KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF
GEILLUSTREERD DAGBOEK VAN HET HEDENDAAGSCH WERELDGEBEUREN
MET VOORTDUREND BIJGEWERKTEN ALPHABETISCHEN INDEX
(TWEEDE DEEL)
Raadpleegt voor berichten gepubliceerd vóór 1 Aug. 1934 BAND I

1 AUGUSTUS 1934

A. **LETTERKUNDE. - Ernst von Wolzogen overleden.**
De bejaarde Duitsche schrijver Ernst Freiherr von Wolzogen is 30 Juli '34 op 79-jarigen leeftijd in een kliniek te München overleden.
Zijn naam is vooral bekend gebleven door zijn poging om, met eenige tijdgenooten en geestverwanten de kunst van het literair cabaret, dat in Frankrijk tusschen de jaren 1880 en 1890 tot bloei kwam, in Duitschland te introduceeren.
(Maasbode)

B. **NEDERLAND. — Nederlandsche Sierteeltcentrale opgericht. - Bloembollensaneeringsplan. —**
De Staatscourant bevat de statuten van de stichting Nederlandsche Sierteeltcentrale, gevestigd Trompstraat 73 te Den Haag, welke stichting belast wordt met de uitvoering van het bloembollensaneeringsplan 1933, terwijl ook de uitvoering van de wettelijke regelingen betreffende de boomkweekerij en bloemenkweekerij aan deze stichting zullen worden toevertrouwd.
Aangezien de regelingen betreffende de bloembollen op 1 Augustus in werking moeten treden, is voorloopig slechts één bestuurder der stichting aangewezen en wel de heer J. C. M. Mensing te Aalsmeer.
(Het Volk) **(Vor. ber. 1356 C.; Tuinbouw 1343 A.)**

C. **NEDERLAND. — Contingenteering van sloten en veekoeken. —**
De invoer van alle sloten — met uitzondering van hang- en meubelsloten — en onderdeelen van sloten wordt gecontingenteerd.
Het contingent van den toegestanen invoer is bepaald op 70% van het gewicht van den gemiddelden driemaandelijkschen invoer in 1932 en 1933. De contingenteering geldt voor drie maanden, ingaande 1 Aug. 1934.
De contingenteering van veekoeken wordt van 1 Aug. 1934 af verlengd voor den tijd van een jaar, terwijl de toelaatbare invoer is bepaald op 60% van den jaarinvoer in de basisperiode 1 Juli 1931 tot 30 Juni 1933.
Bij den invoer wordt een monopolie-heffing van *f* 1.50 per 100 kg. geheven, eveneens ingaande 1 Aug. '34.
De verlaging van het contingenteeringspercentage van 100% tot 60% geschiedt met de bedoeling deze contingenteering dienstbaar te maken aan handelspolitieke belangen. Indien daartoe aanleiding bestaat kunnen de contingenten voor bepaalde landen verhoogd worden.
De met ingang van 1 Aug. ingestelde heffing dient ter bevordering van den normalen verhouding tusschen den binnenlandschen en den buitenlandschen prijs van veekoeken. (Staatscourant)
(Vor. ber. Veekoeken 1284 D.; Conting. 1409 F.)

D. **DUITSCHLAND. — Vacantie S.A. geëindigd. —**
De chef van den staf, Lutze, heeft onderstaanden dagorder aan de S.A. uitgevaardigd:
Op 1 Augustus houdt de vacantie van de S.A. op. Op dezen dag begint de volledige dienst opnieuw en vervallen alle beperkingen, die met de vacantie verband hielden ten aanzien van de kleeding, werk in den staf, enz.
Daarmede treedt de S.A. weer op en voor ons volk om zich met vastberadenheid aan haar taak te wijden in de voorste gelederen. In anderen zin echter, dan die tot uitdrukking is gekomen in de vacantie-orders der thans verwijderde verraders. De S.A. wil en moet terug naar den ouden koers, waarbij zij groot en sterk was gebleven, en waarvan zij tegen haar wil is afgeleid. Eenvoud in en buiten den dienst, eensgezindheid met het volk zijn de grondslagen van de S.A., waardoor zij zich verbonden weet aan den leider en die haar tot een onbreekbaar werktuig maakte in zijn handen. Leve de leider! Leve Duitschland!
(Völkischer Beobachter) **(Vorig bericht blz. 1374 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Dr. Sack vrijgelaten. —**
Dr. Sack, die Torgler tijdens het Rijksdagbrandproces verdedigd heeft en die gearresteerd was in verband met zijn betrekkingen met den doodgeschoten S.A.-leider Ernst, is thans weer op vrije voeten gesteld. (Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 1402 C.)**

F. **GOUD. — Wereldproductie. —**
De wereld-goudproductie gedurende de jaren 1903—1ste kwartaal 1934 was als volgt:

1903 . .	£ 67.700.000	1922 . .	£ 63.000.000
1909 . .	94.506.000	1923 . .	73.900.000
1912 . .	97.466.000	1924 . .	79.000.000
1913 . .	95.069.000	1925 . .	80.000.000
1914 . .	92.791.000	1926 . .	82.000.000
1915 . .	97.248.000	1927 . .	83.300.000
1916 . .	93.324.000	1928 . .	82.800.000
1917 . .	86.183.000	1929 . .	83.700.000
1918 . .	78.272.000	1930 . .	85.800.000
1919 . .	75.034.000	1931 . .	88.300.000
1920 . .	69.739.000	1932 . .	99.800.000
1921 . .	66.000.000	1933 . .	98.841.000
		1934 (3 m.)	34.910.000

Het cijfer der wereldproductie in de eerste drie maanden van 1934 is belangrijk hooger geweest dan in hetzelfde tijdvak van het vorige jaar.
(Algem. Handelsblad, Banknummer) **(V. b. 1403 A.)**

G. **RUSLAND. — Sabotage. —**
In het proces tegen de elf ingenieurs, die terechtstonden beschuldigd van brandstichting in de machinefabriek voor den Oeral te Swendlovsk, werden de vijf hoofdverdachten veroordeeld tot den dood door den kogel. Zes anderen zijn veroordeeld tot verschillende gevangenisstraffen. (Pravda) **(885 D.)**

H. **ANDRE VAN DIJK SR. OVERLEDEN. —**
André van Dijk Sr., de broer van wijlen Mina Buderman—Van Dijk, is 31 Juli '34 op 70-jarigen leeftijd overleden.
Als operettezanger heeft hij, voornamelijk gedurende den bloeitijd van Prot's „Frascati", op het „tweede plan" verdienstelijk werk geleverd.
In de kringen van zijn collega's was André van Dijk bijzonder gezien. (Alg. Hbld.) **(V. b. Tooneel 1381 A.)**

I. **NEDERLAND. — Geluid-stichting. —**
Op 30 Juli '34 had in het gebouw van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage, onder voorzitterschap van Ir. G. L. Tegelberg, een vergadering plaats van het Comité tot voorbereiding van een Geluid-stichting.
Afgevaardigden werden gezonden door verschillende gemeenten, den directeur-generaal van den Arbeid,

den dienst van de Volksgezondheid, de K.N.A.C., den A.N.W.B., Het Technisch-Economisch Genootschap, de K.L.M., de Ned. Ver. van Huisvrouwen, Horecaf, het Instituut voor Volkshuisvesting, het Kon. Instituut van Ingenieurs, de omroepvereenigingen, de Hinderwet-vereeniging, de Bond voor Materialenkennis, de Bond van Ned. Architecten en verschillende vereenigingen van huis- en grondeigenaren.
De bedoeling is in Nederland een centraal punt tot stand te brengen voor de behandeling van geluidsvraagstukken in den ruimsten zin van het woord en de verspreiding van de kennis daaromtrent.
Als voorzitter van den Raad van Bestuur van de nieuwe stichting zal optreden prof. dr. A. D. Fokker te Haarlem, en als secretaris prof. dr. C. Zwikker te Delft. (Vaz Dias)

A. **ENGELAND. - Intern. congres voor Anthropologie.** Op de openingszitting van het eerste internationale congres voor anthropologie te Londen heeft prof. Elliot Smith een voordracht gehouden over „Terugval tot het Arische Sophisme". Hij zeide o.a. dat het verbazingwekkend moet heeten, dat tegenwoordig, met voorbijzien van de feiten die de Anthropologie heeft vastgesteld, het woord „Arisch" gebruikt wordt als equivalent van niet-Joodsch.—(Daily Telegraph)
(Zie ook Duitschland - Ariërparagraaf 1329 F.)

B. **NEDERLAND. — Crisis-Restitutiebeschikking. - Mout en gerst. —**
De minister van Economische Zaken heeft bepaald, dat aan de als groep van producenten van crisisproducten erkende verbouwers van granen met ingang van 1 Augustus 1934 uit het Landbouw-Crisisfonds voor elke 100 kg. van de navolgende crisisproducten de daarachter genoemde bedragen te vergoeden: brouwgerst ƒ 1.50, brouwmout ƒ 2.—, gebroken rijst en rijstmeel ƒ 1.—, maismeel ƒ 1.50, met uitzondering van brouwgerst of brouwmout, welke afkomstig is uit Duitschland of Tsjecho-Slowakije, en voorts met dien verstande, dat voor bier, geheel of gedeeltelijk uit bovengenoemde grondstoffen bereid, de vergoeding zal plaats vinden: 1e. tot een bedrag, overeenkomende met de hoeveelheid bovengenoemde grondstoffen, welke er in verwerkt is; 2e. met inachtneming van het rendement bij den betrokken verwerker der genoemde producten en de kwaliteitsverschillen dier producten. (Staatscourant)

C. **RADIO. — Draadloos bestuurde schepen. —**
Met behulp van radio-golven is op 30 Juli '34 het jacht van Marconi, de Elettra, uit de open zee de haven van Sestri Levante binnengestuurd, waarbij de manoeuvres aan land werden uitgevoerd en de aan boord zijnde bemanning geen enkele hulp verleende. Men acht deze proefnemingen van het allereerste belang bij een eventueele oorlogvoering ter zee.
(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 1400 F.)**

D. **ITALIE. — Handelsverdrag met Bulgarije. —**
Een Italiaansch-Bulgaarsch handelsverdrag is 30 Juli 1934 te Rome onderteekend. Daarbij worden invoerrechten op Bulgaarsch vee en Bulgaarsche landbouwproducten verminderd. (Maasbode)

E. **BELGIE. — Nederlandsche taal. - Nieuwe spelling.** De minister van Onderwijs, Maistriau, deelt thans officieel mede, dat tusschen Nederland en België geen overeenstemming in de spellingkwestie is bereikt en dat derhalve bij de opening van het nieuwe schooljaar de spelling van De Vries en Te Winkel zal worden gehandhaafd.
Een van de voornaamste oorzaken, waarom België thans niet kan overgaan tot de invoering der nieuwe, door minister Marchant voorgestelde, spelling is, dat de Belgische regeering zulk een maatregel niet bij algemeenen maatregel van bestuur, doch uitsluitend door een wet kan invoeren. (L'Etoile Belge) **(1404 C.)**

F. **NEDERLAND. — Ned. Herv. Kerk - Algemeene Synode - Verslag Hooger Onderwijs. —**
In de 31 Juli '34 gehouden zitting van de algemeene synode der Ned. Herv. Kerk kwam aan de orde het verslag van het kerkelijk hooger onderwijs. Hieruit blijkt, dat zich aan de rijksuniversiteit te Leiden deden inschrijven 109 studenten in de theologie, waarvan 31 voor de eerste maal en waaronder twee vrouwelijke. Aan de rijksuniversiteit te Utrecht werden 242 studenten ingeschreven, waaronder 55 voor de eerste maal en geen vrouwelijke. Aan de Groningsche universiteit waren 66 studenten ingeschreven, waaronder 15 voor de eerste maal.
Een voorstel van professor dr. M. v. Rhyn tot vrijstelling van de testimonia voor het proponentsexamen en dies tot wijziging van art. 7 van het reglement op het examen werd door de synode verworpen met 14 tegen 5 stemmen. (Tel.) **(Vor. ber. Synode 927 B.; N. H. Kerk 1305 D.; Onderwijs 1334 C.)**

G. **ENGELAND. — Nieuwe Verkeerswet. —**
De verkeerswet, waarvan het doel is de verontrustende verliezen aan menschenlevens te verminderen welke in Brittannië evenals elders het gevolg zijn van het moderne verkeer, is 31 Juli '34 van kracht geworden.
De maximum-snelheid van 30 mijl (48 km.) in bebouwde kommen, zal waarschijnlijk niet vóór het volgende jaar worden ingevoerd.
De minister van verkeer heeft de bevoegdheid den datum van inwerkingtreding van de verschillende deelen der wet vast te stellen. **(Vor. ber. 13 B.)**

H. **TURKIJE. — Italiaansch-Turksch kustwacht incident. —**
In verband met het doodschieten van een Italiaanschen visscher door de Turksche kustwacht nabij het eiland Castel Lorizo heeft de Italiaansche regeering de volgende drie eischen tot de Turksche regeering gericht:
Betuiging van leedwezen over het gebeurde.
Het uitkeeren van een schadeloosstelling aan de nabestaanden van het slachtoffer.
Een waarborg dat in de toekomst dergelijke incidenten zullen worden vermeden.
De Turksche regeering heeft de eerste twee verzoeken ingewilligd, doch zich, wat betreft de derde vraag, het antwoord voorbehouden. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Br. Incident 1400 B.)

I. **NEDERLAND. — Monopolie Veekoekeninvoer. —**
Bij K. B. is de stichting Nederlandsche Meelcentrale, gevestigd te Den Haag, met ingang van 1 Aug. '34 aangewezen als monopolie-houdster voor den invoer van veekoeken. (Ned. Corresp. Bureau)

K. **ZWITSERLAND. — Smokkelen van Duitsche wapens naar Oostenrijk. —**
De Zwitsersche regeering heeft een krachtige nota aan de Duitsche regeering doen toekomen, waarin wordt geprotesteerd tegen het smokkelen van wapens en propaganda-geschriften uit Duitschland via Zwitsersch gebied naar Oostenrijk. (Neue Zürcher Ztg.)
(Vor. ber. Conf. m. Oostenrijk 1407 C.)

L. **NEDERLAND. — Werkfonds 1934. —**
De heer C. J. P. Zaalberg treedt niet meer op als voorzitter van het Werkfonds 1934.
Met het beheer der loopende zaken is belast dr. ir. A. H. W. Hacke, directeur-generaal van den Arbeid.
(Ned. Corresp. Bureau) **(Vor. ber. blz. 1402 F.)**

M. **AARDRIJKSKUNDIGE ZIEKTENLEER. —**
In de laatste week van Juli heeft onder leiding van prof. R. de Josselin de Jong te Utrecht een internationale conferentie voor Geographische Pathologie plaats gehad.

Nadat men op de eerste conferentie te Genève in 1931 deze kwestie van een meer algemeen gezichtspunt heeft beschouwd, heeft men besloten, zich thans met de bespreking van twee bepaalde ziekten bezig te houden, n.l. de arteriosclerose en de levercirchose, bij welke beide territoriale en ook ras-invloeden ongetwijfeld aanwezig zijn. (Haagsche Post)

(Vor. ber. Geneeskunde 1401 C.)

2 AUGUSTUS 1934

A. NEDERLAND. — Generaal C. J. Snijders over Nederlandsche Neutraliteit. —

De „Daily Telegraph" bevat een artikel van generaal C. J. Snijders, den oud-opperbevelhebber van Land- en Zeemacht, waaraan wij het volgende ontleenen:

De Nederlandsche minister van Defensie verklaarde in 1933 in het Parlement: „Zou een vijandig leger, van welke zijde het ook mocht komen, pogen binnen te dringen in ons gebied, zonder onze toestemming, dan zal het ons leger op zijn weg vinden".

Zelfs in een grooten oorlog zou de balans van krachten der belligerenten merkbaar beïnvloed worden, door zich een wel bewapend neutraal land, het mag dan klein zijn, tot vijand te maken, indien het bereid is resoluut stelling te nemen tegen iedere poging tot onrecht en geweld.

De inzichten van de Nederlandsche Regeering met betrekking tot de kwestie der handhaving van de neutraliteit, worden gedeeld door een overweldigende meerderheid van de bevolking. In de laatste jaren echter heeft men in Nederland ten gevolge van de ongunstige economische toestanden drastische bezuinigingen op de militaire uitgaven moeten toepassen.

Dit laatste heeft, speciaal in het Zuiden van het land, dat het meest is blootgesteld aan een invasie bij een oorlog tusschen de geallieerde landen Frankrijk en België eenerzijds en Duitschland anderzijds, velen gealarmeerd, en er is een beweging gaande om verdere bezuinigingen op de weermacht te voorkomen en integendeel deze te versterken en in overeenstemming te brengen met het strikt noodzakelijke.

De Limburgsche en Noord-Brabantsche pers heeft hiervoor een succesvolle campagne geopend. De burgemeesters in een groot aantal gemeenten in deze provincies hebben zich met een adres tot den Raad van Ministers gewend, om drang uit te oefenen op de Regeering en haar duidelijk te maken, dat versterking van de defensieve organisatie dringend noodig is, opdat zij volledig in staat zal zijn, haar preventieve taak naar behooren te vervullen.

De jaarlijksche vergadering van de Ned. Mij. voor Nijverheid en Handel te Breda was met algemeene stemmen voor een gelijksoortige verklaring, terwijl in verschillende steden plaatselijke comité's zijn gevormd.

Wij mogen verwachten, dat deze beweging een bevredigend resultaat zal hebben, en dat de huidige Regeering zich zal realiseeren dat, temidden van oogenblikkelijk oorlogsgevaar, een platonische neutraliteitsverklaring niet afdoende zal zijn.

De groote mogendheden die Nederland omringen hebben er recht op, voor hun eigen veiligheid te eischen, dat hun nabuurstaat, in staat is voor haar eigen veiligheid te waken."

Naar aanleiding van het bovenstaande merkt onze hooggeachte medewerker, Zijne Excellentie W. H. van Terwisga, Lt.-Generaal b. d., o.a. het volgende op:

„Wij hebben gemeend dezen brief van den oud-opperbevelhebber te moeten opnemen, al schijnt het eenigszins ongewoon dat Z. E. zijne treffende beschouwing in de buitenlandsche pers heeft openbaar gemaakt. Wij meenen de gekozen methode te mogen verklaren uit de belangstelling, welke de Engelsche pers voor de beteekenis van onze neutraliteit betoonde.

Dat het slot van den brief van generaal Snijders eenigermate in mineur is gesteld, doet niet af aan de waarde van zijn zeer duidelijk betoog. Immers geeft hij, overtuigend, aan, dat reeds de wil om de neutraliteit te handhaven eene mogendheid, die er belang in zou zien over ons gebied te trekken, zal noodzaken te overwegen of het gehoopte voordeel wel opweegt tegen het besliste nadeel, hetwelk een gevolg zal zijn van schending onzer neutraliteit, n.l. dat de weerkracht der tegenpartij wordt versterkt met de weermiddelen welke wij beschikbaar kunnen stellen. Alles in de wereld is relatief en zoo ook de weersterkte van verschillende landen in verschillende tijden.

In 1914 ontbrak aan de uitrusting van onze weermacht ook nog wel wat; bovendien hadden wij eene reorganisatie (1913) gehad, welke nog niet geheel was ingeleefd. Toch zouden wij een overwicht in de schaal hebben geworpen bij den tegenstander van den schender onzer onzijdigheid.

In aansluiting aan de woorden van hoop die de generaal aan het slot uitspreekt, zij er op gewezen dat wij met eene neutraliteitsverklaring sterker staan naarmate de parate kracht van onze weermacht grooter is. Het is een geluk dat men dit begint te begrijpen en het is te hopen dat men in de goede gedachte volhardt."

(Vor. ber. Gen. Snijders 1377 F.)

B. NEDERLAND. — Bedrijfstelling. —

Het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat de voorloopige uitkomsten van de Bedrijfstelling 1930, betrekking hebbende op de bedrijfsklassen XVI: gas- en electriciteitsbedrijven en XVII: voedings- en genotmiddelen. In totaal werden 173 gasfabrieken (tevens distributiebedrijven) geteld met 8059 personen en 39 electriciteitsbedrijven (al of niet tevens distributiebedrijf) met 4552 personen. Alleen gasdistributiebedrijven waren er 48 met 1561 personen; electriciteitsbedrijven 273 met 5106 personen.

De voornaamste groepen in de klasse voedings- en genotmiddelen waren: broodfabrieken en broodbakkerijen: 929 vestigingen met 5628 personen; idem tevens broodbakkerswinkel 9632 vestigingen met 41566 personen; idem tevens broodbakkers- en kruidenierswinkel 3258 vestigingen met 12594 personen; banketbakkerijen tevens banketbakkerswinkel 1606 vestigingen met 7962 personen; biscuits- en koekfabrieken 200 vestigingen met 5956 personen; graanmalerijen en veevoederfabrieken 2160 vestigingen met 6944 personen (het aantal meelfabrieken met walsenmolen was 22 met 1593 personen); beetwortelsuikerfabrieken 16 vestigingen met 10480 personen; cacao- en chocoladefabrieken 41 met 8468 personen; boter- en kaasfabrieken 500 met 7459 personen; idem tevens handel in melk 128 met 4432 personen; fabrikanten van gecondenseerde melk e.d. 34 met 2542 personen; bierbrouwerijen 136 met 3871 personen; sigarenfabrieken en sigarenmakerijen 2331 met 23487 personen.

(Maandschrift Centraal Bureau v. d. Statistiek)

C. AMSTERDAM. — Werkloosheid. —

Onderstaand staatje geeft een overzicht van de aantallen werkloozen in de voornaamste bedrijfstakken aan het eind van Juni en van Mei 1934 en van de maand Juni 1933.

	30 Juni 1934	31 Mei 1934	30 Juni 1933
Bakkersbedrijf	575	599	884
Bouwbedrijf	6366	6031	6480
Diamantvak (in de werkverruiming werkten resp. 1550, 1413 en 1051 personen)	3051	3207	3343
Grafische vakken en papierfabr.	1146	1104	1023
Handels-, kantoor- en winkelpersoneel	5037	4727	4818
Hotel-, Café en Rest. bedrijf	1097	1100	833
Hout- en meubelbedrijf	2073	1880	1916
Kleedingbedrijf	1374	894	871
Metaalbedrijf (inclusief het electrot. film- en radiobedr.)	6598	6539	6234
Transportbedrijf	5962	5853	5297
Ongeschoolde beroepen	8476	5457	7161
Overige bedrijven	2891	2813	2461
Totaal	44646	40204	41321

(De Standaard) **(V. b. 1149 E.; Nederland 1159 A.)**

D. OOSTENRIJK. — Nazi Putsch. —

Te Weenen zijn 27 Juli '34 de president van den Oostenrijksch-Duitschen Volksbond, directeur-generaal Neubacher, prof. Hugelmann en de directeur-generaal van de Alpinen-Montan Gesellschaft, dr. Apold, gearresteerd. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1412 H.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering van aardewerk. —

Bij regeeringsverordening is de contingenteering betreffende den invoer van aardewerk voor huishoudelijk gebruik vastgesteld. Deze regeling is 25 Juli '34 in werking getreden en is gebaseerd op 100 procent van het invoercijfer voor 1933; de verordening is vastgesteld voor den duur van drie maanden.

(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1272 C.)**

F. ZWITSERLAND. — In- en uitvoer. —

In het eerste halfjaar van 1934 is het nadeelig saldo van de Zwitsersche handelsbalans in vergelijking met de eerste zes maanden van 1933 met 46,9 millioen tot 307,7 millioen francs verminderd.

Gerekend naar de belangrijkste landen is de invoer in vergelijking met dezelfde periode van 1933 verminderd: Duitschland (vermindering van het nadeelig saldo op de handelsbalans van 149,8 tot 117,2 millioen

francs), Frankrijk (van 48,8 tot 47 millioen frs.), Ver. Staten (van 18,4 tot 14,4 millioen frs.), België (van 18,3 tot 13,4 millioen frs.), Canada (van 15,6 tot 2.7 millioen frs.), Tsjecho-Slowakije (van 11 tot 9,6 millioen frs.), Nederland (van 8,7 tot 5,1 millioen francs.).
Het uitvoeroverschot van Zwitserland naar Japan is gedaald van 3,9 millioen frs. tot 1,7 millioen frs. en naar China van 3,5 tot 2,3 millioen frs.
Het uitvoeroverschot van 0,4 millioen frs. naar Brazilië is veranderd in een invoeroverschot van 1,9 millioen frs.
Vergroot is het invoeroverschot uit de volgende landen: Italië (van 20,5 tot 26,5 millioen frs.), Hongarije (van 6,7 tot 12,1 millioen frs.), Roemenië (van 2,7 tot 7 millioen frs.), Oostenrijk (van 4,6 tot 5,3 millioen frs.), Egypte (van 4,5 tot 5,2 millioen frs.), Australië (van 1,7 tot 3,1 millioen frs.), en Engeland (van 1,6 tot 1,7 millioen frs.). (Neue Zürcher Ztg.)
(Vor. ber. Nederland 1033 G.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. —**
Per ult. Mei '34 bedroeg het aantal bij de arbeidsbeurzen ingeschreven personen: 3841 Europeanen, 10.678 Inheemschen, 1042 Chineezen. Door de diverse steuncomité's op Java werd aan 6538 personen van alle landaarden steun uitgekeerd tot een bedrag van *f* 103.650.47. De uitkeeringen uit het N.I.V.A.S.-fonds beliepen over de maand Juni *f* 30.291 aan 537 Europeanen en *f* 12.545 aan 6250 Inheemschen. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1283 C.)

B. **DUITSCHLAND. — Aaneensluiting der margarine-industrie. —**
Er is een aaneensluiting tusschen ongeveer 100 bedrijven in de margarine- en kunstvetindustrie tot stand gekomen, welke beoogt de productie, den afzet en de prijzen van margarine, kunstvet, plantenvet en olie en traan in vasten vorm zoo te regelen, dat de verzorging van de bevolking verzekerd is tegen matige prijzen.
Deze aaneensluiting heeft plaats gehad in het kader van het vetplan der Rijksregeering. Niet aangesloten zijn de oliemolens voor zooverre zij andere dan de genoemde producten verwerken. Het oppertoezicht berust bij den minister van volksvoeding en landbouw, wien zeer vèrstrekkende bevoegdheden zijn gegeven.
Hoewel de regeering eventueel krachtig kan ingrijpen, ligt het toch in de bedoeling de ordening der markten zoo mogelijk over te laten aan autonome lichamen en staatsdwang te vermijden.
De verordening is op 1 Aug. '34 in werking getreden. (Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Margarine 747 B.)**

C. **ZWITSERLAND. — Horloge-industrie. —**
Op voorstel van de Zwitsersche Kamer van Koophandel voor de Horloge-industrie te La Chaux de Fonds heeft de bondsraad besloten de uitvoerrechten op machines, stempels en matrijzen voor de fabricatie van onderdeelen van horloges uit te breiden tot machines voor de fabricatie van onderdeelen met uurwerken voor apparaten. (Journal de Genève)

D. **ABSOLUTE NULPUNT. — Proeven. —**
In het Kamerlingh-Onnes Laboratorium te Leiden zijn de proeven om langs magnetischen weg lage temperaturen te bereiken, voortgezet.
Prof. dr. W. J. de Haas en dr. E. C. Wiersma hebben een nieuw toestel geconstrueerd, dat dezer dagen met goed gevolg beproefd is. Het toestel is aanmerkelijk grooter dan het vroegere, de meting der temperatuur geschiedt volgens een andere methode. Ongeveer 56 kubieke centimeter van een para-magnetisch zout, werd in de groote magneet bij 1,16 graden Kelvin gemagnetiseerd en vervolgens gedemagnetiseerd. De bereikte temperatuur bleek 0,03 graad boven het absolute nulpunt te liggen.
De installatie is zoo groot, dat het uitvoeren van metingen bij zeer lage temperaturen mogelijk is geworden. (Leidsch Dagblad) **(Vor. ber. 903 B.)**

E. **BRAZILIE. — Nieuw kabinet. —**
In het eerste kabinet, dat gevormd is onder de nieuwe constitutie, is Raoul Fernandes minister van Buitenlandsche Zaken, Arthur Costa, minister van Financiën, generaal Goes Monteiro minister van Oorlog en admiraal Protogenes Guimanaes minister van Marine. (South American Journal) **(V. b. Grondwet 1393 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Coloradokever. —**
De Coloradokever is dit jaar in Duitschland gevonden te Stade bij Hamburg, in hetzelfde district, waar het insect in 1914 bleek voor te komen.
(Deutsche Allgem. Zeitung)
Uit het optreden van den Coloradokever in 1933 in Engeland (Tilbury) en in 1934 in Duitschland blijkt, dat de kans op overbrenging van dit insect (uit het groote besmettingsgebied in Frankrijk) ook in Nederland grooter wordt. (Red. K. H. A.) **(489 F.)**

G. **ZUID-AFRIKA. — Malan tegen de fusie. —**
Het congres van de Kaapsche Nationale Partij gehouden te Somerset-West, nam met 164 tegen 18 stemmen een motie tegen de fusie aan, nadat dr. Malan een hevigen aanval had gedaan op het imperialisme. Malan zei o.a.: „Wanneer een onverdeelde kroon (n.l. die van Engeland en Zuid-Afrika) moet beteekenen dat de Unie van Zuid-Afrika in elken Europeeschen oorlog kan gesleept worden, dan wordt onze band met Londen ons wel wat kostbaar. Wij zullen dan moeten overwegen of wij niet beter een eigen president kunnen hebben dan een heerscher op een afstand van zesduizend mijlen van hier!"
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 1333 G.)**

H. **DUITSCHLAND. — Handelsovereenkomst met Spanje opgezegd. —**
De Spaansche regeering heeft de op 18 Februari 1933 geteekende suppletoire overeenkomst op het Spaansch-Duitsche handelsaccoord opgezegd. Op 24 Augustus treedt deze suppletoire overeenkomst derhalve buiten werking. (El Sol)

I. **NEDERLAND. — Ontslag Vice-Admiraal C. J. E. Brutel de la Rivière. —**
De „Staatscourant" bevat het bericht, dat aan den vice-admiraal C. J. E. Brutel de la Rivière op zijn verzoek met ingang van 1 September a.s. eervol ontslag is verleend als commandant der Marine.
Bij K. B. is de betrekking van commandant der Marine te Willemsoord, tevens commandant van de Stelling van Den Helder, met 27 Augustus opgedragen aan den schout-bij-nacht T. L. Kruys.
(Vorig bericht blz. 1353 D.)

K. **NEDERLAND. — Nederl. Federatie van Bedrijfspluimveehouders. —**
De Nederlandsche Federatie van Vereenigingen van Bedrijfspluimveehouders, bij verkorting Nederlandsche Pluimvee Federatie (N.P.F.), kwam te Utrecht in algemeene vergadering bijeen.
Tot de aanwezigen behoorde o.a. ir. D. S. Huizinga, inspecteur van het Landbouwonderwijs en hoofd van den Binnenlandschen Landbouwvoorlichtingsdienst.
In de opengevallen plaats van wijlen den heer Vos werd tot lid van het bestuur gekozen de heer J. H. W. Robers te Enschede.
Er werd geconstateerd, dat de door de regeering ingevoerde teeltregeling in vele opzichten overeenkomt met hetgeen te dien aanzien in de December-vergadering der N.P.F. als wenschelijk naar voren is gebracht.
Op 3 Mei waren reeds 28 millioen eieren in gecontroleerde broedmachines ingelegd. In 1933 bedroeg de uitvoer van eieren uit Nederland slechts 734 millioen

stuks tegenover 1074 millioen in 1932. Spanje is in middels overgegaan tot contingenteering van den eierinvoer, terwijl in Engeland af en toe ook contingenteeringsplannen geopperd worden.
Duitschland, onze voornaamste afnemer, schijnt financieel in een zeer moeilijke positie te verkeeren.
In verband met de in den laatsten tijd hier en daar beoogde wenschelijkheid tot verhooging der heffingen op ingevoerde voedergranen werd het bestuur verzocht zooveel mogelijk moeite te doen, opdat de positie van de pluimveehouderij niet slechter wordt.
(Vorig bericht blz. 1216 E.)

A. TURKESTAN. — Opgraving van Tunket. —
Op 90 km. afstand van Tasjkent zijn ruïnes ontdekt van de oude stad Tunket, welke volgens Arabische geschiedschrijvers eeuwen lang de hoofdstad was van den staat Ilak.
Tunket onderhield levendige handelsbetrekkingen met Byzantium, Perzië, Indië en China. De stad onderscheidt zich van de gebruikelijke nauwe middeleeuwsche nederzettingen in het Oosten door haar breede, rechte straten, haar ruime pleinen en haar reusachtige waterreservoirs.

B. DUITSCHLAND. — Rijkspresident Von Hindenburg overleden. —
Generaal-veldmaarschalk Paul Beneckendorf von Hindenburg, rijkspresident der Duitsche republiek, welk hooge ambt hij sinds 26 April 1925 bekleedde, is 2 Augustus '34, des ochtends om 9 uur (Duitsche tijd) op zijn zomerverblijf Neudeck te Freistadt in den ouderdom van 86 jaar vredig en rustig ontslapen.
Paul Ludwig Hans Anton von Beneckendorf und von Hindenburg werd op 2 October 1847 te Posen als zoon van een officier geboren. Zijn familie behoorde tot den ouden landadel, wier zonen van oudsher als grondeigenaar en officier den staat plachten te dienen.
Der traditie getrouw, werd de jeugdige Paul bestemd voor het leger. Op elfjarigen leeftijd werd hij opgenomen in het kadettenkorps te Wahlstatt, om als 19-jarige zijn benoeming tot tweeden luitenant bij een garde-regiment te krijgen. Reeds drie maanden later werd de theorie practijk voor den jongen luitenant en nam hij deel aan den veldtocht tegen Oostenrijk. Bij de bestorming, op eigen initiatief, van een vijandelijke batterij veroverde hij zijn eerste onderscheiding. In den oorlog van 1870—'71 streed Hindenburg op de slagvelden van Gravelotte, St. Privat en Sedan, waarna hij deelnam aan de belegering van Parijs en in de Spiegelzaal getuige was van de apotheose van Duitschlands zegepraal.
Gedurende den thans volgenden vredestijd wijdde de jonge, reeds toen volgens zijn chefs en leeraars (Schlieffen en Moltke) veelbelovende stafofficier zich geheel aan de studie van zijn vak. In de laatste jaren der vorige eeuw was hij werkzaam te Koblenz als chef van den staf van het achtste legercorps, om in 1903 met het hoogste vredescommando belast te worden, n.l. dat van commandeerenden generaal van het vierde legercorps te Maagdenburg.
In 1911 werd hij gepensionneerd, volgens de officieele lezing „op eigen verzoek". Het was echter een publiek geheim dat hij bij den keizer, wiens gunst hij tot dusver in ruime mate had genoten, in ongenade was gevallen, omdat hij tijdens een manoeuvre, waarbij de keizer een der opereerende legers aanvoerde, onbewimpeld had gezegd, dat dit leger, als het ernst was, verloren zou zijn geweest.
Toen in 1914 de wereldoorlog uitbrak, stelde hij zich onmiddellijk ter beschikking van het legerbestuur, dat aanvankelijk weinig geneigd scheen, hem een commando te geven. Eerst nadat de inval van de Russen in Oost-Pruisen een ernstig aanzien had gekregen, besloot men partij te trekken van zijn buitengewone terreinkennis in dit gebied. Hindenburg werd benoemd tot bevelhebber van het achtste leger, aan het hoofd waarvan hij de overmachtige Russische strijdkrachten bij Tannenberg (26—30 Aug.) en de Masurische meren (8—11 Sept. 1914) versloeg en over de grenzen terugdreef. Den roem van deze wapenfeiten, die hem op slag tot nationalen held maakte, heeft Hindenburg eerlijk gedeeld met den chef van zijn staf, generaal Ludendorff. Hij zegt in zijn auto-biografie („Aus meinem Leben", welke in 1920 te Leipzig is verschenen) o.m., niet te kunnen uitmaken, wie van beiden het grootste aandeel in deze overwinningen heeft gehad. Kort na den slag in Masurië werd Hindenburg tot generaal-veldmaarschalk en tot opperbevelhebber aan het Oostelijk front benoemd, waar hij het volgend jaar de Russische offensieven wist te fnuiken (slag in de Karpathen Jan. en Febr. 1915, doorbraak bij Gorlice Maart tot Sept. 1915) en zelf in een groot opgezet tegen-offensief diep in West-Rusland doordrong. Zijn troepen waren echter niet talrijk genoeg om de beoogde omsingeling van de Russische strijdkrachten te volvoeren, te minder sedert de oorlogsverklaring van Italië sterke Oostenrijksche troepen aan het Russische front had onttrokken. Toen een nieuwe oorlogsverklaring, die van Roemenië, het volgend jaar Falkenhayn tot aftreding dwong, werd Hindenburg (in Aug. 1916) in zijn plaats chef van den generalen staf der legers te velde, en feitelijk opperste leider van de oorlogvoering aan den kant der centralen.
Ondanks het grootscheepsche plan, waaraan zijn naam is verbonden, om de economische krachten des rijks dienstbaar te maken aan den oorlog, en ofschoon einde 1917 de ineenstorting van Rusland (volgens hem de noodzakelijke voorwaarde om een beslissing in het westen te behalen) de hoop op een overwinning kwam verlevendigen, heeft Hindenburg de krijgskans ten slotte niet kunnen dwingen. De blokkade die van Midden-Europa als het ware een belegerde vesting maakte, had Duitschland en zijn bondgenooten uitgeput. Toen de onbeperkte duikbootoorlog zijn doel: Engeland er onder te krijgen, had gemist en de Ver. Staten tot deelneming aan den strijd had bewogen, was het pleit weldra beslist. Wel behaalden de Duitsche troepen in het offensief van 21 Maart tot 15 Juli 1918 nog groote taktische successen in Frankrijk, doch het doel, het Engelsche leger van het Fransche te scheiden en Calais te nemen, mislukte geheel en toen Foch op 18 Juli zijn tegen-offensief met onvermoeid sterke reserves inzette, begon de débâcle die, tengevolge van den afval der bondgenooten versneld, tot den wapenstilstand en de revolutie leidde.
In tegenstelling met Ludendorff, die in het laatst van October zijn ontslag had genomen, is Hindenburg tot het laatst bij zijn troepen gebleven, wier terugtocht naar het vaderland hij na den wapenstilstand heeft geleid. Eerst nadat het vredesverdrag van Versailles was geteekend is hij afgetreden. (26 Juni 1919.)
Op strategisch gebied waren de operaties van Hindenburg steeds op vernietiging van den tegenstander door afsnijding van zijn achterwaartsche verbindingen gericht. Tot dat doel achtte hij (evenals Schlieffen) omvatting van het vijandelijk front het meest dienstig. Zijn militaire talenten en voortreffelijke eigenschappen als mensch hebben ook bij tegenstanders waardeering gevonden, o.a. bij den chef van den Franschen generalen staf, Buat.
Alle pogingen van Duitsch Nationale zijde om hem in de politiek te betrekken, wees hij aanvankelijk af. In 1925 echter zwichtte hij voor den aandrang door de rechtsche partijen op hem uitgeoefend om zich candidaat te laten stellen voor het rijkspresidentschap en hij heeft na zijn eersten ambtstermijn van 7 jaar, in 1932 nogmaals den last van deze verantwoordelijke functie aanvaard.
Hij heeft in het begin van 1933 gemeend de innerlijke verscheurdheid, welke sinds lang tot uiting kwam, te kunnen genezen door de rijksregeering toe te vertrouwen aan de nationaal-socialisten, de partij die onder leiding van Hitler de grootste in het rijk was geworden en in den Rijksdag zooal niet de meerderheid, dan toch verreweg de grootste fractie bezat. De leuze van deze partij, die de éénmaking van het volk op den voorgrond stelde, moet den president ook hebben geboeid en daarbij kwam dat hij het met den loop van zaken in het begin van 1933 verre van eens was. Het is aan twijfel onderhevig of de Rijkspresident tot zijn einde overtuigd is gebleven, dat hij goed heeft gedaan, met de nazi's de kans te geven hun beloften over de stichting van het Derde Rijk waar te maken. Hun methoden tegen allen die hun in den weg stonden en de gebeurtenissen van 30 Juni en 1 Juli druischten lijnrecht in tegen zijn ideaal dat het vaderland de natuurlijke verbinding heeft te zijn voor alle volksgenooten.
Den laatsten tijd had de „Alter Herr" zich op zijn buiten Neudeck teruggetrokken.

Belangrijke data uit Hindenburg's leven.
2 Oct. 1847. — Te Posen geboren.
7 April 1866. — Tweede-luitenant bij het derde garde-regiment.
1900. — Luitenant-generaal en commandant der 28e divisie.
1903. — Opperbevelhebber van het 4de legercorps.
1912. — Vestigt zich als gepensionneerd generaal te Hannover.
22 Aug. 1914. — Door den keizer weder in genade aangenomen en tot opperbevelhebber van de troepen op het Oostelijk front benoemd.
29 Aug. 1914. — Overwinnaar van Tannenberg.
12 Sept. 1914. — Overwinning bij de Masurische meren.
27 Aug. 1916. — Chef van den generalen staf en bevelhebber van het geheele Duitsche leger.
21 Maart 1918. — Het groote Duitsche offensief op het Westelijk front.
11 Nov. 1918. — Wapenstilstand die de nederlaag van het Duitsche leger bevestigde.
25 Juni 1919. — Legt het opperbevel neer.
26 April 1925. — Tot president der Duitsche republiek gekozen met 14.639.399 stemmen.
12 Mei 1925. — Ambtsaanvaarding.
1 Dec. 1925. — Onderteekening van het Locarno-verdrag.
13 Maart 1930. — Onderteekening van het Young-plan.
30 Maart 1930. — Brüning tot kabinetsformateur benoemd.
16 Juli 1930. — Eerste noodverordening op grond van art. 48 der constitutie.
18 Juli 1930. — Ontbinding van den Rijksdag.
14 Sept. 1930. — Rijksdagverkiezingen, met eerste groote successen der nationaal-socialisten.
21 Maart 1931. — Publicatie van het Duitsch-Oostenrijksche tolunie-verdrag.
19 Juni 1931. — Beroep op Hoover: „Duitschland in hoogsten nood."
10 October 1931. — Hitler voor de eerste maal in audiëntie ontvangen.
15 Febr. 1932. — Aanvaarding van een nieuwe candidatuur voor het rijkspresidentschap.
10 April 1932. — Voor de tweede maal tot rijkspresident gekozen.
29 Mei 1932. — Aftreden van Brüning.
1 Juni 1932. — Kabinet von Papen.
4 Juni 1932. — Ontbinding van den Rijksdag.
31 Juli 1932. — Rijksdagverkiezingen.
12 Sept. 1932. — Nieuwe ontbinding van den Rijksdag.
2 Dec. 1932. — Kabinet von Schleicher.
30 Jan. 1933. — Hitler rijkskanselier.
3 Maart 1933. — De nationaal-socialistische rijksdagverkiezingen.
9 Juli 1933. — Het concordaat met den H. Stoel gesloten.
2 Aug. 1934. Hindenburg overleden.
(Nieuwe Rotterd Crt., Maasbode)

Nationale rouw. — De rijksweerminister generaal Blomberg heeft voorgeschreven, dat alle officieren en functionarissen in den officiersrang gedurende twee weken rouw zullen dragen. Bij het negende Pruisische infanterieregiment en bij het zestiende infanterieregiment zal de rouw een maand duren.
De regeering heeft een volksrouw van 14 dagen afgekondigd. Op den dag van de begrafenis zal op een nog nader aan te duiden tijdstip het verkeer één minuut stilstaan. In de bedrijven zal tegelijkertijd het werk rusten.
Rudolf Hess heeft voor de geheele Nationaal-Socialistische Partij in alle instanties (P.O., S.A., S.S., H.J., arbeidsdienst) den rouw voor den duur van 14 dagen bevolen.
(Nieuwe Rotterd. Courant, Maasbode)
(Vor. ber. Hindenburg 364 E.)

A. DUITSCHLAND. — Rijkskanselier Hitler tot Rijkspresident aangewezen. —
De Rijksregeering vaardigde de volgende wet uit:
§ 1. Het ambt van Rijkspresident wordt vereenigd met dat van Rijkskanselier.
Dientengevolge gaan de bevoegdheden van den Rijkspresident over op den leider en Rijkskanselier Adolf Hitler. Hij benoemt zijn plaatsvervanger.
§ 2. Deze wet wordt van kracht op het oogenblik van overlijden van Rijkspresident Von Hindenburg.
(Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 1389 F.; Rijkspres. 600 F.)

B. DUITSCHLAND. — Begrafenis van Hindenburg op staatskosten. —
Het rijkskabinet heeft de volgende wet omtrent de staatsbegrafenis voor Rijkspresident Von Hindenburg uitgevaardigd:
§ 1. Het Duitsche volk bereidt een staatsbegrafenis voor den overleden Rijkspresident Generaal-Veldmaarschalk Von Hindenburg.
§ 2. De daartoe bevoegde ministers worden belast met het voorbereiden der begrafenis. (Kölnische Ztg.)
(Vorig bericht blz. 1417 B.)

3 AUGUSTUS 1934

C. HAITI. — Amerikaansche troepen vertrokken. —
De bezetting van Haïti door de Vereenigde Staten, welke 19 jaar heeft geduurd, is thans beëindigd. Met een korte plechtigheid is het bevel over het leger aan Haïtiaansche officieren overgedragen. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 510 D.)

D. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Nieuwe Indische Beweging. —
De N.I.B. gaat uit van de ondeelbaarheid van het Koninkrijk der Nederlanden onder het huis van Oranje-Nassau. Zij stelt zich ten doel het streven naar en het bereiken van een harmonische, goed functioneerende maatschappij, gesteld onder een krachtig gezag.
Ter bereiking van haar doel zal de organisatie gebruik maken van alle haar ten dienste staande middelen, binnen de grenzen der wet en van de behoorlijkheid. Zij werkt samen met de loyale groepen en inwoners van Nederlandsch-Indië en van Nederland, die met haar streven sympathiseeren.
Voor het lidmaatschap wordt geëischt, volledige aanvaarding in woord en daad van het leidend beginsel der organisatie, dat als volgt luidt:
„Het volk heeft voor zijn zedelijk en materieel welzijn noodig een krachtig centraal gezag, orde, tucht en rechtszekerheid en een bestuursvorm, gebaseerd op het te allen tijde voorgaan van het algemeen belang boven dat van groepen of personen."
De organisatie wordt bestuurd en geleid door een centralen raad, samengesteld uit ten minste 3 en ten hoogste 7 leden.
De centrale raad is voorloopig gevormd uit de volgende leden: D. C. Bouman (Prauwenveer, Soerabaja), D. H. J. Gantvoort (Directeur v. d. Mestfabriek Java, Semarang), D. C. Griesheimer (N.V. Catz Java Trading Cy.), W. M. Haasse (Inspecteur van Financiën en voorzitter van de A.V.A.) en G. E. Rotgans (Inspecteur van de Generale Thesaurie), Batavia.
(Bat. Nieuwsblad)

E. DUITSCHLAND. — Rijksweer - Eedsaflegging. —
De minister der rijksweer, Von Blomberg, heeft op grond van de wet met betrekking op het staatshoofd de onverwijlde beëediging van de soldaten der weermacht bevolen.
De formule van den eed luidt:
Ik zweer bij God dezen heiligen eed, dat ik den leider van het Duitsche Rijk en Volk, Adolf Hitler, den opperbevelhebber der weermacht, onvoorwaardelijk zal gehoorzamen, en als moedig soldaat bereid zal zijn, te allen tijde met mijn leven in te staan voor dezen eed."
(Frankfurter Zeitung)
(Vor. ber. Hitler 1418 A.; Rijksweer 1370 C.)

F. DE A.V.R.O. IN 1933. —
De Algemeene Vereeniging Radio Omroep hield 28 Juli te Arnhem haar zevende algemeene jaarlijksche vergadering onder leiding van den voorzitter, den heer G. de Clercq.
In zijn openingsrede herdacht de voorzitter het overlijden van H. M. de Koningin-Moeder en van Z.K.H. Prins Hendrik.
Vervolgens gaf spr. een schets van den toestand van de A.V.R.O.
De A.V.R.O. is in het jaar 1933 sterker geworden, haar bloei is in weerwil van de crisis toegenomen; in geheel de periode van haar bestaan heeft de Vereeniging er nog nimmer zóó goed voorgestaan als thans.
Het woord was vervolgens aan den directeur van het omroepbedrijf, den heer W. Vogt, voor het uitbrengen van het jaarverslag.
De zuivere bedrijfsresultaten over het 1e halfjaar van 1934, dat ongeveer een maand geleden werd afgesloten, bedragen *f* 468.600.—.
De uitgaven, die begroot waren op *f* 460.000.— bedroegen in werkelijkheid ruim *f* 453.000.—.
Het eindsaldo der beschikbare middelen op 1 Juli 1934 is daarmee gekomen op 2½ millioen gulden.
Wij ontvingen in 1932 *f* 725.000 inkomsten aan luistervink-contributies, in 1933 *f* 752.000. 1934 zal naar onze schatting tenminste zooveel opleveren als 1932 en ten hoogste zooveel als 1933.
Het ledental dat in 1932 tot 200,258 bedroeg vermeerderde in 1933 met ruim 30.000. **(Vor. ber. 1249 A.)**

G. DUITSCHLAND. — Dr. Schacht Minister van Economische Zaken. —
De ernstige ziekte waardoor de rijksminister van economische zaken, dr. Schmitt, onlangs getroffen is, maakt een langdurig verlof noodzakelijk. De leiding van het departement is opgedragen aan den president van de Rijksbank, dr. Schacht, voorloopig voor een termijn van zes maanden, welk besluit op 30 Juli j.l. door den Rijkspresident werd onderteekend.
Door deze benoeming komen de dringendste problemen van de verschaffing van grondstoffen en de verzorging van het bedrijfsleven, die reeds met het economisch terrein van de Rijksbank verband hielden, in economisch politieken zin, in een hand. Daar de president van de Rijksbank ook tot nu toe reeds aan de vergaderingen van het rijkskabinet deelnam, volgt uit zijn benoeming in deze nieuwe functie, dat de principieele economische politiek van de Rijksregeering geen wijziging ondergaat
Daar de rijksminister van economische zaken tegelijk de functie van Pruisisch minister van economische zaken en arbeid uitoefende, heeft de rijkskanselier op voorstel van den Pruisischen minister-president dr. Schacht ook met de waarneming van deze functies belast. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. 1374 A.; Schacht 1277 A.)

H. PALESTINA. — Immigratie in 1933. —
Het Meinummer van het Palestina Commercial Bulletin publiceert een uitvoerige lijst betreffende de immigratie in Palestina in den loop van 1933. In totaal zijn in dat jaar 41.891 personen, d.w.z. 38.656 Joden en 3235 anderen, het land binnengekomen
Hiervan werden 29.101 (27.862 Joden, 1239 anderen) ingeschreven als immigranten; 13.029 (10.376 Joden)

kwamen het land binnen als tijdelijke bezoekers en vestigden zich in het land. Verder werden 2876 personen (2456 Joden), die als reizigers het land waren binnengekomen, of de grenscontrôle hadden ontweken, in den loop van het jaar in het land opgenomen.
De nationaliteit der Joodsche immigranten was als volgt: Polen 13125, Duitschers 5392, Roemenen 1411, Jemenieten en Adeneezen 1287, Grieken 1256, Amerikanen 1169, Litauers 1099 en Engelschen 287.
(Palestina Commercial Bulletin) **(Vor. ber. 1315 E.)**

A. OOSTENRIJK. — Socialistische leiders in vrijheid gesteld. —
De socialistische oud-burgemeester van Weenen, dr. Seitz en de overige socialistische leiders, die na de onlusten van Februari j.l. gevangen werden genomen, zijn 2 Augustus op vrije voeten gesteld.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 1312 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Spansier veroordeeld. —
Blijkens een bij het departement van Buitenlandsche Zaken van den Nederlandschen gezant te Berlijn binnengekomen telegram is de Nederlander Spansier door het Duitsche Volksgerechtshof tot twee jaar gevangenisstraf, met aftrek van bijna een jaar preventief, veroordeeld.
De heer Spansier heeft in Nijmegen een aantal exemplaren verspreid van de „Freie Presse", welk blad in Duitschland verboden is. Toen hij zich korten tijd later naar Kleef begaf, heeft men hem gearresteerd en ongeveer een jaar in voorloopige hechtenis gehouden. (De Telegraaf)

C. DUITSCHLAND. — Hitler's Proclamatie - Volksstemming. —
De leider en rijkskanselier heeft aan den minister van binnenlandsche zaken, Dr. Frick, het volgende schrijven gericht:
De ten gevolge van het nationale ongeluk dat ons volk getroffen heeft noodzakelijk geworden wettelijke regeling van het vraagstuk van het staatshoofd geeft mij aanleiding tot de volgende order:
1) De grootheid van den overledene heeft den titel Rijkspresident een bijzondere beteekenis gegeven. Deze titel is volgens ons aller gevoel in hetgeen hij ons zeide, onverbreekbaar verbonden met den naam van den grooten doode. Ik verzoek daarom voorzorgsmaatregelen te willen treffen dat ik in het officieele en niet-officieele verkeer zooals totnogtoe slechts als leider en Rijkskanselier wordt aangesproken. Deze regeling zal gelden voor de geheele toekomst.
2) Ik wil dat de door het kabinet besloten en grondwettig geldige bevoegdheden van de functies van den vroegeren Rijkspresident aan mij en daarmee aan het ambt van Rijkskanselier op zichzelf, de uitdrukkelijke sanctie van het Duitsche volk verkrijgt. Doordrongen van de overtuiging dat alle macht in den staat van het volk uitgaat en door het volk in vrije verkiezing bevestigd moet worden, verzoek ik u het besluit van het kabinet met de eventueel nog noodzakelijke aanvullingen onverwijld aan het Duitsche volk te laten voorleggen voor een vrije volksstemming.
De regeering besloot naar den wensch van den Rijkskanselier een volksstemming op Zondag 19 Augustus 1934 te houden over de rijkswet van 1 Augustus '34.
(Berliner Tageblatt)
(Vorig ber. Hitler 1418 A.; Volksstemming 1040 B.)

D. DUITSCHLAND. — Proclamatie van Rudolf Hess.
Rudolf Hess heeft een proclamatie tot de nationaalsocialistische beweging gericht, welke als volgt luidt:
„Hindenburg is dood. Hindenburg leeft in zijn volk. Hij leeft in onze harten voort als het symbool van roemrijke Duitsche geschiedenis, — hij leeft voort als de overwinnaar van Tannenberg, hij leeft voort als de generaal-veldmaarschalk van den wereldoorlog, — hij leeft als de vader van een groot volk. De strijders voor Duitschlands vrijheid laten de vanen in rouw, eerbied en dankbaarheid voor den grooten Duitscher zinken. Hindenburg riep den Leider — Hindenburg leidde daarmede de nieuwe Duitsche geschiedenis in. Hindenburgs levende nalatenschap voor Duitschland is de Leider. Trouw aan Hindenburg — d.w.z. trouw aan den Leider — d.w.z. trouw aan Duitschland.
Wij zetten ons schrap voor nieuwen strijd om de toekomst van ons volk." (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Hess 1408 B.; Hindenb. 1417 B.; Hitler 1419 C.)

E. NEDERLAND. — Belasting op goederen in de doode hand - Adressen aan Eerste Kamer. —
De synodale commissie der Herv. Kerk en de Ver. van (Herv.) Kerkvoogdijen hebben aan de Eerste Kamer elk een adres gezonden. Aan het adres der synodale commissie ontleenen wij de conclusie:
„Daar de ontwerper der wet voor de fundeering van deze belasting zich uitdrukkelijk heeft verankerd in de onaangetast gebleven en in het vermogensbezit gelegen collectieve draagkracht, vloeit daaruit voor de Ned. Herv. Kerk uit de economie van het onderwerp zelf de logische consequentie van vrijstelling van de voorgenomen heffing. Nu deze uitzondering niet in de wet is opgenomen, zal het gevolg zijn tegen den geheelen opzet van het ontwerp en tegen het openbaar belang in, dat de heffing ten slotte zal worden gedragen door de kas voor de predikantstractementen, dat is door een groot aantal economisch zwakke predikantsgezinnen, hetgeen zal leiden tot onzegbare schade van de Ned. Herv. Kerk en daarmede tevens van de belangen van het Ned. Volk".
Het adres der Ver. van Kerkvoogdijen luidt o.m.: „De Hervormde gemeenten kunnen de doodehandsbelasting slechts betalen door middel van extra-collecten bij de openbare eerediensten of door verhooging van den hoofdelijken omslag. De Herv. gemeenten hebben eenvoudig geen andere middelen. Het houden van extra-collecten bij de openbare eerediensten, is even onsympathiek als onelegant, zoowel voor de Overheid als voor de Kerk. Het zal dan zoo zijn, dat in het huidige Nederland Kerkbezoek een belastingobject is geworden. Het verhoogen van den Kerkelijken hoofdelijken omslag, is natuurlijk mogelijk, doch eveneens zeer onsympathiek en zeer ongewenscht, zoo niet voor de overheid, dan toch zeker voor de Hervormde gemeenten. Want dan zal blijken, dat wel niet het kerkbezoek maar toch wel het lidmaatschap der Kerk een belastingobject voor den Staat is geworden.
Adressante verzoekt de Kamer, het ontwerp te verwerpen".
(Nieuwsblad van het Noorden)
(Vorig bericht blz. 1368 B.)

F. DUITSCHLAND. — Buitenlandsche Persstemmen over Hitler als Rijksleider. —
Frankrijk. — De Temps schrijft, dat indien alle Duitsche krachten zich ootmoedig buigen voor Hitler als opperheer van het Rijk, een macht zonder voorbeeld in de geschiedenis in zijn handen is gelegd. Hitler zal tot het uiterste gaan met zijn actie, die in den geest van zijn partijgangers het karakter moet dragen zoowel van een sociale als van een politieke revolutie. Thans begint pas inderdaad de ervaring van het nieuwe Duitschland.

Het Journal des Débats acht het feit, dat Hitler thans alle macht in handen heeft, geen waarborg voor een definitieve stabilisatie van de Duitsche organisatie.

De Intransigeant schrijft: „Thans is er nog maar één meester: Hitler". „Hindenburg bewaarde voor zijn land een aanschijn van eendracht, welke eendracht met hem verdwijnt. Nieuwe scheuringen schijnen op komst."

De Liberté noemt Hitler's bekleeding met het presidentschap een wezenlijke staatsgreep, die een einde maakt aan de laatste resten van de grondwet van Weimar.

Paris Soir stelt vast, dat voortaan Duitschland inderdaad in handen van één man is. „Dit is het einde van elk toezicht, var elk tegenwicht".

België. — De „Soir" schrijft: Terwijl von Hindenburg verdwijnt blijft Hitler alleen op het tooneel. Wat zal de aan zichzelf overgelaten Führer doen, nu de eenige moreele kracht hem ontvallen is? Met den laatsten ademtocht van von Hindenburg sterft het laatste overblijfsel van de Duitsche republiek.

Engeland. — De „Times" zegt, dat het prestige van het Nazi-regime door het in ongenade vallen en het vermoorden var zoovele leiders kennelijk ernstig is geschokt, terwijl het bovendien in het buitenland diep in discrediet is geraakt. Hitler heeft thans onmiddellijk maatregelen genomen, om als tegenwicht voor de tot ontbinding leidende invloeden, het algeheele gezag in eigen handen te centraliseeren.

De „Daily Telegraph" zegt, dat zelfs in een wereld die gewend is geraakt aan dictators, zulk een concentratie van macht als Hitler thans bezit, uniek is en bedenkingen en argwaan wekt in het buitenland, maar dat het tevens den toestand in Duitschland volkomen bloot legt. Het blad meent, dat Hitler eer het slachtoffer dan de leider der gebeurtenissen is. Hij moet thans op het geregelde leger vertrouwen en dus absoluut doen wat de militaire macht van hem verlangt.
Zijn politieke pelgrimstocht heeft van de uiterste linkerzijde geleid tot het presidentschap, dat hem afhankelijk maakt van de leiders der rechterzijde. Het Duitsche volk zal de nieuwe regeering beoordeelen naar de wijze, waarop zij de komende crises zal behandelen en Hitler zal thans op zijn eigen schouders den last der ontevredenheid laden, wanneer de regeering mocht falen.

De „Daily Express" zegt, dat sinds de Franschen in 1789 de feodale ketenen verbraken, de wereld niet zulk een eeuw als de huidige heeft beleefd, waarin deze huisschilder Bismarcks plaats inneemt, de ex-korporaal van een infanterie-regiment opperbevelhebber wordt van alle Duitsche legers. De tegenstand is echter slechts tijdelijk bedwongen, het leger zal, wanneer het dat wenscht, het gezag overnemen.

De „News Chronicle" meent, dat Hitler alles heeft gezet op een dramatische coup de main en dat zijn breken met de constitutie vrij zeker het vertrouwen van millioenen zijner landgenooten zal schokken. Hitler heeft de waardigheid van een presidentschap neergehaald in de draaikolk der politiek.

De „Manchester Guardian" is van oordeel, dat de Duitsche heerschers van thans volleerd zijn in de kunst een plebisciet te hanteeren, maar, dat zelfs wanneer de verwachte overweldigende meerderheid het vertrouwen in den dictator weder uitspreekt, nochtans deze uiterst belangrijke vraag onbeantwoord blijft: Welk een vergoeding zal de Rijksweer, nu zij den eed van trouw aan den leider van het Rijk uitspreekt, van haar nieuwen souverein hebben afgedwongen.

Zweden. — Nya Dagligt Allehanda schrijft: In navolging van Napoleon heeft Hitler zichzelf tot absoluut heerscher van zijn land gemaakt. Om deze positie te vervullen moet men over Napoleontische gaven beschikken. Het blad gelooft niet, dat Hitler de kracht en het talent heeft om Duitschland naar binnen en naar buiten tot een eenheid te maken. In alle geval staan wij nu voor een Europeesch drama van buitengewone onberekenbaarheid en spanning. En het is een geweldig experiment, waaraan het Duitsche volk zich heeft overgeleverd, door zich in de armen van Hitler te werpen.

Denemarken. — Politiken zegt in dit verband, dat wel nooit een overleden monarch grootere eer is bewezen dan thans Duitschlands ouden president.

Dagens Nyheter voorspelt, dat op 19 Augustus een overweldigende meerderheid de overneming van de functie van Rijkspresident door Hitler zal goedkeuren.

De Berlingske Tidende schrijft, dat men nauwelijks een verandering van de Duitsche politiek noch naar buiten, noch naar binnen te verwachten heeft. Hitler beschikt nu formeel over de geheele macht in het rijk en de door hem getroffen oplossing past geheel in het Leidersbeginsel.

Vereenigde Staten. — De New York Times meent dat binnenlandsche moeilijkheden Hitler veel ernstiger bedreigen dan mogelijke inmenging van het buitenland. Geen enkele oplossing is immers gevonden voor de groote vraagstukken van het oogenblik nopens de industrie, de financiën, den export en de voedselvoorziening, allemaal onderwerpen, waarover de autoriteiten te Berlijn zich sinds maanden het hoofd breken en die in het volk bange onrust oproepen. Het zijn deze vraagstukken, die hem, die thans de macht tot zich getrokken heeft, als een zwarte onheilswolk blijven vervolgen, tenzij hij of zijn raadgevers tenminste iets zouden kunnen vinden om de gevolgen minder moeilijk te maken.

(Vorig bericht blz. 1419 C.)

A. ITALIE. — Fascisten geroyeerd. —

Negentien leden van de fascistische partij te Bologna zijn door den partij-secretaris Starace uit de partij gestooten. Deze actie is een naspel van een conflict dat zich tusschen Starace en den vroegeren onderstaats-secretaris van het ministerie van Binnenlandsche Zaken Leandro Arpinati heeft afgespeeld.

Arpinati streefde naar een sterke plaatselijke zelfstandigheid, waardoor hij in conflict kwam met den partij-secretaris Starace. Hij werd op last van Mussolini uit de partij gezet en voor vijf jaar naar de Liparische eilanden verbannen. De 19 te Bologna geroyeerde fascisten hadden zich met Arpinati solidair verklaard. (Daily Telegraph) **(V. b. 841 E.)**

B. ZUID-AFRIKA. — Coalitieregeering. —

De Zuid-Afrikaansche premier, Hertzog, heeft te Bloemfontein op het congres van de nationalistische partij in Oranje Vrijstaat een overwinning behaald op de oppositie van de groep Malan. Deze laatste heeft zich daarop van de partij afgescheiden. Hierdoor is thans de fusie tusschen de Zuid-Afrikaansche Partij (Smuts) en de Nationale Partii (Hertzog) verzekerd.

Generaal Hertzog heeft een scherpen aanval gedaan op Malan, waardoor een onherstelbare breuk tusschen deze beide partijleiders is ontstaan. (Times)

(Vorig bericht blz. 1333 G.)

C. RADIUM. — Schenking van de familie Mitsoei. —

De familie Mitsoei heeft vijf gram radium besteld in den Belgischen Congo. De kosten hiervan bedragen één millioen yen. Vier gram zal ter beschikking worden gesteld van het Japansche Kanker Instituut; het vijfde gram is bestemd voor het Instituut voor Natuurkundig onderzoek. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht Radium 663 D.)

D. OOSTENRIJK. — Schuschnigg over de Regeeringspolitiek. —

De nieuwe Oostenrijksche bondskanselier Schuschnigg heeft op 2 Augustus '34 in een bijeenkomst van de buitenlandsche pers het regeeringsprogram uiteengezet.

Dr. Kurt Schuschnigg

Na hulde te hebben gebracht aan de nagedachtenis van Rijkspresident Von Hindenburg, gaf hij een uitvoerig overzicht van de gebeurtenissen van den 25sten Juli.

Nieuw was de mededeeling, dat zich onder de 144 geüniformde opstandelingen, die de bondskanselarij binnendrongen, twaalf politieagenten en soldaten bevonden. De kanselier gaf uiting aan den vasten wil der regeering om het werk voort te zetten van dr. Dollfuss, die de economische ineenstorting van Oostenrijk voorkwam, de valuta stabiliseerde en den vrede in Midden-Europa heeft behouden.

Dr. Schuschnigg bestreed de bewering der nationaal-socialisten, dat zij een groot deel van het volk achter zich hebben. Binnenkort zullen wij bewijzen, dat de overgroote meerderheid van het Oostenrijksche volk den koers van de regeering-Dollfuss — en dat blijft de koers van de huidige regeering — goedkeurt. Het is verre van ons de een of andere dictatuur als den idealen regeeringsvorm te beschouwen. Wij meenen veeleer, dat het noodig is, het volk een groote mate van medezeggenschap te geven. Wij achten het echter uitgesloten, dat de oude parlementaire democratie, zooals wij die hier in Oostenrijk gekend hebben, kan terugkeeren, maar wij vinden het vanzelfsprekend, dat zoo spoedig mogelijk de medezeggenschap aan het volk gegeven wordt, die de basis is van den nieuwen standenstaat. „Wij willen, aldus Schuschnigg, een regeering voor arbeiders, boeren en burgers en wij zullen het Vaderlandsche Front zoodanig opbouwen, dat ieder met ons en binnen het kader van dat front kan meehelpen om onze politiek ten uitvoer te brengen. Wij zullen trachten het vertrouwen van het volk te winnen door te bewijzen, dat wij de rechten der arbeiders niet willen aantasten. Wij willen den vrede en zullen slechts geweld gebruiken om onwettig geweld te breken. Het zal de Oostenrijksche regeering volkomen onverschillig laten, of de koers, die zij naar beste willen en weten inslaat als krachtig, zwak of als mild betiteld wordt, het gaat hier niet om kracht of mildheid; voor ons geldt het slechts den rechten weg te volgen, die de opkomst van ons vaderland beteekent".

(Vorig bericht Schuschnigg 1412 A.; Putsch 1415 D.)

4 AUGUSTUS 1934

E. GEESTELIJK LEVEN. — Congres „Ons geestelijk Erf". - Geschiedenis Norbertijner Orde. —

Op 30 Juli werd te Nijmegen het derde congres geopend van de vereeniging „Ons Geestelijk Erf", welk congres in verband met het 800-jarig bestaan van de abdij Berne geheel gewijd was aan de grondgedachte en de geschiedenis der Norbertijner Orde. De eerste samenkomst had plaats in de vergaderzaal van het Corpsgebouw van de studentenvereeniging Carolus Magnus aan den Oranjesingel.

Dr. D. Stracke S.J. uit Antwerpen opende de bijeenkomst en zeide dat men van St. Norbertus niet kan.

spreken, zonder te reppen van zijn diep geestelijk leven. Hij was een voorbeeld van apostolaat. Daarom is als hoofdgedachte van het congres gekozen: Inwendig leven en zielzorg. De wensch van den H. Vader is, dat de leeken door hun leekenapostolaat aan de priesters meer tijd zullen laten voor hun inwendig leven. Zoo zijn deze besprekingen voor beide groepen van belang. Zonder inwendig leven is er geen apostolaat, maar er is ook geen apostolaat zonder inwendig leven.

Prof. dr. B. Kors, O.P., hoogleeraar aan de R.K. Universiteit, sprak over het onderwerp: „De vereeniging van zielzorg en geestelijk leven".

Dr. H. Th. Heijman O.P., archivaris der abdij Berne te Heeswijk, hield een rede over het onderwerp: „De H. Norbertus, gezien in zijn geestelijke ontwikkeling."

Dr. M. Schoengen, oud-rijksarchivaris te Zwolle, leidde het onderwerp in: „Verspreiding en beteekenis der Norbertijnen in de Noordelijke Nederlanden".

Mgr. dr. Pontianus Polman sprak in de middagzitting over: De opleiding van de Nederlandsche geestelijkheid in de XVIe eeuw.

In de avondzitting heeft dr. A. Erens, O. Praem., archivaris van de abdij Tongerloo (België) gesproken over: Anselmus van Havelberg, O. Praem., zijn brief aan Egbertus en het Scutum canonicorum.

Op 2 Augustus sprak pastoor Th. Wolters uit Wouw, nationaal secretaris der Unio Apostolica, over „De Vita communis (can. 134) van Bartholomaeus Holzhauser, herleefd in de Unio Apostolica".

's Avonds leidde dr. H. Dorresteyn S. C. J., uit Bergen op Zoom, het onderwerp in „Der Kerken Claghe" in haar wisselende vormen en beteekenis.

Deze rede was de laatste, welke in Nijmegen gehouden werd. Den 3den Aug. begaven de congressisten zich naar de abdij Berne in Heeswijk, waar om half elf een pontificale H. Mis werd opgedragen door mgr. H. Sticker, prelaat van de abdij Berne, met pontificale assistentie van mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch. Prof. dr. H. Molkenboer, hoogleeraar te Nijmegen, sprak tijdens de mis een feestrede uit.

In den middag kwamen de congressisten bijeen in de Aula der abdij voor een feestelijke slotzitting van het congres. Hier heeft prof. dr. Titus Brandsma O. C., hoogleeraar te Nijmegen, een rede uitgesproken over het ideaal van den H. Norbertus, uitgedrukt in de stichtingsoorkonde der abdij Berne, nog lichtend in dezen tijd. (Algemeen Handelsblad)

A. **NEDERLAND. — Landbouw. - Stikstofprijzen. —** Nadat onderhandelingen tusschen de Nederlandsche Stikstofproducenten en de vertegenwoordigers der Chileensche salpeter-industrie tot een resultaat hebben geleid, zijn thans de stikstofprijzen voor het nieuwe seizoen gepubliceerd.

De prijs voor zwavelzure ammoniak los gestort in 300 tons partijen, franco per schip plaats van bestemming, is thans vastgesteld, voor levering Augustus, op *f* 4.50 (v. j. *f* 4.70) per 100 kg. oploopende tot *f* 5 per 100 kg. voor levering April—Juni 1935.

Voor gezakte zwavelzure ammoniak is de prijs *f* 0.20 per 100 kg. hooger. De Augustusprijs voor ammonsalpeter in geprepareerde zakken, is *f* 5.60, kalkammonsalpeter *f* 5.70 en kalksalpeter *f* 5.80.

Ammonsalpeter en kalkammonsalpeter in gewone jute balen noteeren *f* 0.10 per 100 kg. lager.

Voor de overige leveringsmaanden gelden gelijke verhoogingen als bij zwavelzure ammoniak.

De prijs van Chilisalpeter is voorloopig vastgesteld op *f* 0.10 per 100 kg boven den prijs van kalksalpeter.

Het in vergelijking met de omliggende landen zoo lage niveau der stikstofprijzen hier te lande, blijft derhalve practisch gehandhaafd. (N. Rott. Crt.)

(Vorig bericht Landbouw 1383 A.)

B. **RUBBER. — Wereldexport- en consumptie. —** In de eerste helft van het loopende jaar beliep de export van rubber ca. 52.500 ton meer dan het verbruik.

Wereldexport:		Wereldverbruik:
82.600 ton	Januari	80.600 ton
87.000 „	Februari	78.600 „
91.800 „	Maart	92.500 „
86.900 „	April	80.400 „
110.400 „	Mei	81.100 „
87.000 „	Juni	80.000 „
545.700 ton		493.200 ton

Voor de tweede helft van het loopende jaar bedraagt de volgens de restrictie-bepalingen toegestane export ca. 442.000 ton (of ca. 73.600 t. p. maand). Het surplus van het 1ste half jaar wordt geschat op ca. 45.000 ton. Het komende jaar zou dan met een wereldvoorraad van rond 735.000 inzetten tegen naar raming per einde Jan. '34 ca. 742.000 ton.

(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. 1119 B.)**

C. **JAPAN. — Ontbinding van Anti-Japansche Partij in China geëischt. —**

De weduwe van den vroegeren president Soen Yat Sen, heeft in China een partij opgericht, die een scherp anti-Japansch karakter draagt. Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft thans aan den Japanschen gezant te Peking opdracht gegeven tegen deze partij te protesteeren.

In een nota wordt hierbij verklaard, dat het bestaan van zulk een partij den vrede in Oost-Azië bedreigt. Om deze reden moet deze beweging dan ook worden ontbonden. (Algemeen Handelsblad) **(1344 G.)**

D. **DUITSCHLAND. — Hulde van Duitsche Joden aan Von Hindenburg. —**

De „Jüdische Rundschau", het orgaan der Duitsche Joden, brengt in het nummer van gisteren hulde aan de nagedachtenis van president von Hindenburg en zegt o.a.:

„Wij Joden in het jaar 1934 mogen niet deelnemen aan het politieke leven en openbare zaken, doch op een oogenblik, dat de geheele Duitsche natie treurend om de baar van veldmaarschalk von Hindenburg staat, is het onze plicht te zeggen, wat wij voelen. Wij brengen onze eerbiedige hulde aan veldmaarschalk von Hindenburg, die de verpersoonlijking van het leiderschap was.

Hij heeft het geheele Duitsche volk boven alles lief gehad en kan tot voorbeeld strekken aan alle burgers en alle landen" (Jüdische Rundschau)

(Vorig bericht 1417 B.)

E. **ENGELAND. — Verklaring van Sir John Simon omtrent zijn afkomst. —**

In een op 3 Augustus gepubliceerd schrijven ontkent Sir John Simon, dat hij van Joodsche afkomst is. Hij drukt echter tevens de hoop uit, dat dit démenti niet geïnterpreteerd zal worden als zou hij sympathiseeren met het anti-Semitisme, welke beweging hij on-Engelsch noemt. (Daily Telegr.) **(Simon 1407 A.)**

5 AUGUSTUS 1934

F. **NEDERLAND. — Treinbotsing. —**

Bij het Weesperpoortstation te Amsterdam heeft op 5 Augustus een ernstige botsing plaats gehad tusschen een Dieseltrein en een stoomtrein.

Van den Dieseltrein werden 7 passagiers zwaar en 5 minder ernstig gewond, terwijl nog een aantal passagiers lichte kwetsuren opliep.

Dank zij de sterke constructie van den geramden Dieseltrein zijn er geen dooden te betreuren en is er betrekkelijk weinig materieele schade aangericht. Het ongeluk is te wijten aan het feit, dat de Dieseltrein door een onveilig signaal is gereden.

(Red K. H. A.) **(Vorig bericht 1113 D.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Embargo op aardewerk.** Het Japansche Rengo-agentschap deelt mede, dat de Japansche federatie van aardewerk-exporteurs den

Nederlandschen maatregel tot beperking van den Japanschen invoer van aardewerk heeft beantwoord met een embargo op den uitvoer van keramische producten naar Nederlandsch Oost-Indië. Deze actie wordt door scheepvaartbelangen gesteund.
De voorzitter van de Japansche vereeniging van Kamers van Koophandel, baron Goh, heeft telegrammen gezonden aan den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken, den gouverneur-generaal en de Nederlandsche Kamers van Koophandel te Batavia en Soerabaja, waarin hij wijst op de noodzakelijkheid, de invoerbeperkingen op Japansch aardewerk op te heffen, ten einde aldus een vlot verloop der conferentie te verzekeren. (Telegraaf)
(Vor. ber. 1415 E.; Conting. 1409 I.; Japan 1195 G.)

A. CHINA. — Staat van Beleg in Foekien. —
In de Chineesche provincie Foekien is door de autoriteiten den staat van beleg afgekondigd.
Tot dezen maatregel is overgegaan, daar de autoriteiten slechts op die wijze den communistischen opstand, die reeds eenige dagen tot scherpe botsingen met de regeeringstroepen heeft geleid, kunnen onderdrukken. Hoe ernstig de toestand op het oogenblik te Foekien is blijkt reeds uit het feit, dat de communisten het stadje Sjoeikau aan de Minkiang, dat slechts op enkele kilometers van de hoofdstad Foetsjau gelegen is, hebben bezet. (Times)

6 AUGUSTUS 1934

B. DUITSCHLAND. — Rouwzitting van den Rijksdag. —
In het gebouw van de Kroll-opera heeft de groote officiëele rouwplechtigheid voor den overleden Rijkspresident plaats gevonden.
Na een korte openingsformule van den president van den Rijksdag, Göring, voerde het Philharmonisch Orchest muziek uit. Onmiddellijk daarop hield de Leider en Rijkskanselier Adolf Hitler een rede, waaraan wij ontleenen:
De laatste maanden maakten wij ons ernstig bezorgd. De bekendheid van de ziekte van den hooggeëerden ouden heer vervulde millioenen Duitsche harten met angst voor het leven van den grijsaard, die ons meer was dan slechts het Staatshoofd. Want deze man was voor ons allen de symbolische uitdrukking van de onverwoestbare, zich steeds vernieuwende levenskracht van ons volk geworden. De wil van de Voorzienigheid heeft hem zichtbaar verheven boven de maat van het alledaagsche.
Toen de natie haar hoogste waardigheid in zijn handen legde, werd deze post pas tot de hoogste waardigheid gebracht.
Onverbrekelijk is voor ons allen den naam van den Duitschen Rijkspresident verbonden met dien van den thans overledene.
Thans, nu wij ons opmaken om den dierbaren doode de laatste eer te bewijzen, zien wij pas goed de grootheid van dit weergalooze leven en wij buigen ons deemoedig voor den onnaspeurlijken wil, die met schijnbaar toevallige of onbelangrijke dingen beschikkingen treft, die de mensch pas later kan zien in het geheele wonderlijke kader, waarbinnen zij geplaatst zijn. Generaal Veldmaarschalk Von Hindenburg is dood. Als wij trachten de gevoelens te vertolken die het geheele volk bewegen, willen wij in de eerste plaats met steeds nieuwe dankbaarheid de herinnering aan den grooten overledene bewaren. Wanneer wij echter bezield door den wensch de historie recht te doen wedervaren, naar de beteekenis van deze verschijning willen speuren, zien wij pas den vollen omvang en den inhoud van een menschenleven, dat in zulk een grootheid in eeuwen slechts zelden voorkomt.
Hoe heeft sinds zijn geboortejaar, 1847, de wereld zich veranderd! Vervolgens schetste Hitler de ontwikkeling van de Duitsche en Europeesche situatie in die dagen en riep herinneringen op aan het groote triumviraat, Bismarck-Moltke-Roon en de politieke reorganisaties, die zich voltrokken in de jeugdjaren van Von Hindenburg. Toen het nieuwe rijk van Bismarck werd opgericht, bevond zich de jonge luitenant Hindenburg onder hen, die geestdriftig den eed op de nieuwe grondwet aflegden.
Op 19 Maart 1911 nam generaal von Hindenburg zijn ontslag, 64 jaar oud, een naamlooze officier onder alle anderen, die steeds het vaderland trouw had gediend. Als dan de wereldoorlog over Duitschland uitbreekt en het Duitsche volk zich tot weerstand toerust, wordt deze man uit zijn rust gehaald. Op 22 Augustus 1914 wordt hem het opperbevel opgedragen over de Duitsche legers in het Oosten en reeds kort daarna kent de geheele wereld den naam van den nieuwen „General-Oberst". De grootste oorlog der wereldgeschiedenis is van nu af onverbrekelijk aan zijn roem verbonden.
De oorlog is geëindigd; de November-revolutie stelt het Duitsche Rijk zwaar op de proef. En andermaal wordt de aanvoerder in zijn welverdiende rust gestoord: 26 April 1926 ziet men hem als Rijkspresident, die eenmaal, zonder dat men dit toen al wist, de beschermheer van de nationale revolutie zou worden.
Hitler besloot aldus:
„In dankbare herinnering bewaren wij zijn beeld onuitwischbaar in ons hart en zullen het overdragen op de geslachten, die na ons komen. Wij bidden den Allerhoogste, dat Hij onzen arbeid zal begunstigen, ons de kracht gevend te strijden voor de vrijheid van het Duitsche volk. De Rijkspresident-generaal veldmaarschalk Von Hindenburg is niet dood — hij leeft voort in ons volk!" (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht 1421 D.; Hitler 1419 F.)

C. DUITSCHLAND. — Uitvaart President Von Hindenburg. —
De rouwplechtigheid in Neudeck begon 6 Augustus te 9 uur n.m. De weg van het slot naar het park was door soldaten van de rijksweer en fakkeldragers afgezet.
Een bataljon en twee eskadrons van de rijksweer met een zangkoor waren aan den rand van het park van het landgoed Neudeck opgesteld.
De geheele lengte van de haag van fakkels, welke den generaal-veldmaarschalk op zijn weg naar Tannenberg belichtten, bedroeg honderd kilometer.
De plechtigheid in Neudeck droeg een particulier karakter.
In het slotpark had de infanterie met blanke bajonet stelling genomen. Het gemengde koor van Freistadt zong het lied: „Jesus, meine Zuversicht". Daarop bliezen de houtvesters op trompetten en op hun horens het signaal: „De jacht is voorbij". De kist werd hierop uit het slot naar buiten gedragen. Vier kolonels en vier kapiteins droegen haar op hun schouders en zetten haar aan den ingang van het slot neder.
Daar werd het stoffelijk overschot nog een laatste maal ingezegend en op een gereed staande affuit geïld.
De honderd kilometer lange weg van Neudeck naar Tannenberg, teekende zich in het nachtduister af door een dubbele haag van hoog-opvlammende fakkels, gedragen door S.S.- en S.A.-mannen, door Hitlerjeugd, door jongens van den Arbeidsdienst, gerecruteerd uit heel Oost-Pruisen.
Na de eerste kilometers werd het tempo versneld. De kist werd daarna op de affuit van een motorkanon overgebracht.
De stoet ging langs Deutsch-Eylau, Bergfrieden, Osterode, Schilldeck, Reichenau, Frögenau, Tannenberg, Mühlen en Paulsgut naar Hohenstein.
Twee kilometer vóór dit stadje nam de stoet opnieuw den vorm aan waarin hij van Neudeck vertrokken was, om in de eerste daglichte morgenuren het monument te bereiken, waar de herdenkingsplechtigheid zou geschieden. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht 1422 B.)

7 AUGUSTUS 1934

D. DUITSCHLAND. — Concentratiekamp voor S. A.-leiders. —
In Lichtenburg bij Torgau (Saksen) is een nieuw concentratiekamp ingericht. Een groot aantal S.A. leiders, die onder verdenking staan iets uitstaande te hebben gehad met de Roehm-putsch, zijn naar dit kamp overgebracht. Het kamp wordt bijzonder streng bewaakt.
Onder degenen, die zich in het kamp bevinden, zijn o.a. Werner von Alvensleben, die vóór het Hitlerbewind een schakel vormde tusschen von Papen en Adolf Hitler; de gewezen leider van het Berlijnsche bureau voor academische uitwisseling Adolf Morsbach; de verdediger van Ludendorff in het hoogverraadproces dat volgde op Hitler's putsch te München in 1923, Luetgebrun; baron Medem; en de plaatsvervangende leider van den Stahlhelm en candidaat voor het rijkspresidentschap Theodor Düsterberg. Het aantal personen, dat zich in het kamp bevindt, wordt op ruim 200 geschat. (Daily Telegr.) **(S. A. 1413 D.)**

E. IR. E. WELLENSTEIN OVERLEDEN. —
De directeur van Economische Zaken in Indië, ir. E. P. Wellenstein is 5 Augustus te 's-Gravenhage overleden. De heer Wellenstein was eenige maanden geleden naar Nederland gekomen om met minister Colijn besprekingen te voeren over de economische omstandigheden in Indië. (Het Vaderland)

F. SCHEEPVAART. — De Jagersfontein te water gelaten. —
Op 21 Juli werd van de werf der N.V. Nederlandsche Scheepsbouw Maatschappij te Amsterdam het dubbelschroef motorpassagiers- en vrachtschip „Jagersfontein" bestemd voor de Holland Afrika Lijn van de N.V. Vereenigde Nederlandsche Scheepvaartmaatschappij te 's-Gravenhage te water gelaten. De doopplechtigheid werd verricht door Mevrouw E. W. Dijkstra-Viruly, echtgenoote van den heer P. Dijkstra, Directeur van de Holland Afrika Lijn.
Het schip is een zusterschip van het ms. „Bloemfontein", dat op 16 Juni j.l. draadloos van Pretoria uit door Generaal Hertzog werd te water gelaten.
(Vor. ber. Bloemfontein 1349 D.)

A. **NEDERLAND. — Versterking van de Weermacht.**
In Limburg en Noord-Brabant zijn bewegingen ontstaan om te komen tot versterking van de weermacht, in verband met de ontwikkeling van de internationale gebeurtenissen.
De beweging in Noord-Brabant wordt geleid door de heeren E. J. H. J. Schut, directeur van de Bank-Associatie en voorzitter van het voorloopig comité-Tilburg voor de beveiliging van Zuid Nederland en ir. J. F. L. Krugers.
In een interview verklaarde ir. Krugers, dat in Maastricht, Tilburg, 's-Hertogenbosch de voorloopige comité's omgezet worden in definitieve comité's. In Eindhoven, Roosendaal, Bergen op Zoom, Steenbergen en Venlo zijn de comité's in voorbereiding. Het ligt in de bedoeling die comité's te vereenigen in een groote unie met het doel eendrachtig bij de Regeering onze wenschen kenbaar te maken.
Ons doel is nu te trachten van de Regeering te verkrijgen, dat mede met het oog op de Zuidelijke provincies een zoodanige strijdmacht in ons vaderland wordt georganiseerd, dat men daar in het buitenland ter dege rekening mee zal houden.
Onze versterkte weermacht vragen wij uitsluitend als een preventieven maatregel. **(Vor. ber. 1374 C.)**

B. **NEDERLAND. — Rapport Commissie Koolen. —**
Op 26 Februari van dit jaar installeerde minister Van Schaik een bij Koninklijk Besluit van 12 Februari 1934 ingestelde Staatscommissie, de Commissie-Koolen, welke de opdracht kreeg de noodzakelijkheid en doelmatigheid te onderzoeken van wettelijke en andere voorzieningen met betrekking tot het bekleeden van het lidmaatschap van de vertegenwoordigende lichamen door personen, wier staatkundig streven kennelijk is gericht op verandering der Staatsinstellingen met toepassing of bevordering van onwettige middelen.
In het dezer dagen uitgebracht Verslag deelt de Commissie mede, dat zij zich allereerst rekenschap heeft gegeven van den toestand op het door de opdracht bestreken terrein.
Zij is daarbij tot de overtuiging gekomen, dat deze inderdaad nadere voorziening eischt.
De Commissie is tot de slotsom gekomen, dat een tweetal gedachten voor nadere uitwerking in aanmerking kwam, t.w.:

a. invoering van de mogelijkheid van vervallenverklaring van het lidmaatschap van vertegenwoordigende lichamen voor de leden, die in hun werkzaamheid als zoodanig of met gebruikmaking van hun door hun lidmaatschap geschonken macht, gelegenheid of middel, een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen;

b. opneming in het Wetboek van Strafrecht als imperatieve bepaling van de bijkomende straf van ontzetting van het recht om te kiezen en de verkiesbaarheid bij krachtens wettelijk voorschrift uitgeschreven verkiezingen ten aanzien van leden van vertegenwoordigende lichamen, die zich schuldig maken aan zekere met name te noemen misdrijven tegen de veiligheid van den Staat, tegen de Koninklijke waardigheid, betreffende de uitoefening van staatsplichten en staatsrechten, tegen de openbare orde, het openbaar gezag, enz.

De uitwerking van deze denkbeelden werd opgedragen aan een subcommissie, bestaande uit den Voorzitter en het lid der Commissie mr. dr. J. Donner, terwijl de secretaris der Commissie aan de subcommissie werd toegevoegd.
Deze subcommissie stelde een tweetal wetsontwerpen samen, voorzien van een Memorie van Toelichting, welke stukken — na behandeling in de plenaire commissie — aan het Verslag zijn gehecht.
Andere voorzieningen dan de beide hierboven bedoelde werden door de Commissie òf wel als niet vereenigbaar met de bestaande Grondwet ter zijde gesteld òf wel als minder wenschelijk of doelmatig verworpen.
Op één punt wijst de Commissie evenwel nog zonder daaraan een concreet voorstel te verbinden.
De leden van vertegenwoordigende lichamen, die van illegaal streven verdacht kunnen worden, zijn veelal vertegenwoordigers van zeer kleine partijen of kiezersgroepen. Een technische wijziging in de Kieswet, welke de mogelijkheid van toegang tot de vertegenwoordigende lichamen voor dergelijke kleine groepjes zou bemoeilijken, kan als bijkomstig voordeel medebrengen, dat, uit hoofde van hun staatkundig streven, verdachte elementen uit de vertegenwoordigende lichamen worden geweerd. Een desbetreffend voorstel is inmiddels door Minister de Wilde bij de Tweede Kamer ingediend. (zie pag. 1411 I.).
De bij het Verslag gevoegde door de Staats-Commissie geconcipieerde wetsontwerpen willen, dat de vervallenverklaring van opruiende afgevaardigden zal worden uitgesproken door de afdeeling voor de geschillen van bestuur van den Raad van State. Als het gaat om een Kamerlid, op aanwijzing van den Kamervoorzitter (schriftelijk, met nauwkeurige aanduiding der feiten); als het een lid van Provinciale Staten of van een Gemeenteraad betreft, op aanwijzing van den Commissaris der Koningin.
De procesgang, waarbij den „beklaagde" gelegenheid wordt gewaarborgd tot behoorlijke verdediging, wordt nauwkeurig omschreven.
Leden van besturen van Waterschappen, Veenschappen, e.d. vallen buiten de ontwerpen.
Het wetsontwerp, dat ten aanzien van een Kamerlid, Statenlid of Raadslid, die door den rechter wordt veroordeeld wegens bepaalde misdrijven, imperatief als bijkomende straf voorschrijft het ontnemen van het actief en van het passief kiesrecht, noemt als misdrijven, welke voor het lid van een vertegenwoordigend lichaam het verlies van het recht om te kiezen en van verkiesbaarheid medebrengen, misdrijven tegen de veiligheid van den Staat, tegen de Koninklijke waardigheid, betreffende de uitoefening van staatsplichten en staatsrechten, opruiïng en enkele andere misdrijven tegen de openbare orde, waaronder deelneming aan een bij de wet verboden vereeniging, enkele misdrijven tegen het openbaar gezag, laster gepleegd ten aanzien van een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening van diens bediening en opzettelijke schending van geheimen; kortom alle ernstige misdrijven, welke om de daarin optredende miskenning van de gemeenschapswaarden den dader de waardigheid tot het bekleeden van een gemeenschapsfunctie doen verbeuren. (Residentiebode)
(V. b. Ambt. Verb. Org. 1332 A.; Kieswetwijz. 1411 I.)

C. **BULGARIJE. — Herstel der diplomatieke betrekkingen met Rusland. —**
Officieel is 5 Augustus een protocol gepubliceerd over het herstel van de diplomatieke betrekkingen tusschen de Sovjet-Unie en Bulgarije, dat op 23 Juli te Istanboel is onderteekend.
Beide landen verplichten zich wederkeerig zich te onthouden van inmenging, zoowel direct als indirect, in de binnenlandsch-politieke aangelegenheden.
Speciaal wordt de actie en propaganda, alsmede de bevordering daarvan, vermeld.
De overeenkomst verbiedt aan beide partijen op hun gebied het bestaan van organisaties te dulden, die een gewapenden opstand tegen de regeering van het andere landen ten doel hebben.
Ook het oprichten en ondersteunen van dergelijke organisaties is verboden.
Het transport van wapens en munitie en ander oorlogsmateriaal dat een opstand in de hand zou kunnen werken, is eveneens verboden.
Van belang is ten slotte de bepaling, dat beide partijen zich verplichten in hun diplomatieken dienst geen politieke emigranten te zullen gebruiken.
(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1403 C.)**

D. **NEDERLAND. — Intern. Stenografencongres. —**
Den derden Augustus werd te Amsterdam het Internationaal Congres van Stenografen geopend.
Namens de regeering voerde allereerst prof. dr. Van Poelje het woord, die mededeelde, dat minister Marchant tot zijn groote spijt niet aanwezig kon zijn.
Vervolgens richtte wethouder dr. I. H. J. Vos namens het gemeentebestuur enkele woorden van welkom tot het congres, waarbij hij met bijzondere voldoening gewag maakte van het feit, dat dit eerste internationale congres na den oorlog Amsterdam tot plaats van bijeenkomst had gekozen.
De voorzitter, de heer d'Oliveira, zegt in de eerste plaats de Nederlandsche regeering dank voor de vele bewijzen van belangstelling in het welslagen van het congres, die zij heeft gegeven en waaraan het congres zeer veel heeft te danken.
Aan dr. Van den Ent, werd als herinnering aan de samenwerking tusschen hem en het Nederlandsche Comité, namens het Comité een legpenning aangeboden.
Den vierden Augustus werd het Congres voortgezet. Het punt van behandeling was: Machines ter vervanging van stenografische werkzaamheden, hun gebruik en hun toepassing in de practijk.
Hierover werd het woord gevoerd door de heeren Estoup (Parijs), Krüger (Nordhausen), Mlle Rinieri (Parijs) en accountant Strüber (Leipzig).
Den laatsten congresdag werden verschillende onderwerpen behandeld.
In de afdeeling voor Onderwijs sprak dr. Gyula Nosz uit Budapest over zijn methode voor het onderwijzen van stenografische verkortingen, de genetische methode.
Louis A. Leslie, uit New York, besprak de directe methode, die in Amerika reeds 40 jaren wordt toegepast en die zich het aanbrengen van vaardigheid ten doel stelt.
Mrs. Rita Harness, hoofd van een College te Londen, critiseerde op „onorthodoxe wijze" de methoden en resultaten van het stenografisch onderwijs.
Dr. Helge Kokeritz, privaat docent aan de universiteit te Upsala, besprak het onderwijs door correspondentie.
Schulrat Lang wees er op, dat het z.g. verkeersschrift waarmede 150 lettergrepen per minuut te bereiken vallen, voor 90% voldoende is. Verkortingen mogen pas onderwezen worden, als de laagste trap volkomen wordt beheerscht.
Mme Henriette Estoup, uit Parijs, bepleitte een methode, waarbij het schriftbeeld, zooals het definitief wordt, den leerling van begin af wordt ingeprent.
In de wetenschappelijke afdeeling behandelde dr. Arthur Mentz,

uit Königsberg, de psychologische grondslagen van de kortschriftwetenschap, waarbij het schrijven en de ontwikkeling van het schrift in hun irrationeele beweeggronden als het werken van de scheppende persoonlijkheid wordt begrepen.
Prof. Marie Boni, uit Milaan, deelde mede, dat in de Italiaansche parlementaire stenografie z.g. vaste verkortingen niet voorkomen, maar de groote snelheden worden bereikt door de toepassing van drie hoofdregels en twee bijregels.
Oberregierungsrat dr. Bode drong aan op het zoeken van objectief wetenschappelijke onderzoeksmethoden en internationale normaliseering van terminologie.
De heer Grashuis uit Zaandam sprak over den alphabetischen grondslag van de moderne grafische stelsels. Op grond van taalkundige gegevens toont hij aan, dat een z.g. phonetische stenografie een utopie is.
De heer Van Gelderen bepleitte het invoeren van het kortschrift aan alle scholen, die voor handel of bedrijf opleiden.
Prof. Carocci uit Milaan zeide, dat in Italië de stenografie in alle vakscholen, handelsscholen en middelbaar technische scholen tot verplicht leervak is verheven.
Aan het slot van de wetenschappelijke uiteenzettingen werd een demonstratie van blindenschrift gehouden.
In de namiddagzitting werd Gabelsberger, de vader der stenografie, wiens belangrijkste werk juist 100 jaar geleden verscheen, plechtig herdacht.
Vervolgens werd besloten het volgende Congres in 1938 te Londen te houden. De heer d'Oliveira verklaarde zich, nadat van Amerikaansche, Engelsche, Fransche en Duitsche zijde aandrang op hem was geoefend, bereid het Londensche comité met raad en daad bij te staan. Op uitnoodiging van Oberstudiendirektor dr. Dewischeit bracht het Congres hem staande een ovatie. (Algemeen Handelsblad)

A. **TENNIS. — Davis Cup 1934. - Einduitslag. —**
Op 1 Aug. versloeg Engeland de Vereenigde Staten met 4—1 en blijft dus in het bezit van de Davis Cup. H. W. Austin (Eng.) sloeg F. X. Shields, 6—4, 6—4, 6—1; sloeg S. B. Wood, 6—4, 6—0, 6—8, 6—3.
F. J. Perry (Eng.) sloeg S. B. Wood, 6—1, 4—6, 5—7, 6—0, 6—3; sloeg F. X. Shields, 6—4, 4—6, 6—2, 15—13.
Dubbelspel: L. R. Stoefen en G. M. Lott (Ver. Staten) sloegen G. P. Hughes en H. G. N. Lee (Eng.), 7—5, 6—0, 4—6, 9—7. (Sporting Life)
(Vor. ber. 1394 A.; Davis Cup 917 F.)

B. **NEDERLAND. — Katholieken in Nederland. —**
Het aantal Katholieken in Nederland bedraagt volgens opgave in de Pius Almanak 1934:

	Volkstelling per 31 Dec.		
Prov.	1909	1920	1930
Noord-Brabant .	551.576	654.123	796.058
Gelderland . . .	226.070	263.208	303.817
Zuid-Holland . .	334.064	403.249	465.554
Noord-Holland . .	307.199	353.617	410.501
Zeeland	58.974	63.102	62.112
Utrecht	92.478	108.683	126 331
Friesland . . .	25.273	26.892	27.906
Overijsel . . .	102.139	121.126	148.121
Groningen . . .	20.305	20.911	21.346
Drente	10.654	13.067	13 533
Limburg . . .	324.153	416.534	514.843
Totaal in het Rijk	2.052.885	2.444.517	2.890.122
Totaal aantal inw.	5.858.175	6.865.314	7.935.365

(Pius Almanak 1934) **(Vor. ber. Bevolking 1309 B.)**

C. **DUITSCHLAND. — Oostenrijksche persstemmen over Hitler als Rijksleider. —**
Reichspost. — Thans zal spoedig blijken of deze personen-wisseling een vermeerdering van de macht der Nazi's op de rijksweer of omgekeerd een stijging van den machtsinvloed van de rijksweer op den nieuwen president beteekenen zal.
Neue Freie Presse. — Op Hitler rust thans de volle verantwoordelijkheid van hetgeen voortaan op het gebied van binnen- en buitenlandsche politiek zal geschieden.
Neues Wiener Tageblatt. — In zijn handen bevindt zich een macht als geen enkel staatsman heden ten dage bezit. Het feit, dat weinige uren na den dood van president Von Hindenburg een volledige overeenkomst tusschen Hitler en de rijksweer werd getroffen toont aan, dat het Duitsche Nationaal-Socialisme en Hitler niet meer dezelfde zijn van gisteren.
(Vorig bericht blz. 1419 F.)

D. **NEDERLAND. — Schoenenindustrie. —**
Volgens de maandstatistiek voor invoer en uitvoer werden van 1 Januari—30 Juni ingevoerd 20.664 ton aan huiden, vellen, leder en schoenwerk tegen een waarde van *f* 14.616.000. In hetzelfde tijdvak werden uitgevoerd 16.428 ton huiden, vellen, leder en schoenen tegen een waarde van *f* 9.607.000.
In 1933 werden 46.638 paar schoenen ingevoerd. Van 1 Januari—30 Juni van dit jaar bedroeg de invoer reeds 26.145 paar. Rubberschoenen werden van 1 Januari—30 Juni ingevoerd 120.099 paar.
De uitvoer van schoenen is van geen beteekenis meer. (Algemeen Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1354 B.)**

E. **Wandelsport. — De Vierdaagsche. —**
Van 23 tot en met 27 Juli werden dit jaar de afstandmarschen gehouden, waaraan door 2972 personen uit binnen- en buitenland — w. o. militaire en politieformaties — werd deelgenomen. Slechts 101 deelnemers vielen uit, tegen 170 van de 2523 die in 1933 startten. Van de dames-deelneemsters viel slechts één uit. De buitenlanders kwamen zonder uitzondering goed binnen.
Den laatsten dag waren de volgende autoriteiten aanwezig: de oud-opperbevelhebber generaal Snijders; voorts de commandant Veldleger luit.-generaal jhr. W. Röell; generaal-majoor Reynders, chef van den Generalen Staf; generaal-majoor Fabius, inspecteur der Cavalerie; vice-admiraal Brutel de la Rivière, cdt. der Marine te Willemsoord; vice-admiraal de Graaff, chef van den Marinestaf; generaal-majoor van Ermel Schere, cdt. der III Divisie; res.-generaal-majoor Wagner; luitenant-kolonel Lespinasse Fonsegrive, namens den Franschen gezant; de burgemeester van Nijmegen.
Het Gouden Kruis voor tienjarige deelname werd toegekend aan sergeant Hueguenin, kapitein van der Meulen, de heeren Vis en Hollander, de heer en mevr. van der Kley, beiden uit Rotterdam.
De Gouden Kroon voor de 11de maal werd toegekend aan sergeant Tichelaar en de heeren van Rijn en Vos.
De Gouden Kroon voor 12 jaar werd toegekend aan luitenant Schwing, sergeant Verbergt, sergeant Hol, sergeant van 't Zet, opper-wachtmeester Teunissen van Manen, wachtmeester Brandwijk, 1e luitenant jhr. van Kinschot.
Het Gouden Kruis voor 13-jarige deelname werd toegekend aan opper-wachtmeester Göbel, voor 14-jarige deelname aan S. M. Veldhuisen, voor 15-jarige deelname aan den heer Geel en voor 16-jarige deelname aan de heeren Dinkhuisen uit Den Haag en van der Kaay uit Elden bij Arnhem. (De Sportkroniek)

F. **DUITSCHLAND. — Hindenburg's plechtige bijzetting. —**
De plechtigheid bij het gedenkteeken van Tannenberg begon met het spelen van den treurmarsch uit Beethoven's Eroïca door de muziekkapellen van de regimenten, die onder Hindenburg's rechtstreeksch bevel hebben gestaan.
Daarop hield Oberkirchenrat dr. Stöckel de kerkelijke gedenkrede.
Dr. Dohrmann, de evangelische veldbisschop van het leger hield een rouwpreek over het woord des Bijbels dat naar den laatsten wil van den overledene dit uur moest kenmerken: Wees getrouw tot in den dood, dan zal ik U de kroon des levens geven. (Openb. Johannes 11 v. 10). Vervolgens las de veldbisschop de volgende passages uit de schrift: Psalm 145 v. 8: Genadig en barmhartig is de Heere, lankmoedig en groot van goedertierenheid.Psalm 27 v. 1, psalm 77 v. 6 en 14, I Kronieken, 28 v. 20, 2 Timotheus I, 1; Korinthe 13, 13. Hierop zeide de bisschop o.a.: De algemeene geschiedenis omvat de doodkist waaromheen wij hier treuren. Wij zijn hier bijeen voor een plechtig oogenblik, dat de gansche wereld beroert. Uit alle Duitsche harten volgt hem de gelofte en de erkentenis: „de liefde vergaat nimmermeer". De plaats waarop wij hier zijn saamgekomen, herinnert ons aan hen, die trouw bleven tot in den dood, die hun leven lieten voor den Duitschen grond. Uitdrukkelijk heeft onze generaal veldmaarschalk bepaald dat bij zijn rouwplechtigheid de gesneuvelden met bijzondere dankbaarheid herdacht moet worden. En nog iets heeft hij gewenscht, geen lofrede. Beveel mij aan in Gods genade.
In een samenvattend woord heeft de overledene eens van zich en zijn leven gezegd: „Ik heb niets anders gedaan dan de gaven toepassen die God mij gegeven had. Te roemen en te prijzen is slechts de genade Gods".

Hij stond onder Gods bevel: Wees getrouw; op hem ruste de gelofte van de eeuwige genade: Ik zal U de kroon des levens geven.
Met trotschen rouw brengen wij zijn stoffelijk overschot ten grave. Maar zijn geest leve voort in ons allen en helpe mee te bouwen aan het Derde Rijk.
De veldbisschop las daarop het Onze Vader en sprak den zegen uit.
Na het gebed zong de gemeente het lied „Ein feste Burg ist unser Gott" met begeleiding van bazuingeschal.

Hierna hield rijkskanselier Hitler de volgende rede:
"Kolonel von Hindenburg, generalen, officieren en soldaten van het Duitsche leger!
Tweemaal wordt de soldaat in het bijzonder geëerd. Na een overwinning en bij zijn dood. Toen de naam van onzen rijkspresident voor de eerste maal door het Duitsche volk vernomen werd, lag reeds een geheel leven van kracht en arbeid achter hem.
Bijna twintig jaar geleden luidden in deze streek de klokken en weerklonk Hindenburg's naam voor het eerst; thans kleppen de klokken opnieuw en brengen wij den grijzen held naar zijn laatste rustplaats. De torens van dezen burcht zullen de machtige wachters zijn van dit laatste groote hoofdkwartier van het Oosten. Vlaggen en vaandels vormen de parade bij zijn graf en in tijden van nood zal het Duitsche volk tot zijn dooden held komen om nieuwe kracht te scheppen voor het leven. Want zelfs als het laatste spoor van dit lichaam zal zijn vergaan, zal de naam Von Hindenburg nog onsterfelijk zijn. Doode veldheer, ga binnen in het Walhalla!"
Langzaam speelden muziekkorpsen „Ich hatt' einen Kameraden". Na het oude soldatenlied volgden het Deutschland-lied en het Horst Wessel-lied.
De kist werd daarop overgebracht naar den maarschalkstoren.
(Nieuwe Rotterdamsche Courant)
(Vorig bericht blz. 1422 C.)

8 AUGUSTUS 1934

A. GEESTELIJK LEVEN. — Nederlandsch Oecumenisch Theologencongres. —
Aan de Nederlandsche predikanten en theologen is namens den Raad van Nederlandsche Kerken voor Practisch Christendom en namens de Nederlandsche afdeeling van den Wereldbond der Kerken de uitnoodiging gericht tot deelneming aan het „Nederlandsch Oecumenisch theologencongres" op Woudschoten op 25, 26 en 27 September a.s.
Wij ontleenen aan die uitnoodiging:
Uit den nood en verwarring wordt opnieuw de blik naar de kerken gericht en ieder, die de teekenen der tijden verstaat, kan niet doof zijn voor den ernstigen oproep, die tot de christenheid komt, om de reddende kracht van het Evangelie in de wereld te openbaren. De hiervoor noodige concentratie en bezinning is in de z.g. oecumenische beweging in vollen gang. Daarvan is de oecumenische studieconferentie, van 8—14 April 1934 te Parijs gehouden, het laatste en sprekende teeken. Vertegenwoordigers niet alleen uit Stockholm en Wereldbond doch ook uit de Lausanne-beweging, den Internationalen Zendingsraad en de Internationale Christelijke Jeugdbeweging waren bijeen om het thans wellicht meest actueele vraagstuk van de verhouding van „Kerk en Staat" gemeenschappelijk te bespreken.
Door de ontwikkeling der gebeurtenissen in Duitschland is dit probleem acuut geworden.
Op de gemeenschappelijke conferentie van Stockholm en Wereldbond, die 24—30 Augustus op Fanö (Denemarken) wordt gehouden en waarvan de Parijsche de voorbereiding was, zal het probleem een der twee hoofdpunten der agenda zijn.
Het eerste Nederlandsche Oecumenische Theologencongres zal in aansluiting aan deze conferenties het begrip Koninkrijk Gods in zijn verhouding tot den Koning, de Kerk, den Staat en de Maatschappij aan de orde stellen.
De conferentie wordt geopend door prof. Böhl. Referaten worden gehouden door prof. A. Rinkel over „Het Koninkrijk Gods en de Koning", door prof. Aalders over „Het Koninkrijk Gods en de Kerk", door prof. Kohnstamm over „Het Koninkrijk Gods en de staat", door dr. J. A. de Honing over „Het Koninkrijk Gods en de maatschappij".

B. OOSTENRIJK. — Von Papen gezant. - Agrement verleend.
Op 27 Juli heeft de Duitsche regeering Vice-Kanselier von Papen tot gezant te Weenen met speciale volmacht benoemd. Hoewel het aanvankelijk scheen dat de Oostenrijksche Regeering aan deze benoeming haar goedkeuring niet zou hechten, heeft zij thans het agrement van von Papen als gezant te Weenen afgekondigd.
In regeeringskringen, zoowel als in politieke kringen, wordt naar aanleiding hiervan verklaard, dat Oostenrijk met dezen stap te kennen geeft, een afwachtende houding tegenover Duitschland aan te nemen.
De houding van Duitschland zal beoordeeld worden naar de handelingen van den nieuwen gezant.
(Maasbode) **(Vorig bericht blz. 1406 E.)**

C. DENEMARKEN. — Vreemdelingenverkeer. —
Door het sterk verminderd bezoek aan Duitschland en Oostenrijk is het toeristenverkeer naar Denemarken sterk toegenomen. In Juli 1934 bereikte het vreemdelingenbezoek aan Kopenhagen het recordcijfer van 20.000 of 5.000 méér dan in de overeenkomstige maand van 1933. Het totaalcijfer voor de maanden April, Mei, Juni en Juli 1935 bedroeg 50.000 tegen 38.000 in dezelfde periode van 1933.
(Berlingske Tidende)

D. FRANKRIJK. — Bezoek Russisch Luchteskader. —
Het Sowjet-Russische luchteskader, dat het bezoek van Cot aan Moskou in 1933 beantwoordt, is 7 Augustus te Le Bourget gearriveerd.
De Russen werden door den chef van het kabinet van den minister van luchtvaart ontvangen voor het gebouw van den commandant, dat getooid was met de roode vlag met sikkel en hamer.
Generaal Michaud sprak een woord van welkom.
Unschlicht, chef van het Russische eskader sprak over de vriendschap tusschen de Fransche en de Sowjetluchtvaart en over de noodzakelijkheid ervan voor het bereiken van een bestendigen vrede.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 970 C.)**

E. AMSTERDAM. — Verlaging rente Girokantoor. —
Ingaande 1 September a.s. zal door het gemeentelijk Girokantoor over creditsaldi der rekeningen-courant 3% rente worden vergoed, en over de jaar-deposito's 3½%. (Amsterd. Effectenblad) **(Vor. ber. 417 C.)**

F. BRITSCH-INDIE. — Cholera Epidemie. —
Te Berhampoer in het district Ganjam is een cholera-epidemie uitgebroken. Er is een groot tekort aan geneesheeren in dit district en de weinige, die er zich bevinden, hebben dag en nacht werk om de ziekte te bestrijden. Reeds meer dan 1000 dooden werden gemeld, doch men gelooft dat het aantal slachtoffers nog veel grooter is. De dokters worden in hun arbeid belemmerd door het feit, dat velen zich niet aan inenting willen onderwerpen.
Ook in de Centrale en Vereenigde Provincies woedt de epidemie voort. In de Centrale Provincies vielen in de afgeloopen week meer dan 1500 dooden aan de ziekte ten offer. In één maand tijds zijn ongeveer 5500 menschen aan de cholera gestorven.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 84 A.)**

G. NEDERLAND. — Financieele verhouding tusschen het Rijk en de Gemeenten. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging der wet van 15 Juli 1929, inzake de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten.
Aan de Memorie van Toelichting ontleenen wij het volgende:
De tegenwoordige wet schrijft voor een vaststelling der uitkeeringen aan de gemeenten voor een tijdvak van 5 jaren. Tot grondslag van de vaststelling der uitkeeringen over de periode 1931/32—1935/36 heeft gegolden, behoudens de garantie- en limietbepalingen, de opbrengst van de hoofdsom der vermogensbelasting over het belastingjaar 1931/32. In aanmerking genomen de omstandigheid, dat het rijk volgens de tegenwoordige wet het tekort in het fonds moet bijpassen, leidt dit stelsel er toe, dat alle gevolgen van de daling der opbrengsten van de ten bate van het fonds geheven belastingen op het rijksbudget komen te drukken. Een jaarlijksche verdeeling van de bij het fonds beschikbare middelen zou aan dit bezwaar volkomen tegemoet komen, mits het fonds tevens bevrijd wordt van de lasten, welke de tegenwoordige garantiebepalingen op het fonds leggen.
De ministers zijn van oordeel, dat een verdeeling per jaar vol-

komen logisch is te achten, omdat het hier gaat om een verdeeling van belastingopbrengsten, welke van jaar tot jaar wisselen, evenals zooveel andere bronnen van inkomsten der gemeenten.
In de uitgavenfactor wenschen de ministers te doen vervallen de uitgaven ten behoeve van de voorzieningen ter zake van werkloosheid.
Ten goede van het fonds zullen in 1935/36 komen de opbrengst der gemeentefondsbelasting en die van 50 opcenten op de vermogensbelasting.
Geraamd wordt, dat de heffingen in 1935/36 een zuivere opbrengst zullen opleveren van rond ƒ 62 millioen.
De verdeeling volgens het nieuwe stelsel levert in 1935/36 belangrijke verschillen in voor- of in nadeeligen zin voor de gemeenten.
De ministers wenschen de tijdelijk over 1933/34 en 1934/35 ten bate van het gemeentefonds geheven opcenten op de gemeentefondsbelasting en de vermogensbelasting niet te bestendigen.
De ministers stellen voor het laatste lid van art. 15 (bevattende het bijzondere tariefgedeelte voor de drie grootste gemeenten, voor zoover die in de eerste klasse zijn gerangschikt) te doen vervallen en de belastingheffing voortaan te doen aanvangen bij een belastbare som, welke ƒ 50 lager ligt dan volgens het bestaande gewone tarief van artikel 15. De hoogere opbrengst, welke daardoor voor het fonds verkregen wordt, zijnde ƒ 1 per aangeslagene, zal uit het fonds aan de gemeenten van aanslag worden uitgekeerd als onderdeel van de uitkeering ingevolge artikel 3 (nieuw) terwijl uiteraard ook de opbrengst der gemeentelijke opcentenheffing een gunstigen invloed van deze tariefswijziging ondervindt.
Aan de bijlage van het wetsontwerp tot wijziging van de uitkeeringen uit het gemeentefonds aan de gemeenten ontleenen wij de volgende vermoedelijke bedragen, welke aan de hieronder genoemde gemeenten voor het jaar 1935/36 zullen worden uitgekeerd:
Achtkarspelen ƒ 131,234,54; Dantumadeel ƒ 112,883,73; Harlingen ƒ 111,838,02; Leeuwarden ƒ 584,487,75; Leeuwarderadeel ƒ 156,237,24; Ooststellingwerf ƒ 112,878,83; Opsterland ƒ 188,375,81; Smallingerland ƒ 133,256,43; Sneek ƒ 171,844,41; Tietjerksteradeel ƒ 142,137,65; Weststellingwerf ƒ 144,872,92; Wonseradeel ƒ 125,571,72; Wijmbritseradeel ƒ 106,832,67; Heerenveen ƒ 174,517,49; Ambt-Hardenberg ƒ 123,148,72; Steenwijk ƒ 131,830,82; Zwolle ƒ 376,508,03; Delfzijl ƒ 111,493,52; Groningen ƒ 1,192,868,32; Hoogezand ƒ 107,821,46; Onstwedde ƒ 177,604,93; Veendam ƒ 170,502,30; Vlagtwedde ƒ 158,138,78; Winschoten ƒ 203,229,70; Assen ƒ 263,660,99; Borger ƒ 128,572,26; Emmen ƒ 339,313,34; Hoogeveen ƒ 130,775,02; Meppel ƒ 113,760,82; Odoorn ƒ 156,017,54.

(Vorig bericht blz. 1105 D.)

A. LAWN TENNIS. — Davis Cup 1935 - Nederland—Monaco. —
Den eersten dag (3 Augustus) van den Davis Cup wedstrijd 1935 tusschen Nederland en Monaco hadden twee enkelspelen plaats.
J. Knottenbelt sloeg V. Landau 2—6, 6—2, 5—7, 8—6, 7—5.
H. Timmer sloeg R. Gallèpe, 5—7, 6—2, 6—3, 6—4.
Het op 4 Augustus gespeelde dubbelspel werd door Monaco gewonnen. Landau en Gallèpe sloegen Timmer en Koopman 6—4, 6—3, 7—5.
In de op 5 Augustus gespeelde enkelspelen werd V. Landau door Timmer (6—4, 6—1, 6—4) en Gallèpe door Knottenbelt (6—2, 4—6, 6—1, 2—6, 6—4) geslagen. Nederland won dezen wedstrijd derhalve met 4—1. (Nieuws v. d. Dag) **(Vor. ber. 1424 A.)**

B. ANTI-SEMITISME. — Jodenvervolging in Algiers.
Te Constantine hebben ernstige onlusten plaats gehad tusschen Joden en Arabieren. De oorzaak is te wijten aan het optreden van een dronken Joodschen soldaat, die op 3 Augustus een Moskee tijdens een godsdienstoefening binnendrong en zich beleedigend tegenover den Islam uitliet.
De Arabieren drongen de Joodsche wijk binnen en richtten een pogrom aan. Er vielen in totaal 27 doden, waarvan 23 Joden, terwijl een groot aantal personen werd gewond. De Arabieren plunderden de Joodsche winkels en staken een aantal huizen in brand.
De rust kon eerst worden hersteld nadat een groote troepenmacht, welke uit andere plaatsen in allerijl ontboden was, ingreep.
De Gouverneur-Generaal van Algiers, de heer Carde, die in Parijs vertoefde, is, in verband met de gebeurtenissen, per vliegtuig naar Algiers teruggekeerd.
(Le Matin)

C. ZWEDEN. — Volkspartij opgericht. —
In Zweden is een nieuwe partij opgericht: de Volkspartij. Zij is ontstaan uit de samensmelting der linkerzijde, in hoofdzaak bestaande uit de vrijzinnige en de liberale partij. Tot voorzitter van den partijraad is gekozen Hamrin en Jeppsson tot voorzitter van het dagelijksch bestuur.
Hamrin, die de constitueerende zitting van de nieuwe partij opende, verklaarde, dat de partij staat op den grondslag van het particulier initiatief en streeft naar een rustige ontwikkeling binnen het kader van een democratische maatschappij en de rechten van het volk op zelfbestuur zal verdedigen. (Het Volk)

D. DR. MARTIN J. PREMSELA. —
Het doet ons een groot genoegen, onzen abonné's te mogen berichten, dat Dr. Martin J. Premsela zich bereid heeft verklaard in den vervolge belangeloos onze rubriek „Fransche letterkunde" te verzorgen.

Dr. Martin J. Premsela.

Dr. Martin J. Premsela is op 25 Januari 1896 te Amsterdam geboren. In 1918 behaalde hij zijn akte Fransche taal en letterkunde M.O.B., deed in 1922 het doctoraal examen in de Romaansche Taal en Letterkunde te Groningen en promoveerde in 1933 aldaar, cum laude, op proefschrift getiteld „Edmond Rostand". In 1919 werd Dr. Premsela tot leeraar aan het Stedelijk Gymnasium en aan de Rijks H.B.S. te Zwolle benoemd en sinds 1932 is hij leeraar aan het Vossius Gymnasium te Amsterdam. Talrijke publicaties zijn van zijn hand verschenen, waaronder vele voor schoolgebruik bewerkt o.a. „Des Hommes Passèrent", „Knock ou le Triomphe de la Médecine", „Prosateurs Modernes", „Le Pays des Trente six Volontés", „Patapoufs et Filifers", „Candide van Voltaire" etc.
Dr. Premsela verleent zijn medewerking aan vele bekende dagbladen en tijdschriften w.o. Nieuwe Rotterdamsche Courant, Vragen van den Dag, De Opbouw, Les Nouvelles Littéraires; hij is hoofdredacteur van het maandschrift „Het Fransche Boek". De Fransche regeering benoemde Dr. Premsela in 1925 tot Officier de l'Académie.

E. VOLKENBOND. — Achterstallige contributie. —
In verband met het uittreden van Duitschland en Japan uit den Volkenbond zal Engeland in 1935 166.000 goudfrancs (in totaal circa 3½ millioen goudfrancs) meer aan contributie voor den Volkenbond moeten betalen dan dit jaar.
De totale begrooting van den Volkenbond, met inbegrip van het Int. Arb. Bureau enz., beloopt ruim 30 millioen goudfrancs, hetgeen juist het bedrag is, dat de Bond nog aan achterstallige betalingen van de verschillende landen heeft te vorderen.
Gedurende het jaar 1933 bedroegen de kosten van de

ontwapeningsconferentie 229.387 goudfrancs en die van de economische wereldconferentie 183.000 francs. Het personeel van het Volkenbonds-secretariaat is van 679 tot 627 man teruggebracht, hetgeen een besparing oplevert van 300.000 goudfrancs. De staf van het Internationaal Arbeidsbureau is nagenoeg dezelfde gebleven.

Tot de landen, die hun contributie over het vorige jaar nog niet betaald hebben, behooren Duitschland, Italië, Polen, Joegoslavië, Hongarije, Canada, China, Japan en Nieuw-Zeeland. Sedert het bestaan van den Bond heeft Peru slechts eenmaal zijn contributie betaald. Bolivia, Honduras en Nicaragua hebben sedert 1922 niet meer betaald. (Journal de Genève)

(Vorig bericht blz. 1406 A.)

A. JHR. DR. E. L. ELIAS OVERLEDEN. —

Te Utrecht is in het Diaconessenhuis overleden jhr. dr. E. L. Elias, secretaris van de directie der Ned. Spoorwegen en chef van den algemeenen dienst.

De heer Elias, die den leeftijd van 56 jaar bereikt heeft, kwam op 1 October 1903 in dienst bij den Hollandsche IJzeren Spoorweg-Mij. als hoofdcommies en werd op 1 April 1919 bij genoemde spoorwegmaatschappij chef van rechtszaken. Na de fusie van de verschillende spoorwegmaatschappijen hier te lande werd jhr. Elias op 1 Juli 1921 benoemd tot hoofdinspecteur, chef van personeelzaken. Op 1 Mei 1924 volgde zijn benoeming tot secretaris van de directie der Ned. Spoorwegen, terwijl hij tevens werd benoemd tot chef van den algemeenen dienst. De heer Elias was ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.

(Utrechtsch Dagblad)

B. BELGIE. — Contingenteering van Wol. —

De Belgische regeering heeft besloten den import van gekaarde of geverfde wollen draden, wollen weefsels, wollen confectiegoederen of weefsels aan het stuk voor confectiedoeleinden, te contingenteeren.

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Conting. 877 A.)**

C. ZUID-AFRIKA. — Coalitie-Regeering. —

Het congres der Zuid-Afrikaansche partij heeft met groote meerderheid het besluit tot fusie met de Zuid-Afrikaansche Nationale partij goedgekeurd.

(Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1420 B.)**

9 AUGUSTUS 1934

D. NEDERLAND. — Verbindende kracht ondernemersovereenkomsten. —

Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp, dat den minister van economische zaken bevoegdheid verleent aan overeenkomsten van ondernemers bindende kracht te verleenen en ook schadelijke bedingen onverbindend te verklaren. Als sanctie wordt gedacht aan een civiele actie uit onrechtmatige daad.

De kern van het wetsontwerp ligt besloten in art. 2, dat luidt als volgt:

1. Onze Minister kan, onder voorwaarden telkens bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, bedingen en besluiten, welke verplichtingen inhouden, wijzigen of doen te niet gaan tusschen personen, die een bedrijf uitoefenen in eenigen tak van handel of nijverheid in den ruimsten zin, of daarbij betrokken zijn, algemeen verbindend verklaren, indien deze bedingen of besluiten voor de economische verhoudingen in den betreffenden bedrijfstak overwegende beteekenis hebben en het algemeen belang verbindendverklaring vereischt.
2. Bedingen en besluiten, die ingevolge het voorgaande lid algemeen verbindend zijn verklaard, zijn verbindend, behalve in de gevallen door Onzen Minister uitgezonderd, voor alle personen ten aanzien van die handelingen, welke naar haren aard onder het beding of besluit zouden vallen of vallen".

Deze bepaling, aldus de Mem. v. Toelichting, beteekent geen karteldwang, nog minder schenkt het verordenende bevoegdheid aan eenig bedrijfsorgaan.

De bevoegdheid tot verbindendverklaring van economische regelingen, als hier zijn bedoeld, wordt opgedragen aan den minister van Economische Zaken. Een waarborg voor de juiste hanteering van de bevoegdheid ligt in de ministerieele verantwoordelijkheid.

De verbindendverklaring geldt niet alleen voor hen, die niet vrijwillig zijn toegetreden, maar ook voor hen, die zulks wel zijn.

Artikel 3 geeft den minister de bevoegdheid, afwijkende bepalingen vast te stellen ten behoeve van personen, die van de verbindendverklaring zijn uitgezonderd ten aanzien van handelingen, die onder het verbindend verklaarde zouden vallen.

Artikel 4 schrijft voor, dat de verbindendverklaring aan een bepaalden termijn gebonden zal zijn; deze termijn kan uiteraard na afloop worden verlengd. Artikel 5 bevat een regeling, waarbij de minister schadelijke bedingen en besluiten onverbindend kan verklaren. Artikel 7 schrijft voor, dat over algemeene maatregelen van bestuur, als bedoeld in de artikelen 2, 5 en 9, de economische raad gehoord wordt. Het ligt in het voornemen, voor de behandeling van deze onderwerpen een vaste commissie van den raad in te stellen, waarin naast leden uit den raad ook eenige leden buiten den raad zullen zitting hebben, van geval tot geval uit den betrokken kring van bedrijfsgenooten te kiezen.

Ten aanzien van de sanctie, welke aan de niet-naleving van beschikkingen krachtens dit ontwerp ware te verbinden, heeft de regeering overwogen, of zij gezocht moest worden op burgerrechtelijk, dan wel op strafrechtelijk terrein.

Voorshands zou hij aan een burgerrechtelijke sanctie de voorkeur geven. (Nederl. Corr. Bureau)

E. SCHEIKUNDE. — Nieuw Mineraal. —

Uit Leningrad wordt bericht, dat prof. Swaginzew van het Platina-Instituut der academie van wetenschappen in platina-erts een tot dusver onbekend mineraal heeft ontdekt, dat iridium, osmium, goud en ruthenium bevat.

Het nieuwe mineraal is wit met een metaalachtigen zilverglans en komt in kleine korrels van onregelmatigen vorm voor in verbinding met platina.

Het is erg hard en bros en heeft een hoog soortelijk gewicht. (Prawda) **(Vor. ber. Scheikunde 1331 B.)**

F. ITALIE. — Bezoek Russisch vliegeskader. —

Als tegenbezoek van de reis van maarschalk Balbo naar Moskou in 1932, is een Sowjet-Russisch eskader van drie vliegtuigen te Rome aangekomen. De vliegers werden op het aerodrome ontvangen door den Russischen ambassadeur en hooggeplaatste officieren van het Italiaansche ministerie van luchtvaart. Aan boord der vliegtuigen bevindt zich buiten en behalve de bemanning een Russische vliegdelegatie onder leiding van generaal Eidemann, voorzitter van de vrijwillige organisatie der Ossiaviachim, wien de luchtverdediging der Sowjet-Unie en de verdere ontwikkeling van de luchtvaart ter harte gaat. Het eskader zal eenigen tijd te Rome verblijven.

(Alg. Hbld.) **(Vor. ber. Bezoek Frankrijk 1425 D.)**

G. DUITSCHLAND. — Deviezen. —

Het rijksbureau voor deviezen-kwesties heeft mededeeling gedaan van het resultaat der besprekingen met de Joodsche instanties, die betrokken zijn bij de Palestina-overeenkomst. Bij de Rijksbank wordt ten behoeve van de bank in Jaffa een „Konto II" geopend; op deze rekening kunnen Joden, die nog in Duitschland wonen en ofschoon zij thans nog niet emigreeren, zich toch nu reeds een woonplaats in Palestina willen trachten te verschaffen, stortingen doen. Deze stortingen kunnen alleen gebruikt worden voor het betalen van Duitsche goederenleveranties naar Palestina. Het maximum der stortingen beloopt 50.000 Mark per persoon. (Berliner Tageblatt)

(Vor ber. Deviezen 1395 E.; Joodsche emigr. 775 D.)

H. BELGIE. — Vreemdelingen. —

Volgens de jongste statistieken is het aantal in België wonende vreemdelingen als volgt verdeeld:

Franschen 70,000, Nederlanders 65.000, Italianen 35.000, Russen 8400, Duitschers 12.000, Noord-Afrikanen 2000, Tsjechen 11.000, Joegoslaven 8600, Polen 25.000, Zwitsers 7000, Engelschen 11.000, Luxemburgers 9800, Hongaren 4500, Spanjaarden 3200, Amerikanen 2700, Grieken 1500, Turken 900, Portugeezen 709, Poolsche en Galicische Joden pl.m. 30.000.

(De Nieuwe Gazet) **(Vor. ber. Bevolking 899 F.; Vreemdelingenwet 942 D.)**

I. VEREENIGDE STATEN. — Radiorede van President Roosevelt. —

President Roosevelt heeft op 6 Augustus te Glacier National Park (Montana) een radiorede gehouden, waarin hij zeide, dat de regeering een campagne begonnen was om landbouw en industrie te redden van „de particuliere zelfzucht".

Het publiek besefte als nooit te voren het prachtige doel in het algemeen belang dat ten grondslag lag aan de ontwikkeling der groote electrische centrales

de verbetering van de scheepvaart, de zorg voor de landbouwgronden en den strijd tegen de boschbranden. Steeds meer wint de overtuiging veld, dat het Oosten van het land belang heeft bij de welvaart van het Westen en omgekeerd en dat de natie als één geheel moet worden beschouwd en niet als een toevallige verzameling van op zichzelf staande groepen.
(New York Herald) **(Vorig bericht blz. 1111 B.)**

A. CHILI. — Conflict met Paraguay. —
Volgens den Chileenschen onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken heeft de Chileensche gezant te Asuncion in Paraguay deze stad 6 Augustus sine die verlaten na aan de Paraguaysche regeering een in krachtige bewoordingen vervatte protestnota te hebben overhandigd.
Chili werd in de Paraguaysche pers er van beschuldigd zijn neutraliteit in zake den oorlog in het Chaco-gebied niet in acht te hebben genomen.
(Maasbode)

B. NEDERLAND. — Winkelsluitingswet in de practijk. —
De Minister van Economische Zaken heeft een brief gericht tot de gemeentebesturen, waarin hij mededeelt, dat het wetsontwerp tot wijziging van de Winkelsluitingswet 1930 door de Koningin is goedgekeurd en derhalve thans kracht van wet heeft verkregen. In verband daarmee meent de minister goed te doen, de aandacht van de gemeentebesturen op het volgende te vestigen:
Ingevolge het bepaalde in de artikelen 4 en 5 van genoemde wijzigingswet, is de mogelijkheid geopend, om van het tijdstip af, waarop deze wet in werking treedt, namelijk (behoudens voor wat betreft het bepaalde in het 2de en 3de lid van art. 5) twee maanden na den dag, volgende op dien van haar afkondiging, ten aanzien van vijf categorieën winkels, een regeling toepassing te doen vinden, waarbij de bestaande verkoopgelegenheid op Zondag eenigermate wordt verruimd, resp. een dergelijke verkoopgelegenheid in het leven wordt geroepen.
Deze regeling zal slechts dan toepassing kunnen vinden, indien en voor zoover de gemeenteraad verklaard heeft van oordeel te zijn, dat de tegenwoordige buitengewone omstandigheden daartoe aanleiding geven.
Een verklaring zal door den gemeenteraad slechts kunnen worden afgelegd, nadat belanghebbenden uit het betrokken bedrijf ter zake zijn gehoord.
Voor zoover noodig, zal het oordeel van plaatselijke organisaties van winkeliers uit de betrokken branche, zoomede dat van de Kamers van Koophandel en Fabrieken, onder welker gebied de gemeente behoort, kunnen worden ingewonnen.
Voorts dient er de aandacht op te worden gevestigd, dat ook het winkelpersoneel als belanghebbende moet worden beschouwd.
De nadruk wordt er hierbij nog eens op gelegd, dat het de bedoeling is, dat toepassing van de hierboven besproken regeling van art. 4 der Wijzigingswet alleen dan plaats vindt, indien de noodzakelijkheid daarvan voor de winkeliers inderdaad duidelijk gebleken is; deze noodzakelijkheid dient naar zijn meening slechts als vaststaand te worden beschouwd, indien de overtuiging is verkregen, dat een behoorlijke meerderheid der geraadpleegde winkeliers voor de toepassing der regeling is.
Overigens vestigt de minister er de aandacht op, dat bij het vervallen van de regeling van art. 4 der Wijzigingswet, de vóór de inwerkingtreding van die regeling bestaan hebbende toestand voor wat de thans van kracht zijnde afwijkingen betreft, weder zal kunnen worden hersteld, indien de plaatselijke bijzondere omstandigheden daartoe aanleiding geven.
Ingevolge art. 2 van de Wet tot wijziging der Winkelsluitingswet zullen thans van kracht zijnde plaatselijke verordeningen, als bedoeld in art. 6 en 9, 1ste lid der Winkelsluitingswet ophouden te gelden uiterlijk na verloop van zes maanden na het tijdstip van inwerkingtreding der Wijzigingswet, welk tijdstip is bepaald op twee maanden na den dag, volgende op dien van afkondiging dezer wet. Bij eventueele hernieuwde vaststelling zal alsdan rekening moeten worden gehouden met de gewijzigde redactie der Winkelsluitingswet.
Ten slotte wordt er nog op gewezen, dat de aan Joodsche winkeliers ingevolge art. 5 der Wet te verleenen vergunning in den vervolge betrekking zal hebben zoowel op den Zondag als op de dagen, verband houdende met de Joodsche feestdagen.
Het verdient, naar het den minister voorkomt, aanbeveling, uit de formuleering van een dergelijke vergunning te doen blijken, dat de winkeliers in quaestie verplicht zijn, ten aanzien van hun winkel zoowel de regeling van het eerste als die van het tweede lid van art. 5 der Winkelsluitingswet toe te passen.
(Nederl. Corresp. Bureau)
(Vorig bericht blz. 1410 E.)

10 AUGUSTUS 1934

C. ZILVER. — Wereldproductie. —
Het American Bureau of Metal Statistics deelt mede, dat de wereldzilverproductie in Juni 1934 15.183.000 oz. bedroeg, tegen 16.131.000 oz. in Mei 1934 en 11.575.000 oz. in Juni 1933. De lagere productie in Juni 1934 was voornamelijk te wijten aan de scherpe daling der productie in Canada, terwijl ook de productie van Mexico een daling onderging.
In de eerste helft van 1934 is de productie van zilver over de geheele wereld echter scherp gestegen, zij bedroeg n.l. 89.504.000 oz. tegen 79.350.000 oz. in de eerste helft van 1933. Van de drie leidende producenten steeg de productie in Mexico van 33.967.000 tot 37.859.000 oz., in de Ver. Staten van 11.442.000 tot 13.723.000 oz. en in Canada van 6.008.000 tot 7.325.000 oz.
De voorraden bij de raffinaderijen in de Ver. Staten bedroegen per einde Juni 1934 8.007.000 oz. tegen 7.174.000 oz. per einde Mei en het hoogterecord van 11.865.000 oz. per einde April 1934. De Canadeesche voorraden stegen tot een nieuwe recordhoogte van 2.630.000 oz. tegen 1.690.000 oz. per einde Juni 1933.
(American Bureau of Metal Statistics) **(926 C.)**

D. DUITSCHLAND. — Amnestie voor politieke vergrijpen. —
De regeering heeft in verband met den overgang van de bevoegdheden van den rijkspresident op den „Führer" en rijkskanselier Adolf Hitler, besloten een amnestiewet af te kondigen voor bepaalde groepen politieke overtredingen.
Voor vermindering van straf komen in aanmerking: beleediging van den Führer door woord of geschrift; verder vergrijpen, die begaan zijn tegen het welzijn of het aanzien van het rijk, doch niet als gevolg van vijandige gezindheid tegen volk of staat; daden, waartoe men is gekomen door overgrooten ijver in den strijd voor de nat. soc. denkbeelden; beleedigingen en lichamelijk letsel als uitvloeisel van politieke meeningsuiteenzettingen.
Evenals bij de vorige bepalingen geldt ook hier 2 Aug. als datum, waarvóór de betrokken overtreding moet zijn begaan.
Buitengesloten van de amnestie zijn politieke daden met het karakter van hoogverraad, landverraad, verraad van militaire geheimen, misdrijven tegen het leven, enz.
In aansluiting op de amnestiewet van 7 Augustus heeft de Führer de landsregeeringen meegedeeld, dat alle gevallen van „Schutzhaft" spoedig in onderzoek moeten worden genomen en dat de invrijheidstelling moet worden overwogen, ingeval de aanleiding tot arrestatie van minder beteekenis was, dan wel wanneer de gedragingen en het karakter van den arrestant doen vermoeden, dat deze zich in de toekomst niet meer vijandig zal gedragen tegenover den nat.-soc. staat of zijn organen.
Daarbij verklaart de „Führer", dat ook die gevallen, welke samenhangen met de actie van 30 Juni, in welwillenden geest moeten worden onderzocht.
(Berl. Tageblatt) **(Amnestie 1078 D.; Hitler 1424 C.)**

E. AMSTERDAM. — Gemeente-telefoon in 1933. —
Uit het verslag over 1933 van de Gemeente-telefoon blijkt, dat het aantal telefoon-aansluitingen in dat jaar bedroeg 33.310 of 504 meer dan in 1932.
In 1924 bedroeg het aantal aansluitingen 17.610; in 10 jaar tijds zijn er derhalve 15.700 aansluitingen bijgekomen.
Het aantal publieke telefoonstations bedroeg op 31 December 1933 327, waaronder 4 lijnen voor interlocale gesprekken. In het afgeloopen jaar werden 810.784 locale gesprekken over deze stations gevoerd tegen 601.208 in 1932.
Het Inlichtingenbureau beantwoordde 1.112.501 vragen of 104.249 meer dan in 1932.
Gemeentelijke radio-aansluiting hadden 6454 perceelen, waarvan 5949 door middel van telefoon-aansluiting en 505 afzonderlijk. Het aantal radio-aansluitingen is vergeleken met 1932 met 44 toegenomen.
Het voordeelig saldo van den gemeentelijken Telefoondienst over 1933 bedroeg *f* 643.370 of *f* 58.448 meer dan over 1932. De opbrengst in 1933 bleef intusschen *f* 85.529 beneden de raming.
(Vor. ber. Telefoon 1167 C.)

A. **NEDERLAND. — Bloedtransfusiedienst in Limburg. —**
De burgemeester van Maastricht, mr. L. van Oppen, heeft 7 Augustus den eersten bloedtransfusiedienst in Limburg voor de afdeeling Maastricht van het Roode Kruis van de inrichters overgenomen. De overdracht geschiedde in tegenwoordigheid van mr. Receveur, secretaris, mr. Russel, kring commissaris, mevr. Russel, pennigmeesteresse, dr. Hollman, mr. G. Bonhomme, en dr. v. d. Heijden.
(Limburger Koerier) **(V. b. Bloedtransfusie 395 B.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Nationalisatie van Zilver. —**
President Roosevelt heeft 9 Augustus een verordening uitgevaardigd, krachtens welke de zilvervoorraden (metaal) in de Vereenigde Staten genationaliseerd worden.
In deze verordening wordt verklaard, dat aan de munten in de Vereenigde Staten opdracht zal worden gegeven om al het in het land aanwezige zilver in ontvangst te nemen.
De munten zullen 61 8/25 percent van het aldus ontvangen zilver als muntloon in mindering brengen. Aan hen, die het zilver inleveren, worden zilvercertificaten, andere munten of andere betaalmiddelen ter hand gesteld tot een bedrag, gelijk aan de monetaire waarde van het resteerende deel van het ingeleverde zilver.
De schatkist betaalt 50,01 dollarcent per troy-ounce fijn uit.
De verordening heeft niet betrekking op binnenlandsch zilver, dat na 21 December 1933 door de Amerikaansche mijnen is geproduceerd en dat nog steeds bij de munten kan worden ingeleverd.
Al het andere zilver, dat op 9 Augustus 1934 in de Vereenigde Staten aanwezig is, moet echter binnen negentig dagen bij de munten worden ingeleverd.
De minister van Financiën wordt gemachtigd om zilvercertificaten uit te geven voor een nominaal bedrag, dat niet lager mag zijn dan de kostprijs van al het zilver, dat aangekocht is krachtens artikel 3 van de Zilveraankoopwet van 1934.
Deze certificaten zullen inderdaad in omloop worden gebracht. De minister is bevoegd de grootte der coupures te bepalen.
Alle tot dusver uitgegeven of hierna uit te geven certificaten zullen wettig betaalmiddel zijn voor alle openbare en particuliere schulden en zullen op vertoon bij het ministerie van Financiën inwisselbaar zijn in standaard zilveren-dollars.
Wanneer de president zulks voor de uitvoering van deze wet noodig acht, kan hij de aflevering aan de munten der Vereenigde Staten gelasten van een deel van of van al het zilver, dat eenig persoon, onverschillig wie, bezit.
In een memorandum, verklaart president Roosevelt van meening te zijn, dat het noodzakelijk is om de Zilveraankoopwet van 1934 uit te voeren, ten einde de binnenlandsche prijzen te doen stijgen en te stabiliseeren en Amerika's buitenlandschen handel te beschermen tegen de ongunstige gevolgen van de gedeprecieerde valuta's van andere landen.
(New York Herald) **(Vor. ber. Zilver 1369 F.)**

C. **BELGIE. — Particuliere Weerbaarheidscorpsen ontbonden. —**
De wet betreffende het verbod van particuliere weerbaarheidscorpsen is in het Belgische Staatsblad verschenen.
Na de Dinaso-militie zijn thans ook de socialistische militie en het Belgisch Nationaal Legioen ontbonden.
(L'Etoile Belge) **(Vor. ber. Uniformverb. 1390 C.)**

D. **LUCHTVAART. — Oceaanvlucht Canada-Engeland.**
De Canadeesche vliegers Reid en Ayling, die 8 Aug. nabij Toronto in Canada zijn opgestegen, zijn 9 Augustus 6 uur 5 min. n.m. op het vliegveld Heston in Middlesex gedaald. Een half uur later stegen zij weer op met bestemming naar Hatfield in het graafschap Hertford, waar zij te 7.35 op het vliegveld van de London Aeroclub zijn gedaald.
Het is voor het eerst, dat van Canada naar Engeland is gevlogen en voor den 24sten keer, dat een Oceaanvlucht is geslaagd.
Het toestel, waarmede de vlucht is volbracht, is een twee-motorige de Havilland Dragon, genaamd „Trail of the Caribou" de vroegere „Seafarer", toebehoorende aan Jim en Amy Mollison, die er in Juli 1933 mede van Engeland naar Amerika vlogen en in Bridgeport (Connecticut) neervielen. (Sporting Life)
(Vor. ber. Oceaanvluchten 1343 C.)

E. **LUCHTVAART. — Record over 1000 kilometer.. —**
De aviatrice Helène Boucher heeft een wereldrecord voor mannen en vrouwen over den afstand van duizend kilometer geslagen. Zij vloog dezen afstand in twee uur 28 minuten en 38 seconden, met een gemiddelde snelheid van 410,955 kilometer per uur. Tevens heeft zij het wereldrecord voor vrouwen op de honderd kilometer geslagen met een gemiddelde snelheid van 412.368 kilometer per uur
De Duitsche vliegster Ehrhardt was houdster van laatstgenoemd record. (Le Matin) **(Records 769 C.)**

11 AUGUSTUS 1934

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Antwoord Minister Deckers inzake bom op „De Zeven Provinciën". —**
Minister Deckers heeft in antwoord op vragen van den heer Albarda over het werpen van de bom op „De Zeven Provinciën", een uitvoerige uiteenzetting van den juisten gang van zaken gegeven. Hieruit blijkt, dat de bom, welke het schip heeft getroffen, niet als een waarschuwingsbom was bedoeld, doch dat de officier haar wierp met het doel te treffen, daar hij van oordeel was, dat de order om het schip als vijand te beschouwen het werpen van een waarschuwingsbom uitsloot. (Algem. Handelsblad) **(1316 D.)**

G. **DUITSCHLAND. — Oprichting nieuwe periodieken verboden. —**
Bij verordening van den president der Rijksperskamer is het sedert December j.l. bestaand verbod nieuwe bladen en periodieken op te richten verlengd tot 31 Maart 1935. Reden voor deze beslissing is het feit, dat de economische en financieele positie van de Duitsche concerns van uitgevers nog niet van dien aard is dat het gerechtvaardigd zou zijn toestemming te geven tot het oprichten van nieuwe bladen.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. Pers 1392 E.)**

H. **DUITSCHLAND. — Handelsaccoord met Engeland.**
De Engelsch-Duitsche betalingsovereenkomst voor de commercieele schulden is 10 Augustus te Berlijn onderteekend.
De overeenkomst heeft betrekking op verplichtingen uit den goederenhandel, die in de toekomst zullen ontstaan, voor zoover het gaat om goederen, die op grond van de algemeene deviezenbepalingen betaald kunnen worden.
Het accoord heeft dus niet betrekking op thans loopende transacties.
Op een te Londen gehouden vergadering van garenfabrikanten en -exporteurs is een motie aangenomen, waarin krachtig wordt geprotesteerd tegen het feit, dat de reeds bestaande handelsschulden buiten het accoord vallen. De vergadering besloot geen garens naar Duitschland te exporteeren, alvorens ook deze kwestie opgehelderd is. (Evening Standard)
(Vor. ber. 1376 C.; Transfermorat. 1409 E.)

I. **HONGARIJE. — Bezoek van Schuschnigg. —**
Na afloop van de besprekingen tusschen den Oostenrijkschen kanselier Schuschnigg en den Hongaarschen premier, Gömbös, is het volgende officieele communiqué gepubliceerd:
„Tijdens het bezoek van bondskanselier Schuschnigg aan den koninklijk-Hongaarschen premier zijn verschillende actueele economische en politieke kwesties besproken. Hierbij is gebleken, dat er volkomen overeenstemming tusschen de beide staatslieden bestond.

Speciaal waren zij het er over eens, dat de in den geest van den overleden kanselier dr. Dollfuss gevoerde politiek van nauwe vriendschap en samenwerking voortgezet moet worden." (Hirlap Pesti)
(Vor. ber. Schuschnigg 1420 D.; Gömbös 871 B.)

A. **MR. A. TAK OVERLEDEN.** —
Op 9 Augustus is te Voorburg de procureur-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden Mr. A. Tak in den ouderdom van 70 jaar plotseling overleden.
Mr. Tak studeerde aan de Leidsche universiteit en promoveerde in 1889. In hetzelfde jaar trad hij reeds bij de rechterlijke macht in dienst. Aanvankelijk was hij werkzaam als kantonrechter-plaatsvervanger te Schiedam. Daarna werd hij benoemd tot griffier bij het kantongerecht te Hulst. Hier was hij werkzaam tot 1893, toen hij benoemd werd tot ambtenaar van het O. M. te Middelburg, om in 1893 in dezelfde functie benoemd te worden te Haarlem. In 1900 werd Mr. Tak benoemd tot substituut-officier van Justitie, eerst bij de Alkmaarsche rechtbank. Van 1902—1905 vervulde hij deze functie bij de rechtbank te 's-Hertogenbosch.
In 1905 werd Mr. Tak benoemd tot advocaat-generaal bij het gerechtshof te 's-Hertogenbosch. Tot 1913 was hij aldaar werkzaam; toen werd hij benoemd tot advocaat-generaal bij den Hoogen Raad der Nederlanden.
In 1927, toen de procureur-generaal Mr. Noyon zijn ambt neerlegde, werd hij door Mr. Tak opgevolgd.
In zijn veeljarigen loopbaan bij de Nederlandsche justitie heeft Mr. Tak zich doen kennen als een scherpzinnig jurist van groote bekwaamheid en veelzijdigheid. De conclusies, welke hij eerst als advocaat-generaal en later als procureur-generaal in belangrijke zaken nam, trokken veler aandacht. In de juridische wereld genoot hij een groot aanzien. Niet alleen op juridisch terrein bewoog de heer Tak zich echter. Zijn belangstelling betrof het geheele maatschappelijke leven. In het bijzonder had hij belangstelling voor vragen van algemeen hygiënischen aard. Zijn langjarig voorzitterschap van de Gezondheidscommissie in Den Haag is hier wel het bewijs van.
Mr. Tak was lid van vele staatscommissies.
Mr. Tak was Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en Commandeur in de Orde van Oranje Nassau. (Algemeen Handelsblad)

B. **DUITSCHLAND. — Oostenrijksch Legioen ontbonden.** —
Het Oostenrijksche legioen is op bevel van de Duitsche regeering ontbonden.
De voormalige leden, o.a. Frauenfeld, Hofer, von Kothen zijn met verlof gezonden. De bureaux in de omgeving van het Bruine Huis zijn ontruimd.
(Daily Telegraph) **(V. b. Conf. m. Oostenrijk 1414 K.)**

C. **TURKIJE. — Witte Russen verbannen.** —
De regeering besloot de onlangs uitgevaardigde wet, waarbij aan verschillende categorieën buitenlanders wordt verboden in Turkije te werken, ook toe te passen op Witte Russen. (Reuter) **(V. b. 1402 A.)**

D. **NEDERLAND. — Documenten uit den wereldoorlog.** —
Naar aanleiding van de herdenking van het uitbreken van den wereldoorlog op 1 Augustus 1914, reproduceeren wij twee historische Nederlandsche documenten.

OPENBARE KENNISGEVING.

LANDWEER.

OPROEPINGSTELEGRAM.

De Burgemeester der gemeente Amsterdam
ontvangen hebbende van den Minister van Oorlog onderstaand telegrafisch bericht:

ALLE LANDWEERMANNEN MET SPOED OPKOMEN.

Datum van opkomst 31 Augustus 1914

Roept dientengevolge de VERLOFGANGERS van de LANDWEER van alle lichtingen, in deze gemeente verblijf houdende, op, om zich op den dag en op de wijze als voor hunne opkomst onder de wapenen met spoed is vastgesteld, naar de voorgeschreven plaats van opkomst te begeven.

Zij worden voorts opmerkzaam gemaakt, dat deze openbare kennisgeving rechtens voldoende is en dus den verlofganger bij niet opkomst in verzuim stelt.

Amsterdam den 31 Juli 1914

De Burgemeester voornoemd:

Oproeping van de landweer.
(Verkleinde reproductie naar het origineel).

OPENBARE KENNISGEVING.

NATIONALE MILITIE.

OPROEPINGSTELEGRAM.

De Burgemeester der gemeente Amsterdam
ontvangen hebbende van den Minister van Oorlog onderstaand telegrafisch bericht:

ALLE MILICIENS MET SPOED OPKOMEN.

Datum van opkomst 31 Augustus 1914

Roept dientengevolge de MILICIENS-VERLOFGANGERS van de ZEE- en van de LANDMACHT van alle lichtingen, in deze gemeente verblijf houdende, op, om zich op bovengenoemden datum, op de wijze als voor opkomst onder de wapenen met spoed is vastgesteld, naar de voorgeschreven plaats van opkomst te begeven.

Zij worden voorts opmerkzaam gemaakt, dat deze openbare kennisgeving rechtens voldoende is en dus den verlofganger bij niet opkomst in verzuim stelt.

Amsterdam, den 31 Juli 1914

De Burgemeester voornoemd:

Oproeping ter mobilisatie.
(Verkleinde afbeelding).

12 AUGUSTUS 1934.

A. DR. H. P. BERLAGE OVERLEDEN. —

Den 12den Augustus is dr. H. P. Berlage in den ouderdom van 78 jaar overleden.

Hendrik Petrus Berlage werd te Amsterdam geboren op 21 Februari 1856. Hij studeerde van 1875—1878 aan het Polytechnicum te Zürich, was van 1879—1890 te Frankfort en bouwde met T. Sanders in 1882 het Nederlandsch Panopticum te Amsterdam. Met Sanders behaalde hij in 1884 den vierden prijs in den internationalen wedstrijd voor een nieuw beursgebouw te Amsterdam.

Berlage mag voor onze moderne bouwkunst als de groote baanbreker gelden. Hij was de eerste om te erkennen dat dr. P. H. Cuypers den grondslag had gelegd voor wat men de saneering van de bouwkunst zou kunnen noemen, waardoor deze werd vrij gemaakt van de sleur der schablone, de onoorspronkelijkheid, de negatie van het constructieve, de overlading met conventioneel ornament, dat een fabriekmatig massa-artikel geworden was.

Het wezen van Berlage's kunst was: zuiverheid en doelmatigheid. Eerlijk zich uitspreken, eerlijk dienen. Eerst na veel pogen, veel denken, veel zelfstrijd, heeft de groote bouwmeester zichzelf gevonden.

En ook toen nog heeft hij eerst na herhaald pogen aan zijn denkbeelden den vorm weten te geven die zulk een indruk op de geheele beschaafde wereld heeft gemaakt. Berlage heeft een ontwikkelingsgang doorloopen, welke zich, meer dan in zijn geschriften, in zijn werken uitspreekt. In zijn eerste gebouwen was niets wat den voorganger van een nieuwe richting of een nieuwen stijl deed vermoeden. Het winkelgebouw van Focke & Meltzer op den hoek van de Kalverstraat en het Spui, in 1885, was het allereerste van den toen 27-jarigen architect, die met den ingenieur T. Sanders een compagnieschap had gesloten. Het vertoont de vormen der Italiaansche renaissance. Ook het vroegere Panoramagebouw in de Amstelstraat gaf geen belofte voor de toekomst.

Van 1894 dagteekent zijn nieuwe periode en zij werd ingeleid door het gebouw van „de Algemeene" op het Damrak. In de beide volgende jaren bouwde hij de kantoren voor een andere levensverzekeringmaatschappij, die voor „de Nederlanden" op het Sophiaplein te Amsterdam en in de Prinsenstraat te 's-Gravenhage. In 1896 werd hij door het gemeentebestuur te Amsterdam — op initiatief van den wethouder mr. M. W. F. Treub — uitgenoodigd om een nieuwe Beurs te bouwen, waarvoor hij zelf toen het gedempte Damrak als de beste plek aanwees.

Een ware storm stak op, ten bewijze dat toen reeds in Berlage een nieuwlichter en een hemelbestormer werd gezien. Het gebouw werd uitgekreten voor alles wat leelijk was. Het scheldwoord „gevangenis" was het meest gangbare.

Men miste de barokke overlading van wezenloos ornament, men miste de ingewikkelde vormen die door de sleur voor rijk en deftig werden aangezien.

Toen de Beurs in 1903 was geopend, heeft die antipathie en de afbrekende critiek althans voor gedeeltelijke waardeering plaats gemaakt, maar het zou voor velen toch nog lang duren eer zij in Berlage een werkelijk kunstenaar wilden zien, die met grooten ernst een eigen weg en een eigen stijl zocht, zonder oude paden te volgen en in het gareel te loopen van bekende voorgangers. Onder den invloed van de democratische beweging gaf hij in zijn werk uitdrukking aan georganiseerde machten. Het welsprekendste voorbeeld daarvan, wellicht een zijner meest voldragen werken, gaf hij in het reeds in 1898 voltooide, massale gebouw van den Algem. Ned. Diamantwerkers Bond in de Plantage Franschelaan te Amsterdam. In dat machtige werk heeft hij de begrippen van vereeniging en organisatie welsprekend uitgedrukt.

In de eerste jaren dezer eeuw, tegelijk met den Beursbouw, is de groote werkzaamheid van dezen bouwmeester begonnen. Voor „de Algemeene" stichtte hij gebouwen te Soerabaja en te Leipzig. Ook bouwde hij verschillende landhuizen, waarbij „Parkwyck" voor den heer Simons te Amsterdam als een bijzonder type kon gelden. In Laren, in Noordwijk, te Baarn, op den Koninginneweg te Amsterdam en elders, heeft Berlage trouwens toen en later nog verscheidene landhuizen gebouwd, die blijvende instemming hebben gevonden.

Van 1902 dagteekent het eerste uitbreidingsplan voor Amsterdam. Daarmede is een andere werkzaamheid van Berlage aangeduid. Voor Amsterdam heeft hij feitelijk tweemaal plannen voor de groote uitbreiding naar het Zuiden ontworpen. Zij zijn nog in voorbereiding en slechts voor een deel in uitvoering. Een dergelijke belangrijke taak heeft hij op zich genomen voor Den Haag (in 1909), later voor Utrecht.

Tot de vele bouwwerken van dezen architect uit jongeren tijd, behooren de reeds vermelde uitbreidingen van de gebouwen van „de Nederlanden" in Den Haag en te Amsterdam (1909 en 1910), de kantoren van dezelfde levensverzekeringmaatschappij te Rotterdam en te Nijmegen, arbeiderswoningen op het Transvaalplein (1911), in de Javabuurt (1912) en in het Spreeuwenpark (1913) te Amsterdam, en het winkelgebouw van de firma Meddens in Den Haag (1914).

Berlage heeft, zooals reeds werd vermeld, ook groote plannen ontworpen welke niet zijn uitgevoerd. Daaronder rekent men zijn ontwerp voor het Vredespaleis (1907), dat voor een Beethovenhuis (1908), het Pantheon der Menschheid (1915).

In 1911 heeft de Groningsche Hoogeschool den bouwmeester, tegelijk met enkele anderen, honoris causa het doctoraat in de Nederlandsche letteren verleend. Daarmede was verdiende hulde gebracht, ook aan zijn beteekenis als schrijver.

Tot de voornaamste geschriften waarin hij zijn denkbeelden heeft ontwikkeld, moeten worden gerekend: „Studies over bouwkunst, stijl en samenleving" (1910), „Beschouwingen over bouwkunst en hare ontwikkeling" (1911) en „Schoonheid in samenleving". Gedurende het geheele bestaan van het tijdschrift „de Beweging", is Berlage met zijn vriend en geestverwant dr. Albert Verwey, mederedacteur geweest en ook daarin heeft hij herhaaldelijk belangrijke bijdragen geleverd.

In 1923 heeft hij een bezoek gebracht aan Nederlandsch-Indië, waar hij toen ook op verschillende plaatsen voordrachten heeft gehouden. Op verzoek van het gemeentebestuur van Batavia heeft hij de bestaande uitbreidingsplannen voor die gemeente in studie genomen om daarop later advies uit te brengen. Ook heeft hij toen op uitnoodiging van de regeering zijn meening te kennen gegeven over de wijze van het herstel der eeuwenheugende bouwkundige monumenten uit het Hindoe-Javaansche tijdperk. In het laatst van 1923 is hij een van de Nederlandsche kunstenaars geweest, die in de Sorbonne te Parijs, voor een aandachtig gehoor, hunne denkbeelden hebben uiteengezet.

In 1900 stichtte hij met W. Hoeker „'t Binnenhuis" waarbij jongeren onder de kunstnijveraars zich bij hem aansloten, als de pottenbakker C. J. van der Hoef, de beeldhouwer L. Zijl, die zoo langen tijd medewerker van hem gebleven is, de bewerker van edele metalen Eisenloeffel en de meubelmaker W. Penaat. Ook bekend geworden sierkunstenaars als Lion Cachet en Nieuwenhuis hebben tot de medewerkers behoord.

Al is Berlage voornamelijk bekend als architect, ook op decoratief gebied heeft hij gewerkt. Zoo behaalde hij in 1888 den derden prijs in de prijsvraag, uitgeschreven voor een affiche van de Eerste Nederlandsche Verzekering-maatschappij op het Leven te 's-Gravenhage, toen dat van prof. A. F. Gips met den eersten en dat van G. W. Becker te Rotterdam met den tweeden prijs bekroond werd.

Verder heeft Berlage decorontwerpen gemaakt voor Vondels Gijsbrecht van Aemstel, die van de groote prachtuitgave van 1893, naast de boekverluchting van wijlen prof. Der Kinderen, een verrassing waren.

Toen dr. Berlage op 21 Februari 1916 zijn 60-sten verjaardag had bereikt, heeft met name het Genootschap „Architectura et Amicitia" te Amsterdam hem bijzondere hulde gebracht, door hem te benoemen tot eere-voorzitter. Hij was trouwens van 1901 af, gedurende zeven jaren de leider geweest van dit genootschap der jongeren, zooals het terecht werd genoemd.

Ongeveer sedert het jaar 1914 heeft Berlage zich verbonden aan de firma Wm. Müller & Co. en het echtpaar Kröller om uitsluitend voor hen werkzaam te zijn. Voor die firma stichtte hij kantoorgebouwen te Londen en elders en o.a. een boerderij „de Schipborg" te Zuidlaren in Groningen, voor de familie een huis te Wassenaar en een landhuis met museum te Hoenderloo. Later is die band verbroken waarna een buitenlandsche architect, de **internationale** Belg Van de Velde, in zijn plaats is getreden.

Na dien tijd heeft Berlage zich o.a. bijzonder beijverd voor het gewichtige Hofpleinvraagstuk te Rotterdam. Zijn groote plan voor een totale herziening van een belangrijk centrum in de stad aan de Maas, waarbij de oude Delftschepoort in wezen zou worden gelaten, heeft veel bestrijding gevonden, totdat ten slotte in den zomer van 1922 het geheele ontwerp als van de baan moest worden beschouwd. In den aanvang van dat jaar heeft hij in Den Haag zijn meening uiteengezet over den bouw van het nieuwe stadhuis op het Alexanderveld en het als het meest aanbevelenswaardige geprezen.

Het ontwerp voor de nieuwe Amstelbrug tusschen Amstellaan en Weesperzijde werd in 1926 aan Berlage opgedragen.

Ter gelegenheid van zijn 70sten verjaardag werd aan dr. Berlage door het Polytechnicum te Zürich het doctoraat honoris causa verleend. Tevens besloot de gemeenteraad van Amsterdam hem te huldigen door het plaatsen van een gedenksteen in de Koopmansbeurs.

In 1927 werd het nieuwe gebouw van „de Nederlanden" voltooid.

In Augustus 1929 droegen B. en W. van Den Haag den bouw van een nieuw Gemeentemuseum aan dr. Berlage op. In 1932 werd de Berlage-brug te Amsterdam voltooid.

In hetzelfde jaar werd Berlage door het Engelsche Kon. Instituut voor Architecten te Londen gehuldigd door de aanbieding van een gouden medaille. De voorzitter, dr. Raymond Unwin verklaarde dat dr. Berlage's beursgebouw te Amsterdam staat en zal blijven staan als een der mijlpalen in het ontworstelen der architectuur aan de decadentie waarin zij gevallen was.

Onze regeering heeft dr. H. P. Berlage's groote beteekenis op zijn zeventigsten verjaardag geëerd, door hem te benoemen tot commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

(De Telegraaf.) **(Vorig bericht 248 E.)**

B. ATHLETIEK. — Internationale wedstrijden in het Amsterdamsche Stadion. —

De uitslagen van de te Amsterdam op 12 Augustus gehouden Internationale Athletiekwedstrijden waren als volgt:

Finale, 100 Meter: 1. Berger, Ned., 10.5; 2. Peacock, Am., 10.6; 3. Theunissen, Z.-Afr., 10.7.

Finale, 100 Meter dames: 1. mej. Aalten, Ned., 12.4; 2. mej. Martin, Ned., 12.8; 3. mej. Dalmolen, Ned., 12.9.

400 M.: 1. Hardin, Am., 47.9; 2. Stonely, Eng.; 3. Van Rhyn, Ned., 51.0.

800 M.: 1. Eastman, Am., 1.53.3; 2. Cooper, Eng., 1.56.4; 3. Bouman, Ned., 1.59.9.

1500 M.: 1. Lovelock, N.-Zeel., 3.53.3; 2. Bonthron, Am., 3.54.1; 3. Cornes, Eng., 3.54.9.

200 M.: 1. Berger, Ned., 21.9; 2. Sweeney, Eng., 22.0; 3. Kane, Am., 22.2.

5000 M.: 1. Kusosincky, Polen, 14 m. 50.4 s.; 2. v. Rumst, Belg., 15 m. 21.1 s.; 3. Maréchal, Ned.

100 Meter horden: Finale: 1. Beard, Am., 14.9; 2. Finlay, Eng., 15.3; 3. Kaan, Ned., 15.5.

Estafette 4 × 100 M. (scholieren): 1. Gem. Lyc., Den Haag, 45.4; 2. 1e 5-jar. H.B.S., Haarlem, 47.6; 3. H.B.S., Hoorn, 47.7.

4 × 100 M. estafette (heeren): 1. Nederland, (Osendarp - Boersma - Jansen - Berger), 42.1; 2. Amerika (Beard - Kane -

Johnson - Hardin), 42.1; 3. British Empire (Sweeney - Finlay - Yates - Theunissen), 42.7.
4 × 100 M. estafette (dames): 1. Nederland, (Doorgeest - Aalten - Martin - Dalmolen), 50.7; 2. Bruenhilde, 53.7; 3. A. V. Amsterdam, 53.9. (Nieuws v. d. Dag.)
Speerwerpen: 1. v. d. Pol, Ned., 56.37½; 2. Van Meyl, Ned., 54.75; 3. Collaris, Ned., 53.28½.
Hoogspringen: 1. Johnson, Am., 1.95; 2. Metcalfe, Austr., 1.90; 3. Brasser, Ned., 1.80.
Ver-springen: 1. Peacock, Am., 7.10 M.; 2. v. Welsenes, Ned., 6.90 M.; 3. Nasse, Ned., 6.35 M.
Kogelstooten: 1. Torrance, Am., 16.25; 2. Lyman, Am., 14.75; 3. De Bruyn, Ned., 13.87½.
Hinkstapsprong: 1. Metcalfe, Austr., 14.89 M.; 2. Peters, Ned., 14.51 M.; 3. v. Kersen, Ned., 13.36 M.
(Vorig bericht Athletiek 1409 C.)

A. **WERELDSPELEN DAMES. —**
De uitslagen van de te Londen op 10 en 11 Augustus gehouden wereldspelen voor dames waren als volgt:
60 Meter hardloopen: finale, 1. Walasiewisz (Polen), 7.6 sec.; 2. Kuhlmann (Duitschland); 3. Johnson (Engeland).
Discuswerpen: 1. Wajsowna (Polen), 43.79 meter (nieuw wereldrecord); 2. Mauermayer (Duitschland), 40.56 meter; 3. Krauss (Duitschland), 39.87 meter.
80 Meter horden: Finale, 1. Engelhardt (Duitschland), 11 6 sec. (nieuw wereldrecord); 2. Taylor (Canada); 3. Webb (Engeland).
Finale 200 meter: 1. Krauss (Duitschland), 24.9 sec.; 2. Walasiewisz (Polen); 3. Hiscock (Engeland).
Finale 200 meter: 1. Krauss (Duitschland, 24.9 sec.; 2. Walasiewisz (Polen); 3. Palmer (Canada).
Verspringen: 1. Goppner (Duitschland), 5 meter 81; 2. Baumschulte (Duitschland), 5.79½; 3. Koubkova (Tsjechoslowakije).
Finale 800 meter: 1. Koubkova (Tsjechoslowakije), 2 min. 12.4 sec. (nieuw wereldrecord); 2. Wretman (Zweden); 3. Lunn (Engeland).
Finale speerwerpen: 1. Gelius, 42.33 meter; 2. Bauma (Oostenrijk), 40 29½; 3. Kreuger (Duitschland), 40.01½.
4 × 100 Meter estafette: Finale, 1. Duitschland, 48.6; 2. Nederland; 3. Oostenrijk.
De totaal-uitslag van de wereldkampioenschappen voor vrouwen is als volgt:
Duitschland 95 pnt.; Polen 33 pnt.; Engeland 31 pnt.; Canada 22 pnt.; Tsjechoslowakije 18 pnt.; Zuid-Afrika 14 pnt.; Zweden 11 pnt.; Japan 10 pnt.; Oostenrijk 9 pnt.; Holland 6 pnt.; Frankrijk 2 pnt. (Observer)
(Vorig bericht Athletiek 1431 B)

B. **WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen. —**
De uitslag van de te Leipzig op 12 Augustus gehouden wielerwedstrijden voor amateurs en professionals was als volgt:
Amateurs: Finale, Eerste rit: 1. Pola, 12.8 sec.; 2. Van Vliet.
Tweede rit: 1. Pola, 12.8 sec.; 2. Van Vliet.
Pola is dus wereldkampioen der amateurs, terwijl Van Vliet de tweede plaats bezet.
Professionals: 1. Scherens, 12.4 sec.; 2. Richter; 3. Gérardin; 4. Michard, zoodat Scherens Wereldkampioen werd. **(Vor. ber. 1411 H.)**

13 AUGUSTUS 1934

C. **VOLKENBOND. — Particuliere wapenhandel. —**
Bij algemeenen maatregel van bestuur is de uitvoer van wapens naar Bolivia en Paraguay verboden.
(Algemeen Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 1320 E.)**

D. **DUITSCHLAND. — Graanvoorraden. —**
De graan-voorraden in Duitschland geven, ondanks officieele tegenspraak, blijkbaar aanleiding tot bezorgdheid, daar thans onderhandelingen met Argentinië worden gevoerd voor de levering van 300.000 ton tarwe. Een delegatie onder leiding van den vroegeren consul-generaal Dr. Kiep bevindt zich voor het voeren van onderhandelingen thans onderweg naar Argentinië. Het ligt in de bedoeling niet met deviezen, doch met Duitsche machines te betalen.
(Berlingske Tidende) **(Vor. ber. 1396 F.)**

E. **NEDERLAND. — Generaal Snijders over Nederlands neutraliteit. —**
Op pag. 1415 A hebben wij een in het Vaderland verschenen artikel opgenomen van Generaal Snijders over Nederlands neutraliteit, welk artikel op zijn beurt ontleend was aan de „Daily Telegraph" van 23 Juli. Bij een vergelijking tusschen den oorspronkelijken tekst en de vertaling is ons gebleken, dat in den zin „In the last few years, however, the critical state of finances and the difficult economic situation of the country **have led the Government to consider the possibility of drastic economising on military expenses"**, de vet gedrukte woorden niet juist zijn vertaald. Wij voldoen gaarne aan het verzoek — teneinde misverstand te voorkomen — een rectificatie op te nemen. Blijkbaar heeft Gen. Snijders bedoeld te zeggen, dat de Nederlandsche Regeering „er toe werd gebracht de mogelijkheid van sterke bezuiniging te **overwegen**" en niet, dat de Regeering „drastische bezuinigingen **heeft moeten toepassen.**"
(Vorig bericht 1415 A.)

F. **SAARGEBIED. — Duitsch Commissaris benoemd.**
Rijkskanselier Hitler heeft Joseph Bürckel, nat.-socialistisch leider in de Pfaltz tot commissaris van het Saargebied benoemd, als opvolger van Von Papen. Bürckel, die protestant is, staat bekend als een heftige anti-semiet. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht 1048 G.)

G. **CRICKET. - Nederlandsch Elftal-Harrow-Wanderers.**
De wedstrijd tusschen het Nederlandsch Elftal en de Harrow-Wanderers, welke in Den Haag is gehouden, werd door het Nederlandsche Elftal met 9 wickets gewonnen. (Maandagmorgen)

H. **POOLONDERZOEK. — Byrd gered. —**
De Amerikaansche poolonderzoeker Byrd, die eenige Zuidpoolwintermaanden op 200 K.M. afstand van het hoofdkamp in een hut geheel alleen heeft gewoond, is thans door de derde hulpexpeditie bereikt.
Byrd was volkomen uitgeput maar in een goede stemming. De hulpexpeditie, die onder leiding van Dr. Thomas Poulter stond, had op 8 Augustus Klein-Amerika aan de Walvischbaai verlaten.
(New York Herald)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Korting op pensioenen.**
Bij de beantwoording van de algemeene beschouwingen in den Volksraad deelde de regeeringsgemachtigde voor de afdeeling financiën, de heer De Leeuw, mede, dat de pensioenkorting over het jaar 1935 op 17 procent gehandhaafd zal blijven. In 1936 zal men misschien verder moeten gaan.
In het jaar 1935 zal voorts geen verdere salarisverlaging plaats vinden, terwijl het niet in het voornemen ligt om de overgangsbezoldigingen aan te tasten. (Aneta) **(Vorig bericht 1108 D.)**

14 AUGUSTUS 1934

K. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. —**
De Evangelische nationale synode heeft de wet goedgekeurd in zake de leiding der Duitsche evangelische kerk en der landskerken, inhoudende: de kerkelijke wetgeving wordt alleen uitgeoefend door de Duitsche evangelische kerk. De kerkwet der Duitsche evangelische kerk en der landskerken wordt slechts goedgekeurd door de geestelijken der Duitsche evangelische kerk. De kerkwet tot verzekering van de belijdenis houdt o.m. in: de wet voor het gebied der evangelisch-gereformeerde landskerk voor de provincie Hannover kan slechts worden uitgevaardigd op voorstel of in overleg met den landskerkenraad.
Voorts is de kerkwet goedgekeurd in zake de bevoegdheid der geestelijken der Duitsche evangelische kerk.
Op de kerkgebouwen zullen slechts de beide rijksvlaggen mogen worden geheschen. (Vaz Dias) **(1384 G.)**

A. **DUITSCHLAND. — Gereformeerden. - Vrede met Rijksregeering. —**
De Nationale Synode der Duitsche Evangelische kerk heeft, in samenwerking met het geestelijk ministerie op 9 Augustus een wet uitgevaardigd waarin bepaald wordt, dat kerkelijke wetten, welke de Gereformeerden betreffen, slechts op voorstel van of in overeenstemming met de landelijke kerksynode (Landeskirchentag) kunnen worden uitgevaardigd, en dat, in zoover deze wetten belijdenis en eeredienst betreffen, de Gereformeerden hun aangelegenheden zelf behartigen en dat het Geref. lid van het geestelijk ministerie het recht heeft om ten opzichte van elke wet der Duitsche Evangelische Kerk, welke zijns inziens niet overeenstemt met de eischen van de Geref. belijdenisgeschriften, het oordeel in te roepen van de raadgevende Geref. kamer der Duitsche Evangelische kerk. Dit oordeel zal dan ten opzichte van de Gereformeerden algeheele geldigheid hebben.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1432 K.)**

B. **NEDERLAND. — Kunstzijde-Uitvoer. —**

	Hoeveelheid (netto in 1000 kg.)			Waarde (in 1000 gld.)		
	1934	1933	1932	1934	1933	1932
Jan.	662	605	597	1.313	1.189	1.329
Febr.	760	643	730	1.505	1.268	1.561
Maart	801	803	608	1.590	1.571	1.347
April	684	661	659	1.390	1.345	1.376
Mei	682	699	566	1.444	1.386	1.194
Juni	696	660	742	1.472	1.313	1.475
Tot.	4.285	4.071	3.902	8.714	8.072	8.282
Gem. p. maand	714	678	650	1.452	1.345	1.380

(Keesing's Financieel Archief)
(Vor. ber. A.K.U. 1230 D.; Wereldprod. 1212 D.)

C. **NEDERLAND. — Winkelsluitingswet. - Verruiming van Verkoop. —**
Het Staatsblad bevat de wet tot wijziging der Winkelsluitingswet, welke op 27 Juli werd afgekondigd. Het tijdstip, waarop de verruimingsmogelijkheden voor den Zondagsverkoop voor bepaalde categorieën van winkeliers in werking kunnen treden, valt op 27 September e.k.
Vóór 27 Sept. a.s. moeten de gemeenteraden dus verklaren, dat zij van oordeel zijn, dat de tegenwoordige omstandigheden aanleiding geven tot verruiming van de verkoopgelegenheid op Zondag ten aanzien van de in de wet genoemde winkels: (banketbakkers, sigarenwinkeliers, slijterijen, verkoopers van visch, fruit, brood en consumptie-ijs).
Wordt deze verklaring niet voor dit tijdstip afgelegd, dan zal het niet meer mogelijk zijn van gelegenheid tot verruiming gebruik te maken. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1428 B.)

D. **OOSTENRIJK. — Verklaring van Starhemberg. —**
Tegenover vertegenwoordigers van de buitenlandsche pers verklaarde Vice-Kanselier Starhemberg op 10 Augustus:
Voor de absolute betrouwbaarheid van het Oostenrijksche uitvoerend gezag neem ik de verantwoordelijkheid op mij.
Ik en mijn medewerkers zijn vast besloten meedoogenloos alle middelen aan te wenden om radicaal de nat.-soc. terreur-bende uit te roeien. Wij willen in geen geval misplaatste zachtheid aanwenden en met niemand compromis-onderhandelingen beginnen, die er nog aan denkt de orde in Oostenrijk wederom te verstoren. Wij zijn het er allen over eens, dat wij hier met een terroristisch-diplomatieke bandietenbende te doen hebben, welke gevaarlijk is, daar de eigenlijke leiders buiten Oostenrijk zitten en dus buiten ons bereik zijn. Bovendien beschikken zij over geldmiddelen, die wij niet hebben.
Ik stel vast, dat vooral het materiaal, dat wij op door ons gevangen genomen Duitsche koeriers, die de opdracht hadden de verbinding met de in Duitschland vertoevende leiding van de Oostenrijksche terreurbende te onderhouden, duidelijk aantoont, dat de aanstokers van de gebeurtenissen zich buiten de bondsgrenzen bevinden.
De tragische dood van bondskanselier Dollfuss heeft breede kringen van het Oostenrijksche volk met den fanatieken wil vervuld, tot den laatsten ademtocht hun land tegen het nationaal-socialisme te verdedigen.
Het is ons gelukt met eigen kracht een groot gevaar voor Oostenrijk af te wenden en wij hebben daarbij de sympathie gevoeld van de geheele wereld en wij constateeren dat de ondubbelzinnige houding van Italië op de gebeurtenissen in Oostenrijk beslissenden invloed heeft gehad en dat het hoofd van de Italiaansche regeering heeft aangetoond, dat hij op krachtdadige wijze voor Oostenrijk's onafhankelijkheid weet op te treden. Nimmer zullen wij dit bewijs van bondgenootschap van Italië vergeten.
(Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Starhemberg 1408 D.; Nazi Putsch 1420 D.)

15 AUGUSTUS 1934

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Oliehaven Balikpapan.**
De Preangerbode meldt, dat de productie van Balikpapan gestadig terugloopt, zoodat de Bataafsche Petroleum-Mij. met uitputting rekening houdt. In verband hiermede zou o.a. groote aandacht aan de op Nieuw-Guinea te ontginnen concessies worden besteed. Hiernaast bestaat nog de mogelijkheid om vergunningen te krijgen voor het winnen van olie in het Barito-gebied, van waaruit de olie per pijpleiding naar Balikpapan kan worden gevoerd. Het blad beschouwt het als vast te staan, dat het oliebedrijf te Balikpapan behouden blijft, daar de defensiemiddelen voor deze haven voortgang vinden. (Aneta)

F. **NEDERLAND. — Industrialisatie - Verslag van Nijverheidsconsulenten. —**
Het verslag van de Nijverheidsconsulenten over 1933 bevat over de industrialisatie van ons land een beschouwing, waaraan wij ontleenen:
Zoowel in Limburg als in Noord-Brabant werd een Economisch-Technologisch Instituut opgericht om de economisch-technologische belangen van de nijverheid in die provincies te behartigen, maar inzonderheid ook om na te gaan in hoeverre bestaande industrieën kunnen worden verbeterd of uitgebreid en nieuwe industrieën in het leven kunnen worden geroepen. Een zelfde streven openbaart zich thans in de provincie Groningen; aan de Centrale Vereeniging voor den Opbouw van Drente werd een Economische Commissie van overeenkomstige strekking verbonden. Het zou de bedoeling zijn, dat dergelijke instituten tezamen een Nederlandschen economisch-technologischen Raad vormen, die in voortdurend overleg met de organisatie van het toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek, leiding zal geven aan de ontwikkeling van de Nederlandsche nijverheid.
Een werkzaamheid, die zich geschikt bij het streven naar industrialisatie aansluit, is het verzamelen en ordenen van gegevens omtrent beschikbare industrieterreinen en fabrieksgebouwen. Het departement van Economische Zaken heeft thans de gelegenheid geopend een stelselmatige documentatie op dit gebied voor te bereiden. Reeds is een begin gemaakt in de drie zuidelijke provinciën.
Bij hun werkzaamheden ten behoeve van de nijverheid zijn de consulenten tot dusverre steeds uitgegaan van de opvatting, dat het bedrijfsleven zelve meer mogelijkheden en problemen aan de orde stelt, dan hun dienst met den besten wil zou kunnen behandelen. Slechts bij de stelselmatige voorlichting van middenstandsbedrijven zijn ook ongevraagde onderzoekingen ingesteld. Nu tal van bestaande ondernemingen hun afzetgebied op onrustbarende wijze zien

inkrimpen, kan de bestudeering van nieuwe mogelijkheden bevorderlijk zijn aan de aanpassing en de ontwikkeling van de nijverheid.
Op den duur kan dit streven naar aanvullende voortbrengselen tot een gezonde uitbreiding van onze nijverheid leiden. Immers het ter vervaardiging nemen van een nieuw artikel in een bestaande fabriek brengt op verre na niet de risico's van een geheel nieuw bedrijf met zich. (Verslag Nijverheidscons.)
(Vor. ber. 465 B.; Ec. Techn. Inst. 1347 A.)

A. **NEDERLAND. — Aanpassing kleinhandelsprijzen.**
De Minister van Economische Zaken heeft aan het Centraal Bureau voor de Statistiek opgedragen een onderzoek in te stellen naar: „De aanpassing van kleinhandels- aan groothandelsprijzen voor een aantal verbruiksartikelen bij eenige filiaalbedrijven en verbruikscoöperaties te Amsterdam, 's-Gravenhage en Rotterdam".
Aan het resultaat van dit onderzoek ontleenen wij:
Bij de bestudeering van de aanpassing tusschen kleinen groothandelsprijzen moet men tweeërlei onderscheiden:
1e. de snelheid van de aanpassing (tijdsduur der eventueele vertraging);
2e. de mate van aanpassing. Wat het eerste punt betreft, van de vertraging die steeds in de aanpassing zou optreden, valt volgens dit onderzoek in het algemeen weinig te bespeuren, al valt deze vertraging soms wel waar te nemen voor bepaalde groepen artikelen bij de afzonderlijke ondernemingen. Dit bleek vooral in begin 1930 het geval te zijn, toen het proces van de prijsdaling nog in zijn aanvang verkeerde.
Betreffende het tweede punt wordt opgemerkt, dat het winkelbedrijf, om bij dalende prijzen zijn kosten in dezelfde mate te kunnen dekken als voorheen, zijn verkoopsprijs procentueel geringer moet laten dalen dan zijn inkoopsprijs verminderd is, aangezien de kosten, die het winkelbedrijf uit deze marge moet bestrijden, niet aan snelle veranderingen onderhevig zijn.
Uit de totaalcijfers voor de verschillende groepen blijkt, dat te 's-Gravenhage en Rotterdam de kleinhandelsprijs-index in December 1933, bij vergelijking met Januari 1930, slechts weinig minder is gedaald dan de groothandelsprijs-index, terwijl te Amsterdam de daling van de kleinhandelsprijs zelfs iets grooter is geweest dan de daling van den groothandelsprijs-index. Het onderzoek bij deze tien winkelbedrijven heeft dan ook den indruk gevestigd, dat in de onderzochte periode de aanpassing snel en bevredigend verloopen is.
(Maandschift v. h. Centr. Bur. voor de Statistiek)

B. **PALESTINA. — Immigratie. —**
Volgens een mededeeling van de regeering worden maatregelen overwogen om een einde te maken aan de onwettige immigratie in Palestina, zoowel van Joden als van Arabieren. De Arabieren hebben onlangs zelf patrouilles gevormd om aan de immigratie van Joden een einde te maken. De mededeeling van de regeering is hier het gevolg van. Zij behelst voor de Arabieren de waarschuwing, niet met hun particuliere patrouillediensten voort te gaan.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 1418 H.)**

C. **NEDERLAND. — Steun aan noodlijdende gemeenten. —**
Het Staatsblad bevat een K. B. van 27 Juli 1934, tot vaststelling van den algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 6 der wet van 22 December 1933 tot steun aan noodlijdende gemeenten.
Genoemd wetsartikel bepaalt, dat, indien de schuldenlast eener gemeente, na aftrek van de schulden der rendabele gemeentebedrijven, doch met inbegrip van de leeningen, waarvan de gemeente de betaling van rente en aflossing heeft gegarandeerd, zich volgens regelen, bij algemeenen maatregel van bestuur te stellen, te ongunstig verhoudt tot de draagkracht der gemeente, de met de uitvoering van de wet belaste ministers aan het gemeentebestuur voor de vaststelling van de begrooting zullen mededeelen het maximumbedrag der uitgaven, dat naar hun meening in het begrootingsjaar ten laste van den kapitaaldienst mag worden gebracht.
De methode, volgens welke in genoemde regelen de draagkracht wordt vastgesteld, is, behoudens nuances, dezelfde als die welke gevolgd is in de kortingswet, in het wetsontwerp tot wijziging van de wet op de financieele verhouding en in de regeling van de Rijksbijdragen in de werkloosheidslasten over 1933 en 1934. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1425 G.)**

D. **SAARGEBIED. — Volkenbondscommissaris vraagt versterking der politie. —**
De Volkenbondscommissaris voor het Saargebied Knox heeft in een brief aan het Volkenbondssecretariaat, gedateerd 3 Augustus, om onmiddellijke versterking verzocht van de gendarmerie in het Saargebied. In dezen brief stelt Knox voor, de politietroepen in het Saargebied te recruteeren uit Duitschsprekende landen, die lid zijn van den Volkenbond, n.l. Luxemburg, Oostenrijk en Zwitserland.
In het verzoekschrift van den voorzitter der Regeeringscommissie, Knox, wordt op een reeks gebeurtenissen van den laatsten tijd gewezen — het klaarblijkelijk met elkaar in verbinding staan van politiebeambten en organen van het Duitsche front met de Duitsche geheime staatspolitie, hetgeen tot arrestaties en nasporingen heeft geleid. Bovendien wordt daarbij nog opgemerkt, dat de stemming hoe langer hoe meer wordt verscherpt en dat men op onvoorziene gebeurtenissen moet zijn voorbereid.
De regeeringscommissie heeft pogingen in het werk gesteld politiekrachten in het Saargebied aan te werven. Het is evenwel gebleken, dat het onmogelijk is onpartijdige elementen hiervoor te vinden.
Volgens het oordeel der commissie zijn in totaal minstens tweeduizend man noodig. Eenige uit het Saargebied komende leden van de regeeringscommissie hebben zich bij dit betoog in het request niet aangesloten en verklaard, dat er in het Saargebied voldoende menschen wonen, die geschikt zijn om als politiebeambte op te treden en dat men overigens op de discipline van het Duitsche front en van de bevolking zou kunnen vertrouwen.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. Politie 1400 D.; Duitsche Front 1197 A.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Koudegolf. —**
Op sommige ondernemingen op de Pengalengansche hoogvlakten in de Preanger heeft het in den nacht van 13 Augustus 2½ graad gevroren. Over geheele theetuinen lag een dek van rijp. Veel schade is aangericht. De heer Bertling, hoofdadministrateur van de thee-onderneming Sedep, die bijna 30 jaar aldaar is gevestigd, herinnert zich niet zulk een koude over zoo een groote oppervlakte te hebben waargenomen. Hij schatte de temperatuur in de hoogstgelegen tuinen op circa acht graden Celsius onder nul.
Op de onderneming Kertasari heeft het in den nacht vier graden gevroren en den nacht daarvoor twee graden; op de onderneming Wanasoeka heeft het 13 Augustus 2½ graad gevroren; op de onderneming Taloeng waren alle daken en planken woningen witberijpt. Op het water lag ijs ter dikte van een rijksdaalder. (Aneta)

F. **NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank. —**
Aan het verslag van de Rijkspostspaarbank over 1933 ontleenen wij het volgende:
In 1933 bedroeg het aantal inlagen 2.452.606 tegen 2.648.739 in 1932, terwijl het bedrag dier inlagen was *f* 184.053.136 tegen *f* 225.069.229 in het voorafgaande jaar. De inlagen verminderden dus in aantal met 196.133 en in bedrag met *f* 41.016.093. Terugbetaald werd in 1.747.196 posten *f* 180.164.430 of, na aftrek van de rente in den loop van het jaar uitbetaald bij geheele afbetaling van boekjes, *f* 179.831 tegen in 1932 in 1.644.206 posten *f* 164.976.141, vermeerdering dus in aantal 102.990 en in bedrag *f* 14.855.166.
Aan rente werd goedgeschreven *f* 13.411.437 (incl. de in den

loop van het jaar uitbetaalde rente ad ƒ 333.121), zoodat het tegoed der inleggers einde 1933 bedroeg ƒ 528.696.821, zijnde ƒ 17.295.191 meer dan einde 1932. Het aantal spaarbankboekjes steeg met 7024, waardoor er 31 December 1933 2.267.676 in omloop waren.
Het aantal staatsschuldboekjes verminderde in 1933 per saldo met 2196 en daalde daardoor tot 22.519.
Het nominaal bedrag, ingeschreven op deze boekjes, verminderde in 1933 met ƒ 3.862.050 en daalde daardoor tot ƒ 34.662.300. Berekend naar den op 29 December geldenden beurskoers hadden de titularissen van staatsschuldboekjes te vorderen ƒ 29.484.618 tegen ƒ 33.203.174 op het einde van 1932.
Een gezamenlijke rente werd verkregen van ƒ 23.106.580 (v. j. ƒ 21.622.116). Wegens rentevergoeding over de sommen, overgedragen van de Koloniale Postspaarbanken per saldo ƒ 5081 (ƒ 3229); Posterijen en Telegrafie per saldo rente ƒ 497.331 (ƒ 682.987). Tezamen ƒ 23.608.994 (ƒ 22.308.333). Uitgekeerd en bijgeschreven werd als gezegd op spaarbankboekjes ƒ 13.411.437 (ƒ 12.343.042); rente op staatsschuldboekjes ƒ 1.096.857 (ƒ 1.255.119).
De totale rentewinst bedroeg in 1933 ƒ 9.100.699 (ƒ 8.710.171). De waarde der beleggingen op 1 Januari 1933 bedroeg ƒ 539.771.985 (ƒ 420.107.709). Saldo op 31 December 1933, vóór de vaststelling der waardewijziging en der winst bij uitloting, ƒ 571.754.216 (ƒ 463.820.233).
De bezittingen zijn per saldo in boekwaarde achteruit gegaan en wel: Nationale Schuld met ƒ 1.185.595 (ƒ 34.184.780); Koloniale Schuld met ƒ 250.632 (ƒ 5.934.296); Effecten met ƒ 3.247.360 (ƒ 34.096.667). Totaal ƒ 4.683.588 (ƒ 74.215.743). Af de mindere waarde op staatsschuldboekjes ƒ 537.919 (ƒ 10.316.109). Blijft ƒ 4.145.669 (ƒ 63.899.634).
De waarde der beleggingen op 31 December 1933 vermeerderde door de winst bij uitloting met ƒ 386.427 en verminderde door de waardewijziging met ƒ 4.683.588 en bedroeg ten slotte ƒ 567.457.055.
Het belegde kapitaal bedroeg op 31 December 1933 ƒ 628.135.362 (ƒ 604.385.932). Dit bedrag bestaat uit ƒ 528.235.490 (ƒ 507.231.303) vaste en ƒ 99.899.872 (ƒ 97.154.629) tijdelijke belegging. De tijdelijke belegging bedraagt 17.90% van het aan inleggers verschuldigde kapitaal.
De kosten werden voor het jaar 1933 geraamd op ƒ 2.067.088 (ƒ 2.190.220).

(Vor. ber. Spaarbanken blz. 1235 C.)

16 AUGUSTUS 1934

A. NEDERLAND. — Clearingwet in werking gesteld.

De „Staatscourant" van 14 Aug. '34 bevat een Kon. Besluit waarbij met ingang van 15 Aug. het Duitsche Rijk wordt aangewezen als land in den zin van art. 1 van het Besluit van den 5den Juli 1933 tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in art. 2 van de z.g. Clearingwet, terwijl alle uit Duitschland in Nederland ingevoerde goederen bij hetzelfde Kon. Besluit worden aangewezen als goederen, welke in guldens bij de Nederlandsche Bank moeten worden betaald.
Zooals uit dit K. B. blijkt, geldt deze bepaling alleen voor de goederen, welke van 15 Aug. '34 af uit Duitschland worden ingevoerd.
De tekst van het protocol inzake het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland luidt:

1. Het protocol tot regeling van de betalingen van de vorderingen, voortspruitende uit het goederenverkeer tusschen Nederland en Duitschland, van 31 December 1932 en het aanvullend protocol van 5 Juni 1934, die door Duitschland op 17 Augustus 1934 zullen worden opgezegd, treden 1 September 1934 buiten werking.
2. Gedurende den tijd van 15 tot 31 Augustus 1934 kunnen op de, krachtens het genoemde protocol van 31 December 1932 geopende bijzondere rekening van de Nederlandsche Bank N.V. bij de Rijksbank, nog slechts vijftien millioen Rijksmark worden gestort.
3. De tot op heden op de genoemde bijzondere rekening gestorte bedragen, alsmede die bedragen, die tot 31 Aug. 1934 nog op de bijzondere rekening gestort zullen worden, zullen, voor zoover de Nederlandsche Bank N.V. daarover niet heeft beschikt, onder inachtneming van de Duitsche belangen bij de koersnoteering van de Rijksmark, na nader overleg tusschen de Nederlandsche Bank N.V. en de Rijksbank zoo spoedig mogelijk worden geliquideerd.
4. Om de te gelde making van de sub 3 bedoelde bedragen aan Rijksmarken zooveel mogelijk te bevorderen, zal door de Nederlandsche regeering het mogelijke worden gedaan, opdat de Nederlandsche importeurs van Duitsche goederen voor alle vóór 1 September 1934 vervallende betalingen voor zoodanige Duitsche goederen, die vóór 15 Augustus 1934 in Nederland zijn ingevoerd, zooveel mogelijk deze Rijksmarken gebruiken. De Duitsche regeering zal ook harerzijds het mogelijke doen opdat de vraag naar bedoelde Rijksmarken zooveel mogelijk wordt opgevoerd.
5. Tusschen de Nederlandsche en de Duitsche regeering zullen zoo spoedig mogelijk onderhandelingen over een nieuwe regeling van het betalingsverkeer tusschen beide landen gevoerd worden.
6. Voor het geval blijken mocht, dat sedert het van kracht worden van het op 5 Juni 1934 te Berlijn geteekende aanvullend protocol op het bovengenoemde protocol van 31 December 1932 door de Duitsche „Devisenbewirtschaftungsstellen" abusievelijk betalingen op de bijzondere rekening van de Nederlandsche Bank N.V. bij de Rijksbank toegestaan zijn, welke eigenlijk afgegeven hadden moeten worden, gaat de Nederlandsche regeering er mede accoord, dat de betreffende bedragen, voor zoover zij door de Nederlandsche Bank N.V. nog niet zijn gerealiseerd, aan de Rijksbank terugvergoed en weder ter beschikking van de betalers gesteld worden.
7. Voor het geval, dat de nieuwe regeling voor het betalingsverkeer, waarover krachtens punt 5 onderhandeld moet worden, op 1 September 1934 nog niet in werking treden kan, zullen de beide regeeringen zich bijtijds over een nadere overgangsregeling verstaan.

Mitsdien is een ieder, die op of na 15 Augustus goederen, uit Duitschland herkomstig, in Nederland invoert, ingevolge het K. B. van 5 Juli 1933 No. 70 verplicht, bij den invoer aan de ambtenaren der invoerrechten en accijnzen drie documenten over te leggen.
Het op andere wijze vereffenen of doen te niet gaan van vorderingen, waarop deze regeling van toepassing is, wordt als misdrijf gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste ƒ 10.000. De verplichting tot storting is onafhankelijk van het feit of documenten al dan niet zijn overgelegd. Niet overlegging der documenten wordt eveneens als misdrijf gestraft.

(Vor. ber. Wet 1210 C.; Overeenk. Duitschl. 1333 A.)

B. DUITSCHLAND. - Hindenburgs politiek testament.

Op 15 Aug. '34 is Hindenburgs politiek testament, gedateerd 11 Mei 1934, gepubliceerd. De tekst luidt als volgt:
„Aan het Duitsche volk en zijn Kanselier. — Mijn testament. Deze brief moet door mijn zoon aan den rijkskanselier overhandigd worden."
Na 1919 schreef ik in mijn nalatenschap aan het Duitsche volk: „Wij waren aan het eind van onze krachten! Getroffen door den giftigen pijl stortte ons afgematte front in. Tevergeefs had het getracht om uit de opdrogende bron van de kracht van het vaderland nieuw leven te drinken. Onze taak was het leven van de overgebleven krachten van ons leger voor den lateren opbouw van het vaderland te redden. Het heden was verloren. Zoo bleef slechts de hoop op de toekomst.
Aan den arbeid!
Ik begrijp de gedachte van „aan zich zelf te ontvluchten" die zich van vele officieren meester maakte in het gezicht van de ineenstorting van al datgene wat hun lief en dierbaar was. Het verlangen „niets meer te willen weten" van een wereld waarin de opgewoelde hartstochten de ware kern van de waarde van ons volk tot onherkenbaar wordens toe verminkten, is als menschelijk te beschouwen en toch — ik moet het openlijk uitspreken wat ik denk:
Kameraden van het eens zoo groote trotsche Duitsche leger! Kondt gij van versagen spreken? Denkt aan de mannen die ons meer dan honderd jaar geleden een innerlijk-nieuw vaderland schiepen. Hun religie was het geloof aan zich zelf en aan de heiligheid van hun zaak. Zij schiepen het nieuwe vaderland, niet op grond van een aan ons wezen vreemde doctrine-woede, maar voor den opbouw op de grondslagen van vrije ontwikkeling van het individu binnen het kader en de verplichtingen van het geheele volk. Dezen zelfden weg zal ook Duitschland weer gaan, wanneer het eerst eenmaal weer zal kunnen gaan. Ik ben er vast van overtuigd, dat ook thans, evenals in die tijden, het verband met ons groote rijke verleden bewaard wordt, en, waar het vernietigd was, hersteld wordt. De oude Duitsche geest zal weer de overhand krijgen, al is het na pijnlijke loutering in den vuurgloed van leed en opgezweepte hartstochten. Onze tegenstanders kenden de kracht van dezen geest, zij bewonderden hem in zijn overwinningen, zij zagen in ontzag op naar dezen geest en vreesden hem op de slagvelden van den grooten oorlog.
Zij zochten onze sterkte met het leege woord „organisatie" voor hun volken begrijpelijk te maken. Den geest, die zich dat omhulsel schiep, die erin leefde en werkte, verzwegen zij echter. Met dezen geest, en in hem, willen wij echter opnieuw moedig opbouwen. Duitschland, het centrum van opneming en uitstraling van zoo veel onuitputtelijke waarden van menschelijke beschaving en cultuur, zal niet te gronde gaan zoolang het 't geloof behoudt aan zijn groote wereldhistorische zending. Ik heb het vaste vertrouwen, dat het de psyche en de gedachtensterkte van de besten van ons vaderland zal gelukken, nieuwe denkbeelden te versmelten met de kostbare schatten van vroeger tijd en uit die vereeniging duurzame waarden te brengen tot heil van ons vaderland.
Dit is de rotsvaste overtuiging, met welke ik het bloedige slagveld van den volkenstrijd verliet. Ik heb de heldhaftige worsteling van mijn vaderland gezien en geloof nooit en nimmer meer dat het zijn doodstrijd is geweest.
Op het oogenblik heeft een stormvloed van wilde politieke hartstochten en luid schallende leuzen onze geheele vroegere staatsopvatting onder zich begraven en naar het schijnt alle heilige overleveringen vernietigd. Maar deze vloed zal weer verloopen. Dan zal uit de eeuwig bewogen zee van ons volksleven weer de rots opduiken, waaraan zich eens de hoop onzer vaderen heeft vastgeklemd en waarop bijna een halve eeuw geleden door onze kracht de toekomst van het vaderland met vertrouwen werd gegrondvest: Het Duitsche Keizerschap! Indien zoo weer de nationale gedachte, het nationale bewustzijn ontstaat, dan zullen voor ons uit den grooten oorlog, waarop geen volk met gerechtvaardigder trots en zuiverder geweten kan terugblikken dan het onze, zoolang het trouw was, alsook uit den bitteren ernst van deze dagen, waardevolle vruchten rijpen. Het bloed van al diegenen, die gevallen zijn in het geloof aan Duitschlands grootheid, is dan niet vergeefs gevloeid. In dit vertrouwen leg ik de pen uit de hand en bouw vast op U, Duitsche jeugd!"

Deze woorden schreef ik in het donkerste uur en in het vermeende bewustzijn aan het einde van een leven in dienst van het vaderland te staan. Het lot heeft anders over mij beschikt. In het voorjaar van 1925 werd een nieuw hoofdstuk in mijn leven opgeslagen. Nog eenmaal zou ik medewerken aan het lot

van mijn volk. Slechts mijn vaste vertrouwen op Duitschlands onopdroogbare bronnen gaf mij den moed mij candidaat te stellen voor de eerste en tweede verkiezing voor het Rijkspresidentschap. Dit rotsvaste geloof verleende mij ook de innerlijke kracht, mijn moeilijk ambt zonder dwalingen waar te nemen. Het laatste deel van mijn leven is tegelijk het zwaarste voor mij geweest. Velen hebben mij in deze verwarde tijden niet begrepen, en niet ingezien, dat het mijn eenige zorg was het verscheurde en ontmoedigde Duitsche volk terug te brengen tot de zelfbewuste eenheid. Ik oefende mijn ambt uit in het bewustzijn dat in de binnenlandsche en buitenlandsche politiek een voorbereidingstijd noodzakelijk was, gedurende welken wij ons veel zouden moeten ontzeggen. Vanaf de Paaschboodschap van het jaar 1925, waarin ik de natie opriep tot godsvrucht en sociale gerechtigheid, tot onderlingen vrede en politieke zuiverheid, ben ik het niet moede geworden de innerlijke eenheid van het volk en de zelfbezinning op zijn beste eigenschappen te bevorderen. Daarbij was ik mij ervan bewust, dat de grondwet en de regeeringsvorm, welke de natie zich in het uur van hoogsten nood en van inwendige zwakheid had gegeven, niet voldeden aan de ware behoeften en eigenschappen van ons volk. Het uur moest rijpen, waarin dit inzicht algemeen goed zou worden. Daarom scheen het mij mijn plicht, het land door het dal van onderdrukking en vernedering van buiten, innerlijken nood en zelfverscheuring van binnen, zonder gevaar voor zijn bestaan te voeren, tot dit uur zou komen.
Symbool en vaste hand voor dezen opbouw moest de beschermster van den staat, de Rijksweer, zijn. In haar moesten de oud-Pruisische deugden als vast fundament van den staat rusten. De Duitsche Rijksweer heeft na de ineenstorting op voorbeeldige wijze gezorgd voor het voortzetten der hooge traditie van het oude leger. Altijd moet de weermacht het instrument van het opperste staatsgezag blijven, dat, onaangetast door alle politieke ontwikkeling, zijn hooge taak der landsverdediging recht moet doen wedervaren. Wanneer ik zal zijn teruggekeerd tot mijn kameraden daarboven, met wie ik op zoovele slagvelden heb gestreden voor de grootheid en de eer van de natie, dan roep ik de jongere generatie toe:
„Wees uw voorvaderen waardig en vergeet nooit, dat gij, indien gij den vrede en de welvaart van uw vaderland wilt waarborgen, bereid moet zijn, voor dezen vrede en de eer van het land ook het laatste te geven! Vergeet nooit dat ook uw gedrag eenmaal traditie wordt. Al de mannen, die den opbouw der Rijksweer hebben voltrokken, hebben recht op den dank van den veldmaarschalk uit den wereldoorlog en hun lateren opperbevelhebber.
In buitenlandsch politiek opzicht had het Duitsche volk een lijdensweg te gaan. Een ontzettend verdrag drukte er op en dreigde in zijn steeds verder gaande uitwerking onze natie tot ineenstorting te brengen. Langen tijd heeft de wereld niet begrepen dat Duitschland niet slechts terwille van zichzelf, maar ook, als de vaandeldrager van de cultuur van het avondland, ook terwille van Europa moest leven. De banden die ons omgaven, konden dan ook slechts geleidelijk worden losser gemaakt, zonder een overmachtigen weerstand te verwekken. Indien vele mijner oude kameraden de gedwongenheid van dezen weg indertijd niet hebben begrepen, dan zal toch de geschiedenis rechtvaardiger beoordeelen, hoe bitter, maar ook hoe noodzakelijk in het belang van de handhaving van het Duitsche leven, menige staatshandeling geweest is, die door mij geteekend werd. In overeenstemming van de groeiende innerlijke saneering en de versterking van het Duitsche volk kan op de basis van eigen nationale eer en waardigheid en een voortschrijdende — en zoo God wil — zegenrijke medewerking in de geheel Europa betreffende kwesties verworven en verkregen worden. Ik dank de Voorzienigheid, dat zij mij op mijn levensavond het uur van beginnend herstel heeft laten beleven. Ik dank al diegenen die in onbaatzuchtige vaderlandsliefde hebben meegewerkt aan den wederopbouw van Duitschland.
Rijkskanselier Adolf Hitler en zijn beweging hebben een beslissenden stap van historische draagwijdte gedaan naar het groote doel om het Duitsche volk tezamen te brengen tot onderlinge eenheid, met overbrugging van alle stand- en klasseverschillen. Ik weet dat er nog veel te doen blijft en ik wensch van harte, dat achter de daad der nationale verheffing en der aaneensluiting van het volk de daad der verzoening staat, die het geheele Duitsche vaderland omvat.
Ik scheid van mijn Duitsche volk in de vaste hoop dat datgene, waarvan ik in 1919 sprak en wat in een langzaam rijp worden tot den 30sten Januari 1933 heeft gevoerd, zal rijpen tot algeheele vervulling en voleindiging van de historische zending van ons volk.
In dit vaste geloof aan de toekomst van het vaderland kan ik gerust mijn oogen sluiten." (Angriff)

(Vorig bericht blz. 1424 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Baptisten-congres. —**
Te Berlijn is in de eerste week van Augustus een Baptisten-congres gehouden. In de slotzitting welke op 10 Augustus plaats vond werd de anti-Joodsche politiek der huidige Duitsche regeering veroordeeld.
Met algemeene stemmen werd een resolutie aangenomen, waarin de unfaire onderdrukkingspolitiek ten opzichte van de Joden een schending wordt genoemd van de wetten van God. In een andere resolutie die werd aangenomen, werd het recht van den staat ontkend om zich te mengen in godsdienstige aangelegenheden.
Dr. Rushbrooke, de algemeene secretaris van het congres, verklaarde, dat de Duitsche regeering haar belofte om aan het congres volledige vrijheid inzake de besprekingen te geven was nagekomen.
Het congres was geheel vrij geweest om alles te bespreken wat op het programma stond. (Reuter)

B. **BELGIE. — Peter Benoit gehuldigd. —**
Peter Benoit is op 31 Juli te Harelbeke, zijn geboorteplaats, gehuldigd. Een in blauwen steen gekapte buste, een werk van Jozef Cantré, werd onthuld, in afwachting dat voor een gedenkteeken een geschikten grond gevonden zal zijn.
De deelnemers aan de hulde kwamen, na afloop van de plechtigheid bijeen in de groote feestzaal van Harelbeke.
Prof. Van der Mueren sprak over Benoit's beteekenis in de muziekgeschiedenis, waarna nog de componist Florent Alpaerts en Emiel Hullebroek het woord voerden. (Le Soir)

C. **PRINS GONZALO OVERLEDEN. —**
Prins Gonzalo, de vierde zoon van den ex-koning van Spanje is 13 Augustus, op 19-jarigen leeftijd aan de gevolgen van een kwetsuur, welke hij bij een autoongeluk in Oostenrijk heeft opgeloopen, overleden.

D. **ARIE VAN DEN HEUVEL OVERLEDEN. —**
Den 10den Aug. is de bekende Vlaamsche tooneelspeler, Arie van den Heuvel, te Gent overleden. Gedurende vele jaren is hij opgetreden in de drie Vlaamsche schouwburgen, te Gent, Antwerpen en Brussel, alsmede in verschillende schouwburgen in Nederland. Van den Heuvel is zijn gansche loopbaan lang de gevierde artist geweest van het publiek van Vlaanderen. Hij is ook zeer bedrijvig geweest als vertaler en bewerker van tooneelstukken uit de buitenlandsche literatuur, en als regisseur bij de Vlaamsche tooneelmaatschappijen. (De Nieuwe Gazet)

E. **DUITSCHLAND. — Onderwijs. —**
Bij circulaire van den minister van Onderwijs is order gegeven met ingang van Paschen 1935 de Latijnsche spelling in de leerboeken op de Duitsche scholen te vervangen door het Gothische letterschrift. (Algemeen Handelsblad) **(V. b. Onderwijs 1408 B.)**

F. **MARCEL ORMOY OVERLEDEN. —**
Op twee-en-veertig-jarigen leeftijd is Marcel Ormoy, dichter uit de school van Moréas, overleden.
Zijn poëzie bleef beperkt tot een klein aantal uitgaven: „La Vie et le secret", „Elégies secrètes et marines", „La Vie est à ce prix", „A la gloire de Moréas" en „Royaumes interdits".
Marcel Ormoy verwierf indertijd de „Prix Moréas". (Comoedia)

G. **CHILI. — Conflict met Paraguay - Bemiddelingspogingen. —**
De pogingen der landen, die hun diensten hebben aangeboden om het geschil tusschen Chili en Paraguay op te lossen, zijn mislukt. (Reuter) **(1428 A.)**

H. **PANAMAKANAAL. — Twintig jaar geleden geopend. —**
Het was 15 Augustus 20 jaar geleden dat het Panamakanaal voor de scheepvaart tusschen den Atlantischen Oceaan en den Stillen Oceaan werd geopend. Meer dan 80.000 schepen zijn in dezen tijd in beide richtingen door het kanaal gevaren.
(Algem. Handelsblad **(Vorig bericht blz. 121 K.)**

I. **F. P. J. VESTER OVERLEDEN. —**
Den 15den Augustus is de heer F. P. J. Vester, oud-directeur van de Ned. Handel Maatschappij, in den ouderdom van 59 jaar, overleden.
Na te Amsterdam de H. B. S. en de Handelsschool te hebben bezocht trad hij in 1892 in dienst bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam. Hij werd in 1893 naar Indië gezonden. Hij was o.m. agent te Soerabaja en lid der factorij te Batavia. Zijn benoeming tot directeur te Amsterdam ge-

schiedde op 1 April 1918. Deze functie bekleedde hij tot eind 1929. Zijn aftreden hield tevens in dat de heer Vester zijn functie als voorzitter van de Vereenigde Java Suiker Producenten (V.I.S.P.) nederlegde.
De regeering erkende zijn verdiensten door zijn benoeming tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw; hij was voorts Officier in de Orde van het Legioen van Eer. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Ned. Handel-Mij. 1365 E.)

A. **VOLKENBOND. — Noorwegen - Wapenembargo.** Noorwegen heeft zich op 16 Augustus bereid verklaard den uitvoer van wapenen naar Bolivia en Paraguay te verbieden. (Alg. Handelsblad) **(1432 C.)**

B. **MEVR. M. DROS-CANTERS OVERLEDEN. —** Op 14 Augustus is te Arnhem mevrouw M. Dros-Canters, de bekende tennis-, hockey- en badmintonspeelster, overleden.

17 AUGUSTUS 1934

C. **AMSTERDAM. — 60-jarige herdenking brandweer.** Den 15den Augustus '34 was het zestig jaar geleden, dat de Amsterdamsche beroepsbrandweer werd opgericht. De groote brand, die in den nacht van 5 op 6 Aug. 1870 in de Utrechtschestraat woedde — bekend als de brand in den Kippenhoek —, deed sterk het besef levendig worden, dat er aan de organisatie der brandweer veel ontbrak.
In de raadszitting van 17 Aug. 1870 kwam dan ook een adres van een aantal ingezetenen aan de orde, waarin verzocht werd de eigendommen der bewoners op betere wijze tegen brand te beveiligen.
Tegelijkertijd was echter een sterke strooming ontstaan in de richting van een algeheele reorganisatie der brandweer. In verband daarmede bereikte den Raad op 28 Febr. 1871 een voorstel tot reorganisatie, waarbij werd uitgegaan van deze eischen: 1. meer bluschvaardigheid; 2. betere middelen van mededeeling en waarschuwing; 3. betere blusch- en redmiddelen; 4. meer discipline bij en betere oefening van het personeel in het algemeen.
Begin 1872 kwam een tweede voordracht bij den Raad, waarin werd voorgesteld het brandweercorps op militaire leest te schoeien en een commandant als leider aan te stellen.
In de raadsvergadering van 21 Aug. 1872 werd de heer P. W. Steenkamp, eerste luitenant der artillerie, corps pontonniers, benoemd, op 16 Sept. d.a.v. trad hij in functie. De heer Steenkamp heeft daarop de verdere organisatie en het moeilijke voorbereidende werk verricht. Ongeveer twee jaar later, 28 Juli 1874, werd bekend gemaakt, dat de nieuwe brandweer 15 Augustus van dat jaar zou optreden. Men beschikte over drie hoofdwachten, n.l. Prinsengracht, Nieuwmarkt en Weesperplein, drie hulpwachten, N. Z. Kolk, Rozenstraat en Kadijk, drie observatieposten, Spui, Leidschepoort en Botermarkt (Rembrandtplein), terwijl in 128 perceelen brandschellen waren aangebracht. (De Telegraaf) **(Vor. ber. blz. 232 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Nationale Synode-Protestvergadering. —**
Den 15den Aug. '34 is te Barmen een groote protestvergadering gehouden, waaraan 1800 vertegenwoordigers uit vierhonderd kerkelijke gemeenten in Westfalen en het Rijnland hebben deelgenomen en waarin scherpe critiek is geoefend op de besluiten van de op 9 Aug. '34 te Berlijn gehouden Nationale Synode waarbij Bisschop Müller dictator der Duitsch Evang. Kerk werd gemaakt en Geestelijken en Kerkeraadsleden voortaan een eed van trouw aan Hitler moeten zweren. In deze vergadering werd verklaard, dat 21 wettig gekozen vertegenwoordigers niet ter Synode aanwezig waren en waren vervangen door 21 anderen, die door den Rijksbisschop waren aangewezen, ten einde hem de tweederden-meerderheid te verzekeren, die hij noodig had. Het aannemen van een wet waardoor achteraf alle door den Rijksbisschop genomen maatregelen werden gelegaliseerd, had geen waarde, aangezien het in strijd was met de kerkelijke constitutie.
In een bijeenkomst van den Raad der Natiotale Confessioneele Synode te Barmen werd verklaard, dat deze organisatie de Duitsche Protestantsche Christenen vertegenwoordigt, doch weigert het gezag van den Rijksbisschop en van de Nationale Synode te erkennen. (Het Volk)
(Vor. ber. 1432 K.; Gereformeerden 1433 A.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Belastingopbrengst. —** In het financieele jaar, dat op 30 Juni is geëindigd, bedroeg de belasting-opbrengst pl.m. $ 2.672.240.000 tegen $ 1.119.840.000 in 1933.
De belasting op alcoholica bracht niet minder dan 260 millioen dollar op, hoewel het drankverbod eerst in het midden van het jaar werd afgeschaft.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1299 B.)**

F. **DUITSCHLAND. — In- en Uitvoer. —** De Duitsche invoer gedurende Juli 1934 bedroeg 363.000.000 Rijksmark, terwijl 321.000.000 Rijksmark werd uitgevoerd. Het invoersurplus brengt het gecumuleerde invoersurplus voor 1934 op 258.000.000 Rijksmark tegen een uitvoersurplus van circa 316.000.000 Rijksmark in de eerste zeven maanden van 1933. (Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. 1360 E.)**

G. **NEDERLAND. — Onderwijs - Kosten in 1930. —** In het jaar 1930 werd door Rijk en gemeenten tezamen in totaal voor de openbare en bijzondere lagere scholen uitgegeven een bedrag van *f* 143.134.000, ongeveer 7¼ millioen meer dan in 1929. Werd in 1929 aan salarissen een bedrag besteed van *f* 101.600.000, in 1930 steeg dit tot *f* 106.200.000, hetgeen op 74.2% van de totale uitgaven komt te staan. Voorts werd nog 36.6 millioen of 25.6% van het totaal uitgegeven aan materieele exploitatie. Dit laatste bedrag ondervond geen wijziging in vergelijking met 1929.
Ons land besteedde voor de lagere scholen in 1930 per inwoner *f* 18.— tegen *f* 17.30 in 1929. De kosten per leerling bedroegen gemiddeld *f* 115.10 (1929: *f* 111.50). Terwijl de uitgaven voor het openbaar lager onderwijs in 1930 met *f* 800.000 stegen (van *f* 61.9 op *f* 62.7 millioen), kostte het bijzonder onderwijs in genoemd jaar *f* 6.4 millioen meer dan in 1929 (van *f* 74 op *f* 80.4 millioen). Van het totaal bedrag kwam dus 43.8% aan het openbaar onderwijs ten goede en 56.2% aan de bijzondere scholen.
Van de totale uitgaven ten behoeve van het openbaar onderwijs werd 76.4% besteed aan de leerkrachten; voor de bijzondere school was dit percentage 72.4%.
Elke leerling van een openbare lagere school kostte in 1930 *f* 132.40 en een leerling van een bijzondere school *f* 104.40. Deze bedragen waren in 1929 resp. *f* 128.60 en *f* 100.40.
Het buitengewoon lager onderwijs kostte in 1930 bruto *f* 3.035.000 tegen *f* 2.796.000 in 1929, dit is resp. *f* 310.— en *f* 316.— per leerling. Hiervan vroegen de openbare scholen *f* 1.8 millioen of *f* 330.60 per leerling en het bijzonder onderwijs *f* 1.235.000 of *f* 284.60 per leerling. De rijksuitgaven ten behoeve van het buitengewoon l. o., in het genoemde bedrag begrepen, bedragen *f* 1.928.000.
De gemeentelijke uitgaven ten behoeve van het vervolgonderwijs (het Rijk had in 1923 de subsidieering gestaakt) bewegen zich in dalende lijn. Zij bedroegen n.l. in 1930 *f* 578.000 tegen *f* 597.000 in 1929, resp. *f* 22.90 en *f* 29.— per leerling der openbare en gesubsidieerde bijzondere scholen.
De netto-uitgaven van het Rijksschooltoezicht beliepen in 1930 nog *f* 711.000, terwijl het gemeentelijk schooltoezicht *f* 173.000 kostte. Als wij deze bedragen samentellen, dan bedragen de uitgaven voor het schooltoezicht per leerling gemiddeld *f* 0.73. Voor diverse examens gaf het Rijk bruto uit een bedrag van *f* 188.000, doch aangezien de examengelden *f* 77.000 beliepen, bedragen de netto-uitgaven niet meer dan *f* 111.000, d.i. *f* 2000 meer dan in 1929.
(Vor. ber. Onderwijs 1414 F.)

H. **DIEPZEE-ONDERZOEK. — Bathysphere - Diepterecord. —** Op 12 en 16 Augustus '34 is dr. William Beebe, vergezeld van zijn assistent Otis Barton, in zijn duikapparaat „Bathysphere" onder de oppervlakte van de zee afgedaald. Hij bereikte een diepte van resp. 765 en 923 meter.
Dr. Beebe bleef beide keeren circa 3 uur onder water en maakte cinematografische opnamen, waarbij hij van sterkstroom schijnwerpers gebruik maakte.
Belangrijke waarnemingen betreffende de diepzee fauna werden verricht.
Gloria Hollis, een assistente van dr. Beebe, daalde

met de Bathysphere tot een diepte van 362 meter en vestigde daarmede een nieuw record voor vrouwen. (New York Herald) **(528 G.; Diepzeeonderz. 1020 H.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Loonbelasting. —
Bij den Volksraad is een ontwerp-ordonnantie op de loonbelasting ingediend, waarbij 4 procent belasting wordt geheven van loonen, door werkgevers aan binnen Ned.-Indië wonende werknemers verschuldigd of uitgekeerd.
Werkgevers, wier totale loonstaat over een week minder bedraagt dan 2½ gulden, zijn vrijgesteld.
Voorts is vrijstelling verleend voor loonen, uitgekeerd bij den inlandschen landbouw, loonen uitgekeerd aan zelfbestuursonderhoorigheden, benevens loonen uitgekeerd aan een viertal andere groepen, o.a. militairen bij land- en zeemacht onder den rang van sergeant.
Tevens is een ontwerp-ordonnantie ingediend, waarbij bepaald wordt, dat met ingang van 1 Januari 1935 op aanslagen van de inkomstenbelasting 50 opcenten zullen worden geheven. (Aneta) **(Belastingen 945 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Hindenburgs testament - Buitenlandsche persstemmen. —
De Parijsche pers publiceert op opvallende wijze het testament van Von Hindenburg.

De „Echo de Paris" en het „Journal" zijn beide van oordeel, dat het eerste deel van het testament in ieder geval authentiek is. Verder achten zij het een krachtige propaganda voor Hitler.

De Londensche pers over het document is niet zeer gunstig:

De „Times" schrijft, dat het testament van Von Hindenburg feitelijk het lot van Duitschland aan Hitler in handen geeft. Aangezien het document drie dagen voor de stemming is gepubliceerd, zal het op den uitslag grooten invloed oefenen.

De „Daily Express" schrijft, dat het „lang vermiste document" eindelijk gevonden is. Aan de echtheid kan men niet twijfelen, aangezien Von Papen hiervoor borg staat.

De „Daily Telegraph" zegt: „Von Hindenburg laat Duitschland aan Hitler na." Het blad noemt de publicatie van het testament een meesterwerk van propaganda. **(Vorig bericht blz. 1435 B.)**

C. OOSTENRIJK. — Legerversterking. —
De Italiaansche regeering heeft gunstig beschikt op het verzoek van Oostenrijk tot verlenging met een jaar van het accoord, waarbij het Oostenrijksche leger met 8000 man wordt versterkt, en waardoor dit op 30.000 man wordt gebracht. Hiervan heeft Italië Parijs en Londen op de hoogte gesteld, die, eveneens een gunstige houding tegenover dit verzoek hebben aangenomen. (Reuter) **(Vorig bericht blz. 960 C.)**

D. NEDERLAND. — Schema der huidige regeling van de Crisiswetgeving. —

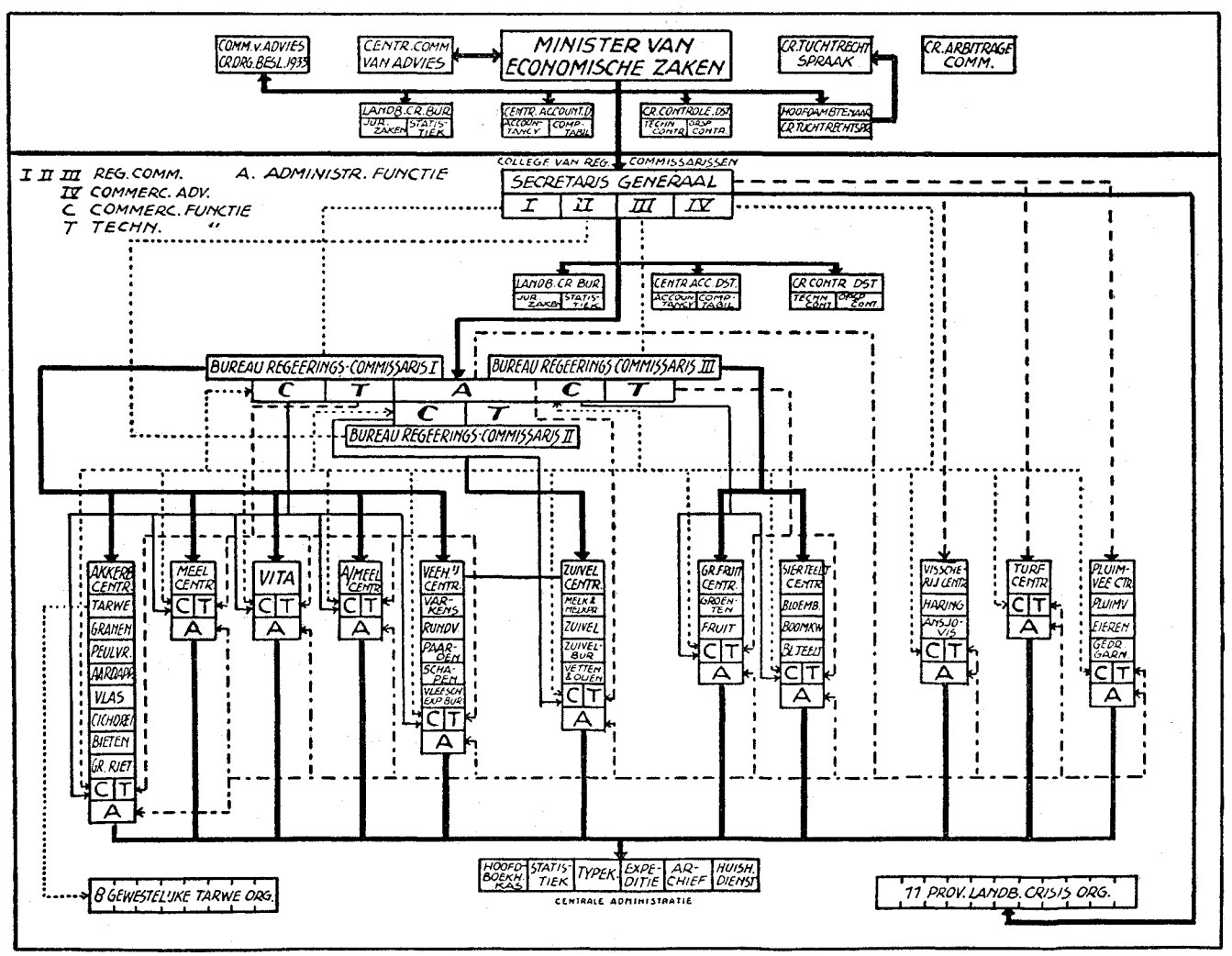

(Met toestemming van de „Vrijzinnig Democraat")

(Vor. ber. Crisiswetten 1164 D.)

A. OOSTENRIJK. — Von Papen's geloofsbrieven overhandigd. —
Von Papen, heeft bij de overhandiging van zijn geloofsbrieven aan bondspresident Miklas een rede gehouden, waarin hij verklaarde zich bewust te zijn van de groote beteekenis en verantwoordelijkheid, welke zijn functie onder de tegenwoordige omstandigheden meebrengt.
In zijn antwoord zeide president Miklas, met genoegen den brief in ontvangst te nemen, waarbij von Papen tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister werd benoemd. Met voldoening heb ik vernomen, dat gij in de eerste plaats belast zijt met de speciale missie, om in den geest van uw overleden president von Hindenburg te zorgen voor normale relaties tusschen Oostenrijk en het Duitsche rijk.
Ten slotte heeft de president den nieuwen gezant hartelijk welkom geheeten in Oostenrijk.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 1425 B.)**

B. ITALIE. — Troepenconcentratie. —
Mussolini heeft op 16 Augustus order gegeven de Italiaansche troepen, die einde Juli bij de Oostenrijksche grens waren samengetrokken, onverwijld te laten inrukken. De crisis in Oostenrijk wordt als geëindigd beschouwd. (Corriera della Sera)
(Vor. ber. 1408 G.; Nazi-Putsch 1433 D.)

C. ITALIE. — Bevolking - Statistiek. —
In het eerste halfjaar van 1934 vermeerderde de bevolking tot 42.424.873 zielen (einde Juni 1933 42.007.916). In deze periode van 1934 is de aanwas 213.311 tegen 198.935 in de eerste helft van 1933.
(Giornale d'Italia) **(Vorig bericht blz. 1300 E.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Suiker - Salariskorting. —
Met ingang van 1 September zullen de salarissen van de nog actief dienende suikergeëmployeerden bij de Factorij met 10% worden verlaagd.
Het salaris van de geëmployeerden op non-actief, dat 50% van hun activiteitssalaris dus 45% van de nominatieve bezoldiging bedraagt, wordt niet verder gekort. (Preangerbode) **(Vorig bericht blz. 1207 C.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoerrecht op Rubber.
Met ingang van 16 Sept. a.s. is het uitvoerrecht op droge rubber vastgesteld op *f* 20 per 100 K.G.
Met ingang van 1 Sept. a.s. is het uitvoerrecht op ruwe, geheel ongezuiverde scraps en ruwe geheel ongezuiverde aardrubber vastgesteld op *f* 12 p. 100 K.G.
Het uitvoerrecht op alle andere soorten rubber voor de uitvoerhavens in Atjeh, Riouw, Sumatra's Westkust, Sumatra's Oost-kust, Tapanoeli, Bankar en voor de havens Sabang, Samboe en Tarempa is vastgesteld op *f* 16.50 per 100 K.G. Voor de overige havens bedraagt dit recht *f* 15 per 100 K.G. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1404 F.)

F. SAARGEBIED. — Duitsch protest. —
De Duitsche regeering heeft op 14 Aug. '34 de regeeringscommissie van het Saargebied een protestnota gezonden van den volgenden inhoud:
„Verschillende bladen in het Saargebied hebben leidende mannen in Duitschland op de afschuwelijkste wijze beleedigd en gelasterd. Zelfs de hooggeschatte persoon van den overleden rijkspresident is op de ongehoordste wijze gesmaad. Met de grootste bevreemding moet de Duitsche regeering constateeren, dat dergelijke excessen, die in de geheele wereld hun weerga niet vinden, kunnen plaats vinden in het in naam van den Volkenbond bestuurde gebied, zonder dat de regeeringscommissie van het Saargebied daartegen optreedt. Deze houding der regeeringscommissie is in strijd met de beginselen, welke in het volkerenverkeer gebruikelijk zijn, zoomede met het karakter van het Saargebied, hetwelk krachtens het verdrag van Versailles Duitsch gebied is en welks bevolking Duitschers zijn.
De Duitsche regeering protesteert derhalve met groote beslistheid tegen de houding der regeeringscommissie en verwacht, dat deze spoedig in het Saargebied de noodige maatregelen tegen dergelijke excessen zal nemen." (Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 1434 D.)**

G. THEE. — Uitvoercijfers der voornaamste productielanden der wereld. —

(in 1000 Kg.)

	1931 Uitvoer	1931 Uitvoer min invoer	1932 Uitvoer	1932 Uitvoer min invoer	1933 Uitvoer	1933 Uitvoer min invoer
Java	65.920	63.015	64.185	62.391	59.397	58.405
Buitengewesten	12.822	12.568	14.578	14.467	12.475	12.396
N. Br.-Indië *).	146.274	142.828	153.947	151.413	138.703	136.361
Z. Br.-Indië *).	22.327	22.327	24.727	24.727	21.650	21.650
Ceylon	112.084	112.084	114.676	114.675	97.759	97.758
Japan	11.526	10.970	13.396	12.995	13.371	13.033
Formosa	8.351	8.293	6.932	6.916	8.319	8.302
China	43.395	41.440	39.449	37.928	41.940	41.613
Totaal	422.699	413.525	431.890	425.512	393.614	389.518

*) Deze cijfers omvatten mede het overzeesche verkeer tusschen Br.-Indische havens onderling.
(Jaarverslag Ver. v. d. Thee-cultuur in Nederl.-Indië)
(Vorig bericht blz. 911 B.)

H. BELGIE. — Werkloosheid. —
Volgens officieele opgave bedroeg het aantal werkloozen in België op 1 Mei '34, 170.251 tegen 162.781 in de overeenkomstige maand van 1933. **(1261 C.)**

I. LUCHTVAART. — Pelikaan-collecte. - Nationaal Luchtvaartfonds opgericht. —
Den 16den Aug. '34 werd ten overstaan van de notarissen Denis en Waldorp te 's-Gravenhage de oprichtingsacte verleden van de stichting „Nationaal Luchtvaartfonds". In verband hiermede wordt het „Pelikaan-Comité" geliquideerd.
Dank zij de ondervonden medewerking kon een totaalbedrag van circa *f* 100.000 worden bijeengebracht.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Pelikaan 1126 A.)**

K. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond - Kerkstrijd. —
De Raad van de Vrije- of Belijdenis Synode, bij welke ongeveer 7000 predikanten zijn aangesloten, heeft te Berlijn vergaderd, en opnieuw besloten de wetten der Nationale Synode niet na te leven, en den aangesloten predikanten niet toe te staan den geëischten eed van trouw jegens Hitler af te leggen.
Het Hooggerechtshof te Leipzig heeft beslist, dat de kerkelijke wetten van aartsbisschop Müller en de Nationale Synode geen rechtsgeldigheid bezitten.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1437 D.)**

18 AUGUSTUS 1934

L. ENGELAND. — Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen. —
Door den Honorair Secretaris van de Nederlandsche Kamer van Koophandel te Londen, den heer M. Wynand Wolff, is op de laatste jaarlijksche algemeene vergadering van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, ter sprake gebracht of de mogelijkheid niet zou bestaan, dat althans wat den Europeeschen luchtpostdienst betreft, van dezen altijd gebruik gemaakt zou worden, indien dit een vluggere expeditie van de mail bevordert, met afschaffing van het bekende blauwe etiket en het extra porto, m.a.w. dat alle Nederlandsche postkantoren instructie krijgen om, indien dit een vluggere aflevering beteekent, brieven per luchtpost te verzenden.
Hierdoor zal aan den Nederlandschen export een krachtige stoot worden gegeven, omdat Nederlandsche offerten eerder door koopers ontvangen worden en bovendien het euvel zal worden weggenomen dat brieven, die thans de aanwijzing „per luchtpost" dragen, een vertraging ondervinden, omdat de zee- of landpost eerder vertrekt en op de plaats van bestemming aankomt.
De Kamer te Londen heeft zich in verband met het

bovenstaande tot alle Kamers van Koophandel in Nederland gewend met de vraag of haar zienswijze door de Kamers gedeeld wordt en zoo ja of zij bereid zijn bij den heer Directeur-Generaal der Nederlandsche P.T.T. aan te dringen op het nemen van dezen stap. **(Vor. ber. Luchtpost 284 K.)**

A. **DUITSCHLAND. — Verkiezingsrede van Hitler. —** In een radiorede te Hamburg, welke anderhalf uur duurde, heeft Rijkskanselier Hitler een overzicht gegeven van de ontwikkeling in Duitschland vóór het nationaal-socialistische regime. Hij zette uiteen wat het nationaal-socialistische regime tot stand heeft gebracht en gaf een schets van wat de regeering zich voorstelt nog voor Duitschland te doen. Hij verklaarde dat de regeering snel een einde wilde maken aan het gevaarlijke intrige-spel na den dood van Rijkspresident Von Hindenburg en dat zij daartoe den weg koos een plebisciet te houden, nadat het besluit, de functies in één hand te vereenigen, genomen was. Hij zeide ervan overtuigd te zijn dat een plebisciet vóór de beslissing denzelfden uitslag gegeven zou hebben. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Volksst. 1419 C.; Hitler 1422 B.)

B. **GENEESKUNDE. — Immuniseeringsmethode. —** Zooals bekend is, bestaan er voor de onvatbaarmaking verschillende methoden. De meest gebruikelijke is het inspuiten van de anti-stoffen (zooals bij de diphtherie geschiedt), een andere weg is langs de huid (inenten tegen de pokken), nog een andere weg is langs het maag-darmkanaal (het B.C.G. vaccin).
W. Silberschmidt te Zürich maakt melding van een methode om dieren tegen diphtherie en tetanus (wondkramp) onvatbaar te maken door hen het anatoxine van Ramon te laten inhaleeren. Op grond van zijn gunstige ervaringen met deze methode meent Silberschmidt dat in zware gevallen van diphtherie en tetanus de inhalatie-methode een plaats toekomt naast de gebruikelijke injectie-methode; in dit geval zou dus de inhalatie niet dienen ter onvatbaarmaking, doch als genees-methode.
(Schweiz. Mediz. Wochensch.) **(Diphtherie 1058 E.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Muiterij Zeven Provinciën. - Witboek verschenen. —**
Het verschenen Witboek der Nederlandsche Regeering geeft een uitvoerig verslag van de ongeregeldheden bij de Koninklijke Marine in Nederl.-Indië in het begin van 1933, welke haar hoogtepunt bereikten in de muiterij aan boord van Hr. Ms. „De Zeven Provinciën".
Het eerste hoofdstuk behandelt de geschiedenis van de salariskorting, welke de onmiddellijke aanleiding tot die gebeurtenissen was, het tweede de ongeregeldheden in de vlootbasis Soerabaja. Daarop volgt het verslag van de muiterij, terwijl het vierde hoofdstuk een overzicht geeft van de aan de ongeregeldheden gewijde beraadslagingen in de beide Kamers der Staten-Generaal. **(Vorig bericht blz. 1429 F.)**

D. **KOFFIE. — Verbruik per hoofd der bevolking. —** Uit de jongste statistieken blijkt, dat men in België per hoofd jaarlijks 5.86 kilogram koffie verbruikt. Dit cijfer wordt nog overtroffen door dat van Denemarken, waar het koffieverbruik per hoofd 8.180 kg. bedraagt. In Zweden en Noorwegen gebruikt men per hoofd der bevolking resp. 7.42 en 6.02 kg. Vervolgens komen de Ver. Staten met 5.85 kg., Nederland met 3.95 kg., Frankrijk met 4.56 kg. en Zwitserland met 4.33 kg. (L'Indépendence Belge)
(Vorig bericht blz. 1279 H.)

E. **STRATOSFEER. — Tocht van Ir. Max Cosijns. —** De Belgische ballonvaarders Max Cosijns en Nerée van der Elst zijn 18 Aug. te 6.17 uur met hun stratosfeerballon de F.N.R.S. te Hour Havenne (België) opgestegen. Zij zijn 19 Aug. te half tien 's avonds behouden geland op een akker nabij het Joegoslavische dorp Zenovje, niet ver van de grenzen van Oostenrijk en Hongarije, op korten afstand van Murska Sobota.
De ballon heeft een hoogte bereikt van 16.000 meter, zoodat het bestaande record niet is verbeterd; de wetenschappelijke resultaten zijn echter, naar ir. Cosijns heeft verklaard, van zeer groote waarde.
In de gondel bedroeg de temperatuur nul graden en er buiten 60—70 gr. onder nul.
(Vor. ber. Stratospheer 1411 D.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — N.I.R.A.-reorganisatie.** President Roosevelt heeft generaal Johnson verzocht, plannen tot reorganisatie van de N.R.A. op te stellen en in uitvoering te brengen. Johnson heeft te kennen gegeven, dat hij overeenkomstig den wensch van den president zijn leidersfunctie zal blijven bekleeden.
(New York Herald) **(Vorig bericht blz. 1311 A.)**

19 AUGUSTUS 1934

G. **NEDERLAND. — Wijziging Postspaarbankwet. —** Ingediend is een ontwerp tot wijziging van de Postspaarbankwet. De aanleiding tot het aanhangig maken van dit wetsontwerp is gelegen in het feit, dat volgens de geldende wettelijke bepalingen de Rijkspostspaarbank verplicht is, voor inschrijvingen op staatsschuldboekjes een rente van 3% per jaar ten volle te vergoeden. Zelf ontvangt zij echter voor haar bezit aan 3% rentegevende nationale schuld, welke zij ten behoeve van de houders dier boekjes op grond van de Postspaarbankwet moet bezitten, rente na aftrek der couponbelasting. Door het thans bestaande verschil lijdt de Rijkspostspaarbank een directe schade van pl.m. *f* 20.000 per jaar.
Dit wetsontwerp bedoelt nu aan den rechthebbende op een staatsschuldboekje als rente te doen uitkeeren een bedrag gelijk aan de zuivere opbrengst van een inschrijving grootboek der 3% Nationale Schuld van gelijk nominaal bedrag.
Dit beteekent dus, dat de houders van staatsschuldboekjes, hoewel die niet onder het begrip effecten, zooals in de Couponbelastingwet omschreven, vallen en dus niet aan die belasting onderhevig zijn, toch de couponbelasting, zij het indirect, betalen.
(Ned. Corresp. Bureau) **(V. b. Rijkspostsp. 1434 F.)**

H. **ATHLETIEK. — Nieuwe Records. —**
Twee nieuwe records waren het resultaat van den eersten dag (18 Aug. '34) der athletiekkampioenschappen van Nederland, die te Amsterdam werden gehouden. Het eerste werd verbeterd door den Olympiaan De Bruyn, die zijn eigen record op kogelstooten (14,165 M.) met een stoot van 14,305 M. verbeterde. Het tweede werd gevestigd op de 3 Eng. Mijl snelwandelen, waar de Pro Patriaan Engelman het record van Gubbels met 23 min. 40,1 sec. bracht op 23 min. 32,5 sec. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 1432 A.)**

I. **CHINA. — Overstroomingen en droogte. —**
In de provincies Kiangsoe, Anhoei, Hoepeh, Hoenan, Tsjekiang, Kiangsi, heeft droogte reusachtige schade toegebracht aan de oogsten, terwijl in de provincies Kwantoeng en Kwangsi stortregens noodlottige overstroomingen over uitgestrekte gebieden hebben teweeggebracht.
Het Oostelijk deel van Hoepeh wordt geteisterd door droogte, het Westelijk deel door overstroomingen.
Het aantal menschen, dat door de droogte en de overstroomingen wordt getroffen, bedraagt waarschijnlijk tegen de tien millioen. (Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. Overstroomingen 1147 K.)

K. **ZWEMMEN. — Emma Faber en E. H. Temme zwemmen over het Kanaal. —**
De Oostenrijksche zwemster Emma Faber, die 18 Aug. '34 om kwart voor één bij Kaap Griz Nez gestart was om het Kanaal over te zwemmen, is 19 Augustus om 3.15 uur te South Foreland, een plaatsje ten N. O. van Dover, aangekomen.

De Engelschman E. H. Temme zwom terzelfder tijd van South Foreland naar Gris Nez in 15 uur 54 min. Hij startte 18 Aug. te 6.11 's morgens en landde te 10.5 uur 's avonds. Hij sloeg daarmede het record van Capt. Webb, in 1875 gevestigd met 5 uur 51 min. Temme is de eerste zwemmer, die dit traject in beide richtingen heeft afgelegd. (Times)
(Vor. ber. Zwemsport 1394 G.)

A. **NEDERLAND. — Motorindustrie. —**
Aan de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde gegevens per 1 Aug. 1933 zijn de navolgende cijfers ontleend. Eindcijfers voor elk der vijf soorten van motorrijtuigen.

Aantal	1 Aug. 1930	1 Aug. 1931	1 Aug. 1932	1 Aug. 1933
Rijwielen met hulpmotor	131	1.055	4.775	8.721
Motorrijwielen	31.183	32.323	32.919	33.401
Personen-motorrijt.	67.845	75.369	81.277	85.400
Motorbussen	3.536	3.625	3.783	3.814
Vrachtmotorrijtuigen	41.227	46.012	48.494	49.007
Totaal	143.922	158.384	171.248	180.343

De toeneming voor de verschillende groepen blijkt ook duidelijk uit navolgend staatje, waarin voor elk der tijdstippen de aantallen zijn berekend per 1,000 inwoners.

Aantal	1 Aug. 1930	1 Aug. 1931	1 Aug. 1932	1 Aug. 1933
	Per 1.000 inwoners			
motorrijwielen en rijwielen met hulpmotor	4,00	4,21	4,68	5,15
personenmotorrijtuigen	8,66	9,50	10,08	10,43
motorbussen	0,45	0,45	0,47	0,47
Vrachtmotorrijtuigen	5,26	5,80	6,01	5,99
Totaal	18,37	19,96	21,24	22,04

Voor de grootste gemeenten volgt hieronder het totaal aantal motorrijtuigen, zoowel absoluut als per 1.000 inwoners.

Gemeenten:	1 Aug. 1930	1 Aug. 1931	1 Aug. 1932	1 Aug. 1933
	Totaal aantal motorrijtuigen			
Amsterdam	13.904	15.538	17.880	19.364
's-Gravenhage	10.141	11.234	12.010	13.240
Rotterdam	8.014	8.809	9.224	9.706
Utrecht	2.707	3.133	3.501	3.751
	Per 1.000 inwoners			
Amsterdam	18,55	20,52	23,33	25,07
's-Gravenhage	23,44	25,67	26,71	28,79
Rotterdam	13,76	15,01	15,71	16,54
Utrecht	17,67	20,23	22,41	23,75

Gerangschikt naar deze verhoudingscijfers kan het totaal aantal gemeenten als volgt worden verdeeld:

Aantal gemeenten met een aantal motorrijtuigen per 1000 inwoners van:	1 Aug. 1930	1 Aug. 1931	1 Aug. 1932	1 Aug. 1933
Minder dan 5	29	19	21	13
5—10	191	149	105	99
10—15	263	278	257	258
15—20	218	193	224	230
20—25	155	189	197	185
25—30	107	108	112	126
30—40	80	101	113	116
40—50	18	25	30	30
50—60	9	10	9	11
60 of meer	3	3	7	5

(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(V.b. Motor-invoer 1229 L.)**

B. **WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen te Leipzig. —**
De resultaten van de te Leipzig verreden Wereldkampioenschappen 1934 waren als volgt:
Sprint amateurs: Pola (Italië).
Sprint profs: Scherens (België).
Amateurs op den weg: Pellenaars (Nederland).
Profs op den weg: Kaers (België).
Stayers: Metze (Duitschland).

De resultaten der wedstrijden om het wereldkampioenschap op den weg van de laatste jaren waren:
1928 Boedapest: 1. Ronsse (België); 2. Nebe (Duitschland); 3. Wolke (Duitschland).
1929 Zürich: 1. Ronsse (België); 2. Frantz (Luxemburg; 3. Binda (Italië).
1930 Luik: 1. Binda (Italië); 2. Guerra (Italië); 3. Ronsse (België).
1931 Kopenhagen: 1. Guerra (Italië); 2. Le Drogo (Frankrijk); 3. Büchi (Zwitserland).
1932 Rome: 1. Binda (Italië); 2. Bertoni (Italië); 3. Frantz (Luxemburg).
1933 Parijs: 1. Speicher (Frankrijk); 2. Magne (Frankrijk); 3. Valentijn (Nederland). **(1432 B.)**

20 AUGUSTUS 1934

C. **DUITSCHLAND. — Uitslag van het Plebisciet. —**
Bij het op 19 Aug. '34 gehouden plebisciet over de vraag of het Duitsche volk er in toestemt dat Hitler opvolger van Hindenburg wordt, en de functies van rijkspresident en rijkskanselier worden vereenigd, werd door ongeveer 90% der kiezers gestemd.
Het voorloopig officieele resultaat is aldus:

	Volksstemming 19 Aug. 1934	Nov. 1933
Aantal kiesgerechtigden	45.673.634	
Uitgebrachte stemmen	43.529.710	43.491.575
Geldig uitgebrachte stemmen	42.657.414	
Ongeldige stemmen	872.296	757.756
JA-stemmen	38.362.760	40.632.628
NEEN-stemmen	4.294.654	2.101.191

Het percentage ja-stemmen bedroeg derhalve 88.2% (93.5%), dat der neen-stemmen 9.9% (4.7%), dat der ongeldige stemmen 1.9% (1.8%). **(V. b. 1440 A.)**

D. **ZWEMMEN. — Europeesche kampioenschappen te Maagdenburg. - Nederlandsche resultaten. —**
Dames. — 100 M. vrije slag: 1. Willy den Ouden; 2. Rie Mastenbroek.
100 M. rugslag: 1. Mastenbroek; 3. Oversloot.
200 M. schoolslag: 4. Hessel; Kastein afgevallen in serie.
400 M. vrije slag: 1. Mastenbroek; 2. Den Ouden.
4 × 100 M. vrije slag: 1. Nederland.
Schoonspringen: 6. Klapwijk.
Nederland heeft den Brediusbeker gewonnen met 88½ tegen 75 punten voor Duitschland.

Heeren. — 100 M. vrije slag: 4. Mooi; Scheffer afgevallen in serie.
100 M. rugslag: Scheffer afgevallen in serie.
400 M. vrije slag: Mooi afgevallen in serie.
Schoonspringen: 5. Stotijn.
Waterpolo: Nederland laatste.
(Vor. ber. Zwemmen 1440 K.)

E. **LUCHTVAART. — Record lichte vliegtuigen. —**
De Fransche kapitein Puget en de luitenant Moulignat hebben het wereldsnelheidsrecord voor lichte tweedekkers verbeterd met een Fransch vliegtuig van 140 P.K. Zij vlogen duizend kilometers in 3 u. 35 m. 2 sec. De gemiddelde uursnelheid was 278 km. 991 m. (Le Matin) **(Vor. ber. Record 1429 E.)**

F. **HENRY RAINEY OVERLEDEN. —**
De voorzitter van het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden, Henry Thomas Rainey, is 20 Aug. '34, 74 jaar oud, overleden.
In de democratische partij heeft Rainey steeds een vooraanstaande plaats ingenomen. Reeds in 1903 werd hij tot lid van het Huis van Afgevaardigden gekozen, waarvan hij tot 1921 onafgebroken lid bleef. Daarna hield hij zich twee jaar buiten het politieke leven, maar in 1923 keerde hij naar Washington terug. Na de democratische overwinning in 1932 werd hij tot voorzitter van het Huis gekozen. (N. Y. Herald)

A. **DUITSCHLAND. — Beperking van metaalverbruik.** Het Rijksministerie van Economische Zaken heeft een beperking van het verbruik van koper, nikkel en tin voorgeschreven. Indien in plaats van de genoemde, andere metalen kunnen worden gebruikt, dient dat te geschieden. Slechts voor vliegtuigen mogen koper, nikkel en tin worden gebruikt. (Berl. Tageblatt)

B. **ALFRED BOUCHER OVERLEDEN. —** Te Aix-les-Bains is de Fransche beeldhouwer en schilder Alfred Boucher overleden.
Hij werd 23 Sept. 1850 te Nogent-sur-Seine geboren en was boerenknecht, toen Paul Dubois zich interesseerde voor een kop, dien hij van zijn vader geboetseerd had. Hij maakte te Parijs snel carrière, van zijn hand zijn o.a. de groep „Au but" in den tuin van het Luxembourg en „Repos" in het museum van dien naam. Talrijke werken zijn in andere musea opgenomen. Een van zijn bekendste standbeelden is dat van Théophraste Renaudot voor het Parijsche Palais de Justice.

C. **DUITSCHLAND. — Volksstemming. - Buitenlandsche Persstemmen. —**
In de commentaren van de buitenlandsche pers op den uitslag van de in Duitschland gehouden volksstemming op 19 Aug. '34 komt tot uitdrukking dat Hitler persoonlijk een overwinning heeft behaald, doch dat het Nationaal-Socialisme getroffen werd.

Frankrijk. — De „Ere Nouvelle" merkt op dat wanneer Hitler in 1932 tien millioen vroegere socialistische stemmen won, hij er nu twee en een half millioen heeft verloren. Hij zal zijn prestige op andere wijze moeten schragen.
De „Echo de Paris" constateert dat het échec van Hitler nog wel omvangrijker zal zijn en gemaskeerd wordt door een vervalsching der verkiezingen. Het blad schrijft dat het universeele geweten met een gevoel van opluchting een dergelijke veroordeeling van der Reichsführer zal begroeten.
De „Matin" zegt dat Hitler in den volksgeest is getroffen, maar dat zijn kracht nog intact is.

Engeland. — De Berlijnsche correspondent van de „Times" zegt, dat niet het bestaan van vijandelijke gevoelens tegen het Hitler-regime verwondering wekt, maar wel dat zooveel kiezers er uitdrukking aan hebben gegeven. In verschillende deelen van Berlijn waden 20—30% neen-stemmers, niet alleen in de arbeiderswijken, maar ook zelfs in Charlottenburg en Schöneberg. Ook de cijfers van Hamburg met 25% tegen-stemming zijn treffend.
De „Daily Telegraph" zegt dat Hitler's meerderheid zeer is verminderd en dat een stemming, die niet een bijna algeheele goedkeuring hecht aan de wet, waarover gestemd werd, moet geacht worden te hebben gefaald in de bedoeling waarvoor zij werd gehouden.
De „News Chronicle" meent dat de vrienden van de vrijheid thans kunnen juichen dat de openbare meening in Duitschland niet langer toegeeft aan lafhartig bukken voor intimidaties en dat de uitslag van het plebisciet een groote aanmoediging moet zijn voor die elementen in Duitschland welke in geheimen of openlijken opstand zijn tegen het Hitlerisme.
De „Daily Herald" zegt dat het regime van Hitler moge zijn gesterkt, het nationaal-socialisme dood is. Hitler heeft de vernieuwing overleefd, maar heeft er een grooten prijs voor betaald en is nu een „Ersatz-Hindenburg" geworden. Men moet zich voorbereiden op een restauratie van de monarchie.
De „Daily Express" zegt dat vier millioen Duitschers blijk hebben gegeven de moordpartij van Juni nog niet te hebben vergeten.
De „Daily Mail" daarentegen verklaart, dat de uitslag een merkwaardig bewijs is van Hitler's persoonlijk prestige. De geheele wereld wacht volgens het blad gespannen op het antwoord op de vraag welk gebruik Hitler zal maken van het in hem gestelde vertrouwen.
De „Manchester Guardian" tenslotte zegt, dat de eenige ernstige oppositie in Duitschland die is van de desperate menschen, wier wapen niet het stembiljet is. Terrorisme niet medegeteld, hebben de meeste Duitschers geen keus.

België. — De „Soir" schrijft inzake het plebisciet in Duitschland, dat Hitler ontegenzeggelijk een overwinning heeft behaald, maar het blad brengt hulde aan de moedige tegenstemmers, wier aantal de verwachtingen overtreft.
De „Libre Belgique" verdiept zich in veronderstellingen, van welke zijde het protest kan zijn voortgekomen, van de socialisten, de landbouwers of de ontevreden S.A.
De „Nation Belge" veronderstelt dat het verzet gezocht moet worden onder de misnoegde katholieken en de zich wrekende S.A. Europa mag wel de waarschuwing ter harte nemen die uit de resultaten van deze volksstemming spreekt.
De socialistische „Peuple" trekt de eerlijkheid van de stemming in twijfel en oordeelt dat een achteruitgang van honderd procent niet ontkend kan worden.
Volgens de socialistische „Volksgazet" is de propaganda van Göbbels tegen de kankeraars op een mislukking uitgeloopen en zal het resultaat van de volksstemming zijn succes in binnen- en buitenland missen. Het blad voorziet een nieuwe periode van terreur.
(Vorig bericht blz. 1441 C.)

21 AUGUSTUS 1934

D. **CHINA. — Overstrooming. —**
Wegens een geweldigen regenval gedurende drie dagen is de rivier Jaloe buiten haar oevers getreden, waardoor de stad Autoeng geheel onder water werd gezet. Bericht wordt, dat 200 personen verdronken zijn, terwijl ongeveer 60.000 dakloos zijn. Vijf bruggen zijn weggeslagen. Er zijn twee stuwdammen doorgebroken, waardoor het ongeluk nog grooter werd. Honderden huizen werden door het water meegesleurd. (Algem. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1440 I.)**

E. **INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU. — Amerika treedt toe. —**
President Roosevelt heeft officieel aan den directeur van het Intern. Arbeidsbureau medegedeeld, dat de Vereenigde Staten hebben besloten toe te treden tot de Internationale Arbeidsorganisatie.
President Roosevelt heeft de uitnoodiging van de Internationale Arbeidsconferentie aangenomen op de bekende voorwaarde, dat deze toetreding geen verplichtingen ingevolge het Volkenbondsverdrag meebrengt. (Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 1355 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Proclamaties van Adolf Hitler.**
De Nat. Soc. Korr. publiceert de volgende proclamaties van den leider aan het Duitsche volk en de N.S.D.A.P.:
Duitsche volksgenooten, nationaal-socialisten,
Mijn 15-jarige strijd van onze beweging om de macht in Duitschland heeft met den dag van gisteren zijn bekroning verkregen. Van den hoogsten top des Rijks, via het geheele bestuur tot aan de leiding van het kleinste plaatsje, bevindt zich het Duitsche Rijk thans in handen van de N.S.D.A.P.
Ik dank al degenen, die gisteren door hun stem er mede toe hebben bijgedragen, de vrijheid van staat en beweging voor de geheele wereld te documenteeren.
Mijn taak en die van ons allen zal het zijn, deze eenheid te verdiepen en in een even genialen als vastberaden en volhardenden strijd ook de laatste rest van ons volk voor de nat.-soc. idee en leer te winnen.
Het doel staat onwrikbaar vast: de dag moet en zal komen, dat ook de laatste Duitscher het symbool van het Rijk belijdt en in zijn hart draagt. (Angriff)
(Vor. ber. Hitler 1440 A.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Departement van Economische Zaken. - Mr. G. H. C. Hart tot directeur benoemd. —

Bij besluit van den Gouverneur-Generaal is tot directeur van het Departement van Economische Zaken benoemd mr. G. H. C. Hart, voorzitter van den Ned.-Indischen Ondernemersbond.

Mr. Hart is de opvolger van den onlangs overleden directeur van het Dept. van Econ. Zaken, ir. E. P. Wellenstein.

Ter verlichting van de taak van den directeur van het departement is besloten den dienst van mijnbouw in zijn vollen omvang over te brengen naar het Departement van Verkeer en Waterstaat. (Aneta)

(Vorig bericht blz. 1422 E.)

B. ITALIE. — Bezoek van Prins Starhemberg. —

Prins Starhemberg heeft tijdens zijn bezoek aan Rome dank gebracht aan Mussolini voor al hetgeen hij gedaan heeft ten gunste van de onafhankelijkheid van Oostenrijk. Hij herhaalde, dat het zijn vaste bedoeling is deze onafhankelijkheid vóór alles te verdedigen.

In een toespraak tot Oostenrijksche jongens in het „Campa Austria" zeide hij:

„Signor Mussolini heeft bewezen niet alleen met woorden, doch ook met daden, dat hij de onafhankelijkheid van Oostenrijk zal waarborgen.

Gij, jonge mannen van Oostenrijk, zijt geroepen de nagedachtenis van dr. Dollfuss en de beginselen waarvoor hij streed en het bestaansrecht van Oostenrijk te verdedigen."

Signor Mussolini, die de jongens eveneens toesprak, zeide:

„Zijn dood, méér dan iets anders, beteekent het voortbestaan van Oostenrijks onafhankelijkheid. Wij zouden onze belofte schenden, indien wij zouden toestaan, dat deze geheiligde overeenkomst ook slechts in het minst geschonden zou worden."

(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Starhemberg 1433 D.)**

C. MANDSJOEKWO. — Overstroomingen. - Staat van beleg. —

Tengevolge van de overstroomingen in Antoeng hebben 700 personen het leven verloren, 1200 huizen zijn vernield en 500 jonken zijn weggedreven. De staat van beleg is afgekondigd. (Daily Telegraph)

D. STRATOSFEER. — Overzicht vluchten 1931—1934.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de tot dusver plaats gehad hebbende stratosfeertochten.

27 Mei 1931: Piccard en Kipfer (Zwitsers), van Augsburg naar de Tiroolsche Alpen, 14.000 M3., 15.781 M.

18 Aug. 1932: Piccard (Zwitser) en Cosijns (Belg) van Dubendorff naar het Gardameer, 14.000 M3., 16.210 M.

5 Augustus 1933: Settle (Amerikaan) Chicago-Chicago, 85.000 M3., 1.500 M.

20 September 1933: Prokowiew, Godoenow en Birnbaum (Russen), Moskou, 24.340 M3., 18.998 M.

20 November 1933: Settle en Fordney (Amerikanen) van Akron naar Chicago, 85.000 M3., 18.665 M. (gered met valscherm).

30 Januari 1934: Fedossoienko, Wassenko en Oessyskin (Russen), Moskou, 24.340 M3., 22.000 M.(?) (neergestort en allen gedood).

29 Juli 1934: Kepner-Anderson en Stevens (Amerikanen), van Rapid-City (Zuid-Dakota) naar Hodredge (Nebraska), 85.000 M3., 18.290 M. (gered door valscherm).

18 Aug. 1934: Cosijns en Van der Elst (Belgen), van Hour-Havenne naar Zenavlje bij Murska Sobota, 14.000 M3., 16.000 M. (De Standaard, Brussel)

(Vorig bericht blz. 1440 E.)

E. BRITSCH-INDIE. — Mettoer-dam ingewijd. —

De gouverneur van Madras heeft 21 Aug. '34 den Mettoer-dam, een van de grootste dammen ter wereld, ingewijd. Alleen de kosten van de 1215 M3. gebruikte cement bedragen 700.000 pond sterling. Het water valt over een breedte van 190 meter bijna dertig meter naar beneden. Dank zij dezen dam, welke voor het Zuiden van Britsch-Indië van groot belang is, kan men een millioen acres land door irrigatie vruchtbaar maken. (Morning Post)

F. RUSLAND. — Vliegtuig-zaaimachine. —

Het speciaal daarvoor ingerichte Russische toestel „AP", dat 200 kg. zaad kan bevatten, kan op één dag 100 ha. bezaaien en vervangt 5 tractors met 10 zaaimachines.

In dit voorjaar zijn in de Sovjet-unie door vliegtuigen ongeveer 100.000 ha. bezaaid. Ook wordt het vliegtuig gebruikt voor de bestrijding van schadelijke insecten, vooral van sprinkhanen. (Maasbode)

(Vorig bericht blz. 661 A.)

G. DUITSCHLAND. — Dr. Schacht over economische moeilijkheden. —

In een interview met een redacteur van het dagblad „Ceske Slovo" verklaarde dr. Schacht:

„Ik weet wat handel is en weet wat de handel noodig heeft. Er is geen transactie mogelijk wanneer ik niet den waarborg heb dat mijn goederen betaald worden. Wie met Duitschland zaken wil doen, moet weten dat hij zijn goederen betaald zal krijgen. Ik zal er voor zorgen dat het vertrouwen in de handelsovereenkomsten weer wordt hersteld.

Reeds eenmaal is gebleken, dat de binnenlandsche industrie (van de bietsuiker) in staat was een vreemd product (de rietsuiker) te verdringen. Niemand zal gelooven, dat het onmogelijk is, zonder katoen uit te komen. Het is niet absoluut uitgesloten, dat de katoen van de Duitsche markt zal verdwijnen evenals indertijd de rietsuiker en dat zij door kunstmatige vezelstoffen wordt vervangen.

Wij zullen slechts bepaalde hoeveelheden vet moeten invoeren. Overigens is de verzorging gewaarborgd. Wij wijden onze aandacht thans intensiever aan de productie van erts en aan de exploitatie onzer ertsen. Duitschland moet zich helaas tegen den vreemden invoer afsluiten wanneer men geen waren meer van ons afneemt. Krijgen wij geen grondstoffen uit het buitenland, dan zullen wij in andere richting een uitweg zoeken.

Onze chemische industrie is er in geslaagd indigo te vervangen, wij produceeren stikstof-kunstmest, wij produceeren vezelstoffen.

Ik hoop niet dat wij genoodzaakt zullen worden het reisverkeer te beperken, maar wij mogen deze mogelijkheid niet uit het oog verliezen. Wat moeten wij anders doen? Op deze wijze vloeit een enorm deviezenbedrag naar het buitenland, dat wij anders voor ons bedrijfsleven veel beter zouden kunnen gebruiken.

De Mark blijft stabiel en wij zullen niet tot devaluatie overgaan. Bij den tegenwoordigen exporttoestand heeft dat geen zin." (Ceske Slovo)

(Vor. ber. Dr. Schacht 1418 G.; Industrie 1371 D.)

H. ITALIE. - Bezoek van Bondskanselier Schuschnigg.

Mussolini en de Oostenrijksche bondskanselier dr. Schuschnigg hebben te Florence een conferentie gehouden over de verschillende kwesties op politiek, economisch en cultureel gebied.

In een communiqué wordt gezegd, dat de beide staatslieden het volkomen eens waren over doeleinden en methodes eener politiek, die de handhaving van Oostenrijks onafhankelijkheid en integriteit beoogt. Deze onafhankelijkheid en integriteit omvatten ook een volledige binnenlandsche autonomie, welke een concreet Europeesch belang vertegenwoordigt en welke beschouwd moet worden als een element, dat bevorderlijk is voor de handhaving van de rust in het Donau-gebied.

Met betrekking tot de economische situatie onderstreepten beide staatslieden het nut der protocollen van Rome, welker invloed nog kan worden uitgebreid.

De Italiaansch-Oostenrijksche betrekkingen zullen worden beheerscht door de beginselen, welke door dr. Dollfuss werden opgesteld en ten deele verwezenlijkt. In een interview met een vertegenwoordiger van het Stefani-agentschap zeide Schuschnigg, tot zijn groote vreugde te kunnen constateeren, dat er een volkomen accoord is bereikt. Hij heeft bij den duce volledig begrip gevonden voor Oostenrijks politiek, die, uitgaande van het beginsel der absolute vrijheid en onafhankelijkheid des lands, steeds haar Europeesch karakter zal bewaren, een vredelievend karakter, dat gericht is op het politieke en economische herstel van Oostenrijk.
Tegenover Duitschland blijft de principieele houding van Oostenrijk altijd gelijk. De Oostenrijksche regeering moet de levensbelangen van het land in alle opzichten beschermen en wil op het gebied der binnen- en buitenlandsche politiek volkomen vrij zijn in haar beslissingen.
Aangaande de kwestie der Habsburgers zeide Schuschnigg: de restauratie der Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie houdt ons niet bezig. Die kwestie komt niet in aanmerking. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. bezoek Schuschnigg 1429 I.)

22 AUGUSTUS 1934

A. BELGIE. — Werkloosheid. —
Het aantal werkloozen bedroeg in Juni 1934 165,342 tegen 145.881 in Juni 1933. **(Vor. ber. 1439 H.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Statistiek-dwang. —
Een statistiek-ordonnantie is vastgesteld, waarbij het verstrekken van gegevens voor de samenstelling van statistieken verplichtend wordt gesteld.
In de Memorie van Toelichting wordt gezegd, dat onder de huidige omstandigheden niet langer kon worden volstaan met vrijwillige medewerking aan den statistischen arbeid.
De opzet der nieuwe ordonnantie is voor een deel ontleend aan de Nederlandsche Wet voor de Statistiek van Voortbrenging en Verbruik van 1917. Zij beoogt een vlotte werkwijze, ten einde met den minsten omslag en op korten termijn de noodige gegevens te krijgen. Het ligt in de bedoeling, haar alleen van toepassing te verklaren voor onderwerpen van economischen aard, onderdeelen van het bedrijfsleven betreffende. (De Telegraaf)

C. SPANJE. — Handelsbalans. —
Het deficit der handelsbalans bedroeg in de eerste helft van 1934 117 millioen goudpesetas tegen 36.660.000 goudpesetas in de eerste helft van 1933.
(Fin. Archief Syst. Keesing)

D. DUITSCHLAND. — Nieuw Strafwetboek. —
„Ministerialrat" Rietsch van het Pruisische ministerie van Justitie deelde omtrent de straffen, welke in het nieuwe Rijkswetboek voor Strafrecht zullen worden opgenomen, het volgende mede:
De doodstraf zal de hoofdstraf zijn, n.l. de onthoofding. In het militaire strafrecht zal de wijze van executie fusilleeren zijn.
Tuchthuis- en gevangenisstraf blijven bestaan, eveneens de hechtenis, hoewel het karakter dezer straffen in vele opzichten een verandering zal ondergaan. Zoo zal in vele gevallen, waarin thans met geldboete wordt gestraft, hechtenis daarvoor in de plaats komen. Bij het opleggen van geldboeten zal rekening worden gehouden met het inkomen van den beklaagde.
Dwangarbeid noch kastijding worden aanbevolen. Overwogen wordt om in bepaalde gevallen de ter dood veroordeelden in staat te stellen door het drinken van een giftbeker of met een revolver een einde aan hun leven te maken. (Völkischer Beobachter)

E. AMSTERDAM. — Ventverbod. —
B. en W. van Amsterdam brengen ter algemeene kennis, dat de door den Gemeenteraad vastgestelde Ventverordening in werking zal treden 1 September 1934. Met ingang van genoemden datum is ingetrokken de „Verordening tot voorkoming van gevaar voor begunstiging van misdrijven", zoodat alle op grond van die verordening uitgereikte opkoopersvergunningen per 1 September komen te vervallen. (Telegraaf)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Opium. —
Uit het jaarverslag over 1933 van de Opiumfabriek te Batavia blijkt, dat er minder grondstof verwerkt is en verder ook minder gevulde tuben verstrekt zijn dan in 1932. In 1932 werden 54.958.900 tuben verzonden tegen 48.941.450 in 1933.
Ruw opium werd in 1933 niet ingekocht, uitsluitend werden oude voorraden ruw Bengaalsch, Perzisch en Levantsch opium verwerkt. Van die drie soorten ruw opium werden resp. verwerkt in het jaar 1929: 39.172, 14.134 en 18.193 kg. Na 1929 werd geen Perzisch en Levantsch opium verwerkt, terwijl in 1932 slechts 26.617 kg. Bengaalsch opium en in 1933 geen Bengaalsch opium werd verwerkt.
De totale opbrengst van verpakte tjandoe in 1924 bedroeg 48.048 kg., tegen 16.521 kg. in 1933. De bereidingskosten van de tjandoe bedroegen in 1924: 4.116.512 gulden, in 1933 2.483.869 gulden.
(Vorig bericht blz. 1028 F.)

G. NEDERLAND. — Verslag Rijkspostspaarbank. —
In 1933 beliep het bedrag der inlagen *f* 184.053.136 tegen *f* 225.069.229 in 1932.
Terugbetaald werd *f* 180.164.430 of, na aftrek van de rente in den loop van het jaar uitbetaald bij geheele afbetaling van boekjes *f* 179.831.308 tegen in 1932 *f* 164.976.141, vermeerdering dus in totaal *f* 14.855.166. (Fin. Archief Syst. Keesing)

H. ALGIERS. — Anti-Semietische onlusten. —
Voor de rechtbank te Constantine zijn de processen behandeld tegen de deelnemers aan de bloedige onlusten, waarbij door inboorlingen 23 Joden werden vermoord. Na de onlusten zijn omstreeks 200 Arabieren gearresteerd van wie reeds 150 zijn gevonnist. Van de 150 verdachten zijn 145 veroordeeld, voor een groot gedeelte tot de maximum straf. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1426 B.)

I. NEDERL. OOST-INDIE. — Fraude. —
Bij de afdeeling Sitoebondo van den Provincialen Waterstaat is een onderzoek gaande naar omvangrijke fraudes, gepleegd door opzichters en onderopzichters, door middel van vervalsching van loonstaten. Tot dusverre is fraude tot een bedrag van *f* 80.000 vastgesteld, waarvan *f* 30.000 ten nadeele van de provincie en *f* 50.000 ten nadeele van het gouvernement. (Soer. Handelsblad)

K. NEDERLAND. — Muntverslag 1933. —
Het verslag van den Muntmeester over 1933 vermeldt, dat in 1933 27.422.101 munten werden geslagen, met een nom. waarde van *f* 33.691.010, voor Nederland *f* 7.4 millioen aan rijksdaalders en *f* 70.000 aan 5-cent stukken; voor Indië *f* 1.5 millioen aan rijksdaalders en *f* 100.000 aan ½-cent stukken.
Het verliescijfer, geraamd op *f* 66.734, bedroeg slechts 3.470, hoofdzakelijk door vermindering der uitgaven met *f* 57.000.
Volgens raming bedroeg de Nederlandsche circulatie op 1 Jan. 1934: *f* 55.3 mill. aan rijksdaalders, *f* 60 mill. aan guldens, *f* 11.9 mill. aan kwartjes, *f* 11.7 mill. aan dubbeltjes, *f* 1.7 mill. aan 5-centstukken, *f* 1.4 mill. aan 2½-centstukken, *f* 3.8 mill. aan centen en *f* 0.5 mill. aan halve centen. Bovendien *f* 106.669.940 aan gouden tientjes en *f* 41.470 aan gouden vijfjes. Voor Indië bedragen deze ramingen: rijksdaalders *f* 172.2 mill., guldens *f* 121.5 mill., halve guldens *f* 46.7 mill.
Het Ned. Muntfonds was eind 1933 *f* 85.936.188 groot, het Indische *f* 77.522.455.
In het Indisch Muntverslag wordt gewezen op de toegenomen behoefte aan halve centen. In 1933 werd voor *f* 86.000 aan halve centen in het verkeer gebracht, in 1932 voor *f* 39.000.

A. NEDERLAND. — Landbouw en Veeteelt. - Uitvoercijfers. —

Onderstaande tabellen geven een overzicht van onzen veeteelt- en pluimvee-export gedurende het eerste kalender-halfjaar, vergeleken bij dien in dezelfde periode van eenige voorafgaande jaren. De eenheden zijn alle uitgedrukt in duizenden guldens en tonnen van duizend kilo.

Wanneer we de zestien onderstaande posten optellen, krijgen we het volgende beeld van onzen Veeteelt-export:

1931	152	millioen	gulden
1932	85	„	„
1933	74	„	„
1934	69	„	„

	Boter.		Kaas.		Eieren.		Melkproducten.	
	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Gewicht	Waarde	Hoeveelheid	Waarde
1931	18.007	23.472	41.364	26.140	48.556	28.450	102.474	25.499
1932	8.400	8.299	36.603	17.334	49.408	19.148	101.170	18.071
1933	17.283	9.384	30.989	13.919	31.491	11.754	102.328	14.601
1934	20.744	11.917	29.565	13.114	37.649	14.063	90.190	14.758

	Levend rundvee.		Levende paarden		Levende varkens.		Schapen en lammeren.		Levend pluimvee.		Geslacht pluimvee.	
	Aant. stuks	Waarde	Aant. stuks	Waarde	Aant. stuks	Waarde	Aant. stuks	Waarde	Aant. stuks	Waarde	Gewicht	Waarde
1931	14.471	2.439	4.140	1.418	9.505	423	1.835	35	1.070.910	1.061	1.405	1.635
1932	7.402	948	2.672	670	20.939	496	7.053	124	1.342.447	1.154	1.535	1.183
1933	10.413	890	2.837	656	7.400	319	4.343	49	1.268.755	954	1.359	906
1934	1.694	176	2.318	757	3.619	107	1.422	20	1.116.557	797	1.323	778

	Rund- en kalfsvleesch.		Bacon.		Gezouten varkensvleesch en spek.		Schapenvleesch.		Purelard en steamlard.		Versch varkensvleesch.	
	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde
1931	4.628	3.589	28.238	18.377	6.064	2.641	1.954	1.516	13.050	5.566	17.208	9.372
1932	1.776	873	17.065	6.385	13.962	4.114	1.728	998	7.467	2.229	10.418	3.415
1933	546	254	25.284	10.262	7.684	2.788	2.147	1.115	6.772	1.885	10.050	3.595
1934	258	103	15.736	7.299	5.050	2.538	819	515	3.352	725	4.447	1.483

	Aardappelen.		Aardappelmeel.		Dextrine.		Stroocarton.		Uien.		Groene erwten.	
	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde	Hoeveelh.	Waarde
1931	200.706	8.780	40.085	3.733	9.735	1.272	116.456	8.940	54.766	2.409	27.197	3 832
1932	279.798	10.301	32.587	2.993	11.852	1.429	66.237	5.039	48.536	4.527	22.771	3.475
1933	121.879	1.729	31.498	2.350	12.697	1.364	104.539	4.363	48.298	1.612	17.676	2.778
1934	116.031	3.284	26.171	2.013	12.734	1.453	129.717	5.339	54.646	1.469	18.927	2.253

	Kool.		Sla.		Tomaten.		Bloemkool.		Komkommer.	
	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde	Hoeveelheid	Waarde
1931	51.415	3.535	29.195	7.050	16.438	7.176	8.837	1.329	23.357	4.285
1932	70.479	1.832	29.417	5.878	16.920	5.462	6.202	752	18.619	2.432
1933	26.853	828	28.285	3.770	17.562	4.742	8.777	876	17.524	2.005
1934	36.368	1.788	24.656	3.845	17.595	3.691	6.456	634	21.667	1.966

(Vor. ber. Landbouw 1421 A.; In- en Uitvoer 1300 A.)

B. ZUID-AFRIKA. — Coalitie regeering. —

Het Congres der Zuid-Afrikaansche partij in de Kaapprovincie heeft op 21 Aug. '34 in een motie den grondslag voor fusie aangenomen. Van de ruim 300 gedelegeerden hebben twaalf tegen gestemd. Hieruit blijkt, dat de Zuid-Afrikaansche partij in de Kaapprovincie vrijwel geheel voor deze fusie is.

De Oostelijke provincie blijkt ook niet zoo krachtig in de oppositie te zijn als men oorspronkelijk gedacht had. Men twijfelt er thans niet meer aan, of de groote meerderheid van de Zuid-Afrikaansche partij zal generaal Smuts volgen. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 1427 C.)

C. OOSTENRIJK. — Standrecht opgeheven. —

Het voor het gebied der stad Weenen afgekondigde standrecht is met ingang van 21 Aug. '34 te middernacht opgeheven. **(Vorig bericht blz. 1420 D.)**

23 AUGUSTUS 1934

D. NEDERLAND. — Criminalistiek. —

Aan het verslag van de „Crimineele, Gevangenis- en Kinderwettenstatistiek over 1932" ontleenen wij het volgende:

Het totaal aantal onherroepelijke veroordeelingen ter zake van strafbare feiten, die in eersten aanleg door de rechtbanken worden berecht, steeg van 22.826 in 1931 tot 23.831 in 1932. Zonder meetelling van de veroordeelingen wegens overtredingen van rijwiel- en wegenbelastingwet, provinciale- en plaatselijke belastingverordeningen, was het totaal 129 hooger. Het relatieve cijfer der onherroepelijke veroordeelingen (per 10.000 inwoners) zonder die betreffende genoemde belastingovertredingen daalde een weinig, namelijk van 21.9 in 1931 tot 21.7 in 1932.

Het aantal onherroepelijke veroordeelingen wegens eenvoudige en gekwalificeerde mishandeling vermeerderde van 3741 in 1931 tot 3886 in 1932, per 100.000 inwoners van 46.8 tot 47.8. Voor de meeste andere agressieve- en ruwheidsdelicten daalden de cijfers vergeleken met die van het voorafgegane jaar.

Voor eenvoudigen diefstal kwam het relatieve cijfer in 1932 op 34.7 (1930 en 1931 respectievelijk 32.5 en 33.5). Het cijfer van gekwalificeerden diefstal steeg tot 14.4.

Het aantal veroordeelingen wegens sexueele misdrijven sonk in 1932 een weinig (per 100.000 inwoners in 1931 13.9, in 1932 13.3); het relatieve cijfer was toch nog ruim twee maal zoo hoog als in 1913.

Het aantal veroordeelingen wegens zwaar lichamelijk letsel door schuld steeg aanmerkelijk. Per millioen inwoners bedraagt het aantal voor 1932 35.83 tegen 5.21 in 1913 en 13.99 in 1927.

De in 1930 begonnen stijging van het aantal gerechtelijk geconstateerde zelfmoorden duurde in 1932 voort; voor de jaren 1929 tot en met 1932 bedroeg het aantal per millioen inwoners resp. 70.9, 80.7, 86.6 en 87.8.

De totale bevolking, in den loop van 1932 in de strafgestichten aanwezig geweest, vertoont een vrij belangrijke toeneming. In 1930 bedroeg zij 23.354 personen, in 1931 24.972 en in 1932 27.885 of 2.913 meer dan in 1931. Evenals in 1931 vermeerderde vooral de bevolking in de huizen van bewaring, hoofdzakelijk doordat een grooter aantal subsidiair veroordeelden (wanbetaling van opgelegde boete) werd ingesloten, namelijk 10.638 tegen 7812 in 1931.

Het totaal aantal wegens rechtbankzaken schuldig verklaarde jongens en meisjes bedroeg in 1932 1817 of 65 minder dan in 1931. Vooral verminderde het aantal schuldig verklaarde meisjes: 1931 193, 1932 146.

(Vorig bericht blz. 1221 E.)

E. DUITSCHLAND. — Plebiscietcijfers. —

Blijkens de ambtelijke gegevens waren er o.a. te Berlijn: 2.450.859 ja-stemmers, 492.536 neen-stemmers en 75.129 ongeldige stemmen. Te Leipzig waren deze cijfers: 384.629, 88.229 en 12.699; Frankfort: 317 367, 63.425 en 4927. Potsdam: 47.031, 5167 en 1036. Aken: 73.924, 29.265 en 3617.

De districten waar Hitler een 100% „ja" kreeg, wa-

ren hoofdzakelijk landbouwstreken. In de groote steden en de katholieke districten (Rijnland, München) bleek de grootste oppositie te bestaan.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 1442/C.)**

A. **LUCHTVAART. — Ballon met warme lucht. —**
Op het vliegveld te Finowfurth in de nabijheid van Eberswalde, is 21 Aug. '34 een ballon opgestegen, gevuld met warme lucht, die geproduceerd werd in een met ruwe olie gevoede stookinrichting. Het verschil tusschen dezen ballon en de Montgolfière ligt hierin, dat de laatste slechts eenmaal, n.l. op den grond met warme lucht gevuld werd en daalde zoodra de lucht afkoelde. Bij dezen ballon echter wordt de luchtvulling regelmatig verwarmd, zoodat de ballon geruimen tijd in de lucht kan blijven. De ballon bereikte een hoogte van 600 tot 800 meter en bleef 30 minuten in de lucht.
De uitvinder van den ballon, de Oostenrijker Brunner, had in de gondel plaats genomen. (Maasbode)

B. **SLAAPZIEKTE. — Strijd tegen Tse-Tse vlieg. —**
Volgens een mededeeling van het Portugeesch ministerie van Koloniën zal het groote Zalala-bosch in Oost-Afrika deze maand worden verwoest. Alle dieren die in dit bosch leven, zullen eveneens worden uitgeroeid.
De autoriteiten hebben tot het verwoesten van dit bosch besloten, daar het de broedplaats is van de tse-tse vlieg, die de slaapziekte van de dieren naar den mensch overbrengt en daar alle pogingen om deze vliegen uit te roeien tot nog toe geen bevredigend resultaat hebben gehad. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht blz. 963 E.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Katoen-industrie. - Werktijdverkorting. —**
President Roosevelt heeft bevel gegeven tot wijziging per 1 Oct. '34 van den N.R.A.-code voor de katoenen goederen-industrie. De arbeidstijd voor 200.000 arbeiders wordt verlaagd van 40 tot 36 uren per week, zonder loonsverlaging. De N.R.A. is van meening, dat deze wijziging het mogelijk maakt nog 10.000 arbeiders te werk te stellen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 704 G.)

D. **SAARGEBIED. — Duitsch protest. —**
De regeeringscommissie van het Saargebied heeft op 20 Aug. '34 de Duitsche nota van 14 Augustus beantwoord. De regeeringscommissie zegt het ten zeerste te betreuren, dat sommige bladen jegens wijlen president Hindenburg en wijlen dr. Dollfuss beleedigende woorden hebben gebezigd; en dat er geen wettelijke bepalingen zijn, die het mogelijk maken beleediging van overleden staatslieden tegen te gaan. Met betrekking tot de beleedigingen van Hitler zal de commissie de noodige maatregelen nemen.
Vervolgens wijst de commissie er op, dat ondanks haar herhaalde, maar onbeantwoord gebleven protesten, de Duitsche regeering al sedert maanden toelaat, dat in de door den staat gecontroleerde pers een felle campagne wordt gevoerd tegen de commissie en haar leden; bijna dagelijks worden beleedigende aanvallen door officieele radiodiensten en door het Duitsche ministerie van Binnenlandsche Zaken verspreid. De regeeringscommissie meent harerzijds tegen deze aanvallen te moeten protesteeren. (Reuter)
(Vorig bericht blz. 1439 F.)

E. **TURKIJE. — Analphabeten. —**
De minister van Onderwijs heeft op het Turksche Linguistische congres te Istanboel medegedeeld, dat er een opmerkelijke stijging valt waar te nemen in het aantal Turken, dat kan lezen en schrijven. Sedert 1928, toen Kemal Pasja het Latijnsche alphabet inplaats van het Turksche heeft ingevoerd, is het percentage van Turken, dat kan lezen en schrijven, gestegen van 22 tot 45. (Akçam)

F. **Dr. G. A. DUDOK. —**
Het doet ons een groot genoegen onzen abonné's te kunnen mededeelen, dat dr. G. A. Dudok zich bereid heeft verklaard in den vervolge belangeloos onze rubriek „Engelsche letterkunde" te verzorgen.
Dr. G. A. Dudok, geboren te Amsterdam op 1 November 1887, bezocht de Openbare Handelsschool aldaar, verkreeg het eind-diploma in 1905, was eenigen tijd in den handel werkzaam, wijdde zich daarna aan de studie van de Engelsche taal en letterkunde. In 1909 verwierf hij de Middelbaar Acte Engelsch M O. A, drie jaar later de Middelbaar Acte B. Achtereenvolgens was hij leeraar in de Engelsche taal en letterkunde in Zaandam, Groningen, van 1919 af in Amsterdam, eerst aan de Openbare Handelsschool, daarna, van 1928 af, aan de beide Openbare Gymnasia. Toen het Academisch Statuut ook voor de beoefenaars van de moderne talen de gelegenheid openstelde den doctorstitel te verwerven, maakte hij hiervan gebruik en deed hij in 1922 het doctoraal examen Germaansche taal en letterkunde en promoveerde daarop het volgende jaar met lof op een proefschrift getiteld „Sir Thomas More and his Utopia".

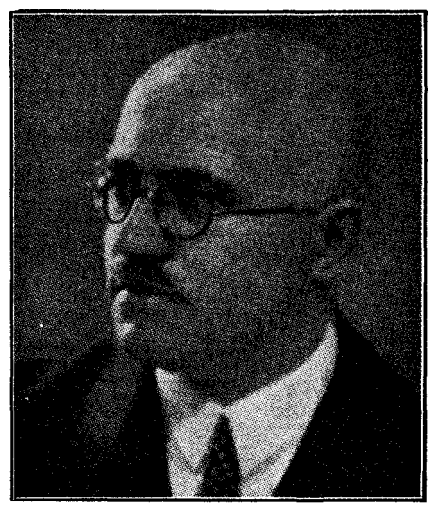

Dr. G. A. Dudok.

Van 1925 af is hij privaat-docent voor de Engelsche taal en letterkunde aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam. Zijn openbare les bij de opening van deze colleges hield hij over „The Development of English Prose in the nineteenth Century", in hetzelfde jaar bij den uitgever Paris te Amsterdam verschenen. Van 1931 af is hij tevens privaat-docent voor de didactiek en methodiek van het Engelsch.
Dr. Dudok heeft verschillende bijdragen geleverd voor wetenschappelijke tijdschriften, o.a. Neophilologus, Museum, Anglia, over perioden uit de oudere en nieuwere letterkunde, meer in het bijzonder over het drama en het tooneel.
Dr. Dudok houdt geregeld lezingen voor verschillende Volksuniversiteiten over onderwerpen uit de Engelsche letterkunde en had o.m. de leiding over de Shakespeare-cyclus van de A.V.R.O. Ook het Iersche drama heeft zijn bijzondere belangstelling. Op het 13e Nederlandsche Philologencongres hield dr. Dudok een voordracht over zijn ontmoeting met John Galsworthy en Bernard Shaw.

G. **VEREENIGDE STATEN. — Reorganisatie van de N.I.R.A. —**
Generaal Johnson, de leider van de Nira, zou er op staan, dat de contrôle in handen van één enkel persoon zou blijven, bijgestaan door een Raad van Advies, terwijl daarentegen onder Roosevelt's raadgevers een sterke oppositie hier tegen bestaat. Tegen de opvattingen van generaal Johnson zouden zich in

de eerste plaats kanten Roosevelt's industrieele adviseur Richberg, en miss Perkins, de minister van Arbeid. De oppositie wenscht een machtigen Raad van Contrôle, bijgestaan door den „administrator", die in belangrijkheid op den Controleerenden Raad zou volgen.
De besprekingen inzake de hervorming van de Nira hebben tot een volkomen breuk tusschen generaal Johnson en de meerderheid van Roosevelt's raadgevers geleid. (New York Herald)
(Vorig bericht blz. 1440 F.)

AMSTERDAM. — Ontslag van arbeiders uit den Gemeentedienst. —
B. en W. hebben voorstellen aanhangig gemaakt om 55-jarige en oudere arbeiders in den dienst der gemeente in de gelegenheid te stellen met 1 October '34 vrijwillig ontslag uit den dienst te nemen onder het genot van een vervroegd pensioen.
De afdeeling Amsterdam van de Nederlandsche Federatie van Overheidspersoneel heeft zich met een adres tot het college van B. en W. gericht, waarin wordt medegedeeld, dat in een gecombineerde vergadering van bij de Federatie aangesloten organisaties, de voorstellen van B. en W. niet gunstig werden geoordeeld.
Hoewel het cijfer 70% behoud van het loon aanlokkelijk is, bestaat er bezwaar tegen den maatregel, dat die 70% van het aanstellingsloon gegeven zal worden, waardoor het bedrag, in vele gevallen tot zelfs 55% van het werkelijk verdiende loon terug valt.
De betrokkenen zijn bereid per 1 October, of iets later, ontslag uit den dienst der gemeente Amsterdam te nemen, op de hierna volgende voorwaarden: 1. het ontslag wordt gegeven op voor de arbeiders gebruikelijke wijze, wier aanstellingsloon ligt beneden de *f* 2400 (*f* 2200); 2. op den dag, volgende op het ontslag, wordt een pensioen toegekend; 3. het pensioen zal berekend worden naar het aantal dienstjaren, aan te vullen met een zoo groot aantal, voor pensioen berekening geldende jaren, als de ontslagnemer zou krijgen, wanneer hij op den datum van zijn ontslag, 65 jaar zou zijn, en 4. het pensioen zal berekend worden naar den grondslag, zoo die geldende zou zijn, wanneer op den dag van het ontslag, de ontslagene met recht op pensioen den gemeentedienst zou verlaten en hij den 65-jarigen leeftijd bereikt zou hebben, nader aangeduid in de Pensioenwet 1922 artikel 54 lid 1 en lid 2. (De Telegraaf)

24 AUGUSTUS 1934.

DUITSCHLAND. — Sabotage in Arbeidsfront. —
De leider van het arbeidsfront, dr. Ley, heeft de volgende instructie uitgevaardigd:
„Ik heb geconstateerd, dat van eenige kanten wordt geprobeerd den arbeid ten behoeve van den opbouw van het arbeidsfront te saboteeren. Ik zie mij derhalve genoopt, de partijgenooten Brucker, Krüger en Hauenstein te ontheffen van hun functies in de bedrijfscellen-organisaties van het Duitsche arbeidsfront." (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht blz. 815 B.)

ZUID-AFRIKA. — Coalitie-regeering. —
Het congres der Zuid-Afrikaansche partij heeft met 452 tegen 8 stemmen het door Smuts en Hertzog opgestelde fusieprogram aanvaard en de beginselen der nieuwe vereenigde partij goedgekeurd.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1445 B.)**

JOODSCHE PROBLEMEN. — Wereldcongres. —
De derde Joodsche wereldconferentie, welke te Genève op 20 Aug. '34 werd geopend, is na een driedaagsche bespreking en na het aannemen van een groot aantal resoluties gesloten.
Ten aanzien van de bijeenroeping van het Joodsche wereldcongres werd besloten het in Augustus 1935 bijeen te doen komen.
De tweede belangrijke resolutie was die betreffende de boycot van Duitsche goederen. Met grooten nadruk worden de Joden aangemoedigd de boycot op energieke wijze voort te zetten, aangezien de oorzaken, die verleden jaar tot het proclameeren tot dezen maatregel aanleiding gegeven hebben, nog steeds in al hun omvang bestaan. De conferentie betreurt het, dat de invoer van Duitsche goederen in Palestina, in weerwil van de Joodsche boycot, waaraan zich ook andere groote niet-Joodsche internationale organisaties, die voor de vrijheid van rechten van alle rassen strijden, hebben aangesloten, sedert verleden jaar nog is toegenomen.
De conferentie heeft haar uitvoerend comité opdracht gegeven met de zionisten en met de organisaties in Palestina in contact te treden om aan dezen toestand een einde te maken en een oplossing te vinden, die de emigratie van Duitsche Joden naar Palestina mogelijk maakt zonder inbreuk te maken op de algemeene boycot.
Wat den toestand in Duitschland betreft heeft de conferentie verder nog een resolutie aangenomen, waarin zij uiteenzet, dat de strijd van het Jodendom tegen de anti-Joodsche politiek in Duitschland niet zal ophouden, voordat de Joden aldaar in hun volle gelijke rechten hersteld zijn en voordat ze erkend worden als een minderheid met de in de vredesverdragen omschreven rechten.
Wat Sovjet-Rusland betreft heeft de conferentie zich op het oogenblik nog van verdere critiek onthouden. Met betrekking tot het minderhedenvraagstuk constateert de conferentie met voldoening, dat de verleden jaar in de zesde commissie van de volkenbondsvergadering aangenomen resolutie een nieuwe vooruitgang beteekende op het gebied van de minderheden-bescherming.
De conferentie schaarde zich aan de zijde van hen, die werken voor de absolute eerbiediging van de minderheden. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 967 E.)**

E. BELGIE. — Reglementeering van den oorlog. —
De Belgische regeering heeft alle staten uitgenoodigd, deel te nemen aan een internationale conferentie voor de reglementeering van den oorlog, die in Juni 1935 te Brussel zal worden gehouden.
Het doel is bespreking van het ontwerp van Monaco, betreffende de reglementeering van gewapende conflicten en het verkrijgen van diplomatieke bekrachtiging dier overeenkomst. De genees- en rechtskundige commissie in het leven geroepen tijdens de zitting van het bureau voor militaire geneeskunde, is thans doende die documentatie betreffende de reglementeering van den oorlog op te stellen.
De voorzitter van deze genees- en rechtskundige commissie is dr. Castillo Najera, Mexicaansch ambassadeur te Parijs en te Weenen. Onder de leden bevinden zich rechtsgeleerden en geneesheeren, w.o. professor Pradelle, van de rechtskundige faculteit te Parijs, en Vonck, bestuurder van het internationaal bureau voor militaire geneeskunde.
Dr. Louet, lijfarts van den prins van Monaco, vervult het secretariaat. (Maasbode)

F. MALTA. — Taalkwestie. —
De Gouverneur-Generaal van Malta, Sir David Campbell, heeft een proclamatie uitgevaardigd waarbij hij bepaalt, dat van 1 October '34 af het Malteesch in de rechtzaal als officieele taal in plaats van het Italiaansch moet worden gebruikt en dat het Engelsch gehandhaafd blijft bij de administratie.
Het Malteesch heeft daardoor weer haar rechten herkregen, na een strijd die meer dan 50 jaar heeft geduurd. Ter wille van de Italiaansch sprekende bevolking zal in de rechtzaal de mondelinge behandeling zoo noodig in het Italiaansch worden gevoerd.
De invoering heeft in de Italiaansche pers tot scherpe aanvallen op Engeland geleid, dat er van beschuldigd wordt, de Italiaansche taal systematisch op Malta uit te roeien. (Morning Post) **(Vor. ber. blz. 1029 H.)**

A. BELGIE. — Hervorming van het Bankwezen. —
De Belgische Staatscourant bevat de eerste Kon. Besluiten welke een algeheele reorganisatie van de structuur van het bankwezen voorschrijven.
Met ingang van 1 Januari 1936, zullen alle banken zich moeten splitsen in deposito-banken en effectenbanken die beide bedrijven afzonderlijk of slechts één van beide mogen blijven uitoefenen. De depositobanken zullen niet meer mogen deelnemen in industrieele-, landbouw- of handelsondernemingen. Elke maand zullen zij in het staatsblad een staat van bezittingen en schulden moeten publiceeren.
Om den vloed van kleine banken tegen te gaan, zullen geen deposito-instellingen meer mogen worden opgericht, tenzij met een volgestort kapitaal van tenminste 10 millioen francs.
Voor de depositobanken die voortkomen uit een splitsing der bestaande banken, zal voorloopig 20% gestort kapitaal voldoende zijn, doch op 30 Juni 1935 moet dit reeds 50% en op 1 Januari 1936 100% bedragen.
Aandeelen met meervoudig stemrecht zijn verboden.
De banken, die zich niet aanpassen bij de wet zullen als opgeheven worden beschouwd. De Spaarkassen en coöperatieve maatschappijen vallen niet onder toepassing van deze wet.
In het nieuwe stelsel zal de eenigszins hervormde Nationale Maatschappij voor Nijverheidscrediet de spil vormen. De banken kunnen aan deze mij. de „gezonde" credieten afstaan, die zij hebben verstrekt. In ruil ontvangen zij dan door den staat gewaarborgde 3%-obligaties, die zij bij de Nationale Bank kunnen beleenen.
De debiteuren wier schuldvorderingen aan de Nationale Mij. voor Nijverheidscrediet worden gecedeerd, en door deze voor twintig jaar worden geconsolideerd, zullen een uniformen interest van 4¼% betalen, in plaats van 7⅛ en 9% zooals tot nog toe. De Nationale Maatschappij, die zelf reeds rechtstreeks voor Fr. 1300 millioen credieten verleende, zal eveneens haar interest tot 4¼% verlagen. De Spaarkas wordt uitgenoodigd, den zelfden maatregel te treffen. Deze eerste maatregel geldt voor totaal Fr. 5 milliard credieten waardoor de lasten van de nijverheid met nagenoeg 200 mill. francs per jaar zullen worden verlicht.
De banken staan overigens borg voor het totale bedrag der schuldvorderingen, welke zij aan de Nationale Maatschappij overdragen. Mocht één der banken in gebreke blijven, dan staan de andere banken solidair borg voor het crediet, zoodat de staat alleen maar in het gedrang kan komen bij een ineenstorting van het geheele economische leven.
De Regeering overweegt voorts maatregelen om aan het hamsteren van geld een einde te maken. De staat breidt tevens de contrôle over de Nationale Maatschappij voor Nijverheidscrediet uit. Opdat deze instelling goedkoop de noodige gelden zal verkrijgen, zal de staat voortaan zoowel kapitaal als interest van de door haar uit te geven obligaties waarborgen.
Een reeks andere maatregelen van fiscalen aard zullen bovendien aan de nijverheid nog een jaarlijksche verlichting van lasten van frs. 150 mill. verzekeren, zoodat deze eerste reeks maatregelen een jaarlijksche verlichting van pl.m. frs. 350 mill. aan de nijverheid brengt. (L'Etoile Belge)

B. NEDERLAND. — Visscherij. - Crisismaatregelen.
De volgende nieuwe maatregelen met betrekking tot de visscherij op grond van de Landbouw-Crisiswet 1933 zijn in voorbereiding.
De toestand in de zeevisscherij is van dien aard, dat maatregelen genomen zullen moeten worden om hierin verbetering te brengen.
Getracht zal worden, door het nemen van verschillende maatregelen onder de Landbouw-Crisiswet 1933 het bedrijf op een loonender basis te brengen.
Deze maatregelen zijn te onderscheiden in die, welke onmiddellijk zullen worden overwogen, b.v. maatregelen ten opzichte van den uitvoer van fijne visch naar Frankrijk, en die, welke slechts geleidelijk ten uitvoer zullen kunnen worden gebracht, onder meer een meer regelmatige aanvoer, verruiming van den afzet en vermindering van de productiekosten, door samenwerking en verbetering op bedrijfsorganisatorisch gebied.
Het ligt in de bedoeling als eerste stap over te gaan tot het organiseeren van de belanghebbenden.
Een crediet van ƒ 750.000 zal ter beschikking worden gesteld voor den opslag van haring, teneinde te voorkomen, dat de door de Nederlandsche haringdrijfnetvisschers aangevoerde haring door tijdelijke te groote aanvoeren ongewenscht in prijs zal dalen.
De handel in consumptie- en zaai-oesters zal slechts worden toegestaan aan die kweekers en handelaren, welke zich als georganiseerde bij de in te stellen crisis-organisatie aansluiten. De uitvoer van consumptie- en zaai-oesters wordt slechts toegestaan aan georganiseerden, die in het bezit zijn van een daartoe door of namens den minister afgegeven vergunning. Deze vergunning zal slechts worden afgegeven, indien ten genoege van genoemde crisis-organisatie wordt aangetoond, dat de uitvoer plaats vindt tegen een prijs, welke gelijk is aan of hooger dan de door den minister vast te stellen minimumprijs.
Eenzelfde regeling wordt getroffen voor de mossel- en garnalencultures. (Nieuwe Rott. Crt.) **(1129 F.)**

C. NEDERLAND. — Haringvisscherij. —
Aan het verslag van den Bond van Nederlandsche Haringexporteurs ontleenen wij:
De in- en uitvoercijfers van pekelharing en steurharing, bokking en versche haring bedroegen in de laatste 5 jaren:

Pekelharing en steurharing.

	Invoer:		Uitvoer:	
1929	9.413.000	ƒ 1.235.000	72.231.000	ƒ 11.836.000
1930	8.279.000	1.133.000	69.696.000	12.116.000
1931	6.915.000	886.000	75.899.000	10.083.000
1932	4.441.000	404.000	56.143.000	6.174.000
1933	3.968.000	295.459	54.994.455	5.318.55

Waarvan uit Noorwegen:

1932	2.057.000	ƒ 120.000
1933	2.520.456	130.480

De cijfers van Engeland geven een verderen scherpen teruggang te zien n.l.:

1929	9.413.000 Kg.	ƒ 1.235.000
1930	8.279.000 Kg.	1.133.000
1931	6.915.000 Kg.	886.000
1932	1.901.000 Kg.	226.000
1933	949.000 Kg.	123.000

In eenige jaren is deze import dus zonder heffing van invoerrecht, waarop zoo dikwijls wordt aangedrongen, tot op 1/11 teruggegaan. Waarschijnlijk bestaat de tegenwoordige invoer alleen uit koelhuismaatjes, de groote in- en doorvoer van najaarharing is geheel verdwenen.
De waarde van pekel- en steurharing ging wederom achteruit In 1929 was de gem. waarde 16.8 cts. per Kg., in 1930: 17.4 cts. in 1931: 13.2 cts.; in 1932: 11 cts. en in 1933: 9.7 cts.
De exporten naar de belangrijkste afzetlanden bedroegen voor Duitschland in 1929 40.966.000 kg. ƒ 7.197.000; in 1930 39.155.000 kg. ƒ 7.153.000; in 1931 47.352.000 kg. ƒ 6.435.000; in 1932 26.144.000 kg. ƒ 2.932.000; in 1933 19.867.000 kg. ƒ 2.056.000
België in 1929 15.382.000 kg. ƒ 1.985.000; 1930 15.965.000 kg ƒ 2.131.000; 1931 16.299.000 kg. ƒ 1.705.000; 1932 17.086.000 kg ƒ 1.562.000; 1933 18.686.000 kg. ƒ 1.467.000.
Ver. Staten van Noord-Amerika in 1929: 7.295.000 kg. ƒ 1.375.000 in 1930 7.406.000 kg. ƒ 1.479.000; 1931 6.346.000 kg. ƒ 977.000 1932 5.808.000 kg. ƒ 800.000; 1933 6.083.000 kg. ƒ 671.000.
Polen en Danzig: in 1929 773.000 kg. ƒ 125.000; in 1930 832.000 kg. ƒ 124.000; in 1931 521.000 kg. ƒ 71.000; in 1932 2.899.000 kg ƒ 275.000 en in 1933 5.892.000 kg. ƒ 592.000.
Rusland nam in 1933 voor het eerst sinds lange jaren wederom een kwantum uit de markt n.l. 551.000 kg. ter waarde van ƒ 35.000.
De export naar de zoo juist genoemde landen vertegenwoordigt 93 pct. van den totalen uitvoer.
(Vor. ber. 571 D.; Visscherij 1448 B.)

D. ITALIE. — Rede van Mussolini over oorlogsgevaar
Aan het einde der Italiaansche manoeuvres heeft Mussolini eenige toespraken gehouden tot 5000 Italiaansche officieren en de officieren der buitenlandsche missies en vervolgens tot alle verzamelde troepen. Staande op een tank zeide de duce o.a.:
„Niemand in Europa wil oorlog, maar de gedachte aan oorlog zit in de lucht; van het eene oogenblik op het andere kan hij uitbreken."
„Einde Juli was er plotseling een situatie ontstaan welke geleek op die van 1914. Als wij geen troepen naar de grens hadden gezonden, zouden er complicaties zijn gekomen, welke slechts door de stem van het kanon opgelost hadden kunnen worden. Men moet niet morgen, maar vandaag op den oorlog bereid zijn. Wij moeten een militaire, ja een militairistische natie worden en we zouden er aan willen toevoegen: een krijgshaftige natie. Het politieke, economische en geestelijke leven der natie moet gebaseerd zijn op haar militaire noodzakelijkheden."
Mussolini vergeleek vervolgens den oorlog met een hof van cassatie onder de volken. Sommige volkeren rijzen en andere dalen, maar ondanks goeden wil conferenties en protocollen zal ten slotte de oorlog in den loop der eeuwen met het lot der volken verbonden blijven. Het geheele volk, zoo besloot de duce is thans klaar om als één man te antwoorden, indien dat noodig mocht zijn. (Il Secolo) **(V. b. 1443 B.)**

E. NARCOTICA. — Productie. —
Blijkens het door de permanente opium-commissie te Genève behandelde rapport is in het jaar 1933 de productie van narcotische middelen, in het bijzonder van cocaïne, toegenomen. Het aantal producenten is

gestegen van 20 tot 21, door de hervatting der cocaïne-productie op Formosa.
Aan morphine hebben zeven landen, n.l. Engeland, Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, de Sovjet-Unie, de Ver. Staten en Japan in 1933 meer dan een ton of ongeveer 90% van de wereldproductie geproduceerd. Japan en Korea produceerden 96% van de totale productie van diacetyl-morphine of 1295 kg. Van de wereldproductie van cocaïne werd 94% of 3773 kg. geproduceerd door acht landen, n.l. België, Engeland, Duitschland, Frankrijk, Nederland, Zwitserland, de Ver. Staten en Japan.
De wereldvoorraad aan cocaïne schijnt in 1933 in geringe mate te zijn afgenomen, terwijl de morphine-voorraad met 17% is gestegen. De wereld-consumptie van cocaïne en diacetyl-morphine is eveneens afgenomen, terwijl het morphinegebruik met 4% is gestegen. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1444 F.)**

A. **LITAUEN. — Anti-Semietisme. —**
In Kurschany hebben anti-Joodsche betoogingen plaats gehad. Een troep jeugdige Litauers trok des nachts naar het vergaderlokaal der Zionisten en gooide de ruiten in. De politie van het plaatsje haalde hulp uit het op 20 kilometer afstand gelegen Schaulen, waar onlangs ook anti-Joodsche incidenten voorkwamen.
De Litausche minister van Binnenlandsche Zaken heeft gelast, dat tegen alle onruststokers, tot welke groep zij ook behooren, met de grootste gestrengheid moet worden opgetreden. (Het Vaderland)

B. **FRANKRIJK. — Cherbourg vlootbasis. —**
Men is begonnen met werkzaamheden om de haven van Cherbourg geschikt te maken als marine-steunpunt. Het ligt in de bedoeling een groote marine-strijdmacht te Cherbourg te concentreeren om de stad, evenals vóór den oorlog reeds het geval was, te maken tot de belangrijkste vlootbasis voor het Kanaal en de Noordzee in geval van oorlog.
De haven zal worden uitgebreid en een groote kade zal worden gebouwd welke 20 millioen francs kost. (Le Temps) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 1375 A.)**

C. **AMSTERDAM. — Garantie aan Woningbouwvereenigingen. —**
Het staat vast, dat Gedep. Staten van Noord-Holland hun goedkeuring zullen onthouden aan de vier besluiten die de gemeenteraad van Amsterdam op 8 December 1933 heeft genomen tot het verleenen van garanties aan woningbouwvereenigingen, tot een totaal bedrag van omstreeks twee millioen.
De Bond van Bouwondernemers had bezwaren tegen deze besluiten bij Gedep. Staten ingediend. Op 15 Augustus '34 is de zaak mondeling voor hen behandeld, waarbij wethouder Boissevain de besluiten in kwestie verdedigd heeft. De genomen besluiten waren plannen van het vorige college van B. en W., welke het huidige dagelijksch bestuur in zijn nieuwe samenstelling had aanvaard. (Algemeen Handelsblad)

D. **WIERINGERMEER. — Verpachting van gronden.**
Het Domeinkantoor te Slootdorp heeft het prospectus inzake de onderhandsche verpachting van 15 boerderijen in den Wieringermeerpolder (eerste serie) rondgezonden. Verpacht worden 15 boerderijen als weidebedrijf. Op ieder bedrijf is een bedrijfsgebouw aanwezig. De oppervlakte van elke boerderij zal ongeveer 20 ha. beslaan en derhalve als regel één kavel omvatten, ter lengte van ± 800 meter en ter breedte van ± 250 meter. Wenscht de optredende pachter een grootere oppervlakte, dan bestaat de mogelijkheid tot uitbreiding, met dien verstande, dat als regel niet meer dan 40 ha. bij één bedrijfsgebouw zal worden verpacht. Het is mogelijk om tot uitbreiding eerst in het 2e, 3e of nog later pachtjaar over te gaan.
De verpachting geschiedt voor den tijd van zes achtereenvolgende jaren. Het pachtjaar loopt van 1 November tot en met 31 October. Na het einde van den pachttermijn bestaat het uitzicht op verlenging van grondgebruik.
Voor iedere hoeve wordt een grondpachtsom vastgesteld. Deze grondpachtsom is verschuldigd bij het indexcijfer 100. Dit indexcijfer wordt jaarlijks voor weiland en bouwland afzonderlijk bepaald. Wordt het indexcijfer vastgesteld op b.v. 80, dan is slechts 80% van de grondpachtsom verschuldigd; wordt het indexcijfer vastgesteld op 120, dan is 120% van de grondpachtsom verschuldigd. Bij het indexcijfer 70 en lager moet 50% van deze grondpachtsom betaald worden en bij het indexcijfer 130 en hooger moet 150% betaald worden. Er is derhalve een minimum, maar daarnaast ook een maximum pacht.
De grondpachtprijzen per ha. zijn wisselend en stijgen geleidelijk aan. Zij zijn voor ieder bedrijf vastgesteld. Zij loopen uiteen van *f* 25—*f* 35 in het eerste jaar, tot *f* 50 à *f* 55 in het laatste jaar. De lage pacht in het eerste jaar houdt niet alleen rekening met den oogenblikkelijken cultuurtoestand van de gronden, maar sluit ook in een steun voor den komenden boer. (De Telegraaf) **(Vor. ber. Zuiderzeewerken 1173 D.)**

E. **LEGER EN VLOOT. — Overdracht Marine-commando. —**
Op 24 Aug. '34 is te Vlissingen officieel het commando der Marine overgedragen.
Aan boord van Hr. Ms. opleidingsschip „Noord-Brabant" had voor het front der schepelingen de overdracht van het commando plaats. Na een toespraak van den scheidenden schout-bij-nacht Vreede, aanvaardde de nieuwe commandant, kapitein-luitenant ter zee A. J. Sonnenberg, zijn hooge officiersfunctie met een rede. (Vlissingsche Courant)
(Vorig bericht blz. 1416 I.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Coalitie-regeering. —**
Nadat het congres van de Zuid-Afrikaansche partij met overweldigende meerderheid het fusie-program en de beginselen der nieuwe partij had goedgekeurd, hebben kolonel Stallard, Coulter en Marwick, de leiders der oppositie tegen de fusie van de S.A.P. met de nationalen, een manifest uitgevaardigd, waarin het heet, dat het S.A.P.-congres een nieuwe reeks principes heeft aanvaard bij de fusie en dat ter handhaving van de oude principes der partij dus een nieuwe organisatie gevormd is. „Zuid-Afrika is een volledig en vrij deelgenoot van het Britsche rijk in plaats van een onafhankelijk ofschoon vriendschappelijk land en brandpunt van de geschillen."
De nieuwe partij wil een krachtig verlangen tot uiting brengen naar eenheid in zaken van algemeen belang tezamen met vrijheid van handelen, waar slechts de belangen van één lid betrokken zijn en wil tevens de basis behouden, waarop de titel Britsch onderdaan berust. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1447 C.)**

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Vrijz. Protest. Congres.**
Het Intern. Congres voor Vrijz. Christendom te Kopenhagen heeft met algemeene stemmen de navolgende „boodschap" en resolutie aangenomen:
Boodschap: Diep getroffen door den geest van eenheid, dien wij in deze dagen beleefden, en bewogen door de vraagstukken van dezen tijd, daarbij vertrouwend op de leiding van God, onzen hemelschen Vader, belijden wij: dat geen godsdienst dien naam verdient, die niet verband houdt met de werkelijkheid en het menschelijke leven hervormt; dat Openbaring niet beperkt blijft tot vroeger eeuwen en de heilige Schriften van het verleden, maar dat God ons geslacht roept, Zijn waarheid en wil nieuw te verstaan; dat wij deel hebben in de Gemeenschap der Heiligen in zooverre wij aan God gehoorzaam zijn, en dat onze zichtbare Kerken deze gemeenschap tot uitdrukking moeten brengen.
Terwijl wij ons tot groote dankbaarheid verschuldigd gevoelen tegenover onze vaderen voor ons erfdeel van vrijzinnig christelijk leven en denken, verklaren wij niettemin, dat wij het vrijzinnige geloof nieuw moeten doordenken in verband met de nooden van het heden en de eischen van de toekomst. Wij doen daarom een beroep op allen, zich met ons te vereenigen in de taak, op aarde het rijk van gerechtigheid en liefde, van vrede en eenheid tusschen naties, klassen en rassen te grondvesten, en wij protesteeren ten sterkste tegen herbewapening en sociale vijandschap, die zulk een bedreiging voor de wereld vormen.
Wij vragen u deze boodschap te willen ontvangen in een geest

van geloof en broederschap, en wij bidden God, dat Hij Zijn zegen aan alle menschenkinderen moge schenken.
Resolutie: Godsdienstig liberalisme moet duidelijk worden onderscheiden van liberalisme op het gebied van politiek en maatschappij, waarmede het geen noodzakelijken samenhang heeft. Godsdienstige vrijzinnigheid beduidt de aanvaarding van het beginsel der godsdienstige vrijheid, en het geloof in de mogelijkheid van geestelijke gemeenschap zonder gelijkvormigheid van belijdenis. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1197 C.)

A. NIAGARA WATERVAL. —
Volgens Canadeesche geologen zal de Niagara-waterval geleidelijk verdwijnen. Onlangs is 13.000 ton rotssteen omlaag gevallen van de Horseshoe Falls te Niagara en hieruit leidt men af dat de waterval over „onbepaalden tijd" niet meer zal bestaan.
Na onderzoek is gebleken, dat de Horseshoe Falls elk jaar ongeveer een meter kleiner worden, als gevolg van erosie onder den waterval, dus niet door slijtage op den top.
De Niagara-commissie heeft erop aangedrongen, dat het water gelijker verdeeld wordt, zoodat het zich over de geheele breedte uitspreidt.
Een overeenkomst is aangegaan volgens welke Canada en de Ver. Staten zullen samenwerken, om dezen arbeid te verrichten. Canada heeft het accoord reeds geratificeerd, Amerika nog niet. (Maasbode)

25 AUGUSTUS 1934

B. RUSLAND. — Chineesche Oosterspoorweg. - Nota.
In de Russische nota, die 24 Aug. '34 te Tokio aan den Japanschen minister van Buitenlandsche Zaken is overhandigd, wordt o.a. gezegd:
Op 12, 13 en 14 Augustus werden op het Oostelijk traject van den Chineeschen Oosterspoorweg 19 spoorwegemployé's, Russische onderdanen, gearresteerd. Dit waren voornamelijk vooraanstaande ambtenaren. Op 16 Aug. zijn wederom drie employé's gearresteerd.
Hierdoor is het Oostelijk traject van den spoorweg beroofd van alle leidende functionarissen, waardoor de verdere werkzaamheden gestaakt moesten worden.
Om dezen ongegronden en wetteloozen toestand te rechtvaardigen, worden de gearresteerde ambtenaren ervan beschuldigd, overvallen op Japansche militairen en treinen te hebben uitgevoerd, en spoorwegrampen en beroovingen en moordpartijen op baanwachters en hunne gezinnen te hebben georganiseerd.
Deze beschuldigingen worden gesteund door het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken en door vertegenwoordigers van dit ministerie. Daardoor hebben de Japansche en Mandsjoerijsche autoriteiten beschuldigingen uitgesproken tegen officieele autoriteiten en vertegenwoordigers der Sovjet-Unie in Mandsjoerije.
De Sovjet-Unie beschouwt al deze maatregelen als een belemmering van de werkzaamheden aan den spoorweg en als een grove schending van de uit de verdragen voortvloeiende rechten op den spoorweg.
Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft zich in een communiqué van 17 Augustus veroorloofd te beweren, dat de bevelen tot het organiseeren van ongelukken en overvallen van de leiding van het Russische leger uitgaan. De Japansche regeering zal moeten toegeven, dat de incidenten aan den spoorweg het gevolg zijn van het agressieve streven van Japansche zijde. De Sovjet-regeering is ervan overtuigd, dat de bovengenoemde gebeurtenissen moeten worden toegeschreven aan de Mandsjoerijsche regeering en de Mandsjoerijsche autoriteiten.
(Pravda) **(Vorig bericht blz. 948 G.)**

C. TARWE. — Conferentie verdaagd. —
De conferentie van het Intern. Tarwecomité werd 23 Aug. '34 beëindigd. De volgende zitting zal 20 Nov. 1934 te Budapest worden gehouden.
In een communiqué wordt medegedeeld, dat het comité besloten heeft verschillende aanvullingen aan de Intern. Tarwe-overeenkomst toe te voegen. Deze betreffen:
1e. De verlenging van de Tarwe-overeenkomst, na 31 Juli 1935, tot 31 Juli 1937.
2e. Verschillende bepalingen strekkende om te geraken tot een aanpassing van de productie aan de behoeften en de productie ook in overeenstemming te brengen met de voorraden en daartoe krachtige pogingen in het werk te stellen.
3e. Vaststelling der beginselen, volgens welke de contingenten zullen worden berekend en, zoo noodig, voor de periodieke herziening der contingenten.
4e. De onderverdeeling der contingenten voor driemaandelijksche periodes.
5e. Vorming van reserve-contingenten voor toewijzing in bijzondere gevallen en om de Internationale Tarwe-overeenkomst grootere elasticiteit te geven.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 950 E.)**

D. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Dieseltreinen gedeeltelijk uit den dienst. —
De helft van het aantal thans rijdende Dieseltreinen zal uit den dienst worden genomen, dit in verband met beschadiging van de motoren.
De Dieseltreinen zullen vervangen worden door gewone stoomtreinen, die met dezelfde snelheid zullen rijden. **(Vor. ber. 1299 A.; Spoorwegen 1397 A.)**

E. GOETHE-PRIJS. — Hans Pfitzner. —
De stad Frankfort heeft den Goethe-prijs voor het jaar 1934 toegekend aan den componist Hans Pfitzner. Hans Pfitzner werd in 1869 uit Duitsche ouders te Moskou geboren. Tot zijn belangrijkste composities behooren „Die Rose vom Liebesgarten", „Christelflein" en vele koren en kamermuziekwerken.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1290 D.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. —
Sedert Maart 1933 hebben 4.600.000 personen werk gekregen, waardoor het aantal werkloozen van 13.203.000 tot 8.609.000 is gedaald of met 34.8 procent. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1315 D.)**

26 AUGUSTUS 1934

G. NEDERLAND. — Z. H. Exc. Mgr. dr. G. Lemmens 25 jaar priester. —
Z. H. Exc. Mgr. dr. G. Lemmens, bisschop van Roermond, vierde op 26 Aug. '34 zijn zilveren priesterfeest. In het Bisschoppelijk paleis had een buitengewoon druk bezochte receptie plaats. Tal van geestelijke en wereldlijke autoriteiten uit de provincie Limburg waren aanwezig. **(V. b. 268 C.; R.K. Kerk 1396 C.)**

H. ITALIE. — Mussolini's rede. - Persstemmen. —
De Engelsche bladen maken grooten ophef van de uitspraken van Mussolini na afloop der Italiaansche manoeuvres.
De „Daily Telegraph" zet boven haar bericht: „Oorlogswaarschuwing van Mussolini."
De „News Chronicle" schrijft: „De Duce bereidt zich op den oorlog voor."
In de Parijsche bladen vindt de rede sterken weerklank. Vooral trekt sterk de aandacht, dat Mussolini ook heeft gezegd, dat de oorlog elk oogenblik kan uitbarsten. **(Vorig bericht blz. 1448 D.)**

I. TENNIS. — Davis Cup. — Zweden—Holland. —
De Nederlandsche Davis Cup-ploeg heeft van de Zweedsche ploeg met 3—2 gewonnen. Door deze overwinning komt Holland uit in de beslissingswedstrijden van de Davis Cup 1935. **(Vor. ber. blz. 1426 A.)**

K. NEDERLAND. — Clearingwet. - Toepassing. —
De Nederlandsche Bank te Amsterdam deelt het volgende mede:
Blijkens van de Reichsbank ontvangen bericht hebben de stortingen, die sedert 15 Augustus 1934 geschied

zijn op het krachtens de Nederlandsch-Duitsche deviezenregeling van 31 December 1932 bij de Reichsbank geopende „Sonderkonto" van De Nederlandsche Bank thans gezamenlijk een bedrag bereikt van RM. 15.000.000.
Aangezien dit het bedrag is, waartoe ingevolge de op 14 Augustus j.l. tusschen de Nederlandsche en Duitsche regeeringen gesloten overeenkomst het totaal der stortingen op genoemd „Sonderkonto" voor het tijdvak van 15 tot 31 Augustus 1934 is beperkt, zullen Nederlandsche exporteurs van goederen naar Duitschland goed doen, er mede rekening te houden, dat voorloopig door de Reichsbank geen stortingen op meergenoemd „Sonderkonto" meer worden aangenomen. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 1435 A.)**

A. NEDERLAND. — Athletiek - Records. —
Bij het op 26 Aug. '34 door de A.V. 1923 georganiseerde athletiek-tournooi op de Sintelbaan te Amsterdam, heeft Chris Berger de 100 M. in wereldrecordtijd (10.3 sec.) geloopen. Hierdoor heeft Berger zich op één lijn gesteld met de drie eenige loopers, die in staat waren eveneens denzelfden tijd te maken, t.w. de Canadees Williams, in 1930, en Tolan (Ver. St.) en Metcalfe (Ver. St.) in 1933.
Er werden nog drie andere Nederlandsche records gebroken. De Limburger Petit bracht het record over 2 Eng. mijl, dat met 9 min. 53 sec. op naam stond van J. Zeegers Jr., op 9.52.3; A. de Bruyn slaagde er in bij discuswerpen zijn eigen record te brengen van 44.45.5 M. op 46.14 M., terwijl A.V. 1923 het Nederlandsche record op de Olympische estafette (800, 400, 200, 200 M.) met 0.9 sec. verbeterde. Het oude record stond reeds op naam dezer vereeniging met 3 min. 35 sec. **(Vorig bericht blz. 1440 H.)**

B. ATHLETIEK. — Wereldrecord Discuswerpen. —
Tijdens den op 26 Aug. '34 te Oslo gehouden athletiek-landenwedstrijd Noorwegen—Zweden heeft de Zweedsche kampioen Harald Anderson het wereldrecord discuswerpen verbeterd met een worp van 52.42 M. Het oude record stond met 51.73 M. op naam van den Amerikaan Jessup. (De Telegraaf) **(V. b. 1451 A.)**

C. SCHEIKUNDE. — Element 93. —
Dr. O. Koblic heeft zijn aanspraak op de ontdekking van een nieuw chemisch element met het atoomnummer 93, hetwelk zou voorkomen in uraniumerts van Joachimsthal, ingetrokken. Er is n.l. door een Röntgen-spectroscopische analyse gebleken, dat in deze uraniumpekblende de aanwezigheid van een onbekend element niet aantoonbaar was. De onjuist gebleken bepaling van het atoomgewicht kwam voort uit de onjuiste veronderstelling, dat het onderzochte zilverzout een verbinding was van zilver, zuurstof en het nieuwe element, terwijl er inderdaad wolfram in de onderzochte stof voorkwam.
Koblic was door ongewone verschijnselen, die zich bij een reactie op zuren voordeden en die door de aanwezigheid van wolfram thans verklaard blijken te zijn, in de meening gebracht, dat hij te doen had met een nieuw element. (Nature)
(Vor. ber. 1331 B.; Scheikunde 1427 E.)

D. NEDERLAND. - Veertigjarig bestaan der S.D.A.P. - Herdenking. —
Ter herdenking van de oprichting van de S.D.A.P. in ons land, veertig jaar geleden, is op 26 Aug. '34 in het Concertgebouw te Amsterdam een bijeenkomst gehouden, bijgewoond door tal van functionarissen en Eerste- en Tweede Kamerleden der partij.
Na een openingswoord van den partijvoorzitter, den heer K. Vorrink, heeft de heer W. H. Vliegen een herdenkingsrede uitgesproken. Spr. herinnerde er aan, dat de stichting van de S.D.A.P. niet het begin der sociaal-democratische beweging in ons land was; reeds eerder bestond de sociaal-democratische bond van Domela Nieuwenhuis, welke zich tot het anarchisme heeft gewend. Niettemin achtte de heer Vliegen een woord van hulde op zijn plaats voor de strijders van die eerste beweging.
Vervolgens de aandacht vestigend op de toestanden, waarin de arbeiders veertig jaar geleden verkeerden, zeide spr. o.m., dat het de taak der S.D.A.P. was de arbeiders uit het moeras te helpen, stoffelijk en geestelijk, hen te maken tot een eenswillende, naar verbetering verlangende massa.
Spr. zeide verder, dat men er nog niet in geslaagd is het proletariaat tot een onwrikbare eenheid te smeden. Misschien dat de les van het fascisme hierop een gunstigen invloed zal oefenen.
Vervolgens voerde de partijleider ir. J. W. Albarda het woord, die o.m. zeide: Wij weten dat ons werk onvolmaakt is geweest, dat het een klein deel is geweest van het groote werk tot bevrijding en verheffing. Wij staan op de bres om het kostbare goed te verdedigen tegen de booze machten, die het bedreigen. Het fascisme bedreigt de democratie, maar wij zijn vastbesloten onze rechten en het goed der vrijheid met de uiterste krachten te verdedigen tegen ieder.
Voorts hebben nog het woord gevoerd de heer F. v. d. Walle namens het N.V.V., de heer F. Adler namens de S.A.I. en de heer K. Toornstra namens nevenorganisaties. De verschillende redevoeringen werden afgewisseld door declamatie, zang en orgelspel.
Uit een statistiek blijkt, dat het ledental tijdens het veertigjarig bestaan als volgt verliep:

1894 (oprichting)	700	1922	41.472
1897	1.500	1927	43.196
1907	8.423	1932	78.920
1917	24.893	1934	90.734

(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1402 D.)**

27 AUGUSTUS 1934

E. BULGARIJE. — Tabaksmonopolie. —
De Bulgaarsche regeering koestert het voornemen binnenkort het monopolie op tabak in te voeren door het scheppen van een productie- en een handelsmonopolie. De regeering zal de 222 bestaande tabaksfabrieken aankoopen en hierop de fabricatie in het belang der rationalisatie op een klein aantal ondernemingen beperken.
De verkoop van de ruwe tabak alsmede van tabaksfabrikaten zoowel in het binnen- als in het buitenland zal eveneens door een tabaksmonopolie worden afgewikkeld. (Pester Lloyd)

F. DUITSCHLAND. — Saar-betooging. - Hitler's rede.
Op 26 Aug. '34 is te Ehrenbreitstein de Saar-demonstratie gehouden.
Rijkskanselier Hitler herinnerde in een rede aan de voorgeschiedenis der Saarkwestie, waarbij hij aantoonde, dat het Saargebied met het Duitsche volk is samengegroeid.
Op het gebied der buitenlandsche politiek verlangt Duitschland, dat de vrede gehandhaafd zal blijven, doch tevens, dat zijn gelijke rechten zullen worden gewaarborgd. Deze programma-punten zijn voor geen enkele wijziging vatbaar. De nationaal-socialistische beweging, en dat is Duitschland, staat als één geheel daarachter.
Op het gebied der binnenlandsche politiek strijden wij voor het bestaan van den Duitschen boer, den arbeider, den middenstand, voor het geheele Duitsche volk. Daarom bestrijden wij de werkloosheid, doch ook het overdreven standbewustzijn. In weerwil van alle moeilijkheden zijn op dit gebied reeds enorme resultaten bereikt.
In felle bewoordingen keerde Hitler zich tegen de „internationale cliques", die zich niet tegen ons keeren omdat wij de belangen van het Duitsche volk te slecht, doch omdat wij deze te goed hebben behartigd. Scherp hekelde Hitler hetgeen de buitenlandsche bladen naar aanleiding van de jongste volksstemming hebben geschreven. Dat alles, zoo zeide hij, kan er

niets aan veranderen, dat het Duitsche volk zijn wil heeft geuit.
Wij willen alles doen, wat naar onzen besten wil kan worden gedaan voor ons Duitsch rijk en het volk. De wereld zal dat erkennen, wanneer op 13 Januari 1935 de bevolking van het Saargebied haar stem voor Duitschland afgeeft en het zal zijn stem voor Duitschland afgeven. Nog steeds is het Saarprobleem ons grootste probleem. Wij zijn bereid met de wereld tot een oprechten vrede te komen. De Saarkwestie is het eenige territoriale vraagstuk, dat ons Duitschers nog van Frankrijk scheidt. Als zij opgelost is, is er geen verstandig motief te bedenken, waarom twee groote volken eeuwig en altijd als vijanden tegenover elkaar zouden moeten staan.
Al trachten ook zekere internationale onruststokers, die wij kennen, steeds weer opnieuw vijandschap tusschen deze beide volken te zaaien, zoo heb ik toch vertrouwen in het gezonde verstand. Ik hoop, dat het verstand zal zegevieren en dat na de kwestie en na den 13den Januari, den dag der stemming, een verzoening kan en zal volgen.
(V. b. Betooging 952 D.; Duitsch protest 1446 D.)

A. DUITSCHLAND. — Saar-expositie. —
Alvorens zich naar de massa-betooging te Ehrenbreitstein te begeven, heeft Hitler op 26 Aug. '34 een bezoek gebracht aan Keulen en de tentoonstelling over het Saargebied, die in het jaarbeursgebouw wordt gehouden. Deze tentoonstelling werd door minister Göbbels met de woorden „Deutsch die Saar, immerdar" geopend. **(Vorig bericht blz. 1451 F.)**

B. ZWEDEN. — Transfer-overeenkomst met Duitschland. —
Tusschen Zweden en Duitschland is in principe overeenstemming bereikt betreffende het transfervraagstuk. De rentebetaling op de Duitsche leeningen zou verzekerd worden uit de bedragen, met welke de Duitsche invoer in Zweden den uitvoer van dit land naar Duitschland te boven gaat.
(Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. Transfer 1429 H.)**

C. BRITSCH-INDIE. — Indisch Congres. —
Gandhi verklaarde, dat hij voornemens is zich zooveel mogelijk van de politiek afzijdig te houden en zich voortaan voornamelijk aan sociaal werk te wijden. Sinds de beweging van burgerlijke ongehoorzaamheid is opgehouden, is het Congres in vijf onderscheiden groepen uiteengevallen:
1. De „Parliamentary Board" die contrôle uitoefent op candidaten voor het Congres bij de komende verkiezingen.
2. De partij van Pandit Malaviya en Aney, die zich nationalisten noemen en den „onreinen" niet het recht willen geven om de Hindoe-tempels te betreden.
3. De Socialisten, die naar een dictatuur streven en naar een volledige verandering der maatschappij.
4. De partij van Tandon en Kidwai, die niet willen toelaten, dat leden van het Congres toetreden tot centrale of provinciale bestuurslichamen.
5. De blinde volgelingen van Gandhi. De meesten hiervan nemen thans niet meer aan den arbeid van het Congres deel. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. 1332 F.; Gandhi 1366 B.)

D. BRITSCH-INDIE. — Zuigelingensterfte. —
In Britsch-Indië sterven jaarlijks ongeveer 1.400.000 zuigelingen en ruim 400.000 komen levenloos ter wereld. Het aantal moeders, dat in het kraambed sterft, bedraagt jaarlijks ruim 200.000.
Vroegtijdige huwelijken en andere sociale gewoonten zijn hiervan gedeeltelijk de oorzaak, maar de hoofdzaak is gelegen in de onwetendheid, de armoede, de ondervoeding en de onhygiënische toestanden.
De cijfers zijn des te treffender, wanneer zij vergeleken worden met de sterfgevallen veroorzaakt door cholera, pokken en pest, die onderscheidenlijk 225.187, 74.064 en 129.057 bedragen. (Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. Zuigelingensterfte 1356 E.)

E. RUSLAND. — Volkscommissaris Binnenlandsche handel. —
Chintsjoek, de voormalige Russische ambassadeur te Berlijn, is door den raad van volkscommissarissen en het centraal executief comité tot volkscommissaris voor den binnenlandschen handel benoemd. (Times)
(Vorig bericht blz. 1299 D.)

F. AMSTERDAM. — Gouden priesterfeest van Mgr. dr. G. C. van Noort. —
Het gouden priesterfeest van mgr. dr. G. C. van Noort, rector van het Begijnhof en deken van Amsterdam, is 15 Augustus '34 met een plechtige Hoogmis met pontificale assistentie in de St. Willibrorduskerk gevierd.
Mgr. Van Noort was aanvankelijk kapelaan in „De Pool". Toen reeds was hij bekend als een bijzondere geleerde, wiens beschouwing over de Encycliek van Z. H. Paus Leo XIII Rerum Novarum algemeen geprezen werd.
In 1892 werd hij benoemd tot professor in de dogmatiek aan het Seminarie te Warmond. In 1908 werd prof. van Noort benoemd tot pastoor van „De Duif", waar hij ongeveer 20 jaar heeft gearbeid.
In 1928 benoemde Z. H. Exc. mgr. J. D. J. Aengenent hem tot opvolger van mgr. Stroomer als rector van het Begijnhof en deken van Amsterdam.
Volgens den wensch van dr. van Noort is zijn gouden priesterfeest kerkelijk herdacht. De herdenking vond dan ook haar culminatie in de H. Mis van dankbaarheid in de kerk van den H. Willibrordus buiten de Veste aan den Amsteldijk. Assistenten bij de plechtige H. Mis waren pastoor J. Th. Lagerwey (Posthoorn) als diaken, pastoor Th. Winkelman (De Duif) als subdiaken. Assistenten van den Bisschop: presbyter-assistens. mgr. H. J. M. Taskin, assistent-diakens: kanunnik H. A. Th. van Dam (deken van Den Haag), kanunnik J. G. van Heeswijk (deken van Rotterdam), ceremonarius: secretaris H. Agterof en kapelaan van Dael (Amsteldijk), assistenten: ad mitram: W. E. H. Fr. Bank, ad baculum: E. H. A. Wentholt, ad librum: Exc. W. E. H. Th. Zwartkruis, ad candelam: R. E. P. G. Bettonviel.
De schola zette de voorgeschreven gezangen in. De andere gezangen als kyrie, gloria, enz. werden door de geheele kerk meegezongen onder leiding van pastoor J. C. W. van de Wiel, van de H. Ger. Majellakerk, die van den preekstoel de menigte dirigeerde.
Na afloop der plechtige H. Mis is mgr. van Noort in de tooneelzaal van het Willibrordus-patronaat gehuldigd door de Amsterdamsche geestelijkheid.
De Koningin benoemde den jubilaris tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1450 G.)

28 AUGUSTUS 1934

G. LEGER EN VLOOT. — Overdracht Marine-commando Den Helder. —
Den 27sten Aug. '34 is te Den Helder het commando der Marine door vice-admiraal C. J. E. Brutel de la Rivière overgedragen aan zijn opvolger, schout-bijnacht T. L. Kruys.
De plechtigheid werd besloten met het afgeven van vijftien schoten door Hr. Ms. „Hertog Hendrik", het afscheid aan den vice-admiraal, en een saluut van dertien schoten, waarmee de benoeming van den nieuwen commandant ingewijd werd.
(Heldersche Courant) **(Vorig bericht blz. 1449 E.)**

H. LUCHTVAART. — Luchtvaardigheid F 36. —
De Luchtvaartdienst te Den Haag heeft officieel het certificaat van luchtvaardigheid toegekend aan Nederlands grootste vliegmachine, de nieuwe Fokker 36, welk toestel plaats biedt aan 32 passagiers.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Luchtvaart 1446 A.)**

I. LUCHTVAART. — N.V. Koolhoven-Vliegtuigen. —
Blijkens de „Staatscrt." van 27 Aug. '34 is opgericht de N.V. Koolhoven-Vliegtuigen te Rotterdam.
Oprichters zijn o.a. de heer S. F. W. Koolhoven, vliegtuigbouwer en de heer Jacob Mees, bankier te Rotterdam.
Het doel der vennootschap is het fabriceeren en herstellen van vliegtuigen en onderdeelen, de handel daarin, het verwerven en verleenen van octrooien en licenties op het gebied van den vliegtuigbouw, de deelneming in andere ondernemingen met gelijk of gelijksoortig doel en alles wat met een en ander in den ruimsten zin verband houdt.
Het kapitaal bedraagt ƒ 500.000, verdeeld in 100 aandeelen A en 400 aandeelen B, elk groot ƒ 1000, waarvan bij de oprichting geplaatst 100 aandeelen A.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1452 H.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — M. Hage overleden. —
In den ouderdom van 47 jaar is de heer M. Hage, resident van Bali en Lombok, op 26 Aug. te Den Haag overleden.
De heer Hage is zijn loopbaan bij het bestuur van Nederlandsch-Indië in 1910 aangevangen. In het begin heeft hij o.m. gewerkt bij de secretarie en later ook achtereenvolgens bij de departementen van Landbouw en Binnenlandsch Bestuur. Voorts is de heer Hage o.m. controleur geweest op Sumatra en in Boni en assistent-resident ter beschikking van den resident van Bandjermasin.
Gedurende het verlof van den gouverneur is hij een jaar lang waarnemend gouverneur van Celebes geweest.
Hierna is hij benoemd tot resident van Bali en Lombok, maar spoedig openbaarde zich bij hem een hartkwaal, welke hem noodzaakte ziekteverlof te vragen (12 Maart 1933 werd hem dit verlof verleend).
(Het Vaderland)

B. SAARGEBIED. — Tegenbetooging. —
Te Sulzbach, bij Saarbrücken, is op 26 Aug. '34 een groote betooging gehouden tegen die van Ehrenbreitstein, d.w.z. tegen onverwijlden terugkeer van het Saargebied bij Duitschland en voor handhaving van den thans bestaanden toestand. Deze betooging is bezocht door ong. 70.000 menschen, leden van het anti-Nazi-front, voor het meerendeel werklieden, die behooren tot het gemeenschappelijke front van socialisten en communisten, maar er waren ook kleine boeren en kooplieden onder, leden van de autonomie-partij, en verder vele duizenden Roomschen, die thans meer dan ooit behoefte gevoelen aan vrije organisatie. Sprekers waren een communist, de socialist Max Braun en een Roomsch-katholiek. (Times)
(Vorig bericht blz. 1451 F.)

C. DUITSCHLAND. - Saar-betooging. - Persstemmen.
Le Jour: „Wat zijn woorden waard, wanneer reeds geteekende verdragen niet meer zijn dan vodjes papier?"
Le Matin: „Hitler heeft beloofd over den bloei van het Saargebied te zullen waken, hij toonde, dat hij heel goed het drievoudig gevaar beseft, dat hem bedreigt, het wantrouwen van de roomschen, de angst van de politieke partijen en de herinnering aan den tijd, dat het Saargebied werd opgeofferd aan de belangen van de Ruhr."
Excelsior: „Frankrijk is geen tegenstander van Duitschlands wenschen, de samenwerking, waarvan de „Reichsführer" spreekt, zou het Fransche volk dierbaar zijn, maar Frankrijk kan geen afstand doen van een gebied, waarover het niets te zeggen heeft. Alleen de Saarlanders kunnen over het Saargebied beschikken."
Figaro: „Om de beteekenis van den dag van gisteren juist te schatten moet men ook denken aan de betooging te Sulzbach bij Saarbrücken. Die werd niet aangemoedigd en financieel gesteund, maar toch kwamen er 70.000 menschen om de vrijheid op te eischen, 70.000 menschen om Neen te zeggen."
(Vorig bericht blz. 1453 B.)

D. CHINA. — Confucius herdenking. —
De geboortedag van Confucius is op verordening der regeering op 27 Aug. voor het eerst als feestdag voor het geheele land beschouwd. In alle steden hebben groote feestelijkheden plaats gevonden. Het hoogtepunt vormde de plechtigheid in den Confucius-tempel in Kufoe. (Sin Pau Telegr. Agency)

E. AARDRIJKSKUNDE. — Congres. —
Ruim 800 geographen uit 40 verschillende landen nemen deel aan het internationaal aardrijkskundig congres, dat op 23 Aug. te Warschau is geopend. Het congres is in de volgende afdeelingen verdeeld:
1. Cartographie, 2. Natuurkundige aardrijkskunde, 3. Volkerenkunde, 4. Voorhistorische en historische aardrijkskunde, alsmede de geschiedenis van de aardrijkskunde, 5. Aardrijkskundige landschappen, 6. Aardrijkskundig onderwijs.
Tevens wordt een internationale cartographische tentoonstelling gehouden, bevattende een collectie kaarten, waaraan instellingen uit 25 landen hebben meegewerkt. (Polska Agencia Telegr.)

F. BILJARTEN. — Duitsche Bond geschorst. —
De Internationale Biljartfederatie, de U. I. F. A. B. heeft op haar jaarlijksch congres te Weenen een belangrijk besluit genomen.
De Duitsche Biljart- en Kegelbond is op voorstel van den heer Avé, den Federatie-secretaris, voor den tijd van één jaar — dus tot de jaarvergadering in 1935 te Brussel — op grond van verschillende redenen geschorst.
Eén van deze was, dat de statuten en het huishoudelijk reglement niet in overeenstemming waren met die van de Federatie. In die van den Duitschen bond kwam b.v. voor, dat de Rijkssportführer het recht heeft de ondersportführers te ontslaan of te benoemen. Voorts is b.v. den speler Joachim verboden om te Weenen aan een concours deel te nemen; dat verbod ging niet uit van den bond!
Voor het komende seizoen is derhalve Duitschland uitgeschakeld als internationaal wedstrijdland.
(Algem. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1180 C.)**

G. SUIKER. — Export. —
De firma Czarnikow Rionda heeft een staat opgemaakt van werkelijken uitvoer en exportquota der Chadbourne-landen, waaruit blijkt, hoe ver bij sommige landen de uitvoeren beneden de quota zijn gebleven:

	1930-1931		1932-1933	
	Quota	Export	Quota	Export
Duitschland	500.000	414.375	200.000	— 7.870*
Tsjecho-Slow.	570.817	556.012	570.817	272.791
Polen	308.812	301.408	308.812	108.749
Hongarije	84.100	83.310	84.100	4.539
België	30.275	36.511	30.275	— 2.218*
Joegoslavië	—	—	15.000	—
Tot. Europa	1.494.004	1.391.616	1.209.004	375.991
Java	2.300.000	1.542.042	2.500.000	1.109.890
Cuba	655.000	575.661	993.546	894.538
Peru	360.000	356.168	373.750	358.465
	4.809.004	3.865.487	5.076.300	2.738.884

* invoer. **(Vor. ber. 1153 H.; Ned. O.-I. 1439 D.)**

H. ENGELAND. — Steunregeling jeugdige werkloozen. —
Ongeveer 700.000 jeugdige werkkrachten, die tot nog toe niet onder verzekeringsregelingen vielen, zullen van 3 September af van de bepalingen der werkloozenwetten kunnen profiteeren.
Cursussen zijn in het leven geroepen om aan werklooze jongens en meisjes tusschen den leeftijd waarop zij de school verlaten en 18 jaar leiding te geven en hen te behoeden voor de demoraliseerende werking van den lediggang. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1163 D.)

I. NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-uitvoer-ordonnantie. - Wijziging. —
Bij den Volksraad is een ontwerp-ordonnantie ingediend tot wijziging van de bestaande ordonnantie op den thee-uitvoer.
Het doel van dit ontwerp is:
1. het aantal theefabrieken, dat nadeel ondervindt door het aannemen van den uitvoer van 1931 als basis der restrictie, compensatie te verleenen in den vorm van een toeslag op de standaard-productie maximaal tot het verschil van de gemiddelde producties van 1929, 1931, 1932 met de productie van 1931. Een en ander voor zoover de belangen van de bevolkings-theecultuur zulks toelaten:

2. den clandestienen theeuitvoer zooveel mogelijk tegen te gaan vooral die waarbij als plaats van bestemming een plaats binnen het Ned.-Indische tolgebied wordt aangegeven, doch die in werkelijkheid worden geëxporteerd. Dit kan geschieden door het storten van een waarborgsom, welke aan den Lande vervalt, indien het blijkt, dat de thee de plaats van bestemming niet heeft bereikt. (Aneta) **(1144 D.)**

A. **TURKIJE. — Linguistisch Congres. —**
Den 18den Augustus werd te Angora het tweede Turksch-nationale taalcongres geopend, waaraan ook linguisten en turkologen uit Rusland en Duitschland hebben deelgenomen.
De minister van Onderwijs, die de openingsrede hield, gaf een overzicht van hetgeen er in het belang van de Turksche taal was gedaan sinds het vorige congres, twee jaar geleden. Men is n.l. begonnen op te teekenen, welke zuiver Turksche woorden nog in de taal van het volk voorkomen. Door deze enquête, die een oogst van 126.000 fiches opleverde, heeft men getracht Turksche synoniemen op te sporen voor vele uitheemsche woorden, meest van Arabischen oorsprong, die veelvuldig worden geschreven.
Een algemeene catalogus van teruggevonden woorden is als resultaat van dit onderzoek, dat zich ook over taal in boeken en manuscripten heeft uitgestrekt, uitgegeven. Deze catalogus beslaat 1300 bladzijden. Uitheemsche termen op technisch, wijsgeerig, natuurwetenschappelijk gebied, uit het Engelsch, Duitsch en Fransch overgenomen, zijn op lijsten geplaatst, welke ter beoordeeling zijn overgelegd aan specialiteiten, opdat deze ze door zuiver-Turksche woorden zouden kunnen vervangen.
Tot voorzitter van het congres werd de president van de Groote Nationale Vergadering gekozen. Deze hield een rede over den exodus der Turken, die zich uit Centraal Azië hadden verbreid naar verschillende zijden van de aarde en den invloed hebben ondergaan van de streken, waarin zij zich vestigden. Zijn rede was samengesteld uit zuiver Turksche woorden en zij was een voorbeeld van de vorderingen, die er op het punt van taalzuivering in de afgeloopen twee jaar zijn gemaakt. (Aksam, Istanboel)

B. **JAPAN. — Uitvoer van Kunstzijde. —**
De uitvoer naar de verschillende afzetgebieden was in de eerste helft van 1934 in vergelijking met de eerste helft van 1933 als volgt (alles in 1000 vierkante yards):

	1934	1933
Kwantung	5.722	1.411
Straits Settlements	6.147	5.130
Engelsch-Indië	36.206	40.043
Nederlandsch Oost-Indië	19.113	18.221
Centraal-Amerika	9.222	4.140
Afrika	30.769	22.661
Australië	15.105	7.400
Siam	1.753	1.206
Zuid-Amerika	4.247	1.858
Europa	2.347	1.287

De uitvoer van kunstzijden garens bedroeg in de eerste helft van 1934 8.653.000 K.M. of 400% meer dan in de eerste helft van 1933; de waarde steeg eveneens met 400% tot 11.744.000 yen. De invoer van kunstzijden garens in Japan bedroeg slechts 22.000 K.M., ter waarde van 48.000 yen, hetgeen slechts 1/16 is van den invoer in de eerste helft van 1933. (Maasbode) **(Vorig bericht blz. 450 E.)**

C. **VER. STATEN. — Chicago betaalt achterstallige salarissen. —**
Het gemeentepersoneel van Chicago heeft dezer dagen achterstallig salaris ontvangen. Gedurende twee jaar was het niet geschied, dat het gemeentebestuur zijn verplichtingen tegenover de onderwijzers en andere ambtenaren kon nakomen en de schulden waren inmiddels tot 26 millioen dollar gestegen.
De Reconstruction Finance Corporation heeft ten slotte de stad geholpen.
Burgemeester Kelly heeft beloofd, dat het nooit meer zal gebeuren. De stad leeft nu van haar inkomsten en betaalt al haar schulden. (Telegraaf) **(158 C.)**

D. **POOLONDERZOEK. - Edgeworth David overleden.**
De bekende ontdekkingsreiziger, sir Edgeworth David, is op 28 Augustus op 76-jarigen leeftijd te Sydney overleden.
Hij nam in 1907—1909 deel aan de Zuidpool-expeditie van Shackleton. (Times) **(Poolonderzoek 1432 H.)**

E. **BULGARIJE. — Gezant te Moskou benoemd. —**
Professor Michaltsjev, oud-gezant van Bulgarije te Praag, is tot gezant te Moskou benoemd.
Dit is de eerste gevolmachtigde minister van Bulgarije in Rusland. (Wremje) **(Vor. ber. 1423 C.)**

F. **NEDERLAND. — Compensatie graaninvoer. —**
De compensatiezaken in granen, die uit de Donaulanden in ons land worden ingevoerd tegen 100% uitvoer uit Nederland naar die landen, worden teruggebracht van 100% tot 75%, in verband met de binnenlandsche marktsituatie.
Deze regeling geldt eveneens, als de vordering zal bestaan uit geblokkeerde saldi. De compensatie met Polen blijft voor 100% bestaan. (Algem. Hbld.)
(Vorig bericht 1347 B.)

G. **NEDERLAND. — Besteding „Zuivelpot". —**
De minister van Economische Zaken heeft een beslissing genomen inzake de besteding van de heffingen op melk- en zuivelproducten krachtens de crisisuitvoerwet, welke een bedrag van ongeveer 12 millioen gulden uitmaken. Besloten is dit bedrag ter beschikking te houden, om een verlaging van den zuivelsteun, die het volgend jaar vermoedelijk noodzakelijk zal zijn, te compenseeren en den gesteunden, indien mogelijk, hetzelfde bedrag te doen behouden. Voorts zal in verband met een toezegging van 's ministers ambtsvoorganger, één millioen direct worden uitgekeerd, terwijl één millioen voor het bevorderen van den afzet van melk- en zuivelproducten is gereserveerd (reclame, onderzoekingen enz.).
Aan het Crisiszuivelbureau is verzocht om voor den grondslag voor de verdeeling van het uit te keeren millioen advies te geven. Inzake het bevorderen van den afzet zullen plannen worden gevraagd van het Crisiszuivelbureau, dat hiertoe anders zal worden georganiseerd. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 910 A.)**

H. **BELGIE. — Discontokoersen. —**
De Nationale Bank van België heeft met ingang van 28 Augustus het disconto verlaagd tot 2½% voor geaccepteerde wissels en tot 3% voor promessen en leeningen. (L'Inform.) **(Discontokoersen 1329 D.)**

I. **IRAK. — Nieuw Kabinet. —**
Een nieuw kabinet is gevormd door Albeg Jowdat, oud hofmaarschalk.
De portefeuille van buitenlandsche zaken is in handen van Nuri Pashi Said. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1026 E.)

K. **HARLINGEN. — 700-jarig bestaan. —**
In een vergadering van den gemeenteraad heeft de burgemeester op 27 Augustus tot opening van de reeks van feestdagen een herdenkingsrede gehouden, gewijd aan het 700-jarig bestaan dezer stad.
Het zal moeilijk zijn een bepaalde reden te noemen, zeide de burgemeester, waarom de stad Harlingen juist deze week zal gedenken het min of meer vaststaande feit, dat het 700 jaar geleden is, dat zij dien naam kan dragen. Ook waarom men juist 700 jaren nam, is niet goed na te gaan.
Spreker gaf een kort overzicht van het ontstaan en de ontwikkeling van Harlingen.
Na een gouden eeuw, sloopt de weelde de energie en

het ging achteruit van 1700 tot 1800, waarop na 1830 weer een verbetering viel waar te nemen.
Toen kwam de wereldoorlog, die alles kapot maakte. En toch kregen wij daarna weer een herstel en bleef Harlingen, ofschoon niet meer wat het vroeger was, een welvarende stad. Maar het bleef een eindpunt en daarom al zelfs met de betere middelen van vervoer, tegenover andere concurreerende plaatsen zeer in het nadeel.
De hulp kwam van een kant, waarop niet was gerekend. Door den afsluitdijk werd Harlingen de plaats, die doorgaand verkeer kreeg. Het uithoek-zijn verdween en Harlingen ontving gelegenheid zich aan den nieuwen toestand aan te passen.
Pogingen in het werk gesteld om de treinverbinding Amsterdam-Duitschland langs Harlingen te krijgen, om het kanaal Harlingen—Leeuwarden—Groningen te doen verbeteren, zag zij met succes bekroond. Voorts is een centrum voor vischverkoop gevestigd. Een nieuwe kademuur nadert zijn voltooiing.
Vervolgens werd een herdenking gehouden in de Ned. Herv. Kerk. Als feestredenaar trad hier op een oud-Harlinger, ds. J. Poort uit 's-Gravenhage.
(Nieuwe Harlinger Courant)

A. RUSLAND. — Fluorid-winning. —
Aan de rivier Anderma, aan de kust van de Karische Zee, is men begonnen met de winning van het mineraal fluorid. Het wordt gebruikt voor de productie van eerste kwaliteit staal en aluminium. Men schat de voorraden fluorid aan de rivier Anderma op 1½ millioen ton. Het erts heeft een mineraalgehalte van 98%. De eerste 3000 ton zijn reeds naar Archangel vervoerd. (De Telegraaf)

B. VOLKENBOND. — Toetreding van Rusland. —
Met de naderende opening van de 14de volkenbondsvergadering en de mogelijkheid van toetreding der Sowjet-republiek tot den volkenbond neemt het aantal artikelen in de Zwitsersche burgerlijke pers tegen de toelating van Rusland tot den volkenbond toe.
De Zwitsersche delegatie zal in de a.s. vergadering van den Volkenbond indien over een uitnoodiging aan Sowjet-Rusland gestemd zou worden, tegenstemmen of zich van stemming onthouden.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 46 L.)**

C. DUITSCHLAND. — Ontslag uit de Schutzhaft. - Concentratiekamp Oranienburg opgeheven. —
De Pruisische minister-president Goering heeft thans het nader onderzoek naar de gevallen van „Schutzhaft", waartoe door rijkskanselier Hitler bevel was gegeven, voltooid. Hij heeft gelast, dat op 1 September opnieuw 742 menschen uit de Schutzhaft zouden worden ontslagen, d.i. veel meer dan de helft van het totale aantal dergenen, die zich thans nog in Pruisen in deze soort gevangenschap bevinden. Voor het meerendeel zijn de vrijgelatenen voormalige leden der socialistische en communistische partij.
Als gevolg van dezen maatregel wordt het concentratiekamp Oranienburg, dat men thans niet langer noodig heeft voor het onderbrengen van Schutzhaftgevangenen, ontbonden.
Het onderzoek, aldus meldt het D.N.B., werd door groote welwillendheid gekenmerkt. Tegenwoordig wordt nog slechts zelden, alleen in geval van dringend gevaar voor de veiligheid van den staat, iemand in Schutzhaft genomen.
Tot de in vrijheid gestelden behoort ook de voormalige eerste burgemeester van Maagdenburg.
(Berl. Tageblatt) **(Vorig bericht 1422 D.)**

D. NEDERLANDSCH-INDIE. — Conversieleening. —
Inschrijvingen op de Nederlandsch-Indische conversieleening 1934 (gegarandeerd door Nederland), rentende 4%, groot nominaal *f* 485.000.000, waarvan reeds *f* 172.123.200 is geplaatst, terwijl bovendien deelneming tot een bedrag van ten hoogste *f* 67.834.000 door openbare instellingen vast is toegezegd, in schuldbewijzen aan toonder groot *f* 1000, *f* 500 en *f* 100, kunnen worden ingeleverd op Vrijdag 14 September 1934 te Amsterdam bij de Nederlandsche Bank, te Rotterdam bij de Bijbank van de Nederlandsche Bank en voorts bij de Agentschappen van de Nederlandsche Bank.
Het nog beschikbare bedrag dezer leening ad nom. *f* 312.876.800 wordt uitgegeven tot den koers van 100% met recht van voorkeur voor houders van niet-uitgelote, per 1 October 1934 aflosbaar gestelde, schuldbewijzen der Nederlandsch-Indische leeningen 1915, 1916, 1917, 1923A, 1926A/B, 1929 en 1932.
(Prospectus) **(Vorig bericht Leeningen 595 A.)**

E. NEDERLANDSCH-INDIE. — Voorzitter Ned-Ind. Ondernemersbond. —
Met ingang van December a.s. is de heer G. A. Ph. Weyer, hoofdagent van de Koloniale Bank te Soerabaja, als opvolger van Mr. Hart, benoemd tot voorzitter van den Nederlandsch-Indischen Ondernemersbond. (Aneta) **(Vorig ber. 1295 C.)**

F. LUCHTVAART. — Internationaal Congres. —
Te 's-Gravenhage heeft op 28 Augustus de officieele opening plaats gehad van de International Air Traffic Association.
Namens de regeering heette de minister van Waterstaat, ir. Kalff, het congres welkom. De minister hoopte, dat de dappere vliegers hun moedigen strijd voor de ontwikkeling van het luchtwezen zullen blijven voortzetten en sprak namens de Nederlandsche regeering zijn beste wenschen uit voor het slagen dezer vergadering.
De voorzitter van het congres, de heer A. Plesman, directeur van de K.L.M., hield vervolgens de openingsrede. Spr. wees erop, dat in de afgeloopen vijf jaar de luchtvaart een belangrijke schrede voorwaarts heeft gemaakt. Als men het luchtverkeer in 1929 op het cijfer 100 zou stellen, kan men dat voor 1934 op 350 aannemen. De algemeene ontwikkeling van het luchtverkeer is zeer bevredigend geweest en de exploitatie der luchtlijnen is zoo regelmatig zeker en economisch als mogelijk is. Spr. hoopte, dat bij het vierde lustrum der I.A.T.A. de Amerikaansche vertegenwoordigers den Oceaan zullen over kunnen steken, om zich per vliegtuig naar de vergadering te kunnen begeven.
Hierna hield de directeur-generaal van de I.A.T.A., jhr. I. L. van den Berg van Heemstede, een rede, waarin hij er allereerst aan herinnerde, dat degene, die op de eerste vergadering presideerde, de vice-maarschalk van de Britsche luchtvaart, sir Sefton Brancker, op 5 October 1930 op het veld van eer viel.
Ten slotte verklaarde spr., dat de luchtvaarttechniek met reuzen-schreden vooruitgaat, de gemiddelde snelheid iederen dag grooter wordt; in plaats van een gemiddelde van 145 K.M. per uur in 1928 is in 1933 een gemiddelde van 200 K.M. per uur bereikt. De meeste internationale lijnen zijn bij de I.A.T.A. aangesloten, waardoor deze heden een aantal van 31 internationale samenwerkende lijnen telt.
De directeur-generaal der Oesterreichische Luftverkehrs A.-G., Deutelmoser, heeft aan het slot de toespraak van den directeur-generaal beantwoord. Spr. zeide, dat allen zich er van bewust zijn, dat het tijdperk van de afgeloopen vijftien jaar aanleiding geeft, heden een terugblik te werpen op de ontwikkeling der I.A.T.A. De groote hoeveelheid arbeid, die in dat tijdsverloop is geproduceerd, geeft groot vertrouwen in de verdere ontwikkeling der luchtvaart. Spr. bracht hulde aan den directeur-generaal jhr. Van den Berg van Heemstede en dankte hem evenals zijn medewerker dr. Goedhuis, met hun overige werkkrachten, voor hun bewonderenswaardigen arbeid.
De openbare vergadering ging hierna over in een huishoudelijke; tot de onderwerpen, welke op dit congres aan de orde zijn, behooren de regeling van de luchtpost, voorkoming van brand in vliegtuigen en unificatie van documenten. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 485 E.)

29 AUGUSTUS 1934

G. ENGELAND. — Prins George verloofd. —
De verloving van Prins George, den jongsten zoon van het Engelsche Koningspaar, met prinses Marina van Griekenland, is officieel afgekondigd.
Prinses Marina is de dochter van Prins Nicolaas, broer van wijlen ex-koning Constantijn I, haar moeder is de Russische grootvorstin Helena Vladimirovna.
(Manchester Guardian)

H. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. —
De broederraad van de Nationale Belijdenis Synode van de Duitsche Evangelische Kerk, heeft op de predikanten die tegen het regime van Müller opponeeren, alsmede op de Evangelische bisschoppen van Beieren en Württemberg, nogmaals een beroep gedaan om den eed die sinds 9 Augustus voor predikanten is voorgeschreven, niet af te leggen. De for-

mule luidt: Ik zweer bij den Heiligen en Almachtigen God trouw en gehoorzaamheid aan den Leider van het Duitsche Volk en den Duitschen staat, Adolf Hitler. De predikanten die zich tegen dezen eed hebben verklaard, hebben geen bezwaar tegen een politieken eed van trouw aan Hitler, maar wel tegen de wijze waarop zij door het voorschrift kerkelijk gebonden worden aan rijksbisschop Müller, die h.i. Hitlers naam gebruikt als middel om hen aan zich te onderwerpen.
Volgens een bericht van de British United Press heeft de Evang. Kerk in Beieren aan dr. Frick, den minister van Binnenlandsche Zaken, een brief geschreven om zijn tusschenkomst in te roepen tegen Müllers dictatuur over de Evang. Kerk. „Wij zijn besloten", zoo schrijft dit kerkbestuur, „en met ons de naburige Kerk van Württemberg, in geen geval ons aan het tegenwoordige kerkregime te onderwerpen." Ook tegen den kerkelijken eed aan Hitler maakt deze brief scherp bezwaar. (Alg. Hbld.) **(1439 K.)**

A. **DIPHTHERIE. — Statistiek. —**
De mortaliteit, d.i. het aantal gestorvenen per duizend inwoners, schommelde tusschen de 2 en 13 op 100.000 inwoners; zij was betrekkelijk laag (beneden de 4) in Zweden, Noorwegen, Nederland, daarentegen hoog (boven de 10) in Hongarije, Cechoslovakije, Polen, Litauen, en Portugal. In Duitschland nam de mortaliteit gedurende de jaren 1921 tot 1933 af van 9,6 op 5.6.
Wat de morbiditeit, d. i. het ziekte-cijfer, betreft, deze nam in het algemeen toe. Vooral in de landen van Centraal-Europa, ook in Japan en Australië.
Wat de letaliteit, d. i. het aantal gestorvenen per 100 lijders, betreft, deze is aanzienlijk verminderd; vooral kwam dit verschijnsel duidelijk tot uiting in Denemarken, waar de letaliteit van 12% in het jaar 1890 daalde tot onder de 4% in het jaar 1911. Voor deze daling mag de sero-therapie, de behandeling met diphtherie-serum, aansprakelijk worden gesteld. (Rapport Epidémiologique) **(Vorig bericht 1058 E.)**

B. **AMSTERDAM. — Werkloosheid. —**
De Amsterdamsche Arbeidsbeurs behandelde in Juli in totaal 66.322 aanbiedingen van werknemers, 4270 aanvragen van werkgevers en bracht 2856 plaatsingen tot stand; dat zijn 568 plaatsingen minder dan de vorige maand en 1149 minder dan in dezelfde maand van 1933. Op elke honderd aanvragen van werkgevers kwamen 1553.2 (1235.4) aanbiedingen van werkzoekenden voor; voor mannen was dit 2653.2 (2121.2) aanbiedingen, voor vrouwen 364.2 (278.3) aanbiedingen.
Aan het einde der verslagmaand stonden als niet geplaatst nog bij de Gemeente-Arbeidsbeurs ingeschreven 54.817 werkzoekenden, van wie 45.427 werkloozen naar eigen opgaaf, alsmede 765 gedeeltelijk werkloozen.
Bij vergelijking met het einde der vorige maand, toen het aantal werkloozen 44.646 bedroeg, blijkt dat dit aantal aan het einde der verslagmaand 781 hooger is, terwijl vergeleken met het einde van dezelfde maand van het vorige jaar, toen 42.429 werkloozen werden genoteerd, hun aantal 2998 hooger is.
(Telegraaf) **(Vorig bericht 1415 C.)**

C. **NEDERLAND. — Bloembollen. - Invoermonopolie.**
Op 30 Augustus treedt een invoermonopolie voor bollen van tulpen, hyacinthen en narcissen in werking, welk monopolie is opgedragen aan de Nederlandsche Sierteelt Centrale. (Nieuwsbld v.h. Noorden) **(Vorig bericht 1413 B.)**

D. **NEDERLAND. — Vreemde arbeidskrachten. - Vergunning. —**
De Staatscourant bevat een Koninklijk besluit ter uitvoering van de wet tot regeling van het verrichten van arbeid door vreemdelingen. Bij deze wet wordt bepaald, dat voorschriften kunnen worden uitgevaardigd krachtens welke werkgevers geen arbeid mogen doen verrichten door vreemdelingen, zonder schriftelijke vergunning van den minister van Sociale Zaken. Het thans verschenen Koninklijk besluit, dat op 30 Augustus in werking treedt, bepaalt, dat aanvragen om vergunning schriftelijk moeten worden ingediend bij den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, die vanwege den minister hierop zal beslissen.
De minister is bevoegd, voor bepaalde beroepen of bedrijven, commissiën in te stellen, aan welke hij of de directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling advies kan vragen. (Staatscourant)

E. **CHINA. — Communisten. —**
In de provincie Kiangsi hebben gedurende de laatste weken groote operaties tegen de communisten plaats gehad. Sterke communistische troepen zijn naar Foekien opgejaagd en daar verslagen. De overgeblevenen zijn in de bergen gevlucht, waar zij omsingeld werden.
Uit het zuidwesten van Kiangsi zijn 5000 communisten naar Hoenan getrokken, vanwaar zij vermoedelijk naar Kweitsjau zullen gaan. Een tweede afdeeling van 30.000 communisten, die nog in Kiangsi vertoeven, maken zich gereed om in dezelfde richting af te trekken. (Shanghai Times) **(V. b. 94 B.)**

30 AUGUSTUS 1934

F. **BALTISCHE LANDEN. — Overeenkomst geparafeerd. —**
Tijdens een op 29 Aug. te Riga begonnen conferentie van vertegenwoordigers der ministeries van Buitenlandsche Zaken van Letland, Estland en Litauen is een overeenkomst tusschen de drie Oostzeestaten geparafeerd.
Deze overeenkomst is getiteld: „Verdrag over de eensgezindheid en de samenwerking tusschen de drie Oostzeestaten". Zij voorziet in een nauwe samenwerking tusschen Estland, Letland en Litauen.
(Ned. Tel. Agentschap Reuter) **(Vorig ber. 1391 F.)**

G. **NEDERLAND. — Contingenteeringen. —**
Wollen en halfwollen dekens. — De „Staatscourant" van 29 Augustus bevat een K. B., waarbij met ingang van 1 September 1934 de invoer van wollen en halfwollen dekens, wordt gecontingenteerd.
Het percentage, waarvan de invoer zal zijn toegestaan, is bepaald op 80% van het gemiddeld gewicht, dat gedurende het tijdvak van 16 Augustus tot en met 30 November in de jaren 1931 en 1932 is ingevoerd.
Lucifers. — Voorts wordt de contingenteering van den invoer van lucifers ongewijzigd voor een tijdvak van negen maanden, ingaande 1 September 1934, verlengd, terwijl tevens is bepaald, dat onder deze contingenteering ook de lucifershoutjes zullen zijn begrepen.
Rijwielbanden. — Met ingang van 1 September wordt de contingenteering van den invoer van rijwielbuiten- en binnenbanden voor den tijd van een jaar verlengd. Het voor invoer toegelaten percentage is bepaald op 25% van het gemiddelde aantal, dat in de jaren 1929, 1930 en 1931 is ingevoerd.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Wol 426 D.; Lucifers 1237 A.; Rijwielb. 1194 A.)**

H. **SAARGEBIED. — Raad voor Plebisciet. - Twee Nederlanders benoemd. —**
De voorzitter van den Volkenbondsraad heeft op 29 Augustus de lijst van rechters voor de in te stellen rechtbanken (een Hooge Volksstemmingsrechtbank en acht arrondissementsrechtbanken) voor het Saargebied bekend gemaakt. Het Hooge Hof wordt gepresideerd door den Italiaan Bindo Galli. Vice-president is de heer James Creed Meredith (Ierland). Als rechters voor het Hooge Hof zijn benoemd een Portugees, twee Zwitsers, een Zweed, een Spanjaard en een Noor.

Op de lijst van rechters voor de arrondissementsrechtbanken komen o.a. voor de heeren mr. H. H. Reijers, kantonrechter-plaatsvervanger te 's-Gravenhage en jhr. mr. dr. C. I. v. d. Wijck, plaatsvervangend rechter voor de arrondissementsrechtbank te 's-Gravenhage. Verder zijn hiervoor benoemd een Zuidslaviër, een Let, een Noor, een Luxemburger en een Deen. De rechtbanken treden op 1 September in functie. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1405 F.)**

A. NEDERL. INDIE. — Opheffing aardewerk contingenteering. —
De Japansche delegatie deelde mede, dat de Java Pottery Importers Association is ontbonden, waardoor voor de Indische Regeering de reden voor contingenteering van aardewerk vervallen is.
Opheffing van de contingenteering van den import van porcelein, werd dientengevolge nog op 30 Aug. afgekondigd. Het besluit treedt op 31 Augustus in werking. (Aneta) **(Vorig bericht 1421 G.)**

B. JAPAN. — Chineesche Oosterspoorweg. - Schadevergoeding. —
De Japansche militaire autoriteiten te Charbin hebben medegedeeld, dat zij van de te betalen transportkosten 370.000 yen zullen inhouden als vergoeding voor de bij de verschillende spoorwegaanslagen geleden schade. (Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. 1450 B.)**

C. LUCHTVAART. — Dr. J. J. van der Leeuw verongelukt. —
De Nederlandsche vlieger dr. J. J. van der Leeuw, die op 1 Juni met zijn vliegtuig „De Goede Hoop" van Waalhaven is gestart voor een vlucht naar Afrika, is op zijn retourvlucht op 28 Aug. in de nabijheid van Mpika (Noord-Rhodesia), op weg naar Cairo, neergestort en om het leven gekomen.
(Ned. Tel. Agentschap Reuter)

D. GENEESKUNDE. — Nieuwe vondsten op het gebied der longontsteking. —
In Amerika worden tegenwoordig proeven genomen met anti-pneumococcen-sera, die men tegen de verschillende variëteiten dier verwekkers van de longontsteking heeft bereid, nadat men tevens een methode had gevonden, om te bepalen, welke pneumococcensoort in een bepaald geval in het spel is. Het resultaat der proeven schijnt voorloopig hoopgevend, maar de bereiding der sera is duur, terwijl men bovendien groote hoeveelheden moet gebruiken. Ook heeft men in Amerika ontdekt, dat de pneumococcen een soort, uit koolhydraten bestaanden, kapsel bezittende en dat de verschillende typen dezer microben ieder een eigen kapselkoolhydraat produceeren.
Door dieren met deze koolhydraten in te spuiten kan men ze tegen de betreffende pneumococcen-soorten immuun maken.
Verder is het door proeven gelukt, een gistsoort te vinden, in staat, het pneumococcen-koolhydraat af te breken, terwijl een door extractie uit deze gist verkregen ferment dezelfde eigenschap bleek te bezitten.
Met zulk een fermentoplossing ingespoten muizen bleven bij een latere infectie met pneumococcen in leven, terwijl niet behandelde dieren stierven.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1364 D.)**

E. NEDERLAND. — Nieuwe spelling. —
De Staatscourant van 29 Augustus bevat de volgende mededeeling vanwege het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen.
In de programma's voor het eindexamen der gymnasia en het daarmede gelijk gesteld examen, vermeld in artikel 12 der hooger-onderwijswet, voor de eindexamens der hoogere burgerscholen, voor het onderwijzersexamen en het eindexamen der kweekscholen, en voor het hoofdonderwijzersexamen is door een aanvulling van de desbetreffende algemeene maatregelen van bestuur opgenomen, dat de gewijzigde spellingsvoorschriften (zie 1264 B) behooren te worden gevolgd. Het Staatsblad van 30 Augustus heeft de Koninklijke Besluiten tot invoering van de nieuwe spelling opgenomen. **(Vorig bericht 1414 E.)**

F. NEDERLAND. — Opgravingen. —
Op initiatief van dr. W. J. H. Leuring te Moôk, hebben met toestemming van den eigenaar van het terrein, mr. J. Santman, in de afgeloopen week proefgravingen plaats gehad in de buurtschap van Zevenbergen, op korten afstand ten Z. O. van het hotel de Plasmolen. Het aldaar gelegen dennenbosch verbergt een der belangrijkste overblijfselen uit het steenen tijdperk in Nederland, namelijk een praehistorische vergaderplaats in de open lucht, die veel ouder is dan de bekende Ballerkuil in Drenthe. De grootste lengte van de Zevenberger kuil bedraagt 46 M., de grootste breedte 26 M., de diepte 3.60 M. De ingang ligt precies in het Oosten. De kuil ligt midden tusschen drie ronde grafheuvels en is derhalve zeer waarschijnlijk uit hetzelfde tijdperk als deze. In den top van den ten Z. W. van de vergaderplaats gelegen grafheuvel is eenige jaren geleden een fraai versierde urn uit de eerste helft van het tweede millennium vóór onze jaartelling gevonden, tezamen met drie gepolijste vuursteenen handbijltjes. De urn bevatte asch en verbrande beenderen, o.a. den radius van een menschelijken onderarm. Zij is in het bezit van dr. Leuring. Bij de thans gedane proefgravingen, waarbij ook de Duitsche archæoloog dr. H. Nachod uit Leipzig aanwezig was, is dwars door dezen grafheuvel een 18 M. lange en 1 M. breede sleuf gegraven, die tot op den voet van den heuvel reikt. Het is daarbij gebleken, dat op dit niveau in het laatste gedeelte van het neolithische tijdperk vele menschen ten deele in uitgestrekte houding, ten deele met opgetrokken knieën zijn begraven. Een aarden drinkbekertje, in den vorm der bekende klokbekers, was aan een der dooden in het graf meegegeven. Van een anderen houten drinkbeker van puntigen vorm met groote ooren was het contour nog in het zand bewaard. De grafheuvel was omgeven door een greppel, in de nabijheid van welke ook vele sporen van rechtop in rijen geplaatste houten palen zijn gevonden.
Uit een en ander valt op te maken, dat de grafheuvel ongeveer vierduizend jaar oud is. (N. Rott. Courant)
(Vorig bericht 1359 D.)

G. NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Duitschland. - Overgangsregeling. —
Voor de betaling van den uitvoer naar Duitschland is een nadere overgangsregeling ontworpen, waarover op 29 Aug. overeenstemming is verkregen en welke onmiddellijk in werking is getreden. Deze nadere overgangsregeling, die zal gelden tot de inwerkingtreding der definitieve regeling, komt op het volgende neer:
1. Het Sonderkonto van de Nederlandsche Bank bij de Rijksbank, dat krachtens de inmiddels opgezegde deviezenregeling van 31 December 1932 was in het leven geroepen, blijft voorloopig bestaan, met dien verstande, dat het saldo van dat Sonderkonto niet zal mogen stijgen boven het bedrag, hetwelk het op 29 Augustus 1934 had bereikt.
2. In verband hiermede zullen stortingen op genoemd Sonderkonto, waarvoor overigens de tot dusver geldende bepalingen, vervat in de protocollen van 31 December 1932 en 5 Juni 1934 van kracht blijven, voortaan niet meer rechtstreeks op het Sonderkonto van de Nederlandsche Bank bij de Rijksbank kunnen geschieden. De stortingen in kwestie moeten in het vervolg in eerste instantie plaats hebben bij de z.g. „devisenbanken" in Duitschland, door welke zij voorloopig zullen worden geboekt op een tusschenrekening. Een grens is voor het totale bedrag der stortingen niet gesteld.
3. De „devisenbanken" zullen van deze stortingen zoo spoedig mogelijk kennis geven aan de Rijksbank, welke de adviezen der stortingen doorloopend zal rangschikken in de volgorde, waarin zij bij haar binnenkomen.
4. Naarmate de op het Sonderkonto van de Nederlandsche Bank bij de Rijksbank geboekte markenbedragen door de Nederlandsche Bank in guldens kunnen worden omgezet, zal de Rijksbank de bij de „devisenbanken" overeenkomstig punt 2 gestorte bedragen in evenbedoelde volgorde toelaten tot overschrijving op meergenoemd Sonderkonto, zulks echter met dien verstande, dat, zooals in punt 1 reeds is gezegd, het saldo van de Nederlandsche Bank op meergenoemd Sonderkonto niet mag stijgen boven het bedrag, hetwelk het op 29 Augustus 1934 had bereikt. (Regeeringspersbureau)
(Vorig bericht 1450 K.)

H. BASKISCHE PROVINCIES. — Nationalisten contra Madrid. —
Sedert een paar weken liggen de Basken nu al overhoop met de centrale regeering te Madrid. Eenigen tijd geleden nam de Madrileensche regeering in strijd met het z.g. „concierto económico", een oeroude overeenkomst tusschen de drie Baskische provincies, Biscaye, Guipuzcoa en Alava, eenerzijds en Madrid anderzijds, geheel eigenmachtig het besluit om de inkomstenbelastingen in genoemde provincies te verhoogen.
De Baskische nationalisten beschouwen deze handelwijze van Madrid als een inbreuk op hun oeroude economische rechten en eischen van de Madrileensche

regeering, dat zij hierover eerst met een door de Basken zelf gekozen deputatie zal onderhandelen.
Het bestuur van de Catalaansche links-republikeinen heeft besloten zich namens de partij solidair te verklaren met de Baskische provincies en de Baskische autonomisten metterdaad ter zijde te staan.
(Euzkadi, Bilbao)

31 AUGUSTUS 1934

A. DUITSCHLAND. — Eed van trouw aan Hitler. —
Kanselier Adolf Hitler heeft een decreet uitgevaardigd, dat niet alleen Duitsche soldaten, doch dat alle Rijksambtenaren een eed van trouw aan hem moeten afleggen. De tekst van den nieuwen eed voor ambtenaren luidt:
„Ik zweer dat ik trouw en gehoorzaam zal zijn aan den leider van het Duitsche Rijk en Volk, Adolf Hitler. Ik zal de wetten in acht nemen en mijn taak nauwgezet vervullen; zoo waarlijk helpe mij God Almachtig."
De eed der soldaten luidt:
„Ik zweer bij God dezen heiligen eed, dat ik onvoorwaardelijk gehoorzamen zal aan den leider van het Duitsche Rijk en Volk, Adolf Hitler, opperste chef van de strijdmachten en dat ik als eerlijk soldaat ten allen tijde bereid zal zijn mijn leven te geven."
(Angriff) **(Vor. ber. Hitler 1442 F.)**

B. ARGENTINIE. — De stad Campana door brand verwoest. —
In de stad Campana zijn twee petroleum-reservoirs, 10.000.000 liter brandstof bevattende, in de lucht gevlogen, tengevolge waarvan binnen korten tijd een geheele stadswijk in lichtelaaie stond.
De brand sloeg over naar de andere petroleumreservoirs en naar het station, dat geheel in de asch werd gelegd. De inwoners hebben de vlucht genomen.
Tenslotte werd de stad ontruimd en geheel aan de vlammen prijsgegeven, daar alle pogingen tot het blusschen van den brand vruchteloos waren. Er zijn minstens 20 dooden, ruim 100 gewonden en de schade bedraagt meer dan 12 millioen gulden.
(Agence Belga)

C. AMSTERDAM. — „Almitento". —
Na een langdurige voorbereiding is op 30 Aug. '34 te Amsterdam de Algemeene Middenstandstentoonstelling, welke onder den naam „Almitento" reeds bekend geworden is, officieel geopend door den commissaris der Koningin in Noord-Holland, jhr. mr. dr. A. Roëll. **(Vor. ber. Middenstandsbond 1195 C.)**

D. LUCHTVAART. — Frankrijk, Engeland, Ver. Staten, Rusland, Italië en Japan. —
Volgens het bewapeningsjaarboek van den Volkenbond heeft Frankrijk de grootste luchtmacht ter wereld. Het heeft in totaal 2891 vliegtuigen, welk aantal bijna gelijk is aan dat van de twee erop volgende sterkste landen tezamen.
Engeland heeft, de oefenvliegtuigen niet medegerekend, 1434 vliegtuigen, hetgeen hetzelfde aantal is als in 1931.
De Vereenigde Staten hebben 743 vliegtuigen behoorende tot het leger en 518 tot de marine.
De cijfers van Sovjet-Rusland zijn die van 1931 en geven 750 legervliegtuigen aan. Latere opgaven zijn door de Sovjets niet gedaan.
Ook van Italië zijn geen latere opgaven ontvangen dan van 1931, toen het aantal legervliegtuigen als 1507 werd opgegeven.
De Japansche cijfers voor 1933 wijzen 1140 legervliegtuigen aan en 329 voor de marine. Bovendien is een vloot van 470 postvliegtuigen in aanbouw.
(Bewapeningsjaarboek v. d. Volkenbond) **(1049 D.)**

E. NEDERLAND. — Invaliditeitswet en Ouderdomswet. - Overzicht van de toegestane renten. —
Op 1 Aug. 1934 werden 27,506 weduwenrenten en 13,855 weezenrenten krachtens de Invaliditeitswet genoten, terwijl op genoemden datum krachtens art. 373 dier wet 107,386 personen in het genot waren van een als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week.
Voorts genoten 45,425 personen een invaliditeitsrente, als bedoeld in art. 71 dier wet.
Krachtens art. 24 der Ouderdomswet 1919 waren op vorengenoemden datum 129,345 personen in het genot van een als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1301 D.)**

F. DUITSCHLAND. — Gratieverzoek voor Spansier.
De Nederlandsche regeering heeft den Nederlandschen gezant te Berlijn opgedragen het gratieverzoek van mr. M. v. d. Goes van Naters, namens den heer H. M. Spansier, bij den Führer en Rijkskanselier ingediend, te ondersteunen. (Het Vaderland) **(1419 B.)**

1 SEPTEMBER 1934

G. ENGELAND. — Invoerrechten. - Boomen en heesters. —
De regeering heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij de beschermende rechten op tuinbouwproducten van kracht blijven, doch waarbij een enkelvoudig recht van 20 shilling per centenaar wordt geheven op boomen en heesters inplaats van het thans geldende gedifferentieerde tarief. (Daily Telegraph) **(957 B.)**

H. GEESTELIJK LEVEN. — Oecumenisch Concilie van de Protestantsche kerken van alle landen, gehouden te Fanø. —
Het verloop van het Oecumenisch Concille van de Protestantsche kerken van alle landen heeft bewezen, dat de Duitsche kerkenstrijd in het centrum van alle beraadslagingen heeft gestaan.
Toen de gedelegeerde van den Duitschen rijksbisschop, Haeckel, in Kopenhagen arriveerde, werden hem van de zijde van het concilie een heele reeks vragen gesteld, waarvan de voornaamste betrekking hadden op de gelijkschakeling der kerken, de ontzetting van dominee's uit hun ambt, en de opvoeding van de jeugd in niet-Christelijken zin. Haeckel gaf op deze vragen geen rechtstreeksch antwoord. Hij verklaarde dat hij al deze problemen niet onmiddellijk behandeen kon.
Terwijl echter Haeckel, hoewel hij niet in staat was het concilie voor de Duitsche rijkskerk en voor de houding van den Duitschen rijksbisschop te winnen, toch een sympathieken indruk achterliet, was dit bij Ober-Konsistorialrat Birnbaum, die per vliegtuig uit Berlijn in Fanø arriveerde, niet het geval.
Birnbaum mocht eerst aan de zittingen van het concilie in het geheel niet deelnemen. Eerst op verzoek van bisschop Haeckel werd hij toegelaten en men gaf hem vijftien minuten tijd om den toestand der Duitsche kerken uiteen te zetten. Birnbaum sprak evenwel het heele kwartier lang over het nationaalsocialisme, zonder op de eigenlijke zaak in te gaan.
Het executieve comité van het concilie is gemachtigd bepaalde stappen te doen voor het geval, dat de Christelijke leer in Duitschland in gevaar wordt gebracht. Men acht het in conciliekringen waarschijnlijk, dat de betrekkingen met de Duitsche rijkskerk afgebroken worden indien nog verdere maatregelen in Duitschland genomen worden, welke met de opvattingen van het concilie in strijd zijn.
Het consultatieve comité heeft Praeses Koch, den leider van de Westfaalsche Bekenntnissgemeinde, en Pfarrer Agnassen, ondanks een protest van de zijde van bisschop Haeckel, tot lid van het consultatieve comité benoemd. (De Standaard)

I. FRANKRIJK. — Minister Barthou's program goedgekeurd. —
De raad van ministers heeft lang beraadslaagd over den politieken toestand. Het program van Barthou is tenslotte goedgekeurd; het tot stand komen van het Oostelijke pact zal worden nagestreefd. Het sluiten van het Baltisch verbond zal voortzetting van deze politiek mogelijk maken, zelfs als Duitschland en Polen weigeren eraan deel te nemen.
De ministerraad deelt de meening van Barthou, dat het Baltische accoord en toetreding van Roemenië voldoende kunnen zijn om het Oostelijk pact doeltreffend te maken.
Het nieuws uit het Verre Oosten wordt verontrustend geacht, maar de Britsche regeering hoopt op Japan invloed te oefenen door toenadering te toonen en zoo de agressieve politiek van dit land te matigen.
De voornaamste kwestie is het toetreden van de Sovjet-Unie tot den Volkenbond. Dit is noodzakelijk

als nieuwe waarborg voor Europa zelfs voor het geval van een gewapend conflict in Azië.
De ministerraad oordeelt het noodzakelijk voort te gaan met pogingen de toestemming te winnen van de landen, die de Sovjet-Unie niet wenschen toe te laten. (Le Temps)
(Vor. ber. Barthou 1290 B.; Buitenl. politiek 1315 A.)

A. J. H. A. SCHAPER OVERLEDEN. —
Op 31 Aug. '34 is het sociaal-democratisch Kamerlid J. H. A. Schaper plotseling overleden.
Johan Hendrik Andries Schaper werd op 12 Februari 1868 te Groningen geboren in een gezin, dat hem geen zorgelooze jeugd zou kunnen waarborgen. Hij was tot zijn elfde jaar op de lagere school en moest toen meehelpen om den kost te verdienen voor acht broertjes en zusjes. Een poosje hielp hij zijn vader, die behanger was, doch korten tijd later werd besloten, dat hij als schilder zijn geluk zou gaan beproeven.
Op zijn zeventiende jaar bezorgde een tuimeling uit de dakgoot hem een maandenlang verblijf in het ziekenhuis. Reeds toen was hij sociaal-democraat, al bepaalden de statuten van den soc.-democratischen bond, dat hij te jong was om zich te mogen aansluiten. Maar op zijn achttiende jaar sloot hij zich aan.
Na zijn militairen diensttijd begon in de roerige negentiger jaren Schaper's politieke werk. Samen met Tj. Luitjes begon hij in 1891 een humoristisch-satiriek weekblad, waarvoor hij gedichtjes schreef. Het verscheen echter niet lang. In 1892 richtte hij „De Wachter" op, dat hij zelf redigeerde en colporteerde.
In 1896 stelt het Partijbestuur hem aan als propagandist. Drie dagen per week werkte hij in Twente, den overigen tijd mocht hij doorbrengen in Groningen. Het salaris bedroeg acht gulden per week.

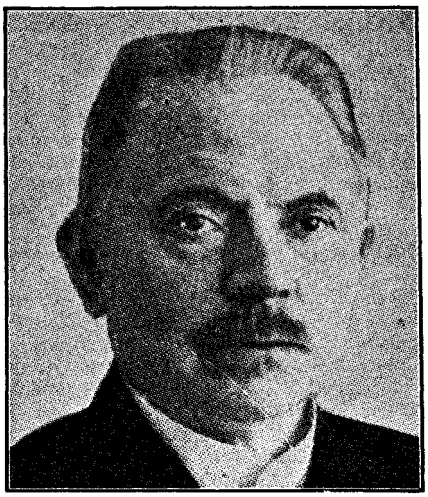

J. H. A. Schaper.

Het verkiezingsjaar 1897 brengt het eerste stembussucces, doordat hij, tegen alle verwachting in, wordt gekozen als lid van den raad in Groningen.
In 1898 kwamen de Statenverkiezingen. Schaper gecandideerd in Groningen en Hoogezand, werd in beide districten gekozen.
In 1899 volgden de Kamerverkiezingen voor Veendam, waar hij candidaat werd gesteld en eveneens de overwinning behaalde.
In de Tweede Kamer heeft Schaper zich spoedig een vooraanstaande positie weten te veroveren. Van 1899 tot 1901 werkte hij samen met Troelstra. Maar in 1901, toen Troelstra uitviel, hoewel de fractie steeg van drie tot zes leden, kreeg hij met zijn tweejarige parlementaire ervaring de leiding van de fractie.
In die jaren van geduchten strijd tegen de regeering-Kuyper vestigde Schaper blijvend zijn naam als een der meest vooraanstaande figuren in ons parlement.
Na Troelstra's terugkeer in de Kamer bleef hij vice-voorzitter van de fractie, en in lateren tijd, toen de fractie een lid moest aanwijzen voor het tweede voorzitterschap van de Kamer, viel de keus op Schaper.
Zijn voornaamste arbeid in het parlement lag op het gebied der arbeidswetgeving en der volksgezondheid, terwijl hij op koloniaal gebied langdurig den strijd voerde tegen de poenale sanctie.
De verovering van den achturendag, voorzoover het de Kamer betreft, is stellig hoofdzakelijk zijn werk. Toen de wet werd aanvaard hebben de organisaties Schaper gehuldigd, al droeg de wet ook zijn handteekening niet.
In 1905 nam Schaper afscheid van Groningen teneinde het vele reizen te kunnen beperken.
In 1918, Schaper woonde toen te Rijswijk, werd hij gekozen tot lid van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland. In 1919 werd hij lid van den raad van Rijswijk, een functie die hij eenige jaren vervulde. Pas in 1926 kwamen de kerkelijke groepeeringen in Provinciale Staten er toe, aan de sterke sociaal-democratische fractie een zetel af te staan in Gedep. Staten. Schaper werd toen gekozen. Tot 1932 heeft hij deze functie vervuld.
Jarenlang is hij partij-secretaris geweest on een bezoldiging van ƒ 800 's jaars.
In den loop der jaren was hij tot tweemaal toe gekozen tot lid van zeer belangrijke Staatscommissies. Hij werkte mede aan de Grondwetsherziening, die door een staatscommissie werd voorbereid en eveneens aan de voorbereiding van de Oorlogswinstbelasting.
Nog op een zijde van Schaper's werkzaamheid dient in dit korte overzicht het licht te vallen. Van zijn hand verschenen tal van uitstekende brochures en legio artikelen. Voor elke periodieke verkiezing maakte hij jaren achtereen, in opdracht van de Partij, een overzicht van de afgeloopen politieke periode, dat dienst kon doen als materiaal bij de verkiezingen. Dit waren ware wegwijzers voor ieder, die te werken had op sociaal-politiek terrein.
Uit den laatsten tijd van zijn leven dateert het eerste deel van zijn Gedenkschriften „Een halve eeuw van strijd", waarin hij zijn biografie gaf en zijn oordeel over tal van gebeurtenissen en figuren uit de beweging. (Het Volk)

B. FRANKRIJK. — Luchtmanoeuvres. —
Het oordeel der militaire deskundigen inzake de gehouden luchtmanoeuvres boven Parijs zou zijn, dat het uiterst moeilijk is een groote stad als Parijs met de thans bestaande technische hulpmiddelen doeltreffend tegen luchtaanvallen te verdedigen. (Le Temps)
(Vor. ber. Bewap. 1449 B.; Luchtm. 1375 A.)

C. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Joodsche ambtenaren. - Sociale werkers. - Verbod van Joodsche kampen. —
De Joodsche perscommissie voor bijzondere berichtgeving meldt: De Duitsche Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft er in een beslissing dezer dagen op gewezen, dat een aantal groepen van ambtenaren in het Derde Rijk voorloopig niet bevorderd mogen worden. Tot hen behooren o.m. de ambtenaren, die lid waren van de sociaal-democratische- of staatspartij en zij, die zich hebben te weer gesteld tegen de nationale verheffing.
Als derde groep worden genoemd de ambtenaren, die niet van zuiver Arische afstamming zijn, of gehuwd zijn met een vrouw van niet-Arische afstamming.
Onder bevordering wordt niet slechts verstaan het geplaatst worden in een hoogere salarisgroep, doch eveneens iedere verplaatsing van een ambtenaar naar een andere ambtenarengroep.
De gevolgen, die dit besluit voor de Joodsche ambtenaren zal hebben, zullen zeer zwaar zijn, daar het — naar de minister uitdrukkelijk vaststelt — niet slechts van kracht is voor de rijksambtenaren, doch ook voor de landelijke en gemeentelijke ambtenaren, voor onderwijzers, en voor allen, die werken bij de publiekrechtelijke lichamen.
Overeenkomstig een beschikking van den Pruisischen minister van eeredienst, zal in de toekomst de erkenning als sociaal werker aan personen van niet-Arische afstamming niet meer worden uitgereikt.
Dezer dagen zijn een tweetal door Joden georganiseerde kampen door de Duitsche autoriteiten opgeheven, op grond van het feit, dat de deelnemers Joodsche liederen zongen en dit bij een aantal menschen ergernis had opgewekt.
De politie-autoriteiten van het district Arnsberg in Westfalen hebben een verordening uitgevaardigd, waarin alle kampen, georganiseerd door Joodsche jeugdorganisaties in dat land, onwettig worden verklaard. Slechts de beoefening van sport binnenshuis en particuliere wandelgroepen zijn toegestaan. Meer dan 1000 georganiseerde jeugdige Joodsche personen worden door deze verordening getroffen.
(Vorig bericht blz. 1303 D.)

D. DUITSCHLAND. — Dr. Schacht en de buitenlandsche schulden. —
De minister van Economische Zaken, dr. Schacht, heeft op de internationale conferentie van agrarische wetenschappen te Bad Eilsen verklaard, dat hij voorstander is van uitstel van betaling van alle buitenlandsche schulden voor vele jaren, terwijl hij bovendien nog een verlaging van de schulden noodzakelijk achtte. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. 1235 A.; Dr. Schacht 1443 G.)

E. DUITSCHLAND. — Transferregeling met Nederland. —
In de maand Juni en in het begin van Juli zijn onderhandelingen gevoerd tusschen de Nederlandsche en de Duitsche regeeringen, betreffende de vorderingen van Nederlandsche schuldeischers, ter zake van rente van hun toebehoorende Duitsche effecten en andere schuldvorderingen, alsmede van andere opbrengsten van kapitalen, zooals huren en pachten.
De toen gehouden gedachtenwisseling is gevolgd door nader schriftelijk en mondeling overleg, hetwelk thans geleid heeft tot de totstandkoming eener in een protocol neergelegde regeling van de genoemde materie. Zij geldt voor alle genoemde kapitaalopbrengsten, vervallende tusschen 1 Juli 1934 en 30 Juni 1935, en zal van laatstgenoemden datum af van jaar tot jaar van kracht blijven, tenzij zij wordt opgezegd.

De regeling. — De thans tot stand gekomen regeling komt op het volgende neer:
A. Vorderingen uit obligaties (met uitzondering van de Dawes- en Young-leeningen): Voor zoover de rentevoet 4½% of minder

bedraagt, zal transfer voor het volle bedrag plaats hebben. Voor zoover de rentevoet meer dan 4½% bedraagt, zal 4½% als rente worden getransfereerd, terwijl het meerdere desgewenscht eveneens zal worden overgemaakt om op de hieronder nader omschreven wijze ten behoeve van obligatiehouders te worden aangewend voor een gedeeltelijke terugbetaling van de hoofdsom (de verplichtingen tot amortisatie ingevolge de leeningscontracten blijven hiernaast bestaan).
B. Vorderingen uit aandeelen: Voor zoover het dividend 4½% bedraagt of minder van het nominale bedrag van het aandeel, zal transfer voor het volle bedrag plaats hebben. Voor zoover het dividend meer dan 4½% van het nominale bedrag van het aandeel bedraagt, zal behalve 4½%, bovendien worden getransfereerd een bedrag, gelijk aan de helft van het verschil tusschen 4½% en het door den debiteur gedeclareerde netto-dividend. Ten aanzien van winstbewijzen en van dividendbewijzen behoorende bij niet op een nominaal bedrag luidende aandeelen, zal drie vierden van de opbrengst worden getransfereerd.
C. De opbrengsten uit huren en pachten zullen worden getransfereerd.
D. Andere vorderingen, uit hoofde van particuliere geldleeningen, hypotheken, enz.

4½%. — Voor zoover de rentevoet 4½% of minder bedraagt, zal transfer voor het volle bedrag plaats hebben!
Voor zoover de rentevoet meer dan 4½% bedraagt, zal 4½% als rente worden getransfereerd, terwijl het meerdere eveneens zal worden overgemaakt; indien de schuldeischer dit meerdere accepteert, zal de hoofdsom zijner vordering met een gelijk bedrag verminderd worden. (De verplichtingen tot aflossing ingevolge de leeningsvoorwaarden blijven hiernaast bestaan.)

Practische uitvoering. — Voor de practische uitvoering zijn de volgende regelen vastgesteld:

Obligaties. — Nederlandsche schuldeischers zullen hun coupons op of zoo spoedig mogelijk na den vervaldag kunnen inleveren bij een bankier of commissionair, lid van een der drie effectenorganisaties.
Voor zoover de rente 4½% per jaar of minder bedraagt, kunnen zij na nationaliseering, op de wijze zooals deze ook tot nu toe is geschied, de volle rente ontvangen.
Voor zoover de rente meer dan 4½% per jaar bedraagt, zullen zij de keuze hebben tusschen:
A. 4½% (dus 2¼% op een halfjaarscoupon) na de gebruikelijke nationaliseering, te ontvangen na afstand van het meerdere.
B. Behalve de 4½% rente (dus 2¼% op halfjaarscoupon), nog een bedrag als gedeeltelijke amortisatie der hoofdsom te ontvangen, in welk geval het geheele couponblad binnen drie maanden na den vervaldag van de in het tweede halfjaar van 1934 verschijnende coupon ingeleverd moet worden bij een lid van een der drie effectenorganisaties.
De Vereeniging voor den Effectenhandel neemt na de nationaliseering dit blad in bewaring en geeft een ontvangstbewijs af, voorzien van coupons en amortisatiebewijzen. Deze coupons zullen, zoolang de onderhavige regeling geldt, betaalbaar zijn met 4½% per jaar, de amortisatiebewijzen met een nader te bepalen bedrag, waarmee de hoofdsom verminderd wordt.
De betaling der coupons geschiedt halfjaarlijks. Wat de periode van 1 Juli 1934—30 Juni 1935 betreft, zal de betaling op de amortisatiebewijzen geschieden in dier voege, dat hetgeen over het tweede halfjaar van 1934 zal zijn te betalen, in de eerste helft van 1935 zal worden uitgekeerd, tegelijk met de over die eerste helft uit te betalen bedragen.
Blijft de regeling na 1 Januari 1935 van kracht, dan zal vervolgens elk halfjaar een uitkeering ter zake plaats hebben.
Dit amortisatiebedrag wordt als volgt vastgesteld:
Voor iedere leening wordt, voor zoover Nederlandsche schuldeischers hun couponbladen hebben ingeleverd, de rente, welke boven 4½% per jaar verschuldigd is, door de Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden overgemaakt aan de Vereeniging voor den Effectenhandel.
Uit het aldus voor iedere leening beschikbaar gekomen bedrag wordt, ten verzoeke van de Vereeniging voor den Effectenhandel, door den agent van het ministerie van Financiën te Amsterdam een zoodanig nominaal bedrag aan obligatiën gekocht als, de obligatiën à pari gerekend, de beschikbare som toelaat. Deze obligatiën worden ter beschikking gesteld van de Deutsche Golddiskontbank.
Daar de stukken door genoemden agent uit den aard der zaak beneden pari worden gekocht, blijft een bedrag — gelijk aan het verschil tusschen de beschikbare som en het voor aankoop bestede bedrag — ter beschikking, dat pondspondsgewijze wordt verdeeld onder de obligatiehouders, die hun couponbladen hebben ingeleverd, en dat op de amortisatiebewijzen wordt uitgekeerd, waardoor de hoofdsom der obligatiën automatisch met een gelijk bedrag wordt verminderd.
De eigenaar zal ten allen tijde zijn origineel couponblad kunnen terugontvangen tegen terugbetaling van hetgeen op de amortisatiebewijzen werd uitgekeerd, waardoor hij weer in het bezit geraakt van een obligatie, welker hoofdsom overeenkomt met de op het stuk aangegeven nominale waarde.

Aandeelen. — Nederlandsche schuldeischers zullen de opbrengst van dividendbewijzen na de nationaliseering kunnen verkrijgen door tusschenkomst van een lid van een der drie effectenorganisaties.
Meer uitvoerige bijzonderheden omtrent de realiseering van coupons en dividenden en betreffende de voor nationaliseering gestelde eischen zullen, zoodra de noodzakelijke uitvoeringsmaatregelen zullen zijn getroffen, ter beschikking gesteld worden.

Huren en Pachten. — Deze opbrengsten zullen den Nederlandschen schuldeischer via den Postcheque- en Girodienst worden vergoed.

Dawes en Young. — Ten aanzien van de betaling van coupons der Dawes- en Young-leeningen vervallende tusschen 1 Juli en 31 December 1934, kan dezer dagen een nadere mededeeling worden verwacht.

De voor de transfer van de rente e.d. volgens de tot stand gekomen overeenkomst noodige deviezen zullen in volle hoogte in Nederland ter beschikking worden gesteld uit het totaal der Zusatzexporten, welke Nederland in Duitschland zal bestellen. De Nederlandsche crediteuren doen afstand van een aanzienlijk deel hunner rente-eischen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Transfer 1452 B.; Clearing 1457 G.)

2 SEPTEMBER 1934

A. MARITIEME CONVENTIE, WASHINGTON. — Japan. —
Officieel wordt verklaard dat Japan er van heeft afgezien de onmiddellijke opzegging van het vlootverdrag van Washington te vragen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1069 A.)**

B. DUITSCHLAND. — Maxim Gorki's werken in Pruisen in beslag genomen. —
Op grond van de verordening van 4 Februari 1933 voor het land Pruisen is thans bepaald, dat alle door Maxim Gorki geschreven en in het Duitsch verschenen boeken in beslag genomen en aan de circulatie onttrokken zullen worden. (Angriff)
(Vorig bericht blz. 1257 F.)

C. OOSTENRIJK. — Nazi-Putsch. - Doodvonnissen. —
Het orgaan der Heimwehren „Der Heimatschützer" deelt mede, dat in verband met de incidenten van 25 Juli '34 tot dusver 10 oproerlingen zijn opgehangen, 21 veroordeeld tot levenslange kerkerstraf en 39 tot gevangenisstraffen van verschillenden duur. Wegens het in bezit hebben van ontploffingsmiddelen werden 2 personen geëxecuteerd. (Heimatschützer)
(Vorig bericht blz. 1445 C.)

D. NEDERLAND. — Nieuw werktijdenbesluit voor fabrieken. —
De minister van Sociale Zaken heeft bij den Hoogen Raad van Arbeid aanhangig gemaakt een voorontwerp van een nieuw werktijdenbesluit voor fabrieken en werkplaatsen. Aan een commissie uit den Hoogen Raad van Arbeid zal worden opgedragen omtrent dit voorontwerp prae-advies uit te brengen.
In zijn toelichting zegt de minister, dat de in de industrie steeds veranderende bedrijfsomstandigheden het noodig hebben gemaakt in het Werktijdenbesluit voor fabrieken en werkplaatsen 1923, waarin de verschillende afwijkingen van de Arbeidswet 1919 voorkomen, eenige wijzigingen aan te brengen. Het invoeren van een nieuwe werkwijze in een bestaande fabriek, het vestigen van een nieuwe industrie en de moeilijkheden ondervonden met bepaalde werktijdregelingen geven dikwijls aanleiding bij vergunning afwijking van de Arbeidswet toe te staan. Worden deze vergunningen menigvuldig en van blijvenden aard dan is het gewenscht de afwijkingen in het Werktijdenbesluit op te nemen. Dat is met de meeste der thans voorgestelde wijzigingen het geval.
Ook het rusttijden- en arbeidslijstenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen 1923 eischt herziening n.l. omdat bij de toepassing er van de behoefte bleek aan een eenvoudiger regeling dan die in 1923 werd getroffen. De overeenkomstige bepalingen voor winkels en verplegingsinrichtingen zijn inmiddels beter geredigeerd dan in dit oudere besluit en het is wenschelijk de gelijksoortige voorschriften zooveel mogelijk gelijkluidend te maken.
Voorts bleek het gewenscht deze beide besluiten met het zoogenaamde „Bazenbesluit" tot één werktijdenbesluit voor fabrieken of werkplaatsen te vereenigen, wederom naar analogie van het Werktijdenbesluit voor winkels en voor verplegingsinrichtingen, zoodat het niet meer noodig is drie besluiten te raadplegen voor de gezamenlijke arbeids- en rusttijdbepalingen voor fabrieken of werkplaatsen. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 852 H.)

A. DUITSCHLAND. — Employé's beneden de 25 jaar worden na 1 October ontslagen. —

Na den 1sten October '34 zullen employé's van particuliere en overheidsbedrijven, die jonger zijn dan 25 jaar, voor zoover mogelijk worden ontslagen en door oudere personen worden vervangen. Een uitzondering maken daarbij de gehuwden, de kostwinners en leerlingen, evenals leden van de strijdorganisaties der nationaal-socialistische partij. De jonge personen, die ontslagen worden, zullen of wel op het land, of in arbeidskampen worden ondergebracht.

(Berl. Tageblatt) **(Vor. ber. Werkversch. 1227 D.)**

B. GEESTELIJK LEVEN. — Wereldfederatie van Christen-Studenten. —

Uit allerlei landen zijn dezer dagen de delegaties van de Christen Studentenbeweging weder naar Zwitserland getrokken om daar te La Châtaigneraie bij Genève haar jaarlijksche conferentie te houden.

Een hoogtepunt van de conferentie was de komst van prof. Karl Barth. Zijn onderwerp was: „De Christen als getuige". Wat heeft de Heilige Schrift hiervan gezegd? Het getuigenis is een menschelijk woord, waaraan door God de kracht gegeven is om andere menschen de heerschappij, de genade en de gerechtigheid Gods in herinnering te brengen. Het begrip getuigenis is afkomstig uit het juridisch denken en geeft weer dat God een proces met den mensch voert. Dit woord getuigenis is niet uit zich zelf te verstaan, maar heeft een bepaalde dynamiek. Het ontvangt eerst van God de kracht om werkelijk getuigenis te zijn. De oorspronkelijke en eigenlijke getuige van God is niet de mensch maar God zelf. Tot zijn dienst geroepen zijn wij getuigen van zijn eigen getuigenis. „Maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes, die over u komen zal en gij zult Mijne getuigen zijn" (Hand. 1 : 8). In Johannes de Dooper hebben wij een representant van wat de Heilige Schrift onder getuige verstaat Hij was een mensch van God gezonden, hij was niet zelf het licht, maar hij getuigde van het licht. De mensch mag slechts assisteeren en deze genade te erkennen in een grondvoorwaarde voor werkelijk getuige zijn.

Men wordt getuige uit dankbaarheid voor het getuigenis dat God ons gaarne gegeven heeft in Jezus Christus. Deze dankbaarheid moet een concrete dankbaarheid zijn, die niet alleen bestaat voor God in den hemel maar ook voor de werkelijkheid hier op aarde.

Het is niet de vraag of men op een gegeven moment den Heiligen Geest heeft, maar of er dankbaarheid is voor hetgeen hij ons gegeven heeft en voor het feit, dat wij Zijn getuigen mogen zijn.

Een mensch is Gods getuige uit eerbied. Niet het „Ik heb u wat te zeggen" van de menschen is van belang. Als Christenen staan wij slechts met een boek in de hand waarop wij kunnen wijzen en dat we moeten trachten te verklaren. Met theologiseeren is men daarom nog geen getuige Gods!

Hoe blijft men getuige? Hierop antwoordt Barth: een mensch blijft getuige in de hoop dat God ons Zijn eigen getuigenis weder geven zal. Deze hoop wordt ons gegeven in het sacrament van het heilig Avondmaal.

De Christen als getuige is leerling van het bijbelsche getuigenis. Dit valt ons zwaar, want het is gemakkelijker meester te zijn. Daarom hebben wij niet alleen te vluchten voor eigen dwaasheid, doch eveneens voor eigen wijsheid (De Standaard)

3 SEPTEMBER 1934

C. SAARGEBIED. — Knox's brief aan den Volkenbondsraad. - Nieuwe klacht. —

De voorzitter der regeeringscommissie van het Saargebied, Knox, heeft den Volkenbondsraad een brief gezonden, waarin hij mededeelt, dat uit de bij het Duitsche Front in beslag genomen stukken blijkt, dat corruptie is voorgekomen onder de ambtenaren der Saarregeering, dat betrekkingen worden onderhouden met de autoriteiten van het Duitsche Rijk en dat ten minste 10.000, vermoedelijk echter 16.000 jongelieden uit het Saargebied in Duitsche arbeidskampen een speciale opleiding ontvangen voor den strijd in het Saargebied, waarvoor een crediet van 12 millioen mark beschikbaar is gesteld. Knox herhaalt derhalve dringend zijn verzoek om politie en gendarmen. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1434 D.)**

D. NEDERLAND. — Contingenteeringen: lint, band, veters, siergewassen, manufacturen, katoen. —

De Staatscourant van 30 Aug. '34 bevat een Kon. Besluit, houdende de contingenteering van den invoer van lint, band en veters, zonder rubber voor zoover niet van wol of halfwol, alsmede van elastiekband en koord-elastiek en wel voor een tijdvak van drie maanden, ingaande 1 Sept. 1934. Het percentage van den toegestanen invoer is bepaald op ten hoogste 30% van de waarde van den gemiddelden invoer over 3 maanden van het jaar 1930.

Voorts zijn verlengd: de contingenteering van den invoer van niet houtvormenden siergewassen, alsmede van Azalea Indica en Hortensia, met ingang van 1 September voor den tijd van een jaar. Het percentage van den toegestanen invoer is teruggebracht op ten hoogste 10% van het gewicht van den gemiddelden invoer in de jaren 1930 en 1931; de contingenteering van den invoer van manufacturen, stoffen en weefsels van geverfd, bedrukt en bontgeweven katoen met ingang van 1 Sept. 1934 voor den tijd van een jaar. Het percentage, waarvoor de invoer zal zijn toegestaan is bepaald op ten hoogste 10% van de waarde en 20% van het gewicht van den gemiddelden invoer in de jaren 1929, 1930 en 1931; de contingenteering van den invoer van manufacturen, stoffen en weefsels van gebleekt katoen en ongebleekt katoen met ingang van 1 Sept. voor den tijd van een jaar. Het percentage van den toegestanen invoer is bepaald op ten hoogste 10% van de waarde en 15% van het gewicht van den gemiddelden invoer in de jaren 1931 en 1932.

(Staatscourant)

(Vor. ber. 1456 G.; Sierplanten 982 C.; Manufact. 1141 F.; Katoen 602 C.)

E. P. D. VAN EYSDEN OVERLEDEN. —

Op 1 Sept. '34 is te 's-Gravenhage overleden de heer P. D. van Eysden, echtgenoot van mevr. Marie van Eysden—Vink. Hij zou 11 Nov. a.s. 70 jaar geworden zijn. De heer Van Eysden was gedurende 23 jaar directeur van het Rotterdamsch Tooneel en trad elf jaar geleden als zoodanig af. (N. Rott. Crt.)

(Vorig bericht Tooneel 1413 H.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Textielstaking. —

Op 2 Sept. '34 is de staking in de katoenindustrie en aanverwante industrieën begonnen. Op het laatste oogenblik is nog een conferentie gehouden tusschen de stakingsleiding en de werkgevers, doch na de lange conferentie verklaarde Gorman, de voorzitter van het stakingscomité, dat de onderhandelingen waren mislukt.

President Roosevelt laat zich nauwkeurig op de hoogte houden, doch er is nog niets over zijn plannen uitgelekt. Indien hij mocht besluiten iets te doen, zal dit niet zijn vóór 4 September, wanneer de staking goed merkbaar is. Men heeft groote vrees voor de communistische elementen, die, naar men vermoedt, de gelegenheid niet zullen laten voorbijgaan, om onrust te verwekken en de stakers aan te sporen tot gewelddaden.

De werkgevers verklaren, dat slechts ongeveer 15% van de werklieden zal staken, terwijl de leiders van de vakbonden meenen, dat de staking door de volle 100% van de arbeiders zal worden doorgevoerd. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

De staking in de textielindustrie, welke is begonnen, aldus meldt de correspondent van de „Daily Telegraph" te Washington, is een der grootste arbeidsconflicten, die ooit door de American Federation of Labor zijn uitgestreden. De hoofdleider der staking is Francis Gorman, een 40-jarige, te Bradford in Engeland geboren fabrieksarbeider, die op dertienjarigen leeftijd met zijn ouders naar Amerika emigreerde. Wordt het stakingsparool opgevolgd, dan wordt het werk door meer dan een millioen arbeiders in de katoen-, wol-, zijde- en kunstzijdeindustrie neergelegd en het fundament van het groote herstelprogramma van president Roosevelt ernstig bedreigd.

(Daily Telegraph)

De eischen der stakers. — De arbeidersleiders verklaren, dat zij besloten zijn vol te houden tot de strijd gewonnen is.

De eischen van de stakers zijn volgens Reuter de volgende:

1. Zesurige werkdag en een werkweek van vijf dagen bij gelijke betaling voor alle districten.
2. Geen vermindering van de huidige weekloonen.
3. Het einde van de achterstelling van de georganiseerde arbeiders door de werkgevers.
4. Het einde van het gebruik om het aantal getouwen, dat een arbeider moet bedienen, te vermeerderen, zonder het loon te verhoogen.
5. Erkenning van den bond als vertegenwoordiger van de arbeiders bij onderhandelingen.
6. Het instellen van een scheidsgerecht.
7. Een sterkere vertegenwoordiger van het federaal-bureau tot opheffing van de economische crisis in de arbeidsbureaux van diverse plaatsen. (Het Volk)

(Vor. ber. Stakingen 1397 F.; Katoenind. 1446 C.)

G. ROERMOND. — Mr. M. A. M. Waszink treedt af als burgemeester. —

Naar wij vernemen heeft de burgemeester van Roermond, de oud-minister mr. M. A. M. Waszink, aan H. M. de Koningin met ingang van 1 Januari 1935 om gezondheidsredenen ontslag gevraagd uit deze functie. (V. D.) **(Vor. ber. Roermond 1257 D.)**

H. NEDERLAND. — Marinedag. —

Op 3 Sept. '34 is te Scheveningen de door de Haagsche afdeeling van het Nat. Jongeren Verbond georganiseerde Marinedag gehouden.

Van de autoriteiten, die deze bijeenkomst bijwoonden,

noemen wij de generaals C. J. Snijders, oud-opperbevelhebber van land- en zeemacht, jhr. W. Röell, Z. Exc. v. Terwisga, v. Munnekrede, Weber, Seyffardt, Quanjer, Boerstra, de Goeyen, Luchsinger, Wagner, v. Andel, Backer, de Iongh en Havelaar, de vice-admiraals J. de Graaff, chef van den marinestaf, Hoog, Brutel de la Rivière en Surie, de schout-bijnachts Kruys, v. Rijn v. Alkemade en Vos, voorts verscheidene hoofdofficieren, de gezanten van Zuid-Afrika en China, jhr. mr. dr. v. Karnebeek, commissaris der Koningin in Zuid-Holland, baron v. Geen, oud-particulier secretaris van de Koningin, mr. W. C. Wendelaar, voorzitter van de Liberale Staatspartij en verscheidene vertegenwoordigers van vereenigingen en colleges. De autoriteiten werden langs een erewacht, die zich op het terras had opgesteld, in de zaal binnengeleid.
De bijeenkomst werd geopend met een begroetingsrede van den heer Th. M. Bautz, voorzitter der afdeeling. Tot besluit van den Marinedag had 's avonds voor de Scheveningsche haven een demonstratie van eenige oorlogsbodems plaats. (N. Rotterd. Crt.)

A. DE ABDIJ VAN EGMOND. — Tentoonstelling. —
Op 3 Sept. '34 is in de Trèveszaal van het departement van Waterstaat de in het gemeentemuseum aan den Korten Vijverberg te 's-Gravenhage ingerichte tentoonstelling De abdij van Egmond geopend, in tegenwoordigheid van vele autoriteiten. Onder de aanwezigen waren o.a. de minister van Waterstaat, ir. Kalff; de commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland, jhr. van Karnebeek; de directeur-generaal van Onderwijs; mgr. Taskin, president van het seminarium te Warmond; de burgemeester van Egmond-Binnen; de voorzitter der Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer, baron Krayenhoff; architect Kropholler; de heer J. Verheggen, vertegenwoordiger van de Sint Adelbertus-stichting.
Redevoeringen werden gehouden door prof. dr. A. W. Byvanck, Dom. J. Huyben O.S.B., minister Marchant, en jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck.
Prof. dr. A. W. Byvanck verklaarde in zijn openingsrede o.a., dat het belang, dat de abdij van Egmond heeft voor de oudste geschiedenis van Holland, algemeen bekend is. In dit gewest is de abdij gedurende de middeleeuwen het geestelijke en cultureele centrum geweest. Het is dus zeer begrijpelijk, dat al lang van vele zijden de wensch is geuit, dat de abdij zou herrijzen. Het comité dat, met den eerevoorzitter, jhr. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, zich ten doel stelt, gelden te verzamelen voor den bouw van een Benedictijnerklooster te Egmond, heeft ook het initiatief voor deze tentoonstelling genomen. Het denkbeeld hiertoe was gekomen van mgr. dr. van Gils. Ter tentoonstelling zal men de plannen van den architect Kropholler voor een nieuwe abdij kunnen bestudeeren. Maar overigens heeft het tentoonstellingscomité zijn belangstelling uitsluitend gericht op de abdij, die in de jaren 1572 en 1573 is te gronde gegaan. Het comité heeft zich ten doel gesteld, zooveel mogelijk voorwerpen te verzamelen, die op de oude abdij betrekking hebben, en de tentoonstelling zoo in te richten, dat de bezoekers een eenigszins sprekend beeld krijgen van de abdij, van haar geschiedenis en van haar beteekenis voor de oude historie van ons vaderland. (Redactie K. H. A.)

B. RHENEN. — Cunerakerk door brand beschadigd.
De beroemde Cunerakerk te Rhenen is op 3 Sept. '34 door brand beschadigd. Het dak der kerk is ingestort; de toren heeft groot gevaar geloopen, maar kon behouden blijven. De oorzaak van den brand is te zoeken in het onklaar worden van een benzineblaaslamp, die door een loodgieter bij een reparatie was gebruikt. (Het Vaderland)

C. SAARGEBIED. — Frankrijk's houding. —
De „Excelsior" bespreekt uitvoerig de gedachtenwisseling over de Saarkwestie in den Franschen ministerraad.
Het blad wijst erop dat Frankrijk zoowel zijn eigen recht, als het zelfbestemmingsrecht van de bevolking van het Saargebied wil handhaven. Als de vraagstukken, welke nog opgelost moeten worden, noemt het blad:

1e. Het recht van de Fransche staatsburgers en de veiligheid van hun persoon en eigendom.
2e. De toekomstige positie van de mijnen in het Saargebied.
3e. De toekomstige Fransch-Saarlandsche handelsbetrekkingen. (Dit is een gewichtig vraagstuk, als men bedenkt, dat het Saargebied de vierde afnemer is van den Franschen export.)
4e. Het vraagstuk van de 1200 tot 1500 millioen goudfrank, welke bij terugkeer van het Saargebied aan Duitschland, niet mogen worden omgewisseld in onconverteerbare papier-marken.

Het blad schrijft verder te hopen, dat het Fransche memorandum van den Volkenbondsraad de opmerkzaamheid van dit instituut op deze gewichtige kwesties zal vestigen, benevens op de toekomstige militaire voorschriften voor het Saargebied, dat van het hoogste strategische belang is.
Elke verwaarloozing in deze richting zou ernstige gevolgen kunnen hebben voor het handhaven van den vrede.
Bovendien heeft Frankrijk belang bij het politie-vraagstuk in het Saargebied.
Ook de kwestie van de minderheden en de garanties voor de minderheden moeten besproken worden. Anders zou het gevaar kunnen ontstaan, dat de andersdenkende bevolking naar de naburige gebieden vlucht en daar de ellende en werkloosheid vermeerdert. (Excelsior, Parijs)
(Vor. ber. Politieversterking 1461 C.)

4 SEPTEMBER 1934

D. LEGER DES HEILS. — Evangeline Booth tot generaal gekozen. —
De hooge raad van het Leger des Heils heeft Evangeline Booth, tot dusver commandante van het Leger in de Vereenigde Staten, tot generaal gekozen.

Generaal Evangeline Booth.

Evangeline Booth werd 1866 als vierde dochter van den stichter van het Leger des Heils, generaal Booth, in Engeland geboren. Reeds in haar kinderjaren leidde zij kindervergaderingen in de ouderlijke woning te Londen. Spoedig werd zij hoofdman van de groote Western Hall, die door het Heilsleger in een der beruchtste wijken van Londen was geopend. Met den titel van „veldcommissaris" reisde zij door geheel Engeland waar zij met groote energie den strijd met de tegenstanders van het Heilsleger opnam. In 1896 werd zij commissaris van het Leger voor Canada en Newfoundland. Acht jaar later werd zij tot commandante van het Leger des Heils in de Ver. Staten benoemd. Toen in 1928 de toenmalige generaal van het Heilsleger, Bramwell Booth, door ziekte genoodzaakt werd zijn post neer te leggen — Evangeline stemde voor de afzetting van haar broer als generaal — dook haar naam op als candidate voor den vrijgekomen post. Met den thans afgetreden generaal Higgins kwam zij in stemming, doch werd met 42 tegen 17 stemmen verslagen. Vrij onverwacht is zij ditmaal toch generaal geworden. Zij is thans 68 jaar oud.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 1291 C.)**

E. LUCHTBESCHERMINGSCELLEN. —
Behalve ondergrondsche schuilplaatsen worden tot bescherming tegen luchtaanvallen ook aanbevolen vrijstaande schuilplaatsen in den vorm van verplaatsbare cellen of gebouwtjes. Ze zijn voornamelijk bedoeld voor fabrieken, die moeilijk zoodanig kunnen worden ingericht, dat elke arbeider een veilige schuilplaats zou kunnen vinden.
Een dergelijke cel van Fransch maaksel, ontworpen door Marcille, bestaat uit een betonnen cylinder met puntdak. De cel heeft een totale hoogte van 2,40 M., een diameter van 1,80 M. en 0,17 M. dikke wanden. Een ovaalvormige deur sluit de ruimte van de buitenlucht af. In den wand zijn verschillende openingen gespaard voor licht, telefoon, doorkijk en luchtdrukmeter. De metalen mallen voor het gieten van dergelijke cellen kunnen geleend worden van den Franschen luchtbeschermingsbond. In Frankrijk moet reeds een groot aantal van dergelijke cellen, waarover maarschalk Pétain zijn goedkeuring uitsprak, zijn gebouwd. (La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Luchtbescherming 1238 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Optimistische rede van den Gouverneur-Generaal. —**
Ter gelegenheid van den verjaardag van H.M. de Koningin heeft Z. Exc. Gouv.-Gen. Jhr. de Jonge een rede gehouden waaraan wij het volgende ontleenen:
Ons economisch verweer is thans georganiseerd en wint geleidelijk in kracht en beteekenis, zoodat wij in toenemende mate paraat zijn om aan tegenslagen het hoofd te bieden.
Zoo is er geen reden voor ongerustheid in verband met de voedselschaarschte, welke door droogte en misgewas hier en daar optreedt. Maatregelen zijn en worden genomen om daarin te voorzien en de regeering zal niet tegen offers opzien, wanneer deze voor de bestrijding van dit euvel noodig zijn.
Wij weten dat voor het eerst, sinds ettelijke jaren, de landsinkomsten op dit oogenblik niet meer achteruitgaan; dat wij dientengevolge weer grond onder de voeten beginnen te voelen. Laat ons volkomen gerechtvaardigde voldoening hierover uitspreken en de moedgevende, aansporende en opwekkende werking daarvan niet verzwakken door al te zeer op te zien tegen hetgeen te doen valt. (Aneta)
(Vor. Rede blz. 632 A.)

B. **BELGIE. — Ir. Felix Frankowski overleden. —**
De ook in Nederland goed bekende waterbouwkundige ir. Felix Frankowski is, te Antwerpen, het slachtoffer geworden van een tramongeluk. Hij was op slag dood.
Felix Frankowski kende uitstekend het regime van de Zeeschelde en van de Antwerpsche haven. Het was onder zijn leiding dat de Royerssluis werd gebouwd en tot de versterking van de kademuren op den rechteroever van de Schelde en in de havens werd overgegaan. Hij was het ook die, bij het wegglijden van de Kattendijksluis, een ramp wist te voorkomen.
Ir. Frankowski was tevens een bruggenbouwer. De bruggen over het Mexikodok te Antwerpen en over de Nethe, te Duffel, op de groote baan Brussel-Antwerpen werden door hem ontworpen en verwezenlijkt.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

C. **NEDERLAND. — Onafh. Soc. Partij. - Royementen. —**
In een op 1 en 2 Sept. '34 te Amsterdam gehouden partijconferentie der Onafhankelijke Soc. Partij (O.S.P.) is na ampele discussie met 168 tegen 14 stemmen besloten tot royement van de reeds geschorste partijbestuurders J. de Kadt (secretaris), S. Tas en H. de Boer. (Het Volk) **(V. b. 1403 D.)**

D. **AMSTERDAM. — Zuigelingen-Statistiek over 1932.**
Voor de twaalfde maal verscheen een statistiek over de zuigelingen, die onder toezicht stonden van de Amsterdamsche Gemeentelijke Consultatiebureaux voor Zuigelingen. Thans betreft deze mededeeling de in 1932 geboren kinderen, waarvan dus de jongste op 31 Dec. '33 één jaar oud werd en toen uit de hoede der Zuigelingenzorg werd ontslagen.
Terwijl het geboortecijfer per 1000 inwoners opnieuw gedaald is (15.8 tegen 16.5 in 1931 en 18.2 in 1928) bezochten wederom meer kinderen de Consultatiebureaux, n.l. 7841 in totaal of 64.4% van het aantal te Amsterdam levend-geborenen. De populariteit van dezen tak van gezondheidszorg neemt nog steeds toe; tien jaar geleden, toen het aantal geboorten grooter was dan thans, werden slechts 4873 kinderen aan een C.B. gebracht, nu 3000 méér. In sommige stadskwartieren was het bezoekcijfer zelfs 80% of meer.
Hoezeer de moeders inzien, dat een geregelde contrôle nuttig is gedurende het geheele eerste levensjaar, kan daaruit blijken, dat het aantal kinderen, dat van vóór het voleindigen van de vijfde levensweek tot aan den leeftijd van vijftig weken of ouder onder toezicht bleef, thans is toegenomen tot ruim 44% (tegen nog geen 35% in 1929).
Ruim de helft van de C.B.-kinderen stond tot den eersten verjaardag onder contrôle, wat overeenstemt met het groote aantal moeders, dat daarna zich aanmeldt om ook voor de kleuters gebruik te blijven maken van een geregeld toezicht.
Wat de voeding betreft, blijkt, dat een grooter percentage (58%) borstvoeding genoot.
Het bezoekcijfer, dat over de heele linie stijgt, blijkt vooral toe te nemen voor de tweede en volgende kinderen in het gezin.
Enkele jaren geleden (1926) kwamen slechts 42% van deze kinderen aan een C.B., tegenover 56% der eerstelingen; thans waren deze percentages 61% voor de tweede en volgende kinderen (dus de helft meer) en 69% voor eerstgeborenen (een kwart meer). Dit is van belang in verband met het reeds zoo vaak geconstateerde feit, dat de zuigelingensterfte toeneemt met de grootte van het gezin.
Bij 2643 van de 3988 kinderen, die tot hun eersten verjaardag onder contrôle stonden, was geen spoor van Engelsche ziekte te vinden. Andere cijfers ondersteunen de waarde van de borstvoeding voor den zuigeling. Van de C.B.-kinderen met borstvoeding overleed slechts 0.7%; van die met gemengde voeding 1% en van die met kunstvoeding 4.2%, welke verschillen wel heel duidelijk den ongunstigen invloed der tegennatuurlijke voeding aantoonen. (Consultatiebureaux v. Zuigelingen)
(Vor. ber. Zuigelingen 1452 D.)

E. **ARNHEM. — Installatie Burgemeester H. P. J. Bloemers. —**
Op 3 Sept. '34 is Groningen's oud-burgemeester, de heer H. P. J. Bloemers, geïnstalleerd als hoofd der gemeente Arnhem. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Arnhem 900 D.)

F. **DUITSCHLAND. — Transferregeling met Nederland. - Zusatzexporten. —**
Naar aanleiding van een uit Berlijn geseinde aanvulling van de hier te lande van officieele zijde gedane mededeeling, betreffende de met Duitschland tot stand gekomen transfer-regeling, volgens welke aanvulling de voor de transfer van de rente binnen het kader der overeenkomst vereischte deviezen in vollen omvang ter beschikking worden gesteld uit het totaal der aanvullende leveringen (Zusatzexporten), welke Nederland in Duitschland zal bestellen, verneemt het Corr. Bureau van bevoegde zijde, dat zulks in het algemeen wel juist is, doch dat niet moet worden gemeend, dat Nederland hierbij verplichtingen op zich heeft genomen, welke de Nederlandsche volkshuishouding zouden kunnen schaden.
Met name moet niet de gedachte ontstaan, dat Nederland goederen zou moeten koopen, die het niet kan gebruiken. (Nieuwsblad v. h. Noorden) **(1459 E.)**

G. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Scherper scheiding tusschen nazi's en Joden. —**
Rudolf Hess, de plaatsvervanger van Adolf Hitler, heeft, naar de „Times" meldt, de volgende order voor de partij uitgevaardigd:
„Uit berichten blijkt dat partijgenooten niet de noodige reserve ten aanzien van de Joden in acht nemen. Afgezien van de positie en de bewegingsmogelijkheden, die aan in Duitschland wonende Joden zijn toegestaan, verbied ik allen partijgenooten:
Joden voor de rechtbanken tegenover partijgenooten te vertegenwoordigen;
ten gunste van Joden stappen te doen in regeerings- en andere kringen;
attesten van welken aard ook voor Joden te geven;
geld in ontvangst te nemen, dat Joden wenschen af te staan voor partij-doeleinden;
zich tusschen Joden op te houden in het openbaar of in openbare gelegenheden;
partij-insignes te dragen gedurende den tijd, dat men dienst doet als bediende in Joodsche concerns.
De partij moest zich geweldige opofferingen getroosten in den strijd tegen den Joodschen geest, die het Duitsche volk verwoestte en zij moet het als onwaardig beschouwen, dat partijgenooten zouden pleiten voor hen, die een onbeschrijfelijke ramp hebben gebracht over het Duitsche volk op het oogenblik, dat millioenen van onze volksgenooten nog in ellende leven. Vergrijpen tegen deze order zullen krachtens de partij-discipline worden gestraft". (Times)
(Vorig bericht blz. 1459 C.)

H. **OOSTENRIJK. — Binnen- en buitenlandsche politiek. - Rede van dr. Schuschnigg. —**
Ter gelegenheid van de „Landesgedenkfeier te Innsbruck 1809" heeft Oostenrijk's bondskanselier, dr. Schuschnigg een toespraak gehouden, waarin hij o.m. verklaarde:
Onze taak is, er voor te zorgen, dat geen voetbreed Duitsche bodem van dit land wordt prijsgegeven om dat wij verantwoordelijk zijn voor de toekomst. Men moet zich er eindelijk in schikken, dat wij Oostenrijkers het zelfbeschikkingsrecht opeischen.
In een tijd als deze, kunnen er te Oostenrijk geen partijen meer zijn.

Geheime wapendepôts welke men voor alle gevallen reserveert, mogen niet bestaan. Ten tweede, men moet openlijk verklaren dat wanneer men niets te maken wil hebben met de methode van terreur, dat men dan accoord gaat met het principe „Oostenrijk voor de Oostenrijkers". Wanneer ik nog een derde opmerking mag maken, dan zij het deze:
Hoezeer ons allen de pacificatie van het volk na aan het hart ligt, toch moeten wij er den nadruk op leggen dat wij niet willen nalaten om tot een verstandigen vrede in het volk te komen.
Even duidelijk is het ons ook, dat wij dezen vrede niet zullen kunnen bereiken zoolang de een of andere politieke partij van emigranten den doorslag geeft.
(Reichspost) **(Vor. ber. Schuschnigg 1443 H.; Binnen- en Buitenl. pol. 1136 E.)**

A. RUSLAND. — Chineesche Oosterspoorweg. —
De spanning in de verhouding tusschen Sovjet-Rusland en Japan wordt steeds grooter door de treinaanslagen. Naar aanleiding van den overval door Chineesche bandieten op den sneltrein Hsinking—Charbin — waarbij 21 reizigers gedood werden, en 25 gewond, terwijl 80 personen werden ontvoerd — wordt medegedeeld, dat op instigatie van den leider der Japansche militaire missie te Charbin, Ando, een onderzoek is ingesteld, dat door de Japansche politie en die van Mandsjoekwo met groote snelheid zal worden voortgezet, aangezien de resultaten van dit onderzoek van groote politieke draagwijdte zijn voor de verdere ontwikkeling der situatie aan den Chineeschen Oosterspoorweg. Van officieuze Mandsjoekwosche zijde wordt verklaard, dat zich op het oogenblik verscheiden personen in verzekerde bewaring bevinden, die rechtstreeks of indirect bij den aanslag betrokken moeten zijn. (Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. 1457 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Rijksbisschop Müller gedesavoueerd. —
Het Hooggerechtshof van Berlijn heeft het optreden van rijksbisschop Müller tegen zijn opponenten onwettig verklaard door zijn vonnis ten gunste van dr. Buchholtz, de predikant van het Tempelhofdistrict te Berlijn.
Dr. Buchholtz was door het consistorium van de Brandenburgsche kerkprovincie afgezet op grond van het decreet van bisschop Müller van 3 Februari 1934.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 1455 H.)**

C. NATRIUMLICHT, KWIKLICHT EN WIT LICHT.
In „De Ingenieur" schrijft dr. P. J. Bouma over de contrastrijkheid bij natriumlicht, kwiklicht en wit licht. Na een uitvoerige uiteenzetting komt hij ten slotte tot de samenvatting van eenige voor- en nadeelen van natriumlicht, kwiklicht en wit licht.
1. Gezichtsscherpte. Natriumlicht is bij gelijke helderheid veel beter dan wit licht, terwijl het kwiklicht het natriumlicht nog iets overtreft (ca. 6%).
2. Invloed van verblinding op gezichtsscherpte. Geen merkbaar verschil tusschen de diverse lichtsoorten.
3. Waarnemingssnelheid. Bij natriumlicht beter dan bij wit licht.
4. Contrastrijkheid. Bij gelijke reflectie coëff. voor natriumlicht aanmerkelijk beter dan voor wit licht en kwiklicht.
5. Contrastgevoeligheid. Bij gelijke subjectieve helderheid voor natriumlicht grooter dan voor wit licht en kwiklicht; bij gelijke helderheid vergeleken zijn de verschillen zeer gering.
6. Invloed van verblinding op contrastgevoeligheid. Bij natriumlicht aanmerkelijk geringer dan bij wit licht (zoowel bij gelijke helderheid als bij gelijke subjectieve helderheid vergeleken).
7. Reflectiecoëfficiënten. Voor jassen, costumes, enz. gemiddeld geen merkbare verschillen tusschen de diverse lichtsoorten.
8. Ongelijkmatigheid van de wegverlichting. Wordt de weg niet geheel gelijkmatig verlicht, dan zullen de helderheidsverschillen bij natriumlicht iets meer geprononceerd zijn dan bij wit licht en kwiklicht. Hoewel dit uit aesthetisch oogpunt misschien een nadeel genoemd mag worden, kan hierdoor het gevaar van niet opmerken van voorwerpen, die zeer weinig tegen den achtergrond afsteken, aanmerkelijk verminderd worden.
9. Kleurcontrasten. Bij natriumlicht ontbreekt elk kleurcontrast. Bij de op den weg gebruikelijke verlichtingsniveaux en de over het algemeen zeer weinig geprononceerde kleuren, die op den weg voorkomen, zijn echter ook voor wit licht en kwiklicht de kleurtegenstellingen van weinig belang.
10. Nuttig effect (lumen per watt). Hier is de volgorde: natrium, kwiklicht, wit licht.
11. Het opmerken van voorwerpen op den weg wordt in hoofdzaak bepaald door punt 4, 5, 6, 8. In dit opzicht is natriumlicht beter dan de beide andere lichtsoorten.
12. Het herkennen van den nauwkeurigen vorm der voorwerpen wordt in hoofdzaak bepaald door de punten 1, 2, 3, 4. In dit opzicht ontloopen natriumlicht en kwiklicht elkaar niet veel. Het witte licht is veel slechter. (De Ingenieur)
(Vor. ber. Natriumlamp 402 A.)

D. NEDERLAND. — Handel met Duitschland. —
De Duitsche goedereninvoer uit Nederland is in het eerste halfjaar van 1934 tegenover denzelfden tijd van 1933 met R.M. 15.8 millioen of met 14% tot R.M. 127.9 millioen gestegen. De Duitsche uitvoer van goederen naar Nederland is daarentegen opnieuw met R.M. 22.9 millioen of met 8% tot R.M. 255.3 millioen teruggeloopen, waarbij opgemerkt wordt, dat deze daling in haar vollen omvang eerst in het tweede kwartaal ontstaan is. In het eerste kwartaal 1934 was de uitvoer naar Nederland bij een totalen omvang van R.M. 136.1 millioen nog met R.M. 0.8 millioen grooter dan vorig jaar, in het tweede kwartaal daarentegen bij een teruggang tot R.M. 119.2 millioen met R.M. 23.7 millioen of 18% kleiner dan in denzelfden tijd van het vorige jaar.

Jaar	Invoer uit Nederland	Uitv. naar Nederland	Actiefsaldo voor Duitschl.
	(in millioenen Marken)		
1929	700.9	1355.2	654.3
1930	560.8	1205.8	645.0
1931	383.6	954.6	571.0
1932	273.1	632.8	359.7
1933	232.0	612.8	380.8
1e halfj. 1933 . . .	112.1	278.2	166.1
1e halfj. 1934 . . .	127.9	255.3	127.4
1e kwart. 1934 . . .	60.5	136.1	75.6
2e kwart. 1934 . . .	67.4	119.2	51.8

(Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 770 B.)**

5 SEPTEMBER 1934

E. JAPAN. — Expansie van den handel. —
Ondanks de invoer-quota, welke door verschillende landen, o.a. Nederlandsch-Indië, Britsch-Indië, Frankrijk en Italië aan Japansche goederen zijn opgelegd, vertoont de Japansche handel niet de minste teekenen van verzwakking.
De geweldige reclame over de geheele wereld heeft integendeel een enorm aantal orders opgeleverd, en heeft den Japanschen handelsman weer nieuwe afzetgebieden geopend.
De uitvoer in het eerste halfjaar van 1934 is daardoor in vergelijking met verleden jaar 20% toegenomen.
De toestand op de arbeidsmarkt in de eerste helft van dit jaar blijft de groote bedrijvigheid in de industrie weerspiegelen, welke begonnen is na het herstel van het embargo, op den gouduitvoer in Januari 1932.
De index van de tewerkstelling stijgt iedere maand, vooral voor de industrieën die verband houden met de fabricage van wapenen en munitie.
De toestand in den landbouw, de landbouwers maken 50% van de bevolking uit, wordt echter geleidelijk slechter.
De verarmde rijstverbouwers en telers van zijderupsen zenden delegaties naar de hoofdstad en doen een dringend beroep op de regeering Okada onmiddellijk maatregelen te treffen teneinde hun hard lot te verlichten. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. In- en exp. 1405 D.; Nwe markten 1053 A.; Landbouw 372 G.)

F. 'S-GRAVENHAGE. — Conversie-leeningen. —
Van de Rijkspostspaarbank leende de gemeente Den Haag in 1927 *f* 3 millioen, van het Alg. Burgerlijk Pensioenfonds in 1930 *f* 5 millioen. De eerste leening is thans nog *f* 2.475.000, de andere *f* 4.500.000 groot; van beide is de rente 4½%. De geldgevers hebben zich bereid verklaard tot verlaging van de rente met ingang van resp. 1 October en 1 September van dit jaar. B. en W. stellen den raad voor tot conversie te besluiten en de vaststelling van den koers en van de rente aan hen over te laten. De geldgevers zijn

bereid het door de gemeente verschuldigde disagio in de nieuwe leeningen op te nemen. Extra-aflossing binnen vijf jaar zal slechts tegen den koers van 101% mogen geschieden en de belastingen, die van aflossing of rente der leeningen mochten worden geheven, komen ten laste der gemeente.
Voorts stellen B. en W. den raad voor zes onderhandsche leeningen aan te gaan tegen door B. en W. vast te stellen koers en rentevoet, tot een totaal bedrag van *f* 1.650.000, verdeeld als volgt: *f* 500.000 van de Rott. Verzekeringssociëteiten, *f* 500.000 van de Nuts Spaarbank in Den Haag, *f* 250.000 van het Pensioenfonds der Ned. Ind. Spoorweg Maatschappij, *f* 200.000 van de verzekeringmaatschappij „Noord Brabant", *f* 100.000 van de Nutsspaarbank te Amersfoort, *f* 100.000 van het Beambtenfonds van de Staatsmijnen in Limburg. De looptijd van alle leeningen is 40 jaar. (Vaderland) **(V. b. 210 D.; Den Haag 1275 A.)**

A. SAARGEBIED. — Duitschland's tegenspraak op Knox's beschuldigingen. —
De Rijksleiding van den arbeidsdienst te Berlijn deelt in verband met de beweringen van den president van de regeeringscommissie voor het Saargebied in een brief aan den secretaris-generaal van den Volkenbond over den arbeidsdienst het volgende mede:
1o. De bewering dat de Saarduitsche arbeiders (arbeidersvrijwilligen) bij den Duitschen arbeidsdienst militair geoefend worden, is in strijd met de feiten. Een dergelijke opleiding heeft niet plaats gevonden, en vindt ook niet plaats, zooals de arbeidsdienst trouwens geenerlei militaire opleiding geeft.
2o. De bewering dat de Saarduitsche arbeiders buiten de gedemilitariseerde zone dienst doen, is onwaar. Juist is veeleer dat binnen de gedemilitariseerde zone 2.115 Saarduitsche arbeidsvrijwilligers hun standplaats hebben.
3o. De bijzondere opleiding voor den Saarstrijd bestaat hierin dat de jonge Saarduitschers bij den arbeidsdienst in het bijzonder tot bewuste Duitsche menschen worden opgevoed.
4o. Van het crediet van 12.900.000 mark voor het onderhoud van 10.000 jonge Saarduitschers weet de Duitsche arbeidsdienst niets af.
Zij draagt de kosten voor de Saarduitschers in zijn gelederen uit eigen middelen. Deze kosten zijn tot heden toe van geenerlei zijde vergoed.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1461 C.)**

B. DENEMARKEN. — Nat.-Socialistische partij verboden. —
De nationaal-socialistische partij in Denemarken, welke geleid wordt door den voormaligen ritmeester Lembcke, is door de Deensche regeering ontbonden. In het communiqué, dat met betrekking tot dit regeeringsbesluit is uitgegeven, wordt geen motiveering gegeven. De leider van de Deensche nationaal-socialisten had juist wegens beleediging van den minister-president een gevangenisstraf achter den rug. (Berlingske Tidende) **(V. b. Fascisme 769 B.)**

C. NEDERLAND. — Betalingsbalans van Nederland over 1933. —
In de wekelijksche mededeelingen van „De Nederl. Conjunctuur" publiceert het Centr. Bur. v. d. Stat. een voorloopig overzicht van eenige belangrijke posten van de Nederlandsche betalings- en schuldenbalans over 1933.
Het Centr. Bur. heeft ook nog gegevens ontvangen, omtrent verdiende goederenvrachten, verhuur van schepen aan buitenlanders, passagegelden van buitenlanders, enz., alsmede omtrent de daartegenover staande betalingen in het buitenland van een groot aantal zeereederijen, omvattende ruim 98% van de Nederlandsche Koopvaardijvloot.
Op den grondslag dier opgaven konden de netto-inkomsten van onze geheele nationale koopvaardijvloot, welke in de betalingsbalansen over 1930, 1931 en 1932 op resp. 155, 125 en 86 millioen gulden werden geschat, over het jaar 1933 op 65 millioen gulden worden berekend. Uiteraard geven deze cijfers geen aanwijzing omtrent de winsten der scheepvaartmaatschappijen.

SCHULDENBALANS.

Omschrijving.

	In mill. guldens per 31 Dec.	
Actief.	1932	1933
Vlottend tegoed in het buitenland *)		
a. In rek.-crt. met buitenl. correspondenten	190,2	117,8
b. Wissels, betaalb. in het buitenl.	120,2	44,2
c. Andere vorderingen	341,0	315,7
Passief.		
Schuld op korten termijn aan het buitenland: *)		
a. In rek.-crt. met buitenl. correspondenten	107,0	67,9
b. Verplicht. uit hoofde van wissels	12,6	12,3
c. Andere schulden	306,6	265,0

Specificatie naar landen.

	In mill. guldens per 31 Dec. '33
Actief.	
Vlottend tegoed (totaal a, b en c) *)	
Duitschland	167,5
Engeland	80,5
Frankrijk	67,6
Vereenigde Staten	30,2
Andere landen	131,9
Passief.	
Schuld op korten termijn (totaal a, b en c) *:	
Duitschland	61,1
Engeland	35,0
Frankrijk	40,9
Vereenigde Staten	35,4
Andere landen	172,9

*) Volgens opgaven van 24 banken in 1932 en 23 banken in 1933 (incl. Nederlandsche Bank).
(Centr. Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. blz. 192 E.)**

D. IS ER VERBAND TUSSCHEN TUBERCULOSE EN KANKER?
Rokitansky heeft reeds ± 1840 beweerd, dat beide ziekten elkaar uitsloten, of elkaar hoogstens afwisselden, indien een van beide haar kracht had verloren.
In de laatste jaren heeft de Amerikaansche statisticus Raymond Pearl opnieuw een zeker antogonisme tusschen beide ziekten aangenomen, terwijl Teutschhändler een remmenden invloed zag van de t.b.c. op de ontwikkeling van het sarcoom van Rous bij kippen (een gezwelvorm, overigens geheel verschillend van de andere „kankers"), maar niet omgekeerd van het sarcoom op de t.b.c.
Tegenover dit antagonisme staat nu echter het feit, dat b.v. op den bodem van lupus, kanker kan ontstaan.
Deze tegenstrijdigheid is waarschijnlijk hierdoor te verklaren, dat bij kanker niet alleen een plaatselijk, maar ook een constitutioneel proces in het spel is, welke beide door infectieziekten b.v. tuberculose of wondroos op verschillende wijze kunnen worden beinvloed.
Wij bevinden ons hier evenwel nog op het gebied der theorie en een direct verband tusschen tuberculose en kanker is nog door niets aangetoond. (Telegraaf)
(Vor. ber. Tuberculose 1169 F.; Kanker 1174 D.)

E. NEDERLAND. — Herdenking van de mobilisatie.
Op 2 Sept. '34 hield de kring „Rijnland" van den nationalen bond „Het Mobilisatiekruis" te Alphen a.d. Rijn een nationalen landdag, ter herdenking van de mobilisatie.
Oud-opperbevelhebber van land- en zeemacht, generaal C. J. Snijders, hield een rede.
Spr. wees er op, dat de mobilisatie-herdenking geen

feest ter verheerlijking van den oorlog wilde zijn, doch bedoeld was als een ernstige terugblik op donkere en moeilijke dagen in het verleden.
Geen Nederlandsche regeering zou uit vrijen wil ons land in een oorlog kunnen of willen wikkelen, aldus spr., omdat het dan zou handelen in volstrekten strijd met den algemeenen en ondubbelzinnigen volkswil.
Evenmin bestaat hier te lande een militaire kaste, die naar oorlog drijft. Gewapend verzet tegen onrecht, eener vredelievende natie aangedaan, die geen anderen wensch heeft dan in vrede te leven en ongemoeid te blijven te midden der conflicten van anderen, is ons recht, neen het is onze zedelijke plicht.
Daarom, Nederlanders, vaderlanders, laat ons volk weerbaar blijven en zijn landsverdediging deugdelijk en afdoend voorbereiden.
Wij mogen niet toelaten, dat in een toekomstigen oorlog onze grenzen en kusten weerloos zouden openliggen voor elken indringer, die ons gebied aan zijn oorlogsdoeleinden dienstbaar wenscht te maken.
Wij moeten, aldus generaal Snijders, eischen dat ons volk offers, groote offers voor de verzekering zijner veiligheid zoowel in Europa als in Ned.-Indië brenge. Dan alleen, zal Nederland een redelijke kans hebben om ook in een volgenden oorlog ongemoeid te blijven.
(Vaderland) **(Vorig bericht Mobilisatie 1430 D.; Gen. Snijders 1432 E.)**

A. VOLKENBOND. — Vergadering 20 Sept. '34. - Nederlandsche delegatie. —
De Nederl. delegatie naar de a.s. Volkenbondsvergadering welke op 20 Sept. '34 te Genève zal aanvangen, zal zijn samengesteld als volgt:
Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, Minister van Buitenlandsche Zaken; Mr. J. A S. Patijn, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rome; Mr. J. Limburgh, lid van den Raad van State; Mr. W. M. v. Lanschot, lid van de Eerste Kamer, vertegenwoordigers met dien verstande dat tijdens de aanwezigheid van Jhr. de Graeff te Genève Mr. v. Lanschot als plaatsvervangend vertegenwoordiger zal worden beschouwd.
Prof. Mr. J. P. A. François, administrateur chef van de afdeeling Volkenbondszaken van het Dep. van Buitenlandsche Zaken, buitengewoon hoogleeraar aan de Handels Hoogeschool te Rotterdam, plaatsvervangend vertegenwoordiger.
Mevr. C. A. Kluyver, referendaris aan het Dep. van Buitenlandsche Zaken, secretaris, tevens plaatvervangend vertegenwoordiger. (N. Rott. Courant)
Vor. ber. Ned. Del. 509 C.; Vergad. 909 F.)

B. HET ARISCHE DOGMA. —
Het Engelsche weekblad Nature, gewijd aan de behandeling van wetenschappelijke problemen, bevatte den 18den Augustus j.l. een uitvoerig artikel, dat zich bezig houdt met de Arische leer, zooals deze thans in het openbare leven van Duitschland op den voorgrond treedt.
Het is ongelukkig, maar waar — aldus het artikel — dat een theorie, die de feiten naar haar eigen verkiezing vermag te kneden, thans in Duitschland troef is. Aan allen, die bij het onderwijs in staat zouden kunnen zijn, kritiek uit te oefenen op het officieel geaccepteerde gezichtspunt van de radicale afkomst en het karakter van het Duitsche volk, is het verboden onderricht te geven of lezingen te houden over raskwesties op grond van de overweging, dat zij ongeschikt zijn, zich te bemoeien met een zaak van zoo groot praktisch belang.
Gelukkigerwijze — zoo vervolgt het artikel — gelden dergelijke beperkingen niet buiten Duitschland, en ofschoon de anthropoloog zich niet bezig houdt met politieke propaganda als zoodanig, dient hij er toch voor te waken, dat het bewijs voldoet aan eischen van wetenschappelijk onderzoek. De leer van het Arische ras, zooals zij thans in Duitschland opgeld doet, berust op voorstellingen en opvattingen en theorieën, die tot nu toe als onhoudbaar golden.
Het was voor Duitschland noodlottig, dat de eerste stap, die het ten behoeve van zijn nationale herleving door rasvernieuwing deed, een vorm kreeg, die het van de vrijzinnige opinie der geheele wereld vervreemdde. De ruwe vorm der nazi-theorie, die de Joden raciale minderwaardigheid toeschreef, bleek absurd, en leidde nagenoeg overal tot weerlegging. Afgezien nog van de onmogelijkheid om de cultuur van het moderne Duitschland uit te drukken in de raselementen van zijn bevolking, lag het reeds lang voor de hand, dat de erkende vooraanstaande plaats van Duitschland op het gebied van kunsten en wetenschappen in niet onaanzienlijke mate mede aan zijn volksgenooten van Joodsche afkomst en afstamming moet worden toegeschreven.
Het is voor een toeschouwer moeilijk, zich te verplaatsen in de geesteshouding, die zoo zeer tegen de logica der feiten kan ingaan om raciale minderwaardigheid aan den Jood toe te schrijven. Dit wekt den schijn van het ruwste rasvooroordeel.
Het is te betreuren — zoo eindigt het artikel — dat het internationale congres voor anthropologische en ethnologische wetenschappen geen mogelijkheid kon vinden om het onderzoek van rasproblemen op een breede basis te bevorderen. De techniek hiervan zou zeer moeilijk zijn, doch de waarheid zou in gezaghebbenden vorm voor allen ter beschikking staan...!
(Nature) **(Vor. ber. Rassenkunde 1198 D.; Ariërpar. Duitschland 1329 F.)**

C. BELGIE. — Ministerraad. - Minister Jaspar's reis naar Parijs. —
De ministerraad is op 4 September '34 bijeen geweest onder voorzitterschap van minister-president graaf de Broqueville.
In het officieele communiqué, dat na afloop van den ministerraad is gepubliceerd, wordt verklaard, dat de minister van Buitenlandsche Zaken, Jaspar, rapport heeft uitgebracht over zijn te Parijs met minister-president Doumergue en de ministers van Buitenlandsche Zaken en Handel, Barthou en Lamoureux, gevoerde besprekingen.
De Parijsche correspondent van de „Nation Belge" verneemt uit kringen van de Quai d'Orsay, dat de heer Jaspar er in geslaagd zou zijn de lichte ontstemming tusschen Brussel en Parijs, die gewekt was door de Senaatsrede van graaf De Broqueville over de Duitsche herbewapening, geheel te doen verdwijnen. De houding van Duitschland, aldus de correspondent, heeft naar het schijnt de oogen geopend van allen die in Engeland, in Italië en zelfs in België geneigd waren Duitschland nieuwe concessies te doen. Te dien aanzien is het Fransch-Belgische eenheidsfront volkomen hersteld. Dit kon te gemakkelijker geschieden, omdat de heer Jaspar — wat voor niemand een geheim was — de opvattingen van de heeren De Broqueville en Hymans omtrent de legalisatie van de Duitsche herbewapening niet deelde. (Nation Belge)
(Vorig bericht Regeering 1359 E.)

D. SURINAME. — Uniformverbod. —
De verordening, houdende een uniformverbod voor Suriname, is op 15 Augustus 1934 afgekondigd.
(Amigoe di Curaçao) **(Vorig bericht blz. 1123 F.)**

6 SEPTEMBER 1934

E. CONFERENTIE „MUZIEK EN RELIGIE." —
Het Genootschap „Muziek en Religie", dat door de tijdsomstandigheden zijn conferenties had moeten opgeven, heeft deze thans weer in eere hersteld door samenwerking van den Vrijzinnigen Christelijken Studenten Bond, de Nederl. Chr. Studenten Vereeniging en het Chr. Kunst-Verbond in Nederland. Als resultaat van de samenwerking kon 31 Aug. '34 in het Oolgaardthuis te Arnhem worden geopend, waar als hoofdonderwerp was gekozen: „Muziek en Religie".
Prof. Dr. de Zwaan, uit Leiden, opende de conferentie met een rede, waarin hij Muziek en Religie levensfeiten noemde, beide hebben eigen dingen, waarbij het verstand stil staat. In Kunst kennen wij de worsteling tusschen inspiratie en weerstand. In Religie kennen we de worsteling tusschen zondebesef en aanbidding. De kunst, met name de immaterieele kunst der muziek, doet een beroep op den mensch. Dat beroep op de ziel maakt de samenwerking van muziek en religie mogelijk, omdat God ons door de muziek zich doet aanspreken. Spr. noemt daarvan

verscheidene voorbeelden uit den Bijbel. Vervolgens wijzende op de eeuwen, waarin de Kerk als schutsvrouwe der muziek mag worden genoemd, moet spr. constateeren, dat thans met de kerk ten aanzien der muziek een wijdverbreid gevoel bestaat, dat toch niet geheel in orde is te noemen. Daaraan heeft evenzeer de cultuurontwikkeling bijgedragen; na de Aufklärung is de muziek in sommige kringen een vervangster geworden voor den kerkgang. Hierop voortbouwende zegt spr. dat muziek ook uiting kan geven van wat ver van religie afstaat, zelfs antichristelijk is.
Aldus genaderd zijnde tot het onderwerp der conferentie, zegt spr. dat hier niet de bedoeling is de conferentie te beperken tot muziek in dienst der religie, dat zou samenvallen met muziek in de kerk. Hoe belangrijk ook, zou dit tot een afzonderlijke conferentie moeten leiden, b.v. muziek voor de godsdienstoefening. In dit verband bezien we hoe in de protestantsche kerken alleen het kerkorgel is; in de Roomsch-Katholieke het koor en orgel; in de Grieksch-Katholieke geen orgel, daar heerscht alleen de zangstem. Tot onze eigen geschiedenis terugblikkende, zegt spr. heeft het weinig gescheeld, dat het orgel werd veroordeeld en alleen de stem in de kerk werd geoorloofd. De muziek, aldus prof. D. Zwaan, kan door en door religieus zijn, door den staat, waarin zij zich openbaart voor God. Ook in overgave is aanbidding en lof; maar daarentegen kan ze onreligieus zijn, als de componist zichzelf zoekt. Muziek en religie ontmoeten elkaar daar, waar God ons door muziek kan aangrijpen. In muziek en religie uit zich een behoefte van de menschelijke ziel, om God te loven.
Prof. dr. G van der Leeuw uit Groningen sprak over „Woord en Toon", Caspar Höweler over „De geschiedenis der liturgische muziek", Leo Ruygrok over „De religieuze waarde van de moderne muziek" (De Standaard)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Negeronderwijs. - Prof. dr. B. Schrieke. —**
De directeur van onderwijs en eeredienst in Ned.-Indië, prof. dr. B. Schrieke, die kort geleden met verlof in Europa is aangekomen, vertrekt de volgende week naar Amerika op uitnoodiging van de Julius Rosenwald-Stichting, om te adviseeren over het onderwijs voor de negers.
Deze stichting, ontstaan door een zeer groote gift van den Amerikaanschen millionair Rosenwald, houdt zich, in samenwerking met andere organisaties, waaronder de Y. M. C. A., bezig met verschillend sociaal werk. (N. Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 369 H.)**

B. **NEDERLAND. — Steunverleening aan behoeftige kunstenaars.**
De minister van Sociale Zaken heeft zich met een schrijven tot de gemeentebesturen gewend, waarin hij er op wijst, dat de huidige crisis ook vele kunstenaars treft. Zij ontvangen weinig opdrachten en kunnen hun producten veelal niet, of niet dan met groote moeite kwijt raken en dan dikwijls nog tegen abnormaal lage prijzen.
Het initiatief om de kunstenaars in deze tijden te helpen, heeft de sympathie der regeering opgewekt, die zich bereid verklaard heeft harerzijds dit streven geldelijk te steunen. Op de begrooting van het departement van Sociale Zaken voor 1934 is in verband daarmede een bedrag van *f* 70.000 uitgetrokken, met de bedoeling in samenwerking met de gemeenten, die de helft van genoemd bedrag aan het Rijk zouden terugbetalen, subsidie te geven op de bijdragen door kunstenaars te storten in fondsen, bestemd tot het verstrekken van steun aan werklooze kunstenaars, en rustende op den grondslag der verzekering. (Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(V. b. Kunst 1398 C.)**

C. **SURINAME. — Verhooging successierechten. —**
Afgekondigd is de verordening van 14 Mei 1934, waarbij de successierechten worden verhoogd. Uit deze verhooging wordt een meerdere bate verwacht van drie duizend gulden.
De verschillende tarieven worden met vijftig, sommige met honderd en meer procent verhoogd. Indien door het overlijden slechts het vruchtgebruik van goederen wordt verkregen, zal de verkrijger slechts de helft van het recht van overgang verschuldigd zijn.
De verordening is 14 Aug. in werking getreden.
(Amigoe di Curaçao)

D. **AMSTERDAM. — Onderwijs. - 41 scholen gesloten.**
Op 3 September '34 zijn, overeenkomstig het besluit van den gemeenteraad op last van Ged. Staten, 41 openbare lagere scholen gesloten. De leerlingen zijn naar andere scholen overgeplaatst. Naar wij vernemen is, zooveel als mogelijk was, rekening gehouden met de wenschen van de ouders van de kinderen, waartoe de afdeeling Onderwijs veel werk heeft moeten verrichten. (Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. A'dam Onderwijs 1399 D.; Nederl. 1437 G.)

E. **INTERNATIONAAL CONGRES VAN KLEINHANDELAREN IN LEVENSMIDDELEN. —**
Na van 1927 af jaarlijks gecongresseerd te hebben resp. in Berlijn, Douai, Essen, Parijs, Weenen en Rome, is het de hoofdstad des lands, die het zevende internationale congres der Intern. Vereeniging van Kleinhandelaren in Levensmiddelen binnen haar muren ontvangt. Op 4 Sept. '34 is te Amsterdam de opening van dit congres, dat gehouden werd tot en met 5 Sept. in de aula van het Koloniaal Instituut, geschied door den heer Godfried Crone, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Amsterdam. Hierna volgden begroetingsredevoeringen van den Bondsvoorzitter, van den heer Lauri (Zwitserland), van den Italiaanschen consul te Amsterdam, van dr. Ch. E. H. Boissevain, afgevaardigde van de Intern. K. v. K. te Parijs, en tenslotte van den heer J. Balder, voorzitter van den federatieven bond van winkelorganisaties in koloniale waren Febowiko, welke organisatie als gastvrouwe voor dit congres optreedt.
Het congres nam o.a. de volgende resolutie aan:
Het zevende intern. congres constateert éénstemmig, dat het particulier winkelbedrijf voor de welvaart der staten-landen en gemeenten onontbeerlijk is. Zij heeft daarom recht op wettelijke bescherming tegen benadeeling en te zwaren druk en voor behoud en bloei.
Het eischt daarom een billijke verdeeling der lasten, die de staat oplegt. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

F. **BELGIE. — Het snelste motorschip ter wereld. —**
Het de vorige maand op de lijn Ostende-Dover in dienst gestelde motorschip „Prins Boudewijn" is het snelste motorschip ter wereld.
Het is het eerste Dieselschip, dat een geregelde verbinding tusschen Engeland en het vasteland van Europa onderhoudt.
Het schip heeft twee Sulzer-tweetact Dieselmotoren van tezamen 1700 P.K. en bereikt hiermede een snelheid van 25,23 knoopen per uur.
(De Nieuwe Gazet) **(Vor. ber. Scheepvaart 1172 A.)**

G. **FRIESLAND. — Baron van Harinxma thoe Slooten 25 jaar Gouverneur. —**
Het was op 1 September 25 jaar geleden, dat mr. Pieter Albert Vincent baron van Harinxma thoe Slooten zijn vader, wijlen mr. Binnert Philip baron van Harinxma thoe Slooten als commissaris der Koningin in Friesland opvolgde.
De heer van Harinxma heeft in een zeer moeilijke tijd de Provinciale Staten van Friesland bestuurd. In deze periode vielen o.a. de oplossing van de zeer ingewikkelde kwesties van de afwatering en stichting van het provinciaal electriciteitsbedrijf, dat aanvankelijk veel zorgen baarde. De heer van Harinxma heeft overeenkomstig de bij zijn ambtsaanvaarding gesproken woorden „zooveel in mijn vermogen lag en de algemeene rijksbelangen zulks gedoogden, de belangen van Friesland voorgestaan en bevorderd".
(Leeuwarder Courant)

7 SEPTEMBER 1934

H. **NEDERLAND. — Nederl. Centrale voor Eieren en Pluimvee. - Centralisatie van Crisisdiensten. —**
Met ingang van 1 September heeft zich de centralisatie van de Crisisdiensten voor pluimvee, eieren en gedroogde garnalen voltrokken.
Op dien datum zijn de Stichting Eieren-Import Centrale, de Stichting voor Export van Eieren en Pluimvee, zoomede de Stichting Nederlandsche Garnalen-Centrale, alle gevestigd te Apeldoorn, in de Stichting Nederlandsche Pluimvee-Centrale te Apeldoorn opgenomen.
In verband hiermede zijn de statuten en reglementen van laatstgenoemde Centrale gewijzigd en aangevuld,

waarbij tevens de naam gewijzigd is in: Nederlandsche Centrale voor Eieren en Pluimvee.
Bij de eieren-monopolie-beschikking 1934 welke op 1 September 1934 in werking is getreden, is thans in plaats van de Eieren-Import Centrale, de Nederlandsche Centrale voor Eieren en Pluimvee aangewezen als monopoliehoudster voor den invoer van eenden- en kippeneieren in schaal en van niet meer in schaal aanwezige bestanddeelen van vogeleieren. (Vaderl.)

(Vor. ber. Eieren 1300 A.; Pluimvee 1416 K.; Crisis-Organisatie 1274 F.)

A. NEDERLAND. — Clearing Chili. —

Het clearingsinstituut is voornemens maandelijks een aantal cijfers nopens de ontwikkeling der clearing te publiceeren.
Hieronder volgen deze cijfers per 31 Augustus 1934. Zij hebben uitsluitend betrekking op nieuwe vorderingen (Rekening A).

Stortingen op rekening van het Nederlandsch Clearinginstituut	ƒ 270,061
Stortingen bij de Banco Central de Chile	„ 51,384
Uitbetalingen door het Nederlandsch Clearinginstituut	„ 7,279
Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	„ 113,170
In particuliere compensatie toegelaten . .	„ 47,191

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Chili 1335 A.; Clearing 1457 G.)

B. DUITSCHLAND. — Nat.-Socialistisch congres te Neurenberg. - Proclamatie van Adolf Hitler. —

De partijdag der nationaal-socialisten werd op 4 Sept. '34 te Neurenberg geopend en zal tot 10 September duren.
In de proclamatie van Adolf Hitler, die op dien eersten dag door gouwleider Wagner is voorgelezen, wordt het volgende gezegd:
In Duitschland zijn revoluties steeds zeldzaam geweest.
Het nerveuze tijdperk der 19e eeuw heeft bij ons definitief zijn einde gevonden.
In de eerstvolgende duizend jaren heeft in Duitschland geen revolutie meer plaats.
Ons regiem is op alle gebieden met den arbeid begonnen.
Op buitenlandsch politiek gebied hebben wij plechtig de beginselen afgekondigd, volgens welke de Duitsche natie zonder haat of wraakzucht tegen anderen, vrede en vriendschap zoekt, ook met degenen, die voor 15 jaar nog als vijanden tegenover ons stonden.
In de erkentenis der noodzakelijke gevolgen van een nieuwen oorlog in Europa, die slechts tot een communistischen chaos kan leiden, hebben wij alles gedaan wat kan leiden tot verbetering der betrekkingen met deze landen.
Ofschoon ons beroep zoo vaak zonder eenig antwoord bleef, wij weten nochtans, dat het niet de volken zijn, die oorlog wenschen, maar kleine klieken van internationale ophitsers, wier belang het is oorlog te doen ontstaan, aan de oorlogen wat te verdienen, maar nimmer in oorlogen te strijden.
Wij geven echter de hoop niet op, en evenmin zien wij af van onze rechten. De Duitsche natie kan niet worden afgemeten naar de woorden der internationale vrijbuiters en politicasters.
In deze overtuiging moesten wij ons terugtrekken uit instellingen, die niet bereid waren Duitschland als gelijkgerechtigde te erkennen. Dat het Duitsche volk daarmee instemde, heeft de volksstemming bewezen.
Op binnenlandsch politiek gebied was de zwaarste taak de reorganisatie van de partij en haar onder-organisaties, de zuivering van elementen, die niet waard waren haar naam te dragen. Deugden, die de leider van het volk verwacht, trouw, gehoorzaamheid, offervaardigheid, bescheidenheid, moeten nog meer van de leiders worden geëischt. Het volk zal ons echter niet euvel duiden, dat wij noodgedwongen uitbranden, wat uitgebrand moet worden. Naast het werk ter verbetering van den Staat, staat dat ter verbetering der partij.
De opbouw des Rijks tot een sterke eenheid heeft vorderingen gemaakt. Wij hebben de vroegere landen niet tot verachte provincies gemaakt, maar ze verpleegd en verzorgd. Een omvangrijk saneeringswerk is begonnen, de financieel voor den ondergang staande landen en gemeenten zijn in vele gevallen gered. Want wij willen geen in ellende gedompelde provincies, maar bloeiende gouwen van het Duitsche Rijk.
Toen wij aan de macht kwamen, onderging Duitschlands bedrijfsleven een naar allen schijn onafwendbaar verschrompelingsproces. Angst, wantrouwen en wanhoop zouden, dit kon met stelligheid worden voorspeld, tot een volkomen ineenstorting hebben geleid. De bewijzen van het succes onzer economische politiek en van het vertrouwen van het Duitsche volk zijn:
1. Er is een einde gekomen aan de vernietiging van den boerenstand door executies.
2. De maatregelen tot werkverschaffing hebben in groote lijnen een enorm succes gehad.
3. Het aantal werkloozen is gedaald met rond 4½ millioen.
4. De Duitsche mark is stabiel gebleven en dat ondanks de exportmoeilijkheden.
5. De inleggelden op de spaarbanken zijn enorm gestegen.
6. Het verkeer op de spoorwegen, in auto's en in de lucht is geweldig toegenomen.
7. De opbrengst der belastingen is ver boven de raming gekomen.
Er zijn nieuwe industrieën gesticht. Tegen de wereld-boycot is men begonnen met de „Ersatz" van grondstoffen. Dat alles wordt beheerscht door de eene gedachte: het nationaal-socialisme kent geen capitulatie!
Wij hebben alles gedaan om de confessies met den nieuwen staat te verzoenen. Wij zijn vastbesloten, haar zuiver organisatorische versnippering — voorzoover het de Evangelische belijdenis betreft — te doen opgaan in een groote Evangelische Rijkskerk. En evenzoo hebben wij ons best gedaan om met de tweede groote christelijke belijdenis tot een oprechte en eerlijke verhouding te komen.
Wie ondanks dit alles een opbouwend werk niet wil erkennen dien vragen wij: „Wat hebt gij zelf gedaan? Hoe lang zal dit nieuwe rijk bestaan? Hoe lang heeft de menschheid noodig gehad om tot haar huidigen staat te komen? Wat zullen wij in de eerstvolgende eeuw doen, wanneer u, criticasters, reeds thans alle grond tot critiek is ontnomen?
De taak van het volgende jaar zal zijn: het voortgaan met de inwendige ordening der partij en haar geledingen. Wij zullen een nieuwe campagne beginnen om de volksgenooten te winnen, die naar het bloed tot ons behooren en wellicht slechts door verblinding of onwetendheid nog niet den weg naar de beweging hebben gevonden. Wij zullen alles doen om het geloof en het vertrouwen van ons volk steeds hechter te maken. En wij zullen de volharding stimuleeren, die noodig is voor het succes.
Het nageslacht zal eens van ons zeggen: Nooit was de Duitsche natie sterker en nooit was haar toekomst meer verzekerd dan in den tijd, toen het oude heilsteeken der Germaansche volken, in Duitschland vernieuwd, het symbool van het Derde Rijk werd.
Leve het Duitsche volk, leve de nationaal-socialistische partij en ons rijk!

Wat Hitler denkt over de toekomst. — Adolf Hitler heeft in het Apollo Theater op de „Kulturtagung" der partij een rede gehouden, waaruit wij eenige punten aanstippen.
Onze revolutie ware nooit gelukt, wanneer zij niet gebaseerd was op een wereldbeschouwing. Maar daarom juist zal zij zich niet beperken tot de politieke, doch ook uitstrekken over het cultureele leven van het volk.
De door Joodsch internationalisme opgedrongen denkvormen hebben geleid tot verwarring op elk gebied. Het is beklemmend om te zien, hoe in deze eeuw de Jood ook in ons volk zich actief beweegt en alomtrent licht wil verspreiden, zonder iets anders te bereiken, dan een smakelooze illuminatie.
Wij moesten de groote stroomingen in het volk naspeuren en onderscheiden van vreemde elementen, die als een infectie van buitenaf toch het organisme van ons volk aanzienlijk konden beïnvloeden, zonder innerlijk ermede verbonden te zijn. Dit was niet gemakkelijk temeer omdat ook de schadelijkste idee diep kan doordringen.
In het vervolg van zijn rede ging de rijkskanselier dieper in op den verderfelijken invloed, dien wat bloed en ras betreft vreemde elementen zijns inziens hebben gehad op cultureel gebied. In een uitvoerig betoog gaf hij uiting aan zijn verachting voor kunstenaars, die teruggrijpen naar voorbeelden van de grafiek uit het steenen tijdperk en de kunst van negers.
Het belang van het ras voor de vorming van een stijl en in andere opzichten beheerscht ook den gedachtegang, die in de rede verder werd ontwikkeld op het gebied van aesthetiek.
De Führer sprak op spottenden toon over lieden, die meenden, dat met het nationaal-socialisme de tijd was gekomen om begrippen en voorstellingen uit den germaanschen voortijd weer ingang te doen vinden. Deze lieden hebben evenzeer ongelijk als zij, die met geweld nieuwe vormen willen forceeren, nu een ander tijdperk is aangebroken.
Het onbekwame gestotter van Futuristen, Kubisten enz. wordt „voor het volk ondraaglijk en uit een oogpunt van ras ongegrond" genoemd. „Het is de uitdrukking van een wereldbeschouwing, die toegeeft, dat de verwording van alle bestaande voorstellingen, volken en rassen, en de vermenging ervan haar hoogste doel is."
Een uitlating, die aan het einde van de rede de aandacht trekt is. „De bewering, dat Duitsch denken onchristelijk is wijzen wij af met een lach." (Berliner Tageblatt)

(V. b. Hitler 1458 A.; Nat.-Soc. Partij 1257 F.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Viering van het 400-jarig Missiejubileum. —

In verschillende plaatsen in Nederl.-Indië wordt het 400-jarig missiejubileum met plechtigheid gevierd. De Maasbode geeft uit de Koerier het verloop der herdenkingsplechtigheden te Semarang en Bandoeng. In laatstgenoemde plaats hield de heer Monod de Froideville de feestrede waarin hij de geschiedenis gaf van het missiewerk ni onze Oost.
We ontleenen aan zijn rede, waarin vele interessante bijzonderheden voorkomen, het volgende slot:
Ik zal u niet gaan verhalen onder welke moeilijke omstandigheden de nieuwe missie-opbloei in de 20ste eeuw voorbereid werd; hoe er bij voortduring gestreden werd om de belemmeringen tegen de werkelijke vrijheid van godsdienst, opgeworpen in artikel 123 van het R.R. en later in art. 177 I. S., te overwinnen. Het geslacht der hedendaagsche katholieken zag reeds

den stormenden opgang van het missiewerk van nu. En op een dag als vandaag is er reden, om onze dank uit te spreken voor datgene, wat God heeft weten uit te werken met behulp van de kleinmenschelijke krachten, die verloren schenen te gaan in de milloenenmassa der Indische bevolking. (Maasbode)

A. NEDERLAND. — Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond. - 31e Nationaal congres. —
Op 4 en 5 September '34 kwam de Kon. Ned. Middenstandsbond in algemeene vergadering te Amsterdam bijeen. Vóór het begin dezer bijeenkomst is het bestuur, vergezeld van eenige vooraanstaande middenstanders naar de begraafplaats Zorgvliet gegaan, om hulde te brengen aan wijlen den stichter van den bond, den heer Meeuwsen.
Na de openingsrede van den voorzitter, den heer Ed. G. Schürmann, kwam aan de orde het eenige onderwerp: „De Toekomstige Middenstandspolitiek" en wel voor de volgende vraagpunten:
1. Leidt de recente ontwikkeling van het bedrijfsleven tot de wenschelijkheid van ingrijpen in de bestaande machtsverhoudingen?
2. Zoo ja, van welken aard zouden de vereischte maatregelen moeten zijn en door welke instantie zouden zij getroffen moeten worden?
3. Zoo neen, kunnen er dan zonder principieele koerswijziging bepaalde middelen worden toegepast ter beteugeling van uitwassen?
4. a) Is het stellen van eischen, waaraan de zelfstandige kleinondernemer moet voldoen, alvorens zich als zoodanig te kunnen vestigen wenschelijk en een doeltreffend middel tot ordening der bedrijfsverhoudingen?
b) Welke beteekenis moet in dit verband worden toegekend aan een eventueel vestigingsverbod (spertijd) voor alle of bepaalde takken van middenstandsbedrijf gedurende zekeren tijd?
5. Heeft de overheid een taak met betrekking tot eventueele regeling der bedrijfsverhoudingen? Zoo ja op welke wijze dient zij de taak te vervullen? Welke zijn de grenzen van eigen wetgevende bevoegdheid van eventueele bedrijfsorganen?
6. Bestaat er aanleiding tot het nemen van maatregelen tot bescherming van het middenstandsbedrijf tegen de sociale en economische gevolgen van de ontwikkeling van grootwinkelbedrijf, verbruikscoöperatie en andere concurreerende bedrijfsvormen?
Over deze vraagpunten zijn een zestal inleidende beschouwingen geleverd, namelijk door prof. dr. J. G. Ch. Volmer (algemeen economisch gedeelte), prof. mr. C. W. de Vries (Staatsrechtelijk gedeelte), prof. dr. J. A. Veraart (voorstander van publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie), dr. E. J. Tobi (in het bijzonder voor de vraagpunten 4 en 6), den heer L. de Groot (practisch en organisatorisch gedeelte, in het bijzonder met betrekking tot het ambachtsbedrijf) en den heer F. L. van der Leeuw (practisch en organisatorisch gedeelte).
Prof. dr. J. G. Ch. Volmer zag geen doeltreffend middel tot beperking van het te veel aan bedrijven, al is een te veel ongewenscht en een logische verdeeling noodig in de binnenstad als in de buitenwijken.
De vrees voor het grootbedrijf leek prof. Volmer overdreven. Voor belasting-differentiatie is reden. Voor groote bedrijven, op de drukste punten gelegen zaken, met hun zeer talrijk personeel, is concentratie van den verkoop op enkele uren gewenscht; hun bracht winkelsluiting geen nadeel, maar voordeel, niet het minst in verband met de arbeidswetgeving.
(Persbericht Kon. Ned. Middenstandsbond)
(Vor. ber. 1195 C.; 30e Congres 897 E.)

B. SCHAKEN. — Tournooi te Leningrad. —
De eindstand van het te Leningrad gespeelde schaaktournooi luidt:
1. Botwinnik, 7½ pnt.; 2. en 3. Rjoemin en Romanowsky, 7 pnt.; 4. Rabinowitsj, 6½ pnt.; 5. Kan, 6 pnt.; 6. Euwe, 5½ pnt.; Joedowitsj en Kmoch, 5 pnt.; Alatorzeff en Lissitzin, 4½ pnt.; Loewenfisch, 4 pnt.; Tsjechower, 3½ pnt. **(Vorig bericht blz. 1411 E.)**

C. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Secretaris. —
Jhr. dr. Beelaerts van Blokland is tot secretaris der Nederlandsche Spoorwegen benoemd.
(Vor. ber. Spoorwegen 1450 D.)

D. DUITSCHLAND. — De Leipziger Najaars-Messe.
De herfstbeurs te Leipzig heeft dit jaar geen groote aandacht getrokken. Het aantal buitenlandsche exposanten is met een derde afgenomen en zaken met het buitenland werden er zoo goed als niet gedaan. Duitsche exportfirma's verklaarden dat zij door de hooge productiekosten geen koopers konden vinden. Van het meeste belang waren de nieuwe kunstwolstoffen. Het zijn mengsels van kunstzijde met wol, linnen of katoen, welke onder den naam van vista, wostra, of wollstra op de markt worden gebracht.
(Vorig bericht blz. 1204 D.)

8 SEPTEMBER 1934

E. SAARGEBIED. — Het plebisciet. - Fransch memorandum. —
Het Fransche ministerie van Buitenlandsche Zaken publiceert de aide-mémoire, gericht tot de commissie van drie en alle leden van den Volkenbondsraad, nopens de verschillende problemen, gesteld door het plebisciet in het Saargebied, waarvan het ten spoedigste een onderzoek en de oplossing wenscht, ten einde te vermijden dat de tijdsruimte tusschen de volksstemming en het nieuwe regiem wordt verlengd.
Uitgaande van de drie door het verdrag van Versailles gestelde hypothesen, spreekt de Fransche regeering, die in geval van een vereeniging met Frankrijk bereid is aan alle inwoners van het gebied, zonder onderscheid van taal, ras of godsdienst, dezelfde rechten te verzekeren als aan de Fransche staatsburgers, den wensch uit dat een overeenkomstige bepaling zal worden opgenomen in de door den Raad te nemen beslissingen. In geval van een status quo zou Frankrijk het wettig achten, dat de bevolking van het Saargebied werd geroepen mede te werken aan het toekomstig regiem, en het zou accoord gaan met de bepaling, dat rekening werd gehouden met de reeds door het Saargebied geuite wenschen, strekkende tot het openhouden der mogelijkheid eener wijziging van het statuut, ten einde eventueel met de lessen der practijk rekening te kunnen houden. Het is de taak van den Volkenbond de geschikte maatregelen te onderzoeken, ten einde de handhaving der verkregen rechten te verzekeren.
Ten slotte zou Frankrijk bereid zijn een groot gedeelte der mijnen op billijke voorwaarden af te staan aan het Saargebied zelf.
Voor het geval van een vereeniging met Duitschland spreekt Frankrijk den wensch uit, dat de waarde der mijnen zal worden vergoed. Het is van oordeel dat het Fransche geld, dat in het Saargebied circuleert, zou kunnen dienen voor de regeling der buitenlandsche schulden, en het acht het van belang, dat het totale bedrag daarvan wordt vastgesteld.
Ten slotte is Frankrijk bereid alle andere voorstellen der commissie van drie te bestudeeren in den traditioneelen geest van internationale samenwerking.
(V. b. Volksstemming 1456 H.; Fr. houding 1462 C.)

F. NEDERLAND. - De Hanze in het bisdom Haarlem.
In Huize „De Liefde" te Amsterdam is op 4 Sept. '34 de Centrale Raadsvergadering gehouden van de Hanze in het bisdom Haarlem. De scheidende Bondsvoorzitter de heer C. J. Struycken, hield de openingsrede, waaraan wij het volgende ontleenen:
1934 is tot nu toe een jaar van groote activiteit en propaganda geweest. In dit verband wees spr. op het congres in Den Haag, naar aanleiding van het O.S.B.-program en op den Katholiekendag te 's-Hertogenbosch.
Minder aangenaam is het voor spr. nogmaals te moeten herinneren aan de misère met de Winkelsluitingswet. Minister Verschuur trad om gezondheidsredenen af. De wijziging in de Winkelsluitingswet, die neerkwam o.m. op wat meer verkoopgelegenheid op Zondag voor slechts enkele branches, die zeer bijzonder door de crisis werden geteisterd, bleef liggen. Minister Colijn wenschte deze wijziging om principieele redenen niet uit te voeren. Zoo moest worden gewacht op den nieuwen minister, mr. van Steenberghe, die tot eerste taak kreeg een einde te maken aan deze misère en de winkelsluitingswet, in alweer gewijzigden vorm, in het staatsblad te brengen.
Het is bemoedigend, zegt spr., dat ondanks de donkerte dezer tijden er toch nieuw leven en actie ritselt in onze middenstandsbeweging.
De Almitento, de Alg. Middenstands-Tentoonstelling, te Amsterdam, is daarvoor wel een zeer duidelijk bewijs. Dat is een daad van moed en durf.
Een ander verblijdend feit is, in aansluiting aan onze enquête, de ministerieele circulaire betreffende nevenwerkzaamheid door ambtenaren.
De nieuwe directeur van „De Hanze", de heer J. Bakker, hield een korte inleiding over de propaganda actie in het komende winterseizoen en de „bestuurdersdagen" die op 18 en 25 October te Bergen en Noordwijkerhout worden gehouden.
De heer Struycken werd bij acclamatie tot erevoorzitter van den Centralen Raad gekozen.

G. DUITSCHLAND. — Tabak. - „Ueberwachungsstelle". - Sumatra-inschrijving. —
De Duitsche rijksminister van Economische Zaken heeft besloten tot de oprichting van een „Ueber-

wachungsstelle" voor tabak, met zetel te Bremen. Zij staat onder leiding van den heer Bernhard, senator voor economische zaken te Bremen, adres: Stintbrücke no. 5, te Bremen.
Zoolang deze Ueberwachungsstelle nog niet met haar werkzaamheden is begonnen, is de inkoop van buitenlandsche tabak en buitenlandsche tabaksproducten verboden, indien uit deze transactie verplichtingen voortvloeien waaraan slechts met gebruik van deviezen kan worden voldaan.
Dit invoerverbod geldt niet voor den transitohandel. Het geldt ook niet voor tabak uit het Oosten afkomstig uit landen, met welke de Rijksbank verrekeningsovereenkomsten heeft gesloten, welke betalingen in een derde geldsoort uitsluiten. Daar de fabricage van cigaretten vrijwel uitsluitend plaats vindt uit tabak welke wordt ingevoerd uit landen waarmede dergelijke overeenkomsten bestaan, wordt dus de invoer van ruwe tabak voor de cigarettenindustrie niet getroffen door dit verbod, hetwelk overigens slechts van korten duur zal zijn, daar het als overgangsmaatregel gedacht is.
Sumatra-inschrijving. — Besloten is de Sumatratabaksinschrijving, welke op 14 Sept. gehouden zou worden, uit te stellen tot 5 October.
Tot het uitstel van de eerste Sumatra-inschrijving is besloten naar aanleiding van den door Duitschland afgekondigden voorloopigen maatregel, dat tabak na 25 Aug. gekocht, voorloopig niet meer in Duitschland mag ingevoerd worden. (Keesings Fin. Archief)

(Vor. ber. Nederl. Tabak 1249 B.)

A. GEESTELIJK LEVEN. — Generale Synode Chr. Gereformeerde Kerk. —

De Generale Synode der Chr. Geref. Kerk, welke in het kerkgebouw aan de Thorbeckegracht—Assiesplein te Zwolle werd gehouden, werd op 5 Sept. '34 geopend. Wij ontleenen aan de drie zittingen o.a. het volgende:
Na het openingswoord door ds. L. de Bruyne namens de roepende gemeente Zwolle, werd door hem met enkele woorden van waardeering ds. J. v. d. Vegt, van Vlaardingen, herdacht, die gedurende bijna 25 jaren het scribaat of sub-scribaat verzorgde en thans wegens ernstige ongesteldheid genoodzaakt was zijn emeritaat aan te vragen.
Hierna werd het Moderamen als volgt gekozen:
1e Voorzitter, ds. A. H. Hilbers, van Groningen; 2e Voorz., ds. R. E. Sluiter, van 's-Gravendeel; 1e Scriba, ds. J. Hovius, van Nieuwe Pekela; 2e Scriba, ds. J. L. de Vries, van Deventer.
Het schrijven van de Deputaten der Generale Synode der Geref. Kerken in Nederland met bijlage „het publiek getuigenis aan alle belijders der Gereformeerde religie in Nederland, niet behoorende tot de Geref. Kerken" houdende het verzoek tot een samenspreking over hetgeen verdeelt en scheidt om zoo mogelijk te komen tot vereeniging, werd ter voorbereiding gesteld in handen van een commissie, bestaande uit de heeren ds. L. H. van der Meiden, ds. J. Jongeleen, ds. W. Kramer, oud. G. J. O. Vermeer (Noordeloos) en oud. G. Rijksen (Zeist) met praeadviseur prof. J. J. van der Schuit.
Aan de orde kwam vervolgens het verslag van de Deputaten voor de Buitenlandsche Zending, bij monde van den secretaris ds. J. Hovius, van Nieuwe Pekela.
Hieruit bleek o.m., dat door de gezegende uitbreiding van het werk in Indië Deputaten en zendende kerken (Hilversum en Hoogeveen) genoodzaakt waren twee belangrijke zaken in studie te nemen en wel het formeeren van classes op het zendingsterrein en het instellen van den hulpdienst der medische zending.
(De Standaard)

(Vor. ber. Geref. Kerken 1237 E.)

9 SEPTEMBER 1934

B. DUITSCHLAND. — Transferregeling met Nederland. - Drie circulaires. —

In verband met de thans voorloopig gecontinueerde tijdelijke maatregelen inzake het betalingsverkeer met Duitschland zijn in overleg met de betrokken departementen door het Nederlandsch Clearinginstituut een drietal circulaires openbaar gemaakt, waarvan de verkorte inhoud hieronder volgt:

CIRCULAIRE A. ALGEMEENE VERKLARING.

Krachtens voorloopige machtiging van den minister van Econ. Zaken kan het Nederlandsch Clearinginstituut in bijzondere gevallen ontbieders machtigen de bij iederen invoer over te leggen verklaring, dat het verschuldigde door hem aan de Nederlandsche Bank zal worden afgedragen, te vervangen door een algemeene verklaring.
Deze machtiging kan slechts worden verleend aan ontbieders, die dagelijks of althans geregeld een zeer groot aantal zendingen uit Duitschland ontvangen en voor wie de overlegging der bestaande verklaringen ernstige bezwaren oplevert.
In of bij iedere aangifte ten invoer moet van de verleende machtiging melding worden gemaakt.
Het Clearinginstituut behoudt zich het recht voor van dengene, aan wien de machtiging wordt verleend, bankgarantie te eischen, alsmede aan de machtiging andere voorwaarden te verbinden.

CIRCULAIRE B. CONSIGNATIEZENDINGEN, TUSSCHENKOMST VAN AGENTEN, VERTEGENWOORDIGERS, FILIALEN ENZ. VAN BUITENLANDSCHE LEVERANCIERS.

I. Consignatiezendingen en zendingen, welke bij den invoer nog niet aan afnemers zijn verkocht.
In dit geval moet de vertegenwoordiger, aan wien de goederen worden gezonden, de verklaring van afdraging aan de Nederlandsche Bank overleggen, aan welke verklaring hij op de in de circulaire aangegeven wijze toevoegt, dat het een zending van deze soort betreft, dat hij van iederen verkoop onder opgave van den afnemer aan het Clearinginstituut mededeeling zal doen en den afnemer c.q. zal verzoeken de verbintenis tot afdraging aan de Nederlandsche Bank van hem over te nemen.
Moet de afnemer den buitenlandschen leverancier direct betalen, dan doet de vertegenwoordiger goed zich de overneming van den stortingsplicht schriftelijk door den afnemer te doen bevestigen.
Er zij op gewezen, dat de uitdrukkelijke overneming slechts te allen overvloede wordt aanbevolen. Zoowel de vertegenwoordigers als de afnemers zijn reeds krachtens de wet verplicht zorg te dragen, dat de schuld, ontstaan in verband met den invoer uit Duitschland, op geen andere wijze dan door middel van storting bij de Nederlandsche Bank vereffend wordt. Wie willens en wetens een handeling verricht, waardoor een dergelijke schuld op andere wijze wordt vereffend of tenietgedaan, stelt zich aan strafvervolging bloot.
Moet betaling geschieden aan een vertegenwoordiger, dan wordt deze verzocht zich bereid te verklaren tot een regeling, welke in de circulaire is uiteengezet.
Krachtens deze regeling geeft de vertegenwoordiger bij de betaling aan den afnemer een onderteekende verklaring af, inhoudende, dat het ontvangen bedrag overeenkomstig met het Nederlandsch Clearinginstituut getroffen regeling aan de Nederlandsche Bank zal worden afgedragen.
Jegens vaste afnemers kan met een algemeene verklaring van overeenkomstigen inhoud worden volstaan.
Den afnemers wordt geraden bij betaling aan vertegenwoordigers overlegging van bedoelde verklaring te vorderen.
II. Zendingen, welke bij den invoer reeds aan de afnemers zijn verkocht.
De door den vertegenwoordiger aan de verklaring tot afdraging aan de Nederlandsche Bank toe te voegen zinsneden moeten in dit geval eenigszins worden gewijzigd.
Voor het overige geldt het onder I. vermelde.
III. Rechtstreeksche zendingen van den leverancier aan de afnemers.
In dit geval is de afnemer de ontbieder en rust de verplichting tot overlegging van de voorgeschreven bescheiden bij den invoer dus op hem. Is bedongen, dat betaling zal geschieden aan een vertegenwoordiger, die met het Clearinginstituut onder I bedoelde regeling heeft getroffen, dan voegt de afnemer aan de verklaring, genoemd onder 2o. van het eenig artikel van het Kon. Besluit van 5 Juli 1933 No. 70, het volgende toe:
„Hij/zij wijst er echter op, dat de betaling van deze zending zal geschieden door tusschenkomst van ..... te ..... overeenkomstig door dezen met het Nederlandsch Clearinginstituut getroffen regeling, en dat hij/zij deze(n) zal verzoeken bovenstaande verbintenis tot afdraging aan de Nederlandsche Bank te zijner tijd van hem/haar over te nemen."
De vertegenwoordiger draagt zorg, dat de afnemer tijdig in het bezit is van het voor het Clearinginstituut bestemde formulier (Formulier 2B Betaling aan Vertegenwoordigers), dat de afnemer op den dag van betaling aan den vertegenwoordiger ingevuld en onderteekend aan het Instituut inzendt.
Hem wordt voorts aangeraden, ter voorkoming van de bovenaangeduide mogelijke strafrechtelijke consequenties bij de betaling van den vertegenwoordiger de verklaring te verlangen, welke hierboven reeds onder I wordt vermeld.

CIRCULAIRE C. INCASSO DOOR BANKEN.

Het Clearinginstituut heeft in overleg met de besturen van de Bankiersvereenigingen en van den Provincialen Bond het volgende bepaald:
Bankiers en bank- en kassiersinstellingen, die zich onder de tijdelijke maatregelen inzake het betalingsverkeer met Duitschland met de incasseering van vorderingen wegens invoer uit Duitschland wenschen te blijven belasten worden verzocht zich bereid te verklaren tot een regeling, welke in de circulaire is uiteengezet.
Krachtens deze regeling geeft de bank bij het incasso een door haar onderteekende verklaring af, inhoudende, dat het geïnde bedrag overeenkomstig een met het Clearinginstituut getroffen regeling aan de Nederlandsche Bank zal worden afgedragen.
Tevens hecht de bank aan het betalingsstuk een exemplaar van het voor het Clearinginstituut bestemde formulier „Formulier 3 (Incasso door Banken)", hetwelk de betrokkene denzelfden dag ingevuld en onderteekend aan het Clearinginstituut moet toezenden.
Den betrokkenen wordt geraden hierbedoeld incassopapier slechts te betalen, wanneer aan het bovenstaande is voldaan.
Herhaald zij, dat allen, die bedragen schuldig zijn in verband met op of na 15 Augustus j.l. plaats gehad hebbenden invoer uit Duitschland, krachtens de Wet verplicht zijn de vereffening op geen andere wijze dan via de Nederlandsche Bank te doen geschieden.
Zoowel bij het voldoen van ter incasso aangeboden papier als bij het geven van betalingsopdrachten zijn mitsdien de belanghebbenden verplicht de bank ook ongevraagd in te lichten omtrent het karakter der vordering. Wie willens en wetens een handeling verricht, waardoor een dergelijke schuld op andere

wijze wordt vereffend of tenietgedaan, stelt zich aan strafvervolging bloot.
Exemplaren van de circulaire B. en C. en van de daarin genoemde formulieren zijn uitsluitend voor vertegenwoordigers en voor banken bij het Clearinginstituut verkrijgbaar. Alle gegevens die voor het publiek van belang zijn, zijn in dit bericht opgenomen.
Ten aanzien van rembourszendingen zal weldra een afzonderlijke circulaire verschijnen.

(Vorig bericht blz. 1463 F.)

A. NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Luit.-kol. H. C. G. baron Van Lawick. —
Tot gouverneur van de Koninklijke Militaire Academie te Breda is benoemd luitenant-kolonel H. C. G. baron Van Lawick, commandant van het Regiment Wielrijders. (Het Vaderland)
(V. b. Leger, Vloot, Luchtm. 1452 G.; K. M. A. 827 F.)

B. BELGIE. — Handelsonderhandelingen met Duitschland. - Overeenstemming bereikt. —
Bij de sinds geruimen tijd tusschen vertegenwoordigers van de Duitsche en Belgische regeeringen gevoerde economische onderhandelingen is thans een overeenstemming bereikt. Op 6 Sept. '34 zijn in het departement van Buitenlandsche Zaken een zesde aanvullende overeenkomst betreffende het Duitsch-Belgische handelsaccoord van 4 April 1925 en een overeenkomst betreffende de betalingen in het goederenverkeer (clearing) onderteekend.
De aanvullende overeenkomst bevat een reeks regelingen betreffende douane- en contingenteering in verband met het Duitsche douane-tarief. Artikel 6 van het accoord van 1925 dat betrekking heeft op de invoer-verboden, wordt gewijzigd en de opzeggingstermijn van dit accoord wordt verlaagd van 6 tot 2 maanden. Verder worden voorzieningen getroffen voor het instellen van regeeringscommissies, die in het onmiddellijke zakelijke verkeer de problemen die in verband staan met de uitvoering van de bestaande economische overeenkomsten, behandelen zullen. De overeenkomst zal vanaf 20 September voorloopig van toepassing worden.
De clearingsovereenkomst, die 10 September van kracht wordt, regelt de betaling van het goederenverkeer tusschen Duitschland en de Belgisch-Luxemburgsche economische unie via clearingsrekeningen, die de Rijksbank en de Belgische Nationale Bank zullen openen. De overeenkomst gaat uit van de veronderstelling, dat Duitschland uit de activiteit van zijn handelsbalans een deviezenoverschot behoudt. Dit overschot staat voortdurend ter vrije beschikking van de Rijksbank nadat een deel daarvan voor doeleinden van transfer van renten der Rijksleeningen (Dawes en Youngleening) en van particuliere leeningen benevens voor gedeeltelijke transfer met betrekking tot de Marken-overeenkomst afgetrokken is.
Verder zien de crediteuren van de particuliere leeningen voor zoover deze op grond van de overeenkomst in aanmerking komen af van een belangrijk gedeelte hunner rente-aanspraken.
De overeenkomst heeft betrekking eveneens op Belgisch Congo en de Belgische Mandaatsgebieden.
Het deviezenoverschot ten gunste van Duitschland is in het betalingsverkeer met deze gebieden eveneens veilig gesteld.
Tenslotte is nog een voorloopige regeling tot stand gekomen, betreffende den invoer van Duitsche steenkool in België tot eind 1937. (De Nieuwe Gazet)

C. VEREENIGDE STATEN. — Textielstaking. - Bemiddelingscommissie. —
De door president Roosevelt ingestelde commissie ter bemiddeling in het textielconflict, bestaat uit den gouverneur John Winantof uit New Hampshire, Marion Smith uit Atlanta in Georgia en Raymond Ingersoll uit Brooklyn te New York. In de omschrijving van de taak der commissie wordt gezegd, dat deze een onderzoek moet instellen naar het algemeen karakter en den omvang van de klachten der arbeiders in de textiel- en aanverwante industrieën, verder een onderzoek moet instellen naar de problemen, waarvoor de werkgevers in genoemde industrieën zich geplaatst zien en vervolgens moet trachten deze beide met elkander in overeenstemming te brengen. De commissie kan optreden als een lichaam voor vrijwillige arbitrage, dan wel een persoon of instantie voor deze vrijwillige arbitrage uitkiezen. Via den minister van Arbeid moet de commissie niet later dan 1 October a.s. rapport uitbrengen over haar werkzaamheden.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1461 F.)**

D. DUITSCHLAND. — Nat.-Socialistisch congres te Neurenberg. - Dr. Göbbels over propaganda. —
Op het partijcongres der N.S.D.A.P. heeft rijksminister dr. Göbbels op 6 Sept. '34 het woord gevoerd over „Propaganda en voorlichting als voorwaarde voor practisch werk op talrijke gebieden". De minister zeide o.a.:
„Zooals wij in den wereldoorlog economisch en militair onvoldoende voorbereid waren, zoo waren wij het ook propagandistisch. In de geheele wereld begint men in te zien, dat een moderne staat, of hij autoritair of democratisch wordt geregeerd, zonder propaganda op den duur niet opgewassen is tegen de onderaardsch werkende krachten van anarchie en chaos.
De politieke propaganda als principe is een actief en revolutionnair element. Zij wendt zich naar zin en doel tot de groote massa. Propaganda moet strijdbaar zijn. Zij is niet een zaak der bureaucratie ,maar een aangelegenheid van productieve fantasie. De nationaal-socialistische beweging heeft in den tijd der oppositie het bewijs geleverd, dat critiek zeer wel opbouwend kan zijn.
Geheel anders is het met de volksvoorlichting gesteld. Zij is in den grond defensief en evolutionnair. Zij is gematigder en tracht te doceeren. Zij wordt dus ook vaker door het regime dan door de oppositie gebruikt.
De propaganda hebben wij verheven tot een waarlijk scheppende kunst. Zij was en blijft ons sterkste wapen. Iedere propaganda heeft een tendentie. Een goede propaganda behoeft niet te liegen, ja, zij mag niet liegen. Het is een dwaling, dat het volk de waarheid niet zou kunnen verdragen.
Zonder te overdrijven kan men zeggen, dat Duitschland op het oogenblik op het gebied der propaganda de geheele wereld ten voorbeeld is. Wij hebben het in de kunst der massabeheersching tot een hoogte gebracht, waarbij vergeleken de soortgelijke pogingen in andere landen een waarlijk stumperachtigen indruk maken. Men zie eens buiten de grenzen en glimlache over de pogingen van parlementarisch-democratische partijen, die alle hierop neerkomen: Hoe zeg ik het mijn kind? De angst voor het volk is het grootste kenmerk der liberale staatsopvatting. De jacht naar de populariteit voert daarbij meestal tot niets anders dan het verzwijgen van de waarheid. Men heeft niet meer den moed, iets uit te spreken, dat onpopulair is, laat staan het te doen. Het gevolg daarvan is, dat de groote Europeesche problemen wegzinken in vruchtelooze debatten. Staatslieden moeten den moed hebben, op zekere oogenblikken ook onpopulaire dingen te doen.
De propaganda is een functie van den modernen staat. Uit de diepte van het volk is zij opgestegen, en tot de diepten van het volk moet zij steeds weer afdalen om daar haar wortels te zoeken en haar kracht te vinden." (Vaz Dias)
(Vor. ber. Congres 1468 B.; Dr. Göbbels 1391 K.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Landdag der Vrije Katholieke Kerk te Huizen. —
Voor den derden landdag der Vrije Katholieke Kerk, die op 4 Sept. '34 te Huizen werd gehouden, bestond groote belangstelling.
Mgr. Bonjer celebreerde 's morgens een pontificale mis. Des middags werden verschillende bijeenkomsten gehouden o.a. van het Maria-Gilde, terwijl in een vergadering met de besturen de Raad van Nederlandsche gemeenten gevormd werd voor het leggen van een nauw verband tusschen de gemeenten onderling, waarbij er tevens naar gestreefd zal worden om in de Vrije Katholieke Kerk het Nederlandsche volkskarakter meer naar voren te brengen o.a. door het zingen van oud-Nederlandsche hymnen en het bevorderen van Nederlandsche kunst. 's Avonds celebreerde bisschop Bonjer het lof. (Alg. Handelsblad) **(476 C.)**

F. NEDERLAND. — Granen. - Verlaging van toeslag op rogge en gerst. —
De regeering heeft het volgende communiqué verzonden:
Nu de prijzen zich op een eenigszins hooger peil blijven bewegen heeft de minister van Economische Zaken den toeslag verlaagd en wel den toeslag bij denaturatie van rogge van *f* 3.50 op *f* 3.— en den toeslag voor de verbouwde gerst van *f* 3.50 op *f* 2.50.
In verband met de verlaging van de denaturatie-vergoeding voor rogge moet ook de monopoliewinst op ongedenatureerde rogge verminderd worden van *f* 5.— op *f* 4.50. (De Tel.) **(V. b. Crisis restitutie 1414 B.)**

G. NEDERLAND. — Tienjarig bestaan der Jongeren Vredes Actie. —
In het Bondshuis van den Nederlandschen Protestanten Bond te Soesterberg heeft dezer dagen de jaarlijksche zomerconferentie der Jongeren Vredes Actie plaats gehad. Hieraan ging vooraf een herdenking van het tienjarig bestaan der organisatie, waarbij mr. H. Willemse uit Voorburg, een der oprichters der J. V. A., een rede heeft uitgesproken. Spr. memoreerde hoe een simpele herdenkingsbijeenkomst van een duizendtal jongeren in 1924 heeft geleid tot de samenvoeging van de besten uit de Nederlandsche jeugdbeweging in de J. V. A., welke destijds was de vormgeving van wat er onder de jongeren leefde aan

internationale, pacifistische en democratische gezindheid. Thans beleven we alles wat tegengesteld is aan deze begrippen. Toch zeide spr. te gelooven aan het uiteindelijk resultaat van een instelling als de Volkenbond, welke Henderson terecht noemt een plechtanker voor internationalisme, pacifisme en democratie.
De voorzitter, de heer H. van Wijk uit Heemstede, zeide, dat nu velen hun beginsel ontrouw worden, de anti-militaristische organisaties een zelfstandige houding moeten aannemen en dat de J. V. A. iets bijdraagt tot hun zelfbewustheid en een begin vormt van eenheid tusschen de verschillende groepeeringen.
Op de zomerconferentie sprak ir. P. Schut uit Amersfoort over: „De oorlogsdreiging in Azië en Nederland's rol".
Drs. J. H. Ruttink uit Apeldoorn besprak het onderwerp: „De dreigende luchtoorlog en de luchtbescherming".
Tenslotte sprak ds. H. J. Mispelblom Beyer over: „Wat kunnen de anti-militaristen van Nederland doen?" (Vaz Dias)

A. NEDERLAND. — Veertigjarig bestaan Bakkersgezellenbond. —
Het gemeentebestuur van Amsterdam heeft op 3 Sept. '34 de Bond van arbeiders(sters) in het bakkers-, chocolade- en suikerbewerkingsbedrijf, welke veertig jaar bestaat en de deelnemers aan het congres van de Internationale Union van organisaties in de levensmiddelenbedrijven in de Militiezaal ontvangen.
Aanwezig waren de waarnemend burgemeester mr. G. C. J. D. Kropman, wethouder Jacs. Rustige, de waarnemend gemeentesecretaris mr. H. A. van Beusekom, de directeur van het Marktwezen dr. A. van der Laan, de referendaris der afd. Levensmiddelen mr. J. Reitsma en eenige raadsleden.
Mr. Kropman heeft een begroetingsrede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het was veertig jaar geleden de tijd, dat de in de practijk omgezette theorie van de vrijheid van het bedrijf, onvrijheid van de arbeiders meebracht. Het was de tijd, dat het ontwaken van het sociale geweten, onderscheidene staatscommissies deed ontstaan tot onderzoek naar den toestand der werklieden. Zulk een staatscommissie in 1890 bracht o.m. aan het licht, dat werktijden van 15 à 17 uur per etmaal tegen lage loonen, geen zeldzaamheid waren, dat nachtarbeid regel was, dat de elkaar afwisselende gezellen veelal in elkanders bed in de werkplaats moesten slapen, en de arbeider zijn kinderen alleen des Zondags kon zien. Bandeloosheid, drinkgewoonten en demoralisatie waren het gevolg. In dien donkeren tijd echter, toen ook op andere gebieden het bewustzijn ontwaakte, dat het waarachtige menschzijn medeverantwoording voor het lot van den arbeider beteekent, in dien tijd is de bond geboren. Moeilijke jaren van groei, moeilijke jaren van strijd zijn verstreken. Maar thans kan men zeker met voldoening terugzien op den afgeloopen weg.
Mede door zijn werkzaamheid zijn de sociale omstandigheden in het bedrijf verbeterd en is het mede daardoor mogelijk geworden, dat tal van misstanden verdwenen en dat het geestelijk en cultureel peil van den arbeider werd verhoogd. En daarbij had men den steun van de internationale organisatie, die thans alhier haar congres belegt. Het is zeer zeker in dezen tijd, nu de grensmuren tusschen de landen hooger en hooger worden opgetrokken, een goede gedachte om de banden met bedrijfsgenooten in andere landen te versterken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bakkers 561 G.)

B. JAPAN. — Vlootbasis op de Koerillen. —
Volgens berichten in de bladen is het Japansche ministerie van Marine voornemens een basis in te richten voor de luchtstrijdkrachten op de Koerillen in het Noorden van de Stille Oceaan.
De Japansche plannen, voor welker uitvoering reeds 6 millioen yen zijn uitgetrokken, staan in verband met de inrichting van één of meer vliegtuigsteunpunten op de aan de Vereenigde Staten behoorende Aleoeten.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 1170 C.)**

C. EUROPEESCH MINDERHEDENCONGRES. —
Het Europeesch Minderhedencongres, dat dezer dagen te Bern bijeen kwam, heeft zijn werkzaamheden geëindigd. Het Poolsche voorstel aan de a.s. Volkenbondsvergadering, dat ten doel heeft een conventie te sluiten waarbij alle staten de verplichting tot bescherming hunner minderheden op zich zullen nemen, was het voornaamste punt der besprekingen. Het congres heeft zich na lange discussies uitgesproken ten gunste van het Poolsche voorstel, er echter op wijzend, dat de conventie tot de Europeesche mogendheden beperkt zou blijven, en dat aan de door den Volkenbond reeds afgekondigde rechten der minderheden niet geraakt mag worden. Het gevaar bestaat n.l., dat alles wat tot nu toe voor de ontwikkeling der minderhedenbescherming verkregen is, door het eventueel verwerpen van het Poolsche voorstel zal komen te vervallen.
De aanwezigheid van een vertegenwoordiger van de Oekraine-minderheden in Sovjet-Rusland maakte de discussie over de mogelijkheid van Rusland's toetreding tot den Volkenbond vrij heftig. Het congres heeft met betrekking tot Rusland's toetreding een zeer algemeen gehouden resolutie aangenomen, waarin het verzoekt, dat de staten bij toetreding tot den Volkenbond verplicht zullen zijn waarborgen te geven voor de bescherming der minderheden. De secretaris van het congres, Amende, heeft tenslotte, zooals ieder jaar, de minderhedenprocedure van den Volkenbond scherp gecritiseerd, waarbij hij o.m. de leden van den Volkenbond verweet dat zij bij de toetreding van Sovjet-Rusland geen rekening meer wenschten te houden met de door den Volkenbond geproclameerden moreelen grondslag. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Senaatscommissie van onderzoek inzake wapenfabricage. —
De sub-commissie van den Senaat heeft op 4 Sept. '34 een begin gemaakt met haar onderzoek naar de Amerikaansche wapenindustrie.
Als eersten zijn verhoord de president en twee directeuren van de Electric Boat Company, de eenige Amerikaansche particuliere maatschappij, welke duikbooten bouwt. Zij erkenden met de Engelsche firma Vickers Armstrong & Cy. te Londen een groot contract te hebben gesloten. Hun patenten zullen o.m. worden gebruikt voor den bouw van Japansche duikbooten. Voorts verklaarden zij, dat zij Sir Basil Zaharoff bijna een millioen dollars aan commissie hadden uitbetaald voor orders der Spaansche regeering.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

E. PURMEREND. — 450 jaar marktrechten. —
Op 6 Sept. '34 was het de eerste dag van een reeks feestelijkheden ter herdenking van het 450-jarig bestaan van de markt te Purmerend. Op de bijeenkomst, gehouden in de ridderzaal van het hernieuwde slot „Purmerstein" en op dezen historischen grond heette burgemeester Cramwinckel allen en in het bijzonder den minister van Financiën, mr. P. J. Oud, welkom ter herdenking van het feit dat 450 jaar geleden plaats vond, het uitreiken van privilegies door Jan van Egmont tot instelling van de week- en jaarmarkt. (De Tijd)

F. NEDERLAND. - Nationale postzegeltentoonstelling.
Dezer dagen is te Amsterdam de nationale postzegeltentoonstelling ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de Ned. Vereeniging van postzegelverzamelaars geopend in aanwezigheid van veel belangstellenden. Onder hen bevonden zich de minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde, en de directeur-generaal van P.T.T., ir. A. Damme. De P.H.O.H.I. heeft het verloop der plechtigheid uitgezonden naar Indië, waar de vereeniging vele leden telt.
De voorzitter, de heer L. van Essen, bracht in een welkomstwoord den minister dank voor diens bereidwilligheid om het eere-voorzitterschap van het uitvoerend comité te aanvaarden. Deze tentoonstelling zal aantoonen, dat het verzamelen van postzegels niet alleen een liefhebberij van de jeugd is, doch zich tot een wetenschap ontwikkeld heeft.
Minister De Wilde verkreeg daarna het woord.
Hij verklaarde de uitnoodiging om als eere-voorzitter van het eere-comité op te treden gaarne te hebben aanvaard, omdat door den overgang van het staatsbedrijf van P.T.T. naar het departement van Binnenlandsche Zaken ook een betrekking ontstaan is tusschen dit departement en de philatelie. Hij wenschte de vereeniging geluk met haar gouden jubileum, hetwelk hij des te merkwaardiger noemde, aangezien de postzegel zelf nog maar 80 jaar bestaat.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 67 G.)**

10 SEPTEMBER 1934

A. NEDERLAND. — Handelsverdrag met Spanje. — Het op 16 Juni te Madrid gesloten handels- en scheepvaartverdrag tusschen Nederland en Spanje is met ingang van 1 Sept. '34 voorloopig in werking getreden. Dit verdrag regelt de handelsbetrekkingen tusschen beide landen op voet van meestbegunstiging, hetgeen in het bijzonder van belang is voor den Nederlandschen uitvoer van kunstzijde garens en pharmaceutische artikelen, welke artikelen tot nu toe een ongunstige behandeling ondervonden.
Bovendien zijn door Nederland o.a. voordeelen verkregen voor den invoer in Spanje van kaas, radioartikelen, tapioca- en aardappelmeel. (N.Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1359 B.)

B. VERBOND VAN NEDERLANDSCHE WERKGEVERS. — Rede van den heer H. P. Gelderman C.Mzn. —
Op 7 Sept. '34 is te Apeldoorn de algemeene ledenvergadering gehouden van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, welke bijeenkomst door den voorzitter, den heer H. P. Gelderman C.Mzn., is geopend met een uitvoerige rede. Wij geven er hier het voornaamste uit weer.
De opvatting, dat het dieptepunt der crisis voorbij zou zijn, schijnt, aldus de voorzitter, nog geenszins voor ieder afzonderlijk land juist, terwijl er nog vele factoren zijn, die de vooruitzichten zeer onzeker maken.
Duitschland, waar het nationaal-socialisme hoogtij viert, schijnt thans met groote moeilijkheden te kampen te hebben en onze regeering heeft zelfs de clearing-wet op Duitschland van toepassing moeten verklaren.
Verder heeft onze Oostelijke nabuur zeer geleden, doordat het buitenland op verschillende Duitsche politieke maatregelen met een boycotactie van Duitsche goederen reageerde, terwijl de Ottawa- en protectionistische politiek van Engeland den Duitschen uitvoer sterk deed verminderen. Spreker lichtte dit door het noemen van enkele cijfers nader toe.
Amerika staat nog steeds in het teeken der experimenten. Meer en meer blijkt echter langzamerhand, dat ze maar met matig succes bekroond worden.
Spreker meende voorts, het met zooveel enthousiasme opgezette plan voor industriebanken in Nederland te moeten ontraden. Dergelijke plannen, die gelanceerd worden ter bestrijding van de werkloosheid, wekken z.i. maar verwachtingen, waarvan zal blijken, dat er niet aan voldaan zal kunnen worden. Het is natuurlijk volkomen juist, dat er voor oprichting van nieuwe industrieën thans geen geld van het publiek te krijgen is. Maar hoe komt dat? Omdat het reeds jaren lang vrijwel de geheele Nederlandsche industrie slecht gaat. Meent men nu heusch, vraagt spr., dat een vooraf ingesteld onderzoek door een Economisch Technologisch Instituut waarborgen kan bieden voor eenige zekerheid van het slagen van een op te richten onderneming?
Het voorloopig resultaat van Regeeringsbemoeiingen, zoowel in Duitschland als Amerika, geeft thans zeker alle aanleiding voor ons land om de definitieve resultaten eens kalm af te wachten. Ons land kan over het algemeen niet bogen op een geleidelijke verbetering in het bedrijfsleven gedurende het afgeloopen jaar, terwijl de vooruitzichten ook alles behalve rooskleurig zijn.
(Algemeen Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1017 C.)**

C. AMSTERDAM. — Veertigjarig bestaan van den Stadsschouwburg. —
Op 8 Sept. '34 is het feest van het veertigjarig bestaan van den Amsterdamschen Stadsschouwburg begonnen met de opening van de tentoonstelling, in tegenwoordigheid van den directeur van den schouwburg, den heer J. M. Bendien, de leiders van de Amsterdamsche Tooneelvereeniging, Albert van Dalsum en Aug. Defresne, vele leden van het gezelschap en tal van andere bekenden uit de tooneelwereld.
Toen de genoodigden in den grooter foyer, de belangrijke zaal der expositie, bijeen waren, nam prof. dr. C. F. A. van Dam het woord als voorzitter van de jubileum-commissie. De voorzitter van het subcomité voor de inrichting der tentoonstelling, de heer Frank Luns, voerde vervolgens het woord, daarbij hulde brengend aan den heer Ben Albach voor zijn groote uitvoerende kracht. Namens het gemeentebestuur sprak de heer Walrave Boissevain.
's Avonds had een gala-voorstelling plaats, waarin de Revisor van Gogol door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging werd opgevoerd. Daarna werd een spectacle coupé gegeven van verschillende tafereelen uit de voornaamste stukken, die in den loop der 40 jaren in den Stadsschouwburg ten tooneele werden gebracht.
Na afloop der voorstelling had een algemeene huldiging plaats bij monde van den wethouder van kunstzaken, den heer Walrave Boissevain, terwijl als slot mevr. Theo Mann-Bouwmeester het publiek als volgt toesprak:
„Ik dank de commissie voor het geluk, nog eenmaal de gelegenheid te hebben, hier op het tooneel te staan, waar ik 35 jaar lang zoo hard gewerkt heb. Hier heb ik stukken mogen spelen, waar ik mijn hart en mijn ziel in kon leggen. Hier heb ik de mooiste jaren van mijn leven doorgebracht. Hier ben ik echt gelukkig geweest. Heerlijk is het, nog eens voor een stampvolle zaal te mogen staan. Ik dank u dan ook uit den grond van mijn hart voor uw trouwe opkomst. Voor mij is dat het bewijs, dat het tooneel u niet heelemaal onverschillig laat. Steun het tooneel in naam der kunst in het algemeen, in naam van alle tooneelartisten in het bijzonder. Ik heb gezegd!"
(Red. K. H. A.) **(Zie onze rubriek: Nederl. Tooneel.)**

D. DR. J. A. NEDERBRAGT. — Voorzitter van den Havenraad van Danzig. —
Naar wij vernemen is onze hooggeachte medewerker dr. J. A. Nederbragt, administrateur, chef van de Economische en Consulaire Directie aan het Departement van Buitenlandsche Zaken, met ingang van 1 October '34 benoemd tot voorzitter van den Havenraad van Danzig.
De Havenraad in Danzig berust op de artt. 19 t/m 28 van het Verdrag van Parijs van 9 November 1920, dat werd gesloten tusschen Polen en de vrije stad Danzig.
Tot dusver berustte het voorzitterschap in Zwitsersche handen.
In het onderhavige geval heeft de Poolsche regeering zich tot dr. Nederbragt gewend, om hem namens de beide regeeringen uit te noodigen het voorzitterschap te aanvaarden. Dr. Nederbragt heeft deze benoeming aangenomen.
De voorzitter van den Havenraad beslist als arbiter in alle gevallen, waarin door staking van stemmen tusschen de Poolsche en Danzigsche commissarissen anders geen beslissing zou vallen. (Mededeeling)
(V. b. Dr. Nederbragt 1187 B.; Photo, Levensl. 303 B.)

E. NEDERLAND. — N.V.V. - Congres. - Program voor de werkloozenzorg. —
Het Demonstratief Congres van het N.V.V., gehouden op 8 en 9 Sept. '34 in Utrecht, stelde het volgende program voor de werkloozenzorg vast:
De werkloosheid is een nationale ramp. De financieele lasten, die hiervan het gevolg zijn, dienen voor het overgroote deel door het Rijk te worden gedragen, waardoor een rechtvaardige verdeeling dezer lasten verkregen wordt en niet langer, zooals thans het geval is, de gemeenten met een groote arbeidersbevolking en dus met een omvangrijke werkloosheid bezwijken onder onevenredig groote uitgaven voor de werkloozenzorg.
Ten einde een behoorlijke zorg voor de werkloozen te kunnen financieren, dient een extra belasting op de groote vermogens en hoogere inkomens te worden geheven.

1. Verhooging der thans algemeen te laag geachte steunnormen.
2. Verhooging der percentages in het bijzonder voor de arbeiders met lage loonen en groote gezinnen.
3. Handhaving termijn van 24 weken, hoogere uitkeering voor „uitgetrokkenen".
4. Verstrekking van een „wintertoeslag" met ingang van 1 October.
5. Belangrijke verhooging van de rijksbijdrage voor het Nationaal Crisis-Comité, ten einde de werkloozen op ruimere schaal van kleeding en dekking te kunnen voorzien.
6. Ruimere beschikbaarstelling van goedkoope boter en beschikbaarstelling van goedkoope aardappelen.
7. Dwingende maatregelen van regeeringswege tegen gemeentebesturen, die nalaten steunregelen in te voeren, of zeer lage steunnormen handhaven, of de steunregeling zeer schriel uitvoeren.
8. Opheffing van het verschil tusschen crisis- en andere werkloozen. Opname van alle valide werkloozen in de steunregeling.
9. Handhaving van de grondslagen en vaststelling van redelijke arbeidsvoorwaarden in de werkverschaffingen; stopzetting van het werken voor den steun (contra-prestatie).
10. Wettelijke regeling der werkloosheidsverzekering en in afwachting daarvan voor 1935 ruimere subsidie, ten einde de kassen in staat te stellen aan haar verplichtingen te voldoen.
11. Financieele steun aan jeugdige werkloozen.
12. Uitvoering van werkobjecten door en voor de jeugd.
13. Verlenging van den leerplicht.
14. Snellere uitvoering van de werken krachtens het werkfonds 1934 en belangrijke verhooging van het bedrag van 60 millioen gulden.
15. Maatregelen van Overheidswege om de huren van arbeiderswoningen verlaagd te krijgen, mede door weder-instelling van wettelijke huurcommissies.

16. Krachtige bevordering van arbeiderswoningbouw door gemeenten en bouwvereenigingen, door op ruime schaal beschikbaarstelling van rijksvoorschotten.
17 Oprichting van een Staats-Hypotheekbank.
18. Stichting van regeeringswege van een industriebank, ter bevordering van de Nederlandsche industrie. (Het Volk)
(Vor. ber. N.V.V. 1253 A.)

A. SCANDINAVIE EN HOLLAND. — Meer samenwerking op economisch gebied. —
De ministers van Buitenlandsche Zaken van Noorwegen, Zweden, Denemarken en Nederland hebben in de Zweedsche hoofdstad een bespreking gehad. Na afloop is een communiqué uitgegeven, volgens hetwelk de economische samenwerking tusschen de vier genoemde landen zal worden geconsolideerd en verder ontwikkeld met medewerking der betreffende regeeringen. (Svenska Dagbladet)

B. ATHLETIEK. — Europeesche kampioenschappen te Turijn. —
De Hollandsche ploeg heeft te Turijn de volgende resultaten behaald:
Berger werd Europ. kampioen op de 100 en 200 M.
Osendarp werd 3e op de 200 M.
Peters won het kampioenschap hink-stap-sprong.
De Nederlandsche estafette-ploeg bezette de derde plaats in het nummer 4 × 100 M. Met den tijd van 41.6 sec. werd tevens een nieuw Nederlandsch record gevestigd.
Ten slotte bezette W. Kaan de 4e plaats in het nummer 110 M. horden. (Red. K. H. A.) **(V. b. 1451 B.)**

C. DUITSCHLAND. — Nat.-Socialistisch congres te Neurenberg. - Adolf Hitler en de S. A. —
In zijn rede tot de S.A.- en S.S.-mannen verklaarde Hitler o.a.:
„Eenige maanden geleden gleed over de beweging een zwarte schaduw en vele onzer vijanden dachten dat de macht van het Nationaal-Socialisme een einde zou nemen.

Rijkskanselier en „Führer" Adolf Hitler.

Ik wil u dit zeggen: Noch de S.A., noch eenige andere instelling der partij heeft met deze zaak iets te maken gehad; mijn verhouding tot u is dezelfde als voor 14 jaar, en aan onze tegenstanders dit: dat de partij onwrikbaar staat en dat haar S.A.- en S.S.-mannen pal staan voor de Nat.-Socialistische Partij. Een S.A. man en een S.A.-leider kan niet anders zijn dan trouw, gehoorzaam, gedisciplineerd, bescheiden, offervaardig. Anders is hij geen S.A.-man."
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Hitler 1468 B.; Congres 1471 D.; S.A. 1422 D.)**

D. SCHEEPSBRANDEN. — „Morro Castle". —
Het Amerikaansche passagiersschip „Morro Castle" van de Ward Line, dat van een vacantietocht van New York naar Havanna, terugkeerde, is tijdens een hevig onweder in brand geraakt. De oorzaak is nog onbekend.
Het aantal slachtoffers bedraagt tot dusverre 181. De „Morro Castle", 11.520 ton metend, had 318 passagiers en een bemanning van 240 koppen aan boord. Als een tragische bijzonderheid wordt gemeld, dat de kapitein van de „Morro Castle" even voordat de brand uitbrak, aan een hartverlamming was overleden. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1069 B.)**

E. AMSTERDAM. — De nieuwe spelling. —
Naar wij vernemen hebben B. en W. van Amsterdam besloten op alle openbare scholen te Amsterdam de nieuwe spelling-Marchant in te voeren. **(1457 E.)**

F. BELGIE. — Mijnwerkersstaking. —
De socialistische mijnwerkers te Brussel, op 9 Sept. 1934 in buitengewoon congres bijeengekomen, besloten met algemeene stemmen op 17 September in staking te gaan als protest tegen de loonsverlaging van 5%, waartoe de werkgevers hebben besloten.
(Le Soir) **(Vorig bericht blz. 1007 C.)**

11 SEPTEMBER 1934

G. UTRECHT. — 31ste jaarbeurs. —
De secretaris-generaal van de Nederlandsche Jaarbeurs, de heer W. Graadt van Roggen, deelde het volgende mede:
Het is verblijdend te kunnen melden, dat het aantal deelnemers der 31ste jaarbeurs, vergeleken met dat der vorige najaarsbeurs, eenigermate is gestegen: tegenover 1109 deelnemers in 1933 staan er nu 1138. De toeneming is te danken aan het aantal binnenlandsche firma's. Het aantal buitenlandsche deelnemers liep van 265 terug op 179 als gevolg van de steeds meer belemmerende internationale handelsbetrekkingen. Nog nimmer is op een der voorgaande beurzen zoo sterk de hand over hand toenemende ineenschrompeling van het internationale goederenverkeer tot uiting gekomen.
Tot de stijging van het aantal deelnemers hebben inzonderheid bijgedragen de groep voedings- en genotmiddelen, de groep zuivelwerktuigen, die der huishoudelijke en luxe-artikelen en de Duitsche sectie, een nieuwe buitenlandsche officieele collectieve inzending, die ditmaal, dank zij het intermediair van de onlangs opgerichte Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland voor de eerste maal aan de Nederlandsche Jaarbeurs deelneemt.
De afdeeling Koloniën ziet er zeer attractief uit en de groep Uitvindingen, georganiseerd door den Bond van Octrooi- en Merkenhouders en met uitsluitend doel den verkoop van octrooirechten, draagt, in tegenstelling met soortgelijke groepen op sommige buitenlandsche beurzen, een streng zakelijk karakter.
(Persinterview) **(Vorig bericht blz. 1210 N.)**

H. VOLKENBONDSVERGADERING. — Opening. - Sovjet-Rusland wordt toegelaten. —
Op 10 Sept. '34 is de vijftiende volkensbondsvergadering te Genève geopend. Niet minder dan 53 van de 57 volkenbondsstaten zijn vertegenwoordigd.
Voor het eerst in de geschiedenis van den Volkenbond bekleedt een socialist het voorzitterschap, namelijk de Zweedsche minister van Buitenl. Zaken, Sandler. Dr. Benesj, de minister van Buitenl. Zaken van Tsjecho-Slowakije, opende de zittingen met een rede, waarin hij in onomwonden bewoordingen uiting gaf aan zijn groote bezorgdheid over de toekomst van Europa en die van den Volkenbond.
De Volkenbondsraad heeft 's avonds in geheime zitting met algemeene stemmen en twee onthoudingen (van Portugal en Argentinië) besloten, dat de Sovjet-Unie moet worden toegelaten als lid van den Volkenbond en een permanente Raadszetel moet krijgen.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vor. ber. 1466 A.; Rusland 1455 B.)

A. KOPER. — Wereldproductie. —

Onderstaande tabel toont de wereldkoperproductie in short ton voor zoover dit koper verkregen werd uit erts niet afkomstig uit de Vereenigde Staten.

De productie van alle landen is berekend op basis van bladkoper, behalve die van Japan, welke in de eerste 6 maanden van 1934 36.100 ton geraffineerd beliep. De Japansche koperproductie is met deze hoeveelheid in de cijfers opgenomen en kan derhalve misschien ongeveer 12.5% te hoog zijn.

	Eerste halfjaar 1934	1933
V. S. uit buitenl. erts	14.300	25.239
Mexico	23.600	43.642
Canada	81.500	129.763
Chili en Peru	124.700	199.413
Duitschland	28.600	54.895
Joegoslavië	23.900	44.154
Rusland	21.000	41.336
Ander Europa	19.100	38.803
Japan	36.100	67.000
Indië	3.500	5.376
Ander Azië	600	1.000
Australië	4.400	16.539
Afrika	135.500	197.621
Totaal	516.800	864.781
Af Cuba	4.600	8.000
Totaal met uitz. van Cuba	512.200	856.781

(The Metal World, Londen) **(Vor. ber. blz. 152 A.)**

B. NEDERLAND. — Moerdijkbrug in wording. —

De nieuwe brug over den Moerdijk komt te liggen 600 meter benedenstrooms de spoorbrug, haaks over de rivier. In tegenstelling met de spoorbrug, wordt de nieuwe brug een vaste brug. Zij komt echter veel hooger te liggen, namelijk 8.50 meter plus A.N.P., waardoor een vrije doorvaartruimte van 7 meter zal bereikt worden.

Het Hollandsch Diep heeft op de plaats, waar de brug komt te liggen, een breedte van 1400 meter. Er zijn twee geulen in, een Noordelijke met een diepte varieerend van 7 tot 9 meter en een Zuidelijke met een diepte van 9 tot 11 meter. Deze geulen zijn gescheiden door een hoogen rug, die bij eb droog kwam te liggen.

De afstand van dezen rug tot den Zuidelijken oever, die ongeveer 1000 meter bedraagt, zal overbrugd worden. De Noordelijke geul wordt afgesloten en daar zal een strekdam van 400 meter lengte worden gebouwd. Daartoe benut men het zand van de rug, die geheel wordt weggebaggerd, waarmee tegelijkertijd een normalisatie van den loop der rivier tot stand komt.

Het eerste werk is het wegbaggeren van den rug geweest en het begin van den aanleg van den Noordelijken strekdam. Aan den Noordelijken oever is daarmee een terrein ontstaan waar de Amsterdamsche Ballast Maatschappij thans de fundeeringspalen bouwt en dat tevens dient als opslagplaats van het graniet voor de pijlers.

Tusschen den strekdam en het Zuidelijk landingshoofd worden negen pijlers gebouwd waarop tien bruggen elk van honderd meter zullen worden gelegd.

Deze pijlers worden van den Zuidoever uit gemaakt en het voornemen bestaat, telkens als een stel pijlers klaar is, een brug daarop te plaatsen. Als alles vlot loopt zal dit om de twee maanden gebeuren.

De pijlers worden opgetrokken in ijzeren damwanden. In deze bouwkuilen worden palen geheid, waarop een laag beton wordt gegoten. De kuip wordt daarna drooggemaakt en nadat de koppen van de palen zijn afgekapt en het beton verhard is, wordt op deze fundeering de pijler tot boven stormvloedpeil opgetrokken. De opleggingen van de brug komen op twee dikke kolommen te rusten.

De brug krijgt een rijdek van 11 meter en ter weerszijden van de bogen een voet- en rijwielpad van 2.50 meter. In totaal wordt zij 17 meter breed.

Aan den Zuidelijken oever wordt het veen uitgebaggerd en door zand vervangen, waarop het landingshoofd wordt gebouwd. Achter dit landingshoofd komt een kort viaduct te liggen dat den weg, die achter den dijk ligt, zal overbruggen.

De totale bouwkosten beloopen 4 à 4,5 millioen gulden.

Men hoopt de brug in het voorjaar van 1937 te kunnen openstellen. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1116 D.)**

C. NEDERLAND. — Crisis-Restitutie. - Crisiszetmeelbesluit 1933. —

De Minister van Economische Zaken heeft goedgevonden:

ten behoeve van de als groep van producenten van crisisproducten erkende verbouwers van granen, te rekenen vanaf 1 Januari 1934, uit het Landbouw-Crisisfonds voor elke hoeveelheid zetmeel of daaruit bereide producten, ten aanzien waarvan ten genoegen van de Stichting Nederlandsche Meelcentrale, gevestigd te 's-Gravenhage, is aangetoond, dat zij is uitgevoerd of is of wordt gebezigd als grondstof of als middel bij de bewerking van grondstoffen in de textiel, papier-, carton-, cartonnage-, behangselpapier-, leder-, lederwaren-, kleefstoffen-, verf-, parfumerieën- of zeepfabrieken, leerlooierijen, ijzergieterijen, of fabrieken van eierkolen of briketten, te vergoeden een bedrag, gelijk aan dat, hetwelk krachtens het bepaalde in het Crisis-Zetmeelbesluit 1933 en in het crisis-Akkerbouwbesluit 1934 ten aanzien van die hoeveelheden zetmeel of daaruit bereide producten is betaald en bepaald, dat de krachtens deze beschikking uit te keeren gelden zullen worden verstrekt uit de saldi van de Stichting Nederlandsche Meelcentrale, gevestigd te 's-Gravenhage. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Crisis-Restitutie in Indië 1471 F.)

D. NEDERLAND. — Buitenlandsche handel - 1930—1934, 1e halfjaar. —

De totaalcijfers van den buitenlandschen handel van Nederland in de laatste 5 jaren geven het volgende beeld:

1e halfjaar	Invoer in millioen k.g.	gld.	Uitvoer in millioen k.g.	gld.	Invoersaldo in millioen k.g.	gld.
1930	15.698	1,277	8,049	880	7.649	397
1931	14.280	988	8.273	677	6.007	311
1932	11.737	677	6.857	418	4.880	259
1933	11.055	563	6.246	355	4.808	208
1934	11.205	538	6.581	339	4.624	199

Na den voortdurenden achteruitgang van 1930 af, is er voor de eerste maal van 1933 op 1934, althans naar de hoeveelheden, een kleine vooruitgang bij in- en uitvoer. De waardebedragen zijn weliswaar opnieuw gedaald, doch lang niet zoo snel als in voorgaande jaren.

(Centr. Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. 1129 A.; In- en Uitvoer 1445 A.)

E. DUITSCHLAND. — Joodsche emigranten. —

Het Joodsche Telegraaf Agentschap deelt mede, dat volgens den nat.-soc. Persdienst, sedert den aanvang van het Hitler-regime 65.000 Joden uit Duitschland geëmigreerd zijn.

Hiervan gingen: 3000 naar Nederland, 10.000 naar Palestina, 21.000 naar Frankrijk, 8.000 naar Polen, 4.000 naar Tsjecho Slowakije, 3.000 naar de V. S., 3.000 naar Zwitserland, 2.000 naar Engeland, 2.000 naar België en 9000 naar andere landen.

(Joodsch Tel.-Agentsch.) **(V. b. Volkenbond 1022 H.)**

F. DUITSCHLAND. — Invoer van Grondstoffen. —

Bij den invoer van grondstoffen (ook van agrarische grondstoffen) zal als basis het principe gelden dat in ieder geval slechts zooveel grondstoffen zullen worden aangekocht als Duitschland regelrecht zal kunnen betalen.

Het nieuwe plan zal in technisch opzicht zijn opgebouwd op een streven naar compensatietransacties met het buitenland. De reeds bestaande en nog te vormen contrôle-instanties, welke met de regeling van den invoer en van de vergunningen der grondstoffen belast zijn, zullen worden geleid door deskundigen uit de practijk. (Reichspost)

(Vor. ber. Grondstoffen Comm. 1377 B.)

G. GEESTELIJK LEVEN. — Calvinistische studentenbeweging. - 17e Congres te Lunteren. —

Het programma van het 17e congres der Calvinistische Studenten Beweging, dat van 3—8 September te Lunteren werd gehouden, vermeldde op 3 Sept.: Reünie, opening en een rede van Dr. E. D. Kraan van Vlaardingen over: „Calvinistische of piëtistische studentenvroomheid"; op 4 Sept.: Prof. Dr. A. A. van Schelven van Amsterdam over „Nationale ontwaking" en Ds. C. J. Sikkel van Amsterdam-Zuid over „Calvinisme en intellectualisme"; op 5 Sept.: Prof. Dr. K. Schilder van Kampen over „Kerkelijke Pluriformiteit en pluraliteit" en Prof. Dr. J. Bohatec van Weenen over „Ewigkeit und Zeit"; op 6 Sept.: ledenvergadering C. S. B., Ds. D. J. Couveé van Hillegers-

berg over „Das technische Zeitalter" en den heer N. Baas van Amsterdam over „Student en evangelisatie"; op 7 Sept.: in de theol. sectie Dr. W. H. Gispen van Delft over „Historisch en normatief gezag der Heilige Schrift", in de jurid. en med. sectie Mr. Dr. J. Donner van Den Haag en Prof. L. van der Horst over „Toerekeningsvatbaarheid", in de lit. sectie den heer H. van der Leek van Amsterdam over „Het onderzoek van het werkelijkheidskarakter in literatuur (als methode van principieele critiek bij de behandeling op de middelbare school)", in de nat. phil. sectie Prof. Dr. J. F. Koksma van Amsterdam over „De beteekenis der wiskunde"; Ds. J. Sikkel van Amsterdam over „Een stad op een berg" en 8 Sept.: Ds. D. van Dijk van Groningen sluiting.

A. DUITSCHLAND. — Oprichting van nieuwe banken verboden. —

In verband met het groote aantal crediet-instellingen, waardoor het economische bedrijf moeilijkheden ondervindt, is het noodig gebleken, paal en perk te stellen aan het oprichten van nieuwe ondernemingen in het bankbedrijf.

Te dien einde is een verordening uitgevaardigd, waarbij het oprichten van nieuwe geldinstellingen, alsmede van filialen, is verboden. Dit verbod zal uiterlijk 31 December 1936 afloopen. In dringende gevallen kan de Rijksminister van economische zaken of de rijksminister van voedselvoorziening en landbouw dispensatie van de verordening verleenen.

(Vor. ber. Banken 972 B.)

B. NEDERLAND. — Lijkverbranding. —

Verzamelstaat der Crematies in 1934.

	Jan.	Febr.	Mrt.	Apr.	Mei	Juni	Juli	Aug.
Crematies	67	42	50	59	52	54	50	48
Mannen	43	25	25	28	25	29	22	25
Vrouwen	24	17	25	31	27	25	28	23
Amsterdam	15	7	10	6	5	16	6	12
Den Haag	17	13	8	18	14	13	16	9
Rotterdam	2	1	3	2	6	1	3	5
Andere plaatsen	33	21	29	33	27	24	25	22
Ned. Herv.	30	12	21	30	21	22	19	19
Remonstr.	6	2	3	2	5	1	1	—
Doopsgez.	3	2	5	2	5	3	1	1
Lutersch	5	2	1	2	2	2	3	2
Israël.	2	2	2	—	1	—	2	—
Roomsch-Kath.	1	—	—	1	1	1	1	—
Andere Kerk	—	1	—	2	1	1	3	1
Geen Kerk	20	21	18	20	16	24	20	25
Beneden 12 j.	1	2	—	3	2	1	2	1
12—40 j.	5	5	4	6	5	4	3	6
Boven 40 j.	61	35	46	50	45	49	45	41

Van 1 Januari—1 September 1933 ... 445
Van 1 Januari—1 Sept. 1934 ... 422

(Ver. v. Facultatieve Lijkverbranding) Minder 23

(Vorig bericht blz. 483 C.)

C. OOST-LOCARNO PACT. - Duitschlands standpunt.

De Duitsche regeering heeft na zorgvuldig onderzoek van het plan tot het tot stand brengen van een Oostelijk Locarno de betrokken regeeringen thans op de hoogte gesteld van haar standpunt.

Bij het voorgestelde nieuwe veiligheidssteisel in Oost-Europa is in de eerste plaats sprake van de verplichting der acht eventueel deelnemende landen, Rusland, Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Polen, Litauen, Letland, Estland en Finland, om elkaar in geval van oorlog automatisch en wederkeerig militairen steun te verleenen. Bovendien zou Rusland waarborgen moeten geven voor het pact van Locarno en Frankrijk voor het Oostelijk Locarno. Deze waarborgen zouden eventueel ook ten gunste van Duitschland verstrekt worden.

De Duitsche regeering verklaart thans principieel, dat zij het niet mogelijk acht, toe te treden tot een dergelijke internationaal verdragensysteem, zoolang haar gelijkgerechtigdheid op het gebied der bewapening nog door bepaalde mogendheden in twijfel wordt getrokken.

Hetzelfde standpunt is ook beslissend voor de toekomstige houding van Duitschland tegenover den Volkenbond.

Wat betreft de plicht tot het verleenen van militairen steun verklaart de Duitsche regeering, dat tot dusverre bij alle internationale onderhandelingen de verwerkelijking van deze gedachte, die aanknoopt aan de sanctiebepalingen van het Volkenbondsstatuut, gestrand is op onoverwinnelijke moeilijkheden. Duitschland, welks centrale ligging te midden van zwaarbewapende staten tot bijzondere voorzichtigheid dwingt, kan geen verplichting op zich nemen, die het land zou meeslepen in alle conflicten, die in het Oosten mogelijk zijn en die het waarschijnlijk, tot het tooneel van den strijd zou maken. Er is geen reëele politieke behoefte aan de bijzondere garanties door Frankrijk en Rusland. Duitschland kan in ieder geval van dergelijke garanties geen voordeel verwachten.

De Duitsche regeering gelooft, dat andere methoden tot het verzekeren van den vrede meer succes zouden kunnen hebben. In het algemeen zou zij daarbij de voorkeur geven aan bilaterale verdragen. Ook meerzijdige verdragen wijst zij echter niet van de hand. Alleen moet daarbij het zwaartepunt niet gelegd worden bij de verplichting tot het verleenen van militairen steun, maar op de non-agressieplicht en op de plichten der staten, die bij het conflict betrokken zijn. Deze verplichtingen laten zich bij vreedzame maatregelen ter voorkoming van den oorlog zeer wel tot reëele vredesgaranties maken zonder dat daarmede het gevaar voor ernstige complicaties verbonden zou zijn zooals zeker het geval zou zijn bij de thans voorgestelde verplichting tot steunverleening. **(Vorig bericht blz. 1390 B.)**

12 SEPTEMBER 1934

D. BELGIE. — Bevolking. —

Het Staatsblad kondigt de officieele getallen af van de bevolking van het Koninkrijk, zooals werd vastgesteld op 31 December 1933. Die getallen luiden:

Voor de provincie Antwerpen, 1.211.158 inwoners; Brabant, 1.725.681; West-Vlaanderen, 931.445; Oost-Vlaanderen, 1.171.601; Henegouw, 1.266.476; Luik, 977.627; Limburg, 385.242; Luxemburg, 221.734, Namen, 356.976, hetzij in het geheel: 8.247.940 inw.

(Vorig bericht blz. 1427 H.)

E. WERELDVREDECONGRES TE LOCARNO. —

Het wereld-vredecongres te Locarno bijeen, heeft besloten het volgende Locarno-manifest te publiceeren:

— Wij, vredesvrienden, vereenigd te Locarno, gevoelen ons verplicht de hedendaagsche wereld, die door vijandschap, haat en wantrouwen is verdeeld, te herinneren aan het groote werk van Locarno.

Waarin onderscheiden zich de Locarno-verdragen vooral?

Zij ontleenen hun oorsprong aan het wederzijdsche vertrouwen der Staatslieden en zijn de weergave van het vertrouwen der betrokken volken.

Maar op welk een ellendige wijze heeft men met dit moreele kapitaal van Locarno gehandeld. Het bewijs hiervoor is de huidige economische politiek, die met zijn zelfmoordtrekken, zijn isoleering, de internationale samenwerking belemmeren. Daarbij gevoegd de crisis van de Ontwapeningsconferentie, de vrees voor oorlog en de steeds weer post vattende fatalistische overtuiging, dat een oorlog dreigt en dat het onmogelijk is, zulk een oorlog te verhinderen.

De menschheid is ziek, ziek van een overmaat van wantrouwen, hoewel ieder volk zich bewust is, dat het wantrouwen tegenover hem niet gerechtvaardigd is. Kunnen de volken hieruit geen leering trekken? Wij zullen niet spreken van een blind vertrouwen, dat ook gevaarlijk is, maar het blinde wantrouwen van heden heeft ook zijn gevaren. De zieke menschheid moet leeren de dingen beter te zien, zooals ze in werkelijkheid zijn en niet misvormd door het zieke wantrouwen. Wij hebben den geest van Locarno noodig. Ziedaar het wachtwoord, dat wij van Locarno uit, heden aan alle volkeren en regeeringen doorgeven.

(Locarno-manifest)

F. MAASTRICHT. — Standbeeld voor Henric van Veldeke. —

Onder groote belangstelling heeft te Maastricht de onthulling plaats gehad van het standbeeld van Henric van Veldeke. De dichter Henric van Veldeke leefde in de 12de eeuw. Onder meer maakte hij de St. Servaas-legende.

Nadat de voorzitter van het Comité „Henric van Veldeke" de plechtigheid had geopen en den Minister van Onderwijs dank had toegesproken voor zijn aanwezigheid, heeft minister Marchant een toespraak gehouden, waarna de onthulling van het standbeeld plaats had.

Het standbeeld werd tenslotte overgedragen aan de gemeente Maastricht.

De plechtigheid werd o.a. bijgewoond door den Commissaris der Koningin, mr. Baron van Hövell, door verschillende officieele personen uit Belgisch Limburg en de stad Hasselt.

A. BELGIE. — Passieve verdediging tegen luchtaanvallen. —
Na de oefeningen, die dezer dagen boven Brussel waren gehouden tegen aanvallen uit de lucht deelde Generaal Termonia mee dat uit de manoeuvres geen bepaalde conclusies waren te trekken. De verschillende verslagen door de burgerlijke en militaire organismen uit te brengen, moeten hiervoor worden onderzocht. (De Nieuwe Gazet)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1314 G.)

B. KUNSTMATIGE BLOEDVERVANGMIDDELEN. - De behandeling van het acute levensgevaarlijke bloedverlies door inspuiting van kunstmatige bloedvervangmiddelen. —
Dr. A. W. J. Y. Hoitink, arts te Utrecht, komt na een uitgebreid onderzoek van de werking bij het acute levensgevaarlijke bloedverlies van verschillende kunstmatige bloedvervangmiddelen: physiologisch geaequilibreerde oplossingen, colloïdale in fusiemiddelen, sérum Normet, isotonische suikeroplossingen, hypertonische (suiker)oplossingen, bloedtransfusie tot de slotsom, dat bij het acute levensgevaarlijke bloedverlies de inspuiting in een ader van een 0.9 pct. keukenzoutoplossing de voorkeur verdient boven de andere gebruikelijke middelen, zelfs boven de bloedtransfusie. (Ned. Tijdschr. v. Geneesk.)
(Vor. ber. 395 B.; Bloed 1213 B.)

C. ENGELAND. — Het vakvereenigingscongres te Weymouth. —
Het jaarlijksche vakvereenigingscongres te Weymouth heeft op 4 September een resolutie aangenomen, gebaseerd op een speciaal daartoe geprepareerd rapport van het vakverbond, de Labour Partij, en de Coöperatieve Beweging.
Wij ontleenen hieraan het volgende:
„Het Congres dringt er bij alle arbeiders op aan trouwe en actieve leden van hun Vakverbonden, Arbeiderspartijen en Coöperatieve vereenigingen te worden. Het beveelt den Algemeenen Raad aan elk mogelijk middel ter hand te nemen om het fascisme en de vermilitarisatie der politiek te bestrijden en de belangen der vrijheid en democratischen voortgang te behartigen.
Het Congres beveelt verder den Algemeenen Raad aan voort te gaan zich hardnekkig te verzetten tegen dictatuur in welken vorm ook en er op aan te dringen dat de Regeering een verklaring aflegt, waarbij het oefenen en wapenen van burgerlijke afdeelingen der gemeenschap als onwettig wordt veroordeeld en verboden, zonder aanzien van de daarvoor verantwoordelijke personen." (Daily Herald)
(Vor. ber. Labour Partij 1368 C.)

13 SEPTEMBER 1934

D. BELGIE. - Invoer van goederen - Bijzondere rechten.
In de Staatscourant van 9 Sept. '34 komt een lijst voor van goederen, waarop bij het verleenen van invoervergunningen, bijzondere rechten worden geheven. Voor steenkool en bijproducten van steenkolen voor huishoudelijk gebruik bedragen ze 15 frs. per ton; voor ander dan huishoudelijk gebruik 10 frs. per ton; voor lijnkoeken 10 frs. per 100 K.G.; levende runderen 1 fr. per K.G.; levende schapen 90 centiem per K.G.; levende varkens 75 centiem per K.G.; versch rundvleesch 2 frs. per K.G.; versch schapenvleesch 1.75 frs. per K.G.; versch varkensvleesch 1 fr. per K.G.; bevroren rund-, schapen- en varkensvleesch 1 fr. per K.G.; reuzel 1 frs. per K.G.; versche volle melk 10 centiem per liter; karnemelk of wei, 5 centiem per liter; versche melkroom, gecondenseerde, in blokjes of in poeder, 4.25 frs. per K.G.; gestremde melk 10 centiem per K.G.; boter 8.50 frs. per K.G.; aardappelen 5 frs. per 100 K.G.; tarwe, gerst, wintergerst, rogge in korrels of in vlokken, 10 frs. per 100 K.G.; gepelde of geperelde gerst, 12.50 frs. per 100 K.G.; mout van tarwe, van gerst, van wintergerst, rogge, zelf gebrand of gemalen 13.30 frs. per 100 K.G.; moutvlokken van tarwe, gerst, wintergerst, rogge 13.30 frs. per 100 K.G.; tarwemeel, andere dan voeder-tarwemeel, tarwegrutten en tarwe-griesmeel, 14 frs. per 100 K.G.; meel, grutten, griesmeel van gerst en wintergerst, 12.50 frs. per 100 K.G.; meel, grutten, griesmeel van rogge, 16.70 frs. per 100 K.G.; meel van tarwe, gerst-, wintergerst-, en roggemout, 19 frs. per 100 K.G.; steur, heilbot, zalm, forellen en karpers, tarbot, griet, koningsvisch, 2 frs. per K.G., andere vischsoorten, uitgezonderd haring, 50 centiem per K.G. (Staatscourant) **(Vor. ber. Invoerrechten 870 D.)**

E. GEESTELIJK LEVEN. — Oecumenisch Concilie van de Protest. Kerken van alle landen te Fanø. - Resolutie. —
De Fanø-conferentie heeft o.a. de volgende resolutie gepubliceerd:
„De Oecumenische Raad voor Practisch Christendom heeft in zijn vergadering op Fanø, 24—30 Aug. na gemeenschappelijk gebed en behandeling der problemen, waarvoor de kerk zich in de geheele wereld geplaatst ziet, besloten om de kerken op te roepen om gedurende de eerstvolgende jaren in oecumenische samenwerking en gemeenschap zich opnieuw op de vraagstukken der verhoudingen tusschen kerk, staat en volk in het licht van de grondbeginselen van het christelijk geloof te bezinnen.
Vervuld van een oprecht-hartelijke gezindheid jegens het Duitsche volk, met diepe dankbaarheid voor de onschatbare bijdrage der Duitsche Evangelische kerk tot het leven en het theologisch denken der christenheid, met uitsluiting van alle politieke beweegredenen, met erkenning van de bijzondere moeilijkheden te midden van een revolutie, en met erkenning van de zonden en tekortkomingen der kerken, die de medeleden van den Oecumenischen Raad vertegenwoordigen.
geeft de Oecumenische Raad als zijn overtuiging te kennen, dat een autocratisch kerkbestuur — vooral wanneer het met plechtigen eed het geweten wordt opgelegd — het gebruik van geweldmethoden en de onderdrukking der vrije meeningsuiting met het ware karakter der kerk van Christus onvereenigbaar zijn en verzoekt in naam van het evangelie voor zijn christelijke broeders in de Duitsche Evangelische Kerk:
vrijheid om het evangelie van onzen Heere Jezus Christus te verkondigen en overeenkomstig Zijn woord te leven.
(De Standaard) **(Vorig bericht blz. 1458 H.)**

F. NEDERLAND. — De Nederlandsche Heidemaatschappij. —
Op 7 September '34 werd te Amsterdam de 46ste algemeene vergadering van de Nederl. Heidemaatschappij gehouden. Na de opening werden verschillende verslagen gedaan, waarna men tot bestuursverkiezing overging. Uitgebracht werden 92 geldige stemmen, gekozen werden de heeren: H. D. Louwes te Westpolder, A. A. Nengerman te Doorn, Mr. P. W. H. Truyen te Maastricht, Jhr. Mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck te Vorden, M. van Notten te Driebergen en A. H. Ledeboer te Enschede. (V. D.) **(483 E.)**

G. DUITSCHLAND. - De Kerkstrijd. - Dr. Mahrarens.
Het nieuwe decreet betreffende de gelijkschakeling van de Beiersche en Würtembergsche landskerken, dat dezer dagen is afgevaardigd, is niet goedschiks aanvaard. Dr. Mahrarens, een der leidende figuren van de oppositiebeweging, blijft ondanks de nominale inlijving hoofd van de Hannoveraansche kerk. Met zijn vele medestanders heeft hij geprotesteerd tegen deze inlijving en geweigerd het desbetreffende onontbeerlijke document te onderteekenen. Deze onderteekening werd door een ander verricht „bij onvermijdelijke ontstentenis van den bisschop". Des ondanks is de populariteit van den bisschop zoo groot dat men het niet gewaagd heeft hem af te zetten. Met het oog op de snelle nadering van een crisis in verband met de aanstaande formeele installatie van den Rijksbisschop heeft Dr. Mahrarens thans al zijn predikanten gevraagd of zij zijn politiek goedkeuren en of zij bereid zijn hem door dik en dun te volgen. Van de 1000 predikanten hebben 750 onvoorwaardelijken steun toegezegd. (Agence Belga)
(Vor. ber. Evang. Kerk 1464 B.; Gelijkschakeling 1455 H.; Dr. Mahrarens 1321 D.)

H. VEREENIGDE STATEN. — Nat. Recovery Administration (N.R.A.) - Reorganisatie - New Deal.
President Roosevelt en generaal Johnson zijn het eens geworden over de beginselen eener onmiddellijke reorganisatie en vereenvoudiging van de N.R.A. De N.R.A. zal worden ingedeeld op dezelfde wijze als de federale regeering, d.w.z. zij zal bestaan uit drie gedeelten: de uitvoerende, de gerechtelijke en de wetgevende macht. Generaal Johnson zal ook in de toekomst het hoofd zijn van het uitvoerend orgaan; de gerechtelijke afdeeling zal zich bezighouden met arbeidsgeschillen en vervult de taak der code-administrateurs; de wetgevende afdeeling bepaalt de politiek, welke zal worden gevolgd.
Het herstelprogram van president Roosevelt wordt in den laatsten tijd in Amerika „New Deal" genoemd.
(Ned. Tel. Ag., Reuter) **(Vor. ber. blz. 1029 F.)**

A. LUCHTBESCHERMING. — Vloeistof, die hout brandvrij maakt. —
In tegenwoordigheid van vertegenwoordigers der districtsregeering, van de Rijksweer en de rijksvereeniging voor luchtbescherming zijn te Regensburg proefnemingen gedaan met een nieuwe vloeistof, welke hout brandvrij maakt, zelfs wanneer er brandbommen op geworpen worden. De nieuwe uitvinding werd geprobeerd op twee houten daken, waarvan het een met de vloeistof werd doordrenkt en het ander niet. Het laatste dak brandde terstond af en het eerste bleef volkomen intact. (Umschau) **(V. b. 1462 E.)**

B. NEDERLAND. — Chr. Werkgevers Vereeniging. —
In de op 7 September '34 gehouden vergadering van de Chr. Werkgevers Vereeniging heeft Dr. H. van der Valk een rede gehouden over de economische politiek van de regeering, waaraan het volgende is ontleend.
Spreker begon met te wijzen op de verantwoordelijkheid, die men op zich neemt om over de politiek van de regeering een oordeel te vellen. In de eerste plaats is de toestand op het oogenblik zoo gecompliceerd, dat alleen degenen, die een nauwgezette studie van de regeeringsmaatregelen maken tot een objectief oordeel in staat zijn. Daarom waarschuwt spreker voor de z.g. pseudo-economie, d.w.z. de economie van degenen, die voor alles een oplossing weten, maar die nog nooit een degelijke studie over de economie hebben doorgewerkt.
Doch ernstige critiek is de regeering volgens haar eigen mededeelingen welgevallig en deze wil spreker dan ook geven. Bovendien heeft Dr. van der Valk reeds een jaar geleden gewaarschuwd voor de ernstige gevolgen van de regeeringspolitiek en uit den toestand blijkt, dat deze gevolgen niet zijn uitgebleven. (De Standaard) **(Vor. ber. 499 A.)**

C. AMSTERDAM. — Gemeentepersoneel. - Loonsverlaging. —
De wethouder voor de ambtenaars- en arbeidszaken te Amsterdam, Mr. G. Kropman, vergaderde op 11 Sept. '34, met de vertegenwoordigers in het georganiseerd overleg van de ambtenaren en werklieden der gemeente en van de politie.
De wethouder las daarin de nota der salarisverlagingsvoorstellen van B. en W. voor.
De vermindering bedraagt 3.4 pct. tot 4 pct. plus 3 pct. voor ongehuwden.
Bij de toelichting van hetgeen B. en W. voorstellen, betoogen zij dat bij deze nieuwe verlaging kindertoeslag onvermijdelijk is.
Zij wenschen die te bepalen op één gulden per week, beginnende bij het tweede kind, zonder bepaling van een inkomengrens, en tot aan het achttiende levensjaar. De geraamde kosten zijn *f* 700.000. (Het Volk)
(V. b. Gem. personeel 1447 A.; Loonen 1065 B.)

D. ITALIE. — Mussolini en Duitschland. —
In de Popolo d'Italia grijpt Mussolini thans persoonlijk in de Duitsch-Italiaansche perspolemiek in, in verband met het feit dat men te Berlijn op het oude thema der Italiaansche „ontrouw" is teruggekeerd. Mussolini schrijft o.a.: „Wanneer er een thema is dat de Germanen in diepste vergetelheid moesten laten verzinken, dan is het juist dit. Wanneer er een volk is dat in zijn geschiedenis opzienbarende en bloedige voorbeelden van ontrouw tegenover beëedigde verdragen, verraad jegens vrienden en cynisme bij de rechtvaardiging daarvan vertoont, dan is het het Duitsche volk. Vanaf Arminius tot Frederik van Pruisen en Bethmann-Hollweg met zijn theorie van het vodje papier. Wij bezitten bijzonder indrukwekkende voorbeelden uit de oude en de nieuwe Duitsche literatuur. Het is bekend dat in de laatste jaren het fascistische Italië, Duitschland bij verscheidene gelegenheden tastbare bewijzen van sympathie heeft gegeven. De Duitschers hebben thans gemeend, dat Italië de Duitsche zaak op alle gebieden en voor altijd zou aanhangen. Het is echter kinderlijk te verlangen, dat de regeering van een ander land een politiek zou voeren, welke niet in de eerste plaats de waarborging der eigen belangen dient. In dit verband behoeven wij slechts het nieuwe testament d.w.z. „Mein Kampf" van Hitler te citeeren. Mussolini haalt dan het boek van Hitler aan en stelt tenslotte de vraag of de aanhangers van Hitler zijn opvattingen niet kennen en of zijn boek hetzelfde lot ondergaat van vele andere werken, waarover veel gesproken wordt maar die niemand kent. (Popolo d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 1450 H.; Critiek op Duitschland 1402 I. en 1197 G.)

E. WERELDBOND VAN CHRISTEN JONGE VROUWEN VEREENIGINGEN. — Vergadering te Genève.
Van 3 tot 8 Sept. heeft te Genève vergaderd de Wereldraad van de World's Y.W.C.A. Deze Wereldraad is samengesteld uit vertegenwoordigsters der bij den Wereldbond aangesloten nationale vereenigingen. Ieder land heeft recht op twee afgevaardigden in den Wereldraad, en met het ledental stijgt ook het aantal gedelegeerden, tot een maximum van twaalf, dat nog alleen door Amerika en Duitschland is bereikt. De Nederlandsche Y.W.C.A. (Federatie van Christelijke vereenigingen van en voor vrouwen en meisjes), die op het oogenblik ruim 30.000 leden telt, werd vertegenwoordigd door drie afgevaardigden: mevrouw A. van Reigersberg Versluys—Besse, Schimmelpenninck van der Oye en mejuffrouw M. W. Barger, resp. voorzitster en algemeen secretaresse der Federatie, en mevrouw E. R. Smit—de Cock, secretaresse van het Nederlandsch Verbond van Christen jonge vrouwen- en meisjesvereenigingen", dat bij de Federatie is aangesloten. De vergadering stond onder leiding van jkvr. C. M. van Asch van Wijck, die in 1930 tot presidente van den Wereldbond werd gekozen, welke benoeming door den Nederlandschen tak indertijd met vreugde begroet werd en nog steeds als een groote eer voor Nederland wordt gevoeld.
(N. Rott. Crt.)

F. MANDSJOEKWO. — Overeenkomst betreffende de waterwegen met Rusland. —
Na onderhandelingen van twee maanden is te Hetsjo een overeenkomst geteekend door Mandsjoekwo en Sovjet-Rusland, waardoor de navigatie wordt geregeld ten aanzien van de grenswateren, met inbegrip van de Amoer, de Argoen, de Oessori, de Soengari en het Hankameer. (Dempo Tsoesin)

G. BRITSCH-INDIE. — Jhaipoer - Radjah afgezet. —
Uit Simla wordt gemeld, dat de radjah van Jhaipoer door de Indische regeering gedwongen is zijn land voor onbepaalden tijd te verlaten. De radjah wordt van machtsmisbruik en nalatigheid beschuldigd, tengevolge waarvan zijn land aan den rand van een bankroet is gekomen. (Singapore Times)

H. NEDERL. OOST-INDIE. — De kosten van levensonderhoud. —
Volgens de indexcijfers samengesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek daalden de voedingskosten voor Europeesche gezinnen op Java en Madoera, waarbij de kosten van 1913 op 100 zijn vastgesteld, in Juli van dit jaar tot 91. De voedingskosten voor Inheemsche gezinnen daalden in Juli 1934 tot 59. Voor Europeesche gezinnen daalde het cijfer in Augustus verder tot 90. (Aneta)

I. NEDERLAND. — Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging. —
Dezer dagen hield de letterkundige afdeeling van de Katholieke Wetenschappelijke Vereeniging haar herfstvergadering te Amsterdam.
Mgr. prof. dr. Th. Goossens sprak een herdenkingsrede uit ter gelegenheid van den honderdjarigen sterfdag van primus Anthonius van Gils. Spr. schetste persoon en werk van dezen pionier uit de vroegste periode der katholieke herleving. Spr. drong dieper door in geest en gemoed van dezen rusteloozen zwoe-

ger en hij memoreerde uitvoerig het werk van Van Gils als priester, als missionaris en als president van het seminari.
Hierna kreeg dr. Jac. van Dael het woord voor zijn „Beschouwingen over de psychologie van het kindergetuigenis". (De Maasbode)
(Vor. ber. Katholicisme en Natuurwetensch. 1296 B.)

A. **BOLIVIA-PARAGUAY. — Gran Chaco conflict. —** Het Boliviaansche departement van oorlog maakt in een communiqué melding van een groote overwinning op de troepen van Paraguay in den sector van Carandaiti.
Nader wordt medegedeeld dat in dit gevecht het zesde groote offensief van Paraguay in 1934 gebroken is en dat duizenden buiten gevecht zijn gesteld. Acht Paraguaysche regimenten tezamen 7500 man werden vernietigd.
Van Paraguaysche zijde is de Boliviaansche overwinning niet tegengesproken. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1302 G.)

B. **GEORG HENSCHEL OVERLEDEN. —** In den ouderdom van 84 jaren is op 10 September '34 overleden de Engelsche zanger en componist Georg Henschel.
In 1850 werd Henschel te Breslau geboren; hij ontving onderricht van Fr. Götze en Richter te Leipzig, van Ad. Schulze en Kiel te Berlijn, was van 1881-'84 dirigent der symphonieconcerten te Boston en vestigde zich in 1885 te Londen, waar hij vele concerten leidde en zangleeraar was.
In 1890 werd hij genaturaliseerd.
Van zijn composities kunnen genoemd worden: een canonische suite voor strijkorkest, een zigeunerserenade, de 130ste Psalm voor koor, soli en orkest, een Stabat Mater en een 8-stemmige Mis, muziek voor de Hamlet, eenige opera's, een Requiem, een strijkkwartet en liederen.
Ook zijn eenige geschriften over muziek van hem verschenen.
Hij maakte concertreizen door Duitschland, België, Nederland en Engeland. (Red. K. H. A.)

C. **LUCHTVAART. — Nederlandsche Rondvlucht '34.** Op 24 en 25 Augustus had de 3de Nederlandsche rondvlucht plaats. Deze werd georganiseerd door de K.N.V.v.L., in samenwerking met de K.L.M., de Rotterdamsche-, Twentsche- en Noord Brabantsche Aero Clubs, de Alg. Nederl. Ver. v. Vreemdelingenverkeer en den A.N.W.B. Er namen ca. 60 vliegtuigen aan deel, w.o. ca. 20 van Nederlandsche particulieren, 12 N.L.S.-vliegtuigen, 11 van de L.V.A., 3 van den M.L.D., 6 vliegtuigen van de K.L.M. en ca. 8 buitenlanders, o.w. de bekende Oceaanvlieger Wolfgang von Gronau op Klemm Kl. 31. (Het Vliegveld)

D. **VOLKENBOND. — Zitting van de Assemblée. - Rede van den Oostenrijkschen bondskanselier dr. Schuschnigg. —**
Bij de opening van de zitting der Assemblée begon de Zwitsersche bondsraad Motta met het wijden van eenige woorden aan de nagedachtenis van dr. Dollfuss en den vroegeren Italiaanschen gedelegeerde bij den Volkenbond, Scialoja. Deze woorden werden met instemming begroet. De vergadering verhief zich van haar zetels ter eere der beide dooden.
Vervolgens besteeg de Oostenrijksche bondskanselier Schuschnigg het spreekgestoelte. Hij sprak allereerst over de politiek en den arbeid van zijn voorganger, dr. Dollfuss, en dankte de vergadering voor het eerbetoon aan dezen man. Het zou — aldus vervolgde Schuschnigg — niet verwonderlijk zijn op zich zelf, wanneer de wereld, die met zoovele zorgen belast is, zich in dezen tijd weinig om het kleine Oostenrijk zou bekommeren. Maar de beteekenis van Oostenrijk laat zich niet afmeten naar de grootte en het bevolkingscijfer. Oostenrijk is een brandpunt van de Europeesche gedachte en het snijpunt van de groote stroomingen, die van het Oosten naar het Westen, van het Noorden naar het Zuiden en omgekeerd zich hebben bewogen. Schuschnigg wilde niet vaststellen, of het juist geweest is het tegenwoordig Oostenrijk te scheppen. Maar wel wilde hij constateeren, dat Oostenrijk in zijn tegenwoordigen toestand moet blijven gehandhaafd en dan niet slechts in zijn eigen belang. Zijn regeering is evenals de overleden bondskanselier vastbesloten de onafhankelijkheid te verdedigen. Op de vraag of Oostenrijk dat met zijn eigen hulpmiddelen kan bereiken en of de binnenlandsche ontwikkeling op den duur handhaving der orde garandeert, kan hij antwoorden: Oostenrijk is levensvatbaar, wanneer men het veroorlooft te leven.
Schuschnigg ging daarna in op de grondwetswijziging in Oostenrijk en bestreedt dat hier sprake is van een dictatuur. De nieuwe Oostenrijksche grondwet kan geenszins reactionnair genoemd worden. De opstanden in Februari en Juli zijn met illegale wapenen gevoerd, over welker herkomst hij niet zou spreken. In Juli was dan de kanselier en de schepper van het nieuwe Oostenrijk ten offer gevallen aan een arglistige en van tevoren beraamde misdaad, die met brutaliteit zonder weerga is uitgevoerd.
De onderhandelingen, die gevoerd zijn met twee nabuurstaten, hebben gelukkig tot goede resultaten geleid, dank zij den energieken arbeid van den chef der Italiaansche regeering, die zoo nauw mogelijk heeft samengewerkt met dr. Dollfuss en den Hongaarschen minister-president.
Na er nogmaals op gewezen te hebben, dat Oostenrijk niet slechts voor zijn eigen bestaan strijdt, maar tegelijkertijd de juist begrepen belangen van al zijn buren dient, verzocht de bondskanselier, dat de volkenbondsvergadering de nooden van Oostenrijk zal begrijpen en hulp zal verleenen. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Assemblée 1474 H.; Schuschnigg 1463 H.)

14 SEPTEMBER 1934

E. **BELGIE. — Werkloosheid. —** Al wordt er beweerd dat, in sommige bedrijven een lichte opleving te bespeuren valt, aan de officieele cijfers betreffende de werkloosheid is daarvan nog niets te zien. Volgens de jongste gegevens telt men thans in België op een totaal van 968,695 bij een verzekeringskas tegen werkloosheid aangesloten personen, 167,979 arbeiders, die geheel en 175,974, die gedeeltelijk werkloos zijn. Het percentage van de eersten bedraagt nu 17.4 tegen 17.1 in Juni j.l. en 13.7 in Juli 1933, en voor de tweeden 18.2, tegen 16.9 in Juni j.l. en 16.3 in Juli 1933. Vele arbeiders op het platteland en ook de meeste kantoorbedienden in de steden zijn evenwel bij geen enkele verzekeringskas tegen eventueele werkloosheid aangesloten, zoodat het aantal werkloozen feitenlijk nog heel wat aanzienlijker is dan uit deze officieele gegevens blijkt.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1444 A.)**

F. **ROEMENIE. — Financieele en economische positie.** De directeur van de Banca Romaneasca, Savescovi, heeft eenige vragen betreffende de financieele en economische positie van Roemenië beantwoord.
De wet tot conversie der schulden had tot een verbetering van de credietmarkt bijgedragen, doch het eindeffect zou men pas kunnen overzien aan het eind van het loopende boekjaar en na het publiceeren van de bankbalansen. Een aantal instellingen, die eigenlijk nog maar in naam bestonden, zullen komen te verdwijnen, bankiershuizen, die voorzichtig werden beheerd, zullen van drukkende lasten worden bevrijd. Een aantal provinciale bankinstellingen zullen samensmelten; aan den anderen kant zullen, eventueel met steun van de Nationale Bank en onder toezicht van den oppersten bankraad, nieuwe instellingen in het leven worden geroepen, die de bron zullen vormen voor het crediet, dat voor een normaliseering van het bedrijfsleven onmisbaar is.
Over het Roemeensche contingenteerings- en compensatiestelsel is Savescovi slecht te spreken. De maatregelen, welke de minister van handel den laatsten tijd heeft genomen, hebben moeilijkheden met betrekking tot den buitenlandschen handel tengevolge gehad. Handel en industrie kunnen niet verantwoordelijk worden gesteld voor het elken dag nijpender wordende tekort aan deviezen. Een ondoordachtbaarheid is het, de Nationale Bank de noodige deviezen te willen verschaffen langs den weg van compensatie.
(Adverul, Bucaresti)

G. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. — Inlichtingen van De Nederlandsche Bank. —**
De Nederlandsche Bank te Amsterdam deelt het volgende mede: Zooals men weet, moeten, ingevolge het Kon. Besluit van 6 Aug. 1934, alle goederen die nà 14 Augustus uit Duitschland in Nederland worden ingevoerd, betaald worden door storting van het verschuldigde bedrag in Nederlandsche guldens bij de Nederl. Bank. Aangezien gebleken is, dat nog altijd eenig misverstand bestaat over de wijze, waarop bedoelde betalingen behooren te geschieden, wordt nogmaals medegedeeld, dat deze betalingen bij de hoofdbank, de bijbank en alle agentschappen van de Nederl. Bank kunnen plaats hebben op de gewone wijzen —

d. w. z. door middel van overschrijving van bank- of postrekening, of door storting in contanten — en met gebruikmaking van de gewone formulieren. Er bestaat volstrekt geen bezwaar tegen dat de debiteur voor de betalingen in kwestie gebruik maakt van de bemiddeling van zijn particuliere bankrelatie.
Bij de betalingen in kwestie behoort als te crediteeren rekening te worden opgegeven: „De Nederlandsche Bank te Amsterdam, afdeeling Buitenland", terwijl voorts duidelijk en nauwkeurig opgave moet worden gedaan van: den naam en het adres van den Duitschen exporteur voor wien het bedrag bestemd is; en eventueel ook van den naam en het adres van de bankinstelling of firma in Duitschland, door welker bemiddeling men wenscht dat het bedrag wordt uitgekeerd.
Voor het geval de factuur van den Duitschen exporteur in Reichsmark of in andere niet-Nederlandsche valuta luidt, dient het factuurbedrag te worden omgerekend in guldens naar den officieelen koers van de betrokken valuta op den laatsten werkdag voorafgaande aan dien van storting. Het bedrag der vreemde valuta en de voor de omrekening gebezigde koers behooren in dit geval bij de betaling der guldens mede op het stortings- of giroformulier aan De Nederl. Bank te worden opgegeven. Tegelijk met de betaling aan De Nederl. Bank moet door den importeur van die betaling worden kennis gegeven aan het Nederlandsch Clearinginstituut te 's-Gravenhage, onder gebruikmaking van een door dat instituut vastgesteld formulier.
(Mededeeling Nederl. Bank)
(Vorig bericht blz. 1457 G.)

A. ENGELAND. — Leger en Vloot. - Een nieuwe torpedobootjager. —
Te East Cowes is een Britsche torpedobootjager — feitelijk een kruiser — van stapel gelaten en „Fury" gedoopt. Het schip kan na vertrek 6000 mijl afleggen voor het weer brandstof behoeft te laden.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1203 I.)**

B. ITALIE. — Pers en Propaganda. —
Een nieuw onderstaatssecretariaat is gevestigd voor de voorlichting van de buitenlandsche pers en voor de propaganda. Het staat onder directe leiding van Mussolini. De schoonzoon van Mussolini, graaf Ciano, wordt hoofd van het persbureau. (Popolo d'Italia)

C. POLEN. — Het Russische vlootbezoek. —
De Poolsche commandant van de Baltische vloot Haller en de officieren van de Russische vloot zijn uit Warschau te Gdingen aangekomen waar Haller en de Russische ambassadeur in Polen, Davtian een revue hielden over het Russische eskader waarna Poolsche officieren een bezoek brachten aan de Russische oorlogsschepen. De commissaris van de stad Gdingen hield ter eere der Russische gasten een receptie.
(Polska Agencia Telegr.) **(Vorig bericht Rusland toenadering 1186 H.)**

D. NEDERLAND. — Nieuwe Spelling. - De Vereeniging tot Vereenvoudiging van onze spelling. —
De Vereeniging tot vereenvoudiging van onze spelling heeft, in vergadering te Amsterdam bijeen, besloten, terwille van de eenheid zooveel mogelijk propaganda te maken voor de algemeene toepassing van de spelling-Marchant, behoudens inzake de naamvals n.
(N. Rott. Courant) **(Vorig bericht blz. 1474 E.)**

E. NEDERLAND. — Landdag van den Vrijheidsbond - Mr. W. C. Wendelaar. —
Op den te Zuidlaren gehouden Liberalen Landdag van 9 September 1934 heeft de voorzitter van den Vrijheidsbond, Mr. W. C. Wendelaar, een rede gehouden over „Liberale Politiek", waarin hij o.m. aandrong op stop zetten der bezuinigingen op de Defensie-begrooting, billijke salarisregeling van overheidspersoneel, geen hoogeren belastingdruk, streven naar afschaffing van het stelsel van Regeeringssteun, en zuinig gemeentebeheer. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1289 B.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Zending op Bali. —
Naar aanleiding van een tot ons gerichte vraag betreffende de zending op Bali hebben wij ons gewend tot den heer L. D. Petit, Secretaris van de Vereeniging „Oost en West" te Amsterdam, die zoo welwillend was ons in deze de volgende uiteenzetting te verstrekken:
Art. 177 van de Indische Staatsregeling luidt: De Christen-leeraars, priesters en zendelingen moeten voorzien zijn van eene door of namens den Gouverneur-Generaal te verleenen bijzondere toelating om hun dienstwerk in eenig bepaald gedeelte van Nederlandsch-Indië te mogen verrichten. Wanneer de toelating schadelijk wordt bevonden, of de voorwaarden daarvan niet worden nageleefd, kan zij door den Gouverneur-Generaal worden ingetrokken. De minister verklaarde n.m. dat op grond van dit artikel was Bali sinds 1881 gevoegd bij de gebieden (Atjeh en Bantam) waar de zending niet was toegelaten. In 1930 verwierf de Amerikaansche „World and Christian Missionary Alliance" toelating tot zendingswerk onder de Chineezen op Bali. In Januari 1932 wordt deze zending wederom verboden. Sindsdien is over de al of niet-toelating een heftige pennestrijd gevoerd, welke tot op dit oogenblik onverminderd voortduurt. De tegenwoordige Minister van Koloniën is blijkens zijn uitlatingen in de Staten-Generaal persoonlijk tegenstander van Art. 177 Ind. Staatsreg. „het komt hem echter niet wel doenlijk voor deze aangelegenheid in de huidige omstandigheden aan de orde te stellen."
Er bestaat over deze zeer subtiele en moeilijke kwestie een uitgebreide literatuur; wij noemen hiervan het werk van Dr. H. Kraemer, geschreven naar aanleiding van diens studiereis naar Bali:
Dr. H. Kraemer, „De Strijd over Bali en de Zending", uitgave H. J. Paris, Amsterdam, 1933
en voorts de bestrijding van dit werk: :
Dr. R. Goris: „De Strijd over Bali en de Zending; de waarde van Dr. Kraemer's Boek", uitgave Boekhandel Minerva, Batavia-Centrum.
(Vor. ber. Zending 580 B.)

G. ROTTERDAM. — V. V. V.-week - Luchtvaartfeest.
Ter gelegenheid van de V. V. V.-week is op 8 September '34 een luchtvaartfeest gehouden. Acht ballons zijn opgestegen: vijf Fransche, twee Belgische en een Nederlandsche. Vele autoriteiten waren aanwezig. Ook de auto-giro van den heer Jakob Mees trok zeer de aandacht. (N. Rott. Courant)

H. WOUTER HUTSCHENRUYTER GEHULDIGD. —
Op 9 Sept. '34 is in den Haagschen Kunstkring de heer Wouter Hutschenruyter ter gelegenheid van zijn vijf-en-zeventigsten verjaardag gehuldigd.
Dr. Johan Wagenaar, directeur van het Koninklijk Conservatorium, huldigde den heer Hutschenruyter, tot wiens oudste vrienden hij behoort, o.m. opmerkende, dat deze een grooten invloed heeft geoefend op zijn lust tot componeeren. De eerste uitgave van de ouverture Cyrano de Bergerac in het buitenland is mogelijk gemaakt door een uitvoering onder leiding van den heer Hutschenruyter te Essen.
Dr. Peter van Anrooy, directeur van het Residentie orkest, was de volgende spreker. Hij zeide, dat de heer Hutschenruyter al in spr.'s jeugd de goede genius achter de schermen is geweest, vol belangstelling en verwachting tegenover sp.'s werk.
De heer Willem Landré, voorzitter van het huldigingscomité en vele anderen voerden daarna nog het woord.
(Red. K. H. A.)

I. ZWITSERLAND. — In- en Uitvoer in 1934. —
Het invoeroverschot is in vergelijking met het vorig jaar verminderd. Voor de eerste zeven maanden van 1934 bedraagt dit 360,4 millioen francs tegenover 414,5 millioen francs in dezelfde periode van 1933. Van Januari tot Juli 1934 werden goederen ter waarde van 827,7 millioen (1933: 899,1) in Zwitserland ingevoerd en goederen ter waarde van 467,3 millioen francs (1933: 484,6) uitgevoerd.
Deze belangrijke vermindering van het passief der handelsbalans heeft tevens een gunstigen invloed op de Zwitsersche betalingsbalans. In dit verband wordt gewezen op de stabiliteit van de Zwitsersche franc op de internationale deviezenmarkt en het toenemen van den goudvoorraad op de Zwitsersche Nationale Bank. Deze bedraagt op het oogenblik ongeveer 1700 mil-

lioen francs tegen 1636 millioen francs einde Mei van dit jaar. De gouddekking van de bankbiljetten in circulatie bedraagt 126%. De Zwitsersche regeering blijft dan ook vastbesloten vasthouden aan een valutapolitiek op goudbasis.
(Office Suisse d'extension Commerciale) **(1033 G.)**

A. VOLKENBOND. — Assemblée - Polen zegt minderhedenregeling op. —
De Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, heeft op 13 Sept. '34 voor de plenaire Assemblée-zitting de minderhedenverdragen van 1919, waarbij Polen zich verplicht heeft garanties op zich te nemen voor de minderheden, die op Poolsch territorium wonen, onverwachts opgezegd.
Aan zijn rede ontleenen wij het volgende:
De Poolsche regeering heeft in het voorjaar de Assemblée verzocht zich over twee vragen te willen uitspreken. In de eerste plaats over de noodzakelijkheid om zoo spoedig mogelijk tot een uniforme regeling van het minderhedenprobleem te komen en in de tweede plaats om een internationale conferentie hierover bijeen te roepen.
In afwachting van een duidelijk antwoord op deze vragen, ziet de Poolsche regeering zich genoodzaakt van heden af iedere medewerking te ontzeggen aan de internationale organen, die bevoegd zijn de toepassing van het systeem der minderhedenbescherming door Polen te controleeren.
Het spreekt van zelf, dat dit besluit der Poolsche regeering zich niet richt tot de minderheden, wier belangen steeds door ons gerespecteerd zijn en zullen worden. (Polsk. Tel. Agencia) **(Vor. ber. 193 I.)**

B. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler ontvangt de geaccrediteerde buitenlandsche diplomaten. —
In het paleis van den rijkspresident heeft op 12 Sept. 1934 een groote ontvangst plaats gehad van alle te Berlijn geaccrediteerde buitenlandsche diplomaten.
Mgr. Orsenigo las, namens het corps diplomatique, een adres van hulde voor aan den „Führer", begroette hem als het nieuwe hoofd van den staat en sprak den wensch uit, dat de Goddelijke Voorzienigheid de verwachtingen, welke hij voor het heil van zijn vaderland koestert, zal verwezenlijken.
Hitler hield in antwoord hierop een korte rede, waarin hij dank zegde voor de goede wenschen, welke hem in naam van het corps diplomatique waren uitgesproken.
„Het is mijn wensch en mijn taak, aldus Hitler, de goede verhouding van Duitschland met de buitenlandsche staten te bevorderen en zoo de grondslagen te leggen voor een wederzijdsch begrijpen. Ook thans, heeren vertegenwoordigers van vreemde staten, verklaar ik, dat het mijn streven is, Duitschland tot een vasten burcht van den vrede te maken. Niet het geweld leidt tot den vrede, doch het herstel der rechtsgelijkheid en de achting voor het werk en de prestaties van ieder ander volk." (Völk. Beobachter)
(Vorig bericht Hitler 1474 C.)

15 SEPTEMBER 1934

C. FRANKRIJK. — Werkverschaffing. - 10 milliard francs. —
Voor werkverschaffing op groote schaal wordt frs. 10 milliard beschikbaar gesteld. Het eerste jaar zal ongeveer een vijfde van deze som worden besteed.
Parijs wordt sterk bevoordeeld, omdat de werkloosheid te dezer stede het grootst is. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 592 I.)

D. NEDERLAND. — Opgravingen. - Urnen. - Prof. Holwerda's conclusies. —
Nabij den rijksweg 's-Hertogenbosch—Grave ontdekte men eenigen tijd geleden een groot urnenveld, waar een groote bronzen urn werd uitgegraven, welke volgens deskundigen van groote historische waarde is en dateert van minstens 500 jaar vóór Christus.
De kostbare vondst werd naar het Rijksmuseum voor Oudheden te Leiden overgebracht, waar zij nader werd onderzocht en gerestaureerd door den directeur van het Museum te Leiden. Dr. J. H. Holwerda heeft thans nadere bijzonderheden over deze urn medegedeeld in de „Oudheidkundige mededeelingen uit 's Rijksmuseum van oudheden te Leiden".
Hij komt tot de conclusie, dat in de 5e eeuw vóór Christus een Gallisch stamvorst zich in Oss heeft neergezet. De gevonden urn met den heuvel is het graf van dezen stamvorst.
Wij hebben hier, zoo schrijft hij, in Oss het getuigenis van een eerste vestiging van zulk een Gallischen stam in deze Noordelijke streken, afkomstig uit landen ten Noorden van de Alpen in de 5de eeuw vóór Christus.
„De man, die hier is bijgezet in deze bronzen urn, voor deze streken uniek, met zijn versierd slagzwaard, moet een stamvorst zijn, die dit alles medebracht uit het verre land, van waar hij zijn volk naar hun nieuw vaderland voerde."
„Onze meening, dat wij hier werkelijk met zulk een vorstengraf te doen hebben, werd zeer nadrukkelijk bevestigd, toen wij in den afgeloopen zomer nog een nader onderzoek konden instellen op de plek, waar deze vondst werd gedaan. Zoowel de grootte van den heuvel als zijn opbouw bevestigde, dat wij met een zeer bijzonder monument te doen hebben."
„Het vorstengraf te Oss maakt wel een groote uitzondering op de eenvoudige urnen van aardewerk, die alleen de asch van den overledene bevatten, zooals zij algemeen gevonden worden."
(Vorig bericht 862 G.; Opgravingen 1457 F.)

E. PROFESSOR DR. J. VAN DAM. —
Het doet ons een genoegen onzen abonné's te mogen berichten, dat professor dr. J. van Dam zich bereid heeft verklaard in den vervolge belangeloos onze rubriek: „Duitsche letterkunde" te verzorgen.
Prof. dr. Jan van Dam werd op 3 October 1896 geboren, bezocht de 5-jar. H.B.S. te Amsterdam en studeerde de Duitsche en Nederlandsche taal en letterkunde aan de Amsterdamsche Universiteit. Na staatsexamen M.O. Duitsch A, B, cand. Nederlandsch, doctoraal Duitsch te hebben afgelegd, promoveerde hij in 1923 tot doctor in de letteren en wijsbegeerte.
Van 1920 tot 1922 was prof. v. Dam lector in de Ned. taal en letterkunde aan de Universiteit te Bonn; van 1922—'25 leeraar der 1ste O.H.S. te Amsterdam en in 1925 assistent aan de Universiteit te Amsterdam; sinds 1925 lector in de Duitsche taal en letterkunde en sinds 1930 gewoon hoogleeraar voor Gotisch mede in verband met de andere Germaansche talen, alsmede de oudere Duitsche taal en letterkunde aan de Amsterdamsche Universiteit.

Prof. dr. J. van Dam.

Werkgebieden: Duitse letterkunde van de 12de eeuw; Henric van Veldeke: Zur Vorgeschichte des höfischen Epos 1923 (diss.).
Das Veldeke-Problem 1924; De letterkundige beteekenis van Veldeke's Servatius (Tijdschr. v. Nederl. Taal- en Letterkunde 47), Tristanprobleme (Neophilologus 15), 'n uitgave van Veldeke's werk in voorbereiding; Germaanse en Duitse taalkunde, histories en beschrijvend: Historiese taalbeschouwing en modern taalinzicht 1930 (oratie); Deutsch und Niederländisch. Ein Versuch (Zeitschrift für Deutsche Bildung 1932; gramofoonplaatcursus Noropa voor be-

ginners); Duitse letterkunde van de moderne tijd (voordrachten voor volksuniversiteiten; binnenkort verschijnt Th. C. van Stockum und J. van Dam, Geschichte der deutschen Literatur, 2 dln.); middelbaar onderwijs: Het onderwijs in de moderne talen aan universiteit en middelbare school (Paedagogische studien 1933; twee schooluitgaven, o.a. Thomas Manns ausgewählte Prosa; lid van verschillende onderwijscommissie's). Redacteur van het Duitsche Boek. Tijdschrift voor de Vrienden van Het Duitsche Boek in Nederland 1930—1933; van De Weegschaal. Tijdschrift voor de Vrienden van het Duitsche Boek 1934.
(Red. K. H. A.)

A. NEDERLAND. — Conferentie der Anti-Revolutionnaire partij te Lunteren. —
In het Conferentieoord te Lunteren is dezer dagen een conferentie gehouden, belegd door het Centraal Comité van Anti-Revolutionnaire Kiesvereenigingen. Ongeveer honderd vooraanstaande personen in de A.-R. Partij namen hieraan deel, zooals de ministers dr. H. Colijn, mr. J. A. de Wilde, de oud-ministers mr. J. Terpstra en mr. dr. J. Donner en de burgemeester van Amsterdam dr. W. de Vlugt.
Prof. dr. J. Ridderbos van Kampen refereerde over het onderwerp: De Overheid en de wet Gods. Spr. bouwde zijn betoog op aan de hand van een 20-tal, den conferentiegangers tevoren bekend gemaakte stellingen.
Bij de gedachtenwisseling verzette dr. Colijn zich tegen de door prof. Ridderbos aanbevolen wijziging van art. 3 van het A.-R. program, betreffende de verhouding van overheid en onderdanen. Hij achtte verandering niet wenschelijk.
De heer C. Smeenk, lid der Tweede Kamer, sprak over: De economische positie van Nederland en wat daaruit volgt voor het beleid der regeering.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. blz. 1215 L.)**

B. SPANJE. — Staking. - Accion Popular. - Toestand.
Onderteekend door alle proletarische partijen, organisaties en jeugdvereenigingen werd op den avond van den dag der proteststaking (8 September) een manifest gepubliceerd, waarin, na met voldoening te hebben gewezen op het resultaat van de „manifestatie tegen de agrarisch-fascistische concentratie, gestimuleerd en beschermd door de openbare macht", de order tot hervatting van het werk werd gegeven. Deze order is stipt uitgevoerd, zoodat in Madrid de staking eindigde. „Onze bewegingen gaan tot waar wij willen, en eindigen op het punt en het uur, dat wij wenschen. Met deze tucht overwint men steeds." ;,Als gevolg van de staking zijn alle arbeiderscentra van Madrid gesloten, en zijn vele leiders en honderden kameraden gevangen genomen. In het volle besef van hetgeen wij zeggen, doen wij de arbeidersklasse en allen, die naar ons willen luisteren, weten, dat wij bereid zijn al die handelingen te verrichten, die noodig zijn om door de kracht van de reden, of de reden van de kracht onzer organisaties, de vrijheid te verkrijgen van de gevangenen en de opening der arbeiderscentra."
De katholieke Accion Popular heeft ondanks de tegenwerking van de politieke tegenstanders op 9 Sept. '34 te Covadonga in Asturië een massa-demonstratie gehouden, waaraan door meer dan 10.000 personen werd deelgenomen.
Na een godsdienstoefening in de open lucht en na de plechtige voorlezing van de namen der in den politieken strijd gevallenen hield de leider der partij, Gil Robles, een redevoering, waarin hij zich zeer scherp keerde tegen de Catalaansche separatisten, de houding der Catalaansche regeering ten opzichte van Madrid en tegen het Baskische nationalisme. Het is mogelijk, dat de partij in de toekomst daadwerkelijk aan de regeering van het land zal deelnemen. De regeering stemt niet overeen met den wil van het volk — aldus Gil Robles. (N. Rott. Crt. en El Debate)
(Vor. ber. Stakingen 1342 C.; Toestand 1294 B.; Gil Robles 1273 C.)

C. VOLKENBOND. — Critiek op Polen's minderhedenpolitiek. - Sir John Simon, Barthou en Aloisi. —
In de Volkenbondsvergadering hebben op 14 Sept. '34 Sir John Simon, Barthou en Aloisi gesproken, ofschoon zij aanvankelijk dat niet van plan waren. Maar de redevoering van den Poolschen minister van buitenlandsche zaken, Beck, noopte hen er toe.
Sir John Simon (Engeland) weigerde te gelooven, dat de beteekenis van Beck's verklaring zou zijn, dat Polen door een eenzijdige actie zich van de verplichtingen zou willen bevrijden, die het bij het Verdrag van Versailles, dat aan Polen zijn onafhankelijkheid gaf, en het bij het vredsverdrag van Versailles gesloten minderhedenverdrag en ook bij besluit van den Volkenbondsraad te Madrid, vrijwillig heeft aanvaard.
De Engelsche regeering als partij bij al deze internationale regelingen heeft er echter het grootste belang bij, dat duidelijk wordt vastgesteld, wat dan wel de beteekenis der Poolsche verklaring is.
Barthou (Frankrijk) wees er op, dat de Fransche delegatie geen enkele wijziging van den tegenwoordigen toestand a priori wil afwijzen, maar één enkele staat is niet bevoegd, eenzijdig de regeling te wijzigen of zelfs op zij te zetten. Barthou weigerde te gelooven, dat zulks de bedoeling van Beck geweest zou zijn. Hij is overtuigd, dat Beck's woorden, wanneer zij naar hun werkelijken zin worden opgevat, niet langer een bron tot ongerustheid van den een en tot verleiding van den andere zullen vormen. Barthou weigerde te gelooven, dat de Poolsche verklaring in strijd zou zijn met de voorwaarden van de minderhedenbescherming, die een uitvloeisel zijn van het verdrag zelf dat aan Polen zijn onafhankelijkheid heeft gegeven.
Aloisi (Italië) wees er op, dat als men de verklaringen als samenhangend beschouwt, hetgeen logisch zou zijn, men er niet anders in kan zien dan den wensch van Polen, om het oude systeem door een nieuw te vervangen, dat beter aan den tegenwoordigen tijd zal zijn aangepast.
Dit komt dan neer op een herziening van de verdragen, waarvan Italië in het belang van den vrede altijd een voorstander is geweest. Deze herziening van de verdragen moet echter steeds langs wettigen weg gebeuren. Bovendien wees Aloisi er op, dat Italië altijd van meening is geweest dat de bestaande verdragen geëerbiedigd moeten worden, totdat de herziening daarvan zal zijn in werking getreden, en dat niet naar gelang van de omstandigheden eenvoudig een bepaald gedeelte van een verdrag op zichzelf kan worden herzien. Er zijn tal van verdragen die misschien nog meer om herziening vragen en men zal moeten overgaan tot de herziening van verdragen in het algemeen en zich niet tot een bepaald gedeelte moeten beperken.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1481 A.)**

D. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Nieuwe loonsverlaging. —
Naar de Telegraaf verneemt, heeft de directie van de Nederlandsche Spoorwegen aan den personeelraad een voorstel inzake een nieuwe loonsverlaging doen toekomen. Globaal genomen komt dit voorstel neer op een verlaging van 3% voor de nieuwe loonen van het geheele personeel. Het ligt in de bedoeling van de directie, den maatregel met ingang van 1 Januari 1935 toe te passen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1145 E.; Spoorwegen 1469 C.)

E. AMSTERDAM. — De A.M.A.T.O. —
De groote land- en tuinbouwtentoonstelling Amsterdam 1934 is op 14 Sept. '34 geopend en daarmee is de nieuwe Centrale Markt van de hoofdstad ingewijd. Een groot aantal autoriteiten en belangstellenden kwam daarvoor bijeen.
De voorzitter van het Uitvoerend Comité der „Amato", Mr. G. C. J. D. Kropman, wethouder voor de Levensmiddelen te Amsterdam, herinnerde in zijn rede eraan, hoe de aanleiding tot het houden dezer tentoonstelling gelegen is in den wensch om een hoogst belangrijke gebeurtenis in het leven der gemeente Amsterdam, n.l. het in gebruik nemen van een nieuw marktterrein en een nieuwe markthal een cachet te verleenen, dat niet alleen een feestelijkheid beteekent, maar tevens een grootsche demonstratie van de artikelen, die op deze terreinen zullen worden verhandeld.
Burgemeester dr. W. de Vlugt voerde daarna het woord. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Tuinbouw 1413 B.)**

F. PERMANENTE FRANSCH-ZWITSERSCHE VERZOENINGSCOMMISSIE. — Jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek voorzitter. —
De regeeringen van Frankrijk en Zwitserland hebben in gemeenschappelijk overleg besloten den Nederlandschen oud-minister van buitenlandsche zaken, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, uit te noodigen, het voorzitterschap van de permanente Fransch-Zwitsersche verzoeningscommissie te willen aanvaarden.
(Le Journal) **(Vor. ber. Vrije Zône v. Genève 495 B.)**

16 SEPTEMBER 1934

G. CATHERINA BRESJKOWSKAJA OVERLEDEN.
De bekende Russische socialiste Catherina Bresjko—Bresjkowskaja, genaamd de „grootmoeder der Russische revolutie", is op 11 Sept. '34 bij Praag, in den leeftijd van 90 jaren overleden.
Zij werd als dochter van een adellijk gezin geboren, leerde al vroeg de ellende van het Russische dorp en zijn bewoners kennen. Zij was, toen de slavernij werd

opgeheven, 17 jaren oud. Toen reeds voelde zij zich sterk aangetrokken tot de intellectueele jeugdbeweging der Narodnaja Wolja, die haar doel zag in het ten val brengen van het Tsaristisch absolutisme en in de schepping van een republikeinsche democratie en oordeelde, dat het aangewezen middel hiertoe was de ongeletterde boeren op te heffen.
Door haar pogingen een coöperatieve beweging op te richten, wekte zij de achterdocht der regeering. In 1878 werd zij naar Siberië verbannen, vanwaar zij pas 22 jaren later naar Europeesch Rusland terugkeerde.
Na den val van het Tsarisme haalde Kerensky haar in triomf naar Moskou en stond er op, dat zij in het Kreml zou wonen. Slechts met moeite was zij hiertoe te bewegen en zij wilde alleen een dakkamertje betrekken. Een half jaar later kregen de bolsjewiki het heft in handen, zij sloot zich bij hun tegenstanders aan en ging voor drie maanden vrijwillig naar Siberië. Over Amerika kwam zij na den oorlog naar Tsjechoslowakije. Jarenlang werkte zij daar in opdracht van de Praagsche regeering nog aan de ontwikkeling van een Groot-Russisch schoolwezen in het Karpathenland. De laatste tien jaar woonde zij stil op een hoenderpark van twee Russische emigranten. (Prager Presse)

A. **CATALONIE. — Vrouwenrechten. —**
Een wet waarin aan de Catalaansche vrouwen dezelfde burgerrechten worden gegeven als aan de mannen is door den voorzitter der Catalaansche generaliteit onderteekend. De wet zal 1 Januari a.s. van kracht worden.
De wet is op dit gebied een der modernste van Europa en voor Spanje een ware revolutie. In de rest van Spanje blijft de oude toestand voor de vrouwen gehandhaafd. (El Sol)

B. **NEDERLAND. — Chr. Historische Unie. - Landdag te Dokkum. —**
Op den dezer dagen te Dokkum gehouden Landdag van den Chr. Hist. Statenkring Dokkum heeft prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne een rede gehouden over „Vier maal vastgehouden", waaraan wij o.a. het volgende ontleenen.
Het volk heeft niet de taak om te regeeren. Het heeft er ook de kennis van de feiten niet voor. Wanneer dit niet aan het volk nadrukkelijk verkondigd wordt en wanneer een valsche demagogie blijft voortgaan te propageeren, dat de regeering de exponent is van de volksmassa, dan is het weldra met iederen volksinvloed gedaan.
De Staten-Generaal zullen voor haar deel er voor moeten zorgen, dat het overleg tusschen regeering en volk blijft loopen over het daarvoor aangewezen orgaan, derhalve over de Kamers.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. blz. 1404 A.)**

C. **WIJSBEGEERTE. — VIIIste Internationaal Congres voor Philosophie te Praag. —**
Na Oxford is thans Praag zetel van het Internationaal Congres voor Wijsbegeerte, dat eens in de vier jaren gehouden wordt. In de groote zaal van het Parlement, werd het congres geopend door den minister van onderwijs en hield dr. Edward Benesj, minister van buitenlandsche zaken, een rede.
Aan het congres namen ongeveer 700 personen deel, waaronder geleerden van internationalen roem, als André Lalande, Joseph Bartelemy, Léon Brunschwieg van de Sorbonne; uit Duitschland o.a. de zoo bekende philosoof en bioloog Hans Driesch, verder Prétrovici, oud-minister van Roemenië, Senator Emilio Brodero en Mestano uit Italië, professor Montague van de Columbia-Universiteit en zoo nog vele anderen. Onder de Nederlanders waren als officieele afgevaardigden van de universiteiten Groningen, Amsterdam en Nijmegen aanwezig prof. Leo Polak, prof. H. J. Pós en prof. F. Sassers en vermelden wij verder nog de hoogleeraren I. van den Berg uit Utrecht en P. de Jong uit Driekerken.
Onder de leiding van president T. G. Masarijk sprak minister Benesj zijn rede uit. De huidige wereldsituatie, aldus dr. Benesj (die van huis uit socioloog is), de ontzaglijke verwarring op het gebied van denken en moraal, in de maatschappelijke en sociale verhoudingen en op politiek terrein in 't algemeen, dwingen alle ook maar eenigszins verantwoordelijke geesten met alle inspanning en tegelijk ook angstvallig naar nieuwe oplossingen en uitwegen te zoeken, welke méér orde, méér rust, méér vastheid en überhaupt iets definitiefs brengen zullen.
Met Plato gelooft Benesj aan de leidende functie van de philosophie in deze wereld. Philosophen zullen de wereld regeeren! Prof. Hellpach behandelde een sociologisch onderwerp: „Geistige Gestalt und Willens Schöpfung".
Aan het slot van het congres werd een resolutie voorgesteld door den Amerikaan professor Montague uit New York, aangenomen t.w.
„De uit vele landen der wereld op hun VIIIste internationaal congres vereenigde philosophen verklaren zich op plechtige wijze voor het geloof van hun groote voorgangers aan de vrijheid van den geest en het geweten en aan het recht van alle menschen, vrij en zonder gewelddadige beperking die inzichten uit te mogen spreken, die zij oprecht voor waar houden."
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1364 H.)**

17 SEPTEMBER 1934

D. **S.D.A.P. — Betoogingen te Amsterdam, Rotterdam, Groningen en Arnhem. —**
Meer dan 110.000 mannen en vrouwen hebben op 16 Sept. te Amsterdam, Rotterdam, Groningen en Arnhem achter de banieren van de S.D.A.P. en N.V.V. betoogingen gehouden om van hun geloof in het socialisme en hun trouw aan de democratie te getuigen.
Ir. Albarda sprak te Amsterdam over de moeilijkheden van den komenden winter en over de gezinnen der 300.000 werkloozen. Hij legt er den nadruk op, dat deze dag staat in het teeken van het socialisme en de democratie. Dat het kapitalisme geen uitkomst kan brengen, zal na vijf jaren aanschouwelijk „crisis-onderwijs" wel duidelijk zijn geworden. Indien grondstoffen voor kleeding en voeding ontbraken, zouden we den huidigen toestand moeten aanvaarden. Maar . . . . bij de huidige voorraden en productiemogelijkheden niet. Daarom moet de kreet om socialisme doordringen tot allen, als de eenige uitweg.
(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1451 D.)**

E. **BALTISCHE PACT. — Geteekend te Genève. —**
De ministers van buitenlandsche zaken van Estland, Letland en Litauen hebben op 12 Sept. '34 op het volkenbondssecretariaat te Genève, het zoogenaamde Baltische pact onderteekend, dat een soortgelijk verdrag is als dat van de kleine entente.
De drie staten komen hierin overeen, met elkander overleg te plegen over buitenlandsche politieke aangelegenheden, waarbij zij een gemeenschappelijk belang hebben. Zij zeggen elkander voorts wederzijdschen bijstand toe op politiek en diplomatiek gebied.
(Diena, Kaunas) **(Vor. ber. blz. 1456 F.)**

F. **NEDERLAND. — Verdrag met België ter voorkoming van dubbele belasting. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 20 Februari 1933 te Genève tusschen Nederland en België gesloten verdrag ter voorkoming van dubbele belasting en tot regeling van eenige andere belasting-aangelegenheden, benevens het daarbij behoorende slotprotocol.
In het algemeen zijn de beginselen waarvan het verdrag uitgaat dezelfde als die, welke de internationale conferentie van Regeeringsdeskundigen, welke in 1928 te Genève werd bijeengeroepen, hebben geleid bij hare voorstellen tot oplossing van het vraagstuk der dubbele belasting, met dien verstande, dat regelen nopens het belasten van de opbrengst van roerend kapitaal — met uitzondering van vorderingen, verzekerd door hypotheek op onroerende goederen — buiten het verdrag zijn gelaten. (Het Vaderland)
(Vorig bericht Tweede Kamer 1395 C.)

G. **NEDERLAND. — Industrie-Financierings-Instituten. - Centrale Commissie van toezicht ingesteld. —**
Op 28 Augustus is een centrale commissie van-toezicht op industrie-financierings-instituten ingesteld.
In deze commissie zijn benoemd:
a. tot lid en voorzitter mr. L. J. A. Trip, president van de Nederlandsche Bank te Amsterdam;
b. tot leden:
dr. ir. B. Bölger, ingenieur-medewerker bij het centraal overleg in arbeidszaken voor werkgeversbonden, te Overveen; ir. A. Groothoff, adviseur voor bedrijfseconomie, te Amersfoort; dr. G. W. M. Huysmans,

directeur van de coöperatieve centrale boerenleenbank te Eindhoven; de heer E. D. van Walree, oud-directeur van de Nederlandsche Handelmaatschappij en van de Twentsche Bank, te Baarn.
Aan de commissie zijn toegevoegd:
als vertegenwoordiger van den minister van economische zaken: de heer G. J. Teppema, referendaris aan de afdeeling handel en nijverheid, te 's-Gravenhage;
als vertegenwoordiger van den minister van financiën: mr. dr. A. van Doorninck, thesaurier-generaal te 's-Gravenhage;
als vertegenwoordiger van den minister van binnenlandsche zaken: mr. D. G. W. Spitzen, chef der afdeeling binnenlandsch bestuur, te 's-Gravenhage;
als (tijdelijk) secretaris: dr. P. Lieftinck, secretaris van den economischen raad te 's-Gravenhage.
(Vor. ber. Mr. Trip 1143 F.)

A. AMSTERDAM. — Amsterdamsch Conservatorium 50 jaar. —
Op 15 September '34 is het een halve eeuw geleden, dat het Amsterdamsch Conservatorium officieel werd geopend.
In het Gedenkboek voor deze gelegenheid samengesteld door den tegenwoordigen directeur van het Amsterdamsch Conservatorium, Sem Dresden, vindt men een objectieve opsomming van talrijke feiten uit de geschiedenis van het Conservatorium o.a., dat bij de opening tegenwoordig was de toenmalige waarnemende burgemeester van Amsterdam, de heer W. W. van Lennep, wethouder voor het onderwijs.
De stichters waren Daniel de Lange, die met zijn collega's Frans Coenen, Joh. Messchaert, Jul. Röntgen het plan tot oprichting van het Conservatorium opperde. Bij hen sloten zich aan Jean B. C. de Pauw. Jos. Cramer en Henri Bosmans.
De eerste directeur was Frans Coenen.
(Red. K. H. A.)

B. VOLKENBOND. — Rusland's toetreding. - Uitnoodiging. —
Het Volkenbondssecretariaat heeft den tekst bekend gemaakt van het uitnoodigings-telegram aan de Sovjetregeering en van het antwoord daarop van Litwinof.
De uitnoodiging aan de Sovjet-regeering, dat de delegaties, die het verzonden hebben ter kennis van de Volkenbondsvergadering hebben gebracht, is door 30 delegaties geteekend.
De regeeringen van Denemarken, Finland, Noorwegen en Zweden, hebben ter kennis van de Sovjet-regeering gebracht, dat zij voor de toetreding van de Sovjet-Unie tot den Volkenbond zullen stemmen, doch de uitnoodiging niet hebben geteekend, omdat zij principieel gekant zijn tegen een actie buiten het kader van de Volkenbondsvergadering.
Behalve deze vier noordelijke staten, die dus ook tot de voorstanders van Sovjet-Ruslands toetreden behooren, hebben Argentinië, België, Ierland, Luxemburg, Nederland, Portugal en Zwitserland het uitnoodigingstelegram niet geteekend.
Litwinof heeft uit naam van de Sovjet-regeering geantwoord, dat zij bereid is aan deze uitnoodiging gevolg te geven en lid van den Volkenbond te worden en er de plaats in te nemen die aan Sovjet-Rusland toekomt. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1474 H.)

18 SEPTEMBER 1934

C. NEDERLAND. — De Troonrede. —
H.M. de Koningin heeft op 18 September 1934 de nieuwe zitting der Staten Generaal geopend met de volgende rede:
Leden der Staten Generaal,
In deze tijden van zware beproeving, zoo voor het Vaderland, als voor Mijn Huis, Mij wederom in Uw midden bevindend, is het Mij eene behoefte allereerst uiting te geven aan Mijn warmen dank voor de treffende bewijzen van genegenheid en verknochtheid, die Ik gedurende de laatste maanden uit alle kringen van ons Volk heb mogen ontvangen.
Meer nog dan een jaar geleden ondervinden ook wij de gevolgen van de geestelijke en economische ontreddering, waaronder de geheele wereld heeft te lijden.
De toestand van het bedrijfsleven — zoo hier te lande als in Nederlandsch-Indië — is zeer zorgwekkend. Alle bedrijfstakken ondergaan den druk der tijden; vele ervan zijn zelfs zeer zwaar getroffen. De verhoudingen in de landen waarmee wij economisch het nauwst verbonden zijn doen voorts de vrees opkomen, dat nog zwaardere druk te verwachten is.
Voortbrenging, handel en verkeer zoeken tastend den weg in de wanorde van de talrijke en vaak meest onverwachte verschuivingen op economisch gebied.
Onder deze snel wisselende omstandigheden moet in het Regeeringsbeleid kracht gepaard gaan met behoedzaamheid en voorzichtige aanpassing.
Onveranderd handhaaft de Regeering hare overtuiging, dat moet worden gezorgd voor gezonde publieke financiën. Daar verhooging van de reeds zoo zwaar drukkende belastingen zonder gevaar voor ineenstorting niet mogelijk wordt geacht, zullen de uitgaven, teneinde binnen de grenzen der beschikbare middelen te blijven, nog verder verlaagd moeten worden. Voorstellen om daartoe te geraken zijn in bewerking.
Nu in het afgeloopen jaar het resultaat van onze politiek inzake de handelsverdragen niet geheel bevredigend is geweest en de vooruitzichten dienaangaande eer slechter dan beter zijn, zal — met handhaving zoo veel mogelijk van onzen export — steeds grootere aandacht moeten worden geschonken aan behoud en verruiming van den afzet in het binnenland.
De aan het bedrijfsleven opgelegde en wellicht nog op te leggen crisisregelingen zullen tot het strikt noodzakelijke worden beperkt en niet langer dan onvermijdelijk noodig worden gehandhaafd. Op verlaging van heffingen, uit deze regelingen voortgekomen, blijft de aandacht der Regeering onophoudelijk gevestigd.
Voor Nederlandsch-Indië zal bij voortduring worden gestreefd naar bevordering van den uitvoer en naar aanpassing van de productie bij de mogelijkheden van afzet. Ook de industrialisatie van dit deel van het Rijk zal, waar mogelijk, geleidelijk worden bevorderd. Het is verheugend, dat in het afgesloten zittingsjaar verschillende maatregelen getroffen konden worden, die Nederland in nauwere economische aanraking brachten met Nederlandsch-Indië en Suriname; in die richting zal worden voortgegaan.
Voor Curaçao, waar de financieele en economische toestand — de tijdsomstandigheden in aanmerking genomen — vrij gunstig kan worden genoemd, bleek de mogelijkheid van soortgelijke maatregelen nog niet aanwezig te zijn.
Met groote bezorgdheid voor de toekomst der menschheid moet worden vastgesteld, dat bijna allerwegen de drang naar sterke bewapening herleefd is. De Regeering zal doen wat binnen haar vermogen ligt om mede te werken aan de beteugeling van dat streven. Zij is echter tevens verplicht met dit verschijnsel rekening te houden bij de uitvoering van hare aanvankelijke voornemens met betrekking tot de nationale verdediging.
De talrijke en zware tegenslagen op economisch gebied, gepaard aan verschillende gebeurtenissen op ander terrein, roepen licht geestelijke verwarring te voorschijn. Des te meer is het noodzakelijk, dat de Regeering — zoo hier te lande als in de overzeesche gewesten — ernstig aandacht blijve schenken aan handhaving van de zedelijke volkskracht en aan versterking van de eendracht des volks, opdat het vastberaden stand houde te midden der beproevingen.
Wie zich toeleggen op het zaaien van wantrouwen en verdenking, wie het gezag der Overheid ondergraven, zijn werkzaam tot verderf van het land en zullen met beslistheid worden wederstaan.
Veel zal in het komende zittingsjaar wederom van Uwe werkkracht worden gevorderd. In de onwrikbare overtuiging, dat het geloof in Gods Almacht ons Volk den noodigen levensmoed geven kan en met de bede, dat het Hem behagen moge Zijn zegen te schenken op Uwen in eendrachtige toewijding aan het Vaderland te volbrengen arbeid, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.
(Vorig bericht Troonrede 1933 974 A.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Senaatscommissie van onderzoek inzake wapenfabricage - Samenvatting.
In de Senaatscommissie tot onderzoek van de wapenfabricatie en handel werd verklaard, dat Duitschland een militaire luchtvloot bouwt. De onderdeelen der vliegtuigen worden uit Engeland en de Ver. Staten ingevoerd. Verder werden rapporten ingediend over de herbewapening van Hongarije, niettegenstaande de protesten van de Kleine Entente, welke door de houding van de Britsche, Fransche en Italiaansche gedelegeerden worden doodgezwegen.
Ondanks het streven van Staatssecretaris Hull, de verhooren voor de commissie van onderzoek zooveel mogelijk tot zuiver Amerikaansche kwesties te beperken, en het betrekken van het buitenland bij het onderzoek te vermijden, gaat de pers voort met te wijzen op de betrekkingen van de Amerikaansche wapenindustrie met de vreemde mogendheden. De bladen wijzen op het scheppen van internationale intrigues, het omkoopen van buitenlandsche ambtenaren en officieren en op het verraad van militaire geheimen aan het buitenland, alleen uit winstbejag.
Senator Nije heeft het resultaat van het onderzoek voor zoover bekend, als volgt samengevat:
Particuliere wapenfabrikanten nemen den oorlog ter hand om bevriende volken met elkaar op slechten voet te brengen en de pogingen tot ontwapening tegen te gaan.
Leger en marine hebben den verkoop van oorlogsmateriaal gesteund. Amerikaansche wapenfabrikanten werken samen met de Europeesche collega's. In grooten omvang zijn steekpenningen betaald, terwijl ontzaglijke winsten zijn gemaakt. (N. Y. Herald, Paris)
(Vorig bericht blz. 1472 D.)

B. DUITSCHLAND. — Het volksinkomen. —
Het rijksbureau voor statistiek heeft dezer dagen de uitkomsten gepubliceerd van de statistiek over het volksinkomen in het belastingjaar 1932, in vergelijking met dat van 1929. Uit de cijfers blijkt de geweldige verarming van het Duitsche volk in deze jaren, welke zich niet enkel uitspreekt in het aantal der belastingschuldigen en hun inkomen, maar ook in de wijzigingen welke in de verhouding der inkomensklassen valt waar te nemen. Wij ontleenen aan deze statistiek enkele der belangrijkste gegevens.
Het totaal der in de inkomstenbelasting aangeslagenen was in 1932 1,8 millioen tegen 3,2 millioen in 1929, dus 44,2 pct. minder. Per 1000 der bevolking kwamen in het eerste jaar 28, in 1929 52 belastingplichtigen. Nog sterker dan deze geweldige teruggang in het aantal aangeslagenen was die van het belastbaar inkomen, dat van 14,6 op 6,4 milliarden Mark, dus met niet minder dan 56,4 pct. terugliep. Het gemiddeld inkomen per aangeslagene bedroeg in 1929 4546 en in 1932 3550 Mark.
De verdeeling van inkomen en belasting naar de inkomensklassen geeft de volgende cijfers, waaraan wij toevoegen de verhoudingscijfers nopens den teruggang, waarbij de cijfers in 1929 gelijk 100 worden gesteld.

Inkomensklassen	Inkomen in % v/h totaal	Belast. totaal	Verand. inkomen sedert 1929	Verand. belasting sedert 1929
ben. 1500 M.	12,2	4,2	75,1	111,2
1.500— 3.000	17,6	5,4	48,0	61,9
3.000— 5.000	11,3	7,1	37,8	46,3
5.000— 8.000	8,5	8,3	37,0	45,1
8.000— 12.000	13,1	9,2	39,8	47,2
12.000— 16.000	8,6	10,6	46,1	52,4
16.000— 25.000	9,7	13,9	43,4	50,8
25.000— 50.000	9,0	20,3	40,8	47,3
50.000—100.000	4,8	28,3	39,1	44,0
100.000 en meer	5,2	37,4	33,8	38,2
Totaal	100,0	100,0	43,6	47,6

De teruggang is dus relatief het sterkst geweest in de inkomensgroep boven 100.000 Mark, die op ongeveer een derde is teruggeloopen. Het aantal der belastingschuldigen daalde er tot 36,9 pct. van het cijfer in 1929. Maar, behalve in de laagste groep, daalden de inkomenscijfers doorloopend op minder dan de helft. Ook al houdt men rekening met de in deze jaren vallende stijging van de koopkracht van de Mark, zal het moeilijk vallen een tweede voorbeeld te vinden eener zoo ontzaglijke verarming in enkele jaren. Het bedrag der belasting ging van 1550 op 738 millioen Mark terug. (Prof. Verrijn Stuart in de N. Rott. Crt.)

C. NEDERLAND. — Nederl. Vegetariërsbond. - Veertigjarig bestaan. —
In het jubileumnummer van de „Vegetarische Bode", ter gelegenheid van het veertigjarig bestaan van den Ned. Vegetariërsbond, is een reeks van artikelen opgenomen, die een beknopt overzicht van de vegetarische beweging en van hare beteekenis voor mensch en maatschappij geven.
De heer A. Verschoor is de man, die in 1894 den stoot tot de oprichting heeft gegeven. In den loop van veertig jaar heeft het vegetarisme mede door de krachtige propaganda, waarbij vooral de heer Felix Ortt genoemd dient te worden, veld gewonnen. Onder alle lagen der bevolking treft men thans vegetariërs aan, in de gevangenissen wordt op verzoek vegetarisch voedsel gegeven, vegetarische restaurants werden opgericht enz.
Vele moeilijke jaren heeft de Bond gedurende die veertig jaar doorgemaakt, tijden waarin de meeningen fel botsten, maar de Bond heeft dit alles het hoofd geboden. Van de hand van den vegetariër bij uitnemendheid, Felix Ortt, bevat dit jubileumnummer verschillende stukken, o.a. het Vegetarisme en de medische wetenschap, waarin ten slotte de schrijver zijn overtuiging uitspreekt dat ettelijke jaren verder de medische wetenschap het vegetarisme zal hebben aanvaard als een der eerste en meest noodzakelijke voorwaarden om gezond te blijven.
Tenslotte zij hier nog vermeld de woorden van den heer A. Verschoor: Wanneer men zich bij de vegetariërs aansluit moet men de overtuiging hebben dat de mensch niet tot de vleescheters behoort; dat het plantenrijk hem alles oplevert wat voor de voeding, voor den opbouw, voor het onderhoud van zijn lichaam noodig is. (Jubileumnummer Ned. Veg. Bond)

D. NEDERLAND. — Holl. Mij. der Wetenschappen. - Herdenking van Z. K. H. Prins Hendrik. —
Op 15 September '34 is de Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen in buitengewone vergadering bijeen gekomen ter herdenking van haar protector en eere-lid wijlen Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden. Redevoeringen werden gehouden door jhr. mr. dr. A. Röell, prof. dr. H. Brugmans en prof. dr. H. Th. Obbink. (Red K. H. A.)
(Vor. ber. Prins Hendrik 1392 B.)

E. NEDERLAND. — Het verrichten van arbeid door vreemdelingen. - Schriftelijke vergunning vereischt.
Bij K. B. is ter uitvoering van de wet op toelating van buitenlandsche arbeidskrachten, bepaald dat werkgevers zonder schriftelijke vergunning van den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling geen arbeid mogen doen verrichten door Vreemdelingen:
a) in photographische ateliers; b) als photograaf buiten ateliers; a) in filmfabrieken; b) als regisseur, productieleider, cameraman, architect en technicus voor het opnemen en vervaardigen van geluid- en andere films; in bedrijven, die zich uitsluitend of in hoofdzaak bezighouden met het leggen van vloeren, als parket-, mozaiek-, graniet-, terrazzo- en rubbervloeren; in synthetische ammoniakfabrieken met haar nevenbedrijven en in kokosfabrieken; in parfumerie- en tandmiddelenfabrieken; in kleermakerijen en confectiefabrieken (bovenkleeding); in fabrieken tot het vervaardigen van onderkleeding en huishoudgoederen; in tricotagefabrieken, breierijen en fabrieken voor het vervaardigen van kousen en sokken; in bontwerkerijen; in electrotechnische installatie-inrichtingen; in fabrieken, inrichtingen of werkplaatsen voor het vervaardigen en herstellen van uurwerken; a) in ijsfabrieken, waaronder begrepen fabrieken of inrichtingen tot vervaardiging van consumptie-ijs; b) als ijsventer; in tabaksfabrieken, tabakskerverijen, sigarenfabrieken, sigarenmakerijen en cigarettenfabrieken; als handelsreiziger en handelsagent; in warenhuizen, bazars, toko's, winkels en kiosken; als chauffeur; als vlieger, met uitzondering van vlieger bij de militaire luchtvaart; bij bank- en credietinstellingen, waaronder begrepen kantoren van kassiers en commissionnairs in effecten, geldwisselkantoren, hypotheekbanken, spaarbanken en banken van leening; in hotels, restaurants, café's, tapperijen, slijterijen, theeschenkerijen, lunchrooms, melk- en ijssalons en hotel-pensions; a) in schouwburgen, concert- en feestgebouwen, bioscopen en dansgelegenheden; b) bij tooneel-, opera- en cabaretgezelschappen, orkesten en bij den radio-omroep; c) bij circussen en kermisinrichtingen; als musicus of artist in alle boven niet genoemde bedrijven en inrichtingen.
Het besluit treedt in werking op 1 Januari 1935. Voor vreemdelingen, die nog niet in dienst zijn moet binnen drie weken een vergunning zijn verkregen. Dit beteekent practisch: wie vreemdelingen in dienst hebben, mogen die tot 31 December in dienst houden zonder toestemming. Voor nieuw buitenlandsch personeel is dadelijk een vergunning noodig.
Dit K. B. geldt voor alle vreemde arbeidskrachten, van welke nationaliteit zij ook zijn.
Aanvragen om een vergunning tot het in dienst nemen of houden van vreemde arbeidskrachten in de genoemde bedrijven en beroepen moeten worden ingediend bij den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling, Bezuidenhoutscheweg 97 te 's-Gravenhage, en wel: betreffende krachten reeds in dienst, vóór 31 December a.s.; voor werkkrachten, die nog in dienst moeten treden, binnen drie

weken, d. w. z. uiterlijk 8 October moeten de werkgevers in het bezit zijn van een vergunning.
Formulieren voor de aanvragen zijn kosteloos verkrijgbaar bij de directeuren van gemeentelijke arbeidsbeurzen en de agenten der openbare arbeidsbemiddeling.
De behandeling der aanvragen vraagt uiteraard eenigen tijd. Het verdient derhalve aanbeveling, de aanvragen tijdig bij den directeur van bovengenoemden dienst in te zenden en wel voor elken vreemdeling op een afzonderlijk aanvraag-formulier.
(Staatscourant)
(Vorig bericht Vreemdelingen blz. 1456 D.)

A. **NEDERLAND. — Overdracht der Rectoraten. —** Aan de verschillende universiteiten en hoogescholen heeft op 17 September '34 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad. Aan de Rijksuniversiteit te Leiden geschiedde dit door prof. mr. D. v. Blom aan prof. W. v. d. Woude; aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. mr. C. W. Star Busman aan prof. dr. H. Bolkestein; aan de Rijksuniversiteit te Groningen door prof. mr. dr. H. W. C. Bordewijk aan prof. dr. G. v. d. Leeuw; aan de Gemeentelijke Universiteit van Amsterdam door prof. dr. H. A. van Bakel aan prof. dr. Th. J. Stomps; aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. dr. J. G. Rutgers aan prof. dr. W. Reinders; aan de Handelshoogeschool te Rotterdam door prof. W. E. Boerman aan prof. mr. C. W. de Vries; aan de Landbouw-hoogeschool te Wageningen door prof. dr. J. A. Honing aan dr. D. L. Bakker; aan de R.-K. Universiteit te Nijmegen door prof. mr. E. J. J. v. d. Heyden aan prof. dr. J. Kors O.P.; aan de R.-K. Handelshoogeschool te Tilburg door prof. H. A. Kaag aan prof. dr. Th. Goossens. Op 19 Sept. '34 had de overdracht plaats aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. mr. V. H. Rutgers aan prof. dr. J. Wille.
(Vor. ber. Overdracht 1933, 975 I.; Onderw. 1467 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. — Betoogingen te Wurtemberg, München en Neurenberg. —**
Op 15 Sept. '34 zijn in Wurtemberg in Beieren tengevolge van de schorsing van den evang. bisschop Wurm van de Wurtembergsche Landskerk door Rijksbisschop Müller en de interventie van dr. Jäger, ongeregeldheden voorgekomen. Bisschop Wurm had geweigerd zich te onderwerpen aan het centralisatie régime der Nazi's. Er zijn protestvergaderingen gehouden waarin een groote verontwaardiging werd uitgesproken door de kerkgangers over een poging om dr. Wurm in een financieel schandaal te betrekken. Plaatselijke nat.-soc. functionarissen trachtten in de vergaderingen zich met de zaak te bemoeien, doch naar gemeld wordt zijn zij door de verontwaardigde menigte hardhandig aangepakt. Dr. Wurm erkent zijn schorsing niet. Hij betwist de wettigheid daarvan en beschouwt zich nog steeds als leider van de Landskerk, hoewel hij geen toelating krijgt tot de kerkgebouwen, welke bezet worden door een specialen commissaris van dr. Jäger en den nieuwen dienstdoenden bisschop. De schorsing van den anderen weerbarstigen Zuidduitschen bisschop, dr. Meiser van Beieren, wordt thans in Berlijn in overweging genomen, en men verwacht dat binnen enkele dagen het schorsingsbesluit zal worden medegedeeld.
Zeven duizend van de 16.000 predikanten zijn het met deze kerkelijke beweging eens en het verluidt dat zij vastbesloten zijn zich tegen het decreet, dat den eed van trouw aan Hitler oplegde, te verzetten, in het bijzonder omdat thans meer bekend wordt van de eventueele stichting van de Duitsche Nationale Kerk. Vrijdag loopt de termijn voor het afleggen van den eed ten einde. Tot nu toe hebben, voor zoover bekend, nog geen leden der kerkelijke beweging hem afgelegd.
De St. Mattheuskerk te München was op 16 Sept. '34 geheel bezet toen dr. Meisner een predikatie hield naar aanleiding van Corinthe XIII, 8: „Wij kunnen niets tegen de waarheid doen doch slechts om de waarheid."
Spr. verklaarde dat de strijd in de Duitsche Evang. kerk een strijd om de zuiverheid van het ware geloof is. Er werd een resolutie voorgelezen van de plaatselijke predikanten, waarin dr. Meiser en dr. Wurm krachtig werden verdedigd tegen de beschuldigingen van hun tegenstanders. (De Standaard)
(Vorig bericht blz. 1477 G.)

19 SEPTEMBER 1934

C. **NEDERLAND. — Immigratie van Duitsche Joden. - De vestiging van nieuwe industrieën na 1 April 1933. —**
De Commissie voor Economische Voorlichting van Duitsche immigranten, ingesteld door het Comité voor Bijzondere Joodsche Belangen, heeft een enquête doen houden naar den aard en de omvang van de industrieën, door Duitsche Joden resp. onder deelname van Duitsche Joden na 1 April 1933 in ons land gevestigd.
De enquêteurs hebben meer dan 100 bedrijven weten te vinden met meer dan 5 werknemers. Het totaal aantal Nederlandsche arbeidskrachten, dat als gevolg van de vestiging — in de laatste 1¼ jaar — van deze nieuwe industrieën direct en indirect (indirect tengevolge van den inkoop van Nederlandsch materiaal door de nieuwe ondernemingen) werk heeft gevonden en zal vinden, kan becijferd worden op circa 4500. Deze nieuwe fabrieken zijn verdeeld over talrijke industrieën en ook plaatselijk over het geheele land. Wij vermelden nog eenige details omtrent sommige industrieën:
Behalve een belangrijke metallurgische onderneming (nikkelfabriek) zijn verschillende metaalwarenfabrieken w.o. lampenfabrieken opgericht. Interessant is ook de oprichting van een fabriek van electrische apparaten voor geneeskundige doeleinden en van een fabriek voor speciale meetapparaten; deze fabrieken zijn de eerste van deze soort in Nederland.
Van de nieuwe ondernemingen in de textielindustrie produceeren vele fabrieken artikelen, die tot dusverre niet in ons land werden gemaakt, b.v. fabricage van voering, naaizijde, gebreide- en gehaakte goederen, enz.
Een groot aantal nieuwe ondernemingen houdt zich bezig met de fabricage van kleedingstukken en lingerie. Uit de groote invoer van confectie, in de eerste plaats damesconfectie (in 1933 voor ƒ 18.700.000) blijkt dat in Nederland plaats bestaat voor nieuwe fabrieken, die damesconfectie vervaardigen en die in hoofdzaak hier te lande gefabriceerde grondstoffen gebruiken. Op de industrieën in Twente en Brabant zal deze uitbreiding van de confectie-industrie ongetwijfeld een gunstigen invloed uitoefenen.
Van de nieuwe ondernemingen in de „Bekleidungsindustrie" vermelden wij nog hoedenfabrieken, verplaatsing van bontfirma's van Duitschland naar Nederland, pantoffelfabrieken, fabrieken van heerendassen, enz.
Duitsche chemici hebben hier te lande een aantal nieuwe, economisch zeer interessante chemische bedrijven in het leven geroepen, b.v. fabrieken die geneesmiddelen vervaardigen, fabrieken van cosmetische artikelen en van chemisch-technische producten.
Verschillende in ons land gevestigde nieuwe fabrieken, zooals kofferfabrieken, fabrieken van leeren handschoenen, van gummistof en gummi-artikelen, speelgoederen, knoopen, kunstbloemen, handwerken, enz. dragen eveneens het karakter van nieuwe industrieën. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Joodsche Emigranten 1475 E.; Industrialisatie 1433 F.)

D. **SIAM. — Regeering afgetreden. - De rubberrestrictie. —**
In de wetgevende vergadering van Siam heeft de regeering met haar voorstellen inzake de rubberrestrictie een nederlaag geleden van 73 tegen 25. De wetgevende vergadering wilde een grooter contingent n.l. van 50,000 ton. De geheele regeering is afgetreden. (Eastern Times Agency)
(Vorig bericht Rubberrestrictie 1293 A.)

E. **WILHELMINA KLEY OVERLEDEN. —**
Op 15 Sept. '34 is te Amsterdam op 88-jarigen leeftijd overleden de bekende tooneelspeelster van de oude school, Wilhelmina Kley. Zij was te Rotterdam geboren en is daar ook haar loopbaan begonnen onder Le Gras, van Zuylen en Haspels. Met Willem van Zuylen en Catharine Beersmans heeft zij op de planken gestaan. Na eenige jaren in Antwerpen te hebben gespeeld, keerde zij naar Rotterdam terug. Zij werkte eerst vele jaren bij van Eysden. Later ging zij over naar Cor. v. d. Lugt Melsert, bij wien zij op 80-jarigen leeftijd haar 60-jarig tooneeljubileum vierde. V. d. Lugt is ook haar laatste directeur geweest; toen nam zij afscheid van het tooneel.
Ook aan het Amsterdamsch tooneel is Wilhelmina Kley verbonden geweest, o.a. bij van Lier in de Amstelstraat en aan de Nederlandsche Tooneelvereeniging onder Chrispijn Sr. en mevr. v. d. Horst.
(Red. K. H. A.) **(Zie onder rubr. Nederland Tooneel.)**

F. **BELGIE. — Diamantnijverheid. - Bescherming gevraagd. —**
De gezamenlijke handels-, patroons- en werkliedenorganisaties in de Belgische diamantnijverheid, aangesloten bij het beschermingscomité, hebben zich tot de onderscheidene ministers van arbeid, buitenlandsche zaken en geldwezen gericht met een uitvoerig adres omtrent den ontwrichten toestand in de diamantnijverheid, die grootendeels zou zijn veroorzaakt door de z.g. Duitsche loondumping.
(De Nieuwe Gazet) **(Vor. ber. blz. 804 C.)**

G. **GRONINGEN. — Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden benoemd tot burgemeester. —**
Naar wij vernemen is met ingang van 1 October benoemd tot burgemeester der gemeente Groningen, mr. P. W. J. H. Cort van der Linden, algemeen

secretaris van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers.
De nieuwe burgemeester van Groningen mr. P. W. J. H. Cort van der Linden, is een zoon van staatsraad mr. P. W. A. Cort van der Linden. Hij werd geboren 19 Augustus 1893 en is dus 41 jaar oud. Hij studeerde aan de Leidsche Universiteit in de rechtswetenschappen na het Haagsche Gymnasium te hebben doorloopen.
In 1918 werd hij verbonden aan de toenmalige vereeniging van Nederlandsche Werkgevers, eerst als assistent, later als adjunct-secretaris en sinds 1922 als secretaris naast wijlen mr. Q. J. Terpstra. Na het vertrek van dezen is hij de eenige secretaris.
Bij de fusie van de drie werkgeversvereenigingen, die leidde tot oprichting van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, werd hij samen met mr. A. N. Molenaar tot algemeen secretaris benoemd.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

A. GEESTELIJK LEVEN. — Minister Slotemaker de Bruïne veertig jaar predikant. —
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, onze minister van Sociale Zaken, mocht op 16 Sept. '34 den dag herdenken waarop hij, veertig jaar geleden, te Haulerwijk (Fr.) in de Ned. Herv. Kerk in de bediening gesteld werd. (De Standaard) **(V. b. Photo 858 F.)**

B. NEDERLAND. — Luchtbescherming. - Oefeningen in Overijsel. —
Op 12 Sept. '34 werd de eerste massale luchtbeschermingsoefening in ons land gehouden, namelijk in de provincie Overijsel. De leiding berustte bij luitenant-generaal De Ridder, territoriaal bevelhebber van Overijsel, geassisteerd door kapitein Van Riessen, chef van het bureau voor luchtbescherming van den Generalen Staf. (Overijsselsch Dagblad) **(1290 E.)**

C. NEDERLAND. — Toegepast natuur-wetenschappelijk onderzoek. —
Bij K. B. zijn goedgekeurd de statuten van de organisatie, genoemd: Nederlandsche Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek ten behoeve van Nijverheid, Handel en Verkeer, te 's-Gravenhage, in het leven geroepen op grond van de wet van 30 October 1930 tot regeling van het toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek.
In het bestuur zijn benoemd:
I. a. tot gedelegeerde, onderscheidenlijk plaatsvervangend gedelegeerde, van den minister van Economische Zaken, de heeren F. K. J. Heringa en mr. J. H. de Mol van Otterloo;
b. tot gedelegeerde, onderscheidenlijk plaatsvervangend gedelegeerde, van den minister van Sociale Zaken, de heeren dr. ir. A. H. W. Hacke, G. W. J. van Sierenberg de Boer en ir. A. H. O. W. de Bats;
c. tot gedelegeerde, onderscheidenlijk plaatsvervangend gedelegeerde, van den minister van Waterstaat, de heeren dr. ir. J. A. Ringers en ir. Th. M. B. van Marle;
II. tot gewoon lid de heeren: ir. W. Cool, ir. Ch. H. J. Driessen, prof. dr. C. J. van Nieuwenburg, dr. J. P. Treub, prof. dr. D. van Os, prof. dr. G. Holst, prof. ir. J. A. Grutterink, prof. dr. L. S. Ornstein, C. J. F. Zaalberg, ir. W. H. van Leeuwen, Sj. Wouda, mr. A. I. M. J. Baron van Wijnbergen, G. J. W. Putman Cramer, F. S. Noordhoff, C. J. Kuiper en A. Stapelkant. (V. D.) **(V. b. Hooge Raad v. Natuurw. 1399 B.)**

D. VOLKENBOND. — Rusland's toelating als lid officieel bekrachtigd. —
De zesde of politieke Volkenbondscommissie heeft op 17 Sept. '34 de toelating van Rusland in den Volkenbond goedgekeurd met 38 stemmen vóór, drie tegen en zeven stemonthoudingen. Nederland, Zwitserland en Portugal stemden tegen.
Luxemburg, Argentinië, België, Cuba, Nicaragua, Paraguay en Peru onthielden zich van stemming.
Als voornaamste tegenstander was de Zwitsersche minister van buitenlandsche zaken Motta aan het woord, wiens rede voornamelijk een bestrijding van het communisme was, waarvan Motta in overtuigende woorden de anti-godsdienstige strekking en het voortdurend streven naar wereldrevolutie schilderde. Uit redenen van moraliteit acht de Zwitsersche regeering zich verplicht tegen te stemmen. Zij kon in dit geval, ook met het oog op het krachtig verzet van de Zwitsersche openbare meening tegen de toelating van Sovjet-Rusland, zich niet met het opportunistische standpunt der groote mogendheden vereenigen.
Als andere tegenstanders spraken de ministers van buitenlandsche zaken van Portugal en van Nederland.
Minister De Graeff was uiterst kort. Hij verklaarde dat hij alleen het woord voerde omdat de Nederlandsche delegatie geen twijfel wilde laten bestaan omtrent haar redenen. De Nederlandsche delegatie achtte zich verplicht tegen het toetreden van Rusland te stemmen. Minister De Graeff wilde niet treden in een toelichting van zijn standpunt. Hij kon hiervoor naar de uitstekende argumenten van minister Motta verwijzen.
Ten slotte werd gestemd over de volgende door den president der zesde commissie voorbereide resolutie:
De zesde commissie, gezien de uitnoodiging van 30 delegaties aan Sovjet-Rusland om tot den Volkenbond toe te treden en de gelijksoortige handeling van Denemarken, Noorwegen en Zweden aan de Sovjet-regeering; gezien het antwoord van Litwinov namens de Sovjetregeering; vaststellend dat de Sovjetregeering in haar antwoord verklaart alle internationale verplichtingen te zullen naleven; beveelt aan de Volkenbondsvergadering aan Sovjet-Rusland tot den Volkenbond toe te laten.
De resolutie werd hierop bij hoofdelijke stemming aangenomen.
De voltallige vergadering van den Volkenbond heeft op 18 Sept. '34 met 39 tegen 3 stemmen en 7 onthoudingen besloten om Sovjet-Rusland toe te laten als lid van den Volkenbond.
Voorts werd aan Sovjet-Rusland een permanenten zetel in den Volkenbondsraad toegewezen. Tegen dit laatste voorstel werd door geen enkelen staat een neen-stem uitgebracht. Wel onthielden tien staten zich van stemming.
De stemming geschiedde bij hoofdelijke oproep.
Finland, dat in de zesde commissie afwezig was, voegde zich bij de 38 voorstemmers, zoodat thans 39 staten zich voor de toetreding hebben uitgesproken.
De tegenstanders bleven tot drie beperkt, Nederland, Portugal en Zwitserland.
Evenals in de zesde commissie waren er zeven stemonthoudingen: Argentinië, België, Cuba, Luxemburg, Nicaragua, Peru en Venezuela; vier delegaties, die van Bolivia, Panama, Paraguay en Siam waren afwezig.
Nadat Litwinov, Potemkin en Stein officieel in de zaal hadden plaats genomen, heette voorzitter Sandler, de sociaal-democratische minister van Buitenlandsche Zaken van Zweden, hen hartelijk welkom.
Litwinov sprak daarna zijn intree-rede uit. Een meerderheid van staatslieden was volgens hem door den droom van isolement van Rusland bezield. Gelukkig kan hij thans constateeren, dat men onder de breed denkende belangrijkste staatslieden dergelijke utopieën niet meer aantreft.
Litwinov is overtuigd, dat de tijd zal aanbreken, waarin de Volkenbond er voor zal waken, dat dergelijke personen niets meer te zeggen zullen hebben in aangelegenheden, die de Unie van Sovjet-republieken raken en waarvoor een onpartijdig oordeel en een minimum van begrip van wereldgebeurtenissen noodig zijn. De Sovjet-Unie heeft bezwaar tegen verschillende deelen van het Volkenbondsverdrag, b.v. de art. 12 en 15, die den oorlog nog wettigen, tegen art. 22 in zake het mandaatstelsel en 23, waarin verklaringen, die de gelijkheid van rassen zouden moeten verzekeren, ontbreken. Deze bezwaren zijn echter niet van dien aard, dat Rusland zich van den Volkenbond zou moeten afkeeren, te meer, waar het niet verantwoordelijk is voor de redactie van het Volkenbondsverdrag. Verder achtte Rusland de grondgedachte van het Volkenbondsverdrag niet in strijd met het ideaal, dat Rusland ook door toetreding tot den Bond niet wenscht op te geven.
Litwinov verklaarde verder met staten, waarin een ander regeeringsstelsel wordt toegepast, rustig te kunnen samenwerken op voorwaarde, dat er geen vijandigheid heerscht. De Sovjet-Unie vertegenwoordigt zelf een Volkenbond. Het minderheidenvraagstuk is in Rusland geheel opgelost, daar alle 200 verschillende nationaliteiten volkomen dezelfde rechten hebben. Hij toonde uitvoerig aan de verschillende gebieden, waarop Rusland reeds voor de oplossing van internationale problemen met den Bond heeft samengewerkt. Litwinov sloot zijn lange rede met het uitspreken van zijn overtuiging, dat de Volkenbond den vrede door de organisatie van de veiligheid zal weten te handhaven en met de verzekering van Ruslands loyale medewerking voor dit doel. (Posledni Nowesti, Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1484 B.)

E. INTERNATIONAL LAW ASSOCIATION. — Congres te Budapest. —
Volgens de leider der Ned. Delegatie, Prof. van Loon, uit Utrecht, had op het Congres der „International Law Association", dat dezer dagen te Budapest werd gehouden, een bespreking plaats, inzake de kwestie van de bescherming der merken en handelsnamen en de internationale scheidsgerechten. Verder hadden besprekingen plaats omtrent de internationale regelingen van het Cartelrecht; de kwestie van de nationaliteit der gehuwde vrouw; de internationale regeling van het faillissementsrecht, de betalingen in goud en vreemde betaalmiddelen en discussie's over de interpretatie van het Briand-Kellogg Pact. Deze laatste leidden tot het aannemen van een motie, waarin uitgesproken werd dat het Pact multi-lateraal is, zoodat alle participanten het met alle overige participanten in bindenden vorm geslo-

ten hebben, in verband waarmede door de toetreding tot het pact voor 63 staten het begrip oorlog uitgeschakeld is. Dientengevolge is de oorlog geen wettig middel meer, waarmede een staat op een anderen staat ter bereiking van eigen doeleinden druk kan uitoefenen. Geen der onderteekenaars vermag door opzegging van het pact of het breken daarvan, zich aan zijn verplichtingen, daaruit voortvloeiende, te onttrekken. Zelfs staat steun aan een staat, die het pact gebroken heeft, gelijk met het breken ervan. Wanneer een der onderteekenaars door het aanwenden van wapengeweld of door een oorlogsverklaring het pact breekt, hebben andere staten het recht, den aangevallen staat te steunen, zonder dat zij daardoor het pact breken. (Prof. v. Loon in de N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Kellogg Pact 448 F.)

A. M. G. L. VAN LOGHEM OVERLEDEN. —

Te Florence is op den leeftijd van 85 jaar overleden mr. M. G. L. van Loghem, als dichter en prozaschrijver bekend onder den schuilnaam Fiore della Neve. De overledene had een uiterst werkzaam leven, practiseerde als advokaat, was leeraar in het Fransch, redigeerde jarenlang het tijdschrift Nederland en was geruimen tijd secretaris van den Raad van Beheer der K. V. Het Nederlandsch tooneel.

Zijn gedicht „Een Liefde in het Zuiden", in 1881 verschenen, behoorde tot de meest gelezen poëzie van dien tijd — de zevende druk verscheen in 1897. Daarnaast zagen vele bundels het licht „Liana", „Van eene sultane", vertalingen naar Carmen Sylva e.a., romans o.a. „Operettebloed" en „Victor", novellenbundels, terwijl Van Loghem verder auteur was van opera libretto's („De Roos van Dekama") en vele essays en beschouwingen.

Mr. van Loghem was, in 1877, met Taco H. de Beer, de stichter van De Amsterdammer („de Groene").

(Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Staatsbegrooting 1935. —

De minister van Financiën, Mr. P. J. Oud, heeft op 18 Sept. '34 de Staatsbegrooting-1935, vergezeld van de millioenennota bij de Staten-Generaal ingediend.

Voor 1935 zijn geraamd:

Uitgaven gewone dienst	ƒ 724.357.807
Inkomsten gewone dienst	631.364.921
Nadeelig saldo	ƒ 92.992.886

De definitieve cijfers van de afgeloopen dienstjaren zijn als volgt:

Dienstjaar 1932.

De cijfers van het dienstjaar 1932 zijn als volgt:

Gewone Dienst.		Kapitaaldienst.	
Uitgaven	ƒ 591.216.718	Uitgaven	ƒ 487.750.884
Middelen	515.168.165	Middelen	660.061.597
Nadeelig saldo	ƒ 76.048.553	Voord. saldo	ƒ 172.310.713

Het tekort op den gewonen dienst werd in de vorige nota gesteld op ƒ 77.304.712. Thans blijkt een tekort aanwezig van ƒ 76.048.553.

Dienstjaar 1933.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op:

Gewone Dienst.		Kapitaaldienst.	
Uitgaven	ƒ 574.104.437	Uitgaven	ƒ 389.143.176
Middelen	515.838.484	Middelen	546.477.535
Nadeelig saldo	ƒ 58.265.953	Voord. saldo	ƒ 157.334.359

Blijkens de aanvankelijke toegestane begrootingen werd aan gewone uitgaven geraamd ƒ 572.643.737 en aan gew. middelen ƒ 518.223.483. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van ƒ 54.420.254.

Nu bij de wet van 14 December 1933 (Stbl. no. 692) tot wijziging van de comptabiliteitswet een ander systeem van afboeking der rekeningssaldi is ingevoerd, acht de minister het aangewezen om de vermelding in de Millioenennota van de saldi der laatste jaren bij dit systeem te doen aansluiten. Daarom heeft hij in plaats van de tot dusver gebruikelijke opgave der saldi van de laatste twintig jaar, thans opgenomen een opgave van het saldo volgens de laatste afboekingswet en van de daarop volgende jaarsaldi.

Dienstjaar 1934.

Wat het loopende dienstjaar 1934 betreft, zij, wat den gewonen dienst betreft, het volgende medegedeeld:

De uitgaven beloopen volgens de vastgestelde begrooting ƒ 731.051.364, de middelen bedragen (met inbegrip van ƒ 76.398.000 wegens verlenging van in 1934 afloopende heffingen) ƒ 539.844.818, zoodat het nadeelig saldo kan worden gesteld op ƒ 191.206.546.

Dit tekort zou op de volgende wijze worden gedekt:

1e. Nieuwe middelen	ƒ 106.519.000
2e. Vermindering van uitgaven	84.150.000
	ƒ 190.669.000

De raming van de uitgaven kan thans als volgt worden verminderd wegens:

1e. de salariskorting volgens het oorspronkelijk plan groot ƒ 15.750.000; doch tengevolge van nader aangebrachte mitigatie te ramen op	ƒ 10.017.613
2e. besparing tengevolge van de groote conversie van Staatsschuld aangevraagd	14.843.578
3e. korting op de uitkeering aan de gemeenten uit het Gemeentefonds ad	7.216.667
4e. het vervallen der bijdrage aan het Spoorwegpensioenfonds	9.140.000
5e. overbrenging van aflossing Staatsschuld naar den kapitaaldienst	27.500.000
Totaal	ƒ 68.717.858
De middelenraming kan worden vermeerderd met: nieuwe heffingen	92.420.000
Tezamen	ƒ 161.137.858
Het oorspronkelijk geraamd nadeelig saldo beliep	191.206.546
Te verminderen met	161.137.858
	ƒ 30.068.688

Dit nadeelig saldo is te verklaren door:

Het niet tot stand komen van het Verkeersfonds, waarvan een gunstige uitkomst was verwacht van	32.500.000
mindere salariskorting	5.732.387
mindere totstandkoming van nieuwe heffingen	14.099.000
mindere opbrengst korting uitkeeringen gemeentefonds	1.183.333
het bedrag, dat na totstandkoming van het volledige dekkingsplan nog ongedekt zou zijn gebleven	537.546
Tezamen	ƒ 54.052.266
Daarentegen kwam tot stand de conversie, waarop in het dekkingsplan niet was gerekend	14.843.578
terwijl in afwachting van de totstandkoming van het Verkeersfonds de uitkeering aan het spoorwegpensioenfonds tijdelijk werd stopgezet	9.140.000
	ƒ 23.983.578
Derhalve resteert gelijk hierboven aangegeven nog een tekort ad	ƒ 30.068.688

Intusschen mag niet onvermeld blijven, dat naar het zich laat aanzien het werkelijk tekort voor het dienstjaar 1934 grooter zal zijn, dan bovenstaand cijfer aangeeft, omdat de opbrengst der middelen — in het bijzonder doordat de omzetbelasting nog niet tot haar volledige werking is gekomen — bij de raming ten achter zal blijven.

Dienstjaar 1935.

Evenals zulks ten vorigen jare is geschied, is de begrooting ontworpen overeenkomstig den toestand, die zou intreden indien geen wettelijke voorziening zou worden getroffen. Voor zoover derhalve in het verleden tijdelijke maatregelen zijn getroffen, die, zonder de nadere tusschenkomst van den wetgever, hun invloed op het begrootingsjaar 1935 niet of niet meer ten volle zullen doen gelden, is de begrooting ingericht alsof deze maatregelen op het daarvoor thans bepaalde tijdstip zullen afloopen, ook al ligt het in het voornemen der regeering ter zake nadere voorzieningen voor te stellen. Van deze nadere voorzieningen wordt dan evenals dit bij de indiening van de begrooting voor 1934 geschiedde, in het dekkingsplan melding gemaakt. Tot deze maatregelen behooren de tijdelijke korting op de uitkeeringen uit het gemeentefonds, de tijdelijke heffing van opcenten op de gemeentefondsbelasting en de vermogensbelasting en de tijdelijke vermindering der bijdragen aan het Invaliditeitsfonds en het Ouderdomsfonds.

Een vergelijking der begrootingspositie van 1934 met die van 1935 leert, dat het bovengemeld tekort van ƒ 93 millioen in zijn hoofdbestanddeelen als volgt is te ontleden:

Indien de omstandigheden gelijk gebleven waren, zou het tekort voor 1935 gelijk moeten zijn aan het bedrag, dat op de begrooting 1934 ongedekt is gebleven.

Dit bedraagt	ƒ 30.068.688
Dit cijfer moet worden vermeerderd uit hoofde van het afloopen der tijdelijke korting op de uitkeeringen uit het gemeentefonds. De invloed dezer korting op het budget 1934 bedraagt	ƒ 7.216.667
Op het budget 1935	3.608.333
Verschil	3.608.334
De invloed van het afloopen der tijdelijke heffing van opcenten op de gemeentefondsbelasting en de vermogensbelasting op het budget 1934 beloopt	ƒ 23.393.000
Op het budget 1935	8.130.000
Verschil	15.263.000
Afloopen van een gedeelte der tijdelijke vermindering bijdrage Invaliditeitsfonds en Ouderdomsfonds	11.870.000

Niet overbrengen naar den Kapitaaldienst ƒ 27.500.000, zijnde het bedrag wegens de aflossing van Staatsschuld, dat in 1934 ten laste van den kapitaaldienst is gebracht. Het zou niet verantwoord zijn, deze handelwijze in 1935 te herhalen, omdat zij haar rechtvaardiging vond in de omstandigheid, dat in de achter ons liggende jaren op onze leeningen uit den oorlogstijd in zeer sterke mate was afgelost, een omstandigheid, die thans echter blijvend is verdisconteerd, toen bij de laatste conversie de aflossingstermijn van deze leeningen de facto aanmerkelijk is verlengd.
Bijdrage aan Nederl.-Indië ƒ 12.000.000.
De financieele toestand van Nederlandsch-Indië maakt het volstrekt onvermijdelijk, dat het Moederland directe financieele hulp verleent. Voor deze hulpverleening is de vorm gekozen van een bijdrage in de kosten der vloot.
De regeering is van meening, dat een juiste verhouding budgetair op de meest zuivere wijze wordt uitgedrukt, indien de kosten van de marine in Nederl.-Indië op de Nederl.-Indische begrooting komen en die van de marine in het Moederland op de begrooting van defensie. In het XIe hoofdstuk der rijksbegrooting (Koloniën) zal dan een bedrag moeten worden gebracht als vergoeding voor de door Nederl. Oost-Indië voor de marine te maken kosten. Het ligt in de bedoeling de grootte van dit bedrag jaarlijks te bepalen, rekening houdende met den financieelen toestand der beide gebiedsdeelen, met dien verstande echter, dat de bijdrage van het Moederland ten minste 50% zal bedragen van hetgeen terzake op de Indische begrooting wordt uitgetrokken.
Op grond van een en ander is ƒ 3.770.800 van hoofdstuk VIII (Defensie) overgebracht naar de Indische begrooting, waartegenover de post onder de Middelen wegens aandeel van Ned.-Indië in de kosten van den vlootbouw van ƒ 2.105.000 is komen te vervallen. In plaats daarvan is thans op hoofdstuk IX (Waterstaat) een bedrag gebracht van ƒ 12.000.000, wegens bijdrage aan Indië in de kosten van de Marine, hetgeen overeenkomt met 60% van het op die begrooting voor dat doel geraamde bedrag. Totaal ƒ 100.310.022.
Daarentegen wordt het budget 1935 gunstig geïnfluenceerd, omdat de conversie, die na aftrek van de kosten, hiervoren vermeld, voor 1934 een bate heeft opgeleverd van bijna ƒ 15 millioen, in 1935 een bate zal geven van ƒ 24 millioen. Blijft ƒ 91.310.022. Het totaal geraamde tekort voor 1935 bedraagt ƒ 92.992.886. Verschil ƒ 1.682.864. Laatst gemeld verschil is het resultaat van een groot aantal vermeerderingen en verminderingen in de raming der afzonderlijke hoofdstukken der begrooting en in de opbrengst der afzonderlijke middelen.

Middelen.

Omtrent de raming der middelen wordt het navolgende medegedeeld:

De middelenraming 1934 is thans geworden als volgt:

Middelen volgens de ingediende begrooting, vermeerderd met ƒ 60.138.000 wegens verlenging van heffingen	ƒ 523.584.818
Nieuwe heffingen	92.420.000
Middelen overgebracht van het Leeningfonds ...	14.058.064
Saldo van nog te verwerken verhoogingen en verlagingen van verschillende middelenposten	154.040
Totaal	ƒ 630.216.922
De gewone middelen voor 1935, zooals deze zijn verwerkt in den ramingsstaat, wijzen een totaal aan van	ƒ 631.364.921
Alzoo meer	ƒ 1.147.999

De begrooting voor 1935 wijst nu aan:

Gewone Dienst.		Kapitaaldienst.	
In uitgaven ...	ƒ 724.357.807	In uitgaven ...	ƒ 58.628.186
In inkomsten .	631.364.921	In inkomsten .	21.765.276
Zoodat een nadeelig saldo is geraamd van .	ƒ 92.992.886	Zoodat het nadeelig saldo bedraagt ...	ƒ 36.862.910

Uitgaven.

Wat de begrootingshoofdstukken betreft wordt o.m. voor Justitie ƒ 479.525 minder aangevraagd.
Hoofdstuk Binnenl. Zaken is ƒ 3.808.355 hooger geraamd, ten deele een gevolg van gewijzigde boeking.
Op Onderwijs, K. en W. is ƒ 6.185.876 minder uitgetrokken.
De raming voor Afdeeling V (Lager Onderwijs) is ƒ 5.276.154 lager.
Op „Financiën" is ƒ 49.340.686 hooger geraamd. Voor rente van gevestigde schuld is ƒ 36.599.368 meer en voor amortisatie en aflossing ƒ 14.160.818 meer uitgetrokken. Deze stijging is het gevolg van de omstandigheid, dat voor 1935 op dit hoofdstuk aanstonds zijn uitgetrokken de sommen voor rente en aflossing der Staatsschuld, welke voorheen ten laste van het Leeningfonds 1914 kwamen en die voor 1934 op ƒ 70.932.282 waren geraamd. Voorts is het beloop der leeninglasten met ƒ 8.010.340 verhoogd, wegens toeneming der gevestigde schuld door de uitgifte der 4% 2de leening 1933 en der 4,4% leening 1934. Daartegenover dient te worden gesteld de verlichting der lasten, tengevolge van de ƒ 900 millioen-conversie (4% leening 1934), waardoor uiteindelijk rond ƒ 20 millioen minder voor rente en aflossing wordt gevraagd, dan voor 1934.
Wegens kasvoorzieningen zullen in 1935 de uitgaven naar raming ƒ 1.363.000 minder bedragen dan in 1934.
Voor Nationale Schuld is ƒ 62.357.702 minder aangevraagd.
Voor Waterstaat wordt ƒ 15.241.269 minder uitgetrokken.
De voornaamste oorzaak van deze daling is de vermindering van Afdeeling Spoor- en Tramwegen met ƒ 9.238.180, voornamelijk doordat art. 184 (dekking van het verlies op de exploitatie van de Nederl. Spoorwegen enz.) thans voor ƒ 30.500.000 wordt opgebracht, terwijl in 1934 ƒ 39.440.000 werd geraamd. Voor dit artikel wordt ƒ 8.940.000 minder uitgetrokken, in verband met de omstandigheid, dat de bijbetaling in het tekort van het spoorwegpensioenfonds voorloopig is stop gezet.
Minder is geraamd o.m. voor werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling ƒ 1.806.100, hoofdzakelijk voor bijdragen aan werkloozenkassen.
De begrooting voor het Dep. van Koloniën is ƒ 12.307.268 hooger geraamd.
Ter toelichting van de voornaamste verschillen van den kapitaaldienst 1935 vergeleken met dien over 1934 zij het volgende aangeteekend:
Er is minder uitgetrokken voor kapitaalverstrekking aan het Staatsbedrijf der P.T.T. ƒ 1.390.500.

Mr. P. J. Oud.

Er is minder uitgetrokken voor aankoop van Staatsschuld voor het Muntfonds ƒ 6.000.000, voor voorschotten ingevolge de woningwet ƒ 8.000.000, en voor voorschot aan het wegenfonds ƒ 3.000.000. Daartegenover is nieuw uitgetrokken ƒ 5.000.000 voor voorschotten aan gemeenten, teneinde deze in staat te stellen aan particuliere bouwers geldleeningen te verstrekken onder verband van tweede hypotheek.

Landbouwcrisisfonds.

Het is niet mogelijk gebleken de begrooting van het Landbouwcrisisfonds gelijktijdig met de overige Fondsbegrootingen in te zenden.

Maatregelen tot dekking van het tekort.

Het volgende wordt opgemerkt inzake de dekkingsmaatregelen, waardoor naar het oordeel der regeering het tekort zal kunnen worden opgeheven.

Uitgaven.

1e. Een vermindering der op het Rijksbudget, drukkende lasten ter zake van pensionneering van het Overheidspersoneel van ƒ 3.000.000.
Deze vermindering betreft in de eerste plaats een verlaging van de ingevolge art. 168a der Pensioenwet aan het Pensioenfonds verschuldigde annuïteit, welke voor 1935 opnieuw wettelijk dient te worden vastgesteld. In afwachting hiervan is zij voor 1935 uitgetrokken op ƒ 28.400.000. In de tweede plaats betreft deze vermindering een verlaging van de door de contribuabelen (met contribuabelen wordt hier bedoeld het Rijk en de andere lichamen, die voor de in hun dienst zijnde ambtenaren bijdragen in het Pensioenfonds moeten storten, die zij ten deele weder op die ambtenaren verhalen) van het Pensioenfonds aan dit fonds verschuldigde bijdrage voor gezinspensioen, waartegenover ten bate van het Fonds door de gepensionneerden een bijdrage voor gezinspensioen verschuldigd zal worden.
In de laatste jaren zijn de salarissen der ambtenaren meermalen verlaagd.
De regeering meent, dat het niet onredelijk is ook de gepensionneerden eenigszins tot de verlaging van uitgaven te doen bijdragen.
Een wetsontwerp tot regeling van de beide boven aangehaald onderwerpen zal binnenkort worden ingediend.
2e. Verschillende besparingen op Onderwijs ƒ 10.200.000.
3e. Het ingediende wetsontwerp tot wijziging van de financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten zal eene verlaging geven van het op de Rijksbegrooting voor 1935 uitgetrokken bedrag ad ƒ 31.424.054 met ƒ 20.270.128.
De maatregelen tot beperking van het tekort in het Gemeentefonds, welke in 1933 zijn tot stand gekomen, hadden alleen be-

trekking op het dienstjaar 1934-'35. De begrooting van het Gemeentefonds voor 1935-'36, zooals deze thans wordt ingediend, wijst weder een zeer groot tekort aan, n.l. bijna ƒ 40½ millioen.
Op Hoofdstuk Nationale Schuld der Rijksbegrooting is 2/3 van laatstgemeld tekort ad rond ƒ 27 millioen en 1/3 van het tekort over 1934-'35 ad rond ƒ 4½ millioen (het totale tekort beloopt over dat dienstjaar rond ƒ 13½ millioen) uitgetrokken, zijnde tezamen rond ƒ 31½ millioen.
Indien geen maatregelen werden getroffen, zou bij de eerstvolgende nieuwe berekening der uitkeeringen uit het Gemeentefonds in 1936-'37 het tekort van dat Fonds geheel verdwijnen, maar dit zou een plotselinge daling in die uitkeeringen ten gevolge hebben, welke nagenoeg alle gemeente-budgetten zou ontwrichten. Het ingediende wetsontwerp tot wijziging der wet van 15 Juli 1929 beoogt o.m. de invoering van een jaarlijksche verdeeling der middelen van het Gemeentefonds, waardoor tekorten in dit Fonds met ingang van 1 Mei 1935 voortaan niet meer zullen voorkomen.
Ten gevolge van de bovengeschetste regeling zal het vorengenoemde bedrag van ƒ 31.500.000 slinken tot 1/3 van rond ƒ 13.500.000 zijnde rond ƒ 4.500.000.
Daarnaast bevat dit ontwerp evenwel een bepaling, welke ten doel heeft door een afloopende garantieregeling den overgang van den ouden naar den nieuwen toestand te voltrekken in tien jaar. De kosten dezer garantieregeling, in totaal bedragende rond ƒ 120 millioen, zullen door jaarlijksche bijdragen ten beloope van ƒ 10 millioen (voor 1935 2/3 van ƒ 10 millioen, zijnde ƒ 6.667.000), ten laste van de Rijksbegrooting aan het fonds worden vergoed.
Het Rijk zal dus op de begrooting voor 1935 moeten dekken van het tekort over 1934-'35 ƒ 4.486.926 en van de bijdrage over 1935-'36 rond ƒ 6.667.000, samen ƒ 11.153.926, zoodat het bovenbedoeld wetsontwerp leidt tot een vermindering van uitgaven op het Rijksbudget van ƒ 20.270.128.

4e. Maatregelen ter vermindering van het tekort van het in te stellen Verkeersfonds: a. middelen: verhoogde heffing op de motorrijtuigen ƒ 7.500.000; b. uitgaven: vermindering van het spoorwegtekort ƒ 10.000.000; totaal ƒ 17.500.000.
Het tekort op de exploitatie der Nederlandsche Spoorwegen blijft een voortdurende bron van zorg voor de regeering.
Tot nu toe is de besparing, verkregen door de maatregelen, die in het loopende jaar zijn genomen om op het spoorwegtekort, dat op het budget van 1935 zal komen te drukken, een gunstigen invloed te oefenen belangrijk overtroffen door den achteruitgang in ontvangsten. Van de in 1934 voorgenomen vermindering van uitgaven is rond ƒ 9 millioen verkregen door de voorloopige stopzetting van de bijbetaling in het tekort van het spoorwegpensioenfonds. Deze had van den aanvang af de beteekenis van een tijdelijken maatregel.
Zij kan thans nog niet worden gemist, nu vermindering van het tekort nog niet is bereikt. Dat deze uiteindelijk tot stand moet komen, is duidelijk..
Waar intusschen meer maatregelen, als afsnijden van verliesgevende bedrijfstakken en afvloeien van personeel eerst langzaam doorwerken, wil de regeering de noodige voorzichtigheid betrachten door haar verwachtingen te dien opzichte in een in verhouding tot het tekort betrekkelijk bescheiden bedrag, namelijk ƒ 10 millioen, uit te drukken.
Zij is er volkomen van bewust, dat ook indien dit bedrag wordt verkregen, het spoorwegprobleem nog slechts zeer ten deele zal zijn opgelost, zoodat het vermoedelijk nog wel enkele jaren zal duren voordat ook op dat gebied een behoorlijke aanpassing en een nieuw evenwicht zal zijn verkregen.

5e. Voorstellen zullen binnenkort worden ingediend, welke een verlaging van de door het rijk aan het Invaliditeitsfonds en het Ouderdomsfonds te betalen annuïteit tengevolge zullen hebben met rond ƒ 14.000.000.
Voor wat de Rijksbijdrage aan het Invaliditeitsfonds betreft, ligt het in de bedoeling het stelsel van kapitaaldekking van rente-aanspraken met ingang van 1 Jan. 1935 te vervangen door het stelsel van kapitaaldekking der toegekende renten, met dien verstande, dat het Rijk, te beginnen met 1936 tot en met 1963, een bijdrage in het Fonds zal storten, voor het eerst in 1936 groot ƒ 1 millioen en voor elk volgend jaar ƒ 1 millioen meer dan het voorafgaand jaar is gestort. Voor het jaar 1935 beteekent dit een vermindering van uitgaven van rond ƒ 10 millioen.
Het tweede wetsontwerp bedoelt den duur van de annuïteit ex art. 4 der Ouderdomswet 1919 met 10 jaren, derhalve tot 40 jaren, te verlengen. Dientengevolge zal de annuïteit, waarvoor ingevolge de thans geldende bepalingen voor 1935 ƒ 31,6 millioen is uitgetrokken, tot ƒ 27.607.462 kunnen worden verlaagd. Het Rijksbudget wordt dientengevolge, met rond ƒ 4 millioen verminderd.

6e. Uit in voorbereiding zijnde maatregelen tot invoering van het z.g. capitulantenstelsel en tot afschaffing van het vooroefeningsinstituut en van het gebruik van burger-corveeërs, wordt op Defensie eene vermindering van uitgaven verwacht van ƒ 5.000.000.

Middelen.

1e. Omzetting van de tot nog toe ten bate van het Gemeentefonds geheven crisisopcenten op de gemeentefondsbelasting en op de Vermogensbelasting in een ten bate van het Rijksbudget komende heffing van opcenten op de Rijksinkomstenbelasting en op de Vermogensbelasting ƒ 19.260.000.
De regeering heeft vroeger reeds medegedeeld, dat het in haar bedoeling ligt om voor het vervolg als middelen van het Gemeentefonds alleen te laten fungeeren de twee oorspronkelijke, bij de wet van 15 Juli 1929 in het leven geroepen belastingbronnen, n.l. de Gemeentefondsbelasting en 50 opcenten op de Vermogensbelasting.
De crisisopcenten op de Gemeentefondsbelasting en op de Vermogensbelasting, gedurende de jaren 1933-'34 en 1934-'35 geheven tot dekking der zeer omvangrijke tekorten van het Gemeentefonds over die jaren, zullen dus niet meer voor dit doel benoodigd zijn en derhalve niet meer in den bestaanden vorm worden verlengd.
De toestand van 's lands financiën maakt het echter — mede als gevolg van de op het Rijksbudget van 1935 drukkende crisisuitgaven wegens verleening van subsidiën aan gemeenten in de kosten van steun aan werkloozen en die van werkverschaffing tot een bedrag van ƒ 46 millioen en van de bijdrage van ƒ 10 millioen, die bij totstandkoming der gewijzigde regeling der financieele verhouding tusschen het Rijk en de gemeenten gedurende een reeks van jaren ten laste van de Rijksbegrooting aan het Gemeentefonds zal moeten worden gegeven — noodig, dat deze heffingen ook voor de eerstvolgende jaren worden gehandhaafd. Zij zullen evenwel wat de Gemeentefondsbelasting betreft, worden omgezet in opcenten op de Rijksinkomstenbelasting.
Daartoe wordt thans ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 8 Dec. 1933, houdende tijdelijke voorziening tot versterking van de middelen tot dekking van de uitgaven des Rijks. Dit wetsontwerp levert ten bate van 1935 een opbrengst aan middelen van ƒ 19.260.000.

2e. Bij totstandkoming der wet tot heffing van een belasting op het vermogen in de doode hand zal de opbrengst der middelen worden verhoogd met ƒ 3.000.000.

3e. De hoogere inkomsten, te verkrijgen bij totstandkoming der wetten op de besloten vennootschappen en tot heffing van een crisis-inkomstenbelasting, worden gereserveerd voor het dekken van nieuw opkomende uitgaven en van tegenvallers ten aanzien van de raming der middelen, weshalve deze heffingen worden uitgetrokken pro memorie.
In totaal wordt door de bovenstaande maatregelen het tekort op de Rijksbegrooting verminderd met ƒ 92.230.128, zoodat hierna nog te dekken valt ƒ 762.758.

Aan de algemeene toelichting van den minister van Financiën ontleenen wij het volgende:
Ongetwijfeld is er sedert de indiening der vorige begrooting veel verbeterd. Het begrootingstekort is tot heel wat geringer proporties teruggebracht, dan dat van het vorige jaar.
Sinds het oogenblik waarop de begrooting voor 1934 werd ingediend, is de economische en politieke situatie in de heele wereld in geen enkel opzicht verbeterd, daarentegen in velerlei opzicht slechter geworden. In de eerste plaats heeft de zorgelijke toestand, waarin Ned.-Indië blijft verkeeren, er toe geleid, dat ondanks de aldaar genomen budgetaire maatregelen, die op afbraak gelijken, de steun van het Moederland, vooral financieel, steeds onontbeerlijker werd.
Men kan niet meer volstaan met aan het budget den eisch te stellen, dat ontvangsten en uitgaven met elkaar in evenwicht zijn. Het peil der Overheidsuitgaven is in den tegenwoordigen toestand onafscheidelijk aan den primairen evenwichtseisch verbonden.
Thans, nu zeker is, dat het toekomstig levensniveau van ons volk gestabiliseerd zal worden op een aanzienlijk lager vlak, is het onafwijsbaar noodig de kosten der publieke huishouding aanzienlijk verder in de richting van dat lagere vlak te doen dalen. Het beste bewijs daarvoor is, dat het huidige uitgavenniveau slechts kan worden volgehouden door het heffen van steeds talrijker en dikwijls zeer zwaar drukkende belastingen. Deze hooge lasten vormen een zeer ernstige belemmering voor het Nederlandsche volk in zijn thans zoo moeilijken strijd om het bestaan.
Voorts wordt door te hooge belastingen de kapitaalvorming sterk benadeeld.
Het zou een onverdedigbaar gebrek aan inzicht in de eischen der toekomst zijn, indien de Regeering aan dit punt geen aandacht besteedde. De door een te hoog uitgavenniveau te hoog opgevoerde belastingdruk brengt ook dit gevolg met zich, dat alle elasticiteit uit de Overheidshuishouding verdwijnt. Indien onverwachte, doch anafwijsbare uitgaven zich voordoen, is het vrijwel onmogelijk daarvoor dekking te vinden, zoodat de tekorten steeds onmiddellijk voor de deur staan en bij het opmaken der rekening gewoonlijk dan ook blijken aanwezig te zijn. Dit leven op den rand der financieele mogelijkheden heeft niet alleen een ongunstigen invloed op de schuldpositie, doch maakte het dikwijls ondoenlijk, althans hoogst bedenkelijk, sociale nooden te lenigen of tot groote kapitaalsuitgaven te besluiten, hoewel deze noodzakelijker kunnen zijn dan tal van uitgaven, die thans de begrooting belasten en die, hoewel nuttig, toch niet van vitale beteekenis zijn.
Zoo staat de Regeering thans weder voor de noodzakelijkheid om de buitengewone moeilijkheden, waarin de Nederlandsche scheepvaart reeds geruimen tijd verkeert, in zoodanige mate te verlichten, dat voor den ondergang wordt behoed wat behoort te blijven bestaan. De Regeering vertrouwt de daarvoor noodige gelden binnenkort te kunnen aanvragen, doch zij zal daartoe vooraf nieuwe bezuinigingen moeten aanbrengen, anders toch zouden deze uitgaven leiden tot verhooging van het budgetaire niveau, dat wil zeggen tot zwaarderen belastingdruk of tot een rekeningstekort; dit laatste is reeds daarom onaanvaardbaar omdat stijging van de Staatsschuld voorloopig binnen de engst mogelijke grenzen moet worden beperkt.
Er is geen ander middel meer voor aanpassing aan de gewijzigde levensomstandigheden dan vermindering van uitgaven.
De Regeering stelt zich voor de maatregelen tot verdere verlaging van het budget, voor zoover zij de goedkeuring der wetgevende macht behoeven, zoo mogelijk in één wetsontwerp samengevoegd, aan de Staten-Generaal voor te leggen. De afdoening van deze aangelegenheid zou dan zoo tijdig moeten geschieden, dat de uitwerking in het budget voor 1936 zonder moeite kan plaats vinden, ten einde daardoor te bereiken, dat de te treffen maatregelen hun invloed op dat budget aanstonds zullen kunnen doen gevoelen.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1935.

Gewone Dienst.

Omschrijving.	Geraamd voor 1935	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1934.
Uitgaven.		
Totalen der titels A van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk.		
I. Huis der Koningin	ƒ 1.550.000	ƒ 1.850.000
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin ...	1.896.193	1.931.280
III. Buitenlandsche Zaken	3.608.000	3.622.933
IV. Justitie	25.990.624	26.470.149
V. Binnenlandsche Zaken	17.027.106	13.218.751
VI. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	148.132.800	154.318.676
VIIa. Nationale Schuld	146.712.887	97.372.201
VIIb. Financiën	80.718.003	143.075.705
VIII. Defensie	87.712.505	87.887.213
IX. Waterstaat	60.100.482	75.341.751
X. Economische Zaken	12.770.831	11.888.714
Xa. Sociale Zaken	121.086.857	109.329.740
XI. Koloniën	17.021.519	4.714.251
XII. Onvoorziene Uitgaven	30.000	30.000
	ƒ 724.357.807	ƒ 731.051.364
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel A)	631.364.921	463.446.818
Nadeelig saldo	ƒ 92.992.886	ƒ 267.604.546

Kapitaaldienst.

Omschrijving.	Geraamd voor 1935	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1934.
Uitgaven.		
Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
V. Binnenlandsche Zaken	ƒ 10.070.400	ƒ 11.455.700
VIIa. Nationale Schuld	780.000	780.000
VIIb. Financiën	22.573.356	35.732.826
VIII. Defensie	287.000	163.000
IX. Waterstaat	24.567.430	24.801.000
X. Economische Zaken	350.000	450.000
	ƒ 58.628.186	ƒ 73.382.526
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel B)	21.765.276	22.475.622
Nadeelig saldo	ƒ 36.862.910	ƒ 50.906.904

Geheele Dienst.

Saldi.	Geraamd voor 1935.	Vastgestelde begr. 1934.
Nadeelig saldo Gewone dienst ...	ƒ 92.992.886	ƒ 267.604.546
Nadeelig saldo Kapitaaldienst ...	36.862.910	50.906.904
Nadeelig saldo Geheele dienst ...	ƒ 129.855.796	ƒ 318.511.450

(N. Rott. Crt., Alg. Handelsblad, De Telegraaf, Maasbode)
(Vorig bericht Begrooting '34 1098 D.; Overz. Begrooting 1934 976 C.; Min. Oud 988 F.)

20 SEPTEMBER 1934

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der Drankwet. —
De Minister van Sociale Zaken heeft bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de drankwet inzake verkoop van zwak-alcoholische dranken in vergunningslocaliteiten en het tegengaan van z.g. „verpachtingen". (Het Vaderland)
(Vor. ber. Drankwet 799 F.; Tweede Kamer 1483 F.)

B. AUSTRALIE. — Verkiezingen. —
Het eindresultaat der Australische verkiezingen, luidt:

Conservatieven	1.120.768	stemmen
Boeren	364.913	„
Arbeiderspartij	869.628	„
Onafh. arbeiderspartij . . .	483.182	„
Communisten	41.200	„
Onafhankelijken	27.625	„
Andere partijen	35.903	„

(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

C. VOLKENBOND. — Nederlandsche gedelegeerden. - Verdeeling der commissies. —
De Nederlandsche delegatie is over de vijf groote commissies der Volkenbondsvergadering als volgt verdeeld: eerste commissie: juridische kwesties: mr. J. Limburg, tweede commissie, technische Volkenbondsorganen: mr. W. M. van Lanschot, vierde commissie (begrooting) mevrouw O. A. Kluyver, vijfde commissie (humanitaire en sociale kwesties) prof. dr. J. P. A. François, zesde commissie (politieke vraagstukken) minister de Graeff en mr. J. A. N. Patijn. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Ned. Delegatie 1466 A.)

D. AMSTERDAM. — Raadsleden. - F. J. Bernhard neemt ontslag. - D. Alta benoemd. —
Het lid van den Raad voor het Neutrale blok aller middenstanders, de heer F. J. Bernhard, heeft op 8 Sept. '34 aan den gemeenteraad een schrijven gericht, waarin hij verklaart, dat hij wegens ongesteldheid genoodzaakt is zijn ontslag als lid van den Raad te nemen.
In deze vacature is voorzien door benoeming van den heer D. Alta. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Raadsleden 1266 G.)

E. ENGELAND. — Stiltezone. —
Met ingang van 16 dezer is de zone, waar gedurende den nacht stilte betracht moet worden, welke zone tot nog toe slechts de dichtsbevolkte gedeelten van Londen omvatte, tot geheel Engeland uitgebreid geworden.
Het zal aan de bestuurders van alle voertuigen verboden zijn tusschen 23.30 uur en 7 uur in alle straten van de Engelsche steden en op alle wegen, waaraan huizen liggen, signaal te geven. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Verkeerswet 1414 G.)

F. NEDERLAND. — Onderwijs. - Dr. W. A. Goddijn.
Bij Koninklijk besluit is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de faculiteit der wis- en natuurkunde aan de Rijksuniversiteit te Leiden, om onderwijs te geven in de pharmacografie, galenische pharmacie en receptuur dr. W. A. Goddijn, thans conservator bij het Rijksherbarium te Leiden. (Staatscourant)
(Vor. ber. Onderwijs 1486 A.)

G. ZWEDEN. — Verkiezingen voor het Landsting. —
Op 16 Sept. '34 hebben verkiezingen plaats gehad voor het Landsting. Uit de voorloopige resultaten is op te maken, dat de conservatieven 275 (tot nu toe 329) zetels hebben behaald.
De landbouwpartij heeft 217 (187) zetels behaald, de volkspartij 117 (138), de SS. D. 503 (469), de socialistische partij 15 (3) en de C. P. 9 (6) zetels.
(Svenska Dagbladet) **(Vorig bericht blz. 496 E.)**

H. SCHEIKUNDE. — Het actinium geïsoleerd. —
Volgens een mededeeling van het Amerikaansch genootschap voor chemie is men er voor de eerste maal in geslaagd het actinium, het zeldzaamste metaal, te isoleeren.
Professor Brosse van de universiteit van Chicago is in het bezit van een tiende gram actinium, dat verkregen werd uit een ton van het mineraal uranium.
De wetenschappelijke medische mogelijkheden van het actinium zouden zeer groot zijn.
Het actinium verliest in 32.000 jaar de helft van zijn metallieke substantie, terwijl het radium in 1600 jaar de helft van zijn metallieke substantie verliest.
(Chemistry Journal) **(Vor. ber. Elementen 1451 C.)**

I. NEDERLAND. — Mr. L. C. Besier tot procureur-generaal bij den Hoogen Raad benoemd. —
Naar wij vernemen, is benoemd tot procureur-generaal bij den Hoogen Raad in de plaats van wijlen mr. A. Tak, mr. L. C. Besier, die sinds 3 October 1912 als advocaat-generaal bij ons hoogste rechtscollege werkzaam is. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. Tak 1430 A.)

K. NEDERLAND. — Zeevaartdiploma's. —
Ingediend zijn wetsontwerpen, houdende bepalingen, betrekking hebbende op de zeevaartdiploma's en zeevischvaartdiploma's. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1491 A.)

L. DUITSCHLAND. — Freiherr von Neurath's rede.
De Rijksminister van buitenlandsche zaken, Freiherr v. Neurath heeft op de slotvergadering van het 7e internationale statencongres te Berlijn een rede ge-

houden, waaraan wij o.a. ontleenen, dat de buitenlandsche markt van Duitschland nog niet in orde was. Hij zinspeelde op gebrek aan samenwerking tusschen Duitschland en het buitenland. Het is echter allerminst Duitschlands bedoeling zich te isoleeren. Hij klaagde over de niet-inwilliging van de Duitsche eischen en gaf uitdrukking aan den wensch dat men eindelijk zou inzien dat de nationaal-socialistische regeering een goede en betrouwbare partner voor samenwerking zou zijn, al zal de Duitsche regeering het levensgoed van het volk, waarbij van geen verderen afstand sprake kan zijn, verdedigen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. v. Neurath 1318 A.; Toestand 1381 B.)**

A. BELGIE. — Mijnwerkersstaking voorkomen. — Na lange onderhandelingen hebben op 15 Sept. '34 de mijndirecties op het aandringen van de regeering er in toegestemd de loonsverlaging van vijf procent, die 16 September moest ingaan, niet toe te passen. De staking is daardoor voorloopig voorkomen.
(De Nieuwe Gazet) **(Vorig bericht blz. 1474 F.)**

21 SEPTEMBER 1934

B. AMSTERDAM. — Loonsverlaging - Georg. Overleg. In het op 19 Sept. '34 gehouden Georganiseerd Overleg voor gemeente-ambtenaren te Amsterdam, is namens alle organisaties verklaard, dat zij de voorstellen van B. en W. niet kunnen aanvaarden.
(Algem. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1478 C.)**

C. Mr. D. HUDIG OVERLEDEN. — Te Amsterdam is op twee-en-zestig jarigen leeftijd overleden Mr. D. Hudig, secretaris-directeur van het Nederlandsch Instituut van Volkshuisvesting en Stedebouw.
Mr. D. Hudig werd 16 September 1872 te Rotterdam geboren. Hij studeerde in de rechten te Leiden en in de staatswetenschappen te Amsterdam. In 1904 promoveerde hij in de Staatswetenschappen op proefschrift „De Vakbeweging in Nederland, 1866—1878". Van 1899 tot 1915 was de heer Hudig werkzaam bij het Centraal Bureau voor Sociale Adviezen, eerst als adjunct directeur onder prof. Treub en na diens aftreden in 1905 als directeur.
Na afloop van het Woningcongres in 1918 werd onder voorzitterschap van den heer Hudig het Nederlandsch Instituut voor Volkshuisvesting opgericht, van welk Instituut hij als voorzitter optrad.

D. VOLKENBOND. — Volkenbondsraad - Verkiezing Chili, Spanje en Turkije. — De verkiezing voor drie niet permanente Volkenbondsraadszetels heeft op 17 Sept. '34 plaats gehad. Chili is gekozen met twee-en-vijftig stemmen in de plaats van Panama, Spanje is met een-en-vijftig stemmen herkozen, en Turkije is met acht-en-veertig stemmen gekozen in de plaats van het niet herkiesbaar gestelde China. **(Vor. ber. Assemblée 1491 C.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Sterke afname der Europeesche bevolking. — Uit een voorloopig onderzoek, ingesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, is thans duidelijk gebleken, dat de „ontblanking" van Ned.-Indië in den loop van de laatste jaren een beduidende omvang heeft gekregen door een sterke afname van het aantal nieuwe immigranten uit Nederland en door toename van het aantal Europeanen, dat naar Nederland is vertrokken.
Het Centraal Kantoor voor de Statistiek kon voor de uitvoering van zijn onderzoek geen volledige medewerking verkrijgen van de diverse scheepvaartmaatschappijen, doch de afname blijkt uit de volgende opgaven van het aantal uitgezonden ambtenaren en militairen over een reeks van jaren. Dit aantal bedroeg achtereenvolgens in 1928 1546, in 1929 1247, in 1930 1353, in 1931 1206, in 1932 444 en in 1933 293. Het aantal in Ned.-Indië als particulier aangekomen Nederlanders die voor de eerste maal in Ned.-Indië werden toegelaten bedroeg achtereenvolgens: in 1928 5617, in 1929 5810, in 1930 4609, in 1931 3068, in 1932 1923 en in 1933 2065. (Aneta) **(1030 C.)**

22 SEPTEMBER 1934

F. NEDERLAND. — Nederlandsche Vereeniging voor Waardevast geld. - Plannen tot oprichting. —
Wij ontvingen onderstaande circulaire:
„Ondergeteekenden zijn voornemens over te gaan tot de oprichting van een Nederlandsche Vereeniging voor waardevast geld, in den zin van geld met stabiele koopkracht.
Het doel dat hun met deze vereeniging voor oogen staat is tweeërlei.
In de eerste plaats willen zij door middel van deze vereeniging de publieke opinie doordringen van hun overtuiging, dat een ruilmiddel, hetwelk aan redelijke eischen van waardevastheid voldoet, een onmisbare voorwaarde is voor een ordelijke samenleving. Voor een doelmatig functionneeren van onze maatschappij, die ondanks alles nog overwegend berust op vrij ruilverkeer (vrije besteding van inkomen, vrije belegging van vermogen en grootendeels vrije uitoefening van bedrijf of beroep), is geld met stabiele koopkracht een primaire vereischte.
Voor de naastbije toekomst moet deze overtuiging leiden tot de consequentie, dat de nog steeds voortdurende daling van alle waarden, in Nederlandsch geld uitgedrukt, moet worden tot staan gebracht.
Voor de verdere toekomst leidt zij tot het beramen van middelen om te komen tot een waardevast ruilmiddel in den bovenomschreven zin en een geldregeling, die de krachten in zich draagt om bij eenige wijziging van koopkracht tot het verlaten niveau terug te keeren.
Derhalve willen zij in de tweede plaats in deze vereeniging een samenwerking tot stand brengen van allen, die bovenstaande overtuiging deelen, ten einde door gemeenschappelijk overleg te komen tot de noodige eenheid in de verschillende plannen, welke voor het bereiken van waardevastheid van het ruilmiddel zijn opgesteld.
In normale tijden zou het voorkeur verdiend hebben een vereeniging op te richten met een zuiver academisch karakter. Nu evenwel de nood van het oogenblik nijpt, achten zij het hun plicht, de publieke opinie er van te doordringen, dat de ontwrichting van het economische leven nimmer zoover had kunnen voortschrijden, indien het mogelijk geweest ware den ontzaggelijken prijsval en het daarmede samenhangende deflatieproces in den aanvang te stuiten, en dat het thans volstrekt noodzakelijk is, aan den verderen voortgang van dit proces een einde te maken.
Ondergeteekenden stellen zich voor, dat de werkzaamheden van de nieuwe vereeniging in hoofdzaak zullen bestaan in het beleggen van vergaderingen en het publiceeren van geschriften, zoo mogelijk van een eigen orgaan.
Aangezien dit vraagstuk van Internationale beteekenis is, achten zij noodzakelijk het onderhouden van contact met soortgelijke organisaties in het buitenland, waarvan er in sommige landen reeds eenige bestaan."
Het stuk draagt de volgende handteekeningen:
S. de la Bella Jr., Amsterdam; Sidney J. van den Bergh, Londen; mr. H. Bogaardt, Den Haag; J. Brautigam, Rotterdam; A. P. van den Briel, de Meern (U.); dr. G. C. A. van Dorp, Katwijk aan Zee; prof. ir. D. Dresden, Utrecht; P. Dijkhuis, Groningen; dr. M. D. Dijt, Texel; mr. W. J. L. van Es, Wassenaar; dr. R. van Genechten, Utrecht; prof. dr. C. Gerretson, Utrecht; prof. mr. E. G. J. Gimbrere, Tilburg; D. Goedkoop Dzn., Amsterdam; prof. G. Gonggrijp, Den Haag; prof. dr. ir. J. Goudriaan Jr., Eindhoven; A. H. van Heek, Enschede; mr. M. Kann, Amsterdam; ir. A. de Kanter, Den Haag; ir. G. A. Kessler, IJmuiden; J. J. Krol, Harlingen; Harry ter Kuile, Enschede; H. W. ter Kuile, Enschede; E. Kupers, Amsterdam; mr. H. F. van Leeuwen, Amsterdam; H. D. Louwes, Ulrum (Gr.); F. E. ter Meulen, Enschede; mr. S. Mok, Amsterdam; mr. H. J. Onnes, Rotterdam; dr. J. Oortwijn Botjes, Oostwold (Old.); ir. P. F. S. Otten, Eindhoven; M. van Overeem, Utrecht; dr. A. F. Philips, Eindhoven; prof. dr. N. J. Polak, Rotterdam; Max. J. M. van Poll, Den Haag; U. J. Reinders, Zwolle; H. Smidt van Gelder, Bloemendaal; mr. B. J. M. van Spaendonck, Tilburg; ir. S. H. Stoffel, Delft; dr. J. G. Stridiron, Eindhoven; dr. H. M. H. A van der Valk, Rotterdam; C. H. J. Veldkamp, Roosendaal; prof. dr. J. A. Veraart, Den Haag; prof. dr. C. A. Verrijn Stuart, Utrecht; prof. mr. dr. G. M. Verrijn Stuart, Rotterdam; L. F. J. Baron van Voorst tot Voorst, Twello; ir. J. van der Waerden, Amsterdam; drs. D. J. Wansink, Arnhem; M. P. van der Weyden, Zevenhoven (Z.-H.). (De Telegraaf)

G. NEDERLAND. - Clearing-verdrag met Duitschland. De onderhandelingen tusschen de vertegenwoordigers van de Duitsche en Nederlandsche regeeringen ter bevordering van het wederzijdsche betalingsverkeer hebben op 21 Sept. '34 tot onderteekening van een Duitsch-Nederlandsch clearingverdrag geleid. Het verdrag, dat eerst na uitwisseling der ratificatieoorkonden definitief in werking treedt, zal ingevolge een overeenkomst tusschen de beide regeeringen reeds van 24 Sept. '34 af voorloopig in werking worden gesteld, voor de Nederlandsche overzeesche gebieden voorloopig alleen wat den uitvoer betreft.
Onder de bepalingen van het verdrag vallen de vol-

gende Duitsch-Nederlandsche verplichtingen voor zoover zij van 24 September 1934 af vervallen:
1. betalingen uit den invoer van Duitsche goederen in Nederland en van Nederlandsche waren naar Duitschland alsook in wederzijdsche overeenstemming betalingen uit het z.g. loonveredelingsverkeer.
2. Betalingen voor bijzondere overeenkomsten, welke in verband met het goederenverkeer bestaan.
3. Betalingen voor kosten van het doorgangsverkeer.
4. De inkomsten uit het binnenscheepvaartverkeer, voor zoover deze niet op de gebruikelijke wijze worden besteed in den schuldeischenden staat.
5. De betaling van de saldo's uit het verrekeningsverkeer van spoorwegen, post en telegraaf.
6. Betalingen van licenties.
Verplichtingen van genoemden aard vallen ook dan onder toepassing van het verdrag, wanneer zij bestaan ten opzichte van personen in een derde land. Uitzonderingen worden gemaakt voor betalingen in contanten in het kleine grensverkeer. **(1479 G.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — Textielstaking geëindigd. —
De textielstaking in de Ver. Staten is geëindigd.
De bond van arbeiders in de textiel-industrie heeft zijn leden bevel gegeven, op 24 Sept. '34 weer aan het werk te gaan. De stakingsleider Gorman heeft, met goedkeuring van den voorzitter der Amerikaansche Federation of Labor, Green, en der andere leiders van vakbonden een communiqué gepubliceerd, waarin o.m. verklaard wordt: „Wij hebben thans bereikt al hetgeen door deze staking kon worden verkregen," terwijl voorts wordt gezegd, dat door dit resultaat de arbeidersklasse van een verpletterenden last is bevrijd.
Het besluit, de staking te beëindigen, werd door het bestuur van den bond van textielarbeiders met algemeene stemmen genomen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1471 C.)

23 SEPTEMBER 1934

B. VOLKENBOND. — Polen's minderheden-politiek voorloopig van de baan. —
Na een hevigen aanval, speciaal van de zijde van lord Eden, tegen de door Polen voorgestelde internationale conferentie over de algemeenmaking der minderhedenbescherming heeft de Poolsche vertegenwoordiger Raczynski het voorstel op 21 Sept. '34 ingetrokken. Maar daarop volgde aanstonds de verklaring, dat Polen bij zijn meening blijft. Het Poolsche voorstel heeft bij eenige staten instemming gevonden en bij andere is het op twijfel gestooten. Het zou hem niet moeilijk vallen, de doelmatigheid van het voorstel overtuigend te bewijzen. Daar er momenteel echter geen kans bestaat op een besluit in den zin van het Poolsche voorstel, zal Polen het voorstel niet in stemming brengen, aldus Raczynski.
Van Poolsche zijde is daarop aanvullend medegedeeld, dat de verklaring van minister Beck voor de Volkenbondsvergadering haar volledige geldigheid behoudt, derhalve ook de aankondiging, dat Polen zijn medewerking bij de contrôle op de verdragen betreffende de minderhedenbescherming zou intrekken, wanneer een generaliseering der verdragen niet te bereiken was. De Nederlandsche gedelegeerde, mr. J. A. N. Patijn, verklaarde op 20 Sept. '34, dat hij er zich van bewust was, dat het algemeen regelen van de minderhedenkwestie ongetwijfeld groote moeilijkheden met zich mede brengt. Ook bestaat er een zeker gevaar, dat bij generaliseering de minderheden van eenige staten verkleind worden. Desniettemin stemt hij toe, in generaliseering in den zin van het Poolsche voorstel, indien die generaliseering tot Europa beperkt blijft. Tegelijkertijd sloot de Nederlandsche gedelegeerde zich aan bij het protest van Frankrijk, Engeland en Italië tegen de verklaring van den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken, waarin Polen zich onder bepaalde voorwaarden van medewerking aan het minderheden-verdrag bevrijd heeft. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 1482 C.)

C. LODEWIJK VAN DEYSSEL ZEVENTIG JAAR. —
Het is op 22 Sept. '34 in de ontvangzaal van Hotel Funckler te Haarlem een hartelijke huldiging geworden van Lodewijk van Deyssel (K. J. L. Alberdingk Thijm), die zijn zeventigsten verjaardag vierde.
De talrijke leden van het huldigings- en eerecomité en andere letterkundigen, acteurs, actrices vulden de zaal toen Lodewijk van Deyssel werd binnengeleid door dr. P. C. Boutens en enkele andere comité-leden en met een hartelijk applaus begroet. Dr. P. C. Boutens nam daarop het woord om den jarige geluk te wenschen. Hij deed dat in een geestige rede, waarin hij de moeilijkheid van zijn tweevoudige positie, die van voorzitter van het comité en van voorzitter der Vereeniging van Letterkundigen deed uitkomen. Hij noemde Van Deyssel den Nederlandschen Odysseus, die na veel zwerven sinds eenige jaren gelocaliseerd is in Haarlem.
Een schilderij, dat Van Deyssel en profil vertoont, door Isaäc Israëls geschilderd, werd den jarige ten geschenke gegeven.
De burgemeester van Haarlem, de heer C. Maarschalk, memoreerde dat de gemeente Haarlem een straat of plein naar Van Deyssel zal noemen.
Verschillende sprekers voerden het woord, w.o. dr. J. F. M. Sterck, de Belgische minister van Staat, de heer Louis Franck, de heeren Toussaint van Boulaere, Em. de Bom, mr. Joh. Enschedé, prof. Vermeylen, Paul Huf, Karel Verwey en J. K. Rensburg.
Aan den feestmaaltijd deelde Z. E. de minister van Onderwijs, mr. Marchant, mede, dat het H. M. de Koningin had behaagd den heer K. J. L. Alberdingk Thijm tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau te benoemen. (Red. K.H.A.) **(V. b. Letterk. 1488 A.)**

24 SEPTEMBER 1934

D. JAPAN. — Typhoon in Midden-Japan. —
Een typhoon, die de ernstigste is welke in de laatste dertig jaar is voorgekomen en die zoo nu en dan een snelheid bereikte van 130 meter en gepaard ging met zwaren regenval, heeft op 21 Sept. '34 in Midden-Japan gewoed.
De typhoon bestreek het gebied van Osaka tot Kioto en verwijderde zich vervolgens over zee na dood en vernieling gebracht te hebben op zijn weg.
In Osaka zijn een groot aantal huizen ingestort, waaronder ruim veertig lagere schoolgebouwen, een middelbare school, een meisjes-H.B.S., in welk laatste gebouw de meeste leerlingen onder de puinen werden bedolven.
De typhoon heeft, volgens de jongste cijfers, 2064 dooden, 13.335 gewonden en 258 vermisten geëischt. Daar het aantal slachtoffers met het uur schijnt te stijgen, verwacht men, dat er nog meer slachtoffers zijn. Vier millioen bushels rijst zijn in de regeeringsdepôts verloren gegaan.
Uit Osaka worden hulptreinen gezonden om de slachtoffers levensmiddelen en kleeding te verstrekken. Telegrammen van rouwbeklag zijn ontvangen van tal van buitenlandsche staatshoofden.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 568 G.)**

E. EDO J. BERGSMA. — Vijftig jaar voorzitter van den A.N.W.B. —
Op 20 Sept. '34 heeft te 's-Gravenhage de huldiging plaats gevonden van den heer Edo J. Bergsma, ter gelegenheid van zijn vijftigjarig voorzitterschap van den A.N.W.B., Toeristenbond voor Nederland.
De voorzitter van het huldigingscomité, de heer W. H. de Beaufort, heeft den jubilaris toegesproken namens de zeer breede schare in Nederland, die den heer Bergsma thans hulde en dank wilde brengen. Spr. wees op het bijzondere karakter van dit jubileum en op den zeer grooten omvang der organisatie, aan welker hoofd de heer Bergsma gesteld is en die meer dan 100.000 Nederlanders verzameld heeft.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. A. N. W. B. 881 D.)**

F. LUCHTVAART. — De „Luto" geopend. —
Op 21 Sept. '34 is de luchtvaarttentoonstelling „Luto" op het Malieveld te 's-Gravenhage officieel geopend door Z. Exc. minister Deckers.
De heer ir. J. F. de Vogel, voorzitter van de Kon. Ned. Vereeniging voor Luchtvaart, sprak een begroetingswoord.
Minister Deckers zeide in zijn openingsrede dat de

belangstelling voor de luchtvaart groeiende is. Steeds meerderen halen een vliegbrevet en vooral de jeugd interesseert zich voor de vliegsport.
Spreker wees op de vele candidaten, die zich aanmelden voor opleiding bij de militaire en burgerluchtvaart.
Spr. herinnerde voorts aan de prachtige ontwikkeling van onze nationale luchtvaart, waarin de K. L. M. zoo'n groot aandeel heeft gehad.
Verder wees spr. op de beteekenis van de militaire vliegdiensten, die niet alleen voor de verdediging van het land, maar ook voor de wetenschap werken door hun dagelijksche meteorologische observaties.
(Red. K. H. A.)

A. VOLKENBOND. — Een uitnoodiging aan de Vereenigde Staten om toe te treden. —
De president van den Raad van den Volkenbond, de Zweedsche minister Sandler, heeft op 22 Sept. '34 een radiorede gehouden, waarin hij de Vereenigde Staten uitnoodigde toe te treden tot den Volkenbond. Dit is de eerste maal, dat de president van den Raad een directe uitnoodiging aan de Vereenigde Staten heeft gericht. (V. D.) **(Toetr. Int. Arb. Bur. 1442 E.)**

B. DUITSCHLAND. — Installatie van Dr. Müller tot Rijksbisschop der Duitsche Christenen. —
Op 23 Sept. '34 is rijksbisschop Müller op plechtige wijze geïnstalleerd. De plechtigheid begon met een vergadering in het Pruisenhuis, waarna de rijksbisschop zich, omringd door de hooge geestelijkheid, naar den Berlijnschen Dom begaf.
De rijksbisschop sprak in den Dom eenige woorden tot de gemeente. De kerk is er niet voor ons, zeide hij, doch wij zijn er voor de kerk. Na eeuwen van verdeeldheid en ontbinding in de landskerken is thans de eenheid op kerkgebied tot stand gekomen. In het eensgezinde Duitsche volk hebben wij voor alle evangelische volksgenooten een eensgezinde evangelische kerk.
De bijeenkomst werd besloten met een driewerf „Sieg Heil" op Hitler, waarna alle geestelijken het Horst Wessellied zongen. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Evang. Kerk 1486 B.; Dr. Müller 1464 B.)

C. SPANJE. — Staat van Alarm. —
President Zamora heeft op 23 Sept. '34 voor geheel Spanje den alarmtoestand afgekondigd.
De minister van Binnenlandsche Zaken, Alonso, verklaarde, dat de alarmtoestand is afgekondigd, om de taak der politie inzake de socialistische revolutieplannen te vergemakkelijken. (El Heraldo de Madrid)
(Vor. ber. Staking 1482 B.; Toestand 1294 B.)

D. IERLAND. — Generaal O'Duffy afgetreden. —
Generaal O'Duffy, de voorzitter van de Vereenigde Iersche Partij en van de fascistische blauwhemdenorganisatie, is als zoodanig op 23 Sept. '34 afgetreden. Hij is vervangen door commandant Cronin. O'Duffy heeft geweigerd de reden van zijn ontslag bekend te maken. (Irish Times) **(Vor. ber. 1099 C.)**

E. DUITSCHLAND. — De onderhandelingen over het Concordaat wederom mislukt. —
De onderhandelingen tusschen de Duitsche Katholieke bisschoppen en de vertegenwoordigers van het Rijk en de N.S.D.A.P. zijn volgens Katholieke kringen wederom mislukt. De besprekingen zijn thans voor onbepaalden tijd onderbroken en zullen naar men verwacht niet worden hervat voor kardinaal-staatssecretaris Pacelli van het Eucharistische congres te Buenos Aires terugkeert. (Vaz Dias) **(1176 D.)**

F. ENGELAND. — De mijnramp bij Wrexham. —
Een afschuwelijk ongeluk, het grootste sinds 1913, heeft de Engelsche mijnwerkerswereld getroffen. Ten gevolge van een ontploffing in den vroegen ochtend van 22 Sept. '34 is er brand uitgebroken in de Gresfordmijn op drie mijl afstands van Wrexham in Noord-Wales. Hoewel men dadelijk getracht heeft 260 man, die in het getroffen deel van de mijn waren opgesloten, te redden, is men daar niet in geslaagd. Aan de redders heeft dat niet gelegen. Deze zijn zoo ver gegaan dat hun eigen leven gevaar liep. Twee hunner zijn dan ook bij de poging tot redding omgekomen. Aanvankelijk had men nog hoop, dat men het vuur zou kunnen indammen, doch tegen den avond ontwikkelde er zich zooveel koolmonoxyde in de mijn, dat het verblijf voor levende wezens er onmogelijk werd. Men moest toen de reddingspogingen wel staken. Vermoedelijk waren toen trouwens de mannen die zich in de mijn bevonden hadden, al wel omgekomen.

Wij geven onderstaand een lijst van de mijnrampen, die in de laatste jaren Engeland hebben getroffen:

1905	Wattstown, Rhondda-Valley	120	dooden
1906	Wingate, Durham	223	,,
1908	West Stanley, Durham	168	,,
1910	Wellington-mijn, Whitehaven	132	,,
1910	Ralton-mijn, Lancashire	337	,,
1910	Pretoria-mijn, Bolton	320	,,
1910	Hutton-mijn, Lancaster	344	,,
1913	Senghenydd-mijn	439	,,
1918	Podmore-Hall, Helmerend	160	,,
1922	Cadeby, Rotherham	86	,,
1927	Cwm, Monmouthshire	52	,,
1931	Bentley-mijn, Doncaster	45	,,

(Sunday Dispatch,
(Vorig bericht blz. 113 D.)

25 SEPTEMBER 1934.

G. TURKIJE. — Handelsverdrag met Nederland. —
Het handelsverdrag tusschen Nederland en Turkije is op 24 Sept. '34 te Ankara geteekend. (Telegraaf)
(Vor. ber. Turkije 1205 C.)

H. FRANKRIJK. — Chautemps tot lid van den Senaat gekozen. —
De gewezen minister-president Chautemps werd op 23 Sept. '34 in het departement Loir et Cher met 345 tegen 242 stemmen tot lid van den senaat gekozen. Zijn tegenstander was Dr. Doisy, een voormalig socialist. (Le Matin) **(Vor. ber. Chautemps 1146 A.)**

I. NEDERLAND. — Prof. Buys Ballot - Monument onthuld. —
Op 22 Sept. '34 is onder groote belangstelling op het kerkplein te Kloetinge, tegenover het geboortehuis van den grooten geleerde een monument onthuld ter gedachtenis aan prof. C. H. D. Buys Ballot, den wereldberoemden natuurkundige. (Red. K.H.A.)

K. ITALIE. — Prinses geboren. —
Het Italiaansche kroonprinselijke paar werd op 24 Sept. '34 verblijd met de geboorte van een dochter. Het prinsesje, dat in het koninklijk paleis te Napels ter wereld kwam, heeft den naam gekregen van Maria Pia. (Ned. Tel. Ag., Reuter)

L. NEDERLAND. — Bedrijfsraad voor het Drukkersbedrijf. —
In het Departement van Economische Zaken heeft op 24 Sept. '34 de minister van Sociale Zaken mèt een rede een bedrijfsraad voor het boekdrukkers- en rasterdiepdrukbedrijf geïnstalleerd.
In den bedrijfsraad zijn vertegenwoordigd de Nederlandsche Bond van Boekdrukkerijen door de heeren S S. Korthuis, L. Levisson en J. W. Henny; de R.-K. Vereeniging van Nederlandsche Drukkerspatroons door de heeren mr. Th. P. A. J. ten Hagen en L. J. J. Arts; de Bond van Chr. Drukkerspatroons door den heer J. H. van Lonkhuyzen; de Algemeene Ned. Typografenbond door de heeren F. van der Wal en B. Ponstein; de Ned. R.-K. Grafische Bond door den heer B. Leyn; de Ned. Chr. Grafische Bond door den heer J. Hofman; de Ned. Grafische Bond door den heer D. van Rhee, en de Ned. Litho-, foto- en chemigrafenbond door den heer J. Roelofs.
Na de installatie is de bedrijfsraad overgegaan tot de aanwijzing van het bureau: tot voorzitter van werkgeverszijde is benoemd de heer S. S. Korthuis, tot voorzitter van werknemerszijde de heer F. v. d. Wal, te Amsterdam. Als werkgever-secretaris zal fungeeren mr. P. Borst te Amsterdam.
Van werknemerszijde zal nog nader over de aanwijzing van een secretaris worden beslist; voorloopig zal als zoodanig fungeeren de heer B. Ponstein, te Amsterdam. (Alg. Hbld.) **(Boekdrukkersbedrijf 1028 H.)**

A. NEDERLAND. — Staatsbegrooting 1935. - Belastingen. —

	Raming 1934	1935
Grondbelasting	ƒ 9,735,000	ƒ 9,870,000
Inkomstenbelasting	54,880,000	61,200,000
Vermogensbelasting	17,515,000	17,515,000
Verdedigingsbelasting	11,700,000	9,200,000
Div. en tantièmebel.	12,240,000	12,000,000
Invoerrechten	86,462,500	97,500,000
Statistiekrecht	1,800,000	1,800,000
Accijns zout	2,300,000	2,000,000
Accijns geslacht	6,500,000	6,500,000
Accijns wijn	2,340,000	2,800,000
Accijns gedistilleerd	33,000,000	31,000,000
Accijns bier	11,815,000	10,000,000
Accijns suiker	62,200,000	50,000,000
Accijns tabak	31,000,000	34,000,000
Belasting gouden en zilveren werken	600,000	550,000
Omzetbelasting	81,500,000	81,500,000
Zegelrechten	15,860,000	16,000,000
Registratierechten	10,000,000	11,500,000
Successierechten	30,400,000	33,000,000
Couponbelasting	5,400,000	5,000,000
Totale belastingen	ƒ 487,247,500	ƒ 492,935,000
Overige gew. middelen	142,969,422	138,429,921
Totaal gew. middelen	ƒ 630,216,922	ƒ 631,364,921

(V. b. Begrooting 1935 1488 B.; Belastingen 1334 D.)

B. NEDERLAND. — Zilvervossenfokkerij. —

Het secretariaat van de „Ned. Ver. van Fokkers van Zilvervossen en andere Pelsdieren" deelt ons het volgende mede:

In ons land werden in 1925 de eerste (2 paar) levende zilvervossen geïmporteerd, welke al spoedig door meer gevolgd werden, zoodat in 1928 eenige fokkers het initiatief namen tot oprichting der „Nederlandsche Vereeniging van Fokkers van Zilvervossen en andere Pelsdieren" (N. V. F. Z.) met een eigen stamboek, welke vereeniging thans ruim 40 leden-fokkers telt. De pelzen worden hoofdzakelijk op de groote bontveilingen in Londen (vroeger ook in Leipzig) verkocht, en brengen nog steeds bevredigende prijzen op. Behalve zilvervossen worden o.a. ook op enkele farms in ons land nog de volgende pelsdieren gefokt: blauwvossen en waschbeertjes.

De farms van zilvervossen vindt men op alle grondsoorten; de beste grond voor de fokkerij is echter zandgrond. De grootste zilvervossenfarm in Nederland is op het moment die van E. L. Baron van Hardenbroek (Zilvervossenfarm Darthuizen) te Leersum. In 1934 waren er in Nederland pl.m. 3000 exemplaren. Onderstaande statistiek geeft een beeld van de toename der in het Stamboek der bovenstaande vereeniging ingeschreven dieren:

1928: 112	1930: 506	1932: 920
1929: 283	1931: 746	1933: 1060

(Ned. Ver. v. Fokkers van Zilvervossen)

C. JAPAN. — De toestand. —

Wij citeeren uit de N. Rott. Crt. van 22 Sept. '34 het volgende:

De Amerikaansche Senator Nye, de voorzitter van de commissie uit den Senaat voor het onderzoek naar de misstanden in de wapenindustrie, betoogde de onwaarschijnlijkheid van een oorlog met Engeland en Frankrijk, maar — zoo zeide hij — in breeden kring in ons land heerscht, naar ik meen, het gevoel dat wij eens oorlog zullen moeten voeren met Japan.

De Japanners zullen door deze mededeeling niet zijn verrast; zij zijn bij hen thuis reeds aan dergelijke dingen gewend. Zij hadden ook het oordeel van den president van den Amerikaanschen Senaat niet noodig om de gevoelens van de Amerikanen te leeren kennen. Het gevaar uit de lucht van voor weinig jaren nog ongedroomde afmetingen wordt door de Japansche militairen echter veel meer gevreesd dan het gevaar van over zee. Ongemeen grootsch zijn deze helsche dingen uitgedacht. Zij vormen het gronddenkbeeld voor de Amerikaansche luchtstations in Alaska en op de Aleoeten, die daar in voor practische doeleinden zinnelooze aantallen worden aangelegd. Zij vinden hun verlenging in de Russische vliegvelden achter Wladiwostok, op eenige uren vliegens afstand van de vitale punten van Japan, die algemeen berucht zijn om hun brandbaarheid. Verder vinden zij hun aanvulling in de bijzondere belangstelling van Amerika voor vliegtuigdragende oorlogsschepen.

Japan dat zelf nog niet bijster gelukkig is geweest met zijn luchtvloot ziet zich bedreigd door een gevaar waarvan de groei niet te overzien is. Op die manier wordt de vlootconferentie, die het volgend jaar al dan niet gehouden zal worden, maar die al dan niet gehouden een keerpunt kan vormen in den loop der wereldgeschiedenis, voorbereid.

Het westelijk deel van den Stillen Oceaan blijft het gebied waar de crisis van deze zijde haar gevaarlijkste en koppigste karakter draagt. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Leger en Vloot 1472 B.)

D. AMSTERDAM. — De Nieuwe Markthallen - De nieuwe gemeentelijke centrale markt. —

Deze nieuwe markt heeft een oppervlakte van 40 H.A., waarvan voorshands 25 H.A. in gebruik zijn genomen.

In het zoogenaamde toegangsgebouw zijn gevestigd een café met vergaderlokalen, een bankbedrijf, een politieposthuis, de kantoren van den Dienst van het Marktwezen en een drietal winkels.

Het Westelijk havencomplex is bestemd voor den aardappelhandel, terwijl aan die zijde ook de groothandel in boter, kaas en eieren haar plaats zal krijgen.

Aan den Oostkant zijn eveneens eenige havens met 4 paviljoens. Het is hier dat de groentehandel zal worden gecentraliseerd.

Het centrale gebouw, dat een oppervlakte heeft van ruim 11000 M². is bestemd voor de grossiers in fruit. Op de eerste verdieping bevinden zich emballagebergplaatsen en daarboven twee verdiepingen met kantoorlokalen.

Achter de eigenlijke hal zijn 2 veilinglokalen voor den kleinhandel met bijbehoorende ruimten, terwijl een derde veiling voor de grossiers nog zal worden bijgebouwd. Verder op het terrein treft men nog aan het enorme koelhuis en een spoorweg overlaad-station. De markt heeft eene directe spooraansluiting met het Centraal Station. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. „Amato" 1482 E.)

E. NEDERLAND. — Begrooting 1935 - Vergoedingen en uitkeeringen. —

De uitkeeringen aan de provinciën over 1933 bedragen voor:

Groningen	656.911.80
Friesland	511.134.46
Drenthe	319.115.49
Overijssel	521.915.98
Gelderland	704.773.42
Utrecht	331.444.28
Noord-Holland	1.303.196.86
Zuid-Holland	1.310.482.73
Zeeland	374.558.23
Noord-Brabant	800.915.59
Limburg	403.015.76
	ƒ 7.237.464.60

(Vor. ber. Begrooting 1935 1495 A.)

F. VOLKENBOND. — Bolivia-Paraguay-Gran Chaco.

De eerste commissie van de Assemblée heeft na een juridisch debat verklaard, dat artikel 15, in strijd met de opvattingen van Paraguay, volkomen van toepassing is op het Chaco-conflict tusschen dit land en Bolivia.

De begrootingscommissie heeft besloten geen cre-

dieten beschikbaar te stellen voor de bijeenroeping in 1935 van een nieuwe persconferentie. — (Ned. Tel. Ag., Reuter).
(Art. 15 bepaalt, dat de leden van den Volkenbond kunnen overeenkomen een geschil voor den Raad te brengen. Daarvoor is het voldoende, dat een der partijen den secretaris-generaal op de hoogte stelt).
(Vor. ber. Chaco Conflict 1479 A.)

A. CHILI. — De nationaal-socialistische partij verboden. —
Op last van den minister-president Luis Salas Romo, is de nationaal-socialistische partij in Chili verboden en onwettig verklaard. De premier is tot deze actie overgegaan als gevolg van de talrijke vijandige betoogingen, die tegen de Chileensche Nazis zijn gehouden. Men beschuldigt de Nazis ervan buitenlandsche terroristische methoden te hebben ingevoerd en de nationale cultuur van Chili te hebben aangerand. Naar schatting zullen 20.000 Nazis die ook stormtroepen gevormd hadden, door het decreet van den minister-president buiten de wet vallen.
(Ned. Tel. Ag., Reuter)

B. FRANKRIJK. — Radio-rede van minister-president Doumergue. —
Op 24 Sept. '34 heeft minister-president Doumergue voor de microfoon het Fransche volk toegesproken.
Doumergue laakte scherp het optreden van zekere critici, die steeds opnieuw probeeren hun politiek spelletje te spelen.
Doumergue verklaarde, niet uit zucht naar macht aan het roer te blijven, doch slechts de eens aangegane taak tot een goed einde te brengen. Voorwaarde hiervoor is wederzijdsch vertrouwen. Degene, die de regeering verwijt niets grootsch tot stand te hebben gebracht, zal men de niettemin niet onaanzienlijke resultaten voor oogen moeten houden.
Doumergue herinnerde vervolgens aan het sluitend maken van de Staatsbegrooting en het verschaffen van werk tot een bedrag van 10 milliard francs.
Op het gebied van internationale politiek heeft de regeering Frankrijk weer het aanzien gegeven, dat het noodig heeft. Het kabinet kan in zekeren zin zijn oorspronkelijke taak als geëindigd beschouwen en zich uit het politieke leven terugtrekken, doch het acht zich een plicht in de moeilijke economische crisis te zoeken naar afdoende middelen.
De aaneensluiting der socialistische en communistische partij moet worden toegejuicht, daar daardoor een uiterst gevaarlijke dubbelzinnigheid vervalt.
Vervolgens besprak Doumergue de hervormingen, welke hij noodzakelijk acht. In het bijzonder achtte hij noodzakelijk een regeering, welke over autoriteit beschikt. Hij vergeleek daarbij de positie van den Franschen minister-president met den Britsche. Volgens de meening van Doumergue moet de functie van hoofd der regeering in Frankrijk, die zonder eenige bijzondere autoriteit is, constitutioneel dezelfde bevoegdheden verschaffen als de premier in Engeland heeft. Tusschen de regeering en de meerderheid in het parlement moet de minister-president zich direct tot de natie wenden. Een geringe grondwetswijziging zou zulks mogelijk maken, indien men zou afzien van zeer bijzondere gevallen, waarvoor vooraf toestemming van den Senaat noodig zou zijn. Men kan er, aldus Doumergue, zeker van zijn, dat regeeringscrises zeldzamer zouden worden, wanneer vrees voor directe ontbinding van het parlement de eerzucht van ambitieuze elementen zou beteugelen.
Bovendien moet de regeering bij verordening de Staatsbegrooting voor een jaar van kracht kunnen verklaren, indien zij niet tijdig door het parlement wordt afgehandeld.
Tenslotte moeten de rechten en verplichtingen der ambtenaren in een z.g. ambtenarenstatuut worden vastgesteld. De volgende week hoopt Doumergue nadere mededeelingen te kunnen doen.
(Le Temps)
(Vor. ber. Doumergue 1394 C.)

C. GEESTELIJK LEVEN. — St. Franciscus van Assisi. - Lezing prof. dr. Gerard Brom. —
In de serie „Cultureele onderwerpen" van de colleges over Italiaansche kunst, hield prof. dr. Gerard Brom uit Nijmegen op 17 Sept. '34 een lezing over St. Franciscus van Assisi.
Spr. ving aan met het vers te citeeren waarmede in Dante's „Hel" de liefde vervloekt wordt: „Amor ch'a nullo amato amar per dona". Als zegen verschijnt de liefde daarentegen in Franciscus' teedere klacht over Christus: „Amor non amatur". Onweerstaanbaar trekt de Arme van Assisi onze tijdgenooten door zijn liefde voor de goddelijke liefde en wel langs drie verschillende wegen. Vooreerst betoovert ons het dichterlijke van den natuur-mensch, den troubadour zooals de romantiek hem bij monde van Görres noemde; den eeuwigen romanticus, zooals Father Cuthbert in onze dagen herhaalt, die volgens Ozanam de poëzie en volgens Thode de schilderkunst bezielde naar het gezegde: het graf van den arme werd de wieg van de kunst. Na Maria is dan ook geen enkele heilige door meer meesters, onzen Rembrandt niet uitgezonderd, vol vereering uitgebeeld, zooals Beda Kleinschmidt het illustreert in zijn mooie boek „Sankt Franziskus in Kunst und Legende". Sinds Dante hebben allerlei dichters, tot Couperus en Querido toe, hem hartelijk gehuldigd.
Nog meer dan het aesthetische geldt het maatschappelijke van den volksman als aantrekkingskracht. Toen de spreekwoordelijke verteedering der harten den mensch milder stemde voor kleinen en zwakken, werd de Minderbroeder ontdekt, „Broeder Frans, minder dan de minsten", zooals Generaal Booth een boekje van het Heilsleger betitelde. Een geschrift van Swaison verklaart met een beeld van Shakespeare, dat Franciscus' critiseeren aan het verven van de lelie gelijk stond. De paedagoog Foerster verhief Franciscus als wekker van het sociaal geweten, voor wien de bolsjewist nog eerbied voelt, omdat de Bruidegom van de Heilige Armoede een voorbeeld is van bevrijdenden eenvoud en offergeest.
Maar boven de ethiek ziet de religie tenslotte in Franciscus een echt godsdienstige persoonlijkheid. Op het voorbeeld van Hase hebben Renan en Sabatier hem als hervormer gevierd, terwijl de stichter van de Vrije Gemeente niet vergat hem zichtbaar voor te stellen. Hier ligt het vitale en dus het kritieke punt, ofschoon de opvattingen elkaar hoe langer hoe meer naderen in de erkenning, dat Franciscus de beste navolger is van Christus, „geen louter genie of held, maar een heilige", om Huizinga's termen over Jeanne d'Arc toe te passen, een heilige met wonden aan handen en voeten, met zon in de oogen en een glimlach om den mond, een levend getuige voor de heerlijkheid van het kruis.
Na deze inleiding vertelde spreker het leven van Franciscus, den beminlijksten heilige. (De Maasbode)

26 SEPTEMBER 1934

D. STAVISKY-AFFAIRE. — De dood van raadsheer Prince. —
Het rapport Guillaume, dat een overzicht geeft van den stand van het onopgeloste vraagstuk van den dood van raadsheer Prince, wordt volgens het Journal des Débats als geheel waardeloos beschouwd. Noch de zaak Stavisky, noch de dood van raadsheer Prince, worden door dit rapport ook maar eenigszins opgehelderd. (Journal des Débats) **(Vor. ber. 1408 C.)**

E. HET BATAAFSCH GENOOTSCHAP DER PROEFONDERVINDELIJK WIJSBEGEERTE. —
In de aula van de Nederlandsche Handelshoogeschool was op 22 Sept. '34 het Bataafsch Genootschap der proefondervindelijke wijsbegeerte in algemeene vergadering bijeen. Een bijzonder plechtige gebeurtenis in de historie van het Bataafsch Genootschap was deze vergadering dit jaar door de aanwezigheid van H. K. H. Prinses Juliana, die het maecenaat van het genootschap aanvaardde. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 1483 C.)

F. DUITSCHLAND. — Redevoering van rijksbisschop Müller. — Joodsche kwestie. —
Aan de redevoering, die dr. Müller op 19 Sept. '34 te Hannover heeft gehouden, ontleenen wij het volgende inzake de Joodsche kwestie:
Rijksbisschop Müller keerde zich tegen de lieden, die beweren, dat Christus toch ook een Jood is geweest. Men moet daarop steeds antwoorden, dat in ieder volk steeds de man, die het volk de waarheid heeft gezegd, om het leven is gebracht, de Heiland ten slotte ook. Het Christendom is niet uit het Jodendom voortgekomen. In dezen strijd moeten wij Christenen aaneengesloten staan. (Berliner Tageblatt).
(V. b. Dr. Müller 1494 B.; Anti-Semitisme 1463 G.)

G. COMM. VENN. Wm. H. MUELLER & CO. — Reconstructie. —
Wij ontvingen het jaarverslag van de Comm. Venn. Wm. H. Müller & Co. over 1933 met reconstructievoorstellen, zooals die aan het Algemeen Adm. en Trustkantoor zijn voorgelegd. Wij ontleenen aan deze stukken de volgende bijzonderheden:
Door het terugbrengen van de bezittingen volgens een conservatieve taxatie ontstaat een totaal deficit van *f* 30.946.886, terwijl de nominale waarde van het gewone en pref. comm. kapitaal *f* 24.484.000 bedraagt. De positie van obligatiehouders dient daardoor te worden herzien. Houders van 6% oblig. 1928 ontvangen *f* 400 in nieuwe obligaties (deze dragen 3% rente vast en bovendien 3% afhankelijk van de winst), en *f* 300 in comm. aandeelen. Houders der 5% oblig. 1909 Wm. H. Müller en 5% oblig. 1913 Alg. Mijnb. Mij. ontvangen *f* 400 comm. aandeelen of (met optie)

één oblig. van *f* 100 en twee comm. aandeelen elk *f* 100.
Houders van gewone aandeelen ontvangen uitgestelde aand. B zonder nom. waarde en de houders van 6% cum. pref. aandeelen ontvangen uitgestelde aand. A zonder nom. waarde.
Het statuut der comm. venn. blijft gehandhaafd. Zij dient evenwel uitsluitend als holding-company van het belang bij de Wm. H. Müller & Co. N.V. te Rotterdam, aan welke alle bedrijven worden overgedragen. Bezittingen, die zullen worden verkocht of geliquideerd worden ingebracht in Wm. H. Müller & Co's Alg. Exploitatie Mij., welker aand. overgaan aan Wm. Müller & Co. N.V. De Wm. Müller & Co's Alg. Mijnb. Mij. kan dan in liquidatie gaan.
(Keesings Financieel Archief)

A. NEDERLAND. — Belastingen. — Tijdelijke heffingen verlengd en verhoogd.
Het wetsontwerp tot wijziging van de wet van 8 December 1933, houdende tijdelijke voorziening tot versterking van de middelen tot dekking van de uitgaven des rijks, waarvan sprake is in de Millioenen-Nota, is op 18 Sept. '34 verschenen.
Voorgesteld wordt, een verhooging van de krachtens de wet van 8 December 1933 geheven wordende opcenten op de Vermogensbelasting en de Inkomstenbelasting, waardoor die opcenten voor de belastingjaren 1935/1936 tot en met 1938/39 zullen stijgen: voor de Vermogensbelasting van 55 tot 85 en voor de Inkomstenbelasting van 20 tot 70. De heffing dezer opcenten zal dus eindigen op hetzelfde tijdstip, waarop de heffing van verschillende andere tijdelijke belastingen, waartoe in het vorig jaar werd besloten — een termijn van vijf jaren, eindigende ten deele op 31 December 1938, ten deele op 30 April 1939 — een einde zal nemen. (Alg. Handelsblad) **(1495 A.)**

B. SIAM. — Regeering. — Premier hervat functie. —
Phya Bayol, die was afgetreden, omdat het parlement zich verzet had tegen het rubberrestrictie-stelsel, heeft het verzoek van den koning, om het premierschap weer te aanvaarden, ingewilligd.
(Eastern Times Agency) **(Vor. ber. blz. 1486 D.)**

C. PSYCHOTECHNIEK. — Achtste Internationale conferentie te Praag. —
Van 11—15 September '34 werd te Praag de Achtste internationale Psychotechnische Conferentie gehouden. Er waren vertegenwoordigers opgekomen uit nagenoeg alle staten van Europa en uit Amerika. Uit Nederland waren tegenwoordig mej. dr. Biegel (den Haag), dr. van Beuningen van Helsdingen (Rotterdam), de heer Heybroek (Wageningen) en de heer M. G. de Vries (den Haag).
Bij de officieele eerste zitting waren vele autoriteiten tegenwoordig. Dr. J. Kremár, minister van onderwijs, hield als eerevoorzitter de eerste toespraak. Daarna spraken vertegenwoordigers van het Gemeentebestuur, de rector van de Karlsuniversität, de rector van de Technische Hochschule, dr. Zimmler, de stichter van het Centrale Psychotechnische Instituut van Tsjechoslowakije en andere autoriteiten. Uit naam van de buitenlandsche deelnemers spraken prof. Pieron uit Parijs, prof. Gemelli uit Milaan en prof. Claparède uit Genève. De president, prof. Seracky uit Praag en prof. Lahy uit Parijs, de secretaris van het permanent bestuur, namen als laatste het woord. Prof. Lahy wijdde gevoelvolle woorden aan de nagedachtenis van prof. Lipmann (Berlijn).
Dr. Francesca Baumgarten (Bern) hield een lezing over: de beteekenis van de psychotechniek in de Praktijk, prof. Lahy over: de reeks laboratoria, door hem geleid en prof. Spearman (Londen) over: coördinatie bij het onderzoek van de persoonlijkheid. Volgens het programma werden de volgende secties gevormd: beroepskeuze, verkeer, wetenschappelijke bedrijfsorganisatie, industrie, eindexaminandi van middelbare scholen, leerlingen in verschillende scholen, speciale onderwerpen, mathematiek en statistiek, Pathologie en Psychologie van den arbeid, Psychotechniek en geneeskunde. Voor al deze gebieden werd de mogelijkheid van toepassing van psychotechnische methoden besproken. (Prager Presse).
(Vor. ber. Psychotechniek 1330 A.)

D. CHINA. — Grondwetsherziening. — De principes van dr. Sun-Yat-Sen. —
De Chineesche regeering heeft een ontwerp voor een grondwetsherziening gepubliceerd en bepaald, dat het volk in een vrije volksstemming zijn meening daarover moet uitspreken.
Volgens Suen K'o, president van den wetgevenden raad, zoon van Soen Wen, is dit ontwerp voor het welzijn van het volk geheel gebaseerd op de grondbeginselen, die wijlen dr. Sun-Yat-Sen verdedigd heeft in het derde deel van zijn „Tridémisme": het grondbezit moet gelijk verdeeld worden en het particulier kapitaal moet beperkt worden.
Zijn principes luiden letterlijk aldus:
Art. 25: De grond van het gebied der Chineesche republiek behoort aan geheel de natie. Het recht, dat de burgers in overeenstemming met de wet grond in eigendom mogen hebben, wordt door de wet beschermd en kan ook door deze beperkt worden. De grondbezitter is verplicht, zijn grond geheel te exploiteeren.
Art. 26: De mijnen en de natuurlijke bronnen die van economisch standpunt bezien van nut zijn voor het volk, behooren aan de natie: de burgers, die de gronden exploiteeren hebben geen recht deze in eigendom te bezitten.
Art. 27: Wanneer de gronden tengevolge van grootere arbeidsprestaties en hoogere kapitaalrente meer opbrengen, moeten deze opbrengsten in de schatkist gestort worden. Dit zou kunnen geschieden door het innen van een belasting op de meer-waarde van de gronden.
Art. 28: Bij de verdeeling gaat de Staat uit van het beginsel, dat zij ondersteuning verschaft aan hen, die zelf hun gronden bebouwen en exploiteeren.
Art. 29: Teneinde te bereiken, dat er een betere regeling in de belastingen tot stand komt, zal de staat van de volgende middelen gebruik maken.
De inkomstenbelasting en de successierechten zullen progressief geheven worden. Bij de verdeeling van de voorrechten zal men volgens een rationeel systeem te werk gaan, teneinde bij de verdeeling der economische voordeelen het evenwicht te houden tusschen kapitaal en arbeid.
Om het eigenbelang tegen te gaan zullen de voorwaarden, waarop particulier kapitaal geleend wordt en onroerende goederen gehuurd worden, verminderd worden.
Billijke prijzen zullen vastgesteld worden voor de levensmiddelen en de andere noodzakelijke levensbehoeften.
(Shi Pao, Eastern Times, Shanghai)

E. DISCONTOKOERSEN. —
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Nederl. Bank:		
België	28- 8-'34	2½%	Wisseldisc.	19- 9-'33	2½%
Br.-Indië	16- 2-'33	3½%	Prom. disc.	19- 9-'33	3 %
Bulgarije	2- 1-'34	7 %	Bel. van Eff.	19- 9-'33	3 %
Chili	23- 8-'32	4½%	Bel. v. Goed.	19- 9-'33	3 %
Columbia	18- 9-'30	7 %	Voorsch. R.-C.	19- 9-'33	3 %
Danzig	21- 9-'34	4 %	New York Fed.		
Denemarken	30-11-'33	2½%	Res. Bank	1- 2-'34	1½%
Duitschland	21- 9-'32	4 %	Nederl.-Indië	16- 8-'33	4½%
Engeland	30- 6-'32	2 %	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Estland	28- 1-'32	5½%	Oostenrijk	28- 6-'34	4½%
Finland	19-12-'33	4½%	Peru	1- 8-'30	9 %
Frankrijk	31- 5-'34	2½%	Polen	26-10-'33	5 %
Griekenland	14-10-'33	7 %	Portugal	11-12-'33	5½%
Hongarije	17-10-'32	4½%	Roemenië	13- 2-'34	5 %
Ierland	22- 4-'32	4 %	Spanje	23-10-'32	6 %
Italië	11-12-'33	3 %	Tsjecho-Slow.	25- 1-'33	3½%
Japan	3- 7-'33	3.65%	Zweden	29-11-'33	2½%
Joegoslavië	16- 7-'34	6½%	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Letland	1- 1-'33	5½%	Zwitserland	21- 1-'31	2 %
Litauen	1- 1-'34	6 %	(Keesings Financieel Archief)		

(Vorig bericht blz. 1329 D.)

27 SEPTEMBER 1934

F. NEDERLAND. — N. S. B. en verkiezingen. —
Ir. A. A. Mussert zeide in een rede, die hij op 21 September '34 te Amsterdam heeft gehouden o.a. het volgende:
Om onze taak te volbrengen zullen wij eens regeeringsmacht moeten kunnen uitoefenen. De weg daartoe is: meedoen aan de verkiezingen.
Doch de beweging zal zeker niet aan iedere verkiezing meedoen. In de gemeenteraden hebben wij niets te maken. Daar zal door een nieuwen wetgever grondig moeten worden ingegrepen. Die wetgever bestaat o.m. uit de Tweede en Eerste Kamer en daar heeft de beweging dus wel te maken.
De Eerste Kamer wordt gekozen door de Prov. Staten. Daarom zullen wij in het komend jaar, aldus de heer Mussert, voor de eerste maal meedoen en wel aan de verkiezingen voor de Provinciale Staten.
De N. S. B. moet bevrijd blijven van baantjesjagerij. Het meeste overheidsgeld wordt verkregen uit indirecte belastingen die voor een groot deel drukken op eerste levensbehoeften

De nat.-socialisten achten het hun plicht ter zuivering van de toestanden te weigeren voor eigen bate één cent te gebruiken van de vergoedingen die men aan de leden der Prov. Staten toekent. Wanneer een N. S. B.-Statenlid schade lijdt aan zijn gezin, dan zal de N. S. B. hem die vergoeden.
Spr. deelde mede zich zelf niet voor deze komende verkiezing beschikbaar te stellen, doch verwachtte dat de gekozen leden hun vergoedingen zullen afstaan aan een fonds. Dit zal steunen hen, voor wie in dezen staat nooit geld te vinden is: Jan Fuselier met z'n onvoldoend pensioentje en de jonge kunstenaars, die tot taak hebben in den nieuwen staat waarachtige kunst te scheppen.
Ook zal de N. S. B. meedoen aan iedere verkiezing voor de Tweede Kamer.
Spr. herinnerde aan het wetsontwerp dat ingediend is om den vertegenwoordigers van kleinere groepen van kiezers den toegang tot de Kamer te ontzeggen, wat spr. in flagranten strijd noemde met letter en geest van de grondwet. Kersten en Lingbeek moeten verdwijnen. Veraart, het geweten der R. K. Staatspartij, is óók lastig en moet ook verdwijnen.
Er zit nog veel meer achter. Het is een publiek geheim, aldus spr., dat sinds 1918 Nederland practisch geregeerd wordt door de R. K. Staatspartij. Deze schijnt van plan te zijn Nederland te maken tot „een soort Oostenrijk", waar zij kan heerschen met hen die haar welgevallig zijn. Maar wij wenschen hier geen burgeroorlog, riep spr. uit. Hier wordt hoog spel gespeeld.
(Alg. Handelsblad).
(Vor. ber. N. S. B. 1320 C.)

A. NEDERLAND. — Nederlandsch Landhuishoudkundig congres. —
In de dezer dagen te Amsterdam gehouden vergadering van het Nederl. Landhuishoudkundig Congres werd door prof. dr. W. C. Mees R.Azn. uit Wageningen een prae-advies uitgebracht over de vraag: Op welke wijze kan de aanpassing aan de gewijzigde verhoudingen in ons economisch leven plaats hebben, mede met het oog op den landbouw?
Spr. eindigde met de conclusie, dat niet de gulden moet worden gedevalueerd, doch slechts de te zwaar drukkende geldvorderingen en wel tot hare oorspronkelijke koopkracht. Wil men daarbij onrecht vermijden en verstoring van het economische leven voorkomen, dan moet herleiding zoowel bij stijgende als bij dalende prijzen geschieden en wel stelselmatig. Alleen een herleidingsstelsel dus kan het economische leven op gezonde basis plaatsen.
Vervolgens werd door den heer J. M. Bommel van Vloten geprae-adviseerd over de vraag: „Is het wenschelijk en rationeel de Nederlandsche suikerbietenteelt in te krimpen ten behoeve van de rietsuikerproductie in Nederlandsch-Indië?"
Spr. komt tot de conclusie, dat bestendiging van de productie van suiker in Nederland onder de huidige omstandigheden geboden is. (Vaz Dias)

B. JAPAN. — De Nederlandsche scheepvaart. —
Aan het Japansche blad Yomiuri ontleenen wij het volgende bericht:
Onder de Japansche leden der Japan-Java Vrachten Conferentie wint steeds meer het idee veld, dat men beter doet de conferentie op te heffen en de concurrentie met de Java—China—Japan Lijn weder te hervatten.
Dit houdt o.m. verband met het feit, dat de Indische regeering de scheepvaartkwestie wil doen behandelen door de handelsconferentie te Batavia. Scheepvaartkringen te Kobe bespreken de voortaan door de Japansche lijnen aan te nemen houding. Naar hun meening verliest de Vrachten Conferentie, wanneer de hangende kwesties worden geregeld door de handelsconferentie, alle raison d'être, weshalve het voor de Japansche lijnen het beste is, zich uit de conferentie terug te trekken en een „oorlog" te beginnen tegen de Java—China—Japan Lijn. (Yumiuri, Kobe)
(Vor. ber. Jap. concurr. 1332 D.; Confer. 1366 C.)

C. NEDERLAND. — Accountantsdag. —
Op 22 Sept. '34 is in het gebouw van de A.M.V.J. te Amsterdam de 25ste Accountantsdag gehouden.
De vergadering werd geopend door den heer E. van Dien, accountant, met een rede over de ontwikkeling van het Accountantsberoep in de laatste 20 jaar.
Na een korte inleiding over het ontstaan van het accountantswezen en de accountantsdagen komt spr. tot de ontwikkeling van het accountantsberoep. Spr. meent o.a. dat alles bijeengenomen, het aantal thans in Nederland gevestigde personen, die zich terecht of ten onrechte accountant noemen, te mogen stellen op meer dan 2000.
Voorts constateert spr. dat hier te lande ongeveer 15 vereenigingen van accountants bestaan en dat een groot aantal wegen open staat om het accountantsexamen af te leggen. Merkwaardig is dat de meeste candidaten zich aanmelden voor de zwaarste examens op dit gebied.
Spr. komt dan tot het gebruik maken van accountantsdiensten. Uitvoerig staat spr. hierbij stil en komt tot de conclusie dat het accountantswezen in alle geledingen der overheidsorganen welig tiert, zonder dat die overheid iets doet om het beroep te regelen of te beschermen.
Vervolgens sprak de heer H. P. Gelderman, voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers over: „De bemoeiingen van de Overheid met het bedrijfsleven"; en de heer H. R. Reder over: „De functie van den accountant bij de vorming en bij de uitvoering van Kartel-overeenkomsten".
(Algem. Handelsblad)

D. ITALIE. — Veertig-urige werkweek. —
In een bijeenkomst van vertegenwoordigers van werkgevers en arbeiders is een accoord getroffen, waardoor het aantal werkloozen met ten minste 200.000 kan worden verminderd. Men is voornemens de 40-urige werkweek in te voeren en verder om elken supplementairen arbeid te verbieden. (Il Secolo)
(Vor. ber. Werkverschaffing 589 B.)

E. SOVJET-RUSLAND. — Prof. van Hamel's meening.
Dezer dagen is prof. mr. J. A. van Hamel van een uitgebreide reis door Sovjet-Rusland hier te lande teruggekeerd. Aan een vertegenwoordiger van het Ned. Corr. Bureau heeft hij eenige bijzonderheden omtrent zijn reis medegedeeld.
Ten einde zich persoonlijk een oordeel, speciaal omtrent de industrieele en economische ontwikkeling van Sovjet-Rusland te vormen, heeft prof. van Hamel deze reis ondernomen. Hij heeft zich niet willen bepalen tot bezoeken aan Leningrad en Moskou, maar ook verdere deelen der Sovjet-Unie bezocht: het Wolgagebied, het industrie-gebied van Stalingrad (en Charkof), de landbouwdistricten bij Rostof aan de Don, territoiren van den Kaukasus, het rijke Transkaukasië (Georgië) met de petroleumhaven Batoem, de Krim en de graanrijke Oekraine met de haven Odessa. Voor de heenreis had hij een der booten van de Sovjetlijn gekozen, die tusschen Londen en Leningrad varen, om op deze manier ook reeds een indruk te hebben.
Het verblijf in een zoo geheel op een krasse revolutie gegroeide en van socialisme doortrokken samenleving was voor den heer van Hamel natuurlijk een uiterst merkwaardige ervaring. Er is daarin allerlei wat hapert en zij levert voor landen als het onze geen enkel bewijs omtrent de voortreffelijkheid van die beginselen. Wel worden echter allerlei sociale hervormingen uitgevoerd. Men moet alles beoordeelen in vergelijking met de vroegere Russische toestanden. Dit neemt niet weg, dat met name de actie tegen kerk en godsdienst ons gemoed stuitend aandoet. Het gezinsleven daarentegen bleek den heer van Hamel weer de normale grondslag der samenleving geworden te zijn. Het is een aperte misrekening, dat binnenkort de sovjetstaat weer tot den ondergang zou zijn opgeschreven. Sovjet-Rusland is een zeer klemmende, gevestigde en in levendige werking verkeerende realiteit, die bezig is zich meer en meer in de overige wereld in te schakelen en ook al weer in verscheidene opzichten zich aan te passen. Slechts een buitenlandsch conflict zou een ineenstorting kunnen meebrengen met onberekenbare gevolgen. Afgezien daarvan ontwikkelt zich Sovjet-Rusland als een nationaal-communistisch geheel, dat over buitengewoon rijke hulpmiddelen beschikt, merkwaardige economische mogelijkheden opent, en waarmede verscheidene andere natiën al weer contact gekregen hebben. Internationale revolutionnaire actie is geheel op den achtergrond geraakt. Wat zijn ontwikkelingsdrang betreft, staat het huidige Sovjet-Rusland — hoe paradoxaal dit klinken moge en ondanks alle verschil — veel minder ver van het Rusland van tsaar Peter den Groote dan men zou denken. Dit is misschien voor den Nederlander een niet onbelangrijk gezichtspunt.
Wat de kwestie van de erkenning „de jure" aangaat, verklaarde prof. van Hamel, dat dit een kwestie is, die voor de verantwoordelijkheid onzer regeering blijft, evenals trouwens de stemming over de toelating tot den Volkenbond. Hij vreesde, dat het neen te Genève een ernstige fout zal blijken te zijn, welke zich wreken zal. Van een land als het onze, dat zoozeer allerwegen steeds „er op uit" moet en op het aanknoopen van betrekkingen en nieuwe verbindingen is aangewezen, is dit z.i. niet te begrijpen. Evenmin van de Oost-Aziatische groote mogendheid, die Nederland is. En tegen onnationale en communistische gevaren ligt niet hierin de afweer. Het is voor ons zeker noodig, naar elken kant aan de Stille Zuidzee prikkeling te vermijden, doch daarvoor ware stemonthouding de aangewezen

weg, welke ook andere regeeringen hebben gekozen. Misschien zint men nog op nieuwe wegen, nu het fait accompli er eenmaal is.
Op een vraag, of het reizen in Rusland bezwaarlijk valt, antwoordde prof. Van Hamel, dat het ontegenzeggelijk soms zeer vermoeiend is. Maar het is wel de moeite waard en in vele opzichten zijn voor den reiziger ook voldoende maatregelen getroffen. Van de zijde der autoriteiten heeft hij geen moeilijkheden ondervonden. Het aanmoedigen van toerisme behoort blijkbaar zelfs tot de Russische valuta-politiek.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. THEOSOFIE. — Dr. Arundale. —
Dr. G. S. Arundale, president der Theosofische Vereeniging, hield dezer dagen een openbare lezing over „De Toekomst der Theosofische Vereeniging".
Na een inleiding door den heer J. Kruisheer, algemeen secretaris der Ned. afdeeling, begon dr. Arundale als zijn persoonlijke overtuiging uiteen te zetten, dat de vereeniging op drie fundamenteele beginselen steunde:
1e. De Vereeniging is gesticht door hen, die door theosofen meesters van wijsheid genoemd worden.
2e. Deze meesters, wier bestaan herhaaldelijk in den loop der jaren door getuigenissen bevestigd is, hebben leerlingen aan de wereld gegeven welke een onderdeel uitmaken van wat wij Theosofie noemen.
3e. De noodzakelijkheid die leeringen om te zetten in de practijk. Dit leidt tot de vorming van een geestelijke gemeenschap, gebaseerd op Broederschap en Solidariteit.
Theosofen werken mede om dit tot stand te brengen met handhaving van het recht van ieder mensch om de waarheid te zoeken langs zijn eigen lijn. Zij erkennen geen dogma's, doch wenschen verschillen van opvatting juist te bevorderen omdat deze — instede van tot haat en scheiding — in de theosofische vereeniging tot een rijker innerlijk leven en meer wederzijdsch begrijpen leiden. Alleen door dit diepere inzicht zal de wereld den weg vinden uit de huidige duisternis naar het licht. Theosofen zien de waarheid in elken godsdienst en in elk ras: onder Christenen, Joden, Hindoes en Boeddhisten.
Dr. Arundale wees verder op verschillende wetten van evolutie, volgens welke het leven, dat in alle vormen aanwezig is, zich ontwikkelt. Zelfs de dood kan in dien ontwikkelingsgang geen stilstand brengen.
De theosofen hebben veel gedaan om de godsdiensten en Oost en West tot elkaar te brengen, totdat men tenslotte volgens de beginselen van broederschap en verdraagzaamheid tot het besef zal komen, dat de menschelijke familie een eenheid is.
De Theosofische Vereeniging zal ook in de toekomst op dezen weg voortgaan. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1359 K.)

B. SAARGEBIED. — Versterking der politie. - België, Italië en Litauen tot medewerking bereid. - Kiezerslijsten. —
Begin dezer maand heeft de heer Knox, president der regeeringscommissie uit het Saargebied, zich tot den Volkenbond gewend met het verzoek om versterking voor de politietroepen met het oog op de a.s. volksstemming. De voorzitter van den Volkenbondsraad heeft daarop een beroep gedaan op de leden van den Volkenbond om hun medewerking te verleenen bij het vormen van een internationale politiemacht.
Zwitserland heeft den raad verzocht geen Zwitsers voor deze politietroepen te recruteeren. België en Italië hebben zich thans bereid verklaard hun volle medewerking te verleenen bij de recruteering van ordebewaarders voor het Saargebied uit hun onderdanen, terwijl ook Litauen heeft te kennen gegeven zich er niet tegen te zullen verzetten.
De voorloopige kiezerslijsten voor het plebisciet werden op 25 Sept. '34 overal aangeplakt en zullen tot 26 October blijven hangen. Het aantal kiezers, dat zich heeft laten inschrijven, bedraagt ongeveer 530.000, doch men verwacht, dat het definitieve aantal op den dag der volksstemming 510.000 zal beloopen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. Volksstemming 1469 E.; Politieverst. 1461 C.)

C. DE KARAKORUM-EXPEDITIE VAN DYRENFURTH. —
Uit Srinagar (Kasjmir) wordt gemeld, dat de leden der Internationale Karakorum-expeditie: mevr. Dyrenfurth, Hans Ertl en Hocker, daar op den terugkeer van hun tocht zijn aangekomen. Later kwamen ook prof. Dyrenfurth zelf en de overige leden der expeditie.
Mevr. Dyrenfurth is er in geslaagd, het hoogte-record voor bergbeklimsters te verbeteren, door 7534 M. te bereiken. Hans Ertl heeft de expeditie gefilmd. Slecht weer heeft den expeditieleden zeer veel last berokkend. Mevr. Dyrenfurth en de heeren Ertl en Hocker hadden een kamp op 6710 M. betrokken, toen het weer omsloeg. De bergbeklimmers zagen zich gedwongen, een week in dat kamp te blijven, waarop men niet voorbereid was.
Mevr. Dyrenfurth leed drie dagen lang aan sneeuwblindheid. Ertl en Hocker poogden een hut uit ijs te bouwen en daarin een vuur te onderhouden met het hout van hun pakkisten, maar dit lukte niet. De expeditie besteeg de vier toppen van den Koningin Mary-berg; zij hebben een hoogte van onderscheidenlijk 7561 M., 7534 M., 7457 M. en 7808 M.
(Dempo Rengo)

D. NEDERLAND. — Handel met de Belgisch-Luxemburgsche Unie van 1 Jan.—31 Juni 1934. —
De cijfers over het eerste halfjaar 1934 toonen een invoer in België van 2.209 duizend ton ter waarde van 709 millioen fr. (1e halfjaar 1933: 2.283 duizend ton ter waarde van 943 millioen fr.) en een uitvoer uit België van 1.803 duizend ton, ter waarde van 825 millioen fr. (1e halfj. 1933: 2.150 duizend ton, ter waarde van 865 millioen fr.).
Deze balans is dus in zeer sterke mate in het nadeel van Nederland veranderd. Was zij in het eerste halfjaar 1933 nog actief voor Nederland ten bedrage van 78 millioen francs, thans is zij voor Nederland passief tot een bedrag van 116 millioen francs. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. België 1200 D.; België-Luxemb. 1178 F.)

E. FILMKUNST. — „Dood Water". - Italiaansche persstemmen. —
Aan de vertooning van de film „Dood Water" op de Biennale te Venetië wijden de Italiaansche bladen nog steeds kolommenlange artikelen. Er is over de bijzonderheden der filmregie een groote strijd ontbrand. Geen der films, welke op de Biennale vertoond zijn, heeft zooveel pennen in beweging gebracht als deze Nederlandsche, waarover de voornaamste critici en schrijvers van Italië enthousiast zijn. Het unanieme oordeel is, dat „Dood Water" tot de belangrijkste en artistiekste filmen van de Biennale gerekend kan worden en dat Nederland met deze film een zeer bijzondere plaats in de internationale filmkunst veroverd heeft. Zoowel de zeer sterke als aparte regie van Gerard Rutten, het manuscript van Simon Koster, de suggestieve muziek van Gronostay, uitgevoerd door het Concertgebouworkest onder persoonlijke leiding van Willem Mengelberg, als wel de creaties van de Nederlandsche spelers worden eenparig geroemd en stempelen de film tot een der artistieke gebeurtenissen van de Biennale.
(Algem. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1409 H.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Generaal Johnson afgetreden als administrateur der N.R.A. —
President Roosevelt heeft op 25 Sept. '34 het verzoek om ontslag van generaal Hugh Johnson als administrateur van het economisch herstelplan volgens de National Recovery Act, aanvaard met ingang van 15 October 1934.
In den uit New York verzonden brief, waarin generaal Johnson den President zijn ontslag verzoekt, schrijft hij o.a.: ‚Wij zijn het eens over den algemeenen vorm der reorganisatie en ik hoop van harte dat U eveneens zult inzien, waarom ik aftreed uit een functie, die, gereorganiseerd, overbodig schijnt."
De aanvaarding van het ontslag van generaal Johnson als leider van de N.R.A., is door de geheele pers met instemming ontvangen. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vor. ber. N.R.A. 1477 H.)

G. ALGEMEENE NEDERL. ZUIVELBOND. —
De Algem. Nederl. Zuivelbond (F. N. Z.) vergaderde op 19 Sept. '34 te Amsterdam. De heer J. A. Geluk, secretaris, deelde het volgende mede:
Door het vastloopen der vrijwillige clearing-overeenkomst met Duitschland blijven groote vorderingen voorloopig onbetaald, waardoor er gebrek aan bedrijfskapitaal ontstaat. De regeering heeft een rege-

ling getroffen, waardoor exporteurs in de gelegenheid worden gesteld de op de producten gelegde heffingen met een ruimen crediettermijn te betalen. Intusschen zijn door de financieele moeilijkheden met Duitschland jaren lang bestaan hebbende relaties in gevaar gebracht, zoodat meer boter tegen zeer onvoordeelige voorwaarden moet worden geëxporteerd. De uitvoer naar Frankrijk krimpt steeds meer in, daar dat land hoe langer hoe meer in eigen behoeften gaat voorzien. In de uitvoering der contingenteering van den export naar Engeland is, zoo zeide spr., eenige verbetering gekomen. De uitvoer naar België wordt nog steeds door contingenteering belemmerd. In den laatsten tijd zijn door het Crisis-zuivelbureau aan het Departement van Economische Zaken besprekingen gevoerd over den te volgen weg bij reorganisatie van den geheelen crisisdienst op zuivelgebied. Aan het departement staat men een concentratie voor, die Crisis-Zuivelcentrale en Crisis-Zuivelbureau in één stichting onderbrengt. (Het Vaderland) **(1353 C.)**

28 SEPTEMBER 1934

A. RADIO. — Draadlooze echo's. —
Dr. van der Pol, de Nederlandsche gedelegeerde naar het internationale wetenschappelijke radio-congres, dat dezer dagen te Londen gehouden werd, heeft ten congresse belangwekkende mededeelingen gedaan betreffende proefnemingen op het gebied van draadlooze echo's. Bij deze proefnemingen is gebleken, dat er een wisselwerking plaats vindt tusschen twee golflengten, hetgeen automatisch een natuurkundige limiet moet stellen aan de mogelijkheden van de draadlooze uitzending. (Wireless-News)
(Vor. ber. Radio 1414 C.)

B. INDO-CHINA. — De toestand. —
De heer Hugenholz, directeur van een suikeronderneming in Indo-China, die thans op Java vertoeft, deelde in een persgesprek eenige bijzonderheden mede over den toestand in de cultures in Indo-China. De suikerindustrie, zoo zeide hij, werpt nog steeds bevredigende resultaten af, dank zij de hooge invoerrechten op witsuiker.
Ook de uitkomsten van de koffie-, thee- en rubberculturen zijn bevredigend, terwijl in de laatste culture nog vooruitgang verwacht kan worden.
Indo-China kent geen Inheemsche werkloozen, terwijl de Europeanen, die aldaar buiten betrekking zijn geraakt, het land reeds hebben verlaten. (Aneta)

C. NEDERLAND. — Crediet van ƒ 100 millioen aan Frankrijk afgelost. —
Het resteerende bedrag ten bedrage van ƒ 50 millioen van het door een Nederlandsch bankierssyndicaat aan den Franschen staat in Maart '34 verstrekte crediet van ƒ 100 millioen, waarop 23 Juni '34 de helft is terugbetaald, is op 24 September afgelost.
(La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 1365 B.)**

D. LUCHTVAART. — London—Melbourne Race. —
De K. L. M. heeft voor de snelheids-handicapwedstrijden in de MacRobertson-race ingeschreven met haar nieuwste toestel, de Douglas D.C. 2.
De bemanning zal bestaan uit Parmentier als commandant, Moll, bestuurder, Prins, werktuigkundige en Van Brugge, marconist.
De K. L. M. heeft ingeschreven, zoowel voor de snelheidsrace als voor de handicap-race. Men rekent erop, in Melbourne te zijn vóór of op 29 October. Op 7 November zal weer uit Melbourne worden vertrokken, 9 November is het toestel dan weer in Indië om op 11 November uit Indië naar Holland te vertrekken. Het toestel wordt in Holland terugverwacht vóór of op 17 November. Drie passagiers, w.o. één Hollander, zullen de reis met de Douglas meemaken. Er bestaat gelegenheid voor Nederland en Australië post mee te geven.
Het ligt niet in de bedoeling van de K. L. M. om in deze onderneming alles er op te zetten, om een prijs te behalen. Tot deelneming is meer uit commercieele overwegingen en met het oog op de verdere ontwikkeling van de K. L. M. besloten. Australië moet worden beschouwd als het achterland van Ned.-Indië, en als zoodanig als een gebied, dat veel verkeer kan opleveren voor de Amsterdam—Batavia route.
De start zal Zaterdag 20 October van het vliegveld te Mildenhall (Engeland) plaats vinden.
(Het Vliegveld)

E. VOLKENBOND. — Onafhankelijkheid van Oostenrijk. - Gemeenschappelijke verklaring van Frankrijk, Engeland en Italië. —
Barthou, Eden en Aloisi teekenden op 27 Sept. '34 een gemeenschappelijke verklaring, luidende:
Na een nieuw onderzoek van den toestand in Oostenrijk zijn de vertegenwoordigers van Frankrijk, Engeland en Italië tot overeenstemming gekomen om uit naam hunner regeeringen te erkennen, dat de op 17 Febr. '34 afgelegde verklaring omtrent de noodzakelijkheid der handhaving van de onafhankelijkheid en integriteit van Oostenrijk overeenkomstig de geldende verdragen volkomen van kracht blijft en hun gemeenschappelijke politiek zal blijven inspireeren.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Onafh. 1178 E.; Dr. Schuschnigg's rede 1479 D.)**

F. VOLKENBOND. — Afghanistan tot lid toegelaten.
De assemblée van den Volkenbond heeft op 27 Sept. 1934 besloten Afghanistan toe te laten als lid van den Volkenbond met 47 stemmen vóór en geen stemmen tegen. Tijdens de bespreking van het voorstel in de 6de commissie werd de toelating ondersteund door de vertegenwoordigers van Indië, Engeland, Rusland en Perzië en met algemeene stemmen werd verklaard, dat Afghanistan's toetreding van beteekenis voor den Volkenbond zou zijn. (Journal de Genève)

G. GOUDBLOK. — Samenwerking der Goudlanden. —
Tusschen de vertegenwoordigers van de tot het goudblok behoorende staten (België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland en Zwitserland) hebben besprekingen plaats gehad over de mogelijkheid van een nauwe samenwerking op monetair en economisch gebied. Een communiqué is uitgegeven, waaraan wij het volgende ontleenen:
De landen, die de vrije functionneering van den gouden standaard behouden hebben, blijven meer dan ooit vastbesloten den gouden standaard onverzwakt te handhaven op de tegenwoordige goudpariteit.
Deze handhaving van den gouden standaard schijnt hun als een der essentieele voorwaarden voor het economische en financieele herstel van de wereld.
Zij stellen zich, om volledig te kunnen bijdragen tot het werk van algemeen herstel, tot voornaamste doel, de uitbreiding van den internationalen ruilhandel.
Het is nuttig aan een commissie, samengesteld uit gedelegeerden van hun Regeering, de taak toe te vertrouwen om de voornaamste vraagstukken te onderzoeken, die de ontwikkeling der economische en financieele betrekkingen tusschen deze zes landen stelt, zonder daarbij uit het oog te verliezen de belangen van derde mogendheden en de noodzakelijkheid van een uitgebreider samenwerking op internationaal plan.
Deze commissie zal in het bijzonder haar werkzaamheden kunnen wijden aan twee essentieele onderwerpen:
In de eerste plaats aan de uitbreiding van den ruilhandel, en in de tweede plaats aan den vooruitgang van het toerisme en van het transportwezen.
De monetaire kwestie is reeds het onderwerp van een overeenkomst, die op 8 Juli 1932 te Parijs is geteekend door de leiders van de emissiebanken van deze zes landen. Maatregelen zullen worden genomen, om de schepping van deze commissie te bespoedigen en haar in staat te stellen zonder verwijl haar werkzaamheden te beginnen. De Belgische minister van Buitenlandsche Zaken, Jaspar, voorzitter van de te Genève gehouden besprekingen, is gemachtigd om

reeds van nu af de noodzakelijke voorbereidende maatregelen te treffen.
De Nederlandsche gedelegeerden, die aan deze besprekingen hebben deelgenomen, meenden de hoop te mogen verkondigen, dat dank zij deze nieuwe poging tot internationale samenwerking op economisch gebied tusschen de zes landen, die tot het „goudblok" behooren, inderdaad eenige verbetering ten opzichte van den internationalen ruilhandel zal kunnen worden verkregen. (Journal de Genève)

(Vor. ber. Gouden Standaard 1168 C.)

A. NEDERLAND. — Invoer van Pootaardappelen in Zwitserland. —
De Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst te Wageningen deelt aan belanghebbenden het navolgende mede:
Voor de uitvoer van pootaardappelen naar Zwitserland is noodig een z.g. Bescheinigung, waaruit blijkt, dat de zending bestaat uit goedgekeurde pootaardappelen. Voortaan zal alleen erkend worden het formulier, dat het stempel draagt van de N.A.K. en door den Secretaris is onderteekend.
Deze formulieren zijn verkrijgbaar bij de ambtenaren van de Plantenziektenkundige Dienst.

(Vor. ber. 1445 A.; zie ook 1383 D.)

B. VOLKENBOND. — Volksstemming in het Saargebied. - Barthou's verklaring. —
De volkenbondsraad is op 27 Sept. '34 nogmaals bijeen gekomen om te behandelen het rapport van de raadscommissie van drie onder voorzitterschap van Aloisi voor de voorbereiding der volksstemming in het Saargebied.
Het rapport van Aloisi doet een beroep op de regeeringen om de regeeringscommissie van het Saargebied in de uitvoering van haar taak te helpen door de recruteering van elementen in hun landen voor de versterking van de politie in het Saargebied te vergemakkelijken.
De regeeringscommissie heeft echter de verzekering gegeven, dat de aanwerving van vreemde elementen binnen beperkte banen zal blijven, in de hoop, dat de politie slechts zal hebben dienst te doen voor de handhaving der openbare orde.
Mochten ordeverstoringen van een ernstig karakter zich voordoen, dan zou de regeeringscommissie naar andere maatregelen moeten uitzien, om aan de moeilijkheden het hoofd te kunnen bieden.
Nadat Aloisi zijn rapport had uitgebracht, zette Barthou in een onpartijdige rede het Fransche standpunt nogmaals uiteen.
Hij liet echter niet na, te doen uitkomen, dat Frankrijk, wanneer zich hiertoe de noodzakelijkheid zou voordoen, gebruik zal maken van zijn recht om Fransche troepen in het Saargebied voor de handhaving van de orde te zenden, indien de Saarpolitie niet voldoende zou zijn.
Wederom drong Barthou erop aan, dat de volkenbondsraad heel duidelijk zal bepalen, wat eigenlijk verstaan wordt onder de handhaving van den status quo, opdat de Saarlanders zullen weten, wanneer zij voor deze mogelijkheid stemmen, welke voordeelen en nadeelen zij hierbij zullen ontvangen.
Nogmaals trachtte Barthou de Saarlanders naar deze oplossing te lokken door op de mogelijkheid te wijzen, dat ook bij een stemming ten gunste van den status quo later tot een terugkeer naar Duitschland zou kunnen worden besloten na den val van het Hitlerregime.
Tenslotte besloot de volkenbondsraad ongeveer op 15 November weer bijeen te komen, om het nieuwe rapport van Aloisi in behandeling te nemen. (Journal de Genève)

(Vorig bericht Saargebied 1469 B.)

29 SEPTEMBER 1934

C. NEDERLAND. — Begrooting 1935. - Radio-rede van Minister Oud. —
Aan de radio-rede welke de minister van Financiën, mr. P. J. Oud, op 27 Sept. '34 uitsprak, ontleenen wij o.a. het volgende:
Ik acht het gewenscht mij tot de Nederlanders te richten met als uitgangspunt den begrootingstoestand van verleden jaar.
Het belangrijkste cijfer der nota was toen 190 millioen, zijnde in ronde cijfers het beraamde tekort. Dekking zou worden beproefd door tweeërlei middelen: verhooging van belastingen (106 millioen) en beperking van uitgaven (84 millioen).
De verhooging der belastingen, tot dusver verwezenlijkt, bedraagt 92 millioen. Dit bedrag is verkregen uit de Omzetbelasting, de Couponbelasting en de verhooging van den tabaksaccijns. In het dekkingsplan-1934 kwamen bovendien voor de Crisis-inkomstenbelasting, welke nog aanhangig is bij de Tweede Kamer, de doodehandsbelasting, welke nog aanhangig is bij de Eerste Kamer, en de accijns op gebrande koffie.
Van deze laatste wordt afgezien. Er wordt dus minder aan nieuwe belastingen geheven dan oorspronkelijk in het voornemen lag.
De in overweging zijnde maatregelen betreffende de belasting op naamlooze vennootschappen mogen niet beschouwd worden als middelen tot belastingverhooging. Zij richten zich tegen het misbruik, dat van de naamlooze vennootschappen in een aantal gevallen wordt gemaakt. In onderzoek is de vraag of het ontwerp wijziging behoeft, omdat zijn bepalingen een verdere strekking hebben dan met de bedoeling in overeenstemming is.
De regeering is doende plannen uit te werken voor een verdere verlaging der uitgaven. Daarbij gaat zij na de ontwikkeling van het budget sedert het uitbreken van den oorlog.

In 1914 was de totale begrooting (zonder de uitgaven voor de Staatsschuld)	184	millioen
Sedert vermeerderde de bevolking met ongeveer een derde hetgeen een stijging der begrooting wettigt van	61	,,
	245	,,
Het indexcijfer steeg inmiddels tot 140, wat neerkomt op een stijging der uitgaven met	98	,,
	343	,,
De uitgaven voor de Staatsschuld die in het bijzonder in de oorlogsjaren sterk zijn gestegen (in 1914 waren zij 38 millioen) bedragen	168	,,
De hoogere uitgaven door de crisis bedragen ten minste	100	,,
Het totaal zou dus te stellen zijn op	611	,,
In werkelijkheid beloopt de begrooting 1934 ...	742	,,
Verschil	131	millioen

Dit bedrag geeft ongeveer aan, hoeveel onze uitgaven liggen boven het peil van 1914, wanneer men den invloed van de crisisuitgaven en de uitgaven voor de Staatsschuld uitschakelt. Het demonstreert, hoe zij, die spreken van een verlaging van ons budget met eenige honderden millioenen, bijv. tot 400 millioen, de realiteit uit het oog verliezen.
Bij deze uiteenzetting — merkte de minister op — is geen rekening gehouden met de uitgaven voor het Wegenfonds en het Landbouwcrisisfonds. De laatste zijn van deze twee verreweg de belangrijkste.
De heffingen voor het landbouwcrisisfonds zijn niet gelijk te stellen met gewone belastingen. Zij zijn te beschouwen als een toepassing der verdeelende rechtvaardigheid. Van de lasten, die zij opleggen, is de Regeering ten volle overtuigd. Waar verlaging mogelijk is, zal deze geschieden.
Het indexcijfer voor voeding voor arbeidersgezinnen ligt ondanks den landbouwsteun nog belangrijk beneden dat van 1929. Het was in Dec. 1929: 161.5 en is voor Juli 1934: 123.1, terwijl het totale indexcijfer in dien zelfden tijd daalde van 167.4 tot 139.9. Het achterwege laten van den landbouwsteun zou hebben geleid tot de ineenstorting van het platteland met onberekenbare gevolgen voor alle groepen der bevolking.
Er rusten vaste lasten op de begrooting, die niet voor vermindering vatbaar zijn. Alleen de uitgaven voor de Staatsschuld vorderen bijna 150 millioen. Dan zijn er de uitgaven voor pensioenen en die tengevolge van de crisis, welke laatste zich nog steeds in stijgende lijn bewegen.
Een ingrijpende vermindering, die volstrekt noodzakelijk is, zal dus moeten leiden tot afschaffing van veel dat ons dierbaar is.
(Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht blz. 1495 E.)

D. ZEILSPORT. — De America Cup. —
Door 4 van de zeven voorgeschreven wedstrijden van Engeland te winnen, heeft Amerika op 25 Sept. 1934 de America Cup behouden. Voor Amerika kwam uit het jacht „Rainbow" (eigenaar Mr. H. Vanderbilt), voor Engeland de „Endeavour" (eigenaar Mr. T. O. M. Sopwith). (New York Herald, Parijs)

E. VEREENIGDE STATEN. — Onderzoek inzake wapenfabricage. —
Het onderzoek van de Senaatscommissie inzake wapenfabricage is verdaagd tot eind November of begin December. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1485 A.)**

F. PARAPSYCHOLOGIE. — Lezing dr. W. H. C. Tenhaeff. —
Voor de groep Rotterdam der Nederlandsche studie-vereeniging voor „Psychical Research" heeft dr. W. H. C. Tenhaeff, privaatdocent in de parapsychologie te Utrecht dezer dagen gesproken over „Psycho-analyse, psychosynthese, parapsychologie en godsdienst", waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Als uitgangspunt voor deze lezing koos spreker het standpunt van Freud tegenover het godsgeloof en het geweten; Freud ziet in den ontwikkelingsgang der menschheid een verschuiving van theïsme naar deïsme en het geweten, het „über-Ich" acht hij een cultuurproduct, omdat uiterlijke dwang zich op den duur verinnerlijkt. Hiertegen kan men zoowel ethnologische als psychologische bezwaren te berde brengen.
Dr. Tenhaeff onderscheidt 2 medium-typen: de gedegenereerde magiër (een regressie) en de geprogenereerde magiër (de toekomst-mensch). Veel wordt er tegenwoordig over den magischen mensch gesproken; in den toekomstigen mensch zal misschien een betere samenwerking zijn tusschen intuïtie en intellect, een synthese tusschen den oer-magiër en den verintellectueelden mensch van heden.
Na bespreking van de parapsychologische begrippen telepathie, profetie, paragnosie, transcendentale-zelf e.a. heeft spreker tot slot er op gewezen: dat de studie der parapsychologie leidt tot de erkenning, dat lichaam en ziel openbaringsvormen zijn van een hooger principe, van een onbekenden derde, van een „werkende werkelijkheid" (Ariëns Kappers), dus tot de eenheid van lichaam, ziel en „geest"; wij worden a.h.w. gedwongen tot het

aanvaarden van een „bovenikkelijke kenbron", welke wij nochtans geen boven-natuurlijke behooren te noemen.
In de vorige eeuw leken religie en wetenschap onverzoenlijk; nu naderen zij elkander meer en meer. De parapsychologie heeft daartoe belangrijk bijgedragen.
(Dr. W. H. C. Tenhaeff, Nieuwe Rott. Crt.)
(Zie rubriek Psychologie.)

A. ENGELAND. — De te waterlating van de „534" of „Queen Mary". —
In aanwezigheid van het Koninklijk echtpaar en de Prins van Wales is op 26 Sept. '34 het nieuwe schip van de Cunard Line, de 75.000 ton metende „534", door Koningin Mary met goed gevolg te water gelaten en gedoopt „Queen Mary".
Voor details inzake de constructie verwijzen wij naar ons artikel op pag. 79 G. De kosten van dit schip bedroegen £ 4.500.000. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Scheepv. 1405 C.)

B. WERELDWERKLOOSHEID. — Einde Juli 1934.

	Officieele opgaven	Werkzoekenden bij Arbeidsbeurzen	Onderst. werkloozen
België	145.881	—	—
Bulgarije (April)	43.000	—	—
Canada	—	86.175	—
Danzig	17.774	—	—
Denemarken	73.639	—	—
Duitschland	—	2.480.826	1.078.107
Engeland	2.090.000	—	—
Estland	903	—	—
Finland	—	5.946	—
Frankrijk	—	345.672	310.934
Hongarije	—	46.863	—
Ierland	90.408	—	—
Italië	830.856	—	—
Japan (Maart)	385.343	—	—
Letland	—	1.019	—
Mexico	243.170	—	—
Nederland	291.913	—	—
Nederl.-Indië (Mei)	—	15.561	—
Nieuw-Zeeland	—	47.632	—
Noorwegen	—	29.861	—
Oostenrijk	—	347.670	263.883
Palestina	15.000	—	—
Polen	306.387	—	—
Portugal (April)	23.000	—	—
Roemenië (Maart)	26.915	—	—
Saargebied	32.042	—	—
Tsjecho-Slowakije	586.730	—	—
Ver. Staten	± 10.000.000	—	—
Zuid-Slavië	—	9.186	—
Zwitserland	46.936	—	—

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(1268 D.)**

30 SEPTEMBER 1934

C. PLANTKUNDE. — Inaugureele rede van prof. dr. V. J. Koningsberger. —
Op 24 Sept. '34 heeft prof. dr. V. J. Koningsberger, benoemd tot hoogleeraar in de plantkunde aan de rijksuniversiteit te Utrecht, zijn ambt aanvaard met een rede, „Sunt certi denique fines": Alle zekerheid is relatief.
Nadat spr. er op gewezen had, dat de door Christiaan Huygens geformuleerde mechanische natuurbeschouwing in de verstreken decenniën dezer eeuw sterk van karakter is veranderd onder invloed van de quanten- en van de relativiteits-theorie, stelde hij de vraag in hoeverre de nieuwe denkbeelden ook in de physiologie waren doorgedrongen. Volgens spr. is dit ternauwernood het geval en kan dat ook niet, zoo lang het niet mogelijk is, deze materie experimenteel te onderzoeken.
Het is niet te ontkennen dat wij, ziende hoe telkens de opvattingen van vorige generaties moesten worden gewijzigd, toch sterk de neiging hebben te gelooven, dat wij zelf met het nieuwste standpunt de werkelijke waarheid in pacht hebben. Aldus bezien lijkt de ontwikkelingsgeschiedenis der wetenschap een tragedie, zoodra men de rol overschat, die de eigen generatie zelf speelt in die evolutie. De physioloog bedenke steeds „sunt certi denique fines": „dat er grenzen zijn aan het zekere!" Slechts indien men er zich van bewust tracht te blijven hoe buitengewoon beperkt alle zekerheid is in al ons physiologisch „weten" en, in overeenstemming daarmee, bescheiden oordeelt over iedere vordering, die gemaakt schijnt te zijn, kan het aan ons toebedeelde aandeel in deze evolutie der wetenschap bevredigen. Bescheidenheid is ook in ander opzicht noodig. Overschatting van de beteekenis van het nieuwe leidt tot miskenning van de waarde der historie. In het licht der geschiedenis blijft het resultaat van ons werk in de ware proporties en zal menigmaal blijken in wezen niet nieuw te zijn. Ook tegen een te ver gaande specialisatie dient in dit verband te worden gewaarschuwd.
Het groote gevaar om langs theoretischen weg te generaliseeren wordt ook, en vooral tegenwoordig, sterk in de hand gewerkt doordat men — en dat is op zichzelf een compliment — van toepassing der wetenschap snel resultaten verwacht en... wenscht. Werkelijke vooruitgang is slechts te verwachten van op degelijk exact onderzoek berustende resultaten, die niet „op bestelling" kunnen worden verkregen. Indien het eens zóó ver zou komen, dat dit inzicht doordrong, overal, waar zich biologische vraagstukken voordoen, zou voor de goede onderzoekers onder de biologen een veld voor hun werkzaamheden worden ontsloten, waarvan de grenzen niet zijn aan te geven! (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Botanie 1205 H.)

D. VOLKENBOND. — Zwitserland eischt frs. 50 millioen schadevergoeding. —
Bondspresident Motta heeft in den Volkenbondsraad een voorstel ingediend met betrekking tot schadeloosstelling van Zwitsersche onderdanen (ten bedrage van frs. 50 millioen), die in den wereldoorlog verliezen hebben geleden. De desbetreffende eischen betreffen hoofdzakelijk Duitschland, Frankrijk, Italië en Engeland. Motta stelde voor de kwestie eventueel voor het Permanente Hof voor Internationale Justitie te brengen.
De Engelsche gedelegeerde Eden bestreed het voorstel. Hij was van meening, dat deze zaak in den Volkenbondsraad niet thuis hoorde.
De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Barthou, sloot zich bij deze opvatting aan en bestreed het recht van Zwitserland op eenigerlei schadevergoeding. Frankrijk heeft nauwelijks goed te maken schade geleden.
De Spaansche gedelegeerde, Madariaga, sloot zich echter aan bij Motta en verklaarde, dat men deze zaak voor het Permanente Hof voor Internationale Justitie moest brengen. (Journal de Genève)

E. AMSTERDAM. — 4% Conversieleening ƒ 31.600.000.
De Twentsche Bank, de heeren Lippmann, Rosenthal & Co., de Rotterdamsche Bankver., de Incasso-Bank, de Ned.-Indische Esc. Mij., de heeren R. Mees & Zoonen, de Ned. Handel Mij., de heeren Pierson & Co., Mendelssohn & Co. Amsterdam en de Banque de Paris et des Pays-Bas berichten, dat zij op 3 Oct. '34 de inschrijving openstellen op ƒ 31.600.000 4% leening Amsterdam 1934, à 98¾%. Coupons 1 April en 1 Oct.
De houders van de nog uitstaande, niet uitgelote ƒ 6.000.000 5% obl. 1934, ƒ 5.800.000 4½% obl. 1913, ƒ 6.000.000 4½% obl. 1914 en ƒ 12.750.000 4½% obl. 1928 II, welke krachtens besluit van den gemeenteraad van Amsterdam aflosbaar zijn gesteld per 29 October 1934, hebben bij de inschrijving recht van voorkeur.
Op het, na uitoefening van bedoeld voorkeursrecht, overblijvende gedeelte der leening wordt een vrije inschrijving opengesteld.
Storting op de toegewezen obl. 29 October.
De aflossing geschiedt in 40-jaar-series, te beginnen in 1935. Recht te allen tijde tot geheele of gedeeltelijke aflossing voorbehouden. (Algem. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1266 B.)

F. NEDERLAND. — Handels- en Clearingverdrag met Turkije. —
Tusschen Nederland en Turkije is 24 Sept. '34 een Handels- en Clearingverdrag gesloten.
In het Handelsverdrag werd de invoer in Turkije geregeld van goederen van Nederlandsch-Indischen oorsprong benevens de invoer in Nederland van goederen van Turkschen oorsprong.
De duur van het verdrag, dat voorloopig in werking is getreden op den dag der onderteekening, is vastgesteld op zes maanden met een opzegtermijn van 6 dagen. Bij niet opzegging wordt de overeenkomst stilzwijgend als met 6 maanden verlengd beschouwd.
Voor zoover de aan Nederland en Nederl.-Indië toegekende contingentenlijst betreft, is hieraan terugwerkende kracht verleend tot 15 Juni, datum waarop de voorloopige handelsovereenkomst tusschen Nederland en Turkije afliep.

Het verdrag is ook van toepassing op alle vorderingen voortkomend uit export van goederen, welke reeds vóór den datum van de inwerkingtreding van het verdrag heeft plaats gehad. (Aksam, Istanboel)
(Vorig bericht blz. 1494 G.)

A. ONBEWAAKTE OVERWEGEN. — Een Tsjechische uitvinding. —
Vertegenwoordigers van de Tsjechische spoorwegen, autoriteiten, technici en pers zijn op 26 Sept. '34 in de gelegenheid geweest de werking te zien van een uitvinding van den heer Josef Fryba, directeur van de firma „Vedka" te Praag, ter automatische signaleering van naderende treinen en automatische bediening van afsluitboomen op tot nog toe onbewaakte overwegen.
Het apparaat bestaat in principe uit een contact-installatie onder den spoorweg, zoodanig geconstrueerd, dat door het lichte doorbuigen van de rails onder het gewicht van een passeerenden trein een bestaand contact wordt verbroken en een gesloten stroomkring onderbroken wordt, waardoor het bewegingsmechanisme, dat de afsluitboomen laat dalen in werking wordt gesteld. Passeert de trein voorbij den overweg een soortgelijk contact, dan gaan door het verbreken van een anderen stroomkring de boomen weer omhoog.
Het groote voordeel van de uitvinding is in de eerste plaats, dat de installatie onafhankelijk is van een stroomnet omdat zij gevoed wordt met een zwakke stroom uit eigen accumulatoren, die vanwege de geringe stroomsterkte van kleinen omvang kunnen zijn. Het tweede voordeel is de absolute betrouwbaarheid van de installatie, want zou door een of andere storing zelfs de stroomkring der accumulatoren stroomloos worden, dan zouden de boomen zich automatisch sluiten, wat misschien voor het verkeer op den weg gedurende korten tijd eenige last zou kunnen opleveren, doch ernstige ongelukken in ieder geval zou voorkomen. (Prager Presse)
(Zie rubr.: Uitvindingen)

B. ITALIE. — Militaire opleiding der jeugd. —
Wat Mussolini in zijn tanks-rede bij de manoeuvres sprak, is reeds in een wet omgezet: Bijna heel het leven van den Italiaanschen burger wordt op militaire leest geschoeid.
Van acht tot achttien jaar, de periode van voorbereiding, krijgt hij een geestelijke en lichamelijke opvoeding, die hem vormen tot zijn taak als soldaat, zulks zoowel op school als in de balilla of avanguardia.
Op zijn achttiende jaar en niet meer op zijn 21ste, zooals tot dusver, wordt hij soldaat, in dien zin, dat hij van dat oogenblik onderworpen is aan een zuiver militaire tucht. Hij is dan nog niet in de gewapende macht opgenomen, doch zet de militaire vooroefening voort in een speciale richting, leger, marine, luchtvaart, radiodienst, enz.
Op zijn 21ste jaar treedt hij de kazerne binnen, waar dan meteen zijn voorbereiding aan de practijk wordt getoetst. Na het volbrengen van zijn diensttijd blijft de burgersoldaat tot zijn 55ste jaar onderworpen aan oefeningen tot behoud van lichamelijke vaardigheid en militaire bekwaamheid.
Ten slotte is voor elk jaar op de middelbare scholen een militair onderwijs van 20 uur voorzien, dat zich uitstrekt tot de universiteit.
Alle kinderen, hoe ook de overtuiging hunner ouders zij, zijn verplicht deel te nemen aan de jeugdorganisatie en de daarop volgende fascistische formaties.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 1127 D.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — De N.I.R.A. - Reorganisatie. - Raad van Beheer. - Donald Richberg. —
President Roosevelt heeft op 27 Sept. '34 de eerste stappen voor de reorganisatie van de uitvoering van het nationaal herstel-programma gedaan door een uit vijf personen bestaanden Raad van Beheer te benoemen, die de taak van Generaal Hugh Johnson zal overnemen, terwijl hij tevens een uit zes leden bestaande commissie, onder voorzitterschap van den algemeenen adviseur der N.R.A. Donald Richberg, heeft ingesteld die de politieke richtlijnen der herstelorganisatie zal moeten formuleeren.
De Raad van Beheer bestaat uit Clay Williams, voorzitter, R. J. Reynolds van de General Tobacco Company, A. D. Whiteside, voormalig onder-administrateur onder Johnson; Sidney Hillman, arbeidersleider te New York, Leon Marshall, professor aan het Instituut voor Rechtswetenschappen van de John Hopkins-Universiteit en Walton Hamilton, hoogleeraar in de rechten aan de Yale-Universiteit.
De commissie onder leiding van Richberg zal bestaan uit den staatssecretaris voor binnenlandsche zaken Harold Ickes, de staatssecretaresse van den arbeid Frances Perkins, een landbouwdeskundige, Chester Davis, den administrateur voor de federale steunverleening, Harry Hopkins en een nog nader te benoemen lid.
President Roosevelt benoemde Blackwell Smoth tot juridisch en Leon Henderson tot economisch adviseur. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1499 F.)**

D. HILVERSUM. — Ernstige brand bij een filmvertooning. —
Te Hilversum is bij de vertooning van een missiefilm door een pater-missionaris, brand uitgebroken. Er ontstond een paniek onder de 150 meisjes, in de zaal aanwezig, te meer omdat de hoofduitgang was versperd door het vuur en een nooduitgang op slot bleek te zijn. Door het inslaan van ruiten konden de meisjes eindelijk worden bevrijd. 50 hunner waren gewond, waarvan 10 ernstig. Drie der meisjes zijn reeds overleden. (De Nieuwe Eeuw)

1 OCTOBER 1934

E. 'S-GRAVENHAGE. — Eerste gasvrije vluchtkelder in Nederland. —
Op 28 Sept. '34 is te 's-Gravenhage geopend een gasvrije vluchtkelder tegen luchtaanvallen, gelegen onder het pand van Maison de Nouveautés, aan de Groote Marktstraat, op den hoek van het Spui. Deze kelder is de eerste in ons land.
In gewonen tijd zal de kelder, als iedere andere, dienen als bergplaats en expeditieruimte, in tijden van oorlog en gevaar wordt hij uitgeruimd om dan zijn functie als schuilplaats te vervullen. Hij loopt onder het heele modegebouw door en is wat zijn diepte en breedte betreft flink ruim. Zeker kunnen er een honderd tot honderd vijftig personen in schuilen.
(Vaderland) **(Vor. ber. Luchtbesch. 1487 B.)**

F. VOLKENBOND. — Ecuador toegetreden. —
De Volkenbondsraad heeft op 28 Sept. '34 zijn 82ste zitting gesloten. De vergadering begon met het verzoek om Ecuadors toelating. De president der republiek Ecuador had een telegram gezonden, mededeelende dat hij thans door den senaat van Ecuador gemachtigd is zijn land voor het lidmaatschap van den Bond aan te melden, waartoe Ecuador reeds in 1919 was uitgenoodigd. Aangezien er dus geen toelatingsbesluit van de Volkenbondsvergadering meer noodig was, kon de Raadsvoorzitter onmiddellijk zijn vreugde er over uitspreken dat de Volkenbond alweer een nieuw lid heeft gekregen.
Hij noodigde den vertegenwoordiger van Ecuador uit aan de Raadstafel zitting te nemen.
De Volkenbond telt thans precies zestig leden. Alleen de Ver. Staten van Amerika, Brazilië, Costa Rica, Egypte en IJsland ontbreken nog, terwijl, gelijk bekend, het uittreden van Duitschland en Japan waarschijnlijk is. (Journal de Genève)

G. NEDERLAND. — Expositie Nederland—Curaçao.
Minister-president Colijn heeft op 1 October '34 de Curaçaotentoonstelling — die ter gelegenheid van de 300-jarige vereeniging van Nederland en Curaçao gehouden wordt — in de Gothische zaal te 's-Gravenhage geopend.
Wij citeeren uit de Telegraaf nog het volgende:
Na de plechtige herdenking van het samengaan van Nederland en Curaçao, die dezen zomer in de Ridderzaal heeft plaats gehad, is thans de tentoonstelling geopend, die een omvangrijk beeld geeft van land en volk van Curaçao, van de administratieve en economische ontwikkeling en een schat van wetenswaardigheden over Curaçao in het algemeen.
De sobere openingsplechtigheid van deze tentoonstelling had een indrukwekkend verloop. Het Wilhelmus, zoowel in nieuwe als in oude toonzetting heeft weerklonken. Daar was bovendien Valerius' onvolprezen Berg' op Zoom. Maar vooral: daar waren de twee redevoeringen van den volijverigen voorzitter van de commissie Nederland—Curaçao 1634—1934, den heer P. J. de Kanter en van den minister van Koloniën, dr. Colijn. Met gerechten trots kon de voorzitter der commissie getuigen, dat deze tentoonstelling in staat is, „de kennis over de West-Indische eilanden te verrijken". En onze minister-president heeft ditmaal vreugdetonen doen hooren. Want de economische toestand van Curaçao — wij vernamen het ook reeds van mr. Knottenbelt, die onlangs van een reis naar onze West terug-

gekeerd is — vormt een lichtpunt in dezen tijd van crisis en malaise. Dr. Colijn heeft dat scherp doen uitkomen. En Zijne Excellentie heeft door deze tentoonstelling persoonlijk te openen zeer duidelijk onderstreept, dat Koloniaal Nederland en Nederland voor hem één zijn. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Ned.-Curaçao Herdenking 1324 A.; Commissie 1219 I.)

A. NEDERLAND. — Minister Steenberghe over de Nederlandsch-Duitsche clearing. —

Naar aanleiding van de vele berichten in de dagbladen en de vele klachten van belanghebbenden over de moeilijkheden in het betalingsverkeer met Duitschland, heeft minister Steenberghe in een interview de beteekenis van de nieuwe clearing-overeenkomst met Duitschland uiteengezet.

Hij wees er op, dat alle moeilijkheden voor de toekomst niet geheel opgeheven zijn, doch dat de clearing in principe het technisch apparaat is om te waarborgen, dat de betaalmiddelen, die wij aan Duitschland verschuldigd zijn, in het Nederlandsche belang gebruikt zullen worden.

Toen van Duitsche zijde eenige waarborgen gegeven waren voor de belangen van den Nederlandschen tusschenhandel, die bij de leverantie van vreemde grondstoffen in Duitschland in belangrijke mate waren betrokken, is de Nederlandsche regeering er toe overgegaan in een klein percentage vrije deviezen toe te stemmen.

De klachten van het bedrijfsleven. — Wat de ernstige klachten door het bedrijfsleven betreft in het bijzonder met den achterstand in de betaling der vorderingen, merkte de minister het volgende op:

De bekende Sonderkonto-regeling functionneerde tot einde Mei tamelijk goed. Daarin kwam helaas verandering en wel voornamelijk doordat de deviezencontingenten der Duitsche afnemers van buitenlandsche goederen steeds meer werden verlaagd. Een steeds grooter deel der betalingen aan Nederland moest derhalve over het Sonderkonto worden geleid, zoodat de verkoop der Sonderkonto-marken met de stortingen op die rekening geen gelijken tred konden houden.

Daar kwam bij, dat van het Sonderkonto in stijgende mate misbruik werd gemaakt, doordat ook landen, die met Duitschland geen regeling hadden getroffen, voor hun vorderingen hun betalingen lieten loopen over het Nederlandsche Sonderkonto.

Bij het protocol van 5 Juni werden hiertegen maatregelen genomen, doch deze konden niet verhinderen, dat het saldo op het Sonderkonto onheilspellend begon te groeien en de realisatie een toenemende vertraging ondervond. Daarbij kwam dat bepaalde categorieën van goederen geheel buiten de Sonderkonto-regeling waren gesteld en betaling daarvan door het inmiddels door de Duitsche regeering ingevoerde stelsel van dagelijksche deviezentoewijzing eveneens vertraging ging ondervinden. Hetzelfde lot trof later ook nog andere Nederlandsche vorderingen.

Inmiddels waren de onderhandelingen met de Duitsche regeering geopend, doch in eerste instantie mislukt. De regeering heeft toen de autonome clearing ingesteld.

Hierbij zat de bedoeling voor in de eerste plaats de afwikkeling van het Sonderkonto te bevorderen. Deze toeleg is echter niet gelukt.

De minister schrijft zulks hier aan toe, dat de Nederlandsche invoer uit Duitschland de laatste maanden belangrijk is achteruitgegaan, in belangrijker mate dan het Nederlandsche publiek zich wel heeft gerealiseerd, terwijl anderzijds onze uitvoer naar Duitschland is toegenomen. De Nederlandsche uitvoerhandel werd niet terughoudender, niettegenstaande de waarschuwing, welke de instelling van het Zwischenkonto beteekende. Van dit Zwischenkonto, dat slechts een voorportaal was, kon eerst op Sonderkonto gestort worden, in de mate, waarin dit laatste konto werd afgewikkeld. Tegen de verwachting in bleken de stortingen op Zwischenkonto belangrijk grooter dan de bedragen van het Sonderkonto, die gerealiseerd werden. Dat niettegenstaande de moeilijke vooruitzichten de uitvoer toch op peil gebleven is, is te verklaren door de groote vraag in Duitschland naar Nederlandsche producten. Er waren goede prijzen te maken en de Nederlandsche handel meende goede zaken te maken. De Duitsche debiteuren waren over het algemeen solvabel.

Intusschen heeft men het algemeene risico, gelegen in de geheele Duitsche situatie, te laag getaxeerd. Van regeeringswege is dan ook herhaaldelijk gewaarschuwd voorzichtig te zijn.

Naar aanleiding van de uitlatingen van exporteurs, volgens welke men meent, van den ernst der situatie onkundig te zijn gelaten, zei de minister, dat de ontwikkeling van de Duitsche deviezenpositie en van de Nederlandsch-Duitsche handelsbalans de laatste maanden wel bijzonder verrassend is geweest.

Het feit, dat de regeering op 15 Augustus een autonome clearing instelde, is wel een bewijs, dat zij den toestand toen als zeer ernstig beschouwde. Er is op gewezen, dat de afwikkeling der oude vorderingen veel tijd in beslag zou nemen. In het algemeen was de minister niet van meening, dat zij die geld op Sonderkonto enz. hebben staan, recht hebben op voorkeursbehandeling. Dit zou een onbillijkheid geweest zijn ten opzichte van alle overige houders van achterstallige vorderingen.

Er zat dus niets anders op dan 10 pct. van stortingen bij de Nederl. Bank te reserveeren voor de achterstallige vorderingen. Het percentage hooger te stellen bleek niet gewenscht, omdat het zeer de vraag is of de export op het peil van de vorige maanden gehandhaafd kan blijven.

Volgens sommige exporteurs zal de export thans ook niet te handhaven zijn. Maar voorkomen moet worden, dat er in de clearing opnieuw een achterstand komt. De vraag of de regeering maatregelen zal nemen voor de exporteurs, die een grooten achterstand hebben, is onwaarschijnlijk.

Allereerst zal de regeering een overzicht moeten hebben van den achterstand. Vooral voor die bedragen, die niet op Zwischenkonto staan, is zulks mogelijk.

Vanaf Woensdag zullen formulieren ter beschikking worden gesteld.

Belanghebbenden zullen goed doen hun gegevens in te leveren. Eerst wanneer die gegevens bekend zijn, zal de regeering kunnen overwegen of er in bijzondere gevallen maatregelen in het belang der bedrijven kunnen worden genomen.

Een maatregel ten opzichte van den zuivelhandel maakt hierop een uitzondering.

Inmiddels wordt vanaf 24 Sept. 10 pct. van de stortingen achtergehouden. Tot uitkeering van die bedragen aan de exporteurs zal worden overgegaan, als een volledig overzicht verkregen is. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vorig bericht blz. 1492 G.)

B. NEDERLAND. — Werkloosheidssubsidiefonds. —

Bij de Tweede Kamer is thans ingediend het reeds eerder aangekondigde wetsontwerp houdende voorzieningen terzake van gemeentelijke kosten van werkloosheidszorg. Voorgesteld wordt een fonds in te stellen, waarvan de inkomsten worden aangewend ter tegemoetkoming aan de gemeente in haar uitgaven voortspruitende uit de voorzieningen ter zake van werkloosheid.

Het wetsontwerp beoogt de instelling van het werkloosheidssubsidiefonds. De uitkeering uit 's rijks schatkist is voor '35 op *f* 46.000.000 bepaald. Het totaal der andere hierboven genoemde inkomsten van het fonds kan worden gesteld op ongeveer ¼ deel van de belastingcapaciteit van alle gemeenten. **(1240 A.)**

C. DUITSCHLAND. — Dankfeest voor den oogst. —

Op den Bückeberg bij Hannover is op 30 Sept. '34 het dankfeest voor den oogst gehouden, waaraan door honderdduizenden Duitschers, in hoofdzaak boeren, werd deelgenomen. Adolf Hitler hield een rede, waarin hij den moeilijken toestand besprak, waarin de landbouw, ofschoon reeds zeer veel verbetering is ontstaan, nog verkeert, en hij kondigde aan, dat de strijd tegen den economischen nood steeds krachtiger zal worden voortgezet, in weerwil van de moeilijkheden, waarop men stuit. (Berliner Tageblatt)

(Vor. ber. Dankfeest 990 B.; Hitler 1481 B.)

2 OCTOBER 1934

D. VEREENIGDE STATEN. — N.R.A. reorganisatie. - President Roosevelt's radio-rede. —

President Roosevelt heeft een radiorede gehouden, welke voornamelijk gewijd was aan de arbeidsverhoudingen en de reorganisatie van de N.R.A. In deze rede deelde de president o.a. mede, dat nog deze maand door hem een conferentie zal worden gehouden met de vertegenwoordigers van kapitaal en arbeid, wier medewerking hij zal trachten te verkrijgen voor een proefperiode gedurende welke de industrieele vrede zal worden gehandhaafd. De president zal er naar streven, dat de overeenkomsten door beide partijen worden nageleefd en dat de loonen, arbeidstijd en arbeidsvoorwaarden worden vastgesteld; later zullen deze eventueel gewijzigd kunnen worden door onderling overleg, bemiddeling of arbitrage of van regeeringszijde.

De regeering bereidt thans de tweede phase van de N.R.A. voor. Wij zullen nauwkeurig acht slaan op de werkwijze van de nieuwe machinerie gedurende die tweede phase, waar noodig wijzigingen aanbrengen en ten slotte het Congres verzoeken, die onderdeelen van de N.R.A., welke de moeite waard zijn, permanent op te nemen in de machinerie der regeering.

(Vor. bericht 1503 C.; Roosevelt 1427 I.)

E. ROEMENIE. — Kabinet Tatarescu afgetreden. —

De Roemeensche premier Tatarescu heeft op 1 Oct. 1934 den koning het collectieve ontslag van het kabinet aangeboden. Koning Carol heeft de demissie aanvaard en Tatarescu belast met de vorming eener nieuwe regeering. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1327 F.)**

F. SPANJE. — Kabinet Samper afgetreden. —

De Spaansche regeering is tijdens de op 1 Oct. '34 gehouden zitting der Cortes afgetreden. De premier Samper heeft zich naar president Alcalá Zamora begeven, die het ontslag van het kabinet heeft aanvaard. Samper had tijdens de zitting het woord genomen, om zijn beleid te verdedigen. Op deze rede volgde een scherpe aanval van Gil Robles, den leider der katholieke volksactie, die de regeering op scherpen toon de politiek verweet, welke zij ten aanzien van de Catalaansche en Baskische separatistische beweging heeft gevolgd en die naar zijn oordeel te mild is geweest. Gil Robles kwam in verband hiermede tot de conclusie, dat de premier ongeschikt voor zijn hooge functie moest worden geacht. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vorig bericht 1387 A.; Samper 1277 C.)

A. NEDERLAND. — Onderwijskosten. - Amsterdam. - Rotterdam. - 's-Gravenhage. - Utrecht in 1931. — Wij vermelden hieronder de kosten van het onderwijs, der gemeenten Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht, na aftrek van wat het Rijk terugbetaalt, over het jaar 1931 voor elk der takken van onderwijs (zonder het hooger, omdat alleen Amsterdam een Universiteit heeft).

	Amsterdam	Rotterdam	's-Gravenhage	Utrecht
	f	*f*	*f*	*f*
Voorbereidend lager	2.118.657	1.781.897	1.601.541	185.535
Gewoon lager	7.848.806	4.925.847	5.747.449	1.288.033
Buitengewoon lager	208.944	170.037	323.019	35.421
Uitgebreid lager	874.790	749.581	822.520	169.394
Alg. en opleid.-kosten, vervolg- en inhalingsonderwijs en overige kosten van het lager onderwijs	555.341	466.429	366.625	72.223
Totaal lager onderwijs	11.606.538	8.093.791	8.861.154	1.750.606
M. O. en Voorber. hooger onderwijs	3.021.883	2.079.319	2.681.444	705.155
Algemeen totaal	14.628.421	10.173.110	11.542.598	2.455.761
Idem netto	12.669.735	9.171.865	10.534.955	1.972.928
Netto-kosten Nijv. (vak) onderwijs	570.296	898.199	548.141	174.223
Totale netto-kosten	13.240.031	10.070.064	11.083.096	2.147.151

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(Vor. ber. Onderwijs 1491 F.)**

B. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —
De regeeringspersdienst meldt:
In verband met de vele vragen, welke tot het ministerie van Economische Zaken worden gericht over het betalingsverkeer met Duitschland kan het volgende worden medegedeeld:
Van de bedragen, welke op de Nederlandsche clearingrekening gestort worden, wordt van 24 Sept. '34 af een zeker percentage gereserveerd voor de aflossing van de achterstallige vorderingen op Duitschland en voor de aflossing van de op Sonderkonto en Zwischenkonto's gestorte bedragen. Met de uitkeering daarvan zal zoo spoedig mogelijk een aanvang worden gemaakt. Alvorens echter tot uitkeering kan worden overgegaan, zal de Regeering over een zoo volledig mogelijk overzicht van den omvang en den aard van den achterstand moeten beschikken. Bij de oplossing van deze vraagstukken zal de grootst mogelijke voortvarendheid in het belang van het bedrijfsleven worden betracht. Bij de vaststelling van het percentage, dat gebruikt wordt voor de aflossing van de achterstallige vorderingen, moest de regeering er van uitgaan, dat het van het grootste belang is den export te kunnen in stand houden. Indien uit de clearing zoodanige bedragen gereserveerd hadden moeten worden om op korten termijn den achterstand in te halen, zou dit practisch stopzetting van den export voor geruimen tijd beteekend hebben.
De in bepaalde kringen heerschende opvatting, dat van Departementswege toezeggingen zouden zijn gedaan, dat bij nieuwe regelingen in ieder geval eerst oude vorderingen voor betaling in aanmerking zouden komen, is onjuist.
Dezer dagen heeft te Berlijn een vergadering plaatsgevonden van de in art. 12 van het Clearingverdrag genoemde Regeeringscommissies, waarbij voorloopige afspraken werden gemaakt over de afgifte van „Devisenbescheinigungen" door de Duitsche autoriteiten, welke „Devisenbescheinigungen" aan de Duitsche importeurs het recht geven om op de Nederlandsch-Duitsche clearing te storten. De afgifte van deze „Devisenbescheinigungen" zal in zoodanigen omvang plaats vinden, dat met de belangen van den Nederlandschen exporthandel in voldoende mate wordt rekening gehouden.
Belanghebbenden zullen nog nader in kennis gesteld worden met de maatregelen, welke de Nederlandsche Regeering wenschelijk acht om een zoo goed mogelijk functionneeren van de clearingovereenkomst te bevorderen. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht blz. 1504 A.)

C. LUCHTVAART. — Europa-rondvlucht. - Polen winnaar. —
Evenals in 1933 werd Polen winnaar van de Europa-rondvlucht.
Snelheidswedstrijd: 1. Bajan, Polen. Gemiddelde uursnelheid van 255 km., 45 punten; 2. Plończinsky, Polen, gem. uursnelheid van 255 km., 45 punten; 3. Seidemann, Duitschland, gem. uursnelheid van 243 km., 33 punten; 4. Ambruz, Tsjechoslowakije, gem. uursnelheid van 237 km., 25 punten.
Einduitslag Europa-rondvlucht: 1. kapitein Bajan (Polen), 1896 punten; 2. Plonczynski (Polen), 1866 punten; 3. Seidemann ((Duitschland) 1846 punten; 4. Ambruz (Tsjechoslowakije) 1822 punten.
(Gazeta Polska) **(Vorig bericht blz. 470 A.)**

D. WISENT. —
Dezer dagen is in Artis te Amsterdam weder een wisent-koe geboren. Het aantal op aarde levende wisenten bestaande uit 21 stieren en 32 koeien is daardoor met één gestegen.
De wisent (een tot de runderen en wel tot de ondergroep der bisons behoorend boschdier) is het grootste wild dat in historischen tijd in Europa heeft geleefd. De laatste in Polen in het wild levende wisent werd in Februari 1921 door een strooper gedood.
Op het oogenblik vindt men kleine kudden wisenten, die zich door voortplanting kunnen vermeerderen, nog maar op 8 plaatsen ter wereld, te weten:
1. Bij den hertog van Bedford in Engeland 1 (of 2) stier(en) en 8 koeien; 2. Bij den vorst van Pless in Opper-Silezië, 4 stieren en 5 koeien; 3. In Bialowieza (eigendom van den Poolschen staat) 4 stieren en 5 koeien; 4. In Springe (eigendom van den Pruisischen staat) 2 stieren en 5 koeien; 5. Bij den graaf von Arnim (in Boitzenburg) 4 stieren en 3 koeien; 6. In Artis te Amsterdam, 2 stieren en 3 koeien; 7. In den Zoölogischen tuin te Berlijn, 1 stier en 3 koeien; 8. In den Zoölogischen tuin te Stockholm 2 stieren en 1 koe. **(Vor. ber. Biologie 1384 E.)**

E. NEDERLAND. — Ongevallenwet. - Premieverhooging met 10%. —
Naar het Corr. Bureau verneemt, moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid van een, op 1 Jan. 1935 ingaande, verhooging van het premietarief voor de Ongevallenwet-1921 met tien ten honderd.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 936 D.)**

F. PIERRE CORNEILLE. —
In de kerk Saint-Roch te Parijs is een dienst gehouden ter herdenking van Pierre Corneille, wiens stoffelijk overschot daar 250 jaar geleden ter ruste is gelegd.
Nadat het koor gewijde muziek en o.a. een gedicht van Corneille op muziek van Larmenjat had gezongen, heeft kanunnik Puget een lofrede gehouden op den voortreffelijken Franschen dichter en den bewonderenswaardigen Christen, waarna hij de absoute verrichtte.
De minister van Onderwijs en de directeur-generaal van schoone kunsten waren bij de plechtigheid vertegenwoordigd. (Red. K. H. A.)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Goud in Borneo. —
De „Indische Courant" had een onderhoud met den heer Vogelpoel, die van een expeditie in Borneo, met het doel onderzoekingen te doen naar het voorkomen van goud, op Java is teruggekeerd.
De heer Vogelpoel deelde mede, dat hij indertijd goud gevonden heeft in het stroomgebied van de rivier Kilai, een zijtak van de Beraoe, in de Zuid-Oosterafdeeling van Borneo.
Hij is thans wederom naar deze plaats gegaan voor nadere onderzoekingen en keerde 16 September '34 naar Java terug.
De heer Vogelpoel wist, na zijn eerste vondsten, de firma Erdmann en Sielcken (directie van Simau en Redjang Lebong), hiervoor te interesseeren en vertrok 26 Juni in gezelschap van Dr. Schmidt van genoemde firma naar Borneo.
Het gezelschap voer de Beraoe op tot Tandjoeng Remeb, waar men verder de Segah opvoer. Verder

stak men het gebergte in Zuidelijke richting over waarbij men de rivier Kilai in den bovenloop bereikte.
Hier voerde men onderzoekingen uit, waarbij van de Dajaks in het Kilai-gebied en andere Inlanders veel medewerking werd ondervonden; dit in tegenstelling met de houding welke de Sultan van Goenoeng Taboer aannam.
De heer Vogelpoel is zeer tevreden met de resultaten en acht de exploitatie in de toekomst loonend. Binnenkort zal een meer uitgebreide expeditie derwaarts worden gezonden. (Aneta - Indische Courant)
(Vorig bericht Borneo 769 A.)

A. **TURKIJE. — De Aya Sophia wordt museum. —**
Het hoofd der Turksche regeering, Moestafa Kemal Pasja, heeft besloten, dat de Aya Sophia als moskee gesloten en tot Byzantijnsch museum ingericht zal worden. (Aksam, Istanboel)

B. **SPANJE. — Kabinetscrisis. - Meerderheidsregeering of Kamerontbinding. - Persstemmen. —**
Alle dagbladen behalve „El Socialista" vatten den toestand als volgt samen: Meerderheidsregeering of ontbinding der Cortes; de linksche organen geven de voorkeur aan ontbinding, terwijl de rechtsche bladen de vorming van een meerderheidsregeering bepleiten.
„El Liberal" en „La Liberdad", organen van de gematigde linkerzijde, betoogen, dat Gil Robles niet tot de regeering kan worden toegelaten. Er is dus geen parlementaire basis voor een regeering.
„El Sol", een blad van gelijke richting, schrijft: „er rest niets anders, dan zich te wenden tot de stembus."
De „Ahora" daarentegen (rechts-republikeinsch) ziet de eenige logische oplossing in een regeering waarvan Gil Robles deel uitmaakt.
„El Debate" (katholieke rechterzijde) en de „A. B. C." (monarchistisch), zijn eveneens van oordeel, dat dit mogelijk is. **(Vorig bericht blz. 1504 F.)**

C. **AMSTERDAM. — Versch fruit en groenten. - Verbruik per hoofd in 1933. —**
Gemiddeld verbruik van versch fruit en van groenten per hoofd der bevolking in 1933:
90 sinaasappelen; 13 kg. appelen; 6 kg. peren; 3 kg. pruimen; 7 mandarijnen; 1½ kg. kersen; 10 citroenen; 2 kg. aardbeien; 3½ kg. bananen; 70 kg. aardappelen; 4 kg. spinazie; 1½ kg. postelein; 5 stuks bloemkool; 18 struiken andijvie; 12 krop sla.
(Dienst v. h. Marktwezen)

D. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**
De Duitsche deviezen-contrôlecommissie heeft een circulaire gepubliceerd, waarin Duitschen importeurs wordt verzocht in hun contracten te bepalen, dat de vracht tot de Duitsche grens door de exporteurs wordt betaald.
Als reden hiervoor wordt opgegeven, dat binnenkort wellicht niet meer voldoende deviezen voor het betalen van de vracht in vreemde munt beschikbaar zullen zijn.
Voorgesteld wordt den buitenlandschen exporteurs te verzoeken de transportkosten in hun prijzen te berekenen. (Keesings Fin. Archief) **(V. b. 1505 B.)**

E. **LUCHTVAART. — Amsterdam-Batavia 10 jaar verbonden. —**
Het was op 1 October '34 juist tien jaren geleden, dat de H.N.—A.C.C. een eenmotorige Fokker F VII van Schiphol vertrok bestuurd door Thomassen à Thuessink Van der Hoop en (destijds) luitenant Van Weerden Poelman, met als mecanicien Piet van den Broeke.
Oorspronkelijk zou er gevlogen worden met een Fokker F V, een nieuw verkeersvliegtuig, dat in 1922 uitkwam; een tweedekker met een Rolls Royce van 360 pk. Maar de F V werd een mislukking. Toen zou het een C IV worden, maar ten slotte werd het een Fokker F VII de H.N.—A.C.C. Eerst werd dit toestel op de lijn Amsterdam—Londen ingezet en in dien dienst hebben v. d. Hoop en v. Weerden Poelman het tezamen een 120 uren gevlogen.
Dat werd dan het vliegtuig waarmede de vermaarde eerste vlucht naar Indië gemaakt werd. 1 October — tien jaar geleden — vertrek van Schiphol, twee dagen later de bekende tegenslag bij Philippopel, die het inzetten van een nieuwen motor — door „Het Leven" destijds bekostigd — noodig maakte en ten slotte na een moeizame reis op 24 November blijde aankomst te Batavia.
Het was het „Nieuws van den Dag van Ned. Indië" dat het ferme initiatief nam om den regeeringsprijs voor een dergelijke reis van *f* 10.000 tot *f* 50.000 te verhoogen door particuliere bijdragen, met als voorwaarde een maand vliegduur. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ned.-Indië 1291 G.)

3 OCTOBER 1934

F. **GRONINGEN. — Mr. P. W. J. H. Cort van der Linden als burgemeester geïnstalleerd. —**
In de op 1 Oct. '34 gehouden buitengewone raadsvergadering van de gemeente Groningen, heeft de nieuwe burgemeester, mr. P. W. J. H. Cort van der Linden zijn belangrijke functie als voorzitter van den Raad der gemeente Groningen aanvaard in een rede, waarin hij in algemeene lijnen zijn opvattingen over het ambt, dat hij thans bekleedt, uiteenzette.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. blz. 1486 G.)**

G. **DUITSCHLAND. — Amnestie. —**
In het officieele orgaan van het ministerie van justitie wordt medegedeeld dat na beëindiging van de telling in Pruisen op grond van de wet van 7 Augustus 1934, tot nu toe aan 414.407 personen amnestie verleend is en wel aan 238.832 personen kwijtschelding van straf en aan 175.575 ontslag van rechtsvervolging.
De nationaal-socialistische staat verwacht niet dat deze amnestie als een teeken van zwakte zal worden opgevat; hij heeft getoond daar waar het noodig was met onverbiddelijke kordaatheid te kunnen optreden en wenscht, waar hij alle macht in handen heeft, zijn grootmoedigheid te toonen.
Amnestie voor politieke straffen is verleend aan 6305 personen, waarvan meer dan de helft politieke tegenstanders zijn of waren. (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht blz. 1428 D.)

H. **OOSTENRIJK. — Bondskanselier Schuschnigg's verzoenende woorden tot Duitschland. —**
Bondskanselier Schuschnigg schrijft in het „Neues Wiener Tageblatt":
Wij stellen er hoogen prijs op, hartelijke vriendschapsbetrekkingen te onderhouden met het Duitsche Rijk. Wij hebben ons nimmer laten leiden door overwegingen van partijpolitiek en wij betreuren diep, dat Duitschland zich daardoor heeft laten leiden.
Het bestaande conflict hebben wij niet gewild, het is uitgelokt door politieke manoeuvres in het buitenland.
Het is onze plicht tot elken prijs onze onafhankelijkheid te handhaven. (Neues Wiener Tageblatt)
(Vor. ber. Dr. Schuschnigg 1479 D.)

I. **NEDERLAND. — Fabrieksarbeiders. - Congres. —**
Op 29 en 30 Sept. '34 is te Arnhem onder voorzitterschap van den heer K. de Jonge een demonstratief congres gehouden van de Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders.
Aangenomen is een resolutie naar aanleiding van de op 1 Juli door de regeering ingevoerde steunverlaging en de verlaging van de loonen in de werkverschaffingen. In deze resolutie wordt er bij de regeering ten sterkste op aangedrongen, de ingevoerde verlaging ongedaan te maken.
Naar aanleiding van een inleiding over de beteekenis van de bedrijfsradenwet in verband met een toekomstige regeling van het bedrijfsleven werd een resolutie aangenomen, waarin wordt vastgesteld: dat de vraag, of er in de toekomst al of niet bedrijfsraden zullen

komen, wat als een recht van de arbeiders wordt geëischt, uitsluitend en alleen zal afhangen van de macht, die de arbeiders zullen kunnen ontwikkelen; dat deze macht niet alleen wordt bepaald door een sterke vakorganisatie, maar bovendien door een sterke politieke machtspositie;
verder roept de resolutie de fabrieksarbeiders van Nederland op om door versterking van de Ned. Ver. van Fabrieksarbeiders en van de politieke vertegenwoordiging, de S.D.A.P. en door verscherping van het klasse-inzicht, de machtspositie te scheppen, waardoor het mogelijk wordt het recht van medezeggenschap in de bedrijven voor de arbeiders te verwezenlijken.
In de vergadering van 30 Sept. '34 werd een resolutie voor de 40-urige werkweek aangenomen.
(Alg. Handelsblad)

A. **KLEINE ENTENTE. — Conferentie te Belgrado. —** Op 1 October kwam te Belgrado de plenaire zitting bijeen van den Economischen Raad van de Kleine Entente ter vaststelling van het slotprotocol der bereikte resultaten, hetwelk luidt:
1e. Inzake de samenwerking op de vaarwegen van de Donau en haar zijrivieren werd een conventie gesloten inzake rationalisatie van de arbeidsmethoden, terwijl eenige regelingen werden getroffen over de goederenverdeeling en tariefvraagstukken.
2e. De posterijen van de drie staten hebben ter bevordering van een verstrekkende samenwerking een overeenkomst gesloten, waardoor de handelsbetrekkingen tusschen de drie staten worden vergemakkelijkt, deze overeenkomst zal niet later dan 1 Januari 1935 in werking treden.
3e. De postspaarbanken van de drie staten hebben een overeenkomst gesloten, welke ten doel heeft het wederzijdsche toeristenverkeer door het uitgeven van reischèques te bevorderen.
4e. Ter bevordering van het wederzijdsche toeristenverkeer werd een conventie ontworpen, welke nog door de bevoegde organen van de drie staten moet worden goedgekeurd.
5e. Ter bevordering van de industrieele samenwerking werd een resolutie uitgewerkt, welke de wegen aangeeft voor de toekomstige samenwerking.
6e. Voor een uniforme regeling van het douaneverkeer werden commissies ingesteld, welke nog niet met haar werkzaamheden gereed zijn.
7e. Op het gebied van de handelspolitiek konden alle hindernissen, die een verlevendiging van het handelsverkeer tusschen de drie staten in den weg staan, op de belangrijkste gebieden uit den weg worden geruimd. Daardoor gelukt het het door Praag ontworpen economisch plan voor een groot gedeelte uit te voeren. (Vreme) **(Vor. ber. blz. 1375 G.)**

B. **DUITSCHLAND. — Dr. Schild uit zijn functie. —** Dr. Schacht heeft den secretaris-generaal van den Duitschen Handwerkskamerraad, dr. Schild uit zijn functie ontheven; dr. Ley, de leider van het Duitsche Arbeidsfront heeft dr. Schild ontslagen uit zijn functies in de Rijksbedrijfsgemeenschap „handwerk".
(Vaz Dias)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Merapi. —** De situatie in de werking van de Merapi is thans geheel gewijzigd en wel door scheuring van den lavadam, waardoor door driekwart van den cirkelwand een hoefvormig gedeelte is gevormd, benevens een middenstrook, welke beide gedeelten van elkander gescheiden zijn door hooge, steile spleetwanden. Alhoewel de afstortingen gedurende de laatste dagen aanmerkelijk geminderd zijn, bedekt thans de nieuwe lava van 1934 reeds een gedeelte van de lava van 1930. De helft van den lavastroom van 1931 is reeds niet meer te zien. Tenslotte is het merkwaardig dat aan de Zuidzijde afstortingen over den breswand heen slaan, welke terechtkomen in de vroegere rivierbedding van de Kalisat. (Aneta) **(V. b. 76 R.)**

D. **NEDERLAND. — Vereeniging van Nederl. Gemeenten. - In 1935 341 Gemeenten onder Rijkstoezicht. —**
Door de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten is, inzake de wetsontwerpen betreffende wijziging der wet op de financieele verhouding en betreffende voorzieningen terzake van gemeentelijke kosten van werkloosheidszorg, een zeer uitvoerig adres gezonden aan de Tweede Kamer.
Aan de beschouwingen, gewijd aan de financieele gevolgen voor de gemeenten van de beide wetsontwerpen ontleenen we het volgende:
„Resumeerende besluiten wij uit dit — op 788 van de 1071 gemeenten betrekking hebbend — overzicht, dat, tegenover een oorspronkelijk getal van 41 noodlijdende gemeenten over 1934, over 1935 zijn te verwachten (116 + 87) 203 gemeenten, die na raming van een maximale ontvangst uit extra-bijdrage voor de tekorten zullen komen te staan, waaraan de Memorie van Toelichting het gevolg vastknoopt, dat dergelijke gemeenten als „noodlijdend" moeten worden behandeld. Tegenover een oorspronkelijk getal van 162 (n.l. 41 noodlijdende + 121 uitstootende) gemeenten, die in 1934 aan Rijkstoezicht waren onderworpen, rijst de verwachting, dat dit toezicht zich in 1935 zal komen uit te strekken over 341 gemeenten (n.l. 203 gemeenten met tekorten na raming van een maximale ontvangst uit extra-bijdrage en (30 + 108 =) 138 gemeenten, die tot het sluitend maken der begrooting extra-bijdrage behoeven).
De hierboven medegedeelde cijferuitkomsten bedoelen slechts in beeld te brengen, hoe de begrootingspositie van een belangrijk aantal gemeenten zich naar verwachting in 1935 zal ontwikkelen tengevolge van de financieele lasten uit hoofde van de werkloosheid en de wijziging van de uitkeering per inwoner uit het gemeentefonds."
(Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 396 C.)

E. **PLANTKUNDE. — Ned. Botanische Vereeniging. —** Op 29 September vergaderde de Nederlandsche Botanische Vereeniging in ht Botanisch Laboratorium te Amsterdam. Het voorstel van het bestuur tot statutenwijziging werd goedgekeurd, zoodat besloten is tot het instellen van een nieuwe commissie, die voor de Bio-sociologie en het Veenonderzoek van Nederland. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Botanie 1502 C.)**

F. **NATIONAAL CRISIS-COMITE. —** Over beide Nederlandsche zenders hebben op 2 Oct. '34 H. K. H. Prinses Juliana, minister Slotemaker de Bruïne en jhr. mr. Ruys de Beerenbrouck gesproken ten bate van het Nationaal Crisis-Comité, waarna luisterend Nederland gelegenheid kreeg een speciale crisis-prijsvraag ten bate van het comité op te lossen. H. K. H. Prinses Juliana heeft het Nationaal Crisis Comité, afgescheiden van de belangrijke maandelijksche bijdrage, een gift ineens van *f* 90.000 doen toekomen; een groote confectiehandel te Amsterdam een gift van *f* 10.000. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 734 B.)**

G. **ABESSYNIE. — Geruststellende verklaring van Italië. —**
Tusschen de regeeringen van Italië en Abessynië heeft een nota-wisseling plaats gehad, waarbij Abessynië haar vriendschap tegenover Italië onder het bestaande protocol bevestigt, en Italië verklaart geen agressieve bedoelingen tegen Abessynië te koesteren.
(Le Courier d'Ethiopie)

H. **KANKER. — Legaat voor Kanker- en T.B.C.-bestrijding. —**
Graaf Jacob Potocki, op 28 Sept. '34 overleden, heeft zijn geheele fortuin, bestaande uit ongeveer 100 millioen zloty, 60.000 H.A. grondbezit, verschillende kasteelen in Polen en particuliere woningen te Biarritz, Cannes, Juan-les-Pins en Parijs, met de bestemming nagelaten, dat het gebruikt moet worden voor den strijd tegen kanker en tuberculose. (Polska Ag. Tel.)
(Vor. ber. Kanker 1465 D.; T. B. C. 1465 D.)

4 OCTOBER 1934

I. **ENGELAND. — Optimistische rede van minister Neville Chamberlain. —**
De Engelsche minister van Financiën, Chamberlain, heeft een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen.
Over het algemeen kan men, wanneer men de ontwikkeling van het Engelsche economische leven beschouwt, vertrouwen hebben. De voornaamste ter beschikking staande statistieken vertoonen in het algemeen een bemoedigend resultaat, vooral de cijfers over de toegenomen industrieele bedrijvigheid. Als voorbeeld noemde Chamberlain de textielindustrie, in welken bedrijfstak de productie-index op het oogenblik 91 bedraagt, tegen 86 een jaar geleden, de chemicaliën-industrie met een index van 109 tegen 101 een jaar geleden.
De bemoedigende kenteekenen moeten echter worden beoordeeld met een belangrijke beperking, n.l. dat het herstel alleen voortkomt uit een vergrooting van den binnenlandschen afzet. De ontwikkeling van den buitenlandschen handel blijft onbevredigend, ook al was de Engelsche export in de eerste acht maanden van het loopende jaar £ 20 mill. hooger dan in den overeenkomstigen tijd van verleden jaar.

Men kan er op wijzen, aldus de minister, dat het pond sterling in de afgeloopen 12 maanden een opmerkelijk prijshoudende stemming heeft vertoond. Wel vielen den laatsten tijd eenige kenteekenen, die op een flauwe stemming van het pond wezen, waar te nemen, maar het is zeker dat deze slechts zijn ontstaan onder seizoensinvloeden. Men hecht echter veel te groote waarde aan de handhaving van de waarde van het pond op een bepaald peil.
De Engelsche regeering streeft er naar de onafhankelijkheid van het pond te handhaven.
Het Engelsche valuta-egalisatiefonds heeft alleen ten doel buitengewone schommelingen van de valuta's te beperken, maar er is nooit getracht, en dit zal ook niet gebeuren, het fonds te gebruiken voor vaststelling van een bepaalde valutawaarde, om deze dan te handhaven.

A. BELGIE. — Wereldtentoonstelling 1935. - Nederlandsche deelneming. - Commissie geïnstalleerd. —
De minister van Economische Zaken, mr. M. P. L. Steenberghe, heeft op 2 Oct. '34 in zijn departement de algemeene commissie voor de Nederlandsche deelneming aan de in 1935 te Brussel te houden wereldtentoonstelling geïnstalleerd.
Wij kunnen nog het volgende mededeelen:
Bij Kon. Besluit is ingesteld een eere-comité voor de Nederlandsche deelneming aan de in 1935 te Brussel te houden wereldtentoonstelling. Benoemd zijn:
a. tot voorzitters van dit eere-comité de heeren: Ch. Maskens, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van den Koning der Belgen te 's-Gravenhage; jhr. mr. A. C. D. de Graeff, minister van Buitenlandsche Zaken; mr. M. P. L. Steenberghe, minister van Economische Zaken; mr. H. P. Marchant, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetensch.; ir. J. A. Kalff, minister van Waterstaat; dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Sociale Zaken; jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel;
b. tot leden van dit eere-comité de heeren: ir. V. J. P. de Block van Kuffeler, directeur-generaal van de Zuiderzeewerken; en anderen.
Benoemd zijn: a. in de algemeene commissie: tot lid en voorzitter mr. T. J. Verschuur, oud-minister van Econ. Zaken, commissaris-generaal voor Nederland bij de Wereldtentoonstelling Brussel 1935:
tot lid en penningmeester ir. C. J. van Dusseldorp, lid der firma Heldring en Pierson;
tot lid en secretaris den heer H. F. R. Snoek, secretaris-penningmeester der Nederlandsche Vereeniging voor Tentoonstellingsbelangen;
tot leden de heeren: F. L. van der Bom, voorzitter der Christelijke Werkgeversvereeniging; e.a.
b. in het uitvoerend comité:
tot lid en voorzitter mr. T. J. Verschuur, oud-minister; tot lid mr. H. van Romburgh, Hoofd der Handelsafdeeling van ons gezantschap te Brussel; tot lid en penningmeester ir. C. J. van Dusseldorp, voornoemd; tot lid en secretaris de heer H. F. R. Snoek.
Bepaald is, dat aan den voorzitter der algemeene commissie de bevoegdheid wordt verleend bijzondere commissies voor bepaalde onderdeelen der deelneming in te stellen.
Benoemd tot adjunct-commissaris-generaal voor Nederland bij voornoemde tentoonstelling mr. H. van Romburgh, voornoemd.
(Nieuwe Rotterdamsche Courant)
(Vor. ber. Wereldtentoonst. Chicago 837 C.)

B. ENGELAND. — De loonsverhooging bij de spoorwegen. —
Deze week zullen de loonen bij de Engelsche spoorwegmaatschappijen voor de eerste maal verhoogd worden met het eerste gedeelte van de toegezegde totale loonsverhooging. Het tweede gedeelte zal in het begin van het volgende jaar aan de loonen worden toegevoegd. Door deze concessie der spoorwegmaatschappijen, die door de vakvereenigingen in verband met de loonsverlagingen van eenige jaren geleden en de verbeterde bedrijfsuitkomsten thans, was afgedwongen, zal het totaal-bedrag der loongelden per jaar met £ 1.100.000 stijgen. (Manch. Guardian)
(Vor. ber. Spoorwegen 60 G.)

C. NEDERLAND. — Verslag Staatsbedrijf der P.T.T. over 1933. - Post-, Telegraaf- en Telefoondienst. —
Verschenen is het verslag van het Staatsbedrijf der P. T. T. over 1933.
De baten van den localen telefoondienst en den postchèque- en girodienst, die zich ook in het vorige jaar in stijgende lijn bewogen, handhaafden zich hierin op bevredigende wijze. Mede als gevolg van de doorwerking van vele getroffen bezuinigingsmaatregelen en de verhooging van de tijdelijke salariskorting kon een voordeelig saldo worden behaald van ƒ 4.000.506, hetwelk aan 's Rijks middelen is uitgekeerd geworden.
Voor den Postdienst vertoonen de eindcijfers van het verkeer in 1933 een kleine opleving, vergeleken met het onder den invloed van de economische depressie sterk teruggeloopen verkeer van 1932. Het aantal gewisselde stukken en pakketten bedroeg in de jaren 1929, 1930, 1931, 1932 en 1933 resp. ruim 1.125.000.000, 1.184.000.000, 1.183.000.000, 1.119.000.000 en 1.128.000.000.
Het postverkeer met den wekelijkschen luchtdienst Amsterdam—Bandoeng vertoont, ondanks de ongunstige tijdsomstandigheden, een gestadigen groei; hieruit blijkt, hoe deze verbinding door het publiek op prijs wordt gesteld.
Hoewel ook de Telegraafdienst uiteraard nog steeds den invloed van de ongunstige tijdsomstandigheden ondergaat, is de achteruitgang van het aantal telegrammen toch sterk getemperd. Zoo bedroeg de daling in 1933 in het binnenlandsch verkeer ruim 7 pct. tegen ruim 13 pct. in 1932 en in het Europeesch verkeer 5 pct. tegen 19 pct. in 1932. In het buiten-Europeesch verkeer heeft de daling, die sinds enkele jaren was ingetreden en in 1932 ruim 7 pct. bedroeg, zelfs plaats gemaakt voor een stijging van 6.5 pct. Het geheele telegraafverkeer over 1933 bedroeg 3½ pct. minder dan in 1932, terwijl, laatstgenoemd jaar vergeleken met 1931, een teruggang van bijna 16 pct. vertoonde.
De ontwikkeling van den radiotelegraafdienst gaf in het algemeen reden tot tevredenheid.
De ontwikkeling van den Telefoondienst in 1933 is niet onbevredigend. De zuivere aanwas van het aantal aansluitingen was over 1932 1572 en over 1933 5610. Het aantal interlocale telefoongesprekken, dat gemiddeld per werkdag werd afgewikkeld steeg van 89.062 in 1932 tot 93.872 in 1933, een toeneming dus met 5.4 pct.
Het gemiddeld verkeer per werkdag in het internationale telefoonverkeer steeg van 6879 in 1932 tot 6932 in 1933, een toeneming dus van 53 gesprekken per dag of 0.8 pct.
De Radiotelefoondienst tusschen Nederland en Ned.-Indië, heeft uitbreiding ondergaan door openstelling van de aansluitende radioverbindingen Bandoeng—Manila en Bandoeng—Makassar.
Postchèque- en girodienst. — De gestadige groei van het aantal rekeninghouders heeft zich in het verslagjaar weder normaal voortgezet, terwijl het aantal boekingen op de rekeningen en dat der verzonden afrekeningen wederom belangrijk is toegenomen. Het aantal rekeningen steeg met 19.951, het aantal boekingen met 6.243.932, het aantal afrekeningen met 1.670.581. Het aantal postrekeningen bedroeg op 1 Januari 1933 204.310. In 1933 werden 24.665 rekeningen geopend en 4714 opgeheven. Het aantal op 31 December 1933 was derhalve 224.261.
De geldelijke omzet is van ƒ 11.491.000.000 in 1932 gestegen tot ƒ 11.909.000.000 een vermeerdering derhalve van 418 millioen gld. Het aantal stortingen vermeerderde in 1933 met 7 pct., de credietgiro's met 13 pct., de debetgiro's met 13 pct., het aantal chèques met 8.2 pct.
Het totale winstsaldo van den dienst bedroeg ƒ 3.323.420 of ƒ 344.318 lager dan in 1932. Dit bedrag werd gevoegd bij de winst van de overige onderdeelen van het P. T. T. bedrijf.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. P. T. T. 993 A.)**

D. PHILIPS' GLOEILAMPENFABRIEKEN. — 30 fabrieken in het buitenland. - Aantal werklieden. —
Dr. A. F. Philips gaf de volgende opsomming van het aantal Philipsfabrieken in het buitenland:
Engeland: Eenige fabrieken.
Frankrijk: één gloeilampenfabriek.
België: Een gloeilampen- en radiofabriek.
Duitschland: Een radiolampenfabriek, een glasfabriek en een machinefabriek.
Zweden: Tezamen met de Duitsche firma Pintsch een gloeilampenfabriek.
Denemarken: Een gloeilampen- en een radio-apparatenfabriek.
Noorwegen: Een gloeilampenfabriek begonnen.
Tsjecho-Slowakije: Een gloeilampen- en radiofabriek.
Polen: Een gloeilampen- en radio-apparaten- en radio-lampenfabriek en een glasfabriek.
Italië: Een glasfabriek, een gloeilampen- en radio-apparatenfabriek.
Spanje: Een glasfabriek, een gloeilampen- en radio-apparatenfabriek.
Zwitserland: Een radio- en gloeilampenfabriek (gecombineerd met Zwitsersche belanghebbenden).
Australië: Een gloeilampenfabriek (tezamen met Engelsche en Amerikaansche belanghebbenden).
Er bestaan ook plannen om in Zuid-Amerika een gloeilampen- en apparatenfabriek op te richten.
In totaal heeft het concern op het oogenblik 30 fabrieken in het buitenland.
Ten slotte deelde dr. Philips nog mede, dat op het oogenblik te Eindhoven ca. 16.000 man werken bij de Philipsfabrieken, terwijl het totaal incl. de andere fabrieken in Nederland ca. 19.000 bedraagt.
Het aantal geëmployeerden in het buitenland bij de Philips Maatschappijen bedraagt incl. het kantoorpersoneel thans ca. 20.000 man, zoodat bij het concern rechtstreeks thans ca. 36.000 man in dienst zijn. **(Vorig bericht blz. 1358 F.)**

E. ROEMENIE. — Kabinet Tatarescu gevormd. —
De demissionaire Roemeensche premier Tatarescu is er op 3 October '34 in geslaagd een nieuwe regeering te vormen, welker samenstelling door koning Carol reeds is goedgekeurd en beëedigd.
Premier: Tatarescu.
Buitenlandsche Zaken: Titulescu.
Onderwijs: Constantin Angelescu; Binnenlandsche Zaken: Inculetz; Verkeerswezen: Framasovici; Oorlog: generaal Paul Angelescu; Landbouw: Manolescu

Strunca; Domeinen: Sassu; Financiën: Slavescu; Openbare Gezondheid: dr. Costinescu; Eeredienst: Lapedatu; Arbeid: Nistor; minister zonder portefeuille: Iamandi en Valer-Pop.
Het nieuwe kabinet verschilt slechts zeer weinig van het oude. De eenige nieuwe man is de minister van Landbouw, Manolescu, die deel uitmaakt van de liberale partij. Bovendien zijn twee liberalen, Iamanda en Valer-Pop, tot ministers zonder portefeuille aangewezen. Deze drie persoonlijkheden behooren tot de jongere generatie der liberale partij.
Tatarescu zal gedurende enkele dagen ad interim het ministerie van Buitenlandsche Zaken waarnemen. Titulescu heeft namelijk zijn toestemming, zich opnieuw met deze portefeuille te belasten, nog slechts in principe gegeven.
Begin volgende week vertrekt Titulescu uit Montreux naar Boekarest, ten einde Tatarescu officieel van zijn aanblijven in kennis te stellen.
Met betrekking tot het vermoedelijke aanblijven van Titulescu zegt de „Temps", naar uit Parijs wordt gemeld: „Dit zou uit den aard der zaak de beste oplossing zijn, zoowel voor Roemenië zelf als voor de internationale politiek, waarop Titulescu stimuleerenden invloed uitoefent en waaraan zijn land den invloed en het prestige te danken heeft, die het ook ten volle verdient". (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1504 E.)**

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - De huidige stand der onderwijzersopleiding. —
In het schooljaar 1933—1934 waren er 108 kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen met 11,508 leerlingen voor de onderwijzersakte en 2626 voor de hoofdakte. Het aantal scholen is, vergeleken met dat van een jaar te voren, met 2 gestegen. Deze toeneming moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat ditmaal voor het eerst in de statistiek werden opgenomen de kweekschool-afdeelingen, verbonden respectievelijk aan de protestantsch-christelijke lycea te Zutphen en Harderwijk en aan de neutrale handelsdagschool te Den Helder. De Rijkskweekscholen daarentegen zagen haar aantal met 1 verminderen, als gevolg van de opheffing van de school te Oud-Beijerland.
De verdeeling van de kweekscholen en hare leerlingen over de richtingen blijkt uit onderstaand staatje:

Richting	Scholen	A-[1]	B-[2] leerlingen	Totaal
Rijks	29	2671	715	3386
Gemeentelijk . .	5	851	266	1117
Prot. Christ. . .	24	3114	718	3832
Roomsch-Kath. .	46	4518	905	5423
Neutr. Bijz. . .	4	354	22	376
Totaal	108	11508	2626	14134

[1]) Opleiding voor de onderwijzersakte.
[2]) Opleiding voor hoofdonderwijzer.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht Onderwijs 1505 A.)

B. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Achterstallige vorderingen. —
De afdeeling Handel en Nijverheid van het departement van Economische Zaken zal, in verband met een voor de liquidatie der achterstallige vorderingen op Duitschland te treffen regeling, een enquête instellen naar alle in Duitschland wegens goederenleveranties en diensten uitstaande achterstallige vorderingen, d.w.z. die, welke vóór 24 Sept. '34 (den datum van ingang van het clearingverdrag) zijn vervallen. In dit onderzoek worden eveneens betrokken de vorderingen, waarvoor stortingen zijn verricht op het Sonderkonto der Nederlandsche Bank bij de Reichsbank of op een Zwischenkonto bij een der deviezenbanken.
Bij het inzenden van gegevens dient uitsluitend gebruik te worden gemaakt van de daartoe ontworpen formulieren, welke resp. bestemd zijn voor opgave van:
A. vorderingen, waarvoor stortingen geschied zijn op Sonderkonto resp. Zwischenkonto (formulier 1);
B. vorderingen wegens goederenleveranties, waarvoor geen storting op Sonder- resp. Zwischenkonto was toegestaan, en wel:
a) voor Nederlandsche en Ned.-Indische goederen (formulier 2);
b) voor goederen van vreemden oorsprong (formulier 3);
C. vorderingen wegens dienstprestaties, verband houdende met het goederenverkeer (formulier 4).
Daarnaast zal op formulier 5 opgave moeten geschieden van alle thans bestaande vorderingen, welke zullen vervallen na 24 September 1934, ten einde eenig inzicht te verwerven in de bedragen, welke in de toekomst ten laste der clearing zullen komen.
Belanghebbenden kunnen bovengenoemde formulieren van 3 Oct. af gratis bekomen bij de Kamers van Koophandel, alsmede bij de bij het „Centraal Instituut ter bevordering van het normaal handelsverkeer" aangesloten organisaties.
Men wordt verzocht, slechts die formulieren aan te vragen, die men in verband met den aard zijner vorderingen behoeft.
Met het oog op een tijdige voltooiing van het onderzoek is een spoedige invulling en inzending ten zeerste gewenscht.
De ingevulde formulieren dienen uiterlijk 10 October '34 te worden gezonden aan de afdeeling Handel en Nijverheid, Bezuidenhoutscheweg 107, te 's-Gravenhage, waarbij desgewenscht gebruik kan worden gemaakt van de bij de fomulieren verkrijgbaar gestelde dienst-enveloppen, welke ongefrankeerd kunnen worden verzonden. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1506 D.)

C. KATOEN. — Wereldconsumptie. —
Consumptie van verschillende soorten katoen per 31 Juli 1934 in vergelijking met vorig jaar:

	1934 Balen	1933 Balen
Amerik. katoen	13.539.000	—631.000
Britsch-Ind. katoen . .	4.770.000	+550.000
Egyptische katoen . . .	1.108.000	+174.000
Diversen	5.677.000	+649.000
Totaal	25.094.000	+742.000

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Katoen 551 F.)**

5 OCTOBER 1934

D. AUSTRALIE. — Dr. Mansvelt's uiteenzetting. —
Dr. W. M. F. Mansvelt, hoofdambtenaar belast met werkzaamheden in het belang van de buitenlandsche handelsvoorlichting, kwam te Batavia aan na zijn reis door Australië. Op deze reis, welke zeven maanden duurde, heeft hij zich op de hoogte gesteld van de commercieele en economische toestanden in Australië.
Dr. Mansfelt heeft aldaar waargenomen dat verschillende mogelijkheden bestaan voor de opvoering van den export uit Ned.-Indië naar Australië, zooals voor de producten thee, kapok, sisal en tabak.
Hij deelde verder mede, dat Australië weliswaar goede resultaten bereikte tengevolge van het verlaten van den gouden standaard, doch dat men vastliep met de uitvoering van het Ottawa-agreement, doordat tegenover den export practisch geen import kon worden gesteld.
Bovendien heeft dr. Mansvelt de ontwikkeling van de tropische cultures in Queensland, waar rijst, katoen, tabak, thee, rubber en koffie worden geplant, nauwkeurig nagegaan.
Onze handelsmogelijkheden in Australië, zoo deelde de heer Mansvelt mede, houden ten nauwste verband met prijs- en vrachtpolitiek; zoo wij in beide opzichten de onkosten laag kunnen houden, bestaat zelfs nog een mogelijkheid tot uitbreiding. Ook Australië kent de zorgen van de depressie als salariskorting, hooge belastingen en werkloosheid, doch in belangrijk geringere mate komen deze voor dan in Ned.-Indië.
In Australië is een op de tien bewoners autobezitter; schitterende auto's als Rolls-Royces rijden als taxi.
Dr. Mansvelt, die een uitvoerig rapport over zijn reiservaringen zal indienen, meent dat het noodzakelijk is om de voorbereidingen welke hij heeft getroffen nader te bevestigen in de aanstelling van een handelsvertegenwoordiger.
Hij deelde tenslotte nog mede, dat in Australië zeer groote belangstelling bestaat voor onze luchtvaart en eveneens voor de aanstaande Londen-Melbourne-race. (Dr. Mansfelt - Aneta)

E. ESTLAND. — Parlement ontbonden. —
President Paots heeft in den nacht van 3 October '34 het parlement van Estland ontbonden verklaard.
Het thans ontbonden parlement had reeds constitutioneel op 1 Mei '34 zijn werkzaamheden moeten staken. Aangezien evenwel na de vorming van de autoritaire regeering-Paots-Laidoner en na de afkondiging van den staat van beleg de parlements-verkiezingen werden uitgesteld, bleef het parlement verder bestaan. Zijn rechten werden evenwel sterk besnoeid. Toen op 3 Oct. nu twee afgevaardigden in zeer scherpen vorm de regeeringsmaatregelen critiseerden en deze ondemocratisch noemden, werd het parlement ontbonden. (Tallina Post) **(Vor. ber. blz. 352 A.)**

F. ADERVERKALKING. — Ziekteverschijnselen. —
Op het Internationaal Congres voor geographische pathologie in Juli 1934 te Utrecht gehouden sprak Prof. Staehelin uit Bazel over de verschijnselen, die de slagaderverkalking aan het ziekbed vertoont. Daar-

bij maakt het een groot verschil, in welk orgaan de bloedvaten het sterkst zijn aangedaan. De sclerose van den grooten lichaamsslagader, die het meest voorkomt, geeft weinig klachten. In de vaten, die het hart zelf van bloed voorzien, de z.g. kransslagaderen en in de hersenvaten, zijn de verschijnselen daarentegen zeer belangrijk. In de beenen wordt de sterkste sclerose gevonden, juist bij menschen, die veel zwaar staand werk verrichten (landarbeiders).
Hoewel de arteriosclerose niet met een verhoogden bloeddruk behoeft samen te gaan, bestaat er toch wel een verband tusschen deze twee afwijkingen. Er is echter wel vaak arteriosclerose b.v. in de nieren, zonder verhoogden bloeddruk. Interessant is, dat de Javanen wel arteriosclerose kunnen hebben, maar daarbij toch geen verhoogden bloeddruk krijgen.
De arteriosclerose en de bloeddrukverhooging kunnen beide aanleiding geven tot vergrooting van het hart. Van veel meer belang voor het hart is echter de sclerose van de kransslagaderen (coronair-sclerose). Vele gevallen van hartdegeneratie worden, naast syphilis, hierdoor veroorzaakt.
Door de nieuwere werken over de electrische registratie van den hartslag (electrocardiographie) is er een groote vooruitgang gekomen. De diagnose kan nu aan het ziekbed gesteld worden.
Prof. de Langen heeft in zijn groote medische kliniek in Batavia slechts één geval van angina pectoris bij een Javaan gezien: bij een veel geringer aantal Chineezen 6 maal, en bij de weinige Europeanen 19 maal. Op zijn particulier spreekuur zag hij in denzelfden tijd 12 gevallen van angina pectoris bij Javanen. Sclerose van de kransslagaderen komt bij de Inlanders even vaak voor als in Europa; maar het symptoom: angina pectoris ontbreekt, behalve bij de beter gesitueerden. Daar ook bloeddrukverhooging ontbreekt, wijst dat er op, dat de neiging tot vaatkrampen bij de Inlanders gering is, en bij bepaalde klassen en volken door de levenswijze wordt veroorzaakt. De symptomen, die de arteriosclerose bij de verschillende volken doet ontstaan schijnen dus niet dezelfde te zijn.
(Int. Congres v. geogr. pathologie) **(V. b. 529 F.)**

A. **PALESTINA. — Gemeenteraads-verkiezingen te Jeruzalem. —**
Op 26 Sept. '34 zijn te Jeruzalem de eerste gemeenteraadsverkiezingen gehouden onder de bepalingen van de nieuwe gemeentewet, waardoor zes Arabische en zes Joodsche leden moesten worden gekozen, terwijl de regeering het recht heeft nog twee leden te benoemen.
Het belangrijkste resultaat van deze verkiezing was de nederlaag van Ragheb Bey Nasjasjibi, die sedert 1920 burgemeester was. Hij werd verslagen door Dr. Khalidi, die voor den oorlog een belangrijke rol in het politieke en religieuze leven van Jeruzalem speelde.
Bij de verkiezingen der Joodsche candidaten werden alle revisionistische candidaten verslagen (V. D.)

B. **BULGARIJE. — Toenadering tot Joegoslavië. —**
Dezer dagen heeft Koning Alexander van Zuid-Slavië een bezoek gebracht aan Koning Boris te Sofia. Dat bezoek zou een beslissenden stap beteekenen op den weg naar een toenadering tot Bulgarije.
In de Roemeensche pers wordt gewezen op het belang van dit bezoek met het oog op het Balkanverdrag.
(Advérul, Bucaresti) **(Vor. ber. 1318 E.)**

C. **JAPAN. — Defensie bepleit. —**
De correspondent van de „Times" te Tokio meldt, dat het departement van oorlog op 1 Oct. '34 een vlugschrift heeft gepubliceerd, dat in 16.000 exemplaren wordt verspreid.
In dit vlugschrift, dat volgens de „Nitsji Nitsji" de persoonlijke meening weergeeft van den minister van oorlog generaal Hajasji, wordt er de nadruk op gelegd, dat het noodzakelijk is de defensie te versterken en het land economisch te reorganiseeren.
Er wordt op gewezen dat meer dan 6000 vliegtuigen in staat zijn op Japan neer te strijken, terwijl het er zelf slechts 1000 heeft, en betoogd wordt dat een minimum van 3000 noodig is om Japan te waarborgen tegen een nederlaag in de lucht door één enkele buitenlandsche mogendheid. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Bewapening 1071 A.)

D. **MALTA. — Malteesche taal. - Proteststaking van Advocaten. —**
Naar van Malta wordt gemeld, hebben de advocaten aldaar tot een 24-urige staking besloten, als protest tegen de invoering van de Malteesche taal als gerechtstaal.
Zij hebben den rechters medegedeeld, dat zij op 2 October '34, den dag waarop de hoogere rechterlijke instanties haar werkzaamheden aanvangen, geen enkele zitting zullen bijwonen.
De arbeiderspartij juicht daarentegen de invoering van het Malteesch bij de rechtspraak ten zeerste toe en noemde den dag van 2 Oct. een voor Malta beteekenisvollen dag. (Il Secolo) **(Vor. ber. 1447 F.)**

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Belasting van goederen in de doode hand aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft op 3 October '34 het wetsontwerp tot heffing van een belasting van goederen in de doode hand met 30 tegen 18 stemmen aangenomen. (N. Rott. Ct.) **(Vor. ber. 1419 E.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Defensie bepleit. —**
Het Amerikaansche departement van oorlog kondigt nieuwe plannen aan tot reorganisatie der luchtmacht als onderdeel der legerorganisatie. Brigadier-generaal William Mitchell, oud-directeur der legerluchtvaart, bepleit den bouw van 50 bestuurbare luchtschepen die, bijgestaan door een sterke macht van vliegtuigen, geschikt voor een eventueelen aanval op Japan, dit land in twee dagen zouden kunnen vernietigen.
(N. Y. Herald, Paris) **(V. b. Legerluchtvaart 1401 B.)**

6 OCTOBER 1934

G. **NEDERLAND. — Joodsch werkkamp in den Wieringermeerpolder. - Officieele opening. —**
Op 3 Oct. '34 is in den Wieringermeerpolder te Nieuwesluis het werkkamp voor de Duitsche Joodsche vluchtelingen officieel geopend met een redevoering van den voorzitter van den Raad van Beheer van de Stichting Joodsche arbeid, mr. G. van den Bergh. Onder de aanwezigen waren: prof. mr. J. P. A. François van het departement van Buitenlandsche Zaken, dr. Verwey, directeur van het bureau voor arbeidsbemiddeling en den heer Van Lier, referendaris aan dat bureau, ir. A. Roebroek, hoofd van de directie Wieringermeerpolder. Verder dr. B. I. Ricardo, rabbijn van de Portugeesch Isr. gemeente Amsterdam; prof. James MacDonald; prof. dr. D. Cohen, professor in het Latijn aan de universiteit van Amsterdam; A. J. Mendes da Costa, secretaris van de Portugeesch Isr. gemeente Amsterdam; prof. dr. H. Frijda, voorzitter van de economische afdeeling van het comité voor bijzondere Joodsche belangen; A. Simons Mz., voorzitter van het Haagsche comité voor Joodsche belangen; dr. H. Lubinski, leider van het werkkamp; mr. K. Jansma, secretaris van den Zuiderzeeraad; pastoor Braaks uit Slootdorp.
Aan de rede van prof. James MacDonald, hooge commissaris voor de vluchtelingen, ontleenen wij o.a. het volgende:
In een wereld van wantrouwen en onveiligheid is de kolonie, die vandaag officieel wordt geopend, een hoopvol teeken. Het wijst erop, dat mannen en vrouwen van goeden wille besloten zijn aan onschuldige slachtoffers van een politiek systeem de gelegenheid te bieden zich een nieuw bestaan te scheppen in een nieuw vaderland. Uit naam van het bestuur van het hooge commissariaat bracht spr. dank aan de Nederlandsche regeering en het Nederlandsche volk. Na erop te hebben gewezen, dat een van de meest bemoedigende onderdeelen van het vluchtelingenwerk is: het geschikt maken van de jonge mannen en vrouwen voor handenarbeid, liet spr. de verschillende pogingen de revue passeeren, die door tal van instellingen in deze richting worden gedaan.
Vervolgens sprak prof. D. Cohen. Hij huldigde allereerst de initiatiefnemers van dezen dag. Het is niet de eerste maal, zoo zeide hij, dat Nederland in het historieboek der Joden met gulden letteren wordt geschreven. Spr. is zelf in Palestina geweest en weet met welk een vreugde de Nederlandsche producten en vooral de Nederlandsche landbouwer er worden begroet. Wederom heeft de Nederlandsche regeering een bewijs geleverd hoe zij kan en wil medewerken aan den opbouw van een krachtig Joodsch volk. Spr. richtte zich tot den heer MacDonald en

dankte hem voor zijn komst. Hij besloot met de woorden: Nederland en het Joodsche volk zullen op deze verwarde wereld streven naar bezinning en zij beiden zullen streven naar de beschaving der menschheid.
Hierna sprak rabbijn Sarlouis, die de verdraagzaamheid in het kamp roemde en zich verheugde in de aanwezigheid in dit dorp van de heilige wetsrol.
Onder leiding van dr. Lubinski, leider van het werkkamp, maakten de talrijke aanwezigen nog een rondgang over het terrein. De stallen, de smederij, de werkplaats en de boerderij en het kantoor werden bezichtigd. Er is thans werkgelegenheid voor 150 personen en in 1935 hoopt men dit aantal tot ongeveer 300 te kunnen opvoeren. Alle beschikbare plaatsen zijn bezet wat op voorziening in een bestaande behoefte wijst. De afdeeling landbouw omvat in het najaar van 1934 zeven en tachtig hectare met veeteelt en hoenderfokkerij. Het bedrijf zal in het voorjaar van 1935 uitgebreid worden. In het tuinbouwbedrijf wordt hard gewerkt onder leiding van twee ervaren Nederlandsche bedrijfsleiders. Er worden 40 jongelieden in land- en tuinbouw opgeleid. Er is ook een bouwbedrijf dat bestaat uit een groep timmerlieden en een groep metselaars. Er werken 15 personen in de meubelmakerij, bovendien is er een werkplaats voor metaalbewerking.
De meisjes worden zoo opgeleid dat zij voor de kolonisten in Palestina goede helpsters in het landbouwbedrijf kunnen worden. Zij hebben hier thans hun eigen woning. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1205 D.)

A. **SPANJE. — Kabinet Lerroux gevormd. —**
Het kabinet-Lerroux is tot stand gekomen. De verdeeling der portefeuilles is als volgt:
Lerroux (radicaal): Minister-president.
Samper (radicaal): Buitenlandsche Zaken.
Vaqueiro (radicaal): Binnenlandsche Zaken.
Hidalgo (radicaal): Oorlog.
Marraco (radicaal): Financiën.
Rocha (radicaal): Marine.
Jimenez Fernandes (kathol. volksactie): Landbouw.
Orozco (radicaal): Handel en Nijverheid.
Jalon (radicaal): Verkeerswezen.
Villalobos (liberaal-democraat): Onderwijs.
Aizpun (katholieke volksactie): Justitie.
Cid (agrariër): Openbare Werken.
Anguerro de Sojo (kathol. volksactie): Arbeid.
Pita Romero (onafhankelijk) en Martinez de Velasco (agrariër): zonder portefeuille. (El Sol) **(1506 B.)**

B. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Telegram aan minister Steenberghe. —**
De besturen van een groot aantal organisaties uit velerlei takken van handel en bedrijf hebben 1 October '34 een vergadering gehouden, waarin de bezwaren tegen het onlangs gesloten Nederlandsch-Duitsche verdrag inzake het betalingsverkeer werd besproken.
De vergadering besloot met algemeene stemmen het navolgende telegram aan den minister van Economische Zaken te zenden, waarin de besturen te kennen geven, dat zij ten zeerste verontrust zijn zoowel door de mededeelingen „van officieele zijde" in de ochtendbladen van 29 Sept. '34 gedaan als door het gepubliceerde onderhoud met den minister.
Nu medegedeeld is, dat van de bedragen, welke op de Nederlandsche clearing-rekening gestort worden, slechts 10% zal worden gereserveerd voor de aflossing van achterstallige vorderingen op Duitschland en voor de aflossing van de op Sonderkonto en Zwischenkonto's gestorte bedragen, zijn de bestaande zorgen nog uitermate toegenomen. Bevestigd is hiermede het verpletterende bericht, aldus het telegram, dat de betalingen ter zake van gesloten contracten en geleverde goederen zullen worden achtergesteld bij betaling van nog niet opeischbare of zelfs nog niet bestaande vorderingen, zulks in strijd met de verwachtingen, gegrond op de op 14 Augustus van regeeringswege gedane mededeeling, dat de toen getroffen regeling in het bijzonder zou dienen om spoedige liquidatie van het Sonderkonto te vergemakkelijken.
Het belang van handhaving van den export wordt door de besturen ten volle erkend. De ontworpen regeling zal evenwel den export juist verhinderen, aangezien zij den meesten exporteurs hun bedrijfsmiddelen onthoudt en den overigen alle vertrouwen ontneemt.
De gezamenlijke besturen herhalen met grooten nadruk het van alle zijden gedane verzoek om bekrachtiging van het ontworpen verdrag achterwege te laten, indien niet betaling van de dusgenaamde oude vorderingen binnen redelijken termijn verzekerd is of te dier zake een regeeringsgarantie is gegeven.
Uit de gezamenlijke besturen werd een commissie benoemd van vijf leden met de opdracht om na te gaan, op welke wijze de gezamenlijke Nederlandsche exporthandel het best gemeenschappelijke belangen als de onderhavige zal kunnen behartigen.
De Rotterdamsche Bankiersvereeniging zegt in een adres aan den minister van Econ. Zaken o.a. het volgende:
De nieuwe regeling blokkeert thans ineens en zonder eenigen overgang een zeer belangrijk bedrag aan Nederlandsche vorderingen op het binnenkomen waarvan crediteuren binnen redelijke tijdstelling hebben gerekend en naar het oordeel van adressante ook mochten rekenen.
Voor tal van exportfirma's dreigen hierdoor ernstige liquidatiemoeilijkheden, die door het particuliere bankbedrijf niet kunnen worden ondervangen. Immers, zoolang het tijdstip van afwikkeling niet ook slechts bij benadering kan worden bepaald en daarenboven gedurende dien tijd het volle koersrisico van de Reichsmark wordt geloopen, zal geen particuliere bankiersfirma of instelling haar middelen door financiering van dergelijke vorderingen willen en mogen immobiliseeren.
Adressante geeft den minister met nadruk in overweging maatregelen te nemen, waardoor, indien weigering van de bekrachtiging van de gesloten overeenkomst op te groote bezwaren zou stuiten, de exporteurs althans worden gevrijwaard tegen de ergste gevolgen van de wijze van afwikkeling van het Sonderkonto.
Dit zou, naar het oordeel van de Rotterdamsche Bankiersvereeniging, kunnen geschieden hetzij door een garantie van regeeringswege voor het binnenkomen binnen een ruim gestelden termijn van de thans geblokkeerde vorderingen onder geheele of gedeeltelijke uitschakeling van koersrisico voor de betrokken exporteurs, hetzij door het verleenen van een voorschot door de Nederlandsche Bank op de op Sonderkonto staande bedragen. Ook in dit laatste geval zou echter althans een gedeelte van het risico van koers en uiteindelijke afbetaling door de regeering van de exporteurs moeten worden overgenomen, daar deze laatsten voor een zeer belangrijk deel niet in staat zullen zijn deze risico's alleen te dragen en, in het licht der geschiedenis, volgens adressante ook een moreel recht op steun kunnen laten gelden. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1509 B.)

C. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Speciale regeling voor Zuivelexport. —**
De minister van Econ. Zaken heeft een speciale regeling gemaakt voor de betaling van onzen zuivelexport naar Duitschland, t.w.: aan de commissie voor den uitvoer naar Duitschland van zuivel- en melkproducten worden voorloopig gerestitueerd de heffingen op die zuivelproducten, welke naar Duitschland geëxporteerd zijn, waarvan de overmaking der gelden naar Nederland nog niet heeft plaats gevonden en het bedrag dus nog op het Sonder- of Zwischenkonto of bij den afnemer staat.
De commissie zal tot dit bedrag vorderingen van Nederlandsche zuivelexporteurs op het Sonderkonto overnemen. (De Tel.)
(Vorig bericht blz. 1511 B.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verkeersfonds aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft op 4 Oct. '34 het wetsontwerp tot instelling van een verkeersfonds, waarmee gepaard gaat een verhooging van de belasting op motorrijtuigen, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1510 E.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging onteigeningswet. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Onteigeningswet. In de memorie van toelichting wordt er aan herinnerd, dat reeds bij een wetswijziging vereenvoudiging is aangebracht in de wijze van onteigening bij wegenaanleg en wat daarbij behoort.
Voorgesteld wordt thans dezelfde vereenvoudigde procedure — ook met het oog op het 60-millioenplan, dat onderscheiden werken bevat, waarvan spoedige uitvoering zeer wenschelijk moet worden geacht, en ten aanzien waarvan noodelooze vertraging moet worden vermeden — te doen gelden voor spoorwegwerken, kanalen, havenwerken, terreinen en werken voor de luchtvaart en verbetering van rivieren. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Tweede Kamer 1491 A.)**

F. **OOSTENRIJK. — Bruinboek inzake de gebeurtenissen der Juli-revolutie. —**
Het Oostenrijksche Bruinboek, getiteld „Bijdrage tot de geschiedenis van de Juli-revolutie", is verschenen. Het behandelt de rol van het Derde Rijk bij het Hitleriaansche terrorisme in Oostenrijk zonder conclusies te trekken. O.a. wordt gewezen op de Duitsche wet van 1 December 1933 waardoor de eenheid van de nationaal-socialistische partij en den Duitschen staat wordt bevestigd, zoodat de handelingen van de partij en die van de regeering als identiek moeten worden beschouwd. Voorts wordt gewezen op het verschil van de feiten en de officieele verklaringen der Duitsche regeering, o.a.: 1 Februari 1934: het Rijk deelt den Oostenrijkschen gezant mede, dat het niet waar is dat de Duitsche radio „hetzt" tegen Oostenrijk; September '33 en Februari '34: het Rijk ontkent het bestaan van een Oostenrijksch legioen. Het Bruinboek vermeldt in verband hiermede een groot aantal getuigenissen, bevestigd door foto's, die afkomstig zijn van deserteurs uit het legioen, waardoor aangetoond wordt dat Duitschland het Oosten-

rijksche legioen heeft opgericht en geïnstrueerd, of ten minste toegestaan heeft dat het legioen zich vormde en oefende, en dat op den beruchten 25en Juli ongeveer 15.000 van deze legionairs naar de grens zijn gebracht.
Tenslotte bevat het Bruinboek documenten, waaruit blijkt dat de gebeurtenissen op 25 Juli '34 op Duitsch grondgebied werden voorbereid en geleid.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Nazi-Putsch 1460 C.)**

A. NATUURKUNDE. — Drie kunstmatige radio-actieve elementen. —
De Fransche natuurkundige Joliot heeft voor het internationaal natuurkundig congres te Londen een overzicht gegeven van de reeks van onderzoekingen, die hij met mevrouw Joliot-Curie heeft gedaan met betrekking tot kunstmatige radio-actieve elementen.
In de „Times" is mededeeling gedaan van de beschrijving der manier, waarop zij aluminium, borium en magnesium hadden gebombardeerd met alpha-deeltjes (helium kernen), waarna zij drie radio-actieve elementen zagen ontstaan en een nieuw type van radio-activiteit zagen optreden, waarbij positeonen (positieve electronen) werden uitgezonden.
Het echtpaar Joliot stelde voor, de nieuwe elementen radio-stikstof, radio-kiezel en radio-phosphor te noemen.
De onderzoekers constateerden, dat het door transmutatie gevormde element een ander was dan het oorspronkelijke en dat het alpha-deeltje gevangen werd in de atoom-kern.
Uit de transformaties kon een nieuwe waarde voor de massa van het neutron worden afgeleid. Deze werd — de proton genomen als eenheid — gesteld op 1.010.
De Fransche onderzoekers zijn van meening, dat het resultaat hunner proefnemingen steun geeft aan Heisenberg's veronderstelling, dat de atoom-kern bestaat uit protonen en neutronen.
De in de natuur aangetroffen radio-actieve elementen zou men kunnen beschouwen als de zeldzame, overlevende soorten van zeer talrijke radio-actieve elementen, die in vervlogen tijden hebben bestaan.
In de voordracht werd tenslotte de aandacht gevestigd op de door de nieuwe radio-elementen geopende mogelijkheid van toepassing op medisch gebied en op technisch terrein. (Times)
(Vorig bericht blz. 1286 K.)

B. BELGIE. — Belastingen. - De opbrengst. —
Blijkens een vergelijkende opgaaf, in den Moniteur Belge verschenen, is de belasting-opbrengst over de eerste acht maanden van 1934 met 433.081.703 francs geslonken. In Augustus '34 alleen is het totaalcijfer van de directe belastingen met meer dan 25 millioen francs verminderd terwijl het voor de douane- en accijnsrechten met 29 millioen en voor de registratierechten met 31 millioen francs is teruggeloopen.
(Moniteur Belge) **(Vorig bericht blz. 1148 C.)**

C. DENEMARKEN. — De Rijksdag geopend. - Bemoedigende rede van den premier. —
In aanwezigheid van talrijke vertegenwoordigers van het corps diplomatique en hooge staatsfunctionarissen werd op 3 Oct. '34 de zitting van den Deenschen Rijksdag plechtig geopend.
Minister-president Stauning hield de openingsrede waarin hij o.a. sprekende over den economischen toestand des lands, verklaarde dat deze zich sinds het eind van het vorig jaar had verbeterd. Deze verbetering is minder een gevolg van de ontwikkeling der wereldeconomie dan wel van de aanpassing van Denemarken aan de bestaande betalings- en uitvoeromstandigheden.
In het bijzonder is de verbetering op economisch gebied te erkennen aan de belangrijke vermindering van het werkloozencijfer. Intusschen behooren voor de verdere bestrijding van de werkloosheid nieuwe maatregelen genomen te worden. Groote bedragen moeten ter beschikking worden gesteld voor publieke werken. De regeering overweegt het verleenen van een staatssubsidie voor de werkverschaffing.
Het is voorts waarschijnlijk dat de regeering zal overgaan tot een tijdelijke verkorting van den arbeidstijd.
(Berlingske Tidende) **(Vor. ber. Stauning 803 B.)**

D. BELGIE. — Nieuwe spelling. —
Naar „Het Laatste Nieuws" meldt, is te Brussel een bijeenkomst gehouden van de Vlaamsche spellingscommissie, benoemd door den minister van Openbaar Onderwijs, en bestaande uit de heeren Verdeyen, Goemans, prof. Vermeylen, pater van Mierlo, Kuypers, Van Waeyenbergh, en van de Weyer. Na onderzoek van den toestand geschapen door de invoering van de nieuwe spelling in het onderwijs in Nederland heeft de commissie besloten, dat ze geen aanleiding ziet om thans aan de spelling van de Nederlandsche taal in België iets te veranderen. Dit besluit zal aan den heer Maistriau, minister van Openbaar Onderwijs, overgemaakt worden.
Voorts heeft de commissie twee leden afgevaardigd om zitting te nemen in de in Nederland benoemde commissie voor het onderzoek van bastaardwoorden en samengestelde woorden in de Nederlandsche taal. Hiertoe werden de heeren Verdeyen en pater Van Mierlo aangewezen.
De commissie was voorts van meening, dat indien ooit in de toekomst aan de spelling van het Nederlandsch in België een verandering zou worden aangebracht, de nieuwe spelling niet alleen voor het onderwijs, maar voor alle officieele diensten verplicht zou moeten worden. (Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht blz. 1308 A.)

7 OCTOBER 1934

E. DUITSCHLAND. — Deviezen schaarschte. - Slechts 10 Mark voor buitenlandsche reizen. —
In verband met de schaarschte der deviezen, aldus meldt een V. D.-bericht uit Berlijn, zullen reizigers naar het buitenland in het vervolg slechts tien Rijksmark mogen medenemen. Naar de landen met welke Duitschland een speciale toeristenovereenkomst heeft gesloten (dat zijn: Zwitserland, Italië, Joego-Slavië, Noorwegen, Oostenrijk, Danzig, het Memelgebied en Rusland) mag 50 M. worden meegenomen.
(V. D.) **(Vorig bericht blz. 1427 G.)**

F. PERZIE. — Herdenking van den dichter Firdausi.
Dezer dagen is te Teheran het herdenkingsfeest begonnen van den 1000 jaar geleden geboren Perzischen dichter Firdausi, wiens epos in 60.000 verzen een schat aan Perzische tradities bevat en door geleerden uit alle landen voor een werk van groote beteekenis wordt gehouden, niet alleen technisch maar ook als dichterlijke verbeelding. In Engeland zal des dichters geboortedag deze maand met vele redevoeringen en feestmaaltijden worden herdacht. In een hoofdartikel herinnert de Times aan de verwonderlijke opleving van Perzië onder den energieken stichter der nieuwe dynastie; het blad wijst er op, dat de Perzen die den dichter eeren, welke den ouden roem van hun volk bezong, tegelijk hun vertrouwen uitspreken in hun gemoderniseerden en vooruitstrevenden staat. Verscheiden Britsche litteratoren bezoeken Perzië om aan de viering deel te nemen. (Times)

G. DR. N. M. JOSEPHUS JITTA. — 50 jaar arts. —
Op 2 Oct. '34 was het vijftig jaar geleden, dat dr. N. M. Josephus Jitta, voorzitter van den Gezondheidsraad, te Leiden tot arts werd bevorderd.
Minister Slotemaker de Bruïne stuurde een brief, de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland en Zeeland, het hoofdbestuur der Maatschappij tot bevordering der geneeskunst en andere organisaties zonden telegrammen van gelukwensch.
De inspectie der volksgezondheid, het Centraal medisch tuchtcollege en verscheidene vereenigingen en organisaties zonden bloemstukken.
Op 7 Oct. 34 vertrekt dr. Josephus Jitta naar Parijs ter bijwoning van de zitting van het Office International d'hygiène publique. (Red. K. H. A.)

H. LOMBOK-EXPEDITIE. - Veertigjarige herdenking.
Reeds geruimen tijd kwam in de kringen van hen, die veertig jaren geleden hebben deelgenomen aan de Lombok-expeditie de wensch naar voren, nog éénmaal deze belangrijke militaire gebeurtenis te herdenken. Er vormde zich een comité, dat al spoedig de toezegging kreeg, dat deze oud-strijders voor de Koningin en de Prinses zouden mogen defileeren.
Op 29 Sept. '34 was die herdenkingsdag. In den Dierentuin te 's-Gravenhage verzamelden zich ruim 400 deelnemers, officieren en minderen van het Indische leger en daarbij gedetacheerden van het Nederlandsche leger, benevens van de vloot, die allen deelnamen aan de expeditie op Lombok in 1894.
Enkelen van de oudstrijders hadden hun oude uniform aangetrokken, allen droegen het Lombokkruis en eventueel verdere eereteekenen op de borst.
Toen men zich in één der zijzalen verzameld had, heeft de voorzitter van het Lombokcomité, luit.-generaal Boetje, een zeer kort welkomstwoord gesproken, waarna luit.-generaal Ter Beek, onder-voorzitter van het comité, de dagorder bekend maakte. De oud-luitenant-kolonel van het Ned.-Indisch leger, A. v. d. Bovenkamp, hield een herdenkingsrede. (Het Vaderland)

I. NEDERLAND. — De belasting van goederen in de doode hand. - Strekking dezer wet. —
Nu het wetsontwerp tot heffing van een belasting van goederen in de doode hand door beide Kamers is aangenomen, brengen wij de strekking dezer wet, die tot 31 December 1938 van kracht is, nog even in herinnering. De heffing zal naar raming drie millioen gulden opbrengen.
De wet belast stichtingen, coöperaties, vereenigingen en zedelijke lichamen naar een zuiver vermogen

boven *f* 11.000. Beneden deze som is geen belasting verschuldigd. Tusschen *f* 11.000 en *f* 30.000 is *f* 3 verschuldigd voor elke *f* 1000, waarmede de belastbare som *f* 11.000 te boven gaat. Is de belastbare som *f* 30.000 of meer, dan is de belasting *f* 2 van elke geheele som van *f* 1000.
Onder deze belasting vallen dus de goederen in de doode hand zooals het vermogen van levensverzekeringsfondsen, vakcentrales, loges, voetbalclubs, toeristenclubs, dierentuinen, wetenschappelijke genootschappen, kerkvoogdijen, parochiën, bisdommen, welke meer dan *f* 11.000 bezitten en ook de Rijkspostspaarbank.
De wet laat de mogelijkheid van vrijstelling open ten aanzien van gebouwen bestemd voor den openbaren eeredienst, voor verzamelingen op het gebied van kunsten en wetenschappen, van natuurmonumenten, voor vereenigingen werkzaam op het gebied van armenzorg en weldadigheid e.d. (De Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 1419 E.)

A. **AMSTERDAM. — Loonsverlaging verworpen. —**
De gemeenteraad heeft op 4 October '34 de voordracht van B. en W. tot loonsverlaging met 28 tegen 15 stemmen verworpen. Een voorstel-Pothuis om het gemeentepersoneel anderhalf procent van salarissen en loonen toe te kennen als vergoeding voor gederfden pensioenaftrek is met 22 tegen 21 stemmen aangenomen. B. en W. deelden mede dit besluit niet te kunnen accepteeren. Het zal ter vernietiging aan de Kroon worden voorgedragen. (Het Volk)

(Vor. ber. Loonen 1478 C.)

8 OCTOBER 1934

B. **AMSTERDAM. — Verruiming van den Zondagsverkoop. —**
De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 5 Oct. '34 besluiten genomen, waarover verklaard wordt, dat er buitengewone omstandigheden zijn, waardoor het wenschelijk wordt, dat voor alle branches, die reeds op Zondag gedurende vier uur geopend mochten zijn, het aantal verkoopuren te verruimen tot, respectievelijk te stellen op zes. De broodbakkerijen tot dusver den geheelen Zondag gesloten, zullen op dien dag nu ook gedurende zes uren geopend kunnen zijn. Voorstellen om voor de sigarenwinkels en de drankslijterijen, die thans den geheelen Zondag gesloten zijn, het openblijven dien dag gedurende vier uur toe te staan, zijn verworpen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nederland - Winkelsluitingswet 1433 C.)

C. **NEDERLAND. — Bedrijfsraad voor de Sigarenindustrie ingesteld. —**
De Staatscourant van 2 Oct. '34 bevat een Kon. besluit, waarin het volgende wordt bepaald:
Er wordt ingesteld een bedrijfsraad voor de sigarenindustrie.
Tot de sigarenindustrie worden geacht te behooren de ondernemingen of gedeelten van ondernemingen, waar sigaren, senoritas en dergelijke worden vervaardigd.
Het aantal leden en plaatsvervangende leden van den bedrijfsraad zal bedragen 12.

(Vor. ber. Sigaren 1362 H.)

D. **HENRI MARTEAU OVERLEDEN. —**
De violist Henri Marteau is op 4 Oct. '34 op zijn landgoed bij Lichtenberg in Opper-Franken tengevolge van een longontsteking overleden.
Henri Marteau werd 31 Maart 1874 te Reims geboren, studeerde bij Léonard te Parijs en na diens dood aan het conservatorium aldaar; nog had hij zijn studies niet beëindigd, of hij liet zich reeds als solist hooren op concerten te Londen en Weenen onder leiding van Hans Richter. Van 1893 af maakte hij concertreizen door Amerika, de Scandinavische landen en Rusland. In 1900 werd hij leeraar aan het conservatorum te Genève, in 1908 opvolger van Joachim aan de „Akademie der Tonkunst" te Berlijn. In 1915 verliet hij Duitschland en ging naar Zweden; hij was te Göteborg werkzaam als kapelmeester. Na den oorlog, in 1921 kwam hij te Praag aan de „Deutsche Akademie für Musik and darstellende Kunst", van welke instelling hij spoedig rector werd. Tenslotte aanvaardde hij in 1926 een benoeming aan het conservatorium te Leipzig.
Marteau was een violist van internationale reputatie. Voor zoover wij ons herinneren is hij te onzent het laatst opgetreden in December 1912 met het Concertgebouworkest.
Als componist heeft Marteau ook van zich doen spreken door een aantal kamermuziekwerken; voorts schreef hij een symphonie, koorwerken, vioolconcerten en liederen. (Alg. Handelsblad)

E. **ITALIE. — Mussolini's rede te Milaan. —**
In een groote rede op 6 Oct. '34 te Milaan gehouden heeft Mussolini te kennen gegeven dat Italië bereid is om vriendschappen te sluiten (met Duitschland, Joego-Slavië en Frankrijk) en daardoor mede te werken aan de rust in Europa. Maar Italië wenscht, als het niet anders kan, zijn vijanden te kunnen weerstaan en daarom moet het militair paraat zijn. Tot dat doel wil het corporatief systeem het moreel van het volk versterken en solidariteit en discipline kweeken. (Corriere della Sera)

(Vor. ber. Mussolini 1478 D.)

F. **SURINAME. — Begrooting 1935. —**
Ingediend is de Surinaamsche begrooting voor 1935, welk wetsontwerp slechts in geringe mate afwijkt van de door den gouverneur voorloopig vastgestelde begrooting. Bij de samenstelling is wederom de grootst mogelijke soberheid betracht, welke mede onvermijdelijk was door de steeds terugloopende opbrengst van de middelen. De uitgaven zijn geraamd op *f* 6.744.562, de inkomsten op *f* 4.056.372, zoodat de Rijksbijdrage zou zijn *f* 2.688.190 (voor 1934 was deze *f* 2.530.554). In vergelijking met 1934 is aan uitgaven meer geraamd *f* 66.993 en aan ontvangsten minder *f* 90.643.
Slechts zij gewezen op de herlevende belangstelling van particuliere zijde voor de goudindustrie in Suriname, blijkende uit de oprichting onlangs van twee maatschappijen.
In zijn memorie van antwoord betreffende de Surinaamsche begrooting voor 1934 gaf de minister te kennen, dat hij den nieuwen gouverneur zou uitnoodigen van zijn zienswijze te doen blijken nopens de wenschelijkheid van het opstellen van een algemeen plan tot economischen opbouw van Suriname. De minister deelt thans mede, dat prof. Kielstra in zoodanig plan evenmin heil ziet als hijzelf. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Begrooting 1184 D.)

G. **SCHEEPSRAMPEN. - Belgisch stoomschip „Charles José" vergaan. —**
Op 5 Oct. '34 is het 550 br. reg. ton metende Belgische stoomschip „Charles José" op ongeveer anderhalve zeemijl ten Noordwesten van het vuurschip Haaks tijdens een zwaren storm gezonken. Het s.s. „Wildenfels" heeft een sloep geborgen, waarin zich de kapitein van de „Charles José" bevond. Een sloep met negen opvarenden wordt vermist; zij is met man en muis vergaan.
De reddingsboot „Dorus Rijkers" en de sleepboot „Utrecht", die uit Den Helder te hulp waren gesneld, konden de plaats van de ramp niet tijdig bereiken. (N. Rott. Crt.)

H. **FRANKRIJK. — Radio-rede van minister-president Doumergue. —**
Minister-president Doumergue heeft op 4 Oct. '34 opnieuw een radio-redevoering gehouden. Hij verklaarde, dat alle hervormingsplannen beoogen te voorkomen, dat in Frankrijk een dictatuur zal worden ingesteld. Hij verklaarde voorts het wenschelijk te achten dat aan het kabinet van den minister-president een afdeeling wordt toegevoegd, bestaande uit vertegenwoordigers der diverse ministeries, welke het den premier mogelijk zal maken de activiteit der verschillende ministers te volgen. Vervolgens wees de minister-president op het belang der reeds bereikte resultaten op de verschillende gebieden.
Doumergue toonde met name op het gebied der binnenlandsche politiek aan, dat Frankrijk vastbesloten is al het mogelijke te doen voor de handhaving van den vrede. Na breedvoerig het samengaan van socialisten met communisten te hebben gelaakt, besloot Doumergue zijn redevoering, met er bij de Franschen op aan te dringen zich buiten het socialistisch-communistisch gemeenschappelijk front aaneen te sluiten en de partijbelangen op den achtergrond te stellen. Doumergue sprak zijn vertrouwen uit in de stemming over het hervormingsprogram, waaraan niets zal worden veranderd. (Le Journal)

(Vor. ber. Doumergue 1496 B.)

I. **FRANKRIJK. — Kantonnale verkiezingen. —**
Door de verkiezingen van 7 Oct. '34 voor de algemeene raden is weinig verandering gekomen in de verhouding der partijen.
Van de 1518 zetels zijn 1500 uitslagen bekend; er moeten 308 herstemmingen plaats hebben.
De conservatieven verliezen vijf zetels, de republikeinen van de groep Marin winnen er negen.
De volkspartij wint eveneens vijf zetels, terwijl de onafhankelijke radicalen er zeven verliezen. De radi-

caal-socialisten winnen een zetel, de Fransche socialisten eveneens een, terwijl de S.F.I.O. (de socialistische partij van Blum) vijf en de communisten een zetel verliezen.
De ministers Sarraut, Flandin, Marguet en Marin zijn herkozen.
Het blijkt dat geen enkele vooraanstaande persoonlijkheid bij de verkiezingen werd verslagen.
(Le Temps) **(Vor. ber. Verkiezingen 1291 E.)**

9 OCTOBER 1934

A. ISAAC ISRAELS OVERLEDEN. —
De bekende kunstschilder Isaäc Israëls is op 7 Oct. 1934, ten gevolge van een ongeval — hij werd door een auto aangereden — op 69-jarigen te den Haag overleden.
Met Isaäc Israëls is een van onze beste portrettisten heengegaan: een laatste en voortreffelijke, vertegenwoordiger der impressionistische school.
Isaäc Israëls, de eenige zoon van Jozef Israëls, werd op 3 Febr. 1865 te Amsterdam geboren. In 1870 verhuisde de familie naar Den Haag en op jeugdigen leeftijd werd hij leerling van de Haagsche Academie. Zestien jaar oud schildert de geniale jongen reeds de voorstellingen uit het soldatenleven, die de grootste verwachtingen voor zijn toekomst wekten. In 1885 is hij te Amsterdam; daar ontstaan de tafereelen van danshuizen en de stadsgezichten met figuren, die tot zijn schoonste werken behooren. Zijn kunst had een sterk Franschen inslag; een groot deel van zijn leven

Isaäc Israëls.

heeft hij dan ook te Parijs doorgebracht; hij was een hartstochtelijk reiziger, werkte te Londen, in Zwitserland, in Indië, hij maakte er de prachtige figuren van Indische dansers en gamelanspelers. Maar telkens keerde hij naar Den Haag terug, waar hij zich aan de Koninginnegracht had gevestigd. Zijn fijne strandjes met spelende kinderen en vele van zijn pittige portretten zijn daar ontstaan.
Zijn laatste werk is de reproductie van Lodewijk van Deyssel's portret. (Red. K. H. A. - Alg. Handelsblad)

B. SPANJE. — Ernstige onlusten. —
Op hetzelfde oogenblik, waarop het kabinet-Lerroux was samengesteld, werd door de arbeidersorganisaties op 4 Oct. '34 de order tot het afkondigen der algemeene staking gegeven. De reden der staking is het toetreden van leden der z.g. autonome rechterzijde tot de regeering.
Reeds van 5 Oct. af kwamen in tal van plaatsen ongeregeldheden voor.
De Spaansche regeering heeft, in verband met den ernstigen toestand, op 6 Oct. den staat van beleg over geheel Spanje afgekondigd; deze maatregel gold ook voor Catalonië. Hierdoor ging de uitoefening van de macht in het geheele land uit handen der burgerlijke autoriteiten in die der militaire bevelhebbers over. Generaal Franco werd belast met het opperbevel over de geheele Spaansche strijdmacht.
Na een bloedigen strijd, die van Zaterdag op Zondag 7 Oct. heeft geduurd, werd het verzet van de arbeiders en burgerlijke democraten te Madrid en elders zoo goed als geheel gebroken. Naar verluidt zouden er 300 dooden en 700 gewonden zijn. Buitengewoon hevig was de strijd in Catalonië, dat zich op 6 Oct. onafhankelijk had verklaard en onder leiding van Luis Companys, den president van de Catalaansche generaliteit te Barcelona, een voorloopige regeering had gevormd. Na hevige gevechten hebben Companys en zijn voornaamste medewerkers zich aan de regeeringstroepen overgegeven, zij werden gevangen genomen.
Azana, ex-premier, en één dag hoofd der Catalaansche regeering is te Barcelona gearresteerd.
(Agence Belga - Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1494 C.)**

C. KONING ALEXANDER VAN JOEGO-SLAVIE VERMOORD. — BARTHOU, DE FRANSCHE MINISTER VAN BUITENL. ZAKEN, GEDOOD. —
Koning Alexander van Joego-Slavië, die naar Frankrijk kwam, om den vrede in Midden-Europa te verzekeren, is bij aankomst te Marseille, op 9 Oct. '34 te ongeveer 5 uur 's middags, vermoord. De Koning werd door twee schoten getroffen en is bijna onmiddellijk daarna overleden.
De dader, een Kroaat, Petrus Kalemen genaamd, oud 35 jaar en te Zagreb geboren, werd door de menigte vermoord.
De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Barthou, die met koning Alexander in den auto zat, werd eveneens door een kogel in den linkerarm getroffen. Hij is een uur na den aanslag bij het ondergaan van de noodzakelijke operatie aan zijn doorschoten onderarm, door bloedverlies bezweken.
De Fransche generaal, die toegevoegd was als buitengewoon adjudant aan koning Alexander, generaal Georges is zwaar gewond, evenals generaal Berthelot. Gedood werd de hofmaarschalk van het Zuidslavische hof Alexander Dimitrijewitsj.
De chauffeur die den auto bestuurde waarin koning Alexander van Joego-Slavië met minister Barthou en generaal Georges was gezeten, verklaarde het volgende:
„Terwijl de auto langzaam in den stoet voortreed naar het Beursplein, maakte zich een man los uit de dichte menschenmenigte. Hij liep op den auto toe en schoot vier of vijf maal met zijn revolver. Hij werd terstond gegrepen, en de kolonel die zich in het gevolg van den Koning bevond, sloeg met de sabel op hem los. De pleger van den aanslag heeft geprobeerd zijn wapen tegen zich zelf te keeren, maar een der adjudanten ontrukte hem de revolver."
De menigte stortte zich op den dader. Deze werd door de politie een kiosk binnengesleept, waar bleek dat hij aan zijn opgeloopen kwetsuren was overleden.
De Fransche ministerraad is dadelijk na den aanslag in speciale vergadering bijeengekomen. Albert Sarraut, minister van Binnenlandsche Zaken en hoofd der politie, diende zijn ontslag in, omdat hij in hoogste instantie de verantwoordelijkheid droeg voor de veiligheid.
Koningin Maria van Joego-Slavië, die zich per spoor naar Frankrijk had begeven, om zich te Dijon bij haar gemaal aan te sluiten, werd in den trein op de hoogte gesteld van de verschrikkelijke gebeurtenis.
De elfjarige kroonprins Peter, die zich op een kostschool in Engeland bevindt, is te Belgrado uitgeroepen tot Koning Peter II.
(Red. K. H. A. - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Koning Alexander 1510 B.; Barthou 1458 I., zie photo 1262 G.)

A. **MEXICO. — Sluiting van 58 R.-K. kerken. —**
In het officieele staatsblad wordt de sluiting van 58 R.-K. kerken gepubliceerd. Deze kerken liggen verspreid over verschillende staten, doch de meeste ervan bevinden zich in den staat Chiapas. (V. D.)
(Vor. ber. Godsdienststr. 1064 F.)

B. **FORMOSA. — Suikerproductie 1935. —**
Volgens een in de „Taiwan Nichi Nichi" gepubliceerde schatting van de hoeveelheid suiker welke in 1935 zal worden geproduceerd, zal deze 15.689.000 picols bedragen (de raming van de Sugar Industry Ass. in de Juli-aflevering van Taiwan's „Financial and Economic Monthly" was 15.379.000 picols). Deze raming was gebaseerd op de eerste rietinspectie, d. w. z. op den groeitoestand van het riet gedurende midden Augustus. Geschat wordt, dat de moderne suikerfabrieken 15.298.959 picols (centrifugaal-suiker en plantagewitte suiker) zullen produceeren; de opbrengst der verbeterde en der oude fabrieken wordt geraamd op 390.493 picols (bruine suiker).
Vergeleken met de werkelijke suiker-opbrengst van dit seizoen ad 10.783.860 picols, geeft bovengenoemde schatting der totale opbrengst over 1935 een stijging van 4.905.592 picols. Deze toeneming zou te danken zijn aan een uitbreiding van het beplante areaal met 32.512 ko (1 ko = 0,97 ha) en van de productie per oppervlakte-eenheid met 6.953 kin (1 kin = 600 gram). (Taiwan Nichi Nichi) **(V. b. Formosa 1193 B.)**

C. **RADIO. — Wereldkartel in de radioindustrie. —**
Te Weenen is in stilte een belangrijk wereldkartel voor de radioindustrie tot stand gekomen. De onderhandelingen hadden in de eerste plaats tot doel eenige reeds sedert jaren bestaande patent-conflicten in verband met prioriteitsrechten bij de uitvinding der radiolampen tusschen Philips, Telefunken-Siemens en de Vereenigde Gloeilampen-Ujpest, uit den weg te ruimen. Het resultaat was, dat een nog aanhangig patent-proces werd ingetrokken en dat in aansluiting daarop overeenkomsten tot stand kwamen, ten aanzien van den afzet, de prijzen en de uitvoermarkten zoowel voor radiotoestellen als voor lampen. De inhoud en omvang dezer overeenkomsten worden inmiddels nog geheim gehouden. (V. D.)
(Vor. ber. Radio 1500 A.)

D. **JAPAN. — De militaire begrooting. —**
Het Japansche ministerie van Oorlog had in verband met de verhooging van de militaire begrooting bekend gemaakt, dat deze begrooting ten bedrage van 636 millioen Yen uit de volgende posten bestaat:

200	millioen	Yen	voor	de algemeene uitgaven van het leger.
110	„	„	„	„ bezetting.
160	„	„	„	het onderhoud van het Japansche leger in Mandsjoerije.
80	„	„	„	uitbreiding van de luchtvaart.
70	„	„	„	vernieuwing van oorlogswapenen en
16	„	„	„	militaire en oorlogspensioenen.

De Japansche minister van Financiën bepleit op 8 Oct. '34 een belangrijke vermindering der militaire uitgaven en eischt schrapping op de begrooting van Defensie tot een totaal van 47%.
In militaire kringen is men echter van meening dat de komende crisisjaren de hoogere militaire uitgaven zullen rechtvaardigen en bepleit men in het bijzonder een versterking der militaire luchtvloot. De definitieve besprekingen over de militaire uitgaven zullen deze week worden gehouden. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Begrooting 1215 K.; Milit. 1068 E.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Contingenteering van Lucifers en lucifershoutjes. —**
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend betreffende de contingenteering van lucifers en lucifershoutjes.
Aangezien de vrees bestond, dat „lucifershoutjes" zouden worden ingevoerd om hier te lande de eindbewerking tot lucifers te ondergaan, waardoor de contingenteering zou worden ondermijnd, heeft de minister het wenschelijk geacht „lucifershoutjes" mede onder den invoerbeperkenden maatregel te betrekken. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Cont. 1461 D.; Lucifers 1456 G.)

F. **OOSTENRIJK. — Afzondering van Joodsche schoolkinderen. —**
Het Oostenrijksche departement van Onderwijs heeft bij besluit vastgesteld dat voor niet-katholieke kinderen op de middelbare scholen aparte klassen moeten worden ingericht. Daar de Oostenrijksche bevolking zeer sterk overwegend katholiek is, beteekent dit besluit practisch dat de aparte klassen op de middelbare scholen bestemd zijn voor de Joodsche schoolkinderen. Protestantsche kinderen komen niet in aanmerking. Dit besluit heeft vele protesten uitgelokt, natuurlijk vooral van Joodsche zijde.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 122 H.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — De vakbeweging. - Associatie van ambtelijke en particuliere vakorganisaties. —**
De afgevaardigden van het V.V.O. (Verband van vakvereenigingen van Overheidspersoneel) en Federatie (van Europeesche vakvereenigingen in particuliere bedrijven) hebben te Batavia vergaderd ter nadere bespreking van de reeds vroeger aangekondigde associatie.
In hoofdtrekken is de regeling voor deze stap thans vastgesteld. Besloten is tot het vormen van een hoofdbestuur met daarnaast een raad van advies. Het bestuur zal worden gekozen uit een gelijk aantal leden van de aangesloten centrales, terwijl deze gezamenlijk nog een lid zullen kunnen aanwijzen. De raad van advies zal dan bestaan uit bestuursleden der centrales en ev. van aangesloten organisaties of bestuurdersbonden. (Aneta)

H. **SOVJET-RUSLAND. — Duitsch gezant te Moskou.**
De nieuwe buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Duitschland, Friedrich Werner Graaf Von der Schulenburg, is te Moskou aangekomen als opvolger van Nadolny. Schulenburg is in 1875 geboren; hij is Duitsch gezant geweest in Teheran en Boekarest. (Prawda) **(Vor. ber. blz. 1357 D.)**

I. **NEDERLANDSCH-INDIE. — Nationaal Kruiserfonds. —**
Het Hoofdbestuur van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging „Onze Vloot" was zoo vriendelijk ons het volgende mede te deelen:
Richtlijnen. — De Stichting „Nationaal Kruiserfonds" is overeenkomstig haar naam, vóór alles nationaal, en staat niet in dienst, noch is zij het werktuig van eenige politieke partij of groep in Nederlandsch-Indië. Zij beoogt slechts het beste wat leeft in het nationale sentiment van ons volk in practische banen te leiden. Dit doel tracht zij o.m. te verwezenlijken door een reactie te zijn op den geest waaronder het gebeurde op de „Zeven Provinciën" is mogelijk geworden, terwijl zij door dit doel na te streven beoogt datgene te vertolken wat in breeden kring wordt gevoeld als een behoefte om den onvergankelijken geest van ons nationaal bewustzijn voor de gansche wereld uit te dragen.....
Het Comité der Stichting „Nationaal Kruiserfonds" wenscht het initiatief te nemen tot een Nationale Daad in den zuiversten vorm, getuigende van saamhoorigheid en waren burgerzin. Door het organiseeren van een nationale inzameling van vrijwillige, spontane bijdragen hoopt het, in samenwerking met het moederland, de beschikking te verkrijgen over de benoodigde gelden om, ter verdediging van het overzeesch grondgebied, aan H. M. de Koningin een vierden kruiser aan te bieden.
Petitie. — Op 25 Juli '34 heeft het Comité het volgende petitionnement aan den Gouverneur-Generaal aangeboden:

„Excellentie,
Drieduizend loyale ingezetenen van Nederlandsch-Indië, verknochte onderdanen van Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin, vertegenwoordigende alle bevolkingsgroepen der onder het Huis van Oranje vereenigde Rijksvolkeren, eendrachtig vereend door den vasten wil desnoods ten koste van goed en bloed het kostbaar bezit van ons voorgeslacht te behouden en te verdedigen door het licht der eeuwen — verzoeken eerbiedigst Uwer Excellentie's hooge gunst en medewerking voor het naar deze beginselen gerichte streven der Stichting „Nationaal Kruiserfonds", tot heil van het Vaderland, en waarachtigen trouw aan onze geëerbiedigde Vorstin en haar Huis."

Brief van minister Deckers. — Naar Aneta meldt, heeft het comité voor het „Nationaal Kruiserfonds" een brief van den minister van Defensie ontvangen, waarin deze mededeelt, dat het doel welke het gestichte fonds beoogt der regeering bijzonder sympathiek is, hetgeen echter nog niet zeggen wil dat de minister van oordeel is, dat er behoefte zou bestaan aan een vierden kruiser. De regeering moet zich natuurlijk het recht voorbehouden om zelf te beslissen, welk materiaal zal worden aangebouwd. De regeering stelt ook het feit, dat zoovele mannen en vrouwen belangstelling voor de weermacht hebben ten zeerste op prijs. (Onze Vloot)

A. **NEDERLAND. — Bloembollenbedrijf. - Contactcommissie geïnstalleerd. —**
Dezer dagen is in het gebouw van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rijnland, te Leiden, de contactcommissie voor het bloembollenbedrijf geïnstalleerd.
De voorzitter der Kamer, de heer D. ten Cate Brouwer, heeft daarbij een rede uitgesproken, waarin hij o.m. uiteenzette, dat de oprichting der contactcommissie voor het bloembollenbedrijf een gevolg is van het bezoek, dat een deputatie heeft gebracht aan het bureau der Kamer, toen dit den 8sten Mei van dit jaar te Sassenheim zitting heeft gehouden.
Terzake van de practische uitvoering van het door de Kamer van Koophandel opgemaakte en goedgekeurde werkprogram, is contact gezocht zoowel met den minister van Economische Zaken als met den president der Nederlandsche Bank.
De preventieve werking der commissie mag niet worden onderschat. Noodig acht ik het — aldus spr. — ter voorkoming van misverstand, er goeden nadruk op te leggen, dat de commissie nimmer geldelijken steun zal kunnen verschaffen. Haar taak zal slechts zijn het geven van adviezen en het verleenen van bemiddeling, opdat liquidaties, die voorkomen kunnen worden, ook inderdaad vermeden worden.
Hierna verklaarde spr. de commissie voor geïnstalleerd.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 1456 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Katholieke kerk - Nationale beweging. —**
De „Germania" meldt, dat te Essen een „Katholieke Nationale Kerkbeweging" is opgericht, die in nauwe relatie staat met de Oud-Katholieke beweging en ook protestanten zoowel als roomsch-katholieken in haar rijen welkom heet. De beweging stelt zich ten doel: een katholieke Duitsche nationale kerk onder een bisschop, die onafhankelijk is van Rome en een ritus, die geheel in de Duitsche taal wordt uitgevoerd, een beweging die zich bewust is van haar verplichtingen ten aanzien van het groote verleden van Duitschland en die zich zonder voorbehoud in dienst stelt van de Duitsche opstanding onder leiding van Adolf Hitler. In oppositioneele kerkkringen ziet men in de oprichting van deze beweging een poging om katholieken van de Katholieke kerk te scheiden, waartoe men, naar verluidt, pogingen zou hebben gedaan om een katholieken Bisschop te vinden, die bereid zou zijn de leiding van deze nieuwe beweging op zich te nemen. Tot nog toe is men hierin echter niet geslaagd. (Germania - V. D.) **(Vor. ber. Kath. 1405 F.)**

C. **BELGIE. — Bezuiniging op Defensie. —**
De dezer dagen door minister Devèze benoemde militaire commissie, die tot taak heeft de mogelijkheid van verdere bezuinigingen op de begrooting van landsverdediging na te gaan, is met groote voortvarendheid te werk gegaan.
Nauwelijks 48 uur na haar installatie heeft de commissie den minister een reeks van voorstellen voorgelegd, die den heer Devèze in staat hebben gesteld den minister-president mee te deelen, dat hij, in stede van de aanvankelijk aangekondigde bezuiniging van 44 mill. frs., voor een totaal bedrag van 80 mill. frs. op zijn begrooting kan schrappen. (De Nieuwe Gazet)
(Vorig bericht blz. 846 F.)

D. **LUCHTVAART. — De K.L.M. bestaat vijftien jaar.**
Op 7 Oct. bestond de K.L.M. vijftien jaar. Welk een ontzaglijke ontwikkeling heeft in deze korte periode de Nederlandsche luchtvaart doorgemaakt. Uit het kleine bedrijf in 1919 is door energieke leiding een luchtvaartonderneming gegroeid, welke Nederland een vooraanstaande plaats heeft verschaft in de luchtvaartwereld. Nederlandsche luchtlijnen strekken zich uit over een groot gedeelte van Europa, voeren tot Nederlandsch-Indië en de tijd is niet ver meer af, dat ook naar andere werelddeelen de K.L.M.-machines zich zullen wenden om, gelijk weleer ter zee, Nederland in de lucht aan de spits der naties te doen blijven. In 15 jaren werden 22 millioen K.M. afgelegd en 240.532 betalende passagiers vervoerd. (De Telegraaf)
(Vor. ber. K.L.M. 1506 E.)

10 OCTOBER 1934

E. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. —**
Op de dezer dagen te Utrecht gehouden algemeene vergadering van het Nationaal Jongeren Verbond heeft de voorzitter, de heer W. Inden, een rede uitgesproken, waaraan o.a. het volgende wordt ontleend. Een zeer groot gevaar voor ons volksbestaan ligt in het opeischen van het monopolie van nationaal gevoel door bepaalde sociale groepen, hetgeen helaas maar al te dikwijls gebeurt. Het streven van ons, nationaal jongeren, moet er dan ook op gericht zijn, dat allereerst in onze eigen organisatie de maatschappelijke positie of het economische en sociale belang der leden persoonlijk geenerlei rol kan spelen bij het voeren van onzen strijd, doch bovendien, en hoeveel moeilijker is die taak niet, dat deze gedachte zal doordringen in alle lagen van ons volk. Wij zijn niet een volk van alleen boeren of zeelieden of werkgevers en werknemers, ons volk omvat ze allen, het belang van ons volk is hun aller belang en het belang van ieder afzonderlijk is ook nauw verbonden met het belang van het geheele volk. De nationale wil is niet de grootst gemeene deeler van de willen der verschillende groepen, het is de wil, die allen bezielt, de nationale gedachte is niet de gedachte van een bepaalde klasse, die meent het het beste te kunnen weten, doch het moet zijn de gedachte van saamhoorigheid en eenheid van alle groepen, die den band smeedt tusschen de verschillende onderdeelen der natie. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. bl. 532 E.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Oud-minister Andrew Mellon - Belasting-ontduiking. —**
De Amerikaansche regeering heeft bij den raad van beroep voor de belastingen haar antwoord ingediend met betrekking tot de zaak van oud-minister Andrew Mellon. Zij eischt van Mellon betaling van 3.075.102 dollar aan inkomstenbelasting en boete over 1931. De regeering is van oordeel, dat het verlies van 6.525.263 dollar aan effecten, waarop Mellon zich beroept, niet bewezen is, en dat er fictieve verkoopen hebben plaats gehad, waarbij kwade trouw in het spel wordt geacht. De regeering eischt voorts nog een bedrag van 2.050.068 dollar aan belasting met inbegrip van een boete voor een bedrag van 1.025.034 dollar, dat, naar zij beweert, verduisterd is. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Mellon 199 G.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Oud-kolonel W. van der Poel over onze verhouding tot Japan. —**
Het „Bat. Nieuwsbl." had een interview met oud-kolonel Van der Poel, militaire Japansche specialiteit. Een der eerste vragen was, of de stemming jegens Nederland en Indië er inderdaad zoo onvriendelijk is, als uit de Japansche kranten zou moeten blijken.
De stemming in officieele kringen in Japan jegens ons is zeer gunstig, zeide de heer v. d. Poel. Zij is gebaseerd op een driehonderdjarige vriendschap en dat is geen holle phrase, maar iets met wezenlijken inhoud.
Die stemming vindt men niet alleen in regeerings-, wetenschappelijke- en gegoede kringen, maar ook onder de arbeiders. „Wellicht maken de handel en de industrie die zich bedreigd voelen thans een uitzondering" — aldus de kolonel — „handel is nu eenmaal handel".
De positie van Japan is niet gemakkelijk.
Het moet exporteeren. Soms geschiedt dit onoordeelkundig. Het is de vraag of het prijsniveau der Japansche artikelen thans niet veel te laag ligt en te weinig winst laat. Het staat intusschen vast, dat Japan goedkoop zal kunnen blijven produceeren. Onjuist is te meenen, dat dit alleen mogelijk is door uitbuiting van den arbeider.
De Japanner — van hoog tot laag — heeft zeer weinig behoeften. Zijn standing wordt ook niet bepaald door den staat, dien hij voert, maar door wat hij is.
Intusschen heerscht er in Japan ook veel werkloosheid en de werklooze Japanner is er slecht aan toe, want de regeering kan weinig of niets voor hem doen. De toestand in den landbouw is zeer ongunstig.
Spreekt men den Japanner over de desastreuze gevolgen, die de invasie van goedkoope producten in de economische sfeer van Indië gehad heeft, dan blijkt hij daarvan niets te beseffen. Wat hij wil, is slechts het vinden van nieuwe afzetgebieden. Verder gaan zijn bedoelingen niet.

Versterking der banden. — De heer Van der Poel heeft tijdens zijn verblijf in Japan vele besprekingen met vooraanstaande personen gehad.
Hoezeer hem de gebrekkige oriëntatie van weerszijden ter harte gaat, blijkt uit het feit dat hij te Tokio de oprichting heeft bewerkstelligd van een Nederlandsch-Japansche Cultureele Vereeniging, die zich ten doel stelt de studie van wederzijdsche toestanden.
Hij beschouwde versterking der banden tusschen Japan en Indië als zijn toekomstig levensdoel, en zijn plan was aanvankelijk na terugkeer in Nederland daar een dergelijke vereeniging op te richten, die naast de Nederlandsch-Japansche en de Japansch-Nederlandsche goede diensten zou kunnen bewijzen door de uitgifte van een maandblad en andere publicaties. Een werkvereeniging dus.
Verbetering der betrekkingen tusschen beide landen blijft hem voor oogen staan ook ingeval hij weder in Indischen dienst mocht worden opgenomen.
Het is een eminent belang voor beide landen dat voor de toekomst wordt vermeden dat allerlei misverstand ontstaat door gebrek aan kennis. Het verwijt moge juist zijn, dat men in Japan het Nederlandsche en Indische gezichtspunt niets steeds begrijpt, het omgekeerde is niet minder waar, en de groote moeilijkheid schuilt juist in het feit, dat het moeilijk valt zich in elkanders levens- en gedachtensfeer, te verplaatsen, die inderdaad hemelsbreed uiteen liggen. Slechts door nauwgezette en welwillende bestudeering en oriëntatie zullen deze kloven kunnen worden overbrugd, en het is een aantrekkelijke taak daaraan mede te werken. (Bat. Nieuwsblad)

(Vorig bericht Japan 1498 B.)

A. **BELGIE. — Nederlandsch universitair onderwijs te Leuven. —**
Aan de Katholieke Universiteit te Leuven waar vooral sedert de vernederlandsching van de Rijksuniversiteit te Gent, naast de bestaande volledig Fransche faculteiten ook een aantal Nederlandsche leergangen in het leven zijn geroepen, zal, mede dank zij de actie van den vice-rector Mgr. Cruysberghs, dit jaar tot een verdere uitbouwing van de Nederlandsche of Vlaamsche faculteiten worden overgegaan. De toestand is thans zoo dat het, met ingang van het nieuwe academische jaar, mogelijk zal zijn 97.5 pct. van de cursussen, aan de faculteiten der Rechten gegeven, in het Nederlandsch te volgen. Voor de Wetenschappen bedraagt dit percentage echter nog maar 63. Voor de Geneeskunde bereikt het al 84 pct., voor de wijsbegeerte en Letteren 91 pct., voor de Technische Scholen 70 pct., voor de Landbouwhoogeschool 70 pct. en voor de Handelshoogeschool 63 pct. In al deze faculteiten en scholen hoopt men, tegen 1938 de 100 pct. te bereiken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Leuven 1261 D.)

B. **MONGOLIE. — Sven Hedins tocht. —**
De bekende Zweedsche ontdekkingsreiziger, Dr. Sven Hedin heeft een van de gevaarlijkste en inspannendste expeditie van zijn leven met succes volbracht.
Het doel van de expeditie was het in kaart brengen van een automobielweg dwars door den Mongoolschen woestijn naar Urumchi op verzoek van de regeering te Nanking. Deze opdracht werd uitgevoerd ondanks vele ontberingen en gevaarlijke avonturen.
De expeditie heeft vele belangwekkende ontdekkingen gedaan. Dr. Bergman vond een begraafplaats met meer dan 2000 jaar oude graven, die doodkisten bevatten, afgedekt met koehuiden, waarin zich goed geconserveerde lijken van een onbekend Indisch volk bevonden.
Een collectie vogels, omvattende ongeveer 90 nieuwe soorten, werd medegebracht voor het Zweedsche Biologisch Museum. Ook andere vondsten zijn aan dit Museum afgestaan.
De Chineesche regeering is als resultaat van het werk der expeditie in staat een belangrijken automobielweg door den tevoren onbegaanbaren woestijn aan te leggen. (Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. 50 I.)**

C. **PRIX DE ROME. — Schilderkunst - Beeldhouwkunst. —**
Op 5 October '34 werden de resultaten van de wedstrijden vrije schilderkunst en vrije beeldhouwkunst om den Nederlandschen „Prix de Rome" in een plechtige bijeenkomst in de aula der Rijksacademie van Beeldende Kunsten bekend gemaakt.
De jury voor de schilderkunst werd gevormd door de heeren Leo Gestel, W. van Konijnenburg, Jan Sluyters, Prof. Dr. P. H. van Moerkerken, voorzitter en Prof. H. J. Wolter, secretaris.
Uit het rapport, dat deze jury uitbracht aan de commissie van toezicht op de Rijksacademie van Beeldende Kunsten bleek, dat de gouden medaille was toegekend aan den heer J. M. F. Hul en de zilveren medaille aan Mej. M. A. Bloemen, beiden te Amsterdam.
De jury voor de beeldhouwkunst was samengesteld uit de heeren Dr. A. Pit, John Rädecker, L. Zijl, Prof. Dr. P. H. van Moerkerken, voorzitter en Prof. J. Bronner, secretaris.
Volgens het rapport van deze jury werd de gouden medaille toegewezen aan den heer G. Bolhuis en de zilveren medaille aan Mejuffr. J. Th. J. Hulshoff Pol, beiden te Amsterdam.
De commissie van toezicht zal de beide prijswinnaars van de gouden medaille aan de regeering voordragen voor de toekenning van het jaargeld, dat aan deze onderscheiding verbonden is. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 593 A.)

D. **FRANKRIJK. — Im-Export 1933-34. —**
Verloop van den Franschen handel over

1933	Import	Export	Passief saldo
	(in millioenen francs)		
Januari	2.551	1.501	1.050
Februari	2.648	1.537	1.111
Maart	2.613	1.520	1.093
April	2.427	1.502	925
Mei	2.465	1.479	986
Juni	2.404	1.428	976
Juli	2.221	1.471	750
Augustus	2.149	1.440	709
September	1.231	1.585	547
October	2.230	1.663	567
November	2 289	1.683	606
December	2.299	1.616	683
1934			
Januari	2.303	1.513	790
Februari	2.063	1.512	551
Maart	2.291	1.489	802
April	2.035	1.469	566
Mei	1.959	1.364	595
Juni	1.963	1.451	512
Juli	1.714	1.351	363
Augustus	1.671	1.390	281

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 445 D.; Conting. 1153 D.)

E. **LOUIS BARTHOU †. — Levensloop. —**
Aan een recent artikel over Louis Barthou, den vermoorden Fransehen minister van Buitenlandsche Zaken, van de hand van Armand Rio, ontleenen wij het volgende:
Louis Barthou is geboren in 1862 te Oloron-Sante Marie, een stadje in de Fransche Pyreneeën, waar zijn vader een winkel dreef in ijzerwaren.
Hij genoot zijn opleiding aan het lyceum te Pau. Vervolgens studeerde hij rechten te Bordeaux waar hij een record vestigde, in den vorm van zes eerste prijzen en waar hij blijk gaf van een vloeiende en warme welsprekendheid. Zijn redevoeringen op het advocatencongres te Parijs, gehouden, nadat hij zijn doctorstitel had behaald, zijn tot op den huidigen dag beroemd gebleven. Met een buitengewone snelheid ontwikkelt zich dan zijn politieke carrière.
In 1889, na een verkiezingscampagne, verschijnt hij in de Kamer, als jongste lid van de Republikeinsche afgevaardigden, om vijf jaar later als jeugdigste minister van de Derde Republiek de portefeuille van Openbare Werken te aanvaarden. Vanaf 1889 is er wel haast geen minister-president, die zijn kennis op het gebied der staatszaken niet raadpleegt, of een beroep doet op zijn vruchtbare werkkracht, zijn vermogen om van de meest ingewikkelde vraagstukken snel den kern te vatten, zijn taai doorzettingsvermogen, hetwelk hem alle moeilijkheden deed overwinnen. Barthou was minister van Binnenlandsche Zaken onder Méline in 1896, van Openbare Werken onder Farrien in 1906 en vervolgens onder Clemenceau tijdens diens langdurige regeeringsperiode van voor den oorlog. Hij is vier maal minister van Justitie geweest, in 1 ministerie Poincaré en in 3 ministeries Briand, twee maal minister van Oorlog onder Briand en nogmaals tijdens diens derde presidentschap en in het ministerie Steeg; twee maal betrok hij het Departement aan den Quai d'Orsay, in 1917 in het kabinet Painlevé.
Barthou behoorde niet tot de menschen, die in gemakkelijke tijden beschikbaar zijn voor regeeringsfuncties om zich in moeilijke uren terug te trekken. Als minister, tot veertien maal toe, als lid van het Comité de Guerre, hoofd van de afdeeling Elzas Lotharingen, chef van de Fransche delegatie te Genève in 1922,

voorzitter van de Commissie van Herstelbetalingen, op al deze posten heeft hij getoond de noodige talenten te bezitten.
In de dagen, dat er onweer naderde, aangekondigd door de reis van den Duitschen Keizer naar Tanger en Algesiras, de annexatie van Bosnië en Herzegowina, door Oostenrijk in 1908, de inval van de Panther in de wateren van Agadir in 1911, toen de oorlog voor de deur stond, bleek dat hij niet alleen talenten bezat als redenaar en schrijver, maar dat hij een der grootste en meest zeldzame eigenschappen had van een staatsman: karakter. Als een van zijn meest verdienstelijke daden beschouwt men in Frankrijk de militaire wet, die hij onder zijn ministerpresidentschap in 1913 er wist door te krijgen, welke het wapen heeft gesmeed, dat zijn land heeft gered.
Wij geven hieronder nog een chronologische opsomming van de verschillende openbare functies welke Barthou heeft bekleed.
Afgevaardigde van 1889—1922; senator vanaf 1922; president van den Raad van het Arrondissement Basses Pyrenées sinds 1924; lid en vroeger voorzitter van de Union Démocratique et Radicale; minister van Openbare Werken van 1894—'95 en van 1906—'07; minister van Binnenlandsche Zaken van 1896—'98; minister van Justitie in het kabinet van Briand van 1909—'13; minister-president en minister van Onderwijs van Mei—December 1913; minister van Buitenlandsche Zaken in het kabinet van Poincaré in 1917; minister van Oorlog in het kabinet van Briand in 1921; minister van Justitie in het kabinet van Poincaré van 1922—'24 en 1926—'28 en in het kabinet van Briand in 1929; in Februari van dit jaar werd Barthou opgenomen in de door Doumergue gevormde nationale regeering waarin hij een der belangrijkste posten als minister van Buitenlandsche Zaken bekleedde. Voorts was hij voorzitter van de Commissie voor de Herstelbetalingen in 1924; sinds 1918 was hij lid van de Académie Française; hij was voorzitter van de Société d'Histoire de la Revolution Française.
Niet alleen als staatsman, doch ook en niet in mindere mate heeft Barthou als literator naam verworven. Beroemd is zijn werk over Mirabeau. Van zijn overige werken kunnen nog worden genoemd: Lamartine Orateur, Le Général Hugo, Le Neuf Thermidor, Lyautey et le Maroc, Danton, Rachel, Lettres inédites d'Alfred de Vigny à Victor Hugo, Souvenirs de la Rue de la Sablière, La Politique, Paroles Vécues, Diderot, La Vie Amoureuse de Richard Wagner. (Armand Rio)

(Vorig bericht blz. 1514 C.)

A. KONING ALEXANDER I. †. — Levensloop. —

Alexander I, koning van Joego-Slavië, uit het huis Kara-Georgewitsj, die op 9 Oct. '34 te Marseille door moordenaarshand gevallen is, was de tweede zoon van koning Peter en koningin Zorka (Aurora), een dochter van koning Nikita van Montenegro. Hij werd 17 December 1888 te Cettinje geboren en genoot met George, zijn ouderen broer, zijn eerste opleiding in het Russische cadettencorps.
Toen Peter 15 Juni 1903 na den moord op Alexander Obrenowitsj gekozen werd tot koning van Servië kwam prins Alexander met zijn zuster Jelena (Helena) naar Belgrado, waar hij onder leiding van Servische leeraren voorbereid werd voor de academische studie en vervolgens studeerde in het staatsrecht.
In Maart 1909 zag kroonprins George af van zijn rechten op den troon, waarop Alexander tot troonopvolger werd uitgeroepen. Hij wijdde nu zijn volle belangstelling aan het leger, waarin hij, evenals zijn broer, aanvankelijk als gewoon soldaat was opgenomen. Bij het uitbreken van den eersten Balkanoorlog (October 1912) nam hij het bevel over het eerste Servische leger op zich, waarmee hij de eerste groote overwinning behaalde in den slag bij Koemanovo.
Den 24en Juni 1914 nam prins Alexander wegens ziekte van zijn vader het regentschap op zich. Tot den dood van Peter op 16 Augustus 1921, dus gedurende heel den oorlog, is hij regent gebleven. Toen besteeg hij zelf den troon als koning der Serviërs, Kroaten en Slowenen, een titel, die later werd veranderd in dien van koning van Zuid-Slavië (Joego-Slavië).
Op 8 Juni 1922 trouwde hij met prinses Maria de tweede dochter van koning Ferdinand van Roemenië en zuster van den huidigen koning Karel II. Uit het huwelijk zijn drie zoons geboren, de oudste, kroonprins Peter, is 6 September 1923 te Belgrado geboren en dus juist elf jaar oud. Hij is even na zijn verjaardag naar Engeland gebracht, waar hij zijn opvoeding zou krijgen op een kostschool in Surrey. Zijn beide broertjes zijn veel jonger. Tomislav, geheeten naar den eersten Kroatischen koning, is 19 Jan. 1928 te Belgrado geboren. Andreï, de jongste, 28 Juni 1929 te Bled, 's konings zomerverblijf in Slowenië.
Aanvankelijk regeerde koning Alexander als constitutioneel vorst. Hij trachtte de drie volken, die onder zijn heerschappij vereenigd waren nader tot elkaar te brengen en de politieke tegenstellingen te verzachten. Aan zijn bemiddeling was het te danken, dat Pasjitsj, de oude Servische staatsman, en Raditsj, de Kroatische boerenleider, zich met elkaar verzoenden. Hij stond evenwel op de eenheid van het rijk, al trachtte hij binnen constitutioneele grenzen te zorgen, dat de Serviërs niet te veel overwicht uitoefenden over de andere deelen des lands. De omstandigheden waren hem echter te sterk. Zoowel van Servischen als van Kroatischen kant werden fouten en onhandigheden begaan. De Kroaten begonnen steeds harder om een federatieven staat te roepen, de eenheid des lands dreigde in gevaar te komen. Toen nam de Koning zelf het roer in handen. Den 6den Januari 1929 zette Alexander de grondwet van Vidivdan buiten werking en voerde met behulp van het kabinet Zifkowitsj de absolute dictatuur in. Hij motiveerde deze daad met een manifest, waarin hij o.a. zeide:
„..... Mijn verwachtingen, zoowel als de verwachtingen mijns volks, dat de evolutie van onze binnenlandsche politiek de regeling en consolidatie zou brengen van de betrekkingen in den lande, zijn niet vervuld. De parlementaire orde en ons heele politieke leven krijgen een steeds negatiever karakter, waardoor volk en staat tot dusver slechts schade leden. Alle nuttige instellingen in onzen staat, hun vooruitgang en de ontwikkeling van het heele volksleven zijn daardoor in gevaar gerakt. Door dezen ongezonden politieken toestand in het land, worden niet alleen het binnenlandsche bestaan en de vooruitgang, maar ook de regeling en ontwikkeling van de buitenlandsche betrekkingen van onzen staat, zoowel als de bevestiging van ons aanzien en crediet in het buitenland geschaad.....
Het zou kostbare tijd verliezen zijn in vergeefsche pogingen, gelijk ons eenige der laatste jaren gebracht hebben, als men de geneesmiddelen voor dit kwaad zou willen zoeken in parlementaire regeeringswisselingen als tot dusver of in nieuwe verkiezingen voor de wetgevende lichamen. Wij moeten nieuwe werkmethoden zoeken en nieuwe wegen inslaan.....
In heb daarom besloten en beslist, dat de grondwet van het Koninkrijk der Serviërs, Kroaten en Slowenen van 28 Juni 1921 ophoudt rechtens te bestaan. Alle staatswetten blijven van kracht, tot zij in geval zulks noodig is door mijn oekaze worden opgeheven. Langs denzelfden weg zullen voortaan nieuwe wetten worden uitgevaardigd. De Skoepsjtina, die op 11 November 1927 gekozen is, wordt ontbonden."
Op 2 September 1931 werd het constitutioneele regime in naam hersteld en werden de grondtrekken van de nieuwe grondwet geproclameerd, nadat reeds op 3 October 1929 de naam des lands in koninkrijk Zuid-Slavië was veranderd. (N. R. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1514 C.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Proclamatie van de regeering. - Testament van den Koning. - Regentschap. —

De volgende proclamatie aan het Zuid-Slavische volk verscheen op 10 October '34:
„Onze groote koning Alexander I is 9 October vier uur 's middags te Marseille als het slachtoffer van een moordaanslag gevallen.
„Met zijn bloed heeft de koning als martelaar het werk des vredes bezegeld in dienst waarvan hij naar het bevriende Frankrijk was gereisd.
„Krachtens art. 36 van de grondwet heeft zijne majesteit koning Peter II den troon van Zuid-Slavië bestegen. De koninklijke regeering, het leger en de marine zullen den eed van trouw aan den koning afleggen.
„De regeering van Zuid-Slavië, welke voorloopig de koninklijke macht op grond van art. 24 en 45 van de grondwet uitoefent, heeft de nationale vergadering bijeen geroepen voor een gemeenschappelijke zitting op 11 October tot het afleggen van den eed in den zin van art. 59 en 42 der constitutie.
„In de laatste woorden, welke de koning stervend nog kon uitbrengen, heeft hij zijn liefde jegens volk en vaderland in het volgende testament neergelegd: Beschermt Zuid-Slavië. De koninklijke regeering noodigt de geheele Zuid-Slavische natie uit dit testament des konings trouw en waardig na te leven."
Deze proclamatie is onderteekend door alle ministers met minister-president Nicolaas Oezoenowitsj aan het hoofd.
Op initiatief van prins Paul, den neef van wijlen koning Alexander, zijn minister-president Oezoenowitsj, Lazarewitsj, de politie-prefect van Belgrado en de commandant van de koninklijke garde generaal Zifkowitsj, (de eerste minister uit de dictatuur) bijeengekomen. Prins Paul deed in tegenwoordigheid van den eersten adjudant des konings den aanwezigen mededeeling van den minister van Buitenlandsche Zaken het telegrafisch bericht van den dood des konings te hebben ontvangen. Hierop reikte de prins den minister-president een couvert waarop geschreven stond: „Eigenhandig actestuk dat ik op grond van art. 42 der constitutie van 3 September 1931 heb opgesteld en geteekend. Voor den minister-president."
Bled, 5 Januari 1934.
„Uit vrijen wil en in de stellige overtuiging hiermede het belang van mijn geliefd vaderland en dierbaar volk en ook mijn koninklijk huis het best te dienen, bepaal ik op grond van art. 4 der constitutie het volgende:
„Voor het geval, dat de troonopvolger om de redenen, die art. 42 der grondwet noemt, de koninklijke macht niet kan uitoefenen hebben dit als plaatsvervangers te doen: Prins Paul Kara-Georgewitsj, Radenko Stankowitsj, senator en minister van Onderwijs, en dr. Iwan Perowitsj, baanderheer van het banaat van de Save. Als plaatsvervanger van grootvorst Paul wijs ik aan generaal Tomitsj, commandant van Belgrado, als plaatsvervanger van Stankowitsj senator Banjamin en als plaatsvervanger van Perowitsj, dr. Zetsj.
„Dit stuk heb ik eigenhandig geschreven in twee exemplaren en geteekend. Het eene moet de koningin in bezit houden, het tweede de voorzitter van den ministerraad. Deze twee stukken bekrachtig ik met mijn zegel.
(Get.) Alexander Kara-Georgewitsj, koning van Zuid-Slavië."
Van de opening van dit stuk is daarop een protocol opgemaakt.
(Vreme) **(Vorig bericht Koning Alexander 1518 A.)**

C. FRANKRIJK. — Proclamatie van minister-president Doumergue. —

In verband met den aanslag op Koning Alexander en minister Barthou te Marseille heeft de Fransche regeering de volgende proclamatie uitgevaardigd:
„De Fransche regeering ziet zich met smart gedwongen, de natie den dood mede te deelen van Z. M. Koning Alexander van Joego-Slavië, juist op het oogenblik, waarop Zijne Majesteit het gansche volk de bewijzen kwam brengen van de toegenegenheid van het Joegoslavische volk. De Fransche regeering geeft uiting aan haar groote smart tegenover Hare Majesteit, Koningin Maria van Joego-Slavië, de regeering van Joego-Slavië en de bevriende natie.

Tevens vervult de regeering den droeven plicht, kennis te geven van het feit, dat te zamen met koning Alexander, de minister van Buitenlandsche Zaken, Barthou, doodelijk getroffen is.
In dit tragische uur, nu beide volkeren zoo smartelijk getroffen zijn, gevoelen zij zich meer dan ooit vereenigd in gedachten en gevoelens." (Le Temps)
(Vor. ber. Koning Alexander 1518 B.; Barthou 1517 E.; Doumergue 1513 H.)

A. **KONING ALEXANDER VAN JOEGO-SLAVIE EN MINISTER BARTHOU. — Indrukken uit verschillende landen na den aanslag. —**
JOEGO-SLAVIE. — **Vreme:** In tal van steden is het tot anti-Kroatische demonstraties gekomen. De regeering is in politiek opzicht op alles voorbereid.
FRANKRIJK. — **Le Temps:** De tijdingen uit Marseille hebben in Frankrijk groote verslagenheid gebracht. Het Fransche publiek is verontwaardigd over het feit, dat al wat lichtschuw gespuis van vreemde nationaliteit is, van Frankrijk's bodem tracht gebruik te maken om zijn misdaden te plegen.
ITALIE. — Het **Giornale d'Italia** schrijft: „Eenstemmig is de afkeer der Italiaansche natie over dezen dubbelen moord." De politieke oneenigheden en conflicten, die meermalen een goede verstandhouding tusschen Italië en Joego-Slavië verstoorden, hebben in de ziel van het fascistische Italië niet het begrip voor menschelijk medegevoel en solidariteit en de politieke eerlijkheid uitgedoofd.
ENGELAND. — **Times:** Het bericht, dat de moordenaar een Joego-Slavisch onderdaan is en dat de beweegredenen klaarblijkelijk van binnenlandsch politieken aard waren, heeft een ontspanning gebracht.
DUITSCHLAND. — Adolf Hitler heeft terstond na den moordaanslag aan de koningin van Joego-Slavië en aan de Fransche regeering zijn deelneming betuigd. De Duitsche bladen laken dezen politieken moord.
ROEMENIE. — **Adverul:** Het verscheiden van koning Alexander beteekent nationale rouw voor Roemenië en rouw voor de geheele wereld.
TSJECHO-SLOWAKIJE. — **Prager Presse:** De ministerraad is in spoedzitting bijeengeroepen.
(Vor. ber. Koning Alexander en Barthou 1518 C.)

B. **ZWEDEN. — Textielindustrie - Opleving. —**
De Zweedsche textielindustrie ondervindt op het oogenblik een groote opleving. In alle fabrieken is de onverkorte werktijd hersteld, soms met een record aantal werklieden, in enkele bedrijven zelfs met 2 of 3 ploegen. De redenen voor deze gunstige ontwikkeling schijnt in een vermeerdering van de koopkracht van het publiek te zijn gelegen en in de vermindering van de concurrentie van ingevoerde buitenlandsche goederen, teweeg gebracht door den wisselkoers van de Zweedsche kroon, vooral ten opzichte van de landen met den gouden standaard. Een ander belangrijk feit is de verhoogde rationalisatie van de bedrijven, waardoor de kosten van de productie belangrijk zijn verminderd. (Svenska Dagbladet)

C. **POLEN. — Handelsovereenkomst met Duitschland.**
Op 6 Oct. is de Poolsch-Duitsche economische overeenkomst geteekend. De overeenkomst is gebaseerd op het principe der contingenteering en compensatie en beoogt den ruilhandel tusschen beide landen te bevorderen. (Gazeta Polska) **(Vor. ber. 1204 B.)**

11 OCTOBER 1934

D. **VOLKENBOND. — De economische wereldcrisis - Dieptepunt in den zomer van 1932. —**
Uit de jongste statistische studie van wereldproductie en prijzen over de periode 1925—1933 van de Economische Afdeeling van den Volkenbond blijkt, dat de economische wereldcrisis haar diepsten stand bereikt heeft in den zomer van 1932. In den loop van 1933 was in vele deelen der wereld een einde gekomen aan de verdere daling der warenprijzen, terwijl ook de vermindering van den wereldhandel was opgehouden, en de productieve tewerkstelling toenam. Ook de voorraden namen af en de industrieele werkloosheid bleek in het derde kwartaal van 1932 het grootst te zijn geweest. (V. D.) **(V. b. Wereldcrisis 930 F.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Theerestrictie. —**
Met ingang van 1 October '34 is het restrictiepercentage voor de licenties voor theeopkoop voorloopig vastgesteld op 37 inplaats van op 34, welk percentage sedert 1 April 1934 was vastgesteld. Gisteren is de nieuwe gewijzigde theeuitvoerverordening afgekondigd waarin o.a. een toeslag op de standaardproductie 1931 wordt vastgesteld voor die ondernemingen welke door aanname van de productie voor 1931 als basisjaar voor de restrictie ten opzichte van andere ondernemingen in een nadeelige positie zijn geraakt.
(Aneta) **(Vor. ber. Thee 1453 I.)**

F. **NEDERLAND. — Werkfonds 1934 - Mr. J. W. Beijen, voorzitter. —**
Mr. J. W. Beijen, directeur van de Rotterd. Bank Vereeniging, daartoe aangezocht door de ministerieele commissie voor het Werkfonds 1934, heeft zich bereid verklaard als voorzitter van dat Werkfonds op te treden. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. blz. 1414 L.)**

G. **SPANJE. — Ernstige onlusten - Cortes bijeen - Doodstraf ingevoerd. —**
De Cortes is op 9 October bijeengekomen. Behalve de regeeringspartijen namen de monarchisten en de Baskische nationalisten aan de zitting deel. De minister-president werd op stormachtige wijze begroet.
De premier legde er in een rede den nadruk op, dat hij het als zijn plicht beschouwde met alle ter beschikking staande middelen den opstand te onderdrukken om de natie voor een groot onheil te bewaren. De minister-president dankte de politietroepen voor hetgeen ze voor het vaderland reeds hadden gedaan en nog doen. Met algemeene stemmen werd het voorstel goedgekeurd om de doodstraf wederom in te voeren.
Na eenige korte toespraken van de partijleiders sprak de Cortes onvoorwaardelijk zijn vertrouwen in de regeering uit en besloot op voorstel van Gil Robles eerst weer bijeen te komen, wanneer de normale toestand in Spanje is teruggekeerd. (El Debate)
(Vor. ber. Onlusten 1514 B.)

H. **BRITSCH-INDIE. — Installatie van de Indische Marine. —**
Door een reorganisatie der Britsche vloot in de Indische wateren is thans een afzonderlijke Koninklijke Indische Marine ontstaan, die op 2 Oct. '34 te Bombay en te Karachi officieel is ingewijd. (Eastern Times)

I. **NEDERLAND. — Onderwijs - Ambtsaanvaarding prof. dr. H. A. Kramers. —**
In het groot auditorium van het Leidsche Academiegebouw heeft prof. dr. H. A. Kramers, als opvolger van wijlen prof. dr. P. Ehrenfest benoemd tot hoogleeraar in de theoretische natuurkunde aan de Leidsche Universiteit, op 28 Sept. '34 zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede getiteld: Natuurkunde en natuurkundigen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Onderwijs blz. 1509 A.)

K. **ENGELAND. — Conferentie der Arbeiderspartij te Southport. —**
Op de conferentie der Arbeiderspartij te Southport werd eveneens een belangrijke en vèrstrekkende beslissing genomen. Een amendement, waarbij gedeeltelijke confiscatie van kapitaal bij eventueele economische reorganisatie van sleutel-industrieën door den staat werd aanbevolen, werd door de conferentie verworpen met een overweldigende meerderheid. Dit amendement werd ten heftigste bestreden door den afgevaardigde Lees-Smith, een vroegere liberaal, die zeide dat zulke politiek noodlottige gevolgen zou moeten hebben bij de komende verkiezingen. Men kan moeilijk bij de kiezers aankomen met de belofte dat de helft of twee-derde van hun bezittingen zullen worden geconfiskeerd. (Daily Herald) **(1368 C.)**

L. **NEDERLAND. — Voor militairen verboden geschriften. - De Arbeiderspers. —**
Het Volk meldt:
Van den voorzitter van den raad van ministers, den heer Colijn, heeft onze directie het volgende bericht ontvangen:

In de legerorder, waarin de geschriften, waarvan het in bezit hebben of verspreiden den militairen verboden is, worden opgesomd, werden voorheen genoemd „alle publicaties uitgegeven door de N.V. De Arbeiderspers". De legerorder is thans ten deze gewijzigd en geldt nu alleen voor „alle dagbladen en periodieken, uitgegeven door de N.V. De Arbeiderspers", benevens alle overige publicaties, uitgegeven door deze vennootschap, welke een politiek karakter dragen.
De beteekenis van deze wijziging is, dat voor militairen het verbod van het in bezit hebben of verspreiden van boeken, brochures ed., uitgegeven door De Arbeiderspers, is opgeheven. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1199 E.)

A. **NEDERL.-INDISCHE LEENINGEN. —**
Ingediend is een wetsontwerp houdende machtiging tot het aangaan van een of meer geldleeningen ten laste van Ned.-Indië en tot wijziging van de Ned.-Indische conversie-leeningwet 1934.
In Februari 1933 heeft Ned.-Indië bij het rijk een leening ten bedrage van *f* 115.000.000 aangegaan, op gelijke voorwaarden als de door het moederland uitgegeven Nederlandsche staatsleening 1933 I. Sindsdien is de vlottende schuld van het land, welke op 1 April 1933 rond *f* 174 millioen bedroeg, weder gestaag opgeloopen tot ongeveer *f* 300 millioen. Deze schuld bestaat voor ongeveer *f* 280 millioen uit bij 's rijks schatkist opgenomen voorschotten.
De regeering acht thans het oogenblik gekomen de consolidatie van een belangrijk deel dezer vlottende schuld met medewerking van het Rijk te bevorderen, door uitgifte van leeningen met langdurigen looptijd, onder garantie van het moederland.
Aangezien de financieele toestand van Ned.-Indië, dank zij de met kracht doorgevoerde en verder voorgenomen bezuinigingen op de uitgaven en het tot staan komen van de daling in de inkomsten, de verwachting wettigt, dat de vlottende schuld niet belangrijk meer zal stijgen, acht de minister van Koloniën het verantwoord, het bedrag, dat dient te worden geconsolideerd, te bepalen op ten hoogste *f* 250 millioen. De uitgifte van dat bedrag zal nochtans bij gedeelten geschieden, al naar gelang de toestand op de kapitaalmarkt dit gedoogt.
Aangezien het gewenscht voorkomt de mogelijkheid te openen om aan de uitgifte van leeningen krachtens deze wet de conversie van een of meer der thans nog uitstaande 4½% Ned.-Indische leeningen 1923 E, 1930 en 1931 te verbinden, wordt bij een gelijktijdig aangeboden wetsontwerp een daartoe strekkende aanvulling van art. I der Ned.-Indische conversie-leeningwet 1934 voorgesteld.
Voorts wordt de verjaringstermijn van aflosbaargestelde schuldbewijzen der krachtens deze wet uit te geven leeningen bepaald op 10 jaar. De ervaring heeft n.l. geleerd, dat na dien termijn geen uitgelote of op andere wijze aflosbaar gestelde obligaties meer ter verzilvering worden aangeboden. Onder die omstandigheden schijnt het gewenscht de belanghebbenden, wier stukken verloren zijn geraakt, den overlast te besparen van het stellen van een gedurende dertig volle jaren loopende garantie, welke thans geëischt moet worden voor de uitbetaling op bedoelde stukken. Een overeenkomstig artikel wordt toegevoegd aan de Ned.-Indische conversie-leeningwet 1934 met betrekking tot na 1 Oct. 1934 krachtens die wet uit te geven leeningen.
In verband met het spoedeischend karakter van deze wetsontwerpen bestond geen gelegenheid den Volksraad daaromtrent te hooren. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 935 H.)

B. **NEDERLAND. — Wapenindustrie - Adres van de S.D.A.P. en N.V.V. aan de Regeering en aan de Tweede Kamer. —**
Het Dagelijksch Bestuur van den Algemeenen Raad uit S.D.A.P. en N.V.V. besloot een adres aan de Regeering en aan de Tweede Kamer te zenden, waarin o.a. wordt verzocht, dat hier te lande een gestreng en onpartijdig onderzoek wordt ingesteld naar den handel in en de fabricage van wapens, munitie en andere oorlogsbenoodigdheden en dat van de uitkomsten van dat onderzoek een volledig verslag zal worden openbaar gemaakt, op grond waarvan kan worden beoordeeld, welke maatregelen met betrekking tot den particulieren handel in en de particuliere vervaardiging van oorlogstuig aanbeveling verdienen." (Het Volk) **(V. b. S.D.A.P. 1483 D.; Wapens 1076 B.)**

C. **ENGELAND. — Conferentie der Conservatieve partij te Bristol. —**
Op de conferentie der Conservatieve Partij te Bristol werd besloten dat de Tories bij de volgende verkiezingen weer zullen strijden onder de vlag van de nationale regeering, waardoor de leus „de natie tegen de socialisten" kan worden gehandhaafd.
Lord Wolmer diende de motie in, waarbij wordt aangedrongen op onmiddellijke hervorming van het Hoogerhuis en verandering in de Parliamentary Act. Deze motie werd met groote meerderheid aangenomen. Lord Lloyd kreeg eveneens een groote meerderheid voor zijn motie ter verkrijging van een doeltreffende landsverdediging, waartegen de kanselier van de schatkist Neville Chamberlain aanvoerde, dat de regeering reeds vele maanden bezig is zulk een verdediging voor te bereiden, doch dat de bijzonderheden nog niet voor openbaarmaking geschikt zijn.
(Times) **(Vorig bericht blz. 1197 B.)**

12 OCTOBER 1934

D. **MR. DR. J. A. VAN PRAAG. —**
Het doet ons een genoegen onzen abonné's te mogen berichten, dat mr. dr. J. A. van Praag, lector in de Spaansche taal, zich bereid heeft verklaard in den vervolge belangeloos onze rubriek: „Spaansche letterkunde" te verzorgen.

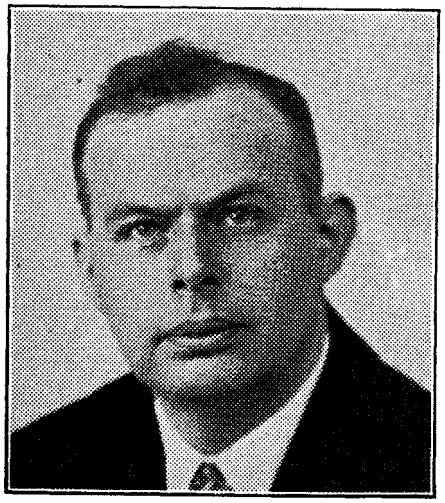

Mr. Dr. J. A. van Praag.

Jonas Andries van Praag werd den 26sten Februari 1895 te Amsterdam geboren. Hij bezocht daar de H.B.S. met vijfjarigen cursus. In 1918 behaalde hij de acte M. O. voor de Spaansche taal- en letterkunde. Op 21 November 1922 promoveerde hij aan de Amsterdamsche universiteit tot doctor in de letteren op eene dissertatie over: „La comédie espagnole aux Pays-Bas au XVIIe et au XVIIIe siècle". Op 30 Maart 1926 legde hij aan de Amsterdamsche universiteit het doctoraal examen in de rechtswetenschap af. In 1927 werd hij toegelaten als privaatdocent in de Spaansche taal en letterkunde aan de universiteit van Amsterdam, 3 December van dat jaar opende hij zijne colleges met eene openbare les, getiteld: „Enkele opmerkingen over Pío Baroja, zijn leven en zijn werk". Ook is hij privaatdocent aan de Rijksuniversiteit te Leiden, waar hij 22 October 1928 zijn colleges begon met eene openbare les, die tot titel droeg: „Beschouwingen over Angel Ganivet". Den 11den Juni 1930 volgde te Amsterdam zijne benoeming tot lector in het Spaansch; hij aanvaardde deze nieuwe functie den 19den September met eene openbare les over: „Huidige opvattingen over den Cid der historie". Van Januari 1932 tot Januari 1934 is hij eveneens privaatdocent geweest aan de rijksuniversiteit te Groningen.
Van zijne hand verschenen tal van artikelen, recensies en kritieken in het Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde, Taal en Letteren, de Nieuwe Taalgids, Neophilologus, Het Museum, Nederlandsche Bibliographie, Bulletin hispanique, Boletín de la Academia Espanola en Revista de Filología Espanola. Hij bewerkte het Spaansche deel van Wolters' Zestalig Handelswoordenboek (1931). (Red. K. H. A.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Ambtsaanvaarding van prof. dr. A. B. A. van Ketel. —

Op 9 Oct. '34 heeft prof. dr. A. B. A. van Ketel, buitengewoon hoogleeraar in de bedrijfsleer, inzonderheid het financiewezen der onderneming en toegepaste bedrijfshuishoudkunde aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg, zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over: „De garantie als aanvullende financierings-figuur".

Bedrijfs-economisch is er onderscheid, zeide spreker, tusschen georganiseerde en individueele garantiestelling. De eerste wordt geboden door bijna alle banken. Ze is echter economisch niet belangrijker dan de laatste, zooals wel het geval is bij georganiseerde credietverleening. Wanneer schakelt men de banken in? Men kiest de bank als garant: negatief omdat de hoofdpartij daartegen geen bezwaar kan hebben; positief van wege de groote voordeelen voor de te garandeeren onderneming, n.l. besparingen van bemoeiingen en kosten. Maar vooral: vermijding van directe vermogensblokkade. Hetgeen het nadeel van mogelijken druk op de dispositie-mogelijkheid verre overtreft. Bij de individueele garantiestelling is er een bonte verscheidenheid van gevallen, die onderscheiden worden naar hun doel.

Spreker wijst dan op een groep garanties inhaerent aan de bijzondere ondernemingsvormen als: vennootschap onder firma, en de coöperaties. Deze beide schakelen de wettelijke garantie van het privé-vermogen uit. Dit verklaart het inschakelen van den borgtocht bij „persoonlijke" ondernemingen. Nu echter wordt het risico afgewenteld op de economisch zwakkeren, die geen garantie kunnen eischen. Een niet te onderschatten economisch nadeel! Het verkrijgen van voordeelen, voortvloeiende uit de economische gebondenheid bij „concern"-vormen, kan leiden tot een gemeenschappelijke financieringspolitiek.

Drie principieele hoofdgedachten komen hier naar voren.

Ten eerste: de moedermaatschappij versterkt de vermogensconstellatie der dochteronderneming door een speciale garantie.

Ten tweede: de „holding" stelt zich garant voor bepaalde of voor alle obligo's der dochtermaatschappij.

De derde en merkwaardigste gedachte is het toonen van de eenheid van het concern door wederzijdsche garanties.

Ten slotte noemde prof. Van Ketel het verschijnsel van de stimuleerende werking op het tot stand brengen van economisch en sociaal nuttige verbintenissen.

(Vor. ber. Onderwijs 1519 I.)

B. DANZIG. — Conflict tusschen Rauschning en den nat.-soc. partijleider in Danzig. —

In politieke kringen te Warschau wordt groote aandacht geschonken aan een conflict, dat gerezen is tusschen den nat.-soc. voorzitter van den Senaat van Danzig, Rauschning en den nationaal-socialistischen partijleider van Danzig. Zij hebben beiden een beroep gedaan op Hitler, met betrekking tot de verdere ontwikkeling van de politiek der vrije stad.

(Gazeta Polska) **(Vor. ber. Rauschning 842 E.)**

C. NEDERLAND. — Verbruik Sigaren, Sigaretten en Tabak. —

Het verbruik per hoofd der bevolking, berekend uit de banderolle-cijfers, verliep als volgt:

Jaar	Sigaren	Sigaretten	Tabak
1923	146 stuks	274 stuks	1.77 Kg.
1924	143 „	345 „	2.01 „
1925	144 „	269 „	1.44 „
1926	153 „	317 „	1.68 „
1927	158 „	342 „	1.56 „
1928	165 „	363 „	1.53 „
1929	173 „	409 „	1.45 „
1930	174 „	455 „	1.47 „
1931	171 „	444 „	1.54 „
1932	167 „	450 „	1.59 „
1933	176 „	472 „	1.53 „

Met deze cijfers staat Nederland boven alle andere landen, wat het sigarenverbruik per hoofd betreft (alleen Denemaken nadert met 158 stuks het Nederlandsche cijfer). (Centr. Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht blz. 1362 H.)

D. HET 32ste EUCHARISTISCHE CONGRES TE BUENOS AIRES. —

Op 9 Oct. '34 is kardinaal Pacelli als persoonlijk vertegenwoordiger van den Paus ter deelneming aan het 32ste Eucharistische Congres te Buenos Aires aangekomen. Hij is ontvangen met de eerbewijzen van een buitenlandsch staatshoofd; toen het schip de haven binnenkwam losten de op de reede liggende Argentijnsche oorlogsschepen een begroetingssalvo van 21 schoten. Na de landing hebben de president der Argentijnsche republiek Justo, de minister van Binnenlandsche Zaken en andere leden van den ministerraad, vertegenwoordigers van het gemeentebestuur van Buenos Aires, de apostolischen nuntius te Buenos Aires, de aartsbisschop van Buenos Aires en een delegatie van het Eucharistisch Congres hem ontvangen. Men begaf zich per rijtuig naar de kathedraal. Langs den weg stond een eerewacht van troepen opgesteld, die den kardinaal de militaire eerbewijzen brachten. Een commissie van ontvangst verwelkomde hem in de kathedraal. Hierna is de Pauselijke Bul, waardoor kardinaal Pacelli geaccrediteerd werd als vertegenwoordiger van den Paus op het Eucharistisch congres, voorgelezen.

Na afloop begaf de kardinaal zich in gezelschap van den minister van Buitenlandsche Zaken naar de woning, die hem tijdens zijn verblijf te Buenos Aires ter beschikking is gesteld aan de Avenida Alvear.

Op 10 Oct. '34 is met groote praal het 32ste Eucharistische congres geopend, in tegenwoordigheid van kardinaal Pacelli, pauselijk staatssecretaris en kardinaal-legaat voor dit congres, en andere kerkvorsten en hoogwaardigheidsbekleeders der R.K. kerk, den president der Republiek, hooge regeeringsautoriteiten en meer dan 350.000 aanwezigen.

Mgr. Copello, aartsbisschop van Buenos Aires, celebreerde eerst een door niet minder dan 600 personen gezongen mis, waarna mgr. Heylen, aartsbisschop van Namen en voorzitter van het comité voor de Eucharistische Congressen, en de kardinaal-legaat het woord voerden. Mgr. Heylen hield de eigenlijke openingsrede, daarna hield mgr. Pacelli een toespraak waarin hij den pauselijken zegen overbracht, voor een onafzienbare menigte, die neergeknield was.

De plaats, waar de bijeenkomst gehouden werd, is het z.g. Park van Palermo, dat ongeveer een omvang heeft als het Hyde Park te Londen.

Verder is er een bijeenkomst van geestelijken geweest onder leiding van mgr. Heylen. Voorts is deze dag als „Dag der kinderen" aangewezen: vijftigduizend kinderen uit Buenos Aires en omstreken zouden van 250 geestelijken de communie ontvangen.

Wij geven nog de volgende bijzonderheden:

Ter gelegenheid van het congres zijn meer dan een millioen katholieken uit alle deelen der wereld naar Buenos Aires gekomen. Alle kerken van de stad waren sinds de vroegste morgenuren tot in de uiterste hoeken gevuld met geloovigen. Zelfs hadden velen den nacht biddend in de kerken doorgebracht. In de straten zag men groote groepen pelgrims uit alle landen en uit alle wereldeelen. Zij zongen gemeenschappelijke godsdienstige liederen in de Latijnsche taal. Een onzichtbare band bond de verschillende pelgrimsgroepen alle te samen. Aan den ingang van de achttien kerken, waar het Sacrament uitgesteld was, moest men den toevloed van de pelgrims regelen, zoo druk liep het. Voor het paleis van gravin Olmo, waar de kardinaal-legaat op zijn uitdrukkelijken wensch een zeer eenvoudige kamer bewoont, verdringen de pelgrims elkaar, om het voorrecht te hebben den zegen van den Kardinaal-legaat te mogen ontvangen.

Men rekent er op, dat kardinaal Pacelli tijdens het congres stappen zal ondernemen ter zake van het conflict in den Gran Chaco. Men herinnert in dit verband aan den 24-urigen wapenstilstand in het Chaco-gebied, die met Kerstmis 1932 op bijzonderen wensch van den Paus tot stand kwam. Geestelijke waardigheidsbekleeders gelooven, dat de kardinaal-legaat in deze aangelegenheid instructie van het Vaticaan heeft meegekregen.

(De Maasbode)

(Vorig bericht blz. 413 E.)

E. JAPAN. — Benoeming van een algemeenen gevolmachtigde voor Europa en Amerika. —

De voormalige Japansche ambassadeur te Rome, Yoshida, is formeel tot „Japansch ambassadeur voor Europa en Amerika" benoemd. Er wordt op gewezen, dat hij geen bijzondere missie heeft, doch in de eerste plaats de Japansche diplomatieke vertegenwoordigers in het buitenland als persoonlijk vertegenwoordiger van minister Hirota omtrent de verhoudingen in Japan moet inlichten. (Dempo Tsoesin)

F. JURISPRUDENTIE. — Codificatie van het internationale recht. —

De internationale diplomatieke academie onder leiding van mr. Guerrero, vice-president van het internationale gerechtshof, heeft overeenkomstig den wensch van den Volkenbond een comité gekozen tot bestudeering van de codificatie der groote beginselen van het internationale recht, waarvan het resultaat de in die academie vertegenwoordigde regeeringen moet worden voorgelegd. Dit comité is terstond samengekomen in tegenwoordigheid der leden van het genoemde hof en heeft als voorzitter mr. Guerrero, als rapporteur mr. Alvarez gekozen.

In het comité heeft jhr. Beelaerts van Blokland zitting genomen.

G. JOEGO-SLAVIE. — Koning Alexander †. - Verbittering over den aanslag. —

In de Joego-Slavische bladen wordt verontwaardiging, maar ook verwondering over den aanslag te Marseille uitgedrukt. Algemeen beschouwt men den dood van den Koning als een groot ongeluk voor het land. Dit verlies zou volgens de semi-officieele Vreme nimmer goedgemaakt worden, maar, schrijft het blad, het is ook een slag voor Europa, voor welks vrede

de Koning steeds is opgekomen. Een misdadige hand heeft aan deze vredeswerkzaamheid een einde gemaakt.
De Politika noemt den aanslag een misdaad van Joego-Slavische emigranten. Het blad kondigt den leiders van de emigranten-organisaties fellen strijd aan en wijst er op, dat deze organisaties reeds een aantal aanslagen voorbereid hadden, waarvoor ze door het buitenland betaald werden.
De Prawda vat haar meening samen in de opschriften: Saats- en Volksvijanden hebben onzen Koning vermoord! Joego-Slaven, laat het vaderland boven alles gaan en eert dengenen, op wie onze vijanden geschoten hebben." **(V. b. Koning Alexander 1519 A.)**

A. **BELGIE. — Invoer van Nederlandsche steenkool.** Uit officieele bron wordt gemeld, dat de verleening van consenten voor invoer van steenkolen uit Nederland tijdelijk is stopgezet. De oorzaak van dit besluit zou zijn, dat de eerste twintig dagen van September reeds 90.000 ton is ingevoerd, terwijl het normale contingent aan Nederland toegestaan, slechts 65 000 ton bedraagt. (Moniteur Belge)
(Vor. ber. Steenkool: België 1071 C.; Nederl. 1403 E.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — De dood van Lindbergh's baby. —**
De uit 20 mannen en 3 vrouwen bestaande jury van de rechtbank te Flemington in den staat New Jersey heeft besloten over te gaan tot het indienen van een officieele aanklacht tegen Bruno Hauptmann, die ervan beschuldigd wordt het zoontje van den vlieger Lindbergh te hebben ontvoerd en vermoord. **(340 A.)**

13 OCTOBER 1934

C. **GRIEKENLAND. — Nieuwe kieswet aangenomen. - De toestand. —**
De toestand in Griekenland is buitengewoon verscherpt. Nadat de Kamer de nieuwe kieswet heeft aangenomen, heeft de regeering in een buitengewonen ministerraad besloten tot ontbinding van het parlement, en tot het houden van een nieuwe verkiezing voor de nationale regeering, die de grondwet zal moeten herzien. Daarbij zal dan de Senaat worden opgeheven. De regeering-Tsaldaris is in den Senaat in de minderheid en de oppositie noemt daarom deze regeeringsmaatregelen in strijd met de constitutie.
Er is een manifest uitgevaardigd, waarin het volk wordt aangespoord zich tegen een schending van het republikeinsch recht met geweld te verzetten. De oppositie zou bereid zijn in de ontbinding van het parlement toe te stemmen, wanneer er een parlementaire regeering wordt gevormd en een zakenkabinet de verkiezing zal laten houden. De buitengewone spanning heeft bijzondere veiligheidsmaatregelen noodzakelijk gemaakt. (Proïa, Athene)
(Vor. ber. Regeering 730 A.)

D. **FRANKRIJK. — Moord op Koning Alexander van Joego-Slavië. - Sarraut dient zijn ontslag in. - Verdere ontslagen. —**
Berthoin, de algemeene directeur van den Veiligheidsdienst, heeft zijn ontslag gekregen. Zoo ook de prefect van het departement Bouches du Rhône, Jouhannaud.
De minister van Binnenlandsche Zaken, Albert Sarraut, heeft zijn ontslagaanvraag aan minister-president Doumergue overhandigd. Zijn verzoek is ingewilligd. **(Vor. ber. Koning Alexander 1521 G.; Barthou 1519 A.; Sarraut 1045 A.)**

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Gereformeerde Kerk. - Afscheiding van 1834 herdacht. —**
Op 11 Oct. '34 heeft dr. H. Colijn, die als voorzitter de herdenkingsbijeenkomst presideerde, waarin de afscheiding van 1834 werd gememoreerd, in de druk bezette Tivoli-zaal te Utrecht, een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen.
Spr. bracht in herinnering hoe het juist een eeuw was geleden, dat een tweetal afgevaardigden van de Ultrumsche Ned. Hervormde Gemeente zich na een audiëntie bij Willem I, vervoegden bij den Minister van Staat, Ballandt van Keppel, die hun op 's Konings verzoek het verkeerde van hun opvattingen onder het oog bracht en trachtte hen van hun dwalingen te genezen. Tezamen met den Minister van Justitie, Van Maanen, rapporteerde hij, dat De Cock en Scholten „dweepzieke onruststokers" waren, die niet ontzien behoefden te worden. Beiden adviseerden „door alle gepaste middelen te voorkomen of anderzints te ontbinden de byeenkomsten dezer luiden".
Wie onbevooroordeeld de feiten uit onze volkshistorie gedurende 1834 en de daarna volgende jaren benadert ontkomt kwalijk aan een gevoel van verbazing over de toen door de Overheid des lands aan den dag gelegde intolerantie op het gebied der geestelijke levensvragen, zelfs in vergelijking met den tijd der Republiek, toen men een heerschende, althans een bevoorrechte kerk kende.
Mennonieten, Lutherschen en Remonstranten ondervonden in den tijd der Republiek weinig tegenwerking en zelfs de R.K. genoten destijds een vrijheid, die aan de gescheiden gereformeerden in de eerste helft der 19e eeuw door den sterken arm onthouden werd. Dit is te merkwaardiger, wijl de z.g. verlichting van de tweede helft der 18e eeuw en de politieke gebeurtenissen, die er ook in ons eigen land op volgden, veeleer het tegenovergestelde zouden hebben doen verwachten. Wie dit verschijnsel wil verklaren, zal daarbij vooral aandacht moeten schenken aan de geschiedkundige gebeurtenissen in de 20 jaar na 1795. Na den invloed der Fransche revolutie op de verhouding Kerk en Staat te hebben geschetst, memoreerde dr. Colijn, dat in 1816 het bekende algemeene reglement voor het bestuur der Hervormde Kerk tot stand kwam. Spr. wees erop, dat het feit, dat die regeling uitging van den Koning inplaats van de Kerk zelf, voor het geslacht van heden waarschijnlijk moeilijker te begrijpen is dan voor dat van 1816. Ter verklaring gaf hij o.a. aan, dat de samenvoeging der beide Nederlanden den invloed der R.K. in het koninkrijk sterk vergroot had en dat de Koning in een stevig georganiseerd Hervormd Kerkgenootschap waarschijnlijk een bolwerk meende te vinden tegen een overheerschenden invloed van Rome. Spreekt dit alles ter verklaring, de daad — zelve althans de als blijvend gedachte verhouding — moet onbewimpeld veroordeeld worden en moest op den duur tot moeilijkheden leiden.
Immers, hoe groot de afval ook was, er was nog altijd een overblijfsel dat vasthield aan den leer der vaderen en ook ernstige bezwaren had tegen de handhaving der nieuw ingevoerde kerkelijke ordeningen. Spr. releveerde de plaatselijke afscheiding te Axel en de conventikels of gezelschappen, waar de hoofdzaak van de hervormde leer naar Calvijn werd begrepen en vastgehouden. Het was in die kringen, dat het verzet tegen de kerkelijke organisatie van 1816 zijn voedingsbodem vond. Het waren deze menschen, die in De Cock en Scholten en de andere Vaders der Scheiding hun leidslieden vonden.
Het was tegen deze volksgroep, dat zich de macht van Overheid en georganiseerde officieele Kerk met zoo groote felheid heeft gekeerd, toen zij ongeneigd bleek, op geestelijk terrein zich te voegen naar den wil der Overheid en naar den wensch van een kerkgenootschap, waarin haar geestelijke behoeften geen bevrediging vonden.
Na te hebben herinnerd aan de partijtwisten, die gedurende een halve eeuw voor 1816 hadden gewoed en ook Groen's houding te hebben gereleveerd, die huiverig was voor verzwakking der eenheid, waarom hij verknocht bleef aan het bestaande kerkelijke eenheidsinstituut, ging spr. na hoe anderen de mannen der Afscheiding beoordeelden en van hun standpunt uit, niet zonder grond. Immers de Vaders der Scheiding wierpen metterdaad een knuppel in een rustig hoenderhok. Zij waren mede de exponenten eener geestelijke herleving, die omtrent dezen tijd in meer dan één land tot openbaring kwam als reactie op een koud rationalisme of een zuiver humanistische deugdreligie. Zij bij uitstek waren de „fijnen", die den weerzin gaande maakten.
Oordeelde zóó de tijdgenoot, hoe moet het geslacht van een eeuw later de Afscheiding beoordeelen? Spr. vroeg er aandacht voor, dat thans weer actueel is de vraag naar het karakter der christelijke kerk en naar de verhouding van kerk en staat. Dat is een vraag van alle tijden, die vooral aan de orde is zoodra de religieuze gemeenschap zelfstandig optreedt naast de burgerlijke, d.i. nadat het christendom in de Romeinsche cultuurwereld zijn intrede had gedaan.
Sindsdien treedt dat probleem in telkens wisselenden vorm naar voren. Soms vindt men de kerk naast den staat, soms tegenover hem, maar ook ziet men haar door den staat als instrument gebezigd.
Thans dient die verheerlijking van de staatsraison zich weer in nieuwe vormen aan. Wie daartegen in verzet komt, komt in den grond der zaak op voor de vrijheid der menschelijke conscïëntie.
Zóó heeft men nu van algemeen standpunt ook de afscheiding te zien. Wie er alleen een kerkelijk conflict in meent te ontdekken, doet aan haar beteekenis tekort, ziet de beweging te klein, onderschat haar waarde als actie voor de rechten en vrijheden der kerk en voor de persoonlijke conscïëntie vrijheid van het Nederlandsche volk.
Tenslotte wees spr. nog op den invloed die door de geslachten der afgescheiden mannen en vrouwen met hun puriteinsche levenshouding is uitgeoefend on de algemeene levenshouding van ons volk. Die levenshouding is een zoutend zout geweest door den invloed op die van geloovigen in anderen kring en van die allen saam op de rest van ons volk.
Dit alles overziende, is er zelfs van meer algemeen nationaal standpunt reden om bij dit eeuwgetij met dankbaarheid te gedenken wat God ons door en uit de Afscheiding heeft willen doen toekomen.
De Vaders der Afscheiding rekenden alleen met de daad van geloofsgehoorzaamheid. Ook dat heeft ons iets te zeggen. Deze eisch immers bleef dezelfde.
Berusten als het geloof dit eischt.
Strijden als het geloof ertoe roept.
Met zijn goed en met zijn persoon betalen, wanneer het geloof

daarom vraagt. Het kruis opnemen en toch moedig voorwaarts gaan als de ure der beproeving slaat. Zoo klinkt de stem uit Ulrum nu al een eeuw lang. De weerklank daarop zocht spr. niet in een woord van overmoedig zelfvertrouwen, maar aan het Godsvertrouwen waaraan de Synode der Christelijk gereformeerde kerk in 1854 na het besluit tot stichting van de theologische school uiting gaf door den psalm, wien spr. aan de vergadering verzocht te zingen: „Dat Israël op den Heer vertrouw....."

(Vor. ber Geref. Kerk 1470 A.; Colijn 1256 F.)

14 OCTOBER 1934

A. **LETLAND. — Aartsbisschop vermoord. —**
Aartsbisschop Johann Pommer, het hoofd van de Oostersch-orthodoxe Kerk van Letland, is op 11 Oct. 1934 vermoord. De moordenaars hebben vervolgens getracht zijn huis in brand te steken.
Men vermoedt, dat de moord verband houdt met een proces wegens verduistering van kerkgelden.
Dezer dagen zou het desbetreffende proces te Riga beginnen. De Aartsbisschop zou daarbij als hoofdgetuige à charge optreden. (Jaunakas Sinas, Riga)

B. **DUITSCHLAND. — Dawes- en Young-leeningen.**
De Trustees voor de Duitsche buitenlandsche leening 1924 berichten, dat zij vóór het tijdstip waarop de dienst der leening in de muntsoorten der verschillende uitgiften werd opgeschort, bedragen in zoodanige muntsoorten hadden ontvangen, welke hen in staat stellen om op alle op 15 October 1934 vervallende coupons van de Duitsche buitenlandsche leening van 1924 (Dawes-Loan), 50% van de nominale waarde uit te betalen.
Houders van zoodanige coupons kunnen deze bij de betaalkantoren aanbieden, waarna 50% daarop zal worden uitbetaald; de coupons zullen dienovereenkomstig worden geperforeerd en aan de inleveraars worden teruggegeven.
Naar aanleiding van deze mededeeling wordt van officieele zijde het volgende bericht:
In den loop van den zomer zijn onderhandelingen gevoerd tusschen de Nederlandsche en de Duitsche regeering over de betaling van de in het tweede halfjaar van 1934 vervallende coupons der Dawes- en Young-leeningen. Deze onderhandelingen hebben tot principieele overeenstemming geleid, welke, evenals in de regelingen met eenige andere landen het geval was, hierin bestond, dat de coupons dezer leeningen, toebehoorend aan Nederlandsche schuldeischers in den zin van het Protocol, die op 15 Juni 1934 eigenaren der stukken waren, à 100% konden worden gerealiseerd. Slechts voor de regeling van enkele nog opengebleven detailpunten waren verdere besprekingen noodig, waardoor de onderteekening van de definitieve overeenkomst nog moest worden aangehouden.
In verband met de bovengenoemde mededeeling van de trustees der Dawes-leening wordt thans bericht, dat de onderteekening der overeenkomst heden kan worden verwacht, waardoor die bedragen, die nog door de Duitsche regeering verschuldigd waren, boven datgene dat reeds in deviezen aan de trustees was betaald, zullen worden beschikbaar gesteld tot verderen aankoop van coupons, toebehoorend aan Nederlandsche schuldeischers in den zin van het Protocol, waarop reeds het door de trustees aangekondigd percentage is betaald, zoodat genoemde houders hun coupons à 100% zullen kunnen realiseeren. De bijzondere overeenkomsten met Engeland, Frankrijk, Zwitserland, Nederland, maken een volledige betaling aan de oblig.-houders die aan de gestelde voorwaarden beantwoorden, mogelijk. Voor zoover de coupons op grond van bedoelde overeenkomsten of wegens het ontbreken van een dusdanige overeenkomst niet ten volle in deviezen worden uitbetaald, wordt aan de obligatiehouders de mogelijkheid geboden, tegen inlevering hunner coupons betaling in Rijksmark te verkrijgen, waarvoor dezelfde bepalingen gelden als voor registermarken. Voor de uit te keeren Marken-bedragen zijn de Duitsche deviezenbepalingen van toepassing. (Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht blz. 1397 E.)

C. **NEDERLAND. — Verklaring op politiek gebied van een aantal predikanten. —**
Een aantal predikanten te Amsterdam en enkele andere plaatsen heeft een verklaring gericht tot overheid en volk, waarin zij er tegen opkomen, dat de ondersteuningen aan de werkloozen verlaagd zijn, terwijl de cumulatie van tractementen en pensioenen nog altijd gehandhaafd wordt, al willen zij daarmede niet zeggen, dat door een verbod van cumulatie voor de overheidskas belangrijke financieele baten zullen worden verkregen. Vragenderwijs stellen zij hiermede op dezelfde lijn de dubbele inkomens van gehuwde vrouwen, die naast hare echtgenooten in overheidsdienst zijn. Voorts zijn zij van oordeel, dat de plaatsing van de N.S.B. op de lijst der voor ambtenaren verboden vereenigingen onrechtvaardig is geweest en dat de leden dier beweging ook toegang moeten hebben tot Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm en Burgerwachten. Zij verklaren tenslotte — niet ten overvloede — zich niet te willen mengen in zaken van staatsbeleid of politieken strijd, maar uitsluitend de overheid te willen bezweren, haar van God gegeven gezag nooit te gronden op of te gebruiken tot iets, dat den toets van waarheid en gerechtigheid niet ten volle zou kunnen doorstaan.
De verklaring is onderteekend door de volgende 19 predikanten: D. Bins Jr., Dordrecht; D. E. Boeke, Haarlem; W. Th. Boissevain, Leiden; R. Dijkstra, Amsterdam; L. C. W. Ekering, Amsterdam; H. E. Gravemeyer, Amsterdam; B. Gijzel, Amsterdam; G. A. den Hertog, Amsterdam; J. C. E. van Herwerden, Groningen; G. Hofstede, Blokzijl; A. G. H. van Hoogenhuyze, Amsterdam; J. G. Knottnerus, Varsseveld; J. Kooy, Amsterdam; J. C. Kromsigt, Rinsumageest; J. Laurense, Amsterdam; C. A. ter Linden, Amsterdam; F. J. Los, Amsterdam; J. W. Roth, IJsselmonde; F. C. Willekes, Spijk.
Hieronder zijn 17 Ned. Herv. predikanten, een emer. Ned. Herv. predikant en een doopsgezind predikant, waarvan 10 te Amsterdam. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Steunregeling Herv. Predikanten 1388 C.)

D. **BELGIE. — Generaal Nuyten van zijn functie ontheven. —**
Het geschil inzake de landsverdediging dat tusschen Devèze, den minister van Defensie, en generaal Nuyten, den chef van den generalen staf, die de versterkingen aan de Oostgrens nutteloos vond, is gerezen, is door de regeering ten gunste van den minister van Defensie geregeld. Generaal Nuyten is van zijn functies als chef van den generalen staf ontheven.
Het aan generaal Nuyten aangeboden commando over het tweede legercorps te Antwerpen is door hem niet aangenomen.
De regeling van het geschil beteekent een verbetering der stabiliteit van het Belgische kabinet.
(De Nieuwe Gazet) **(V. b. Oostgrensverst. 985 G.)**

E. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Bisschop Meiser onder politie-bewaking. - Beieren in 2 districten verdeeld. —**
Landsbisschop Meiser van Beieren is onder politiebewaking gesteld; althans een speciale politiewacht houdt bij zijn woning de wacht om te voorkomen, dat hij haar verlaat. In bijna alle evangelische kerkgemeenten van Beieren worden protestvergaderingen gehouden tegen Meiser's ambtsontheffing. Het kerkpersoneel heeft instructies gekregen, de klokken te luiden als teeken van rouw. De executieve commissies van de Beiersche Evangelische kerkgemeenten zijn bezig met het opstellen van een memorandum waarin zij zich met Meiser solidair verklaren.
Rijksbisschop dr. Müller heeft Beieren in 2 religieuze districten verdeeld, n.l. Frankenland en Opper-Beieren.
(Reichspost) **(Vor. ber. Evang. Kerkenb. 1494 B.)**

F. **NEDERLAND. — Belangrijke haring-order van Rusland. —**
De Sovjet-Unie heeft 25.000 ton haring gekocht van de N.V. Reederij en Vischhandel v/h Frank Vrolijk, te Scheveningen.
Hiervan zal 8000 ton reeds binnenkort en het laatste gedeelte in December '34 worden geleverd. De transporten zullen via Rotterdam naar Leningrad gaan.
Door dezen belangrijken verkoop is Scheveningen zeer gebaat, daar anders een gedeelte van de Scheveningsche visschersvloot had moeten worden opgelegd.
Verleden jaar verkocht dezelfde firma 10.000 ton haring aan Rusland. (De Telegraaf) **(V. b. 1448 C.)**

15 OCTOBER 1934

G. **PEST. — Dr. Otten's serum. —**
Naar de Javabode, in zake de proefnemingen met het door Dr. Otten vastgestelde serum tegen pest, verneemt, zijn thans ongeveer 50 personen met dit serum ingeënt.
Dr. Otten zelf was de eerste. Het verloop van alle injecties was uitstekend, zoodat binnenkort proefnemingen op groote schaal onder de bevolking van de peststreken zullen plaats hebben. (Aneta) **(1401 C.)**

H. **SPANJE. — Largo Caballero, leider der socialisten gearresteerd - Regeering is meester van den toestand.**
Largo Caballero, de leider der Spaansche socialisten en oud-minister van Arbeid, is gearresteerd. Sedert het begin van de staking zou hij zich hebben schuil gehouden.
Het Spaansche gezantschap te Parijs heeft medegedeeld, dat Madrid weer een gewoon aanzien heeft.

Vele winkels zijn weder geopend; de transportarbeiders, een deel der kellners en de bakkersgezellen hebben het werk hervat. De stakingscommissie van de ondergrondsche spoorweg is gearresteerd. Men verwacht de spoedige opheffing van de algemeene staking.
In geheel Spanje zou het, uitgezonderd in Asturië, kalm zijn. Oviedo, Gijon, Aviles en andere plaatsen zijn in handen der regeering. Alleen in het mijndistrict van Mieres bestaat nog een revolutionnairen haard.
Gil Robles heeft verklaard, dat gestreefd moet worden naar grondwetsherziening, waarbij het staatsgezag zal worden versterkt.
(Persbericht Spaansch Gezantschap Parijs)
(Vor. ber. Onlusten 1519 G.)

A. FRANKRIJK. — Kantonnale verkiezingen. —
Op 14 Oct. '34 hebben de herstemmingen voor de kantonnale raden in 317 districten plaats gehad. De uitslag van de verkiezingen, de eerste ronde inbegrepen, is als volgt:
Conservatieven 70 (winst 4); republikeinsche unie 274 (winst 16); volksdemocraten 36 (winst 11); linksche republikeinen 268 (winst 5); onafhankelijke radicalen (verlies 23); radicalen 486 (verlies 17); republikeinsche socialisten 62 (verlies 6); neo-socialisten 23 (—); socialisten (winst 2); communisten 33 (winst 16). (Agence Belga) **(Vor. ber. 1513 I.)**

B. AMSTERDAM. — Scheepsbouw. - De Nederlandsche Scheepsbouw Maatschappij. —
De Nederlandsche Scheepsbouw Maatschappij te Amsterdam gaat — noodgedwongen — haar geheele bedrijf stopzetten.
Als er geen nieuwe orders komen, zullen, na een ruim veertigjarig bestaan, eind Maart 1935 de werven worden gesloten. Reeds nu zijn de massa-ontslagen — waarbij 900 man betrokken zijn — begonnen.
(Alg. Handelsblad)

16 OCTOBER 1934

C. OUD-PRESIDENT RAYMOND POINCARE OVERLEDEN. —
In den nacht van 15 Oct. '34 is in zijn woning aan de Rue Marbeuf op 74-jarigen leeftijd overleden de oud-president der Fransche republiek, Raymond Poincaré.
Met Raymond Poincaré is een der markantste politieke figuren uit de periode van den wereldoorlog en uit de Fransche politiek heengegaan. Op 20 Augustus 1860 werd hij geboren te Bar-le-Duc als zoon van den ambtenaar en meteoroloog Nicolas Poincaré. Te Parijs studeerde hij rechten en na voltooiing van zijn studie begaf hij zich in de journalistiek en was hij o.a. gedurende eenigen tijd rechtbank-redacteur van de „Voltaire".
Gedurende een jaar was hij werkzaam bij het departement van Landbouw en in 1887 werd hij gekozen als Republikeinsch afgevaardigde van het departement van de Maas in de Kamer. In de Kamer viel Poincaré o.a. op door de economische beschouwingen, die hij gaf, en hij maakte dan ook eenige malen deel uit van de begrootingscommissie.
In April 1893 benoemde hem Charles Dupuy tot minister van Onderwijs, Kunst en Eeredienst, terwijl hij in de kabinetten, die Dupuy in 1894 en 1895 vormde, minister van Financiën werd, en daarna, onder Ribot opnieuw minister van Onderwijs.
In 1895 werd hij gekozen tot vice-president van de Kamer. In 1906 werd Poincaré in Maart opnieuw minister van Financiën in het kabinet-Sarriën. In 1909 werd hij gekozen tot lid van de Academie Française. Toen in 1912 Caillaux, die zelf de leiding had van het toenmalige kabinet, aftrad, werd Poincaré belast met de regeeringsvorming en hield hij in het door hem gevormde kabinet zelf de portefeuille van Buitenlandsche Zaken in handen.
Poincaré vond een bevredigende oplossing voor het incident met Italië, dat zich in 1912 tijdens den Turksch-Italiaanschen oorlog voordeed en door de erkenning van de Italiaansche souvereiniteit in Lybië werden de betrekkingen met Italië zelfs aanzienlijk verbeterd. Zijn verdere politiek was er vooral op gericht de Fransch-Britsche betrekkingen te versterken.
Op 17 Januari 1914 werd Poincaré als opvolger van Faillières gekozen tot president der Fransche Republiek.
In Juli 1914 bracht hij zijn historisch geworden bezoek aan Rusland, waarbij hem op den terugweg het nieuws bereikte van het Oostenrijksche ultimatum aan Servië.
Gedurende den wereldoorlog bezocht Poincaré eenige malen het front. In November 1917 benoemde hij Clemenceau tot leider der regeering, omdat hij van meening was, dat deze op dat oogenblik de juiste man op deze plaats was, hoewel hij persoonlijk niet met hem sympathiseerde. Vooral tijdens de vredesonderhandelingen kwamen de meeningsverschillen tusschen Poincaré en Clemenceau verschillende malen tot uiting. Toen in 1920 Poincaré's ambtsperiode als president was afgeloopen, verliet hij het Elysée en werd spoedig daarna herkozen tot Senator van het departement van de Maas.
Toen in 1922 het kabinet-Briand aftrad, werd Poincaré opnieuw minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken. Hij was het, die na de mislukking der verschillende schulden- en herstelbetalingsconferenties de bezetting van het Roergebied doordreef. Zijn financieele voorstellen tijdens de crisis van 1924 leidden bij de algemeene verkiezingen van Mei 1924 tot een nederlaag voor rechts en een overwinning van het linksche kartel. Poincaré trad af en trok zich opnieuw terug in den Senaat, waar hij thans nog slechts weinig het woord voerde.
In 1926 werd hij echter nogmaals geroepen aan het hoofd van een kabinet, dat door hemzelf gevormd was en waarin ook republikeinen en radicaal-socialisten waren opgenomen, aangezien deze nationale eenheid noodig was voor de stabilisatie van de franc. Inderdaad slaagde Poincaré erin de Fransche franc te stabiliseeren.
Verschillende politieke gebeurtenissen leidden ertoe, dat, vooral door toedoen van Caillaux, Poincaré in November 1928 aftrad. Hij diende op 7 November zijn ontslag in, doch vormde reeds op 12 November een nieuw kabinet, waarvan hij de leiding hield tot Juli 1929. Reeds toen sukkelde hij met zijn gezondheid en in Juli meende hij, dat zijn gezondheidstoestand niet toeliet zich nog langer aan de staatszaken te wijden in een zoo belangrijke functie. Op 27 Juli 1929 nam hij derhalve zijn ontslag.
In 1931 benoemde de Orde van Advocaten hem tot president, welke benoeming door hem werd aanvaard.
Tal van werken zijn van Poincaré's hand verschenen. Hij begon met de publicatie van zijn memoires, die uit tien deelen zouden bestaan en waarvan o.a., onder den titel: „Au service de la France; neuf années de souvenirs" verschenen zijn: „Le lendemain d'Agadir", „Les Balkans en feu", „l'Europe sous les Armes", „L'Union Sacrée", en reeds eerder „Idées Contemporaines", „Questions et figures politiques", etc.
(Vaz Dias - Le Journal)

D. FRANKRIJK. — Kabinetswijziging. — Pierre Laval opvolger van Barthou. - Chéron door Lémery vervangen. —
Premier Doumergue heeft de politieke crisis, die ontstaan was door den dood van den minister van Buitenlandsche Zaken, Barthou, en het aftreden van den minister van Binnenlandsche Zaken, Sarraut, snel en zonder daarvoor tot demissie van het geheele kabinet over te gaan, opgelost.
Bij den ministerraad, die op 13 Oct. '34 dadelijk na den terugkeer der ministers van de uitvaart van Barthou op het Elysée is gehouden, is in de twee vacatures aldus voorzien: als opvolger van Barthou is tot minister van Buitenlandsche Zaken benoemd Pierre Laval, oud-premier, die tot dusver Koloniën had. Als opvolger van Sarraut is de portefeuille van Binnenlandsche Zaken toevertrouwd aan Paul Marchandeau, burgemeester van Reims, voorzitter van de parlementaire commissie voor de constitutioneele hervorming, oud-minister voor de begrooting en, evenals Sarraut, radicaal-socialist.
De opengevallen post van minister van Koloniën is toebedeeld aan den afgevaardigde Louis Rollin van de links-republikeinsche groep-Flandin. Rollin was onder Tardieu minister van Handel.
Onmiddellijk na het einde van den ministerraad heeft voorts de minister van Justitie Chéron den premier zijn ontslag aangeboden, dat deze heeft aanvaard.
Op 15 Oct. '34 is Senator Lémery als opvolger van Chéron benoemd. (Le Temps) **(Vor. ber. Kabinet 1175 F.)**

E. JOEGO-SLAVIE. — Moord op Koning Alexander. - De samenzweerders. —
Twee medeplichtigen aan den moord op koning Alexander zijn te Annemasse aan de Fransch-Zwitsersche grens gearresteerd en naar het stadje Annecy (Savoye) overgebracht. Zij noemen zich Postitsjil (of Novàk) en Rajtitsj (of Benesj). Volgens de Fransche berichten zouden zij bekend hebben handlangers van Kalemen, den moordenaar, te zijn.
Inmiddels heeft men de identiteit van Kalemen kunnen vaststellen. Hij zou Wlada Georgief heeten en tot de Imro (binnenlandsche Macedonische revolutionnaire organisatie) behooren. (Vreme)
(Vor. ber. Koning Alexander 1521 G.)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van het tarief van uitvoerrechten in Ned. Oost-Indië. —
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot bekrachtiging van een door den gouverneur-generaal van Ned. Oost-Indië krachtens art. 93 van de Indische staatsregeling vastgestelde ordonnantie. (Wijziging van het tarief van uitvoerrechten.)
Ten einde de bezwaren van de ongelijkmatige werking der uitvoerrechten weg te nemen, die onderling verschillende afwijkingen vertoonden, werd bij ordonnantie van 26 Juli '34 een uniform waarderecht van 5 pct. vastgesteld. De daaruit voortvloeiende rechtenderving wordt op ongeveer *f* 120 000 's jaars geschat, waarvan ruim *f* 98.000 op rekening recht op sago en sagomeel. **(Vor. ber. Tweede Kamer 1511 E.)**

A. DUITSCHLAND. — Vlottende schuld. —
De stand van de vlottende schuld van het Rijk is als volgt:

	30 Sept. '34	31 Aug. '34
	(in millioenen Mark)	
Betalingsverplichtingen uit de emissie van niet-rentegevende schatkistwissels met tegenwaarde	1381.3	1384.9
Betalingsverplichtingen uit de emissie van niet-rentegevende schatkistwissels zonder tegenwaarde	50.9	59.3
In omloop zijnde rijkswissels . .	399.5	400
Leeningen op korten termijn . .	61.4	44.8
Bedrijfscredieten der Rijksbank .	—	57.3
Schatkistwissels voor garantiebetalingen, enz.	350.4	370.4
	2243.5	2316.7
Bedrag van de uitgegeven belastingbons		
1. In omloop zijnde	1182.55	1182.7
2. Voor de openbare werkverschaffing der Rijksbank aan de Rijksbank als garantie gegeven	579.86	579.86

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Schulden 1459 D.)**

B. CATALONIE. — Nieuwe president der generaliteit.
Overste Antonio Ximenez Arenas is tot president der Catalaansche generaliteit benoemd. (El Debate)
(Vorig bericht blz. 1109 A.)

C. NEDERLAND. — Clearingverkeer met Duitschland. - Regeeringsgarantie gevraagd. —
De commissie inzake het betalingsverkeer met Duitschland voor den goederenexport heeft een adres gezonden aan den minister van Economische Zaken, waaraan het volgende is ontleend:
De moeilijkheden, gerezen in verband met het op 21 Sept. 1934 gesloten Nederlandsch-Duitsch verdrag inzake het betalingsverkeer, betreffen in hoofdzaak de afwikkeling der vóór 24 Sept. '34 vervallen vorderingen, en de afwikkeling van het clearingverkeer na 24 Sept. '34.
A. De afwikkeling der vóór 24 Sept. '34 vervallen vorderingen. Hier zijn in hoofdzaak te onderscheiden:
1. De realiseering van de op Sonderkonto en Zwischenkonto's gestorte bedragen en van hetgeen daarop nog gestort moet worden.
2. De realiseering van vorderingen ter zake van „bewirtschaftete Waren".
3. De realiseering van alle andere vorderingen, ter zake van goederenleveranties, in mindering waarop betaling nog niet heeft plaats gehad.
De commissie meent, dat ter zake van al deze vorderingen zonder eenig onderscheid voorziening dringend noodzakelijk is.
In de eerste plaats zal den exporteurs van regeeringswege behooren te worden gegeven een nader te formuleeren garantie, dat de hun toekomende, op Sonderkonto of Zwischenkonto's gestorte of nog te storten bedragen, hun binnen stelle één jaar na 24 Sept. 1934 zonder koersverlies volledig zullen worden uitbetaald. Op dergelijke garanties van den Nederlandschen staat zouden de exporteurs bij de particuliere bankinstellingen crediet kunnen verkrijgen, zoodat zij niet langer van hun bedrijfsmiddelen zouden zijn beroofd. Ten slotte zouden geschillen en procedures worden vermeden, terwijl het vertrouwen zou herleven.
De commissie stelt er prijs op uitdrukkelijk te verklaren, dat zij geenerlei garantie vraagt voor normale risico's van den exporteur, doch uitsluitend voor de abnormale risico's, onverwachts ontstaan door regeeringsmaatregelen ten aanzien van de transfer.
B. De afwikkeling van het clearingverkeer na 24 Sept. 1934. Te vreezen is, dat, naast andere factoren, de omstandigheid, dat ook Nederl.-Indië in het clearingstelsel zal worden opgenomen den waarborg, gelegen in de passiviteit van de Nederlandsche handelsbalans tegenover Duitschland zal doen verminderen of verdwijnen. Zou dit het geval zijn, dan raakt ook de aflossing van vorderingen, die na 24 Sept. 1934 opeischbaar worden, in gevaar. Dit gevaar dwingt tot toezicht op en beperking van den Nederlandschen en Nederlandsch-Indischen export naar Duitschland. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1511 C.)

D. ROTTERDAM. — Haven. - Loonsverlaging. —
Het nieuwe collectieve contract voor de Rotterdamsche haven bevat een loonsverlaging van 6%.
(N. Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 1403 B.)**

E. DR. I. RIEDER OVERLEDEN. —
Dr. Ignatius Rieder, de prins-aartsbisschop van Salzburg, is op 9 Oct. '34 overleden. Hij was 1 Febr. 1858 te Gross-Arl geboren. Na als pastoor werkzaam te zijn geweest, werd hij hoogleeraar in de kerkgeschiedenis aan het Priesterseminarium te Salzburg. Ook is hij 14 jaar hoogleeraar in de Theologie aan de Theologische Universiteit te Salzburg geweest. In 1911 werd hij tot bisschop gewijd en in 1918 werd hij prins-aartsbisschop van Salzburg. (Maasbode)

F. DUITSCHLAND. — Winterhulp. —
Adolf Hitler en minister Göbbels hebben de winterhulpcampagne geopend. Zij wezen op den plicht der meergegoeden om het winterhulpwerk te steunen.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Hitler 1504 C.)**

G. BULGARIJE. — Strijd tegen de Komitadji's. —
De Bulgaarsche regeering zet den strijd tegen de ontbonden Komitadji-organisaties met kracht voort en troepenafdeelingen vervolgen de voortvluchtige vrijscharen en communistische Macedoniërs tot in het voorgebergte van den Hoogen Balkan. Deze troepen zijn erin geslaagd een der voornaamste centra, het dorp Dalboki, der tegen de regeering ageerende illegale Komitadji na een beleg van drie dagen in te nemen; 45 Macedoniërs werden wegens separatistische en communistische agitatie gearresteerd.
(Pozjlednaja Pozjta)

H. NEDERL. OOST-INDIE. — Spelling-Marchant. —
Het „A. I. D." vernam, dat het departement van Onderwijs vooralsnog zich onthouden zal van het geven van opdrachten als anderszins tot invoering der z.g. „examenspelling" in Ned.-Indië. Men beschikt n.l. nog steeds over onvoldoende gegevens, hoe deze aangelegenheid in Nederland precies is geregeld en moet zich nog te veel in gissingen verdiepen dienaangaande, terwijl de materie te ingewikkeld is om haar zoo losweg, geheel zelfstandig af te doen.
De mogelijkheid bestaat hierdoor, dat pas per 1 Aug. 1935 zal worden overgegaan tot het invoeren der nieuwe spelling op de Indische inrichtingen van onderwijs. **(Vor. ber. Nederland: Spelling 1480 D.)**

I. ZUID-AFRIKA. — Transvaal. - Goudproductie. —

	1933 Oz.	1934 Oz.
Januari	967.457	907.641
Februari	883.145	826.363
Maart	946.863	874.112
April	895.095	865.822
Mei	944.604	898.418
Juni	918.633	868.129
Juli	923.671	876.094
Augustus	934.714	881.862
September	901.799	857.442
October	908.888	——
November	898.468	——
December	894.156	——
Totaal	11.017.493	7.855.883

(Financial News) **(Vorig bericht blz. 453 I.)**

K. DUITSCHLAND. — Buitenlandsche handel. —
Het „Institut für Konjunkturforschung" wijdt een uitvoerig rapport aan den buitenlandschen handel van Duitschland. De uitvoer beweegt zich in het algemeen op den in de eerste maanden van dit jaar bereikten laagsten stand; sedert het midden van het jaar is ze ook niet meer in omvang toegenomen, al had men zulks om seizoenredenen kunnen verwachten.
Dank zij compensatietransacties, verrekeningsovereenkomsten en andere verdragen was de uitvoer naar enkele landen intusschen hooger dan het vorige jaar. Elders echter heeft de Duitsche uitvoer moeten wijken voor de concurrentie van Engeland, de Ver. Staten, Japan en, in den jongsten tijd, ook van Frankrijk en Italië.
Uit het onderzoek der verschuivingen in den uitvoer is gebleken, dat de algemeene economische omstandigheden geenszins alleen beslissend kunnen zijn voor de ontwikkeling van den uitvoer. Zoo is b.v. de Duitsche uitvoer aanmerkelijk gestegen naar enkele landen met gedeprecieerde valuta, als Britsch-Indië en Japan.
Duitschland heeft sedert het voorjaar van 1934 zijn invoer steeds meer en meer moeten controleeren, daar het gebrek aan deviezen uit den uitvoer niet voldoende was om de geïmporteerde grondstoffen, halffabrikaten en fabrikaten te betalen. De invoer is met enkele schommelingen gestegen van midden 1932 tot in het voorjaar van 1934. Vrijwel alle belangrijke grondstoffen en industrieele producten leverende landen hebben van die stijging geprofiteerd.

Elf staten hebben in het tweede kwartaal van dit jaar meer uit Duitschland geïmporteerd dan in het tweede kwartaal van 1933. De lijst van de landen, welke in het tweede kwartaal van 1934 minder in Duitschland hebben gekocht dan in den overeenkomstigen tijd van 1933, is aanmerkelijk langer. Nederland staat hier vooraan met een invoer uit Duitschland van M. 119.2 mill. tegen 142.8 mill. in het tweede kwartaal van het vorige jaar. De daling bedraagt dus 16.5%. De achteruitgang is het sterkst in het verkeer met de Sovjet-Unie. Hier bedraagt zij n.l. 82.2%. De uitvoer naar Rusland bedroeg nog slechts 15 mill. tegen 84.5 mill. vorig jaar.
De lijst van de landen, welker invoer in Duitschland in het tweede kwartaal van het loopende jaar hooger was dan in het tweede kwartaal van 1932 (hier ontbreken steeds de gegevens van het vorige jaar) is veel langer dan de lijst der landen welker invoer in Duitschland is gedaald.
De Ver. Staten staan aan het hoofd van de lijst der landen welker invoer naar Duitschland in het tweede halfjaar van 1934 lager was dan in het tweede semester van 1932. De invoer bedroeg hier resp. 117.1 en 156 mill. Mark. Nederland staat op de tweede plaats met resp. 67.4 en 75.1 millioen Mark.
(Institut für Konjunkturforschung)
(Vorig bericht blz. 1095 C.)

A. NEDERLAND. — Fusie Kath. Democr. Partij—Kath. Democr. Arb. Partij. —
In September 1933 is de fusie tot stand gekomen tusschen de R.K. Volkspartij (Mr. P. Arts) en de Kath. Dem. Bond (prof. dr. J. A. Veraart) en door deze samensmelting ontstond de Katholiek Democratische Partij (K.D.P.).
Op 4 Juli 1934 hebben de K.D.P. en de Kath. Dem. Arb. Partij (K.D.A.P.) in hun resp. congres principieel tot een tweede fusie besloten. Deze fusie is sindsdien organisatorisch voorbereid en is nu practisch ook een feit geworden in een gemeenschappelijk congres, dat op 14 October te Utrecht werd gehouden. De nieuwe partij zal blijven heeten K.D.P., waarvan prof. Veraart de leider is.
Nadat de fusie onder groot enthousiasme een feit was geworden, heeft prof. Veraart een rede gehouden getiteld: „De najaarscampagne der Democraten".
(N. Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1327 B.)**

B. NEDERLAND. — Dierenbescherming. —
Naar aanleiding van den Wereldderendag-1934 heeft de Vereeniging voor Wettelijke Dierenbescherming, in samenwerking met de Daadwerkelijke Dierenbescherming te Den Haag, den Anti-trekhondenbond, den Nederlandschen Bond tot Bestrijding der Vivisectie en den Jeugdbond te Scheveningen, zich met een drietal telegrammen gewend tot den Ministerraad en tot de ministers van Onderwijs en Justitie met het dringend verzoek het dierenbeschermingswerk te willen bevorderen door verscherping en uitbreiding der bestaande bepalingen, door het bevorderen van een juistere toepassing dier bepalingen en door het opnemen van de dierenbeschermings-gedachte in het onderwijs. Tevens bij de voorgenomen wettelijke regeling der vivisectie te willen beslissen ten gunste van de mishandelde en gemartelde dieren. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1295 F.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Aantal Christenen. —
De volgende cijfers zijn ontleend aan het Indisch verslag over 1933, dat dezer dagen door de regeering werd gepubliceerd en een statistisch overzicht van Ned.-Indië bevat over het jaar 1932. Het is samengesteld door het Centraal Bureau voor de Stasistiek van het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel te Batavia.
Het aantal Christenen volgens de telling van 1932 bedraagt 1.700.000. Hierbij moet men in aanmerking nemen, dat de geheele bevolking van Ned. Oost-Indië 61 millioen bedraagt. Van deze 1.700.000 Christenen behooren er 1,325.000 tot de Protestantsche kerken en 350.000 tot de Roomsch-Katholieke kerk. Het aantal Europeanen, dat tot de Protestantsche kerk behoort, bedraagt ruim 70.000, van wie 15.000 in de Buitengewesten. In den loop der vorige eeuw zijn een drietal complexen inheemsche gemeenten aan deze kerk toegevoegd, gemeenten, die voor een groot deel afkomstig waren uit de dagen der Oost-Indische Compagnie, als wier erfgenaam de regeering optreedt. Langen tijd zijn die gemeenten verzorgd door het Ned. Zendeling Genootschap, maar in 1867 gingen de zendelingen in de Molukken, op Timor en de Zuidwester-eilanden als „hulppredikers" over in dienst der Indische kerk. Tusschen 1870 en 1880 was dit ook het geval met de zendelingen van het genootschap in de Minahassa. In het vorige jaar werd besloten tot reorganisatie van de Indische kerk, waarbij aan deze complexen van inheemsche gemeenten de mogelijkheid werd geopend om tot zelfstandige kerken te worden. Welnu, het aantal inheemschen, die tot deze kerk behooren, bedraagt 580.403. Men vindt hen voornamelijk in het Oostelijk deel van den archipel, waar het Christendom eene macht wordt. In de Protestantsche kerk werken 43 predikanten en 31 hulppredikers, verder 7 godsdienstleeraars en 347 inheemsche voorgangers.
Het aantal zendelingen in dienst der Zendingscorporaties bedraagt 159. Het aantal gemeenten is 193. In die gemeenten zijn samengebracht 628.347 gedoopten, deze gedoopten vindt men grootendeels in de Buitengewesten, n.l. 575.857; (op Java, welks bevolking sterk Mohammedaansch is, zijn de Christengemeenten niet groot). De gedoopte Chineezen vindt men echter hoofdzakelijk op Java. In dooponderricht zijn nog 28.148 personen, van wie 25.829 in de Buitengewesten. In het jaar 1932 werden gedoopt 14.487 volwassenen en 33.784 kinderen. Als lidmaat werden aangenomen 11.371 personen; 4.996 huwelijken werden kerkelijk bevestigd.
De lidmaten der Geref. kerken, die in Indië komen, sluiten zich niet aan bij de Protestantsche kerk, maar bouwen daar hun eigen kerkelijk leven op. De zendeling der Geref. kerken is in de vorige groep opgenomen. Naast hun zendingswerk hebben de Geref. kerken 10 predikanten. Het aantal lidmaten dezer kerken bedraagt 2.195, bovendien 2.100 gedoopten; hier en daar zijn ook een paar inheemschen in die kerken opgenomen ten getale van 78.
De Roomsch-Katholieke kerk neemt in Ned. Oost-Indië gestadig toe. Bij haar heeft men niet de verdeeling tusschen de kerkelijke organisatie der Europeanen en die der inheemschen, maar alles is samen in één groote organisatie opgenomen. Indië is verdeeld in een 12-tal Apostolische vicariaten en prefecturen. Deze kerk heeft in Indië 1 geestelijke van den 1sten, 22 van den 2den en 14 van den 3den rang; dat zijn geestelijken, voor wie de regeering het traktement betaalt zooals zij dat ook doet voor de predikanten en hulppredikers der Prot. kerk. Bovendien zijn er 300 geestelijken, voor wie geen bezoldiging van Landswege wordt ontvangen. Verder 320 broeders en 1.216 zusters van verschillende orden. Het aantal inheemsche priesters bedraagt slechts 14. Het aantal Europeanen, dat tot de R.-K. kerk behoort, is 67.279; het aantal inheemschen 286.999. Ook dezen vindt men inzonderheid in de Buitengewesten ten getale van 270.296. Door de R.-K. kerk werden in 1932 gedoopt 38.952 personen.
Verder heeft men dan nog in Indië een 12-tal andere kerken of godsdienstige genootschappen. Het Leger des Heils heeft er 16.816 aanhangers. De kerk van Engeland heeft er een 3-tal gemeenten, ook heeft de Orthodox-Russische kerk er 1. De Vrij Katholieke kerk heeft 610 leden. De Adventisten werken er met 16 Europeesche en 60 inlandsche voorgangers; zij hebben 4.203 leden. De Pinkstergemeente werkt met 74 Europeesche voorgangers, de Pinksterbeweging met 11, en de Pinkstervreugde met 1. Het aantal aanhangers loopt tusschen de 4 en 5000. Tot de Bataksche kerk op Sumatra behooren nog een 4-tal gemeenten in de verstrooiïng; overal waar een groep Bataksche Christenen gevonden wordt, richten zij in saamhoorigheidsbesef een eigen gemeente op; het aantal van de Bataksche Christenen, die hiertoe behooren, is 647. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1124 C.)

D. AMSTERDAM. — Het Gemeente Bureau van Statistiek 40 jaar. —
Op 10 October '34 was het 40 jaar geleden, dat het Bureau van Statistiek zijn werk aanving.
Het dankte zijn ontstaan aan de bijzondere werkloosheid, die in 1894 heerschte en waarvan men aard en omvang niet voldoende kende. Naar het voorbeeld van buitenlandsche groote steden werd toen op voorstel van een raadscommissie, die had te onderzoeken wat ter vermindering dier werkloosheid was te doen, een statistisch bureau opgericht om niet alleen statistische gegevens over dit maatschappelijk euvel, maar „al die locale feitelijke gegevens te verzamelen, wier kennis voor een juiste beoordeeling van economische toestanden noodwendig is".
De eerste directeur werd mr. Ph. Falkenburg, die in 1917 tot secretaris der gemeente werd benoemd en op 9 Augustus 1926 is overleden.
Ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan van het Bureau werd dezer dagen in de Militiezaal te Amsterdam het een en ander uit zijn werk in de afgeloopen periode ter bezichtiging gesteld.
De directeur van het Bureau, mr. dr. J. H. van Zanten, werd tot Officier in de orde van Oranje-Nassau bevorderd. (Alg. Handelsblad)

17 OCTOBER 1934

E. SOVJET-RUSLAND. — Reorganisatie van de vakvereenigingen. —
De vierde algemeene vergadering van den Centralen raad van vakvereenigingen, welke dezer dagen bijeen is geweest, is opnieuw overgegaan tot splitsing van de vakvereenigingen. Tot dusver waren er 47; thans zijn het er 154 geworden. In 1931 was men ook reeds tot een splitsing overgegaan, maar door de voortdurende uitbreiding van de industrie waren er opnieuw

zeer groote organisaties ontstaan. De vakvereeniging van arbeiders uit de machinebouwindustrie, die in dat jaar van de vakvereeniging van metaalbewerkers werd losgemaakt, is intusschen weer gegroeid tot een organisatie van ruim een millioen leden, de vakvereeniging van bouwvakarbeiders telt thans meer dan 1.5 millioen leden, die van spoorwegarbeiders 1.4 millioen. Dergelijke organisaties worden niet meer in staat geacht, om naar behooren haar voortdurend zich uitbreidende en differentieerende taak te vervullen. (Leningradski Prawda)

A. **HET 32ste EUCHARISTISCHE CONGRES TE BUENOS AIRES. — De toespraak van Paus Pius XI.**
Op 12 Oct. '34 heeft het Intern. Eucharistisch Congres te Buenos Aires zijn tweede algemeene vergadering gehouden; het onderwerp was: „Christus Koning in de geschiedenis van Latijnsch Amerika, speciaal die van de Argentijnsche Republiek". Bij het monument van Palermo in het Palermo-park droeg mgr. Irastorza, een Spaansche bisschop, een votief-mis op voor het Heilig Sacrament. De deelnemers baden daarna gezamenlijk voor den wereldvrede, in het bijzonder voor den vrede in Zuid-Amerika.
Tienduizenden hebben op 14 Oct. '34 in hun huiskamers de heruitzending gevolgd, die den K.R.O. gegeven heeft van de Pontificale Hoogmis in het Park van Palermo te Buenos Aires, waarmede de plechtigheden tot sluiting van het 34ste Internationale Eucharistisch Congres aanvingen.
Om 11.44 's morgens sprak de Paus in de Latijnsche taal, van de Vaticaanstad uit per kabel over Milaan, Parijs, Brussel, Londen en verder radio-telefonisch naar Buenos Aires en gaf zijn zegen. Z. Em. Kardinaal Pacelli beantwoordde in een korte toespraak den Paus. De plechtigheid werd gesloten met het zingen van het Congreslied.

De toespraak van Z. H. Paus Pius XI.
Christus, de Eucharistische Koning overwint,
Christus, de Eucharistische Koning heerscht,
Christus, de Eucharistische Koning beveelt!
Deze woorden overdachten wij telkens met vreugde en met blijde voldoening, zeer geliefde zonen in Christus, toen Wij Uw werk iederen dag, ja Wij mogen wel zeggen, ieder uur door middel van de radio volgden, alsof Wij er persoonlijk bij tegenwoordig waren.
En nu op plechtige en gelukkige wijze Uw luisterrijk congres van Buenos Aires beëindigd wordt, willen Wij jubelend nog er aan toevoegen: „Christus, Eucharistische Koning triomfeert!"
De Heer geve, dat met de zege, met het rijk, en de heerschappij, welke aan onzen allerzachtmoedigsten en liefdevolsten Koning toebehooren, ook deze vreedzame triomf van de edele Argentijnsche landen tenslotte doordringe tot alle wereldeelen, ja tot ieder verstand en tot iederen wil.
Op die wijze immers zal deze arme wereld, welke Wij geteisterd zien door broedermoord en het vergieten van koninklijk bloed, dáár den waren, duurzamen en van alle kwaden vrijen vrede vinden, waar hij alleen gedijen kan en zich kan uitbreiden: „De Vrede van Christus in het Rijk van Christus".
Met deze wenschen en met deze bede, welke Wij smeekend tot God opzenden, strekken Wij in den persoon van Christus, naar U allen en naar ieder Uwer afzonderlijk Onze Vaderlijke Hand uit, en schenken Wij U met deze woorden van harte den Apostolischen Zegen:
Door de voorspraak van de H. Maria van Lujan, altijd Maagd, bijzonder Patrones van de Argentijnsche Republiek, van den H. Aartsengel Michaël, van den H. Joannes den Dooper, van de H.H. Apostelen Petrus en Paulus, van de Heilige Martelaren Rocco Gonçalez, Alfonso Rodriguez, Juan de Castillo alsmede van alle Heiligen, dale de zegen van God den Vader Almachtig, van den Zoon en van den H. Geest op U neder, nu en altijd.
(De Maasbode - Osservatore Romano)
(Vor. ber. 1521 D.; Paus Pius XI 1156 G.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Vlootbasis op de Aleoeten nabij Alaska. —**
De regeering der Vereenigde Staten is voornemens een groote vlootbasis te vestigen te Dutch Harbour op de Aleoeten nabij Alaska, indien de bestaande vlootverdragen worden gewijzigd en op de a.s. vlootconferentie geen nieuwe overeenkomst inzake beperking van de strijdkrachten ter zee zou worden gesloten, zoo meldt de marine-medewerker van de „Daily Telegraph".
Dutch Harbour ligt op ruim 2000 mijlen afstand van Japan; de tegenwoordige meest vooruitgeschoven vlootbasis der Vereenigde Staten in den Stillen Oceaan, op de Hawaï-eilanden, is 3380 mijlen van Japan verwijderd. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1510 F.)

C. **NEDERLAND. — Nationale Vereeniging tegen de Werkloosheid. —**
Dezer dagen is te Amsterdam een vergadering gehouden van de Nationale Vereeniging tegen de Werkloosheid. Op de bijeenkomst zijn prae-adviezen uitgebracht door prof. J. Tinbergen en mr. dr. ir. W. A. J. M. Waterschoot van de Gracht over de vraag: „Is te verwachten, dat de maatregelen van President Roosevelt zullen bijdragen, en zoo ja in welke mate, tot een blijvende vermindering der werkloosheid in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika?"
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Werkloosheid 1219 G.)**

D. **AUSTRALIE. — Reconstructie van het kabinet. —**
De Australische premier Lyons heeft, na zijn mislukte onderhandelingen met de agrarische partij om tot een coalitieregeering te geraken daar zijn partij, de partij Vereenigd Australië, na de jongste verkiezingen niet meer over de volstrekte meerderheid beschikt, zijn kabinet gereconstitueerd.
De belangrijkste wijziging, die tevens als een groote versterking van het kabinet wordt beschouwd, is dat daarin thans als ondervoorzitter van den uitvoerenden raad en minister van gezondheid is opgenomen de oud-premier uit den oorlogstijd Hughes. Deze was eerste minister van Australië tijdens en kort na den oorlog, n.l. van 1915 tot 1923, in welk jaar hij plaats maakte voor Bruce. Hughes is lid geweest van het imperiale oorlogskabinet en heeft Australië vertegenwoordigd op de vredesconferentie van Versailles.
(Eastern Times) **(Vor. ber. Verkiezingen 1491 B.)**

E. **NEDERLAND. — Visscherijcentrale. —**
Dezer dagen is op het Departement van Economische Zaken de Stichting Nederlandsche Visscherijcentrale geïnstalleerd. In deze centrale zijn de verschillende takken van visscherij vertegenwoordigd.
De installatie geschiedde door den Regeeringscommissaris voor de Visscherijen, mr. dr. A. D. van Rhijn, secretaris-generaal van het Departement van Econ. Zaken. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Visscherij 1448 B.)**

F. **BRAZILIE. — Nederlandsche belangen. —**
Het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut deelt het volgende mede:
Dank zij het initiatief van eenige in Rio de Janeiro gevestigde Nederlanders is aldaar een onderneming opgericht, genaamd „Holbras Ltd.", waarin eveneens een aantal leidende Braziliaansche persoonlijkheden deelneemt. Doel en streven dezer combinatie is het behartigen van de belangen van de Nederlandsche industrie en handel, in het bijzonder wat betreft de leveranties aan de Braziliaansche regeering, de verschillende Braziliaansche staten en andere publiekrechtelijke lichamen. Dergelijke groote transacties eischen uit den aard der zaak, naast een speciale kennis van de locale toestanden, een langdurige voorbereiding ter plaatse.
Het is met oog op de zeer intensieve internationale concurrentie nuttig, dat Nederlandsche firma's, welke ter plaatse niet behoorlijk vertegenwoordigd zijn, in dergelijke situaties in relatie kunnen treden met een Nederlandsch-Braziliaansche combinatie, welke over de vereischte ervaring en locale kennis beschikt.
(Nederl. Zuid-Amerikaansch Instituut)

G. **NEDERLAND. — Landbouwcrisisfonds. —**
De minister van Economische Zaken heeft erkend als producenten van crisisproducten alle in Nederland gevestigde beoefenaars van den tuinbouw, voor zoover aangesloten bij de stichting Nederlandsche Groente- en Fruit Centrale, die hun producten over erkende veilingen veilen of als markttuinders zijn erkend.
Voorts heeft de minister besloten uit het Landbouwcrisisfonds aan de producenten tot een totaal bedrag van ten hoogste *f* 1.000.000 steun te verleenen.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1410 I.)**

H. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. —**
Uit München wordt aan de „Daily Telegraph" gemeld dat de geestelijken in Beieren voortgaan ongehoorzaamheid te prediken jegens de Rijkskerk.

Van beide zijden in den kerkelijken strijd worden thans de krachten „geconsolideerd". 19 van de 793 Protestantsche geestelijken zijn tot de Rijkskerk overgegaan; de anderen willen een vrije kerk, welke buiten de politiek staat. (Reichspost) **(1523 E.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. —** De Amerikaansche Bond van vakvereenigingen schat het aantal werkloozen in de Vereenigde Staten op 10.830.000. Men is van meening, dat gezien de geringe herleving in den handel, geen aanzienlijke vermindering van het werkloozenleger verwacht kan worden voor de lente. (N. Y. Herald, Parijs) **(1450 F.)**

B. **NEDERLAND. — Staatstoezicht op krankzinnigen. - Dr. J. H. M. Koenen benoemd tot inspecteur. —** Bij Kon. besluit is met ingang van 1 Januari 1935 benoemd in vasten dienst tot inspecteur voor het staatstoezicht op krankzinnigen en krankzinnigengestichten dr. J. H. M. Koenen, geneesheer aan de psychiatrische inrichting Voorburg te Vught.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

C. **BELGIE. — De Begrooting 1935 in evenwicht. —** De Belgische ministerraad heeft op 12 Oct. '34 den toestand der begrooting besproken, benevens de middelen om het deficit van ruim een milliard op de begrooting van 1935 weg te werken.
De minister van Financiën, Sap, deelde mede, dat hij van alle departementen opgave had ontvangen van de aangebrachte bezuigingen. Onder de huidige omstandigheden, aldus minister Sap, kan men de begrooting als in evenwicht beschouwen. (Le Soir)
(Vorig bericht blz. 1083 C.)

D. **DUITSCHLAND. — Handelsverdrag met de Vereenigde Staten opgezegd. —** De Duitsche ambassadeur in Washington heeft op 13 Oct. '34 de regeering der Vereenigde Staten medegedeeld, dat de Duitsche regeering voornemens is verandering te brengen in bepaalde artikelen van het Duitsch-Amerikaansche handelsverdrag van 8 December 1923. Op grond hiervan loopt het op 14 Oct. 1925 in werking getreden verdrag op 13 Oct. 1935 af. De ambassadeur heeft de regeering der Vereenigde Staten tevens medegedeeld, dat zijn regeering, zooals reeds herhaaldelijk gezegd is, te allen tijde bereid is tot het voeren van onderhandelingen betreffende de Duitsch-Amerikaansche handelsbetrekkingen.
(Völkischer Beobachter) **(Vorig bericht blz. 1519 C.)**

E. **CRIMINALISTIEK. — Criminologisch Instituut te Leiden. - Identificatieleer. - Schriftvervalsching. —** Het Criminologisch Instituut te Leiden heeft een begin gemaakt met de serie voordrachten, die in den academischen cursus 1934/1935 zullen worden gehouden. In zijn openingswoord dankte de voorzitter, prof. dr. L. van Itallie, in het bijzonder prof. Flu, die het instituut in zijn laboratorium voor tropische hygiëne gastvrijheid verleent.
De bekende deskundige der justitie, dr. J. P. L. Hulst, behandelde de wetenschap, die zich bezighoudt met het vaststellen van de identiteit, en wel die van den levenden en den dooden mensch. Onder identiteit wordt verstaan dat complex van eigenschappen, dat een voorwerp en evenzeer een individu maakt tot datgene wat hij is, aldus spr. Een voorwerp kan slechts identiek zijn met zichzelf en nooit met een ander voorwerp. Het vaststellen van de identiteit van personen, hetzij dood of levend, kan om zeer verschillende redenen gewenscht zijn. Het kan noodig zijn de identiteit vast te stellen om na te gaan of iemand den burgerlijken staat, dien hij voeren wil, ook rechtmatig mag voeren; het kan noodig zijn de identiteit vast te stellen van een zwerver of van iemand met gekrenkte geestvermogens, die niet kan of wil aangeven wie hij is; van personen, wier burgerlijke papieren zijn verloren gegaan na natuurrampen, revoluties, oorlogen; van personen van wie men vermoedt, dat zij een strafbare handeling hebben begaan of van menschen die reeds straffen hebben ondergaan, recidivisten, en van lijken. Bij deze verrichtingen moet men onderscheiden de gevallen, waarin men aangewezen is op getuigenverklaringen zonder meer, welke zeer gevaarlijk kunnen blijken te zijn en tengevolge waarvan schromelijke vergissingen zijn begaan — waarvan spr. markante voorbeelden gaf, — en die gevallen, waarin men de beschikking heeft over een behoorlijk volgens de regelen der kunst opgemaakt signalement. Eerst in het laatste vierde deel der vorige eeuw werd het vaststellen van het signalement en daardoor de betere identificatie meer op wetenschappelijke basis gevormd. Bertillon was hier de voorganger. Spr. behandelde het systeem van Bertillon, wees op de grondslagen en op de gebreken, terwijl hij daarna nog de systemen van Capdeveille en Ottolenghi besprak. Het laatste systeem berustte meer op functioneele eigenschappen, de beide andere op morphologische kenmerken der personen. Tenslotte behandelde dr. Hulst de identificatie van lijken en de moeilijkheden die zich daarbij kunnen voordoen. Spr. verduidelijkte zijn voordracht met projecties van verschillende gevallen.
Dr. M. Duyster hield daarna een voordracht over: „Schriftvervalsching en gerechtelijk schriftkundig onderzoek".
De gegevens in de ten dienste staande literatuur laten niet toe een ook maar eenigszins naar volledigheid zweemende geschiedenis van het gerechtelijk schriftkundig onderzoek te geven. In het algemeen kan gezegd worden, dat het gerechtelijk schriftonderzoek zeer oud moet zijn. Zoolang er schriftvervalschers waren en rechters die deze misdadigers bestraffen moesten, zoolang zijn er personen geweest, die op grond van hun speciale kennis door de justitie als deskundigen geraadpleegd zijn. Van de strafrechtelijke behandeling is reeds bij het oud Romeinsch recht sprake. Bij gebrek aan speciale deskundigen moest het bewijs van de echtheid of onechtheid of identiteit van den schrijver van een stuk vastgesteld worden door getuigenverhoor en door waarneming van de rechters zelf.
De photographie is een belangrijk hulpmiddel geworden bij ge rechtelijke onderzoekingen. Voor wat het schriftonderzoek betreft, kan men hierover voldoende gegevens putten uit verschillende handboeken.
Omtrent schriftkundige onderzoekingen in vroegere jaren in Nederlandsch-Indië is zeer weinig bekend. Iets hieromtrent kan men vinden in het academisch proefschrift van Soumokil, getiteld: „De deskundige in de Nederlandsch-Indische Jurisprudentie". De schrijver deed voorts tal van mededeelingen over het zichtbaar maken van uitgeradeerde stempels op postzegels, het bepalen van den ouderdom van den inkt, het op het spoor komen van toevoegingen, het verwijderen van onleesbaarmakende vlekken en doorstrepingen enz., enz.
(Criminologisch Instituut, Leiden)
(Vor. ber. Criminalistiek 552 A.)

18 OCTOBER 1934

F. **NEDERLAND. — Fusie van Accountants Vereenigingen. —** Tusschen het Ned. Instituut van Accountants, de Nederlandsche Bond van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants is een fusie tot stand gekomen.
In de drie ledenvergaderingen van deze vereenigingen is deze fusie goedgekeurd. Alle leden van beide laatstgenoemde vereenigingen zullen op 1 December 1934 lid zijn van het Nederl. Instituut van Accountants.
Het ledental van het Ned. Instituut stijgt daardoor van 381 tot 544, omdat van den Ned. Bond van Accountants toetreden 114 leden en van de Nederl. Organisatie van Accountants 49 leden.
De beide fuseerende vereenigingen zullen formeel blijven bestaan, doch niet meer naar buiten optreden.
(Vaz Dias) **(Vor. ber. Accountants 1498 C.)**

G. **CHILI. — Handel met Nederland 1929—1933. —** De handelsbeweging tusschen Chili en Nederland vertoont het volgende beeld:

	Nederlandsche invoer uit Chili:	Nederlandsche uitvoer naar Chili:
1929	*f* 22.850.000	*f* 3.820.000
1930	7.700.000	5.050.000
1931	5.350.000	1.345.000
1932	2.600.000	626000
1933	2.700.000	352.000

(Ned. Zuid-Amerik. Instituut)

H. **OSLO. — Gemeenteraadsverkiezingen. - Arbeiderspartij de meerderheid. —** De Arbeiderspartij heeft bij de gemeenteraadsverkiezingen voor Oslo de absolute meerderheid behaald.
(Aftenposten, Oslo)

I. **NEDERLAND. — Vrijzinnige Democratische Bond. - Studieconferentie. —** De Vrijzinnige Democratische Bond heeft op 13 en 14 October te Amersfoort zijn eerste studieconferentie gehouden. Wij ontleenen aan het referaat van prof. mr. Kranburg o.a. het volgende:
Het Hoofdbestuur van den V.D.B. heeft als algemeen onderwerp voor deze eerste studieconferentie gekozen: „Het Nationaal-Socialisme en de corporatieve gedachte", omdat de N.S.B. met de corporatieve gedachte vlagt, en daaraan voor Nederland haar grootste aantrekkingskracht moet ontleenen. Want voor

wat in werkelijkheid het wezen van het nationaal-socialisme uitmaakt, het leidersbeginsel, is het Nederlandsche volk buitengewoon weinig ontvankelijk. Voor den „autoritären Führerstaat" voelen Nederlanders door hun vrijen volksaard, hun staatsrechtelijke geschiedenis, hun lange traditie naar „gouvernement bij pursuasie", hun aanhankelijkheid aan het nationale constitutioneele Koningschap, in overgroote meerderheid niets. (Alg. Handelsblad) **(1393 B.)**

A. **BELGIE. - Albert-kanaal. - Nieuwe sectie geopend.** Het is op 16 Oct. '34 voor België een belangrijke dag geweest .Het tweede vak van het Albert-kanaal van Ternaayen naar Lanaeken werd plechtig ingewijd. Dit is het kanaal met de steile wanden, dat met een bocht om de Nederlandsche grens heen loopt en dat bedoeld is om het verkeer van Luik over Belgisch gebied naar Antwerpen te leiden, inplaats van over Nederlandsch gebied naar Rotterdam. Tegelijk met het nieuwe vak van het Albertkanaal werd het kanaal Lanaeken—Neerharen geopend, dat het Albertkanaal verbindt met de oude Kempische vaart. Hierdoor is reeds een voorloopige verbinding Luik—Antwerpen verkregen, geheel over Belgisch gebied. Dit is echter slechts een tijdelijke oplossing. Wanneer het Albertkanaal voltooid zal zijn, zullen verbindingskanaal en oude Kempische vaart nog slechts van secundaire beteekenis zijn en zal Luik over een korteren en beteren waterweg met Antwerpen beschikken.
De opening geschiedde in tegenwoordigheid van den koning en de koningin van België, den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen, de voorzitters van Kamer en Senaat, den commissaris van de koningin der Nederlanden in Nederlandsch Limburg, de ministers de Broqueville, Jaspar, Maistriau, Sap, van Isacker en Forthomme; verder: staatsministers, gouverneurs van verschillende provincies. (De Nieuwe Gazet)
(Vorig bericht blz. 988 G.)

B. **NEDERLAND. — Gereformeerde Kerk. - Afscheiding van 1834. - Gedachtenisviering te Ulrum. —**
Ook Ulrum zelf heeft het eeuwgetij der Afscheiding op plechtige wijze herdacht. Na de godsdienstoefeningen, die 14 Oct. gehouden werden, vonden 15 Oct. zoowel van de Gereformeerde als van de Chr. Geref. Kerk herdenkingssamenkomsten plaats.
In de Chr. Geref. Kerk werd door prof. De Bruin het woord gevoerd en in den naam des Vaders, des Zoons en des Heiligen Geestes, in den naam van den Eenigen en Drieëenigen God een gedenkplaat onthuld.
Deze is aangebracht boven den preekstoel. Op zwarte steen is met gouden letters aangebracht: 14 October 1834, waaronder het zegel der Chr. Geref. Kerk van Ulrum. Hieronder volgen de woorden: „Dit werk Gods dankbaar herdacht door de Chr. Geref. Kerk in het eeuwjaar 1934", waar weer onder de tekst: „Bewaar het pand U toebetrouwd".
Na de onthulling zongen de aanwezigen prof. De Bruin toe Psalm 134 : 3, waarna deze verzocht te zingen: „Dit is de dag de roem der dagen".
(De Standaard) **(Vorig bericht blz. 1522 E.)**

C. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler voor het leven Staatshoofd. - Engelsche commentaren. —**
„Adolf Hitler heeft de functies van „Führer en Rijkskanselier" gekregen voor den duur van zijn leven, en het eene ambt is niet te scheiden van het andere."
Dit is de belangwekkende verklaring, welke blijkens een bericht van de „Times", door den staatssecretaris der Rijkskanselarij dr. Lammers in een rede te Berlijn is afgelegd aan den vooravond van eedsaflegging der Rijksministers, waarbij zij Hitler trouw en gehoorzaamheid zwoeren.
De groote bladen wijden artikelen aan een bericht, dat Adolf Hitler zich zelf thans het opperleiderschap over Duitschland voor zijn geheele leven heeft toegekend, alsof men ooit had kunnen denken, dat Hitler de macht op een zeker oogenblik vrijwillig uit handen gegeven zou hebben.
Volgens de „Daily Tel." zou Hitler, wanneer hij de wijsheid der voorzichtigheid bezat nu een nieuwe stemming moeten houden, om ook deze permanentie van zijn leiderschap door het volk te laten bevestigen. Maar zij erkent, dat Hitler door de verzwakking van den volkssteun, die bij de laatste stemming aan het licht kwam, bang geworden kan zijn, terwijl de smaak van ongebreidelde macht zijn begeerte naar nog meer gevoed kan hebben.
Er op wijzende, dat de burgers van Berlijn in zalige onwetendheid gehouden zijn aangaande de godsdienstige onrust in München, vraagt de Morning Post, met de gedachte aan Cromwell, of de Duitschers niet te eeniger tijd met evenveel geestdrift de Hohenzollern terug zullen roepen als de Engelschen het de Stuarts gedaan hebben. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Hitler 1504 C.)

19 OCTOBER 1934

D. **SPANJE. — Minister-president Lerroux bepleit mildheid. —**
In de kabinetszitting, welke op 16 Oct. '34 is gehouden en waarin de politieke toestand op binnenlandsch gebied in verband met de onderdrukking van den socialistischen opstand besproken werd, verklaarde minister-president Lerroux, dat hem het buitengewoon groote aantal doodvonnissen, dat door de militaire rechtbanken in Asturië is uitgesproken, verontrust.
Hij kondigde aan, dat deze standrechtelijke vonnissen aan een nauwkeurig onderzoek zullen worden onderworpen en gaf als zijn meening te kennen, dat het beter zou zijn, in zooveel mogelijk gevallen tegen de rebellen, die tenslotte allen Spaansche staatsburgers zijn, mild op te treden.
Verder werd door het kabinet een bedrag van vijf millioen peseta's beschikbaar gesteld aan het ministerie van Oorlog, om het in staat te stellen den opstand in Spanje defintief te onderdrukken. (El Sol)
(Vorig bericht Onlusten blz. 1523 H.)

E. **MEXICO. — Proteststaking in scholen. —**
In verschillende scholen in Mexico-City is een proteststaking uitgebroken tegen de door de Kamer aangenomen wet tot invoering van socialistisch schoolonderwijs.
De wet zal dezer dagen door den Senaat worden behandeld.
De staking betreft zoowel de lagere als de middelbare scholen. (De Maasbode) **(V. b. Godsd.strijd 1515 A.)**

F. **NEDERLAND. — De Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". - Tegen fascisme en voor constitutioneele monarchie. —**
Op 15 Oct. '34 hield de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" een openbare vergadering te Amsterdam. Deze vergadering was bedoeld as een demonstratie voor het behoud van onze Constitutioneele Monarchie en tegen de dictaturen van den enkeling.
Mr. K. Jansma opende de vergadering namens de afdeeling Amsterdam en heette de aanwezigen en speciaal Z. Exc. ir. J. A. Kalff, hoofdbesturen en verschillende Kamerleden, hartelijk welkom. Spr. stelde voor, een telegram aan H. M. de Koningin te zenden.
Als eerste voerde mevr. Boissevain-Pijnappel, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland, het woord over „Heft het vaandel".
Er is, zoo begon spr., slechts één vraag in dezen tijd: Hoe komen wij uit het moeras? En het antwoord hierop kan niet anders luiden dan door alle partijbelangen op zij te zetten en schouder aan schouder te staan. De fascistische methoden zijn niet-Nederlandsch en niet liberaal. Vooral op het jonge geslacht drukt deze tijd zwaar, maar juist naar dit jonge geslacht ziet het liberalisme uit. Heft het vaandel, weest trotsch op Uw liberalisme en draagt het overal in den lande uit.
In plaats van dr. S. C. B. Bierema, die wegens ziekte was verhinderd, sprak mr. I. H. J. Vos, wethouder van Amsterdam, over: „Dictator of Constitutioneele Monarchie". Dr. Vos meent dat een beschaafd volk onder een dictatuur niet leven kan. De crisis kan niet nationaal worden opgelost, de dictatuur staat een internationale oplossing in den weg. Het is in dezen tijd meer dan ooit noodig, dat wij een regeering bezitten, die zetelt op een basis van gezonde vaderlandslievenden en die de hand weet te reiken aan andere landen. Dictatuur beteekent onderdrukking van het individu. Hare Majesteit heeft gezegd: „Wij willen blijven wie we zijn". Dit is een program, een program van Oranje en van Nederland.
Na de pauze voerde wethouder Walrave Boissevain het woord over het stadsbestuur in 1934, waarin hij de moeilijkheden schetste, waarmede B. en W. op het oogenblik hebben te worstelen, terwijl men niet weten kan, wat de Raad besluit. Toch zullen wij het bestuur over de stad blijven voeren als het kan mèt den Raad, als het moet zónder.
Als laatste voerde Z. Exc. ir. J. A. Kalff het woord. Groot is spr. waardeering voor het initiatief van de afdeeling Amsterdam, getoond door het bijeenroepen van samenkomsten als deze. Het spreekt van zelf, dat men zich afvraagt, hoe het met het liberalisme staat. Ook spreekt het van zelf, dat er een zekere critiek, een ontevredenheid heerscht binnen de partij. De liberale partij is echter tot nog toe nooit bereid geweest afstand te doen van de liberale vrijheidsbeginselen. Men heeft de partij daartoe gedwongen. Is het mogelijk alleen vrijhandelaar in Europa te zijn? Neen, dat is nu onmogelijk. Wie denkt, dat de onbeperkte

eisch van vrijhandel nu nog gesteld kan worden, vergist zich. Ook ligt bemoeienis met het bedrijfsleven op onzen weg. Spr. brengt een eeresaluut aan hen, die trachten hun bedrijf ten laste van allen staande te houden. Nog buiten de partij staat een groote groep van arbeiders. Hier ligt een taak voor de jongeren, brengt de werkenden en werkloozen de liberale beginselen bij. Zegt hen, dat medezeggenschap, overbrenging van macht op niet-verantwoordelijke commissies, een dwaasheid is. Zegt hen, dat zij in dezen benarden tijd nog altijd kans loopen, op een nieuwe verlaging in het belang van het algemeen. Bij ons kan hij zijn persoonlijkheid herwinnen, dat is de geestelijke waarde van het liberalisme. Daarom voeren wij strijd tegen het socialisme en fascisme. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht Vrijheidsbond 1480 E.)

A. **NEDERLAND. —**

Betaalbaarstelling van in de periode van 1 Juli 1934 tot en met 30 Juni 1935 vervallende coupons van Duitsche leeningen (met uitzondering der Dawes- en Young-leeningen) en in dat tijdvak betaalbaar gestelde dividendbewijzen van Duitsche aandeelen.

De hoofdinhoud der nieuwe transferregeling, afgesloten op 31 Augustus '34, was de volgende:

Vorderingen uit Obligaties (met uitzondering van de Dawes- en Young-leeningen). — Voor zoover de rentevoet 4½% of minder bedraagt, zal transfer voor het volle bedrag plaats hebben.

Voor zoover de rentevoet meer dan 4½% bedraagt, zal 4½% als rente worden getransfereerd, terwijl het meerdere desgewenscht eveneens zal worden overgemaakt om op de hieronder nader omschreven wijze ten behoeve van obligatiehouders te worden aangewend voor een gedeeltelijke terugbetaling der hoofdsom. (De verplichtingen tot amortisatie ingevolge de leeningscontracten blijven hiernaast bestaan.)

Nederlandsche schuldeischers zullen hun coupons op of zoo spoedig mogelijk na den vervaldag kunnen inleveren bij een lid van een der drie effectenorganisaties.

Voor zoover de rente 4½% per jaar of minder bedraagt, kunnen zij na nationaliseering, op de wijze zooals deze ook tot nu toe geschied is, de volle rente ontvangen.

Voor zoover de rente meer dan 4½% per jaar bedraagt, zullen zij de keuze hebben:

a) 4½% (dus 2¼% op een halfjaars-coupon) na de gebruikelijke nationaliseering te ontvangen onder afstand van het meerdere;

b) behalve de 4½% rente (dus 2¼% op een halfjaars-coupon) nog een bedrag als gedeeltelijke amortisatie der hoofdsom te ontvangen, in welk geval het geheele couponblad binnen drie maanden na den vervaldag van de in het tweede halfjaar van 1934 verschijnende coupon ingeleverd moet worden bij een lid van een der drie effectenorganisaties, met dien verstande, dat ten aanzien van de in Juli en Augustus 1934 vervallen coupons de termijn van inlevering der couponbladen is verlengd tot 1 December 1934.

De Ver. voor den Effectenhandel neemt na nationaliseering dit couponblad in bewaring en geeft een ontvangstbewijs („certificaat" genoemd) af, voorzien van coupons en amortisatiebewijzen. Deze coupons zullen, zoolang de onderhavige regeling geldt en voorzoover de debiteur het door hem verschuldigde in de Konversionskasse heeft gestort, betaalbaar zijn met 4½% per jaar, de amortisatiebewijzen met een nader te bepalen bedrag, waarmee de hoofdsom verminderd wordt. De betaling der coupons geschiedt halfjaarlijks.

Wat de periode van 1 Juli 1934 tot 30 Juni 1935 betreft, zal de betaling op de amortisatiebewijzen geschieden in dier voege, dat hetgeen uit dien hoofde over het tweede halfjaar van 1934 zal zijn te betalen, in de eerste helft van 1935 zal worden uitgekeerd, tegelijk met de voor die eerste helft uit te betalen bedragen. Blijft de regeling na 1 Juli 1935 van kracht, dan zal vervolgens elk halfjaar een uitkeering terzake plaats hebben.

Dit amortisatiebedrag wordt als volgt vastgesteld:

Voor iedere leening wordt, voor zoover Nederlandsche schuldeischers hun couponbladen hebben ingeleverd, de rente, welke boven 4½% per jaar verschuldigd is, door de Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden overgemaakt aan de Ver. voor den Effectenhandel. Uit het aldus voor iedere leening beschikbaar gekomen bedrag wordt, ten verzoeke van de Ver. voor den Effectenhandel, door den Agent van het Min. van Financiën te Amsterdam een zoodanig nom. bedrag aan obligatiën gekocht als, de obligatiën à pari gerekend, de beschikbare som zou toelaten. Deze obligatiën worden ter beschikking gesteld van de Deutsche Golddiskontbank.

Daar de stukken door genoemden Agent uiteraard beneden pari worden gekocht, blijft een bedrag — gelijk aan het verschil tusschen de beschikbare som en het voor aankoop bestede bedrag — ter beschikking, dat pondspondsgewijze wordt verdeeld onder de oblig.houders, die hun couponbladen hebben ingeleverd, en dat op de amortisatiebewijzen wordt uitgekeerd, waardoor de hoofdsom der obligatiën automatisch met een gelijk bedrag wordt verminderd.

De crediteur doet door het in ontvangst nemen der amort.-uitkeering ten behoeve der Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden afstand van het uitgekeerde bedrag of van de tegenwaarde daarvan, en wel in de valuta, waarin de hoofdsom der obligatie luidt, zoo noodig in deze valuta omgerekend naar den koers van den dag, voorafgaande aan dien, waarop de betaalbaarstelling van het betreffende amortisatiebewijs is bekend gemaakt.

De Konversionskasse is alsdan tegenover den schuldenaar voor een overeenkomstig bedrag gesubrogeerd in de rechten van den oorspronkelijken schuldeischer. **De eigenaar zal te allen tijde zijn origineele couponblad kunnen terugontvangen tegen terugbetaling van hetgeen op de amortisatiebewijzen werd uitgekeerd, waardoor hij weer in het bezit geraakt van een obligatie, welker hoofdsom overeenkomt met de op het stuk aangegeven nominale waarde.**

Wat betreft de rentebetaling na één of meer amortisatie-uitkeeringen diene, dat de rente steeds berekend zal blijven over de oorspronkelijke nominale waarde van het stuk tot het tijdstip, waarop de bedoelde uitkeeringen gezamenlijk 10% dezer nominale waarde uitmaken. Alsdan wordt de rente verder berekend over het dan resteerend bedrag der hoofdsom, afgerond op 90%. Bij voortschrijdende amortisatie der hoofdsom vindt overeenkomstige toepassing plaats.

Vorderingen uit Aandeelen. — Voor zoover het dividend 4½% van het nom. bedrag van het aandeel of minder bedraagt, zal transfer voor het volle bedrag plaats hebben.

Voor zoover het dividend meer dan 4½% van het nom. bedrag van het aandeel bedraagt, zal, behalve 4½%, bovendien worden getransfereerd een bedrag, gelijk aan de helft van het verschil tusschen het door den debiteur gedeclareerde netto-dividend en 4½%; ten aanzien van winstbewijzen en van dividendbewijzen behoorende bij niet op een nom. bedrag luidende aandeelen zal drie-vierde van de opbrengst worden getransfereerd.

Nederlandsche schuldeischers zullen de opbrengst van dividendbewijzen na nationaliseering kunnen verkrijgen door tusschenkomst van een lid van één der drie effectenorganisaties. Daardoor hebben zij afstand gedaan van het niet-getransfereerde deel van het dividend.

Wie als Nederlandsche schuldeischers beschouwd worden. — In het tusschen de Nederlandsche en de Duitsche Regeering gesloten Protocol is evenals bij de beide vorige regelingen bepaald, dat als Nederlandsche schuldeischers zullen worden beschouwd rechts- en natuurlijke personen, die hun zetel of vaste woonplaats in Nederland hebben en die, hetzij reeds op 1 Juli 1933 eigenaren van de effecten waren, welke op dien datum door het Duitsche transfermoratorium werden getroffen, of die sindsdien nog effecten verworven hebben, waarvoor de genoemde kenmerken op dien dag aanwezig waren.

Een nieuwe bepaling is daaraan toegevoegd, volgens

welke houders van coupons, die op den daarop vermelden vervaldag — en houders van dividend-bewijzen, die op den dag der betaalbaarstelling in Duitschland van het dividend — aan bovengenoemde eischen voldeden, doch sindsdien de betreffende stukken vervreemd hebben, terzake van die coupons en dividendbewijzen als Nederlandsche schuldeischers beschouwd worden.
Ook Nederlandsche rechts- en natuurlijke personen, die hun zetel of vaste woonplaats in de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen hebben, zullen behandeld worden als Nederlandsche schuldeischers in den zin van het Protocol, voor zoover hun onder het Duitsche transfermoratorium vallende effectenvorderingen in Nederland worden beheerd. Het is dus niet meer vereischt, dergelijke gevallen afzonderlijk aan de Ver. voor den Effectenhandel voor te leggen.
Als eigenaars gelden niet zoodanige personen, wien de coupons en dividendbewijzen slechts ter inning of de effecten slechts als zekerheid (bij wijze van pand) zijn overgedragen.

Uitvoeringsmaatregelen en -voorschriften. — Aan de Ver. voor den Effectenhandel is in genoemd Regeeringsprotocol de taak opgedragen er voor te zorgen, dat alleen aan de hierboven omschreven Nederlandsche schuldeischers de voordeelen der regeling ten goede zullen komen.
Ter uitvoering van deze taak heeft de Ver. voor den Effectenhandel in overleg met de Ver. van Effectenhandelaren te Rotterdam en den Bond voor den Geld- en Effectenhandel in de Provincie te 's-Gravenhage en onder goedkeuring van de Nederlandsche en de Duitsche Regeering de hierna volgende uitvoeringsmaatregelen genomen en -voorschriften vastgesteld:

I. Nationaliseering. — De uitbetaling van rente en dividend alsmede de afgifte — tegen inlevering van origineele couponbladen — van certificaten, houdende coupons en amortisatiebewijzen, zal niet plaats vinden, tenzij naar het oordeel van de Ver. voor den Effectenhandel vaststaat, dat de eigenaars van de betreffende effecten voldoen aan de vereischten van Nederlanderschap, hierboven weergegeven.
De daartoe door de Ver. voor den Effectenhandel te verrichten handelingen worden — evenals onder de oude regeling — genoemd „nationaliseering".
De onder de oude regeling dienaangaande geldende voorschriften, t.w.:
aanbieding van coupons enz. uitsluitend door een lid van één der drie effectenorganisaties, dat de van kracht blijvende inleveringsovereenkomst met de Ver. voor den Effectenhandel heeft aangegaan;
aanbieding van coupons enz. met inleveringslijsten, waarin opgenomen verklaringen omtrent den eigendom der betreffende stukken;
contrôle door de Ver. voor den Effectenhandel op die verklaringen;
verplichting tot het aanwezig hebben van bewijsstukken;
kettingverklaringen; enz. blijven onveranderd van kracht.
De oude inleveringslijsten zijn niet meer bruikbaar; nieuwe modellen zijn vastgesteld.

II. Wijze van inlevering van coupons en dividendbewijzen. — Voor de uitvoering der nieuwe regeling worden de Duitsche fondsen onderscheiden in de volgende soorten:

A. **Obligaties, voor welker coupons een betaalkantoor in Nederland bestaat.** — Inlevering dient door de leden eerst te geschieden, nadat door de Ver. voor den Effectenhandel een mededeeling daaromtrent in de Prijscourant is verschenen. In deze mededeeling zal worden kenbaar gemaakt, bij welke betaalkantoren en met welk soort inleveringslijst de inlevering der coupons moet geschieden.
Hierbij zal n.l. verschil gemaakt worden tusschen:
1. obligaties, waarbij de debiteur het geheele bedrag voor de betaling van alle coupons der leening gestort heeft bij de Konversionskasse; 2. obligaties, waarbij de debiteur slechts stort voor zoover en naar mate coupons bij de betaalkantoren ter incasso zijn aangeboden.
In de gevallen sub A-1 zal de Ver. voor den Effectenhandel, die daaromtrent opgave ontvangt van de Konversionskasse, in overleg met de betaalkantoren publiceeren, dat en met welke bedragen in guldens de coupons betaalbaar zijn, aangezien de debiteur bij de Konversionskasse heeft gestort en dus tevens de omrekeningskoersen bekend zijn. De inlevering bij de betaalkantoren moet in deze gevallen geschieden met inleveringslijsten model A-1.
In de gevallen sub A-2 zullen de betaalkantoren zich met de Ver. v. d. Effectenhandel in verbinding dienen te stellen. De publicatie van de Vereeniging zal dan alleen inhouden, dat de coupons kunnen worden ingeleverd met inleveringslijsten model A-2. Of en met welke bedragen in guldens de coupons betaald zullen worden, zal eerst bekend zijn nadat op grond van de ingeleverde coupons de debiteur bij de Konversionskasse zal hebben gestort. Dit zal alsdan door de betaalkantoren aan de inleveraars worden medegedeeld.

B. **Obligaties, voor welker coupons geen betaalkantoor in Nederland bestaat.** — Ook deze obligaties worden onderscheiden in twee soorten, en wel:
1. obligaties, welker coupons een betaalkantoor hebben in andere landen dan Nederland en Duitschland (dus b.v. in Engeland, Zwitserland enz.) en ten aanzien waarvan de debiteur het geheele bedrag voor de betaling van alle coupons der leening gestort heeft bij de Konversionskasse; 2. obligaties, welker coupons uitsluitend in Duitschland betaalbaar zijn, en ten aanzien waarvan dus nimmer door den debiteur bedragen bij de Konversionskasse gestort worden.
In de gevallen sub B-1 zal de Ver. voor den Effectenhandel, die voor alle leeningen daaromtrent opgave ontvangt van de Konversionskasse, publiceeren, voor zoover haar bekend is, dat bij deze leeningen voor Nederlandsche houders een belang bestaat, dat en met welke bedragen in guldens de coupons betaalbaar zijn, aangezien de debiteur bij de Konversionskasse heeft gestort en dus tevens de omrekeningskoers bekend is. De inlevering dezer coupons moet — nà deze publicatie — geschieden met inleveringslijsten Model B-1, en wel, aangezien er geen betaalkantoor in Nederland is, bij de Associatie Cassa of de Kas-Vereeniging N.V., welke door de Ver. voor den Effectenhandel tot het in ontvangst nemen der lijsten zijn aangewezen.
In de gevallen sub B-2 zendt de eigenaar der stukken de coupons naar Duitschland ter incasso. De Duitsche correspondent verantwoordt de opbrengst der coupons, eventueel verminderd met incassokosten, aan de Konversionskasse en bericht zulks den Nederlandschen inzender der coupons. De Konversionskasse zendt den Nederlandschen begunstigde een creditopgave, waarin vermeld is de opbrengst der coupons op basis van 4½% per jaar in RM. en de tegenwaarde daarvan in guldens, berekend tegen den Berlijnschen laatkoers van den dag van storting bij de Konversionskasse. Tevens wordt daarbij vermeld de opbrengst boven 4½% in RM. Daar dit laatste gedeelte eerst in het eerste halfjaar 1935 zal worden getransfereerd, zal de omrekening in guldens eerst alsdan plaats vinden.

Heeft de zending coupons bestaan uit meerdere soorten coupons dan voegt de Konversionskasse een opstelling der coupons bij, waaruit de berekening der opbrengst op basis van 4½% per jaar, en de berekening van de meerdere opbrengst blijken.
De Nederlandsche begunstigde wendt zich voor de nationaliseering tot een lid van één der drie effectenorganisaties; dit zendt de beide bewijsbrieven (n.l. het bericht van den Duitschen correspondent en de creditopgave der Konversionskasse met eventueele bijlage), vergezeld van een inleveringslijst Model B-2, rechtstreeks aan de Ver. voor den Effectenhandel, afd. Nationaliseeringsbureau, die de voor nationaliseering noodige handelingen verricht, en, nadat de

nationaliseering in orde is, het bedrag in guldens op basis van 4½% per jaar rechtstreeks aan het lid doet remitteeren op diens in de inleveringslijst aangegeven rekening.
De lijst Model B-2 wordt eveneens gebruikt, ingeval een lid de coupons aan een ander lid ter incasso zendt. De lijst wordt alsdan — ingevuld voor het daarin aangegeven gedeelte — met de te incasseeren coupons aan het lid, dat de incasseering in Duitschland zal verzorgen, en dus niet rechtstreeks aan de Ver. voor den Effectenhandel gezonden.

C. **Aandeelen.** — De aandeelen worden onderscheiden in twee soorten, en wel:

1. aandeelen, voor welker dividend een betaalkantoor in Nederland bestaat; 2. aandeelen, welker dividend uitsluitend in Duitschland betaalbaar is.
In de gevallen sub C-1 zullen de Nederlandsche betaalkantoren zich in verbinding dienen te stellen met de Ver. voor den Effectenhandel op het tijdstip, waarop het dividend in Duitschland betaalbaar gesteld is.
De publicatie der Ver. voor den Effectenhandel zal alsdan inhouden, dat de dividendbewijzen met inleveringslijsten Model C-1 bij de betaalkantoren kunnen worden ingeleverd. Met welke bedragen in guldens de dividendbewijzen betaald zullen worden, zal eerst bekend zijn, nadat op grond van de ingeleverde dividendbewijzen de debiteur bij de Konversionskasse gestort zal hebben. Dit zal alsdan door de betaalkantoren aan de inleveraars worden medegedeeld.
In de gevallen sub C-2 zendt de eigenaar de dividendbewijzen, hetzij rechtstreeks hetzij door bemiddeling van een bankier of commissionnair naar Duitschland ter incasso; de Duitsche correspondent zendt bericht van storting der opbrengst bij de Konversionskasse aan den Nederl. inzender. De Konversionskasse zendt den Nederlandschen begunstigde een creditopgave, vermeldende het bedrag in RM. en de tegenwaarde daarvan in guldens van: 1e. de opbrengst van de dividendbewijzen op basis van 4½%, en 2e. 50% van het verschil tusschen het netto-dividend en het dividend op basis van 4½%; de omrekening geschiedt tegen den Berlijnschen laatkoers van den dag van storting bij de Konversionskasse. Ingeval de zending bestond uit verschillende soorten dividendbewijzen, voegt de Konversionskasse bij de creditnota een opstelling, waaruit de berekening blijkt.
De Nederlandsche begunstigde doet de beide bewijsbrieven (n.l. het bericht van den Duitschen correspondent en de creditopgave der Konversionskasse met eventueele bijlage) door een lid van één der drie effectenorganisaties inleveren bij de Ver. voor den Effectenhandel, afd. Nationaliseeringsbureau, met inleveringslijst Model C-2.

Na de nationaliseering volgt uitbetaling van de beide hierboven omschreven guldensbedragen.
De lijst Model C-2 wordt eveneens gebruikt, ingeval een lid de dividendbewijzen aan een ander lid ter incasso zendt. De lijst wordt alsdan — ingevuld voor het daarin aangegeven gedeelte — met de te incasseeren dividendbewijzen aan het lid, dat de incasseering in Duitschland zal verzorgen, en dus niet rechtstreeks aan de Ver. voor den Effectenhandel gezonden.
Uitkeeringen op winstbewijzen en dividenden van aandeelen zonder nom. waarde worden geheel op dezelfde wijze behandeld als dividenden (inlevering geschiedt dus eveneens met lijsten Model C-1 of C-2), echter met dien verstande, dat in dit geval ¾ van de werkelijke netto-opbrengst betaald zal worden.

Ter recapitulatie van de wijze, waarop in de verschillende genoemde gevallen de inlevering behoort te geschieden, diene achterstaand staatje:

Soort der Fondsen	Model der inleveringslijst *)	Wat bij de inleveringslijst wordt gezonden	Aan wie de inleveringslijst gezonden wordt	Wanneer de inlevering moet geschieden
A-1	A-1	Coupons	Nederl. Betaalkantoor	Na publicatie door V. v. d. E. van het per coupon betaalbare guldensbedrag.
A-2	A-2	Coupons	Nederl. Betaalkantoor	Na publicatie door V. v. d. E., dat coupons aan betaalkantoren ter incasso kunnen worden gezonden.
B-1	B-1	Coupons	Kassiersinstelling	Na publicatie door V. v. d. E. van het per coupon betaalbare guldensbedrag.
B-2	B-2	Bewijsbrieven	V. v. d. E.	Na ontvangst credit-opgave Konversionskasse.
C-1	C-1	Dividendbewijzen	Nederl. Betaalkantoor	Na publicatie door V. v. d. E., dat dividendbewijzen aan betaalkantoren ter incasso kunnen worden gezonden.
C-2	C-2	Bewijsbrieven	V. v. d. E.	Na ontvangst credit-opgave Konversionskasse.

*) Inleveringslijsten zijn verkrijgbaar bij de N.V. Beursdrukkerij, Warmoesstraat 117—119, Amsterdam, C.

Met betrekking tot de fondsen, genoemd sub B-2 en C-2 (coupons, resp. dividendbewijzen, welke uitsluitend in Duitschland betaalbaar zijn) moge het volgende in de bijzondere aandacht worden aanbevolen:
Men gelieve nimmer coupons en dividendbewijzen tegelijk in één zending naar Duitschland ter incasso te zenden, doch deze nauwkeurig van elkander gescheiden te houden.
Aangezien de geschetste betalingsregeling alléén geldt voor nationaliseerbare coupons en dividendbewijzen, zal men vóór de opzending ter incasso naar Duitschland overtuigd dienen te zijn, dat de coupons of dividendbewijzen inderdaad nationaliseerbaar zijn.
Op één inleveringslijst mogen niet meer of minder posten voorkomen dan begrepen zijn in één creditopgave der Konversionskasse; het eindbedrag der inleveringslijst moet derhalve gelijk zijn aan het bedrag der credit-opgave van de Konversionskasse.

III. Wijze van inlevering van Couponbladen ter verkrijging van certificaten. — Met betrekking tot de inlevering van couponbladen worden de Duitsche obligaties in dezelfde groepen onderscheiden als hierboven onder II bedoeld, t.w.:

A. Obligaties, voor welker coupons een betaalkantoor in Nederland bestaat;

B. Obligaties, voor welker coupons geen betaalkantoor in Nederland bestaat.
De couponbladen van obligaties, sub A genoemd, worden ingeleverd bij het betaalkantoor of één der betaalkantoren in Nederland en wel met inleveringslijsten Model K.
De couponbladen van obligaties, sub B genoemd, worden ingeleverd bij één der beide kassiersinstellingen, en wel met inleveringslijsten Model L.
Voor zoover obligaties of couponbladen ervan in Duitschland in depôt liggen, zal de uitlevering daarvan naar Nederland aangevraagd kunnen worden.
De inlevering van couponbladen kan geschieden, zoodra de inlevering van de coupons der betreffende leeningen, vervallende in het tweede halfjaar 1934, volgens hierboven vermelde voorschriften kan plaats vinden.
De gelegenheid tot inlevering van couponbladen staat open gedurende drie maanden na den vervaldag der in het 2e halfjaar 1934 vervallende coupon; **daarna zal geen inlevering meer mogelijk zijn. Zooals hiervoren reeds vermeld, is, voor de leeningen, welker coupons vervallen zijn in Juli en in Augustus 1934, bedoelde termijn verlengd tot 1 Dec. 1934.**
De omruiling van couponbladen tegen certificaten geeft, behalve dat alleen aldus een meerder bedrag

boven de 4½% rente (als amortisatie) kan worden verkregen, nog dit voordeel, dat ten aanzien van certificaat-coupons een eenvoudiger betalingswijze zal worden gevolgd dan de nationaliseeringsmethode der origineele coupons.

IV. Afgifte van certificaten. — Nadat de Ver. voor den Effectenhandel aan de hand van bij haar ingekomen inleveringslijsten Modellen K en L de nationaliseerbaarheid der aangemelde couponbladen zal hebben nagegaan, en de certificaten — welke naast een afzonderlijk nummer ook het nummer van het couponblad, in de plaats waarvan zij treden, zullen dragen — zal hebben gereedgemaakt, zal zij van de betaalkantoren, resp. kassiersinstellingen, de couponbladen, welke dezen zoolang onder zich hebben gehouden, in ontvangst nemen tegen afgifte der certificaten. De betaalkantoren, resp. kassiersinstellingen, geven daarna aan de inleveraars de hun toekomende certificaten af.

V. Royeering van certificaten. — De eigenaar van een certificaat heeft te allen tijde het recht om het couponblad, waartegen dit certificaat werd afgegeven, met de onbetaald gebleven coupons terug te verkrijgen tegen afgifte van dit certificaat. Het certificaat moet daartoe bij de Ver. voor den Effectenhandel worden ingeleverd met alle nog niet betaalbaar gestelde coupons en amortisatiebewijzen. Voor de reeds betaalbaar gestelde amortisatiebewijzen moeten de daarop betaalde bedragen bij de inlevering worden teruggestort. Door deze terugstorting wordt de hoofdsom der vordering, belichaamd in de betreffende obligatie, weder met een evenzoo groot bedrag vermeerderd als waarmede zij door de uitkeering(en) op één of meer amortisatiebewijzen verminderd was; de obligatie wordt dan derhalve weder in de daarop uitgedrukte oorspronkelijke hoofdsom hersteld.
Practisch geschiedt de royeering aldus, dat door bemiddeling van een lid van een der drie effectenorganisaties een schriftelijke aanvrage tot de Ver. voor den Effectenhandel wordt gericht met opgave van het couponblad (naam der leening, nummer van het couponblad enz.), hetwelk men wenscht terug te ontvangen.
Op den dag nà het binnenkomen van zulk een verzoek bij de Ver. voor den Effectenhandel ligt het couponblad gereed, en kan de verzoeker dit onder afgifte van het certificaat en eventueele terugstorting van ontvangen amortisatie-uitkeering(en) ten kantore der Ver. voor den Effectenhandel doen afhalen.
Voor leden der organisaties buiten Amsterdam, die zulks direct, en dus niet via een Amsterdamschen correspondent wenschen te doen, is opzending van certificaat enz. per aangeteekend schrijven met verzoek om royeering toegestaan. Hun wordt het couponblad alsdan per aangeteekend schrijven toegezonden (assurantie en verdere kosten voor rekening van inzenders).

Gang van zaken na 1 Januari 1935. — Na 1 Januari 1935 zal de betaalbaarstelling, inlevering, nationaliseering en uitbetaling van coupons van leeningen met een rentevoet van 4½% per jaar of minder op dezelfde wijze geschieden als hierboven voor de coupons tweede halfjaar 1934 is aangegeven. De inleveringslijsten, hierboven genoemd, kunnen ook dan worden gebruikt.
Hetzelfde geldt voor de dividendbewijzen.
Hetzelfde geldt eveneens voor de coupons van obligaties met een rentevoet van meer dan 4½% per jaar, welker eigenaren hun couponbladen niet tegen certificaten hebben ingeruild, en die dus van het gedeelte der meerdere rente als amortisatie-uitkeering afstand gedaan hebben.
Wat betreft de coupons van obligaties met een rentevoet van meer dan 4½% per jaar, welker couponbladen tegen certificaten omgeruild zijn, is de gang van zaken echter anders, en wel als volgt:
Zoodra de Ver. voor den Effectenhandel van de Konversionskasse bericht ontvangen heeft, dat de storting voor de betreffende coupons heeft plaats gevonden, annonceert zij de betaalbaarstelling van de betreffende certificaat-coupon. De betaling geschiedt, indien er voor de betreffende leening een of meer betaalkantoren in Nederland zijn, aldaar, en anders bij de door de Ver. voor den Effectenhandel aangewezen kassiersinstellingen.
De aanbieding der certificaat-coupons door leden der drie effecten-organisaties, die de Inleveringsovereenkomst met de Ver. voor den Effectenhandel hebben aangegaan, geschiedt met nummernota van nader vast te stellen model, waarop een verklaring vermeld is, die door den inleveraar onderteekend wordt. Uitbetaling der certificaat-coupons vindt onmiddellijk plaats. Achteraf kan door de Ver. voor den Effectenhandel desgewenscht nog een onderzoek naar de juistheid der in de nummernota afgelegde verklaring worden ingesteld. De bepalingen der Inleveringsovereenkomst zijn op dit onderzoek toepasselijk. Aangezien bij de uitgifte der certificaten reeds is vastgesteld, dat het ingeleverde couponblad behoort bij een obligatie, die reeds op 1 Juli 1933 eigendom was van een rechts- of natuurlijk persoon met zetel, resp. vaste woonplaats in Nederland, behoeft bij de aanbieding ter betaling der certificaat-coupons slechts verklaard te worden, dat de eigenaar ten tijde van de aanbieding der coupons nog rechts- of natuurlijk persoon met zetel, resp. vaste woonplaats in Nederland is.
De betaalbaarstelling van amortisatiebewijzen geschiedt, zoodra het per obligatie van een bepaalde leening voor amortisatie-uitkeering beschikbare bedrag bepaald is. Het tijdstip daarvan zal in sommige gevallen wellicht kunnen samenvallen met het tijdstip van betaalbaarstelling der certificaat-coupons, in andere gevallen later liggen.
De aanbieding van amortisatiebewijzen bij betaalkantoren resp. kassiers, en de uitbetaling geschieden geheel op de voor de certificaat-coupons aangegeven wijze.
De amortisatie-uitkeering over het tweede halfjaar 1934 kan, ingevolge de met de Duitsche Regeering getroffen regeling, eerst betaalbaar gesteld worden tegelijk met die over het eerste halfjaar 1935. Beide uitkeeringen zullen gezamenlijk geschieden op amortisatiebewijs No. 1 der certificaten voor couponbladen.

Kosten der nationaliseering van coupons en dividendbewijzen. Kosten aan de omruiling van couponbladen in certificaten verbonden. — De kosten, verbonden aan de bovenomschreven behandeling van de in het tweede halfjaar van 1934 vervallen coupons en in dat tijdvak betaalbaar gestelde dividendbewijzen zullen bedragen 1½% over de op de coupons, resp. dividendbewijzen uitbetaalde bedragen, terwijl bovendien door de leden der drie effectenorganisaties aan particulieren over genoemde bedragen een minimum-provisie in rekening zal moeten worden gebracht van ½%, vermeerderd met de kosten der vereischte bewijsstukken. De kosten, verbonden aan de omruiling van couponbladen in certificaten, bedragen *f* 0.35 per certificaat, terwijl bovendien door de leden der drie effectenorganisaties aan particulieren een minimumprovisie in rekening zal moeten worden gebracht van *f* 0.15 per certificaat.

Coupons en dividendbewijzen, welke niet voor nationaliseering in aanmerking komen. — Voor de betaling van coupons en dividendbewijzen, welke niet voor nationaliseering in aanmerking komen, zal, blijkens bekendmaking van de Reichsbank d.d. 14 Juni 1934, gedurende het tweede halfjaar 1934 geen enkel bedrag in contanten worden getransfereerd. Houders van dergelijke coupons zullen ingevolge de bedoelde bekendmaking t. z. t. funding-obligatiën kunnen ontvangen. De wijze van behandeling dezer coupons en dividendbewijzen en van de uitgifte der funding-obligatiën zal later worden vastgesteld.
(Ver. v. d. Effectenhandel) **(V. b. Clearing 1525 C.)**

A. NEDERLAND. — Uitvoer van groenten naar Frankrijk. —

De Commissie voor den uitvoer van versche groenten en fruit naar Frankrijk maakt bekend, dat het Fransche invoerverbod voor versche groenten uit Nederland gedurende het tijdvak 15 October 1934—15 Maart 1935 is opgeheven.

De aan Nederland voor het vierde kwartaal van 1934 toegekende contingenten bedragen als volgt: voor uien: 385.000 kg., voor choux en choucroute: nihil, voor andeer groenten: 700 000 kg.

Voor deze contingenten worden door de Fransche regeering aan de Fransche importeurs invoervergunningen afgegeven, welke echter alleen geldig zijn, indien bij inklaring in Frankrijk tevens een Nederlandsch uitvoercertificaat kan worden overgelegd.

Nederlandsche exporteurs kunnen op deze uitvoercertificaten aanspraak maken in evenredigheid van de hoeveelheid uien en andere versche groenten, welke zij in het tijdvak 15 October—31 December 1931 voor eigen rekening naar Frankrijk hebben uitgevoerd. Zij dienen zich daartoe te wenden tot den secretaris der commissie, mr. L. Niemöller, Javastraat 80 te 's-Gravenhage; tel. 112128. (Het Vaderland)

(Vor. ber. 1445 A.; Frankrijk 641 A.)

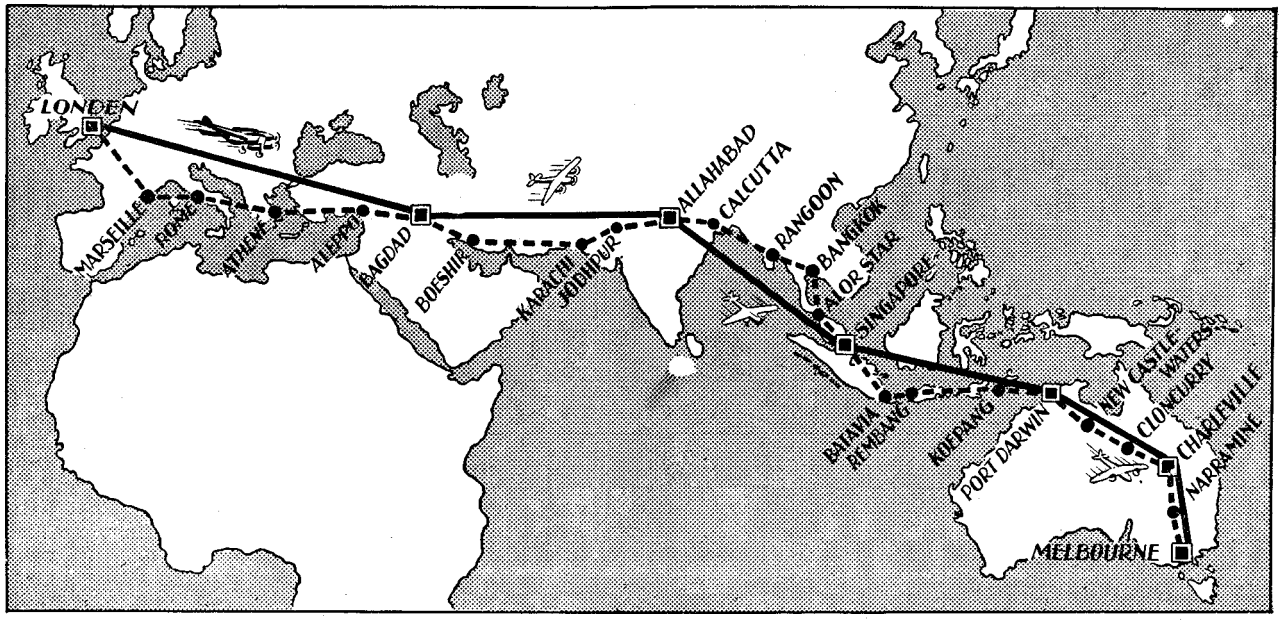

Route-kaart van de wedvlucht Londen—Melbourne. ——— Snelheidsrace — — — — Handicaprace.

B. LUCHTVAART. - De wedvlucht Londen-Melbourne.

De aanleiding tot den wedstrijd Londen-Melbourne is het eeuwfeest van den staat Victoria en zijn hoofdstad Melbourne. Sir MacPherson Robertson, een welvarend inwoner van Melbourne, heeft een som van 15.000 Australische ponden en een gouden beker beschikbaar gesteld, om als prijzen te worden uitgeloofd in een luchtren van Engeland naar Melbourne. De Engelsche „Royal Aeroclub" heeft de organisatie op zich genomen. Zij heeft den wedstrijd in tweeën gesplitst, in een snelheidswedstrijd en een „handicap-race".

Winnaar van den snelheidswedstrijd is de vlieger, die het eerste over de eindstreep te Melbourne vliegt. Voor den tweeden wedstrijd is een handicapformule opgesteld, waarmede de handicaptijd wordt uitgerekend van elk toestel. Wie het minste aantal vlieguren overhoudt na aftrek der handicap-uren is winnaar van den „handicap"-wedstrijd. De zuivere vlieguren worden in aanmerking genomen en niet de reistijd. De geheele reis moet alleen binnen 16 dagen zijn volbracht. Binnen dezen termijn kunnen de deelnemers aan de „handicaprace" b.v. beter weer afwachten, zonder daardoor hun winstkans te verkleinen. Deelnemers aan den snelheidswedstrijd worden alleen gecontroleerd te Bagdad, Allahabad, Singapore, Darwin, Charleville en Melbourne.

Voor de deelnemers aan de handicaprace worden contrôlepunten op rond 800 K.M. afstand van elkaar langs den gewonen weg naar Batavia, verder te Roepang op Timor en nog enkele steden in Australië, opgesteld. Hoewel de route dus voor beide wedstrijden gelijk is, zullen de deelnemers aan den snelheidswedstrijd trachten zooveel als mogelijk is in rechte lijn van het eene contrôlepunt naar het andere te vliegen, m. a. w. zij zullen trachten den grootcirkel te volgen.

De étappen zijn de volgende:

Engeland—Bagdad	4000 K.M.
Bagdad—Allahabad	3700 ,,
Allahabad—Singapore	3600 ,,
Singapore—Darwin	3400 ,,
Darwin—Melbourne via Charleville	3400 ,,

De volgende toestellen zullen op 20 October in de onderstaande volgorde aan den start verschijnen:

	Toestel:	Piloten:	Land:	Races	Handicap:
1	D.H. Comet	Mollisons	Engeland	S. & H.	67 u. 21 m.
2	Boeing Transport	Turner en Pangborn	Amerika	S.	——
*3	Bellanca	Fitzmaurice en Bonar	Ierland	S. & H.	Teruggetrokken
4	D.H. Comet	Jones en Waller	Engeland	S. & H.	67 u. 21 m. 36 s.
5	Panderjager	Asjes en Geyssendorffer	Nederland	S.	——
6	Airspeed A.S. 8	Stack en Turner	Engeland	S. & H.	66 u. 45 m. 36 s.
7	D.H. Comet	Scott en Black	Engeland	S.	——
8	Douglas	Parmentier en Moll	Nederland	S. & H.	73 u. 16 m. 48 s.
9	Northrop 2 PCLM.	Mej. Curran en Smith	Amerika	S. & H.	——
10	Monocoupe	Wright	Amerika	H.	——
11	Fairey ..f F.	Davies en Hill	Engeland	S. & H.	83 u. 56 m. 34 s.
12	Fairey Fox Mark I	Gilman	Engeland	S. & H.	——
13	Lockheed Vega	Miller en Woods	Australië	S. & H.	——
14	D.H. Dragon	Hewett en Kay	N. Zeeland	S. & H.	87 u. 54 m.
15	Fairey Fox Mark I	Parer en Hemsworth	N. Guinea	S. & H.	85 u. 54 m.
16	Desoutter Mark II	Hansen	Denemarken	H.	108 u. 7 m. 48 s.
17	Miles Falcon M 3	Brook	Engeland	H.	——
18	Miles Hawk	McGregor en Walker	N. Zeeland	H.	102 u. 7 m. 48 s.
19	British Klemm Eagle	Shaw	Engeland	S. & H.	106 u. 40 m. 12 s.
20	Airspeed Courier	Stodart en Stodart	Engeland	H.	——
21	Leopard Moth	Melrose	Australië	H.	107 u. 43 m. 48 s.

*) Teruggetrokken. S. = Snelheidsrace. H. = Handicaprace.

(Morning Post - Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vorig bericht blz. 1500 D.)

20 OCTOBER 1934

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1935. —**
Nadat diverse wijzigingen en aanvullingen hierin verwerkt zijn geeft de geheele begrooting 1935 voor Ned.-Indië een tekort van *f* 75.000.000 (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1396 G.)

B. **DUITSCHLAND. — Alleen Hitler mag „Führer" worden genoemd. —**
De leider van den staf van de opperste leiding der P. O. (Politische Organisation), dr. Ley, heeft, naar de Nat.-Soz. Korr. meldt, de volgende verordening uitgevaardigd:
De aanduiding „Führer" was voor ons nationaalsocialisten steeds een onaantastbaar begrip. Thans is de leider der N.S.D.A.P. de leider van het geheele volk en daarmee is dit begrip in staats- en internationaal politiek opzicht ondubbelzinnig vastgelegd.
Ik verorden derhalve voor de opperste leiding der P. O., dat geen politiek leider, onverschillig in welke positie in de partij of een der aangesloten organisaties hij werkzaam is, het woord „Führer" voor zichzelf mag gebruiken, ook niet in verbinding met een ander woord.
Voor het Duitsche Arbeidsfront bepaal ik, dat van stonde aan voor mijn persoon de aanduiding „Führer der deutschen Arbeitsfront" niet meer mag worden gebruikt. Mijn aanduiding in den dienst is: „Stabsleiter der P. O."
Ook in organisatorisch opzicht is een speciale aanduiding niet noodig, daar mijn werkzaamheid voor het Arbeitsfront uitsluitend een voortzetting van den arbeid voor de N.S.D.A.P. is.
Hetzelfde geldt voor de leiders der andere afdeelingen der partij en alle andere organisaties.
(Nat.-Soz. Korr.) **(Vorig bericht blz. 1529 C.)**

C. **ZWEMSPORT. — Rie Mastenbroek verbeterd record 200 M. rug. —**
Tijdens de op 16 Oct. '34 te 's-Gravenhage gehouden wedstrijden, uitgeschreven door Z.I.A.N., verbeterde Rie Mastenbroek het Nederlandsch record 200 M. rugzwemmen met 4 sec. Haar tijd was 2 min. 55 2/5 seconde. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 1441 D.)**

D. **TURKIJE. — Het vijfjarenplan. —**
Het vijfjaren plan voor de Turksche industrie wordt op regelmatige wijze met stijgend succes afgewerkt. Nadat in September de opening van de papier-, gascokes- en glasfabrieken door den minister van Economische Zaken, Celal Bey, had plaats gehad, werd in begin October de eerste steen gelegd van de rozenoliefabriek te Isparta, evenals die van de zwavelfabriek te Ketsji-Boerloe bij Boerdoer.
(Aksam, Istanboel) **(Vorig bericht blz. 1362 D.)**

E. **FRANKRIJK. — Onderhoud Laval-Benesj. - Perscommentaren. —**
De „Matin" schrijft over het onderhoud tusschen de beide ministers van Buitenlandsche Zaken van Tsjecho-Slowakije en Frankrijk, Benesj en Laval, dat men in de eerste plaats de politieke gevolgen van den aanslag te Marseille heeft besproken. Verder heeft men het gehad over de werkzaamheden van den Volkenbond, waarbij men het er over eens was, dat alles gedaan moet worden om de onafhankelijkheid van Oostenrijk te garandeeren en de door den Volkenbond maanden geleden begonnen besprekingen voort te zetten. Ook de voorbereiding van de Volksstemming in het Saargebied is ter sprake gekomen.
De „Matin" weet te melden, dat men in den laatsten tijd de mogelijkheid van een veiligheidsovereenkomst tusschen Frankrijk en Sovjet-Rusland onderzocht heeft. Het gelooft echter, dat Laval daarop terug zal komen omdat hij de mogelijkheid van eventueele toenadering tusschen Frankrijk en Duitschland niet wil verminderen.
De „Echo de Paris" meent te weten, dat in de volgende zitting van den Volkenbond het voorstel van Litwinof weer aan de orde zal komen, tot wijziging van de ontwapenings-commissie in een permanente commissie tot handhaving van den vrede.
(Le Matin)

F. **KONING ALEXANDER VAN JOEGO-SLAVIE. — De bijzetting. —**
Onder groote belangstelling hebben op 18 Oct. '34 in Belgrado de bijzettingsplechtigheden voor den vermoorden koning Alexander plaats gehad. Naar schatting waren meer dan tweehonderdduizend bezoekers naar de hoofdstad gekomen, zoodat de bevolking van Belgrado bijna verdubbeld was.
De rouwstoet werd begeleid door den jeugdigen koning Peter II, de Koningin-weduwe Maria, Prins Paul, Prinsen Arsen en de overige familieleden. Verder de hooge vertegenwoordigers der buitenlandsche mogendheden, waaronder de president der Fransche Republiek, Lebrun, Prins George van Engeland, de Hertog Di Spoleto van Italië, Prins Nicolaas van Roemenië, Prins Cyril van Bulgarije, en de speciale missies van verschillende landen w.o. generaal Göring en de leden van het corps diplomatique, regeering en parlementsleden, alsmede vele hooge autoriteiten en de hooge geestelijkheid. (Politika, Belgrad) **(V. b. 1521 G.)**

21 OCTOBER 1934

G. **AMSTERDAM. — Kunstsubsidies. —**
In de op 16 Oct. '34 gehouden zitting van den gemeenteraad werd de voordracht van B. en W. inzake de te verleenen subsidieering van kunstinstellingen met algemeene stemmen aangenomen.
Ook het voorstel om de subsidie van de Amsterdamsche Dilettanten Zang- en Muziekvereenigingen te verhoogen van *f* 4000,— tot *f* 6000,— werd aangenomen. De Zomerfeesten krijgen hierdoor dan *f* 2000,— minder subsidie.
Aan het Concertgebouw wordt ten hoogste *f* 100.700 subsidie verleend, aan Toonkunst *f* 3000, de Kon. Oratoriumvereeniging, de Kon. Chr. Oratoriumvereeniging, de R.K. Oratoriumvereeniging en de Stem des Volks resp. *f* 1250, *f* 1000, *f* 750 en *f* 600, de Kunstkring voor Allen *f* 6000.
Van de tooneelsubsidies van *f* 43.000 krijgt de N.V. Amst. Tooneel *f* 15.000, bijzondere voorstellingen ten hoogste *f* 4000 per voorstelling. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 531 D.)

H. **OUD-PRESIDENT RAYMOND POINCARE †. —**

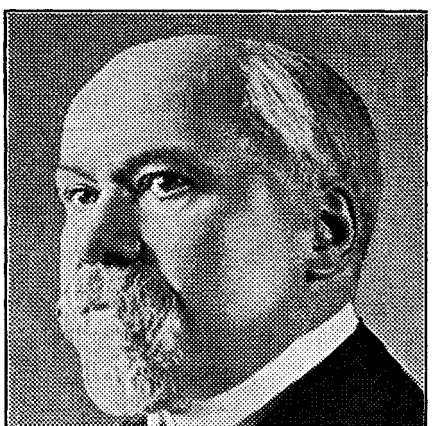

(Vor. ber. Necrologie Poincaré 1524 C.)

I. **HONGARIJE. — Mijnwerkersprotest. - Voedselstaking. —**
Te Pecs (Fünfkirchen, Hongarije) zijn meer dan duizend mijnwerkers eenige dagen 500 meter diep onder den grond zonder voedsel gebleven uit protest tegen de directie, die hun eischen niet wilde inwilligen. Na een voor beide partijen bevredigende oplossing te hebben gevonden, werd de voedselstaking opgeheven. (Pesti Hirlap)

22 OCTOBER 1934

K. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. —**
De Tweede Kamer heeft op 18 Oct. '34 het wetsontwerp tot bescherming van leerlingen tegen de gevolgen van besmettelijke ziekten van personeel van onderwijsinrichtingen z. h. s. aangenomen.
(Vor. ber. 1225 D.; Tweede Kamer 1524 F.)

A. **BRIDGE. — Schwab Trophy Match. —**
De duplicate contract bridge match voor de Schwab Trophy is op 20 October geëindigd. Ely Culbertson's team won den wedstrijd met 3600 punten voorsprong op de Engelsche spelers.
Het Culbertson-team bestond uit: Ely Culbertson en Theodore Lightner, Mevrouw Culbertson en de heer H. Morehead.
De Engelsche spelers waren: de heeren R. Lederer en W. Rose; H. Ingram en S. E. Hughes; Kolonel G. G. Walshe en H. A. Frost, reserves. (Observer)
(Vor. ber. Bridge 1345 C.)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Kolbenhoff, Walter. — Untermenschen (Kopenhagen, Trobris Verlag).
Zweig, Stefan. — Triumph und Tragik des Erasmus von Rotterdam (Herbert Reichner, Wien 1934).
Engelsch: Frankau, Pamela. — Tassell Gentle (The Bodley Head, London 1934).
Rhys, Jean. — Voyage in the dark (Constable & Co. Ltd., London.
Fransch: Chardonne, Jacques. — Les Destinées Sentimentales (Grasset, Paris).
Fransch-Belgisch: Poulet, Robert. — Les Ténèbres (Denoël et Steele, Paris 1934).
Italiaansch: Bargellini, Piero. — Giosuè Carducci (Morcelliana, Brescia).
Nederlandsch: Den Doolaard. — Orient Express (N.V. Em. Querido, Amsterdam).
Walschap, Gerard. — Celibaat (Nygh & v. Ditmar, Rotterdam).
Oostenrijksch: Peteani, Maria von. — Susanne („Das Bergland-Buch", Graz, Deutsche Vereins-Druckerei 1934).
Russisch: Gladkof, F. — Energia (Moskou).
(Red. K. H. A.)

23 OCTOBER 1934

C. **LUCHTVAART. — Wedvlucht Londen—Melbourne. - Scott en Black winnaars van de snelheidsrace. — De „Uiver" als tweede. —**
Onder enorme belangstelling van naar schatting 150.000 toeschouwers, zijn op 20 Oct. '34 de 20 vliegtuigen van Mildenhall vertrokken met het einddoel Melbourne. Op een teeken van den waarnemenden lord major van Londen startte precies te 6.30 uur de Comet van het echtpaar Mollison, met perioden van 45 seconden, gevolgd door de overige machines in de door loting vastgestelde volgorde.
De „Grosvenor House", het De Havilland Comet-vliegtuig, bestuurd door Charles Anderson Scott en T. Campbell Black, is op 23 Oct. '34 5.53 Ned. tijd met licht beschadigde motoren als eerste in de snelheidsrace te Melbourne geland. Door deze reis over drie werelddeelen te volbrengen in den verbazend korten tijd van 71 uur (vlieguren: 63 u. 23 min.) is de „Comet" winnaar geworden van de grootste race op luchtvaartgebied die tot dusverre werd gehouden.

Het verloop van Scott's race met de D.H. Comet:

Mildenhall vertrek 20 Oct. 6.50 uur	)	4100 km.
Bagdad aankomst 21.20 uur	)	
Bagdad vertrek 21.53 uur	)	2550 km.
Karatsji aankomst 21 Oct. 4.35 uur	)	
Karatsji vertrek 4.55 uur	)	1500 km.
Allahabad aankomt 9.35 uur	)	
Allahabad vertrek 10.40 uur	)	2600 km.
Singapore aankomst 23.02 uur	)	
Singapore vertrek 22 Oct. 0.02 uur	)	2850 km.
Port Darwin aankomst 11.28 uur	)	
Port Darwin vertrek 13.55 uur	)	1750 km.
Charleville aankomst 23.04 uur	)	
Charleville vertrek 23 Oct. 1.19 uur	)	1000 km.
Melbourne aankomt 5.53 uur	)	
	Totaal	16.350 km.

Het Douglas-vliegtuig de „Uiver" is op 24 Oct. '34 om 1.12 uur. Ned. tijd te Melbourne aangekomen, nadat het toestel op de renbaan bij Albury een noodlanding had moeten maken.
De „Uiver" is als tweede in de snelheidsrace de finish in Melbourne gepasseerd; de afstand van Mildenhall tot Melbourne, landingen inbegrepen, is afgelegd in 90 uren en 22 minuten.
Het verloop van de Uiver's tocht:

Etappen:	Tijden:	Afstand
Mildenhall vertrek 20 Oct.	6.54)	1600 km.
Rome aankomst	11.29)	
Rome vertrek	11.54)	1100 km.
Athene aankomst	15.51)	
Athene vertrek	16.01)	1250 km.
Aleppo aankomst	20.17)	
Aleppo vertrek	20.57)	1300 km.
Bagdad aankomst 21 Oct.	1.05)	
Bagdad vertrek	2.—)	2550 km.
Karatsji aankomst	9.—)	
Karatsji vertrek	9.30)	1500 km.
Allahabad aankomst	14.23)	
Allahabad vertrek	15.30)	750 km.
Calcutta aankomst	18 07)	
Calcutta vertrek	18.35)	1100 km.
Rangoon aankomst	22.35)	
Rangoon vertrek	23.27)	1500 km.
Alor Star aankomst 22 Oct.	3.47)	
Alor Star vertrek	4.01)	650 km.
Singapore aankomst	7.02)	
Singapore vertrek	7.54)	950 km.
Batavia aankomst	10.50)	
Batavia vertrek	11.15)	1150 km.
Rembang aankomst	15.33)	
Rembang vertrek	15.57)	550 km.
Koepang aankomst	19.20)	
Koepang vertrek	20.10)	600 km.
Port Darwin aankomst	23.20)	
Port Darwin vertrek	23.58)	2700 km.
Charleville aankomst 23 Oct.	9.05)	
Charleville vertrek	10 15)	700 km.
Albury noodlanding	15.37)	
Albury vertrek 24 Oct.	0.15)	300 km.
Melbourne geland	1.12)	

Het heeft H. M. de Koningin behaagd de bemanning van de „Uiver": Parmentier (eerste bestuurder), Moll (tweede bestuurder), van Bruggen (marconist) en Prins (mecanicien), tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau te benoemen.
De blijdschap der bevolking van Nederland kende geen grenzen toen het verlossende bericht kwam, dat de „Uiver" veilig in Melbourne was aangekomen. Een oorverdoovend gejuich steeg op uit de rijen der menigte, die zich vooral te Amsterdam voor de redactiebureaux der groote bladen had geschaard. Ontelbare hoera's klonken voor de „Uiver" maar ook „leve Scott" riep het publiek.
De directie van Keesings Historisch Archief heeft om 3 uur 's nachts nog een telegram aan de kranige bemanning van de „Uiver" naar Melbourne gezonden, waarin zij voor hun buitengewone prestatie werden gelukgewenscht en aan ieder van hen een permanent abonnement op Keesings Historisch Archief werd aangeboden. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 1534 B.)**

D. **FRANKRIJK. — Militairen. - Gewetensbezwaar. —**
De civiele rechtbank voor het departement Seine heeft de ontbinding bevolen van de vereeniging van personen, die gewetensbezwaar maken tegen het vervullen van militairen dienstplicht.

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche Vereeniging voor Waardevast geld. - Oprichtersvergadering. —**
Op 20 Oct. '34 is te Amsterdam de oprichtersvergadering van de Ver. v. Waardevast Geld gehouden, waar prof. dr. N. J. Polak, mr. dr. G. M. Verrijn Stuart, prof. G. Gonggrijp, prof. ir. D. Dresden, het Tweede Kamerlid M. P. v. d. Weijden en prof. dr. ir. J. Goudriaan Jr. een pleidooi hielden voor een valuta met stabiele koopkracht in goederen. Een eerste stap op dien weg moet volgens hen devaluatie van den gulden zijn. (Alg. Handelsblad)

A. **JOEGO-SLAVIE. - De moord op koning Alexander. - De samenzweerders. —**
Zoo nalatig als de Fransche politie is geweest, vóór de misdaad plaats had, zoo doortastend en bekwaam is zij opgetreden nadat het ongeluk was gebeurd. De twee, die het eerst te Thonon gevangen werden genomen, hadden zooveel treinen, omnibussen en stoombooten gemist, en verder nog als reizigers zoo noodlottige vergissingen begaan, als men gelooven zou dat slechts in een zeer benauwden droom mogelijk ware. De derde man, Malny genaamd, die gevangen is, werd als bij toeval het slachtoffer van de waakzaamheid van een paar agenten van politie. Maar al wat de Fransche overheid in een week bijeen gebracht heeft, valt slechts ten deel aan dengene, die het met volmaakten ijver en nauwlettendheid zoekt. De misdadigers zijn tot bekentenis gebracht. Het is opmerkelijk, zooveel als in korten tijd is uiteengerafeld. De geheimen van het landgoed Janka Puszta (in Hongarije) waar onder leiding van Georgief getraind werd voor den politieken moord, zijn geen geheimen meer. Wij hebben van Persetsj vernomen, dat hij „heereboer" en „kostschoolhoofd" op Janka Puszta was. Wij hooren van den geheimzinnigen „Dr. Pawelitsj", in Turijn gearresteerd, die als gebieder over leven en dood, den samenzweerders hun instructies geeft. Wij hooren van den niet minder geheimzinnigen „Kramer", dien men nu allerwegen zoekt, en die de bode was van Pawelitsj, die de aangewezenen aan hun eed, en aan den onvermijdelijken dood herinnerde, wanneer zij hun opdrachten niet mochten uitvoeren. (Haagsche Post)
(Vorig bericht blz. 1535 F.)

B. **CUBA. — Diplomatieke betrekkingen met de Dominicaansche republiek verbroken. —**
Naar Reuter uit Havanna seint, heeft Cuba de diplomatieke betrekkingen met de Dominicaansche republiek verbroken, aangezien deze geweigerd heeft Machado, den gewezen Cubaanschen president, uit te leveren. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. **JAPAN. — Ruim 200.000 schoolkinderen ondervoed.**
Als een bewijs van de ontzaggelijke ellende, die in Noord-Japan is ontstaan tengevolge van de vernieling der oogsten door zware stormen en taifoens, meldt de Nichi Nichi Shimboen, dat ruim 200.000 schoolkinderen in de getroffen gebieden lijden aan ondervoeding. Hulpmaatregelen zijn dringend noodzakelijk, doch de gemeentelijke en plaatselijke organen beschikken niet over de noodige financieele middelen, hetgeen weer in verband staat met de groote daling van de algemeene inkomsten door de verarming der boeren. (Nichi Nichi Shimboen)
(Vor. ber. Typhoon 1493 D.)

D. **NEDERLAND. — Advies-commissie voor de Bedrijfsraden. —**
De minister van Sociale Zaken heeft ingesteld een commissie van advies als bedoeld in art. 8 van de Bedrijfsradenwet en heeft in deze commissie benoemd: tot lid, tevens voorzitter, prof. mr. A. C. Josephus Jitta, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Den Haag. Tot lid: mr. F. J. H. Bach, directeur van het Bureau van den Ned. R.K. Middenstandsbond te Den Haag, en anderen.
Art. 8 der Bedrijfsradenwet bepaalt, dat de minister niet tot instelling van den bedrijfsraad overgaat, alvorens de commissie te hebben geraadpleegd.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 763 H.)**

E. **NEDERLAND. — Vrouwenarbeid. - Conferentie. —**
Dezer dagen is te Amersfoort een studieconferentie gehouden door de Ned. Ver. v. Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap. Aan deze conferentie namen afgevaardigden van verscheidene organisaties deel.
In haar openingswoord heeft de voorzitster, mej. C. H. Piepers, uit Bilthoven, hulde gebracht aan de nagedachtenis van het oud-hoofdbestuurslid, mej. v. d. Meer v. Kuffelen.
Het doel der conferentie, zoo zeide spreekster verder, is het vraagstuk van den vrouwenarbeid van alle kanten te belichten, van de sociale kant, de economische, zoowel als van de moreele zijde. Overal waar evolutie is bij de volkeren zien wij de positie der vrouwen vooruitgaan. Thans echter vraagt men zich af, of het rechtmatig is, dat de vrouwen uit haar arbeid gestooten worden. Hierna nam het Tweede Kamerlid, mevr. mr. B. Bakker-Nort het woord. De crisisstormen, zoo zeide zij, vernietigen rechts en links het bestaan en de arbeidsmogelijkheid van talloozen. Dat vrouwen hierdoor even zwaar worden getroffen, spreekt wel vanzelf. Zij zijn het echter, die in de eerste plaats en bij voorkeur uit haar beroep worden gestooten om plaats te maken voor een man. Spr. hoopte een dam te kunnen opwerpen tegen dezen achteruitgang.
Verder spraken nog de dames C. Bakker-van Bosse, mr. E. F. J. A. Adriaanse, E. Ribbius Peletier, A. E. J. de Vries-Bruins, M. C. van Vooren-Onnes, mr. E. C. Simons en Polak-Rosenberg. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Vrouwenbond 1317 C.)

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. G. O. E. Lignac. - Ambtsaanvaarding te Leiden. - Bijzondere en Algemeene Ziektekunde. —**
Prof. dr. G. O. E. Lignac, als opvolger van prof. dr. N. Ph. Tendeloo benoemd tot hoogleeraar in de algemeene ziektekunde, de ziektekundige ontleedkunde en de gerechtelijke geneeskunde aan de rijksuniversiteit te Leiden, heeft zijn ambt aanvaard met een rede over: „Bijzondere en algemeene ziektekunde".
De ziektekundige ontleedkunde, aldus spr. na een inleiding, tracht in de eerste plaats door macro- en microscopisch onderzoek de vormafwijkingen der organen, weefsels en cellen vast te stellen. Spr. licht dit nader toe, ook de beteekenis van dit onderzoek voor de kennis van den ontwikkelingsgang eener ziekte en voor de beantwoording van de vraag: waardoor ontstaan weefselveranderingen bij een ziekte? Het is gebleken, dat men niet van één endogenen of exogenen ziek-makenden factor als de oorzaak eener ziekte kan spreken, doch, dat voor het ontstaan eener ziekte een groep, constellatie of samenstel van quali- en quantitatief bepaalde, oorzakelijke factoren of bewerkers werkzaam is.
Spr. behandelde nader de beteekenis, die de ziektekundige ontleedkunde gehad heeft voor een der zegenrijkste triomfen der geneeskunde, de ontdekking van het hormoon insuline door Banting en Best. Langs den weg van eenvoudige ervaring is eerst de volks- dan de priester-, eindelijk de zelfstandige geneeskunde ontstaan. Aanvankelijk weinig resultaten opleverend, omdat deze weg zonder continuïteit, zonder critiek, zonder methode werd gevolgd, waarbij de geneeskunde meestal door autoriteit of door foutieve beginselen, zooals teleologie, specificiteit e.d. geleid werd. Alvorens men aan een rationeele geneeswijze kan beginnen, dient men de ziekte in haar vollen omvang naar aetiologie, pathogenese en beloop te kennen — het doel der bijzondere ziektekunde. De ziektekundige ontleedkunde als onderdeel der bijzondere ziektekunde stelt zich tot taak de macroscopische en microscopische veranderingen van het organisme te leeren kennen, daardoor verklarend de klinisch vastgestelde functioneele stoornissen en meewerkend aan de opheldering van het hoe en waardoor der ziekten.
Het verband tusschen bijzondere en algemeene ziektekunde verduidelijkte spr. met een voorbeeld, n.l. het ontstaan van hartpijn. Gelukt het den geneeskundige den oorsprong van hartpijn bij een bepaalden patiënt tot een van de opgesomde mogelijkheden te herleiden, dan kan hij een bijzonder geval in een groep van gevallen brengen, die wij meenen te begrijpen. De algemeene ziektekunde tracht dus de algemeene beteekenis der verschijnselen vast te stellen. De bijzondere ziektekunde werkt vooral door analyse en leidt tot splitsingen, de algemeene ziektekunde is bovenal synthetisch en geraakt daardoor tot groepeeringen en verklaringen. Als verklarende wetenschap wordt zij daarom herhaaldelijk door den geneeskundige geraadpleegd, hier reiken alle beoefenaars van onderdeelen der geneeskunde elkaar de hand.
In deze eeuw tracht men overlading van den geest bij het onderwijs te beperken, niet in het minst in het buitenland. Men mag daarbij echter niet het groote belang uit het oog verliezen, dat geneeskundigen en zieken beiden hebben bij een zoo goed mogelijk inzicht van den geneeskundige in ziekten en zieken. Een zoo goed mogelijk begrip kan men echter niet krijgen zonder studie zoowel van bijzondere als van algemeene ziektekunde. Sommigen willen den student uitsluitend africhten voor de practijk, anderen komen hiertegen op. Zoolang men geneeskundigen met eigen oordeel wil vormen, is de keuze tusschen deze beide richtingen niet moeilijk, al moge men bij de toepassing op moeilijkheden stuiten. (Redactie K. H. A.)
(Vorig bericht Onderwijs 1521 A.)

G. **VOLKENBOND. — Nederland en het Wapenembargo inzake het Gran Chaco-conflict. —**
De Raad van den Volkenbond heeft, overeenkomstig een wensch door de vergadering uitgesproken naar aanleiding van het conflict tusschen Bolivia en Paraguay, in zijn vergadering van 27 September besloten een comité van deskundigen in te stellen tot het bestudeeren van het vraagstuk van het ten aanzien van oorlogvoerende mogendheden toe te passen wapenembargo. De bestudeering zal moeten geschieden uit zuiver rechts-oogpunt en in het bijzonder uit een oogpunt van interpretatie van het Volkenbondsverdrag. Naar thans van officieele zijde wordt medegedeeld heeft de Nederlandsche regeering, gevolg gevende aan een verzoek van den secretaris-generaal, om een lid

in deze commissie te benoemen, als zoodanig aangewezen den heer mr. J. Limburg, lid van den Raad van State die de beraadslagingen der jongste vergadering van den Volkenbond heeft gepresideerd.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1437 A.)**

A. GOUDBLOK. — Conferentie. —
Op 19 Oct. '34 zijn alle gedelegeerden voor de op dien dag te openen goudblokconferentie (waartoe België, (minister Jaspar e.a.), Luxemburg, Nederland (minister Steenberghe en experts), Frankrijk, Zwitserland en Italië behooren), te Brussel gearriveerd. Behalve de hiervoren genoemde landen blijkt ook Polen den wensch te kennen te hebben gegeven, de besprekingen bij te wonen.
Op 20 Oct. '34 is deze conferentie geëindigd, en heeft het maximum resultaat opgeleverd dat men er redelijkerwijze van verwachten mocht: het rechtstreeksche contact tusschen de betrokken landen is tot stand gekomen en de uitvoerende organen zijn in het leven geroepen.
Het protocol dat door de leiders der delegaties namens hun regeeringen is onderteekend, luidt als volgt:
De ondergeteekende Regeeringen,
overtuigd, zooals zij te Londen op 3 Juli 1933 hebben verklaard, dat de monetaire stabiliteit een hoofdvoorwaarde is voor een terugkeer tot een normalen economischen toestand,
overwegende dat zij tot het herstel der wereldhuishouding bijdragen door de waardevastheid van hun munt te verzekeren;
bevestigen hun vasten wil de huidige goudwaarde hunner valuta te handhaven,
beseffen, dat een gemeenschappelijke monetaire politiek, een ontwikkeling van het internationale handelsverkeer impliceert, welke ontwikkeling door de gelijkaardige monetaire verhoudingen in haar landen wordt begunstigd,
komen overeen:
I. een algemeene commissie te constitueeren, waarin hare delegaties zitting nemen.
II. Voor wat betreft het handelsverkeer:
A. na te gaan op welke wijze het mogelijk is reeds thans het handelsverkeer tusschen de betrokken landen te verruimen. Zij achten het gewenscht het totale volume van het handelsverkeer van 1 Juli 1933 tot 30 Juni 1934 met 10% uit te breiden;
B. onverwijld onder elkander bilaterale onderhandelingen aan te knoopen, die uiterlijk over een jaar beslag moeten krijgen.
C. het ontwerp van een internationale overeenkomst betreffende de commercieele propaganda, dat zij in beginsel goedkeuren, te onderwerpen aan het onderzoek van een sub-commissie, samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken regeeringen en die tot taak zal hebben een definitieven tekst van de overeenkomst op te maken, opdat deze binnenkort onderteekend kan worden.
III. Voor wat betreft het toerisme en het transport:
De oprichting van twee sub-commissies samengesteld uit vertegenwoordigers der betrokken regeeringen die tot taak zullen hebben verslag uit te brengen aan de algemeene commissie, over de voorstellen, die bij haar reeds aanhangig zijn gemaakt, of die later aan haar voorgelegd mochten worden.
IV. Onverwijld de bedoelde sub-commissie bijeen te roepen en binnen drie maanden de algemeene commissie opnieuw te Brussel te doen bijeenkomen, ten einde zich te vergewissen van den stand der werkzaamheden en de verdere uitvoering van het programma te bepalen, zonder de belangen van derden en de noodzakelijkheid van een verdere uitbreiding der samenwerking op internationale basis uit het oog te verliezen.
Naar wij vernemen hebben verschillende delegaties reeds afspraken, betreffende het spoedig begin der onderhandelingen, gemaakt.
Ieder der betrokken goudlanden zal derhalve trachten, met elk der andere goudlanden afzonderlijk tot overeenstemming te komen en op grond van dit complex van bilaterale overeenkomsten, zal dan de algemeene overeenkomst tusschen de landen van het goudblok gevestigd worden.
De conferentie te Brussel, die de ministers en de hoofdambtenaren dezer landen in staat stelde met elkander in contact te treden, heeft, naar minister Steenberghe verzekerde, reeds veel bijgedragen tot verbetering van het inzicht in elkanders behoeften. De minister meende dan ook dat men den verderen gang der besprekingen met vertrouwen tegemoet mag zien.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1500 G.)

24 OCTOBER 1934

B. NEDERLAND. — Contrôle rijwielplaatje. —
Met betrekking tot de in het laatst van de maand September verschenen bekendmaking omtrent de contrôle op de naleving van artikel 2 van de Rijwielbelastingwet, wordt medegedeeld, dat de minister van Financiën nader aanleiding heeft gevonden aan de ambtenaren van den belastingdienst opdracht te geven geen bekeuring in te stellen, indien de berijder van een rijwiel het rijwielbelastingmerk niet op de voorgeschreven wijze aan het rijwiel, doch op in het oog vallende wijze op de linkerborsthelft aan zijn bovenkleeding heeft bevestigd. (Alg. Handelsblad)

C. CHINA. — Zilver. - Verhooging der uitvoerrechten.
De Chineesche regeering heeft het volgende communiqué gepubliceerd:
Tengevolge van de sterke stijging, die de zilverprijs ten opzichte van het algemeene niveau der goederenprijzen toont, heeft de nationale regeering ten einde het economisch leven in China te beschermen en de valuta te verdedigen, het uitvoerrecht op zilver met ingang van 15 Oct. '34 verhoogd.
Volgens een mededeeling van den Chineeschen minister van Financiën zal het te heffen bedrag zoo hoog zijn, dat de kans op winst uit den zilveruitvoer er door wordt uitgeschakeld. De minister wijst er op, dat hij tot deze maatregelen is gedwongen door de buitengewoon groote stijging in den prijs van het metaal — gepaard gaande met groote fluctuaties — die voor alles moet worden toegeschreven aan de zilveraankoopen van de Amerikaansche regeering. De op de buitenlandsche zilvermarkten werkende instanties, aldus de minister van Financiën, hebben geen recht te streven naar een bewuste verhooging van den zilverprijs. In ieder geval moet China, welks economische ontwikkeling grootendeels afhangt van de hoogte van den zilverprijs, beslist afweermaatregelen nemen. (Eastern Times)

D. NEDERLAND. — Wieringermeerpolder. —
Meer en meer beginnen zich in den Wieringermeerpolder normale toestanden te ontwikkelen. Werd met de boerderij-uitgifte reeds een aanvang gemaakt, thans wordt begonnen met een verpachting van de jacht in den 20.000 H.A. grooten polder. Het jachtgebied wordt verdeeld in tien jachtvelden van een gemiddelde grootte van ongeveer 2000 H.A. In verband met het feit, dat de jacht in den polder nog niet werd beoefend, heeft de wildstand zich rustig kunnen ontwikkelen. De opbrengst van de jacht zal aangewend worden in het algemeen belang van de Wieringermeer. (Vaz Dias) **(Vor. ber. blz. 1510 G.)**

E. SAARGEBIED. — Demonstratie te Kaiserslautern.
De gevolmachtigde van de Duitsche regeering voor het Saargebied, Bürckel, heeft op de groote Saardemonstratie, die te Kaiserslautern op 18 Oct. '34 is gehouden, gesproken over het Duitsche en Fransche standpunt inzake de volksstemming en uiteengezet, welke gevaren er naar Duitsche opvatting verbonden zijn aan de handhaving van den thans bestaanden toestand, indien de Saarbevolking zich in dien zin mocht uitspreken.
Handhaving van het Saargebied, zooals het thans is, aldus Bürckel, is niet slechts een hinderpaal voor een Duitsch-Fransch accoord, maar ook een voortdurend centrum van gevaar voor de nationale eenheid van de Fransche natie zelf. Aanhangers van den status quo zijn in hoofdzaak de uit Duitschland geëmigreerde marxistische en communistische leiders.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1465 A.)**

F. NEDERLAND. — De Raad voor de Scheepvaart 25 jaar in functie. —
Op 16 Oct. '34 was het 25 jaar geleden, dat de Raad voor de Scheepvaart in functie was getreden.
Op 16 October 1909 werd de Raad voor de Scheepvaart, welk College bij Koninklijk besluit van 1 Oct. 1909, Stbl. 60, voor de eerste maal was benoemd, door den toenmaals tijdelijk als voorzitter benoemden Raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam, mr. Taco Henny, plechtig geïnstalleerd.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

G. GROENLAND. — De expeditie van Lauge Koch. —
Dezer dagen is de expeditie van dr. Lauge Koch, die aanmerkelijk vertraagd was door het dichte pakijs voor de Oostkust van Groenland, te Kopenhagen teruggekeerd. Feitelijk was het plan voor de expeditie den vorigen zomer reeds afgewerkt, maar ook dit jaar heeft een groep medewerkers weer onder leiding van dr. Lauge Koch op Groenland gewerkt om de uitgebreide onderzoekingen, vooral de geologische, aan te vullen en af te sluiten. In totaal hebben 334 personen van acht verschillende nationaliteiten in de laatste vier jaar aan het werk deelgenomen. Het onderzoek naar delfstoffen, dat voornamelijk door Zweden is verricht, moet resultaten opgeleverd hebben, die voor de ontwikkeling van Groenland groote beteekenis zouden kunnen krijgen. Zoo zou een der geologen in een persgesprek gezegd hebben, dat Groenland door de delfstoffen in de toe-

komst een rijke en voordeelige bezitting voor Denemarken zou worden, maar vermoedelijk zal men eerst met eenige zekerheid iets kunnen zeggen, wanneer de monsters nader onderzocht zijn, terwijl een loonende exploitatie van delfstoffen op Groenland slechts onder zeer exceptioneele omstandigheden mogelijk zal zijn. Lauge Koch heeft trouwens in een interview gezegd, dat men goud, platina, zilver en koper gevonden heeft, maar dat alleen het goud van beteekenis zou kunnen wezen. De jonge Zweedsche paleoloog, dr. Säve-Söderström, heeft ook dezen zomer aan de Oostkust fossielen verzameld. Enkele jaren geleden heeft hij daar reeds de resten van den „ontbrekenden schakel" tusschen visch en amphibieën gevonden en van deze „viervoetige visch" moeten in den afgeloopen zomer bijzonder mooie en groote exemplaren ontdekt zijn in gedeeltelijk verweerd gesteente in een fjorddal. (Berlingske Tidende, Kopenh.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. ir. H. Cassutto. - Adatrecht van Nederl.-Indië. —
Curatoren der Indologische Faculteit te Utrecht hebben benoemd tot bijzonder hoogleeraar in het adatrecht van Ned.-Indië, dr. ir. H. Cassutto.
Dr. Cassutto is in 1911 in de rechtswetenschappen gepromoveerd en heeft zich daarna als advocaat te Den Haag gevestigd. In 1915 vertrok hij naar Indië, waar hij eerst werkzaam was bij de rechterlijke macht en vervolgens benoemd werd tot leeraar in de rechtswetenschappen aan de opleidingsschool voor Indische ambtenaren. In 1927 werd hij tot directeur bij de middelbare opleiding van Inlandsche ambtenaren, eerst te Malang benoemd en daarna tot directeur van de „Mosvia" te Bandoeng. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Onderwijs 1537 F.)

B. NEDERLAND. — Nieuwe Spelling. - Examenspelling en het kabinet. —
Naar „De Maasbode" verneemt, heeft het Kabinet per omzendbrief aan de verschillende departementen doen weten:
1. dat de stukken uitgaande van de publieke diensten moeten zijn gespeld in de spelling van De Vries en Te Winkel;
2. dat stukken of citaten van niet-officieele zijde aangeboden in de spelling-Marchant in deze spelling in de officieele publicaties als „Staatscourant" en dergelijke geplaatst kunnen worden;
3. dat candidaten voor de verschillende diensten bij het afleggen van examens vrij zijn om de spelling van De Vries en Te Winkel te bezigen of de nieuwe spelling;
4. dat echter na 1 Januari 1936 bij alle examens de spelling-Marchant zal worden geëischt.
De spellingkwestie is in het kabinet opnieuw ter sprake gekomen naar aanleiding van het feit, dat de voorzitter van een der examencommissies de uitslagen in vereenvoudigde spelling opzond. Daarop is in het kabinet met overgroote meerderheid besloten beide spellingen in de „Staatscourant" toe te laten, wanneer de nieuwe spelling niet van officieele zijde komt. Zoo zullen ook aanvragen om de Koninklijke goedkeuring op statuten bij het departement van Justitie geen bezwaar ontmoeten, als zij in de vereenvoudigde spelling zijn gesteld. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1480 D.)

C. JOEGO-SLAVIE. - Diplomatieke stap te Boedapest.
In politieke kringen wordt bekend, dat de Joego-Slavische legatie te Boedapest op de gebruikelijke diplomatieke wijze zekere opheldering heeft verzocht in verband met den aanslag te Marseille. In het belang van het onderzoek worden evenwel geen mededeelingen gedaan. (Politika, Belgrad)
(Vor. ber. Aanslag 1537 A.)

D. NEDERLAND. — Mechanisatie in de sigarenindustrie. —
Zes en zeventig sigarenfabrikanten in het land hebben een uitspraak gedaan in zake de mechanisatie in hun bedrijven. Zij adviseeren de Regeering als crisismaatregel de z.g. oprolmachines in de sigarenindustrie te verbieden, n.l. die machines, welke het buitenblad om de sigaar, resp. cigarillos, leggen en dus niet de bosjes (binnengoed)-machines, welke reeds zoodanig in het bedrijf zijn ingevoerd, dat van een stilzetting daarvan geen sprake zal kunnen zijn. Een verbod wordt dus gevraagd van den compleet-machinalen arbeid, waardoor duizenden arbeiders niet ontslagen behoeven te worden. (Persberichten) **(1513 C.)**

E. FRANKRIJK. — Hervorming der Grondwet. - Plannen van minister-president Doumergue. —
Onder voorzitterschap van president Lebrun werd op 23 Oct. '34 te Parijs een ministerraad gehouden, waaraan in politieke kringen zeer groote beteekenis wordt gehecht, omdat bijna uitsluitend over de herziening der grondwet werd gesproken.
De premier Doumergue heeft zijn hervormingsplannen uitvoerig uiteengezet; zij hebben betrekking op de volgende punten:
1e. de premier krijgt speciale volmachten en rechten als zoodanig, terwijl hij tot nu toe gelijkgesteld was aan de andere leden van het kabinet.
2e. de premier mag in geval van ernstige meeningsverschillen tusschen regeering en Kamer den president, zonder goedkeuring van den Senaat, verzoeken de Kamer te ontbinden en nieuwe verkiezingen uit te schrijven.
3e. het kabinet alleen heeft het recht, uitgaven op de begrooting voor te stellen.
4e. de begrooting van het loopende jaar kan verlengd worden, indien de nieuwe begrooting niet tijdig is aangenomen.
5e. binnen het kader der grondwet wordt een wet in zake de ambtenaren uitgevaardigd. (Le Temps)
(Vor. ber. Doumergue 1518 C.; Grondwet 1280 E.)

F. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Evang. Kerk. —
De kerkelijke situatie in Duitschland blijft nog zeer verward. Rijkskanselier Hitler blijft in den kerkstrijd aarzelend optreden. Hier vreest hij blijkbaar de oppositie. Welke dan ook zeker niet gauw bang is. En steeds onverzoenlijker wordt de houding der Evangelische Kerk. In de Synode-zitting van 20 Oct. '34 te Dalhem is het duidelijk gebleken, dat de Synode en de duizenden predikanten en millioenen leeken die dit kerkgenootschap omvat, vastbesloten zijn ieder compromis te verwerpen, niet alleen als daardoor dr. Jäger maar ook als rijksbisschop Müller in de kerkregeering zou worden gehandhaafd. Kort geleden werd rijksbisschop Müller zelfs door de oppositie „het instrument van den duivel" genoemd en daarmee is wel voor goed afgesneden dat er ooit samenwerking zal kunnen komen.
De Evangelische oppositie beschouwt het verwerpen van het nationaal-socialistische leidersprincipe niet als een uiting van minachting jegens den Staat. Zij is van meening dat Hitler de vrije hand heeft in deze crisis en dat hij in staat zal zijn zonder zijn prestige te verliezen de oppositie-partij te ondersteunen en zoowel rijksbisschop Müller als dr. Jäger te ontslaan.
Men beweert in kringen van de kerkelijke oppositie verder, dat indien Hitler een beslissing te haren gunste neemt, de vrede in de kerk oogenblikkelijk zal zijn herkregen en dat de positie van den rijkskanselier daardoor aanmerkelijk versterkt zou worden. (Nieuwsblad v. h. Noorden - Reichspost)
(Vorig bericht blz. 1527 H.)

G. NEDERLAND. — Bond van Jonge Liberalen. —
Op voorstel van den Bond van Jonge Liberalen heeft de Internationale Unie van Jong-Liberale vereenigingen op 14 October in Utrecht bijeen, de volgende motie aangenomen:
De Internationale Unie juicht van harte het onderzoek toe, waaraan de gedragingen van de particuliere wapenindustrie in de Vereenigde Staten worden onderworpen; verklaart zich solidair met de Engelsche liberalen, die een soortgelijk onderzoek ook in Engeland wenschen; dringt er met den meesten klem op aan, dat spoedig allerwegen afdoende maatregelen zullen worden getroffen tegen den ergerlijken misstand, dat pogingen tot bevordering van den vrede stelselmatig worden ondermijnd door invloedrijke groepen, die uit eigen belang, al dan niet met oirbare middelen, de wereld helpen afglijden naar de nieuwe catastrophe. (Vaz Dias) **(Vor. ber. blz. 999 C.)**

H. HONGAARSCH-POOLSCH VERDRAG. — Resultaat van het bezoek van den Hongaarschen minister-president Gömbös aan Warschau. —
De tekst van het op 21 Oct. '34 te Warschau onderteekende „cultuurverdrag" is gepubliceerd in de editie van de Pester Lloyd van 22 Oct. '34.
Het verdrag, dat uit vier artikelen bestaat, voorziet ter bevordering en verzekering van het gemeenschappelijk geestelijk streven, in de instelling van Hongaarsche en Poolsche wetenschappelijke commissies, in de uitwisseling van professoren en studenten en de wederkeerige vertaling van elkaars literaire en wetenschappelijke werken.
Voor de practische uitvoering van deze overeenkomst wordt een gemengde commissie gevormd, bestaande uit twee subcommissies staande onder de beide ministers van Onderwijs. Verder wordt een gemengde commissie benoemd, die tot taak heeft het Poolsch-Hongaarsche handelsverkeer nieuw leven in te blazen.

Het voornemen bestaat nog dit jaar een verdrag inzake vreemdelingenverkeer en een consulair verdrag te sluiten.
Tijdens zijn verblijf te Warschau is Gömbös de hoogere Poolsche onderscheiding, het grootkruis van de orde van den Witten Adelaar, verleend. (Pester Lloyd)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Actie tegen Duitsche boycot. —**
Het eerste nationale congres der ter bestrijding van de anti-Duitsche boycot in de Ver. Staten opgerichte Duitsch-Amerikaansche economische commissie is op 22 Oct. '34 onder deelneming van 120 afgevaardigden uit 18 staten der Unie en 27 steden te Chicago geopend.
Volgens de sprekers heeft de commissie reeds successen te boeken en hoopt men, dat de boycot in afzienbaren tijd tot mislukking gedoemd zal zijn.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1008 B.)**

B. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Oezoenowitsj gevormd.**
Op grond van grondwettelijke bepalingen heeft minister-president Oezoenowitsj den prins-regent Paul het ontslag van het kabinet op 20 Oct. '34 aangeboden, hetgeen aanvaard is.
Oezoenowitsj heeft op 23 Oct. een nieuw kabinet gevormd. Het bestaat uit de volgende leden:
Oezoenowitsj: minister-president.
Jeftitsj: Buitenlandsche Zaken.
Gen. Gifkowitsj: Oorlog en Marine.
Lasitsj: Binnenlandsche Zaken.
Verder de oud-premiers Marinkowitsj en Sjrskitsj als ministers zonder portefeuille. (Vreme, Beograd)
(Vorig bericht blz. 1268 F.)

C. **SPANJE. — Asturië gepacificeerd. - Officieele verklaring. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken deelt mede, dat de concentratie van troepen in Asturië zonder tegenstand is verloopen.
Alle belangrijke punten zijn bezet.
Het westelijk deel van het mijngebied is geheel gepacificeerd, 3000 geweren zijn hier in beslag genomen.
Het leven heeft thans weer zijn normalen loop.
(El Heraldo de Madrid) **(Vor. ber. blz. 1529 D.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoerrechten. - Bestendiging voor 1935 van de tijdelijke opcenten. —**
Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp, strekkende tot bestendiging voor het jaar 1935 van de tijdelijke opcenten op de invoerrechten in Nederl.-Indië.
Ingevolge de wet van 29 Dec. 1933 werden in 1934 in Ned.-Indië, behoudens eenige uitzonderingen, 50 opcenten op de invoerrechten geheven. De geldelijke vooruitzichten van Ned.-Indië voor 1935 — aldus de minister van Koloniën in de memorie van toelichting — zijn van dien aard, dat bestendiging van deze opcentenheffing voor dat jaar noodzakelijk moet worden geacht. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1364 E.)**

E. **PORTUGAL. — Kabinetswisseling. —**
Minister-president Salazar heeft na afloop van den tot het laatste oogenblik geheim gehouden ministerraad het collectief ontslag van het Portugeesche kabinet ingediend.
Aangaande het aftreden der regeering heeft Salazar een verklaring aan de pers afgelegd, waarin wordt gezegd, dat de minister-president in het verloop der kabinetszitting de noodzakelijkheid eener hervorming der regeering heeft besproken, alvorens men tot de oplossing van de verscheidene op den voorgrond der belangstelling staande politieke kwesties zal overgaan. De ministers hebben geantwoord, dat zij hun portefeuille ter beschikking zouden stellen, wanneer dit noodig zou zijn. De minister-president heeft toen den president het verzoek om ontslag van het geheele kabinet aangeboden.
Nader wordt gemeld, dat de nieuwe Portugeesche regeering gevormd is. Minister-president Salazar zal zich ook met de portefeuille van Financiën belasten. Minister van Buitenlandsche Zaken is Cauruero Da Mata, minister van Binnenlandsche Zaken kolonel Linhares de Lima, minister van Justitie Manuel Rodrigues, minister van Oorlog kolonel Passos E. Sousa, minister van Marine Merquita Guimaraes. Het nieuwe kabinet zal onmiddellijk verkiezingen uitschrijven en zich krachtens de Grondwet van 1933 aan het parlement voorstellen.
(Diario de Noticias, Lisboa)
(Vorig bericht blz. 923 H.)

25 OCTOBER 1934

F. **DUITSCHLAND. — Generaal Von Kluck overleden.**
De uit den wereldoorlog bekende legeraanvoerder Generaloberst von Kluck is dezer dagen in zijn woning te Berlijn-Grunewald overleden.
Alexander von Kluck werd 20 Mei 1846 te Munster (Westfalen) geboren en is dus 88 jaar oud geworden.
In den Fransch-Duitschen oorlog vocht hij als jong luitenant, onderscheidde zich in verschillende veldslagen, o.a. bij Metz door zijn dapperheid, werd tweemaal gewond en kreeg het IJzeren Kruis.
Hij maakte geregeld promotie, werd in 1914 Generaloberst en trok als zoodanig aan het hoofd van het eerste leger in dat jaar ten strijde aan het westelijk front, waar de snelle opmarsch van zijn troepen aller aandacht op hem vestigde. Na overwinningen op de Franschen en Engelschen te hebben behaald bij Jemappes, Frameries, Bergen en St. Quentin, moest hij na den Marneslag terugtrekken. In Maart 1915 werd von Kluck aan de Aisne door een granaatsplinter gewond, waarop hij het opperbevel over het eerste leger neerlegde. In October 1916 werd hij definitief op non-activiteit gesteld. In 1920 verscheen van hem het boek: „De opmarsch naar Parijs en de Marneslag in 1914". (Reichspost)

G. **CATALONIE. — Doodvonnissen. - Gratieverzoek.**
In Catalonië maakt men zich ernstig ongerust, dat de doodvonnissen tegen de officieren, die de verdediging van het gebouw der Catalaansche Generaliteit te Barcelona hebben geleid, majoor Ferras, kapitein Escofet en luitenant-kolonel Ricart van de Catalaansche Veiligheidspolitie, zullen worden uitgevoerd.
Duizenden verzoekschriften om gratie van allerlei organisaties en vertegenwoordigers van alle klassen zijn, onder leiding van de gewestelijke organisatie der radicale partij, de partij van minister-president Lerroux zelf, aan de regeering gezonden.
(La Vanguardia, Barcelona) **(Vor. ber. blz. 1540 C.)**

H. **MUZIEK. — Karl Muck 75 jaar. —**
Het is ruim acht jaar geleden, sinds Karl Muck voor het laatst te Amsterdam aan den dirigeerlessenaar stond. Dat was in Mei 1926 bij de opvoeringen van Mozart's „Don Giovanni" door de Wagnervereeniging. In het begin van datzelfde seizoen, November 1925, had hij, ook bij de Wagnervereeniging, opvoeringen geleid van „Die Meistersinger von Nürnberg". En dit was weer eenige maanden na zijn indrukwekkend afscheid als mededirigent van het Concertgebouworkest met een Wagnerconcert op 4 April.
Na zijn afscheid van Amsterdam wijdde Muck zich geheel aan zijn functie van dirigent der Philharmonische concerten te Hamburg en, des zomers, aan zijn arbeid te Bayreuth. Hier achtte hij, na het jaar van Siegfried Wagner's dood, zijn taak beëindigd. En met den afloop van het vorige seizoen heeft hij ook Hamburg vaarwel gezegd. Thans vertoeft hij te Stuttgart, waar hij zich geheel uit het actieve leven heeft teruggetrokken. Op 22 October '34 werd Karl Muck vijfenzeventig jaar. En bij deze gelegenheid past ons een woord van eerbiedige en dankbare hulde jegens den eminenten kunstenaar, die gedurende vier jaar een leidende taak in ons muziekleven heeft vervuld en op dat leven den stempel van zijn krachtige persoonlijkheid heeft gedrukt. Als concert- en als opera-dirigent. (Alg. Handelsblad)

I. **MEXICO. — Immigratiebeperking. —**
De raad voor de immigratie bereidt een wijziging van de immigratiewet voor, volgens welke Russen, Polen, Bulgaren en Tsjecho-Slowaken voortaan niet meer tot Mexico zullen worden toegelaten, daar zij worden geacht zich niet met de bevolking te kunnen assimileeren. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

K. **NEDERLAND. — Uitvindingen. - Het persen van briketten uit kolengruis zonder toevoeging van eenig bindmiddel. —**
Het is reeds geruimen tijd geleden, dat in de pers melding werd gemaakt van een uitvinding van den Arnhemschen ingenieur A. ten Bosch om op rationeele wijze de z.g. fijnkolen, welke gewoonlijk meer dan 40 pct. van de productie der anthraciet leverende mijnen uitmaken, om te zetten in harde goed gevormde stukken kool, zonder dat daarbij eenig bindmiddel behoeft te worden gebruikt.
De heer Ten Bosch heeft zijn vinding overgedaan aan de N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Ten Bosch octrooien, gevestigd te Arnhem.
Hoe het thans met de toepassing van zijn vinding staat heeft de heer Ten Bosch dezer dagen medegedeeld en waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Toen de proefnemingen slaagden, zonder toevoeging van eenig bindmiddel konden „fijnkolen" (kolengruis) van bijna alle kolensoorten in stukkolen worden omgezet, werd in Duitschland een groote pers geconstrueerd, welke thans sedert eenige weken in continubedrijf loopt.
Een leek begrijpt niet, wanneer hij de pers in werking ziet,

hoe geweldig de krachten zijn welke het product doen ontstaan: briketjes 40 gram zwaar, in gewicht en formaat welke ze juist voor het gebruik in vulkachels geschikt maakt. De druk welke in de pers op de fijnkolen wordt uitgeoefend bedraagt 60.000 k.g. per seconde, overeenkomende met 5.000 k.g. op iedere c.M.² van de briket; begrijpelijker uitgedrukt, een druk van 5.000 atmosfeer. De kosten van het briketteeren van fijnkolen bedraagt, volgens ir. Ten Bosch, al naar de grootte niet meer dan *f* 2.50 à *f* 3.— per ton. In dien prijs zijn alle kosten begrepen: rente en afschrijving, slijtage, bediening enz. De pek, welke bij de vervaardiging van eierbriketten noodig is, is duurder!
De Ten Bosch maatschappij heeft nu met het technische concern, dat te Oberhausen is gevestigd, een overeenkomst aangegaan, waarbij het concern zich verplicht, om in Duitschland en in het buitenland de hooge drukpersen volgens de werkwijze van „Ten Bosch" octrooien voor de licentienemers te gaan vervaardigen. De heer Ten Bosch schatte de wereldbehoefte aan deze persen op 100.000 stuks. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Uitvindingen 1503 B.)

A. NEDERLAND. — Bond van Nederl. Schuldeischers en Huiseigenaren in het Buitenland opgericht. —

Te Den Haag is opgericht de „Bond van Nederlandsche Schuldeischers en Huiseigenaren in het Buitenland", zich tot doel stellende de belangen van de categorieën bij de Nederlandsche regeering naar voren te brengen, waartoe reeds stappen zijn ondernomen.
Het voorloopig bestuur is samengesteld uit de heeren ir. F. James, L. P. Maartens, S. A. Gompels, M. Oppenheim en G. Rijckenberg.
De Bond is opgericht met medewerking van den Kon. Ned. Middenstandsbond, terwijl met den Ned. R.-K. Middenstandsbond en de Vereeniging van den Chr. Handeldr. en Industrieelen Middenstand in Nederland bereids contact is gezocht.
Om des te spoediger onze regeering in staat te stellen zich een overzicht te kunnen vormen, worden belanghebbenden verzocht zoo snel mogelijk hun adres op te geven aan het voorloopig secretariaat, Hasseltschestraat 26 te Den Haag. (Het Vaderland)

B. NEDERLAND. — Het woord „Dutch" in den ban gedaan. —

De vereeniging „Nederland in den Vreemde" voert een actie tegen het woord „Dutch". Dat dit streven in hoogere kringen weerklank vindt, bewijst een rondschrijven van het ministerie van Onderwijs, K. en W., gedateerd 1 October '34 van den volgenden inhoud:
„De regeering heeft bepaald, dat in officieele stukken en publicaties voor de Engelsche benaming van Ned.-Indië de term „The Netherlands Indies" zal worden gebruikt, aangezien deze meer in overeenstemming wordt geacht met de Engelsche gewoonte om voor den Oost-Aziatischen Archipel den meervoudsvorm te bezigen, terwijl met „India" meest het Vóór-Indische schiereiland wordt aangeduid.
Verder is gebleken aanbeveling te verdienen, het gebruik van het adjectief „Dutch" in officieele in het Engelsch gestelde stukken te vermijden. Eén van de redenen hiervoor is, dat herhaaldelijk een voor Nederland nadeelige verwarring van het woord „Dutch" met „Deutsch" is voorgekomen.
In Engeland en de Vereenigde Staten wordt in de officieele in de Engelsche taal gevoerde correspondentie tusschen het Nederlandsche gezantschap en de regeering uitsluitend gebruik gemaakt van de adjectieven „Netherland" of „Netherlands"; de termen „Nederlander" en het „Nederlandsch" worden vertaald met „Netherland(s) subject" en „the Netherland(s) language". Aangezien het niet zeker is of „Netherland" dan wel „Netherlands" de juiste vertaling geacht moet worden, vindt de regeering geen aanleiding om van deze twee bijvoegelijke naamwoorden er één als het eenig juiste aan te merken. Zij is echter van oordeel, dat het ten aanzien van het adjectief „Dutch" door „Netherland(s)" aanbeveling verdient een algemeene gedragslijn te volgen. Voor rijksautoriteiten, -colleges en -ambtenaren wordt deze in bovenstaanden zin voorgeschreven."
(Het Vaderland)

C. NEDERLAND. — Herclassificatie der gemeenten.

De voorzitter van den raad van ministers, dr. Colijn, heeft naar het „Handelsblad" meldt, bij de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg voor rijkspersoneel een voorstel doen inlienen betreffende herziening van de classificatie der gemeenten voor de Rijksambtenaren, waarvan het gevolg zal zijn dat de „standplaatsaftrek" voor zeer velen wordt verhoogd.
In de toelichting zegt de minister:
„De bestaande regeling der classificatie van de gemeenten volgens het Bezoldigingsbesluit is, naar het oordeel der regeering niet meer in overeenstemming met den tegenwoordigen toestand. De regeering overweegt daarom een wijziging dezer classificatieregeling, waarbij de bestaande indeeling der gemeenten in drie klassen, met een standplaatsaftrek van 0.4 en 8 pct. voor de ambtenaren op jaarloon en van gemiddeld 0.6 en 12 pct. voor de ambtenaren op maand- en weekloon, wordt vervangen door een indeeling in vier klassen met een standplaatsaftrek van respectievelijk 0.4, 8 en 12 pct. en van gemiddeld 0.6, 12 en 18 pct.
De rangschikking der gemeenten in deze vier klassen stelt de regeering zich voor te regelen als in de desbetreffende bijlage van dit schrijven is aangegeven.
De in het schrijven van den minister-president genoemde bijlage bevat de volgende rangschikking der gemeenten in vier klassen met onderscheidenlijk 0, 6, 12 en 18 pct. standplaatsaftrek.
1e klasse: Alkmaar, Amsterdam, Arnhem, Delft, Dordrecht, Eindhoven, Enschede, Gouda, 's-Gravenhage, Groningen, Haarlem, Heerlen, Den Helder, Den Bosch, Hilversum, Leeuwarden, Leiden, Nijmegen, Rotterdam, Schiedam, de Schrans, Tilburg, Treebeek, Utrecht, Vlaardingen, Velsen (dorp en IJmuiden), Zaandam en Zandvoort.
2e klasse: o.a. Almelo, Amersfoort, Amsterdam (deel thans 2e klasse), Apeldoorn, Assen (Dr.), Breda, Deventer, Hengelo, Maastricht, Meppel, Middelburg, Oldenzaal, Sneek, Winschoten, Zwolle.
3e klasse: Ameland, Anlo, Ter Apel, Apeldoorn (behalve dorp II), Appingedam, Avereest (Norg), Beilen, Bolsward, Borger (Dr.), Leeuwarderadeel behalve Schrans (I), Coevorden, Delfzijl (Gr.), Dokkum, Dragten, Emmen, Franeker, Nieuwe Pekela, Harlingen, Havelte, Heerenveen, Hindeloopen, Hoogeveen, Hoogezand, Hoogkerk (Gr.), Idaarderadeel, Ylst, Scheemde, Schiermonnikoog, Sleen, Smilde, Stadskanaal en Stads-Musselkanaal, Lemsterland, Meeden, Munnekemoer, Muntendam, Musselkanaal, Oude Pekela, Peize, Sappemeer, Steenwijk, Terschelling, Utingeradeel, Veendam, Veenhuizen, Wymbritseradeel, Wildervank, Wonseradeel, Workum, Zuidbroek, Zuidhorn, Zuidwolde.
4e klasse: Voor de Noordelijke Provinciën de overige gemeenten of gedeelten van gemeenten, hierboven niet genoemd, benevens een groot aantal gemeenten elders.
De nieuwe regeling zou 1 Januari 1935 ingaan.
(Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Gemeenten 1504 B.)

D. NEDERLAND. — Tuberculosebestrijding. - H. M. de Koningin beschermvrouwe. —

H. M. de Koningin heeft bereidwillig toegestemd, als beschermvrouwe van de Nederlandsche Centrale Vereeniging tot Bestrijding der Tuberculose de plaats in te nemen van wijlen H. M. de Koningin-Moeder, die van de oprichting der vereeniging af haar beschermvrouwe is geweest. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Tubercul. 1271 B.; H.M. Koningin 965 A.)

E. ENGELAND. — Sir John Simon over den aanslag op Koning Alexander van Joego-Slavië en de politieke gevolgen. —

In een rede te Northampton ter gelegenheid van een betooging tot steun aan de Nationale regeering, heeft Sir John Simon gesproken over den aanslag te Marseille en de houding die Engeland ten aanzien van den politieken toestand van het oogenblik aanneemt. Na verklaard te hebben, dat deze moord niet alleen de boosaardigste maar ook de domste van alle politieke misdaden is geweest, stelde Simon het contrast in het licht, dat bestaat tusschen den toestand, die het gevolg was van den moord te Serajewo en de tegenwoordige situatie. Niets van wat toen plaats greep, kan op het oogenblik gebeuren. De invloed in den raad van alle staatslieden in Europa zal hoop ik, zei Sir John, aangewend worden om elke verwijderde mogelijkheid van dien aard te voorkomen.
Wij hebben nu de bittere ondervinding van vier oorlogsjaren en wij geven ons rekenschap, niet alleen van de verschrikking maar ook van de nutteloosheid van een slachting. De methode om de nationalistische koorts door een oorlog te genezen wordt niet alleen door het geweten, maar ook door de ervaring der menschheid verworpen. Op het oogenblik zijn de internationale organisaties constant en georganiseerd en zij worden overal in het belang van den vrede toegepast.
Simon besloot zijn rede aldus:
De Britsche politiek is er in deze droeve dagen voortdurend op uit geweest om tot geduld en matiging in alle richtingen te manen, zonder natuurlijk eenigerlei nieuwe verplichting te aanvaarden. Als krachtige vrienden van den vrede hebben wij de zekerheid, dat het in het belang van Europa in zijn geheel s om de moeilijke taak van de nieuwe Joego-Slavische regeering te vergemakkelijken en wij hebben eveneens de zekerheid, dat een krachtig vereenigd, welvarend en tevreden Joego-Slavië van het hoogste belang voor Europa is. (Daily Telegraph)

(V. b. Sir Simon 1421 E.; Koning Alexander 1539 C.)

26 OCTOBER 1934

F. NEDERLAND. — Nederlandsche Vereeniging voor Waardevast Geld. —

In aansluiting aan ons bericht op pag. 1536 E geven wij nog een kort verslag van de vergadering, die op 20 Oct. '34 te Amsterdam werd gehouden.
De voorzitter, prof. dr. Nico Polak deelde mede, dat reeds 360 aanmeldingen voor het lidmaatschap waren binnengekomen en dat dit aantal voldoende is voor de oprichting. Binnenkort zal een huishoudelijke vergadering worden uitgeschreven voor de opstelling der statuten ,alsmede voor de benoeming van het bestuur.
Komende tot het onderwerp stelde spr. de waarde-onvastheid van het geld in het licht en de vereeniging zal de bestudeering van de middelen om te geraken tot het doel: waardevast geld met zooveel mogelijk stabiele koopkracht ter hand nemen. Geen enkel stelsel wordt daar à priori vooropgeschoven. Aan de voortgaande ontwrichting zal echter een halt moeten worden geboden.

De gulden moet worden herzien, zijn waarde-verhoudingen tot de goederen en de buitenlandsche valuta moeten worden hersteld. Onze huidige regeering heeft een open oog voor alle ernstige vraagstukken en zij weet, dat de huidige goudbasis van den gulden geen doel op zichzelf kan zijn. Zij weet, dat die welvaart niet met een enkel middel is te verkrijgen, noch deze noch gene monetaire politiek de depressie kan opheffen. Maar zij weet ook, dat ieder middel, dat verder verval kan voorkomen, dient te worden toegepast.
De volgende spr., prof. G. M. Verrijn Stuart, betoogt, dat de koppeling van geld en goud de waardevastheid van het geld niet verhoogt, doch een stabiel algemeen prijsniveau van goederen en diensten verhindert. Spr. meent, dat in een wereld van deflatie het geheele economisch leven wordt ontwricht, daar de vaste lasten, de loonen en de overheidsuitgaven te zwaar gaan wegen. Daarom moeten de banden met goud worden gelaakt en het land zijn monetaire vrijheid terugnemen. De gevolgen van interne verschuivingen zullen bij een verlaten van de goudbasis gering zijn. De kleine man zal er weinig van merken, evenmin als het staatscrediet, zooals de ondervinding in andere landen heeft geleerd.
Prof. Gonggrijp behandelt de kwestie uit het oogpunt van Indië en wijst daarbij op de verarming van de Inlandsche bevolking en gaat de inkomsten en uitgaven na van een boertje op Java. Een aanpassing door devaluatie zal ook voor hem minder pijnlijk zijn. Ook voor het Gouvernement is een dergelijke maatregel van groote urgentie.
Het Kamerlid M. P. van der Weijden komt op voor degenen, die hun inkomsten trekken uit bodemproducten en schetst de zorgwekkende toestand op het platteland tengevolge van de scherpe prijsdaling van de producten. Spr. herinnert aan zijn rede ter gelegenheid van de behandeling van het Landbouwcrisisfonds in de Kamer. Zonder devalueering of regeling van het schuldenvraagstuk wordt onze geheele eigen geërfde boeren- en tuindersstand onteigend. Spr. lichtte zijn rede met tal van voorbeelden uit de practijk toe.
Prof. ir. D. Dresden bepleit een nieuwe waardemeter, daar het goud heeft gefaald. Vaststelling van een betere waardemeter is een zaak van internationaal overleg. Uit de crisis zijn wij door een andere waardemeter geenszins, maar onder den gouden standaard zijn wij er nog slechter aan toe.
Als laatste voerde prof. dr. ir. J. Goudriaan een door instemmingsbetuigingen onderbroken rede, waarbij spr. de argumenten van de voorstanders van den gouden standaard onder de loupe nam en trachtte te ontzenuwen. Spr. noemde het dogmatisch vastleggen op handhaving van de tegenwoordige waarde van den gulden een ontzaglijk gevaarlijk avontuur. (N. R. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1536 E.)

A. AMSTERDAM. — Groot conversieplan. —

B. en W. van Amsterdam hebben den raad een voordracht doen toekomen, waarin wordt voorgesteld om reeds nu alle leeningen der gemeente, die een hoogere rente dan 4% dragen, aflosbaar te stellen, opdat te zijner tijd tot conversie kan worden overgegaan.
Het totale nominale bedrag van de voor vervroegde aflossing in aanmerking komende leeningen beloopt na aftrek van de verplichte aflossingen op 1 November 1934 rond *f* 175.000 000 en wel: *f* 298 770 à 5%, *f* 5.796.043 á 4⅞%, *f* 27.050 à 4¾%, *f* 5.003.600 à 4⅝%, *f* 158.438.869 à 4½%; *f* 33.975 à 4⅜%, *f* 5.400.600 à 4¼%. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Leeningen 1502 E.)

B. NEDERLAND. — Tentoonstelling „De Kunst in Nood". —

Op 20 Oct. '34 is in de Burgerzaal van het Koninklijk Paleis aan den Dam te Amsterdam de door het Comité „De Kunst in Nood" georganiseerde tentoonstelling van werken van steunbehoevende kunstenaars officieel geopend door den minister voor Sociale Zaken, Z. Exc. prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne. De eerste spr. was mr. J. Visser, voorzitter van het Comité. Spr. deed uitkomen dat de arbeid van het Comité vruchtdragend is, dank zij de daadwerkelijke hulp van duizenden in den lande. In acht maanden tijds heeft men tweehonderd kunstenaars kunnen helpen. Spr. wekte allen op, het Comité nieuwen steun te verleenen door een bezoek aan de tentoonstelling of, zoo dit niet mogelijk is, door het storten van een gift op postgiro 84726. Het leger van duizenden, dat thans helpt, moet er een van tienduizenden worden.
Vervolgens sprak de minister voor Sociale Zaken, Z. Exc. prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne. Spr. achtte het een voorrecht, iets te mogen bijdragen tot het slagen van dit voortreffelijk streven. Op spr.'s departement is men bezig een weg te bereiden, die een soort verzekering voor onze kunstenaars mogelijk zal maken. Het comité wil dit „verzekeringswerk" mede op gang helpen door een gift en ook daarom wekte spr. allen op tot krachtigen steun. Wie helpt, helpt vooral moreel in voortreffelijken zin en voortreffelijke mate, want het geestelijke is voor den kunstenaar het primaire. (Redactie K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1467 B.)

C. SOVJET-RUSLAND. — Kerkelijk leven. —

Volgens het hoofd van de „atheïsten-gemeenschap", die zich tot taak gesteld heeft, ieder spoor van godsdienst in de U.S.S.R. uit te wisschen, zijn er in Sovjet-Rusland nog 100.000 kerken open.

In tegenstelling met hetgeen men in het buitenland algemeen denkt, worden de kerken meestal niet van overheidswege gesloten, doch door zware belastingen en door het voor de geloovigen zoo moeilijk mogelijk te maken de kerken te bezoeken, bereikt men hetzelfde resultaat. (Posledniaie Nowestie, Parijs)

D. VLOOTBESPREKINGEN TE LONDEN. — Zes Japansche punten. —

In officieele Japansche kringen wordt verklaard, dat Japan zijn houding pas zal vaststellen wanneer het zekerheid heeft omtrent de houding van Engeland en Amerika, d.i. na de besprekingen ter vlootconferentie, welke op 23 Oct. '34 te Londen zijn begonnen.
De Japansche gedragslijn wordt vastgesteld door de volgende punten:
1. De bewapening moet voldoende zijn voor de beveiliging van de nationale verdediging, doch onvoldoende voor aanvalsdoeleinden.
2. Afschaffing van de vlootverhouding 5 : 5 : 3.
3. Afschaffing van bepaalde aanvalswapenen, zooals b.v. de vliegtuigmoederschepen, en beperking van de tonnage der slagschepen.
4. Uitbreiding van verdedigingswapenen als bijvoorbeeld duikbooten.
5. Opzegging van het vlootverdrag van Washington, bij voorkeur door gezamenlijke stappen hiertoe.
6. Het sluiten van een nieuw vlootverdrag, gebaseerd op het beginsel der pariteit, met vaststelling eener globale tonnage.
Er worden maatregelen getroffen tot gelijktijdige publicatie der officieele Japansche voorstellen te Londen en te Tokio. (Dempo Rengo)

E. FRANKRIJK. — Neo-Socialisten. - Minister Marquet bedankt. —

Minister Marquet heeft bedankt als lid der neosocialistische partij van Frankrijk. (Le Temps)

(Vorig bericht blz. 1072 F.)

F. ENGELAND. — Eden's Scandinaafsch bezoek. —

De reis van Eden heeft volgens de Politiken gedemonstreerd dat het Britsche standpunt en dat van Zweden en van Noorwegen ten aanzien van vrede, ontwapening, democratie, den Volkenbond, den internationalen handel en den wisselkoers zeer veel overeenkomst vertoonen. Daarin ligt de beteekenis van zijn bezoek. (Politiken, Kopenhagen)

(Vor. ber. Eden 1032 H.)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Contingenteering van draadnagels. —

De Tweede Kamer heeft op 16 Oct. '34 het wetsontwerp tot contingenteering van draadnagels, draadkrammen, getrokken ijzerdraad en prikkeldraad, aangenomen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Conting. 1515 E.; Tw. Kamer 1535 K.)

H. STRATOSFEER. — Tocht van dr. Jean Piccard en echtgenoote. —

Dr. Jean Piccard, een broer van den bekenden Belgischen stratosfeervaarder, is op 23 Oct. '34, vergezeld van zijn echtgenoote, te Detroit (V. Staten) opgestegen voor een tocht naar de stratosfeer, waarbij het niet te doen is om een hoogte-record te maken, maar om op een vooraf bepaalde hoogte van 15 K.M. waarnemingen te doen. De stratosfeerreiziger had een kleine draadlooze installatie aan boord, waarmede hij na 1½ uur liet weten, dat hij tot 4000 M. gestegen was en alles verder wel was aan boord.
De ballon is in de buurt van Cadiz in Ohio neergekomen. Het omhulsel was gescheurd maar de inzittenden bleven ongedeerd en de instrumenten waren niet beschadigd. Men zou een hoogte van 16 K.M. bereikt hebben. (New York Herald, Parijs)

(Vorig bericht blz. 1443 D.)

A. **NEDERLAND. — Padvinders Hoofdkwartier. - H. K. H. Prinses Juliana bij de openingsplechtigheid.** Het was op 13 Oct. '34 een belangrijke dag in de Nederlandsche Padvinderswereld. H. K. H. Prinses Juliana, die in navolging van Haar Vader, groote belangstelling koestert voor de Nederlandsche Padvinderij, opende op dien dag officieel het nieuwe Hoofdkwartier van de Nederlandsche Padvinders Vereeniging aan de Alexanderstraat 20, Den Haag.
(Het Vaderland)

B. **MEXICO. — Godsdienststrijd. - Katholiek verzet.**
De Kamer besloot alle Roomsch-Katholieke aartsbisschoppen en bisschoppen uit het land te zetten. Zij motiveerde dit besluit met de verklaring, dat zij slechts aan het Vaticaan gehoorzaamheid verschuldigd en dus buitenlanders zijn.
De Kamer besloot voorts staatspresident Rodriguez een speciale delegatie te zenden om hem te verzoeken het besluit ten uitvoer te leggen.
De aartsbisschop van den Mexicaanschen staat Chiapas is verbannen.
De aartsbisschop van Oxaga heeft een toevluchtsoord gevonden in Guatemala.
Alle kerken in de staten Tabasco, Sonora, Chiapas en Colima zijn gesloten.
Alle bisschoppen en priesters in den staat Guerero hebben het verzoek ontvangen, binnen drie dagen den staat te verlaten.
De nieuwe anti-kerkelijke bepalingen van den staat Mexico schijnen aanleiding te hebben gegeven tot ernstige onlusten.
Naar verluidt, bewapenen de Katholieke studenten en andere tegenstanders der radicale landbouw- en volksopvoedingswet der regeering zich en bereiden gewelddadige demonstraties voor.
De regeering heeft in verband hiermede een verordening uitgevaardigd, waarin de sluiting van alle wapen- en munitiewinkels wordt bevolen.
In den Senaat werd in een debat over den toestand verklaard, dat de politie een moordcomplot der Katholieke studenten heeft ontdekt. Tien studenten zijn gearresteerd, die ieder de opdracht hadden een senator om het leven te brengen.
Intusschen zet de regeering van den staat Mexico haar antikerkelijke politiek voort en verscherpt haar van dag tot dag. Dat men den Katholieken godsdienst blijvend wil onderdrukken, blijkt o.a. uit de omstandigheid, dat bevolen is, de kerkklokken te verwijderen en ze om te smelten.
(Ned.-Tel. Ag. Reuter - De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1515 A.)

C. **NEDERLAND. — Indexcijfers groothandelsprijzen.** Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt het volgende mede betreffende de indexcijfers van groothandelsprijzen over September 1934:

	Algemeen indexcijfer 48 artikelen		Indexcijfer voedingsm. 28 artikelen	
	1901/1910 = 100	1913 = 100	1901/1910 = 100	1913 = 100
1913 . . .	112	100	112	100
1919 . . .	338	304	326	296
1920 . . .	319	292	277	252
1921 . . .	199	182	206	187
1922 . . .	174	160	174	160
1923 . . .	165	151	159	143
1924 . . .	171	156	173	156
1925 . . .	173	155	174	155
1926 . . .	162	145	163	144
1927 . . .	165	148	172	153
1928 . . .	167	149	176	157
1929 . . .	159	142	167	149
1930 . . .	131	117	134	119
1931 . . .	108	97	112	101
1932 . . .	87	79	93	84
1933 . . .	82	74	85	76
1933 Sept.	82	75	86	78
1934 Aug.	85	78	92	84
1934 Sept.	85	77	91	83

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 959 E.)**

D. **NATIONAAL-SOCIALISME. — Ir. Mussert's rondreis door Duitschland. —**
Ir. Mussert sprak op 23 Oct. '34 voor het eerst voor eenige honderden leden van de Nederlandsche kolonie te Berlijn in de groote zaal van het Lehrervereinshaus op de Alexanderplatz. Zijn onderwerp was: „Nederland thans en Nederland straks".
Een groot deel zijner rede was gewijd aan een overzicht van de opkomst van het fascisme in Turkije, Italië en Duitschland, waarbij hij tot de conclusie kwam, dat na korter of langer tijd deze beweging ook in Nederland, België, Frankrijk, Engeland en de Scandinavische landen zal gevestigd en dat alleen in een fascistisch Europa een wederopbouw mogelijk zal zijn. Wat Nederland betreft, het nationale element is daar zwak, het individueele sterk. De N.S.B. wil het heroïsche element weer naar voren brengen.
Nederland mag zijn landgenooten in den vreemde niet vergeten. Daarom is spr. thans op een rondreis door Duitschland, om te vertellen van het streven van zijn beweging en omdat het Nederlandsche Nationaal-Socialisme deze Nederlanders in het buitenland straks ook wil doen deelen in de overwinning.
(Persberichten) **(Vor. ber. N.S.B. 1497 F.)**

E. **NEDERLAND. — Nationalisme en Katholicisme. - Rede van prof. dr. F. Sassen. —**
Het Nijmeegsch Studenten Corps „Carolus Magnus" laat in den inauguratietijd voor zijn leden lezingen houden. Dezer dagen heeft prof. dr. F. Sassen, hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, een rede gehouden over „Nationalisme en Katholicisme".
Wanneer wij, aldus spr. na een inleidend betoog, ons collectief geweten dienaangaande onderzoeken, treden er tekortkomingen aan het licht. Aan vervulling van den strikten plicht van vaderlandsliefde heeft het ons niet ontbroken; maar heeft de Nederlandsche gedachte voor ons waarlijk een inhoud? Gaat het welzijn van ons volk in zijn nationale eenheid ons ter harte? Hebben wij, behalve tot alle charitatief en cultureel werk in eigen kring, in evenredigheid bijgedragen tot de welvaart en beschaving van ons volk als geheel? En vooral: doen wij voldoende ons best die cultuur met onze eigen waarden te versterken en mede op te bouwen?
Verdrukking in het verleden, achteruitstelling tot in het naaste heden, verklaren weliswaar maar rechtvaardigen nog niet de zekere „Weltfremdheid" die ons niet naar behooren doet belang stellen in de natuurlijke waarden van onze nationale gemeenschap, van af de intellectueel, die weigert aan zaken van algemeen cultureel belang mede te werken tot de burgerjuffrouw, die aan de collecte van het crisiscomité haar centje onthoudt, „omdat wij hier Roomsch zijn" De afzondering, waarin wij onze eigen cultuur hebben opgebouwd, mag niet leiden tot afzijdigheid, zoodat wij de profane cultuur in ons land zich bij ons, buiten ons en zonder ons laten ontwikkelen. Dit zou verraad zijn aan onze volksgenooten, wien wij aldus het beste onthielden van wat wij zelf bezitten.
Tegenover de verscheurde eenheid der natie rust op ons katholieken een zware plicht en verantwoordelijkheid. Wij mogen het monopolie van nationalisme niet overlaten aan politieke avonturiers. Het verwijt van sectarisme heeft dan alleen geen zin, wanneer dit positief van inhoud is; wat in afzondering is gewonnen moeten wij uitdragen onder onze volksgenooten.
Politieke machtsuitoefening alleen is daarvoor niet voldoende; eigen bijzonder onderwijs is slechts een voorbereiding; de vruchten daarvan moeten liggen in het deelnemen der katholieken aan alle organen van het nationale leven, waar de Nederlandsche beschaving wordt geleid, ontwikkeld en geschapen, ook en vooral aan de openbare universiteiten.
Spr. betoogde vervolgens, dat het ware nationalisme in de eerste plaats binnen de grenzen van den historisch gegroeiden staat het saamhoorigheidsbesef wil versterken en de lengte- en dwarsdoorsneden van ons volk ten volle wil overbruggen. Het welzijn van de gemeenschap waarmee wij door den dubbelen band van nationaliteit en staat zijn verbonden, gaat vóór het welzijn van de grootere gemeenschap, waarmee enkel nationaliteit ons bindt. Wie Groot-Nederlander wil heeten, moet eerst in den vollen en waren zin des woords Nederlander zijn. Groot-Nederland, cultureel en politiek, moge een ideaal zijn in een verre toekomst; wij zouden ontrouw zijn aan onze nationale roeping, wanneer wij eenzijdig over de staatsgrenzen kijken en onze plichten binnen die grens verwaarloosden.
Spr. zeide tot slot: Wij katholieke Nederlanders hebben tot nu toe noch onzen plicht van vaderlandsliefde noch den in deze tijden geboden plicht van nationalisme steeds naar behooren volbracht. Het besef van ons Nederlanderschap, gematigd door onze katholieke beginselen, zal ons eerst tot volwaardige volksnationalisme behoeden. (De Maasbode)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verhooging van uitkeeringen aan de minst-bedeelde oud-gepensionneerden van zee- en landmacht. —**
De Tweede Kamer aanvaardde op 18 Oct. '34 zonder hoofdelijke stemming het wetsontwerp tot verhooging van de uitkeeringen aan de minst-bedeelde oud-gepensionneerden van zee- en landmacht tot een totaal bedrag van *f* 40.000. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1542 G.)

27 OCTOBER 1934

G. **S.D.A.P. EN N.V.V. — Crisis-eischen. —**
In de laatstgehouden vergadering van het dagelijksch bestuur van den algemeenen raad uit N.V.V. en S.D.A.P. zijn, blijkens bericht uit Het Volk, de volgende crisis-eischen vastgesteld:

Verruiming van de werkgelegenheid op groote schaal door de onderneming van groote werken en bevordering van de industrie.
Om de nijpende armoede der werkloozen te lenigen en hulp te kunnen verleenen aan de werklooze jeugd is een noodoffer vereischt.
Dit noodoffer zal moeten worden verkregen door een heffing-in-eens van één procent van de belastingplichtige vermogens en door herstel van de successiebelasting op het peil van de jaren 1921—1926.
De opbrengst van deze maatregelen worde gestort in het in te stellen Werkloosheidsfonds, voor welk fonds, zoo noodig, ook geleend moet worden.
Dan kan een deel der geldmiddelen, nu door de regeering voor dat fonds bestemd, behouden blijven voor de gemeenten en besteed worden aan gewone rijks-uitgaven, zoodat een aantal voor het volkswelzijn zeer schadelijke bezuinigingen achterwege kan blijven.
Voorts moeten de middelen worden versterkt door een progressieve crisis-inkomstenbelasting en door een belasting op de winsten van naamlooze vennootschappen.
Tegen onjuiste aangifte door belastingplichtigen en andere vormen van belastingontduiking moeten scherpe maatregelen worden genomen. Daartoe moet ook opheffing van het bankgeheim mogelijk worden gemaakt.
Ingrijpende maatregelen moeten worden genomen ter vermindering van de hypotheeklasten en ter verlaging van de huren. (Het Volk)

(Vor. ber. S.D.A.P. 1520 B.)

A. BELGIE. — Generaal Cumont chef van den Generalen Staf. —

Tot chef van den Belgischen generalen staf, als opvolger van generaal Nuyten, is benoemd luitenant-generaal Cumont. Deze werd in 1873 te Aalst geboren. Hij werd in 1914 aan de IJzer gewond. In laatste instantie was hij werkzaam in de technische commissie voor de vestingwet. (De Nieuwe Gazet)

(Vorig bericht blz. 1523 D.)

B. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt over het Nationale Herstelprogram. —

De rede, die president Roosevelt op 24 Oct. '34 heeft gehouden voor de Amerikaansche Bankiersvereeniging, diende voornamelijk om volledigen steun te winnen van de zijde der banken voor nationale herstelpolitiek. De president deed een beroep op het economisch inzicht der bankiers en eischte van hen de nauwste samenwerking om het volledige succes zijner herstelpolitiek te verzekeren.
Zonder kapitaal, aldus de president, is de wederopbouw der industrieele bedrijvigheid in een industriestaat onmogelijk. Het kapitaal is trouwens onmisbaar bij de uitvoering van alle groote economische herstelplannen. President Roosevelt verklaarde verder, dat het zijn vaste wil is, om alle krachten der natie in dienst te stellen van de nieuwe, onder staatscontrôle staande, economische politiek. In de eerste jaren der herstelpolitiek is reeds veel bereikt. Er rest echter nog een groote taak. Daarvoor is de medewerking noodig van alle krachten die hiertoe bereid zijn.
De bankiers kunnen ervan verzekerd zijn, dat hij, de president der Ver. Staten, alsmede alle beambten in dienst van den staat en de schatkist, alles in het werk zullen stellen om het particulier initiatief zooveel mogelijk aan te moedigen. Van hun kant moeten echter de banken eveneens hun volle medewerking verleenen om door het beschikbaar stellen van de noodige credieten in de kapitaalbehoefte te voorzien. Waar de banken in hun taak tekort schieten, zal de regeering deze moeten overnemen. Wanneer echter de tijd eenmaal aanbreekt, dat met particulier kapitaal in de credietbehoefte zal kunnen worden voorzien, dan zou president Roosevelt des te meer verheugd zijn, de regeeringsbemoeiïngen te kunnen inkrimpen, teneinde de particuliere bankinstellingen in de gelegenheid te kunnen stellen haar normale taak te hervatten.
Wat betreft de vrees der bankiers, dat de regeering tot oprichting van een centrale bank zou willen overgaan, deze zou volgens president Roosevelt geheel ongegrond zijn, daar de medewerking der particuliere banken een dergelijke instelling geheel overbodig zou maken.
De president verklaarde verder, dat hij vast besloten was naast stabilisatie van het prijsniveau, ook een verdere devaluatie van den dollar met alle hem ten dienste staande middelen tegen te gaan. Het gaat er echter niet slechts om, het economisch leven der Ver. Staten weder op te bouwen, in geen geval moet het eerste groote doel worden vergeten, n.l. tusschen alle deelen der wereld een grooter handelsverkeer mogelijk te maken. Een van de middelen tot dit doel is een door alle landen gevoerde muntpolitiek, waarbij naar stabiliteit wordt gestreefd van de valuta.
Ingevolge de rede van president Roosevelt op het bankierscongres, heeft de Ver. van Amerikaansche bankiers met algemeene stemmen een motie aangenomen, waarin zij belooft met de regeering te zullen samenwerken. Zij verzoekt echter tevens om een in evenwicht zijnde begrooting.
De bankiers erkennen evenwel dat uitgaven ten behoeve van de welvaart der bevolking noodzakelijk zijn. (De Maasbode)

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 1504 D.)

C. POLEN. — Poolsche en Duitsche legatie worden ambassades. —

De Duitsche legatie te Warschau en de Poolsche legatie te Berlijn zullen met ingang van 1 November 1934 ambassades worden. De huidige gezanten worden bevorderd tot ambassadeurs.

(Polska Agencia Telegr.)

D. LUCHTVAART. — Wedvlucht Londen—Melbourne. - De „Uiver". - Gelukwenschen van H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana. - Sir Macpherson. —

Op 25 Oct. heeft de K.L.M. van Het Loo, waar H. M. de Koningin thans verblijft, het volgende telegram ontvangen:
„Met waardeering vernam ik de bijzondere wijze, waarop de bemanning van de „Uiver" de eer van onze, ons allen zoo dierbare driekleur heeft hooggehouden. Wilhelmina."
H. K. H. Prinses Juliana heeft op 24 Oct. '34 telegrafisch haar gelukwenschen doen toekomen aan de bemanning van de „Uiver" te Melbourne.
Uit Melbourne wordt aan V. D. gemeld, dat Sir Macpherson Robertson heeft verklaard, dat het Nederlandsche vliegtuig heeft volbracht, wat hij zich voor oogen had gehouden, toen hij de race uitschreef: geen dolle race door de wereld, maar een verbetering van den luchtdienst. **(Vorig bericht blz. 1536 C.)**

28 OCTOBER 1934

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Kenneth Saunders. — The Ideals of East and West. (The Macmillan Comp., New York.)
Duitsch: Sinsheimer, Hermann. — Maria Nunnez. (Philo Verlag, Berlin.)
Weichert, Ernst. — Die Magd des Jürgen Doskocil. (Georg Müller, München.)
Duitsch-Zwitsersch: Buehrer, Jakob. — Sturm über Stifflis. (Oprecht & Helbling, Zürich.)
Engelsch: Soutar, Andrew. — My Sporting Life. (Hutchinson, London.)
Esperanto: Engholm, Stellan. — Infanoj en Torento (Kinderen in Torento). — (Literatura Mondo, Budapest 1934.)
Fransch: Montherlant, M. de. — Les Célibataires. (Bernard Grasset, Paris 1934.)
Italiaansch: Pancrazi, Pietro. — Donne e Buoi de Paesi Tuoi. (Vallecchi, Firenze.)
Nederlandsch: Campert, Jan. — Die in het donker. (H. F. Leopold's Uitg. Mij., 's-Gravenhage 1934.)
Schaik-Willing, Jeanne van. — Sofie Blank. (Uitg. Querido, A'dam 1934.)
Veenendaal, W. van. — Cockpit. (Uitg. Andries Blitz, Amsterdam.)
Russisch: Gerassimowa, Walerja. — Zjalostj (Medelijden). (Leningrad 1934.)
Spaansch: Cossio, José Maria de. — La Obra Literaria de Pereda. (Martinez, Santander.)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1536 B.)**

F. NOBELPRIJS 1934. — Voor Medicijnen. —

De Nobelprijs voor medicijnen is op 25 Oct. '34 toegekend en verdeeld tusschen drie Amerikanen, t.w.: George Minot en William P. Murphy te Boston en George H. Whipple te Rochester. Minot en Murphy zijn de ontdekkers van de moderne therapie voor pernicieuse anaemie.
George Richard Minot is den 2den December 1885 te Boston in Massachusetts geboren. Hij heeft aan de Harvard gestudeerd, waar hij in 1908 zijn A.B. en in 1912 zijn doctoraat in de medicijnen haalde. Na eenige assistentschappen werd Minot in 1915 verbonden aan den staf van het algemeen ziekenhuis van Massachusetts, vandaar ging hij over naar het Peter Bent Brigham ziekenhuis en vervolgens was hij van 1923 tot 1928 hoofd van den medischen dienst van het Collis P. Huntington

ziekenhuis. In 1928 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de medicijnen aan de Harvarduniversiteit te Cambridge (Mass.). In 1926 heeft hij samen met Murphy de geneeskrachtige werking van lever bij pernicieuse anaemie gevonden.
Zijn wetenschappelijk werk en met name deze ontdekking bezorgde hem tal van onderscheidingen. De Harvarduniversiteit promoveerde hem in 1928 tot Doctor of Science honoris causa, de Association of American Physicians kende hem de gouden Kobermedaille toe, in 1930 verwierf hij den Cameronprijs van de universiteit van Edinburgh, in hetzelfde jaar verwierf hij de gouden medaille van het nationale instituut voor sociale wetenschap, in 1933 de Monon medaille van het Britsche Kon. college van medici te Londen. Van zijn hand verschenen meer dan 90 verhandelingen, alle over het bloed.
In de oorlogsjaren 1917—'18 is Minot als vrijwilliger aan het Amerikaansche leger verbonden geweest.
George Hoyt Whipple is 28 Aug. 1878 te Ashland geboren, hij heeft zijn A.B. gehaald aan de Yale-universiteit, zijn doctoraat in de medicijnen aan de John Hopkinsschool voor medicijnen. Hij is doctor of Science van Colgate sinds 1927. Na assistent geweest te zijn, werd hij in 1907 patholoog aan het Anconhospitaal te Panama, later kwam hij o.a. aan het John Hopkinsziekenhuis, hij werd in 1914 hoogleeraar in het medisch onderzoek aan de universiteit van Californië. Sinds 1921 is hij deken en hoogleeraar in pathologie aan de school voor medicijnen en tandheelkunde van de universiteit van Rochester. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1013 G.)

A. **LUCHTVAART. — De „Uiver". - Oproep aan het Nederlandsche volk. —**
Het „Nationaal Luchtvaartfonds" waarvan Gen. b. d. C. J. Snijders eere-voorzitter is, heeft in de pers een oproep aan het Nederlandsche volk geplaatst, waarin wordt medegedeeld, dat het in volkomen overeenstemming met de directie van de K.L.M., allen die geprikkeld door de schitterende daad van de bemanning van de Uiver, hun steentje bij willen dragen tot bevordering van de Nederlandsche luchtvaart aanraadt dit te doen door hun bijdrage te storten op gironummer 9000 van den penningmeester van het „Nationaal Luchtvaartfonds" te 's-Gravenhage.
Zij bevorderen daarmede een groot Nederlandsch belang. (Nat. Luchtvaartfonds) **(V. b. Uiver 1544 D.)**

B. **AMSTERDAM. — De verworpen loonvoordrachten.**
Voor de door den gemeenteraad te Amsterdam verworpen loonvoordrachten voor het gemeentepersoneel moeten op last van de Kroon binnen drie maanden regelingen worden getroffen als in de voorstellen van B. en W. van 25 Sept. '34 vervat.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1513 A.)**

29 OCTOBER 1934

C. **MANDSJOEKWO. — Oliepolitiek. - Vertoogen van Amerika, Engeland en Nederland. —**
De regeering der Ver. Staten heeft een vertoog gericht tot Japan in verband met het voornemen van de regeering van Mandsjoekwo om een staatsmonopolie voor olie in te voeren.
De Amerikaansche regeering is van oordeel dat het monopolie een nadeel zou zijn voor de belangen der Amerikaansche petroleummaatschappijen en een schending van de politiek der „open deur" gelijk deze in het negenmogendhedenverdrag is vastgelegd.
De Britsche en Nederlandsche regeeringen zouden een gelijkluidend vertoog tot Japan hebben gericht.
Volgens de berichten uit Tokio heeft de Japansche regeering reeds op 3 Augustus '34 Amerika en Engeland er aan herinnerd, dat zij niets te maken had met de oliepolitiek van Mandsjoekwo.
Verder wordt medegedeeld, dat de regeering van Mandsjoekwo den Japanschen gezant een nota heeft overhandigd, waarin de Mandsjoekwosche regeering mededeelt, dat het standpunt, hetwelk de genoemde mogendheden innemen, niet is aanvaard.
De aangekondigde maatregelen inzake het staatsmonopolie zullen worden uitgevoerd.
(Dempo Tsoesin)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. mr. dr. P. Lieftinck. —**
Prof. mr. dr. P. Lieftinck heeft dezer dagen het hoogleeraarsambt aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam met het uitspreken van een rede over: „De komst der wereldmarkt-huishouding" aanvaard. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
De moderne aanpassings-, concurrentie- en monopolieproblemen, die samenhangen met interne structuurveranderingen in het productieproces, aldus spr. in het verloop van zijn betoog, zijn sedert den wereldoorlog in omvang en beteekenis sterk toegenomen. De verklaring hiervan moet worden gezocht in de snel zich voltrekkende industrialisatie en mechanisatie. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Onderwijs 1539 A.)**

E. **NEDERLAND. — Internationale Grafische Tentoonstelling. —**
In bijzijn van tal van genoodigden heeft op 24 Oct. 1934 te Utrecht de officieele opening plaats gehad van de internationale grafische tentoonstelling (Grato) welke tot en met 10 November in de Jaarbeursgebouwen te Utrecht wordt gehouden.
Minister Steenberghe zeide, in zijn openingsrede, dat deze expositie inspireerend kan werken. Het is als een herleving van een oud-Hollandsche traditie, dit streven naar schoonheid in de grafische vakken.
Spr. deelde ten slotte mede, dat het de Koningin behaagd heeft, den voorzitter der Federatie, den heer S. S. Korthuis, te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. (Red. K. H. A.)

F. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkbonden. - Kerkstrijd. - Dr. Jäger neemt ontslag. —**
Van officieele kerkelijke zijde wordt medegedeeld, dat de rechtskundige adviseur der Duitsche Evangelische kerk, Ministerialdirektor Jäger, per brief heeft medegedeeld, dat hij, na de hem opgedragen taak ten opzichte van de organisatie der Duitsche Evangelische Kerk in beginsel te hebben volbracht, zijn kerkelijke politieke functie neerlegt. (Reichspost)
(Vorig bericht blz. 1539 F.)

G. **NEDERLAND. — Spelling. - Nationale Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal. —**
Prof. mr. B. M. Taverne, H. A. Höweler en C. J. J. Westermann hebben een Nationale Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal opgericht
De vereeniging stelt zich ten doel: handhaving van de schrijfwijze volgens De Vries en Te Winkel — behoudens de gebruikelijke afwijkingen inzake de verbuiging van „een", „geen", „mijn" enz. — zoolang niet tot stand is gekomen een hervorming die het karakter draagt van een nationaal werk.
(Persbericht) **(Vor. ber. Spelling 1539 B.)**

H. **LUCHTVAART. — De wedvlucht Londen—Melbourne. - De Panderjager. —**
De Panderjager was na het ongeval met het landingsgestel te Allahabad op 21 Oct. '34 overkomen, geheel gerepareerd en wilde op 26 Oct. '34 om halfacht Amsterdamsche tijd starten, om de reis naar Melbourne voort te zetten. Het vliegtuig kwam bij dien start in botsing met een tractor, waarop een zoeklicht was geplaatst, en vloog in brand. De Panderjager werd totaal vernield. Van de bemanning werden de piloten Geysendorffer en Asjes licht gewond; de marconist Pronk bleef ongedeerd. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Melbourne Race 1536 C.)

I. **GEESTELIJK LEVEN. — Tweede Intern. Congres van Gereformeerden. —**
Op 24 Oct. '34 werd te Amsterdam het Tweede Internationaal Congres van Gereformeerden (Calvinisten) gehouden.
Het congres werd in de Zendingskerk geopend door den voorzitter van het uitvoerend comité, prof. dr. V. H. Rutgers. Als voorzitter van het Uitvoerend Comité heette hij de aanwezigen welkom, in het bijzonder de buitenlandsche congresleden uit Engeland, Schotland, Frankrijk, Duitschland, Zwitserland, Hongarije, Oekraine, Zuid-Afrika en de Ver. Staten. Een internationaal congres van Calvinisten behoeft, zei spr., geen verwondering te wekken, want van den beginne af is het Calvinisme niet in een enkel land opgesloten geweest. Immers reeds Calvijn zond door geheel Europa zijn raadgevingen. Hij streed niet alleen voor de zuiverheid maar ook voor de eenheid van de Kerk en toonde daarbij groote tolerantie bijvoorbeeld ten aanzien van Luthersche ceremoniën en van het onderteekenen der Augsburgsche confessie. Hij was nimmer sectarisch of separatistisch.

Natuurlijk was daarbij niets van indifferentisme ten aanzien van den leer der Kerk, heel Calvijn's leven en werk bewijst dit. Voorts wees spr. erop hoe de Congressisten van dit congres verwachten een versterking van het geloof. Ook op dit congres moet de hoop niet gebouwd zijn op menschen, doch op hetgeen God doet, zoo kan het Congres ook zijn een getuigenis van het feit tegenover de wereld. Niet echter om uit de crisis oorlogswinst te maken voor het Christendom; de vraag waarvan moet worden uitgegaan is niet: „Hoe kan vrede en orde in de wereld hersteld worden?", maar „Hoe staan wij tegenover God". Het Calvinisme is niet een belofte van nuttige zaken, als gezag e.d., maar het is de verkondiging van God.
Daarom spreken wij, aldus besloot spr., van God, van Zijn souvereiniteit en van hetgeen de erkenning van deze souvereiniteit meebrengt voor de levensterreinen, die de aandacht van het congres zullen hebben.
De eerste referent op het congres was prof. dr. V. Hopp, hoogleeraar aan de Vrije Universiteit, die een referaat hield over „De souvereiniteit Gods", het thema waarop alle redevoeringen als variaties worden gecomponeerd op dit congres. Hierdoor wordt, naar spr. meent, op het congres het Calvinistisch stempel gedrukt. Het dogma van de souvereiniteit Gods mag echter niet beschouwd worden als het wezen, noch als het grondbeginsel van het Calvinisme. Het wezen van het Calvinisme is niet gelegen in een of ander dogma, maar hierin, dat het is het meest consequente en meest harmonieuze Christendom. Het Calvinisme is niet slechts leer, het is ook leven. Het aanvaardt alle waarheden Gods tot in zijn uiterste consequenties. Daarom kan nooit een enkele waarheid het grondbeginsel zijn. En zeker niet die van de souvereiniteit Gods. De hoogleeraar gaat hier dan uitvoerig op in en zegt, dat de souvereiniteit Gods bestaat in: zelfstandig bepalen, zelfstandig realiseeren, zelfstandig beleven. Calvijn, zoo vervolgt spr., beziet de souvereiniteit Gods bijna nooit afzonderlijk maar telkens in verband, maar dan telkens in verband met het Vaderschap Gods. Deze toon klinkt door in de gereformeerde belijdenisschriften. De ware Calvinist leeft dan ook in het bewustzijn niet enkel Gods knecht, maar ook Gods kind te zijn. Wij hebben hier — zoo besloot spr. — elkander te sterken in onze eenheid en tevens ons te verrijken door de onderlinge schakeeringen.
Vervolgens hield dr. E. C. Unmack uit St. Albans een referaat over: „De souvereiniteit Gods en het godsdienstig leven".
Omtrent dit referaat zij het volgende vermeld:
1. Spr. behandelde in het algemeen de souvereiniteit Gods in de natuur, in het bewustzijn van den mensch, in den Bijbel. De souvereiniteit Gods, Zijn genade, is die van een onbeperkten Heerscher, Wiens wil de wet van Zijn rijk is. De souvereiniteit Gods is ook die van een eeuwigheids-God, die niet gelijk een mensch beperkt is door begrippen als verleden, toekomst, tijd, of zin.
2. De souvereiniteit Gods is oorsprong en waarborg van de genoegzaamheid der Heilige Schrift voor geloof en wandel: „Aldus heeft de Heere Uw God gesproken".
3. De souvereiniteit Gods brengt mede de verantwoordelijkheid van ieder mensch. Hierbij handelde spr. over den val der menschen en de algeheele verdorvenheid van het menschelijk geslacht.
4. De souvereiniteit Gods brengt mede het recht der vrije verkiezing.
5. De souvereiniteit Gods eischt en bewerkt voor Zijn uitverkorenen de toerekening en mededeeling van de gerechtigheid door de verzoening van Zijn Zoon.
6. De souvereiniteit Gods is de waarborg der bijzondere verlossing.
7. De souvereiniteit Gods verzekert de werkzame roeping van de uitverkorenen.
8. De souvereiniteit Gods bewerkt de volharding der heiligen.
9. De souvereiniteit Gods openbaart zich in de eeuwige straf voor verloren zondaren. (De Standaard)

(Vor. ber. Gereformeerden 1529 B.)

A. LUCHTVAART. — Nieuw Italiaansch wereldsneiheidsrecord. —
De bekende Italiaansche luitenant-vlieger en recordhouder Agello heeft op 24 Oct. '34 in een gesloten circuit boven het Garda-meer van ongeveer 12 kilometer zijn eigen wereldrecord voor watervliegtuigen, dat 682,403 K.M. bedroeg, verbeterd, door een gemiddelde snelheid te bereiken van 700,034 K.M. per uur. (Corriere della Sera) **(Vor. ber. Record 1441 E.)**

B. FRANKRIJK. — Het radicaal-socialistisch congres. - Herriot tot voorzitter herkozen. - Motie. —
Op het radicaal-socialistisch congres te Nantes gehouden, werd op 27 Oct. '34 een motie over de algemeene politiek, met zes stemmen van den linkervleugel tegen, aangenomen. In deze motie verlangt de partij o.a. de verdediging der republikeinsche instellingen en van het parlementaire regime en zal trouw blijven aan haar tradities, die het staatsgezag in zich sluiten. Verder wordt in de motie verlangd een reorganisatie van den economischen raad en van het rechtswezen in den zin van een grootere onafhankelijkheid van den rechter.
De rad.-soc. partij verklaart zich bereid mede te werken aan iedere grondwetswijziging, die de hechtheid van den staat waarborgt, maar duldt geen maatregelen, die het streven naar persoonlijke macht zouden bevorderen. De motie bevat verder een verklaring van vertrouwen in den voorzitter en de afgevaardigden, die tevens de opdracht krijgen, zich op de bres te plaatsen voor het uiteengezette programma.
Edouard Herriot werd als voorzitter bij acclamatie herkozen. (Le Journal) **(Vor. ber. blz. 1298 D.)**

30 OCTOBER 1934

C. BELGIE. — Koning Leopold's toespraak tot oudstrijders. —
In verband met de herdenking van den slag aan den Yser hebben de oud-strijders op 28 Oct. '34 gedefileerd voor den koning, die, staande voor zijn paleis, een rede hield. Na de oud-strijders te hebben bedankt voor hun blijken van trouw, voor hun wil om den vrede te verzekeren en zich te beschermen tegen een oorlog, verklaarde koning Leopold, dat men alle noodige militaire maatregelen moet nemen, om een afdoende verdediging van het geheele grondgebied te verkrijgen.
Alle maatregelen, die werden voorzien voor de nationale verdediging en die door het parlement werden goedgekeurd, zullen worden uitgevoerd.

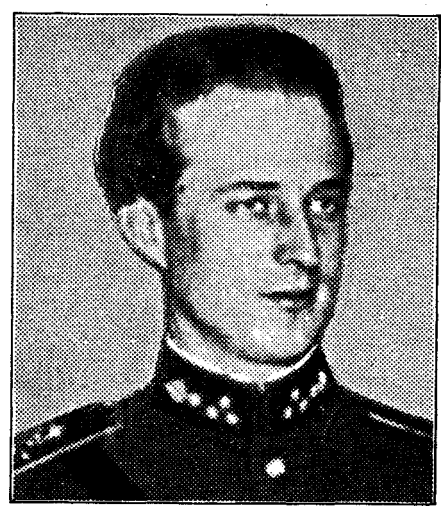

Koning Leopold III.

De koning wees er vervolgens op, dat voor een zoo kleinen staat als België, welks grondgebied binnen de actie radius van het moderne oorlogstuig valt, de verdediging van de grensprovincies tevens de verdediging van het geheele land beteekent.
Om dit te bereiken, aldus de koning, bestaat er slechts één eenvoudig doch afdoend middel, n.l. het afwenden van den oorlog.
Te dien einde moet een krachtig militair apparaat onderhouden worden, dat tezamen met de groote natuurlijke verdedigingsmiddelen van het land, een zoo sterken weerstand kan bieden, welke eerbied afdwingt en vrees inboezemt aan mogelijke aanvallers.
„Wij moeten besloten zijn dit militaire apparaat met de grootst mogelijke energie aan te wenden, zoodra ons grondgebied geschonden wordt."
Koning Leopold wees er op, dat dit ook de meening van zijn ontslapen vader, koning Albert, geweest is.
Hij voegde er aan toe, dat een dergelijke opvatting, waarbij tevens rekening gehouden wordt met de financieele mogelijkheden van het land, in het belang van België is.
Deze opvatting zet onder een internationaal statuut, vrij van elke voogdij en binnen het kader der bestaande verdragen, de traditie voort, die ons reeds gedurende de 84 jaar van onze onafhankelijkheid tot 1914, een ononderbroken vrede heeft verzekerd.
(De Nieuwe Gazet) **(Vorig bericht blz. 1361 D.)**

A. NEDERLAND. — Prof. Kors O.P. over „Sociale rechtvaardigheid". —

Op 17 Oct. '34 heeft, ter gelegenheid van den elfden Dies Natalis der R.-K. Universiteit te Nijmegen, de rector magnificus, prof. mag. dr. J. B. Kors O.P., in de aula van de universiteit een rede uitgesproken over „Sociale Rechtvaardigheid". Concludeerende zei spr., dat de encycliek „Quadragesimo Anno" geenszins vordert, dat sociale rechtvaardigheid moet worden opgevat als een rechtvaardigheidsdeugd, welke van de wettelijke rechtvaardigheid in breeden zin specifiek onderscheiden is. Integendeel, daar de Paus sociale rechtvaardigheid en sociale liefde naast elkander stelt en deze laatste geen andere is dan de liefde voor de gemeenschap, is die sociale rechtvaardigheid dan ook geen andere dan die, welke den enkeling bereid maakt de rechten van de gemeenschap te eerbiedigen. Het is geen geringe verdienste van dezen niet genoeg te prijzen pauselijken zendbrief, dat zij de huidige, in het liberalistisch individualisme opgevoede menschheid weer eens wijst op haar plichten ten opzichte der gemeenschap, op de deugd der sociale rechtvaardigheid.

Daar gaat, aldus spr., heden ten dage een nieuwe strooming door de volkeren, een sterker drang naar nationale eenheid, naar hechteren gemeenschapsband, naar versterking van het corporatief besef. Het is de reactie tegen de theorie van het Homo homini lupus, van de Struggle for life in het sociaal-economisch leven, van den atomenstaat der individualistische levensbeschouwing. Deze bewegingen dreigen te vervallen in een ander uiterste, dat van den totalen staat, van de kudde-gemeenschap, niet van saamhoorigheid, maar van de alle beweging belemmerende saamgebondenheid der romeinsche fasces. Daartegen vermag alleen de echte beleving der sociale rechtvaardigheid een dam op te werpen. Liefde voor de gemeenschap, eerbied voor diens rechten en wetten, meer voelen voor het algemeen belang dan voor eigen voordeel, belangstelling in de publieke zaak, niet uit Streberei, maar uit de eerlijke overtuiging, dat men het geheel dienen kan — dat alleen zal ons kunnen behoeden voor een nieuwe ziekte van het maatschappelijke leven. „De sociale vrede, — zoo schrijft pater Rutten terecht — hoofdvoorwaarde tot het geluk der individuen en de welvaart van de naties, vooronderstelt de toepassing van de onvergelijkelijke leer van de Kerk over onze verplichtingen inzake sociale rechtvaardigheid."

Als wij gelooven, zoo besloot spr., dat de genade de natuur niet doodt, maar verheft, dat Christus niet gekomen is om de natuurwet op te heffen, doch ze te volmaken, laat dan onze belijdenis van de gemeenschap der heiligen, van het Corpus Christi Mysticum, ook terugstralen en verwarmend werken op het burgerlijk gemeenschapsleven. Als wij dáár ledematen zijn, welke elkanders lasten te dragen hebben en voor elkander moeten leven, werken en vruchtdragen, dan is dit alleen, omdat deze bovennatuurlijke eenheid aangepast is aan onze sociale natuur en dan wijst dit ons ook op den plicht ons hier in de natuurlijke gemeenschap één te voelen en het belang van het geheel eerder te zoeken dan eigenbaat. Dit is de wet van heel het universum, waar de deelen zijn voor het geheel en door het geheel; waar alles van het laagst tot het hoogst samenwerkt in wonderbare harmonie; waar zelfs zuivere geesten administratorii Spiritus zijn; waaraan ook de mensch vrij zich te onderwerpen heeft, wil hij niet ten ondergaan. Het is de wet van het goddelijk Leven zelf, de eeuwige Samenleving bij uitstek, waar de Vader zich geheel geeft aan den Zoon en de Zoon in den Vader leeft en beiden zich weer uitstorten in den H. Geest. (De Maasbode)

(Vor. ber. Quadragesimo Anno 1206 F.)

B. MEXICO. — Godsdienststrijd. - Protestantsche geestelijkheid. —

Naar het blad „Universal" uit Chihuahua verneemt heeft men thans ook aan de Protestantsche geestelijken in dezen Staat verboden hun ambt uit te oefenen of is dit hun ontnomen. De katholieke bisschop van Chihuahua is reeds naar El Paso vertrokken en de overige katholieke geestelijken zullen in de komende dagen volgen, zoodat er dan geen geestelijken in den Staat over zullen zijn. (Universal)

(Vorig bericht blz. 1543 B.)

C. BRAZILIE. — Geen erkenning van Sovjet-Rusland.

De regeering van Brazilië zal de Sovjet-Unie niet erkennen. (Vaz Dias)

D. FRANKRIJK. — De werkloosheid. —

De werkloosheid in Frankrijk blijft toenemen. Op 20 October bedroeg het aantal ingeschreven werkloozen 339.822 of 5771 meer dan de vorige week. (Le Temps)

(Vorig bericht blz. 1183 E.)

E. ZWITSERLAND. — Tariefwijzigingen en nieuwe contingenteeringsmaatregelen. —

De Zwitsersche Bondsraad heeft besloten tot verschillende tariefwijzigingen een nieuwe contingenteeringsmaatregelen.

O.a. wordt het invoerrecht op zuidvruchten met 50 francs per ton verhoogd in het belang van den afzet van den binnenlandschen fruitoogst, die dit jaar zeer gunstig was. Daarentegen wordt het invoerrecht op oesters verlaagd van 70 tot 30 francs per ton, ter bevordering van den afzet van binnenlandsche wijnen, waarbij de regeering klaarblijkelijk van het standpunt uitgaat, dat het gebruik van oesters zal leiden tot grooter verbruik van Zwitsersche wijnen. Verschillende leer- en gummiwaren worden aan beperkende maatregelen onderworpen. Nieuwe contingenteeringsmaatregelen werden o.a. vastgesteld voor zuidvruchten, kaas, prentbriefkaarten, celluloid, bewerkt koper, verlichtingsartikelen en optische instrumenten, voornamelijk verrekijkers. In de meeste gevallen wordt van de overweging uitgegaan, dat de Zwitsersche industrie in voldoende mate deze goederen kan leveren, terwijl in vele gevallen de invoer uit het buitenland geschiedt tegen prijzen, die belangrijk onder de kostprijzen der Zwitsersche industrie liggen. (Journal de Genève)

(Vor. ber. Invoerr. 643 B.; Invoerbep. 821 H.)

F. SUIKER. — Europeesche productie. - Raming. —

Lichts eerste raming van de Europeesche bietsuikerproductie luidt in tons:

	1934/35 raming	1933/34 opbrengst	1932/33 opbrengst
Duitschland	1.625.000	1.447.365	1.106.099
Tsiecho-Slowakije	575.000	517.552	627.596
Hongarije	120.000	135.567	103.410
Frankrijk	1.100.000	937.812	1.015.370
België	240.000	247.017	264.253
Nederland	245.000	293.698	243.008
Denemarken	150.000	254.000	191.770
Zweden	270.000	304.793	235.351
Polen	425.000	347.199	442.148
Italië *)	310.000	303.369	322.875
Spanje †)	332.000	259.362	283.204
Danzig	36.000	26.000	20.531
Zuid-Slavië	68.000	74.000	85.883
Roemenië	100.000	143.000	48.710
Bulgarije	1.500	44.643	29.311
Zwitserland	9.000	8.600	6.900
Engeland, Schotland, Wales	580.000	501.298	356.499
Ierland	80.000	30.000	26.000
Finland	10.000	7.287	6.347
Letland	38.000	32.787	27.563
Litauen	15.000	9.113	18.000
Europeesch Turkije	68.000	72.574	30.634
Europa zonder Rusland	6.397.500	5.997.036	5.491.462
Rusland	1.500.000	1.100.000	800.000
Europa incl. Rusland	7.897.500	7.097.036	6.291.462

*) Campagne Augustus/Juli.
†) Campagne Juli/Juni, inclusief rietsuikerproductie voor 1934/35 geraamd op 17.000 ton, tegen in 1933/34 15.660 ton.

Blijkens bovenstaande raming is er in vergelijking met de campagne 1933/34:
Voor Europa zonder Rusland een vermeerdering van 425.000 ton = 6.9 pct.
Voor Rusland alleen een vermeerdering van 400.000 t. = 36.4 pct.
Voor Europa inclusief Rusland een vermeerdering van 825.000 ton = 11.4 pct. (Lichts Mededeelingen, Maagdenburg)

(Vorig bericht blz. 1453 G.)

G. ENGELAND. — Luchtmacht. - Bombardementsvliegtuigen met pantsertorens. —

Het Britsche ministerie voor Luchtvaart heeft order gegeven voor den bouw van eenige tweedekker-bombardementsvliegtuigen, die voorzien zullen worden van een beweegbaren toren. Met behulp van dezen toren, die zal worden ingericht als de pantsertorens van oorlogsschepen, zou het mogelijk zijn uit het met een snelheid van ongeveer 320 K.M. per uur vliegende toestel even nauwkeurig en zonder moeite te schieten alsof het geschut op den grond stond.
(Vaz Dias - Daily Telegraph) **(Vor. ber. blz. 1412 F.)**

H. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging ruilverkavelingswet. —

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp tot wijziging van de Ruilverkavelingswet ingediend.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Tweede Kamer 1543 E.)**

I. COPRA. — Bereiding van arak en whiskey. —

Er is kortelings te Colombo, op het eiland Ceylon, een congres gehouden van copra-producenten, in verband waarmede een tentoonstelling was gecombineerd. Deze organisatie belooft rijke vruchten af te werpen, te meer, daar hier een belangrijke ontdekking van

het geheel het hoofdpunt vormde, n.l.: de bereiding van arak en whiskey uit het klapperproduct, waarbij, wat laatstgenoemden drank betreft, een kwaliteit verkregen werd, die met Schotsche whiskey kan concurreeren. (Ceylon Morning Leader, Colombo)

A. **LUCHTVAART. — Pelikaan-comité. - ƒ 114.676,41 bij elkaar. —**
Aan de leden van het Pelikaan-comité is een verslag gezonden betreffende de werkzaamheden van dit comité, vergezeld van een financieel overzicht.
Aan deze verslagen wordt het volgende ontleend:
Het comité heeft tot 6 Sept. '34 ontvangen bruto ƒ 114.676,41. De uitgaven bedroegen ƒ 18 640,67, zoodat er een totaal bedrag van ƒ 96.035,74 voor den arbeid van het Nationaal Luchtvaartfonds beschikbaar is. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 1439 I.)**

B. **OOSTENRIJK. — De bezittingen der Habsburgers.**
Het Christelijk-sociale „Linzer Volksblatt" heeft de resultaten gepubliceerd van de onderhandelingen met de vertegenwoordigers van het Huis Habsburg over de teruggave van de eigendommen der Habsburgers. Bij deze onderhandelingen is onderscheid gemaakt tusschen het fidei comis-vermogen der Habsburgers en het eigenlijke kroonvermogen.
Het vroegere kroonvermogen, waartoe behooren de Hofburg, het Slot Schoenbrunn en ook de schatkamer, blijft buiten de onderhandelingen en in het bezit van den Oostenrijkschen staat.
Het fidei comis-vermogen zal verdeeld worden: deelen van het vermogen, die een gemeenschappelijk karakter dragen, zooals de familie-bibliotheek van het Huis Habsburg, blijven eigendom van den staat, terwijl de kunstschatten, het zoogenaamde fidei comis-gedeelte van de collecties zullen worden teruggegeven aan het Huis Habsburg, met de beperking, dat zij ter beschikking van den Staat moeten blijven. Ook het groote natuur-historische museum zal worden teruggegeven. Vele landgoederen, zooals de beroemde kasteelen Laxenburg, Orth en Eckartsau, de goederen Gross-Enzensdorf, Rutzendorf, Poeggstall, Mattighofen, Klein Krampen, 5 huizen in Weenen, twee paleizen en de particuliere sieraden zullen eveneens worden teruggegeven. (Linzer Volksblatt)

31 OCTOBER 1934

C. **PORTUGAL. — Staatsraad gevormd. —**
In Lissabon is een Raad van State gevormd, die tot taak zal hebben den president der republiek van advies te dienen, wanneer ernstige kwesties zich bij de staatszaken voordoen, ten aanzien van de ontbinding van de Nationale Vergadering en in gevallen, waarin de president der republiek of eenig ander hooggeplaatst regeeringslid physiek ongeschikt wordt om langer zijn functie te blijven waarnemen.
De Staatsraad bestaat uit oud-minister-president, generaal Domingos D'Oliviera, den minister van Justitie, dr. Manuel Rodrigues, den minister van Koloniën, dr. Monteiro, den voormaligen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. dos Reis en ex-official minister-president Salazar en de voorzitters van de Nationale Vergadering en het Hooggerechtshof, alsmede den procureur-generaal. (O Seculo)
(Vor. ber. Kabinet 1540 E.)

D. **SAARGEBIED. — Plebisciet. - Vervalsching van kiezerslijsten. —**
De internationale commissie van onderzoek naar de terreur der Nazi's in het Saargebied heeft den Volkenbond een memorandum gezonden, waarin wordt gezegd, dat het aantal personen, die gerechtigd zijn aan het plebisciet deel te nemen met 530.000, minstens met 75.000 te hoog is geschat en dat de Gemeentelijke commissies er opzettelijk verkeerde namen op hebben gebracht en die van de stemgerechtigden hebben weggelaten en aldus het Duitsche front hebben versterkt ten koste van de tegenstanders van het hedendaagsche regime in Duitschland. De commissie verzoekt derhalve verlenging van den termijn binnen welke reclames kunnen worden ingediend en onderzoek van de kiezerslijsten door een neutrale commissie.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1501 B.)**

E. **SPANJE. — Onlusten. - Wreedheden. - Gil Robles' bewering. —**
De minister van Openbare Werken, José Maria Cid, die teruggekeerd is van een tocht door het opstandige gebied van Asturië, heeft bevestigd dat daar ernstige wreedheden zijn gepleegd. Talrijke lijken zijn in de tuinen der huizen begraven, daar men zich niet over straat naar het kerkhof kon begeven, in verband met de schietpartijen. Niet minder dan 150 lijken van politiemannen werden verbrand, daar het niet mogelijk was hen te begraven. Onder de puinhoopen van het plat-geschoten lyceum werden 80 lijken gevonden.
Er zijn thans nog slechts enkele groepen opstandelingen, die in de bergen gevlucht zijn en die van tijd tot tijd een aanval doen op de handhavers der orde.
Gil Robles, de leider der Katholieke Volksactie, de sterkste fractie in het parlement, heeft zich ter gelegenheid van een bezoek aan Barcelona o.m. op de volgende wijze uitgelaten over de door de krijgsraden uitgesproken doodvonnissen:
„Indien men toegeeft en zwakte laat heerschen, zal het aantal dergenen die bestraft zullen moeten worden, nog slechts toenemen."
Deze woorden worden in zooverre opmerkelijk genoemd, daar zij den wil tot energiek ingrijpen bij deze in de regeering vertegenwoordigde partij tot uitdrukking brengt.
Ten bewijze van waardeering en erkentelijkheid voor de bevrijding van Oviedo zijn de beide Spaansche generaals Franco en Lopez Ochoa tot „zonen der stad Oviedo" aangenomen.
Uit Oviedo wordt gemeld, dat bij de „uitroeiing" van een door opstandelingen bezette sterkte in de bergen 26 revolutionnairen bij een gevecht met regeeringstroepen zijn gedood.
Nog meer groepen opstandelingen zouden in Asturië in schuilplaatsen hun kansen afwachten. Indien zij zich na sommatie niet direct zullen overgeven, zal drastisch tegen hen worden opgetreden. (El Sol)
(Vorig bericht blz. 1540 G.)

F. **MOORD OP KONING ALEXANDER VAN JOEGOSLAVIE. — Lijst der verdachten. —**
De Sûreté te Parijs publiceert een lijst van de acht verdachten, die volgens de resultaten van haar onderzoek bij den moordaanslag betrokken zijn.
Het zijn Kalemen of Wladimir Tsjernozenski, alias Wlada Georgiev alias Suck, de werkelijke moordenaar, die kort na den aanslag is overleden.
Verder Mio Kralji, alias Silny, Malny, Chalny en Irigar-Sumgar, gearresteerd te Melun en thans te Marseille.
Rajtitsj, alias Sever of Benesj, die met Popisjil, alias Bombay of Novak, eveneens te Marseille in arrest is.
Dr. Ante Pavelwitsj, tegelijk met Eugen Kwaternik, alias Kramer, te Turijn gearresteerd.
Verder is er de verdachte Percetz, de vermoedelijke leider van het Kroatische emigrantenkamp Janka Poeszta in Hongarije, en Mio Bzik, die ervan verdacht wordt de valsche paspoorten te hebben geleverd.
Er blijven nog twee personen over, wie identiteit nog niet vaststaat, n.l. een vrouw, die als naam had opgegeven Maria Woedracek en een man, die zich in haar gezelschap bevond. (Le Matin) **(1541 E.)**

G. **NEDERLAND. — De vrouw als ambtenares. —**
De Nederlandsche Vereeniging van Vrouwen met Academische Opleiding, de Vereeniging van Academisch gevormde Christenvrouwen, de Nederlandsche Vereeniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap, de Nationale Vereeniging voor Vrouwenarbeid, de Nederlandsche Vereeniging van Werkende Vrouwen en de Nationale Unie van Soroptimistclubs, hebben aan de raden van gemeenten met meer dan 45.000 inwoners en aan Gedeputeerde Staten van de Provinciën een request doen toekomen, waarin zij zich keeren tegen de maatregelen, vermeld in de circulaire van den minister van Binnenlandsche Zaken van 19 Maart 1934 betreffende de doorstrooming in den overheidsdienst, in het belang van de bestrijding van de werkloosheid. De vereenigingen noemen de maatregelen, waarbij vrouwelijke arbeidskrachten, die niet werkzaam zijn in specifiek vrouwelijke beroepen te vervangen door mannelijke arbeidskrachten, onrechtvaardig tegenover de vrouwen en ongewenscht in het algemeen belang.
Onrechtvaardig tegenover de vrouwen, omdat de werkloosheid door allen, mannen zoowel als vrouwen, gelijk moet worden gedragen en het vooral de jonge vrouw is, die moreel het zwaarst door de werkloosheid wordt getroffen.
In het algemeen belang is het niet gewenscht, omdat de vereenigingen van meening zijn, dat de overheid bij het aannemen

van werkkrachten zich ook thans moet laten leiden door het streven om voor elke plaats de beste werkkracht te verkrijgen. Daarom dringen zij er bij gemeenteraden en Gedeputeerde Staten op aan, om bij de benoeming van ambtenaren niet bij voorbaat de solliciteerende vrouwen uit te sluiten, doch ook aan hare sollicitaties aandacht te schenken. (Vaz Dias)

(Vorig bericht blz. 1537 E.)

A. ALBANIE. — Het parlement heropend. - Vriendschap met Italië. —

In de troonrede van koning Zogou I, die bij de opening van het Albaneesche parlement werd voorgelezen, wordt met voldoening vastgesteld, dat de vriendschappelijke betrekkingen, die met alle buur- en andere staten onderhouden worden, in het afgeloopen jaar tot het sluiten van verschillende gunstige handelsverdragen geleid hebben. In verband met de spanning die er in het voorjaar heerschte in de verhouding met Italië, als gevolg van het streven der Albaneesche regeering om zich losser te maken van de Italiaansche voogdij, verdient de passage in de troonrede de aandacht, waarin verklaard wordt, dat het het bijzondere streven der regeering zijn zal om de betrekkingen met den bondgenoot Italië te verbeteren.

(Zani Populit) **(Vor. ber. Italië 1365 C.)**

B. GEESTELIJK LEVEN. — Tweede Intern. Congres van Gereformeerden. —

Gedurende het op 24 Oct. '34 geopende Tweede Internationaal Congres (zie pag. 1545 I.) werden nog de volgende referaten gehouden:

Prof. J. Severijn sprak over: „De souvereiniteit Gods en de cultuur". In zijn referaat vraagt spr. de aandacht voor de belijdenis van de souvereiniteit Gods en het streven der cultuur. Hij wijst erop, dat de souvereiniteit Gods belijdenis des Geloofs is en dus voorwerp des Geloofs. Alleen in de religie kan het licht over Gods souvereiniteit opgaan. Calvijn is zich daarvan klaar bewust geweest. Hij gaat van religieuse feiten uit en bouwt daarnaar zijn theologie op. Daarom staat de leer der souvereiniteit Gods in het centrum van zijn theologie en kan zijn theologie ware theologie zijn. Welbewust wijst Calvijn de philosophie af.

Vervolgens behandelt spr. de vraag: Hoe verhoudt zich het cultuur-streven tot de souvereiniteit Gods? In het licht, dat de Heilige Schrift over het menschelijk leven doet opgaan wordt het gedreven door een streven om als God te zijn. De mythologische periode draagt daarvan de duidelijke kenmerken. In de wijsgeerige periode teekent zich de lijn nog scherper af. De wijsbegeerte tracht eerst de natuur uit de windselen der mythologie te bevrijden om dan tot den mensch te komen. Het streven naar een alles omvattend weten wordt zich bewust. De mensch verklaart zich zelf souverein en schept zijn idealen, die hij met alle kracht zoekt te verwezenlijken. In de verwarring van onzen tijd wordt men zich bewust, dat dit slechts illusie is. Ook voor de cultuur van onzen tijd kan slechts genezing gevonden worden bij de religie des Kruises.

Vervolgens sprak nog in de middagvergadering Pfarrer W. A. Langenohl uit Rheydt (Rijnland) over hetzelfde onderwerp. Hij ontwikkelde de volgende gedachte:

De souvereine God heeft den mensch de cultuur als een taak en opdracht gegeven. Wij mogen die taak niet ontvluchten, hoe moeilijk deze, met name in dezen tijd, veelal ook is.

God is als Schepper der Cultuur ook haar oppermachtig, souverein heer. Hieruit volgt, dat elke aanbidding van den mensch, offer van de cultuur, moet worden afgewezen en God alleen de aanbidding toekomt. Door Zijn bijzondere genade verkeert zoo den mensch tot zaligheid en maakt en houdt hem vrij van de cultuur. Wanneer de verkoren mensch in de cultuur arbeidt, mag hij echter nooit denken, daardoor een „goed werk" voor God te doen, doch evenmin mag de gedachte post vatten, dat een zich onthouden van de cultuur (omdat deze van de wereld is) nader zal brengen tot God.

De souvereine God heeft krachtens Zijn algemeene genade aan alle menschen, Christenen en Heidenen, een zekere kennis in het hart gegeven van bepaalde wetten en eischen Gods en een gevoel van verplichting om aan die wetten en eischen te gehoorzamen. Dit sluit in, dat de Calvinist, die in gehoorzaamheid aan Gods opdracht in de cultuur arbeidt, niet bevordert een „Christelijke Cultuur" doch de rein-wereldlijke cultuur.

Op 25 Oct. '34 sprak prof. mr. A. Anema over: „De Souvereiniteit Gods en het Staatkundig leven".

In groote lijnen geeft de hoogleeraar een teekening van de historische ontwikkeling van dit leerstuk. In de Middeleeuwen werd de Souvereiniteit Gods gemaakt tot hoeksteen der staatswetenschappen. Ten eerste verschaft dit dogma wijsgeerige rechtvaardiging van het recht om te regeeren en een plicht om te gehoorzamen. Verder gaf het rechtvaardiging van den bestaanden staatsvorm en eindelijk bepaalde het ook het karakter en het terrein van de werkzaamheid der overheid. In de 17e en 18e eeuw kwam met de verwerping van het absolutisme dus ook dit dogma, in discrediet. De humanistische, nationalistische staatstheorie brak met de souvereiniteit Gods.

In de 19e eeuw kwam echter herleving, vooral in Nederland door Groen van Prinsterer, Kuyper en De Savornin Lohman. Door stichting van een politieke partij kwam hier ook de staatkundige praktijk.

Vervolgens bespreekt de hoogleeraar de tegenwoordige positie van het leerstuk, dogmatisch gezien om tenslotte stil te staan bij de practische beteekenis van den leer voor de staatkundige verhoudingen.

In de geschiedenis heeft zij getoond, te leiden tot sterk ontwikkeld staatsbesef en hooggestemde burgerzin. Moest Calvijn in de Kerk afwijzen het R.K. absolutisme en de individualistische wetteloosheid van het sectarisme, ook op politiek terrein dreef hij tot gehoorzaamheid aan de overheid, omdat God het zoo bevolen had. Daarbij werd vastgehouden aan de rechten van het volk ter voorkoming van ontaarding der overheidsmacht en tyrannie. Zoo werd de burgerlijke vrijheid verzekerd.

Hoe zeer de gevolgen van het Calvinisme voor het staatkundig leven in alle landen moge verschillen, voor ieder land en voor iedere natie en voor elken tijd blijft onomstootelijk waar, dat in de practijk de beste waarborg voor een gezonde ontwikkeling der politieke verhoudingen wordt gegeven, daar, waar het grootste aantal volgelingen zich eerbiedig schaart onder de banier der souvereiniteit Gods.

Vervolgens werd — daar de referent niet aanwezig kon zijn — voorgelezen het referaat van prof. dr. I. Bohatec uit Weenen over: „De souvereiniteit Gods en de Staat volgens de opvattingen van Calvijn".

Het probleem is thans — aldus het referaat — actueel, omdat Fascisme en Nationaal-Socialisme roepen om een leider, die, zelf souverein, zijn macht heeft van God.

Het referaat geeft dan aan, hoe Calvijn zich de verhouding dacht tusschen God en de autoriteiten op aarde. Calvijn gaf nieuwen inhoud aan het Dei Gratia. De autoriteiten zijn niet qualitatief maar gradueel van elkander onderscheiden. Alle gezag, vanaf het patriarchale tot het vorstelijke, vormt een lichaam, culmineert echter op aarde niet in absoluut gezag. De H. Geest verbindt God met de autoriteiten en verbindt deze onderling met een organische eenheid, zoodat de aardsche autoriteiten het geheel dienen als hun leden. De beste naam voor dit stelsel is Pneumatocratie. De term Christocratie gebruikte Calvijn alleen, als hij het over de Kerk had. Maar Pneumatocratie toont karakter en werkwijze van Theocratie en Christocratie.

Prof. dr. Th. L. Haitjema, hoogleeraar te Groningen, hield een referaat over: „De souvereiniteit Gods en het oecumenisch leven". Spr. achtte de beteekenis van de souvereiniteit Gods op dit congres bekend, omdat het geheele congres in dat teeken heeft gestaan. De beteekenis van het oecumenisch leven werd door spr. uitvoerig in het licht gesteld. Deze vorm van leven is in onze Christelijke wereld een feitelijkheid. Vooral in de laatste twee decenniën is er een opleving van het besef, dat men als geloovige behoort tot de eene heilige algemeene Christelijke Kerk. Men is uit op nauwere samenwerking tusschen de verschillende Kerken op federatieven grondslag. Velen echter willen zelfs samensmelting van verschillende Kerkformaties. Oecumenisch besef is primair een wezenlijke levensuiting van de christelijke Kerk. Deze uitspraak vindt haar rechtvaardiging in het Paulinische woord „één Heer, één Geloof, één doop".

En dat Paulus hierbij ook van het sacrament, een institutair gegeven der Kerk, spreekt, bewijst, dat er van „oecumenisch leven" der Kerk ook in den zin van „institutaire Kerk" iets zal moeten openbaar worden. Waar dit echter nog belemmerd wordt, hebben congressen als dit tweede internationale congres, zegt spr., groote beteekenis als uiting van oecumenisch leven onder belijders van het Gereformeerd Protestantisme. Als dan maar wordt erkend, dat er gevaar is, dat de Kerk als organisme, als onzichtbare gemeenschap der uitverkorenen, wordt overbelast ten koste van de Kerk als instituut, als Kerk van Woord en Sacrament.

Tenslotte toonde spr. aan, dat in de Souvereiniteitsbelijdenis drijfkracht ligt tot ontplooiing van het echte oecumenische leven. Spr. illustreerde dit met citaten van Calvijn, die ook in zijn leven, veel meer dan Luther, bedacht was op de eenheid der Kerk. Het is deze eenheid der Kerk, waardoor God beslag wil leggen op het wereldleven. Want theocratie is Christocratie.

(De Standaard)

(Vorig bericht blz. 1545 I.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Handel met Nederland en Nederl. Oost-Indië. —

De Amerikaansche Kamer van Koophandel publiceert in een uitgave van haar afdeeling voor den buitenlandschen handel „Our World Trade" onder het hoofd „Onze beste afnemers en leveranciers" een overzicht van den handel tusschen de Ver. Staten en Nederland over de periode Januari—Maart 1934, gebaseerd op de officieele statistieken van het departement van Handel te Washington.

Volgens deze cijfers bedroeg de waarde van den uitvoer van de Ver. Staten naar Nederland in deze periode $ 14.559.000 of 28 pct. van den totalen uitvoer der Ver. Staten, naar Ned. West-Indië $ 2.854.000 en naar Ned. Oost-Indië $ 1.721.000.

Deze cijfers zijn resp. 56.3 pct., 46 8 pct. en 19.3 pct. hooger dan in de periode Jan.—Maart 1933. Nederland neemt de achtste plaats in de rij der landen van den uitvoer in. Groot-Brittannië staat hier bovenaan, dan volgen Canada, Japan, Duitschland, Frankrijk, China en Italië.

De waarde van den invoer in de Ver. Staten bedroeg over dezelfde periode voor Nederl.-Indië $ 9.602.000 of 2.4 pct. van den totalen invoer der Ver. Staten,

voor Nederland $ 7.362 000 of 1.8 pct. en voor West-Indië $ 1.343.000. Op de lijst van 50 naar Amerika exporteerende landen staat Nederl.-Indië op de 13de plaats, Nederland op de 18de en West-Indië op de 38ste plaats.
Ten aanzien van dezelfde periode in 1933 zijn de invoercijfers voor Nederl.-Indië met 48.6 pct. en voor Nederland met 36.7 pct. gestegen, terwijl de invoer uit Nederl. West-Indië in de Ver. Staten is gedaald. (Our World Trade, New York) **(Vor. ber. 1387 G.)**

A. **CHEMISCHE PRODUCTEN. — Wereldhandel. —** Volgens de berekeningen van het economisch bureau voor de chemische industrie is de wereldhandel in chemische stoffen van 1929 tot 1933 met 54.7 pct. gedaald, in vergelijking met een daling van 65.4 pct. van den wereldhandel in het algemeen.
In 1933 was de waarde van den werelduitvoer van chemicaliën nog slechts 2.46 milliard mark, vergeleken met 2.56 milliard mark in 1932 en 5.46 milliard mark in het record-jaar 1929. In het afgeloopen jaar bedroeg de daling echter slechts 4 pct., vergeleken met 29 pct. in het vorige jaar, waartoe vooral heeft bijgedragen het feit, dat enkele landen o.a. Zwitserland, Chili, Japan en Noorwegen hun uitvoer weer zagen toenemen. De voornaamste chemische producten uitvoerende landen toonen het volgende beeld (in millioenen R.M.):

	1931	1932	1933
Duitschland	998	726	695
Groot-Brittannië	444	348	330
Ver. Staten	496	358	312
Frankrijk	386	291	284
Zwitserland	155	114	123
Nederland	158	128	116
België	161	121	113
Italië	164	117	108
Canada	64	58	56
Noorwegen	55	44	56
Japan	52	43	52
Chili	188	30	45

De stijging van den Zwitserschen uitvoer in 1933 met 8 pct. berust voornamelijk op den toenemenden export van kleurstoffen en kunstzijde. Wat dit laatste product betreft zagen naast Zwitserland slechts Nederland en Frankrijk in 1933 kans hun uitvoer van kunstzijde te verhoogen. (Econ. Bur. v. d. Chem. Ind.)

B. **BLINDEN. — „Klankboeken". —**
Na de klankfilm voor het algemeen publiek zal nu het „klankboek" voor de blinden eerlang zijn intrede doen. Het Nationaal Instituut voor Blinden te Londen bespreekt in zijn laatste rapport de mogelijkheden van de „talking books" die speciaal met het oog op de behoeften der blinden worden samengesteld. De groote verbeteringen in de techniek van de opname en weergave van de menschelijke stem en de ervaringen, die men nu al gedurende vele jaren opgedaan heeft bij radio en filmproductie hebben het denkbeeld van sprekende boeken binnen de grenzen der mogelijkheid gevoerd. Ook in het blindeninstituut St. Dunstan's wordt in deze richting druk geëxperimenteerd. Het Rapport van het Instituut is de meening toegedaan, dat het Braille-schrift als medium voor schrijven en spreken voor blinden stellig door het sprekende boek niet verdrongen zal worden. Maar aan den anderen kant openen zich wijde perspsectieven voor het nieuwe project, dat reeds in een gevorderd stadium van ontwikkeling gekomen is. „Om de productie van het „klankboek" in vaste banen te leiden willen het Instituut en St. Dunstan's een definitieve beslissing vaststellen betreffende den vorm van het sprekend boek van de toekomst. Er worden reeds verschillende lijnen van onderzoek gevolgd.
De Amerikaansche instituten voor blinden gebruiken een serie geselecteerde gramofoonplaten als hulpmiddel en hebben reeds een apparaat, waardoor sprekende boeken in den vorm van doorloopende opnamen geproduceerd worden.
(Nationaal Instituut voor Blinden, Londen)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. G. M. Verrijn Stuart. - Ambtsaanvaarding te Utrecht. —**
Prof. dr. G. M. Verrijn Stuart, als opvolger van zijn vader prof. dr. C. A. Verrijn Stuart, heeft op 15 Oct. 1934 het ambt van hoogleeraar in de staathuishoudkunde en de statistiek aan de Universiteit te Utrecht aanvaard, met het uitspreken van een rede over „Verstoring en herstel van economisch evenwicht". Spr. behandelde inzonderheid de vraag, of in het stelsel van vrije prijsvorming als zoodanig factoren gelegen zijn, die leiden tot verstoring van het economische evenwicht. Na een inleidend betoog uitte spr. de gedachte, dat hoofdzaak voor een goede crisispolitiek is in deze omstandigheden, dat de overheid de gebrekkige functioneering van het stelsel van vrije prijsvorming corrigeert door eenerzijds loondaling in de hand te werken, anderzijds het kapitaal voor nieuwe ondernemingen in het begin te ontzien en het reeds vroeger geïnvesteerde kapitaal tot snelle afschrijving te brengen. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 1545 D.)

D. **MIGUEL DE UNAMUNO. - Lezing dr. J. F. Pastor.**
Op 26 Oct. '34 hield de jonge Spaansche geleerde en letterkundige dr. J. F. Pastor voor de Nederlandsche Vereeniging van leeraren Spaansch en van Hispanisten een lezing in de Spaansche taal over den wijsgeer Miguel de Unamuno.
Dr. Pastor besprak de beteekenis van Unamuno voor Spanje en Europa. Hij vatte diens persoonlijkheid samen in een drietal vragen, n.l.: Bestaat God? Heeft God ons gemaakt, of hebben wij God gemaakt? Unamuno is een diep religieuze natuur, een paradoxale geest. Zijn geschriften weerspiegelen den voortdurenden strijd van zijn hart en verstand; zijn verstand dat om waarheid en klaarheid roept en zijn hart, dat eeuwigheid en vergoddelijking zoekt. Unamuno verwerpt alle bestaande formules, hij is een revolutionnair wien geen bestaande vorm voldoet, omdat in het geestelijke een formule noodlottig kan worden. Evenals de groote Spaansche mystici in de zestiende eeuw het levende volksspaansch boven het starre, vormelijke latijn verkozen, zoo kiest hij voor zijn beschouwingen en verhandelingen de taal van het dagelijksche leven met vermijding van geijkte formuleeringen.
Unamuno heeft als religieus denker aan het probleem Godmensch, een nieuwe oplossing gegeven in zijn beroemd werk over het tragisch levens-gevoelen bij de menschen en bij de volkeren.
Spr. weidde uit over de verhouding van Unamuno tot Tolstoï en het protestantisme, en diens overeenkomst met Keyserling en Spengler in Duitschland. De „Agonie van het Christendom", Unamuno's bekende werk, waarin de mensch met zijn goddelijke, scheppende levensgevende gaven wordt getoond, was den Duitscher als een Evangelie.
In Spanje is hij een der belangrijkste figuren van de z.g. beweging van 1898. Zijn levenshonger, zijn behoefte aan onsterfelijkheid, zijn tragisch levensgevoel deden hem spreken over het aeternisme in het Spaansche landschap, den Spaanschen mensch, de Spaansche literatuur.
Daarna wees spr. op Unamuno's invloed op het jonge Spanje, dat tegenover of naast Unamuno partij kiest. (Red. K. H. A.)

E. **NEDERLAND. — Stichting Nederlandsche Visscherijcentrale. —**
De minister van Economische Zaken heeft:
I. ingesteld de navolgende commissies:
a. een commissie voor de haringdrijfnetvisscherij;
b. een commissie voor de visscherij op en den handel in consumptiegarnalen;
c. een commissie voor de mosselvisscherij en den mosselhandel;
d. een commissie voor den ansjovishandel;
II. benoemd:
A. in de commissie voor de haringdrijfnetvisscherij:
tot lid, tevens voorzitter: W. Richter Uitdenbogaardt, te 's-Gravenhage;
tot leden: C. den Dulk, te Katwijk; P. Goedknegt, te Vlaardingen; N. Haasnoot, te Katwijk; I. J. Hoogendijk, te Vlaardingen; J. Katan, te Vlaardingen; mr. J. H. Kiewiet de Jonge, te 's-Gravenhage; P. Knoester, te Scheveningen; D. Meerburg, te Katwijk; J. J. v. d. Toorn, te Scheveningen; C. Vrolijk, te Scheveningen;
B. in de commissie voor de visscherij op en den handel in consumptiegarnalen:
tot lid, tevens voorzitter: dr. J. G. Ramaker, te Breskens;
tot leden: A. J. Cambier, te Breskens; J. van Dam, te Stellendam; M. Jansen, te Stellendam; M. Keyzer, te Stellendam; C. van de Ketterij, te Arnemuiden; R. v. d. Lei, te Woldendorp, gem. Termunterzijl; W. A. Pelle, te Middelburg; J. Stevenson, te Den Helder; D. Vlas W.zn., te Oudeschild (Texel);
C. in de commissie voor de mosselvisscherij en den mosselhandel:
tot lid, tevens voorzitter: mr. A. J. van der Hoeven, te Tholen;
tot leden: W. van der Berg, te Bruinisse; F. J. L. H. Dhooge, te Philippine; J. Koren D.zn., te Hypolitus-

hoef; G. G. Rammeloo, te Philippine; C. Sinke, te Ierseke;
D. in de commissie voor den ansjovishandel:
tot lid, tevens voorzitter: mr. A. Hilbringh Prins, te Amsterdam;
tot leden: J. van der Koog, te Rijswijk; L. Kruimer D.zn., te Huizen; T. de Rook, te Lemmer; Th. Sterk, te Volendam. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 1527 E.)

1 NOVEMBER 1934

A. **BELGIE. — Zuivering der sociaal-democratische partij. - Bank van Arbeid. —**
Te Brussel wordt het buitengewone socialistische congres met gesloten deuren gehouden.
Senator Wauters heeft namens het partijbestuur de strafmaatregelen medegedeeld, welke tegen enkele partijgenooten zijn genomen. De beheerders van de Socialistische Bank van Arbeid moeten allen ontslag nemen. Diegenen, die abnormale winsten en jaarwedden hebben opgestreken, zullen het overtollige gedeelte van deze gelden moeten terugbetalen.
De bankier François moet ontslag nemen als lid van den Senaat.
De gewezen minister Anseele zal Kamerlid kunnen blijven tot aan de volgende verkiezingen, doch hij moet ontslag nemen als beheerder van genoemde bank en van alle filialen dezer bank.
De gewezen wethouder D'Asseler (Gent) en een paar andere beheerders van de Bank van Arbeid worden uit de partij gesloten. Twee andere socialisten, zoomede het Brusselsche gemeenteraadslid Van Remoortel hebben een berisping gekregen.
Het congres heeft deze besluiten goedgekeurd.
Het congres heeft, sprekende over de partij-discipline, éénstemmig een resolutie aangenomen, waarin de noodzakelijkheid van het handhaven van de eenheid in de partij werd vastgesteld. (Le Soir)
(Vorig bericht blz. 1234 F.)

B. **FRANKRIJK. — Minister Marquet over zijn uittreden uit de neo-socialistische partij. —**
Minister Marquet publiceert een artikel waarin hij zijn uittreden uit de neo-socialistische partij motiveert met het argument, dat de tijd voor parlementaire spitsvondigheden en dwarsdrijverijen voorbij is. Bij binnenlandsche ontevredenheid en ongeregeldheden voelt hij zich mede-verantwoordelijk en daarom nam hij zijn beslissingen op grond van zijn persoonlijk verantwoordelijkheidsgevoel. Wanneer een regime tengevolge van de versnippering der partijen niet meer in staat was te regeeren, dan deugde het inwendig niet en moest men alles doen om het te vernieuwen. Het gaat niet aan, dat de krachten worden vernield door de eeuwige partij-versnippering. Er is een beslissende actie noodig. In elk geval zou het, wanneer de wrijving tusschen links en rechts, die sedert 1919 onvruchtbaar is gebleven, bleef voortgaan, met de republiek spoedig gedaan zijn. De minister doet een beroep op de arbeidende klasse en op de boeren om zich niet met het communisme in te laten. (Le Journal) **(Vorig bericht blz. 1542 E.)**

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Ambtsaanvaarding te Leiden van prof. dr. A. E. van Arkel. - „Nieuwe inzichten in de scheikunde". —**
Prof. dr. A. E. van Arkel, als opvolger van prof. dr. F. A. H. Schreinemakers benoemd tot hoogleeraar in de anorganische scheikunde aan de rijksuniversiteit te Leiden, heeft zijn ambt aanvaard met een rede over: „Nieuwere inzichten in de scheikunde".
Spr. ging de veranderingen en de gevolgen voor de naaste toekomst na van de nieuwe beschouwingswijzen en nieuwe experimenteele hulpmiddelen der scheikunde sinds de laatste decennia. Het eigenlijke wetenschappelijke doel der analyse, het opsporen van de bouwsteenen van alle materie — de elementen — is practisch reeds bereikt. De analytische scheikunde blijft echter bij alle onderzoek onmisbaar; aan verbetering der analytische methoden wordt nog steeds gewerkt. Voorts wil men methoden vinden om uit eenvoudige verbindingen meer gecompliceerde op te bouwen. Een bepaalde grens is niet gegeven. Zelfs de voor het levend organisme zoo belangrijke vitaminen worden tegenwoordig op groote schaal uit andere stoffen bereid. Ter verklaring van de eigenschappen der verbindingen bleken echter analyse en synthese niet voldoende, de natuurkunde moest te hulp worden geroepen. Van bijzonder grooten invloed zijn de kinetische gastheorie en de thermo-dynamica of warmteleer geweest, de laatste zelfs in buitengewone mate. Spr. behandelde voorts de ontwikkeling van onze kennis der atomen. Inzicht in de eigenschappen der verbindingen is eerst mogelijk geworden sedert men door het werk van Thomson, Rutherford, Bohr, Schroedinger en vele anderen een veel beter inzicht gekregen heeft in den bouw en de eigenschappen der atomen. Kossel is de man geweest, die de electro-statische aantrekking als oorzaak heeft aangewezen van de chemische binding, die ook wel heteropolaire binding genoemd wordt en waardoor het probleem teruggebracht is tot een eenvoudig probleem der electro-statica. Echter stelt de opvatting der binding als een electro-statisch verschijnsel slechts een eerste benadering van het probleem voor, welke voor een groot aantal gevallen volkomen ontoelaatbaar is, met name, wanneer het gaat om de binding tusschen twee gelijke atomen. In deze gevallen krijgen wij een geheel ander type van binding, de z.g. homoiopolaire, waarvan het wezen ons eerst iets duidelijker geworden is door de ontwikkeling der golfmechanica.
Het is zelfs zeer wel mogelijk, dat bij iedere verbinding de binding een gedeeltelijk homoiopolair, gedeeltelijk heteropolair karakter draagt. Het zal de taak der toekomst zijn, uit te maken, op welke wijze in ieder speciaal geval de binding moet worden beschouwd. Intusschen brengt de golf-mechanische behandeling der chemische binding groote mathematische moeilijkheden mede, hetgeen ten gevolge heeft, dat het gebied der homoiopolaire binding tot nu toe hoofdzakelijk door theoretische physici bewerkt is. In de toekomst zal naast mathematische kennis ook chemische ervaring een rol moeten spelen; alleen voor chemici met een ruime mathematische ontwikkeling zal het mogelijk zijn, in dit gebied door te dringen.
Voorts behandelde spr. nog eenige experimenteele hulpmiddelen, zooals de Röntgen-analyse bij het onderzoek van kristallen en bij het onderzoek van niet gekristalliseerde verbindingen en „amorfe" vaste stoffen. Ook de analyse met behulp van electronenstralen zal in de toekomst misschien een nog belangrijker hulpmiddel kunnen worden dan de Röntgen-analyse Theoretische beschouwing en experiment hebben er toe geleid, dat wij ons meer dan vroeger bewust worden van de realiteit van atomen en moleculen en van de beteekenis, die dit heeft voor het begrijpen van de eigenschappen der stoffen. Veel minder dan vroeger schrikken wij er voor terug, gebruik te maken van schematische molecuul-modellen.
Er zal, zoo betoogde spr., nog behoefte komen aan chemici met voldoende mathematische kennis, en aan scheikundigen, die de Röntgentechniek beheerschen. (Nieuwe Rott. Courant)
(Vorig bericht blz. 1550 C.)

D. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Begrooting 1935. - Militaire uitgaven. —**
De Tsjecho-Slowaaksche begrooting voor 1935 sluit, bij een raming aan inkomsten van 7.985.255.600 kronen en geraamde uitgaven van 7.983 298.000 kronen, met een surplus van bijna 2 millioen kronen.
De militaire uitgaven zijn 53 millioen kronen hooger dan verleden jaar en het z.g. uitrustingsfonds, dat 315 millioen kronen per jaar bedraagt, is door het parlement verlengd tot 1946, zooals door het departement van nationale defensie was verlangd.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Begrooting 1075 H.)**

E. **AUSTRALIE. - De afscheiding van West-Australië.**
Op 26 Oct. '34 zijn te Londen aangekomen de Australiërs J. M. Smith en K. Watson, leden van de delegatie van West-Australië, die den koning en het Britsche parlement een petitie zullen overhandigen voor afscheiding van den staat West-Australië van het Australische Gemeenebest. (Daily Telegraph)

F. **NEDERLAND. — Nieuwe spelling. - Prof. dr. J. Wille. —**
Bij de herdenking van den stichtingsdag der Vrije Universiteit heeft de rector-magnificus, prof. dr. J. Wille, een rede gehouden, getiteld: „De school van Kollewijn".
Tegen den wensch van ons volk in, wordt, aldus o.a. spreker, ons thans een taalwijziging opgedrongen, zoo ingrijpend, dat men van een taalrevolutie zou kunnen spreken. Daarmee schijnt het zegel gehecht aan een jarenlange ondermijning van eenheid en orde in het onderwijs der moedertaal. (Vaz Dias) **(1545 G.)**

G. **NEDERLAND. — Jeugdherbergen. —**
Aan het verslag van den persdienst van de Nederl. Jeugdherberg Centrale te Amsterdam over het werk van het afgeloopen seizoen, ontleenen wij het volgende:
Het aantal jeugdherbergen is dit jaar wederom vermeerderd en gestegen van 59 tot 68. Ze liggen in een

net over het geheele land verspreid. Men kan er echter zeker van zijn, dat het volgend jaar weinig of geen nieuwe jeugdherbergen zullen worden opgericht.
Het watertoerisme door middel van de jeugdherbergen is snel in opkomst en biedt, naar het zich laat aanzien, nog groote mogelijkheden. Zoo vormden de Waddeneilanden met jeugdherbergen op Texel, Vlieland en Terschelling een aantrekkingspunt. Zeeland was dit jaar ook veel beter te bereiken; Limburg en Brabant lagen door enkele nieuwe jeugdherbergen thans binnen ieders bereik. Zoo was het verklaarbaar, dat het totale bezoek ook meer verdeeld werd over het geheele land. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

A. **NEDERLAND. — Nieuwe Spelling en minister Marchant. —**
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen mr. H. P. Marchant, heeft op 29 Oct. '34 voor de beide Nederlandsche omroepzenders een rede uitgesproken, welke hij betitelde als „de laatste spellingsronde" en waarin hij zich richtte tegen den open brief van prof. Huizinga, die argumenten tegen de nieuwe spelling behelsde. Bij zijn onderzoek of het betoog van prof. Huizinga hout snijdt, kwam de minister tot de conclusie, dat de argumenten van genoemden hoogleeraar niet steekhoudend zijn.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1551 F.)**

B. **AMSTERDAM. — Adres aan de Tweede Kamer inzake Werkloosheidszorg en wijziging der financieele verhoudingswet. —**
B. en W. van Amsterdam hebben den raad voorgesteld een adres te richten aan de Tweede Kamer in verband met de aanhangige wetsontwerpen houdende voorziening terzake van gemeentelijke kosten van werkloosheidszorg en wijziging der financieele verhoudingswet. Adressanten achten, dat bij de regelingen te veel is rekening gehouden met de belangen van 's rijks schatkist en te weinig met die van de financiën der gemeenten en dat waarschijnlijk als gevolg daarvan, de financieele gevolgen dier regelingen zoodanig zijn, dat een groot aantal gemeenten onder regeeringstoezicht zou komen te staan en daarmede haar financieele zelfstandigheid verliezen.
(Alg. Handesblad) **(Vor. ber. Werkloosh. 1456 B.; Tweede Kamer 1547 H.)**

2 NOVEMBER 1934

C. **SIAM. — Koning Prajadhipok's beleid. —**
Het Siameesche leger is verdeeld in twee kampen, waarvan het eene vóór den koning, het ander tegen den koning is. Koning Prajadhipok, die zich momenteel in Londen bevindt heeft te kennen gegeven, te willen aftreden.
Tengevolge van de scherpe censuur is het moeilijk een juist denkbeeld te krijgen van den toestand.
(Eastern Times) **(Vor. ber. Regeering 1497 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Betalingspolitiek. - Rede van dr. Schacht. —**
Ter gelegenheid van den industriedag in midden Duitschland heeft dr. Schacht, die met de zaken van het ministerie van Economische Zaken is belast, te Weimar onder meer gezegd:
De geheele kwestie draait thans om het volgende probleem:
Wenscht men dat Duitschland verder gaat met het betalen van zijn schulden, dan moet men Duitschland een grooteren export toestaan.
Wenscht men echter de uitbreiding van den Duitschen export niet in dezen omvang, dan moet men afzien van de betaling der schulden.
Het is geheel vanzelfsprekend, dat de opleving der binnenlandsche markt geleid heeft tot een grooter verbruik van grondstoffen. En als men ons nu vermaant dat wij ons, wat de grondstoffenvoorziening uit het buitenland betreft, moeten beperken, dan antwoorden wij daarop: Niet verder dan strikt noodzakelijk is. Doch als het buitenland ons geen grondstoffen meer geven kan, dan zullen wij probeeren ons op andere wijze te helpen. De stijging van onzen export werd door een systematische politiek verhinderd. Tegenover een dergelijke politiek is iedere deflatie-politiek in het binnenland nutteloos.
Wij zouden sommige producten aan Frankrijk cadeau kunnen doen, doch ook dan nog zouden zij het land niet binnenkomen. (Völk. Beobachter)
(Vor. ber. Schulden 1525 A.; Dr. Schacht 1459 D.)

E. **FINLAND. — Verfinsching der Universiteit te Helsingfors. —**
Op 25 Oct. '34 is een deputatie van vijftien personen uit de verschillende Zweedsch-talige gewesten van Finland door den minister-premier, Kivimäki, ontvangen om hem het petitionnement van de Zweedschsprekende bevolking van Finland naar aanleiding van het nieuwe regeeringsvoorstel betreffende de verfinsching van de staatsuniversiteit te Helsingfors te overhandigen. In het petitionnement, dat door ruim 154.000 personen oftewel goed 70 procent van de Zweedsch-sprekende Finnen boven de 18 jaar is onderteekend, wordt o.a. gezegd, dat men teleurgesteld is over het regeeringsvoorstel, daar het het voortbestaan van de Zweedsche cultuur in Finland bedreigt en volgens de overtuiging van de Zweedsche bevolking in strijd is met de constitutioneele bepaling betreffende de gelijkstelling der beide landstalen. Men dringt er voorts op aan, dat het recht van de Zweedsche studenten om in hun eigen taal examens aan de staats-universiteit af te leggen, gehandhaafd zal worden. (Hufvudstadsbladet)

F. **NEDERLAND. — Diamanthandel - Crisiscredieten.**
Naar wij vernemen heeft de regeering bewilligd in het verleenen van crisiscredieten aan diamanthandelaren door tusschenkomst van de Nederlandsche Middenstandsbank.
Tot de voorwaarden, waaronder deze credieten verleend zullen worden, behoort ook de eisch, dat ook de ruwe diamant, die door de betrokkenen zou worden gekocht, door hen niet buiten Nederland ter bewerking zal worden gegeven.
De regeering heeft voor deze zaak een commissie van toezicht benoemd, bestaande uit de heeren G. Baas, wethouder van Amsterdam, A. Asscher, lid van de firma I. J. Asscher en mr. J. E. Hillesum, directeur van de Beurs voor den Diamanthandel, en als plaatsvervangend lid den heer J. Asscher Jr.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1226 F.)**

G. **D. F. W. VAN REES OVERLEDEN. — Vice-voorzitter van de Mandaten-Commissie van den Volkenbond. —**
Op 31 Oct. '34 is na een langdurige ziekte te Montreux-Clarens op 71-jarigen leeftijd overleden de Nederlandsche vice-voorzitter van de mandatencommissie van den Volkenbond, de heer D. F. W. van Rees. (Alg. Handelsblad)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — De reis van den Gouverneur-Generaal. —**
De Gouverneur-Generaal heeft op 20 Oct. '34 in een onderhoud te Soerabaja het volgende medegedeeld:
De reis is goed verloopen en Z. Exc. had uitstekende indrukken opgedaan, terwijl de economische toestand in verschillende streken hem zeer was meegevallen.
De geest was over het algemeen goed; men was niet ter-neergeslagen en had zich met zeer veel succes scherp aangepast aan de gewijzigde omstandigheden.
Met veel geringer middelen was thans veel bereikt.
Overigens klaagt men algemeen over lage productenprijzen vooral over die van copra, waarnaast hooge K.P.M.-tarieven staan.
De landvoogd verklaarde blij te zijn zelf de kolonisatie te Manokwari in oogenschouw te hebben genomen. Hij verklaarde wel den indruk te hebben gekregen, dat het bestuur zich meer zal moeten bemoeien met de leiding der kolonisatie. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1463 A.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — De Bedrijfsreglementeering. —

In de Memorie van Toelichting op de ontwerp-ordonnantie op de reglementeering voor bedrijven wordt gememoreerd, dat voor vele bedrijven hier te lande de bestaansmoeilijkheden voortdurend zijn toegenomen en nog steeds toenemen. De eigen nijverheid, handel en scheepvaart blijken, veelal aan zichzelf overgelaten, niet langer tegen de abnormale omstandigheden te zijn opgewassen. Het is duidelijk geworden, dat ook door andere omstandigheden dan door overmatigen invoer moeilijkheden worden veroorzaakt.

Zoo bestaat de mogelijkheid dat nieuwe bedrijven worden opgericht, bestaande worden uitgebreid, dan wel gesloten bedrijven wederom worden geopend, terwijl aan uitbreiding geen behoefte bestaat. Hierdoor wordt ontwrichting van het bedrijfsleven in de hand gewerkt.

Zoowel de thans bestaande verhoudingen als de verwachtingen omtrent hetgeen in het belang van een goede ontwikkeling van het bedrijfsleven noodig zal zijn, maken het treffen van voorzieningen wenschelijk.

Tot bescherming van het binnenlandsche bedrijfsleven wordt het daarom in de eerste plaats noodzakelijk geacht bij de oprichting van nieuwe bedrijven, uitbreiding van bestaande, of heropening van gesloten bedrijven een voorafgaande vergunning door de Overheid te verleenen, te eischen.

Deze vergunning kan worden geweigerd, indien het nieuwe of te heropenen bedrijf, dan wel de gevraagde uitbreiding of verandering in de werkwijze, geacht kan worden te zijn in strijd met het economische belang van het land.

Met het oog op gevallen waarin voor een juist inzicht in de feitelijken toestand van de bestaande takken van bedrijf voor de tenuitvoerlegging van vorenbedoelde maatregelen nadere gegevens noodzakelijk worden geacht, zullen bij aanvragen voor een licentie de noodige gegevens omtrent het bedrijf moeten worden overgelegd. (Aneta)

B. BELGIE. — Mr. Sadi Kirschen overleden. —

Dezer dagen werd het stoffelijk overschot ter aarde besteld van den ook ver buiten de Belgische grenzen bekenden advocaat mr. Sadi Kirschen, die tijdens den oorlog voor de Duitsche rechtbanken in bezet België en vooral te Brussel, talrijke van spionnage ten bate van de geallieerden beschuldigde personen heeft verdedigd en voornamelijk Miss Cavell. Sadi Kirschen was in 1877 te Jassy, in Roemenië geboren. Hij was officier in de Belgische Leopoldsorde, de Belgische Kroonorde, het Fransche Légion d'Honneur en de orde van Oranje-Nassau. (Le Soir)

C. NEDERLAND. — Onze Zuivel- en Vleeschpositie. - Ministerieele beslissing. —

De minister van Econ. Zaken heeft een beslissing genomen inzake de maatregelen, welke ten behoeve van onze zuivel- en vleeschpositie genomen zullen moeten worden.

De export-vooruitzichten van den Nederlandschen zuivel zijn door de maatregelen van verschillende landen om ons land heen, van dien aard geworden, dat het nemen van ingrijpende maatregelen noodzakelijk is.

Terwijl onze veestapel in het algemeen naar schatting niet grooter mag zijn, dan ongeveer 1¼ millioen stuks melkvee, zou, zonder maatregelen, naar normale berekening op 1 Juli 1935 1.670.000 stuks melkvee aanwezig zijn, een aantal, waarvan de melk nooit verbruikt zou kunnen worden.

Drie maatregelen. — De minister heeft tot een 3-tal middelen besloten, ten eerste tot het in de toekomst steunen van slechts een gedeelte van de melk waarmede echter gepaard zal moeten gaan, in de tweede plaats een verdere teeltbeperking en ten derde afslachting.

Slechts door toepassing van deze 3 maatregelen meent de minister een voldoende verbetering der positie te kunnen bereiken. Verwacht mag worden, dat door den gedeeltelijken melksteun bij den boer een sterke drang zal ontstaan om zijn productie in te krimpen.

Dit zou o.m. leiden tot ruimer aanbod van vee.

Alleen jong vee zal door de regeering worden overgenomen, terwijl daarbij mede in het bijzonder aan vee zal worden gedacht dat lijdende is aan t.b.c.

De regeering verwacht dat op deze wijze 150.000 stuks melkvee opgeruimd zullen kunnen worden, terwijl voorts voor 1935 opnieuw 50.000 stuks kalveren minder zullen worden toegewezen.

Overwogen wordt voorts ook nog de verplichting op te leggen aan hen die niet inleverden, tot het inleveren van één of meer kalveren met schetskaart 1934 of inhouding van één of meer schetskaarten 1935 in plaats van het aanbieden van jongvee.

Het goede vleesch zal opnieuw worden ingeblikt.

Getracht zal worden in het blikvleesch eenige variatie te brengen en zoo mogelijk ook gehakt beschikbaar te stellen.

Verlaging der heffing. — Daarnaast heeft de minister het belangrijke besluit genomen, de heffing van rundvleesch met ingang van 1 November '34 van 20 op 10 pct. te verlagen, waardoor aan een herhaaldelijk, vooral ook van slagerszijde, kenbaar gemaakt verlangen, wordt tegemoet gekomen.

Evenwel zal de heffing daardoor langer moeten duren en wel in plaats van 1 jaar nog 2 jaar. Evenwel kunnen door het verlagen der accijns de vleeschprijzen dalen en het verbruik toenemen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vorig bericht blz. 1454 G.)

D. NEDERLAND. — De werkloosheid. —

Bij 1064 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 29 September 1934 in totaal 333.090 werkzoekenden ingeschreven, waaronder 314.126 mannen. Hiervan waren werkloos 309.430 personen, waaronder 295.788 mannen. Op 8 Sept. 1934 bedroeg het totaal aantal ingeschrevenen bij een ongeveer gelijk aantal organen 329.754. Hiervan waren werkloos 306.101 personen, waaronder 292.837 mannen. Het aantal ingeschreven werkzoekenden is sedert 8 Sept. '34 gestegen met 3.336, het aantal werkloozen met 3.329. In vergelijking met het overeenkomstige tijdstip van het vorig jaar wijst het aantal bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling ingeschreven werkzoekenden een stijging aan van rond 23.000 personen.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1283 C.)**

E. OOSTENRIJK. — Bondskanselier Schuschnigg onderhandelt met de Nationaal-Socialisten. —

De Oostenrijksche regeering en het „Nationale Front" hebben op 27 Oct. '34 een bespreking gehouden.

Van de regeering namen hieraan deel: bondskanselier Schuschnigg, vice-kanselier Starhemberg, minister Ludwig en de secretaris-generaal van het Vaderlandsche Front, kolonel Adam; van het Nationale Front: ir. Rheintaler, de voormalige voorzitter der Groot-Duitsche partij, Poppa en de Groot-Duitscher Bardolff; voorts de vroegere leider van het Heimatblock en minister Hüber, de voormalige nat.-soc. leider Riehl, de hoofdredacteur Mauthe van de „Wiener Neuesten Nachrichten" en die van de „Freie Stimmen" te Klagenfurt, dr. Heinz Faller.

Omtrent het onderhoud verstrekt de officieele berichtendienst de volgende mededeeling:

„Daar vertegenwoordigers van nationale groepen opnieuw uiting hebben gegeven aan den wensch om hun meeningen over den binnenlandsch-politieken toestand persoonlijk aan den bonds- en den vice-kanselier te kunnen mededeelen, zijn op voorstel van den bondscommissaris voor den Heimatsdienst een aantal personen uit deze groepen uitgenoodigd naar de bondskanselarij, waar zij door Schuschnigg en Starhemberg in tegenwoordigheid van kolonel Adam werden ontvangen, die hun verklaringen aanhoorden en nogmaals de voorwaarden uiteenzetten, onder welke de medewerking van nationale kringen onder aansluiting bij het Vaderlandsche Front tot stand zou kunnen komen, welke aansluiting door de statuten van het Vaderlandsche Front wordt verlangd.

De eerste voorwaarden voor dezen gang van zaken zou in elk geval zijn de onvoorwaardelijke aanvaarding en verdediging van de Oostenrijksche gedachte, voor de binnen- en buitenlandsche vrijheid en onafhankelijkheid van Oostenrijk en derhalve een loyaal ondersteunen van het streven der regeering. Voor verder contact staan de wegen open." (Reichspost)

(Vor. ber. Schuschnigg 1506 H.; Nazis 1511 F.)

3 NOVEMBER 1934

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe Clearingwet. —

Bij de Tweede Kamer is op 1 Nov. '34 ingediend een nieuwe clearingwet. „Nieuwe regelen tot afweer van nadeelige gevolgen van beperkende bepalingen inzake het internationale betalingsverkeer".

Aan de memorie van toelichting is o.a. ontleend:

Van de haar bij de wet van 25 Juli 1932 gegeven bevoegdheid heeft de Regeering tot voor kort geen gebruik gemaakt. Inmiddels treedt steeds verder aan het licht, dat in het algemeen noch door het particulier initiatief, noch door het sluiten van deviezenovereenkomsten of handelsverdragen met deviezenmeestbegunstiging de zoo gewenschte zekerheid van betaling der vorderingen, uit den uitvoer voortvloeiend kan worden gewaarborgd. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Tw. Kamer 1552 B.; Clearingwet 1457 G.)

G. NEDERLAND. — R.K. Staatspartij. - Urgentieprogramma. —

Het partijbestuur der R.K. Staatspartij heeft een urgentie-programma samengesteld van de voornaamste punten, waarop het werk van regeering en volksvertegenwoordiging zich in de komende weken zal moeten richten. Deze punten zijn:

1. Een duidelijk sprekende, werkdadige politiek, gericht op werkbehoud en werkverruiming, waarin een doelmatige industrialiseering een belangrijke plaats zal moeten innemen.
2. De z.g. aanpassingspolitiek der regeering naar een lager niveau geschiede consequent, ook aan de zijde der z.g. vaste lasten en prijzen.

3. Betere hulp aan werkloozen, waarbij het verschaffen van werkgelegenheid, ook bij niet-aanstondsproductieve werken, sterker dan tot dusver, moet worden ingeschakeld.
4. De hulp aan jeugdige werkloozen zal sterk en doelbewust in het teeken moeten staan van verschaffen van werk, ook buiten de algemeene maatregelen tot werkbehoud en werkverruiming. (Maasbode)

(Vorig bericht blz. 1404 G.)

A. NEDERLAND. — Clearingverdrag met Duitschland opgezegd. —

Met het oog op gerezen moeilijkheden bij de uitvoering van het Nederlandsch-Duitsch clearing-verdrag van 21 Sept. 1934 heeft de Nederlandsche regeering op 2 November '34 gebruik gemaakt van de haar verleende bevoegdheden dat verdrag met een termijn van veertien dagen op te zeggen.
Verder wordt nog gemeld, dat Duitschland tot 16 November (den 15den November eindigt het verdrag) deviezen ter beschikking stelt tot de helft van het bedrag, dat voor de maand November was toegewezen. (Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. 1530 A.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Plan voor werkverschaffing. - Vijfjarenplan. —

In verband met den noodtoestand, waarin de werkloozen in de Vereenigde Staten zich bevinden, houdt het bureau voor werkverschaffing zich op het oogenblik bezig met de opstelling van een reusachtig vijfjarenplan. Volgens dit plan zal een bedrag van 12 milliard dollar ten behoeve van de werkverschaffing worden besteed.
Van dit totaal van 12 milliard zullen 9 milliard dollar gebruikt worden voor publieke werken en 3 milliard voor den bouw van woonhuizen.
Het geld voor de financiering dezer werkzaamheden zal verkregen worden door uitgifte van leeningen op langen termijn, ten beloope van 2.4 milliard dollar per jaar. Op deze wijze wil men tevens de bij de banken braak liggende credieten ten bedrage van 12 milliard dollar op voordeelige wijze investeeren.
De regeering der Ver. Staten streeft er naar, in verband met den voor de deur staanden winter en het probleem steunuitkeeringen, dat groote moeilijkheden veroorzaakt, de werkloozenondersteuning te vervangen door productieven arbeid. (N. Y. Herald, Parijs)

(Vorig bericht blz. 871 A.)

C. SOVJET-RUSLAND. — Verkiezingen. —

De pers publiceert een artikel van den voorzitter van het Centraal Executief Comité der Sovjet-Unie, Kalinin, over de beteekenis der komende verkiezingen, die binnenkort zullen worden gehouden.
Kalinin wijst erop, dat deze verkiezingen groote politieke beteekenis hebben, aangezien de burgers der Sovjet-Unie zich daardoor over de politiek van hun regeering kunnen uitspreken.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek verklaarde Kalinin, dat de vrede ernstig bedreigd werd en dat de Sovjet-Unie in haar buitenlandsche politiek elke stap steunde, die den vrede kon verzekeren.
Het aantal stemgerechtigden voor de verkiezingen van het Centrale Sovjet-Congres bedraagt volgens de officieele statistiek ongeveer 90 millioen.
(Leningradskaja Prawda)

D. NEDERLAND. — Begrooting 1935. - Algemeene Beschouwingen. - Gouden Standaard blijft. —

Verschenen is de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag inzake de algemeene beschouwingen der Tweede Kamer over de Rijksbegrooting voor 1935.
De Regeering wijst dévaluatie en loslaten van den gouden standaard stellig af. Het dieptepunt in de crisis lijkt bereikt, doch voor ons land is de toekomst nog donker.
Huurcommissies liggen niet in het voornemen, wel bevordering van bouw van goedkoope woningen. Een industriebank wenscht de Regeering niet; den steun aan de landbouw wil zij niet al te scherp verlagen. Steun aan den Kon. Holl. Lloyd is in overweging. „Werkfonds" doet wat het kan. Kapitaalvlucht valt nog niet waar te nemen.
In voorbereiding zijn wetsontwerpen houdende verbod van particuliere milities en het tegengaan van cumulatie van inkomens uit overheidskassen. Een ontwerp capitulantenwet heeft het departement verlaten. Weermacht van het leger zal door de bezuiniging niet worden aangetast
Aan het staatsstuk ontleenen wij verder de volgende bijzonderheden:

De Gouden Standaard. — De regeering is zich niet bewust dat het vasthouden aan den gouden standaard door haar is beschouwd als een axioma, dat geen nader bewijs behoefde. Zij heeft in tegendeel bij verschillende gelegenheden haar standpunt in dezen uitvoerig gemotiveerd. Daarbij heeft zij zich allerminst bepaald tot een beroep op oude stellingen.
Nederland als groot-importeur, niet het minst van grondstoffen, wordt door waardevermindering van de munt zonder eenigen twijfel zeer geschaad, daar het zijn importen duurder moet betalen. Nederland als exporteur wordt door de lagere prijzen die het als gevolg van een devaluatie misschien voor zijn artikelen zou kunnen calculeeren, alleen gebaat voor zoover de afzet dezer artikelen niet door nieuwe of verscherpte contingenteeringen prohibitieve tarieven of beperkingen in het internationale betalingsverkeer op de buitenlandsche markten zou worden verhinderd of althans zeer bemoeilijkt.
Er zijn tal van Nederlandsche producten, waarvan de prijs ook thans reeds geenerlei beletsel vormt voor den afzet in het buitenland, doch waarvan die afzet door vele beperkende maatregelen wordt verhinderd of belemmerd. Deze moeilijkheden worden door devaluatie niet weggenomen.
Nederland als producent voor de eigen markt, zou in vele gevallen hooger prijzen moeten berekenen op grond van de verwerkte buitenlandsche grondstoffen. Nederland als scheepvaartland zou bij een devaluatie voordeel hebben, indien men er in slaagde de exploitatie-uitgaven, in guldens uitgedrukt, op het oude peil te houden. Maar zelfs dan is, gelijk buitenslands blijkt, voorspoed voor de scheepvaart nog niet gewaarborgd.
Ten slotte mag niet over het hoofd worden gezien, vooral niet in een land met een zoo belangrijke geld- en kapitaalmarkt als Nederland, welk een bijkans onherstelbaren schok het groot vertrouwen, dat het geldwezen te onzent terecht geniet, zoowel door dévaluatie als door het loslaten van den gouden standaard zou krijgen.
In de eerste plaats zou het buitenland zijn tegoed overhaast terugtrekken. Voorts zou ongetwijfeld een ernstige kapitaalsvlucht ontstaan. Het staatscrediet waarop thans zoowel het crediet van Nederlandsch-Indië als van de gemeenten berust, zou voor langen tijd verdwijnen. Wie dit alles tegen elkaar afweegt, kan niet lang in twijfel verkeeren welke van beide schalen doorslaat.
Ook is de regeering het geheel eens met die leden die opmerkten dat een sluitend budget voor de handhaving van den gaven gulden slechts een der voorwaarden is die vervuld moeten zijn, en dat het van den geheelen gang van zaken in het economische leven van ons volk afhangt, of een evenwicht in onze betalingsbalans en daarmede de gouden standaard kan worden behouden. Het verwijt dat de aandacht der regeering teveel op de financieele politiek zou zijn gevestigd, is dan ook geheel misplaatst. De betalingsbalans is een der grootste zorgenkinderen van de regeering, hetgeen het best blijkt uit de vrijwel permanente onderhandelingen over handels-, clearing- en transferverdragen, die ten slotte allen het doel hebben, de betalingsbalans in evenwicht te houden. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Begr. 1501 C.; Gouden Standaard 1143 F.)

E. AMSTERDAM. — Loonsverlaging weder verworpen.

Het voorstel van B. en W., om toch de loonsverlaging door te voeren, werd op 31 Oct. '34 opnieuw verworpen met 27 tegen 17 stemmen. Tegen stemden de soc.-dem., de revolutionnairen, de middenstanders, De Hartogh en de vrijz.-democraten.
De motie-Romme c.s., die verdere verlaging niet noodzakelijk en onredelijk verklaarde, onderging met 33 tegen 11, hetzelfde lot.
De voordracht tot verlaging der onderwijssalarissen voor zoover het rijk die niet bezoldigt, is daarna eveneens verworpen met 27 tegen 17 stemmen; die tot verlaging der salarissen bij het voorbereidend onderwijs, werd verworpen met 24 tegen 20 stemmen.
(Alg. Handesblad) **(Vorig bericht blz. 1545 B.)**

4 NOVEMBER 1934

F. NEDERLAND. — 300-jarig bestaan van het Seminarium der Remonstrantsche Broederschap. —

Op 29 Oct. '34 heelt in Leiden plaats gehad de plechtige herdenking van het 300-jarig bestaan van het seminarium der Remonstrantsche broederschap. Te Leiden, omdat het seminarium hier thans gevestigd is. Het werd in 1634 in Amsterdam opgericht, maar is in 1872 naar Leiden overgebracht. De herdenking had plaats in het groot-Auditorium van de Leidsche Universiteit in tegenwoordigheid van de ministers Kalff en Slotemaker de Bruïne, vertegenwoordigers van het college van curatoren der Leidsche Universiteit, den rector-magnificus, prof. dr. W. v. d. Woude en den secretaris van den Academischen Senaat, prof. mr. A. S. de Blécourt, curatoren van het Seminarium der Remonstrantsche Broederschap en vele vooraanstaande personen, en predikanten dier gemeenschap.
Prof. dr. G. J. Heering sprak na een welkomstwoord tot de autoriteiten een gedachtenisrede uit. (De Standaard)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Armstrong, Arnold — Parched Earth (Lovat Dickson Ltd., London 1934).
Duitsch: Brenner, Hans Georg — Fahrt über den See (Bruno Cassirer, Berlin 1934).
Jacob, Heinrich Eduard — Treibhaus Süd-Amerika (Bibliothek Zeitgenossischer Werke, Zürich).
Mann, Klaus — Flucht in den Norden (Uitg. Querido Verlag, Amsterdam).
Engelsch: Conquest, Joan — The Only Gentleman (T. Werner Laurie, London).
Whitaker, Malachi — Honeymoon and other stories (Jonathan Cape, London 1934).
Fransch: Duhamel, Georges — Vue de la Terre Promise (Mercure de France, Paris).
Giono, Jean — Le Chant du Monde (Nouvelle Revue Française, Paris).
Italiaansch: Giuliani, Antonio de — La Cagione Riposta Delle Decadenze e delle Rivoluzioni (Benedetto Croce, Bari: Laterza).
Japansch: Sugimoto, Etsu — De levensroman van een Japanse prinses (J. M. Meulenhoff, Amsterdam).
Nederlandsch: Elsschot, Willem — Een Ontgoocheling (P. N. v. Kampen & Zoon).
Leeuw, Aart van der — „Die van hun leven vertelden" (Nygh en Van Ditmar, Rotterdam 1934).
Russisch: Weresajef, W. — The Sisters (Engelsche vertaling) (by V. Veresaev; Hutchinson, London).
Spaansch: Bergua, José — Psicologia del Pueblo Español (Saez, Madrid).
Vlaamsch: Streuvels, Stijn — Sagen uit het Hooge Noorden (uitgeverij Pax, Den Haag-Brussel).
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1544 E.)**

B. **MANDSJOEKWO. — Oliepolitiek. —**
In verband met de stappen van Amerika, Engeland en Nederland betreffende de reorganisatie van de Japansche petroleummarkt, waardoor de belangen van de buitenlandsche maatschappijen worden benadeeld, deelt het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken mede, dat de Japansche regeering deze protesten heeft afgewezen, aangezien de reorganisatie van de Japansche petroleummarkt reeds een feit is geworden en de besluiten, die de Japansche regeering genomen heeft niet meer ongedaan kunnen worden gemaakt.
De plannen van Japan komen daarop neer, dat met ingang van het volgend jaar het uitsluitend recht voor den verkoop van benzine, petroleum, lichtolie en stookolie zal worden verleend aan de Mandsjoerijsche petroleummij. De behoeften van Mandsjoekwo zullen in de eerste plaats gedekt moeten worden door petroleum, die geproduceerd wordt door de fabriek van leisteenolie in Foesjoen of door de petroleumraffinaderij in Dairen. Alleen voor zoover die niet voldoende kunnen leveren, mag in het buitenland worden gekocht.
Dit zou ernstige gevolgen hebben voor de Asiatic Petroleum Cy., de Standard Oil en de Texas Oil Cy., die een groot net voor de distributie hebben opgebouwd, dat bij invoering van het monopolie nutteloos zou worden.
De maatschappijen kunnen wel is waar groote hoeveelheden benzine blijven leveren aan de Mandsjoerijsche petroleummij., aangezien de Mandsjoerijsche productie geenszins voldoende is, om aan de vraag te voldoen, doch dit zal slechts afhangen van de welwillendheid van Japan. (Dempo Tsoesin)
(Vorig bericht blz. 1545 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. - Landsbisschoppen Meiser en Wurm hervatten hun werkzaamheden. —**
Adolf Hitler heeft in tegenwoordigheid van minister Frick de landsbisschoppen van Hannover, Beieren en Würtemberg, dr. Marahrens, dr. Meiser en dr. Rum, ontvangen voor een bespreking van kwesties in de Evangelische kerk in Duitschland. Zooals men weet staan genoemde bischoppen in verzet tegen rijksbisschop Müller.
Zooals gemeld, werd officieel medegedeeld, dat dr. Jäger thans al zijn kerkelijke functies heeft neergelegd en definitief uit den dienst der Duitsch Evangelische kerk is getreden.
Officieel wordt uit München medegedeeld, dat Landsbisschop Meiser met den Landskerkenraad de gewone werkzaamheden in het dienstgebouw Aroisstrasse 13, heeft hervat. Aangezien de door de huidige Rijkskerkregeering, onder leiding van dr. Jäger uitgevaardigde verordeningen, in het bijzonder de instelling van Commissarissen der Beiersche Landskerken niet rechtsgeldig zijn, deden zich geen moeilijkheden voor. Uit Stuttgart wordt gemeld, dat de aldaar teruggekeerde Landsbisschop Wurm, de commissoriale kerkregeering heeft medegedeeld, dat hij in zijn ambtsgebouw is teruggekeerd en zijn werkzaamheden heeft hervat. (Völk. Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1545 F.)**

D. **OOSTENRIJK. — Benoeming der leden van den staatsraad en andere raden. —**
Officieel worden de lijsten gepubliceerd van de op voorstel van de bondsregeering door den bondspresident op grond van de nieuwe constitutie benoemde leden van den staatsraad, den onderwijs- en cultuurraad en den raad voor economische zaken.
De staatsraad bestaat uit 50 leden.
In den cultuurraad hebben 7 Roomsch-Katholieken, een Protestant en een Israëliet zitting; voor de kunst hebben vier leden zitting en voor onderwijs en opvoeding 22 leden. De economische raad bestaat uit 75 leden. (Reichspost)

E. **FILMKUNST. — De „Handelsblad-Cineac" te Amsterdam geopend. —**
Op 2 Nov. '34 werd de „Handelsblad-Cineac" aan de Reguliersbreestraat te Amsterdam — het film-theater, waar uitsluitend journaals worden vertoond, en waar, tijdens de voorstellingen, ook actueele nieuwsberichten worden geprojecteerd — officieel geopend voor het publiek.
Cinéac geeft de visueele journalistiek; de meest diverse nieuwsberichten, op film vastgelegd door camera-reporteurs in alle hoeken der wereld, verschijnen op het doek, terwijl als leerrijke aanvulling enkele goede documentaire films worden gegeven.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Filmkunst 1499 E.)**

F. **SAARGEBIED. — Het plebisciet. - Protesten. - Fransche vrees voor S.A.-putsch. - Duitsch manifest.**
De commissie ter voorbereiding van de stemming in het Saargebied maakt bekend, dat ongeveer 110.000 bezwaren tegen de opgestelde kiezerslijsten bij haar zijn ingediend. Een groot aantal van deze protesten schijnt alleen ingediend te zijn om het werk der commissie te rekken. De commissie heeft daarom vergaderd en nagegaan of zij zich wel kon veroorloven ook de protesten te onderzoeken, welke al dadelijk ongegrond leken. Zij heeft toen besloten toch alle ingekomen bezwaren te onderzoeken en zij heeft tevens de noodige maatregelen getroffen om te maken dat het werk daardoor toch niet opgehouden wordt.
Volgens „Le Matin" is de generale staf ongerust gemaakt door berichten welke wijzen op de mogelijkheid van een putsch der Hitlerianen in het Saargebied onmiddellijk na de volksstemming, om den Volkenbond dan voor een fait accompli te stellen. De legerleiding te Metz en die te Nancy hebben de noodige maatregelen met het oog daarop genomen. De instructie van de miliciens in Elzas-Lotharingen wordt versneld.
Van Duitsche zijde wordt een putsch ontkend en de Duitsche pers verweert zich tegen de vermeende Fransche aanteigingen.
De gevolmachtigde van Adolf Hitler voor het Saargebied, Bürckel, heeft op 2 Nov. '34 een manifest gericht tot de S.A.- en S.S.-mannen der aan het Saargebied grenzende streken, waarin o.m. het volgende wordt gezegd:
In den geest van onzen Führer, die ter wille van den Europeeschen vrede tot de uiterste grens gaat, ten einde een nog sterker bewijs te leveren voor uw discipline, om zoodoende voor de geheele wereld de onrechtvaardigheid te doen blijken, bepaal ik, dat van 10 Januari tot 10 Februari 1935 binnen een strook van 40 K.M. langs het Saargebied het dragen van alle uniformen, benevens het houden van appèls, marschen of bijeenkomsten van welken aard ook, verboden is. (Le Matin - Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 1548 D.)

5 NOVEMBER 1934

G. **VEREENIGDE STATEN. — Donald Richberg vicepresident. —**
De instelling van den nationalen nood-raad heeft ingrijpende gevolgen voor het regeeringsbewind in de Vereenigde Staten. In de eerste plaats is Donald Richberg, die reeds opperste leider van de nationale herstel-administratie is, thans eveneens vice-president van de republiek geworden, waarvoor president Roosevelt hem zeer groote uitvoerende machtsbevoegdheden heeft gegeven. Hij mag zelfs orders geven aan alle leden van den nationalen raad. **(V. b. 1503 C.)**

A. VOETBAL. — Zwitserland—Nederland. —
Op 4 Nov. '34 heeft het Nederlandsche Elftal na een spannenden wedstrijd te Bern, met 4—2 van de Zwitsers gewonnen.
Dit is voor het eerst sedert 5½ jaar dat Nederland weder van Zwitserland gewonnen heeft en tevens is dit de eerste overwinning door de Hollanders op Zwitserschen bodem behaald. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1409 B.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Minister van Justitie Maximowitsj neemt ontslag. —
De minister van Justitie, Maximowitsj, heeft ontslag genomen naar aanleiding van zijn weigering om een amnestiewet op te stellen, zooals prins Paul dat wenschte.

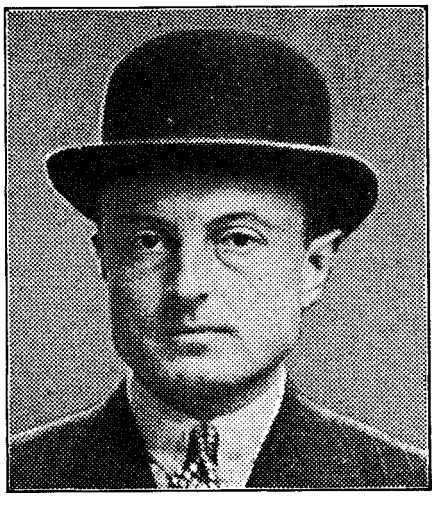

Prins Paul, regent van Joego-Slavië.
(Vor. ber. Kabinet 1540 B.; Prins Paul 1518 B.)

C. JAVASCHE BANK. — Discontokoersen. —
Met ingang van 1 Nov. '34 is het disconto van de Javasche Bank met een ½% tot 3½% verlaagd.
Na de verlaging van 5 tot 4½% op 16 Aug. 1933 volgde 1 Juli '34 de verlaging tot 4%, thans tot 3½%.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1388 A.)**

D. ENGELAND. — Gemeenteraadsverkiezingen. - Winst der Arbeiderspartij. —
De overwinningen der arbeiderspartij in de provinciën en graafschappen zijn niet zoo overweldigend geweest als te Londen, waar een netto-winst is behaald van 402 zetels, zoodat 15 van de 28 Londensche gemeenten thans een arbeidersmeerderheid bezitten, maar in totaal hebben de arbeiders netto 195 overwinningen behaald; de conservatieven verloren netto 96 zetels, de liberalen 30 en de verschillende onafhankelijke en plaatselijke groepen 69. (Het Volk) **(1031 C.)**

6 NOVEMBER 1934

E. BRITSCH-INDIE. — Indisch Nationaal Congres. - Gandhi als voorzitter afgetreden. —
Bij de opening van het Indisch Nationale Congres op 27 Oct. '34 te Bombay gehouden, hield de voorzitter, Babu Rajen-Dra Prasad, een scherpe redevoering, welke gericht was tegen de politiek der Br.-Indische regeering.
De Britsche regeering, alsdus spreker, heeft besloten niet alleen den eisch der Indische natie van volledige onafhankelijkheid af te wijzen, doch ook de veel gematigder eischen van de Indiërs. Blijkbaar is men van Engelsche zijde niet voornemens ook slechts een klein deel van de tegenwoordige macht prijs te geven.
De grondwet, welke aan Indië wordt opgedrongen, zal den toestand nog erger maken dan deze reeds is.
Wij zullen echter niet op onze eischen terugkomen. Ons doel is duidelijk: het is niets minder dan de onafhankelijkheid.
Het Congres wordt bijgewoond door 2500 afgevaardigden, terwijl bij de openingsplechtigheid 30.000 menschen tegenwoordig waren.
Gandhi is als voorzitter van de Indische Nationale Congrespartij afgetreden. Het staken van de burgerlijke ongehoorzaamheid werd goedgekeurd. (Eastern Times)
(Vorig bericht blz. 1452 C.)

F. DUITSCHLAND. — Transfer-overeenkomst. - Coupons. —
Onder verwijzing naar de door de Duitsche Rijksbank op 14 Juni '34 gepubliceerde verklaring deelt de Duitsche Rijksbank thans het volgende mede:
Met het oog op de ongunstige ontwikkeling van de deviezenpositie ziet de Rijksbank zich genoodzaakt van het haar, krachtens de ter gelegenheid van de op 29 Mei '34 gesloten transferovereenkomst, verleende recht gebruik te maken en van het aanbod van een 40% betaling in contanten van de coupons vervallende gedurende het jaar 1 Juli 1934—30 Juni 1935 af te zien, evenals van alle betalingen die volgens den inhoud van het transfer-decreet met deze coupons gelijk te stellen zijn.
De aandacht wordt erop gevestigd, dat de intrekking van de hierboven vermelde bepaling niet de afzonderlijke overeenkomsten aantast, die Duitschland later met andere landen, waaronder ook Nederland, heeft gesloten. Voor Nederland blijft dus de regeling voor de couponbetaling bestaan, zooals die bij de jongste transferovereenkomst is tot stand gekomen.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. blz. 1512 E. en 1530 A.)

G. LUCHTVAART. — Wedvlucht Londen—Melbourne. De „Uiver" eerste in de Handicap-race. —
Op 5 Nov. '34 is officieel bekend gemaakt, dat de „Uiver" met Parmentier en Moll de eerste plaats bezet in de handicaprace. Deze eerste prijs bedraagt 2000 pond Sterling. De tweede prijs in deze afdeeling, ten bedrage van 1000 pond Sterling, werd door den Australiër Melrose gewonnen.
In de snelheidsrace hebben, zooals bekend, Scott en Campbell de overwinning behaald, terwijl de Amerikaan Turner zich als tweede in deze afdeeling plaatste. De derde prijs is voor de Engelsche vliegers Jones en Waller.
De jury was geen voorstander van het uitkeeren van een prijs aan één mededinger zoowel voor de handicap als de snelheidsrace. Daarom hebben de Engelschen Scott en Black, die met een werkelijk aantal vlieguren van 64 uur 48 min. en 49 sec. behalve de snelheidsrace eigenlijk ook de handicaprace gewonnen hebben, van den prijs in de handicap-afdeeling afgezien. De eerste prijs in de handicap komt hierdoor aan Parmentier en Moll met een werkelijken vliegtijd van 76 uur 38 min. en 12 seconden.
Doordat Parmentier en Moll in verband hiermede van de tweede plaats in de snelheidsrace moesten afzien, komt deze plaats open voor den Amerikaan Turner. De Australiër Melrose, die met een handicap vliegtijd van 79 uur 17 min. en 55 sec. eigenlijk derde was in de handicaprace, krijgt door deze verschuiving nu de tweede plaats achter Parmentier en Moll.
Commandant Cole heeft medegedeeld, dat het verschil van twaalf uur handicaptijd tusschen de eerste twee vliegtuigen nagenoeg geheel is veroorzaakt door het oponthoud van de Nederlandsche machine te Albury, tezamen met den straftijd, toegekend wegens het verminderen van de lading aldaar met ongeveer een ton.
De tijden waren als volgt:

	SCOTT:	PARMENTIER:
Reistijd	70 u. 54 m. 13 s.	90 u. 13 m. 36 s.
Vliegtijd . . .	65 u. 24 m. 13 s.	81 u. 10 m. 36 s.
Netto handicap vliegtijd . . .	64 u. 48 m. 49 s.	76 u. 38 m. 12 s.
	MELROSE:	
Netto handicap vliegtijd . . .	79 u. 17 m. 55 s.	

(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)
(Vor. ber. Melbourne Race 1545 H.; Uiver 1545 A.)

H. FRANKRIJK. — Hervorming der Grondwet. - Voorstellen door den ministerraad goedgekeurd. —
De Fransche ministerraad heeft met meerderheid van stemmen de voorstellen van minister-president Doumergue ter herziening van de grondwet goedgekeurd. De radicale ministers blijven echter bezwaren koesteren tegen de meest gematigde formule waartoe Doumergue bereid is inzake het recht tot Kamerontbinding. Zij hebben tegengestemd. (Le Temps) **(1539 E.)**

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —

In verband met de beëindiging van het Nederlandsch-Duitsche clearingverdrag op 16 Nov. '34 wordt de aandacht op het volgende gevestigd:

Voor de eerste helft van November zullen de Duitsche autoriteiten „Devisenscheine" afgeven, welke recht geven op betaling op de clearingrekening bij de Rijksbank tot een bedrag, dat voor Nederlandsche goederen over het algemeen overeenkomt met 75% van de helft van de voor October vastgestelde betalingscontingenten.

Voor goederen, waarvoor in het Ned.-Duitsche handelsverdrag bepaalde hoeveelheden voor den uitvoer naar Duitschland werden vastgesteld, zullen „Devisenscheine" worden afgegeven tot een zoodanige hoeveelheid, dat artikelen, welke binnen het kader der verdragsbepalingen werden gekocht, ten volle op de clearingrekening kunnen worden betaald. De reductie, welke op den Nederlandschen export wordt toegepast, houdt verband met den van Nederlandsche zijde bestaanden wensch, achterstand in de clearing te voorkomen.

Zooals de stand van zaken thans is, zullen belanghebbenden zich dienen te realiseeren, dat betaling op de clearingrekening in Duitschland alleen tot 16 November kan plaats hebben. Dit beteekent, dat betaling van voor dien datum geëxporteerde goederen op de clearingrekening alleen kan plaats hebben, wanneer de storting tijdig bij de Rijksbank geschiedt.

Na 16 November '34 zal men echter niet op een vrij betalingsverkeer met Duitschland mogen rekenen, aangezien dan de autonome clearing weder van kracht zal worden. Op welke wijze de vorderingen wegens exporten, welke na 16 November vervallen, in Duitschland zullen worden betaald, staat thans nog niet vast.

Op grond van het bovenstaande zal iedere exporteur hebben te beoordeelen, of hij zijn export al dan niet zal kunnen voortzetten. Voor de betaling van exporten, afkomstig uit overzeesche gewesten, geldt, met de noodige wijzigingen, hetzelfde.

(Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht blz. 1554 A.)

B. ENGELAND. — Clearing met Duitschland. —

De Engelsche minister van Handel, Runciman, heeft in het Lagerhuis een verklaring afgelegd inzake de afsluiting van een Duitsch-Engelsche schuldenregeling, waaraan wij het volgende ontleenen:

De Duitsche regeering garandeert, dat 55% van de waarde van den Duitschen uitvoer naar Engeland definitief wordt gereserveerd voor de betaling van den Engelschen export naar Duitschland.

Deze toewijzing moet bij een normaal handelsverkeer voldoende zijn, om den Engelschen export naar Duitschland volledig te betalen. Voor de afwikkeling van de uitstaande handelsschulden, zal de Rijksbank onmiddellijk ten minste £ 400.000 ter beschikking stellen. Deze afwikkeling zal bovendien bespoedigd worden door het afwikkelen van uitstaande Duitsche handelsvorderingen in Engeland, hetzij door crediet-operaties of op een andere wijze. De betalingen der achterstallige goederenschulden zal dus worden geregeld met inbegrip van het Sonderkonto der Bank van Engeland, op grond van de overeenkomst van 10 Augustus 1934, zooals nader zal blijken. De schulden met langen en middelmatig langen looptijd worden eveneens geregeld.

De Duitsche regeering heeft zich bovendien accoord verklaard op 1 Januari 1935 op de Dawes- en Youngobligaties, die op 15 Juni in onaanvechtbaar bezit van Britsche staatsburgers waren bevonden, de volle rente te betalen. Deze betaling zal op dezelfde wijze plaats hebben, als reeds bij de Engelsch-Duitsche transferovereenkomst van Juli was vastgesteld. De Duitsche regeering biedt verder aan de Engelsche houders van andere dan rijksleeningen, 4% fundeeringsobligaties, onder garantie van het Duitsche Rijk, aan. Deze fundeeringsobligaties vallen buiten de transferbeperkingen, echter onder de voorwaarde, dat de Engelsche houders die de fundeeringsobligaties accepteeren, deze beschouwen als volledige betaling van de op deze wijze gefundeerde coupons.

Duitschland zal zonder beperking deviezen ter beschikking stellen voor den uitvoer uit Engeland maar kan, met goedkeuring van de Engelsche regeering, ingeval van nood, tijdelijke beperkingen instellen.

De Engelsch-Duitsche monetaire overeenkomst van 10 Aug. '34 wordt buiten werking gesteld. Dit beteekent dus tevens, dat aan het Sondermarkkonto een einde is gekomen. Alleen de schulden die voor 1 November zijn komen te vervallen, zullen over het Sondermarkkonto worden afgewikkeld. Dit moet geschieden met behulp van de reeds genoemde crediet-operaties of, indien binnen den tijd van drie maanden nog geen liquidatie van de thans nog openstaande bedragen heeft plaats gehad, door gebruik te maken van de 55% van den loopenden export, die voor eventueele clearing gereserveerd is.

De nieuwe overeenkomst treedt per 1 Nov. '34 in werking. Zij kan tegen den eersten van iedereen maand met een termijn van 1 maand worden opgezegd. (Financial News)

(Vorig bericht blz. 1429 H.)

C. FRANKRIJK. — Defensiebegrooting door Pétain toegelicht. —

De minister van Oorlog, maarschalk Pétain, heeft voor de financieele Kamercommissie de toepassing der credieten voor nationale verdediging toegelicht.

Pétain gaf een nauwkeurig overzicht van den gestadigen groei van de offensieve strijdmiddelen van het Duitsche leger en legde den nadruk op de noodzakelijkheid, om de kracht der Fransche defensie op peil te houden.

Hij betoogde, dat de uitrusting van het leger uitbreiding behoefde, en zeide, dat de regeering zich genoodzaakt zal zien supplementaire credieten aan te vragen.

De rapporteur, Jacquier, deed opmerken, dat de credieten voor oorlogsmaterieel te laag worden geschat, daar, in verband met uitgaven, die reeds vóór 1935 waren toegestaan, de post met 310 millioen frank moet worden vermeerderd.

Ook de minister van arbeid, Marquet, heeft zijn begrootingsontwerp toegelicht. De regeering zal de Kamer een wetsontwerp voorleggen, dat bedoelt een nationaal werkloosheidsfonds te stichten. (Le Temps)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1459 B.)

D. NEDERLAND. — Mij. voor Diergeneeskunde. - Kwakzalverij. —

De 82ste alg. vergadering van de Mij. v. Diergeneeskunde werd dezer dagen te Utrecht gehouden onder voorzitterschap van prof. dr. G. Krediet, aan wiens rede wij het volgende ontleenen:

Veel nadeel ondervindt de veehouderij van de kwakzalverij, die vooral in de laatste jaren welig tiert. De uitgebreide handel in sera en vaccins, instrumenten en geneesmiddelen stelt iederen leek in staat in het bezit van deze voor hem vreemde ingrediënten te komen en ze naar willekeur te gebruiken. Het naäpen van den veearts wordt ieder gemakkelijk gemaakt, alsof er geen wetenschappelijke kennis voor het onderkennen, genezen en voorkomen van veeziekten noodig ware. Veel te weinig is de veehouder, den goeden niet te na gesproken, er nog van overtuigd, dat de hulp, die de kwakzalver hem biedt, van geen beteekenis is en steeds veel te duur betaald moet worden. Naast maatregelen, die van regeeringszijde moeten worden genomen, ter beveiliging van het beroep van den veearts, moet deze zich in zijn praktijk door het ernstig beoefenen van zijn vak verweren tegen het optreden der kwakzalvers en moeten alle dierenartsen solidair zijn, opdat de veehouder er van doordrongen wordt, dat hulp aan zijn zieke vee alléén geboden kan worden door den deskundige, die daarvoor een langdurige studie heeft moeten maken. Beteugeling van het kwaad van den leekenhandel in sera en vaccins is niet alleen noodzakelijk voor een juiste toepassing dezer geneesmiddelen, maar ook in het belang der leeken, in wier handen zulke vaak gevaarlijke stoffen niet thuis hooren. (Mij. v. Diergeneeskunde)

E. ZUID-AFRIKA. — Diamantindustrie. —

Het Juli-verslag van het departement van Mijnwezen in Zuid-Afrika bevat, naar „Handelsberichten" meldt, de volgende gegevens omtrent de productie en afzet van diamanten in de Unie in de eerste zes maanden van dit jaar in vergelijking met vorige jaren.

		Totale productie Karaat	Totale verkoop Karaat	Waarde 1000 £	Prijs per karaat
Januari—					
Juni 1934	ca.	251.000	388.000	921	47 s. 6 d.
Jaar 1933	„	507.000	646.000	1.859	57 s. 7 d.
„ 1932	„	798.000	868.000	1.523	35 s. 1 d.
„ 1931	„	2.119.000	1.448.000	2.727	37 s. 8 d.
„ 1930	„	2.164.000	1.877.000	5.884	62 s. 8 d.
„ 1929	„	3.661.000	3.085.000	12.454	80 s. 9 d.

Sedert het begin van 1932 is door een, grootendeels kunstmatige, sterke vermindering van de productie, een betrekkelijk kleine afzet van de onverkocht gebleven voorraden van vorige jaren bereikt. Afgezien van de overschotten der jaren voor 1929 worden ten minste twee millioen karaat in de brandkasten van de Diamanten-Verkoops-Organisatie der Unie bewaard, tot tijd en wijle een verbetering van den economischen wereldtoestand een opleving in den handel in juweelen met zich mede zal brengen.

(Handelsberichten) **(Vorig bericht blz. 884 A.)**

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Indische Leeningen. —

In de vergadering der Eerste Kamer deelde minister Oud op 1 Nov. '34 naar aanleiding van de bij het afdeelingsverslag gemaakte opmerking of het niet mogelijk zou zijn, den rentevoet der Indische conversieleeningen nog meer te verlagen, mede, dat het z. i. niet mogelijk zou zijn thans reeds tegen 3½% te leenen. Voor het uitschrijven van een gedwongen leening waarschuwde de minister met klem.

Slaagt een 3½% leening niet, dan is het allerbedenkelijkst voor het staatscredíet; de regeering zal echter

al het mogelijke doen om zoo gunstig mogelijke voorwaarden te verkrijgen.
Z. h. s. werden vervolgens de beide wetsontwerpen betreffende consolideering tot een bedrag van maximaal ƒ 250.000.000, alsmede tot conversie goedgekeurd. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Ind. Leen. 1520 A.; Eerste Kamer 1511 D.; Min. Oud 1501 C.)**

A. **CUBA. — Nieuw kabinet gevormd. —**
Een nieuw kabinet is gevormd. De voornaamste leden zijn: Acosta, minister-president; Mazas, Binnenlandsche Zaken; Gardenas, Justitie; Cosme della Torriente, Buitenl. Zaken; Landa, Oorlog; Despaigne, Financiën; Luis del Pozo, zonder portefeuille.
Laatstgenoemde is de rechterhand van Mendieta. Alle leden zijn nationalisten behalve Gardenas en Despaigne. (New York Herald, Parijs) **(1145 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Het Arbeidsfront. —**
Over het wezen en doel van het Duitsche arbeidsfront heeft de Führer en rijkskanselier Hitler een verordening gepubliceerd. Deze bepaalt, dat bij deze organisatie aangesloten moeten zijn de leden van de vroegere vakvereenigingen, die van de bonden van kantoorpersoneel en die van de werkgeversbonden; zij hebben allen gelijke rechten.
Het doel van het arbeidsfront is de vorming van een werkelijke volks- en arbeidsgemeenschap van alle Duitschers, opdat iedereen zijn plaats kan innemen in het economische leven. Het arbeidsfront is een onderdeel van de nationaal-socialistische partij die met de leiding er van belast is. De leider van de partij-organisatie leidt het arbeidsfront en wordt door den rijkskanselier benoemd. Tot leiders van het arbeidsfront worden in de eerste plaats aangewezen leden van de nationaal-socialistische bedrijfsorganisatie, de S.S. en de S.A.
Het arbeidsfront moet zorgen voor den industrieelen vrede door het aankweeken van begrip bij de bedrijfsleiders voor de eischen van hun personeel en van begrip bij het personeel voor den toestand en de mogelijkheden der bedrijven. De organisatie moet zorgen voor een evenwicht tusschen de gerechtvaardigde belangen van alle aangeslotenen.
Het vermogen van de vroegere organisaties en haar bedrijfsondernemingen gaat over naar het arbeidsfront. Het arbeidsfront dient door eigen middelen er voor te zorgen, dat elk lid in geval van nood in zijn bestaan kan voorzien, zoo mogelijk op eigen grond. (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht blz. 1447 B.)

C. **ITALIE. — Jeugdopleiding. - Balilla. —**
Tot dusver moesten de jongens voor het lidmaatschap van de Balilla den achtjarigen leeftijd hebben bereikt. In den vervolge nu zullen alle jongens vanaf hun geboorte worden ingeschreven en van zes tot acht jaar deel uitmaken van een nieuwe formatie, genaamd „de zonen van de wolvin", welke formatie een onderdeel zal vormen van de balilla en waarin de jongens zullen worden toevertrouwd aan speciale opvoeders. De jongens zullen op een zwart hemd de afbeelding dragen van de Capitolijnsche wolvin. (Il Secolo)
(Vorig bericht blz. 1503 B.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Bijzondere leerstoel voor verlichtingskunde te Utrecht. —**
Op instigatie van professor Ornstein, voorzitter van het Nederlandsche genootschap voor verlichtingskunde en van professor Geelen, hebben curatoren van het Utrechtsch universiteitsfonds een bijzonderen leerstoel voor verlichtingskunde ingesteld en tot buitengewoon hoogleeraar hierin benoemd, ir. G. B. v. d. Werfhorst.
De nieuw benoemde hoogleeraar werd 9 Maart 1888 te Mastenbroek geboren, bezocht het gymnasium te Kampen, werd daarna gemobiliseerd en behaalde in 1920 te Delft het ingenieursdiploma. Hij trad vervolgens in dienst der Siemens-Schuckert Werke in Den Haag en aanvaardde in 1928 een positie bij de N.V. Philips te Eindhoven, waar hij thans de technische leiding heeft, speciaal van de nieuwe philora-lampen fabricage. (Telegraaf) **(Vor. ber. Onderwijs 1554 F.)**

E. **ENGELAND. — Opruiingswet. —**
Het Lagerhuis heeft op 2 Nov. na een slotdebat de opruiingswet in derde en laatste lezing met 241 tegen 65 stemmen aangenomen.
De procureur-generaal zeide, dat de wet noch de vrije meeningsuiting noch de politieke vrijheid belemmerde maar er was een groot verschil tusschen vrije meeningsuiting en de georganiseerde distributie van leugenpamfletten in welke het personeel in de land-, zee- of luchtmacht tot rebellie wordt aangezet.
(Daily Telegraph)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Aanvulling Indische tariefwet - Rubberrestrictie. —**
Bij de Staten-Generaal is op 31 Oct. '34 ingediend een wetsontwerp houdende bekrachtiging van een door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië op 31 Mei 1934 vastgestelde ordonnantie tot aanvulling van de Indische Tariefwet in verband met de rubberrestrictie. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1553 F.; Rubber 1439 E.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Opleiding tot Arts te Batavia - Gelijkwaardig diploma met Nederland. —**
Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp tot aanvulling van de wet van 25 December 1878, houdende regeling der voorwaarden tot verkrijging der bevoegdheid van arts, tandarts, apotheker, vroedvrouw en apothekersbediende, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 28 Juli 1933. (Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1558 F.; Geneesk. 767 D.)

H. **NEDERLAND. — Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde - Dr. C. J. Wijnaendts Francken-prijs. —**
In de gewone maandelijksche ledenvergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde, welke werd gehouden op 2 Nov. te Leiden, deed de voorzitter, prof. dr. J. de Vries, mededeeling van de instelling van een nieuwen prijs, groot ƒ 500.—, welke om de twee jaren kan worden toegekend aan een voortreffelijk werk, afwisselend op het gebied van biographie en cultuurgeschiedenis, en op dat van essays en literaire critiek.
Dr. C. J. Wijnaendts Francken, heeft het bestuur van de maatschappij tot die bekroningen in staat gesteld. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Letterkunde 1493 C.)**

I. **ITALIE. — Corporatief stelsel - Confederatievoorzitters gekozen. —**
De voorzitters van de Italiaansche syndicale confederaties zijn op 30 Oct. '34 gekozen. Zij vervangen de commissarissen, die deze confederaties hebben geleid gedurende de overgangsperiode, welke is voorafgegaan aan de invoering van het nieuwe corporatieve stelsel. (Giornale d'Italia) **(Vorig bericht blz. 1382 A.)**

K. **BRAZILIE. — Koffievoorraden. —**
De uit de markt gehouden koffie door het Braziliaansche koffie-departement, het koffie-instituut van Sao Paulo en het koffie-instituut van Minas Geraes bedraagt in totaal 13.526.000 balen. Van dit totaal moeten 11.614.000 balen afgetrokken worden als onderpand voor de leening van £ 20.000.000 en 258.000 balen voor vernietiging tusschen 1 en 10 October, zoodat een hoeveelheid van 1.654.000 balen resteert voor het nationale koffiedepartement, waarvan het grootste gedeelte noodig is voor propaganda en vervangingsdoeleinden. (Keesings Fin. Archief) **(1295 E.)**

L. **NEDERLAND. — Het incident inzake de verwijdering der Communistische Kamerleden uit de Ridderzaal. —**
Op de vragen van het Tweede Kamerlid, den heer De Visser, in verband met met verwijderen van hem en twee andere communistische Kamerleden uit de Vereenigde Vergadering der Staten-Generaal op 18 September '34, heeft minister Colijn, als voorzitter van den ministerraad het volgende geantwoord:
Wat betreft de bevoegdheid van den voorzitter in dezen en de rechtmatigheid van het aanwezig zijn van rechercheurs in de zaal, wordt verwezen naar art. 109 lid 2 van de Grondwet.
De regeering deelt niet de zienswijze, dat de plichten des voorzitters van de Vereenigde Vergadering nauwkeurig zijn omschreven in art. 2 van het Reglement van Orde, volgens welke bepaling hij leden tot de orde kan roepen, terwijl het recht tot het doen verwijderen hem slechts is verleend voor toehoorders.
De bepaling van art. 109 der Grondwet betreffende het plaats nemen der leden naar willekeur, beteekent, dat de leden plaats nemen zonder te onderscheiden, tot welke Kamer zij behooren. Naar het optreden van de rechercheurs is in opdracht van den

minister van Justitie een politioneel onderzoek ingesteld. Voor de regeering bestaat geen aanleiding, de juistheid van de uitkomst van het onderzoek in twijfel te trekken.
Tot de taak der politie behoort de bescherming van personen. Aan de verontwaardiging van het publiek jegens de orde-verstoorders kan niet worden getwijfeld. De ervaring van de drie communistische leden, dat hun na hun overbrenging naar een veilige plaats en de daarop gevolgde vrijlating geen overlast door het publiek is aangedaan, bevestigt, aldus de minister, de doeltreffendheid van de genomen maatregelen.
Ten slotte wordt ontkennend beantwoord de vraag of de parlementaire onschendbaarheid voor communistische Kamerleden niet bestaat, alsmede die of de artikelen 121 en 122 Wetboek van Strafrecht, welke met straffen van 12 en 3 jaar hem bedreigen, die een lid uit de vergadering verwijdert, of verhindert die bij te wonen, te hunnen gunste niet van toepassing zou zijn.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

7 NOVEMBER 1934

A. EDMOND JAMES BARON DE ROTHSCHILD OVERLEDEN. —
Te Boulogne Sur Mer is op 2 Nov. '34 op 89-jarigen leeftijd Edmond James baron de Rothschild overleden, kleinzoon van Mayer Anselm de Rothschild, stichter van het beroemde Frankforter huis.
In het bijzonder is hij op den voorgrond getreden als stichter der Joodsche landbouwkolonie in Palestina, waarmede hij omstreeks 1890 begon, toen er nauwelijks nog sprake was van een nationaal-Joodsche beweging. Voor zuiver filantropische doeleinden heeft hij, naar men schat, 80 tot 100 millioen goud-frank in Palestina gestoken. (Le Journal)

B. JAPAN. — Expansie in Mongolië en Afrika. —
De „Krasnaja Swesda" verklaart uit Chineesche bron te hebben vernomen, dat de Japanners in Dahentsjan aan de grens van de provincies Jehol en Tsjahar een organisatie hebben gesticht voor de kolonisatie van Binnen-Mongolië. Er zou een Japansch-Mongoolsche maatschappij voor de technische verwezenlijking der kolonisatie zijn opgericht. Officieel staat deze organisatie onder leiding van een Mongoolsch vorst, doch in Russische kringen beschouwt men haar als zuiver-Japansch.
Op het congres voor koloniale studie te Napels heeft de Italiaansche onderstaatssecretaris van Koloniën, Lessona, een rede gehouden, waarin hij uiting gaf aan de bezorgdheid, dat Afrika wel eens het einddoel der Japansche expansie zou kunnen zijn. Lessona wees op de steeds grooter spanning in den politieken toestand in het Verre Oosten. Het geboorte-overschot, de energie en de dwingende noodzakelijkheid steeds naar nieuwe afzetmarkten te zoeken, maken Japan tot een groot gevaar voor Europa.
De Japansche eischen en zijn sterkte waren de spil waarom de geheele politiek in het Verre Oosten draaide.
Doch naarmate de Japansche expansie in het Oosten beperkt werd, werd het gevaar grooter dat Japan zich op andere gebieden zou werpen, zooals reeds bewezen wordt door de Japansche activiteit in Abessinië. (Krasnaja Swesda - Corriere della Sera)

C. AMSTERDAM. - Scheepvaart. - Opgelegde schepen.
In de haven van Amsterdam waren 1 November '34 opgelegd 15 Ned. koopvaardijschepen met samen 93.322 bruto reg. ton, zijnde resp. 2 en 10.569 minder dan een maand tevoren. (Alg. Handelsblad) **(1211 H.)**

D. DUITSCHLAND. — Herbewapening. —
De „Journal" begon op 5 Nov. '34 de publicatie van een serie artikelen onder den titel:
„Duitschland heeft herbewapend".
In dit eerste artikel schrijft dit blad, dat de Rijksweer thans 250.000 man en binnenkort 300.000 man zal tellen.
De arbeidsdienst telt 500.000 verkapte soldaten, terwijl verder 2½ millioen jongelieden zijn geoefend en zonder meer in het leger kunnen worden ingelijfd. Er wordt dan nog niet gesproken van de verschillende politie-afdeelingen. (Le Journal) **(V. b. 1242 D.)**

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van prof. dr. H. T. Deelman. - De studie der gezwellen.
Op 5 Nov. '34 heeft prof. dr. H. T. Deelman zijn ambt als hoogleeraar in de ziektekundige ontleedkunde en gerechtelijke geneeskunde aan de universiteit van Amsterdam aanvaard met het uitspreken van een rede: „Eenige aspecten van de gezwelstudie", waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Het wonderbaarlijkste van de gezwelstudie van de laatste jaren is de nieuwe kennis der chemisch-zuivere tumorverwekkende stoffen, waarmede men in staat is gezwelgroei bij proefdieren te voorschijn te roepen. Deze gezwellen zijn echte klassieke gezwellen met alle eigenschappen van dien (destructieve groei, zaailingen, enz.). Aan de Engelsche chemici (Cook, Hewett) is het gelukt met spectraalanalytische methoden deze stoffen uit tumorverwekkende teer te isoleeren en ook synthetisch te bereiden.
Na een verder betoog hieromtrent concludeerde spr., dat het niet onmogelijk is, dat deze stoffen ook een andere herkomst zullen hebben dan de stoffen waaruit zij tot dusver zijn geïsoleerd, n.l. de teer, en dat dus ook een endogene herkomst mogelijk zal zijn. Dat alles opent aspecten, die wel van het allergrootste gewicht in de toekomst zullen blijken te zijn.
Het hoopvolle in de gezwelstudie wordt ongetwijfeld geleverd door het lokale begin van den gezwelgroei. Op deze wet berust het succes der chirurgische en stralenbehandeling. In den modernen tijd treedt wel sterk de neiging naar voren om de dispositie — en daarmede dus factoren van algemeene beteekenis — voor het ontstaan ook van den gezwelgroei voorop te stellen. De factoren waaraan deze dispositie dan gebonden zouden moeten zijn, zijn tot dusver nog niet scherp aangewezen. Het is van belang hierop te wijzen, omdat reeds bepaalde behandelingsmethodes erop worden gebaseerd. Spr. acht op dit terrein nog veel wel erg vaag om er reeds nu vaste wetten op te bouwen. Proeven van Van Rooy wijzen in de richting, dat de gezwelgroei bij een krachtig soma het best tot stand komt.
Ten slotte bestaat het begrensde in de gezwelstudie, de morphologische onderzoekingsmethode. Met den microscoop is men er tot dusver niet in geslaagd de specifieke kenmerken van de gezwelcel te ontdekken. Dit geldt ook voor cellen, afkomstig van goed- of kwaadaardige gezweltypen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Ambtsaanvaarding 1551 C.)

F. BRITSCH-INDIE. — Handel met Ned. Oost-Indië.
Uit het juist gepubliceerde jaarrapport van den Vice-Consul voor Nederland te Calcutta blijkt dat Java in 1933 wederom minder suiker invoerde dan over het jaar 1932. In 1932 bedroeg deze hoeveelheid 336.000 tons en in 1933 228.000 tons. Britsch-Indië importeerde over het jaar 1933 33.000 tons bietsuiker.
Ook werden in den loop van 1933 wederom verschillende nieuwe suikerfabrieken opgericht.
In het afgeloopen seizoen waren in Britsch-Indië 137 suikerfabrieken in bedrijf.
Over 1933 voerde Britsch-Indië naar Java uit voor een bedrag van *f* 16.000.000 aan goenie-zakken tegen *f* 19.500.000 over 1932. Een verdere teruggang van dezen uitvoer is waarschijnlijk, daar de toestand van de Java-suikerindustrie steeds slechter wordt.
(Aneta)

G. PROF. BONGER'S PLEIDOOI VOOR DE DEMOCRATIE. —
Voor de Amsterdamse Sociaal-democratische Studentenclub heeft prof. mr. W. A. Bonger op 5 Nov. '34 een lezing gehouden over „Democratie en Autocratie" waaruit wij het volgende citeren:
De democratie draait om twee begrippen: de vrijheid en de gelijkheid. Vrijheid van meningsuiting en vergadering, vrijheid om zijn eigen leven naar zijn wens in te richten. Het wezen van de vrijheid is het respect voor de individu. De gelijkheid der democratie is in de geschiedenis steeds geweest: de gelijkheid voor de wet. Sociale gelijkheid is een ideaal, geen realiteit. Met behulp van de democratie kan men de sociale ongelijkheid verminderen.
Het belangrijke verschil tussen democratie en autocratie is, dat de democratie er is voor allen; de autocratie echter is er voor de autocraten. Er zijn enkele uitzonderingen; zulk een uitzondering is Rusland. Daar is de macht niet in handen van hen, die zich daardoor zelf willen verrijken, maar om het volk naar hun opvatting gelukkig te maken. Autocratie kent geen vrijheid, geen gelijkheid voor de wet.
(Het Volk)

H. NEDERLAND. — Toepassing artikel 4 omzetbelastingwet - Intrekking vergunningen. —
Naar ons vanwege het departement van Financiën wordt medegedeeld heeft de minister van Financiën tot de inspecteurs der invoerrechten en accijnzen een aanschrijving gericht, houdende opdracht om met ingang van 1 November '34 de toepassing van artikel 4 van de Omzetbelastingwet 1933 te beperken. De bedoeling van deze aanschrijving is, te bevorderen, dat vergunningen, welke zijn gegeven in verschillende gevallen waarin de wet daarop feitelijk geen aanspraak gaf, worden ingetrokken. De vergunningen zullen echter blijven voor de fabrikanten, die door een bijzondere verkoopsorganisatie rechtstreeks aan verbruikers leveren. Voor fabrikanten, die alleen aan gros-

siers en winkeliers leveren, zullen de vergunningen in het algemeen vervallen. Voor zoover betreft de bedrijven, die thans in het genot zijn van eene vergunning en deze in verband met den aard van het bedrijf moeilijk kunnen missen (b.v. in verband met het in mindering brengen van accijns op den verkoopprijs), zal worden overwogen in hoeverre de vergunning kan worden bestendigd.
Degenen, die in het genot van een vergunning blijven, zullen er rekening mede moeten houden, dat in de toekomst de omzetbelasting zal worden berekend over de werkelijke verkoopprijzen, zonder toepassing van kortingen krachtens bijzondere regelingen.
(Alg. Handsblad) **(Vorig bericht blz. 1181 C.)**

A. **ANCIENT ORDER OF FORESTERS. - Eeuwfeest.** In de historische Guildhall te Londen heeft op 26 Oct. 1934 ter herdenking van het honderdjarig bestaan van de Ancient Order of Foresters een groote ontvangst plaats gehad, waarbij ook de Prins van Wales de leden van de High Court kwam gelukwenschen.
Uit vele landen waren vertegenwoordigers van de aangesloten afdeelingen naar de hoofdstad van Engeland gekomen ter bijwoning der feestelijkheden. De president van de Nederlandsche en Belgische Foresterie, de heer M. Susan, uit Amsterdam, behoorde tot hen, die aan den Prins van Wales werden voorgesteld. (Vaz Dias)

B. **JAPAN. — Begrooting. - 941 millioen Yen voor defensie. —**
Het Japansche kabinet kwam op 5 Nov. '34 in een buitengewone zitting bijeen, ter bespreking van de begrooting voor het komende jaar.
De door het ministerie van financien goedgekeurde ontwerp-begrooting loopt over een totaal-bedrag van 2.042.890.000 Yen, waarbij is inbegrepen een bedrag van 604.780.000 Yen, dat zal worden verkregen door uitgifte van obligaties en een bedrag van 7.000.000 Yen, dat als overschot van de begrooting 1934 op de begrooting 1935 zal worden geplaatst.
De leeningen die het komende jaar zullen worden uitgegeven, zijn voor verschillende doeleinden bestemd. Een bedrag van 440.000 Yen is bestemd voor wegenaanleg, terwijl een leening van 7.000.000 Yen bestemd is voor het Fonds waaruit de opbouw van de door de aardbevingen verwoeste gebieden wordt gefinancierd. Een leening van 148 000.000 Yen is bestemd voor verschillende doeleinden in verband met Mandsjoerijsche kwesties en 447.000.000 Yen zijn bestemd om event. tekorten op de begrooting aan te vullen.
Voor het Koninklijk Huis is op de begrooting 1935 een post uitgetrokken van 4 500.000 Yen, voor buitenlandsche zaken 27.860.000 Yen, voor binnenlandsche zaken 119.560.000 Yen, voor financiën 480.080.000 Yen, voor oorlog 451.106.000 Yen, voor marine 490.040.000 Yen, voor justitie 37.950.000 Yen, voor onderwijs 144.720 000 Yen, voor verkeer 188.560.000 Yen, voor overzeesche aangelegenheden 22.160 000 Yen, voor land- en boschbouw 63.590.000 Yen en voor handel en nijverheid 12.720.000 Yen. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 1515 D.)

C. **NEDERLAND. — Padvinders. - H. M. de Koningin Beschermvrouwe. —**
Naar wij vernemen heeft de Koningin het Beschermvrouwschap aanvaard van de Vereeniging de Nederl. Padvinders van welke Vereeniging wijlen Z. K. H. de Prins gedurende langen tijd Beschermheer is geweest. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 1543 A.)**

D. **BELGIE. — Een rede van Minister-president graaf De Broqueville. —**
Minister-president graaf De Broqueville heeft op 6 Nov. '34 een groote rede gehouden, waarin hij de politiek der buitengewone volmachten, die de regeering in den zomer voor de uitvoering van haar economisch en financieel program van het parlement heeft weten te verkrijgen, verdedigde.
Hij verklaarde dat de regeering vast besloten was het door haar voorgestelde program uit te voeren. Elke poging om de socialisten in de regeering op te nemen wees hij af, waarbij hij o.a. de aandacht vestigde op de ontbindingsverschijnselen, die zich in de socialistische partij volgens hem voordeden. Bij haar huidige opvatting was de socialistische partij niet in staat tot regeeren.
De minister-president besloot zijn rede met een beroep op de regeerings-coalitie tot handhaving van de discipline, teneinde de regeering in staat te stellen haar werk te voltooien.
(De Nieuwe Gazet, Antwerpen) **(Vor. ber. 1225 F.)**

E. **DUITSCHLAND. — Dr. Gördeler rijkscommissaris voor de prijscontrôle. —**
In een op 5 Nov. '34 onder voorzitterschap van rijkskanselier Adolf Hitler gehouden zitting van het rijkskabinet is een wet goedgekeurd, waarbij tot rijkscommissaris voor de prijscontrôle werd benoemd de opperburgemeester van Leipzig, dr. Gördeler. De rijkscommissaris staat direct onder den rijkskanselier. Zijn bevoegdheden strekken zich uit tot publiekrechtelijke lichamen en organisaties, die op grond van bepaalde wetten of verordeningen gevormd zijn.
(Völkischer Beobachter)

F. **LUCHTVAART. - De ontwikkeling van „Schiphol". Vervoerstaat.**
Vervoerd werden:

	Van A'dam		Naar A'dam		Via A'dam	
	1933	1934	1933	1934	1933	1934
Passagiers . .	1813	2640	1997	2841	950	1899
Goederen in kg.	53000	55600	21100	20900	21500	22300
Post enz. in kg.	3300	2100	1700	3300	5500	7400

Een uitgebreider overzicht van de ontwikkeling van onze vlieghaven ten opzichte van het passagiers- en goederenvervoer geeft onderstaande staat:

	Passagiers				Goederen en Post (in 1000 kg.)			
Jaar	van	naar Amsterdam	via	Totaal	van	naar Amsterdam	via	Tot.
1926* .	2308	2792	2189	7289	86	107	50	243
1927 .	3656	4597	2522	10775	251	127	120	498
1928 .	4853	5512	3225	13590	449	168	171	788
1929 .	4958	5242	3570	13770	557	199	156	912
1930 .	4291	4434	2975	11700	650	177	156	983
1931 .	5026	5214	3780	14020	655	393	222	1270
1932 .	6150	6745	5525	18420	495	299	213	1007
1933 .	10641	11255	8744	30640	686	374	277	1337

*) Van 1 April—31 December. (Alg. Handelsblad)

G. **JAPAN. — Wakatsuki neemt ontslag als voorzitter Minseito-partij. —**
Baron Wakatsuki, de voorzitter van de Minseito-partij, heeft bij het bestuur dezer partij zijn ontslag als zoodanig ingediend. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 961 F.)

H. **DUITSCHLAND. — Burgerschap aan 28 personen ontnomen. —**
Op grond van de wet op het ontnemen van onderdaanschap heeft rijksminister Frick 28 rijksburgers van het Duitsche onderdaanschap vervallen verklaard, o.w. Hans J. Reimler, vroeger lid van den rijksdag, communist, ontvlucht uit het concentratiekamp van Dachau, thans in Rusland en schrijver van „In het moordenaarskamp van Dachau"; Herzfelde, eigenaar van de in Praag gevestigde Malik-uitgeverij, vertegenwoordiger van de emigranten in het „anti-Duitsche-pers-centrum Praag"; Karl zu Hohenlohe Blankenburg, onderteekenaar van den Saaroproep; Alfred Kanterowitz, communistisch journalist te Amsterdam, onderteekenaar van den Saaroproep; Knischzt te Porte Alegro, redacteur van het blad „Aktien", dat gruwelberichten over Duitschland verspreidt; Graaf von Loewenstein-Scharffeneck, schrijver van „Germany, the Tragedy of Nation"; Klaus Mann, zoon van Thomas Mann, redacteur van het maandblad „Die Sammlung" en een ander opruiend blad; Kalden Olden, schrijver van „Hitler de veroveraar" en van den in het Pariser Tageblatt verschijnenden „Roman eines Nazi"; Max Pfeiffer, journalist in Leningrad; Martin Plettl, vroeger soc.-dem., houdt lezingen in de Ver. Staten, belastert Duitschland; Waldemar Poetzsch, Antwerpen, verspreidt communistische vlugschriften op Duitsche schepen, smokkelt brochures naar Duitschland; prof. Julius Schaxel, voormalig Oberregierungsrat in Thuringen, belastert Duitschland; Gerhard Seger, thans in Engeland, gevlucht uit het concentratiekamp, schrijver van het boek „Oranienburg", dat in bijna alle Europeesche talen in groote oplage verspreid is:

Dr. Otto Strasser, thans te Praag, leidend agitator tegen het nat.-soc. Duitschland; Max Brauer, vroeger eerste burgemeester van Altona, is als adviseur voor gemeentebestuur in Chineeschen dienst getreden, waaruit hij echter na diplomatieke stappen is ontslagen. Heeft geen gevolg gegeven aan den oproep naar Duitschland terug te keeren.

(Vorig bericht blz. 1234 D.)

A. PROF. DR. W. J. DE HAAS ONDERSCHEIDEN.
De Royal Society te Londen heeft prof. dr. W. J. de Haas, hoogleeraar in de natuurkunde te Leiden en mede-directeur van het Kamerlingh Onnes Laboratorium aldaar, de Rumford-medaille toegekend. Prof. De Haas is de vierde Nederlandsche geleerde, die deze heeft verworven; vóór hem hebben de hoogleeraren Kamerlingh Onnes, Lorentz en Zeeman de Rumford-medaille ontvangen. (Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Surseance van betaling - Antwoord der Regeering. —
Verschenen is de memorie van antwoord op het voorloopig verslag over het wetsontwerp: Nieuwe regeling van de surséance van betaling, de gelegenheid tot accoord openende.
De minister zet uiteen, dat bij de surséance de bewindvoerders de toezicht houdende instantie zijn.
Hen op hun beurt onder toezicht te stellen, ware een toezicht in de tweede macht. Dit worde vermeden.
De mogelijkheid om de schuldeischers te bevredigen is grooter geworden, nu dit ook kan geschieden door middel van een dwangaccoord. Aan het beginsel van één accoord wil de minister vasthouden. Het is niet onmogelijk, zich omstandigheden te denken, waarbij een tweede accoord in een bepaald geval gewenscht zou kunnen wezen, doch gemakkelijker kan men zich voorstellen de nadeelige gevolgen, wanneer schuldenaar en schuldeischers de aanbieding van een accoord niet zouden beschouwen als een zeer ernstige zaak.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Surseance bet. 1395 C.; Tweede Kamer 1558 G.)**

8 NOVEMBER 1934

C. NOORWEGEN. — De minister van Financiën afgetreden. —
De minister van Financiën, Per Lund is afgetreden om zijn nieuwe functie van directeur van het bureau voor belastingen en andere regeeringsinkomsten te aanvaarden. Hij wordt opgevolgd door Gunnar Jan, tot dusverre directeur van het centraal bureau voor de statistiek. (Aftenposten) **(Vor. ber. 1151 A.)**

D. ARGENTINIE. — Argentinië treedt toe tot het Briand-Kellogg-pact. —
Argentinië heeft op 31 Oct. '34 officieel mededeeling gedaan van de toetreding tot het Briand-Kellogg-pact.
(El Debate)

E. NEDERLAND. — Vereeniging van de Staatshuishoudkunde en de Statistiek. - De Industrialisatie in het Oosten. —
Op 3 Nov. '34 werd te 's-Gravenhage een algemeene vergadering der Vereeniging voor de Staathuishoudkunde en de Statistiek gehouden. Aan de orde waren de prae-adviezen over de vraag: „Welken invloed heeft de industrialisatie van het Oosten, inzonderheid van Japan, op het economisch leven van Nederland en Ned.-Indië? Geeft dit proces aanleiding tot wijziging van de economische politiek in de laatstgenoemde landen?
Het prae-advies van den heer Th. Ligthart heeft de zaak vooral bezien uit algemeen economisch oogpunt. De heer De Jongh heeft er zich meer mee bezig gehouden wat Nederland en Ned.-Indië in verband met de industrialisatie van het Verre Oosten te doen staat.
In zijn prae-advies wenscht prof. G. Gonggrijp de aandacht te vestigen op den invloed van de monetaire krachten, die in Japan werken, benevens op de kosten van de afbraakprocessen, welke door die ontwikkeling van Japan in het Westen noodig zouden zijn. Er is een zeer groot verschil tusschen het Japansche en het Nederlandsche loonpeil, en bij het consequent vasthouden aan de vrijhandelspolitiek, zou in Nederland een werkloosheid en een afbraak ontstaan, die geen regeering zou kunnen toelaten. In Indië is een dergelijke afbraak niet noodig, omdat daar nog geen industrie was. In Indië is het loonpeil zelfs veel lager dan het Japansche. De elasticiteit van het economisch leven van Nederland is zeer gering, van het Indische zeer groot. Schrijver wijst op de „eenzijdig gerichte export-economie" van Indië zooals men het wel eens noemt, waar z.i. echter geen sprake van is. Indië heeft eenvoudig het heilzame beginsel van de open deur toegepast. Hij acht het wenschelijk de gelegenheid tot loonverdienste in Indië te vergrooten en de ontwikkeling der nijverheid te steunen. Doch dit geschiede niet door de oprichting van hooge tariefmuren, noch door een fataal stelsel van steungelden, doch op den natuurlijk aanwezigen grondslag van een laag loonpeil en door het initiatief van den geschikten particulieren persoon. (Alg. Handelsblad)

F. VER. STATEN. — Staatsfinanciën. —
Het deficit der Amerikaansche schatkist over het loopende financieele jaar overschreed 1 Nov. 1934 met $ 26.788.998 de grens van $ 1 milliard. Ontvangsten aan goud van meer dan twee millioen dollar hebben den goudvoorraad tot $ 8.001.062.974 doen stijgen.
(Financial News) **(Vorig bericht blz. 1371 A.)**

G. BALKAN-ENTENTE. — Statuut geteekend. - Kleine Entente tot voorbeeld. —
De Nieuwe Gazet van 3 Nov. '34 deelt het volgende mede:
De te Ankara bijeen zijnde ministers van het Balkanblok (Joego-Slavië, Roemenië, Griekenland en Turkije) hebben op 2 Nov. '34 het door den Roemeenschen minister van Buitenlandsche Zaken, Titulescu, ontworpen politieke statuut voor de Balkan-entente onderteekend.
Vervolgens stelden zij een communiqué op, waarin o.m. wordt gezegd:
„De vrede op den Balkan is niet bedreigd, doch wanneer hij ergens anders mocht worden bedreigd, dan zal de coördinatie der actie van het Balkanblok met die van andere groepen de Balkan-entente in staat stellen, aan de situatie op den Balkan het hoofd te bieden."
Tijdens de conferentie der Balkan-ministers is geconstateerd, dat de betrekkingen met de staten, die niet tot het blok behooren, zijn verbeterd.
Krachtens het thans onderteekende statuut zal de entente een leidinggevenden raad hebben, bestaande uit de ministers van Buitenlandsche Zaken der onderteekende landen; tevens zal een permanent secretariaat worden gevormd.
De staten van den Balkanbond verplichten zich tot gemeenschappelijk nauw overleg bij hun buitenlandsche politiek en tot instelling van een permanenten economischen raad, zooals die ook bij de Kleine Entente bestaat.
Bepaald is, dat in den Volkenbond de Kleine Entente en de Balkanbond niet door dezelfde personen vertegenwoordigd mogen worden.
Besloten werd voorts, eenheid te brengen in de wetgeving der vier landen. Over de mogelijkheden tot bevordering van het handelsverkeer en van de Donau-scheepvaart zullen verdere besprekingen volgen, evenals over de oprichting van een Balkanbank, waarvoor de Grieksche minister van Buitenlandsche Zaken, Maximos, het program zal moeten uitwerken.
De kwestie van de veiligheid is op de conferentie besproken, doch verzekerd wordt, dat geen militaire conventie is gesloten. Niettemin wordt nog altijd groote aandacht geschonken aan de rede van Titulescu, waarin hij verklaarde, dat de grondgedachte van een Balkan-entente berust op de door het verstand en het instinct ingegeven erkenning, dat landen, die door hun geografische ligging en hun zielental niet in staat zijn, een militaire macht op de been te brengen, sterk genoeg om elken aanval af te slaan, zich moeten vereenigen met landen, die zich in dezelfde positie bevinden.
(Aksam - De Nieuwe Gazet - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1361 G.)

H. HELENE SWARTH. — 75 Jaar. —
Hélène Swarth, de dichteres van de „Eenzame Bloemen" en „Beelden en Stemmen", die door alle tachtigers als om strijd werd geprezen en die door Willem Kloos „het zingende Hart" werd genoemd, werd op 25 October '34, vijfenzeventig jaar. (Red. K. H. A.)

I. ITALIE. — Veertig-urige werkweek voor de industrie. —
De fascistische arbeidersorganisaties en de industrieelen in Italië hebben in onderling overleg besloten de werkweek van 40 uur in te stellen en dienovereenkomstig de salarissen te verlagen. Er is tevens besloten alle overwerk af te schaffen en vrouwen- en kinderwerk uit te schakelen, overal waar zulks mogelijk is. (Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 1498 D.)**

K. VOLKENBOND. — Mandaten. - Japansche vlootbases. —
De permanente mandatencommissie van den Volkenbond heeft op 5 Nov. '34 debat gehouden, naar aanleiding van het rapport der Japansche regeering over een aantal eilanden in de Stille Zuidzee, die onder Japansch mandaat staan.
De commissie was in het bezit van inlichtingen, volgens welke de Japansche administratie tegenwoordig den toegang tot de havens van eenige van deze eilanden, met name Saipan en Tinian, aan buitenlandsche schepen weigert.
De voorzitter, markies Theodoli, wees er op, dat het voor de Japansche regeering van het grootste belang is alle achterdocht hieromtrent te doen verdwijnen door de buitenlandsche schepen

weer vrij toe te laten, vooral met het oog op de in de pers loopende geruchten, als zoude Japan zijn mandaatgebieden gebruiken om er vlootbases op te vestigen, hetgeen volkomen in strijd is met het beginsel van het mandaatstelsel.
De Japansche gedelegeerde Ito hield zich onder de verschillende aanklachten zeer terughoudend en hij beloofde dat zijn regeering in het rapport dat zij volgend jaar aan de commissie zal voorleggen nadere inlichtingen zal geven. Hij achtte de berichten over de weigering van vreemde schepen — waarvan hij zeide nooit gehoord te hebben — tendentieus.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 657 D.)

A. **NEDERLAND — Verlaging premie ziektewet. —** Door den Raad van Arbeid te Utrecht is aan den Minister van Sociale Zaken verzocht, te willen bevorderen, dat met ingang van 1 Januari 1935 de premie voor de Ziekteverzekering voor het gebied van den Raad van Arbeid te Utrecht, wordt vastgesteld op 2% van het loon dat voor premie-berekening in aanmerking komt.
Voorts is gevraagd dit percentage ook te doen gelden voor die bedrijven waarvoor tot dusverre de premie was bepaald op 3,4 en 4,9%.
Ten aanzien van de werkverschaffingen is voorgesteld de premie, tot dusverre bepaald op 5%, te willen terugbrengen op 3%. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 633 C.)**

9 NOVEMBER 1934

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Doumergue afgetreden. - Kabinet-Flandin gevormd. —**
Het kabinet-Doumergue, dat op 8 Nov. '34 was bijeengekomen, heeft zijn ontslag aangeboden.
Beide partijen in het kabinet, de radicale ministers en de premier, zijn op hun stuk blijven staan. Doumergue wilde zijn eisch van drie voorloopige twaalfden voor het nieuwe jaar, welke hem in staat zouden hebben gesteld een poging te wagen om door Kamerontbinding een beroep te doen op het land, niet laten varen. De radicalen wilden hem hierin niet volgen. In de eerste plaats waren zij van oordeel, dat de huidige crisis vooral een economische crisis is en dat daarom het volgen van een vaste begrootingspolitiek — zooals Doumergue ook zelf in zijn hervormingsprogramma had vastgelegd — eerste vereischte is, in de tweede plaats verzetten zij zich tegen Kamerontbinding o.a. uit overweging, dat men in een periode van onrust en economische onzekerheid geen zuivere uitspraak des volks kan verkrijgen, daar dan hartstocht en verbittering het oordeel verduisteren. Dit is echter de aanleiding tot de crisis, de oorzaak zit dieper, ook dieper dan het geschil over de bevoegdheid tot ontbinding van de Kamer zonder toestemming van den Senaat, waarmee de strijd in het kabinet begonnen is, de oorzaak zit in het gemis aan vertrouwen onder de groote hoop des volks in de politici van het oogenblik; ook in Doumergue en de zijnen, die naar het volksoordeel te lang gewacht hebben met een einde te maken aan de fouten van vroegere regeeringen inzake politie, justitie, financieel en economisch beheer.
President Lebrun heeft aanvankelijk Laval en toen deze weigerde minister Flandin verzocht zich met de samenstelling van een nieuw ministerie te belasten. Deze heeft de opdracht aanvaard.
Het kabinet-Flandin is op 9 Nov. '34 als volgt geconstitueerd:
Flandin (Kamerlid, Democratische Alliantie): minister-president zonder portefeuille.
Herriot (Kamerlid, radicaal socialist): minister van Staat, zonder portefeuille.
Louis Marin (Kamerlid, republikeinsche unie): minister van Staat, zonder portefeuille.
Laval (senator): Buitenlandsche Zaken.
Pernot (Kamerlid, rechtsch centrum): Justitie.
Regnier (senator, democratische unie): Binnenlandsche Zaken.
Generaal Maurin: Oorlog.
Piétri (Kamerlid, linksch republikein): Marine.
Generaal Dénain: Luchtvaart.
Marchandeau (radicaal-socialistisch Kamerlid): Handel
Germain-Martin (Kamerlid v. d. radicale linkerzijde): Financiën.
Mallarmé (Kamerlid v. d. radicale linkerzijde): Nationale opvoeding.
Roy (senator, radicaal-socialist): Openbare Werken.
Rollin (Kamerlid v. h. republikeinsch centrum): Koloniën.
Bertrand (radicaal-socialistisch Kamerlid): Koopvaardij.
Jacquier (radicaal-socialistisch Kamerlid): Arbeid
Rivollet (afgevaardigde der oud-strijders): Pensioenen.
Casser (radicaal-socialistisch senator): Landbouw.
Queville (radicaal-socialistisch Kamerlid): Openbare gezondheidszorg.
Mandel (partijloos Kamerlid): Post en Telegrafie.
Onderstaatssecretaris bij de kanselarij van den premier: Perreau-Pradier, Kamerlid van de radicale linkerzijde.
(N. Rott. Crt. - Ned. Tel. Ag. Reuter. - Le Temps - Le Matin)
(Vor. ber. Kabinet 1524 D.)

C. **SAARGEBIED. — Plebisciet. - De Duitsche gezant te Parijs bij Laval. —**
De Duitsche gezant te Parijs, Köster, heeft op 6 Nov. 1934 een bezoek gebracht aan den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Laval.
De Duitsche gezant heeft in overeenstemming met het standpunt der rijksregeering bevestigd, dat Duitschland in geen enkel opzicht de voorwaarden wil miskennen, welke in het vredesverdrag zijn neergelegd met betrekking tot de waarborging der vrijheid van stemming in het Saargebied.
De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken nam met voldoening kennis van deze verklaring. Hij herinnerde ten slotte aan het standpunt der Fransche regeering inzake een volledige vrijheid van stemming bij het plebisciet. (Le Temps) **(Vor. ber. 1555 F.)**

D. **BALTISCH PACT. — Samenwerking. —**
Op 3 Nov. '34 zijn te Riga de ratificatie-oorkonden gedeponeerd van het op 12 September te Genève onderteekende verdrag betreffende de vriendschappelijke samenwerking tusschen de drie Baltische landen.
Het Baltische verdrag betreft een nauw contact tusschen de drie Baltische landen op buitenlandsch politiek gebied. Tot dit doel zullen niet alleen de buitenlandsche vertegenwoordigingen van de drie staten nauw voeling met elkander houden, maar zullen ook voortdurend en minstens twee maal per jaar besprekingen worden gehouden tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken. De eerste beraadslaging van dien aard zal te Reval worden gehouden op 29 en 30 November '34. (Revalsche Zeitung) **(V. b. 1483 E.)**

E. **ZUID-WEST-AFRIKA. — Nazibeweging in den ban.**
De nazibeweging is in Zuid-West-Afrika in den ban gedaan, meldt de „Times" naar aanleiding van het desbetreffend verbod der regeering.
Sedert het verbieden der Hitlerjeugdbeweging in Juli '34, heeft de regeering stukken bestudeerd en aanwijzingen verzameld omtrent de actie der nazi's. Drie weken geleden is een inval gedaan in alle nazibureaux in Zuidwest, er werden compromitteerende drukwerken gevonden, de gouverneur confereerde met de regeering te Pretoria en het gevolg was het verbod der beweging. Daar deze in het gebied evenwel reeds vrij vasten voet heeft gekregen, is het niet onmogelijk, dat de agitatie in het geheim zal worden voortgezet.
Majoor Weigal, de nazi-leider in Zuid-West-Afrika moet binnen 3 weken het land verlaten. (Times)
(Vorig bericht blz. 1396 A.)

F. **MANDSJOEKWO. — Oliepolitiek. - Japansche petroleummaatschappij opgericht. —**
De Japansche bladen hebben op 2 Nov. '34 bericht, dat er een petroleummaatschappij in Mandsjoekwo is opgericht met een kapitaal van vijf millioen yen, waarin de regeering van Mandsjoekwo deelneemt voor een millioen, de Zuid-Mandsjoerijsche spoorweg, die onder Japansch opzicht staat, voor twee millioen en de Japansche petroleumondernemingen ook voor twee millioen.
De president-commissaris van deze nieuwe maatschappij zal tevens president-commissaris zijn van de Japansche petroleummaatschappij, die in Maart is opgericht en groote onkosten heeft gemaakt voor exploratie in Mandsjoekwo. Deze maatschappij had de hulp ingeroepen van de regeering van Mandsjoekwo met het gevolg, dat zij de betaling van een jaarlijksch dividend van zes procent garandeerde.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 1555 B.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe Clearingwet. —**
De Tweede Kamer heeft op 8 Nov. '34 het wetsontwerp der Nieuwe Clearingwet z. h. s. goedgekeurd.
De minister van Economische Zaken, mr. Steenberghe, zeide o.a.:
De export moet niet onnoodig beperkt worden, doch zeker ook niet geheel vrijgelaten worden.
Naar evenwicht moet natuurlijk gestreefd worden, doch dit is in den aanvang zeker moeilijk. Schattingen zijn op dit gebied uitermate lastig. Daarom heeft de regeering in voorbereiding de oprichting van een technisch orgaan om regeering en handel, waar noodig, te helpen.

Aan de vertegenwoordigers van het bedrijfsleven zal bij verdere onderhandelingen gaarne een plaats worden ingeruimd. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(1553 F.)**

A. **BELGIE. — Reorganisatie der Beurzen. —**
Een reorganisatie van de Belgische beurzen is ingevoerd.
De ter beurze toegelaten makelaars moeten in het vervolg een cautie storten, die voor Brussel frs. 150.000 bedraagt. Er wordt een scheiding doorgevoerd tusschen makelaars en bankzaken. De activiteit van de makelaars moet uitsluitend beperkt blijven tot beurszaken. Het nemen van geld à deposito en discontotransacties zijn voor de makelaars verboden. Daarentegen krijgen zij een monopolistische positie in de beurszaken. Compensatieaffaires buiten de beurs om en het uitschakelen van de makelaars door affaires tusschen de banken onderling is voortaan niet meer toegestaan. De makelaars mogen ook niet meer in dienst van een bank staan, terwijl zij verder geen directeur van een vennootschap meer mogen zijn. Voorts mogen zij ter beurze geen zaken meer doen voor eigen rekening.
De nieuwe bepalingen treden op 1 Jan. 1935 in werking. De reeds toegelaten makelaars worden van een gedeelte van die bepalingen vrijgesteld. Bovendien trad op 26 Oct. '34 reeds een bepaling in werking, waarbij werd voorgeschreven, dat voor termijn-affaires een cautie gestort wordt ten bedrage van minstens ¼ van de waarde der te verhandelen fondsen.
Inazke de toelating van fondsen tot de officieele noteering is bepaald, dat de betreffende ondernemingen een kapitaal plus reserve van minstens frs. 5 millioen moeten hebben en dat de balans en winst- en verliesrekeningen over minstens twee jaren gepubliceerd moeten zijn. (Amsterd. Effectenblad)
(Vor. ber. Bankherv. 1448 A.)

B. **STOCKHOLM. — Luchtbeschermingsmaatregelen.**
De luchtbeschermingsdienst te Stockholm zal ter beveiliging der bevolking tegen luchtaanvallen tal van maatregelen verwezenlijken en o.a. in en nabij de Zweedsche hoofdstad negentien observatieposten oprichten, 77 alarmsirenes plaatsen en 200 ondergrondsche schuilplaatsen inrichten. (Svenska Dagbladet)

C. **NEDERLAND. — Vereeniging voor Volkenbond en Vrede. —**
De jaarlijksche algemeene vergadering van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede werd op 27 Oct. '34 te 's-Gravenhage gehouden. Prof. mr. V. H. Rutgers hield de openingsrede. De volgende ontwerp-resoluties werden voorgesteld:
„De Vereeniging voor Volkenbond en Vrede, van oordeel, dat sinds de enquête-commissie van den Amerikaanschen Senaat betreffende de wapenfabricatie en wapenhandel haar werkzaamheden heeft aangevangen en in verband met wat nu reeds in bijeenkomsten dier commissie ter tafel is gekomen, zich in sterke mate de wenschelijkheid doet gevoelen opnieuw aandacht te wijden aan de problemen betreffende de wapenfabricatie en wapenhandel,
besluit, a. zich te wenden zoowel tot de bij de Internationale Unie van Volkenbondsvereenigingen aangesloten organisaties in andere landen met de vraag, daar het tot stand komen eener soortgelijke enquête te willen bevorderen als b. tot de Nederlandsche Regeering en Volksvertegenwoordiging met het verzoek hier te lande zulk een enquête in het leven te roepen."
De tweede ontwerp-resolutie luidde:
„De Vereeniging voor Volkenbond en Vrede enz., van oordeel, dat het haar plicht is de openbare meening hier te lande in staat te stellen kennis te nemen van wat er omtrent de wapenfabricatie en wapenhandel en van de internationaal op dat gebied gebruikelijke en gepleegde handelingen in de enquêtecommissie van den Amerikaanschen Senaat inzake de wapenfabricatie en -handel aan den dag is getreden en nog aan den dag zal komen, verzoekt het H. B. de noodige maatregelen te willen treffen, opdat zoo spoedig mogelijk een op ruime schaal te verspreiden publicatie hiervan het licht zal zien."
Ten aanzien van de eerste resolutie werd van bestuurszijde opgemerkt, dat indien de Unie een zoodanig onderzoek niet ter hand zou nemen, het geen zin zou hebben, zich terzake met eenzelfde verzoek tot de Nederlandsche Regeering te wenden.
Beide resoluties werden zonder stemming aangenomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 576 C.)**

10 NOVEMBER 1934

D. **GEESTELIJK LEVEN. — De Kerk van Engeland. - Herdenking van de Acte van Suprematie. —**
Op 3 Nov. '34 was het 400 jaar geleden, dat met de afkondiging van de Acte van Suprematie de breuk tusschen Canterbury en Rome voltrokken werd en de van Rome onafhankelijke, Engelsche Staatskerk ontstond.
Het was geen reformatie in den geest van Luther of Calvijn, doch veel meer een kerkrechtelijke staatsgreep. Daarom zijn ook de zuiver reformatorische ideeën nimmer diep in het geestelijk en kerkelijk leven van het Engelsche volk doorgedrongen. De kerk zelf bleef in wezen katholiek, ofschoon ontdaan van vele roomsche tradities. (Alg. Handelsblad)

E. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. —**
Inzake de voornaamste kwestie op de Londensche vlootbesprekingen, de 5 : 5 : 3 verhouding tusschen de resp. vlootsterkten van de Vereenigde Staten, Engeland en Japan heeft men thans het doode punt bereikt.
De Britsche diplomatie zal naar men verwacht trachten in de vlootbesprekingen weer leven te brengen door een particuliere conferentie van Sir John Simon met Matsoedeira, waarbij Simon een formule zal voorstellen, die de voortzetting der onderhandelingen mogelijk maakt. (Daily Telegraph) **(1542 D.)**

F. **NOORWEGEN. — Visscherij-overeenkomst met Engeland. —**
Op het Foreign Office te Londen is op 5 Nov. '34 door den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, en den Noorschen gezant te Londen, Colban, de als resultaat der gehouden besprekingen tot stand gekomen Noorsch-Engelsche visscherij-overeenkomst geteekend.
De overeenkomst houdt o.a. in de instelling van een gemengde visscherij-commisie en een scheidsgerecht in elk land, waarin een Engelsch en een Noorsch vertegenwoordiger zitting hebben, dat de klachten kan behandelen die de visschers indienen bij aankomst in de haven, zonder dat daardoor de normale rechtswegen voor hen zijn afgesloten. (Aftenbladet)
(V. b. Noorw.: Visch 1202 H.; Engel.: Visch 953 D.)

G. **CATHERINE DAWSON SCOTT OVERLEDEN. —**
De novelliste en dichteres Catherine Dawson Scott is op 5 Nov. '34 te Londen overleden. Zij heeft vooral bekendheid verworven als grondlegster van de internationale vereeniging van letterkundigen, welke den naam P. E. N.-club draagt. (Daily Mail)

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Minister-president Malypetr over den economischen toestand. —**
De Tsjecho-Slowaaksche minister-president, Malypetr, heeft op 6 Nov. '34 voor beide Kamers een uitvoerig rapport uitgebracht over den algemeenen economischen toestand.
Malypetr meende tegenover het vorige jaar een wending ten goede te kunnen constateeren en verklaarde, dat de tijd van de permanente economische ineenschrompeling reeds overwonnen was. Het vroegere uitvoerniveau is weliswaar tengevolge van het autarchische streven van alle landen niet meer te bereiken. Daarom moet men er naar streven de verliezen goed te maken door den uitvoer van kwaliteitsartikelen en er naar streven vasten voet te krijgen ook op de verafgelegen markten, bijvoorbeeld overzee.
Door den zorg voor den uitvoer mag echter de groote beteekenis van de binnenlandsche markt niet worden vergeten. Daarom moet er naar gestreefd worden de hinderpalen op de arbeidsmarkt, welke worden weerspiegeld in het aantal werkloozen, uit den weg te ruimen. (Vaz Dias)

I. **NEDERLAND. — Contingenteeringen voor sloten, touw en gloeilampen verlengd. —**
Met ingang van 1 November is voor den tijd van één jaar verlengd de contingenteering van den invoer van sloten. De omschrijving is eenigszins gewijzigd en luidt thans als volgt: sloten en onderdeelen van sloten met uitzondering van hangsloten en meubelsloten met een netto-gewicht van minder dan 200 gram.
Het percentage is thans bepaald op 40. In de voorafgaande periode was dit 70. Het basis-tijdvak is de jaren 1932 en 1933.
Voorts is met ingang van 1 Nov. de contingenteering van touw vernieuwd. Hieronder vallen:
a. garen van hennep, ongetwijnd;
b. koord, touw en meer dan ééndraadsgaren van zachte hennepvezel, alsmede koord en touw van jute.
Voor beide groepen was het tot dusver toegestane contingent 80% van den gemiddelden invoer per 6 maanden in de jaren 1931, 1932 en 1933.
Thans is dit vastgesteld op 40% van den invoer.

Deze contingenteering geldt voor 6 maanden.
Ook de contingenteering van gloeilampen is voor 6 maanden verlengd. Het contingent is verminderd van 100% tot 50% van den gemiddelden invoer per 6 maanden in de jaren 1930 en 1931.
Tenslotte is de contingenteering van den invoer van brood en deeg ongewijzigd voor één jaar verlengd.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1542 G.)**

A. SPANJE. — Onlusten. - Doodvonnissen. - Cortez bijeen. - Staking. - Asturië. —
Gelijk de Spaansche minister-president heeft medegedeeld, heeft de ministerraad besloten den president der republiek voor te stellen van de in totaal 23 door de krijgsgerechtshoven ter dood veroordeelden 21 te begenadigen. Slechts twee doodvonissen zijn voltrokken.
Op 5 Nov. '34 is het parlement bijeengekomen. De socialisten en de radicale linkerzijde waren weggebleven, evenals de Basken, zoodat alleen enkele leden van de Esquera Catalana op de oppositie-banken zaten.
Minister-president Lerroux opende de zitting met een rede, waarin hij rekenschap aflegde van de maatregelen der regeering tijdens den jongsten opstand. Hij verklaarde uitdrukkelijk, dat de regeering alle maatregelen zal treffen om een herhaling van den opstand te voorkomen.
De leider van de katholieke volkspartij, Gil Robles, verzekerde den minister-president van zijn steun, waardoor de regeering zeker is van een meerderheid. De Kamer sprak zich vervolgens met 233 tegen nul stemmen uit ten gunste van de regeering-Lerroux.
De algemeene staking, die door den anarcho-syndicalistischen arbeidersbond was ontketend, is mislukt. Vrijwel overal wordt op normale wijze gewerkt. Er is geen enkel incident opgemerkt.
De ministerraad heeft besloten tot benoeming van een gouverneur-generaal voor het opstandige gebied van Asturië. Deze zal worden bekleed met vèrgaande volmachten en met de vertegenwoordiging van alle ministeries in het gebied aldaar. O.m. zal hij zich moeten bezighouden met de zuivering van het onderwijzerscorps, dat voor het grootste gedeelte uit zuiver communisten bestaat, hetgeen zeer veel heeft bijgedragen tot het uitbreken van den opstand.
Indalicio Prieto, leider der Spaansche socialisten, oud-minister van Financiën, is naar Frankrijk uitgeweken.
(El Sol - Heraldo de Madrid - Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1548 E.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Handelsovereenkomst met Estland. —
Het Volkscommissariaat voor den Buitenlandschen Handel en de te Moskou vertoevende Estlandsche handelsdelegatie onder leiding van den minister van Economische Zaken van Estland, Setler, zijn tot de onderteekening van een handelsovereenkomst gekomen.
De nieuwe overeenkomst geeft een aanvulling op en een uitbreiding van de in 1929 met Estland gesloten handelsovereenkomst en voorziet in een afzet voor den termijn van drie jaren van Estlandsche goederen naar de Sovjet-Unie, zoomede in het recht der Sovjet-Unie naar Estland bepaalde hoeveelheden producten uit te voeren. (Leningradskaja Prawda)
(Vor. ber. Handelsverdr. 1186 F.)

C. NEDERLAND. — Minister-president dr. Colijn verdedigt het regeeringsbeleid. —
In antwoord op de begrootingsdebatten in de Tweede Kamer heeft minister-president dr. Colijn op 9 Nov. '34 het algemeene regeeringsbeleid verdedigd.
Dr. Colijn betoogde o.m., dat het beleid van zijn kabinet constructief is, door bevordering van het aanpassingsproces, noodzakelijk voor de handhaving van den gulden, door ondersteuning van bedrijfsleven, direct en indirect, in al zijn geledingen, en van land- en tuinbouw en veehouderij. Geleidelijk moet de nieuwe ordening van de productie worden opgebouwd.
In geen land ter wereld is de toestand beter, oordeelde de leider der regeering, en hij betrok in dit constateeren ook de werkloozenzorg.
De onderwijsuitgaven moeten omlaag, ook van het bijzonder onderwijs, liefst in overleg, vrijwillig, zoo noodig echter door de regeering opgelegd. Het defensiebeleid vraagt bijzondere maatregelen. N.S.B. en S.D.A.P. geven door hun optreden nog geen aanleiding tot opheffing van den uitzonderingstoestand.
Een wetsontwerp is op komst inzake de beperking van de cumulatie.
De regeering wijst aandrang naar gratie voor de muiters van „De Zeven Provinciën" af.
Aan een onderzoek naar de particuliere wapenindustrie wordt geen behoefte gevoeld.
Overwogen worden maatregelen inzake het hypotheekrecht.
De regeering handhaaft haar afwijzend standpunt betreffende devaluatie.
De regeering is bereid eenige tegemoetkoming te verschaffen voor den komenden winter inzake de hulp voor den winter.
De gedragingen aller politieke partijen slaat de regeering nauwlettend gade. (Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt. - De Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. Colijn 1256 F.)

11 NOVEMBER 1934

D. BELGIE. — Begrooting 1935. —
In den breede zette de Belgische regeering uiteen, hoe zij er in geslaagd is de begrooting 1935 in evenwicht te brengen. Het tekort der ontvangsten werd geraamd op ruim 676.000.000 frs., zoodat de totale ontvangsten slechts 9927.41 mill. zouden bedragen, terwijl anderzijds de uitgaven op 10508.34 mill. werden geraamd. Er was derhalve een tekort van 581 mill. francs weg te werken. Men heeft dit bereikt door 476 mill. op de begrootingen te schrappen, verdeeld als volgt: sociale voorzorg 200 mill., landsverdediging 96 mill., openbaar onderwijs 55 mill., openbare werken 45 mill., openbare schuld 30 mill., financiën 26 mill. en de andere begrootingen tezamen 24 mill.
Bovendien heeft de regeering besloten, de loonen, salarissen en pensioenen van het staatspersoneel met 5% te verlagen, hetgeen 180 mill. zal opbrengen, terwijl daarenboven 20 mill. worden verkregen door de periodieke salarisverhoogingen van het staatspersoneel een jaar op te schorten. In het geheel heeft men dus 676 mill. bezuinigd, zoodat er thans een overschot van 95 mill. francs is. De regeering overweegt inmiddels verdere bezuinigingen, teneinde verlaging van de belastingen mogelijk te maken.
Zij wijst er op, dat men niet uit het oog mag verliezen, dat de sedert 1927 gevormde speciale reserve van 500 mill. francs nog steeds onaangetast is.
(Le Soir - Gazet van Antwerpen) **(V. b. 1528 C.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Bedrijfsreglementeering. - Ordonnantie aangenomen. —
Aan de ordonnantie op de bedrijfsreglementeering is een nieuw artikel toegevoegd, waarbij is bepaald, dat voor iedere categorie van bedrijven, waarop de ordonnantie van toepassing wordt verklaard, een commissie van deskundigen zal worden ingesteld, welke commissie inzake de toepassing den directeur van economische zaken van advies zal dienen.
Een tweede amendement Thamrin, om aan de regeeringshulp ten behoeve van de Indische bedrijfswereld de mogelijkheid te koppelen tot het stellen van eischen op het gebied van personeelsformatie en arbeidsvoorwaarden, is zonder hoofdelijke stemming aangenomen, evenals een amendement-Weyer (econ. groep) om den werkingsduur van de ordonnantie tot drie jaar te beperken. De heer Monod de Froideville (I.K.P.) verzocht hierbij aanteekening van tegenstemming.
Voorts is met 15 stemmen voor en 2 tegen een amendement-Soetardjo aangenomen, waarbij bepaald wordt, dat een verstrekte licentie of vergunning kan worden ingetrokken, indien krachtens het gerechtelijk gewijsde de houder veroordeeld wordt wegens het verstrekken van onjuiste gegevens. Volgens den oorspronkelijken tekst was de bepaling van gerechtelijk gewijsde hiervoor onnoodig.
De overige amendementen zijn verworpen of ingetrokken. De ordonnantie is ten slotte met 11 tegen 6 stemmen (de nationalisten en de heer Monod de Froideville) aangenomen.
(Indische Mercuur)
(Vorig bericht blz. 1553 A.)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Technische herziening van de Ziektewet. —
De Tweede Kamer heeft op 7 Nov. '34 z. h. s. goedgekeurd het wetsontwerp tot technische herziening van de Ziektewet. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Ziektewet 1562 A.; Tw. Kamer 1561 B)

G. WIELERSPORT. — Zesdaagsche wielerwedstrijd.
De einduitslag van den 3den Amsterdamschen Zesdaagsche op 8 Nov. '34 is als volgt:
1. Broccardo—Guimbretière, 176 punten: op 1 ronde: 2. Pijnenburg—J. v. Kempen, 443 p.; 3. Buysse—Deneef, 293 p.; 4. Schön—Hürtgen, 139 p.; op 2 ronden: 5. de Wolff—v. d. Heiden, 285 p.; op 3 ronden: 6. Hill—Braspenninx, 197 p.; op 5 ronden: 7. Boogaart—Pellenaers, 123 p.; op 6 ronden: Bresciani—Priëto, 249 p.; op 9 ronden; 9. Gebr. Vroomen, 205 p.
Afgelegd zijn 3192 K.M., In 1933 3141 K.M.
Tijdens het 25ste klassement viel het eindschot. De Franschen Broccardo—Guimbretière werden overwinnaars. Zij hebben een prachtigen strijd geleverd, vooral de laatste twee uur, toen zij hun zoo kranig verkregen voorsprong moesten verdedigen.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1404 D.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Grift Sanchez, Nellie van de — Stories of the Latin American States. (Thom. Y. Crowell Comp., New York.)
Deensch: Lemche, Gyrithe — Edwardsgave I/V. Vertaling van Letta Hingst. (Uitg. J. Philip Kruseman, Den Haag.)
Duitsch: Fallada, Hans — Wir hatten mal ein Kind. (Ernst Rowohlt, Berlin 1934.)
Kerr, Alfred — Die Diktatur des Hausknechts. (Les Associés, Brussel 1934.)
Engelsch: Collins, G. E. P. — Twin Flower, illustr. (Jonathan Cape, London and Toronto 1934.)
Fransch: Joly, Edmond — Le Cantique du Vitrail. (Desclée de Brouwer & Cie., Paris.)
Italiaansch: Montale, Eugenio — Ossi di Seppia (poëzie). (Carabba, Lanciano 1934.)
Nederlandsch: Elsschot, Willem — „Tsjip". (P. N. v. Kampen & Zoon, Amsterdam.)
Jonge, Peter de — Een hommel uit den bijenkorf. (W. L. & J. Brusse's Uitgev., Rotterdam 1934.)
Schendel, Arthur van — Herinneringen van een dommen jongen. (Uitg. Nygh & v. Ditmar, Rotterdam.)
Russisch: Werchowskij, N. — Koekoljnyje Teatry Lentjoeza (het poppentooneel van het jeugdtooneel te Leningrad). (Staatsuitgeverij 1934.)
Spaansch: Alonso, Dámaso — Poesias de Gil Vicente. (Cruz y Raya, Madrid 1934.) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1555 A.)

B. **ENGELAND. — Wapenfabricage. - Rede van Sir John Simon. —**
In een lange rede, die Sir John Simon op 8 Nov. '34 in het Lagerhuis heeft gehouden, heeft hij uiteengezet dat een monopolie voor de wapenindustrie practisch onmogelijk is. De particuliere wapenindustrie heeft onmiskenbare voordeelen in tijd van oorlog. De eenige en beste oplossing van dit vraagstuk ligt in een internationaal accoord betreffende wapenproductie- en -handelscontrôle. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir Simon 1541 E.)

C. **SAARGEBIED. — Rapport der commissie-Knox aan den Volkenbond. - Duitsche invloeden. —**
De president der regeeringscommissie voor het Saargebied, Knox, heeft den Volkenbond een rapport doen toekomen over de actie van den vrijwilligen arbeidsdienst, een onderafdeeling van het Duitsche front in het Saargebied.
Het rapport is gebaseerd op een aantal documenten, dat bij diverse huiszoekingen is gevonden. Het behandelt speciaal de pressie, die het Duitsche front op de bevolking van het Saargebied uitoefent, met name door middel van dreigementen met betrekking tot 1935. De bewoners van het Saargebied werden individueel uitgenoodigd, lid van het Duitsche front te worden.
Het rapport wijst er op, dat de ordedienst van het Duitsche front in waarheid een geheime politie is. Voorts legt het rapport den nadruk op de inmenging door de Duitsche regeering in het Saargebied. Tal van gevallen van zulk een inmenging worden opgesomd, die gestaafd worden door een overvloedige documentatie. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Knox 1294 C.)**

D. **ROTTERDAM. — Loonsvoorstellen. —**
De Rotterdamsche raad heeft de voorstellen tot loonsverlaging verworpen; tegen stemden liberalen, soc.-dem. en revolutionnairen. (N. R. Crt.) **(226 C.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Verkiezingen. - Een overwinning voor de democraten. —**
De laatste verkiezingsuitslagen voor het Huis van Afgevaardigden zijn:
gekozen: 325 democraten (tevoren 313), 102 republikeinen (117), zeven progressisten en drie boeren. Drie zetels zijn nog onbeslist.
Voor den Senaat is de uitslag: democraten 69 zetels (tevoren 60), republikeinen 25 (35), één progressist, één boer, twee zetels onbeslist.
Van de gouverneurs, die gekozen moesten worden, hebben de democraten in 29 staten de overwinning behaald, de republikeinen in 17, twee uitslagen zijn nog onbeslist. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(532 C.)**

12 NOVEMBER 1934

F. **MEXICO. — Godsdienststrijd. - Socialistische betooging. - Katholiek protest. —**
Van het middenbalcon van het nationale paleis af in Mexico-City, heeft president Rodriguez in tegenwoordigheid van de leden van het kabinet den voorbijmarsch gadegeslagen van meer dan 100.000 arbeiders, ambtenaren, onderwijzers en onderwijzeressen, zoomede van tal van afgevaardigden.
De verschillende groepen voerden tal van transparanten mede, waarop niet alleen propaganda werd gemaakt voor de invoering van de socialistische school, doch ook de invoering van het socialisme werd geëischt.
In tal van opschriften werd geëischt te protesteeren tegen de houding der katholieke geestelijkheid en tegen de reactie.
President Rodriguez heeft een officieele verklaring gepubliceerd, volgens welke in Mexico binnen een maand alle kerken zullen worden gesloten en alle katholieke geestelijken zullen worden gedeporteerd.
Aartsbisschop Diaz heeft de pers een verklaring toegezonden, welke gericht is tegen de door het regeeringsblad „Nacional" gepubliceerde mededeelingen. De aartsbisschop herhaalt zijn verklaring over de legale houding van den clerus en voegt daaraan toe, dat de pauselijke nuntius Ruiz Flores handelt in overeenstemming met de instructies van het Vaticaan. Zijn eigen houding is den katholieken zoowel als den niet-katholieken bekend. Hij zoekt en heeft steeds gezocht den vrede van het vaderland en hij streeft er naar iedere verstoring van de orde te verhinderen. Daartoe is hij tot ieder offer bereid.
(New York Herald - Universal)
(Vorig bericht blz. 1547 B.)

G. **NEDERLAND. — Fonds voor de Normalisatie. —**
Men deelt ons mede:
In tegenwoordigheid van een groot aantal leden der Stichting is op 30 Oct. '34 in het Gebouw van het Kon. Instituut van Ingenieurs te 's-Gravenhage de algemeene vergadering gehouden van leden der stichting „Fonds voor de Normalisatie in Nederland".
Ir. M. H. Damme, voorzitter van de hoofdcommissie voor de normalisatie, sprak zijn voldoening er over uit, dat het vooral ook thans zoo noodige normalisatiewerk beoogende het beste effect met een minimum aan middelen, in ruimen kring weerklank vindt.
Ir. S. H. Stoffel gaf de redenen aan, waarom besloten was tot instelling van het merkteeken „Nenorm" ter aanduiding van genormaliseerde artikelen, zulks op aandrang van belanghebbende bedrijven, doch tevens tot versterking van de positie der offreerende industrie. Ten slotte gaf spr. bijzonderheden over de ontwikkeling der internationale normalisatie en stelde deze tot einddoel voor de hoofdpunten op bijna elk terrein van het normalisatiewerk. Nederland werke daartoe krachtig mede door eigen inspanning.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 781 B.)**

H. **EINDHOVEN. — Honderdduizendste inwoner. —**
Op 10 Nov. '34 heeft op het gemeentehuis te Eindhoven de aangifte van de geboorte van Eindhoven's honderdduizendsten inwoner plaats gehad. (V. D.)

I. **NEDERLAND. — Ir. A. L. H. Roebroek tot directeur-generaal van den Landbouw benoemd. —**
Naar wij vernemen, is tot directeur-generaal van den Landbouw benoemd ir. A. L. H. Roebroek, lid van de directie van den Wieringermeerpolder.
De heer Roebroek is geboren te Beek bij Maastricht. Hij studeerde aan de Rijkshoogere Land-, Tuin- en Boschbouwschool te Wageningen en behaalde de acte Landbouwkunde M. O.
Daarna aanvaardde hij de functie van landbouwkundige bij den Alg. Ned. Zuivelbond te 's-Gravenhage. Hij verwisselde deze functie voor die van directeur van de Melkproductenfabriek „Het Anker" te Roozendaal. Korten tijd daarna trad hij op als rentmeester van de vereenigde rentambte de Klundert.
Zooals bekend is de heer Roebroek thans reeds eenige jaren werkzaam als lid van de voorloopige directie van de Wieringermeerpolder. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Landbouw 1445 A.)

A. **NOBELPRIJS. - Literatuur 1935. - Luigi Pirandello.**
De Nobelprijs voor literatuur is toegekend aan den Italiaanschen tooneelschrijver Luigi Pirandello.
Pirandello, die van vaderszijde van Grieksche afkomst is, werd in Juni 1867 te Girgenti op Sicilië geboren. Hij studeerde in Duitschland literatuur en philosophie, en promoveerde in 1891 te Bonn op een proefschrift „Laute und Lautentwicklung der Mundart von Girgenti". Hij vertaalde Goethe's „Römische Elegiën" in het Italiaansch, werd in Girgenti leeraar aan het gymnasium en trad slechts weinig later al spoedig als dichter op den voorgrond. Eerst zijn in 1904 verschenen roman „Il fu Mattia pascal" maakte zijn naam echter ook buiten de Italiaansche grenzen bekend, en van 1922 af hadden zijn tooneelstukken, vooral „Zes personen op zoek naar een auteur" (ten onzent opgevoerd door „Comoedia") een wereldsucces.

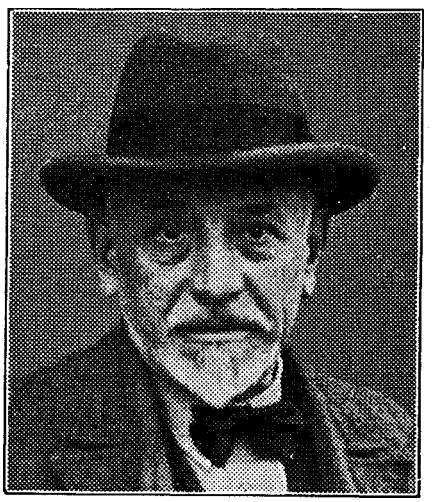

Luigi Pirandello.

Pirandello begon eerst in 1919 voor het tooneel te schrijven. Sinds dat jaar verschenen een 40-tal stukken van zijn hand, w.o. een aantal der bekendste zijn: „Het leven dat ik je gegeven heb", „Ieder op zijn manier", „Hendrik IV" (gespeeld door Louis de Vries), „De Naakten kleeden (opgevoerd door Het Schouwtooneel), „De wellust van de eer", „Alles om bestwil", „Zooals ge mij begeert" (de Garbo-film „As you desire me", als tooneelstuk gespeeld onder den titel „Zooals je me wilt" door Het Masker), „Het verleden van een vrouw" en „Beter dan vroeger" (beide opgevoerd door het Amsterdamsch Tooneel). In 1929 werd Pirandello benoemd tot directeur der drie staatstheaters te Rome, Turijn en Milaan.
Hij zelf geeft als grondmotief van zijn werk aan „het tragische, dat resulteert uit de tweespalt van het leven zelf en de worsteling om den uitdrukkingsvorm daarvoor". Van deze tragiek wil hij den dichter zijn. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1039 D.)

B. **ENGELAND. — Rede van den premier Ramsay MacDonald. —**
Op het op 9 Nov. '34 gehouden banket ter eere van den lord mayor-dag heeft de Britsche premier MacDonald, die na drie maanden rust zijn werkzaamheden heeft hervat, een rede gehouden over de buitenlandsche situatie.
Het verheugt mij te kunnen zeggen, aldus MacDonald, dat wij samen met Frankrijk en Italië elke dreigende uitbarsting van geprikkelde haatgevoelens hebben kunnen kalmeeren en dat wij daarbij in alle kalmte van raad hebben gediend en onzen invloed hebben uitgeoefend ten gunste van het behoud van den vrede. (Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1368 A.)**

C. **RUITERSPORT. — Nederlandsche overwinningen.**
Op het te Essen van 20—23 Sept. '34 gehouden internationale Concours Hippique won Luitenant jhr. van Lennep op Danseuse Rose (C. F.) den Grooten Prijs van Duitschland. Tevens behaalde hij op hetzelfde paard een eersten prijs op het Internationale Concours Hippique te Weenen (30 Sept.—7 Oct. '34).
Op het te Genève gehouden Intern. Concours Hippique (30 Oct.—4 Nov.) behaalde Luitenant Greter van het Ned. Oost-Ind. Leger niet minder dan drie eerste prijzen, t.w. twee op Ernica, een paard van het Colenbrander-Fonds en één op Trixie (Rijkspaard). Hierdoor wist Nederland zich als eerste in het landenclassement te plaatsen. (Red. K. H. A.) **(1378 A.)**

D. **POLEN. — Financieele toestand. —**
In de op 6 Nov. '34 gehouden eerste zitting van den Poolschen Landdag bracht de minister van Financiën, Zawadski, uitvoerig rapport uit over den financieelen toestand des lands.
Spreker constateerde, dat de economische situatie, bij die van 1933 vergeleken, een zekere verbetering heeft ondergaan. Het deficit van 149 millioen zloty, dat de regeering over het fiscale jaar 1934-'35 verwacht, zal deels uit reserves, deels door credieten worden gedekt. Zawadski verklaarde vervolgens, dat de regeering het onwankelbare besluit heeft genomen de stabiliteit der valuta te handhaven. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 1163 A.)

13 NOVEMBER 1934

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. - Verbod van publicatie. —**
Op 10 Nov. '34 zijn in het „Christliche Gesetzblatt" de beide decreten van den minister van Binnenlandsche Zaken, Frick, betreffende een absoluut publicatieverbod omtrent alle aangelegenheden aangaande den kerkstrijd verschenen. Het Christliche Gesetzblatt is op dien dag aan alle Duitsche predikanten, die achter den rijksbisschop staan — ongeveer 16 000 in getal — verzonden. (Neue Zürcher Zeitung) **(1555 C.)**

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nieuwe Clearingwet aanvaard. —**
De Eerste Kamer heeft op 13 Nov. '34 zonder hoofdelijke stemming aangenomen het wetsontwerp Nieuwe regelen tot afweer van nadeelige gevolgen van beperkende bepalingen inzake het internationale betalingsverkeer. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1562 G.; Eerste Kamer 1557 F.)

G. **BELGIE. — Kabinet-De Broqueville afgetreden. —**
Bij de hervatting der parlementaire werkzaamheden op 13 Nov. '34 gaf minister-president De Broqueville een verklaring van de moeilijkheden die bij het in evenwicht brengen van de rijksbegrooting voor 1935 moesten worden overwonnen. Hij constateerde dat de hoogste grens van den belastingdruk is bereikt en dat aan geen nieuwe leeningen meer kon worden gedacht. Ten slotte verklaarde De Broqueville dat in den schoot van het kabinet meeningsverschillen waren gerezen die aanleiding gaven tot het heengaan van de twee ministers zonder portefeuille. Deze feiten in acht genomen, heeft de regeering gemeend den Koning te moeten verzoeken haar ontslag te willen aanvaarden.
(De Nieuwe Gazet) **(Vorig bericht blz. 1359 E.)**

H. **FRANKRIJK. — Kabinet-Flandin. - Regeeringsverklaring. —**
De regeeringsverklaring van Flandin, den nieuwen Franschen premier, is door de Fransche Kamer met 423 tegen 118 stemmen goedgekeurd. De socialisten stemden tegen. Flandin waarschuwde dat thans het parlementarisme in Frankrijk voor den laatsten keer op de proef wordt gesteld. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1562 B.)

I. **NEDERLAND. — Verzekering tegen in beslagneming enz. van Ned. goederenvoorraden in Duitschland.**
De correspondent voor zeeverzekering van de Daily Telegraph meldt, dat bij Lloyd een verzekering geplaatst is van 2 millioen Amerik. dollars om het risico te dekken van groote voorraden katoenen goederen en levensmiddelen, die zich in Duitschland bevinden en aan Nederlandsche belangen toebehooren. De premie bedraagt 10% voor een periode van 3 maanden. Dit is slechts een van talrijke dergelijke verzekeringen tegen in beslagneming of uitvoerverbod of beide tegelijkertijd. De premie voor verzekering tegen uitvoerverbod bedraagt 25 shilling per 100. Hoewel deze premies hoog schijnen, zouden zij toch gerechtvaardigd zijn, daar op twee van deze polissen reeds vorderingen gedaan zijn. (Daily Telegraph)

A. ITALIE. — Verwezenlijking van den Corporatieven Staat. —

Van 7 tot 9 Nov. '34 zijn in het Palazzo Venezia te Rome, onder leiding van Mussolini de herfstzittingen gehouden van de Centrale Corporatieve Commissie. Op de agenda stond o.a. een plan tot invoering van de rationeele werkmethode van fabrieksarbeiders volgens het systeem-Bedeaux, een systeem, waarbij de arbeiders zouden betaald worden niet volgens uur- of dagloon, doch volgens eenheden, waardoor wordt uitgedrukt de hoeveelheid werk, die een normale arbeider in één minuut volbrengt, rekening houdend met de omstandigheid, dat deze normale arbeider van zijn werktijd een zeker gedeelte verliest door vermoeidheid, onwillekeurige verrichtingen en onderbrekingen.

Op 10 Nov. '34 heeft Mussolini in de groote zaal van Julius Ceasar op het Capitool de algemeene vergadering voorgezeten, waarbij de raden werden geïnstalleerd van de 22 corporaties, die het geheele Italiaansche bedrijfsleven vertegenwoordigen.

Bij deze gelegenheid heeft Mussolini een belangrijke politieke redevoering gehouden, waarvan wij hier den verkorten inhoud geven.

De corporaties zijn instrumenten tot het bereiken van bepaalde doeleinden. Voor het binnenland moeten zij zijn een organisatie, die op geleidelijke, maar besliste wijze den afstand verkleint, welke er thans nog bestaat tusschen den onmatigen rijkdom van enkelen en de even onmatige armoede van velen. Wij moeten een hoogere sociale rechtvaardigheid verwezenlijken. In deze eeuw kan men er zich niet bij neerleggen, dat materieele armoede iets onvermijdelijks zou zijn. Ten hoogste moeten wij berusten in de droeve onvermijdelijkheid van lichamelijke ellende. Tegenover het buitenland hebben de corporaties ten doel, aldus Mussolini, ononderbroken te streven naar vergrooting van de macht der natie, door middel van vergrooting van afzetgebied. Het is goed te wijzen op de internationale beteekenis van deze organisatie, daar de rassen en de naties zich morgen-den-dag alleen op internationaal terrein opnieuw met elkaar zullen meten, wanneer Europa, trots al ons ernstig en vastberaden streven naar samenwerking en vrede, zich opnieuw op een tragischen tweesprong zou bevinden.

Nu wij overtuigd zijn, dat de crisis geen gewone crisis is, maar een crisis van het geheele systeem, moeten wij ons moedig zetten aan de schepping van een nieuw systeem, het onze, dat der economie, die gedisciplineerd en versterkt wordt door de producenten zelf; producenten, opgevat als ondernemers, bedrijfsleiders en arbeiders, door middel van door den staat georganiseerde corporaties, allen omvattend, dus ook de keerzijde van het economisch systeem, n.l. de verbruikers.

(Corriere della Sera - N. Rott. Courant)

(Vorig bericht blz. 1558 I.)

B. NEDERLAND. — Commissie van advies nopens chemische en aanverwante verdedigingsvraagstukken.

De minister van Defensie heeft op 10 Nov. '34 de commissie van advies nopens chemische en aanverwante verdedigingsvraagstukken geïnstalleerd.

Deze commissie is te beschouwen als een voortzetting van de vroegere commissie van advies nopens chemische strijdmiddelen. Haar taak is thans uitgebreid en haar samenstelling heeft eenige wijziging ondergaan.

Voorzitter is prof. dr. P. van Romburgh, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Utrecht. Lid is o.a. ook prof. dr. H. J. Backer, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Groningen. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Leger, vloot en Luchtmacht 1471 A.)

C. NEDERLAND. — De Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij. —

Op 11 Nov. 1934 was het 110 jaar geleden, dat te Amsterdam de Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij werd opgericht. (V. D.) **(386 C.)**

D. ITALIE. — De amnestie. —

Op grond van de door den koning naar aanleiding van de geboorte van de dochter van het kroonprinselijke paar afgekondigde amnestie werden 2688 personen, die in arrest zaten wegens misdaden, op vrije voeten gesteld. (Il Secolo) **(Vor. ber. blz. 559 E.)**

E. DUITSCHLAND. — Schiller-herdenking. —

Op 11 Nov. '34 had te Weimar een Schiller-herdenking plaats bij den grafkelder, waar de dichter rust.

Aan den voet van Schiller's borstbeeld werden kransen neergelegd.

Des avonds werd Schiller door de rijksregeering en de regeering van Thuringen herdacht in het nationale theater van Weimar, waar o.a. Adolf Hitler het woord voerde. Hij zeide dat men na den wereldoorlog getracht heeft om van den vurigen nationalist Schiller een Jacobijn te maken.

Pas het nationaal-socialisme heeft het Duitsche volk getoond wat Friedrich Schiller eigenlijk is. De voorlooper van het nationaal-socialisme, een Duitsche dichter en idealist, die in dichterlijken vorm de woorden gemaakt heeft, die thans de quintessens vormen van het nationaal-socialisme. (Völk. Beobachter)

F. AMSTERDAM. — Loonsverlaging - Koninklijk Besluit inzake herziening. —

Aan B. en W. is thans een Koninklijk besluit van 3 November medegedeeld, waarbij het college wordt uitgenoodigd om binnen een termijn van drie maanden, ter herziening van de loon- en salarisregelingen en andere regelingen van de arbeidsvoorwaarden voor de gemeente-werklieden en -ambtenaren, regelingen vast te stellen, in den zin als in de tweemaal door den Raad verworpen voordracht zijn aangegeven.

(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1554 E.)**

G. DUITSCHLAND. — Dawes- en Youngleeningen. —

Voor de technische uitvoering van de uitbetaling der op 15 Oct. 1934 vervallende coupons der Dawes-leening gelden volgens de officieele publicatie van 12 Oct. de volgende principes:

1. Betaling in deviezen. Deze geldt voor alle coupons zonder uitzondering tot een bedrag van 50%. Zij worden na deze gedeeltelijke betaling geperforeerd met het stempel: „50% bezahlt".
2. Betaling in RM.: Voor zoover voor de resteerende 50% betaling in Rijksmark volgens de bovenvermelde publicatie moet plaats vinden — kunnen de coupons (nadat zij voor 50% met deviezen betaald zijn) op het kantoor van de „Reichshauptbank für Wertpapiere" te Berlijn direct of indirect door bemiddeling van een bank voor de resteerende 50% ter voldoening in Rijksmark worden aangeboden.

Deze Rijksmarkbedragen worden dan op een bij de „Treuhandgesellschaft für 1933 m.b.H." te Berlijn te onderhouden rekening gecrediteerd. Over het saldo kunnen de rechthebbenden met toestemming van de Rijksbank beschikken. Het gebruik van deze gelden is in het algemeen voor de volgende doeleinden toegestaan.

a) voor den aaankoop van Duitsche oblig. en aand. in zoover deze op Duitsche beurzen genoteerd zijn en in RM. luiden;
b) ter belegging in leeningen op langen termijn „Grundschulden" en hypotheken;
c) ter verkrijging van grondeigendom of andere door de Rijksbank voor dergelijke beleggingen toegelaten objecten;
d) tot betaling van kosten voor tijdelijk oponthoud in Duitschland.

Het bureau van de „Reichshauptbank für Wertpapiere" zal de ontvangst der coupons kwiteeren. De „Trustee-mij. van 1933" zal de rechthebbenden crediteeren voor de voor de coupons gecrediteerde Rijksmarkbedragen.

Ten aanzien van den handel en den verkoop der voor 50% betaalde coupons geldt dezelfde regeling als voor de nog niet betaalde coupons. Evenals de coupons kunnen ook de vorderingen op de Trust-mij. van 1933 worden gecedeerd.

(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 1523 B.)**

H. NEDERLAND. — Heilgymnastiek en Massage. —

Op 3 en 4 Nov. heeft het Nederlandsch Genootschap voor heilgymnastiek en massage van 1889 zijn wetenschappelijke najaarsbijeenkomst te Amsterdam gehouden. Deze droeg in verband met het 45-jarig bestaan een eenigszins feestelijk karakter.

De voorzitter, de heer W. P. Nuyten uit Haarlem, wees er op, dat het hoogst noodzakelijk is, dat de regeering een wettelijke erkenning en bescherming in het leven roept, om een einde te maken aan den chaotischen toestand op het gebied der heilgymnastiek en massage, doch dat deze nog steeds op zich laat wachten.

Prof. Dr. M. W. Woerdeman sprak over: Nieuwe onderzoekingen over de statistiek van den voet; dr. J. Lubsen over: De gevolgen van het oefenen; dr. E. H. la Chapelle over: Enkele bronnen van misverstand in verband met de behandeling met mechanotherapie en prof. dr. A. H. M. J. van Rooy over: Lichaamsoefeningen voor vrouwen in het overgangstijdperk. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

I. ITALIE. — Communiqué inzake het bezoek van den Hongaarschen minister-president Gömbös. —

Omtrent de besprekingen, welke gevoerd zijn tusschen Mussolini en den Hongaarschen minister-president Gömbös, is een officieel communiqué gepubliceerd, waarin o.m. wordt verklaard:

Minister-president Gömbös en Mussolini hebben op 6 en 7 Nov. '34 in het Palazzo Venezia twee langdurige besprekingen gevoerd. Tijdens deze besprekingen hebben de beide regeeringschefs op de basis en in den geest van het Italiaansch-Oostenrijksch-Hongaarsche protocol van Maart '34 de kwesties der algemeene

politiek en daarenboven ook de problemen, welke in het bijzonder Italië en Hongarije betreffen, bestudeerd. De richtlijnen van beide regeeringen zijn ongewijzigd gebleven. Het in Maart '34 tot stand gekomen protocol functionneert tot tevredenheid.
Ten slotte hebben Mussolini en Gömbös ook de cultureele betrekkingen tusschen Italië en Hongarije besproken. Men kwam tot de zienswijze dat deze nog nauwer moeten worden aangehaald. Besloten werd de daartoe noodzakelijke maatregelen te treffen. Binnenkort zullen de Italiaansche en de Hongaarsche minister van Onderwijs een bespreking voeren, waarbij een overeenkomst tusschen beide landen zal worden aangegaan. (V. D.) **(Vor. ber. Gömbös 1429 I.)**

A. **GENEES-, HEEL- EN VERLOSKUNDE. — Een nieuw middel tegen de cholera. —**
Het Bat. Nbl. van 2 October ontleent aan bladen in de Straits, dat de Bengaalsche branche van de Br.-Indische medische vereeniging een verklaring heeft gepubliceerd, inhoudende, dat dr. H. Ghosh, een bekend bacterioloog te Calcutta, er in geslaagd is een nieuw anticholeraserum te bereiden.
Vele jaren lang — zoo luidt de verklaring verder — heeft dr. Ghosh zich bezig gehouden met het isoleeren van de toxine, welke na korten tijd den dood veroorzaakt bij een cholera-aanval. Na langdurige experimenten is dr. Ghosh hier eindelijk in geslaagd. Deze toxine produceerde, wanneer zij herhaaldelijk in kleine kwanta intraveneus werd geïnjecteerd, bij konijnen, cholera-achtige symptomen. Paarden werden met de toxine geïmmuniseerd en een geneeskrachtige serum werd verkregen. Met dit serum werd een proef genomen in de cholera-afdeeling van het Chittaranjan-hospitaal, waarbij werd bevonden dat patiënten, die in het buikvlies waren ingespoten, dikwijls genazen.
Dr. Ghosh is ervan overtuigd, dat het vraagstuk van een geslaagde bestrijding van cholera zeer dicht bij de oplossing staat. (Bat. Nbl.) **(Vor. ber. 84 A.)**

B. **FRANKRIJK. — Spionnage-proces - Veroordeeling van Georges Frogé en Stanislas Krauss. —**
De van spionnage beschuldigde officier der administratie Georges Frogé is op 5 Nov. door den krijgsraad te Belfort veroordeeld tot 5 jaar gevangenisstraf, 5.000 frs. boete, 10 jaar verblijfsontzegging en 10 jaar ontzegging van burger-rechten.
De Pool Stanislas Krauss, die van medeplichtigheid was beschuldigd, kreeg 5 jaar gevangenis en 3.000 frs. boete. Voorts werd zoowel Frogé als Krauss in de kosten van het geding veroordeeld. Zij zouden zich aan spionnage ten gunste van Duitschland hebben schuldig gemaakt. (Le Temps) **(Vor. ber. 1224 C.)**

C. **OOSTENRIJK. — Anti-Semitisme. - Joodsche artsen ontslagen. —**
In de afgeloopen maand heeft de Vereeniging van Joodsche artsen den Burgemeester van Weenen, Schmitz, een memorandum doen toekomen, waaruit blijkt, dat sedert 1 Juni 1933 bijna geen Joodsche candidaten voor de Weensche ziekenfondsen zijn benoemd, terwijl in de fondsziekenhuizen de Joodsche candidaten allen zijn gepasseerd bij de benoeming tot tweeden geneesheer, hoewel tot nog toe ongeveer honderd van deze benoemingen zijn geschied. Bij andere gemeentelijke instellingen te Weenen werden 56 Joodsche artsen ontslagen en door het ingrijpen der vereeniging werden slechts 7 ontslagen ingetrokken. Onder de ontslagenen bevinden zich ook oud-strijders, velen zijn oorlogs-invalide en in het bezit van hooge onderscheidingen. Thans leven sommigen in den bittersten nood. (V. D.) **(Vorig bericht blz. 1226 C.)**

D. **NEDERLAND. — Radio. - Contrôle op den omroep in 1933. —**
Verschenen zijn de jaarverslagen over 1933 van Radio-Raad, Alg. Programma Commissie, Indische Programma Commissie en Contrôle Commissie. Wij ontleenen enkele gegevens aan genoemde verslagen.
In het geheel nam de commissie van 423 teksten van uitzendingen kennis. Tegen 7 daarvan maakte de commissie bezwaar, en wel één van de A.V.R.O., 1 van de N.C.R.V. en 5 van de V.A.R.A., waarvan 1 wegens te late inzending van den tekst. In 31 gevallen maakte de commissie bezwaar tegen een gedeelte van den tekst en wel: 3 maal bij de A.V.R.O., 13 maal bij de K.R.O., 6 maal bij de N.C.R.V. en 9 maal bij de V.A.R.A.
De Radio-Omroep Contrôle-Commissie onderzocht in totaal 1094 teksten. Tegen 41 teksten had de commissie bezwaar en wel 4 van de K.R.O., 1 van de N.C.R.V., 30 van de V.A.R.A., 2 van de H.I.R.O., 3 van de V.R.O. en 1 van de Radio Volks-universiteit Holland
Bij 146 teksten had de commissie bezwaar tegen een gedeelte en wel 4 der A.V.R.O., 8 van de K.R.O., 4 der N.C.R.V., 108 der V.A.R.A., 8 der H.I.R.O., 5 der V.R.O., 1 der R.V.U. en 8 verkiezingsredevoeringen van politieke partijen.
Afbreking eener uitzending vond plaats op 19 October toen de V.A.R.A. de „Socialistenmarsch" uitzond zonder vooraf daarop de goedkeuring van de commissie was verkregen.
Aan de K.R.O. werd tweemaal bericht, dat een uitzending niet plaats vond overeenkomstig den ingezonden tekst. Hetzelfde bericht ontving de V.P.R.O. en de V.A.R.A., bij wie de overtreding in 1 geval plaats vond. In 3 gevallen bij de A.V.R.O., 4 bij de K.R.O., 3 bij de V.A.R.A. en 1 bij den V.P.R.O. vond een uitzending plaats, die niet in het programma voorkwam.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Radio 1418 F.)**

14 NOVEMBER 1934

E. **WAPENSTILSTANDSDAG. — Rede van Generaal Smuts. —**
Over het algemeen is de wapenstilstandsdag op 11 Nov. '34 kalm verloopen. Alleen in Frankrijk hebben betoogingen plaats gehad.
Generaal Smuts heeft voor de radio gezegd, dat achter overwinnaars en overwonnenen een bloedende wereld verdeeld achtergebleven was. Sedert den oorlog was zij nog meer uit haar voegen geraakt door een angstcomplex en andere abnormale verschijnselen van den oorlog en de ellende daarna. De internationale ontwapening heeft den eenen tegenslag na den anderen geleden en loopt op het oogenblik groot gevaar door een nieuwen wedstrijd in bewapening te worden vervangen. Smuts riep zijn hoorders op, om het gevoel van defaitisme af te schudden, dat het groote voorbeeld van de dooden onwaardig was, en te stijgen tot de hoogte van de groote menschelijke taak, welke de wereld te verrichten heeft.
(Le Journal - Daily Telegraph)

F. **SOVJET RUSLAND. — Legerorder van generaal Blücher. —**
De chef van het bijzondere Roode Leger voor het Verre Oosten, Blücher, wijst in een ter gelegenheid van het 17-jarig bestaan der Sovjets in een legerorder op de groote politieke taak, welke het leger in het Verre Oosten moet vervullen.
Het bijzondere leger voor het verre Oosten staat op den voorpost en heeft de taak den vrede te bewaren. Wanneer wij aangevallen worden, aldus wordt verder in de legerorder verklaard, zullen wij bereid zijn met de wapens in de hand.
Iedere aanval op Russisch grondgebied zal met de allerscherpste maatregelen worden bestreden, geen meter Russische bodem zal zonder strijd worden prijsgegeven. (Pravda) **(Vor. ber. blz. 1371 F.)**

G. **ROEMENIE. — Regeling van den buitenlandschen handel. —**
Het Roemeensche staatswettenblad publiceert de bepalingen betreffende het nieuwe Roemeensche systeem van den buitenlandschen handel, dat op 15 November van kracht wordt.
Volgens deze bepalingen zal de import in geen geval hooger mogen zijn dan 60% van de waarde van den export. De betaling van iederen export uit Roemenië mag slechts geschieden in buitenlandsche deviezen. Alle uit den export verkregen deviezen moeten worden afgeleverd aan de Roemeensche nationale bank tegen de door haar vastgestelde tegenwaarde. Van de op deze wijze bijeengebrachte deviezen zal de nationale bank 40% behouden. Uitgezonderd hiervan zullen worden de deviezenopbrengsten van den uitvoer van petroleum, graan en hout (en de bijproducten daarvan), aangezien de quota van 40% ter dekking van de verplichtingen van de nationale bank dient. Deze quota zal slechts in deviezen van landen worden vastgelegd, welke de nationale bank bepaalt. 40% van den opbrengst van den export van andere producten dan de genoemde zullen benut worden voor betaling van renten en dividenden, benevens voor liquideering van achterstallige goederenschulden. De rest der ontvangen deviezen blijft op speciale rekening bij de nationale bank staan ter betaling van den goederenimport in overeenstemming met de beschikkingen van het ministerie van Handel. Ter bereiking van dit doel zullen de douanekantoren importcertificaten ten bedrage van 60% van den uitgevoerden export uitgeven.

In plaats van de op het oogenblik functionneerende instanties ter regeling van den import zal een commissie ter controleering van den buitenlandschen handel worden ingesteld, waarvan vertegenwoordigers van de bevoegde economische overheden, van de kamers van industrie en koophandel of van de kamers van landbouw zullen deel uitmaken.
Tot het van kracht worden van het nieuwe systeem zullen voorloopig importmachtigingen ten bedrage van 30% van den export van het laatste kwartaal van 1933 worden verstrekt.
De handels-, betalings-, en clearingovereenkomsten, die thans bestaan, zullen met het nieuwe systeem in overeenstemming worden gebracht. Het afsluiten van bilaterale handelsovereenkomsten blijft ook in het vervolg mogelijk. (Adverul, Bucaresti)

A. CHINA. — De strijd tegen het communisme. —
De Chineesche regeeringstroepen zijn er op 10 November in geslaagd Joeitsjin te heroveren, de hoofdstad van de Chineesche Sovjet-Republiek, die, met de provincie Kiangsi als middelpunt eind 1931 opgericht werd. (Eastern Times) **(Vor. ber. 1456 E.)**

B. NEDERLAND. — Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond - Beginsel-program-Mr. Drs. W. O. Lieuwen. —
Op voorstel van het bondsbestuur is op de algemeene vergadering op 4 Sept. '34 het volgende beginselprogram vastgesteld:
„De Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond als centrale van ruim 170 middenstandsorganisaties op algemeenen grondslag huldigt de volgende beginselen:
1. Erkenning van de sociale waarde en de economische nuttigheid van den middenstand als onmisbaar element in staat en maatschappij.
2. Harmonische ontwikkeling van goede betrekkingen tusschen werkgever en werknemer op den grondslag van vrijwilligheid.
3. Verbetering, waar noodig, van het productie- en distributieapparaat met behoud van het bestaande stelsel van voortbrenging en verdeeling.
4. Herstel van ordelijke monetaire toestanden in de wereld en van het vrije ruilverkeer als noodzakelijke voorwaarde tot het verkrijgen van betere nationale en internationale economische verhoudingen.
5. Bevordering van de medewerking van belanghebbenden aan wetgeving en bestuur, mede door instelling van adviescolleges.
6. Zoodanige toepassing van de sociale wetgeving, dat de belangen van den ondernemer niet in het gedrang komen en een gezonde ontwikkeling van het bedrijfsleven mogelijk blijft.
7. Uitvoering der sociale verzekering zooveel mogelijk door bedrijfsorganen, waarin werkgevers en werknemers, gelijk bij de Ziektewet, op voet van gelijkheid samenwerken."
Omdat de heer A. Ingenool Jr. met ingang van 1 Januari '35 zijn functie van directeur van het bureau van den Kon. Nederl Middenstandsbond om gezondheidsredenen neerlegt, heeft het bondsbestuur in zijn laatstgehouden vergadering tot juridischen en economischen medewerker aan het bureau benoemd den heer mr. drs. W. O. Lieuwen te Scheveningen. De heer Lieuwen heeft met ingang van 1 November '34 zijn functie aanvaard.
(Bericht Kon. Ned. Middenst. Bond)
(Vorig bericht blz. 1469 A.)

C. AMSTERDAM. — Het Allard Pierson Museum Overgedragen.
Op 12 November '34 werd het tot Allard Pierson Museum verbouwde schoolgebouw te Amsterdam officieel geopend.
Tegenwoordig waren de heeren J. L. Pierson, zoon van den stichter, Allard Pierson, leden van het gemeentebestuur van Amsterdam, curatoren der universiteit en de gezanten van Griekenland, Egypte en Italië, benevens dr. G. A. van Poelje, directeur-generaal van het onderwijs.
Prof. G. A. Snijder zal er zijn colleges in Klassieke Archaeologie en Kunstgeschiedenis der oudheid geven.
(Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Begrooting van defensie. - Memorie van Antwoord. —
Verschenen is de Memorie van Antwoord inzake de Defensiebegrooting. De minister merkt op, dat voor de vrees van eenige leden, als zou hij zich willen losmaken van de kabinetspolitiek en een afzonderlijke ministerspolitiek willen gaan voeren, niet de minste grond bestaat. De in verband met de omstandigheden noodzakelijk geachte defensiepolitiek heeft de instemming van het geheele kabinet, dat ook in deze volkomen homogeen is.
Uitvoerig zet de minister zijn standpunt uiteen ten aanzien van het door de commissie-Idenburg in beschouwing genomen bezuinigingsmiddel: verdere inkrimping van de vredesorganisatie en c.q. van de oorlogsorganisatie. Hij komt daarbij, evenals de commissie-Idenburg, tot de conclusie, dat verdere inkrimping van de vredesorganisatie niet aanvaardbaar moet worden geacht. Hij meent, dat een diepingrijpende organisatie-wijziging de ingewikkelde mobilisatie-voorbereiding weer op losse schroeven zou zetten.
Indien de toestand daartoe aanleiding geeft, ligt het in het voornemen, dat voor volgende jaren hoogere bedragen beschikbaar komen voor de verdere aanvulling van de materieeluitrusting. Onjuist is de meening, dat een groot deel van ons geschut zeer verouderd zijn zou.
Behoudens voor wat betreft de bezuinigingsmaatregelen, welke in de ontwerp-begrooting werden aangekondigd, acht de minister het niet wel mogelijk, de kosten van de weermacht aanzienlijk te verminderen, zonder de waarde daarvan aan te tasten.
Ter zake van overtreding van het uitgevaardigde verbod van bepaalde vereenigingen zijn bij de landmacht ontslagen 1 vrijwilliger beneden den rang van sergeant (beroepsmilitair), 5 reserve-officieren en 3 reserve-onder-officieren. Voorts is aan 23 reserve-officieren en aan 7 reserve-onder-officieren, die aangesloten waren bij een vereeniging, waaraan het lidmaatschap voor den militair is verboden, op hun verzoek ontslag uit den militairen dienst verleend. Ten aanzien van 28 reserve-officieren is het onderzoek nog gaande.
In het nieuwe stelsel van de vervanging van burger-werklieden door militairen zullen bedoelde werkzaamheden door militairen bij toerbeurt worden verricht. Hierdoor wordt het noodig, het contingent uit te breiden met 2000 man en de eerste oefentijd voor de categorieën, waarvoor deze thans 5½ maand bedraagt, te brengen op 6 maanden. Tegenover deze verlenging van den eersten oefentijd acht de minister het dan te verantwoorden, de beide herhalingsoefeningen voor de dienstplichtige korporaals en soldaten van 17 dagen terug te brengen tot 13 dagen.
(Nieuwe Rotterd. Crt. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begrooting 1554 D.)

E. JOEGO-SLAVIE. — Beschuldigingen tegen Hongarije. —
De Joegoslavische pers richt nog steeds haar aanvallen op de regeering te Boedapest, welke zij verantwoordelijk stelt voor den moord te Marseille. Zelfs worden „sancties" tegen Hongarije geëischt.
De „Vreme" schrijft, dat de in Frankrijk gearresteerde terroristen Pospetsjil, Rejitsj en Kralj hebben samengewerkt met den Hongaarschen generalen staf. Men noemt zelfs de namen van officieren, die met hen zouden hebben onderhandeld. Het blad acht den moord te Marseille thans opgehelderd.
(Vreme-Politika, Beograd) **(Vor. ber. Koning Alexander 1548 F.; Hongarije 1539 C.)**

F. ZWEMSPORT. — Willy den Ouden en andere leden van de Rotterdamsche Dames Zwemclub. —
Aan de op 11 Nov. '34 door de S. C. Undine te Munchen Gladbach gehouden wedstrijden namen ook eenige leden van de Rotterdamsche Dameszwemclub deel. In alle nummers, waarin onze vertegenwoordigsters uitkwamen, werd een overwinning behaald.
De resultaten waren:
100 Meter vrije slag: 1. Willy den Ouden, tijd 1 min. 8.2 sec.
200 Meter schoolslag: 1. Martha Genenger (Neptun, Krefeld), tijd 3 min. 3.4 sec.
100 Meter rugslag: 1. Willy den Ouden, tijd 1 min. 22 sec.; 2. Annie Timmermans, 1 min. 25.5 sec.
3 × 100 meter vrije slag estafette: 1. Rotterdamsche Dameszwemclub, met de dames Olsen, Timmermans en Den Ouden, tijd 3 min. 37 sec.; 2. Germania, Dortmund, tijd 3 min. 52 sec. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Willy den Ouden 1394 G.)

G. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - De Belijdeniskerk. —
De correspondent van de Neue Zürcher Zeitung te Berlijn meldt aan zijn blad:
De Belijdeniskerk heeft een beslissenden stap ondernomen om de leiding van het geheele Duitsche protestantisme over te nemen en de rijkskerk van bisschop Müller uit te schakelen. Er zal een „noodkerkelijk-bestuurslichaam" worden gevormd, dat te Berlijn zal zetelen en voorloopig een jaar in functie zal blijven. Aan het hoofd van dit bestuur staat Oberkirchenrat Breit uit Munchen, een der medewerkers van bisschop Meiser.
Hij krijgt den titel: Voorzitter van de Duitsche-Evangelische kerk om den in kwaden reuk gekomen titel rijksbisschop te vermijden.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vor. ber. 1566 E.)**

H. NEDERLAND. — Wieringermeerpolder - Uitgifte van boerderijen. —
De belangstelling voor de uit te geven boerderijen in den Wieringermeerpolder is bijzonder groot: voor de eerste serie van 15 boerderijen in het graslandgedeelte van den polder meldden zich 137 personen aan, en voor 8 akkerbouwbedrijven waren 53 gegadigden. De candidaten zijn afkomstig uit de provincies: Fries-

land 47 weidebedrijf, 3 akkerbouwbedrijf; Noord-Holland resp. 42, 23; Groningen 13, 16; Zuid-Holland 13, 4; Zeeland 7, 4; Noord-Brabant 5, 1; Drente 4 weidebedrijf; Gelderland 4, 2; Overijssel 2 weidebedrijf.

Naar wij vernemen, is thans ook reeds de derde serie verschenen, omvattende 17 bedrijven, grootendeels gelegen in het graslandgebied, en gedeeltelijk ook in dat deel van den polder, waar het gemengde bedrijf zich bij voorkeur zal ontwikkelen. In verband met het bijzonder groote aantal gegadigden zal voor deze 17 boerderijen geen nieuwe oproep plaats hebben. Voor hen, die dit jaar wegens plaatsgebrek niet als pachter kunnen worden aangenomen, zullen vooruitzichten bij eventueele volgende series worden geopend.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1538 D.)**

A. NEDERLAND. — Clearing: Duitschland, Chili en Turkije. —

Het Nederlandsch Clearing-Instituut deelt het volgende mede omtrent de stand der rekeningen per 31 Oct. '34 inzake

Clearing Nederland—Duitschland.

	31 Oct. '34	15 Oct. '34
1. Stortingen op rekening „Duitschland" van het Nederl. Clearing-Inst., bij de Nederlandsche Bank	ƒ 18.905.134	ƒ 10.905.645
waarvan o.a. bestemd voor:		
a. achterstall. vorderingen	1.890.513	1.090.564
b. rentedienst Dawes-leening	250.000	—
c. nieuwe onder de clearing vallende vorderingen	15.441.261	9.051.686
2. Stortingen op clearing-rekening bij de Deutsche Reichsbank	9.674.168	1.473.395
3. Uitbetalingen door het Nederl. Clearing-instituut in mindering komend van het bedrag onder 1 c	2.915.003	—

De overboeking op de Duitsche Clearingrekening van de ten onrechte op Zwischenkonto's gestorte bedragen heeft, voor zoover bekend, nog niet plaats gehad. Het bedrag der stortingen bij de Reichsbank is dus nog steeds belangrijk lager, dan het in werkelijkheid behoorde te zijn.

Het bedrag der posten, waarvan de adviseering aan de Reichsbank is vertraagd, bedraagt ook thans nog ƒ 1.900.000. Met nadruk wordt er nogmaals aan herinnerd, dat van iedere storting op de rekening van het Clearing-Instituut bij de Ned. Bank gelijktijdig bij stortingsformulier (formulier A) aan het Clearing-Instituut mededeeling moet worden gedaan.

Uitbetaling hier te lande geschiedt niet dan nadat de vordering nauwkeurig is onderzocht. Belanghebbenden worden er aan herinnerd, dat bij de indiening der vordering een onderteekende copie van de factuur op rekening moet worden overgelegd, alsmede zoodanige andere bescheiden, als dienstig kunnen zijn ter beoordeeling of de vordering valt onder de clearing.

Ten overvloede en om elk misverstand te voorkomen, vestigt het Clearing-Instituut, na overleg met de regeering de aandacht van belanghebbenden erop:

1e. dat de opzegging van het clearing-verdrag geenerlei invloed zal hebben op de afwikkeling van vorderingen, waarop tot en met 16 November '34 hier te lande of in Duitschland stortingen plaats vinden;

2e. dat, hoe ook de regeling na 16 Nov. moge zijn, op een herstel van een vrij betalingsverkeer niet mag worden gerekend.

Clearing Nederland—Chili.

Nieuwe vorderingen (rekening A).

	31-10-'34	30-9-'34
Stortingen op rekening van het Nederl. Clearing-Instituut	ƒ 328.594*)	ƒ 329.317
Stortingen bij de Banco Central de Chile	323.484	228.114
Uitbetalingen door het Ned. Clearing-Inst.	184.715	35.331
Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	134.003	102.724
In particuliere compensatie toegelaten ...	88.928	57.756

*) Dat het cijfer van October per saldo lager is dan dat van September vindt zijn oorzaak in de terugbetaling van verschillende bedragen, welke ten onrechte in de clearing werden gestort.

Clearing Nederland—Turkije.

	Per 31-10-'34	
Stortingen op rekening van het Nederl. Clearing-Instituut	ƒ 133.630	
Ter vrije beschikking van de Turksche Centrale Bank	40.089	
Ter beschikking voor uitbetaling door het Nederl. Clearing-Instituut		ƒ 93.540
Stortingen bij de Banque Centrale de la République de Turquie		238.417
Uitbetalingen door het Ned. Clearing-Inst.		—
Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banque Centrale de la République de Turquie werd ontvangen ...		211.607

(Keesings Financieel Archief)

(Duitschl. 1557 A.; Chili 1335 A.; Turkije 1502 F.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Algemeene Nederl. Zendingsconferentie. —

In de op 23 Oct. '34 in het Koloniaal Instituut te Amsterdam gehouden Alg. Ned. Zendingsconferentie heeft dr. Joh. Rauws, zendingsdirector te Oegstgeest, zijn jaarlijksch overzicht gegeven over het zendingswerk in Ned. Oost- en West-Indië. Wij ontleenen hieraan het volgende:

De reorganisatie der Indische Kerk heeft ten gevolge gehad, dat thans aan de Minahassische Kerk binnen haar kader zelfstandigheid kon worden verleend; de Moluksche Kerk zal nu spoedig volgen.

Spr. gaf een overzicht van het vele, dat het Ned. Bijbelgenootschap in het belang der zending doet, niet alleen door zijn taalgeleerden, maar ook door bijbelvertalingen en de uitgaaf van de bijbelsche leesboeken.

Spr. herdacht voorts de 15 personen in dienst der zending, die in het afgeloopen jaar tot hooger leven zijn opgeroepen. Daarna behandelde hij den opbouw van inheemsche Kerken op Java en de Batak-Kerk op Sumatra; voorts de zendingsterreinen op Nias en de Batoe-eilanden, op Deli, Celebes, de Sangir- en Talauer-eilanden, Makassar, Soemba, de Molukken, N.-Guinea, Suriname, enz., enz. Spr. besloot met mededeelingen over het werk, dat in Nederland ten behoeve van de zending gedaan wordt. Het is slechts een kleine kring, die het zendingswerk draagt; de groote vraag is hoe men dien kleinen kring kan uitbreiden. (Alg. Handelsblad)

C. NEDERLAND. — Bloembollen - Belangen. —

In de op 5 Nov. '34 gehouden buitengewone algemeene vergadering van de Alg. Ver. voor Bloembollencultuur is met groote meerderheid van stemmen aangenomen het voorstel van het hoofdbestuur, dat maatregelen tot beperking van de teelt gehandhaafd moeten blijven. De vraag of de minimumprijzen moeten worden behouden, werd in ontkennenden zin beantwoord, terwijl bevestigend werd geantwoord op de vraag of de binnenlandsche minimumprijzen vervangen moeten worden door garantieprijzen, met handhaving van de buitenlandsche minimumprijzen, mits de voor het opkoopen van het eventueele overschot noodzakelijke heffing in 1936 belangrijk lager per are wordt gesteld dan voor 1935 is aangekondigd. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1516 A.)

D. SAARGEBIED. — Duitsche vertoogen. —

De Duitsche diplomatieke vertegenwoordigers te Parijs, Londen, Rome en Brussel hebben op 9 Nov. 1934 op de ministeries van Buitenlandsche Zaken de Duitsche vertoogen in de Saarkwestie gehouden.
(Berl. Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1538 E.)**

15 NOVEMBER 1934

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. Mr. C. W. de Vries - Invloed der rechtswetenschap. —

Ter gelegenheid van de een-en-twintigste herdenking van de stichting der Nederlandsche Handelshoogeschool heeft de rector-magnificus, prof. mr. C. W. de Vries, een rede uitgesproken, naar aanleiding van een tekst in Hugo de Groots „Inleiding tot de Hollandsche Rechtsgeleertheid" en wel het Eerste Boek, het Eerste deel en de eerste paragraaf: „Rechtsgeleertheid is een konst om nae de rechtvaerdigheid te leven". Aan deze rede is het volgende ontleend over den invloed der rechtswetenschap:

Elke staat kent de gemotiveerde machtsuitoefening door de overheid naast het gerechtvaardigd vertrouwen in de overheid. Zij behooren tot het wezen van den staat. De verhouding der beide elementen is echter zeer verschillend.

Heeft bij deze distributie van invloed nu de rechtswetenschap een taak?

Daar de vrees voor de overheidsmacht in de democratische staten minder op den voorgrond staat en het rechtsvertrouwen een allergrootste plaats inneemt als grond voor het „er wordt gehoorzaamd", schijnt het spr. de schoone taak van de rechtswetenschap, in den burger dat vertrouwen te grondvesten, in het overheidsorgaan den wil om rechtvaardig te zijn te versterken, in het rechtsgeleerd onderwijs den wil om rechtvaardig te zijn te scheppen.

De rechtswetenschap heeft dus tot taak, naar het woord van Duguit, geschreven in den gedachtengang der — zoo men wil — sociologische richting:

d'une part, suivre les réalités sociales d'aussi près que possible, en écartant tous les concepts à priori, indémontrés et indémontrables, et

d'autre part, dire ce que je crois être le droit, en écartant toute

arrière-pensée qui lui serait étrangère et en dédaignant les mécontentements que cela peut provoquer, d'où qu'ils viennent. Het valt op, dat niet werd gezegd, dat het de taak der rechtswetenschap is, om het behulp van de methode der abstractie „wetten" te vinden, die zouden gelden overal ceteris paribus. Aan iemand, die aan de beoefening van het recht den naam rechtswetenschap zou willen onthouden, omdat alleen aan een onderzoek, dat, op bepaalde wijze ingesteld, „wetten" zoude voortbrengen, de naam van wetenschappelijk onderzoek mag worden toegekend, biedt spr. thans een klein wetje aan. Het bescheiden wetje zoude dan luiden, dat „naar mate de wil van de overheid om rechtvaardig te zijn grooter is, het vertrouwen van de burgerij des te gemakkelijker het overheidsbevel aanvaardt, terwijl naar mate de macht van de overheid meer wordt ingezet om de naleving van een overheidsbevel af te dwingen, meer wordt gehoorzaamd uit vrees voor straf bij niet-nakoming van het overheidsbevel." (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Onderwijs 1554 F.)

A. NEDERLAND. — Bloembollen naar Tsjecho-Slowakije - Uitvoer zonder consent verboden. —

De Minister van Economische Zaken heeft met ingang van 12 Nov. '34 den uitvoer van bloembollen naar Tsjecho-Slowakije zonder daartoe strekkend certificaat verboden.

Met het afgeven dezer certificaten is belast mr. M. van Toulon van der Koog te Haarlem.

(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1570 C.)**

B. FRANKRIJK. - Vervaardiging van olie uit steenkool.

Het Fransche kabinet heeft zijn goedkeuring gehecht aan het plan van den minister van Arbeid Marquet voor de oprichting van een fabriek in Noord Frankrijk voor het vervaardigen van brandbare olie en benzine uit steenkool. Voorbereidende werkzaamheden voor twee proeffabrieken zijn reeds begonnen in het departement Pas-de-Calais. Voorloopig zullen de werkzaamheden nog een experimenteel karakter dragen. (La Journée Industrielle)

C. DUITSCHLAND. — Generaal Göring spreekt over rechtszekerheid. —

In de groote zittingzaal van het Berlijnsche stadhuis werd dezer dagen onder presidium van dr. Frank de vijfde zitting van de „Akademie für Deutsches Recht" gehouden. Generaal Göring sprak over de „rechtszekerheid als basis der Volksgemeenschap".

Voor het Duitsche volk, aldus Göring, gaat het woord van den Führer boven het woord van den rechter. In de ure des gevaars is de leider opgetreden als uitsluitend en hoogste rechter van de Duitsche natie. Daarom verzoek ik den heeren rechters en advocaten om een bijzondere situatie ook met bijzondere middelen te behandelen. Aan den eenen kant moet gij het onverbiddelijke recht doen spreken, aan den anderen kant mag de u door onze autoriteit gegeven machtspositie niet worden misbruikt om de ergste hardheden van de wet, in het bijzonder tegen nationaal-socialisten, te doen spreken. Dit zou aan verraad grenzen.

Göring verdedigde de strenge uitvoering van de doodstraf onder het nieuwe bewind en besloot met de woorden: „In den strijd tegen valsch recht en rechtsonzekerheid heeft Adolf Hitler het nieuwe rijk geschapen. Laat ieder op zijn plaats er voor zorgen, dat dit nieuwe rijk de historie ingaat als het rijk van de rechtszekerheid met het oude Pruisische principe: suum cuique. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Göring 1364 A.)

D. ZWITSERLAND. — De werkloosheid. —

Volgens de mededeelingen van het bondsbureau voor industrie, handel en arbeid is de situatie op de Zwitsersche arbeidsmarkt gedurende de maand September weer vrij stabiel gebleven. Het totale aantal werkloozen is met 760 verminderd. Eind September 1934 werden door de arbeidsbureaux in totaal 51.387 werkloozen geteld tegen 52.147 eind Augustus 1934 en 49.140 eind September 1933. Sedert het vorige jaar is het aantal werklooen dus met 2247 vermeerderd. (Le Journal de Genève) **(V. b. 1260 H.)**

E. NEDERLAND. — Bier, Wijn, Gedistilleerd, Rijwielen, Motorfietsen, Personenauto's - Verbruik 1929-'33.

In „De Opbouw" gaat dr. J. H. van Zanten na, welken invloed de crisis had op de uitgaven voor rooken, drinken, fietsen, motor- en autorijden in ons land. Voor de uitgaven voor rooken verwijzen wij naar pag. 1521 C. en 1362 H.

De cijfers voor het drinken zijn de volgende:

Bier.	P. Hoofd der bev.	Totale uitgaven
1929	28.0 L.	ƒ 87.151.400
1930	27.5 „	- 86.717.600
1931	25.3 „	- 72.929.800
1932	21.6 „	- 63.631.000
1933	18.6 „	- 55.162.000
Wijn.		
1929	1.71 L.	ƒ 17.275.000
1930	1.63 „	- 16.594.000
1931	1.44 „	- 14.600.000
1932	1.41 „	- 14.500.000
1933	?	- 13.000.000
Gedistilleerd.		
1929	2.48 L.	ƒ 77.178.000
1930	2.62 „	- 82.582.000
1931	2.41 „	- 72.300.000
1932	2.06 „	- 62.742.000
1933	1.92 „	- 59.306.000

	Totaal uitgaven	P. hoofd d. bev.
1929	ƒ 181.604.400	ƒ 23.33
1930	- 185.893.600	- 23.58
1931	- 160.829.000	- 20.01
1932	- 140.873.000	- 17.34
1933	- 127.468.000	- 15.47

Voor het vervoer:

Rijwielen.	Aantal	per 1000 inwoners
1929	2.578.653	334
1930	2.694.516	344
1931	2.816.124	355
1932	2.858.478	355
1933	2.940.620	359
Motorfietsen.		
1929	30.225	3.91
1930	31.314	4.00
1931	33.378	4.21
1932	37.694	4.68
1933	42.122	5.15
Personenauto's.		
1929	60.262	7.80
1930	67.845	8.66
1931	75.369	9.50
1932	81.277	10.08
1933	85.400	10.43

(Dr. J. H .v. Zanten in „De Opbouw")

(Vor. ber. Bier, Wijn en Gedistilleerd 536 A.; Rijwielen 853 A.; Motorrijtuigen 1229 L. en 951 B.)

F. NEDERLAND. — De wereldreis van H. M. K XVIII. - Prof. dr. F. Vening Meinesz. —

De hier te lande voor Nederl. Oost-Indië gebouwde onderzeeboot „K XVIII" is op 14 Nov. '34 van Nieuwediep naar haar bestemming vertrokken onder commando van luitenant-ter-zee 1ste klas D. C. M. Hetterschij.

Deze gebeurtenis is van groot belang, want de K XVIII gaat ook met wetenschappelijke doeleinden en wel ten behoeve van de onderzoekingen van prof. dr. F. Vening Feinesz.

Zooals wij op pag. 508 C meldden heeft professor dr. F. Vening Meinesz enkele jaren geleden een uitreis van een voor Indië bestemde duikboot, de K XIII meegemaakt, om onderweg proeven te kunnen nemen met een slingerapparaat. De resultaten van deze onderzoekingen (1926) hebben ook in het buitenland zeer de aandacht getrokken. Voor zijn waarnemingen heeft prof. Meinesz ook reeds de beschikking gehad over Amerikaansche, Italiaansche en Fransche onderzeeboten. Thans heeft prof. Meinesz opnieuw het ministerie van Defensie verzocht een uitgaande duikboot ter beschikking te stellen, op welk verzoek gunstig is beschikt en de K XVIII is voor dit doel aangewezen. De waarnemingen van prof. Meinesz betreffen onderzoekingen van de wisselingen van de zwaartekracht, in verband met de samenstelling van de aardkorst, hetgeen weer samenhangt met het evenwicht van de continenten (de theorie van Wegener). In de duikboot is een slingerapparaat opgesteld in een lichtdicht afgesloten kist. Op den slinger is een prisma aangebracht, dat

een lichtstraal weerkaatst en doet vallen op een film, welke met een constante snelheid onder den slinger wordt doorgetrokken. Op die manier worden de slingeringen gefotografeerd. De lichtstraal wordt elke halve seconde even onderbroken, waardoor later op de film de tijdsduur van elke slingering valt af te lezen. Een van de groote verschillen met de reis van de K XIII is, dat prof. Meinesz toen met het ontwikkelen van de films moest wachten, tot het einde van de reis. Thans is de commandotoren mede tot donkere kamer ingericht, zoodat de geleerde reeds tijdens de reis de films kan ontwikkelen en zijn voorloopige berekeningen kan maken.
Bovendien wordt deze reis dienstbaar gemaakt voor het doen van waarnemingen met een zelfregistreerend toestel van prof. dr. J. Clay. Dit toestel, dat een belangrijke verbetering beteekent op het gebied van stralingsregistratie om de intensiteit van de cosmische stralen op bepaalde diepten te meten, is achter in het schip geplaatst.
De K XVIII zal op haar reis elf havens aandoen. De medewerking van gezanten en consuls is ingeroepen om ter gelegenheid van die bezoeken propaganda voor ons land te maken.
In ieder geval bestaat er in elke buitenlandsche haven, waar de K XVIII zal komen, groote belangstelling voor het schip. Uiteraard kan de commandant moeilijk aan boord van zijn schip recipieeren. Daarvoor ontbreekt ten eenenmale de ruimte. Daarom wordt er in zulk een havenplaats een geschikte zaal gehuurd, waar de commandant een korte uiteenzetting zal geven over de reis. Daarna zal prof. Vening Meinesz een korte lezing houden over Nederland als wetenschappelijk centrum, waarna de eerste officier, de heer Wytema, enkele films van ons land zal vertoonen. Tot deze films behooren die van de Zuiderzeewerken, de haven van Rotterdam, de landbouwbedrijven enz. De heer Wytema zal bij deze films een verklarenden tekst geven. Vermoedelijk zal hierbij een causerie van den gezant of den consul aansluiten.
Bovendien zal de heer Wytema, in overleg met Polygoon te Haarlem, onderweg een film van de reis van de K XVIII opnemen, welke film later in de bioscopen in Nederland, in de Oost en in de West en, waarschijnlijk fragmentarisch, in het buitenland worden vertoond.
De Snip van de K.L.M. zal tegen Kerstmis naar West-Indië vliegen. Daarbij komt uiteraard een groote „oversteek" van den Atlantischen Oceaan. Ter gelegenheid van den roemruchten tocht van de Uiver is herhaaldelijk gewezen op het groote nut van radiopeilingen voor een vliegtuig. De Snip heeft natuurlijk ook haar radiopeilingen noodig en om den „oversteek" nu gemakkelijker te maken, is afgesproken, dat de K XVIII ligplaats zal nemen op 10 gr. N.B. en 40 gr. W.L., dus midden in den Atlantischen Oceaan. De marconisten aan boord van Snip en duikboot zullen met elkaar seinen wisselen en zoo zal de Snip kunnen vliegen, koersende op de K XVIII. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 508 C.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Kapitaal-embargo opgeheven. - Het goud-embargo gehandhaafd. —
Het departement van de schatkist heeft met ingang van 12 Nov. '34 het embargo op den uitvoer van kapitaal uit de Ver. Staten opgeheven. Voortaan kunnen Amerikaansche credieten en geldzendingen naar het buitenland geremitteerd worden zonder dat daartoe een speciale vergunning van het departement van de schatkist noodig is en onverschillig naar welk land en voor welke doeleinden het kapitaal wordt uitgevoerd.
Het goud-embargo blijft natuurlijk gehandhaafd, zoodat de export van goud-certificaten en baar goud verboden blijft. Dit laatste kan alleen worden uitgevoerd naar buitenlandsche centrale circulatie-banken, wanneer de dollar beneden een bepaalde grens in buitenlandsche valuta daalt. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 780 F.)

B. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Reizigersverkeer 1934. —
Het tijdschrift „Spoor en Tramwegen" geeft enkele cijfers over het reizigersverkeer der Nederlandsche Spoorwegen in 1934. Bij de vergelijking met vorige jaren is er mede rekening te houden, schrijft het blad, dat in 1933 de tarieven gemiddeld 17 pct. werden verlaagd.
De defintieve opbrengst in de eerste drie maanden: 1932 16 4 millioen gld.; 1933 14.1 millioen gld.; 1934 13.5 millioen gulden.
De voorloopige opbrengst bedroeg in April t.m. Sept.: 1932 37.7 millioen gld.; 1933 33.0 millioen gld.; 1934 30.5 millioen gld.
In vergelijking met 1932 daalde de opbrengst in twee jaren 19 pct., terwijl de tarieven 17 pct. verlaagd werden; het verkeer daalde dus 2 pct., voor zoover deze daling van de opbrengst niet aan declasseering van reizigers is toe te schrijven.
Op de drie veerdiensten bedroeg het aantal reizigers in de eerste negen maanden:

	1932	1933	1934
Vlissingen—Harwich . .	49.000	57.000	71.000
Hoek v. Holland—Harwich	84.000	81.000	92.000
Enkhuizen—Stavoren . .	226.000	199.000	166.000

(Spoor en Tramwegen) **(V. b. Spoorwegen 1397 A.)**

C. SAARGEBIED. — Volksstemming. - Het „Duitsche Front" wendt zich tot den Volkenbond. —
Het „Duitsche Front" heeft aan den Volkenbond een memorandum gericht waarin o.m. stelling genomen wordt tegen de beschuldigingen aan het adres van de Saarbevolking en tegen de opzienbarende onthullingen over de terreur van het eenheidsfront en haar putschplannen.
Eerst wordt in het memorandum naar aanleiding van de bewering van Knox, dat het Duitsche Front een voortzetting van de vroegere N.S.D.A.P. in het Saargebied is, de opmerking gemaakt, dat de N.S.D.A.P. in het Saargebied een volkomen legale organisatie is, welke door de Saarregeering nooit is verboden. Het gaat alleen het Duitsche Front aan, of het zich als de opvolger van deze volkomen legale partij beschouwt. Het Duitsche Front is de eedgenootschap van alle Duitsche menschen aan de Saar, dat zich boven de partijen heeft gesteld en dat bereid is om binnen de grenzen door de wet gesteld, voor den terugkeer naar het Duitsche rijk te strijden.
Hetgeen door de Saarregeering aan den Volkenbond wordt meegedeeld, is uitermate geschikt om een volledig onjuiste beoordeeling van den toestand in het Saargebied te geven; ten gunste van Knox moge vooropgesteld worden, dat hij, gezien het geringe verband, dat hij met de Saarbevolking heeft, niet in staat is, de feitelijke situatie te beoordeelen.
(Saarbrücker Abendblatt) **(Vor. ber. blz. 1565 C.)**

D. OOSTENRIJK. — Nieuwe staatsraadpresident benoemd. - Onrust. —
De bondspresident heeft op 10 Nov. '34 den grootgrondbezitter Rudolf Graaf Hoyos benoemd tot president van den staatsraad in plaats van den afgetreden Ir. Nouakh.
Sinds eenige weken is reeds een krachtige concentratie van troepen en politie in gereedheid gehouden, teneinde het hoofd te bieden aan anti-regeeringsgezinde demonstraties, die men te Weenen verwachtte. Ongeveer een honderdtal communisten en socialisten werden op 10 Nov. '34 gearresteerd.
Heimwehrtroepen zijn ter versterking aan de politie in Weenen toegevoegd. (Reichspost) **(V. b. 1555 D.)**

16 NOVEMBER 1934

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der L.O.-wet. - Ontslag aan de huwende onderwijzeres. —
De Tweede Kamer heeft op 15 Nov. '34 het ontwerp tot wijziging der L.O.-wet (ontslag aan de huwende onderwijzeres) aangenomen met 51—31 stemmen.
Het amendement-Suring (ontslag ook aan de gehuwde onderwijzeres) werd ingetrokken en het amendement-Bakker—Nort (ontslag als crisismaatregel tot 1 Jan. 1938) werd verworpen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Onderwijs 1570 E.; Tw. Kamer 1564 F.)

F. NEDERLAND. — Geblokkeerde vorderingen. —
De Nederlandsche Regeering heeft een enquête ingesteld naar de voor Nederlandsche rekening in een aantal Latijnsch-Amrikaansche en Europeesche landen uitstaande, doch door deviezenmaatregelen geblokkeerde vorderingen uit goederenleveranties, uit effectenbezit en uit anderen hoofde. De voorloopige uitkomsten van dit onderzoek zijn de volgende:
Het in totaal uitstaand bedrag der vóór 1 Januari 1934 vervallen vorderingen beliep op 1 Maart *f* 69,9 mill. Hiervan kwamen voor rekening van Argentinië *f* 4,2, Brazilië *f* 5,5, Hongarije *f* 23,9, Letland *f* 3,4, Oostenrijk *f* 15,6, Roemenië *f* 8,8 en Zuid-Slavië *f* 3,8 mill. De in de overige landen, Bulgarije, Bolivia, Columbia, Ecuador, Estland, Griekenland, Peru en Uru-

guay uitstaande vorderingen bleven beneden ƒ 1 mill. Gerangschikt naar den aard der vorderingen kwamen voor rekening van: Vorderingen wegens goederenleveranties ƒ 12,1, renten en aflossingen van obligaties ƒ 5,7, dividenden van aandeelen ƒ 2,6 en overige vorderingen ƒ 49,6 mill. Als omrekeningskoersen zijn genomen de koersen van ult. April 1934. Deze cijfers moeten echter als minimum bedragen worden beschouwd, daar deze alleen zijn samengesteld uit die formulieren, waarvan aangenomen mocht worden, dat de invulling op juiste wijze, in overeenstemming met den geest van de enquête heeft plaats gevonden.

A. GENERAAL SMUTS OVER DEN OORLOG. —
Generaal Smuts besprak volkomen openhartig het internationale stelsel aan een diner, dat hem op 12 Nov. '34 werd aangeboden door het Instituut voor Internationale Zaken te Londen. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Generaal Smuts zeide o.a., dat hij zich den Volkenbond niet kon voorstellen als militaire machine. Hoe, vroeg hij, zou men het gevoel van minderwaardigheid kunnen wegnemen, dat naar hij vreest den geest vergiftigt en stellig ook van Duitschland? Er is een middel, antwoordde hij, n.l. voor dit land de algeheele gelijkheid van statuut met anderen te erkennen en dit te doen eerlijk, openlijk en onvoorwaardelijk. Terwijl hij de vrees der Franschen begrijpt en daarvoor sympathie over heeft, kan hij slechts sympathie gevoelen voor Duitschland in de positie van minderwaardigheid, waarin het zich nog bevindt na den oorlog. Voortzetting van het statuut van Versailles voor dit land, zeide Smuts, wordt een vergrijp tegen het geweten van Europa en een gevaar voor den vrede in de toekomst. Rechtvaardigheid en sportiviteit en iedere norm van privaat en openbaar leven eischen een openlijke herziening van deze positie. Laat ons deze banden verbreken en laat ons de vrijheid hergeven aan een gevangene op menschelijke wijze. De beginselen van het nationaal-socialisme mogen voor vele andere volken van het Westen zoo afstootelijk zijn als het maar kan, dit is geen reden om niet de positie van internationale gelijkheid voor Duitschland te erkennen en aldus een obsessie weg te nemen, die wortelt in het rassenbeginsel en het nat.-socialisme.
(Daily Telegraph)

B. ENGELAND. — Opruiingswet aangenomen. —
Het Hoogerhuis heeft op 13 Nov. '34 de wet op de „aanhitsing tot afvalligheid" kortweg gezegd de „opruiingswet" in derde lezing aangenomen. (Times)
(Vorig bericht blz. 1558 E.)

17 NOVEMBER 1934

C. SPANJE. — Kabinet-Lerroux. - Twee ministers afgetreden. —
De minister van Buitenlandsche Zaken Samper, en de minister van Oorlog, Hidalgo, zijn afgetreden. Minister-president Lerroux heeft de zaken van het ministerie van Buitenlandsche Zaken opgedragen aan den minister van Marine, Rocha, terwijl hij het ministerie van Oorlog zelf op zich neemt.
De redenen voor het aftreden der beide ministers zijn de aanvallen, die het parlement tegen hen gericht heeft wegens hun toegevende houding tegenover de revolutionnaire elementen in den zomer van dit jaar. Daardoor zijn de revolutievoorbereidingen vergemakkelijkt. (El Sol) **(Vorig bericht blz. 1511 A.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — De contingenteering van den invoer van bier. —
Een Aneta-telegram heeft op 11 Oct. '34 gemeld, dat de verlenging der bier-contingenteering bij ordonnantie door den Volksraad is aangenomen en reeds is vastgesteld.
Aan het Bat. Nbl. ontleenen wij, hoe deze contingenteering tot nu toe gewerkt heeft.
De biercontingenteering heeft in deze 10 maanden haar uitwerking niet gemist. In Januari 1934 was de import van buitenlandsch bier (Nederlandsch bier inbegrepen) in Java ruim 236.000 liter, waarvan Nederland 61 500, Duitschland 54.000 en Japan 102.000 liter leverden.
In Juli bedroeg de invoer slechts 69 000 liter.
Het aandeel van Nederland in dezen belangrijk verminderden invoer bleef echter constant, n.l. 61.000 liter, die van Japan daalde tot 4283 liter.
(Aneta - Bat. Nbl.)
(Vor. ber Bier 958 D.; Conting. 1457 A.)

E. OOSTENRIJK. — Rede van Von Papen. —
De Weensche bladen brengen een korte rede van Von Papen, uitgesproken bij gelegenheid van zijn ontvangst in de club der Engelsch-Amerikaansche pers. Daarin verklaart Von Papen dat hij met de beste bedoelingen naar Weenen is gekomen, al legt men zijn missie wel eens verkeerd uit. Ik ben er van overtuigd, aldus de gezant, dat alle moeilijkheden spoedig overwonnen zullen zijn. Op het oogenblik worden tusschen Duitschland en Oostenrijk onderhandelingen gevoerd die verbetering van het goederen-ruilverkeer ten doel hebben. Ik geloof dat binnenkort ook beide landen elkanders kranten zullen toelaten. De kwestie van de duizendmark-„Sperre" is niet actueel. Het lot van de nationaal-socialisten die na den Juni-opstand naar Joego-Slavië zijn gevlucht, raakt alleen Oostenrijk en Joego-Slavië. Duitschland heeft daarmede niets uit te staan. (Reichspost) **(Vorig bericht blz. 1439 A.)**

F. BOLIVIA. — Conflict met Paraguay. —
Het verzoeningscomité inzake het Chaco-geschil heeft op 12 Nov. '34 kennis genomen van het antwoord van Paraguay op het telegram met een verzoeningsvoorstel.
Paraguay verklaart dit voorstel niet te kunnen aannemen, aangezien het zou neerkomen op onderhandelingen over het stopzetten van de vijandelijkheden eerst nà de oplossing van de fundamenteele geschilpunten. (Le Journal de Genève) **(V. b. 1495 F.)**

G. NEDERLAND. — Inaugureele rede van prof. dr. W. A. Goddijn over pharmacognosie en phytochemie in verband met Nederl. Oost-Indië. —
Prof. dr. W. A. Goddijn, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de pharmacographie, de galenische pharmacie en de receptuur aan de rijksuniversiteit te Leiden, heeft op 9 Nov. '34 zijn ambt aanvaard met een rede over: „Pharmacognosie en phytochemie in verband met Ned. Oost-Indië", waaraan wij het volgende ontleenen:
Geneeskunde en geneesmiddelenleer hebben hun oorsprong in het volk, aldus spr. Sinds onheugelijke tijden worden wilde planten gezocht en gebruikt als middel tot het voorkomen en genezen van ziekten en kwalen. Spr. haalde eenige voorbeelden aan van den rol, die hierbij door het toeval wordt gespeeld; bekend is bijvoorbeeld hoe Kirke, een reisgenoot van Livingstone, op een goeden dag bemerkte hoe een onregelmatige pols weder regelmatig werd en hoe hij dat in verband bracht met een bitteren smaak, dien hij dien morgen bij het tandenpoetsen had bemerkt. Het bleek toen bij onderzoek, dat er in zijn reistasch met toiletbenoodigdheden een stuk van een voor pijlgift gebruikte stof had gezeten: dit was de ontdekking van strophantine, dat thans als een cardiotonicum belangrijke diensten bewijst.
Spr. herinnerde dan aan den tijd na de natuurkundige commissie in Indië, aan den tijd van Reinwardt en Blume, waarop een inzinking volgde, gedurende welke Teysmann zijn onschatbare diensten bewees. Dit was ook de tijd, waarin Junghuhn en Hasskarl den grondslag legden voor de kinacultuur in Ned.-Indië, later voortgezet door Van Gorkum, De Vrij, Greshoff en Bernelo Moons. Hij releveerde de wijze, waarop de kinacultuur ontstond en het feit, dat Hasskarl de eerste kinaplanten via den Leidschen Hortus in Indië invoerde; hij reisde daartoe in Zuid-Amerika.
Als tweede voorbeeld noemde spr. de coca. Toen men deze Amerikaansche plant in Indië ging aanplanten, bleek er geen cocaïne in te zitten, maar cinamyl-cocaïne, dat geen plaatselijk verdoovende werkzaamheid heeft. Gelukkig bleek het later evenwel mogelijk deze stof af te breken en weer tot de gewenschte ecgonine op te bouwen.
Deze twee voorbeelden mogen dienen, aldus spr., om aan te toonen, hoe door rationeele cultuur tot de welvaart van bepaalde landen kan worden bijgedragen.
Maar ook inheemsche planten leverden belangrijke bestanddeelen. Spr. haalde als voorbeeld hiervan aan de oepas of antjar (Antiaris toxicaria), die den naam heeft van zoo giftig te zijn, dat men niet ongestraft den boom kan naderen. Het is een boom, die in geheel Zuid-Oost-Azië inheemsch is en waarvan de giftige vormen veel minder algemeen zijn dan de niet-giftige. Zeker is de roep van giftigheid niet in die mate verdiend en eerst in het

begin der 19de eeuw werden er door Europeanen onderzoekingen omtrent het melksap van dezen boom ingesteld; daarbij traden ook Nederlanders op den voorgrond, zooals G. J. Mulder, J. E. de Vrij en H. Wefers Bettink; ook Rümke nam aan dit onderzoek deel door zijn studie over de werking van antiarine op het hart.
Na De Vrij moet Greshoff genoemd worden als stichter van het Phytochemisch Laboratorium te Buitenzorg. Greshoff heeft pioniersarbeid verricht en in de vijf jaren van zijn verblijf in Indië zeer veel en zeer grondig gewerkt. Spr. ging vervolgens nader in op het werk aan dit laboratorium verricht en noemde hierbij de namen van Boorsma, Gorter, Ultée en den tegenwoordigen chef Koolhaas. Helaas is dit laboratorium thans sterk op den achtergrond gedrongen en spr. sprak de hoop uit, dat binnen afzienbaren tijd het werk aan dit belangrijke instituut mag worden hervat, immers, terwijl de inlandsche bevolking vele honderden geneeskrachtige planten kent, kent de Europeesche wetenschap er maar zeer weinige goed en slechts een gering aantal voorloopig. Spr. haalde enkele voorbeelden aan van Indische planten, die de Nederlandsche Pharmacopee hebben bereikt, bij voorbeeld koemis koetjing (folia Orthosiphonis staminei) en temoe lawak (Curcuma-wortel).
Merkwaardig is, dat sommige Europeesche geneeskundige planten in de Indische cultuur een ander karakter verkrijgen. Zoo bleek Digitalis, in Indië uit Europeesch zaad opgekweekt, daar een veel hooger alcaloid-gehalte te hebben dan in Europa. Hieruit blijkt, dat uit therapeutisch oogpunt de substitutie niet geoorloofd schijnt; ook de werking der beide vormen bleek niet identiek te zijn.

(Vor. ber. Ambtsaanvaarding 1559 E.)

A. JOEGO-SLAVIE. — Manifest van Kroaten aan den Regentenraad. —
Een groot aantal vooraanstaande Kroaten te Zagreb heeft een manifest opgesteld, dat den Regentschapsraad zal worden voorgelegd, en waarin het volgende wordt verzocht:
1e. Bevrijding van alle politieke gevangenen der Kroatische boerenpartij, inclusief de partijleider, dr. Matsjek.
2e. Aan alle onder bewaking staande politici moet vrijheid van beweging worden gegeven. Het leger en de politie zijn voldoende waarborgen voor de nationale veiligheid.
3e. Krachtens een nieuwe wet, welke voorziet in geheim kiesrecht, moeten vrije verkiezingen voor de gemeenteraden worden gehouden, om de werkelijke gevoelens van het volk aan te toonen. (Politika)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Binnenlandsche Zaken aangenomen. —
De Tweede Kamer heeft op 15 Nov. '34 de begrooting van Binnenlandsche Zaken, zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aanteekening, dat de communisten tegen zijn. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Begrooting 1569 D.; Tw. Kamer 1572 E.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Clearing met Chili, Duitschland en Turkije op 20 Nov. 34 in werking. —
Volgens mededeeling van de regeering treden de clearingovereenkomsten met Chili, Duitschland en Turkije op 20 Nov. '34 voor Nederl.-Indië in werking. Stortingen ter betaling van invoer enz. in Nederl.-Indië alsmede uitbetalingen wegens uitvoer enz. uit Nederl.-Indië kunnen zoowel in Nederland als in Indië geschieden. In Indië heeft men zich te richten tot den agent van het Nederlandsch clearinginstituut per adres departement van Economische Zaken te Batavia, terwijl de Javasche Bank als kassier optreedt.
Stortingen in Nederland wegens invoer enz. in Ned.-Indië moeten aan het clearinginstituut worden geadviseerd met een speciaal formulier van storting, waarvan binnen enkele dagen exemplaren op aanvraag bij het clearinginstituut verkrijgbaar zullen zijn. (Nieuwe Rotterd. Courant)

D. NEDERLAND. — Begrooting van Financiën. —
Bij de voortgezette algemeene beschouwingen over de begrooting 1935 heeft minister Oud in de Tweede Kamer het financieel-technische gedeelte van het regeeringsantwoord voor zijn rekening genomen. Hij wees allereerst op de sedert verleden jaar nog grooter geworden moeilijkheden. Verder verklaarde hij o.m. het volgende:
Uitgaven en inkomsten gaan in tegengestelde richting. Onvermijdelijk doen de gevolgen van sommige maatregelen zich aan beide zijden van de balans gevoelen.
Men moet teruggaan tot den Franschen tijd om een dergelijken zwaren tijd voor de staatsfinanciën te vinden.
Voor het volgend jaar staan nog lagere inkomsten te vreezen. Wij moeten ons aanpassen, daarbij niet achteruitzien, doch in de toekomst!
Veel moet worden prijsgegeven, doch deze „afbraak" beteekent het plaats maken voor nieuwe mogelijkheden en regelingen.
Spoorloos doen verdwijnen van een tekort van 190 millioen is natuurlijk onmogelijk; men mag aan de regeering slechts den eisch stellen, tijdig de bestekken uit te zetten, doch de groote moeilijkheid is, dat die nog telkens gewijzigd moeten worden, omdat we nog blijven wegzakken.
Het tekort van 190 millioen was teruggebracht tot 30 millioen, doch dit zal belangrijk hooger worden, daar de opbrengst van de omzetbelasting nog steeds beneden de raming blijkt te zijn. Verwacht wordt voor 1934 een tekort van 25 millioen.
Voor het volgend jaar rekent de regeering op een opbrengst van 70 millioen.
Op andere belastingen wordt een tekort van 10 millioen geraamd. Dat beteekent dus met elkaar een tekort van 65 millioen. Voor de verschuivingen zal nog een 25 millioen moeten worden bijgerekend, dat zijn immers eigenlijk geen besparingen.
Derhalve zijn de Staatsfinanciën er, vergeleken bij verleden jaar, honderd millioen beter voor komen te staan.
Het beginsel van de crisisinkomsten-belasting was juist, doch de uitvoering bleek niet zoo eenvoudig te zijn. Het werk der belastingadministratie zal zoo uitgebreid worden, dat er geen nettoopbrengst zal overblijven.
De minister kon dus nog niet spoedige behandeling in uitzicht stellen.
Wat de belasting op besloten vennootschappen betreft, bedoeld als bestrijding van misbruik, hiertegen zijn tal van bezwaren ingediend, welke thans ernstig worden onderzocht.
Tegen een algemeene winstbelasting bestaan zeer overwegende bezwaren. Overigens kan geen sprake zijn van belastingverhooging.
Met een stroom van cijfers toonde de minister aan, dat de crisisopcenten op het gemeentefonds nog niet gemist kunnen worden, verdere verzwaring van indirecte lasten als tegenwicht zou de regeering niet graag verdedigen.
Opheffing van het bankgeheim — hoe zeer ethisch te verkiezen — is practisch niet doorvoerbaar. Het hier geïnvesteerde buitenlandsche kapitaal zou daardoor verjaagd worden en ook Nederlanders zouden hun kapitaal dan schielijk over de grenzen brengen.
De regeering zal haar bezuinigingswerk krachtig doorzetten en is voornemens het resultaat van haar studie neer te leggen in een wetsontwerp, een groot saneeringsplan. Dit moet men dan niet in details gaan splitsen; dit heeft zijn waarde als geheel en de regeering weet niet of zij met eventueele amendementen zal kunnen meegaan.
Theoretisch ware wellicht te overwegen, op een gegeven oogenblik om algemeene stabilisatie te volltooien, devaluatie alleen als sluitstuk van aanpassing, onder zeer strenge waarborgen, toe te passen. Nooit mag devaluatie echter het begin van het proces zijn. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Oud 1557 F.; Begrooting 1574 B.)

18 NOVEMBER 1934

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: North, Sterling — Plowing on Sunday. (The Macmillan Co., New York)
Chineesch: Lady Precious Stream — in het Engelsch vertaald door S. I. Hsiung. (Methuen, London)
Duitsch: Karr, Otto — Das Religiöse in der Menschheit und das Christentum. (Herder, Freiburg i/Br., 1934)
Zuckmayer, Carl — Eine Liebesgeschichte. (S. Fischer Verlag, Berlin 1934)
Engelsch: Campbell, Violet — Seed of Adam. (Murray, London)
Smith, Wallace — The Captain Hates the Sea. (The Albatros, Hamburg-Paris-Bologna)
Fransch: Maeterlinck, Maurice — Avant le grand silence. (Fasquelle)
Romain, Jules — Les Hommes de Bonne Volonté. Deelen VII en VIII. (Edit. E. Flammarion, Paris)
Italiaansch: Pirandello, Luigi — Nederlandsche uitgaven: „De goede ziel" — „Hendrik IV" — „Vijftien verhalen" (Mij v. Goede en Goedk. lect.) — „Ieder zijn beurt" — „Levend dood" (Em. Querido, A'dam) — „De paraplu" (v. Gorcum & Comp. Assen) — „De vrouw die uitgestooten werd" (J. M. Meulenhoff, Amsterdam).
Nederlandsch: Last, Jef — Zuiderzee. (Em. Querido, Amsterdam)
Meuw, Joh. Andreas der (Adwaita) — Nagelaten verzen. (Nygh & v. Ditmar, Rotterdam)
Perron, E. du — De smalle mens (essays). (Em. Querido, Amsterdam)
Noorsch: Isachen, Gunnar — Norvegia rundt Sydpollandet. (Gyldenhal Norsk Forlag, Oslo 1934)

Vlaamsch: Eekhout, Jan H. — Geuzen (vijf verhalen). (Uitg. Mij. Holland, A'dam, 1934)
Zweedsch: Oterdahl, Jeanna — Buiten waait de zomerwind.. Uit 't Zweedsch vertaald door N. Basenau-Goemans. (J. M. Meulenhoff, Amsterdam)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1565 A.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Het 12½-jarig Pontificaat van Z. H. Paus Pius XI. —**
Op 16 Nov. '34 is in de Gem. Concertzaal te Haarlem een grootsche gala-feestavond gehouden ter herdenking van het 12½-jarig Pontificaat van Z. H. Paus Pius XI.
Aanwezig waren vele kerkelijke en wereldlijke autoriteiten uit het Bisdom Haarlem, o.a. mgr. J. D. J. Aengenent, bisschop van Haarlem, mgr. M. P. J. Moellmann, vicaris-generaal van het Bisdom, mr. dr. L. N. Deckers, miniser van Defensie, mr. R. J. H. van Schaik, minister van Justitie, mr. dr. D. A. P. N. Kooien, lid van den Raad van State, vele kanunniken van het Kathedraal Kapittel, huisprelaten van Z. H. den Paus, de heer H. A. Heymeyer van Heemstede, buigewoon geheim kamerheer met kap en degen van Z. H. den Paus, verschillende leden van de katholieke fractie van de Eerste en Tweede Kamer, prof. dr. B. M. Taverne en mr. J. L. M. Meckman, leden van den Hoogen Raad der Nederlanden, verschillende katholieke professoren van de Universiteiten in het Bisdom en R.K. leden van Ged. Staten van Noord-Holland, Zuid-Holland en Zeeland.
De heer H. E. Everard, voorzitter van het Uitvoerend comité, sprak een openingswoord.
De feestrede werd gehouden door prof. dr. F. Féron, praeses van het Groot Seminarie te Roermond. Hij sprak over de grootheid van den persoon van den Paus, die op verschillende momenten van zijn pontificaat naar voren is gekomen en over de groote grondgedachten van zijn bestuur.
Aan het einde van den avond sprak mgr. J. D. J. Aengenent een dankwoord. (De Maasbode)
(Vor. ber. Paus Pius XI 1155 G.; Photo 1556 a)

B. **NEDERLAND. — Maatschappij tot Nut van 't Algemeen. - Herdenking 150-jarig bestaan. —**
Ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan van de Maatschappij tot Nut van 't Algemeen — zij telt, over het geheele land verspreid, ruim drie honderd departementen — is op 15 Nov. '34 in het gebouw van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, een feestelijke officieele bijeenkomst gehouden, welke werd geopend door den voorzitter, mr. G. J. Salm, met een rede.
Het doel der Maatschappij is: Naar de beginselen van den Christelijken godsdienst algemeen volksgeluk te bevorderen. Te dien einde tracht zij mede te werken tot verbetering van den verstandelijken, zedelijken en maatschappelijken toestand van het volk, bepaaldelijk door invloed te oefenen op de opvoeding en het onderwijs, de veredeling van volksbegrippen en de verheffing, zoowel van het arbeidsvermogen als van den levensstandaard. (Red. K. H. A.) **(V. b. 856 B.)**

C. **OPPERRABBIJN ONDERWIJZER OVERLEDEN.**
Te Amsterdam is op 17 Nov. '34 in den ouderdom van ruim 72 jaar overleden de opperrabbijn A. S. Onderwijzer. De heer Onderwijzer is op 24 Juni 1862 te Muiden geboren; hij begon zijn Joodsch-theologische studie aan het Ned. Israël. Seminarium te Amsterdam en aan de Universiteit, aldaar. In Januari 1884 werd hij candidaat in de klassieke letteren en op 26-jarigen leeftijd aanvaardde hij in 1888 de functie van Rabbijn bij de Ned. Israël. Hoofdsynagoge te Amsterdam. Zijn leeraar, dr. J. H. Dünner, die van 1874 tot 1911 het opperrabbinaat van de Hoofdsynagoge bekleed heeft, bevestigde hem. Na diens overlijden werd hij in samenwerking met den heer J. Vredenburg, thans opperrabbijn van het Ressort Gelderland, belast met de waarneming van het opperrabbinaat van het ressort Noord-Holland; in 1917 volgde zijn benoeming tot opperrabbijn.
Hij was de eerste Amsterdamsche opperrabbijn, die op Nederlandschen grond geboren is, een man, die de tradities zijner voorgangers op de plaats, die hij bekleed heeft, wist hoog te houden en voort te zetten. Door zijn waardig en tactvol optreden, eerst als rabbijn later als opperrabbijn, heeft hij de harten van zijn gemeentenaren weten te winnen. Zijn populariteit dankte hij aan zijn vele werkzaamheden op Joodsch sociaal terrein. Hij is o.m. eere-voorzitter geweest van de afd. Amsterdam van de Alliance Israél. Universelle, voorzitter van de Ver. Hachnosas Ourechim (Steun aan emigranten), voorzitter van de Ver. tot steun aan het Ned. Israël. Seminarium, beschermheer van Israël. Ver. tot steun aan noodlijdende Joden in het buitenland en voorzitter van de „Vergadering van Opperrabbijnen in Nederland". Hij behoorde tot de Pekiedim en Amarcalim der Isr. gemeenten in het Heilige Land. Op zijn initiatief werd het Beis Jisroeil (Joodsch Ons Huis), de vereeniging, die arbeidt aan de Joodsche jeugdvorming en Betsalel, de Joodsche werkliedenvereeniging, opgericht. Hij was een krachtig voorstander van de Joodsche bijzondere school. Op zijn initiatief zijn voorts buurtvereenigingen opgericht in Amsterdam-Noord, in de voormalige Watergraafsmeer, in Amsterdam-West, in Plan-Zuid, in de Indische Buurt; het Synagogefonds Amsterdam-Zuid, welks doel met den bouw der nieuwe monumentale Synagoge aan het Jacob Obrechtplein bereikt werd, vond in hem een krachtigen voorstander.
Van zijn publicaties noemen wij de in 1895 verschenen verklarende vertaling van Rachies Pentateuchcommentaar. Bij de herdenking van zijn 40-jarige ambtsvervulling, als rabbijn, in 1928, heeft de Koningin den heer Onderwijzer tot ridder in de Orde van den Ned. Leeuw benoemd. Eenige jaren na zijn benoeming tot opperrabbijn werd hij tot officier in de Orde van Oranje Nassau benoemd.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 430 A.)**

D. **ROTTERDAM. — Loonsvoorstellen. - Aanmaning der regeering. —**
B. en W. hebben den raad in afdruk aangeboden een van den minister van Binnenlandsche Zaken ontvangen Koninklijk Besluit d.d. 13 Nov. 1934, waarbij den raad wordt aangemaand om binnen een termijn van drie maanden, gerekend van den dag, waarop dit besluit ter kennis van den raad zal zijn gebracht, de bezoldiging en de verdere arbeidsvoorwaarden van het personeel der gemeente te wijzigen.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 1565 D.)**

19 NOVEMBER 1934

E. **NEDERLAND. — Nederl.-Spaansch handels- en scheepvaartverdrag. - Démarche bij de Spaansche regeering. —**
Naar wij vernemen, heeft het uitblijven gedurende vijf maanden van de inwerkingstelling door de Spaansche regeering van het op 16 Juni '34 te Madrid onderteekende Nederlandsch-Spaansche handels- en scheepvaartverdrag en het voortduren van de achterstelling in Spanje van eenige belangrijke Nederlandsche exportproducten der regeering aanleiding gegeven Hr. Ms. gezant te Madrid op te dragen, een krachtige démarche bij de Spaansche regeering te ondernemen.
Voorts zou dan bij de regeering in overweging zijn na 1 December '34 den invoer van Spaansche sinaasappelen en mandarijnen te verbieden voor het geval de Spaansche regeering op dien datum het bovengenoemde verdrag nog niet voorloopig in werking zou hebben gesteld. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1502 F.; Spanje 1473 A.)

F. **NOBELPRIJS. — Scheikunde 1934. - Prof. Harold Clayton Urey. —**
De Zweedsche Akademie van Wetenschappen heeft den Nobelprijs voor 1934 voor Scheikunde toegekend aan professor Harold Clayton Urey.
Harold C. Urey is hoogleeraar aan de Columbia University te New York. Zijn voornaamste onderzoek betreft zware waterstof, d. i. de waterstofisotoop met het atoomgewicht 2. Met zijn medewerkers Brickwedde en Murphy, wist hij in 1932 het bestaan van deze zware waterstof, waarvoor tot dien tijd nog geen experimenteelen grond bestond, te bewijzen. Door distillatie van vloeibare waterstof onder bepaalde omstandigheden slaagde hij er in een dusdanig geconcentreerd praeparaat te verkrijgen, dat spectrografisch de zware waterstof kon worden aangetoond. Betere methoden ter scheiding werden al spoedig ontdekt, o.a. door Lewis.
Van Urey en zijn medewerkers zijn vele publicaties verschenen over „zware" waterstof en „zwaar" water.
Zooals bekend is, worden de chemische eigenschappen van een element bepaald door de electrische lading van de atoomkern (z.g. kernlading). Isotopen nu hebben wel dezelfde kernlading, doch een ander atoomgewicht. De chemische eigenschappen van isotopen zijn dus volkomen identiek. Daar echter de physische eigenschappen met het gewicht samenhangen, vindt men hier een verschil, dat bij de waterstof-isotopen, gezien het groote procentueele gewichtsverschil, sterk geprononceerd is.

Aangezien natuurlijke waterstof steeds geringe hoeveelheden der zware isotoop bevat, kan men verwachten, dat water ook voor een gedeelte de zware isotoop bevat, hoewel dit nauwelijks eenige tiende procenten kan bedragen.
Washburn en Urey vonden, dat bij electrolyse eerst het „lichte" water ontleedde, zoodat bij langdurigen doorgang van den electrischen stroom steeds meer „zwaar" water achterbleef.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 567 H.)**

A. KARDINAAL GASPARRI OVERLEDEN. —
Kardinaal Pietro Gasparri, die onder paus Benedictus XV en paus Pius XI kardinaal-staatssecretaris is geweest, is op 18 Nov. '34 aan longontsteking overleden.

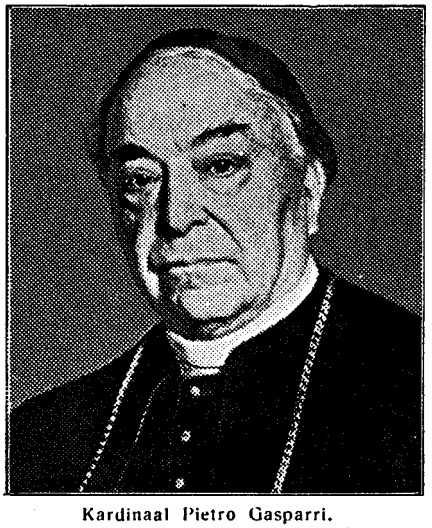

Kardinaal Pietro Gasparri.

Enkele levensdata.
1852, 5 Mei. — Te Ussita geboren.
1877, 31 Maart. — Priester gewijd.
1898, 2 Jan. — Bisschop gewijd.
1901. — Secretaris van de H. Congregatie voor buitengewone kerkelijke aangelegenheden.
1907, 16 Dec. — Kardinaal gecreëerd.
1914, 13 Oct. — Pauselijk staatssecretaris.
1917, Pinksteren. — Afkondiging van den Codex juris canonici.
1929, 11 Febr. — Onderteekening van de Lateraansche verdragen.
1930, 14 Jan. — Aftreden als Pauselijk staatssecretaris. (De Maasbode) **(Vor. ber. blz. 827 B.)**

20 NOVEMBER 1934

B. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler over de Saarkwestie. - Interview. —
In een onderhoud dat twee Fransche-oudstrijders, Jean Coy (Kamerlid en voorzitter van de Union Nationale des Combattants) en Robert Monnier (lid van den Parijschen gemeenteraad) te Berlijn in de rijkskanselarij met Adolf Hitler hebben gehad, heeft de Leider, volgens het verslag, dat de Matin van het onderhoud geeft, o.a. gezegd: De moeilijkheden die op het oogenblik tusschen Frankrijk en Duitschland bestaan vloeien voort uit de Saarkwestie. Nu heeft de Fransche pers beweerd, dat wij een coup de main voorbereiden, maar dat is dwaasheid. Ik verklaar U hier stellig, dat wij ons zullen schikken naar den uitslag der volksstemming, hoe deze ook moge uitvallen.
Over de wapeningskwestie heeft Adolf Hitler o.m. gezegd: Frankrijk verwijt ons herwapening maar het wapent zichzelf tot de tanden en rechtvaardigt dat met het argument, dat Duitschland weigert zich aan de ontwapeningsverplichting te houden. Is het niet mogelijk door rechtstreeksche onderhandelingen een einde te maken aan dezen toestand?
Ten slotte zette Adolf Hitler uiteen welk een groot aandeel de oud-strijders van alle landen in de handhaving van den vrede kunnen hebben.
Van de Fransche bladen, die melding van het interview maken, o.a. het Journal, L'Oeuvre en Ere Nouvelle, zijn de commentaren zeer ironisch. Men verwijst Adolf Hitler naar Genève om te onderhandelen. (Matin, Journal, L'Oeuvre en Ere Nouvelle) **(Vor. ber. Hitler 1535 B.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1935. —
Verschenen is de begrooting van Nederl.-Indië voor 1935. He staatsstuk geeft een overzicht van de behandeling van deze begrooting in den Volksraad. Uit de cijfers brengen wij in herinnering; uitgaven *f* 333.300.000, inkomsten *f* 245.600.000. Tekort *f* 87.700.000. Door versobering en conversie wordt sterk bezuinigd, maar er blijft nog een tekort van *f* 30 à *f* 40.000.000.
Wij lezen verder in de memorie van toelichting:
Uit de cijfers is geen andere conclusie te trekken, dan dat de bezuinigingsarbeid der laatste jaren met onverminderde kracht dient te worden voortgezet, ten einde het cijfer der gewone uitgaven — zoo mogelijk reeds in 1936 en anders zoo spoedig mogelijk daarna — tot ongeveer *f* 250.000.000 terug te brengen, hetgeen beteekent, dat nog *f* 30 à *f* 40 millioen op de uitgaven dient te worden gevonden.
Met de cijfers voor oogen is het duidelijk, dat een verdere aanpassing van de financieele positie der Landsdienaren aan de tot de helft gereduceerde draagkracht van 's Lands budget niet zal kunnen uitblijven, al zal daarnaast uiteraard ook voortdurend aandacht dienen te blijven geschonken aan de mogelijkheden, die bij voortgezette daling van den rentevoet voor vermindering van de schuldverplichtingen kunnen ontstaan.
Van het verloop van de Indische financiën gedurende de crisisjaren geeft onderstaand overzicht een duidelijk beeld:

Jaar	Zuivere gewone uitg.	Gewone ontvangsten	Saldo
	in millioenen		
Uitkomst 1929 . . .	515	524	+ 9
Uitkomst 1930 . . .	524	439	— 85
Uitkomst 1931 . . .	481	380	— 101
Uitkomst 1932 . . .	424	284	— 140
Uitkomst 1933 . . .	376	252	— 124
Verwachting 1934 . .	342	246	— 96
Nieuwe raming 1935 .	300	250	— 50

(Econ. Berichten) **(Vor. ber. blz. 1535 A.)**

D. BELGIE. — Kabinet-Theunis gevormd. —
De kabinetsformateur Theunis heeft op 20 Nov. '34 de volgende ministerlijst medegedeeld, aan welke de koning zijn goedkeuring heeft gehecht:

Minister-president Theunis.

Theunis (R.K.): Minister-president zonder portefeuille.
Hymans (Lib.): Buitenlandsche Zaken.
Devèze (Lib.): Nationale Verdediging.
Bovesse (Lib.): Justitie.
Pierlot (Lib.): Binnenlandsche Zaken.
Hiernaux (R.K.): Openbaar Onderwijs.
Gutt (Lib.): Financiën.
Van Cauwelaert (R.K.): Openbare werken, Landbouw en Middenstand.
Rubbens (R.K.): Arbeid en Sociale Voorziening.
Van Isacker (R.K.): Economische Zaken.
Du Bus de Warnaffe (R.K.): Vervoer en Posterijen.
Charles (R.K.): Koloniën.
Francqui (Lib.): Minister zonder portefeuille.
(De Nieuwe Gazet) **(Vor. ber. Kabinet 1566 G.)**

A. **OOSTENRIJK. — Financieele opbouw. —**
Het twaalfde kwartaalsrapport van den heer Rost van Tonningen, den vertegenwoordiger te Weenen van het financieele Volkenbondscomité, bevat een samenvatting van het in Oostenrijk gedurende de laatste drie jaren verrichte opbouwende werk, sinds de samenwerking met het financieele comité begon.
Volgens den heer Rost van Tonningen is Oostenrijk een der weinige landen in Centraal-Europa, die weerstand boden aan de bankpaniek, zonder over te gaan tot een moratorium in binnen- of buitenland. Men kan constateeren, zegt het rapport, dat het Weensche bankstelsel thans een der gezondste in Centraal-Europa geworden is.
De positie van de Nationale Bank is versterkt, de bevroren credieten van de banken en spaarbanken zijn ontdooid, de beleggingsmarkt vertoont een opleving. Wat tot dusver is bereikt is de voorbereiding voor Oostenrijks uiteindelijke consolidatie.
(Berliner Börsen Zeitung) **(Vor. ber. 1003 E.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Midden-Europeesche tijdrekening aangenomen. —**
De Tweede Kamer heeft op 20 Nov. '34 het wetsontwerp tot invoering van de Midden-Europeesche tijdregeling gedurende het geheele jaar zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
Bij invoering van dezen tijd moet de klok 40 minuten worden vooruitgezet; de zomertijd is hiermede afgeschaft. De invoering zal met de aanstaande zomerdienstregeling der Nederlandsche Spoorwegen plaats hebben. (De Telegraaf) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1574 B.)**

C. **NEDERLAND. — Commissie van Advies voor de Werkloosheidsverzekering. —**
De minister van Sociale Zaken heeft, gelet op de artikelen 22 en 23 van het Werkloosheidsbesluit 1917 voor het tijdvak 1 Januari 1935 tot en met 31 December 1937 benoemd:
1. tot lid van de Commissie van Advies voor de Werkloosheidsverzekering de heeren:
H. de Bordes te Bussum; W. Drees te 's-Gravenhage, A. Folmer te 's-Gravenhage, mr. J. N. J. E. Heerkens Thijssen te Haarlem, mr. dr. A. M. Joekes te 's-Gravenhage, mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both te Tilburg, H. Lindeman te Amsterdam, H. J. van den Born te Amsterdam, J. Th. Nijkamp te Utrecht, H. Kruithof te Utrecht en J. J. Jeronimus te Utrecht.
Plaatsvervangend lid, de heeren:
Mr. J. J. de Waal Malefijt te Arnhem, dr. ir. Th. v. d. Waerden te Laren (N.H.), dr. H. J. Lovink te 's-Gravenhage, J. Schouten te Rotterdam, mr. F. W. R. Wittewaal te Deventer, O. L. P. v. d. Loo te Venray, W. van der Hoeven te Amsterdam, L. van der Wal te Amsterdam, A. B. ter Huurne te Utrecht, C. Roestenberg te Kaatsheuvel, H. Amelink te Utrecht, J. G. Valkenburgh te Oegstgeest.
2. Als voorzitter, respectievelijk plaatsvervangend voorzitter van genoemde commissie de heeren: H. de Bordes en mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1199 H.)**

D. **ENGELAND. — Troonrede van Koning George V.**
De opening van het parlement heeft op 20 Nov. '34 plaats gehad. Aan de troonrede van Koning George V ontleenen wij o.a. het volgende:
De handhaving van den wereldvrede blijft mijn regeering bij voortduring zorg baren; de steunverleening aan den Volkenbond en de uitbreiding van het gezag van den Bond blijven een essentieel punt der regeeringspolitiek. De regeering hoopt ten zeerste, dat de algemeene werkzaamheden der ontwapeningsconferentie met kracht kunnen worden hervat in een politieke atmosfeer, die gunstiger is voor het verkrijgen van deugdelijke resultaten. Inmiddels zullen energieke pogingen in het werk worden gesteld om tot een internationaal accoord te komen over die kwesties, die zich leenen voor een afzonderlijke behandeling.
De koning maakte vervolgens gewag van de constitutioneele hervorming in Indië.
Ten slotte deelde de koning mede, dat de regeering reeds eenigen tijd de uitbreiding en de versnelling van de luchtverbindingen in het Britsche rijk overweegt en maatregelen te dien aanzien zullen worden voorgesteld. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1057 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Godsdiensten. —**
Uit de volkstelling van 1933 blijkt, dat de bevolking in Duitschland in de acht jaren van 1925 tot 1933 met bijna 3.000.000 is toegenomen. In 1933 werd deze gesteld op 65.218.461. Daarvan behoorden tot de evangelische landskerken en vrije kerken 61.77 pct. Daar komen nog bij onder de rubriek „andere evangelische godsdienstige gezindten" 0.89 pct., zoodat de protestantsche bevolking in Duitschland 62.66 pct. uitmaakt. In vergelijking met de telling van 1925 beteekent dit een kleine achteruitgang (in 1925 waren er 64.17 pct. protestanten in Duitschland). De katholieken brachten het in 1933 tot 32.46 pct. der bevolking (tegenover 1925 is een kleine vermeerdering van ongeveer 0.10 pct. vast te stellen). Uit deze getallen is op te maken dat het protestantsche volksdeel in de laatste jaren het meest heeft te lijden gehad van de anti-kerkelijke propaganda. Dat komt vooral uit in de groote steden en in bepaalde industriegebieden. Zeer belangrijk is het aantal Joden gedaald (ongeveer 11.5 pct.). Eveneens zijn teruggegaan de Oud-Katholieken (ongeveer 33.7 pct.) en het aantal der vrijdenkers en godsdienstloozen (ongeveer 37.8 pct.) (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 1343 F.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Surséance van betaling aangenomen. —**
Het wetsontwerp inzake een nieuwe regeling van de surséance van betaling, de gelegenheid tot accoord openende, is op 20 Nov. '34 z. h. st. door de Tweede Kamer aanvaard. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1561 B.; Tw. Kamer 1577 B.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Minister jhr. mr. A. C. D. de Graeff inzake de Engelsche Rijnkwestie. —**
Een belangrijke mededeeling heeft minister De Graeff in de Kamer gedaan over de verklaring van Baldwin, dat de grens van Engeland, wat betreft de defensie, tegenwoordig aan den Rijn ligt, een uitlating die aanleiding heeft gegeven tot veel critiek. De minister was in staat, de Kamer ten deze op de meest volkomen wijze gerust te stellen. Onze gezant te Londen heeft n.l. uit den mond van den Engelschen minister zelf een toelichting op diens woorden ontvangen. De heer Baldwin heeft verklaard, dat hij met de geïncrimineerde zinsnede geen andere bedoeling had gehad dan te doen uitkomen, dat bij de ontwikkeling, die heden ten dage het verkeer door de lucht genomen had, het gevaar van een vijandelijken inval langs dien weg niet pas mocht worden beschouwd dreigend te zijn wanneer de vliegtuigen van den vijand aan de grenzen van het Vereenigd Koninkrijk zichtbaar werden, gelijk gedurende den laatsten oorlog het geval was geweest, maar dat gegeven de groote snelheid de gebruikelijke waarschuwingen reeds behoorden gegeven te worden, wanneer zij aan den Rijn waren gesignaleerd. Het was nimmer in hem opgekomen, om hiermede eenige samenwerking met Nederland of eenige andere mogendheid tot het aanleggen van militaire vliegvelden buiten het Britsche grondgebied te bedoelen. Minister De Graeff maakte van de gelegenheid gebruik, om nog eens nadrukkelijk te verklaren, dat Nederland nimmer zijn traditioneele politiek zal prijs geven en dat het een dwaalbegrip is, te denken dat over Nederlandsch territoir zou kunnen worden beschikt voor de verdediging van een anderen staat. „Wij, en dat is in het buitenland voldoende bekend, zullen steeds voor eigen onafhankelijkheid opkomen, maar wij wenschen met ons land niet in het vaarwater van den een of anderen Europeeschen staat of de een of andere Europeesche statengroep te verzeilen."—(Haagsche Post)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1577 F.; Min. de Graeff 996 D.)

H. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging ruilverkavelingswet. —**
De Eerste Kamer heeft in haar op 20 Nov. '34 gehouden vergadering z. h. s. het wetsontwerp tot wijziging van de Ruilverkavelingswet goedgekeurd.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1566 F.; Ruilverk.wet 1547 H.)**

I. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Oostenrijk eischt gelijkberechtiging. —**
Het besluit van het bureau der ontwapeningsconferentie om voorloopig de besprekingen over het ontwerp-conventie van MacDonald tot bewapeningsvermindering niet voort te zetten, doch thans naar een

conventie van veel bescheidener omvang te streven, die alleen op de schepping van een permanente ontwapeningscommissie, op de reglementeering van de wapenfabricage en van den wapenhandel en op de openbaarmaking der militaire uitgaven betrekking zal hebben, wordt te Genève algemeen gebillijkt als het eenige middel, dat een onomwonden erkenning van de mislukking der ontwapeningsconferentie nog kon verhoeden.
De commissies zullen eerst in de tweede helft van Januari weer bijeenkomen, dus eerst na de volksstemming in het Saargebied.
Tijdens de zitting van het presidium der ontwapeningsconferentie legde de Oostenrijksche vertegenwoordiger, baron Pflügl, de verklaring af, dat Oostenrijk met geen enkele ontwapenings-overeenkomst accoord kan gaan zoolang Oostenrijk niet gelijkgerechtigd zou zijn, ten minste ten aanzien van het bezitten van verdedigingswapenen.
(Vaz Dias - De Maasbode - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1335 E.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van dr. ir. W. F. Brandsma. - Het harden van staal.
Dr. ir. W. F. Brandsma heeft op 14 Nov. '34 bij de aanvaarding van het ambt van hoogleeraar aan de Techn. Hoogeschool te Delft een rede uitgesproken over: „Het harden van staal". Geroepen om onderwijs te geven in de mechanische technologie en de metallographie aan de Techn. Hoogeschool meen ik — aldus o.a. spr. — niet beter mijn ambt te kunnen aanvaarden dan door een overzicht te geven van de vorderingen, die het wetenschappelijk onderzoek heeft gemaakt bij een technisch zoo uitermate belangrijk en een wetenschappelijk zoo ingewikkeld probleem als het harden van staal. Het onderzoek naar de veranderingen die bij dit proces, in zijn eenvoudigsten vorm bestaande uit een sterke verhitting gevolgd door een snelle afkoeling, optreden is nog steeds in vollen gang, hoewel de hiermede gepaard gaande hardingsverschijnselen reeds duizenden jaren bekend zijn. Vooral in de laatste jaren zijn groote vorderingen gemaakt; is het harden van staal goeddeels verklaard en heeft de wetenschap nieuwe mogelijkheden geschapen voor de techniek der staalharding.
Spr. behandelde de methode die in 1808 door von Widmanstätten werd uitgewerkt (structuuronderzoek) in 1864 toegepast door Sorby, pas naar waarde geschat toen Martens de resultaten mededeelde van het door hem met zeer veel succes toegepaste microscopisch onderzoek van gepolijste en geëtste metaaloppervlakken. De ontsluiering van den met zooveel geheimzinnigheid omhulden onderlingen samenhang en overgang tusschen de structuurvormen is weggelegd geweest voor de theoretische chemie. Prof. Brandsma herinnerde hierbij aan den arbeid van Van der Waals en Bakhuis Roozeboom in de negentiger jaren. Gaf de physische chemie den stoot aan de ontwikkeling der metallographie, in de daarop volgende jaren werd deze taak weggelegd voor het Röntgenonderzoek. Dat de inwendige spanningen van een metaal de hardheid beïnvloeden is een reeds zeer oude opvatting, die echter in het Röntgenographisch onderzoek een fraaie bevestiging heeft gevonden. De mogelijkheid om met behulp van de lijnverbreeding op het reflectiediagram inwendige spanningen aan te toonen in koud gedeformeerde metalen, is in 1925 gevonden door Van Arkel in het Natuurkundig Laboratorium der N.V. Philips Gloeilampenfabrieken te Eindhoven. De resultaten die hiermede behaald zijn lichtte spr. uitvoerig toe. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ambtsaanv. 1573 G.)

21 NOVEMBER 1934

B. MATUSCHKA. — Ter dood veroordeeld. —
De rechtbank te Boedapest heeft Matuschka ter dood veroordeeld wegens de door hem gepleegde spoorwegaanslagen, waarbij 22 personen om het leven gekomen zijn. De rechtbank nam voorbedachten raad aan. Een doodvonnis wordt echter in Hongarije niet ten uitvoer gebracht. (Pesti Hirlap) **(383 B.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De belastingordonnanties vastgesteld. —
Ordonnantiën zijn vastgesteld tot invoering van de loonbelasting, van de herziening der inkomstenbelasting, van de heffing van opcenten op de inkomstenbelasting voor 1935, zulks met toepassing van de z.g. korte conflicten-regeling. (Aneta) **(Vor. ber. 945 B.)**

D. A. C. R. DREESMANN OVERLEDEN. —
Op 15 Nov. '34 is in den ouderdom van 80 jaar in zijn woning te Bussum overleden de bekende zakenman en philantroop, A. C. R. Dreesmann. De overledene was oprichter van de firma Vroom & Dreesmann. Hij woonde sinds 30 jaar te Bussum, waar hij veel philantropischen arbeid heeft verricht, o.a. heeft hij de stichting mogelijk gemaakt van het St. Majella-Ziekenhuis.
De thans ontslapene had zitting in tal van vereenigingen en was gedurende geruimen tijd lid van den Gemeenteraad van Bussum, als fractielid van de R.K. Staatspartij.
De heer Dreesmann zag zijn vele en groote verdiensten op verschillende wijze erkend. De Paus benoemde hem achtereenvolgens tot ridder in de Gregoriusorde, commandeur in de orde van den H. Sylvester en tot eere-kamerheer met Cappa en Spada. H. M. de Koningin benoemde hem tot ridder in de Oranje Nassauorde. (De Maasbode)

E. RADIO. — Nieuwe, selectiviteit verhoogende schakeling. —
In Radio-Expres treffen wij een artikel aan over een nieuwe, selectiviteit verhoogende schakeling, welke gevonden werd door den heer Stoet.
Deze schakeling kan alleen toegepast worden bij toestellen met een z.g. sperkring-koppeling. Dit komt hierop neer, dat in de plaatketens der hoog-frequentlampen direct de afgestemde kringen zijn opgenomen, zoodat ook de gelijkspanning aan de platen wordt toegevoerd via de spoelen, terwijl de volgende roosters door roostercondensatoren aan die kringen zijn verbonden en zij hun roosterspanningen krijgen via roosterweerstanden.
Wat nieuw toegevoegd moet worden is een afgeschermd smoorspoeltje, welks scherm geaard wordt. Dit smoorspoeltje wordt aan den eenen kant verbonden met het snoertje, dat anders naar den top van de h.f.-lamp gaat. De andere kant van dit smoorspoeltje wordt verbonden met den top der h.f.-lamp. Het is dus een eenvoudige serie-schakeling van de smoorspoel en de plaatleiding der h.f.-lamp.
(Radio-Expres) **(Vorig bericht Radio 1515 C.)**

F. ROEMENIE. — Parlement geopend. —
De gewone parlementszitting is 15 Nov. '34 geopend met het voorlezen door den Koning van de troonrede. Daarin werd hulde gebracht aan de nagedachtenis van koning Alexander van Joego-Slavië en minister Barthou.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek zal Roemenië aan zijn traditioneele politiek in het belang van den vrede trouw blijven. Het Balkanpact en de normalisatie der betrekkingen met Rusland zijn waarborgen voor het behoud van den vrede. Roemenië blijft vertrouwen stellen in den Volkenbond, en wil, in goede verstandhouding met alle volken leven. De regeering zal er voor waken, dat het leger ieder oogenblik zijn plicht zal kunnen vervullen.
(Adverul, Boekarest)

G. NEDERLAND. — Synode der Nederl. Hervormde Kerk. —
De president deelde in de een-en-twintigste zitting van de Synode der Ned. Herv. Kerk mede (11 Aug. 1934), dat is ingekomen een bezwaarschrift van ds. L. G. Bruyn te Heeteren tegen den aangenomen nieuwen gezangenbundel. Het zal aan de Synodale Commissie worden ter hand gesteld.
Nog is ingekomen een schrijven van dr. H. W. v. d. Vaart Smit, van Zwijndrecht, bepleitende voorziening in den doop van kinderen van Ned. Herv. ouders in Berlijn en omgeving. Het zal insgelijks aan de Synodale Commissie ter behandeling worden gegeven.
De vice-president brengt rapport uit over het register van den secretaris. Ingekomen zijn tijdens de zittingen der Synode van dezen zomer 85 en uitgegaan 636 stukken.
De secretaris geeft resumptie van de notulen.
De president brengt in zijn slotwoord den leden dank voor hunne medewerking. De geest des Heeren was in het midden der vergaderingen en heeft allen strijd uitgebannen. De Synode heeft op veel voorstellen uit de kerk „neen" moeten zeggen maar op sommige toch ook „ja"; moge op dat „ja" Gods zegen rusten.

Bijzondere woorden van dank richt de president tot de prae-adviseerende hoogleeraren, tot den secretaris en de vice-president. Prof. v. Rhijn en prof. v. Veldhuizen en de vice-president danken den president voor zijn meesterlijke leiding. De president sluit de 119de vergadering der Synode met gebed.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1414 F.)**

A. **FRANKRIJK. — Beperking van buitenlandsche arbeidskrachten. —**
Minister Herriot heeft op 20 Nov. '34 in den ministerraad de voorstellen uiteengezet van de ministerieele commissie, die belast was met het ontwerpen van maatregelen tot bescherming van den Franschen werknemer.
Resumeerend bevatten deze voorstellen het onder één hoofd brengen van de arbeidslicenties voor buitenlandsche arbeidskrachten in den landbouw en de industrie, een strengere contrôle der bestaande wetten en een vermindering van de buitenlandsche werkkrachten in de industrie, den handel en den landbouw door scherpere toepassing van de wet van Augustus 1932. De kwestie der seizoenarbeiders zal later worden geregeld. De Fransche firma's, die deelnemen aan leveranties voor openbare werken, zijn verplicht slechts Fransche arbeiders in dient te nemen, resp. geen buitenlandsche aan te stellen (het aantal buitenlandsche arbeidskrachten bedroeg in 1932 1.500.000 en in 1934 914.000; daarentegen zijn er tot dusver nog 366.000 werklooze steuntrekkenden). Ten slotte zullen er minder verblijfspassen aan nieuwe immigranten worden verstrekt, de duur er van zal worden beperkt, en zij zullen slechts worden vernieuwd, wanneer de bezitters gedurende twee jaar in Frankrijk resideeren. De grenscontrôle zal worden verscherpt.
De ministerraad heeft deze voorstellen goedgekeurd. Verder heeft hij den minister van Justitie gemachtigd tot het ontwerpen van een wet inzake de vreemdelingenpolitie en den minister van Binnenlandsche Zaken tot indiening van een wetsvoorstel betreffende den invoer, het vervaardigen, den handel in en het bezit van wapenen en van een wetsvoorstel, dat de betoogingen op den openbaren weg regelt.
(Le Journal) **(Vorig bericht blz. 1086 H.)**

B. **NEDERLAND. — Jongeren Vredes Actie. - Trouw aan het Vredesbeginsel. —**
Op 13 Nov. '34 heeft de Jongeren Vredes Actie een harer getuigenis-bijeenkomsten te Haarlem gehouden. Deze bijeenkomst werd door meer dan 1200 personen bezocht.
De eerste spreker, drs. H. Brugmans, lid van de S. D. A. P., nam stelling tegen de in socialistische kringen heerschende anti-Duitsche gevoelens, die ons aan de zijde van Frankrijk in den oorlog willen drijven.
Mevr. B. Bulsing—van Besouw voerde het woord als Roomsch-Katholieke pacifiste.
Dr. Garmt Stuiveling memoreerde, dat de vooroorlogsche politiek in den Volkenbond door hen wordt voortgezet, die in 1914 den oorlog maakten.
De laatste spreker, ds. N. Padt, sprak kort maar fel tegen den oorlog. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1471 G.)**

C. **IERLAND. — Werkloosheid. —**
Het werkloozencijfer in den Ierschen Vrijstaat bedraagt momenteel 12.000. (Irish Times) **(760 A.)**

D. **ARGENTINIE. — Toestand. - Handel met Nederland. —**
Het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut verneemt het volgende:
De laatste Argentijnsche conversie-operatie, waarmede circa £ 10.000.000 gemoeid was, is een duidelijk symptoom van de gestadige verbetering, welke in 's lands economischen toestand heeft plaats gevonden. Deze conversie-operatie zal een verlichting in de Argentijnsche deviezenpositie veroorzaken, aangezien deze renteverlaging, tezamen met een verlichting van den aflossingsdienst, uit den aard van de zaak een geringere hoeveelheid buitenlandsche valuta vereischt voor den dienst van Argentinië's buitenlandsche schulden.
Er bestaat, ondanks de daling welke sedert Aug. '34 is ingetreden in de prijzen van granen, één van Argentinië's belangrijkste uitvoerproducten, optimisme ten aanzien van de toekomstige economische ontwikkeling in Argentinië, voornamelijk gegrond op de lage productiekosten daar te lande.
Tusschen Nederland en Argentinië is een deviezenovereenkomst gesloten, welke de deviezenmoeilijkheden, waarmede onze export naar genoemd land geruimen tijd te kampen had, heeft opgelost.
Herhaaldelijk wordt met nadruk betoogd, dat Nederland dringend behoefte heeft aan nieuwe exportgebieden en Argentinië biedt ongetwijfeld afzetmogelijkheden. Maar desondanks is de Nederlandsche export naar Argentinië gedurende de eerste 5 maanden van dit jaar met circa 25% verminderd, terwijl b.v. de export der Ver. Staten met 31% is toegenomen, de export van Groot-Brittannië en België verminderde wel is waar ook, maar slechts met 3.5 en 2.5%. (Nederl. Zuid-Amerikaansch Instituut)

E. **AMSTERDAM. — Achteruitgang van de inkomens.**
Wij vonden in de Statistische Mededeelingen (No. 99) uitgegeven door het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam, het volgende staatje, dat een overzicht geeft van de voorloopige resultaten sedert 1917-18 voor aantal aanslagen en bedrag der inkomens.

Jaren.	Aantal aanslagen	Totaal der inkomens
	Gemeentelijke inkomstenbelasting	
1917-18	151015	ƒ 416.019.000
1918-19	164112	458.501.500
1919-20	162096	464.923.300
1920-21	203012	638.644.300
1921-22	219134	656.278.400
1922-23	223683	618.292.800
1923-24	229543	610.005.200
1924-25	230138	602.687.600
1925-26	232831	618.303.600
1926-27	237316	623.597.700
1927-28	234450	605.988.600
1928-29	237908	611.176.700
1929-30	247500	657.433.500
1930-31	256191	660.416.800
	Gemeentefondsbelasting	
1931-32	244708	ƒ 566.729.600
1932-33	229843	513.654.600
1933-34	211330	449.959.900

Hieruit blijkt dus, dat, vergeleken bij 1930-31, het totaal der inkomens in 1933-34 achteruitging met ƒ 210.456.900.
Het totale bedrag aan hoofdsom en opcenten, dat in het gemeentefonds wordt gestort, bedroeg ƒ 11.317.021.26. Het is, ondanks de heffing der opcenten, lager dan het in 1931-32 geheven bedrag van ƒ 11.786.870.35, doch dank zij dien opcenten, hooger dan dat van 1932-33 (ƒ 10.095.436.20).
Het bedrag der door het rijk voor de gemeente geïnde opcenten ging achteruit van ƒ 7.457.735.01 over 1932-33 tot ƒ 6.541.498.71 over 1933-34, niettegenstaande het aantal daarvan, dat voor 1932-33 74 bedroeg, voor 1933-34 tot 78 werd verhoogd.
(Bur. der Statistiek der Gem. Amsterdam)

F. **LLOYD'S REGISTER OF SHIPPING. — 100-jarig bestaan. —**
Dezer dagen is te Londen in het Savoy Hotel het eeuwfeest gevierd van het bestaan van Lloyd's Register of British and Foreign Shipping.
Door samenwerking tusschen het sinds 1760 bestaande z.g. „Green Book", het register van assuradeuren, en het in concurrentie daarmede door scheepsbouwers buiten Londen in 1797 uitgegeven „Red Book", kwam in 1834 Lloyd's Register tot stand, een referentiewerk, dat sindsdien geworden is tot een onmisbare vraagbaak in de handen van assuradeuren, reeders, kooplieden en bevrachters over de geheele wereld.

De voorzitter van het „Register Committee", Sir George Higging, deelde in een door hem gehouden rede mede, dat momenteel 71% van de Britsche tonnage en 47% van de wereldtonnage onder Lloyd's geclassificeerd is. (Red. K. H. A.)

A. DANZIG. — Verkiezingen voor de districts- en gemeenteraden. —

Op 18 Nov. '34 hebben de verkiezingen voor de districts- en gemeenteraden van de Vrije Stad Danzig plaats gehad. In de Danziger Niederung was het resultaat, dat van de 14.614 uitgebrachte stemmen de N.S.D.A.P. er 11.610 kreeg, de christelijk-nationalen 956, de sociaal-democraten 1575 en de communisten 473. De N.S.D.A.P. kreeg hier 79.4 pct. van de uitgebrachte stemmen, tegen 62 pct. bij de laatste volksdagverkiezingen. Bij de verdeeling van de zetels hebben de N.S.D.A.P. er 16, de christelijk-nationalen 1, de sociaal-democraten 2 en de communisten 1 gekregen.

In Danzig—Werder zijn van de 23.452 geldige stemmen er 18.102 op de N.S.D.A.P. uitgebracht, 2186 op de christelijk-nationalen, 2079 op de sociaal-democraten, 830 op de communisten en 355 op de Polen.

Voor de gemeenteraden hebben de nationaal-socialisten relatief nog meer stemmen behaald.

(Gazeta Gdánska) **(Vorig bericht blz. 842 E.)**

B. ITALIE. — Dr. Schuschnigg's bezoek aan Mussolini - Communiqué. —

Omtrent de succesrijke beëindiging van de onderhandelingen van Schuschnigg met Mussolini, waaraan ook werd deelgenomen door den Oostenrijkschen minister van Buitenlandsche Zaken, o.m. Berger Waldenegg en den Italiaanschen onderstaatssecretaris Suvich, wordt nog officieel medegedeeld, dat daarbij de politiek van groote overeenstemming tusschen Italië en Oostenrijk in den geest van de reeds naar aanleiding van vroegere ontmoetingen met Dollfuss vastgestelde richtsnoeren wederom bekrachtigd werd. Er werden voorwaarden besproken om een politiek en economisch verstevigd Oostenrijk, ondersteund door de vriendschap van Italië en Hongarije, zoo spoedig mogelijk in staat te stellen in den vollen omvang weer zijn eigen historische taak te kunnen vervolgen, n.l. het in evenwicht brengen van de in het Donaugebied elkander ontmoetende krachten. Ook met het oog op Oostenrijk werd een bevredigende ontwikkeling geconstateerd in den zin van de Italiaansch-Oostenrijksch-Hongaarsche protocollen van Maart, welke tot de niet te betwijfelen verbetering van den economischen toestand van Oostenrijk hebben bijgedragen.

Verder wordt bevestigd, dat de overeenkomsten tusschen de drie staten geen exclusief karakter droegen en konden worden uitgebreid tot andere staten, welke de principieele voorwaarden van deze overeenkomsten aanvaarden. Tenslotte werd het nuttig geacht de cultureele betrekking tusschen beide staten te versterken door afsluiting van nieuwe overeenkomsten betreffende het in het leven roepen van wederzijdsche cultuurinstellingen te Rome. (Il Mattino, Napoli)

(Vor. ber. Schuschnigg 1553 E.; Mussolini 1513 E.)

22 NOVEMBER 1934

C. ALICE IN WONDERLAND. — Mevr. Reginald Hargreaves. —

Op 16 Nov. '34 is overleden in den leeftijd van 82 jaar mevrouw Reginald Hargreaves, die in haar jeugd Lewis Carroll tot model had gediend voor zijn „Alice in Wonderland". (Times)

D. BARBITALVERGIFTIGING. — Moderne behandeling. —

Door het toenemend gebruik der barbituurzuurverbindingen in den tegenwoordigen tijd is de kans op vergiftiging met deze stoffen uiteraard toegenomen.

Vroeger waren ook deze intoxicaties slechts te behandelen met de gewone middelen als: ontlediging van de maag, darmspoelingen, infusie van physiologische zoutsolutie, hartmiddelen enz.

Sedert 1933 weten wij evenwel, dat er tegen de barbituurzuurvergiftiging twee specifieke middelen bestaan, n.l. strychnine en coramine. De werking van het eerste is aangetoond door Haggard en Greenberg, het tweede is den laatsten tijd van Duitsche zijde aanbevolen. Beide moeten in groote dosis worden gegeven.

In het Ned. Tijdschift voor Geneesk. van 17 Nov. '34 deelt Dr. L. Schaap nu een geval van vergiftiging mede, na het gebruik van niet minder dan 9 gram phanodorm. De patiënt genas, nadat haar naast de klassieke behandeling met maaguitspoeling enz. in 36 uur subcutaan 62 mgr. strychnine en intraveneus zoowel als intramusculair telkens 15 c.M.^{3} coramine waren toegediend.

Volgens Dr. Schaap is het coramine aan te bevelen wegens zijn onschadelijkheid.

(Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde)

E. PROF. DR. W. DE SITTER OVERLEDEN. —

Op 21 Nov. '34 is op 62-jarigen leeftijd ten gevolge van een ernstige longontsteking, te Leiden overleden, prof. dr. W. de Sitter, hoogleeraar in de sterrenkunde aan de Leidsche Universiteit en directeur van de Leidsche sterrenwacht.

Willem de Sitter werd op 6 Mei 1872 te Sneek geboren. Na het Gymnasium te Arnhem te hebben bezocht studeerde hij te Groningen in de sterrenkunde. Op 21 Sept. 1891 werd hij aan de Groningsche Universiteit ingeschreven als student in de Wis- en Natuurkunde, waarin hij in 1902 tot doctor promoveerde.

Van 1897—'99 werkte hij als volontair aan de sterrenwacht te Kaapstad. Van 1900—1908 was hij assistent aan het sterrekundig laboratorium te Groningen. In 1908 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de astronomie aan de Leidsche Universiteit. In 1919 volgde hij prof. v. d. Sande Bakhuyzen op als directeur der Leidsche sterrenwacht.

De overledene was van 1925—'28 voorzitter der Intern. astronomische Unie. Sinds 1912 was hij lid van de Kon. Academie van Wetenschappen te Amsterdam. Hij was curator van het K. N. M. I. te De Bilt.

In den loop der jaren zijn dezen eminenten geleerde tal van hooge onderscheidingen ten deel gevallen.

In verschillende vaktijdschriften schreef hij artikelen over photometrie, satellieten van Jupiter, relativiteitstheorie en theoretische astronomie. Vele onderzoekingen werden gepubliceerd in de annalen van de Kaapsche sterrenwacht en de annalen van de sterrenwacht te Leiden.

Weinig boeken zijn er in onzen tijd over astronomie geschreven, waarin de uitspraken van onzen landgenoot niet werden geciteerd, in het bijzonder die over het uitdijend heelal. Herhaaldelijk wisselde prof. De Sitter van gedachten met prof. Einstein, wiens relativiteitstheorie zoo nauw verband houdt met de moderne opvatting over het heelal en met wien hij ook eenige malen tezamen in Amerika was.

In 1906 verscheen van zijn hand „Tables for photographic Parallax-Observations"; in 1907 „On the libration of the three inner large Satellites of Jupiter"; in 1914 verscheen te Leiden zijn „Inleiding tot de methode der kleinste kwadranten"; in 1918 „Outlines of a new mathematical theory of Jupiter's Satellites"; in 1924 zijn „Toespraak bij de inwijding van de gereorganiseerde Sterrewacht te Leiden"; in 1925 „New mathematical theory of Jupiter's Satellites I & II (The intermediary orbit and the variations)"; in 1926 zijn te Groningen gehouden rede „De eenheid der wetenschap"; in 1928 „Orbital elements determining the longitudes of Jupiter's Satellites, derived from observations"; in 1929 „Discussion of old eclipsis of Jupiter's Satellites". (Red. K. H. A. - De Telegraaf - Vaz Dias)

(Vor. ber. en Photo 995 G.)

F. LUCHTVAART. — Wedvlucht Londen—Melbourne - De „Uiver" behouden op Schiphol teruggekeerd - Triomfale intocht. —

De „Uiver" is op 21 November 1934 te 2.08 op Schiphol geland. Na te 12.22 N. T. van Le Bourget te zijn opgestegen, volbracht het vliegtuig de laatste étappe in 1 uur 46 min. Onder ontzaglijk enthousiasme taxiede het toestel over het vliegveld naar de eeretribune. Bij de ontvangst werd het woord gevoerd door den vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, luit.-adj. Römer, minister Kalff, burgemeester De Vlugt, generaal Snijders, luitenant-generaal Jhr. W. Röell, ir. De Vogel en den heer Wurfbain. — De bemanning, Parmentier, Moll, Prins en Van Brugge, alsmede den directeur der K.L.M., den heer Plesman, ontvingen de zilveren medaille van de stad Amsterdam.

Het was de eerste piloot van de Uiver, K. D. Parmentier, die namens de geheele bemanning en de passagiers een woord van dank sprak. Nog nooit hebben wij zooveel hartelijkheid ondervonden als op deze reis, zeide hij. In de groote belangstelling voor regeering en volk zie ik een nieuw bewijs van onze nationale eenheid en tevens de verzekering, dat de Nederlandsche luchtvaart geen vrees behoeft te koesteren voor de toekomst. Hij bracht tenslotte dank aan H. M. de Koningin, aan de regeering en aan het Nederlandsche volk en huldigde het organisatorische talent van den directeur der K.L.M., den heer Plesman.

Na de hartelijke huldiging op Schiphol wachtte de bemanning van de Uiver de triomfantelijke tocht door Amsterdam, met als voorloopig einddoel het Museumplein, waar zij een grootsche hulde der hoofdstedelijke

burgerij in ontvangst namen. Een koor van 3000 kinderen bracht bij het Rijksmuseum vele vaderlandsche liederen ten gehoore.
Te ruim 6 uur in den avond was dit indrukwekkende schouwspel van nationale hulde en geestdrift geëindigd.
Daarna begaf zich het gezelschap, uitgeleid door oorverdoovende hoezeesalvo's, naar het Carlton-hotel, waar ter eere der vliegers en hun dames een feestmaaltijd werd gegeven.
Onder de aanwezigen waren Z. Exc. mr. J. A. de Wilde, minister van Binnenlandsche Zaken, ir. J. A. Kalff, minister van Waterstaat, generaal C. J. Snijders, burgemeester dr. W. de Vlugt, de wethouders J. Rustige, mr. G. C. J. D. Kropman, J. ter Haar, G. Baas en Walrave Boissevain, voorts de heeren Paul May, ir. J. F. de Vogel, ir. A. Wurfbain, A. Plesman, mr. dr. W. J. Westermann, ir. B. Stephan, de vliegers I. A. Aler, chef van den vliegdienst der K.L.M., Veenendaal, Smirnoff en Soer, alsmede de heeren P. Guillonard en H. Spit van den technischen dienst der K.L.M., voorts den heer Jacob Mees, mr. A. Slob, burgemeester van Haarlemmermeer, mr. G. P. Haspels, burgemeester van Nieuwer-Amstel, generaal Van Terwisga, den heer Vattier Kraane en vele anderen, ook de heer A. H. G. Fokker.
Tijdens het diner werd door minister Kalff medegedeeld, dat het H. M. de Koningin heeft behaagd den heer A. Plesman, directeur der K. L. M., te benoemen tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.
Minister De Wilde zeide, dat het schoone van dit feest is, dat het Nederlandsche volk thans één is. Men voelt dat, wat de mannen van de „Uiver" deden, een nationale daad was. Spr. huldigt nog eens Plesman voor diens organisatie.
Generaal C. J. Snijders hield een toespraak, ook namens het Comité Vliegtocht Nederland—Indië. Op 24 Nov. zal het juist tien jaar geleden zijn dat v. d. Hoop, Van Weerden Poelman en Van den Broeke op Tjililitan neerstreken. Sindsdien is alles verbeterd, ook de snelheid. Van der Hoop 20 dagen, Geysendorffer in 13 en 14 dagen, Koppen in tien dagen, de Pelikaan 4 dagen 4 uur en de Uiver... in 52 uren.
De heer A. H. G. Fokker gaf de eer van het luchtverkeer in Nederland aan den heer Plesman.
Luit.-gen. b. d. Terwisga richtte zich speciaal tot den heer Fokker, die hem het vertrouwen heeft gegeven in de luchtvaart. Spr. dronk op de passagiers van de Uiver die ook vertrouwen hadden in de Nederlandsche luchtvaart.
De heer A. Plesman zeide o.a.: Wij zijn bijna gekomen aan wat wij mogen noemen the end of a perfect day. Spr. dankte zeer voor de onderscheiding hem door H. M. verleend. Hij voelt zich tevens zeer getroffen door de woorden van generaal Snijders.
Helaas loopen de politici achter de techniek aan. Als wij kunnen voorkomen dat er een gewapend conflict komt, en wij kunnen nog zeven jaren voortgaan, dan zal zich in dien tijd een luchtvaart ontwikkelen waarvan de beste onder ons niet gedroomd heeft. Er zullen nieuwe gebieden ontsloten worden, er zullen bestaansmogelijkheden komen die men nog niet kent.
De heer Plesman bood daarna een gouden speld met Uiver aan de passagiers en aan de bemanning en hun vrouwen. (Red. K.H.A. - Alg. Hbld. - De Telegr.)
(Vorig bericht blz. 1556 G.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wettelijke regeling van het binnenvaartrecht. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot nieuwe wettelijke regeling van het binnenvaartrecht.
In de memorie van toelichting wijst de minister van justitie er op, dat de wettelijke bepalingen, welke het recht van de binnenvaart regelen, reeds sedert lang niet meer aan redelijke eischen beantwoorden.
Op wijziging van het binnenscheepvaartrecht, hetzij in zijn geheel, hetzij in zekere onderdeelen, is herhaaldelijk aangedrongen.
Het ontwerp geeft niet, zooals aanvankelijk in de bedoeling lag, een doorloopende verwijzing naar het zeerecht, maar een afgerond geheel, waarin de voor de binnenvaart bruikbare bepalingen van het zeerecht voor zooveel noodig speciaal met het oog op de binnenvaart zijn geredigeerd en waarin van verwijzingen nauwelijks sprake is. Zoo is een zelfstandige regeling uit één stuk verkregen.
(Vor. ber. Tw. Kamer 1577 F; Binnenscheepv. 1364 F.)

B. FRANKRIJK. — Kabinetten 1928—1934. —
1928: Poincaré - Reconstructie 9 November.
1929: Briand, 29 Juli; Tardieu 3 November.
1930: Chautemps, 21 Febr.; Tardieu 2 Maart; Steeg, 13 December.
1931: Laval, 26 Januari; Laval, 14 Juni.
1932: Laval, 13 Januari; Tardieu, 20 Febr.; Herriot, 4 Juni; Paul-Boncour, 19 December.
1933: Daladier, 1 Februari; Sarraut, 27 October; Chautemps, 26 November.
1934: Daladier, 30 Januari, Doumergue, 9 Februari. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1566 H.)**

C. NEDERLAND. — Vereeniging Nederland—Tsjecho-Slowakije - Het graf van Comenius. —
Dezer dagen is verschenen het jaarverslag van de vereeniging „Nederland—Tsjecho-Slowakije".
De voorzitter deelde mede, dat het nieuwe graf van Comenius te Naarden op 28 Maart 1935 zal worden ingewijd. Ter vervanging van de periodiek aftredende en niet herkiesbare bestuursleden dr. T. J. G. Locher, mr. J. Baart de la Faille en A. P. van Wettum werden bij acclamatie gekozen de heeren jhr. P. Teding van Berkhout, prof. Kleiweg de Zwaan en de te benoemen burgemeester van Naarden.

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Verdrag inzake eenvormige regelen betreffende aanvaring in binnenscheepvaart. —
Bij de Tweede Kamer is op 21 Nov. '34 ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het te Genève gesloten verdrag met protocol, van 9 December 1930, tot vaststelling van eenige eenvormige regelen betreffende aanvaring in de binnenscheepvaart.
Voorts is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het te Genève gesloten verdrag, met protocol en bijlagen, van 9 December 1933 nopens de teboekstelling van binnenschepen, de zakelijke rechten op die schepen en andere daarmede samenhangende onderwerpen.
Ten slotte is een wetsontwerp ingediend tot uitvoering van laatstgenoemd verdrag. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1581 A; Binnenscheepv. 1581 A.)

23 NOVEMBER 1934

E. NEDERLAND. — Wetsontwerp afbetaling. —
De Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Friesland te Leeuwarden heeft aan de Tweede Kamer inzake het wetsontwerp tot wettelijke regeling van de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling en houdende eenige wettelijke regelen nopens het afbetalingsbedrijf, een adres gezonden, waarin zij er op wijst, dat artikel III van het Burgerlijk Wetboek een nieuw artikel wenscht toe te voegen, houdende de bepaling, dat de man, die met zijn vrouw een gemeenschappelijke huishouding heeft, ten aanzien van zaken, welke kennelijk de behoeften der huishouding betreffen, geen huurkoop kan aangaan zonder schriftelijke toestemming van zijn vrouw of haar medewerking tot de akte. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

F. LUCHTVAART. — West-Indië-vlucht van de K. L. M. - De „Snip". —
Het 300-jarig jubileum van het Nederlandsch gezag over Curaçao was voor de K.L.M. een welkome aanleiding om de vleugels naar West-Indië uit te slaan.
Aanvankelijk lag het in de bedoeling den 12.200 K.M. langen weg Amsterdam-Casablanca-Dakar-Natal-Paramaribo-Curaçao te volgen, met het Oceaantraject Dakar-Natal van 3038 K.M. De Oceaan is hier op zijn smalst. De K.L.M. had dus in haar oor-

spronkelijke reisplan de klassieke oversteek Dakar-Natal opgenomen, doch later was er aanleiding om dit plan te wijzigen. De Air France richtte namelijk vliegvelden in op enkele der Kaap Verdische Eilanden. Dit heeft de K.L.M. er toe gebracht een nieuwe, kortere route te kiezen, n.l. onmiddellijk van Porto Praia naar Paramaribo. De reis wordt daardoor 1760 K.M. korter en de oversteek over zee wordt weliswaar 3612 K.M., doch het vliegtuig zal voortdurend wind mee hebben. Want er heerscht hier gedurende den winter een constante Noordoostpassaat, bij een wolkloozen hemel.
De kruissnelheid van de „Snip" (F. 18), bedraagt 215 K.M. per uur. Ten behoeve van deze vlucht over den Oceaan wordt de Snip voorzien van zes extra tanks. Zoodoende kan een hoeveelheid van 4900 liter benzine medegevoerd worden en de werkingssfeer van het vliegtuig, welke bij een normale F 18, 1700 K.M. is, wordt daardoor tot ongeveer 4600 K.M. vergroot. Het Oceaantraject is 3612 K.M., er is dus terwille van de veiligheid een ruime marge.
De bemanning van de Snip zal bestaan uit de heeren Hondong (gezagvoerder), Van Balkom (tweede bestuurder), Van der Molen (marconist) en Stolk (werktuigkundige). De heer Hondong, een zeer bekend gezagvoerder op de Indië-route, is reeds negen jaar in dienst der K.L.M.
Het vilegtuig zal uitgerust worden zoowel met lange- als met korte golf radio-installatie. De K.N.S.M. heeft er in toegestemd, dat een van haar schepen, de ‚Stuyvesant", op den datum van de Oceaanvlucht (19—20 December) den koers zal verleggen, zoodat deze samenvalt met dien van de Snip. De „Stuyvesant" heeft radiopeilinstallatie aan boord en het contact, dat de Snip met dit schip kan onderhouden, is dus van zeer groot belang voor de goede navigatie van het vliegtuig. Verder zal, dank zij de medewerking van het Departement van Defensie, de onderzeeboot van de Koninklijke Marine, K XVIII, welke een wereldreis maakt met prof. Vening Meinesz aan boord, gedurende de vlucht van de Snip halverwege de Kaap Verdische Eilanden en Paramaribo gestationneerd worden. Dit is niet alleen van belang in verband met eventueele hulpverleening, doch het radiopeilstation van de K XVIII is eveneens een belangrijke hulp bij de navigatie van de Snip.
Het vertrek uit Amsterdam zal den 15en of uiterlijk den 16en December, de start van de Kaap Verdische Eilanden eenige uren voor zonsondergang op den 19en of 20sten December plaats hebben. Er zal gelegenheid bestaan post met de Snip mee te geven. De K.L.M. hoopt in staat te zijn nog vóór Kerstmis de post uit het moederland in het bezit te stellen van de geadresseerden in Suriname en Curaçao. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht K.L.M. 1516 D.)

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —

De stand van de clearing met Duitschland op 15 November 1934.

	15 Nov. '34	31 Oct. '34
1. Stortingen op rekening „Duitschland" van het Nederlandsch Clearinginstituut bij de Nederlandsche Bank	ƒ 26.886.789	ƒ 18.905.134
Waarvan o.a. bestemd voor:		
a. achterstallige vorderingen	2.688.678	1.890.513
b. rentedienst Dawes- en Younglecning	1.050.000	250.000
c. nieuwe onder de clearing vallende vorderingen	21.266.035	15.441.261
2. Stortingen op clearingrekening bij de Deutsche Verrechnungskasse ...	19.760.079	9.674.168
3. Uitbetalingen door het Nederlandsch Clearinginstituut, in mindering komend van het bedrag onder 1 c	7.939.711	2.915.003

(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 1570 A.)**

B. INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL. — Haar nut. —

De Nederlandsche organisatie voor de Internationale Kamer van Koophandel heeft te 's-Gravenhage een vergadering gehouden.
De voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel, de heer F. H. Fentener van Vlissingen, heeft een rede gehouden over de beteekenis en de werkzaamheden dezer Kamer, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
Het nut van de Internationale Kamer moge blijken uit de volgende doeleinden: 1e. het bewijzen van directe diensten ter verbetering van productie-, verkeers- en distributie-apparaat; 2e. het brengen van persoonlijk contact tusschen de leiders van het bedrijfsleven en den internationalen handel; 3e. de bestudeering van economische vraagstukken en het trekken van conclusies daaruit; 4e. het bewerken van de publieke opinie en van de Regeeringsinstanties.
(Vaderland) **(Vorig bericht blz. 850 D.)**

C. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme - Aanbevolen leerboeken op de scholen - Die Protokolle der Weisen von Zion. —

In zijn kwaliteit van minister van Onderwijs van Pruisen heeft thans de rijksminister van opvoeding, Rust, een lijst van leermiddelen bekend gemaakt, die bij het onderwijs betreffende erfelijkheid, rassenkunde en bevolkingspolitiek kunnen worden gebruikt. Aan het hoofd van deze lijst staan werken handelende over wereldbeschouwing, waarbij Hitlers „Mein Kampf" op de eerste plaats staat, terwijl voorts het boek van Alfred Rosenberg, „Der Mythos des 20. Jahrhunderts" wordt opgegeven, meldt de Joodsche persdienst.
Wat het onderwijs in het Joodsche vraagstuk betreft, daarvoor worden — overeenkomstig een bericht van de „Frankfurter Zeitung" — de volgende drie boeken aanbevolen: het „Handbuch der Judenfrage" van Th. Fritsch, een der meest geciteerde antisemiten in Duitschland, „Rassenkunde des jüdischen Volkes" van Hans Günther en tenslotte de beruchte „Protocollen van de Wijzen van Zion", waarover, zooals bekend, thans te Bern een proces wordt gevoerd. Voorgeschreven is speciaal de door Rosenberg bewerkte editie, getiteld „Die Protokolle der Weisen von Zion und die jüdische Weltpolitik". (Frankfurter Zeitung)

(Vorig bericht blz. 1496 F.)

D. PIERRE ETIENNE FLANDIN. — Levensloop. —

Pierre Etienne Flandin, de nieuwe Fransche Minister-president, is in April 1889 te Parijs geboren en heeft in de rechten gestudeerd. Reeds op 25-jarigen leeftijd werd hij in de Kamer gekozen, waar hij de jongste afgevaardigde was.

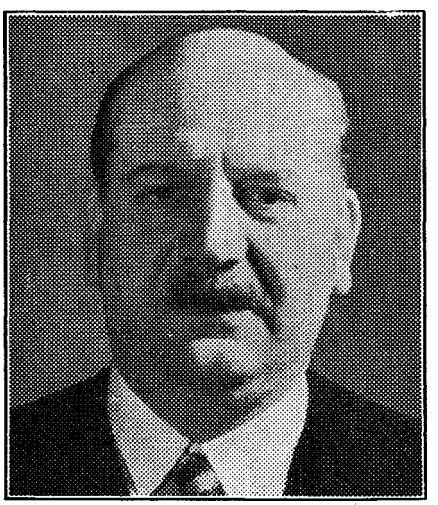

Pierre Etienne Flandin.

Aan den wereldoorlog nam hij als vlieger deel totdat hij in 1917 werd toegevoegd aan den onderstaatssecretaris van Luchtvaart. Tijdens de vredesconferentie vertegenwoordigde hij Frankrijk in de subcommissie voor luchtvaartaangelegenheden.
In 1920 nam Millerand hem als onderstaatssecretaris van Luchtvaart in zijn kabinet op, welke zelfde functie Flandin ook in het Millerand opvolgende kabinet-Leygues vervulde. Vervolgens fungeerde hij driemaal als minister van Handel, t.w. in 1924 in het kabinet-Marsal en in de jaren 1929-30 in de beide eerste kabinetten-Tardieu. Daarentegen trad hij in de beide kabinetten-Laval (1930—31) en in het derde kabinet-Tardieu (1932) op als minister van Financiën, waarna Doumergue hem ten slotte in Februari 1934 als minister van Openbare Werken in zijn kabinet opnam. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1566 H.)**

E. ZUID-AFRIKA. — Handel met Nederl. Oost-Indië - Koffie. —

In het Economisch Weekblad, brengt de nieuwe handelscommissaris voor Zuid-Afrika rapport uit over het koffieverbruik in de Zuid-Afrikaansche Unie over de afgeloopen jaren.
Dit verbruik is betrekkelijk stabiel, behalve sinds 1932 toen een terugval te constateeren was.

Tot 1932 was de aanvoer van koffie uit Ned.-Indië sterk gestegen tot een hoeveelheid van 3.086.749 Engelsche ponden, doch in 1933 verminderde deze hoeveelheid tot 298.434 Engelsche ponden, de kleinste aanvoer sinds 1925. Over het eerste halfjaar van 1934 bedroeg de import van koffie in de Unie uit Ned.-Indië 129.664 Engelsche ponden.
De rapporteur meent dat Ned.-Indië zich voor den afzet van koffie in de Zuid-Afrikaansche Unie hoofdzakelijk moet concentreeren op concurrentie met koffie uit Oost-Afrika, waarbij wij echter een preferentieel invoerrecht voor koffie uit laatstgenoemde streken, in het nadeel hebben. (Aneta)

A. **DR. H. C. PRINSEN GEERLIGS 70 JAAR. —**
Op 23 Nov. '34 werd de bekende suikerexpert, onze hooggeachte medewerker, dr. H. C. Prinsen Geerligs, 70 jaar.
Hetgeen de heer Prinsen Geerligs voor de Javasuikerindustrie heeft gedaan, kan als zijn levenswerk worden beschouwd. Zijn geheele loopbaan was er als het ware aan gewijd en hij kan met groote voldoening terugzien naar een hooge trap van technische ontwikkeling, die de cultuur heeft bereikt en waartoe hij meer dan één steen heeft bijgedragen.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Photo en Levensbeschr. 224 A.)**

B. **OOSTENRIJK. — Geen onderhandelingen met Duitschland. —**
Bondskanselier Schuschnigg heeft verklaard dat er geen sprake is van onderhandelingen met Duitschland. De onafhankelijkheidspolitiek van Dollfuss wordt strikt voortgezet. (Reichspost) **(Vor. ber. 1500 E.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Onderwijs. - Dr. A. Siegenbeek van Heukelom. —**
Dr. A. Siegenbeek van Heukelom, sinds zeven jaar als geneesheer verbonden aan het Wilhelmina-ziekenhuis te Nijmegen, is benoemd tot hoogleeraar aan de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia.
(Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1387 D.)**

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Buitenlandsche Zaken aangenomen. —**
De Tweede Kamer heeft op 20 Nov. '34 de begrooting van Buitenlandsche Zaken z. h. st. aangenomen, onder aanteekening, dat de heer Sneevliet (R.S.P.) en de communisten geacht wenschten te worden, te hebben tegengestemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1581 D.; Begrooting 1574 D.)

E. **BRITSCH-INDIE. — Grondwetshervorming - Rapport. —**
De laatste phase van onderzoek en besprekingen in Engeland, die zes jaar hebben geduurd, is bereikt met de publicatie van het rapport van de parlementaire gemengde commissie inzake de Ind. constitutioneele hervorming. Het is thans aan regeering en parlement het rapport te bestudeeren en een wetsontwerp in behandeling te nemen.
Het rapport bepleit, dat een Al-Indische Federatie, opgebouwd uit zelfbesturende eenheden, in de plaats moet worden gesteld van de tegenwoordige gecentraliseerde regeering. Elf Britsch-Indische provincies, waarvan twee nieuwe zouden zijn, zouden in een federaal systeem worden samengekoppeld met de Indische staten, die tot de federatie zouden toetreden door een uit eigen beweging genomen besluit der heerschers. Geen veranderingen zijn ontworpen in het interne regiem der staten noch in de betrekkingen tusschen hun heerschers en de kroon buiten de federale sfeer. Doch er wordt voorgesteld, dat de provincies hun eigen zaken zouden beheeren in grooteren omvang dan dit tot dusverre geschiedde. De groote meerderheid van de regeeringsafdeelingen, die van dag tot dag het individueele leven betreffen, zooals wet en handhaving van de orde, evenals zekere posten van inkomsten, zooals bijv. grondbelastingen, zou zaak der provincies moeten worden. Twee kwesties van groot belang echter, verdediging en buitenlandsche zaken, zouden onder de directe verantwoordelijkheid blijven van den gouverneur-generaal, gelijk dit thans het geval is. Elk der provincies zou een wetgevende vergadering moeten kiezen door directe verkiezingen van het electoraat, dat tezamen ongeveer 14 pct. der bevolking zou uitmaken, terwijl in de vijf provincies een Hooger en een Lagerhuis zou komen. De federatie zelf zou een Hooger en een Lagerhuis hebben, bestaande uit leden, die langs indirecten weg zouden worden gekozen door de provincies en de vertegenwoordigers door de staten benoemd.
De commissie wijdt speciale aandacht aan het probleem van het terrorisme en doet nieuwe aanbevelingen in dit opzicht.
Het algemeene politieke effect van de voorstellen der commissie zou dus zijn, dat in de provincies en met zekere reserves in het federale centrum een systeem van parlementaire regeering zou bestaan, uitgezonderd, wanneer de omstandigheden uitoefening van de speciale bevoegdheden van den gouverneur-generaal of de gouverneurs noodig zouden maken.
Het rapport adviseert verder nog, dat Birma van Indië zal worden afgescheiden en zelf een analoge constitutie zal verlangen.
Het rapport is met een meerderheid van 31 stemmen goedgekeurd. Tegen stemden 3 conservatieve peers, 1 Labourpeer, 3 arbeiders en 2 conservatieve Lagerhuisleden.
Van welingelichte zijde verluidt, dat de regeering de voostellen van de commissie, in zijn geheel zal overnemen. (Eastern Times)
(Vor. ber. Grondwet 763 C.)

24 NOVEMBER 1934

F. **HERMAN HEIJERMANS. — In memoriam. —**
Het was op 22 Nov. '34 10 jaar geleden, dat een van Nederlands bekendste schrijvers, Herman Heijermans, is gestorven.
Heijermans, oorspronkelijk voor den handel opgeleid, voelde zich reeds op jeugdigen leeftijd tot de litteratuur aangetrokken, waaraan hij zich ook geheel heeft gewijd. In de Telegraaf en in het Handelsblad publiceerde hij tooneelkritieken en feuilletons. Doch zijn groote bekendheid heeft Heijermans verworven als tooneelschrijver. (Red. K. H. A.)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Nieuwe gezangenbundels der Geref. Kerken, Geref. Kerken in H. V. en Ned. Herv. Kerk. —**
Wij ontleenen aan het Alg. Handelsblad van 10 Aug. 1934:
Van de drie nieuwe gezangenbundels, die dit jaar in Nederland in drie Kerken zijn aangenomen en ingevoerd, is de nieuwe bundel „Eenige Gezangen" van de Geref. Kerken in Nederland, het kleinst. Deze bundel omvat slechts 29 liederen. De eerste negen daarvan werden reeds in de Gereformeerde Kerken gezongen: zij behooren alle negen tot de „Eenige Gezangen", die men achter in elk psalmboek opgenomen vindt: de Tien Geboden des Heeren, de Lofzang van Maria, de Lofzang van Simeon enz. De uitbreiding betreft dus eigenlijk slechts 20 liederen.
Het belang van dezen nieuwen bundel ligt dus niet in zijn aantal, en ook niet in zijn keuze. De beteekenis ligt alleen in het feit, dat de Synode van Middelburg de starre traditie, die van geen nieuwe gezangen in de Geref. Kerken wilde weten, gebroken heeft.
Belangrijker is de bundel „Gezangen, nevens de psalmen in gebruik bij de Geref. Kerken in Nederland (in Hersteld Verband)". Deze bundel omvat 288 liederen. Wij vinden er zeer klassieke liederen in terug, ook moderne, o.a. van Guido Gezelle, van Jacqueline van der Waals, ook van De Genestet, even goed als van Revius, pater Brugman, Thomas van Aquino.
Den bundel der Geref. Kerken in H. V. vinden wij echter in een veel grooter verband terug in den bundel „Gezangen en Geestelijke Liederen", ontwerp voor een Interkerkelijken Liederenbundel, door ds. H. Hasper, pred. te Den Haag. Deze is uitgegeven door de N.V. De Zuid-Hollandsche Uitgevers-Mij. te 's-Gravenhage, 1934. Deze bundel bevat 460 liederen. Sindsdien heeft de schrijver al een eerste aanvulling met de liederen 461—490 gegeven. Zijn bedoeling is hier een oecumenischen liederenbundel te geven voor het Ned. volk, en dat tegen den kostprijs, zonder eenige winst. Deze bundel is nog maar een ontwerp.
Ten slotte noemen wij hier nog den nieuwen Gezangenbundel van de Ned. Herv. Kerk, dien de Synode dit jaar heeft aanvaard, en die zoo spoedig mogelijk zal worden ingevoerd. Ook deze beteekent een enorme verbetering. En vertegenwoordigers van alle richtingen in de Ned. Herv. Kerk, van vrijzinnigen af tot Geref.-Bonders toe, hebben hem samengesteld. De Synode heeft hem met algemeene stemmen aanvaard. Ook deze bundel is oecumenisch opgezet, en de wijze waarop hij tot stand kwam, doet het beste hopen voor zijn toekomst.
De Protest. Kerken in Indië zijn ook bezig een nieuwen bundel samen te stellen. (Ds. B. J. Aris - Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 600 B.)

H. **FRANKRIJK. — Luchtvloot. - 3½ milliard francs voor moderniseering toegestaan. —**
Omtrent de verklaring van den Franschen minister voor de Luchtvaart, Dénain, op 21 Nov. '34 afgelegd voor de luchtvaartcommissie van de Kamer, schrijft de „Petit Parisien", dat Dénain verschillende geruchten over de Duitsche militaire luchtvaart heeft tegengesproken. Hij verklaarde dat Duitschland voor 1934 in het geheel niet over een militaire luchtvloot beschikte. Het overnemen van het ministerie voor Luchtvaart door generaal Göring heeft de Duitsche luchtvaart wel is waar een stuk voorwaarts gedreven, doch het is overdreven te beweren dat Duitschland over duizenden en duizenden vliegtuigen zou beschikken.
Generaal Dénain verzekerde, dat hij de Fransche luchtvaart binnen zeer korten tijd technisch op dezelfde hoogte zou brengen als de Duitsche, wanneer men hem de noodzakelijke credieten toestond.

De commissie keurde hierop voor de moderniseering van de Fransche militaire luchtmacht een crediet goed van 3½ milliard franc, te verdeelen over drie jaar. Daarbij komt het jaarlijksche begrootingsbedrag voor het ministerie voor de luchtvaart ter hoogte van 2½ milliard franc.
Ten slotte besloot de commissie, dat de bij de loopende begrooting niet verbruikte middelen ter hoogte van ongeveer 450 millioen franc zullen worden overgeschreven op de nieuwe bergooting.
(Le Petit Parisien) **(Vorig bericht blz. 1459 B.)**

A. NEDERLAND. — Diamantindustrie - 40-jarig jubileum A.N.D.B. —
De A.N.D.B. heeft op 18 Nov. '34 zijn 40-jarig jubileum gevierd. De voorzitter, dr. H. Polak, werd gehuldigd. (Het Volk) **(Vor. ber. Diamant 1552 F.)**

25 NOVEMBER 1934

B. BELGIE. — Wereldtentoonstelling 1935 - Geen Duitsche deelneming. —
De Duitsche regeering heeft zich genoodzaakt gezien, officieel haar deelneming aan de Brusselsche wereldtentoonstelling van 1935 in te trekken, aangezien het haar niet mogelijk is, zich de noodzakelijke deviezen te verschaffen voor den bouw van het Duitsche paviljoen. (Handelsblad v. Antwerpen) **(1508 A.)**

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - P.T.T.-begrooting aangenomen. —
De Tweede Kamer heeft op 21 Nov. '34 de P.T.T.-begrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Vor. ber. Begr. 1583 D.; Tw. Kamer 1583 D.)

D. POOLONDERZOEK. — Admiraal Byrds ontdekking in de Zuidpool. —
Admiraal Byrd, de Zuidpoolonderzoeker meldt, dat hij tijdens een langdurige vlucht, welke hij op 17 Nov. '34 heeft ondernomen, een buitengewoon belangrijke ontdekking heeft gedaan.
Hij heeft namelijk kunnen constateeren, dat het Zuidpoolgebied door een trans-continentalen stroom wordt doorsneden. „De geheele wereld zal haar theorieën met betrekking tot het Zuidpoolgebied op drastische wijze dienen te herzien", aldus Byrd.
Voorts heeft Byrd ontdekt, dat het land in de Zuidelijke IJszee zich verder naar het Oosten uitstrekt, dan men tot dusver geloofde, en wel in den vorm van een eilandengroep.
Byrd's vlucht heeft zeven uur geduurd en omvatte een gebied van 12.500 vierkante kilometer. De zeestraat is gelegen tusschen het Queen Maud-gebergte en het Edsel Fordgebergte op het Marie Byrd Land.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Byrd 1432 H.)**

E. VOLKENBOND. — Nota van Joego-Slavië inzake den Koningsmoord. - Aanklacht tegen Hongarije. —
In de Joego-Slavische nota, die op 22 Nov. '34 aan het Volkenbondssecretariaat is toegezonden, staat o.m.
De vloekwaardige misdaad van Marseille dwingt de Joego-Slavische regeering op grond van het politie-onderzoek in verschillende landen den Volkenbondsraad zich te doen bezighouden met zekere bijzonder ernstige aspecten van deze aangelegenheid, aangezien deze van dien aard zijn, dat zij de goede verstandhouding en den vrede tusschen Joego-Slavië en het naburige Hongarije kunnen verstoren.
Onder de medeplichtigen van den moordenaar vindt men de terroristen, die reeds het onderwerp hebben gevormd van de klachten der Joego-Slavische regeering bij de Hongaarsche regeering, eenige maanden geleden. Uit hun verklaringen blijkt, dat zij in Hongarije niet alleen een asyl hebben gevonden, maar dat zij zich ook in groepsverband tot den vooravond op Hongaarsch gebied hebben opgehouden.
De resultaten van het onderzoek werpen een licht, op bijzonder ernstige en indrukwekkende wijze, op de verantwoordelijkheid van de Hongaarsche regeering voor de hulp en de steun, die de terroristische actie van zekere geëmigreerde Joego-Slavische onderdanen heeft gekregen.
De gebeurtenissen te Marseille werpen met steeds groeiende scherpte het probleem op van zekere methoden der internationale politiek, die niet alleen tegenover Joego-Slavië, maar ook tegenover iedere beschaafde natie ontoelaatbaar zijn. Het gaat niet om den politieken moord als het werk van een afzonderlijk individu, het gaat niet alleen om het toekennen van asyl aan emigranten, maar het gaat er om dat op het gebied van een vreemden staat beroepsmisdadigers worden opgeleid en onderwezen, die tot taak hebben een reeks aanslagen en moorden met een bepaald politiek doel uit te voeren; de faciliteiten en de bescherming, waar de misdadigers op Hongaarsch gebied van hebben geprofiteerd, zijn nauwelijks geloofwaardig.
Wanneer de beste dienaren van een volk en de hechtste steunpilaren van den internationalen vrede bij de uitoefening van hun plichten door misdadigers kunnen worden gedood, die in massa georganiseerd en opgeleid worden en die zich verheugen in de sympathie en den steun van de overheid van een vreemd land, dan is geen georganiseerde regeering meer mogelijk.
De Joego-Slavische regeering ziet zich uit bezorgdheid voor de instandhouding van den vrede en in vertrouwen op de autoriteit van den Volkenbond gedwongen onder beroep op artikel 11, paragraaf 2 van het Volkenbondspact den Volkenbond te verzoeken zich met dezen toestand bezig te houden, welke op ernstige wijze de betrekkingen tusschen Joego-Slavië en Hongarije bedreigt en den vrede en de goede verstandhouding tusschen de naties dreigt te storen.
HONGARIJE. — De Hongaarsche regeering zal zich eveneens tot den Volkenbond wenden met een nota, waarin de Joego-Slavische beschuldigingen worden weerlegd en stelling genomen wordt tegen een campagne die den vrede dreigt te verstoren.
KLEINE ENTENTE. — Volgens de „Vreme" steunt de Kleine Entente de Joego-Slavische nota.
PERSCOMMENTAREN. — De Fransche pers billijkt de Joego-Slavische nota; de Engelsche pers is niet bijzonder verontrust; de Duitsche pers is gereserveerd; de Hongaarsche pers is verontwaardigd. (Politika - Pesti Hirlap - Le Temps - Völk. Beobachter - Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1569 E.)

F. EGYPTE. — Nieuw Kabinet. —
Tewfik Pasha Nessim, de vroegere premier, heeft een nieuw kabinet samengesteld, waarin hij weder als premier en nu ook als minister van Binnenlandsche Zaken optreedt. De namen der andere ministers zijn: Kamel Bey Ibrahim (Buitenlandsche Zaken en Landbouw); Ahmed Pasha Abdel Wahab (Financiën); Amin Pasha Anis (Justitie); Abdel Meguid Bey Omar (Openbare werken); Neguib Bey Hilali (Onderwijs), Abdel Aziz Bey Mohamed (Waqfs); Generaal-Majoor Tewfik Bey Abdullah (Oorlog).
Het nieuwe ministerie heeft den koning verzocht een decreet uit te vaardigen waardoor de constitutie en Kamer ontbonden zullen worden.
(Al Achbar, Cairo) **(Vorig bericht blz. 638 C.)**

G. FRANKRIJK. — Ex-premier Doumergue's critiek.
Het peil in het parlement, aldus ex-premier Doumergue, is zeer gedaald. Men zou bijna zeggen, dat men staat tegenover het tekort schieten van een geheele generatie. De „jongeren", die thans beweren te regeeren, hebben bewezen, dat zij tamelijk inferieur zijn, op elk gebied, zoowel wat kunst, letterkunde als politiek betreft. Diegenen, die achter hen komen, die hen voortduwen, zullen, naar het schijnt, veel beter zijn. Ik geloof het. In elk geval, indien ik thans een nieuwe combinatie van twintig ministers had moeten vormen, had ik het niet kunnen doen. Het zou onmogelijk zijn geweest voldoende mannen van verdienste te vinden, althans in de kringen van het parlement.
(Le Petit Parisien) **(Vor. ber. Doumergue 1539 E.)**

H. BELGIE. — Kabinet-Theunis - De nieuwe ministers. - Eenige bijzonderheden. —
Van minister Francqui kan niet gezegd worden dat hij een volkomen nieuwe figuur is in het regeeringsmilieu. De 71-jarige minister van staat, een geboren Brusselaar, heeft in 1926, van 10 Mei tot 15 November, als „dictator van den franc", deel uitgemaakt van het toenmalige kabinet-Jaspar. In het Parlement is hij nooit aan het woord geweest. Na de stabilisatie van den franc, hernam hij zijn functie van vice-president van de Société Générale de Belgique. Sedert den dood van Jadot, den president dezer machtige financieele instelling, heeft hij diens plaats ingenomen.
Gutt, de nieuwe minister van Financiën, is, vóór den oorlog, redacteur geweest aan de sedertdien verdwenen Brusselsche liberale courant La Chronique. Hij maakte de eerste oorlogsweken mede als vrijwilliger en nam later dienst bij de Fransche spahis, in Algerië. In 1926 was hij kabinetschef bij minister Francqui. Als deskundige heeft hij deelgenomen aan talrijke internationale conferenties.
Dr. Edmond Rubbens, die de leiding krijgt van het departement van Arbeid en Sociale voorzorg, is 40 jaar oud. Hij maakte deel uit van de Kamer sedert 1921 als afgevaardigde voor Dendermonde. In het Parlement was hij steeds een flink verdediger van de Vlaamsche eischen op taal- en sociaal gebied.
Ook de nieuwe minister van Transport en P.T.T., du Bus de Warnaffe, is maar 40 jaar oud. In het Brusselsche college van B. en W. heeft hij, sedert eenige maanden, zijn katholieken partijgenoot Wancquez als wethouder van den burgerlijken stand vervangen.
Mr. Paul Charles, minister van Koloniën, is 49 jaar oud. Hij was vroeger substituut aan de rechtbank te Bergen, later te

Brussel. Sedert 1929 was hij secretaris-generaal van het departement van Koloniën. In Mei 1929 is hij, gedurende eenige dagen, reeds een eerste maal minister van Koloniën geweest.
Wat de liberale minister van Openbaar Onderwijs, Jules Hiernaux, betreft, deze was vroeger directeur van de universiteit van den arbeid te Charleroi. In 1932 benoemde minister Lippens hem tot hoofd van den dienst voor het technisch onderwijs aan het departement van Kunst en Wetenschappen. De heer Hiernaux gaat door voor een liberaal met zeer vooruitstrevende sociale gedachten. (Handelsblad v. Antwerpen - Le Soir)
(Vorig bericht blz. 1576 D.)

A. CURAÇAO EN SURINAME. — Regeeringsreglement voor Suriname en Curaçao. —
Bij de Tweede Kamer zijn thans ingediend de wetsontwerpen tot herziening van het reglement op het beleid der regeering in de koloniën Suriname en Curaçao.
Een algemeene herziening ligt niet in de bedoeling. Daarom zijn in hoofdzaak alleen die wijzigingen voorgebracht, welke rechtstreeks of zijdelings volgen uit de nieuwe lezing van de betreffende Grondwetsbepalingen.
Wat Suriname betreft zal nadere wijziging en aanvulling niet lang meer kunnen uitblijven, ten einde meer dan tot dusver mogelijk was, rekening te kunnen houden met de bijzondere rechtsbehoeften van het zeer groote deel der bevolking van dit gebiedsdeel, dat uit Britsch-Indiërs en Javanen bestaat.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Curaçao 1503 G.)**

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Loterijwet - Particuliere loterijen. —
Aangenomen is door de Tweede Kamer een wetsontwerp, waardoor particuliere loterijen niet langer op de Staatsloterij kunnen trekken. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Loterij 1095 B.; Tw. Kamer 1584 C.)

C. LUCHTVAART. — Luchtvaart-tentoonstelling te Parijs. - „Air France".
In het Grand Palais te Parijs wordt op het oogenblik de door den President der Republiek Lebrun geopende Fransche luchtvaart-tentoonstelling gehouden.
Het voornaamste doel van deze tentoonstelling is de belangstelling voor de luchtvaart in Frankrijk d.i. voor de „Air France", een combinatie van de vroegere 5 luchtvaartmaatschappijen, te vergrooten.
(La Journée Industrielle)

D. FRANKRIJK. — Toenadering tot Rusland. —
Bij de behandeling in de Fransche Kamer der oorlogsbegrooting verklaarde de rapporteur Archimbaud dat het Russische leger in geval van een conflict met Duitschland ter beschikking van Frankrijk zal staan. Officieel wordt deze bewering echter tegengesproken. De minister van Oorlog zeide o.a. dat de eenjarige diensttijd zal worden gehandhaafd, „tenzij zich bijzondere omstandigheden voordoen". (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 11 S.)

E. FRANKRIJK. — Philippe Berthelot overleden. —
Philippe Berthelot, oud-ambassadeur en oud-secretaris-generaal van het Fransche ministerie van buitenlandsche zaken, is overleden.
Philippe Berthelot heeft jaren lang als secretaris-generaal van de Quai d'Orsay de Fransche diplomatie beheerscht. Hij was de rechterhand van Briand.
(Le Jour)

F. VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Geen vooruitgang. —
De vlootonderhandelingen te Londen maken geen vorderingen. Japan blijft vasthouden aan den pariteitseisch. Engeland had voorgesteld, om die pariteit in theorie te erkennen, doch door een soort van gentlemans agreement te bepalen, dat de bestaande verhouding 5 : 5 : 3 toch zou blijven gehandhaafd. Japan wil daar niet aan. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht blz. 1563 E.)

G. SOC. ARBEIDERS INTERNATIONALE. — Eenheidsfront. —
Het uitvoerend comité der Socialistische Internationale onderzocht op 13 Nov. '34 een voorstel tot samenwerking van de Communistische Internationale.
Vandervelde, die als voorzitter optrad, wees op een voorstel der Fransche communistische afgevaardigden Cachin en Thorez om de overeenkomst, in Frankrijk tusschen communisten en socialisten tot stand gekomen, algemeen te maken. Zweden, Noorwegen, Denemarken, Nederland en Tsjechoslowakije namen een vijandige houding aan tegenover eenheid van actie, terwijl Frankrijk, Oostenrijk, Italië en het Saargebied een beperkte overeenkomst bepleitten.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 953 C.)**

H. NEDERLAND. — Werkloozensteun - Extra winterhulp. —
In de vergadering van de Tweede Kamer van 9 November heeft dr. Colijn in beginsel toegezegd, dat de regeering bereid zou zijn, nu de organisatie van een doeltreffende particuliere „Winterhilfe" nog niet voorbereid is, een tegemoetkoming te verschaffen om die particuliere hulp te steunen. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1388 C.)

I. DUITSCHLAND. — Nat. Socialisme - Het Bruine Huis te München gesloten - Hoofdzetel Berlijn. —
Adolf Hitler heeft de beschikking uitgevaardigd, dat de kanselarij van de nationaal socialistische partij uit München naar Berlijn wordt verplaatst. Dit beteekent dus het einde van het Bruine Huis te München als centrum van de nat. soc. beweging.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. Nat. Soc. 1257 F.)**

K. LETTERKUNDE. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Robinson, Elsie — „I want Out". (Farrar and Rinehart, New York)
Duitsch: Hauptmann, Gerhart — „Das Meerwunder". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Krieger, Arnold — Das Blut der Lysa Gora. (Rowohlt, Berlin 1934)
Engelsch: Jordan, Humfrey — Creation's Cry. (Hodder and Stoughton)
Quennell, Marjorie and C. H. B. — A History of Everyday Things in England, 1851—1934. (Batsford)
Fransch: Chauveau, Leopold — Grelu. (La Nouvelle Revue Franç. 1934)
Mura, E (des Frères de St. Vincent-de Paul) — Le Corps Mystique du Christ. (André Blot, Paris)
Italiaansch: Moscardelli, Nicola — La Vita ha sempre ragione. (Vallecchi, Firenze)
Nederlandsch: Coolen, Antoon — Dorp aan de rivier. (Nijgh & v. Ditmar)
Philips, Marianne — Bruiloft in Europa. (C. A. J. van Dishoeck, Bussum 1934)
Zernicke, Elisabeth — Het Buurmeisje. (Wereldbibliotheek, Amsterdam)
Noorsch: Heiberg, Hans — „Ta den ring og la den vandre. (H. Aschebourg & Co., Oslo)
Vlaamsch: Albe — De Poëet. (Steenlandt, Kortrijk)
Zweedsch: Wästberg, Erik — Svenska Herrar. (Gebers, Stockholm) (Red. K. H. A.) **(1574 E.)**

L. SAARGEBIED. — Resultaat der discussies te Rome. —
De Fransche en Duitsche deskundigen hebben aan de commissie van drie in zake het Saarprobleem medegedeeld, dat zij het in den loop hunner besprekingen er over eens zijn geworden, conform de Fransche voorstellen in het geval dat de volksstemming in het Saargebied uitvalt ten gunste van Duitschland, de in het Saargebied in omloop zijnde Fransche bankbiljetten te doen gebruiken voor de betaling van de terug te koopen mijnen. (La Stampa)
(Vor. ber. Volksstemming 1572 C.)

26 NOVEMBER 1934

M. JAPAN. — Scheepvaart op Ned. Oost-Indië - Vrachtovereenkomst met Nederl. lijnen opgezegd. —
De Japansche Mailstoomboot Mij. en de Osaka Handelsstoomboot Mij. hebben, gezamenlijk met twee andere Japansche scheepvaartlijnen op 22 Nov. '34 aan de Nederlandsche scheepvaartmaatschappijen in Nederlandsch-Indië bericht, dat het in haar voornemen ligt, om de huidige overeenkomst op het gebied der vrachten op te zeggen met ingang van 1 Dec. '34. Deze stap is een gevolg van de slechte vorderingen,

die bij de vrachtenbesprekingen te Batavia werden gemaakt en zal, naar men verwacht, de Nederlandsch-Japansche handelsbesprekingen op een algeheel fiasco doen uitloopen. (Dempo Rengo) **(Vor. ber. 1498 B.)**

A. LUCHTVAART. — Wedvlucht Londen—Melbourne. - Burgemeester van Albury onderscheiden. —
De burgemeester van Albury, de heer Waugh, is benoemd tot officier in de Orde van Oranje Nassau, als erkentelijkheid voor de hulp, welke hij en de burgers van deze stad hebben verleend aan Parmentier en Moll bij hun noodlanding aldaar.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 1556 G.)**

B. ZWITSERLAND. — Een referendum in het kanton Genève. - Nederlaag voor Nicole. —
In het kanton Genève is op 18 Nov. '34 de eerste volksstemming gehouden sinds het aan het bewind komen van de socialistische regeering van Nicole, ongeveer juist een jaar geleden. De stemming heeft een geweldige nederlaag voor de socialistische regeering gebracht. Het onderwerp van den strijd was de financieele politiek van de regeering. Nicole en zijn collega's hadden ter dekking van het staatstekort van zeven millioen francs voorgesteld dat voor 5½ millioen nieuwe belastingen zouden geheven worden, terwijl 1½ millioen door bezuiniging op staatsuitgaven zou verkregen worden.
Met 23.422 tegen 13.328 stemmen zijn de voorstellen der socialistische regeering verworpen, dus met een meerderheid van meer dan 10.000 stemmen.
(Neue Berner Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1141 D.)**

C. A. J. FUNKE KUEPPER OVERLEDEN. —
De bekende en bekwame teekenaar van de Arbeiderspers, A. J. Funke Küpper, is op 23 Nov. '34 tengevolge van een ongeluk om het leven gekomen. Funke Küpper is slechts 40 jaar geworden. (Het Volk)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Concessieverleening voor oliewinning op Nieuw-Guinea. —
De Tweede Kamer heeft op 23 Nov. '34 goedgekeurd het wetsontwerp tot concessie-verleening voor oliewinning op Nieuw-Guinea. (Het Vaderland)
(Vor ber. Tw. Kamer 1585 B.)

E. DANZIG. — President van den Senaat van Danzig afgetreden. —
De president van den Senaat van Danzig, Rauschning, is afgetreden.
Men neemt aan, dat Rauschning's aftreden verband houdt met de slechte verstandhouding tusschen hem en den leider der Nationaal-socialisten te Danzig, Forster. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1521 B.)**

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der de Jachtwet. —
De Tweede Kamer heeft op 22 Nov. '34 goedgekeurd het wetsontwerp tot wijziging van de Jachtwet 1923 (verlaging annuïteit der schadeloosstellingen).
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1586 D.)**

G. NEDERLAND. — Vrijzinnig Democrat. Bond. - Vertrouwen in ministers Marchant en Oud. —
In de vergadering van den Vrijz. Dem. Bond te Rotterdam heeft minister mr. H. P. Marchant op 24 en 25 Nov. '34 een rede gehouden, waarin hij uitvoerig de positie schetste van het crisis-ministerie en waarschuwde tegen pogingen tot omverwerpen van het kabinet-Colijn. Minister mr. P. J. Oud heeft in deze bijeenkomst voornamelijk over de financieele moeilijkheden des lands gesproken; mr. A. M. Joekes heeft betoogd, dat critiek op het kabinet niet het karakter van smaad of verdachtmaking mag aannemen.
Het congres is in bijna volle eenstemmigheid geëindigd. De in partijkringen geuite groote vrees, dat de houding der beide V.-D. ministers, ten opzichte van het standpunt van het kabinet met betrekking tot de defensie- en onderwijs-politiek den Bond op den tweesprong zou brengen en dan mogelijk de heeren Marchant en Oud in conflict met hun partij zouden komen, is niet bewaarheid. Alle aangenomen voorstellen hebben het vertrouwen in de V.-D. bewindslieden en ook in de V.-D. Kamerfractie bevestigd. (Alg. Handelsbl.)
(Vor. ber. Vrijz. Dem. Bond 1528 I; Marchant, 1552 A; Oud 1574 D.)

27 NOVEMBER 1934

H. VOLKENBOND. — Hongaarsche Nota op de Joego-Slavische klacht. - Italië steunt Hongarije. —
De Hongaarsche regeering heeft tot den secretaris-generaal van den Volkenbond een nota gericht, waarin zij verzoekt dat de Joego-Slavische nota op de agenda van de 3 December beginnende buitengewone raadszitting zal worden geplaatst, aangezien de Hongaarsche regeering zich zoo spoedig mogelijk tegen de beschuldiging verdedigen wil, die de Joego-Slavische nota aan het adres van Hongarije heeft gericht. In de nota van de regeering te Boedapest wordt o.m. gezegd: „Een hardnekkige campagne, waaraan Hongarije sedert den dag van den aanslag te Marseille is blootgesteld, alsmede de meest ongegronde beschuldigingen die voortdurend tegen Hongarije worden ingebracht, hebben op dit oogenblik een politieke atmosfeer geschapen, die niet alleen vol ernstig gevaar is voor de normale betrekkingen tusschen bepaalde Europeesche staten, maar die ook den wereldvrede kan benadeelen. De reeds bestaande spanning is verscherpt geworden door de nota, die de Joego-Slavische regeering met den steun der beide andere staten der Kleine Entente op 22 November aan den Volkenbondsraad heeft gericht.
De Hongaarsche regeering gelooft, dat het van de grootste beteekenis zou zijn, dat de Volkenbondsraad onmiddellijk begint met de bestudeering der aangelegenheid, waarmede hij door de Joego-Slavische regeering is belast. De Hongaarsche regeering stelt er prijs op te verklaren, dat het voor haar land van vitaal belang is de eer van Hongarije te verdedigen tegen manipulaties, die geen ander doel hebben dan de schending van den goeden naam der Hongaarsche natie. Daar het anderzijds onverminderd de voorschriften van artikel 11 van het pact waarop de Joego-Slavische nota betrekking heeft, volgens atikel 4 van het pact tot de bevoegdheden van den Raad behoort, te beraadslagen over iedere kwestie, die den wereldvrede betreft, is het zijn taak, de betreffende aangelegenheid zoo spoedig mogelijk op de agenda der tegenwoordige vergadering te plaatsen en zoo op te treden tegen de ernstige gevaren, waarop de Hongaarsche regeering zich verplicht voelt te wijzen.
De officieuze verklaring der Italiaansche regeering, waarin het Hongaarsche standpunt werd gesteund, heeft in Hongaarsche politieke kringen groote voldoening verwekt.
(Budapesti Hirlap - Giornale d'Italia)
(Vorig bericht blz. 1584 E.)

I. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. - Dr. Karl Barth geschorst. —
Rijksminister Rust heeft den gewonen hoogleeraar in de Evangelische Theologie te Bonn, dr. Karl Barth, die geweigerd heeft den op grond van de wet op de beëediging van ambtenaren van 20 Aug. 1934 voorgeschreven eed op den Leider en Rijkskanselier af te leggen, in zijn functie geschorst en een disciplinair optreden tegen hem gelast. (Völk. Beobachter)
(Vorig bericht 1569 G.)

K. NEDERLAND. — Het N.V.V.-petitionnement aangeboden. - 1.556.747 handtekeningen. —
Op 27 Nov. '34 werd het petitionnement van het N.V.V. aan minister Slotemaker de Bruïne aangeboden.
Kupers wees bij deze gelegenheid den minister op de grote betekenis van dit omvangrijke stuk werk. Een groot aantal confessionele medeburgers heeft de lijsten getekend. In totaal heeft het N.V.V. 1.556.747 handtekeningen verzameld, d.w.z. 35.43 pct. van de bevolking in die plaatsen, waar men heeft gewerkt.
Het petitionnement vraagt:
Verhoging der thans algemeen te laag geachte steunnormen.
Verhoging der percentages, in het bijzonder voor de arbeiders met lage lonen en grote gezinnen.
Verstrekking van een toeslag op de uitkeringen gedurende de wintermaanden.
Verstrekking op ruimere schaal van kleding en dekking aan de werklozen.
Ruimere beschikbaarstelling van goedkope boter en beschikbaarstelling van goedkope aardappelen.
Hulp aan de jeugdige werklozen door arbeid of steun.
(Het Volk) **(Vorig bericht blz. 1473 E.)**

L. ARTHUR PINERO OVERLEDEN. —
De bekende Engelsche tooneelschrijver Sir Arthur W. Pinero is op 23 Nov. '34 te Londen op 79-jarigen leeftijd overleden. (Red. K. H. A.)

A. **DUITSCHLAND. — Dr. Ley heet voortaan Reichs-Organisationsleiter. —**
De plaatsvervanger van Hitler heeft meegedeeld, dat dr. Ley voortaan den titel zal voeren van rijksleider van het „Reichsorganisationsamt" der N.S.D.A.P. Zijn bureau heet „Reichsorganisationsamt".
(Völkischer Beobachter)

B. **CATALONIE. — Pachtwet onwettig verklaard. —**
De rechtbank voor zaken betreffende de bij de Grondwet gewaarborgde rechten heeft de Catalaansche pachtwet van 26 Juni in strijd met de Grondwet verklaard. De overwegingen van de rechtbank zijn niet openbaar gemaakt. (El Debate)

C. **BOTANIE. — Ned. Botanische Vereeniging. —**
De Nederlandsche Botanische Vereeniging hield haar vergadering in het Botanisch Laboratorium te Utrecht. De voorzitter prof. dr. J. C. Schoute herdacht bij de opening wijlen het lid der vereeniging dr. J. C. Mekel.
De heer A. L. Houwink hield een voordracht over: De prikkelgeleiding bij Mimosa pudica (kruidje-roer-me-niet).
Hierna sprak prof. dr. J. C. Schoute over de bloeiwijze van het geslacht Armeria, het Engelsch gras.
Vervolgens sprak de heer J. B. Thomas over: Polariteitsproblemen bij Cladophora glomerata L.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1507 E.)**

D. **NEDERLAND. — Federatie voor het goederenverkeer. - Oprichting van nieuwe organisatie. —**
De moeilijkheden inzake het betalingsverkeer met Duitschland hebben, gelijk wij indertijd hebben gemeld, in het begin van October geleid tot het samenstellen van een commissie onder voorzitterschap van den heer J. N. Burger te Amsterdam. Deze commissie ontving haar mandaat van een groot aantal vereenigingen uit velerlei takken van handel en bedrijf, die tot dusver niet in één verband waren georganiseerd.
Al spoedig bleek de noodzaak, om een permanente organisatie te stichten. Deze is thans tot stand gekomen door de oprichting, in een drukbezochte vergadering welke te 's-Gravenhage is gehouden, van de Nederlandsche federatie voor het goederenverkeer. De nieuwe organisatie stelt zich ten doel de belangen van het Nederlandsche goederenverkeer in den meest ruimen zin te behartigen, voorzoover althans deze belangen niet reeds worden behartigd door andere centrale organisaties. In het bijzonder zal zij het werk van de commissie inzake het betalingsverkeer met Duitschland voortzetten. Oprichters van de federatie zijn: Vereeniging ter behartiging van den Nederlandschen Exporthandel, Amsterdam; Nederlandsche Vereeniging voor den Rubberhandel, Amsterdam; Nederlandsche Vereeniging van Rubberhandelaren, Amsterdam; Vereeniging van den Tabakshandel, Amsterdam; Vereeniging van Koffiehandelaren, Rotterdam; Vereeniging voor den Goederenhandel, Rotterdam; Vereeniging voor den Koffiehandel, Amsterdam; Nederlandsche Vereeniging voor den Theehandel, Rotterdam; Nederlandsche Vereeniging van Katoenafvalbedrijven, Enschede; Beurs voor den groothandel in metalen en textielgrondstoffen, Amsterdam; Vereeniging van exporteurs van lompen en aanverwante artikelen, Amsterdam.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

E. **ROEMENIE. — Communistische actie verboden. —**
In overleg met het ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft de commandant van het tweede legercorps te Boekarest, Generaal Prodan, op grond van den staat van beleg, alle 32 vereenigingen ontbonden, die een communistisch karakter dragen, of betrekkingen met het communisme of Sovjet-Rusland onderhouden. (Adverul, Boekarest) **(Vor. ber. 687 B.)**

F. **NEDERLAND. — Wetsontwerp inzake de verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten. - Voordracht van Prof. Mr. P. S. Gerbrandy. —**
Voor de Notarieele Vereeniging heeft prof. mr. P. S. Gerbrandy op 24 Nov. '34 een voordracht gehouden over het wetsontwerp inzake de verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten.
Wij citeeren hieruit:
De hoofdzaak blijft, dat het ontwerp in aansluiting aan de ontwikkeling, waarin wij blijkens de historische feiten betrokken zijn, mogelijkheid biedt aan bedrijven tot zekere regularisatie. Juridisch doen schrijvers als Morin en Ripert en in Nederland een korte uiteenzetting als van De Beneditty ons die ontwikkeling van het overeenkomstenrecht verstaan. Maar de ontwikkeling is van breeder omvang, zij heeft ook betrekking op het vereenigingsrecht. Ter deze wordt (de kerk in jurisprudentie is daarvan een voorbeeld) met te enge begrippen gewerkt. Wij zullen moeten leeren een samenwerking van ondernemers in een bedrijf te zien als juridisch van andere orde dan die in biljartclubs. Dat het ontwerp onder waarborgen die redelijk zijn te achten, een reeks van concrete beslissingen inleidt, die straks de basis zullen zijn voor nieuwe juridische formuleeringen en vereenigingsvormen is zijn verdienste.
(Red. K. H. A. - Alg. Handelsblad) **(1427 D.)**

G. **OPVOEDKUNDE. — Ervaringsopvoedkunde. —**
Dezer dagen heeft dr. H. G. Hamaker uit Utrecht, aan de universiteit te Gent het onderwerp besproken „Eenige vruchten van de ervaringsopvoedkunde voor de paedagogische diagnostiek". Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Al te lichtvaardig worden de volgende conclusies van het kind getrokken: 1. nalatig en traag gedrag: luiheid; 2. onvoldoende schoolresultaat: domheid; 3. onwaarheid spreken: oneerlijkheid; 4. onhebbelijk gedrag: ruw karakter; 5. brutaliteit en ongehoorzaamheid: opstandig karakter; 6. vernielen: vernielzucht; enz.
Deze voornaamste opvoedkundige fout heeft heillooze gevolgen, door de volkomen onjuiste behandeling die er uit voortvloeit.
De ervaringsopvoedkunde moet en kan ons helpen, die fout te vermijden; des te sneller en beter, naarmate door meer goed waarnemende practische opvoeders aan de ontwikkeling van die wetenschap wordt meegewerkt. (Red. K.H.A.) **(V. b. Opvoedkunde 1325 C.)**

H. **WERELDCOMITE VOOR DE BOYCOT VAN DUITSCHE GOEDEREN. — Conferentie te Londen.**
Untermeyer, de voorzitter van het wereldcomité voor de boycot van Duitsche goederen en diensten voerde heden het woord in een hier gehouden conferentie.
Hij zeide, dat de Amerikaansche boycot met sprongen in omvang toenam. De beweging droeg geen Joodsch karakter, zij was onsectarisch, maar had den steun van het heele Jodendom. De boycot zou in de plaats komen van den oorlog, want geen land kon het hoofd bieden aan een algemeene boycot, waartoe deze met groote snelheid uitgroeide.
Dr. Moses Gater, die presideerde, zeide, dat de conferentie de eerste poging was, ondernomen door een combinatie van Joden, om den handschoen op te nemen, hun toegeworpen door de Duitsche regeering. Zij zouden onder geen omstandigheden aan eenige natie toestaan hen te behandelen als slaven of ongedierte, dat moest worden uitgeroeid.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

28 NOVEMBER 1934

I. **FRANKRIJK. — Sem (Georges Goursat) overleden.**
De geestige teekenaar Sem is op 26 Nov. '34 in zijn woning te Parijs zeer onverwachts op 70-jarigen leeftijd overleden.
Onder zijn illustratief werk vallen te noemen zijn illustraties bij Courteline's satyrischen roman „Messieurs les Ronds-de-Cuir". (Le Temps)

K. **ITALIE. — Geheimhouding over de Nationale Defensie. —**
De versterking van de verdediging te land en ter zee van Italië zal in het diepste duister gehuld worden tengevolge van de instelling van strenge censuur, die op 24 Nov. '34 in een officieel decreet is afgekondigd. Het decreet, dat ten doel heeft spionnage in Italië onmogelijk te maken, verbiedt den Italianen zaken te bespreken, die direct of zijdelings in verband kunnen staan met de nationale verdediging. Overtreding van deze bepaling kan worden gestraft met zeer zware straffen. De dagbladen zullen niets meer mogen publiceeren over militaire onderwerpen, tenzij de gegevens ontvangen zijn uit officieele bronnen. Artikelen betreffende onderkomens, opslagplaatsen, hangars,

nieuwe wegen, spoorwegen, kanalen, reservoirs, electrische stations en draadlooze of telefoonstations vallen eveneens onder dit verbod.
Evenmin zullen de Italianen manoeuvres mogen bespreken, tenzij de regeering daarover communiqués verstrekt. Vooral zal het verbod streng worden gehandhaafd met betrekking tot gegevens inzake fortificaties, kustversterkingen, gecamoufleerde vliegvelden, of verborgen luchtafweergeschut.
(La Stampa)

A. **NEDERLAND. — Padvindersvereeniging Nederland - Installatie van den Raad van Advies en Toezicht. —**
Het vorig jaar hebben, tengevolge van het geschil over de door de leden af te leggen belofte vele honderden padvinders de Ned. Padvindersvereeniging verlaten en zich georganiseerd in de Padvindersvereeniging Nederland. Deze nieuwe vereeniging, die wat werkwijze en organisatie betreft eveneens de door Lord Baden Powell gegeven spelregels volgt, heeft op 24 Nov. '34 in de Industrieele Club te Amsterdam de Raad der Vereeniging geïnstalleerd. Deze Raad, het lichaam waaraan het bestuur der Padvinders Vereeniging Nederland verantwoording schuldig is over haar daden en haar beleid, bestaat uit een tiental bekende Nederlanders, die op verschillend gebied op den voorgrond treden, t.w. mr. dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk, commissaris der Koningin in de provincie Drente, voorzitter, C. W. Bodenhausen, oud-vice-president v. d. Raad van Indië, A. B. N. Davids, Opperrabbijn te Rotterdam, C. K. Elout, redacteur van het Algemeen Handelsblad, dr. J. Eykman, directeur A. M. V. J., prof. dr. J. H. Gunning Wzn., Hilversum, dr. H. G. Hamaker, prof. dr. G. van der Leeuw, rector magnificus der Universiteit te Groningen, A. Pierson, bankier te Amsterdam, G. L. Tegelberg Jr., Amsterdam, leden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Padvinders 1560 C.)

B. **OCTROOIEN. — Octrooicijfers als maatstaf van de technische ontwikkeling. —**
De November-aflevering van De Economist opent met een artikel van dr. ir. L. Hamburger, getiteld: Enkele indices aangaande de technische ontwikkeling langs nieuwe wegen in de voornaamste industrieele landen. De schrijver zoekt in dit artikel naar een bruikbaren maatstaf voor de technische ontwikkeling van de productie en meent deze gevonden te hebben in de cijfers betreffende de verleende octrooien. Deze octrooicijfers vertoonen sinds de helft van de 19de eeuw een zeer sterken groei, die echter niet in alle landen even groot is geweest. Zoo blijkt het b.v., dat de groei zeer sterk is geweest in Engeland, Frankrijk en Duitschland, in dit laatste land vermoedelijk in verband met de groote ontwikkeling van de chemische industrie, die zeer rijk aan octrooien is. Minder snel, hoewel nog altijd zeer belangrijk, is de groei in de Ver. Staten. De Nederlandsche cijfers zeggen niet erg veel, omdat onze Octrooiwet betrekkelijk jong is; intusschen vertoonen ook hier de cijfers een sterke toeneming.
(Dr. Ir. L. Hamburger in De Economist)

C. **DUITSCHLAND. — De politieke toestand. —**
De toestand in Duitschland is op het oogenblik buitengewoon zenuwachtig en onrustig volgens den Berlijnschen correspondent van „Berlingske Tidende". Er loopen geruchten als nooit te voren, die zich concentreeren om een aanstaande uitbarsting. Het controleeren van deze geruchten is op grond van de omstandigheden inderdaad onmogelijk, men merkt de onrust en men ziet een en ander maar men kan er niet stevig de hand op leggen. In velerlei opzicht doet het denken aan de stemming vóór den 30sten Juni, toen Röhm en zijn kameraden doodgeschoten werden. Als leider van de onrust noemt men het bruine leger; de ontevredenheid onder de soldaten daarvan moet o.a. haar grond vinden in de vermindering die thans verwezenlijkt is en waardoor de sterkte tot ongeveer een half millioen gereduceerd is. Maar hierbij komt volgens den correspondent van het Deensche blad nog het communisme, dat, gesteund door Rusland, harder werkt dan ooit te voren en dat begunstigd wordt door den moeilijken economischen toestand.
(Berlingske Tidende, Kopenhagen) **(1381 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Bond van vrij-religieuze gemeenten ontbonden. —**
De „Völkischer Beobachter" meldt, dat de Pruisische premier en chef der geheime staatspolitie Göring een decreet heeft uitgevaardigd, waarbij op grond van artikel 1 van het decreet van den rijkspresident voor de bescherming van volk en staat de „Bond van vrijreligieuze gemeenten in Duitschland", inclusief zijn onderhoorige en bijbehoorende organisaties, enz., in Pruisen wordt ontbonden en verboden.
Het vermogen wordt onder voorbehoud van latere verbeurdverklaring door de politie in beslag genomen. Inbreuken op dit verbod zullen krachtens artikel 4 van het decreet van den rijkspresident van 28 Febr. 1933 worden gestraft.
De redenen voor het thans uitgevaardigde verbod zijn: In den „Bond van vrijreligieuze gemeenten in Duitschland" zijn in den jongsten tijd in opvallend groot aantal aanhangers der vroegere communistische en marxistische partijen en organisaties opgenomen.
(Völkischer Beobachter)

E. **WIJSBEGEERTE. — Spinoza. - De gedachte der verdraagzaamheid. —**
Op 24 November, den geboortedag van Spinoza, heeft jhr. dr. J. J. von Schmid, privaat-docent aan de Rijksuniversiteit te Leiden, voor de Societas Spinozana, in het Spinozahuis een lezing gehouden over de gedachte der verdraagzaamheid in Spinoza's leer. Wij citeeren uit deze lezing o.a. het volgende:
Tusschen natuur en mensch bevindt zich de staat met zijn geestelijke waarden, zooals godsdienst, recht en zeden, welke alle den mensch gebieden. Hij berust op de rede. Was hij er niet, dan zouden slechts de hartstochten der menschen woeden tegen elkaar. Dit is de natuur-toestand, waarin recht en macht hetzelfde zijn.
Deze toestand bevredigt de menschen niet, omdat hun redelijk vermogen te veel door de hartstochten onderdrukt is, waardoor veiligheid en rust ontbreken. Redelijk inzicht in dit tekort maakt den staat begrijpelijk, die verdeeldheid voor eenheid plaats doet maken. Een overeenkomst tusschen de menschen maakt zijn ontstaan verklaarbaar. Het natuurrecht, waarbij een ieder alles, wat hij kan doen, tegelijk veroorloofd is, verdwijnt voor het burgerlijke recht dat redelijk door de overheid wordt vastgesteld. Zoo ontstaan zekerheid en vrijheid, waarbij de mensch niet tot een automaat mag worden gemaakt, daar het den Staat niet mogelijk zal zijn, de innerlijke geesteseigenschappen van den mensch aan te tasten, zonder dat de affecten in opstand komen en het hoogste staatsdoel, den vrede, in gevaar brengen. Daarom wordt de persoonlijkheid in den Staat geëerbiedigd.
De levensbeschouwing van Spinoza leert, daarmede geheel in overeenstemming, dat de mensch de affecten niet miskennen, noch verdringen moet, maar ze met den geest zal moeten leiden. Het doel van de wijsbegeerte is, dit te leeren.
Dus moet de mensch verdraagzaam zijn tegen eigen onredelijkheid en die van anderen. Voor deze levensbeschouwing heeft Spinoza geleefd en gestreden. Verdraagzaamheid is echter van overwegende beteekenis tegenover het godsdienstig denken.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Wijsbegeerte 1496 E.)**

F. **JAPAN. — Kabinet - Mutatie - Takahashi minister van Financiën. —**
Takahashi, een der oudste leden der Seiyoekai-partij, zal Foeji, den afgetreden minister van Financiën, als zoodanig vervangen. (Dempo Rengo) **(1381 D.)**

G. **NEDERLAND. — Crisisinvoerbureau ingesteld. —**
In verband met het toenemende belang, dat de regeering krijgt bij het uitoefenen van contrôle op den uitvoer ten gevolge van de toenemende belemmerende maatregelen in het buitenland, is besloten tot het instellen van een afzonderlijk crisisuitvoerbureau, dat onder het ministerie van Economische Zaken ressorteert. Dit bureau zal zijn taak dezer dagen aanvaarden.
Het zal in de eerste plaats overnemen die bemoeiïngen met de regeling van den uitvoer, welke het crisis- en uitvoerbureau thans vervult krachtens de Crisisuitvoerwet.
Dit bureau zal ook belast worden met de uitvoering van die maatregelen, welke noodzakelijk kunnen zijn

voor een doeltreffende regeling van den uitvoer van Nederland naar landen, waarmee clearingregelingen bestaan.
Met de leiding van het crisisuitvoerbureau wordt belast de heer dr. Ch. Truyen. Het bureau zal worden gevestigd Mauritskade 55, Den Haag.
Nader zal worden aangekondigd, wanneer het Crisisuitvoerbureau de werkzaamheden, die het crisis-in- en -uitvoerbureau ingevolge de Crisis-uitvoerwet verricht, zal overnemen. Het crisis-in- en -uitvoerbureau zal voortaan heeten crisis-invoerbureau en zal zich uitsluitend belasten met de uitvoering van de contingenteeringen, die op het oogenblik practisch ook reeds de hoofdtaak van dit bureau vormen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1204 C.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoer van vetzaden en plantaardige vetten. —
Het groote belang, dat de uitvoer van vetzaden en vetten heeft voor Ned.-Indië, moge blijken uit de volgende cijfers; naast de absolute cijfers zijn de percentages van den totalen Ned.-Indischen uitvoer zoowel in gewicht (bruto) als in waarde aangegeven:

Jaar.	Uitvoergewicht (bruto). × 1000 ton.	% v. h. tot. uitvoergew.	Uitvoerwaarde. × 1 mill. guldens	% v. d. tot. uitvoerw.
1909 .	—	—	31	7.1%
1913 .	—	—	60	9.8%
1928 .	586	6.1%	147	9.3%
1929 .	595	5.8%	134	9.2%
1930 .	503	5.0%	101	8.7%
1931 .	503	6.2%	68	9.1%
1932 .	664	7.7%	63	11.7%
1933 .	703	8.3%	56	11.9%

Worden de uitvoerproducten van Ned.-Indië naar de uitvoerwaarde gegroeperd, dan vindt men voor het jaar 1932:

No. op de ranglijst der uitvoerproducten, gerangschikt naar de uitvoerwaarde.	Uitvoerw. × 1 duizend guldens.	% v. d. totale uitvoerwaarde
4 copra	42.299	7.81%
10 palmolie	11.844	2.19%
19 cocosvet	2.976	0.55%
20 vetzaden n. a. g. .	2.958	0.55%
27 grondnoten . . .	1.898	0.35%
33 vet n. a. g. . . .	1.424	0.26%
Totaal	63.399	11.71%

(De Indische Mercuur)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Landbouwcrisisfonds - Steun aan landbouw en visscherij. —
Ingediend is een wetsontwerp tot de vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Landbouwcrisisfonds. Deze begrooting toont op den geheelen dienst een nadeelig saldo van *f* 29.175.000.
De gewone dienst, waarvan de uitgaven geraamd worden op *f* 168.739.000 en de inkomsten op *f* 168.814.000, geeft een batig saldo van *f* 75.000, de kapitaaldienst wordt in uitgaven geraamd op *f* 30.300.000 en in inkomsten op *f* 1.050.000, zoodat daarop een nadeelig saldo verwacht wordt van *f* 29.250.000.
De totale uitgaven van den geheelen dienst worden geraamd op *f* 199.639.000.
In de toelichting wordt onder meer het volgende medegedeeld wat betreft den te verleenen steun:
De post steun aan de tarwe wordt pro memorie uitgetrokken. Rogge en gerst ongeveer dezelfde bedragen als voor oogst 1934 betaald zullen moeten worden.
Voor steun aan griend en riet zijn voorloopig dezelfde steunbedragen uitgetrokken als in 1934.
Cichorei idem.
Steun aan veldboonen: *f* 1.050.000.
Steun aan bruine boonen *f* 700.000.
Verdere beperking van consumptie-aardappelteelt wordt niet overwogen. Vier millioen wordt noodig geacht voor steun aan fabrieksaardappelteelt (betaling prijsverschillen).
Het vlasareaal wordt eenigszins uitgebreid. Zelfde steun als in 1934 (*f* 1.350.000).
De bietenteelt wordt op dezelfde basis gesteund als in 1934.
Vermoedelijk verlies op Surinaamsche suiker wordt geraamd op *f* 700.000.
Voor tegemoetkoming aan bloem-importeurs is een bedrag van 7 ton uitgetrokken.
Voor export van geconserveerd of bereid varkensvleesch 1 millioen.
Nadeelig saldo van Ned. Varkenscentrale is begroot op *f* 6.875.000 (v. j. *f* 10.147.900).
Nadeelig saldo Rundveecentrale 11 millioen. Opbrengst opcenten op accijns op geslacht 6 millioen. Steun export vee en vleesch 1 millioen (v. j. *f* 450.000).
Totaal der heffingen bij melk en zuivel *f* 84.163.000. Totaal der uitgaven *f* 86.756.000.
Steun aan tuinbouw *f* 7.500.000.
Nadeelig saldo boomkweekerijen *f* 240.000.
Voorloopig bedrag van *f* 750.000 uitgetrokken voor credietverleening aan haringvisscherij. De kosten der steunmaatregelen aan de geheele visscherij zijn geraamd op *f* 460.000.
Een bedrag van 4 millioen wordt noodig geacht voor restituties aan de pluimveehouderij. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1527 G.; Tw. Kamer 1586 F.)

C. NEDERLAND. — Dietsche Bond - Prof. Dr. H. Burger gehuldigd. —
De Dietsche Bond heeft op 26 Nov. '34 in een algemeene vergadering te Utrecht zijn voorzitter, prof. dr. H. Burger uit Amsterdam, die dezer dagen 70 jaar is geworden, deswegen gehuldigd. Mr. A. J. van Vessem, een der oprichters van den Bond, hield een rede, waarin hij prof. Burger huldigde o.a. voor zijn arbeid ten bate der Dietsche zaak, welke hij gesteund heeft, aldus spr. sinds het oogenblik, dat hij als 23-jarig student „in louter dollen feestzin" met twintig Leidsche medestudenten naar het hem nog onbekende Vlaanderen was gereisd ter viering van Julius Vuylsteke's zilveren feest als bestuurslid van het Willemsfonds. Spr. zeide vervolgens o.m., dat de Dietsche zaak thans meer dan ooit behoefte heeft aan trouw, herinnerde aan het overlijden van René de Clercq, Hypolite Meert, Depla, De Koning en vele anderen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Dietsche Bond 607 B.)**

D. FRANKRIJK. — Minister-president Flandin over de crisis. —
Minister-president Flandin heeft op 27 Nov. '34 aan het banket der Fransche Federatie van handel en industrie een redevoering gehouden over de algemeene economische crisis en de middelen om deze te bestrijden. De redevoering werd per radio uitgezonden. Flandin verklaarde o.m.: Alle takken van bedrijf worden door de crisis getroffen. Daarom is het zaak het gemeenschappelijke of particuliere bezit der natie te verdedigen geheel onafhankelijk van de politieke kleur der regeering. Flandin gelooft, dat in Frankrijk de productie moet worden aangepast aan de consumptie. Deze aanpassing zou zich automatisch hebben voltrokken, ware het niet, dat het raderwerk der economische wetten geheel is verroest. Daarom wenscht Flandin ook den terugkeer tot den vrijhandel. De verlamming van den buitenlandschen handel door abnormaal hooge invoerrechten e.d. is in strijd met de belangen van alle producenten. Het leven van tal van consumenten in Frankrijk hangt af van de loonen en winsten, welke op buitenlandsche markten worden behaald.
Hij acht het zeer wel mogelijk eerst de binnenlandsche markt in evenwicht te brengen en dan een opleving in den buitenlandschen handel te bewerkstelligen. Daarom zal de regeering allereerst de landbouwkwestie regelen. Een strenge regeling van tarwe- en wijnbouw moet Frankrijk in de toekomst vrijwaren voor slecht graan en slechten wijn. Na de gezondmaking van den landbouw, zal die der industrie moeten plaats vinden.
Op het gebied van de ‚groote werken" zal het plan-Marquet worden uitgevoerd en Flandin hoopt, dat van de z.g. imperiale conferentie van Frankrijk eveneens een groot koloniaal plan zal uitgaan.
Ter bescherming van den spaarder zal men een einde maken aan de schandalen der liquidaties en faillissementen.
Al deze plannen kunnen evenwel slechts verwezenlijkt worden, wanneer men ophoudt door voortdurende verontrusting het particuliere initiatief lam te slaan. Van de 80 milliard frs., welke thans in circulatie zijn, worden 40 milliard ingenomen.
(Le Temps - Vaz Dias) **(Vor. ber. Flandin 1582 D.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Ertsopsporing in Bantam. —
Minister Colijn heeft bij de Staten-Generaal een wetsontwerp ingediend, dat in de eerste plaats strekt ter verkrijging van de ingevolge de Indische mijnwet vereischte wettelijke machtiging tot het sluiten van een overeenkomst met de te Batavia gevestigde mijnbouw-maatschappij „Zuid-Bantam", voor de opsporing en ontginning van goud, zilver, koper, zink, lood, mangaan, ijzer en zwavel, in een in de residentie Bantam van de provincie West-Java gelegen terrein.
In het zuidelijk gedeelte der residentie Bantam, waarin het bedoelde terrein is gelegen, is in de jaren 1925-1929 van gouvernementswege een mijnbouwkundig onderzoek ingesteld, waarbij reeds spoedig een aantal zilver- en goudhoudende ertsgangen werden aangetroffen. Dit onderzoek is gestaakt, toen de bereikte diepte de installatie van machines en derhalve de aanwending van belangrijke kapitalen voor verdere

exploitatie, c. q. ontginning, noodig zou hebben gemaakt.
Het onderzoek heeft geleid tot de ontdekking van een uitgestrekt ertsgebied, waarin talrijke kwartsgangen, genetisch behoorende tot jonge goud-zilverformatie, werden geconstateerd. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Colijn 1564 C.)

A. **LINTWORMEN EN BEVLOEIINGSVELDEN. —**
Het is gebleken, dat jong vee, dat op bevloeiïngsvelden graast, groot gevaar loopt, te worden besmet met eieren van lintwormen, afkomstig uit het rioolvocht. In een stad van 52000 inwoners, waar het vleesch van zulk vee wordt genuttigd, zijn in één maand 190 personen met lintwormen in behandeling gekomen.
In de Münch. med. Wochenschr. van 2 November wordt nu aanbevolen, ten eerste het gebruik van rauw vleesch te verbieden en ten tweede de bevloeiingsvelden alleen te gebruiken voor het verbouwen van hooi. In het droge hooi toch gaan de eieren in twaalf dagen te gronde.
(Ned. Tijdschr. voor Geneeskunde)

29 NOVEMBER 1934

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Economische Zaken goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 27 Nov. '34 de begrooting van Economische Zaken aangenomen met 64 tegen 7 stemmen, die der Communisten, de Staatkundig Gereformeerden, van de heeren Van Vervoorn (Plattelandsbond) en Sneevliet (R.S.). (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begr. 1584 C.; Tw. Kamer 1589 B.)

C. **BELGIE. — Het eeuwfeest van de Brusselsche Universiteit. —**
In de groote academische hal van de nieuwe universiteitsgebouwen te Brussel, is op 19 Nov. '34, de honderdste vergadering der oprichting van de Brusselsche Vrije Universiteit, met groote plechtigheid herdacht.
Minister Hijmans hield een rede waaraan wij o.a. het volgende ontleenen,
In 1834 telde zij 38 professoren en 98 studenten. Haar begrooting bedroeg niet eens 100.000 francs. Thans is zij uitgegroeid tot een der groote universiteiten in Europa, wat spreker met voorbeelden staafde. Ook de minister van openbaar onderwijs, mr. Maistriau, en de praeses van het Studentencorps, namen nog het woord, waarna tot de voorlezing der namen van de nieuwe doctors „honoris causa", koning Leopold III aan het hoofd, werd overgegaan. Na de openbare vergadering overhandigde de heer Hijmans, in de academische raadszaal, het diploma van doctor honoris causa aan den koning, alsmede een exemplaar van het „Liber memorialis" uitgegeven ter gelegenheid van het eeuwfeest der universiteit.
(Het Laatste Nieuws, Brussel)

D. **ITALIE. — Het Kath. Juristen-congres te Rome. —**
Op het Internationaal Katholiek Juristen-congres, dezer dagen te Rome gehouden, heeft de primaat van Hongarije, Z. H. Em. kardinaal Seredi, een referaat gehouden over het verband, dat er bestaat tusschen de decretaliën van Paus Gregorius IX, en den Codex van het canonieke recht.
Vervolgens werden referaten gehouden door de professoren Taubeschlag van de universiteit van Krakau, Riccobondo van de Italiaansche academie, Gradenwitz van de universiteit van Berlijn, Legras van de universiteit van Freiburg, Regatillo van de universiteit van Comillas, Biondi van de universiteit van Milaan, Bratoccetti van het missie-instituut der Propaganda Fide, Jakob namens professor Barraclouch van de universiteit van Oxford en Busek van de universiteit van Bratislava (Presburg).
Op de bijeenkomst waren aanwezig de kardinalen Bisleti en Verde, vele prelaten en diplomaten.
(De Maasbode)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Mohamad Hatta geïnterneerd. —**
Het besluit tot interneering van den Inheemschen leider Mohamad Hatta (zie pag. 1192 G.), bevat onder meer de overweging dat Hatta, tijdens zijn verblijf in Nederland tot ongeveer medio 1931, een leidende rol vervulde in de hier te lande bestaande revolutionnaire actie van Perhimpoenan Indonesia, welke tegen het gevestigde gezag gericht was.
(Aneta - Bat. Nwbl.) **(Vor. ber. blz. 1192 G.)**

F. **ITALIE. — De werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen op 30 September '34 bedroeg 905.114, zijnde een vermindering met 57.754 vergeleken met hetzelfde tijdstip in 1933. (Il Secolo)
(Vorig bericht blz. 1054 H.)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs - Bevolking der Universiteiten en Hoogescholen. —**
Over de bevolking der universiteiten en hoogescholen in het studiejaar 1933—'34 deelt het Centraal Bureau voor de Statistiek het volgende mede:
In totaal telde ons land in dit jaar 13.683 studenten. Het vorig jaar bedroeg dit aantal 13.476. De toename bedraagt dus 207 studenten of 1,5 pct. De toename blijft ditmaal belangrijk onder die der voorafgaande jaren. In 1930-'31 viel er een vermeerdering met 5 pct., in 1931-'32 een accres met 5,4 pct. en in 1932-'33 een toename met 6 pct. te constateeren. De beteekenis van dit verminderd accres valt nog niet met zekerheid na te gaan. Met name kan aan de hand van deze cijfers nog niet met stelligheid worden geconstateerd, dat de toeloop tot de instellingen van hooger onderwijs zich zou hebben gematigd. Eerst wanneer de in voorbereiding zijnde nieuwe statistiek van hooger onderwijs de nadere verdeeling van de aantallen studenten naar studiejaren zal vermelden, zal dienaangaande zekerheid bestaan. Thans moet met de mogelijkheid worden gerekend, dat het geconstateerde verloop sterk beïnvloed zou kunnen zijn door de verminderde inschrijving van de ouderejaarsstudenten, voor wie bij de wet van 7 Aug. 1933, de vrijstelling van het collegegeld na over vier studiejaren te hebben betaald, is komen te vervallen.
Het aantal mannelijke studenten steeg ditmaal met 2,2 pct. (1932-'33 5,6 pct.), het aantal vrouwelijke studenten daalde met 1,7 pct. (1932-'33 een toename met 8,1 pct.).
Belangwekkend is wederom het verschillend verloop der studentencijfers bij de universiteiten eenerzijds en de hoogescholen anderzijds. In de voorafgaande jaren nam het aantal studenten der universiteiten versneld toe (1930-'31 3,6 pct., 1931-'32 4,2 pct., 1932-'33 6 pct.). Het aantal studenten der hoogescholen nam daarentegen vertraagd toe (1930-'31 10,5 pct., 1931-'32 9,7 pct., 1932-'33 6 pct.). Thans is er in dit proces, voor zoover de universiteiten betreft, een keer gekomen. De toename was in 1933-'34 nog slechts 2,2 pct. Bij de hoogescholen is de stijgende toename in een afname overgegaan, zij het in een geringe afname, n.l. met —0,8 pct. Dit is toe te schrijven aan een vermindering van het aantal studenten van de Technische Hoogeschool, maar vooral van de Landbouwhoogeschool te Wageningen. De beide Handelshoogescholen registreerden ook dit jaar nog een stijging al bleef deze, voor zoover de Rotterdamsche instelling betreft, belangrijk beneden die der beide voorafgaande studiejaren.
Opmerking verdienen vooral de belangrijke toename in de theologische faculteit en de afname in de faculteit der rechtsgeleerdheid en die van rechten en letteren.
Het percentage vrouwelijke studenten bedroeg in het studiejaar 1933-'34 aan de universiteiten 20,8 pct. (1930-'31 21,3 pct., 1931-'32 21 pct., 1932-'33 21,5 pct.) en aan de hoogescholen 4 pct. (1931-'32 4,5 pct., 1932-'33 4,3 pct.).
(Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vor. ber. Onderwijs 1572 E.)

H. **BELGIE. — Kabinet-Theunis voor de Kamer. - Regeeringsverklaring. —**
De regeeringsverklaring, welke op 27 Nov. '34 in de Belgische Kamer door minister-president Theunis werd voorgelezen, zegt dat de regeering de overtuiging heeft dat de economische en financieele toestand des lands door energieke en snelle maatregelen kan worden hersteld. De regeering vraagt de verlenging der speciale volmachten met één maand en is voornemens de stabiliteit van de munt, welke in technisch oogpunt door niets wordt bedreigd, te verzekeren.
Het budgetair evenwicht blijft een van de voornaamste zorgen der regeering. Uit dit evenwicht en uit de volledige verwezenlijking van het program van economisch herstel zal het vertrouwen in alle lagen der bevolking worden herboren, hetgeen zal blijken in de snelle verbetering der staatsfondsenmarkt en hetwelk het voorts mogelijk zal maken de conversie der openbare leeningen onder het oog te zien. De regeering bestudeert de situatie nauwkeurig en is er van overtuigd dat het programma, dat zij heeft opgesteld,

het land in staat zal stellen door de moeilijke tijden heen te komen.
De Belgische Kamer heeft met 93 (Katholieken en Liberalen) tegen 83 (Socialisten en Vlaamsch Nationalisten) stemmen en 5 onthoudingen de motie van vertrouwen in het kabinet-Theunis aangenomen. Slechts 6 afgevaardigden waren afwezig.
(Gazet van Antwerpen)
(Vor. ber. Theunis 1576 D.; Kabinet 1584 H.)

A. INTERNATIONALE BOTERHANDEL. —
De totale uitvoer van boter der 12 voornaamste exportlanden, welke tezamen ongeveer negen tiende van de in den internationalen handel komende boterhoeveelheid leveren, bedroeg in 1925 380.000 tons, in 1927 430.000 tons, in 1929 490.000 tons en in 1931 535.000 tons, daarna trad een lichte daling in tot 515.000 tons, doch in 1933 werd een nieuwe recordhoeveelheid uitgevoerd van 544.000 tons.
De verdeeling van den boteruitvoer was in de laatste vier jaar als volgt (alles in 1.000 tons):

	1930	1931	1932	1933
Denemarken	169	172	158	151
Nieuw Zeeland	96	101	111	134
Australië	49	74	91	103
Rusland	11	31	31	37
Nederland	42	33	20	28
Ierland	27	20	14	17
Zweden	27	19	17	21
Letland	18	19	19	16
Argentinië	23	23	25	14
Finland	17	17	15	12
Estland	14	14	13	9
Polen	12	12	1	2
Totaal	505	535	515	544

De boterinvoer der voornaamste afzetgebieden was in de laatste vier jaren als volgt (alles in 1000 tons):

	1930	1931	1932	1933
Engeland	338	392	404	444
Duitschland	138	100	70	59
België-Luxemburg	10	19	21	12
Frankrijk	6	19	12	9
Zwitserland	9	11	4	1
Canada	18	1	0	1
Totaal	519	542	511	526

—(British Food Journal)

B. LUCHTVAART. — Internationaal verkeer. —
Te Parijs vergaderde dezer dagen de commissie voor het luchtverkeer van de Internationale Kamer van Koophandel. De vergadering werd bijgewoond door vertegenwoordigers van 13 landen en van de zes voornaamste organisaties op luchtvaartgebied. Zij werd gepresideerd door dr. Kurt Weigelt, directeur van de Deutsche Bank und Disconto Gesellschaft te Berlijn, die de plaats inneemt van den vroegeren voorzitter der commissie, Flandin, die a's zoodanig moest bedanken toen hij de leiding der Fransche regeering op zich moest nemen. De Internationale Vereeniging voor de Luchtvaart werd vertegenwoordigd door onzen landgenoot jhr. Van den Berch van Heemstede, terwijl de Nederlandsche vertegenwoordiger, de heer A. Plesman, directeur van de K.L.M., vervangen was door mr. Slotemaker en den heer De Vries, die tijdelijk zijn plaats innamen.
Aan de hand van een rapport van den heer A. Plesman werd tenslotte een resolutie aangenomen, waarin erop wordt gewezen, dat de technische vooruitgang voor voortdurend snellere luchtvaartverbinding zorgt, doch dat deze snelheid wordt tegengewerkt door officieele maatregelen, zooals het instellen van verboden zônes, waarover niet gevlogen mag worden. Teneinde deze belemmering op te heffen, wordt de medewerking van alle regeeringen en de samenwerking van alle luchtvaartmaatschappijen gevraagd. Na een gehouden enquête in 30 landen heeft de Internationale Kamer van Koophandel een lijst opgesteld van alle voor het luchtverkeer verboden zônes, met de daarmee verband houdende douane- en paspoort-bepalingen, bepalingen ten aanzien van het meevoeren van foto-toestellen enz.
Tenslotte besloot de commissie dat de kwestie van de verantwoordelijkheid der luchtverkeersondernemingen voor door vertraging veroorzaakte schade zal worden bestudeerd.
(Vaz Dias - Le Temps)

C. AMSTERDAM. — N.V. Het Concertgebouw. - 1933—1934. —
De Algemeene Vergadering van Aandeelhouders van de „N.V. Het Concertgebouw" heeft op 10 Nov. '34 plaats gehad, waar verslag is uitgebracht omtrent den toestand der N.V. en haar handelingen in het jaar 1933—1934.
De balans per 31 Aug 1934 sluit met een bedrag van *f* 1.379.947,79½ en toont een verlies van *f* 3.313,75½. Door inspanning van alle krachten en het toepassen van salariskortingen is het gelukt de lasten, die het vorig jaar, vergeleken met het boekjaar 1930-'31 per saldo met *f* 45.000 waren verminderd, nogmaals met *f* 20.500 te verlagen.
De opbrengst der contributiën daalde wederom en wel met *f* 10.700, die der entréegelden steeg met *f* 900. Voor verreweg het grootste gedeelte als gevolg van het terugloopen van de aldaar betaalde abonnementsgelden, daalde eveneens de opbrengst van den post orkest Den Haag met *f* 6.000. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1334 H.)

D. NEDERLAND. — „Het Oranje Kruis" 25 jaar. —
Ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van den Koninklijken Nationalen Bond voor Reddingswezen en Eerste Hulp bij Ongelukken „Het Oranje Kruis" heeft op 28 Nov. '34 in de 25ste algemeene Bondsvergadering, welke gehouden is in het gebouw van de „Industrieele Club" te Amsterdam, de heer dr. H. H. T. Bekenkamp uit Groningen, oud-inspecteur van de Volksgezondheid, een voordracht gehouden, waarin hij in groote lijnen een overzicht heeft gegeven van het ontstaan en de geschiedenis van het jubileerende lichaam.
Aan wijlen Z.K.H. Prins Hendrik, aldus spr., komt toe de eer, niet alleen te hebben ingezien, dat georganiseerde samenwerking noodig is, om de meest mogelijke efficiency te verkrijgen, dat was reeds door meerderen bepleit, maar dat ook te hebben verwezenlijkt, deze noodzakelijkheid te hebben omgezet in een daad. Deze daad, het stichten van den Nationalen Bond voor Reddingswezen en E.H.B.O. „Het Oranje Kruis", die in 1912 het praedicaat „Koninklijke" verkreeg, is een zege geworden voor Nederland.
Uitvoerig stond dr. Bekenkamp bij de geschiedenis stil en hoe men de weldadigheid van alle zijden heeft mogen ondervinden. Wat is er dan nog noodig om den arbeid vruchtbaar en efficiënt te doen zijn?
Ik doe deze vraag aan alle vereenigingen, aangesloten bij, of zooals het Roode Kruis, intiem samenwerkend met den Bond, aldus spr. Deze vraag beantwoord ik met een: vertrouwen in elkaars waarachtig streven. Zonder vertrouwen geen waardeering en waardeering is noodig voor eendrachtige samenwerking tot verwezenlijking van een groot doel, samenwerking, zooals Z.K.H dat zoo kernachtig uitdrukte:
„Samenwerking welke systematisch wordt bestudeerd en voorbereid voor snelle en oordeelkundige hulp bij rampen, welke het Nederlandsche volk mochten treffen". (Het Vaderland)

E. NEDERLAND. — Algem. Synodale Commissie der Ned. Herv. Kerk. —
In de op 23 Nov. '34 gehouden slotzitting van de Algemeene Synodale Commissie der Ned. Herv. Kerk werden benoemd tot leden van de commissie voor spoedeischende zaken en voor het toezicht op de administratie van den quaestor-generaal ds. J. Boonstra te Gieten en ouderling mr. H. E. Cost Budde te Scheveningen, primi en ds. L. S. v. Zwet te Almelo en prof. dr. Th. L. Haitjema, secundi. (De Standaard)
(Vorig bericht blz. 1578 G.)

F. DANZIG. — Nieuwe senaatspresident gekozen. —
De Volksdag van Danzig heeft op 28 Nov. '34 met 41 stemmen van de N.S.D.A.P. tegen 2 stemmen blanco den vice-president van den senaat Arthur Karl Greiser tot president gekozen. De overige 29 afgevaardigden van de oppositiepartijen namen aan de stemming niet deel. (Gazeta Gdanska) **(1586 E.)**

G. CHINA. — Een manifest voor de Kwomintang. —
Tsjang-kai-Sjek en Wang Tsin Wei hebben gezamenlijk een manifest gepubliceerd, dat 5 punten inhoudt, die beschouwd kunnen worden als het program voor de plenaire zitting van het 10 December '34 bijeenkomend Centraal Executief Comité der Kwomintang.
Ter inleiding wordt verklaard, dat voor de nationale consolidatie van China éénheid en vrede het belangrijkste zijn. Punt 1 verklaart, dat de Centrale regeering de algemeene beginselen der wetgeving vastlegt, terwijl nadere bijzonderheden en de uitvoering der wetten zaak der provincies en gemeenten is.
2e. De Centrale regeering benoemt de leidende ambtenaren. De provincies doen voorstellen in algemeenen zin. De beambten worden benoemd voor een ambtsperiode van 3 jaar, met de mogelijkheid van herbenoeming.
3e. De provinciale regeeringen stellen de begrooting en ontwerpen daartoe op. De Centrale regeering moet deze goedkeuren.
4e. De financieele verhouding tusschen Centrale regeering en provinciale regeeringen wordt uitvoerig gereglementeerd. Alle nationale inkomsten, tariefopbrengsten en belastingen komen aan de Nationale regeering, die, zoo noodig, in geval van tekorten subsidies aan de gemeentelijke besturen kan verstrekken.

Punt 5 regelt de scheiding tusschen het Nationale leger en de provinciale politie.
Het Nationale leger staat onder de Centrale regeering, terwijl politie, militie en ordediensten onder de Gewestelijke regeeringen staan. Tot het koopen van wapens in het buitenland is alleen de Centrale regeering bevoegd, teneinde het leger uniform te kunnen uitrusten. (Vaz Dias)

(Vor. ber. Kwomintang 308 B.)

A. BRITSCH-INDIE. — Grondwetshervorming - Indische Pers. —

De algemeene indruk van het rapport in Indië is deze dat de openbare meening het de commissie euvel duidt, dat zij de verleening van statusdominion aan Indië niet heeft goedgekeurd.
De Bombay Chronicle schrijft, dat het Congres geen grondwet zal aannemen die zich niet uitspreekt voor volledige controle op leger-financiën enz.
Een zoodanige Grondwet kan worden verkregen door verkiezingen, waaraan de volwassen bevolking deelneemt.
Alle Indische bladen te Calcutta noemen de voorstellen éénstemmig reactionair.
(Bombay Chronicle) **(Vorig bericht blz. 1583 E.)**

B. ENGELAND. — Debat over de verdedigingsmiddelen - Waarschuwing aan Duitschland. —

Het Engelsche Lagerhuis luisterde op 28 Nov. '34 in spanning naar de aangekondigde redevoeringen betreffende de Duitsche herbewapening.
De Duitsche regeering is vooraf op de hoogte gesteld van de verklaringen, welke door de Engelsche regeering in het Lagerhuis werden afgelegd; de aandacht der Duitsche regeering zou daarbij gevestigd zijn op de betreurenswaardige Duitsche herbewapening.
Winston Churchill ving zijn groote redevoering aan ter motiveering van zijn voorstel tot verhooging van de Britsche bewapening, in het bijzonder van de luchtstrijdkrachten.
Churchill begon te constateeren, dat hij een oorlog niet onmiddellijk voor de deur staande achtte. Groot-Brittannië moest echter onverwijld zorg dragen voor zijn veiligheid, aangezien dit anders spoedig buiten zijn macht zou liggen. Het groote nieuwe feit, dat de opmerkzaamheid van ieder land in Europa en in de wereld oneischt, is dat Duitschland weer bewapent. De fabrieken van Duitschland werken eigenlijk onder oorlogsomstandigheden. Duitschland bewapent te land, in zekeren zin ter zee en, wat Groot-Brittannië het meest aangaat, in de lucht Het ergste wapen in de lucht is de brandbom. Een week of tien dagen hardnekkige bomaanvallen op Londen zouden 30 tot 40.000 menschen dooden of verminken en in korten tijd zouden drie of vier millioen menschen uit de stad het land in gejaagd worden. Churchill merkte op, dat ieder deel van Engeland zich bijna binnen draagwijdte van een luchtaanval bevindt. Het is zoo goed als nutteloos, wanneer men het voornemen oppert de Britsche arsenalen en fabrieken naar de Westkust te verplaatsen.

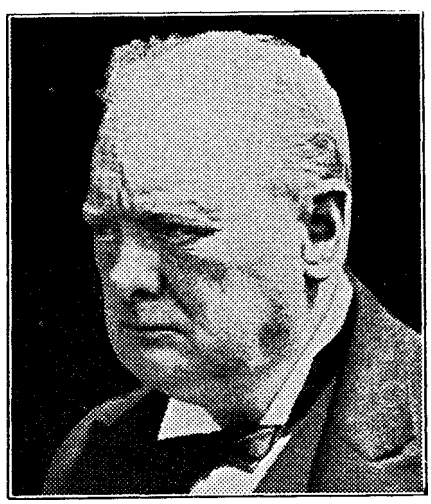

Winston Churchill.

De eenige practische en veilige verdediging is, den vijand evenveel schade toe te brengen als hij Engeland zou kunnen toebrengen. Dit procédé kan in de practijk volledige bescherming bieden. Wanneer dit zou kunnen worden bereikt, wat beteekenen daartegenover dan 50 tot 100 millioen ponden sterling, die kunnen worden opgebracht door leening of aflossing. Groot-Brittannië moet thans besluiten, het koste wat het kost, in de eerstvolgende 10 jaren een luchtstrijdmacht te onderhouden, die essentieel sterker is dan de Duitsche.

Het Duitsche volk heeft zeer vriendschappelijke gevoelens jegens Engeland. Alles, wat bij de organisatie der Duitsche regeering noodig is om zonder aankondiging een aanval van stapel te doen loopen, is evenwel slechts het besluit van een handjevol mannen. Het is een gevaar voor geheel Europa, dat Engeland zich in deze positie bevindt. Het gevaar zou Engeland binnen zeer korten tijd overvallen, wanneer het niet onmiddellijk zou handelen.
Het geheim van de Duitsche herbewapening moet worden ontsluierd. Duitschland wapent zich en overtreedt het verdrag van Versailles. De Duitsche burger-luchtvaart kan voor militaire doeleinden worden gebruikt, hetgeen in Engeland niet het geval is.
Na Churchill voerde minister **Baldwin** het woord. Ofschoon de toestand er somber uitzag, verklaarde hij nog steeds te hopen op eenigerlei beperking van de bewapeningen. Spreker sprak de hoop uit, dat zijn rede in Duitschland beoordeeld zou worden naar den geest en niet alleen naar de woorden.

Baldwin.

Een der gronden van het hedendaagsche wantrouwen — aldus Baldwin — is het niet-weten buiten Duitschland en de geheimhouding in Duitschland. Het gevoel van nerveuse beduchtheid groeit in Europa van land tot land als een slecht voorteeken voor den Europeeschen vrede.
Spr. hoopte dat de Duitschers zich zouden afvragen, of de door hen betrachte geheimzinnigheid en de verbreking hunner betrekking met Genève, een dergelijken prijs waard waren.
Ofschoon er momenteel geen enkel onmiddellijk gevaar dreigde voor welken Europeeschen staat ook, moet Engeland om de toekomst denken en is er reden voor zeer ernstige bezorgdheid. Baldwin sprak de bewering van Churchill tegen, als zou de Duitsche luchtvloot reeds 50 procent sterker zijn dan de Engelsche. Engeland zou nooit genoegen nemen met een zwakkere luchtmacht dan Duitschland.
Wanneer zal Duitschland inzien, dat het voor een groot deel afhangt van de vriendschap en den handel zijner naburen. Zoolang het zijn geheimen niet opgeeft, zal het geïsoleerd blijven en zal de verdenking wellicht nog groeien.
Baldwin somde vervolgens op de reacties, welke het nat.-soc. bewind sedert zijn eerste verschijnen in Europa heeft teweeggebracht: versterking van de Kleine Entente, de onrust in Oostenrijk, verhooging der militaire credieten in Frankrijk, de alarmeerende rede van Mussolini, de Fransch-Russische toenadering, enz.
Duitschland is zijn leger met langen diensttijd, groot 100.000 man, bezig uit te breiden tot een leger voor vredestijd, groot 300.000 man.
Wat het aantal Duitsche militaire vliegtuigen betreft, de cijfers waar wij over beschikken, loopen van 600, welk getal gegeven is door een uitnemend deskundige en uit een bron van ontwijfelbaar gezag, tot een getal dat niet uitgaat boven 1000, welk getal eveneens uit zeer goede bron afkomstig is.
Ten aanzien van de luchtvlootplannen in Engeland verklaarde Baldwin, dat de regeering voorstelt in 1935—1936 in totaal 25 nieuwe escadrilles te vormen, waardoor de luchtvloot met 300 vliegtuigen wordt uitgebreid. Momenteel beschikt Engeland over 560 toestellen, de 127 reserve-vliegtuigen niet meegerekend.

Morgan Jones, die vervolgens het woord voerde namens de Labour-oppositie, critiseerde den duidelijken en bewusten wensch de verantwoordelijkheid voor een „oorlogsstemming" op de pacifisten te schuiven. Spreker geloofde niet, dat men in Europa tot overeenstemming kan komen bij een systeem van bondgenootschappen van groote mogendheden, die zich tegen elkander wapenen, zooals zij dat hebben gedaan in de dagen voor den oorlog.

Lloyd George verklaarde, dat het van militair standpunt bezien geen twijfel lijdt, dat Duitschland, wat zijn verdediging betreft, oneindig veel sterker is dan een jaar geleden. Doch het is iets anders te beweren, dat Duitschland de sterke Fransche vestingen zou kunnen passeeren. Het zou beter zijn dat Duitschland zou mededeelen, wat het uitgeeft, dan dat het geheimzinnig doet. Hij voorspelde, dat binnen zeer korten tijd, misschien binnen

één of twee jaar, de conservatieve elementen in Engeland Duitschland zouden beschouwen als een bolwerk tegen het communisme in Europa. Wanneer Duitschland bezwijkt voor het communisme en het communisme in Duitschland de macht krijgt, zal Europa volgen.
Ten slotte sprak nog de minister van Buitenlandsche Zaken, Sir **John Simon**, die opmerkte, dat de rede van Baldwin niet een eenvoudige verklaring is. De regeering heeft reeds sedert eenigen tijd het probleem nauwkeurig bestudeerd. Voor de rede werd gehouden, is de inhoud er van ter kennis gebracht van den Rijkskanselier, van Frankrijk, Italië en de Ver. Staten.
(Manchester Guardian - Observer)
(Vor. ber. Churchill 1258 I.; Baldwin 1067 C.; Lloyd George 330 F.; Simon 1565 B.)

A. SIR ARTHUR WING PINERO OVERLEDEN. —
In vervolg op ons bericht op pag. 1586 L. geven wij nog eenige bijzonderheden omtrent den overleden dramaturg.
Sir Arthur Wing Pinero, een zeer productief schrijver, wiens werken niet alleen in Engeland, maar ook in verscheidene andere landen zijn gespeeld, werd oorspronkelijk voor het kantoor opgeleid. Al spoedig, op 19-jarigen leeftijd, zegde hij deze werkzaamheden vaarwel. Hij voelde zich sterk aangetrokken tot het tooneel, waarop hij in 1874 in het Theatre Royal te Edinburgh debuteerde. Zijn eerste optreden op het Londensche tooneel, in het Globe-theatre, dateert van 15 April 1876. Hij vervulde al spoedig groote rollen in het klassieke en moderne repertoire, en vooral zijn Shakespeare-figuren trokken de aandacht.
Kort na zijn verschijning op het tooneel werd reeds zijn eerste werk opgevoerd. Het was een één-acter „£200 a Year". Na het succes, dat dit werkje verkreeg, ontwikkelde hij zich tot een der bekendste dramaturgen van zijn tijd, die een groote productiviteit aan den dag legde. Geen jaar ging voorbij, of één of twee van zijn tallooze werken kwamen voor het Londensche voetlicht. Om een greep te doen uit die vele werken: „The Money Spinner" (1881); „Girls and Boys" (1882); „The Second Mrs. Tanqueray" (1893), dat hem veel roem bracht en 225 maal werd gespeeld; „The beauty stone", een opera-comique, geschreven in samenwerking met J. Comyns Carr en met muziek van Sir Arthur Sullivan; „Iris" (1901); „His house in Order" (1906); „Playgoers" (1913); „Quick Work", waarvan de première in 1919 in Amerika ging; „The Enchanted Cottage" (1922) dat niet opnam — een opsomming, die wellicht nog geen tiende deel is van zijn vele werken.
(Times) **(Vorig bericht blz. 1586 L.)**

B. LAREN. — De uitwijzing - Verklaring van Minister van Schaik. —
In de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag der Tweede Kamer over de Justitie-begrooting op 28 Nov. '34, deelt de minister het volgende mede:
Nadere inlichtingen, ingewonnen inzake het Larensche geval, hebben aan het licht gebracht, dat de betrokken personen scherp uitgevraagd zijn door de Duitsche ambtenaren. Zoodoende kwam volgens de Duitsche regeering aan het licht, dat zij onwettig werkzaam waren geweest voor de Duitsche Socialistische Arbeiderspartij. De Duitsche regeering is er op gewezen, dat de Nederlandsche autoriteiten, toen de overneming van deze personen was gevraagd, niet voorzien hebben dat dit voor de betrokkenen zóó ernstige gevolgen zou kunnen hebben en dat de minister zeer getroffen is door het besef van deze gevolgen en door het feit, dat de personen feitelijk in de positie waren gebracht alsof zij aan Duitschland waren uitgeleverd (zonder dat de voorschriften van het uitleveringsverdrag waren nageleefd). Aan de Duitsche regeering is verzocht, met deze omstandigheden rekening te willen houden. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1276 B.)

C. VOLKENBOND. — Joegoslavisch memorandum en verklaring van Hongarije. —
Het Joegoslavische memorandum, bij den secretaris generaal van den Volkenbond op 28 Nov. '34 gedeponeerd, gaat na een uitvoerige historische inleiding over tot het eigenlijke vraagstuk van de verantwoordelijkheid voor den aanslag te Marseille.
De kwestie van de verantwoordelijkheid, aldus wordt gezegd, wordt opgehelderd door drie feiten:
1. de keuze der misdadigers is geschied op Hongaarschen grond onder de terroristen, die in speciale kampen lang en zorgvuldig voor de uitvoering van dergelijke handelingen waren voorbereid;
2. de samenzweerders hebben het Hongaarsche gebied ongehinderd en voorzien van Hongaarsche passen verlaten;
3. de aanslag te Marseille is de uitwerking van de terroristenactie die jarenlang op Hongaarsch gebied is geleid en ondersteund.
De leider der Hongaarsche delegatie Eckhardt heeft op 24 Nov. '34, een tegenverklaring gepubliceerd op het memorandum van Joegoslavië, waarin o.m. betoogd wordt, dat het de regeering van Joegoslavië er slechts om gaat Hongarije te belasteren om zuiver politieke bedoelingen.
De Hongaarsche regeering zal daar nader op in gaan, zoodra zij het memorandum nauwkeurig zal hebben bestudeerd. De moordenaar is, volgens Eckhardt, in Hongarije geheel onbekend en heeft daar nimmer gewoond.
(Politika - Pesti Hirlap) **(Vor. ber. 1586 H.)**

30 NOVEMBER 1934

D. AMSTERDAM. — Werkloosheid in October 1934. —
Aan het einde der maand October 1934 stonden als niet geplaatst bij de Gemeente-Arbeidsbeurs ingeschreven 53525 werkzoekenden, waarvan 47838 werkloozen naar eigen opgaaf, alsmede 439 gedeeltelijk werkloozen.
Bij vergelijking met het einde der vorige maand, toen het aantal werkloozen 45670 bedroeg, blijkt, dat dit aantal aan het einde der verslagmaand 2168 hooger is, terwijl vergeleken met het einde van dezelfde maand van het vorige jaar, toen 45939 werkloozen werden genoteerd, hun aantal 1899 hooger is.
(Bur. v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1456 B.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. —
Einde September 1934 waren bij de onderscheidene arbeidsbeurzen ingeschreven 3.955 Europeesche, 11.782 Inheemsche en 1.167 Chineesche werkloozen tegen op einde Augustus 3.920 Europeesche, 11.017 Inheemsche en 1.123 Chineesche werkloozen.
In totaal werden 5.454 personen uit alle landaarden gesteund met een totaal-bedrag van *f* 88.055.29, in Augustus was het aantal gesteunden 4.997 met een bedrag van *f* 93.083.67. (Aneta) **(Vor. ber. 1416 A.)**

F. NEDERLAND. — Prof. dr. H. A. Kramers' voordracht. - Electronengeleiding in metalen. —
In het laboratorium voor technische physica te Delft zijn in een bijeenkomst van de afd. Electrotechniek van Technische Natuurkunde van het Kon. Instituut van Ingenieurs eenige voordrachten gehouden over de electriciteitsgeleiding in vaste en vloeibare stoffen. Prof. dr. H. A. Kramers uit Leiden sprak over „Electronengeleiding in metalen".
Een kleine veertig jaar geleden — aldus spr. — vestigde zich bij de physici de overtuiging, dat de geleiding van den electrischen stroom door een metaal aan de aanwezigheid van „vrije" electronen moet worden toegeschreven. Deze kunnen zich, onder den invloed van een electrische kracht te midden der metaalatomen verplaatsen. Daarbij ondervinden zij een weerstand, die tot gevolg heeft, dat de gemiddelde snelheid der electronen dezelfde blijft; deze is tengevolge van de negatieve lading van het electron tegengesteld gericht aan wat wij de stroomrichting plegen te noemen. Reeds in de oudste theorieën, die het mechanisme van den stroomweerstand nader trachten te preciseeren, werd verondersteld, dat de vrije electronen steeds in snelle beweging verkeeren, ook al loopt er geen stroom; een electrisch veld heeft tot gevolg, dat het aantal electronen, dat in de eene richting door een gedachte doorsnede gaat, het aantal, dat in denzelfden tijd die doorsnede in tegengestelde richting doorkruist, overtreft. Riecke (1898), Drude (1900) en Lorentz (1905) vergeleken de electronen met een verdund gas, waarvan de deeltjes door hun veelvuldige botsingen met de metaalatomen weerstand ondervinden. In sommige opzichten gaf Lorentz' theorie schoone resultaten, maar in het algemeen was ze onbevredigend. Een grondige herziening van onze opvatting omtrent het gedrag van vrije electronen in een metaal was noodzakelijk en de ontwikkeling der moderne atoomtheorie maakte zulk een herziening ook mogelijk. Pauli (1927) gaf hier den eersten stoot en toonde aan, dat zelfs bij de allerlaagste tem-

peraturen het meerendeel der vrije electronen buitengewoon groote snelheden moet bezitten (soms tot 2000 km per seconde toe). Sommerfeld (1928) ontwikkelde op Pauli's grondslag een provisorische theorie van het electrisch geleidingsvermogen. Aan F. Bloch (1929) gelukte het ten slotte een vereenvoudigd model voor het gedrag der vrije electronen in een metaal aan te geven, waaruit hij een in de meeste opzichten zeer bevredigende theorie der geleidingsverschijnselen kon ontwikkelen. Bij deze verschijnselen blijkt de kristallijne structuur der metalen een fundamenteele rol te spelen.
Aansluitende aan Bloch leverden vooral Peierl's en Nordheim's werk belangrijke resultaten. Het voornaamste onbevredigende punt aan deze theorieën is, dat zij den eenenmale niet bij machte bleken om de supra-geleiding van metalen te verklaren.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Jubileum mgr. H. T. J. van Vlijmen. —**
Op 25 Nov. '34 heeft in de Oud-Katholieke Kerk te Haarlem de bisschop mgr. H. T. J. van Vlijmen zijn 40-jarig priesterjubileum gevierd. De bisschop verrichtte zelf den dienst. Terzijde van het altaar hadden plaats genomen de bisschop van Deventer, mgr. J. H. Berends, prof. G. Wijker, president van het seminari te Amersfoort, en de pastoor der Haarlemsche gemeente, de heer C. F. Nieuwenhuyzen.
Na afloop van den dienst werd de jubilaris toegesproken door den heer R. van Thiel, namens het kerkbestuur. (Nieuwe Rotterd. Courant)

B. **ENGELAND. - Huwelijk van den Hertog van Kent.**
In de Westminster Abbey te Londen is op 29 Nov. '34 met grooten luister en in tegenwoordigheid van tal van vorstelijke personen uit heel Europa het huwelijk voltrokken tusschen Prins George van Engeland, den vierden zoon van den Koning van Engeland, en Prinses Marina van Griekenland.
H. K. H. Prinses Juliana was een der bruidsmeisjes.
(Times) **(Vorig bericht blz. 1455 G.)**

1 DECEMBER 1934

C. **AMSTERDAM. — Het Koninklijk paleis voor raadhuis-doeleinden. - Rapport der Technische Subcommissie. —**
Het voorloopig verslag van de Paleis-Raadhuiscommissie is in het gemeenteblad verschenen. De commissie is van oordeel, dat de vestiging van de kern van het gemeentebestuur in het Paleis mogelijk is, en dat de vraag, of het Paleis geschikt is voor Raadhuis, ook voor representatieve doeleinden, bevestigend beantwoord moet worden.
De Technische Subcommissie kwam tot de conclusie, dat in elk geval gerekend zou moeten worden op een uitgave van *f* 4.000.000 voor verbouwing van het Paleis tot het daarin vestigen van de kern van het gemeentebestuur; daarbij komt ± *f* 1.000.000 à *f* 1.500.000 voor de eventueel noodige constructieve verbeteringen. In deze bedragen zijn niet begrepen de uitgaven voor meubileering en stoffeering en evenmin die voor een rijwielbergplaats en een ketelhuis voor de centrale verwarming met de zich daarin bevindende installatie, welke buiten het gebouw zullen moeten worden verkregen. (Gemeenteblad)

D. **ENGELAND. — James Smith Middleton, nieuwe secretaris der Labour Party. —**
De waarnemende secretaris van de Labour Party, James Smith Middleton, is definitief gekozen als partijsecretaris, in welke functie hij Arthur Henderson opvolgt, die is afgetreden in verband met zijn werkzaamheden als voorzitter der Ontwapeningsconferentie. (Daily Herald) **(Vor. ber. blz. 1519 K.)**

E. **AMSTERDAM. — De begrooting voor 1935 aangenomen. —**
Op 30 Nov. '34 is na 18 zittingen de gemeentebegrooting 1935 met 24 tegen 21 stemmen aangenomen. Tegen stemden de sociaal-democraten en de communisten. De drie middenstanders (fractie-Weiss) stemden voor, omdat bij verwerping der begrooting een chaos zou ontstaan, fnuikend voor de financieele positie van Amsterdam, en dat dit College met zijn pogen, een begrooting door de regeering te laten opmaken, zoodanig in beslag zou worden genomen, dat met name voor ander opbouwend werk vrijwel geen gelegenheid zou zijn. Daarvan zou de burgerij in al haar geledingen de gevolgen ondervinden.
De heer De Miranda legde een verklaring af namens de sociaal-democraten, waarin hij verwees naar de verklaring van 1933. Opnieuw wenscht zij door haar stem tegen uit te brengen, te getuigen van haar scherp afkeurend oordeel over het eigenmachtig en ondemocratisch beleid van Burgemeester en Wethouders.
De begrooting sluit in den gewonen dienst aan inkomsten en uitgaven met een bedrag van *f* 120.862.247 en op den Kapitaaldienst met *f* 9.245.667. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 1399 A.)

F. **FRANKRIJK. — Minister Laval's verklaring over de buitenlandsche politiek. —**
In de Fransche Kamer heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, op 30 Nov. '34 zijn verklaring afgelegd over de buitenlandsche politiek.
Na te hebben betoogd dat de belangen van Frankrijk samenvallen met die van den vrede, legde hij den nadruk op den toestand van ongerustheid in Europa en verklaarde hij, dat hij zoo uitgebreid mogelijk zou deelnemen aan de internationale verzoening, die noodiger is dan ooit, door een hechte organisatie van den vrede.
Wat betreft de onderhandelingen met Italië, die naar Laval verklaarde een bevredigend verloop hebben, deze zouden volgens hem niet volledig beantwoorden aan datgene waardoor zij ingegeven waren als zij niet alle waarborgen verzekerden voor een toenadering tusschen Italië en de Kleine Entente, in het bijzonder Joego-Slavië, want, aldus Laval, niets mag de trouw jegens onze geallieerden wijzigen. Hij bracht hulde aan het zoo wreed getroffen Joego-Slavië.
Sprekende over het Oostelijke pact, zeide Laval, dat hij alle belanghebbenden daartoe zal uitnoodigen. Frankrijk zal er geenerlei bilateraal accoord voor in de plaats stellen, daar de solidariteit van Sovjet-Rusland moet worden uitgeoefend ten bate van allen. Een net van collectieve pacten moet volgens hem het herstel van het vertrouwen verzekeren.
Zinspelend op de bewapening van Duitschland vroeg Laval hoe Hitler, die zich alleen beroept op de waardigheid van Duitschland om zijn militaire politiek te rechtvaardigen, het kan rechtvaardigen wanneer Duitschland, dat door niemand bedreigd wordt, weigert deel te nemen aan een collectieve organisatie van den vrede.
Laval verzekerde dat de Saarkwestie normaal moet worden opgelost binnen het internationale kader en betuigde Frankrijks trouw aan den Volkenbond.
Bij het debat keerde de nationalistische afgevaardigde Franklin-Bouillon zich scherp tegen Duitschland en verweet de Fransche regeering een verkeerde Saarpolitiek gevoerd te hebben. Met het nationaal-socialistische Duitschland was volgens Franklin-Bouillon nimmer overeenstemming mogelijk. Hij werd een paar maal door den neo-socialist Montagnon in de rede gevallen, die er den nadruk op legde dat de vrede niet gewaarborgd was zoolang de Duitsch-Fransche betrekkingen niet geregeld waren.
Verder richtte Franklin-Bouillon scherpe aanvallen tegen Monnier en Goy, die met Hitler uit naam der oud-strijders gesproken hadden.
Het Kamerlid Goy voerde hiertegen aan dat de Fransche oudstrijdersvereenigingen al jaren contact hadden onderhouden met de Duitsche vereenigingen. De Fransche oud-strijders hadden zich slechts op de hoogte willen stellen.
(Le Temps - Journal - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Laval 1535 E.; Buitenl. politiek 1458 I.)

G. **AMSTERDAM. — Vereeniging tot het vormen van een openbare verzameling van hedendaagsche kunst. - 60-jarig bestaan. —**
Ter gelegenheid van het zestigjarig bestaan van de „Vereeniging tot het vormen van een openbare verzameling van hedendaagsche kunst" heeft de burgemeester, dr. W. de Vlugt, aan den voorzitter, mr. H. K. Westendorp, de gouden medaille van de stad Amsterdam aangeboden. (Alg. Handelsblad)

H. **FRANKRIJK. — Begrooting van Marine en Luchtvaart aangenomen. —**
De Kamer heeft op 27 Nov. '34 de begrooting van marine en luchtvaart aangenomen.
(L'Intransigeant) **(Vor. ber. blz. 1557 C.)**

I. **OOSTENRIJK. — Bondskanselier Schuschnigg's regeeringsverklaring. —**
Bondskanselier Schuschnigg las bij de opening van den Bondsdag een groot exposé der regeering voor, waarin hij verklaarde, dat Oostenrijk oprecht en eerlijk bereid is ook in het vervolg in vrede en vriendschap met al zijn buren te leven.
De Oostenrijkers beschouwen het verder als een eerezaak aan de weinige minderheden voorbeeldige rechtszekerheid en bescherming van hun cultuur te verschaffen.

De naam van Oostenrijk heeft een bij uitstek Duitsche beteekenis, het nieuwe Oostenrijk is en blijft Duitsch land.
Voor de handhaving van den vrede des lands hebben wij een uitrusting noodig, opdat onze vredeswil door allen wordt gerespecteerd. Wij willen de weermacht, de executieve macht van den staat, de gendarmerie en de politie in den vereischten toestand brengen, zoodat de staat die uitrusting zal bezitten.
Daar wij geen algemeenen dienstplicht hebben en in den tijd na den oorlog de staats-executieve alleen niet voldoende was, moeten daarnaast vrijwillige weer-organisaties worden opgericht, die onder de gemeenschappelijke leiding van Starhemberg, den leider van het defensieve front, de executieve overal steunen.
De ambtenaren zijn trouw gebleven en in weerwil van de moeilijke omstandigheden hebben zij gedaan wat recht is en plicht.
De staat zal zorgen voor de uniforme lichamelijke opleiding der jonge generatie en de opvoeding der jeugd voor het vaderland en den nieuwen staat.
Aan het Vaderlandsche Front en het Sportfront zal het Jeugdfront van Oostenrijk worden toegevoegd, dat een groote beteekenis heeft bij het opbouwwerk. De opvoeding op geestelijk, zedelijk en religieus gebied zal zeer belangrijk zijn.
De stemmen uit het buitenland, volgens welke Oostenrijk te veel of te weinig in katholieke richting zou gaan, zijn onjuist. In het nieuwe Oostenrijk wordt slechts de Oostenrijksche koers gevolgd. (Reichspost, Wien)

(Vorig bericht blz. 1580 B.)

A. **NEDERLAND. — De begrooting van het Verkeersfonds 1935. —**
Ingediend is de begrooting van het Verkeersfonds voor 1935. De gewone dienst vermeldt een eindbedrag van *f* 66.818.472, de kapitaaldienst van *f* 17.877.430; totaal geheele dienst *f* 84.695.902.
Tegenover het eindcijfer der Verkeersfondsbegrooting van *f* 84.695.902 staat een gelijk bedrag aan inkomsten, hetwelk als volgt is samengesteld: overgebracht uit de Middelenwet (gewone dienst) *f* 6.083.134, idem kapitaaldienst *f* 2.345.000; overgebracht uit de inkomsten van het Wegenfonds *f* 22.050.000; verhoogde motorrijtuigbelasting *f* 7.500.000; uitkeering uit hoofdstuk IX *f* 31.185.338 en uitkeering uit hoofdstuk VII B *f* 15.532.430. (Het Vaderland) **(1511 D.)**

B. **MEXICO. — De nieuwe regeering. —**
President Rodriguez is afgetreden en wordt door Cardenas opgevolgd.
De nieuwe, door president Cardenas gevormde regeering geeft o.m. de volgende namen:
Juain de Dios Bojorquez: Binnenlandsche Zaken.
Emilio Portes Gil: Buitenlandsche Zaken.
Narciso Hossols: Financiën.
Generaal Pablo Quiroga: Oorlog en Marine.
Generaal Francisco Mujica: Economische Zaken.
Het nieuwe kabinet is niet van bijzonder radicale samenstelling, zoodat de mogelijkheid bestaat, dat vrede met de R.K. kerk wordt bereikt. De meer radicale afgevaardigden hebben portefeuilles gekregen die minder in verband staan met den binnenlandschen toestand. (De Maasbode) **(V. b. Cardenas 1379 C.)**

C. **NEDERLAND. — Ruitertoerisme. —**
Het jaarverslag der Commissie voor het Ruitertoerisme van den A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland constateert met voldoening, dat de belangstelling voor het ruitertoerisme in het algemeen en voor de door den A.N.W.B. uitgeschreven rondritten te paard in het bijzonder groeiende is en dat deze ritten beantwoorden aan het doel: den ruiter zijn eigen mooie land beter te leeren kennen.
Het aantal ruiterconsuls van den A.N.W.B. steeg in 1934 tot 146; er zijn thans 111 bondspaardenartsen, 107 bondsstallen, en 67 bondshoefsmeden. (V. D.)

2 DECEMBER 1934

D. **SOVJET-RUSLAND. — Kirof vermoord. —**
De secretaris van de afdeeling Leningrad der communistische partij, Sergei Mironowitsj Kirof, is op 2 Dec. '34 voor het voormalige Smolnipaleis te Leningrad door een terrorist, genaamd Nikolajef Leonide Wassiljewitsj, doodgeschoten. De dader, die even verzet pleegde, kon gearresteerd worden.
Kirof was lid van het politieke bureau der centrale commissie van de communistische partij en van de executieve commissie der Sovjet-Unie. Hij werd beschouwd als een van de vertrouwdste aanhangers van Stalin en werd tot opvolger van Zinowjef gekozen, toen deze zich bij de oppositie schaarde. Op het laatste partijcongres werd hij benoemd tot derden assistent van Stalin. Bij de industrialisatie van Noord-West-Rusland speelde hij een belangrijke rol. In een gehouden rouwzitting van de executieve commissie werd Kirof als een van de grootste strijders gehuldigd. In verband met den moord op Kirof zijn o.a. ook de familieleden van den dader gearresteerd. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

E. **EGYPTE. — Parlement ontbonden, grondwet buiten werking gesteld. —**
Koning Foead van Egypte heeft op 30 Nov. '34 een decreet uitgevaardigd, waarbij de grondwet buiten werking werd gesteld en het parlement werd ontbonden. (Egyptian Mail, Cairo)

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Branch, Douglas — The Sentimental Years 1836—1860 (illustr.). (D. Appleton-Century Comp., New York)
Duitsch: Flake, Otto — Die junge Monthiver. (S. Fischer Verlag, Berlin 1934)
Neubauer, Friedrich — Die Heimkehr der Lena Lenz. (Gustav Kiepenheuer, Berlin 1934)
Engelsch: Bower, Marian — Sisters' Circus. (Lovat Dickson)
The Jasmin Farm — by the author of „Elizabeth and her German Garden". (Heinemann)
Fransch: Guéhenno, Jean — Journal d'un Homme de 40 ans. (Grasset, Paris)
Bonneau, Georges — Aux trois Bonheurs (Japansche zeden). (Plon, Paris)
IJslandsch: Laxness, Halldor — Salka Valka (een IJslandsche meisjesnaam). In het Deensch vertaald door Gunnar Gunnarsson. (Hasselbalch, Kopenhagen 1934)
Italiaansch: Croce, Benedetto — „Orientamenti", Piccoli Saggi di Filosofia Politica. (Gilardi e Note, Milano 1934)
Nederlandsch: Fabricius, Johan — De dans om de Galg. (H. P. Leopold's Uitg., Den Haag)
Pauwels, François — De Madonna van Juan-Les-Pins. (Scheltema & Giltay, Amsterdam)
Veldman, Jan — De Glimlach van Maria. (Leiter-Nypels, Maastricht)
Spaansch: Jarnes, Benjamin — El professor inútil. (Espassa-Calpe, Madrid 1934) (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1585 K.)

G. **SCHIEDAM. — Commissaris van politie Ellenberger vermoord. —**
Op 1 Dec. '34 is de commissaris van politie van Schiedam, de heer F. Ellenberger, op zijn bureau door den hoofdagent-titulair K., die wegens vele misdragingen tot gewoon agent was gedegradeerd, doodgeschoten. (Nieuwe Rotterd. Courant)

H. **NEDERLAND. — Roode Kruis. - H. K. H. Prinses Juliana benoemd tot voorzitster van het hoofdbestuur.**
H. K. H. Prinses Juliana is bij K. B. met ingang van 1 Dec. 1934 benoemd voor den tijd van vijf jaren tot voorzitster van het Hoofdbestuur der Vereeniging het Nederl. Roode Kruis. (Het Vaderland) **(1270 B.)**

I. **FRANKRIJK. — Duitsch commentaar op minister Lavals verklaring. —**
Over de rede, die de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, in de Kamer heeft gehouden, schrijft de (officieuse) Diplomatisch-Politische Korrespondenz o.a.: „Ofschoon de toon van Laval aanmerkelijk verschilt van dien, welken zijn voorganger Barthou tegen Duitschland placht aan te slaan, is zijn gedachtengang vrijwel gelijk. Wel wordt het woord „verzoening" niet meer angstvallig vermeden, maar van de geneigdheid om de zaken ook eens van het standpunt der tegenpartij te bezien, is niets te

bespeuren. De Fransche politiek blijft derhalve op haar oude standpunt staan en zoekt geen nieuwe wegen. „Frankrijk alleen moet sterk zijn" deze stelling blijft schering en inslag, ook in Laval's betoog over den vrede. De rechtmatige aanspraken van Duitschland op gelijke veiligheid worden vrijwel doodgezwegen. (Diplomatisch-Politische Korrespondenz)

(Vorig bericht blz. 1594 F.)

A. **THEE. — De restrictie. —**
Het Internationale Thee Restrictie Comité heeft een besluit genomen inzake de nieuwe cijfers voor de restrictie van den thee-export uit Britsch-Indië, Ned.-Indië en Ceylon. Voor het komende restrictie-jaar, aanvangende op 1 April 1935, bedraagt het totale uitvoercontingent 82½% van den standaard-uitvoer, welke 807.714.000 lb. bedraagt. Dit beteekent een vermindering met 5% ten opzichte van het percentage dat voor het loopende restrictiejaar geldt. Men beschouwt het niet als waarschijnlijk, dat het nieuwe besluit invloed zal oefenen op de theeprijzen voor de verbruikers.
De theeproductie, die onder het restrictieschema valt bedraagt ongeveer 80% van de wereldproductie.
(Keesings Financieel Archief) **(V. b. Thee 1439 G.)**

B. **FRANKRIJK. — Verhouding tot Sovjet-Rusland en Polen. —**
Het rapport van den rapporteur voor de begrooting van het ministerie van Buitenlandsche Zaken is gepubliceerd.
In dit rapport geeft de afgevaardigde Dariac een overzicht over den internationalen toestand, waarbij hij uitvoerig de kwestie der Fransch-Russische toenadering behandeld. De hulp van Sovjet-Rusland in een eventueelen nieuwen oorlog zou van belang zijn en het is derhalve volkomen gerechtvaardigd, wanneer de Fransche regeering tracht, zich van deze hulp te verzekeren. Aan den anderen kant mag men dit echter ook niet overschatten. De kwestie der Fransch-Russische samenwerking heeft haar licht- en schaduwkanten. Van binnenlandsch politiek standpunt gezien mag men niet vergeten, dat Sovjet-Rusland zijn propaganda met alle beschikbare middelen voortzet en dat deze er op uitloopt de tegenwoordige beschaving ten val te brengen.
Wat het Oostpact betreft, maant de rapporteur tot voorzichtigheid. Frankrijk mag niet aan het andere einde der wereld de gendarme van den Volkenbond willen spelen, want men mag niet vergeten, dat Indo-China, de bloesem van de Fransche koloniën, op deze wijze licht zou kunnen verloren gaan.
Vervolgens gaat Dariac in op de Fransch-Poolsche betrekkingen en verklaart, dat het stopzetten van den Duitsch-Poolschen douane-oorlog het Fransch-Poolsche bondgenootschap niet raakt. De gelukkige ontspanning die tusschen Duitschland en Polen is ingetreden en die in overeenstemming is met de wenschen van den Volkenbond, moet daarmede worden verklaard, dat men in Duitschland heeft ingezien, dat Polen als goedgewapend land, welks bevolking van jaar tot jaar toeneemt, in Europa meer en meer de plaats inneemt van een groote mogendheid. (Le Matin)

(Vor. ber. Rusland 1585 D.; Polen 1271 E.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - De begrooting voor Koloniën. —**
De begrooting voor Koloniën is op 30 Nov. '34 z. h. st. aangenomen (tegen de heer Sneevliet).
(N. R. Crt.) **(V. b. Begr. 1590 B.; Tw. Kamer 1590 B.)**

3 DECEMBER 1934

D. **DUITSCHLAND. — Redevoering van dr. Göbbels.**
Rijksminister dr. Göbbels heeft op 1 Dec. '34 te Stettin het woord gevoerd en daarbij o.m. verklaard:
Wanneer wij zoo gemeen zouden zijn als men ons beschouwt, zouden wij vaststellen, wie zich niet tegen het Youngplan heeft verzet. Diegenen zouden dan ook nu de schulden moeten betalen, die gemaakt zijn door het Youngplan. Wij zijn deze schulden niet alleen niet aangegaan, doch wij hebben daartegen geprotesteerd.
Er zal niemand kunnen opstaan om te beweren, dat wij een hemel op aarde hebben beloofd. Wat wij hebben beloofd, was: wij zullen werken, wij zullen voor het volk opkomen, wij zullen moedig zijn en resolute besluiten nemen. Wij zijn bij ons opbouwend werk niet blijven staan.
Nopens de kerkelijke kwestie merkte Göbbels o.m. op: de kerk meent, dat wij ons als reformatoren willen voordoen. Niets is verder van ons. Wij zijn geen reformatoren. Wij zijn politieke revolutionnairen.
Wanneer de kerk er verder de behoefte aan heeft, haar geschillen voor het Duitsche volk te bespreken, en er ook niet voor terugschrikt in het openbaar haar vuile wasch te wasschen, dan zijn er twee voorwaarden: Dat de staat daaronder geen schade lijdt en dat, dat niet in onze vergaderlokalen geschiedt, maar in hun kerken, tegenover hun God, wanneer zij daartoe den moed hebben.
Wij hebben niet de eerzucht op hun kansels te klimmen, doch wij dulden evenmin, dat zij onze sprekerstribunes betreden. Een volk van 66 millioen menschen kan geen 28 landskerken hebben. Het is tijd deze 28 landskerken te vereenigen tot een groote Rijkskerk.
Wij dachten, dat zulks kalm in zijn werk zou gaan. Het ging bij ons om een groote Christelijke taak. Wij hebben gehoopt, dat zij ons een deel van het werk en de zorg zouden ontnemen. Dat hebben ze niet gedaan, doch zij zijn overgegaan tot dogmatische haarkloverijen.
Zou het niet beter zijn geweest, wanneer zij zich in dezen tijd hadden overgegeven aan de tot herleving brengen der moreele krachten? (Vaz Dias)

(Vor. ber. Goebbels 1391 K.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Protesten bij Duitschland tegen discriminatie van Amerikaansche houders van Duitsche papieren. —**
De regeering der Ver. Staten heeft formeel een beroep op Duitschland gedaan een einde te maken aan zijn „onaanvaardbare en gevaarlijke" politiek van discriminatie van Amerikaansche houders van Duitsche effecten in de toekenning van interestbetalingen.
De Amerikaansche ambassadeur William Dodd heeft bij het Duitsche departement van buitenlandsche zaken een scherpe nota ingediend op telegrafische instructies van staatssecretaris Hull. Dit is het vierde protest sedert Juni '34 toen de politiek van het betalen van slechts een gedeelte der vervallende renten ingezet werd. Hull heeft toen het voorstel van de Duitsche regeering betreffende betaling van een gedeelte in contanten en een gedeelte in scrips afgewezen evenals het voorstel tot het brengen van den Duitsch-Amerikaanschen handel op ruilbasis.
(New York Herald, Parijs) **(V. b. Duitschland 859 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Streven naar zelfvoorziening.**
De Rijksregeering heeft nieuwe verordeningen uitgevaardigd, waardoor de bepalingen voor suiker, leder, dierlijke oliën en vetten worden verscherpt. De maatregelen voor suiker hebben de strekking de productie zóó te doen toenemen, dat de binnenlandsche behoefte zooveel mogelijk hierdoor kan worden gedekt. Bovendien wordt bepaald, dat voortdurend groote voorraden moeten worden aangehouden. Voor huiden en vellen zijn om speculatieve excessen te voorkomen, maximumprijzen voorgeschreven, die ook gelden voor uit het buitenland ingevoerd materiaal. De verordeningen inzake dierlijke oliën en vetten beoogen het z g. „hamsteren" hiervan, dat reeds is te bespeuren, zooveel mogelijk tegen te gaan. Tot dit doel wordt bepaald, dat de verwerkende industrie niet meer dan de behoefte voor één maand in voorraad mag hebben. De ongeregelde „Abruf" uit oudere contracten is verboden. Productie en handel worden hier op eenige uitzonderingen na, geheel onder contrôle gesteld.
(Völkischer Beobachter)

G. **DUITSCHLAND. — Redevoering van generaal Göring. —**
Minister-president generaal Göring heeft op 2 Dec. '34 te Rheinhausen een redevoering gehouden, waarin hij, nadat hij het winterhulpwerk een plicht had genoemd, de buitenlandsche politiek besprak. Göring verklaarde, dat men den Franschen oud-strijders, die vier jaren lang tegenover de Duitschers hebben gestaan, niet kan vertellen, dat de „boches" laffe honden zijn. De frontstrijder weet, dat men met dit volk tot overeenstemming kan en moet komen.
Enkele weken geleden heb ik, aldus Göring, gelegenheid gehad met den grijzen maarschalk Pétain te spreken. Dat is een soldaat en daarom een man van eer, die ook den Duitscher respecteert. Met zulke mannen kan men zich verstaan.
Wij willen geen oorlog, doch wij willen onze eer en daarover discutteeren wij met niemand ter wereld, zij staat vast. Slechts wie een scherp zwaard aan zijn zijde heeft, heeft rust, heeft vrede.
Hitler kent slechts het geluk van zijn Duitsche volk. Gelooft mij, wanneer ik zeg: wie het vertrouwen in den Leider probeert te schokken, wie probeert het geloof in het volk te ondermijnen, wie het geloof van het volk in den Leider probeert te vernietigen, die is een verrader, want hij vernietigt niet alleen de ver-

houding van het volk tot den Leider, neen, hij verwoest daarmede zijn eigen volk.
Wie tegen den Leider ophitst, hitst op tegen Duitschland. (Völkischer Beobachter) **(V. b. Göring 1571 C.)**

A. **JAPAN. — Redevoering van Hirota in den Landdag.**
De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, heeft op 29 Nov. '34 in den Landdag een groote redevoering gehouden over den buitenlandschen politieken toestand. Hirota zeide o.a., dat de Japansche vertegenwoordiger te Londen er naar zal streven tot een nieuw en redelijk vlootverdrag te geraken en memoreerde vervolgens, dat de betrekkingen van Japan tot de verschillende landen van Europa en Amerika, zoomede tot China en Sovjet Rusland op een verbetering wijzen.
Ten slotte besprak Hirota de ontwikkeling van de handelsbetrekkingen van Japan met Britsch-Indië en Nederlandsch-Indië, waarbij hij de hoop uitsprak, dat alle kwesties met de buitenlandsche mogendheden een vriendschappelijke oplossing mochten vinden.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 1139 B.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Wereldbond der kerken - Nederlandsche afdeeling. —**
De afd. Nederland van den Wereldbond der Kerken heeft op 26 Nov. '34 te Den Haag haar jaarvergadering gehouden onder leiding van prof. dr. F. M. Th. Böhl.
De voorzitter lichtte o.a. de centralisatiegedachte toe. In Nederland zijn er drie takken van de oecumenische beweging, n.l. de Wereldbond, de Ned. Raad voor Practisch Christendom en een meer of minder latente afdeeling van de Lausanne-beweging. Het oecumenisch werk is over deze drie groepen verdeeld. Besloten is nu, één Oecumenischen Raad der Kerken te vormen van afgevaardigden van de drie bestaande oecumenische groepen in Nederland. Samenwerking in hoogere eenheid en niet een oplossing der drie oecumenische takken bedoelt deze raad.
(Alg. Handelsblad)

C. **BOLIVIA. — Regeering - Kabinetswisseling. —**
President Salamanca is door den vice-president Tejada vervangen. De streng gecensureerde berichten uit Bolivia geven geen juiste voorstelling van den toestand. Officieel werd echter het volgende nieuwe kabinet uit La Paz getelegrafeerd:
Buitenl. Zaken: David Alvestegui (Republikein).
Oorlog: Juan Maria Zalles.
Binnenlandsche Zaken: Tomas Elio (Liberaal).
Nationale defensie: Bautista Saavedra (Republ.-soc.).
Verkeerswezen: José Espada Aguirre (Republ.-soc.).
Openbaar onderwijs: Enrique Valdiviezo (Nationalist)
(El Sol)

D. **MUZIEK. — Wagnervereeniging - Première van Strauss' Arabella - Richard Strauss onderscheiden. —**
In het kader van het Straussfeest hier te lande, was het de Wagnervereeniging, welke op 30 Nov. '34 Strauss lyrische comedie „Arabella", tekst van Hugo von Hofmannsthal, onder leiding van den componist, te Amsterdam ten gehoore gaf.
Minister Marchant heeft ten huize van den Duitschen gezant, bij gelegenheid van den daar gehouden maaltijd, aan den toonkunstenaar Richard Strauss medegedeeld, dat de Koningin hem benoemd heeft tot Grootofficier in de Orde van Oranje-Nassau.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Strauss 1336 A.; Wagnervereen. 1261 B.)**

E. **NEDERLAND. — Radio - Gemengd zenderbedrijf.**
Op 29 Nov. '34 is in het gebouw van het hoofdbestuur der Posterijen, Telegrafie en Telefonie onder voorzitterschap van mr. J. A. de Wilde, minister van Binnenlandsche Zaken, een bijeenkomst gehouden van de vier groote omroepvereenigingen in het bijzijn van den directeur-generaal der P.T.T. en de commissie voor het zendervraagstuk.
Het doel van deze samenkomst was, te onderzoeken, of de voorstellen vervat in het rapport van de zendercommissie, hetwelk eenigen tijd geleden aan den minister van Binnenlandsche Zaken werd aangeboden, de instemming van de besturen der vier groote omroepvereenigingen hebben.
De vertegenwoordigers dezer omroepvereenigingen hadden in de commissie voor het zendervraagstuk door de onderteekening van het verslag reeds blijk gegeven zich met die voorstellen te kunnen vereenigen.
De hoofdlijnen van het verslag. — Er zal komen een gemengd zenderbedrijf, waarin Staat en omroepvereenigingen participeeren, doch waarin aan den Staat overwegende zeggenschap zal worden toegekend.
Dit gemengd bedrijf, dat in den vorm van een N.V. tot stand zal komen, zal met uitsluiting van ieder ander belast zijn met den aanleg en de exploitatie van de zendinrichtingen voor den Nederlandschen radio-omroep.
In deze vennootschap zullen de Staat en de algemeene omroeporganisaties de eenige aandeelhouders zijn. Het bestuur van het zenderbedrijf zal berusten bij een raad van beheer, waarin vertegenwoordigers der algemeene omroeporganisaties naast vertegenwoordigers van den Staat (P.T.T. en Radioraad) zullen zitting hebben. Op belangrijke besluiten van dit beheersorgaan zal van overheidswege, hetzij in den vorm van een goedkeuringsrecht van den minister, hetzij in den vorm van een vernietigingsrecht door de Kroon, toezicht worden uitgeoefend.
Gedurende den tijd, welke gemoeid zal zijn met den aanleg van de definitieve zendapparatuur, zal, voor zoover het de uitzendingen van de lange golf betreft, gebruik gemaakt worden van den rijkszender te Kootwijk, welke voor dit doel aanzienlijk versterkt zal worden; de zender te Huizen zal gesloten worden.
Voor zoover betreft de uitzendingen over de korte golf, onderzoekt de zendercommissie momenteel nog de verschillende mogelijkheden, om ook ten aanzien van deze uitzendingen den overgangstoestand te overbruggen. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1568 D.)

F. **SAARGEBIED. — Oprichting van den Duitschen Volksbond. —**
Op een vergadering te Saarbrücken, waaraan werd deelgenomen door protestantsche en roomsch-katholieke geestelijken, is besloten tot oprichting van een nieuwe partij: den Duitschen Volksbond, die een religieuzen grondslag heeft. De bedoeling is, dat deze partij de leden der roomsch-katholieke en protestantsche kerken die op grond van hun geweten niet accoord kunnen gaan met het nationaal-socialisme, zal omvatten.
Een motie is aangenomen, waarin het felle ingrijpen der nationaal-socialistische regeering in kerkelijke vraagstukken in Duitschland wordt afgekeurd, evenals de propaganda onder de Duitsche jeugd. In de motie wordt verder gezegd, dat de nieuwe partij zal strijden voor een waar Christendom. (N. Rott. Crt.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging van art. 20 der Vleeschkeuringswet. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van art. 20 der vleeschkeuringswet.
Wijziging van dit artikel is wenschelijk en wordt voorgesteld om tegemoet te komen aan rechtmatige grieven van de slagers tegen de bestaande regelingen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1596 C.)**

4 DECEMBER 1934

H. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Verklaring van Sir John Simon - Plannen voor een tienjarenverdrag. —**
De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, heeft medegedeeld, dat er in het kader der Engelsch-Japansche vlootbesprekingen thans plannen bestaan voor een tienjaren-verdrag, dat het verdrag van Washington zou moeten vervangen. Een dergelijk verdrag zou dan ook bepalingen bevatten omtrent de vlootbouwprogramma's der deelnemende mogendheden voor de eerste vijf jaar, alsmede voor de volgende vijf jaren.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. 1585 F.)**

I. **NEDERLAND. — Onderwijs - Muziek - Inaugureele rede van prof. dr. Willem Mengelberg. —**
Onder zeer groote belangstelling uit het geheele land en in aanwezigheid van minister Marchant en vele bekende persoonlijkheden, heeft professor dr. Willem Mengelberg op 3 Dec. '34 in het Groot-Auditorium der Universiteit van Utrecht het bijzonder hoogleeraarsambt vanwege de Maatschappij tot Bevordering der Toonkunst aanvaard met een rede over „De taak en de studie der reproductieve toonkunst".
Spr. begon met de opmerking, dat het misschien menigeen op het eerste gezicht mocht bevreemden, dat de reproductieve toonkunst tot het onderwerp zou worden gemaakt van een zelfstandig onderdeel der muziekwetenschap. Een blik op de geschiedenis der toonkunst echter leert, dat dit alleszins gemotiveerd is door de ontwikkeling, die de muziek en de muziekbeoefening sinds meer dan honderd jaar heeft genomen. De scheiding tusschen

scheppend en reproduceerend kunstenaar is in den loop dezer eeuw steeds grooter en ingrijpender geworden, de reproductie als zelfstandig vak heeft een ongekende beteekenis gekregen, een beteekenis, die zij ontleent aan een nieuw maatschappelijk verschijnsel: het z.g. muziekleven.
Wij spreken, aldus spr., tegenwoordig van een „muziekale wereld" en bedoelen daarmede een belangrijke groep onzer maatschappij, die de muziek als een der voornaamste geestelijke krachten erkent en zich door den band der muziek voelt aaneengesloten.
Na te hebben nagegaan hoe het moderne muziekleven gegroeid is, stelde spr. twee gedaanten tegenover elkaar: de eenstemmigheid en de meerstemmigheid. Het ontstaan der tweede gedaante, de polyphonie, noemde spr. een der meest interessante hoofdstukken der muziekgeschiedenis.
Doch evenmin als door de Gothische bouwkunst de Romaansche is overwonnen, is de geest der homophonie door de polyphonie vernietigd. Zij blijven naast elkaar bestaan als uitingen van twee geheel verschillende beschavingen: de zuidelijke, gebonden aan een sterke Oostersche sfeer, en de noordelijke machtig en trotsch oprijzende.
Noord en Zuid, Germaansche en Latijnsche geest, ontmoeten elkaar twee eeuwen later op Oostenrijkschen grond en de vereeniging van beide elementen schenkt aan de wereld het wonder der z.g. klassieke muziek: de Weensche klassieke school.
Door de omvattende geest der scheppingen dezer meesters en hunner opvolgers, ontwikkelt zich het autochthone muzikale leven, waarvan spr. bij zijn inleiding gewaagde. Het is de wereld der symphonische muziek.
In vroeger eeuwen bleef de muziek steeds een aanvullend element der maatschappelijke vormen. In de eerste plaats was zij een onderdeel van het godsdienstige leven, van den eeredienst in de kerk, voorts was zij een uiting van het hoofsche ceremonieel of het maatschappelijk vertier. Als zoodanig bloeide in de middeleeuwen de kunst der troubadours en ontwikkelde zich later de Cantate en de Opera, welke na 1600 een zoo belangrijke plaats in de muzikale productie innemen.
Omstreeks 1800 maakt de muziek zich zelfstandig en los van een bepaalde gemeenschap of klasse der maatschappij.
Beethoven is het genie, dat voortbouwend op Haydn en Mozart, bewust de keten verbreekt, die de toonkunst kluisterde aan andere machten. Hij schrijft geen gelegenheidsmuziek meer in dienst der kerk of in opdracht van vorsten en ondernemers, hij schrijft alleen krachtens de ingeving van zijn genie en wendt zich daarbij rechtstreeks tot den medemensch.
De massa der hoorders, de massa der ontvankelijken vormt nu een nieuw collectivum, dat uitsluitend de geest en de wetten der muziek belijdt.
Het is een denkbeeldige gemeenschap, waarvoor de componist schrijft. Maar deze gemeenschap wordt in de concertzaal realiteit. En hier nu vindt de uitvoerende kunstenaar een nieuw en geweldig terrein: hij wordt in wezen re-productief.
Spr. zet dan uiteen, dat het kenmerk der weergave steeds haar afhankelijkheid van de wetten der maatschappelijke vormen bleef. De nieuwe wending in de geschiedenis der toonkunst maakte de vertolking van een ambacht tot een missie.
Deze nieuwe geest der toonkunst is een der vele vormen, waarin zich de denkbeelden der groote Fransche revolutie manifesteerden. Het geheele muzikale leven sedert het begin der 19e eeuw tot op den huidigen dag wordt er door beheerscht. De individualiteit van den kunstenaar wordt hoogste wet. Men begint de werken niet meer te zien en te hooren in verband met het doel, de gelegenheid, waarvoor zij zijn gemaakt, maar in verband met den groei der creatieve persoonlijkheid.
Het is evident, dat daarmede ook de taak van de vertolkers een andere, ruimere en meer zelfstandige werd. De muzikale uitvoering verliest het karakter van een dagbedrijf en krijgt een opbouwende, maatschappelijke, ja sociale beteekenis.
De vertolker is niet slechts de uitvoerder van een bepaald werk bij een bepaalde gelegenheid, maar hij wordt de beheerder der muzikale productie.
Na uitgeweid te hebben over de herleving van Bach's werk in het begin der vorige eeuw, zet spr. uiteen, dat een uitvoering van de Mattheus-Passie precies overeenkomstig de uitvoering ten tijde van Bach, elke levende schoonheidsontroering missen en slechts geschiedkundige waarde hebben zou. De uitvoeringspractijk uit het verleden kan nooit zonder meer als voorbeeld dienen. Wie reconstructie van oude uitvoeringen bepleiten, hebben van het wezen der muziek en van de muzikale vertolking niet het juiste begrip.
Vier geboden stelt spr. voor de weergave van een muzikaal kunstwerk:
1. elke noot, elk teeken zoo nauwkeurig mogelijk spelen;
2. elke noot, elk teeken zoo mooi mogelijk spelen;
3. opdiepen en bewust maken wat tusschen de noten staat;
4. de vrijheid van voordracht, het improvisando, het herscheppen uit de ingeving van het oogenblik.

Het eerste en tweede gebod — de nauwkeurigheid en de schoonheid — eischen het muzikaal-technische vakmanschap van de uitvoerenden, de beheersching van het ambacht.
Het derde gebod eischt de ontwikkeling en activiteit van den geest en van het gevoel.
Het vierde gebod ten slotte — het „improvisando" — is het eigenlijk creative element der vertolking. Het is de ingeving van het oogenblik, de spankracht der zenuwen, die — om zoo te zeggen — een onzichtbare brug slaat van het kunstwerk tot het publiek. Dit „improvisando" is het, dat de partituur eerst doet leven, doordat het het vuur ontsteekt in de harten der hoorders. Dit vierde gebod is de veranderlijke grootheid van elke uitvoering. Zij is afhankelijk van verschillende factoren, die buiten het werk van den componist staan. Hieronder valt de plaats der uitvoering, de grootte van de zaal en de acoustische verhoudingen, voorts de geaardheid van het publiek, wiens opvattingsvermogen zeer verschilt naar landaard en ontwikkeling. Uiteraard speelt hier ook de tijd een groote rol.

De vertolker moet een groote geestelijke soepelheid bezitten; deze wordt bereikt door een oorspronkelijk aanvoelingsvermogen en door een veelzijdige ontwikkeling, die zich met de wetten der acoustiek niet minder bezig houdt dan met de geschiedenis en de psychologie der volkeren.
Het zal nu de taak van een wetenschappelijke studie der reproductieve toonkunst zijn, deze levensvoorwaarden van het muzikale kunstwerk te onderzoeken.
Het muzikale leven van elk land heeft zijn eigen wetten en deze wetten worden bepaald door tal van factoren van psychologischen, historischen en practischen aard.
Derhalve dient de studie der reproductieve toonkunst de muziek als een maatschappelijk verschijnsel in breed verband te begrijpen en het oogmerk vooral gericht te houden op de practijk. Haar resultaten zullen in menig opzicht een leidraad kunnen zijn bij de oplossing van de vele vraagstukken, die zich op het terrein der muzikale ontwikkeling voordoen.
Het spreekt vanzelf, dat deze studie niet een overschatting van de muzikale reproductie in de hand moet werken en haar niet mag verwijderen van de scheppende toonkunstenaars van onzen tijd, maar integendeel juist een synthese moet trachten te vinden van alle muzikale krachten, die in ons volk leven. Want de taak van de reproductieve toonkunst is: dienen en opbouwen.
Ziehier in korte trekken afgebakend het terrein van een wetenschappelijke studie der muziekbeoefening, waarvan de vruchten ongetwijfeld ten goede zullen komen aan het groote doel, dat ons werd gesteld: de bevordering der toonkunst.
(Red. K. H. A. - Persberichten)
(Vor. ber. Mengelberg 1324 B.; Photo 598 F.; Photo buiten tekst 1586 a; Ambtsaanv. 1578 A.)

A. NEDERLAND. — Spaansch-Nederlandsche Handelsovereenkomst door Cortes aanvaard. —
Met 212 tegen 32 stemmen heeft de Cortes op 29 Nov. '34 definitief zijn goedkeuring gehecht aan de ratificatie van de Spaansch-Nederlandsche handelsovereenkomst. (Vaz Dias) **(Vor. ber. blz. 1575 E.)**

B. NEDERLAND. — Valsche aandeelen H. V. A. —
Te Amsterdam zijn op 3 Dec. '34 een Nederlander en een Rus gearresteerd, die 200 valsche aandeelen H. V.A. — vermoedelijk vervaardigd te Parijs — aan een commissionnair, die zich vooraf met de politie in verbinding had gesteld, verkochten. De valsche effecten zijn in beslag genomen. (Alg. Handelsblad)

C. NEDERLAND. — Crediet van ƒ 100 millioen aan België. —
Naar wij vernemen, heeft een Nederlandsch bankiers-syndicaat, nadat de Nederlandsche Bank had verklaard daartegen geen bezwaar te hebben, voor den duur van één jaar, een crediet verleend aan den Belgischen staat van ƒ 100.000.000. De Belgische regeering geeft tegen dit crediet driemaandsschatkistbiljetten uit, en wel gedeeltelijk schatkistbiljetten van den Belgischen staat en gedeeltelijk schatkistbiljetten van de Belgische Congo-Kolonie, onder garantie van den Belgischen staat. (Telgraaf.)
(Vor. ber. België 1483 F.)

D. SAARGEBIED. — Accoord inzake de mijnen.
Het Saaraccoord, dat op 3 Dec. '34 tusschen de Fransche en Duitsche gedelegeerden te Rome is tot stand gekomen, gaat uitsluitend van de veronderstelling uit, dat de bevolking van het Saargebied zich vóór terugkeer naar Duitschland uitspreekt, in welk geval aan de Fransche schatkist 900 millioen francs moet worden betaald. Over hetgeen geschieden moet in geval de status quo wordt gehandhaafd, zal de commissie van drie in Genève rapport uitbrengen. De particuliere vorderingen zijn niet geregeld.
Het bovengenoemde bedrag wordt alleen gevormd door vorderingen van de Fransche schatkist voor het afstaan der mijnen, spoorwegen en grensstations. Er zijn maatregelen getroffen, om te voorkomen, dat door de betaling in contanten van de 900 millioen francs de deviezenpositie van Duitschland slechter wordt.
Frankrijk krijgt gedurende vijf jaar, zonder daarvoor een vergoeding te betalen, de exploitatie van de Warntmijnen, voor zoover die zich onder Fransch grondgebied uitstrekken. De totale productie van die mijnen mag de 2.2 millioen ton steenkool per jaar niet te boven gaan.
Bovendien wordt aan Frankrijk een bepaalde hoeveelheid steenkool geleverd uit mijnen, die thans nog in Fransch bezit zijn, doch die na het plebisciet Duitsch zouden worden. Voor de sociale verzekeringen zijn eveneens bepalingen vastgesteld.
(Ned. Tel. Ag. Reuter).

E. NEDERLAND. — De clearing met Duitschland - Het verdrag verlengd. —
De opgezegde clearingovereenkomst die tot 30 Nov. 1934 van kracht zou blijven, is, met het oog op de thans gevoerde onderhandelingen met Duitschland weder verlengd. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 1582 A.)**

A. **ROEMENIE. — Eerste Sovjet gezant na 17 jaar. —**
Op 2 Dec. '34 is Ostrowski, de eerste gezant van de Sovjet-Unie te Boekarest, in zijn standplaats aangekomen, waarmee de diplomatieke betrekkingen tusschen Roemenië en Rusland na 17 jaar zijn hervat.
(Adverul, Boekarest) **(Vor. ber. Rusland 1376 D.)**

B. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay - Voortzetting van den strijd. —**
De Boliviaansche regeering en het Boliviaansche hoofdkwartier hebben op 2 Dec. '34 verklaard, dat men vastbesloten is Villa Montes zoo krachtig mogelijk te verdedigen en den oorlog tegen Paraguay in de Gran Chaco voort te zetten, ondanks de Paraguaansche opmarsch in het gebied van de Pilcomayo.
(Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1573 F.)**

C. **BELGIE. — Kabinet Theunis - Senaat spreekt vertrouwen uit. —**
De Belgische Senaat heeft op 30 Nov. '34 met een meerderheid van 27 stemmen zijn vertrouwen uitgesproken in het kabinet-Theunis.
(Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 1590 H.)**

D. **GEESTELIJK LEVEN. — De codificatie van het kanonnieke recht. —**
Tot voorzitter van de pontificale commissie voor de codificatie van het kanonnieke recht voor de Oostersche kerk is benoemd Kardinaal Sincero, die in deze functie opvolger is van wijlen Kardinaal Pietro Gasparri. Deze was als zoodanig benoemd nadat hij het ambt van staatssecretaris van het Vaticaan had neergelegd. Volgens een berekening van wijlen Kardinaal Gasparri zal het codificatiewerk der genoemde commissie nog ongeveer twee jaar tijds vorderen.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Gasparri 1576 A.)**

E. **LUCHTVAART. — Helène Boucher verongelukt. —**
Helène Boucher, de jonge Fransche vliegster, die acht wereldrecords op haar naam had, is op 30 Nov. '34 bij een ongeluk met haar toestel te Etampes bij Parijs om het leven gekomen. (Le Temps)

F. **IERLAND. — De wet op het Iersche staatsburgerschap. —**
De Iersche Dail heeft zonder verdere discussies de wet op het Iersche staatsburgerschap in tweede lezing goedgekeurd. Minister-President De Valera verklaarde: „Niemand in den Ierschen Vrijstaat zou Britsch onderdaan zijn, wanneer deze wet in werking treedt, en wanneer eenig ander land onze staatsburgers als zijn staatsburgers wil beschouwen, erkennen wij dat niet voor zoover onze wetgeving daarbij betrokken is."
In het Lagerhuis had de Brische Minister voor de Dominions J. H. Thomas namelijk verklaard, dat de nieuwe Iersche wet geen mensch zijn status van Britsch onderdaan zou kunnen ontnemen.
(Irish Times)

G. **SPANJE. — De leider van den opstand in Asturië gearresteerd. —**
De organisator en leider van den Octoberopstand in Asturië, de vroegere voorzitter van den Asturischen provincialen landdag en secretaris-generaal van het Asturische mijnwerkerssyndicaat Gonzalez Pena, is door de politie gearresteerd. (El Sol)
(Vor. ber. Onlusten 1564 A.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1935 - De Indische salarissen. —**
In de Memorie van Toelichting op de Indische begrooting werden verdere bezuinigingen na 1935 aangekondigd.
Deze passage luidt aldus:
Ondanks de verlaging van het salaris- en pensioenpeil, de verschuiving van een aanmerkelijk deel der pensioenlasten naar de toekomst en de daling van de uitgaven voor schuld door renteverlaging en sterke vermindering van aflossing, is de druk, door de personeelslasten en die voor rente en aflossing op het budget uitgeoefend, in de laatste jaren relatief nog toegenomen, n.l. voor de personeelslasten (bezoldigingen, wachtgelden en pensioenen) van 1929 tot 1935 van 48,3 pct. tot 51,5 pct., voor rente en aflossing in die jaren van 16,5 pct. tot 24,2 pct.
Met deze cijfers voor oogen zal het duidelijk zijn, dat een verdere aanpassing van de financieele positie der landsdienaren aan de tot de helft gereduceerde draagkracht van 's lands budget niet zal kunnen uitblijven, al zal daarnaast uiteraard ook voortdurend aandacht dienen te blijven geschonken aan de mogelijkheden, die bij voortgezette daling van den rentevoet voor vermindering van de schuldverplichtingen kunnen ontstaan.
Uit deze mededeeling van den minister is dus te lezen dat in 1936 verdere verlaging van de salarissen zal plaats hebben.
Wel vallen onder deze bewoordigen niet direct de reeds toegekende pensioenen, maar daaruit mag niet worden afgeleid, dat van verdere korting daarop zou zijn afgezien.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Begrooting 1576 C.; Salarissen 1216 F.; Pensionenen 1432 I.)

I. **DUITSCHLAND. — Duitsch-Fransche Handel en Clearing. —**
De Duitsch-Fransche besprekingen inzake het handels- en verrekeningsverkeer tusschen de beide landen, zijn afgesloten.
Het resultaat is, dat in feite de overeenkomsten, die in Juli tot regeling van het handels- en betalingsverkeer en van den leeningdienst te Berlijn werden gesloten, slechts voor den tijd van drie maanden worden verlengd, d.w.z. van 1 Januari tot 31 Maart 1935. De overeenkomst van Berlijn is op een aantal punten verbeterd en uitgebreid. Tevens is de voortzetting geregeld van de betalingen der Dawes- en Youngleeningen, zoomede de kwestie der achterstallige handelsvorderingen. Een permanente Duitsch-Fransche regeeringscommissie is ingesteld, welke tot taak heeft, voortdurend alle moeilijkheden te bestudeeren en te regelen, die uit de ontwikkeling van het handelsverkeer tusschen beide landen zullen voortspruiten. (La Journée Industrielle)

K. **TURKIJE. — Familienamen - De Gazi zal Atatürk heeten. —**
Op 1 Januari 1935 wordt de nieuwe wet van kracht, die het den Turken verplicht stelt een familienaam te dragen. De volksvertegenwoordigers hebben den Gazi den familienaam Atatürk gegeven. Atatürk beteekent hoofdturk. (Akcham)

5 DECEMBER 1934

L. **NEDERLAND. — Diplomatie - Gezant van Brazilië. —**
Tot gezant van Brazilië bij ons Hof is benoemd de heer Pedro de Moraes Barros, laatstelijk gezant te Boedapest. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Diplomatie 1352 C.)

M. **NEDERLAND. — Onderwijs - Biologie - Inaugureele rede van Prof. dr. C. J. van der Klaauw. —**
Dezer dagen heeft prof. dr. C. J. van der Klaauw, benoemd tot gewoon hoogleeraar in de algemeene zoölogie aan de Leidsche universiteit, zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een inaugureele rede in het groot-auditorium van het academiegebouw. Deze rede was getiteld: Uitwendige doelmatigheid en einddoel bij Kant en in de moderne biologie.
Het volgende is er aan ontleend:
Zeer uitvoerig wees spr. op de volgende beschouwing van Kant: Zonder twijfel is de beschouwing van den mensch als redelijk wezen, wiens bestaan einddoel der schepping zou zijn, de allervoornaamste grond, waarop hij zijn beschouwing van de geheele natuur als een systeem van doeleinden bouwt. Het organiseeren en het niet georganiseerd zijn is voorts voor Kant hèt of één van de verschilpunten tusschen de organisatie van het organisme en die van de geheele natuur. In verband hiermee staat ook de opmerking van Kant over het gebruik van het woord organisatie in de Fransche revolutie, waar een volk tot een staat gemaakt werd.
Wat zegt nu wel de moderne biologie over deze dingen? De moderne biologen zijn in hun meening niet eensgezind, omdat het begrip biologie verschillend ruim genomen wordt. Bijna allen zijn het er over eens, dat we biologie niet woordelijk mogen vertalen met wetenschap van het leven, omdat we niet weten, wat het leven is. Als we het ooit zouden weten, zou het achteraf pas gezegd kunnen worden. Neen, biologie is de wetenschap van bepaalde verschijnselen van het leven, niet van „de levensverschijnselen", maar van „levensverschijnselen". Zeer belangrijke verschijnselen van het leven behooren tot het terrein der A-faculteiten en niet tot dat der biologie. Die waren reeds aan andere wetenschappen toebedeeld en er bleven voor haar als laat geboren kind slechts de overige verschijnselen van het leven over. De biologen zijn het er over eens, dat bepaalde verschijnselen van het leven niet tot het gebied der biologie behooren, o.m. het menschelijk kenvermogen en het zedelijke. Daarom gaat het in de biologie niet om doelmatigheid voor ons menschelijk kenvermogen, doch om de doelmatigheid der natuur zelf. Dat is

voor de biologie het belangwekkende, in tegenstelling dus met Kant. Daarom kan in de moderne biologie ook de mensch als zedelijk wezen geen uitgangspunt zijn voor de erkenning van een reeks van doelmatigheden. De biologie moet als elke wetenschap uit eigen principes worden opgebouwd.
Volgens de biologie is alleen het tweede en voor hem bijkomstige principe van Kant geldig, volgens hetwelk we van het begrip organisme uit met de inwendige doelmatigheid van zijn leden er toe komen om ook de geheele natuur te beschouwen als een systeem van doeleinden en in verbanden tusschen individuen onderling van dezelfde of van verschillende soorten te zien een doelmatig verband van leden, vereenigd tot een hooger geheel. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. 1597 I.)

A. **ENGELAND. — De inkomsten en de uitgaven. —** Volgens de gegevens van het ministerie van Financiën hebben de gewone inkomsten gedurende het loopende financieele jaar op 1 December '34 bedragen £ 374.428.856, d. i. £ 1.754.554 minder dan op denzelfden datum van het vorige jaar.
De uitgaven bedroegen in dezelfde periode £ 471.023.026, d. i. £ 6.075.969 meer dan het bedrag, dat verleden jaar tot 1 December '34 was uitgegeven. (Manchester Guardian)

B. **MEMELGEBIED. — Het nieuwe directorium. —** De nieuwbenoemde president van het directorium, Juergis Bruvelaitis, heeft op 4 Dec. '34 zijn directorium gevormd. Hij heeft tot landsdirecteuren benoemd de beide leden van de Memellandsche Landbouwpartij en leden van den landdag Ludwig Buttgereit en Martin Grigat, benevens gouvernementsraad dr. Martin Anisas. (V. D.) **(V. b. Memelgebied 1403 I.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De rubberrestrictie. —** Naar aanleiding van de mededeeling, welke in de Britsche pers circuleerde, als zou Ned.-Indië niet in staat zijn de productie van bevolkingsrubber te controleeren, waardoor de rubberrestrictie in gevaar zou worden gebracht, verneemt Aneta van bevoegde zijde, dat de aanvankelijk vrij hooge overschrijding van den uitvoer van bevolkingsrubber boven het toegewezen quotum, door den lagen uitvoer in October is teruggebracht tot ongeveer 9000 ton.
In de eerste helft van November is slechts tot een hoeveelheid van ruim 2000 ton uitgevoerd, terwijl door de dalende markt in de tweede helft van November de totale uitvoer in die maand laag kan worden geraamd.
In verband hiermede kan worden gezegd, dat overschrijding van het aan de bevolkingsrubber toegestane quotum tot geringe afmetingen is teruggebracht. Het systeem van de heffing van uitvoerrecht op bevolkingsrubber is weliswaar moeilijk te hanteeren, maar het beantwoordt in voldoende mate aan het gestelde doel. De vrees, dat Ned.-Indië de internationale verplichting, welke zij op zich heeft genomen, niet kan nakomen, behoeft niet te bestaan.
In verband met de voorgenomen invoering van indivdueele rubberrestrictie in Riouw, Banka, de Oostkust, Tapanoeli en Atjeh zijn de volgende gedetailleerde uitvoercijfers van belang:

	Jan.-Dec. 1933 Ton	pCt.	Jan.-Juli 1934 Ton	pCt.
Zuid- en Oost-Borneo	23.511	20.7	25.601	19.2
West-Borneo	27.535	24.3	25.114	18.7
Djambi	24.197	21.4	18.640	14.0
Palembang	14.123	12.4	25.368	18.9
Westkust	170	0.1	1.585	1.1
Riouw	7.591	6.5	7.870	6.0
Banka en Billiton	620	0.6	3.017	2.2
Oostkust	13.844	12.2	20.955	15.6
Tapanoeli	1.673	1.5	4.971	3.7
Atjeh	316	0.3	886	0.6
	113.580	100	134.007	100

Op basis der productie in Januari—Juli 1934 zou dus de productie der gebieden, waar individueele restrictie waarschijnlijk zal worden ingevoerd, 28.1% van den totalen bevolkingsuitvoer uitmaken. (De Indische Mercuur, 28 Nov. '34)

(Vor. ber. Rubber 1558 F.)

D. **NEDERLAND. — Clearing-instituut - Wijzigingen.** Er heeft eenige wijziging plaats gehad in de leiding van het Ned. Clearing-instituut. Aan het hoofd van het instituut zal staan een directie. Hierin zijn benoemd prof. mr. G. W. J. Bruins, die als president-directeur zal optreden en de heer J. A. Deknatel, oud-lid van de factorij der Ned. Handelmaatschappij te Batavia. De raad van beheer wordt voorts vervangen door een raad van toezicht, waarvan voorzitter is dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van handel en nijverheid en ondervoorzitters zijn mr. L. A. Ries, administrateur aan het departement van Financiën; dr. F. E. Poshuma, voorzitter van het comité ter bevordering van het normaal handelsverkeer. Voorts hebben in den raad van toezicht zitting de heeren ir. S. L. Louwes, regeeringscommissaris voor den akkerbouw en de veehouderij; prof. J. v. Gelderen, Ned.-Indisch hoofdambtenaar, ter beschikking van den minister van Koloniën; H. v. Ebbenhorst Tengbergen, administrateur aan het departement van Financiën, enz.; mr. C. J. M. Schaepman, referendaris aan het departement van Buitenlandsche Zaken; G. H. Crone, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Amsterdam; W. A. Engelbrecht, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Rotterdam; Ch. J. I. M. Welter, voorzitter van den ondernemersraad voor Ned.-Indië, en prof. mr. A. M. de Jong, adjunct-secretaris van de Ned. Bank.
Tijdens zijn afwezigheid zal prof. J. v. Gelderen vervangen worden door dr. F. L. Rutgers, werkzaam aan het departement van koloniën.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1320 D.)**

E. **AMSTERDAM. — Prof. W. M. de Vries, eere-doctoraat van de Universiteit. —** De Senaat der Gemeente-Universiteit te Amsterdam heeft in zijn op 3 Dec. '34 gehouden zitting besloten, het eere-doctoraat in de Faculteit der Geneeskunde te verleenen aan Prof. W. M. de Vries te Soest.
Prof. Willem Marie de Vries, aan wien in den loop van dit jaar eervol ontslag werd verleend als hoogleeraar der Gem. Universiteit, is 27 Nov. 1871 te Dreischor in Zeeland geboren. Van 1898 tot 1909 was hij assistent van Prof. M. Straub. In 1901 vestigde hij zich als oogarts te Amsterdam. In 1902 werd hij voorts patholoog anotoom aan het Burger Ziekenhuis. Van 1904 tot 1909 trad hij op als privaat-docent in de oogheelkunde aan de Gem. Universiteit. In laatst genoemd jaar volgde zijn benoeming tot gewoon hoogleeraar in de ziektekundige ontleedkunde en de gerechtelijke geneeskunde. Hij aanvaardde dit ambt met een rede over: „De waarde van het onderzoek der aangeboren misvormingen." (De Standaard)

(Vor. ber. Onderwijs 1590 G.; Eere-doct. 1084 D.)

F. **NEDERLAND. — Centrale bond voor inwendige zending en Chr. philantropische inrichtingen. —** De centrale bond voor inwendige zending en Chr. philantropische inrichtingen heeft op 3 Dec. '34 te Amsterdam zijn algemeene vergadering gehouden onder leiding van den minister van Sociale Zaken, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, voorzitter van den Bond.
De inspecteur van den bond, mr. A. de Graaf hield hierna een referaat over: Waar blijven de meerderjarigen?
Aanleiding tot de behandeling van dit onderwerp was een discussie op een vergadering van den bond tot kinderbescherming tusschen directeuren van opvoedingsgestichten, waarbij van de eene zijde werd medegedeeld dat verreweg de groote meerderheid van de meerderjarige pupillen weer naar de ouders teruggingen, terwijl van de andere zijde werd medegedeeld, dat dit slechts met zeer enkele pupillen het geval was. (N. Rott. Crt.)

G. **NEDERLAND. — Economisch Technologisch Instituut in Limburg. - Limburgsche Voorlichtingsdagen.** Op 29 en 30 Nov. '34 werden te Venlo op initiatief van het Economisch Technologisch Instituut in Limburg de Limburgsche Voorlichtingsdagen gehouden, welke tot doel hadden om de Nederlandsche pers een beeld te geven van de beteekenis van Limburg als industrie-provincie en de bijzondere beteekenis van dit gewest op industrieel gebied in de toekomst, een en ander in verband met de nationale belangen, welke daarmede gediend zijn.
Het gemeentebestuur van Venlo ontving de vertegenwoordigers der bladen en overige deelnemers op het stadhuis, waar de burgemeester van Venlo, mr. B. M. Berger, hen welkom heette. Daarna opende de heer mr. E. O. J. M. Baron van Hövell tot Westerflier, Commissaris der Koningin in Limburg en Voorzitter van den Raad van Bestuur van het E.T.I.L., de Voorlichtingsdagen met een rede, waarin hij bijzonder wees op de tot standkoming, werkwijze en taak van het E.T.I.L. en de spoedig op te richten Industriebank in Limburg.
Vrijdag 30 November voerden het woord:
Mr. R. A. H. M. Gielen, Directeur van het E.T.I.L. over: „Het industrieele leven in Limburg";

Mr. L. B. J. van Oppen, burgemeester van Maastricht en lid van de Commissie van Bijstand van het E.T.I.L. over: „De verhouding der gemeente t. o. v. de industrieele ontwikkeling in Limburg";
Prof. dr. ir. H. Gelissen, Directeur van de N.V. Provinciale Limburgsche Electriciteitsmaatschappij en Secretaris van den Raad van Bestuur van het E.T.I.L. over: „Het probleem der vaste lasten en de regionale electriciteitsvoorziening";
Ir. R. C. A. Franken, Directeur der N.V. Limburgsche Maatschappij voor Gasvoorziening (Limagas) over: „Problemen der Gasvoorziening in Limburg";
Ir. Cl. G. Driessen, Directeur van de Gemeente Gas- en Waterbedrijven te Maastricht en lid van de Commissie van Bijstand van het E.T.I.L. over: „Gasvoorziening in Limburg";
Ir. H. Bemelmans, Directeur van den Limburgschen Land- en Tuinbouwbond over: „De Limburgsche Land- en Tuinbouw en Veeteelt";
Ir. M. C. E. Bongaerts, oud-minister van Waterstaat, Lid der Tweede Kamer der Staten-Generaal en lid van de Commissie van Bijstand van het E.T.I.L. over: „Het Verkeerswezen in Limburg van heden en morgen".
(Mededeeling Econ. Technol. Instituut)
(Vorig bericht blz. 1403 K.)

A. BALTISCH PACT. — Conferentie - Samenwerking.
Na afloop der conferentie van de Baltische staten (Estland, Litauen en Letland), die dezer dagen te Reval werd gehouden, is een communique uitgegeven, waarin de wil der Baltische staten wordt geconstateerd in overeenstemming met andere mogendheden het werk der versteviging van den vrede en de veiligheid in dit deel van Europa voort te zetten.
De drie landen bevestigen opnieuw hun gunstige houding jegens het voorgenomen Oostelijke Pact en komen overeen het te beschouwen als een kwestie van gemeenschappelijk belang, waarin zij zullen samenwerken. (Revalsche Zeitung) **(1562 D.)**

B. FRANKRIJK. — De begrooting voor 1935 aangenomen. —
De kamer heeft op 4 Dec. '34 de begrooting voor 1935 met inkomsten en uitgaven aangenomen met 471 tegen 122 stemmen. De uitgaven bedragen 47.581.144.000 frs., de inkomsten 46.986.316.000 frs.
(Le Journal) **(Vor. ber. Begrooting 1198 H.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Samuel Insull vrijgesproken. —
In het proces tegen den financier Samuel Insull is op 24 Nov. '34 uitspraak gedaan. Tezamen met zijn zestien medebeklaagden werd hij vrijgesproken van het hem ten laste gelegde.
Men zal zich herinneren, dat Insull beschuldigd was van fraude ten bedrage van vele millioenen dollars ten nadeele van duizenden beleggers en dat hij zich door de vlucht aan arrestatie trachtte te onttrekken, totdat hij ten slotte, na uit Griekenland naar Turkije te zijn uitgeweken in arrest werd gesteld.
Hij is 75 jaar oud. Tegen twee in deze zaak verwikkelde personen is het proces intusschen nog hangende Het eene zal in Januari voorkomen.
(New York Herald, Paris) **(Vor. ber. 1239 G.)**

D. MELAATSCHEN. — De grootste kolonie in de Philippijnen. —
De grootste melaatschen-kolonie is gelegen in de Philippijnen en het eiland Culion telt 103 staatsgebouwen en 591 melaatschen-woningen en deze stichting telt 5135 melaatschen. Amerikaansche Jesuieten hebben de geestelijke leiding, terwijl vele zusters, versterkt door een groot aantal leekenpersoneel, voorzien in de behoeften dezer ongelukkigen en hen bijstaan, waar het noodig is.
Met de nieuwe geneeskundige methode heeft men veel succes. 77 pct. van de behandelden toonen en geven teekenen van beterschap. 11 pct. vindt geen baat en gaat aan de vreeselijke ziekte ten gronde. Verdwijnen de teekenen der melaatschheid, dan wordt de genezende driemaal binnen drie maanden door een voor deze taak bestemden dokter onderzocht en bij gunstig resultaat voor genezen verklaard. Treedt in de daarop zes volgende maanden geen terugval in, zoo ontslaat men hem op zijn eerewoord met de bepaling, dat hij van tijd tot tijd zich bij den geneesheer moet vertoonen om onderzocht te worden.
Jammer, dat velen dezer genezen-verklaarden wederom om opname vragen, omdat ze in de maatschappij gevreesd en vermeden worden.
Met deze kolonie te stichten heeft de regeering het succes behaald, dat velen zich in hun ziekte daar laten behandelen, daar zij inzien, dat hun ziekte aldus het makkelijkst genezen wordt.
Het getal der nog onbekende melaatschen moet op deze eilandengroep nog minstens de 10.000 te boven gaan, wijl de kwaal zich zoo moeilijk in het begin laat vaststellen. (De Maasbode) **(V. b. Lepra 1070 E.)**

E. WERELDHANDELSVLOOT. — Overzicht van de opgelegde tonnage der wereldhandelsvloot. —
De cijfers zijn opgenomen op verschillende data van dit jaar. De oudste zijn van Juli, de jongste van 1 November:

	(bruto tons) Opgelegd	Vlootsterkte	Opgel. pCt.
Ver. Koninkrijk . .	1.367.000	17.630.000	7
Ver. St. part. mijen.	1.523.000	7.564.000	20
Shipping Board . .	1.381.000	1.680.000	82
Japan	16.000	4.073.000	½
Noorwegen . . .	206.000	3.980.000	5
Duitschland . . .	284.000	3.419.000	8
Frankrijk	586.000	3.260.000	18
Italië	285.000	2.875.000	10
Nederland	310.000	1.920.000	16
Ned. O.-I.	27.000	384.000	7
Zweden	67.000	1.597.000	4
Griekenland . . .	185.000	1.507.000	12
Spanje	341.000	1.164.000	29
Denemarken . . .	22.000	1.101.000	2
Andere landen . . .	600.000	8.575.000	7
Totaal	7.200.000	60.729.000	12

Een jaar geleden was in totaal opgelegd. 10.724.000 bruto tons.

Jan. 1934	1933	1932	1931
10.726.000	14.592.000	11.604.000	8.405.000
Oct. 1934	1933	1932	1931
7.431.000	12.020.000	15.238.000	10.953.000

De in het laatste jaar ingetreden verbetering is voor een deel mee te danken aan het sloopen van schepen.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 914 E.)**

F. SAARGEBIED. — Fransch beheer der kolenmijnen.
Aan den vooravond van de volksstemming van 1935 in het Saargebied zond men aan het Alg. Handelsblad van Fransche zijde een beschouwing over hetgeen het Fransche bestuur gedurende de vijftien jaren beheer der Saarmijnen in technisch en commercieel opzicht heeft bereikt. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De totale opbrengst der kolenmijnen bedroeg in 1913 13.216.312 ton; zij was in 1919 teruggevallen op 8.970.848 ton. In 1920 reeds was zij gestegen tot 9.410.433 ton, in 1921 tot 9.574.602 ton om te komen tot 11.240.003 ton in 1922. De achteruitgang, die men in de productie van 1923 constateert, is een gevolg van het uitbreken der politieke staking in het Saargebied, die ten doel had den passieven weerstand van de Ruhr te ondersteunen. Maar het jaar 1924 overschrijdt met een productie van 14.032.118 ton alle voorafgaande resultaten. Dan echter begint de crisis: 13.579.000 ton in 1929, 10.438.000 ton in 1930, 10.561.000 ton in 1933. Men kan voor 1934 rekenen op een productie van 11.300.000 ton ongeveer.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 1598 D.)**

G. FRANKRIJK. — Koloniale economische Conferentie. —
Te Parijs is op 3 Dec. '34 de economische conferentie van vertegenwoordigers van Frankrijk en de Fransche overzeesche gebieden door den staatspresident en den minister van Koloniën geopend. President Lebrun wees er in zijn rede op, dat men aan geheel Frankrijk een economische uitrusting moest geven, welke met de eischen van den tijd in overeenstemming was.
De minister van Koloniën, Rollin, protesteerde tegen

de meening, dat de economische conferentie, de vorming van een groot Fransch economisch rijk ten doel had, dat zichzelf zou kunnen bedruipen en voor allen buitenlandschen invoer gesloten zou zijn.
De economische eenheid van het Fransche rijk sluit de uitbreiding van de economische betrekkingen met het buitenland niet uit. Doch de laatste jaren is de Fransche uitvoer voortdurend achteruit geloopen. Van 29.5 milliard in 1913 is hij tot 12.4 milliard in 1933 gedaald.
Om deze reden moet Frankrijk — en dat is de taak van de conferentie — trachten zijn economische betrekkingen met de overzeesche bezittingen nauwer aan te halen. Frankrijk zal er voor zorgen, dat het buitenland meer aandacht aan de Fransche koloniale producten schenkt. (La Journée Industrielle)

6 DECEMBER 1934

A. MUZIEK. — Dr. Wilhelm Furtwaengler neemt ontslag. —
De beroemde Duitsche dirigent, dr. Wilhelm Furtwaengler, heeft den rijkspropagandaminister dr. Goebbels verzocht, hem te willen ontslaan uit zijn functies van vice-president van de Rijksmuziekkamer en als leider van het Berlijnsch Philharmonisch orkest. Tevens heeft hij den Pruisischen minister-president verzocht, hem te ontslaan uit zijn functie van hoofddirecteur der Berlijnsche staatsopera. Beide ministers hebben de verzoeken van Furtwaengler ingewilligd.
Dr. Furtwaengler heeft hiermede de consequentie getrokken uit de ernstige indirecte aanvallen, die door de nationaal-socialistische pers tegen hem gericht waren wegens zijn interventie ten gunste van den componist Hindemith, die in het Derde Rijk in verband met zijn associatie met Joodsche musici en Joodsche familie relaties uit het Duische muzikale leven is uitgeschakeld geworden. (N. Rott. Crt.)

B. SPANJE. — Herstel van 48-urige werkweek. —
De „Gazeta de Madrid" publiceert een verordening van den minister van Arbeid, waarbij de 48-urige werkweek wordt hersteld in de metaalindustrie, in plaats van de 44-urige, welke tijdelijk tengevolge van de staking was ingesteld. (Gazeta de Madrid)

C. GEESTELIJK LEVEN. — Eeuwfeest der Congregatie van Charitas te Roosendaal. —
Op 1 Dec. '34 was het honderd jaar geleden dat de congregatie der zusters van Charitas, waarvan het moederhuis is gevestigd te Roosendaal, werd gesticht. De stichteres was moeder Theresia Saelmaekers, geboren te Leuven in 1797, die de congregatie tot grooten bloei wist te brengen.
De congregatie stel zich ten doel de verpleging van zieken, hulpbehoevenden en ouden van dagen. Op het oogenblik zijn haar leden werkzaam in gestichten te Roosendaal, Oudenbosch, Oud-Gastel, Bergen op Zoom, Oosterhout, Steenbergen, Dordrecht, Haarlem, 't Veld, Warmond, Venray en sinds 1926 ook op Sumatra.
Het heugelijke feit werd op 1 Dec. in den intiemen kring der communiteit van het moederhuis te Roosendaal herdacht. De bisschop van Breda, mgr. Hopmans, vertoefde in het midden der zusters om het feest mee te vieren en droeg in de kapel van het huis een pontificale H. Mis op.
Op 2 Dec. was er gelegenheid het bestuur der congregatie te complimenteeren. In een feestelijke receptie is daarvan door zeer velen uit de Roosendaalsche burgerij gebruik gemaakt.
In tal van redevoeringen werd de charitatieve arbeid der jubileerende congregatie geroemd.
Burgemeester Prinsen overhandigde de algemeen overste der congregatie, moeder Bertilia de ridderorde van Oranje Nassau, waarmede de Koningin haar verdiensten en in haar de heele congregatie had willen beloonen. De Belgische consul te Roosendaal, de heer Th. Tiebackx, herinnerde aan de liefderijke verpleging, welke de gewonde Belgische soldaten tijdens de oorlogsjaren in Charitas vonden, en deelde mee, dat de Koning van België moeder Bertilia heeft benoemd tot Ridder in de orde van Leopold II.
(De Maasbode)

D. ZWITSERLAND. — Voorzitters van het Parlement. —
De Nationale Raad (de Tweede Kamer) heeft den vrijzinnigen vice-president Schürbach tot voorzitter gekozen. De Stendenraad (de Eerste Kamer) koos den vrijzinnigen vice-president Beguin tot voorzitter.
(Neue Zürcher Zeitung)

E. NEDERLAND. — Raad van State - Mr. P. W. A. Cort van der Linden. —
Naar wij vernemen heeft de minister van Staat, mr. P. W. A. Cort van der Linden ontslag gevraagd als lid van den Raad van State. (Vaderland) **(1143 C.)**

F. FRANKRIJK. — Von Ribbentrop bij minister Laval. —
De bijzondere vertegenwoordiger van Adolf Hitler, Von Ribbentrop is op 2 Dec. '34 door minister Laval ontvangen.
Naar verluidt zou het onderhoud betrekking hebben op Duitschlands terugkeer naar den Volkenbond.
(Le Journal) **(Vor. ber. Laval 1595 I.; v. Ribbentrop 1273 D.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Inkrimping van het aantal leden van den Raad van Ned.-Indië. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging der artt. 7 en 11 van de Indische staatsregeling. De toelichting daarvan zegt o.m.:
Bij de wet van 24 April 1929 is, met het oog op de wenschelijkheid om in den Raad van Ned.-Indië ook Nederlandsche onderdanen-niet-Nederlanders op te nemen, het college uitgebreid. Bestond de raad vroeger uit een vice-president en 4 leden, thans is hij samengesteld uit een vice-president en zes leden.
Met het oog op de door den benarden financieelen toestand van Ned.-Indië geboden noodzaak tot bezuiniging, oordeelt de regeering het wenschelijk, dat het mogelijk wordt gemaakt het aantal leden terug te brengen tot vier. Daartoe strekt dit wetsontwerp. Of een zetel tijdelijk onbezet zal kunnen blijven zal geheel naar omstandigheden moeten worden beoordeeld, waarbij de eisch op den voorgrond zal moeten staan, dat aan de veelzijdigheid der samenstelling van het college, eventueel ook voor zoover betreft den landaard der leden, zoo min mogelijk afbreuk worde gedaan. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1597 G.; Raad v. Indië 1299 E.)

H. GENEESKUNDE. — Kinderverlamming. —
Hoewel de infectieziekten tegenwoordig veel van hun verschrikking hebben verloren, bestaan er toch nog wel hiaten in ons vermogen tot bestrijding daarvan. Zoo staan wij nog vrijwel machteloos tegenover de verspreiding van die infectieziekten, die van mond tot mond gaan, wier kiemen worden ingeademd, omdat hierbij behalve de werkelijke zieken, die men althans kan isoleeren, zooveel gezonde bacillendragers voorkomen.
Ook bij de kinderverlamming, die door een filtreerbaar virus wordt veroorzaakt, is de verwekker niet alleen aanwezig in het ruggemerg en de neuskeelholte der zieke kinderen, maar ook in de neuskeelholte van de personen in hun omgeving.
Het bloed van vele volwassenen bevat dan ook, hoewel ze nooit aan kinderverlamming hebben geleden, toch antistoffen tegen deze ziekte.
Bij het groote aantal gezonde bacillendragers zal dus ook hier zelfs de meest strenge isolatie der patiënten verspreiding der ziekte niet kunnen tegengaan. Daar het bezigen van een serum, bereid uit het bloed van volwassenen met antistoffen, een z.g. reconvalescentenserum, om verschillende redenen weinig resultaat

heeft opgeleverd, tracht men ook hier zijn doel te bereiken langs den weg van actieve immunisatie.
Dit is dan ook in Amerika beproefd. Apen, die ingespoten waren met een mengsel van formaline en het ruggemerg van een aan poliomyelitis gestorven aap, bleken immuun voor injectie met virulent materiaal. Thans is men bezig, het preparaat bij menschen toe te passen. De tijd zal moeten leeren, of deze methode practisch nut heeft. (Alg. Handelsblad) **(156 F.)**

A. **GRAAF METTERNICH OVERLEDEN.** —
In den ouderdom van 81 jaar is op 29 Nov. '34 de gewezen Duitsche gezant Paul graaf Wolff-Metternich overleden.
Graaf Metternich werd in 1901 benoemd tot gezant in Londen; in 1912 verliet hij den diplomatieken dienst met pensioen, doch in 1915 kwam hij weer in actieven dienst en wel als gezant te Constantinopel, waar hij een bijzondere opdracht te vervullen had.
(Berliner Tageblatt)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - De begrooting van Defensie aangenomen.** —
De Tweede Kamer heeft op 4 Dec. '34 de Defensiebegrooting aangenomen met 56 tegen 32 stemmen.
De soc.-dem., communisten en vrijz.-dem. stemden tegen, evenals de heeren Arts (R.K.V.P.), Sneevliet (rev.-soc.) en Van Houten (chr.-dem.). (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1602 G.; Begr. 1596 C.)

C. **NEDERLAND. — Diplomatie - Dr. Van Broekhuizen ook gezant te Brussel.** —
Naar het Alg. Handelsblad uit Brussel verneemt, is de heer dr. H. D. van Broekhuizen, gezant van Zuid-Afrika bij het Nederlandsche hof, eenigen tijd geleden in gelijke functie ook bij het Belgische hof benoemd. Dr. van Broekhuizen blijft echter te 's-Gravenhage gevestigd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Diplomatie 1599 L.)

7 DECEMBER 1934

D. **ZWITSERLAND. — Geen devaluatie.** —
De minister van Economische Zaken, dr. Schulthess heeft te Aarau een redevoering gehouden over den economischen toestand van Zwitserland. Hij betoogde, dat het voor het herstel van den uitvoer noodzakelijk is, de productiekosten met 20% te verlagen.
De regeering zal, wat de valuta betreft, haar tot dusver gevolgde politiek voortzetten. Zij verwerpt de devaluatie van de franc, daar deze een nadeel voor het economische leven van het land zou beteekenen.
(Journal de Genève)

E. **NEDERLAND. — Clearing Duitschland - Nieuw verdrag.** —
Aan den tekst van het nieuwe clearing-verdrag van Nederland met Duitschland ontleenen wij het volgende:
Art. 1. Het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland zal, voor zoover het betreft de in art. 2 opgesomde betalingsverplichtingen, in Nederland uitsluitend worden afgewikkeld door tusschenkomst van de „Deutsche Verrechnungskasse".
Voor zoover in dit verdrag de woorden „Nederland" en „Nederlandsch" gebruikt zijn, wordt ook het rijk buiten Europa bedoeld, wanneer niet uitdrukkelijk iets anders is bepaald.

Art. 2. Onder de bepalingen van het verdrag vallen, nadere afspraken voorbehouden, o.m. de volgende verplichtingen van Nederlandsche schuldenaren ten aanzien van Duitsche schuldeischers en van Duitsche schuldenaren ten aanzien van Nederlandsche schuldeischers, voor zoover deze verplichtingen na 23 September 1934 vervallen zijn of vervallen:
1. betalingen wegens den invoer van Nederlandsche goederen in Duitschland en van Duitsche goederen in Nederland, zoomede met wederzijdsche toestemming betalingen wegens het loonveredelingsverkeer;
2. betalingen voor onkosten, die ontstaan in verband met het Nederlandsch-Duitsche goederenverkeer;
3. betalingen voor onkosten in verband met het doorvoerverkeer door Nederland naar en uit Duitschland en door Duitschland naar en uit Nederland;
4. de opbrengsten uit het binnenscheepvaartverkeer, voor zoover deze opbrengsten gewoonlijk niet worden besteed voor betalingen in het land van den schuldenaar;
5. betalingen voor zeevrachten voor in Duitschland ingevoerde goederen aan Nederlandsche scheepvaartondernemingen, voor zoover voor de betaling dezer goederen deviezen-certificaten of vergunningen afgegeven zijn;
6. de betaling van saldi, die ontstaan uit de buiten het kader van dit verdrag tot standkomende verrekening der wederzijdsche administraties van het Nederlandsch-Duitsche spoorweg-, luchtvaart-, post en telegraafverkeer;
7. betalingen van reisbureaux aan verkeersondernemingen van het andere land, evenals de betaling der saldi, die ontstaan uit rechtstreeksche verrekening van dergelijke diensten tusschen de reisbureaux in de beide landen voor zoover de wederzijdsche bevoegde autoriteiten met een zoodanige rechtstreeksche verrekening instemmen;
8. betalingen voor patentkosten;
9. betalingen voor andere in verband met het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer staande, economisch gerechtvaardigde en gebruikelijke kosten. In gevallen van twijfel zullen de beide regeeringscommissies zich met elkander erover verstaan, welke soorten van betalingen onder deze bepaling vallen.
Verplichtingen van de in alinea 1, cijfer 1, genoemde soort, vallen ook dan onder de bepalingen van dit verdrag, wanneer de verplichting ten aanzien van personen in een derde land bestaat. De wederzijdsche bevoegde autoriteiten kunnen in afzonderlijke gevallen een andere regeling treffen.
Uitgezonderd van de bepalingen van dit verdrag zijn betalingen in contanten in het kleine grensverkeer. De wederzijdsche bevoegde autoriteiten kunnen in gemeen overleg uitvoeringsvoorschriften in verband met de uitlegging van het begrip klein grensverkeer in den zin van deze bepaling en voorts met betrekking tot de overigens ten deze in aanmerking komende vraagpunten uitvaardigen.

Art. 3. In den zin van art. 2, cijfer 1, gelden bij den invoer in Nederland als Duitsche goederen zoodanige goederen, welke uitsluitend in Duitschland zijn voortgebracht, of aldaar een verwerking of belangrijke bewerking hebben ondergaan, en bij den invoer in Duitschland als Nederlandsche goederen zoodanige goederen welke uitsluitend in Nederland zijn voortgebracht, of die volgens de Duitsche douanebepalingen als Nederlandsche goederen worden aangemerkt.

Betalingen in guldens, resp. marken. — Art. 4. Duitsche schuldenaren, die jegens Nederlandsche schuldeischers verplichtingen als in art. 2 bedoeld, hebben, moeten bij het vervallen daarvan betaling verrichten in rijksmarken aan de „Deutsche Verrechnungskasse". Luidt de verplichting van den Duitschen schuldenaar in een andere valuta dan rijksmarken, dan moet de tegenwaarde van het verschuldigde bedrag in rijksmarken worden betaald, berekend naar den gemiddelden koers van de betrokken geldsoort, die aan de Berlijnsche beurs genoteerd wordt op den beursdag aan den dag der betaling voorafgaande.
Nederlandsche schuldenaren, die jegens Duitsche schuldeischers verplichtingen — als in art. 2 bedoeld — hebben, moeten bij het vervallen daarvan betaling verrichten in guldens aan het Nederlandsch Clearinginstituut. Luidt de verplichting van den Nederlandschen schuldenaar in een andere valuta dan guldens, dan moet de tegenwaarde van het verschuldigde bedrag worden betaald in guldens, berekend naar de officieele Nederlandsche noteering van de betrokken geldsoort op den beursdag, aan den dag der betaling voorafgaande.

Art. 5. De Duitsche schuldenaren betalen met bevrijdende kracht aan de „Deutsche Verrechnungskasse". De Nederlandsche schuldenaren betalen met bevrijdende kracht aan het Nederlandsch Clearinginstituut.
Uitbetaling aan Duitsche schuldeischers geschiedt door de „Deutsche Verrechnungskasse"; uitbetaling aan Nederlandsche schuldeischers door het Nederlandsch Clearinginstituut en zulks naarmate van de telkens beschikbare bedragen en in de tijdsvolgorde, waarin de stortingen hebben plaats gevonden, voor zoover — wat betreft de tijdsvolgorde — de beide regeeringen of autoriteiten, die daartoe door haar gemachtigd zijn, in uitzonderingsgevallen niet iets anders bepalen.

Art. 6. Aan het Nederlandsch Clearinginstituut en aan de „Deutsche Verrechnungskasse" wordt overgelaten, in onderling overleg de hun noodzakelijk voorkomende betalingstechnische maatregelen te treffen.

Rechtstreeksche verrekeningen. — Art. 7. In het belang van een gemakkelijker afwikkeling van het verrekeningsverkeer zal rechtstreeksche verrekening van vorderingen met economisch gerechtvaardigde en gebruikelijke, in het land van den schuldenaar ontstane transportkosten en invoerrechten, kantoorkosten, salarissen en loonen van agentschappen en filialen, provisiën en kosten voor zakenreizen toegelaten zijn. De wederzijdsche bevoegde autoriteiten zullen in onderling overleg richtlijnen voor de hierbij toe te passen procedure opstellen.

Art. 8. Tot storting bij de „Deutsche Verrechnungskasse" zijn slechts die Duitsche schuldenaren gerechtigd, welke een desbetreffende vergunning („Devisenbescheinigung") van de bevoegde Duitsche „Ueberwachungs"- of „Devisenstelle" verkregen hebben. De Nederlandsche regeering behoudt zich het recht voor harerzijds de storting bij het Nederlandsch Clearinginstituut eveneens afhankelijk te stellen van een zoodanige vergunning.

Compensatietransacties. — Art. 9. Rechtstreeksche verrekeningen van wederzijdsche vorderingen in verband met het Nederlandsch-Duitsche goederenverkeer zijn slechts toegestaan met toestemming van de wederzijdsche bevoegde autoriteiten. Compensatietransacties, voor welke de vergunning van de bevoegde Duitsche autoriteiten vóór den 24sten September 1934 is afgegeven, kunnen nog worden afgewikkeld.
„Ausländersonderkontos für Inlandszahlungen", die ten gunste van Nederlandsche firma's bij een Duitsche deviezenbank geopend zijn, kunnen blijven bestaan. De opening van nieuwe „Ausländersonderkontos für Inlandszahlungen" is slechts met toestemming van de wederzijdsche bevoegde autoriteiten toegestaan.

Art. 10. De gedeeltelijke betaling van met crediet-sperrmarken of registermarken van uit Duitschland naar Nederland uitgevoerde goederen is slechts toegestaan met toestemming van de

wederzijdsche bevoegde autoriteiten. Voor zoover toestemming tot zoodanige betalingen door de bevoegde Duitsche autoriteit vóór den 24sten Sept. 1934 is afgegeven, kunnen deze zaken nog worden afgewikkeld.

Art. 11. De uitgaven van Nederlandsche zeeschepen in Duitsche havens en van Duitsche zeeschepen in Nederlandsche havens, alsmede overige betalingen in het wederzijdsche zeevrachtverkeer, vallen, behoudens de bepalingen in art. 2 cijfer 5, niet onder het verrekeningsverkeer.

Betaling zeevrachten. — De Duitsche regeering zal, zooveel als eenigszins mogelijk is, deviezen ter beschikking stellen om de betaling van zeevrachten van Duitsche uitvoergoederen, die op Nederlandsche zeeschepen vervoerd worden, mogelijk te maken. Bij de toewijzing van deviezen voor zeevrachten in het algemeen zal de Duitsche regeering de vrachten van Nederlandsche zeeschepen even gunstig behandelen, als de vrachten voor de zeeschepen van eenig ander land.

De Duitsche regeering zal er verder voor zorgen, dat Nederlandschen scheepvaartondernemingen de vergunning gegeven wordt, de met de bedrijfsuitoefening in Duitschland samenhangende uitgaven met de inkomsten van het Duitsche bedrijf te verrekenen.

Art. 12. De Duitsche regeering zal bij de toewijzing van deviezen voor den aankoop van grondstoffen en levensmiddelen, die Duitschland door middel van den tusschenhandel over Nederland pleegt te betrekken, geen maatregelen treffen om het gebruikelijke evenredige aandeel van Nederland aan de verzorging van Duitschland met deze goederen te verminderen.

Betaling van oude vorderingen. — Art. 13. Van de op grond van dit verdrag op de rekening bij het Nederlandsch Clearinginstituut gestorte bedragen wordt een bepaald overeengekomen aandeel op een vrije rekening van de Rijksbank bij De Nederlandsche Bank N.V. overgeschreven.

Verder worden, zoolang niet anders wordt bepaald, 18% van de totaalbedragen die op grond van het verdrag inzake het betalingsverkeer bij het Nederlandsch Clearinginstituut binnenkomen, ertoe aangewend om bedragen, die op het „Sonderkonto" van De Nederlandsche Bank N.V. bij de Rijksbank staan, en om andere verplichtingen tegenover Nederlandsche schuldeischers ten gevolge van den uitvoer van goederen en ten gevolge van de in art. 2 van het verdrag inzake het betalingsverkeer opgesomde dienstverrichtingen, alsook die uit het zeescheepvaartverkeer, te voldoen, voor welke verplichtingen de benoodigde deviezen tot dusver niet konden worden verschaft. Over de vorderingen, die volgens de bepalingen van deze alinea moeten worden voldaan, zullen de regeeringen zich uiterlijk 15 Jan. 1935 verstaan.

De beide regeeringen kunnen een vermindering van het percentage overeenkomen wanneer de ontwikkeling van het goederenverkeer zulks gerechtvaardigd doet voorkomen.

Art. 14. Iedere Nederlandsche schuldeischer, die een nog niet op het „Sonderkonto" van De Nederlandsche Bank N.V. bij de Rijksbank of op een tusschenkonto bij een deviezenbank staande vordering van de in art. 13 alinea 2. eerste zin, genoemden aard bezit, kan verlangen, dat de schuldenaar de tegenwaarde zijner vordering zoo spoedig mogelijk in rijksmarken op een afzonderlijk „Treuhänderkonto" bij een Duitsche deviezenbank stort en wel na omrekening tegen den gemiddelden koers van de betreffende geldsoort, die aan de Berlijnsche beurs op den aan de storting voorafgaanden beursdag wordt genoteerd.

Blijkt bij de vereffening van de schuld volgens de in art. 13, alinea 2 bedoelde procedure, dat het benoodigde bedrag aan rijksmark grooter is dan het op het „Treuhänderkonto" gestorte bedrag, dan moet de schuldenaar het verschil bijstorten. Is het benoodigde bedrag kleiner, dan wordt het overschot aan den schuldenaar teruggegeven.

Regeeringscommissies. — Art. 15. Iedere regeering zal een regeeringscommissie, bestaande uit ambtenaren van de betrokken ministeries, instellen. Deze commissies hebben tot taak in voortdurend rechtstreeksch contact die vraagstukken te behandelen, die met de toepassing van dit verdrag samenhangen.

De beide regeeringen zullen elkaar in kennis stellen van de samenstelling der regeeringscommissies.

Art. 16. Om een zoo vlot mogelijk verloop van het betalingsverkeer te verzekeren, zullen de beide verdragsluitende partijen de ontwikkeling van het goederenverkeer op de daarvoor vereischte wijze regelen.

Bekrachtiging. — Art. 17. Dit verdrag treedt den 15den dag na de uitwisseling der bekrachtigingsoorkonden, welke zoo spoedig mogelijk te Berlijn zal plaats vinden, in werking.

Duur van het verdrag. — Art. 18. Dit verdrag blijft tot en met 31 Dec. 1936 van kracht.

Het kan nochtans voor dien datum, met inachtneming van een termijn van drie maanden, en voor het geval ingrijpende wijzigingen intreden in de verhoudingen, op grondslag waarvan het gesloten is, met inachtneming van een termijn van 14 dagen, aan het eind van iedere kalendermaand worden opgezegd.

Treedt het verdrag door opzegging of door afloop buiten werking, dan kunnen vóór de opzegging of den afloop tot standgekomen en onder het verrekeningsverkeer vallende verplichtingen ook na de buiten werking treding nog door stortingen ingevolge de bepalingen van het verdrag afgewikkeld worden. Blijft na het buiten werking treden van het verdrag uit de stortingen bij een van de beide vereffeningsinstituten nog een overschot uitstaan, dan kunnen de in art. 2 van het verdrag vermelde verplichtingen nog zoo lang in het verrekeningsverkeer overeenkomstig de bepalingen van het verdrag afgewikkeld worden, tot het overschot verdwenen is.

Door den voorzitter van de Duitsche delegatie, Köhler, is een brief gericht aan den voorzitter der Nederlandsche delegatie, dr. H. M. Hirschfeld, waaraan wij het volgende ontleenen:

De verdragsluitende regeeringen zullen het verdrag inzake het betalingsverkeer, voor zoover het gaat om betalingen van Duitsche schuldenaren aan de „Deutsche Verrechnungskasse" en om betalingen van Nederlandsche schuldenaren in Nederland en Nederl.-Indië aan het Nederlandsch Clearinginstituut van 10 Dec. 1934 af, zulks echter met terugwerkende kracht tot op 1 Dec. 1934, voorloopig toepassen. Voor zoover het gaat om betalingen van Nederlandsche schuldenaren in Suriname en Curaçao aan het Nederlandsch Clearinginstituut zal de Nederlandsche regeering aan de Duitsche regeering den dag van de voorloopige toepassing zoo spoedig mogelijk mededeelen.

Reeds vóór dezen dag kunnen nochtans zoodanige betalingen met bevrijdende kracht aan het Nederlandsch Clearinginstituut worden verricht. (Keesings Financieel Archief

(Vorig bericht 1598 E.)

A. LUDWIG HOLBERG. - Herdenking te Amsterdam.

Op initiatief van de „Dansk Samfund i Holland" werd op 3 Dec. 1934 te Amsterdam de 250ste geboortedag van den Deensch-Noorschen — of Noorsch-Deenschen — blijspelschrijver en geleerde gevierd, met een opvoering van „Don Ranudo de Colibrados of Armoede en Hoovaardij", door het gezelschap „De Jonge Spelers".

Ludwig Holberg werd 3 December 1684 te Bergen in Noorwegen, dat toenmaals een deel uitmaakte van het groote Deensche rijk, geboren. Nadat hij aan de universiteit te Kopenhagen had gestudeerd, maakte hij vele reizen ook naar Holland.

In 1716 werd Holberg tot professor aan de universiteit in Kopenhagen benoemd, eerst in de metaphysica, daarna in de Latijnsche welsprekendheid, tenslotte in de geschiedenis. Deze werkkring maakte een einde aan zijn reizen, maar stelde hem aan den anderen kant ook in de gelegenheid om in vreemde landen verkregen indrukken, grondig te verwerken en op allerlei wijzen aan zijn volk mee te deelen. Zoo is hij als het ware de schakel geworden, die Denemarken met het overige Europa van dien tijd verbond.

Een z.g. heldendicht, Peder Paars, vond maar matigen bijval bij zijn landgenooten, wekte zelfs bij sommigen groote ergernis op. Ook verschillende hekeldichten vielen niet in den smaak. Veel gunstiger onthaal vonden zijn comedies, grootere en kleinere (de laatste het best te vergelijken met de Italiaansche maskerades, de eerste geheel geschoeid op de leest van Molières tooneelstukken), waardoor Holberg feitelijk de stichter is geworden van het Deensche nationale tooneel.

Ook als geleerde is Holberg productief werkzaam geweest. Zijn geschiedwerk „De geschiedenis van het Deensche rijk" mag een standaardwerk genoemd worden. Van minder beteekenis zijn de religieuse geschriften, die hij op het laatst van zijn leven uitgaf. (Red. K. H. A.)

B. ZUID-AFRIKA. — Zilveren jubileum van de Academie voor taal, letteren en kunst. —

Den 20sten October heeft te Bloemfontein de 25ste jaarvergadering van de „Suid-Afrikaanse Akademie vir Taal, Lettere en Kuns" onder voorzitterschap van prof. dr. D. F. Malherbe plaats gehad in de raadzaal in tegenwoordigheid van vele belangstellenden, waaronder de administrateur van den O.V.S. T. M. Wilcock. De voorzitter gaf een overzicht van de werkzaamheden in de kwart eeuw welke de Academie heeft bestaan en bracht het krachtig pleidooi van wijlen senator C. J. Langenhoven in Juli 1914 in herinnering voor moedertaal-onderwijs en de spellingregeling toen de laatste schoten werden afgevuurd tusschen het Nederlandsch en het Afrikaansch. De eerste woordenlijst werd in 1914-'15 en de tweede herziene- in 1917—1922 opgesteld. (Die Burger)

C. DUITSCHLAND. — Nieuwe wetten betreffende bank- en credietwezen. - Radio-rede van Dr. Schacht.

Dr. Schacht heeft op 5 Dec. '34 een radiorede gehouden over de nieuwe wetten betreffende bank- en credietwezen. Hij zette daarbij o.m. uiteen, dat het leenen in het buitenland heeft opgehouden. De openbare middelen worden volgens economische inzichten besteed ter opheffing van de werkloosheid. Het grootste deel der werkloozen is weer aan het werk. Het Duitsche volk kan langzaam weer beginnen te sparen.

Voortgaande behandelde spr. de nieuwe wetten betreffende banken credietwezen. De z.g. Leeningstockwet maakt het voor een reeks van jaren mogelijk geen hoogere contante dividenden uit te keeren dan 8% wanneer de betrokken maatschappijen vroeger 8% of meer uitkeerden en niet meer dan 6% wanneer zij vroeger ook niet meer dan 6% dividend uitkeerden. Al het meerdere moet in rijksleeningen worden belegd. Hiermede wordt de particulier niet benadeeld doch wordt het geld in zijn gebruik voor het algemeen geregeld. De staat heeft het kapitaal noodig voor het werkverschaffingsprogram.

De tweede wet, die dienen moet ter concentratie van de Duitsche financieele krachten, betreft de reorganisatie der Duitsche effectenbeurzen. Er wordt een einde gemaakt aan den ouden toestand, waarbij effectenbeurzen bestonden, waar practisch slechts zeer weinig omging. Hun aantal wordt thans beperkt van 21 op 9. Er is voor gezorgd, dat met de locale eischen rekening is gehouden, doch dat tegelijkertijd een krachtiger samenvatting wordt verkregen.

De derde en belangrijkste wet ten slotte is die betreffende contrôle op het credietwezen. Deze wet is ontstaan uit de z.g. bankcontrôle commissie. De kern van deze wet is dan ook opnieuw

de concentratie van alle bank- en credietpolitieke krachten, zuinige begrootingen, vermijding van onzekere zaken, verlaging der onkosten, in het algemeen dingen, die noodzakelijk zijn voor de verlaging van den rentevoet, doelmatig gebruik van het bankapparaat, vermijding van onzinnige concurrentie, regionale verdeeling der credieten, krachtige beperking van speculatieve zaken en de waarborg van een liquiditeit in het belang van spaarders en geldgevers en voorts grootere openbaarmaking van bankbalansen.
Er zal een bureau van toezicht worden opgericht onder voorzitterschap van den president der Rijksbank.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. Schacht 1552 D.)**

8 DECEMBER 1934

A. BRAZILIE. — Deviezen-toewijzing. - Nieuwe munteenheid. - De Cruzeiro. —
De Bank van Brazilië heeft besloten met ingang van 10 Dec. '34 deviezen tegen de officieele noteering aan de verschillende landen toe te wijzen, in verhouding van de hoeveelheden koffie, die deze landen van Brazilië koopen. Volgens deze methode ontvangen de Ver. Staten 46%, Frankrijk 13%, Nederland 5%, Italië 4%, Zwitserland en België ieder 3%, Argentinië 2%, Denemarken en Finland 1½%, Portugal 1%. De overblijvende 20% worden tusschen de overige landen (o.a. Engeland en Duitschland) verdeeld.
De Bank van Brazilië rechtvaardigt deze maatregelen door te verklaren, dat haar voorraad buitenlandsche wissels geheel afhankelijk is van den koffie-export van Brazilië.
Door het Braziliaansche ministerie van financiën is een wet opgesteld ter vereenvoudiging van het Braziliaansche muntstelsel. De Milreis wordt vervangen door een nieuwe munt-eenheid, n.l. de Cruzeiro, onderverdeeld in 100 centimes. (South American Journal)
(Vor. ber. Milreis 67 L.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Broodkaarten worden opgeheven. —
De Sovjet-regeering heeft besloten tegen 1 Jan. 1935 de rantsoeneering van het brood op te heffen en in verband met de verwachte stijging van den broodprijs voor de arbeiders de minimale loonen te verhoogen. (Iswestija)

C. NOORWEGEN. — Het vakvereenigingcongres. —
Het Noorsche vakvereenigingcongres heeft een motie aangenomen voor nauwe samenwerking tusschen de Scandinaafsche vakvereenigingen, waarbij het echter toetreding tot het internationaal vakverbond, zoowel als tot de roode internationale verwerpt.
(Aftenbladet)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Contingenteering van Steenkool. —
Het wetsontwerp tot regeling van den invoer van steenkolen, cokes en steenkoolbriketten, werd op 5 Dec. '34 aangenomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1603 B.; Conting. 1563 I.)

E. VOLKENBOND. — Saargebied - Verslag der Commissie van Drie. - Minister Laval's verklaring. - Duitschlands accoord. —
Het rapport-Aloisi van de commissie-van-drie betreffende de voorbereiding van het Saarplebisciet, onderteekend door Italië, Frankrijk en Duitschland, is door het secretariaat van den Volkenbond afgekondigd en door den Volkenbondsraad met algemeene stemmen aangenomen.
Hoofdstuk I geeft een bepaling van het bestaande Saar-regiem, zooals dit in 1919 op grond van het Verdrag van Versailles is ingesteld.
Hoofdstuk II behandelt de kwestie van de nationaliteit der Saarbewoners en de drie mogelijkheden, welke den Saarbewoners bij de volksraadpleging zijn opengelaten, n.l. te stemmen vóór inlijving bij Frankrijk, terugkeer naar Duitschland of handhaving van het status quo.
Hoofdstuk III behandelt de waarborgen voor de stemgerechtigden.
De waarborgen, welke de Duitsche regeering op zich neemt, gelden alleen voor die personen, die minstens drie jaren in het Saargebied heben gewoond.
Vervolgens wordt besproken, hoe de Saarbewoners na de instelling van het definitieve regiem behandeld zullen worden. In deze bepalingen worden tevens regelingen aangegeven voor die personen, welke het gebied binnen den tijd van een jaar wenschen te verlaten; zij mogen o.a. hun zaken zonder eenige belemmering liquideeren.
Hoofdstuk IV behandelt de sociale verzekering en den rechtstoestand van de beambten in het Saargebied, die gehandhaafd zullen worden.
Hoofdstuk V handelt over de mijnen en de financieele regeling ten aanzien van de afkoopsom, welke reeds bekend is geworden (zie pag. 1598 D.).
Hoofdstuk VI geeft een bepaling van het status quo. Hierbij heeft de commissie-van-drie zich uitsluitend laten leiden door de grondgedachten, neergelegd in artikel 49 van het Verdrag van Versailles, waarbij de Volkenbond met het toezicht op het Saargebied is belast. Tot nog toe was aan den Volkenbond de rol van toezicht-commissaris toebedeeld. In geval van een voortzetting van het status quo zou de Volkenbond echter de volle souvereiniteit verkrijgen, op grond waarvan de rechtstitel van den Volkenbond ten aanzien van het Saargebied geheel zou veranderen.
Volgens het Verdrag van Versailles kan de Raad beslissen, in geval van het status quo, het nieuw in te stellen regiem aan te passen aan de belangen van de Saarbevolking. Daarmede wordt dus erkend, dat voor het geval het status quo wordt voortgezet het tegenwoordige regiem gewijzigd zal dienen te worden, ten einde zich aan te passen aan den overgang naar de volle souvereiniteit van den Volkenbond. Tot zoover het verslag.

Pierre Laval.

Tijdens de vergadering van den Volkenbondsraad, heeft de Fransche minister Pierre Laval een verklaring afgelegd, betreffende het verzekeren der orde in het Saargebied, ter gelegenheid van het plebisciet. Het Saarvraagstuk is voornamelijk een internationaal vraagstuk en Laval heeft dan ook aan den Raad gevraagd om de verantwoordelijkheid voor de orde in het Saargebied, op zich te nemen. Frankrijk zelf zal geen deel nemen aan de inrichting der internationale politiemacht, maar het verwacht dan ook dat Duitschland hetzelfde zal doen.
Bij dit voorstel sloot Lord Eden zich aan namens Engeland en Baron Aloisi namens Italië. Eden verklaarde bovendien dat Engeland bereid is een contingent voor de internationale politiemacht beschikbaar te stellen.
Duitschland heeft eveneens toegestemd in Lavals voorstel.
(Le Temps — Le Journal de Genève — Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. blz. 1572 C.; 1598 D.; Laval 1602 F.)

9 DECEMBER 1934

F. DUITSCHLAND. — Staatsraad Brückner en staatssecretaris Gottfried Feder uit hun functies ontzet. —
Op bevel van den leider heeft minister-president Göring den Oberpresident van Sileziё, Brückner, lid van den Pruisischen Staatsraad, van al zijn officieele ambten en functies ontheven.
Wegens zijn de partij benadeelende houding is Helmut Brückner tevens ontheven uit zijn functie van gouwleider der N.S.D.A.P. in Sileziё en van zijn lidmaatschap der partij.
Adolf Hitler heeft Gottfried Feder, Staatssecretaris bij het ministerie van Economische Zaken, en rijkscommissaris van de Kolonisatie, met ingang van 6 Dec. '34 op wachtgeld gezet. (Völk. Beobachter)

G. BARON ADRIEN DE GERLACHE DE GOMERY OVERLEDEN. —
De bekende Belgische poolonderzoeker, baron Adrien de Gerlache de Gomery, is op 68-jarigen leettijd overleden.
Adrien de Gerlache werd 2 Augustus 1866 te Hasselt geboren. Nadat hij twee jaar aan de universiteit te Brussel in de afdeeling polytechniek had gewerkt, begreep hij waar zijn roeping lag. Hij nam dienst aan boord van een bewakingsschip voor de visscherij, waar marine-aspiranten werden opgeleid. Tenslotte

kwam hij bij den zeedienst terecht. Maar zijn verlangen om groote reizen te volbrengen was hem te machtig en nadat hij tevergeefs had getracht in 1892 met Nordenskjöld mee te gaan, en in 1895 had deelgenomen aan een expeditie naar Jan Mayen en O. Groenland, besloot hij zelf een expeditie uit te rusten. Er had een openbare inschrijving plaats voor zijn expeditie met de „Belgica", waarvoor ongeveer 300.000 francs zouden noodig zijn. De moeilijkheid bleek nu verder te zijn een wetenschappelijke staf van Belgen samen te stellen. Tenslotte ging alleen Lecointe mee, later directeur van de sterrenwacht. De zoo beroemd geworden Amundsen en ook Cook behoorden tot zijn tochtgenooten bij deze in 1898 ondernomen reis naar Graham-land (Zuidpool), vanwaar hij in 1899 met een rijken wetenschappelijken buit terugkeerde. De Gerlache publiceerde hierover werken in 1900 en 1902.
In 1901 nam hij de leiding op zich van een Belgisch-Fransche expeditie voor zoölogisch onderzoek in de Perzische Golf. In 1902 werd hij conservator van het Museum voor natuurlijke historie te Brussel. In 1905 voer de „Belgica" nogmaals uit, thans voor een exploratietocht naar Noordoost-Groenland, tot kaap Bismarck, onder de leiding van De Gerlache en hertog Philippe van Orleans.. (Het Laatste Nieuws)

A. **NEDERLAND. — Crediet van ƒ 100 millioen aan België. —**
Omtrent het nieuwe Belgische crediet van ƒ 100 mill., waarvan de rente 4% bedraagt, wordt nog gemeld, dat de Belgische staat de 4% rente vooruit zal betalen en dus slechts 96% uitbetaald krijgt.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1598 C.)**

B. **ZUID-WEST-AFRIKA. — Toetreding tot de Zuid-Afrikaansche Unie. —**
Met 12 tegen 6 stemmen is een motie van kolonel Hamman in de wetgevende vergadering van 28 Nov. 1934 aangenomen, luidende dat Zuid-West-Afrika, onder reserve van de bepalingen van de Mandatencommissie van den Volkenbond, als vijfde provincie van de Unie van Zuid-Afrika zal worden opgenomen.
(Daily Telegraph)

C. **NEDERLAND. — Handelsbetrekkingen met Denemarken. —**
De minister van Economische Zaken heeft benoemd tot lid en voorzitter der Nederlandsche delegatie tot het voeren van onderhandelingen met de Deensche regeering ter regeling van de handelsbetrekkingen met Denemarken, den heer A. Th. Lamping, directeur van de handelsaccoorden van het departement van Economische Zaken. (Staatscourant)
(Vor. ber. Handelsbetrekk. 1528 G.)

D. **ZUID-AFRIKA. — Hertzog leider der Vereenigde Partij. —**
Tijdens het congres der Vereenigde Partij (de fusie tusschen de Zuid-Afrikaansche Partij en Nationale Partij), dat dezer dagen te Bloemfontein werd gehouden, werd Hertzog tot leider gekozen.
Generaal Smuts bracht hulde aan de groote verdiensten van Hertzog. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Hertzog 1349 D.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe Spelling. - Regeeringsbeslissing. —**
De Regeering besliste dat de spelling-Marchant met ingang van 1 Augustus 1935 op alle openbare en gesubsidieerde bijzondere scholen van het Westersch onderwijs moet worden ingevoerd. Tusschentijdsche invoering wordt ongewenscht geacht. Men verwacht dat ook het hoogere onderwijs de vereenvoudigde spelling zal aanvaarden. (Aneta) **(Vor. ber. 1525 H.)**

F. **BELGIE. — Volmachten aan het Belgische Kabinet tot begin Maart 1935. —**
Met een meerderheid van 11 stemmen, bij 3 onthoudingen, werden door de Belgische Kamer op 8 Dec. '34 de volmachten aan de regeering voor haar financieel en economisch werkprogram met één maand verlengd. Deze zijn dus geldig tot begin Maart 1935.
Tevens werden deze volmachten uitgebreid met de maatregelen noodig voor de Congo-kolonie en met de reglementeering van de kolenmarkt.
Met een groote meerderheid van stemmen, n.l. 161 tegen 6 stemmen bij 8 onthoudingen, is tevens de oprichting goedgekeurd van het Belgische hoofdkantoor voor de kleine spaarders, dat over 1 milliard francs zal beschikken, die vooral moeten dienen voor de spaarders van den Belgischen Boerenbond voor ten hoogste 550 millioen francs, verder voor de spaarders aangesloten bij de Belgische Bank voor den Arbeid, voor ten hoogste 250 millioen francs en voor andere instellingen.
De nieuwe instelling zal het geld vinden in het muntfonds, dat in 1930 werd opgericht en waarin de winsten worden gestort van de uitgifte van metaal munt.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 796 D.)**

G. **IERLAND. — Senaatsverkiezingen. - Winst voor De Valera. —**
De driejaarlijksche verkiezingen voor den senaat van den Ierschen Vrijstaat hebben aan de partij van De Valera zes nieuwe zetels verschaft. De nieuwe senaat telt dertig leden van de „Vereenigd Ierland"-partij (d.i. de z.g. partij van Cosgrave), negentien aanhangers van De Valera, zeven leden van de arbeiderspartij en vier onafhankelijken. In den vorigen senaat was hun aantal resp. 37, 13, 6 en 4. (Irish Times) **(682 H.)**

H. **OOSTENRIJK. — Oud-burgemeester Seitz in vrijheid gesteld. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat de vroegere burgemeester en afgevaardigde Karl Seitz, die sedert 12 Febr. '34 in hechtenis zat, op 15 Dec. '34 op vrije voeten zal worden gesteld. (Reichspost)
(Vor. ber. Burgeroorlog 1259 A.)

I. **GRIEKENLAND. — Ontstemming over het verbod van geestelijke kleeding in Turkije. —**
Alle Grieksche bladen betreuren de Turksche wet, welke het dragen van geestelijke kleeding verbiedt. Deze wet dreigt met name de Grieksch-orthodoxe geestelijkheid en men betreurt vooral, dat de Turksche regeering hiertoe over is gegaan zonder ook maar in het minst rekening te houden met de gevoelens der Grieken. (Proïa)
(Vor. ber. Turkije, Geestelijk Leven 682 G.)

10 DECEMBER 1934

K. **VOLKENBOND. — Het Joego-Slavisch-Hongaarsch conflict inzake den moord op koning Alexander van Joego-Slavië. —**
De Volkenbondsraad is op 7 Dec. '34 bijeengekomen voor de behandeling van de Joego-Slavische en Hongaarsche nota's. Aan de raadstafel hadden plaats genomen de Hongaarsche gedelegeerde Eckhardt, de Roemeensche gedelegeerde Titulescu en de Joego-Slavische minister van Buitenlandsche Zaken, Jeftitsj. Wij kunnen de beiderzijdsche beschuldigingen als volgt resumeeren:
Voor Joego-Slavië: Jeftitsj: De moord was het logisch eindresultaat van de door Hongarije op haar gebied toegelaten terroristische actie.
Voor Hongarije: Eckhardt: De ware oorzaak van den aanslag moet gezocht worden in den binnenlandschen politieken toestand van Joego-Slavië.
(Bulletin de la Société des Nations) **(1593 C.)**

L. **DUITSCHLAND. - Fusie en opheffing van beurzen.**
De Rijksminister voor Econ. Zaken heeft besloten het Duitsche beurswezen opnieuw te regelen. Met ingang van 1 Januari 1935 worden de effectenbeurzen te Koningsbergen, Maagdenburg, Stettin en Zwickau opgeheven. De effectenbeurzen te Augsburg en München worden gefusioneerd en alleen die in München blijft bestaan. De beurzen in Bremen, Hamburg en Lübeck worden gefusioneerd en alleen die van Hamburg blijft bestaan. Evenzoo worden de beurzen van Chemnitz en Dresden gefusioneerd met de beurs van Leipzig (zoodat deze laatste alleen blijft) en de beurzen van Essen en Keulen met de beurs van Dusseldorp (zoodat alleen deze laatste overblijft), terwijl de beurs van Mannheim samengevoegd wordt met de beurs van Frankfort a. d. Main en deze laatste alleen blijft bestaan.

De op de verschillende plaatsen bestaande goederenbeurzen en graanbeurzen worden door de nieuwe regeling niet getroffen.
Onveranderd blijven bestaan de beurzen in Berlijn, Breslau, Hannover en Stuttgart. (Keesings Fin. Arch.)
(Vor. ber. Beurs en Geldmarkt 303 F.)

A. **REORGANISATIE VAN DE NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ. —**
Ten einde haar bedrijf aan te passen aan de gewijzigde situatie, heeft het bestuur der Nederlandsche Handel-Maatschappij besloten tot een ingrijpende reorganisatie over te gaan.
Kort samengevat komen de voorstellen hierop neer, dat afgeschreven wordt in totaal circa *f* 60 millioen en andere voorzieningen worden getroffen ten beloope van *f* 15 millioen.
Ter dekking van het totaalbedrag van ruim *f* 75 millioen wordt voorgesteld het gewone aandeelenkapitaal te reduceeren met 75%, dus met *f* 60 millioen en van de reserve *f* 15 millioen af te boeken.
Tevens wordt voorgesteld het kapitaal weer met *f* 15 millioen te verhoogen tot *f* 35 millioen, door emissie van gewone aandeelen. Deze zullen uitsluitend worden aangeboden aan aandeelhouders, en wel geven zes gewone aandeelen het recht tot inschrijving op vijf nieuwe aandeelen ad *f* 250 tegen den koers van 100%.

Verkorte specificatie.

De totale voorzieningen vertegenwoordigen een bedrag van *f* 75.039.015. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

Afschrijvingen op:

Effecten	*f* 2.153.152
Deeln. en vorderingen andere mijen	40.507.523
Voorschotten op producten	6.034.749
Debiteuren in rek.-crt. enz.	7.620.000
Diverse debiteuren	110.000
Agentschap Suriname	799.999
Vaste eigendommen	2.725.196
Aanvull. Ondersteuningsfonds	1.000.000
Res. div. risico's	12.475.145
Koersverschil cert. N. H. M.	1.613.251
Totaal	*f* 75.039.015

Dit bedrag wordt verkregen als volgt:

Kapitaalreductie (75 pct.)	*f* 60.000.000
Afboek. reserve	15.015.000
Saldo winst en verlies	24.015
Totaal	*f* 75.039.015

Na deze kapitaalsreductie wordt er *f* 15 millioen nieuwe gewone aandeelen uitgegeven, zoodat de kapitalisatie der gereorganiseerde maatschappij dan wordt als volgt:

Nieuwe Kapitalisatie:

140.000 gew. aandeelen à *f* 250	*f* 35.000.000
30 pref. aand. à *f* 1000	30.000
Reservefonds	5.000.000
Totaal	*f* 40.030.000

Van het totaal gewone aandeelenkapitaal zal na reorganisatie nom. *f* 1.902.250 in eigen bezit der maatschappij zijn.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1436 I.)

B. **FRANKRIJK. — Overeenkomst met Rusland. —**
Naar te Genève bekend wordt, is tusschen den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, en den Russischen volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinow, een verdrag gesloten, waarin Rusland en Frankrijk zich verplichten geen onderhandelingen te voeren over bilaterale verdragen zonder tevoren contact te zoeken met elkander en hierover besprekingen te voeren. (Journal de Genève)
(Vorig bericht blz. 1596 B.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Fergusson, Erna — Fiesta in Mexico (illustr.). (Alfred A. Knopf, New York)
Deensch: Ott, Estrid — Børnene paa Grønland. (Jespersens og Pios Forlag)
Duitsch: Ponten, Josef — „Die Väter zogen aus". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart - Berlin)
Roth, Joseph — „Tarabas, ein Gast auf dieser Erde". (Querido Verlag, Amsterdam)
Engelsch: Fort, Gertrud Von Le — The Pope from the Ghetto, the Legend of the Family Pier Leone. (Sheed and Ward)
Rolfe, Frederick, baron Corvo — The Desire and Pursuit of the Whole, a Romance of Modern Venice. (Cassell)
Fransch: Bordeaux, Henry — Marianna, la grande religieuse portugaise. (Albin Michel)
Legrand, Ignace — A sa lumière. (N. R. F.)
Italiaansch: Scanziani, Antonio — Il Chiuso Autore. (Ceschina, Milano)
Nederlandsch: Ammers-Küller, Jo van — „Heeren, Knechten en Vrouwen". (J. M. Meulenhoff, A'dam)
Lokhorst, Emmy van — „De toren van Babel". (Em. Querido, Amsterdam)
Vloemans, dr. Antoon — De mensch in deze wereld. (N.V. H. P. Leopold's Uitg. Mij., Den Haag)
Vlaamsch: Verbruggen, Paul — „Levenswijding" (poëzie). (De Sikkel, Antwerpen)
Zweedsch: Liljefors, Bruno — Det vildas rike. (Alb. Bonniers Förlag) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1595 F.)**

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Begrooting van Justitie. —**
De Tweede Kamer heeft de begrooting van Justitie z. h. st. aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Begr. 1603 B.; Tw. Kamer 1605 D.)

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond - Kerkstrijd - Dr. Fricks waarschuwing. —**
De Duitsche rijksminister van Binnenlandsche Zaken, Dr. Frick heeft op 7 Dec. '34 te Wiesbaden o.a. het volgende in zijn rede uitgesproken:
„Ik verklaar, dat de rijksregeering niet van zins is dit ageeren tot in het eindelooze aan te zien, maar dat zij vastbesloten is, daar waar de politieke noodzakelijkheden dit eischen ook tegen dergelijke staatsvijanden en landverraders in te grijpen. Het Duitsche volk heeft genoeg van dezen kerkstrijd. Het stelt heelemaal geen belang in dit gekijf der predikanten. De rijksregeering in ieder geval heeft er geen belang bij, kerken die moeten dienen voor de innerlijke stichting van den Duitschen mensch, doch die slechts twist en oneenigheid onder het volk brengen, mede te financieren." (Berliner Tageblatt) **(1586 I.)**

DECEMBER 11, 1934

F. **WILLEM HUNSCHE OVERLEDEN. —**
Op 9 Dec. '34 is op 54-jarigen leeftijd na een korte ongesteldheid plotseling te Amsterdam overleden de bekende acteur Willem Hunsche.
Willem Hunsche was een der meest bekende tooneelspelers van de oudere garde, die den glorietijd van de Kon. Ver. Het Nederlandsch Tooneel onder leiding van Dr. Willem Rooyaards heeft meegemaakt. In 1897 kwam hij bij de Koninklijke en tot aan het einde van dit gezelschap bleef hij er aan verbonden. Hij speelde vooral de komische rollen, in welk genre hij beschouwd kon worden als de opvolger van Cor Schulze. Zijn rol van Oom Mockie in „De kribbebijter" zullen velen zich herinneren, evenals de mooie creatie die hij maakte van den ouden Doolittle in Shaw's „Pygmalion". Een groote populariteit verwierf hij ook als Thomasvaer, welke rol hij jarenlang vervulde in de traditioneele Nieuwjaarsklucht „De bruiloft van Kloris en Roosje", waarin hij tallooze malen den Nieuwjaarswensch heeft uitgesproken. (Red. K. H. A.)

G. **DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels versus Furtwaengler en Hindemith. —**
Rijksminister dr. Goebbels heeft ter gelegenheid van de jaarlijksche demonstratie der Reichskulturkammer een redevoering uitgesproken, waarin hij duidelijke toespelingen maakte op het geval Furtwaengler-Hindemith.
Dr. Goebbels zeide o.m.:
Een ideëen-verandering vereischt een personen-wijzi-

ging. En waar dit ook vaak door gebrek aan talenten niet kon worden uitgevoerd, moest toch, zoo al niet enthousiasme en overgave, dan toch minstens begrip en loyaliteit voor de nieuwe politieke vorming van het rijk geëischt en verlangd worden.
Inderdaad kunnen wij ons niet veroorloven afstand te doen van een echten Duitschen kunstenaar. Maar dan moet het ook een werkelijke kunstenaar zijn geen atonale rumoermaker (Hindemith). Dat moest gezegd worden om klaarheid te scheppen in den strijd der meeningen. (Angriff)
(Vor. ber. Goebbels 1596 D.)

A. **JOEGO-SLAVIE. — Uitwijzingen van Hongaren. —**
Nadat 2700 Hongaren in Joego-Slavië woonachtig waren uitgewezen heeft de minister van Binnenlandsche Zaken bevolen onmiddellijk het uitwijzen te staken. Zelfs degenen wier verblijfsvergunningen afloopen mogen niet uit het land worden gezet.
De uitwijzingen worden voor het meerendeel toegeschreven aan te veel ijver bij het toepassen van de wet op de vreemdelingen door plaatselijke autoriteiten. (Politika) **(V. b. Confl. m. Hongarije 1606 K.)**

B. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. —**
Er bestaat reeds eenigen tijd wrijving tusschen Italië en Abessynië. Laatstgenoemd land zou de Italianen er van beschuldigen de grens te hebben geschonden, terwijl Italië zich er over beklaagt, dat Abessynië in strijd met het accoord met Italië, aan Japan groote concessies voor den aanplant van katoen en andere economische voordeelen zou hebben toegestaan. Eenige grensgevechten hebben reeds plaats gevonden waarbij vele Italianen en Abessyniërs gedood zijn.
(La Stampa - Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1507 G.)**

C. **SAARGEBIED. — S.S. en S.A. mogen niet naar het Saargebied reizen. —**
De Saargevolmachtigde van den Duitschen rijkskanselier, Buerckel heeft de volgende verordening uitgevaardigd:
Allen S.A. en S.S.-mannen is het ten strengste verboden naar het Saargebied te reizen, om welke reden dit ook moge geschieden, tenzij het stemgerechtigden betreft. Dezen moeten zich uiteraard aan den voorgeschreven termijn van binnen het Saargebied komen houden. (Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 1538 E.)**

D. **NOBELPRIJS. — Vrede 1933 en 1934 - Norman Angell en Arthur Henderson. —**
De Nobelprijs voor den vrede is voor 1934 aan den vroegeren Engelschen Labour minister van Binnen- en Buitenlandsche Zaken, Arthur Henderson, aangeboden. De in 1933 niet toegekende vredesprijs is aan Norman Angell toegekend. Henderson is 71 jaar oud en onvermoeid als voorzitter van de Ontwapeningsconferentie.
Norman Angell oud 60 jaar, is een zeer bekend publicist en pacifist. Hij heeft tallooze geschriften het licht doen zien, welke zonder uitzondering waren gewijd aan de belangen van den vrede.
Als Labour-afgevaardigde voor Noord-Bradford heeft Norman Angell van 1929 tot 1931 zitting gehad in het Britsche Lagerhuis. (Vaz Dias) **(586 D.)**

E. **WIJSBEGEERTE DES RECHTS. — Prof. Dr. Ferd. Sassen over „Overheidsgezag en revolutie". —**
De Vereeniging voor wijsbegeerte des rechts onder voorzitterschap van prof. dr. R. Kranenburg heeft op 8 Dec. '34 haar jaarlijksche algemeene vergadering te 's-Gravenhage gehouden.
Als inleider trad op prof. dr. Ferd. Sassen, hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, met een praeadvies over „Overheidsgezag en revolutie". Aan dit prae-advies is o.a. het volgende ontleend:
De Thomistische staatsleer erkent de mogelijkheid van het bestaan van onrechtmatige wetten. De bevoegdheid van den positieven wetgever immers is natuurrechtelijk begrensd door het zedelijk-niet-ongeoorloofde, en ook binnen de grens van het zedelijk gebodene of geoorloofde positief beperkt. Indien de wetgever tracht, de grenzen, hem door het natuurrecht gesteld, te buiten te gaan dan houdt meteen zijn rechtsbevoegdheid op. Rechtsplicht is echter correlatief aan rechtsbevoegdheid, de plicht van de onderdanen tot gehoorzaamheid aan het recht van de overheid om gehoorzaamd te worden. Vervalt dat recht, dan vervalt tegelijk ook die plicht. Van een rechtsplicht naast en onafhankelijk van den zedelijken plicht tot onderwerping aan de wettige overheid kan, gezien het nauwe verband van recht en zedelijkheid geen sprake zijn. Elke rechtsplicht houdt naar Thomistische opvatting een ethischen plicht in, maar niet elk feitelijk gesteld rechtsvoorschrift constitueert een rechtsplicht. (De Maasbode)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 1588 E.)

F. **NEDERLAND. — Achterstallige vorderingen op Duitschland. —**
In het nieuwe clearingverdrag met Duitschland is een regeling opgenomen betreffende de aflossing van de „achterstallige handelsvorderingen op Duitschland", d.w.z. die handelsvorderingen waarvan de vervaldatum ligt vóór 24 September 1934, doch waarvan de overboeking naar Nederland tot dusver niet mogelijk was. In October '34 werd een enquête ingesteld naar genoemde vorderingen. Thans is het noodzakelijk, dat de regeering zoo spoedig mogelijk in kennis wordt gesteld met die achterstallige handelsvorderingen, welke bij die enquête nog niet werden opgegeven. Wie dit verzuimt loopt gevaar, dat met zijn belangen geen rekening wordt gehouden.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1603 E.)**

G. **SAARGEBIED. — Nederland zal troepen zenden. —**
Sir John Simon, de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, heeft in het Lagerhuis ter kennis gebracht, dat behalve de Britsche en Italiaansche ook de Nederlandsche en Zweedsche regeeringen thans de uitnoodiging van den Volkenbondsraad hebben aangenomen, om troepen naar het Saargebied te zenden tijdens het plebisciet. Het Nederlandsche contingent zal bestaan uit mariniers, met officieren en kader, ten getale van ongeveer 250 man.
(Daily Telegraph - Alg. Handelsblad) **(1605 E.)**

H. **DUITSCHLAND. — Clemens Krauss volgt Furtwängler op. —**
In de vacature-Furtwängler als dirigent van de Berlijnsche staatsopera heeft minister-president Goering, den dirigent van de Weensche staatsopera Clemens Krauss benoemd. (Duitsche Persberichten)
(Vorig bericht blz. 1607 G.)

I. **NATIONAAL CRISIS COMITE. — H. M. de Koningin schenkt ƒ 50.000. —**
Naar wij vernemen is door H. M. de Koningin een bedrag van ƒ 50.000 geschonken aan het Nationaal Crisis Comité, welk bedrag echter op speciaal verlangen van H. M. de Koningin uitsluitend zal mogen worden besteed aan kleeding en dekking. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 1507 F.)

K. **VOLKENBOND. — Het Joego-Slavisch-Hongaarsch Conflict inzake den moord op Koning Alexander van Joego-Slavië. —**
Het geschil tusschen Zuid-Slavië en Hongarije is geëindigd met algeheele overeenstemming in den Volkenbondsraad omtrent een resolutie, waarin Hongarije wordt uitgenoodigd strafmaatregelen te nemen tegen autoriteiten, wier schuld zou worden vastgesteld in verband met de voorbereiding van den aanslag te Marseille, die den dood van koning Alexander en minister Barthou ten gevolge had.
De Hongaarsche regeering wordt verder uitgenoodigd aan den raad mede te deelen, welke maatregelen zij te dien einde zal hebben genomen.
De resolutie werd zonder discussie eenstemmig aangenomen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. 1608 A.; Volkenbond 1606 K.)

A. NEDERLAND. — Statistiek van het Onderwijs in 1933. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft dezer dagen enkele mededeelingen betreffende het gewoon en uitgebreid lager onderwijs in 1933 het licht doen zien, waaraan het onderstaande is ontleend:

Gewoon Lager Onderwijs.

	Aantal scholen			Aantal leerlingen			Aantal leerkrachten		
	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal
1931 . .	3.284	4.252	7.536	441.208	759.595	1.200.803	14.381	22.442	36.823
1932 . .	3.175	4.378	7.553	427.072	772.521	1.199.593	13.570	22.909	36.479
1933 . .	3.085	4.432	7.517	410.592	765.161	1.175.753	12.855	22.697	35.552

Uitgebreid Lager Onderwijs.

	Aantal scholen			Aantal leerlingen			Aantal leerkrachten		
	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal	Openb. scholen	Bijz. scholen	Totaal
1931 . .	266	526	792	29.490	37.784	67.274	1.393	1.888	3.281
1932 . .	269	533	802	32.978	42.262	75.240	1.439	2.031	3.470
1933 . .	260	538	798	35.430	46.551	81.981	1.480	2.130	3.610

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(Vor. ber. Onderwijs 1600 E.)**

B. ITALIE. — Deviezenmaatregelen. - Socialiseering der buitenlandsche vorderingen. —
De Italiaansche Ministerraad heeft op 8 Dec. '34 een deviezenverordening goedgekeurd, waardoor banken, bankiers, maatschappijen en rechtspersonen van welken aard ook, voor zoover zij van Italiaansche nationaliteit zijn en hun zetel in Italië hebben, worden verplicht, al hun credieten jegens het buitenland op verlangen te verkoopen en over te dragen aan het nationale instituut voor het betalingsverkeer met het buitenland.
Verder worden alle Italiaansche burgers verplicht, hun crediet jegens het buitenland en hun bezit aan buitenlandsche en Italiaansche papieren, ook wanneer deze in het buitenland gedeponeerd zijn, op te geven.
Ten slotte heeft de Ministerraad een decreet van den minister van Financiën goedgekeurd, waardoor de handel met alle betalingsmiddelen, die kunnen dienen tot betaling in het buitenland, uitsluitend wordt beperkt tot het instituut voor het betalingsverkeer met het buitenland, dat den handel zal uitoefenen door de Bank van Italië. (La Stampa)
(Vor. ber. Deviezen 542 B.)

C. DUITSCHLAND. — Het gebrek aan grondstoffen.
Tengevolge van het toenemend verschijnsel van gedeeltelijke tewerkstelling in verschillende industrieën, door het gebrek aan grondstoffen, en de daardoor veroorzaakte onrust onder de betrokken arbeiders, zullen door een nieuwe verordening grootere uitkeeringen aan gedeeltelijk werkloozen worden verstrekt uit de middelen der werkloosheidsverzekering voor de bedrijven, waar wegens gebrek aan grondstoffen verkort gewerkt wordt. Deze vergroote uitkeering zal betaald worden wanneer de arbeider in twee op elkaar volgende weken minder dan in totaal 72 arbeidsuren, doch niet minder dan acht arbeidsuren werkzaam is, en zijn loon daardoor verminderd wordt. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1475 F.)

D. OLYMPISCHE SPELEN 1936 TE BERLIJN. —
Het Nederlandsch Olympisch Comité meldt, dat met het oog op de deelneming aan de Olympische Spelen in 1936, het bestuur in zijn laatste vergadering heeft aangewezen als algemeen leider den voorzitter, mr. A. Baron Schimmelpenninck van der Oye en als chef de mission den heer Karel J. J. Lotsy. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 1299 I.)

E. PALESTINA. — Universiteit te Jeruzalem. - Duitsche geleerden. —
Bij de opening van den nieuwen cursus aan de universiteit te Jeruzalem — aldus deelt het tijdschrift „Palästina" mede — vermeldde de rector, dr. Magnus, een aantal door het curatorium der universiteit genomen besluiten. Daaronder was ook de beslissing omtrent de benoeming van de volgende uit Duitschland afkomstige Joodsche geleerden tot hoogleeraar: dr. Richard Köbner (Breslau): „Geschiedenis van den nieuwen tijd"; dr. J. H. Palotzky (Berlijn): „Egyptologie"; prof. L. Halberstädter (Berlijn): „Radiobiologie"; prof. Ernst Wertheimer (Halle): „Pathologische chemie en physiologie"; dr. L. Doljanski (Berlijn): „Celphysiologie en kankeronderzoek". Tot assistent van het physisch instituut is dr. Günther Wolfsohn uit Berlijn benoemd. (Palästina)
(Vor. ber. Jeruzalem 1510 A.)

F. DUITSCHLAND. — Werkloosheid. —
In November '34 is het aantal werkloozen met 86.000 toegenomen. In Duitschland zijn thans 2.354.000 werkloozen. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1227 D.)**

G. SAARGEBIED. — Plebisciet. - Generaal-Majoor G. E. S. Brind opperbevelhebber der internationale Saartroepen. —
Ingevolge het besluit van den Volkenbondsraad, dat een Britsch officier het bevel zou voeren over de internationale Saartroepen, heeft het Engelsche departement van Oorlog generaal-majoor G. E. S. Brind in die functie benoemd. (Daily Telegraph) **(1608 G.)**

H. NEDERLAND. — De Sociaal-democraten en de Nationale Gedachte. —
Voor de Arbeiders-Jeugd-Centrale heeft dr. H. B. Wiardi Beckman dezer dagen gesproken over: „De sociaal-democratie en de Nationale Gedachte".
Wij, zeide spr. aan het einde van zijn rede, eisen onze plaats in de Nederlandse volksgemeenschap op, op grond van onze opvattingen zoals wij deze steeds hebben gehad en op grond van hetgeen wij in deze natie hebben bereikt. Wij zijn gehecht aan de lage landen bij de zee. Ook op ons heeft de zee haar invloed zoals zij één van de belangrijkste krachten is, die ons volkskarakter bepalen.
De sociaal-democraten erkennen gaarne, dat zij mede bewogen worden door de elementaire kracht van de nationale gedachte.
De jongeren in de sociaal-democratie weten, dat Nederland hen roept, opdat zij het land zullen maken tot een werkelijk vaderland, ook voor de verworpenen der aarde; Nederland heeft ons nodig om het te verdedigen tegen de gevaren van openlijk en verbloemd fascisme. Wij zullen, zo besloot spr., dit land hebben te maken tot een onzelfzuchtig, doch krachtig lid van de volkerengemeenschap. (Het Volk)

I. NEDERL. OOST-INDIE. — De opiumregie in 1933.
De Java Bode ontleent het volgende aan het juist verschenen verslag van de opiumregie over 1933:
De in 1929 aangevangen daling van het opiumdebiet zette zich ook in 1933, hoewel in mindere mate, voort. In dit jaar werd door de opiumregie in geheel Nederlandsch-Indië 475.542 taël opium of 24.85 pct. minder verkocht dan in het jaar tevoren; de bruto-opbrengst daalde van *f* 17.347.562 in 1932 tot *f* 12.661.336 in 1933, dus met 27.01 ct.

Deze percentages van de daling waren in 1932, vergeleken met 1931, respectievelijk 31.74 pct. (debiet) en 31.46 pct. (opbrengst).
De hoofdoorzaak van deze daling was wederom de steeds voortschrijdende achteruitgang van den economischen toestand. (Java Bode) **(Vor. ber. 1444 F.)**

12 DECEMBER 1934

A. DISCONTOKOERSEN. —

De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Nederl. Bank:		
België	28- 8-'34	2½%	Wisseldisc.	19- 9-'33	2½%
Britsch-Indië	16- 2-'33	3½%	Prom. disc.	19- 9-'33	3 %
Bulgarije	2- 1-'34	7 %	Bel. van Eff.	19- 9-'33	3 %
Chili	23- 8-'32	4½%	Bel. v. Goed.	19- 9-'33	3 %
Columbia	18- 9-'30	7 %	Voorsch. R.-C.	19- 9-'33	3 %
Danzig	21- 9-'34	4 %	New York Fed.		
Denemarken	30-11-'33	2½%	Res. Bank	1- 2-'34	1½%
Duitschland	21- 9-'32	4 %	Nederl.-Indië	1-11-'34	3½%
Engeland	30- 6-'32	2 %	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Estland	1-10-'34	5 %	Oostenrijk	28- 6-'34	4½%
Finland	1-12-'34	4 %	Peru	1- 8-'30	9 %
Frankrijk	31- 5-'34	2½%	Polen	26-10-'33	5 %
Griekenland	14-10-'33	7 %	Portugal	13-12-'34	5 %
Hongarije	17-10-'32	4½%	Roemenië	13- 2-'23	5 %
Ierland	22- 4-'32	4 %	Spanje	29-10-'34	5½%
Italië	26-11-'34	4 %	Tsjecho-Slow.	25- 1-'33	3½%
Japan	3- 7-'33	3.65%	Zweden	29-11-'33	2½%
Joego-Slavië	16- 7-'34	6½%	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Letland	1- 1-'33	5½%	Zwitserland	21- 1-'31	2 %
Litauen	1- 1-'34	6 %	(Keesings Financieel Archief)		

(Vorig bericht blz. 1497 E.)

B. VOLKENBOND. — Joegoslavisch-Hongaarsch Conflict - Voldoening over oplossing. —
De Joegoslavische en Hongaarsche pers begroet met voldoening de te Genève gevonden oplossing van het Hongaarsch-Joegoslavisch conflict, vooral omdat het door den oprechten vredeswil van de leden van den Volkenbondsraad en niet het minst dank zij de bezonnen houding van Hongarije gelukt is, dit ernstig gevaar voor den vrede uit den weg te ruimen.
(Magyar Hirlap - Politika) **(Vor. ber. 1608 K.)**

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Minister Marchant verdedigt zijn beleid. —
Verschenen is de Memorie van Antwoord betreffende Hoofdstuk VI (Onderwijs, K. en W.) der Rijksbegrooting voor 1935. Wij ontleenen hieraan het volgende:
In de komende jaren zal nog *f* 10.2 millioen moeten worden bezuinigd.
Minister Marchant geeft aan, hoe hij zich voorstelt deze bezuiniging te bereiken, zonder zich aan de aangegeven maatregelen gebonden te achten. Z.i. kan het genoemde bedrag worden bereikt door het vervallen van wachtgelden: *f* 2.809.000; door werking van reeds genomen maatregelen bij het voorbereidend hooger-, middelbaar- en nijverheidsonderwijs *f* 800 000; bezuiniging op de onderwijzersopleiding *f* 1.500.000; doorwerking der verhooging van den toelatingsleeftijd voor de lagere school *f* 2.758.000; concentratie van openbare en bijzondere lagere scholen *f* 2.000.000; en diverse kleinere nog in te voeren bezuinigingen *f* 333.000. Totaal *f* 10.200.000. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 1609 A.; Marchant 1586 G.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Het Fransche protestantisme. —
De algemeene vergadering van de vereeniging Het Fransche protestantisme, die om de vijf jaar wordt gehouden, was dezer dagen te Bordeaux bijeen. De vergadering heeft zich bezig gehouden met de onzijdigheid op het stuk van den godsdienst bij het middelbaar onderwijs; met de rol van het gezin en den staat bij de opvoeding; voorts met de onrust in de jonge generatie. De predikanten Bertrand en de Saint-André betoogden, dat het voor de kerk voldoende is trouw te zijn aan de natuur om aan de behoeften der jongeren te beantwoorden.
In zijn preek heeft vervolgens dominé Marc Boegner, voorzitter van het Protestantsche Verbond in Frankrijk aangedrongen op de noodzakelijkheid een Evangelie te verkondigen, dat de bekommering der jongeren bevredigt.
Delegaties van de protestantsche kerk in Zwitserland, België, Nederland, Schotland en Tsjechoslowakije woonden de bijeenkomst te Bordeaux bij.
De algemeene vergadering heeft met bijna algemeene stemmen een motie aangenomen ten gunste van vrijheid van onderwijs en met algemeene stemmen een motie ten gunste van een universeel verbond ter bevordering van de internationale vriendschap en een oecumenischen raad. (Jour)

E. POLEN. — Nieuw handelsverdrag met Sovjet-Rusland. —
Te Moskou is op 7 Dec. '34 door den Poolschen minister van Handel en den Sovjet-vertegenwoordiger de nieuwe handelsovereenkomst tusschen de Sovjet-Unie en Polen geteekend, waarbij de import-quoten voor 1935 worden vastgesteld. Het nieuwe Poolsche invoerquota in de Sovjet-Unie is 30% lager dan het quota van verleden jaar. (Polska Agencia Telegr.)
(Vor. ber. Polen 1519 C.; Sovjet-Rusland 1564 B.)

13 DECEMBER 1934

F. DUITSCHLAND. — Minister-president Göring over het testament van Ernst. —
De Pruisische minister-president Göring heeft op 11 Dec. '34 het woord gevoerd ter ontvangst van het diplomatieke corps door de afdeeling buitenlandsche politiek van de N.S.D.A.P.
Ik wil niet nogmaals, aldus Göring o.m., de ongehoorde laster bestrijden, welke naar aanleiding van den Rijksdagbrand tegen de nationaal-socialistische regeering en mij persoonlijk is rondgestrooid. Daartoe bestaat geen aanleiding nadat het hoogste Duitsche gerechtshof de gebeurtenissen, verband houdende met den brand in den Rijksdag, nauwkeurig heeft onderzocht en zijn beslissing heeft genomen.
Doch laat mij hier één ding zeggen: De even gemeene als plompe vervalsching van het z.g. testament van den vroegeren groepsleider Ernst stelt alles, wat tot nu toe heeft plaats gevonden, in de schaduw. Dergelijke vuiligheid wil ik niet behandelen.
Generaal Göring zinspeelde hier op een door den Zweedschen advocaat Branting gepubliceerd witboek, waarin de op 30 Juni '34 doodgeschoten S.A.-leider Ernst in een nagelaten brief Göring c.s. er van beschuldigd den Rijksdag te hebben aangestoken.
(Völkischer Beobachter - Persberichten)
(Vor. ber. Göring 1596 G.; Ernst 1368 H.)

G. VOLKENBOND. — Zitting Volkenbondsraad gesloten. - Heropening op 11 Jan. 1935. —
De Volkenbondsraad heeft op 13 Dec. '34 zijn slotzitting gehouden. Na eenige besluiten betreffende de internationale troepen voor het Saargebied, stelde Benesj voor de eerstvolgende zitting van den raad met het oog op de op 13 Januari te houden volksstemming in het Saargebied, niet, zooals eerst bepaald was op 21 Januari, maar reeds op 11 Januari '35 te doen plaats vinden. Het voorstel werd met algemeene stemmen aangenomen.
In het besluit, dat de raad aannam inzake de internationale troepen voor het Saargebied, wordt dank uitgesproken aan de regeeringen van Engeland (1.500 man), Italië (1.300 man), Nederland (ong. 300 man) en Zweden (250 man) voor hun deelneming aan de samenstelling dezer troepen. Den betrokken leden van den Volkenbond wordt verzocht alle faciliteiten voor het vervoer der troepen en hun verzorging te verleenen. De internationale troepen zullen ter beschikking worden gesteld van de Saarregeering, die de volledige verantwoordelijkheid behoudt voor het in stand houden van de orde.
De regeeringscommissie wordt verzocht den internationalen troepen alle faciliteiten betreffende onderkomen enz. te verschaffen. De transportkosten zullen voor zoo ver zij niet gedekt worden door de afzonderlijke staten, uit het voor de verkiezing bestemde fonds worden betaald. De Saarregeering is aansprakelijk voor alle verliezen en schade, die de internationale troepen zouden kunnen lijden. De regeeringscommissie heeft het recht de noodige wetgevende maatregelen te nemen om de internationale troepen en hun leden te bevrijden van iedere verantwoordelijkheid voor een handeling, die gedaan mocht worden in uitvoering van gegeven opdrachten.
Voor aanvaarding van de resolutie verzekerde Massigli, namens Frankrijk, dat dit land den troepen vrij vervoer door Frankrijk zou toestaan.
De gedelegeerden van Nederland en Zweden, die aan den raadstafel hadden plaats genomen, verklaarden, dat zij gaarne gevolg hadden gegeven aan den oproep van den raad. Daarop werd de resolutie met algemeene stemmen aangenomen, waarmede de buitengewone raadszitting geëindigd was.
(Bulletin: Soc. des Nations) **(Vorig bericht blz. 1608 G.)**

A. GENEES-, HEEL- EN VERLOSKUNDE. — Over geneesmiddeleieren. —

Teneinde de pluimveehouderij winstgevender te maken, heeft men in verschillende landen, vooral Italië, naar middelen gezocht, om de productie economischer te maken en den afzet te vergrooten.

In beide richtingen heeft men daarbij gedacht aan het jodium. Dit moest de voedering der kippen beter maken en daarbij zouden de aan jodium rijke eieren een bruikbaar geneesmiddel zijn voor lijders aan krop- en bloedvaatziekten. Maar terwijl de pogingen tot het krachtiger maken van het kippenvoer slechts weinig resultaat hebben opgeleverd, trekken de jodiumeieren den laatsten tijd, in hoofdzaak in Italië, sterk de aandacht. In de buurt van Milaan produceert een der grootste hoenderparken nog slechts „geneesmiddel"-eieren, en wel behalve jodiumeieren ook bromiumeieren en nog enkele andere soorten.

In den loop der tijden zal natuurijk moeten blijken, of deze extra-toevoeging van jodium aan het kippenvoer (in den vorm van zeewiermeel of van chemische producten), die door Dr. ten Hennepe voor ons land uit het oogpunt van opvoering van de waarde van het pluimveevoeder als doelloos wordt ontraden, met betrekking tot de bestrijding van ziekten bij den mensch als nuttig kan worden beschouwd.

(Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Prof. Dr. E. van Dievoet onderscheiden. —

H M. de Koningin heeft den Belgischen professor, dr. E. van Dievoet, volksvertegenwoordiger en oud-minister van Landbouw, lid van de commissie voor intellectueele toenadering tusschen Nederland en België, benoemd tot groot-officier in de Orde van Oranje Nassau. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 956 E.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Staatsfinanciën 1936.

De Gouverneur-Generaal heeft aan de hoofden der diverse departementen de richtlijnen aangegeven voor de vaststeiling van de begrooting voor 1936.

Verklaard wordt o.m. dat het de vaste overtuiging der regeering is, dat als volstrekt noodzakelijk moet worden beschouwd, dat de uitgaven voor het jaar 1936 nog verder moeten worden teruggebracht ook al moet, met betrekking tot de verschillende gedeelten van het terrein der overheidswerkzaamheid, worden erkend, dat het proces van diep-ingrijpende en breed opgezette bezuiniging als afgesloten moet worden beschouwd en ook al kan zij voor de bezuiniging, in de begrooting van 1936 te verwerken geen concrete maatregelen aangeven.

Met betrekking tot de belastingopbrengst kan worden gezegd, dat de geweldige daling, in 1928 aangevangen, tot stilstand is gekomen. Dit op zich zelf is een verblijdend verschijnsel, doch mag de oogen niet doen sluiten voor het feit, dat in October de verwachting bestond, dat men nog ruim *f* 40 mill. beneden de raming van 1934 zal blijven. (Aneta)

(Vorig bericht blz. 1328 D.)

D. MAYA-BESCHAVING. —

Dezer dagen heeft mej. Duyvis voor het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Anthropologie een lezing gehouden over „Het land der Maya's en der Mexicanen vóór de Spaansche verovering". In het „Groot-Mexicaansche cultuurgebied" wordt een middelpunt gevormd door de verschillende Mayastammen. Hun gebied omvat enkele Zuidelijke Mexicaansche staten, het schiereiland Yucatan, de republiek Guatemala, een deel van Honduras en Britsch Honduras. Het andere groote middelpunt was gevormd op het Hoogland van Mexico. De cultuurdragers waren hier de Mexicanen (Tolteken, later Azteken). Deze stammen waren vanuit het Noorden op het hoogland geïmmigreerd. Hun cultuur straalde naar alle zijden uit. Sporen ervan vindt men in de ruïnes van Mitla, van Chichen Itzá (Yucatan), Guatemala, Nicaragua en Salvador. Met de vraag, in hoeverre deze in vele opzichten zoo verschillende culturen der Maya's en der Mexicanen elkaar beïnvloed hebben, en welke daarbij primair was, of dat beide op één gemeenschappelijken grondvorm teruggaan, wordt een van de groote problemen opgeworpen, die zich bij de bestudeering van deze volken voordoet.

De bronnen, die ons inlichten over den vóór-Spaanschen tijd, zijn ruïnes van bouwwerken in de Mayalanden, groote pyramiden op het hoogland van Mexico (Teotihuacan en Cholula), enorme, als menhirs opgerichte monolythen met fraai relief versierd in Copan en Quiriguá, en talrijke kleine voorwerpen van aardewerk, steen of een of ander kostbaar materiaal. Daarnaast oude kronieken der Spanjaarden, en de ons bewaard gebleven hieroglyphen handschriften.

Deze codicas zijn voor een deel oorspronkelijke geschiedkundige bronnen, voor een ander deel zou men ze religieuze kalenders kunnen noemen. De Maya's en de Mexicanen onderscheiden zich van de andere cultuurvolken van Amerika door het hebben van schrift, en een zéér nauwkeurige tijdrekening, vastgelegd in een kalendersysteem. Bovendien hadden de Maya's gedateerde monumenten. Hoewel er over de correlatie met onze tijdrekening verschillende meeningen bestaan bij de geleerden, zoo ligt hier toch de mogelijkheid om tot dateering in onze tijdrekening te komen. De priesters hielden zich bezig met de uitwerking van kalenderproblemen, naar de getal-theoretische, de chronologische en de divinatorische zijde. Er waren verschillende kalenders naast elkaar. Bij de berekening van hun tijd, gingen de Maya's uit van een nulpunt. Volgens Bowdich, Joyce en Long zou dit 3641 voor Chr. vallen, de Amerikaan Morley zet het ongeveer 170 jaar later, terwijl Lehmann (Berlijn) het 800 jaar later dan Morley stelt. De meeningen loopen hier dus zeer uiteen. Een van de beroemde gedateerde monumenten der Maya's is de pronkbijl van nefriet, welke zich in het Rijksethnografisch museum te Leiden bevindt. Morley dateert deze 60 n. Chr., Lehmann ongeveer 860 n. Chr.

In de Maya-landen zijn groote beroemde ruïne-steden, Palenque in den staat Chiapas met vele paleizen en tempels, rijk versierd met reliefs in stuc en muurschilderingen. Nog uitgestrekter is Chichen Itzá in Yucatan; interessant, omdat hier midden in het Mayagebied Mexicaansche invloeden zich hebben doen gelden, o.a. gebouwen met slangenzuilen en afbeeldingen van menschen met een duidelijk Mexicaansch type, zonder kunstmatig gevormden schedel, zooals op de andere typisch-Maya reliefs.

(Red. K. H. A.)

E. SAARGEBIED. — Strikt geheime stemming. —

De plebiscietcommissie heeft aan de pers een communiqué overhandigd waarin er de aandacht op wordt gevestigd, dat de stemming strikt geheim is.

De stembriefjes zullen in dubbele enveloppen worden gedaan en er zal in afgesloten hokjes gestemd worden.

Het opmaken van den uitslag der stemming zal geschieden door functionarissen uit vreemde landen, welke niet bij het plebisciet zijn betrokken.

(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1572 C.)**

F. DUITSCHLAND. — Muziek - Hans Knappertsbusch neemt ontslag. —

De Münchener dirigent van de Beiersche Staatsopera, Hans Knappertsbusch, heeft naar aanleiding van de gebeurtenissen in de Duitsche muziekwereld (Furtwängler-Hindemith) ontslag genomen. (Reichspost)

(Vorig bericht blz. 1608 H.)

G. PETROLEUM. — Wereldverbruik. —

De onderstaande tabel toont de raming der consumptie in enkele belangrijke landen.

	Het wereldverbruik 1933	1934
Ver. Staten	865.447.000	900.000.000
Rusland	95.500.000	97.000.000
Engeland	66.903.000	73 500.000
Frankrijk	37.059.000	39.000.000
Canada	31.471.000	34.000.000
Duitschland	23.537.000	27.000.000
Argentinië	20.700.000	21.400.000
Japan	15.190.000	15.500.000
Mexico	14.885.000	15.500 000
Roemenië	13.886.000	14.500.000
Britsch-Indië	12.660.000	12.900.000
Italië	12.612.000	13.100.000
Ned. Oost-Indië . . .	10.100.000	10.300.000
Australië	10.000.000	10 800.000

(România Petroliferă) **(Vorig bericht blz. 1131 D.)**

H. NEDERLAND. — Crisis-maatregelen. - Vervroegde pensionneering. —

De minister van Onderwijs heeft bij de commissie van georganiseerd overleg aanhangig gemaakt:

1. Een voorstel om met ingang van 1 Januari 1935 de verhooging van wedden der onderwijzers bij het lager onderwijs ingevolge het bezit der hoofdakte, de akten voor Fransch, Duitsch en Engelsch en wiskunde niet meer toe te kennen, tenzij aan de bezitters van de hoofdakte, die hoofd van een school zijn of die onderwijzer zijn met z.g. verplichte hoofdakte en aan de bezitters der bij-akten, die in het desbetreffende vak onderwijs geven. Thans verworven verhoogingen op grond van het bezit van genoemde akten blijven gehandhaafd.

Pensionneering op 60-jarigen leeftijd. (Indien de z.g. voorloopige pensionneering bij de onderwijzers goede resultaten geeft, zal een soortgelijke regeling worden getroffen voor de rijksambtenaren.)

2. Voorstel om te komen tot voorloopige pensionneering van onderwijzers, die den leeftijd van 60 jaar hebben bereikt, ingaande na afloop van den loopende cursus, waarin genoemde leeftijd bereikt is.

De minister stelt zich voor deze voorloopige pensionneering te bereiken door de 60-jarigen uit te sluiten bij de berekening van de rijksbijdrage aan gemeente- en schoolbesturen.

Het voorloopige pensioen wordt berekend op den voet van de pensioenwet. Dit voorloopige pensioen komt ten laste van het rijk, doordat het rijk de bedragen van deze voorloopige pensioenen zal storten in het pensioenfonds. Het voorloopige pensioen houdt op, zoodra volgens de pensioenwet definitief pensioen kan worden toegekend. De regeling is van tijdelijken aard en zal 5 jaar gelden.

Algeheele salarisherziening.

3. Naast bovenbedoelde maatregelen stelt de minister een algeheele salarisherziening in uitzicht. (iNeuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Crisiswetgeving 1438 D.; Marchant 1610 C.)

A. **NEDERLAND. — Onthulling Krijgsmonument 1830—31 te Waalsdorp. —**

Op 8 Dec. '34 is in het kamp van Waalsdorp een monument onthuld ter nagedachtenis van de te Brussel en tijdens den Tiendaagschen veldtocht in 1830 en 1831 gesneuvelde of aan hun verwondingen overleden grenadiers en jagers.

Dit monument is aangeboden door de reserve- en oud-reserve-officieren der regimenten grenadiers en jagers aan deze regimenten.

H. K. H. Prinses Juliana was aanwezig; de kapitein der grenadiers Phaff vertegenwoordigde als adjudant H. M. de Koningin. (Alg. Handelsblad)

B. **VOLKENBOND. — De Rus Rosenberg, Onder-secretaris-Generaal. —**

In de bijeenkomst die aan de openbare slotvergadering van den Volkenbondsraad voorafging, heeft Avenol den Volkenbondsraad medegedeeld dat het zijn voornemen is met het oog op de toetreding van Sovjet Rusland den Rus Rosenberg, op het oogenblik zaakgelastigde van de Sovjetambassade te Parijs, met ingang van 1 Jan. '35 tot onder-secretaris te benoemen.

De Volkenbondsraad heeft eenstemmig dit plan goedgekeurd en de heer Rosenberg zal voorloopig onder-secretaris-generaal zonder bepaalde opdracht worden. (Journal de Genève) **(Vor. ber. Secretariaat 540 F.)**

14 DECEMBER 1934

C. **CHINA. — Kwomintang aanvaardt resolutie van Tsjang Kai Sjek en Wang Tsin Wei. —**

Het Centraal Executief Comité der Kwomintang heeft in zijn plenaire zitting te Nanking een gemeenschappelijke resolutie van maarschalk Tsjang Kai Sjek en Wang Tsin Wei angenomen, die vijf punten bevat betreffende de verhouding tusschen het Centrale en het Provinciale bestuur. De resolutie is verwezen naar den politieken Centralen Raad, die de details zal uitwerken. Van belang is, dat ook de vertegenwoordigers van Kanton hun instemming met deze resolutie hebben betuigd. (Vaz Dias) **(Vor. ber. blz. 1591 G.)**

D. **BELGIE. — Drie nieuwe wetsbesluiten - Zaken onder controleerend beheer en contingenteering van vreemde en vrouwelijke arbeidskrachten. —**

De Moniteur Belge publiceert drie nieuwe wetsbesluiten door den Koning en de regeering uitgevaardigd ingevolge de bepalingen van de hem verleende volmacht. Het eerste dezer wetsbesluiten betreft de contingenteering van het percentage van vreemde arbeiders. Aan den minister van Arbeid en Sociale Voorzorg wordt, bij koninklijk besluit, opdracht gegeven, voor iederen tak van bedrijf, dit percentage vast te stellen met het oog op de eventueele vervanging van het overschot door onvrijwillige werkloozen. Alvorens tot contingenteering van de vreemde arbeidskrachten over te gaan moeten de belanghebbende beroepsorganisaties worden geraadpleegd.

In het rapport wordt verder de verzekering gegeven dat van een onmiddellijke inwerkingtreding van het besluit geen sprake is.

Het tweede wetsbesluit vult de bepalingen aan van het koninklijk besluit van 15 October 1934, waarbij een regime van gecontroleerd beheer wordt ingesteld voor zekere tijdelijk in nood verkeerende ondernemingen. Voornoemd besluit was bedoeld als een middel om het aantal faillissementen en concordaten, in dezen crisistijd, zooveel mogelijk te beperken.

Een derde wetsbesluit voorziet de contingenteering, in iederen tak van bedrijf, van het percentage der gehuwde en niet gehuwde vrouwen, ten einde het excedent eventueel door onvrijwillige werkloozen te kunnen vervangen. Het principe dat bij de redactie van dit besluit voorzat is hetzelfde als voor de contingenteering van vreemde arbeidskrachten.

(Moniteur Belge)

E. **ENGELAND. — Indische Grondwetsherziening. - Regeeringsvoorstel aangenomen. —**

Het Lagerhuis heeft op 12 Dec. '34 het regeeringsvoorstel in zake de Indische grondwetsherziening met 410 tegen 127 stemmen aangenomen. Een wijzigingsvoorstel der Labour-partij Indië eerst de rechten van een dominion te verleenen werd verworpen met 491 tegen 49 stemmen.

Het regeeringsvoorstel luidt:

Het Lagerhuis keurt de aanbevelingen van de interparlementaire gemengde commissie in zake de grondwetshervorming van Indië als basis voor de herziening der Indische grondwet goed en gaat er mede accoord dat de constitutionneele wet wordt gebaseerd op de algemeene richtlijnen van het rapport der commissie. (Times) **(Vorig bericht blz. 1592 A.)**

F. **NEDERLAND. — Nationale Boeren-, Tuinders- en Middenstandspartij. —**

Onder voorzitterschap van Mr. C. Vervoorn, werd dezer dagen te Zwolle een Algemeene Vergadering gehouden der Nationale Boeren-, Tuinders- en Middenstandspartij, welke werd bijgewoond door afgevaardigden uit nagenoeg alle provinciën.

Door den voorzitter werd bij de opening der vergadering gewezen op de tekortkomingen in het beleid der regeering, de geringe bezuinigingen, welke op de uitgaven des rijks werden verkregen, welke bovendien grootendeels ten laste komen van het platteland, terwijl bovendien, tuinders en middenstanders onder zwaren druk van belastingen en andere lasten komen, zoodat zij den ondergang nabij zijn. Meer dan ooit is de noodzakelijkheid gebleken eener politieke organisatie der Boeren, Tuinders en Middenstanders, waarvan de laatsten dezelfde belangen hebben als boeren en tuinders.

Aan het slot werd besloten een motie toe te zenden aan de regeering en Staten-Generaal, met verzoek de noodige maatregelen te willen treffen om den land- en tuinbouw en de veehouderij van den ondergang te redden. Besloten werd voorts aan de verkiezingen voor de Staten-Generaal in alle provinciën deel te nemen en met het oog daarop een krachtige propaganda te voeren. (Vaz Dias)

G. **ZWEMSPORT. — Resultaten der wedstrijden te Parijs en Stockholm. —**

Op 1 en 2 Dec. '34 zijn te Parijs internationale zwemwedstrijden gehouden, waaraan ook door de dames van de R.D.Z. met succes werd deelgenomen. De volgende resultaten werden behaald:

100 meter rugslag: 1. Willy den Ouden, in 1 min., 20.8 sec.; 2. Th. Blondeau (Frankrijk) in 1 min. 25.8 sec.; 3. Mej. Timmermans in 1 min., 26 sec.; 4. Mej. Hogeweg in 1 min., 26.4 sec.

100 meter schoolslag: 1. Mej. Brouwers in 1 min., 30.2 sec.; 2. Mej. Guth (Frankrijk) in 1 min., 34.8 sec.

200 meter vrije slag: 1. Willy den Ouden in 2 min. 33.8 sec.; 2. Mej. Timmermans in 2 min. 43 sec.; 3. Mej. Salgado (Frankrijk) in 2 min. 57 sec.; 4. Mej. Fleuret (Frankrijk) in 2 min. 59.8 sec.

Wisselslag-estafette driemaal 66 meter: 1. de eerste ploeg van Mouettes, bestaande uit de dames Th. Blondeau (rug-), Letellier (school-) en R. Blondeau (vrije slag) in 2 min., 35 sec.; 2. R. D. Z., bestaande uit de dames Hogeweg (rug-), Brouwers (school-) en van Leeuwen (vrije slag) in 2 min., 35.8 sec.; 3. de tweede ploeg van Mouettes.

200 M. schoolslag: 1. Mej. Brouwer in 3 min., 19.2 sec.; 2. Mej. Guth (Frankrijk) in 3 min., 27 sec.; 3. Mej. Smit (Frankrijk); 4. Mej. Colette (Frankrijk); 5. Mej. Letellier (Frankrijk).

100 M. vrije slag (te verzwemmen in 2 series met klassementen volgens gemaakte tijden):

1e serie: 1. Mej. Ph. Blondeau (Frankrijk) in 1 min., 10 sec.; 2. Mej. van Leeuwen (R.D.Z.) in 1 min., 19.2 sec.; 3. Mej. Imbert (Frankrijk) in 1 min., 19.8 sec.

2e serie: 1. Willy den Ouden (R.D.Z.) in 1 min., 6.8 sec.; 2. Mej. R. Blondeau (Frankrijk) in 1 min., 9.2 sec.; 3. Mej. A. Hogeweg in 1 min., 17 sec.

400 M. vrije slag: 1. Mej. Timmermans (R.D.Z.) in 5 min., 42.8 sec.; 2. Mej. Fleuret (Frankrijk) in 6 min., 5.6 sec.; 3. Mej. van Salgado in 6 min., 10 sec.

Estafette 4 × 66 meter vrije slag: 1. R.D.Z. met de dames

Brouwers, Hogeweg, Timmermans en den Ouden in 2 min., 59 s.; 2. de ploeg der Mouettes in 3 min., 10.8 sec.; 3. de ploeg C.N.P. in 3 min., 30 sec.
Op 1 en 2 Dec. '34 hebben te Stockholm internationale zwemwedstrijden plaats gevonden, waaraan door Mej. Rie Mastenbroek werd deelgenomen. De resultaten waren als volgt:
100 M. rugslag: 1. Mej. Rie Mastenbroek in 1 min., 22.7 sec.; 2. Kerotin Isberg in 1 min., 33.9 sec.; 3. Maud Rosengren in 1 min., 37.6 sec.
100 M. vrije slag: 1. Mej. Rie Mastenbroek in 1 min. 11.2 sec.; 2. Sally Bauer in 1 min., 21.8 sec.
200 M. vrije slag: 1. Mej. Rie Mastenbroek in 2 min., 46.9 sec.; 2. Sally Bauer in 3 min., 3.4 sec. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Willy den Ouden 1569 F.; Rie Mastenbroek 1535 C.; R.D.Z. 1569 F.)

A. **FRANKRIJK. — Oud-strijders van Italië en Frankrijk vereenigen zich. —**
Het „Journal" publiceert een artikel van Camillo Marabini, waarin wordt gemeld, dat de groote Fransche en Italiaansche organisaties van oud-frontstrijders een gemeenschappelijk permanent comité hebben gevormd, dat 10 millioen oud-strijders zal vertegenwoordigen.
Volgens genoemd blad hebben de Garibaldisten van Argonne het initiatief tot dit samengaan genomen.
Na deze aangelegenheid nauwkeurig te hebben bestudeerd, heeft Mussolini er zich mede accoord verklaard, dat de Italiaansche oudstrijders zich aansluiten bij de voorstellen der Garibaldisten. De Fransche oud-strijders hebben onmiddellijk een toestemmend antwoord gezonden. (Journal)
(Vor. ber. Frankrijk 1229 G.)

B. **NEDERLAND. — Anti-Lawaai-campagne. —**
In den strijd tegen het lawaai, de anti-lawaai-campagne, wordt voornamelijk gestreefd naar vermindering van het geluid, dat geproduceerd wordt door het verkeer. Het is te voorzien, dat hiermede geen volkomen resultaat zal worden bereikt. Zoowel het verkeer in de straat als dat in de lucht zal moeilijk geruischloos kunnen worden gemaakt. Meer succes is te verwachten van een strijd voor betere isolatie onzer woningen. De overheid zorgt wel voor voorschriften voor gezond en stabiel bouwen, de isolatie tegen geluiden heeft nog slechts in zeer geringe mate haar aandacht, in de bouw-verordeningen, ook in de nieuwste, vonden we nog weinig of geen voorschriften, die hierop betrekking hebben. (N. Rott. Crt.)

C. **NEDERLAND. — Minister Oud over Belastingontduiking en Bankgeheim. —**
In zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake de begrooting van het departement van Financiën deelt Minister Oud mede, dat verlaging van de indirecte belastingen niet mogelijk en opheffing van het bankgeheim niet te verwachten is.
Ook de minister is er van overtuigd, dat nog steeds belangrijke bedragen aan inkomstenbelasting en vermogensbelasting worden ontdoken. Naar aanvulling en verbetering van de contrôlemiddelen wordt dan ook steeds gestreefd. Niettemin is van hem een voorstel tot opheffing van het z.g. bankgeheim niet te verwachten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Oud 1586 G.; Bankgeheim 524 A.)

15 DECEMBER 1934

D. **OOST-LOCARNO PACT. — Tsjecho-Slowakije. —**
Naar uit Genève gemeld wordt, is de Tsjechoslowaaksche regeering toegetreden tot het Fransch-Russische protocol van 5 December, waarbij de betrokken regeeringen zich verplichten geen politieke overeenkomsten aan te gaan met een derde mogendheid tijdens de onderhandelingen over het Oostelijk pact.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1476 C.)**

E. **ROERMOND. — Oud-Minister Reymer benoemd tot burgemeester. —**
De Staatscourant bevat de benoeming van mr. P. J. Reymer, oud-minister van Waterstaat en voordien burgemeester van Hilversum, tot burgemeester van Roermond met ingang van 1 Januari 1935.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1461 G.)**

F. **TOONEEL. — Anton Roemer's zilveren jubilé. —**
Op 8 Dec. '34 heeft Anton Roemer, de populaire acteur van het Rotterdamsch Hofstadtooneel, in den Koninklijken Schouwburg te Den Haag zijn zilveren tooneel-jubilé gevierd in het blijspel van Robert Neuner „Het eeuwige kind".
Anton Roemer werd na afloop der voorstelling hartelijk gehuldigd. (Red. K.H.A.) **(V. b. Tooneel 1486 E.)**

G. **LUCHTVAART. - West-Indië-vlucht van de „Snip".**
Het K.L.M.-vliegtuig „Snip", bemand met gezagvoerder Hondong, tweede piloot Van Balkom, werktuigkundige Stolk en marconist Van der Molen, is in den nacht van 15 Dec. '34 om 12 uur 31 van Schiphol ge-

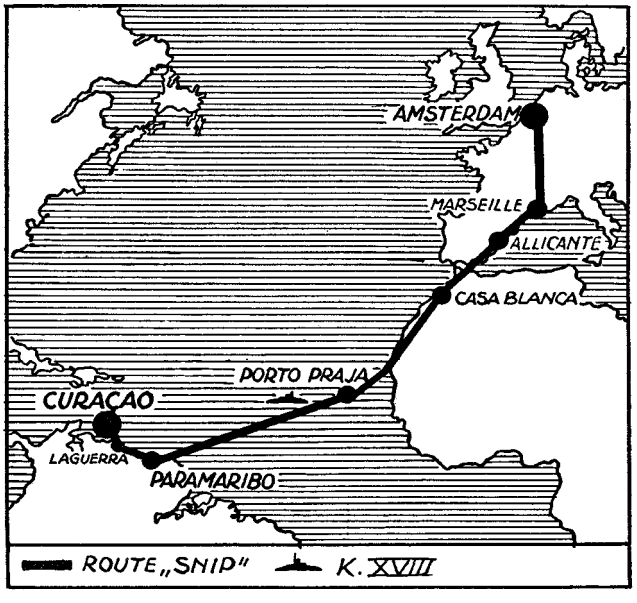

start voor de eerste vlucht naar West-Indië. Tallooze autoriteiten en duizenden belangstellenden waren naar Schiphol gekomen om van het vertrek getuige te zijn.
Recapitulatie van de route:
Eerste étappe: Amsterdam—Casablanca 2350 K.M.
Tweede étappe: Casablanca—Porto Praya 2650 K.M.
Derde étappe: over den Oceaan naar Paramaribo 3600 K.M.
Vierde étappe: via La Guaira naar Curaçao 1700 K.M.
In totaal 10.300 K.M. (Red. K. H. A.) **(1581 F.)**

H. **AMSTERDAM. — Misdrijven in 1933. —**
Het orgaan van den Amst. Politiebond wijst op de onrustbarende toeneming der criminaliteit in de laatste jaren.
De cijfers over 1933 zijn als volgt:
Totaal aantal gepleegde misdrijven 17118.
Totaal aantal overtredingen 42576.
(Orgaan v. d. Amsterd. Politiebond)

I. **SOVJET-RUSLAND. — Kirofs opvolger - Zuivering der partij. —**
De partijleiding heeft Tsjoedof, het lid van het centraal comité, belast met de leiding van de partijorganisatie te Leningrad, als voorloopig opvolger van Kirof. Tsjoedof heeft een zuiveringsactie in de geheele partijorganisatie van Leningrad aangekondigd.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 1595 D.)**

K. **ARNOLD SPOEL OVERLEDEN. —**
De bekende en populaire volkszangleider, Arnold Spoel, is op 12 Dec. '34 te 's-Gravenhage overleden.
Arnold Spoel werd geboren den 26en December 1859 te Dordrecht.
In 1883 begon Spoel zijn eerste concerttournee door Nederland. Met medewerking van prof. Michelsen en mej. Martha Pfeiffer (sopraan), met welke zangeres de heer Spoel in 1886 in het huwelijk trad. In 1884

zong Spoel als eerste bariton aan de Berlijnsche opera, Na kapelmeester aan het Stadttheater te Wesel te zijn geweest, werd Spoel in 1889 leeraar in solozang aan de Koninklijke Muziekschool te Den Haag.
De heer Spoel is in den loop der jaren directeur geweest van talrijke muziekvereenigingen.
Bij het huwelijk van H. M. de Koningin trad hij als dirigent op. Sedert 1914 wijdde hij zich geheel aan de Volkszang. Hij leidde volkszangkoor- en à capella-concerten, niet alleen in Nederland, maar ook in het buitenland. In 1914 ondernam hij met zijn muziekgezelschap een tournee door Nederlandsch-Indië, waarbij hij groote successen mocht oogsten.
Meer dan honderd liederen componeerde hij, terwijl hij verder werken schreef over solo-zang, een „Handboek voor Toonkunstenaars", twintig Solfèges en koorwerken. (Red. K. H. A.)

A. **'s-GRAVENHAGE. — Nieuwe salariskorting. —**
B. en W. stellen den raad voor met ingang van 1 Januari 1935 drie procent op de loonen en salarissen van het gemeentepersoneel in te houden. Deze korting zal gelden voor het geheele gemeentepersoneel, met inbegrip van de politie, echter niet voor de leeraren bij het middelbaar en voorbereidend hooger onderwijs, het vakpersoneel bij het openbaar lager onderwijs en het personeel bij het voorbereidend onderwijs.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1275 A.)**

B. **BELGIE. — Academie voor Fransche taal en letterkunde - Drie nieuwe académiciens. —**
De Belgische academie voor Fransche taal en letterkunde heeft op 9 Dec. '34 3 nieuwe leden benoemd. Het zijn de journalist en essayist Charles Bernard, de directeur-generaal van de afdeeling schoone letteren van het departement van openbaar onderwijs Frans Ansel en de Brusselsche hoogleeraar Lucien Paul Thomas. (Het Volk van Gent)

C. **FRANKRIJK. — Graanwet aangenomen. —**
De Fransche Kamer heeft met 387 tegen 175 stemmen het wetsontwerp inzake de saneering van de graanmarkt in zijn geheel aangenomen, nadat de regeering de kwestie van vertrouwen had gesteld. De termijnhandel wordt uitgeschakeld tot de overtollige voorraden zullen zijn verdwenen. (Le Temps)
(Vor. ber. Granen 892 E.)

D. **ZWITSERLAND. — Bondsraad Minger tot bondspresident gekozen. —**
De Vereenigde Bondsvergadering van Zwitserland heeft op 13 Dec. '34 met 139 van de 164 uitgebrachte geldige stemmen den tegenwoordigen vice-president Bondsraad Minger tot Bondspresident gekozen.
Minger is lid van de boerenhandwerkers- en middenstandspartij. Hij werd in 1881 geboren en was van 1918—1929 lid van den Nationalen Raad. In 1929 werd hij lid van den Bondsraad, in welke functie hij de leiding had van het departement van oorlog. Tot vicepresident werd gekozen Bondsraad dr. A. Meyer, leider van het departement van Financiën, die lid is der democratische partij. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht blz. 1088 C.)

16 DECEMBER 1934

E. **NEDERLAND. — Nederlandsche troepen naar het Saargebied - Standpunt van de regeering. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken, de heer de Graeff, deelde o.a. het volgende mede:
Van plicht tot zending van een contingent naar het Saargebied is geen sprake. Het gaat niet om een internationale actie tegen een aanvaller in den zin van het Volkenbondspact. Maar de regeering acht het haar plicht om, nu zij uitgenoodigd is, het hare bij te dragen tot voorkoming van ordeverstoring. Zij acht deelneming gewenscht, zelfs noodig. Kosten gaan hiermede voor Nederland niet gepaard.
Spr. vestigde daarbij de aandacht op het geenszins denkbeeldige gevaar, dat den vrede in West-Europa zou bedreigen, indien de volksstemming in het Saargebied aanleiding gaf tot gewapende conflicten tusschen de beide meest belanghebbende partijen. Dit te voorkomen, den vrede in West Europa te bewaren, is het doel van de Volkenbondsactie ten deze en spr. geloofde niet, dat er één lid in deze Kamer zal zijn, die niet het overwegend belang, ook voor Nederland inziet van een welslagen dezer actie. Daarom rustte naar het inzien van de regeering ook op haar de moreele plicht, daartoe aangezocht zijnde, aan die actie daadwerkelijk deel te nemen. Door dat te doen is de regeering ongetwijfeld werkzaam ter bescherming van de belangen van den staat. (Vaderland)
(Vor. ber. 1608 G.; de Graeff 1577 G.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche Conferentie.**
Te Batavia hebben reeds eenige maanden lang onderhandelingen plaats gehad met een Japansche handelsdelegatie. Ze zijn nu zonder resultaat afgebroken. Naar Aneta verneemt is de voornaamste oorzaak van de moeilijkheden inzake de Nederlandsch-Japansche conferentie het feit dat Japan niet bereid is de conditie van Nederland te aanvaarden dat de export van meerdere producten uit Ned.-Indië naar Japan niet zal mogen worden gebezigd voor her-export uit Japan. Deze meerdere export van producten uit Ned.-Indië zou o.a. zijn voortgevloeid uit een gunstig verloop der conferentie.
Een verder bezwaar is dat de Japansche scheepvaartmaatschappijen niet bereid zijn de prealabele voorwaarden te aanvaarden, welke de Nederlandsche regeering verbond aan de in Kobe te houden scheepvaartbesprekingen. Van deze aanvaarding stelde de Nederlandsche Regeering destijds de voortzetting van de Bataviasche conferentie afhankelijk.
Het lid van de Nederlandsche delegatie, Prof. van Gelderen, is naar Holland teruggekeerd. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1516 G.)

G. **DUITSCHLAND. — Compensatieverkeer Duitschland - „Gegenseitigkeitsgeschäfte". —**
De Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage maakt belanghebbenden attent op nieuwe Duitsche bepalingen inzake „Gegenseitigkeitsgeschäfte". Deze soort van transacties betreft compensaties, waarbij echter beide partijen het bedrag van haar koop op de clearing storten. In tegenstelling met het gewone compensatieverkeer onttrekken deze transacties dus geen bedragen aan de clearing. Anderzijds ontvangt ieder der beide partijen de betaling natuurlijk ook pas als zij op de clearing aan de beurt is.
Er is nu van Duitsche zijde bepaald, dat toestemming voor deze transacties in de toekomst zal moeten worden gegeven door die „Ueberwachungsstelle", die den invoer van de goederen controleert, die ten gevolge van de betreffende transactie in Duitschland zouden worden geïmporteerd. De Duitsche exporteur heeft, indien de transactie wordt goedgekeurd, geen speciale toestemming meer noodig. (Ned. Kamer v. Kooph.)
(Vor. ber. Clearing 1608 F.)

H. **AMSTERDAM. — Verlaging van salarissen bij voorbereidend onderwijs. —**
De gemeenteraad van Amsterdam heeft gisteravond met 21 tegen 19 stemmen gevolg gegeven aan de aanmaning van de Kroon om alsnog te besluiten over te gaan tot verlaging van de bezoldiging bij het voorbereidend onderwijs en van de salarissen van het onderwijzend personeel, voor zoover dat niet valt onder een van rijkswege vastgestelde salarisregeling.
De sociaal-democraten en de communisten stemden tegen. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Onderwijs 1505 A.)**

I. **MECHANISCH VERSTAND EN OOG. —**
Professor George R. Harrison, directeur van het spectroscopisch laboratorium van het Instituut voor Technologie in Massachusetts, heeft een mechanisch „verstand uitgevonden, dat 50.000 aftreksommen per minuut kan maken, alsmede een nieuw uiterst snel

„oog" waarmede de golflengte van het licht kan worden waargenomen.
Deze beide uitvindingen zijn van belang, voor het ontsluieren der geheimen van de energie in atomen. Zij dienen voor de bestudeering der lijnen van het spectrum, lijnen die niet dikker zijn dan een fijne haar, en in een onnoemelijk aantal op een photographische plaat voorkomen, nadat het licht door een prisma is geleid.
Door het bestudeeren dezer lijnen kan men iets meer te weten komen, van hetgeen zich binnen in de atomen afspeelt, en er wordt zelfs verklaard, dat hierdoor nieuwe mogelijkheden worden geopend voor toepassing in de geneeskunde, metallurgie, natuurkunde, chemie en astronomie.
De nieuwe apparaten doen het werk, dat vroeger ten koste van groote geestelijke inspanning door het menschelijk brein en het menschelijk oog werd verricht. (New York Herald - Ned. Tel. Ag. Reuter)

A. **DUITSCHLAND. — Wet tegen „geniepige aanvallen" op staat en partij. —**
Tijdens de op 13 Dec. '34 gehouden kabinetszitting heeft de Duitsche Rijksregeering een wet aangenomen tegen „geniepige aanvallen" op staat en partij en ter bescherming van de partijuniform.
Par. 1 van de wet bepaalt: Wie opzettelijk een onware of verdraaide bewering van feitelijken aard opstelt of verspreidt, welke het welzijn van het Rijk of het aanzien der Rijksregeering of dat der N.S.D.A.P. of haar geledingen ernstige schade zou kunnen berokkenen, wordt, tenzij overeenkomstig andere voorschriften zwaardere straffen kunnen worden opgelegd, veroordeeld tot ten hoogste twee jaren gevangenisstraf, doch ten minste drie maanden gevangenisstraf.
Indien de daad gericht is tegen het aanzien van N.S.D.A.P. of haar geledingen, dan zal slechts met toestemming van den plaatsvervanger van den leider een vervolging kunnen worden ingesteld.
Wie de daad pleegt met de bedoeling een oproer, of angst of schrik onder de bevolking te verwekken of het Duitsche Rijk op buitenlandsch politiek gebied moeilijkheden te bereiden, wordt gestraft met ten minste drie jaren tuchthuis.
In bijzondere gevallen kan de doodstraf worden uitgesproken.
Volgens deze voorschriften kan een Duitscher ook worden vervolgd, wanneer hij de daad in het buitenland heeft gepleegd.
(Völkischer Beobachter)

B. **GRIEKENLAND. — President herkozen. —**
Zaimis, president van de Grieksche republiek is voor een nieuwe periode van vijf jaar gekozen. (Proia)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Moties-Kupers verworpen - Geen verhooging verlaagde steunnormen - Geen toeslag in den winter. —**
De Tweede Kamer heeft op 13 Dec. '34 de motie-Kupers, uitsprekende, dat de nood der werkloozen verhooging van de met ingang van 1 Juli 1934 verlaagde steunnormen noodzakelijk maakt, verworpen met 24 tegen 53 stemmen. Voor: sociaal-democraten, communisten en de heeren Van Houten (c. d.) en Sneevliet (r. s.).
Vervolgens verwierp de Kamer de motie-Kupers tot het geven van een toeslag op den werkloozensteun in de wintermaanden en tot op ruimere schaal verstrekken van kleeding, dekking en goedkoope levensmiddelen, met 25 tegen 53 stemmen. Voor: sociaal-democraten, communisten en de heeren Van Houten (c. d.) en Sneevliet (r. s.). (Telegraaf)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1607 D.)

D. **FRANKRIJK. — „Prix Goncourt". —**
Robert Vercel behaalde met zijn roman „Capitaine Conan" den „Prix Goncourt". (Le Temps)

E. **NEDERLAND. — Minister Kalff over de Dieseltractie en het loonvraagstuk bij de spoorwegen. —**
Minister Kalff deelde in de Kamer het volgende mede:
Dieseltractie. — De hoofdfout ligt in de fabricatie van den motor, bij de berekening van het kritische toerental, waardoor te sterke trillingen zijn ontstaan. De proef is een groote tegenvaller, al komen de kosten van herstel der motoren grootendeels voor rekening van den fabrikant Maybach. Deze weet dat in Europa menig spoorwegbedrijf kijkt naar de resultaten.
Een ingenieur van Werkspoor is er in geslaagd de eigenlijke fout der motoren aan te wijzen.
Spoorwegen. - De loonsverlagingen. — Ten aanzien van de loonen bij de Spoorwegen merkte de Minister op, dat men t.o.v. het personeel niet mag vergeten, dat het verschillende voordeelen en emolumenten geniet boven gelijksoortige categorieën. Nu mag men spr. verwijten, dat hij geen hart meer heeft voor het personeel, maar bij een bedrijf met zulke tekorten kunnen de loonen niet onaangetast worden gelaten. Men mag spr. in geen geval verwijten, dat hij het overleg kapot zou hebben gemaakt; het tegendeel is het geval. Dat het overleg geen andere resultaten had, is aan spreker niet te wijten. De Minister kan op zijn beslissing niet terugkomen.
Voor 1935 is de loonsverlaging onvermijdelijk. Daarop kan niet worden teruggekomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Spoorwegen 1572 B.; Min. Kalff 834 A.)

F. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**
De stand van de clearingrekening Nederland-Duitschland per 8 Dec. '34 toont duidelijk aan, dat de verschuiving in het handelsverkeer tusschen Nederland en Duitschland van zoodanigen aard is, dat spoedig regelend optreden der regeering noodzakelijk is, wil men niet voor het feit komen te staan, dat de clearing een funest tekort zal aanwijzen.
Een analyse van den stand van het clearingverkeer op 8 Dec. '34 toont aan, dat de clearing-rekening reeds nu een wezenlijk tekort toont van ƒ 11.500.857. Op 30 November toonden de stortingen in Nederland ten opzichte van de stortingen in Duitschland nog een overschot van ƒ 573.783. Toen echter was van de stortingen in Nederland voor de „nieuwe vorderingen" bestemd een bedrag van ƒ 26.891.878, zoodat op dat oogenblik het tekort in feite reeds ƒ 8.367.926 bedroeg.
Zelfs toonen de stortingen in Nederland per 8 December ten opzichte van de stortingen in Duitschland thans voor het eerst een tekort, en wel een van ƒ 1.633.904. Bij een beoordeeling van den ernst van deze snelle stijging van het tekort dient men nog in aanmerking te nemen, dat in de periode van 30 Nov.—8 Dec. het voor den rentedienst op Dawes- en Youngleeningen en Stillhalte bestemde gedeelte der stortingen in Nederland gelijk bleef, en het percentage vrije deviezen voor de Rijksbank verminderd werd van zeven tot vier pct.
De voornaamste oorzaak van het tekort schuilt echter in de verschuiving in het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer. Met name voor een belangrijk deel in den verhoogden export naar Duitschland, voornamelijk van Ned.-Indische producten, ten gevolge van Duitschlands groote behoefte aan grondstoffen.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1614 G.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Sociale Zaken— 1935 goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 13 Dec. '34 de begrooting voor het departement van Sociale Zaken 1935 aangenomen met 51 tegen 26 stemmen. Tegen soc.-dem., comm., de staatk. geref., benevens de heeren Van Houten, c.d. en Sneevliet, r.s.
De heer Kupers (s.d.) had verklaard, dat zijn fractie tegenstemde, wegens de groote vermindering van den werkloozensteun. (Telegraaf)
(Vor. ber. Begr. 1607 D.; Tw. Kamer 1615 C.)

17 DECEMBER 1934

H. **NEDERLAND. — Leger en Vloot - Korps Mariniers.**
Naar aanleiding van het zenden van twee compagniën mariniers naar het Saargebied geven wij hieronder de voornaamste feiten uit de geschiedenis van dit korps, het oudste der Nederlandsche Weermacht:
1665 — 10 December: Opgericht als „Regiment de Marine" onder commando van Willem Joseph Baron van Ghent.
1667 — Tocht naar Chatham.
1669 — Oprichting van een tweede regiment.
1672 — Ter zee: Slag bij Soleby — Te land: treden op bij den aanval op het door de Franschen bezette Woerden (October).
1674 — Veldslag bij Seneffe in de Zuidelijke Nederlanden.
1678 — Bij de Vrede van Nijmegen wordt het korps uit bezuinigingsoverwegingen opgeheven.
1699 — Op aandringen van Prins Willem III worden weer drie regimenten mariniers opgericht.
1702—1713 — Expeditiés naar Spanje (Barcelona, Gibraltar).
1713—1763 — In deze periode is weinig of niets van de mariniers bekend; men weet slechts dat omstreeks 1740 één regiment zeesoldaten bestaat.
1763 — Expeditie naar West-Indië (Berbice).
1773 — Opstand in Suriname.
1781 — Slag bij Doggersbank.
1816 — Algiers.
1817 — Saparoea.
1819 — Palembang.

1825—1830 — Javaopstand.
1830 — Antwerpen, Dendermonde.
1846—'48, 1849 — Bali.
1850 — Borneo.
1859—1860 — Boni.
1863 — Simonoseki.
1870 — Westkust van Afrika.
1873—1876 — Atjeh.
1894 — Lombok.
1896 — Pedir Expeditie.
1900—1923 — Bewaking van de Nederlandsche Legatie te Peking. (Gedurende den oorlog ook bewaking der Duitsche en Oostenrijksche Legaties).
1925 — Viering van het 260-jarig bestaan (door de mobilisatie was de viering van het 250-jarig bestaan in 1915 achterwege gebleven).
1926 — Bescherming v. d. Nederlanders te Shanghai.
1929 — Het korps Mariniers ontvangt van H. M. de Koningin een Vaandel.
1930 — Naar Curaçao ter herstel van de orde (Overval van Urbina).
(Ontleend aan: J. M. Droogendijk: Het korps Mariniers en zijn Vaandel)
(Vor. b. Leger en Vloot 1571 F.; Saartroepen 1614 E.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Morgan, Beatrice Burton — Sweet Talk. (Farrar & Rinehart, New York)
Deensch: Tønnesen, Jens — Gamle Skagensfiskere Fortaeller. (Einar Nielsens Forlag, Skagen)
Duitsch: Billinger, Richard — „Das Schutzengelhaus". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Molo, Walter von — „Der Kleine Held". (Holle & Co. Verlag, Berlin)
Engelsch: Aldington, Richard — Women must work. (Chatto & Windus, London 1934)
Ferguson, Rachel, Miss — Celebrated Sequels. (Cape)
Wilson, A. E. — Christmas Pantomime; The Story of an English Institution. (Allen and Unwin)
Fransch: Claude, Saint-André — La Duchesse de Bourgogne. (Plon & Cie.)
Daniel-Rops — Mort, où est ta Victoire? (Plon & Cie.)
Friesch: Brouwer, Gerben — Weagen. (J. Kamminga, Dokkum)
Nederlandsch: Schoup, J. G. — Blanke boeien. (Uitgave Schuyt, Velsen)
Tricht, Dr. H. W. — Frederik van Eeden - Denker en strijder. (Langkamp en Brinkman, A'dam 1934)
Russisch: Iljenkof, W. — Wedoesjtsjaja Osj (De drijfas). (Staatsuitgeverij, Moskou 1934)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1607 C.)**

B. **VEERE. — Het historisch stadhuis gerestaureerd en in gebruik genomen. —**
Op 14 Dec. '34 heeft het gemeentebestuur van Veere in tegenwoordigheid van tal van autoriteiten, het gerestaureerde stadhuis in gebruik genomen. Minister De Wilde hield hierbij een rede, waarin hij o.a. mededeelde, dat de heer H. Dronkers, voorzitter der restauratie-commissie, benoemd is tot ridder in de Orde van Oranje Nassau. (Alg. Handelsblad)

C. **NEDERLAND. — De clearing met Duitschland - De Nederl. Bank disconteert en beleent vorderingen.**
Bij Kon. besluit van 6 December is goedgekeurd dat de Nederlandsche Bank vorderingen, vallende onder of voortvloeiende uit regelingen, betreffende het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland, disconteert of in beleening neemt, of tegen overdracht bij wijze van zekerheidstelling van dergelijke vorderingen daarop voorschot verleent. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1615 F.)

18 DECEMBER 1934

D. **FRANKRIJK. — Minister-president Flandin vertrouwt op het werk van Genève - Duitschlands leger.**
Bij de behandeling door den Franschen Senaat van de oorlogsbegrooting heeft de premier Flandin, naar aanleiding van opmerkingen van den rapporteur Sari over de legermacht, die Duitschland op de been kan brengen, en een betoog van Lémery vóór den diensttijd van twee jaar verklaard, dat het thans geen tijd is over effectieven te spreken, doch dat men moet vertrouwen op het werk van Genève en de internationale waarborgen, waarop de wereldvrede is gebaseerd.
De rapporteur Sari had er bij het begin der debatten op gewezen, dat het leger van Duitschland op het oogenblik op 600.000 man wordt geschat, terwijl het Fransche leger uit 460.000 man bestaat. Bovendien moet men er nog rekening mede houden, aldus de rapporteur, dat Duitschland de beschikking heeft over 700.000 afgerichte manschappen, die gemobiliseerd kunnen worden, over 1.400.000 reservisten en 1 millioen leden van de semi-militaire organisaties.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Flandin 1569 D.)**

E. **NEDERLAND. — A.N.W.B. - Monument onthuld.**
Op 15 Dec. '34 is te Amsterdam het monument onthuld, hetwelk het Nederlandsche volk den A.N.W.B. heeft aangeboden ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van den Toeristenbond voor Nederland.
Het gedenkteeken heeft den vorm van een monumentalen zonnewijzer. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. A.N.W.B. 1493 E.)

F. **JAPAN. — Vlootprogram. —**
Voor het vlootbouwprogram voor de eerstvolgende vier jaar is een totale uitgave van 432 millioen yen geraamd.
Boven aan de lijst van de te bouwen schepen staat de bouw van een vliegtuigmoederschip van 10.000 ton. Daarop volgen twee groote onderzeeërs, een torpedobootjager en een tankschip van 10.000 ton.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 1510 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Centraliseering in het bedrijfsleven - Aftreden van Krupp von Bohlen. —**
De leider van de rijksgroep der industrie, Krupp von Bohlen is afgetreden en wordt opgevolgd door Hecker, een vertrouwensman van Adolf Hitler. Deze benoeming moet beschouwd worden als de laatste étappe in de ontwikkeling der organisatie van het Duitsche bedrijfsleven, geheel volgens de nationaal-socialistische opvatting. (Agence Belga) **(1290 G.)**

H. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. —**
Het Volkenbondssecretariaat heeft op 17 Dec. '34 de nota der Italiaansche regeering openbaar gemaakt in antwoord op een telegram van de regeering van Abessynië aan den Volkenbond. De Italiaansche nota verklaart dat Ual Ual, waar het incident heeft plaats gevonden, tot Italiaansch Somaliland behoort en sedert verschillende jaren reeds door Italiaansche troepen is bezet. De Abessijnsche commissaris, die te Ual Ual was aangekomen met troepen, die de Britsch-Abessijnsche studiecommissie vergezellen, beweert daarentegen dat Ual Ual tot Abessynië behoort en dat de Abessijnsche troepen, die bovengenoemde studiecommissie vergezelden, dus het recht hadden met deze voort te schrijden.
Toen de Italiaansche post niet wilde terugtrekken, zijn de Abessyniërs plotseling tot den aanval overgegaan, waarna de Italianen zich natuurlijk verdedigd hebben en daarbij ook vliegtuigen en tanks gebruikt hebben om den aanval af te slaan. De Italiaansche regeering heeft onmiddellijk bij de Abessynische regeering tegen dezen onverhoedschen aanval geprotesteerd en voldoening gevraagd, namelijk verontschuldiging, groet aan de Italiaansche nationale vlag en bestraffing van de schuldigen en schadevergoeding voor de gedooden en gewonden. De regeering van Abessynië heeft tegelijkertijd aan de Italiaansche regeering voorgesteld het incident overeenkomstig art. 5 van het Italiaansch-Abessynisch verdrag van 1928 aan arbitrage te onderwerpen. De Italiaansche regeering heeft hierop geantwoord, dat geenerlei twijfel kan bestaan over het karakter van den plotselingen aanval van Abessyniërs tegen een Italiaanschen post zonder eenige daad van uitlokking van Italiaansche zijde.
De Italiaansche regeering ziet daarom niet in, welke kwestie aan arbitrage kan worden onderworpen en moet daarom op schadevergoeding en verontschuldiging blijven aandringen. De Italiaansche regeering behoudt zich voor nog nadere bijzonderheden aan den Volkenbond mede te deelen. (N. Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1608 B.)

I. **FRANKRIJK. — Uitvoerrechten opgeheven. —**
De Fransche regeering heeft alle uitvoerrechten, op enkele uitzonderingen na, opgeheven.
(La Journée Industrielle)

A. JAPAN. — Uitvoer van Aardewerk. —
Het ministerie van Handel en Industrie heeft de Japansche vereeniging voor den uitvoer van aardewerk de wettige bevoegdheid verleend den uitvoer van aardewerk en porselein, artikelen, die bijna alle buitenlandsche markten overstroomen, te controleeren.
Deze maatregel wordt genomen om oneerlijke concurrentie van exporteurs, die geen lid zijn van de vereeniging, tegen te gaan en om Japan's tegenwoordigen handel op een vaste basis te houden, met het oog op de quota of invoerbeperkingen, die zijn vastgesteld door Engelsch-Indië, Australië en de Ver. Staten, terwijl andere landen dergelijke restricties nog overwegen.
Japan's gemiddelde export per jaar van aardewerk en porselein bedraagt ruim £ drie mill. De laatste twee jaar is deze handel snel toegenomen.
(Asahi - Osaka) **(Vorig bericht blz. 1421 G.)**

B. FASCISME. — Bijeenkomst te Montreux. —
Te Montreux hebben op 16 en 17 Dec. '34 „vertrouwelijke en vriendschappelijke besprekingen" tusschen de voormannen der fascistisch-gezinde vereenigingen van 22 landen van Europa plaats gevonden.
De leider der Nederlandsche delegatie was de heer Meyer.
In een drietal resoluties, die aan het eind van de gedachtenwisseling werden aangenomen, hebben de aanwezigen het vertrouwen in de levenskracht van het fascisme als universeele doctrine uitgesproken en daarbij op de verschillen gewezen, die het fascisme van het liberalisme en socialisme onderscheiden.
De fascistische leden uit Nederland, België en Roemenië hadden er op aangedrongen, dat de resoluties zich uitdrukkelijk tegen de Joden zouden uitspreken, doch dit denkbeeld vond bij de fascisten in andere landen bestrijding, zoodat ten slotte alleen een verklaring, dat maatregelen tegen de Joden voor sommige landen van beteekenis konden zijn, doch dat geen aanleiding bestaat op een universeele actie in dien zin aan te dringen, werd opgenomen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1267 B.)**

C. MEXICO. — Kerkvervolging voortgezet. —
De strijd tegen de Katholieke Kerk zal ook onder den nieuwen president Cardenas worden voortgezet.
Men had verwacht, dat een intrekking van bepaalde anti-kerkelijke maatregelen na de ambtsaanvaarding van Cardenas en het uittreden van den vroegeren president Calles uit het openbare leven een zekere ontspanning zou meebrengen. Nu is evenwel een grootscheepsche actie der regeering ingezet. Alle beambten, die sympathie koesteren jegens de Katholieke Kerk, zullen uit den staatsdienst worden ontslagen.
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 1565 F.)**

D. NEDERLAND. — Het verzekeringsbedrijf in 1933. - Verslag van de Verzekeringskamer. —
Aan het verslag der Verzekeringskamer over het jaar 1933 is het volgende ontleend:
Aan het einde van 1933 vielen 197 (203) binnenlandsche ondernemingen onder het toezicht.
Hiervan waren er 180 in het bezit van de verklaring van art. 18 der Wet op het Levensverzekeringsbedrijf en dus bevoegd tot uitoefenen van dat bedrijf. Sedert het in werking treden der wet hebben 49 (44) ondernemingen opgehouden het levensverzekeringsbedrijf uit te oefenen.
Het aantal buitenlandsche ondernemingen gerechtigd tot uitoefening van het bedrijf hier te lande, vermeerderde met één.
De productie van 1931 was 86,3 pct. van die van 1930, welk percentage in 1932 verder daalt tot 72,7 pct., om in 1933 weder iets te stijgen, namelijk tot 74,3 pct., hetgeen nog steeds een aanzienlijken teruggang beteekent vergeleken bij het vrij normale jaar 1930.
De teruggang is niet voor alle verzekeringssoorten gelijk. Het sterkst is hij voor de kapitaalverzekering. Hiervoor zijn de percentages in de jaren 1931, 1932 en 1933 achtereenvolgens 83,6, 63,7 en 63,5 pct.
Daartegenover geven de volksverzekeringen een geheel ander beeld; de percentages zijn daar achtereenvolgens 100, 102 en 116,3 pct.
Alles bijeen krijgt men den indruk, dat mogelijk 1933 voor de productie een keerpunt kan zijn.
Gaat men thans na, wat nu voor de levensverzekeringmaatschappen de uitkomst is van haar gezamenlijke beleggingen, dan blijkt, dat, wat de effecten betreft, de werkelijk in 1933 gemiddeld gemaakte rente 4,66 pct. bedroeg. Dit bedrag steekt wel sterk af bij dat van 1932, n.l. 5,36 pct., doch er is in het vorige jaarverslag reeds op gewezen, dat aan dit laatste cijfer geen groote beteekenis moet worden gehecht, daar het meer een gevolg was van een speciale wijze van berekenen. Nemen wij de gemiddelde rente voor effecten over de jaren 1927—'31, resp. 4,89, 4,87, 4,89, 4,92 en 4,98 pct., dan blijkt de teruggang in 1933 minder groot te wezen, aldus het verslag. Indien de rentevoet zijn tegenwoordige daling nog eenigen tijd blijft voortzetten, zal de teruggang van de gemiddelde effectenrente langzamerhand nog wel grooter worden. De conversies op grootere schaal zullen ook een woord meespreken.
De ongunstige economische toestanden doen, zooals vanzelf spreekt, ook op het spaarkasbedrijf hun invloed gelden.
Alles bijeen, kan worden gezegd, dat de spaarkasondernemingen met afloopende kassen, waarin hypotheken zijn, door haar bijzonderen aard in deze tijden wel eens eenige moeilijkheid ondervinden bij het te gelde maken van hypotheken. Overigens wordt aan den druk der tijden door de ondernemingen over het algemeen behoorlijk weerstand geboden.
Het kostenvraagstuk, dat voor de spaarkasondernemingen van zoo groot belang is, toont voor 1933, vergeleken bij 1932, eenige verbetering. (Verslag Verzekeringskamer)

E. NEDERLAND. — Balanspositie der 41 groote binnenlandsche hypotheekbanken op 31 Dec. 1933. —
De gezamenlijke balanspositie der 41 groote binnenlandsche hypotheekbanken was op 31 December 1933 als volgt:

Uitstaande pandbrieven	*f*	983.119.350
Uitstaande hypotheken	-	1.013.228.763
Geplaatst kapitaal	-	101.215.000
Gestort kapitaal	-	16.353.190
Nog te storten	-	84.861.810
Reserves	-	40.190.583

(Keesings Financieel Archief)

F. GENEESKUNDE. — Doodelijk schoonheidsmiddel.
In het nummer van 10 November van The Journ. of the Am. med. Ass. wordt een geval vermeld van een 52-jarige vrouw, die eerst haar rechter wenkbrauw had laten uitplukken en toen wenkbrauw en ooghaartjes door haar dochter, die in een schoonheidsinstituut werkzaam was, had laten kleuren met „Lash-Lure". Na een halve minuut ontstonden hevige pijn en zwelling en na enkele uren voelde de vrouw zich ziek. Den volgenden dag had zij hooge koorts en een week later is zij overleden, nadat zelfs necrose van het ooglid was ontstaan.
Aangedrongen wordt nu op een verbod van behandeling met dergelijke aniline-kleurstoffen, waarvoor sommige lieden zulk een noodlottige gevoeligheid hebben. (Ned. Tijdsch. v. Geneesk.)

G. VEREENIGDE STATEN. — Staatsschulden gestegen. —
De Amerikaansche staatsschulden hebben opnieuw een recordcijfer bereikt. De staatsschulden zijn thans gestegen tot $ 28.4 milliard. Het hoogste tot dusver bereikte cijfer was $ 26.5 milliard en dateert uit de oorlogsjaren. (Financial News) **(Vor. ber. 662 E.)**

H. BELGIE. — Vlaamsche Vereeniging van Letterkundigen. —
Op 16 Dec. '34 heeft de Vlaamsche Vereeniging van Letterkundigen te Antwerpen haar jaarlijksche algemeene vergadering gehouden onder voorzitterschap van prof. dr. A. Vermeylen.
De voorzitter bracht hulde aan de nagedachtenis van Warden Oom, Paul Kenis, Jef Toussaint en Hugo van Walden, waarna tot de verkiezing van nieuwe bestuursleden werd overgegaan. De keuze van de vergadering viel op de heeren E. de Bom, G. Walschap, F. Smits, M. Roelants. De heer Van Hoogenbemt, uit Mechelen, werd tot secretaris herkozen. Penningmeester werd F. Smits.
De Nederlandsche letterkundigen dr. P. C. Boutens, Fr. Bastiaansche en Schepp, door den voorzitter van de vereeniging hartelijk begroet, mengden zich in het debat over de bevordering van de cultureele belangen tusschen de Vlaamsche en de Nederlandsche vereeniging. Deze bespreking liep in hoofdzaak over het spellingvraagstuk. Dr. Boutens zag de Vlamingen gaarne de motie inzake spelling van de Nederland-

sche Vereeniging van Letterkundigen overnemen. Prof. Vermeylen constateerde echter, dat er geen eensgezindheid bestaat en men thans de keuze heeft tusschen zes systemen van spelling. De Vlamingen zullen afwachten, wat er van komt.
(Gazet v. Antwerpen) **(Vor. ber. Letterkunde 1411 C.; Prof. Vermeylen 336 C.)**

A. **NEDERLAND. — Uitvoer van pootaardappelen naar Frankrijk. —**
De N. A. K. te Wageningen brengt onder de aandacht van belanghebbenden, dat alle zakken pootaardappelen, welke na 31 December 1934 in Frankrijk worden ingevoerd, voorzien moeten zijn van een label, waarop in de Fransche taal vermeld moet worden: naam en adres van den verkooper, het ras, de zuiverheid;
de sorteering indien deze plaats vindt in gewicht (minimum, maximum en gemiddeld gewicht der knollen) en in andere gevallen de woorden „non calibré". (Meded. Keuringsdiensten - Wageningen) **(Vor. ber. Aardappelen 1501 A.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Communistische actie. - Verklaring van den voorzitter van den Bond van Vakvereenigingen. —**
De voorzitter van den Bond van Amerikaansche vakvereenigingen, William Green, heeft voor de Dickstein-commissie (die een onderzoek instelt naar de fascistische bedrijvigheid in de Vereenigde Staten) o.m. verklaard, dat de communistische beweging zich ongetwijfeld zal ontwikkelen tot de ernstigste bedreiging van het openbare leven indien haar actiemogelijkheden niet sterk beperkt worden. Ondanks de verzekeringen van Litwinov — aldus Green — is sedert de erkenning der Sovjet-Unie door de Vereenigde Staten de toestand slechter geworden.
(New York Herald, Paris - V. D.)

19 DECEMBER 1934

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De uitkomsten der vermogensbelasting. —**
Het „Economisch Weekblad" vermeldt de resultaten van de heffing der vermogensbelasting, die in 1932 voor de eerste maal werd geheven en verschuldigd was over vermogens van *f* 25.000 en meer.
Over het jaar 1932 zijn in deze klasse aangeslagen: van de Europeesche bevolking 20,491 per 1000, 0,014 per 1000 der Inheemschen, 2,175 der Chineesche en 4,686 per 1000 der vreemde Oosterlingen-bevolking. De totale som van de aangeslagen vermogens bedraagt *f* 715.313.000.
Het blad waarschuwt echter uitdrukkelijk tegen het trekken van conclusies uit deze gegevens ten aanzien van grondslagen voor het nationaal vermogen van Ned.-Indië, daar er een enorm aantal Inheemschen zijn die grond bezitten van een waarde onder de *f* 25.000, waardoor zij niet onder deze vermogensbelasting vallen. (Economisch Weekblad)

D. **NEDERLAND. — De bedrijfsradenwet. - Verbond van vakorganisaties van Hoofdarbeiders in Nederland.**
Het Verbond van vakorganisaties van Hoofdarbeiders in Nederland heeft op 7 Dec. '34 te Amsterdam een congres gehouden. Door prof. mr. A. C. Josephus Jitta werd een inleiding gehouden over „De Bedrijfsradenwet".
Het doel van de Bedrijfsradenwet — aldus de inleider — is de mogelijkheid te openen tot het instellen in bedrijven, die daarvoor rijp zijn, van bedrijfsraden, paritair samengestelde colleges, waarin evenveel ondernemers als arbeidersvertegenwoordigers zitting krijgen, onder leiding van een voorzitter, die al of niet uit het bedrijf afkomstig is. De taak van die bedrijfsraden bestaat in het bevorderen van het onderling overleg der leden, het geven van advies aan de overheid en het medehelpen aan de uitvoering van sociale wetten. De taak der bedrijfsraden is uitdrukkelijk beperkt tot sociaal gebied.
De spreker geeft een uitvoerig historisch overzicht van de praktijk van deze methode voor samenwerking van ondernemers en arbeiders. Hij behandelt de gilden, het coalitieverbod, de Kamers van Arbeid en de Raden van Arbeid. Hij wijst erop, hoe de sociale wetgeving hoe langer hoe meer de organisaties van ondernemers en arbeiders betrekt in de voorbereiding en de uitvoering der sociale wetten. De Bedrijfsradenwet is een soort van grootste gemeene deeler uit het advies van den Hoogen Raad van Arbeid en commissie XII uit dien Raad met vraagstukken betreffende bedrijfsorganisatie.
De kritiek van den heer Kortenhorst op deze wet, dat zij de overheid dwingt dergelijke colleges in te stellen, in plaats van ze slechts te erkennen, is onjuist. De overheid behoort ze ook slechts in te stellen, wanneer een bedrijf daartoe rijp is.
Spreker geeft een uiteenzetting van de werkwijze van de commissie, die den Minister van Sociale Zaken omtrent de uitvoering van deze wet van voorlichting dient.
De wet opent de mogelijkheid, dat een latere wet aan de bedrijfsraden verordenende bevoegdheid zal toekennen. In dat verband bespreekt de inleider het perspectief van de wet. Verordenende bevoegdheid ten aanzien van de loonen zou neerkomen op verplichte arbitrage. Terecht hebben de grootste patroons- en arbeidersorganisaties tegen dat principe bezwaar. Men zou aldus in een zoo gewichtige materie de beslissing in handen leggen van derden, die de zaak, waarom het gaat, niet kunnen beoordeelen en de verantwoordelijkhe'd niet kunnen dragen.
Weinig verwacht de spreker van het toekennen aan bedrijfsraden van verordenende bevoegdheid op economisch gebied. Daartoe zou trouwens in ieder geval een wetswijziging noodig zijn. Spr. gelooft niet aan de mogelijkheid van een bedrijfsleven geleid door paritair samengestelde vertegenwoordigende colleges. Daardoor zou de verantwoordelijkheid gedeeld worden en niet langer worden gevoeld en de ondernemersgeest verslappen.
Wat de bedrijfsraden in de toekomst zullen beteekenen zal er in de eerste plaats van af hangen, wat de leden er van zullen weten te maken. (Vaz. Dias)
(Vor. ber. Bedrijfsraden 1537 D.)

E. **TURKIJE. — De vrouwen krijgen kiesrecht. —**
Het parlement te Ankara heeft onder groot enthousiasme het wetsontwerp aangenomen,) dat den Turkschen vrouwen boven 22 jaar het kiesrecht geeft.
(Akcham)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Moord op Kirof. - Ontslagen, arrestaties en executies. —**
Het Volkscommissariaat van Binnenlandsche Zaken en de chef der politie te Leningrad hebben den plaatsvervangend leider der Leningradsche politie en zes van diens medewerkers van hun functies ontheven en gearresteerd. Tegen hen zal een procedure wegens nalatigheid bij de bescherming van Sovjet autoriteiten worden ingeleid, zulks in verband met de moordzaak-Kirof.
Zinowjef, rector van de universiteit te Swerdlofsk, is van zijn functie ontheven. Hij is de leider van een groep, die heftige critiek op het beleid van Kirof heeft uitgeoefend.
Honderden personen beschuldigd van terrorisme zijn ter dood veroordeeld en dadelijk terechtgesteld.
(Iswestja) **(Vorig bericht blz. 1613 I.)**

G. **DUITSCHLAND. — Graaf v. d. Goltz afgetreden.**
Graaf v. d. Goltz, de onlangs afgetreden „dictator" voor het economische leven, heeft een brief gericht aan alle leiders van de economische organisatie, waarin hij zegt, dat zijn rol als commissariale leider van de Duitsche economie is geëindigd, nu de desbetreffende wetgeving van den Rijksminister voor Economische Zaken haar beslag heeft gekregen.
(Völkischer Beobachter)

H. **POLEN. — Vorst Radziwill over de buitenlandsche politiek. —**
De te Krakau verschijnende „Kurjer Illustrowanny" publiceert een onderhoud met den voorzitter van de Sejm commissie voor buitenlandsche zaken, Prins Radziwill.
Radziwill verklaart, dat de Poolsch-Fransche betrekkingen gedrukt gaan onder economische kwesties van ondergeschikten aard, door klachten van Fransche zakenlieden, door moeilijkheden bij economische onderhandelingen en door de belangrijke kwestie van uitwijzing van Poolsche arbeiders uit Frankrijk. Deze dingen bederven de atmospheer tusschen beide landen, hoewel Polen prijs stelt op de Fransche vriendschap en het Poolsch-Fransche bondgenootschap als basis voor de Poolsche politiek beschouwt. Polen wenscht waarlijk niet bij internationale kwesties betrokken te worden, die de Poolsche belangen niet raken, zooals de Donau-kwestie of het Balkan-vraagstuk. En anderzijds kan Polen niet toelaten dat Oostkwesties, zooals de Baltische, de Russische of de Duitsche kwestie zonder deelneming van Polen ge-

regeld worden. Polen kan niet toelaten, dat een pact onderteekend wordt, tot welks onderteekening het pas na het tot standkomen van het ontwerp wordt uitgenoodigd. Van dit standpunt uit heeft Polen zijn voorbehoud tegen het Oost-pact gemaakt.
Omtrent de Duitsch-Poolsche betrekkingen verklaarde vorst Radziwill, dat zoowel de overeenkomst met Duitschland als het verdrag met Sovjet-Rusland den vrede in Europa bevestigt en het bondgenootschap met Frankrijk niet doorkruist.
(Polska Agencia Telegraficzna) **(Vor. ber. 1216 D.)**

A. **DE BACOVENCULTUUR IN DE WEST. —**
In verband met de plannen tot hervatting van de bacovencultuur in Suriname is het van nut het onderstaande uit de Daily Chronicle te Georgetown (Britsch Guyana), te vermelden:
Het is bekend, dat in sommige noordelijke districten de prijs van bacovenplantsoenen van de Highgate variëteit tien shillings per stuk bedraagt. Vraag van de zijde der bacovenplanters heeft tot deze snelle stijging van den prijs geleid. De Highgate variëteiten zijn niet geheel immuun voor de Panamaziekte, maar zij bezitten een drievoudig voordeel:
1. Deze variëteit heeft een groot weerstandsvermogen, waardoor zij niet gemakkelijk wordt aangetast door deze ziekte.
2. De vingers van deze bacovensoort zijn even lang als die van de Gros Michel, de variëteit die Jamaïca zijn voordeelige positie op de bacovenmarkt van Europa en Amerika heeft bezorgd.
3. De plant wordt niet door stormen ontworteld, daar zij niet zoo hoog groeit als de Gros Michel, terwijl de wortels ook dieper in den grond gaan. Highgate is verder bekend als de Walker-variëteit, genoemd naar den heer S. Magnus Walker, den welbekenden afgevaardigde van het district St. Mary, in welk district deze soort werd verspreid, dank zij de voortvarendheid van den heer J. B. Sutherland van het landbouwdepartement. De variëteit, die immuun is voor Panamaziekte, is bekend als Sutherland. Bij kruising is het niet onwaarschijnlijk, dat deze planten vruchten van standaardlengte en -vorm geven.
In verband met de groote vraag naar planten van de Highgate variëteit, raadt een planter van het noorden het landbouwdepartement aan, al het mogelijke te doen om planten van de Highgate soort te kweeken voor distributie op plaatsen zooals Portland, ten einde de bacovencultuur daar weer die plaats te laten innemen als voor het uitbreken van de Panamaziekte op dat deel van het eiland. Dit zal een prikkel zijn, besluit het stuk, voor de United Fruit Company om de bacovencultuur te hervatten op de vroegere bacovenvelden in dit areaal.
(Daily Chronicle, Georgetown) **(Vor. ber. Bacoven 945 I.)**

20 DECEMBER 1934

B. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Russisch voorstel door Nederland afgewezen. —**
De Nederlandsche regeering heeft dezer dagen aan den secretaris-generaal van den Volkenbond (in antwoord op het tot de regeering gerichte verzoek) medegedeeld, dat het voorstel der delegatie van de Sovjet-Unie tot permanentverklaring van de Ontwapeningsconferentie, met wijziging van haar naam in Vredesconferentie, en uitbreiding van haar taak, bij de Nederlandsche Regeering geen instemming vindt. (Regeeringspersdienst) **(Vor. ber. 1577 I.)**

C. **AMSTERDAM. — Loonsverlaging per 1 Januari 1935. —**
B. en W. van Amsterdam deelen mede, dat zij de eenige malen door den Raad verworpen salaris- en loonsverlaging voor het gemeentepersoneel met 1 Januari 1935 zullen invoeren. (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1567 F.)**

D. **NEDERLAND. — Praehistorische centra in Limburg - Nederzetting ontdekt. —**
Dat in Zuid-Limburg, behalve Stein, Caberg en Ryckholt, om de voornaamste vindplaatsen te noemen, nog andere centra van praehistorische cultuur aan het licht zouden komen, was te voorzien. Dr. Beckers te Beek, wien wij de bekende opgravingen in de omgeving van Beek-Elsloo danken, heeft nu in de omgeving van Urmond weer de resten van een dorp, uit het Omalien, blootgelegd. Voorloopig zijn het nog slechts drie hutkommen, waarvan er twee totaal vernield waren. Een kon echter behoorlijk geëxploreerd worden.
De inhoud ervan week niet af van wat men in de omgeving in hutkommen uit dat gedeelte van het steenen tijdperk vond. Men ontgroef er kloppers en krabbers, benevens scherven van bandceramiek. Iets verder, op 50 meter afstand der hutten, trof men stukken eener aarden omwalling met gracht aan, gelijk men te Stein ontdekte. Het bleek geen dubbele wal als daar, doch het is mogelijk dat deze vroeger toch van dit type was, doch door latere bebouwing van den grond geslecht werd. Andere overblijfselen van het voorhistorische dorp werden gevonden op een punt, dat Kamp genoemd werd. Ter plaatse loopt een groene veldweg, die Kampweg heet. Ook elders constateerde men dat plaatsaanduidingen met het woord „kamp" verband houden met bewoning uit de vroegste tijden. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Opgravingen 1481 D.)**

E. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet Oezoenowitsj afgetreden. —**
Een officieele mededeeling bevestigt de ontslagaanvrage van den minister van buitenlandsche zaken Jeftitsj en van den minister van landbouw Kojitsj en in verband hiermede de demissie van het geheele kabinet Oezoenowitsj. De verdere afwikkeling van de regeeringszaken wordt opgedragen aan den gewezen minister-president Oezoenowitsj.
Jeftitsj heeft zijn verzoek tot ontslag daarmede gemotiveerd, dat de buitenlandsche politiek des lands consolidatie in het binnenland eischt, dat hij het echter in bepaalde punten met zijn ambtgenooten niet eens is en zulks voor de consolidatie nadeelig moet zijn. Daarom wil hij geen verdere verantwoordelijkheid te dragen. (Politika, Beograd) **(V. b. 1556 B.)**

F. **ITALIE. — Littoria, de 93e provincie. —**
In tegenwoordigheid van alle 92 provinciale secretarissen der Italiaansche fascistische partij heeft Mussolini op 18 Dec. '34 het gebied van de drooggelegde Pontijnsche moerassen plechtig verheven tot 93ste fascistische provincie. (La Stampa) **(Vorig bericht blz. 1258 F.)**

G. **PALESTINA. — In- en Uitvoer. —**
Aan een mededeeling van het Comité tot bevordering van den handel tusschen Nederland en Palestina ontleenen wij het volgende:

	Import	Export
	in Pal. £	
1928	6.777.000	1.487.000
1929	7.166.000	1.554.000
1930	6.958.000	1.896.000
1931	5.940.000	1.572.000
1932	7.768.000	2.381.000
1933	11.123.000	2.591.000

In de laatste jaren is een stroom van emigranten en kapitalen naar Palestina gevloeid. Naar verluidt is gedurende het eerste kwartaal van 1934 een bedrag van £ Pal. 2.000.000 in Palestina geïmporteerd. De deposito's der banken worden thans op £ Pal. 12.000.000 geschat, in April 1933 beliepen deze deposito's ruim £ Pal. 7.000.000 tegen £ Pal. 4.500.000 in April 1932.
Van den totalen Palestijnschen invoer in het jaar 1933 ten bedrage van £ 11.182.000 was slechts £ 100.600 (0.9%) uit Nederland afkomstig.
(Keesings Financieel Archief)

H. **FRANKRIJK. — De begrooting van Buitenlandsche Zaken - Rede van minister Laval. —**
In den loop van de behandeling van de begrooting van Buitenlandsche Zaken in den Senaat heeft Laval een overzicht gegeven van de resultaten van Genève en vervolgens de onderhandelingen met Italië behandeld. Daaromtrent verklaarde hij: wij zoeken overeenstemming met de regeering te Rome over de voornaamste politieke vraagstukken. Mussolini heeft zoo goed als wij vriendschappen, aan welke het zaak is trouw te blijven. Op deze basis is er tusschen beide landen geen enkel onoplosbaar probleem.
Voortgaande zeide de minister, dat de Kleine Entente er te dezen aanzien op kan vertrouwen, dat hetgeen de Fransche regeering voornemens is mede in het belang van de Kleine Entente zal zijn.

Betreffende het Oostelijk pact zeide Laval, dat Duitschland opnieuw zal worden uitgenoodigd zich aan te sluiten, en dat de Fransche regeering niets gedaan heeft, dat Duitschland aanleiding zou kunnen geven tot de gedachte aan een isolement.
(La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Begrooting 1601 B.; Laval 1605 E.)

A. **PORTUGAL. — Verkiezingen. —**
Bij de verkiezingen voor de nationale vergadering, die op 16 Dec. '34 hebben plaats gehad, heeft de regeering 80% der uitgebrachte stemmen op zich kunnen vereenigen. De grondwet, die door de regeering is uitgewerkt en bij volksstemming indertijd is goedgekeurd, voorziet in de instelling van een nationale vergadering en een corporatieve kamer als wetgevende instanties. (O Seculo, Lisbôa)
(Vor. ber. Grondwet 771 A.)

B. **NEDERLAND. — De huwende ambtenares. —**
Op 24 Juli 1933 hebben de Provinciale Staten van Noord-Holland een voordracht van Gedep. Staten verworpen om in het ambtenarenreglement de bepaling op te nemen, dat ontslag verleend zou worden aan de huwende ambtenares en aan de ambtenares, die in concubinaatschap leefde. De Kroon heeft daarna Provinciale Staten aangemaand alsnog in het ambtenarenreglement deze bepaling op te nemen.
Gedeputeerde Staten stelden daarom voor terug te komen op het besluit van het vorig jaar en aan het verlangen van de Kroon te voldoen. In de op 18 Dec. 1934 gehouden zitting hebben Provinciale Staten het voorstel echter verworpen met 34—24 stemmen.
(De Standaard) **(Vor. ber. Ambtenaren 1332 A.)**

21 DECEMBER 1934

C. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Indische Export. —**
De directie van het Nederlandsch Clearinginstituut maakt bekend, dat de commissie van ministers, gelet op artikel 19 van het Besluit Internationaal Betalingsverkeer Nederlandsch-Indië 1934, heeft bepaald, dat vorderingen wegens of in verband met levering naar Duitschland van goederen, van oorsprong uit Nederlandsch-Indië, voor zoover de invoer in Duitschland plaats vindt na 31 December 1934, alleen dan uit bij het vereffeningsinstituut gestorte gelden zullen worden voldaan, indien de levering dezer goederen geschied is met toestemming van het Crisis Uitvoer Bureau te 's-Gravenhage. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1616 C.)

D. **FRANKRIJK. — Suppletoire militaire credieten goedgekeurd. —**
De Fransche Kamer heeft op 18 Dec. '34 met de groote meerderheid van 460 tegen 130 stemmen de door de regeering gevraagde suppletoire militaire credieten van 800 millioen francs goedgekeurd. Vooraf was een socialistisch voorstel tot verdaging der debatten met 462 tegen 126 stemmen en een voorstel van dezelfde partij tot nationalisatie van de particuliere wapenfabricage met 388 tegen 199 stemmen verworpen, waarbij de regeering de kwestie van vertrouwen had gesteld. Flandin kon zich echter wel vereenigen met de motie van den radicaal-socialist Delbos, om de debatten over de particuliere wapenfabricage in Januari te voeren. (Le Temps)
(Vor. ber. Defensiebegrooting 1594 H.)

E. **NEDERLAND. — Verkeersongevallen in 1933. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft een publicatie doen verschijnen, waarin de geconstateerde verkeersongevallen voor het geheele land zijn opgenomen.
Uit dit overzicht blijkt, dat in 1933 in totaal zijn geconstateerd 41816 verkeersongevallen, waarvan 409 met doodelijken afloop, 5562 met uitsluitend lichamelijk letsel voor een of meer personen, 5832 met lichamelijk letsel en tevens materieele schade, terwijl in 30012 gevallen uitsluitend materieele schade ontstond en in 1 geval de gevolgen onbekend zijn gebleven. Het aantal der gedoode en gewonde slachtoffers bedroeg resp. 427 en 12601, van welke laatsten klaarblijkelijk nog een belangrijk aantal in den loop van het jaar als gevolg van de verwondingen is overleden, aangezien uit de „sterftestatistiek" over 1933 blijkt, dat 803 personen zijn overleden tengevolge van verkeersongevallen. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1141 I.)

F. **SCHEEPSRAMP. — De „Orania" gezonken. - Alle opvarenden gered. —**
De „Orania", een stoomschip van de Koninklijke Hollandsche Lloyd, werd aan den ingang van de haven te Leixoes, op 20 Dec. '34 door het Portugeesche schip „Loando" geramd. De „Orania" kon nog juist de haven van Leixoes binnenloopen, waarna het schip zonk.
Alle opvarenden zijn gered. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Scheepsrampen 1513 G.)

G. **EUROPA'S SCHULDEN AAN AMERIKA. — Alleen Finland heeft op 15 Dec. '34 betaald. —**
Finland heeft op 15 Dec. '34 het volgens overeenkomst met de Ver. Staten verschuldigde bedrag, groot $ 228.538, betaald. De overige elf landen zijn in gebreke gebleven, n.l. Engeland $ 117.670.765, Frankrijk $ 22.308.312, Polen $ 6.616.039, Italië $ 2.141.593, België $ 5.109.453, Tsjecho-Slowakije $ 1.682.812, Estland $ 531.350, Hongarije $ 50.210, Letland $ 220.683, Litauen $ 121.466 en Roemenië $ 48.750. Bovendien staan nog de volgende achterstallige bedragen uit: België $ 18.468.907, Tsjecho-Slowakije $ 4.435.711, Estland $ 1.312.845, Frankrijk $ 142.308.530, Engeland $ 261.791.011, Hongarije $ 147.298, Italië $ 28.428.603, Letland $ 421.245, Litauen $ 369.034, Polen $ 16.456.869 en Roemenië $ 2.297.500.
Van dit kapitaal: $ 154.729.976 vervallende rente en amortisatie, en $ 474.234.024 achterstand, tezamen $ 628.964.000, hebben de Vereenigde Staten slechts de $ 228.538 van Finland, dat zijn verplichtingen steeds nagekomen is, ontvangen. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1357 C.)

H. **NEDERLAND. — Het Werkloosheidssubsidiefonds. - Toezegging van minister Oud. —**
In de op 19 Dec. '34 gehouden vergadering van de Tweede Kamer, heeft minister Oud medegedeeld, dat hij bereid is, van de 50 opcenten op de inkomstenbelasting en van de 30 opcenten op de vermogensbelasting, die het Rijk krijgt, 10 opcenten van de inkomstenbelasting en 10 van de vermogensbelasting te geven aan het Werkloosheidssubsidiefonds. Spr. raamt dit bedrag op omstreeks 6 millioen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1504 B.; Oud 1613 C.)**

I. **NEDERLAND. — Wetsontwerp betreffende verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten. - Memorie van Antwoord. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over het wetsontwerp betreffende verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten, deelt de Minister van Econ. Zaken mede, dat het inzicht, dat bij de moderne voortbrengingsmethoden en marktverhoudingen aan ongebreidelde concurrentie ernstige bezwaren verbonden zijn, aan dit voorstel ten grondslag ligt. Voor de economische en sociaal ongewenschte gevolgen, waartoe overmatige concurrentie op verschillende terreinen van het bedrijfsleven leidt, kan men de oogen niet langer sluiten.
In beginsel acht de minister een regeling der concurrentieverhoudingen door de bedrijfsgenooten zelf het meest aanbevelenswaardig. Slechts wanneer de omstandigheden zich daartoe niet leenen, of de bereidwilligheid der betrokkenen ontbreekt, kan staatsbemoeiing in eenigerlei vorm onvermijdelijk zijn.
De regeering zal de grootste voorzichtigheid in acht nemen bij de toepassing van het ontwerp. Met een regeling van geval tot geval bij speciale wet kan de minister zich echter geenszins vereenigen.
Het is allerminst het standpunt van de regeering dat zij maar op ieder gebied moet ingrijpen.
De minister kan niet instemmen met de meening van verscheiden leden, die het betreurden dat de regeering zich beperkt tot het gebied van verbindende kracht van ondernemersovereenkomsten, waartegenover zij de voorkeur gaven aan aanvulling van de bedrijfsradenwet. Een dergelijke uitbreiding van die bedrijfsradenwet stuit op overwegende bezwaren.
Ter tegemoetkoming aan de bezwaren van enkele leden dat het wetsontwerp nog geen waarborgen geeft, dat bij de beoordeeling in voldoende mate rekening zal worden gehouden met de be-

langen van arbeiders en consumenten, verklaart de regeering zich bereid in de commissie van den Economischen Raad op te nemen vertegenwoordigers van arbeiderszijde, terwijl bovendien genoemde commissie verplicht zal zijn den bedrijfsraad te hooren, indien deze voor den betreffenden bedrijfstak bestaat. Ook meent de minister bij nadere overweging den Nijverheidsraad en den Middenstandsraad in de commissie te kunnen doen vertegenwoordigen.
Met het verzoek tot openstelling van de mogelijkheid ook bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten algemeen verbindend te verklaren, kan de minister niet meegaan. Het vraagstuk van de verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten ligt op zoo geheel ander terrein, dat het niet wenschelijk en ook niet wel mogelijk schijnt dit probleem binnen het kader van het voorgesteld wetsontwerp te regelen.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1587 F.)**

A. **ENGELAND. — Britsch-Indische Constitutie. —**
Nadat beide Huizen het rapport van de Indië-commissie met groote meerderheid hebben goedgekeurd, heeft de Britsche regeering thans de officieele voorstellen betreffende de hervorming der Indische constitutie in eerste lezing in het Lagerhuis ingediend.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht blz. 1612 E.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijzigingen in de Rijwielbelastingwet. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Rijwielbelastingwet, welke beoogt aan de diefstallen van rijwielplaatjes paal en perk te stellen.
Eén der wijzigingen heeft de strekking, den maatregel van den minister, dat het geoorloofd is het rijwielplaatje zichtbaar op de bovenkleeding te dragen, welke maatregel eenigen tijd geleden genomen is, in de wet vast te leggen. Een tweede wijziging is een aanvulling van de wet, waarbij wordt bepaald, dat het verkoopen van belastingmerken verboden is aan ieder, niet door of vanwege den minister van Financiën daartoe gemachtigd. Voor iedere overtreding van dit verbod wordt een boete van *f* 25.— verbeurd, die zonder gerechtelijke procedure invorderbaar is door de belastingadministratie.
Voorts is van deze gelegenheid gebruik gemaakt nog eenige voor de wielrijders belangrijke wijzigingen in de wet voor te stellen.
Eén daarvan bedoelt het niet meer noodzakelijk te maken het belastingplaatje reeds op den eersten dag van het nieuwe belastingjaar (1 Augustus) in bezit te hebben. Gedurende een nader door den minister vast te stellen termijn, echter ten hoogste tien dagen, zal men nog zonder het nieuwe plaatje kunnen rijden.
Een andere wijziging verlaagt de maximum boete voor het rijden zonder plaatje van *f* 25.— tot *f* 5.— en bepaalt voorts, dat die boete bij hen, die na bekeuring geen transactie aangaan, ingevorderd zal worden door de belastingadministratie. De behandeling van deze bekeuringen voor de rechtbank wordt dus voortaan uitgeschakeld. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Rijwielbel. 1538 B.; Tw. Kamer 1615 G.)

C. **CEYLON. — Malaria-epidemie. —**
Uit Colombo wordt gemeld, dat de geheele medische dienst is gemobiliseerd ter bestrijding van de malaria-epidemie, waardoor meer dan een half millioen menschen is aangetast. (Indian Times)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten.**
De Tweede Kamer heeft op 20 Dec. '34 het wetsontwerp tot wijziging van de financieele verhouding tusschen Rijk en Gemeenten (evenredige lastenverdeeling) met 58 tegen 26 stemmen aangenomen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1621 B.)**

E. **LUCHTVAART. — De „Uiver" met alle inzittenden verongelukt. —**
Op 19 Dec. '34, omstreeks 3.30 uur 's morgens, vertrok het Douglas-vliegtuig van de K. L. M., de „Uiver" — welbekend uit de London—Melbourne-race — bemand met W. M. A. O. Beekman (chef-piloot), J. v. Steenbergen (tweede piloot), H. A. Waalewijn (mecanicien), G. v. Zadelhoff (radio-telegrafist) en 3 passagiers, de heeren D. W. Beretty, directeur van Aneta, Batavia; J. Th. Kort uit Oegstgeest en prof. dr. E. W. Walch uit Batavia, om in snelle vlucht de Kerstpost (51.000 brieven, wegende 359 K.G.) naar Indië te brengen.
Uit bij de K. L. M. ontvangen berichten bleek, dat de „Uiver" om 21.50 u. uit Caïro naar Bagdad was vertrokken en sinds 0.25 u. op 20 Dec. '34 geen draadlooze berichten meer had gezonden.
De K. L. M. maakte zich na uren van spanning ongerust en nam alle maatregelen, om de plaats waar de „Uiver" zich zou kunnen bevinden, te bepalen, maar alle pogingen waren vruchteloos. Op 21 Dec. tegen den middag werd het schokkende nieuws gepubliceerd, dat een vliegtuig van de Royal Air Force de „Uiver" op ongeveer 16 K.M. ten Zuiden van Rutbah in de Syrische woestijn had waargenomen. Het toestel was geheel vernield. Alle inzittenden waren gedood. Volgens het onderzoek staat vast dat de oorzaak van de ramp is te wijten aan het inslaan van den bliksem.
De stoffelijke resten van de bemanning en de passagiers van de „Uiver" zijn naar Bagdad overgebracht en aldaar ter aarde besteld.
Bemanning en passagiers van de „Uiver". — Gezagvoerder van de „Uiver" was de heer W. M. O. H. Beekman, die op 15 April 1924 bij de K. L. M. in dienst was getreden en ruim 9500 uren voor de maatschappij had gevlogen. Hij had tot nu toe 18 retourvluchten naar Indië gedaan. Nog onlangs was hij met Sillevis naar Caïro gevlogen en terug.
De tweede bestuurder was de heer van Steenbergen, op 16 April 1928 bij de K. L. M. in dienst gekomen. Hij had 13 retourvluchten naar Indië gedaan.
De werktuigkundige Waalewijn was reeds sinds 1921 bij de K. L. M. en had de reis naar Indië en terug 7 keer gemaakt. Voor van Zadelhoff, de marconist, die sinds 1931 bij de K.L.M. was, was dit de 11de reis.
De passagiers van de „Uiver" waren: Prof. Walch, hoogleeraar aan de geneeskundige hoogeschool te Batavia; hij was de vorige week met de Pelikaan naar ons land gekomen; de heer Beretty, directeur van het persbureau Aneta, die in September met de Kwartel uit Indië was overgekomen en de heer J. Th. Kort, die voor zaken met de Uiver naar Indië reisde.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Uiver 1580 F.)**

F. **BELGIE. — Inning der belastingen, werkverschaffing. —**
De Belgische Kamer heeft op 19 Dec. '34 met 93—76 stemmen, bij één stemonthouding, het wetsontwerp aangenomen, waarbij de regeering gemachtigd wordt in afwachting van de goedkeuring van de begrooting 1935 door de Kamer — al vast te beginnen met de inning der belastingen voor 1935 op den grondslag van 1934.
De regeering heeft een nieuw program van werkverschaffing ontworpen dat o.a. een algeheele verbetering van het Belgische wegennet voorziet. Voor de uitvoering van dit program zullen credieten tot een totaal bedrag van ruim frs. 820 millioen uitgetrokken worden. (Gazet van Antwerpen)
(Vor. ber. Belastingen 1512 B.)

G. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Busse, Hermann Eris — „Die Leute von Burgstetten". (Paul List Verlag, Leipzig)
Engelsch: Scholes, Percy A. — The Puritans and Music in England and New England. (The Oxford University Press)
Fransch: Vercel, Roger — Capitaine Conan. (Albin Michel)
Nederlandsch: Helman, Albert — Orkaan bij nacht. (Nygh & Van Ditmar N.V., Rotterdam)
Noorsch: Schjelderup, Alv. G. — Dans rundt bålet. (H. Aschehoug & Co., Oslo 1934) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1616 A.)

22 DECEMBER 1934

H. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Onderwijsbegrooting. —**
De Tweede Kamer heeft op 21 Dec. '34 de Onderwijsbegrooting met 56 tegen 23 stemmen goedgekeurd. Tegen stemden de s.d., c.p. en St. geref. (N. R. Crt.) (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Begrooting 1615 G.; Tw. Kamer 1621 D.)

I. **NEDERLAND. — Persbureau „A. N. P." (Algemeen Nederlandsch Persbureau). —**
De Raad van Beheer van de Stichting Algemeen Nederlandsch Persbureau „A. N. P." is samengesteld

als volgt: H. Nijgh, directeur van de Nieuwe Rotterdamsche Courant, voorzitter; Robert P. W. Peereboom, directeur-hoofdredacteur van Haarlem's Dagblad, vice-voorzitter; Herm. H. J. van de Pol, directeur-hoofdredacteur van de Delftsche Courant, Nieuwe Plantage 67, Delft, secretaris; L. Evers, directeur van het Rotterdamsch Nieuwsblad, tweede secretaris; F. H. H. Herold, directeur van de N.V. Uitgevers Mij. „Neerlandia"; F. H. J. Holdert, directeur van De Telegraaf; en H. Kuypers, directeur van De Maasbode. (Alg. Handelsblad)

A. DUITSCHLAND. — Nationaal-Socialisten. - Zuivering der partij. —
Naar verluidt is de actie tegen de onzedelijkheid onder leden der organisaties van de nationaal-socialistische partij beëindigd. De leider van de geheime staatspolitie en de S.S., Himmler, heeft rijkskanselier Hitler gerapporteerd, dat het beoogde doel is bereikt. Zevenhonderd personen zijn gearresteerd wegens vergrijp tegen de zeden e.a. (Persberichten)
(Vor. ber. Nat.-Soc. 1585 I.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Jeftitsj gevormd. —
Het nieuwe kabinet is op 21 Dec. '34 gevormd. De voornaamste leden zijn:
Jeftitsj, premier en Buitenlandsche Zaken.
Generaal Zivkowitsj, Oorlog en Marine.
Popowitsj, Binnenlandsche Zaken.
Kovitsj, Justitie.
Urbanitsj, Handel en Industrie.
Jankowitsj, Landbouw.

Jeftitsj.

Het ministerie bestaat uit drie Kroaten, een Sloveen, een Bosniër en 9 Serviërs, van wie twee tot dusver tot de oppositie behoorden. (Politika, Beograd)
(Vor. ber. Kabinet 1619 E.)

C. DUITSCHLAND. — Dr. Trendelenburg weder in functie. —
Dr. Trendelenburg is door dr. Schacht benoemd tot plaatsvervanger van den leider der Rijkskamer van Koophandel, dr. Hecker. Dit bevestigt de veronderstelling, dat de rijksregeering en met name dr. Schacht de personeels-reorganisatie van het Duitsche bedrijfsleven in een zeer bepaalde richting stuurt.
Dr. Trendelenburg was o.a. de vertrouwensman van den vroegeren socialistischen minister Wissell.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

D. DUITSCHLAND. — Opheffing Vrijmetselaarsloges.
De Pruisische minister van Binnenlandsche Zaken heeft een groot aantal Vrijmetselaarsloges opgeheven. De bekendste zijn de „Friedrich Wilhelm zum goldenen Zepter" in Küstrin, „Minerva zu den drei Richtern" in Querfurt, „Carl zur Treue" in Schleswig, „Zum Licht im Walde" in Forst (Lausitz), „Teutiona zur Weisheit" in Potsdam, „Zur Morgenröte" in Görlitz, „Wilhelm zur ostpreussischen Treue" in Bartenstein (Oost-Pr.), „Asträa" in Wolmirstedt, „Wahrheit und Einigkeit zu den sieben vereinigten Brüdern" in Jülich, „Hedwig zum Licht" in Neustettin.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1131 C.)**

E. NEDERLAND. — Landbouw. - Actie van kleine boeren. —
De heeren A. Bouwman uit Puiflijk en N. Tromp uit Winssen, leiders van de actie voor den kleinen boer, zijn op 18 Dec. '34 door den minister van Economische Zaken in audiëntie ontvangen, ten einde hen in de gelegenheid te stellen, de nooden van de kleine boeren uiteen te zetten en wenschen kenbaar te maken, die huns inziens zouden moeten leiden tot voorziening in den noodtoestand. In verband hiermede is op 17 December te Nijmegen een vergadering gehouden van de leden van het comité van actie, alsmede een groot aantal bestuurders van plaatselijke afdeelingen. Aan het slot van de vergadering werd het volgende programma vastgesteld en met algemeene stemmen goedgekeurd: 1. Onmiddellijk verbod van executie; een Pachtwet, waarbij de belangen der pachters volledig gewaarborgd zijn; 2e. verlaging van de vaste lasten en hypotheekrenten; 3e. directe hulp in geld aan de zwaarst getroffenen; geen armenzorg, geen werkverschaffing, bedrijfskapitaal bij geldelijken steun; 4e. inkrimping of stopzetting van de margarine-fabricage; beschikbaarstelling van natuurboter voor het Nederlandsche volk tegen een prijs, dien het betalen kan; 5e. directe uitkeering van den z.g. „Crisis-Zuivelpot"; 6e. afschaffing van den accijns op geslacht en op dierlijke en plantaardige vetten van eigen bodem; 7e. op grond van de algeheele mislukking der Crisis-Varkenscentrale wordt afschaffing daarvan noodig geacht; 8e. opheffing der Pluimveecentrale, daar deze alleen voor de Fokstations en ambtenaren van voordeel is; 9e. vrijstelling van betaling der rente van het regeeringsvoorschot voor de boeren op ontginningsbedrijven; 10e. het brengen van de minimumprijzen van inlandsche tabak op 30 tot 40 gulden per 50 kg.; 11e. invoerverbod van dat buitenlandsche fruit, dat ook in het binnenland geteeld wordt; 12e. opheffing van de verplichting tot telen. Vrije handel in groenten, fruit en aardappelen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 1565 I.)

F. NEDERLAND. — Handels- en niet-handelsdaden.
De Staatscourant No. 347 publiceert de wet tot opheffing van de onderscheiding tusschen handelsdaden en niet-handelsdaden. (Staatscourant) **(630 F.)**

22 DECEMBER 1934

G. LUCHTVAART. - West-Indië-vlucht van de „Snip".
Op 20 Dec. '34 te 8.45 uur plaatselijke tijd (12.45 uur Amsterd. tijd) is het K.L.M.-vliegtuig de „Snip", onder groot enthousiasme van de bevolking, op het vliegveld „De Zanderij" bij Paramaribo vlot geland. Enkele minuten te voren was de „Snip" boven de stad verschenen. Het oceaan-traject van 3612 K.M. werd afgelegd in 17 uur 30 minuten.
Het vliegtuig heeft zonder eenige moeilijkheid radioverbinding met de onderzeeboot K XVIII en het K. N. S. M.-stoomschip „Stuyvesant" gehad.
Op 22 Dec. '34 te 19.40 uur Amsterd. tijd is de „Snip" op Curaçao geland, nadat het op denzelfden dag te 10.41 uur Amsterd. tijd uit Paramaribo was vertrokken. Het vliegtuig had 2 passagiers aan boord, onder wie de dochter van den Gouverneur van Suriname, prof. mr. J. C. Kielstra.
De laatste etappe, ongeveer 1700 K.M., is in negen uur afgelegd met een tusschenlanding te La Guaira. De gouverneur van Curaçao heette de vliegers hartelijk welkom, feliciteerde hen met hun schitterende prestatie en deelde hun daarna mede, dat zij benoemd waren tot ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Wat de „Snip" volbracht:		A.T.
Amsterdam: vertrek	15 Dec.	0.30 u.
Alicante: aankomst	15 Dec.	10.35 u.
Alicante: vertrek	16 Dec.	7.35 u.
Casablanca: aankomst	16 Dec.	13 10 u.
Casablanca: vertrek	17 Dec.	0 05 u.
Porto Praia: aankomst	17 Dec.	12.02 u.
Porto Praia: vertrek	19 Dec.	19.35 u.
Paramaribo: aankomst	20 Dec.	12.45 u.
Paramaribo: vertrek	22 Dec.	10.41 u.
Curaçao: aankomst	22 Dec.	19.40 u.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 1613 G.)**

A. NEDERLAND. — Contingenteeringen per 1 Jan. 1935. —

Men verzoekt ons aan belanghebbenden bij de contingenteeringen van de hierna te noemen artikelen, welke per 1 Januari zullen worden verlengd, te willen mededeelen, dat de navolgende percentages zullen worden vastgesteld voor de daarachter vermelde periode:

1. steenkolen	60%	gewicht	½	jaar
2. stikstofhoudende meststf.	50%	„	½	„
3. zoolleder	40%	„	1	„
4. overleder	40%	„	1	„
5. verpakkingsgaas	20%	„	1	„
6. electriciteitsgeleidingen	40%	„	1	„
7. boter	25%	„	1	„
8. ongesmolten dierlijk vet	25%	„	1	„
9. kousen en sokken	40%	doz. pr.	8	mnd.
10. tapijten	25%	waarde	8	„
11. geheel kunstz. manufact.	20%	„	8	„
12. gem. kunstz. manufact.	20%	„	8	„
13. linnen en halflinnen	30%	„	8	„
14. naaigaren	30%	„	11	„

(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1605 D.)**

B. NEDERLAND. — „Oorlogsgevaar voor Nederland".

Op 19 Dec. '34 heeft de onder-chef van den Generalen Staf, luitenant-generaal b. d. Seyffardt, een voordracht gehouden voor de „Studievereeniging van Officieren van de Burgerwacht" over „Oorlogsgevaar voor Nederland".

Over het bestaan van dit gevaar is volgens den generaal geen twijfel mogelijk. In het geval van een oorlog tusschen Duitschland en Frankrijk—België, dat spr. in hoofdzaak behandelde, leken spr. verschillende motieven denkbaar, waarom een der partijen ons land zou willen bezetten. Zoo ten eerste de mogelijkheid, zijn vijand in den flank te komen en ten tweede het voordeel dat gelegen is in het bezit van de voortbrengings- en transportmiddelen, waarover ons land beschikt.

De mate waarin ons land door oorlog bedreigd wordt, hangt af van de preventieve werking die van onze weermacht uitgaat. Spr. besprak verder de taak die ons leger in oorlogstijd heeft te vervullen. Deze bestaande in het afweren van iederen invaller, kan volgens spr. het best vervuld worden wanneer het leger een opstelling in het centrum van het land inneemt. De luchtmacht heeft tot taak, niet ieder luchtbombardement te voorkomen, maar bij een dergelijk optreden den vijand zoo veel schade toe te brengen, dat hij het geen tweede keer zal probeeren. Daarnaast kan het deel der Marine, dat in Europa blijft nog zeer goed dienst doen om onze kust — en vooral onze zeegaten — tegen een aanval van landingstroepen te beschermen. Tenslotte wijdde de generaal nog eenige beschouwingen aan de Vesting Holland, die hij steeds waardeerde als opname-stelling in geval van een terugtocht. (V. D.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Begrooting van Financiën - ƒ 2 millioen extra winterhulp. —

De Tweede Kamer heeft op 21 Dec. '34 o.m. de begrooting van Financiën aangenomen en het crediet van twee millioen voor extra winterhulp goedgekeurd. (N. R. Crt.) **(V. b. Begr. 1621 H; Tw. Kamer 1621 H.)**

D. TAALWETENSCHAP. — Jafetitische theorie - N. J. Marr overleden. —

Uit Leningrad wordt het overlijden gemeld, van den Russischen taalgeleerde, philoloog en archaeloog, lid van de academie van wetenschappen, voorzitter van de academie voor geschiedenis van de materieele cultuur en van het Jafetitische instituut, Nikolai Jakowlewitsj Marr. Hij is 70 jaar oud geworden.

Marr was de schrijver van talrijke werken over de Armeensch-Georgische philologie, waarvan hij het onderzoek op groote hoogte gebracht heeft. Als resultaat van zijn bestudeering van de levende talen van den Kaukasus, de taal van de Basken in de Pyreneëen en de oude schrijftalen van het Middellandsche Zee gebied, het Chaldeeuwsche spijkerschrift enz., evenals van andere niet Indo-Europeesche talen, is Marr tot een herziening van de bestaande methoden van taalonderzoek gekomen, waartegenover hij zijn Jafetitische theorie gesteld heeft, welke hij in zijn latere leven aan de grondslagen van het Marxisme heeft trachten aan te passen. Volgens de Jafetitische theorie wordt de taal beschouwd als een specifieke ideologische bovenbouw, die rechtstreeks het algemeene historische proces van ontwikkeling van de maatschappij weergeeft. De Jafetitische theorie beschouwt de geluidstaal als een verdere ontwikkeling van de aanvankelijke „handentaal" de taal der gebaren. Die op haar beurt ontwikkelt is uit wat men de taal der dieren zou moeten noemen. De Jafetitische theorie onderscheidt in de taalvorming een aantal stadia, waarvan elk per slot van rekening beantwoordt aan de groote veranderingen in de maatschappelijke basis, en stelt de kwestie aan de orde, van het verband der taalstelsels met bepaalde sociaal economische formaties.

De Jafetitische theorie verwerpt de theorie van een steeds meer zich vertakkenden talenstamboom en gaat uit van het tegenovergestelde standpunt van een aanvankelijke veelvuldigheid van talen, van type sterk afwijkend, die in het proces van historische ontwikkeling aan kruising onderworpen, ten slotte op één wereldtaal zullen uitkomen.

Het was in 1928, dat Marr zijn voornaamste werk over zijn theorie publiceerde in het boek Jafetitische theorie (algemeene taalleer).

(Red. K. H. A. - Prawda - N. Rott. Crt.)

E. INTERN. VERBOND VAN CHRISTELIJKE VAKVEREENIGINGEN. — Arbeid voor jeugdige werkloozen. —

Het Internationale Verbond van Christelijke Vakvereenigingen doet een beroep op het Internationaal Arbeidsbureau, ten behoeve van de jeugdige werkloozen over de geheele wereld.

In een petitie wordt er op aangedrongen, dat het probleem krachtig wordt ter hand genomen. O.a. worden de volgende maatregelen voorgesteld:

1e. Verhooging van den leeftijd, waarop jeugdige personen mogen werken, alsmede verlenging van den tijd ter technische opleiding op school.

2e. Vermindering van het aantal arbeidsuren met handhaving van het loonpeil.

3e. Regeling van het betaalde werk, door gehuwde vrouwen verricht, met de bedoeling deze vrouwen zooveel mogelijk naar het huishouden te doen terugkeeren.

4e. Een verbod om mannelijke arbeiders te vervangen door vrouwelijke krachten. En ten slotte:

5e. De invoering van een pensioenregeling voor arbeiders, die een bepaalden leeftijd hebben bereikt.

(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1354 G.)**

23 DECEMBER 1934

F. NEDERLAND. — Bond van Nederlandsche Architecten. —

In de dezer dagen gehouden najaarsvergadering van den Bond van Nederlandsche Architecten, traden de bestuursleden de heeren ir. A. J. van der Steur en E. Verschuyl af; zij waren niet herkiesbaar en werden vervangen door de heeren C. B. Posthumus Meyjes en G. Westerhout. Verder had de verkiezing voor de verschillende permanente commissies van den bond, als de raad van orde, de commissie van voorlichting inzake de keuze van een architect e.d plaats.

De vergadering was in hoofdzaak gewijd aan de behandeling van het rapport, dat was uitgebracht door de commissie tot bestudeering van de oorzaken inzake het werken van niet voldoend bekwame bouwkundigen op het terrein van den architect en de middelen tot bestrijding daarvan. In de levendige discussie, die hierover plaats had, bleek zeer duidelijk, hoe onhoudbaar de toestand in de bouwvakken heden ten dage is, nu het overgroote deel van den bouw in daartoe niet bekwame handen is. Men was overtuigd, dat het onmogelijk in het algemeen belang kan zijn, dat deze toestand wordt bestendigd, en dat het dus noodzakelijk is, tot een saneering van het geheele bouwvak te komen. De vakbekwaamheid van het meerendeel van hen, die in het bouwvak werkzaam zijn, is tot een ontstellend laag peil gedaald; het gemeentelijk bouwtoezicht is onmachtig, eischen van vakbekwaamheid te stellen aan hen, die bouwaanvragen

indienen, en heeft zijn toevlucht moeten zoeken in het uitbreiden van de bouwverordeningen tot handboeken voor het bouwvak, welk middel echter erger is dan de kwaal, omdat daardoor de beunhazerij in de hand gewerkt wordt en het verantwoordelijkheidsbesef wordt ondermijnd. Een wettelijke regeling van het beroep van den architect is, zooals het rapport uitvoerig aantoont, een van de middelen om tot verbetering te komen en de bond is dan ook van de noodzakelijkheid daarvan overtuigd.
Het resultaat van de besprekingen was, dat aan de commissie werd opgedragen, een geheel nieuwe ordening in het bouwvak onder het oog te zien en daaromtrent voorstellen in te dienen. Daarbij zal worden overwogen, op welke wijze samenwerking van andere groepen, die bona-fide in het bouwvak werkzaam zijn, verkregen kan worden. (Bond v. Nederl. Architecten)
(Vor. ber. Architecten 1360 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond - Kerkstrijd - Karl Barth ontslagen. —**
Karl Barth, hoogleeraar in de Evangelische theologie aan de universiteit te Bonn, tegen wien de rijksminister voor Wetenschap en Onderwijs een disciplinair proces had ingesteld, omdat Barth den eed op den rijkskanselier slechts onder voorbehoud wilde afleggen, is bij uitspraak van de dienstkamer der regeering te Keulen ontslagen uit zijn ambt met toekenning van de helft van het wettelijk pensioen voor den tijd van een jaar. (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht blz. 1607 E.)

B. **BELGIE. — Vergoeding aan miliciens - Spaarbanken. —**
De Senaat heeft op 21 Dec. '34 zijn werkzaamheden geëindigd. In een enkele vergadering werden twee zeer belangrijke wetsvoorstellen behandeld en goedgekeurd. Het eerste, besluitende tot intrekking van de vergoeding sedert 1928 aan de miliciens toegekend, die meer dan acht maanden dienst doen, werd aangenomen met 84 tegen 10 stemmen en 13 onthoudingen. Het tweede voorstel, strekkende tot aanvulling van de wet van 7 December 1934 betreffende de bescherming van de in nood verkeerende spaarbanken, werd goedgekeurd met 103 stemmen en 5 onthoudingen. (Handelsblad van Antwerpen)

C. **DUITSCHLAND. — Verordening tegen oneerlijke concurrentie. —**
Dr. Goerdeler, de rijkscommissaris voor prijscontrole heeft de volgende verordening afgekondigd:
1. Wie onder misbruik van zijn crediet of kwaadwillige verzaking zijner verplichtingen jegens den staat goederen of prestaties aanbiedt tegen prijzen, die zijn zelfkosten niet kunnen dekken en tegen de eischen van een behoorlijk economisch leven indruischen, stelt zich bloot aan gevangenisstraf en (of) boete van onbeperkte hoogte.
Tot strafvervolging zal pas worden overgegaan als de schuldenaar zijn betalingen heeft gestaakt of wanneer hij in staat van faillissement is verklaard;
2e. de wettelijke voorschriften over oneerlijke concurrentie en de strafbepalingen t.a.v. frauduleus bankroet blijven gehandhaafd.
3e. Deze verordening treedt aanstonds in werking.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. Verordening 1596 F.)**

D. **SOVJET RUSLAND. — Luchtmacht. —**
Wij ontleenen aan de N. Rott. Crt. van 18 Dec. '34 het volgende:
Numeriek staat Rusland op het gebied van luchtbewapening vooraan. Met een koortsachtige haast wordt hier gewerkt aan de ontwikkeling van de luchtvloot en de emancipatie der vliegmachine industrie. Een globale berekening leert ons, dat Rusland op dit oogenblik de beschikking heeft over ruim 1800 toestellen. Het aantal bombardementstoestellen bedraagt 650, waarvan 350 van de zware T. B. 1-klasse berekend op het vervoer van 800 kilo bommen over een afstand van 1000 K.M. met een kruissnelheid van 160 K.M./uur en voorts T. B. 3 toestellen welke 3000 kilo bommen over 1000 K.M. kunnen vervoeren met een kruissnelheid van 180 K.M./uur. De T. B. 1 is een twee-motorig de T. B. 3 een 4-motorig toestel.
Verder heeft Rusland in dezelfde categorie nog de beschikking over een 300-tal lichtere toestellen, die door 2 mannen kunnen worden bediend en een capaciteit hebben van 500 kilo bommen voor een afstand van 800 K.M. bij een snelheid van 180 K.M./uur.
De categorie jachtvliegtuigen bestaat uit een 500 toestellen voor één of twee mannen voorzien van motoren met compressor. Het modernste type in deze categorie heeft een snelheid van 300 K.M./uur en kan wat uitrusting aangaat de vergelijking doorstaan met de jongste Amerikaansche constructies.
Voor den waarnemingsdienst telt de militaire Russische luchtvloot ongeveer 650 eenheden met een actie-sfeer van 800 tot 1200 K.M. en een snelheid van 180 tot 250 K.M./uur. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Luchtvloot 1427 F.)

24 DECEMBER 1934

E. **TURKIJE. — De sociale hervormingen. —**
Het doel dat Kemal Atatürk, den president der Turksche republiek, voor oogen zweeft bij de sociale hervormingen die hij den laatsten tijd heeft ingevoerd, en die ook in het buitenland sterk de aandacht hebben getrokken, is, aldus meldt het Anatolisch Telegraaf Agentschap, de Turksche natie in den meest uitgebreiden en wetenschappelijken zin te moderniseeren en te doen aanpassen aan de toestanden in Europa.
Door het dragen van de „fez" te verbieden, door het Kalifaat en zijn aanhangsels af te schaffen, door de Latijnsche letterteekens in te voeren en een modern burgerlijk wetboek, heeft de leider der jonge Turksche republiek altijd gehandeld als echte Westerling die hij is, strevend naar vooruitgang en moderniseering. Als stichter van een leekenstaat, kon hij het geestelijk gewaad niet toelaten, dat in critieke oogenblikken zich gemakkelijk in dienst zou kunnen stellen van de reactie. Alle genomen maatregelen vormen een keten die de jonge republiek moet schragen.
De sociale maatregelen die het sterkst de aandacht trokken waren de volgende:
1. Aanneming van familienamen. Over een jaar zullen alle 17 millioen Turken een duidelijken familienaam hebben. De president der republiek heet voortaan niet meer Gazi Mustafa Kemal, maar Kemal Atatürk, hetgeen beteekent Opperste leider des lands. De voorzitter van de groote nationale vergadering heet Ozalp en die van den ministerraad Inönü, als herinnering aan twee groote veldslagen.
2. Afschaffing van titels. Het is onvereenigbaar met de democratische en republikeinsche beginselen, personen titels te laten dragen, die een voorrecht aanduiden of een verschil in klasse, stand of godsdienst. De neiging bestaat de titels eenvoudig te beperken tot Bay (mijnheer), Bayan (mevrouw) en Bayin (juffrouw), zooals in de Westersche landen.
3. Verbod op het dragen van geestelijke kleeding. Een door de groote Nationale Vergadering aangenomen wet verbiedt aan de geestelijken van alle godsdiensten en secten om in het openbaar de hen kenmerkende kleeding te dragen met uitzondering van één enkele persoon voor elke secte. Over een half jaar, als de wet in werking is getreden, zal men dus in de straten der Turksche steden geen priesters, nonnen, rabbijnen, hodjas en imams meer zien in een kleeding, die een anachronisme vormt met den modernen tijd. De vrijheid voor de uitoefening der godsdiensten blijft door de wetten gewaarborgd. De regeering stelt zich wel op het leeken-standpunt, maar is niet tegen den godsdienst. Dezelfde wet verbiedt ook het dragen van insignes en uniformen van buitenlandsche cultureele, politieke of militaire vereenigingen.
4. Actief en passief kiesrecht voor de vrouw. Door deze grondwetswijziging heeft de nationale vergadering de kroon gezet op haar werk tot emancipatie van het nieuwe Turkije, dat zij zich van begin af aan voor oogen had gesteld.
(Anatolisch Tel. Agentschap - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1618 E.)

F. **DUITSCHLAND. — Dr. Franck rijksminister zonder portefeuille. —**
In den Beierschen ministerraad heeft de staatsminister van Justitie, dr. Franck, medegedeeld, dat de Beiersche justitie met ingang van 1 Januari 1935 overgaat op het rijk.
In verband hiermede heeft rijkskanselier Hitler dr. Franck benoemd tot rijksminister zonder portefeuille.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 1418 G.)**

G. **NOORWEGEN. — Luchtvaart. —**
De besprekingen, die den laatsten tijd gevoerd zijn tusschen verschillende reederijen en luchtvaartondernemingen hebben thans na een conferentie met een der ministers tot resultaat gehad, dat één groote en kapitaalkrachtige luchtvaartmaatschappij gevormd zal worden, welke de concessieaanvragen van de verschillende deelnemers overneemt. De oprichters zijn Fred. Olsen & Co., Det Bergenske Dampskibsselskap, Arendals, Stavangerske, Nordenfeldske en Vesteraalens Dampskibsselskap en de luchtvaartmaatschappij van de gebroeders Widerøe, terwijl uit den aard der

zaak de door beide eerstgenoemde reederijen gevormde Noorsche luchtvaartmaatschappij in de nieuwe onderneming opgaat. De minister van Defensie heeft nu medegedeeld, dat de regeering vermoedelijk nog voor Nieuwjaar beslissen zal welke onderneming de concessie voor de binnen- en buitenlandsche vliegdiensten krijgt. (Aftenposten)

A. **NEDERLAND. — Naturalisaties - Tweede Kamer wijst op werkloosheid in eigen land. —**
In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over een tweetal naturalisatie-ontwerpen voor te zamen 40 naturalisaties wordt bezwaar gemaakt tegen den wassenden stroom naturalisaties. Enkele leden meenden op te merken, dat de minister van Justitie er veel waarde aan hecht, dat de verzoekers zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. Zij wilden de noodzakelijkheid hiervan niet ontkennen, doch meenden er niettemin op te moeten wijzen, dat tegenover al deze buitenlanders, die zich een bestaan in Nederland wisten te verzekeren, een aantal Nederlanders staat, die door deze vreemdelingen zijn verdrongen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1623 C.)**

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Aardolie-ontginning op Nieuw-Guinea. —**
Het wetsontwerp, dat aan de regeering machtiging verleent tot het sluiten van een overeenkomst als bedoeld in art. 5a der Indische Mijnwet met een door de Bataafsche Petroleum Mij., de Ned. Koloniale Petroleum Mij. en de Nederlandsche Pacific Petroleum Mij. op te richten Naamlooze Vennootschap betreffende de opsporing en ontginning van aardolie enz., in Nieuw-Guinea en omliggende eilanden is door de Eerste Kamer aangenomen. (Keesings Fin. Archief)
(Vor. ber. 1433 E.; Eerste Kamer 1577 H.)

C. **DUITSCHLAND. — Grondstoffenhandel. —**
De Rijksregeering heeft een wet tot het verleenen van garanties tot bevordering van den grondstoffenhandel aangenomen.
De minister van Financiën wordt gemachtigd deze waarborgen te verleenen. Verder kan de minister van Economische Zaken in overleg met den minister van Financiën maatregelen treffen, om het Rijk, voor zoover het middelen voor de garantie-verleening behoeft, te verlichten.
De desbetreffende verordeningen worden door den minister van Economische Zaken, in overleg met den minister van Financiën uitgevaardigd, doch eventueel kan de minister voor voedselvoorziening of de „Reichsforstmeister" den minister van Economische Zaken vervangen. (Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. 1609 C.)**

D. **NEDERLAND. — Het college van regeeringscommissarissen. —**
De minister van Economische Zaken heeft met intrekking van een vroegere beschikking benoemd:
a. tot regeeringscommissaris voor de melkveehouderij L. Bückmann in Den Haag;
b. tot regeeringscommissaris voor den akkerbouw en de veehouderij ir. S. I. Louwes te Zwolle:
c. tot regeeringscommissaris voor de pluimveehouderij, visscherij en steunverleening aan de fabrieksturf, mr. dr. A. A. van Rhijn, secretaris-generaal van het departement van Economische Zaken in Den Haag;
d. tot regeeringscommissaris voor de groenten-, fruit- en sierteelt F. V. Valstar te Naaldwijk;
e. tot regeeringscommissaris, commercieel adviseur S. van Zwanenburg in Den Haag.
Deze regeeringscommissarissen vormen het college van regeeringscommissarissen, waarvan benoemd zijn tot voorzitter mr. dr. A. A. van Rhijn en tot ondervoorzitter ir. S. L. Louwes. (N.R.Crt.) **(1379 E.)**

E. **SPANJE. — Praehistorische vondsten in Castellon.**
De ontdekking van een serie rotsschilderingen in de provincie Castellon in West-Spanje heeft de belangstelling van vele historici opgewekt.
Ze worden toegeschreven aan een stam holbewoners, die hier duizenden jaren geleden gewoond moet hebben. De schilderingen werden per toeval gevonden in de ravijn van Garulla in het district Ares del Maestre.
In een kelder was een oppervlakte van 70 vierkante meter geheel beschilderd met zeer artistieke afbeeldingen, van boogschutters, gewonde beesten, slangen, stieren en andere zeer duidelijk geteekende voorstellingen, alle betrekking hebbende op de jacht.
Ook werden vele pijlpunten en andere wapens gevonden. (El Sol, Madrid) **(V. b. Opgravingen 655 F.)**

F. **NEDERLAND. — Onderzoek naar de weermacht in Indië - Studiecommissie. —**
In het departement van Defensie is op 20 Dec. '34 namens den minister van Defensie geïnstalleerd de commissie tot herziening van de maritieme strijdmiddelen in Ned.-Indië.
De commissie bestaat uit den oud-minister en staatsraad mr. J. B. Kan als voorzitter en de leden M. Boerstra, generaal-majoor, hoofd van den Generalen Staf van het Kon. Ned.-Ind. Leger, H. G. de Bruyne, luitenant-ter-zee der 1ste kl., H. Ferwerda, kapitein-ter-zee, J. T. Fürstner, kapitein-ter-zee, J. H. Hardenberg, gep. luitenant-generaal tit. Kon. Landsmacht, L. G. L. van der Kun, kapitein-luitenant ter zee, W. Schilling, majoor van den Generalen Staf van het Kon. Ned.-Ind. Leger, J. G. W. Zegers, kapitein der infanterie Kon. Landmacht. Als secretarissen zijn toegevoegd de luitenants-ter-zee der 1e kl. F. S. W. de Ronde en J. Schraver.
De commissie heeft de opdracht om met behoud van de doelstelling van de weermacht in Ned.-Indië en van de taak van de Zeemacht en die van het Leger
a. te onderzoeken of door wijziging in de onderlinge verhouding der strijdmiddelen van de Zeemacht met name door een uitbreiding van de maritieme luchtmacht tegen gelijktijdige vermindering van het bovenwatermaterieel een besparing van beteekenis op de militaire uitgaven kan worden verkregen;
b. een berekening te maken van de kosten van aanbouw, instandhouding en exploitatie van een vloot volgens een bepaalde sterkte, met een materieel-reserve als genoemd in het aanbouwplan 1930 en van de kosten van aanbouw, instandhouding en exploitatie van een vloot als waartoe de commissie mocht adviseeren. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Ned. Indië: Leger en Vloot 1203 B.)

G. **NEDERLAND. — Vakbeweging, omvang op 1 Jan. 1934. —**
Het volgende staatje geeft een overzicht van de ledentallen der centralen.

	Ledental op 1 Jan.: 1933	1934	Ledental in % van het totaal in het Rijk 1920	1933	1934
Nat. Arb.-Secr.	22.500	19.550	7.55	2.72	2.46
Ned. Verb. van Vakvereen. .	336.150	321.800	36.25	40.56	40.44
Chr. Nat. Vakverbond . .	115.000	115.600	9.80	13.87	14.53
R.-K. Werkliedenverb. . .	192.650	190.400	20.62	23.24	23.92
Ned. Synd. Vakverbond . .	2.850	2.350	—	0.34	0.30
Ned. Vakcentr.	49.200	46.900	5.84*	5.93	5.90
Niet bij centrale aangesloten .	110.550	99.100	19.94	13.34	12.45
Totaal . . .	828.900	795.700	100.—	100.—	100.—

* Alg. Ned. Vakverbond.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1044 B.)**

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Werkloozenzorg in 1934. —**
Het Centraal Werkloozencomité legde een globale rekening en verantwoording over van den geheelen werkloozenzorg in Ned.-Indië over het jaar 1934.
De inkomsten, in totaal *f* 1.330.000, bestonden uit de volgende posten: particuliere bijdragen *f* 600.000, van ondernemers *f* 400.000, uit loterijen *f* 200.000, aan subsidies van locale ressorten *f* 100.000, Regeeringsvergoeding voor administratiekosten *f* 30.000.
De uitgaven bedragen in totaal *f* 1.555.000, welke te splitsen zijn in: gewone uitkeeringen *f* 1.270.000, uitkeeringen aan vereenigingen zooals het Leger des Heils enz. *f* 165.000, aan passages *f* 35.000, aan administratiekosten *f* 45.000 en aan diversen *f* 40.000.
Het tekort over 1934 ten bedrage van *f* 225.000, wordt grootendeels gedekt door extra Regeeringsbijdragen tot een bedrag van *f* 120.000 en aan het bedrag dat als kasmiddelen op 1 Januari 1934 aanwezig was.

De raming voor 1935 is als volgt: Inkomsten *f* 1.180.000, n.l. particuliere bijdragen *f* 450.000, van ondernemers *f* 400.000, uit loterijen *f* 200.000, aan subsidies van locale ressorten *f* 100.000, en als Regeeringsvergoeding voor administratiekosten *f* 30.000. (Aneta)

A. BIOLOGIE. — Het biologisch zielsbegrip - Lezing van prof. dr. H. J. F. W. Brugmans te Amsterdam. —
Op 18 Dec. '34 heeft prof. dr. H. J. F. W. Brugmans, hoogleeraar aan de universiteit te Groningen, voor den Psychologischen Studiekring te Amsterdam gesproken over het biologisch zielsbegrip.
Spr. is van oordeel, dat het biologisch zielsbegrip geen uitgangspunt voor de psychologie kan zijn, al is in zijn gedachtengang wel plaats voor de ziel, iets wat 25 jaar geleden niet mogelijk zou zijn geweest, toen de psychologie niets met de ziel te maken had. Doch spr. heeft bezwaren tegen het biologisch zielsbegrip. De primitieve mensch denkt zich de ziel stoffelijk, de physische beschouwing over het lichaam wordt overgebracht op de ziel.
Bij het biologisch zielsbegrip wordt de ziel stoffelijk gedacht: de kern hiervan is dat de ziel in de eerste plaats levensprincipe is en dat tot uiting komt in de individueele psychische verschijnselen. In den primitieven vorm is het biologische zielsbegrip nauw verbonden met een zekere onsterfelijkheid: dit beteekent een verzwakking van de ziel en is o.a. bij de spiritisten een springlevend begrip.
En in dezen tijd oefent dit biologisch zielsbegrip zijn invloed uit op de psychologie, welke volgens sommigen de wetenschap is der bewustzijns-verschijnselen.
Spr. is van oordeel dat het gebruik maken van physische verschijnselen wat anders is dan dat deze opgenomen moeten worden in de ervaringen van het object der psychologie. Hij is ervan overtuigd, dat als de psycholoog het biologisch zielsbegrip aanvaardt, hij dilettant wordt op biologisch terrein, waardoor de psycholoog aan waarde verliest. En ook de bioloog moet zich niet aan grensoverschrijding bezondigen, psychologen en biologen moeten elkaars terrein niet betreden. De speciale wetenschappen leveren stukwerk, dat geordend en geregeld moet worden door de algemeene wetenschap, die zich met den mensch en de wereld in zijn geheel bezig houdt, d.i. door de metaphysica. De biologie mag niet vervallen tot metaphysisch materialisme, en de psychologen moeten met betrekking tot de physiologie zelfbeheersching krijgen.
Het levensprincipe is slechts een werkhypothese voor den bioloog, die naar stoffelijke oorzaken van stoffelijke veranderingen moet zoeken, maar hij, die een levensprincipe als object invoert, hij moge een wijsgeer zijn, doch hij doet afbreuk aan de biologie. Het gaat niet om een contrast tusschen doode en levende natuur, maar het gaat om de afgrenzing der individueele verschijnselen. Concludeerende wees prof. Brugmans het biologische zielsbegrip af als object voor de psychologie. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Biologie 1505 D.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Congres Partai Indonesia niet toegestaan. —
De wnd. gouverneur van West-Java verwierp het hooger beroep van de Partai Indonesia op het besluit van den resident, waarbij het houden van een congres van de Partai Indonesia op 30 en 31 December '34 te Batavia was geweigerd. (Aneta) **(1055 A.)**

C. SAARGEBIED. — De Nederlandsche troepen aangekomen. —
Op 22 Dec. '34 zijn de Nederlandsche mariniers te Saarbrücken aangekomen. (Persberichten)
(Vorig bericht blz. 1609 G.)

25 DECEMBER 1934

D. FRANKRIJK. — Begrooting door Kamer en Senaat aangenomen. —
De begrooting voor 1935 is op 23 Dec. '34 door Kamer en Senaat goedgekeurd. De inkomsten op deze begrooting bedragen 46.991.968.737 francs, de uitgaven 47.817.011.976 francs, zoodat er een tekort is van 825.043.239 francs. (Le Temps) **(V. b. 1619 H.)**

E. BULGARIJE. — Groote Communistische samenzwering ontdekt. —
Te Haskovo in Bulgarije heeft de politie een samenzwering ontdekt, welke een omvang had, zooals men in vele jaren in Bulgarije niet heeft geconstateerd. In de laatste dagen zijn meer dan 500 personen gearresteerd, w.o. 175 soldaten van het garnizoen. Uit het archief der samenzweerders zou blijken, dat de communisten een gewapenden opstand in Bulgarije voorbereidden. De opstandelingen zouden alle wapendepôts bezetten. Alle officieren en onderofficieren moesten worden vermoord. De organisator zou Georgi Stojeff zijn.
Het plan was, een Bulgaarsche Sovjet-republiek uit te roepen. In de laatste maanden zijn ongeveer twintig groote communistische samenzweringen in Bulgarije ontdekt. De regeering heeft thans krachtiger maatregelen getroffen om een einde te maken aan de communistische propaganda, welke van Griekenland uit wordt gesteund. (Vreme)
(Vor. ber. Communisten 774 F.)

F. ROEMENIE. — Pact met Rusland - Territoriale onschendbaarheid. —
In antwoord op een interpellatie over een Sovjet-Roemeensch pact verklaarde de onderstaatssecretaris Radulesco, dat het pact de territoriale onschendbaarheid garandeert met uitschakeling van alle geweld. De territoriale souvereiniteit der beide landen wordt gewaarborgd. (Adverul, Bucaresti)
(Vor. ber. Sovjet Rusland 1599 A.)

G. PALESTINA. — Arabische klachten over Joodsche immigratie. —
De hooge commissaris voor Palestina, Sir Arthur Wauchope, heeft een Arabische delegatie ontvangen, die geprotesteerd heeft tegen verderen verkoop van land aan Joden en de toenemende Joodsche immigratie. Zoowel de verkoop van land als de Joodsche immigratie hadden volgens de Arabische delegatie thans een hoogte bereikt, dat de garanties, welke het Volkenbondsmandaat de Arabische bevolking waarborgde ten aanzien van hun burgerlijke en religieuze rechten ernstig gevaar liepen.
Sir Arthur Wauchope antwoordde, dat de regeering het land economisch wenschte te ontwikkelen en dat het aantal Joodsche immigranten gedurende het afgeloopen jaar 36.000 bedroeg, zoodat van overdreven Joodsche immigratie niet gesproken kon worden.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 1434 B.)**

H. NEDERLAND. — Noordzee-eilanden - Bebossching.
In de December-aflevering van het „Ned. Boschbouw-Tijdschrift", orgaan van de Ned. Boschbouwvereeniging, besluit de heer P. Boodt zijn bijdrage over de bebossching op de Noordzee-eilanden met een nabeschouwing, waaraan wij het volgende ontleenen:
Op de Noordzee-eilanden blijkt op 1 Januari 1934 een oppervlakte van rond 1430 H.A. bosch aanwezig te zijn verdeeld als volgt: Texel 468 H.A., Vlieland 216 H.A., Terschelling 547 H.A., Ameland 144 H.A., Schiermonnikoog 55 H.A.
Laten wij de bosschen op Schiermonnikoog als particulier bezit buiten beschouwing, dan kan gezegd worden, dat binnenkort op de Waddeneilanden de grens van de gewenschte bebossching zal zijn bereikt. Wel moeten nog de hier en daar voorkomende trekgaten en open ruimten worden beplant, ten einde de voor het duinbosch vereischte compactheid te verkrijgen, maar dit is een kwestie van enkele jaren.
(Ned. Boschbouw-Tijdschrift)

I. SOVJET-RUSLAND. — Moord op Kirof - Arrestatie van Zinowjef en Kamenef - Hun verbanning waarschijnlijk. —
Eerst thans wordt officieel bevestigd, dat Zinowjef en Kamenef op 16 December in verband met den moord op Kirof zijn gearresteerd. Aangezien het onderzoek, naar officieel wordt medegedeeld, echter niet voldoende bewijzen van hun medeplichtigheid heeft opgeleverd, zullen zij niet voor een rechtbank terecht staan, doch zal hun zaak in handen worden gesteld van een speciale commissie, die over verbanning langs administratieven weg zal beslissen. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 1618 F.)

K. OOSTENRIJK. — Geen politiek in het leger. —
In de nieuwe Oostenrijksche leger-verordening wordt bepaald, dat soldaten van het Oostenrijksche leger geen lid van eenige politieke organisatie mogen zijn. Het lidmaatschap van niet-politieke organisaties is slechts geoorloofd indien de militaire autoriteiten hun toestemming daartoe hebben gegeven, evenals tot het bezoeken van vergaderingen.

Voor militairen zal een aparte beroepsorganisatie worden geschapen, die den naam van „Kameraadschap van leden der gewapende macht" zal dragen. Hierdoor komt een einde aan de taak der vertrouwenslieden en vertegenwoordigers van het personeel bij de gewapende macht. De leiders dezer „Kameraadschap" worden niet door de soldaten gekozen, evenmin als door de vertrouwenslieden, wat vroeger het geval was, doch zij worden door den Minister voor de landsverdediging benoemd. (Reichspost)
(Vor. ber. Leger 1438 C.)

26 DECEMBER 1934

A. NEDERL. HANDEL MIJ. — Reorganisatievoorstel aangenomen. —
In de op 15 Dec. '34 gehouden vergadering van aandeelhouders der Nederlandsche Handel-Mij. werd het reorganisatie-voorstel met 295 stemmen vóór en 3 stemmen tegen aangenomen. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1607 A.)

B. DUITSCHLAND. — Zwaardere belastingen voor buitenlanders, die in Duitschland werken. —
Buitenlanders, die in Duitschland inkomsten genieten, of zij in Duitschland wonen of niet, zullen na 1 Jan. 1935 onderworpen worden aan strengere belastingwetten.
De belangrijkste ontworpen verandering zal van toepassing zijn op werkgevers of deelgenooten in ondernemingen, welke zelve niet in Duitschland wonen. Het verluidt n.l., dat hun geheele inkomen uit alle beleggingen, of dit nu binnen of buiten Duitschland verdiend wordt, onderworpen zal worden aan Duitsche inkomstenbelasting. Voorts verluidt, dat dezelfde maatregel zal worden toegepast op buitenlanders, die in Duitschland verblijf houden. (Berl. Tageblatt)

C. DUITSCHLAND. — Kerstbeschouwingen van Kardinaal Faulhaber. —
De Augsburger Zeitung publiceerde op 22 Dec. '34 een Kerstbeschouwing van de hand van Kardinaal Faulhaber, waarin de kardinaal aanspoort tot de schepping van een duurzamen en oprechten vrede.
De kardinaal besluit zijn schrijven met de opmerking, dat de „Führer", Adolf Hitler, zich met moedige, machtige woorden voor den vrede heeft uitgesproken, juist in die noodlottige uren, waarin duivelshanden bezig waren, de oorlogsmotoren weer aan te drijven. (De Maasbode) **(Vor. ber. Faulhaber 1387 C.)**

27 DECEMBER 1934

D. S.D.A.P. — Kerstvergadering 1934. —
Op 25 Dec. '34 heeft de Federatie Amsterdam der S.D.A.P. te Amsterdam haar Kerstvergadering gehouden.
De bijeenkomst werd geopend door den heer J. W. Matthijssen, voorzitter van de Federatie.
Ir. J. W. Albarda, de voorzitter der Tweede Kamer-fractie, die daarop het woord verkreeg, begon zijn rede met een verklaring, waarom hij geweigerd had zijn toespraak via de V.A.R.A. te laten uitzenden. Spr. meende, dat zijn rede door de Radio-Contrôle Commissie wel zoodanig zou worden beknot, dat deze voor de radioluisteraars geen waarde zou hebben.
De economische toestand is dit jaar, in vergelijking tot het vorige, niet verbeterd. Het leed der werkloozen is in geen enkel opzicht minder geworden. De wanhoop stijgt alom, ook in de kringen der middenstanders, ook in die van groote industrieelen, ook bij de boeren, voor wie de vruchtbaarheid der aarde een vloek is geworden. Als in zulk een tijd, reeds zoo vervuld van economisch leed, er nog staatkundige omwentelingen plaats hebben als in Duitschland, dan is de ellende niet meer te overzien. In Duitschland en Oostenrijk is de democratie vernietigd; democratie is meer dan een staatsvorm, het is een beginsel, waar het fascisme lijnrecht tegenover staat. De dictatuur maakt het volk tot haar slaaf. 1934 werd een moordjaar. In Januari viel Van der Lubbe, als slachtoffer voor den schuld van anderen, in Februari woedde de Oostenrijksche revolutie, in Juli viel Dollfuss en in October Barthou en Koning Alexander, terwijl in December de moord op Kirof met die op honderd Russen werd vermenigvuldigd. Duitschland beleeft thans donkere Kerstdagen. Toen het nationaal-socialisme zegevierde, voelde ieder dat het oorlogsgevaar ontzaglijk veel grooter werd. Hitler ging consequent zijn weg, een weg, die onherroepelijk naar oorlog voeren moet.
Moeten wij in dezen donkeren tijd den moed laten zakken? Neen! De zeeman toont de grootste activiteit, wanneer de storm woedt. De socialist, die thans den moed zou laten zakken, is niet waard een groot ideaal te dienen. En wie goed ziet, weet, dat er teekenen zijn, die er steeds weer op wijzen, dat het socialisme en de democratische gedachte niet sterven kunnen. Men zie naar het Noorden, naar Engeland, naar het dappere Tsjecho-Slowakije, dat temidden van fascistische landen haar democratische gezindheid bewaart. Maar wie het sterkst sprekende bewijs voor de kracht en de moed der sociaal-democratie zoekt, hij zie naar Duitschland en Oostenrijk, waar ondanks dictatuur, ondanks geweld en moord, de Duitsche en Oostenrijksche socialisten ondergronds doorwerken. Deze zullen het zijn, die Duitschland opnieuw zullen inlijven in de rij der beschaafde volken. Een andere lichtstreep aan den donkeren hemel is de activiteit van den Volkenbond, inzake de Saarkwestie en den moord op Koning Alexander. Hieruit blijkt, dat oorlogen niet in alle opzichten onvermijdelijk zijn. Het is een der eerste plichten van de sociaal-democratie aan het Volkenbondswerk mee te doen. Het is daarom, dat de S.D.A.P. in de Tweede Kamer haar onmiddellijke goedkeuring hechtte aan het plan om Nederlandsche troepen naar het Saargebied te zenden om het vredesleger te versterken.
De sociaal-democratie is niet te vernietigen. Zoomin als de ramp van de Uiver de luchtvaart in haar ontwikkeling zal stuiten, zoomin houdt het fascisme de voorwaartsstrevende sociaal-democratie tegen.

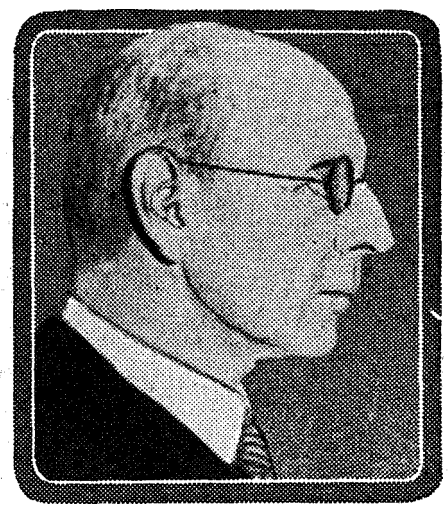

Ir. J. W. Albarda.

Na de pauze sprak de heer Albarda over den politieken toestand in Nederland en de houding van de S.D.A.P. De waanzin, die aan onze Oostelijke grens woedt heeft hier velen voor het fascisme den schrik op het lijf gejaagd. De burgerlijke partijen zijn op het oogenblik uiterlijk machtiger dan ooit, ondanks alle innerlijke verdeeldheid. Zij hebben slechts één doel, dat hen allen tezamen bindt, n.l. de sociaal-democratie den pas af te snijden. De S.D.A.P. is in een politiek isolement gedrongen. De groote en kleine pers, die vroeger menigmaal de S.D.A.P. niet onwelgezind waren, doen thans hun best de sociaal-democratie met breidelooze critiek of negatie te ondermijnen. De S.D.A.P. is echter tegen dezen algemeenen aanval bestand gebleken. De heer Mussert is trotsch op zijn 30.000 leden, die hij niet heeft. De S.D.A.P. heeft nog altijd 90.000 leden, het N.V.V. 300.000, en teekenden niet anderhalf millioen volwassenen op het petitionnement van het N.V.V.? Met volledige eensgezindheid heeft de S.D.A.P. een gesloten front gevormd tegen alles wat de democratie bedreigt. Dat de S.D.A.P. zich ondanks alle moeilijkheden kan handhaven geeft den leden recht op moed en hoop op de toekomst.
Misschien wachten ons nog zeer zware tijden, mogelijk ook, zullen wij diepe vernederingen moeten verdragen, maar wat binnen in ons leeft aan wezenlijk socialisme, dat is nooit te vernietigen. Dit is een kracht, die alle moeilijkheden zal weerstaan. (Vaz Dias - Het Volk)
(Vor. ber. 1543 G.; Kerstcongres 1102 E.)

E. NEDERLAND. — Nederl. vereeniging voor vrouwenbelangen en gelijk staatsburgerschap. —
De Nederlandsche vereeniging voor vrouwenbelangen en gelijk staatsburgerschap heeft op 8 Dec. '34 te Utrecht een vergadering gehouden.
Mej. E. H. Piepers, presidente, zeide verheugd te zijn, dat zooveel vereenigingen op de bijeenkomst waren vertegenwoordigd.
De volgende goedgekeurde motie werd voorgelezen:
De Nederlandsche vereeniging enz., overwegende: dat elk mensch de vrouw zoowel als de man moreel recht heeft op arbeid als bron van een zelfstandig bestaan; dat de huidige werkloosheid gelijk andere crisisnooden even zwaar drukken op de vrouw als op den man; dat het daarom onrechtvaardig is dat overheid

en ook particulieren de werkloosheid van den man gedeeltelijk trachten te verschuiven naar de vrouw door den nog beschikbaren arbeid aan haar te ontnemen en voor hem te reserveeren;
protesteert tegen de achterstelling van de vrouw, die haar terug zal voeren naar volkomen economische afhankelijkheid;
besluit deze motie ter kennis te brengen van de regeering en ze te publiceeren. (N. Rott. Crt.)

A. **FASCISME. — Bijeenkomst te Montreux. —**
Wij lezen in „Volk en Vaderland", het officieele orgaan der Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland:
In het „Alg. Handelsblad" van 18 Dec. '34 staat een bericht over een „Fascistische bijeenkomst te Montreux", waarbij ook een Nederlandsche delegatie aanwezig was, bestaande uit zekeren heer Meyer.
Hoewel eigenlijk volmaakt overbodig willen wij er op wijzen, dat de N.S.B. niet aan deze bijeenkomst heeft deelgenomen. (Volk en Vaderland)
(Aan het hoofd der delegatie stond de heer Arnold Meijer, leider van „Zwart Front", te Oisterwijk N.B. — Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1617 B.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Winterconferentie van Vrijz.-Chr. studenten. —**
Zijn eerste winterconferentie wijdde de V.C.S.B. (vrijzinnig-christelijke studentenbond) aan persoon en arbeid van wijlen prof. dr. H. K. Roessingh en prof. dr. H. T. de Graaf, om langs dezen weg beginselen en richtlijnen van het vrijzinnig-protestantisme te benaderen en te verduidelijken. Na een inleiding van prof. dr. L. J. van Holk over den historischen achtergrond en wording van het vrijzinnig-protestantisme, waarin de verschillende geloofstypen onderscheiden werden, sprak dr. W. R. M. Noordhoff over Roessingh.
Hij liet daarbij den nadruk vallen op het feit, dat bij Roessingh het naar de cultuur toegewende, universeele, dat in het algemeen het geloofstype van het vrijzinnig-christendom is, samenging met een vroomheid, waar Christus in het middelpunt stond en de spanning tusschen het aardsche leven en het Godsrijk sterk beseft werd. Ter nadere omschrijving van Roessingh's invloed gaf spreker deze drie typeeringen: geloof als critiek, als waagstuk, als belijdenis.
(Alg. Handelsblad)

C. **VLOOTVERDRAG VAN WASHINGTON. — Besluit tot opzegging door Japan. —**
De Japansche geheime raad heeft besloten het vlootverdrag van Washington op te zeggen. Naar verluidt heeft de Amerikaansche staatssecretaris Hull hiervan bericht ontvangen. (Dempo Tsoesin) **(V. b. 1460 A.)**

D. **GRIEKENLAND. — Kabinetswijziging. —**
Minister-president Tsaldaris heeft in den Ministerraad van 22 Dec. '34 een grondige wijziging van zijn regeering aangekondigd. Hij verzocht den ministers, hem de reorganisatie van het kabinet te vergemakkelijken door af te treden, waarop alle ministers hun portefeuilles ter beschikking stelden. (Proïa)
(Vorig bericht blz. 730 A.)

28 DECEMBER 1934

E. **ENGELAND. — Plannen tot uitbreiding der luchtvaart. —**
In het Lagerhuis heeft Sir Philip Sassoon, ondersecretaris voor de luchtvaart, een uiteenzetting gegeven van de plannen tot uitbreiding van de Engelsche luchtdiensten.
De drie belangrijke punten van het plan zijn:
Ten eerste verbetering van de thans bestaande reisschema's tusschen de verschillende deelen van het rijk.
Ten tweede vermeerdering van het aantal vluchten op de verschillende lijnen en
ten derde vervoer door de lucht van alle „first class" mail naar de Dominions.
De reistijden van dit schema zijn als volgt:
De reis naar Indië zou worden afgelegd in iets meer dan twee dagen, de reis naar Oost-Afrika in twee en een halve dag, die naar Kaapstad in vier dagen, die naar Singapore in vier dagen en de reis naar Australië in zeven dagen.
Voorzieningen zouden worden getroffen voor vier of wellicht vijf diensten per week op Indië, 3 diensten per week op Singapore en Oost-Afrika en 2 op Zuid-Afrika en Australië. (Manchester Guardian)

F. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay. —**
De consultatieve Volkenbondscommissie voor de behandeling van het Boliviaansch-Paraguaansche conflict om den Gran Chaco heeft op 21 Dec. '34 haar laatste zitting gehouden.
De ex-commissie besloot, dat wanneer niet vóór 14 Januari tijdens de zitting van den Raad een gunstig antwoord van Paraguay en Bolivia op de aanbevelingen van den Volkenbond zal zijn ontvangen, maatregelen genomen zullen worden, om een rigoureuze uitvoering van het embargo op den wapenuitvoer naar de beide oorlogvoerende landen te verzekeren.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht blz. 1599 B.)**

G. **SINGAPORE. — De Britsche vlootbasis. —**
Na bestudeering van de resultaten der gecombineerde marine- ene luchtmanoeuvres, die te Singapore zijn gehouden, heeft de commandant van de vlootbasis in Singapore verklaard, dat de enkele zwakke plekken, die nog bleken te bestaan, binnenkort zoodanig verstrekt zullen worden, dat Singapore practisch onneembaar is en niet geschaad kan worden door aanvallen te land, uit de zee of uit de lucht. De landingsmogelijkheden, die tijdens de manoeuvres minimaal bleken te zijn, zullen na het aanbrengen dezer laatste verbeteringen geheel zijn verdwenen en Singapore zal het Gibraltar van het Oosten worden. (Daily Tel.)
(Vorig bericht blz. 1253 B.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Japansche conferentie - Officieele mededeeling. —**
De voorzitter van de Nederlandsche delegatie deelde het volgende aan Aneta mede:
Het vertrek van dr. Nagaoka en de andere leden der Japansche delegatie beteekent geenszins dat de onderhandelingen, te Batavia gevoerd, nutteloos zouden zijn geweest en dat een tractaat niet te bereiken zou zijn. De onderhandelingen hebben wel degelijk geleid tot een beter begrip van elkanders standpunten en moeilijkheden. Op verschillende punten kon misverstand worden weggenomen en een voor beide zijden bevredigende regeling worden verkregen.
De gang der gebeurtenissen heeft in geen enkel opzicht de goede relatie tusschen beide landen verstoord. Of t.z.t. een tractaat nog tot stand zal komen, zal afhangen van den loop der omstandigheden. Hoewel deze nog niet rijp zijn om een verdrag mogelijk te maken, bestaat de mogelijkheid dat de tijd uitkomst brengt.
Inmiddels zullen te Kobe de onderhandelingen tusschen de scheepvaart-maatschappijen aanvangen, waaraan van Nederlandsche zijde, behalve de Java-China-Japan-lijn, ook de Koninklijke Paketvaart-Mij. deelneemt. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 1614 F.)**

I. **LEENDERT WILLEM BAKKER OVERLEDEN. —**
Dezer dagen is te 's-Hertogenbosch in den ouderdom van 83 jaar overleden de heer Leendert Willem Bakker, vader van Henri Bakker, een van Nederlands eerste vliegeniers, die reeds in 1910 groote vermaardheid verwierf.
Leendert Willem Bakker is niet alleen bekend om zijn zoon-vlieger, maar is zelf tot zeer ver buiten den Bosch bekend als uitvinder van vele technische nieuwigheden. Voor Nederland is hij de constructeur van de eerste fiets (nog van hout). Als amanuensis aan de Bossche H.B.S. verbonden demonstreerde hij in het Zuiden de eerste, door hem zelf uitgedachte en vervaardigde telefoon, later de eerste radio, ook door hem gebouwd. (Dagblad v. Noord-Brabant)

A. FRANKRIJK. — Soc. An. Automobiles Citroën. —
De S. A. Automobiles Citroën heeft bij het Tribunal de Commerce de la Seine haar balans gedeponeerd.
Op 21 Dec. is aan de maatschappij surséance van betaling verleend. De fabrieken zullen blijven doorwerken. Alleen zal een sluiting plaatsvinden van 23 Dec. tot 10 Jan. voor het opmaken van den inventaris.
De verkoop van wagens zal zonder onderbreking voortgaan op de oude condities. Nochtans zullen de bewindvoerders moeten onderzoeken of de prijzen van sommige wagens niet verhoogd dienen te worden.
De metaalfabriek Proncles, die aan Citroën ijzer en staal voor de carosserieën leverde, is gesloten. In deze fabriek werkten 400 arbeiders. (Ag. Econ. & Fin.)
Van de zijde der te Amsterdam gevestigde Nederlandsche onderneming van Citroën wordt o.m. het volgende medegedeeld:
Voor de Nederlandsche onderneming vloeien uit de surséance, door de S. A. Automobiles Citroën aangevraagd, geenerlei consequenties in financieel opzicht voort. (Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Nieuw handelsverdrag met Duitschland. —
Op het departement van Buitenlandsche Zaken te Berlijn is een verdrag over de regeling van het goederenverkeer tusschen Nederland en Duitschland voor het jaar 1935 onderteekend. Het verdrag komt in hoofdzaak overeen met dat voor het jaar 1934, dat op 31 December '34 afloopt.
Alleen ten aanzien van de Nederlandsche steenkolen is een geringe beperking van den uitvoer naar Duitschland onvermijdelijk gebleken.
Het nieuwe handelsverdrag is voor één jaar gesloten en zal van 1 Januari 1935 af voorloopig worden toegepast. In geval gedurende den looptijd van het verdrag zich ernstige wijzigingen in de economische verhoudingen tusschen de beide landen mochten voordoen, kan het tusschentijds worden opgezegd.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1598 A.)**

C. DUITSCHLAND. — Monopolie voor het opsporen van petroleum. —
De Pruisische regeering heeft een nieuwe wet afgekondigd, waardoor het opsporen van petroleum tot staatsmonopolie wordt. (V. D.)

D. ZIONISME. — Nederlandsche Zionistenbond - Algemeene vergadering. —
De 35ste Algemeene Vergadering van den Nederl. Zionistenbond werd op 25 Dec. '34 te Amsterdam gehouden.
Aan het referaat van den heer Nehemia de Lieme, over „Palestina-arbeid en -opbouw", ontleenen wij het volgende:
De referent ontwikkelde de tweeërlei ideologie, waaraan de rechtvaardiging van het Zionisme wordt ontleend en waarvan de synthese belichaamd is in de tegenwoordige Zionistische beweging.
Eenerzijds heeft men de verstandelijke analyse van het Joodsche vraagstuk; de noodlottige werking van de Diasporai, het feit, dat de Joden overal een minderheid vormen zonder een meerderheid in eigen land te zijn. Dit wijst vanzelf naar het Joodsche eigen land, met Joodsche meerderheid.
Anderzijds het begrijpen van het lot der Joden uit de historische ontwikkeling. De toekomst is dan verbonden met het verleden en de oplossing is: Palestina.
In het tweede gedeelte van het referaat behandelde spr. de vraag of de crisis zich tot Palestina uitbreiden zal.
Het uitvoerigst zette hij de verschillende vraagstukken uiteen, verbonden aan de immigratie. Spr. veroordeelde de z.g. illegale Joodsche immigratie, al erkende hij, dat dit deels een gevolg is van de door den Mandataris gevolgde politiek.
Doch bovenal protesteerde spr. tegen de z.g. illegale immigratie in Palestina van niet-Joden. Aanvankelijk werd deze door Engelsche autoriteiten ontkend. Thans wordt deze voor ca. 12.000 immigranten toegegeven. Er zijn er veel meer — meer dan 20.000 — en in dit is in strijd met den geest van het Mandaat, waarbij Palestina door de groote mogendheden is aangewezen te worden het „Joodsch-nationale tehuis".
De referent besloot dit gedeelte van zijn inleiding met op het belang te wijzen van een stelselmatige immigratie van Palestina, niet alleen door het boren van grondwater.
Dit is vooral van belang voor de ontwikkeling van het Zuiden en opent in het algemeen de mogelijkheid van een veel omvangrijker en breeder opgezette immigratie voor agrarische kolonisatie.
In het slot-gedeelte van zijn referaat kwam spr. terug op de ideologie — bovenal als tweede — door hem in den aanvang ontvouwd. Als voorbeeld van iemand, die onvergetelijk zal blijven niet alleen door zijn belangstelling, doch nog meer door zijn arbeid voor de popularisatie van de Joodsche geestelijke waarden — niet in orthodoxen zin — noemt hij den onlangs gestorven dichter Bialik.
Met een opwekking, naar den geest dit verheven voorbeeld te volgen, ieder naar zijn kracht en op eigen wijze, besloot spr. zijn referaat. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Zionisme 1186 K.)

E. ROTTERDAM. — De loonsverlaging door den Raad aanvaard. —
De Gemeenteraad van Rotterdam heeft op 21 Dec. '34 aangenomen de voorstellen van B. en W. met betrekking tot de bezoldiging van het Gemeentepersoneel. Deze voorstellen waren door B. en W. in October ingediend, doch werden toen door den Raad verworpen. In overleg met den Minister van Binnenl. Zaken dienden B. en W. de voorstellen opnieuw in, behoudens een wijziging in een artikel, waarin een limiet gesteld was. De Raad vereenigde zich met deze voorstellen met 23 tegen 15 stemmen. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1575 D.)

29 DECEMBER 1934

F. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Wells, Carolyn — „The Wooden Indian". (Lippincott, 1935)
Duitsch: Heydenau, Friedrich — „Der Leutnant Lugger". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Koeppen, Wolfgang — „Eine unglückliche Liebe". (Bruno Cassiver, Berlin)
Engelsch: Miles, Susan — „Blind men crossing a bridge". (Constable, London 1934)
Wells, H. G. — „The Shape of Things to Come". (Hutchinson)
Fransch: Cocteau, Jean — „Essai de critique indirecte". (B. Grasset, Paris)
Joly, Edmond — „La mère de Dieu dans la pensée, l'art et la vie". (Edit. Spes, Paris)
Friesch: „Fryske Sketsen" fen underskate skriuwers. (Uitg. A. J. Osinga, Bolsward)
Hongaarsch: Máral, Sándor — Vreemdelingen. Uit het Hongaarsch vertaald door László Székely en M. H. Székely-Lulofs. (Ned. Keurboekerij, A'dam 1934)
Italiaansch: Menini, Giulio — „L'Italia sul Mare". (Uitg. „La Nuova Italia")
Nederlandsch: Dekker, Maurits — „Aan beide kanten van den drempel". (J. L. Joachimsthal, A'dam 1934)
Spaansch: Pérez de Olaguer, Antonio — „Mi Vuelta al mundo". (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1621 G.)**

G. OOSTENRIJK. — Amnestie. —
De Oostenrijksche regeering heeft ter gelegenheid van het Kerstfeest aan meer dan 3.000 personen amnestie verleend, waaronder 170 politieke gevangenen.
(Reichspost)

H. JAPAN. — Embargo op ongebleekt katoen naar Nederlandsch-Indië opgeheven. —
De Federatie van Japansche Katoenspinners heeft besloten met ingang van 1 Januari 1935 het embargo op den uitvoer van ongebleekte katoenen stukgoederen naar Nederlandsch-Indië op te heffen, op voorwaarde, dat de Nederlandsch-Indische autoriteiten de contrôle erkennen, die door de Japansche organisatie van exporteurs van katoenen goederen op den export van katoenen goederen wordt uitgeoefend. (V. D.)
(Vor. ber. Uitvoerverbod 1421 G.)

I. SAARGEBIED. — Plebisciet. - Grenssluiting. —
De Saargrenzen zijn op 27 Dec. '34 gesloten en tot na het plebisciet zullen nog slechts vreemdelingen worden toegelaten met paspoorten, die van een speciaal visum zijn voorzien. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Volksstemming 1611 E.)

K. MEXICO. — Onteigening van kerkschatten. —
In de Kamer is een wetsvoorstel ingediend, dat tot doel heeft de onteigening van kunstschatten, welke zich in kerkelijk bezit bevinden. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1617 C.)

A. WERELDWERKLOOSHEID. — Einde September 1932—1934. - Vergelijkende staat. —
Hoogste en laagste maandcijfers van het aantal werkloozen gedurende de eerste 9 maanden.

	1934		1933		1932	
	Hoogste	Laagste	Hoogste	Laagste	Hoogste	Laagste
Nederland	387.200	291.900	398.600	274.900	274.400	240.800
België	183.712	162.511	207.136	135.105	169.411	153.441
Frankrijk	350.930	310.934	331.816	226.634	282.013	232.371
Duitschland	3.772.792	2.282.278	6.013.612	3.849.222	6.128.429	5.102.750
Engeland	2.045.636	1.663.463	2.422.808	1.970.379	2.357.963	2.183.683
Zweden	99.006	52.618	121.456	76.686	98.732	75.622
Denemarken	134.567	72.386	189.805	84.205	109.002	77.658
Italië	1.158.418	830.856	1.229.387	824.195	1.147.945	905.097
Hongarije	60.821	45.486	61.037	50.978	71.210	56.985
Polen	408.792	289.388	280.044	202.065	360.031	150.446
Tsjecho-Slowakije	844.284	569.450	920.182	622 561	633 907	453.294
Zwitserland	16.0%	7.1%	17.0%	7.6%	9.0%	7.1%
Canada	21.2%	16.5%	25.5%	19 8%	23.0%	20.4%
Vereenigde Staten	11.690.000	10.267.000	13.689.000	11.793.000	10.826.000	
Australië	92.297	86.100	109.182	104.560	124.068	120.366

(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1502 B.)**

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Vaccinatieplicht. - Opschorting. —
De Eerste Kamer heeft op 28 Dec. '34 het wetsontwerp tot tijdelijke verlenging van de opschorting der vaccinatieplicht aangenomen met 18—11 stemmen.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1625 B.)**

C. BELGIE. — Luchtvaart - Vlucht Brussel-Leopoldville-Brussel - De „Reine Astrid". —
De „Reine Astrid" (de ex-Comet 3) met aan boord de piloten Waller en Franchomme, is op 22 Dec. '34 om 15.46 u. op het vliegveld van Kinshasa (Leopoldville) aangekomen, waar de kranige vliegers geestdriftig werden ontvangen. De „Reine Astrid" had Brussel op 20 Dec. '34 om 10.48 u. verlaten. Rust en landingen inbegrepen heeft het vliegtuig den afstand België-Congo in 52 uren afgelegd.
Op 26 December ondernam de „Reine Astrid" de terugreis naar Brussel en arriveerde aldaar op 28 Dec. omstreeks 12.20 u. Belg. tijd.
De heenreis is afgelegd in 24½ vlieguren en den terugweg in 23⅓ vlieguren. De afstand Brussel-Leopoldville bedraagt ± 7.500 kilometer.
De gemiddelde uursnelheid van het vliegtuig bedroeg ± 350 kilometer. (Handelsblad v. Antwerpen)

D. FILMKUNST. — „Op hoop van Zegen". —
Op 21 Dec. '34 vond de première in verschillende Nederlandsche bioscopen plaats van „Op hoop van Zegen", als sprekende film, uitgebracht door het M. D. H. Concern te Eindhoven.
Alex Benno maakte naar het tooneelstuk van Herman Heyermans, dat Kerstmis 1900 voor het eerst werd opgevoerd, het draaiboek en voerde de regie.
In de hoofdrollen spelen: Mevr. Esther de Boer-v. Rijk, Willem van der Veer, Frits van Dongen, Jan van Ees, Annie Verhulst, Cissy van Bennekom, Coen Hissing en Willem Hunsche (inmiddels overleden).
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Filmkunst 1555 E.)**

E. ADATSJI OVERLEDEN. —
Op 28 Dec. '34 is te Amsterdam op 64-jarigen leeftijd overleden de heer M. Adatsji, oud-president van het Permanente Hof van Internationale Justitie in Den Haag.
De heer Adatsji, een bekende Japansche rechtsgeleerde en diplomaat, werd op 29 Juli 1870 geboren. In 1893 trad hij in diplomatieken dienst. Adatsji bekleedde van 1903 tot 1907 hooge ambten aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken in Tokio. Hij was in de Japansche hoofdstad tevens hoogleeraar in internationaal recht en diplomatieke geschiedenis. In 1907 verliet hij Japan weer voor de gezantschapsdienst in verschillende steden. In 1920 werd hij ambassadeur te Brussel, in 1927 te Parijs. Hij werkte mee aan het vredesverdrag van Portsmouth (1906) en aan dat van Versailles (1919). Adatsji was lid van de commissie van tien voor het ontwerpen van een statuut van het Permanente Hof van Internationale Justitie en vertegenwoordigde Japan in de vergaderingen van den Volkenbondsraad. Verder was hij lid van het Permanente Hof van Arbitrage, van het Institut de Droit International en van het Permanente Hof van Internationale Justitie, dat hem op 16 Januari 1931 tot voorzitter koos.
Adatsji was in 1929 gedelegeerde van Japan ter eerste Herstelconferentie in Den Haag.
Hij wordt door de Nederlandsche regeering met militaire eer begraven. (Vaz Dias)

G. SOVJET-RUSLAND. — Moordenaar van Kirof en medeplichtigen gevonnist - Groep Zinowjef onschadelijk gemaakt. —
De militaire afdeeling van het hooggerechtshof der Sovjet-Unie heeft Nikolajef, den moordenaar van Kirof, en zijn dertien mede-verdachten tot de doodstraf veroordeeld. Alle veroordeelden zijn reeds gefusilleerd.
De tot opvolger van den vermoorden secretaris van het communistische partijbestuur van Leningrad, Kirof, benoemde Tsjoedof heeft tijdens een vergadering van de partij verklaard, dat de instructie tegen de groep-Zinowjef thans is gesloten. Alle leden van het zoogenaamde „Centrum van Leningrad" zijn gearresteerd. Verdere vervolgingen zijn niet meer te verwachten. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1626 I.)**

F. PERZIE. — Naamsverandering in Iran. —
De Perzische regeering heeft een verordening uitgevaardigd, waardoor met ingang van 21 Maart 1935, het Perzische Nieuwjaar, de naam Perzië definitief vervangen zal worden door dien van Iran. (V. D.)

H. CATALONIE. — Valladares, nieuwe gouverneur. —
Manuel Portela Valladares is benoemd tot gouverneur voor Catalonië, ter vervanging van Luis Companys, die tijdens den opstand is gevangen genomen.
Valladares is een bekend advocaat en behoort tot de groep van monarchistische liberalen. (El Sol)

I. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Indische Loonbelasting. —
De Eerste Kamer heeft op 28 Dec. '34 het wetsontwerp tot invoering van een loonbelasting in Indië aangenomen met 22—16 stemmen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Eerste Kamer 1630 B.)

K. JAPAN. — Katholieke kerken vernield. —
Naar het blad Kokoemin bericht, zijn op de Japansche eilanden ten zuiden van Kioesjoe tien katholieke kerken door de bevolking vernield. Tien priesters hebben naar verluidt de vlucht genomen. De bevolking zou in de meening verkeerd hebben, dat de priesters zich aan spionnage hadden schuldig gemaakt.
(Kokoemin)

A. THOMAS ROBERT MALTHUS. — 1834 - 29 December - 1934. —

Het was op 29 Dec. '34 honderd jaar geleden, dat de bekende Engelsche econoom Malthus is overleden.

Malthus leeraarde: 1. Het bevolkingsgetal is begrensd door de onderhoudsmiddelen; 2. Het bevolkingsgetal groeit noodwendig door, waar de middelen van onderhoud toenemen, tenzij door hoogere macht beletselen optreden.

Tot deze beletselen behooren de middelen, welke de voortbrengingskracht verminderen: Onthouding, ziekte en ellende.

Malthus heeft zich beroemd gemaakt door zijn boek „The Principle of the Population" (De Bevolkingswet), dat hij eenige malen heeft herzien.

Eerst heftig bestreden mocht hij op 67-jarigen leeftijd beleven, dat het Parlement zijn aangevochten beschouwingen door wetgevende maatregelen tot de zijne maakte. Kort na deze voldoening is Malthus 29 December 1834 overleden. (Red. K. H. A.)

B. MANDSJOEKWO. — Reorganisatie van het bestuur. —

De Japansche geheime staatsraad heeft de geruimen tijd in voorbereiding zijnde plannen tot reorganisatie van het Japansch bestuur in Mandsjoekwo definitief goedgekeurd. De minister van Oorlog wordt tevens voorzitter van het bureau voor Mandsjoerijsche zaken. De nieuwe regeling is op 26 Dec. '34 in werking getreden. (Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. blz. 1393 D.)**

C. CHINA. — Boeken in het openbaar verbrand. —

Op instigatie van de overheid van Peking zijn op 26 Dec. '34 ruim 1000 in beslag genomen boekwerken in het openbaar verbrand. Een deel dezer boeken bestond uit socialistische werken. (V. D.)

30 DECEMBER 1934

D. JAPAN. — Ontwikkeling der katoenindustrie 1929—1933. —

De ontwikkeling der Japansche katoenindustrie in haar geheel was van 1929—1933 als volgt:

Eind	Aantal ondern.	Gest. kap. (1000 yen)	Reserves (1000 yen)	Aantal fabr.
1933 . . .	69	403.899	255.398	268
1932 . . .	71	367.675	245.910	265
1931 . . .	72	398.855	240.828	263
1930 . . .	74	425.346	252.095	263
1929 . . .	70	429.415	259.750	258

(Osaka Mainichi)

E. GRIEKENLAND. — Kabinetswijziging. —

Ten gevolge van het aftreden van Theotokis als minister van Landbouw zijn er eenige wijzigingen gebracht in het Grieksche ministerie. Decazos wordt minister van Landbouw, Pemma Zogloe is benoemd tot minister van Financiën en Stephanopoelos vervangt hem als minister van Economische Zaken. Trikoepis is benoemd tot onderstaatssecretaris aan dit departement. (Proia) **(Vor. ber. blz. 1628 D.)**

F. PERU. — Kabinetswijziging. —

President Oscar Benavides heeft het kabinet beëedigd, nadat dit was gereorganiseerd na een regeeringscrisis, welke vijf dagen heeft geduurd. Het nieuwe kabinet staat onder leiding van Carlos Arenas Loayza, minister-president, Justitie en Onderwijs, die in de plaats is gekomen van Alberto de Castro, die zijn ontslag had ingediend. (South American Journal)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — De Clearing-regeling.

De agent van het Nederlandsche Clearing-instituut in Ned.-Indië heeft bekend gemaakt, dat de clearing-documenten-verordening is afgekondigd en met ingang van 3 Januari 1935 in werking treedt voor Java en 23 Januari voor het overige gedeelte van Ned.-Indië.

Van dien datum af zal bij invoer van de onder de clearing-bepaling vallende goederen door de douane een aflegging van de verklaringen 1 en 2 worden geëischt. De agent verzoekt alle in Ned.-Indië gevestigden exporteurs van Ned.-Indische goederen naar Chili, Turkije en Duitschland alle niet-voldane vorderingen op die landen op formulier B bij hem in te dienen, ter regeling van de afwikkeling van genoemde vorderingen.

De tekst van het nieuwe clearingverdrag met Duitschland is opgenomen in de Javasche Courant Nr. 103 van 24 Dec. '34. (Aneta) **(V. b. 1574 C.)**

H. SPANJE. — Azaña in vrijheid gesteld. —

Het hooggerechtshof te Madrid heeft de in vrijheid stelling gelast van Azaña, den oud-premier, die aangehouden was als verdacht van medeplichtigheid aan den Catalaanschen opstand, omdat de opstandelingen hem bestemd hadden tot president van de federatieve republiek. De bewijzen van Azaña's schuld ontbraken. Ook de oud-minister Luis Bello is op vrije voeten gesteld om die reden. (Heraldo de Madrid)

(Vorig bericht blz. 1514 B.)

I. NEDERLAND. — Handel met Duitschland. —

Het Duitsch-Nederlandsche handelsverkeer heeft zich van Duitsch standpunt bezien de laatste jaren zeer onbevredigend ontwikkeld, hetgeen blijkt uit de volgende cijfers (in millioenen mark)

	Uitvoer naar Ned.	Invoer uit Ned.	Uitvoer-overschot
4e Kwartaal 1933 .	178 7	58.2	plus 120 5
1e Kwartaal 1934 .	136.1	60.5	plus 75 6
2e Kwartaal 1934 .	119.2	67.4	plus 51 8
3e Kwartaal 1934 .	116 3	84.3	plus 32,0

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Handelsbetrekk. 1606 C.; Duitschl. 1464 D.)

K. SPANJE. — Kabinetswijziging. —

Minister-president Lerroux heeft de beide ministerschappen zonder portefeuille, die bezet waren door Martinez de Velasco en Pieta Romero, afgeschaft. De Velasco wordt minister van Buitenlandsche Zaken. Romero blijft gezant bij het Vaticaan. Rocha, die ook minister van Buitenlandsche Zaken was, behoudt alleen de portefeuille van Marine. (El Sol)

(Vorig bericht blz. 1573 C.)

31 DECEMBER 1934

L. VEREENIGDE STATEN. — Luchtvloot. —

Na Sovjet-Rusland komt, wat aantal eenheden betreft, Amerika met circa 1400 toestellen op de tweede plaats De Amerikaansche luchtvloot, voor het grootste deel bestaande uit moderne constructies, beschikt over 370 jacht-toestellen van het Curtiss en Boeing fabrikaat met snelheden welke varieeren van 300 tot 350 KM/uur; 120 lichte aanvalstoestellen, 300 Boeing's en Martin's van zwaarder constructie als bombardementstoestellen en een 300-tal één en meer plaatsige Curtiss en Douglas toestellen, bestemd voor waarnemings- en verkenningsdiensten. De Amerikaansche marine beschikt voorts over een 300-tal watervliegtuigen, waarvan vooral de Consolidated P. als bombardementstoestel genoemd moet worden. Deze machine heeft een geweldige actiesfeer van 4000 K M. en is berekend op het bereiken van het eiland Hawaï.

(N. R. Crt.) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 1527 B.)**

M. PAEDOLOGIE. — De paedologische instituten te Nijmegen. —

In verband met de benoemingen van dr. H. v. d. Sterren tot directeur van de paedologische instituten en dr. Bär tot directeur van de orthopaedische inrichtingen te Nijmegen, meldt de Maasbode het volgende

Het idee van de noodzakelijkheid van de paedologische instituten werd reeds jaren geleden naar voren geschoven, omdat men behoefte gevoelde, kinderen, die moeilijkheden gaven met de opvoeding of geestelijke afwijkingen hadden te observeeren en wetenschappelijke methoden om de behandeling vast te stellen. Ook voelde men de noodzakelijkheid, naast de hulp aan moeilijke en geestelijk gebrekkige kinderen verleend, iets meer te doen voor de lichamelijk gebrekkige kinderen en zoo won het plan veld, de paedologische instituten te verbinden met orthopaedische inrichtingen. Want tusschen lichamelijke en geestelijke gebrekkigheid is een zeker verband, ongeveer twintig procent van de lichamelijk-gebrekkigen vertoonen toch ook geestelijke stoornissen, terwijl omgekeerd geestelijke afwijkingen dikwijls lichamelijke gebreken tengevolge hebben.

De paedologie als zoodanig heeft tot studie-object het kind: de wetenschappelijke paedologie bestudeert het kind en alles wat het kind betreft in verband met geestelijke stoornissen en afwijkingen. Bij de paedologie komt naast den wetenschappelijken de sociale kant. Dit gebied is nog voor een groot deel een braakliggend terrein: in de richting van de paedologie is bijna in alle landen iets gedaan, maar de uitbouw tot een systeem, tot volledige inrichtingen, die wetenschappelijke en practische resultaten zouden kunnen geven, is nog nergens bereikt.
Professor Rutten in Nijmegen, die na veel en lange studie in het buitenland, de urgentie van het probleem inzag, heeft tot de oprichting van de paedologische instituten den grooten stoot gegeven. (De Maasbode)

(Vor. ber. Opvoedkunde 1587 G.)

A. FAILLISSEMENTEN. - Uitgesproken van 1 Jan.—30 Sept. 1934. —

Hoogste en laagste maandcijfers over de eerste 9 maanden.

	1934		1933		1932	
	H.	L.	H.	L.	H.	L.
Nederland . . .	434	294	479	325	477	312
België (p. 3 mnd.)	377	265	344	251	306	251
Duitschland . .	274	196	539	218	1.128	480
Frankrijk . . .	1.113	596	913	490	904	557
Engeland . . .	423	246	486	302	470	375
Oostenrijk . . .	77	42	105	61	110	72
Denemarken . .	30	13	47	24	63	42
Italië	756	589	1.020	657	1.153	971
Polen	31	13	38	19	78	28
Zweden	292	198	446	283	412	335
Zwitserland . .	104	63	91	60	94	55
Ver. Staten (Jan.-Aug.) . .	1.364	912	2.919	1.421	3.458	2.182
Zuid-Afrika (1e halfj.) . .	74	47	166	96	301	187
Canada	153	115	216	142	301	169

(De Telegraaf)

B. NEDERLAND. — Het nieuwe handelsverdrag met Duitschland. - Geldig voor 1935. —

Het op 22 Dec. '34 onderteekende verdrag met Duitschland tot regeling van het goederenverkeer voor het jaar 1935 is gepubliceerd. Wij geven hieronder een opsomming van de rechten bij den invoer in het Duitsche douanegebied (de cijfers achter de goederen geven het Invoerrecht voor 100 K.G. in R.M.):
Uit 21. Koolzaad: bloemkoolzaad 100, bladkoolzaad, spruitkoolzaad 20, andere 40, komkommer- en augurkenzaad 50, koolraapzaad 10, kohlrabi-zaad 30, spinaziezaad 15.
Uit 22. Karwij versch of gedroogd 8.
Uit 23. Aardappelen, versch: goedgekeurd pootgoed in den tijd van 1 Januari tot 31 Maart en van 1 September tot 31 Dec. 4.
Uit 28. Kapok, onbewerkt, ook gezuiverd, in andere verpakking dan in geperste balen 3.
Uit 33. Groenten, versch: witte kool in den tijd van 1 Januari tot 31 Mei 2, roode kool en savoyekool, in den tijd van 1 Jan. tot 31 Mei 2.
Spruitkool, in den tijd van 1 Januari tot 31 Maart en van 1 November tot 31 December 5.
Kropsla: in den tijd van 1 April tot 31 Mei 7, in den tijd van 1 Juni tot 30 September 10.
Uien tot een hoeveelheid van ten hoogste 3.000.000 K.G. per kalenderjaar, wanneer zij met toestemming van een door den Rijksminister voor Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling en na nadere aanwijzing van den Rijksminister van Financiën worden ingevoerd 2.
Wortelen, in den tijd van 1 Januari tot 31 Maart en van 1 Juli tot 31 December 5.
Spinazie 5.
Uit 38. Boomen, wijnstokken, vaste planten, struiken, stekken en andere levende gewassen zonder of met aardkluiten, ook in potten of kuipen; entrijzen: planten zonder aardkluiten: vaste planten 20. Polyantharozen, voorzien van een door de Duitsche Regeering erkend certificaat van zuiverheid 21, andere: rhododendrons en azalea's met uitzondering van de Indische azalea's, alle deze met aardkluiten 12,50, magnolia's, laurier, Ilex, Aucuba, Taxus, Buxus, blauwspar, Chamaecyparis, alle deze met aardkluiten, 10, Coniferen (met uitzondering van de auracaria excelsa) en clematis met kluiten, voorzien van door de Duitsche Regeering erkende certificaten van zuiverheid 10, vaste planten met aardkluiten 20.
Uit 40. Hyacinthen-, tulpen- en narcissen-bollen 20.
Uit 45. Druiven: versch (tafeldruiven), in Nederlandsche kassen gekweekt, in verpakkingen met een gewicht van 10 K.G. of minder, niet per post verzonden, in den tijd van 1 tot 31 Juli 15.
Uit 47. Ander ooft, versch: kruisbessen 10; frambozen 12,50.
Uit 49. Aardbeienpulp in verpakkingen bij een gewicht van 50 K.G. of meer 8.
Uit 109. Varkensspek, niet gerookt, voorzien van bewijzen van overneming van een door den Rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling 20.
Uit 115. Zeelt, levend en niet levend, versch, niet bevroren, in den tijd van 1 Juni tot 31 Juli 40. In het algemeene tarief niet afzonderlijk genoemde zeevisschen, levende en niet levende, versch, niet bevroren vrij.
Uit 116. Gezouten haring en z.g. „Breitlinge" niet in stukken gedeeld; in heele, halve, kwart of achtste tonnen bruto 62% van het voor een vat (ton) geldende invoerrecht.
Uit. 134. Boter, versch, gezouten of gesmolten, voorzien van een bewijs van overneming van een door den Rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling 75.
Uit 135. Kaas, niet in afzonderlijke verpakking met een brutogewicht van 2½ K.G. of lager, harde: Edammer en Goudakaas alsook bloksmeltkaas zonder korst, uit Edammer- of Goudakaas bereid, alle deze voorzien van een bewijs van overneming van een door den Rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling 20.
Uit 136. Eieren van kippen, rauw, voorzien van een bewijs van overneming van een door den Rijksminister van Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling 30. Eieren van eenden, rauw 30.
Uit 199.—Ander gebak, met inbegrip van cakes en van beschuit 100.
Uit 208. Gecondenseerde melk (melkstroop) met toevoeging van suiker van ten minste 40 pCt., in blokken bij een gewicht van 10 K.G. of meer, voorzien van bewijzen van overneming van een door den Rijksminister voor Voedselvoorziening en Landbouw aan te wijzen instelling 40.
Uit 257. Glycerine, zuiver 4.
Uit 280. Zout, (chloornatrium — geraffineerd-, steen-, zeezout) — tot een hoeveelheid van ten hoogste 6.250.000 K.G. netto 0.80.
Uit 326. Zinkwit tot een hoeveelheid van ten hoogste 40.000 K.G. 4.
Lithopone 3.
Uit 343. Lakvernissen, lakken, zonder gebruik van wijngeest bereid (oplossingen van hars in terpentijnolie, minerale olie, harsolie, olievernis, aceton, alkaliën of andere oplossingsmiddelen), ook met kleurstoffen vermengd 25.
Uit 354. Synthetische muscus 120.
Uit 362 A. Met zuren behandelde fosforhoudende meststoffen (superfosfaten), ook met andere stoffen vermengd: andere 120.
Uit 470. Kapok, gekaard, gekamd, gebleekt of geverfd 3.
Uit 639. Ruwe, ongevormde stukken, ruwe gesneden of getrokken bladen, blokken, platen, buizen of staven van kunsthoorn van caseine, zonder vulstof tot een hoeveelheid van 75.000 K.G. 35.
Uit 730. Aardewerk of fijn aardewerk voor hygiënische doeleinden, eenkleurig, in het algemeen tarief niet elders genoemd 9.
Uit 909. Kabels ter geleiding van electrischen stroom, tengevolge van hun metaalarmeering in den vorm van hulzen (mantels), plaatijzer, draad, band of dergelijke, geschikt om in water of in den grond te worden gelegd 14,40. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 1629 B.)

C. VLOOTVERDRAG VAN WASHINGTON. — Officieele opzegging door Japan. —

Saito, de Japansche ambassadeur, heeft op 30 Dec. '34 aan Hull, den secretaris van het departement van Staat, de opzegging medegedeeld van het vlootverdrag van Washington door Japan.
De nota luidt als volgt:
„Ik heb de eer u in opdracht mijner regeering de volgende verklaring te overhandigen: In overeenstemming met artikel 23 van het Verdrag van Washington, deelt de Japansche regeering aan de regeering der Vereenigde Staten mede, dat zij besloten heeft het verdrag op te zeggen, dat na 31 December 1936 buiten werking treedt."
Volgens den Amerikaanschen minister van Marine, Swanson, is de sterkte van de zeemacht der 3 betrokken landen — Engeland, Ver. Staten en Japan — de volgende:

	actueele sterkte schepen	ton	in constructie schepen	ton
Engeland . .	276	1.158.659	62	171.410
Ver. Staten . .	273	1.092.025	68	234.000
Japan . . .	220	756.561	45	124.696

Veroorloofd nog te bouwen vóór 31 Dec. 1936:

	schepen	ton
Engeland	44	132.693
Ver. Staten	78	136.975
Japan	1	1.500

(Daily Telegraph - Times) **(Vor. ber. blz. 1628 C.)**

D. LUCHTVAART. — Nieuw wereldsnelheidsrecord voor landvliegtuigen. —

De Fransche vlieger Delmotte heeft op 26 Dec. '34 te Istres bij Marseille het wereldrecord snelvliegen voor landvliegtuigen gebracht op 506.672 K.M. Het oude record stond met 409 K.M. op naam van den Amerikaan Weddel, die intusschen bij een ongeluk om het leven is gekomen. (Aero)

(Vor. ber. Record 1546 A.)

E. NEDERLAND. — Crisis-steunbeschikking 1934 XXVIII - Bloembollen. —

De minister van Economische Zaken, gelet op de artikelen 3, lid 1, onder g, en 8 van de Landbouw-Crisiswet 1933 en de artikelen 2, 3, 4 en 6 van de Crisis-Steunbeschikking 1933 en artikel 4 van de Crisis-Monopoliebeschikking, heeft besloten:

te erkennen als producenten van crisisproducten alle in Nederland gevestigde telers van bloembollen als, bedrijf, bloembollenexporteurs en bloembollenhandelaren, voor zoover dezen als zoodanig zijn aangesloten bij de Stichting Nederlandsche Sierteeltcentrale, gevestigd te 's-Gravenhage;
uit het Landbouw-Crisisfonds aan de producenten van crisisproducten, hierboven genoemd, steun te verleenen tot een bedrag van ten hoogste voor bollen van:

a. Hyacinthen	*f* 600.000
b. Vroege tulpen	400.000
c. Darwin, Mendel-, Late en alle andere tulpen ...	600.000
d. Narcissen	300.000

ten einde hen voor het overschot aan leverbare, in Nederland geteelde bloembollen, dat aan het einde van het handelsseizoen niet door den handel is opgenomen, tegen inlevering te vergoeden 85 pct. der minimumprijzen voor de onderscheidene soorten bloembollen, zooals deze prijzen zijn vastgesteld in artikel 5, onder C, b, bloembollensaneeringsplan 1934 (Export), juncto artikel 15 bloembollensaneeringsplan 1934 (Exportbeschikking). De Staatscourant no. 249 bevat het reglement steun bloembollen 1934, waarin de nadere bijzonderheden zijn geregeld.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Bloembollen 1571 A.)

1 JANUARI 1935

A. NEDERLAND. — Koninklijke onderscheidingen. —
De Staatscourant van 31 Dec. '34 bevat de lijst der onderscheidingen, verleend ter gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin, waarvan de publicatie uitgesteld werd tot den laatsten dag des jaars, in verband met den algemeenen hofrouw.
H. M. de Koningin heeft benoemd tot Minister van Staat: prof. mr. P. J. M. Aalberse, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en oud-minister van Arbeid, Handel en Nijverheid.
Bij de hooge onderscheidingen verder verleend treffen wij o.a. aan de bevordering tot Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw van jhr. mr. B. C. de Jonge, gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië. Het Grootkruis in de Orde van Oranje-Nassau is toegekend aan onzen gezant te Kopenhagen, den heer W. L. F. C. van Rappard; tot Commandeurs in de Orde van Oranje-Nassau zijn benoemd de heeren jhr. mr. A. M. Snouck Hurgronje, secretaris-generaal van het Departement van Buitenlandsche Zaken, en C. E. ter Meulen, bankier te Amsterdam, een der leiders van het bekende huis Hope & Co.
Bij de vele onderscheidingen verder verleend aan personen behoorende tot het ambtenarencorps, leger, vloot, handel, nijverheid, onderwijs enz., vallen nog in het bijzonder op eenige ridderorden toegekend aan kunstenaars. Zoo zijn ook benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau: Frits Lugt, kunst-historicus te Parijs; Willem Pijper, directeur van het Rotterdamsch Conservatorium, J. Voerman, kunstschilder te Hattem.
Benoemd zijn tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau: E. J. Erdelmann, toonkunstenaar te Dordrecht, W. O. J. Nieuwenkamp, graphisch kunstenaar te 's-Gravenhage, J. H. Speenhoff, dichter-zanger te 's-Gravenhage en Herman Schwab, tooneelspeler te 's-Gravenhage. (Staatscourant)
(Vor. ber. Onderscheidingen 1611 B.)

B. DUITSCHLAND. — Luchtvaart - Frankfort wordt Zeppelin-Haven. —
Naar de „Berliner Lokal Anzeiger" van betrouwbare zijde verneemt, heeft men na grondige overweging besloten de landingsplaats voor luchtschepen bij Friedrichshafen te verplaatsen naar het vliegveld Rhein-Main, dat in de onmiddellijke nabijheid van Frankfort a. d. Main wordt aangelegd.
(Berl. Lokal Anzeiger) **(Vor. ber. Luchtvaart 1266 K.)**

C. UITVINDING9N. — Verplaatsbare, oliegestookte luchtverhitter voor de K. L. M. —
De N.V. Stookindustrie te Amsterdam, heeft een luchtverhitter geconstrueerd, welke dient voor het voorverwarmen van vliegtuigmotoren bij lage buitentemperaturen. Dit toestel is een vinding van genoemde firma, welke het heeft gebouwd naar aanleiding van een desbetreffend verzoek van de K.L.M. Het heeft aan alle verwachtingen voldaan en heden is het eerste product op Schiphol afgeleverd.
Het vraagstuk van het starten van vliegtuig-motoren bij hevige koude, heeft door deze uitvinding een afdoende oplossing verkregen. Meermalen is het voorgekomen, dat de vliegtuigen niet konden vertrekken, omdat de motoren niet wilden warm loopen. Door de toepassing van den nieuwen luchtverhitter zal dit nu tot het verleden behooren. Bovendien is er nu een eind gekomen aan het langdurig voorverwarmen van de motoren. Door het mechanisme wordt heete lucht naar de motoren gevoerd, deze behoeven niet meer warm te draaien, maar worden nu warm geblazen. Dit spaart de motoren niet alleen, maar geeft bovendien een belangrijke besparing op benzineverbruik. (Persberichten)
(Vor. ber. Uitvindingen 1540 K.)

D. LUCHTVAART. — Luchtafweercentrale in Tokio. - Uitbreiding luchtverkeer met Batavia. —
Naar het ministerie van Marine mededeelt, zal in Tokio een Centrale voor Luchtafweer worden ingericht, waaronder vijf vliegtuigeskaders zullen ressorteeren.
Voorts wordt medegedeeld, dat binnen zeer korten tijd de regeering het luchtverkeer met Hsinking, Formosa en Batavia, benevens de Zuidzee-eilanden zal uitbreiden, teneinde aansluiting te krijgen op de internationale luchtdiensten. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1616 F.)

E. BELGIE. — Werkverschaffing. —
Ter bestrijding der werkloosheid, en wel door het uitvoeren van openbare werken, heeft het kabinet-Theunis frs. 9.200.000 toegestaan. Tot eind 1934 werd voor een totaal-bedrag van 78.600.000 francs gegund. (Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 1621 F.)**

F. NEDERLAND. — Onderwijs - Jubileumcongres van Ned. Bond van Onderwijzers. —
Op 28 Dec. '34 had te Amsterdam de opening plaats van het tweedaagsche Congres van den „Bond van Nederl. Onderwijzers", onder groote belangstelling van afgevaardigden uit het geheele land. Deze jaarvergadering stond in het teeken van het 60-jarig bestaan van den Bond. De voorzitter, de heer S. N. Posthumus, hield een uitvoerige openingsrede, waarin hij de gedachtenis aan den heer J. J. Lamers, als een welsprekend pleitbezorger en onvermoeid frontmaker van den Bond in warme bewoordingen eerde.
Aan het slot van de vergadering op 29 Dec. '34 is een nota aangenomen, van den volgenden inhoud:
De Algemeene Vergadering van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers,
gehoord de uiteenzettingen over de vele onderwijsverslechteringen in de laatste tijden aangebracht,
overtuigd, dat:
opheffing van tal van openbare lagere scholen,
vergrooting van het leerlingenaantal per klasse,
de willekeurige ontslagen bij afvoeiingen en opwachtgeldstelling,
opheffing en inkrimping van het openbaar voorbereidend onderwijs,
de steeds slechter worden salarieering van de leerkrachten bij het voorbereidend onderwijs, bij het L. O., bij het vakonderwijs,
de vermindering en inhouding van subsidie aan tal van nuttige instellingen op het gebied van het onderwijs, enz.,
moeten leiden tot een niet te aanvaarden verlaging van het peil van ons volksonderwijs,
protesteert tegen deze afbraak,
besluit met alle kracht te strijden tegen deze verslechteringen en vóór verbeteringen van het onderwijs voort te zetten,
wekt de afdeelingen en de geheele Bond daartoe op,
vertrouwt erop, dat het N.V.V., in het belang van de arbeidersklasse in haar geheel, deze actie krachtig zal steunen,
doet tevens een beroep op de ouders onzer leerlingen om in het belang hunner kinderen, actief tegen de voortgaande afbraak op te komen en met de Bond van Nederlandsche Onderwijzers al het mogelijke te doen tot verhooging van het peil van ons onderwijs in het algemeen en tot versterking van ons openbaar onderwijs in het bijzonder. (Vaz Dias - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onderwijs 1610 C.)

G. MAURITS DE GROOT OVERLEDEN. —
De bekende Blaricumsche kunstschilder, de heer M. de Groot is op 29 Dec. '34 plotseling overleden.
M. de Groot is in 1881 te Amsterdam geboren, hij bezocht de Rijksacademie, waarna hij zich te Londen vestigde. In 1912 kwam hij weer in het vaderland terug en ging hij te Blaricum wonen. De Groot was een der oprichters van „De Onafhankelijken" te Amsterdam, waarvan hij eenige jaren voorzitter was. Voorts was hij lid van verschillende kunstenaarsver-

eenigingen. Hij werkte veel onder het Joodsche volk en vooral zijn rabijnenkoppen zijn zeer bekend.
(Red. K. H. H.)

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland, Chili en Turkije.

Stand van de clearing op 15 Dec. '34 met Duitschland.

	15 Dec. '34
1. Stortingen in Nederland	ƒ 44.214.743
waarvan bestemd voor.	
a) achterstallige vorderingen	4.961.787
b) rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte	3.600.000
c) vrije rekening Reichsbank	2.898.940
d) nieuwe onder de clearing vallende vorderingen	32.751.016
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de clearing vallende vorderingen)	44.429.314
3. Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend v. h. bedrag onder 1. d)	29.085.435

Clearing met Chili (clearingrekening A).

Stortingen in Nederland	ƒ 376.633
Stortingen in Chili	327.610
Uitbetalingen in Nederland	267.833
Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	166.146
In particuliere compensatie toegelaten	96.739

Clearing met Turkije.

Stortingen in Nederland	ƒ 397.256
waarvan bestemd voor:	
a) vrije rekening Turksche Centrale Bank	119.176
b) onder de clearing vallende vorderingen	278.079
Stortingen in Turkije	507.612
Uitbetalingen in Nederland	243.446
Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen	527.711

(Keesings Financieel Archief)
(V. b. Duitschl. 1620 C.; Chili 1570 A.; Turkije 1570 A.)

B. BILJARTEN. — Nederlandsch kampioenschap. - J. H. Sweering. —
Op 23 Dec. '34 is de beslissing gevallen in het kampioenschap van Nederland 1e klas groot biljart. De heer J. H. Sweering heeft den titel gewonnen.
De eindstand van Sweering was:

Gew. part.	Pnt.	Brt.	H.S.	Alg. gem.
6	2829	180	132	15.71

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Biljarten 1453 F.)**

C. KARDINAAL BOURNE OVERLEDEN. —
Kardinaal Bourne, de aartsbisschop van Westminster, is op 1 Jan. '35 overleden.
Francis, Kardinaal Bourne, werd den 23sten Maart 1861 te Clapham geboren en genoot zijn eerste opleiding in St. Cuthberts-College (Ushaw). Hij studeerde daarna in Parijs en Leuven theologie en werd in 1884 priester gewijd.
Achtereenvolgens oefende hij de zielszorg uit in Blackheath en West-Grinstead, totdat hij in 1889 directeur werd van het seminarie van het bisdom Southwark in Wonersh.
In 1895 werd hij benoemd tot Huisprelaat van Z. H. den Paus, in 1896 tot coadjutor van den toenmaligen bisschop van Southwark, Butt en in het daarop volgende jaar tot diens opvolger.
Na den dood van kardinaal Vaughan werd hij in 1903 verheven tot de waardigheid van aartsbisschop van Westminster en in 1911 werd hij tot kardinaal gecreëerd.
In Juni 1934 vierde kardinaal Bourne zijn vijftigjarig priesterjubileum.
De voornaamste feiten uit zijn leven als aartsbisschop waren de onderwijsstrijd in 1906, het Eucharistisch Congres in 1908, de consacratie van de Westminster Cathedral in 1910 en de viering van het gouden jubilé van de kerkelijke hiërarchie in hetzelfde jaar, gevolgd door de reorganisatie van de Kerk in Engeland in 1911. In November van dat jaar werd aartsbisschop Bourne kardinaal gecreëerd. (De Maasbode)

2 JANUARI 1935

D. DUITSCHLAND. — Nieuwjaarsreceptie bij Adolf Hitler. —
Zooals gebruikelijk is op Nieuwjaarsdag, ontving Adolf Hitler de buitenlandsche diplomaten, die hem hun gelukwenschen aanboden.
De Deken van het Diplomatieke Corps, de Apostolische Nuntius, mgr. Orsenigo, hield een toespraak in het Fransch, waarin hij o.a. zeide, dat onder de goederen waarnaar de menschen thans het meeste verlangen, de wereldvrede, ver uitsteekt boven anderen, met zijn uitwerking op politiek, economisch en sociaal terrein.
Zonder den wereldvrede sterft het economische leven af, ontbreekt de arbeid en komt de menschelijke vooruitgang tot stilstand.
De Nuntius besloot met den wensch uit te spreken, dat het nieuwe jaar de toenadering mocht brengen tusschen de volken, welke de beste waarborg is voor den vrede.
In zijn antwoord verklaarde Hitler, dat de woorden van den Nuntius overeenstemmen met de opvatting van het Duitsche volk. Geen land kan meer de behoefte naar vrede gevoelen dan Duitschland, dat al zijn krachten bijeen heeft geraapt voor zijn innerlijk herstel, en van de andere landen slechts dezelfde erkenning en achting vraagt, als het dezen landen verleent.
Het Duitsche volk en zijn regeering zijn vastbesloten hun deel bij te dragen voor samenwerking onder de volken op den grondslag van gelijkgerechtigheid.
Moge het nieuwe jaar ons verder brengen naar dit verheven doel. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Hitler 1576 B.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Scheepvaartconferentie te Kobe.
De heer Straatemeyer, directeur in Indië van de K.P.M., zal zich 9 Januari naar Japan begeven ten einde op de scheepvaartconferentie te Kobe zijn maatschappij te vertegenwoordigen.
Voor de Java-China-Japan Lijn zal daar optreden jhr. Quarles van Ufford, die zich reeds in Japan bevindt.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1628 H.)**

F. BELGIE. — S. A. John Cockerill, Hoboken. —
De scheepswerven van de S. A. John Cockerill te Hoboken bij Antwerpen zijn op 29 Dec. '34 wegens gebrek aan orders stilgelegd. Ongeveer 1000 arbeiders zijn broodeloos geworden. (Keesings Fin. Archief)

G. STEENKOOL. — Wereldproductie. —
Hoogste en laagste maandcijfers over de eerste 9 maanden (in duizenden ton):

	1934		1933		1932	
	H.	L.	H.	L.	H.	L.
Nederland .	1 070	958	1.137	957	1.072	997
Engeland .	21.091	16 468	19.826	15.325	19.091	15.275
België . .	2.404	2.039	2.310	1.992	2.132	1.708
Frankrijk .	4.325	3.763	4.106	3.728	3.876	3.694
Duitschl. .	10.778	9.512	9.367	7.880	8.703	7.977
Polen . .	2.673	1.996	2.425	1.750	2.713	1.969
Ver. Staten	40.650	26.057	34.741	20.344	33.601	18.415

(De Telegraaf)

H. SAARGEBIED. — Plebisciet. - Plaatsvervanger van den Hoogen Commissaris voor de volksstemming in het Saargebied. —
Naar verluidt is het lid van de Labour Party, Ben Greene, benoemd tot plaatsvervanger van den Hoogen Commissaris voor de volksstemming in het Saargebied.
Greene heeft te Oxford gestudeerd en veel werk verricht in commissies ter bestrijding van den nood in Duitschland en in Sovjet-Rusland. (Times)
(Vor. ber. Volksstemming 1629 I.)

I. LUCHTVAART. — Lissabon-Timor en terug. —
De Portugeesche vlieger, luitenant Humberto da Cruz, die — vergezeld van den mecanicien Lobato en in een

met een motor van 130 H.P. uitgerust toestel — de luchtroute Lissabon—Timor, bezoek aan Macao en Portugeesch-Indië en retourvlucht naar Lissabon, had ondernomen, heeft dezen langen afstand van 40 780 kilometers met een volmaakte regelmatigheid afgelegd. Ondanks de hevige stormen, waarmede hij gedurende den overtocht te kampen had, heeft Humberto da Cruz alle van tevoren vastgestelde etappes kunnen volbrengen en naar Amadora (in den omtrek van Lissabon) kunnen terugkeeren.
(Diario das Noticias)

A. **OOSTENRIJK. — Meer dan 100 nieuwsbladen opgeheven. —**
Onder de bepaling van de in Nov. '34 afgekondigde wet, volgens welke alle bladen een vergunning moeten hebben, zijn meer dan 100 dagbladen en andere periodieken opgeheven. (Reichspost)

B. **GERARD VON BRUCKEN FOCK. — 1859—1934.**
De componist Gerard von Brucken Fock vierde op 27 Dec. '34 zijn 75sten geboortedag. Hij behoort tot de generatie Diepenbrock, Zweers en Wagenaar.
Von Brucken Fock heeft veel geschreven, o.a. een Sonate voor viool en piano, veel liederen, een oratorium De Wederkomst van Christus, drie Symphonieën, waarvan er één bekend is geworden, eenige Suites voor orkest. (Red. K. H. A.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoerbeperking katoenen stoffen. —**
Op 29 Dec '34 nam het College van Gedelegeerden met 10 stemmen voor en 6 stemmen tegen de ontwerpordonnantie aan tot verdere invoerbeperking van gebleekte katoenen stoffen. (Aneta)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1573 D.)

D. **AMSTERDAM. — Scheepvaart in 1934. —**
In het afgeloopen jaar zijn in de haven van Amsterdam binnengeloopen 3222 schepen tegen in het jaar 1933 3313 schepen, dus 91 schepen minder. De inhoud was in 1934 21.984.147 M³. tegen in 1933 21 968 503 M³., dus ruim 15.000 M³. meer. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1559 C.)

E. **ROTTERDAM. — Scheepvaart op den Waterweg in 1934. —**
Door den Waterweg zijn in 1934 12 882 schepen gevaren, tegen 11 805 in het vorige jaar, zoodat de scheepvaartbeweging in 1934 meer dan 1000 vaartuigen grooter was.
Van deze 12.882 vaartuigen waren 12 198 stoom- en motorschepen, 16 zeelichters, 620 bunkerbooten, 21 vreemde sleepbooten, 12 bijleggers, 2 vreemde marinevaartuigen, 7 sloopers, 6 proefstoomers. (De Tel.)
(Vorig bericht blz. 1111 C.)

3 JANUARI 1935

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Raad van Ned.-Indië. - Prof. dr. Hoesein Djajadiningrat benoemd. —**
Met ingang van 1 Januari '35 is tot lid van den Raad van Ned.-Indië benoemd prof. dr. Hoesein Djajadiningrat. Hij is door den Gouverneur-Generaal beëedigd.
Door het aftreden van Pangeran Koesoemo Joedo, wegens het verstrijken van den termijn van vijf jaar, is er thans, nu het ledental van den Raad van Nederl.-Indië teruggebracht is tot vijf, nog een vacature te vervullen.
Prof. Hoesein Djajadiningrat is een jongere broeder van den bekenden oud-regent van Serang (Bantam), dien hij nu in den Raad van Indië opvolgt en dus ook een telg uit het oude invloedrijke regentengeslacht aldaar. Zijn vader, de toenmalige regent van Serang, was een groot vriend van prof. Snouck Hurgronje en onze groote orientalist heeft een belangrijk aandeel gehad in de opvoeding van Hoesein, die in Leiden op schitterende wijze zijn studie in de Oostersche letteren volbracht door een promotie cum laude. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1602 G.)

G. **PALESTINA. — Drooglegging van het Hoeleh-gebied. —**
Het Nederlandsch Palestina Opbouwfonds „Keren Hajesod" verzoekt ons het volgende mede te deelen:
Voor eenige dagen heeft de heer Shertok als leider van de politieke afdeeling der Jewish Agency officieel namens de Palestina Executieve de concessie voor de drooglegging van het Hoeleh-gebied overgenomen van de Syrische groep, waaraan deze concessie voor den oorlog door de Turksche Regeering was verleend en welke tot dusver daaraan niets of zoo goed als niets had gedaan. Het gebied omvat 57.000 doenam (5700 H.A.), waarvan echter 17.000 doenam wordt ingenomen door het z.g. meer van Merom en is gelegen in het Noorden des lands boven het meer van Tiberias in het stroomgebied van den Jordaan. 34.000 à 37.000 doenam zijn voor Joodsche kolonisatie bestemd. De rest is volgens een overeenkomst met de Regeering, tot wier domein het land behoort, gereserveerd voor kolonisatie van Arabieren.
De Joden hebben de verplichting op zich genomen het moerasgebied, dat een der gevaarlijkste malariabroedplaatsen was, droog te leggen, bevloeiingswerken te maken en zulks voor het geheele complex met inbegrip van het Arabische gedeelte.
In de laatste jaren, waarin Palestina zulk een geweldige ontwikkeling doormaakt, baarde het bij de verantwoordelijke instanties groote zorg, dat de landbouwkolonisatie geen gelijke tred kon houden met de ontwikkeling der steden en dat geheel in tegenstelling met de Zionistische idee de steden het brandpunt dreigen te worden van het nieuwe Joodsche leven in Palestina. De verkrijging van een groot nieuw kolonisatiegebied, gepaard aan de mogelijkheden, opent thans weer geheel nieuwe perspectieven, welke voor de ontwikkeling van het opbouwwerk van het allergrootste belang is. (Mededeeling Keren Hajesod)

H. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Mededeeling van De Nederlandsche Bank. —**
De Nederlandsche Bank N.V. te Amsterdam deelt het volgende mede:
Het is gebleken, dat in kringen van Nederlandsche belanghebbenden nog steeds eenig misverstand bestaat omtrent de bij gelegenheid van het sluiten van het Nederlandsch-Duitsche clearingverdrag van 5 Dec. 1934 geopende mogelijkheid tot het omzetten in guldensvorderingen van achterstallige handelsvorderingen op Duitsche debiteuren en de daarmede samenhangende voorschotverleening voor De Nederlandsche Bank. Met het oog hierop wordt hieronder nog eens een exposé gegeven van de hoofdpunten der desbetreffende regeling.
1. Bedoelde omzetting en voorschotverleening vinden niet plaats, wanneer daarom niet door de belanghebbenden uitdrukkelijk wordt gevraagd. De aanvragen behooren zoo spoedig mogelijk en in elk geval vóór 5 Februari 1935 te worden ingediend bij De Nederlandsche Bank, afdeeling Buitenland, te Amsterdam.
2. Voor de omzetting in guldensvorderingen en de daarmede samenhangende voorschotverleening kunnen in aanmerking komen:
a) vorderingen, die geboekt staan op het Sonderkonto van De Nederlandsche Bank bij de Duitsche Verrechnungskasse;
b) vorderingen, die geboekt staan op Zwischenkonti bij Duitsche deviezenbanken; en
c) vorderingen, die gestort of overgeschreven zijn op het „Treuhänderkonto Niederlande" bij de Deutsche Verrechnungskasse te Berlijn.
Vorderingen, die via de clearing moeten worden vereffend, komen voor de omzetting in guldensvorderingen en de daarmede samenhangende voorschotverleening dus niet in aanmerking.
(Mededeeling Nederl. Bank) **(Vor. ber. blz. 1634 A.)**

I. **FRANKRIJK. — Bond van dienstweigeraars ontbonden. —**
Ingevolge een uitspraak der Parijsche rechtbank is het Verbond van Dienstweigeraars voor ontbonden verklaard. (Le Temps)

K. **DE CHEMISCHE OORLOG. — Rapport. - Gasvergiftiging gedurende den wereldoorlog 1914—1918. —**
De onderzoekingen van de Amerikaansche commissie-Nye, welke een onderzoek instelt naar de Amerikaansche wapenhandel en -fabricage, geven een blik op de chemische oorlogsvoering.
De verklaringen van de in deze commissie zitting hebbende deskundigen bevestigen opnieuw, dat explosieve stoffen in den eerstvolgenden oorlog niet meer de leidende rol zullen spelen. In tegenstelling tot de algemeene opinie is volgens de verklaringen der gasspecialisten in de jaren na den wereldoorlog, geen

groote vooruitgang in „de chemische oorlogsvoering" gemaakt. De zestien verschillende, thans voor oorlogsdoeleinden aangewende giftgassen, waren alle reeds voor den wereldoorlog bekend, hoewel aan de fronten slechts chloprine, phosgeen, chloorpikrine en mosterdgas gebruikt werden, waarvan het laatste zelfs reeds vijftig jaar geleden in laboratoria gebruikt werd. Alleen „Lewisite", het in de stukken van de Nye-commissie zoo dikwijls vermelde Beta-Chlorvinylchlorsine, werd tijdens den oorlog in Amerika ontwikkeld.
Sindsdien beperkten de noviteiten zich hoofdzakelijk tot een verbetering der gasmaskers. Vooral op dit gebied heeft Amerika zich bijzonder onderscheiden en wel door de ontdekking van een bijzonder mengsel van houtskool en sodakalk, waardoor de maskers tegen de meeste der bekende gassoorten konden worden beveiligd.
Eveneens in tegenstelling tot de algemeene overtuiging staan de gasexperts op het standpunt, dat de chemische oorlogsvoering veel humaner is dan die, waarin de explosieve stoffen een hoofdrol speelden.
Ze beroepen zich daarbij op de statistieken van den wereldoorlog en het feit, dat troepen door gassen tijdelijk buiten gevecht kunnen worden gesteld, zonder dat de dood rijken oogst behoeft te maken.
Verder verklaren zij, dat in een streek, waarin een gasaanval heeft plaats gehad, geen groote verwoestingen worden aangebracht en de normale toestanden veel sneller terugkeeren dan in een gebied dat door zwaar artillerievuur is geteisterd.
Inderdaad hadden volgens de beschikbare statistieken van de 1.009.938 gasvergiftigingsgevallen in den wereldoorlog er slechts 78.390 of 7,7 pCt. een doodelijken afloop.
Rusland werd in dit opzicht het zwaarst getroffen. Onder de troepen van dit land deden zich 475.340 vergiftigingsgevallen voor, waarvan 56.000 met doodelijken afloop.
Vervolgens komt Frankrijk met 190.000 vergiftigingsgevallen waarvan 3.000 met doodelijken afloop.
Daarna volgt Engeland met 180.983 vergiftigingsgevallen en 6.052 dooden. Duitschland met 78.663 vergiftigingsgevallen, waarvan 2.280 met doodelijken afloop, Italië met respectievelijk de cijfers 133.000 en 4.627 en de Ver. Staten met 70.752 en 1.421.
Ook de kunstmatige nevel zal in den komenden oorlog veelvuldig worden gebruikt, om de vijandelijke operatiën te doen verminderen en luchtaanvallen onmogelijk te maken.
Verder hebben de onderzoekingen van de Nye-commissie bewezen, dat het begrip „oorlogsgas" niet meer opgaat, daar dezelfde chemicaliën ook voor vreedzame doeleinden worden gebruikt.
De gassen, welke in den wereldoorlog afzet vonden, worden thans ter verdelging van schadelijke insecten, ter vernieling van ratten en tot ontsmetting van schepen gebruikt en Chloor-Acethaphenon, het bekende traangas dat ook als vulling van handgranaten en geweerpatronen kan worden gebruikt, bewijst de politie van de meeste landen bij aanvallen op gebarricadeerde misdadigers, bij gevangenisrevoluties en straatrumoertjes waardevolle diensten. (Rapport Commissie-Nye)

A. CHINA. — Opiumhandel. - Papaveraanplant verboden. —

Als onderdeel van de campagne ter bestrijding van den clandestienen opiumhandel heeft de provinciale regeering van Foekien een decreet uitgevaardigd, waarbij het planten van papavers met den dood strafbaar wordt gesteld. Deze drastische maatregel is door de autoriteiten noodig geacht, om een einde te maken aan het planten van papavers, dat den laatsten tijd zulk een omvang heeft aangenomen, dat de rijstproductie er ernstig onder lijdt.
De regeering heeft een millioen exemplaren van het decreet laten drukken. Zij zullen door middel van vliegtuigen over de geheele provincie worden verspreid. (Sin Pau)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Nederland en Nederl. Oost-Indië in 1934. - Een kleine recapitulatie. —

In de verschillende kerkgenootschappen vallen de volgende gedenkwaardige gebeurtenissen te vermelden.
De Roomsch-Katholieken vierden de Maria-omdracht te Nijmegen en herdachten het vierde eeuwfeest van de missie in Indië.
De synode der Ned. Herv. Kerk: Ingediend werd een voorstel van de vereeniging Kerkopbouw tot reorganisatie, dat in de verschillende richtingsorganen druk is besproken, doch eerst in 1935 in een buitengewone synodale vergadering officieel aan de orde komt.
De kerkelijke verkiezingen brachten weinig verandering in de onderlinge verhouding der partijen.
De Gerefo·meerde Kerken voerden een herziene liturgie in en hadden zich nog altijd bezig te houden met de gevolgen van het proces inzake de afzetting van dr. J. G. Ubbink.
De Gereformeerde gemeenten stichtten een nieuw kerkgebouw te 's-Gravenhage; de Christelijk Gereformeerde Kerk vierde het veertigjarig bestaan van de Theologische School te Apeldoorn.
De Doopsgezinden verloren door den dood hun predikant J. H. van Giessen, en de emeriti T. Kossen en J. Kooiman; de Remonstranten vierden het derde eeuwfeest van hun seminarium.
Bij de Protestantsche groepen is voorts nog vermeldenswaardig de stichting van de linker werkgroep van de moderne theologen; de opheffing van het orgaan de Hervorming door den Ned. Protestantenbond en het bezoek van generaal E. J. Higgins, opperbevelhebber van het Heilsleger, aan ons land, dat ook den bekende zendeling Stanley Jones te gast heeft gehad. Tot generalissima van het Heilsleger is dit jaar Evangeline Booth benoemd.
In Nederlandsch-Indië werd te Sabang een nieuwe Protestantsche kerk ingewijd en te Buitenzorg een Hoogere Theologische School geopend. Voorts werden de Minahassa-kerk en de West-Javaansche kerk als zelfstandige organisaties geïnstalleerd. De Utrechtsche en de Nederlandsche Zendingsvereeniging vierden beide hun 75-jarig bestaan; het zendingsziekenhuis te Modjowarno herdacht zijn 40-jarig jubileum.
Het Ned. Israëlietisch Kerkgenootschap betreurde den dood van den opperrabbijn A. S. Onderwijzer. Het Verbond van liberaal-religieuze Joden benoemde rabbijn L. Mehler tot voorganger. Er verscheen een nieuw tijdschrift: Neerlands Jodendom, orgaan van den Bond van Joodsche Vereenigingen in Nederland.
De theosofen hebben verliezen geleden door het afsterven van A. Goud, dr. J. J. van der Leeuw en Charles Webster Leadbeater. Tot president van de Theosofische Vereeniging is benoemd dr. G. S. Arundale. De Vrij Katholieke Kerk heeft een nationale Nederlandsche week georganiseerd. (Nieuwe Rotterd. Courant)

C. ITALIE. — Luchtvloot. —

De Italiaansche luchtvloot komt, wat numerieke sterkte aangaat, na de Fransche, doch beschikt over veel moderner materiaal. Dit is te danken aan de voortvarende politiek van Mussolini, indertijd energiek bijgestaan door generaal Balbo. Het Italiaansche bombardements-eskader treft door zijn homogeniteit en bestaat uit 200 landvliegtuigen en 100 watervliegtuigen. De eerste zijn B. R. Fiat's, die 700 kilo bommen 500 K.M. kunnen transporteeren met een snelheid van 200 K.M./uur en een plafond van 5.500 meter. Voorts zijn er eenige Caproni's in gebruik, die 2000 kilo bommen vervoeren kunnen over 500 K.M. of 1500 kilo over 1000 K.M. met een snelheid van 180 K.M./uur. De watervliegtuigen zijn Savoia's van het type 55 voor 2000 kilo over 500 K.M. of 1500 kilo over 1000 K.M. met een snelheid van 200 K.M./uur. Het Italiaansche contingent jachtvliegtuigen bestaat uit 350 eenheden, eensdeels C. R. Fiat's van het type 30, anderdeels Breda-Mercury's, die bij een plafond van 4000 meter een snelheid ontwikkelen tot 350 K.M./uur. De Italiaansche luchtverkenningsdienst wordt bediend door 410 land- of watervliegtuigen. Het aantal landvliegtuigen voor het Europeesche rijk telt 200 eenheden. Dit zijn alle 2-plaatsige Romeo's, die een actiesfeer van 800 K.M. hebben en een snelheid van 220 K.M./uur. Bovendien heeft Italië 60 Romeo's voor zijn koloniale luchtvaart. En ten slotte telt de Italiaansche luchtvloot in deze categorie nog een 150-tal Savoia watertoestellen, die een snelheid ontwikkelen kunnen van 170 K.M./uur. In totaal beschikt Italië dus over circa 1060 oorlogsvliegtuigen.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Defensie 1587 K.)**

D. AMSTERDAM. — Kamer van Koophandel 1934. —

De voorzitter der Kamer van Koophandel te Amsterdam, de heer Gottfr. H. Crone, heeft in de op 2 Jan. 1935 gehouden vergadering der Kamer de gebruikelijke Nieuwjaarsrede gehouden.
De heer Crone gaf een somber beeld van den toestand in de nijverheid en de wereldscheepvaart. Ook in de internationale handelspolitieke betrekkingen zijn weinig lichtpunten te ontdekken, al stemt het tot voldoening dat in de Ver. Staten het inzicht begint door te breken, dat het verkeer tusschen de volkeren op den duur alleen kan worden bevorderd door den goederenruil met het buitenland gemakkelijker te maken en de hooge invoerrechten te matigen. Wat Nederland betreft, prees de heer Crone de economische en monetaire politiek der regeering. De groote meerderheid van ons volk is gekant tegen manipulaties met onze geldeenheid.
Spr. zeide dat het wellicht gewenscht ware dit niet alleen door individueele uitingen, doch ook door een collectieve verklaring van een aantal vooraanstaande persoonlijkheden te bevestigen. Devaluatie noemde de heer Crone oneerlijk, onnoodig en ondoeltreffend; zij zou de algemeene ontreddering slechts vergrooten.
Voor Amsterdam drong spr. o.m. aan op verlaging van den erfpachtscanon en van de tarieven voor electriciteit, gas, water en telefoon.
Ten slotte spoorde de heer Crone aan, niet al te zeer

den nadruk te leggen op zwarigheden en nood. „Beter is het vastberaden vooruit te zien", aldus de voorzitter, „om de mogelijkheden te ontdekken die ook thans nog bestaan." (Mededeeling Kamer van Koophandel) **(Vorig bericht blz. 1113 A.)**

4 JANUARI 1935

A. **NEDERLAND. — Mijnongelukken in 1934. —**
In 1934 zijn er in en op de Limburgsche mijnen in totaal 17 doodelijke ongelukken gebeurd. Op de Staatsmijnen: Wilhelmina 3; Emma geen; Hendrik 4; Maurits 2 (totaal 9; in 1933: 20). Op de Oranje Nassau Mijnen 2; Lau en Julia 2; Domaniale Mijn 4; Willem Sophia geen.
De cijfers zijn veel gunstiger dan in 1933; alleen op de Domaniale Mijn was er een stijging.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 151 H.)**

B. **'S-GRAVENHAGE. — Hoofdcommissaris van Politie neemt ontslag. —**
Bij K. B. is aan den Heer F. v. 't Sant, op zijn verzoek, met ingang van 1 Jan. 1935 eervol ontslag verleend als hoofdcommissaris van Politie te Den Haag, onder dankbetuiging voor de door hem in die betrekking bewezen diensten. (Staatscourant)

C. **DUITSCHLAND. — Betooging te Berlijn van alle leiders der Nat.-Socialisten. - Redevoeringen van Hitler, Göring en Hess. —**
De „National-Sozialistische Korrespondenz" publiceert over de betooging, die op 3 Jan. '35 te Berlijn werd gehouden, het volgende communiqué:
„In de Pruisische Staatsopera vond hedenmiddag een gedenkwaardige manifestatie plaats van alle Duitsche leiders, waardoor op indrukwekkende wijze de eenheid en saamhoorigheid in de leiding van het Duitsche volk tegenover de nieuwe leugens en laster van het buitenland tot uitdrukking zijn gebracht.
De leiders van de partij, van den staat en de weermacht waren hiervoor te Berlijn bijeen gekomen om den Führer van hun trouw en het geheele Duitsche volk zoowel als de wereld van de onwankelbare eenheid van al degenen, die tot de leiding van het Duitsche volk zijn geroepen, te overtuigen. Het geheele Duitsche volk was hier in één zaal door zijn leiders voor zijn oppersten Führer verzameld om in een overweldigende manifestatie, met het oog op de a.s. Saarstemming, de leugenhetze tegen het nationaal-socialistische Duitschland en zijn leiders te beantwoorden. Want de gewetenloosheid van deze leugenhetze, die door de emigrantencentrales in het buitenland georganiseerd en systematisch gevoed wordt, is niet te overtreffen. Dagelijks worden geschillen tusschen de leiders, Putsche, massa-terechtstellingen en revoluties aangekondigd. Nu eens heet het, dat Himmler tegen Blomberg, dan weer Blomberg tegen Himmler en Lutze, of Göring tegen Göbbels en ook wel Göring tegen de weermacht, tracht te ageeren. Kortom, er is geen stomheid en onzin, die niet door Duitschlands haters wordt bedacht.
Door deze beroepsleugenaars wordt over Duitschland een beeld van een gekkenhuis bijeen gefantaseerd. De huidige enorme manifestatie van het Duitsche leiderschap, deze imposante demonstratie van de eenheid, heeft met één slag het weefsel van leugens verscheurd en allen verwachtingen den bodem ingeslagen van hen, die in hun leugens tegen Duitschland de bevrediging van hun haatgevoelens zien. Het resultaat van hun hetz-campagne kregen zij vandaag in deze demonstratie van saneengeslotenheid, zooals wij ze in dezen kolossalen omvang in Duitschland nog nooit hebben beleefd."
(National-Sozialistische Korrespondenz)
(Vor. ber. Nat.-Soc. 1622 A.)

D. **NED.-INDISCHE LEENINGEN. — Goudclausule.**
De rechtbank te 's-Gravenhage heeft vonnis gewezen in de zaak tusschen het Comité ter Behartiging der Belangen van bezitters van Ned.-Indische Pondenobligaties en den rechtspersoon Ned.-Indië, de Ned. Handel-Mij., de Hambros Bank Ltd. en Lazard Brothers. Gevorderd werd de rentebetalingen en aflossingen der oblig. te doen geschieden tegen den koers van het in goud inwisselbaar pond sterling, zooals het ten tijde der uitgifte in Jan. 1923 bestond.
De rechtbank heeft alle vorderingen ontzegd.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leeningen 1557 F.)**

E. **ENGELAND. — Handelsaccoord met Ierland. —**
De minister voor de dominions heeft machtiging verleend tot het publiceeren van de volgende verklaring: Als resultaat van de onderhandelingen der laatste weken is een niet-formeele overeenkomst bereikt betreffende den uitvoer van steenkool uit Engeland naar Ierland en van vee uit den Ierschen Vrijstaat naar Engeland. Verwacht wordt, dat in het vervolg alle Ierssche steenkoolimporten in Engeland zullen worden betrokken. Dit zal een vermeerdering beteekenen van den steenkoolexport van ongeveer 1¼ millioen ton per jaar, hetgeen volledige arbeid beteekent voor ongeveer 500 mijnwerkers. De steenkool-produceerende gebieden, die hiervan het meest zullen profiteeren zijn die, welke het minst profijt trokken van de Scandinavische handelsovereenkomsten, n.l. Zuid-Wales, Noord-Wales, Lancashire, Cumberland, en de Westkust van Schotland. De regeling van den invoer van vee uit den Ierschen Vrijstaat blijft voortduren op de bestaande principes, waarbij voorzieningen zijn getroffen voor het toelaten van vee in 1935 in Engeland n.l. in geval van vet vee een contingent van 62²/₃% van den invoer in 1933 en ingeval van andere soorten vee hoeveelheden, die het gemiddelde benaderen van de jaren 1930 tot 1932. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Ierland 1075 K.)

F. **SPANJE. — De staat van oorlog verlengd. —**
De ministerraad heeft besloten den staat van oorlog voor geheel Spanje voor den duur van een maand te verlengen. (El Sol) **(Vorig bericht blz. 1494 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Banque de France. - Nieuwe Gouverneur. —**
De President van Frankrijk heeft een decreet onderteekend, waarbij de heer Moret, Gouverneur van de Bank van Frankrijk, vervangen wordt door den heer Tannery. (La Journée Industrielle) **(V. b. 661 L.)**

H. **FRANKRIJK. — Fransch-Italiaansch contingenteeringsverdrag gesloten. —**
Op 3 Jan. '35 is een contingenteeringsverdrag tusschen Frankrijk en Italië gesloten. Bij dit verdrag wordt het wederzijdsche ruilverkeer geregeld voor het eerste kwartaal 1935. (La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Italië 567 G.)

5 JANUARI 1935

I. **VEREENIGDE STATEN. — Boodschap van President Roosevelt. —**
President Roosevelt heeft op 4 Jan. '35 voor beide Kamers van het Parlement zijn jaarlijksche boodschap over den toestand in de Vereenigde Staten voorgelezen. Daarin wordt o.m. gezegd: Wij willen geen schematische kleinmakerij over verdeeling van het nationale vermogen aan allen in gelijke deelen. Wij erkennen veeleer het feit, dat velen tengevolge van hun grootere capaciteit meer verdienen kunnen. Ieder echter heeft aanspraak op sociale veiligheid voor zich en zijn gezin.
Daarom zijn noodig: Verzekering van het levensonderhoud door een betere exploitatie van de bodemrijkdommen, veiligheid tegen slagen van het noodlot en verzekering van een behoorlijke huisvesting. Er moet dus gezorgd worden voor een werkloozenverzekering, kinderzorg en verzorging van ouden van dagen, voorts moet gezorgd worden voor moeders, zieken en hen, die onbekwaam zijn tot werken. Het is mijn vaste voornemen — aldus Roosevelt in zijn boodschap — de 5 millioen personen, die op de federale ondersteuningslijsten staan, niet verder te verzorgen van geld enz., want daardoor verliezen zij hun zelfrespect en hun wil tot arbeid. De 1½ millioen, die vroeger door de gemeenten werden verzorgd, zullen weer door de gemeenten geholpen moeten worden. Voor de resteerende 3½ millioen moet de federale regeering werk verschaffen en wel werk, dat zoo min mogelijk concurreert met de particuliere ondernemingen. Dit groote arbeidsplan zal het federale crediet niet in gevaar brengen.
Wat de buitenlandsche politiek betreft betreurt Roosevelt het, dat de internationale betrekkingen niet zijn verbeterd, en dat oude naijver evenals het streven naar macht en bewapeningen zich in meer dan één land doen gelden. Amerika wil met geen enkele natie andere dan vreedzame betrekkingen onderhouden. Overdreven bewapeningen zullen, naar te hopen is, spoedig vervangen worden door internationale overeenkomsten. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Roosevelt 1544 B.)

K. **JAPAN. — Pachtovereenkomst met Mandsjoekwo.**
Tusschen Japan en Mandsjoekwo is een pachtovereenkomst gesloten. Hsinking erkent in dit verdrag de Japansche pachtovereenkomsten in Mandsjoekwo voor den duur van 30 jaren. De pachtgebieden kunnen worden gebruikt voor industrieele en landbouwdoeleinden. Het verdrag heeft ten doel de economische ontwikkeling van Japan in Mandsjoekwo en de economische samenwerking tusschen de beide landen te bevorderen.
(Dempo Rengo) **(Vor. ber. Mandsjoekwo 1207 A.)**

A. **LUCHTVAART. — De ramp van de „Uiver". - Oorzaak. - Mededeeling van de K.L.M. —**
De commissie bestaande uit de K.L.M.-piloten Sillevis, Geysendorffer, den adj.-chef van den technischen dienst Behage, en den inspecteur van de Indië-route Moes, is na voortgezet onderzoek ter plaatse tot de slotsom gekomen, dat aan de aanvankelijke aanwijzingen, welke voor blikseminslag bestonden, hun grond moet worden ontnomen. Deze waarnemingen duiden er evenzeer op, dat géén breuk van eenig deel tijdens de vlucht heeft plaats gehad, en dat evenmin de motoren hebben geweigerd.
De commissie heeft moeten vaststellen, dat het vliegtuig in volle snelheid den grond heeft geraakt, waartoe de uitzonderlijk slechte weersomstandigheden ter plaatse aanleiding moeten zijn geweest.
(Mededeeling K. L. M.) **(Vor. ber. blz. 1621 E.)**

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Norman, Thomas — Human Exploitation in the United States. (Frederick A. Stokes Companay, New York)
Deensch: Herdal, Harald — „Man skal jo leve". (Funkis Forlag)
Duitsch: Reger, Erik — „Schiffer im Strom". (Rowohlt, Berlin 1934)
Velter, Joseph M. — ‚Elfenbein vom Aldan". (Wilhelm Goldmann Verlag, Leipzig 1934)
Engelsch: Galswortny, John — The collected Poems of John Galsworthy. (Heineman)
Walpole, H. — Captain Nicholas. (Macmillan)
Fransch: Colette — „Duo". (Ferenczi 1934)
Mille, Pierre — L'Homme qui ne savait pas dire „non". (Aux Edit. Calmann-Levy)
Nederlandsch: Josselin de Jong, K. H. R. — Kinderen . . . . . en menschen. (J. M. Meulenhoff, A'dam '34)
Noorsch: Nissen, Hartvig — Øie for øie, tann for tann? (Cappelens Bibl. for Kultur og Natur)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1629 F.)**

C. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Volkenbond.**
De minister van Buitenlandsche Zaken van Abessynië heeft op 3 Jan. '35 het conflict met Italië op grond van artikel 11 onder de aandacht van de leden van den Volkenbond gebracht met het verzoek, dat in toepassing van dit artikel alle maatregelen worden genomen voor de handhaving van den vrede.
Ook de Italiaansche regeering heeft een nieuwe nota tot den Volkenbond gericht, waarin andermaal wordt betoogd, dat de Italiaansche troepen niet hebben aangevallen. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 1616 H.)**

D. **AARDSCHOKKEN. — Limburg en het Roergebied.**
Op 4 Jan. '35 omstreeks half vijf in den morgen zijn in Midden-Limburg een of twee aardschokken waargenomen. In verschillende plaatsen o a. Roermond, Venlo, Heel, Heijthuizen, Weert, Baarlo, Blerick, Tegelen, Velden, Arcen en Helden deed men dezelfde waarnemingen, blijkens de ingekomen berichten.
In het kolengebied van de Ruhr zijn ongeveer 2 uur later aardschokken waargenomen.
(Limburger Koerier) **(Vorig bericht blz. 729 E.)**

E. **JAPAN. — Minister-president Okada's Nieuwjaarsboodschap. —**
Minister-president Okada heeft een Nieuwjaarsboodschap gepubliceerd, waarin hij zegt, dat de gestage vooruitgang van Japan overal ter wereld bekend is. Terwijl de natie echter op den weg van den vooruitgang is, moet zij uiteraard zoowel in binnen- als in buitenland problemen ontmoeten, die zij niet te voren had opgeroepen. De uitwerking van het uitbreken van het Mandsjoerijsche conflict, het uittreden uit den Volkenbond, het doordringen in de wereld van de Japansche artikelen, de landbouwvraagstukken en de problemen van de kleine en gemiddelde industrieën drukken zwaar op de schouders van Japan, om nog niet te spreken van andere economische en sociale vraagstukken, die om oplossing schreeuwen. De weg, dien Japan moet gaan, is echter vóór drieduizend jaar vastgelegd, n.l. samenwerking tusschen troon en volk, ten behoeve van internationale rechtvaardigheid zoowel als van de welvaart des volks. Wij moeten voortgaan op dezen weg, waarbij een ieder zijn deel van het werk moet verrichten. (Dempo Tsoesin)
(Vor. ber. Okada 1381 D.)

6 JANUARI 1935

F. **SCHAKEN. — Tournooi te Hastings. —**
Het eindresultaat op 5 Januari '35 van het te Hastings gehouden schaaktournooi is:
1, 2 en 3: dr. Euwe, Thomas en Flohr, 6½ pnt.; 4. Capablanca, 5½ pnt.; 5 en 6 Lilienthal en Botwinnik, 5 pnt.; 7. Michell, 4 pnt.; 8 miss Menchik, 3 pnt.; 9 en 10 Milner Barry en Norman, 1½ pnt.
(Sunday Times) **(Vor. ber. Schaken 1469 B.; Hastings 1117 C.)**

G. **DAAN HOEKSEMA OVERLEDEN. —**
Op 5 Jan. '35 is een van onze meest populaire teekenaars, Daan Hoeksema, op 55-jarigen leeftijd overleden.
Groot kindervriend en paedagoog als hij was, heeft Hoeksema heel zijn leven voor het kind gewerkt, zijn beste gaven besteed aan het uitdenken van leermiddelen, knutselwerkjes, die kleine kinderen prettig bezig houden en aan het maken van plaatjes bij sprookjes en grapjes voor de jeugd.

Daan Hoeksema.

Ook op wijder terrein van toegepaste kunst heeft Hoeksema zich met succes bewogen: hij teekende kalenders, boekomslagen, affiches; hij bedacht pakkende reclame's. Maar het „kinderwerk" had zijn hart: de vroolijke gevallen met beesten, die hij bij heele series ontwierp, plak-, knip- en kleurwerk, en het teekenen voor de „Kinderkrant" van het Handelsblad, dat tot zijn liefsten arbeid behoorde.
Hij was gedurende een twintigtal jaren een hoogstverdienstelijke medewerker onzer vennootschap.
(Red. K. H. A.)

H. **ITALIE. — Accoord met Frankrijk. —**
Het bezoek van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, aan Mussolini, heeft voorloopig het volgende resultaat gehad:
1e. Een consultatief accoord is tot stand gekomen, dat ter kennis van Duitschland is gebracht, waarbij Frankrijk en Italië elkaar zullen raadplegen ingeval een land inbreuk maakt op Oostenrijks onafhankelijkheid.
2e. Een rectificatie van de grenzen van Lybië, waardoor Frankrijk een gebied van 50.000 vierk. mijlen aan Italië afstaat. Tevens een vergelijk inzake het burgerschap van de Italiaansche onderdanen in Tunis.
(La Stampa) **(Vorig bericht blz. 1637 H.)**

A. SAARGEBIED. — Volksstemming. - Bepalingen van het Vredesverdrag van Versailles. —

Wij geven hieronder den volledigen tekst der bepalingen van het Vredesverdrag van Versailles inzake de Volksstemming in het Saargebied. (Hoofdstuk III).

Paragraaf 34.

Na verloop van een tijdvak van 15 jaar, te tellen van de inwerkingtreding van dit Verdrag af, zal de bevolking van het Saargebied geroepen worden als volgt haar wil te doen kennen:

Een stemming zal plaats hebben per gemeente of per district over de drie volgende mogelijkheden:

a) behoud van het regeeringsstelsel zooals bij dit Verdrag en dit Aanhangsel vastgesteld;

b) Vereeniging met Frankrijk;

c) Vereeniging met Duitschland.

Ieder persoon, zonder onderscheid van geslacht, ouder dan 20 jaar op den datum der stemming en gewoond hebbende in het Saargebied op den datum van de onderteekening van het Verdrag, zal stemgerechtigd zijn.

Andere maatregelen, bepalingen en de datum der stemming zullen worden vastgesteld door den Volkenbondsraad, zoodanig dat de vrijheid, het geheim en de deugdelijkheid der stemmen worden verzekerd.

Paragraaf 35.

De Volkenbond zal over de souvereiniteit beslissen waaronder het gebied zal worden geplaatst, rekening houdende met het verlangen uitgedrukt door de volksstemming.

a) In het geval dat, voor een gedeelte of het geheele gebied, de Volkenbond beslist tot behoud van het regeeringsstelsel vastgesteld bij dit Verdrag en dit Aanhangsel, verplicht Duitschland zich nu reeds van zijn souvereiniteit af te zien ten gunste van den Volkenbond, op de wijze zooals de Volkenbond noodig zal achten, en het zal tot de taak van den Volkenbond behooren de benoodigde maatregelen te nemen teneinde het definitief ingestelde regeeringsstelsel in overeenstemming te brengen met het blijvende welzijn van het gebied en het algemeene welzijn;

b) In het geval dat, voor een gedeelte of het geheele gebied, de Volkenbond beslist tot vereeniging met Frankrijk, verplicht Duitschland zich nu reeds in overeenstemming met de beslissing van den Volkenbond, al haar rechten en aanspraken op het door den Volkenbond aangewezen gebied aan Frankrijk af te staan.

c) In het geval dat, voor een gedeelte of het geheele gebied, de Volkenbond beslist tot vereeniging met Duitschland, behoort het tot de taak van den Volkenbond te zorgen voor het herstel van de Duitsche souvereiniteit in het door den Volkenbond aangewezen gebied.

Paragraaf 36.

In het geval de Volkenbond beslist tot vereeniging met Duitschland van het geheele of van een gedeelte van het Saarbekken, zullen de eigendomsrechten van Frankrijk op de mijnen in dit gedeelte van het gebied, door Duitschland in hun geheel worden teruggekocht tegen een prijs betaalbaar in goud. Deze prijs zal worden vastgesteld door drie experts; een van deze experts zal worden benoemd door Duitschland, een door Frankrijk en een door den Volkenbond; deze laatste mag echter geen Franschman noch Duitscher zijn.

Met Duitschlands verplichting ten aanzien van deze betaling zal door de Herstelcommissie rekening worden gehouden, en, te dien einde, kan Duitschland een eerste hypotheek op zijn bezit of zijn inkomsten sluiten op de wijze die door de Herstelcommissie zal worden vastgesteld.

Indien, niettemin, een jaar na datum waarop de betaling had moeten plaats hebben Duitschland in gebreke blijft, zal de Herstelcommissie hierin voorzien in overeenstemming met de instructies die haar door den Volkenbond kunnen worden gegeven, en zoo noodig door verkoop van het gedeelte van de daarbij betrokken mijnen.

Paragraaf 37.

Indien, ingevolge den terugkoop voorzien in paragraaf 36, het eigendom van de mijnen of van een gedeelte van de mijnen aan Duitschland is overgegaan, zullen de Fransche Staat en zijn onderdanen het recht hebben, de hoeveelheid kolen benoodigd voor hun industrieele en huishoudelijke behoeften op den overdrachtsdatum van het Saarbekken te koopen. Een billijke regeling met betrekking tot het kwantum kolen, den duur van het contract benevens de prijzen zal te zijner tijd door den Raad van den Volkenbond worden vastgesteld.

Paragraaf 38.

Het is overeengekomen dat Frankrijk en Duitschland, door speciale accoorden, gesloten vóór den datum vastgesteld voor de betaling van den prijs voor de terugkoop der mijnen, kunnen afwijken van de bepalingen van paragraaf 36 en 37.

Paragraaf 39.

De Raad van den Volkenbond zal de noodige maatregelen nemen voor de organisatie van het in te stellen regeeringsstelsel na de inwerkingtreding van de besluiten van den Volkenbond genoemd in paragraaf 35. Deze maatregelen houden in, een rechtvaardige verdeeling van alle verplichtingen van de regeering van het Saarbekken, voortspruitende uit leeningen geheven door de Commissie of uit andere maatregelen.

Dadelijk na de inwerkingtreding van het nieuwe regeeringsstelsel zullen de volmachten van de Regeeringscommissie ophouden, behoudens in het geval voorzien in paragraaf 35a.

Paragraaf 40.

In alle gevallen in dit Aanhangsel genoemd, zullen de beslissingen door den Raad van den Volkenbond bij meerderheid van stemmen genomen worden.

(Vor. ber. Volksstemming 1634 H.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Regeeringsverklaring. —

De nieuwe regeering Jeftitsj heeft zich op 3 Jan. '35 aan het Huis voorgesteld. De minister-president en minister van buitenlandsche zaken, Jeftitsj, las de regeeringsverklaring voor.

Hij zeide o. m.: Zuid-Slavië moet de buitenlandsche politiek van wijlen Koning Alexander, die het aanzien van den Staat heeft vergroot en zich betrouwbare vrienden en bondgenooten heeft verschaft, voortzetten. Vastbesloten een politiek van vrede, van overeenstemming en van samenwerking tusschen de staten te voeren, zal de regeering er steeds naar streven vooral met de naburige staten betrekkingen te onderhouden, die het best de belangen van den algemeenen vrede dienen.

De verhouding tot Frankrijk zal op dezelfde vriendschappelijke basis als voorheen worden voortgezet. (Politika, Beograd) **(Vor. ber. Jeftitsj 1622 B.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. —

Bij diverse arbeidsbeursen in Ned.-Indië waren eind October '34 de volgende werkloozen ingeschreven: 4041 Europeanen, 12.151 Inheemschen en 1246 vreemde Oosterlingen. In totaal is een bedrag van *f* 95.610 07 uitgekeerd aan 6536 personen van verschillenden landaard.

Uit het N.I.V.A.S.-fonds werd in den loop van November uitgekeerd: aan 682 ontslagen Europeesche werknemers in de suikerindustrie een bedrag van *f* 38.390 en aan 7644 inheemsche ontslagenen een bedrag van *f* 15.288.

De Indische Maatschappij voor Individueele Werkverschaffing gaf over de maand November 1934 aan werkloozen-cursisten uit een bedrag van *f* 10.501,65 tegen *f* 8.825,58 over de maand October 1934, en ten behoeve van de werkverschaffing over de maand November '34 *f* 12.028,34 tegen *f* 12.123,34 in October 1934. (Aneta) **(Vor. ber. blz. 1593 E.)**

A. **VLOOTVERDRAG VAN WASHINGTON. — Fransche nota aan de Vereenigde Staten. —**
De Fransche regeering heeft den Franschen ambassadeur te Washington een nota doen overhandigen aan de regeering der Vereenigde Staten, waarin zij mededeelt dat, bij de nieuwe overeenkomst inzake de bewapening ter zee ook rekening moet worden gehouden met de oorlogsmarine van die landen, die niet bij het Verdrag van Washington betrokken zijn, want sedert de totstandkoming van dit Verdrag hebben zich op het gebied van den vlootbouw belangrijke veranderingen voorgedaan. (Le Temps) **(1632 C.)**

B. **HONGARIJE. — Opgravingen. —**
Gábor Csallány, de bekende archaeoloog en directeur van het museum te Szentes in Hongarije, heeft thans de resultaten zijner opgravingen van het jaar 1934 geresumeerd. De balans van het jaar 1934 geeft op: 204 nieuw ontdekte graven, waarvan 21 Jazygische, 41 Gothisch-Gepidische, 108 Avaren- en Hunnengraven en tenslotte 34 graven uit den tijd der koningen uit den stam Arpad. (Pesti Hirlap)
(Vorig bericht blz. 625 C.)

C. **SURINAME. — Prof. dr. G. Stahel onderscheiden. - Het Van-Eeden-Fonds. —**
De Nederlandsche Commissie voor het Van-Eeden-Fonds te Amsterdam, welk fonds ten doel heeft de bevordering van het botanisch onderzoek van Suriname en over de Van-Eeden-medaille beschikt om die uit te reiken aan personen, die zich bijzonder verdienstelijk hebben gemaakt voor dat onderzoek, heeft haar thans voor de eerste maal uitgereikt en wel aan Prof. Dr. G. Stahel, directeur van het Landbouwproefstation in Suriname.
Prof. Stahel, die zich meer dan twintig jaren in Suriname aan de bestudeering ter plaatse van de wetenschappelijke en economische planten aldaar gewijd heeft, nam deel aan eenige expedities in Nederlandsch Guyana en verplichtte de Nederlandsche Commissie van het Van-Eeden-Fonds in het bijzonder door het verzamelen, verzorgen en verzenden naar Nederland van groote hoeveelheden herbarium-materiaal, noodig voor het belangrijke boekwerk „The Flora of Surinam", onder redactie van Prof. Dr. A. Pulle, waarvan reeds een aantal afleveringen als Mededeeling No. XXX van het Koloniaal Instituut verschenen zijn.
Het Van-Eeden-Fonds is gesticht in 1901 ter eere van F. W. van Eeden, den eersten directeur van het Koloniaal Museum te Haarlem, bekend plantkundige en vader van den dichter Dr. Frederik van Eeden.
(Het Vaderland)

D. **LITAUEN. — Minister Lozeraitis over de buitenlandsche politiek. —**
Op 5 Jan. '35 werd te Kowno het Pan-Litausche Congres der regeeringspartij gehouden.
De minister van buitenlandsche zaken Lozeraitis zeide o.a.: Litauen kan niet vergeten, dat Polen het een deel van zijn gebied heeft ontnomen. Sprekende over de betrekkingen met Duitschland, oefende Lozeraitis critiek op de Duitsche politiek en hij uitte den wensch, dat de betrekkingen met dit land weer in normale banen zullen worden geleid. Ten aanzien van de Memel-kwestie zeide de minister, dat het een uitgemaakte zaak is, dat de meerderheid der bewoners van dit gebied Litauers zijn.
Litauen wil niet met de Duitschers strijden, maar zijn souvereiniteit in het Memelgebied mag niet aangetast worden. (Ausra, Kaunas)

E. **LAREN. — De uitwijzing - Kurt Liebermann in Duitschland veroordeeld. —**
Het volksgerecht te Berlijn heeft dezer dagen den 31-jarigen Kurt Liebermann uit Dresden wegens voorbereiding van hoogverraad, ten deele in het buitenland begaan, veroordeeld tot 6 jaar tuchthuisstraf en 6 jaar eerverlies. Liebermann, die vroeger een belangrijke functie had in de leiding der Socialistische partij, werkte, nadat Hitler aan de macht kwam, eenige maanden illegaal in Duitschland en begaf zich vervolgens naar Praag en Parijs, waarheen de leiding der S.A.P. verplaatst was. In Febr. 1934 nam hij deel aan een bijeenkomst van de internationale jeugdorganisatie te Laren (N.-H.), waar echter alle buitenlandsche deelnemers werden gearresteerd en Liebermann met drie andere jonge Duitschers over de Duitsche grens werden gezet, vanwaar zij naar de gevangenis der geheime staatspolitie te Berlijn werden overgebracht.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1593 B.)**

F. **CHINA. — Szetsjoean onafhankelijk verklaard. —**
De Japansche dagbladen wijden veel aandacht aan een bericht uit Shanghai, volgens hetwelk de generaals Lioe Wenhoei, Tien Soeng-jau en Teng Hsi-hoe, op 2 Januari '35 een gemeenschappelijk communiqué hebben gepubliceerd, waarin zij de provincie Szetsjoean onafhankelijk verklaren van de regeering te Nanking, en aan deze verklaring kracht bijzetten door een ultimatum aan het Nankingleger, dat in die provincie gelegerd is, om zich binnen 36 uur uit het gebied terug te trekken, daar anders zal worden overgegaan tot wapengeweld.
Naar verluidt is Lioe Wen-hoei aangesteld tot opperbevelhebber van het revolutionnaire leger, dat door de drie generaals is georganiseerd. (Dempo Rengo)

G. **MEMELGEBIED. — Landdag voorloopig gesloten.**
De gouverneur heeft bij een besluit van 5 Jan. '35 de buitengewone zitting van den Landdag gesloten verklaard, waardoor een nieuwe bijeenkomst van den Landdag voorloopig onmogelijk gemaakt is.
(Diena) **(Vor. ber. Memelgebied 1600 B.)**

H. **GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Herv. Kerk te Berlijn. —**
Naar aanleiding van het houden van eenige godsdienstoefeningen te Berlijn onder leiding van Ned. predikanten is den laatsten tijd een correspondentie gevoerd tusschen de Ned. kolonie aldaar en de Algem. Synode der Ned. Herv. Kerk, over het stichten van een Ned. gemeente en het verkrijgen van een eigen predikant. De secretaris der Synode, dr. D. den Breems, heeft den Eersten Kerstdag een godsdienstoefening geleid in de kerk der Broedergemeente te Berlijn, die daartoe was afgestaan.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Ned. Herv. Kerk 1591 E.)**

I. **VEREENIGDE STATEN. — Het Kanaal door Nicaragua. —**
De Amerikaansche Senator Vinson heeft onlangs het oude project van een kanaal tusschen de beide oceanen door Nicaragua aan de orde gesteld. Daarbij werd tevens vermeld, dat men in Japan dit plan niet met enthousiasme heeft begroet, omdat men er een maritiemen zet tegen de Japansche strijdkrachten ter zee in meent te bespeuren. Nader wordt daarover in de „Asahi" te Osaka gemeld:
„Het door de Vereenigde Staten bekend gemaakte plan een kanaal door Nicaragua te graven, waardoor een tweede scheepvaartverbinding tusschen den Stillen en den Atlantischen Oceaan zou worden mogelijk gemaakt, heeft in politieke kringen te Tokio groot opzien gebaard.
Het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft in een persconferentie laten mededeelen, dat de bouw van een kanaal door Nicaragua volgens Japansche opvattingen de vlootbesprekingen en daarenboven de regeling der politieke kwesties in het Verre Oosten niet zal bevorderen.
Het Panama-kanaal wordt geacht te voldoen aan de eischen.
De bouw van een Nicaragua-kanaal kan slechts worden beschouwd als een bewijs voor de omstandigheid, dat de vlootpolitiek der Vereenigde Staten in den Stillen Oceaan nieuwe oogmerken nastreeft."
(Asahi, Osaka)

7 JANUARI 1935

A. ANTWERPEN. — Scheepvaart 1913—1934. —

In het jaar 1934 bedroeg het havenverkeer 10.305 schepen en 20.531.318 ton.

Hier volgt een vergelijkende statistiek van de laatste jaren:

1913 .	14.146.819 ton	1931 .	22.388.342 ton
1921 .	12.980.874 „	1932 .	19.666.678 „
1922 .	15.060.182 „	1933 .	20.440.591 „
1929 .	24.325.103 „	1934 .	20.531.318 „
1930 .	23.465.452 „		

(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. blz. 1111 C.)**

B. NEDERLAND. — Het Saar-Witboek. —

Minister De Graeff heeft aan de beide Kamers der Staten-Generaal in den vorm van een witboek een overzicht verstrekt betreffende de door Nederland verleende medewerking bij de voorbereiding van de volksstemming in het Saargebied op 13 Januari 1935. In dit witboek, dat uit vier hoofdstukken bestaat, wordt een overzicht gegeven van de wijze waarop Nederland heeft deelgenomen aan het Volkenbondswerk ter voorbereiding van de stemming in het Saargebied.

Hoofdstuk I, handelt over de organen belast met de voorbereiding van de volksstemming en geeft een opsomming van het aandeel dat de Nederlanders in die organen en dat werk hadden.

Hoofdstuk II, gaat over het onderwerp „Voorzitters van stembureaux" en geeft een overzicht van de wijze, waarop Nederland werd aangezocht deel te nemen aan de inrichting der stembureaux en van de benoeming van 365 Nederlanders in die stembureaux. Het derde hoofdstuk betreft de voorbereidingen voor de recruteering in Nederland van gegadigden voor een internationaal politiekorps in het Saargebied, welke recruteering ten slotte ten gevolge van de beslissing van den Volkenbondsraad tot het zenden van een internationale troepenmacht niet is doorgegaan.

Het vierde hoofdstuk ten slotte geeft een overzicht van de beraadslagingen van den Volkenbondsraad over het zenden van een internationale troepenmacht naar het Saargebied, de stappen, die, alvorens ons land officieel werd uitgenoodigd deel te nemen aan de vorming van die troepenmacht, bij onze regeering werden gedaan door de Engelsche regeering en het Volkenbondssecretariaat alsmede van de voorwaarden waaronder de ministerraad ten slotte besloot aan de uitnoodiging gevolg te geven. Bij de behandeling van de interpellatie-Sneevliet in de Tweede Kamer op 13 Dec. 1934 (zie pag. 1614 E.) heeft minister De Graeff daaromtrent reeds mondeling uitvoerige inlichtingen gegeven.

(Vor. ber. Min. de Graeff 1614 E.; Volksst. 1639 A.)

C. IJZER EN STAAL. — Wereldproductie. —

De verdeeling van de productie van ijzer en staal over de verschillende gebieden, was blijkens het tijdschrift „Stahl und Eisen" als volgt (in 1.000 tons):

	STAAL.		IJZER.	
	1933	1934	1933	1934
Duitschland . . .	7.612	11.800	5.267	8.720
Saargebied . . .	1.676	1.960	1.592	1.840
Frankrijk . . .	6.531	6.170	6.324	6.180
Engeland . . .	7.295	9.280	4.190	6.060
België	2.743	2.920	2.745	2.920
Luxemburg . . .	1.845	1.920	1.888	1.950
Tsj.-Slowakije . .	761	970	499	610
Polen	817	840	306	380
Rusland	6.900	9.200	7.189	10.400
Italië	1.875	1.790	553	580
Zweden	640	860	347	530
Oostenrijk . . .	226	310	88	140
Andere landen . .	1.024	1.400	873	1.200
Europa	39.945	49.420	31.861	41.510
Ver. Staten . . .	23.737	25.780	13.559	16.500
Canada	410	760	262	440
Japan	3.097	3.570	2.032	2.300
Andere landen . .	1.129	1.350	1.580	1.500
Totaal	28.373	31.460	17.433	20.740
Totaal generaal .	68.318	80.880	49.294	62.250

(Stahl und Eisen) **(Vorig bericht blz. 949 D.)**

D. NEDERLAND. — Algemeene Vereeniging voor Sociale Geneeskunde. —

In tegenwoordigheid van Z.Exc. den minister van Sociale Zaken, dr. j. R. Slotemaker de Bruïne, heeft de Algemeene Nederlandsche Vereeniging voor Sociale Geneeskunde, op 5 Jan. '35 te Amsterdam haar wintervergadering gehouden. Het algemeene onderwerp voor het wetenschappelijk gedeelte was: „De veranderingen, die zich voltrekken in de economische structuur en in den opbouw der bevolking en de gevolgen daarvan voor bevolking, volksgezondheid en sociale geneeskunde".

Mr. J. Bierens de Haan Jr., die het onderwerp inleidde, constateerde o.a.: De financieele crisis, in 1929 in Amerika begonnen, verstoort definitief het wankel evenwicht.

Hij ziet als oorzaken: de ontwikkeling der techniek met mechaniseering en verhoogde opbrengst en de bevolkingsvermeerdering, die hij met cijfers, wat Europa en Nederland betreft, laat zien. Over den economischen toestand in Nederland gaf mr. Bierens de Haan eveneens vergelijkingsgetallen.

Naar globale schatting achtte hij de som der waarden van loonen en salarissen, vaste rente, fluctueerende rente en invoer van goederen en diensten, die in 1929 8200 millioen gulden zou hebben bedragen, in 1934 gedaald tot 4660 millioen.

De arts J. E. Feisser gaf aan welke veranderingen in de laatste decennia het beeld van de geneeskundige voorziening heeft ondergaan. Hij roerde daarbij o.a. de kwestie der toeneming van het aantal artsen aan en van het aantal studenten in de geneeskunde met de gevaren daaraan verbonden; de toeneming van het aantal specialisten en de gevaren van een te groot aantal, de toeneming der geneeskundige ambtenaren en hun emplooi.

Bij het ziekenfondswezen wees deze inleider o.a. op de noodzakelijkheid de ziekenfondsen te behouden met fundamenteele wijziging echter van het huidige stelsel zoowel in het belang van de verzekerden als van den geneeskundigen stand.

Zonder reorganisatie van het ziekenfondswezen en beperking van het aantal studenten in de geneeskunde — aldus was zijn besluit — zal niet alleen een blijvende oplossing niet mogelijk blijken, doch zullen de moeilijkheden zoowel voor de ziekenfondsen als voor de geneeskundigen, in versnellend tempo toenemen. (Het Vaderland)

8 JANUARI 1935

E. ITALIE. — Accoord met Frankrijk. —

Over het resultaat der besprekingen tusschen den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken en Mussolini, is het volgende officieele communiqué op 7 Jan. '35 uitgegeven:

„De Fransch-Italiaansche onderhandelingen tusschen het Hoofd der Italiaansche regeering en den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken zijn ten einde. Overeenkomsten werden bereikt omtrent de belangen van beide landen in Afrika en desbetreffende protocollen zijn onderteekend. Uit deze protocollen blijkt, dat beide regeeringen dezelfde opvatting hebben van verschillende Europeesche vraagstukken.

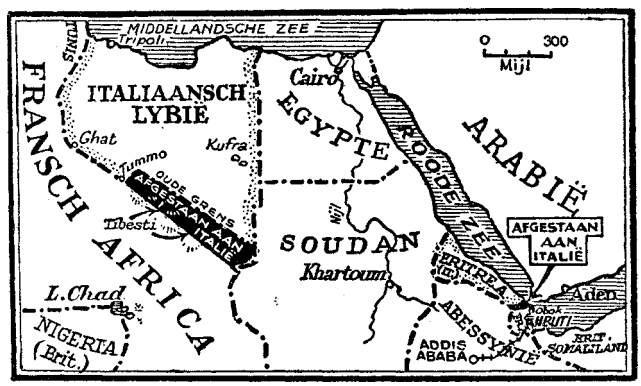

Beide regeeringen kwamen tot overeenstemming omtrent de noodzakelijkheid van een meerzijdig accoord over de Midden-Europeesche kwesties en besloten de door hen aanvaarde opvatting, zoo gauw mogelijk voor te leggen aan de betreffende staten voor nader onderzoek; zij kwamen verder overeen om in afwachting van genoemd meerzijdig accoord en in den geest van dit accoord gemeenschappelijk alle maatregelen te overwegen, welke de toestand zou kunnen eischen."

Op 8 Jan. '35 is een nieuw officieel communiqué gepubliceerd, waarin de volgende zes punten van overeenkomst worden opgesomd:

1. Oostenrijk en het Donauprobleem.
2. Overeenkomsten inzake Lybië en Erithrea.
3. Conventies inzake Tunis.
4. Economische belangen in de koloniën.
5. Bewapeningsprobleem.
6. Slotprotocol.

Omtrent het bewapeningsprobleem verklaart het communiqué:

„De Italiaansche regeering en de Fransche regeering refereeren aan de gelijkgerechtigheidsverklaring van 11 December 1932. Zij zijn het er over eens, dat geen enkel land zijn verplichtingen inzake de ontwapening door een eenzijdige daad mag wijzigen en zij zijn overeengekomen, dat wanneer zulk een eventualiteit zich voordoet, de beide regeeringen met elkaar in overleg zullen treden."

Wat betreft het Donaubekken-probleem wordt verklaard, dat „de beide regeeringen haar overeenstemming verklaren aan de meest-belanghebbende staten het sluiten van een verdrag aan te bevelen betreffende niet-inmenging in elkanders binnenlandsche zaken, voorts aan te bevelen de wederzijdsche verplichting op zich te nemen geen actie te beginnen, noch te begunstigen, welke ten doel heeft met geweld de territoriale integriteit en het politieke of sociale regime van een der deelnemende landen aan te tasten."

Het verdrag waarom het gaat zou eerst gesloten worden tusschen Italië, Duitschland, Hongarije, Tsjecho-Slowakije, Joego-

Slavië en Oostenrijk. Later zouden Frankrijk, Polen en Roemenië kunnen toetreden.
Voorts zijn de Fransche en de Italiaansche regeering, met het oog op de noodzakelijkheid de onafhankelijkheid en integriteit van Oostenrijk te handhaven, reeds nu overeengekomen, dat, in geval deze onafhankelijkheid en integriteit wordt bedreigd, de beide regeeringen met elkaar en met Oostenrijk zullen bespreken, wat er te doen staat. Deze raadpleging zal later uitgebreid worden van Italië en Frankrijk op de andere staten, om hun medewerking te verkrijgen.
Officieel wordt verder over de koloniale afspraken tusschen Laval en Mussolini gemeld dat de conventie over Tunis, voor zoover deze het staatsburgerschap betreft, practisch verlengd wordt tot 1965.
De grens van Zuid-Lybië wordt gewijzigd.
Voortaan loopt deze van Tummo in noord-oostelijke richting tot de 24e lengte-graad, waar deze gesneden wordt door de breedtegraad van 18 gr. 45 minuten.
Italië krijgt er daardoor een gebied bij van ongeveer 114.000 vierkante kilometer.
Door een grenswijziging tusschen Eritrea en Fransch-Somaliland krijgt Italië tegenover de zeeëngte van Bab-el-Mandeb een kuststrook tusschen de Elua en Dadadato. Frankrijk staat verder het eiland Doemerah aan Italië af.
Italië krijgt verder aandeelen in de spoorlijn Djiboeti—Addis Meba.
In het slotprotocol wordt gezegd, dat thans alle groote geschillen tusschen Italië en Frankrijk uit den weg zijn geruimd, zoodat de weg vrij is voor de traditioneele vriendschap der beide landen, welke in een geest van wederzijdsch vertrouwen ontwikkeld moet worden, door samenwerking bij den wederopbouw.
Bovendien wordt vastgelegd dat de beide regeeringen onder elkaar steeds overleg zullen plegen zoodra de omstandigheden dit eischen. (La Stampa - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1638 H.)

A. VATICAAN. — Minister Laval's audientie bij den Paus. —
Op 7 Jan. '35 heeft de Fransche minister Laval een bezoek aan den Paus en het Vaticaan gebracht.
Minister Laval droeg het grootkruis der Pius-orde, hem even voor zijn bezoek ten Vaticane door den Paus verleend.
De H. Vader ontving den minister alléén in Zijn particuliere bibliotheek. Het onderhoud tusschen Paus en staatsman duurde vijftig minuten.
Na afloop stelde Laval den H. Vader zijn dochter voor, aan wie Zijne Heiligheid een prachtigen rozenkrans ten geschenke gaf.
Vervolgens overhandigde de Fransche minister den H. Vader drie kostbare boeken uit de zeventiende eeuw, getiteld: „Les Chroniques de France", „Les Délices de Paris" en „Le Sacre de Louis XV" met een eigenhandig geschreven brief, als hulde aan den Paus. (De Maasbode) **(Vor. ber. Laval 1641 E., 1619 H.; Paus 1575 A.)**

B. ITALIE. — Accoord met Frankrijk. - Persstemmen.
De Fransche en Italiaansche pers huldigen over het algemeen het gesloten accoord.

Duitschland: Er is geen lijn te ontdekken in de verwarde beschouwingen, die de toonaangevende Duitsche bladen aan de resultaten van de besprekingen te Rome wijden. De „Deutsche Allgemeine Zeitung" valt Engeland aan en schrijft o.a.:
Gij doet niets dan pleiten voor het onderteekenen van bindende overeenkomsten door andere mogendheden, maar zelf wilt ge nooit mee onderteekenen. Gij Engelschen laat anderen zich vastleggen, om dan zelf wel mee te profiteeren, maar nooit mede verantwoordelijk te zijn.

Sovjet-Rusland: De „Iswestija" schrijft dat de Sovjet-Unie niet onverdeeld enthousiast staat tegenover het accoord.

Tsjecho-Slowakije: De „Prager Presse" verwelkomt de overeenkomst en schrijft dat Tsjecho-Slowakije loyaal zal samenwerken met Frankrijk en Italië.

Engeland: De „Manchester Guardian" schrijft, dat de bevrediging, die in Britsche openbare kringen onverholen tot uiting is gebracht over de Fransch-Italiaansche overeenkomst derhalve in hoofdzaak gegrond is op de veronderstelling, dat een daaruit voortvloeiende verbetering van den Europeeschen toestand den weg zou banen voor de ontwapening. **(Vor. ber. 1641 F.)**

C. MEMELGEBIED. — Nationaal-Socialisten. - Proces. —
De verhooren in het proces tegen de 120 Nationaal-Socialistische beklaagden, die van een putsch tegen de Litausche regeering worden beschuldigd, zijn geëindigd. De bekentenissen van bijna alle beklaagden wijzen op een inmenging van Duitschland in de Litausche regeeringszaken. (Diena)
(Vor. ber. Memelgebied 1640 G.)

D. SPANJE. — Religieuze Congregaties toegelaten.
De Spaansche minister van justitie heeft de vorming en vestiging van nieuwe godsdienstige congregaties en kloosters weder toegestaan. (El Sol) **(856 E.)**

E. SPANJE. — Minister Velasco afgetreden. —
De minister zonder portefeuille, Martinez Velasco, de leider der agrariërs, is afgetreden. (El Sol)
(Vor. ber. Kabinet 1631 K.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Begrooting 1935—'36.
President Roosevelt heeft op 7 Jan. '35 zijn jaarlijksche budgetboodschap tot het Congres gericht. Voor het fiscale jaar 1936 wordt een nieuw enorm deficit, n.l. van $ 4.528.508.970 voorzien; waardoor het totaal van Amerika's staatsschuld op 30 Juni 1936 zal stijgen tot een record-niveau van $ 34.329.000.000.
De voornaamste redenen voor het feit, dat de staatsuitgaven de inkomsten in zoo buitengewoon sterke mate overtreffen, zijn in de eerste plaats de federale uitgaven voor de ondersteuning van de werkloozen en in de tweede plaats het reusachtige programma voor openbare werken.
Hierbij komt nog de groote toeneming voor de uitgaven voor de nationale verdediging, welke in het begrootingsjaar 1936 $ 180 millioen hooger zullen zijn dan in 1935.
„Deze toeneming," wordt in de boodschap gezegd, „staat in verband met de huidige politiek van het Congres en van de regeering om den achterstand van de Ver. Staten in te halen met betrekking tot de bepalingen van de vlootverdragen van 1922 en 1930 (Washington en Londen) en om de middelen te verschaffen voor vernieuwing en verbetering van de uitrusting van het leger.
In de gewone begrooting voor 1936 worden de uitgaven, incl. die voor den schuldendienst, op $ 3.940 millioen geraamd.
In de begrooting voor het fiscale jaar, aanvangende 1 Juli 1935, worden de totale uitgaven geraamd op $ 8.520.413.609 en de totale ontvangsten op $ 3.991.904.639.
Het nieuwe tekort zal worden gefinancierd door het aanwenden van $ 739.885.188 uit het saldo van de schatkist en door het opnemen van leeningen tot $ 3.788.623.782.
De uitgaven in het huidige begrootingsjaar worden geraamd op $ 8.581.069.026 en de inkomsten op $ 3.711.650.688, zoodat het jaar, eindigende 30 Juni 1935, dus vermoedelijk zal afsluiten met een deficit van $ 4.869.418.338.
Voor de werkverschaffing vraagt de president voor de begrooting 1936 $ 4 milliard. De hoop wordt uitgesproken, dat dit bedrag allengs verlaagd zal kunnen worden, totdat eens de totale begrooting in evenwicht gekomen zal zijn.
Behalve deze $ 4 milliard vraagt de regeering nog spoedige goedkeuring van haar besluit om $ 800 millioen te besteden voor de voortzetting van de loopende ondersteuning tot aan het einde van het begrootingsjaar 1935.
Hieronder volgt een overzicht in millioenen dollars van de laatste begrootingscijfers der Ver. Staten. Deze cijfers loopen steeds over de periode 1 Juli—30 Juni.

	1934	1935 *)	1936 *)
Uitgaven	7.105	8.581	8.520
Inkomsten	3.115	3.712	3.992
Deficit	3.990	4.869	4.528

*) Geschat.

Een opsomming van de herstel- en steunuitgaven van Februari 1932 tot 30 November 1934 geeft het volgende beeld te zien:

Diversen	$ 160 millioen
Subsidies aan huiseigenaren	306 „
Openbare werken	1.226 „
Landbouwsubsidies	1.337 „
Reconstruction Finance Corp.	2.351 „
Steunuitgaven	2.784 „
Totaal	$ 8.164 millioen

(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1371 A.)**

G. NEDERLAND. — Ned. schepen naar de Sovjet-Unie. —
In het afgeloopen jaar zijn, volgens de thans opgestelde opgave, zeventien Nederlandsche schepen aan de Sovjet-Unie verkocht. Hieronder bevonden zich vier sleepbooten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Scheepvaart 1422 F.)

H. ENGELAND. Een radio-boodschap van minister-president MacDonald. —
In een Boodschap aan het Britsche volk voor de radio verklaarde minister-president MacDonald op 7 Jan. '35 o.a., dat de vooruitzichten veelbelovend

zijn. Alles wijst erop, dat het nieuwe jaar een verbetering van het handelsverkeer, stijgende loonen en toenemende tewerkstelling zal brengen.
De tegenwoordige onderhandelingen tusschen Frankrijk en Italië hadden in de eerste plaats den weg doen ontdekken, waarlangs moeilijkheden uit den weg konden worden geruimd en wederzijdsch vertrouwen kon worden hersteld. Deze onderhandelingen rechtvaardigen de hoop, dat in het nieuwe jaar de pacificatie van Europa een groote stap voorwaarts zou doen. (Vaz Dias)
(Vor. ber. MacDonald 1566 B.)

A. **ALBANIE. —**
Volgens de „Novosti" zijn in Albanië verwikkelingen ontstaan door ernstige ontevredenheid onder het Albaneesche Officierencorps tegen de legerleiding. (Novosti) **(Vor. ber. Albanië 1549 A.)**

9 JANUARI 1935

B. **JAPAN. — Nieuwe hulpbronnen voor de landsverdediging. - Luchtverkeer met de Zuidzee-mandaateilanden.**
Het Japansche Kabinet besloot tot instelling van een Commissie tot bevordering van de exploitatie der natuurlijke hulpbronnen op Formosa, Korea in Mandsjoerije en op de Zuidzee-eilanden, die onder Japansch mandaat staan. Deze hulpbronnen zullen ten dienste staan van de landsverdediging. De commissie staat onder leiding van den minister van koloniën Kodama. De buitengewone gevolmachtigde van Japan in Mandsjoekwo stelde een nauwe economische samenwerking tusschen Japan en Mandsjoekwo voor.
Verder besloot het Kabinet tot instelling van luchtvaartdiensten tusschen Japan en de mandaateilanden in de Zuidzee. Door deze luchtvaartverbinding zou het meer dan 4200 kilometer lange traject in drie dagen inplaats van per schip in acht dagen kunnen worden afgelegd. Met spoed zal een vlieghaven worden aangelegd. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 1633 D.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - College-geld aan Universiteiten. —**
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van artikel 9 van de wet van 7 Augustus 1933.
Ter toelichting wordt o.m. het volgende opgemerkt:
Toen bij de Tweede Kamer het wetsontwerp van zijn amotsvoorganger in behandeling was, strekkende de bepaling te doen vervallen, dat slechts viermaal het collegegeld behoefde te worden betaald voor de inschrijving als student aan de Rijksuniversiteiten en de Technische Hoogeschool, heeft de Minister bij de Memorie van Antwoord als concessie de wijziging opgenomen, dat zij, die bij de invoering der wet viermaal hadden betaald, van verdere betaling zouden zijn vrijgesteld. De overgangsbepaling kwam ten bate van hen, die op betaling van maximaal vier keeren hadden gerekend.
Terwijl dit voorstel van wet nog in behandeling was, hebben eenige studenten, die reeds drie keer waren ingeschreven geweest, nog voor het in werking treden van de wet, dus vóór 4 September 1933, voor de vierde maal ƒ 300 aan den rector magnificus gegireerd voor het volgen van den cursus, die in September 1933 zou aanvangen. Zij beroepen zich er op, dat zij op 4 September 1933 derhalve vier malen hadden betaald en dus verder waren vrijgesteld. Deze opvatting is vlakweg in strijd met den zin der wet.
Daarom acht de Minister het wenschelijk, dat een interpretatieve wetswijziging plaats vinde met terugwerkende kracht tot 4 September 1933, waarbij de woorden van de overgangsbepaling met de in de Memorie van Antwoord aangegeven beteekenis worden in overeenstemming gebracht.
Daartoe strekt dit wetsontwerp. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1625 A.)

D. **WILLEM NIEUWENHUIS OVERLEDEN. —**
Op negen-en-veertig-jarigen leeftijd is, na een ziekbed van eenige maanden, op 8 Jan. '35 overleden de letterkundige Willem Nieuwenhuis, redacteur van de „Maasbode" te Amsterdam.
Willem Nieuwenhuis behoorde tot de bekwaamste persmannen ooit door de katholieke journalistiek voortgebracht. Zijn markante tooneelcritieken, zijn geestige, pittige raadsoverzichten en zijn bloemrijke beeldende kunst-recensies, die onder de driestar in het R.-K. Rotterdamsche blad verschenen, vonden altijd een gragen lezerskring. Ook zijn gebundelde krantenbeschouwingen, zooals „Het Brokkenhuis" en „Verkenningen" trokken zeer de aandacht.
(Alg. Handelsblad)

E. **NEDERLAND. — Nationaal Crisis-Comité. - Verantwoording van inkomsten en uitgaven. - 30 November 1934. —**
Het Nationaal Crisis-Comité te Den Haag deelt het volgende mede:
Ontvangen aan giften in geld voor A-steun (incl. rente en bijzondere baten) ƒ 2.435.666,35. Hiervan is uitgedeeld in geld en betaald voor verstrekte giften in natura ƒ 1.620.739.87. Aan steun in den vorm van voorschotten stond per 28 Febr. uit ƒ 9.007.50. Aan B-steun werd uitgedeeld in geld en in giften in natura ƒ 2.022.173.73.
De beschikbare betalingsmiddelen, de effecten, alsmede de bewijsstukken van en onderpanden voor uitstaande gelden zijn door ons opgenomen en in overeenstemming bevonden met de administratieve verantwoording. (Opgave Nat. Crisis Comité)
(Vor. ber. Crisis Comité 1608 I.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tariefaccoord met Polen. —**
Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 11 December 1933 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Polen gesloten tariefaccoord met bijlagen en protocol van onderteekening. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1083 H.; Tweede Kamer 1643 C.)

G. **NEDERLAND. — Koffie - Onze Positie in den Wereld-Koffiehandel.**
De aanvoeren en afleveringen bedroegen in balen (volgens Laneuville):

	Aanvoeren			Afleveringen		
	1933/'34	1932/'33	1931/'32	1933/'34	1932/'33	1931/'32
Nederland	2.273.000	1.858 000	2.266.000	2.122.000	1.905.000	2.296.000
Engeland	436.000	537.000	458.000	420.000	515.000	443.000
Hamburg	2.429.000	1.752.000	2.000.000	2.227.000	1.849 000	2.001.000
Bremen	758.000	551.000	615.000	675.000	555.000	619.000
Antwerpen	679.000	515.000	794 000	545 000	599.000	754.000
Hâvre	2.855.000	2.349.000	2.623.000	2.503.000	2.525.000	2.695.000
Bordeaux	103.000	117.000	118.000	99.000	118 000	117.000
Marseille	540 000	559.000	476.000	524.000	570.000	472.000
Kopenhagen	283 000	266.000	412.000	273.000	248.000	450.000
Zweden	874 000	629.000	718.000	587.000	691.000	756.000
Genua	392.000	378.000	434.000	417.000	361.000	379.000
Triest	368.000	332.000	499.000	429.000	273.000	464.000
Europa	11.990.000	9.843.000	11.413.000	10.821.000	10.209.000	11.446.000
Ver Staten	11.879.000	10.500.000	12.071.000	12.091.000	11.570.000	11.297.000
Totaal	23.869.000	20.343.000	23.484.000	22.912.000	21.779.000	22.743.000

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. Koffie 1440 D.; Nederland 1366 A.)**

A. AMSTERDAM. — Universiteit. - Rede van den rector-magnificus prof. dr. Th. J. Stomps. - Mutatietheorie en samenleving. —

Op den 303den dies natalis der universiteit van Amsterdam heeft op 8 Januari '35 de rector-magnificus prof. dr. Th. J. Stomps, een rede gehouden over „De mutatietheorie en hare beteekenis voor onze samenleving". Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende: Spr. herinnerde eerst aan de stelling van prof. Hugo de Vries, dat men in de cellen van planten en dieren een groot aantal zelfstandige stoffelijke deeltjes moet aannemen, de z.g. pangenen of genen, die de afzonderlijke eigenschappen dragen. Consequentie van deze stelling was de verdere, dat de evolutie door kleinere of grootere sprongen, mutaties, heeft plaats gevonden. De gewoonste mutaties zijn de verliesmutaties en de z.g. dominante mutaties, berustend op toestandsveranderingen van één pangeen. De z.g. chromosomen of kernsegmenten zijn de dragers der erfelijke eigenschappen in wijderen zin en bergen ieder voor zich een groot aantal der pangenen. De mutatietheorie legt vooral den nadruk op de erfelijke eigenschappen en niet zoozeer op het milieu, waar het er om gaat, de ontwikkeling te begrijpen als resultaat van de samenwerking van beiderlei factoren.

Thans komend tot zijn eigenlijke onderwerp, noemde spr. Darwin's „Origin of Species", het boek, door welks verschijnen de afstammingsleer geboren werd. Het werkte bevruchtend op de biologie, maar sprak ook zeer tot de verbeelding van het groote publiek. Niettemin is het voor de samenleving een volkomen onverschillig feit, dat de mensch, vermoedelijk op verschillende plaatsen, zijn oorsprong uit aapachtige voorouders genomen heeft. De mutatietheorie, het werk, dat aan de erfelijkheidsleer het aanzijn gaf, was voor de wetenschap niet minder belangrijk, maar laat het groote publiek gematigd onverschillig. Toch heeft het werk van Hugo de Vries zijn invloed op alle takken der samenleving. Spr. noemde een aantal artikelen van prof. Van Ginneken, waarin nadrukkelijk de beteekenis van de mutatietheorie voor de taalkunde in het licht wordt gesteld.

De priester Mendel zal weinig beseft hebben dat hij den eersten steen legde voor een leer, die thans ook de menschelijke psyche en natuurlijk ook die der hoogere dieren, die van den mensch niet door zulk een diepe klove zijn gescheiden, als vroeger wel werd aangenomen, in afzonderlijke factoren uiteenlegt, waarvan te bewijzen is, dat zij aan bepaalde stoffelijke dragers in de cellen gebonden zijn. Het verschijnen van Galton heeft in 1869 aangetoond, dat 100 belangrijke mannen gemiddeld 31 belangrijke vaders, 41 belangrijke zoons, 17 belangrijke grootvaders en 14 belangrijke kleinzoons hebben. De z.g. regressiewet van Galton zegt, dat het gemiddelde slechts verbeterd met 1/3 van de afwijking der ouders. Peters verzamelde de rapporten van meer dan 1000 kinderen en vergeleek ze met die der ouders en grootouders. Het gemiddelde der kinderen bleek in gelijke richting van het gemiddelde af te wijken als bij de ouders, dus kinderen van hooger begaafden zijn in doorsnede ook hooger begaafd, en omgekeerd, maar de afwijking van het gemiddelde bedroeg 1/3 van die der ouders. Aldus bleek een wet, die voor de lichamelijke factoren was opgesteld, ook te gelden voor de psychische.

Voor den in de erfelijkheidsleer geschoolden bioloog is dan ook een opvatting als die van Adler en Künkel, die het kind als een onbeschreven blad ter wereld laten komen, waarna de opvoeding het dom of knap maakt, volstrekt onaanvaardbaar. Spr. betoogde, dat elke ontwikkeling van de inwendige erfelijke eigenschappen en van uitwendige milieufactoren afhangt, en dat de eerstgenoemde verreweg de grootste beteekenis hebben; hij zette uitvoerig uiteen wat de consequenties daarvan zijn ten aanzien van onze rechtsopvatting. Ten zeerste heeft het mij, aldus spr., bij de openingscolleges van de privaat-docenten dr. Bijlmer te Amsterdam en dr. Waardenburg te Utrecht getroffen, dat deze de medegedeelde feiten kennend en erkennend, niettemin van meening blijven, dat elk mensch, tenzij idioot, de gave heeft in elk geval voor of tegen het kwade te beslissen, dus geheel en al verantwoordelijk is. Hier was geen wetenschap meer, doch geloof aan het woord, en wel geloof, dat spr. strijdig lijkt met het chr. geloof, dat zulke verheffende geboden kent als „oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordet".

In het verdere gedeelte van zijn rede betoogde spr. o.m. dat er maatregelen tot rasverbetering moeten worden genomen; dat sterilisatie een te ver gaande beleediging van de persoonlijke vrijheid is, en dat men er ook niet veel mee kan bereiken. Een positieve rasverbetering bestaat in het aansturen op vergrooting van het aantal goede geboorten (zware belastingen opleggen, wanneer gegoede ouders geen of weinig kinderen hebben, vervallen verklaring van vermogen, deels of geheel, bij het niet nalaten van een voldoende aantal kinderen), zijn aanbevolen middelen waaraan spr. weinig hecht. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Universiteit 1600 E.)

10 JANUARI 1935

B. HONGARIJE. — Onderzoek inzake den moord op Koning Alexander van Joego-Slavië. - Vijf ambtenaren schuldig. —

De Hongaarsche regeering heeft het onderzoek, dat door den Volkenbondsraad gelast is betreffende het optreden van Hongaarsche ambtenaren jegens Kroatische terroristen, beëindigd. Het rapport zal door den Hongaarschen Volkenbondsgedelegeerde von Eckhardt persoonlijk naar Genève worden gebracht en bij den Volkenbondsraad worden ingediend.

Vernomen wordt, dat de schuld is vastgesteld van vijf Hongaarsche ambtenaren; een commissaris van politie en een prefect in het district langs de Hongaarsch-Joego-Slavische grens zijn overgeplaatst, omdat zij de activiteit van de buitenlandsche ingezetenen in hun district niet voldoende hebben tegengegaan. (Pesti Hirlap) **(Vor. ber. blz. 1610 B.)**

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging der L.O.-wet aangenomen. - (Ontslag aan de huwende onderwijzeres). —

De Eerste Kamer heeft op 8 Jan. '35 het wetsontwerp tot wijziging van de Lager Onderwijswet (ontslag aan huwende onderwijzeressen als crisismaatregel) aangenomen met 26 tegen 17 stemmen (rechts tegen links). (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. L.O.-wet 1572 E.; Eerste Kamer 1630 I.)

D. NEDERLAND. — Midden-Europeesche tijd. - Hevig verzet. —

Heftiger dan in de kringen van handel, nijverheid en financiën is bij landbouw en veeteelt het verzet tegen de invoering van den Midden-Europeeschen tijd voor ons land. In landbouwkringen is men steeds afkeerig geweest van een afwijking van den zonnetijd. Te sterker is het verzet thans, nu men voor goed een wijziging wil invoeren. (De Telegraaf) **(V. b. 1577 B.)**

E. ASTRONOMIE. — Maansverduistering van 19 Jan. 1935. —

Op 19 Januari '35 zal een totale maansverduistering plaats hebben:

midden v. d. verduistering	16 u. 8 m.
Maansopkomst	16 u. 17 m.
Zonsondergang	16 u. 23 m.
einde totale verduistering	16 u. 51 m.
uittreden uit de kernschaduw	18 u. 1 m.
einde van de verduistering	19 u. 15 m.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber Astronomie 1128 D.)**

F. ROTTERDAM. — Begrooting voor 1934 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. —

Op 29 Dec. '34 hebben Ged. Staten van Zuid-Holland de gemeente-begrooting voor 1934 goedgekeurd. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 1027 D.)**

G. FRANKRIJK. — Fernand Bouisson tot Kamervoorzitter herkozen. —

Op 8 Jan. '35 werd Fernand Bouisson met 376 van de 498 stemmen als Kamervoorzitter herkozen. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1167 E.)**

H. NEDERL. OOST-INDIE. — Tijdelijke opheffing uitvoerrecht op Java-tabak. —

Het College van Gedelegeerden nam zonder hoofdelijke stemming de ontwerp-ordonnantie aan tot tijdelijke opheffing van het uitvoerrecht op Java-tabak. (Aneta) **(Vor. ber. Tabak 1296 A.)**

11 JANUARI 1935

I. GEESTELIJK LEVEN. — Dr. S. F. H. J. Berkelbach v. d. Sprenkel tot Kerkelijk Hoogleeraar te Utrecht benoemd. —

De Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk heeft uit het voorgedragen drietal in haar buitengewone zitting van 8 Jan. '35 tot kerkelijk hoogleeraar te Utrecht, in de vacature van prof. dr. M. van Rhijn, die gewoon hoogleeraar te Utrecht geworden is, dr. S. F. H. J. Berkelbach v. d. Sprenkel, predikant te Amsterdam, benoemd. (De Standaard)

(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1640 H.)

K. PERMANENTE HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Eventueele toetreding door de Ver. Staten. —

De commissie voor Buitenlandsche Zaken van den Amerikaanschen Senaat heeft op 9 Jan. '35 haar goedkeuring gehecht aan een resolutie, waarbij zij zich uitspreekt vóór toetreding van de Vereenigde Staten tot het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage bij inachtneming van bepaalde voorwaarden.

In de motie wordt gezegd, dat de Vereenigde Staten bij toetreding tot het Permanente Hof het als vanzelfsprekend beschouwen, dat het Hof, wanneer daar-

tegen door de Ver. Staten bezwaar wordt gemaakt, geen verzoek om advies van welken aard ook in overweging zal nemen met betrekking tot eenigerlei geschil, waarbij de Ver. Staten geïnteresseerd zijn, of ten aanzien waarvan zij eischen doen gelden.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Perm. Hof 1023 E.)**

A. **NEDERLAND. — Industriebanken in Limburg. —**
Het Persbureau Vaz Dias deelt het volgende interview met prof. dr. ir. H. C. j. H. Gelissen mede:
Onder een industriebank, zoo zeide prof. Gelissen, wordt door ons een instelling verstaan, die een langloopend crediet verleent aan de industrie en zich de middelen hiervoor verschaft door op langen termijn opgenomen gelden (aandeelen, obligaties). Zij onthoude zich van alle andere bankzaken. Hetgeen dus wil zeggen, dat er tusschen kort- en langgeldbanken sprake zou moeten zijn van een volledige juridische scheiding. De industriebank kan de gelden op verschillende wijzen verstrekken, als gedekt of ongedekt crediet of als kapitaal, al of niet onder deelneming in de winst; door het nemen van obligaties of aandeelen. Zij kan bemiddelend optreden tusschen credietnemer en credietgever. Het langloopende crediet, dat de industrie behoeft, moet in hoofdzaak dienen voor investeeringsdoeleinden, aankoop van grond, gebouwen, machines, procédé's en patenten. De looptijd kan tien tot vijftien jaar bedragen.
De Industriebank te Limburg zal in Januari met een aandeelenkapitaal van 1 millioen met steun van de gemeenten, provincie, Kamers van Koophandel, banken, particulieren en arbeidersorganisaties een feit zijn. Wat wij in Limburg willen, is het voeren van een regionale, maar centraal georiënteerde opbouwende welvaartspolitiek, die niets gemeen heeft met localaal chauvinisme of provinciaal particularisme, maar die tot doel heeft alle regionale krachten in actie te brengen, om onze nationale technisch-economische weerbaarheid zoo sterk mogelijk te maken. (Interview Vaz Dias) **(Vor. ber. 1403 K.)**

B. **DUITSCHLAND. — Rijksminister Dr. Frick over staatsburgerschap. —**
De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft aan een vertegenwoordiger van de Hearst-pers inzake het staatsburgerschap verschillende mededeelingen gedaan, welke in de Völkischer Beobachter zijn gepubliceerd.
Dr. Frick zeide o.m. dat de Duitsche Rijksdag volgens den wil van den Führer ook verder zal bestaan, omdat hij het forum is, waarvoor de Führer en Rijkskanselier de groote binnen- en buitenlandsche politieke kwesties van de natie ter sprake brengt, voor zoover hij deze niet rechtstreeks aan het Duitsche volk voorlegt.
Er is niet aan gedacht den Rijksdag een Hoogerhuis ter zijde te stellen. Het algemeene, gelijke, directe en geheime kiesrecht voor den Rijksdag zal voor beide geslachten van alle Duitsche staatsburgers verder gelden.
De vraag of de niet-arische bevolking van het Derde Rijk actief stemrecht verkrijgt of niet, hangt af van de verdere bepalingen aangaande het begrip staatsburger van het Derde Rijk. Volgens de grondslagen der N.S.D.A.P. van 1920 kunnen staatsburgers van het Duitsche Rijk slechts Duitschers zijn.
Duitsch is evenwel slechts degene, die van Duitschen bloede is. (Völkischer Beobachter) **(950 C.)**

C. **FOTOGRAFIE. — Dies-rede van prof. Reinders te Delft. - Het latente beeld. —**
Op den 19en Augustus 1839 had te Parijs een plechtige, gecombineerde vergadering van de Académie des Sciences en de Académie des Beaux Arts plaats, waarin François Arago onder groote belangstelling een procédé bekend maakte, waardoor het mogelijk was, het beeld van de camera obscura door de inwerking van het zonlicht gedurende weinige minuten, vast te leggen op een zilverplaat. Met deze woorden ving prof. dr. W. Reinders, rector-magnificus der Technische Hoogeschool zijn rede aan, welke hij op 8 Jan. '35 op den gedenkdag van de T. H. in een openbare senaatsvergadering heeft gehouden.
Daguerre was de uitvinder van dit procédé, zoo vervolgde spr. Het is waarschijnlijk dat hij omstreeks 1835 de eigenlijke ontdekking heeft gedaan. Men kan dus zeggen, dat het thans omstreeks 100 jaren geleden is, dat het verschijnsel van het latente beeld werd gevonden, waarmede de praktische fotografie mogelijk werd.
Terwijl veel jongere takken der natuurwetenschappen, zooals de röntgenologie, de radiotelefonie, de metallografie, de kolloidchemie en zoovele andere aan zeer vele universiteiten en hoogescholen, beslag hebben gelegd op een afzonderlijken leerstoel, is dit met de fotografie slechts bij hooge uitzondering het geval. De fotografie is daardoor een in hoofdzaak zuiver empirische techniek gebleven. Daarnaast wordt zij echter als kunst beoefend. De fotografie is zoo een mengsel van kunnen en kunst gebleven.
De theoretische ontwikkeling van de fotografie is dan ook voor een groot deel te danken aan het werk van onderzoekers op ander gebied, die toevallig voor korten tijd op fotografisch terrein waren verzeild en aan amateurs.
Het latente beeld. — Bevat de fotografie dan misschien zoo weinig theoretische problemen, die de bestudeering waard zijn, of zijn deze reeds voldoende opgehelderd?
Het tegendeel is waar, zeide spr., die verder uitvoerig stil stond bij het fotografische probleem van het latente beeld en daarbij de aandacht vestigde op de onderzoekingen, die op dit gebied in zijn laboratorium gedurende de laatste jaren zijn verricht.
De in de laatste jaren van verschillende zijden opkomende belangstelling voor de wetenschappelijke beoefening van de fotografie geeft spr. echter hoop, dat in deze en dergelijke problemen weldra licht zal komen en dat in de thans aanbrekende eeuw het theoretische deel van de fotografie minder stiefmoederlijk zal worden bedeeld, dan in de afgeloopen honderd jaar het geval is geweest. Met den wensch, dat ook Nederland hieraan zijn aandeel moge afdragen, besloot prof. Reinders zijn rede.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht Fotografie blz. 551 M.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Williams, Michael — The Catholic Church in Action - Authorised by the Catholic Church. (The Macmillan Company)
Duitsch: Bohlmann, Gerhard — „Der Vergessene Kaiser". (Philipp Reclam jun., Leipzig)
Engelsch: Rattray, R. S. — „The Leopard Priestress. (Thornton Butterworth)
West, Rebecca Miss — „The Harsh Voice" (Cape)
Fransch: Leautraud, Paul — „Amour". (Editions Spirale)
Magre, Maurice — Pirates, Flibustiers et Negriers. (Grasset, Paris 1934)
Italiaansch: Gustavo Brigante Colonna & Emilio Chiorando — „Il Processo dei Cenci". (Mandadori, Milano)
Nederlandsch: Hoog-Nooij, Annie de — „Rijkdom". (Johan Mulder's Uitg. Mij.)
Wijhe-Smeding, Alie van — „Hunkering". (Nederl. Keurboekerij A'dam)
Oostenrijksch: Tauber, Erwin — „Irrungen"-, novellen. (Orell Fussli, Zürich 1934)
Spaansch: Bergamin, José — ‚Mangas y Capirotes'. (Editorial Plutarco, Madrid)
Vlaamsch: Bogaerts, Theo — „Mazoerka!". (Uitgeverij Steenhardt, Kortrijk) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1638 B.)

12 JANUARI 1935

E. **BELGIE. — Minister van Cauwelaert afgetreden.**
Minister-president Theunis heeft het verzoek om ontslag van den minister voor openbare werken, landbouw en middenstand, Van Cauwelaert, aanvaard.
De aftredende minister verklaarde, dat hij zijn volle vrijheid wenschte te hebben om zich en zijn familie te verdedigen tegen de aanvallen die in den laatsten tijd in verband met een financieel schandaal in de pers op hem gericht zijn. In Vlaamsche kringen wordt het aftreden van den minister gevoeld als een ernstigen slag voor de Vlaamsche zaak.
(Gazet van Antwerpen) **(Vor. ber. Kabinet 1599 C.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging pensioenwet voor spoorwegambtenaren 1925. —**
De ministers van Waterstaat en van Binnenlandsche Zaken hebben bij de Tweede Kamer ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de pensioenwet voor de spoorwegambtenaren 1925, waarbij wordt voorgesteld op te nemen een nieuw art. 80a. Hierbij wordt aan de Kroon de bevoegdheid gegeven om, indien wijzigingen der loonregelingen voor spoorwegambtenaren daartoe aanleiding geven, te bepalen, dat vroeger vastgestelde pensioengrondslagen behooren te worden herzien, in dier voege, dat zij uitsluitend ten aanzien van de berekening van nog toe te kennen of reeds toegekende pensioenen geacht moeten worden te zijn vastgesteld op een bedrag, te berekenen volgens door den minister van Waterstaat vast te stellen regelen. In zoo een geval kan bij K.B. op reeds toegekende pensioenen een overeenkomstige korting ten bate van het spoorwegpensioenfonds worden toegepast, of toeslag ten laste van dat fonds worden verleend. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1643 F.; Spoorwegen 1615 E.)

A. KLEINE ENTENTE. — Voldoening over het Fransch-Italiaansch verdrag. —
De ministers der Kleine Entente hebben te Ljubljana geconfereerd. Een communiqué hieromtrent uitgegeven meldt, dat de bereikte resultaten tusschen Mussolini en Laval groote voldoening hebben gewekt.
(Politika, Beograd) **(Vorig bericht 1642 B.; Kleine Entente 1507 A.)**

B. U. G. SCHILTHUIS OVERLEDEN. —
Op 9 Januari 1935 is te Haren (Gr.) op bijna 78-jarigen leeftijd plotseling overleden de heer U. G. Schilthuis, lid van Ged. Staten van Groningen.
De overledene die lid was van de Vrijzinnig-Democratische Partij, werd in 1903 lid van de Prov. Staten van Groningen en in December 1909 lid van Ged. Staten van Groningen.
De overledene heeft veel gedaan in het belang van de provincie Groningen, in het bijzonder voor de electriciteitsvoorziening. Hij was Ridder in de Orde van den Ned. Leeuw. (Nwsb. v. h. Noorden)

C. PORTUGAL. — Parlement geopend. - Dictatuur geëindigd. —
President Carmona heeft op 11 Jan. '35 op plechtige wijze de eerste zitting van het onlangs gekozen parlement geopend. De president las een boodschap voor, waarin groote lof werd toegezwaaid aan het werk, dat het dictatoriale bewind heeft verricht.
De regeeringsbladen leggen er den nadruk op, dat door de bijeenkomst van „het parlement der eendrachtige en corporatieve Portugeesche republiek" officieel een einde is gemaakt aan negen jaren dictatuur. (O Seculo) **(Vor. ber. Staatsraad 1548 C.)**

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging Indische Staatsregeling. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging der Indische Staatsregeling, inhoudende vermindering van het aantal leden van het college van gedelegeerden uit den Volksraad van 20 tot 15. (N. Rott. C.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1645 F.; Volksraad 1350 B.)

E. ZWEDEN. — De Rijksdag door Koning Gustaaf geopend. —
Op 11 Jan. '35 is de Rijksdag door Koning Gustaaf V op de gebruikelijke wijze geopend.
In zijn troonrede zei de koning over de buitenlandsche politiek slechts: „Zweden's betrekkingen tot de buitenlandsche mogendheden zijn goed." Voorts wees hij op de economische verbeteringen van de laatste jaren. Intusschen moeten nog uitgebreide maatregelen tot bestrijding van de werkloosheid en tot steun aan land-boschbouw en visscherij getroffen worden.
Uit de ontwerpbegrooting blijkt, dat zij door het achteruitloopen van inkomsten en uitgaven met een bedrag dat 40.9 millioen kronen lager is dan verleden jaar sluit. (Stockholms Tidningen)
(Vorig bericht Rijksdag 496 E.)

13 JANUARI 1935

F. NATIONAAL SOCIALISTISCHE BEWEGING. — Rede van ir. Mussert. —
In de Apollo Hal te Amsterdam heeft op 7 Jan. '35 ir. Mussert, de leider van de N.S.B. in Nederland een rede gehouden, waaruit wij het volgende citeeren.
De heer Mussert zeide in het begin van zijn rede, dat onze voorvaderen de onafhankelijkheid van ons volk hebben kunnen bevechten, en een tijdperk van bloei en welvaart hebben kunnen openen, omdat onder hen heroïsme was, en omdat er geld was.
Naarmate de macht van het geld toenam, verdween echter het heroïsme. Het gevolg hiervan is geweest, dat aan het einde van de achttiende eeuw de nationale eer een koopwaar was geworden, en ons land onder leiding van zijn regenten en democraten een provincie van Frankrijk. Huiveringwekkend is de vergelijking tusschen den toestand, waarin ons volk toen verkeerde en den toestand, waarin het nu verkeert. Ook nu zucht ons volk onder de tyrannie van een regentenstand, die het slechts wijs maakt, dat het zelf regeert. De democratie is het middel gebleken, om een volk in stukken te hakken en om den weinigen, die het regeeren verstaan, het regeeren onmogelijk te maken.
Aan degenen, die het fascisme een import-verschijnsel noemen, antwoordde hij, dat het een Europeesch verschijnsel is.
De N.S.B. in Nederland wil aan de Joden zoo goed als aan ieder recht doen. Voor de Joden, die nationaal en socialistisch gevoelen, en die niet meedoen aan de Hetz-campagne, voornamelijk door uit hun land verdreven Joden in ons land tegen de N.S.B., met goedvinden van de regeering, gevoerd, is plaats in haar gelederen.
Scherp keurde spr. het af, dat de Nederlandsche regeering Mariniers naar het Saargebied heeft gezonden. Nederlandsche soldaten hebben hier niets te zoeken, omdat de Saar Duitsch gebied is. Wat de regeering gedaan heeft is handlangersdiensten bewijzen aan Frankrijk en dit is in strijd met het landsbelang en met de grondwet.
(Volk en Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1543 D.)**

G. POLEN. — De grondwetswijziging. —
De constitutioneele commissie van den senaat heeft het grondwetsontwerp, dat door den Sejm was aangenomen, eveneens aangenomen met de amendementen, voorgesteld door den rapporteur. De amendementen bestaan in toevoeging van artikelen, waarin de vrijheid van persoon wordt gewaarborgd, benevens de onschendbaarheid van het domicilie en het briefgeheim, verder het recht van ieder burger om herstel van schade te krijgen langs juridischen weg, de onschendbaarheid van rechters en tenslotte een artikel, waarin cumulatie van parlementaire posten met zekere officieele functies wordt verboden.
(Polska Agencia Telegraficzna) **(Vor. ber. 1145 L.)**

H. BELGIE. — Schulden aan de Vereenigde Staten. - Betaling in radium. —
Naar wij vernemen, heeft de Amerikaansche regeering België toegestaan zijn oorlogsschulden met radium af te lossen. Naar men weet, is de Belgische Kongo vrijwel het eenige productiegebied van dit product. (New York Herald) **(Vor. ber. 868 G.)**

I. LUCHTVAART. — Fokker adviseur van de Airspeed Ltd. —
De onderhandelingen, die ten doel hadden Fokker te laten toetreden als adviseur van de Airspeed Ltd. zijn met een gunstig resultaat beëindigd. De maatschappij verkrijgt licenties voor den bouw van de verschillende Fokker-modellen in Engeland en ook het bouwrecht voor andere typen vliegtuigen, waarvan Fokker licenties bezit. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht Fokker 1321 E.)

K. SAARGEBIED. — Plebisciet. - Duitschland weigert deelneming aan den buitengewone Volkenbondszitting. —
De Engelsche ambassadeur Sir Eric Phipps heeft op 10 Jan. '35 een bezoek gebracht aan den Duitschen rijksminister van buitenlandsche zaken, von Neurath en hem het voorstel gedaan, dat Duitschland zou deelnemen aan de a.s. buitengewone raadszitting van den Volkenbond, waar de besluiten genomen zullen worden over het Saargebied op grond van de resultaten van het plebisciet.
De rijksminister heeft den ambassadeur doen weten, dat de rijksregeering, aangzien zij verklaard heeft uit den Volkenbond te treden, niet in staat was aan deze uitnoodiging gevolg te geven.
Tegelijkertijd werd de Engelsche ambassadeur er op gewezen, dat alhier berichten zijn ontvangen, volgens welke de definitieve beslissing over het lot van het Saargebied eerst in een latere raadszitting vallen zou. (Vaz Dias)
(V. b. Volksstemming 1641 B.; Volkenbond 1608 G.)

A. **MINISTER KALFF OVERLEDEN. —**
Op 13 Januari 1935 is ir. J. A. Kalff, Minister van Waterstaat, bijna 66 jaar oud, te Wassenaar overleden.

Jacob Adriaan Kalff werd op 27 April 1869 te Zwolle geboren. Na zijn eindexamen H.B.S. studeerde hij aan de toenmalige Polytechnische School te Delft en behaalde daar in 1894 zijn diploma als civiel-ingenieur. Al spoedig trad hij in dienst bij de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij (H.IJ.S.M.). In 1906 nam hij als inspecteur van algemeenen dienst reeds een verantwoordelijke positie in; in 1911 werd hij bevorderd tot lid van den raad van administratie en in 1913 volgde zijn benoeming tot directeur, zoodat voortaan de leiding van de H.IJ.S.M. aan hem en zijn ambtgenoot mr. W. F. van der Wijck was opgedragen.

In de ingenieurswereld had ir. Kalff een goeden naam. Reeds in 1896 werd hij lid van het Koninklijk Instituut van ingenieurs. Hij had zitting in de subcommissie voor het spoorwegwezen van de verkeersorganisatie van den Volkenbond en in 1928 werd hij benoemd tot lid der commissie van onderzoek naar den sluikhandel in wapens te Szent Gotthard aan de Hongaarsche grens.

Op 1 Juli 1929 nam ir. Kalff afscheid als directeur der spoorwegen en op 7 September van datzelfde jaar volgde zijn benoeming tot voorzitter van het Verbond van Ned. Werkgevers, welke functie hij 2 jaar lang vervulde. In November 1929 werd ir. Kalff tot lid van den Hoogen Raad van Arbeid benoemd. In Januari 1932 volgde hij mr. L. J. A. Trip als voorzitter van den Ondernemersraad van Ned.-Indië op.

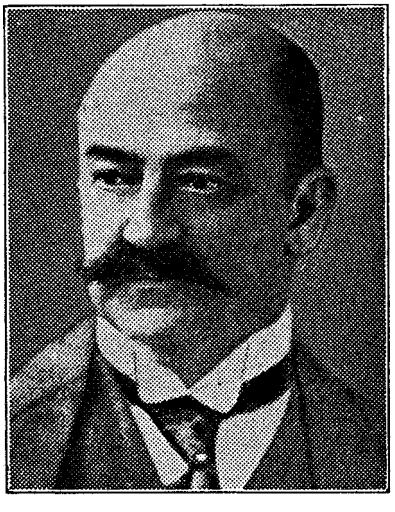

Ir. J. A. Kalff

In 1933 werd de heer Kalff door dr. Colijn aangezocht de portefeuille van Waterstaat te willen beheeren in het crisiskabinet-Colijn, waar hij de Liberale Staatspartij den Vrijheidsbond vertegenwoordigde.

Eenige belangrijke feiten uit zijn ontijdig afgesloten bewindsperiode zullen in de geschiedenis blijven voortbestaan o.a. de instelling van het Verkeersfonds en de nieuwe Motor- en Rijwielwet. Voorts werd een aanvang gemaakt met de groote spoorwegwerken bij Amsterdam, met de verbetering van Amsterdams waterverbinding met den Boven-Rijn en verdedigde hij met succes het principe-besluit om voort te gaan met de Zuiderzee-inpoldering.

De ontslapene was grootofficier in de Orde van Oranje Nassau en ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 1615 E.)**

B. **LUCHTVAART. — Mrs. Amelia Earhart's vlucht over den Stillen Oceaan. —**
Mrs. Amelia Earhart, „de vrouwelijke Lindbergh", heeft het waagstuk, geheel alleen over den Stillen Oceaan te vliegen, volbracht.

Amelia Earhart

Na op 12 Jan. '35 om kwart over drie te Honoloeloe, op Hawaï, te zijn gestart. is de aviatrice denzelfden dag om 16.31 New Yorkschen tijd te Oakland bij San Francisco behouden gedaald, waar 50.000 personen de heldhaftige vrouw hartstochtelijk toejuichten. Zij heeft den afstand van 3875 K.M. over den Stillen Oceaan in 18 uur 16 minuten afgelegd.
(N. Y. Herald, Parijs) **(V. b. Mrs. Earhart 349 G.)**

C. **NEDERLAND. — Handelsbesprekingen met België. - Communiqué. —**
De Nederlandsch-Belgische handelsonderhandelingen hebben dezer dagen te Brussel een einde genomen. De beide delegaties hebben na de plenaire vergadering, een communiqué aan de pers verstrekt, waarvan de vertaling luidt als volgt:
„Zooals voor den aanvang van de besprekingen tusschen de betrokken regeeringen was overeengekomen, zijn de op 7 Januari met België geopende onderhandelingen voor de vernieuwing van het contingenteeringsaccoord, dat 1 Februari vervalt, onderbroken. Zij zullen 25 Januari in Den Haag worden hervat.
(N. R. C.) **(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1631 I.)**

14 JANUARI 1935

D. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. - Legeravond. —**
Door het Nationaal Jongeren Verbond werd op 12 Jan. '35 een legeravond te Den Haag georganiseerd, die bijgewoond werd door H.M. de Koningin, H.K.H. Prinses Juliana en tal van legerautoriteiten. Vóór de pauze spraken o.a. generaal-majoor M. Boorstra en minister H. Colijn.
Na de pauze hield de algemeen voorzitter van het N.J.V., mr. W. de Vries, een rede, waarin hij doel en streven van het Verbond uiteenzette.
Het Nederlandsche volk — aldus spr. — is meer dan welk ander volk geroepen om een taak te vervullen voor de internationale samenleving. Reeds binnen zijn eigen volksgebied heeft Nederland verschillende volken onder zijn gezag. Het zijn vooral de ten deele nog weinig ontwikkelde Inlanders, die Nederlands leiding behoeven. Verwerpelijk is het streven van een enkele politieke groep, die de leuze „Indië los van Holland" predikt.
Niet Indië los van Holland, maar Nederland en Indië nauw verbonden in onderlinge samenwerking, is onze leus. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Nat. Jong. Verb. 1516 E.)

15 JANUARI 1935

A. SAARGEBIED. — Het plebisciet. — De uitslag. - Groote meerderheid voor Duitschland. —

De officieele uitslag van het op 13 Januari 1935 gehouden Saarplebisciet, die op 15 Jan. '35 om 7.20 uur in den ochtend per radio werd medegedeeld, luidt als volgt:

Totaal aantal stemgerechtigden:	539.541	
Totaal aantal uitgebr. stemmen:	528.005	
Voor terugkeer naar Duitschland:	477.119	of 90.4%
Voor behoud van den status-quo:	46.513	of 8.8%
Voor inlijving bij Frankrijk: . .	2.124	of 0.4%
Blanco of ongeldig	2.249	of 0.4%

In alle 83 „Bürgemeistereien" en gemeenten, waarin het Saargebied was ingedeeld, behaalde het Duitsche Front (Nat. Soc. Partij) een aanzienlijke meerderheid.

Rede van Adolf Hitler.

Nadat de cijfers der stemming waren voorgelezen nam Bürckel, Hitlers gevolmachtigde in het Saargebied, het woord om het resultaat nader te belichten.

Daarna legde Adolf Hitler, die te Berchtesgaden vertoefde, een korte verklaring voor de microfoon af.

Een vijftienjarig onrecht gaat zijn einde tegemoet. Het honderdduizenden volksgenooten aangedane leed was het leed der geheele Duitsche natie. De vreugde over den terugkeer is de vreugde van het geheele Duitsche rijk. Het lot heeft gewild dat niet wel-doordacht vernuft een einde heeft gemaakt aan dezen even zinloozen als treurigen toestand, maar de letter van een verdrag dat de wereld den vrede beloofde te brengen maar slechts eindeloos leed ten gevolge had. Des te grooter is onze trots dat na een overweldiging van vijftien jaar de stem des bloeds op 13 Januari 1935 haar wil kenbaar maakte.

Wij weten het allen, mijn waarde volksgenooten van de Saar: Wanneer binnen weinige uren in het geheele Duitsche Rijk de klokken luiden om daardoor uiting te geven aan onzen trots, dan hebben wij dit te danken aan u, Duitschers aan de Saar, door uw onwrikbare trouw aan het Rijk. Zoo breng ik u als leider van het Duitsche volk en kanselier van het Rijk in den naam van alle Duitschers, wier spreker ik op dit oogenblik ben, den dank der natie en ik geef u de verzekering, dat geluk ons op dit uur vervult, dat gij weer bij ons zult zijn als zonen van ons volk en burgers van het nieuwe Duitsche Rijk. Het is een trotsch gevoel, door de Voorzienigheid tot vertegenwoordiger eener natie te zijn aangewezen. In deze dagen en in de volgende weken, ziet gij, mijn Duitschers van de Saar, de vertegenwoordigers van het Duitsche volk en het Duitsche Rijk. Ik weet, dat gij, evenals in het verleden onder de moeilijkste omstandigheden, ook in de nu komende weken van gelukkige overwinningsvreugde niet zult vergeten, dat het de vurigste wensch van velen zou zijn achteraf nog een vlek aan te brengen op uw terugkeer tot het groote vaderland. Neem daarom ook nú de hoogste discipline in acht.

Het Duitsche volk zal u daarvoor des te meer dankbaar zijn, daar door uw stem een der moeilijkst te verdragen spanningen van Europa terzijde wordt gesteld; want wij allen willen in deze daad van den 13den Januari een eerste en beslissende stap zien op den weg van een langzamerhand groeiende verzoening van hen, die twintig jaar geleden door het noodlot en menschelijke fouten vervallen zijn in den verschrikkelijksten en onvruchtbaarsten strijd van alle tijden.

Uw beslissing Duitsche volksgenooten van de Saar, verschaft mij thans de gelegenheid als onze historische bijdrage en offer voor de zoo noodige pacificatie van Europa, de verklaring af te leggen, dat na uw terugkeer het Duitsche Rijk geen territoriale eischen meer aan Frankrijk zal stellen.

Ik geloof, dat wij tegenover de mogendheden onze waardeering mogen uiten voor de in overleg met Frankrijk en ons getroffen loyale regeling van deze stemming en de wijze, waarop deze ook dank zij uw medewerking heeft plaats gehad.

Het is ons aller wensch, dat deze beëindiging van een zoo treurig onrecht zal mogen bijdragen tot grootere bevrediging van Europa.

Zoo groot en onvoorwaardelijk onzen vastberaden wil is, voor Duitschland de rechtsgelijkheid te veroveren en te waarborgen, zoo zéér zijn wij besloten ons niet te onttrekken aan de taak, waartoe de solidariteit met andere volken verplicht.

Gij, mijne Duitsche volksgenooten aan de Saar, hebt er in groote mate toe bijgedragen het inzicht in de onwrikbare eenheid van ons volk en daarmede de waarde en beteekenis van de Duitsche natie en het huidige Rijk te bevestigen.

Geheel Duitschland dankt u daarvoor van ganscher harte.

Welkom in ons gemeenschappelijk geliefd vaderland, in ons Duitsche Rijk! (Ned. Telegraaf Agentschap Reuter)

(Vor. ber. Volksstemming 1641 B.; Hitler 1634 D.)

B. FRANKRIJK. — Rede van Flandin. —

Minister-president Flandin heeft op 12 Jan. '35 op een diner van de Alliance Démocratique een rede uitgesproken, die door de radio werd uitgezonden en waarin hij de economische maatregelen zijner regeering en de a.s. justitieele hervorming behandelde. Op de buitenlandsche politiek ging hij slechts heel kort in.

Flandin wees er op, dat hij zich aan het hoofd der regeering niet gevoelde als lid van een „vakvereeniging van ministerpresidenten", wier leden er vooral op bedacht zijn zich in den klassieken parlementairen kringloop een gemakkelijke en regelmatige terugkeer te verzekeren.

In het tweede deel van zijn rede lichtte Flandin de ontworpen justitieele hervorming toe. De rechters zullen in de toekomst niet alleen onafzetbaar zijn, maar hun bevordering en de hun toegedachte onderscheidingen zullen niet meer worden bepaald door de politieke machthebbers. Bovendien wordt het den rechters verboden tegelijkertijd een verkiezingsmandaat te bekleeden.

Wat de buitenlandsche politiek betreft merkte Flandin op: Ik zal met de waardevolle hulp van Pierre Laval een politiek van den vrede en van toenadering der volkeren voortzetten.

(Le Temps) **(Vorig bericht Flandin 1616 D.)**

C. IR. JAN KOSTER OVERLEDEN. —

Te Bonn, is op 12 Jan. '35 plotseling overleden in den ouderdom van 59 jaar de heer ir. J. Koster, oud-lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, van de Provinciale Staten van Limburg, van den gemeenteraad van Heerlen, en van de Kamer van Koophandel voor de Mijnstreek.

De heer Koster, groot-industrieel en expert op mijnbouwkundig gebied, en op het gebied van bodemonderzoek naar petroleum, was het type van een ondernemend en vooruitstrevend Nederlander.

Op politiek gebied was hij eveneens een bekende persoonlijkheid als lid van den Vrijheidsbond waarvan hij in Limburg de leider was. (Het Vaderland)

D. ALBERT SCHWEITZER ZESTIG JAAR. —

Op 14 Januari 1935 vierde de wereldvermaarde zendingsarts, theoloog, filosoof en musicus, Prof. dr. Albert Schweitzer, zijn zestigsten geboortedag.

De geniale hoogleeraar zal binnenkort weder naar Lambarene in Midden Afrika terugkeeren om zijn zendingswerk te hervatten. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Levensbeschrijving 400 F.)

E. NEDERLAND. — Goudelausule Bataafsche Petroleum Mij. en Koninklijke Petroleum Mij. - De maatschappijen in het gelijk gesteld. —

Voor de civiele Kamer van het Haagsche gerechtshof is op 14 Januari 1935 arrest gewezen in de beide zaken van de Vereeniging voor den Effectenhandel contra resp. de Bataafsche en de Koninklijke dollarleeningen.

In de zaak tegen de Bataafsche betreffende de rentebetaling van de geldleening van $ 25 mill. waarin de goud-clausule is opgenomen, heeft het Gerechtshof de vordering van de Ver. v. d. Effectenhandel om betaling in guldens tegen goudkoers afgewezen en het vonnis van de rechtbank d.d. 15 Febr. '34 bevestigd.

In de zaak van de Koninklijke betreffende het betaalbaar stellen van de coupons van de dollarleening te Amsterdam, is het vonnis van de rechtbank d.d. 15 Febr. 1934, waarbij de vordering van de Vereeniging voor den Effectenhandel werd toegezegd, vernietigd. Eischeres werd veroordeeld in de kosten van het geding, resp. *f* 500 in eerste instantie en *f* 1000 in hooger beroep. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 1175 B.)**

F. SAARGEBIED. — Commissie van drie - Aanbeveling tot terugkeer tot Duitschland. —

De commissie van drie voor de regeling der Saarkwestie, welke onder leiding van baron Aloisi staat, en aan welke is opgedragen de resultaten der stemming te bestudeeren en aan de hand daarvan den Volkenbond advies uit te brengen wat deze te doen behoort, is op 15 Jan. '35 bijeengekomen. Er werd besloten den Volkenbond aan te bevelen in principe tot terugkeer van het Saargebied tot Duitschland te besluiten. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vor. ber. Volksstemming 1648 A.)

G. NEDERLAND. — Crisis-Kabinet Colijn - Dr. H. Colijn het beheer van het Departement van Waterstaat, ad interim, opgedragen. —

Bij Kon. besluit is tijdens de ontstentenis van een Minister van Waterstaat het beheer van het Departement van Waterstaat, ad interim, opgedragen aan den Minister van Staat, Minister van Koloniën, voorzitter van den Raad van Ministers, den heer Dr. H. Colijn. (Standaard) **(Vor. ber. Ir. Kalff 1647 A.; Dr. Colijn 1589 E.; Kabinet 1352 D.)**

A. RUBBER. — Wereldproductie en -consumptie. — Productie en consumptie van rubber sedert 1920:

Wereldproductie (Uitvoer) (in tons)		Wereldconsumptie (in tons)	
1920	338.171	1920	291.272
1921	297.061	1921	275.268
1922	395.600	1922	409 081
1923	390.656	1923	444.494
1924	424.221	1924	473 655
1925	530.470	1925	550.991
1926	621.728	1926	526 132
1927	601.353	1927	587.724
1928	659.079	1928	679 555
1929	858.201	1929	779.828
1930	819 291	1930	699 490
1931	793.728	1931	665.333
1932	700.867	1932	654.652
1933	834.755	1933	806.442
1934	964 000	1934	906 000

(Overzicht der fa. Joosten & Janssen)
(Vor. ber. Rubber 1421 B.)

B. INVLOED VAN DEN ALCOHOL. —
Voor het Criminalogisch Instituut te Leiden heeft dr. Fortanier gesproken over „de normale en pathologische alcoholroes in verband met de criminaliteit". Hoewel in den roes de meeste menschen komen tot een gevoel van meerwaardigheid, geluk en extase, komen bij den enkeling of in groepsverband door verslapping der remmende invloeden primitieve driftuitingen tot ontwaking, die naar bevrediging zoeken. De pathologische roes is een ziekelijk verschijnsel en vertoont zich vaak reeds na het gebruik van zeer kleine hoeveelheden alcohol. Hij openbaart zich deels bij psychopatische persoonlijkheden, deels bij menschen, bij wie door trauma ontsteking of degeneratie veranderingen in de hersenen zijn opgetreden. De handelingen in den pathologischen roes dragen een sterk destructief karakter. (De Telegraaf)

C. DUITSCHLAND. — Luchtvloot. —
Men kan de effectieve Duitsche gevechtsvloot schatten op circa 1000 toestellen, waaronder een 400-tal, die normaal voor civiele doeleinden dienst doen, doch die snel in oorlogstoestel getransformeerd kunnen worden. De renaissance van de Duitsche militaire luchtvaart dateert van omstreeks Januari 1933. Het oppertoezicht berust bij Göring, de directie is zuiver op militaire leest geschoeid. De jongste geruchten zeiden, dat Duitschland binnenkort de beschikking zal hebben over een 2500-tal toestellen, welke voor militaire doeleinden dienst kunnen doen. Dit aantal zou verdeeld zijn over 90 eskaders van 12 jacht-toestellen elk, 70 eskaders van elk 9 bombardementsmachines, 70 eskaders van elk 9 verkenningsvliegtuigen en deze sterkten zouden voor eind 1934 verdubbeld worden. In werkelijkheid bevindt Duitschland zich nog zeer ver verwijderd van dit effectief, zooals bovengenoemde globale cijfers aangeven. De afdeeling bombardementstoestellen bestaat uit 300 eenheden ongeveer, bijna alle om te bouwen civiele machines, die totaal 20 ton bommen transporteeren kunnen over afstanden varieerende van 200 tot 500 K.M. Hieronder zijn begrepen de Junker's G 31, 38, 51 en 52. De 38 kan met een kruissnelheid van 220 K.M./uur 4 ton vervoeren over een afstand van 500 K.M., het Dornier Wall watervliegtuig met een snelheid van 190 K.M./uur 600 K.G. over een afstand van 500 K.M., de Heinkel 70 met een maximum snelheid van 350 K.M./uur 500 K.G. over een afstand van 500 K.M. Deze laatste toestellen zouden van de Fransche grens af Parijs kunnen bereiken in één uur tijds. Hoe groot het aantal is van dit soort machines kan niet met zekerheid worden gezegd. Voor de jacht-afdeeling heeft Duitschland een 100-tal Arado's, welke toestellen nog geen 300 K.M./uur bereiken. De bedoeling is dan ook om ze langzamerhand te vervangen door zwaargewapende Heinkel's, die een snelheid hebben van 350 K.M./uur. Voor den verkenningsdienst bezit Duitschland een 300-tal post- en sport-toestellen, die met een volledige oorlogstoerusting nog een snelheid ontwikkelen kunnen van 300 K.M./uur. Voorts wordt in dit land met een koortsachtige haast gewerkt aan de opleiding van piloten op grooten schaal. Het schema meldt zelfs als einddoel de aflevering van 1000 vliegers per jaar. Het aantal vliegvelden in Duitschland vermenigvuldigt zich in zeer snel tempo. De Dornier, Junker, Heinkel en Gothau Wager-fabrieken breiden zich steeds meer uit en men mag aannemen, dat Duitschland begin 1936 de beschikking zal hebben over een 1500-tal van de modernste oorlogstoestellen.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 1266 K.)**

D. C. W. H. BAARD GEHULDIGD. —
Ter gelegenheid van het bereiken van den 65-jarigen leeftijd, tevens herdenking van zijn 40-jarige ambtsvervulling, is de heer C. W. H. Baard, directeur van het Stedelijk Museum te Amsterdam, op grootsche wijze in het Stedelijk Museum gehuldigd. Ettelijke honderden hadden door hun tegenwoordigheid op deze feestelijke bijeenkomst, met den heer Baard als middelpunt, omgeven door zijn echtgenoote en kinderen, blijk willen geven van hun groote waardeering en bewondering voor den 65-jarigen museum-directeur, die spoedig zijn ambt neer zal leggen. Onder de aanwezigen waren jhr. mr. dr. A. Röell, commissaris der Koningin in Noord-Holland en eere-voorzitter van het aanbevelingscomité, met mevr. Röell; de heer Visser als vertegenwoordiger van den minister van onderwijs; mevrouw de Vlugt, echtgenoote van den burgemeester van Amsterdam en vele andere vooraanstaande persoonlijkheden. (Alg. Handelsblad)

E. BILJARTEN. — Gabriëls Europeesch kampioen. —
De wedstrijden om het Europeesch kampioenschap, te 's-Gravenhage gehouden, zijn op 14 Jan. '35 geeindigd, met een overwinning van den Belg Gabriëls. De eindstand luidt als volgt:

	gesp.	gew.	gel	verl	pt.
Gabriëls	8	7	0	1	14
Albert	8	6	0	2	12
Sweering	8	5	1	2	11
Moons	8	5	0	3	10
De Leeuw	8	3	1	4	7
Dommering	8	3	0	5	6
Reicher	8	3	0	5	6
Côte	8	3	0	5	6
Cabra	8	0	0	8	0

De Franschman Albert maakte in dit tournooi de hoogste serie: 259. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Biljarten 1634 B.)

F. IRAK. — Oliepijpleiding van Mesopotamië naar de Middellandsche Zee. - Opening. —
Op 14 Jan. '35 is te Kirkuk door den Koning van Irak officieel de pijpleiding geopend die de petroleumgebieden van Mesopotamië met de Middellandsche Zee verbindt.

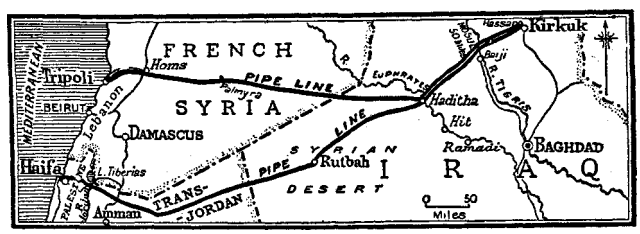

De pijpleiding is aangelegd door de Internationale Irak Petroleum Maatschappij, waarin Britsche, Fransche, Amerikaansche en Nederlandsche belangen vertegenwoordigd zijn. Er is voor een totale lengte van 1200 mijl pijpen gelegd, grootendeels door een dor verlaten woestijngebied. De kosten hebben 10 millioen pond sterling bedragen. Er loopt een dubbele leiding van Kirkuk naar Haditha, waar een der lijnen in Zuidelijke richting afbuigt naar Haifa in Palestina terwijl de Noordelijke lijn te Tripoli aan de kust van Libanon uitkomt. (Daily Telegraph)

G. ZAANDAM. — Regeering wijzigt het Ambtenaren reglement. —
Bij het gemeentebestuur van Zaandam is een regeeringsmissive ingekomen, waarin de minister van Binnenlandsche Zaken kennis geeft, dat hij zelf buiten het gemeentebestuur om het ambtenarenreglement dier gemeente wijzigt, overeenkomstig de bepalingen met betrekking tot het lidmaatschap van revolutionnaire partijen.
Het college van B. en W. heeft indertijd geen aanleiding gevonden om de gevraagde wijzigingen voor te stellen en de raad heeft met 12-11 stemmen, ook na herhaalden aandrang geweigerd, aan de wenschen van den minister gevolg te geven. Thans heeft deze van zijn bevoegdheid gebruik moeten maken.

Het gemeentepersoneel van Zaandam mag dus thans niet meer georganiseerd zijn in de C.P.H., R.S.P., N.S.B. en andere revolutionnaire organisaties.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf. —
Een wetsontwerp is ingediend, betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf.
De toelichting wijst op de klacht over excessen op het gebied van uitverkoopen en opruimingen in den detailhandel, in middenstandskringen vernomen. De geopperde bezwaren richten zich bepaaldelijk tegen die gevallen, waarin uitverkoopen of opruimingen ontijdig worden aangekondigd of wel onder voorwendselen, die aan het publiek ten onrechte den indruk van een bijzonder voordeelige aanbieding geven. Opruimingen in verband met de jaars- en seizoenswisseling zijn echter vrij in de periodes tusschen 1 Januari en 1 Februari en tusschen 15 Juli en 15 Augustus. (Telegraaf) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1646 D.)**

B. GOTTLIEB VON JAGOW OVERLEDEN. —
Dezer dagen is Gottlieb von Jagow, de vroegere Staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken uit de laatste jaren van het Tweede Rijk (1913-1916) in den ouderdom van 71 jaar overleden. (Vaz Dias)

C. MARCELLA SEMBRICH OVERLEDEN. —
De vroeger wereldberoemde operazangeres Marcella Sembrich is te New York op 11 Jan. '35 in den ouderdom van 76 jaar overleden. (Vaz Dias)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe bepalingen tot voorkoming en bestrijding van ziekten van aardappelen. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp, bevattende nieuwe bepalingen tot voorkoming en bestrijding van ziekten van aardappelen, waarbij de Regeering de bevoegdheid vraagt om bij algemeenen maatregel van bestuur den verbouw en in- of doorvoer van voor aardappelwratziekte vatbare aardappelrassen te verbieden, alsmede de teelt van andere gewassen dan aardappelen aan beperkende bepalingen te onderwerpen. (N. Rott. C.)
(Vor. ber. Aardappelen 1618 A.; Tw. Kamer 1650 A.)

E. NEDERLAND. — Bevoegdheid van de Tandtechnici. —
De minister van Sociale Zaken heeft aan den voorzitter der Tweede Kamer een brief geschreven, bevattende inlichtingen op het adres van den voorzitter en den secretaris van den Nederlandschen Bond van Tandtechnici (zelfstandig werkenden), te Amsterdam, houdende verzoek om wijziging der wet van 1925, welke de bevoegdheid der tandtechnici regelt.
De minister schrijft geen termen te vinden om de totstandkoming van nieuwe wettelijke maatregelen te bevorderen. (De Standaard) **(Vor. ber. 379 D.)**

F. NEDERLAND. — Zuiderzeevereeniging. - Mr. G. Vissering als voorzitter afgetreden. —
In de laatste vergadering van het bestuur der Zuiderzeevereeniging heeft de voorzitter mr. G. Vissering mededeeling gedaan van zijn besluit tot aftreden, uitdrukking gevende aan zijn wensch, de leiding der vereeniging over te dragen aan een jongere kracht. Mr. Vissering blijft lid van het bestuur. Met algemeene stemmen werd tot voorzitter der Zuiderzeevereeniging gekozen prof. dr. H. N. ter Veen, te Amsterdam. (Alg. Handelsblad)

16 JANUARI 1935

G. SAARGEBIED. — De uitslag van het plebisciet. - Persstemmen. - Indruk in het buitenland. —

België. — In de „Peuple" schrijft Van der Velde, dat het een fout was gedurende vijftien jaar een volk, dat in het diepst van zijn gemoed Duitsch voelt van Duitschland af te zonderen en te berooven van het recht zichzelf te besturen.

De „Libre Belgique" schrijft, dat het plebisciet een geweldige nederlaag beteekent voor Tardieu en andere Fransche politici, die de politiek van Clemenceau hebben gevolgd.

Frankrijk. — De Fransche pers toont een groote verrassing over de resultaten van het plebisciet.
De „Temps" schrijft, dat men het recht heeft te concludeeren, dat de groote Europeesche gebeurtenissen, welke men verwacht, thans zoo min mogelijk moeilijkheden zullen ondervinden.
De „Paris Midi" verzekert, dat de vrede gered is. Frankrijk zal zorgvuldig de neutraliteit in acht nemen, waartoe het zich verbonden heeft.
De „Paris Soir" schrijft: Laten wij eindelijk kunnen constateeren, dat de Saarkwestie inderdaad de laatste hindernis is geweest, welke aan de toenadering tusschen Frankrijk en Duitschland in den weg heeft gestaan.

Engeland. — Uiteraard wijden de Engelsche bladen zeer veel aandacht aan den uitslag van het Saarplebisciet waarbij in het bijzonder gewezen wordt op de woorden van Hitler, dat met de terugkeer van het Saargebied naar Duitschland geen gebiedseischen meer jegens Frankrijk bestaan en dat thans de tijd is gekomen voor pacificatie en verzoening.
De „Evening Standard" zegt, dat de triomf meer van Duitschland is dan van Hitler; de roep des bloeds hield de overhand, ondanks de hardheid en verdrukking, die het werktuig zijn van de dictatuur. Het blad spreekt van een goed resultaat voor Europa.
Ten aanzien van Hitlers uitspraak nopens het afzien van verdere territoriale eischen aan het adres van Frankrijk, zegt het blad, dat geen woord beter ontvangen zou kunnen worden, dat niets zekerder zou kunnen bijdragen tot het vooruitzicht van rust in Europa.

Joego-Slavië. — Het resultaat van de stemming in het Saargebied heeft in Zuid-Slavië groote verrassing gewekt, daar men hier niet een zoo groote overwinning van het Duitsche front voor mogelijk had gehouden. De „Prawda" en de „Wreme" merken intusschen op, dat Frankrijk aan de Saar niets gezocht heeft en dus ook niets heeft verloren. De strijd werd gevoerd tusschen twee Duitsche partijen, resp. tusschen twee Duitsche wereldbeschouwingen.

Italië. — In Italiaansche politieke kringen wordt het resultaat van het Saarplebisciet toegejuicht, aangezien men van meening is, dat daardoor een volkomen duidelijke toestand is geschapen, zoodat de beslissingen van den Volkenbond inzake aansluiting van het gebied bij Duitschland zeer vergemakkelijkt worden. In een korte redactioneele aanteekening schrijft de „Piccolo": het is thans duidelijk, dat de Volkenbond slechts kan besluiten tot aansluiting van het Saargebied bij Duitschland.
(Vorig bericht blz. 1648 F.)

H. ITALIE. — Eruptie van de Solfatara. —
De vulkaan Solfatara, die sedert de twaalfde eeuw „slaapt", is in werking getreden en heeft een hoeveelheid heete steentjes uitgeworpen.
(La Stampa)

I. ANTWERPEN. — Goudclausule. - 5% dollarleening van 1928. —
De rechtbank te Antwerpen heeft de stad Antwerpen veroordeeld tot betaling in goud van den dienst van de 5% dollarleening van 1928. Het gemeentebestuur zal tegen dit vonnis hooger beroep aanteekenen.
(Handelsblad van Antwerpen)

K. NEDERLAND. — A. N. W. B.-Toeristenbond. - Reizend Nederland in 1934. —
In 1934 verstrekten de vier kantoren van den A.N.W.B., Toeristenbond voor Nederland aan zijn leden tezamen 53.596 reisplannen en ontwerpen van reisroutes. Uit de verdeeling over de verschillende landen is eenigszins op te maken, welke landen zich mogen verheugen, in de belangstelling van reizend Nederland.
Van de bovengenoemde 53.596 reizen betroffen er 36.435 het buitenland; daarvan gingen er 36% naar Duitschland, dat blijkens de cijfers de groote belangstelling van vorige jaren geleidelijk weer terugwint; in 1933, het jaar der politieke verwikkelingen, ging 32% naar Duitschland.
Naar België ging 17% (vorig jaar 20%), naar Frankrijk 16% (vorig jaar 20%), naar Zwitserland 9% (vorig jaar ook 9%), naar Oostenrijk 6% (vorig jaar 4½%), naar Italië 5% (vorig jaar 4%), naar Engeland 3% (vorig jaar eveneens), naar Scandinavië 3% (vorig jaar 2½%), overige landen 5% (vorig jaar 4½%).
Binnen Nederlands grenzen bleef 32% van het totaal aantal reisplannen (vorig jaar 40%).
De hier behandelde reizen betroffen de volgende vervoermiddelen: automobielen 46%, motorrijwielen 4%, rijwieltochten 11%, wandeltochten 5%, water-

en ijstochten 6%, spoor- en bootreizen, combinaties alsmede ski- en ruitertochten 28%.
Terwijl, vergeleken bij 1933, het aantal wat Nederland betreft constant bleef, steeg het aantal buitenlandsche reisplannen met niet minder dan ruim 30%. (Verslag A.N.W.B.) **(Vor. ber. A.N.W.B. 1616 E.)**

A. NEDERLAND. — Wapenindustrie. - Int. Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid. —
In samenwerking met ongeveer 20 andere vereenigingen heeft de Internationale Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid op 9 Jan. '35 te Amsterdam een voorlichtende vergadering gehouden over „het gevaar der particuliere wapenindustrie". Vier sprekers van verschillende politieke- of godsdienstige richting zetten hun standpunt ten opzichte van dit vraagstuk uiteen.
Mejuffrouw Selma Meyer hield een openingsrede.
Daarna gaf zij het woord aan mevrouw Pothuis-Smit, die het aandeel besprak, dat Nederland heeft aan de wapenindustrie. Spr. meende dat de regeering te kort was geschoten in het beteugelen van deze industrie, hetgeen zij in strijd achtte met enkele artikelen van het Volkenbondspact.
Hierna spraken nog de heeren J. B. Meyer, ds. N. Padt en prof. dr. J. A. Veraart. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Wapenindustrie 1520 B.)

B. FILMKUNST. — Nederlands sprekende films in 1934. —
In 1934 vonden de premières plaats van de volgende Nederlands sprekende films:
4 Januari:
Willem van Oranje — vervaardigd in opdracht van een initiatief-comité en uitgebracht door de N.V. Europa-Film.
Regie: G. J. Teunissen; hoofdrollen: Cor van der Lugt-Melsert, Louise Kooiman, Willy Haak.
9 Februari:
De Jantjes — vervaardigd en uitgebracht door Loet C. Barnstijn. Naar een tooneelstuk van Herman Bouber; met muziek van Louis Davids en Margie Morris.
Regie: Jaap Speyer; hoofdrollen: Willy Castello, Fientje de la Mar, Susie Klein, Johan Kaart Jr., Henriette Davids, Sylvain Poons, Louis Davids, Cissy van Bennekom, Jan van Ees, Marie van Westerhoven, Aaf Bouber, Cor Hermus.
7 September:
Bleeke Bet — vervaardigd en uitgebracht door N.V. Monopole Film. Naar een tooneelstuk van Herman Bouber; met muziek van Louis Davids, Margie Morris en Hans May.
Regie: Richard Oswald en Alex Benno; hoofdrollen: Aaf Bouber, John Heesters, Jopie Koopman, Fientje de la Mar, Sylvain Poons, Jan van Ees, Johan Elsensohn, Cor Hermus.
28 September:
Malle gevallen — vervaardigd en uitgebracht door Loet C. Barnstijn. Naar een boek van Hans Martin; met muziek van Ralph Erwin.
Regie: Jaap Speyer; hoofdrollen: Johan Kaart Jr., Jopie Koopman, Rolant Varno, Enny Meunier, Anny van Duyn, Louis Borel, Louis de Bree, Adr. van Hees.
26 October:
Dood water — vervaardigd door het Nederlands Filmgenootschap en uitgebracht door N.V. Metro-Goldwyn-Mayer Filmmij. Gebaseerd op een scenario van Simon Koster; met muziek uitgevoerd door het Concertgebouw Orkest o.l.v. Prof. Dr. Willem Mengelberg.
Regie: Gerard Rutten; in de hoofdrol: Jan Musch.
30 November:
Blokkade — vervaardigd door de Film-Technische-Leergang en uitgebracht door Fim-Film.
Regie: Willem van der Hoog; Hoofdrollen: Annie Marie Barbas, Liesje van Santen, Louis de Vries, Jacques Reule, Lou den Hartogh.
20 December:
Het meisje met de blauwe hoed — vervaardigd en uitgebracht door N.V. Filma. Naar een boek van Johan Fabricius.
Regie: Rudolf Meinert; muziek: Max Tak; hoofdrollen: Truus van Aalten, Lou Bandy, Rolant Varno, Adriënne Solser, Willem van der Veer, Willy Haak, Tony van den Berg, Lou Ezerman, Gusta Chrispijn-Mulder.
21 December:
Op hoop van zegen — zie pag. 1630 D. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1630 D.)

C. GEESTELIJK LEVEN. — Nieuw-Germaansche theologie. —
De afdeeling voor geschied- en letterkunde van de Koninklijke Akademie van Wetenschappen kwam in het Trippenhuis bijeen. Prof. dr. W. J. Aalders deed een mededeeling over: „Nieuw-Germaansche theologie". Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Deze theologie moet beschouwd worden als gelegenheidswerk, als dienstbaar aan de nieuwe germaansche gedachte en haar levensgevoel. Zij is dilettantisch en propagandistisch. Zij draagt het karakter van een hooger naturalisme. Zoowel de algemeene godsdienstwetenschap als de eigenlijke theologie moeten haar materiaal en onderstellingen afwijzen. Zij is een mengsel van romantiek en realisme, onder de leiding van het laatste. De continuïteit van het nieuw- en oud-germaansche ontbreekt, historisch zoowel als geestelijk. Maar hiermede is niet gezegd, dat een en ander, ook als religie en theologie, niets beteekent. De religie der immanentie, hier vooral in bloed en ras uitgedrukt, is een mogelijkheid, die niet voorbij is „The reality of Heathenism" is geen boutade.
De positieve waarde van deze theologie ligt in haar critiek op een louter spiritualistischen godsdienst. Haar onwaarde in haar monisme en dit gecentreerd in bloed en ras. Zij verdient onze aandacht, vooral als exponent van den geest, die tegenwoordig in Duitschland domineert. Overigens beteekent deze godsdienst-philosophie nòch voor den godsdienst nòch voor de philosophie een winst. (De Maasbode)

D. POOLONDERZOEK. — Steenkolenlagen aan de Zuidpool. - Byrd's expeditie. —
Een aantal geologen, deel uitmakende van de expeditie van admiraal Byrd, die op 16 October 1934 uit Klein-Amerika waren vertrokken, zijn na een sledetocht van meer dan 2250 K.M. door het Zuidpoolgebied met een schat van wetenschappelijke gegevens in het kamp teruggekeerd.
De scherpe, ijskoude poolwinden maakten het de expeditie uiterst moeilijk. Dicht bij hun doel, op 27 gr. Z.B. en 152 gr. 30 min. W.L., beklommen zij den Thorne-gletcher ter hoogte van 2200 meter Aan den top, vrijwel aan den rand van het Poolgebied, vonden zij steenkoolafzettingen, fossielen van planten, bladeren en pre-historische boomen. De expeditie moest een temperatuur doorstaan van 40 tot 50 graden vorst, onmiddellijk nadat zij Klein-Amerika had verlaten. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1584 D.)**

17 JANUARI 1935

E. NEDERLAND. — Contingenteering. - Vleeschinvoer. —
De Staatscourant bevat een K. B. waarbij de contingenteering van den invoer van vleesch voor één jaar wordt verlengd. In afwachting van de bestaande regeling wordt er thans onderscheid gemaakt tusschen vier groepen. Voor alle groepen is het percentage van den toegestanen invoer bepaald op 20, van de in de basisjaren ingevoerde hoeveelheid. Voor versch gekoeld en bevroren rund- en kalfsvleesch zijn 1929, 1930 en 1931 als basisjaren aangewezen; voor ander vleesch 1931 en 1932, voor levende schapen ook 1931 en 1932 en voor slachtpaarden eveneens 1931 en 1932.
De Nederlandsche veehouderij-centrale zal optreden als eenig importrice en door deze centrale zullen invoermachtigingen worden verstrekt.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Conting. 1623 A.)**

F. NEDERLAND. — Actie tegen hooge huren. - Werkgevers- en Werknemers vereenigingen. —
Na een bespreking met den minister van sociale zaken heeft een commissie uit de werkgeversvakcentrale en de arbeidersvakcentralen een rapport uitgebracht inzake de woninghuren.
Aan dit rapport ontleenen wij het volgende:
Uit het onderzoek is wel gebleken, dat de huren der arbeiderswoningen in de laatste jaren, afgezien van de vraag, of er in tal van gemeenten al dan niet een tekort aan woningen bestaat, niet of te weinig zijn gedaald en dat bepaalde groepen van arbeiderswoningen zelfs in huur zijn gestegen. Dit wordt in de rapporten van deskundigen ook niet tegengesproken. Het gevolg hiervan is dat in verschillende gemeenten een tekort aan woningen bestaat, waarvan

de huur door arbeiders en daarmee gelijkgestelden kan worden betaald.
Bij het woningvraagstuk mag niet uit het oog worden verloren, dat de vaste lasten, zooals canon, straatbelasting, waterleiding van zeer beteekenden invloed zijn op de huren. De gemeentebedrijven, b.v. grondbedrijf, waterleidingbedrijf, enz. hebben in de jaren vóór de crisis dikwijls aanzienlijke leeningen moeten sluiten tegen een hoog rente-type.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 930 E.)**

A. **C. P. J. M. SCHLICK OVERLEDEN. —**
Te zijnen huize te Amsterdam is op 15 Jan. '35 na een korte ongesteldheid overleden de heer C. P. J. M. Schlick, directeur van het Nederlandsch Telegraaf Agentschap. (De Telegraaf)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Dividend- en tantièmebelasting voor de Overzeesche gewesten. - Terugbetaling. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot uitkeering (terugbetaling) van dividend- en tantièmebelasting aan overzeesche gewesten. (N. Rott. C.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1650 D.)

C. **BELGIE. — Begrooting 1935. —**
De Ministerraad heeft op 12 Jan. '35 het onderzoek van de begrooting beëindigd. De gewone begrooting toont een deficit aan van ca. frs. 65 millioen. Geen middel zal onbeproefd worden gelaten, om dit deficit te dekken. (Le Soir) **(Vor. ber. 1561 D.)**

D. **TILBURG. — Kamer van Koophandel 1934. —**
De heer Frans van Spaendonck, industrieel te Tilburg is in de op 14 Jan. '35 gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel voor Tilburg en Omstreken tot voorzitter benoemd als opvolger van den heer Jos de Pont. In zijn nieuwjaarsrede zeide hij o.a. dat de toestand van handel en industrie in het rayon der Kamer een achteruitgang opwijst. De wollenstoffenindustrie bleef verre bij 1933 ten achter, hetgeen ook gezegd kan worden van de wollen en halfwollen dames- en heerenconfectie. De katoenindustrie leed door den inkrimpenden export en te ruimen invoer, zoodat men voor het binnenland met afbraakprijzen moest werken. Dit geldt ook voor de linnenindustrie.
De lederindustrie en de schoenindustrie, maakten een vrij goed zomerseizoen door, ten deele het gevolg van het gunstige klimaat van den vorigen zomer. Voor deze branche mag men niet te somber zijn voor 1935.
In de steenindustrie voelde men den terugslag van de overproductie van baksteen in 1933. In de metaalindustrie wordt de algemeene toestand geschetst als „onvoldoende werkgelegenheid, onvoldoende prijzen".
Bij den handeldrijvenden en industrieelen middenstand zag men ten gevolge der afnemende koopkracht inkomsten en omzetten verder achteruitgaan.
(Kamer van Kooph., Tilburg) **(V. b. Tilburg 1369 A.)**

E. **ORDENING. — Voordrachten. —**
In de groote collegezaal van het gebouw voor Werktuig- en Scheepsbouwkunde der Technische Hoogeschool te Delft werd op 14 Jan. '35 de Leergang over Ordening geopend, welke georganiseerd is door het Delftsche Hoogeschoolfonds, in samenwerking met de Centrale Commissie voor Studiebelangen.
Prof. mr. dr. J. A. Veraart hield een korte inleidende rede.
Hierna hield prof. dr. C. A. Mennicke een voordracht over: „De ontwikkeling tot een georiënteerde maatschappij (sociologische beschouwing)".
Prof. dr. J. Tinbergen hield een voordracht over: „De economische ordening".
Aan de voordracht van prof. dr. P. Lieftinck over: „De organisatie der ordening" ontleenen wij het volgende:
Spr. gaf eerst een schets van vier typen: volledig communistische ordening; half-staats-socialistische (Rusland); ordening door sociaal vertegenwoordigende organen (Italiaansche corporaties); en ordening, uitgeoefend door de gezamenlijke ondernemers zelf met medewerking van den staat. Hieruit trok spr. eenige conclusies:
Bij de beoordeeling van het ordeningsvraagstuk moeten we ons eenerzijds niet laten beïnvloeden door bepaalde dogma's die langen tijd opgeld deden, maar anderzijds moeten wij ons losmaken van de verschijnselen die wij in dezen tijd misschien noodzakelijk achten onder invloed der crisis. Onderzocht moet worden wat de groote vormende krachten zijn die in het economische leven werken. Deze krachten moeten worden geregeld en gecoördineerd met behulp van de eischen die de structureele ontwikkeling stelt. Geval voor geval moet, met het beeld van de economische structuren voor oogen, worden nagegaan. Ook moet gerekend worden met een bepaalde verdeeling van de taak op dit gebied tusschen overheid en bedrijfsleven; dit is een specifiek organisatorisch probleem. Er is geen uniforme oplossing voor de ordening aan de hand te doen. Voor elk onderdeel van het economische leven moet het type worden gezocht, dat daarvoor het best geschikt is.
Voor het vraagstuk der coördinatie van de ordening moet een oplossing worden gezocht, door de instelling van coördineerende organen. Ook zal de staat voor het scheppen van een zoodanige organisatie moeten zorgen, dat hij zelf zoo noodig het beslissende woord kan spreken. Of de tegenwoordige staatsinstellingen daarop geheel berekend zijn, is aan ernstigen twijfel onderhevig.
Tenslotte sprak spr. over het vraagstuk van de internationale ordening. Oplossing daarvan kan geschieden door vorming van economische blokken tusschen onderscheidene landen of door internationale overeenkomsten tusschen kartels, regeeringen, enz.
Voor de oplossing van al deze vraagstukken is niet alleen een sterke en nauwe samenwerking tusschen economen en ingenieurs noodig, maar ook een staatsmanschap, dat niet schroomt dit heele complex onder het oog te zien en aan te vatten.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tolheffing. - Vermelde bruggenbouw. - ƒ 50 millioen plan. —**
Ingediend is een wetsontwerp inzake het geven van vrijheid om een concessie tot tolheffing te verleenen aan een aan te wijzen Naamlooze Vennootschap.
In de Memorie van Toelichting zeggen de Ministers van Waterstaat en van Financiën o.m.:
Evenals onder het vorige kabinet is de regeering ook thans overtuigd van het groote landsbelang, dat bevorderd wordt door versnelling van den bruggenbouw.
De voorbereiding is nu zoo geregeld, dat, als de geldmiddelen steeds te rechter tijd beschikbaar zijn, het volgende programma voor de voltooiing van de groote bruggen verwacht mag worden:

Plaats der brug:	Tijdstip van indiensttreding:
Vianen	zomer 1936
Nijmegen	zomer 1936
Hedel	najaar 1936
Moerdijk	voorjaar 1937
Hendrik-Ido-Ambacht	voorjaar 1937
Doesburg	voorjaar 1937
Dordrecht	zomer 1937
Rotterdam	najaar 1938
Krimpen a/d. IJssel	najaar 1939
Deventer	najaar 1940
Gorinchem	zomer 1941

De regeering is voornemens, blijkens het ingediend wetsontwerp, het plan voor den bouw van de bruggen over de groote rivieren in zoodanig tempo te doen uitvoeren, dat in een tijdsverloop van ongeveer zeven jaar alle bruggen gereed zullen zijn. De laatste brug zal dan in den zomer van 1941 in dienst worden gesteld. Om dezen versnelden bruggenbouw mogelijk te maken, zal een door een particulier consortium op te richten Bruggen-Exploitatie-Mij. N.V. (B.E.-M.), met een aandeelenkapitaal van ƒ 500.000, een obligatieleening uitgegeven ter nominale waarde van ƒ 49.500.000.
De bedoeling is dat de B.E.M. de som van aandeelenkapitaal en leeningopbrengst zal uitbetalen aan het rijk ter financiering van den bruggenbouw. Daartegenover krijgt de B.E.M. concessie tot heffing van tollen op alle volgens het plan te bouwen bruggen. Deze tolheffing zal ingaan op 2 April 1935 en twintig jaar duren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1652 B.; Bruggenbouw 1475 B.)

G. **SAARGEBIED. — 1 Maart 1935 overdracht aan Duitschland. —**
De onderhandelingen van den Volkenbondsraad te Genève inzake de Saarkwestie hebben tot overeenstemming geleid en het volgende wordt medegedeeld:
Na redevoeringen van Laval, Eden en Litwinof, heeft de Volkenbondsraad het accoord aangenomen, dat tot stand is gekomen ten aanzien van de Saar en

waarin bepaald wordt, dat het Saargebied in zijn geheel met Duitschland vereenigd zal worden op 1 Maart 1935 onder de voorwaarden, welke in het Verdrag van Versailles vervat zijn (d.w.z. dat het Saargebied onderworpen zal zijn aan de demilitarisatiebepalingen van het verdrag).
Een Volkenbondscommissie, in overleg met de Fransche en Duitsche regeeringen en de regeeringscommissie van het Saargebied, zal de vereischte maatregelen treffen voor de overdracht van het régime, maar, indien deze schikkingen niet getroffen zijn op 15 Februari, zal de commissie haar voorstellen aan den Volkenbondsraad doen, die de noodige besluiten zal nemen.

Antwoord van minister Laval aan Adolf Hitler.

Laval heeft in den Volkenbondsraad ongeveer met de volgende woorden zijn instemming met de voorstellen der commissie Aloisi uitgesproken.
De volksstemming heeft plaats gehad. De stemming is duidelijk. De uitgesproken wil is categorisch. De Saarbevolking heeft in vrijheid over haar lot beslist. De Volkenbondsraad moet de aansluiting van het Saargebied bij Duitschland beslissen. Door bij voorbaat den uitslag der stemming te aanvaarden, heeft Frankrijk getuigenis afgelegd van zijn trouw en eerbied aan de verdragen. Doordat de Volkenbondsraad dit delicate vraagstuk, dat de oorzaak van conflicten tusschen twee groote volkeren had kunnen worden, op zijn waarlijk internationaal plan heeft gehouden, heeft hij nogmaals de zaak van den vrede gediend.
De taak van den Volkenbondsraad is echter nog niet geheel geëindigd. Hij moet zijn taak nog voortzetten. Belangrijke kwesties blijven nog te regelen over, voordat de vereeniging met Duitschland zal worden verwezenlijkt. De raadscommissie van drie krijgt nog een belangrijke taak te vervullen. Zij zal den vorm van de liquideering van het regime moeten preciseeren en de aldus nog op te lossen kwesties zijn talrijk en ingewikkeld, doch de vorige onderhandelingen vergemakkelijken de definitieve overeenstemming. De Fransche regeering heeft reeds precieze voorstellen hieromtrent aan de raadscommissie Aloisi overgelegd.
Gedurende 15 jaren, aldus ging Laval voort, is de orde in het Saargebied gehandhaafd. De volksstemming heeft zonder ernstige incidenten plaats gehad. Dit resultaat eert den Volkenbond, zijn regeeringscommissie en de Saarbevolking. De leider van de Duitsche regeering heeft zich op 15 Januari tot de Saarbevolking gewend en gezegd dat geen smet mag verbonden zijn aan den terugkeer tot het Duitsche vaderland en dat de Saarbevolking de noodige discipline moet blijven in acht nemen. Hitler heeft ongetwijfeld met deze woorden zijn wil te kennen gegeven alle représaille-maatregelen tegen hen, die hun vrijheid van meening en stem gebruikt hebben, te vermijden. Zij moeten in de vrijwillig en plechtig door de Duitsche regeering in Juni en December aangegane verplichting een veiligheidswaarborg vinden. De eindregeling mag geen bitterheid achterlaten. de eindregeling moet in volle waarheid geschieden, zooals de openbare meening van de wereld hoopt.
In een gevoel van menschelijkheid heeft de Fransche regeering den toegang tot het Fransche gebied niet aan de Saarvluchtelingen willen weigeren, die onmiddellijk na de volksstemming aan de grens zich meldden, maar men moet wel begrijpen, dat het vraagstuk van de Saarvluchtelingen indien het zich zou voordoen, van internationaal karakter is en blijft. De Volkenbond zou eventueel het vraagstuk moeten oplossen.
De terugkeer van het Saargebied naar Duitschland begroetend, heeft Hitler nogmaals zijn vredeswil betuigd, en verklaarde Hitler, dat de gebeurtenissen van 13 Januari een beslissende stap op den weg naar de verzoening der volkeren kunnen beteekenen en dat het Duitsche rijk geen territoriale vorderingen jegens Frankrijk heeft. Ik neem hiervan acte, zeide Laval.
De toenadering tusschen Duitschland en Frankrijk is inderdaad een der essentieele voorwaarden van doeltreffende vredeswaarborgen in Europa. Frankrijk is vredelievend en vervolgt geenerlei egoïstische doeleinden. Frankrijk wil de rechtmatige bezorgdheid, die een groot volk omtrent zijn waardigheid moet bezitten, niet in het minst aantasten, doch de geschiedenis heeft Frankrijk geleerd, dat het in veiligheid moet leven. De andere volkeren hebben hetzelfde recht en om een der elementen van deze veiligheid te vinden, behoort geen enkele regeering te aarzelen haar aandeel te nemen in het sluiten van verdragen, die juist ten doel hebben aan ieder land de onontbeerlijke wederzijdsche waarborgen te verleenen.
Op 16 Jan. heeft de Fransche ambassadeur te Berlijn aan de Duitsche regeering een nota over het Oostelijk Locarnopact overhandigd. Weldra zullen wij nagaan welke concrete vormen aan de overeenkomst van Rome zullen kunnen worden gegeven, ondat de weldaden daarvan zich tot alle er bij belanghebbende landen zouden uitstrekken. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Volksstemming 1650 G.; Laval 1642 A.)

A. NEDERLAND. — Anti-Semietische lectuur. - Dr. H. Polak. - Min. v. Justitie. —
Op de vragen van het Eerste Kamerlid, Dr. Henri Polak, betreffende het nemen van maatregelen tegen de verspreiding van Anti-Semietische lectuur, heeft de Minister van Justitie schriftelijk geantwoord, dat dergelijke publicaties bij velen terecht ernstige ontstemming wekken. De door den heer Polak bedoelde publicatie vormt echter naar het oordeel van den Minister geen overtreding van de art. 137c of 137d van het Wetboek van Strafrecht. Wel is en blijft de aandacht van het openbaar ministerie op de aangelegenheid gevestigd.
Gelijk reeds uit de totstandkoming der wet van 19 Juli '34, houdende nadere voorzieningen ter bescherming van de openbare orde, blijkt, is de Minister bedacht op aanvulling onzer strafwetgeving, als de bijzondere maatschappelijke verschijnselen van dezen tijd deze noodzakelijk maken. Uiteraard zal hij ook de verdere ontwikkeling in dezen nauwkeurig volgen.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1288 C.)**

B. NEDERLAND. — Uitvoer van radioartikelen. —

	Radioartikelen. Waarde in *f* 1000.		
	1934	1933	1932
Januari	3.720	4 706	4.077
Februari	2.358	3.329	3.519
Maart	1.975	2.615	2.089
April	1.827	1.938	1.978
Mei	2.182	2.132	2.075
Juni	2.570	2.515	2.179
Juli	3.869	2.351	2.722
Augustus	4.201	2.427	2.925
September	5.413	3.330	3 485
October	6.103	4.687	3.727
November	5.427	4.929	4.286
December	5.058	4.658	5.375
Totaal	44.703	39.617	38.437

(Keesings Fin. Archief) **(V. b. In- en Uitvoer 1475 D.)**

C. NEDERLAND. — Emissies. - 1931-1934. —
De verdeeling van binnenlandsche en buitenlandsche emissies was als volgt (in duiz. guldens):

	Binnenland			
	1934	1933	1932	1931
Januari	10.854	302 306	12.137	14.773
Februari	9.508	14.624	17.597	19 603
Maart	311.209	5.794	268.296	109.955
April	916.081	14.363	6.956	68.151
Mei	22.052	1.509	2.917	393.728
Juni	24.781	2.940	254.267	59.499
Juli	109 336	850	12 257	31.097
Augustus	55.522	1.374	15.667	26.446
September	498.668	7.731	21.832	4.716
October	110.998	207.881	121 666	3.626
November	162 000	9 319	19.068	10.736
December	76.249	6.297	24.183	27.494
Totaal	2.307.258	574.988	776 843	769.829

	Buitenland			
	1934	1933	1932	1931
Januari	—.—	18.169	—.—	—.—
Februari	—.—	—.—	—.—	2.437
Maart	—.—	—.—	—.—	5.592
April	—.—	—.—	—.—	17.206
Mei	—.—	—.—	—.—	14.342
Juni	—.—	—.—	—.—	—.—
Juli	—.—	—.—	—.—	7.350
Augustus	—.—	—.—	—.—	—.—
September	520	—.—	2.880	—.—
October	—.—	—.—	21.966	—.—
November	—.—	—.—	14.625	—.—
December	1.753	—.—	—.—	—.—
Totaal	2.273	18.169	39.471	46.927

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. blz. 1124 A.)**

18 JANUARI 1935

D. PERMANENTE HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Ver. Staten. - Boodschap van president Roosevelt.
President Roosevelt heeft met een boodschap, die hij op 16 Jan. '35 gericht heeft tot den Senaat ingegrepen in de ratificeering van het protocol inzake toetreding van de Ver. Staten tot het Permanente Hof

voor Internationale Justitie. In deze boodschap noemt Roosevelt de kwestie boven de partijen staande en wijst hij er op, dat ook de republikeinsche presidenten voorstander geweest zijn van het toetreden tot het Permanente Hof voor Internationale Justitie. Hij hoopt, dat de Senaat zijn toestemming niet waardeloos zal maken door bezwaren, die het toetreden doelloos zouden maken. De souvereiniteit van de Ver. Staten wordt door dezen stap niet benadeeld. Bij den tegenwoordigen toestand der internationale betrekkingen hebben de Vereenigde Staten de gelegenheid weer eens hun invloed te doen gelden ten gunste van een pacificatie van de wereld.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. 1644 K.; Pres. Roosevelt 1637 I.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Alg. Syn. Ned. Hervormde Kerk. - Reorganisatie-ontwerp verworpen. —** Op 10 Jan. '35 werd in de Alg. Synode der Ned. Hervormde Kerk het reorganisatie-ontwerp met 14 tegen 5 stemmen verworpen. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1644 I.)**

B. **NEDERLAND. — De Woodbrookers in 1934. —** Het afgeloopen vereenigingsjaar wordt door dr. W. Banning, die in het dezer dagen verschenen jaarboek het jaarlijksche verslag schrijft, gekenschetst als een Crisisjaar en een kroonjaar. Men heeft n m. het vijfen twintig jarig bestaan van de vereeniging gevierd. (Doel der vereeniging is de bevordering van theologische en sociale studie). (Red K.H.A.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Onderwijs. - Examens monderne talen M.O. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot intrekking van artikel 5 der wet van 25 April 1879.
Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend:
Krachtens artikel 5 van de wet van 25 April 1879 zijn bij het afleggen van het examen voor de akte A in de Fransche, Hoogduitsche of Engelsche taal vrijgesteld van het examen in de theorie van onderwijs en opvoeding de bezitters der akte van bekwaamheid als onderwijzer en bij het afleggen van het examen voor de akte B in een dier talen en haar letterkunde de bezitters der akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer.
Het wetsontwerp beoogt artikel 5 te schrappen, waardoor de verplichting zal ontstaan om alle candidaten in de theorie van onderwijs en opvoeding te examineeren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1652 F.; Onderwijs 1633 F.)

D. **NEL BRONGER OVERLEDEN. —** Dezer dagen is Nel Bronger, na een korte ongesteldheid, te Amsterdam overleden.
Tezamen met Frits Lensvelt heeft zij, in een lange reeks van jaren, de tooneelvoorstellingen, welke onder Rooyaard's leiding gegeven werden, naar het uiterlijk verzorgd. Zij is een groote en gevoelige kunstenares geweest. (Alg. Handelsblad)

E. **JAPANSCH MANDATENGEBIED. — Zuidzee. —** Admiraal Suutsoegoe heeft een verklaring in de pers gepubliceerd inzake de kwestie der Japansche Zuidzeemandaten, waarin hij zegt, dat deze mandaateilanden de sleutelpositie vormen van de Japansche verdediging ter zee. Japan zal de eilanden onder alle omstandigheden behouden. Het geheele volk staat achter de Japansche delegatie te Londen, daar het hierbij om de existentie van Japan gaat.
(Dempo Rengo) **(Vor. ber. Volkenbond 1561 K.)**

F. **ZWITSERLAND. — Volksstemming inzake recruten. - Het leger. —**
Op 24 Februari zal in Zwitserland een volksstemming worden gehouden om te beslissen of de tijd van vooroefening der recruten voor het leger moet worden verlengd of niet.
Het Bondsdepartment voor militaire zaken dat den maatregel heeft bevorderd wijst er op, dat de huidige periode van vooroefening werd ingesteld in 1907. Na dien zijn de oorlogswapenen echter veel talrijker en gecompliceerder geworden met het gevolg dat de huidige tijd van voorbereiding niet meer voldoende is.
Het Zwitsersche leger is een militie-leger, recruten, van wie jaarlijks 25.000 worden ingeschreven en tusschen 65 en 92 dagen in vooroefening blijven.
Er zijn geen troepen permanent onder de wapenen, behalve een corps van ongeveer 300 instructeurs.
Elk jaar worden ongeveer 150 000 man opgeroepen voor herhalingsoefeningen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Leger en Luchtmacht 1097 A.)

G. **NATIONAAL EUCHARISTISCH CONGRES TE MELBOURNE. —**
In verband met Melbourne's eeuwfeest werd op 2 Dec. 1934 het Nationaal Eucharistisch Congres te Melbourne, door een Pontificale Hoogmis in de St. Patrick's Cathedraal, gecelebreerd door den pauselijken legaat, geopend. Het Congres duurde tot 10 Dec. 1934. (The Argus, Melbourne)

H. **NEDERLAND. — Lijkverbranding. - Overzicht der Crematies in 1934. —**
a) Naar het geslacht: 360 mannen; 308 vrouwen.
b) Naar de woonplaats: Uit Amsterdam: 129; uit Den Haag: 164; uit Rotterdam: 35; uit overig Nederland: 340.
c) Naar den godsdienst: Ned. Hervormden: 272; Remonstranten: 27; Doopsgezinden: 31; Lutheranen: 32; Israëlieten: 11; Rooms-Katholieken: 13; andere Kerkgenootschappen: 14; tot geen kerk behoorend:268.
d) Naar den leeftijd: beneden 12 j.: 18; van 12 tot 40 j : 59; boven 40 j.: 591.
Totaal in 1933: 636.
Totaal in 1934: 668.
Meer 32 of 5%. (De Vlam)
(Vorig bericht blz. 1476 B.)

I. **CHINA. — Nieuwe kalender op Westerschen grondslag. —**
Met de intrede van het nieuwe jaar heeft China een nieuwen kalender op Westerschen grondslag aanvaard. Na hiertoe vele jaren vruchtelooze pogingen te hebben aangewend, is de Chineesche regeering er tenslotte in geslaagd, de bevolking er toe over te halen, om den Westerschen Nieuwjaarsdag in acht te nemen, in plaats van het oude Chineesche Nieuwjaar, dat afhankelijk van de maan, dus veranderlijk was.
(Sin Pau, Shanghai)

19 JANUARI 1935

K. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt dient zijn sociaal program in. —**
President Roosevelt heeft op 17 Jan. '35 het Amerikaansche congres zijn voorstellen doen toekomen betreffende de sociale hervormingen. Tegelijkertijd diende senator Wagner een wetsontwerp in, waardoor deze voorstellen tot practische uitvoering zullen komen.
Voor het eerste begrootingsjaar, dat op 1 Juli '35 begint, wordt een crediet van 100 millioen dollar aangevraagd. Gedurende de daarop volgende jaren mag de regeering meer dan 200 millioen dollar per jaar uitgeven.
Met zijn boodschap gaf Roosevelt tevens een rapport van de door hem ingestelde commissie voor economische veiligheid.
Deze commissie vraagt ten eerste een vèrgaande „Planwirtschaft" voor werkverschaffing bij ondernemingen der federale regeering; ten tweede een werkloozenondersteuning vanaf 1 Januari 1935, doch telkens slechts voor korten tijd en in den vorm van een verzekering, waartoe de werkgevers, en al naar verlangen van de verschillende afzonderlijke staten, ook de werknemers moeten bijdragen. De ondersteuning zal een aanvang nemen vier weken na het begin van de werkloosheid, niet grooter zijn dan 15 dollar per week en na 16 weken ophouden, waarna de werkloozen door de federale regeering op grond van het hierboven aangeduide arbeidsprogram aan het werk zullen worden gesteld.
Ten derde stelt de commissie ouderdomsrente voor, die moet worden opgebracht voor de helft door den betrokken staat en voor de helft door de federale kas en hoogstens 30 dollar per maand zal bedragen. Deze rente zou worden uitgekeerd aan personen boven 65 jaar, die niet in gestichten voor ouden van

dagen wonen, wier vermogen niet grooter is dan 5000 dollar en die 5 jaar in een gemeente ingezetene zijn.
Tegelijkertijd stelt de commissie voor een gedwongen ouderdomsrenteverzekering voor arbeiders beneden de 65 jaar, die geen pensioenrechten hebben en minder dan 250 dollar per maand verdienen.
De middelen daarvoor moeten worden verkregen door bijdragen van 1 pct. van het loon, stijgende iedere 5 jaar tot 5 pct. van het loon. Werkgevers en werknemers moeten elk de helft van deze bijdrage betalen.
Ten vierde beveelt de commissie aan kindersteun te verleenen aan weduwen, wier gezinnen op de lijst van armlastigen zijn opgenomen. In dezen kindersteun zal de federale kas voor een derde gedeelte bijdragen.
Het vijfde voorstel van de commissie betreft financieele en persoonlijke ondersteuning uit de federale kas aan gemeenten bij de uitvoering van groot opgezette programma's van saneering en ziektevoorkoming.
In zijn begeleidende speciale boodschap zet Roosevelt o.a. nog uiteen, dat men niet de belangrijke en waardevolle taak van de sociale hervorming in discrediet wil brengen door onmiddellijk te beginnen met een grootsch opgezet plan, dat dan misschien niet zou kunnen worden uitgevoerd. Dat men echter een hervorming der sociale politiek in algemeenen zin ter hand neemt, wordt gerechtvaardigd door het voorbeeld van andere ontwikkelde naties, waar gelijke of dergelijke maatregelen goede resultaten hebben bereikt. Amerika betaalt op het oogenblik geweldige sommen voor vele jaren van economische onzekerheid en moet snel handelen om tot betere toestanden te geraken.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. Roosevelt 1653 D.)**

A. **NEDERLAND. — Handelsbalans. —**
Waarde van den Invoer, den Uitvoer en het Saldo-invoer, zonder Gouden en Zilveren Munt en Muntmateriaal (in millioenen guldens):

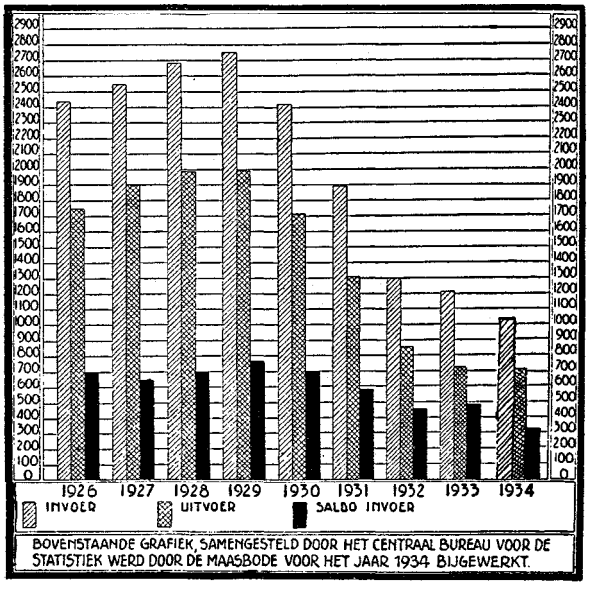

Gedurende 1934 bedroeg de waarde van den invoer *f* 1.038 millioen (v. j. *f* 1.209 millioen) en de waarde van den uitvoer *f* 712 millioen (v. j. *f* 726 millioen).
(De Maasbode) **(Vor. ber. Handelsbalans 1475 D.)**

B. **ITALIE. — Minister Debono Hooge Commissaris der Oost-Afrikaansche koloniën. —**
De koning heeft het aftreden aanvaard van den minister van Koloniën, Debono, en hem benoemd tot Hoogen Commissaris der Italiaansche Oost-Afrikaansche koloniën. Tot minister van Koloniën is in zijn plaats Mussolini benoemd. (La Stampa)
(Vor. ber. Mussolini 1513 E.)

C. **ENGELAND. — Lloyd George's herstelplannen. —**
Lloyd George heeft op 17 Jan. '35 voor een groote vergadering te Bangor een uiteenzetting gegeven van zijn veel omvattend plan tot economisch herstel van Groot-Brittannië.
Het plan omvat een gemeenschappelijke actie van Engeland en de Vereenigde Staten ter verzekering van den wereldvrede; verwijdering van de belemmeringen van het internationale handelsverkeer; het opnemen van de permanente werkloozen in groote ondernemingen van werkelijk nut, alsook een uitgebreider tewerkstelling in den landbouw; het vormen van een machtigen raad, zonder partijonderscheidingen, om het plan in werking te stellen en om de financiën te regelen; het instellen van een kabinetscommissie van vijf leden, die belast zal zijn met de voortdurende bestudeering van de vraagstukken van binnenlandsche en buitenlandsche politiek.
Lloyd George oefende een scherpe critiek uit op de Bank van Engeland, wier adviezen misverstanden hadden gewekt en kortzichtig en schadelijk waren geweest. Sir David stelde niet voor, dat de Bank van Engeland een departement van de regeering zou uitmaken, maar een directie moest worden ingesteld, ten einde een nauwer contact met de industrie en den handel te onderhouden. Ten slotte legde hij er den nadruk op, dat zijn voorstellen iedere politieke kleur misten. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Lloyd George 1592 B.)

D. **FRANKRIJK. — Reorganisatie van de legerleiding.**
De ministerraad, die op 18 Jan. '35 onder voorzitterschap van president Lebrun bijeengekomen is, heeft een verordening aangenomen inzake de reeds vaak aangekondigde reorganisatie van den hoogsten krijgsraad en den generalen staf.
Op grond van de wet van 1927, waarin de leeftijdsgrens voor den voorzitter van den hoogsten krijgsraad wordt vastgesteld op 68 jaar, is in plaats van generaal Weygand, die op 21 Januari 1867 geboren is, generaal Gamelin benoemd, die thans 63 jaar is en de functie bekleedt van chef van den generalen staf. Tegelijkertijd zal generaal Gamelin chef van den generalen staf blijven. (Le Temps)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1583 H.)

E. **LUCHTVAART. — Jhr. Wittert's Nederlandsch record. —**
Men meldt uit Soesterberg:
De resultaten van de hoogtevlucht van luitenant jhr. R. Wittert van Hoogland, welke op 18 Jan. '35 werd uitgevoerd, zijn door dr. H. C. Cannegieter van het Kon. Ned. Meteorologisch Instituut te De Bilt uitgerekend.
Uitgaande van den bestaanden atmosferischen toestand van den winter is voor deze vlucht een hoogte berekend van 10.180 M. Voor een zomersche atmosfeer zou men zijn gekomen tot 10.420 M. De rapporten van den heer Cannegieter en van de sportcommissarissen zullen aan het hoofdbestuur der Kon. Ned. Ver. voor Luchtvaart worden aangeboden voor de erkenning van deze vlucht als Nederlandsch hoogterecord. Het bestaande record (9.500 M.) is n.l. ruim overschreden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Records 1632 D.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Invoer van narcissenbollen. —**
De Amerikaansche minister van Landbouw heeft alle beperkingen van den invoer in de Ver. Staten van narcissenbollen opgeheven met ingang van 15 Dec. 1936. Na dezen datum zullen de narcissenbollen aan een douane-onderzoek in de havens van binnenkomst onderworpen zijn. (New York Herald)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 677 A.)

20 JANUARI 1935

G. **PROF. DR. R. DE JOSSELIN DE JONG. — Afscheidscollege over de pathologische anatomie. —**
Op 16 Jan. '35 heeft prof. dr. R. de Josselin de Jong, hoogleeraar te Utrecht, zijn laatste college gegevens wegens aftreden om gezondheidsredenen. De hoogleeraar had tot onderwerp gekozen: „De pathologische anatomie, haar plaats in de geneeskundige wetenschap, in het onderwijs, in de praktijk."
In den loop van zijn betoog, waarin spr. o m. over de struma handelde, kwam hij ook op het vraagstuk der gezwellen, dat gewoonlijk hoewel te beperkt, het kankervraagstuk wordt genoemd. Uitvoerig besprak spreker ook de werkzaamheid van de kankerinstituten, o.a. van het Anthonie van Leeuwenhoekhuis te Amsterdam, die hij van geweldig belang achtte. Nog tal van andere gebieden zou spr. willen beschrijven: de worsteling met den tuberkelbacil, waarin pathologen, clinici en

bacteriologen schouder aan schouder stonden; of het nog in vollen gang zijnde onderzoek over rheumatisme; het onderzoek van het centraal zenuwstelsel enz. Spr. besloot deze reeks voorbeelden met het noemen van nog een groot gebied, waar de patholoog anatoom den stoot tot samenwerking op breeden grondslag gegeven heeft, dat der geographische ziektekunde. Ook hiervan vertelde spr. menig belangwekkende bijzonderheid om dan enkele mededeelingen te doen over de plaats der pathologische anatomie in het onderwijs bij de opleiding van aanstaande artsen en ten slotte over haar waarde voor den medicus in de praktijk. Spr. betreurde dat hij onvoldoende in contact was gekomen met zijn leerlingen, iets wat hij zich bij den aanvang van zijn colleges anders had voorgesteld. Vervolgens deelde hij mede dat hij een lijkopening een der meest leerzame handelingen achtte die een student kan verrichten. Zij is het laatste en altijd leerrijke hoofdstuk van een ziekteproces. Niets liever had ik gewild dan elken student minstens eenmaal in de gelegenheid te stellen zelf een sectie te doen; dit bleek niet mogelijk. Ten slotte: de practische oefeningen der studenten. Niet zonder reden wordt erop gewezen dat onze studenten in de geneeskunde gedurende hun opleiding te weinig zelf doen. Maar de moeilijkheden waren te groot bij het steeds toenemend aantal studeerenden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 1654 C.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Dana, Julian — Sutter of California, a biography. (The Press of Pioneers, New York)
Belgisch-Fransch: Bernier, Armand — Le Voyageur égaré (poëzie). („L'Avant-Poste", Verviers)
Duitsch: Rabener, Johann — „Denn ich bin ein Mensch gewesen". (Rowohlt, Berlin)
Engelsch: Brett Young, Francis — This little world. (Heinemann, London 1934)
Fransch: Lecoq, Louis — Pascualette L'Algérien. (Albin Michel)
Italiaansch: Aldo Capasso — Saper distinguere (essays). (Emiliano degli Orfini)
Nederlandsch: Ott, Leo — „Mensen onder schijnwerpers". (Uitg. Mij. C. A. J. v. Dishoeck, Bussum)
Roemeensch: Mr. Dr. E. Diaconde — Roemeensche letterkunde. Met een voorwoord van prof. dr. M. Valkhoff. (J. de Groot, Amsterdam 1934)
Spaansch: R. Blanco-Forbona — El Secreto de la Felicidad. (Editorial América, Madrid 1934)
Zweedsch: Eyvind Johnson — Nu var det 1914. (Albert Bonniers Förlag, Stockholm)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1615 D.)**

B. **VOLKENBOND. — Bolivia-Paraguay. - Wapenembargo voor Paraguay verscherpt. —**
De commissie van 23 staten, belast met het doen eindigen van den oorlog tusschen Paraguay en Bolivia, heeft op 16 Jan. '35 besloten het wapen-embargo, dat aan beide oorlogvoerende landen was opgelegd, voor Bolivia te doen vervallen en voor Paraguay te verscherpen. Tevens worden economische en financieele sancties tegen Paraguay overwogen.
Dit is de eerste maal sedert het bestaan van den Volkenbond, dat de sancties van art. 16 van het Volkenbondspact op een oorlogvoerenden staat zullen worden toegepast. (Journal de Genève) **(1628 F.)**

C. **ESTLAND. — Nieuwe Grondwet aangekondigd. —**
Op een op 17 Jan. '35 te Reval gehouden bijeenkomst heeft Paets, de president van Estland, voor omstreeks 1000 gedelegeerden van publiekrechtelijke lichamen zijn denkbeelden uiteengezet met betrekking tot de reorganisatie van het land.
Estland zal een nieuwe grondwet op corporatieven grondslag krijgen. (Päewaleht, Tallinn) **(1144 C.)**

D. **SOVJET-RUSLAND. — Zinowjef en Kamenef veroordeeld. —**
Het hoogste gerechtshof der Sovjet-Unie te Leningrad heeft op 17 Jan. '35 in het hoogverraadproces tegen Zinowjef en de zijnen de volgende uitspraak gedaan:
Zinowjef werd veroordeeld tot tien jaar gevangenisstraf, Kamenef tot vijf jaar, vier beklaagden werden veroordeeld tot tien jaar, zes tot acht jaar en eenigen tot vijf of zes jaar. Het particulier bezit der veroordeelden wordt door den staat in beslag genomen.
In de motiveering van het vonnis wordt verklaard, dat het feit van hoogverraad bewezen is. Alle beklaagden en personen, die in verbinding hebben gestaan met de samenzwerings-organisatie van Zinowjef — aldus de motiveering — hebben zich schuldig gemaakt aan het delict van hoogverraad. Er wordt echter nadruk op gelegd, dat Kamenef en twee andere beklaagden geen rol van beteekenis in deze organisatie hebben gespeeld. (Leningradskaja Prawda)
(Vorig bericht blz. 1630 G.)

21 JANUARI 1935

E. **ENGELAND. — Aardappel-stijfsel. - Vrije invoer.**
De schatkist heeft op aanbeveling van de commissie voor invoerrechten een decreet uitgevaardigd, waarbij met ingang van 17 Januari '35 stijfsel uit aardappelen op de vrije lijst wordt geplaatst, evenals tapiocawortel, -meel en -stijfsel, doch niet het voedingsmiddel dat bekend staat onder den naam tapioca.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. Invoerbep. 957 C.)**

F. **GRIEKENLAND. — Versterking van de vloot. —**
Het ministerie van Marine heeft het wetsvoorstel ingediend binnen het kader van de begrooting van landsverdediging vóór 1940 te doen bouwen vier torpedojagers, twee kleinere torpedojagers, een kruiser, zoomede tal van hulpschepen. (Proia)

G. **KUNST. — Mascagni's Nerone. —**
Op 16 Jan. '35 is in het Scala te Milaan de première gegeven van Nerone (Nero), de nieuwe opera van den 72-jarigen componist Pietro Mascagni. Volgens de berichten uit Milaan, is het een groot en geestdriftig succes geworden. Het libretto is door wijlen professor Tangioni Tozzetti ontleend aan een bekend tooneelspel van den 19de eeuwschen schrijver Pietro Cossa. De muziek wordt typisch Mascagniaansch genoemd. Men spreekt van een nieuwen zegevierenden slag ter verdediging van de overleveringen van de Italiaansche opera. De muziek is opgewekt en meesleepend. (Red. K. H. A.) **(V. b. Mascagni 1081 A.)**

H. **POLEN. — Grondwetswijziging door Senaat aangenomen. —**
De grondwetswijziging is door den Senaat met 74 tegen 24 stemmen aangenomen. (Polska Agencia Tel.)
(Vorig bericht blz. 1646 G.)

22 JANUARI 1935

I. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Papiersoorten.**
De Staatscourant van 21 Jan. '35 bevat een K. B. tot contingenteering van den invoer van papier en papierwaren. De contingenteering geschiedt in vier groepen, n.l. druk- en schrijfpapier, ander papier, cellophane en papierwaren. De invoer van elke groep afzonderlijk zal met terugwerkende kracht van 1 Januari '35 af tot April '35 zijn beperkt tot 100% van het gewicht van den gemiddelden invoer in vier maanden van 1933. Buiten de regeling blijven:
a. wat druk- en schrijfpapier betreft: courantenpapier en opdikkend romandruk (featherwright);
b. wat ander papier betreft: wit houtbord, stroocarton, echt perkamentpapier, balatum, stragula, e.d. vloerbedekking, lichtgevoelig papier voor fotografische doeleinden, bestreken papier en bestreken karton, glanspapier, sigarettenpapier, vulcan fibré;
c. wat papierwaren betreft: boeken en tijdschriften, muziekdruk, gravures, etsen, lichtdrukken, fotografieën, prenten en platen.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Contingenteeringen 1651 E.)**

K. **VEREENIGDE STATEN. — Stille Oceaan. - Strategische punten. —**
Naar verluidt, zal het Wake eiland, dat halverwege tusschen Honoloeloe en het Amerikaansche eiland Guam ligt, worden ingericht als steunpunt voor de proefvluchten over den Stillen Oceaan.
Het feit, dat het eiland ook onder bestuur van het departement van Marine is geplaatst, vindt algemeene opmerkzaamheid. Het verdrag van Washington verbiedt versterking van het eiland, doch dit verdrag loopt door het opzeggen van Japan einde van het volgende jaar af, zoodat het eiland in een vesting kan worden veranderd, terwijl dan ook de vestingwerken op Guam gebouwd kunnen worden.
Algemeen wordt aangenomen dat deze versterkingen, gepaard aan de versterkingen, welke dan op de Aleoeten zullen worden gebouwd, de strategische verhoudingen op den Stillen Oceaan geheel zullen wijzigen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. Leger, Vl., Luchtm. 1631 L.; Aleoeten 1527 B.)

A. NEDERLAND. — Handelsverkeer 1933 en 1934. —

(Totalen zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal.)

LANDEN.	INVOER uit het buitenland				UITVOER naar het buitenland			
	1934 bruto gew. ton	1933 bruto gew. ton	1934 waarde × ƒ 1000	1933 waarde × ƒ 1000	1934 bruto gew. ton	1933 bruto gew. ton	1934 waarde × ƒ 100	1933 waarde × ƒ 100
Duitschland	8.584.988	8.784.018	296.640	378.355	2.555.663	2.375 603	175.697	156.119
België en Luxemburg	3.559.082	4.385.353	107.980	123.548	4.568.958	4.585.156	81.540	100 143
Groot-Brittannië, enz.	1.744.028	1.674.027	97.073	109.031	1.110.970	1 033.172	135.116	126.333
Frankrijk	531.330	481.579	44.842	53.285	1.769.331	1.975.672	57.662	71.873
Sovjet-Rusland	889 848	1.134.165	26.743	35.858	34.417	7.435	7.907	5.264
Italië	137.357	190.299	14.225	16.734	465.647	256.835	15.602	13.902
Roemenië	349.810	855.438	10.088	28.624	8 847	4.567	1.981	1.896
Zwitserland	14.589	21.730	12 028	13.761	347.545	349.880	17.522	18.888
Unie van Zuid-Afrika	15 166	19.111	1.261	1.367	120.954	80.590	5.704	4.817
China, enz.	249.804	110.320	15.320	10 632	12.133	11.225	2 004	3.430
Japan	66.106	59 153	8.281	9.031	6.731	9.535	1 087	1.682
Britsch-Indië, enz.	217.459	207.600	16.155	17.230	40.694	44.479	6.869	10.216
Nederlandsch-Indië	207.901	181 013	58.438	50.608	74.810	69.825	30.480	30.741
Canada	128.289	285.788	7.702	15.415	48 948	36.778	4.641	5.137
Argentinië	1.678.378	1.404 021	72.161	62.444	75.753	18.174	6.275	7.937
Brazilië	49.501	39.099	11.207	12.556	11.712	21.784	2 344	2.519
V. S. van Amerika	618.967	655.181	69.205	77.700	224.693	351.402	22.474	33.382

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1647 C.)**

B. VOLKENBOND. — Laval's memorandum inzake de Saar-emigranten. —

De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, heeft het in zijn rede van 16 Jan. '35 aangekondigde memorandum over de onderbrenging van de politieke vluchtelingen uit het Saargebied bij den secretaris van den Volkenbond ingediend. Het memorandum behelst o.a.:

De verantwoordelijkheid van den Volkenbond weegt zwaar. Het is aan den Volkenbond om de zaak oogenblikkelijk ter hand te nemen, ten einde hier preventief op te treden. Het gaat hier om de verplichtingen, door de Duitsche regeering op 2 Juni te Genève en 3 December te Rome aangegaan, welke verplichtingen vallen onder de garantie van de twee hoogste internationale instanties: den Volkenbondsraad en het Permanente Hof te Den Haag.

(Inmiddels zijn reeds honderden Saarbewoners, bevreesd voor represaille-maatregelen der Duitsche Nat.-Socialisten, naar Frankrijk uitgeweken en hebben een onderdak gevonden.) (Le Temps)

(Vor. ber. Volkenbond 1646 K.; Laval 1652 G.)

C. EGYPTE. — Congres der Wafdpartij. —

Op 9 Jan. '35 is het congres van de Wafdpartij (uiterst nationalistisch) te Caïro in het bijzijn van 25.000 personen geëindigd. Eenstemmig werd een motie aangenomen, welke het herstel van de Grondwet van 1923 eischt, en verzekert dat de Wafdpartij een eervolle regeling met de Britsche regeering van het Egyptische vraagstuk wenscht.

(Al Ahram, Caïro) **(Vorig bericht blz. 359 C.)**

D. NEDERLAND. — Eieren. - Export naar Duitschland. - Monopolieheffing. - De nieuwe regeling. —

Op 16 Jan. '35 is de nieuwe regeling omtrent den export van eieren naar Duitschland officieel bekend geworden. In deze regeling wordt medegedeeld, dat de prijsverhouding voor eieren in het binnenland, in Duitschland en in andere exportgebieden het noodzakelijk maakt, voor de naar Duitschland uit te voeren eieren een monopolieheffing in te stellen.

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Eieren 1467 H.)**

E. ZWEMSPORT. — Rie Mastenbroek's wereldrecord rugslag. —

Wij geven eenige uitslagen van het tweedaagsche zwemfeest, dat op 19 en 20 Jan. '35 te Amsterdam werd gehouden:

100 M. vrije slag dames: 1. R. Mastenbroek (O.D.Z.) 1 min. $6^1/_5$ sec.; 2. W. den Ouden (R.D.Z.) 1 min. $6^3/_5$ sec.; 3. A. Timmermans (R.D.Z.) 1 min. $12^1/_5$ sec.

100 M. rugslag heeren: 1. P. van der Hoek (Z.I.A.N.) 1 min. $12^4/_5$ sec. (nieuw Nederlandsch record); 2. J. P. Metman (Het Y) 1 min. $13^3/_5$ sec.; 3. J. C. Scheffer (D.J.K.) 1 min. $14^2/_5$ sec.

200 M. rugslag dames: 1. R. Mastenbroek (O.D.Z.) 2 min. $49^4/_5$ sec. (nieuw wereldrecord); 2. T. Wagner (Het Y) 2 min. 59 sec.; 3. N. Senff (A.D.Z.) 3 min. $3^2/_5$ sec.

400 M. rugslag heeren: J. P. Metman (Het Y) 5 min. $44^3/_5$ sec. (nieuw Ned. record). (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Mastenbroek 1612 G.)

F. NEDERLAND. — Verlengde contingenteeringen per 1 Februari 1935. —

	Percentage in waarde	Periode in maanden
wollen stoffen	30	7
tricotages	30	9
heerenbovenkleeding	30	10
damesbovenkleeding	15	10
bovenkleeding met rubber	40	10
petten en baretten	25	10
onderkleeding	20	7
fijn aardewerk	25	12
porselein	45	12
sanitair aardewerk	15	12
muur- en wandtegels	30	12
huishoudelijk glaswerk	40	12
gort van alle soorten	100	3

De tot dusver geldende basisjaren voor bovenstaande contingenteeringen blijven ongewijzigd.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat bovengenoemde percentages alleen van beteekenis zijn ten aanzien van de landen, waarvoor bij handelsverdrag geen hoogere contingenten zijn toegekend.

(Nieuwe Rott. Courant) **(Vor. ber. Conting. 1656 I.)**

G. NOORWEGEN. — In- en Uitvoer in 1934. —

De waarde van den invoer van Noorwegen heeft in 1934 735 mill. kr. bedragen of 70 mill. meer dan het jaar tevoren, en die van den uitvoer 578 mill kr. of 20 mill. meer. Het invoeroverschot is derhalve gestegen van 107 tot 157 mill. (Aftenbladet)

(Vorig bericht blz. 252 A.)

H. NEDERLAND. — Contingenteering. - Haring. —

De Nederlandsche „Staatscourant" van 21 Jan. '35 bevat een K. B., waarbij voor het tijdvak van vier maanden, beginnende 1 Januari 1935 en eindigende 30 April '35, de invoer van versche haring en van pekel- en steurharing alsmede de aanvoer van versche haring is verboden, voor zoover deze meer bedraagt dan 40 ten 100 van het netto-gewicht, dat in de maanden Januari tot en met April van 1933 is in- of aangevoerd (sloeharing is tevens onder deze

contingenteering begrepen). De invoer is slechts toegestaan indien daarbij wordt overgelegd een door of vanwege den minister van Economische Zaken afgegeven vergunning. (Staatscourant)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1657 F.)

A. **VOLKENBOND. — Russische functionnarissen beëedigd. —**
Tijdens de openbare raadszitting van 21 Jan. '35 is de nieuwe Russische ondersecretaris generaal Rosenberg door den Volkenbondsraad beëedigd. Voorts is de Rus Rosenblum bij besluit van den Volkenbondsraad benoemd tot lid van de financieele commissie. Verder werd nog de Russische financieele deskundige Swanydze benoemd tot lid van de economische commissie en de Russische professor in de medicijnen Bronner tot lid van de hygiënische commissie van den Volkenbond. Ook in de internationale commissie voor intellectueele samenwerking zal op voorstel van Fransche zijde later een Sovjet-Russisch lid worden opgenomen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Rusland 1487 D.)

B. **NEDERLAND. — De nood-toestand in het hotel-, café- en restaurantbedrijf. - Een vergadering van H.O.R.E.C.A.F. —**
Het hoofdbestuur van den Ned. Bond van Werkgevers in Hotel-, Restaurant-, Café- en Aanverwante Bedrijven heeft op 18 Jan. '35 met den Algemeenen Bestuursraad en afgevaardigden van de afdeelingen te Amsterdam een vergadering gehouden ter bespreking van de moeilijkheden, welke het bedrijf van den ongunstigen economischen toëstand, de vermindering van het vreemdelingenbezoek en den vermeerderden trek van onze landgenooten naar het buitenland ondervindt. (Mededeeling H.O.R.E.C.A.F.) **(1052 C.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIË. — Contingenteering. - Ongebleekte katoenen stoffen. —**
De contingenteering van ongebleekte katoenen stoffen (greys en supers), statistieknummers 1525 t/m 1530, is op 22 Jan. '35 in werking getreden. De duur van deze contingenteering is vier maanden. De hierbij bepaalde hoeveelheden komen overeen met die welke in 1933 zijn ingevoerd. (Aneta)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1635 C.)

D. **NEDERLAND. — Graaf Carton de Wiart's voordracht over „Koning Albert, zijn leven en werk". —**
Voor de Vereeniging voor Katholieke Fransche Cultuur heeft graaf Carton de Wiart op 18 Jan. '35 te Den Haag een voordracht gehouden over „Koning Albert, zijn leven en werk". (Het Vaderland)
(Vor. ber. Albert I, 1320 A.)

23 JANUARI 1935

E. **NEDERL. OOST-INDIË. — Faillissementen. —**
In een overzicht over faillissementen, samengesteld door den Weeskamer-dienst te Batavia, worden de volgende totalen gegeven: In 1930 324 faillissementen, in 1931 434, in 1932 442, in 1933 346, in 1934 301. Hiervan werden wegens gebrek aan baten resp. opgeheven 135, 128, 175, 151 en 96, terwijl de uitkeering resp. was 19%, 21%, 20%, 15% en 21%. (Aneta)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Chineesche Ooster-Spoorweg aan Japan verkocht. —**
De gedelegeerden van Sovjet-Rusland en Japan hebben een accoord ten aanzien van den verkoop van den Chineeschen Ooster-Spoorweg aan Japan bereikt. Nader wordt gemeld, dat het accoord waarschijnlijk in Februari te Tokio zal worden onderteekend.
Uit de bijzonderheden der overeenkomst blijkt, dat er onder den verkoop 1726 K.M. spoorlijn, 2567 K.M. telegraaf- en telefoonlijnen, al het spoorwegmaterieel, fabrieken alsmede bosch- en andere gronden vallen. De prijs bedraagt in totaal 170 millioen yen. Een derde deel hiervan moet in contanten en tweederden in goederen worden betaald. De betaling in natura moet binnen drie jaar geschieden.
De helft van het in contanten te betalen bedrag zal bij de onderteekening van het accoord worden voldaan. De volgende betalingen zullen met 3 pct. rente worden verhoogd.
Wat betreft de goederenleveringen zullen nog onderhandelingen worden gevoerd. Rusland wenscht rijst, ruwe zijde, kleine schepen, electrische machines en apparaten, koper, thee, sojaboonen, enz., doch geen wapens.
De Noord-Mandsjoerijsche spoorweg zal met den Oessoeri- en den Siberischen spoorweg worden verbonden, waarvoor nog een afzonderlijke overeenkomst zal worden gesloten. De Sovjet-Russische ambtenaren zullen binnen vijf maanden naar Rusland terugkeeren. (Ned Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1464 A.)**

G. **LETLAND. — Buitenlandsche handel. —**
Het totaal bedrag van den Letlandschen buitenlandschen handel van 1934 bedraagt volgens een voorloopige berekening 180.1 mill. lat tegen 172.7 mill. lat in 1933. De invoer steeg van 91.2 mill. tot 94.7 mill. De stijging van den uitvoer was echter iets aanzienlijker, n.l. van 81.5 tot 85.4 mill. lat. Het passieve saldo bedroeg 9.3 tegen 9.7 mill. lat in 1933. (Latwijas Sargs)

H. **ASTRONOMIE. — Zon- en Maaneclipsen in 1935.**
In 1935 vinden 5 Zoneclipsen en 2 Maaneclipsen plaats:
5 Januari: partieele Zoneclips; niet zichtbaar in Europa.
3 Februari: partieele Zoneclips; niet zichbaar in Europa.
30 Juni: partieele Zoneclips; in de noordelijke provincies van ons land is het begin der verduistering nog juist zichtbaar.
30 Juli: partieele Zoneclips; niet zichtbaar in Europa.
25 December: ringvormige Zoneclips; niet zichtbaar in Europa.
19 Januari: totale maaneclips, gedeeltelijk in Nederland waarneembaar.
16 Juli: totale maaneclips, gedeeltelijk in Nederland zichtbaar. (Hemel en Dampkring) **(V. b. 1644 E.)**

I. **P. A. HAAXMAN OVERLEDEN. —**
De heer P. A. Haaxman, nestor van de Nederlandsche journalistiek, is op 19 Jan. 1935 te Den Haag in den ouderdom van 88 jaar overleden.
De heer Haaxman was een kunstzinnig man, die op dit terrein groote gaven had en deze onvermoeid in dienst heeft gesteld van de belangen der Haagsche kunstnijverheid in den meest ruimen zin opgevat.
Een groot deel van zijn leven heeft de heer Haaxman gewijd aan de behartiging van de belangen van Nijverheid en Handel.
Zijn hoofdtaak heeft hij echter gevonden in de journalistiek. Meer dan 60 jaar heeft hij haar op voortreffelijke wijze gediend.
Bij zijn 80sten verjaardag, in 1927, werd Haaxman door H. M. de Koningin bevorderd tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. (Red. K. H. A.)

K. **FRANKRIJK. — De luchtvloot. —**
Officieel bestaat de Fransche luchtvloot uit circa 1200 eenheden. Algemeen wordt erkend dat zij eenige jaren vertraging heeft in vergelijking met het moderne materiaal, waarover inzonderheid Amerika en Rusland momenteel beschikken. Hierom achtte minister Denain een vernieuwing dringend noodig en, zooals bekend, werden de credieten toegezegd voor een vijf-jarenplan. In snel tempo kon, dank zij zijn voortvarend beheer, met de reorganisatie worden begonnen en reeds zijn verschillende oude modellen vervangen door nieuwe, welke een vergelijking met het buitenland volledig kunnen doorstaan. De situatie eind 1934 is de volgende. Voor den waarnemingsdienst beschikt Frankrijk over een 300-tal eenheden, waarvan de meeste Breguet's 19 en Potez 25, toestellen die dit bezwaar hebben, dat de waarnemer zich tegelijk verweren moet, terwijl bovendien de maximum snelheid niet grooter is dan 180 K.M./uur. Dit materiaal wordt vervangen door de nieuwe Mureaux's met een equipage van 3 man en een snelheid van 300 K.M./uur berekend op de zwaarste waarnemingswerkzaamheden. De jagers-vloot bestaat voor

het grootste gedeelte nog uit Nieuport's, type 62 en Gourdon's, type 32, die evenwel niet sneller kunnen vliegen dan 230 K.M./uur. Zij zijn dan ook veroordeeld om te worden vervangen door de nieuwe Dewoitine, die 350 K.M./uur ontwikkelen kan. De eerste modellen van dit type zijn reeds in gebruik genomen en voldoen prachtig. Voor den bombardementsdienst beschikt de Fransche luchtvloot over de Bréguet 19, de Amiot 120, de Blériot 127 en de Lioré 20, speciaal geconstrueerd voor nachtelijke aanvallen. Deze toestellen kunnen evenwel niet meer dan 500 kilo bommen transporteeren over afstanden varieerende van 250 tot 500 K.M. met snelheden van 180 tot 200 K.M./uur. De nieuwe modellen Lioré 20 voorzien van 4 motoren, 9 mitrailleurs en 13 bommenwerpers, de nieuwe Bloch's en Farman's kunnen 1 ton bommen vervoeren over een afstand van 1000 K.M. met een snelheid van 250 K.M./uur. Reeds verschillende van deze laatste modellen zijn in dienst genomen. In het geheel beschikt Frankrijk over 110 eskaders voor Europa, waarvan 24 voor bombardement, 34 bestaande uit jagers en 52 samengesteld uit verkenningstoestellen. Voorts heeft Frankrijk de beschikking over 10½ eskader voor de verdediging der koloniën. De Fransche marine-luchtvaart telt 12 eskaders bestaande uit Cams toestellen en van de Engelsche Short afgeleide constructies.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1655 D.)

A. **BULGARIJE. — Kabinetsverandering. - Generaal Slatef minister-president. - Verscherping dictatuur.**
Minister-president Georgieff heeft na een korte zitting van den ministerraad den koning het verzoek om ontslag van het geheele kabinet overhandigd, hetwelk werd aanvaard.
Het aftreden der regeering wordt toegeschreven aan de actie uit militaire kringen.
De onmiddellijke aanleiding tot den val is volgens de algemeene opvatting te zoeken in principieele meeningsverschillen tusschen de ministers omtrent de kwestie der buitenlandsche schulden.
Officieel wordt medegedeeld, dat generaal Slatef, voormalige minister van Oorlog, reeds een nieuwe regeering heeft gevormd, welke als volgt is samengesteld:
Generaal Slatef, minister-president en Oorlog; Kolef, Binnenlandsche Zaken, commandant van de krijgsschool; Batolof, Buitenlandsche Zaken (vor. kabinet); Molof, Economische Zaken (vor. kabinet); Generaal Radef, Eeredienst, garnizoenscommandant; Kalenderof, Justitie; Zachariejef, Verkeer; Gereikof, Financiën. De nieuwe regeering bestaat grootendeels uit militairen. (Vreme) **(Vorig bericht blz. 1307 A.)**

B. **KOSMISCHE STRALEN. — De oorsprong. - Waarnemingen van prof. Kolhörster. —**
In den loop van de 20 jaren, dat de kosmische ultrastraling bekend is, zijn tal van hypothesen omtrent haar oorsprong opgeworpen. Een der bekendste onderzoekers op het gebied der ultra-straling, prof. dr. Werner Kolhörster, meent nu den waarschijnlijken oorsprong van deze straling te hebben aangetoond. Na te hebben opgemerkt, dat op twee na alle tot dusver geuite hypothesen onhoudbaar zijn gebleken, schrijft hij in het Berl. Tageblatt o.m.: „De twee overblijvende zijn 1e, die van Bothe en Kolhörster, volgens welke de kosmische straling haar energie put uit electrische krachtvelden tusschen de melkwegstelsels in het heelal; 2e. die van Nernst, dat „sterrecatastrophen" de energie leveren.
Op grond van de hypothese van Nernst hebben Baade en Zwicky een theorie opgebouwd, welke in „nieuwe" sterren (z.g. „Novae") de bron van de kosmische stralen zocht. (Berliner Tageblatt) **(V. b. 453 B.)**

C. **NEDERLAND. — Koninkl. Nederl. Middenstandsbond. - Hoofdbestuursvergadering. - Winkelhuren. —**
Dezer dagen kwam het Hoofdbestuur van den Kon. Nederl. Middenstandsbond voor de eerste maal sinds de inwerkingtreding der reorganisatie in de vergaderzaal van het Bondsbureau te 's-Gravenhage bijeen. Onder de verschillende onderwerpen, welke werden behandeld, treedt vooral op den voorgrond het adres inzake de winkelhuren, dat den ministerraad is toegezonden. Wij ontleenen hieraan:
Van de vaste lasten van de bedrijven van den handeldrijvenden middenstand vormt de post winkelhuren nog immer een zeer overwegend deel.
Hoewel er reeds geruimen tijd een tendenz tot huurverlaging is waar te nemen, zijn er onder de winkeliers-huurders nog zeer velen, die door de traagheid van het natuurlijk aanpassingsproces der winkelhuren dreigen ten onder te gaan als gevolg van de te hooge bedragen, welke zij aan huur hebben op te brengen. Onder hen zijn in de eerste plaats te rekenen degenen, die nog gebonden zijn aan contracten, welke gesloten werden in den tijd, toen de huidige crisis zich nog niet of niet in haar vollen omvang deed gevoelen.
Het is daarom dringend noodig voor deze huurders een voorziening te treffen, teneinde dat ten ondergaan te voorkomen. (Meded. Kon. Ned. Middenst.b.)
(Vor. ber. Kon. Ned. Middenstandsbond 1569 B.)

D. **BELGIE. — Belasting voor kinderlooze gezinnen en vrijgezellen. - Auto's. —**
De Belgische regeering heeft wijzigingen in de inkomstenbelasting aangebracht, waardoor vooral de vrijgezellen en echtparen zonder kinderen worden getroffen.
De belasting op „uiterlijke teekenen van welvaart" en die op meubels worden afgeschaft en vervangen door een extra-belasting op het inkomen, waarvan ontvangsten beneden de 20.000 francs per jaar zijn vrijgesteld en welke varieert van een tot vijf procent. Echtparen zonder kinderen moeten echter tien procent en vrijgezellen twintig procent betalen.
Verder is bepaald, dat de kooper van een auto van Belgisch fabrikaat gedurende twee jaar vrijgesteld wordt van alle automobielbelastingen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Belasthingen 1621 F.)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Dr. Æ. W. Timmerman gehuldigd. —**
In een bijeenkomst in de aula van het Eerste Gymnasium aan de Laan van Meerdervoort te 's-Gravenhage, is op 19 Jan. '35 dr. Æ. W. Timmerman, oudleeraar aan dit gymnasium, door een comité van vrienden en oud-leerlingen gehuldigd in verband met de verschijning van zijn levenswerk: de vertaling van Ilias en Odyssee in metrische verzen.
Namens dit comité had n.l. de aanbieding plaats van dr. Timmermans door M. de Groot geschilderde portret, bestemd voor de docentenkamer van het gymnasium.
Met het curatorium en den rector woonden verscheidene leeraren, oud-leeraren, dames en heeren oudleerlingen deze plechtigheid bij.
Namens de Regeering sprak voorts dr. Sinneghe Damsté, eveneens oud-leerling van dr. Timmerman, eenige hoogst waardeerende woorden tot dezen.
Spr. deelde mede, dat het H. M. de Koningin had behaagd, dr. Timmerman te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 1655 G.)

F. **JAPAN. — Redevoeringen van Hirota en Okada.**
De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, heeft op 21 Jan. '35 in het parlement zijn met groote spanning verwachte redevoering gehouden, waarvan de voornaamste punten worden uitgemaakt door Japan's wensch betreffende het sluiten van een nieuw vlootverdrag met permanente ontwapeningsvoorwaarden en een beroep op een nauwe samenwerking met China.
Hirota verklaarde, dat de fundamenteele punten van de Japansche regeering bij de onderhandelingen met Groot-Brittannië en Amerika gevormd werden door „een permanente verlaging der bewapeningen in vollen omvang en de volledige afschaffing of een vergaande limiteering van de aanvalswapenen, teneinde iedere mogendheid te bevrijden van de bedreiging der andere mogendheden en het een mogendheid onmogelijk te maken een andere mogendheid te bedreigen".
De opzegging van het verdrag van Washington door Japan mag niet aldus worden opgevat, dat Japan voornemens zou zijn koers te zetten naar een bewapeningsuitbreiding. Integendeel streeft het naar het sluiten van een nieuw verdrag, dat het verdrag van Washington zal uitschakelen. Dit nieuwe verdrag moet worden opgebouwd op een nieuwen grondslag, die trouw in overeenstemming is met den geest der ontwapening.
„Men kan zich niet voorstellen, — aldus zette Hirota uiteen — dat er ergens een motief voor een conflict tusschen Japan en de Ver. Staten zou bestaan, twee landen, die gescheiden zijn door de breedte van den Stillen Oceaan."
Het is overbodig te zeggen, dat de goede verstandhouding tusschen Japan en Engeland een waarlijk belangrijke bijdrage tot den wereldvrede vormt.

Wat de betrekkingen van Japan in het Verre Oosten betreft, verklaarde de minister, dat de regeering voornemens is de vreedzame ontwikkeling van de betrekkingen met Sovjet-Rusland te bespoedigen door een regeling van de nog hangende kwesties. Japan rekent op de medewerking van de overige staten van Oost-Azië bij het in stand houden van vrede en orde in dit deel van de wereld. Spr. hoopt derhalve, dat China zich niet zal ontoegankelijk maken voor de feitelijke noodzakelijkheden van dezen toestand en het edele streven van Japan deelen zal. Premier Okada hield op 22 Jan. '35 in het Hoogerhuis een gelijkluidende rede aan die van Hirota, bepleitte de vredesgezindheid van Japan, ontkende de agressieve neigingen tegenover China en verdedigde de hooge legeruitgaven, die hij in het belang van den vrede achtte.
Een bewijs van Japan's vredesgezindheid is de met succes bekroonde koop van den Chineeschen Ooster-Spoorweg, waardoor de verhouding tot Sovjet-Rusland aanzienlijk is verbeterd.
(Dempo Tsoesin)
(Vor. ber. Hirota 1597 A.; Okada 1638 E.)

24 JANUARI 1935

A. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Rechtstreeksche onderhandelingen. —
De Volkenbondsraad heeft er kennis van genomen, dat Italië en Abessynië het secretariaat-generaal schriftelijk hebben medegedeeld, dat zij op grond van het verdrag van 1908 tot directe onderhandelingen zullen overgaan ter regeling van het incident en niets zullen doen, wat den toestand kan verergeren. Abessynië behoudt zich echter voor, indien een accoord niet tot stand komt, de kwestie wederom voor den Raad te brengen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1638 C.)

B. GELE KOORTS. —
In de „Académie de Médecine" te Parijs heeft dr. Recio als resultaat van door hem genomen proeven medegedeeld, dat het bloed van alle personen, die met gele koorts besmet zijn geweest, onverschillig of zich de verschijnselen der ziekte al dan niet bij hen hebben geopenbaard, immuniseerende stoffen, z.g. antitoxinen, bevat. (N. Rott. Crt.) **(984 G.)**

C. SIMON MARIS OVERLEDEN. —
Op 22 Jan. '35 is te Amsterdam in den leeftijd van 61 jaar te zijnen huize overleden de bekende kunstschilder S. Maris Wzn. Simon Maris werd den 21sten Mei 1873 geboren te 's-Gravenhage. Hij was een leerling van de Academie voor Beeldende Kunsten te 's-Gravenhage en van de Ecole des Beaux Arts te Antwerpen, waar hij twee jaar verbleef (1895-'97).
In 1902 ging hij voor een jaar naar Parijs, waarna hij nog een studiereis door Italië maakte. Daarna vestigde hij zich te Amsterdam, waar hij zich in korten tijd zeer populair maakte onder de jongere schilders, waarvan hij een kring om zich heen verzamelde.
Wat zijn werk betreft, stond hij onder sterken invloed van de inzichten van zijn vader, Willem Maris. Hij legde zich voornamelijk toe op schilderijen van moeders met kinderen en kinderen aan het strand. Voor het grootste deel waren deze werken bestemd voor Amerika.
Langen tijd heeft hij ook een leidende positie in het bestuur van St. Lucas vervuld. Mede oprichter van het genootschap „Arti et Amicitiae", was hij tweede voorzitter van die vereeniging gedurende de jaren 1919—1923.
De thans ontslapene was commandeur van de orde van St. Sava.
(Red. K. H. A.)

D. ENGELAND. — Handelsbalans 1932—1934. —
De cijfers zijn voor de laatste drie jaren:

	1934 £	1933 £	1932 £
Uitvoer . .	396.107 544	367.909.052	365.024.008
Invoer . . .	732.330.823	675.016 119	701.670.061
Wederuitvoer .	51.263.472	49.080 727	51.021.256

(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1127 B.)**

E. NEDERLAND. — De gehuwde ambtenares. - Nota van den Raad van Ministers aan de Tweede Kamer.
De voorzitter van den Raad van Ministers heeft aan de Tweede Kamer doen toekomen een Nota naar aanleiding van een door hem op 14 Nov. '34 gedane toezegging, de aangelegenheid van de gehuwde ambtenares nader te zullen onderzoeken.
Ontleend is aan deze Nota:
Het onderzoek heeft aangetoond, dat in den geheelen Rijksdienst, de Rijksonderwijsinrichtingen inbegrepen, onder de ruim 60.000 personen, daarbij werkzaam, zich op 31 December 1933 326 gehuwde vrouwen bevonden.
Slechts 73 daarvan (van wie 55 in vasten, 6 in tijdelijken en 12 in contractdienst) vervulden een volledige betrekking, niet specifiek vrouwelijk, die ook door een mannelijke kracht zou kunnen worden bezet. Daaronder waren 23 kantoorhouder bij de P.T.T., een functie, waarbij de ambtelijke werkzaamheden binnen de echtelijke woning worden verricht.
Van de 50 overigen waren 38 in zuiver administratieve betrekkingen werkzaam. Aangenomen mag worden, dat voor vele, zoo niet voor de overgroote meerderheid dezer gehuwde vrouwen geldt, dat zij òf kostwinster zijn, òf door ongelukkige huwelijksomstandigheden gedwongen zijn in eigen onderhoud te voorzien, dan wel, dat bijzondere omstandigheden haar in dienst zijn motiveeren. Zooals uit de geproduceerde gegevens blijkt, heeft het onderzoek den indruk bevestigd, dat de aangelegenheid van de gehuwde ambtenares voor wat den Rijksdienst betreft niet alleen geen principieele, doch ook geen practische beteekenis meer heeft.
Naar het oordeel der regeering bestaat geen voldoende aanleiding tot het nemen van verder strekkende maatregelen voor den Rijksdienst. Ook een voorschrift tot ontslag van de in dienst zijnde gehuwde vrouwen bij het onderwijs acht de regeering niet voldoende gemotiveerd. Naar het oordeel der regeering dienen ook voor het gesubsidieerd onderwijs ter zake geen andere beperkende bepalingen te gelden dan voor het Rijkspersoneel.
Er kan worden volstaan met de regeling, dat:
1e. de huwende ambtenares wordt ontslagen;
2e. de gehuwde ambtenares niet-kostwinster bij ontslag voorgaat;
3e. de gehuwde vrouw niet voor aanstelling in aanmerking komt. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1620 B.)

F. ITALIE. — De veertigurige werkweek. —
In verband met de invoering van de veertig-urenweek hebben tot 12 Januari 160.907 werkloozen weer werk kunnen vinden, waarvan 129.237 in de industrie, 15.985 in den landbouw, 14.723 in den handel en 962 in crediet- en assurantiebedrijven.
(Corriere della Sera) **(Vor. ber. blz. 1561 I.)**

G. NEDERLAND. — Onafh. Soc. Partij gefusionneerd met de Revol. Soc. Partij. —
In een te Amsterdam gehouden vergadering van de besturen van de Onafhankelijk Socialistische Partij (O.S.P.) en Revolutionnair Socialistische Partij (R.S.P.) ten besluite van een aantal conferenties die een bevredigend resultaat hebben gehad, is definitieve overeenkomst bereikt omtrent de fusie van beide partijen.
De gezamenlijke voorstellen zullen aan de afdeelingen van O.S.P. en R.S.P. ter behandeling en beoordeeling worden toegezonden, waarna op 2 en 3 Maart 1935 te Amsterdam een gemeenschappelijk congres tot bekrachtiging van deze voorstellen zal worden gehouden. Tegelijkertijd werd overeenstemming bereikt voor de wijze van candidaatstelling voor de komende Staten- en Raadsverkiezingen, waaromtrent eveneens gemeenschappelijke voorstellen aan de afdeelingen van beide partijen zullen worden gezonden.
(Persberichten) **(V. b. O.S.P. 1463 C.; R.S.P. 1239 C.)**

H. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Arbeidswet. - Verbod van arbeid door kinderen beneden 14 jaar in niet-industrieele beroepen. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de Arbeidswet, welk ontwerp ten doel heeft onze wetgeving aan te passen aan het ontwerp-verdrag, aangenomen door de Internationale Arbeidsconferentie van 12 April 1932 betreffende den leeftijd van toelating van kinderen tot het verrichten van arbeid in niet-industrieele beroepen.
Voorgesteld wordt een verbod voor het verrichten van alle werkzaamheden in eenig beroep buiten een onderneming door een kind beneden 14 jaar of nog leerplichtig. Uitgezonderd worden huiselijke werkzaamheden in en ten behoeve van het gezin, waarin het kind wordt opgevoed. (De Standaard)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1654 C.; Arbeidswet 589 F.)

I. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nederlandsche Omroep Zendermaatschappij (N.O.Z.E.M.A.). —
Ingediend is een wetsontwerp tot het in het leven roepen van een Nederlandsche Omroep Zendermaatschappij (N.O.Z.E.M.A.). De positie, welke de Staat in het nieuwe bedrijf zal moeten innemen, komt na de verdeeling van den invloed, tot uitdrukking in de verhouding van het aandeelenbezit 60—40. (Voor bijzonderheden verwijzen wij naar pag. 1597 E.)
(Vor. ber. 1597 E.; Tweede Kamer 1660 H.)

25 JANUARI 1935

A. **FRANSCH-SOMALILAND. — Moord op administrateur en 100 man. —**
Het bericht van den moord op den Franschen administrateur Bernard en 100 man van diens gevolg in Fransch-Somaliland, door onafhankelijke Abessynische stammen, heeft te Parijs diepen indruk gemaakt. Nadere bijzonderheden wijzen uit, dat de slachting heeft plaats gevonden aan de oevers van het Lac Abbé, die is in het uiterst Westelijk deel van Fransch-Somaliland. (L'Intransigeant)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der Ongevallenwet 1921. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging der Ongevallenwet 1921. Aan de memorie van toelichting ontleenen wij o.a.:
Het is in het belang van de betrokken werkgevers, van het ongevallenfonds en van den staat wenschelijk, het premiestelsel te doen vervangen door een stelsel, dat eenerzijds de werkgevers vrijwaart tegen een hoogere verzekeringsbijdrage dan noodig is, en anderzijds het ongevallenfonds behoedt voor tekorten op de verzekering der voor zijn risico verzekerde arbeiders. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Tw. Kamer 1660 I.; Ongevallenwet 1505 E.)

C. **SPANJE. — Reconstructie van het kabinet. —**
Rocha, die belast was met Marine en Buitenlandsche Zaken, behoudt alleen laatstgenoemd ministerie. Hij is lid van de radicale partij. Zijn partijgenoot, Abad Conde, die voorzitter was van den Raad van State, is tot minister van Marine benoemd.
De vice-voorzitter van het ontbonden Catalaansche parlement heeft het Staatsgerechtshof verzocht te verklaren, dat de Cortes niet bevoegd is het parlement van Catalonië te ontbinden. (El Sol) **(1642 E.)**

D. **VOLKENBOND. — Schadevergoeding aan neutralen in oorlogvoerende landen. - Grensgeschil Irak-Perzië. —**
De Volkenbondsraad heeft op 21 Jan. '35 zijn zitting beëindigd, zonder in de drie zaken, die nog op de agenda stonden en die alle drie betrekking hadden op de zittingsprocedure volgens artikel 11, par. II der statuten, een beslissing te hebben genomen. De kwestie der schadeloosstelling voor de tijdens den wereldoorlog door Engeland in beslag genomen Finsche schepen is verwezen naar een juridische commissie, die zal moeten onderzoeken of het doelmatig is de arbitrage voort te zetten, hetgeen door Engeland en de andere groote mogendheden wordt bestreden. Naar dezelfde commissie werd, met dezelfde vraag, ook de aangelegenheid van de Zwitsersche eisch tot oorlogsschadeloosstelling verwezen.
Wat ten slotte de klacht van Irak in verband met grensschending door Perzië betreft, de arbitragepogingen zullen worden voortgezet tot de volgende raadszitting. De vertegenwoordiger van Irak verklaarde, dat zijn regeering bereid was zich te onderwerpen aan de uitspraak van het Permanente Hof voor Internationale Justitie, terwijl de Perzische gedelegeerde naar voren bracht, dat Irak een volkomen omstreden grensregeling tot uitgangspunt koos voor de behandeling en dat met het oog op de omstandigheden een beroep op het Haagsche Hof op zijn minst voorbarig was. Het betreft hier de beoordeeling van oude oorkonden betreffende de grensbepaling tusschen Perzië en het voormalige Ottomaansche rijk.
(Bulletin de la Société des Nations) **(1610 G.)**

E. **DENEMARKEN. — Sleeswijk. —**
Het Folketingslid voor de Duitsche Minderheid, pastoor Schmidt, heeft dezer dagen naar aanleiding van het plebisciet in het Saargebied, een artikel gepubliceerd, waarin hij aandringt op revisie van de grenskwestie. Hij verklaarde, dat men indertijd de Sleeswijksche kwestie buiten Duitschland om heeft geregeld. (Politiken)

26 JANUARI 1935

F. **ZWEDEN. — Versterking van Gotland. —**
De drie burgerlijke partijen in den rijksdag, de rechtsche partij, de boerenbond en de volkspartij, hebben een gemeenschappelijk voorstel ingediend tot verhooging van de defensieve paraatheid van het eiland Gotland en in verband daarmede tot verhooging van de begrooting van defensie. In het voorstel wordt o.m. op de groote strategische beteekenis gewezen van het eiland, dat door zijn vooruitgeschoven positie in de Oostzee een bijzonder aantrekkingspunt zal vormen in geval van een oorlog. Een zich vastzetten van vijandelijke strijdkrachten op het eiland zou de Zweedsche Oostkust ernstig bedreigen.
(Svenska Dagbladet)

G. **ITALIE. — Ministerie hervormd. —**
Alle ministeries, die niet door Mussolini worden beheerd — dus met uitzondering van de ministeries van Binnenlandsche Zaken, Leger, Vloot, Luchtvaart, Koloniën en Corporaties — zijn op 24 Jan. '35 hervormd. Nieuw benoemd zijn:
Senator admiraal Thaon di Revel, minister van Financiën, in de plaats van Jung;
De Vecchi, minister van Onderwijs, in de plaats van Ercole;
Rossoni, tot dusver onder-staatssecretaris van het minister-presidentschap, minister van Landbouw, in de plaats van Acerbo;
Razza, minister van Openbare werken, in de plaats van Crollalanza;
Benni, Kamerlid en industrieel, minister van Verkeer, in de plaats van Puppini;
Solmi, minister van Justitie, in de plaats van Francisci.
Tegelijkertijd is de gouverneur van Rome, prins Boncompagni Ludovici, afgetreden en tot minister van Staat benoemd. In zijn plaats komt de vroegere minister voor de Corporaties, Bottai.
Ten slotte is een aantal nieuwe onder-staatssecretarissen benoemd. (La Stampa)
(Vor. ber. 1655 B.; Kabinet 1034 G.)

H. **MEXICO. — Godsdienststrijd. - Katholieke bladen en tijdschriften verboden. —**
Naar „El Debate" meldt zijn ruim zestig dagbladen en tijdschriften en tal van boeken en brochures, voortaan in Mexico verboden. Het betreft hier hoofdzakelijk Katholieke bladen en boeken uit Latijnsch-Amerika, de Ver. Staten van Noord-Amerika en Spanje. (El Debate) **(Vorig bericht blz. 1629 K.)**

I. **FINLAND. — Verfinsching der Universiteit te Helsingfors. —**
De Finsche studenten hebben op 23 Jan. '35 demonstraties gehouden en besloten in een protestvergadering de staking, die oorspronkelijk slechts tot 1 Februari zou duren, voor onbepaalden tijd te verlengen. Ongeveer 2000 studenten hielden voor den kanselier der universiteit, prof. Suolahti, een fakkeloptocht, aangezien hij tegen het regeeringsvoorstel en aanhanger van een volledige verfinsching van de universiteit. (Hufvudstadsbladet) **(V. b. 1552 E.)**

K. **NEDERLAND. — Nieuwe Spelling. - Samenstelling van een officieele woordenlijst. —**
Op 23 Jan. '35 heeft de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen in het gebouw van zijn Departement de commissie geïnstalleerd, die in verband met de vereenvoudiging van de schrijfwijze van de Nederlandsche taal is benoemd met de opdracht, een officieele woordenlijst samen te stellen ter vervanging van die van De Vries en Te Winkel.
Lid en voorzitter dezer commissie is dr. C. B. van Haeringen, leeraar aan een gemeentelijke hoogere burgerschool te 's-Gravenhage. Verder zijn leden: dr. H. J. E. Endepols, rector van het gemeentelijk gymnasium te Maastricht, dr. J. van Mierlo, hoogleeraar aan het Onze Lieve Vrouwe College te Ant-

werpen en dr. R. Verdeyen, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Luik. Als secretaris fungeert dr. H. E. Buiskool te Amsterdam.
Bij de installeering waren tegenwoordig de Belgische gezant, de heer Maskens en de heer Baert, secretaris bij de Belgische Legatie. (De Telegraaf) **(1552 A.)**

27 JANUARI 1935

A. PSYCHOLOGIE. — Freud en zijn leer. - Voordracht van prof. dr. L. v. d. Horst. —

Sinds meer dan dertig jaar wordt nu reeds een felle strijd uitgevochten tusschen de tegenstanders en de vrienden van de psycho-analyse, constateerde o.a. prof. L. v. d. Horst in zijn voordracht, die hij voor de „Vereeniging voor Wijsbegeerte" in den „Psychologische Studiekring" hield.
Prof. v. d. Horst wilde zich in zijn lezing echter slechts met Freud zèlf bezighouden, waarbij natuurlijk de invloed niet over het hoofd gezien kan worden, dien de een of andere geleerde op de psychologie van Freud heeft uitgeoefend.
De psycho-analyse was in haar begin een zuivere behandelingstherapie, die uiteraard later haar eigen methoden heeft ontwikkeld. Toen het systeem van deze psychologische richting eenmaal, voor zoover men dat kan zeggen, was vastgelegd, kwam Freud ook tot een eigen zielkunde en metaphysica, precies gezegd: metapsychologie.
De grondgedachten van de Freudiaansche leer zijn eigenlijk niet afkomstig van Freud zèlf. Hij sluit bij al datgene aan, wat dichters en philosofen vóór hem reeds in hun aphorismen hebben neergelegd. Hier zijn vooral te noemen Kierkegaard en Nietzsche. De historische beteekenis van de psycho-analyse schuilt in het feit, dat ze dat, wat men vroeger niet systematisch heeft behandeld, in de psychologie heeft opgenomen.
Freud's psychologie is slechts schijnbaar een driftpsychologie. In werkelijkheid is zij een psychologie der symbolen, die gebaseerd is op de oude associatie-psychologie. Haar behandelingstherapie berust op het bewust maken van het onbewuste. Maar de elementen van het onbewuste staan volgens Freud in een causaal verband met elkaar. Het een volgt steeds uit het andere. Maar dit causaliteitsprincipe is niet houdbaar in de psychologie. Dat voelt Freud ook. Daarom ziet men, dat hij steeds worstelt om den juisten vorm voor zijn leer te vinden.
De grootste verdienste van Freud ligt in zijn symbolenleer. Het symbool is bij Freud omnipotent. Het gesymboliseerde en het symbool zijn bij hem één. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Psychologie 1501 F.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche uitgave. —

Amerikaansch: John Brophy — The World went Mad. (The Macmillan Comp.)
Belgisch-Fransch: Charles d'Ydewalle — Enfances en Flandres. (Nouv. Soc. d'Edit. Bruxelles)
Duitsch: Graf, Oskar Maria — Der harte Handel, ein bayrischer Bauernroman. (Querido, Amsterdam)
Kanig, Karel — Sonnensöhne. (Verl. Koehler)
Engelsch: Bulygin, Capt. Paul — The Murder of the Romanovs. Foreword by Alexander Kerensky. (Hutchinson)
Frankau, Gilbert — Three Englishmen. (Hutchinson)
Fransch: Mauriac, François — „La Fin de la Nuit". (Grasset)
Quoniam, Th. — Erasme. (Desclée de Brouwer)
Italiaansch: Silvia de Vito Battaglia — „Correggio". (Bibliografia, Roma XII 1934)
Nederlandsch: Boer, dr. Tj. de — Amerikaansche Denkers. (De Erven P. Bohn N.V., Haarlem)
Székely-Lulofs, M. H. — „Vizioen". (Nederl. Keurboekerij)
Russisch: Pochod „Tsjeljoeskina". (De tocht van de Tsjeljoeskina). (Uitg. v. d. redactie van de Prawda, Moskou 1934) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1656 A.)**

C. NEDERLAND. — Minister Colijn over de toekomst van Nederland. —

In een op 26 Jan. '35 te Amsterdam gehouden bijeenkomst door de Sociëteiten „De Groote Club", „Doctrinae et Amicitiae" en de Vereeniging „De Industrieele Club", in tegenwoordigheid van meer dan 500 vooraanstaande persoonlijkheden uit Amsterdam en elders, heeft minister-president dr. H. Colijn gesproken over de toekomst van Nederland. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Minister Colijn begon zijn rede met de verklaring, dat hij enkele woorden zou zeggen over de vraag van den dag: wat wij kunnen doen en wat wij moeten laten om onze ingezonken volkswelvaart te verhoogen.
„Ik spreek van verhoogen van die volkswelvaart, niet van herstel van vroegere welvaart. Ook in het gebruiken van woorden ligt soms een beteekenis. Ik spreek ook van aanpassen, niet van overbruggen. Overbruggen doet de gedachte rijzen, dat men straks weer een oever heeft even hoog als de andere oever. Herstel van onze volkswelvaart doet de gedachte opkomen aan een terugkeer van toestanden van voorheen, aan welker terugkeer ik geen geloof hecht.
Als oorzaken van de crisis worden verschillende factoren genoemd: zoo de wereldoorlog, verder gewone conjunctuurelementen en ook de speculatieve productie, die zich na den oorlog hier en daar heeft vertoond en niet minder de crediet-inflatie.
Dit alles zijn factoren, waarop men inderdaad wijzen kan, maar die toch lang niet alles verklaren van de omstandigheden, waarin wij ons op het oogenblik bevinden.
Want men laat buiten beschouwing de zeer belangrijke fundamenteele veranderingen, die opgetreden zijn in het productieproces der wereld en die zich reeds voor den oorlog hebben gemanifesteerd, maar door den oorlog in belangrijke mate zijn verscherpt.
Voornamelijk in de laatste helft van de 19e eeuw heeft de wereldeconomie zich gekenmerkt door een ontwikkeling van de buiten-Europeesche gebieden met behulp van Europeesch kapitaal, van Europeesch intellect en ook wel ten deele van Europeesche werkkrachten. Een treffend voorbeeld is, naar het mij voorkomt, geweest de fundamenteele verschuiving, die in de wereldeconomie viel waar te nemen door de ontwikkeling van de Ver. Staten van Amerika.
Een nog sterker voorbeeld is Japan. Omstreeks 1900 telde Japan als industrieel producent nauwelijks mee en de uitvoer uit Japan had nagenoeg niets te beteekenen. Maar tusschen 1914 en 1929 steeg de productie in de metaalindustrie van 60 millioen gulden tot 800 millioen gulden, de productie van de chemische industrie van 150 tot 750 millioen gulden en de productie van de textielindustrie van 600 tot 2500 millioen gulden. Natuurlijk heeft een dergelijke industrieele expansie, die ver uitgaat boven de behoeften van het eigen land, ook invloed gehad op den uitvoer."
Spreker stelde vast, dat zich nationaal en in den zin van groepsvorming een streven heeft ontwikkeld, dat er op gericht is langzamerhand het economisch wereldgebied te verdeelen in wat men zou kunnen noemen sferen van economische invloeden. Deze vorming van groepen heeft zich scherp afgeteekend.
„Ik denk in de eerste plaats aan wat ik noemen zal groot-Rusland met een bevolking van tusschen de 150 en 200.000.000 zielen, die zich als een eigen economisch „unit" heeft gevormd. Ik denk aan hetgeen het Britsche wereldrijk bezig is te doen om een gesloten, althans zooveel mogelijk gesloten eenheid te vormen voor een bevolkingsgroep, die 500 millioen zielen omvat. Een derde groep, die bezig is zich te vormen, onder leiding van Japan, is het Aziatisch gebied en ofschoon er op het oogenblik enkele teekenen zijn, waaruit men zou mogen afleiden, dat men in Amerika een open oog begint te krijgen voor de nadeelige gevolgen van dezen toestand, ben ik toch geneigd aan te nemen, dat wanneer deze groepsvorming bij de anderen zich doorzet, men rekening heeft te houden met de vorming van een vierde groep, n.l. de Ver. Staten van Amerika, vermeerderd met die gebieden, waarop de Ver. Staten hun invloed kunnen doen gelden. En daartegenover staat nu niets anders dan een verbrokkeld Europa, dat ophield een leidende factor te zijn in de wereldeconomie, en dat in dezen geweldigen tijd niets beters heeft weten te bedenken dan zichzelf vast te leggen in economisch-nationalisme.
Intusschen, deze toestand ligt daar en daaruit komt de vraag voort, wat moeten wij nu doen, welke gedragslijn moet Nederland volgen temidden van deze verwarrende tijden om althans van zijn volkswelvaart te redden wat er van te redden valt? Wat het productie-indexcijfer betreft is dit van Nederland in 1934 niet onbelangrijk hooger dan dat in de andere landen. Waar de voornaamste industrielanden van Europa beneden het gemiddelde van 1913 liggen, terwijl voor de geheele wereld het indexcijfer 127 bedraagt, moeten natuurlijk ergens in de wereld een paar plekken zijn aan te wijzen waar het indexcijfer der productie zeer belangrijk verhoogd is. Deze plekken zijn er dan ook, want voor Rusland ligt het cijfer op 357 en voor Japan op 405.
Wanneer we nu vragen, wat we moeten doen om in onze positie zooveel mogelijk verbetering te brengen, dan worden in hoofdzaak drie middelen aangeprezen, n.l. protectie, ordening van het bedrijfsleven en devaluatie van onze munt."
Ten aanzien van de protectie meende dr. Colijn, dat vastgehouden moet worden aan de thans gevolgde contingenteeringspolitiek. Voorshands, ofschoon hier en daar een uitzondering moet worden gemaakt, verdient als algemeene regel het stelsel, dat tot nu toe werd toegepast, voorkeur boven het stelsel van nadrukkelijke bescherming.
Ten aanzien van de ordening van het bedrijfsleven is spreker van oordeel, dat in het bedrijfsleven de persoonlijke beteekenis van de „captains of industries" niet ontbeerd kan worden, „wij zullen bij dit vraagstuk, dat ons op het oogenblik zoozeer in beslag neemt, met dubbele voorzichtigheid te werk moeten gaan; de overheid zal zich daarbij behooren te laten leiden door het algemeen belang van de volksgemeenschap."
Na uitvoerig te hebben stilgestaan bij het devaluatie-probleem, concludeerde dr. Colijn het volgende:
„Ik blijf dan ook van elke gedachte van opzettelijke devaluatie afkeerig. Ik heb niet de pretentie om te zeggen, dat wanneer de geheele wereld rond om ons heen in elkaar stort, wij dan niet gedwongen zouden kunnen worden van het goud af te gaan, maar voor zoover ik de toestand thans kan overzien, ben ik van meening, dat er geen enkel afdoend argument is om ons te nopen een andere politiek te volgen dan tot nu toe gevolgd is. Wij moeten doorgaan en als het mogelijk is in een iets sneller tempo met het nastreven van de noodzakelijk aanpassing. Ik hoop, dat in den loop van dit jaar blijken zal, dat de regeering de mogelijkheid heeft om zelfs met de verlaging van enkele publieke lasten een aanvang te kunnen maken. Ik druk mij voorzichtig uit, want men heeft bij staatkunde nergens meer last van dan van onvoorzichtig gesproken woorden.
Daarnaast is de eerste eisch, die moet worden gesteld, dat men

niet alles van de regeering verwacht. Het is een volstrekte onmogelijkheid, dat er zulk een regeering in Nederland denkbaar is. Al haalt men de tien knapste koppen en de tien krachtigste persoonlijkheden, die in Nederland te vinden zijn, bijeen en men legt hun de vragen voor waarvoor de regeering op het oogenblik staat, dan is het volstrekt uitgesloten, dat er menschen te vinden zijn, die met hun tienen het heele economische leven van Nederland zouden kunnen redden.
Daarvoor is noodig de samenwerking van den eersten tot den achtmillioensten Nederlander toe. Daarvoor zal het geheele volk zijn krachten behooren in te spannen en zullen wij schouder aan schouder de moeilijkheden moeten overwinnen. Dan komen wij er, anders niet. Want wanneer regeering en volk elkaar voortdurend bevechten en wanneer de arbeid van de regeering opgaat in een verweer tegen de aanvallen, die van alle kanten op de regeering gericht worden, zoodat er geen dag en geen uur meer overblijft om constructieven arbeid te verrichten, dan komen wij er niet." (Alg. H'bld. - De Telegraaf - Het Volk)

(Vor. ber. Colijn 1648 G.)

28 JANUARI 1935

A. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt vraagt crediet van 4 milliard dollar. —
President Roosevelt heeft in een speciale boodschap aan het Congres om een crediet van vier milliard dollar gevraagd voor de komende achttien maanden. Dit crediet moet dienen voor het begin van uitvoering van zijn groot tienjarenplan voor openbare werken, uit te voeren door werkloozen. Naar men weet komt dit plan in plaats van de huidige steunverleening.
Tevens vraagt president Roosevelt om 880 millioen dollar voor voortzetting van de steunbetaling, tot zijn plan voor werkverschaffing in uitvoering is.
Hoewel de oppositie scherpe critiek oefende heeft het Huis van Afgevaardigden de aangevraagde credieten van in totaal 4880 millioen dollar toegestaan. Het wetsvoorstel is direct naar den Senaat doorgezonden.
(N. Y. Herald, Parijs) **(Vor. ber. Roosevelt 1654 K.)**

B. CHINA. — Japansche aanval in Tsjahar. —
Een Japansche troepenmacht heeft de Chineesche stellingen binnen den Grooten Muur in de Westelijk van Mandsjoekwo gelegen Chineesche provincie Tsjahar aangevallen. Ook van uit de lucht zijn de Chineezen gebombardeerd. Het door Chineezen bezette gebied is nu gezuiverd en in handen der Japanners. De Chineesche regeering te Nanking heeft geprotesteerd, maar zonder eenig resultaat.
(Dempo Rengo)

C. BRITSCH-INDIE. — Wetsontwerp inzake de hervorming der Grondwet van Indië gepubliceerd —
Te Londen is op 24 Jan. '35 de tekst gepubliceerd van het wetsontwerp inzake de Indische regeering. bestaande uit 451 paragrafen en 15 aanhangsels, in totaal 350 pagina's groot, en begeleid door een memorie van toelichting, waarin wordt verklaard, dat het wetsontwerp in wetgevenden vorm de uitdrukking is van het rapport der gemengde parlementaire commissie.
Het wetsontwerp voorziet in de vorming van een All-Indische federatie, door elf Britsch-Indische provincies, waaronder twee nieuwe, in federaal verband te verbinden met de Indische staten, die uit vrijen wil van hun heerschers bereid zijn tot de federatie toe te treden.
Birma zal van Indië worden afgescheiden en zal een nieuwe grondwet krijgen in denzelfden geest als die welke voor Indië wordt voorgesteld.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. 1621 A.)**

D. DUITSCHLAND. — Renteniveau-verlaging. —
In de op 24 Jan. '35 gehouden zitting van het Rijkskabinet werd de reeds sedert langen tijd verwachte wet over de doorvoering van een renteverlaging bij de credietinstellingen aangenomen en afgekondigd.
Volgens deze wet worden credietinstellingen, die aan de houders van haar 6% en meer rente dragende schuldbewijzen een wijziging van de tusschen hen bestaande rechtsverhouding voorstellen, gemachtigd, dit aanbod vergezeld te doen gaan van de toevoeging, dat het als door de houders der schuldbewijzen aangenomen zal gelden, wanneer het niet binnen een termijn van 10 dagen wordt afgewezen.
Schuldbewijzen in den zin van deze wet zijn zoodanige obligaties, waarop de hypotheekwet van 13 Juli 1899 of de wet inzake de pandbrieven en soortgelijke schuldobligaties van publiekrechtelijke credietinstellingen van 21 December 1929 of de wet inzake de scheepshypotheekbanken van 14 Augustus 1933 van toepassing is.
Het aanbod moet de verlaging inhouden van den rentevoet tot 4½% per jaar, met ingang van 1 April 1935, onder toekenning van een één keer te voldoene, in contanten te betalen, schadevergoeding van 2% van de nominale waarde van de obligatie, welke vergoeding aan den houder van het schuldbewijs moet betaald worden, tegelijk met de eerste na 31 Maart 1935 vervallende coupon. (Angriff)

E. AMSTERDAM. - Conversieleening 1935 ƒ 29.400.000 4% Obligatiën. —
Op 10 Jan. '35 heeft de inschrijving plaats gehad op ƒ 25.053.000 nom. oblig. der 4% conversieleening 1935 der gemeente Amsterdam, groot ƒ 29.400.000, in stukken van ƒ 1000 en ƒ 500 aan toonder, tot den koers van 99%. Van deze leening is door de gemeente Amsterdam ƒ 4.140.000 nom. bij enkele Rijksinstellingen (met recht van voorkeur) geplaatst tegen een koers, die ¾% beneden den emissiekoers ligt. Het bedrag der eerste aflossing à ƒ 207.000 wordt in portefeuille gehouden.
De houders van de nog uitstaande, niet uitgelote ƒ 9.500.000 4½% oblig. Amsterdam 1916, ƒ 9.624.000 4½% oblig. Amsterdam 1928 III en ƒ 9.398.000 4½% oblig. Amsterdam 1929 I hebben recht van voorkeur.
(Vorig bericht 1542 A.)

F. DUITSCHLAND. — Rijkshervorming. —
In de op 24 Jan. '35 gehouden zitting van het Duitsche Rijkskabinet onder Adolf Hitler werd dr. Frick geïnstalleerd als rijksminister zonder portefeuille.
Het rijkskabinet nam vervolgens aan de derde wet inzake de overgang van de rechtspleging op het Rijk. Nadat de leiding van de justitioneele administratie van de landen in handen van het rijksministerie van Justitie vereenigd is, neemt het rijk als drager van de rechtsmacht de geheele justitie met alles wat daarmede samenhangt, rechten, verplichtingen en alle rechterlijke autoriteiten en beambten over.
Het hoofdpunt van de zitting vormden de door dr. Frick aan het kabinet voorgelegde wetten. Het betreft hier de rijksstadhouderswet, volgens welke de rijksstadhouder in de toekomst aan het hoofd van de landsregeering zal staan en waarbij de positie van den rijksstadhouder wordt aangepast aan die van den Pruisischen opperpresident; verder de nieuwe Duitsche gemeentewet, welke gebaseerd is op de grondslagen van het tegenwoordige landsrecht, maar rekening houdt met een vergaande deelneming van de nationaal-socialistische partij aan het gemeentebestuur.
Deze wet werd door het rijkskabinet goedgekeurd.
De wetten betreffende het voorloopige bestuur van het Saargebied en betreffende de vertegenwoordiging van het Saarland in den Rijksdag zullen op 30 Jan. worden bekend gemaakt.
Ten slotte keurde het kabinet de door dr. Schacht hem voorgelegde wet tot doorvoering van een renteverlaging bij credietinstellingen goed. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Frick 1645 B.)

G. RALLYE DE MONTE CARLO. —
Op 24 Jan. '35 hebben de te Monte Carlo gehouden start-, rem- en stuurproeven tot uiteindelijk resultaat gehad, dat de Fransche équipe Lahaye-Quatresous winnaar van de „Rallye de Monte Carlo 1935" is geworden.
Deze Fransche équipe behaalde in het geheel 1073 p. Het Engelsche team Ridley op Triumph eindigde tweede met 1071 p., het Fransche team Schell-Schell op Delahay derde met 1070.55 p. De Franschen hebben succes gehad, want ook de vierde plaats wordt door een Fransche équipe, n.l. door het team Guyot met 1070.5 bezet.
Het Engelsche team Whaley eindigde met 1070.3 p. vijfde, terwijl het Ford-team Bakker Schut-Mutsaerts met 1070,2 p. op de zevende plaats beslag heeft weten te leggen. Dit team, uit Palermo gestart, heeft dus de beste resultaten van de Nederlandsche deelnemers bereikt. Bakker Schut krijgt thans de coupe van de K.N.A.C., benevens de plaquette en frs. 4000 in contanten. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 1148 D.)**

29 JANUARI 1935

A. GEESTELIJK LEVEN. — Papyri van oud-christelijken datum. —

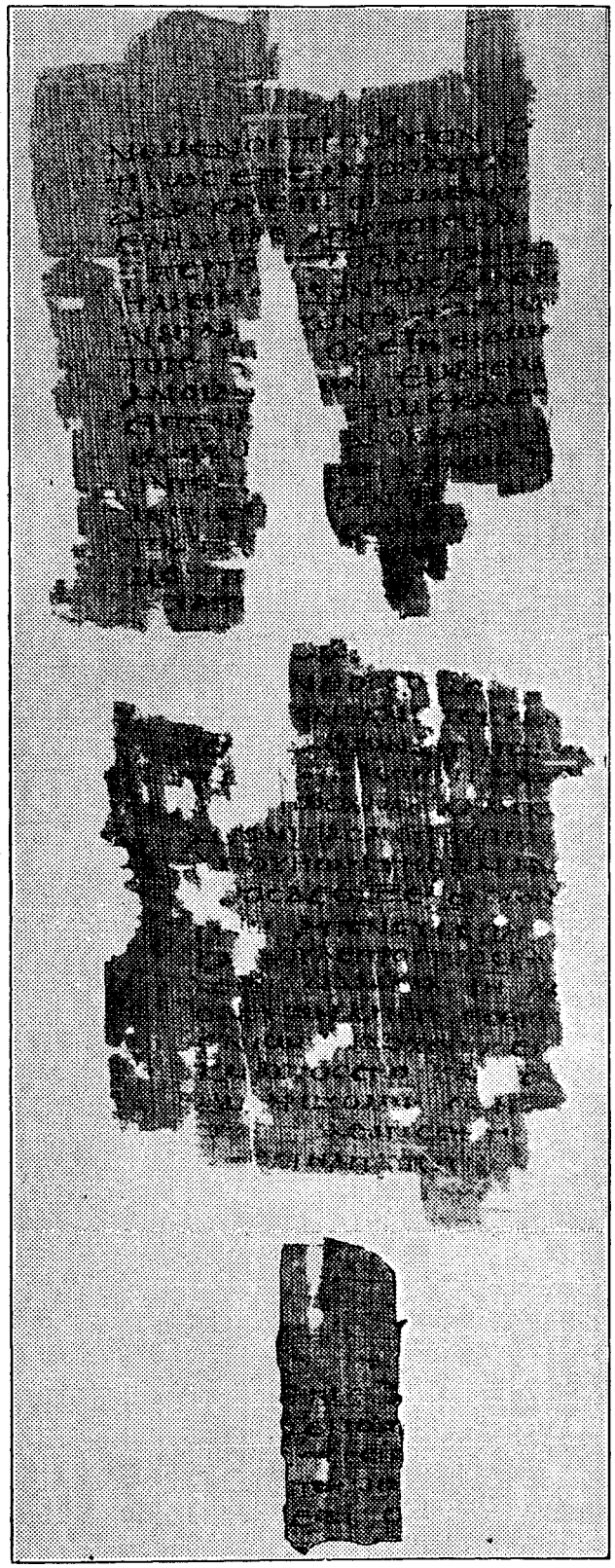

(Met speciale toestemming van het Britsch Museum te Londen.)

In het Britsch Museum te Londen zijn in een bundel verwaarloosde en gescheurde manuscripten eenige fragmenten van Egyptische papyri gevonden, die verondersteld worden van oud-christelijken datum te zijn en o.a. parallel-teksten uit het Johannes-evangelie zouden bevatten. De tekst van een der papyri doet denken aan de woorden uit het Johannes-evangelie 12, 24: „Voorwaar, voorwaar, zeg ik U, indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft het alleen, maar indien het sterft zoo brengt het veel vrucht voort."
(In onze volgende uitgave geven wij den volledigen tekst. — Red. K. H. A.) **(V. b. Evangelie 1157 B.)**

B. ZWITSERLAND. — Socialistisch congres. - Voor defensie. —
De buitengewone partijconferentie van de Zwitsersche sociaal-democraten, die op 26 en 27 Jan. '35 te Luzern werd gehouden, heeft met 362 tegen 294 stemmen besloten het volstrekt negatieve standpunt tegenover de landsverdediging te verlaten en onder bepaalde omstandigheden niet meer principieel tegen militaire maatregelen te stemmen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Soc.-Democraten 1062 C.)

C. TOONEEL. — John Buziau gehuldigd. —
Op 26 Jan. '35 is de bekende revue-komiek John Buziau ter gelegenheid van de herdenking van zijn veertigjarige tooneelloopbaan, in de Tivoli Schouwburg te Rotterdam op hartelijke wijze gehuldigd.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Tooneel 1613 F.)**

D. FRANKRIJK. — Neo-socialisten aanvaarden Economisch Program. —
Het congres der neo-socialisten (Renaudel, Déat, Marquet, Montagnon) te Parijs is op 27 Jan. '35 gesloten met de aanneming van verscheidene resoluties. Een der resoluties is ontworpen naar het voorstel van den secretaris-generaal der partij, Déat, waardoor het door de C. G. T., het Fransche Vakverbond, opgestelde plan inzake de economische vernieuwing, tot basis wordt gemaakt van het economisch program van actie der partij in het land en in het parlement.
In een tweede resolutie wordt elke vorm van reactie of fascisme afgewezen. Tenslotte wordt in een resolutie de Fransch-Duitsche toenadering bepleit en wordt de politiek van het machtsevenwicht in Europa en in de wereld veroordeeld. De voor de landsverdediging noodzakelijke middelen zullen worden ingewilligd, doch elke verlenging van den diensttijd zal worden afgewezen. (Le Temps)
(Vor. ber. Neo-Socialisten 1551 B.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad. - Verkiezingen. —
Het stemkantoor van den Volksraad wees in de groep onderdanen-Nederlanders als gekozen aan:
F. H. de Hoog (I.E.V.), H. J. van Holst Pellekaan (V.C.), mr. P. A. Blaauw (I.E.V.), N. Beets (I.E.V.), ir. H. A. Vreeburg (V.C.), Th. van Ardenne (I.E.V.), ir. E. J. Wermuth (I.E.V.), L. H. W. van Sandick (Ver. v. Ambtenaren B.B.), J. Verboom (V.C.), dr. ir. J. Th. White (I.E.V.), H. Kruyne (V.C.), dr. W. C. A. Doeve (I.E.V.), mr. C. C. van Helsdingen (C.S.P.), V. P. Leunissen (I.E.V.) en P. Kerstens (I.K.P.). Gekozen zijn dus acht vertegenwoordigers van het Indo-Europeesch Verbond, vier vertegenwoordigers van de Vaderlandsche Club, een van de C.S.P., een van de Indische Katholieke Partij, en een als vertegenwoordiger van de Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsche Bestuur; als zoodanig zal n.l. de heer Van Sandick optreden.
Inlandsche leden. — Voor de Vorstenlanden is gekozen: Hoedojo, wedana van Kota Gedeh in de plaats van Hadiwidjoja; voor Zuid-Sumatra: Boestan te Loeboek Roekan (in plaats van Mochtar); voor Menangkabau is een herstemming noodig tusschen Jahja en Mohamed Roesad, evenals voor Noord-Sumatra, waar het zal gaan tusschen Ali Moesa en Rasjid. Het voor Menangkabau zittende lid: Joedbar is zelfs niet candidaat gesteld. In Noord-Sumatra heeft nu zitting Rasjid, Ali Moera is vroeger reeds lid van den Volksraad geweest. Soangkoepon is wederom voor Oost-Sumatra gekozen; voor Celebes zijn Mandagie en Ratulangie herkozen; voor de Molukken R. Hatta; voor de kleine Soenda-eilanden Soekawati. (Aneta)
(Vor. ber. Volksraad 1646 D.)

A. GEESTELIJK LEVEN. — Papyri van oud-christelijken datum. —

In aansluiting aan ons bericht op pag. 1664 A. inzake de gevonden papyri van oud-christelijken datum in het Britsch Museum te Londen, deelen wij nog het volgende mede:

De andere kant van den papyrus doet veronderstellen, dat eenige personen, waarschijnlijk Farizeeërs en Herodianen, aan Jezus vragen: „Meester, wij weten, dat Gij van God gekomen zijt, want Uw werken getuigen dit boven al de profeten. Zeg ons daarom . . ." Hier is de papyrus verminkt en men vermoedt dat Jezus antwoordt met een wedervraag: „Waarom noemt gij mij met den mond Meester, als gij niet hoort wat ik zeg?", en citeert de woorden van Jesaia, die in een ander verband door Mattheus (15, 7—9 en Marcus 7, 6—7) zijn aangehaald.

Het andere blad laat zich gemakkelijker restaureeren. Anderhalve pag.na ervan bestaat het hierboven bedoelde twistgesprek tusschen Jesus en de Joodsche autoriteiten. Hier vooral is treffende overeenkomst met het evangelie van Johannes. Zoo staat er: „En zich wendende tot de oversten des volks zeide hij: „onderzoekt de schriften, in welke gij meent het eeuwige leven te hebben; die zijn het die van mij getuigen." Denkt niet, dat ik gekomen ben, om u aan te klagen bij mijn Vader, er is slechts een die u aanklaagt, Mozes, op welken gij uw hoop hebt geplaatst" (Joh. 5, 45). „En toen zij zeiden: wij weten wel, dat God tot Mozes heeft gesproken, maar wat U aangaat, wij weten niet vanwaar gij zijt (Joh. 9, 29); antwoordde Jezus en zeide tot hen: Nu blijkt Uw ongeloof".

Tusschen de aangehaalde passages en die van Johannes is alleen eenig verschil in woordkeus. Dit stuk besluit, zooals gezegd, met een mislukte poging om Jezus te steenigen en hem gevangen te nemen, maar „het uur van zijn verraad was nog niet gekomen" (verg. Johannes 7, 30) waarna het verhaal overgaat tot een gebeurtenis, die hoogstwaarschijnlijk dezelfde is, als die welke in de synoptische evangeliën is verhaald, Mattheus 8, 2—4, Marcus 1, 40—44, Lucas 5, 12—14, de reiniging van den melaatsche, waarna Jezus zegt, „Ga henen, en vertoon Uzelve den priester en offer voor Uw reiniging hetgeen Mozes geboden heeft."

Een definitief oordeel over de waarde van het manuscript zal pas later mogelijk zijn, maar dat het uit een ander handschrift is dan eenig tot dusver oud-chr. geschrift dat ons tot nu toe bekend was, staat thans reeds zoo goed als vast.

(Britsch Museum - Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1664 A.)**

B. WERELDSCHEEPSBOUW. — Ult. December 1934. —

Per ult. Dec. '34 waren, blijkens de kwartaalstatistiek van Lloyds Register of Shipping op alle werven ter wereld in totaal in aanbouw aan schepen van 100 bruto reg. ton en daarboven 271 (v. j. 206) schepen, tezamen metende 1.251.722 (v. j. 757.277) bruto reg. ton.

Over de verschillende landen is de in aanbouw zijnde tonnage te verdeelen als volgt:

	Ult. Sept. '34		Ult. Dec. '34	
	Aant.	Bruto reg.ton	Aant.	Bruto reg.ton
Argentinië	—	—	1	2 559
Br. Dominions . . .	6	4.124	5	3.015
Danzig	1	4.500	3	4.780
Denemarken . . .	15	74.938	16	78.630
Duitschland	33	120.816	31	139.611
Estland	1	120	1	120
Frankrijk	10	120.868	10	120.952
Groot-Brittanië en Ierland	129	604.296	122	596.834
Italië	4	37.970	3	37.000
Japan	42	149.750	34	104.640
Litauen	1	475	3	945
Nederland	17	70.735	11	48.333
Noorwegen	8	18.115	10	16.447
Spanje	6	17.890	5	17.622
Ver. Staten . . .	9	22.225	4	20.103
Zweden	14	64.565	12	60.140
	296	1.311.387	271	1.251.722

(Lloyds Register of Shipping) **(Vor. ber. 1136 A.)**

C. NEDERLAND. — Steenkoolindustrie in 1934. —

De drie eerste contingenteeringsmaanden van 1934: Augustus, September en October, wezen in plaats van een minderen een toenemenden import aan.

Werden in 1933 aan kolen, cokes en steenkoolbriketten 6.087.595 ton geïmporteerd, over 1934 zien we een cijfer van 6.430.417 ton.

De handelsbelemmeringen van het buitenland, zelfs van landen die geen of niet voldoende kolen produceeren, bemoeilijkten daartegenover den export verder. De productie daalde verder. Zij bedroeg:

1934: 12.370 000 t.*) 1932: 12.756.447 t.
1933: 12.573.925 t. 1931: 12.901.391 t.

*) Onder eenig voorbehoud.

Het aantal in het bedrijf werkzame arbeiders ging verder achteruit.

De uitvoer liep verder terug. Deze bedroeg, in tonnen, voor:

Steenkolen behalve bunkerkolen: 1934: 3.159.646; 1933: 3.237.741; 1932: 3.426.832; 1931: 4.093.087.

Cokes: 1934: 2.075.048; 1933: 1.986.662; 1932: 1.932.293; 1931: 2.216.787.

Steenkoolbriketten: 1934: 326.342; 1933: 315.381; 1932: 328 251; 1931: 464.186.

Bunkerkolen voor vreemde schepen: 1934: 259.068; 1933: 253 503; 1932: 1.026.754; 1931: 1.724.203.

Bunkerkolen voor Nederl. schepen: 1934: 108.772; 1933: 125.180; 1932: 471.369; 1931: 766.081.

Bruinkoolbriketten: 1934: 7.063; 1933: 6.162; 1932: 12.452.

Van den topstand 1930: uitvoer 8.966.713 ton ter aangegeven waarde van 109 millioen gulden, daalde de uitvoer tot 5.918.467 ton in 1933, tot 5.561.036 in 1934. De aangegeven waarde slonk tot *f* 48.282.000 in 1933 en tot *f* 41.332.000 in 1934.

De invoer van brandstoffen toont voor het eerst sinds vijf jaar, weer toeneming. Deze toeneming komt overigens, gelijk men hieronder ziet, vrijwel geheel ten laste van de steenkool.

	Steenkool	Cokes	St.briketten
1934 . . .	5.713.121	357.623	359.763
1933 . . .	5.372.461	331 681	373.453
1932 . . .	6.513.366	316.176	354.412
1931 . . .	8.500.730	315.663	398 930
1930 . . .	9.113.240	289.274	330.518

In groote trekken bewegen zich import en export, naar waarde, in dalende richting. Op zichzelf genomen is de verhouding evenwel voor onze mijnen ongunstiger geworden. Werd in 1933 nog voor bijna *f* 600.000 meer uitgevoerd, over 1934 zien wij den invoer met ongeveer *f* 1.000.000 toegenomen.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Steenkool 1522 A.)**

D. FRANCIS KOENEN OVERLEDEN. —

Op 29 Januari 1935 is te Amsterdam op 35-jarigen leeftijd overleden de bekende solo-violist Francis Koenen.

Francis Koenen is op 11 Maart 1899 te Weltevreden geboren. Reeds op 5-jarigen leeftijd begon hij met de vioolstudie en toen hij 9 jaar was, maakte hij met zijn zuster als pianiste en zijn broer als cellist, een groote tournée door Nederlandsch-Indië. Men sprak bij die gelegenheid van het „Wondertrio-Koenen". Van 1920—'26 is hij als eerste concertmeester verbonden geweest aan het Utrechtsch Stedelijk Orkest, in welke functie Koenen groote bekendheid verwierf, daarna was hij in dezelfde functie werkzaam te Dresden bij het orkest van de Saksische opera.

De laatste twee jaar trad hij veel op met de pianiste Henriëtte Bosman. Als solist had Francis Koenen een groote bekendheid. (Red. K. H. A.)

E. VOLKENBOND. — Prof. mr. F. M. van Asbeck lid der Mandaten Commissie. —

De Volkenbondsraad heeft onzen landgenoot prof. mr. dr. F. M. van Asbeck tot lid van de Permanente Mandatencommissie benoemd in de plaats van wijlen den heer Van Rees. (Journal de Genève)

F. JAPAN. — Engelsche démarches in Tokio inzake de Japansche bedoelingen in China. —

De Engelsche ambassadeur te Tokio heeft op 28 Jan. '35 een bezoek gebracht aan den waarnemenden minister van Buitenlandsche Zaken Shigemitsoe, en hem verzocht om opheldering omtrent de Japansche bedoelingen in China alsmede over de gebeurtenissen aan de Mandsjoerijsch-Chineesche grens.

Shigemitsoe verklaarde, dat Japan ter verzekering

van den vrede een nauwe samenwerking met China wenschte. Voorwaarde was echter de staking van de anti-Japansche beweging in China, die tot nog toe elke toenadering onmogelijk had gemaakt. Indien overeenstemming tot stand zou komen, zou Japan in de toekomst China met alle krachten steunen. De incidenten aan de Mandsjoerijsche grens in verband met Binnen-Mongolië waren bijgelegd. Een juiste grensbepaling was in deze gebieden echter noodzakelijk.
Mandsjoekwo verwacht, dat de Sovjet-Unie en China bereid zijn tot onderhandelingen over een definitieve vastlegging van de grenzen. Mandsjoekwo heeft niet de bedoeling zich uit te breiden, doch zal binnen haar huidige grenzen blijven. (Dempo Tsoesin) **(1663 B.)**

A. JAPAN. — Handelsbalans. —
De waarde van den invoer over 1934 bedroeg Yen 2.209 millioen, terwijl de waarde van den uitvoer Yen 2.118 millioen bedroeg. Het invoeroverschot bedroeg derhalve circa Yen 91 millioen tegen in 1933 ongeveer Yen 50 millioen. (Berl. Börsen Ztg.)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1405 D.)

B. LEEUWARDEN 500 JAAR. —
Op 20 Januari '35 was het 500 jaar geleden, dat Oud-Leeuwarden vereenigd werd met Oldehove en Hoek. Hoewel de jongste in de rij der elf Friesche steden is zij in den loop der tijden uitgegroeid tot de hoofdplaats van het gewest Friesland en telt thans 51.000 inwoners. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Leeuwarden 230 B.)

C. VOLKENBOND. — Japan blijft deelnemen aan het Volkenbondswerk. —
Naar officieel wordt medegedeeld, zal Japan op grond van een speciale overeenkomst blijven deelnemen aan de werkzaamheden van den Volkenbond, voor zoover deze niet van politieken aard zijn, doch zich bepalen tot sociale, economische of verkeerstechnische kwesties. (Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. blz. 1249 K.)**

D. DICONTOKOERSEN. —
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert		Nederl. Bank:	Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Wisseldisc.	19- 9-'33	2½%
België	28- 8-'34	2½%	Promessen-disconto	19- 9-'33	3 %
Britsch-Indië	16- 2-'33	3½%	Bel. van Eff.	19- 9-'33	3 %
Bulgarije	2- 1-'34	7 %	Bel. v. Goed.	19- 9-'33	3 %
Chili	23- 8-'32	4½%	Voorschotten		
Columbia	18- 9-'30	7 %	Rek.-Crt.	19- 9-'33	3 %
Danzig	21- 9-'34	4 %	New York		
Denemarken	30-11-'33	2½%	Fed. Res. B.	1- 2-'34	1½%
Duitschland	21- 9-'32	4 %	Ned.-Indië	1-11-'34	3½%
Engeland	30- 6-'32	2 %	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Estland	1-10-'34	5 %	Oostenrijk	28- 6-'34	4½%
Finland	1-12-'34	4 %	Peru	1- 8-'30	9 %
Frankrijk	31- 5-'34	2½%	Polen	26-10-'33	5 %
Griekenland	14-10-'33	7 %	Portgual	13-12-'34	5 %
Hongarije	17-10-'32	4½%	Roemenië	15-12-'34	4½%
Ierland	22- 4-'32	4 %	Spanje	29-10-'34	5½%
Italië	26-11-'34	4 %	Tsjecho-Sl.	25- 1-'33	3½%
Japan	3- 7-'33	3.65	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Joego-Slavië	18- 1-'35	5 %	Zweden	29-11-'33	2½%
Letland	1- 1-'33	5½%	Zwitserland	21- 1-'31	2 %
Litauen	1- 1-'34	6 %			

(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 1610 A.)**

E. NEDERLAND. — Jongeren Vredes Actie. —
Op 26 en 27 Jan. '35 is te Hilversum de jaarlijksche vergadering gehouden van de Jongeren Vredes Actie (J.V.A.) onder voorzitterschap van den heer H. van Wijk.
In de vergadering van 27 Jan. '35 behandelde Dr. G. Stuiveling de richtlijnen voor de werkzaamheden in de toekomst. Spr. kwam o.m. tot de slotsom, dat het noodzakelijk is uit te gaan van de gegeven psychische gesteldheid van een bepaalde massa, wanneer men in en met die massa iets wil bereiken. Onverbiddelijk zal stelling moeten worden genomen tegen bepaalde strekkingen in die massa, als wraakzucht en agressieve driften. De kleurlooze massa kan alleen op massale wijze invloeden ondergaan. Het is noodig uit te zien naar financieele middelen om in het groot te werken, waarbij samengaan van alle pacifistische organisaties wenschelijk is. Voorts betoogde spr., dat de beïnfluenceering van de de vredesbeweging welgezinde massa geheel moet gaan in de richting van persoonlijke bewustwording. De enkeling zal immuun moeten worden gemaakt, tegen militairistische suggesties, terwijl de pacifistische krachten in elken afzonderlijken mensch actief moeten worden gemaakt. (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1579 B.)**

F. PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Vereenigde Staten treden niet toe. —
De Senaat te Washington heeft het voorstel tot toetreding van de Vereenigde Staten tot het Permanente Hof van Internationale Justitie niet goedgekeurd. Er was daarvoor een meerderheid van twee derde noodig. Het voorstel werd slechts aangenomen met 52 (43 democraten en 9 republikeinen) tegen 36 (20 democraten en 16 republikeinen) stemmen.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1653 D.)**

G. JOSE SANCHEZ GUERRA OVERLEDEN. —
Een der bekendste figuren van de conservatieve partij tijdens het Spaansche koningschap, José Sanchez Guerra, is op 75-jarigen leeftijd overleden. (El Sol)

H. DUITSCHLAND. — Echtscheiding - Vergemakkelijking. —
Sedert langen tijd koesterde de rijksregeering het plan voor Duitsche vrouwen, die gehuwd zijn met een buitenlander en wier huwelijk ongelukkig is, de echtscheiding te vergemakkelijken. Tot nu toe bestonden hiertegen groote juridische bezwaren, omdat een echtscheiding wordt uitgesproken volgens het recht in het land van den man. In vele landen is of echtscheiding onmogelijk of veel lastiger te verkrijgen dan in Duitschland. Thans geldt in dergelijke gevallen de wet van 24 Januari betreffende de toepassing van het Duitsche recht bij echtscheidingen. Zij luidt als volgt:
De vrouw kan, wanneer zij haar woonplaats weer in Duitschland kiest en wederom het Duitsche staatsburgerschap heeft verworven, een eisch indienen bij een Duitsche rechtbank en aldaar echtscheiding verkrijgen.
Door deze wet blijkt, waarom Duitschland in November 1933 het internationale Haagsche echtscheidingsverdrag tegen 1 Juni 1934 heeft opgezegd. Tevoren gold, zooals gezegd, het recht van het land, waarvan de vrouw door haar huwelijk het staatsburgerschap had verworven. Zonder opzegging van het Haagsche verdrag waren moeilijkheden bij de toepassing van de nieuwe wet gerezen. Volle werking kan deze wet echter dan pas krijgen, wanneer het herkrijgen van het Duitsche staatsburgerschap voor de vrouw wordt vergemakkelijkt en niet meer afhankelijk is van de toestemming van den man. (Alg. Handelsblad)

I. OOSTENRIJK. — Vaderlandsche Front. —
Volgens een verklaring van bondskanselier Von Schuschnigg, telt het vaderlandsche front, waarvan hij onder-aanvoerder is (prins Starhemberg, de vicekanselier is aanvoerder) 700.000 leden. Deze verklaring werd afgelegd om de Oostenrijksche Nationaal-Socialisten, die zich na de stemming in het Saargebied weder beginnen te roeren, te waarschuwen tegen ondoordachte putsch-plannen. (Reichspost)
(Vor. ber. Vaderl. Front 1258 D.)

30 JANUARI 1935

K. NEDERL. OOST-INDIIE. — Ambtenaren. - Nieuwe voorschriften tot schorsing en ontslag. —
In opdracht van den Gouverneur-Generaal deed de Gouvernementssecretaris mededeeling omtrent de voorschriften tot schorsing en ontslag van ambtenaren. Een voorloopige gedragslijn is vastgesteld, in afwachting van nadere regelingen.
Bij deze gedragslijn is bepaald, dat er tot schorsing aanleiding bestaat indien de betrokken landsdienaar verdacht wordt van handelingen of verzuimen op grond waarvan de bestendiging van zijn dienstuitoefening ongewenscht moet worden geacht.

Voorts bestaat tot schorsing aanleiding indien vast is komen te staan dat de betrokkene zich schuldig maakte aan laakbare handelingen, doch verder geen zekerheid bestaat omtrent te nemen maatregelen.
Ontslag, onder nader bepaalbare kwalificatie moet alleen plaats vinden indien de betrokkene zich schuldig heeft gemaakt aan laakbare handelingen of verzuimen, uit hoofde waarvan de handhaving in zijn betrekking uitgesloten is, doch waarbij nader moet worden onderzocht of de mate van schuld moet leiden tot eervol of oneervol ontslag uit 's Lands dienst.
Ten aanzien van de geldelijke gevolgen, ingeval van schorsing, is bepaald dat de betrokkenen onmiddellijk een maandelijksche uitkeering wordt toegekend van 30% van de laatstelijk genoten actieve bezoldiging.
Ingeval van ontslag kan aan den betrokkene op diens verzoek, bij gebrek aan middelen, onderstand worden toegekend tot een maximum van 30% van de actieve bezoldiging, waarbij een bedrag van *f* 250.— 's maands niet mag worden overschreden.
(Aneta) **(Vor. ber. Ambtenaren 1092 B.)**

A. SOVJET RUSLAND. - W. W. Koejbisjef overleden.
Het hoofdcomité der communistische partij maakt bekend, dat op 25 Jan. '35 Walerian Wladimirowitsj Koejbisjef, lid van het politieke bureau, plaatsvervangend voorzitter van den raad van volkscommissarissen en voorzitter der commissie voor staatscontrôle, is overleden.
Koejbisjef was een der belangrijkste mannen van de Sovjet-Unie, behoorde tot de scheppers van het eerste vijfjarenplan en onderscheidde zich bijzonder bij den opbouw der zware industrie. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 901 A.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Prof. Dr. Karl Barth.
Het staat thans vast, dat prof. dr. Karl Barth te Utrecht een college in de dogmatiek zal geven, te beginnen 8 Februari, voor theol. studenten en predikanten. (De Standaard) **(Vor. ber. blz. 1624 A.)**

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Marinescheepsongevallenwet. —
Op 20 Jan. '35 is een wetsontwerp tot wijziging van de marinescheepsongevallenwet ingediend.
Volgens de memorie van toelichting is een afzonderlijke regeling voor Nederland en Indië noodig.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Tweede Kamer 1661 B.)**

D. NEDERLAND. — Effectenbezit. - Waardedaling.
Het volgende globale beeld wordt in de N. Rott. C. van het Nederlandsche effectenbezit gegeven.

	in milliarden *f* 1934	1929
Volgens recapitulatie (koerswaarde) .	9.40	13.40
Incourante aandeelen	2.—	2.40
Niet genoteerde provinciale- en gemeenteleeningen	1.25	1.25
Overige incourante obligaties . . .	Pro mem.	
Bezit in het buitenland per saldo .	1.50	2.20
	14.15	19.25

Hieruit blijkt dus, dat de achteruitgang in de koers- resp. geschatte waarde van de effecten in Nederlandsch bezit, kan worden becijferd op ca. 5 milliard gulden. Omgeslagen over circa 2 millioen Nederlandsche gezinnen, komt dit neer op ca. *f* 2,750 per gezin.
Hierbij moet echter in aanmerking worden genomen, dat de grootte van dit bedrag bepaald is, op grond van waardeeringen door de Beurs in een hausse- resp. crisisjaar. Hoe groot de reëele verliezen in werkelijkheid zullen zijn, zal de toekomst moeten leeren.
(N. Rotterd. Courant) **(Vor. ber. Effecten 1078 F.)**

E. NEDERLAND. — Het onderwijsverslag over 1933.
Op 28 Jan. '35 verscheen het Regeeringsverslag over den staat van het onderwijs in 1933. Wij ontleenen aan dit rapport het volgende:
Bij het voorbereidend hooger en middelbaar onderwijs bedroeg in 1933 het accres van het aantal leerlingen 3366 tegen slechts 1918 in 1932. Dit verschijnsel hangt kennelijk samen met de ongunstige economische toestanden. Men kan er o.m. een symptoom in zien van het afnemende vertrouwen in de mogelijkheid van opklimming in het bedrijfsleven. De gedachte, dat ook voor hem, die niet in het bezit 's van een gymnasiaal of middelbaar diploma, de mogelijkheid openstaat zich een behoorlijke positie te veroveren, wordt helaas dikwijls door de feiten gelogenstraft. Voor de oud-leerlingen der scholen voor voortgezet onderwijs staan, naar men meent, meerdere wegen open. En, waar immers toch niet dadelijk een broodwinning valt te vinden, tracht men zich door het volgen van middelbaar onderwijs beter te bewapenen voor den strijd om het bestaan.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 1659 E.)**

F. ZWITSERLAND. — De werkloosheid. —
Van einde November tot einde December 1934 is het aantal werkloozen in Zwitserland met 15.187 tot 91.196 gestegen. In vergelijking met einde December 1933 is het aantal werkloozen 3771 minder.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1571 D.)**

G. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Uitbreiding tot Curaçao. —
De directie van het Nederlandsch Clearinginstituut maakt thans definitief bekend, dat de commissie van ministers, gelet op art. 19 van het besluit internationaal betalingsverkeer Curaçao 1934, heeft bepaald, dat vorderingen wegens of in verband met levering naar Duitschland van goederen, van oorsprong uit Curaçao, voor zoover de invoer in Duitschland plaats gevonden heeft, respectievelijk plaats vindt na 31 December '34, alleen dan uit bij het vereffeningsinstituut gestorte gelden zullen worden voldaan, indien de levering van deze goederen geschied is met toestemming van het Crisis Uitvoer Burau te 's-Gravenhage.
Bewijzen van toestemming kunnen worden aangevraagd bij het Crisis Uitvoer Bureau, Mauritskade 55 te 's-Gravenhage. (Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht blz. 1635 H.)

H. VOLKENBOND. — Financieele positie. —
De totaal ontvangsten van den Volkenbond over het financieele jaar 1934 bedroegen 28.829.232 Zwitsersche francs, waardoor het secretariaat op 31 December een saldo had van 5.937.338 Zw. francs. Tegen het einde van November 1934 bedroeg het percentage aan ontvangen bijdragen van het totaal der bijdragen, die de aangesloten staten behooren te betalen, 93.51%, welk percentage in November 1933 slechts 82.32% bedroeg.
(Bulletin de la Société des Nations) **(1426 E.)**

31 JANUARI 1935

I. ENGELAND. — Luchtvloot. —
Engeland kan tegenover de moderne Russische en Amerikaansche luchtvloten op dit oogenblik nog slechts een betrekkelijk kleine macht stellen van niet meer dan circa 850 eenheden. Voor bombardementsdoeleinden bezit het een 200-tal Hawker's, die met een snelheid van 250 K.M./uur een gewicht van 250 kilo bommen over een afstand van 700 K.M. transporteeren kunnen, 80 Vickers, die een capaciteit hebben van één ton over een afstand van 1000 K.M. met een maximum snelheid van 200 K.M./uur. Deze bombardementsvloot zou eventueel kunnen worden versterkt met een 40-tal transporttoestellen van de Imperial Airways en ongeveer 400 kleine toeristische machines. De Engelsche jachtvliegtuigen zijn in hoofdzaak bedoeld voor de verdediging van Londen. Dit zijn zeer snelle machines, die op een hoogte van 4000 Meter nog een snelheid ontwikkelen kunnen van om en bij de 320 K.M./uur en verder over een snelle stijgcapaciteit beschikken. Deze eigenschappen zijn evenwel verkregen ten koste van hun actiesfeer. In hoofdzaak zijn het Bristol-Bulldog en Hawker-Fury machines met één plaats en tweeplaatsige Hawker-Demon toestellen, waarbij nog een 50 marine vliegtuigen gevoegd dienen te worden. De Engelsche verkenningsvloot is samengesteld uit Hawker's met een snelheid van 250 K.M./uur, verdeeld over een 5-tal eskaders in verhouding van 1 eskader per divisie van het Europeesche Engelsche leger. De geheele Engelsche luchtvloot is verdeeld over 42 eskaders landvliegtuigen voor het rijk in Europa, 18 eskaders watervliegtuigen en 13 eskaders voor Egypte, Irak en Indië, totaal 90 eskaders. De Engelsche regeering evenwel acht deze luchtvloot onvoldoende „om de Rijngrens te beveiligen" en heeft besloten tot een versterking met 41 nieuwe eskaders, waarvan 33 bestaande uit landtoestellen en 8 uit watervliegtuigen. Dit programma moet binnen 5 jaren afgewerkt zijn. Voorts zal het

bestaande materiaal geleidelijk aan vernieuwd worden. Zoo zullen de Bristol-Bulldog's worden vervangen door éénplaatsige Super-Fury's van belangrijk grooter snelheid en Gauntlet's. De Super-Fury, die een snelheid bereiken kan van 400 K.M./uur, zal de snelste jager ter wereld zijn. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1547 G.)

A. NEDERLAND. — Het nationaal Koningin-Moeder Herdenkingsfonds. - Radiorede van minister Slotemaker de Bruïne. —

De minister van sociale zaken, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne heeft voor de radio een rede uitgesproken ten bate van het Nationaal Koningin-Moeder Herdenkingsfonds, uit welk fonds on- en minvermogenden zullen kunnen worden gesteund, als de tuberculose hen bedreigt. (De Standaard)

(Vor. ber. Tuberculosebestrijding 1541 D.)

B. GOUDBLOK. — Monetaire politiek. - Mr. Trip. —

Aan een interview van het nieuwe internationale financieele maandblad „Bank Revue" te Amsterdam met mr. Trip, over eenige vragen van actueel monetair belang, ontleenen wij het volgende:

Een dezer vragen betrof het streven en de samenwerking van de goudbloklanden. Mr. Trip antwoordde het volgende:

Op 8 Juli 1933 werd door een aantal landen, welke aan den gouden standaard trouw gebleven waren, het zoogenaamde goudblok gevormd. De samenwerking tusschen deze landen deed zich sindsdien ten opzichte van de valuta-situatie reeds herhaaldelijk in een gunstigen zin gelden. Het voornaamste nut van deze samenwerking was hierin gelegen, dat de speculatieve baisse-aanvallen op de goudvaluta's ontmoedigd en verzwakt werden. (Bank Revue)

(Vor. ber. Goudblok 1500 G.; Mr. Trip 1483 G.)

C. M. M. IPPOLITOF-IWANOF OVERLEDEN. —

Te Moskou is op 76-jarigen leeftijd onverwachts overleden de bekende musicus volkskunstenaar van de republiek, M. M. Ippolitof-Iwanof.

Ippolitof-Iwanof had zijn opleiding genoten aan het conservatorium van Petersburg, onder leiding van Rimski-Korsakof. Zijn eerste compositie was de ouverture Jarchmelj, voor het eerst uitgevoerd op 26 Januari 1883. Hij heeft verscheidene opera's geschreven. (Iswestija)

D. NEW FOUNDLAND. — Rapport. —

De regeeringscommissie belast met het beheer van New Foundland meldt, dat nog jaren lang de inkomsten van het eiland bij de uitgaven ten achter zullen blijven. De financiën zijn door het dominionbestuur, dat verleden jaar het beheer aan een regeeringscommissie moest overlaten, hopeloos ontredderd.

(Canadian Times)

E. FINLAND. — Verfinsching der universiteit - Obstructie van den Rijksdag. —

Staatsminister Kivimaeke heeft op 28 Jan. '35 de buitengewone Rijksdagzitting gesloten verklaard, aangezien zij wegens de obstructie toch het regeeringsontwerp niet kon afhandelen voor het begin van de gewone Rijksdagzitting op 1 Febr. '35.

Men betoogt o.a. van Finsch-sprekende zijde, dat de regeering misbruik van haar macht gemaakt heeft door een buitengewone zitting van den Rijksdag bijeen te roepen, dat de rechten der Finsch-sprekende Finnen niet behartigd worden en dat men zich ten sterkste zal verzetten tegen het verleenen van nieuwe privileges aan de Zweedsch-sprekende minderheid.

Voorts wordt gezegd, dat men buiten Finland, met name in Scandinavië, geen begrip heeft van de onderdrukking, die de Zweden in Finland de Finnen laten ondergaan, en dat de Zweedsch-sprekenden, nu de Lapplanders geen eigen universiteit verlangen, evenmin recht hebben om dat te doen.

(Suomenmaa, Helsingki) **(Vor. ber. blz. 1661 I.)**

F. BEVOLKINGSSTATISTIEK. —

Het rijksbureau voor bevolkingsstatistiek deelt mee, dat de cijfers voor het eerste half jaar van 1934, van Europa behalve Rusland en Turkije, over den loop der bevolking, gereed zijn.

In Duitschland zijn in die eerste zes maanden 334.600 huwelijken gesloten, of 32 pct. meer dan in 1933. Engeland, dat volgde, sloot 163.000 huwelijken of minder dan de helft. Het Duitsche cijfer is ook relatief het beste, want het beteekent 10.2 huwelijken op elke 1000 inwoners, tegen 8.3 in Polen, 7.6 in Nederland, 7 in Engeland, 6.9 in Frankrijk en 6.4 in Italië. Het aantal geboorten was 576 800 en hier wordt Duitschland gevolgd dooor Italië met 514,700. Geen enkel ander land — behalve Rusland natuurlijk — had meer dan een half millioen geboorten. Ofschoon het absolute cijfer ook hier van Duitschland het beste is, komt het relatief nog zeer achteraan, want Spanje had een geboortecijfer van 35.3 per 1000 inwoners, Roemenië van 33, Bulgarije van 31, Polen 27.1, Italië 24.3 en Nederland 23.8. Het Duitsche cijfer is 17.6 en slechts Engeland met 16.9, Frankrijk met 16.6 en Zwitserland met 16.3, hadden lagere relatieve cijfers dan Duitschland. (Rijksbur. v. Bevolkingsstatistiek)

(Vorig bericht blz. 1411 F.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs - Het zevende lustrum van de Vereeniging van Vrouwelijke studenten. —

Op 24 Jan. '35 hebben te Leiden de feestelijkheden plaats gehad van de Vereeniging voor Vrouwelijke studenten. Onder hen bevond zich H. K. H. prinses Juliana, die een gedeelte der feestelijkheden meemaakte. (Vaz Dias) **(Vor. ber. Onderwijs 1667 E.)**

H. VOLKENBOND. — Brazilië. —

De Wetgevende Vergadering heeft op 29 Jan. '35 het voorstel van den afgevaardigde Mario Ramos tot wedertoetreding van Brazilië tot den Volkenbond verworpen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

I. ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING. — Jaarverslag 1934. —

In haar jaarverslag deelt de directie der Rotterdamsche Bank-Vereeniging mede, dat over 1934 een zeer bevredigend resultaat is verkregen.

Voorgesteld wordt over te gaan tot aflossing van de nog uitstaande *f* 10 millioen amortisatiebewijzen en daartoe *f* 3.5 millioen aan de winst en *f* 6.5 millioen aan de reserve te onttrekken.

Een onveranderd dividend van 3% wordt uitgekeerd.

De directie verklaart zich tegen iedere poging tot devaluatie van den gulden.

Winst- en Verliesrekening. — Het winstcijfer van rente en wissels bedraagt *f* 7.751.940 (7.794.148); provisie *f* 4.260.238 (4.041.609) en dat der effecten en syndicaten *f* 318.028 (203.927).

De debetzijde der winst- en verliesrekening vertoont de navolgende cijfers: bedrijfsonkosten *f* 6.380.776 (7.050.765); garantie tegenover de Nederlandsche Bank *f* 152 083 (193.610); pensioenfonds *f* 496.577 (518.375); afschrijving gebouwen *f* 187.503 (575.759); dividend 3 pct. *f* 1.350.000 (onv.); aflossing amortisatiebewijzen *f* 3.500.000; dividendbelasting *f* 285.916.35; saldo op nieuwe rekening *f* 29.192 (51.841).

(Jaarverslag Rott. Bankver.) **(Vor. ber. 1218 F.)**

K. FILMKUNST. — Nederland - Loet C. Barnstijn's filmstad bij Den Haag. —

Op de grens van de gemeenten Wassenaar en Den Haag is begonnen met de bouw van een nieuw centrum voor de Nederlandsche filmindustrie. Op het voormalige landgoed „Oosterbeek" komen de kantoren, studio's en technische afdeelingen van de N.V. Loet C. Barnstijn's Algemeen Bioscoop Concern, bestaande uit de volgende N.V.'s: L. C. B.'s Filmstudio, L. C. B.'s Filmlaboratorium, L. C. B.'s Financieele afdeeling, L. C. B.'s Filmproductie, L. C. B.'s Filmexploitatie en -export L. C. B.'s Standaardfilms (Holland, België en Ned. Indië), L. C. B.'s United Artists Films, Handelmaatschappij „Wico", Handel- en Exploitatiemaatschappij „Lopalo".

De kantoren worden ondergebracht in het bestaande landhuis, terwijl zonder afbreuk te doen aan het fraaie park, hierbij verschillende gebouwen voor de technische afdeelingen en twee groote studio's voor geluidsfilmopnamen, de „Wilhelminahal" (21 × 36.5

M.) en de „Julianahal" (20 × 25 M.), benevens een kleine hal voor nasynchronisatie, de „Emmahal" (12 × 18 M.) zullen verrijzen.
Men denkt de nieuwe gebouwen in Mei 1935 in gebruik te kunnen nemen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Filmkunst 1651 B.)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Zevende Radencongres. - Verslag van Molotof. —**
Het zevende radencongres der Sovjet-Unie is te Moskou geopend met een rede van Kalinin over de beteekenis van dit congres en de taak, die het heeft te vervullen.
Molotof, de voorzitter van den raad van volkscommissarissen, heeft verslag uitgebracht van het regeeringsbeleid over de afgeloopen vier jaren. Het eerste deel daarvan was gewijd aan de vraagstukken van buitenlandsche politiek. Gewaagd werd van de vredelievendheid van de Sovjet-Unie en van de bereidheid om met alle staten samen te werken tot behoud van dezen vrede. Molotof wees daarbij op de tegenstelling met Japan te dezer zake.
Uitvoerig weidde de spreker uit over Rusland's toetreden tot den Volkenbond, waarbij hij verklaarde, dat de Sovjet-Unie in de toekomst zal aandringen op een omzetting van de ontwapeningsconferentie in een permanente vredesconferentie.
Onder de staten, waarmede de Unie normale betrekkingen onderhield, plaatste Molotof Turkije op den voorgrond.
Wat China betreft, de geruchten van Japansche zijde verspreid, als zou Rusland zich eenig Chineesch staatsgebied willen toeeigenen, waren ten eenenmale onjuist.
De Japansche regeering had Rusland voorstellen gedaan van een niet-aanvalsverdrag, maar dat dit verdrag niet was tot stand gekomen was niet de schuld van Rusland.
Uitvoerig sprak hij echter over de betrekkingen tot Duitschland. Toen Molotof zeide, dat Sovjet-Rusland voor het Duitsche volk sympathie koesterde als voor een der grootste volkeren van onzen tijd, betuigde de vergadering haar bijval. De spreker ging echter voort met te zeggen dat Rusland, zoolang bepaalde Duitsche aanvalstheorieën van kracht bleven, daaruit zijn gevolgtrekkingen moet maken. (Prawda)
(Vor. ber. Molotof 314 C.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Garantie-voorschotten aan exporteurs naar Duitschland. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van het zevende hoofdstuk B der rijksbegrooting voor 1935 (garantie-voorschotten aan exporteurs naar Duitschland). (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Nederl. Bank 1635 H.; Tw. Kamer 1667 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Binnenlandsche leening van 500 millioen. —**
De rijksregeering heeft met den Duitschen Spaarbank- en Girobond en de Duitsche Girocentrale een contract afgesloten betreffende opneming van nominaal 500 millioen RM. 4½% rijksleening tegen den koers van 98¼%. (Deutsche Handelsdienst)
(Vor ber. Leeningen 134 E.)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Verloving en Huwelijk - Lezing van ds. Koningsberger. —**
Over de vraag welke houding de christen heeft in te nemen ten aanzien van de moderne beschouwing van verloving en huwelijk, sprak op 22 Jan. '35 te Amsterdam ds. J. C. Koningsberger, Ned. Herv. pred. voor de Ver. van Hervormde Jongeren. Uit de rede van den spreker stippen wij aan dat hij voorop wilde stellen dat voor den christen, d.i. voor den idealist, de dingen niet zóó moeilijk behoeven te zijn, als men soms wel meent. Spr. ving aan met te wijzen op de noodzaak den kinderen eenvoudige en vooral ware voorlichting te geven. Men kieze echter het psychologisch juiste moment.
Over verloving sprekend achtte ds. K. dit op te vroegen leeftijd verkeerd. Dit loopt veelal op desillusie uit en het meisje wordt de dupe.
Spr. pleit voor een zekere vrijheid onder verloofden, in dien zin, dat men niet te veel beslag legge op elkaars tijd, en er gelegenheid zij, zich innerlijk op het huwelijk voor te bereiden. Daarna, dus in het huwelijk, is dit alles anders. Gaan dàn man en vrouw elk hun eigen weg, dan is er verwijdering en weldra scheiding, die de kinderziel vermoordt. Komende op het vraagstuk der kinderbeperking laat spr. de verschillende meeningen de revue passeeren en wijst daarbij op de ôngeestelijke houding der neo-malthusianisten, die elke leiding Gods hebben uitgeschakeld. Amerikaansche en Engelsche geestelijken staan evenals de theoloog Brunner niet afwijzend ten opzichte van de geboorteregeling. Naar spr.'s overtuiging ligt de oplossing van de moeilijkheden — vooral in dezen tijd zoo groot — in de richting, door den r.-k. prof. Smulders aangegeven. (Alg. Handelsblad)

E. **DUITSCHLAND. — De 2e verjaardag der Nazirevolutie - Oproep aan het Duitsche volk. —**
Ter gelegenheid van den tweeden verjaardag der Nazirevolutie op 30 Jan. '35 vonden geen officieele feestelijkheden plaats, doch 23 millioen mark werd ter beschikking gesteld voor het winterhulpwerk.
Adolf Hitler heeft een oproep uitgevaardigd aan het Duitsche volk, waarin hij herinnert aan de beteekenis van de omwenteling, die 2 jaar geleden een einde maakte aan een toestand, die sedert 1918 duurde.
Van een natie, die in doffe wanhoop verkeerde, heeft het Nationalisme het rijk opgericht met de waarde en innerlijke kracht in het leven. Ontelbare millioenen van het Duitsche volk hebben zich in dienst van de nieuwe idee gesteld. Hitler zeide voorts: Toen ik op 30 Januari 1933 het Duitsche volk voor de uitvoering van het eerste werkprogram 4 jaar tijd vroeg, kan thans worden gezegd, dat reeds in de helft van dezen termijn meer dan ⅔ van het beloofde is ingelost. Geen democratische regeering ter wereld kan zich met meer vertrouwen en toegenegenheid aan het oordeel van het volk onderwerpen dan het Nationaal Socialistische in Duitschland. (Völk. Beobachter)
(Vor. ber. Nat. Socialisten 1637 C.; Hitler 1648 A.)

1 FEBRUARI 1935

F. **BRITSCH-INDIE. — Handelsverdrag met Engeland verworpen, maar blijft van kracht. —**
De wetgevende vergadering heeft na een debat van twee dagen met 66 tegen 58 stemmen het handelsverdrag van Britsch-Indië met Engeland verworpen.
De Times meldt:
Noch de Indiërs, noch de wetgevende vergadering, hebben het beginsel van rijksvoorkeur, anders dan door dwang, aanvaard; het aanvullende verdrag beperkt het recht van differentieele bescherming, beschermt Engelsche industrieën ten koste van Britsch-Indische en belemmert Britsch-Indië in zijn onderhandelingen met andere landen.
Daar in het verdrag niet staat, dat ratificatie door de wetgevende vergadering noodzakelijk is, blijft het verdrag ondanks de verwerping van kracht.
(Manchester Guardian)

G. **TANDHEELKUNDE. — Nederl. Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde. —**
De Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde heeft te Utrecht haar jaarvergadering gehouden onder voorzitterschap van den heer Ch. F. L. Nord.
Het ledental is gestegen tot 896, zijnde 75% van het totaal aantal practici. Het financieel verslag over het afgeloopen jaar en de begrooting voor het volgende, ten bedrage van *f* 18.600 werden goedgekeurd, evenals de verschillende commissie-verslagen.
Aangenomen werden de voorstellen van het H. B. betreffende tandheelkundige hulp aan den middenstand, waarbij de commissie ad hoc permanent werd verklaard en opdracht ontving, om te trachten in Amsterdam met de daarvoor in aanmerking komende middenstandsorganisaties contact te zoeken en tot een overeenkomst te geraken voor periodiek onderzoek en gebitsbehandeling tegen een vastgesteld tarief en met vrije tandartsenkeuze.
Tenslotte werd door de Centrale Ziekenfonds-commissie mededeeling gedaan omtrent den stand harer werkzaamheden. De onderhandelingen met de Mij. tot Bevordering der Geneeskunst betreffende voorziening in tandheelkundige hulp aan de Maatschappij-ziekenfondsen leidde, ondanks de gewekte verwachtingen, nog niet tot het beoogde resultaat. (Vaz Dias)

A. JURISPRUDENTIE. — De beteekenis der wilsovereenstemming. - Inaugureele rede van prof. mr. M. H. Bregstein. —

Prof. mr. M. H. Bregstein heeft dezer dagen aan de Ned. Handelshoogeschool te Rotterdam het ambt van hoogleeraar in het burgerlijk recht en de hoofdbeginselen der burgerlijke rechtsvordering, het handels- en faillissementsrecht alsmede het internationale privaatrecht aanvaard met het houden van een inaugureele rede over „de beteekenis der wilsovereenstemming voor de uitlegging van overeenkomsten". Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:

Na te hebben aangeduid, hetgeen hij onder overeenkomst verstaat, omschreef spr. de interpretatie der overeenkomst als de vaststelling van den inhoud daarvan. Aard en wezen van de overeenkomst meent hij niet beter te kunnen teekenen dan door de omschrijving: autonome rechtsvorming door en voor de partijen, die gezamenlijk de overeenkomst tot stand brengen. Binnen de grenzen van het positieve recht bepalen partijen, of zij aan elkander gebonden zullen zijn en tevens wat de inhoud dezer gebondenheid zal zijn.

De overeenkomst schept rechtsnormen. Waar partijen de volledige macht over den inhoud dezer normen hebben, moet hun gemeenschappelijke bedoeling van beslissende beteekenis zijn bij het vaststellen van de door hen autonoom geschapen rechten en verplichtingen.

Spr. betoogde verder, dat deze groote waarde van den wil meer van principieele dan van practische beteekenis is, voorts, dat partijen in den regel zelfs geenszins den normalen zin, dien men aan de door hen gekozen bewoordingen voor het door hen wel geregelde zou meenen te moeten toekennen, hebben overzien, d.w.z. gewild. Niettemin zullen toch de uit den gebruikelijken zin voortvloeiende gevolgtrekkingen in beginsel getrokken mogen worden; deze z.g. logische deductie berust evenwel niet op de bindende kracht van de wilsovereenstemming van partijen, doch is een methode van rechtsvinding, die de eischen der rechtvaardigheid voorschrijven; zij vindt dan ook juist in die eischen haar grenzen. Slechts indien de toepassing van de norm op het concrete geval inderdaad overeenstemt met den wil van partijen, hebben overwegingen van billijkheid te zwijgen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1599 M.)

B. BIOLOGIE. — Ontwikkeling van het embryo. —

Voor de Philosophische Faculteit van het Utrechtsche Studentencorps en de Utrechtsche biologenvereeniging heeft dr. K. Holtfreter uit München in een voordracht vastgesteld, dat in het embryo reeds vroegtijdig de aanleg van verschillende organen plaats heeft en dat een ontwikkeling deels door zelf-differentieering, deels onder invloed van reeds gevormde orgaanprincipes, met name die van het middenblad of mésoderm, tot stand komt. Dit laatste toch werkt differentieerend op het ectoderm: zoo ontstaan hersenen en ruggemerg.

De orgaanfundamenten oefenen een stoffelijken invloed op elkaar uit. De betreffende stoffen ontstaan op den juisten tijd in de voor iederen aanleg noodige concentratie, zoodat de harmonische groei van het embryo verzekerd is. Bij stoornissen in de harmonie ontwikkelen zich monstra en dubbelvormingen.

(N. Rott. Courant) **(Vor. ber. Biologie 1644 A.)**

C. NEDERLAND. — Tolheffing - Verzet. —

Zoowel in de gemeente Nijmegen als te Arnhem en te Zwolle wordt heftig geprotesteerd tegen het wetsontwerp tot heffing van tol bij de groote rivierovergangen. (Persberichten)

(Vor. ber. Bruggenbouw 1652 F.)

2 FEBRUARI 1935

D. SAARGEBIED. — Sociaal-Democratische partij ontbonden. —

In het Abendblatt komt een mededeeling voor, dat de Sociaal-Democratische partij in het Saargebied van 20 Jan. '35 af is ontbonden. (Abendblatt)

E. SAARGEBIED. — Rijksdagafgevaardigden. —

Op 29 Jan. '35 werd officieel medegedeeld, dat 8 afgevaardigden, één op iedere 60 000 inwoners, uit het Saargebied zitting in den Rijksdag zullen nemen.

(Berliner Tageblatt)

F. SOVJET-RUSLAND. — Leger- en vlootsterkte. - Luchtvaart. —

Het effectief van het Roode Leger is in de laatste vier jaren van minder dan 600.000 tot 940.000 man verhoogd, aldus heeft Toechatsjevski, vice-commissaris van Defensie, op 30 Jan. '35 op het radencongres verklaard.

De uitgavenbegrooting over 1934 beliep 1.665.000.000 roebel, maar vijf milliard roebel zijn uitgegeven en 6½ milliard zullen bovendien nog in 1935 worden uitgegeven met het oog op de noodzakelijkheid om de vestingwerken in het Verre Oosten te voltooien en uit te rusten.

Toechatsjevski verklaarde verder omtrent de krachtige uitbreiding der sovjet-weermacht in de laatste vier jaren, dat de luchtvloot in dezen tijd is toegenomen met 330%, het aantal der gemiddelde tanks met 792%, dat der lichte tanks met 760%. Wat de vloot betrof, was met name het aantal duikbooten met 435% en dat der lichte torpedobooten met 370% toegenomen. De kustverdediging in het Verre Oosten was krachtig versterkt, de machinegeweer-afdeelingen waren in genoemde periode uitgebreid met 700%, de radio met 1650%; de zware artillerie en de munitie waren in kwantiteit toegenomen en in kwaliteit verbeterd.

In verband hiermede was het aantal manschappen in het leger van 562.000 tot 940.000 gestegen en de legerbegrooting van 1934 in vergelijking met de raming van 1.665 millioen gestegen tot vijf milliard roebel.

De oorlog tegen de U.S.S.R. wordt intensief voorbereid, zoo ging Toechatsjevski voort, maar laten onze vijanden onze grenzen maar eens aanvallen en de sterkte van ons leger onder bevel van Worosjilov maar eens op de proef stellen.

(Leningradskaja Prawda)

(Vor. ber. 1568 F.; Luchtmacht 1624 D.)

G. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —

Stand per 23 Jan. '35

1. Stortingen in Nederland	*f* 13.663.500
waarvan bestemd voor:	
a) achterstallige vorderingen	2.467.600
b) rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte; Rentetransfer . . .	1.350.000
c) vrije rek. Reichsbank	544.182
d) nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	9.301.718
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen) incl. saldo 1934 ad *f* 11.501.466)	25.635.395
3. Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1. d) .	6.497.254

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Clearing 1667 G.)**

H. LUCHTVAART. — Lijn Curaçao—Aruba. —

Het K.L.M.-vliegtuig de „Snip" heeft op 19 Jan. '35 de eerste vlucht Curaçao—Aruba v.v. gemaakt. De opening van deze eerste Nederlandsche luchtlijn in West-Indië droeg een officieel karakter. De gouverneur van Curaçao en zijn adjudant, de procureur-generaal, de directeur van openbare werken, de vertegenwoordiger der K.N.S.M. en de directeuren van de Curaçaosche Petroleum-Industrie-Maatschappij, de Eagle Oil Comp. en de Lago Oil Comp. maakten de eerste reis mee. (Amigoe di Curaçao)

(Vor. ber. 1391 E.; Snip 1622 G.)

I. INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU. — Ver. Staten en Sovjet-Unie permanente raadsleden. —

De Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau heeft op 31 Jan. '35 in geheime zitting besloten, dat van de belangrijkste acht industriestaten, die over een permanenten zetel beschikken, Canada en België zullen uittreden, en in hun plaats de Vereenigde Staten en de Sovjet-Unie deze permanente zetels zullen bezetten.

Tot de nieuwe verkiezing van den raad in 1936 zullen echter de Belgische en Canadeesche vertegenwoordigers als plaatsvervangende regeeringsgedelegeerden in den raad blijven. De overige staten met een permanenten zetel zijn: Duitschland, Frankrijk, Engeland, Britsch-Indië, Italië en Japan. (Journal de Genève)

(Vorig bericht blz. 1442 E.)

K. NEDERLAND. — Justitieele statistiek over 1933.

Blijkens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek bewerkte en gepubliceerde Justitieele statistiek over 1933 werden bij den Hoogen Raad, de gerechtshoven, de arrondissementsrechtbanken en de kantongerechten in dat jaar meer strafzaken aangebracht en afgedaan dan in 1932.

Het aantal cassatieberoepen in strafzaken nam toe van 925 tot 1098; het aantal door den Hoogen Raad bij arrest afgedane zaken steeg in vrijwel gelijke mate (1932: 931, 1933: 1076). Het aantal gevallen, waarin een vonnis of arrest vernietigd werd, was nog geringer dan in vorige jaren, n.l. 103 of 9.6 pct. van het totaal aantal afgedane cassatieberoepen (1932: 11.8 pct.). Bij de gerechtshoven werden 2656 strafzaken in hooger beroep aangebracht (1932: 2247), het aantal arresten in hooger beroep (2546) was 378 hooger dan in 1932.

Zeer belangrijk steeg het aantal strafzaken in eersten aanleg

aangebracht bij de arrondissements-rechtbanken, n.l. van 28.625 in 1932 tot 34.023 in 1933 (stijging van bijna 19 pct.). Het aantal eindvonnissen vermeerderde bijna even sterk (stijging van bijna 18 pct.). Vooral door den politierechter werden meer zaken afgedaan dan in 1932; het aantal door dezen rechter gewezen eindvonnissen was 21.2 pct. hooger. Voor meervoudige kamer en kinderrechter zijn de overeenkomstige percentages resp. 13.7 en 5.6. De kantongerechten deden in 1933 220.020 strafzaken af tegen 188.477 in 1932.
De statistiek bevat tal van bijzonderheden betreffende de strafrechtspraak. O.a. blijkt, dat voorwaardelijke veroordeeling t. a. v. de geheele straf in de laatste jaren in steeds ruimer mate toepassing vond: per 100 veroordeelden door meervoudige kamer en politierechter bedroeg het aantal voorwaardelijk veroordeelden in 1929 6.4, in 1933 9.1. Ook de oplegging van een deels voorwaardelijke, deels onvoorwaardelijke straf nam in 1933 toe (1932: 657 maal, 1933: 845 maal).
Het aantal verzoeken om schadevergoeding voor ondergane voorloopige hechtenis, waarop definitief werd beslist, bedroeg in 1933: 29 (1932: 23). Slechts in 2 gevallen werd schadevergoeding toegekend.
De cassatierechtspraak in burgerlijke zaken, die in de laatste jaren minder omvangrijk geworden was, nam in 1933 een weinig toe, door den Hoogen Raad werden 120 burgerlijke zaken bij arrest afgedaan tegen 113 in 1932. Door de gerechtshoven, rechtbanken en kantongerechten werden resp. 1079, 23.013 en 51.625 burgerlijke zaken afgedaan (1932 resp. 1078, 23.660 en 51.098). Het aantal zaken op 31 December 1933 onafgedaan, bedroeg voor gerechtshoven, rechtbanken en kantongerechten resp. 1963, 15.292 en 9974. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. POLEN. — Minister Göring's bezoek. —
Minister Göring is op 31 Jan. '35 door maarschalk Pilsoedski ontvangen. Naar verluidt zou minister Göring den weg hebben voorbereid voor een onderhoud tusschen Hitler en Pilsoedski in de a.s. lente. Verder wordt beweerd dat het Litausche probleem, waarvoor Pilsoedski groote belangstelling heeft, is besproken in verband met de jongste gebeurtenissen in het Memelgebied. Een officieele mededeeling ontbreekt. (Polska Agen. Telegr.) **(V. b. Göring 1610 F.)**

3 FEBRUARI 1935

B. BELGIE. — Nationale Commissie van den Arbeid.
In zijn op 31 Jan. '35 in de Kamer gehouden rede ter beantwoording van de socialistische interpellatie over de aangekondigde verlaging der mijnwerkerspensioenen en den strijd tegen de werkloosheid heeft de Belgische premier Theunis medegedeeld, dat de regeering besloten heeft over te gaan tot de instelling van een „nationale commissie van den arbeid", waarin vertegenwoordigers van alle politieke partijen zitting kunnen nemen. Doel der commissie is, de nationale volkshuishouding tot nieuw leven te wekken. Zij zal nagaan, wat gedaan moet worden, om aan iederen Belg zijn dagelijksch brood te verzekeren.
Theunis noodigde speciaal den leider der sociaaldemocraten, Vandervelde, uit, aan het werk der commissie deel te nemen.
In een particulier gesprek met Vandervelde heeft minister Theunis een tegemoetkomende houding aangenomen inzake de regeling der mijnwerkerspensioenen.
In het op 1 Febr. gehouden buitengewoon mijnwerkerscongres werd toen besloten tot de op 4 Febr. '35 aangekondigde staking niet over te gaan en de mijnwerkers spraken hun vertrouwen uit in hun socialistische afgevaardigden in het parlement.
(Hdbl. v. Antwerpen) **(V. b. Mijnwerkers 1492 A.)**

C. A.N.W.B. — Praedicaat „Koninklijke". —
H. M. de Koningin heeft op 31 Jan. '35 aan den A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland het praedicaat „Koninklijke" verleend. (Het Vaderland)
(Vor. ber. A.N.W.B. 1650 K.)

D. NEDERLAND. — De positie van Nederl. Oost-Indië - Lezing van Kapitein-ter-zee J. Th. Fürstner. —
In een bijeenkomst van de Vereeniging ter beoefening van de Krijgswetenschap te Den Haag, heeft kapitein-ter-zee J. Th. Fürstner, directeur der Hoogere Marine Krijgsschool, gesproken over het onderwerp: „De strategisch-politieke constellatie in den Stillen Oceaan". Aan deze lezing ontleenen wij het volgende: Men maakt het zich te gemakkelijk, wanneer men, zooals sommige Nederlanders wel eens doen, losweg verklaart: Het Britsche rijk heeft belang bij den status quo, dus zal het wel weten te voorkomen, dat Nederlandsch-Indië's integriteit wordt geschonden en Nederland daardoor onverwacht gedwongen zou zijn den oorlog te verklaren.
Het is, naar spr.'s inzicht, een op niets gebaseerde illusie, dat het Engelsche volk onmiddellijk te wapen zal vliegen, als Nederlandsche gebiedsdeelen in Indië onverhoopt geschonden zouden worden. Het is mogelijk, dat de Britsche regeering zou willen ingrijpen, met het oog op de „balance of power", maar... in een democratisch geregeerd land heeft de regeering den onverdeelden steun en bijstand van het volk in zijn breede massa's noodig om werkelijk krachtdadig te kunnen optreden.
Spr. behandelde verder de „Open deur" politiek en zeide:
Wij weten allen, dat de regeering in Den Haag en in Batavia niet voor haar genoegen afgeweken is van onze traditioneele vrijhandelspolitiek en dat wij eerlijk van plan zijn, zoo gauw dit mogelijk mocht worden, weer tot de oude politiek, waaronder wij welvarend geworden zijn, terug te keeren. Dit neemt niet weg, dat wij de oogen niet mogen sluiten voor den indruk, die de ons in zekeren zin opgedrongen verandering in het buitenland maakt.
We zijn daarmede in zekeren zin in economischen oorlogstoestand geraakt en..... in oorlogstoestand moet men strategisch denken.
Het procédé, waarmede men het principieele neutraliteitsstandpunt voor Nederlandsch-Indië nastreefde, bestond in een afzijdigheid van verbonden, gepaard aan een absolute open-deurpolitiek en verhooging van de koopkracht der inheemsche volkeren door een ethisch, sociaal koloniaal beheer. Als aanvulling van dit procédé werd slechts een zwakke weermacht noodig geoordeeld, door velen voornamelijk gezien als bestemd voor handhaving van orde en rust. (Nieuwe Rotterd. Courant)

E. FRANKRIJK. — Maximumgrens Schatkistbiljetten.
De Fransche ministerraad heeft het wetsontwerp tot verhooging der maximumgrens van uit te geven schatkistbiljetten tot frs. 15 milliard goedgekeurd (de maximumgrens bedroeg tot dusverre frs. 10 milliard). (Le Temps) **(Vor. ber. Schatkistpapier 419 D.)**

F. SOVJET-RUSLAND. — Verandering van de Grondwet. —
De Russische regeering heeft aan het Zevende Sovjetcongres de volgende veranderingen van de grondwet voorgesteld:
1. Bescherming van de Sovjet-Unie tegen de overblijfselen van de kapitalistische volkshuishouding door diverse administratieve maatregelen.
2. De opheffing van de individueele boerenbedrijven en de invoering van het principe van de collectieve boerenbedrijven voor de geheele Sovjet-Unie.
3. Verandering in de wijze van verkiezing bij de plaatselijke sovjets en bepalingen omtrent personen wien het kiesrecht is ontnomen. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 901 A.)

G. NEDERLAND. — Katholieke Boerenbond. —
Te 's-Hertogenbosch heeft dezer dagen de Katholieke Boerenbond een groote vergadering gehouden, waarin de grieven ten aanzien van de tot nu toe gevolgde steunpolitiek voor land- en tuinbouw werden uiteengezet. Ook de nood der kleine boeren werd in levendige kleuren geschilderd. Er bleek uit deze bijeenkomst, dat er vrij groote ontstemming heerscht over de uitvoering der crisiswetten en de maatregelen inzake de pachtwetgeving en de executies.
(Dagblad v. Noord-Brabant)

H. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Phil Stong — Week-end. (Harecourt, Brace & Co., New York)
Duitsch: Raschke, Martin — Das Erbe, eine Erzählung. (Rütten & Loening, Frankfurt a. M.)
Reimann, Hans — Mensch, Mache Dirs Leicht! (Carl Reissner, Dresden)
Engelsch: Bates, H. E. — The Poacher. (Cape)
Rea, Lorna — Six and Seven. (Heinemann)
Fransch: Courlande, Paul de — Les Maquignons à l'Ombre du Clocher. (Denoël et Steele)
Istrati, Panaït — Méditerranée. (Edit. Rieder, Paris 1934)
Italiaansch: Luciano Folgare — La Trappola Colorata. (Corbaccio, Milano)
Nederlandsch: Anke Servaes — Bezoekuur. (Hollandia-Drukkerij)
Valkhoff, Rein — Pension „Timtonthea" (Voor de jeugd). (Meulenhoff, Amsterdam)
Noorsch: Jens Hagerups — Sommernatt i Nordland. (Gyldental) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1662 B.)**

4 FEBRUARI 1935

A. AUTOMOBIELEN. — R.A.I.-tentoonstelling te Amsterdam. —

Op 1 Febr. '35 is te Amsterdam de 24ste R.A.I.-tentoonstelling geopend. Men vindt hier wagens in alle kleuren, soorten en prijzen. Naast de groote luxeauto's, de kleine snelle sportwagens. Maar ook motorfietsen zijn in alle soorten vertegenwoordigd. Ook op dit gebied vallen hier de nieuwste snufjes te bewonderen.

Deze tentoonstelling geeft een breed overzicht van de vorderingen, die de techniek het laatste jaar heeft gemaakt. (Red. K. H. A.)

B. FRANSCH-BRITSCHE OVEREENSTEMMING TE LONDEN. —

Het bezoek van den Franschen minister-president Flandin en den minister van Buitenlandsche Zaken Laval aan Downing Street te Londen, waar besprekingen hebben plaats gehad met den Britschen premier MacDonald en den minister van Buitenlandsche Zaken Sir John Simon, inzake de reorganisatie van Europa's politiek hebben tot resultaten geleid die in een gemeenschappelijk communiqué der Britsche en Fransche ministers op 3 Febr. '35 zijn gepubliceerd. De inhoud van dit communiqué kan als volgt worden samengevat:

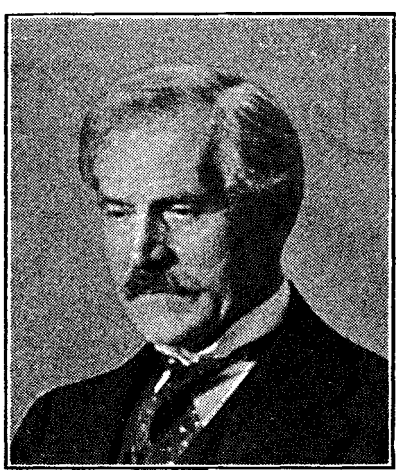

MacDonald.

1. Engeland sluit zich aan bij de accoorden van Rome, met name wat betreft de handhaving van Oostenrijks onafhankelijkheid.
2. Rechtsgelijkheid voor Duitschland op bewapeningsgebied (schrapping van deel V van het verdrag van Versailles) moet gepaard gaan met organisatie der veiligheid, óók in Midden- en Oost-Europa.
3. Als onderdeel dezer organisatie moet Duitschland weer lid van den Volkenbond worden.
4. Engeland en Frankrijk noodigen de andere Locarno-mogendheden (Italië, Duitschland en België) uit een speciaal verdrag voor luchtdefensie te sluiten.
5. Zoodra de betrokken landen geantwoord hebben, worden de Fransch-Britsche besprekingen hervat.

(Telegraaf - Daily Telegraph)
(Vor. ber. Accoord van Rome 1642 B.)

C. POLEN. — Minister Beck's verklaring. —

De Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, heeft op 1 Febr. '35 in de commissie van Buitenlandsche Zaken van den Poolschen Landdag de met ongeduld verwachte verklaring over de buitenlandsche politiek van Polen afgelegd.

Sprekende over het ontworpen Oostelijk pact, herhaalde Beck de bezwaren van Polen daartegen. Hij verklaarde, dat dit pact niet voldoende rekening houdt met den toestand in Oostelijk Europa en een bedreiging vormt voor het pacificatiewerk, dat Polen in deze gebieden heeft aangevat. Oostelijk Locarno is noch Locarno, noch Oostelijk. Een waarborg voor de vastgestelde grens, welke het Locarno Pact bevat, ontbreekt in het Oostelijk Pact. Bovendien wekt de benaming van Locarno pijnlijke herinneringen bij Polen op.

Daartegenover bevestigde minister Beck de positieve houding van Polen met betrekking tot de overeenkomsten van Rome, tot toetreding waarvan het is uitgenoodigd.

(Polska Agen. Telegr.)

D. NEDERLAND. — Mijnbedrijven. - Loon- en Arbeidsovereenkomst opgezegd. —

De N.V. Domaniale Mijn Mij., de Mij. tot Exploitatie van de steenkolenmijnen Laura en de Vereeniging, de Mij. tot exploitatie van de steenkolenmijn Oranje-Nassau en de N.V. Nederlandsche steenkolenmijn Willem Sophie hebben de contactcommissie voor het mijnbedrijf een schrijven gezonden, waarin de directies mededeelen, dat zij zich genoodzaakt zien de loonovereenkomst tegen 1 Maart '35 op te zeggen. Naar wij vernemen hebben de directies de arbeidsovereenkomst tegen 1 Mei '35 opgezegd. (De Tel.)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 1395 F.)

E. AMSTERDAM. — 2e Conversieleening 1935 4% ƒ 24.954.000. —

Op 29 Jan. '35 heeft de inschrijving plaats gehad op ƒ 24.954.000 nom. obl. der tweede 4% conversieleening 1935 der gemeente Amsterdam, in stukken van ƒ 1000 en ƒ 500 aan toonder, voorzien van halfjaarlijksche coupons per 1 Februari en 1 Augustus, tot den koers van 99¼%.

De houders van de nog uitstaande, niet uitgelote ƒ 7.660.000 4½% obl. 1917, ƒ 8.000.000 4½% obl. 1926 I en ƒ 14.129.000 4½% obl. 1926 II, welke aflosbaar zijn gesteld op 25 Febr. 1935, hebben bij de inschrijving recht van voorkeur, met dien verstande, dat iedere oblig. bij de inschrijving recht geeft op de toewijzing van een 4% obl. van gelijk nom. bedrag. Coupures van ƒ 100 kunnen uitsluitend ter beschikking worden gesteld van de houders van de nog uitstaande obligg. van ƒ 100 van de 4½% leening 1917. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1663 E.)

F. BELGIE. — Cumulatie van functies verboden. —

De regeering heeft op 1 Febr. '35 cumulatie van functies aan staatsambtenaren verboden. (Le Soir)
(Vor. ber. Ambtenaren 1027 F.)

5 FEBRUARI 1935

G. NEDERLAND. — Prof. H. Campendonk benoemd tot hooglecraar aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten. —

De Staatscourant van 5 Febr. '35 meldt de benoeming van prof. Heinrich Campendonk tot tijdelijken hoogleeraar in de monumentale en versierende schilderkunst aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten, als opvolger van prof. Roland Holst. De benoeming is geschied voor den tijd van één jaar.

Heinrich Campendonk werd in 1889 te Krefeld geboren. In 1906 kwam hij op de Kunstnijverheidsschool te Düsseldorf, onder leiding van Thorn Prikker. Hij bestudeerde er de verschillende technieken der decoratieve kunst: secco, fresco, scrafitto en wijdde zich daarna aan de schilderijkunst. In 1911 woonde hij in Beieren, waar hij verkeerde in den kring van Franz Marc, Kandinsky en Klee. Hij reisde in Italië, bezocht Ravenna en de steden van het Noorden. In 1921 gaf hij les aan de kunstschool te Essen; hij ontwierp tooneeldécors voor het theater te Krefeld en legde zich later op het glasschilderen toe. In 1927 kwam zijn benoeming tot professor te Düsseldorf, waar hij Thorn Prikker opvolgde.

Tot zijn meest bekende werken behooren de schilderingen in een regeeringsgebouw te Schneidemühl en de vensters in de crypte van de munsterkerk te Bonn. Verder heeft hij houtsneden gemaakt, die, volgens kenners, het beste deel van zijn arbeid vormen. De afdeeling decoratieve kunst te Düsseldorf stond gedurende zes jaar onder zijn leiding. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kunst 1467 B.)

H. HONGARIJE. — Verklaring van premier Gömbös.

Op 4 Febr. '35 heeft de Hongaarsche premier Gömbös, inzake de voorgenomen besprekingen over het Midden-Europeesche vraagstuk, medegedeeld, dat hij de vreedzame oplossing zal vragen voor de onnatuurlijke grensregeling in Midden-Europa en de bescherming der minderheden.

Het lot van het Karpathenbekken, het Donaudal en dus ook dat van Hongarije zal van deze oplossing afhangen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Gömbös 1567 I.)

I. ITALIE. — Begrooting. —

De Italiaansche ministerraad heeft de begrooting voor 1935 goedgekeurd. Het deficit wordt geraamd op 1657 millioen tegen een deficit van 2974 millioen lire in 1934. (Giornale d'Italia) **(Vor. ber. 1062 D.)**

A. NEDERLAND. — Werkloozenklassen in 1934. - Stand der werkloosheid. —

In het jaar 1934 ontvingen — blijkens de gegevens van den Rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling — de werkloozenkassen bij een gemiddeld aantal leden van 581.000 in totaal uit bijdragen van de leden ƒ 8.500.000 (1933: eveneens ƒ 8.500.000 bij een gemidd. aantal leden van 604.000). Ten laste van het Rijk en de gemeenten ontvingen de kassen in totaal aan subsidie ƒ 13.200.000 (1933: ƒ 16.300.000).

Aan haar werklooze leden keerden de kassen in totaal uit ƒ 21.300.000 (1933: ƒ 27.000.000).

Uit de reserves der werkloozenkassen, die op het einde van het jaar 1930 ƒ 10.800.000 bedroegen, moest in de jaren 1931 tot en met 1934 worden geput. Zij slonken dientengevolge tot ƒ 3.400.000.

Bij 1064 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 12 Januari '35 in totaal 440.358 werkzoekenden ingeschreven, waaronder 429.040 mannen. Hiervan waren werkloos 422.520 personen, waaronder 406.172 mannen. (Persberichten)

(V. b. Werkloosh. 1553 D.; Werkl.subs.fonds 1620 H.)

B. DUITSCHLAND. — Handelsbalans. —

In 1934 bedroeg de totale invoer R.M. 4451 millioen, terwijl de totale uitvoer uitkwam op R.M. 4167 millioen, zoodat het invoeroverschot over 1934 uitkomt op R.M. 284 millioen tegen een uitvoeroverschot van R.M. 668 millioen in 1933.

De invoer was in waarde rond 5.9% hooger dan in 1933. Deze stijging komt op rekening van de grondstoffen en de fabrikaten. De invoer van levensmiddelen was in waarde niet zoo hoog als in 1933; kwantitatief is echter de omvang van 1933 een weinig overschreden. De uitvoer daalde in het geheel met 705 millioen mark of 14.5%. Voor een deel dient zulks te worden toegeschreven aan de daling van de uitvoerprijzen, welke in 1934 gemiddeld 4 à 5% lager waren dan in 1933. Kwantitatief bedroeg de vermindering van den uitvoer iets meer dan 10%. Voor de grondstoffen en fabrikaten was de kwantitatieve daling iets geringer. (Berl. Börsen Zeitung)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 1437 F.)

C. FRANSCH-BRITSCHE OVEREENSTEMMING TE LONDEN. — Flandin-Simon-Rosenberg. - Nadere mededeelingen. —

FRANKRIJK. — Op 4 Febr. '35 heeft minister-president Flandin aan president Lebrun verslag uitgebracht over de Londensche besprekingen.

In zijn aangekondigde radiorede heeft Flandin gesproken over den geest en de strekking van het communiqué betreffende de Fransch-Britsche onderhandelingen en uitdrukking gegeven aan zijn levendigen wensch, dat de onderhandelingen over de bewapeningsbeperking zoo spoedig mogelijk hervat zullen worden. „Ik hoop dat Duitschland, dat onlangs zijn vredeswil te kennen heeft gegeven, deze gelegenheid zal aangrijpen om daarvan het bewijs te leveren," aldus Flandin. „Die groote natie moet in rechtsgelijkheid en vrijheid deelnemen aan den zoo gewenschten opbouw van de veiligheid in Europa."

„De vereeniging van de luchtvloten der eventueele verdedigers van den vrede zal hun á priori al een dergelijke overmacht geven, dat niemand in de verleiding zal kunnen komen die kracht te tarten," zeide Flandin nog in zijn radiorede. „Volgens mij is het een beslissende schrede op den weg naar den vrede dat de gemeenschappelijke wil van Frankrijk en Engeland tot uitdrukking is gebracht dat zij tegen den luchtoorlog de barrière stellen van een vereeniging van vredelievende volken."

DUITSCHLAND. — In de „Völkischer Beobachter" wijdt Alfred Rosenberg een hoofdartikel aan het communiqué van 3 Februari 1935.

Hij zegt o.a.: „Dat de Britsch-Fransche auteurs van oordeel zijn, dat men thans naar een rechtstreeksche en doeltreffende samenwerking met Duitschland moet streven, kan met instemming worden begroet.

Wij zijn zelfs van meening, dat het wellicht doeltreffender ware geweest, over Duitschland niet eerst te Rome en te Londen te onderhandelen, maar zich officieel en onmiddellijk over de Duitsche opvatting te uiten, want anders kon, wanneer dat zoo voortgaat, in de heele wereld de zeer positieve indruk ontstaan, alsof feitelijk geen samenwerking, maar van zekere zijde een uitschakeling van Duitschland wordt nagestreefd met als doel een omsingeling van het Duitsche Rijk, nadat men zijn ontwapeningsverplichtingen 15 jaar lang niet is nagekomen.

Wanneer de leiders der twee staten hierin overeenstemmen, dat niemand gerechtigd is de door vredesverdragen vastgestelde bewapening door eenzijdige maatregelen te wijzigen, dan gaan wij daarmee volkomen accoord. Alleen laat men na er op te wijzen, dat juist de tot ontwapening verplichte staten deze wijziging reeds eenzijdig ten uitvoer hebben gelegd, door niet te ontwapenen, maar zich op reusachtige wijze te bewapenen. Hier bestaat dus reeds sinds jaren een eenzijdige wijziging en derhalve kunnen deze staten zich niet tot rechters opwerpen, indien een staat in den loop der jaren gedwongen tot het besluit zou zijn gekomen op eenigerlei wijze te streven naar een wijziging van zijn defensief vermogen.

Ook wij zijn van oordeel, dat een algemeene regeling, die vrij tusschen Duitschland en de andere mogendheden wordt gesloten, een belangrijken vooruitgang kan beteekenen, wanneer de gelijkgerechtigheid van beide zijden bij voorbaat gegarandeerd schijnt.

Dat is de voorwaarde, waaronder alleen een onderhandeling vruchtbaar kan zijn en de bespreking dezer principieele kwestie kan niet onmiddellijk worden aangevuld met kwesties, die andere politieke problemen betreffen."

ENGELAND. — In het Engelsche Lagerhuis heeft Lansbury de regeering gevraagd of zij iets naders wilde mededeelen over het als Witboek aan de leden verstrekte communiqué nopens de overeenstemming die verkregen was?

Sir John Simon antwoordde, dat het thans geen doel had om nader op dingen in te gaan die pas principieel hun beslag hadden verkregen. De andere Locarno-mogendheden werden nu ingelicht en uitgenoodigd om aan de besprekingen deel te nemen. Spr. wilde er nog bijvoegen, dat de verplichtingen, die Engeland had aangegaan, niet verder gingen dan de bij het verdrag van Locarno aangegane verplichtingen, zoodat het onjuist was om te spreken van ongewenschte uitbreidingen, die ons den een of anderen dag in moeilijkheden konden brengen.

Lansbury vroeg toen, welk aandeel Duitschland bij de besprekingen had gehad en welke houding het zou innemen? Simon antwoordde, dat de Duitsche gezant te Londen hem gezegd had dat Duitschland de overeenkomst als een geschikte basis voor verdere besprekingen beschouwde, waarmee men voorloopig tevreden kon zijn.

Lansbury liet nog niet los en vroeg of deze overeenkomst niet als substituut voor de ontwapenings-onderhandelingen moest dienen, hetgeen hij zeer zou betreuren.

Nu antwoordde MacDonald zelf, dat hiervan geen sprake was of ooit zou kunnen zijn. De overeenkomst was in het belang van den vrede en de nationale belangen van Engeland, maar daarnaast bleef de wensch naar beperking van bewapening en welslagen van de conferentie te Genève een der hoofddoelen van de politiek der regeering vormen.

(Le Temps - Völkischer Beobachter - Daily Telegraph)

(Vorig bericht blz. 1672 B.)

D. CHINA. — Tsjahar-conflict met Japan bijgelegd.

Officieel wordt bekend gemaakt, dat op de Chineesch-Japansche conferentie in Tatan na vriendschappelijke besprekingen het Jehol-Tsjahar-conflict is bijgelegd.

De Chineesche gedelegeerden betuigden hun spijt over het gebeurde en beloofden de uiterste voorzichtigheidsmaatregelen te treffen ter verhindering van nieuwe invasies in Mandsjoerijsch gebied.

(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 1663 B.)**

E. RASSENKUNDE. — Voordracht van prof. Hermann Muckermann. —

Prof. Hermann Muckermann heeft dezer dagen voor de Vereeniging „Geloof en Wetenschap" gesproken over de resultaten van het onderzoek naar de erfelijkheid bij den mensch en de eugenetiek.

Wij ontleenen hieraan het volgende:

Voor de eugenetiek van een volk zijn onderzoekingen op een tweetal punten van belang, namelijk wat betreft het ras en wat aangaat de erfelijkheidsstroomingen.

Geen eigenschap kan als raseigenschap worden beschouwd, als niet een erfelijk karakter ervan aan te wijzen valt.

Duidelijk onderscheiden rassen zijn die van de Europeanen, de Mongolen en de Indianen.

De Europeesche volken zijn samengesteld uit een groote reeks van rassen. Door oorlogen, volksverhuizingen, kolonisaties enz. zijn verschillende vermengingen van rassen ontstaan.

Het is een groote dwaling de erfelijkheidsstroomingen als iets vasts te beschouwen. Welke eigenschappen men van zijn voorouders erft, hangt veel van de omstandigheden af.

Er bestaat tegenwoordig geen volk meer, dat geen belangrijke vermenging van rassen vertoont. Het gaat daarom niet aan, van zuiverrassigen te spreken. Alle cultuur-rassen zijn gebaseerd op vermenging. Welke componenten daarin van invloed zijn geweest, valt niet meer na te gaan.

Nu wil men toch uit de rassen iets kristalliseeren, bijvoorbeeld een Nordische strooming of een eigen aard van een volk. Men wil een echten Hollander, een echten Duitscher, een echten Engelschman. Maar daarbij kan men niet spreken van „rein-rassig"; wel zou men kunnen zeggen „heimrassig", naar den Heimat. Wat de Heimat voortbrengt, behoeft nog niet het beste te zijn, maar het heeft iets eigens.
Practisch is dat „heimrassige" ook niet vol te houden. Een volk vermengt zich door zijn koloniën, door verschuiving der grenzen, enz. met andere volken. (De Maasbode) **(V. b. Rassenkunde 1198 D.)**

A. **POLEN. — De werkloosheid. —**
Op 2 Februari 1935 bedroeg het aantal werkloozen in geheel Polen 501.300 personen, waarmede het voor de eerste maal gestegen was boven het halve millioen. (Gazeta Polska) **(Vorig bericht blz. 173 A.)**

B. **NEDERLAND. — Provinciale Staten. - Verkiezingen 1935. —**
De data, waarop in 1935 de verkiezingen van leden voor de Provinciale Staten zal geschieden, zijn thans definitief als volgt vastgesteld:
16 April: Drenthe en Overijssel; 17 April: Groningen, Friesland, Utrecht, Noord-Holland, Zuid-Holland, Zeeland, Noord-Brabant en Limburg; 26 April: Gelderland. (Nieuwe Rotterd. Courant)

C. **BULGARIJE. — Kabinet-Slatef. - Sweno-groep. —**
De nieuwe Bulgaarsche Regeering heeft besloten alle aanhangers van de Sweno-groep, waarvan de afgetreden premier en de voornaamste leden van zijn kabinet deel uitmaakten, uit hun leidende staatsfuncties te ontzetten. Het was erg moeilijk een minister van Financiën te vinden. Tenslotte heeft de Minister van Justitie, Kalenderof, Financiën maar op zich genomen, terwijl voor Justitie een andere functionaris gevonden werd. (Vreme)
(Vor. ber. Kabinet 1659 A.)

D. **MOTORSPORT. — Internationale maatregelen ter verhooging veiligheid bij Motorraces. —**
Naar aanleiding van het groote aantal ongevallen bij de internationale motorraces in 1934 is op het najaarscongres 1934 der Internationale Motorfederatie (F. I. C. M.) sterk aangedrongen op het nemen van krachtige maatregelen tot verhooging der veiligheid. In verband hiermede is thans te Parijs een bijeenkomst geweest van de Internationale Sportcommissie, welke bijeenkomst speciaal aan bovengenoemd onderwerp werd gewijd.
Naast talrijke secundaire bepalingen werden verscheidene ingrijpende voorschriften vastgesteld. Zoo werd de minimum-wegbreedte voor race-circuits bepaald op 5 Meter. Per kilometer circuit-lengte zullen in den vervolge niet meer dan 4 rijders tegelijk mogen worden gestart, hetgeen voor de T.T.-races te Assen neerkomt op 69 starters, dus een meer dan voldoende aantal om de races even interessant als tot dusver te doen zijn.
Alle gevaarlijke punten zullen door internationaal-uniforme teekens worden aangegeven, alle boomen na gevaarlijke bochten zullen moeten worden verwijderd of gecapitonneerd, terwijl slooten en greppels op die plaatsen gedempt of overdekt moeten worden om een uitloop in noodgevallen mogelijk te maken.
(De Courant-Het Nieuws v.d. Dag)

6 FEBRUARI 1935

E. **FRANKRIJK. — Soc. An. Automobiles Citroën. —**
Een voorloopige overeenkomst inzake de Soc. An. Automobiles Citroën is tot stand gekomen. De fabrieken zullen gedeeltelijk werken, waarvoor een voorschot van 60 millioen francs is verleend.
Zoodra de onderhandelingen tusschen schuldenaars, schuldeisches en aandeelhouders zijn beëindigd, zal begonnen worden met de reorganisatie van het bedrijf. André Citroën heeft vrijwillig de leiding der fabriek neergelegd, doch hij blijft voorzitter van den raad van commissarissen en adviseur. Het bestuur zal bestaan uit den bandenfabrikant Michelin, een vertegenwoordiger van de Bank Lazard en een vertegenwoordiger van de Comptoir Siderurgique.
(La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 1629 A.)**

F. **IERLAND. — Handelsovereenkomst met Duitschland. —**
De besprekingen tusschen vertegenwoordigers van de Duitsche regeering en van den Ierschen Vrijstaat, hebben op 28 Jan. '35 geleid tot een overeenkomst, volgens welke de beide regeeringen zullen streven naar een bevordering van den goederenruil tusschen de beide landen. Daarbij is vooral rekening gehouden met de belangen van Duitschland bij den uitvoer van industrieele producten en het Iersche belang bij den uitvoer van landbouwproducten. (Irish Times)
(Vor. ber. Duitschland 1528 D.)

G. **FRANSCH-BRITSCHE OVEREENKOMST TE LONDEN. — Perscommentaren en indrukken in het buitenland. —**

BELGIE. — De ministerraad heeft op 4 Jan. '35 volledige instemming betuigd met inhoud en strekking van het Fransch-Engelsche accoord, dat op 3 Febr. '35 te Londen tot stand gekomen is. Al de leden van de regeering waren de meening toegedaan, dat het Belgische belang voorschrijft deel te nemen aan onderhandelingen over een overeenkomst, die tusschen de West-Europeesche landen onderling militaire assistentie zou verzekeren in geval van een aanval langs den luchtweg.

VEREENIGDE STATEN. — De overeenkomst heeft in diplomatieke kringen een gunstigen indruk gemaakt.

TSJECHO-SLOWAKIJE. — De „Prager Presse" vindt dat het antwoord op de vraag, waar de politiek van Engeland heenstuurt uit een oogpunt van de verzekering van den vrede en concrete organiseering van de daartoe noodige waarborgen, tevredenstellend luidt.

FRANKRIJK. — „Le Temps" wijst er op, dat de Fransch-Britsche overeenkomst direct volgende op het verdrag van Rome Duitschland dwingt zijn verantwoordelijkheid te aanvaarden met betrekking tot een gelijktijdige verwezenlijking van rechtsgelijkheid en georganiseerde veiligheid voor alle naties. Het blad schrijft voorts, dat het plan van regionale luchtvaartconventies practisch plotselinge luchtvaartaanvallen voorkomt. Het blad besluit: het is thans aan de Rijksregeering den volgenden stap te doen.
De „Liberté" constateert, dat de overeenkomst van Londen de pijnlijke beteekenis heeft, dat Frankrijk en Engeland, die niet in staat waren Duitschland te brengen tot een inachtnemen van de ontwapeningsclausules Hitler thans een herziening van de militaire bepalingen van het Verdrag van Versailles toestaat. Dat is niet eens een messteek naar het Verdrag van Versailles, maar een houw met een bijl. De overeenkomst vormt een compromis, tusschen de Engelsche en de Fransche opvatting.

ENGELAND. — De „Times" is van meening dat de onderhandelingen goed en vlot zijn gevoerd. Het blad hecht vooral beteekenis aan de luchtovereenkomst en juicht de nieuwe denkbeelden toe inzake de voorzorgsmaatregelen tot bescherming der Britsche grenzen. Het blad verwacht dat de onderhandelingen over deze kwestie naar het voorbeeld van Locarno rondom de „ronde tafel" zullen worden gevoerd.
De „Daily Herald" schrijft o.a. dat natuurlijk nog een lange en moeilijke weg moet worden afgelegd en dat in het gunstigste geval nog verscheidene maanden van diplomatieke onderhandelingen noodig zijn. Men kan niet spreken van een Engelsch-Fransch plan, dat Duitschland wordt voorgelegd en dat het heeft te accepteeren of kan afwijzen. De Britsche en de Fransche regeering beschouwen den tekst en de formuleering van het communiqué niet als onveranderlijk of ongeschikt voor wijzigingen.

DUITSCHLAND. — De „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz" stelt twee standpunten op den voorgrond, die ook in Duitschland weerklank zullen vinden omdat zij steeds de voornaamste zorg der Duitsche politiek zijn geweest: vermijding van een bewapeningswedstrijd en uitschakeling van oorlogsgevaar. Daarbij behooren de kwesties van gelijkgerechtigheid en veiligheid. Het was niet meer mogelijk nieuwe denkbeelden te formuleeren. Pas na onderzoek van de besluiten van Londen zal men met zekerheid kunnen zeggen, welke draagwijdte en welken innerlijke samenhang de verschillende punten hebben.
De „Deutsche Allgemeine Zeitung", welke goede relaties in regeeringskringen heeft, is van meening, dat het parool der gelijktijdigheid voor de oplossing van de vraagstukken der gelijke rechten en veiligheid thans door Frankrijk is aanvaard. Dit parool mag een Engelsch-Fransch parool zijn, het moet door Duitschland op prijs worden gesteld.

POLEN. — De „Wieczor Warszawski" schrijft, dat in de verklaring van Londen slechts sprake is van een luchtoorlogsovereenkomst voor West-Europa, maar dat men daarentegen geen woord gehoord heeft over Oost-Europa. Men keert klaarblijkelijk terug tot de tijden van de verdragen van Locarno: voor de veiligheid in het Westen laat men Oost-Europa aan zijn lot over.

ITALIE. — De „Giornale d'Italia" zet uiteen, dat de Franschlaiaansche overeenkomsten van Rome de noodzakelijke voorwaarde hebben gevormd voor de besprekingen van Londen. Londen is slechts een logische ontwikkeling geworden van de overeenkomsten tusschen Mussolini en Laval. Met nadruk wordt verder gesproken over de samenwerking van Engeland, Frankrijk en Italië, welke in geen geval een druk wil uitoefenen op Duitschland.

SOVJET-RUSLAND. — De „Izwestija" schrijft, dat voor alles moet worden vastgesteld, dat te Londen niet het besluit genomen is, volgens hetwelk Duitschland slechts in den Volkenbond hoeft terug te keeren, opdat de onderhandelingen over de legalisatie van de bewapening van Duitschland kunnen beginnen. Integendeel, het besluit van Londen preciseert, dat Duitschland niet het recht heeft door een eenzijdige handeling de verplichtingen van Versailles te niet te doen. Men kan echter niet zeggen, dat de gevonden formules erg nauwkeurig zijn. Zij zeggen niets over de onderhandelingen en leggen niet nauwkeurig de verplichting vast, om het Oostelijke regionale pact te sluiten in den vorm, waarin het door Frankrijk en de Sovjet-Unie is opgesteld. **(Vorig bericht blz. 1673 C.)**

A. NEDERLAND. — Tolheffing. - Bezwaren. —
De Minister van Waterstaat, ad. int., dr. Colijn, heeft op 2 Febr. '35 in audiëntie ontvangen de Commissaris der Koningin in Gelderland, mr. Baron van Heemstra, de leden van Ged. Staten van Gelderland, jhr. Van Nispen tot Pannerden en de heer Keurschot en de burgemeesters van Nijmegen en van Arnhem.
De Minister heeft deze delegatie in de gelegenheid gesteld de bezwaren tegen het wetsontwerp inzake de tolheffing op de bruggen over de groote rivieren uiteen te zetten en heeft voorts toegezegd deze bezwaren ernstig te zullen overwegen.
Voorts heeft de Minister toegezegd, dat binnen korten tijd een hoofdambtenaar zich namens de Regeering in verbinding zal stellen met de besturen van de provincie Gelderland en de betrokken gemeenten ten einde gegevens te verzamelen betreffende de bruggen te Nijmegen, Arnhem, Westervoort en Kesteren. (Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. 1670 C.)**

B. ITALIE. — Militaire opleiding. - Drie wetten. —
De Staatscourant publiceert den tekst van drie wetten, teneinde elk burger de moreele, physieke en technische eigenschappen en bekwaamheden van den militair bij te brengen in de periode, die vooraf gaat aan zijn militairen diensttijd. (Giornale d'Italia)
(Vorig bericht blz. 1503 B.)

C. ALBANIE. — Gift van Italië. —
De „Besa" publiceert de mededeeling dat teneinde het passief te kunnen dekken van de landsverdediging en om te kunnen voldoen aan de verplichtingen die het land op zich heeft genomen, de Italiaansche regeering spontaan een bedrag van 3 millioen goudfranc ter beschikking van de Albaneesche regeering heeft gesteld.
Koning Zogoe heeft Mussolini een boodschap gezonden, waarin hij namens het Albaneesche volk zijn warmen dank uitspreekt voor de edelmoedige hulp en nogmaals de onverbrekelijke vriendschap bevestigt die beide landen en hun gemeenschappelijke belangen aan elkaar verbindt. (Besa) **(1549 A.)**

D. JURISPRUDENTIE. — De achtergrond van het Romeinsche recht. - Inaugureele rede van prof. mr. H. R. Hoetink. —
Op 28 Jan. '35 heeft prof. mr. H. R. Hoetink als opvolger benoemd van prof. mr. I. H. Hymans tot gewoon hoogleeraar in het Romeinsch recht en zijn geschiedenis en de burgerlijke rechtsvordering aan de universiteit van Amsterdam, zijn hoogleeraarsambt aanvaard met een rede over „De achtergrond van het Romeinsche recht". Spr. behandelde eerst de z.i. al te scherpe scheiding die er tusschen romeinsch-publiek- en privaatrecht getrokken wordt, en verdedigde de opvatting dat het publieke recht de eerste plaats inneemt in den achtergrond van het privaatrecht. Hij noemde daarbij de studie der „profane" (niet-juridische) Latijnsche schrijvers belangrijk, daar het soms verrassend is te bemerken hoeveel wetenswaardigheden, welke punten van het Romeinsche privaatrecht ophelderen of aanvullen, uit deze schrijvers te putten zijn, en ofschoon vele Latijnsche auteurs reeds met een juridisch speurenden blik zijn bestudeerd, verwacht spr., dat onderzoekers van dit terrein zich nog belangwekkende resultaten in uitzicht mogen stellen. Spr. kwam nu op het recht in de geschiedenis van Rome, den invloed der Grieksche beschaving, factoren van algemeen cultureelen aard.
De strijd, die thans gevoerd wordt, gaat voornamelijk hierover of het zwaartepunt van de evolutie in die jaren gelegen heeft in de doctrinaire en systematische wetenschap van eenige Oostersche rechtsscholen, onder welke die te Berytus de voornaamste was, of in de werkzaamheid van notarissen en dergelijke practici en in de rechtspraak van het Westelijk deel van het Rijk. De vraag, aan welke van beide factoren, Oostersche doctrine of Westersche practijk, de voorrang moet worden toegekend, vormt het groote probleem. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1670 A.)

7 FEBRUARI 1935

E. TURKIJE. — Minderheden. - Zetels in de Nationale Vergadering. —
Moestafa Kemal (Ataturk) heeft aangekondigd, dat in de Nationale Vergadering zestien onafhankelijke zetels zullen worden gereserveerd voor de vertegenwoordiging der minderheden in Turkije als Grieken, Joden en Armeniërs. (Akcham)
(Vor. ber. Soc. Hervormingen 1624 E.)

F. DIEET BIJ STOTTEREN. —
Knight Dunlop van John Hopkins University heeft opgemerkt, dat er onder stotteraars betrekkelijk velen zijn, die een vegetarisch of althans vleescharm dieet volgen. Vooral op jeugdigen leeftijd zou een tekort aan vleeschvoeding een voorbeschiktheid voor stotteren geven. De schrijver raadt aan, dat ieder die daartoe in de gelegenheid is, het dieet van stotterende kinderen in den gewenschten zin zal regelen, om na te gaan, of deze behandeling tezamen met de gebruikelijke psychische betere uitkomsten geeft dan de laatste alleen. (Ned. Tijdschr. v. Geneeskunde)

G. NEDERLAND. — Clearing met Chili en Turkije.
Chili. — Stand op 23 Januari 1935:

Stortingen in Nederland	*f* 54.613
Stortingen in Chili	47.367
Uitbetalingen in Nederland	32.987*
Tot de clearing toegelaten Nederl. vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	165.818
In particuliere compensatie toegelaten .	15.875

*) Uitbetalingen in Nederland beschikbaar tegen in 1934 in Chili gedane stortingen *f* 32.978 betaald 15—23 Jan. '35 *f* 25.143, blijft beschikbaar *f* 7.835.

Turkije. — Stand op 23 Januari 1935:

Stortingen in Nederland	*f* 71.610
waarvan bestemd voor	
a. vrije rekening Turksche Centrale Bank	21.483
b. onder de clearing vallende vorderingen	50.127
Stortingen in Turkije	446.217
Uitbetalingen in Nederland	34.674
Tot de clearing toegelaten Nederl. vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen	511.009

(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Chili 1634 A.; Turkije 1634 A.)

H. DE VOLKENBOND IN 1934. —
Voor den Volkenbond is 1934 minder ongunstig verloopen dan menigeen bij den aanvang vreesde. Aan het einde des jaars mocht hij zich in een belangrijk versterkt aanzien verheugen. Het aantal staten, die lid van den Volkenbond waren, was tot 60 gestegen tengevolge van de toetreding in Sept. van Sovjet-Rusland, Afghanistan en Ecuador. Wel zullen in het komende jaar twee dier 60 staten den Volkenbond weder verlaten, daar in Maart en October voor Japan en Duitschland de opzeggingstermijn van twee jaren voorbij zal zijn.
De ontwapeningsconferentie is in den loop van 1934 geen enkelen stap voorwaarts gekomen.
Heel veel moeite hebben de volkenbondsorganen zich in het jaar 1934 ook gegeven, om eindelijk den oorlog tusschen de twee volkenbondsleden Bolivië en Paragua tot het verleden te doen behooren. Deze pogingen waren tegen het einde van 1934 nog niet geslaagd.

De door de Volkenbondsvergadering benoemde commissie van 23 heeft nog een laatste poging gedaan, om de bezwaren van Paraguay uit den weg te ruimen. De internationale arbeidsorganisatie heeft in 1934 de groote winst geboekt van de toetreding van de Ver. Staten tot deze Geneefsche instelling, die een onderdeel van den Volkenbond is met groote zelfstandigheid. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **NEDERLAND. — Spoorwegen - Opbrengst 1933—1934. —**
In geheel 1934 bedroegen de ontvangsten blijkens de voorloopige opgave *f* 111.252.974 tegen *f* 122.437.753 (definitief) in 1933. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Spoorwegen 1645 F.)

B. **ZUID-AFRIKA. — Rijkspersconferentie - Verklaring van minister Pirow. —**
Pirow, de minister van Defensie, heeft een toespraak gehouden op de Rijkspersconferentie, die op 5 Febr. 1935 te Kaapstad werd geopend. Hij gaf bij die gelegenheid te kennen, dat Zuid-Afrika niet bereid is in te gaan op eenig plan inzake een imperiale defensie, waaraan hij toevoegde, dat een burgeroorlog zou kunnen uitbreken, indien het land zou deelnemen aan een nieuwen overzeeschen oorlog. Zuid-Afrika beschikt over zijn eigen lot, doch er is geen anti-Britsche stemming. (Vaz Dias)

C. **NEDERLAND. — Tarwe. - Beperking van den bouw in 1935. —**
Evenals het vorig jaar zal wederom 1/3 gedeelte van het bouwland met tarwe mogen worden beteeld.
Een uitzondering hierop wordt gemaakt ten aanzien van bedrijven met ten hoogste 1½ H.A. bouwland. Het is toegestaan op deze bedrijven telken jare ten hoogste ½ H.A. tarwe te telen, dus op een bedrijf met 1 H.A. bouwland zal ½ H.A. tarwe mogen worden gezaaid.
De richtprijs voor de tarwe van den oogst 1935 is bepaald op *f* 10.— per 100 K.G., berekend volgens dezelfde grondslagen als tot dusver.
De teelt van de andere granen en de peulvruchten is niet aan beperkingen onderworpen. (Vaderland)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 1622 E.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Handelsverdrag met Italië. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van de op 1 Maart 1934 te Rome tusschen Nederland en Italië gesloten handelsovereenkomst met bijbehoorend slotprotocol. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 1198 E.; Tweede Kamer 1669 B.)

E. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Opdrachten van de Bataafsche Petroleum Mij. —**
De Bataafsche Petroleum Mij. heeft aan de Nederlandsche scheepswerven opdracht gegeven voor den bouw van zes groote motortankschepen. Dit zullen zijn twee tankschepen van 12.000 ton en vier van 9.250 ton.
Het gaat om een bedrag van ruim 6 millioen gulden. Het werk zal gemiddeld een jaar duren. De Nederlandsche werven zullen onderling in overleg treden in verband met de uitvoering van deze opdracht.
(Persberichten) **(Vor. ber. Scheepsbouw 304 I.)**

F. **SAARGEBIED. — Regelingen op het monetair gebied. - De mijnen. —**
Overeenkomstig de te Basel getroffen regeling op monetair gebied heeft de regeeringscommissie voor het Saargebied de bepalingen over het betalings- en goederenverkeer openbaar gemaakt. De koers voor de omwisseling der francs zal dagelijks door de Rijksbank worden gepubliceerd. Van den dag af, waarop de omwisseling van francs in marken zal aanvangen, zijn deze laatste wettig betaalmiddel, ook dan indien de schuld in francs luidt.
De Bank voor Internationale Betalingen belast zich met de afrekening en transfer der francs, die zij op een afzonderlijke rekening vermeldt en waarvan zij voor den dienst der Saarlandsche buitenlandsche schulden, voor zoover de regeeringscommissie ze erkent, 5 pct. afzondert.
De koopsom der mijnen, die als bekend 900 millioen francs bedraagt, geschiedt door overdracht van 95 pct. der buitenlandsche ingetrokken biljetten, zoomede door levering van Saarkolen aan Frankrijk, overeenkomstig handelsgebruik met groote Fransche koopers. Het program omtrent de levering wordt telkens voor een half jaar vastgesteld. De tegenwaarde moet worden gestort bij de Bank van Frankrijk, die het bedrag boekt ten gunste van de loopende rekening bij de Bank voor Internationale Betalingen.
De mijnen gaan met alle bedrijfsonderdeelen, als spoorwegen enz. op 1 Maart in het bezit van het Duitsche Rijk over. Het Fransche personeel in de mijnen zal den dienst dan beëindigen.
(Basler Nachrichten)
(Vor. ber. 1605 E.; Mijnen 1601 F.)

G. **KUNSTZIJDE. — Wereldproductie. —**
Geraamd wordt, dat de wereldproductie van kunstzijde gedurende 1934 het record totaal heeft bereikt van 788.855.000 lbs. tegen 670.681.000 in 1933.
Voor de verschillende landen was de productie als volgt:

	1933	1934
	(in 1000 lbs.)	
Ver. Staten	208.530	210.331
Japan	99.440	150.194
Italië	81.741	106.546
Duitschland	68 200	91.410
Engeland	80.036	88.870
Frankrijk	57.200	64.900
Nederland	23.650	21.010
Zwitserland	10 560	10.450
Canada	7.612	10.164
Polen	8.074	9.658
België	9.603	9.416
Tsjecho-Slowakije	5.500	6.380
Spanje	4.400	4.950
Brazilië	1.650	2.200
Oostenrijk	1.462	1.210

(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Kunstzijde 1212 D.)**

H **PAUS PIUS XI. - 14 jaar pontificaat. —**
Op 6 Febr. '35 is het 14de jaar ingegaan van het pontificaat van den Paus. De Paus is thans 78 jaar oud. (Osservatore Romano) **(Vor. ber. 1575 A.)**

I. **JAN MUSCH. — Docent in de phonetica. —**
De heer Jan Musch is naar gemeld wordt verbonden als docent aan het Physiologisch Laboratorium van prof. van Rijnberk te Amsterdam ten einde mej. dr. L. Kaiser, de lector in de phonetica, bij te staan in het onderwijs in het voordragen aan studenten van alle faculteiten. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1047 E.)**

K. **SPANJE. — 800 millioen pesetas voor het leger. —**
De Cortes heeft een crediet ingewilligd van 800 millioen pesetas tot verbetering en uitrusting der Spaansche infanterie en artillerie. (El Sol)
(Vor. ber. Leger, Vloot, Luchtmacht 1230 F.)

L. **SOVJET-RUSLAND. — Begrooting 1934 en 1935.**
De inkomsten over het begrootingsjaar 1934 bedroegen 49.700 millioen roebel, terwijl de uitgaven 46.900 millioen roebel bedroegen, zoodat het begrootingsjaar 1934 sloot met een overschot van 2800 millioen roebel.
De begrooting 1935 raamt de inkomsten op 65.700 millioen roebel en de uitgaven op 65 200 millioen roebel. (Ag. Econ. et Fin.) **(Vor. ber. Begr. 705 A.)**

8 FEBRUARI 1935

M. **SCHEIKUNDE. — Zwaar water. - Prof. Klaus Hansen's proef. —**
Prof. Klaus Hansen heeft een proef met het zware water (water met twee atomen zuurstof in plaats van één) op zichzelf genomen, om de uitwerking op het menschelijk organisme te onderzoeken.
De geleerde heeft op 25 Jan. '35 tien gram van deze vloeistof in zuiveren toestand — d. w. z. in een gehalte van 98 of 99 procent — gedronken. Deze dosis zal langzamerhand vergroot worden.
De proef werd bijgewoond door een aantal artsen, die elk halfuur het bloed van Hansen onderzochten.

Op 1 Febr. '35 waren bij hem geen nadeelige gevolgen vastgesteld.
Zooals bekend is het vorige jaar de Nobelprijs voor Scheikunde toegekend aan den Amerikaanschen geleerde Urey voor de uitvinding van het zware water. (Aftenbladet) **(Vor. ber. Scheikunde 1491 H.)**

A. **GIL ROBLES. —**
Jose Maria Gil Robles, de Spaansche staatsman, die eigenlijk Jose Maria Gil Quiñones heet, werd in 1898 in Salamanca geboren als zoon van een bekend hoogleeraar in de rechtswetenschappen.
Gil Robles studeerde voor advocaat en werd door de Salesiaansche monniken opgevoed. In 1919 voltooide hij zijn studies in literatuur en rechten en werd in 1922 reeds als hoogleeraar voor politieke wetenschappen aan de universiteit van Salamanca benoemd. Hij heeft dezen leerstoel niet ingenomen, daar hij in hetzelfde jaar als lid van de hoofdredactie van het groote Katholieke dagblad „El Debate" te Madrid werd benoemd en als zoodanig den bekwamen leider Angel Herrera heeft terzijde gestaan. El Debate is, naar veler meening, het best geleide of althans een der best geleide dagbladen van Spanje. In 1923 richtte hij de sociale volkspartij op en is daarna gedurende de dictatuur een tijd lang lid van de patriottische unie geweest, die hij heeft verlaten, toen Primo de Rivera daarvan de partij van het directorium vormde.

Gil Robles.

Daar heeft hij spoedig reeds door zijn talenten als redenaar en debater in voortdurende oppositie tegen de linksche partijen de aandacht op zich gevestigd. Hij heeft daarna te Madrid de Accion Popular als katholieke partij opgericht en heeft kort daarop de onsamenhangende en ongeorganiseerde rechtsche partijen uit alle provincies voor zooverre ze met het program van de Accion Popular op sociaal en religieus gebied het eens waren, onder den naam van Ceda vereenigd.
In 1933 heeft hij den strijd onder de leus van anti-marxisten tegen socialisten en linksche partijen gewonnen, en heeft in vele districten daarvoor met monarchisten en radicalen overeenkomsten gesloten. De kwestie van republiek of monarchie is daarbij niet door hem behandeld, hetwelk hem later, zoowel door monarchisten als radicalen is verweten. Na lange weifeling heeft hij voor een jaar ongeveer voor zich en zijn partij een verklaring van republikanisme afgelegd. Men verwijt hem, dat hij na de verkiezing met zijn 120 afgevaardigden het niet heeft aangedurfd de consequenties dezer overwinning te aanvaarden en zelf een regeering te vormen. Dit heeft hij aan Lerroux overgedragen, die slechts ruim 80 volgelingen heeft.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 1482 B.)

B. **NEDERLAND. — Het eerste landelijke automatische telefoonverband. —**
De 29ste Januari 1935 is voor den Rijkstelefoondienst een belangrijke datum geworden; op dien dag is door de indienststelling van de automatische telefooncentralen in de sectie Ede het begin van uitvoering gegeven aan het vormen van een landelijk automatisch telefoonnet. (Vaz Dias) **(V. b. Telefoon 270 E.)**

C. **PROF. HUGO JUNKERS OVERLEDEN. — Vliegtuigbouwer en warmte-technicus. —**
Op 3 Febr. '35 is in den ouderdom van 76 jaar prof. Hugo Junkers te Gauding bij München overleden.
Prof. Junkers, die in 1889 te Dessau een proeffabriek voor machines met gasaandrijving vestigde, legde zich later toe op het bouwen van vliegtuigen en schiep in 1915 het eerste geheel metalen vliegtuig ter wereld met vrijdragende vleugels. In 1930 werd het groote Junkers-verkeersvliegtuig, de G. 38, voltooid. Als oprichter en leider van de Junkerswerke te Dessau was Junkers een der baanbrekende figuren op het gebied der Duitsche luchtvaart.
Ook op het gebied der warmtetechniek heeft prof. Junkers met succes gewerkt. (Berliner Tageblatt)

D. **NEDERLAND. — Wijziging Staatsloterij-wet. - Memorie van Antwoord. —**
In de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag van de Eerste Kamer over de wijziging van de wet op de Staatsloterij zet de minister van Financiën o.a. uiteen, dat een voorstel tot uitbreiding van de Staatsloterij van hem niet is te verwachten.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 1361 B.)**

E. **NEDERLAND. — Industrialisatie van het Oosten. - Rede van den heer Th. Ligthart. —**
Voor leden van de Industrieele Club en die van het departement Amsterdam der Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft op 31 Jan. 1935 te Amsterdam de heer Th. Ligthart, oud-directeur der Javasche Bank, gesproken over Industrialisatie van het Oosten. Wij citeeren het volgende uit zijn conclusies:
Men late zich door den groei van Japan niet intimideeren. Het land heeft nog slechts een klein aandeel in den wereldhandel, hoewel de Japansche handel vooruitging, terwijl de wereldhandel inkromp. Het is tenslotte in het wereldverband een klein land en men vreeze niet, dat dit eilandje in staat zou zijn, de gansche wereld van alle noodige industrieproducten te voorzien. (Het Vaderland)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Algemeene Nederlandsche Zendingsconferentie. —**
Onder voorzitterschap van prof. mr. P. Scholten, heeft in het Bijbelhuis, te Amsterdam, de jaarlijksche vergadering van het Comité voor de Alg. Ned. Zendingsconferentie plaats gevonden.
De heer L. J. van Wijk werd tot eerelid van het comité benoemd.
Het comité hield zich geruimen tijd bezig met een terugblik op de conferentie van October 1934. Men achtte die in menig opzicht geslaagd. Het thema „Bezinning", ten einde te komen tot nieuwe oriënteering op zendingsgebied, trok de algemeene belangstelling.
Besloten werd de conferentie-1935, om bezuinigingsredenen, bij wijze van proef te beperken tot anderhalven dag. (De Standaard) **(Vor. ber. 1570 B.)**

G. **AMSTERDAM. — Werkloosheid gestegen. - Cijfers over 1934. —**
De werkloosheid was in 1934 omvangrijker dan in 1933. Het gemiddeld aantal werkloozen was n.l. 46 965 tegen 44.791 in 1933. Het hoogste aantal was 53.811 (eind December 1934) tegen 49.213 (eind Jan. 1933); het laagste aantal was 43.204 (eind Mei 1934) tegen 41.021 (eind Juni 1933). (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1593 D.)

H. **PACIFIC INSTITUUT. —**
In een vergadering van het Indisch Genootschap heeft de heer J. Th. Moll, archivaris van het Pacific Instituut, op 2 Febr. '34 te Amsterdam een inleiding gehouden over het Pacific Instituut, nationaal en internationaal.
In Holland, aldus spr., hebben zich in 1933 en 1934 twee organen voor de studie van de vraagstukken betreffende den Stillen Oceaan gevormd, namelijk de Nederlandsche Nationale Raad van het Institute of Pacific Relations (I. P. R.) en de vereeniging Pacific Instituut te Amsterdam. Deze organen zijn met elkaar verbonden. Het doel is nationaal en internationaal,

of liever cosmopolitisch. De opzet in zijn geheel heeft aansluiting bij de internationale organisatie van het I. P. R.
Het initiatief tot stichting van het I. P. R. is in 1925 uitgegaan van eenige Amerikanen te Honolulu. De directe aanleiding hiertoe vormde de verbittering, in Japan ontstaan door de Amerikaansche immigratiewet van 1924, kennelijk rechtstreeks tegen de Japanners gericht. Spr. ging uitvoerig in op de dieper liggende oorzaken.
Het doel van het I. P. R. is studie, gericht op bevordering van goede, onderlinge betrekkingen en wel door bewustwording en systematisch onderzoek van de bestaande vraagstukken en moeilijkheden.
(Vaz Dias)

9 FEBRUARI 1935

A. SUIKER. — Europeesche productie. —
De vierde raming van Licht van de Europeesche bietsuikerproductie luidt in tons:

	1934/35 vierde raming	1934/35 derde raming	1933/34 opbrengst
Duitschland	1,675,000	1,675,000	1,447,365
Tsjecho-Slowakije	635.000	630.000	517.552
Oostenrijk	225.000	225.000	170.458
Hongarije	120.000	115.000	135.567
Frankrijk	1.200.000	1.175.000	937.812
België	270.000	260.000	247.464
Nederland	246.000	245.000	293.698
Denemarken	91.000	92.000	254.000
Zweden	272.000	265.000	304.793
Polen	445.000	430.000	347.199
Italië *)	345.000	350.000	303.369
Spanje †)	367.000	332.000	259.362
Danzig	32.000	36.000	35.794
Zuid-Slavië	63.000	60.000	76.300
Roemenië	110.000	115.000	143.000
Bulgarije	2.000	1.500	44.643
Zwitserland	10.000	10.000	8.600
Engeland, Schotland, Wales	635.000	580.000	501.298
Ierland	71.000	80.000	35.292
Finland	10.000	10.000	7.287
Letland	56.000	56.000	32.787
Litauen	18.000	15.000	9.113
Europeesch Turkije	65.000	70.000	73.097
Europa zonder Rusland	6.963.000	6.827.500	6.185.850
Rusland	1.500.000	1.500.000	1.100.000
Europa incl. Rusland	8.463.000	8.327.500	7.285.850

De zichtbare voorraden bedroegen op 1 Januari (in tons):

	1935	1934	1933
Europa	5.384.043	4.960.506	5.077.739
Java, totaal voorraad	2.054.585	2.810.205	2.881.309
Ver. Staten, alle havens	808.502	220.007	254.181
Cuba, alle havens	998.005	1.230.086	1.735.065
Totaal	9.245.135	9.220.804	9.948.294

*) Campagne Augustus/Juli.
†) Campagne Juli/Juni, inclusief rietsuikerproductie voor 1934/35, geraamd op 17.000 ton, tegen in 1933/34 15.660 ton.
Blijkens bovenstaande raming is er in vergelijking met de campagne 1933/34:
Voor Europa excl. Rusland een vermeerdering van 777.150 ton = 12.6 pct.
Voor Rusland alleen een vermeerdering van 400.000 ton = 36.4 pct.
Voor Europa incl. Rusland een vermeerdering van 1.177.150 ton = 16.2 pct. (Licht's Rapport)
(Vorig bericht blz. 1547 F.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging in de Indische begrooting. —
Bij de Tweede Kamer zijn op 6 Febr. '35 ingediend de wetsontwerpen tot wijziging en aanvulling van afdeeling III der begrooting van Nederl.-Indië voor het dienstjaar 1935.
In de Memorie van Toelichting wordt medegedeeld, dat het eerste beoogt, de begrooting van Ned.-Indië voor 1935 in overeenstemming te brengen met de bij de wet vastgestelde aanvullingsbegrooting voor 1934 betreffende de wijziging der inkomstenbelasting en de invoering van een loonbelasting.
Ten gevolge van deze wijzigingen vertoont thans de begrooting van Ned.-Indië voor 1935 de volgende eindcijfers:
Uitgaven: Gewone dienst *f* 490.117.168, buitengewone dienst *f* 11.750.948, geheele dienst *f* 501.868.116.
Middelen: Gewone dienst *f* 407.825.643, buitengewone dienst *f* 23.972.471, geheele dienst *f* 431.798.114.
Tekort gewone dienst *f* 82.291.525, overschot buitengewone dienst *f* 12.221.523, tekort geheele dienst *f* 70.070.002. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1676 D.; Ind. Begr. 1599 H.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Directeur van Financiën. - C. F. de Bruyn Kops. —
Ter vervanging van den heer De Leeuw, den aftredenden directeur van Financiën, is naar uit Batavia wordt gemeld, met ingang van 29 Maart 1935 benoemd de heer G. F. de Bruyn Kops, waarnemend thesaurier-generaal, daarvoor hoofd van den dienst van in- en uitvoerrechten en accijnzen. (Aneta)

D. NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Russische orders.
Naar Vaz Dias verneemt, is van Sovjet-Russische zijde aan de Werf Gusto, te Schiedam, opdracht gegeven tot den bouw van twee groote baggermolens, welke tevens met een pers-installatie zullen worden uitgerust.
Een gedeelte van de machine-installatie voor deze baggermolens zal worden gebouwd door Verschure & Co.'s Scheepswerf en Machinefabriek, te Amsterdam, bij welke onderneming kort geleden Sovjet-Rusland vijf sleepbooten heeft besteld. (Vaz Dias)
(Vorig bericht Scheepsbouw 1676 E.)

E. BELGIE. — Geen diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland. —
De Kamer heeft op 6 Febr. '35 het voorstel diplomatieke betrekkingen aan te knoopen met Sovjet-Rusland, verworpen met 85 tegen 73 stemmen bij twee onthoudingen. (Handelsblad v. Antwerpen)

F. JOEGO-SLAVIE. — Skoepsjtina ontbonden. —
In een geheime zitting van den Regentschapsraad is op voorstel van den minister van Binnenlandsche Zaken en ter toepassing van een grondwetsartikel besloten tot ontbinding van de Skoepsjtina.
De verkiezingen zijn bepaald op 5 Mei, de nieuwe Kamer zal tegen 3 Juni worden bijeengeroepen.
(Politika)

G. DUITSCHLAND. — Dr. G. Gerecke's beroep verworpen. —
Het rijksgerechtshof heeft het door den vroegeren rijkscommissaris voor werkverschaffing, dr. Gunther Gerecke, tegen het vonnis van het Berlijnsche gerecht ingediende beroep ongegrond verklaard. Daarmede wordt het vonnis rechtskrachtig en is Gerecke wegens fraude meermalen gepleegd veroordeeld tot 2½ jaar gevangenisstraf. (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht blz. 869 D.)

H. SAN MARINO. — 195 jaar onafhankelijk. —
Met het luiden van alle kerkklokken in San Marino is op 5 Febr. '35 de viering begonnen van den 195-sten verjaardag van de onafhankelijkheid van San Marino, de kleinste republiek van Europa, en tevens een der oudste. (Le Temps)

I. LIEVEN GEVAERT OVERLEDEN. —
Te Den Haag is plotseling overleden de bekende Vlaamsche groot-industrieel Lieven Gevaert, hoofd van de firma Gevaert-fotoproducten, die over de geheele wereld vertakkingen heeft, en oprichter van het Vlaamsch Economisch Verbond.
De heer Gevaert, die op 23 Mei 1868 te Antwerpen werd geboren, debuteerde aldaar als eenvoudig fotograaf.
Dank zij zijn uitvinderstalent, zijn arbeidzaamheid en zijn wilskracht, heeft hij de wereldfirma Gevaert tot stand weten te brengen die werkt met een kapitaal van honderd millioen francs.
Overtuigd katholiek en Vlaamschgezinde, legde de heer Gevaert een groote milddadigheid aan den dag voor het oprichten van degelijke Vlaamsche Katholieke scholen. (De Maasbode)

A. VEREENIGDE STATEN. — Beperkt diplomatiek verkeer met Sovjet Rusland. —

Ten gevolge van het afbreken van de Amerikaansch-Russische schuldenonderhandelingen heeft het Witte Huis bevel gegeven om de diplomatieke betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en de Sovjet-Unie op demonstratieve wijze te beperken.

De marine-attaché zal — evenals de luchtvaart-attaché — uit Moskou worden teruggetrokken, terwijl het Amerikaansche consulaat-generaal aldaar zal worden gesloten.

Het personeel van de Amerikaansche legatie zal aanmerkelijk worden verminderd.

Bovendien zullen ettelijke Amerikaansche consuls uit Rusland worden teruggeroepen.

Officieus wordt vernomen dat het afbreken der schuldenonderhandelingen tusschen Washington en Moskou het onnoodig maakt dat er zooveel Amerikaansche consulaire ambtenaren in Rusland zijn.

(Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Het gaat om een, door de regeering-Kerenski in 1917 opgenomen leening, en een obligatieschuld en schadeloosstelling voor in beslag genomen Amerikaansche bezittingen in Rusland, tezamen voor een waarde van 625 millioen dollar. — Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1120 D.)

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Dr. H. Colijn verdedigt zijn beleid. - Rede van minister Oud. —

In een bijna voltallige zitting van de Eerste Kamer heeft minister-president, dr. H. Colijn, op 8 Febr. '35 op de algemeene beschouwingen geantwoord. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Alvorens de hoofdpunten te behandelen deelde hij allereerst mede, dat het wetsontwerp in zake cumulatie bij de leden van het kabinet circuleert. De Amsterdamsche havengelden zijn onlangs voor een jaar vastgesteld, doch deze aangelegenheid wordt nog nader door een interdepartementale commissie onderzocht.

Dan is nog de vlaggenkwestie ter sprake gebracht, waarbij eenig misverstand is gebleken. Wanneer er tweespalt is gekomen, is dit te wijten aan degenen, die de prinsevlag propageeren in de plaats van de traditioneele nationale vlag: rood-wit-blauw. Dat zijn onze kleuren geweest van af het midden der 17de eeuw en daaraan is sedert dien niets gewijzigd door de regeering.

Hierna kwam dr. Colijn tot de hoofdpunten: het crisisbeleid en het algemeene regeeringsbeleid.

Al zijn wij er nog lang niet, toch mag men niet zeggen, dat de toestand slechter is geworden. In 1933 was er een tekort op den gewonen dienst, van 190 millioen, thans is het belangrijk lager.

Er is aangedrongen op het weren van revolutionnairen uit vertegenwoordigende lichamen, dit is echter een hoogst teer vraagstuk. De regeering moet niet te diep ingrijpen.

De aanpassingspolitiek richt zich op het geheel der gewijzigde economische omstandigheden.

Herstel zal een zaak van jaren zijn: dus moeten wij ons aanpassen, hetgeen allereerst beteekent het zoeken van een nieuw evenwicht tusschen productie en afzet. Helaas heerscht er op dit gebied nog groote onzekerheid, vooral ten aanzien van de buitenlandsche handelsbetrekkingen. Zelfs bij vrij duidelijke aanwijzingen moet men nog zeer voorzichtig zijn voor de storende werking van plotselinge, onverwachte koerswijzigingen.

Wie niet enthousiast is voor industrialiseering en verzekering van de binnenlandsche markt, wordt tegenwoordig al gauw voor stekeblind uitgekreten. Stekeblind nu is geen der leden van het kabinet, doch voorzichtig zijn zij wel.

Wij krijgen tegenwoordig niets meer voor niets, zooals vroeger door de meestbegunstiging nog wel eens. Alles wat men van den invoer afneemt, gaat automatisch van onzen uitvoer af. Zoo zou onze landbouw het gelag moeten betalen voor de beschermde industrie.

De grondstoffen voor de uitgebreide industrie moet men ook kunnen betalen en hoe zou dat gaan bij een ineengeschrompelde uitvoer? Nederland is nu eenmaal zeer arm aan grondstoffen en daarom is onze positie en ons herstel ook moeilijker dan die van bijna alle landen.

De aanpassing zal moeten doorgaan tot wij op het peil zijn gelijk met de landen, die cultureel met ons te vergelijken zijn.

Werkloosheid. — Vervolgens besprak dr. Colijn, de bestrijding van de werkloosheid. Dit geschiedt allereerst b.v. door de steunmaatregelen voor den landbouw en verder door het werkfonds.

Ook de regeering betreurt de vertraging bij dit laatste, want er is nog geen enkel industrieel project ingekomen dat zonder meer uitvoerbaar is. Het is wel gebleken, dat veel op dit gebied pure illusie is, geen weloverdacht plan heeft de regeering nog onder oogen gekregen.

De grootste moeilijkheden veroorzaken echter de loonen en als staaltje daarvan las de minister een circulaire voor van een combinatie, welker tarieven wanneer het het werkfonds betreft, belangrijk hooger zijn.

Deflatie en devaluatie. — Deflatie is een zware weg, doch altijd nog beter dan devaluatie, betoogde dr. Colijn vervolgens.

Zal devaluatie grooten export in het leven roepen? De mogelijkheden zijn beperkt door de vreemde contingenten en spr. verwacht bij depreciatie van den gulden eerder nog verslechtering van de internationale relaties.

Wel krijgt men meer nieuwe guldens voor den uitvoer, doch in dezelfde verhouding zullen meer guldens betaald moeten worden voor den invoer en die is nu eenmaal veel grooter dan onze uitvoer.

Tegenover een voordeel voor exporteurs staat dus veel grooter nadeel voor de volksgemeenschap.

Een derde bezwaar is de kans op loonsverhooging door de stijging van de prijzen, waardoor dus de kosten voor den fabrikant, die ook al zijn grondstoffen duurder moet importeeren, eerder zouden toe- dan afnemen.

Alle goudlanden zijn overigens vrij tegenover elkaar: het blok behoeft dus niet permanent te zijn. Het vraagstuk der stabilisatie is in voortdurende bespreking en de Nederlandsche regeering wordt geregeld op de hoogte gehouden.

Dr. Colijn erkende, dat het Engeland sedert de devaluatie iets beter gaat, doch daarmede kunnen wij, klein land, afhankelijk voor alle grondstoffen ons niet vergelijken.

Maar staat het goudblok er zoo slecht voor?

De exportwaarde in goud van 1929 op 100 gesteld, was die voor het goudblok in 1934: 37,3, V. S. 23,8 en Engeland 32,7. Voor de exporthoeveelheden zijn de verhoudingscijfers 1929—eind 1933: goudblok 69, V. S. 52,5, Engeland 64,2. Met deze en meer cijfers toonde dr. Colijn het tegendeel aan.

Ordening. — Komende tot het algemeen regeeringsbeleid besprak dr. Colijn vervolgens allereerst de ordening. Hieraan kan eerst begonnen worden, wanneer er een begin van bezonkenheid is. Derhalve is deze tijd, nu de sociaal-economische verhoudingen dagelijks zich kunnen wijzigen, voor ordening ongeschikt.

Vlak na den oorlog deed de socialisatie opgeld, nu is dit het geval met ordening. Komen er betere tijden dan zal de individualistische geest van het Nederlandsche volk, naar de overtuiging van de regeering zijn rechten heusch wel hernemen. Wij moeten niets hebben van ordenaars, die de volksgemeenschap tot melkkoe, of de Overheid tot opperfabrikant en opperkoopman willen maken.

Wat wil de regeering dan wel? De regeering heeft daarvan reeds blijk gegeven door de indiening van het wetsontwerp op de facultatieve bindendverklaring en onverbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten. De wetgever moet zijn als de verstandige tuinman, waarover de heer Aalberse in 1921 heeft gesproken: hij kan snoeien en leiden, doch niet het leven zelve geven. De heer Aalberse zat toen ook achter de regeeringstafel.

Spelling. — De minister van Onderwijs moet behoorlijk gelegenheid hebben, het spellingsbeleid te verdedigen. Spr. keurde het echter af, dat nu reeds zoo scherp critiek op dit deel van het kabinetsbeleid is uitgesproken. Laat men eerst nu de regeering aanhooren.

De internationale politieke hemel moge den laatsten tijd iets verhelderd zijn, wat Europa betreft, maar van Oost-Azië kan dat toch zeker niet gezegd worden. De verhooging van de Defensiebegrooting betreft dan ook alleen Indië, en wel versterking van de vloot.

Volgens het vlootplan-1930 had 63 millioen uitgegeven kunnen worden, het zijn er eerst 42 millioen en zoo is hier een groote achterstand, in strijd met de bedoelingen van het parlement.

Op de Indische landmacht is zes millioen bespaard, voor de Nederlandsche landmacht zal weldra een plan worden ingediend, dat een bezuiniging van vijf millioen beteekent.

Het onderzoek naar de relaties met de buitenlandsche wapenindustrie is in handen van de procureurs-generaal bij de gerechtshoven. Van wapenvoorraden, b.v. van de N.S.B. in het Gooi, gelooft de regeering niets, evenmin als van een financieele afhankelijkheid van de pers in Nederland van de buitenlandsche wapenfabrikanten.

Ten aanzien van de inperking van gemeentelijke autonomie heeft de heer Wibaut te veel gegeneraliseerd en op zijn opmerking omtrent het anti-cultureel streven der regeering met gebruikmaking van de crisis, zal spr. niet antwoorden.

De leden van het kabinet zijn solidair ten aanzien van de punten van het program, zij trachten die zoo goed mogelijk te verwezenlijken met samenwerking van het parlement. De regeering hoopt zoo straks ook op die samenwerking bij het groote saneeringsplan.

De ministers houden zich tegenover hun partij, wat de verantwoordelijkheid voor hun daden betreft, volkomen vrij. Dat kan leiden tot kleinere en een enkele maal tot grootere conflicten.

Ten slotte bedenke men, dat hij, die een kabinet ten val brengt, in staat moet zijn de leiding der regeering over te nemen. Het kabinet van zijn kant zal, door vrees gedreven, niet afwijken van de richting, welke het in 's lands belang meent te moeten blijven inslaan!

Minister Oud heeft vervolgens de financieel-technische beschouwingen beantwoord. Grondslag van het financieel beleid der regeering is saneering, dat is de beste waarborg voor het behoud van den gulden, al bestaat er op dit terrein geen enkele absolute vastheid.

Vele middelenramingen vallen tegen, bij elkaar minstens dertien millioen. Daarbij komt de *f* 6 millioen extra voor de gemeenten, als de steunsubsidie en verder de scheepvaartsteun, te zamen minstens *f* 25 millioen, tot welk bedrag het beeld der begrooting dus weer ongunstiger is geworden.

In enkele jaren is de inkomstenbelasting gevallen van 92 op 45 millioen en bovendien moet de werkloozensteun, thans 46 millioen sedert 1 Januari 1934 geheel uit gewoon bestreden worden. Desondanks zijn de begrootingstotalen in dalende lijn gebleven. Het voor 1935 geraamde tekort is 92 millioen en dat ondanks nieuwe lasten tot een totaal van 42 millioen. Blijft 50 millioen, of vergeleken bij 1933 een verbetering van de budgetaire positie

met 142 millioen. Trekt men daar de nieuwe belastingen af alsmede het vergroote spoorwegtekort, dan blijft er toch een reëele bezuiniging van 40 millioen, waarmede dan tevens het normaal accres is opgevangen.

Saneeringswet — Zal de begrooting 1936 normaal kunnen zijn, dan moet de regeering van te voren de vereischte machtiging van de staten-generaal hebben, waartoe zoo spoedig mogelijk het groote saneerings-wetsvoorstel zal worden ingediend.
Samenvattend concludeerde de minister, dat de toestand hoogst ernstig, maar niet hopeloos is. De regeering hoopt dan ook in samenwerking met de staten-generaal de taak, welke zij op zich heeft genomen, tot een goed einde te brengen.
(De Standaard - N. Rotterd. Crt. - De Tel. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. Colijn 1662 C.; Mr. Oud 1620 H.)

A. AUSTRALIE. — De afscheiding van West-Australië. —
Het Engelsche Hoogerhuis heeft zijn goedkeuring gehecht aan de instelling van een commissie van beide huizen om een rapport uit te brengen inzake de petitie van den staat van West-Australië betreffende de verwezenlijking van de afscheiding van West-Australië uit het federale Gemeenebest van Australië. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1551 E.)**

B. SAARGEBIED. — Afmarsch der Saartroepen. - Mariniers vertrekken 16 Febr. '35. —
De commissie van drie heeft thans aan het hoofdkwartier van de internationale troepenmacht in het Saargebied de definitieve orders voor het vertrek der troepencontingenten doen toekomen.
Bevestigd wordt, dat de Nederlandsche mariniers den 16en Februari en het Zweedsche contingent den 18en Februari het Saargebied zullen verlaten.
De Engelsche en Italiaansche troepen zullen tusschen den 19en en den 28en Februari, afmarcheeren.
Op den dag van de overdracht van het Saargebied aan Duitschland zullen geen internationale troepen meer in Saarbrücken vertoeven.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 1626 C.)**

10 FEBRUARI 1935

C. DUITSCHLAND. — Gratieverleening bij doodstraf. —
Volgens de wet van 4 Febr. '35 zal alleen Adolf Hitler het recht van gratieverleening bij doodstraf of hoogverraad mogen uitoefenen. (Frankf. Zeitung)
(Vor. ber. Doodstraf 910 C.)

D. NED. OOST-INDIE. — De verkiezingen voor den Volksraad. - Uitheemsche onderdanen niet-Nederlanders. —
Voor de Volksraadsverkiezingen inzake de Chineesche groep werden 223 stemmen uitgebracht; het kiesquotient werd naar aanleiding hiervan op 56 bepaald.
Bij eerste lezing werden de heeren Yo Heng Kam en H. H. Kan gekozen. Bij de tweede lezing werd nog gekozen mr. Kok Wat Tiong uit Semarang, die het eerst het kiesquotient haalde. Hierdoor is de heer Loa Sek Hie, die zitting had, niet herkozen; hij haalde slechts 40 stemmen. (Aneta) **(Vor. ber. 1664 E.)**

E. SOVJET-RUSLAND. — Grondwetswijzigingen goedgekeurd. —
Op 6 Febr. '35 is het 7e Radencongres der U.S.S.R. met een slotwoord van Kalinin gesloten.
Het Congres heeft alle door Molotof voorgestelde grondwetswijzigingen met algemeene stemmen aangenomen.
Ten slotte koos het Congres de uit 605 leden bestaande Centrale Executieve Commissie der Sovjet-Unie.
In zijn toelichting deelde Molotof mede, dat de grondbeginselen der constitutie ongewijzigd blijven, maar dat

1o. rechtstreeksche verkiezingen in de plaats komen van getrapte voor de stedelijke en plattelandssovjets en voor het Al-Russisch congres;

2o. boeren en arbeiders gelijke vertegenwoordiging zullen hebben, maar dat de arbeiders zekere voorrechten behouden;

3o. dat de stemming zal dienen om de bestaande banden tusschen de regeeringsorganismen en de massa te verstevigen;

4o. dat de stemming geheim zal zijn.

Molotof voegde er bij, dat alles wat in het parlementaire stelsel beter is zal worden overgenomen in het sovjetstelsel. (Iswestija) **(Vor. ber. blz. 1671 F.)**

F. PALESTINA. — Nieuwe luchthavens. —
De Palestijnsche regeering heeft aangekondigd dat te Lydda en te Haifa luchthavens zullen worden aangelegd, waardoor op den weg naar Indië Bagdad vermeden zal kunnen worden en de luchtroute naar Indië aanzienlijk bekort wordt. (Courier d'Orient)

G. NEDERLAND. — Prof. Dr. J. P. B. Josselin de Jong. —
De „Staatscourant" meldt, dat tot gewoon hoogleeraar aan de Universiteit te Leiden voor de volkenkunde is benoemd prof. dr. J. P. B. de Josselin de Jong, tot dusver bijzonder hoogleeraar vanwege het Leidsch Universiteitsfonds in de algemeene volkenkunde aldaar, en tevens conservator aan het Rijksmuseum Ethnografisch Museum eveneens te Leiden.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Onderwijs 1668 G.)**

H. NEDERLAND. — R. K. Staatspartij. - Rede van prof. mr. P. J. M. Aalberse. - Ordeningsgedachte. —
In de op 9 Febr. '35 gehouden 15de vergadering van den Partijraad der R. K. Staatspartij te Utrecht heeft de voorzitter van de Roomsch-Katholieke Tweede-Kamerfractie, prof. mr. P. J. M. Aalberse een rede gehouden over het onderwerp: „De Ordeningsgedachte". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Prof. Aalberse begon met er op te wijzen, dat de tegenwoordige crisis geen gewone crisis is, waarbij na enkele jaren herstel volgt. Thans heerscht een soort van economische aardbeving met groote grondverschuivingen, waarvan een blijvend veranderde structuur het gevolg is. Door protectie, autarkie en nationalisme is het vrije wereldverkeer, op individueelen grondslag, omgezet in een sterk belemmerd ruilverkeer tusschen afgesloten nationale volkshuishoudingen. Nationaal en internationaal moeten wij ons aan den nieuwen toestand aanpassen.
Wij moeten niet streven naar herleefd Mercantilisme of naar staatskapitalisme, maar door organisatie moet ordening gebracht worden. Dit alles heeft een geestelijken ondergrond: zoowel individualisme als socialisme zijn halve waarheden, maar grondslag van de katholieke sociologie is, dat de mensch tegelijk individu en sociaal wezen is. Men moet dat niet beschouwen als een compromis tusschen liberalisme en socialisme, maar als een synthese.
Wat betreft de practijk van deze ordening, voor het heden moet, voor zoo ver de bestaande organisaties onmachtig zijn, de staat zelf van boven af de ordening ter hand nemen. Dit is reeds geoeurd bijv. door de instelling der crisis-centrales. In internationaal opzicht moet een actieve handelspolitiek worden gevoerd: de export moet bevorderd worden. Er moet plaats zijn voor contingenteering en tariefsverhooging.
Voor het blijvend-toekomstige moet reeds thans gezorgd worden door aansporing en stuwing van het maatschappelijk leven om tot ordening te komen. Vervolgens moet er een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie komen, met verordenende bevoegdheid en onder toezicht van de overheid. (De Maasbode)
(Vor. ber. prof. Aalberse 1348 A.)

I. CANADA. — Toeneming van den export. —
Voor de eerste maal sedert 1930 is in 1934 de Canadeesche export gestegen boven de 200 millioen pond sterling. In 1934 nam de export toe met 46,5 millioen en steeg tot 233.200.000 pond sterling. De export naar de verschillende deelen van het Britsche Rijk steeg met 15,5 millioen tot een totaal van 65 millioen pond sterling. Gazette de Montreal)

K. ADATRECHT. — Inaugureele rede van prof. dr. Is. H. Cassuto. —
Op 4 Febr. '35 heeft prof. dr. Is. H. Cassuto aan de universiteit te Utrecht zijn ambt van bijzonder hoogleeraar in het adatrecht van Ned.-Indië aanvaard met een inaugureele rede over „Het Adatrecht van Ned.-Indië, zijn waarde voor het heden en voor de toekomst".
Na in groote trekken de geschiedenis van het adatrecht te hebben geschetst, onderwierp spr. het vraagstuk van adatrechtspolitiek: „unificatie of dualisme"

aan een beschouwing. Naar zijn oordeel kan 's wetgevers ingrijpen op dit netelige, conscientieuze terrein niet anders dan met de uiterste behoedzaamheid geschieden, wil zijn arbeid vruchtbaar zijn en van daadwerkelijk nut voor de inheemsche bevolking. Gelijk voor West-Java is geschied, ware achtereenvolgens, naar gelang de behoefte zich openbaart, ook voor andere rechtskringen, na gedegen onderzoek, tot beschrijving van het daar geldend privaatrecht over te gaan. En die adatbeschrijving zou dan een uitstekenden grondslag kunnen vormen voor latere codificatie. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Ambtsaanv. in het Onderwijs 1675 D.)

A. IERLAND. — Staatsburgerschap. —
De nieuwe vreemdelingenwet is gepubliceerd.
De clausule inzake de vreemdelingen zegt, dat onder vreemdelingen elkeen dient te worden verstaan, die geen burger is van den Ierschen Vrijstaat. Inzake erfenissen en beschikkingen over eigendom zullen vreemdelingen dezelfde rechten bezitten als Ierse burgers; echter zijn zekere soorten van bezit, zooals b.v. Ierse schepen, voor hen verboden. De minister van justitie krijgt het recht bepalingen af te kondigen over landing, oponthoud, aanmelding, werkzaamheid enz. van vreemdelingen.
De wet over het Ierse burgerrecht heeft nog geen rechtsgeldigheid. De nieuwe clausule wordt beschouwd als een nieuwe stap naar het doel dat de regeering van den Ierschen Vrijstaat zich voor oogen stelt, n.l. volledige onafhankelijkheid van Engeland.
(Irish Times) **(Vor. bericht blz. 1599 F.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. — Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: J. Leslie Mitchell — „The Conquest of the Maya". (E. P. Dutton & Co., New York)
Belgisch-Fransch: Maurice Gauchez — „Marées de Flandre". (La Renaissance du Livre, Bruxelles)
Duitsch: Heinen, Werner — „Brot aus den Steinen". (Bergstadt Verlag, Breslau)
Tolten, Hans — „Kampf um die Wildernis". (Rütten & Loening Verlag, Frankfurt a. M.)
Engelsch: Hanley, James — „The Furys". (Chatto and Windus)
Tracy, Don — „Round Trip". (Constable)
Fransch: Chamson, André — „L'Année des Vaincus". (Grasset, Paris 1934)
Dorgelès, Roland — „Si c'était Vrai", roman. (Albin Michel, Paris 1934)
Italiaansch: Sibilla, Aleramo — „Si Alla Terra". (Mondadori, Milano)
Nederlandsch: Charivarius — „Het einde van Socrates". (H. D. Tjeenk Willink & Zn., Haarlem)
Zweedsch: Paul Michel Ingel — Ungdom i Landsflykt (Jonge mannen in ballingschap). (Stockholm)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1671 H.)**

C. ZUID AFRIKA. — Rede van Generaal Smuts. - Japan. —
In een redevoering voor het Zuid-Afrikaansche instituut voor internationale aangelegenheden heeft generaal Smuts den internationalen toestand en in het bijzonder den toestand in het Verre Oosten besproken. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Bij de politiek, die Japan thans ingezet heeft, bestaat het ernstige gevaar, dat de Stille Oceaan het mogelijke centrum van gevaren der wereld wordt. Japan evenals Rusland, China, Vereenigde Staten, Gr. Brittannië, Canada, Australië, Nieuw Zeeland en Indië, allen kunnen hierbij betrokken worden. Men staat op den tweesprong, die steeds het kritieke stadium vormt in deze problemen, en de toekomst zal voor het grootste gedeelte afhangen van het inzicht, waarmede de toestand behandeld wordt. Wanneer Japan wederspannig blijkt en vastbesloten is, om, het koste wat het koste. een politiek door te zetten, die een nieuwe vlootbewapeningswedloop zou beteekenen, of, een bedreiging zou vormen voor de integriteit van China en den vrede in het Verre Oosten, zouden de andere mogendheden van den Stillen Oceaan hun politiek daarnaar moeten richten.
Generaal Smuts wees met nadruk op de noodzakelijkheid van een samengaan tusschen de Ver. Staten en het Britsche Rijk.
De bekendheid van een samengaan zou waarschijnlijk voldoende zijn, om den vrede in den Stillen Oceaan te verzekeren. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht Smuts 1573 A.)

D. LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Ned. Oost-Indië. - Sergeant Wulms gedood. —
Het legervliegtuig, dat eenige dagen vermist werd, is ten N.O. van den grooten krater van den Tangkoeban Prahoe, geheel verpletterd, op 7 Febr. '35 gevonden.
De bestuurder sergeant Wulms, oud 26 jaar werd bij den val gedood.
Het vliegtuig was een eenpersoons Curtiss-jager, dat in 1929 in Indië was aangeschaft. (Aneta)

11 FEBRUARI 1935

E. LUCHTVAART. — De „Uiver". - Rapport van dr. ir. H. J. van der Maas. —
De ingenieur van den rijksstudiedienst voor de luchtvaart, dr. ir. H. J. van der Maas, heeft in opdracht van den Luchtvaartdienst ingevolge art. 151 in de regeling technische luchtvaart ter plaatse een voorloopig onderzoek ingesteld naar de oorzaak van het ongeval van de PH-AJU (Uiver). Zijn verslag is thans uitgebracht en voor nader onderzoek in handen gesteld van de permanente Ongevallencommissie bedoeld in art. 154 van genoemde regeling.
(Vaz Dias) **(Vorig bericht Uiver blz. 1638 A.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Reconstruction Finance Corporation. —
De Senaat heeft op 28 Jan. '35 het door de regeering ingediende wetsontwerp inzake de verlenging van volmachten en bestaansduur der Reconstruction Finance Corporation tot 1 Febr. 1937 aangenomen.
(New York Times, New York) **(Vor. ber. 1504 D.)**

G. ITALIE. — Cultureele overeenkomst met Oostenrijk. —
Tusschen Italië en Oostenrijk is een cultureel verdrag geteekend, waarbij o.a. is bepaald dat op een aantal Oostenrijksche scholen Italiaansch zal worden onderwezen terwijl te Weenen een Instituut voor Italiaansche cultuur zal worden gevestigd en te Weenen zoowel als te Rome leerstoelen zullen worden ingesteld voor het onderricht resp. in de Italiaansche en in de Oostenrijksche geschiedenis. (La Stampa)

H. TURKIJE. — Nieuw parlement gekozen. —
Op 8 Febr. '35 zijn voor de Nationale Vergadering 399 afgevaardigden gekozen, o.w. 17 vrouwen. Zestien der gekozenen zijn onafhankelijken, de anderen behooren tot de eenige bestaande partij, de Kemalisten.
De nieuwe Vergadering komt in Maart te Ankara bijeen.
Deze algemeene verkiezing was de eerste in Turkije, waarbij vrouwen stemden. (Akcham)
(V. b. Minderheden 1675 E.; Vrouwenkiesr. 1618 E.)

I. INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU. — 40-urige arbeidsweek. —
De raad van beheer van het Internationaal Arbeidsbureau heeft op 2 Febr. '35 gestemd over de voorstellen die hem voorgelegd waren met betrekking tot de aanwijzing der takken van nijverheid waarvoor de internationale arbeidsconferentie in Juni van dit jaar conventies zou kunnen sluiten, waarbij de 40-urige arbeidsweek internationaal zal worden vastgelegd.
Het voorstel van de arbeidersgroep dat een lange lijst van industrieën bevatte, werd verworpen met 17 tegen 8 stemmen.
De raad hechtte zijn goedkeuring aan het voorstel van het Internationaal Arbeidsbureau om te streven naar het sluiten van 40-urige arbeidsweekconventies met betrekking tot de

openbare werken (met 17 tegen 8 stemmen), de ijzer- en staalindustrie (met 14 tegen 8 stemmen), het bouwbedrijf (met 14 tegen 9 stemmen), en de glasindustrie (met 16 tegen 7 stemmen).
De werkgeversgroep stemde tegen, met uitzondering van den Italiaan Olivetti. (Rapport Int. Arbeidsbureau, Genève)
(Vorig bericht Int. Arbeidsbureau 1670 I.)

A. PROF. MAX LIEBERMANN OVERLEDEN. —
Prof. Max Liebermann, de vroegere president van de Pruisische Akademie voor Kunsten, is op 8 Febr. '35, 88 jaar oud, te Berlijn overleden.
Max Liebermann werd in 1847 te Berlijn geboren in een sinds lang daar gevestigde bekende Israëlietische familie.
Reeds jong voelde Liebermann zich tot de schilderkunst getrokken en hij werkte al onder toezicht van den paardenschilder Steffeck toen hij 15 jaar oud was. Hij trok naar Weimar (Munkaczy) en vervolgens via München naar Parijs. Hier heeft hij zich onder invloed van Manet, Courbet en Millet gevormd als de groote vertegenwoordiger van het impressionisme in Duitschland, als de onbestreden meester in het toenmaals jonge en veroverende plein-air.
De in 1898 opgerichte „Berliner Sezession" werd een middel om de nieuwe ideëen ingang te doen vinden, de later als uitgevers en kunsthandelaren zoo bekende broeders Bruno en Paul Cassirer waren verder waardevolle helpers in den strijd.
Toen Liebermann ook in de Pruisische kunstakademie vasten voet kreeg, nam zijn invloed snel toe en hij heeft in het middelpunt van het Berlijnsche kunstleven gestaan tot hij zich in verband met de politieke gebeurtenissen van de laatste jaren zwijgend terugtrok.
Met ons land heeft Max Liebermann nauwe betrekkingen gehad. Hij was zeer bevriend met Jozef Israëls en onderging ook eenigen invloed van den ouden meester, met wien hij innerlijk zooveel gemeen had. Liebermann heeft veel in Holland gewerkt; zijn voornaamste scheppingen hebben dikwijls een Hollandsch onderwerp: Amsterdamsche weesmeisjes, stadsgezichten in Haarlem en Leiden, het leven der visschers aan ons Noordzeestrand, interieurs, landschappen, enz.
Op hoogen leeftijd is Liebermann met roem overladen. Hij was president der Preusische Akademie der Künste, eereburger van de stad Berlijn, eere-doctor van de Berlijnsche universiteit, bezitter van het „Adlerschild" van het Duitsche rijk, houder van de Pruisische staatsmedalje, vice-kanselier van de vredesklasse der orde „Pour le Mérite". In Mei 1933 is Liebermann vrijwillig uit de Akademie getreden.
Thans is hij overleden in hetzelfde huis van de Pariser Platz, waar zijn ouders woonden, waar hij geboren is en zijn jeugd heeft doorgebracht.
Van zijn verschillende onderscheidingen memoreeren wij nog zijn eere-lidmaatschap van de Haagsche Academie.
(Alg. Handelsblad, Maasbode, N. Rott. C.)
(Vor. ber. Prof. Liebermann 809 E.)

12 FEBRUARI 1935

B. FRANKRIJK. — Werkloosheid. - 10 milliard frs. over 6 jaar. —
In Frankrijk, aldus de minister van Arbeid, Jacquier, bedraagt het aantal ondersteunde werkloozen op het oogenblik 487.000.
Over een periode van zes jaar zal een bedrag van 10 milliard francs ter bestrijding der werkloosheid worden besteed en reeds dit jaar zullen 40.000 arbeiders bij de uitvoering van openbare werken in dienst worden gesteld. (Le Temps) **(Vor. ber. 1557 C.)**

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. —
Kardinaal Faulhaber, aartsbisschop van München, heeft in een preek, die gericht was tegen een officieuze campagne om de roomsch-katholieke en protestantsche scholen in Beieren op te heffen, gedreigd, de nat.-soc. leiders, die deze actie tegen de confessioneele school in Beieren mochten willen doorzetten, te excommuniceeren. Een groote schare heeft daarna den kerkelijken hoogwaardigheidsbekleeders en Prins Rupprecht, die de preek mede had aangehoord, een luide ovatie gebracht wegens het optreden van den kardinaal. (De Maasbode)
(Vorig bericht Faulhaber 1627 C.)

D. DUITSCHLAND. — Werkloosheid. —
Het aantal werkloozen in Duitschland is in Januari 1935 met rond 369.000 toegenomen. Hun aantal bedraagt thans 2.973.000. (Völk. Beobachter) **(1609 F.)**

E. VEREENIGDE STATEN. — Marinebasis op Hawaii. —
In een geheime vergadering met de militaire chefs heeft de militaire senaatscommissie het plan besproken om op Hawaii een marine-basis in te richten, waarvan de kosten 11 millioen dollar zouden bedragen.
Er werden verschillende plannen besproken tot versterking der kustverdediging, alsmede de plannen tot motoriseering van het leger en moderniseering van de bewapening.
Deze plannen zullen tezamen met het plan van de vlootbasis op Hawaii in een enkel plan worden samengevat, waarmede een bedrag van 408 millioen dollar gemoeid zal zijn. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1656 K.)

F. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. - Vereffeningscertificaten. —
De directie van het Nederlandsche Clearinginstituut maakt bekend, dat vorderingen wegens of in verband met levering naar Duitschland van de hieronder genoemde goederen van Nederlandschen oorsprong, voor zoover de invoer in Duitschland is geschied of zal geschieden na 31 December 1934, — mits zij voor het overige zullen blijken te voldoen aan de bij of krachtens verdrag of wet gestelde vereischten, geldende op den dag, waarop zij voor uitbetaling in aanmerking zouden komen — alleen tot betaling uit de bij het Nederlandsch Clearinginstituut gestorte gelden zullen worden toegelaten tegen overlegging van een vereffeningscertificaat, af te geven door het Crisis Uitvoer Bureau te 's-Gravenhage. Dit certificaat zal slechts dan geldigheid hebben, wanneer ten genoege van het Crisis Uitvoer Bureau is bewezen, dat de uitvoer naar Duitschland werkelijk is geschied.
Voor zoover ter vereffening van de vorderingen de storting bij de „Deutsche Verrechnungskasse" te Berlijn nà 31 December 1934 is tot stand gebracht of zal tot stand komen, zal het op het betreffende vereffeningscertificaat vermelde factuurbedrag in mindering komen van het voor de bedoelde goederen vastgestelde betalingscontingent voor 1935.
Bij de verdeeling der betalingscontingenten zullen de hierbedoelde vorderingen, voor zoover zij voortvloeien uit vóór 31 December 1934 gesloten contracten, de voorkeur genieten.
Voor het verkrijgen van een vergunning van het Nederlandsch Clearinginstituut voor een compensatietransactie, waarbij een uitvoer der hierbedoelde goederen is betrokken, moet worden overgelegd een door het Crisis Uitvoer Bureau af te geven contrôle-certificaat. Ook dit certificaat zal alleen dan geldigheid hebben, wanneer ten genoege van het Crisis Uitvoer Bureau is bewezen, dat de uitvoer naar Duitschland werkelijk is geschied. Alvorens een contrôle-certificaat bij het Crisis Uitvoer Bureau aan te vragen dienen belanghebbenden zich met het Clearinginstituut te verstaan.
Groep I. Onedele metalen en afvallen daarvan; groep II. Textiel- en Papierafvallen; groep III. Wol; groep IV. Edelsteenen; groep V. Kapok;
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Clearing Duitschland 1670 G.)

G. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Nieuw incident. - Italië mobiliseert. —
Op 29 Jan. '35 heeft bij Oeal Oeal opnieuw een treffen plaats gehad tusschen Italiaansche en Abessynische strijdkrachten. Vijf Italiaansche inheemsche militairen zijn gedood, zes gewond. De Italiaansche regeering heeft te Addis Abeba een formeel protest ingediend.
De regeering van Abessynië geeft als haar meening te kennen, dat het grensincident een gevolg is van „de opvliegende stemming van eenige plaatselijke Italiaansche officieren".
Sedert 5 Februari is in verband met de gespannen verhouding tot Abessynië in Italië de mobilisatie begonnen van twee divisies der lichting 1911. De opgekomen militairen worden naar Catania en Syracuse en ander steden in het Zuiden vervoerd, waar zij ingescheept zullen worden voor Eritrea en Somaliland.
(Il Secolo) **(Vorig bericht blz. 1660 A.)**

A. NEDERLAND. — Defensie. - Beveiliging Zuidelijke provincies. —

De Kamers van Koophandel en Fabrieken in Noord-Brabant en Limburg hebben het volgende adres aan den ministerraad gezonden:

De Kamers van Koophandel en Fabrieken in Noord-Brabant en Limburg, in vergadering bijeen te Eindhoven op 8 November 1934, hebben zich ernstig beraden over de vraag of de op de defensie-uitgaven doorgevoerde bezuinigingen niet ten gevolge zouden kunnen hebben, dat van onze weermacht in geval van mobilisatie onvoldoende preventieve kracht zal uitgaan om de belangen van handel en industrie, die ter behartiging aan onze Kamers zijn toevertrouwd, te beschermen.

Onze Kamers betwijfelen het of juist in verband met de toegepaste bezuinigingen wel met zekerheid kan worden aangenomen, dat ons leger dan inderdaad zal blijken over die allernoodzakelijkste preventieve kracht te beschikken.

Op grond van dezen twijfel, doch tevens met het oog op de zeer concrete belangen van handel en nijverheid in Noord-Brabant en Limburg, welke in de laatste jaren beduidend in beteekenis en omvang zijn toegenomen, achten wij ons verplicht er bij Uwe Excellenties op aan te dringen te overwegen of geen maatregelen dienen te worden genomen ter versterking van de weermacht.

Ook voor de verdere rustige ontwikkeling en uitbreiding van onze industrie, juist thans en in de naaste toekomst van bijzonder belang voor ons volk, is het noodzakelijk, dat zekerheid bestaat omtrent de beveiligingscapaciteit van onze weermacht.

In dit verband vestigen wij er uwe aandacht op, dat zich in de Zuid-Limburgsche Mijnstreek in de laatste jaren slechts in geringe mate neven-industrie ontwikkeld heeft naast de mijnindustrie. De oorzaak daarvan is mede stellig te wijten aan de ligging van dit landsdeel. Versterking van onze weermacht zal ongetwijfeld tot een verbetering van dezen ongunstigen gang van zaken leiden.

Het is op grond van deze overwegingen en in de overtuiging, dat de door ons bedoelde belangen van zoodanige beteekenis zijn, dat zij met het landsbelang kunnen worden vereenzelvigd, dat wij er bij Uwe Excellenties op aandringen aan de beveiliging der Zuidelijke Provinciën voortdurend zeer ernstige aandacht te schenken. (Alg. Handelsblad - 31 Jan. '35)

(Vorig bericht blz. 1423 A.)

B. HONGARIJE. — Tibor von Eckhardt. —

De leider van de Hongaarsche partij van onafhankelijke kleine boeren, Tibor von Eckhardt, heeft een brief tot minister-president Gömbös gericht, waarin hij zijn functie als vertegenwoordiger van Hongarije bij den Volkenbond neerlegt. Hij wenscht de verwezenlijking van de kiesrechthervorming af te wachten. (Pesti Hirláp)

C. FINLAND. — Handel met Nederland. —

De Finsche invoer uit Nederland bedroeg in het afgeloopen jaar 185 (v. j. 137.5) millioen Finmark. De Finsche uitvoer naar Nederland bedroeg 293.6 (263.7) millioen Finmark. (Suomenmaa)

D. BELGIE. — Begrooting 1935. —

Verschenen is de Belgische Rijksbegrooting over 1935. Daaruit blijkt, dat de ontvangsten geschat worden op frs. 9.842.453.676 en de uitgaven op frs. 9.902.583.643. Er is dus een tekort van frs. 60.129.967; dit zal in den loop van het jaar met nieuwe belastingen worden aangezuiverd.

De openbare schuld van België bedroeg op 30 September '34 57 milliard francs of 634 millioen francs minder dan op 30 September 1933.

(Gazet van Antwerpen) **(Vorig bericht blz. 1652 C.)**

E. PHILIPPIJNEN. — Nieuwe grondwet. —

De constitutioneele Conventie heeft op 8 Febr. '35 het definitieve ontwerp voor een voorgestelde grondwet voor de nieuwe Philippijnsche Commonwealth goedgekeurd. De nieuwe grondwet voorziet ook in vrouwen kiesrecht. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

F. FRANKRIJK. — Koloniale economische Conferentie. - Tunis. —

De Fransche koloniale conferentie te Parijs heeft in plenaire zitting de kwesties der Fransche koloniale politiek behandeld.

De resident-generaal van Tunis, Peyrouton, bracht een uitvoerig rapport uit over de toestanden in het protectoraatsland Tunis waaruit blijkt, dat de omstandigheden van de inboorlingenbevolking in alle opzichten een verbetering behoeven. De resident-generaal heeft erop gewezen, dat de voor de koloniale politiek van Frankrijk verantwoordelijke kringen door een verbetering van den socialen toestand in Tunis in overeenstemming zouden handelen met de hoogere beschaving en de rechtvaardigheid. Daarmede zou men tegelijkertijd aan alle onruststichters ieder voorwendsel ontnemen voor een propaganda, die daarom een ongunstige uitwerking heeft, omdat in zekere kringen van het moederland een groote onverschilligheid heerscht en voor een deel ook profijttrekkers aan het werk zijn, die geen belang hebben bij een wijziging van de bestaande toestanden. (La Journée Industrielle) **(V. b. 1601 G.)**

G. GEESTELIJK LEVEN. — De a.s. Canonisatie van Kardinaal Fisher en den kanselier Thomas More. —

Op 9 Febr. '35 had, in tegenwoordigheid van Z.H. den Paus, in de zaal van het Consistorie te Rome, de voorlezing plaats van het decreet van de H. Congregatie der Riten, betreffende de erkenning van het martelaarschap van de Engelsche martelaren kardinaal Fisher en den kanselier Thomas More.

De voorlezing werd verricht door den secretaris van de H. Congregatie der Riten Z. H. Exc. mgr. Carinci. Toen deze geëindigd was, hield de postulator in de Engelsche taal een rede, waarin hij hulde en dank betuigde aan den Paus.

De Paus beantwoordde vervolgens den postulator met een toespraak, waarin Hij zeide de deugden en het martelaarschap van beide martelaren niet slechts te vieren om te huldigen als een triomf van het katholieke geloof, in het algemeen, doch speciaal als een glorie voor het Pausdom in Rome.

De Paus acht zich gelukkig, thans dezen roemrijken martelaren, reeds door Leo X zalig verklaard, plechtig de eer der heiligen te mogen toekennen, en het zal een gloriedag worden voor Engeland en de Kerk. (De Maasbode)

H. NEDERLAND. — Salarieering van bestuursleden van instellingen van weldadigheid e.d. —

De minister van binnenlandsche zaken heeft aan de gemeentebesturen de volgende circulaire gezonden:

Van verschillende zijden is in den laatsten tijd de vraag aan de orde gesteld, of het toelaatbaar is te achten, dat bestuursleden van instellingen van weldadigheid e.d. voor hun werkzaamheden salaris ontvangen, en in het bijzonder welk standpunt de overheid te dien aanzien dient in te nemen. In verband hiermede is dit vraagstuk vanwege de daarbij meer in het bijzonder betrokken departementen — die van binnenlandsche zaken, justitie en sociale zaken — onder de oogen gezien, terwijl ik ter zake het advies heb ingewonnen van de Nederlandsche vereeniging voor armenzorg en weldadigheid.

Naar aanleiding hiervan deel ik u het volgende mede:

Naar mijn meening dient het beginsel voorop te blijven staan, dat bestuursleden van instellingen van philantropischen en sociaal-hygiënischen aard hun functie zonder vergoeding behooren te verrichten. Ik voeg hier echter terstond aan toe, dat gewaakt dient te worden tegen de voorstelling, als zou, wanneer in een bepaald geval wel honorarium worden genoten, dit steeds verkeerd zijn. Er zijn gevallen denkbaar, waarin afwijking van dezen regel alleszins aanvaardbaar is; in andere gevallen ook betreft het historisch gegroeide toestanden, waarin soms geen verandering kan worden gebracht, zonder de betrokken instelling in groote moeilijkheden te brengen, zulks uiteraard tot schade van de door deze gediende belangen. (N. Rott. Crt.)

I. NEDERLAND. — Clearing- en Handelsverdrag met Roemenië. —

Naar wij vernemen, is ingevolge het clearingverdrag, dat op 9 Febr. '35 met Roemenië tot stand is gekomen, bepaald, dat, van het hier te lande te vormen saldo, aanvankelijk 35% zal worden besteed voor het betalen van den Nederlandschen export naar Roemenië, 15% voor de afdoening van achterstallige vorderingen, terwijl de resteerende 50% in vrije deviezen aan Roemenië zullen komen. Indien de bovengenoemde 15% en 35% niet voldoende mochten blijken om, hetzij de achterstallige vorderingen binnen een jaar af te wikkelen, hetzij de betaling van den toekomstigen export regelmatig te doen loopen, zullen de 50% vrije deviezen kunnen worden gebruikt.

Behalve een clearingverdrag, is ook een handelsverdrag gesloten. In verband hiermede zijn tevens voor de te exploiteeren artikelen de gewichtscontingenten vastgesteld, die het maximum aanduiden van de in

1935 naar Roemenië te exporteeren goederen, welke over de clearing zullen kunnen worden verrekend. Zoo is b.v. voor wollen lompen een hoeveelheid vastgesteld van 2500 quintalen, voor copra en palmpitten van 10.000 quintalen, voor koffie van 15.000 quintalen, voor ruwe katoen 8000 quintalen, voor ruwe rubber 3500 quintalen (Het Vaderland)
(Vorig bericht Handelsverdragen 1632 B.)

A. **LUCHTVAART. — Leeuwarden. —**
In de op 5 Febr. '35 gehouden vergadering van de Provinciale Staten van Friesland is met op 4 na algemeene stemmen aangenomen het voorstel om medewerking te verleenen om te komen tot aanleg van een vliegveld in de onmiddellijke nabijheid van de stad Leeuwarden. (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. Vliegveld 801 C.; Leeuwarden 1666 B.)

B. **'S-GRAVENHAGE. — Begrooting 1935 goedgekeurd. —**
De Haagsche gemeenteraad heeft de gemeentebegrooting voor 1935 met bijna algemeene stemmen goedgekeurd. Het eindcijfer voor den gewonen dienst voor inkomsten en uitgaven werd vastgesteld op *f* 69.593.943 en voor den kapitaaldienst voor inkomsten op *f* 142.606.020 en uitgaven *f* 142.508.940, batig saldo *f* 197.080. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 954 B.)**

C. **BILJARTEN. — De Belg G. van Belle wereldkampioen. —**
Te Marseille eindigde op 3 Febr. '35 de wedstrijd om het wereldkampioenschap 71—2. De Belg G. van Belle werd ongeslagen kampioen. Onze landgenoot Sweering bezette de vierde, Van Vliet de zesde plaats. (L'Auto) **(Vorig bericht Biljarten 1649 E.)**

D. **JAPAN. — Suppletoire begrooting. —**
De Japansche minister van Oorlog, Hayashi, heeft bij het kabinet een ontwerp ingediend, waarin hij de goedkeuring vraagt van suppletoire credieten voor het Japansche leger ten bedrage van 200 millioen Yen.
In politieke kringen wordt verklaard, dat de verhooging van dit crediet in hoofdzaak noodig is wegens de sterke uitbreiding van de Sovjet Russische bewapening. Een Russisch-Japansch non-agressiepact is op dit oogenblik nutteloos. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 1560 B.)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — De zelfstandigheid van de Protestantsche kerk in Ned.-Indië. —**
Ter advies is voorgelegd een algemeenen maatregel van bestuur, waarbij aan de Protestantsche Kerk in Ned.-Indië zelfstandigheid zal worden verleend, overeenkomende met die welke door de Roomsch-Katholieke Kerk, krachtens overeenkomsten met den Heiligen Stoel gesloten, reeds sedert langen tijd wordt genoten.
Dit ontwerp laat echter allerlei ingewikkelde problemen, samenhangend met de verdere scheiding van Kerk en Staat, terzijde, aangezien het de hoofdbedoeling is een einde te maken aan de huidige ingrijpende bemoeienis der Regeering met de inwendige aangelegenheden der Kerk. Deze bemoeienis is onvereenigbaar met 's Lands belang en met het belang der Kerk hetgeen uitvoerig in het ontwerp wordt uiteengezet. (Aneta)

F. **NEDERLAND. — Opbrengst Kinderzegels. —**
Blijkens de voorloopige cijfers zijn van de weldadigheidszegels welke van 10 December '34 t.b. 9 Januari '35 verkrijgbaar waren, de volgende aantallen verkocht:

frankeerwaarde	verkoopprijs	aantal	v. j.
1½ cent	3 cent	1.464.499	1.539.403
5 cent	8 cent	909.935	994.141
6 cent	10 cent	1.490.124	1.523.492
12½ cent	16 cent	347.970	395.931

De bruto-opbrengst boven de frankeerwaarde bedroeg ruim *f* 121.000 tegen het vorig jaar *f* 127.700; hieruit zou men den indruk kunnen krijgen, dat de verkoop derhalve over de geheele linie eenigszins achter is gebleven bij die van het vorig jaar. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 1143 E.)

G. **OPERA. — 3 nieuwe Italiaansche composities te Amsterdam opgevoerd. —**
Op 6 Febr. '35 werden in de Stadsschouwburg te Amsterdam drie moderne Italiaansche opera's door de Opera Italiana opgevoerd, t.w. Ottorino Respighi's „Maria Egiziaca", Alfredo Casella's „La Favola d'Orleo" en G. Franc. Malipiero's „Il finto Arlecchino". (Red. K. H. A.)

H. **NEDERLAND. — Nieuw schip voor den passagiersdienst Nederland-Amerika. —**
Een aantal vooraanstaande Nederlanders heeft een adres aan den Raad van Ministers gericht inzake den aanbouw in Nederland van een nieuw schip voor den passagiersdienst Nederland-Amerika. (Vaz Dias)
(Vorig bericht Scheepsbouw 1678 D.)

I. **NEDERLAND. — Buitenlandsche handel in 1934. —**
Totale cijfers van den in- en uitvoer:

	Invoer		Uitvoer		Uitv.saldo	
	× millioen		× millioen		× millioen	
	Kg.	Gld.	Kg.	Gld.	Kg.	Gld.
1933:	24.081	1.209	12.768	726	11.313	483
1934:	22.735	1.038	13.324	712	9.411	326

Export van enkele voorname producten der Ned. nijverheid in 1933 en 1934:

	1933 × millioen gld.	1934 × millioen gld.
Katoenen manufacturen . .	13.8	15.0
Wollen manufacturen . . .	2.2	2.0
Kunstzijden garens	16.5	16.5
Producten der machine-industrie	18.1	16.8
Radio-artikelen	39.6	44.7
Metaaldraadgloeilampen . .	8.5	6.7
Papierwaren	15.7	16.2
Kunstmest	20.7	18.1
Margarine	3.5	2.2
Zuivelproducten	75.2	76.5

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1655 A.)**

13 FEBRUARI 1935

K. **NEDERLAND. — Tuinbouw. - Steun aan de fruit- en warmoezerijgewassen. —**
De Minister van Economische Zaken heeft vastgesteld, de crisis-steunbeschikking 1935 (fruit- en warmoezerijgewassen II). Daarbij is bepaald, dat uit het landbouwcrisisfonds aan de telers van fruit- en warmoezerijgewassen, voor zoover deze aangesloten zijn bij de stichting Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale gevestigd te 's-Gravenhage en hun producten over de door de stichting erkende veilingen of veilinghouders hebben geveild, steun zal worden verleend tot een totaal bedrag van ten hoogste 3.600.000 gulden. (De Standaard) **(V. b. Tuinbouw 1482 E.)**

L. **NEDERLAND. — Religieus socialisme. - Lezing dr. W. Banning. —**
Dezer dagen heeft dr. W. Banning te Amsterdam voor de Vereeniging voor Wijsbegeerte een voordracht over „De geestelijke beteekenis van het religieus socialisme" gehouden.
Het religieus socialisme, aldus spr. is nog niet in het stadium van consolidatie van zijn inhouden, en heeft dus geen dogmatiek. Daarom kon spr. slechts een behandeling van de belangrijkste uitgangspunten geven. Hij noemde als zoodanig vier beginselen:
1o. In den mensch ligt een bestemming tot geestelijk wezen.
2o. De bestemming van den mensch komt slechts

tot vervulling in gemeenschap. Persoonlijk geestesleven, kan alleen in gemeenschap opbloeien.
3o. Het sociale leven staat onder de norm der sociale gerechtigheid.
4o. Gerechtigheid duidt aan, wat haar bron is, gelijk alle gemeenschap duidt op de hoogste gemeenschap, dat is die der religie, de Una Sancta. (Alg. Hbld.)

A. **PARAPSYCHOLOGIE. — Modern mediumonderzoek. —**
De hedendaagsche parapsychologie stelt zich ten doel, de „occulte" verschijnselen zoo exact mogelijk als objectief bestaande te bewijzen. Dr. Herman Wolf, die op 5 Febr. '35 voor de Amsterdamsche groep van de Nederlandsche Studie-Vereeniging voor Psychical Research een voordracht hield over parapsychologische onderzoekingen, acht de z.g. medium-contrôle een der meest belangwekkende supra-normale verschijnselen.
Dergelijke verschijnselen deden zich voor bij media als mrs. Piper, Hélène Smith, Stainton Moses e.a.
Tal van onderzoekers hebben gemeend, deze contrôles te moeten beschouwen als zuiver fictieve scheppingen van het medium, veroorzaakt door de behoefte naar dramatiseering en personificatie van verdrongen onderbewuste complexen. Andere onderzoekers neigen er daarentegen toe, de spiritistische hypothese te aanvaarden, d.w.z. zij koesteren de opvatting, dat stoffelijke wezens, die vroeger hebben geleefd, het medium als spreekbuis gebruiken.
Ingenieur Koopman besprak voorts tal van technische toestellen, die bij het mediumonderzoek te pas komen en behandelde als voorbeeld de onderzoekingen van den Berlijnschen geleerde ingenieur Grünewald, die proeven heeft genomen met de mediumweegschaal, de „phantoom"-weegschaal, de antimagnetische weegschaal. enz. (Red. K. H. A.)
(Vorig ber. Parapsychologie 1501 F.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt en de vakbonden. —**
President Roosevelt heeft met de vertegenwoordigers der vakvereenigingen over de beginselen der herstelpolitiek geconfereerd.
Hij heeft zich bereid verklaard het principe van collectieve overeenkomsten tusschen arbeiders en ondernemers goed te keuren.
De arbeidersvertegenwoordigers hebben den president zes wenschen voorgelegd betreffende de handhaving van de N.R.A., arbeidstechnische vraagstukken en het behoud van het systeem inzake collectieve oplossing van arbeidsconflicten.
De overige wenschen betreffen den kinderarbeid, den arbeidstijd, minimumloonen en rechtsverhouding tusschen ondernemers en arbeiders.
President Roosevelt verklaarde in een later personderhoud, dat de federale regeering niet de verplichting op zich kan nemen, werkgevers en werknemers te dwingen, zich te organiseeren.
(New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Roosevelt 1663 A.; Vakbonden 1008 B.)

C. **LUCHTVAART. — Zweefvluchten in Nederland.** De groote belangstelling, schrijft De Telegraaf, die wij dezer dagen hebben waargenomen op Schiphol bij de zwevers uit alle hoeken van ons land, voor de nieuwe N. L. S. sleepmethode met den tweezitter Grunau 8, heeft ons de zekerheid gegeven, dat een mijlpaal is bereikt voor de zweverij in ons land. De sprongetjes met den gummikabel, gevolgd door de hoogere sprongen met auto- en lierstart tot 200 M. hoogte toe, kunnen onze jeugd op den duur niet meer bevredigen. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Zweefvluchten 1242 A.)

14 FEBRUARI 1935

D. **ITALIE. — Nederlandsch Archeologisch onderzoek op Sicilië. —**
Uit Palermo wordt gemeld, dat een uitgebreid archeologisch onderzoek in de omgeving van de Arabisch-Siciliaansche burcht, het „Castello di Zisa", is ingesteld, onder leiding van mevrouw Goedkoop-de Jong.
De Nederlandsche archeologie, onder wier auspiciën reeds vijf jaren belangrijke wetenschappelijke arbeid in Griekenland is verricht, houdt zich thans voornamelijk bezig met de studie der Siciliaansche beschaving van vóór onze jaartelling. Onlangs heeft de expeditie van Mevrouw Goedkoop-de Jong een aantal antieke Siciliaansche en Mykeensche vazen en gebruiksvoorwerpen aan het licht gebracht, welke inmiddels in het Museum te Syracuse zijn ondergebracht.
Het onderzoek, thans door mevrouw Goedkoop ingesteld, betreft o.a. de resten van de vermaarde Cyclopen-muren, welke door Homerus, in zijn beschrijving van de zwerftochten van Odysseus vermeld zijn.
(La Stampa)

E. **JAPAN. — Begrooting 1935-'36 aangenomen. - Bijna de helft voor leger en vloot. —**
Op 14 Febr. '35 heeft de Landdag de begrooting voor 1935-'36 aangenomen. Een vergelijking met het loopende en het vorige financieele jaar toont, volgens een berekening van de „Manchester Guardian" aan, dat reeds vijf opeenvolgende jaren de credieten voor de strijdkrachten zijn toegenomen. In 1931 was op een begrooting van 1.600.000.000 yen voor leger en vloot samen ongeveer 440.000.000 yen uitgetrokken. Op de begrooting voor 1935-'36 eischen leger en vloot samen 1.021.470.000 yen van een som van 2.190.664.938 yen, of bijna de helft van het totaal. Het bedrag voor de vloot op de nieuwe begrooting toont een vermeerdering van 30.000.000 yen aan boven het crediet van het „top"-jaar 1921-'22, dat voorafging aan de vlootconferentie van Washington. Ongeveer 148.000.000 yen zijn gereserveerd voor de uitgaven in Mandsjoerije. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Begrooting 1684 D.)

F. **SAARGEBIED. — Joseph Bürckel tot Rijkscommissaris benoemd. —**
Volgens officieele mededeeling heeft de leider en rijkskanselier Adolf Hitler, den gouwleider Joseph Bürckel tot Rijkscommissaris voor den terugkeer van het Saarland naar Duitschland benoemd.
(Völkischer Beobachter **(Vor. ber. Bürckel 1608 C.)**

G. **BELGIE. — Taalstrijd. - Vlaamsche successen. —** In de op 7 Febr. '35 gehouden gecombineerde vergadering van de Vlaamsch-katholieke fractie van Kamer en Senaat werd tot groote voldoening van alle aanwezigen medegedeeld dat minister Du Bus de Warnaffe heeft toegezegd het ontslag van den Vlaamschen componist Arthur Meulemans als orkestleider van het N.I.R. (Nationaal Instituut voor Radio-omroep) ongedaan te maken, en het dienstbevel 327 in te trekken. In dit dienstbevel, dat minister Du Bus de Warnaffe onmiddellijk na zijn ambtsaanvaarding uitvaardigde, werd den ambtenaren van post- en telegrafie in Vlaanderen gelast, Vlaamsch-sprekende bewoners van Vlaamsche steden in het Fransch te woord te staan en hun brieven in het Fransch te beantwoorden, ofschoon de wet nadrukkelijk bepaalt dat in Vlaanderen in alle openbare diensten het Vlaamsch moet worden gebruikt.
(Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 1324 F.)**

H. **NEDERLAND. — Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". - Liberale week te Den Haag. —**
De Liberale Propagandaweek, georganiseerd door de Haagsche afdeeling van den Vrijheidsbond, werd op 4 Febr. '35 met een bijeenkomst ingezet onder leiding van ir. W. H. van der Voort.
Mr. Wendelaar, voorzitter van den Vrijheidsbond, heeft aan het slot der propagandaweek eenige opwekkende woorden uitgesproken om voor liberale beginselen te strijden. Hij wierp daarbij een terugblik op Thorbecke en diens beschouwingen over den liberalen staat. Hij kwam op tegen de beschuldiging, dat de liberalen „doorgefourneerde individualisten" zouden zijn, Thorbecke heeft dit ook nooit gewild en mèt Thorbecke willen de liberalen van nu ook slechts: het algemeen belang dienen. Intusschen stelt iedere tijd zijn eigen eischen en dit brengt mede dat thans het gezag aanmerkelijk versterkt moet worden.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Vrijheidsbond 1529 F.)**

A. NEDERLAND. — Coöperatieve vereenigingen. - Ledental. —

Jaren.	Crediet-coöperaties in den landbouw.	Overige.	Inkoop-, verkoop-, productiecoöperaties in den landbouw: Zuivel-coöperaties.	Overige.	in de industrie: „Productieve associaties."	Overige.	in den handel.	Overige.	Verbruiks-coöperaties.	Bouw- en woning-coöperaties.	Verzekerings-coöperaties.	Alle overige.	Totaal.
1925 .	762	97	542	586	39	105	108	19	536	144	63	39	3.040
1926 .	776	109	531	623	34	109	118	24	490	155	56	31	3.056
1927 .	786	107	519	677	27	109	115	27	481	153	56	29	3.086
1928 .	799	100	522	727	28	99	92	33	472	146	55	30	3.103
1929 .	799	98	528	752	28	94	92	34	460	146	55	29	3.115
1930 .	807	97	523	804	26	92	88	36	429	143	57	29	3.131
1931 .	809	96	526	845	26	89	92	39	425	154	56	29	3.186
1932 .	810	90	517	866	24	84	85	39	423	154	57	30	3.179
1933 .	810	82	510	883	20	79	95	38	420	151	62	40	3.190
1934 .	807	79	507	911	21	76	103	39	413	145	65	44	3.210

De bovenstaande cijfers geven de aantallen coöperatieve vereenigingen aan, onderscheiden in verschillende categorieën. De cijfers hebben uitsluitend betrekking op de coöperatieve vereenigingen, welke in het Handelsregister waren ingeschreven en voldeden aan de bij de Wet op de Coöperatieve vereenigingen gestelde eischen.

Het totale ledental speciaal van de verbruikscoöperaties bedroeg op

1 Jan. 1928 .	277.586	1 Jan. 1932 .	299.786
1 „ 1929 .	274.841	1 „ 1933 .	309.371
1 „ 1930 .	279.242	1 „ 1934 .	312.235
1 „ 1931 .	289.251		

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Buitenlandsche handel.
De voorloopige handelsbalans van Nederl.-Indië over 1934 wijst een uitvoerwaarde aan van *f* 528.400.000 tegen een invoerwaarde van *f* 299.900.000, zoodat het uitvoersaldo *f* 228.500.000 bedraagt, welk bedrag nog verhoogd moet worden met *f* 24.000.000 voor den goudexport.
Over 1933 bedroeg het uitvoersaldo *f* 161.500.000, te verhoogen met *f* 31.500.000 voor den goudexport.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1408 E.)**

C. ROEMENIE. — Nat.-Socialistische Partij. —
In een in de Roemeensche en Duitsche taal opgesteld manifest wordt de oprichting bekend gemaakt van een Roemeensche nationaal-socialistische partij. Het manifest is geteekend door Stephane Tatarescu, een broer van den premier. (Adverul)

D. NEDERLAND. — Bevolking. —
Door het Centraal Bureau voor de Statistiek is gepubliceerd de statistiek van den loop der bevolking over het jaar 1933, waaraan enkele van de belangrijkste gegevens worden ontleend. De totale bevolking op het eind van 1933 beliep 8.290.389 zielen, tegen 8.183.392 op het eind van 1932, zoodat de absolute toeneming der bevolking over 1933 wederom ruim 100.000 zielen bedroeg. Dit accres is echter niet gelijkelijk over het geheele land verdeeld. Zoowel de grootste steden als de gemeenten met minder dan 5000 inwoners toonden de geringste toeneming, terwijl de overige steden sterkeren aanwas vertoonden. Een vertrekoverschot bezitten wederom uitsluitend de kleinste plaatsen. De steden, welke in 1933 in bevolking achteruit liepen, waren Enschede en Vlissingen; Emmen, een gemeente, die vóór de crisis een sterke afneming vertoonde, bezit nu een overschot, dat uitgaat boven het Rijksgemiddelde. Zoowel Rotterdam als Amsterdam blijven hier ver beneden.
(Centr. Bur. v. d. Statistiek) **(V. b. Bevolking 1424 B.)**

E. GEESTELIJK LEVEN. — Getuigen van den komenden Christus. —
Op 9 Nov. '34 is te Hemmen door dertien personen „De Orde der getrouwe Getuigen voor den komenden Christus" opgericht. De geestelijke vader van deze nieuwe stichting is G. J. K. baron van Horstwaerde, die eenige maanden geleden een oproep richtte tot de protest. christenheid om te komen tot een interkerkelijke gebeds- en geloofsgemeenschap, ter bestrijding van de verwording in de wereld door het materialistisch egoïsme.
Volgens de wet der Orde is haar doel: het onderling verbinden van alle ware in Christus geloovigen tot elkander in een geloofsband, ten einde actief stelling te nemen met ons christendom, naar den tegenwoordigen eisch van den nood des tijds. In trouw aan de bijzondere Kerk, tot welke zij behooren, streven de orde-leden naar de diepere eenheid der Oecumenische Kerk door de zuiverheid en kracht van het geestelijk leven en door de bevordering van de wederzijdsche kennis en waardeering onder de gescheiden Kerken. De Orde streeft naar zuivering van de kerkelijke toestanden, voert strijd tegen de verwording der wereld en komt op voor waarheid en gerechtigheid op elk terrein. De Orde is gesticht om de Kerk van Jezus Christus te dienen en op te bouwen, en bestaat niet om der wille van haar zelf, maar om haar roeping in Christus' Kerk te vervullen, zoolang God het wil.
Aan de toelichting op deze omschrijving van het doel ontleenen wij: „Wij willen door alle verouderde dogmatische omtuiningen of kerkelijke omheiningen heendringen... Dogma en doop staan voor ons vast. Gebed en Avondmaal zoeken wij. ...Wij zijn niet roomsch, eer reformatorisch, en willen vooral bijbelsch zijn. ...Ook willen wij ons aansluiten bij onze nationale traditie. En daarom vooral ons protestantsch christelijk volksbesef, laat ons maar zeggen reformatorisch zuiveren en wekken. Wij willen een equivalentie tegenover opkomende stroomingen op ander gebied, die politiek-staatkundige zuivering begeeren. Wij willen op kerkelijk-godsdienstig gebied zuivering."
In de „Verklaringen" lezen wij: „Wij zoeken een nieuwen vorm van organisatie voor een nieuw, uit den nood der tijden, zelf gegroeid christelijk levensbesef. Een vorm van organisatie, die de Kerk vrijlaat, het goede in de secten waardeert ...en voor alles vreemd is aan de verburgerlijkte kerkelijk-politiek-sociale sfeer der negentiende eeuw. Wij willen christelijk-protestantisch Nederland samenvoegen in een orde van trouwe getuigen. Daarom en in dien echt-reformatorischen zin willen we een orde met strengen regel, krachtig bestuur, vaste wet; maar alles doordrongen van den geest van het Evangelie", ...„Waar de Kerk veelszins is verwereldlijkt en de politiek verkerkelijkt, gaat niet alleen het zuiver christelijk besef te loor, maar wordt het normaal zedelijk besef verwrongen." ...Wij willen in en door de orde een gezonde christelijk-zedelijke levenshouding gekweekt zien, die vrij is van alle vrees en toch rein houdt van alle smet." (Algemeen Handelsblad)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-uitvoer. —
Voor het licentiejaar, loopende van 1 April 1935 tot 1 April 1936 kunnen uitvoervergunningen worden afgegeven tot een maximum van 53.150.727 K.G. ondernemingsthee en voor 11.811.273 K.G. opkoopthee.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1519 E.)**

G. WIELERSPORT. — Zesdaagsche wielerwedstrijd te Brussel. —
De Brusselsche Zesdaagsche is op 7 Febr. '35 geëindigd met een puntenzege van Charlier—Deneef. De Nederlanders Pijnenburg—Wals en de Gebrs. Vroomen bezetten respectievelijk de tweede en de achtste plaats. De Gebrs. Vroomen eindigden met 1 ronde achterstand. (Revue der Sporten)
(Vorig bericht Zesdaagsche 1564 G.)

H. S.D.A.P. — Rede van ir. Albarda. —
De federatie Den Haag der Sociaal Democratische Arbeiders Partij heeft op 11 Febr. '35 in de groote zaal van den Dierentuin een vergadering gehouden, waarin ir. J. W. Albarda, voorzitter van de sociaal-democratische Tweede Kamer-fractie, een rede heeft uitgesproken, waaraan wij het volgende ontleenen:
Ir. Albarda ving aan met te wijzen op de gevolgen van de crisis, blijkende uit de vermindering van de cijfers van het internationale handelsverkeer sedert 1929 en uit het aantal werkloozen thans 420.000 bedragende. Men moet den moeilijken toestand ten volle in aanmerking nemen bij de beoordeeling van

het beleid van de regeering en van de besturen van provinciën en gemeenten. Wie er ook aan het bewind zijn, het zal altijd moeite kosten, in den nood behoorlijk te voorzien. Maar met alle erkenning van de tegenwoordige moeilijkheden kan men verschillen van meening over de vraag, hoe thans het beleid moet zijn. Wie een andere meening dan de regeering heeft, mag ze zeggen, in ons land. Men behoeft geen verre reis te maken om in een land te komen waar dit niet meer mag. (Het Volk) **(V. b. S.D.A.P. 1627 D.)**

A. **POLIOMYELITIS. —**
In de Fransche academie voor Geneeskunde is een mededeeling voorgelezen van Dr. Stillmenkis over de therapeutische doeltreffendheid van het bloedserum van herstellende leiders aan kinderverlamming, het z.g. reconvalescentenserum, en van dat van vroegere zieken.
Te Toulouse, waar de strijd tegen de poliomyelitis wordt georganiseerd, is men tot regelmatige bereiding van het reconvalescentenserum overgegaan.
Voorbeelden werden aangehaald van de activiteit van het serum en de snelheid, waarmede het bij aanwending te bestemder plaatse aankomt. (N. Rott. C.)
(Vorig bericht Kinderverlamming 1602 H.)

B. **LUCHTVAART. — Het Amerikaansche luchtschip Macon verongelukt. —**
Het Amerikaansche luchtschip Macon, het grootste luchtschip te wereld, is op 13 Febr. '35 verongelukt en 50 mijl ten Zuiden van Monterey in zee gevallen. Van de uit 83 koppen bestaande bemanning werden er 81 gered, twee worden vermist. De oorzaak is onbekend.
De Macon maakte zijn eerste vlucht op 21 April 1933. Het was 235 M. lang en was gevuld met onbrandbaar heliumgas; het had een actieradius van 9500 K.M. De schade bedraagt 4½ millioen dollar.
Commandant was kapitein Wiley, overlevende van de rampen der Shenandoah en Akron.
(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

15 FEBRUARI 1935

C. **NEDERLAND. — Interneering. - Inrichting voor Vreemdelingen. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Naar wij vernemen, heeft de regeering het voornemen een interneeringsinrichting in het leven te roepen, waarin de vreemdelingen, die voor de openbare orde of veiligheid hier te lande gevaarlijk geacht worden, zullen worden opgenomen.
(Vorig bericht Vreemdelingen 1485 E.)

D. **TOONEEL. — Jan Fabricius' première van „At 8 a.m." te Londen. —**
In het Embassy Theatre te Londen heeft op 12 Febr. '35 de premiere plaats gevonden van het eerste stuk „At 8 a.m." dat de bekende Nederlandsche tooneelschrijver Jan Fabricius, die sedert eenigen tijd zich in Engeland heeft gevestigd, in het Engelsch en voor het Engelsche tooneel heeft geschreven.
(Daily Telegraph)

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Adolf Hitler. - Julius Streicher. —**
Men heeft zich dikwijls afgevraagd, hoe Hitler tegenover de anti-semietische actie van Julius Streicher, den Frankischen gouwleider, staat, die geen middel te min vindt om tegen de Joden ten strijde te trekken. Uit verschillende symptomen blijkt toch wel, dat de rijkskanselier Streicher de hand boven het hoofd houdt. Op een diner tijdens den vorigen partijdag in Neurenberg zat Hitler naast Streicher, en thans heeft Hitler Streicher aan den vooravond van zijn 50sten verjaardag onverwachts een bezoek gebracht om hem geluk te wenschen.
Ook van andere zijde blijkt dat de anti-semietische campagne nog steeds wordt voortgezet.
Dr. Ley, de leider van het Duitsche Arbeidersfront, heeft alle bedrijven aangespoord om zich op den „Stürmer" te abonneeren. Ook niet-Arische zaken kregen een dergelijke uitnoodiging.
Onder het personeel van verscheidene groote ondernemingen zijn circulaires verspreid, waarin de menschen aangespoord worden om niet bij Joodsche winkels te koopen. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht Anti-Semitisme 1582 C.)

F. **AUGUSTE ESCOFFIER OVERLEDEN. —**
De vermaarde kok Escoffier, die de Fransche keuken in het buitenland beroemd maakte, is op 12 Febr. '35 te Monte Carlo overleden. Hij is 89 jaar geworden. (Le Matin)

G. **SYNTHETISCHE DIAMANT. — Oordeel van deskundigen. —**
Vaz Dias meldt uit Amsterdam:
Naar aanleiding van berichten uit Londen over een uitvinding van synthetische diamant, welke amper te onderscheiden zou zijn van echte diamant, doch welke belangrijk goedkooper, hebben wij den heer S. A. Dresden, voorzitter van de Algemeene Juweliersvereeninging, gevraagd, welke indruk dit bericht in juwelierskringen te Amsterdam heeft gemaakt.
De heer Dresden antwoordde ons, dat deze indruk, wat hemzelf en ook andere insiders betreft, uiterst sceptisch is. Het is — zoo zeide onze zegsman — niet de eerste maal, dat een dergelijk bericht wordt gelanceerd. Ook is het niet onmogelijk, dat een speculatieve ondergrond aan het opduiken van deze berichten niet vreemd is.
Wij kunnen verder nog mededeelen, dat eveneens bij de firma Asscher de berichten over goedkoope synthetische diamant geen ongerustheid hebben verwekt, en dat men in deze deskundige kringen de zaak evenmin ernstig opvat. (V. D.)
(Vorig bericht Diamant 1139 F.)

H. **BELGIE. — Nationale arbeidscommissie. - Zeven subcommissies benoemd. —**
Op 12 Febr. '35 heeft minister Francqui in zijn kabinet het Nationale Comité van den Arbeid geïnstalleerd.
Onmiddellijk daarna werd overgegaan tot regeling der werkzaamheden en tot de benoeming van zeven sub-commissies, die o.a. de volgende kwesties te behandelen zullen hebben: de mijnwerkerspensioenen, de werkverschaffing, den toestand van de jeugdige werkloozen, de steunverleening en de hervorming van de sociale diensten van het ministerie van arbeid.
(Le Soir) **(Vorig bericht 1671 B.)**

I. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Defensie. —**
De Eerste Kamer heeft op 14 Febr. '35 de begrooting van defensie met 29—14 stemmen aangenomen.
(N. Rott. Cour.)
(V. b. Eerste Kamer 1644 C.; Begr. Defensie 1603 B.)

K. **NEDERLAND. — Staatkundig Geref. Partij. - Rede van ds. Kersten. —**
In de dezer dagen in Tivoli te Utrecht gehouden jaarvergadering der Staatkundig Gereformeerde Partij heeft het Tweede-Kamerlid ds. G. H. Kersten een rede gehouden „Zijn hout en zijn stok". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Na eenige beschouwingen gewijd te hebben aan het Duitsche nationaal-socialisme en het Russische communisme, liet spreker ernstige critiek hooren op de Nederlandsche regeering, die in verband met de stemming in het Saargebied aan de Zondags-ontheiliging medewerkte, terwijl er zich bovendien tal van a.r. en c.h. burgemeesters in den lande toe leenden de stembureaux te leiden. Met beginselen, aldus spreker, wordt geen rekening meer gehouden. Wat weerhoudt nu de van haar beginselen beroofde massa over te loopen naar de N.S.B.? Wij, vervolgde spreker, kunnen ons niet onder Musserts banieren scharen om des beginsels wil. Gods woord scheidt ons van hen met een diepe kloof. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

A. FRANSCH-BRITSCHE OVEREENSTEMMING. — Duitschlands antwoord. —

Het Duitsche antwoord op het Londensche communiqué, zooals het door den minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, aan den Britschen ambassadeur Sir Eric Phipps en aan den Franschen ambassadeur François Poncet op 14 Febr. '35 is overhandigd, bevat het volgende:

Na Duitschlands vredelievendheid te hebben betuigd en de samenwerking met Engeland en Frankrijk te hebben toegejuicht, zal de Duitsche regeering het geheel van de Europeesche vraagstukken, die in het eerste deel van dit communiqué worden ter sprake gebracht, aan een diepgaand onderzoek onderwerpen. Dit onderzoek zal worden gekenmerkt door het oprechte streven naar het behoud van den vrede en de zorg voor de veiligheid van het Duitsche Rijk, zooals de buitengewoon sterk aan aanvallen blootgestelde positie van het Rijk in het hart van Europa dit gebiedt.

De Duitsche Regeering zal met name aandacht schenken aan de middelen, waarmede het gevaar van een bewapeningswedloop zal kunnen worden bestreden, nu dit gevaar eenmaal is ontstaan doordat de sterk bewapende staten niet zijn overgegaan tot de bij verdragen voorziene ontwapening. Zij is ervan overtuigd dat alleen de geest, die ook tot uiting komt in het Britsch-Fransche communiqué, van vrije overeenstemming tusschen souvereine staten kan leiden tot blijvende internationale regelingen op het punt van bewapening.

De Duitsche regeering juicht het voorstel toe, de beveiliging tegen aanvallen uit de lucht te verbeteren door een zoo spoedig mogelijk te sluiten conventie, tengevolge waarvan de onderteekenaars verplicht zullen zijn terstond hun luchtmacht aan te wenden in het belang van het slachtoffer van den niet geprovoceerden aanval uit de lucht.

Zij is principieel bereid haar luchtstrijdkrachten te gebruiken als afschrikwekkend middel tegen verstoringen van den vrede. Zij is derhalve geneigd, door vrije overeenkomsten met de in aanmerking komende regeeringen spoedig middelen en wegen te vinden waardoor een conventie kan worden verwezenlijkt, die de grootst mogelijke veiligheid aan alle onderteekenaars waarborgt.

De Duitsche regeering is van oordeel dat onderhandelingen in grooteren kring, die niet voldoende voorbereid zijn naar de ervaring heeft geleerd en uit den aard der zaak wrijvingen met zich meebrengen die in het belang van het sluiten van een zoodanige, in haar uitwerking volkomen nieuwe luchtconventie moeten worden vermeden.

Vóórdat de Duitsche regeering zal deelnemen aan zoodanige onderhandelingen, acht zij het wenschelijk een reeks principieele voorafgaande kwesties in afzonderlijke besprekingen met de betrokken regeeringen op te helderen. Zij zou het derhalve toejuichen wanneer, — na de voorafgegane Fransch-Engelsche beraadslagingen — allereerst de Koninklijk Britsche regeering als deelneemster aan de besprekingen van Londen en tegelijkertijd garant van Locarno, hierover in directe gedachtenwisseling zou willen treden met de Duitsche regeering. De Duitsche regeering is het met de Fransche en de Koninklijk Britsche regeering eens wat betreft de opvatting dat het afsluiten van een luchtconventie een belangrijke stap zou zijn op den weg naar de solidariteit der Europeesche staten en geschikt kan zijn om ook de andere Europeesche problemen te brengen tot een alle staten bevredigende oplossing. (Völkischer Beobachter)

(Vorig bericht blz. 1674 G.)

B. BALKAN-ENTENTE. — Titulescu voorzitter. — De Roemeensche minister van buitenlandsche zaken, Titulescu, is op 9 Febr. '35 voor een jaar aangewezen tot voorzitter van de Balkan-Entente. Aangezien hij tot 6 Juni 1935 bovendien voorzitter van de Kleine Entente is, is het voorzitterschap dezer beide Ententes thans in één hand gelegd. (Adverul)

(Vor. ber. Balkan Entente 1561 G.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Lindbergh's baby. - Bruno Richard Hauptmann ter dood veroordeeld. — De jury te Flemington heeft op 14 Februari 1935 Bruno Richard Hauptmann schuldig bevonden aan „moord in den eersten graad" op het zoontje van Lindbergh, dat in Maart 1932 werd omgebracht.

De rechter veroordeelde daarop Hauptmann ter dood en bepaalde de terechtstelling op 18 Maart.

Hauptmann's advocaat Reilly heeft medegedeeld, dat hij voornemens is in appèl te gaan en dat hij zoo noodig de zaak voor het Hooggerechtshof te Washington zal brengen. (N. Y. Herald, Parijs) **(1522 B.)**

16 FEBRUARI 1935

D. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Abessynië weigert genoegdoening. —

Haile Salassi van Abessynië heeft op 13 Februari '35 de eerste maatregelen getroffen tot mobilisatie van het Abessynische leger in geval van een Italiaanschen opmarsch in Afrika. De berichten omtrent het oproepen van Italiaansche reserves hebben in Abessynië groote verbazing gewekt. Niettemin is men niet bereid de Italaansche eischen in te willigen, die o.a. inhouden de betalingen van schadevergoeding en het brengen van een eerbewijs aan de Italaanschen vlag door een saluut aan die vlag door een Abessynisch officier met ontbloot hoofd. Men houdt vol, dat de Italiaansche troepen, toen het incident plaats vond, zich op Abessynisch gebied bevonden.

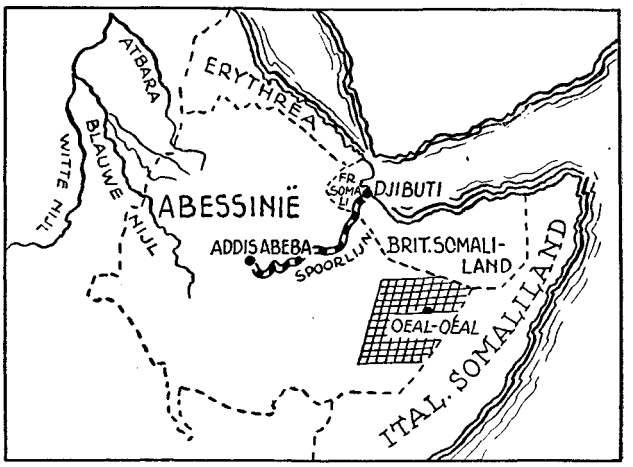

Abessynië.

De regeering van Abessynië heeft op 15 Febr. '35 aan die van Italië een telegram gezonden, waarin zij protesteert tegen de mobilisatie van Italiaansche troepen. Zij voegt er bij, dat er geen concentratie van Abessynische troepen bij Oeal-Oeal heeft plaats gehad. Italië weigert echter op deze laatste mededeeling inzake de concentratie van Abessynische troepen in te gaan.

Het tijdschrift „Forze Armate" publiceert de volgende mededeelingen omtrent het Abessynisch leger:

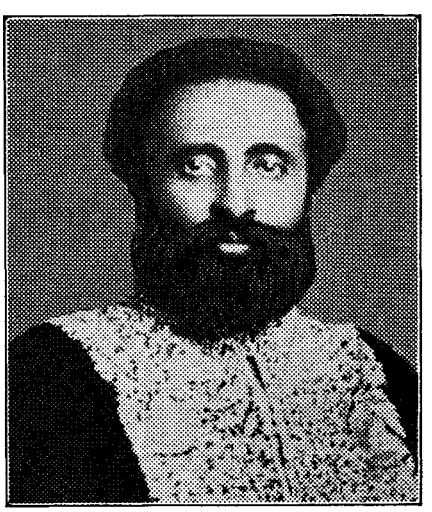

Haile Salassi.

Het is samengesteld uit plaatselijke groepen, die onder bevel staan hetzij van plaatselijke leiders, hetzij rechtstreeksch van den Keizer. Het leger is heterogeen, maar het bezit moderne geweren en machinegeweren. De artillerie omvat 180 kanonnen; verder beschikken de Abessyniërs over 250 machinegeweren, zes tanks en een tiental vliegtuigen.

Dertig percent der bevolking kan worden gemobiliseerd, hetgeen 2 millioen soldaten, van wie er 500.000 gewapend zijn, zou opleveren.

Naar verluidt zijn drie bataljons fascistische militie naar Oost-Afrika vertrokken. (Ned. Tel. Ag. Reuter - „Forze Armate")

(Vorig bericht blz. 1682 G.)

E. FRANKRIJK. — Minister-president Flandin en de werkloosheid. - Meerderheid voor de regeering. — Minister-president Flandin heeft op 15 Febr. '35 in de Fransche Kamer gezegevierd, doordat een resolutie over het werkloosheidsvraagstuk, die door de regeering werd aanbevolen, met 444 tegen 124 stemmen werd aangenomen.

Er waren vier resoluties ingediend, n.l. een communistische, waarin o.m. de instelling van een werkloozenfonds, verhooging van werkloozensteun en invoering van de veertigurenweek zonder verlaging van

loonen werden geëischt; een socialistische, die afschaffing van overwerk, invoering van de veertigurenweek en een program van openbare werken, benevens belastingverlagingen beoogde; een neo-socialistische, die de instelling van een parlementaire commissie vroeg, alsmede een resolutie, die door verscheidene afgevaardigden ingediend was en die den volgenden tekst had:

„De Kamer keurt de verklaring der regeering goed en vertrouwt erop, dat de regeering de werkloozen te hulp zal komen door hun niet alleen middelen voor hun bestaan en het bestaan hunner gezinnen, maar ook en vooral door hun werk te verschaffen."

Minister-president Flandin stelde aanvaarding van deze laatste resolutie voor en maakte gebruik van de gelegenheid om een verklaring af te leggen over de politiek der regeering. (Le Matin)

(Vor. ber. Flandin 1648 B.)

A. NEDERLAND. — Spoorwegvervoer. - 1926-1934. —

Jaren.	Ontvangsten × *f* 1000.	Vervoerde goederen[1]) in t.	Reizigers × 100.000
1926	163.400	19.672.900	923
1927	162.200	19.950.100	958
1928	173.700	21.571.400	1021
1929	180.800	23.670.900	1071
1930	175.500	21.559.700	1092
1931	164.300	20.577.600	1025
1932	139.500	16.366.900	910
1933	122.400	15.866.200	899
1934	§ 111.300	*	
Jan.-Sept. 1933[2]) .		3.145.900	
Jan.-Sept. 1934[2]) .		3.018.400	

1) Binnen- en buitenlandsch verkeer, totaal over het geheele net.
2) 9 voornaamste stations.
* Gegevens nog niet beschikbaar.
§ Voorloopig cijfer. (Centr. Bur. v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Spoorwegen 1676 A.)

B. NEDERL. OOST-INDIË. — Financiën. - Dr. H. Colijn over de Java-Suikerindustrie. —

De minister van Koloniën, dr. H. Colijn, heeft op 14 Febr. '35 in de Tweede Kamer de bij de Indische begrooting gemaakte opmerkingen beantwoord en daarbij o.m. medegedeeld, dat over eenige dagen een ingrijpend saneeringsplan voor de Java-suikerindustrie in den Volksraad zal worden bekend gemaakt.

Men zal zich moeten gewennen aan de gedachte, aldus de minister, dat de helft van de Java-suikerindustrie zal moeten verdwijnen.

De minister gelooft niet, dat een verlaging van het invoerrecht op thee het verbruik in Nederland zou doen toenemen. Men heeft dus ten onrechte dit punt ter sprake gebracht bij de bevordering der economische samenwerking tusschen Nederland en Indië.

Verlaging van het invoerrecht kan van psychologischen invloed zijn, doch niet de consumptie stimuleeren. De minister zal echter gaarne bevorderen, dat dit recht verlaagd wordt voor zoover de financieele toestand van Nederland zulks mogelijk maakt.

De financiën van Indië hebben in zooverre een teleurstelling gebracht, dat de inkomsten niet het peil hebben bereikt, dat de minister vorig jaar meende te mogen hopen. Er is nu op de gewone exploitatie in eerste instantie een tekort van 20 millioen te overbruggen en een van 20 millioen voor aflossing van schuld.

Het eerste en naaste doel bij de financieele politiek van Indië zal moeten zijn de overbrugging van het tekort op de gewone exploitatie van 20 millioen, verhindering van toeneming van schuld dus. De tweede etappe zal moeten zijn hervatting van normale schulddelging. De derde etappe moet zijn verlaging van de meest drukkende heffingen op de bevolking. De vierde etappe moet zijn het opvangen van de verschuivingen van het heden naar de toekomst, terwijl de vijfde en laatste etappe dan zal zijn versnelde delging van de veel te zware Indische schuld. De 20 millioen zullen moeten worden gevonden op den weg van verder gaande bezuiniging. De regeering heeft in September 1934 aan alle Indische departementen opdracht gegeven, 5 pct. te bezuinigen, waarvan ten minste drie procent gevonden moet worden op de personeelsuitgaven.

Dit houdt niet in, dat er een uniforme salarisaftrek van 3 pct. zal komen, al is die niet uitgesloten. Vermindering zal ook verkregen kunnen worden door afvloeiing of reorganisatie, doch men zal zich in dezen tijd van werkloosheid, ook onder de intellectueelen, moeten afvragen of verdergaande afvloeiing nog wel voorkeur verdient boven een verdere salariskorting.

Het optreden der regeering ten opzichte van het Europeesche bedrijfsleven in Indië is diep ingrijpend geweest. Dat zal ook het geval zijn bij de stappen, die dezer dagen de Indische regeering in den Volksraad zal aankondigen voor de suikerindustrie.

Nederl.-Indië moet zijn goederen aan vele landen afzetten, en het gevolg daarvan is, dat het verplicht is van vele landen goederen te betrekken. Dit brengt bij handelspolitieke onderhandelingen moeilijkheden mede. Het is echter een gevaarlijke raad, dien men hier gegeven heeft, of bij onderhandelingen de rijkseenheid op den voorgrond te stellen. Men moet dat liever aan de onderhandelaars overlaten, of zij de belangen van Indië en Nederland als een geheel zullen beschouwen of wel deze gescheiden zullen houden.

Er zijn voor Indië bij onderhandelingen reeds belangrijke resultaten bereikt. Indië zou zijn uitvoer naar Duitschland b.v. van 70 tot 20 millioen moeten inkrimpen, indien het niet mogelijk ware gebleken, dien uitvoer te laten loopen over de Nederlandsche clearing. Nederland heeft dus economisch reeds veel voor Indië gedaan.

Uitvoerig bestreed dr. Colijn de uitvoerbaarheid der gedachte van kapitaalexport naar Indië om daar een groote groep van tientallen millioenen consumenten te scheppen, en van de mogelijkheid van imperiale zelfvoorziening. Indien Nederlands consumptie geheel op Indië werd ingesteld, zou Nederland hoogstens 15 pct. der Indische productie kunnen opnemen. Omgekeerd, als de dekking van Indië's behoeften geheel op Nederland werd ingesteld, zou Indië slechts een deel der Nederlandsche productie kunnen opnemen. Belangrijke producties als tuinbouw en vischvangst b.v. vallen daar reeds geheel buiten, terwijl onze industrieele producten voor een deel niet kunnen worden aangeboden tegen prijzen, die door de Indische bevolking betaald kunnen worden.

Daar komt bij, dat een imperiale zelfvoorziening, die gericht zou zijn op dekking der geheele Indische behoefte met Nederlandsche producten zou kunnen leiden tot internationale verwikkelingen in het Verre Oosten, die fataal kunnen zijn.

Op een vraag of de overbrugging ook niet verkregen kan worden door versterking der middelen, kon het volgende worden geantwoord:

Twee suggesties zijn daarover gedaan: een uitvoerrecht op aardolie en een uitvoerrecht op rubber. Van het eerste is de minister tegenstander, het tweede wijst hij niet af. Uitvoerrecht op aardolie brengt het groote gevaar van productie-verschuiving mede, waardoor het uitvoerrecht meer na- dan voordeelen brengt. Dit bezwaar geldt niet voor de rubber, omdat door het restrictieschema de landen aan een bepaalde maximumproductie gebonden zijn. Hier is de vraag alleen, of de prijs van de rubber een uitvoerrecht toelaat, opdat het recht niet een direct verlies veroorzaakt.

De minister is buitengewoon in twijfel, of die prijs thans al voldoende hoog is. De heffing wordt trouwens door den minister niet beschouwd als een alternatief voor de noodzakelijke bezuinigingen. Die moeten er in ieder geval komen.

De economische toestand van Indië is nog altijd somber, met enkele kleine lichtpuntjes.

(Alg. Handelsblad - Maasbode - N. Rott. Crt. - Telegraaf)

(Vor. ber. Colijn 1679 B.)

17 FEBRUARI 1935

C. HENRI M. C. J. ENGELEN OVERLEDEN. —

Te Antwerpen is plotseling op 14 Febr. '35 overleden de heer Henri Engelen, die in 1903 als regisseur verbonden werd aan de Kon. Vlaamsche Opera, waarbij ook zijn echtgenoote, mevr. Engelen-Sewing, als coloratuurzangeres optrad.

In Nederland is Henri Engelen bij verschillende tooneelgezelschappen werkzaam geweest. Ook heeft hij opera's van Wagner geregisseerd te Parijs.

In 1923 kwam hij voor de tweede maal als regisseur aan de Vlaamsche Opera, die hij op 22 Maart 1929 verliet. Hij is toen bioscoopdirecteur geworden en leidde een concertbureau. (Alg. Handelsblad)

D. ITALIE. — De begrootingen van luchtvaart en marine. —

De luchtvaartbegrooting voor het nieuwe jaar beloopt 849.605.000 lire, wat 129.605.000 meer is dan de voorloopige begrooting aangaf. De marinebegrooting met 1.304.881.000 lire is 80.100.523 lire hooger, wat een gevolg is van het voteeren van hoogere uitgaven voor nieuwen aanbouw. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. Begrooting 1672 I.)

E. KONING ALBERT VAN BELGIE HERDACHT.

Op 17 Febr. '35 was het een jaar geleden, dat de wereld werd opgeschrikt door den plotselingen dood van Koning Albert.

Het Belgische volk heeft dezen herdenkingsdag waardig gevierd. (Persberichten)

(Vor. ber. Koning Albert I, 1658 D.)

A. **MEVROUW TROELSTRA-BOKMA DE BOER (NIENKE VAN HICHTUM) GEHULDIGD. —**
Het heeft Mevr. Troelstra-Bokma de Boer (Nienke van Hichtum) op 13 Febr. '35 ter gelegenheid van haar 75sten verjaardag niet aan belangstelling ontbroken. Een groot aantal brieven is binnengekomen van kinderen die tot de geregelde lezers van haar boeken behooren. (Het Volk)

B. **DANZIG. — Ontbinding van den Volksdag. —**
De Danzigsche regeering en de nationaal-socialistische fractie van den Danzigschen Volksdag hebben besloten tot ontbinding van het parlement, hoewel de wetgevende periode nog twee jaar duurde en geen partij in staat was de positie van den op de absolute meerderheid van den Volksdag steunende nat.-socialistischen Senaat aan te tasten. (Gazeta Gdanska)
(Vorig bericht blz. 842 E.)

C. **NEDERLAND. — Mijnbedrijf. - Loonen. —**
De particuliere mijnen hebben een loonsverlaging van 3% toegepast in een week, dat er maar 4 dagen gewerkt werd. Dit zou in strijd zijn met een vroeger gedane toezegging. De ontstemming onder de mijnwerkers is groot. (De Nieuwe Eeuw) **(V. b. 1672 D.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Elizabeth Forman Lewis — Ho-Ming: Girl of New China. (The John C. Winston Company, Philadelphia)
Deensch: Martin Andersen Nixo — Het kleine dier, de geschiedenis van een kind. Uit het Deensch vertaald door Cl. Bienfait. (v. Holkema & Warendorf)
Duitsch: Elert, Georg — „Wohin wandern unsre Söhne". (Universitas Verlag, Berlin)
Hausmann, Manfred — „Ontje Arps".
Engelsch: Simpson, Helen — „Saraband for Dead Lovers" — (Heinemann)
Wallace, Doreen — Latter Howe. (Collins, London 1935)
Fransch: Hermant, Abel — „Poppée". (Albin Michel)
Troyat, Henri — „Faux Jour". (Aux Editions Plon)
Italiaansch: Salvator Gotta — „L'amante Provinciale". (Baldwini & Castoldi)
Nederlandsch: Mollinger, Jenny — „Buiten de haven deint de zee". (Uitg. H. D. Tjeenk Willink & Zn.)
Steen, Peter van — „Ochtendnevel". (Uitg. Mij. „Elsevier" 1934)
Vlaamsch: Lode Verries — De Heldentocht van de Alexis, Antwerpsche bark. (De Sikkel, Antwerpen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1681 B.)**

18 FEBRUARI 1935

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Ordonnantie toezicht op vervoersdiensten bij onrust. —**
De Volksraad heeft met 34 tegen 7 stemmen de ordonnantie voor het toezicht op vervoersdiensten in tijden van spanning aangenomen. (Aneta)

F. **NEDERLAND. — Kieswetwijziging. —**
Minister de Wilde heeft in zijn Memorie van Antwoord ten aanzien van de wijziging der Kieswet medegedeeld, dat hij zijn voorstellen ten volle handhaaft, zoowel wat betreft het buitensluiten der fracties kleiner-dan-drie als het weren van „vrijgestelden" uit Staten en Raden. Alleen voor de verkiezingen van dit jaar wil hij wel een uitzondering maken.
(De Nieuwe Eeuw) **(Vorig bericht blz. 1411 I.)**

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Buitenlandsche Zaken. —**
De Eerste Kamer heeft de begrooting van Buitenlandsche Zaken aangenomen. De Staten-Generaal zullen inzake het luchtpact niet voor een fait accompli worden gesteld. Er is kans op behoud van de Ned. cursussen in Duitschland. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(V. b. Eerste Kamer 1687 I.; Begr. Buitenl. Z. 1583 D.)

H. **VOETBAL. — Nederland-Duitschland. —**
Met 3—2 heeft op 17 Febr. '35 het Nederlandsche voetbalelftal in het Olympisch Stadion te Amsterdam van Duitschland verloren. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Voetbal 1556 A.)

I. **SAARGEBIED. — Onze Mariniers teruggekeerd. —**
De Mariniers, die deel uit hebben gemaakt van de Internationale troepenmacht in het Saargebied, zijn op 16 Febr. '35 in ons land teruggekeerd.
De commandant, kapitein M. R. de Bruyne, is bevorderd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau, in welke onderscheiding het geheele detachement wordt gehuldigd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Intern. Troepen 1680 B.)

K. **FRANSCH-BRITSCHE OVEREENSTEMMING. — Duitschland's antwoord. - Fransch en Engelsch commentaar. —**
Frankrijk. — In Fransche diplomatieke kringen wijst men er in verband met het Duitsche antwoord op de Londensche voorstellen op, dat het stuk van de rijksregeering weliswaar niet zoo bevredigend is als men had kunnen verwachten, maar dat het ook het eerste bedrijf van de nu aan te vangen diplomatieke onderhandelingen vormt. Over het algemeen, zoo verklaart men, is het antwoord van de rijksregeering eerder een communiqué dan een diplomatiek document.
Engeland. — Het eerst waar sommige Londensche bladen zich bezorgd over maken, is het wantrouwen der Franschen, dat de Duitschers een wig willen drijven tusschen Frankrijk en Groot-Britannië. In bijna alle Engelsche bladen wordt Duitschland's antwoord als onduidelijk en van weinig beteekenis beschouwd.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1688 A.)**

19 FEBRUARI 1935

L. **PORTUGAL. — President Carmona herkozen. —**
President Carmona is bij de nieuwe presidentsverkiezingen van 17 Febr. '35 met een meerderheid van 85 procent van alle uitgebrachte stemmen tot president van Portugal herkozen. (O Seculo)

M. **DUITSCHLAND. — Stillhalte-overeenkomst verlengd. —**
Op 15 Febr. '35 was de Stillhalte-conferentie geëindigd. Een nieuw verdrag over handhaving van de buitenlandsche bankcredieten aan het Duitsche bedrijfsleven is gesloten, hetwelk wederom een looptijd van één jaar heeft, d.w.z. tot 29 Febr. 1936 loopt en verder alle reeds tot nu toe aan de overeenkomst deelnemende landen omvat. (Berl. Börsen Zeitung)
(Vorig bericht blz. 1221 B.)

N. **VEREENIGDE STATEN. — Beslissingen in het Goudclausule-proces. —**
Het Hooggerechtshof van de Ver. Staten heeft op 18 Febr. '35 de lang verwachte uitspraak gedaan in het goudclausule-proces. Het besloot:
1e. ten gunste van de stelling van de regeering, dat de goudclausule niet van toepassing is voor de particuliere obligaties.
2e. tegen de regeering in het geval van de federale obligaties.
Deze uitspraak beteekent, aldus Reuter, dat men er nu op rekenen kan, dat maatschappijen, die obligaties met een goudclausule hebben uitgegeven, in papieren dollars kunnen betalen, maar dat de regeering op de federale obligaties voor iederen goud-dollar rente en aflossing een dollar en negen en zestig dollarcents (1.69) in papieren dollars zal moeten betalen. Het is zeker, dat de regeering onmiddellijk maatregelen zal nemen om deze situatie ten aanzien van de federale obligaties het hoofd te bieden.
Het vonnis werd gewezen met een meerderheid van vijf tegen vier stemmen.
Vóór stemden de rechters Hughes, Stone, Brandeis, Roberts en Cardozo, terwijl de minderheid bestond uit Mc. Reynolds, Van Deventer, Sutherland en Butler.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Goudcl.-Wet 924 A.)**

A. NEDERLAND. — Rijksinkomsten- en vermogensbelasting. —

Belastingjaren.	RIJKSINKOMSTENBELASTING. Aantal aangeslagenen.	Bedrag der zuivere inkomens vóór den kinderaftrek. × ƒ 1.000	Gemiddeld inkomen per aangeslagene.	VERMOGENSBELASTING. Aantal aangeslagenen.	Bedrag der vermogens. × ƒ 1.000	Gemiddeld vermogen per aangeslagene. × ƒ 1.000
1924-'25 .	1.624.580	3.761.301	ƒ 2.315	164.698	12.214.020	74
1925-'26 .	1.657.883	3.863.924	2.331	170 271	12.948 382	76
1926-'27 .	1.694.049	3.902.829	2.304	174.298	13.564.865	78
1927-'28 .	1.719.376	3.932.306	2.287	177.457	14.072.841	79
1928-'29 .	1.746.075	4.028.615	2.307	184.853	14.884.162	81
1929-'30 .	1.830.875	4.284.893	2.340	192.943	15.666.228	81
1930-'31 .	1.892.553	4.367.241	2.308	197.501	15.623.203	79
1931-'32 .	1.867.154	4.206.438	2.253	194 227	14.300 209	74
1932-'33 .	1.668.161	3.657.179	2.192	180.907	11.718.116	65
1933-'34 .	1.486.731	3.159.846	2.125	176.498	11.471.878	65

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. Belastingen 1497 A.)**

B. NEDERLAND. — Afschaffing van Wethouderspensioenen. —

Naar de Standaard verneemt, is de regeering voornemens maatregelen voor te stellen, welke bedoelen een einde te maken aan het toekennen van pensioen aan wethouders.

In het door den minister-president dr. H. Colijn in de Eerste Kamer aangekondigde wetsontwerp tegen de cumulatie zijn zoodanige bepalingen opgenomen.

(De Standaard)

C. NEDERLAND. — Arbeidsgeschillen in 1934. —

In geen 25 jaar is de omvang van de arbeidsgeschillen zoo gering geweest als in 1934. Men moet tot 1908 teruggaan om dergelijke lage cijfers aan te treffen.

Aldus de aanhef van het „voorloopig overzicht van de werkstakingen en uitsluitingen in het jaar 1934", dat het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert in de eerste aflevering 1935 van zijn Maandschrift. Voor zoover bekend kwamen in het pas afgesloten kalenderjaar slechts 151 conflicten voor (w.o. 2 uitsluitingen), waarbij in totaal ruim 5000 werknemers waren betrokken. Het verlies aan arbeidsdagen bedroeg voor de ondernemingen bijna 73.000, (in de jaren 1930 t/m. 1933 resp. rond 229.000, 766.000, 1.636.000 en 483.000), voor de werknemers ruim 108.000 (in de jaren 1930 t/m 1933 resp. rond 273.000, 856.000, 1.773.000 en 534.000). Arbeidsgeschillen van meer dan middelmatige beteekenis kwamen in 1934 niet voor.

De stakingsbeweging concentreerde zich in de nijverheidsbedrijven, waarin voor de ondernemingen 68.200, voor de werknemers 103.500 arbeidsdagen verloren gingen.

Naar verhouding was in het verslagjaar het aantal conflicten tot verkrijging van hooger loon grooter en dat gericht tegen loonsverlaging kleiner dan in het voorafgaande jaar. Voorts droeg — evenals het vorig jaar — de weigering van werkgevers om collectieve overeenkomsten af te sluiten of toe te passen voor een belangrijk deel bij tot het ontstaan van arbeidsgeschillen.

Blijkens den uitslag der in 1934 geëindigde geschillen was een grooter percentage arbeidskrachten betrokken bij de door werknemers gewonnen geschillen, dan in het voorafgaande jaar (resp. 17 en 11%) terwijl een kleiner percentage deelnam aan geschillen, welke met verlies voor de werknemers eindigden (resp. 23 en 33%). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht blz. 711 A.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Calvijn-herdenking. - Eeredoctoraten voor Prof. dr. H. H. Kuyper en Prof. mr. V. H. Rutgers. —

Naar men uit Parijs meldt, heeft de Protestantsche Theologische Faculteit aldaar besloten ter gelegenheid van het vierde eeuwfeest van Calvijns Institutie aan twee geleerden van naam, die echte discipelen van den grooten Reformator zijn, den graad van doctor in de theologie honoris causa te verleenen. Met eenparige stemmen is besloten deze eervolle onderscheiding te doen toekomen aan twee Nederlanders, Prof. dr. H. H. Kuyper en Prof. mr. V. H. Rutgers. In een plechtige zitting van de Faculteit zal het diploma worden uitgereikt. (De Standaard)

E. MANDSJOEKWO. — Toestand. - Uit Chineesche bronnen. —

Een nieuw uitzicht op de ontwikkeling der zaken in het Verre Oosten verkrijgt men door het feit, dat er nu in Mandsjoekwo zelve zware rebellieën opstaan. Deze berichten komen niet uit Japansche, maar uit Chineesche bron. Volgens deze berichten zouden de Mandsjoekwosche en Japansche troepen de laatste drie maanden 137 expedities ondernomen hebben ter onderdrukking van de opstandige beweging. Het aantal rebellen, dat aan den strijd tegen de Japanners heeft deelgenomen, bedroeg ongeveer 30.000. Talrijke Mandsjoekwosche politie- en troepenafdeelingen zouden volgens de Chineesche berichten met de wapens in de hand naar de opstandelingen zijn overgeloopen. Zelfs de hoofdstad wordt bedreigd, zoodat er de staat van beleg werd afgekondigd.

(Sin Wan Pau)

F. BULGARIJE. — Bevolking. —

Volgens het voorloopig resultaat van de volkstelling in Bulgarije op 31 December 1934 bedroeg het aantal inwoners van het land 6.081.049. In de jaren 1926 en 1920 bedroeg dit getal resp. 5.478.741 en 4.846.971. Hieruit blijkt, dat de dichtheid der bevolking per K.M.², die in 1920 47 bedroeg en in 1926 gestegen was tot 53 in 1934 het peil bereikt heeft van 59.

(Vreme)

G. NEDERLAND. — Margarine. - Productie, Consumptie en Export. —

(in 1000 tons)

	Prod. incl. meng. boter	Cons. in eigen land	Export
Gemidd. 1921-'25 . .	111,5	45,3	66
1926	134,4	55,2	80,4
1927	140,8	61,7	78,6
1928	139,9	64,7	75,5
1929	132,7	71,8	61,5
1930	127,6	70,1	58,5
1931	111,3	65,2	46,4
1932	68,1	55,0	13,4
1933	64,2	54,5	9,6

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Margarine 762 A.)**

H. NEDERLAND. — Goudclausule-beslissing der Ver. Staten. - Oordeel van Mr. Trip. —

Mr. L. J. A. Trip, de president van de Nederlandsche Bank, formuleerde zijn oordeel over het goudclausule-arrest van Amerika's Hooggerechtshof in het kort als volgt:

Welke volledige uitwerking de uitspraak zal hebben is thans nog niet te zeggen. De beslissende vraag in deze kwestie is natuurlijk of de Vereenigde Staten door blijven gaan met hun monetaire politiek op denzelfden voet voort te zetten.

Indien dit het geval is zal de beslissing internationaal geen repercussie teweegbrengen. Dan blijft de uitwerking alleen beperkt tot de verhouding tusschen de Amerikaansche regeering en de houders van schuldbekentenissen. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Goudclausule 1690 N.; Mr. Trip 1668 B.)

I. HONGARIJE. — Politiek accoord Gömbös-Bethlen. - Radiorede van Gömbös. —

De op 11 Febr. '35 bekend gemaakt overeenstemming tusschen minister-president Gömbös en graaf Bethlen, den leider der parlementaire regeeringspartij, is door het publiek en de pers met voldoening ontvangen.

Gömbös hield op 14 Febr. '35 een radiorede, die de vredelievendheid van Hongarije duidelijk deed uitkomen en waarin hij verder betoogde alle revolutionnaire pogingen te zullen onderdrukken.
(Pesti Hirlap) **(Vor. ber. Gömbös 1672 H.)**

A. **SINOLOGIE. — Prof. Herbert Giles overleden. —** Negenentachtig jaar oud stierf te Cambridge de oudhoogleeraar in de Chineesche taal en letteren aldaar, prof. Herbert Allen Giles. Hij heeft een groot aantal werken op het gebied van zijn vak gepubliceerd, o.a. een Chineesch biografisch lexicon en een geschiedenis der Chineesche literatuur. (Manchester Guardian)

B. **IRAK. — Ex-koning Ali overleden. —**
Ex-koning Ali van den Hedzjas, de broeder van wijlen koning Feisal van Irak, is op 14 Febr. '35 in het paleis van zijn neef, koning Gazi van Irak, overleden.
(Courrier d'Orient)

C. **ENGELAND. — Petroleum. —**
De „Daily Herald" meldt, dat te Billingham-on-Tees een fabriek is gebouwd voor het winnen van petroleum uit Engelsche steenkool. De fabriek zal in den loop van den zomer in gebruik worden genomen en in staat zijn 135 millioen liter olie per jaar te produceeren. (Daily Herald) **(Vor. ber. blz. 1288 A.)**

20 FEBRUARI 1935

D. **SAARGEBIED. — Slotprotocol in Rome onderteekend. - Arbeid van Commissie van Drie beëindigd. —**
In tegenwoordigheid van den voorzitter van de Commissie van Drie, baron Aloisi, is te Napels de overeenkomst inzake den terugkeer van het Saargebied naar Duitschland op 18 Febr. '35 onderteekend.
Volgens het officieele communiqué bevat het protocol, dat geteekend is: een accoord betreffende de overdracht van Frankrijk aan Duitschland van zijn rechten op de mijnen, de spoorwegen en andere onroerende goederen in het Saargebied; een overgangsaccoord betreffende de sociale verzekeringen, een accoord betreffende de particuliere Fransche verzekeringen en ten slotte een regeling tusschen de Saarcommissie en het Duitsche rijk over de overdracht van het beheer in het Saargebied. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Commissie van Drie 1605 E.)

E. **SCANDINAVIE. — Economische samenwerking der Scandinaafsche landen. - Conferentie. —**
De conferentie der economische delegaties van de Noordsche landen is op 16 Febr. '35 na drie dagen gesloten.
Besloten werd de Noordsche regeeringen aan te bevelen in de handelspolitiek nauwer samen te werken tegenover niet-Noordsche staten.
Na de conferentie vond een beraadslaging plaats tusschen de delegaties van Zweden en Finland.
Besproken werden de kwesties van de uitbreiding van het lucht- en scheepvaartverkeer tusschen de beide landen en de organisatie en uitbreiding der handelsbetrekkingen tusschen Zweden en Finland.
(Svenska Dagbladet) **(V. b. Scandinavië 1474 A.)**

F. **ITALIE. — Communiqué inzake de economische en militaire mogelijkheden voor het geval van oorlog.**
De Opperste Raad voor de landsverdediging heeft op 20 Febr. '35 van de vierde en laatste bijeenkomst na zijn twaalfde gewone jaarlijksche zitting een uitvoerig communiqué gepubliceerd, waarin alle economische en militaire mogelijkheden worden besproken voor het geval van oorlog.
De Opperste Raad van defensie acht het noodzakelijk de natie te doen weten, dat hij in de 12 jaren van zijn bestaan zijn doel heeft bereikt. Dit doel is voor de onontbeerlijke middelen te zorgen om bij het uitbreken van een oorlog terstond een militaire actie mogelijk te maken.
De Opperste Raad heeft daartoe systematisch alle hulpbronnen van het land georganiseerd. Met name de fabricage der militaire uitrusting is tot in de kleinste bijzonderheden voorbereid.
De al te dikwijls herhaalde bewering, dat Italië te arm is aan grondstoffen kan met stelligheid als onjuist worden aangemerkt. In de dertien jaren van zijn bestaan heeft het Fascistische bewind Italië bevrijd van wat men kon noemen zijn „Oorlogsknechtschap".
De Opperste Raad geeft vervolgens in het communiqué een overzicht van de belangrijkste grondstoffen en constateert de aanwezigheid ervan op Italiaansch grondgebied in voldoende hoeveelheden voor het geval van oorlog. (La Stampa)

G. **POOLONDERZOEK. — Zuidpool. - Admiraal Byrd's tocht. —**
Admiraal Byrd en verscheidene leden van zijn Zuidpool-expeditie zijn op 17 Febr. '35 met de „Jacob Ruppert" te Dunedin (Nieuw Zeeland) binnengeloopen.
Tijdens zijn verblijf aan de Walvischbaai heeft Byrd 200.000 vierkante mijl grondgebied voor de Vereenigde Staten op het Zuidpoolland in bezit genomen. De expeditie heeft geen menschenlevens te betreuren gehad.

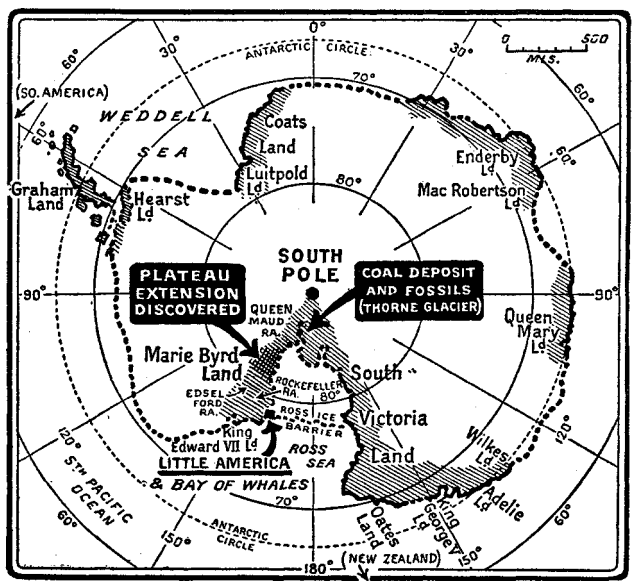

Adm.raal Byrd's Zuidpoolonderzoek.
De gearceerde gedeelten zijn de tot nu toe ontdekte landstreken.

Eind September 1933 is Byrd met zeventig wetenschapsmannen en ontdekkingsreizigers uit Boston vertrokken voor zijn tweede Zuidpoolexpeditie. Het voornaamste doel van deze exploratietocht was, het land, dat aan de Zuidpool was vrijgekomen door het zich gestadig terugtrekken der ijsmassa's, in kaart te brengen en voor de Vereenigde Staten in bezit te nemen. Engeland, dat aanvankelijk bezwaar maakte tegen dit doel der expeditie, had tenslotte verklaard, geen belang te hebben bij het Zuidpoolland, zoodat Amerika er de vrije hand kreeg. Ook was het de oorspronkelijke bedoeling der expeditie vast te stellen, of er zich in de Zuidpoolstreken petroleum, steenkool of andere mineralen bevinden. Byrd zelf verwachtte, dat er op 500 kilometer afstand van de Pool groote hoeveelheden steenkool en petroleum te vinden zouden zijn.
Op 11 December 1933 vertrok Byrd van Wellington op Nieuw Zeeland. Hij bereikte in Januari '34 zijn vroegere overwinteringskwartier Klein-Amerika, waar alles in de beste orde werd aangetroffen en hij kon meteen met het zenden van berichten op de korte golf beginnen. Iederen dag kon men in de nieuwsbladen zijn bevindingen lezen. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1651 D.)

H. **DE HAVEN VAN VLISSINGEN. —**
Op 1 Juli 1934 heeft de naamlooze vennootschap „Haven van Vlissingen" de exploitatie van alle havens van Vlissingen, de binnenhavens zoowel als de buitenhaven, overgenomen van de gemeente en daarmee is een heel nieuw tijdperk in de havengeschiedenis ingeluid, Het eerste jaar (voor wat de genoemde vennootschap belangt slechts een half jaar) heeft reeds dadelijk succes gebracht. Het jaar 1934 was, zooals uit de Nieuwjaarsrede van den burgemeester blijkt, buitengewoon gunstig voor het bunkerstation, dat de

S. H. V. al sinds eenige jaren in de nieuwe buitenhaven bezit. Immers er bunkerden in 1934 867 zeeschepen tegen 477 in 1933, hetgeen dus bijna een verdubbeling beteekent.
(Mededeeling N.V. Haven van Vlissingen)

A. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**

	Stand op 15 Febr. '35.
1. Stortingen in Nederland	*f* 25.343.900
Waarvan bestemd voor:	
a. achterstallige vorderingen	4.566.400
b. rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte, rentetransfer	4.065.000
c. vrije rekening Rijksbank	1.010.400
d. nieuwe onder de clearing vall. vord.	15.702.100
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de clearing vallende vorderingen incl. saldo '34 ad *f* 11.501.466)	36.717.900
3. Uitbet. in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1 d.)	14.183.800

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1682 F.)**

B. **DENEMARKEN. — In- en Uitvoer. —**
De invoer van Denemarken bedroeg in 1934 volgens voorloopige berekeningen 1353 (v. j. 1265) millioen kronen. De uitvoer bedroeg 1233 (v. j. 1213) millioen kronen. Het invoeroverschot is derhalve met 68 millioen tot 120 millioen kronen gestegen, hetgeen gedeeltelijk het gevolg is van prijsverhoogingen.
(Berlingske Tidende) **(Vorig bericht blz. 1406 B.)**

C. **FRANSCH-SOMALILAND. — Moord op Administrateur. - Abessynië willigt Fransche eischen in. —** Naar verluidt heeft de Abessynische regeering de eischen der Fransche regeering, verband houdend met den overval, waarbij de Fransche ambtenaar Bernard en inlanders onlangs den dood vonden, aangenomen. Zij heeft zich tot schadeloosstelling verplicht, beloofd de gestolen wapenen en het vee terug te geven en verder maatregelen getroffen tot pacificatie van het grensgebied. (Le Temps) **(Vor. ber. blz. 1661 A.)**

D. **MIDDEL TEGEN NICOTINE. —**
Ter vermindering van het nicotinegehalte van den tabaksrook is in den handel gebracht het z.g. „Fumasan", staafjes van 12 mM. lengte en 1 mM. doorsnede, bestaande uit 20 deelen nitrocellulose, 80 deelen watervrij aluminium sulfaat en 1 deel ureum. Zij moeten in het brandeinde van de sigaret of de sigaar worden gestoken. B. Pfyl en zijn mede arbeiders namen uitgebreide proeven met sigaretten en sigaren met en zonder fumasan, waarbij niet meer dan twee staafjes tegelijk werden ingebracht, daar anders de smaak van het genotmiddel veranderde.
Uit deze proeven, waarbij alle voorzorgsmaatregelen voor nauwkeurigheid waren genomen en de sigaretten tot op 1½ cM. en de sigaren tot op 2 cM. werden opgerookt, is duidelijk gebleken, dat „Fumasan" voor het beoogde doel nutteloos is. Proefnemingen van E. Waser en M. Stähli hebben deze uitkomst bevestigd. (Arbeiten aus dem Reichsgesundheitsamte)

21 FEBRUARI 1935

E. **FILMKUNST. — Besluiten van den Nederlandschen Bioscoopbond. —**
De buitengewone algemeene ledenvergadering van den Nederlandschen Bioscoopbond, gehouden te Amsterdam op 11 Febr. '35, heeft besloten:
1) Bij deze wordt aan het Hoofdbestuur opgedragen om voorloopig tot 31 December 1935 geen nieuwe leden, die zich daartoe nog niet hadden aangemeld op den dag, waarop de agenda voor deze vergadering ter kennis van de leden is gebracht, zijnde 7 Februari 1935, toe te laten als lid van den Bond, tenzij zij aan het Hoofdbestuur kunnen waarmaken, dat zij slechts één of meer bestaande zaken zullen exploiteeren of één of meer nieuwe permanente bioscopen gaan exploiteeren in gemeenten, waarin dusdanige bioscopen nog niet gevestigd zijn en elk dezer nieuwe bioscopen ten minste 5 K.M. verwijderd is van de meest nabijzijnde permanente bioscoop.
2) Het is vanaf de dag, waarop de agenda voor deze vergadering ter kennis van de leden is gebracht, zijnde 7 Febr. '35, voorloopig tot 31 December 1935 aan de leden van den Bond verboden om nieuwe zaken te gaan exploiteeren, behoorende tot één der navolgende bedrijven: filmfabrieken (w.o. mede wordt verstaan het vervaardigen van filmjournalen, filmtitels en filmreclame; echter niet: een zaak uitsluitend voor het produceeren van films), filmimportzaken, filmverhuurkantoren, permanente bioscopen en reizende bioscopen, echter met dien verstande, dat het geoorloofd zal zijn permanente bioscopen nieuw te gaan exploiteeren in gemeenten, waarin dusdanige bioscopen nog niet gevestigd zijn, mits de nieuwe zaak ten minste 5 K.M. in rechte lijn verwijderd is van de meest nabijzijnde permanente bioscoop.
Bovendien heeft de vergadering met algemeene stemmen een voorstel van het hoofdbestuur aangenomen om het hoofdbestuur op te dragen onverwijld een studie-commissie te benoemen, die tot taak zal hebben te onderzoeken, of het al dan niet wenschelijk is om ook na den 31sten December 1935 regelen, gelijk in het besluit zijn vastgesteld, of andere regelen, die echter de gezonde ontwikkeling van het Nederlandsche film- en bioscoopbedrijf niet in den weg mogen staan, voor te bereiden en daaromtrent tijdig voor den expiratiedatum van het genomen besluit het hoofdbestuur te rapporteeren. (Persberichten)
(Vor. ber. Filmkunst 1668 K.)

F. **BELGIE. — Mijnwerkerspensioenen. —**
Bij Kon. Besluit is de bijdrage der werkgevers in de steenkoolindustrie voor de pensioenen der mijnwerkers met ½% verhoogd. Ook de arbeiders zullen voortaan ½% meer betalen. Deze verhooging zal ongeveer 14 millioen francs opleveren, waarvan dus 7 millioen door de werkgevers en 7 millioen door de werknemers zullen worden opgebracht.
(De Standaard) **(Vorig bericht blz. 1671 B.)**

G. **ZWITSERLAND. - Minister Schulthess afgetreden.** De Zwitsersche minister van Economische Zaken, Schulthess, is afgetreden. Tijdens de zitting van den federalen raad in Maart 1935 zal een opvolger worden gekozen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Schulthess 1064 C.)

H. **BELGIE. — Afschaffing van het cadeau-stelsel per 1 April 1935. —**
De Belgische regeering „heeft het noodig geacht", zooals haar voordracht aan den Koning luidde, „het stelsel van verkoop met premiën grondig uit te roeien, om nog alleen te laten voortbestaan de premie, welke gelijkstaat, in werkelijkheid, met een terugbetaling". Als gevolg daarvan is kortelings door Koning Leopold een besluitwet afgekondigd, volgens welke vanaf 1 April '35 de verkoop met premiën in België is verboden. (Handelsblad v. Antwerpen)

I. **NEDERLAND. — Midden-Europeesche tijdrekening.** De minister van Econ. Zaken heeft bij de begrooting van Binnenl. Zaken medegedeeld, dat, indien het wetsontwerp tot herziening van den wettelijken tijd door de Eerste Kamer mocht worden aangenomen, het om technische redenen niettemin onmogelijk zal zijn die nieuwe tijdregeling nog dit jaar in werking te doen treden. (De Maasbode) **(Vor. ber. blz. 1644 D.)**

K. **LUCHTVAART. — K. L. M. — Vervoer in 1934.** Het jaar 1934 is voor de K.L.M. een periode van vooruitgang geweest. Alleen het goederenvervoer onderging den ongunstigen invloed van steeds talrijker geworden handelsbelemmeringen en kon zich niet op de hoogte van 1933 handhaven.
De K.L.M. vervoerde in totaal op de internationale lijnen in Europa (in samenwerking met eenige buitenlandsche maatschappijen) op het binnenlandsche net en de Indië-lijn 85.969 passagiers, 1.081.853 K.G. vracht en 243.000 K.G. post; het aantal pleiziervliegers bedroeg 18.465. Alleen van de binnenlandsche lijnen maakten 24.586 passagiers gebruik.
De stijging van het passagiersvervoer gedurende de laatste jaren is buitengewoon: in 1932 21.327, in 1933 41.707 en in 1934 85.969 passagiers. T.o.v. 1933 is het aantal passagiers dus met 106 procent gestegen.
(Verslag K. L. M.) **(Vor. ber. K. L. M. 1516 D.)**

L. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. —**
De Eerste Kamer heeft op 20 Febr. '35 de begrooting van Binnenlandsche Zaken goedgekeurd.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1690 G.; Begr. Binnenl. Zaken 1574 B.)**

A. TELEVISIE. — Nieuwe banen. - Het gebruik en de werking van kathodestraalbuizen. —

Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van 12 Febr. '35 het volgende:

De publicatie van het Engelsche televisie-rapport heeft thans officieel bevestigd wat in vakkringen reeds min of meer bekend was: dat de televisie-techniek reeds zulk een trap van volkomenheid heeft bereikt, dat een langer wachten met de eerste stappen tot het instellen van een openbaren dienst niet meer verantwoord is; dit laatste is men althans in Engeland van meening. In dit rapport wordt voorts de zeer positieve aanbeveling gedaan om terstond te beginnen met „high definition" televisie, en wel met 240 beeldlijnen, en eventueel met een uiterste minimum van 180 lijnen.

De kwaliteit van het beeld, dat op deze wijze verkregen kan worden, staat ongeveer gelijk met dat van een huisbioscoop. Er is geen denken aan, dat dergelijke resultaten te bereiken zouden zijn met een eenvoudige uitvoering van de inmiddels klassiek geworden Nipkowsche schijf. Het is zelfs in hooge mate te betwijfelen of een dergelijk resultaat wel ooit met een mechanisch systeem bereikt zal kunnen worden.

De enorme vooruitgang van de televisie in den laatsten tijd is dan ook in de eerste plaats toe te schrijven aan het gebruik van de kathodestraalbuis, zoowel voor het ontvangen als voor het uitzenden van beelden.

Nu dit tot dusverre uitsluitend voor laboratorium-doeleinde gebezigde instrument op het punt staat zijn intrede te gaan doen als dagelijksch gebruiksvoorwerp, zal het menigeen interesseeren iets naders te vernemen omtrent de werking en de toepassing van dit modernste aller wonderen.

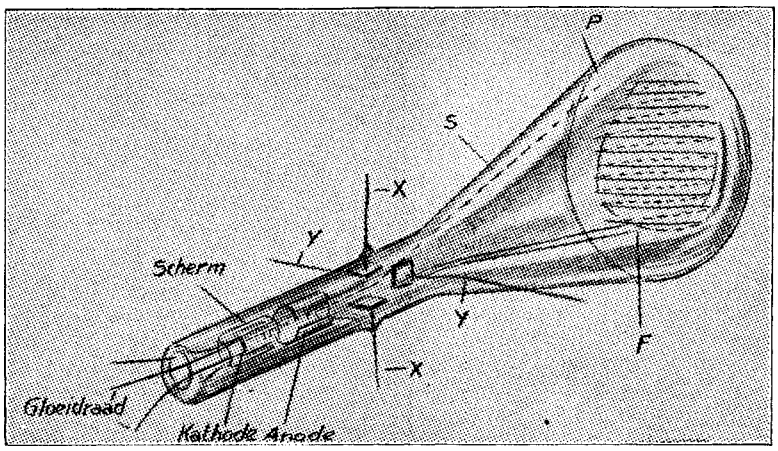

Vereenvoudigde voorstelling van een kathodestraalbuis.

Electronen-kanon. — Tot op zekere hoogte kan men de constructie vergelijken met die van een radiolamp; ook hier treft men een al of niet indirect verhitte kathode aan, die als electronen-leverancier fungeert; een electrode, waarvan de rol ongeveer overeenkomt met die van het rooster in een normale ontvanglamp benevens een anode, die in de Engelsche literatuur „gun" genoemd wordt. De anodespanning, die wordt toegepast, is echter veel hooger dan bij ontvanglampen en bedraagt 2000 volt en hooger. Onder invloed van deze hooge anodespanning verkrijgen de uit de kathode vrijkomende electronen een zeer groote snelheid, die hen in staat stelt om als een straal (S) door de tot dat doel in de anode aangebrachte opening te vliegen en zoodoende in het trechtervormig uitloopende deel van de buis te komen. Het oppervlak van het uiteinde van dit gedeelte van de buis is bedekt met een fluoresceerende stof, die onder invloed van het electronen-bombardement fel oplicht in een blauwgroene of geelachtige kleur. De moeilijkheid is, om een uiterst dunne electronenbundel te verkrijgen, die een scherp en helder beeld mogelijk maakt.

Er zijn verschillende manieren bekend om dit te bereiken; de bekendste zijn het toepassen van een gasvulling en speciaal voor televisiedoeleinden, een z.g. electronenoptiek. Het eerste middel is voor televisiedoeleinden minder geschikt. Om deze reden wordt in moderne televisie-buizen gebruik gemaakt van een speciale scherm-electrode en een anode die een zeer groot gedeelte van de buis in beslag neemt. Hierdoor ontstaat een bijzondere veldverdeeling, waardoor de electronenbundel als met een lens geconcentreerd kan worden.

Het bijzondere van den op deze wijze verkregen electronenbundel is, dat hij onder invloed van zwakke statische of magnetische velden op elke gewenschte wijze kan worden bewogen, en wel met elke gewenschte snelheid, daar traagheid, de groote handicap bij mechanische systemen, vrijwel geheel afwezig is. Geeft men bijvoorbeeld aan de in de afbeelding met X aangeduide electroden elk een lading van tegengesteld teeken, m.a.w. legt men tusschen deze twee plaatjes een spanningverschil, dan zal onafhankelijk van de grootte dezer spanning de electronenschaal een op of neerwaartsche beweging maken. Legt men een wisselspanning aan, dan zal een snelle op en neer gaande beweging van het lichtende punt het gevolg zijn en men zal op het fluoresceerende scherm een verticale lichtlijn waarnemen. Iets dergelijks speelt zich af indien men een spanningsverschil tusschen de met Y gemerkte plaatjes teweegbrengt, doch in dat geval zal het lichtende punt een horizontale beweging uitvoeren.

Hoe het beeld ontstaat. — Het is genoegzaam bekend dat een televisiebeeld tot stand komt door het z.g. aftasten; hierdoor wordt het beeld in een groot aantal beeldpunten ontleed, die stuk voor stuk kunnen worden overgebracht. Eigenlijk is het procédé precies hetzelfde als dat hetwelk gij, lezer, volgt bij het lezen van dit artikel. Gij begint met de eerste letter links van de bovenste regel, laat elke letter tot u doordringen, leest den regel ten einde en begint den volgenden regel weer van links. Bij dit „aftast-procédé" maakt uw oog twee soorten van beweging: een heen en weer gaande (voor de regels) en een op en neer gaande (voor de kolommen). Indien men nu bedenkt dat voor een goed televisiebeeld 25 beelden per seconden noodig zijn, zal het duidelijk zijn dat het lichtende punt op deze wijze 25 maal per seconde het geheele beeld moet aftasten, zoowel aan de zend- als aan de ontvangzijde. Dit wordt bij de kathode-straalbuis bereikt door aan de platenparen X en Y zoodanige wisselspanningen toe te voeren, dat de vereischte snelle heen-en-weer gaande en op-en-neer gaande beweging van den electronenstraal ontstaat. Een bijzonderheid is nog dat het lichtende punt na elke volbrachte aftasting van het beeldvlak weer naar zijn punt van uitgang terugvliegt, zoodat een gesloten figuur ontstaat. In de afbeelding is het begin van deze „fly back" aangeduid met de letter F.

In de practijk ziet men hiervan niets op het beeld, bijv. doordat de schakeling zóó is uitgevoerd dat de electronenstraal op dat oogenblik onderbroken wordt.

Indien nu de intensiteit van den electronenstraal gemoduleerd wordt door de ontvangen uitzending, en wel door met behulp van het signaal het scherm op een wisselende spanning te brengen, zal het lang begeerde beeld op het uiteinde van de buis verschijnen mits... de synchronisatie in orde is! Het zal zonder meer duidelijk zijn dat de bewegingen van de aftastende en reproduceerende lichtpunten in zend- en ontvangstations in volmaakte overeenstemming moeten plaats vinden.

Dit kan bereikt worden door zorgvuldige afregeling van het electrisch systeem, dat de beweging van den kathodestraal beheerscht en doordat de zender na elk compleet beeld een synchronisatiesignaal uitzendt.

Naar wij nader vernemen zal Philips-Radio binnenkort kathodestraalbuizen van de modernste constructie in den handel brengen. In ons land heeft men in de Philips-laboratoria eveneens belangrijke vorderingen op televisie-gebied gemaakt. Men heeft daar speciale kathodestraalbuizen voor televisie ontworpen en met den in verband hiermede geconstrueerde televisie-ontvanger reeds ontvangproeven in Berlijn gedaan, die gunstige resultaten hebben opgeleverd.

(Met speciale toestemming v. h. Alg. Handelsblad, 12 Febr. 1935)

(Vorig bericht blz. 1060 G.)

B. ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Wapenfabricage. - Amerikaansche toelichting. —

De Amerikaansche gedelegeerde Wilson gaf op 19 Febr. '35 een toelichting waarbij hij vooral de aandacht er op vestigde dat volgens het Amerikaansche voorstel het toezicht verschillend in omvang zal zijn, naarmate men te doen heeft met uitsluitend voor militaire diensten vervaardigde wapenen, met wapenen, die in den regel slechts voor niet militaire doeleinden gebruikt worden, of met wapenen, die zoowel voor militaire als voor niet militaire doeleinden bestemd zijn. Het Amerikaansche ontwerp schrijft een zeer streng toezicht en zeer uitgebreide openbaarheid ten aanzien van de essentieel militaire wapenen voor, terwijl voor de andere categoriën grootere soepelheid wordt voorgesteld. De Amerikaansche regeering heeft zich vooral veel moeite gegeven om tot een voor allen aannemelijk voorstel omtrent de vliegtuigen te komen, in verband met de mogelijkheid, dat burgerlijke vliegtuigen voor militaire doeleinden gebruikt zullen worden. Het Amerikaansche ontwerp-conventie wenscht, dat de openbaarheidsverplichting op de vervaardiging en uitvoer van militaire vliegtuigen ook op de burgerlijke vliegtuigen van toepassing zal zijn, doch dat de verplichting om vergunning voor fabricage of uitvoer van vliegtuigen aan te vragen minder strikt ten aanzien van burgerlijke vliegtuigen zal zijn.

(Bulletin de la Société des Nations) **(V. b. 1619 B.)**

A. **ZWEDEN. — Tegen Staatsvijandige propaganda.** Het comité dat ingesteld is om maatregelen te beramen tegen staatsvijandige propaganda heeft zijn rapport ingediend en het resultaat van zijn arbeid neergelegd in niet minder dan 18 wetsvoorstellen. Het bepleit geen rechtstreeksch verbod van tegen den staat gerichte organisaties als communistische en andere maar wel stelt het voor dat bij de wet de mogelijkheid zal worden geopend om onder bepaalde omstandigheden een organisatie te ontbinden.
(Svenska Dagbladet)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de wet op de Staatsloterij. —** De Eerste Kamer heeft op 20 Febr. '35 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de wijziging van de wet op de staatsloterij, welke beoogt particuliere loterijen te verbieden gebruik te maken van de trekking van de staatsloterij. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1677 D.; Eerste Kamer 1693 L.)

C. **BELGIE. — Socialistische betooging verboden. - Motie van vertrouwen. —** Bij de Kamer is op 19 Febr. '35 door Vandervelde een interpellatie tegen de regeering ingediend namens de socialistische partij, met betrekking tot het door de regeering uitgevaardigde verbod van een socialistische betooging op 24 Febr. '35 in de hoofdstad. Hierbij werd de kwestie van vertrouwen door de regeering gesteld. De motie van vertrouwen werd aangenomen met 89—73 stemmen en 1 blanco.
(Gazet van Antwerpen) **(Vor. ber. Kabinet 1645 E.; Socialisten 1551 A.)**

22 FEBRUARI 1935

D. **FRANKRIJK. — Prix Louis Barthou. —** Louis Barthou, de vermoorde Fransche minister-president, heeft aan de Académie Française een belangrijk legaat nagelaten. Het levert een jaarlijksche rente op van frs. 55.000 en dit bedrag zal over drie jaarlijksche prijzen worden verdeeld. Een bedrag van frs. 25.000 zal toegekend worden aan een schrijver, een van frs. 15.000 aan een schrijfster en frs. 15 000 aan een dichter beneden den leeftijd van dertig jaar. De tweede prijs zal den naam Alice Barthou dragen en de derde Max Barthou.
Louis Barthou heeft met deze bepaling de nagedachtenis van zijn echtgenoote en van zijn zoon — die in den oorlog gevallen is — willen eeren. (Le Temps)
(Vor. ber. Barthou 1519 A.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Lindbergh's baby. - Hauptmann in hooger beroep. —** Hauptmann heeft thans, nadat hem daartoe vergunning was verleend door rechter Trenchard, hooger beroep aangeteekend tegen het doodvonnis, en wel bij het hof van appèl van New Jersey, het hoogste gerechtshof van dien staat (N. Y. Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1688 C.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Beperking recht van vereeniging en vergadering. —** De Volksraad heeft op 20 Febr. '35 met 32 tegen 8 stemmen de ordonnantie aangenomen tot verdere beperking van het recht van vereeniging en vergadering. (Aneta) **(Vor. ber. Volksraad 1680 D.)**

G. **DIAMANTINDUSTRIE. — De Duitsche concurrentie. - Besluit te Antwerpen. —** Op 20 Febr. '35 is in de Diamantclub te Antwerpen een vergadering bijeengekomen van de verschillende Nederlandsche en Belgische organisaties van diamanthandel en -nijverheid. Van Belgische zijde waren vertegenwoordigd de federatie der Belgische Diamantbewerkers, het Syndicaat der Belgische Diamantnijverheid, de Algemeene Diamantbewerkers Bond, de Christelijke Diamantbewerkers Bond en de Belgische Diamantzagers Patroonsvereeniging. Van Nederlandsche zijde waren aanwezig vertegenwoordigers van de Algemeene Juweliersvereeniging, de Beurs voor Diamantbewerkers en de Algemeene Nederlandsche Diamantbewerkers Bond. De vergadering werd voorgezeten door den heer Van Antwerpen.
Na de vergadering werd het volgende communiqué verspreid: De afgevaardigden der verschillende Belgische en Nederlandsche organisaties van diamanthandel en -nijverheid hebben na bespreking van den toestand van handel en nijverheid in de verschillende centra en het nadeel toegebracht door de unfaire loonconcurrentie van Duitschland, besloten:
1e. Aan de respectieve organisaties voor te stellen, het genomen besluit, om de maatregelen der beschermingscommissie te verscherpen, o.a. door het oprichten van een gemengde commissie, die alle centra zal controleeren;
2e. bij de wederzijdsche regeeringen aan te dringen de bepalingen van de clearingwet op de transacties met Duitschland met alle gestrengheid toe te passen, waarbij de verschillende organisaties hun volle medewerking zullen verleenen. (Het Volk)
(Vor. ber. Diamant 1687 G.)

H. **DUITSCHLAND. — Schoolstrijd in Beieren. —** Bij de stemming der ouders, of ze hun kinderen al dan niet naar de bijzondere of openbare school willen zenden, hebben de katholieken, tengevolge van de ongewoon sterke propaganda voor de gemeenschapsschool door de nationaal-socialistische partij, veel stemmen verloren.
Van de 55.707 stemmen spraken zich 36.464 voor de bijzondere school uit en 19.243 voor de gemeenschapsschool.
Het percentage, dat zich vorig jaar voor de gemeenschapsschool uitsprak bedroeg 15.7, tegen dit jaar 34.5. De katholieke scholen zullen dus in overeenstemming met deze cijfers van 63 tot 48 worden gereduceerd, terwijl de openbare scholen in gelijke verhouding zullen worden vermeerderd. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1682 C.)

I. **ZUID-AFRIKA. — Economische onderhandelingen met Nederland. —** Het Zuid-Afrikaansche departement van Buitenlandsche Zaken heeft op 20 Febr. '35 medegedeeld, dat bij uitwisseling van nota's, tusschen premier Hertzog, den minister van Buitenlandsche Zaken, en den Nederlandschen gezant in de Unie, hangende de tot standkoming van het definitieve verdrag, wederzijdsche behandeling op den voet van onvoorwaardelijke meestbegunstiging is toegezegd op het gebied van handel en scheepvaart, met zekere uitzonderingen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Zuid-Afrika 1203 L.)**

K. **NEDERLAND. — Contingenteeringsmaatregelen. - Protest der handelaren in dames-confectie-artikelen; textielgoederen-importeurs. —** Naar aanleiding van de steeds verscherpte contingenteeringsmaatregelen der regeering ten aanzien van den invoer van Dames-Confectie-artikelen belegde de bond van winkeliers in dames-confectie op 19 Febr. 1935 een persconferentie teneinde de moeilijkheden waarin deze tak van handel ten gevolge van bovenstaande maatregelen is gekomen, nader uiteen te zetten. De bond is in den laatsten tijd, daar de toestand door velen als onhoudbaar wordt gevoeld, een hernieuwde actie begonnen. Reeds heeft men zich telegrafisch tot den minister van Economische Zaken gewend en overweegt men verdere stappen.
In den laatsten tijd zijn ook tallooze grieven van den handel, in het bijzonder van textielgoederen-importeurs over de toepassing der contingenteeringsmaatregelen, geuit. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1657 H.)

L. **NEDERLAND. — De handel met Sovjet-Rusland.** De besprekingen te Moskou gehouden tusschen de heeren E. D. van Walree, mr. A. N. Molenaar en W. H. Rethmeier, als gedelegeerden van het comité voor den handel met Sovjet-Rusland, en de heeren M. Levin, D. Kaminski en M. Nesteroff, als vertegenwoordigers van het Volkscommissariaat voor buitenlandschen handel van de U.d.S.S.R., hebben op 19 Januari tot een voor den Russisch-Nederlandschen handel bevredigend resultaat geleid.
Het kantoor van het door het comité opgerichte centrale bureau voor den handel met Sovjet-Rusland is gevestigd Keizersgracht 296, Amsterdam (directeur de heer W. H. Rethmeier).
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1657 A.)

M. **REVOLUTIONNAIR-SOCIALISTISCHE PARTIJEN. — Internationale conferentie. —** Te Parijs heeft op 21 Febr. '35 een internationale conferentie plaats gevonden, uitgeschreven door het zoogenaamde „Amsterdamsche Bureau" van revolutionnair-socialistische partijen. Aanwezig waren de O.S.P. en de R.S.P. (Nederland), de In-

dependent Labour Party (Engeland), de Onafh. Soc. Partij (Polen), de Socialistische Partij (Zweden), de Communistische Federatie van Iberië (Spanje), de Rood Front Groep (Oostenrijk), de Partito Socialista Italiano (Italië), het Socialistische Jeugdgilde (Engeland), de Mot Dag-groep (Noorwegen), Groupe d'Amis de l'Amitié" (groep van het voormalig-Communistische Kamerlid Doriot, Frankrijk).
Als gasten waren aanwezig vertegenwoordigers van den linkervleugel der Fransche Socialistische Partij (S.F.I.O.) en van de P.U.P. (Fransche Proletarische Eenheidspartij), terwijl sympathiebetuigingen waren binnengekomen van den linkervleugel der Bulgaarsche en Finsche socialistische partijen. De Noorsche Arbeiders Partij had bericht van verhindering gezonden.
De beide Nederlandsche partijen waren vertegenwoordigd door de heeren P. J. Schmidt, secretaris van het Internationaal Bureau, en door het lid der Tweede Kamer, den heer H. Sneevliet. Besprekingen werden gevoerd over den algemeenen internationalen toestand, het fascisme en het oorlogsgevaar. Over al deze onderwerpen werden vrijwel eenstemmige besluiten genomen. Slechts bestond er verschil van meening over de vraag of reeds thans de noodzakelijkheid van de stichting van een nieuwe Internationale moest worden erkend. (Vaz Dias)

A. AMSTERDAM. — Inschrijving ƒ 19.682.000 4% Obligatieleening. —
Op 18 Febr. '35 is de inschrijving opengesteld op ƒ 19.682.000 4% oblig. der Gemeente Amsterdam tegen den koers van 100%. Houders van de nog uitstaande niet uitgelote oblig. der 4½% leeningen 1929 II en 1930 hadden bij inschrijving recht van voorkeur in de verhouding van 1 : 1, van welk recht op dusdanige wijze gebruik is gemaakt, dat op de vrije inschrijvingen slechts een zeer geringe toewijzing zal kunnen plaats hebben.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leeningen 1672 E.)**

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Postbegrooting aangenomen. —
De Eerste Kamer heeft op 21 Febr. '35 de postbegrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Eerste Kamer 1695 B.; Begr. P.T.T. 1584 C.)

23 FEBRUARI 1935

C. ABSOLUTE NULPUNT. — Proeven. —
In het Cryogeen Laboratorium te Leiden heeft prof. dr. W. J. de Haas in samenwerking met dr. E. C. Wiersma deze dagen een temperatuur bereikt van 0.0052 gr. Kelvin.
De Telegraaf schrijft hieromtrent het volgende: Wij hebben ons naar aanleiding van dit bereikte koude-record tot prof. De Haas en dr. Wiersma gewend. De thans bereikte temperatuur beteekent weer een belangrijken vooruitgang bij de vorige van October 1934 toen een temperatuur van 0.0159 gr. Kelvin werd verkregen, nadat men een paar maanden tevoren tot 0.03 gr. K. was gekomen. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1416 D.)

D. SPANJE. — In- en Uitvoer. —
De invoer in 1934 bedroeg 860 millioen goudpeseta's; de uitvoer 612 millioen goudpeseta's. (El Sol)
(Vorig bericht blz. 1444 C.)

E. NEDERLAND. — De nieuwe regeling van de surséance van betaling. —
Een Kon. besluit is afgekondigd, waarbij de datum van inwerkingtreding van de wet van 7 Febr. 1935, houdende nieuwe regeling van de surséance van betaling, de gelegenheid tot accoord openende, is bepaald op 16 Maart 1935. (Het Vaderland) **(1577 F.)**

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Suikerindustrie. - Verklaring van den Regeeringsgemachtigde. —
De bemoeienis van de Regeering met de suikerindustrie moet ook na de beëindiging van de N.I.V.A.S., op 1 April 1936, worden voortgezet teneinde rationalisatie en een beheerschten afzet mogelijk te maken.
Dit was de, met groote stelligheid, uitgesproken meening van den Regeeringsgemachtigde voor Economische Zaken in zijn exposé omtrent de suikersituatie in Ned.-Indië, op 18 Febr. '35 voor den Volksraad ontvouwd.
De Regeeringsgemachtigde, mr. Hart, zette uiteen dat het ingrijpen van de Regeering primair rationalisatie van de Javasuikerindustrie beoogt. Dit brengt mede, dat het productieapparaat dat nu 3 millioen ton groot is, naar het huidig inzicht teruggebracht moet worden tot ongeveer 50% met behoud van een flinke reserve voor het geval de situatie zich wijzigt.
De rationalisatie zal slechts rustig verloopen bij de voortzetting van een centrale verkoopsorganisatie.
Het ingrijpen van de Regeering impliceert definitieve uitschakeling van een belangrijk deel van het productie-apparaat, volgens een schema waarbij voorzien wordt in de voltooiing van bedoelde saneering na drie basis-productie-jaren; deze basis-productie-jaren loopen van 1936 tot 1938 voor zoover het den aanplant betreft en van 1937 tot 1939 waar het de oogsten betreft.
Voor elk dezer jaren zal opnieuw de grootte van den aanplant worden bepaald op grond van de afzetcijfers.
De situatie zal worden beheerscht door productie-vergunningen, die overgedragen kunnen worden, hetgeen de vorming van zoo krachtig mogelijke combinaties vergemakkelijkt.
In dit verband verneemt Aneta dat de geheele consolidatie zich voor minstens 80 procent in concern-verband zal voltrekken.
De aanplant voor 1935 is voorloopig bepaald op 455.000 tons.
(Aneta) **(Vor. ber. Suiker blz. 1453 G.)**

G. NEDERLAND. — Tolheffing. - Protesten. —
Gedeputeerde Staten van Gelderland en de gemeentebesturen van Arnhem en Nijmegen zonden een adres aan de Tweede Kamer tegen de tolheffing op de bruggen.
Eenige Brabantsche Kamers van Koophandel beramen een groote actie tegen den bruggentol.
(Persberichten) **(Vorig bericht blz. 1675 A.)**

H. CHINA. — Economische crisis. —
Bij het einde van het Chineesche jaar bevindt China zich in de zwaarste financieele crisis, welke de laatste 10 jaren werd doorstaan. De handelaren kunnen geen voorschotten ontvangen en zijn evenmin in staat om hun vorderingen te innen, daar de plaatselijke banken dringend behoefte hebben aan kasmiddelen, terwijl sommige dezer banken reeds gesloten zijn. De Chineesche en buitenlandsche banken hebben alle te lijden onder een tekort aan kasmiddelen zoodat voor credieten rentetarieven betaald worden van 10 tot 30%. (Sin Wan Pau)

I. NEDERLAND. — Postchèque en Girodienst. —

Jaren.	Aantal rekeningen op het einde des jaars.	Saldo te goed op het einde des jaars.
1925	113.200	ƒ 496.612.000
1926	120.000	103.858.000*)
1927	129.300	98.835.000
1928	139.300	120.933.000
1929	151.300	114.289.000
1930	167.500	119.381.000
1931	184.800	156.900.000
1932	204.300	170.381.000
1933	224.300	189.358.000
1934	245.000	197.210.000

*) Het verschil met 1925 werd veroorzaakt door wegtrekking van een groot deel van het saldo der schatkistpostrekening.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

K. GOUDBLOK. — Conferentie te Brussel. —
Sedert eenige weken worden economische besprekingen gehouden tusschen Frankrijk eenerzijds en de Belgisch-Luxemburgsche tolunie anderzijds. Deze besprekingen hebben geleid tot een overeenkomst.
Op 18 Febr. '35 werd te Bern een handelsaccoord onderteekend dat eveneens een gevolg is van het programma, dat op 20 October 1934 op de goudblokconferentie te Brussel werd aangenomen, en dat nadrukkelijk het voeren van bilaterale onderhandelingen tusschen de betrokken landen op den voorgrond stelde. Volgens het op 20 Febr. '35 aangenomen protocol moet men binnen ten hoogste één jaar tot een resultaat komen. Lang voor deze termijn verstreken is, zijn de overeenkomsten met Frankrijk en Zwitserland gesloten.
Soortgelijke onderhandelingen zijn op het oogenblik aan den gang tusschen België en Italië, en tusschen België en Nederland. De regeeringen der goudlanden kwamen in het protocol der conferentie niet alleen overeen om „onverwijld onder elkander bilaterale onderhandelingen aan te knoopen" maar tevens „na te gaan, op welke wijze het mogelijk is reeds thans het handelsverkeer tusschen de betrokken landen te verruimen. Zij achten het gewenscht het totale volume van het handelsverkeer van 1 Juli 1934 met 10% uit te breiden."
Van deze uitbreiding van het handelsverkeer tusschen de landen van het goudblok is tot dusver, acht maanden na het verstrijken van den datum, waarop zij haar beslag had moeten krijgen, bitter weinig tot stand gekomen. Van Belgische zijde heeft men veeleer onverpoosd gestreefd naar een verdere beperking van den invoer. Men denke slechts aan de kolenkwestie, die de onderhandelingen met Nederland en met Duitschland nu reeds weken lang sleepende heeft gehouden.
Wat de economische onderhandelingen met Nederland betreft,

waarvan in deze Belgische berichten eveneens wordt gesproken, deze hebben au fond niets met het protocol van 20 October te maken. Zij moesten automatisch worden gehouden, omdat de Nederlandsch-Belgische handelsovereenkomst, die op het oogenblik, waarop nog niemand aan een speciale samenwerking der goudlanden dacht, voor den duur van één jaar werd gesloten, ten einde liep. Behalve met de vier in de bovenstaande berichten genoemde goudlanden onderhandelt België trouwens op het oogenblik nog met ten minste vijf of zes andere landen, die niet bij het goudblok zijn aangesloten. Daaronder b.v. met de Vereenigde Staten. (Algemeen Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 1668 B.)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Werkloosheidssubsidiefonds. - Begrooting van Financiën. —**
De Eerste Kamer heeft op 21 Febr. '35 de drie wetsontwerpen, verband houdende met de instelling van het Werkloosheidssubsidiefonds, aangenomen en de begrooting van Financiën goedgekeurd.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eers e Kamer 1696 B.; Werkloosh. subs.f. 1620 H.; Begr. Financiën 1574 D.)**

24 FEBRUARI 1935

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Suriname. —**
De Tweede Kamer heeft op 22 Febr. '35 de begrooting van Suriname zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1654 C.; Begr. Surin. 1513 F.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — De zelfstandigheid van de Protestantsche Kerk in Ned.-Indië. —**
De Volksraad adviseerde op 19 Febr. '35 zonder hoofdelijke stemming gunstig ten aanzien van de aanneming van het ontwerp voor een Algemeenen Maatregel van Bestuur, waarbij aan de Protestantsche Kerk in Ned.-Indië de zelfstandigheid zal worden verleend, overeenkomende met die welke door de Roomsch-Katholieke Kerk reeds sedert langen tijd wordt genoten. (Aneta) **(Vor. ber. blz. 1684 E.)**

D. **FRANSCH-BRITSCHE OVEREENSTEMMING. — Direct overleg tusschen Engeland en Duitschland. —**
De Duitsche regeering heeft, naar Reuter uit Londen meldt, aan de Engelsche regeering in stellige termen medegedeeld, dat zij er in toestemt, dat de voorgenomen Duitsch-Engelsche besprekingen betrekking zullen hebben op het heele gebied van het Engelsch-Fransche communiqué van 3 Februari '35.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1690 K.)**

E. **POLEN. — De begrooting in derde lezing afgehandeld. —**
De Poolsche Sejm heeft in derde lezing de begrooting voor 1935-'36 aangenomen en dus afgehandeld. De uitgaven worden geraamd op 2132 milliard, de ontvangsten op 1.965 milliard zloty. Het deficit zal door een binnenlandsche leening worden gedekt.
(Polska Agencia Telegr.) **(Vor. ber. Begr. 1180 A.)**

F. **ZWEDEN. — De vervaardiging van oorlogsmateriaal. —**
De regeering heeft bij den Rijksdag een wetsontwerp ingediend volgens hetwelk met ingang van 1 Juni '35 de vervaardiging van oorlogsmateriaal onder regeeringscontrôle zal komen, uitgaande van het ministerie van Handel. Na dezen datum zal geen oorlogsmateriaal met kunnen worden vervaardigd tenzij met toestemming der regeering. (Svenska Dagbladet)

G. **VEREENIGDE STATEN. — De N. R. A. - Verlenging van 2 jaar. - Boodschap van president Roosevelt aan het Congres. —**
In een speciale boodschap aan het Congres heeft president Roosevelt op 20 Febr. '35 machtiging gevraagd de N. R. A. met een tijdsduur van twee jaar te verlengen, teneinde het herstel der Amerikaansche industrie te bevorderen en de regeering in de gelegenheid te stellen waar noodig in te grijpen tot het opheffen van misstanden of het bevorderen van bepaalde takken van industrie. In hoofdzaken worden de oude grondslagen der N. R. A. gehandhaafd. Zij kunnen worden samengevat in de volgende acht punten:

1. De N. R. A. wordt voor den duur van twee jaar verlengd.
2. De politieke regeering zal duidelijker en stabieler zijn dan tot nog toe.
3. De bevoegdheid van den president om codes op te leggen aan industrieën, die zich niet vrijwillig aan de codes onderwerpen, zal eveneens worden verlengd.
4. Als grondslag zal in de wet de verklaring worden opgenomen van het recht der werknemers tot vrije organisatie teneinde collectieve arbeidsovereenkomsten te kunnen afsluiten.
5. De fundamenteele beginselen van de anti-trust-wetgeving zullen beter worden toegepast, in overeenstemming met de leer, dat geen monopolie in handen van particulieren mag berusten.
6. Het beginsel zal worden vastgesteld, dat instellingen van openbaar nut onder regeeringstoezicht komen te staan.
7. Kleine ondernemingen zullen beschermd worden tegen onderdrukking van grootere ondernemingen.
8. Men zal de theorie opgeven, dat de methode om de bepalingen der codes doorgevoerd te krijgen het gevangen zetten van de overtreders zou zijn. (New York Herald, Parijs)

(Vor. ber. N.I.R.A. 1681 F.)

H. **FILMKUNST. — Merijntje Gijzen's Jeugd verfilmd.**
Loet C. Barnstijn's Filmproductie N.V. heeft de rechten verkregen tot verfilming van „Merijntje Gijzen's Jeugd" van den bekenden Nederlandschen auteur A. M. de Jong. (Persberichten)
(Vor. ber. Filmkunst 1693 E.)

I. **NEDERLAND. — De XVIIIe Roomsche Studentendag te Leiden. —**
Op 16 en 17 Febr. '35 heeft te Leiden de XVIIIe Unie-bijeenkomst der R.K. Studentenvereenigingen in Nederland plaats gehad, waarvoor zeer groote belangstelling bestond.
In de medische sectie sprak dr. A. H. van Muyden over: „de sociale taak van den medicus". In de juridische sectie sprak prof. W. Pompe over „strafrecht en levensbeschouwing". Na deze rede werd aan de vergadering medegedeeld, dat officieel was opgericht de interacademiale juridische faculteit, welke een onderafdeeling van de Unie moet worden. In de sectie der natuur-philosophen sprak dr. Tellegen over: „natuurfilosofie".
In de vergadering der missie-interacademiale sprak prof. P. C. Groenen, directeur van het Roomsch-Katholiek-Indisch Missie-Bureau in Den Haag over het 400-jarig missie-jubileum in Nederlandsch-Indië.
In de vergadering van de Meisjes-Interacademiale sprak mej. Laura Wery over: „meisjesstudent, vereeniging en maatschappij".
De slotzitting had plaats in het gebouw van Sanctus Augustinus op het Rapenburg. Na een inleiding door den Unie-praeses, den heer P. Beukers, hield pater J. Drost S.J. een lezing over: „Student en vereeniging". (De Maasbode)

K. **HET VERSCHE CADETJE. —**
De minister van Sociale Zaken heeft in zijn Memorie van Antwoord medegedeeld, dat opheffing van het verkoopverbod van versch brood vóór een bepaald uur, niet te wachten is. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht blz. 787 H.)

25 FEBRUARI 1935

L. **ZWITSERLAND. — Militaire diensttijd verlengd.**
De op 23 Febr. '35 gehouden volksstemming over de wet op de weermacht heeft tot resultaat gehad, dat 506.509 kiezers zich er voor en 431.181 zich er tegen hebben verklaard.
Gemiddeld 80% der stemgerechtigden is opgekomen. Voor het kanton Genève bedroegen de cijfers vóór en tegen het ontwerp onderscheidenlijk 19.472 en 14.421.
Het ging bij dit plebisciet om het z.g. weerbaarheidsvoorstel, volgens hetwelk de opleidingsduur voor de recruten der infanterie van 67 tot 90 dagen wordt verlengd. De recruten van cavalerie en artillerie zullen 12 dagen langer in de recrutenschool moeten blijven. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 1654 F.)**

M. **LUCHTVAART. — Nieuwe luchtlijn België-Congo.**
De directie van de „Sabena" is klaar met de technische en administratieve voorbereiding van den regelmatigen dienst Brussel—Leopoldville. Het eerste vliegtuig van dien dienst, de „Edmond Thieffry", is op 23 Febr. om 4 uur 's morgens van Brussel vertrokken.
De bedoeling is dat het eerste vliegtuig 28 Februari te Leopoldville aankomt, daar vier dagen blijft en dan terugkeert. Vertrek van Brussel voor de tweede reis is op 8 Maart vastgesteld, dat is dus op denzelfden dag dat het eerste vliegtuig te Brussel terugkeert. (Gazet van Antwerpen)
(Vor. ber. België-Congo vlucht 1630 C.)

A. FRANKRIJK. — Schuschnigg's bezoek. - Officieel communiqué. —
De Oostenrijksche bondskanselier Schuschnigg en zijn minister van Buitenlandsche Zaken, Berger-Waldenegg, hebben dezer dagen een bezoek aan Parijs gebracht en besprekingen gehouden met Flandin en Laval. Het volgende communiqué werd op 23 Febr. '35 uitgegeven:
De Fransche en Oostenrijksche ministers hebben gemeenschappelijk den algemeenen toestand bestudeerd en zich daarbij in het bijzonder bezig gehouden met de voorwaarden voor een bevordering van het vertrouwen en een versterking van den vrede in Midden-Europa.
Eensgezind erkenden zij de voordeelen die alle belanghebbende landen moeten trekken uit het afsluiten van een Midden-Europeesch pact in den geest van volledige rechtsgelijkheid, van een pact, welks principes vastgelegd zijn bij de Fransch-Italiaansche onderhandelingen.
Zij juichen de overeenstemming tusschen de Fransche en de Engelsche regeeringen, die het plan tot een zoodanig pact beschouwen als een veiligheidselement dat met de andere pacten van regionalen aard een ondeelbaar geheel van een vredespact vormt, en dat geschikt is de oplossing van de nog open staande algemeene problemen te vergemakkelijken, toe.
Afgezien van de gunstige uitwerking die een zoodanige oplossing onvermijdelijk zal hebben op den economischen toestand der wereld, hebben zij van de reeds door onderhandelingen op dit gebied tusschen Oostenrijk en verschillende Europeesche staten, waaronder Frankrijk, bereikte resultaten, kennis genomen.
Met den wensch, op intellectueel gebied een verderen vooruitgang van de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Frankrijk en Oostenrijk te bereiken, willen zij binnenkort onderhandelingen aanvangen om tusschen de beide landen het contact en de uitwisseling op wetenschappelijk, artistiek en litterair gebied te bevorderen. (Le Temps)
(Vor. ber. Schuschnigg 1594 I.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul — Le Masque de Tulle. (Editions de Belgique, 1935, Bruxelles)
Duitsch-Zwitsersch: Maria Schindler — Columba, Geschichtliche Erzählung. (Orell Füssl, Zürich-Leipzig, 1934)
Engelsch: C. S. Forester — The African Queen. (Heinemann)
R. C. Hutchinson — One Light Burning. (Cassell)
Fransch: André Maurois — Sentiments et Coutumes. (Grasset, Paris 1934)
Seu Ring Hai — „Miroir, Cause de Malheur" (Koreaansche verhalen). (Editions Eug. Figuière, Paris)
Italiaansch: Aldo Palazzeschi — Sorelle Materassi. (Vallecchi, Firenze)
Nederlandsch: Prof. A. H. van Hamel — IJsland, oud en nieuw. (Uitg. W. J. Thieme & Co., Zutphen)
A. A. M. Stols — „Het Schoone Boek". (Uitg. W. L. & J. Brusse Rotterdam)
Russisch: M. Zosjtsjenko — Istorija odnoj zjizni (de geschiedenis van een Leven). (Leningrad, 1934)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1690 D.)**

C. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Neutrale zône.
Tusschen Italië en Abessynië is nog geenerlei accoord tot stand gekomen. Wel heeft Italië het instellen van een neutrale zône ter breedte van 6 K.M. tusschen de Italiaansche en Abessynische posten voorgesteld.
De Abessynische regeering heeft dit voorstel in beginsel aanvaard.
Inmiddels gaat Italië voort troepen naar Erythrea en Somaliland te zenden. Eenige troepentransporten zijn reeds in Erythrea aangekomen.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 1688 D.)**

D. NEDERLAND. — Handel met Rusland. —
De Sovjet-Unie heeft in 1934 in Nederland orders geplaatst tot een totaal bedrag van ca. ƒ 21.7 (v. j. ƒ 16) millioen.
Onder de Russische orders vallen o.a. de volgende aankoopen: rubber ƒ 7.4 millioen, tin ƒ 4 millioen, koloniale producten als suiker, specerijen enz. ca. ƒ 700.000, hennep ƒ 150.000.
Aan landbouw- en visscherij-producten werd uit Nederland naar Rusland uitgevoerd voor bijna ƒ 1 millioen.
Een belangrijke toeneming valt waar te nemen bij de bestellingen van industrieele producten, die een waarde van ca. ƒ 5.450.000 hadden. Hieronder vallen verscheidene machines als boorinstallaties, werktuigmachines, twee kolengrijpers en een baggermachine.
Leveranties van kinine en kinine-zouten beliepen ƒ 2.146.000, terwijl ƒ 1.600.000 voor Nederlandsche schepen werd betaald.
In Januari en Februari 1935 zijn de industrieele opdrachten verder vermeerderd. De firma Verschure & Co.'s Scheepswerf en Machinefabriek te Amsterdam heeft dit jaar reeds opdracht ontvangen voor de levering van vijf zeesleepbooten.
Intusschen zijn verder twee baggermachines besteld bij de werf „Gusto" te Schiedam en twee houtvrachtschepen bij de Nederlandsche Scheepsbouwmij. te Amsterdam. Deze beide laatste opdrachten beteekenen orders tot een bedrag van meer dan ƒ 3 millioen.
Verder heeft de Sovjet-Unie in 1935 in Nederland reeds vijf schepen aangekocht voor ongeveer ƒ 575.000 en intusschen nieuwe orders geplaatst voor tin en andere producten.
(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 1695 L.)**

E. VOLKENBOND. — Paraguay zegt lidmaatschap op.
De regeering van Paraguay heeft besloten, het lidmaatschap van den Volkenbond op te zeggen. Verklaard wordt, dat deze maatregel in verband staat met de beslissing van den Volkenbondsraad, waarbij het wapenembargo slechts voor Bolivia werd opgeheven.
Naar aanleiding van het opzeggen van het Volkenbondslidmaatschap door Paraguay wordt te Genève opgemerkt, dat deze opzegging van kracht wordt twee jaar na het betalen van de Paraguaansche schulden aan den Bond, waarin een groote achterstand bestaat.
(Bulletin de la Société des Nations) **(V. b. 1656 B.)**

26 FEBRUARI 1935

F. NEDERLAND. — Handelsverdrag met België. —
Blijkens de berichten uit 's-Gravenhage hebben de economische onderhandelingen tusschen Nederland en België, die als gevolg van de Belgische eischen inzake de kolencontingénteering zoo lang op het doode punt hadden gestaan, tot overeenstemming geleid.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Handelsverdr. 1683 I.)**

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Mr. H. J. Spit tot lid van den Raad van Ned.-Indië benoemd. —
Tot lid van den Raad van Indië is benoemd mr. H. J. Spit, thans voorzitter van den Volksraad.
De benoeming van mr. Spit tot lid van den Raad van Ned.-Indië zal met 24 Maart ingaan. (Aneta)
(Vor. ber. Raad van Ned.-Indië 1635 F.)

H. STRATOSFEER. — Een onbemande ballon stijgt tot 30.600 M. —
Het aerologische observatorium te Moskou heeft een onbemande ballon opgelaten, voorzien van registratie-instrumenten en een radiotoestel. Deze ballon blijkt op 146 K.M. van Moskou na 82 minuten stijgens een hoogte van 30.600 meter bereikt te hebben, waar de instrumenten een temperatuur aangaven van 51.3° C. onder nul. Op den beganen grond was de temperatuur —9.4° C., op 17.700 meter zelfs —60.9° C. (Prawda)
(Vor. ber. Stratosfeer 1542 H.)

I. SVEN HEDIN ZEVENTIG JAAR. —
De beroemde Zweedsche ontdekkingsreiziger, Sven Hedin, vierde op 19 Febr. '35 ver van zijn vaderland verwijderd, in China's hoofdstad Nanking, zijn zeventigsten verjaardag.
Bij deze gelegenheid heeft de Chineesche regeering hem de orde van de Schitterende Jaspis verleend.
Sven Hedin bevindt zich te Nanking om aan de Chineesche regeering verslag uit te brengen van het resultaat van zijn expeditie naar Chineesch-Turkestan. Op verzoek van de Chineesche regeering heeft hij het spoor aangegeven, waarlangs de regeering een modernen autoweg zou kunnen aanleggen van de Gele Zee door het binnenland naar Chineesch Turkestan ter vervanging van den eeuwenouden kameelweg.
Sven Hedin's reis heeft van October 1933 tot nu toe geduurd. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 1517 B.)**

K. DUITSCHLAND. — Redevoering van Adolf Hitler.
De Daily Telegraph meldt uit München, dat Adolf Hitler bij zijn groote redevoering in het Hofbraeuhaus een belangrijke toespeling heeft gemaakt op de a.s. besprekingen met den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken over het Oostelijke Veiligheidspact.
Hitler verklaarde zijn naam niet te zullen zetten onder eenig pact, aleer Duitschland op het gebied van bewapening rechtsgelijkheid zal hebben.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Hitler 1669 E.)**

A. ENGELAND. — Verklaring van Baldwin. - Alle naties moeten offers brengen voor herstel van den internationalen handel. —

De plaatsvervangende minister-president, Baldwin, heeft dezer dagen te Londen een redevoering gehouden, waarin hij met nadruk verklaarde, dat het oogenblik gekomen is, dat alle groote naties van Europa zonder uitzondering hun rol moeten spelen en aantoonen, dat zij niet slechts den vrede wenschen, doch ook bereid zijn zoo noodig offers te brengen, ten einde dat gevoel van veiligheid te verkrijgen, waarzonder de vrede ten slotte niet mogelijk is.

Zonder dit gevoel van veiligheid zou men er ook niet op kunnen hopen, de mate aan vertrouwen te bereiken voor een herstel in Europa, welke essentieel is voor de wedergeboorte van den internationalen handel, welke zoo noodzakelijk is voor allen en voor Groot-Brittannië meer dan voor wie ook.

(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Baldwin 1592 B.)**

B. LETTEREN. — Roman. - Wereldprijs. —

Naar „The Bookseller", het orgaan van de uitgevers en boekhandelaren in Engeland mededeelt, heeft een der grootste bureaux voor auteursrechten te Londen, James B. Pinker and Son, in samenwerking met Eric S. Pinker and Adrienne Morrison Inc. te New York, het initiatief genomen tot het uitschrijven van een wereldprijsvraag voor de beste roman, die in de komende twaalf maanden zal worden geschreven. De prijsvraag zal 30 April a.s. aanvangen en op 30 April 1936 worden gesloten. Als voorzitter van de jury zal mr. Hugh Walpole fungeeren.

Het totaal bedrag van den prijs bedraagt eenige duizenden ponden sterling. (The Bookseller)

C. NEDERLAND. — Compensatie-transacties met Duitschland. —

Nu door middel van het Crisis-Uitvoer-Bureau een aanvang is gemaakt met de stelselmatige aanpassing van het export-volume aan de betalingsmogelijkheid, hebben compensatie-transacties met Duitschland een nieuwe beteekenis gekregen. In verband hiermede doet het Nederlandsche Clearing-Instituut de volgende voorloopige mededeelingen:

Compensatie-transacties vallen uiteen in twee klassen: rechtstreeksche compensaties en z.g. clearingcompensaties. Rechtstreeksche compensaties, waarbij verrekening van onder het clearingverkeer vallende schulden en vorderingen buiten de clearing om plaats vindt, kunnen in het algemeen niet worden toegestaan. Aanvragen om vergunning voor „clearingcompensaties", in Duitschland bekend als „Gegenseitigkeitsgeschäfte", die ten doel hebben een extra uitvoer mogelijk te maken welke niet van het betreffende betalingscontingent in mindering wordt gebracht, kunnen slechts in overweging worden genomen, wanneer ten genoege van het clearinginstituut wordt aangetoond, tegenover de over de clearing te betalen extra-uitvoer van Nederlandsche of Nederlandsch-Indische producten, een belangrijk grooter bedrag aan extra-invoer uit Duitschland komt te staan, hetwelk eveneens ten volle over de clearing wordt voldaan. Het clearing-instituut beoordeelt aan de hand van de door belanghebbenden over te leggen gegevens of de import-transactie al dan niet werkelijk als een extra-invoer (zusätzlich) kan worden beschouwd, alsmede voor welk percentage van dezen extra-invoer een exportvordering in clearingcompensatie tot de clearing kan worden toegelaten.

Vorderingen, ontstaan in verband met een door het clearinginstituut goedgekeurde clearing-compensatie, genieten geenerlei voorkeur bij uitbetaling. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Clearing 1693 A.)

D. CEYLON. — Ondervoeding. — Oorzaak van uitbreiding der malaria-epidemie. —

De officieele schatting van het aantal dooden, tengevolge der malaria-epidemie op Ceylon, bedraagt 59.000. De voedselvoorraden in het binnenland worden hoe langer hoe kleiner. Vele gezinnen eten slechts eens in de twee dagen en het gevolg van deze ondervoeding is een ernstige verzwakking van het weerstandsvermogen der inboorlingen, wat tengevolge heeft dat zij een gemakkelijk slachtoffer der malaria-epidemie worden. (Ceylon Times) **(V. b. 1621 C.)**

E. OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialisme. —

De nationaal-socialistische organisaties in Opper-Oostenrijk hebben besloten haar politieke activiteit te staken en zich te ontbinden.

In de meeste plaatsen van Opper-Oostenrijk hebben de leiders der nationaal-socialistische organisaties zich bij de politie aangemeld, te Linz hebben zij zelfs een hoeveelheid wapens, munitie en radio-materiaal uitgeleverd. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1553 E.)**

F. GOUD. — Voorraad in 1934. —

In haar jaaroverzicht over de edelmetaalmarkt publiceert de firma Samuel Montagu and Co. een tabel aangevend het verloop der goudreserves van de voornaamste landen in 1934 in goud-pondsterling tegen 77 sh. 10½ d. per 31 gram:

	1934 £		verschil met 1933 £
Britsch imp.	293.670.724	+	8.028.263
Ver. Staten	999.800.000	+	175.138.000
Argentinië	48.977.000		——
Oostenrijk	6.998.000	+	1.539 000
België	71.565.000	—	6.535.000
Chili	3.573.000	—	462.000
Tsjecho-Slowakije	13.599.000	+	3.206.000
Denemarken	7.331.000	—	2.000
Egypte	6.400.000		——
Finland	1.670.000		——
Frankrijk	661.171.000	+	40.464.000
Duitschland	3.872.000	—	15.028.000
Griekenland	11.013.000	+	361.000
Nederland	69.550.000	—	6.598.000
Hongarije	2.837.000	+	5.000
Italië	62.854.000	—	13.846.000
Japan	47.761.000	+	4.227.000
Nederl.-Indië	9.372.000	+	422.000
Letland	1.837.000	+	19.000
Noorwegen	7.427.000	—	467.000
Peru	2.269.000	—	148.000
Polen	11.602.000	+	639.000
Portugal	6.382.000	—	361.000
Roemenië	12.687.000	+	527.000
Rusland	86.922.000	+	4.510.000
Spanje	89.908.000	+	259.000
Zweden	19.343.000	—	1.051.000
Zwitserland	75.722.000	—	3.500.000
Uruguay	9.912.000	—	314.000
Joego-Slavië	6.458.000	—	38.000
Totaal	2.652.482.724	+	190.994.263

De totale goudvoorraad der 30 voornaamste landen der wereld steeg derhalve in 1934 in vergelijking met 1933 met £ 190.994.263 tot £ 2.652.482.724.

(Samuel Montagu and Co.) **(Vor. ber. Goud 1413 F.)**

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Pestgevallen in 1934.

Het totaal aantal sterfgevallen tengevolge van pest over 1934 was aanmerkelijk hooger dan dat over 1933, dat reeds een recordjaar was. Zoo vielen in 1933 bijna 17.000 sterfgevallen voor en in 1934 23 000.

(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1187 E.)**

H. JAPAN. — „Voorbereiding voor tijden van nood".

Evenals in October 1934 heeft het ministerie van Oorlog een nieuw drukwerk uitgegeven, onder den titel „De voorbereiding van onze natie voor perioden van nood".

De persafdeeling van het ministerie van Oorlog onderwerpt in deze uitgave de verschillen tusschen de Westersche en de Oostersche beschaving aan een philosophische en cultureele critiek, analyseert den Japanschen vooruitgang en verklaart dat Japans zending bestaat in het vinden van de juiste verhouding tusschen deze beide en in het waarborgen van een duurzamen vrede.

Het geschrift besluit met een oproep aan het land tot solidariteit door het nationale leven zoo gezond mogelijk te houden en de nationale verdediging te helpen uitbreiden.

Van het geschrift zijn honderdduizenden exemplaren gezonden naar militaire en burgerlijke organisaties, scholen, universiteiten, enz. (Osaka Mainichi)

(Vorig bericht blz. 1510 C.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Atjeh. - De toestand.
De gouverneur van Atjeh, de heer A. Ph. van Aken, was zoo welwillend het N. v. d. D. een onderhoud toe te staan, waarin hij het een en ander mededeelde over den huidigen politieken en economischen toestand van zijn gewest. Aan dit interview ontleenen wij o.a. het volgende:
In politieken zin geeft Atjeh thans geen aanleiding tot speciale zorgen. Er is geen actie van extreme politieke partijen. Het vereenigingsleven is voornamelijke geconcentreerd in de gewestelijke afdeeling „Mohammadijah", welke bijna geheel door Atjehers wordt geleid en een overwegend godsdienstig en sociaal karakter draagt.
De petroleum-winning kan in de toekomst van veel meer beteekenis voor Atjeh worden, want de B.P.M. en de N.K.P.M. komen steeds verder op de Noordkust van Atjeh. Deze maatschappijen zijn in de omgeving van Bireuen en in het Paseh-gebied ten Zuiden van Lho Senmawe reeds lang met proefboringen bezig op uitgestrekte terreinen, waarvoor het Gouvernement een jaar of zes geleden concessie verleende, en uit den omvang der technische installaties valt af te leiden, dat de exploitatie mettertijd op groote schaal zal worden aangepakt.
Een belangrijk bestaansmiddel der Atjehsche bevolking wordt gevormd door de veeteelt. Maandelijks worden er ongeveer 2500 stuks slachtvee uitgevoerd naar Deli, en de veehandel, welke vroeger geheel geleid werd door Medansche Chineezen en Klingaleezen, komt nu door samenwerking tusschen het Bestuur, de Gemeente Medan en de transportmaatschappijen langzamerhand in handen van den Atjeher zelf, die aldus zijn verdiensten met ongeveer 30 pct. zag stijgen.
De financieele positie der Atjehsche zelfbesturen is niet gunstig.
(N. v. d. D. v. Batavia)

B. NEDERLAND. — Academie Lichamelijke Opvoeding. - Tienjarig bestaan. —
Op 23 Febr. '35 heeft de Academie voor Lichamelijke Opvoeding te Amsterdam het feest van haar tienjarig bestaan gevierd met een bijeenkomst in de gymnastiekzaal van haar gebouw. De voorzitter van het dagelijksch bestuur, de heer A. Dudok van Heel, heette de aanwezige autoriteiten en verdere belangstellenden welkom. Onder de genoodigden waren de minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde; namens het ministerie van Onderwijs, de secretaris-generaal van dit departement, prof. dr. G. A. van Poelje, de heer A. H. Gerhard, waarnemend commissaris der Koningin in Noord-Holland en vele andere vooraanstaande personen. (Alg. Handelsblad)

C. SURINAME. — Bacovencultuur. —
Bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting in de Tweede Kamer is ook een hervatten der bacovencultuur ter sprake gekomen en verschillende leden drongen er op aan, dat het eventueele vervoer der vruchten zou geschieden met een Nederlandsche stoomvaartlijn, ook al zou daar een regeeringssubsidie — genoemd werd een bedrag van *f* 130.000 — mede gemoeid zijn. Uit het antwoord van den minister blijkt, dat het vervoer der bacoven moet geschieden met een lijn, waarover men contrôle heeft, terwijl de geregelde distributie verzekerd moet zijn. Zoodanige contrôle hebben wij alleen op Nederlandsche lijnen; de inrichting eener Nederlandsche lijn wil spreker daarvoor wel bevorderen. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1619 A.)

27 FEBRUARI 1935

D. VOLKENBOND. — Drie veterinaire conventies onderteekend. —
Dezer dagen heeft te Genève de door den Volkenbondsraad bijeengeroepen conferentie plaats gevonden van gevolmachtigden van een aantal Europeesche staten, die in het bijzonder belang hebben bij het veterinaire vraagstuk. De gedelegeerden van Bulgarije, Frankrijk, Italië, Letland, Nederland, Polen, Roemenië, Tsjecho-Slowakije en Zwitserland hebben aan het slot der besprekingen de drie veterinaire conventies onderteekend, die het economisch Volkenbondscomité in 1931 den Volkenbondsraad heeft voorgelegd en die in October 1934 door een conferentie van deskundigen uit 15 landen zijn herzien. De drie conventies beoogen het volgende doel:

a) den strijd tegen de besmettelijke veeziekten door de organisatie van een doeltreffenden veterinairen staatsdienst;

b) de vergemakkelijking van het transit-vervoer van dieren, vleesch en andere voortbrengselen van dieren afkomstig;

c) de vergemakkelijking van den uitvoer en invoer van voortbrengselen van dieren afkomstig, met uitzondering van vleesch, vleeschtoebereidselen, versche producten en melk en toebereidselen van melk. De toetreding tot de laatstgenoemde twee conventies staat alleen voor die staten open, die ook tot de eerstgenoemde conventie zijn toegetreden.
(Bulletin de la Société des Nations)

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Kindergeneeskunde. - Dr. J. van Lookeren Campagne. —
Bij K. B. is benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de faculteit der geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen om onderwijs te geven in de kindergeneeskunde (opvolger van prof. Scheltema) dr. J. van Lookeren Campagne, kinderarts te Breda. (Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1680 G.)**

F. MEXICO. — Godsdienststrijd. - Statistiek. —
Volgens de statistieken, die Mgr. Ruiz, de Apostolische Delegaat van Mexico heeft opgemaakt, verkeeren thans ongeveer 7.000.000 Katholieken in Mexico In verschillende staten, onder andere in Nuevo Leon, in de onmogelijkheid om hun godsdienstplichten te vervullen.
In 14 staten is geen enkele priester meer aanwezig; in drie staten mogen nog slechts twee priesters zorgen voor de geestelijke behoeften van 493.500 Katholieken; in de overige staten zijn 333 geestelijken op een bevolking van 15.012.573 zielen.
eigenmachtig ingetrokken. In Nuevo Leon heeft de gouverneur 8 priesters gediskwalificeerd, zoodat hun aantal thans tot 20 is gedaald.
Michoacan en elders hebben de plaatselijke autoriteiten de officieele erkenning van talrijke priesters
Voor den staat Oaxaca zijn geen betrouwbare cijfers te verkrijgen: maar hoogst waarschijnlijk is de laatste priester daar reeds lang verdreven.
Mgr. José Numez y Zarate, de aartsbisschop van Oaxaca, de eenige katholieke priester in de hoofdstad van dien staat, werd in November '34 gedwongen zijn bisschopsstad te verlaten en zich te vestigen in Mexico City. (De Maasbode) **(Vor. ber. 1661 H.)**

G. IRAK. — De regeering afgetreden. —
Het Kabinet Ali Jawdat Bey is op 23 Febr. '35 afgetreden. (Courrier d'Orient) **(Vor. ber. 1454 I.)**

H. ITALIE. — Veertigurenweek verschaft werk. —
Sedert de veertigurige werkweek is ingevoerd, hebben 206.284 werkloozen weer werk gevonden, waarvan de industrie er alleen al 162.000 absorbeerde.
(Corriere della Sera) **(Vor. ber. blz. 1660 F.)**

I. COLUMBIA. — Het Leticia-geschil met Peru. —
De regeering van Columbia publiceert een officieele nota, waarin wordt medegedeeld, dat het Peruaansche Congres heeft goedgekeurd dat de periode voor de uitwisseling der ratificatie-oorkonde van het protocol van Rio de Janeiro, waarbij het conflict om Leticia tusschen Columbia en Peru wordt bijgelegd, zal worden verlengd tot 30 November 1935.
Zoowel Peru als Columbia hebben erin toegestemd dat de gemengde commissie, die volgens genoemd protocol wordt ingesteld, haar werkzaamheden zal voortzetten, zooals zij tot nog toe heeft gedaan en daarbij den loyalen steun zal krijgen van beide regeeringen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1316 E.)

K. DR. P. A. A. BOESER OVERLEDEN. —
Te Leiden is overleden, 77 jaar oud, dr. P. A. A. Boeser, oud-lector in de Egyptologie aan de Rijksuniversiteit te Leiden, vroeger adjunct-directeur van het Rijksmuseum van Oudheden, aldaar.
Van de werken, die van zijn hand in den loop der jaren het licht hebben gezien, vallen, behalve de door hem gepubliceerde teksten en afbeeldingen van mummiekisten, te noemen: Manuscrits Coptes du Musée des Pays Bas à Leide; Catalogue du Musée d'Antiquités (Antiquités Coptes), Leiden 1900; een catalogus van de in historische volgorde gerangschikte monumenten (1907); voorts een uitgave in lichtdruk van de Egyptische verzameling (sedert 1905) en verschillende kleinere artikelen in het „Zeitschrift für Aegyptologie". Ook verscheen van zijn hand „De godsdienst van het oude Egypte" in de serie „Groote Godsdiensten" (Baarn). (Red. K. H. A.)

A. **FILMKUNST. — De familie van mijn vrouw. —** Op 22 Febr. '35 vond in verschillende Nederlandsche theaters de première plaats van de Loet C. Barnstijn-film „De Familie van mijn Vrouw", met in de hoofdrollen: Johan Kaart Jr., Sylvain Poons, Mary Smithuysen, Gusta Chrispijn-Mulder, Cruys Voorbergh, Cissy van Bennekom, Adolphe Hamburger, Loesje Bouwmeester, Tilly Perin-Bouwmeester en Baby Beppie. Muziek van Rudolf Nelson, regie Jaap Speyer. productie-leiding Leo Meyer. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Filmkunst 1697 H.)

B. **NEDERLAND. — Contingenteeringen. - Verlenging op 1 Maart 1935. —**
De volgende contingenteeringen zullen op 1 Maart worden verlengd en de volgende autonome percentages zullen worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden:

Bladzink	25%	gewicht	6 mnd.
Spijkers (geknipt uit plaat)	40%	„	1 jaar
Draadnagels en -krammen .	40%	„	1 jaar
Getrokken ijzer- en staaldraad	80%	„	1 jaar
Prikkel- en puntdraad . . .	100%	„	1 jaar
Pluche, fluweel en trijp . .	30%	waarde	6 mnd.
Tafel- en servetgoed . . .	30%	„	6 mnd.
Meubelen van hout	20%	„	1 jaar
Meubelen van riet	30%	„	1 jaar

De tot dusver geldende basisjaren voor bovenstaande contingenteeringen blijven ongewijzigd.
De aandacht wordt er op gevestigd dat bovengenoemde percentages alleen betrekking hebben op de autonome landencontingenten, derhalve niet op de bij handelsverdrag verleende contingenten.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 1695 K.)**

C. **BULGARIJE. — Verklaring van minister-president Slatef. —**
Minister-president generaal Slatef heeft een radiorede gehouden, waarin hij o.a. mededeelde, dat het leger de contrôle zal uitoefenen op de uitvoerende macht totdat de den Staat bedreigende gevaren zullen zijn opgeheven en het staatkundig leven weer zal worden gedragen door het gevoel van nationale eenheid.
De Bulgaarsche buitenlandsche politiek zal ongewijzigd blijven.
De minister-president wees op de nauwe en hartelijke betrekkingen tusschen Bulgarije en Joego-Slavië en verklaarde, dat Bulgarije en Turkije verbonden zijn door vriendschapsverdragen. De bestaande vriendschap met Roemenië zal de afwikkeling der nog hangende kwesties vergemakkelijken. De Bulgaarsch-Grieksche betrekkingen zijn correct en zullen nog beter worden. (Vreme, Sofia)
(Vor. ber. Slatef 1659 A.)

D. **ZUID-AFRIKA. — Begrooting 1935. —**
De minister van Financiën, van Havinga, heeft te Kaapstad de begrooting 1935 ingediend, die met een surplus van 2¼ millioen pond op een totaal cijfer van 38 millioen sluit.
Het overschot had nog veel grooter kunnen zijn, indien niet de raming van inkomsten uit de goudmijnen erg tegengevallen was. (Die Burger)
(Vor. ber. Begrooting 297 B.)

E. **SPASMUS VAN DEN SLOKDARM. —**
Reeds sedert jaren was een ziekte bekend, die meestal tegen het dertigste jaar optrad, waarbij het voedsel vaak den slokdarm niet kon passeeren en de patiënt zelfs dikwijls door ondervoeding ten gronde ging.
De oorzaak van dit verschijnsel was onbekend en ook de obductie bracht geen klaarheid.
Thans is door den Engelschen hoogleeraar G. C. Knight ontdekt, dat men bij deze afwijking te doen heeft met een kramp van de kringspieren aan den ingang der maag.
Men heeft nu beproefd, het euvel langs chirurgischen weg te verhelpen en daartoe een gedeelte van het zenuwcomplex, dat de arteria gastrica sinistra omgeeft, verwijderd. Volgens de laatste berichten zou professor Knight met deze operatie reeds in verschillende gevallen succes hebben gehad. (The Lancet)
(Vor. ber. Slokdarm 1106 D.)

F. **BRITSCH-INDIE. — Wet inzake de hervorming der grondwet. - Indische vorsten vragen wijziging. —**
Het eenstemmig besluit der conferentie van Indische vorsten te Bombay dat de wet inzake de nieuwe Indische grondwet gewijzigd zou moeten worden om voor de Indische staten aanvaardbaar te zijn, heeft bij de Engelsche tegenstanders der Indische hervorming een zekere mate van voldoening gewekt. De „Daily Mail", welker eigenaar Lord Rothermere de vorsten herhaaldelijk door persoonlijke telegrammen tot verzet tegen de regeeringsvoorstellen heeft aangezet, schrijft zelfs over een ultimatum der vorsten en van een vernietigenden slag voor het Britsche kabinet.
Volgens de regeeringsgezinde bladen gelooft men in regeeringskringen dat de bezwaren der Indische vorsten door verschillende wijzigingen in den tekst, die betrekking heeft op hun positie en hun rechten, uit den weg geruimd kunnen worden.
In een onderhoud met een hoogen vertegenwoordiger van den Raad van Indische Vorsten heeft deze in het bijzonder gewezen op de bepaling, welke den onderkoning van Indië het recht geeft de constitutie voor onbepaalden tijd buiten werking te stellen. Indien dit geval zich eens zou voordoen, zouden de zelfstandige Indische staten automatisch ondergeschikt worden aan den onderkoning. De Indische vorsten kunnen met een dergelijken toestand geen genoegen nemen.
De vorsten eischen, dat de souvereine rechten, in geval van een buiten kracht verklaring van de grondwet, weer terugvallen op de vorsten. (Daily Telegraph - Daily Mail)
(Vorig bericht blz. 1663 C.)

G. **MANDSJOEKWO. — Oliepolitiek. - Publicatie der quota. —**
Het bestuur van het Staats-Petroleummonopolie van Mandsjoekwo heeft de quota voor de buitenlandsche en binnenlandsche en Japansche petroleummaatschappijnen gepubliceerd.
De gezamenlijke quota der Nederlandsche, Amerikaansche en Russische maatschappijen bedragen 59% van den totalen handel in ruwe olie en petroleumproducten.
De quota voor de Japansche en Mandsjoekwosche petroleummaatschappijen zijn vastgesteld op 14%.
De verdeeling van het restant is nog niet bekend.
(Dempo Tsoesin, Tokio) **(Vor. ber. blz. 1562 F.)**

H. **BELGIE. — De financieele politiek. - Radio-rede van minister Gutt. —**
Op 22 Febr. '35 heeft de Belgische minister van Financiën, Gutt, voor de radio een rede gehouden over den financieelen toestand des lands. Hij begon met er o.a. op te wijzen, dat de regeeringspolitiek geleid wordt door twee beginselen: bezuiniging en handhaving van den franc. Als derde beginsel zou men daaraan nog kunnen toevoegen, dat de handhaving van den franc geheel afhankelijk is van het resultaat der bezuinigingspolitiek.
Het is onmogelijk België met Engeland te vergelijken en daarom zal een devaluatie België niet baten. Engeland kan desnoods van het Britsche rijk leven en dientengevolge de prijzen op de binnenlandsche markt handhaven. België kan echter niet van zijn binnenlandsche markt leven en de prijzen zouden dus, onmiddellijk na de devaluatie van den franc, van zelf stijgen. Het eenige programma dat met kans op succes kan worden doorgevoerd, is dan ook dat hetwelk vermindering van de kosten van levensonderhoud ten doel heeft. Alleen daardoor zullen de fabrieken in staat worden gesteld hun poorten weer te openen en de werkloosheid op te slorpen.
(Het Laatste Nieuws)

FEBRUARI 28, 1935

I. **FILMKUNST. — Louis Lumière's ontdekking. - De relief-film. —**
Louis Lumière, de uitvinder van de cinema, heeft voor de Académie des Sciences een demonstratie gegeven van de door hem na langdurige onderzoekingen gedane uitvinding tot het projecteeren van een stereoscopische film, waarbij er relief komt in het beeld.
Het principe van de nieuwe vinding van Lumière moet berusten op de methode van de z.g. „écrans chromatiques". Lumière maakt gebruik van gele en blauwe projectieschermen.
Uit de beschrijving, welke Fransche bladen van de nieuwe vinding van Louis Lumière geven, blijkt, dat de perspectief-film van Lumière als volgt wordt opgenomen en geprojecteerd.

Het opname-apparaat wordt voorzien van twee objectieven, waarvan de optische assen onderling een bepaalde afwijking hebben, zoodanig, dat in het relief een met het menschelijk oog correspondeerend perspectief wordt verkregen.
Voor de projectie worden het linker en rechter objectief voorzien van kleur-filters. Deze twee kleurfilters hebben dezelfde kleursamenstelling als de twee glazen van den specialen bril welken de toeschouwers moeten dragen om de sensatie van het perspectief te ondergaan. Wanneer men niet van zoo'n bril gebruik maakt, ziet men op het scherm slechts een beeld in zwart en wit, een weinig wazig, maar vlak, zonder relief. (Le Temps - Matin)
(Vor. ber. Filmkunst 1701 A.)

A. WERELDHANDEL 1929—1934. —
Het dezer dagen verschenen Februari-nummer van het maandelijksche statistische bulletin van den Volkenbond bevat een aantal op de periode 1929—1934 betrekking hebbende gegevens betreffende den wereldhandel, de wereldproductie van enkele artikelen, over de in de wereld aanwezige voorraden levensmiddelen en grondstoffen en over het aantal faillissementen.
De vermindering van de goudwaarde van den wereldhandel is in 1934 belangrijk kleiner geweest dan in de voorafgaande jaren. In 1930 was de goudwaarde van den wereldhandel 19% geringer geweest dan in het voorafgegane jaar 1929; in 1931 was een vermindering, in vergelijking tot 1930, van niet minder dan 28% ingetreden; in 1932 bedroeg de goudwaarde van den wereldhandel zelfs 32% minder dan in het voorafgegane jaar; in 1933 was deze vermindering beperkt tot 10%, in 1934 bedroeg zij nog slechts 3,9%. Het minimum schijnt dus eindelijk vrijwel bereikt te zijn.
Een zuiverder beeld over het verloop der crisis in het internationale handelsverkeer verkrijgt men bij een vergelijking van het kwantum van den wereldhandel in de verschillende jaren. Dit kwantum was in 1932 gezonken tot 74% van het cijfer van 1929; in 1933 was de omvang van den wereldhandel iets gestegen; in 1934 heeft het kwantum zich ongeveer op dezelfde hoogte van 1933 gehouden, zoodat het thans 75% van het cijfer van 1929 bedraagt.
De goudwaarde van den invoer is in 1934 in alle werelddeelen, behalve Australië, afgenomen. De daling bedroeg voor Europa (Sovjet-Rusland inbegrepen) 4.6%, voor Afrika 2.7%, voor Noord-Amerika 8.2%, voor Latijnsch-Amerika 1%, voor Azië 1.3%. De goudwaarde der invoeren is daarentegen in Australië met 12% toegenomen. In de geheele wereld is een vermindering met 4% vast te stellen.
Wat de goudwaarde van den uitvoer betreft, deze is in Europa verminderd met 5.5%, in Afrika met 11.9%, in Noord-Amerika met 0.6%, in Australië met 12.6%; daarentegen is de goudwaarde der uitvoeren toegenomen in Latijnsch-Amerika met 4.1% en in Azië met 1.4%. In de geheele wereld bedraagt de achteruitgang 3.7%.
Voor de verschillende landen per werelddeel zijn de cijfers zeer uiteenloopend.
Wat de wereldproductie betreft, de productie van ijzer, staal, zink, steenkolen en petroleum, die in 1932 een minimum had bereikt, is in 1934 weder toegenomen, zoodat het cijfer van 1931 over het algemeen weder bereikt en zelfs overschreden werd.
De algemeene index-cijfers der wereldvoorraden aan levensmiddelen en aan grondstoffen zijn sinds het einde van 1932 slechts weinig veranderd. Zij handhaven zich op een peil, dat een vermeerdering van 50% in vergelijking tot de cijfers van Juni 1929 uitmaakt. Sinds het einde van 1933 zijn de wereldvoorraden aan thee, rubber en lood in bescheiden mate toegenomen; daarentegen is de stock aan tin met 42% verminderd, zoodat deze op het einde van 1934 nog slechts het kwart bedroeg van den aan het einde van 1931 aanwezigen wereldvoorraad. De voorraden van tarwe, koffie, katoen, koper en zink zijn in 1934 ook eenigszins verminderd. Dit was eveneens tot de maand September het geval met suiker, doch daarna is een belangrijke toeneming ingetreden, die grootendeels een gevolg van het seizoen was.
Het aantal faillissementen in 1934 is in de meeste landen gedaald. De eenige uitzonderingen van beteekenis waren Nederland, Frankrijk en Zwitserland. In de Ver. Staten daalde het maandelijksch gemiddelde van 1.692 in 1933 tot 1.015 in 1934, tegenover 2.652 in 1932. In Engeland liep het gemiddelde faillissementen-aantal per maand terug van 367 in 1933 tot 326 in 1934.
(Bulletin de la Société des Nations)
(Vorig bericht blz. 1361 A.)

B. ITALIE. — Beperking van den invoer. —
De Italiaansche regeering heeft besloten over te gaan tot een aanzienlijke beperking van den invoer. De correspondent van het „Berl. Tageblatt" te Rome deelt mede dat de waarde van de gecontingenteerde goederen tot 35% en zelfs tot 10% van den tegenwoordigen invoer zal worden verlaagd. De beperkingen treden onmiddellijk in werking. Voor den tijd tot 31 Maart zijn echter overgangsbepalingen voorgesteld, zulks met het oog op de liquidatie van bestaande overeenkomsten. Deze overgangsbepalingen laten een invoer van 1/12 van den totalen invoer van het vorige jaar toe.
De Nederlandsche pers publiceert het volgende:
Alvorens goederen, van welken aard ook, naar Italië te verzenden of over de levering contracten af te sluiten, wordt in verband met de bij decreet van 18 Februari '35 afgekondigde reglementeering van vrijwel den geheelen invoer van Italië allen exporteurs aangeraden, de grootste voorzichtigheid te betrachten en zich tevoren nauwkeurig op de hoogte te stellen van de voorwaarden, waaronder invoer mogelijk is.
(Berl. Tageblatt - Nieuwe Rott. Crt.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Drankwet aangenomen. —
Nadat de heer Boon een amendement had ingetrokken, en een tweede met 40 tegen 39 stemmen was verworpen, keurde de Tweede Kamer op 26 Febr. '35 het wetsontwerp tot wijziging van de Drankwet zonder hoofdelijke stemming goed. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1697 B.; Drankwet 1491 A.)

D. IR. JAN DUIKER OVERLEDEN. —
Te Amsterdam is overleden de architect ir. Jan Duiker, een der voorgangers van de nieuwe zakelijkheid in Nederland, lid van het internationale congres van het „Nieuwe Bouwen".
De heer Duiker was ingenieur van Delft en ontwierp verschillende gebouwen te Amsterdam en elders. Hij kreeg den eersten prijs voor een ontwerp Academiegebouw. (Het Vaderland)

E. DE DODEKANESOS. —
De bewoners van de „Twaalf Eilanden", de Dodekanesos genaamd (aan de Westkust van Klein-Azië), die overwegend Grieksch zijn, maar sinds 1925 na vele wederwaardigheden tot Italiaansche onderdanen zijn verklaard, wenschen weder aansluiting bij Griekenland. De Volkenbond heeft echter deze zaak niet in behandeling genomen. (Proia, Athene)

F. ENGELAND. — Schuschnigg's bezoek aan Londen.
Na zijn bezoek aan Parijs heeft de Oostenrijksche bondskanselier Schuschnigg met zijn minister van Buitenlandsche Zaken Berger-Waldenegg Londen bezocht.
Volgens den diplomatieken correspondent van de Daily Telegraph zou Schuschnigg de Britsche regeering medegedeeld hebben, dat hij van Duitschland een oprechte belofte verwacht, dat het in den geest van de overeenkomst van Rome Oostenrijks binnenlandsche aangelegenheden zal eerbiedigen. Hij zou verder het verlangen uitgesproken hebben dat de overeenkomst van Rome geenerlei bepaling bevatten zal, waardoor Oostenrijk's onafhankelijkheid gegarandeerd zou worden. Dit zou insluiten, dat Oostenrijk de restauratie als een zuiver binnenlandsche aangelegenheid beschouwt. Medegedeeld wordt ook nog dat Oostenrijk geen nieuwe buitenlandsche leening wenscht, maar alle verdere regeeringsondernemingen desnoods door binnenlandsche leeningen wenscht te financieren. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1698 A.)

G. NEDERLAND. — Handelsbetrekkingen met Denemarken. - Voorloopige schikking. —
Sinds eenigen tijd zijn tusschen een Nederlandsche en en Deensche delegatie onderhandelingen gevoerd, ten einde tot een regeling te komen van de wederzijdsche handelsbetrekkingen voor het geheele jaar 1935, zulks ter vervanging van de op 31 December 1934 buiten werking getreden overeenkomst.
Daar het onmogelijk is gebleken het gestelde doel binnen den beschikbaren tijd te bereiken, is thans een voorloopige schikking getroffen, ten einde de nadeelen, welke voor den handel uit een verdragloos tijdperk noodzakelijkerwijze zouden voortvloeien, zooveel mogelijk te beperken.
(Politiken - De Telegraaf) **(Vor. ber. blz. 1606 C.)**

A. **PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Dr. Nagaoka opvolger van dr. Adatsji.**
De Japansche oud-ambassadeur dr. Nagaoka is benoemd tot rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag als opvolger van wijlen dr. Adatsji.
Dr. Nagaoka werd in 1877 geboren en was ambassadeur te Berlijn en Parijs. Hij was de leider van de Japansche delegatie voor de onderhandelingen te Batavia, die kort geleden beëindigd zijn. (Nichi Nichi)

B. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Verklaring van Abessynië's zaakgelastigde te Rome. —**
De Abessynische zaakgelastigde te Rome heeft op 27 Febr. '35 voor de internationale pers een verklaring afgelegd waarin hij mededeelde, dat hij de Italiaansche regeering herhaalde malen opmerkzaam heeft gemaakt op het feit de troepenverschepingen naar Erythrea en Somaliland te besparen, aangezien Abessynië noch het voornemen, noch den wil heeft ze aan te vallen.
„Wij hebben met Italië een vriendschaps-, arbitrage- en verzoeningsverdrag. Aan dit verdrag wil Abessynië trouw blijven. Dit verdrag biedt Abessynië en Italië middelen en wegen om alle na het incident van 5 December 1934 ontstane problemen voor beide partijen vreedzaam en eervol op te lossen."
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1698 C.)**

1 MAART 1935

C. **NEDERLAND. — Collectieve arbeidsovereenkomsten in 1933 en 1934. —**
Het aantal overeenkomsten is in 1934 gedaald. Meestal waren het echter contracten van op zichzelf staande, kleine patroons, die in het verstreken jaar vervallen zijn.

	Overeenkomsten.	Ondernemingen.	Werknemers.
1933	1221	23.241	243.821
1934	1132	25.431	258.185

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1139 A.)**

D. **MUZIEK. — Georg Friedrich Händel. - Joh. Seb. Bach. - Fred. Franç. Chopin. —**
De internationale muziekwereld herdenkt in deze dagen het feit, dat twee van de grootste en geniaalste meesters der muziek voor twee en een halve eeuw het levenslicht aanschouwden: Johann Sebastian Bach en Georg Friedrich Händel. Men viert die dubbele gebeurtenis op vele en velerlei manieren: met concerten van instrumentale muziek in grootere en kleinere bezetting, met cantate-uitvoeringen, koorconcerten, vertolkingen van gewijde muziek, orgelvoordrachten en — voor zoover het den laatstgenoemden meester betreft — ook met opvoeringen van muziekdramatisch karakter.
Den 22en Febr. '35 werd de 125ste verjaardag van de geboorte van den grooten musicus en componist Frédérik François Chopin herdacht. (Red. K. H. A.)

E. **ONTWAPENINGSCONFERENTIE. — Het Amerikaansche ontwerp-conventie. —**
De Amerikaansche gedelegeerde Wilson heeft een toelichting gegeven tot het vierde en laatste hoofdstuk van het Amerikaansche ontwerp-conventie, dat op het toezicht door de permanente ontwapeningscommissie betrekking heeft. Wilson verklaarde te weten, dat sommige delegaties bezwaar hebben tegen het zenden van enquête- en inspectiecommissies naar een bepaald land, om zich daar van de naleving van de conventie inzake de wapenfabricage en den handel in wapenen te vergewissen. De Amerikaansche regeering is echter met de ongetwijfeld groote meerderheid der regeeringen van oordeel, dat iedere conventie over wapenfabricage en handel in wapenen bepalingen zal moeten bevatten, die een doeltreffend toezicht zullen waarborgen.
Wilson kondigde een wijziging van het Amerikaansche ontwerp-conventie aan met het doel zoo mogelijk een compromis tot stand te brengen tusschen de Fransche opvatting, die nog verscherping van het internationale toezicht wenscht en de Engelsch-Italiaansche opvatting, die tegen het zenden van enquête- en inspectiecommissies naar het buitenland is. (Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 1694 B.)**

F. **STAATSRAAD A. W. F. IDENBURG OVERLEDEN. —**
Op 28 Febr. '35 is in den ouderdom van 73 jaar te Den Haag overleden de Minister van Staat, Staatsraad A. W. F. Idenburg, oud-Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, oud-Gouverneur van Suriname, oud-minister van Koloniën.

A. W. F. Idenburg.

Alexander Willem Frederik Idenburg werd 23 Juli 1861 te Rotterdam geboren. Hij kan terugzien op een buitengewoon eervollen staat van dienst. Aanvankelijk werd de heer Idenburg opgeleid in den militairen dienst en ging in 1881 als jong officier naar Indië. In 1901 keerde hij als kapitein der genie naar ons land terug en werd toen Tweede Kamerlid. Hiermede was zijn politieke loopbaan begonnen.
Driemaal was hij minister van Koloniën. Voorts was hij van 1905—1908 Gouverneur van Suriname en van 1909—1916 Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië. In latere jaren werd hij lid der Eerste Kamer; in 1923 benoemde H. M. de Koningin hem tot Minister van Staat.
In 1924 trok hij zich geheel uit de actieve politiek terug, toen hij benoemd werd tot lid van den Raad van State. De heer Idenburg heeft in de kringen der a.-r. partij een bijzondere plaats ingenomen. Hij genoot groot aanzien en zijn woorden hadden zeer veel gezag. Ook in de kringen der Geref. Kerk en wetenschap was hij een vooraanstaande persoonlijkheid. Hij was o.m. lid der deputaten der Geref. Kerk en directeur der Vrije Universiteit. (De Standaard)
(Vor. ber. A. W. F. Idenburg 1181 I.)

G. **ITALIE. — Organisatie van de koopvaardijvloot in geval van oorlog. —**
Het kabinet heeft op 24 Febr. '35 zijn goedkeuring gehecht aan een decreet, dat de organisatie van de koopvaardijvloot in geval van oorlog regelt. Dit decreet voorziet in maatregelen tot telling van schepen, waarover beschikt kan worden, in de uitrusting, het toekennen van vergoeding aan de kooplieden en in de aanwerving van personeel. (La Stampa)

H. **TURKIJE. - Kemal Ataturk tot president herkozen.**
Kemal Ataturk werd op 1 Maart '35 herkozen tot president van de republiek. De verkiezing geschiedde door de nationale vergadering. Alle 386 afgevaardigden gaven hun stem aan Kemal Ataturk.
(Telegr. Ag. Millayet, Istanboel)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Het recht van den industrieelen eigendom. - Nieuwe leerstoel. —**
De stichting „Fonds ter bevordering van de studie van het recht van den industrieelen eigendom", bevoegd om een leerstoel aan de universiteit te Utrecht en aan de Technische Hoogeschool te Delft voor het recht van den industrieelen eigendom te vestigen, is thans overgegaan tot vestiging van een dergelijken leerstoel aan de Technische Hoogeschool te Delft.
In de door het curatorium gehouden vergadering is tot bijzonder hoogleeraar voor de bezetting van dezen leerstoel benoemd prof. dr. J. van Loon, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Utrecht.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Onderwijs 1700 E.)**

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Koloniën. - Begrooting van Sociale Zaken. —**
De Eerste Kamer heeft op 27 Febr. '35 de begrooting van Koloniën aangenomen en op 1 Maart de begrooting van Sociale Zaken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Eerste Kamer 1697 A.; Begr. Koloniën 1596 C.; Soc. Zaken 1615 G.)

C. **NEDERLAND. — Handel met België. - In- en Uitvoer. —**
Het jaarverslag van de Kamer van Koophandel in België vermeldt de officieele in- en uitvoercijfers, volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage, van Nederland in België en van België in Nederland met de dienovereenkomstige cijfers van de twee voorgenoemde jaren:

	Invoer in Nederland uit België-Luxemb.		Uitvoer uit Nederland naar België-Luxemb.	
	Bruto gewicht	Waarde Gld.	Bruto gewicht	Waarde Gld.
1932 ...	4.339.438.715	135.022.206	4.648.327.759	118.002.750
1933 ...	4.385.352.762	123.548.459	4.585.156.137	100.142.972
1934 ...	3.559.082.124	107.980.328	4.568.958.091	81.539.566

(Centraal Bureau v. d. Statistiek - Kamer v. Kooph. v. België)
(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1702 G.)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Oproep van de Regeering. —**
De ministerraad heeft op 26 Febr. '35 een verkiezingsoproep gepubliceerd, welke door alle ministers is geteekend, behalve door den minister van Oorlog, Zifkowitsj, die zich blijkbaar met het leger identificeert en onpartijdig wil blijven.
In dien oproep wordt het Joego-Slavische volk aangespoord om hetgeen de maker van Joego-Slavië bereikt heeft, te beschermen en in stand te houden. De eenheid van den Staat en van de natie staat boven elke politieke partij en is een nationale erfenis. De Grondwet geeft alle mogelijkheden voor moderne organisatie en voor een krachtige ontwikkeling van een nationaal, sociaal, economisch en cultureel leven.
(Politika)

E. **NEDERLAND. — Radio. - Hoogtij-clausule geschrapt. - Wijziging van Zendtijdbesluit. —**
Naar wij vernemen heeft de minister van Binnenlandsche Zaken het zendtijdbesluit van 15 Mei 1930 zoodanig gewijzigd, dat vervallen is punt 6, dat de regeling der z.g. hoogtijdagen van de (socialistische) arbeidersbeweging bevat. Terzake van deze z.g. hoogtijdagen werd een onderlinge regeling van zendtijdruil tusschen Avro en Vara voorgeschreven, — een regeling, die echter nooit getroffen is, omdat de Avro de desbetreffende beschikkingen geheel aan den minister wenschte over te laten.
Thans is punt 6 geschrapt en zal in het vervolg de minister zich op de laatste alinea van punt 10 beroepen indien hij van de gewone regeling der zendtijdverdeeling wenscht af te wijken. Deze alinea bepaalt n.l., dat de minister beslist in alle gevallen, dat inzake den zendtijd geen overeenstemming tusschen de omroeplichamen wordt bereikt, mits het beginsel van het besluit niet wordt aangetast.
In de praktijk zal de bovenvermelde wijziging hierop neerkomen, dat de Vara, die tot nu toe haar hoogtijdagen eenvoudig kon aanwijzen, in het vervolg ter verkrijging van eventueele zendtijdruil evenals alle andere omroepvereenigingen daartoe een verzoek bij den minister zal moeten indienen, die dan elk geval op zichzelf zal beoordeelen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Radio 1660 I.)

2 MAART 1935

F. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met België. —**
Het Handelsverdrag met België is op 1 Maart '35 op het Departement van Econ. Zaken geparafeerd.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 1698 F.)**

G. **BELGIE. — Handelsverdrag met de Ver. Staten.**
Op 28 Febr. '35 is een handelsverdrag tusschen België en de Ver. Staten gesloten. De clausule van de meestbegunstiging is daarin onvoorwaardelijk (vroeger was deze begunstiging voorwaardelijk) opgenomen. Verder is een belangrijke wederzijdsche vermindering der douane-rechten overeengekomen.
(Het Volk van Gent) **(Vor. ber. België 1704 F.; Ver. Staten 1528 D.)**

H. **FINLAND. — Kalevala-herdenking. —**
Op 28 Febr. '35 zijn de feesten, welke vier dagen zullen duren, begonnen ter herdenking van het feit dat 100 jaar geleden de eerste door Elias Lönnrot bezorgde uitgave verscheen van de „Kalevala", het nationale Finsche heldendicht, bestaande uit een verzameling oude Finsche volkszangen.
Dit groote nationale feest wordt door de regeering en een groot aantal cultureele organisaties gevierd met kunsttentoonstellingen en concerten.
Als vertegenwoordiger der Nederlandsche regeering bracht baron Van Nagell, gezant te Stockholm tevens geaccrediteerd bij Finland, de gelukwenschen van zijn land over. (Helsingin Sanomat)

I. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wet op ondernemers-overeenkomsten aangenomen. —**
De Tweede Kamer heeft op 1 Maart '35 met 63 tegen 17 stemmen aangenomen het wetsontwerp tot het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van ondernemers-overeenkomsten. Tegen het wetsontwerp stemden de vrijheidsbonders, de communisten, de staatskundig gereformeerden, alsmede de heer Lingbeek (herv. geref.), Sneevliet (rev. soc.), Weitkamp (c.h.) en Visscher (a.r.). (Het Volk)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1702 C.; Ondern. Overeenkomsten 1620 I.)

K. **NEDERLAND. — Paleis voor Volksvlijt. - Achterstallige trekkingen. —**
Het gerechtshof heeft uitspraak gedaan in het geschil tusschen de N.V. Paleis voor Volksvlijt en een deel van haar obligatiehouders. De heer M. H. de Castro te Brussel, een der obligatiehouders, heeft destijds geëischt dat het Paleis zou worden veroordeeld tot het doen houden van de sinds 1911 geschorste trekkingen van obligaties. Deze zaak is indertijd uitvoerig door de Amsterdamsche rechtbank behandeld.
Het hof heeft de vordering van den heer de Castro toegewezen en het Paleis veroordeeld tot het houden der achterstallige trekkingen die onmiddellijk achter elkaar, dus niet met tusschenpoozen van een half jaar, moeten plaats hebben. Het Paleis is veroordeeld in de kosten van het geding. (De Telegraaf)

L. **VEREENIGDE STATEN. — Tentoonstelling van „lynchkunst". —**
Onder auspiciën van het nationaal verbond voor de bevordering der belangen der gekleurde volken, de National Association for the Advancement of Coloured People, en gesteund door tal van vooraanstaande personen op het gebied van kunst en letteren, wordt momenteel te New York een tentoonstelling gehouden, genaamd „Kunst-commentaar op het lynchen".

Een der schilderijen is het werk van wijlen George Bellows: „De wet is te langzaam", voorstellende een neger die door een menigte verbrand wordt. Een ander schilderij stelt een moeder voor, die haar dochtertje omhoogtilt om haar het lynchen te laten zien. (New York Herald, Parijs)

A. **ECUADOR. — Opstand. —**
Meer dan 3000 Indianen zijn in opstand gekomen tegen hun werkgevers, de farmers, die een loonsverhooging geweigerd hadden. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Opstand 472 F.)**

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Waterstaatsbegrooting. —**
De Eerste Kamer heeft op 27 Febr. '35 de Waterstaatsbegrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Nieuwe Rott. Courant) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1704 B.)**

C. **NEDERLAND. — Geen verbod van „Werken voor den steun". —**
Het standpunt dat de minister in de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag over de Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1935 heeft ingenomen houdt in dat, om met name genoemde redenen, aan den vorm van werkverschaffing de voorkeur moet worden gegeven boven „werken voor den steun".
Aan verschillende gemeentebesturen is verzocht met dit standpunt rekening te willen houden; van een verbod is echter geen sprake, en het feit, dat nog in een 30-tal gemeenten het systeem van „werken voor den steun", met medewerking van het Rijk onder bepaalde voorwaarden wordt toegepast, spreekt voor zichzelf. (Alg. Handelsblad)

D. **NEDERLAND. — Handelsbetrekkingen met Zuid-Afrika. —**
Een voorloopige regeling der handelsbetrekkingen tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en de Unie van Zuid-Afrika, zal 1 April '35 in werking treden. (De Tijd) **(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1704 C.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. - Nederlagen der N. R. A.**
De Amerikaansche regeering heeft op 27 Febr. '35 met haar New Deal voor de federale rechtbanken twee nederlagen geleden. In de eerste plaats heeft de federale rechtbank te Wilmington in den staat Delaware het hoofdstuk 7/a van de National Recovery Act in strijd met de grondwet en van nul en geener waarde verklaard.
Hoofdstuk 7/a geeft den arbeiders namelijk het recht zich te organiseeren en collectieve onderhandelingen te voeren. Bovendien wordt in de betreffende bepalingen gezegd, dat geen arbeider benadeeld mag worden, omdat hij georganiseerd is. Men heeft hierbij te doen met een der belangrijkste hoofdstukken van de National Recovery Act.
Voorts heeft de federale rechtbank te Louisville in Kentucky een reeds vroeger gevallen beslissing bekrachtigd, volgens welke de N. R. A., voor zoover deze betrekking heeft op den kolenmijnbouw, in strijd met de grondwet is.
De rechtbank sprak als haar oordeel uit, dat de mijnbouw een bedrijf is, dat uitsluitend den staat aangaat, waar de mijnen zijn gevestigd, zoodat hij niet onder contrôle staat van het federale Congres te Washington. (New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. N. I. R. A. 1697 G.)**

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Extra-hulp aan werkloozen voor den winter 1934-1935. —**
Het wetsontwerp extra hulp aan werkloozen voor den winter 1934-'35 werd op 28 Febr. '35 zonder debat en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1705 B.; Winterhulp 1585 H.)**

G. **POLEN. — Minister-president Kozlowski spreekt over de economische politiek. —**
Bij den aanvang van de begrootingszitting van den Poolschen Senaat heeft minister-president Kozlowski een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het is de regeering gelukt, de binnenlandsche omzet en den export te doen stijgen en de Poolsche betalingsbalans in evenwicht te brengen. Thans is het de tijd, de productiemogelijkheden en de bedrijfsomzet door investeeringen te vergrooten. De regeering heeft daarom besloten een leening uit te schrijven die niet tot dekking van het tekort op de staatsbegrooting, doch uitsluitend voor investeering bestemd is: 50 millioen Zloty voor wegenbouw, 50 millioen voor regulatie van rivieren en de rest voor andere economisch-nuttige werken. Deze investeeringsleening is geen kunstmatig omhoog drijven van de conjunctuur, doch een rationeele toepassing van de bezuinigingsopbrengst tot verbetering van de bestaansvoorwaarden der geheele natie. (Polska Agencia Telegr.) **(Vor. ber. Financiën 1566 D.)**

H. **SAARGEBIED. — Overdracht aan Duitschland. —**
Te Saarbrücken heeft op 28 Febr. '35 de officieele overdracht van het Saargebied door de regeeringscommissie aan de commissie van drie uit den Volkenbond plaats gevonden. De commissie van drie heeft daarop het Saargebied aan Duitschland overgedragen. De gewezen regeeringspresident van het Saargebied, Knox, is door den Koning van Engeland de orde van St. Michael en St. George verleend. Hierdoor is hij in den adelstand verheven.
Op 1 Maart '35 werd in geheel Duitschland de bevrijding van het Saargebied gevierd. Te Saarbrücken werden groote bevrijdingsdemonstraties gehouden en enthousiaste redevoeringen werden uitgesproken door Rudolf Hess, dr. Göbbels, dr. Bürckel (Rijkscommissaris voor het Saargebied) en ten slotte door Adolf Hitler. (Persberichten) **(Vor. ber. 1652 G.; Knox 1565 C.)**

I. **FRANKRIJK. — Maarschalk Pétain voor verlenging diensttijd. —**
In de Revue des deux Mondes heeft maarschalk Pétain een artikel gepubliceerd, waarin met nadruk gepleit wordt voor de verlenging van diensttijd. Dit artikel vindt in alle bladen, die reeds lang voor deze maatregel gepleit hebben, bijval. De „Temps" noemt dezen eisch onvermijdelijk noodzakelijk. Hij moet onmiddellijk worden ten uitvoer gelegd en is tegen geen enkel ander land gericht en mag ook geen onderwerp van strijd tusschen de partijen vormen.
(Revue des deux Mondes) **(Vor. ber. Pétain 1557 C.)**

K. **PROF. DR. D. VAN GULIK OVERLEDEN. —**
Op 27 Febr. '35 overleed te Wageningen op 66-jarigen leeftijd professor dr. D. van Gulik, hoogleeraar in de natuurkunde, meteorologie en climatologie aan de Landbouw Hoogeschool aldaar.
Tijdens het studiejaar 1919—1920 was hij rector magnificus. Ook was hij vele jaren secretaris van het college van curatoren van het K. N. M. I., uit welke functie hij juist eenige dagen geleden ontslag had gevraagd. Zijn deskundige geschriften gingen vooral over onweders; voorts over meteorologie en studies over de wichelroede. (Red. K. H. A.)

L. **SCHOONHOVEN. — Overdracht van de gerestaureerde kerk der Ned. Herv. Gemeente. —**
In tegenwoordigheid van Z. Exc. mr. H. P. Marchant, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, heeft op 27 Febr. '35 onder groote belangstelling de plechtige overdracht plaats gehad van de gerestaureerde kerk aan de Ned. Herv. Gemeente. Tal van autoriteiten hadden gevolg gegeven aan de uitnoodiging om deze plechtigheid bij de wonen.
(De Standaard)

3 MAART 1935

M. **JAPAN. — Officieele betuigingen van vriendschap met China. —**
In het Huis van Afgevaardigden te Tokio heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, in antwoord op een interpellatie verklaringen afgelegd over zijn besprekingen met den specialen Chineeschen afgezant Wang Tsjung Hoei.
Wang heeft als particulier Tokio bezocht, maar Hirota gaf uiting aan volledige goedkeuring van Wang's drie fundamenteele voorstellen:
1. de banden der Chineesch-Japansche vriendschap worden versterkt langs vreedzamen diplomatieken weg, 2. de Chineesch-Japansche diplomatie zal gevoerd worden op een grondslag van gelijkheid, 3. niet alleen de regeeringen maar ook de bevol-

kingen voegen zich hartelijk bij de samenwerking tusschen de twee landen.
Van Japansche zijde zou het volgende zijn voorgesteld:
1. Alle buitenlandsche economische en militaire adviseurs in China zullen door Japanners worden vervangen. Laatstgenoemden zullen in functie blijven totdat het Chineesche leger geheel zal zijn gereorganiseerd. Speciaal wenscht Japan, dat generaal Von Seeckt (de vroegere Duitsche Rijksweerminister) en zijn staf zullen vertrekken en dat zij door 700 Japansche officieren vervangen zullen worden.
2. China zal rentebetaling en aflossing hervatten op alle tot dusver door Japan verstrekte leeningen. Als tegenprestatie zal Japan een nieuwe leening aan China toestaan die echter slechts een looptijd van zes à negen maanden zal hebben en zal dienen voor de overbrugging der financieele moeilijkheden waarvoor de Chineesche regeering zich op het oogenblik geplaatst ziet.
3. Aan de anti-Japansche propaganda, ook aan die in de Chineesche schoolboeken, moet geheel en al een einde komen.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 1665 F.)**

A. MARIE VAN WESTERHOVEN. — Zestigjarig tooneeljubileum. —
Het zestigjarig tooneeljubileum van Mevrouw Marie van Westerhoven, dat op 28 Febr. '35 in den Stadsschouwburg te Amsterdam werd gevierd, is een groote en grootsche tooneelavond geworden — een avond, waarop de groote figuur van deze kleine, bescheiden vrouw op het eerste plan kwam te domineeren, waar zij krachtens haar talenten thuis hoort.

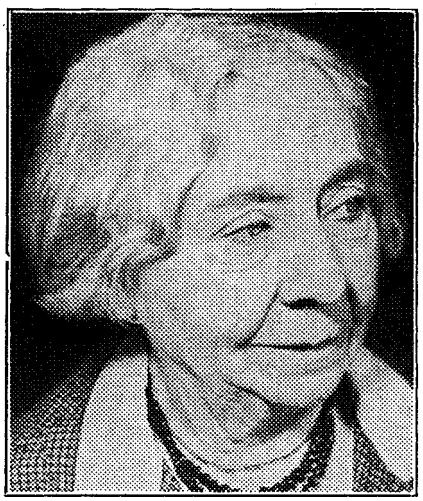

Mevr. M. van Westerhoven.

Het gezelschap „Die Haghespelers" onder leiding van Eduard Verkade gaf het tooneelwerk „Zestien jaar" en alle aandacht werd op „Miss Queen" geconcentreerd, de rol die door Marie van Westerhoven op zoo'n eminente wijze wordt vertolkt.
Marie van Westerhoven, thans 77 jaar, komt uit een beroemde tooneelspelersfamilie. De stamboom der Majofki's, opgenomen in het eerste deel der Tooneel Herinneringen van dr. M. B. Mendes da Costa, laat zien, dat zij een kleindochter is van den acteur Theodorus Johannes Majofski. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Tooneel 1664 C.)

B. ENGELAND. — Lloyd George's New Deal wordt door de regeering bestudeerd. —
Minister-president MacDonald heeft Lloyd George verzocht aan den ministerraad zijn voorstellen, berekeningen en ramingen voor te leggen welke opgenomen zijn in zijn veelbesproken plannen voor een „New Deal" voor Groot-Brittannië. MacDonald heeft Lloyd George beloofd dat het kabinet onmiddellijk deze plannen in studie zal nemen. Lloyd George heeft verklaard dat hij ongetwijfeld zal voldoen aan het verzoek van MacDonald. (Daily Telegraph) **(1655 C.)**

C. GEESTELIJK LEVEN. — Dr. Nicolaus Bares, bisschop van Berlijn, overleden. —
De bisschop van Berlijn, dr. Nicolaus Bares, is op 1 Maart '35 te Berlijn overleden.
De overleden kerkvorst werd 24 Januari 1871 te Idenheim bij Trier geboren. Na het gymnasium te hebben bezocht, studeerde hij van 1891 tot 1895 filosofie aan het seminarie van Trier. In 1909 promoveerde hij tot doctor in de Theologie aan de universiteit van Breslau. Van 1909 tot 1918 doceerde hij als professor Theologie aan het priesterseminarie te Trier. In 1929 werd hij bisschop van Hildesheim en in 1933 bisschop van Berlijn.
Mgr. Bares is vooral de laatste maanden door zijn resolute verdediging van de Katholieke beginselen tegenover de leer van Rosenberg en door zijn moedigen strijd voor de Katholieke jeugdopvoeding op den voorgrond getreden. (De Maasbode)

D. SOVJET-RUSLAND. — Wijziging der regeering.
Het centrale bestuur van de communistische partij heeft in zijn vergadering van 27 Febr. '35 onder voorzitterschap van Stalin o.a. besloten Andrejef te ontheffen van zijn functie als volkscommissaris van verkeerswezen en in zijn plaats Kaganowitsj te benoemen, tot eerste hulp van den secretaris-generaal van de partij. Kaganowitsj werd wegens zijn benoeming tot opvolger van Andrejef ontheven van zijn posten van voorzitter van het communistische partijtoezicht en van secretaris van de partij-organisatie te Moskou. De besluiten dienaangaande zijn meteen door Stalin geteekend.
In de functies die Kaganowitsj tot dusver bekleedde, is Jesjof benoemd. (Iswestija).

E. DUITSCHLAND. — Dr. Wilhelm Furtwängler's onderhoud met dr. Göbbels. —
Rijksminister dr. Göbbels heeft op 28 Febr. '35 staatsraad dr. Furtwängler voor een bespreking ontvangen, in den loop waarvan dr. Furtwängler verklaarde, dat hij zijn bekende artikel over Hindemith van 25 November 1934 als muziek-deskundige uitsluitend met de bedoeling heeft gepubliceerd, om een muzikale kwestie van het standpunt der muziek uit te behandelen. Hij betreurde de gevolgen en consequenties van politieken aard, die aan zijn artikel zijn vastgeknoopt, te meer, daar het zeer ver van hem is geweest door dit artikel in te grijpen in de leiding van de rijkskunstpolitiek, die ook volgens zijn opvatting alleen door den leider en Rijkskanselier en den door hem benoemden vakminister wordt bepaald. (Der Angriff) **(1608 H.)**

G. NEDERLAND. — Kon. Ned. Middenstandsbond en Landbouwpolitiek. —
De Kon. Ned. Middenstandsbond beklaagt zich bij de Tweede Kamer over het niet langer ontwarbare complex van landbouwcrisis-maatregelen; over het topzware ambtelijke apparaat; over omzetdaling als gevolg der crisisheffingen en over onredelijke bevordering der coöperatie door de crisismaatregelen; gevraagd wordt, instelling eener Staatscommissie te bevorderen, die op korten termijn voorstellen zal doen ter herziening van de landbouwcrisismaatregelen.
(Mededeeling v. d. Kon. Ned. Middenstandsbond)
(Vorig bericht blz. 1659 C.)

H. LUCHTVAART. — Vleugels. - Clem Sohn's vlucht.
Uit Florida in de Vereenigde Staten verneemt de „Daily Express" thans, dat Clem Sohn, een beroemd stunt-vlieger en parachutist, te Daytona Beach met volledig succes de vogels heeft geïmiteerd en veilig en wel weer op den beganen grond is terecht gekomen.
Sohn ging met een vliegtuig, bestuurd door zijn vriend Arthur Davis, de lucht in. Hoog boven de wolken gekomen, klom hij op een der vleugels en daar bevestigde hij een paar wieken aan zijn armen en schouders van een meter breed en twee meter lang, vervaardigd van met sterk zeildoek overtrokken metaal. Hooger en hooger klom de machine, en op 4000 meter gekomen gaf Sohn den bestuurder een teeken, en sprong in de gapende ruimte omlaag.
Aanvankelijk hield hij zijn vleugels stijf langs zijn lichaam geklemd, toen breidde hij plotseling zijn vleugels uit, en vloog. Met behulp van zijn wieken scheerde Sohn door het luchtruim als een reusachtige meeuw. Hij bootste de bewegingen van een vogel na, zweefde omhoog, omlaag, van links naar rechts; zelfs volbracht hij drie loopings. Na nogmaals gestegen te zijn, daalde hij cirkelend, als een arend. Op deze wijze legde Sohn 2500 meter af. Toen vouwde hij hoog in de lucht zijn armen: zijn vleugels hingen weer langs zijn lichaam omlaag. Sohn trok

aan het koord van zijn parachute en de laatste 600 meter zweefde hij langzaam omlaag, waarna hij veilig op zijn voeten landde. Zoo opgewonden was hij over zijn geslaagd experiment, dat hij letterlijk juichte van pleizier. (Daily Express)

4 MAART 1935

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Scheepvaartconferentie te Kobe afgesprongen. —

De scheepvaartconferentie te Kobe is thans definitief afgesprongen, daar het tegenvoorstel om drie talen te bezigen, n.l. het Nederlandsch, het Japansch en het Engelsch, waarbij — in geval van meeningsverschil — de Engelsche tekst bindend zou zijn, is geweigerd.

Op 3 Maart keeren de Nederlandsche deelnemers naar Indië terug. Deze loop van zaken is uitsluitend het gevolg van de halsstarrige houding van het Ishihara-concern, op welke houding noch de Japansche regeering noch de andere Japansche scheepvaartmaatschappijen eenigen invloed konden uitoefenen.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1634 E.)**

B. NEDERLAND. — Radio-voorschriften. —

Op 1 Maart is een Koninklijk besluit verschenen, dat op 2 Maart 1935 van kracht werd en waarin aan het Radio-Reglement-1930 eenige nieuwe bepalingen werden toegevoegd, in hoofdzaak neerkomende op het volgende:

In de gevallen, dat de regeering van den Nederlandschen omroep wenscht gebruik te maken, is de daarvoor noodige zendtijd op de bij dien omroep in gebruik zijnde zendinrichtingen te allen tijde te harer beschikking.

Zendtijd wordt eveneens te allen tijde beschikbaar gesteld, indien de ministers, hoofden van ministerieele departementen, in hunne hoedanigheid van regeeringspersonen, mededeelingen aan het Nederlandsche volk hebben te doen. Van het voornemen tot het doen van deze mededeelingen wordt kennis gegeven aan den minister, die belast is met de zorg, dat van den zendtijd, zoowel in dit als in het vorige lid bedoeld, gebruik kan worden gemaakt.

Het is verboden te hebben of te gebruiken een ontvang-inrichting, die in het frequentie-(golflengte)gebied gelegen is tusschen 150 kp/s (2000 m.) en 1500 kp/s (200 m.), hinderlijke straling door de antenne kan veroorzaken. Als ontvanginrichtingen, die hinderlijke straling kunnen veroorzaken, worden aangemerkt die, waarmede kan worden opgewekt een hoogfrequentie spanning van 50 millivolt of meer aan een serieschakeling van een capaciteit van 200 micromicrofarad, een weerstand van 25 ohm en een zelfinductie van 20 microhenry geschakeld tusschen de antenne-contacten onderling of tusschen eenig antenne-contact en het aardcontact van de ontvanginrichting. Het verbod geldt niet voor houders van ontvanginrichtingen, welke zij vóór of op 28 Februari 1934 in gebruik of ten gebruike gereed aanwezig hadden.

De Regeering behoudt zich voor ten aanzien van ontvanginrichtingen welke in andere frequentie-(golflengte)gebieden dan die gelegen tusschen 150 kp/s (2000 m.) en 1500 kp/s (200 m.) hinderlijke straling door de antenne kunnen veroorzaken, een overeenkomstig verbod uit te vaardigen. (Staatscourant)
(Vor. ber. Radio 1704 E.)

C. ENGELAND. — Witboek over de Engelsche defensie. - Waarschuwing aan Duitschland. —

Tegelijk met de begrooting van de legeruitgaven, die voor het jaar 1935 £ 43.550.000 bedragen of £ 3.950.000 meer dan het voorafgaande jaar, is een memorandum van den premier verschenen, dat als witboek aan de leden van het Lagerhuis is rondgedeeld. MacDonald zegt hierin o.a.:

Door de tot dusver gevolgde vredespolitiek is de toestand van het leger onder het niveau gekomen dat als minimum geëischt mag worden bij de uitoefening van zijn taak, en nu de internationale toestand nog steeds onzeker, dat wil dus zeggen vol gevaren is, mocht de regeering niet langer aarzelen met het nemen van de zoo noodige maatregelen.

Dit klemt te meer, daar de herbewapening van Duitschland op groote schaal geschiedt. Deze herbewapening is ongecontroleerd en gaat dus ongebreideld haar gang. De regeering heeft met voldoening de verschillende verklaringen van den Duitschen rijkskanselier en zijn voornaamste ministers nopens Duitschlands vredelievende bedoelingen en vredespolitiek gehoord, maar zij mag daarom niet blind zijn voor het evenmin te ontkennen feit, dat vooral de jeugd in Duitschland weer wordt opgevoed in een geest van militarisme, die een gevaar voor den vrede zou kunnen beteekenen.

Vele volkeren huldigen nog het beginsel van sterke bewapening als waarborg voor den vrede en als de Engelsche regeering ze niet van dat denkbeeld heeft kunnen afbrengen door haar voorbeeld, blijft niets anders over dan eveneens paraat te zijn voor de gebeurtenissen.

De regeering stelt derhalve de hoognoodige maatregelen voor, die aan een voldoende verdediging van ons bezit en ons land gesteld moeten kunnen worden.

Een sterk en paraat Engelsch leger is een waarborg voor het behoud van den vrede in de geheele wereld en daarom een absolute noodzakelijkheid, die echter zeer wel vereenigbaar blijft met het beginsel der vredespolitiek.

De verdediging der oorlogshavens vereischt een modernisatie door samenwerking van de drie diensten van de weermacht. De zwaarste last drukt op de oorlogsbegrooting, die voorziet in een groote uitbreiding van de verdediging tegen luchtaanvallen. Woordelijk wordt gezegd: „De gebiedsradius op het continent van Europa vanwaar luchtaanvallen op zouden kunnen worden gericht, breidt zich voortdurend uit en zal voortgaan zich uit te breiden; en indien in geval van oorlog een vijand in het bezit zou zijn van de landen, die aan het Kanaal grenzen, dan zou het gebied van Groot-Brittannië, dat blootstaat aan zijn aanvallen, nog grooter zijn. De vermeerdering der snelheid, vliegradius en hoogte maken het steeds moeilijker tijdig waarschuwingen te ontvangen ten einde de afweermiddelen tegen een aanval uit de lucht in actie te brengen.

Om deze redenen wordt het belang van de integriteit van zekere gebieden aan de andere zijde van het Kanaal en de Noordzee, welke gedurende eeuwen vanuit een maritiem oogpunt voor Engeland van vitaal belang zijn geweest, grooter dan ooit wanneer een luchtdefensie in overweging wordt genomen."
(Daily Telegraph - Manchester Guardian)

D. JHR. IR. O. C. A. VAN LIDTH DE JEUDE. — Minister van Waterstaat. —

Minister-president dr. Colijn heeft als minister van Waterstaat (opvolger van wijlen minister Kalff) ter benoeming aan H. M. de Koningin voorgedragen, den heer jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, lid van de Provinciale Staten van Utrecht (voor den Vrijheidsbond) en directeur van de Nederlandsche Maatschappij voor Havenwerken te Baarn.

Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude.

Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude is in 1881 te Tiel geboren. Na de H.B.S. afgeloopen te hebben, studeerde hij te Delft. Als civiel-ingenieur trad hij in 1903 in dienst van de Rijkswaterstaat. Later ging hij over in dienst van de Nederlandsche Maatschappij voor Havenwerken, waarvoor hij o.a. in China belangrijke projecten ontwierp. Ook in Nederl.-Indië heeft hij in de jaren 1920—1922 belangrijken ingenieursarbeid verricht.

Verschillende publicaties omtrent zijn werkzaamheden zagen het licht: De haven van Curaçao (1910); De haven van Tsjifoe (1914); El puerto franco de Barcelona (1929); verscheidene artikelen in De Ingenieur. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(V. b. 1648 G.)**

E. FRANKRIJK. — Het Vrouwenkiesrecht. —

De Kamer heeft op 1 Maart '35 voor den derden keer een poging gedaan om het actieve en passieve kiesrecht ook aan de vrouwen te verleenen.

Sedert 1919 heeft de Kamer tot tweemaal toe een dergelijk wetsontwerp aangenomen, doch het werd telkens door den Senaat verworpen.

Het nieuwe ontwerp tot op het oogenblik in behandeling bij de Kamercommissie voor het algemeen kiesrecht, welke het evenwel nog steeds niet had kunnen afdoen, daar het noodzakelijke quorum op de zittingen niet werd bereikt.

Verscheidene afgevaardigden hebben in verband hiermede besloten de Kamer te verzoeken, het ontwerp terstond in behandeling te nemen, ondanks de waarschuwing van de leidende socialisten en radicaal-socialisten, die verklaarden, dat het onmogelijk is, de vrouwelijke kieslijsten tijdig op te stellen.

In haar zitting van 1 Maart '35 heeft de Kamer het voorstel, om de behandeling van het ontwerp tot 5 Maart uit te stellen, met 323 tegen 223 stemmen verworpen.

Het tegenvoorstel van de socialisten, om den vrouwen het kiesrecht te verleenen, werd vervolgens door de Kamer met 453 tegen 124 stemmen aangenomen.
De toegevoegde artikelen werden voor nader onderzoek naar de commissie voor het algemeen kiesrecht teruggezonden.
(Le Matin) **(Vorig bericht blz. 286 L.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: John Erskine — „Forget if you can". (The Bobbs-Merrill Comp., Indianapolis)
Duitsch: Eugen Schmahl — „Ohne Gewehr". (Keil Verlag, Berlin)
Bogislav v. Selchow — „Der Unendliche Kreis". (Koehler & Amelang)
Engelsch: John Galsworthy — „The Collected Poems". (Heinemann)
Hilda Vaughan — „A Thing of Nought". (Lovat Dickson, 1934)
Fransch: Jacques Chardonne — „Pauline". (Grasset)
Raymond Escholier — „Maripepa". (Albin Michel)
Nederlandsch: A. den Hertog — Vrouwen naar Jacatra. (Sythoff)
Alphons Timmermans — Onze Lieven Heer z'n kostgangers. (Teulings, den Bosch) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1698 B.)

B. **SIAM. — Koning Prajadhipok doet afstand van den troon. —**
Naar de Siameesche regeering officieel mededeelt, heeft koning Prajadhipok definitief afstand van zijn troon gedaan.
De koning, die in 1893 te Bangkok is geboren, had in Februari 1926 den troon bestegen. Na diverse grondwetsherzieningen vaardigde hij in 1932, toen er een revolutie dreigde, een bekendmaking uit, waarin hij zich bereid verklaarde de constitutioneele monarchie in te stellen, wat toen ook in een nieuwe grondwet werd vastgelegd. Dit was weer den reactionairen niet naar den zin en verleden jaar werd een poging tot staatsgreep ondernomen, waarbij prinsen van den bloede betrokken waren, doch die mislukte. Kort daarop begaf de koning zich naar Europa, waar hij zich te Londen vestigde.
De directe aanleiding tot 's konings heengaan is een geschil met de regeering, die weigerde zekere „liberale" eischen van den vorst in te willigen. Zoo wenschte de koning, dat lieden, verdacht van vijandigheid tegen de huidige regeering, niet, zooals tot dusver vaak is geschied door geheime rechtbanken, zouden worden veroordeeld of verbannen, doch voor de gewone rechtbanken in het openbaar terecht zouden staan. Ook verzette hij zich tegen de grondwetswijziging, waarbij de regeering zelf de helft der leden van de nationale vergadering zou benoemen.
(Manchester Guardian - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1552 C.)

5 MAART 1935

C. **SUZE GROENEWEG ZESTIG JAAR. — Het eerste vrouwelijke Kamerlid. —**
Op 4 Maart '35 werd mejuffrouw S. Groeneweg, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor de Soc. Dem. Arbeiders Partij, zestig jaar. In Strijensas aan het Hollandsch Diep op 4 Maart 1875 geboren werd zij in 1918 als eerste vrouw gekozen in de Tweede Kamer, waarin zij thans nog zitting heeft. Behalve deze functie heeft zij ook het Rotterdamsche Raadslidmaatschap bekleed (1919—1931) evenals het lidmaatschap van de Provinciale Staten van Zuid-Holland. (Het Volk)

D. **GRIEKENLAND. — Opstand - Venizelos. —**
In Griekenland, en wel speciaal te Athene en Saloniki, is op 2 Maart '35 bij het leger en op de vloot een opstand tegen de regeering uitgebroken. Wel is waar gelukte het aan den vasten wal aan regeeringstrouwe troepen na korte, doch vrij hevige gevechten, waarbij o.m. het arsenaal op de muiters werd heroverd, weer meester van de situatie te worden, doch zij konden niet voorkomen dat vijf oorlogsschepen, welker bemanningen zich bij de opstandelingen hadden aangesloten, zee kozen en koers zetten naar Kreta, waar zij inmiddels zijn aangekomen.
De reden hiervan was, dat de achter de revolutionnaire beweging staande oud-premier Venizelos, op Kreta vertoeft. Venizelos heeft intusschen openlijk verklaard, zich bij den opstand aan te sluiten.
De opstandige beweging gaat uit van aanhangers van Venizelos en generaal Plastiras, den „eendags-dictator" van 6 Maart 1933.
Ter gelegenheid van het proces tegen de aanstichters van den aanslag op het leven van Venizelos richtte deze een scherpen aanval op de huidige regeering Tsaldaris, die hij van medeplichtigheid aan den aanslag betichtte. De strenge onderdrukkingsmaatregelen die de regeering-Tsaldaris ten opzichte van de partij van Venizelos heeft genomen, hebben veel kwaad bloed gezet. Daarenboven is de werkloosheid in Griekenland groot en de toestanden op het platteland ontzettend slecht.
Het centrum van verzet tegen de regeering is thans het eiland Kreta.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Persberichten)
(Vor. ber. Venizelos 857 A.)

E. **F. TOUSSAINT VAN BOELAERE. — Zestig jaar.**
De vermaarde Vlaamsche schrijver F. Toussaint van Boelaere, voorzitter van de Koninklijke Vlaamsche Academie en van de Vlaamsche P.E.N.-club, ondervoorzitter van de Vereeniging van Vlaamsche Letterkundigen, die op 18 Februari '35 zestig jaar geworden is, werd op 24 Februari '35 te Brussel gehuldigd, waarbij redevoeringen werden uitgesproken door den Belgischen minister van Onderwijs Hiernaux, Josef Muls, Louis Piérard, Prof. Aug. Vermeylen, Arthur van Schendel, Herman Teirlinck en Gerard Walschap.
(Red. K. H. A.)

F. **HONGARIJE. — Kabinet-Gömbös. - Wijzigingen.**
Na een korte bespreking heeft het kabinet op 4 Maart 1935 besloten af te treden.
Minister-president Gömbös werd echter door Horthy weder belast met de vorming van een nieuw kabinet, waarin hij geslaagd is. Drie nieuwe ministers zijn benoemd: Kozma, Binnenlandsche Zaken; Bornemisza, Handel; Fabinyi, Financiën. De anderen behouden hun portefeuilles. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Kabinet 516 D.)

G. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met België. —**
In verband met de in Den Haag geparafeerde economische overeenkomst tusschen Nederland en België heeft het Belgische departement van Buitenlandsche Zaken op 4 Maart '35 de volgende nota verstrekt.
De overeenkomst bestaat uit drie deelen.
Het eerste betreft den ruilhandel in landbouwproducten. In het algemeen behoudt Nederland het regime, dat vastgelegd was in het op 1 Februari 1935 vervallen accoord. Dit is o.m. het geval met den invoer van lofbouwproducten. Wat België betreft, afgezien van het vroegere regime, dat behouden blijft, krijgt het zekere nieuwe voordeelen. Zoo is o.m. een bevredigend contingent voor Brusselsch witlof tegen een lagere invoerbelasting toegestaan.
Wat de industrieele contingenten betreft, alles bij elkaar behoudt België wat het reeds het vorige jaar had. Voor zekere producten is de Belgische invoer gestabiliseerd op de cijfers van 1934. Voor andere producten is men daar eenigszins van afgeweken.
Het steenkolencontingent, aan Nederland toegestaan, is lager dan het vorig jaar. De invoer van cokes blijft dezelfde als in 1934. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 1704 F.)

H. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Neutrale Zône.**
De Italiaansch-Abessynische overeenkomst nopens de neutrale zône bij Oeal Oeal is thans geteekend.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1703 B.)**

A. TIN. — Wereldverbruik in 1934. —

Het Februari Bulletin van het te 's-Gravenhage gevestigde Statistisch Bureau van de International Tin Research and Development Council bevat de gedetailleerde cijfers voor tinproductie en -consumptie over het jaar 1934.
Het wereldverbruik van tin in de industrie bedroeg in 1934 130.000 (v. j. 134.000) ton.
Onderstaande tabel geeft een overzicht van het „schijnbare" tinverbruik in de voornaamste landen:

	1934	1933	toenem. in %
Ver. Staten	43.601	58.793	— 25.8
Engeland	21.073	19.964	+ 5.6
Duitschland	10.047	10.227	— 1.8
Frankrijk	9.347	9.935	— 5.9
Sovjet-Unie	5.364	3.761	+ 42.6
Italië	4.300	3.976	+ 8.1
Japan	3.991	3.433	+ 16.3
Britsch-Indië	2.200	2.044	+ 7.6
Canada	1.850	1.265	+ 46.2
Overige landen	15.754	13.846	+ 13.8
Schijnbaar wereldverbruik	117.527	127.244	— 7.6
Werkelijk wereldverbr. bij benad.	130.000	134.000	— 3.0
Afnem. van voorr. in handen van verbr. bij benad.	12.500	6.800	

Productie in de voornaamste tin produceerende landen:

	1934 (long tons)	1933 (long tons)	toenem. over '33 (tons)
Malakka	34.127	23.760	10.367
Bolivia	20.634	14.725	5.909
Nederl.-Indië	18.418	14.181	4.237
Siam	10.157	10.324	— 167
Nigeria	4.935	3.651	1.284
Overige landen	19.923	18.322	1.601
Wereldtotaal	108.194	84.963	23.231

De zichbare wereldvoorraden van tin bedroegen op het einde van Januari 1935 17.122 ton, vergeleken met 17.107 ton op het einde van December 1934.
(International Tin Research and Development Council)
(Vorig bericht blz. 1230 H.)

B. DUITSCHLAND. — Het bezoek van Sir John Simon uitgesteld. —

Bij zijn bezoek aan Saarbrücken heeft Rijkskanselier Hitler een lichte verkoudheid opgeloopen, gepaard gaande met een hevige heeschheid. Op medisch advies zijn derhalve, teneinde Hitler's stem te sparen, alle voor de komende dagen vastgestelde besprekingen afgezegd.
Onder deze omstandigheden heeft de Rijksregeering door den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken, den Engelschen ambassadeur verzocht, ook het reeds vastgestelde bezoek van den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, dat op 7 Maart zou plaats hebben, zoo mogelijk te doen uitstellen. (Völk. Beobachter) **(V. b. Sir Simon 1592 B.)**

C. NEDERLAND. — Landbouwcrisisfonds. —

Verschenen is de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens het wetsontwerp tot vaststelling van de begrooting van het Landbouwcrisisfonds voor 1935. Aan deze Memorie ontleenen wij het volgende:
De minister sluit zich aan bij de vrijwel algemeen in de Kamer heerschende opvatting, dat steunverleening aan den landbouw in den ruimsten zin van het woord nog noodzakelijk is, en binnen afzienbaren tijd ook nog niet zal kunnen worden gemist.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1589 B.)**

D. DR. MURK JANSEN OVERLEDEN. —

Op 2 Maart '35 is na een zeer langdurige ziekte op 67-jarigen leeftijd overleden dr. Murk Jansen, de vermaarde orthopaedist, privaat docent aan de Leidsche Universiteit.
Murk Jansen was den 22sten September 1867 te Zaandam geboren. In 1892 werd hij als student te Leiden ingeschreven, waar hij op 18 Januari 1900 zijn arts-examen deed. Gedurende vier jaar was hij prosector in de anatomie en assistent bij professor Nolen te Leiden in de afdeeling voor interne ziekten. Daarna was hij assistent in de chirurgie aan de Universiteit te Amsterdam. In 1904 werd hij privaat docent aan de Leidsche Universiteit. Zijn doctorsgraad behaalde hij in genoemd jaar aan de universiteit te Gent met grandes distinctions.
In 1904 opende hij te Leiden de orthopaedische kliniek in het academische ziekenhuis. Verder vestigde hij zich daar als orthopaedist, in 1919 richtte hij de Nederlandsche vereeniging voor misvormden op en in 1929 de Anna-kliniek voor orthopaedie.
Hij kreeg een zeer groot aantal binnen- en buitenlandsche onderscheidingen. (Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — Textielconventie. —

Op 4 Maart '35 is te Arnhem de textielconventie geteekend. Bij deze conventie worden uniforme en rationeele verkoopsvoorwaarden voor de Nederlandsche textiel-industrie vastgesteld. Alle betrokken industrieelen, ruim zestig in getal, zijn tot deze conventie toegetreden.
Prof. dr. J. Wisselink is een der deelnemers aan deze conventie. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Textiel 1151 F.)**

F. ZWITSERLAND. — In- en Uitvoer. —

De invoer over het jaar 1934 bedroeg 1434,5 millioen francs en de uitvoer 844,3 millioen, zoodat het invoersaldo 590,2 bedroeg, tegen in 1933 741,7 millioen frs. (Neue Zürcher Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1480 I.)**

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Kapok-plantmateriaal.

Een ordonnantie is vastgesteld tot beperking van den uitvoer van kapok-plantmateriaal uit het tolgebied van Ned.-Indië. (Aneta)

H. ENGELAND. — Witboek over de Engelsche defensie. - Commentaren. —

DUITSCHLAND. — De Berlijnsche ochtendbladen van 5 Maart bespreken in hun hoofdartikelen uitvoerig het Britsch Witboek. De bladen wijzen allen met nadruk op het „eenzijdige karakter van deze officieele Britsche uitlating, waarin Duitschland niet met dezelfde maat wordt gemeten als de andere mogendheden."
Alfred Rosenberg legt er in de Völkischer Beobachter den nadruk op, dat het Witboek in geheel Duitschland sterke bevreemding en groote verrassing heeft gewekt.
Al te grotesk noemt hij het, dat juist de Hitlerjeugd en haar opvoeding als motief wordt genoemd voor het in gevaar brengen van den wereldvrede. Terwijl in bijna alle staten de jeugd streng militair met geweren en machinegeweren wordt afgericht, is de Duitsche Hitlerjeugd, aldus Rosenberg, ongewapend, en daar men dat blijkbaar ook te Londen weet, legt men het zwaartepunt van het verwijt op den veel geciteerden militairen geest geest van de Duitsche jeugd.
Het is eenigszins beschamend deze argumenten te vinden in een officieel document van een groot Rijk. De poging de schuld voor de op zich zelf begrijpelijke versterking van de Britsche strijdkrachten te schuiven op Duitschland is des te onbegrijpelijker daar juist de laatste weken uit Rusland, in schril onderscheid tot de actieve vredespogingen van den Führer, de krachtigste strijdfanfares weerklinken.
De „Deutsche diplomatische Korrespondenz" schrijft o.a.:
De geheele voorstelling van het Engelsche memorandum is er op afgestemd de voornaamste schuld voor den moeilijken toestand der wereld en de nieuwe bewapeningsproblemen, waarvoor Engeland zich gesteld ziet op Duitschland af te wentelen. Slechts terloops wordt vastgesteld dat ook andere mogendheden hun strijdkrachten hebben vermeerderd; zelfs aan de Russische bewapeningen wordt niet de aandacht gewijd, die zij zelfs volgens den wil van leidende Russische politici voor zich moeten opeischen.

ENGELAND. — De Times meldt, dat de Berlijnsche mededeeling groote verrassing heeft gewekt in Londen.
De politieke medewerker van de Evening News verwacht, dat de Engelsche regeering een sympathiek antwoord zal geven.
De Press Associated schrijft dat de Duitsche regeering naar het schijnt, niet heeft aangegeven, hoelang de Duitsch-Engelsche besprekingen moeten worden uitgesteld. Het is waarschijnlijk, dat de ziekte van Hitler niet het eenige motief is voor het uitstellen der besprekingen.
Eenige critische waarnemers zijn echter geneigd te veronderstellen, dat het uitstellen der onderhandelingen in verband staat met de publicatie van het Witboek.
In regeeringskringen is men echter van meening dat de verwijzing in het Witboek naar de Duitsche herbewapening geen nieuws is voor de Duitsche regeering, aangezien Baldwin eenigen tijd geleden in het Lagerhuis over hetzelfde thema heeft gesproken.

FRANKRIJK. — De Fransche pers is over het algemeen zeer voldaan over den inhoud van het Witboek.
(Vorig bericht blz. 1707 C.)

I. NEDERLAND. — Samenwerking der Gemeenten. - Regeling inzake personeelsaangelegenheden. —

De gemeenten 's-Gravenhage, Haarlem, Enschede, Tilburg, Arnhem, Leiden, Hilversum, Dordrecht, Delft, Leeuwarden, 's-Hertogenbosch, Zwolle en Amersfoort zijn aangegaan een gemeenschappelijke regeling ter

bevordering van een doelmatige behandeling van gemeentelijke personeelsaangelegenheden.
Tot die regeling kunnen toetreden gemeenten met 40.000 of meer inwoners. Zij is inmiddels, nadat daarop de vereischte goedkeuring was verleend bij Kon. besluit van 22 October 1934, No. 4, in werking getreden, en beoogt, behalve documentatie op het gebied van arbeids- en dienstvoorwaarden voor gemeentepersoneel, het geven van adviezen op dit gebied en het centraal voeren van georganiseerd overleg met personeelsorganisaties.
De behartiging van deze zaak berust bij het „Centraal Orgaan inzake gemeenschappelijke behandeling van gemeentelijke personeelsaangelegenheden". Voorzitter van dit orgaan is de heer mr. J. Woltman, oud-secretaris-generaal van het departement van Defensie en oud-voorzitter van de Centrale Commissie voor georganiseerd overleg in ambtenarenzaken.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Gemeenten 1541 C.)**

6 MAART 1935

A. **HONGARIJE. — Rijksregent Horthy ontbindt het parlement. —**
In het Hongaarsche Huis van Afgevaardigden is op 5 Maart '35 een persoonlijk schrijven van den Rijksregent Horthy voorgelezen, waarin deze het parlement ontbindt en het bijeenkomen van het nieuwe Huis van Afgevaardigden op 27 April '35 vaststelt.
In verband hiermede wordt van bevoegde zijde er op gewezen, dat het Huis zich in zijn tegenwoordige samenstelling ongeschikt heeft getoond, de regeering-Gömbös bij het ter hand genomen hervormingswerk den noodzakelijken steun te verleenen.
De nieuwe verkiezingen, die krachtens de grondwet binnen zes weken moeten plaats hebben, zullen thans nog geschieden op de basis van het huidige kiesrecht.
Volgens de Pester Lloyd is de verhouding tusschen Gömbös en graaf Bethlen weder zeer gespannen.
(Pester Lloyd)

B. **FRANKRIJK. — Bindendverklaring van overeenkomsten. - Fluctuatie van het Engelsche pond. —**
Bij de op 5 Maart '35 in de Fransche Kamer plaats gehad hebbende debatten over het wetsontwerp, krachtens hetwelk overeenkomsten, aangegaan door de meerderheid in een industrieele branche, bindend verklaard kunnen worden voor elk afzonderlijk bedrijf in dezen tak van industrie, heeft de regeering met 333 tegen 154 stemmen de overwinning behaald.
Minister-president Flandin had hierbij de vertrouwenskwestie gesteld.
Met betrekking tot de fluctuaties die het pond sterling de laatste dagen te zien geeft, verklaarde Flandin, dat de Fransche regeering geenszins voornemens is haar politiek ter handhaving van een stabielen franc te laten varen. Integendeel, aldus de premier, wij blijven bij onze meening, dat een permanente valuta-stabiliteit een eerste voorwaarde blijft voor een economisch herstel. (Le Temps)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — De Oud-Katholieke kerk en de oecumenische diensten. —**
In het weekblad „De Oud-Katholiek" vinden wij bijzonderheden omtrent de houding der Oud-Katholieke Kerk in Nederland tegenover de oecumenische godsdienstoefeningen, zooals deze hier en daar worden gehouden. De Oud-Kath. Oecumenische Vereeniging heeft van het episcopaat bericht ontvangen, dat dit tegen deze diensten geen bezwaar heeft, maar dat het aanbeveling verdient om de gemeenten vooraf over de bedoeling ervan in te lichten, en dat men moet zorgen dat er een stemmig en stichtelijk karakter in den dienst wordt bewaard. Met den inhoud van deze mededeeling heeft de Oud-Kath. Oecumenische Vereeniging haar beginselverklaring in overeenstemming gebracht. Met het oog op het principieele belang van de zaak (deze Oecum. Vereeniging, en daarbij de Oud-Kath. Kerk, is de eerste, die dit punt principieel in behandeling heeft genomen en bepaalde richtlijnen voor de oecum. diensten heeft opgesteld) geven wij den inhoud van het stuk hier weer.
De Oud-Katholieke Oecumenische Vereeniging stelt zich ten doel de bevordering van de samenwerking tusschen de Christenen der verschillende kerkgenootschappen en van de hereeniging der kerken tot de ééne Heilige, Katholieke en Apostolische Kerk.
Men moet onderscheid maken tusschen drieërlei soort van oecumenische diensten: a. oecumenische diensten met Katholieken; b. oecumenische diensten met orthodox Protestanten; c. oecumenische diensten met orthodox en vrijzinnig Protestanten.
Onder oecumenische diensten sub a. worden verstaan diensten gezamenlijk met die Katholieke kerken, welke met de Oud-Katholieke Kerk in kerkelijke gemeenschap (intercommunie) staan. (De Anglicaansche Kerk.) De bediening der Heilige Sacramenten en het ontvangen daarvan is voor Oud-Katholieke priesters en gelooviгen slechts mogelijk in deze kerken en diensten.
Onder oecumenische diensten sub b. worden verstaan diensten gezamenlijk met die Christenen, die de Oud-Christelijke geloofsbelijdenissen in denzelfden zin aanvaarden als de Oud-Katholieken. Doel van deze diensten is de gemeenschappelijke verkondiging van de grondwaarheden van het Christelijk geloof; het gemeenschappelijk getuigenis van hetzelfde geloofsbezit.
Onder oecumenische diensten sub c. worden verstaan diensten gezamenlijk met christenen van verschillende richtingen. Doel van deze diensten is de bevordering van de samenwerking op het terrein van het practisch Christendom, in den geest van de wereldconferentie van Stockholm en van den Wereldbond van Kerken.
De Oud-Katholieke Oecumenische Vereeniging dringt er op aan, dat in de diensten sub b. en c. het oecumenisch karakter tot uiting komt: a. door lezing uit de Heilige Schriftuur; b. door liturgisch gebed; c. door het afleggen van een gemeenschappelijk geloofsgetuigenis in diensten sub b., of van een gemeenschappelijke beginselverklaring in diensten sub c.; d. door gezamenlijke prediking; f. door het vermijden van alles, wat aan die diensten een specifiek protestantsch karakter geeft.
Ten aanzien van de preek of toespraak in de diensten sub b. en c. dringe de Oec. Ver. er op aan, dat uitsluitend die onderwerpen behandeld worden, welke met de diensten in verband staan en dat wel in overeenstemming met het gemeenschappelijk geloofsgetuigenis, resp. de gemeenschappelijke beginselverklaring.
(De Oud-Katholiek) **(Vorig bericht blz. 205 I.)**

D. **NEDERLAND. — Adoptie van kinderen. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de gemeentebesturen de volgende circulaire gericht:
„Het heeft de aandacht getrokken, dat het aantal gevallen van Nederlanders, die in het buitenland vreemde kinderen wenschen te adopteeren, steeds toeneemt. Daarbij is een streven merkbaar om hier te lande erkenning te erlangen van hun naar vreemd recht wellicht geldige adopties en naamsveranderingen.
Het zal u bekend zijn, dat de Nederlandsche wetgeving het instituut der adoptie niet kent. Erkenning hier te lande van een mogelijkerwijs naar vreemd recht op geldige wijze tot stand gekomen, doch naar Nederlandsch recht nietige, adoptie en/of naamsverandering door een Nederlander kan derhalve niet worden gedoogd.
Na overleg met mijn ambtgenoot van Justitie ben ik van meening, dat diensvolgens de Nederlandsche overheid zich zal hebben te onthouden van alles, wat het streven van bepaalde Nederlanders, om onwettig als kind aangenomen vreemdelingen een staat te verschaffen, welke uiterlijk met dien van een wettig kind overeenkomt, te bevorderen. (N. Rott. Crt.)

E. **SURINAME. — Grensregeling. —**
Naar „De West" verneemt zal de bepaling der grenzen van Suriname met Brazilië en Britsch Guyana haar beslag krijgen.
De Nederlandsch-Braziliaansche grensexpeditie zal onder leiding staan van vice-admiraal C. C. Kayser, die deelnam aan de Corantijn-expeditie van 19 Juli 1910 tot 1 April 1911, eerst als lid, later (na het overlijden van Eilerts de Haan) als leider.
De Nederlandsche expeditie sluit aan bij die van Engelsche buren, welke sedert 1930 bezig is met de afbakening der Engelsche grenzen. (De West)

7 MAART 1935

F. **NEDERLAND. — Nederl. vereeniging tegen water-, bodem- en luchtverontreiniging. - 25-jarig bestaan.**
De Nederl. vereeniging tegen water-, bodem- en luchtverontreiniging heeft op 22 Febr. '35 naar aanleiding van haar 25-jarig bestaan een buitengewone algemeene vergadering gehouden in het Laboratorium voor Gezondheidsleer te Amsterdam.
Onder de aanwezigen waren: kolonel Stuitje, namens den minister van Defensie; mr. Lietaert Peerbolte, namens den minister van Sociale Zaken; ir. Heyning, namens den minister van Waterstaat a.i.; de heer Van Maenen, namens de Ned. Heidemaatschappij; de heer Kroel, directeur van den rijksstudiedienst voor de drinkwatervoorziening; ir. Kissener, directeur van het rijksinstituut voor zuivering van afvalwater.
De wethouders Rustige en dr. Vos vertegenwoordigden het gemeentebestuur van Amsterdam.

De voorzitter, prof. dr. J. J. v. Loghem, herinnerde eraan dat de oprichting van de vereeniging destijds een reactie geweest is op de toenemende vervuiling door steden en industrieën. De steeds dringend uitgesproken wensch naar een wet tegen verontreiniging van de Nederlandsche wateren is tot op heden onvervuld gebleven. Niet alleen de belangen van visscherij, landbouw en veeteelt, en van het natuurschoon zijn hierbij betrokken, maar boven alles de volksgezondheid. Te waardeeren is het werk van staatsinstellingen als het Rijksbureau voor Drinkwatervoorziening en het Rijksinstituut voor Zuivering van Afvalwater, maar de actie der vereeniging en haar aandringen met steun der openbare meening blijft noodig.
In verband met het streven der vereeniging is de opheffing van de gezondheidscommissies te betreuren; mogen er wegen te vinden zijn om haar plaatselijke acties op andere wijze te organiseeren. Als een stap hiertoe kan men de reorganisatie beschouwen van dr. Jitta's Centraal Gezondheidscongres, waaraan ook de thans jubileerende vereeniging medewerkt.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. JAPAN. — Het Communisme. —
In het Huis van Afgevaardigden is door de regeering een wetsontwerp ingediend ter verbetering en versterking van de handhaving van orde en vrede. Doel van het wetsontwerp is een strengere contrôle over de communistische agitatie. Het wetsontwerp bepaalt ten eerste, dat de organisatoren of leiders van vereenigingen welker doel is de regeeringsvorm te veranderen, ter dood zullen worden veroordeeld en ten tweede, dat de organisatoren of leden van vereenigingen die ten doel hebben het opheffen van den particulieren eigendom, veroordeeld zullen worden tot dwangarbeid tot een maximum van tien jaren.
Voorts bepaalt het wetsontwerp, dat zij, die met het communisme sympathiseeren, eveneens zullen worden bestraft, terwijl bekeerlingen een proeftijd onder bewaking zullen moeten doormaken. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Communisme 1065 A.)

B. POLEN. — Handelsverdrag met Engeland. —
Het Poolsch-Engelsche handelsverdrag, dat op 27 Febr. '35 te Londen is onderteekend, zal 14 Maart van kracht worden. De bepalingen van het verdrag hebben betrekking op ongeveer 50% van den totalen handel van het Britsche Rijk met Polen en ongeveer 60% van den handel in fabrikaten. Vermindering van rechten is verkregen voor vele klassen van goederen. Regelingen zijn getroffen voor bepaalde invoerquota van Britsche goederen in Polen, terwijl aankoopregelingen afgesloten zijn tusschen exporteurs in het Britsche Rijk en importeurs in Polen. De overeenkomst bevat ook verschillende bepalingen met betrekking tot de scheepvaart. (Polska Agencia Telegr.)
(Vor. ber. Polen 1610 E.; Engeland 1403 L.)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Economische Zaken. —
De Eerste Kamer heeft op 6 Maart '35 de begrooting van Economische Zaken zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Eerste Kamer 1705 F.; Begr. Econ. Zaken 1590 B.)

D. NEDERLAND. — Onderwijs. - Openbare les van dr. Kurt Baschwitz over „Het ontstaan der wereldpers". —
Op 5 Maart- '35 heeft dr. Kurt Baschwitz zijn colleges als privaat docent aan de universiteit van Amsterdam geopend met een openbare les over: „Het ontstaan der wereldpers", waarin hij de ontwikkeling van het courantenwezen, in het bijzonder in ons land, aan een onderzoek onderwierp.
De eerste gedrukte couranten zijn in Nederland en Duitschland ontstaan. De oprichter der eerste Fransche courant volgde dit voorbeeld bewust, en bevestigde in zijn blad, dat Nederland en Duitschland het voorbeeld in dezen hadden gegeven. De Fransche koningen en ministers zagen het belang van de courant wel in, doch zij stelden haar onder te streng staatstoezicht. Daardoor kregen vooral de Nederlandsche bladen en in het bijzonder die, welke in de Fransche taal in Nederland werden gedrukt, een stijgende beteekenis in Frankrijk en in andere landen.
Spr. beschreef voorts den invloed dezer bladen op de openbare meening. Uit een groot aantal voorbeelden blijkt, welken omvang deze publicistische beïnvloeding onder vroegere aristocratische regeeringen reeds had verkregen, en met welk een grooten persoonlijken haat en bitterheid deze strijd om de publieke opinie in Europa werd gestreden. In den strijd der diplomaten ontstond het prototype der politieke courant en tenslotte een wereldpers in den eigenlijken zin van het woord, en wel het eerst in Nederland.
Aan het slot van zijn historische schets vermeldde spr. het experiment, dat Napoleon I in zijn persdictatuur organiseerde, en waarmede hij de unieke positie der Nederlandsche pers vernietigde. De strijd, dien hij tegen de Engelsche pers voerde, was echter vergeefsch. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 1704 A.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting Verkeersfonds. —
De Tweede Kamer heeft de begrooting van het Verkeersfonds zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1704 I.; Verkeersfonds 1511 D.)

F. JAPAN. — In- en Uitvoer in 1934. —
De volgende staten geven bijzonderheden van den in- en uitvoer van eigenlijk Japan (in 1000 Yen):

	1934	Vergeleken met 1933
Uitvoer:		
Rijst en paddy	8.420	+ 6.296
Tarwemeel	28.452	— 6.503
Thee	9.557	+ 1.107
Geraffineerde suiker	13.532	— 1.377
Katoenen garens	23.485	+ 7.773
Ruwe zijde	286.794	— 104.107
Katoenen stoffen	492.351	+ 109.136
Zijden stoffen	77.488	+ 13.943
Rayon stoffen	113.484	+ 36.102
Aardewerk	41.877	+ 6.243
IJzer en ijzerwerk	35.277	+ 8.380
Machines	57.777	+ 31.920
Invoer:		
Rijst en paddy	661	+ 10.860
Tarwe	40.749	— 3.635
Suiker	9.679	— 3.115
Ruwe en zware olie	82.483	+ 14.136
Rubber	57.338	+ 27.653
Ruwe katoen	731.425	+ 126.478
Wol	186.455	+ 22.263
Wollen garens	1.708	— 1.313
Wollen stoffen	5.199	— 2.014
Steenkool	47.193	+ 10.536
Ertsen	27.806	+ 5.631
IJzer	171.563	+ 34.922
Auto's en onderdeelen	32.302	+ 18.431
Machines	98.022	+ 25.364

De uitvoer van goud en zilver voor het geheele Rijk bedroeg Y. 13.924.000 of minder dan de helft van den uitvoer in 1933, de invoer bedroeg Y. 854.000 of Y. 688.000 meer dan het jaar tevoren.
(Osaka Mainichi) **(Vorig bericht blz. 1666 A.)**

G. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Contingenteering Gloeilampen. - Wijziging begrooting Landbouwcrisisfonds voor 1933. —
Door de Eerste Kamer zijn goedgekeurd de wetsontwerpen tot contingenteering van gloeilampen en wijziging van de begrooting Landbouwcrisisfonds voor 1933. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1711 C.; Landbouwcrisisfonds 1709 C.; Conting. 1701 B.)**

H. TSJECHO-SLOWAKIJE. — President Masaryk 85 jaar. —
Op 7 Maart '35 vierde Thomas Garrigue Masaryk zijn 85sten verjaardag. Hij werd op 24 Mei 1934 voor de vierde maal tot president der Tsjecho-Slowaaksche republiek gekozen.
(Vor. ber. Levensbeschrijving en photo 1311 B.)

I. HONGARIJE. — Graaf Bethlen uit de regeeringspartij getreden. —
De voormalige minister-president, graaf Bethlen, de leider der parlementaire regeeringspartij in Hongarije, heeft op 6 Maart '35 in een korten brief aan den voorzitter van deze partij der nationale eenheid medegedeeld, dat hij uit de partij treedt.
Ter motiveering van dit besluit wijst Bethlen er op, dat de gebeurtenissen van 5 Maart (ontbinding van het parlement) de tusschen minister-president Gömbös en hem getroffen politieke overeenkomst nietig heeft gemaakt. (Pesti Hirlap)

A. DUITSCHLAND. — Leipziger Messe. - Dr. Schacht over Transfer en Clearing. —

De Leipziger Messe is op 3 Maart '35 geopend. Men wijst er op dat dit jaar 8.076 exposanten aanwezig zijn, tegen 7.406 in het voorjaar van 1934, dat onder deze exposanten 538 buitenlandsche exposanten zijn en dat deze uit 19 verschillende landen komen. Er zijn vijf Nederlandsche exposanten en 180 exposeerende Japansche firma's.

Dr. Schacht heeft op de Leipziger Messe een rede gehouden, waarin hij bijzondere aandacht wijdde aan de clearing-overeenkomsten, die hij veroordeelde, wijl die het handelsverkeer slechts belemmeren.

Het verrekeningsverkeer heeft zich zoodanig ontwikkeld volgens Schacht, dat de Europeesche schuldeischer-landen wel de rentebetalingen op de Duitsche leeningen hebben verzekerd, doch niet de betalingen uit hoofde van den uitvoer naar Duitschland, welke steeds meer worden opgeschort. Deze methode komt zeer veel overeen met de politiek die herstelbetalingen verricht met buitenlandsche leeningen en moet dan ook juist zoo „dood loopen" als de herstelbetalingen. De positieve waarde der clearingovereenkomsten zou men misschien kunnen zien in het feit, dat zij noodgedwongen haar ondeugdelijkheid tot het oplossen van transfervraagstukken hoe langer hoe meer bewijzen. Inderdaad is reeds een ontnuchtering omtrent de bruikbaarheid der overeenkomsten ingetreden voor het nemen van rentevorderingen.

Het oplossen van het transfervraagstuk is slechts op twee wijzen mogelijk: hetzij door verlaging van rente en aflossingverplichtingen tezamen met een tijdelijke opschorting, hetzij door voldoende stijging van het uitvoeroverschot.

Tijdelijke staking van den dienst der leeningen. — Dit zou overeenstemmen met den weg, dien hij reeds jaren lang aan het buitenland aanbeveelt te gaan. Terwijl de dienst der Duitsche leeningen tijdelijk zou worden gestaakt om dien later tegen redelijke rente te hervatten, kan het normale handelsverkeer wederom worden opgebouwd. De inmiddels opgeloopen rente kan worden gefundeerd en later bij de hoofdsom gevoegd. „Teneinde onzen eerlijken wil in dit opzicht te toonen, ga ik zoover," aldus Schacht, „het herstel van alle oorspronkelijke rechten den bezitters van Duitsche leeningen toe te zeggen, indien een overeenkomst als bovenbedoeld, door ons niet zou worden nagekomen." In plaats dezen weg te kiezen die naar een internationale regeling der schulden moet leiden, zooals ook Grady aanbeveelt, hebben vele landen gepoogd door een waardevermindering der valuta, de crisis te bezweren.

Op de clearingrekeningen zijn nieuwe Duitsche schulden ontstaan van ruim een half milliard, die wel is waar niet drukken van het standpunt der deviezenpositie beschouwd, daar betaling slechts in goederen kan worden geëischt, doch psychologisch weinig opwekkend is, aangezien dit opnieuw den indruk wekt, dat achterstallige schulden van Duitschland zich vormen. De toenemende contingenteering en devaluatie vormen voor Duitschland de belemmering. De toestand van den uitvoerhandel is ongetwijfeld ongunstig, doch niet ongunstiger dan in andere landen.

Dr. Schacht behandelde vervolgens het koloniale vraagstuk en zeide, dat indien Duitschland zijn koloniën nog bezat, het transfervraagstuk veel gemakkelijker opgelost zou kunnen worden. Thans moet het land vele grondstoffen invoeren, die het anders uit zijn koloniën kon betrekken. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dr. Schacht 1604 C.; Leipz. Messe 1469 D.)

8 MAART 1935

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Handels- en Scheepvaartverdrag met Uruguay. —

Bij de Tweede Kamer is op 6 Maart '35 ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 29 Jan. 1934 te Montevideo tusschen Nederland en de republiek Uruguay gesloten verdrag van handel en scheepvaart, met bijbehoorende slotprotocol. (Behandeling van Nederland-Uruguay op voet van meestbegunstiging. — Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1711 E.; Handelsverdragen 1708 G.)**

C. ENGELAND. — Marine-begrooting voor 1935. —

Blijkens de op 6 Maart '35 gepubliceerde marinebegrooting voor 1935 zullen de uitgaven £ 60.050.000 bedragen of £ 3.500.000 meer dan in 1934. (Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1203 I.)**

D. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. ir. G. B. v. d. Werfhorst. - Ambtsaanvaarding te Utrecht. —

Op 4 Maart '35 heeft prof. ir. G. B. v. d. Werfhorst uit Bilthoven zijn ambt als bijzonder hoogleeraar in de verlichtingskunde aan de Utrechtsche universiteit aanvaard met een rede, getiteld: „Licht en schaduw". Wanneer men zich afvraagt aldus spr., waarom voor verlichtingskunde een afzonderlijke leerstoel in het leven is geroepen, wordt zulk een vraag niet gesteld uit gebrek aan waardeering voor het licht, doch veeleer omdat men weinig bedenkt, welke mogelijkheden in de toepassing van het licht zijn gegeven, welken invloed de lichtschakeeringen op ons leven oefenen. En wanneer men zich afvraagt, waarom zulk een, zij het gerechtvaardigde leerstoel voor verlichtingskunde is opgenomen in de formatie dezer universiteit, dan wordt ook deze vraag niet gesteld uit gebrek aan waardeering voor de universiteit, doch veeleer omdat men onbewust verlichting koppelt aan het begrip van techniek. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1680 K.)

E. BELGIE. — Mijnwerkerspensioenen enz. —

De Belgische Staatscourant van 1 Maart '35 bevat een aantal volmachtsbesluiten. O.a. zijn op voorstel van de nationale commissie van den arbeid de wettelijke bepalingen betreffende de pensioenen der mijnwerkers veranderd. Besloten werd, dat de pensioenen beneden de frs. 6000 niet zullen worden verlaagd, doch dat op de hoogere pensioenen een korting van 5% zal worden toegepast. (Staatscourant) **(1693 F.)**

F. SIAM. — Prins Ananda Mahidol tot Koning uitgeroepen. —

Prins Ananda Mahidol is op 7 Maart '35 uitgeroepen tot koning van Siam, als opvolger van ex-koning Prajadhipok. Tot zijn meerderjarigheid zal een regentschapsraad worden ingesteld.

Prins Ananda Mahidol.

De 9-jarige koning Ananda is een neef van den afgetreden vorst van Siam. Hij vertoeft op het oogenblik te Lausanne. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1708 B.)**

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Rubberrestrictie. —

In de op 26 Febr. '35 door de Internationale Rubber Commissie gehouden vergadering werden de volgende percentages der basisquota vastgesteld:

Voor April, Mei en Juni 1935: 75%. Voor Juli, Augustus en September 1935: 70%.

Volgens het schema tot regeling der rubberrestrictie heeft de commissie het recht om de vaststelling der percentages van tijd tot tijd te herzien, indien zulks om welke reden ook wenschelijk wordt geacht. (Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. blz. 1600 C.)**

H. W. DEGOUVE DE NUNQUES OVERLEDEN. —

De Belgische schilder William Degouve de Nunques, die gedurende den oorlog in ons land woonde en wiens werk hier bij velen hartelijke waardeering vond, is op 3 Maart '35 overleden.

Men kende in Nederland Degouve sinds ongeveer 1906, van tentoonstellingen te Rotterdam, Utrecht, Den Haag en te Haarlem, waar men bij een van zijn trouwste vrienden en bewonderaars, den kunsthandelaar De Bois, geregeld zijn werk kon zien. (Alg. Handelsblad)

A. BEWAPENING. — Aantal oorlogsschepen der groote mogendheden. —

De Engelsche Admiraliteit heeft op 6 Maart '35 een Blue Book uitgegeven waarin de sterkte der oorlogsvloot van de groote mogendheden, zooals deze op 1 Februari 1935 was, wordt opgegeven.

IN GEBRUIK.								IN AANBOUW.					
Engeland	Ver. Staten	Japan	Frankrijk	Italië	Rusland	Duitschland		Engeland	Ver. Staten	Japan	Frankrijk	Italië	Duitschland
12	15	9	9	4	4	6	Slagschepen	—	—	—	2	2	3
3	—	—	—	—	—	—	Slagkruisers	—	—	—	—	—	—
50	26	31	17	24	5	7	Kruisers	13	10	4	6	6	1
1	—	5	3	—	2	—	Kruiser-mijnenleggers	—	—	1	—	—	—
4	—	—	—	—	—	—	Mijnenleggers	—	—	—	—	—	—
4	1	—	—	—	—	—	Monitoren	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	Netleggers	1	—	—	1	—	—
8	4	6	2	1	—	—	Vliegtuig-moederschepen	1	2	1	—	—	—
161	227	101	70	94	19	16	Flottiljeleiders en torp.-jagers	26	44	6	21	8	4
—	—	4	3	1	—	11	Torpedobooten	—	—	—	—	—	—
51	84	57	96	59	23	—	Onderzeebooten	9	10	12	15	8	—

(Blue Book of the British Admiralty) **(Vor. ber. Bewapening 1049 D.)**

B. DE CALVIJN-TENTOONSTELLING TE PARIJS. - Inzending van H. M. de Koningin. —

De reeks herdenkingen door het Fransche Protestantisme van het feit, dat 400 jaar geleden Johannes Calvijn de laatste hand legde aan zijn hoofdwerk, de „Institution de la religion chrétienne", is 1 Maart begonnen met de plechtige opening van een hoogst interessante Calvijn-tentoonstelling in de Salle Montreuil van de Bibliothèque Nationale. Deze tentoonstelling, geheel gewijd aan de eere van Calvijn en den invloed dien hij op zijn tijd uitoefende, vereenigt een keur van oude drukwerken, manuscripten, schilderijen, emails, teekeningen en gravures, welke, voor zoover niet direct uit de Bibl. Nationale herkomstig, hetzij in het bezit zijn van de Soc. de l'Histoire du Protestantisme français, of wel door particulieren of boekerijen in het buitenland zijn afgestaan.

H. M. Koningin Wilhelmina heeft uit haar particulier bezit speciaal voor deze tentoonstelling in bruikleen afgestaan het uit de families de Montmorency en de Coligny herkomstige „Livre d'Heures" (Getijdenboek) „á l'usage de Paris", op velijn gedrukt door Thielman Kerver (1500, in 8-0), verlucht met talrijke mooie houtgravures en sierteekeningen.

(Le Temps - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1691 D.)**

9 MAART 1935

C. NEDERLAND. — Rundvee-teeltregeling voor 1935.

De Staatscourant (No. 44) bevat het „Reglement Rundvee-teeltregeling 1935". Daarin worden aangegeven de aantallen (1) vaarskalveren en (2) niet geregistreerde stierkalveren, die per provincie mogen worden gehouden.

	(1)	(2)
Groningen	17.103	3.300
Friesland	50.864	4.500
Drente	21.871	3.000
Overijssel	36.816	7.500
Noord-Holland	23.544	1.000
Zuid-Holland	31.997	3.200
Zeeland	8.256	7.500
Gelderland	40.026	8.500
Utrecht	18.057	2.500
Noord-Brabant	36.052	8.500
Limburg	15.414	2.500
Nederland	300.000	52.000

(Staatscourant No. 44)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 1676 C.)

D. JHR. IR. O. C. A. VAN LIDTH DE JEUDE. — Officieele benoeming tot minister van Waterstaat. —

De Staatscourant van 8 Maart '35 bevat het Kon. besluit, waarbij met ingang van 15 Maart 1935 de minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den raad van ministers, dr. H. Colijn, eervol wordt ontheven van het beheer ad interim van het departement van Waterstaat, met dankbetuiging voor de door hem in dezen den lande bewezen diensten.

Tot minister van Waterstaat wordt benoemd jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, lid van de Provinciale Staten van Utrecht. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 1707 D.)

E. TURKIJE. — De nieuwe Nationale Vergadering bijeen. - Vrouwelijke afgevaardigden. —

Omtrent de eerste zitting der nieuw gekozen Nationale Vergadering, waarin Kemal Ataturk tot president der Turksche Republiek werd herkozen, wordt gemeld, dat voor deze zitting groote belangstelling bestond, omdat dit de eerste maal was dat de vrouwelijke afgevaardigden hun plaats zouden innemen. Het oudste lid der vergadering nam tijdelijk het presidium waar tijdens de beëediging der 386 afgevaardigden. (Akcham) **(Vor. ber. blz. 1681 H.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Steun. - Ruim 21 millioen personen. —

De crisisadministratie raamt het aantal van de op het oogenblik in de Ver. Staten door officieele instellingen ondersteunde personen op 5.400.000 gezinnen met 21.600.000 leden. Daarbij komen nog 775.000 ongehuwde personen. Alleen de ondersteuningen van de bondsregeering bedragen reeds 5 millioen dollar per dag. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Werkloosheid 1528 A.)

G. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wetsontwerp tot het tegengaan van lintbebouwing verworpen. —

De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot vaststelling van bepalingen tot het tegengaan van lintbebouwing langs wegen onder beheer van het Rijk of op het Rijkswegenplan voorkomende met 26 tegen 9 stemmen verworpen. (Nieuwe Rott. Courant)
(Vor. ber. Eerste Kamer 1711 G.)

H. NEDERLAND. — Aantal Crisis-Centrales. —

Volgens het Algemeen Handelsblad zijn er 10 centrales, namelijk: 1e. meel; 2e. aardappelmeel; 3e. zuivel; 4e. groenten en fruit; 5e. sierteeltgewassen; 6e. visscherij; 7e. turf; 8e. eieren en pluimvee; 9e. akkerbouw; 10e. veehouderij.

Andere centrales zijn inmiddels weer opgeheven (b.v. tarwe-, aardappelen-, varkens-, bloembollen- (2 stuks, n.l. exporteurs en kweekers), griend- en boomkweekerij-centrale). (Alg. Handelsblad) **(V. b. 1467 H.)**

I. NEDERLAND. — Minister Steenberghe over zijn politiek. —

In de vergadering van de Eerste Kamer, waar de begrooting van Economische Zaken werd behandeld, heeft minister Steenberghe zijn beleid verdedigd. Aan zijn rede ontleenen wij het volgende:

De economische politiek in de toekomst zal volkomen gedicteerd moeten zijn door het Nederlandsche nationale belang. Zoowel bij import als bij export zullen wij moeten uitgaan van de vraag, wat voor ons land het juiste standpunt is. Wij hebben export noodig niet alleen voor invoer van 250 millioen gulden grondstoffen, maar ook voor invoer van thee, maïs, koffie en

tabak. Wij hebben in 1934 ingevoerd ƒ 138 millioen voedermiddelen voor den landbouw, ƒ 20 millioen meststoffen, ƒ 50 millioen genotsmiddelen, ƒ 234 millioen onbewerkte grondstoffen, ƒ 170 millioen houtfabrikaten, ƒ 23 millioen olie en benzine. Gaan wij b.v. houtfabrikaten hier maken, dan moeten wij toch grondstoffen invoeren.
Spr. komt tot een noodzakelijken invoer van ƒ 457 millioen. Wij moeten dit vinden door export. Het invoersaldo was in 1930 ƒ 724 millioen en in 1934 ƒ 329 millioen. De import is veel sterker teruggeloopen dan de export. Bij de onderhandelingen zullen wij genoopt worden, nog wat meer onze grenzen binnen te laten dan de noodzakelijke ƒ 457 millioen.
Het aandeel der Nederlandsche fabrieken in het binnenlandsch verbruik is gestegen.
Aan de contingenteering is als bezwaar verbonden het gevaar van verstarring en het feit, dat wij ze als onderhandelingsobject moeten gebruiken. Maar in het algemeen moeten wij het contingenteeringssysteem behouden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Min. Steenberghe 1504 A.)

A. NEDERLAND. — Spansier in vrijheid gesteld. —
Het Volk meldt, dat de Duitsche regeering Spansier in vrijheid heeft gesteld en hem uit Duitschland heeft uitgewezen.
Men zal zich herinneren, dat Spansier het vorige jaar te Berlijn tot twee jaar gevangenisstraf was veroordeeld wegens verraad jegens het Duitsche Rijk; dat vooraanstaande Nederlandsche juristen zich zijn lot hadden aangetrokken en dat de Nederlandsche regeering zijn verzoek om gratie had ondersteund.
De heer Spansier is op 8 Maart '35 weder in zijn woonplaats, Nijmegen, teruggekeerd. (Het Volk)
(Vorig bericht blz. 1458 F.)

B. AUTOMOBILISME. — Malcolm Campbell verbetert zijn wereldrecord. —
De Engelsche coureur Sir Malcolm Campbell is er op 7 Maart '35 te Daytona Beach in geslaagd het absolute snelheidsrecord voor automobielen, dat reeds met een gemiddelde van 272.11 mijl per uur (437,825 K.M.) op zijn naam stond, met 4.706 mijl (7.572 K M.) te verbeteren en te brengen op 276,816 mijl (445,397 K.M.) (New York Herald, Parijs) **(V. b. 710 H.)**

10 MAART 1935

C. MEMELGEBIED. — Nat.-Socialisten veroordeeld. - Doodstraffen. —
In het Memel-proces tegen 126 personen, verdacht van nationaal-socialistische agitatie tegen Litauen, dat op 14 December 1934 voor den krijgsraad te Kowno is begonnen, werden op 8 Maart 1935 de volgende straffen geëischt: tegen 5 verdachten doodstraf door den kogel; drie verdere verdachten hoorden levenslange tuchthuisstraf tegen zich eischen. De eisch tegen de hoofdschuldigen uit de zoogenaamde Neumann-partij, Neumann, Bertuleit, Rademacher en zes andere leiders dezer partij luidde 15 jaar tuchthuisstraf voor ieder, tegen de zoogenaamde groepleiders elk 12 jaar en tegen de overige leden van de Neumann-partij incl. den Litauschen politiespion, Molinnus, elk acht jaar tuchthuisstraf.
Tegen de leden van de zoogenaamde Sass-partij werden de volgende straffen geëischt: de leiders Sass en Von der Roppe ieder 12 jaar tuchthuisstraf, alle kringleiders ieder 10 jaar tuchthuisstraf en alle overige verdachten tuchthuisstraffen varieerend van zes tot tien jaar.
Alle 126 verdachten waren lid van twee organisaties, de Christlich-sozialistische Arbeitsgemeinschaft en de Sozialistische Volksgemeinschaft, die in werkelijkheid nationaal-socialistische bonden waren, welke leiding kregen uit het buitenland. Doel der organisatie was, het Memelgebied gewapenderhand van Litauen los te maken. (Diena)
(Vorig bericht blz. 1642 C.)

D. ROTTERDAM. — Kamer van Koophandel. - T. H. Fentener van Vlissingen. —
Ter gelegenheid van den jaardag van de Kamer van Koophandel heeft op 7 Maart '35 den heer T. H. Fentener van Vlissingen een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het merkwaardige verschijnsel doet zich voor, aldus de heer Fentener van Vlissingen, dat ondanks alle autarkische maatregelen welke in zoovele landen genomen worden, deels als economisch systeem, deels als meer of minder gedwongen navolging van anderen, alle landen zonder uitzondering voortgaan met ten krachtigste zelfs met kunstmatige middelen den wereldhandel te bevorderen, wel te verstaan dat deel van den wereldhandel, dat voor henzelf uitvoer beteekent. Zoo gauw het echter op invoer aankomt, verandert hun houding en waar de uitvoer van het eene land nu eenmaal niet kan plaatsvinden zonder invoer naar een ander land, is het gevolg, dat ook de wereldhandel „mager is geworden als een spinrag".
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Fentener van Vlissingen 1582 B.)

E. CUBA. — Grondwet opgeheven. —
De Cubaansche regeering Mendieta heeft de oorlogsverklaring van haar tegenstanders, die haar heengaan eischten en steun verleenden aan de zich nog voortdurend uitbreidende groote stakingen, beantwoord met het opheffen van de grondwet. Het besluit van het kabinet geeft de regeering volmachten, die verder gaan dan het geval is bij den staat van beleg. De doodstraf is weer ingevoerd. De militaire gouverneur van de provincie Havana heeft de meest uitgebreide bevoegdheden gekregen, en in de andere provincies zijn soortgelijke maatregelen genomen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

F. NEDERLAND. — Verbruik en waarde van Sigaren, Sigaretten en Tabak in 1934. —

Sigaren	±	ƒ 70.600.000
Sigaretten	±	49.800.000
Tabak	±	20.800.000
Totaal	±	ƒ 141.200.000

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1521 C.)**

G. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: James M. Cain — „The Postman Always Rings Twice". (The Albatros, Hamburg)
Duitsch: Richard Esswein — „Kampf um Kehrwieder, Roman eines Schiffsunterganges". (Fritz Kirchhofer Verlag, Berlin-Friedenau, 1934)
Emil Strauss — „Das Riesenspielzeug". (Albert Langen-Georg Müller, München)
Engelsch: T. F. Powys — „Captain Patch", twenty-one short stories. (Chatto and Windus)
Margery Sharp — „Sophy Cassmajor", Illustr. by Anna Zinkeisen. (Arthur Barker Ltd., London)
Esperanto: Hendrik Adamson — „Auli, rakonto pri Knabeto".
Fransch: Luc Durtain — „Yagouta aux Cavaliers". (Aux Edit. Flammarion)
I. Némirovski — „Films parlés". (Gallimard)
Italiaansch: Silvio Guarnieri — „Lo Spettatore Appasionato". (Solaria, Firenze)
Nederlandsch: Arnold Clerx — „Sinjo Q", roman. (Uitg. Querido, Amsterdam 1934)
M. van der Hilst — „De bezoldiging der zonde". (H. A. v. Batenburg N.V., Amsterdam)
Russisch: B. Lewin — „Joenosja" (de jongeling). (Alg. Staatsuitgeverij Moskou) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1708 A.)

H. SOVJET-RUSLAND. — Militaire opleiding der vrouw. —
De voorzitter van de Ossoviachim, Eidemann, heeft bekend gemaakt, dat op het oogenblik 2½ millioen vrouwen en meisjes leden der organisatie zijn. Het aantal neemt nog van dag tot dag toe. Op het oogenblik worden in de Sovjet-Unie 460.000 vrouwen en meisjes door de Ossoviachim opgeleid o.a. als scherpschutsters, voor den luchtbeschermingsdienst, in parachutespringen, en in het vliegen. (Prawda)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1670 F.)

I. ASTRONOMIE. — Vier nieuwe planeten ontdekt.
Professor Bendandi, directeur van het geo-dynamisch observatorium te Faenza, verklaart vier tot dusver onbekende planeten te hebben ontdekt. Hij zegt, dat zij zich buiten de baan van Neptunus bevinden en resp. in den tijd van 360, 780, 1200 en 2800 jaar om de zon draaien. Twee van de planeten heeft hij Rex en Dux genoemd ter eere van den koning van Italië en Mussolini. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Astronomie 1658 H.)

A. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Generaal Graziani Gouverneur van Somaliland. —
Volgens officieele berichten is Generaal Graziani benoemd tot gouverneur van Somaliland. Hij is reeds ter bestemming aangekomen.
De verschepingen van troepen naar Afrika duren voort. Een groot aantal vrijwilligers zijn naar Somaliland vertrokken. (Corriere della Sera)
(Vorig bericht blz. 1708 H.)

B. AMSTERDAM. — Vergunningsstelsel voor winkels.
Indien de concept-verordeningen die door B. en W. van Amsterdam zijn ingediend, worden aanvaard, dan zal het openen van een nieuwen winkel van directe levensbehoeften of van een broodbakkerij afhankelijk zijn gesteld van een vergunning van B. en W. Het college van dagelijksch bestuur beoogt met zijn voorstellen in de bovengenoemde takken van bedrijvigheid een dam op te werpen tegen den aanwas van winkels en bakkerijen. Een vergunning zal aan den levensmiddelenwinkelier en aan dien van manufacturen en schoenen slechts worden verleend als de nieuwe ondernemer voldoet aan drie eischen, n.l. die van vakbekwaamheid, van credietwaardigheid en er behoefte aan een nieuwen winkel bestaat.
B. en W. zullen hun beslissing nemen na het advies van een levensmiddelenraad te hebben ingewonnen, terwijl er voorts van de genomen beslissing beroep op den gemeenteraad openstaat.
Het ligt in de bedoeling, bestaanden winkels — ook wanneer hun eigenaars niet deskundig of credietwaardig zijn — geen moeilijkheden in den weg te leggen, terwijl ook een onderzoek naar de behoefte aan hun zaak niet zal worden ingesteld. Bestaande zaken krijgen dus automatisch een vergunning.
(Persberichten)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De industrialisatie. —
Dat de industrialisatie van Ned.-Indië gestadig voortgaat blijkt o.a. uit het economisch verslag over December 1934, waarin melding wordt gemaakt van de oprichting van fabrieken te Batavia voor mineraalwater, siropen en batterijen voor zaklantarens; te Soerakarta voor blikwaren, werkende met Inlandsch kapitaal, en van een nieuwe fabriek te Jogja voor de vervaardiging van chocoladewerken. Voorts zijn nieuwe weverijen opgericht o.a. een te Rantja-ekek met 40 getouwen. (Aneta)

D. NEDERLAND. — Vermogens gedaald. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert de volgende uitkomsten der vermogens volgens de vermogensbelasting:

Hoegrootheid der vermogens in duizendtallen.	1920/21	1923/24	1929/30	1933/34
		Absolute cijfers.		
f 16 — *f* 30	64.406	70.930	82.307	83.482
30 — 50	38.035	38.087	45.341	41.205
50 — 100	30.795	29.814	35.582	30.203
100 — 200	14.723	13.725	17.022	13.193
200 — 300	4.588	3.953	5.096	3.737
300 — 500	3.396	2.876	3.795	2.592
500 — 1000	2.267	2.856	2.438	1.456
1000 en hooger	1.239	946	1.362	668
Totaal . . .	159.449	163.187	192.943	176.541

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1184 H.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — In- en Uitvoer. - Bijna 1/3 van den invoer uit Japan. —
Uit een overzicht van den invoer in Ned.-Indië blijkt, bij splitsing naar de belangrijkste landen van herkomst, dat groote verschuivingen, zooals deze zich in 1932 en 1933 voordeden, in 1934 niet voorvielen.
De Europeesche landen werden geleidelijk uit de invoermarkt van Ned.-Indië door Japan teruggedrongen. Eerst in 1934 kwam aan dezen tendenz, hoewel niet geheel, een einde. Dit blijkt uit het feit, dat in 1934 31,63 pct. van den totalen invoer uit Japan afkomstig was tegen 30,63 pct. in 1933.
De positie van Nederland, Engeland en Frankrijk op de Ned.-Indische invoermarkt was in 1934 iets beter dan in 1933.
Een overzicht van den uitvoer, gesplitst naar de voornaamste landen van bestemming, toont aan, dat hier — in tegenstelling met den invoer — een belangrijke toeneming van den uitvoer naar Europa, zoowel in absoluten als in relatieven zin, valt te constateeren.
De uitvoer naar Azië ging achteruit. Opmerkelijk echter is dat Australië, Nieuw-Zeeland en Afrika in 1934 aanzienlijk betere afnemers van Ned.-Indië waren dan in 1933.
De export met als bestemmingen Nederland en Groot-Brittannië nam aanzienlijk toe, die naar Japan nam wederom af. Terwijl Ned.-Indië voor een waarde van *f* 83 millioen aan waren van Japan betrok, of 31,63 pct. van den totalen invoer, werd naar Japan slechts voor een waarde van *f* 19.000.000 uitgevoerd, hetgeen 3,61 pct. is van den totalen Ned.-Indischen export.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1686 B.)**

11 MAART 1935

F. NEDERLAND. — Sterfte. - Geringer aantal. —
Uit een publicatie van het Centraal Bureau voor de Statistiek blijkt, dat het sterftecijfer in 1933 lager dan ooit is geweest. Het bedroeg n.l. 8.75 per 1000 inwoners. Dat is nog 0.24 per 1000 inwoners lager dan het reeds zeer gunstige jaar 1932. Ter vergelijking zij vermeld, dat in de jaren 1840—'49 het sterftecijfer 26.56 bedroeg. De voornaamste factor van de daling van het sterftecijfer is de vermindering van het aantal sterfgevallen van kinderen beneden het jaar.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1167 A.)**

G. DUITSCHLAND. — Bezoek van Sir John Simon.
De Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, baron von Neurath, heeft op 9 Maart '35 den Engelschen ambassadeur, sir Eric Phipps, in audiëntie ontvangen, om hem mede te deelen, dat Adolf Hitler pas over 14 dagen voldoende hersteld zal zijn, om de Engelsche ministers te woord te kunnen staan.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1709 B.)**

H. NEDERLAND. — Wijziging Huisarbeidswet. —
De minister van Sociale Zaken heeft bij den Hoogen Raad van Arbeid aanhangig gemaakt een voorontwerp van wet tot wijziging van de Huisarbeidswet 1933 in dezen zin, dat de mogelijkheid wordt opengesteld onvolwaardige arbeidskrachten in bepaalde gevallen buiten toepassing van deze wet te brengen.
Voorts heeft dezelfde minister bij dat college aanhangig gemaakt een voorontwerp van een algemeenen maatregel van bestuur, die voor de uitvoering van de Huisarbeidswet vereischt is.
In dezen algemeenen maatregel worden de werkzaamheden opgesomd, die onder de wet zullen vallen. Het zijn: 1e. het plakken van gummi-artikelen en het bewerken, sorteeren en verpakken van celluloidwaren; 2e. het bewerken, soorteeren en verpakken van voorbehoedmiddelen tegen zwangerschap; 3e. het vervaardigen, herstellen en afwerken van onder- en bovenkleeding, daaronder begrepen schoeisel en hoofdbedekking; 4e. het vervaardigen, herstellen en afwerken van huishoudgoed, zooals lakens, sloopen, servetten e.d.; 5e. het vervaardigen en afwerken van lampekappen en van vormen voor lampekappen; 6e. het schoenstikken; 7e. het op kaartjes naaien of op andere wijze bevestigen van knoopen; 8e. het strijken en opmaken van waschgoederen; 9e. het behandelen van vuil waschgoed; 10e. het behandelen van lompen en ander afval; 11e. het schoonmaken van fruit en het lezen van peulvruchten en koffieboonen.
Ten aanzien van de onder 1e en 2e genoemde werkzaamheden is in den algemeenen maatregel een verbod opgenomen om deze in de huisindustrie te verrichten.
Het strijken en opmaken van waschgoederen wordt verboden in lokalen, waarin geslapen wordt.
Ten aanzien van het schoonmaken van fruit en het lezen van peulvruchten en koffieboonen zijn geen voorwaarden van hygiënischen aard gesteld. (Het Volk)

I. OORLOGSGASSEN EN BURGERBEVOLKING. — Beveiliging door kunstmatige ventilatie. —
Een verslaggever van het persbureau Vaz Dias heeft een onderhoud gehad met prof. dr. G. Hondius Boldingh, oud-hoogleeraar in de toegepaste scheikunde aan de Amsterdamsche Universiteit. Prof. Boldingh is tot de conclusie gekomen, dat er een zeer eenvoudig hulpmiddel is om de burgerbevolking in de huizen

van steden — ook groote steden — met vrij groote zekerheid tegen oorlogsgassen te beschermen, zonder kostbare hulpmiddelen, en wel door kunstmatige ventilatie.
Die ventilatie moet de lucht ontnemen boven het dak en deze moet daarna gefiltreerd worden door actieve kool, dat is houtskool van bijzondere bereiding, die sterk absorbeerend werkt, en tegenwoordig in groote hoeveelheden en onder verschillende namen in den handel wordt gebracht: Activiet, Norit, Purit, Eponiet, Carboraffin enz. en die een voornaam bestanddeel uitmaakt van de vulling der gasmaskers.
Dat die onttrekking van de lucht boven het dak geschieden moet, ligt voor de hand als men bedenkt, dat de oorlogsgassen in den regel zwaarder zijn dan de lucht. De concentratie zal op het dak altijd gering zijn, aangezien de gassen in bommen worden neergeworpen, die op den grond ontploffen, òf omdat ze bij het ontploffen van de bom in druppelvorm worden uiteengespreid. (Vaz Dias) **(Vor. ber. Chem. Oorlog 1635 K.; Luchtbescherming 1503 E.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Stille Omgang te Amsterdam. —**
In den nacht van 9 op 10 Maart is te Amsterdam het eerste gedeelte van den traditioneelen Stillen Omgang gehouden, voor deelnemers van buiten. Er waren ruim 32.000 personen uit Limburg, Friesland, Groningen, Twente, Brabant en Zeeland; deelnemers uit deze laatste provincie waren voor den eersten keer tegenwoordig. Tijdens den Omgang werd gebeden voor de algemeene intentie: vrede en welvaart in de samenleving. (Maasbode) **(Vor. ber. 1219 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. —**
De strijd in de Duitsche Evangelische kerk is hervat. Tienduizend geestelijken zijn nog steeds in opstand tegen de methoden van Rijksbisschop Müller en zij hebben op 10 Maart '35 een verklaring voorgelezen, die als volgt luidt:
„Wij zien ons volk door een doodelijk gevaar bedreigd. Dit gevaar bestaat in een nieuwen godsdienst. De kerk heeft op bevel van haar Heer er voor te waken, dat in ons volk aan Christus die eer wordt gegeven, welke den rechter der wereld toekomt. De kerk weet, dat zij God rekenschap verschuldigd is, wanneer het Duitsche volk zich van Christus afwendt. Het eerste gebod luidt: „Ik ben de Heere uw God. Gij zult geen andere goden voor mijn aangezicht hebben"." (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1624 A.)**

12 MAART 1935

C. **CHINA. — Anti-Japansche propaganda verboden.**
Naar officieel wordt bekend gemaakt heeft de Chineesche regeering het Japansche ministerie van buitenlandsche zaken doen weten dat de anti-Japansche propaganda in China door een wet verboden is. Het Telegraafagentschap Sjimboen Rengo verklaart in dit verband dat deze wet op 5 Maart uitgevaardigd is en onmiddellijk van kracht is geworden. De Chineesche autoriteiten worden daardoor verplicht tot de strengste uitvoering der wetsbepalingen.
(Sjimboen Rengo) **(Vor. ber. blz. 1421 C.)**

D. **UTRECHT. — 32ste Jaarbeurs. —**
De secretaris-generaal van de Nederlandsche Jaarbeurs, de heer W. Graadt van Roggen, deelde het volgende mede:
De deelneming is een onloochenbaar succes, zoodat alle exploitatieruimte in beslag moest worden genomen en er zelfs vele inschrijvers moesten worden afgewezen. De buitenlandsche deelneming is verminderd, maar het gemis van een Fransche sectie met 178, een Algiersche met 33 en een Poolsche inzending met 24 deelnemers is door de aanwezigheid eener Belgische, Zwitsersche en Duitsche officieele groep en de groote deelneming der Nederlandsche industrie ruimschoots gecompenseerd.
Iets nieuws van eigen bodem is de Zuiderzee-groep, een gemeenschappelijke inzending van de industrieën, die gevestigd zijn rond het IJsselmeer, terwijl voor de eerste maal aan deze voorjaarsbeurs verbonden is een gezamenlijke demonstratie van Nederlandsche Textiel-industrieën, voor zoover zij kunstzijde en met kunstzijde verwerkte stoffen vervaardigen.
(Persinterview) **(Vorig bericht blz. 1474 G.)**

E. **GRIEKENLAND. — Opstand door regeeringstroepen gebroken - Venizelos verlaat Kreta. —**
Tsaldaris, de Grieksche eerste-minister, heeft verklaard, dat de opstandige beweging in Macedonië en Thracië geheel is onderdrukt. De opstandelingen op het vastenland zijn zoo goed als geheel verslagen. De geheele generale staf van het revolutionnaire legercorps met general Kamenos aan het hoofd heeft zich op 11 Maart '35 aan de Bulgaarsche grensautoriteiten overgegeven.

De Grieksche regeering zal nu alle krachten concentreeren op de onderdrukking van de revolutionnaire beweging ter zee. De vloot der opstandelingen heeft reeds gecapituleerd, behalve de „Averof", waarmede Venizelos en eenige leiders der revolutie het eiland Kreta verlaten hebben en op het aan Italië behoorende eiland Kasos aan wal zijn gezet.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Persberichten) **(1708 D.)**

F. **ALBERT VAN DALSUM. — Vijf-en-twintig jaar tooneeljubileum. —**
Op 16 Maart '35 zal Nederland Albert van Dalsum huldigen en dank zeggen voor wat hij een kwart eeuw in dienst van het tooneel heeft gewrocht, als tooneelkunstenaar en door de bezieling, welke is uitgegaan van zijn werk en zijn stimuleerende persoonlijkheid. Met en als Othello, de rol welke hij twintig jaar geleden bij het Groot Tooneel heeft gespeeld, zal hij in de Stadsschouwburg te Amsterdam zijn zilveren feest vieren. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Tooneel 1706 A.)

G. **ENGELAND. — Motie van afkeuring der Arbeiderspartij inzake het Witboek verworpen. —**
De motie van wantrouwen der Arbeiderspartij tegen de regeering naar aanleiding van het kortgeleden gepubliceerde Witboek is met een overweldigende meerderheid van 424 tegen 79 stemmen verworpen.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1709 H.)**

A. **BELGIE. — Nazi-Activiteit in Eupen en Malmedy.**
In den laatsten tijd zijn vier en twintig huiszoekingen gedaan in de kantons Eupen, St. Vith en Malmedy. Het betreft hier maatregelen, die werden genomen in verband met de wet van 1934 ten aanzien van het verbod van politieke militie.
De huiszoekingen hebben plaats gehad bij lieden op wie uit een nationaal oogpunt verdenking rustte.
Bij sommige inwoners werden honderden kilo's tijdschriften en prospectussen met anti-Belgische strekking gevonden en ook volledige militaire uitrustingen. Bij een verdachte werden in beslag genomen 55 rugzakken, 44 gordels en 55 patroontasschen, waarop de namen van nationaal-socialistische militairen geschreven stonden.
Op een andere plaats vond men een lijst met namen van leden van een anti-Belgische instelling. De nationaal-socialistische kleedingstukken werden in beslag genomen.
Te Eupen werd een zekeren Neuhaus, een propagandist van den Heimatbund, gearresteerd en in het bezit gevonden van belangrijke documenten.
(Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Eupen en Malmedy 521 I.)

B. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland, Chili en Turkije. —**

Stand der Clearing met Duitschland:	8-3-1935
1. Stortingen in Nederland	ƒ 38.598.000
waarvan bestemd voor:	
a) achterstallige vorderingen	6.970.000
b) rentedienst Dawes- en Youngleen. en Stillhalte; rentetransfer	5.170.000
c) vrije rekening Reichsbank	1.544.300
d) nieuwe onder de clearing vallende vorderingen	24.913.700
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de clearing vallende vorderingen) (incl. saldo 1934 ad ƒ 11.501.466)	46.779.000
3. Uitbet. in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1d)	22.434.700
Stand der Clearing met Chili (A-rek.):	
1. Stortingen in Nederland	ƒ 294.855
2. Stortingen in Chili	287.521
3. Uitbet. in Nederland	236.911
4. Tot de clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	78.503
5. In particuliere compensatie toegelaten	50.091
Stand der Clearing met Turkije:	
1. Stortingen in Nederland	ƒ 168.435
waarvan bestemd voor:	
a) vrije rek. Turksche Centrale Bank	50.530
b) onder de clearing vallende vorderingen	117.905
2. Stortingen in Turkije (inclusief saldo 1934 ad ƒ 302.323)	1.071.578
3. Uitbetalingen in Nederland	92.566
4. Tot de clearing toegelaten Nederl. vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen	711.484

(Keesings Financieel Archief)
(V. b. Duitschl. 1693 A.; Chili 1675 G.; Turkije 1675 G.)

C. **FRANKRIJK. — Werkloosheid. —**
Het aantal steuntrekkende werkloozen in Frankrijk bedroeg op 23 Februari 503,502, tegen 479,005 op 26 Januari. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1682 B.)**

D. **PROF. Dr. A. A. HYMANS VAN DEN BERGH GEHULDIGD. —**
In de collegezaal van de interne kliniek van het Stads- en Academisch Ziekenhuis te Utrecht hebben de assistenten en oud-assistenten van prof. dr. A. A. Hymans van den Bergh den hoogleeraar op 9 Maart 1935 op hartelijke wijze gehuldigd in verband met het feit, dat hem vóór 40 jaar het artsdiploma werd uitgereikt. (Red. K. H. A.)

E. **NEDERLAND. — Handel met Hongarije. —**
De balans van het handelsverkeer Nederland—Hongarije toont over 1934 een Nederlandsch invoeroverschot ten bedrage van 1.4 millioen pengö.
Volgens de zoo juist gepubliceerde nadere gegevens (waarde in 1000 pengö's) oliezaden ter waarde van 1.350 (in 1933: 1,248), ruwe huiden 834 (236), technische vetten 756 (299), ruwe metalen 494 (380), ruwe rubber 406 (231), terwijl de invoer van cacaoboonen van 408 in 1933 op 190 duizend pengö, en van peper van 117 op 52 duizend pengö in 1934 achteruitging.
De uitvoer van de volgende Hongaarsche artikelen steeg: mout ter waarde van 372 (in 1933: 327), afgewerkt bont 350 (64), rubberartikelen 346 (193), ijzerwaren 149 (14), ruwe tabak 122 (30), en kunstzijde 122 (5), terwijl de uitvoer van Hongaarsche oliekoek daalde van 270 in 1933 op 108, van manufacturen van 242 op 98, van afgewerkt leder van 291 op 84 en van groentezaden van 129 duizend pengö in 1933 op slechts 70 duizend pengö in het verslagjaar. (Pester Lloyd - Handelsberichten)
(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1705 D.)

F. **W. J. H. MULIER 70 JAAR. — Grondlegger van de voetbalsport in Nederland. —**
Op 9 Maart '35 is te 's-Gravenhage een receptie gehouden, ter gelegenheid van het feit, dat de heer N. J. H. Mulier, eerevoorzitter van den K. N. V. B., op 10 Maart '35 zijn 70en verjaardag zou herdenken. De belangstelling was overweldigend.
Mr. P. Drooglever Fortuyn overhandigde den heer Mulier een album met een opdracht, welke als volgt luidt:
Op den 9den Maart 1935 werd, bij het bereiken van den zeventig-jarigen leeftijd, aan W. J. H. Mulier, den grondlegger van de Voetbalsport in Nederland — 1879 — en den Oprichter van den Koninklijken Nederlandschen Voetbalbond — 1889 — hulde en dank gebracht.
Als gevolg van zijn initiatief, ontwikkelde de Voetbalsport zich tot een Nationale sport, die een bron van vreugde en levenskracht voor het Nederlandsche Volk werd. (N. Rott. Crt.)

G. **SOVJET RUSLAND. — Chineesche Ooster-Spoorweg accoord voorloopig geteekend. —**
De verdragen over den verkoop van den Oost-Chineeschen spoorweg zijn op 11 Maart '35, nadat de drie betrokken landen (Sovjet-Rusland, Mandsjoekwo en Japan) zich hiermede accoord verklaard hadden, te Tokio voorloopig onderteekend.
De betaling van den koopprijs van 140 millioen yen (afgezien van de vergoeding van 30 millioen yen aan de ontslagen Sovjet-ambtenaren) zal voor een derde in geld geschieden. Van deze 46.7 millioen yen wordt 23.3 millioen direct contant betaald bij de onderteekening van het accoord, en 23.4 millioen in obligaties der Mandsjoekwosche schatkist, in drie jaar tijds af te lossen met betaling van 3% rente per jaar.
In geval van een daling van den yen-koers worden, volgens een in het verdrag opgenomen goud-clausule, de door de Sovjet-Unie te ontvangen bedragen naar verhouding verhoogd.
De overige twee derden van den koopprijs, 93.3 millioen yen, zullen in goederen worden betaald; Japansche Mandsjoekwosche firma's zullen de leveranties verrichten op bestellingen, geplaatst door de Sovjet-handelsvertegenwoordiging te Tokio, verdeeld over drie jaar.
Direct na de onderteekening der overeenkomst wordt de spoorweg eigendom van Mandsjoekwo en wordt hij door dezen staat geëxploiteerd. (Isswestija)
(Vorig bericht blz. 1658 F.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Adviseur internat. opiumzaken - W. G. van Wettum - J. H. Delgorge. —**
Bij Kon. Besluit van 20 Februari is, op zijn verzoek, met ingang van 1 Maart 1935, eervol ontslag verleend als regeeringsadviseur in internationale opiumzaken, onder dankzegging voor de belangrijke diensten, door hem in deze functie bewezen, aan den heer W. G. van Wettum, oud-hoofdinspecteur, hoofd van den dienst der opiumregie in Nederlandsch-Indië, en is als zoodanig benoemd, met ingang van genoemden datum, buiten bezwaar van 's Lands schatkist, de heer J. H. Delgorge, oud-hoofdinspecteur, hoofd van

den dienst der opiumregie in Nederlandsch-Indië. Bij Kon. Besluit van 8 Februari is bevorderd tot commandeur in de Orde van Oranje Nassau de heer W. G. van Wettum, regeeringsadviseur in internationale opiumzaken. (Aneta)

13 MAART 1935

A. JAPAN. — Christendom - Toyohiko Kagawa en zijn werk. —

Op den 31en December 1934 is de Japansche „Beweging van het Koninkrijk Gods", die van Toyohiko Kagawa uitgaat, ten einde geloopen. De drie jaren waren om en men is thans bezig na te gaan, wat zij aan vruchten heeft opgeleverd.

Wat is er nu bereikt? De Japansche christenen getuigen het volgende: De Christelijke Kerken in Japan hebben elkander gevonden als belijdende denzelfden Christus en geroepen tot dezelfde taak. Die taak hebben zij meer in haar ernst en moeilijkheid leeren kennen, en nu sluiten zij zich meer bij elkander aan. Vroeger vond men het vanzelfsprekend, dat elke zendingscorporatie haar eigen Kerk in Japan stichtte. Aan die verschillende Kerken hebben de Japanners, die van huis uit individualistisch zijn, zich niet gestooten, maar aangezien zij ondogmatisch zijn, stellen zij ook geen prijs op al die verschilpunten, die in deze Kerken zijn belichaamd. Er is nu meer eenheidsdrang gekomen, en een zucht om samen nieuw op te bouwen, onafhankelijk van Westersche invloeden. Dit kan voor de toekomstige ontwikkeling van het Christendom in Japan van groote beteekenis worden.

Men behoeft niet dadelijk het oude op te ruimen, maar men zoekt naar samenwerking op allerlei gebied. Vooral het terrein der evangelisatie leent zich hiervoor, en dat der colportage. De „Kingdom of God Weekly" wordt voortgezet. Uit de Kagawagroep is het vooral mevr. Kagawa, die zich op dit terrein verdienstelijk maakt. Verder is er veel samenwerking om den hongersnood in enkele streken te lenigen en vooral voor kindervoeding te zorgen.

Spoedig wordt nu de komst van dr. John Mott (8 Maart—24 Mei in het Oosten) verwacht. Hij komt om de groote wereldconferentie in 1938 in het Oosten voor te bereiden. Van zijn bezoek heeft men groote verwachting. Hij zal vele vergaderingen leiden. Met hem zal het actueele en moeilijke probleem van de verhouding der Japansche Kerk tot de Westersche zendingscorporaties worden besproken. Na zijn bezoek aan Japan zal Mott China bezoeken, mede om den band tusschen de Christenen in beide landen te versterken. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 198 N.)

B. BANK VOOR INTERN. BETALINGEN. — Benoemingen - Mr. L. J. A. Trip, president - Mr. J. W. Beyen, vice-president. —

De president van de Nederlandsche Bank, mr. L. J. A. Trip is definitief benoemd tot president van de Bank voor Internationale Betalingen, als opvolger van Leon Fraser, terwijl tot vice-president is benoemd mr. J. W. Beyen, directeur van de Rotterdamsche Bankvereeniging.

Mr. Beyen zal zijn nieuwe functie per 1 Mei '35 aanvaarden. Mr. Trip zal op 8 Mei '35 in functie treden. Deze regeling is voorloopig voor één jaar getroffen. Mr. Beyen zal aftreden als directeur der Rotterdamsche Bankvereeniging en als voorzitter van het Werkfonds.

Mr. Trip zal zijn functie als president der Nederlandsche Bank handhaven en blijft in Holland wonen. (Persberichten)

(Vor. ber. 1317 D.; Mr. Trip 1691 H., Photo 164 I., 393 C.)

C. GRIEKENLAND. — Opstand onderdrukt - Venizelos geïnterneerd - Proclamatie van president Zaimis.

Van officieele Italiaansche zijde werd op 12 Maart '35 medegedeeld, dat Venizelos door Italië onmiddellijk is geïnterneerd.

Hij wordt als een politieke vluchteling beschouwd en zal dus niet worden uitgeleverd.

De president der republiek, Zaimis, heeft tot het Grieksche volk een boodschap gericht, waarin hij o.a. zegt:

Hellenen! Na de onderdrukking van den opstand, die Griekenland volkomen dreigde te vernietigen en waartegen niet alleen het Grieksche volk, maar de publieke opinie der geheele wereld zich heeft gekeerd, wensch ik de regeering den dank der natie te betuigen, dat zij door haar krachtige houding, haar voorzichtige maatregelen en haar snel ingrijpen den burgeroorlog en het bloedvergieten heeft bezworen, waardoor Griekenland is gespaard gebleven voor verbrokkeling.

Als leider der strijdkrachten te land, in de lucht en ter zee wensch ik, dat de ministers van Binnnlandsche Zaken, van Oorlog, Marine en Luchtwezen zich tot tolk van de nationale dankbaarheid maken en mijn gelukwenschen aan alle officieren en manschappen van leger, vloot en luchtmacht, van gendarmerie en politie doen toekomen, die zoowel door hun aanhankelijkheid aan de wettige regeering als door hun dapper aandeel aan deze gemeenschappelijken strijd tegen de opstandelingen bloedvergieten hebben voorkomen.

Hellenen! Mijn qualiteit als eerste dienaar van den staat en het feit, dat ik gedurende mijn lange politieke loopbaan van een groot aantal historische gebeurtenissen in Griekenland getuige ben geweest, geven mij het recht op het Grieksche volk een beroep te doen om de orde te bewaren, de regeering te gehoorzamen en vast te blijven in het vertrouwen op het vaderland en zijn toekomst.

(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1716 E.; Zaimis 1615 B.)**

D. NEDERLAND. — Handelsverkeer Nederland-Zuid-Afrika. —

De uitvoer uit Nederland naar Zuid-Afrika bedroeg volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek:

1934 . . .	120.952.185 kg.	ter w. v.	*f* 5.703.642
1933 . . .	80.589.594 kg.	ter w. v.	*f* 4.816.806
1932 . . .	71.002.813 kg.	ter w. v.	*f* 5.621.526

De invoer uit Zuid-Afrika in Nederland, niet medegerekend goud, zilver en diamant, bedroeg:

1934 . . .	15.166.247 kg.	ter w. v.	*f* 1.261.206
1933 . . .	19.110.694 kg.	ter w. v.	*f* 1.388.635
1932 . . .	18.181.999 kg.	ter w. v.	*f* 1.280.062

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1705 D.)**

E. ENGELAND. — Internationale toestand. —

In een hoofdartikel over den internationalen toestand schrijft de „Times", dat de verhooging der Engelsche defensie-begrooting door geen enkel land, ook niet door Duitschland, verkeerd verstaan, of als pijnlijk ondervonden wordt. Men ziet integendeel zoowel in Duitschland als in Frankrijk in, dat de vrede van Europa en het collectieve veiligheidssysteem gediend worden door een sterk Engeland. Eventueel bestaan hebbende twijfel heeft slechts betrekking gehad op de vraag, of in geval van nood rekening zou moeten gehouden worden met Engelsche interventie tegen een aanvallenden staat. En zoo ja, of deze interventie met voldoende strijdmacht zou worden uitgeoefend. De actie, die kortgeleden op het vasteland heeft plaats gehad en het Witboek kunnen de twijfelaars geruststellen. Engeland zal spoedig beter gewapend zijn om zijn hoofdrol te kunnen spelen in een collectief systeem, in het bijzonder in de lucht. Een noodzakelijk voorspel voor een volkomen deelneming van Engeland aan het vredesmechanisme moet deelneming van alle staten op den grondslag der rechtsgelijkheid zijn. (Times)

(Vor. ber. Begrooting 1712 C.; Witboek 1716 G.)

F. NEDERLAND. — Landbouw - Verklaring van minister Steenberghe - Stappen tot voorkoming van niet-noodzakelijke executies - Verlaging van vaste lasten. —

Een belangrijke verklaring inzake het vraagstuk der vaste lasten en der niet noodzakelijke executies in den landbouw heeft minister Steenberghe op 12 Maart '35 in de Tweede Kamer afgelegd. De verklaring luidt als volgt:

Het buitengewoon groote verband, dat bestaat tusschen den landbouwsteun en de waarde van het landelijk eigendom, is voor de regeering aanleiding geweest maatregelen te treffen tegen niet noodzakelijke executies van landelijk eigendom, terwijl in het reeds aangekondigde algemeen bezuinigings-ontwerp van wet aan de Staten-Generaal voorstellen zullen worden gedaan ter vermindering van de vaste lasten van dat eigendom. Tegen de niet noodzakelijke executies van landelijk eigendom zijn heden (12 Maart '35) afgekondigd twee Koninklijke besluiten, welke beide steunen op het crisis-organisatiebesluit-1933. Daarbij wordt o.a. bepaald, zoo zeide mr. Steenberghe, dat een hypothecaire schuldenaar, wiens landelijk eigendom met executie wordt bedreigd, of wiens faillissement is aangevraagd, zich tot mij kan wenden met verzoek te beslissen, dat de toekomstige gebruikers van dat eigendom niet zullen worden toegelaten als georganiseerden tot crisis-organisaties, of wanneer

zij reeds georganiseerden zijn, als zoodanig geschrapt zullen worden.
Het gevolg hiervan zal zijn, dat wanneer mijnerzijds een dusdanige beslissing genomen is, het land nagenoeg onverkoopbaar zal zijn, aangezien daarop geen landbouwproducten meer geteeld mogen worden, noch vee mag worden gehouden, terwijl natuurlijk evenmin landbouwsteun voor die bedrijven zal worden gegeven. Het spreekt vanzelf dat de noodige waarborgen tegen een minder juiste toepassing van dit ingrijpend middel zijn genomen.
Voor ieder geval zal ik mij doen adviseeren door een hypotheekcommissie, bestaande uit juristen en landbouwdeskundigen, welke een onderzoek zal instellen en belanghebbenden zal hooren.
Tevens is de mogelijkheid geopend, dat deze commissie een onderlinge vrijwillige uitstel- of betalingsregeling tot stand brengt tusschen den hypothecairen schuldenaar en zijn crediteuren. Nadrukkelijk is hierbij echter bepaald, dat hoofdsommen van hypothecaire geldleeningen in geen geval mogen worden aangetast.
Het lid van den Hoogen Raad der Nederlanden, de oud-minister van Justitie, mr. dr. J. Donner, heeft zich bereid verklaard de leiding van deze commissie op zich te nemen.
(De Telegraaf - Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 1713 C.; Steenberghe 1713 I.)

A. **ROEMENIE. — Vajda-Vojvod ontheven van zijn partijfuncties. —**
Het dagelijksch bestuur van de nationale boerenpartij heeft den oud-premier Vajda-Vojvod ontheven van zijn functies als hoofd van de nationale organisaties der boeren in Transsylvanië en het Banaat. Mihalake, de voorzitter der partij, zal zich voorloopig met de leiding belasten. Men heeft met dezen maatregel de bedoeling openlijk de campagne af te keuren, welke Vajda-Vojvod voert voor de invoering van den numerus clausus in het sociale leven van Roemenië.
(Adverul, Bucaresti)

B. **NEDERLAND. — Gecontingenteerde artikelen uit België. —**
Naar medegedeeld wordt zal ten behoeve van importeurs van gecontingenteerde artikelen uit België de verdragsperiode ten aanzien van België van 1 Februari 1935 tot 1 Februari 1936 worden onderverdeeld in toewijzingstermijnen. De eerste toewijzingstermijn is vastgesteld voor het tijdvak 1 Februari tot 1 Juli 1935, de tweede voor het tijdvak van 1 Juli tot 1 November 1935 en de derde van 1 November 1935 tot 1 Februari 1936. Voor cement is momenteel slechts de eerste toewijzingstermijn bekend (1 Februari tot 1 Juli 1935).
De Belgische contingenten zullen in het algemeen worden verdeeld in de volgende verhouding: gedurende den eersten termijn de helft, gedurende den tweeden en derden termijn ieder een kwart. Deze zullen door het Crisisinvoerbureau worden verdeeld onder de importeurs, en aan de hand van hun basisjaren, onder aftrek van een percentage voor benoodigde bijzondere toewijzingen naar de gewichtscorrecties enz. De toewijzingen voor den eersten termijn zullen met bekwamen spoed geleidelijk worden verzonden. Ten einde de importeurs in staat te stellen hun toewijzingen te beoordeelen, kan men zich wenden tot de Kamers van Koophandel, welke hierover inlichtingen zullen kunnen verstrekken.
Voor de contingenten van linoleum, kunstzijden garens, papier en steenkolen worden toewijzingen verstrekt tot het einde der betrokken contingenteeringsperiode. Over de contingenteering van sierplanten zal een nadere regeling worden bekendgemaakt.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

14 MAART 1935

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Contingenteering. - Electr. gloeilampen voor rijwiel- en zaklantarens, automobiellampen. —**
Het Staatsblad No. 99 bevat de verordening tot contingenteering van den invoer van electrische gloeilampen, welke regeling 12 Maart ingaat en 10 maanden zal duren.
De import van gloeilampen voor rijwiel- en zaklantarens is bepaald op 5.000.000 stuks en die van lampen voor automobiellampen op 117.000 stuks. De contingenteering bepaalt den invoer van lampen voor huisverlichting op 2.667.000 stuks.
De invoer van de eerste categorie is vrij, doch van de beide laatste soorten is 55 pct. gereserveerd voor den import uit Nederland. (Aneta)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1658 C.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. mr. J. van Loon over „Individu en Gemeenschap in het Octrooirecht". —**
Op 11 Maart '35 heeft prof. mr. J. van Loon, bijzonder hoogleeraar te Utrecht in het recht van den industrieelen eigendom, in gelijke functie zijn intrede aan de Technische Hoogeschool gedaan met het houden eener rede over: „Individu en gemeenschap in het octrooirecht". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Uitgaande van de stelling, dat de menschheid nog lang niet aan het eind is van haar technisch kunnen (omdat dan immers het octrooirecht zinloos zou zijn geworden) betoogde spr., dat het octrooirecht méér dan tot nu toe ten goede kan komen aan de sociale gerechtigheid. Hij critiseerde geschriften van Gohr, G. M. Verrijn Stuart, Holzer, Werner Sombart en Grammel betreffende de wisselwerking tusschen economie en techniek, en kwam tot de conclusie, dat de techniek op haar hoogen trap van ontwikkeling van thans voor het algemeen welzijn van beslissende beteekenis is. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1704 A.)**

E. **CHINA. — Verkoop Chineeschen Oosterspoorweg.** China heeft krachtig bij de Sovjetregeering geprotesteerd tegen den verkoop van den Chineeschen Oosterspoorweg. De Chineesche regeering, die medeeigenaar is van den spoorweg, is van oordeel, dat de transactie onwettig is. De overdracht van de spoorlijn, zoo wordt daaraan toegevoegd, kan op geenerlei wijze van invloed zijn op de rechten en belangen van China. (Dien Bau, Nanking) **(Vor. ber. 1717 G.)**

F. **NEDERLAND. — Grafcatacomben te Valkenburg.** Het kerkhof van Valkenburg (L.) grenst aan een steil opklimmenden heuvel, waarvan de ondergrond uit mergel bestaat. Het kerkhof moet worden uitgebreid. Daarmee wordt een nieuwe, en voor ons land eenige methode gevolgd. De toekomstige graven zullen n.l. niet meer in den grond gegraven worden, maar in den mergelsteen worden uitgehouwen, zoodat de lijkkisten in nissen zullen worden geschoven, waarna de openingen worden dichtgemetseld. Op deze wijze zal Valkenburg de eerste grafcatacomben van Nederland bezitten. (Limburger Koerier)

G. **NEDERLAND. — Interneeringskamp voor vreemdelingen. —**
Het interneeringskamp voor vreemdelingen zal gevestigd worden in het fort Honswijk onder de gemeente Tull en 't Waal. Mr. B. G. A. Smeets, directeur van de Tuchtschool voor jongens te Nijmegen, zal als leider van het kamp optreden. De heer Smeets zal echter eerstgenoemde functie blijven vervullen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1687 C.)**

H. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialisme en Christendom. - Ds. J. J. Buskes Jr.—J. H. L. de Bruin. —**
Ds. J. J. Buskes Jr. uit Amsterdam, die een vooraanstaande plaats in de Christelijk-Democratische Unie inneemt, en zijn geloofsgenoot de heer J. H. L. de Bruin, die het lidmaatschap van de C. D. U. verwisselde voor dat van de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland, hebben te Rotterdam van gedachten gewisseld over de vraag of nationaal-socialisme en christendom samen kunnen gaan.
De heer De Bruin, die het Nederlandsch nationaal-socialisme van zijn christelijk standpunt uit interpreteerde, zeide dat God onvoorwaardelijk boven alles uitgaat. Het heeft niets te maken met soortgelijke stroomingen in het buitenland, al maakt het dan een onderdeel uit van een nieuwe wereldbeschouwing. Het vaderland, zeide spr., is een pand van God, waarvoor wij bereid moeten zijn te sterven. Daarom wordt staatsabsolutisme verfoeid. De staat, corporatief gegroeid, moet steeds middel blijven, nooit doel worden. De Staat moet de Kerken beschermen, doch godsdienst en politiek moeten niet vermengd worden. De corporatieve staat zal een christelijke staat zijn zonder dwingelandij. Men moet den leider zien als een dienaar.
Ds. Buskes ging uit van een uitspraak in een der brochures van de N. S. B., waarin gezegd wordt dat de partij niet kan treden in de vraag of de bijbel al dan niet de absolute waarheid is. Daarin wordt de leer van Jezus Christus dus allerminst als uitgangspunt genomen. Overigens meende spr. geconstateerd te hebben, dat het Nederlandsch nationaal-socialisme in feite wel eenigszins anders is dan de heer De Bruin het heeft willen doen voorkomen. Die schreef in het orgaan der N. S. B. de weerzinwekkende woorden: „Wie bij de Schrift blijft moet N. S. B.-er worden". Met tal van voorbeelden illustreerde spr. den nauwen samenhang tusschen Nederlandsch en buitenlandsch nationaal-socialisme.
Als typeerend voor den geest van de N. S. B. bracht spr. in het midden, dat de hoofdredacteur van „Volk en Vaderland", mr. Van Lunteren, een vurig aanhanger van Hegel is. Daarvan kan men toch niet verwachten, dat hij de christelijke leer zal verdedigen of als uitgangspunt van zijn betoogen nemen. Dit blad heeft trouwens nog nooit geprotesteerd tegen de wijze,

waarop de Duitsche staatsautoriteiten tegen sommige predikanten optreden.
Spr. betoogde dat in tegenstelling met de leer der nationaal-socialisten gewetensvrijheid moet worden gewaarborgd, ook al wordt daarmee de eenheid van den staat in gevaar gebracht. In re- en dupliek kwamen de beide debaters niet verder tot elkaar. (Alg. Handelsblad - Persberichten)

A. DUITSCHLAND. — Luchtvloot. - Zes „luchtdistricten". —
Door de publicatie in de „Daily Mail" van het interview met generaal Göring, heeft het Duitsche publiek thans vernomen, dat het een militaire luchtvloot bezit. Kennisgeving hiervan, langs diplomatieken weg, aan de onderteekenaars van het verdrag van Versailles, waarvan artikel 198 bepaalt, dat Duitschland geen militaire of maritieme luchtstrijdkrachten mag bezitten, is niet geschied.
De buitenlandsche attaché's zijn officieus op de hoogte gebracht, niet door generaal Göring zelf, maar door den chef van den staf Wenninger.
Tot dusverre waren er zestien z.g. „Luft-Aemter", deze zijn thans gegroepeerd in vijf districten met den naam van „Luftkreis-Commando", waarvan één dient voor de verdediging van Berlijn. De watervliegtuigen zijn eveneens gegroepeerd in een speciaal maritiem kommando te Kiel. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Luchtvloot 1649 C.)

15 MAART 1935

B. NEDERLAND. — Voorkoming van dubbele belasting. - De goedkeuring van het verdrag met België.
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake het wetsontwerp tot goedkeuring van het verdrag met België ter voorkoming van dubbele belasting, merkt de regeering op, dat de grensgemeenten, waar Belgische arbeiders werken, door de bekrachtiging van dit verdrag uit hoofde van opcenten op de gemeentefondsbelasting en classificatieverschil geenerlei bedrag zullen missen.
Hoewel de minister van Financiën gelooft op goede gronden te kunnen aantoonen, dat de voorgestelde wijziging van art. 9bis der wet op de dividend- en tantièmebelasting in overeenstemming is met het in het Voorloopig Verslag bedoeld internationaal beginsel en dat deze wijziging haar doel niet voorbijschiet, heeft hij gemeend, daarvan te moeten afzien, zulks op dezen grond, dat hij in verband met te zijner kennis gebrachte bezwaren, na nauwgezette overweging tot het oordeel is gekomen, dat de principieele vraag, of de wet op de dividend- en tantièmebelasting in overeenstemming dient te worden gebracht met dat internationale beginsel, niet thans, doch eerst bij een meer algemeene herziening van deze wet aan de orde dient te worden gesteld.
Mitsdien is hij van meening dat thans kan worden volstaan met art. 9bis dier wet niet van toepassing te verklaren op belooning van functionarissen als in art. 8 van het verdrag zijn bedoeld en die in België in dienst van de vennootschap enz. werkzaam zijn. Bij nota van wijziging is deze verandering in het ontwerp aangebracht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Belastingen 1691 A.)

C. DUITSCHLAND. — Saargebied. - Ariër-paragraaf.
Een van de eerste regeeringsdaden van den nieuwen president van het gerechtshof in het Saargebied was het ontslag van alle daar te werk gestelde Joden. De ariër-paragraaf is bij besluit der Duitsche regeering officieel ingesteld, waarbij is bepaald, dat de wetten betreffende staatsambtenaren in Duitschland thans ook voor het Saargebied van toepassing zijn.
Het grootste deel der Joodsche ambtenaren echer was reeds kort na den uitslag van het Saarplebisciet gedwongen zijn betrekkingen te verlaten.
(Jewish Chronicle)

D. DENEMARKEN. — Verkiezingen. —
Op 12 Maart '35 werden in 22 districten verkiezingen gehouden voor de „Ambts"-raden (eenigszins te vergelijken met onze provinciale staten). Een week tevoren waren er reeds verkiezingen gehouden in de provinciale districten Kopenhagen en Aarhus.
Blijkens den uitslag hebben in de 24 districten de liberale boerenpartij in het geheel 40 zetels verloren en de radicalen 18. De sociaal-democraten wonnen 41 zetels en de conservatieven 5.
Wat de Duitschers in Noord-Sleeswijk betreft, dezen hadden in Aabenraa en Tønder tot dusver elk 1 mandaat. In den nieuwen „Ambtsraad" voor Tønder zullen zij over 3 zetels beschikken, in Aabenraa over 2 en in Sønderborg over 1. In het district Tønder kreeg de Duitsche lijst meer stemmen dan bij de jongste verkiezingen voor den Rijksdag.
De Deensche nationaal-socialisten waren vrijwel overal met eigen lijsten uitgekomen. Zij kregen echter alleen in Tønder, Haderslev en Aabenraa elk een mandaat.
In verband met het succes der Duitschers in Noord-Sleeswijk spreekt de pers van een onbevredigenden afloop der verkiezingen en van een ernstige waarschuwing. „Berlingske Tidende" noemt in een hoofdartikel de mandatenwinst der Duitsche lijst een betreurenswaardig feit. De Duitsche agitatie, aldus het blad, heeft alleman gemobiliseerd terwijl er van Deensche zijde erg slap is gestemd.
(Berlingske Tidende)

E. DUITSCHLAND. — Kerkbelasting verlaagd. —
De Duitsche rijksminister voor Onderwijs enz., B. Rust, heeft een decreet uitgevaardigd, volgens hetwelk dit jaar de belasting, die de kerken heffen (dit gaat in Duitschland met opcenten op de gewone inkomstenbelasting) met 20% moet worden verlaagd. Uitzonderingen zijn slechts toegelaten bij dringenden financieelen nood, en in het geval dat een bepaalde kerkelijke gemeente bouwplannen heeft, die aan de algemeene werkverruiming ten goede komen, en die niet kunnen worden uitgesteld. Het besluit is gemotiveerd met de overweging, dat de algemeene verbetering van den economischen toestand in Duitschland vanzelf een hoogere opbrengst ook van de kerkelijke belasting moet geven. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Belastingen 1627 B.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Staatsschuld. —
Onderstaande tabel geeft een overzicht van de wijze, waarop de geconsolideerde Nederl.-Indische schuld zich sinds de „Ned.-Indische Leeningwet 1915" heeft ontwikkeld.

(in duizenden guldens)

Jaar	Totaal	Aflossingen	Interest
1915	143.013	1.582	3.986
1919	425.492	8.402	8.014
1922	761.878	16.585	38.060
1923	1.067.894	16.551	48.528
1924	1.124.549	18.345	60.681
1927	1.056.637	27.790	56.104
1929	987.070	27.112	53.850
1932	1.185.338	31.321	55.861
1933	1.254.416	45.923	61.342
1934	1.369.672	31.112	60.079
1935	1.347.392	22.280	56.135

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1266 F.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Contingenteering van Lithopone en Zinkwit. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot regeling van den invoer van zinkwit en lithopone, in aansluiting aan het Kon. besluit van 14 Febr. 1935 tot contingenteering van deze stoffen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1712 B.; Conting. 1711 G.)

H. ENGELAND. — Sir John Simon's bezoek aan Berlijn. —
Sir John Simon vertrekt 24 Maart '35 naar Berlijn. Hij zal worden vergezeld door Eden. Zij keeren 27 Maart naar Londen terug. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht blz. 1715 G.)

I. DUITSCHLAND. — Von Schleicher en Von Bredow gerehabiliteerd. —
Generaal von Schleicher, de vroegere Duitsche rijkskanselier, en generaal von Bredow, die op 30 Juni 1934 door de nationaal-socialisten werden doodgeschoten, zijn, naar de Berlijnsche correspondenten der Engelsche bladen berichten, door hun collega's van de rijksweer gerehabiliteerd. Dit eerherstel werd verleend in een particuliere bijeenkomst in Berlijn van een groot aantal generaals en hooge officieren van het oude en nieuwe Duitsche leger.

Deze rehabilitatie is, naar verluidt, een groote overwinning van de rijksweer op de nationaal-socialistische regeering en geschiedde met uitdrukkelijk verlof van rijksweerminister von Blomberg. (Daily Telegr.)
(Vor. ber. Von Sehleicher 1370 A.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Psychologie van het kleine kind. - Lezing dr. Th. van Schelven. —
Op 4 Maart '35 heeft dr. Th. van Schelven, zenuwarts te Den Haag, voor den Bond van Onderwijzeressen bij het Voorber. Onderwijs te Amsterdam een voordracht gehouden over „De moderne psychologie en de kleuter". De kleuterleeftijd, aldus spr., heeft langen tijd veel minder de belangstelling van de psychologen gehad dan de schoolleeftijd. De vreemde wereld van het denken van het kleine kind is inderdaad heel moeilijk te begrijpen. Alles is daar anders: de logica is anders dan bij ons, het geheugen, het geweten, het gevoelsleven, de angsten en vreugden, alles is totaal anders georiënteerd. En ook in de onderscheiden tijdperken van de jeugd vindt men weer geheel andere psychologische problemen. Het kind van twee jaar reageert geheel anders dan een kind van 3½, en dit weer anders dan een kleuter van vijf of een schoolgaand kind van zeven jaar. Voor vele kinderen is de stap van de huiskamer naar de school veel te groot, en thuis kunnen zij vaak niet krijgen, wat hun geest behoeft. Fröbel en Montessori hebben dat reeds ingezien, en een nieuwe techniek voor de ontwikkeling van dien leeftijd geschapen. Claparède en Piaget hebben de denkwijze van het jonge kind uitvoerig beschreven uit theoretisch oogpunt. Aan allerlei voorbeelden trachtte de spreker duidelijk te maken, van welk een geweldig belang de kleuterschool is, zeker van niet minder belang voor de geestelijke vorming dan de latere leerschool. Hierna was er gelegenheid voor het stellen van vragen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 1719 D.)

B. OOSTENRIJK. — Dr. Rintelen tot levenslange kerkerstraf veroordeeld. —
Op 14 Maart '35 werd in het proces Rintelen vonnis geveld. De president der Rechtbank las onder algemeene spanning het vonnis voor, hetwelk luidde:
Dr. Rintelen is schuldig bevonden in 1934 in Weenen en Rome den hem bekenden aanslag op de bondskanselarij te hebben goedgekeurd en bevorderd te hebben, door zich als leider van de nieuw te vormen revolutionnaire regeering ter beschikking te stellen. Hij heeft daarmede de misdaad begaan van middellijke medeplichtigheid aan het hoogverraad en aangezien het gerechtshof deze actie als bijzonder gevaarlijk moet beschouwen, wordt hij veroordeeld tot levenslange kerkerstraf.
De hechtenis van 26 Juli tot heden wordt ingeval van een latere begenadiging afgetrokken.
(Reichspost) **(Vor. ber. Moord op Dollfuss 1406 E.)**

16 MAART 1935

C. NEDERLAND. — Internationale Bloemententoonstelling „Flora" te Heemstede. —
Na een inspannende voorbereiding van twee jaren heeft de Internationale Bloemententoonstelling Flora te Heemstede op 15 Maart '35 haar poorten geopend.
De officieele opening werd verricht door den minister van Economische Zaken, mr. Steenberghe.
Namens het uitvoerend comité heeft de voorzitter, de heer T. M. H. van Waveren, een welkomstwoord gesproken tot den minister, den commissaris der Koningin, jhr. Roëll, den Zweedschen gezant De Adlercreutz, de burgemeesters van Haarlem en Heemstede en tal van andere autoriteiten.
Spreker bracht dank namens het vak aan de deelnemers in het garantiefonds, aan de gemeente Heemstede, aan den architect Brand, aan den licht-architect Duchateau, aan de inzenders en allen, die aan de voorbereiding in een of anderen vorm hebben medegewerkt.
Zich tot den minister wendend, zeide spreker, dat deze dag niet alleen een belangrijke is, omdat deze tentoonstelling geopend wordt, maar ook omdat het vak bij zijn pogingen om door deze tentoonstelling verbetering in het bedrijf te brengen, een gunstig voorteeken ziet in het feit, dat het juist deze minister is — die zoo nauw bij de saneeringsmaatregelen betrokken is — die haar opent.
Minister Steenberghe zeide om twee redenen verheugd te zijn deze tentoonstelling te kunnen openen.
Voor eerst om de zaak zelf. Het bloemen- en bollenbedrijf neemt in ons nationale bedrijfsleven een geheel eigen plaats in; een plaats die door de eeuwen heen, werd behouden en steeds meer werd bevestigd. Duizenden vinden in dit bedrijf een bestaan en de streek, waar het wordt uitgeoefend, kenmerkte zich steeds door een bijzondere welvaart, die zich op verschillende wijzen openbaarde. Uit den aard der zaak hebben de conjuctureele verhoudingen zoowel in het buitenland, als in het binnenland ook op dit bedrijf hun invloed uitgeoefend. Dank zij evenwel de energie der leiders; dank zij de sterke basis van de wetenschappelijke voorlichting, dank zij de ijver, de toewijding en vakbekwaamheid der arbeiders — dank zij ook de overheidsmaatregelen op het gebied der saneering hield het bedrijf zich staande. Alle moeilijkheden zijn niet overwonnen — nog loopt niet elk onderdeel in het ingewikkelde bedrijfsleven volkomen geruischloos — toch behoeven we nog niet ontevreden te zijn.
In de tweede plaats, zeide de minister gaarne gekomen te zijn, omdat het voor een minister van Economische Zaken een groote voldoening is, wanneer hij mag constateeren, dat ondanks den druk der tijden toch nog in ons Nederlandsch bedrijfsleven voldoende energie aanwezig is om terwille van het bedrijf een arbeid te ondernemen, waarvan de resultaten hier ten toon worden gesteld. Die arbeid brengt inderdaad zoowel in letterlijke als figuurlijke zin bloemen in dezen donkeren tijd.
Tenslotte deed de minister de mededeeling, dat de voorzitter van het uitvoerend comité, de heer Van Waveren, benoemd is tot ridder in de orde van Oranje Nassau, waarna hij de bloemententoonstelling „Flora" voor geopend verklaarde. (Persberichten)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Justitie. —
De Eerste Kamer heeft op 13 Maart '35 de begrooting van Justitie zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Eerste Kamer 1713 G.; Begr. Justitie 1607 D.)

E. ARABIE. — Aanslag op Koning Ibn Saoed. —
Op 15 Maart '35 is te Mekka een aanslag gepleegd op het leven van koning Ibn Saoed. Drie gewapende mannen snelden op den koning toe, toen hij zich naar den tempel nabij de groote moskee begaf. De lijfgarde van den vorst schoot op de aanvallers, die alle drie het leven verloren. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Ibn Saoed 1302 C.)

F. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Arthur Gask — „The Judgment of Larose". (The MacAnley Comp., New York)
Duitsch: Fritz Gehrmann — „Ruf aus dem Osten". (Robert Kämmerer Verlag, Berlin)
M. B. Kennicott — „Briefe einer Liebe". (Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen)
Engelsch: George Blake — „The Shipbuilders". (Faber and Faber)
F. M. Mayor — „The Room Opposite". (Longmans)
Fransch: Comte Carton de Wiart — „Marguerite d'Autriche". (Grasset)
Edmond Jaloux — „Le Dernier Jour de la Création". (Aux Edit. Plon)
Italiaansch: Marcello Gallian — „Comando di Tappa" (Marschcommando). (Editrice Cabala, Roma)
Nederlandsch: K. D. Parmentier — „In drie dagen naar Australië". (Scheltens & Giltay, Amsterdam)
H. G. Wells — „Arbeid, Welvaart en Geluk der Menschheid" (uit het Engelsch vertaald). (N.V. Servire, Den Haag)
Noorsch: Sigrid Undset — „Elleve Aar". (Aschehoug, Oslo) (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1714 G.)**

G. SCHAKEN. — Tournooi van Moskou. —
Het groote schaaktournooi van Moskou, een van de belangrijkste van den laatsten tijd, is op 13 Maart '35 geëindigd. De eerste vijf plaatsen werden bezet door: 1. en 2. Flohr en Botwinnik, ieder 13 punt.; 3. dr. Lasker, 12½ p.; 4. Capablanca, 12 pnt.; 5. Spielmann, 11 pnt. (Prawda) **(Vor. ber. Schaken 1638 F.)**

H. FRANKRIJK. — Minister-president Flandin voor diensttijd-verlenging. - Motie van vertrouwen voor de regeering. —
Minister-president Flandin in de Kamer en Pernot, de minister van Justitie, in den Senaat, lazen een regeeringsverklaring voor betreffende de oplossing van de kwestie der „classes creuses" (de lichtingen recruten, geboren in de oorlogsjaren). Besloten is om krachtens artikel 40 van de wet van 31 Maart 1928 het contingent van April '35 voorloopig zes maanden langer onder de wapens te houden en de lichtingen, die van October '35 af tot en met 1939 een jaar langer, tenzij tusschentijds maatregelen kunnen worden gevonden betreffende de organisatie van de veiligheid en de beperking van de bewapeningen.
Bovendien is een wetsontwerp ingediend, waarbij machtiging wordt verleend tot geleidelijke verlaging van den leeftijd, waarop de recruten worden ingelijfd, tot 20 jaar en dat den weg opent tot verhooging van het aantal beroepsmilitairen.
Het aantal onder de wapens geroepenen, dat gewoonlijk 230.000 man bedraagt, zal van 1936 tot 1940 gemiddeld tot 118.000 man dalen. De regeeringsverklaring constateert, dat Duitschland in 1936 over 600.000 man zal beschikken. Frankrijk over 208.000 man, met inbegrip van de 72.000 in het moederland gestationneerd. Het verschil is te groot geacht. Frankrijk blijft trouw aan den vrede, waarvoor Frankrijk onlangs een beroep heeft gedaan

op de mogendheden, van wier houding veel afhangt voor het algemeen gevoel van veiligheid of onveiligheid van Europa, om binnen het kader van den Volkenbond deel te nemen aan regionale verdragen van wederzijdschen bijstand tegen den oorlog, maar de regeering constateert, evenals de Britsche, dat nog een groot stuk van den weg moet worden afgelegd alvorens volstrekte veiligheid kan worden gevonden.
De aanval op de verlenging van den diensttijd werd in hoofdzaak gevoerd door den socialistischen leider Léon Blum. Het voornaamste van de argumenten, die hij tegen de verlenging aanvoerde, was dat Frankrijk moet voortgaan naar beperking der bewapeningen te streven. Nu zegt de regeering wel, dat ze de politiek van overeenkomsten niet opgeeft, maar men kan niet tegelijk ontwapening prediken en zelf bewapenen, betoogde Blum.
Na afloop der discussie nam de Kamer met 354 tegen 210 stemmen een rad.-soc. motie van vertrouwen aan, waarin de verklaring der regeering word goedgekeurd. (Le Temps - Le Matin)
(Vor. ber. 1705 I.; Flandin 1688 E.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijzigingontwerp Ambtenarenwet opgeschort. —
De Tweede Kamer heeft op 8 Maart '35 het amendement-Suring bij de wijziging van art. 126 der Ambtenarenwet-1929 aangenomen met 48—42 stemmen, waarna minister De Wilde verzocht de verdere behandeling van het wijzigings-ontwerp op te schorten.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1720 G.; Ambten.wet 1048 A.)

17 MAART 1935

B. DUITSCHLAND. — Invoering van den algemeenen dienstplicht. - De militaire clausule van het Vredesverdrag van Versailles opgezegd. —
De Duitsche ministerraad heeft op 16 Maart '35 besloten tot invoering van den algemeenen militairen dienstplicht.
Het leger zal worden ingedeeld in twaalf legerkorpsen, elk van drie divisies, met een vredessterkte van naar schatting 500.000 man.
De betreffende wet, die genoemd is „Wet voor den opbouw der weermacht van 16 Maart 1935, luidt als volgt:
Paragraaf 1. De dienst in den weermacht geschiedt op den grondslag van den algemeenen dienstplicht.
Par. 2. Het Duitsche vredesleger, met inbegrip van de daarin opgenomen politie, is verdeeld in 12 legercorpsen van 36 divisies.
Par. 3. De aanvullende wetsontwerpen ter regeling van den algemeenen dienstplicht zullen zoo spoedig mogelijk worden ingediend door den minister van rijksweer.
De wet is onderteekend door rijkskanselier Hitler en door alle leden van het rijkskabinet.
De Duitsche regeering heeft bij monde van Adolf Hitler, die zijn ziekteverlof heeft onderbroken en naar Berlijn is teruggekeerd, de ambassadeurs van Frankrijk, Engeland en Italië, benevens de ambassadeurs en de gezanten der overige landen, die het verdrag van Versailles hebben onderteekend, in kennis gesteld van den inhoud der proclamatie aan het Duitsche volk en van de uitgevaardigde wet inzake den algemeenen dienstplicht.
Bij de ontvangst der ambassadeurs en gezanten was ook de minister van Buitenlandsche Zaken von Neurath tegenwoordig.

Proclamatie. — De proclamatie door dr. Göbbels aan de pers medegedeeld, luidt als volgt:
„Aan het Duitsche volk!
Toen in November 1918 het Duitsche volk — vertrouwend op de in de veertien punten van Wilson gegeven verzekeringen — na een roemvollen tegenstand van vier en een half jaar in een oorlog, welks uitbreken het nooit gewild had, de wapens neerlegde, meende het niet slechts de gekwelde menschheid maar ook een groote idee een dienst te hebben bewezen.
Terwijl zij zelf het zwaarste leden onder de gevolgen van dezen waanzinnigen strijd, grepen de millioenen van ons volk geloovig naar de gedachte van een reorganisatie der betrekkingen tusschen de volken, die zouden worden veredeld door de afschaffing der geheime diplomatie en der verschrikkelijke oorlogsmiddelen. De idee van den Volkenbond heeft wellicht in geen natie meer geestdrift gevonden dan bij de door alle aardsch geluk verlaten Duitschers. Slechts zoo was het te begrijpen, dat de in vele opzichten zinlooze voorwaarden betreffende de vernietiging van iedere defensie door het Duitsche volk niet slechts zijn aangenomen, maar ook vervuld.
Het Duitsche volk en in het bijzonder zijn toenmalige regeeringen waren er van overtuigd, dat door de vervulling der ontwapeningsbepalingen van het Verdrag van Versailles, in overeenstemming met de beloften in dat Verdrag, het begin van een internationale ontwapening zou worden ingeleid en gegarandeerd. Want slechts in een dergelijke wederzijdsche vervulling van de voorwaarden van het Verdrag kon de moreele en verstandelijke rechtvaardiging liggen voor een eisch, die eenzijdig opgelegd en uitgevoerd moest worden tot een eeuwige discriminatie en minderwaardigheidsverklaring van een groot volk. Daardoor kon een dergelijk vredesverdrag nooit voorwaarde zijn voor een waarlijke innerlijke verzoening der volken en voor een wereldvrede, maar slechts voor het voeden van een eeuwigen haat.
Duitschland heeft de opgelegde ontwapeningsverplichtingen volgens de verklaringen der intergeallieerde contrôlecommissie vervuld."
Het manifest geeft vervolgens een opsomming van het oorlogsmateriaal, dat ingevolge het Verdrag van Versailles is uitgeleverd of vernietigd en gaat dan verder:
„Na deze voorbeeldige vervulling van het Verdrag had het Duitsche volk het recht, van de andere zijde te verlangen, dat ook daar de aangegane verplichtingen zouden worden nagekomen.
Want: 1. Duitschland had ontwapend;
2. In het Vredesverdrag was uitdrukkelijk geëischt, dat Duitschland ontwapend moest worden om daarmede de voorwaarde te scheppen voor een algemeene ontwapening, d.w.z. daarmede werd beweerd, dat slechts in Duitschlands bewapening de rechtvaardiging lag voor de bewapening der andere landen;
3. Het Duitsche volk was zoowel in zijn regeeringen als in zijn partijen in dien tijd vervuld van een geest, die volkomen in overeenstemming was met de pacifistisch-democratische idealen van den Volkenbond en zijn stichters. Terwijl echter Duitschland als de eene partij der verdragsluitenden zijn verplichtingen was nagekomen, bleef de nakoming van de andere zijde uit, d.w.z. de hooge contractanten der overwinnende staten hebben zich eenzijdig vrijgemaakt van de verplichtingen van het Verdrag van Versailles!

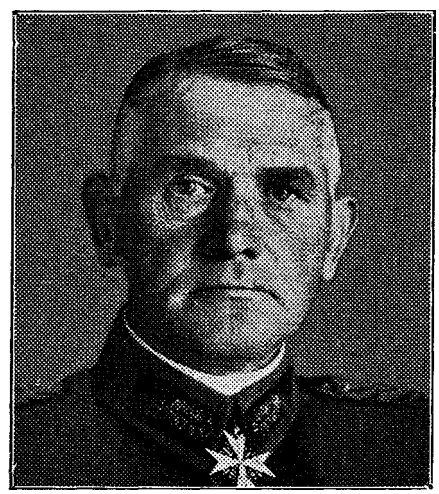

Generaal von Blomberg.

Niet alleen bleef iedere ontwapening in een omvang, die te vergelijken zou zijn met de vernietiging der Duitsche wapenen uit, neen, er trad zelfs geen stilstand der bewapening in, integendeel, men kon de bewapening van een groot aantal staten constateeren; wat in den oorlog aan nieuwe vernietigingsmachines was uitgevonden, beleefde thans in den vrede in methodisch-wetenschappelijken arbeid zijn voltooiing. Op het gebied van het scheppen van machtige pantserwagens zoowel als op dat van nieuwe jacht- en bombardementsvliegtuigen vonden onafgebroken verschrikkelijke verbeteringen plaats, nieuwe stukken reuzengeschut werden geconstrueerd; nieuwe explosie-, brand- en gasbommen samengesteld. De wereld heeft sedertdien weerklonken van krijgsgeschreeuw, alsof er nooit een wereldoorlog was geweest en nooit een Verdrag van Versailles was gesloten.
Temidden van deze zwaarbewapende en steeds meer gemoderniseerde oorlogsstaten was Duitschland een machteloze leege ruimte, die was overgeleverd aan ieder dreigement en iedere bedreiging. Het Duitsche volk herinnert zich het ongeluk en het lijden van vijftien jaren economische verarming en politieke en moreele deemoediging.
Een honderdjarige vrede zou de wereld niet slechts verdragen, maar hij zou haar tot onmetelijke zegen zijn; een honderdjarige verdeeling in overwinnaars en overwonnenen verdraagt zij niet.
De noodzakelijkheid van een internationale ontwapening werd ook bij vele andere volken gevoeld en zoo ontstonden de pogingen om langs den weg van conferenties te komen tot een bewapening-vermindering. Zoo ontstonden de eerste ontwerpen voor internationale ontwapeningsovereenkomsten, van welke wij ons als het belangrijkste het plan van MacDonald herinneren. Duitschland was bereid, dit plan te aanvaarden en te maken tot den grondslag van te sluiten overeenkomsten. Het strandde op de weigering van andere staten en werd tenslotte prijsgegeven. Daar onder dergelijke omstandigheden de rechtsgelijkheid, die het Duitsche volk in de verklaring van December 1932 plechtig was toegezegd, geen verwezenlijking vond, was de nieuwe Duitsche regeering als beschermster van de eer en de rechten

van het Duitsche volk niet in staat, nog verder deel te nemen aan dergelijke conferenties of lid te blijven van den Volkenbond. Maar ook na het verlaten van Genève bleef de Duitsche regeering bereid over voorstellen te onderhandelen. Zij stond daarbij op het door andere staten zelf gepropageerde standpunt, dat het scheppen van legers met korten diensttijd ongeschikt is voor aanvals doeleinden en daarom aan te bevelen is voor de vreedzame verdediging.
Zij was derhalve bereid de rijksweer met langen in één met korten diensttijd te veranderen. Haar voorstellen gedaan in den winter van 1933—1934 waren practisch en uitvoerbaar. De verwerping evenals die der Italiaansche en Britsche ontwerpen deden veronderstellen, dat de neiging tot vervulling der bepalingen van Versailles bij de andere partijen niet meer bestond.
Onder deze omstandigheden zag de Duitsche regeering zich genoodzaakt zelf de noodige maatregelen te treffen, die den onwaardigen en gevaarlijken toestand der weerloosheid van een groot Rijk een einde zouden maken. Het ging daarbij uit van dezelfde overwegingen, waaraan Baldwin in zijn jongste rede uiting gaf:
„Een land, dat niet bereid is de noodige voorzorgsmaatregelen te treffen voor zijn eigen verdediging, zal nimmer in deze wereld macht bezitten, noch moreele, noch materieele."
De regeering van het tegenwoordige Duitsche Rijk wenscht echter alleen moreele en materieele macht, de macht om voor het Rijk en daarmee voor geheel Europa den vrede te kunnen garandeeren.
Zij heeft daarom ook verder alles gedaan wat in haar macht was en dienen kon tot bevordering van den vrede:
1e. zij heeft al haar buurstaten reeds lang geleden het sluiten van niet-aanval-pacten voorgesteld;
2e. zij heeft met haar oostelijken buurstaat een regeling door een overeenkomst gezocht en gevonden, dat dank zij het groote tegemoetkomende begrip naar zij hoopt voor goed de dreigende atmosfeer welke zij aantrof toen zij de macht overnam, van vergif heeft gezuiverd en tot een duurzame overeenstemming en vriendschap der beide volken zal leiden;
3e. zij heeft eindelijk Frankrijk de plechtige verzekering gegeven dat Duitschland na de regeling van de Saarkwestie thans geen territoriale eischen meer aan Frankrijk zal stellen of te berde brengen.
Zij meent daarmede in een vorm, zeldzaam in de geschiedenis, de voorwaarde te hebben geschapen voor de beëindiging van een eeuwenlang geschil tusschen twee groote naties door een zwaar politiek en materieel offer.
De Duitsche regeering moet echter tot haar leedwezen constateeren dat er sedert maanden een aanhoudend toenemende bewapening der overige wereld plaats vindt. Zij ziet in de schepping van een Sovjet-Russisch leger van 101 divisies, d.w.z. 960.000 man vredessterkte, een element dat bij het opstellen van het Verdrag van Versailles niet kon worden vermoed.
Zij ziet in het forceeren van dergelijke maatregelen in de andere staten verdere bewijzen van het afwijzen van de destijds geproclameerde ontwapeningsidee.
Het is er verre vandaan dat de Duitsche regeering eenigen staat een verwijt wil maken. Maar zij moet thans constateeren, dat door de invoering van den tweejarigen diensttijd in Frankrijk, waartoe thans besloten is de gedachten, die ten grondslag hebben gelegen aan de schepping van legers met korten diensttijd ten gunste van een organisatie met langen diensttijd zijn opgegeven.
Dit echter was mede een argument voor het indertijd van Duitschland geëischte prijsgeven van zijn rijksweer.
De Duitsche regeering acht het onder deze omstandigheden onmogelijk de voor de veiligheid des Rijks noodige maatregelen nog langer uit te stellen of zelfs voor de buitenwereld geheim te houden.
Wanneer zij derhalve gevolg geeft aan den in de rede van Baldwin op 28 November 1934 uitgesproken wensch tot opheldering der Duitsche bedoelingen, dan geschiedt dit:
1e. Om het Duitsche volk de overtuiging te geven en de andere staten er mede in kennis te stellen, dat de handhaving der eer en veiligheid van het Duitsche Rijk van nu af aan weer aan de eigen kracht der Duitsche natie wordt toevertrouwd.
2e. Om echter door het bepalen van den omvang der Duitsche maatregelen de beweringen te ontzenuwen, die het Duitsche volk het streven toedichten naar een militaire hegemonie in Europa.
Wat de Duitsche regeering als verdediger der eer en der belangen van de Duitsche natie wenscht is den omvang van de machtsmiddelen te garandeeren, die niet alleen voor de handhaving der integriteit van het Duitsche Rijk, maar ook voor de internationale eerbiediging en appreciatie van Duitschland als mede-garant van den algemeenen vrede noodzakelijk zijn.
Want in deze ure hernieuwt de Duitsche regeering voor het Duitsche volk en voor de geheele wereld de verzekering, dat zij vastbesloten is nooit verder te gaan dan noodig is voor de handhaving der Duitsche eer en vrijheid van het Rijk en speciaal in de Duitsche bewapening geen instrument van oorlogszuchtigen aanval te willen vormen.
De Duitsche regeering vertrouwt en hoopt, dat het het Duitsche volk, dat thans zijn eer terugkrijgt, in onafhankelijke rechtsgelijkheid vergund moge zijn, bij te dragen tot de bevestiging van den wereldvrede in vrije en openhartige samenwerking met de andere volken en hun regeeringen.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf - N. Rott. Courant - De Maasbode - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1720 A.)

A. GRIEKENLAND. — Rust hersteld - Kosten van den opstand. —
De rust is sinds 13 Maart '35 in geheel Griekenland hersteld. Venizelos is door de Italiaansche autoriteiten geïnterneerd.
De minister van Financiën schat de onkosten van den opstand op 500 millioen drachmen. Doordat echter het vermogen van de rebellen (ook het vermogen van Venizelos), ten bedrage van in totaal ruim een milliard drachmen, in beslag is genomen, hoopt men hiermede alle wonden, welke de opstand heeft geslagen, te kunnen genezen.
De openbare ambten worden gezuiverd van anti-regeeringsgezinde functionarissen. De president van den Senaat, Gonatas, is gearresteerd.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1718 C.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Onderwijs - Dr. A. D. A. de Kat Angelino. —
Tot directeur van het departement van Onderwijs en Eeredienst is benoemd dr. A. D. A. de Kat Angelino, thans waarnemend directeur van dit departement.
(Aneta) **(Voor. ber. Onderwijs 1583 C.)**

C. BELGIE. — Mr. De Schrijver tot minister van Landbouw benoemd. —
De Vlaamsche afgevaardigde voor Gent, het Kamerlid De Schrijver, is op 15 Maart '35 als opvolger van mr. van Cauwelaert, tot minister van Landbouw benoemd. De nieuwe minister is een der jongste leden van de Kamer en het jongste lid van de huidige regeering. Hij werd in 1898 te Gentbrugge, bij Gent geboren. (Handelsblad van Antwerpen) **(1645 E.)**

D. NOORWEGEN. — Kabinet Mohwinckel afgetreden - Nygaardsvold formateur. —
De liberale regeering-Mohwinckel is op 15 Maart 1935 afgetreden. De koning heeft den president van het Storting, Nygaardsvold, leider der Arbeiderspartij, de vorming van een nieuw kabinet opgedragen.
(Aftenbladet, Oslo) **(Vor. ber. Kabinet 1561 C.)**

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van het Landbouwcrisisfonds voor 1935. - Wet inzake regeling van den invoer van steenkool. —
In de op 15 Maart '35 gehouden vergadering van de Tweede Kamer was aan de orde stemming over het wetsontwerp Begrooting van het Landbouwcrisisfonds voor 1935.
De Kamer keurde de begrooting met 63 tegen 9 stemmen goed. Tegen: s.g., c.p. en de heeren Sneevliet (r.s.) en Vervoorn (plattel.)
De wet inzake regeling van den invoer van steenkool werd eveneens goedgekeurd. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 1722 A.; Landbouwcrisisfonds 1711 G.; Steenkool 1665 C.)

F. ZWEDEN. — Verloving van den kroonprins van Denemarken met prinses Ingrid. —
Te Stockholm is op 15 Maart '35 de verloving van prinses Ingrid van Zweden met kroonprins Frederik van Denemarken officieel bekend gemaakt.
(Svenska Dagbladet)

18 MAART 1935

G. DUITSCHLAND. — Generaal von Blomberg en de weermacht. —
Bij de plechtige herdenking van de oorlogshelden op 17 Maart '35 in de Staatsopera te Berlijn heeft minister von Blomberg de waarde der weermacht uiteengezet. De ingevoerde dienstplicht acht hij de basis voor Duitschlands veiligheid. Ook Duitschland zou een wereldoorlog als een ramp beschouwen; het wil geen revanche en wenscht, dat er een einde komt aan de ondragelijke spanningen, door een vrede, welke aan alle volken gelijk recht en gelijke veiligheid geeft.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. en Photo 1722 B.)**

H. BELGIE. — Instelling deviezen contrôle-instantie.
In de „Moniteur" worden twee K. B.'s gepubliceerd, die tot doel hebben paal en perk te stellen aan de speculaties tegen den Belgischen Franc. Door het eerste K. B. wordt een deviezen contrôlebureau (office National des Changes) in het leven geroepen. Het tweede K. B. machtigt bovengenoemd instituut om contrôle uit te oefenen op de transacties in deviezen.

De deviezencontrôle instantie zal fungeeren onder garantie van den staat. Het doel dezer organisatie is: Vrijheid te laten voor de deviezen-transacties, welke noodig zijn voor den normalen handel, doch het bestrijden van speculaties en het oppotten van goud. Om dit laatste te kunnen bereiken wordt de handel in goud — zoowel in staven als in munten — onderworpen aan de contrôle der Nationale Bank en van de deviezencontrôle-instantie.
De handel in deviezen zal niet alleen worden gedreven door de circulatiebank, maar ook door de banken, welke zich hiermede steeds bezig houden. Echter onder toezicht der deviezencontrôle-instantie.
In de toelichting op de beide K. B.'s wordt er nog op gewezen, dat er in de monetaire politiek van België geen wijziging wordt gebracht en dat er aan de goudpariteit van den Belgischen Franc niets wordt veranderd. (Moniteur)

A. DUITSCHLAND. — Invoering van den algemeenen dienstplicht - Indrukken in het buitenland - Enthousiasme in Duitschland. —
FRANKRIJK. — In officieele kringen heeft het besluit geen buitengewone verrassing gebaard, omdat men er reeds geruimen tijd op was voorbereid.
De pers, waaronder het Journal, Petit Journal, Excelsior en Oeuvre, waarschuwt de kalmte niet te verliezen en het gevaar voor oogen te zien.

ENGELAND. — De minister van Oorlog, lord Hailsham, verklaarde, dat het niet geheel waar zou zijn, als hij beweerde, dat hij er door verrast werd.

ITALIE. — In regeeringskringen neemt men een gereserveerde houding aan en heeft contact met Frankrijk en Engeland gezocht. De Gazetta del Popolo vermaant de dingen zakelijk te zien.

POLEN. — De Officieele Gazetta Polska schrijft, dat de oproep aan het Duitsche volk een bewijs is van overtuigende kracht.

TSJECHO-SLOWAKIJE. — De Prager Presse en Prager Tageblatt schrijven, Duitschland's bewapening als een fait accompli te beschouwen.

BELGIE. — De Belgische minister Hymans acht den geschapen toestand bedenkelijk.

SOVJET-RUSLAND. — De „Iswestija" schrijft als volgt: Japan ziet in de nieuwe situatie een groot voordeel, aangezien Rusland er door gedwongen zal worden strijdkrachten uit het Verre Oosten terug te trekken.

VER. STATEN. — Op het staatsdepartement te Washington verkeert men in afwachting van de maatregelen, die de Europeesche mogendheden naar aanleiding van Duitschland's schending van het Verdrag van Versailles zullen nemen.

OOSTENRIJK. — Te Weenen verwacht men dat Hongarije, Bulgarije en Turkije binnenkort soortgelijke maatregelen zullen nemen als de Duitsche regeering. In welingelichte kringen gelooft men, dat ook de Oostenrijksche regeering zelf algemeenen dienstplicht zal invoeren.

DUITSCHLAND. — De publicatie van de invoering van den dienstplicht is door het Duitsche volk met enorm enthousiasme ontvangen. **(Vorig bericht blz. 1722 B.)**

B. LUCHTVAART. — De luchtschipverbinding met Ned.-Indië. - Een rapport van de heeren van Tyen en Hoffman. —
In Mededeelingen, het officieel orgaan van het Comité Vliegtocht Nederland—Indië, wordt uitvoerig gewag gemaakt van de resultaten van het onderzoek, dat door den heer Van Tyen en ir. G. H. Hoffman ingesteld is naar de mogelijkheid van een luchtschipverbinding met Ned.-Indië. Dezen zijn daarbij tot de volgende conclusies gekomen:
1e. Het luchtschip kan niet alleen in de meeste gevallen slecht weer ontwijken, doch dit bovendien zonder bezwaar van belang doorstaan.
2e. Een rendabele exploitatie van luchtschepen voor het vervoer van passagiers, post en vracht is mogelijk.
3e. Post-luchtrechten kunnen, zoowel voor de route Europa—Ver. Staten als voor de route Europa—Nederl.-Indië aanzienlijk liggen beneden de thans geldende.
4e. Passage-tarieven behoeven slechts weinig te liggen boven de eerste klasse-tarieven van passagiersschepen.
5e. Eventueele staats- of andere subsidies zijn ontbeerlijk.
6e. Luchtschepen bieden in vergelijking tot luxepassagiersschepen redelijk comfort. Luchtziekte komt niet voor.
In het slot van het rapport, dat zich ook uitgestrekt heeft over de vraag hoe de organisatie van de internationale luchtscheepvaart moet worden ingericht en hoe daarbij een hevige concurrentie, die vooral in het ontwikkelingsstadium van dit luchtverkeer hoogst ongewenscht zou zijn, zooveel mogelijk voorkomen kan worden, wordt geadviseerd in Duitschland, Nederland en Amerika en eventueel in Engeland, een nationale luchtschipreederij te stichten, die elk één of meer luchtschepen in eigendom zullen hebben en welke schepen onder de vlag van het betrokken land zullen varen.
(Mededeelingen Comité Vliegtocht Nederland—Indië) **(Vor. ber. Nederland—Indië 1506 E.)**

19 MAART 1935

C. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond - Predikanten huisarrest. —
Het kerkelijk conflict in Duitschland heeft op 17 Maart geleid tot een actie der geheime staatspolitie tegen de oppositioneele predikanten, die zich blijven verzetten tegen het regime van den Rijksbisschop Müller in de Evang. Kerk. Aangezien bekend was, dat de oppositioneele predikanten voornemens waren het manifest der Belijdenissynode voor te lezen, dat de „Arische leerstellingen" en de door het nationaalsocialisme nagestreefde richting in de Kerk, betiteld met „het nieuwe paganisme", afkeurt, hadden de autoriteiten maatregelen genomen om deze voorlezing van den kansel te beletten.
De geheime staatspolitie heeft duizenden predikanten belet hun woningen te verlaten. Zij hadden zich te onderwerpen aan een huisarrest, dat door de politie werd gecontroleerd. Voor het huis van de meesten was een politiewacht opgesteld om hun te beletten zich naar hun kerk te begeven. Eenige predikanten, waaronder dr. Niemöller, zijn gearresteerd.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1716 B.)**

D. DUITSCHLAND. — Invoer van den Algemeenen dienstplicht - Protestnota van Engeland. —
De Britsche nota aan Duitschland, waarin geprotesteerd wordt tegen de invoering van den dienstplicht, is op 18 Maart '35 overhandigd. Na ontvangst van het door den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, gegeven antwoord, hebben de Engelsche ministers Simon en Eden besloten op 24 Maart '35 naar Berlijn te vertrekken.
Wij ontleenen aan de Engelsche nota het volgende:
„De regeering van het Vereenigd Koninkrijk acht zich verplicht de Duitsche regeering mededeeling te doen van haar protest tegen het op 16 Maart door de Duitsch regeering bekendgemaakte besluit om den dienstplicht in te voeren en de basis van de vredessterkte van het Duitsche leger op 36 divisies te brengen. Na de aankondiging van de instelling der Duitsche luchtvloot is bovengenoemde verklaring een nieuw bewijs van een eenzijdig optreden, dat, afgezien van de principieele kwestie, er toe leidt de onrust in Europa aanzienlijk te doen toenemen.
Verder zegt de nota:
Het sluiten van een alles omvattend accoord, dat in gemeenschappelijk overleg de plaats zou innemen van de verdragsbepalingen, kan niet vergemakkelijkt worden door als een vaststaand besluit de sterkte van een legermacht bekend te maken, welke elke vroeger geopperde legermacht verre overschrijdt en welke, indien daaraan wordt vastgehouden, een overeenkomst met de andere ten zeerste geïnteresseerde mogendheden moeilijker, zoo niet onmogelijk moet maken.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1724 A.)**

E. BELGIE. — Kabinet-Theunis afgetreden. —
De Belgische regeering is op 19 Maart '35 afgetreden. De minister-president Theunis verklaarde niet de zekerheid te hebben van het vertrouwen der leden der Kamer in zijn economisch beleid.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Kabinet 1723 C.)**

A. NEDERLAND. — Bedrijfsleven en Arbeidsmarkt in 1934. —

Blijkens mededeeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek treedt uit de resultaten van het onderzoek naar den algemeenen bedrijfstoestand en den stand der arbeidsmarkt over 1934 wel heel duidelijk naar voren hoezeer onze nijverheid in het algemeen te kampen had met de buitengewone ongunst der tijden, waarbij de moeilijkheden voortspruitende uit de structureele wijzigingen in de wereldhuishouding zulk een belangrijke rol spelen.

De **scheepsbouw** bleef onder de zwaar getroffen industrieën een eerste plaats innemen. Konden, wat zeeschepen aangaat, tegen lage prijzen al nu en dan eenige — w.o. niet belangrijke — orders voor nieuwen bouw of verbouw worden bemachtigd, dan bleef toch steeds de werkvoorraad in een bedroevende verhouding staan tot de totale bouwcapaciteit. Evenals de nieuwbouw droeg ook het reparatiewerk — al hadden niet alle ondernemingen aldoor evenzeer te klagen — over het geheel in sterke mate het stempel der depressie.

Bij de **machinefabricage** zijn weliswaar in vrij wat fabrieken door orders van allerlei aard korte of langere periodes van meer werk dan in het voorafgaande jaar voorgekomen, maar in de toch aldoor talrijke gevallen van vrijwel stationnair onvoldoende werk of nog verscherpte slapte ligt een duidelijke aanwijzing, dat 1934 niet mag worden gekarakteriseerd als een jaar dat een doorslaande wending ten goede gebracht heeft. Daarbij bleven klachten over de door scherpe buitenlandsche en onderlinge concurrentie slechte prijzen niet achterwege, evenmin als die over de zoo beperkte exportkansen.

Bij het **hoogovenbedrijf** is de productie nog gehandhaafd, maar onder over het geheel ongunstiger omstandigheden dan verleden jaar, waarbij de afnemende exportkansen een voorname rol spelen. Een proefinstallatie voor het vervaardigen van gegoten ijzeren buizen is in bedrijf genomen, met de bedoeling zoo mogelijk over te gaan tot het stichten van een buizengieterij. In het grootbedrijf der **gloeilampen- en radio-industrie** ontwikkelde zich de werkgelegenheid in opgaande lijn: de totale personeelsterkte steeg er n.l. in den loop van het jaar van 13.000 eind December 1933 tot boven de 15.000. Aan het eind der jaren 1932 teruggaande tot 1929 bedroeg de bezetting resp. ± 11.650, ± 10.800, ± 19.000 en ± 22.000 personen.

TEXTIELFABRIEKEN. — Zeer ongunstig was de toestand over het geheel in de **katoenindustrie**, al viel eenige gedeeltelijke verbetering niet te ontkennen. Zoo ondervonden een aantal weverijen, die voor export werken, tijdelijke werkverruiming in verband met de contingenteering in Ned.-Indië (ter beteugeling van de Japansche concurrentie), ofschoon in de laatste maanden, zij het niet overal, weder inkrimping (ontslag, minder getouwen in bedrijf) ontstond. Evenzoo werd de opleving in de spinnerijen, mede door meer export van garens, deels gevolgd door achteruitgang, erwijl er anderdeels ook aan het eind van het jaar nog voldoende werk (ook ploegenarbeid) was. Overigens kenmerkten vele fabrieken of afdeelingen in genoemde branches zich bij gebrek aan export en — of — binnenlandschen afzet door een vrijwel stationnaire en belangrijke bedrijfsinkrimping, zoodat, ondanks bovenbedoelde gevallen van tijdelijke opleving, er geregeld groote werkloosheid, zoowel geheele als gedeeltelijke, heerschte. Voor zoover over de prijzen mededeelingen werden gedaan, luidden deze voortdurend ongunstig (deels verliesgevend).

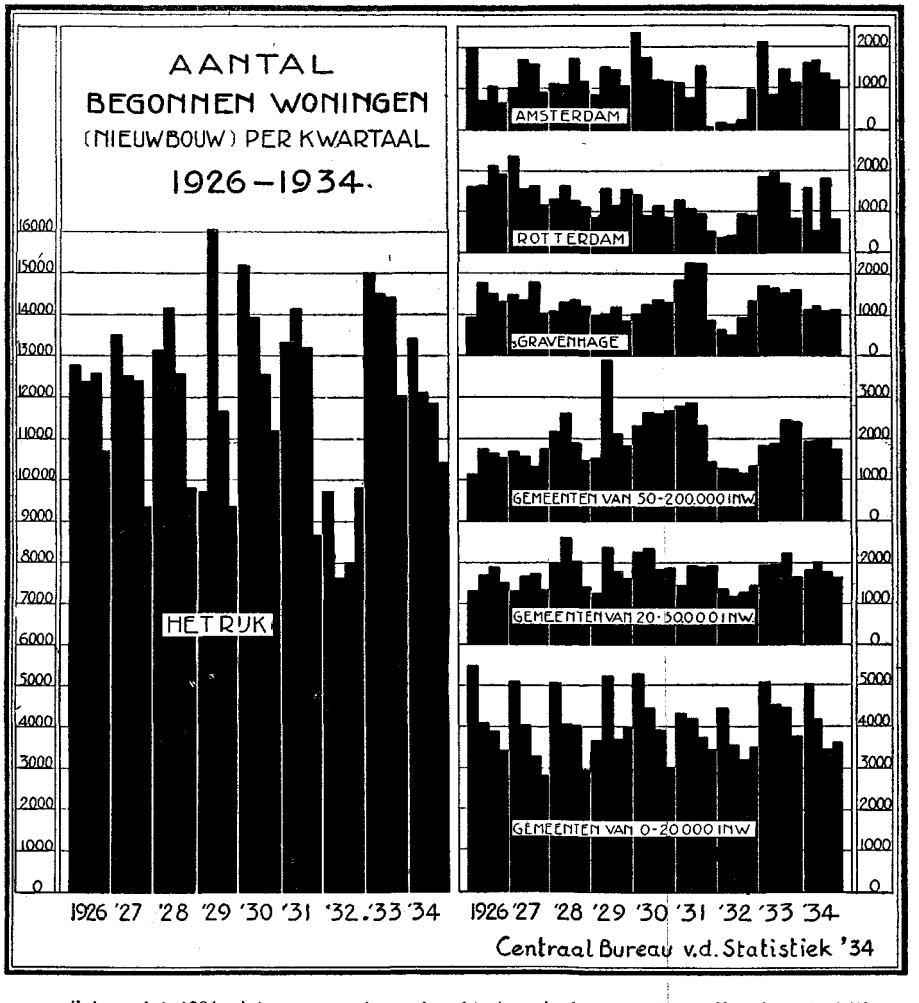

De aanvankelijk niet onbevredigende bedrijvigheid in de **wolindustrie** maakte reeds vóór eind Maart voor slapte plaats, waarna de algemeene toestand onbevredigend en ongunstiger dan in 1933 werd genoemd.

Bij de **kunstzijde-industrie** was de totale personeelsterkte in een 2-tal ondernemingen (w.o. de grootste) eind December ± 140 kleiner dan eind 1933, nadat zij aan het eind van elk der vorige kwartalen niet onbelangrijk (± 380 à 550) grooter was geweest. In de **confectiefabrieken** was de werkgelegenheid aanvankelijk niet onbevredigend, doch ontstond in het tweede kwartaal zeer overwegend een groote inzinking (ontslag en — deels zeer sterke — arbeidsduurverkorting), waarna slapte en werkloosheid veelal nog toenamen.

SCHOENINDUSTRIE. — In de schoenindustrie was bij een 70-tal fabrieken het totale aantal „man-uren" gedurende de eerste week van elke maand in de eerste vijf maanden hooger dan in de overeenkomstige van 1933. Van Juni af bleven deze cijfers echter beneden die van het vorige jaar. In de eerste helft van 1934 bedroeg het aantal „man-uren" gemiddeld 324.000, in de tweede helft 274.000 (voor 1933 waren de overeenkomstige cijfers resp. 307.000 en 305.000). Het gemiddelde aantal arbeiders bedroeg in de eerste en tweede helft van 1934 resp. 7.249 en 6.506 tegen resp. 6.761 en 6.711 in 1933.

In de **oliefabricage** was de toestand meer in het bijzonder in het tweede halfjaar, zooals zich ook wel afspiegelde in een min of meer betere werkgelegenheid in verschillende ondernemingen, over het algemeen minder ongunstig dan in 1933. Hierbij valt o.a. te wijzen op den in vergelijking met 1933 sterk toegenomen export van lijnolie (± 77.700 ton ad ƒ 9,5 millioen tegen in 1933 ± 47.700 ton ad ƒ 6,3 millioen). Tevens begon wat veekoeken betreft, waarvoor de binnenlandsche afzet hoofdzaak is, de op 1 November 1933 ingevoerde en op 1 Augustus 1934 in eenigszins gewijzigden vorm verlengde contingenteering van den invoer (tevens instelling van een monopolie-heffing om verschillen tusschen buiten- en binnenlandsche prijzen te nivelleeren) meer door te werken (import van lijnkoeken b.v. gedaald van 192.400 ton in 1933 tot slechts 55.950 ton in 1934).

Het **bouwbedrijf** vertoonde over het geheel achteruitgang bij 1933 vergeleken, waarvan de terugslag uiteraard tevens merkbaar was in andere nauw met deze branche samenhangende fabrieken. Wat speciaal den woningbouw (nieuwbouw) betreft, zij vermeld, dat het aantal woningen, waarvan de bouw in dit jaar begon ± 47.800 bedroeg tegen ± 56.000 in 1933 en ± 34.200 in 1932. Eind December was het aantal woningen in uitvoering gedaald tot ± 22.900, terwijl het eind 1933 en 1932 resp. ± 28.400 en ± 17.300 beliep. (Centr. Bureau v. d. Stat.)

(Vor. ber. Scheepsbouw 1684 H.; Textiel 1709 E.; Schoenindustrie 1424 D.; Woningbouw 1371 C.)

B. ITALIE. — Handelsovereenkomst met Engeland.

De tot stand gekomen overeenkomst tusschen Engeland en Italië voorziet in een invoerregeling voor Engeland, waarbij 80% van den totalen Britschen invoer van 1934 in Italië wordt toegelaten, terwijl de importeurs bij het Nationale Wisselinstituut hun betalingen in Lires zullen storten totdat de Sterling-rekening voldoende is om de Britsche exporteurs te kunnen betalen.

(Corriere della Sera) **(Vor. ber. Engeland 1711 B.; Italië 1414 D.)**

A. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Veiligheid. —**
Statistiek der gedooden en gewonden gedurende het tienjarig tijdvak 1925—1934:

	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
gedood	0	2	0	1	0	0	4	0	0	0
gewond	1	10	5	14	6	10	14	4	4	10

Vervoer gemiddeld 100 millioen reizigers per jaar. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Spoorwegen 1689 A.)**

B. **ZWEDEN. — Gemeenteraadsverkiezingen te Stockholm. —**
Op 17 Maart '35 hebben te Stockholm gemeenteraadsverkiezingen plaats gehad, waaraan in de verschillende districten tot 85% der kiezers deelnamen.
De uitslag luidt: conservatieven 33 (verlies 2); volkspartij 14 (winst 6), sociaal-democraten 45 (verlies 7), links-socialisten 7 (winst 2), terwijl één communist werd gekozen.
De verkiezingsuitslag beteekent voor de sociaal-democraten, dat door het verlies van 7 zetels een einde is gemaakt aan de meerderheid, die zij sinds 16 jaar hadden. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Verkiezingen 1491 C.)

C. **NEDERLAND. — Prinses Juliana opent een nieuw Paviljoen voor gewrichts-tuberculose te Laren. —**
Door H. K. H. Prinses Juliana is op 18 Maart '35 te Laren het nieuwe paviljoen geopend van het „Sanatorium van de vereeniging tot behartiging van de Belangen van Nederlandsche lijders aan Been- en Gewrichts-tuberculose." (Vaz Dias)
(Vor. ber. Tuberculosebestrijding 1668 A.)

D. **IRAK. — Nieuwe regeering gevormd. - Opstand.**
Het twee weken geleden gevormde kabinet van Irak is afgetreden in verband met ernstige onlusten in het gebied van de midden-Euphraat.
Het nieuwe kabinet is reeds gevormd. Het staat onder leiding van Yassin Pasja.
Er is een actie ingezet tegen de opstandige stammen.
(Le Courrier de Syrie, Aleppo) **(Vor. ber. 1700 G.)**

E. **JAPAN. — De Japansche pers over de invoering van den dienstplicht in Duitschland. —**
De **„Nitsji Nitsji"** acht het feit uiterst alarmeerend en gelooft dat Europa er door in groote moeilijkheden gewikkeld zal worden en dat het oorlogsgevaar er aanzienlijk door toeneemt.
De **„Asahi"** betreurt de houding van Duitschland en alhoewel het blad niet gelooft, dat er een Europeesche crisis door veroorzaakt zal worden, zullen de internationale gevoelens er ten zeerste door geprikkeld worden. Het blad adviseert Frankrijk en Engeland geen tegen Duitschland gerichte combinaties te vormen, doch te trachten in overleg met Duitschland de veiligheid te bevorderen. **(Vor. ber. 1724 D.)**

F. **JOEGO-SLAVIE. — De nieuwe Italiaansche gezant brengt vredelievende boodschap van Mussolini. —**
Bij de overhandiging van zijn geloofsbrieven aan den Prins-regent verklaarde de nieuwe Italiaansche gezant, dat Italië geen enkele bedoeling had de ontwikkeling van Joego-Slavië te belemmeren of de territoriale onschendbaarheid aan te tasten.
Prins Paul, de regent van Joego-Slavië, antwoordde, dat Joego-Slavië alles in het werk zal stellen voor een vriendschappelijke samenwerking met Italië.
(Politika) **(Vorig bericht blz. 620 G.)**

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Stille Omgang te Amsterdam. —**
In den nacht van 16 op 17 Maart '35 is te Amsterdam de tweede Stille Omgang gehouden. Er waren nu dertigduizend deelnemers van buiten Amsterdam en in het vroege morgenuur hebben ruim evenveel Amsterdammers de processie gehouden.
Mgr. dr. Lemmens, bisschop van Roermond, nam met een groep van 1000 Limburgers deel aan de processie.
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 1716 A.)**

H. **NEDERLAND. — Contingenteering. - Rijwielen.**
De contingenteering van rijwielen omvat vier groepen:
a. rijwielen, al dan niet voorzien van daaraan bevestigde toebehooren, voor zoover dit bij een normaal 2- of 3-wielig rijwiel (transport-rijwielen inbegrepen) behoort;
b. frames, al of niet voorzien van achtervork, achterspatbord en volledig trap-asstel, bracket-as (trap-as), cranks, kettingkast en de bijbehoorende kogellagers en stofkap;
c. rijwiel-onderdeelen;
d. electrische rijwiellampen, waaronder wordt verstaan dynamo's, al of niet met reflectoren en toebehooren.
Voor groep a is het percentage bepaald op 100% van het aantal; voor groep b op 50% van het aantal; voor groep c op 50% van het gewicht en voor groep d op 50% van het aantal.
Deze contingenteering geldt voor vijf maanden, aanvangende 1 Maart 1935.
Als basisperiode is genomen het overeenkomstige tijdvak in 1934.
Voorts is er een certificaat van oorsprong vereischt, doch niet van goederen, die voor 22 Maart ten invoer zijn verzonden.
Voorts is geen invoervergunning vereischt voor goederen, die voor 19 Maart ten rechtstreekschen invoer worden aangeboden.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Contingenteeringen 1720 G.)**

20 MAART 1935

I. **SCHEIKUNDE. — Zilver langs chemischen weg veranderd in cadmium. —**
In het technologisch instituut van Massachusetts heeft een jeugdig chemicus, dr. van de Graaff, in aanwezigheid van eenige honderden personen zilver in cadmium veranderd met behulp van een zoogenaamd „atomenbombardement".
Hij gebruikte een radium-emanatie en met de alpha-stralen bombardeerde hij het element Beryllium, welks neutronen een zilveren cylinder raakten, zoodat deze radio-actief werd.
Reeds na 20 seconden vertoonden de zilver-atomen de eigenschappen van het metaal cadmium. Het bij deze bewerking ontstane geluid was met behulp van microfoons en luidsprekers duizenden malen versterkt, zoodat het auditorium het experiment zoowel kon zien als hooren.
In het periodiek systeem is het element zilver nummer 47, terwijl het nummer van cadmium in dit systeem 48 is.
Dr. van de Graaff verklaart, dat hij bij zijn experiment de methode heeft gevolgd van prof. en Mme. Joliot, de dochter van Mme. Curie, en van prof. Fermi te Rome. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Scheikunde 1491 H.)

K. **FRANKRIJK. — Dienstplicht in Duitschland. - Sir John Simon's bezoek aan Berlijn. - Fransche commentaren. —**
Het vaderland is in gevaar, roept de „Echo de Paris" uit. De Britsche houding heeft te Parijs verbazing en verwarring gesticht, nadat men sinds enkele weken den indruk had gekregen, dat den Engelschen ministers eindelijk de oogen open waren gegaan. Hierin hebben wij ons evenwel vergist.
Volgens de „Oeuvre" verhindert de Britsche nota iedere gezamenlijke actie tusschen Londen, Parijs en Rome en geeft zij Hitler moreele satisfactie.
De „Figaro" is er ten zeerste over verwonderd, dat de reis van Simon naar Berlijn doorgaat, zonder dat te voren met Frankrijk en Italië van gedachten wordt gewisseld over den nieuwen toestand, dien het door Berlijn geschapen „fait accompli" heeft doen ontstaan.
Het bezoek van Simon aan Berlijn, merkt de „Populaire" op, beteekent de legislatie van Duitschland's herbewapening. **(Vorig bericht blz. 1726 E.)**

L. **AMSTERDAM. — Eere-doctoraten. - K. J. L. Alberdingk Thijm en W. Kloos. —**
De Senaat der Universiteit van Amsterdam heeft in zijn zitting van 18 Maart '35 besloten, het eere-

doctoraat in de Letteren en Wijsbegeerte te verleenen aan de heeren K. J. L. Alberdingk Thijm (Lodewijk van Deyssel) en W. Kloos.
Teneinde aan deze plechtigheid in het jaar van het halve eeuwfeest der nieuwe Gids-beweging meer luister bij te zetten, is besloten ze te doen plaats hebben in een bijzondere zitting van den Senaat, op Maandag 27 Mei 1935, waarin behalve door den rector-magnificus, prof. dr. Th. J. Stomps, het woord gevoerd zal worden door prof. dr. J. Prinsen J. Lzn. en prof. dr. A. A. Verdenius, eventueel ook door de beide promovendi, en waarin de voorzitter van de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte, prof. dr. A. W. de Groot, als promotor zal optreden.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Eere-Doctors 1600 E.; (Alberdingk Thijm 1493 C.; Photo 1524 a)**

A. **GRIEKENLAND. — Nieuwe ministers. - Venizelos te Napels. - Krijgsraad. —**
In tegenwoordigheid van den premier Tsaldaris heeft staatspresident Zaimis de volgende nieuwe ministers beëedigd: Rhallys, Binnenlandsche Zaken; Chloros, Justitie; Theotokis, Landbouw; Mavromichalis, zonder portefeuille.
Eleutherios Venizelos is op 19 Maart '35 met zijn vrouw en eenige partijgenooten te Napels aangekomen.
Op 19 Maart zijn de processen begonnen tegen een aantal deelnemers aan de opstandige beweging.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Opstand 1723 A.; Kabinet 1631 E.)**

B. **WIJSBEGEERTE. — Die Logik der Geisteswissenschaften. - Lezing van prof. dr. Ernst Cassirer. —**
Voor de leden der Vereeniging voor Wijsbegeerte, alsmede voor genoodigden der Afdeeling van Moderne Literatuurwetenschap der Allard-Pierson-stichting heeft prof. dr. Ernst Cassirer, hoogleeraar te Oxford, in de Aula van de Universiteit te Amsterdam een voordracht gehouden over „Die Logik der Geisteswissenschaften".
Volgens Kant is de logica de wetenschap, die eens en voor altijd gefixeerd is; ze beschouwt en registreert, maar heeft geen productief karakter meer. Maar dit is slechts een bepaalde logica, die Kant zelf de „algemeene" of „formeele" logica noemt. Daarnaast kent Kant nog een andere, die hij de transcendentale logica noemt, en die zich niet, zooals de formeele, met den vorm, maar met den inhoud bezig houdt.
In de geschiedenis zien we, hoe de logica eerst vruchtbaar wordt, wanneer ze zich van haar beperking tot het formeele losmaakt en in verbinding treedt met de problemen der verschillende wetenschappen.
De eerste poging om tot een logica der geesteswetenschappen te komen, is die van het Fransche positivisme van Auguste Comte. Merkwaardig is het, dat de Fransche, nòch de Engelsche taal een uitdrukking kennen, die den term „Geisteswissenschaften" exact weergeeft. Dit is begrijpelijk, daar deze term afkomstig is uit het gebied der Romantiek en der metaphysica van Hegel.
De Franschen en Engelschen gingen ook een anderen weg: zij waren niet op metaphysica maar op de analyse der phænomenen gericht. En daarbij treedt dan het moment op, dat de natuurwetenschappen van de geesteswetenschappen scheidt: het sociale moment.
In de 18e eeuw was er nog een andere poging om tot een eigen probleemstelling te komen, n.l. die van Giovanni Battista Vico — een poging, die aanvankelijk steriel bleef, maar later vruchtbaar werkte, vooral t.o.v. de moderne Italiaansche philosophie (Croce en Gentile).
Vico ging hierbij uit van de taal, bij hem zien wij waarschijnlijk de eerste poging tot een taal-philosophie. Bij hem ook voor het eerst de groote trias: taal-mythe-kunst.
Vico zegt: de mensch begrijpt alleen, wat hij zelf voortbrengt. Wij moeten ons daarom richten tot de menschelijke cultuur. De taak zou dus nu moeten zijn, niet alleen alle cultuurphænomenen te analyseeren, maar ook, altijd als wij van de veelheid dezer phænomenen uitgaan te vragen naar wat er achter staat: het genetische principe.
In het slot van zijn lezing ging prof. Cassirer hierop nader in.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Wijsbegeerte 1608 E.)**

C. **BELGIE. — Het aftreden van het kabinet-Theunis. Verklaring van den minister-president. —**
Minister-president Theunis begon met te verklaren, dat de door hem voorgezeten regeering samengesteld werd, om het werk van het economische herstel en de stabiliteit van den franc, door de vorige regeeringen ondernomen, voort te zetten. Herhaaldelijk heeft het kabinet de aandacht van het parlement op den ernst van den toestand gevestigd en heeft het aangedrongen op het behoud van een geest van vertrouwen en offervaardigheid, zonder welke het in zijn pogingen niet zou kunnen slagen. Deze medewerking heeft de regeering niet in voldoende mate ondervonden. Een deel van de meerderheid verleende meer dan eens zijn vertrouwen slechts met tegenzin aan de regeering.
Bovendien voerde de oppositie tegen de regeering een onrechtvaardigen en systematischen strijd en aarzelde zij niet, tot allerlei verdachtmakingen aan het adres van de ministers over te gaan. Na een aanhoudenden strijd, die vier maanden heeft geduurd, hebben de gemeenschappelijke pogingen van de leden der regeering niet kunnen beletten, dat de bedreiging, die op den franc woog, scherper vormen ging aannemen. In deze omstandigheden bleef er aan de regeering niets anders over, dan den Koning te vragen, de opdracht, welke zij van hem had ontvangen, te willen terugnemen. Met den wensch, dat de opvolgers van het huidige kabinet in den eensgezinden steun van de natie de noodige kracht zullen mogen vinden, om de overwinning te behalen, sloot Theunis zijn ontstellende verklaring.
(Gazet van Antwerpen) **(Vorig bericht blz. 1724 E.)**

D. **NOORWEGEN. — Kabinet-Nygaardsvold gevormd.**
De leider der Noorsche Arbeiderspartij en voorzitter van het Storting, Nygaardsvold, heeft op 19 Maart '35 den koning de lijst van het nieuwe Noorsche kabinet voorgelegd. Deze luidt als volgt:
Nygaardsvold, Minister-president en minister van Arbeid; Koht, Buitenlandsche Zaken; Indreboe, Financiën; Madson, Handel; Bergsvik, Sociale Zaken; Hjelmtveit, Onderwijs; Monsen, Defensie; Ystgaard, Landbouw; Lie, Justitie. (Aftenposten) **(1723 D.)**

E. **GUAM. — Japansche bewoners uitgewezen. —**
De Japansche consul-generaal te Manilla deelt mede, dat 20 Japanners, die sedert 15 jaar op het Amerikaansche Zuidzee-eiland Guam wonen, aanwijzing hebben gekregen het eiland te verlaten.
Deze maatregel wordt in verband gebracht met den bouw van militaire versterkingen op Guam voor een nieuwe Amerikaansche marine-basis en een nieuw steunpunt voor de Amerikaansche luchtmacht.
(Dempo Rengo)

21 MAART 1935

F. **NEDERLAND. — Samenwerking op economisch-technologisch gebied tusschen Brabant en Limburg.**
Bij het Provinciaal Bestuur van Noord-Brabant bestaat het voornemen om voor deze provincie een dienst in het leven te roepen, welke zich in het bijzonder zal kunnen wijden aan de industrieele belangen van Noord-Brabant, op de wijze zooals dit reeds gedurende drie jaren door het Economisch Technologisch Instituut in Limburg voor deze provincie geschiedt. Er zal worden gestreefd naar een zoo groot mogelijke samenwerking tusschen Noord-Brabant en Limburg, die op verschillend terrein zooveel met elkander gemeen hebben. (Limburger Koerier)

G. **ROEMENIE. — De staat van beleg verlengd. —**
De Roemeensche Kamer heeft het voorstel der regeering om den staat van beleg in verschillende deelen des lands met de censuur weer met zes maanden te verlengen, aangenomen. (Adverul, Bucaresti)
(Vorig bericht blz. 1587 E.)

H. **FILMKUNST. — Centrale commissie voor de filmkeuring-1934. —**
Aan het jaarverslag van de Centrale commissie voor de filmkeuring over het jaar 1934 ontleenen wij het volgende:
Het aantal films dat ter keuring werd aangeboden (2365) was van dien aard, dat op een enkelen dag na het geheele jaar regelmatig keuringscommissies moesten worden opgeroepen. Het aantal keuringszittingen bedroeg 452.
Het verslag vermeldt o.a. dat op de keuringsuitspraken in 1934 zoo goed als geen openlijke kritiek werd uitgeoefend en dat mededeelingen van plaatselijke commissies van toezicht betreffende verschil van opinie met de beslissingen der commissie vrijwel achterwege bleven. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Filmkunst 1701 I.)

I. **NEDERLAND. — Contractenrecht en goede trouw. - Lezing voor Notarieele Vereeniging. —**
Voor de Notarieele Vereeniging te Amsterdam heeft prof. mr. dr. S. van Brakel uit Utrecht op 16 Maart '35 een inleiding gehouden over den invloed van de werking der goede trouw

bij de uitvoering van overeenkomsten volgens de Nederlandsche rechtspraak.
Spr. begon met een uiteenzetting van de denkbeelden die in de artikelen 1374 3e en 1375 van het B. W. tot uiting komen.
De tegenstelling: vaststelling van den inhoud en de uitvoering is niet zoo scherp als het eerst schijnen kan. Want vaststelling van den inhoud volgens billijkheid en uitvoering te goeder trouw blijken op hetzelfde uit te loopen. Men kan zeggen, dat de plicht om van een in een contract gegeven recht in bepaalde gevallen geen gebruik te maken is een verplichting, krachtens art. 1375 opgelegd, evengoed als men kan zeggen, dat de goede trouw verbiedt in die gevallen op de contractsbepaling een beroep te doen. Merkwaardig is, dat de rechter uit deze beide mogelijkheden veel vaker ten gunste van art. 1374 dan ten gunste van art. 1375 kiest. Mogelijk speelt hier vrees voor cassatie een rol. Het beroep op de goede trouw is vaak met zooveel succes gedaan, werd zóó populair, dat men zelfs buiten het contractenrecht, dus op een gebied waarop art. 1374 niet toepasselijk is, vaak de goede trouw ziet te hulp komen. Zoo is de eisch van uitvoering te goeder trouw een algemeen contrôlemiddel geworden, waardoor bevoegdheden van den schuldeischer tijdelijk of blijvend opgeheven of omgekeerd, juist nieuwe verplichtingen, tijdelijk of blijvend, werden opgelegd. Dat gaf onrust.
Hier greep de Hooge Raad in met een reeks arresten, waarvan twee uit 1926 het meest bekend zijn, doch die, goed beschouwd, door eenige andere waren voorafgegaan en sedert door een aantal andere zijn gevolgd en gehandhaafd.
Die arresten zeggen volgens spr. niet, dat de goede trouw nooit een beperkende werking op de verplichtingen van den debiteur en de rechten van den crediteur kan hebben, doch alleen, dat deze beperking niet zóó ver kan gaan, dat het heele contract wordt opgeheven of vernietigd. Het is voor den lageren rechter mogelijk, langs den weg der interpretatie van de overeenkomst te bereiken, wat hij andes met een beroep op de goede trouw niet meer kan doen, doch het blijkt niet, dat de rechterlijke macht zich in die richting beweegt. De lagere rechter volgt den Hoogen raad eerder, dan dat hij een strijd er tegen voert, aangezien ook de aanvankelijk zeer luide critiek gaandeweg veel minder is geworden.
Op deze uiteenzetting volgde een gedachtewisseling.
(Red. K. H. A.)

A. DUITSCHLAND. — Groote luchtbeschermingsoefening in Berlijn. —
In tegenwoordigheid van den minister van Luchtvaart, Göring, en van tal van hooggeplaatste overheidspersonen, is op 20 Maart '35 in een groote woonwijk van het luchtbeschermingsdistrict Kreuzberg een volledige luchtbeschermingsoefening gehouden, die vijf uur duurde en die voor de eerste maal volkomen als in geval van oorlog werd uitgevoerd.
Het is de grootste actie van dezen aard geworden, die ooit in Duitschland is voorgekomen.
(Persberichten) **(Vor. ber. Luchtvloot 1720 A.)**

B. KONINGIN EMMA. — Herdenking van den sterfdag. —
Op 20 Maart '35 heeft op het Regentesseplein te Den Haag een treffende plechtigheid plaats gehad.
Het Haagsche gemeentebestuur, vertegenwoordigd door den burgemeester, mr. S. J. R. de Monchy, de wethouders De Vries, Van der Bilt, Quant en Feber, den gemeente-secretaris, dr. Boasson, en den chef van 's Burgemeesters kabinet, Jhr. mr. Six, begaf zich op plechtige wijze, van de consistoriekamer van de Regentessekerk, naar het Regentesse-monument, aan den voet waarvan een krans is neergelegd, als een stille hulde aan de nagedachtenis van wijlen H. M. de Koningin-Moeder, die op 20 Maart '35 een jaar geleden is overleden. (Persberichten)
(Vorig bericht blz. 1358 B.)

C. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerkstrijd. - Gearresteerde predikanten in vrijheid gesteld. —
De 386 Evangelische predikanten die na de massale arrestatie en de huisarresten op 17 Maart '35 nog in arrest verkeerden, zijn op 20 Maart allen in vrijheid gesteld. (Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. 1724 C.)**

D. FRANKRIJK. — Militair-politiek debat in den Senaat. - De Jouvenel's motie aangenomen. —
Het debat in den Franschen Senaat op 20 Maart '35 over de interpellatie nopens de nationale verdediging, heeft door de gebeurtenissen der laatste dagen in Duitschland, een onverwachten omvang en beteekenis gekregen.
De debatten eindigden, dat met zeer groote meerderheid, n.l. 263 tegen 21 stemmen, een motie van vertrouwen in de regeering, ingediend door de Jouvenel, werd aangenomen, welke als volgt luidt:
„De Senaat, vertrouwen stellende in de regeering wat betreft het volgen van een politiek van nationale veiligheid en van handhaving van den vrede, keurt haar verklaring goed." (Le Journal)
(Vor. ber. Diensttijdverlenging 1721 H.)

22 MAART 1935

E. DUITSCHLAND. — Invoering van den algemeenen dienstplicht. - Protestnota's van Frankrijk en Italië.
De Fransche en Italiaansche ambassadeurs te Berlijn, François Poncet en Cerrati, hebben op 21 Maart '35 een bezoek gebracht aan den rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, wien zij de protestnota's hunner regeeringen overhandigden tegen de invoering door Duitschland van den algemeenen dienstplicht.
Beide protesten zijn door von Neurath van de hand gewezen, omdat de motiveering geen rekening houdt met de feiteiijke situatie.

FRANSCHE PROTESTNOTA. — De op 21 Maart '35 door den Franschen ambassadeur te Berlijn, François Poncet, aan de Duitsche regeering overhandigde nota heeft o.a. den volgenden tekst:
Twee dingen moeten thans naar het oordeel der Fransche regeering worden geconstateerd:
Eenerzijds en in algemeenen zin, dat de rijksregeering weloverwogen het essentieele beginsel van volkenrecht miskent, volgens hetwelk geen enkele mogendheid zich van verdragsverplichtingen kan vrijmaken, of deze kan wijzigen, dan alleen met goedkeuring van de mede-contracteerende partijen en langs den weg van minnelijk overleg.
Anderzijds, en wel in het bijzonder nadat de rijksregeering zelf haar verlangen te kennen had gegeven om de diverse hoofdpunten opgehelderd te zien van de onderhandelingen tusschen de mogendheden, waartoe ook zij was uitgenoodigd, heeft zij weloverwogen maatregelen getroffen, welke er toe moesten leiden, het resultaat van die onderhandelingen in gevaar te brengen, namelijk doordat zij er tevoren en eenzijdig door middel van een voldongen feit een der essentieele doeleinden aan heeft ontnomen.
De regeering der Fransche republiek heeft den plicht, het meest formeele protest te doen hooren tegen die maatregelen, waaromtrent zij thans reeds alle reserves maakt.
Zelf vastbesloten zijnde te zoeken naar alle middelen van internationale verzoening, welke dat onbehagen kunnen doen verdwijnen en den vrede van Europa kunnen waarborgen, wenscht de Fransche regeering, op grond van haar eerbied voor de inachtneming van de verdragen, haar vaste besluit kenbaar te maken, om bij geen enkele onderhandeling toe te staan, dat daarbij een beroep wordt gedaan op eenigerlei beslissing, die met verkrachting van internationale verplichtingen is genomen.
(Le Temps)

ITALIAANSCHE NOTA. — De door den Italiaanschen ambassadeur aan den Duitschen rijksminister van Buitenlandsche Zaken overhandigde nota heeft ongeveer denzelfden inhoud als de Fransche. Zij eindigt echter als volgt:
De Italiaansche regeering heeft ook nog kortgeleden vele bewijzen gegeven van haar wil tot internationale samenwerking en is voornemens ook verder trouw te blijven aan een zoodanige houding, die in overeenstemming is met de behoefte van de volken en met de eischen van de Europeesche samenleving.
Desondanks gevoelt zij zich verplicht tot de verklaring, dat zij bij eventueele toekomstige beraadslagingen een zoodanigen gegeven toestand niet eenvoudig als fait accompli zal aanvaarden, welke ontstaan is uit eenzijdige beslissingen, waardoor verplichtingen van internationalen aard worden opgeheven.
(La Stampa) **(Vorig bericht blz. 1726 K.)**

F. AUSTRALIE. — Schulden. —
De totale schuld van Australië bedroeg einde 1934 £ 1.237.122.393, waarvan £ 394.492.806 federale schuld en £ 842.629.587 van afzonderlijke staten.
Van al deze leeningen is £ 643.898.338 binnenlandsche schuld, terwijl £ 547.325.462 te Londen uitstaat en £ 45.898.592 te New York. De jaarlijksche interest bedraagt £ 48.965.229. (The Argus, Melbourne)
(Vorig bericht blz. 27 F.)

G. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Onderwijsbegrooting aangenomen. —
Professor De Savornin Lohman heeft op 21 Maart '35 in de Eerste Kamer, mede namens de heeren Van Citters, mr. Fock en dr. Polak, de volgende motie ingediend:
„De Eerste Kamer, betreurende de invoering, zonder voldoend voorafgaand overleg met de Staten-Generaal, van eene eenzijdig voorbereide nieuwe spelling, overtuigd van de wenschelijkheid, dat de regeering alsnog aan de daaruit voortvloeiende bezwaren behoort tegemoet te komen.
gaat over tot de orde van den dag".

De Kamer heeft deze motie met 23—17 stemmen verworpen.
De onderwijsbegrooting is daarop zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (De Telegraaf)
(V. b. Eerste Kamer 1721 D.; Begr. Onderw. 1621 H.)

A. **NEDERLAND. — Uitvoer naar Italië. —**
Op 19 Febr. '35 is nagenoeg de geheele invoer in Italië beperkt tot 10 à 35 pct. van den invoer gedurende 1934. Thans kan worden medegedeeld, dat voor den tijd tot 30 April '35 een regeling is getroffen, krachtens welke voor alle uit Nederland ingevoerde Nederlandsche en koloniale goederen, waarvan de invoer bij decreet van 19 Febr. 1935 is gecontingenteerd, de invoer wordt toegestaan tot 100 pct. van den invoer tusschen 18 Febr. en 30 April 1934. Voor het verkrijgen van een invoer-vergunning moet een bewijs worden overgelegd van inklaring gedurende genoemd tijdvak van 1934. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1702 B.)

B. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche schulden. —**
Onderstaand staatje geeft een overzicht van de Duitsche buitenlandsche schulden sedert midden 1930 (volgens officieele opgaven).

		(in milliarden RM.) totaal	op langen termijn	op korten termijn	waarvan Stillhalte-crediet.
Midden	1930 .	26,3—26,8	10,8	15,5—16	—
Dec.	1930 .	25,3—25,8	10,8	14,5—15	—
Juli	1931 .	23,8	10,7	13,1	6,3
Nov.	1931 .	21,3	10,7	10,6	5,4
Febr.	1932 .	20,6	10,5	10,1	5,0
Sept.	1932 .	19,5	10,2	9,3	4,3
Febr.	1933 .	19,0	10,3	8,7	4,1
Sept.	1933 .	14,8	7,4	7,4	3,0
Febr.	1934 .	13,9	7,3	6,7	2,6
Dec.	1934 .				2,0

(Berliner Börsen Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1459 D.)**

C. **FRANKRIJK. — Duitschland's invoering van den algemeenen dienstplicht. - Protest-nota aan den Volkenbond. —**
Het Volkenbondssecretariaat heeft op 21 Maart '35 het telegram gepubliceerd van de Fransche regeering aan den secretaris-generaal. Het heeft den volgenden tekst:
„Door een wet, welker inhoud op 16 Maart '35 aan de ambassadeurs van Frankrijk, Engeland en Italië is medegedeeld en die dienzelfden dag gepubliceerd is, heeft de Rijksregeering besloten in het Rijk den algemeenen dienstplicht weer in te voeren en het Duitsche leger op de basis van een legersterkte van 12 legercorpsen van 36 divisies te reorganiseeren.
De Duitsche autoriteiten hadden eenige dagen daarvoor openlijk mededeeling gedaan van de instelling van een Duitsche militaire luchtmacht.
In het eene, zoowel als in het andere geval heeft de Duitsche regeering bewust door een eenzijdige daad de verplichtingen volgens gesloten verdragen opgezegd, die vervat zijn in de verdragen, die Duitschland onderteekend heeft. Duitschland heeft echter, toen het toetrad tot den Volkenbond, waarvan het lid blijft tot de termijn van twee jaar na de verklaring van 21 October 1933 verstreken is, de verplichting op zich genomen nauwgezet alle verplichtingen te eerbiedigen, die voortvloeien uit de verdragen, die tusschen de georganiseerde volken gesloten zijn.
Onder deze omstandigheden en met het oog op de bepalingen van paragraaf 2 van artikel 11, waardoor elk lid van den Volkenbond het recht heeft de aandacht van den Raad te richten op elk feit, dat de internationale betrekkingen zou kunnen aantasten, en dat gevolgen kan hebben, die den vrede of de goede betrekkingen tusschen de naties bedreigen, heeft de regeering der Fransche Republiek de eer den Volkenbondsraad te wijzen op den toestand, die door de houding der Duitsche regeering is ontstaan.
Gezien de ernst van de kwestie, die door den Duitschen maatregel is ontstaan, heb ik de eer U te verzoeken een buitengewone zitting van den Volkenbondsraad bijeen te roepen, teneinde de bedoelde kwestie te onderzoeken."
Het telegram was geteekend: Pierre Laval.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1728 E.)**

23 MAART 1935

D. **ALEXANDER MOISSI OVERLEDEN. —**
Te Weenen is de wereldberoemde tooneelspeler Alexander Moissi ten gevolge van een ernstigen aanval van griep op 22 Maart '35 overleden.
Alexander Moissi is 2 April 1880 te Triest geboren en hij kwam, twintig jaar oud, zonder een woord van de Duitsche taal machtig te zijn, te Weenen aan, waar hij een aanstelling als figurant bij het Burgtheater verkreeg. Daar trok hij de aandacht van den grooten tooneelspeler Kainz, die hem bij zich ontbood en voor zijn verdere opleiding te Praag zorg droeg. Na Kainz werd Reinhardt zijn beschermer en mentor, en Moissi vond een plaats bij de Deutsche Volksbühne te Berlijn. Zijn eerste rol was die van Golo in „Genoveva".
De kritiek was den jongen en genialen speler in den beginne niet onverdeeld gunstig gezind, maar Reinhardt hield zijn beschermeling de hand boven het hoofd en stond hem jaar in jaar uit met raad en daad ter zijde, tot Moissi zijn publiek veroverd had.
Hij werd een der meest gevierde spelers van het Reinhardt-ensemble. Tijdens den oorlog werd hij ingedeeld bij den vliegdienst; hij geraakte in gevangenschap maar wist, na velerlei avonturen, weer in Duitschland te komen.
Na den oorlog verbreidde zich zijn roem snel door Europa, de roem van geniaal speler in stukken van Tolstoi, Ibsen, Hauptmann, Goethe en Schiller en geleidelijk leerde ook het Nederlandsche publiek hem kennen. Men zag en bewonderde hem als Fedja in „Der lebende Leichnam" van Tolstoi, men genoot van zijn spel in „Jedermann', en hij werd, overal waar hij optrad, met geestdrift toegejuicht.

Alexander Moissi.

Het eigenaardige van Moissi als acteur was wel, zoo schrijft de Telegraaf naar aanleiding van zijn dood, dat hij minder een dienende vertolker van den tooneelschrijver was, dan wel een van die spelers die zich met hart en ziel in een rol verliezen en ze vaak nagenoeg geheel tot persoonlijke uiting maken.
Dat bracht mede, dat hij, als andere groote acteurs van dit genre, soms in het virtuoze verdwaalde en tevens dat hij in zijn verschillende rollen zeer ongelijk was. Zoo stelde van de vele in ons land gespeelde figuren zijn „Oedipus" menigeen zeer teleur, en heeft ieder aan de prachtige en tot het diepste ontroerende menschelijkheid van zijn „Fedja" in Tolstoi's „Levende Lijk" een onvergetelijke herinnering behouden.
Moissi's persoonlijkheid, zijn weeke, zwaarmoedige natuur vonden in dezen verwanten mensch Fedja alles wat de rol tot zijn meest volkomen creatie maakte.
Nog voor hij in Fedja zijn meesterschap bereikt had, had er reeds een groote verandering in hem plaats gegrepen, die ontstond door den oorlog. Toen hij er uit terugkeerde droeg zijn nieuwe markies Posa de teekenen van zijn vreeselijke ervaringen, en in dien tijd begint hij te gevoelen wat hij later de roeping der menschheid voor den acteur zou noemen.
Moissi speelde in recente jaren veel in Italië, zoowel op het tooneel en voor de film; juist dezer dagen werd hem het Italiaansch staatsburgerschap verleend.
De dood achterhaalde hem op den vooravond van een tournee door Tsjecho-Slowakije en Nederland, waarbij hij ons Pirandello's laatste stuk zou gebracht hebben.
(Telegraaf - Persberichten)

A. **LUCHTPOST. — Europeesch luchtrecht vervalt. —** Met ingang van den a.s. zomerdienst vervalt het luchtrecht voor brieven en briefkaarten met Europeesche bestemming. Zonder dat de afzender extra maatregelen behoeft te nemen, zal correspondentie voor bestemmingen binnen Europa steeds per luchtpost worden verzonden, indien dit de bestelling bespoedigt. (Alg. Handelsblad)

B. **NOORWEGEN. — Regeeringsverklaring van premier Nygaardsvold. —**
Het socialistische kabinet-Nygaardsvold heeft zich op 21 Maart '35 aan het Storting voorgesteld.
In de regeeringsverklaring, die door den premier Nygaardsvold werd voorgelezen, wordt gezegd, dat het nieuwe kabinet wel is waar een minderheidsregeering is, doch dat het gesteund wordt door den krachtigen wensch van het volk inzake effectiever maatregelen ter bestrijding van de economische crisis. Zij zal haar steun verleenen aan alle pogingen, die een vermindering der werkloosheid ten doel hebben. De maatregelen der regeering, welke beoogen, het economisch leven te beschermen tegen storingen op het gebied der valutapolitiek, zullen op een gezonde financieele politiek gebaseerd zijn, eindigt de verklaring.
Het Storting koos den conservatieven afgevaardigde Hambro tot zijn voorzitter. Tot dusver bekleedde Nygaardsvold deze functie. (Aftenposten)
(Vorig bericht blz. 1727 D.)

C. **PALESTINA. — Diamant-industrie. —**
Het arbeidersorgaan „Dawar" brengt de mededeeling, dat de Palestijnsche Regeering, na twee jaar onderhandelen, bereid gevonden is, de invoerrechten op ongeslepen edelsteenen af te schaffen, zulks als tegemoetkoming voor een te scheppen diamant-industrie. Tot dusver bedragen deze rechten 12% ad valorem.
De groep, welke indertijd de onderhandelingen was begonnen, beoogde het stichten van kleine coöperaties, welke dan als huisindustrie zou aanvangen. Men zou reeds beschikken over het kapitaal, dat voor de uitvoering der plannen benoodigd is.
Het blad wijst er nog op, dat de regeering door dezen maatregel practisch geen inkomsten derft. De invoer voor ongeslepen steenen vond niet plaats, wegens de invoerrechten; en het recht op geslepen steenen kan blijven bestaan, ook als protectie-maatregel. Daartegenover krijgt thans een nieuwe industrie haar kans tot ontwikkeling te geraken. (Dawar)

D. **FRANKRIJK. — Luchtvloot. - Uitbreiding. —**
In de op 20 Maart '35 gehouden zitting van de luchtvaartcommissie der Fransche Kamer, heeft de minister voor de Luchtvaart, generaal Denain, aangekondigd, dat hij een wetsontwerp zal indienen, dat het mogelijk maakt, de hem toegestane credieten van 1 milliard franc voor de luchtvaart direct te gebruiken voor uitbreiding der luchtvloot.
Bovendien zullen de toegestane credieten met een half milliard worden verhoogd, zoodat het ministerie voor luchtvaart tezamen met het reeds voor 1935 beschikbare crediet van 2 milliard, kan beschikken over een totaal van 3½ milliard franc. (Le Matin)
(Vor. ber. Luchtvloot 1658 K.)

E. **MUZIEK. — Bach-herdenking. —**
Op 21 Maart '35, den 250sten geboortedag van Joh. Seb. Bach, werd in het Concertgebouw te Amsterdam een herdenkingsconcert gegeven onder leiding van prof. dr. Willem Mengelberg.
Het programma werd geopend met de Passacaglia in c. kl. t. voor orgel, voorgedragen door Piet van Egmond. Voorts werd de Cantate no. 80 „Ein' feste Burg ist unser Gott" en No. 50 „Nun ist das Heil und die Kraft" ten gehoore gebracht met medewerking van het Toonkunstkoor (afd. Amsterdam) en de solisten Adelheid Armhold, Suze Luger, Jac. van Kempen en Thom. Denijs. Door de heeren Louis Zimmermann en Ferdinand Helmann werd het Concert voor twee violen voorgedragen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1703 D.)**

F. **ENGELAND. — Duitschland's invoering van den algemeenen dienstplicht. - Sir John Simon's reis naar Berlijn. - Verklaring. —**
In het debat over de buitenlandsche politiek, dat op 21 Maart '35 in het Lagerhuis is gevoerd, hebben zoowel de leiders der oppositie, Lansbury en Samuel, als de minister van Buitenlandsche Zaken, sir John Simon, uiting gegeven aan de bezorgdheid, welke in Groot-Brittannië bestaat nopens de gevolgen van Duitschlands besluit tot wederinvoering van den dienstplicht.
Aan de verklaring van sir John Simon ontleenen wij o.a. het volgende:
„Wij hebben ons tot de Duitsche regeering gewend om het kader en de doeleinden van ons bezoek nader te omlijnen, namelijk, dat van gedachten zou worden gewisseld over de veiligheid, de bewapening, den terugkeer van Duitschland naar den Volkenbond en het voorgestelde luchtpact. Toen deze vier punten als basis voor de besprekingen waren vastgesteld, hebben wij ons in verbinding gesteld met de andere regeeringen.
Weigeren naar Berlijn te gaan, zou tot niets geleid hebben. De toestand van wantrouwen en onrust, welke thans in Europa heerscht, kan niet verbeterd worden zonder dat wij ons door onderhandelingen verzekeren van een accoord over de genoemde vier punten.
Ik wil thans niet op de cijfers ingaan, doch moet aan een punt vasthouden: de cijfers, aangegeven voor de sterkte van het Duitsche leger zijn zóó hoog en overtreffen zoozeer de cijfers, die minder dan een jaar geleden werden voorgesteld, zij overschrijden zóózeer de legersterkte, welke de andere Westersche mogendheden er tegenover zouden kunnen plaatsen, dat, indien Duitschland die cijfers handhaaft, er ernstige twijfel moet rijzen aan de mogelijkheid van een accoord met de buurstaten van Duitschland.
Het is geenszins noodzakelijk te zeggen, dat wij een speciaal accoord van Groot-Brittannië met andere landen overwegen. Dat wij een bezoek brengen aan Berlijn, Moskou en Warschau beteekent niet, dat wij den rug toekeeren aan Parijs, Rome, Brussel of Genève." (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Sir J. Simon 1720 H.; Dienstplicht Duitschland 1729 C.)

G. **SOVJET-RUSLAND. — Verbanningen. —**
Het Sovjettelegraafagentschap en de Russische bladen Prawda en Iswestija deelen mede, dat 1074 leden van de vroegere aristocratie te Leningrad, op grond van schending van de bepalingen op de vestiging en de wet op het paspoortstelsel, verbannen zijn.
Eenige gedeporteerden zijn ter beschikking van de justitie gesteld wegens hun activiteit tegen den Sovjetstaat ten gunste van buitenlandsche mogendheden. (Prawda - Iswestija)

H. **FRANKRIJK. — Mededeelingen van den Fransche minister van Oorlog inzake de Duitsche bewapening. —**
De Fransche minister van Oorlog, Maurin, heeft voor de Kamercommissie van legerzaken bijzonderheden medegedeeld aangaande het effectief en de organisatie van het Duitsche leger na het besluit der Duitsche regeering om de militaire dienstplicht te herstellen.
Volgens mededeelingen van de commissieleden produceert ongeveer 70 pct. van de Duitsche fabrieken oorlogsmateriaal. In fabrieken, waar mitrailleuses worden vervaardigd, wordt onophoudelijk dag en nacht gewerkt. Iederen dag worden 15 vliegtuigen gefabriceerd, zoodat men in drie maanden de beschikking zal hebben over 1500 vliegtuigen. De minister wees met klem op de noodzakelijkheid van Frankrijk om het huidige effectief van 260.000 man in stand te houden. (Oeuvre, Parijs) **(Vor. ber. 1730 F.)**

I. **BEWAPENING. — De wereldhandel in wapenen en munitie. —**
Volgens de gegevens van het Instituut voor conjunctuuronderzoek te Berlijn, is de wereldhandel in vuurwapens, munitie en ander oorlogstuig in het afgeloopen jaar met rond 12 pct. gestegen. De uitvoer van de voornaamste wapens-produceerende landen, steeg van 224 millioen mark in 1933 tot ruim 251 millioen mark in 1934. Deze stijging kan pas naar haar juiste waarde beoordeeld worden, wanneer men haar vergelijkt met de tendens in de beweging van den totalen wereldhandel. Valutamoeilijkheden, deviezenvoorschriften, contingenteeringen en tariefverhoogingen, hebben den totalen wereldhandel van 1933 op 1934 met rond 4 pct. doen dalen. De vraag naar oorlogsmateriaal ondervond echter geen belemmering van de handelsbeperkingen.
In den loop van het afgeloopen jaar is de uitvoer van

oorlogsmateriaal uit Tsjecho-Slowakije kwantitatief verdrievoudigd. De uitvoer uit Japan is met 2/3, uit Italië en de Ver. Staten met meer dan ¼ gestegen. De internationale handel in oorlogsmateriaal is van 1933 op 1934 met 1/5 gestegen, terwijl in dezelfde periode de industrieele wereldproductie slechts met 9 pct., de omvang van den totalen wereldexport zelfs met slechts 1 pct. is gestegen. De internationale handel in oorlogsmateriaal is dus 20 maal sneller toegenomen dan de omvang van den totalen wereldhandel.
(Instituut voor Conjunctuuronderzoek, Berlijn)
(Vor. ber. Bewapening 1713 A.)

24 MAART 1935

A. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. —**
In antwoord op het verzoek van Abessynië om het geschil tusschen Abessynië en Italië voortaan krachtens art. 15 van het Volkenbondsverdrag te behandelen, heeft Italië zich hiertoe bereid verklaard.
(La Stampa) **(Vorig bericht blz. 1715 A.)**

B. **NEDERLAND. — Scheepvaart. - Verkoop van schepen aan Sovjet-Rusland. —**
Naar gemeld wordt, is de verkoop van de geheele vloot, bestaande uit 7 schepen, van de N.V. Stoomvaart Maatschappij Nederlandsche Lloyd te Rotterdam aan Sovjet-Rusland, tot stand gekomen.
Verder heeft Sovjet-Rusland nog aangekocht van de Koninklijke Nederlandsche Stoomvaart Maatschappij te Amsterdam de stoomschepen Breda en Brielle, die onderscheidenlijk sinds 28 Juli 1931 en 1 Maart 1934 in de Amsterdamsche haven opgelegd waren. Deze schepen werden beide in 1921 door de werf De Nieuwe Waterweg te Schiedam gebouwd; ze meten circa 6900 ton bruto en 3900 ton netto.
Voorts is naar Rusland verkocht het stoomschip Noord van de N.V. Maatschappij Houtvaart (Vinke en Co.) te Rotterdam, welk schip in 1908 door de N.V. Werf de Noord te Alblasserdam gebouwd is. Dit schip meet 2485 ton bruto en 1523 ton netto.
In totaal zijn dit jaar voor Sovjet-Russische rekening reeds 17 stoomschepen en 2 sleepbooten in ons land aangekocht. Behalve de hierboven reeds genoemde schepen bevonden zich daaronder drie schepen van Van Nievelt Goudriaan en Co. te Rotterdam, twee schepen van de Stoomvaart Maatschappij Hillegersberg te Amsterdam, alsmede het stoomschip Gaasterland van den Koninklijken Hollandschen Lloyd te Amsterdam en het stoomschip Hagno van Hudig en Veder te Rotterdam. De twee sleepbooten betreffen de H.A.M. 408 en H.A.M. 409 van de Holl. Aannemings-Maatschappij in Den Haag.
Al deze in ons land aangekochte schepen komen te varen onder de vlag van de Morflot welke gevestigd is te Moskou.
(Persberichten) **(Vor. ber. blz. 1642 G.)**

C. **FRANKRIJK. — De accoorden van Rome geratificeerd. —**
De Kamer heeft op 22 Maart '35 de accoorden van Rome met 555 tegen 9 stemmen geratificeerd.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1642 B.)**

D. **FRANKRIJK. — Bijeenkomst Laval-Eden-Suvich te Parijs. - Conferentie te Stresa. —**
Vóór de Engelsche besprekingen te Berlijn, die op 25 Maart '35 zullen beginnen, heeft op 23 Maart te Parijs een bijeenkomst plaats gehad van den Engelschen lord-zegelbewaarder Anthony Eden, den Italiaanschen onderstaatssecretaris Suvich en den Fransch minister van Buitenlandsche Zaken, Laval.
Aan het slot van de Fransch-Engelsch-Italiaansche conferentie werd het volgende communiqué gepubliceerd:
„De minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, lord-zegelbewaarder Eden en onderstaatssecretaris Suvich zijn op 23 Maart op den Quai d'Orsay bijeengekomen en hebben een gedachtenwisseling gehouden over den algemeenen toestand.
In den loop der besprekingen is er aan herinnerd, dat het bezoek der Engelsche ministers aan Berlijn een informatief karakter draagt en dat, het kader en het onderwerp hunner besprekingen in overeenstemming zijn met datgene, wat in het Londensche communiqué van 3 Februari '35 is vastgesteld en waarop de eenheid van opvatting der regeeringen van Londen, Parijs en Rome is gebaseerd.
Er is besloten, dat de ministers van Buitenlandsche Zaken van Engeland, Frankrijk en Italië, na het Berlijnsche bezoek en de andere Engelsche bezoeken aan Moskou, Warschau en Praag (waarbij de Fransche en Italiaansche regeeringen de Engelschen met hun beste wenschen vergezellen) op 11 April '35 in Stresa zullen bijeenkomen.
Laval, Eden en Suvich hebben met voldoening de volkomen solidariteit hunner regeeringen geconstateerd."
(L'Intransigeant) **(V. b. Duitsche dienstpl. 1730 H.)**

E. **NEDERLAND. — Comité tot Verdediging van de Vrijheid van Arbeid voor de Vrouw. —**
Enkele weken geleden werd een Comité tot Verdediging van de Vrijheid van Arbeid voor de Vrouw opgericht. Onmiddellijk trad een tiental organisaties tot dit comité toe, terwijl daarna nog acht vereenigingen zich aansloten. Thans zijn daarbij aangesloten:
De Nederlandsche Vereeniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap; de Nationale Vereeniging voor Vrouwenarbeid; de Nederlandsche Vereeniging van Vrouwen met Academische opleiding; de Nederlandsche Vereeniging van Vrouwelijke artsen; de Nederlandsche Vereeniging van Werkende Vrouwen; de Nationale Unie van Nederlandsche Soroptimist Clubs; de Bond van Sociaal-Democratische Vrouwenclubs; de Vrouwengroep van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond"; de Vrijzinnig-Democratische Vrouwenclub; de Algemeene Nederlandsche Bond van Huispersoneel; de Bond van Nederlandsche Onderwijzers; de Centrale Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoonpersoneel; de Nationale Bond van Verplegenden; de Bond van Onderwijzeressen bij het Voorbereidend Onderwijs; de Vereeniging „Onderlinge Vrouwenbescherming"; de Bond van Nederlandsche Vroedvrouwen; het Comité van Verweer tegen de Achterstelling van Ongehuwde gesalarieerden en de Wereldbond voor Sexual Reform. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Vrouwenarbeid 1548 G.)

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: James Branch Cabell — „Ladies and Gentlemen". (Robert McBride, New York)
Deensch: Gunnar Gunnarsson — „Hvide-Krist" (IJslandsch verhaal). (Gyldendal, København)
Duitsch: Erik Reger — „Lenz und Jette, Chronik einer Leidenschaft". (Rowohlt, Berlin 1935)
Engelsch: „The Year's Poetry, a Representative Selection". (John Lane, The Bodley Head, London)
Fransch: P. Drieu la Rochelle — „Journal d'un Homme Trompé" (verhalen). (Gallimard)
Italiaansch: Corrado Alvaro — „Il Mare". (Mandaderi, Milano)
Nederlandsch: J. R. van Eerbeek — „Strooschippers". (G. F. Callenbach, Nijkerk, 1935)
Noorsch: Ronald Fangen — „Mannen som elsket rettferdigheten" (de man die de rechtvaardigheid liefhad). (Gyldendal, Oslo)
Russisch: Viktor Afdejef — „Karapet". (Sovjetliteratuur, Moskou)
Vlaamsch: Filip de Pillecyn — „Monsieur Hawarden". (De Spieghel, A'dam - Het Kompas, Antwerpen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1721 F.)**

G. **NEDERLAND. — Herclassificatie der Gemeenten. - De nieuwe regeling. —**
De regeering heeft het nader advies van de Centrale Commissie voor Georganiseerd Overleg in Ambtenaarszaken betreffende de herclassificatie van de gemeenten aanvaard. De nieuwe regeling zal op 1 Juli 1935 in werking treden.
Blijkens nadere mededeelingen in „De Centrale", het orgaan van de Centrale van Vereenigingen van Personeel in 's Rijksdienst, heeft de regeering aan de vakorgansaties medegedeeld, dat zij zich vereenigt met het advies van de Centrale Commissie betreffende de herclassificatie der gemeenten, waarbij werd voorgesteld de herclassificatie te doen gelden voor de ambtenaren op maand- en weekloon en deze te beperken tot een splitsing voor de groep gemeenten, welke thans in de 3e klasse is ingedeeld, in twee klassen, met dien verstande, dat in de 3e klasse gemeenten, welke 3e klasse blijven, evenals voor de thans in de 1ste en 2e klasse gerangschikte gemeenten, de loonen salarisregelingen volledig ongewijzigd blijven.
Voor de gemeenten, welke van de 3e naar de 4e klasse worden overgebracht, zal de salarisregeling voor de ambtenaren op jaarloon, de onderwijzers inbegrepen, eveneens onveranderd blijven.
Voor de ambtenaren op maand- en weekloon zullen, met behoud der voor enkele categorieën bestaande beperkingen, in den classificatie-aftrek nieuwe loontabellen worden ingevoerd, welke gemiddeld 18% lager zijn dan in die der 1ste klasse gemeenten.
De uitkomst der onderhandelingen is als volgt samen te vatten:
A. Ambtenaren op jaarloon en onderwijzers. Voor de ambtenaren op jaarloon en de onderwijzers blijft de oude classificatie der gemeenten met respectievelijk 4 en 8% in 2e en 3e klasse bestaan. De positie der ambtenaren op jaarloon en der onderwijzers wordt derhalve niet gewijzigd door de classificatie.
B. Ambtenaren op maand- en weekloon. De ambtenaren op maand- en weekloon worden ingedeeld in vier groepen gemeenten met een respectieven aftrek in de 2e, 3e en 4e klasse gemeenten van ± 6, ± 12 en ± 18%.

De ambtenaren op maand- en weekloon in de 1e en 2e klasse gemeenten worden door de herziening niet getroffen. Er verandert ook voor hen niets.
Voor de ambtenaren op maand- en weekloon in de overgebleven 3e klasse gemeenten komt door de herziening evenmin verandering.
De ambtenaren op maand- en weekloon in de ± 550 4e klasse gemeenten zullen een verhoogde korting op hun loonen krijgen van ± 6%, waardoor de aftrek strijgt van ± 12% op ± 18%.
(De Centrale)
(V. b. Gemeenten 1709 I.; Herclassificatie 1541 C.)

25 MAART 1935

A. FRANKRIJK. — Leger. - Troepenverplaatsing naar Duitsche grens. —
Meer dan de helft van de Fransche troepen, die in garnizoen lagen aan de Fransch-Italiaansche grens, zullen naar de Duitsche grens worden overgebracht ter versterking van de verdediging in deze gebieden. De Fransche minister van Oorlog, generaal Maurin, deelde mede, dat deze troepenverplaatsing mogelijk is geworden door de verbetering van de betrekkingen tusschen Italië en Frankrijk, als gevolg van de accoorden van Rome. (Le Journal)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1730 D.)

B. ITALIE. — Leger paraat. - Mussolini's toespraak tot de jeugdbonden. —
Bij gelegenheid van den zestienden verjaardag van de oprichting der fascistische strijdbonden, heeft Mussolini op 23 Maart '35 voor de op de Piazza Venezia te Rome verzamelde fascistische jeugdbonden een korte toespraak gehouden.
„De dag van heden", aldus de duce, „is een datum van primordiaal belang in de geschiedenis van Italië en ook de komende generaties zullen hem als zoodanig beschouwen. Bij de stichting van de fascistische strijdbonden waren wij een onbeduidende minderheid, thans vormen wij een onafzienbare menigte. Van beteekenis is daarbij, dat deze menigte van denzelfden geest en moed bezield is als de eerste strijders in de fascistische gelederen.
In de tegenwoordige ondoorzichtbare en onzekere politieke situatie biedt Italië aan de wereld het schouwspel van een bewonderenswaardige kalmte. Wij zijn thans sterk en geen gebeurtenis zal ons onvoorbereid vinden.
Dit feit stelt ons in staat, onze taak, die in een niet ver verwijderde toekomst ligt, onvervaard onder het oog te zien. Ons zal de toekomst zijn! Gij kunt die zekerheid in het hart dragen en ze maken tot een wapen van onbuigzamen wil.
Wij zijn gereed iedere taak aan te vatten, die de toekomst ons zal opleggen, zoo noodig over alle hinderpalen heen, welke ons in den weg staan.
Onze wil tot vrede en samenwerking in Europa beschikt ook over ettelijke millioenen stalen bajonetten. Reeds morgen zijn wij bereid te toonen, welke geest en welke moed het heerlijke Italië van het fascisme onder het teeken van den lictorenbundel bezielen."
Verder wordt gemeld: De Italiaansche regeeringschef heeft in zijn hoedanigheid van minister van Defensie, de oproeping van de geheele lichting 1911 gelast.
In de desbetreffende officieele mededeeling wordt de oproeping als een voorzichtigheidsmaatregel gekenschetst.
Op het oogenblik bevinden zich, volgens de Giornale d'Italia, rond 160.000 man onder de wapenen. Begin April komen de nieuwe recruten van de lichting 1914 met 240.000 man in dienst. De oproeping van de lichting 1911 zal in totaal wederom 160.000 man opleveren. In de eerste helft van April zal het Italiaansche leger dus over meer dan 560.000 man beschikken.
(Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 1655 B.; Defensie 1692 F.)

C. SCHAKEN. — A. Nimzowitsch overleden. —
De bekende Russische schaakmeester A. Nimzowitsch is te Kopenhagen op 48-jarigen leeftijd plotseling overleden.
Nimzowitsch was een der beste theoretici op het gebied der schaakwetenschap. (Berlingske Tidende)

D. PROFESSOR DR. OTTO LANZ OVERLEDEN. —
Op 22 Maart '35 is te Amsterdam plotseling overleden professor dr. Otto Lanz, hoogleeraar in de chirurgie aan de Gemeente Universiteit te Amsterdam. Hij bereikte den leeftijd van 69 jaar. Otto Lanz, Zwitser van geboorte, aangeschouwde den 14den October 1865 te Steffisberg in het kanton Bern het levenslicht. Zijn vader oefende daar de dokterspraktijk uit. Eerst bezocht hij het Gymnasium te Bern, waarna hij met zijn medische studie begon. Hij studeerde achtereenvolgens aan de universiteiten te Genève, Bern, Bazel, Leipzig en München en promoveerde in 1889 tot medicinae doctor. In 1888 was hij assistent bij Lichtheim te Bern en van 1890—1892 bij Köcher. Gedurende 1893 maakte hij een studiereis naar Berlijn, Napels en Londen en het volgende jaar vestigde hij zich te Bern als practiseerend geneesheer en docent in de heelkunde aan de Universiteit aldaar. De Universiteit van Keulen verleende hem den titel Honoris Causa. Te Bern stichtte dr. Lanz de Kliniek Lindenhof, waarvan hij directeur werd.
In 1902 werd hij geroepen tot de vervulling van den leerstoel in de chirurgie aan de Gemeente Universiteit te Amsterdam en den 19den Februari van dat jaar aanvaardde hij het hoogleeraarsambt met een redevoering, getiteld: „Die präventive Chirurgie". Hij wijdde zich aan de studie van verschillende chirurgische onderwerpen als: de leer der gezwellen, de Basedowsche ziekten, de wondbehandeling enz. Hij heeft zich vooral bekend gemaakt door zijn onderzoekingen over de „Appendicitis" en de operatieve behandeling daarvan. Een groot gedeelte zijner wetenschappelijke geschriften zijn verspreid in verschillende, meest buitenlandsche, periodieken. Afzonderlijk gaf hij o.a. in druk: „Die Kehlkopfextirpationen an der Chirurgischen Klinik in Bern" (1892), „Zu der Schilddrüsenfrage" (1894), „Die präventive Chirurgie" (1902), „Die pathologisch Anatomische Grundlagen der Appendicitis" (1903), „Het streven naar volmaakte asepsis" (1904), „De indicatie der operatieve behandeling der appendicitis" (met B. J. Kouwer en A. L. Sitsen, 1907).
Prof. Lanz wijdde zich naast zijn wetenschappelijken arbeid aan de kunst en ook aan de sport. Hij was een der bekendste kunstverzamelaars hier te lande.
Onder zijn patiënten was hij zeer gezien, men kan wel zeggen bemind, om de hartelijke toewijding, waarmede hij zijn taak vervulde. De studenten verliezen in hem een leermeester, die slechts moeilijk zal zijn te vervangen. (Red. K. H. A.)

E. SOVJET-RUSLAND. — Chineesche Ooster-Spoorweg. - Verkoop. - Eerste betaling. - Noord-Mandsjoekwo Spoorweg. —
Op 23 Maart '35 zijn te Tokio in een plechtige bijeenkomst de verdragen onderteekend inzake den verkoop van den Chineeschen Oosterspoorweg door Rusland aan Mandsjoekwo, die voortaan Noord-Mandsjoekwo Spoorweg zal heeten.
Na de onderteekening der documenten overhandigde de gezant van Mandsjoekwo, Ting, aan den Russischen gezant te Tokio, Joerenef, een chèque van 23.330.000 yen, zijnde de eerste termijn op den koopprijs. (Dempo Tsoesin, Tokyo) **(Vor. ber. 1719 E.)**

26 MAART 1935

F. PHILIPPIJNEN. — Nieuwe Grondwet. —
President Roosevelt heeft op 23 Maart '35 de nieuwe grondwet goedgekeurd.
De Philippijnen verkrijgen hierdoor zelfbestuur, hetwelk echter eerst na 10 jaar van kracht zal zijn en eenige rechten aan een te benoemen Amerikaansche Hooge-Commissaris toekent. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1683 E.)

G. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland gevormd. —
Dr. Paul Van Zeeland is er op 25 Maart '35 in geslaagd zijn kabinet samen te stellen. De ministerlijst ziet er als volgt uit:
Ministers zonder portefeuille: Vandervelde (socialist), Hymans (liberaal), Poullet of Moeiersoen (katholiek)
Minister-president en Buitenlandsche Zaken: Van Zeeland (katholiek).
Landsverdediging: Devèze (liberaal).
Openbaar Onderwijs: Bovesse (liberaal).
Financiën: Max Léo Gérard (liberaal).
Koloniën: Rubbens (katholiek).
Landbouw: De Schrijver (katholiek).
Economische Zaken: Van Isacker (katholiek).
Binnenlandsche Zaken: Du Bus de Warnaffe (kath.).
Justitie: Soudan (socialist).
Arbeid en Sociale Voorzorg: Delattre (socialist).
Openbare Werken en Werkloosheid: Hendrik de Man (socialist).
Transport en P.T.T.: Spaak (socialist).
De plaats van een katholiek minister zonder portefeuille blijft voorloopig open. De regeering bestaat dus uit zes katholieken, vijf socialisten en vier liberalen. (Handelsblad v. Antwerpen) **(V. b. 1727 C.)**

H. NEDERLAND. — Sigarenindustrie. - Mechanisatie.
Een groot aantal organisaties in de sigarenindustrie heeft een uitvoerig adres gezonden aan den minister-president, den minister van Financiën, Sociale Zaken en Econ. Zaken, waarin aangedrongen wordt op beperking van de mechanisatie van de sigarenindustrie. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Sigarenindustrie 1539 D.)**

A. ENGELAND. — Begrooting 1935. —
De begrooting van 1935 in vergelijking met de begrooting van 1934 is de volgende:

	1935	1934
Vloot	£ 60.050.000	£ 56.550.000
Leger	43.550.000	39.600.000
Luchtvaart	20.650 000	17.561.000
Binnenland	352.978.722	335.603.157
Invoerrechten	13.161.302	12.610.000
Suppletoir	——	7.600.000
	£ 490.390.024	£ 469.524.157

(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Begrooting 1712 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Legerbegrooting door Senaat aangenomen. —
De Senaat heeft de geheele legerbegrooting aangenomen ten bedrage van $ 400 millioen.
De legersterkte zal worden gebracht op 165.000 man; 19 millioen zullen worden besteed voor den aankoop van 547 vliegtuigen en zes millioen voor de mechaniseering van het leger. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Begrooting 1642 F.)

C. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Minister-president Paul van Zeeland. —
De nieuwe minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken Paul van Zeeland is 41 jaar en doctor in de rechten. Hij bekleedde de volgende ambten en functies: vice-gouverneur van de Nationale Bank, toegevoegd beheerder van de Bank voor Internationale Betalingen, hoogleeraar aan de katholieke universiteit te Leuven, waar hij de economische geschiedenis van België en de Belgische Congo doceerde en colleges gaf over de financieele markten. Hij is bovendien verbonden aan de universiteit te Princetown in de Vereenigde Staten.

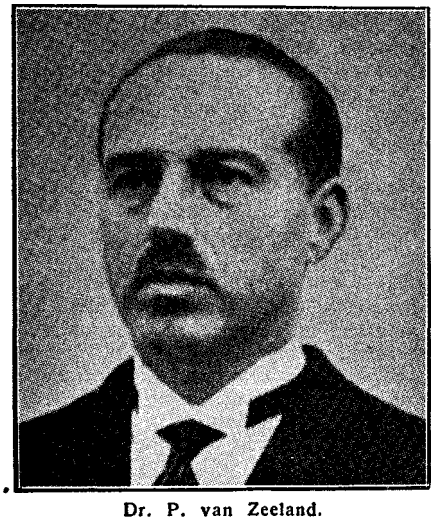

Dr. P. van Zeeland.

Als gedelegeerde voor België heeft dr. Paul van Zeeland deelgenomen aan talrijke internationale conferenties. Hij heeft tal van werken gepubliceerd op economisch en financieel gebied, o.a. een studie over het Russische vijfjarenplan. In den oorlog is hij aan het front geweest.
Op 12 Juni 1934 trad hij in de regeering-De Broqueville als minister zonder portefeuille. Na eenige maanden nam hij zijn ontslag uit de regeering.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 1732 G.)**

D. NEDERLAND. — Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland. —
Op 16 Maart '35 werd in het Koloniaal Instituut te Amsterdam de algemeene ledenvergadering van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland gehouden, welke bijeenkomst werd voorgezeten door Mr. P. G. van Tienhoven.
Wij citeeren het volgende uit zijn verslag:
De taak der Vereeniging was in het afgeloopen jaar zwaarder dan ooit. Vele natuurterreinen gingen verloren, of worden ernstig bedreigd, en nog steeds zijn er velen, die niet beseffen, dat dit natuurschoon en de wetenschappelijke waarde ervan aan deze generatie is toevertrouwd, doch tevens behoort aan hen, die na ons zullen komen, en die ons terecht zouden kunnen verwijten, dat wij in luttele jaren hebben laten ondergaan wat tot de hoogste goederen van ons volk behoort. (Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — Mag een ambtenaar alle bladen lezen? —
De Regeeringspersdienst meldt: Naar aanleiding van een aan „Het Vaderland" ontleend bericht, handelende over het verbod voor ambtenaren om steun te verleenen aan revolutionnaire organisaties, volgens hetwelk het geabonneerd zijn op door die organisaties uitgegeven bladen, als een vorm van steun zou worden aangemerkt, wordt van regeeringswege medegedeeld, dat inderdaad van een der departementen een aanschrijving in dien geest is uitgegaan, doch dat dit berustte op een misverstand inzake de interpretatie van de voorschriften door den raad van ministers voor de niet-militaire departementen gegeven.
(Regeeringspersdienst)

F. DUITSCHLAND. — De Kerkstrijd. - Evangelische Kerkenbond en Katholieken. - Open brief van Kardinaal Pacelli. —
Op 24 Maart '35 is in alle Berlijnsche kerken en ook in vele kerken buiten Berlijn, die tot de kerkelijke oppositie behooren, het manifest der oppositie voorgelezen, waarin geprotesteerd wordt tegen het „moderne heidendom" dat het Nationaal-socialisme in de Evangelische Kerk propageert.
Bovendien heeft de Katholieke Kerk zich aan de zijde der belijdeniskerk geschaard.
Ter gelegenheid van het 25-jarig bisschopsjubileum van kardinaal Schulte, aartsbisschop van Keulen, heeft de pauselijke staatssecretaris, kardinaal Pacelli, tot hem een open brief gericht, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Wanneer in satanischen overmoed valsche profeten opstaan, voorgevend de dragers te zijn van een nieuw geloof, en een nieuw evangelie, dat niet het evangelie van Christus is; wanneer zij hun handen oneerbiedig en gewelddadig slaan aan wat de Heilige God der Openbaring ons in het geloof in Christus Jezus heeft geschonken als een bovennatuurlijken en volmaakten schat van geloof en leven; wanneer de Heilige Kerk, als bewaakster van het ware geloof, en haar pontifex maximus tot het doelwit worden gemaakt van beleedigende aanvallen; wanneer de leugenachtige poging wordt beproefd om een antagonisme te bedenken tusschen trouw aan Christus' Kerk en trouw aan het aardsche vaderland, een antagonisme dat niet bestaat en niet kan bestaan, zoolang iedere aardsche macht zich bewust blijft van zijn eigen onderworpenheid aan den koninklijken scepter van Gods Zoon; dan is het uur geslagen, waarop de bisschop, die een herder is en geen huurling, krachtens zijn ambt en zijn eed, zijn stem moet verheffen, en zonder vrees en onverbiddelijk de woorden herhalen van de Apostelen voor den Hoogen Raad: „Oordeelt gij of het recht is voor God, Ulieden meer te hooren dan God" (Hand. 4, 19). Zij, die het te zwaar achten, zich te schikken naar de uitspraak der katholieke geestelijkheid, kunnen een antwoord ontvangen, dat Ambrosius heeft gegeven aan een vertoornd potentaat van zijn dagen: „Tot op dezen dag zijt gij nooit met een bisschop in strijd gekomen."
„De getrouwen lijden niet onder een eerlijk en open woord van hun bisschop, en zij beoordeelen het niet naar den verraderlijken maatstaf der opportuniteit. Integendeel verlangen zij naar zulk een woord, en zij danken den bisschop in liefde en trouw ervoor.....
„O, Galileeër, Gij hebt overwonnen": deze uitdrukking van een „nieuw heiden" van den vroegeren tijd zal eens het oordeel zijn over zijn opvolger in het heden. Moge deze wetenschap, getrouwe katholieken van Uw aartsbisdom en van Duitschland, opbeuren." (De Maasbode - Alg. Handelsblad - Times)
(Vorig bericht blz. 1728 C.)

G. ROEMENIE. — Begrooting 1935-'36. - Twee milliard Lei voor bewapening. —
De begrooting voor het jaar 1935-'36, die door den Roemeenschen ministerraad is goedgekeurd, en thans aan het parlement zal worden voorgelegd, bestaat uit drie deelen. Het hoofdgedeelte, de gewone begrooting, sluit met een bedrag van 20,6 milliard Lei. Het tweede gedeelte van twee milliard Lei is uitsluitend bestemd voor bewapeningsdoeleinden, terwijl het derde gedeelte betrekking heeft op de regeling der buitenlandsche schulden.
De twee milliard Lei voor bewapeningsdoeleinden

zullen verkregen worden door heffing van een nieuwe belasting op suiker en huizen, die tot nog toe niet belast waren. Een gedeelte zal gebruikt worden voor de betaling van den eersten termijn der orders, die geplaatst zijn bij de Skoda en de Vickersfabrieken en bij de Roemeensche Reshitsafabrieken, welke orders in totaal een bedrag van meer dan 4½ milliard Lei zouden beloopen.
Op de gewone begrooting is een bedrag van 6½ milliard Lei uitgetrokken voor de normale oorlogsbegrooting. (Diminiata)

A. **POLEN. — Nieuwe Grondwet aangenomen. —**
De Poolsche Landdag heeft op 24 Maart '35 met 260 tegen 139 stemmen de nieuwe grondwet aangenomen. De nationale boeren- en de socialistische partij stemden tegen, de nationale minderheden onthielden zich.
In de nieuwe grondwet worden aan het staatshoofd belangrijke prerogatieven toegekend, terwijl het parlement zijn wetgevende en controleerende functies behoudt. (Polska Agencia Telegr.) **(1656 H.)**

B. **ZWEMSPORT. — Rie Mastenbroek. - Wereldrecord erkend. —**
Het wereldrecord 200 M. rugslag, dat Rie Mastenbroek 20 Januari '35 op 2 min. 49.6 sec. bracht, is door de F.I.N.A. gehomologeerd. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1657 E.)

C. **DUITSCHLAND. — Aantal uitgeweken Joden. —**
Omtrent het gevolg der Ariër-wetgeving deelt het Bureau voor Rassenpolitiek der N.S.D.A.P. mede, dat ongeveer 40.000 Joden uit het Duitsche rijk zijn geëmigreerd of in verband met de daling van het Joodsche geboortecijfer acht procent der in Duitschland gevestigde Joden. (Bureau v. Rassenpolitiek)
(Vorig bericht blz. 1475 E.)

D. **NEDERLAND. — Kon. Nederl. Middenstandsbond. - Regeling uitverkoopwezen. —**
De indiening van het wetsontwerp inzake regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf is door het hoofdbestuur van den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond met groote voldoening ontvangen, daar hiermede voldaan wordt aan een reeds jarenlang in middenstandskringen gekoesterden wensch.
Dit neemt niet weg, dat het hoofdbestuur de Tweede Kamer enkele wijzigingen en aanvullingen ter overweging aanbeveelt, t.w.:
In de eerste plaats is het hoofdbestuur van meening, dat het aanbeveling verdient, van het begrip „winkelbedrijf" een omschrijving te geven, welke overeen zou komen met die van het begrip „winkel" in de Winkelsluitingswet-1930.
In de tweede plaats acht het hoofdbestuur het gewenscht, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken bepaalde benamingen kan voorschrijven, waaronder uitverkoopen mogen worden aangekondigd. Vervolgens acht het hoofdbestuur het gewenscht, dat in het wetsontwerp waarborgen tegen misbruiken in verband met opruimingen worden gegeven voor de periode, gedurende welke de opruimingen zonder vergunning zijn toegestaan.
(Mededeeling Kon. Nederl. Middenstandsbond)
(Vor. ber. Kon. Ned. Middenst.bond 1706 G.; Regeling uitverkoop 1650 A.)

E. **SURINAME. — Begrooting 1936. —**
De gouverneur heeft bij de Staten ingediend de ontwerpbegrooting voor 1936. Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:
De ontworpen begrooting voor 1936 sluit met een eindcijfer van rond *f* 6.682.000 voor de uitgaven en *f* 4.019.000 voor de inkomsten, gevende alzoo een nadeelig verschil van *f* 2.663.000, tegenover 1935 met onderscheidenlijk *f* 6.744.000, *f* 4.056.000 en *f* 2.688.000 en de uitkomsten van 1934 ad *f* 6.699.000, *f* 3.782.000 en *f* 2.917.000.
Het normale accrès der uitgaven, meer in het bijzonder dat van de onderwijsuitgaven, van de pensioenen en van de rente der kasgelden, kon binnen de boven aangeduide grens van inkomsten en Rijksbijdrage gehouden worden, echter uitsluitend door eenige nieuwe maatregelen tot besnoeiing van de uitgaven van het onderwijs, bestaande in de afschaffing van de geldende regeling om het onderwijs in handwerken op de scholen door afzonderlijk daarvoor beloonde krachten te doen geven, de vermindering van de bedragen voor de verstrekking van schoolbehoeften en voorts een korting van 10 pct. op de uitgaven voor het fröbel (voorbereidend) onderwijs.
Tevens is in de ontworpen begrooting gerekend op het behoud van de vigeerende korting op de salarissen, wachtgelden en pensioenen ook voor 1936 en op de bestendiging van de geldende heffing van opcenten op de invoerrechten. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Begrooting 1697 B.)

27 MAART 1935

F. **NEDERLAND. — Bescherming van Architectentitel. —**
Naar verluidt zal de nieuwe Architecten-wet, welke minister Marchant in de Eerste Kamer heeft aangekondigd en die weldra ingediend zal worden, den titel van architect beschermen door de instelling van een Architecten-raad. Deze zal beoordeelen, welke architect als zoodanig wordt erkend en in een register ingeschreven.
De namen van de bevoegde architecten worden dan in de „Staatscourant" gepubliceerd. Het wetsontwerp komt dus hoofdzakelijk neer op een bescherming van den titel, nog niet van het beroep. Een en ander zal, daar er eerst een overgangstijdperk is, zoo soepel mogelijk uitgevoerd worden. (Telegraaf) **(1623 F.)**

G. **NEDERLAND. — Contingenteeringen. - Stofzuigers vrij van 1 April '35 af. —**
Medegedeeld wordt, dat bij de hierna te noemen contingenteeringen, welke op 1 April '35 zullen worden verlengd, de navolgende autonome percentages zullen worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden:

	gewicht	
1. Roggemeel en -bloem	100%	1 jaar
2. Chilisalpeter en natronsalpeter	100%	3 mnd.
3. Rijst (gepelde)	50%	1 jaar
id. (gebroken en gemalen)	60%	1 jaar
id. (rijstvoedermeel)	100%	1 jaar
4. Cement van alle soorten	50%	6 mnd.
5. Linoleum	50%	1 jaar

De tot dusver geldende basistijdvakken voor bovenstaande contingenteeringen blijven ongewijzigd. De aandacht wordt er op gevestigd, dat bovengenoemde percentages alleen betrekking hebben op de autonome landencontingenten, derhalve niet op de bij handelsverdrag verleende contingenten.
De contingenteering van stofzuigers zal per 1 April worden opgeheven. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1726 H.)

H. **ZUID-AFRIKA. — Volkslied. —**
Naar „Die Burger" meldt is het aloude „Die Stem van Suid-Arika" als volkslied officieel aangewezen. (Die Burger)

I. **POLEN. — Werkloosheid. - Steunverleening. —**
De Sejm heeft op 21 Maart '35 in tweede en derde lezing een wet aangenomen, waarbij de regeering 200 millioen zloty ter beschikking wordt gesteld, tot leniging van den nood, veroorzaakt door de werkloosheid. (Polska Agencia Telegr.) **(Vor. ber. 1674 A.)**

K. **FRANKRIJK. — Vlootbouw-program voor 1935 en organiseering der passieve luchtverdediging door de Kamer goedgekeurd. —**
De Kamer heeft op 25 Maart '35 met 453 tegen 123 stemmen het vlootbouwprogramma 1935 aangenomen.
De wet machtigt den minister van Marine voor den 31sten December 1935 een linieschip en 2 torpedo-

A. ENGELAND. — Begrooting 1935. —
De begrooting van 1935 in vergelijking met de begrooting van 1934 is de volgende:

	1935	1934
Vloot	£ 60.050.000	£ 56.550.000
Leger	43.550.000	39.600.000
Luchtvaart	20.650 000	17.561.000
Binnenland	352.978.722	335.603.157
Invoerrechten	13.161.302	12.610.000
Suppletoir	—	7.600.000
	£ 490.390.024	£ 469.524.157

(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Begrooting 1712 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Legerbegrooting door Senaat aangenomen. —
De Senaat heeft de geheele legerbegrooting aangenomen ten bedrage van $ 400 millioen.
De legersterkte zal worden gebracht op 165.000 man; 19 millioen zullen worden besteed voor den aankoop van 547 vliegtuigen en zes millioen voor de mechaniseering van het leger. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Begrooting 1642 F.)

C. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Minister-president Paul van Zeeland. —
De nieuwe minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken Paul van Zeeland is 41 jaar en doctor in de rechten. Hij bekleedde de volgende ambten en functies: vice-gouverneur van de Nationale Bank, toegevoegd beheerder van de Bank voor Internationale Betalingen, hoogleeraar aan de katholieke universiteit te Leuven, waar hij de economische geschiedenis van België en de Belgische Congo doceerde en colleges gaf over de financieele markten. Hij is bovendien verbonden aan de universiteit te Princetown in de Vereenigde Staten.

Dr. P. van Zeeland.

Als gedelegeerde voor België heeft dr. Paul van Zeeland deelgenomen aan talrijke internationale conferenties. Hij heeft tal van werken gepubliceerd op economisch en financieel gebied, o.a. een studie over het Russische vijfjarenplan. In den oorlog is hij aan het front geweest.
Op 12 Juni 1934 trad hij in de regeering-De Broqueville als minister zonder portefeuille. Na eenige maanden nam hij zijn ontslag uit de regeering.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 1732 G.)**

D. NEDERLAND. — Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland. —
Op 16 Maart '35 werd in het Koloniaal Instituut te Amsterdam de algemeene ledenvergadering van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland gehouden, welke bijeenkomst werd voorgezeten door Mr. P. G. van Tienhoven.
Wij citeeren het volgende uit zijn verslag:
De taak der Vereeniging was in het afgeloopen jaar zwaarder dan ooit. Vele natuurterreinen gingen verloren, of worden ernstig bedreigd, en nog steeds zijn er velen, die niet beseffen, dat dit natuurschoon en de wetenschappelijke waarde ervan aan deze generatie is toevertrouwd, doch tevens behoort aan hen, die na ons zullen komen, en die ons terecht zouden kunnen verwijten, dat wij in luttele jaren hebben laten ondergaan wat tot de hoogste goederen van ons volk behoort. (Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — Mag een ambtenaar alle bladen lezen? —
De Regeeringspersdienst meldt: Naar aanleiding van een aan „Het Vaderland" ontleend bericht, handelende over het verbod voor ambtenaren om steun te verleenen aan revolutionnaire organisaties, volgens hetwelk het geabonneerd zijn op door die organisaties uitgegeven bladen, als een vorm van steun zou worden aangemerkt, wordt van regeeringswege medegedeeld, dat inderdaad van een der departementen een aanschrijving in dien geest is uitgegaan, doch dat dit berustte op een misverstand inzake de interpretatie van de voorschriften door den raad van ministers voor de niet-militaire departementen gegeven.
(Regeeringspersdienst)

F. DUITSCHLAND. — De Kerkstrijd. - Evangelische Kerkenbond en Katholieken. - Open brief van Kardinaal Pacelli. —
Op 24 Maart '35 is in alle Berlijnsche kerken en ook in vele kerken buiten Berlijn, die tot de kerkelijke oppositie behooren, het manifest der oppositie voorgelezen, waarin geprotesteerd wordt tegen het „moderne heidendom" dat het Nationaal-socialisme in de Evangelische Kerk propageert.
Bovendien heeft de Katholieke Kerk zich aan de zijde der belijdeniskerk geschaard.
Ter gelegenheid van het 25-jarig bisschopsjubileum van kardinaal Schulte, aartsbisschop van Keulen, heeft de pauselijke staatssecretaris, kardinaal Pacelli, tot hem een open brief gericht, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Wanneer in satanischen overmoed valsche profeten opstaan, voorgevend de dragers te zijn van een nieuw geloof, en een nieuw evangelie, dat niet het evangelie van Christus is; wanneer zij hun handen oneerbiedig en gewelddadig slaan aan wat de Heilige God der Openbaring ons in het geloof in Christus Jezus heeft geschonken als een bovennatuurlijken en volmaakten schat van geloof en leven; wanneer de Heilige Kerk, als bewaakster van het ware geloof, en haar pontifex maximus tot het doelwit worden gemaakt van beleedigende aanvallen; wanneer de leugenachtige poging wordt beproefd om een antagonisme te bedenken tusschen trouw aan Christus' Kerk en trouw aan het aardsche vaderland, een antagonisme dat niet bestaat en niet kan bestaan, zoolang iedere aardsche macht zich bewust blijft van zijn eigen onderworpenheid aan den koninklijken scepter van Gods Zoon; dan is het uur geslagen, waarop de bisschop, die een herder is en geen huurling, krachtens zijn ambt en zijn eed, zijn stem moet verheffen, en zonder vrees en onverbiddelijk de woorden herhalen van de Apostelen voor den Hoogen Raad: „Oordeelt gij of het recht is voor God, Ulieden meer te hooren dan God" (Hand. 4, 19). Zij, die het te zwaar achten, zich te schikken naar de uitspraak der katholieke geestelijkheid, kunnen een antwoord ontvangen, dat Ambrosius heeft gegeven aan een vertoornd potentaat van zijn dagen: „Tot op dezen dag zijt gij nooit met een bisschop in strijd gekomen."
„De getrouwen lijden niet onder een eerlijk en open woord van hun bisschop, en zij beoordeelen het niet naar den verraderlijken maatstaf der opportuniteit. Integendeel verlangen zij naar zulk een woord, en zij danken den bisschop in liefde en trouw ervoor.....
„O, Galileeër, Gij hebt overwonnen": deze uitdrukking van een „nieuw heiden" van den vroegeren tijd zal eens het oordeel zijn over zijn opvolger in het heden. Moge deze wetenschap, getrouwe katholieken van Uw aartsbisdom en van Duitschland, opbeuren." (De Maasbode - Alg. Handelsblad - Times)
(Vorig bericht blz. 1728 C.)

G. ROEMENIE. — Begrooting 1935-'36. - Twee milliard Lei voor bewapening. —
De begrooting voor het jaar 1935-'36, die door den Roemeenschen ministerraad is goedgekeurd, en thans aan het parlement zal worden voorgelegd, bestaat uit drie deelen. Het hoofdgedeelte, de gewone begrooting, sluit met een bedrag van 20,6 milliard Lei. Het tweede gedeelte van twee milliard Lei is uitsluitend bestemd voor bewapeningsdoeleinden, terwijl het derde gedeelte betrekking heeft op de regeling der buitenlandsche schulden.
De twee milliard Lei voor bewapeningsdoeleinden

zullen verkregen worden door heffing van een nieuwe belasting op suiker en huizen, die tot nog toe niet belast waren. Een gedeelte zal gebruikt worden voor de betaling van den eersten termijn der orders, die geplaatst zijn bij de Skoda en de Vickersfabrieken en bij de Roemeensche Reshitsafabrieken, welke orders in totaal een bedrag van meer dan 4½ milliard Lei zouden beloopen.
Op de gewone begrooting is een bedrag van 6½ milliard Lei uitgetrokken voor de normale oorlogsbegrooting. (Diminiata)

A. POLEN. — Nieuwe Grondwet aangenomen. —
De Poolsche Landdag heeft op 24 Maart '35 met 260 tegen 139 stemmen de nieuwe grondwet aangenomen. De nationale boeren- en de socialistische partij stemden tegen, de nationale minderheden onthielden zich. In de nieuwe grondwet worden aan het staatshoofd belangrijke prerogatieven toegekend, terwijl het parlement zijn wetgevende en controleerende functies behoudt. (Polska Agencia Telegr.) **(1656 H.)**

B. ZWEMSPORT. — Rie Mastenbroek. - Wereldrecord erkend. —
Het wereldrecord 200 M. rugslag, dat Rie Mastenbroek 20 Januari '35 op 2 min. 49.6 sec. bracht, is door de F.I.N.A. gehomologeerd. (Vaz Dias)
(Vorig bericht blz. 1657 E.)

C. DUITSCHLAND. — Aantal uitgeweken Joden. —
Omtrent het gevolg der Ariër-wetgeving deelt het Bureau voor Rassenpolitiek der N.S.D.A.P. mede, dat ongeveer 40.000 Joden uit het Duitsche rijk zijn geëmigreerd of in verband met de daling van het Joodsche geboortecijfer acht procent der in Duitschland gevestigde Joden. (Bureau v. Rassenpolitiek)
(Vorig bericht blz. 1475 E.)

D. NEDERLAND. — Kon. Nederl. Middenstandsbond. - Regeling uitverkoopwezen. —
De indiening van het wetsontwerp inzake regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf is door het hoofdbestuur van den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond met groote voldoening ontvangen, daar hiermede voldaan wordt aan een reeds jarenlang in middenstandskringen gekoesterden wensch.
Dit neemt niet weg, dat het hoofdbestuur de Tweede Kamer enkele wijzigingen en aanvullingen ter overweging aanbeveelt, t.w.:
In de eerste plaats is het hoofdbestuur van meening, dat het aanbeveling verdient, van het begrip „winkelbedrijf" een omschrijving te geven, welke overeen zou komen met die van het begrip „winkel" in de Winkelsluitingswet-1930.
In de tweede plaats acht het hoofdbestuur het gewenscht, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken bepaalde benamingen kan voorschrijven, waaronder uitverkoopen mogen worden aangekondigd. Vervolgens acht het hoofdbestuur het gewenscht, dat in het wetsontwerp waarborgen tegen misbruiken in verband met opruimingen worden gegeven voor de periode, gedurende welke de opruimingen zonder vergunning zijn toegestaan.
(Mededeeling Kon. Nederl. Middenstandsbond)
(Vor. ber. Kon. Ned. Middenst.bond 1706 G.; Regeling uitverkoop 1650 A.)

E. SURINAME. — Begrooting 1936. —
De gouverneur heeft bij de Staten ingediend de ontwerpbegrooting voor 1936. Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:
De ontworpen begrooting voor 1936 sluit met een eindcijfer van rond *f* 6.682.000 voor de uitgaven en *f* 4.019.000 voor de inkomsten, gevende alzoo een nadeelig verschil van *f* 2.663.000, tegenover 1935 met onderscheidenlijk *f* 6.744.000, *f* 4.056.000 en *f* 2.688.000 en de uitkomsten van 1934 ad *f* 6.699.000, *f* 3.782.000 en *f* 2.917.000.
Het normale accrès der uitgaven, meer in het bijzonder dat van de onderwijsuitgaven, van de pensioenen en van de rente der kasgelden, kon binnen de boven aangeduide grens van inkomsten en Rijksbijdrage gehouden worden, echter uitsluitend door eenige nieuwe maatregelen tot besnoeiing van de uitgaven van het onderwijs, bestaande in de afschaffing van de geldende regeling om het onderwijs in handwerken op de scholen door afzonderlijk daarvoor beloonde krachten te doen geven, de vermindering van de bedragen voor de verstrekking van schoolbehoeften en voorts een korting van 10 pct. op de uitgaven voor het fröbel (voorbereidend) onderwijs.
Tevens is in de ontworpen begrooting gerekend op het behoud van de vigeerende korting op de salarissen, wachtgelden en pensioenen ook voor 1936 en op de bestendiging van de geldende heffing van opcenten op de invoerrechten. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Begrooting 1697 B.)

27 MAART 1935

F. NEDERLAND. — Bescherming van Architectentitel. —
Naar verluidt zal de nieuwe Architecten-wet, welke minister Marchant in de Eerste Kamer heeft aangekondigd en die weldra ingediend zal worden, den titel van architect beschermen door de instelling van een Architecten-raad. Deze zal beoordeelen, welke architect als zoodanig wordt erkend en in een register ingeschreven.
De namen van de bevoegde architecten worden dan in de „Staatscourant" gepubliceerd. Het wetsontwerp komt dus hoofdzakelijk neer op een bescherming van den titel, nog niet van het beroep. Een en ander zal, daar er eerst een overgangstijdperk is, zoo soepel mogelijk uitgevoerd worden. (Telegraaf) **(1623 F.)**

G. NEDERLAND. — Contingenteeringen. - Stofzuigers vrij van 1 April '35 af. —
Medegedeeld wordt, dat bij de hierna te noemen contingenteeringen, welke op 1 April '35 zullen worden verlengd, de navolgende autonome percentages zullen worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden:

	gewicht	
1. Roggemeel en -bloem	100%	1 jaar
2. Chilisalpeter en natronsalpeter	100%	3 mnd.
3. Rijst (gepelde)	50%	1 jaar
id. (gebroken en gemalen)	60%	1 jaar
id. (rijstvoedermeel)	100%	1 jaar
4. Cement van alle soorten	50%	6 mnd.
5. Linoleum	50%	1 jaar

De tot dusver geldende basistijdvakken voor bovenstaande contingenteeringen blijven ongewijzigd. De aandacht wordt er op gevestigd, dat bovengenoemde percentages alleen betrekking hebben op de autonome landencontingenten, derhalve niet op de bij handelsverdrag verleende contingenten.
De contingenteering van stofzuigers zal per 1 April worden opgeheven. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1726 H.)

H. ZUID-AFRIKA. — Volkslied. —
Naar „Die Burger" meldt is het aloude „Die Stem van Suid-Arika" als volkslied officieel aangewezen. (Die Burger)

I. POLEN. — Werkloosheid. - Steunverleening. —
De Sejm heeft op 21 Maart '35 in tweede en derde lezing een wet aangenomen, waarbij de regeering 200 millioen zloty ter beschikking wordt gesteld, tot leniging van den nood, veroorzaakt door de werkloosheid. (Polska Agencia Telegr.) **(Vor. ber. 1674 A.)**

K. FRANKRIJK. — Vlootbouw-program voor 1935 en organiseering der passieve luchtverdediging door de Kamer goedgekeurd. —
De Kamer heeft op 25 Maart '35 met 453 tegen 123 stemmen het vlootbouwprogramma 1935 aangenomen. De wet machtigt den minister van Marine voor den 31sten December 1935 een linieschip en 2 torpedo-

booten, alsmede op een later tijdstip een tweede linieschip te doen bouwen en binnen het kader van de begrooting voor 1935 tot en met 1939 de volgende bedragen te besteden: 785 millioen francs voor het in 1935 op stapel te zetten linieschip, 148 millioen francs voor 2 torpedobooten en 132 millioen voor vervanging -stukken en reservedeelen.
Verder heeft de Kamer met 451 tegen 11 stemmen het wetsontwerp aangenomen inzake de organiseering van de passieve luchtverdediging, waarbij de staat 99% zal dragen van de kosten van den bouw van bom- en gasvrije onderkomens, terwijl de gemeenten 1% zullen bijdragen. (Le Journal)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1732 A.)

A. **VOLKENBOND. — Raadszitting op 15 April inzake Duitschland's bewapening. —**
Volgens een mededeeling van het Anatolische Telegraafagentschap heeft Tewfik Rusjtu Aras, die op het oogenblik voorzitter van den Volkenbondsraad is, het secretariaat van den Volkenbond te Genève er van in kennis gesteld, dat hij den Volkenbondsraad tegen 15 April '35 bijeenroept, derhalve na de conferentie van Stresa en de andere besprekingen, waarvoor plannen bestaan. (Anatol. Telegr. Agentschap)
(Vorig bericht blz. 1729 C.)

B. **ZWEDEN. — Uitbreiding der luchtvaart. - Wetsontwerp ingediend. —**
Het op 11 Maart '35 ingediende wetsontwerp tot uitbreiding der Zweedsche luchtlijnen met behulp van de regeering bevat een voorstel der regeering om een meerderheid der aandeelen in de Zweedsche Luchtvaart-Maatschappij (A. B. Aerotransport) te verwerven. (Svenska Dagbladet)

C. **FRANKRIJK. — Uitvoerverbod voor grondstoffen, die belangrijk zijn voor de landsverdediging. —**
Op voorstel van den minister van Handel heeft de ministerraad op 26 Maart '35 goedkeuring gehecht aan een verordening, waarbij tijdelijk de uitvoer van zekere, voor de landsverdediging belangrijke grondstoffen wordt verboden. (La Journée Industrielle)

D. **STERILISATIE EN CASTRATIE. —**
In het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde van 16 Maart '35 bepleit prof. Wiersma te Groningen op grond van eugenetische, sociale en medische belangen de wenschelijkheid der toelaatbaarverklaring van sterilisatie en castratie van lijders aan erfelijke afwijkingen op hun eigen verzoek na ingewonnen deskundig advies.
Dwang wenscht hij niet te zien toegepast en het oordeel eener deskundige commissie acht hij onmisbaar. Voor een al te veelvuldige uitvoering der operatie biedt de geneeskundige moraal z.i. voldoenden waarborg.
Nauwkeurig zal moeten worden nagegaan welken invloed aanwezige erfelijkheidsfactoren en welken invloed het milieu op den delinquent heeft uitgeoefend. De behandeling met Röntgenstralen, die slechts tijdelijke steriliteit verwekt met verminderde libido, acht hij nog te onzeker en, gezien de groote kans op nadeelige gevolgen, allerminst onschuldig.
(Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde)
(Vor. ber. Sterilisatie 648 H.)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Installatie van het Lausanne-Comité. —**
Op 21 Maart '35 is in het gebouw der Synode van de Nederl. Hervormde Kerk te Den Haag het Nederlandsch Lausanne-comité opgericht. Aanwezig waren van den Raad van Nederlandsche kerken voor practisch Christendom en van de afdeeling Nederland van den Wereldbond der kerken de voorzitters, minister prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne en prof. dr. F. M. Th. Böhl en de secretarissen ds. J. A. Kwint en dr. J. C. Wissing. De eerstgenoemde presideerde de vergadering.
Het comité, waarin door de verschillende kerken waren benoemd: prof. dr. W. J. Aalders, te Groningen, voor de Nederl. Hervormde Kerk; dr. J. A. Rust, te Utrecht, voor de Evang. Lutherse Kerk; dr. mr. J. B. du Buy, te Utrecht, voor de Doopsgezinde Broederschap; ds. G. J. Sirks, te Amsterdam, voor de Remonstrantsche Broederschap; prof. A. Rinkel, te Amersfoort, voor de Oud-Katholieke Kerk; en dr. J. G. Geelkerken, te Amsterdam, voor de Gereformeerde Kerken in Hersteld Verband, werd door den waarnemenden voorzitter prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne als het Nederlandsch Lausanne-comité geïnstalleerd met een toespraak, waarin hij er zijn groote blijdschap over uitsprak, dat nu ook de derde tak van de oecumenische beweging naast „Stockholm" en den Wereldbond der Kerken in Nederland aanwezig is en niets meer de organisatie van deze drie in een Oecumenischen Raad van Kerken in Nederland in den weg staat.
Tot voorzitter van het Lausanne-comité werd gekozen prof. dr. W. J. Aalders en tot secretaris prof. A. Rinkel. (De Standaard)

F. **FRANKRIJK. — Algiers - Verklaring der moeilijkheden. —**
In den Senaat hebben op 21 Maart '35 de moeilijkheden in Algiers een onderwerp van interpellatie uitgemaakt. Violette, de gewezen gouverneur-generaal van Algiers, was de interpellant.
Van de econom. positie van de Mohammedaansche bevolking hing Violette een somber tafreel op. Zij zou vrijwel aan den rand van hongersnood staan. De sociale wetten zijn niet toegepast, de voedselvoorziening is gebrekkig; de woeker richt verwoestingen aan onder de inlandsche bevolking, die haar landbouw-produkten niet kan verkoopen en soms te lijden heeft van Arabische hoofden.
De houding van het Fransche bestuur tegenover de beschaafde inlanders werd door Violette gelaakt. Men beschouwt hen als minderwaardig, ja als vijanden. Violette is van meening, dat de beschaafde inlanders en de gewezen officieren het kiesrecht behooren te krijgen. (Le Journal)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe bepalingen tot voorkoming en bestrijding van ziekten van aardappelen. —**
Het op 15 Januari ingediende wetsontwerp bevattende nieuwe bepalingen tot voorkoming en bestrijding van ziekten van aardappelen (pag. 1650 D.) is op 14 Maart '35 z. h. s. goedgekeurd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1650 D.; Tweede Kamer 1723 E.)

H. **JOEGO-SLAVIE. — Invoerbeperkingen. —**
In verband met de invoerbeperkingen van andere landen heeft het ministerie van Handel van Joego-Slavië in overweging genomen den invoer van Joego-Slavië aan een speciale invoervergunning te onderwerpen. Bij het afgeven van deze speciale invoervergunningen zal o.a. rekening worden gehouden met de maatregelen, welke door het betreffende land vanwaar de goederen ingevoerd worden, zijn genomen tegenover den Joegoslavischen import. (Politika)

I. **POOLONDERZOEK. — Nieuw land aan de Zuidpool ontdekt - De Noorsche vlag geheschen. —**
Te Kaapstad is binnengeloopen de Noorsche walvischvaarder „Thorshavn", die rapporteerde op 20 Februari '35 op 67.50 gr. Z.B. en 80.45 gr. O.L. een nog onbekend vasteland te hebben ontdekt. De gezagvoerder, kapitein Michelsen en eenige mannen zijn aan land gegaan en hebben de Noorsche vlag geheschen.
Naar verluidt ligt het gebied in den Britschen Zuidpool-sector. De annexatie door Noorwegen is dus twijfelachtig. (Aftenposten)

K. **NEDERLAND. — De wijziging van de Ziektewet.**
Bij Kon. besluit is bepaald, dat de wet van den 29sten December 1934, St.bl. no. 724, tot wijziging van de Ziektewet op 1 Juli '35 in werking treedt.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1564 F.)**

L. **AMSTERDAM. — Werkloosheid. —**
Aan het einde van Januari stonden als niet geplaatst bij de Gemeente-arbeidsbeurs ingeschreven 59.162 werkzoekenden, waarvan 55.213 werkloozen naar eigen opgaaf, alsmede 756 gedeeltelijk werkloozen.
Bij vergelijking met het einde der vorige maand, toen het aantal werkloozen 53.811 bedroeg, blijkt, dat dit aantal aan het einde der verslagmaand 1402 hooger is, terwijl vergeleken met het einde van dezelfde

maand van het vorige jaar, toen 48.787 werkloozen werden genoteerd, hun aantal 6.426 hooger is. De toename geldt bijna alle bedrijfstakken.
Het diamantvak heeft bovendien 150 gedeeltelijk werkloozen en het kleedingbedrijf 412.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1677 G.)**

A. PSYCHOLOGIE. — „Die psychologische Bedeutung des indischen Yoga" - Voordracht van Prof. Heinr. Zimmer. —
Voor den Psychologischen Studiekring heeft prof. Heinr. Zimmer, hoogleeraar te Heidelberg, een voordracht met lichtbeelden gehouden over: „Die psychologische Bedeutung des indischen Yoga".
Yoga is de Indische techniek der zelfontplooiing, -verandering en -voleinding. Er zijn vele vormen van geweest, velerlei doeleinden er mee gediend.
Wie zich aan den Yoga overgeeft, moet volstrekte eenzaamheid willen. Alle typen der vereenzaming (de kluizenaar, de pelgrim, de monnik, de bedel-asceet) staan in zijn dienst.
Een type van Indische askese bestaat thans nog: de Yogin, die voortdurend op één been staat, of zijn armen ten hemel strekt tot deze stijf worden en verdorren enz. Deze vorm van askese heet nog geen Yoga maar tapas, d.i. gloed (vgl. het Latijnsche tepidus en tepor).
Het is de poging door onverbiddelijke disciplineering van den wil onafhankelijk te worden van het eigen lichaam en van de geheele eindigheid: het aannemen van een onmenschelijke houding als vorm van „Welttüberlegenheit". De omstandigheid, dat in Gandhi een vernieuwing van dit asketentype leeft, is de verklaring van zijn grooten invloed op de massa.
De sekte der Jaina's brengt een rijke Yogaleer over uit de 6de eeuw voor Chr.; waarschijnlijk is ze zelfs afkomstig uit nog veel vroegeren tijd, en voortgekomen uit de vóór-Arische cultuur van Indië.
In Indië aanvaardt men een cyclisch natuurgebeuren. Wij hebben alle rollen reeds vele malen gespeeld; vandaar de vraag: wat gaat mij eigenlijk mijn persoon, mijn huidige vermomming aan? En: hoe kom is er toe degene te zijn die ik ben; hoe kom ik er toe steeds iets te moeten zijn en waar vind ik het „Zijn", dat niet een bepaald iets is, maar eenvoudig zijn is. Er moet iets in ons wezen, dat ons betoovert, en ons steeds „iets" laat zijn.
De schuld hiervan ligt in ons zelf en wel omdat wij altijd iets bepaalds doen („doen" in den ruimsten zin, dus ook lijden, waarnemen, denken) en dat bepaalde dat wij doen, bepaalt ons. Elk doen („karman") bepaalt onze toekomst, ons uiterlijk zijn en het lot, dat wij zullen hebben. Zij vormt de „individuatie". Alles wat gestalte heeft is vergankelijk, maar de stroom van het leven brengt steeds opnieuw karman.
Wij kunnen ons hiervan losmaken door volkomen onbewogenheid naar buiten en naar binnen toe; door een afsterven. Zoo gaat de levensmonade een toestand van grenzenloosheid, van tijdlooze „Ereignislosigkeit" tegemoet, van alwetend en almachtig leven. Volkomen gelouterd is de eene monade geheel gelijk aan de andere. (Toestand van het Kaivalya).
Een tastbaar deel van deze „individuatie" is het lichaam. Geeft zelfmoord nu bevrijding? Neen, — want dat is een vorm van „doen", alleen een laten gebeuren is niet-doen. Daarom is het vasten (tot den dood toe) het hoogste gebod van deze askese. Uit deze sfeer is Gandhi voortgekomen. Vandaar zijn drang en kracht tot lijden en zijn herhaalde wenschen en bedreigingen den hongersdood te sterven. Weliswaar — en dat is modern — samengekoppeld met een reëele politiek van afdreigen.
Tegenover deze tot den hoogsten graad opgevoerde lichamelijke askese van de Jaina-Yoga staat de Bhagavadgitâ, die leert dat leven en doen een onscheidbaar proces uitmaken. Al deze verschillende vormen van Yoga hebben er toe bijgedragen de klassieke Yoga te vormen, welks leer in de beroemde Yogasûtra's van Patanjali is vastgelegd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Psychologie 1662 A.)

B. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland - Poullet in de regeering - Vandervelde plaatsvervangend minister-president. —
De voorzitter van de Katholieke Unie, Poullet, heeft zich bereid verklaard als minister zonder portefeuille in de nieuwe regeering zitting te nemen, zoodat thans de gepubliceerde ministerlijst definitief is geworden. Vandervelde, die eveneens als minister zonder portefeuille in het nieuwe kabinet zitting heeft, zal in de regeering de functie bekleeden van plaatsvervangend minister-president. (De Gazet van Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 1732 G.)

28 MAART 1935

C. DUITSCHLAND. — De Duitsch-Engelsche besprekingen te Berlijn. —
De Duitsch-Engelsche besprekingen, tusschen den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, den Lord-Grootzegelbewaarder, Anthony Eden, den Rijkskanselier Adolf Hitler en den Rijksminister van Buitenlandsche Zaken von Neurath, die in tegenwoordigheid van den Britschen ambassadeur, Sir Eric Phipps en den zaakgelastigde voor ontwapeningskwesties, von Ribbentrop, in de laatste twee dagen hebben plaats gevonden, zijn op 26 Maart '35 beëindigd.
De behandelde problemen waren die, welke in het Londensche communiqué van 3 Februari uiteengezet waren. De besprekingen vonden plaats in den meest openhartigen en vriendschappelijken vorm en hebben geleid tot een volkomen opheldering van de wederzijdsche opvattingen.
Er werd geconstateerd, dat beide regeeringen met haar politiek het doel nastreven den vrede van Europa door bevordering van de internationale samenwerking te beveiligen en te versterken.
De Engelsche en Duitsche ministers zijn doordrongen van het nut der directe gedachtenwisselingen, die zoo juist hebben plaats gevonden.
(Kölnische Zeitung, 27. März '35) **(V. b. 1730 F.)**

D. ENGELAND. — Sir John Simon naar Londen - Anthony Eden naar Moskou. —
Sir John Simon is op 27 Maart '35 na zijn besprekingen met Adolf Hitler te Londen teruggekeerd.
De lord-grootzegelbewaarder Anthony Eden is volgens het inmiddels opgemaakte plan niet naar Londen, maar naar Moskou vertrokken en zal vervolgens Warschau en Praag bezoeken om aldaar besprekingen te houden. (Manchester Guardian) **(V. b. 1736 C.)**

E. NEDERLAND. — Lichaamslengte. —
Uit de meting van dienstplichtigen blijkt, dat de lichaamslengte sinds 1865 vooruit gegaan is. Van dezen waren in:

	1865	1895	1925	1933
beneden 155 cm.:	10,67%	3.74%	1,30%	0,85%
155 t/m 169 cm.:	64,72%	61,19%	41,99%	34,55%
170 cm. en meer:	24,61%	35,07%	56,71%	64,60%

(Het Kompas)

F. ROTTERDAM. — Totaal-aanvoeren van granen, veevoeder, meel en bloem - Achteruitgang. —
Totaal-aanvoeren van granen (tarwe, mais, rogge en haver) in tons.

1913 . . .	4.644.477	1931 . . .	4.532.512
1927 . . .	4.669.708	1932 . . .	4.182.949
1928 . . .	4.260.907	1933 . . .	3.637.889
1929 . . .	3.542.239	1934 . . .	3.105.096
1930 . . .	3.979.013		

	Veevoeder (in tons)		Meel en bloem (in tons)	
	Vrij verkeer	Transito	Vrij verkeer	Transito
1929 . .	283.701	61.874	96.783	5.892
1930 . .	133.786	47.363	132.939	7.638
1931 . .	160.714	54.656	74.664	8.677
1932 . .	125.524	77.742	15.296	13.814
1933 . .	233.030	47.796	20.041	6.807
1934 . .	111.735	32.206	13.284	21.611

(De Maasbode)

G. NEDERLAND. — De N.V. Industriebank in Limburg. —
Op de ontwerp-acte van oprichting van de N.V. Industriebank in Limburg is thans de Ministerieele verklaring van geen bezwaar verkregen.
Deze voor Limburg en Nederland nieuwe instelling, zal nu haar werkzaamheden kunnen beginnen.
(Limburger Koerier) **(Vorig bericht blz. 1645 A.)**

H. NEDERLAND. — „De Middaghoogte". —
Het was op 4 Maart '35 25 jaar geleden, dat de vereeniging „De Middaghoogte" door prof. dr. A. H. de Hartog werd opgericht.
Betreffende de doelstelling n.l. „De Godsdienst door de wetenschap gehandhaafd" kon men niet tot overeenkomst komen. De afdeeling Amsterdam wenschte positief christelijk te blijven. Vooral door het krachtig optreden van den heer J. Rustige werkte dezen strijd mede tot een vreedzame oplossing. Na dien werd in Nederland met kracht gewerkt.

Vooraanstaande mannen van allerlei richting traden voor de Middaghoogte op, ook van Roomsch-Katholieke en Joodsche zijde, terwijl eveneens door geleerden uit het buitenland medewerking werd verleend. Verschillende groote openbare debatvergaderingen werden in die jaren georganiseerd. Het aantal lezingen dat zij in ons land heeft doen houden bedraagt ongeveer 410 waarvan in Amsterdam 175.
(Red. K. H. A.)

A. **INTERNATIONALE VREDES-BUREAU TE GENEVE. — Bewapeningswedloop - Twee resoluties. —**
Het Dagelijksch Bestuur van het Internationale Vredes Bureau te Genève heeft in zijn jongste zitting de volgende twee resoluties aangenomen:
Europeesche Statenbond: Het Dagelijksch Bestuur van het Internationale Vredes Bureau, ten zeerste bewogen bij den aanblik van een Europa, dat economisch en politiek is verdeeld, zedelijk verward en op het punt staat de grondslagen te verliezen van haar eenheid, die haar kracht hebben uitgemaakt in het verleden en haar beschavingspeil hebben opgevoerd;
ongerust ten aanzien van het feit, dat de regeeringen zich tegenover elkander stellen in steeds verschrikkelijkere autarkie, een nieuwen bewapeningswedloop aangaan en dag aan dag steeds meer de verplichtingen verwaarloozen, die het Volkenbondsverdrag hen oplegt;
bezweert hen terug te komen tot het hoogere beginsel van de Europeesche solidariteit.
Het verwondert zich in het bijzonder, dat het Comité van Onderzoek van de Europeesche Unie, belast met het bestudeeren en verwerkelijken van het plan van een federale Europeesche Unie, in den naam van Frankrijk voorgesteld door Aristide Briand, sinds 1932 niet meer bijeen is geweest.
Het wendt zich tot Ed. Herriot, voorzitter van dit comité en vraagt hem met aandrang dit opnieuw bijeen te doen komen, in medewerking met den Raad en het Secretariaat te Genève, ten einde de bestudeering van de dringendste vraagstukken betreffende den opbouw van Europa, te hervatten.
Militariseering der jeugd: Het Internationale Vredes Bureau wil de geestelijke- en de lichamelijke opvoeding, welke moeten worden aangemoedigd, zonder evenwel te vervallen in de excessen van sport en wedstrijden, niet verward zien met de militaire voorbereiding en de africhting tot den oorlog.
Vaststellend dat talrijke staten stelselmatig hun jeugd lang voor de dienstplichtige en stemgerechtigde leeftijd militaristisch en fanatiek maken,
vestigt met ongerustheid de aandacht van de publieke opinie op het feit, dat deze overspannen nationalistische en vijandige ophitsingen blinde haat en meedoogenloozen strijd ten gevolge zullen hebben;
anderzijds opmerkend, dat de militaire voorbereiding reeds voor de inlijving in het leger in strijd is met het beginsel van beperking en vermindering der bewapening, waarvan het Volkenbondsverdrag de noodzakelijkheid heeft erkend en waarvan de verdragen van 1919 en 1920 de ontwikkeling hebben voorzien,
roept alle huisgezinnen op om zich te verzetten tegen de militaire voorbereiding van de jeugd in landen waar deze vrijwillig is,
komt met kracht op tegen de gedwongen militaire voorbereiding, ingesteld in sommige landen voornamelijk in Europa,
en verzoekt de Ontwapeningsconferentie in het belang van alle volken zoowel van de beschaving als van den vrede een verbod uit te vaardigen — gepaard met contrôle- en sanctiemaatregelen — van alle militaire opleiding der jeugd vóór de inlijving van het leger. (Journal de Genève)

B. **CHINA. — Oorlogsbegrooting. —**
De Nanking-regeering deelt mede, dat zij in 1934 430 millioen dollar (Mexicaansch) heeft uitgegeven voor militaire doeleinden. De regeering heeft 257 millioen Mex. dollars oorlogsleeningen opgenomen en vraagt nog 100 millioen dollar. (Sin Wan Pau)
(Vor. ber. Begrooting 620 M.)

29 MAART 1935

C. **VEREENIGDE STATEN. — Wijziging in het N.R.A.-bestuur. —**
President Roosevelt heeft een wijziging gebracht in het bestuur van de N.R.A., door Donald Richberg, den voorzitter a.i. tot opvolger te benoemen van Clay Williams, die zich uit het bestuur terugtrekt.
Roosevelt heeft de N.R.A. verzocht haar taak met krachtige hand en goed beleid te vervullen.
(New York Herald, Parijs) **(V. b. N.I.R.A. 1705 E.)**

D. **NEDERLAND. — Vrijwillige ruilverkaveling. —**
Dezer dagen is in de raadszaal van het gemeentehuis te Bodegraven ten overstaan van notaris Krüsemann op plechtige wijze de acte gepasseerd welke de officieele bekrachtiging vormt van de vrijwillige ruilverkaveling, de eerste van dien omvang die, dezer dagen ten behoeve van den aanleg van den nieuwen rijks-snel-verkeersweg 's-Gravenhage—Utrecht door den gemeenschapszin van de betrokken landbouwers in de genoemde gemeente en in de eerste plaats ook door de bemoeienis van mr. La Gro tot stand is gekomen, een verkaveling die een-en-twintig boerderijen, in totaal een grondgebied van 430 hectare omvat. (N. R. Crt.) **(V. b. Ruilverk.-wet 1577 H.)**

E. **BELGIE. — Kabinetten van 1918—1935. —**
Het kabinet-Van Zeeland is de tiende regeering, sinds den wapenstilstand in 1918. Zij waren:
1. Delacroix, van 21 Nov. 1918 tot 20 Nov. 1920;
2. Carton de Wiart, van 20 Nov. 1920 tot 16 Dec. '21;
3. Theunis, van 16 December 1921 tot 13 Mei 1925;
4. Van de Vyvere, van 13 Mei 1925 tot 17 Juni 1925;
5. Poullet, van 17 Juni 1925 tot 20 Mei 1926;
6. Jaspar, van 20 Mei 1926 tot 6 Juni 1931;
7. Renkin, van 6 Juni 1931 tot 22 October 1932;
8. de Broqueville, van 22 Oct. 1932 tot 13 Nov. 1934;
9. Theunis, van 13 Nov. 1934 tot 26 Maart 1935;
10. Van Zeeland, van 26 Maart 1935.

(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 1736 B.)**

F. **BELGIE. — Wereldtentoonstelling van Brussel - Opening 27 April 1935. —**
Het bestuur van de wereldtentoonstelling van Brussel deelt mede, dat de openingsplechtigheid definitief vastgesteld is op Zaterdag 27 April, te 11 uur 's morgens. Zooals voorzien, zal deze door koning Leopold gepresideerd worden, die tezelfdertijd zijn eersten officieelen rondgang zal maken.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 1584 B.)**

G. **ZWEMSPORT. — Willy den Ouden vestigt nieuw wereldrecord. —**
Willy den Ouden heeft op 27 Maart '35 in het Oosterzwembad te Rotterdam, een nieuw en wel zeer belangrijk record aan haar lijst toegevoegd. Het wereldrecord 500 meter vrije slag, dat met 6 min. 59.8 sec. op naam stond van de Amerikaansche miss L. Knight, heeft zij met 11,4 sec. verbeterd en gebracht op 6 min. 48,4 sec.
Willy den Ouden's wereldrecords zijn de volgende:

200 M.	vrije slag	2 min. 28.6 sec.
100 M.	„	1 min. 4.8 sec.
300 M.	„	3 min. 58 sec.
100 yards	„	59.8 sec.
220 yards	„	2 min. 27.6 sec.
400 M.	„	5 min. 16 sec.
500 M.	„	6 min. 48.4 sec.

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Willy den Ouden 1612 G.)**

H. **DUITSCHLAND. — Crediet aan Sovjet-Rusland.**
Het rijksministerie van Economische Zaken heeft zijn toestemming gegeven voor het verleenen van een crediet van 200 millioen mark door de ijzer- en staalfirma Otto Wolff aan de Sovjet-Unie.
Dit crediet zal door Sovjet-Rusland gebruikt worden voor het koopen van Duitsche machines en bepaalde producten. De terugbetaling zal geschieden in goederen en wel o.a. door de levering van mangaanerts aan Duitschland. (Vaz Dias)

I. **NEDERLAND. — 120-jarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden. —**
Ter gelegenheid van het 120-jarig bestaan van het Koninkrijk der Nederlanden is op 22 Maart '35 in de Groote zaal van den Dierentuin in Den Haag een door de afdeeling Den Haag van het Nationaal Jongeren Verbond georganiseerde herdenkingsbijeenkomst gehouden. Tal van autoriteiten en hooge officieren, o.w. de generaals Muller Masis, jhr. W. Röell, Weber, Swart, Z.E. van Terwisga Wagner, van Andel, Cramer, Quanjer en Backer, de oud-gouverneur-generaal van Ned.-Indië mr. D. Fock, de vice-admiraal Schreuders, en tal van delegaties van bevriende vereenigingen woonden dezen herdenkingsavond bij.
Redevoeringen werden gehouden door de heeren mr. Th. M. Bautz, prof. ir. Van der Bilt, Majoor de Bas, prof. C. W. de Vries. (N. Rott. Crt.)

A. **PROF. DR. B. SYMONS OVERLEDEN. —**
Te Groningen is op 28 Maart '35 in den ouderdom van 81 jaar overleden prof. dr. B. Symons, oud-hoogleeraar in de indogermaansche taalwetenschap, de oud-germaansche talen en de Hoogduische taal en letterkunde aan de Groningsche universiteit.
Zijn voornaamste geschriften zijn: „Kudrun" (1883), „Die Lieder der Edda (1888), „Germanische Heldensage" (1890, 2e dr. 1898), verhandelingen in „Beiträge zur Gesch. der Deutschen Sprache und Litteratur", „Zeitschr. f. Deutsche Philologie", „Versl. en Meded. der Kon. Academie", „Gids" e.a. tijdschriften.
Prof. Symons was sedert 1885 lid der Kon. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, tevens lid der Kon. Vlaamsche Academie en andere geleerde genootschappen. Hij was commandeur in de Orde van Oranje- Nassau en ridder in de orde van den Ned. Leeuw. (Red. K. H. A.)

B. **OOSTENRIJK. — Rechtsgelijkheid. —**
De „Politische Korrespondenz" publiceert een verklaring, waarin o.m. staat:
Oostenrijk behoort tot die staten, die door de vredesverdragen gedwongen zijn geworden tot volkomen ontwapening. De Oostenrijksche bondsregeeringen hebben bij herhaling verklaard, dat zij volkomen rechtsgelijkheid voor Oostenrijk opeischen en zij hebben uitdrukking gegeven aan de verwachting, dat dit doel zou kunnen worden bereikt langs den weg van onderhandelingen.
Zij zal haar op de versterking van de weerbaarheid van Oostenrijk gerichte activiteit consequent voortzetten om op deze wijze het door haar steeds nagestreefde principe der rechtsgelijkheid spoedig in practijk te kunnen brengen. (Polit. Korrespondenz)

C. **VOLKENBOND. — Het einde van Japan's lidmaatschap. —**
Het Japansche kabinet heeft kennis genomen van een verklaring van den minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, volgens welke met ingang van 26 Maart 1935 alle Japansche verplichtingen tegenover den Volkenbond zijn opgeheven.
Omtrent de toekomstige houding van Japan tegenover het Internationaal Arbeidsbureau, heeft de regeering nog geen officieele besluiten genomen, hoewel zij voornemens schijnt te zijn, actief lid van de internationale organisatie van den arbeid te blijven.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 1666 C.)**

D. **NEDERLAND. — Zuiderzeefonds. - Inpoldering van den N.O. polder. —**
De Tweede Kamer heeft op 27 Maart '35 zonder hoofdelijke stemming aangenomen de motie-v. d. Waerden c.s. luidende als volgt:
De Kamer, van oordeel, dat geen verdere vertraging in de uitvoering der werkzaamheden ten behoeve van de inpoldering van den N. O. polder behoort voor te komen; verzoekt de regeering de voorbereiding van die werkzaamheden met zoodanige voortvarendheid ter hand te nemen, dat met de uitvoering dier werken alsnog in 1935 kan worden aangevangen en gaat over tot de orde van den dag. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Zuiderzeewerken 1449 D.; Tweede Kamer 1735 G.)

E. **MEMELGEBIED. — Nationaal-Socialisten proces. - De uitspraak. - Duitsche protesten. —**
Op 26 Maart '35 heeft de Krijgsraad te Kowno vonnis geveld in het hoogverraadproces tegen de nationaal-socialistische Memellanders. De president deelde mede dat Emil Boll, Walter Priess, Heinrich Wannaga en Emil Lepa, die o.a. beschuldigd worden van den z.g. veemmoord der Jesutti-groep, ter dood zijn veroordeeld. De beide Wallats werden veroordeeld tot levenslange tuchthuisstraf.
Dr. Neumann en Bertuleit werden veroordeeld tot twaalf jaar tuchthuisstraf, de beklaagden Kwauka, Rademacher, Brokoph, Riegel, Haak, Grau, Lappiens en Scheschkewitz tot tien jaar tuchthuisstraf, de leider der Christelijk-sociale volksgemeenschap, Freiherr von Sass, baron Ropp, Rehberg, Gronenberg en acht andere beklaagden werden veroordeeld tot acht jaar tuchthuisstraf. Het vermogen van alle veroordeelden werd in beslag genomen.
In Berlijn trok een groote menschenmenigte naar het Litausche gezantschap met het doel tegen het gevelde Memel-vonnis te demonstreeren. Ook in andere Duitsche steden zijn protestbijeenkomsten gehouden.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Köln. Zeitung) (1714 C.)

F. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Handels- en scheepvaartverdrag met Rusland. —**
In het ministerie van Buitenlandsche Zaken is op 25 Maart '35 het Tsjechoslowaaksch-Russische handels- en scheepvaartverdrag onderteekend. Het verdrag is gebaseerd op het principe der meestbegunstiging en bevat een transito-clausule, welke voor Tsjecho-Slowakije een vluggere en goedkoopere doorvoer van goederen naar het Verre Oosten mogelijk maakt. (Prager Presse)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Kieswet aanvaard. —**
De Tweede Kamer heeft op 27 Maart '35 het wetsontwerp tot wijziging van de Kieswet c.a. aangenomen met 69 tegen 10 stemmen. Tegen stemden de heer Sneevliet (r.s.) en de communisten, benevens de heeren Arts (r.k v.p.), Westerman (n.h.), Zandt en Van Dis (s.g.), en Lingbeek (h.g.).
De voornaamste wijzigingen betreffen:
1e. Het storten van een waarborgsom van *f* 250.— bij de indiening van iedere lijst voor de Tweede Kamer-verkiezingen. Die waarborgsom vervalt aan den Staat, als de lijst, de lijstengroep of het stel gelijkluidende lijsten, waarvan de lijst deel uitmaakt, lager dan 75 procent van den kiesdeeler is.
2e. Slechts dan wordt een zetel toegewezen als de volle kiesdeeler is verkregen.
(De Nieuwe Eeuw - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1738 D.)
Kieswetwijziging 1690 F.)

30 MAART 1935

H. **ENGELAND. — Sir John Simon's verklaring in het Lagerhuis inzake zijn bezoek aan Berlijn. —**
De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, heeft op 29 Maart '35 in het Lagerhuis een korte verklaring afgelegd over zijn bezoek aan Berlijn, nadat de leider der oppositie, Lansbury, een desbetreffende vraag had gesteld.
Sir John Simon zeide:
„Het Lagerhuis weet, dat het bezoek aan Berlijn een uit een reeks van verscheidene bezoeken ter informatie en inlichting is geweest, welke bezoeken op het oogenblik in opdracht der regeering in verschillende buitenlandsche hoofdsteden worden gebracht. Zoo spoedig deze bezoeken beëindigd zijn, zal een bijeenkomst plaats vinden te Stresa in Noord-Italië, waar ik Mussolini en Laval hoop te ontmoeten.
Onder deze omstandigheden is het niet gewenscht een volledige verklaring over den toestand af te leggen. Niet-geautoriseerde meeningen, die in eenige kringen geuit zijn, behoeven niet au sérieux te worden genomen.
Intusschen zou ik willen zeggen, dat tijdens de besprekingen met Hitler het Europeesch probleem met betrekking tot Duitschland geheel besproken is en dat alle problemen behandeld zijn, die in het Londensche communiqué van 3 Februari vermeld zijn. Een aanzienlijke afwijking tusschen de meeningen der beide regeeringen trad bij de besprekingen aan den dag.
Het resultaat van de bijeenkomst was echter in zooverre zonder twijfel waardevol, dat beide zijden in staat waren hun desbetreffende standpunten duidelijk te begrijpen, een proces dat onontbeerlijk is voor iederen verderen vooruitgang."
De radicale arbeidersvertegenwoordiger Maxton vroeg daarop naar de samenstelling van de conferentie van Stresa, waarop Sir John Simon antwoordde dat deze bijeenkomst tusschen de drie mogendheden overeengekomen was.
Op een verdere vraag antwoordde Simon: „De bijeenkomst van Stresa is een ontmoeting voor de drie mogendheden. Ik geloof niet, dat het voor iemand, wie ook, mogelijk is vermoedens op te vatten over de vraag, welke gebeurtenissen eventueel zouden kunnen volgen."
Op nog een verdere vraag antwoordde Simon: „Ik heb niets gehoord van eenigerlei voorstel tot invoering van den algemeenen dienstplicht in Oostenrijk. Ook is tot dusverre niets bekend geworden van eenigerlei mededeeling tusschen Volkenbond en Oostenrijk over deze aangelegenheid." (Daily Telegr.)
(Vorig bericht blz. 1736 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Opvoeding en godsdienst. —** Aan een door den minister voor wetenschap, opvoeding en volksontwikkeling, Rust, in den Pruisischen staatsraad uitgesproken rede over „De richtlijnen van de nationaal-socialistische opvoeding en vorming" ontleenen wij o.a. het volgende:
Wij geven in de plaats van de „vervloekte algemeene ontwikkeling" een natuurlijke nationaal-politieke opvoeding. Hersenvorming en religieusiteit en als derde dan, naar gelang den aanleg, de bijzondere vakopleiding.
Inzake de positie van de N.S.D.A.P. tegenover het Christendom en de beide Christelijke kerken, zeide minister Rust:
Noch de Reformatie, noch de Contra-reformatie heeft Duitschland ten volle veroverd en daarmede de mogelijkheid geschapen voor een Christelijken staatsgodsdienst. (Vaz Dias) **(V. b. Onderwijs 1436 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Economisch verdrag met Roemenië. —**
Het rijksministerie voor Economische Zaken deelt mede, dat op 23 Maart '35 met Roemenië een verdrag is gesloten betreffende vestiging, handel en scheepvaart. Het verdrag wordt 1 April van kracht. Het is het eerste handelsverdrag op langen termijn sedert den oorlog tusschen beide landen gesloten. (V. D.)

C. **BELGIE. — Effecten- en wisselbeurzen drie dagen gesloten. —**
Een speciale uitgave van de Belgische Staatscourant van 28 Maart '35 publiceerde een Kon. besluit, waarin werd bepaald, dat de effecten- en wisselbeurzen van Brussel en Antwerpen op 28, 29 en 30 Maart gesloten bleven. Buitenlandsche wissels mochten op die dagen niet worden genoteerd.
Medegedeeld wordt, dat deze maatregel slechts werd genomen om de bovenmatige speculatie den kop in te drukken, die in afwachting van de parlementszitting van 29 Maart hoogtij viert. (Moniteur)
(Vor. ber. Beurzen 1563 A.)

D. **AMSTERDAM. — Leening ƒ 5.000 000 van de Nat. Levensverzekeringsbank N.V. te Rotterdam. —**
B. en W. hebben een voorstel bij den Raad ingediend om ten laste der gemeente bij de Nationale Levensverzekeringsbank N.V. te Rotterdam, een geldleening aan te gaan tot een bedrag van ƒ 5.000.000 nominaal kapitaal tegen een rente van 4 procent.
De voordracht is op 27 Maart '35 z. h. s. goedgekeurd. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Leeningen 1696 A.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Werkverschaffingsplan door Senaat aanvaard. —**
De Amerikaansche Senaat heeft op 23 Maart '35 met 68 tegen 16 stemmen zijn goedkeuring gehecht aan het groote werkverschaffingsplan van president Roosevelt, dat in totaal uitgaven tot een bedrag van 4880 millioen dollar vereischt. Er zijn echter zóóveel amendementen op het oorspronkelijke voorstel aangenomen, dat het geheele ontwerp thans weer naar het Huis van Afgevaardigden moet worden teruggezonden. (New York Herald, Parijs) **(1554 B.)**

F. **NEDERLAND. — Bureau voor compensatie transacties. —**
Het Persbureau Vaz Dias meldt de oprichting van het Bureau voor Compensatieverkeer, met kantoren te Den Haag (in het bankgebouw der Firma Heldring & Pierson), Breda en Berlijn.
Het bureau staat onder leiding van mr. L. J. van der Valk, en heeft als doel het behandelen van alle compensatie-transacties, zoowel het verleenen van bemiddeling bij het tot stand komen daarvan als het vervullen der noodzakelijke formaliteiten bij crisisbureaux en regeeringsinstanties, en dit niet alleen hier te lande, maar ook in het buitenland.
Met name zal de werkzaamheid van het nieuwe bureau zich richten op compensatie-transacties met Duitschland, welke immers op grond der recente mededeelingen van het Nederlandsch Clearing-Instituut thans kunnen worden afgewikkeld als clearingcompensaties en ter bevordering van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer een geheel nieuwe beteekenis hebben gekregen. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Compensatie-transacties 1699 C.)

G. **NEDERLAND. — „Flora II" geopend. —**
Op 29 Maart '35 is in het bloemenpaleis van de „Flora" te Heemstede de tweede tentoonstelling geopend. Zij is ingericht door de Aalsmeersche cultures.
De aanwezigen, onder wie de burgemeester van Aalsmeer en aangrenzende gemeenten, B. en W. van Heemstede en anderen verzamelden zich op het bordes van het bloemenpaleis, waar de voorzitter van den Aalsmeerschen Tuinbouwbond, de heer Van der Meer, een rede hield. Hij verwelkomde in het bijzonder den Commissaris der Koningin en gewaagde van de goede samenwerking tusschen de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur en Aalsmeer. Het is voor Aalsmeer dan ook een groot voorrecht, om een zeer dankbaar gebruik te kunnen maken van de geboden gelegenheid, om in dit onvergankelijk schoone tentoonstellingsoord met Aalsmeersche producten een week uit te komen.
Spr. noodigde den Commissaris der Koningin uit de tentoonstelling te openen. (Het Vaderland) **(1721 C.)**

H. **POLEN. — Het kabinet-Koslowski afgetreden. - Kabinet-Slawek gevormd. —**
Nu de nieuwe grondwet is afgekondigd en de Landdag gesloten, is de Poolsche regeering afgetreden.
De afgetreden premier, professor Leo Koslowski, gaat na de overdracht van zijn ambt eenigen tijd met vacantie. Den 1sten Juli zal hij zijn leerstoel aan de universiteit van Lemberg weer innemen.
De kabinetsformateur, kolonel Slawek, heeft de nieuwe regeering samengesteld. Deze is identiek aan de afgetredene.
Kolonel Slawek is reeds tweemaal minister-president geweest en is een der meest intieme medewerkers van maarschalk Pilsoedski. Hij was een der opstellers van de nieuwe grondwet. (Kurier Poranny)
(Vor. ber. Kabinet 1359 G.)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Export. - 1 Mei 1935 Certificaten van oorsprong. —**
Van 1 Mei '35 af zullen alle goederen van Nederl.-Indischen oorsprong, welke geëxporteerd worden, gedekt moeten zijn door een certificaat van oorsprong, af te geven door bevoegde autoriteiten. (Aneta)

31 MAART 1935

K. **NEDERLAND. - Comité voor Nationale Veiligheid.**
Het Comité voor Nationale Veiligheid deelt ons mede, dat het op 20 October 1934 te Eindhoven is opgericht, en teneinde de organisatie over het geheele land te kunnen uitbreiden, een Raad van Bijstand heeft gevormd, waarin een groot aantal vooraanstaande personen uit verschillende streken des lands zitting heeft genomen, wier namen waarborgen, dat het niet het doel is onrust te wekken of aan een bewapeningswedloop deel te nemen, maar dat gedachtig aan het Koninklijk woord, ook naar den wensch van het Comité het Nederlandsche volk zichzelf behoort te blijven.
Wars van vreemden invloed wil het Comité bevorderen, dat van het Nederlandsche volk zelf de ontwikkeling der nationale krachten uit zal gaan, die zoowel hier te lande als in overzeesche gewesten dienstbaar gemaakt kunnen worden aan de verhooging der nationale en internationale veiligheid.
Het Dagelijksch Bestuur van het Comité wordt gevormd door de heeren prof. dr. J. E. de Quay, ir. J. F. L. Krugers, beiden te Tilburg en H. W. C. E. Mathon, te Ginneken. (Communiqué v. 26 Maart '35)

A. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - De regeeringsverklaring. - Meerderheid in de Kamer en den Senaat. - Devaluatie van de Belga. —

Het kabinet-Van Zeeland is op 26 Maart '35 door den Koning beëedigd.

In het parlement is op 28 Maart '35 de regeeringsverklaring van de regeering-Van Zeeland voorgelezen. Zij behelst o.m. het volgende:

De regeering ziet de onmogelijkheid in van het handhaven van den huidigen koers van den Belga; de Nationale Bank zal derhalve worden ontheven van de verplichting om in gevolge de wet van 1926 haar biljetten aan toonder terug te betalen.

Evenwel zal trouw gebleven worden aan het beginsel van den gouden standaard. De waardevermindering zal evenwel niet meer dan 30 pct. bedragen.

Verder is de regeering voorstander van het herstel van de diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland.

Zij vraagt dan nog speciale volmachten voor den tijd van een jaar.

Een speciaal instituut zal worden geschapen tot contrôle van het credietwezen en den handel in buitenlandsche valuta.

Onmiddellijk nadat minister van Isacker de voorlezing van den Vlaamschen tekst der regeeringsverklaring had beëindigd, betrad minister-president Van Zeeland andermaal het spreekgestoelte, ditmaal om de aangekondigde groote rede, over de economische en financieele situatie te houden.

„Het oogenblik is gekomen," zeide de premier, „om met vermijding van alle dubbelzinnigheid den waren toestand des lands te onthullen. Er moet snel en krachtig worden ingegrepen om een catastrophe te vermijden. Den laatsten tijd is er een soort van „psychose van den gouden standaard" ontstaan. Zonder twijfel zal vasthouden aan de pariteit verreweg de verkieselijkste oplossing zijn. Devaluatie is een gevaarlijke wèg waarop zonder twijfel gevaarlijke struikelblokken liggen. Maar op het oogenblik hebben wij geen keus meer. De tot dusver gevoerde politiek is onmogelijk geworden. Devaluatie is de eenige uitweg die ons rest en wij zullen er nog slechts zorg voor hebben te dragen dat zij niet tot een ramp wordt.

Technisch was de terugkeer tot de goudpariteit niet meer mogelijk. Alleen in October en November 1934 verloor de Nationale Bank ruim 2 milliard goud. Wel waren de reserves der circulatiebank ruim voldoende om een dergelijke aderlating zonder gevaar voor complicaties te weerstaan maar het goud dat verloren ging werd niet door handelswissels vervangen. Men ruilde niet de opgepotte bankbiljetten tegen goud in, maar vroeg zijn deposito's bij de particuliere banken op en droeg deze naar de Nationale Bank om er goud voor te koopen. Dit maakte den toestand bedenkelijk. Het schokte de positie van onze groote particuliere banken.

Had deze beweging een voorbijgaand karakter gedragen, dan zou men er zich niet over verontrust behoeven te hebben. Maar in Januari begon de kapitaalvlucht met hernieuwde intensiteit. De goudafvloeiing werd van week tot week, van maand tot maand sterker. De heer Van Zeeland gaf ter illustratie de volgende cijfers voor de goudverliezen in de periode, die onmiddellijk aan de reis der vier Belgische ministers naar Parijs vooraf ging. Zij bedroegen op 12 Maart frs. 50 millioen,op 13 Maart frs. 77 millioen, op 14 Maart frs. 180 millioen, op 15 Maart frs. 354 millioen en op 16 Maart, een Zaterdag waarop de Bank slechts twee uur geopend was, frs. 280 millioen.

Er heerschte een uitgesproken paniekstemming en het waren andermaal de particuliere banken, die het kind van de rekening werden, en die in steeds sneller tempo haar deposito's zagen wegslinken. De toestand werd kritiek. Onder deze omstandigheden vaardigde de vorige regeering de contrôle op het wisselverkeer uit. Dat was het begin van de devaluatie.

Sedert 1934 heeft de Nationale Bank in het geheel meer dan 5 milliard goud verloren.

Spr. brengt hulde aan zijn voorganger, die onder uiterst moeilijke omstandigheden aan het bewind kwam en met onbuigzamen wil en onwrikbaren moed in zijn taak bleef volharden. Het is niet de schuld van den heer Theunis geweest dat zijn politiek faalde. Het waren de omstandigheden, die zijn politiek schipbreuk deden lijden. Alles werd in het werk gesteld om onzen export op peil te houden. Men denke aan Genève, aan Ouchy, aan Parijs. Men denke aan de offers, die de vorige regeeringen van het volk hebben gevraagd. Geen enkel land is op den weg der deflatie zoo ver gegaan als België.

Wilde men trachten tot de goudpariteit terug te keeren dan zou men tot een volstrekte autarkie zijn toevlucht hebben moeten nemen en tegelijkertijd de tot dusver gevoerde deflatiepolitiek hebben moeten voortzetten. Dit echter was zoowel in sociaal als in economisch opzicht ten eenen male onmogelijk.

De daling der prijzen heeft in België een niveau bereikt als nergens elders. Zij heeft het redelijke maximum verre overtroffen, getuige het feit, dat meer dan de helft van onze industrieele en handelsondernemingen met verlies werkt.

Spr. geeft in dit verband eenige treffende cijfers: vergeleken met 1929 is de obligatieschuld der particuliere firma's van frs. 4 milliard tot 10.5 milliard gestegen. In het afgeloopen jaar daalde de invoer van frs. 35 tot 14 milliard. De koopkracht der loonen en salarissen is in vijf jaar tijds met ten minste 20% verminderd maar de belastingen bleven onveranderd. Wat de staatsleeningen betreft, de laatste die wij opnamen kostte ons practisch 7%.

Dat men op dezen weg niet kan blijven doorgaan is duidelijk. De verdediging van den franc moet teruggenomen worden op een reservestelling en van daaruit worden voortgezet. Een terugtocht is beter dan een algeheele nederlaag.

Devaluatie, verklaarde de heer Van Zeeland, met nadruk, is geen redmiddel. Zij brengt geen oplossing van alle moeilijkheden, maar zij is een economische consequentie.

De heer Van Zeeland spreekt ten slotte de hoop uit dat het parlement hem voor de uitvoering van zijn zeer zware taak een groote meerderheid zal geven en hij eindigt zijn rede, die zichtbaren indruk op de Kamer maakte, met een beroep op het geheele volk. Met klem dringt hij er op aan dat de burgers de funeste crisismentaliteit van zich af zullen schudden en met nieuw vertrouwen bezield zich achter de nieuwe regeering zullen scharen. „Moeilijke tijden staan voor de deur, maar wij zullen er ons doorheen worstelen. Indien ieder zijn plicht doet zal België zijn plaats onder de zon kunnen heroveren."

De Kamer heeft op 30 Maart '35 met 107 tegen 54 stemmen en 12 onthoudingen de wetsontwerpen aangenomen betreffende het monetair statuut en de verlenging van de speciale volmachten voor de regeering met één jaar. De helft der liberalen stemde tegen.

De stemming toont aan dat er 31 katholieken vóór en 31 tegen de regeering hebben gestemd. Acht onthielden zich van stemming. Twaalf liberalen stemden vóór, tien tegen; twee onthielden zich.

De Senaat sprak met 110 tegen 20 stemmen en 19 stemmen blanco zijn vertrouwen uit in de regeering-Van Zeeland. De premier kreeg een ovatie. (Het Laatste Nieuws - De Standaard - Gazet van Antwerpen - Volksgazet - Handelsblad v. Antwerpen)

(Vorig bericht blz. 1736 B.)

B. FRANKRIJK. — Het parlement niet op recès. —

Kamer en Senaat gaan niet, zooals werd verwacht, op recès, maar verlangen de zittingsperiode te verlengen.

Na een rede van Franklin Bouillon over de buitenlandsche politiek, waarin hij o.a. zeide dat Duitschland Europa den oorlog had verklaard, heeft de Kamer het voorstel om tot 28 Mei op recès te gaan met 382—238 stemmen verworpen. (L'Oeuvre)

C. NEDERLAND. — Devaluatie van de Belga. - Verklaring van mr. Trip. —

In verband met de regeeringsverklaring van den Belgischen minister-president heeft de president van de Nederl. Bank, mr. Trip verklaard, dat geen verandering zal worden gebracht in de monetaire politiek, zooals die door de Nederlandsche Bank tot dusver werd gevoerd. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Mr. Trip 1718 B.; Belga 1740 A.)

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Deensch: Marcus Lauesen — „Kætteren fra Eisleben" (uit Luther's leven). (Hasselbalch, København)

Duitsch: Ernst Lothar — „Eine Frau wie viele". (Paul Zsolnay Verlag, Berlin)

Engelsch: Eric Linklater — „Ripeness Is All". (Cape)
Winifred Peck — „The Skirts of Time". (Faber and Faber)

Fransch: Princesse Bibesco — „Egalité'". (Bernard Grasset)
Constant Burniaux — „Le Village". (Edit. de Belgique 1935)

Italiaansch: Giovanni Papini — „La Pietra Infernale". (Morcelliana, Brescia)

Nederlandsch: Dingena de Pater — „Vechters". (Bosch en Koning, Baarn)

Portugeesch: Ferreira de Castro — „Terra Fria". (O Seculo, Lisboa) (Red. K. H. A.)

(1731 F.)

E. NEDERLAND. — Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". - Algemeene vergadering. —

Op 23 en 24 Maart '35 werd te Amsterdam de algemeene vergadering gehouden van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". De vergadering werd geleid door mr. H. de Boer in plaats van den voorzitter van den Bond, die door ziekte verhinderd was.

Na de openingsrede, waarin de voorzitter eenige politieke beschouwingen hield, stelde hij voor een telegram te zenden aan H. M. de Koningin, waarin de onverbrekelijke trouw van de leden van den Vrijheidsbond wordt uitgesproken.

Het woord was daarna aan den minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidt de Jeude. Spr. erkende, dat hem een zware last op de schouders is gelegd, toen hij benoemd werd als opvolger van wijlen minister Kalff. Spr. is het niet eens met hen die beweren, dat de liberale partij zich liever afzijdig had moeten houden, want dan zou de partij haar invloed op den gang van zaken hebben prijsgegeven. Met de belangen en wenschen van de partij behoort toch rekening te worden gehouden. Het is echter noodzakelijk, dat men in eigen kring, zei spr., duidelijk formuleert, wat men wenscht, opdat de liberale begrippen niet vervagen. Het is aan de algemeene vergadering de juiste formule te vinden, waarop instemming wordt gevonden van het liberaal voelend Nederland.

Bij de stemming voor de vervulling van vier vacatures in het hoofdbestuur werden gekozen: mej. mr. E. C. van Dorp, mr. A. N. Molenaar, prof. mr. C. W. de Vries en A. A. Barendregt. (Persberichten)

(Vor. ber. Vrijheidsbond 1685 H.)

1 APRIL 1935

A. BELGIE. — De devaluatie van de Belga. - Vastgesteld op 28%. —

Nadat door den uitslag van de stemming in den Senaat de regeering zich overtuigd had van de mogelijkheid op voldoende basis in het parlement haar werk te kunnen aanvatten, is het kabinet op 31 Maart onder voorzitterschap van den minister-president Van Zeeland bijeengekomen, ter beraadslaging over de onmiddellijk noodzakelijke maatregelen. Besloten werd de devaluatie van de Belga vast te stellen op 28% van de tegenwoordige goudwaarde. De nieuwe goudwaarde van de Belga zal dus 72% bedragen van de tot dusverre geldende goudwaarde.

Voorts is uitvoerig beraadslaagd over het voorkomen van nadeelige gevolgen van deze devaluatie en heeft de minister-president op grond van deze beraadslagingen maatregelen genomen ter verhindering van het opdrijven der prijzen.

Ten slotte werd besloten de beurzen op 1 April '35 te heropenen. (Handelsblad v. Antwerpen) **(1740 A.)**

B. NEDERLAND. — Exportmonopolie voor groenten en fruit door betalingsmoeilijkheden met Duitschland.

Met ingang van 1 April '35 zal voor alle groenten en fruit, voor zoover betreft den uitvoer naar Duitschland, een export-monopolie worden ingesteld.

De instelling van dit export-monopolie is noodzakelijk geworden door de betalingsmoeilijkheden met Duitschland.

Als monopoliehoudster is aangewezen de Stichting Nederlandsche Groenten- en Fruitcentrale.

(Alg. Handelsblad)

C. VOETBAL. — Holland-België. —

De op 31 Maart '35 in het Olympisch Stadion te Amsterdam gespeelde voetbalwedstrijd Holland-België, eindigde met een 4—2 overwinning voor Holland. De stand met de rust was 2—1 voor België. (De Maandagmorgen) **(Vor. ber. blz. 1690 H.)**

D. SPANJE. — Kabinet-Lerroux afgetreden. —

De Asturische rebellenleider Pena, die ter dood was veroordeeld, is gegratieerd. Met hem werden 20 andere personen, die wegens medeplichtigheid aan de October-onlusten in Spanje ter dood waren veroordeeld, begenadigd.

De ministers behoorende tot de partijen der Acción Popular, de agrariërs en de liberaal--democraten, zijn afgetreden, aangezien zij het met de gratie-verleening van premier Lerroux niet eens waren.

De premier Lerroux, die zich hierdoor zooveel medewerkers zag ontvallen dat zijn regeering daardoor niet meer in staat was haar taak te vervullen, zag zich dus gedwongen het collectief ontslag in te dienen.

(El Sol) **(Vor. ber. Kabinet 1661 C.)**

E. SOVJET-RUSLAND. — Eden's bezoek aan Moskou. - Communiqué. —

Op 28 Maart '35 is de Engelsche lord-grootzegelbewaarder Eden te Moskou gearriveerd en heeft aldaar besprekingen gehad met Stalin, Litwinof en Molotof inzake den algemeenen Europeeschen toestand en de invoering van den algemeenen dienstplicht in Duitschland.

Na afloop der besprekingen is op 31 Maart een officieel communiqué uitgegeven, waarin wordt medegedeeld, dat de besprekingen zijn gevoerd over de voornaamste elementen van den huidigen internationalen toestand, hierbij inbegrepen het voorgestelde Oostpact en andere kwesties, welke vermeld werden in het Britsch-Fransche communiqué van 3 Februari 1935. Bovendien werd gesproken over de ontwikkeling en verbetering van de Britsch-Russische betrekkingen.

Tijdens de besprekingen, welke van het begin tot het einde in een atmosfeer van welwillendheid en openhartigheid werden gevoerd, stelde Eden Litwinof op de hoogte van de besprekingen, die de Britsche ministers hebben gevoerd met den Duitschen Rijkskanselier. Men was het er over eens, dat deze besprekingen hebben bijgedragen tot het ophelderen van den Europeeschen toestand.

Eden, Stalin, Molotof en Litwinof waren van oordeel, dat het in verband met den huidigen internationalen toestand meer dan ooit noodzakelijk is, alle krachten in te spannen om een systeem van collectieve veiligheid in Europa te scheppen overeenkomstig de principes van den Volkenbond.

Het communiqué deelt vervolgens mede, dat de Sovjet-Russische staatslieden onderstreept hebben, dat een dergelijk voorgesteld pact van wederkeerigen bijstand niet bedoeld is als een poging om eenigen staat uit te sluiten. Het toetreden van Polen en Duitschland zal met open armen worden ontvangen.

Vervolgens verklaart het communiqué, dat er geen tegenstelling bestaat tusschen de belangen van Engeland en de Sovjet-Unie, op welk punt der internationale politiek ook, en derhalve zijn Eden en de Russische staatslieden van meening, dat de vriendschappelijke samenwerking tusschen Rusland en Groot-Brittannië van de grootste beteekenis is voor de ontwikkeling van de internationale pogingen tot het handhaven van vrede en veiligheid. (Manchester Guardian)

(Vorig bericht blz. 1736 D.)

F. BELGIE. — De nieuwe koers van franc en belga.

De nieuwe koers van den Belgischen franc is als volgt:

100 Fransche francs = 39.135 Belga of 195.67 franc.

100 Hollandsche guldens = 401.508 Belga of 2007.54 franc.

100 Zwitsersche francs = 192.736 Belga of 963.68 franc.

Een dollar = 5.899 Belga of 29.49 franc.

De franc is derhalve opnieuw aan het goud gehecht op basis van den Belga.

Uit het bovenstaande blijkt, dat de Belg. franc thans een waarde heeft van *f* 0,0498. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vorig bericht blz. 1741 A.)

G. NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Landdag te Amsterdam - 30 Maart en 1 April.

Op 30 Maart '35 werd in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam de derde Landdag van de N.S.B. gehouden, waaraan door naar schatting 16.000 leden der N.S.B. uit de provincie werd deelgenomen. Als sprekers traden op de heeren B. F. R. van Oppenraay, ds. G. Hofstede, F. E. Farwerck en ten slotte ir. A. A. Mussert, die begon met eenige cijfers te noemen. Het einde van 1932 vond 1000 N.S.B.'ers, het einde van 1933 meer dan 15.000, het einde van 1934 meer dan 30.000 en nu zijn er reeds meer dan 40.000, aldus spreker.

Nooit had ik kunnen denken, aldus ir. Mussert, dat ons volk zoo dicht staat bij zijn ondergang, nooit bevroed, dat een belangrijk deel van zijn geest zoo is vergiftigd door defaitisme en marxisme en bovenal ondermijnd is door grenzenlooze onverschilligheid. De moedige strijder vindt juist in het diepe verval van zijn natie een aansporing met al zijn krachten naar de overwinning te streven.

De machten, die bewust op den ondergang van ons volk aansturen, staan vriendschappelijk hand in hand met de machten, die als kolossen op steenen voeten, niet in staat waren invloed ten goede uit te oefenen. De z.g. christelijke partijen, die in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor de ontaarding der natie, omdat zij sinds jaar en dag in Nederland regeeren, konden nimmer genoeg moed vinden een halt toe te roepen aan datgene, wat de volkskracht ondermijnde.

Spr. ging voorts uitvoerig in op terreur, welke, zoo hij zeide, in het particuliere als gewelddadig op straat tegen de N.S.B. wordt uitgeoefend en besprak daarbij de houding der tegenstanders. Zij lasteren en liegen, dat het geld voor de N.S.B. uit het buitenland komt, aldus de Leider, doch in werkelijkheid worden wij slechts door één macht gesteund: dat is het geloof in onze roeping.

Het beleid der regeering besprekende, vroeg ir. Mussert wie — die bedenkt dat de regeerende stervende generatie alles doet om de natie haar graf te laten deelen — er zich nog over zou verwonderen, dat de resultaten van de afgeloopen twee jaren tegenovergesteld zijn aan hetgeen het volk bij het optreden van deze regeering is beloofd. Op de economische conferentie te Londen van Mei 1933 haalde minister Colijn een volkomen fiasco, in plaats van het toegezegde snelle en krachtige ingrijpen tot verbetering van de economische toestanden hier en in Indië, constateert men: voortgaande afbraak van ons bedrijfsleven, terroriseering door een leger van crisis-ambtenaren, verarming, stopzetting van scheepvaartdiensten, van Zuiderzeewerken, verkoop van een deel van onze vloot aan Rusland, mislukking van de conferentie met Japan, invoering van nieuwe belastingen op het bedrijfsleven en kunstmatige opvoering van de werkloosheid door afslachting van het autobusbedrijf.

De schulden zijn met honderden millioenen toegenomen, de werkloosheid is van 200.000 tot meer dan 400.000 gestegen en men geeft 20 millioen gulden uit om de nieuwe spelling in te voeren. Men ziet in de Wieringermeer een kolonie stichten, de weermacht verder afbreken, men constateert een toenemende terreur en bescherming van Barmat en Co.

Wij zullen, vervolgde spreker, het volk bevrijden uit de knechtschap der politieke partijen. Het bedrijfsleven zullen wij bevrijden van de ordening voor de vriendjes en het opbouwen in innige, vertrouwenwekkende samenwerking met de in bedrijven werkzaam zijnde meest deskundigen. Dit zal geschieden in de corporatiën. De boeren zullen weer traditie getrouw hun roeping kunnen volgen, arbeiders van hoog tot laag, zullen leeren beseffen, dat zij te samen in harmonie een taak te vervullen hebben. Nieuwe welvaart zal worden opgebouwd. De verkiezingsstrijd van thans, besloot spreker, is voor ons slechts een incident. Onmiddellijk daarna wordt de opmarsch voortgezet.

Op 1 April '35 werd een Landdag gehouden in het R.A.I.-gebouw voor 6000 Amsterdamsche leden. (Persberichten)

(Vor. ber. N.S.B. 1646 F.)

A. NEDERLAND. — Nederlandsch-Indische leening 1935 - ƒ 50.000.000 à 3½%. —

De Nederlandsche Bank meldt de uitgifte van een Nederl.-Indische leening 1935 (gegarandeerd door Nederland) rentende 3½%, groot nom. ƒ 50.000.000, waarvan reeds een bedrag van ƒ 20.707.500 tegen een koers van 98½% en hooger bij openbare instellingen is geplaatst. Het nog beschikbare bedrag dezer leening ad nominaal ƒ 29.292.500 wordt uitgegeven tot den koers van 99¼%. Inschrijvingen kunnen worden ingeleverd op Dinsdag 9 April 1935.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1637 D.)**

B. LUXEMBURG. — Devaluatie. - Franc tien procent minder. —

Krachtens speciale volmachten, met betrekking tot de Luxemburgsche economische problemen, heeft de Luxemburgsche regeering besloten den Luxemburgschen franc, die tot dusver met den Belgischen franc op eenzelfde pariteit stond, met 10% te devalueeren. De devaluatie van den Belgischen franc wettigt in geen enkel opzicht het opzeggen van de Tolunie met België. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Luxemburg 1499 D.)

C. COMENIUS-HERDENKING TE NAARDEN. — Plechtigheid in de Groote Kerk. —

Naarden is bekend door het graf van Comenius. De in de 17de eeuw levende theoloog, opvoedkundige, die uit Tsjecho-Slowakije was verjaagd en de laatste vijftien jaar van zijn leven in Nederland de vrijheid heeft gevonden om zijn overtuiging openlijk uit te spreken en te boek te stellen, is in 1670 te Naarden begraven, in de kerk van de Waalsche gemeente. Door allerlei omstandigheden is dit gebouw, dat later tot kazerne heeft gediend, in een toestand geraakt, die niet passend is voor een laatste rustplaats. Dank zij de samenwerking tusschen Nederlandsche en Tsjechische regeeringen en de medewerking van bewonderaars van Comenius in beide landen, is thans het gebouw in den toestand hersteld, welke ten tijde van het overlijden van Comenius heeft bestaan. De restauratie was opgedragen aan prof. ir. dr. Slothouwer; de plechtige inwijding heeft op 27 Maart '35 plaats gehad. De Groote Kerk was vol genoodigden, o.w. ook minister mr. H. P. Marchant en minister mr. L. H. Deckers.

Joannes Amos Komensky (Comenius).

Na orgelspel sprak burgemeester J. H. Boddens Hosang een woord van welkom, waarna minister Marchant een rede uitsprak. De minister zei o.m. het volgende:
Het Tsjechische volk heeft een veelbewogen leven moeten doormaken. Toen het na den wereldoorlog zijn onafhankelijkheid herkreeg, werkte het in de vrijheid aan de reconstructie van zijn historie. Als een van zijn grootste geesten eerde het Komensky. Dat deze groot patriot een blijvenden invloed oefent onder zijn volk, moge hieruit blijken, dat president Masaryk, getuigt, tijdens zijn omzwervingen gedurende den wereldoorlog, uit zijn vaderland verdreven, in Komensky's patriottische werk de „Ksaft" een dagelijksche verkwikking gevonden te hebben. Ook als vredesapostel, door zijn Christelijke beginselen geinspireerd, heeft hij een onsterfelijke naam gemaakt.
Na de rede van den minister speelde het orgel het Wilhelmus.
Vervolgens sprak dr. I. Krno, gezant van Tsjecho-Slowakije te Den Haag. Hij bracht dank aan de regeering, die in 1933 den grond om het graf in eeuwigdurende erfpacht aan de Tsjechische Republiek heeft afgestaan, aan de overheid van Naarden, voor de piëteit, die steeds aan de nagedachtenis van Comenius is getoond en aan de leden der Comenius-vereenigingen. Het graf zal het symbool worden van de vertrouwelijke betrekkingen tusschen twee bevriende naties.
De plechtigheden bij de inwijding der Comenius-kapel na de toespraken van minister Marchant en den gezant werden voortgezet met een samenkomst bij het graf, waar een groot aantal afgevaardigden van Comenius-vereenigingen uit Nederland en Tsjecho-Slowakije korte toespraken heeft gehouden en kransen neergelegd. Voor de kapel stond een eerewacht van soldaten en gymnasten.

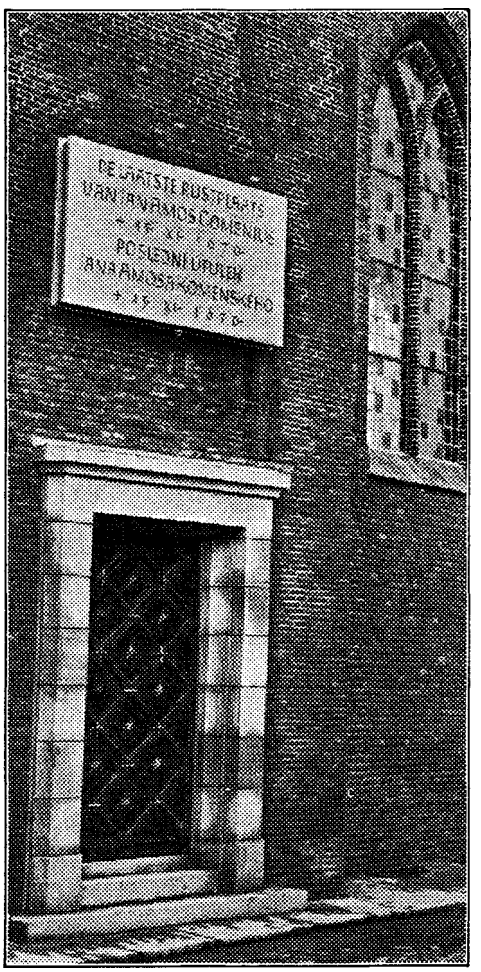

Ingang van de gerestaureerde Comenius-kapel.

Prof. Slothouwer heeft een uiteenzetting gegeven van het interieur van de kapel.
Dr. R. A. B. Oosterhuis, die veel over het leven en het werk van Comenius heeft gepubliceerd, is benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. (Red. K. H. A. - Persberichten)
(Vor. ber. Comenius 1324 D.)

2 APRIL 1935

D. GRIEKENLAND. — Parlement ontbonden. - Vonnissen. —

De Grieksche ministerraad heeft in zijn op 1 April '35 gehouden zitting besloten, de Kamer en den Senaat onmiddellijk te ontbinden. De verkiezingen voor de Nationale Vergadering zullen op 19 Mei '35 worden gehouden.
De eerste processen voor den krijgsraad tegen personen, die verwikkeld geweest zijn in de opstandige beweging, zijn op 30 Maart '35 gehouden. Er werden geen doodvonnissen geveld.
Tien officieren werden veroordeeld tot degradatie en levenslange gevangenisstraf; 10 anderen kregen tot 20 jaar gevangenisstraf, twee werden tot 2 jaar, een werd tot 1 jaar veroordeeld, terwijl vier anderen werden vrijgesproken.
Hooger beroep op deze vonnissen is niet mogelijk.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Opstand 1723 A.)**

A. **NEDERLAND. — De Germaansche stammen in ons land. - Dr. Holwerda over de Tungri. —**
In de op 26 Maart '35 gehouden lezing in het Rijksmuseum van Oudheden heeft dr. Holwerda, aan de hand van talrijke lichtbeelden, een beschouwing gehouden over de Germaansche stammen, die in Romeinschen tijd ons land bewoonden en waarvan alleen de Friezen en Bataven uit de terpen en woerden in de Betuwe bekend zijn.
Een derde stam, de Tungri, zijn vooral bekend door inscripties, gevonden in den Hadrianuswal in Engeland, waar zij als wapenbroeders der Bataven, die in het Romeinsche leger dienden, worden genoemd.
Waar deze Tungri in ons land precies hebben gewoond zien we aan de verspreiding van dat bepaalde urntype, dat men vooral vindt in de grafvelden van Noord-Brabant en Limburg en verder in de buurt van Wijchen en op de Veluwe. (Red. K. H. A.)

B. **VATICAAN. — Geheim Consistorie. —**
Z. H. de Paus deelde op 1 April '35 officieel de benoeming mede van kardinaal-staatssecretaris Pacelli tot Camerlengo der Heilige Roomsche Kerk als opvolger van wijlen kardinaal Gasparri en van mgr. Hinsley tot aartsbisschop van Westminster als opvolger van wijlen kardinaal Bourne.
Het college van kardinalen betuigde daarna zijn instemming met de heiligverklaring van de Engelsche martelaren, John Fisher en Thomas More.
Aanwezig waren negentien kardinalen, onder wie de kardinaal-aartsbisschop van Warschau.
De Paus herinnerde daarna in hartelijke bewoordingen aan het aanstaande zilveren regeeringsjubileum van den Engelschen koning en verklaarde o.a.:
Van alle zijden weerklinkt krijgsrumoer. Het is niet aan te nemen, dat degenen, die over de volken zijn aangesteld en voor hun welzijn zorgen moeten, tot een uitroeiing van zich zelf en der menschheid zouden willen drijven.
Maar indien werkelijk iemand een dergelijke misdaad zou begaan, hem zouden de woorden moeten toegeroepen worden, welke staan in de bede: „Dissipa gentes, quae bella volunt", „Verstrooi de volken, die den oorlog willen". En wij zouden slechts met den psalmist deze bede tot God kunnen opzenden."
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 731 A.)**

C. **ZUID-AFRIKA. — Tielman Roos overleden. —**
De bekende Zuid-Afrikaansche politicus Tielman Roos is op 28 Maart '35 plotseling overleden.
Tielman Roos, die een belangrijk aandeel heeft gehad in het bestuur van de nationalistische partij van Hertzog, werd in 1929 rechter in het hof van appèl te Bloemfontein, welke functie hij in December 1932 neerlegde in verband met zijn destijds zoo opzienbarenden terugkeer in de actieve politiek. Hij was voornamelijk verantwoordelijk voor de actie die er toe geleid heeft dat Zuid-Afrika den gouden standaard opgaf. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Grondrechten voor Indo-Europeanen. —**
Aan een bericht uit de „Java Bode" ontleenen wij het volgende over het rapport der commissie voor het grondbezit der Indo-Europeanen.
De commissie beveelt aan het mogelijk maken van den rechtstreekschen aankoop van Inlandsche bezitsrechten op grond door Indo-Europeanen-blijvers (bij uitzondering op Stbl. 1875 o. 179) onder waarborgen tegen deposedeering van den Inlander, enz. Die waarborgen zouden, verkort, moeten zijn:
1. De verkrijgers moeten Indo-Europeanen-blijvers zijn van wie verwacht kan worden, dat zij kans van slagen op dien grond hebben.
2. Zij zouden niet meer dan een bepaald maximum mogen krijgen.
3. Het totaal aan grondbezit in een desa, kampong enz., in hun handen, zou niet meer mogen zijn dan een bepaald percentage van den totalen grond dier gemeenschap.
4. De verkrijging zou moeten geschieden ten overstaan van een ambtenaar B.B., dan wel Landraad of bepaalde commissie, met bekrachtiging door het gewestelijk bestuurshoofd.
5. De vervreemding zou niet mogen zijn in strijd met het plaatselijke adatrecht.
6. De grond zou alleen vervreemd mogen worden aan andere Indo-Europeanen-blijvers of aan Inlanders. Voor Indo-Europeanen zou het moeten worden overgeschreven. Bij vervreemding aan een Inlander zou het weder uit het register moeten worden geschrapt.
7. De betrokkenen zouden ter vervanging van diensten en lasten, op den grond rustend, een equivalent in geld moeten betalen aan de desa- of kampong-kas.
8. Een bebouwingsclausule zou moeten worden opgenomen, teneinde den grond terug te kunnen nemen in geval van onvoldoende exploitatie. (Java Bode)

E. **NEDERLAND. — De crisis der intellectueelen. - Voordracht van prof. dr. Karl Mannheim. —**
Prof. dr. Karl Mannheim uit Londen, vroeger te Frankfort, heeft in de Handelshoogeschool te Rotterdam een voordracht gehouden over: „De hedendaagsche crisis der intellectueelen".
Spr. zeide, dat in een tijd, waarin de meest uiteenloopende sociale standen en groepen zich organiseeren om hun geestelijke en stoffelijke belangen te behartigen en zich hun sociale taak bewust worden, het juist de intellectueelen zijn, die ondanks het feit, dat hun positie radicaal bedreigd wordt, niet de kracht weten voort te brengen, die tot sociaal zelfbewustzijn leidt. Professor Mannheim zette allereerst uiteen onder welke voorwaarden sociale groepen tot zelfbewustzijn komen, zulks ter verklaring van de geestelijke en sociale weerloosheid der intellectueelen.
Door het opkomen van den totalen staat en het verder organiseeren en reglementeeren van verhoudingen, die vroeger vrijgelaten werden, dreigt niet alleen de groep der intellectueelen, maar ook het verschijnsel van het geestelijk leven dat daarmede zoo nauw verbonden is, te verdwijnen. Ten slotte zette de spreker uiteen, welke tactiek de intellectueelen tegenover de nieuwe maatschappelijke machten zouden kunnen aannemen. (De Telegraaf)

F. **AMSTERDAMSCHE BANK. — Verslag over 1934. - Netto-winst ƒ 2.420.300 (v. j. ƒ 2.431.890). —**
Aan het jaarverslag over 1934 van de Amsterdamsche Bank N.V. ontleenen wij: De resultaten van het afgeloopen jaar stemmen met die van 1933 vrijwel overeen. Evenmin als in 1933 vonden onze middelen op de overzadigde geldmarkt voldoende vraag. Door realisatie van eenige posten effecten toont de fondsenrekening een bevredigend winstsaldo. Ook de wisselhandel liet een behoorlijke winst.
De vooruitzichten zijn nog niet bemoedigend. Wij verhoogden daarom de Algemeene debiteurenreserve met ƒ 4.000.000 en met het saldo van de Bouwreserve, die gevormd was voor den bouw van het hoofdkantoor. Wij stellen voor het dividend op 4% (onv.) te bepalen, uitkomende op ƒ 8.— per aandeel van ƒ 200 en ƒ 220.300,56 (v. j. ƒ 231.890,72) op nieuwe rekening over te brengen.
De winst op syndicaten bedraagt na afschrijvingen ƒ 133.759,96. Diverse debiteuren: ƒ 85.409.536,56. De huidige toestanden maken het nauwkeurig waardeeren van vele debiteuren uiterst moeilijk. Wij meenen echter voldoende voorzieningen te hebben getroffen. Van onze vorderingen is een bedrag van circa ƒ 40.000.000 door onderpand van goederen, borgtochten, hypotheken of op andere wijze gedekt, ongerekend de garanties in verband met de Stillhalte-overeenkomsten verstrekt. Onze vorderingen, uit welken hoofde ook, op debiteuren in Duitschland, Oostenrijk en andere landen, met beperkt betalingsverkeer stonden per 31 December 1934 te boek voor ƒ 8.950.000. Dit bedrag omvat ook de vorderingen welke niet onder Stillhalte vallen en vorderingen op debiteuren elders domicilie hebbend, doch in die landen sterk geïnteresseerd, of steunend op borgen, aldaar gevestigu.
De interestrekening sluit met een batig saldo van ƒ 6.578.817,73 (ƒ 7.412.354,69). De provisierekening sluit met een bate van ƒ 3.447.873,49 (ƒ 3.532.984,08).
Algemeene onkosten: ƒ 5.986.788.45 tegen ƒ 5.712.248,29 in 1933. De stijging van het onkostencijfer vindt haar oorzaak in de uitbreiding van het aantal bijkantoren.
De winst- en verliesrekening wijst een zuivere winst aan van ƒ 2.420.300 (ƒ 2.431.890). (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1310 C.)

A. NEDERLAND. — Voltooide en vervallen woningen.

Jaar.	Aantal woningen voltooid voor rekening van: Rijk, *) provinciën, polderbesturen, spoorwegmijen.	*) Gemeenten.	*) Woningbouwvereenigingen.	*) Particulieren (met en zonder steun).	†) Totaal.	Aantal woningen vervallen wegens: Onbewoonbaar verklaring.	Sloping.	Onttrekking aan haar bestemming.	Totaal.	Vermeerdering van den woningvoorraad.
1925 .	41	4.059	8.538	34.553	47.191	583	2.662	1.170	4.415	42.776
1926 .	100	2.922	4.734	41.055	50.117	1.125	4.075	569	5.769	44.348
1927 .	69	2.759	4.801	42.603	51.082	1.577	4.090	738	6.405	44.677
1928 .	44	1.191	5.552	40.516	47.868	2.006	4.413	781	7.200	40.668
1929 .	64	2.241	5.221	39.717	47.766	1.372	4.200	1.104	6.676	41.090
1930 .	98	2.329	5.050	44.024	51.824	1.554	4.430	1.317	7.301	44.523
1931 .	35	3.358	5.951	41.243	51.196	2.117	4.284	1.719	8.120	43.076
1932 .	47	1.444	3.718	36.139	42.440	1.553	3.148	432	5.133	37.307
1933 .	58	686	971	42.707	45.980	1.054	3.048	253	4.355	41.625
Dec. 1933 t/m Nov. 1934 .	45	859	3.978	48.323	54.827	1.173	3.069	29	4.271	50.556

*) 1925 nieuwbouw, herbouw, veranderen enz.; 1926 en volgende jaren alleen nieuwbouw.
†) Steeds incl. herbouw, veranderen enz.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Woningbouw 1725 A.)

B. ENGELAND. — Begrootingsjaar 1934-1935. - Overschot. —

Het begrootingsjaar 1934-'35 is op 30 Maart '35 gesloten met een overschot van £ 19.904.647, hiervan is £ 12,342,768 voor het nieuwe amortisatiefonds, zoodat er nog ruim 7½ millioen overblijft voor het oude amortisatiefonds. Verleden jaar heeft het overschot £ 38.897.728 bedragen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Begrooting 1733 A.)

C. FRANKRIJK. — De accoorden van Rome door den Senaat goedgekeurd. —

Het Fransch-Italiaansch accoord met betrekking op de bezittingen in Afrika, dat op 22 Maart '35 door de Kamer is aangenomen, is op 26 Maart '35 in den Senaat eenstemmig goedgekeurd door 282 leden.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1731 C.)**

D. NEDERLAND. — Landbouw. - Beperking van de melkproductie. —

De minister van Economische Zaken heeft besloten, met het oog op de zorgelijke zuivelpositie, dat de steunregeling ten behoeve van de melkveehouderij tevens dienstbaar zal worden gemaakt aan een beperking van de melkproductie. Thans kunnen omtrent de komende regeling en hetgeen daarmede verband houdt, de volgende mededeelingen worden gedaan.
De beperking zal kunnen aanvangen op 1 Juni '35 terwijl het eerste beperkingsjaar zal kunnen loopen van 1 Juni '35 tot ultimo Mei 1936.
De beperking der melkproductie zal voor de veehouders worden gebaseerd op de productie in de beide voorafgaande kalenderjaren. Hierbij blijven de hoeveelheden melk, welke niet afgeleverd of niet door den veehouder zelf tot zuivelproducten verwerkt zijn, buiten beschouwing. Dit betreft dus voornamelijk de melk, bestemd voor veevoederdoeleinden. Verder zal de beperking in al die gevallen, waarin dit mogelijk blijkt, berekend worden over de geleverde hoeveelheid melkvet in K.G. zijnde zulks feitelijk de eenige juiste basis, die helaas niet over de geheele linie doorvoerbaar is. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Landbouw en Veeteelt 1718 F.)

E. NEDERLAND. — Visscherij 1934. —

Zeevisscherij. — Evenals in 1933 werd het bedrijf tengevolge van afzetmoeilijkheden (contingenteeringsmaatregelen, hooge invoerrechten, betalingsmoeilijkheden e.d.) op slechts beperkte schaal uitgeoefend, waardoor de geldelijke uitkomsten wederom verre van bevredigend waren. Evenwel waren de hoeveelheid en waarde van de aangevoerde visch in totaal hooger dan in 1933. Dit werd veroorzaakt, doordat bij de haringvisscherij de vangsten, ondanks de beperking der visscherij, ruimer waren dan in 1933, en doordat de stoomtrawlervisscherij het geheele jaar werd uitgeoefend, zij het ook op beperkte schaal, terwijl in 1933 deze visscherij tengevolge van een staking der zeelieden gedurende bijna de geheele eerste helft van dat jaar stillag.
De geldelijke uitkomsten van de trawlervisscherij waren over het geheel onbevredigend, daar de vischprijzen, vooral van de duurdere vischsoorten als b.v. tong, bijna geregeld op een laag peil stonden. Van de in bedrijf zijnde stoomtrawlers moest dan ook als gevolg van de lage besommingen af en toe weder een aantal tijdelijk worden opgelegd.

Van de andere vaartuigsoorten, waarmede de Noordzee-trawlvisscherij werd uitgeoefend, nl. de motortrawlers, motorloggers, motorkotters en motor-kustvisschersvaartuigen werden de besommingen eveneens door de lage vischprijzen gedrukt, zoodat de gemiddelde financieele uitkomst per reis of per reisdag nog bij die van 1933 ten achter bleef met uitzondering van die der motorkotters en motorkustvisschersvaartuigen, welke thans per reis respectievelijk gelijk en iets beter waren.
De haringvisscherij met drijfnetten werd van Regeeringswege gereglementeerd (Crisis-Haringbesluit 1934 I en Crisis-Haringbeschikking 1934 1). Op 11 Mei mocht een vierde der haringvloot met een vleet van ± 40 netten uitvaren, op 5 Juni ging het tweede vierde deel met een vleet van ± 60 netten in zee, op 26 Juni volgde het derde vierde gedeelte met een vleet van ± 80 netten, terwijl het laatste gedeelte op 10 Juli met volle vleet van vastgestelde lengte in bedrijf kwam.
Als gevolg van deze beperking was de haringaanvoer aanvankelijk gering en werden redelijke prijzen gemaakt. Spoedig echter werden de vangsten zoo ruim en overvloedig dat de haringprijzen snel daalden en op zulk een laag peil kwamen, dat van Regeeringswege een crediet van ƒ 750.000 beschikbaar werd gesteld, waarvoor haring uit de markt kon worden genomen om tot later te worden opgeslagen. De opvangprijzen werden bepaald op ƒ 9.— per kantje voor pekelharing en ƒ 7.— per kantje voor steurharing. In het geheel werden ongeveer 100.000 kantjes haring op deze wijze uit de markt genomen.
In verband met den grooten aanvoer van pekel- en steurharing en de ongunstige vooruitzichten voor den afzet daarvan, werd voorts van Regeeringswege bepaald, dat het tijdvak, waarin schepen ter haringvangst mochten uitvaren, eindigde met ingang van 4 November. Na 10 November mocht geen haring in gezouten toestand meer worden aangevoerd. Een groot deel der haringvloot eindigde toen de visscherij. Echter was de aanvoer van versche haring wel geoorloofd en verscheidene schepen kwamen na 10 November met nog belangrijke hoeveelheden versche haring te IJmuiden en te Scheveningen aan de markt.
Over het geheel waren derhalve de vangsten bij de haringvisscherij zeer bevredigend, doch door de lage prijzen lieten de geldelijke uitkomsten veel te wenschen over.
Statistiek van aanvoer:

	Zeevisch (excl. haring). Hoeveelheid (K.G.)	Waarde	Haring. Hoeveelheid (K.G.) (in duizendtallen)	Waarde	Totaal. Hoeveelheid (K.G.)	Waarde
Jaar 1934 .	33.614	ƒ 6.606	75.407	ƒ 6.189	109.021	ƒ 12.795
,, 1933 .	26.076	ƒ 5.212	68.480	ƒ 6.291	94.556	ƒ 11.503

(Departement v. Economische Zaken, Afdeeling: Visscherijen)
(Vor. ber. Visscherij 1448 C.)

3 APRIL 1935

F. ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. - Zwitsersch protest. —

De Zwitsersche gezant te Berlijn heeft op 1 April '35 den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, baron Von Neurath, een protestnota overhandigd met betrekking tot de ontvoering van den journalist Berthold Jacob. Naar te Bern wordt aangenomen, heeft de Zwitsersche regeering de stelling van de Duitsche autoriteiten, dat Jacob het Duitsche grondgebied vrijwillig zou hebben betreden, met bewijzen weerlegd. Zwitserland beschouwt de ontvoering als een vaststaand feit en vraagt Jacob's uitlevering naar Zwitserland.
In den Standenraad is van vrijzinnige zijde geïnterpelleerd over de ontvoering.
Over het geval-Berthold Jacob, den gewezen en uit-

geweken Duitschen journalist, woonachtig in Frankrijk, die na een bezoek aan zijn vermeenden vriend, den agent Wesemann te Bazel, op Duitsch gebied gevangen genomen is, wordt gemeld, dat hij reeds meer dan 10 dagen in de Moabit-gevangenis te Berlijn is opgesloten. (Neue Zürcher Zeitung)

A. **VOLKENBOND. — Italiaansch-Abessynisch geschil. - Abessynië vraagt arbitrage. —**
De Abessynische regeering heeft den Volkenbond een nota doen toekomen, waarin wordt voorgesteld, in overleg met de Italiaansche regeering een termijn van dertig dagen vast te stellen, binnen welken de vertegenwoordigers van beide staten, hetzij te Genève, Parijs of Londen, zullen beraadslagen over de verkiezing van arbiters en over de procedure, welke gevolgd zal worden om de verschillende kwesties tot een oplossing te brengen.
Wanneer na afloop van bovenbedoelden termijn geen overeenstemming mocht zijn verkregen, zou de Volkenbondsraad worden bijeengeroepen ten einde zelf de bemiddelaars te kiezen en den weg aan te geven die voor de regeling der geschilpunten moet worden bewandeld. Hiertoe behoort in de eerste plaats de vaststelling der grenzen. Voorts zou den arbiters worden opgedragen uit te maken wie voor de incidenten verantwoordelijk moet worden gesteld.
Tijdens de beraadslagingen en gedurende het onderzoek der arbitrage-commissie zouden de beide regeeringen zich verplichten geenerlei militaire toebereidselen te treffen en geen troepen-concentraties te doen plaats vinden. De uitspraak der arbiters zou bindend zijn. (De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1731 A.)**

B. **FRANKRIJK. — Luchtvloot. - Afzonderlijke organisatie. —**
De Fransche Kamer heeft op 1 April '35 bij handopsteken met algemeene stemmen het wetsontwerp aangenomen, waarbij de luchtstrijdkrachten tot een in organisch opzicht afzonderlijk wapen worden georganiseerd.
De minister van Luchtvaart, generaal Denain, wees er op, dat de uitvoering van het oorspronkelijk opgestelde driejarenplan zoodanig zal worden versneld, dat Frankrijk reeds eind 1935 over een even sterke luchtmacht als Duitschland zal beschikken.
Tijdens de debatten deelde de rapporteur Remaitour mede, dat voor de vernieuwing van het luchtvaartmateriaal een bedrag van 1500 millioen francs zal zijn vereischt. Hij wees er voorts op, dat de burgerlijke luchtvaart op doeltreffende wijze de militaire behoort aan te vullen. (Le Journal)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1734 K.)

C. **FILMKUNST. — De vier Mullers. —**
Op 29 Maart '35 vond de première plaats van de Nederlandsch sprekende film „De vier Mullers", in opdracht van het B. M. S.-concern te Weenen vervaardigd onder regie van Rudolf Meinert en uitgebracht door N.V. Habé-Film te Amsterdam. In de hoofdrollen: Johan Kaart, Adolf Bouwmeester, Gusta Chrispijn-Mulder, Johan Heesters, Cissy van Bennekom, Jacques van Bijlevelt, Minnie Erfmann en Tilly Perin-Bouwmeester. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Filmkunst 1727 H.)

D. **JAPAN. — Begrooting voor het jaar 1935-1936. —**
De door het Japansche parlement goedgekeurde begrooting voor het jaar 1935-'36 beloopt een totaal bedrag van 2.190.644.000 Yen, waarbij is inbegrepen een leening ten bedrage van 750.357.000 Yen tot dekking van het tekort.
Deze begrooting is 78.511.000 Yen hooger dan die van het loopende jaar doch de dekking van het tekort is 34.690.000 Yen lager dan het jaar tevoren. Een bedrag van 68.319.190 Yen is uitgetrokken voor dekking van de schade die is ontstaan door de natuurrampen. Het ministerie van Marine krijgt de beschikking over een bedrag van 530.193.000 Yen, het ministerie van Oorlog over 491.277.000 Yen, het ministerie van Financiën over 463.813.000 Yen. Voor den opbouw van verschillende nieuwe industrieele ondernemingen in het bijzonder voor de wapenindustrie, hebben het ministerie van Marine 130.225.000 Yen en het ministerie van Oorlog 207.116.000 Yen uitgetrokken. (Dempo Rengo) **(Vor. ber. blz. 1685 E.)**

E. **MAIMONIDES. — Herdenking. —**
In een op 25 Maart '35 te Den Haag onder presidium van den heer L. Hirschel gehouden vergadering van het Genootschap voor Joodsche wetenschap heeft de heer I. Maarssen, opperrabbijn aldaar, een rede gehouden over den Joodschen godsdienstwijsgeer Maimonides, die acht eeuwen geleden geboren is. In den loop van zijn betoog stelde spr. de dubbele vraag, of Maimonides' synthese tusschen het aristotelische wereldbeeld en het Jodendom thans nog aanvaardbaar is, en of de richting van het hedendaagsche denken daarvoor gunstig is. De laatstgenoemde vraag beantwoordde hij bevestigend, althans in vergelijking met de periode van rationalisme die achter ons ligt; de vorm echter, waarin Maimonides de harmonie heeft opgebouwd, is thans niet meer aannemelijk. Het aristotelische wereldbeeld met de in elkander sluitende holle sferen heeft Copernicus reeds herschapen. De planeten als „intelligibele wezens" en de intellectus agens zijn overwonnen voorstellingen. Moré Neboechiem is een ruïne, die verdwenen grootheid en roem nog vertoont in opvatting en uitwerking van den bouwstijl. Menig detailpunt in het betoog is vandaag nog zeer goed bruikbaar. Bovenal bestaat de onsterfelijke verdienste van Maimonides daarin, dat zijn „Wegwijzer der Besluiteloozen" als vuurtoren staat in de vergankelijkheid der tijden, die haar lichtbaan werpt over de mogelijkheid van vrede tusschen geloof en verstand. Maimonides staat voor ons als de trouwe aanhanger van het historische Jodendom, die daarom wel geniale leerling van Aristoteles, nimmer zijn slaafsche volgeling was. Hij is het levende voorbeeld van de synthese tusschen geloof en weten. De heer Hirschel sprak een slotwoord, waarin hij o.m. Maimonides een geloofsheld noemde, die in onze dagen een lichtend voorbeeld moet zijn. (Alg. Handelsblad)

F. **ITALIE. — Luchtvloot. - Senaat neemt begrootingen van Marine en Luchtvaart aan. —**
De Italiaansche senaat heeft de begrootingen van Marine en Luchtvaart aangenomen.
De onderminister van Marine, admiraal Cavagnari, legde in den Senaat in het bijzonder den nadruk op de versterking van de Italiaansche vloot door den bouw van de beide groote oorlogsschepen „Vittorio" en „Vittorio Veneto" die, wanneer zij gereed zullen zijn, de volgens de verdragen sterkste toegestane slagkruisers zullen vormen en het weer in dienst stellen van de gemoderniseerde groote oorlogsschepen „Cavour" en „Giulio Cesare", die door de verbouwing een zeer veel grootere strijdwaarde hebben gekregen.
De onderminister van Luchtvaart, generaal Valle, wees op de aan den gang zijnde volkomen vernieuwing van de geheele Italiaansche luchtvloot die in drie jaar in plaats van de oorspronkelijk ontworpen 6 jaar dus in 1937 gereed zal zijn. Een langer wachten zou, naar generaal Valle hieraan toevoegde, onder de tegenwoordige omstandigheden hoogst gevaarlijk geweest zijn. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. 1689 D.; Defensie 1732 B.)

G. **NEDERLAND. — Ned. Bond tot Kinderbescherming. - Jaarvergadering te Utrecht. - Opbrengst kinderpostzegels. —**
De Nederl. Bond tot Kinderbescherming heeft op 1 April '35 te Utrecht zijn jaarlijksche algemeene vergadering gehouden. Nadat des ochtends een huishoudelijke vergadering was gehouden, heeft mr. J. Overwater te Rotterdam de middagzitting met een rede geopend.
Spr. deelde o.a. mede, dat de juist bekend geworden netto-opbrengst der kinderpostzegels ten bedrage van *f* 126.500, hoewel circa *f* 6000 minder dan in het vorige jaar, niet belangrijk lager is dan verwacht werd in verband met de moeilijke tijden. Ook overigens wist de Bond bij menige gelegenheid in het belang der instellingen op te treden en resultaat te bereiken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

H. **LITAUEN. — Het Memelgebied. - Mogendheden protesteeren. —**
Op 1 April '35 werd den minister van Buitenlandsche Zaken, sir John Simon, in het Lagerhuis de vraag gesteld van welken aard de interventie is geweest, welke Engeland tezamen met de andere onderteekenaars van het Memel-statuut heeft verricht.

In antwoord hierop verklaarde Simon, dat de Engelsche, Fransche en Italiaansche regeeringen kort geleden aan de regeering van Litauen haar bezwaren hebben kenbaar gemaakt. In dit bezwaarschrift heeft men er de Litausche regeering op gewezen, dat de huidige toestand in het Memelgebied, waar geen directorium bestaat, dat het vertrouwen van den Landdag heeft, onvereenigbaar is met het principe van de aan genoemd gebied bij het Memelstatuut gegarandeerde autonomie. Verder wordt gezegd, dat het de plicht van de Litausche regeering is, onverwijld aan dezen toestand een einde te maken.
(Manchester Guardian)

4 APRIL 1935

A. PIERRE RENAUDEL OVERLEDEN. —
Op 64-jarigen leeftijd is op 2 April '35 na een langdurige ziekte te Palma op het eiland Majorca overleden het Fransche socialistische Kamerlid Pierre Renaudel.
Renaudel was een der bekende internationale socialistische figuren, die tot den uitersten rechtervleugel der Fransche partij behoorde. Hij werd geboren in 1871 en trad in 1899 tot de socialistische partij toe. Van 1906 tot 1918 was hij redacteur van de toen nog onder leiding van Jean Jaurès staande „Humanité". In 1914 werd hij door het departement Var afgevaardigd naar de Kamer, waar hij een der voornaamste figuren in de socialistische fractie werd. Hij werd de leider van den uitersten rechtervleugel der S.F.I.O., wat in de laatste jaren herhaaldelijk tot geschillen met de partijleiding en de partijmeerderheid leidde, en tenslotte in 1933 de scheuring ten gevolge had. Samen met Marquet richtte Renaudel de Neo Socialistische Partij op. (Le Temps) **(V. b. 1072 F.)**

B. SCANDINAAFSCHE MINISTER-CONFERENTIE.
Op 2 April '35 heeft te Kopenhagen een bespreking plaats gehad tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken van Denemarken, Zweden en Noorwegen. Deze bespreking hield verband met de buitengewone zitting van den Volkenbondsraad op 15 April '35 en had ten doel een gemeenschappelijke politiek te bepalen ten opzichte van de tijdens deze zitting ter sprake te brengen kwesties. In een communiqué wordt gezegd, dat de besprekingen in verband stonden met den wensch, den bewapeningswedloop stop te zetten. (Berlingske Tidende) **(V. b. Samenwerking 1692 E.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Handelsverdrag met Tsjecho-Slowakije. —
Volgens een mededeeling van het Amerikaansche ministerie van Financiën is tusschen de Ver. Staten en Tsjecho-Slowakije een voorloopig handelsverdrag gesloten. In tegenstelling met het Belgisch-Amerikaansch handelsverdrag, waarin voor bepaalde artikelen speciale rechten werden vastgesteld, beperkt zich het verdrag met Tsjecho-Slowakije tot het wederzijdsch aanvaarden van de meestbegunstigingsclausule voor het goederenverkeer tusschen beide landen. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Tsjecho-Slow. 1738 F.; Ver. Staten 1704 G.)

D. NEDERLANDSCHE BANK. — Prof. Mr. A. M. de Jong. —
Aan prof. mr. A. M. de Jong, adjunct-secretaris van de Nederlandsche Bank, is de titel onder-directeur toegekend. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nederl. Bank 1341 A.)

E. POLEN. — Bezoek van den Engelschen lord-zegelbewaarder Anthony Eden. - Communiqué. —
Na het bezoek van den Engelschen lord-zegelbewaarder Anthony Eden aan Warschau, is het volgende communiqué op 3 April gepubliceerd:
Gedurende de besprekingen, welke op hartelijken toon gevoerd zijn, heeft Beck aan Eden de inzichten van de Poolsche regeering medegedeeld ten aanzien van de kwesties, die in het Engelsch-Fransche communiqué van 3 Februari '35 zijn aangeroerd en over den internationalen toestand in het algemeen.
Men was het er over eens, dat deze gedachtenwisseling van informatorischen aard aan het doel beantwoord heeft.
De nadruk werd gelegd op de wenschelijkheid, om een nauw contact te handhaven ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van den Europeeschen toestand.
Eden is naar Praag vertrokken.
(Polska Agencia Telegr., Warschau) **(V. b. 1741 E.)**

F. GRIEKENLAND. — Officieren gedegradeerd. —
Op 1 April '35 zijn 12 Grieksche officieren, die aan den opstand hadden deelgenomen, gedegradeerd.
(Proia) **(Vorig bericht blz. 1742 D.)**

G. LUCHTVAART. — Nederland—Tsjecho-Slowakije.
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 30 Maart '35 bij notawisseling een overeenkomst is gesloten tusschen Nederland en Tsjecho-Slowakije, betreffende de exploitatie van de luchtlijn tusschen Amsterdam en Praag vice-versa.
De overeenkomst is op 1 April '35 in werking getreden.
Op 2 April hebben de burgemeester van Amsterdam en mevrouw De Vlugt een maaltijd te hunnen huize gegeven, ter gelegenheid van de opening van den luchtvaartdienst Amsterdam—Praag.
Gasten waren de gezant van Tsjecho-Slowakije, de heer Ivan Krno, de primator (eerste burgemeester) van Praag, dr. Ch. Baxa, en de eerste plaatsvervangende burgemeester van Praag, dr. Alois Stula, beiden met hun echtgenooten; dr. Jindrich Fleissig, secretaris van den primator, ir. Zdenko Janak, directeur-generaal van den civielen vliegdienst, dr. Vladimir Vochoc, hoofdambtenaar bij het departement van Buitenlandsche Zaken, Karel Hupner, directeur-generaal van de Tsjecho-Slowaaksche Luchtvaartmaatschappij, benevens de consul van Tsjecho-Slowakije en mevrouw Kokes, de voorzitter van de Vereeniging Nederland—Tsjecho-Slowakije prof. dr. ir. D. F. Slothouwer en echtgenoote.
Het gemeentebestuur van Amsterdam was vertegenwoordigd. behalve door burgemeester De Vlugt, door de wethouders Ter Haar, Rustige en de gemeentesecretaris, mr. S. J. van Lier, de eerste en de laatste met hun dames. Van de K.L.M. was tegenwoordig de directeur, de heer A. Plesman. (Het Vaderland)

H. FORMOSA. — Zelfbestuur. —
Het tijdens de laatste parlementszitting goedgekeurde wetsontwerp betreffende toekenning van zelfbestuur aan Formosa is op 1 April '35 door den Japanschen keizer bekrachtigd. Tevens zijn de aanvullende wetten, waarin de gemeentelijke verkiezingen geregeld worden, afgekondigd. (Dien Bau, Tokio)

I. FRANKRIJK. — Flandin's exposé. - Nieuwe gouden munt. - Kamer op recès. —
De Fransche Kamer, die haar agenda heeft afgewerkt, is op 2 April tot 28 Mei '35 op Paaschrecès gegaan. Zij had tevoren op verlangen van den premier Flandin de regeering een votum van vertrouwen gegeven met 410 tegen 134 stemmen, na een uitvoerig exposé van den premier over de algemeene politiek der regeering.
Flandin deed de mededeeling, dat om goed te laten uitkomen, dat de Fransche franc onwrikbaar op goudpeil zal worden verdedigd, de Fransche regeering besloten heeft onverwijld weer goudgeld te laten aanmunten.
Wat de onmiddellijke militaire maatregelen betreft wees Flandin er op, dat reeds sedert 22 Maart zekere troepenbewegingen zijn gelast, waaruit blijkt, dat de regeering geen moment werkloos is gebleven. Verder is besloten voortaan de garnizoenen der fortificaties op volle sterkte te houden.

Wat de vraag betreft of de regeering al dan niet de over eenige dagen vrij komende lichting zal laten vertrekken, zal zij zich houden aan het oordeel van de militaire commissie, die op 5 April deze kwestie opnieuw nagaat en wel zonder dat politieke invloed kan worden uitgeoefend op haar beslissing.
(Le Matin) **(Vor. ber. Flandin 1721 H.)**

A. **DUITSCHLAND. — Sterkte van het leger. —**
De Times-correspondent te Berlijn meldt o.a. het volgende
In verband met de voorgenomen maatregelen om het beroepsleger van 300.000 tot 500.000 man uit te breiden, zijn nog geen definitieve maatregelen genomen. Integendeel heerscht er te Berlijn nog een eenigszins chaotische toestand. De details van het regeeringsplan zullen wel niet eerder bekend worden dan wanneer de verschillende bepalingen van de legerwet zullen zijn gepubliceerd. (Times) **(Vor. ber. 1722 B.)**

B. **NEDERLAND. — Vereeniging voor Intern. Jeugdverkeer te Leiden. —**
De Telegraaf van 1 April '35 meldt het volgende:
Een van de vele loffelijke, min of meer slagende, min of meer falende pogingen, die in onzen tijd worden gedaan om de wereldvredesgedachte wat nader tot de schijnbaar verre werkelijkheid te brengen, is het werk dat door de te Leiden gevestigde Nederlandsche „Vereeniging voor Internationaal Jeugdverkeer" wordt verricht. Het was in 1926 dat mevr. dr. Nieuwenhuis—von Uexküll dezen jeugdverkeer-sneeuwbal aan het rollen bracht, die sindsdien een flink formaat heeft verkregen. Mr. J. Kalff Jr. uit Wassenaar, de voorzitter van Intern. Jeugdverkeer, vertelde ons dezer dagen een en ander omtrent het werk, den vooruitgang en de hoopvolle aspecten der vereeniging.
In 1926 begon mevr. Nieuwenhuis te Leiden op kleine schaal en vrijwel geheel op eigen kracht en uit eigen relaties met het internationale jeugdverkeer. In 1928 werd het Bureau ter bemiddeling van Internationale Schoolcorrespondentie opgericht en eind 1931 had de oprichting plaats van de „Vereeniging voor Internationaal Jeugdverkeer", die bij K. B. van 11 December 1931 werd goedgekeurd en waarvan het bureau te Leiden aan de Witte Rozenstraat 48 werd gevestigd. Aanvankelijk werd slechts briefwisseling beoogd tusschen jongelui van verschillende landen. Daaruit ontstonden, en dit was het vooropgezette doel ook, veelal durende vriendschapsbetrekkingen, nadat de correspondeerenden elkaar persoonlijk hadden leeren kennen. Tegenwoordig organiseert de vereeniging ook reizen en juist deze reizen, waarvoor verleden jaar een groote belangstelling bestond, blijken behalve aangenaam en nuttig (voor het aanleeren van vreemde talen) zeer goed aan de intenties der vereeniging te beantwoorden omdat de deelnemers dadelijk met elkaar in contact worden gebracht en hierbij vele vriendschapsbanden worden gelegd tusschen jonge menschen van verschillende nationaliteit. Zoo waren in een der Engelsche vacantiehuizen verleden jaar jongelui van niet minder dan 12 verschillende landen bijeen. (De Telegraaf)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging Onteigeningswet aangenomen. —**
Op 3 April '35 is het wetsontwerp tot wijziging der onteigeningswet z. h. s. aangenomen, met aanteekening, dat de heeren Van Sitters en De Savornin Lohman tegen zijn. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Eerste Kamer 1728 G.; Onteig.wet 1511 E.)

D. **SPANJE. — Kabinet-Lerroux. —**
Lerroux heeft op 3 April '35 een nieuw kabinet gevormd. Hij heeft een minderheidsregeering samengesteld van bijna uitsluitend radicale ministers. De samenstelling is als volgt:
Minister-president: Lerroux.
Minister van Buitenlandsche Zaken: Rocha.
Handel en Nijverheid: Marraco.
Binnenlandsche Zaken: Valladares.
Marine: Javier de Salas.
Landbouw: San José Benaya.
Verkeerswezen: Jalon.
Arbeid: Vaquero.
Onderwijs: Ramon Prieto Bances.
Openbare Werken: Raffael Guerra del Rio.
Justitie: Vicento Cantos.
Financiën: Alfredo Zabala.
Oorlog: Carlo Masnuellet.
Behalve de ministers van Marine, Onderwijs en Financiën zijn alle andere portefeuilles in handen van radicalen.
De zittingen van den Cortes worden een maand onderbroken. (El Debate) **(Vor. ber. blz. 1741 D.)**

E. **F. J. A. M. WIERDELS OVERLEDEN. —**
De oud-wethouder van Amsterdam, F. J. A. M. Wierdels, is op 3 April '35 te zijnen huize, 73 jaar oud, overleden. Hij was hoofdredacteur van de „Utrechtsche Courant" en later directeur van „De Tijd".
(Persberichten)

5 APRIL 1935

F. **IVAR KREUGER. — Vorderingen der crediteuren ingediend. —**
De vorderingen die in het persoonlijk faillissement van Ivar Kreuger zijn ingediend beliepen bij het sluiten van den termijn van aanmelding op 31 Maart 2.843 millioen Zweedsche Kronen.
(Svenska Dagbladet) **(Vorig bericht blz. 637 B.)**

G. **MANDSJOEKWO. - Keizer Kang Teh naar Tokio.**
De Shimboen Rengo meldt, dat op 2 April '35 de keizer van Mandsjoekwo, Kang Teh, vergezeld van een groot aantal ambtenaren naar Tokio is vertrokken. Keizer Kang Teh zal in Tokio zijn intrek nemen in het paleis van den Japanschen keizer.
(Dempo Rengo) **(Vor. ber. Keizer Kang Teh 1198 G.)**

H. **INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU. — Wereldwerkloosheid. - Voorstellen tot verbetering der werkloosheid. —**
Uit een door het Internationaal Arbeidsbureau gepubliceerde statistiek blijkt, dat zich onder de ongeveer 25 millioen werkloozen over de geheele wereld, circa zes tot zeven millioen jongelieden onder de 25 jaar bevinden.
In Duitschland bedroeg in Juni 1933 het aantal werkloozen onder de 24 jaar 26.01%, doch in Juni 1934 was dit percentage gedaald tot 18.8%. De Ver. Staten telden in April 1930 27.6% werkloozen tusschen de 15 en 24 jaar en Groot-Brittannië in Juni 1931 30.2%.
In Italië waren er in 1932 41.5% jeugdige werkloozen van 15 tot 25 jaar. Zwitserland vertoonde in Juli 1934 een gunstig cijfer, n.l. 15% werkloozen onder de 24 jaar, terwijl Tsjecho-Slowakije in Februari 1933 22.8% werkloozen tusschen de 14 en 24 jaar telde.
Om verbetering te brengen in dezen onrustbarenden toestand hebben een aantal staten verschillende maatregelen getroffen, die door het Internationaal Arbeidsbureau in een inleidend rapport, dat als uitgangspunt zal dienen bij de discussies op de eerstvolgende conferentie, worden besproken.
Om in den toestand verbetering te brengen, doet het Arbeidsbureau ook enkele middelen aan de hand, die in hoofdzaak op het volgende neerkomen.
Ten eerste: het vaststellen van den verplichten schooltijd en de bepaling, dat onder de vijftien jaar niemand zal mogen werken.
Ten tweede: organisatie der ambachtsscholen.
Ten derde: de instelling van bureaux voor beroepskeuze in samenwerking met de arbeidsbeurzen.
Ten vierde: Het inrichten van recreatiezalen, leeszalen en zalen voor lichamelijke oefening, waar de jeugdige werkloozen hun onvrijwilligen vrijen tijd kunnen doorbrengen, enz.
Ook zouden bijzondere vormen van werkverschaffing kunnen worden gevonden, naar het voorbeeld van den arbeidsdienst, waar de jonge werkloozen anderen arbeid dan dien, waarvoor zij zijn opgeleid, moeten verrichten.
Een voorwaarde bij al deze dingen moet echter zijn, dat het bezoek aan genoemde inrichtingen volkomen vrij is. Ook mogen die inrichtingen niet concurreeren, terwijl een militaire opleiding eveneens uitgesloten moet zijn. (Intern. Arbeidsbureau, Genève)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsbureau 1681 I.)

I. **NEDERLAND. — Onderscheidingsteeken voor verplegenden. —**
Ingevolge wettelijk voorschrift zijn de verpleegsters en verplegers verplicht gedurende de uitoefening van hun beroep het onderscheidingsteeken te dragen.
(Het Vaderland)

K. **ROTTERDAM. — Devaluatie van den Belga. - D. G. van Beuningen. —**
In de zitting van de Kamer van Koophandel heeft op 2 April '35 de heer D. G. van Beuningen eenige woorden gewijd aan de gevolgen, die de depreciatie van de goudwaarde van den Belga met 28% voor Rotterdam en andere Nederlandsche havens, maar vooral voor Rotterdam, zal veroorzaken. Rotterdam, volgens den heer Van Beuningen, toch reeds in nagenoeg alle opzichten in vergelijking met Belgische havens, een te dure haven, zal door de Belgische maatregelen den nekslag krijgen, indien niet met zeer bekwamen spoed drastisch ingegrepen wordt. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Belga 1741 F.)

A. **BRITSCH-INDIE. — Zoutaccijns verlaagd. —**
Op 1 April '35 heeft de Oppositie in de Wetgevende Vergadering te New-Delhi een succes behaald, doordat de motie van de Congrespartij, om den accijns op zout van 20 anna's tot 12 anna's te verlagen met 63 tegen 55 stemmen werd aangenomen.
(London Eastern Times)

B. **INTERNATIONALE KATHOLIEKE FILMACTIE.**
De secretaris van de I.K.F., de Eerw. Heer Bernard, krijgt een technischen medewerker in den persoon van ingenieur Sury, die vooral het verspreiden van de goede katholieke productie zal behartigen.
In den laatsten tijd zijn er reeds verschillende goede films vervaardigd, vooral in Frankrijk en Polen, die aan alle eischen van artistieken en moreelen aard beantwoorden. (De Maasbode)

C. **DUITSCHLAND. — Uitsluiting van niet-Arische schrijvers. —**
De rijksorganisatie van letterkundigen heeft besloten alle „niet-Arische" schrijvers te royeeren.
Deze uitsluiting brengt het verlies van het recht mede om te schrijven in den vorm van boeken of artikelen.
Alleen te Berlijn worden 1800 schrijvers door dezen maatregel getroffen.
Men verwacht, dat eenzelfde stap onverwijld zal worden gedaan ten opzichte van de musici.
Verondersteld wordt, dat dit de inleiding is tot de wet op de nationaliteit, waarbij de Joden buiten de „nationale gemeenschap" zouden worden gesloten.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Rubberrestrictie. —**
Het export-quotum voor de bevolkingsrubber over de tweede licentie-periode van het jaar 1935, loopende van 1 April tot en met 30 Juni is vastgesteld op 29.200.885 K.G. droge rubber. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1712 G.)

E. **ZWITSERLAND. — Wet tegen anti-Joodsche agitatie. —**
De regeering van het kanton Genève heeft een wet uitgevaardigd ter bestrijding van grove aanvallen door de drukpers op de Joden.
De considerans van de Geneefsche wet verklaart, dat twee te Genève verschijnende bladen van fascistische richting, door hun voortdurende aanvallen op de Joden, den godsdienstvrede, de openbare orde en de goede verstandhouding tusschen de deelen der bevolking in gevaar brengen en haat tegen een minderheid van godsdienst en ras trachten te verwekken.
Niet alleen de socialistische meerderheid doch ook twee van de drie burgerlijke leden van de Geneefsche regeering hebben tot het nemen van dit besluit medegewerkt. (Neue Zürcher Zeitung)

F. **KLEINE ENTENTE EN BALKANBOND. — Besprekingen inzake Duitschland's dienstplicht. - Reis van den Roemeenschen minister van Buitenlandsche Zaken Titulescu. —**
De Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken, Titulescu, heeft bezoeken afgelegd aan Joego-Slavië, Tsjecho-Slowakije en Frankrijk, ten einde met de ministers van Buitenlandsche Zaken van deze landen resp. Jeftitsj, Benesj en Laval, besprekingen te houden inzake de invoering van den dienstplicht in Duitschland. (Adverul, Bucarest)
(Vor. ber. Titulescu 1688 B.; Dienstplicht in Duitschland 1747 A.)

G. **DUITSCHLAND. — Rijksbegrooting 1935. —**
In de Staatscourant van 31 Maart '35 is de wet op de begrooting gepubliceerd. Daarin wordt o.a. bepaald, dat de vroeger aan den minister van Financiën toegekende garantie-machtigingen voor het jaar 1935 van kracht blijven.
De minister wordt gemachtigd garanties over te nemen, ter bevordering van den Duitschen buitenlandschen handel, tot een maximum-bedrag van 200 millioen mark; tot bevordering van de markt van vee en slachtvee tot een bedrag van 30 millioen mark; tot bevordering van de schapenteelt en wolwinning tot een bedrag van 25 millioen mark; tot bevordering van de eierenmarkt tot 25 millioen mark; tot regeling van de boteren vetmarkt tot een bedrag van 20 millioen mark; tot het scheppen van credieten vlas- en hennep-fabricatie van 5 millioen mark; ter bevordering van de tewerkstelling in den landbouw tot een maximumbedrag van 100 millioen mark.
Voor landbouwkolonisatie in 1935 zal het Rijk borg staan voor ten hoogste 75 millioen mark en voor die van bouw van kleine woningen van maximum 150 millioen.
Ten aanzien van personen, die invaliditeitsverzekering ontvingen, wordt nog bepaald, dat zij verplicht zijn het hen toekomende bedrag van in totaal 200 millioen mark per jaar tot een door den minister van Financiën vast te stellen bedrag aan te nemen in schuldbekentenissen of schatkistbiljetten van het Rijk. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Begrooting 1230 K.)

H. **NEDERLAND. - Betooging van S.D.A.P. en N.V.V.**
Als antwoord op den Landdag der N.S.B. in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam hebben de Federatie Amsterdam der S.D.A.P. en de Amsterdamsche Bestuurdersbond op 4 April '35 eveneens in het R.A.I.-gebouw een groote betooging georganiseerd, bedoeld als betuiging van trouw aan de Democratie.
Er waren 35.000 deelnemers. (Arbeiderspers)
(Vor. ber. S.D.A.P. 1686 H.)

I. **OOSTENRIJK. — Uitbreiding der weermacht. —**
Officieel wordt medegedeeld: Op 3 April '35 is onder voorzitterschap van bondskanselier dr. Schuschnigg een korte ministerraad gehouden, welke zich o.a. bezighield met de uitbreiding der weermacht.
De ministerraad gaf uiting aan de eenparige opvatting, dat het toekennen van volledige rechtsgelijkheid aan Oostenrijk een natuurlijke zaak bleef.
De noodzakelijke voorbereidende maatregelen zijn genomen. (Reichspost) **(Vor. ber. blz. 1738 B.)**

K. **NEDERLAND. — Christelijk Historische Unie. —**
Op 3 April '35 is te Amsterdam aangevangen de jaarvergadering van de Christelijk Historische Unie, welke door oud-minister Jhr. mr. D. J. de Geer geopend is met een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:
Wij staan in een zeker opzicht in een niet gemakkelijke positie. Vijf partijen bestrijden ons van uit een bomvrije stelling, waar men geen verantwoordelijkheid draagt, daardoor bij de kiezers de verwachtingen kan wekken die men wil, en al het leed van den tegenwoordigen tijd kan schuiven op de Regeering en wie haar steunen. Die vijf partijen zijn de N.S.B., de S.D.A.P., de Communisten, de C.D.U. en de S.G.P. Zij maken van hun niet-verantwoordelijke positie op schromelijke wijze misbruik.
Het sterkst valt het misbruiken van het huidige leed wel op bij de N.S.B. Onder aanheffing van de schoonste leuzen, oefent zij de onrechtvaardigste critiek, met aantasting zelfs van de motieven der bewindslieden en biedt geen enkelen begaanbaren weg aan, waarlangs dan naar haar oordeel de nood van den tijd beter zou kunnen worden bestreden.
Laat ons, aldus eindigde spr., niet in tijdelijken, zij het zwaren, tegenslag ons hoofd verliezen. De grondleggers van ons volksbestaan hebben dat niet aan ons verdiend. Wij hebben onze eigen geschiedenis en onze eigen rechts- en staatsinstellingen, en ons eigen Oranjehuis, waarvan de hooge beteekenis door geen ander volk kan worden verstaan. Wij laten ons niet gelijkschakelen, maar willen zelf onzen ontwikkelingsgang kiezen en onder God's leiding, werken aan den opbouw van den nieuwen tijd die ons wacht. (Persberichten)
(Vorig bericht blz. 1483 B.)

L. **NEDERLAND. — Wijziging crisis akkerbouwbeschikkingen. - Het vervoer van aardappelen. —**
De Staatscrt. van 1 April '35 bevat een beschikking van den minister van Econ. Zaken, waarbij de crisis-akkerbouwbeschikking 1934 III wordt gewijzigd.
De vervoerheffing van aardappelen zal namelijk ten aanzien van aardappelen van den oogst 1934 blijven gelden, gedurende den tijd dat de artikelen 11 tot en met 15 van het crisis-akkerbouwbesluit 1934 van kracht blijven. Het einde van deze tijdruimte zal nog nader worden vastgesteld.
Voor aardappelen van den nieuwen oogst treedt heffing bij de bron in de plaats van de vervoerheffing.
In verband daarmede is het vervoeren van vroege aardappelen als bedoeld in het crisis-tuinbouwbesluit 1935 I en van aardappelen, ingevoerd in de maanden April t/m Juli '35 reeds nu van de heffing vrijgesteld.
Ten tweede is het bedrag, dat voor de uitreiking van de teeltvergunning voor 1935 aan het landbouw-crisisfonds moet worden betaald, vastgesteld op *f* 30 per H.A. toegewezen oppervlakte. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 1403 H.)

6 APRIL 1935

A. BELGIE. — Dr. de Man's Plan van den Arbeid. — Het door prof. dr. Hendrik de Man opgestelde economische plan, dat thans, na de opneming van den ontwerper er van in het nieuwe Belgische kabinet als minister van Openbare Werken en Werkloosheid op den voorgrond treedt, gaat uit van de gedachte, dat de crisis het socialisme belemmert en dat er opnieuw gestreden moet worden voor de maatschappij op socialistischen grondslag, niet voor een of ander ondergeschikt programpunt, maar regelrecht tegen het kapitalisme.
Op het partijcongres van 25 en 26 December 1933 werd dit plan met een groote meerderheid van stemmen goedgekeurd, waarbij uitdrukkelijk werd verklaard, dat de partij geenerlei deelneming aan een regeering in overweging zal nemen, die niet het plan van den arbeid ter onmiddellijke uitvoering aanvaardt.
Het plan beoogt het nationale economische leven in twee deelen te splitsen, namelijk een particulier en een genationaliseerd deel, welk laatste zou omvatten de organisatie van het crediet en van de belangrijkste industrieën, welke in feite al gemonopoliseerd zijn.
In de tweede plaats is het doel verruiming van de binnenlandsche markt ter bestrijding van de werkloosheid en verhooging van de economische welvaart.
Het derde hoofdpunt betreft hervorming van den staat en het parlementaire stelsel op basis van een economische en sociale democratie. (Arbeiderspers)
(Vor. ber. Dr. H. de Man 551 A.)

B. ZWEDEN. — Duitsche belangen bij wapenindustrie. De minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, heeft in de Eerste Kamer van den Rijksdag mededeelingen gedaan uit een rapport omtrent den bedenkelijken omvang van het buitenlandsche (Duitsche) aandeel in de Zweedsche bewapeningsindustrie.
De minister verklaarde dat zeer veel aandeelen van de geschutfabriek Bofors in handen zijn van Duitschers, met name van Krupp. In de Tweede Kamer deelde de premier Hansson mede, dat 63.000 van de 198.000 aandeelen van Bofors in Duitsche handen waren. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Wapenindustrie 1697 F.)

C. BELGIE. — Deviezencontrôle. —
De Dienst voor Wisselcontrôle heeft aan de banken instructies gegeven volgens welke deze minder strak kunnen optreden ten aanzien van aanvragen van vreemde deviezen welke werden gedaan. Het is n.l. de bedoeling zoo spoedig mogelijk de belemmeringen te verzachten, die tijdelijk moesten getroffen worden om de normale werking van handel en nijverheid haar verloop te laten gaan.
De vroeger ingestelde beperkingen voor pasmunt werden ingetrokken. Tegen normale legitimatiebewijzen kunnen wisseloperaties worden toegestaan voor:
1e. Het verkeer van goederen binnen het kader van normale handelscontracten.
Voor den transito- of uitvoerhandel moet de verbintenis worden aangegaan om de opbrengst van den verkoop van goederen onmiddellijk te repatrieeren.
2e. Voor vrachten, transportkosten, commissies, verzekeringen, douane- en havenrechten.
3e. Voor de betaling van interesten, dividenden en inkomsten die in België worden geïnd door personen die in het buitenland verblijven, alsook voor de repatriëering van hun kapitalen.
4e. Voor den transfer van de noodige bedragen voor den dienst der schulden die vóór 18 Maart '35 in het buitenland zijn aangegaan.
5e. Voor de betaling van premies aan buitenlandsche verzekeringsmaatschappijen en voor de kapitalen die in buitenlandsche deviezen door deze maatschappijen zijn verschuldigd.
Verder kunnen deviezen worden verkregen voor de betaling van kosten van levensonderhoud en studie in het buitenland, voor pensioenen en salarissen van personen die in het buitenland verblijven, voor normale reizen naar het buitenland e.d.
(Dienst voor Wisselcontrôle - Handelsblad v. Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 1723 H.)

D. IERLAND. — Iersche nationaliteits- en burgerrechtwet aangenomen. —
De Dail heeft op 4 April '35 zonder hoofdelijke stemming de Iersche nationaliteits- en burgerrechtwet aangenomen.
Aan het einde van de debatten verklaarde De Valera, dat het het beste zou zijn dat er een volksstemming wordt gehouden om te beslissen of de meerderheid van het volk de volledige onafhankelijkheid van Ierland, bijvoorbeeld in den vorm van een republiek, zou wenschen.
Met het aannemen van de nationaliteits- en burgerrechtwet houden de Ieren op Britsche staatsburgers te zijn. (Irish Times) **(Vorig bericht blz. 1599 F.)**

E. DISCONTOKOERSEN. —
De veranderingen in de discontokoersen zijn de volgende:

	Sedert	
Italië	25-3-'35	3½%
Nederlandsche Bank:		
Wisseldisconto	5-4-'35	3½%
Promessendisconto	5-4-'35	4 %
Beleening van effecten en goed.	5-4-'35	4 %
Voorschotten in Rek.-Crt. . . .	5-4-'35	4 %
Joego-Slavië	18-1-'35	5 %

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1666 D.)**

F. ENGELAND. — De Duitsche luchtvloot. - Sir John Simon's verklaring in het Lagerhuis. —
De afgevaardigde Sir Charles Cayser heeft op 3 April '35 in het Lagerhuis aan Sir John Simon de vraag gesteld, af rijkskanselier Hitler hem tijdens de jongste Britsch-Duitsche besprekingen in Berlijn eenige aanduiding had gegeven over den huidigen omvang en de sterkte der Duitsche luchtmacht.
Sir John Simon antwoordde op deze vraag: „Jawel, in het verloop van deze besprekingen deelde de Duitsche rijkskanselier in algemeene termen mede, dat Duitschland op het gebied der luchtmacht pariteit met Engeland heeft bereikt".
Op een vraag van den liberalen afgevaardigde Mander antwoordde Sir John: „Niets, wat in Stresa gebeurt, zal een vrije en volledige bespreking over eenig onderwerp verhinderen, tot welks onderzoek de Volkenbondsraad op zijn aanstaande buitengewone zitting geroepen zal worden".
Sir Philip Sassoon, onderminister voor Luchtvaart, verklaarde in een vergadering van de Volkenbondsunie, dat de regeering besloten heeft de luchtstrijdkrachten met 41 eskaders uit te breiden. (Daily Telegraph)
(V. b. Sir Simon 1738 H.; Duitsche Luchtvl. 1720 A.)

7 APRIL 1935

G. FRANKRIJK. — Aanmunting van gouden honderdfranc stukken. —
De Fransche Munt is op 3 April '35 begonnen met de aanmunting van gouden honderd-franc stukken.
(Le Temps)

H. TSJECHO-SLOWAKIJE. — De lord-zegelbewaarder Anthony Eden's bezoek aan Praag. —
Het officieele communiqué uit Praag zegt, dat Eden met Benesj een volmaakte gelijkheid van doeleinden en politiek der beide regeeringen hebben vastgesteld, ten aanzien van het handhaven van den algemeenen vrede en hun oprechte en onwrikbare aanhankelijkheid aan de Volkenbondspolitiek.
Eden is op 5 April naar Londen teruggekeerd.
(Prager Presse) **(Vorig bericht blz. 1746 E.)**

I. LUCHTVAART. — De „Leeuwerik" van de K.L.M. verongelukt. - Alle inzittenden gedood. —
Het K.L.M.-vliegtuig „Leeuwerik", gezagvoerder de heer Pieter Soer, vliegende van Praag naar Amsterdam met zeven inzittenden aan boord, is op 6 April 1935 tijdens een hevigen sneeuwstorm in de omgeving van de stad Brilon in het Sauerland tegen een steile berghelling te pletter geslagen en in brand gevlogen.
Toen menschen uit de omgeving bij de ruïnes van het toestel kwamen, vonden zij de onherkenbare lijken der slachtoffers. Gedood zijn de vliegers P. Soer en E. A. J. Prillwitz; de marconist Th. J. van der Klein; de mecaniciens P. Welman en H. Wingelaar en de passagiers mr. W. de Vlugt, zoon en naamgenoot van den burgemeester van Amsterdam, alsmede H. L. A. Briel, procuratiehouder bij de A.K.U. te Arnhem.
Het toestel deed dienst op de juist geopende luchtlijn Amsterdam—Praag.
Pieter Soer, beroemd door zijn Pelikaan-vlucht in December 1933 met Smirnoff, behoorde tot de oudere vliegers. In totaal maakte hij 7000 vlieguren en 17

Indië-vluchten. Pieter Soer was 32 jaar oud en te Havelte geboren.
Piloot E. A. J. Prillwitz ontving zijn vliegers-opleiding te Soesterberg en trad gelijk met Soer in dienst van de K.L.M. Een jaar later ging hij over naar de K.N.I.L.M., de Indische zustermaatschappij, waar hij voornamelijk vloog op de lijn Batavia—Medan.
Marconist Van der Klein kwam op 1 Juni 1934 als telegrafist eerste klas bij de K.L.M. Hij was slechts 25 jaar.
Mecanicien H. Wingelaar maakte de reis niet in dienstverband mee maar als passagier. Hij was 26 Juni 1904 te Bussum geboren.
Mecanicien P. Welman was in functie op de Leeuwerik. Hij was 25 jaar, ongehuwd en sedert 1 Maart '34 in dienst van de K.L.M. (Meded. Directie K.L.M.)
(V. b. Vliegongelukken 1687 B.; Piet Soer 1108 A.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Anthony Thorne — „Delay in the Sun". (Doubleday Doran, New York 1935)
H. Weseen — „A dictionary of American slang". (Harrap)
Chineesch: „Die Räuber vom Liang Schan Moor — aus dem chinesischen übertragen von Franz Kuhn. (Insel-Verlag, Leipzig)
Duitsch: Ernst Weichert — „Die Majorin", Erzählung. (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Engelsch: Miss Enid Bagnold — „National Velvet", illustrated. (Heinemann)
Brian Penton — „Landtakers". (Cassell)
Fransch: Marcel Griaule — „Les Flambeurs d'Hommes". (Calmann-Levy)
Igor Strawinsky — „Chroniques de ma vie". (Edit. Denoël & Steele)
Italiaansch: Benedetto Croce — „Varieta di storia letteraria e civile". (Laterza, Bari)
Nederlandsch: S. Vestdijk — „Terug tot Ina Damman". (Nijgh & Van Ditmar)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1740 D.)**

8 APRIL 1935

B. **DANZIG. — Verkiezing voor den Volksdag. —**
De op 7 April '35 gehouden verkiezing voor den Volksdag der Vrije stad Danzig, waarvan de nat.-socialisten hadden verwacht, dat zij hun een tweederde-meerderheid zou bezorgen, waardoor zij in staat zouden zijn de grondwet te wijzigen, heeft, niettegenstaande de nationalistische redevoeringen van Göbbels, Göring, Hess en Julius Streicher, voor hen niet het gewenschte resultaat opgeleverd. Het eindresultaat der stemming luidt n.l. als volgt:
Uitgebracht zijn 232.279 stemmen. Hiervan verkregen de

	Aantal stemmen.		Zetels.	
Nationaal-Socialisten .	139.200	(109.029)	42	(38)
Sociaal-Democraten . .	37.530	(37.882)	12	(13)
Communisten	6.880	(14.566)	2	(5)
Centrum	30.059	(31.336)	10	(10)
Nationaal Front . . .	9.760	(13.596)	3	(4)
Lijst Pietsch	750	(——)	—	(—)
De Poolsche minderh. .	8.100	(6.743)	3	(2)

De cijfers tusschen haakjes geplaatst geven de verkiezing weer van 28 Mei 1933.
(Polska Ag. Telegr.) **(V. b. Verkiezingen 1580 A.; Volksdag 1690 B.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Werkverschaffing. - Compromis bereikt. —**
In de gemeenschappelijke zitting van afgevaardigden en senatoren is op 4 April '35 overeenstemming bereikt inzake een compromis-voorstel betreffende het werkverschaffingsontwerp van 4.88 milliard dollar, hetwelk inhoudt, dat 25% der kosten van alle staatsbouwplannen aan arbeidsloonen moeten worden uitgegeven. (New York Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1739 E.)

D. **HOCKEY. — Nederland—Engeland. —**
Na een boeienden en spannenden strijd is het Engeland mogen gelukken op 6 April '35 in het Stadion te Amsterdam de Nederlandsche hockeyploeg een 2—1 nederlaag toe te brengen.
Dit is een van de beste wedstrijden die het Nederlandsche Elftal ooit heeft gespeeld. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 817 K.)

E. **GERBRAND ADRIAENSZ. BREDERO 1585—1935.**
Op 16 Maart '35 was het 350 jaar geleden, dat de geestige dichter Gerbrand Adriaensz. Bredero werd geboren.
De herdenking van dien geboortedag is op 2 April met grooten luister in den Stadsschouwburg te Amsterdam gevierd met een veelzijdig programma, waarvan de hoofdschotel werd gevormd door de opvoering door het tooneelgezelschap „De Jonge Spelers" onder leiding van Ben Groeneveld, van de bekende „Klucht van de Koe", „Symen sonder soeticheyt", e.a.

Gerbrand Adriaensz. Bredero.

Tot de aanwezigen behoorden minister Marchant, de Belgische gezant de heer Ch. Maskens en vele voor-aanstaande persoonlijkheden. (Red. K. H. A.)

9 APRIL 1935

F. **BELGIE. — Fransch-Belgisch handelsverdrag. —**
In het Fransch-Belgische handelsaccoord is o.a. overeengekomen, dat wat de goederen betreft, die het voorwerp waren van een particuliere overeenkomst tusschen producenten, welk accoord door de betrokken regeeringen is erkend, alle noodige maatregelen zullen worden getroffen om te beletten, dat tengevolge van de devaluatie een zoo aanzienlijke toevloed van goederen op de Fransche markt zou komen, dat deze via een daling van de prijzen de Fransche economie zou ontredderen.
Wat de bij den invoer in Frankrijk gecontingenteerde producten betreft, zal de verstrekking van certificaten en consenten afhankelijk worden gemaakt van een schriftelijke verklaring, waarbij de importeur de verbintenis aangaat geen prijzen te vragen, die lager zouden zijn dan de courante prijzen, welke op de Fransche markt zouden gelden indien er geen devaluatie was geweest. Iedere ontduiking van deze verbintenis zal leiden tot het onttrekken aan de belanghebbenden voor den duur van een jaar van alle deelneming aan de contingenten.
De huidige overeenkomst is geldig voor 6 maanden en kan ieder oogenblik worden opgezegd, indien de regeeringen tot de overtuiging komen, dat een voldoende aanpassing van de prijzen is bereikt. (Moniteur)
(Vor. ber. België 1708 G.; Frankrijk 1369 B.)

G. **HOCKEY. — Nederland—België (Dames). —**
De op 7 April '35 op het terrein van Te Werve (Den Haag) gespeelde landen-hockeywedstrijd Nederland—België (dames) eindigde met een 5—0-overwinning voor de Nederlandsche ploeg. Met de rust leidde Nederland met 2—0. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Hockey 1750 D.)

A. **CHINA. — Werkloosheid. —**
Volgens de Chineesche nieuwsbladen heerscht in Shanghai een groote werkloosheid. Meer dan 300.000 arbeiders zijn zonder werk, terwijl het aantal werklooze Europeanen op 15.000 wordt geschat. Veertig procent der handelshuizen en fabrieken zijn gesloten. (Sin Wan Pau, 22 Febr. '35) **(Vor. ber. 975 A.)**

B. **WAGENINGEN. — Landbouwhoogeschool. - Overdracht aan de Regeering van de aula der stichting „Het Aulafonds". —**
Op 5 April '35 heeft H. M. de Koningin een bezoek gebracht aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen en daar tevens de overdracht aan de regeering der onlangs voltooide aula met Haar tegenwoordigheid vereerd. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **LIMBURG. — Inbedrijfstelling van de eerste 150 000 volt-lijn. —**
Op 6 April '35 werd in het schakelstation te Herter bij Roermond de eerste 150.000 volt-lijn in Nederland in gebruik genomen.
Op 23 Januari 1932 werd op dezelfde plaats door den toenmaligen minister van Waterstaat, thans burgemeester van Roermond, mr. P. Reymer, de 10.000 volt-lijn in bedrijf gesteld. Bouwer van deze lijn is ir. Kortlandt.
Tot de aanwezigen behoorden de commissaris der Koningin in Limburg, baron van Hövell tot Westerflier, de gouverneur van de provincie Belgisch-Limburg, de burgemeester van Eindhoven, namens den commissaris der Koningin in Noord-Brabant, leden van Gedeputeerde Staten van Limburg en mr. dr. Schönfeld, administrateur der afdeeling Waterstaatsrecht van het Ministerie van Waterstaat.
De directeur der Stroomverkoopmaatschappij, prof. dr. ir. H. Gelissen, wees op de beteekenis van deze inbedrijfstelling.
Hierna nam de commissaris der Koningin het woord. Hij schetste de beteekenis der Stroomverkoopmaatschappij voor Limburg en ging in het kort de geschiedenis na van de totstandkoming van deze lijn. Spr. deelde namens den minister van Waterstaat mede, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft den heer prof. dr. ir. H. Gelissen te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.
Tenslotte sprak nog de heer ir. Kortlandt. (V. D.)

D. **VEREENIGDE STATEN. - Wet op oorlogswinsten.**
Het Huis van Afgevaardigden heeft op 9 April '35 de MacSwain-bill, welke beoogt het maken van oorlogswinst onmogelijk te maken, goedgekeurd en doorgezonden naar den Senaat. Negen democraten en zes republikeinen stemden tegen.
Indien het wetsontwerp van kracht zal zijn zal het kunnen worden voorkomen dat in tijd van oorlog prijzen op oncontroleerbare wijze worden verhoogd. Direct na een eventueele oorlogsverklaring zullen n.l. krachtens deze wet maximumprijzen worden vastgesteld.
Het Huis bepaalde voorts dat na een oorlogsverklaring een belasting van 100% zal worden gesteld op alle buitensporige winsten. (N. Y. Herald, Parijs)

E. **SCHEIKUNDE. — Aurosmiridium. - Nieuw metaal.**
Prof. O. E. Swiaginzew, van het Instituut voor algemeene en anorganische chemie van de Academie voor Wetenschappen te Moskou, heeft een nieuw mineraal ontdekt, dat samengesteld is uit iridium (52%), osmium (25%), goud (19%) en Rhutenium (3,5%). Het bestaat uit korreltjes, 0,2 tot 2 m.M. in doorsnede, van een onregelmatigen hoekigen vorm en met zilverachtigen metaalglans. Onder het microscoop zijn deze korreltjes volkomen homogeen. De hardheid van het nieuwe mineraal is zeer aanzienlijk en komt die van osmiumiridium zeer nabij. Het soortelijk gewicht is ongeveer 20. Men heeft het nieuwe mineraal osmiumaurumiridium of, afgekort, aurosmiridium genoemd. (Prawda) **(Vor. ber. Scheikunde 1726 I.)**

F. **ZWEMSPORT. — Wereldrecord van Mej. Rie Mastenbroek op de 400 M. rugslag. —**
De Rotterdamsche zwemster mej. R. Mastenbroek heeft op 5 April '35 ten tweede male op de internationale wedstrijden van Old Boys te Bazel gezwommen.
Rie Mastenbroek zwom ditmaal alleen de 400 M. rugslag. Zij mocht er in slagen het op 5 December 1932 te Wallasey door mej. Phillis Harding (Ver. Staten) gevestigde wereldrecord van 6 min. 12.4 sec. met niet minder dan 7.4 sec. te verbeteren en het aldus te brengen op 6 min. 5 sec. (Nieuwe Rott. Courant)
(Vorig bericht blz. 1734 B.)

G. **SUMATRATABAK. — Wereldverbruik en afzetgebied. —**
Wereldverbruik Sumatratabak in drie jaren:

	Verbruik	Oogst
1932	190.721 pakken	183.192 pakken
1933	139.602 „	168.743 „
1934	139.743 „	177.961 „
Drie jaren . . .	470.076 pakken	529.896 pakken

Voornaamste landen van afzet van Sumatratabak:

	1932	1933	1934
Duitschland . .	107.961 pn.	92.641 pn.	100.538 pn.
Nederland . . .	27.500 „	24.846 „	23.577 „
Denemarken . .	9.154 „	10.077 „	12.564 „
Ver. Staten . .	12.577 „	10.987 „	11.423 „
België	6.705 „	5.769 „	7.692 „
Zweden	4.346 „	2.410 „	3.436 „
Zwitserland . .	1.820 „	2.192 „	2.782 „
Frankrijk . .	8.546 „	2.654 „	2.384 „
Engeland . . .	1.513 „	—	1.320 „

(De Tabakskoerier)

H. **BOKSEN. — Maccabiah te Tel Aviv. —**
De Amsterdamsche boksers Bril en De Vries hebben op het tournooi van 2 April '35 van de Joodsche Olympische Spelen succes gehad.
Bril bokste tegen den houder van het lichtgewicht Maccabiah kampioenschap Birnzweig (Palestina) en slaagde er in, hem k.o. te krijgen.
De Vries won op punten van Khoury (Egypte).
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Boksen 1349 E.)**

I. **NEDERLAND. — Een rijkscommissie voor de jeugdwerkloosheid. —**
Eenige dagen geleden heeft de minister van Sociale Zaken met een enkel woord medegedeeld, dat het in zijn voornemen lag over te gaan tot de instelling van een commissie, waarin zooveel mogelijk zullen zijn vertegenwoordigd alle organisaties, die op het terrein van de jeugdwerkloosheid van haar bijzondere belangstelling hebben doen blijken. Zoo zal o.m. de landelijke commissie tot bestrijding van de gevolgen van de jeugdwerkloosheid in de nieuwe commissie worden opgenomen.
De minister van Sociale Zaken heeft aan een belangrijk aantal corporaties en personen een uitnoodiging gericht om in de nieuw in te stellen rijkscommissie zitting te nemen.
In deze uitnoodiging schrijft de minister, dat, hoewel met groote voldoening mag worden vastgesteld, dat bij tal van vereenigingen levendige belangstelling bestaat voor het vraagstuk van de jeugdwerkloosheid en de regeering voor dit streven veel waardeering heeft, zij echter een open oog heeft voor het verschijnsel, dat door de steeds toenemende moeilijkheden zich de noodzakelijkheid doet gevoelen tot een nog krachtiger samentrekken in organisatorisch verband van alle lichamen, die geacht kunnen worden op dit terrein een verantwoordelijke plaats in te nemen.
De taak van de nieuwe rijkscommissie zal o.m. zijn, het bestudeeren van het vraagstuk van opneming van de jongeren in het bedrijfsleven; het bevorderen van centrale werkverschaffingen voor jeugdige werkloozen en daarbij het noodige te doen voor het kampwerk, terwijl ook het aanmoedigen van plaatselijke werkverschaffingen voor jongeren tot haar taak zal behooren. Bovendien zal de commissie niet minder groote aandacht dienen te schenken aan vraagstukken van paedagogischen en cultureelen aard op dit terrein. De nieuwe commissie zal zich met groote kracht aan het kampwerk voor de jongeren wijden en verder door deze centralisatie de bemoeienissen met het Werkfonds 1934 ten opzichte van de bestrijding van de jeugdwerkloosheid inschakelen.
De commissie, zooals deze door den minister van Sociale Zaken is gedacht, zal een dagelijksche leiding hebben met als voorzitter de minister persoonlijk en als ondervoorzitters, zoo deze daartoe bereid is prof. F. Frencken, thans voorzitter van de landelijke commissie en de heer A. van Geelen, directeur-generaal voor de werkverschaffing en steunverleening, e.a.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Werkloosheid 1673 A.)

A. NEDERLAND. — Het Cadeaustelsel. —

Dezer dagen is te Utrecht de jaarvergadering gehouden van het „Nationaal Comité tot beteugeling van het cadeaustelsel".

Het aantal organisaties, dat thans gezamenlijk in het comité ijvert voor wettelijke regeling van het cadeaustelsel is gegroeid tot 200. Van de 36 Kamers van Koophandel steunt een 33-tal deze actie.

In verband met den toenemenden omvang der toepassing van het cadeaustelsel heeft het comité zich kortelings nogmaals tot den minister van Economische Zaken gewend met het verzoek zoo spoedig mogelijk een beslissing te willen nemen.

De samenwerkende organisaties van belanghebbenden uit de kringen der fabrikanten, importeurs, handelaren en consumenten hebben op de jongste algemeene vergadering besloten de actie met dezelfde kracht voort te zetten, teneinde deze verkoopsmethode, die hier te lande reeds voor den tabakskleinhandel wettelijk is verboden, voor den geheelen handel op die wijze geregeld te krijgen.

(Mededeeling: Nat. Comité tot beteugeling van het Cadeaustelsel) **(Vorig bericht blz. 1135 E.)**

10 APRIL 1935

B. FILMKUNST. — Geluidregistratie-apparaat. - Philips-Miller-systeem. —

Om geluid vast te leggen was men tot voor kort op de gramofoonplaat aangewezen. Met het opkomen van de sprekende film kwam een ander methode van geluidregistratie tot ontwikkeling, waarbij het geluid op een smalle strook naast de beelden van de film fotografisch werd vastgelegd.

Na eenige jaren van intensieve samenwerking met den Amerikaanschen uitvinder James A. Miller is het Philips' Laboratorium thans er in geslaagd een electro-mechanisch geluidopnemingssysteem te ontwikkelen, dat op dit gebied een radicale omwenteling moet beteekenen.

In een band van doorzichtig materiaal van speciale samenstelling die met een zeer dunne ondoorzichtige laag is bedekt wordt langs electrischen weg een beitel gedrukt, waardoor in de zwarte laag een doorzichtige groef wordt getrokken. Door de beitel in het rythme van het geluid op en neer te doen bewegen, ontstaat een groep van wisselende breedte, welke een getrouwe copie is van het te registreeren geluid.

Een voordeel van dit nieuwe systeem van geluidsopneming boven de bestaande stelsels met gramofoonplaten en langs optischen weg op de film, is dat zeer hooge frequenties, waarbij de beitel duizenden malen per seconde op en neer bewogen moet worden, gemakkelijk opgeteekend kunnen worden.

Verder wordt het voordeel verkregen, dat de afscheiding tusschen doorzichtig en ondoorzichtig zeer scherp is, waardoor de registratie der hooge tonen belangrijk beter is dan bij het fotografisch procédé, en waardoor minder bijgeruisch wordt verkregen, dan met gramofoonplaten of fotografische opnamen mogelijk is.

De weergeving geschiedt evenals bij de sprekende film met behulp van fotocel en versterker. Een zeer belangrijk voordeel van het nieuwe systeem is echter, dat een opgenomen registratie onmiddellijk zelfs tijdens de opnamen, ter controle gereproduceerd kan worden, zonder dat gewacht behoeft te worden op ontwikkelen, afdrukken enz.

Men verwacht van het nieuwe systeem niet alleen toepassing bij de sprekende films, maar ook in omroepstudio's. Naar wordt medegedeeld, wordt in kringen van binnen- en buitenlandsche film- en omroepstudio's groote belangstelling voor deze uitvinding getoond. (Persberichten)

(Vor. ber. Filmkunst 1745 C.)

C. ZIONISME. — Intern. Congres van Zionistische Vrouwen. —

Het internationale Zionistische vrouwencongres te Tel Aviv is na een zitting van acht dagen gesloten. Het werd bijgewoond door 300 gedelegeerden uit 44 landen. De besprekingen vonden bijna uitsluitend in het Hebreeuwsch plaats. Bij de opening van het congres heeft de Zionistische leider dr. Weizmann een rede gehouden, waarin hij een beroep deed op den pioniersgeest, die typeerend was voor de jaren onmiddellijk na den oorlog.

Het congres nam een resolutie aan waarin een beroep werd gedaan op de Joodsche vrouwen in de geheele wereld om te helpen bij de bevordering van de voorbereiding van Joodsche meisjes voor haar emigratie naar Palestina, opdat zij daar een belangrijk aandeel bij de pionierswerkzaamheden zouden kunnen hebben.

Uit een uitgebracht rapport van den Zionistischen Generalen Raad, die thans te Jeruzalem bijeen is, blijkt, dat alle landbouwkolonies in Palestina op een gezonde basis staan en dat alle met winst werken. Er waren in Februari 5220 geregistreerde Joodsche immigranten. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(936 F.)**

D. SUIKER. — Wereldproductie. —

	Suikerproductie in 1000 tons.			
Uitvoerlanden:	1933-'34	1932-'33	1931-'32	1930-'31
Cuba	2.315	1.995	2.603	3.122
Java	600	1.379	2.569	2.799
Europa	2.769	2.609	3.289	5.062
Peru	425	421	396	485
San Domingo . . .	382	360	428	363
Mexico	190	210	232	261
Egypte	125	168	144	120
Mozambique . . .	94	92	71	76
Haiti	26	25	21	19
	6.926	7.259	9.753	12.307
Invoerlanden:				
Ver. Staten en Kol.	5.020	4.262	3.975	3.640
Brit. Rijk (Emp.)	7.439	6.788	5.872	5.354
Europa versch. land.	1.614	1.153	1.826	2.100
	14.073	12.203	11.673	11.094
Landen, waarin productie en verbruik vrijwel aan elkaar gelijk zijn:				
Frankrijk en Kol. .	1.099	1.158	994	1.316
Europa versch. land.	1.415	1.276	1.235	1.437
Japan	803	798	1.148	929
Zuid-Amerika . .	1.374	1.355	1.426	1.361
Centraal Amerika .	105	107	103	134
	4.796	4.694	4.906	5.177

(Czarnikow-Rionda & Co.) **(Vor. ber. blz. 1678 A.)**

E. AMSTERDAM. — Broodbakkers- en winkelverordening. —

In het Gemeenteblad is opgenomen het algemeen verslag van het onderzoek van de Winkelverordening en de Broodbakkersverordening in de afdeelingen van den gemeenteraad. Er zijn zeer uitvoerige beschouwingen aan de voorgestelde verordeningen gewijd.

Enkele leden achtten onder de huidige omstandigheden niet elke ordening verwerpelijk. Wat echter hier wordt voorgesteld, n.l. een ordening, van boven af aan zekere groepen van het bedrijfsleven opgelegd, in den vorm van een vergunningsstelsel voor een bepaald deel van den winkelstand, met uitsluiting van anderen, achtten zij in strijd met het algemeen belang, dat in de eerste plaats eischt, dat het initiatief van den enkeling niet wordt gedood. (Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 1715 B.)

F. S.D.A.P. — Jaarverslag 1934. —

Aan het jaarverslag der S.D.A.P., opgenomen in de Arbeiderspers, ontleenen wij de volgende bijzonderheden:

Het aantal afdeelingen daalde van 788 tot 765, dus met 23. Er werden opgericht 20 afdeelingen, opgeheven 43.

De oorzaak van den teruggang moet worden gezocht in de voortdurende crisis.

Intusschen werden in de twee eerste maanden van het loopende jaar alweer 11 nieuwe afdeelingen opgericht, waartegenover slechts één opheffing staat. Ook het ledental daalde van 87.212, na in het eerste kwartaal tot 90.734 gestegen te zijn, tot 84.269, dus met 2943 leden of 3.37 pct.

De teruggang in het vierde kwartaal moet zeker voor een belangrijk deel worden toegeschreven aan speciaal door het Partijbestuur getroffen maatregelen. Tengevolge van de aanhoudende crisis is het aantal leden, dat niet regelmatig contributie afdroeg, toegenomen. Het aantal ondersteunden, dat in plaats van contributie te betalen, werkloozenzegels plakte, was zoo sterk gestegen, dat het Partijbestuur het niet

langer verantwoord achtte, nog langer vrijstelling van contributie-afdracht toe te staan.
Een opmerkelijk verschijnsel is, dat, terwijl het aantal mannelijke leden met 4.31 pct. terugging, dat der vrouwelijke leden met 1.33 pct. daalde.
(Arbeiderspers) **(Vor. ber. S.D.A.P. 1748 H.)**

A. **ENGELAND. — Verklaring in het Lagerhuis van Sir John Simon in zake het resultaat der minister-bezoeken aan Berlijn, Moskou, Warschau en Praag.**
De resultaten der bezoeken van de Britsche ministers aan Berlijn, Moskou, Warschau en Praag zijn op 9 April 1935 door Sir John Simon in het Lagerhuis bekend gemaakt, op den vooravond van het vertrek der Engelsche delegatie naar Stresa. Anthony Eden, de Engelsche lord-zegelbewaarder, moet wegens een hartaandoening een maand rust houden en zal geen deel der delegatie uitmaken.
Sir John Simon zeide, dat het op prijs gesteld zou worden, dat, evenals de bezoeken aan Berlijn, Moskou, Warschau en Praag voortvloeiden uit de verklaring van Londen van 3 Februari, deze bezoeken, die ten doel hadden materiaal te verschaffen betreffende de standpunten der andere regeeringen, zelve weer verbonden worden aan de bijeenkomst te Stresa van de Fransche, Engelsche en Italiaansche regeeringen welke op 11 April '35 zal aanvangen.
Onder deze omstandigheden kon spr. echter niet meer dan een samenvattende verklaring afleggen met betrekking tot datgene, wat was vastgesteld inzake de opvattingen van andere staten en was het niet mogelijk van de gelegenheid gebruik te maken voor het uiteenzetten van de politiek der Britsche regeering.
Wat het z.g. Oostpact betreft, heeft Hitler uiteengezet, dat Duitschland niet bereid was dit te onderteekenen, daar Duitschland erdoor verplicht zou worden tot wederzijdsche assistentie. In het bijzonder was Duitschland niet bereid toe te treden tot een pact van wederzijdschen bijstand tusschen Duitschland en Rusland. Aan den anderen kant was verklaard, dat Duitschland gunstig gestemd was t. o. v. een nietaanvalspact tusschen de mogendheden, die belang hebben bij Oost-Europeesche problemen, gepaard gaande met voorzieningen voor raadpleging, wanneer een aanval dreigde. Hitler was onder de tegenwoordige omstandigheden niet bereid een opnemen van Litauen in eenigerlei pact van nonaggressie te overwegen. Duitschland stelde ook voor, dat, wanneer ondanks dit nietaanvalspact en deze raadpleging vijandelijkheden mochten uitbreken tusschen twee der verdragsluitende mogendheden, de andere landen zich zouden verplichten den aanvaller niet te helpen, op geen enkele wijze.
In verband met andere onderwerpen echter weidde Hitler uit over de moeilijkheid van het bepalen van den aanvaller. Gevraagd naar zijn meening betreffende de kwestie, dat eenige der andere deelgenooten van een zoodanig nietaanvalspact onderling een overeenkomst zouden aangaan inzake wederzijdschen bijstand zeide Hitler, dat hij deze gedachte gevaarlijk achtte en bezwaarlijk, aangezien, naar zijn opvatting, dit streefde naar het scheppen van speciale, gegroepeerde belangen binnen het wijdere systeem.
In Moskou vernam lord-grootzegelbewaarder Eden, dat de Soviet-regeering van meening was, dat de huidige internationale situatie het meer dan ooit noodzakelijk maakte voort te gaan met streven naar bevordering van den opbouw van een veiligheidssysteem in Europa, gelijk dit in de Londensche verklaring ontworpen was en in overeenstemming met de principes van den Volkenbond. De Sovjet-regeering legde er den nadruk op, dat naar haar meening het voorgestelde Oostpact niet streefde naar isoleering of omsingeling van eenigen staat, maar naar het in het leven roepen van een gelijke veiligheid voor alle deelnemers en zij had den indruk, dat deelneming, zoowel van Polen als van Duitschland aan het pact de beste oplossing zou bieden van het probleem.
In Warschau vernam Eden de opvattingen van de Poolsche regeering t. o. v. dit probleem. De minister van buitenlandsche zaken, Beck, zette uiteen, dat Polen door zijn bestaande overeenkomsten met Rusland en met Duitschland rustige toestanden had geschapen op de beide grenzen en dat de vraag, die Polen zichzelf moest stellen was, of een of ander nieuw voorstel de goede sfeer, die daardoor geschapen was, zou verbeteren of niet. De kwestie van het Oostpact is ook in het kort besproken tijdens het onderhoud, dat Eden heeft gehad te Praag met minister Benesj.
Wat de gedachte betreft inzake een centraal-Europeesch pact, dat meer in het bijzonder het onderwerp van gesprek was van de Fransch-Italiaansche gedachtewisseling te Rome, vernamen de Britsche ministers te Berlijn, dat de Duitsche regeering de gedachte aan een zoodanige regeling niet verwierp op principieele motieven, doch dat zij de noodzakelijkheid ervan niet inzag en groote moeilijkheid zag in het definieeren van de „niet-inmenging" met betrekking tot Oostenrijk. Hitler gaf echter te kennen, dat wanneer de andere regeeringen, die een Midden-Europeesch pact zouden willen sluiten, het eens zouden kunnen worden over een tekst, de Duitsche regeering dezen tekst in overweging zou nemen.
Te Warschau zette minister Beck tegenover Eden uiteen, dat Polen bereid was een vriendschappelijke houding aan te nemen jegens een Midden-Europeesch pact en van meening was, dat de voorgestelde regeling zou kunnen leiden tot pacifieering en tot het grooter worden van het vertrouwen in die streken.
Te Praag gaf minister Benesj uiting aan de hoop, dat verdere vooruitgang in dit opzicht te Stresa gemaakt zou worden.
Betreffende de bewapeningen te land, verklaarde Hitler dat Duitschland 36 divisies eischte met een maximum van 550.000 soldaten van alle wapenen met inbegrip van een divisie bestaande uit S.S. en de gemilitariseerde politietroepen. De verzekering werd gegeven, dat er geen para-militaire formaties in Duitschland bestonden. Duitschland eischte, naar Hitler uiteenzette alle types van wapenen voor zich, welk in het bezit waren van andere landen en was niet bereid af te zien van den bouw van zekere types voordat andere landen ze niet meer in bezit hadden. Wanneer andere landen zekere types zouden afschaffen, zou Duitschland hetzelfde doen.
Betreffende de vlootbewapening eischte Duitschland met zekere reserves, voor zich 35% van de Britsche tonnage, terwijl Duitschland in de lucht pariteit eischte met Groot-Brittannië en Frankrijk, mits de ontwikkeling van de Russische luchtstrijdkrachten niet van dien aard was, dat een herziening van deze getallen noodzakelijk zou worden. Wanneer een algemeene overeenkomst betreffende bewapeningsbeperking bereikt zou kunnen worden, zou Duitschland bereid zijn tot aanvaarding daarvan en van een systeem van permanente en automatische contrôle. (Daily Telegraph - Persberichten)
(Vor. ber. Sir Simon 1749 F.; Eden 1749 H.)

B. **DANZIG. — Verkiezing van den Volksdag. - Perscommentaren. —**
Duitschland. — De Völkischer Beobachter schrijft: De verzamelde oppositie heeft zich in haar verkiezingsstrijd-tactiek door geen enkele leugen en geen enkele manoeuvre laten afschrikken.
Het is slechts te herleiden tot een bedenkelijke agitatie, dat o.a. de sociaal-democratie nog een laatste restje der aanhangers kan verzamelen. Hier in de vrije stad Danzig is de bodem gunstig voor iedere gewetenlooze demagogie.
Polen. — De Polska Gazeta schrijft:
Ondanks het toenemende aantal nationaal-socialistische stemmen is de uitslag een ernstige nederlaag voor de Nazi's, die aan de stemming voor den Volksdag het karakter wilden geven van een volksstemming. **(Vorig bericht blz. 1750 B.)**

C. **FRANKRIJK. — De verlenging van den dienst-tijd. —**
De regeering heeft besloten dat de lichting, die in den loop van deze maand den militairen dienst met groot verlof zou verlaten, onder de wapenen blijft tot uiterlijk 14 Juli '35. Een uitzondering wordt slechts gemaakt voor de soldaten van de oudste recruten-klasse, die op 13 April '35 den dienst mogen verlaten. (Le Temps) **(Vor. ber. blz. 1728 D.)**

D. **ROEISPORT. — Cambridge wint de boatrace. —**
De Cambridge-ploeg heeft op 4 April '35 voor de twaalfde maal in successie de Boatrace van Oxford gewonnen, met welke overwinning de Cantabs hun record — sinds 1923 geen enkele maal geslagen — opnieuw hebben versterkt. (Daily Telegraph)

E. **NEDERLAND. — Criminaliteit in 1934 toegenomen. —**
Volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek berekende indexcijfers betreffende de onherroepelijke veroordeelingen wegens rechtbankzaken was de stand der gerechtelijk geconstateerde criminaliteit zonder de Rijksbelastingovertredingen voor het jaar 1934 minder gunstig dan voor 1933. Het indexcijfer van alle groepen van strafbare feiten te zamen (zonder de Rijksbelastingovertredingen) van 1934 was 6 hooger dan het overeenkomstige cijfer van 1933 (resp. 103 en 97); het kwam daardoor dus een weinig boven het niveau van de jaren 1911 tot en met 1913 (= 100).
In absolute cijfers bedroeg het totaal aantal onherroepelijke veroordeelingen van strafrechtelijk meerderjarigen zonder de Rijksbelastingovertredingen voor 1934 18570 tegen 17439 voor 1933 of 1131 meer (stijging van 6.5%). O.a. werden in 1934 meer veroordeelingen onherroepelijk ter zake van economische misdrijven (1933 6500, 1934 7256).
Ook het aantal onherroepelijke veroordeelingen van strafrechtelijk minderjarigen vermeerderde in vergelijking met 1933, zonder de Rijksbelastingovertredingen nl. van 1842 tot 2081 (stijging van bijna 13%).
De toeneming werd vooral veroorzaakt door de vermeerdering van het aantal onherroepelijke veroordeelingen wegens economische misdrijven (1933: 1374, 1934: 1546) en ruwheidsmisdrijven (1933: 123, 1934: 181). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1445 D.)

A. **WATELER-VREDESPRIJS. — Radio-omroepdienst van het Volkenbondssecretariaat. —**
Het bestuur van de Carnegie-Stichting te 's-Gravenhage heeft den Wateler-vredesprijs voor 1935, ten bedrage van *f* 19.000 toegekend aan den radio-omroepdienst van het volkenbondssecretariaat te Genève, op grond van de verdiensten van deze instelling, om door middel van de radio te trachten den volken een beter inzicht te verschaffen in de mogelijkheden van internationale samenwerking.
De Wateler-vredesprijs is ingesteld door den heer J. G. D. Wateler, in leven directeur der Oranje-Nassau Hypotheekbank te 's-Gravenhage, die bij zijn overlijden zijn vermogen heeft vermaakt aan de Carnegie-Stichting, belast met het beheer van het Vredespaleis, onder beding, dat uit het revenu jaarlijks een vredesprijs zou worden toegekend aan dengene, die op eenigerlei wijze de zaak van den vrede het beste zou hebben gediend of die zou hebben bijgedragen tot het vinden van middelen ter bestrijding van den oorlog. (N. Rott. C.)

B. **ZWITSERLAND. — Hermann Obrecht wordt opvolger van dr. Schulthess. —**
De Bondsvergadering, samengesteld uit Nationalen Raad en Standenraad, heeft op 4 April '35 als opvolger van den afgetreden Bondsraad Schulthess, tot lid van den Bondsraad gekozen het lid van den Nationalen Raad Hermann Obrecht, uit Solothurn.
Obrecht, wiens candidatuur door de burgerlijke fracties gesteund werd, kreeg 125 van de 214 uitgebrachte stemmen. De sociaal-democratische tegencandidaat kreeg 54 stemmen. (Neue Zürcher Ztg.)
(Vorig bericht blz. 1693 G.)

11 APRIL 1935

C. **GRIEKENLAND. — De gevolgen van den opstand.**
De Grieksche regeering heeft de eerste lijst van ambtenaren, die ontslagen zijn ten gevolge van de actie tot zuivering van het ambtenaarswezen, gepubliceerd. De lijst bevat een aantal hooggeplaatste leden van de rechterlijke macht.
Kondylis, de minister van Oorlog, heeft op 7 April '35 een toespraak tot 1200 officieren van het garnizoen van Athene gehouden, waarin hij wees op den plicht der officieren om de wettelijke orde en den staat te verdedigen. Deze toespraak zal ter kennis worden gebracht van alle Grieksche garnizoenen. (Proia)
(Vorig bericht blz. 1746 F.)

D. **BELGIE. — Belgisch-Amerikaansch Handelsverdrag. —**
In het handelsverdrag tusschen België en de Ver. Staten is de bepaling opgenomen, dat in geval een aanzienlijke verandering voorkomt in den wisselkoers der munten van de V. S. en van de Belgisch-Lux. Econ. Unie, de Regeering van het een of van het ander land, zoo zij meent, dat die verandering de nijverheid of den handel van haar land benadeelt, vrij zal zijn onderhandelingen voor te stellen, met het doel, het Accoord te wijzigen of er een einde aan te maken. (N. Y. Herald, Parijs) **(1704 G.)**

E. **NEDERLAND. — Congres Nationale Vrouwenraad. —**
Op 4, 5 en 6 April werd te Assen het zes-en-dertigste jaarlijksche congres van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland geopend door de presidente mej. mr. C. Frida Katz uit Amsterdam.
Spr. gaf o.a. een terugblik over het afgeloopen jaar. Zij plaatste de moeilijkheden van de Nederlandsche vrouwen in het licht van het groote wereldgebeuren. Wat werd er van onze verlangens ten aanzien van de bevordering van den wereldvrede? Hoezeer hoopte de Nationale Vrouwenraad niet op een welslagen van de Ontwapeningsconferentie!
Het afgeloopen jaar gaf heel wat versterking van bewapening te zien, waarbij spr. denkt aan Duitschland, met zijn besluit van 16 Maart, Rusland, Frankrijk met zijn invoering van den tweejarigen dienstplicht, Engeland met al wat door het Witboek bekend werd, om van anderen nog maar te zwijgen. Daarnaast de moeilijkheden in het Oosten, tusschen China en Japan, en alles, wat dreigt en zou kunnen uitbarsten.
Welk een teleurstelling, aldus spr., voor onze verwachtingen, zelfs voor wie daarin soberheid betracht hadden, al zijn er gelukkig ook hoopvolle teekenen, zooals de pogingen van Laval, Sir John Simon en Eden.
Nadat mevr. W. van Italie—Van Embden het jaarverslag had uitgebracht als Int. Comité-lid voor Vrede en Arbitrage, werd het voorstel van mej. P. H. C. Tibout, arts te Amsterdam, Intern. Comitélid voor Kinderbescherming, luidende als volgt:
„De nationale Vrouwenraad voor Nederland dringe er met klem bij de regeering op aan, niet verder te bezuinigen op de uitgaven voor kinderbescherming, in het bijzonder het Instituut voor Gezinsvoogdij, waardoor met relatief geringe kosten zooveel wordt bereikt, zooveel mogelijk te sparen", z. h. s. aangenomen.
Op de derde en laatste congresdag hielden mevr. Wynaendts Francken—Dyserinck en de heer J. Schouten, lid der Tweede Kamer, een referaat over „De Resultaten der Vrouwenbeweging".
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1252 F.)**

F. **NEDERLAND. — IJselmeer. - Peil-rapport. —**
Dezer dagen bood het dagelijksch bestuur der Zuiderzee-Vereeniging, bij monde van de heeren Ir. Wouter Cool, ir. A. Plate, prof. dr. H. N. ter Veen en mr. G. Vissering den ministers van Waterstaat en Defensie een belangrijk rapport aan betreffende het wenschelijk peil op het IJselmeer.
Volgens de Telegraaf is het opmerkelijke van dit rapport gelegen in de 4e conclusie. Deze commissie van deskundigen houdt niet star vast aan een peil van 0.40-A.P., vroeger door ir. Lely vastgesteld; zij meent, dat het peil zonder bezwaar hooger kan liggen. Dit staat in verband met den enormen vooruitgang der ontwateringstechniek sedert den tijd van ir Lely. (Vaz Dias)

G. **OER-INDOGERMAANSCH EN OER-INDOGERMANEN. — Mededeeling van prof. dr. C. C. Uhlenbeck. —**
In de op 8 April '35 in het Trippenhuis te Amsterdam gehouden vergadering van de Letterkundige afdeeling der Koninklijke Akademie van Wetenschappen deed prof. dr. C. C. Uhlenbeck een mededeeling over Oer-Indogermaansch en Oer-Indogermanen.
Spreker behandelde uitvoerig de groote beteekenis van de verdeeling der Indogermaansche talen in een centrum- en een satem-groep. Als een zeer diepe vore — aldus spr. — gaat door het Indogermaansche taalgebied de door secundaire verschuivingen grillig afgebroken scheidingslijn der centrum- en satem-talen.
Spr. noemde de voorstelling, dat de Indogermaansche talen van één stamtaal zouden afstammen en dat de Indogermaansch-sprekende volken vertakkingen zouden zijn van één stamvolk, ongerijmd. Veeleer zijn de verschillende Indogermaansche talen mengproducten van de ons niet overgeleverde dialecten der Indogermaansche veroveraars met de verschillende substraattalen der onderworpen volken. De Indogermaansch-sprekende volken stammen in hoofdzaak af van geïndogermaniseerde niet-Indogermanen. In verband hiermede zet spreker uiteen, welken zin hij aan de termen „Oer-Indogermaansch" en „Oer-Indogermanen" hecht. Reeds het Oer-Indogermaansch, d.i. het dialectencomplex der Indogermaansche veroveraars in de periode van hun intiemste gemeenschap moet een zeer gemengd karakter hebben gehad.
De laatste onderzoekingen wijzen volgens spr. op Aziatischen steppen-oorsprong der Indogermaansche veroveraars, wat ook op cultuurhistorische en anthropologische gronden waarschijnlijk is. Er is dan ook geen enkele grond meer om het uitgangspunt der Indogermaansche veroveraars op Duitschen of Scandinavischen bodem te zoeken.
De edelste dragers van het Indo-germanendom — aldus spreker — zijn de nog duidelijk aanwijsbare zeer dolichocephale Ariërs van hooge kaste in de Panjab en in Kashmir. Maar in de centrumlanden van het hedendaagsche Europa, moeten wij geen Ariërs verwachten. Het woord Ariërs wordt hier door spreker zoowel in anthropologischen als in ethnografisch-linguistischen zin genomen. Het is evenwel beter aan de woorden

Arisch en Ariërs uitsluitend een ethnografisch-linguistisch begrip te hechten.
De eenige bewoners van Europa, die althans linguistisch tot de Ariërs mogen gerekend worden zijn de Zigeuners.
Spreker eindigt zijn lezing aldus: Wij zelf staan, evenals de Oer-Indogermanen, van wie wij misschien toch een paar druppels bloed in de aderen hebben, nog midden in den onderlingen verdelgingskamp van groepen, volken, rassen. In ons zelf hebben wij nog dagelijks te strijden met eigen nog niet verouderde, onoverwonnen, groeps en volksvooroordeelen, met eigen nimmer verouderende, onoverwinbare, oertijds- en rasinstincten. Maar, ons logisch denken ten spijt, geven wij de hoop niet op, dat aan het einde, het ondenkbare, het ondroombare einde, zoowel in den zielestrijd als in den wereldstrijd, de goedheid zal overwinnen. (Red. K. H. A.)

A. GOUDVALUTA. — Goud-gehalte. —
Het goud-gehalte der voornaamste goudvaluta: Belga (volgens de nieuwe pariteit), Fransche franc, Nederlandsche gulden, Italiaansche lire en Zwitsersche franc is als in onderstaand staatje aangegeven, waarbij tevens vermeld wordt de verhouding tot den Franschen franc, wat het goud-gehalte betreft:

	Goud-gehalte in gr.	Muntpar. in francs.
België (belga)	0,150632	2,5553
Frankrijk (franc)	0,05895	—
Nederland (gulden) . . .	0,6048	10,2595
Italië (lire)	0,079191	1,3434
Zwitserland (franc)	0,2903225	4,9249

Het goud-gehalte is vermeld in grammen fijn goud en de pariteit in Fransche francs.
(Agence Econ. et Financiere)

B. FRANKRIJK. — Autonomistische beweging in Bretagne. —
Het weekblad „Marianne" vestigt de aandacht op de toenemende activiteit der Bretonsche autonomisten. Bij groote hoeveelheden worden brochures verspreid, waar o.a. in te lezen is: „De Bretons zijn geen Franschen. In den oorlog zijn twee Bretons tegen één Franschman gesneuveld. Wij beginnen niet meer!" Elk nummer van het autonomistische blad, de „Breiz Atao", bevat een Bretonsch „Hakenkruis" aan den kop. Bij een huiszoeking in de redactiebureaux werd een correspondentie gevonden tusschen de Bretonsche autonomisten en het Instituut voor buitenlandsche propaganda te Stuttgart. (Marianne)

C. NEDERLAND. — Nederlandsch Oecumenisch Jeugdcomité. —
Het Nederl. Oecumenisch Jeugdcomité heeft op 6 en 7 April '35 zijn eerste conferentie op Woudschoten te Zeist met vertegenwoordigers van alle aangesloten religieuze jeugdvereenigingen gehouden. Zoo waren vertegenwoordigers aanwezig van de V.C.S.B., V.C.J.B., Luthersche en Oud-Katholieke Jongeren, Ned. Jongelingsverbond, De Rijzende Kerk, Doopsgezinde Jongeren, N.C.S.V., A.M.V.J., en Federatie van Chr. Vereen. van en voor vrouwen en meisjes.
De conferentie ving aan, na opening door den voorzitter mr. M. Verkade, met een referaat van dr. C. J. Bleeker, voorganger der Vrijz. Hervormden te Apeldoorn, die een oriënteerend historisch overzicht gaf van het ontstaan en den groei der oecumenische beweging.
Momenteel, zeide spr. o.a., valt het oecumenisch leven in drie secties uiteen: de Wereldbond der Kerken, „Life and Work" kortweg Stockholm, „Faith and Order" kortweg Lausanne. Vele problemen belemmeren nog deze hereenigingspogingen der kerken. Buiten Rome om kan een oecumenische beweging eigenlijk niet bestaan. Het orthodoxe Protestantisme is zeer huiverig voor verwatering der beginselen. Ten derde is het nationalisme een groote hinderpaal. Het gaat er slechts om, of de Kerk zal denken in termen van den tijd of in termen van de eeuwigheid.
Voorts sprak de oud-katholiek pastoor A. R. Heyligers uit Den Haag over de grondslagen der oecumenische beweging.
Op 7 April '35 sprak mej. L. C. A. van Eeghen over de pogingen om invloed te oefenen door den Wereldbond der Kerken op den Volkenbond en besprak ds. L. E. Brandt, predikant met verlof hier te lande, kerkelijke toestanden en oecumenische mogelijkheden in Zuid-Afrika. Dr. J. C. Wissing van Tiel sprak over: Toekomstmogelijkheden. (Het Vaderland)

D. DUITSCHLAND. — General Erich Ludendorff's zeventigste verjaardag. —
Het huis van generaal Ludendorff te Tutzing stond op 9 April 1935 ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag in het middelpunt van de belangstelling der geheele bevolking.
Adolf Hitler had bevolen voor den jarige te vlaggen.
De minister van Oorlog, generaal von Blomberg, sprak generaal Ludendorff namens het leger toe. „Het Duitsche leger", aldus von Blomberg, „gelijkt na het invoeren van den dienstplicht weer op het leger vóór en tijdens den oorlog. Dit leger werd vóór en tijdens den oorlog zeer sterk beïnvloed en geleid door den soldaat Ludendorff. En ook het nieuwe leger zal dezen geest uitstralen. De soldaten van het Duitsche leger zien in generaal Ludendorff den grooten veldheer van den wereldoorlog, onder wiens leiding Duitschland een wereld van vijanden heeft weerstaan."
Ten slotte inspecteerde generaal Ludendorff, vergezeld van generaal von Blomberg en generaal von Fritsch, de troepen.
„United Press" heeft een interview gehad met den generaal. We lezen daarvan in de Telegraaf:
U hebt waarschijnlijk wel gehoord, dat ik anti-christ ben?, zoo vroeg de generaal.
Niet anti-christ, excellentie, bracht de vertegenwoordiger van United Press in het midden, maar tegenstander van het christendom.
Neen, luidde Ludendorff's op levendigen toon gegeven antwoord. Neen, ik ben anti-christ en heiden en daar ben ik trotsch op. Ik heb reeds lang het christendom afgezworen.
De christelijke leer wil immers niets anders, dan het Joodsche volk aan de macht helpen. Mijn vrouw heeft in haar godsdienstwijsgeerige werken duidelijk aangetoond, dat elk volk godsvoorstellingen heeft, die overeenkomen met den eigen aard van het betreffende volk en dat het christendom geheel in strijd is met het godsdienstig bewustzijn der Noorsche volken, waartoe ook de Engelschen behooren.
Derhalve moet het christendom van noodlottigen invloed zijn op de ertelijke raseigenschappen van ons volk. Omdat ik mijn volk liefheb, strijd ik dus tegen het christendom. Wij Duitschers zijn op het oogenblik het volk, dat zich het meest van de christelijke leer heeft losgemaakt. Pas wanneer het het christendom volkomen heeft verworpen, zal het Duitsche volk de saamhoorigheid verwerven, die het noodig heeft en die het noodig had in de zware dagen van 1918. (De Telegraaf)

12 APRIL 1935

E. NOORWEGEN. — Begrooting van Defensie goedgekeurd. —
Het Storting heeft de Defensie-begrooting — nog afkomstig van de vorige regeering-Mohwinckel — met eenige wijzigingen goedgekeurd. (Aftenposten)

F. DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. - Aanval op den gulden. - Discontoverhooging. —
De rentestand is door de directie der Nederlandsche Bank met ingang van 10 April 1935 vastgesteld als volgt:

Wisseldisconto	4½ %	(3½ %)
Promessedisconto	5 %	(4 %)
Beleening van Effecten	5 %	(4 %)
Beleening van Goederen	5 %	(4 %)
Voorschotten in rekening-courant .	5 %	(4 %)

(Keesings Financieel Archief)

De loop der gebeurtenissen heeft getoond, dat de aanval op den Gulden ook na de discontoverhooging van 5 April '35 nog niet ten einde is. Wel is waar zijn de koersen van Frank en Pond aanzienlijk gedaald — de Frank weer tot beneden het goud-exportpunt — doch de Dollar blijft zich daarentegen op een niveau bewegen, waarop goudexport naar de V. S. loonend blijft en van deze gelegenheid is op groote schaal gebruik gemaakt. Ook de termijnmarkt is nog geenszins tot de normale noteering teruggekeerd.
Bedroeg in de voorafgaande week de hoeveelheid goud, welke werd afgegeven rond *f* 34 millioen, in de week, geëindigd 8 April werd door de Bank in totaal rond *f* 106 millioen afgestaan, hetgeen dus over de twee weken tezamen een totaal van *f* 140 millioen uitmaakt.
De edelmetaalvoorraad bedraagt nu *f* 694 millioen. Groot als deze vermindering is, is haar invloed op het dekkingspercentage der direct opeischbare verplichtingen toch vrij beperkt gebleven. De gouddekking van de direct opeischbare verplichtingen bedraagt nog altijd ruim 71%.
De factoren, welke de Bank er toe hebben bewogen haar disconto nogmaals te verhoogen, komen, behalve in het verloop van de wisselmarkt, in den jongsten weekstaat tot uiting. Deze toont, dat in de week, waarin de vorige disconto-verhooging plaats had, de binnenlandsche credietverleening is toegenomen. Binnenlandsche wissels vermeerderden van *f* 22 millioen tot *f* 36 millioen en de beleeningen van *f* 153 millioen tot *f* 194.9 millioen. De bank moet er naar streven deze credietverleening te verminderen en wel zoo spoedig mogelijk. Vandaar, dat zij wederom naar haar discontowapen grijpt.
De nadruk dient er op te worden gelegd, dat de beperking der credietverleening het primaire doel is van deze discontoverhooging en eerst daarna het streven komt door hoogere rentetarieven de transacties der speculatie te verzwaren. De verhooging past geheel in het kader van den gouden standaard en is het gevolg van het aantrekken van de noteeringen op de openbare markt.
Wat de beteekenis van deze discontoverhooging betreft, kan men niet in het onzekere verkeeren: zij is een bewijs, dat de

regeering en de Nederlandsche Bank vast besloten zijn den gouden standaard te handhaven en bereid zijn tijdelijke offers te brengen om het onheil van devaluatie te keeren. (Telegraaf)
(Vorig bericht Discontokoersen 1749 E.; Ned. Bank 1746 D.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het nieuwe tarief van invoerrechten goedgekeurd. —
De wettelijke bekrachtiging van het nieuwe tarief van invoerrechten, welke reeds sedert 1 Juli 1934 geheven worden met een verhooging ter vervanging van de 30 tijdelijke opcenten op invoerrechten en 15 opcenten op het specifiek invoerrecht op bier, alsmede van de 20 opcenten op den suikeraccijns en de 15 opcenten op den bieraccijns, bij elkaar rond *f* 21 millioen, is op 9 April door de Tweede Kamer zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
(Volledige specificatie v. h. nieuwe tarief p. 1351 B.; Tw. Kamer 1738 G.)

B. MANDSJOEKWO. — Keizer Kang Teh's bezoek aan Tokio. —
De keizer van Mandsjoekwo, Kang Teh, is op 5 April 1935 te Tokio aangekomen. Ter begroeting waren de keizer van Japan, een aantal prinsen en de leden van het kabinet aanwezig.
Spoedig na de verwelkoming begaf Kang Teh zich naar het keizerlijk paleis voor een officieel bezoek. Hij schonk den keizer van Japan de hoogste onderscheiding van Mandsjoekwo.
Dit bezoek werd door den keizer van Japan kort daarop beantwoord, die keizer Kang Teh de hoogste Japansche onderscheiding verleende.
De regeering van Mandsjoekwo heeft voor de reis van keizer Kang Teh naar Japan een bedrag van 300.000 yen toegestaan. De Japansche regeering heeft harerzijds een bedrag van 800.000 yen beschikbaar gesteld voor de ontvangst van den Mandsjoerijschen keizer, zoodat de geheele reis een bedrag van 1.100.000 yen kost. (Dempo Rengo en Tsjoeshin)
(Vorig bericht blz. 1747 G.)

C. NEDERLAND. — Het verrichten van arbeid door vreemdelingen. - Vergunningen vereischt. —
De Staatscourant van 9 April '35 bevat een Kon. besluit, waarbij de volgende maatregelen worden getroffen inzake arbeid door vreemdelingen:
Artikel 1: Werkgevers zullen arbeid in den zin van artikel 1 van de wet tot regeling van den arbeid door vreemdelingen zonder schriftelijke vergunning van den directeur van den rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling niet mogen doen verrichten door vreemdelingen: 22. a: in kapperswerkplaatsen of -inrichtingen, waaronder begrepen kapperswinkels en kapperssalons, zoowel voor mannen als vrouwen; b: als kapper buiten werkplaatsen of inrichtingen; c: in pedicure- en manicure-inrichtingen en schoonheidssalons; d: als pedicure en manicure buiten inrichtingen of salons; e: als haarkundige in en buiten inrichtingen, winkels of salons; 23. in timmerfabrieken en in fabrieken voor machinale houtbewerking; 24. in meubelfabrieken en meubelmakerijen, 25. in behangerijen en stoffeerderijen; 26. in ijzer- en metaalgieterijen; 27. a: in fabrieken of werkplaatsen voor bewerking van metalen, waaronder begrepen machinefabrieken en scheepswerven; b: als metaalbewerker buiten fabrieken of werkplaatsen; 28. a: in smederijen, bankwerkerijen, draaierijen, autogene laschinrichtingen, plaatwellerijen en constructiewerkplaatsen; b: als smid, bankwerker, draaier, autogeenlasscher, plaatweller, constructiewerker buiten fabrieken of werkplaatsen; 29. a: in fabrieken voor het vervaardigen van instrumenten; b: in fabrieken voor het vervaardigen van electrische en mechanische apparaten, waaronder begrepen fabrieken voor het vervaardigen van signaalapparaten en mechanische werktuigen; 30. als opticien in en buiten winkels en werkplaatsen; 31. a: in automobiel- en motorrijwielfabrieken; b: in rijwielfabrieken; c: in herstelplaatsen van automobielen, motorrijwielen en rijwielen; d: in vliegtuigfabrieken; e: in wagon-, carosserie- en rijtuigfabrieken; f: in autogarages; 32. a: in gloei- en radiolampenfabrieken; b: in metaalwaren- en lampenfabrieken; c: in fabrieken of werkplaatsen tot het vervaardigen van radiotoestellen; d: in radio-installatie-inrichtingen; e: als arbeider, monteur of technicus voor installatie, onderhoud of reparatie van radiotoestellen; 33. a: in slachterijen en vleeschwaren fabrieken; b: als slachter of worstmaker in alle bedrijven of inrichtingen; c: in slagerijen; 34. a: bij levensverzekeringmaatschappijen, spaar- en andere verzekeringsinstellingen; b: bij banken voor levens-, lijfrente en spaarverzekeringen; 35. a: in kantoren, magazijnen en pakhuizen; b: als handels- en kantoorbediende buiten kantoren, magazijnen of pakhuizen; 36. in advies-, bemiddelings-, plaatsings- administratie- en reclamebureaux; 37. a: als straatmaker; b: in straatmakersbedrijven en bij den aanleg en het onderhoud van klinker-, macadam-, asphalt-, bitumen-, cement- en andere wegen; 38. in dameshoedenfabrieken en modisterijen; 39. a: in schoenfabrieken en schoenmakerijen, waaronder begrepen werkplaatsen of inrichtingen tot herstel van schoenwerk; b: als schoenmaker buiten fabrieken of werkplaatsen; 40. a: in ingenieurs- en architectenbureaux; b: als ingenieur of architect in fabrieken of werkplaatsen; c: als ingenieur en architect buiten bureaux, fabrieken of werkplaatsen; 41. als tandarts of tandtechnicus, zoowel in als buiten tandartspraktijken, klinieken of inrichtingen; 42. a: in massage- en heilgymnastiekinrichtingen; b: als masseur, heilgymnastiekkundige en magnetiseur buiten inrichtingen; 43. als psychotherapeuten, psycho-analytici, raadgevende psychologen in of buiten artspraktijken, klinieken of inrichtingen; 44. a: in fabrieken, inrichtingen of werkplaatsen tot het vervaardigen of bewerken van kunstgraniet; b: bij het vervaardigen of bewerken van kunstgraniet buiten fabrieken, inrichtingen of werkplaatsen; c: bij het vervaardigen of bewerken van kunstzandsteen, grint- en cementwerken, terranova en dergelijke in en buiten fabrieken, inrichtingen of werkplaatsen.
Artikel 2. Dit besluit treedt in werking: a. voor werkgevers ten aanzien van vreemdelingen, die zij in dienst hebben op den dag, waarop dit besluit in de St.Crt. wordt geplaatst, met ingang van 1 Juli 1935; b. voor werkgevers ten aanzien van overige vreemdelingen, met ingang van den 21sten dag volgende op dien, waarop dit besluit in de St.Crt. wordt geplaatst.
Artikel 3. Dit besluit zal gelden tot 31 December 1936, indien het niet tusschentijds wordt ingetrokken. (Staatscourant)
(Vorig bericht 1485 E.)

D. ESPERANTO. — Zevende Nederlandsch Congres.
Dezer dagen zijn in hotel Brinkman te Haarlem de deelnemers bijeengekomen aan het Zevende Nederlandsch Esperantistencongres van de Ned. Esperantistenvereeniging La Estonto Estas Nia.
In een rede in Esperanto, in het Nederlandsch vertaald, sprak de heer S. Grenkamp, Poolsch journalist te Parijs, over Esperanto en de journalistiek; in zijn betoog riep hij voor het gebruik en de propaganda voor Esperanto de hulp en den steun in van de journalisten van alle landen.
De heer O. Kupperman, te Amsterdam, van Poolsche nationaliteit, handelde in een gedocumenteerd betoog over Esperanto en de pers. Hij deelde mede, dat er reeds 1276 Esperanto-bladen en periodieken zijn met een oplaag van anderhalf millioen.
(Mededeeling Esperantistencongres)
(Vorig bericht Esperanto 1222 F.)

E. DUITSCHLAND. — Minister Göring getrouwd. —
Op 10 April '35 is minister Hermann Göring met de actrice Emmy Sonnemann te Berlijn op vorstelijke wijze in het huwelijk getreden. De burgerlijke en kerkelijke plechtigheden hadden onder groote belangstelling van de Berlijners plaats. Adolf Hitler en vooraanstaande partijgenooten waren tegenwoordig, vooral veel militairen. (Persberichten)
(Vorig bericht Göring 1671 A.)

F. WERELDBEWAPENING. — Uitgaven voor Defensie van Japan en groote mogendheden. —
Het Japansche ministerie van Financiën geeft het volgende percentage der uitgaven voor defensie der begrooting der groote mogendheden en Japan:

	1931-'32	1932-'33	1933-'34	1934-'35
Japan	34,65	36,71	42,54	46,62
Engeland . . .	11,72	11,08	13,01	13,57
Ver. Staten . . .	19,54	18,68	18,66	18,14
Duitschland . . .	6,44	8,22	11,32	13,85
Frankrijk . . .	22,85	23,35	21,67	21,57
Italië	27,20	26,29	22,76	21,29

(Osaka Mainichi)
(Vorig bericht Wereldbewapening 1730 I.)

G. HONGARIJE. — Parlementsverkiezing. —
De definitieve uitslag der parlementsverkiezingen is thans bekend geworden. Deze bevestigt, dat de regeering-Gömbös in het parlement een groote meerderheid heeft verworven. De uitslagen luiden:
Totaal aantal afgevaardigden 245. De regeeringspartij, d.w.z. de partij der nationale eenheid, verwierf hiervan 169 zetels, de partij van Tibor von Eckhardt, de onafhankelijke kleine-landbouwerspartij, verwierf 24 mandaten, de Christelijke economische partij, de Wolff-partij, kreeg 14 zetels; 12 partijloozen komen in het parlement, voorts 11 sociaal-democraten, 6 vertegenwoordigers van de liberale oppositie en 9 vertegenwoordigers van kleine partijen.

De partij der nationale eenheid heeft dus alleen de 2/3-meerderheid. Ingeval van een samenwerking, zooals die verwacht wordt, tusschen de regeeringspartij, de partij der kleine landbouwers, de christelijke economische partij en de beide afgevaardigden van de „hervormingsgeneratie" zal de regeering-Gömbös in het nieuwe parlement beschikken over een meerderheid van 209 van de 245 mandaten. (Pesti Hirlap)
(Vorig bericht Parlement 1710 A.)

13 APRIL 1935

A. **ENGELAND. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen in Engeland is in Maart '35 met 131.593 personen gedaald en bedraagt thans 2.153.870, d.i. 47.707 minder dan een jaar geleden. Het aantal werkende arbeiders is in Maart '35 met 119.000 gestegen en bedraagt thans 10.2 millioen.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 1453 H.)**

B. **ARNHEM. — Rijnbrug opengesteld. —**
Op 10 April '35, te zes uur in den morgen, is de Rijnbrug te Arnhem voor het verkeer opengesteld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 249 B.)**

C. **BRITSCH-INDIE. — Autonome landschappen. - Lezing van prof. mr. F. M. baron van Asbeck. —**
Voor het Indisch Genootschap heeft prof. mr. F. M. baron Van Asbeck, oud-hoogleeraar aan de rechtshoogeschool te Batavia, dezer dagen gesproken over „de incorporatie van zelfregeerende landschappen in Engelsch-Indië".
Spr. stelde de incorporatie, de inlassching als zelfstandige eenheid in een grooter geheel, tegenover de annexatie, de inlijving met vernietiging van zelfstandigheid.
Hij onderscheidde twee tijdperken in den ontwikkelingsgang van het incorporatie-proces, het eerste tot de landvoogdij van lord Hardinge, die in 1910 is opgetreden, de periode van de vestiging van het Britsche overwicht over het gansche veld van werkzaamheid der vorstendommen.
Aan het einde van deze ontwikkeling stond men in een slop, voor een onoplosbare tegenstelling tusschen den in de tractaten neergeschreven eerbied voor de inwendige onafhankelijkheid der vorstenstaten en de onafgebroken en diepe inmenging der regeeringspraktijk in die onafhankelijkheid.
In het tweede, het tegenwoordige tijdvak, zijn wij getuige van de pogingen om uit het slop te geraken, pogingen van vorsten en opperregeering gelijkelijk, tot organiseering van de Indische eenheid.
Voorts wees spr. op den dubbelen strijd, welken de vorsten sedert het einde van den oorlog hebben gevoerd, aan den eenen kant tegen het vaak vijandige, door hevige volksbeweging beroerde Britsch-Indië, aan den anderen kant tegen den van ouds oppermachtigen Britschen civil service.
Uit deze noodzakelijkheid van front-maken naar twee zijden verklaarde spr. de onzekerheden en verrassingen, welke de vorstenpolitiek gegeven heeft, en die nog vergroot worden door den kamp tusschen twee opvattingen onder de vorsten zelve over de mate der federatie en de inrichting van den nieuwen bondsstaat.
Ten slotte behandelde spr. de vraag of niet nog andere mogelijkheid van incorporatie bestaat, n.l. op den voet van een autonome rechtsgemeenschap met eigen huishouden, de figuur waarop het Nederlandsche en het Indische staatsrecht zijn of meer en meer worden gebouwd, doch die in het Britsche nimmer dien wasdom heeft bereikt. (Red. K. H. A.)

D. **VATICAAN. — Kardinaal Locatelli overleden. —**
Kardinaal Locatelli, de eerste kardinaal, die onder paus Pius XI in deze hooge waardigheid werd verheven, is op 5 April '35 in Vaticaanstad overleden.
(De Maasbode)

E. **NEDERLAND. — R.K. Middenstandsbond. - Huurverlaging. —**
Het hoofdbestuur van den Nederlandschen R.K. Middenstandsbond heeft een adres gezonden aan den ministerraad, waarin o.a. het vraagstuk der huurverlaging ter sprake wordt gebracht.
Opgemerkt wordt, dat de huren in het budget van breede bevolkingsgroepen nog steeds een te groot bedrag uitmaken, den aankoop van dikwijls levensnoodzakelijke artikelen beletten en zoo de omzetten in den detailhandel zeer ongunstig beïnvloeden. Hier blijkt algemeene huuraanpassing indirect van groot belang voor het middenstandsbedrijf.
(Mededeeling R.K. Middenstandsbond)
(Vor. ber. R. K. Middst.bond 1167 B.)

F. **JAPAN. — Uitbreiding der Japansche civiele luchtvaart. - Vierjarenplan voor versterking luchtverdediging. —**
De Keizerlijke Japansche Luchtvaart Maatschappij heeft voor 1935 het volgende plan opgesteld:
1. Er zullen 58 nieuwe vliegvelden worden aangelegd, met welker voorbereiding men reeds bezig is. Momenteel bestaan er 36 vliegvelden.
2. Het aantal lichte vliegtuigen zal vergroot worden. Hiertoe heeft de maatschappij de Tokio Gas- en Electriciteits Maatschappij opdracht gegeven voor den bouw van een groot aantal vliegtuigmotoren van 150 P.K.
3. Particulieren zullen velerlei faciliteiten krijgen bij den aankoop en het onderhouden van vliegtuigen, in het bijzonder van lichte vliegtuigen.
4. Er zal een fonds gevormd worden voor de bevordering van het zweefvliegen, waarbij deskundigen naar Europa, b.v. naar Duitschland zullen worden gezonden om de ontwikkeling van het zweefvliegen te bestudeeren.
5. Aangezien de civiele luchtvaart niet te scheiden is van de militaire luchtvaart zullen de burgerlijke vliegers een organisatie vormen die de naam draagt van „Tweede Verdedigingslinie".
6. De beste burgerlijke piloten en de technici der burgerlijke luchtvaart zullen voor hun verdere opleiding naar de militaire vliegschool van Shimoshitzoe worden gezonden om hun opleiding te vervolmaken.
De luchtvaartmaatschappij heeft van het Japansche ministerie van Oorlog de toezegging gekregen, dat dit ministerie de burgerlijke luchtvaart in alle opzichten zal ondersteunen, waarbij ook bedragen uit het geheime fonds van het ministerie beschikbaar gesteld zullen worden.
De legerleiding heeft het voornemen onverwijld een vierjarenplan voor versterking der luchtverdediging op te stellen. Het plan omvat de oprichting van talrijke vliegscholen, alsmede de vorming van nieuwe luchtvaartregimenten en luchtverdedigingsforten.
Geheel Japan zal verdeeld worden in drie luchtverdedigingsdistricten, waarvan het commandement gevestigd zal zijn resp. te Tokio, Osaka en op het Japansche eiland Kioesjoe.
Tot de laatstgenoemde districten zullen ook de havensteden Modspi en Sjimonoseki behooren, die gelegen zijn op een in strategisch opzicht uiterst belangrijke plaats, namelijk aan de zee-engte, die de hoofdpunten van het eiland Kioesjoe scheidt.
Met de oprichting van vijf nieuwe luchtverdedigingsafdeelingen zal direct worden begonnen. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht 1643 B.)

G. **NEDERLAND. — Indexcijfer Groothandelsprijzen.** (1901—1910 = 100)

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
173	162	165	167	159	131	108	87	82	85

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1543 C.)**

H. **NEDERLAND. — Schulden van Rijk, Provinciën en Gemeenten. —**
Wij publiceeren het volgende overzicht van den toestand der schulden van het rijk, provinciën en gemeenten.

Toestand op 1 Jan.	Het Rijk Geconsolideerde schuld	Provinciën Bedrag der schulden	Gemeenten
	(in millioenen guldens)		
1925 . . .	2916	168	1770
1929 . . .	2586	197	2122
1930 . . .	2462	230	2179
1931 . . .	2388	240	2319
1932 . . .	2338	260	2392
1933 . . .	2475	256	2495
1934 . . .	2723	280	2510
1935 . . .	2701	—	—

De geconsolideerde staatsschuld, die van 1 Jan. 1925 tot op 1 Jan. 1932 belangrijk was afgenomen, is nadien gestegen. Van provinciën en gemeenten zijn de schulden in de periode 1925 t/m 1934 voortdurend toegenomen, bij de provinciën relatief het sterkst, n.l. met 2/3, bij de gemeenten met bijna de helft.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht 1244 B.; Schuldenbalans 1465 C.)

I. **ZWITSERLAND. — Kantonnale verkiezingen. —**
In de kantons Zürich en Bazel-Stad hebben op 7 April 1935 de verkiezingen voor de kantonregeeringen plaats gevonden. Deze verkiezingen, die met groote spanning tegemoet gezien werden met het oog op het feit, dat er een beslissing zou moeten vallen over de vraag of de sociaal-democraten al dan niet een meerderheid zouden verkrijgen, hebben tot resultaat gehad, dat de burgerlijke partijen in het kanton Zürich met vijf van de zeven zetels de overwinning hebben behaald, terwijl de sociaal-democraten twee

zetels verkregen. In het kanton Bazel daarentegen slaagden de sociaal-democraten er in vier van de zeven zetels en daarmede een meerderheid op de burgerlijke partijen te behalen.
Bazel is thans, na Genève, het tweede kanton in Zwitserland met een sociaal-democratische meerderheid in de regeering. (Neue Zürcher Zeitung)

A. NEDERLAND. — Indexcijfer der werkloosheid. —

1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934
8,1	7,3	7,5	5,6	6,2	7,8	14,7	25,3	26,8	27,8

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht Werkloosheid 1751 I.)

14 APRIL 1935

B. BELGIE. — Deviezen-Contrôle. —
In verband met de op de wisselmarkt ingetreden verbetering heeft het deviezencontrôlebureau de bepalingen inzake restrictie en contrôle op de wisseltransacties, welke sedert 17 Maart '35 van kracht zijn, verzacht. (Handelsblad v. Antwerpen) **(1749 C.)**

C. BELGIE. — Goudclausule. —
In de Staatscourant is een Kon. besluit verschenen, bepalend, dat de goudclausule, voorkomend in huurcontracten, hypotheekovereenkomsten en leeningen tusschen particulieren afgesloten vóór 31 Maart '35, ongeldig wordt verklaard. Ingevolge deze overeenkomsten verschuldigde bedragen, kapitaal en interest moeten worden betaald in gedevalueerde francs. De verplichtingen, voortspruitend uit leeningen, afgesloten of gegarandeerd door den Staat, de Kongokolonie, de gemeenten of de provincie, blijven echter behouden. (Moniteur Belge) **(V. b. Devaluatie 1747 K.)**

D. LUCHTVAART. — Londen—Rotterdam in 57 minuten. —
Vloog de West-Indië-vlieger Hondong op 9 April '35 in 59 minuten met de „Zilvermeeuw" van Londen naar Rotterdam, aldus deze afstand van 336 K.M. voor de eerste maal binnen het uur afleggend, op 11 April is deze prestatie overtroffen door den K.L.M.-piloot Frijns, die er met hetzelfde toestel twee minuten minder over deed. In 57 minuten „stormde" de Zilvermeeuw letterlijk van Croydon naar Waalhaven. De afstand Londen—Rotterdam wordt als regel in 1 uur 45 minuten gevlogen. (Persberichten)

E. FRANSCH-RUSSISCH PACT. —
Tusschen den minister van buitenlandsche zaken, Laval en den Russischen ambassadeur te Parijs Potemkin, is, naar verluidt principieel een overeenkomst tot stand gekomen over een Fransch-Russische conventie.
Het schijnt, dat deze conventie, welke zal worden onderteekend, als Laval zich naar Moskou begeeft, bestemd is, het Oostpact te vervangen.
De besprekingen, welke in den loop van 9 April '35 tusschen de Fransche en Russische vertegenwoordigers werden gevoerd, werden later voortgezet tijdens een dejeuner, dat door Laval werd aangeboden aan Potemkin, Titulescu en de gezanten der Klein Entente en de Balkan-Entente.
De Fransch-Russische conventie voorziet, naar men meent te weten, met name in een algemeen verzoek aan den volkenbondsraad, waarin den raad wordt aanbevolen de artikelen 10, 16 en 17 van het volkenbondspact te verscherpen. De conventie staat, binnen het kader van den volkenbond, open voor de toetreding van alle andere staten.
Volgens den Parijschen correspondent van de „Daily Telegraph" bevat de conventie, welke, naar hij meldt, in den kabinetsraad van 9 April is goedgekeurd, de volgende bepalingen:
Frankrijk en Rusland beloven de aanbevelingen van den volkenbondsraad tot toepassing van de artikelen 10, 16 17 van het volkenbondspact uit te voeren. Krachtens deze artikelen garandeeren de staten, die lid zijn van den Volkenbond, elkanders grenzen en laten het aan den Volkenbond over, aanbevelingen te doen, welke actie — militair en economisch — tegen een aanvaller moet worden ondernomen.
Indien de raad, tengevolge van verdeeldheid der stemmen, geen aanbevelingen kan formuleeren, zullen Frankrijk en Rusland elkander steunen door toepassing van artikel 15, paragraaf 7, van het volkenbondspact, waarbij eiken staat het recht is voorbehouden in zulk een geval te handelen op de wijze, die zij noodzakelijk achten voor de handhaving van recht en gerechtigheid.
Ingeval van een aparten aanval zullen beide regeeringen haar houding bepalen krachtens artikel 16, paragraaf 2, van het volkenbondspact. Dit beteekent, dat zij elkander zullen ondersteunen, zonder te wachten op een zitting van den volkenbondsraad, daar zij in een positie van wettelijke zelfverdediging zullen verkeeren.
Volgens den Engelschen correspondent bestaat thans ook de mogelijkheid, dat de samenwerking van Frankrijk met Rusland, de Kleine Entente en de Balkan-Entente aangevuld zal worden door de samenwerking van Frankrijk met Italië en van Italië met de Kleine Entente. (Daily Telegraph)

F. DR. H. J. KIEWIET DE JONGE OVERLEDEN. —
Te Nyon, aan de oevers van het meer van Genève, is in den ouderdom van 87 jaar overleden dr. H. J. Kiewiet de Jonge.
Dr. H. J. Kiewiet de Jonge was gedurende vele jaren de ziel en de stuwkracht van het Algemeen Nederlandsch Verbond. Zijn heele leven heeft hij gewijd aan den groei en bloei eener Nederlandsche beweging, die zich ten doel stelde de verbreiding van de Nederlandsche taal en de behartiging van de belangen van den Nederlandschen stam. (N. Rott. Courant)

G. MUZIEK. — Dr. Wilhelm Furtwängler. —
De Duitsche dirigent dr. Wilhelm Furtwängler, die op 6 December 1934 den rijkspropaganda minister dr. Göbbels had verzocht hem te ontslaan (pag. 1602 A.), heeft zich, naar verluidt, met Göbbels, Rosenberg en Hitler verzoend. Hij is op 10 April '35 door Adolf Hitler ontvangen en heeft bij die gelegenheid plechtig moeten beloven na zijn buitenlandsche reis (tournée Boedapest, Weenen, Parijs, Londen e.a.) naar Duitschland terug te keeren.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht 1706 E.)**

H. BELGIE. — Luitenant-generaal De Ceuninck overleden. —
Geheel onverwachts is op 12 April '35 te Brussel overleden luitenant-generaal De Ceuninck, gewezen minister van oorlog en commandant van de 6e Belgische legerdivisie tijdens den wereldoorlog. Met hem verdwijnt een aanvoerder van de Belgische troepen aan den IJzer wiens figuur een legendarischen glans had verkregen. Geen militair die aan den IJzer heeft gestreden of hij kent een aantal anecdoten waarin de nu gestorven generaal de eerste rol speelde. Hij duldde geen inbreuken op de militaire discipline.
In 1858 te Mechelen geboren nam hij, als „enfant de troupe", reeds op 15-jarigen leeftijd dienst bij het actieve leger. In 1914, op het oogenblik van de oorlogsverklaring was De Ceuninck kolonel bij den generalen staf belast metde uitvoering van het mobilisatiebevel, van welke taak hij zich op uitstekende wijze wist te kwijten.
Na den slag bij Steenstrate werd hij door Poincaré en Joffre met het commandeurskruis van het Légion d'Honneur vereerd. In 1917 benoemde koning Albert generaal De Ceuninck tot minister van oorlog welke functie hij bleef vervullen tot 22 November 1918.
Onmiddellijk nadat het bericht van zijn dood bekend was hebben koning Leopold en minister Devèze zich naar de woning van den gestorven generaal begeven om het stoffelijk overschot uit naam van de natie en van het leger te groeten.
(Handelsblad v. Antwerpen - N. Rott. Crt.)

I. CATALONIE. — Generaliteit in haar macht hersteld. —
De Catalaansche generaliteit is hersteld in de uitoefening van de bewindsbevoegdheden, welke haar als gevolg van de revolutiepoging van October '34 waren ontnomen. (El Debate) **(Vor. ber. 1514 B.)**

K. GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Hervormde Kerk. - Federatie van Diaconieën heeft haar zilveren feest gevierd. —
De Federatie van Diaconieën in de Ned. Herv. Kerk heeft op 1 April '35 te Utrecht haar zilveren feest gevierd. In de morgensamenkomst in het Gebouw van K. en W. sprak minister Slotemaker de Bruïne, voorzitter der Federatie, een welkomstwoord, waarin spr. zijn blijdschap erover uitte, dat er in de Kerk iets leeft en behoefte bestaat om zich op de toekomst te bezinnen.

Dr. J. H. Adriani, bestuurslid der Federatie en diaken te Utrecht, sprak daarna de herdenkingsrede uit over het onderwerp: „De eigen taak der diaconieën in onzen tijd." Spr. zeide o.a.:
„Het oude verwijt jegens de Kerk, dat zij weinig had bijgedragen tot oplossing van het vraagstuk der armverzorging, is thans niet meer te verwachten. De diaconieën hebben gebruik gemaakt van datgene, wat de wet van 1912 hun bood; den Armenraad; zij hebben groote verbetering gebracht in de zorg voor ouden van dagen en ook overigens, door conferenties, geschriften, adviesbureau enz. veel verbetering gebracht.
Nagegaan moet worden, hoe de verhouding van het werk der overheid tot het werk der diaconieën zich heeft ontwikkeld. Overzien wij de periode 1911—1931, dan zien wij de gezamenlijke kosten der armenzorg stijgen van 23.5 tot ruim 100 millioen; hiervan kwam voor rekening der overheid in 1911 56%, welk percentage in 1931 tot 76% was gestegen. De verschuiving is veeleer het gevolg van de veel ruimere opvatting van de taak, aan de burgerlijke armenzorg toegedacht. Principieel is gedurende deze 25 jaar in de wettelijke verhouding niets veranderd; de verschuiving in de verhouding van den omvang van het werk van burgerlijke en kerkelijke armenzorg dwingt echter, veel sterker nadruk te leggen op de eigen taak der diaconieën. Bijna overal is bij de burgerlijke armenzorg de benaming „Maatsch. Hulpbetoon" ingevoerd.
De eigen taak der diaconie is nimmer in een afgerond program te omschrijven. Steeds moet gewerkt worden aan haar opbouw, niet slechts door de diakenen maar door de geheele kerk, waarbij een bijzondere verantwoordelijkheid op de besturen rust."
Nadat prof. dr. J. Lindeboom uit Groningen nog een rede gehouden had over „Wat vooruit ligt", vereenigden zich de deelnemers aan deze herdenking aan een gemeenschappelijken maaltijd.
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, voorzitter der Federatie hield hierna een rede naar aanleiding van het woord uit Lucas XXII: „Ik ben in het midden van u als een die dient".
(Standaard)

(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1654 A.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Norman Archibald — Heaven High— Hell Deep 1917-1918. (Albert & Charles Boni Inc., New York 1935)
Duitsch: Grete Gulbransson — Geliebte Schatten: Eine Chronik der Heimat". (Grote Verlag, Berlin)
Olaf Gulbransson — Es War einmal. (Piper Verlag, München)
Engelsch: Dr. A. J. Cronin — The Stars Look Down. (Gollancz)
William Faulkner — Pylon. (Chatto & Windus)
Fransch: Francis Carco — Ténèbres. (Albin Michel)
Gabriel Hanotaux — Raymond Poincaré. (Librairie Plon)
Italiaansch: Vittorio G. Rossi — Tropici, Dal Senegal all'Angola. (Valentino Bompiani, Milano)
Nederlandsch: C. J. Kelk — Variatie op het thema vrouw. (Bigot en v. Rossum, De Uilenreeks No. 10)
Johan van der Woude — Goud en andere vertellingen. (Het Boekengilde, Hilversum)
Vlaamsch: Frank van den Wyngaert — „De Run naar de eeuwige finaal". (De Sikkel, Antwerpen)
Zweedsch: Jeanna Oterdahl — Ruth, de kleine Koningin. Nederlandsche vertaling van Ag. Lind met een teekening van Co Chevalier. (De Uilenreeks No. 6, Bigot en van Rossum) (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht 1750 A.)

15 APRIL 1935

B. **NEDERLAND. — Bond van Nederlandsche Architecten. - Jaarverslag 1934. —**
Blijkens het verslag van den Bond van Nederlandsche Architecten over 1934 bedroeg op 31 December het aantal eereleden 18, leden 303, buitenlandsche leden 4 en aspirant-leden 9.
Het verslag begint met een herdenking van dr. H. P. Berlage, in leven eerelid. Hij genoot de vereering van heel een generatie van vakgenooten. Zijn bouwwerken zullen eerewerken blijven in de architectuur.
Het alles overheerschende en in menig opzicht ook beheerschende onderwerp onder de werkzaamheden van den B.N.A. in het afgeloopen jaar was de wettelijke regeling nopens den titel en het beroep van den architect.
Mocht onverhoopt de wet beperkt blijven tot wettelijke titelbescherming, dan is het slechts te hopen, dat bij de toepassing van deze wet, waarmede niemand wezenlijke financieele schade kan worden gedaan, van hooge beginselen zal worden uitgegaan.
Het Steunverzekeringsfonds is er, op papier, maar op de rijksbijdrage aan het fonds, waarop de regeling gebaseerd is, wordt nog steeds gewacht.
(Rapport B.N.A., 12 April '35)

(Vorig bericht Architecten 1734 F.)

C. **DRIEMOGENDHEDENCONFERENTIE TE STRESA. — Communiqué. —**
Op 11 April '35 is te Stresa de Driemogendhedenconferentie (Engeland-Frankrijk-Italië) begonnen. Tegenwoordig waren voor Engeland: De premier Ramsay MacDonald, de minister van Buitenlandsche Zaken Sir John Simon en Sir Robert Vansittart, de permanente ondersecretaris van het departement van buitenlandsche zaken en Strang, die Eden heeft begeleid naar Moskou, Warschau en Praag; voor Frankrijk: de premier Flandin en de minister van Buitenlandsche Zaken Laval, die vergezeld zijn door Noel en Léger; voor Italië: de Duce Mussolini, baron Aloisi en staatssecretaris Suvich.
Op 12 April verlangde Sir John Simon ter zitting het woord en deelde mede, dat hij even te voren uit Berlijn een telegrafisch antwoord had ontvangen, dat rijkskanselier Hitler, onder zekere voorwaarden zijn toestemming had gegeven toe te treden tot een Oost-Europeesch-pact.
Het Duitsch antwoord luidde:
„Duitschland heeft zijn opvattingen sedert Sir John Simon's bezoek aan Berlijn niet veranderd en blijft bij zijn afwijzende houding ten aanzien van verdragen van wederzijdsche hulpverleening, die het uit den booze acht. Evenwel is Duitschland bereid deel te nemen aan een Oost-Europeesch pact in den vorm van een non-agressie-verdrag. Ook heeft Duitschland er niets tegen, wanneer een gedeelte der deelnemende staten nevens zulk een Oost-Europeesch pact bijzondere verdragen van wederzijdsche hulpverleening wil aangaan. Evenwel is de Duitsche regeering van oordeel, dat dergelijke speciale overeenkomsten in een apart supplementair verdrag dienen te worden neergelegd, dat gescheiden moet worden gehouden van het algemeen non-agressie-pact."
Op 14 April '35 is de Conferentie beëindigd. Het communiqué, dat de gemeenschappelijke resolutie der Conferentie bevat, houdt het volgende in:
1o. Engeland, Frankrijk en Italië hebben volledige overeenstemming bereikt inzake de verschillende internationale vraagstukken, die besproken zijn.
2o. Er is een gemeenschappelijke gedragslijn vastgesteld inzake het Fransche protest tegen de Duitsche herbewapening.
3o. De onderhandelingen voor een Oostelijk pact moeten worden voortgezet.
4o. De consolidatie van Oostenrijk's onafhankelijkheid zal het voorwerp van bespreking zijn op een binnenkort bijeen te roepen conferentie van regeeringen, vermeld in het protocol van Rome, teneinde een accoord te sluiten inzake centraal Europa.
5o. De bestudeering van het ontwerp voor een luchtpact in West-Europa tusschen de vijf mogendheden, vermeld in het communiqué van Londen, zal worden voortgezet.
6o. De mogendheden spreken haar leedwezen uit over de wet op den algemeenen dienstplicht in Duitschland en het program der Duitsche herbewapening. Echter bevestigen de mogendheden opnieuw hun voornemen om te werken aan een internationaal accoord voor ontwapening.
Inzake de wensch van zekere mogendheden om herziening te verkrijgen van de militaire clausules der verdragen van St. Germain, Trianon en Neuilly, zullen stappen ondernomen worden bij de andere betrokken staten, teneinde een regeling te verkrijgen.
Italië, en Engeland verzekeren opnieuw, dat zij getrouw hun verplichtingen krachtens het verdrag van Locarno zullen nakomen.
De drie mogendheden gaan volkomen accoord om met alle practische middelen elke eenzijdige verloochening der verdragen, waardoor de vrede in Europa in gevaar kan worden gebracht, te weerstreven.
De resolutie van Stresa zal formeel ter kennis worden gebracht aan de regeeringen van Duitschland en België.
(Agentschap Stefani)

(Vorig bericht Dienstplicht in Duitschland 1748 F.)

D. **DRIEMOGENDHEDENCONFERENTIE TE STRESA. — Het Duitsche standpunt in zake Oost-Locarno. —**
Onjuiste uitleggingen in verschillende perscommentaren zijn voor de rijksregeering aanleiding geweest, haar standpunt in de kwestie van het Oostpact als volgt te preciseeren:
Bij de besprekingen te Berlijn heeft de Rijkskanselier de Britsche delegatie medegedeeld, dat de Duitsche regeering tot haar spijt niet in staat is, zich accoord te verklaren met het Oostpact in den voorgestelden vorm. Daartegenover is de Duitsche regeering echter bereid, voor een dergelijk collectief veiligheidspact haar toestemming te geven, indien dat pact:
1. wordt opgebouwd op wederzijdsche en algemeene non-agressie-verplichtingen en op een arbitrage-procedure en
2. in geval van verstoring van den vrede voorziet in een consultatieve procedure.
In dat geval is de Duitsche regeering bereid — terwijl de nadruk wordt gelegd op de moeilijkheden van het nauwkeurig vaststellen van een aanvaller — zich aan te sluiten bij algemeene maatregelen van steunverleening.
Dit aanbod handhaaft de Duitsche regeering ook thans.
De Rijkskanselier heeft in de besprekingen te Berlijn verder medegedeeld, dat de Duitsche regeering niet in staat is, toe te stemmen in een pact-voorstel, dat, hetzij voor allen of voor

enkelen, meer of minder automatische verplichtingen van militairen bijstand bevat. De regeering ziet daarin niet een element van vredeshandhaving, maar eerder nog een element van bedreiging van den vrede. De Duitsche regeering staat ook thans nog op dit standpunt en handhaaft de houding die daaruit voortvloeit.
De Rijksregeering heeft onmiddellijk, nadat zij aan het bewind was gekomen, uiting gegeven aan haar wensch, met de omliggende staten non-agressie-pacten te sluiten.
Zij deed dit voorstel, zonder een uitvoerige wetenschap van de bestaande twee- of meerzijdige militaire accoorden van de verschillende staten, en zonder ermede rekening te houden.
Daar zij zelf geen agressieve bedoeling heeft, voelt zij zich ook niet betrokken bij werkelijke defensieve accoorden. Ook dit standpunt handhaaft de regeering nog steeds. Zoo min zij daarom in staat is, toe te treden tot een pact, dat dergelijke militaire verplichtingen bevat als een essentieel element van zijn inhoud en daarmede van zijn bestaan, zoomin kunnen dergelijke buiten dit pact liggende overeenkomsten de Duitsche regeering verhinderen, harerzijds non-agressiepacten op de boven geschetste basis te sluiten.
Dit is de zin van het antwoord der Duitsche regeering op de vraag van den Britschen ambassadeur, of Duitschland bereid is, een Oostpact op de door hem zelf aangegeven grondslagen te sluiten, ook voor het geval, dat andere staten onderling nog speciale overeenkomsten zouden hebben getroffen of nog zouden treffen.
De Duitsche regeering wil echter in dit verband de volgende opmerkingen niet verzwijgen:
De door verschillende regeeringen noodig geachte aanvulling van non-agressiepacten en pacten tot het uitsluiten van geweld door militaire hulpverplichtingen, berust op innerlijke tegenspraak. Of men gelooft aan vrijwillig aanvaarde verplichtingen, óf men gelooft er niet aan. Gelooft men er aan, dan is de noodzakelijkheid van dergelijke militaire accoorden niet in te zien. Twijfelt men echter aan het oprechte vervullen van een aanvaarde non-agressie verplichting, dan is die twijfel even gerechtvaardigd tegenover de vervulling der aanvullende militaire verplichtingen van dergelijke vredespacten. Wanneer het mogelijk is, dat uit non-agressiepacten oorlogen ontstaan, dan is het evenzeer mogelijk, dat uit defensieve bijstandspacten offensieve aanvalshandelingen voortspruiten. Slechts schijnt het de Duitsche regeering toe, dat de weg van een pact tot het verhinderen van geweld naar gewelddadige vredebreuk, een langere is dan de weg van militaire verplichtingen van defensieven aard naar een militaire houding van offensief karakter.
De Duitsche regeering ziet echter nog altijd in deze ontwikkeling van militaire bondgenootschappen in Europa geen element van een collectieve vreedzame ontwikkeling of zelfs van een vredesgarantie.
Zij is daarom ook niet in staat pacten te onderteekenen, waarin dergelijke verplichtingen een integreerend bestanddeel zijn, onverschillig voor alle of voor enkele deelnemers.
Dit standpunt is den Britschen minister van buitenlandsche zaken door bemiddeling van de Britsche ambassade officieel medegedeeld. (D.N.B.)

(Vorig bericht blz. 1759 C.)

A. VOLKENBOND. — Fransche protestnota inzake Duitschlands invoering van den dienstplicht. - Duitsche beschouwing. —

Op 15 April '35 is de Volkenbondsraad bijeen gekomen ter behandeling van de Fransche protestnota, waarbij van den Raad wordt verlangd, dat hij de schending van het Verdrag van Versailles door Duitschland in behandeling neemt, in verband met de aankondiging van het herstel van den algemeenen dienstplicht in het land en die van het herstel van een Duitsche militaire luchtmacht. De clausules van het Vredesverdrag zijn daarmee in twee van hun belangrijkste bepalingen verloochend, aldus het Fransche memorandum dat op 13 April gepubliceerd werd. De schending is openlijk, zij wordt niet bestreden, zoo zegt het memorandum. De Volkenbond heeft de taak zich er mede te bemoeien. De Volkenbond die is gegrondvest op eerbied van de internationale verplichtingen en handhaver van een pact, welks praeambule erkent, dat de staten, die de samenwerking tusschen de naties moeten ontwikkelen en hun den vrede en de veiligheid willen garandeeren scrupuleus alle verplichtingen der verdragen in de wederzijdsche betrekkingen tusschen de georganiseerde volken moeten erkennen, kan niet onverschillig blijven bij de handhaving van een politieke methode, die direct in strijd is met de grondslagen, waarop hij berust en het doel, dat hij nastreeft.
Door de bepalingen, welke haar militair statuut regelen voor nul en nietig te verklaren, heeft de Duitsche regeering met voorbedachten rade een der factoren vernietigd, waarop indertijd haar medewerking aan het instituut van Genève berustte. Het is waar dat de Rijksregeering het in October 1933 noodig heeft geacht, na kennis te hebben genomen van een arbeidsprogram, Genève te verlaten en het uittreden van Duitschland uit den Volkenbond mede te deelen. Dit is een geste echter, welke door niets gerechtvaardigd was. Uitvoerig motiveert de Fransche regeering haar standpunt. Zij zegt daarbij o.m.: Duitschland heeft een internationaal probleem een eenzijdige oplossing willen geven. De methode van onderhandelen heeft het vervangen door de methode van het fait accompli. Haar besluiten, die onvereenigbaar zijn met het geheele systeem der bewapeningsbeperking, hebben voor geheel Europa de kwestie der algemeene herbewapening in vollen omvang opgeworpen. De Volkenbondsraad heeft den plicht zich uit te spreken over de verantwoordelijkheid van den aldus geschapen toestand en over de gevolgen, welke deze medebrengt. Hij kan niet onverschillig staan tegenover een dergelijke bedreiging van de internationale ordening zonder in zijn taak te kort te schieten.

De eerste indruk, dien het Fransche memorandum, volgens het Duitsche nieuwsbureau, te Berlijn heeft gemaakt, is, dat al heeft het den vorm eener acte van beschuldiging, het eerder een handig pleidooi voor den werkelijken verdachte is.
Er wordt op gewezen, dat Duitschland zich in een gedwongen positie bevindt en zijn optreden wordt voorgeschreven door de houding der andere mogendheden.
De Volkenbond, zoo wordt verder gezegd, is als „hoeder der verdragen" tegenover Duitschland jaren lang in gebreke gebleven, omdat hij werkloos heeft toegelaten, dat de andere mogendheden zich onthielden van eigen ontwapening en zelf in allerijl haar bewapening uitbreidden, zonder telkens, overeenkomstig het Volkenbondspact, rapport uit te brengen over den stand der bewapening. Integendeel geschiedde die uitbreiding zeer in het geheim.
Waar er moeilijkheden zijn ontstaan bij het bereiken van een succes op de Geneefsche conferentie, is het niet moeilijk de vraag te beantwoorden, wie die moeilijkheden heeft veroorzaakt, aldus Berlijn. Duitschland heeft steeds weer door nieuwe concessjes getracht die moeilijkheden uit den weg te ruimen. Doch het stond ten slotte machteloos tegenover de nieuwe moeilijkheden, die telkens weer werden opgeworpen.
Indien Frankrijk meent, Duitschland te moeten herinneren aan de „plechtigheid" der verplichtingen, die het te Versailles werden opgedwongen, zoo besluit het Duitsche pleidooi, dan moet thans herinnerd worden aan de verplichtingen tot directe ontwapening, die Frankrijk in het slot-protocol even plechtig als vrijwillig op zich heeft genomen. (Exposés: Le Temps - D.N.B.)

(Vorig bericht Dienstplicht in Duitschland 1748 F.)

16 APRIL 1935

B. INA BOUDIER-BAKKER ZESTIG JAAR. —

Op 15 April '35 werd de populaire en veel gewaardeerde schrijfster Ina Boudier-Bakker zestig jaren. Een schrijfster van de oudere generatie, maar een, wie het zeldzaam voorrecht is ten deel gevallen tot op den dag van heden de algemeene belangstelling en aandacht naar zich toe te kunnen trekken.

Ina Boudier-Bakker

Een harer boeken „Armoede", vele malen herdrukt, weerspiegelt haar groote liefde voor het kind. Het verschijnen van haar boek „De klop op de deur", was een verrassende gebeurtenis; zij oogste hiermede veel succes. (Red. K. H. A.)

C. NEDERLAND. — Centraal Genootschap voor Kinderherstellings- en Vacantiekoloniën. —

Ter gelegenheid van het feit, dat het Centraal Genootschap voor Kinderherstellings- en Vacantiekoloniën zijn honderdduizendste kind inboekte, is op 13 April een eenvoudige plechtigheid gehouden in het vacantiekoloniehuis „Zwartendijk" te Egmond aan Zee, welke gebeurtenis werd bijgewoond door vele autoriteiten. (De Standaard)

D. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Verzoeningscommissie. —

Italië en Abessynië zijn overeengekomen hun grensgeschil aan een verzoeningscommissie te onderwerpen. (Corriere della Sera) **(Vorig bericht 1745 A.)**

A. NEDERLAND. — Goudbeweging. —
De onrust, welke de laatste weken op de valutamarkt ten onzent heerschte, heeft er toe geleid, dat de wisselkoersen op Frankrijk en Amerika boven het gouduitvoerpunt stegen, zoodat belangrijke goudverschepingen het gevolg hiervan waren.
Daar de totale goudbeweging voor ons land onder de huidige omstandigheden van groote beteekenis is, hebben wij aan de hand van officieele gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, onderstaande tabel samengesteld, welke het verloop van den werkelijken goudin- en uitvoer gedurende de laatste weken in beeld brengt.

Weken	(In millioen guldens) Invoer.	Uitvoer	Saldo
10 Febr.—16 Febr.	1.8	4.5	— 2.7
17 Febr.—23 Febr.	0.7	1.8	— 1.1
24 Febr.— 2 Mrt.	1.6	1.4	+ 0.2
3 Mrt. — 9 Mrt.	1.3	0.8	+ 0.5
10 Mrt. —16 Mrt.	4.6	1.6	+ 3.0
17 Mrt. —23 Mrt.	2.4	2.5	— 0.1
24 Mrt. —30 Mrt.	1.9	30.3	—28.4
31 Mrt. — 6 April	16.6	82.0	—65.4

(De Maasbode)

B. AMSTERDAM. — Winkelsluitings-verordening. —
B. en W. van Amsterdam brengen ter kennis, dat op de verordening op de winkelsluiting, welke op 13 Maart '35 door den gemeenteraad is vastgesteld, de vereischte koninklijke goedkeuring is verkregen. De verordening is op 8 dezer afgekondigd en is op 15 April '35 in werking getreden. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1752 E.)

C. PORTUGAL. — President Carmona bevorderd tot Maarschalk. —
De Nationale Vergadering heeft den President der Portugeesche republiek, Generaal Carmona, op 8 April '35 bevorderd tot den rang van Maarschalk. (O Seculo) **(Vorig bericht Carmona 1609 L.)**

D. BELGIE. — Kamerverkiezing. - Paul Spaak herkozen. —
Bij de op 14 April '35 gehouden tusschentijdsche Kamerverkiezing in het arrondissement Brussel, welke noodig was door het aftreden van den socialist Spaak den huidigen minister van transport en P.T.T., die was afgetreden als protest tegen het verbieden van de socialistische demonstratie, is Spaak herkozen met 120.784 stemmen.
Bij de vorige verkiezing haalde Spaak 107.624 stemmen. De katholieken en liberalen hadden geen candidaat gesteld. De nationale Vlamingen behaalden 32.550 tegen 13.693 stemmen in 1932. De communisten verkregen 18.757 stemmen tegen 12.601 in 1932.
(De Gazet van Antwerpen)

E. IERLAND. — Referendum over afscheiding van Engeland. —
De Valera heeft aangekondigd, dat er een referendum zal worden gehouden in den Ierschen Vrijstaat ter beantwoording van de vraag of de Vrijstaat deel zal blijven uitmaken van het Britsche Rijk of zich zal afscheiden en een onafhankelijke republiek zal vormen. (Irish Times) **(Vorig bericht 1749 D.)**

F. BELGIE. — Verklaring van Minister van Zeeland in zake Stresa. —
Dr. Paul van Zeeland, België's Eerste Minister, heeft op 15 April '35 in de Belgische Kamer een verklaring afgelegd over de buitenlandsche politiek, naar aanleiding van de conferenties te Stresa en Genève. België wil, zeide de premier, getrouw en loyaal zijn verplichtingen naleven. Anderzijds rekent België op eerbiediging van de regelingen, vervat in het Rijnpact, dat den grondslag uitmaakt van het Belgisch internationaal statuut.
De Eerste Minister uitte zijn voldoening over de besprekingen te Stresa.
De heer Hymans, oud-minister van buitenlandsche zaken, thans minister zonder portefeuille, heeft eenige verklaringen afgelegd over den Europeeschen toestand.
De conferentie te Stresa, aldus minister Hymans is in twee opzichten van belang. Italië en Engeland hebben aldaar hun verplichtingen en de bepalingen van het Locarnopact herhaald en bevestigd. Vervolgens werd te Stresa de uitbreiding voor de verdere veiligheid aangekondigd. Met voldoening stelde minister Hymans een toenemend solidariteitsgevoel tusschen de volkeren onderling vast.
Indien België aangevallen mocht worden kan het rekenen op de hulp van Frankrijk en deze hulp zal niet alleen voortkomen uit vriendschap maar ook uit oogpunt van rechtstreeksch belang voor Frankrijk zelf.
Ook Engeland heeft meer en meer laten blijken dat aan de veiligheid in Europa alles gelegen is, zooals blijkt uit verklaringen van verschillende Engelsche staatslieden. België mag rekenen op de groote hulp van Engeland. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vorig bericht Dr. P. van Zeeland 1740 A.; Stresa 1759 D.)

G. CHINA. — Communisten. —
Volgens de Sin Wan Pau heeft Tsjang Kai-Sjek ten zuiden van Kweijang den legers der communisten een groote nederlaag toegebracht. (Sin Wan Pau)
(Vorig bericht 1569 A.)

H. JAPAN. — Volksinkomen. —
Voor het eerst zijn verzamelde gegevens gepubliceerd over het volksinkomen van Japan. Voor 1930 wordt dit berekend op 10.640 mill. yen of 837 yen per huishouding en 163 yen per hoofd der bevolking. Het inkomen der industrie werd op 3.480 mill. of 33% van het totaal, van den handel op 2.710 mill. of 25%, van den landbouw op 1.880 mill. of 18% berekend. Vergeleken met West-Europeesche landen vóór den oorlog is het inkomen per hoofd nog zeer gering: in Engeland was dit £ 50, in Frankrijk £ 38, in Duitschland £ 30, in de Ver. Staten zelfs £ 72.
(Osaka Mainichi)

I. NEDERLAND. — Het verkeersfonds. - Samenstelling der Commissie. —
Benoemd zijn in de centrale commissie van bijstand voor het verkeersfonds: tot lid en voorzitter prof. mr. F. de Vries, te Rotterdam; tot lid en plaatsvervangend voorzitter dr. ir. J. A. Ringers, directeur-generaal van den Rijkswaterstaat; tot leden mr. H. van Manen, te Zeist; ir. A. Groothoff, Amersfoort; P. A. Arriens, directeur van de Holl. Stoomboot Mij. te Hilversum; prof. ir. H. van Breen, 's-Gravenhage; W. B. K. Verster, directeur van de N.V. Reederij van der Schuyt te Rotterdam; ir. H. W. Sebbelee, directeur van de N.V. Geldersche Tramwegmij. te Doetinchem; J. P. F. van Dooren, industrieel te Tilburg; ir. Th. M. B. van Marle, inspecteur-generaal van de spoor- en tramwegen; ir. J. G. van den Broek, hoofdingenieur directeur van den Rijkswaterstaat en de directie Wegenverbetering, mr. dr. A. van Doorninck, Thesaurier-Generaal van het Dep. van Financiën, ir. M. H. Damme, directeur-generaal der P.T.T.; tot secretaris ir. J. Zijderlaan, Rijksinspecteur der spoor- en tramwegen. (Persberichten) **(1711 E.)**

K. WIJSBEGEERTE. — Socrates en de oorsprong der metaphysica. - Voordracht dr. Helmuth Kuhn. —
Voor de afd. Nederland der Kant-Gesellschaft in dezen samenwerkend met de Alg. Ned. Vereeniging voor Wijsbegeerte en de Amsterdamsche Vereeniging voor Wijsbegeerte, heeft op 13 April '35 te Amsterdam dr. Helmuth Kuhn, privaat-docent te Berlijn, gesproken over het onderwerp „Sokrates und der Ursprung der Metaphysik".
Socrates heeft niets op schrift gesteld, een eigenlijke Socratische leer bestaat niet. En toch heeft deze figuur voor ons een weergalooze aanschouwelijkheid en hebben wij zelfs van zijn uiterlijke verschijning — leelijk en armelijk gekleed — een bepaalde voorstelling.
Alle gegevens moeten wij dus vinden bij hen, die over Socrates geschreven hebben. Den blijspel-dichter Aristophanes kunnen wij echter geen historischen berichtgever noemen — Aristoteles is ook niet de ware bron, daar hij later dan Socrates leefde

en Xenophon is in dezen als berichtgever sterk in discrediet geraakt, vooral door de onderzoekingen van Leo Robin en van Heinrich Maier.
Den eenigen getuige, dien wij aangaande Socrates au serieux kunnen nemen, is Plato. In zijn werk is een Socrates ten voeten uitgeteekend. Maar toch, wanneer wij vragen naar de historische waarheid, moeten wij zeggen, dat de beantwoording van de vraag: „hoe was Socrates nu eigenlijk?" door Plato bijna onmogelijk wordt gemaakt. Plato legt hem leerstellingen in den mond, waarvan we met zekerheid kunnen aannemen, dat ze niet Socratisch, maar Platonisch zijn. De studie van de volgorde der Platonische dialogen brengt geen uitkomst in deze quaestie. Men kan niet zeggen, dat in de vroegere dialogen Socrates en in de latere Plato leeft.
Geen tekstcritische, philologische analyse, maar een constructieve, hypothetische methode is hier gewenscht. Zoo krijgt de historische vraag ook philosophisch belang: we vinden dan den oorsprong van wat bij Plato tot metaphysica wordt en zoo begrijpen we niet alleen het historisch ontstaan der metaphysica maar doorgronden ook de problemen die haar überhaupt doen leven.
Socrates hield zich steeds in een niet-weten en bleef alleen maar vragen. Zijn beroemde vraag „wat is dat?" paste hij toe op ethische objecten. Xenophon zegt in zijn Memorabilia: „hij sprak over de menschelijke aangelegenheden". Maar dit zegt niet voldoende. Men moet het zoo zien: op het moment, waarop de overgeleverde meeningen over het goede, het schoone e.d. hun kracht verliezen (zonder dat men begrijpt waarom), treedt iemand op, die het problematische van die begrippen ziet en die vraagt: wat is eigenlijk het goede, en wat is het schoone? De Socratische vraag wordt mogelijk en noodzakelijk in een tijd van verval der leidende begrippen en is gericht op de herstelling van het leven. Bij Socrates ging het om het goede-op-zich-zelf. Dit of dat bepaalde goede is slechts relatief goed. Op dat absoluut goede is de mensch van nature gericht. De mensch, die naar Socrates luistert, moet het goede op zich zelf boven de verschillende relatief-goede dingen kiezen. Hiernaar handelde Socrates ook in het tegen hem gevoerde proces, dat met zijn ter-dood-veroordeeling eindigde.
Dr. Kuhn besprak nu den oorsprong van Plato's ontologie (leer van het zijnde) uit het „Wat is dat?" van Socrates. De verhouding van het absoluut-goede tot de vele goede dingen stemt overeen met de verhouding idee (eidos) — phaenomeen bij Plato. Het phaenomeen staat tot zijn eidos, zooals de Socratisch-vragende mensch tot het goede waarnaar hij vraagt en zoekt (elk afzonderlijk ding streeft er namelijk naar zijn idee te benaderen). (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Wijsbegeerte 1727 B.)

A. ENGELAND. — De begrooting 1935-'36. —

In het Britsche Lagerhuis werd op 15 April '35 door minister Neville Chamberlain de begrootingsrede gehouden.
Chamberlain wees er op, dat een belangrijke stap was gedaan in de richting van terugwinning van de welvaart, hetgeen levendige instemming verwekte.
De industrieele productie is in het afgeloopen begrootingsjaar met 12% gestegen. De kosten voor levensonderhoud zijn beduidend beneden den stand van 1931 gehouden. De beleggingen bij de spaarbanken zijn omhoog gegaan met 50 millioen pond sterling.
De productie van ijzer en staal is toegenomen met 30%, van ruw ijzer met 50%.
Het afgeloopen begrootingsjaar wijst een overschot aan van 7½ millioen pond. De nationale schuld is met ruim 21 millioen pond gedaald, de jaarlijksche rente-last met 1,6 millioen.
De nieuwe begrooting wijst een totaal van inkomsten aan ten bedrage van 734.470.000 pond sterling en van uitgaven ten bedrage van 733.970.000.
De belasting op zware oliën voor wegvoertuigen zal verhoogd worden van 1 tot 8 pence per gallon met ingang van Augustus '35. De belasting op rijst in dop zal eveneens worden verhoogd, terwijl een nieuwe belasting op sojaboonen zal worden ingevoerd.
Verlagingen van inkomstenbelastingen zullen worden ingevoerd voor de kleine inkomens, terwijl de civiele ambtenaren volledig herstel zullen krijgen van de salarisverlagingen, die zijn ingevoerd. De vermakelijkheidsbelastingen worden ten deele verlaagd.
Chamberlain uitte zijn bezorgdheid over de geboorten-daling in Engeland en stelde verdere belastingverlichting voor gehuwden met kinderen voor.
Engeland heeft ongeveer 80% van zijn welstand teruggewonnen, aldus Chamberlain. Majoor Attlee (Labour) stelde vast, dat de begrooting uitgaven voor verdere bewapening bevatte.
(Manchester Guardian)

(Vor. ber. Begrooting 1744 B.)

B. DRIEMOGENDHEDENCONFERENTIE TE STRESA. — Perscommentaren. —

ENGELAND: **Daily Telegraph** meldt, dat de Conferentie van Stresa als de belangrijkste bijeenkomst van staatslieden sedert den oorlog beschouwd kan worden.

Daily Mail is voldaan omdat Engeland geen nieuwe verplichtingen op zich heeft genomen.

Times: de Conferentie heeft zoowel leden als waarnemers der Conferentie tevreden gesteld.

FRANKRIJK: **Le Temps** schrijft van een groot succes en de bevestiging der solidariteit der 3 mogendheden.

ITALIE: **Corriere della Sera** constateert, dat de Conferentie een succes is.

DUITSCHLAND: **Diplom.-polit.-Korrespondenz:** De drie-mogendhedenconferentie te Stresa is geëindigd met een communiqué, dat eerder een dwarsdoorsnede van de huidige politieke situatie is, dan een werkelijke stap voorwaarts.
Het blad constateert, dat het resultaat van Stresa in feite een program is voor de verdere onderhandelingen over het Oostelijk, het Donau- en het luchtpact en de bewapening.
De Duitsche dagbladen wijden uitvoerige beschouwingen aan het communiqué en het Fransche memorandum. De „Deutsche Allg. Ztg." zegt, dat in Stresa de internationale samenwerking niet in gevaar is gebracht, doch het blad heeft wel bezwaar tegen de wijze van uitvoering der plannen.

De **„Germania"** oefent scherpe critiek op het Fransche memorandum en spreekt van een mager resultaat van Stresa, waar slechts principieele algemeenheden zijn vastgesteld. In den Volkenbondsraad zal blijken, of de mogendheden bereid zijn rekening te houden met de tegemoetkomende houding van Duitschland inzake het Oostelijk non-agressie- en consultatiepact.

De **„Berl. Börsenzeitung"** bespreekt de uitbreiding en versterking van het Fransche leger en noemt het belachelijk, dat Frankrijk zich bedreigd gevoelt door den Duitschen dienstplicht.

(Vorig bericht Stresa 1761 F.)

C. AMSTERDAM-ROTTERDAM. — Scheepvaart. - Vergelijkende cijfers der binnengekomen schepen. — De aantallen binnengekomen schepen en hun totale inhoud zijn in onderstaand overzicht weergegeven.

	Rotterdamsche havens		Amsterdamsche havens	
Jaar	Aantal schepen	Inhoud in Register ton × 1000	Aantal schepen	Inhoud in Register ton × 1000
1925	11.100	16.864	3000	4787
1927	13.200	21.393	3300	4637
1929	12.700	21.545	4000	5686
1931	11.400	17.921	3800	5446
1933	10.200	15.315	3300	4635
1934	11.500	17.932	3200	4638

Naar de tonnenmaat gerekend, is voor beide havens 1929 het topjaar; voor Rotterdam is er van 1933 op 1934 een toeneming, die evenwel mede is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat thans voor het eerst Pernis-Vondelingenplaat (geannexeerd 1 Mei 1934) in de cijfers is opgenomen. Voor Amsterdam is er van 1933 op 1934 geen verdere teruggang.
(Centraal Bureau voor de Statistiek)

(Vor. ber. Amsterdam 1635 D.; Rotterdam 1635 E.)

17 APRIL 1935

D. ITALIE. — De werkloosheid. —

Volgens officieele statistische gegevens waren er op 31 Maart '35 853.189 werkloozen, tegen 955.533 eind Februari. (Corriere della Sera) **(Vor. ber. 1590 F.)**

E. FRANKRIJK. — Apotheken en het Fransche recht. —

In Paris Médical van 2 Maart betoogt Mre. A. Peytel, dat de Fransche rechter zeer streng het beginsel handhaaft, dat een apotheek niet het eigendom mag zijn van anderen dan den apotheker, die er zijn beroep in uitoefent. Noch de commanditaire vennoot, in werkelijkheid echter de patroon van den apotheker, wordt als eigenaar, noch de naamlooze vennootschap als eigenares geduld, terwijl evenmin de samenwerking van artsen en pharmaceuten tot oprichting eener apotheek toelaatbaar wordt geacht.
(Paris Médical)

F. BELGIE. — Goudclausule. - Nadere bepalingen. —

In aansluiting aan vorige berichten omtrent de annuleering van de goudclausule in bepaalde contracten, wordt nog het volgende gemeld:
„Het K.B. is echter niet van toepassing op leenings- en pachtbedragen in vreemde valuta, die zonder vermelding van den franc zijn afgesloten.
Guldens-, ponden- en dollarleeningen moeten derhalve in deze valuta terugbetaald worden. Dit is echter niet het geval indien de buitenlandsche valuta is uitgedrukt in goudgewicht of in francs met bepaling van het goudgewicht."
In de Belgische staatscourant wordt aan de wet op de geldigheid van de goudclausule in contracten en anderszins nog toegevoegd:

Wanneer het contract een optie bevat voor de betaling in buitenlandsche munt, dan blijft deze optie van toepassing. Wanneer de schuldeischer de betaling verkiest in francs, mag hij niet meer francs vragen dan het aantal, dat in het contract is vastgesteld. Verkiest hij daarentegen te worden betaald in buitenlandsche munt, dan is de situatie alsof het contract was afgesloten in deze munt.
(Moniteur - Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1758 C.)

A. **ITALIE. — 7500 ongeschoolde arbeiders voor Oost-Afrika. —**
In verband met een verzoek van den hoogen commissaris voor Oost-Afrika, de Bono, zijn 7500 ongeschoolde arbeiders in dienst genomen, die noodig zijn voor de werken, die thans in Oost-Afrika worden uitgevoerd. De arbeiders zijn in Zuid-Italië gerecruteerd. Zij zullen zonder verwijl vertrekken aan boord van verschillende mailschepen. (La Stampa)

B. **ZWEDEN. — Wapenindustrie. - Contrôle. - Vergunning noodig in 1937. —**
De twee kamers van het Zweedsche parlement hebben haar goedkeuring gehecht aan het wetsontwerp tot contrôle op den aanmaak van oorlogstuig. De wapenfabrieken, die reeds in Zweden gevestigd zijn, mogen volgens deze wet zonder speciale vergunning tot 1937 oorlogsmateriaal fabriceeren, doch nadien is een vergunning hiertoe noodzakelijk.
(Svenska Dagbladet)
(Vorig bericht Wapenindustrie 1749 B.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Internationaal Arbeids-Bureau. —**
De Sovjet regeering heeft het internationale arbeidsbureau er van in kennis gesteld, dat de Sovjet Unie, ondanks haar toetreding tot den Volkenbond, slechts als waarnemer zal deelnemen aan het werk van het internationale arbeidsbureau. (Prawda)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsbureau 1747 H.)

D. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Protestanten en Katholieken. —**
De verhouding tusschen den Staat en de kerkgenootschappen blijft steeds vol moeilijkheden en hindernissen. Het optreden tegen verschillende kloostergemeenschappen, die zich zouden hebben schuldig gemaakt aan overtreding der deviezenverordeningen, wordt in Katholieke kringen zeer gelaakt. Verder wordt gemeld, dat de Geheime Staatspolitie te Berlijn een kerkelijk weekblad in beslag nam, dat een oproep bevatte tegen anti-christelijke propaganda en den tekst van de rede van den Paus in het jongste consistorie, waarin Z. H. den oorlog veroordeelde.
In Baden zijn alle staatssubsidies aan kerkgenootschappen ingetrokken. Het conflict met de Protestantsche kerken is weer tot uiting gekomen door de aanhouding van den oppositioneelen Bisschop Dr. Mahrarens. Hij zou in Darmstadt een godsdienstoefening leiden, waarbij de in een concentratiekamp opgesloten predikanten werden herdacht. Hij werd tegelijk met den adviseur van Bisschop Meiser naar de Pruisische grens teruggeleid en toen vrij gelaten. Uit protest tegen het opsluiten der predikanten in een concentratiekamp hebben de klokken der meeste Protestantsche kerken niet geluidt. (Reichspost)
(Vorig bericht blz. 1733 F.)

E. **NEDERL. WEST-INDIE. — Curaçao. - Begrooting 1936. —**
Verschenen is de nieuwe begrooting 1936.
Volgens de Memorie van Toelichting is de begrooting gebaseerd op de gemiddelde opbrengst over de jaren 1932-33-34.
De ontvangsten over het jaar 1934 op „belastingen" hebben, (behalve overdrachtsbelastingen) de raming overschreden.
Loodsgelden waren minder, als gevolg van het feit dat in 1933 enkele nieuwe vrijdommen in de Loodsdienstverordening zijn opgenomen en ook de brugdienst had minder inkomsten door afschaffing van den tol op de Koningin Emma-brug.
De memorie zegt verder, dat de toestand van 's lands financiën geen bezorgdheid wekt en dit geluid zal wel in dezen crisistijd nergens anders ter wereld gehoord worden.
Een land dat op een uitgavenpost van zeven en een half millioen, 2½ millioen aan schuld heeft kunnen aflossen, mag wel van een zekere welvaart spreken.
Wegens toenemen van de werkzaamheden, is er bij de afdeeling Gouvernements-Secretarie uitbreiding van personeel noodig, waarom de post van deze afdeeling is verhoogd.
Te Oranjestad zal de oude protestantsche kerk worden afgebroken en vervangen worden door een nieuwe. De gemeente zelf zal hiervoor ƒ 11.000 opbrengen en de ontwerpbegrooting stelt voor ƒ 4.000 daarvoor bij te dragen.
Bouwsubsidies worden verder voorgesteld voor de school op Wishi en de St. Jozefschool op Pietermaai. De subsidie voor de ambachtschool is gebracht op ƒ 8500.
Bij dezen post staan wij wel ietwat verbaasd, dat de gouverneur niet wil doorgaan op de verhooging, die door den Kolonialen Raad bij de suppletoire begrooting van het jaar 1934 is ingediend.
Bij het loodswezen staat voor Curaçao en Aruba elk een loods meer op de begrooting. Voor het St. Rose hospitaal op St. Martin wordt een renteloos voorschot van ƒ 20.000 voorgesteld.
Voor de afdeeling volkshuisvesting van den R. K. Volksbond wordt voorgesteld een rentegevend voorschot te verstrekken van ƒ 20.000 voor woningbouw.
Nieuwe plannen zijn er voor den bouw van een politiebureau tusschen Raadhuis en Wilhelminaschool; uitbreiding Emmaschool; overbrenging scheepzender van Riffort naar Groot Kwartier; uitbreiding gevangenis; nieuwe weg Santa Cruz—San Nicolaas op Aruba en westelijke havenmond aan de Paardenbaai aldaar. (Amigoe di Curaçao)
(Vor. ber. Curaçao 1677 G.; Begrooting 1247 G.)

F. **DANZIG. — Sociaal-democratische „Volksstimme" voor vijf maanden verboden. —**
De politiepresident van Danzig heeft de sociaal-democratische „Danziger Volksstimme" wegens het verbreiden van gruwelberichten met ingang van heden voor vijf maanden verboden. (Berliner Tageblatt)

18 APRIL 1935

G. **BELGIE. — Rapport van Carton de Wiart. - Nederland. —**
In het rapport, dat hij heeft uitgebracht in naam van de commissie van Buitenlandsche Zaken van de Kamer, behandelt het katholieke Kamerlid Carton de Wiart o.a. ook de Nederlandsch—Belgische betrekkingen. Telkens als de gebeurtenissen in de Europeesche politiek onrust baren, schrijft de rapporteur, begrijpen, voelen wij beter zoowel van Nederlandsche als van Belgische zijde, dat toenadering tusschen beide landen noodzakelijk is. Nederland en België hebben met elkaar geografische banden. Beide landen zijn gehecht aan de onafhankelijkheid van hun grondgebied.
De kwestie van Terneuzen zal ook, naar wij hopen, haar oplossing vinden bij de a.s. onderhandelingen. De Belgische regeering is herhaaldelijk verzocht een nieuwe sluis te bouwen, zooals werd voorzien in het verdrag van 1895. Zij heeft aangeboden in ruil hiervoor aan de haven van Terneuzen de door Nederland gevraagde gunstige tarieven te verleenen. Deze zaak mocht tot nu toe geen oplossing vinden, daar de Nederlandsche regeering haar meende te moeten verbinden aan zekere vraagstukken, die tot de herziening van het verdrag van 1839 behooren.
(Gazet van Antwerpen)
(Vor. ber. Graaf Carton de Wiart 1658 D.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-uitvoer. —**
In den uitvoer van thee uit Ned. Oost-Indië zijn in den loop van de laatste vijf jaren belangrijke wijzigingen gekomen. Hierbij valt op dat Europa als afnemer sterk is achteruitgegaan. In 1930 ging nog ruim 71% van den totalen uitvoer naar Europa en in 1934 slechts ruim 54%. Deze vermindering komt hoofdzakelijk voor rekening van Groot-Brittannië.
De hoeveelheden, welke naar Nederland werden verscheept, bleven vrijwel gelijk, met een daling in 1934 van ruim 2000 ton, ten opzichte van 1933. De uitvoer naar Rusland is sterk verminderd, die naar Frankrijk echter werd ieder jaar belangrijker, evenals die naar Italië en Polen. De import van Duitschland daalde in 1934 sterk. De export naar Amerika vertoont tot 1933 een regelmatige stijging. In 1934 is ruim 10% van de uitgevoerde Ned.-Indische thee

naar Amerika verscheept. De export naar Afrika blijft steeds toenemen en bedroeg over 1934 6589 ton. De grootste afnemer is hier Egypte. De uitvoer naar Azië blijft in dalende lijn gaan.
Na Europa is Australië thans de belangrijkste afnemer tot bijna 21% van de totaal uitgevoerde hoeveelheid. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht Thee 1686 F.)

A. MANDSJOEKWO. — Oliepolitiek. - Monopoliewet op 10 April in werking getreden. —
De monopolie-wet is op 10 April '35 in werking getreden. Buitenlandsche maatschappijen zijn thans niet in staat aan hun kleinhandelaren te leveren, doch aangezien deze laatsten over groote voorraden beschikken, kan er wel eenigen tijd verloopen voordat de definitieve beslissing valt of de kleinhandelaren hun organisatie zullen prijsgeven of niet.
De besprekingen omtrent de Japansche petroleumwet tusschen de regeering en de vertegenwoordigers der Koninklijke-Shell en de Socony-Vacuum, welke besprekingen op 27 Febr. waren verdaagd, zijn hervat. (Dempo Rengo) **(Vorig bericht 1701 G.)**

B. DUITSCHLAND. — Rantsoeneering studenten. —
De Duitsche rijksminister van Onderwijs en Volksopvoeding, dr. B. Rust, heeft een verordening uitgevaardigd, waarbij maximum aantallen studenten voor universiteiten en hoogescholen zijn voorgeschreven, en wel

A. Universiteiten.

Berlijn incl. de landbouw- en de veeartsenijkundige fac.	5600
Frankfort am Main	1400
Keulen	2300
Leipzig	3100
Hamburg	1600
München	5000
Münster in Westfalen	2500

B. Technische Hoogescholen.

Berlijn	1800
München	1800
Dresden	1400

De verordening is gemotiveerd met de overweging, dat de inrichtingen van hooger onderwijs in de groote steden na den oorlog een onevenredig groot aantal studenten tot zich hebben getrokken, en dat deze „trek naar de groote stad" nog altijd niet tot staan is gekomen. De Duitsche regeering acht het nu beter, de studenten gedeeltelijk van de groote naar de kleine universiteitssteden te verplaatsen, teneinde het contact tusschen hoogleeraar en studenten, alsmede den intensieven arbeid zooveel mogelijk te bevorderen.
Studenten uit den vreemde, die in Duitschland studeeren, vallen niet onder deze verordening. (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht Onderwijs 1739 A.)

C. JAPAN. — De Japansche pers over Nederl.-Indië tijdens de Scheepvaartconferentie. —
De „Osaka Asahi" schrijft:
Nederlandsch-Indië, waar het hier om gaat, is door de malaise in de suiker en door uitpersingspolitiek van een reeks van jaren onvermijdelijk teruggevallen tot de positie van een land met een uitvoer-overschot. Onder de 60 millioen Inlanders leven daar een 20 of 30.000 Nederlanders en deze laatsten zijn het, die in toenemende mate hun baan gaan verliezen. Een buitengewoon groot gevaar vormt echter de groep der Indo-Europeanen, ongeveer 200.000 sterk. Deze halfbloeden ondergaan een extreme mate van discriminatie van de zijde der Nederlanders en zijn bij de Inlanders ook niet bepaald geliefd. Toch vormen zij een zeer belangrijk contingent onder de intellectueelen en als zij zich in de toekomst zullen vereenigen met de patriotten onder de Inlanders, dan zal dat denkelijk het einde zijn van het bestuur van Nederland over Nederlandsch-Indië.
Wanneer zal het bewijs worden geleverd van het feit, dat Nederlandsch-Indië en de kaki-vrucht deze eigenschap gemeen hebben, dat zij van den boom afvallen, wanneer zij rijp zijn?
De „Kobé Shimboen" zegt:
„Maar als de Nederlanders van Japan net zoo weinig begrijpen als Rusland van 30 jaar geleden, dan kan een geweldige meeningsvergissing daarvan het gevolg zijn." (Osaka Asahi - Kobé Shimboen)
(Vorig bericht Scheepvaartconferentie 1707 A.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bestrijding van den handel in vrouwen. —
Ingediend is een wetsontwerp houdende goedkeuring van het internationaal verdrag van 11 Oct. 1933 nopens de bestrijding van den handel in meerderjarige vrouwen.
Aan de memorie van toelichting van de ministers van Buitenlandsche Zaken, van Justitie en van Koloniën is het volgende ontleend:
Met betrekking tot de bestrijding van den handel in vrouwen bestaan reeds verschillende collectieve verdragen. In het comité inzake den handel, dat door den Volkenbond was ingesteld, heeft de vraag van de leeftijdsgrens herhaaldelijk een punt van bespreking uitgemaakt. De Volkenbondsvergadering van 1932 vereenigde zich met de uitspraak van genoemd comité, dat de handel in vrouwen altijd en onder iedere omstandigheid een volstrekt onzedelijke daad is, zoodat deze handel gestraft moet worden, zelfs indien de slachtoffers meerderjarig zijn en haar toestemming verleenen. Een desbetreffend ontwerp-verdrag werd vastgesteld en dit is thans door verschillende Staten o.a. door Nederland, onderteekend. Het verdrag is op 24 Augustus 1934 in werking getreden. De in art. 1, lid 1 nedergelegde strafbaarstelling van ieder, die, ter voldoening van eens anders lusten, een meerderjarige vrouw of meisje, zelfs met haar goedvinden, met het oog op het plegen van ontucht in een ander land, heeft aangeworven, medegenomen of ontvoerd, is in overeenstemming met de sinds lang door Nederland verdedigde opvatting. De Nederlandsche wetgeving, noch in het moederland, noch in de Overzeesche Gewesten, maakt met betrekking tot deze materie eenig onderscheid tusschen minderjarige en meerderjarige vrouwen. Derhalve kan deze nieuwe regel worden aanvaard, zonder dat wijziging van de wetgeving van het moederland of van de Overzeesche Gewesten noodzakelijk is. De Volksraad heeft 30 Januari '35 gunstig geadviseerd. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht Tweede Kamer 1756 A.)

E. NEDERLAND. — Architect W. M. Dudok. - Engelsche gouden medaille. —
In tegenwoordigheid van onzen gezant, jhr. mr. De Marees van Swinderen, van vele notabele architecten, en andere kunstenaars, en van eenige honderden studenten, is op 15 April '35 den Nederlandschen architect W. M. Dudok in het nieuwe hoofdgebouw van het Koninklijk Instituut van Britsche Architecten, te Londen door den president, Sir Giles Gilbert Scott, de gouden medaille van den Engelschen Koning uitgereikt. Dit is de hoogste eer, die in Engeland aan een bouwmeester kan worden gegeven.
(Daily Telegraph)

F. IRAK. — Kabinet Yassin Pasja ontbonden. - Verkiezingen. —
De Koning heeft een decreet uitgevaardigd tot ontbinding van het parlement van Irak. Er zullen binnenkort algemeene verkiezingen worden gehouden.
(Le Courrier de Syrie, Aleppo) **(Vor. ber. 1726 D.)**

G. NEDERLAND. — Opening Twente—Rijn-kanaal.
Op 13 April '35 had te Goor de officieele opening plaats van het Twente—Rijn-kanaal. Tevens werd de los- en laadplaats te Goor geopend. (Vaz Dias)

H. NEDERLAND. — Boskoopsche Bloemententoonstelling. - Rede van ir. A. Roebroek, Directeur-generaal van den Landbouw. —
In het tentoonstellingsgebouw Flora is dezer dagen de Boskoopsche bloemententoonstelling, welke tot 24 April zal duren, namens den minister van Econ. Zaken geopend door ir. A. Roebroek, directeur-generaal van den Landbouw, die een rede uitsprak, waaraan het volgende is ontleend:
Na een historisch exposé van de boomkweekerij te hebben gegeven eindigde ir. Roebroek als volgt:
Daarom blijft de regeering haar en vooral Boskoop helpend terzijde staan, zooals ze ook nu weer ondubbelzinnig getoond heeft door crediet-verstrekking, afkoop van overproductie, aansluiting aan het spoorwegnet, subsidie voor tentoonstellingsgebouw, verzorging van den Plantenziektenkundigen Dienst, tuinbouwonderwijs en tuinbouwvoorlichting. Het verheugt haar, dat dit alles door de Nederlandsche boomkweekerij en vooral de Boskoopsche erkend en gewaardeerd wordt. Spr .gewaagde in verband hiermee van de waardeering van het tuinbouwonderwijs, waaraan de regeering jaarlijks niet onbeduidende sommen ten koste legt, en van den Plantenziekten-

kundigen Dienst, die voor Boskoop van groote beteekenis is.
Ir. Roebroek sprak tenslotte de hoop uit, dat de toekomst moge blijven getuigen van een goede samenwerking tusschen Boskoop en de regeering.
(Vaz Dias) **(Vorig bericht Flora 1739 G.)**

A. VOLKENBOND. — Duitschland's invoering van den algemeenen dienstplicht. - Frankrijk's beroep en resolutie der mogendheden. —
Na een geheime zitting, die slechts enkele minuten duurde, kwam de Volkenbondsraad op 16 April '35 in openbare zitting bijeen ter behandeling van Frankrijk's protest tegen het Duitsche besluit tot invoering van den algemeenen dienstplicht.
Laval diende namens de regeeringen van Frankrijk, Engeland en Italië een, desbetreffende resolutie in.
In een korte verklaring, zeide de Fransche minister er van overtuigd te zijn, dat de Volkenbondsraad het Duitsche optreden van 16 Maart zal veroordeelen. De volkeren weten, dat het vertrouwen in de gezworen trouw en de op zich genomen verplichtingen niet slechts een moreel principe is, maar de levende wet van den Volkenbond.

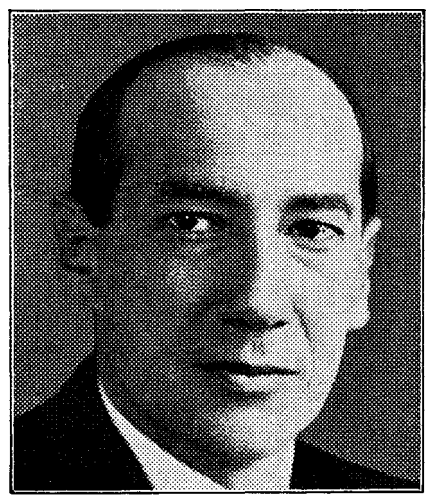

Kolonel Beck, Minister van Buitenlandsche Zaken van Polen

De Resolutie. — De door Laval uit naam van de delegaties van Frankrijk, Engeland en Italië ingediende resolutie luidt:
De Volkenbondsraad is van meening:
Dat de conscientieuze inachtneming van alle verplichtingen, voortvloeiende uit de verdragen, een axioma is van het internationale leven en een voorwaarde voor de instandhouding van den vrede.
Dat het een hoofdaxioma van de rechten van den mensch is, dat geen mogendheid zich kan losmaken van de verplichtingen van een verdrag, noch dat zij zijn bepalingen zonder overeenstemming met de andere verdrag-sluitende partijen wijzigt.
Dat de Duitsche invoering van de wet op den algemeenen dienstplicht van 16 Maart 1935 in strijd is met deze principes.
Dat door dezen eenzijdigen maatregel geen recht kon ontstaan.
Dat deze eenzijdige maatregel, doordat hij een nieuw storingselement in den internationalen toestand bracht, noodzakelijkerwijze het karakter moest hebben van een bedreiging voor de Europeesche veiligheid.
In de overweging, dat aan den anderen kant de Britsche regeering en de regeering van Frankrijk met toestemming van de Italiaansche regeering de aandacht der Duitsche regeering sedert den 3den Februari 1935 hebben gevestigd op het program van een algemeene regeling, met het doel door vrije onderhandelingen den vrede in Europa te organiseeren en tot een algemeene bewapeningsbeperking te geraken, binnen het kader van de rechtsgelijkheid, bij gelijktijdige veiligstelling van de actieve medewerking van Duitschland aan den Volkenbond.
Dat de eenzijdige maatregel van Duitschland niet slechts onvereenigbaar is met dit plan, maar dat hij ook juist op het moment kwam, dat de onderhandelingen inderdaad aan den gang waren,
I. verklaart de Raad, dat
Duitschland tegen de plichten, die allen leden van de internationale gemeenschap zijn opgelegd, zich vergrepen heeft, n.l. tegen den plicht, de aangegane verplichtingen na te komen.
De Raad veroordeelt iedere eenzijdige opzegging van de internationale verplichtingen.
II. De Raad richt tot de regeeringen, die het program van den 3den Februari 1935 in het leven geroepen hebben, of die zich daarbij aangesloten hebben, den oproep, de onderhandelingen, zooals die begonnen zijn, voort te zetten en vooral binnen het kader van het Volkenbondsverdrag die verdragen af te sluiten, die in overeenstemming met de verplichtingen van het Volkenbondshandvest noodzakelijk mochten schijnen, om het doel te bereiken, dat, ter verzekering van de instandhouding van den Vrede, bepaald is.
III. In de overweging, dat de eenzijdige opzegging van internationale verplichtingen, zelfs het bestaan van den Volkenbond in gevaar kan brengen, dus van een instelling die den plicht heeft, de instandhouding van den vrede te beveiligen en de algemeene veiligheid te organiseeren, besluit de Volkenbondsraad:
dat een dergelijke verdragsopzegging, zonder daarmede de toepassing te prejudicieeren van de bepalingen, die reeds vastgelegd zijn in andere internationale verdragen, van den kant van de leden van den Volkenbond en binnen het kader van het Volkenbondspact alle geschikte maatregelen te voorschijn moet roepen, zoodra het gaat om de verplichtingen, die de veiligheid van de volkeren en de instandhouding van den vrede in Europa betreffen.
De Raad belast een commissie, om tot dit doel maatregelen voor te stellen, welke het Volkenbonds-pact effectiever moeten maken met het oog op de organisatie van de algemeene veiligheid en die in het bijzonder economische en financieele maatregelen nauwkeurig moet vastleggen, welke zouden kunnen worden toegepast in het geval in de toekomst een staat, of deze nu lid van den Volkenbond is of niet, den vrede in gevaar zou brengen, doordat hij eenzijdig zijn internationale verplichtingen opzegt".
Resolutie aangenomen. — Op 17 April heeft de Volkenbondsraad in plenaire zitting vereenigd de bovengenoemde compromisresolutie door Engeland, Frankrijk en Italië te Stresa opgesteld, met 12 stemmen voor en één onthouding n.l. van den Deenschen gedelegeerde, die betwijfelde dat de resolutie in haar geheel de toekomstige onderhandelingen tusschen de groote mogendheden van Europa kan vergemakkelijken, aangenomen.
De Poolsche Minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, maakte wel eenige bezwaren, maar stelde zich ten slotte onvoorwaardelijk aan de zijde der mogendheden.
(Journal de Genève - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht 1760 A.)

B. DUITSCHLAND. — Handel met Sovjet-Rusland. - Crediet. —
De Russisch-Duitsche economische onderhandelingen zijn thans beëindigd met een overeenkomst, die onderteekend is in het rijksministerie van Econ. Zaken door den rijksminister dr. Schacht en den handelsvertegenwoordiger van Rusland, Kandelski. Bij deze overeenkomst worden de handelsbetrekkingen tusschen de beide landen gereorganiseerd. Voorts is bepaald, dat behalve de loopende goederen-aankoopen van Rusland in Duitschland nog bestellingen zullen worden gedaan tot een totaal bedrag van 200 millioen RM. Daarvoor wordt een crediet verleend, dat gemiddeld 5 jaar looptijd heeft en 2% rente draagt. De uitvoer van Rusland naar Duitschland in het loopende jaar zal grooter zijn dan 150 millioen RM.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1737 H.)**

C. JOEGO-SLAVIE. — Militairen buiten de politiek.
Er is een legerorder uitgevaardigd, welke inhoudt dat militairen zich niet in de politiek mogen mengen.
(Politika)

D. FRANKRIJK. — Koloniale Economische Conferentie geëindigd. —
De op 3 December 1934 geopende Fransche Economische Conferentie, ook Rijksconferentie genoemd, is op 13 April '35 in een plechtige zitting gesloten.
Het veel omvattende werk der conferentie betrof in de eerste plaats de economische en sociale problemen en de bevordering van het warenverkeer tusschen de verschillende deelen van het Rijk. Ingrijpende voorstellen zijn uitgewerkt en zullen worden voorgelegd aan de regeering.
De minister van Koloniën, Rollin, verklaarde, dat thans de economische Rijksraad is gevormd, die op vaste tijden zal bijeenkomen. Frankrijk heeft op de oude markten millioenen klanten verloren, die het moet terugvinden onder de 60 millioen inwoners van zijn reusachtig rijk. Het doel der conferentie was, het bevestigen van de economische eenheid van geheel Frankrijk. (Le Temps) **(Vor. ber. 1683 F.)**

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Het parlement ontbonden. —
De president der republiek heeft op 17 April '35 in een schrijven aan den eersten minister het Huis van afgevaardigden en den Senaat ontbonden.
(Lidovy Denik)

A. NEDERLAND. — Verkiezingen voor de Provinciale Staten van 17—18 April 1935. — Aantal stemmen en percentage (zonder Gelderland):

Naam der partij:	1935 Aantal stemmen	1935 Percentage	Tweede Kamerverk. 1933 Aantal stemmen	Tweede Kamerverk. 1933 Percentage	Prov. Staten 1931 Aantal stemmen	Prov. Staten 1931 Percentage
R.K. Staatspartij	911.024	27.3	920.341	27.6	882.682	29.3
S.D.A.P.	712,481	21.3	727.884	21.8	690.931	22.9
Anti-Rev. Partij	380,810	11.4	450.320	13.5	378,483	12.6
Chr. Hist. Unie	288.626	8.6	290.079	8.7	305.187	10.1
N.S.B.	264.180	7.9	——	—	——	—
Vrijheidsbond	202.060	6	231.169	6.9	284.309	9.4
Vrijz.-Dem. Bond	142.106	4.2	171.840	5.2	168.698	5.6
Comm. Partij Holland	122.466	3.6	112.588	3.3	71.097	2.4
Staatk. Geref. Partij	81.840	2.4	78.954	2.3	68.293	2.3
Chr. Dem. Unie	62.073	1.8	34.610	1.1	——	—
Kath. Dem. Partij	53.064	1.5	36.346	1.1	——	—
R.S.A.P.	49.480	1.4	47.159*)	1.4†)	——	—

*) R.S.P. en O.S.P. hadden toen samen 72.775 stemmen.
†) R.S.P. en O.S.P. hadden toen samen 2.18 procent.

Resultaat in tien provinciën (zonder Gelderland):

	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Utrecht	Overijssel	Drente	Groningen	Friesland
R.K. Staatspartij	151.546	154.746	13.294	293.915	161.643	48.246	56.600	4.067	8.931	12.102
S.D.A.P.	200.485	241.560	16.908	28.534	14.158	42.506	48.567	22.652	50.629	46.482
Anti-Rev. Partij	62.499	123.962	20.294	12.624	4.108	31.499	27.833	16.741	38.728	42.522
Christ. Hist. Unie	48.912	94.038	19.785	11.573	—	21.775	31.145	10.415	16.822	33.663
N.S.B.	72.626	81.162	6.556	11.425	5.621	18.795	15.672	10.473	15.794	6.056
Vrijheidsbond	54.678	77.498	12.408	5.145	—	11.935	13.193	8.371	11.047	7.786
Vrijz. Dem. Bond	45.840	20.679	6.182	3.063	1.538	4.596	11.894	9.232	16.501	22.580
Comm. Partij Holland	62.254	30.738	——	1.631	2.096	2.336	5.661	2.136	8.922	6.690
Staatk. Geref. Partij	4.586	46.502	10.886	1.957	—	9.088	7.265	—	—	1.537
Kath. Dem. Partij	9.746	15.879	——	14.348	3.919	2.997	5.983	—	—	192
Chr. Dem. Unie	17.318	6.867	——	—	—	2.370	9.973	2.408	12.803	10.334
R.S.A.P.	24.085	12.511	——	—	217	1.010	6.300	1.323	1.778	2.256
Andere partijen	2.519	17.446	123	6.131	5.831	506	3.921	5.268	5.777	1.022
Totaal aantal stemmen	757.094	923.588	116.436	390.346	199.131	197.659	244.007	93.086	187.732	193.222

De Zetelverdeeling (zonder Gelderland):

Partijen:	Groningen	Friesland	Drente	Overijssel	Utrecht	Noord-Holland	Zuid-Holland	Zeeland	Noord-Brabant	Limburg	Totaal	Verlies	Winst
R.K. Staatspartij	2	3	1	12	11	16	14	7	51	37	154	6	—
S.D.A.P.	13	13	10	10	9	22	23	6	5	3	114	2	—
Anti-Rev. Partij	10	12	7	6	7	6	11	7	2	—	68	6	—
Christ. Hist. Unie	4	9	4	6	5	5	9	8	2	—	52	8	—
N.S.B.	4	1	4	3	4	7	7	2	2	5	39	—	39
Vrijheidsbond	2	2	3	2	2	6	7	5	—	—	29	21	—
Vrijz. Dem. Bond	4	6	4	2	1	5	2	2	—	—	26	7	—
Comm. Partij Holland	2	1	—	1	—	6	2	—	—	—	12	—	3
Staatk. Geref. Partij	—	—	—	1	2	—	4	4	—	—	11	—	—
Kath. Dem. Bond	—	—	—	1	—	1	1	—	2	—	5	—	3
Chr. Dem. Unie	3	3	1	2	—	1	—	—	—	—	10	—	10
R.S.A.P.	—	—	—	1	—	2	1	—	—	—	4	2	—
Herv. Geref. Staatspartij	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—	—
Plattelanders	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0	3	—
Lijst Kalle	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	1	—	1
Recht en Vrijheid	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1

(Persberichten - Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1674 B.)

B. LUCHTVAART. - Toulouse-Buenos Aires. - Record. De Fransche minister van Luchtvaart heeft de Air-France gecomplimenteerd voor de jongste prestatie op de lijn Toulouse-Buenos Aires, over den Atlantischen Oceaan: 2 dagen 22 uur, d.i. ruim 5½ uur binnen recordtijd. Het was de dertiende maal dat de vliegboot Santos Dumont het oceaantraject vloog.
(Het Vliegveld)

C. NEDERLAND. — Handelsaccoord met Frankrijk. De onderhandelingen die gedurende eenige weken tusschen Frankrijk en Nederland zijn gevoerd, hebben geleid tot de opstelling van een verdrag van handel en scheepvaart, waarvan het ontwerp, dat aan de beide regeeringen zal worden voorgelegd, op 16 April is geparafeerd op het Ministerie van Handel te Parijs door de voorzitters der beide delegaties, de heeren Lamping, directeur van de Handelsaccoorden van het Nederlandsche Ministerie van Economische Zaken, en Looyriac, onderdirecteur van de Handelsaccoorden van het Fransche Ministerie van Handel.
Het verdrag heeft ten doel de algemeene condities vast te leggen voor den handel en de scheepvaart tusschen beide landen en hun overzeesche gewesten, welke condities tot dusver slechts op onvolledige wijze geregeld waren.
Het vraagstuk over de vernieuwing van de contingenteeringen is niet aangeroerd, daar de contingenteeringen geldig blijven tot Juni. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Frankrijk 1750 F.; Nederland 1712 B.)

D. DR. A. BREDIUS TACHTIG JAAR. — De bekende kunstgeleerde en kunstbeschermer dr. A. Bredius, die op 18 April '35 zijn 80sten verjaardag vierde, is bevorderd tot grootkruis in de Orde van Oranje Nassau. (Het Vaderland)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Ordonnantie voor toezicht op de diensten. —**
De ordonnantie vastgesteld voor het bijzonder overheidstoezicht op het gebruik van vervoer-, post-, telegraaf- en telefoondiensten ter verzekering van de openbare rust en orde in dringende omstandigheden treedt op 1 Mei 1935 in werking. De Regeering is dus vanaf 1 Mei '35 bevoegd om, wanneer dringende omstandigheden daartoe nopen, van de in de ordonnantie geregelde bevoegdheden ten aanzien van de post-, telegraaf- en vervoersdiensten gebruik te maken. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 1690 E.)**

B. **OOSTENRIJK. — Wijziging van het huwelijksrecht in het Burgenland. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat de Ministerraad besloot tot invoering van het huwelijksrecht in het Burgenland, overeenkomstig het concordaat. Tot nu toe gold in het Burgenland voor huwelijken, die voor den oorlog waren gesloten, het Hongaarsche huwelijksrecht, dat echtscheiding toelaat. Volgens het nieuwe recht is geen echtscheiding meer mogelijk.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 129 E.)**

C. **DUITSCHLAND. — Ontslag aan landsministers. —**
De Beiersche minister van Economische Zaken, Hermann Esser, een van de oprichters en oudste medewerkers van Hitler, is uit zijn ambt ontheven.
De minister van Volksopvoeding in Saksen, dr. W. Hartnacke, is door Adolf Hitler ontslagen, evenals dr. Schmidt, de Saksische minister van Arbeid.
(Völkischer Beobachter)

D. **ENGELAND. — Premier MacDonald over Stresa.**
In het Britsche Lagerhuis heeft de premier MacDonald mededeelingen gedaan over de conferentie van Stresa.
Hij verklaarde, dat Engeland geen nieuwe verplichtingen op zich heeft genomen. De deur voor Duitschland is open gehouden, opdat dit land zich alsnog kan aansluiten bij het stelsel van collectieve veiligheid; dit beteekent echter niet, dat Engeland in Duitschland's optreden niet een slag voor elke vredesorganisatie heeft gezien.
Engeland, Frankrijk en Italië zijn uiteengegaan als een staten-combinatie, welke verplicht is om oplossingen te vinden voor oogenblikkelijk dreigende gevaren in samenwerking met elken staat, welke zich bij dezen arbeid wil aansluiten.
(Manchester Guardian)
(Vor. ber. MacDonald 1672 B.; Stresa 1762 B.)

E. **FOTOGRAFIE. — Photografisch Symposium te Delft. - Lezingen. —**
In de groote collegezaal van het laboratorium voor Technische Physica te Delft is op 12 April '35 een Photografisch Symposium aangevangen georganiseerd door den rector magnificus der T. H., prof. dr. W. Reinders, en den Delftschen Chemischen Kring, met medewerking van het Delftsch Hoogeschoolfonds.
Voor dit symposium bestond groote belangstelling, vooral van velen die belangstellen in de fotografie.
Het werd geopend door ir. D. J. van Wijk, voorzitter van den Delftschen Chemischen Kring, die een woord van welkom sprak en daarna het woord verleende aan prof. dr. W. Reinders, die behandelde het onderwerp: „De beteekenis van de reductiepotentiaal van ontwikkelaars voor de ontwikkeling van het latente beeld."
Volgens de zilverkiemtheorie van het latente beeld, onderstelt men — aldus spr. — dat, door inwerking van het reductiemiddel op het zilverbromide, een oververzadigde oplossing van metallisch zilver ontstaat, die uitkristalliseert op de zilverkiemen, welke door ontleding van het zilverbromide bij de belichting gevormd zijn. Door deze afscheiding van zilver gaat de reductie verder en wordt de geheele zilverbromide-korrel, waarop de kiem gevormd was, omgezet in zilver.
Spr. liet zien, hoe uit het verschil tusschen de reductiepotentiaal en de zilverpotentiaal van den ontwikkelaar, E, de graad van oververzadiging, die daarbij bereikt kan worden, te berekenen is. Bij het onderzoek met ferro-ferri-citraatoplossingen met variabele reductiepotentiaal bleek nu, dat de ontwikkeling van het latente beeld niet direct begint, zoodra E een positieve waarde heeft gekregen, maar dat E daarvoor een bepaalde minimumwaarde moet overschrijden. Deze minimumwaarde bedraagt voor een sterke normale belichting 70 millivolts, voor een zwakke 100 m.V. De oorzaak daarvan is, dat de uiterst kleine zilverdeeltjes van het latente beeld, die blijkens een onderzoek van spr. met dr. Hamburger, uit aggrogaten van slechts weinige atomen bestaan, een veel grootere oplosbaarheid hebben dan de normale van grofkorrelig zilver. Uit de waarde 70 en 100 m.V. volgt, dat deze oplosbaarheid 16 tot 50 maal zoo groot is als de normale. Deze conclusie wordt bevestigd door het feit, dat het latente beeld gedeeltelijk oplost in oplossingen, waarin E, ofschoon positief, kleiner is dan 70 tot 100 m.V. hetgeen door na-ontwikkeling met een normale metol ontwikkelaar blijkt.
Het blijkt verder, dat de grootte van E van grooten invloed is op de snelheid van ontwikkeling en op den vorm van de karakteristieke kromme. De snelheid van ontwikkeling neemt, bij een zelfden ontwikkelaar, toe, naarmate E grooter wordt. De aard van den ontwikkelaar heeft echter op de absolute waarde van deze snelheid grooten invloed. De vorm van de karakteristieke kromme is, zooals te verwachten was, zoodanig, dat zij bij lage waarden van E steiler loopt, doordat de zwak belichte deelen niet of slechts zeer onvolledig tot ontwikkeling komen. Wordt E grooter, dan komen ook de zwak belichte deelen van het latente beeld voor den dag. Wordt E te groot, dan sluiert de plaat.
Hierna spraken dr. A. C. S. van Heel, dr. J. H. van Heel, dr. A. van Krefeld e.a. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Fotografie 1645 C.)

F. **PANAIT ISTRATI OVERLEDEN. —**
De Fransch schrijvende Roemeensche auteur Panaït Istrati is dezer dagen te Boekarest overleden.
Panaït Istrati werd 11 Augustus 1884 te Braila geboren. Hij debuteerde in 1909 met een artikel in Roumanie Ouvrière. Dank zij Romain Rolland, die hem voorthielp, verwierf Istrati zijn reputatie met de reeks Les Récits d'Adrien Zograffi, omvattende: Kyra Kyralina (1925), L'Oncle Anghel (1925), Présentation des Haïdoucs (1925), Domnitza de Snagow (1926). Van zijn latere werken noemen we: Mes Déparis (1928), Vers l'autre Flamme (1929), Pour avoir aimé la terre (1930), Tsatsa Minnka, La Chute de la Maison Thuringer (1933). (Adverul)

20 APRIL 1935

G. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Charles Caldwell Dobie — „Less Than Kin". (D. Appleton-Century Comp., New York)
Chineesch: Lao Tsz' — „Tao Teh King" (Het boek van den Weg der Deugd, abstracte bespiegeling; populaire Chineesche uitgave). (China Press, Foechow)
Duitsch: Rudolf Huch — „Zwiegespräch". (Albert Langen-Georg Müller, München)
Luise Scheffen-Döring — „Adelheid und ich". (Leopold Klotz-Verlag, Gotha)
Engelsch: Rhys Davis — „Honey and Bread" (Putnam)
Miss Naomi Jacob — „Honour come back". (Hutchinson)
Fransch: Maurice Paléologue — „Guillaume II et Nicolas II". (Libr. Plon, Paris 1935)
Mme Marie Scheikévitch — „Souvenirs d'un temps disparu". (Libr. Plon, Paris 1935)
Italiaansch: Riccardo Bacchielli — „Mal d'Africa". (Treves, Milano)
Alberto Moravia — „La bella vita". (Carrabba, Lanciano)
Nederlandsch: G. van Bokhorst — „Onder lage daken". (J. H. Kok, Kampen 1935)
Anthonie Donker — „Schaduw der bergen". (W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij., Rotterdam)
Zweedsch: Harald Beyer — „Den goda gärningen" (De goede daad). (Norstedts, Stockholm)
Kerstin Hed — „Bergslag" (Mijngebied). Gedichten. (Norstedts, Stockholm) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1759 A.)

H. **OOSTENRIJK. — Schutzbundproces. - Veroordeelingen. —**
Het proces tegen de 21 Schutzbundleiders, die reeds vóór den sociaal-democratischen opstand van Febr. 1934 waren gearresteerd, is op 18 April '35 geëindigd. De chef van den staf der socialistische organisatie, majoor Eifler, is tot 18 jaar kerkerstraf, de hoofdkassier Leow tot 15 jaar kerkerstraf veroordeeld. De verdachte Musil kreeg 12 jaar, terwijl vier andere verdachten elk tot 10 jaar veroordeeld zijn. Voorts

zijn twee verdachten tot 8 jaar, twee tot 7, een tot 5, een tot 2, een tot 1½ en vijf tot 1 jaar kerker veroordeeld. Slechts één verdachte is vrijgesproken.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 1419 A.)**

A. **BULGARIJE. — Kabinet-Slatef afgetreden. —**
Minister-president generaal Slatef heeft op 18 April 1935 medegedeeld, dat de Koning de ontslagaanvrage van het geheele kabinet had aangenomen; het kabinet werd belast met de afwikkeling van de loopende Zaken. (Vreme) **(Vor. ber. Kabinet 1674 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Protest tegen de resolutie van den Volkenbondsraad. —**
De protestnota van Duitschland, welke aan alle leden van den Raad van den Volkenbond is gericht, is op 20 April '35 in Berlijn in een kort uittreksel van slechts zes of zeven regels bekend gemaakt.
Duitschland deelt daarin mede op het standpunt te staan dat het de betrokken vreemde mogendheden niet als zijn rechters erkennen kan, dat het deze poging om Duitschland opnieuw met schande te beladen van de hand moet wijzen, en dat het zich voorneemt op de details van het besluit van den Raad van den Volkenbond nog uitvoeriger terug te komen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1765 A.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Motorrijtuigen. —**
Aan in de „Deli Courant" gepubliceerde gegevens ontleenen wij, dat eind December 1934 het aantal motorrijtuigen in Indië 61.850 bedroeg, die als volgt onderverdeeld waren:

Personenauto's	36.163	of 59%
Autobussen	5.741	„ 9%
Vracht- en bestelauto's	8.019	„ 13%
Motorrijwielen	10.028	„ 16%
Driewielers	1.898	„ 3%

De meeste vrachtauto's zijn ter S. O. K. geregistreerd, n.l. 787, hierna komen onmiddellijk Soerabaia met 773 en Batavia met 770. Bandoeng heeft er 668 en Sumatra's Westkust 644.
Sumatra als geheel staat wat het aantal vrachtauto's betreft bij Java ten achter, n l. 3057 tegen 4374.
Autobussen heeft Sumatra 3419, Java 1442. Hiervoor is de verhouding dus opmerkelijk anders. Bovenaan staat Sumatra's Oostkust met 855, dan volgt Palembang met 715, Bangka met 587, Tapanoeli met 565. Het maximum op Java heeft Bandoeng, n.l. 199.
Een vergelijking van verschillende soorten van motorrijtuigen op Java en Sumatra geven onderstaande staten:

	Java en Madoera	Sumatra
Personenauto's	27.692 of 64%	5.881 of 44%
Autobussen	1.442 „ 3%	3.419 „ 25%
Vrachtauto's	4.374 „ 10%	3.057 „ 23%
Motorrijwielen	8.384 „ 19%	1.018 „ 7%
Driewielers	1.713 „ 4%	124 „ 1%
Totaal	43.605 of 100%	13.499 of 100%

(Deli Courant)

D. **DR. ROBERT SAUDEK OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van bijna 55 jaar is op 15 April '35 te Londen overleden dr. Robert Saudek, die zich een wereldnaam heeft verworven als grapholoog. Hij schreef een groot aantal werken die in vele talen zijn uitgegeven, waarin hij de graphologie op wetenschappelijken grondslag ontwikkelde. Hij kan terecht als de grondlegger van de experimenteele richting in de graphologie worden beschouwd.
Dr. Saudek werd in Kolin in Tsjecho-Slowakije geboren. Hij schreef verschillende tooneelstukken en romans, waarvan vooral de in 1907 gepubliceerde „Daemon Berlin" opgang maakte en hem in Duitschland vermaardheid bracht.
Ook in Nederland was de overledene zeer bekend. Gedurende de oorlogsjaren verbleef hij in Den Haag, waar hij verbonden was aan de Oostenrijksche delegatie en later aan de legatie van Tsjecho-Slowakije. Dr. Saudek sprak uitstekend Nederlandsch.
(De Telegraaf)

E. **BELGIE. - Spelling. - Voorloopig geen verandering.**
In den Belgischen Senaat heeft de katholieke senator Verbist den minister van Onderwijs, Bovesse, naar zijn oordeel gevraagd over de hervorming der spelling van het Vlaamsch. Hij wees er op, dat in sommige Vlaamsche drukkerijen onzekerheid bestaat, zoodat men aarzelt nieuwe boeken in de oude spelling te drukken.
Minister Bovesse antwoordde, dat de drukkers niet bevreesd behoeven te zijn voor een wijziging der spelling, daar men daartoe op het oogenblik niet zal overgaan. Men acht deze kwestie in België niet dringend. (Handelsblad v. Antwerpen) **(1512 D.)**

F. **NEDERLAND. — Autobussen en Spoorwegen. - Beslissing van den Hoogen Raad. —**
De Hooge Raad heeft op 18 April '35 een arrest gewezen, dat van zeer veel belang is voor den strijd van het Rijkstoezicht op de Spoorwegen tegen de wilde autobussen. Het betreft het recht van den Staat de bussen der wilde diensten in beslag te nemen en te houden. Een arrest van het Haagsche gerechtshof, waarin werd uitgesproken dat de overheid in geen geval het recht heeft een autobus bij wijze van politiemaatregel af te nemen, werd door den Hoogen Raad vernietigd. (De Telegraaf)

G. **EGYPTE. — Katoen. - Belasting afgeschaft. —**
De Egyptische regeering heeft de belasting op katoen, die in 1920 werd ingesteld, afgeschaft.
(Journal du Caire) **(Vorig ber. Katoen blz. 525 C.)**

H. **S.D.A.P. — Het 41ste Paaschcongres. —**
Op 20 April '35 is in de groote zaal van „Krasnapolski" te Amsterdam het jaarlijksche Partijcongres van de S.D.A.P., dat op 21 en 22 April zal worden voortgezet, aangevangen.
Het congres werd geopend door den partij-voorzitter, den heer Koos Vorrink.
In ons eigen land, aldus de heer K. Vorrink, hebben wij voor het eerst van aangezicht tot aangezicht gestaan met de vazallen van buitenlandsche dictators. Het beeld is hier niet anders dan elders. De methoden van het fascisme zijn internationaal. Göbbels is de leermeester van Mussert. Tot hun werkmethoden hooren de lastering en eigenlijk ook bedekte bedreiging van andersdenkenden; het oprichten van knokploegen, die zich beroemen op hun gewonden in de geprovoceerde straatgevechten.
Spr. protesteerde nogmaals tegen het misbruik van de nagedachtenis van Troelstra in het verkiezingspamflet van de N.S.B.
De S.D.A.P. heeft bij de Statenverkiezingen bewezen welk een kerngezond stuk volksleven zij vertegenwoordigt. Zij stond als een rots in de branding. Dat mogen de burgerlijke partijen bedenken, zoo vervolgde de heer Vorrink, die hier, gelijk vroeger elders, bewezen hebben, geen afdoenden weerstand te kunnen bieden aan den fascistischen stormloop. De 8% stemmen op de N.S.B. zijn een vermaning aan het adres van de regeeringspartijen.
De roep om ordening weerklinkt niet in sociaal-democratischen kring alleen, ook in de leidende kringen der economie worden stemmen gehoord in de richting van onze eischen, aldus spr. Niet anders is het met onzen eisch om te komen tot een constructieve welvaartspolitiek, een politiek van werkverruiming, van behoud en versterking der koopkracht.
De partij zelf heeft den moreelen schok, dien de vernietiging der Duitsche sociaal-democratie haar gaf, volledig overwonnen. Er leeft in de partij sterk het besef, dat de komende jaren ook in ons land beslissend zullen zijn voor de toekomst van onze beweging. Daaruit ontspruit de behoefte, onze actie tegen communisme en fascisme te kunnen omzetten in een actie voor een breed uitgewerkt positief program. De tijd der frases is voorbij. De partij is gereed om de verantwoordelijkheid te dragen voor constructieve arbeid.
Spr. deelde mede, dat er in het nieuwe kwartaal, naast twee afgevoerde afdeelingen, 24 nieuwe afdeelingen zijn opgericht, terwijl bovendien het ledental der partij, tegenover een daling over 1934 met een kleine 3000, over het eerste kwartaal zich weer in stijgende lijn bevindt.
Na de dooden te hebben herdacht, die de partij in het afgeloopen jaar zijn ontvallen, heette de heer Vorrink de afgevaardigden der 475 afdeelingen welkom, alsmede de vertegenwoordigers der beide Kamerfracties en van het N.V.V. Hartelijk verwelkomde spr. verder den Zweedschen soc.-democratischen minister van Sociale Zaken in het kabinet-Per Albin Hansen, Gustav Muller, die het congres als gedelegeerde der Zweedsche partij bijwoont. (Arbeiderspers)
(Vor. ber. S.D.A.P. 1752 F.; Paaschcongres 1240 C.)

21 APRIL 1935

A. STIJN STREUVELS. — Belgische letterkundige Staatsprijs. —

De vijfjaarlijksche Belgische Staatsprijs van twintigduizend francs bestemd voor de bekroning van een schrijverscarrière is, naar aan het Handelsblad gemeld wordt, over de periode 1930—1934 voor Vlaamsche literatuur toegekend aan Stijn Streuvels voor zijn volledig werk. In de twee vorige periodes zijn Cyriel Buysse en kort na zijn dood Karel van de Woestijne bekroond. De jury bestond uit Herman Teirlinck, Marnix Gijsen, Firmin van Hecke en August van Cauwelaert.

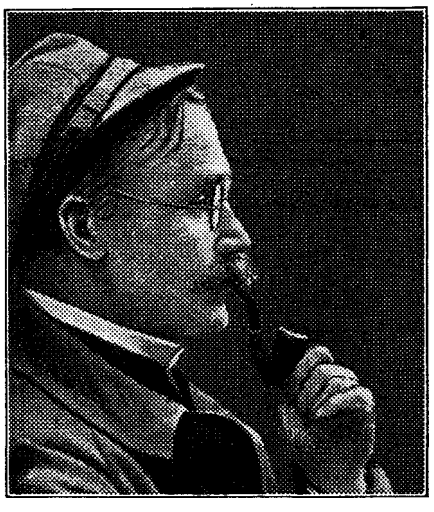

Stijn Streuvels.

Toen burgemeester Camille Huysmans minister van Kunsten en Wetenschappen was, werd op zijn initiatief door de Belgische regeering een vijfjaarlijksche prijs, ten bedrage van frs. 20.000, ingesteld ter bekroning van de gansche loopbaan van een letterkundige. (Alg. Handelsblad)

B. S.D.A.P. — Het 41ste Paaschcongres. —

20 April. — Na de openingsrede van den voorzitter, den heer Koos Vorrink, hield de heer Gustav Möller, namens de Zweedsche sociaal-democratische partij een begroetingsrede, waarin hij een uiteenzetting gaf van de opvattingen, waarmee de sociaal-democraten, toen zij in Zweden aan het bewind kwamen, den strijd tegen de crisis hebben aangebonden en die er in de eerste plaats op gericht waren de koopkracht van de bevolking te vergrooten. Pogingen tot socialisatie zijn door de sociaal-democratische regeering, die haar meerderheid verkreeg op een verkiezingsprogram van sociale maatregelen, niet ondernomen. Pas wanneer de meerderheid van het Zweedsche volk, en niet alleen de arbeidersklasse, zich duidelijk voor socialisatie uitspreekt, zal de regeering haar macht daartoe gebruiken.
Voorgesteld wordt alle voorstellen, die betrekking hebben op het z.g. rapport-Bonger, inzake het disciplinaire onderzoek naar het aftreden van het Kamerlid mr. J. E. W. Duys, alle voorstellen betreffende de cumulatie van functies, pensioenen en inkomens en alle voorstellen over de landsverdediging, mobilisatie, wapenfabricage en luchtbescherming en devaluatie van de agenda af te voeren. De commissie is van meening, dat de twee eerstgenoemde kwesties reeds uitvoerig in verschillende partij-instanties zijn behandeld, terwijl er geen enkele aanleiding bestaat, de militaire kwestie, die op vorige congressen uitvoerig behandeld is, op nieuw aan de orde te stellen.
Met groote meerderheid besluit het congres tenslotte deze voorstellen van de agenda af te voeren.

21 April. — Nieuwe organen. — De behandeling werd voortgezet van een door het P. B. voorgestelde resolutie over „Nieuwe Organen", naar aanleiding van een desbetreffend rapport dat in 1931 werd uitgebracht door een commissie, die tot taak had te bestudeeren op welke wijze de artikelen 78 en 194 der Grondwet moeten worden uitgewerkt.
Het onderwerp werd ingeleid door dr. M. van der Goes van Naters. Hij betoogde dat de staat reconstructie behoeft aangezien de wederzijdsche doordringing van staat en maatschappij leiden tot steeds meer sociale bemoeiingen van den staat en daardoor tevens tot meer bureaucratie. De staat is niet meer tegen zijn taak opgewassen, de crisis heeft dit proces verhaast, en vandaar de roep om ordening.
Het congres vereenigt zich met de richtlijnen van het rapport Nieuwe Organen, inhoudende:
a) dat, ter verzorging van verschillende economische en andere maatschappelijke belangen, nieuwe organen door de wet in het leven moeten worden geroepen, hetzij met adviseerende, hetzij met verordende bevoegdheid, aan welke organen ook de uitvoering van regelingen kan worden opgedragen;
b) dat onderscheidene economische complexen tot bedrijfsschappen moeten worden georganiseerd;
c) dat in die bedrijfsschappen, naast vertegenwoordigers van ondernemers en werknemers, zitting moeten hebben vertegenwoordigers van het algemeen belang, en waar noodig, vertegenwoordigers van de verbruikers;
d) dat de wet aan die bedrijfsschappen verordenende bevoegdheid zal verleenen, ook al zal in verschillende gevallen aanvankelijk met toekenning van adviseerende bevoegdheid kunnen worden volstaan;
e) dat bij de instelling en bij de regeling van samenstelling, bevoegdheden en werkwijze dier organen er voor zal moeten worden gewaakt, dat de tot een bedrijfsschap behoorende ondernemingen economisch en commercieel worden beheerd en dat de leiding over een voldoende mate van zelfstandigheid beschikt;
f) dat de bedrijfsschappen en gesocialiseerde bedrijven in onderling verband dienen te worden gebracht door de instelling van een Centralen Economischen Raad, die er voor heeft te waken, dat de erkende belangen van het eene economische complex niet door de maatregelen voor het andere worden geschaad en dat de algemeene belangen van het economische leven des lands, inzonderheid die der verbruikers worden gediend;
g) dat de besluiten en verordeningen van alle nieuwe organen, die verordenende bevoegdheid hebben, onderworpen moeten zijn aan preventief en repressief toezicht van het hooger gezag, voor welk toezicht uiteindelijk de regeering verantwoordelijk is tegenover de volksvertegenwoordiging.

Verkiezing Partijbestuur. — Tenslotte worden de uitslagen van de stemming over de samenstelling van het Partijbestuur bekend gemaakt. De partij-voorzitter, K. Vorrink, de secretaris-penningmeester C. Woudenberg en de secretaresse mr. E. Ribbius Peletier werden bij enkele candidaatstelling, de leden van het Dagelijksch bestuur S. R. de Miranda en E. Boekman na stemming herkozen, terwijl in de vacature, ontstaan door het aftreden van dr. F. M. Wibaut, het P.B.-lid Ds. W. Banning in het dagelijksch bestuur werd gekozen.
In het overige bestuur werden herkozen Ir. J. W. Albarda, W. Drees, Mr. D. van Eik, J. v. d. Kieft, J. E. Stokvis en W. H. Vliegen. In de vacature, ontstaan door het aftreden van mevr. Suze Groeneweg, werd gekozen het lid der Tweede Kamer, mevr. De Vries-Bruins, in de plaats van het D.B.-lid Ds. Banning na herstemming mr. J. In 't Veld.

Rede van ir. J. W. Albarda. — Spr. begint met een analyse van de achter ons liggende statenverkiezingen.
De S.D.A.P. is, aldus spr., op de regeeringsverantwoordelijkheid niet belust, doch er ook niet voor bevreesd. Sedert 1918 heeft zij zich bereid verklaard mede te werken aan een democratische regeering. De voorstelling, dat het kabinet-Colijn de eenig bestaanbare en onvervangbare regeering zou zijn, is een doorzichtige onwaarheid.
„Ik ben ervan overtuigd", aldus ir. Albarda, „dat indien andere partijen bereid zijn met ons een kabinet te vormen, dat waarborgen biedt voor een constructieve crisis-politiek, dat de werkloozen van verarming en wanhoop wil redden, de democratie met de uiterste energie wil verdedigen en minister Deckers wil prijsgeven aan de vergetelheid, die hem toekomt, dat de S.D.A.P. zich dan van haar plichten tegenover het Nederlandsche volk en tegenover de arbeidersklasse bewust zal toonen en aanpakken zal. Als men het roer wil wenden om met ons een democratisch front te vormen, dan kan morgen aan den dag een parlementaire meerderheidsregeering verschijnen, die den moeilijken strijd tegen den nood met moed kan ondernemen.
Spr. schetst vervolgens den moeilijken internationalen toestand en vooral het oorlogsgevaar tengevolge van den internationalen bewapeningswedstrijd. De eenige methode om den ondergang te verhoeden is internationale ontwapening met internationale organisatie van de veiligheid. Een poging daartoe mag niet afstuiten op een weigering van Duitschland. Daardoor zou dit land tegenover alle volken ter wereld, het Duitsche volk inbegrepen, schuldig zijn aan de rampen, die volgen.
Ons land kan militair geen rol spelen. Voor de verzekering van zijn vrijheid en veiligheid kan Nederland slechts een krachtige Volkenbondpolitiek voeren. Er is geen andere keuze dan Volkenbond of oorlog.

22 April. — Het Plan van den Arbeid. — Op den tweeden Paaschdag vond in het Concertgebouw te Amsterdam een gemeenschappelijke zitting plaats van het congres der S.D.A.P. en het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen, ter bespreking van het Plan van den Arbeid.
De heer F. van der Walle, tweede voorzitter van het N.V.V., opende de bijeenkomst.
Hij wees op de nog altijd groote werkloosheid, zoowel hier te lande als elders en op de noodzakelijkheid van een planmatige productie en ordening van het bedrijfsleven.
De eerste inleider is Ir. H. Vos, directeur van het Wetenschappelijk Bureau van partij en vakbeweging, die een overzicht geeft van de thans reeds uitgewerkte hoofdlijnen van het plan van den arbeid. De nadere uitwerking van deze hoofdlijnen zal op een buitengewoon congres in September '35 aan de goedkeuring van partij en vakbeweging worden onderworpen.
Het Plan van den Arbeid gaat uit van de mogelijkheid in betrekkelijk korten tijd 50.000 arbeiders te werk te stellen, o.a. bij het uitvoeren van het wegenplan, het bruggenplan, de Zuiderzeeinpoldering, de spoorwegplannen enz. De uitvoering zal moeten geschieden als werkverruiming. De financieele zijde hiervoor zal in het Plan zelf uitvoerig beantwoord worden.
In het verdere verloop van zijn rede bepleit spr. naast de socialisatie van de circulatiebank de contrôle op de particuliere banken.
Vervolgens was het woord aan den voorzitter van het N.V.V., de heer E. Kupers.

Wat we noodig hebben, zeide spr., zijn blijvende maatregelen tot uitbreiding van de industrie, exploitatie van de zout- en kalimijnen in Limburg, Gelderland en Overijssel, uitbreiding der chemische industrie, fabricatie van Ford-automobielen, waarvoor wij reeds de motoren maken enz. Om dit alles te financieren is de stichting van industriebanken noodig.
De regeering is veel te passief. Spr. critiseert de uitvoering van het 60 millioenplan, de verkoop van Nederlandsche schepen naar het buitenland, en het treuzelen met de subsidieverleening voor den bouw van een tweeden Statendam. Zou deze niet doorgaan, dan zou de passagiersdienst moeten worden stopgezet, wat tot nieuwe werkloosheid zou leiden.
Groote kwalen eischen groote middelen. Ook de arbeidersklasse is gebaat bij een bloeiend bedrijfsleven. Dit scheidt de moderne vakbeweging van de communisten. De vakbeweging wil in een geordende maatschappij een de productie dienend orgaan zijn. Thans is zij al te vaak gedwongen een productiestorend orgaan te zijn. De eerste symptomen van ordening zijn echter in ons land aanwezig.
Ir. Albarda sprak tenslotte een opwekkend woord.
(Persberichten - Arbeiderspers)
(Vor. ber. 1768 H.; Ir. Albarda 1686 H.)

A. **BULGARIJE. — Kabinet-Tosjef gevormd. —**
Tosjef is er in geslaagd op 21 April '35 een nieuw Bulgaarsch kabinet te vormen. De belangrijkste portefeuilles van het nieuwe ministerie zijn:
Minister-president: Tosjef; Binnenlandsche Zaken: General Atanasof; Ooorlog: Generaal Zanef; Financiën: Dimiter Riazkof; Buitenlandsche Zaken: Kiossiewanof.
In een proclamatie tot het volk heeft Koning Boris verklaard, dat hij voornemens is de staatsvorm te wijzigen in overeenstemming met den geest van dezen tijd. De wijziging zal worden uitgedrukt in een grondwet, goedgekeurd door het volk.
De regeering heeft opdracht gegeven de oud-ministers Zankof en Georgief, die wegens nationaal-socialistische propaganda waren verbannen, terug te roepen.
(Vreme) **(Vorig bericht blz. 1768 A.)**

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Leerstoel in Friesch te Utrecht. —**
In het Staatsblad is afgekondigd een K. B. waarbij de provinciale onderwijsraad van Friesland als bevoegd wordt aangewezen om bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht een bijzonderen leerstoel te vestigen, opdat door den daarvoor te benoemen hoogleeraar onderwijs wordt gegeven in de Friesche taal- en letterkunde. (Staatsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 1721 A.)**

C. **FRANSCH-RUSSISCH PACT. — Geschorste onderhandelingen. —**
Te Genève zijn Laval en Litwinof het eens geworden omtrent de basis voor het pact. Bij het vertrek van Litwinof bestonden er enkele moeilijkheden ten aanzien van de redactie. Men neemt aan, dat Litwinof zijn regeering op de hoogte heeft willen stellen van de onderhandelingen, zooals Laval dit onlangs in den ministerraad heeft gedaan. Litwinof is reeds te Moskou aangekomen.
De onderhandelingen zullen te Moskou worden voortgezet. Het bezoek van Laval aan Moskou wordt in Mei verwacht. (Le Temps) **(Vor. ber. 1758 E.)**

D. **VATICAAN. — Paaschzegen van den Paus. —**
Z. H. de Paus heeft op Eersten Paaschdag (21 April 1935) de Pontificale Hoogmis in de St. Pieterskerk te Rome gecelebreerd waarna hij van af het middenbalkon zijn zegen „Urbi et Orbi" gaf aan de duizenden, die wachtten.
Terwijl het aantal dergenen, die zich op het plein hadden verzameld, wordt geschat op 50.000, hadden 20.000 personen in de basiliek een plaats.
Te tien uur in den morgen werd de Paus in de kerk binnengedragen op de Sedia Gestatoria, begeleid door 13 kardinalen en vele bisschoppen en abten. Gedurende plechtigheid voerde het pontificale koor, onder leiding van Don Lorenzo Perosi, gewijde muziek uit van Don Vittoria, Perosi en Palestrina.
Na de ceremonie werd de Paus onder gejuich van de verzamelden uit de basiliek gedragen, waarna hij zich naar de middenloggia begaf. Toen hij te 11.45 in de Sedia Gestatoria verscheen, brak weer een luid applaus los. De geheele plechtigheid werd per radio uitgezonden.
En zoo was het dit jaar voor het eerst dat deze grootsche plechtigheid en manifestatie hoorbaar werd voor de geheele wereld. De komst van den H. Vader op de Loggia werd aangekondigd in het Italiaansch, Fransch, Engelsch, Duitsch, Poolsch, Spaansch en Nederlandsch. (Maasbode)
(Vor. ber. 780 A.; Paus Pius XI 1676 H.)

E. **BELGIE. — Onbeperkte invoer van aardappelen. —**
De Belgische minister van Landbouw heeft medegedeeld, dat de invoervergunningen voor aardappelen tijdelijk zullen worden afgegeven voor onbeperkte hoeveelheden aan allen die daartoe bij den contingenteeringsdienst een aanvrage zullen indienen.
(Gazet v. Antwerpen) **(V. b. Aardappelen 1218 D.)**

F. **NEDERLAND. — N.V.V. - 1 Januari 1932—31 December 1934. —**
Aan het vijftiende verslag van den toestand en de werkzaamheden van het N.V.V. over het tijdvak van 1 Januari 1932 tot 31 December 1934 is ontleend dat het aantal bij het N.V.V. aangesloten organisaties gedurende de verslagperiode door het uittreden van den Algemeenen Nederlandschen Bond van Arbeiders, werkzaam bij Straten- en Wegenbouw, op 1 November 1934 met één is verminderd. Het bedroeg op 1 Januari 1935 derhalve 29.
De in 1933 ingetreden daling van het ledental heeft zich in 1934 voortgezet en wel met 23.273 leden, waarvan 1120 door het uittreden van den Straatmakersbond. Bedroeg het ledental (adspirant leden niet inbegrepen) op 1 Januari van het vorig jaar 321.835, op 1 Januari 1935 was dit 298.562.
De goede samenwerking tusschen de beide deelen der moderne arbeidersbeweging, belichaamd in de S.D.A.P. en het N.V.V., is ook in de drie verslagjaren bestendigd. Zij leidde tot gezamenlijk optreden op velerlei gebied en tot verschillende gemeenschappelijke acties ten bate der arbeidersklasse en indirect ook in het belang van het geheele Nederlandsche volk.
Het saldo van het stakingsfonds bedroeg aan het einde van 1934 *f* 2.168.272,65½.
Van de leden der bij het N.V.V. aangesloten bonden waren werkloos op:

	Geheel in %	Gedeeltelijk in %	Totaal in %
1 Januari 1932	23.0	3.2	26.2
1 Juli 1932	22.6	4.3	26.9
1 Januari 1933	30.7	3.7	34.4
1 Juli 1933	22.7	3.9	26.6
1 Januari 1934	35.6	3.1	38.7
1 Juli 1934	21.9	3.3	25.2
1 Januari 1935	32.8	3.6	36.4

(Vaz Dias) **(Vor. ber. N.V.V. 1586 K.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Invoer van manufacturen. - Uitbreiding licentieering. —**
Op 20 April '35 is afgekondigd een verdere uitbreiding van de importeurslicentieering, n.l. voor geverfde, gedrukte bontgeweven en fancy-stoffen, zoomede katoenen stukgoederen (tafellakens, servetten, zakdoeken, enz.), gebreide tricot borstrokken en nethemden. Derhalve zijn thans practisch alle katoenen goederen, die tot dusverre nog buiten de licentieering vielen, daarin opgenomen. (Aneta)
(Vor. ber. Contingenteeringen 1719 C.)

23 APRIL 1935

H. **NEDERLAND. — Bond van Nederlandsche Architecten. - Voorjaarsvergadering. —**
Te Utrecht is op 13 April '35 de voorjaarsvergadering gehouden van den B.N.A.
In zijn openingswoord tot deze druk bezochte vergadering herdacht de voorzitter, de heer ir. J. de Bie Leuveling Tjeenk, de sinds de vorige bijeenkomst overleden leden van den B.N.A.
In samenwerking met het Genootschap Architectura et Amicitia te Amsterdam en de Vereeniging Bouwkunst en Vriendschap te Rotterdam is in het leven geroepen een college van advies inzake de keuze van een architect.
De middagvergadering werd in hoofdzaak besteed aan de kwestie der „saneering" van het bouwvak, waarbij de vergadering na een langdurig debat het onderstaande bindend besluit nam:
De B.N.A., in vergadering bijeen op 13 April 1935 te Utrecht,
kennis genomen hebbende van het streven in verschillende gemeenten om door samenwerking van belanghebbenden tot saneering in het bouwvak te komen,
overtuigd dat, waar in het bouwvak de beunhazerij steeds verder om zich heen grijpt, ook het algemeen belang eischt, dat aan dezen wantoestand een einde komt,
is echter van meening, dat de hierbedoelde plaatselijke regelingen een werkelijke vaksaneering in den weg zullen staan en de behartiging der groepsbelangen in strijd zal komen met het algemeen belang,

stelt met nadruk vast, dat de architect B.N.A. voor alles is vertrouwensman van zijn opdrachtgever en daarom behoort te blijven buiten iedere overeenkomst met aannemers, onderaannemers en leveranciers, die de tendens heeft in strijd daarmee de belangen van die groepen te behartigen,
bepaalt, dat het den leden van den B.N.A. niet veroorloofd is aan overeenkomsten als hierbedoeld mede te werken, en besluit verdere voorstellen van het bestuur ten aanzien van deze materie in samenwerking met de commissie voor saneering van het bouwvak af te wachten. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vorig bericht blz. 1759 B.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Toean Sadoeadim marga Damanik gedecoreerd. —

Op 6 April '35 heeft de gouverneur van Sumatra's Oostkust, jhr. B. C. C. M. M. van Suchtelen, namens de Nederl.-Indische regeering, de „gouden ster voor trouw en verdienste" uitgereikt aan Toean Sadoeadim marga Damanik, Toean van Bandar en waarnemend Radja van Pematang Siantar.

Hiermede gaf de Indische regeering uiting aan haar waardeering voor de loyauteit en het goede bestuur van den aan haar verknochten vazal, die gedurende 35 jaar zelfbestuurder van Bandar is en sedert 1924 optreedt als waarnemend radja in Siantar, door de onmondigheid van den wettigen opvolger van den Batakschen vorst, die in dat jaar van de waardigheid werd ontheven. (Deli Courant)

B. NEDERLAND. — Werkfonds 1934. - 20 millioen besteed. —

Verschenen is het derde drie-maandelijksche verslag van het Werkfonds, loopende van 15 December tot en met 15 Maart.

De volgende gelden zijn vastgelegd: voor den huishoudelijken dienst ƒ 62.950 en voor rijkswerken in totaal ƒ 12.075.625,65; voor werken van andere publiekrechtelijke organen ƒ 6.438.150; voor 31 industrieele projecten ƒ 1.716.014 en voor andere werken ƒ 20.000. Het totaal bedraagt thans ƒ 20.312.739,65. (Nieuwsblad van het Noorden) **(Vor. ber. 1519 F.)**

C. NEDERLAND. — Alcohol uit Suikerbieten. - Commissie van onderzoek geïnstalleerd. —

Dezer dagen heeft de secretaris-generaal van het departement van Economische Zaken, mr. dr. A. A. van Rhijn, de door den minister ingestelde commissie voor een onderzoek omtrent de mogelijkheid van de fabricage van alcohol uit suikerbieten geïnstalleerd.

In zijn installatierede heeft mr. Van Rhijn er op gewezen, dat het probleem, dat de commissie zal bezig houden, zijn oorzaak vindt in de moeilijkheden, die de landbouw ondervindt. De teelt van hakvruchten is n.l. aanmerkelijk ingekrompen, terwijl diverse omstandigheden juist deze cultuur voor den landbouw zoo belangrijk doen zijn.

De voorzitter der commissie, prof. mr. D. van Blom, wees er op, dat de commissie ervan doordrongen is, dat haar een zeer moeilijk en diepgaand probleem is voorgelegd. De commissie zal trachten, met bekwamen spoed tot een rapport te komen, ook al zal zij er tegen waken, door overhaasting de waarde van haar advies in gevaar te brengen. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 1281 B.)

D. SCHIEDAM. — Nieuwe burgemeester. —

Bij Kon. besluit is met ingang van 1 Juni '35 tot burgemeester van Schiedam benoemd mr. dr. F. L. J. van Haaren, procureur-generaal bij het hof van justitie te Paramaribo. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

E. UITVINDINGEN. — De Tachotype-snelschrijfmachine. —

De heer M. den Outer te Amsterdam heeft een uitvinding gedaan, die ongetwijfeld groote mogelijkheden opent op het gebied van „snelschrijven". Het betreft hier n.l. een toestel, dat in zekeren zin de gewone schrijfmachine kan vervangen.

De machine is klein, handig en lijkt eenigszins op een gewone schrijfmachine, hoewel het toetsenbord slechts uit 27 toetsen bestaat, terwijl dat van een gewone typewriter er 44 bevat. Door enkele concessies te doen aan de spelling is het mogelijk geheele lettergrepen onder elkaar te tikken met een gemiddelde snelheid van 350 lettergrepen per minuut. Dit is sneller dan de gesproken taal en veel sneller dan hetgeen de beste stenograaf in een topprestatie bereiken kan.

Hierdoor wordt de mogelijkheid geschapen conferenties, vergaderingen, telefoongesprekken enz. letterlijk te verslaan, zonder dat daar een uiterst bekwaam stenograaf aan te pas behoeft te komen.

De machine is gevuld met een vijftig meter langen papierstrook, die lang genoeg is, om een geheelen dag onophoudelijk dictaten op te nemen.

De heer Marius den Outer heeft zeven jaar aan deze uitvinding gewerkt. (Persberichten)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tarief van justitiekosten in burgerlijke zaken. —

Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van den eersten en den tweeden titel van het tarief van justitiekosten en salarissen in burgerlijke zaken.

De minister zet in de toelichting uiteen, dat bij deze wijziging met aanvulling van leemten en verduidelijking van eenige bepalingen behoort te worden volstaan. Tegelijkertijd is er naar gestreefd, het beginsel, dat alleen recht dient te worden geheven voor verrichtingen van de griffiers, meer tot uitdrukking te brengen.

Voorgesteld wordt de vaste som in gedingen voor de kantongerechten te verlagen tot ƒ 5.—, ten einde daarmede tegemoet te komen aan de wenschen van hen, die meenen, dat het tarief in kantongerechtzaken te hoog is. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Tweede Kamer 1764 D.)

G. F. W. G. OLDEWELT OVERLEDEN. —

In den ouderdom van 77 jaar is op 22 April '35 te Laren (N.-H.) plotseling overleden, de bekende kunstschilder F. W. G. Oldewelt, de nestor van de Larensche schilderskolonie.

De heer Oldewelt is op 19 Augustus 1857 te Amsterdam geboren. Hij genoot zijn opleiding aan de Rijksacademie te Amsterdam, waar hij studeerde onder leiding van prof. Allebé. In 1891 werd hij benoemd tot hoofdleeraar aan de school voor kunstnijverheid te Haarlem, waarna hij in 1896 benoemd werd tot directeur van de Academie Minerva te Groningen.

Na een zevenjarig verblijf aldaar werd hij in 1903 benoemd tot hoofdleeraar aan de Academie van Beeldende Kunsten en Technische Wetenschappen te Rotterdam, aan welk instituut hij tot 1922 verbonden bleef. Hierna vestigde hij zich te Laren. Oldewelt verwierf groote bekendheid met zijn Fijn Colloristische Bloemstukken en groote Figuurstukken.

(Red. K. H. A.)

H. GEESTELIJK LEVEN. — Gereformeerde Bond. - Jaarlijksche algemeene vergadering. —

De Gereformeerde Bond tot verdediging en verbreiding van de waarheid in de Hervormde (Gereformeerde) kerk heeft op 4 April '35 te Utrecht zijn jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.

Ds. M. van Grieken te Rotterdam, voorzitter, zeide bij de opening, dat God ons volk en land en den Gereformeerden Bond niet heeft verlaten.

Prof. dr. J. Severijn, te Utrecht, hield vervolgens een rede over geestelijke vrijheid.

Er moet, zeide spr., onderscheid worden gemaakt tusschen een liberalistische opvatting der geestelijke vrijheid en erkenning van een dieperen zin. Wat dit laatste betreft, de geestelijke vrijheid kan in strikten zin slechts idealiter worden gekend. Geestelijke vrijheid en gerechtigheid zijn ten nauwste aan elkander verbonden. Daarom is het vraagstuk der geestelijke vrijheid een zedelijk vraagstuk van fundamenteele beteekenis. De vrijheidsidee heeft, zeide spr., echter een ander karakter dan de voorstelling eener ware geestelijke vrijheid, waarvan hij uitging. De eerste streeft naar den souvereinen mensch; de tweede leeft uit gemeenschap met en de gehoorzaamheid aan den alleen souvereinen God der H. Schrift.

Voor het behoud en de handhaving der geestelijke vrijheid in kerk en maatschappij is het Christelijk religieus leven en zijn erkenning dus van groot belang. Uit het religieus-zedelijk karakter der geestelijke vrijheid, waarop ook de persoonlijke, sociale en staatkundige vrijheid berusten, volgt weer, aldus spr., dat de handhaving der vrijheid ligt in de handhaving harer beperking. Ook de H. Schrift bevestigt deze stelling. De wet Gods komt niet met het gebod, maar met het verbod: Gij zult niet. Terecht hebben dan ook de Gereformeerde theologen de beteekenis van den decaloog voor het openbare leven verstaan. Spr. betoogde verder, dat de zelfstandige taak en de verantwoordelijkheid van de overheid medebrengen, dat zij in het waarachtig volksbelang over de vrijheid heeft te waken en haar tegen alle propaganda en agitatie, welke haar grondslagen ondermijnen en de zedelijke en geestelijke kracht des volks aantasten, heeft te beschermen. De sterke hand der overheid zal echter krachteloos staan, indien de volksziel niet gevoed wordt

uit de geestelijke bron van de Christelijke religie, welke de ware vrijheid in het geloof omvat. In de waarachtigheid van het geloofsleven der Christelijke gemeenschap is de voorwaarde ook voor de vrijheden en rechten des volks gegeven.
(De Standaard) **(Vor. ber. Geref. Kerk 1549 B.)**

24 APRIL 1935

A. **FORMOSA. — Aardbeving. —**
Op 21 en 22 April '35 werd het eiland Formosa door een hevige aardbeving geteisterd. De stad Taihokoe aan de Noord-West-kust is bijna geheel verwoest. Het gebied der aardbeving is betrekkelijk klein, maar het aantal dooden wordt op ruim 3000 geschat, gewonden ongeveer 10.000, terwijl ongeveer 20.000 huizen verwoest zijn. De schade is zeer groot.

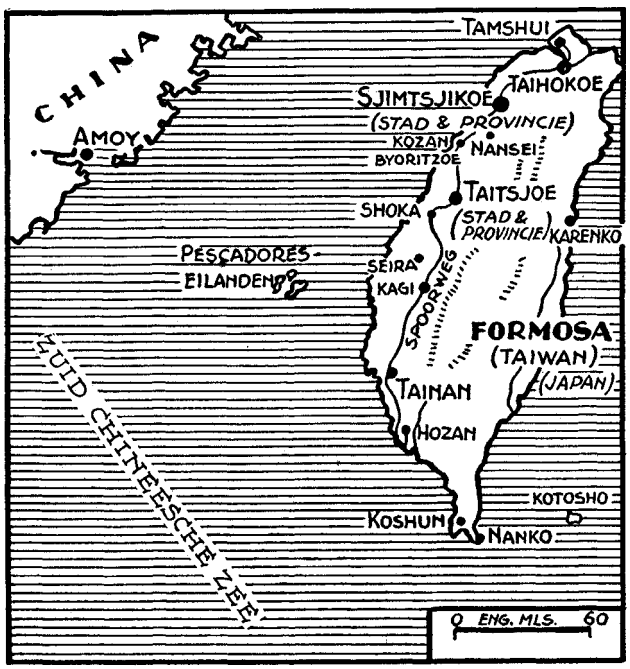

Het Japansche gouvernement heeft alle maatregelen genomen om de bevolking te helpen. Ook de Britsche en Amerikaansche bevelhebbers der in China stationneerende vloot hebben hun hulp aangeboden.
(Shimboen Rengo) **(Vor. ber. Aardbevingen 1638 D; Overzicht 729 E.)**

B. **ITALIE. — Vice-kanselier prins Starhemberg te Rome. —**
De Oostenrijksche vice-kanselier, prins Starhemberg, heeft een onderhoud met Mussolini gehad inzake de herbewapening van Oostenrijk, Hongarije en Bulgarije, en heeft voorbereidende besprekingen gehouden voor de aanstaande Donau-conferentie. (La Stampa)
(Vorig bericht blz. 1443 B.)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Leeraren Lichamelijke Opvoeding. - Lezing van prof. R. Casimir. —**
Op de 73ste algemeene vergadering van leeraren en onderwijzers in de lichamelijke opvoeding, die op 22 April '35 te Haarlem werd gehouden, hield prof. R. Casimir een lezing over: „De beteekenis der gymnastiek voor de psychische vorming", nadat de voorzitter, de heer J. M. J. Korpershoek, het openingswoord had uitgesproken. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Er is een sterke tegenstelling tusschen lichaamsoefeningen als vak van onderwijs en de intellectueele vakken, aldus spreker; zij geven minder problemen, die zich zelf verder ontwikkelen of oplossen in het denken. Zij geven geen „dingen", als resultaat; zij openen geen geheel nieuwe cultuurgebieden; zij worstelen daarentegen in primaire levensbehoeften, Funktionslust, uitdrukkingswil, speeldrift en hebben een sterk finaal karakter. Over den bijzonderen invloed van de lichamelijke oefening op het psychische is in exacten zin nog niet veel te zeggen, maar iets toch wel. Allereerst leert de Adlersche leer der overcompensatie hier eenig uitsluitsel. Zij doet ons zien, dat bij lichamelijke deficienties een overcompensatie kan optreden op een ander gebied. Moderne gymnastiek is zoo gebouwd, dat elke leerling iets kan doen; het onderwijs dient zoo te zijn, dat het zelfgevoel wordt opgeheven, want juist op het sportveld kan b.v. een slechte speler, die ziet dat anderen het beter kunnen dan hij, ontmoedigd worden. Dit moet worden voorkomen.
Voorts heeft men gezocht naar een aesthetisch element en de oude rei- en volksdansen kwamen meer en meer in zwang. Zoo werd gemeenschapszin gekweekt, gebonden aan een zeker individualisme. Er is wel eens beweerd, zoo eindigde prof. Casimir, dat de Christelijke godsdienst vijandig zou staan tegenover lichamelijke opvoeding, doch dit is onjuist; het menschelijk lichaam als Tempel des Heiligen Geestes dient men immers rein en schoon te houden! (Oprechte Haarlemmer Courant)
(Vor. ber. Onderwijs 1770 B.)

D. **SURINAME. — Voortbrenging, verbruik, voorraden. - Handel. - Financiën. —**
Wat de bosch- en mijnbedrijven betreft, bedroeg de productie van balata in de eerste 9 maanden van 1934 en 1933 resp. 191.472 K.G. en 67.700 K.G., die van bauxiet resp. 82.656 en 73.131 tonnen van 1.000 K.G., die van goud resp. 252.702 en 232.846 g.

HANDEL EN VERKEER.

De uitvoer bedroeg in de eerste 9 maanden van 1934:

	Hoeveelheid.	Waarde in guldens.
Koffie, 1.000 K.G.	2.495	745.312
Suiker, 1.000 K.G.	15.287	574.254
Melasse, 1.000 K.G.	3.427	57.529
Rijst, gepelde, 1.000 K.G.	1.951	83.917
„ , ongepelde, 1.000 K.G.	30	1.024
Balata, K.G.	134.228	144.026
Bauxiet, t. v. 1.000 K.G.	79.710	996.375
Goud, g.	276.969	387.756

De totale waarde van den invoer beliep rond *f* 4.195.000 tegen *f* 3.587.000 in de eerste 9 maanden van 1933, die van den uitvoer resp. *f* 3.702.000 en *f* 2.816.000.

FINANCIEWEZEN.

De opbrengst der voornaamste middelen bedroeg in de eerste 9 maanden in duizendtallen guldens:

	1934.	1933.
Inkomstenbelasting	218	206
Huurwaardebelasting	62	61
Accijns op binnenl. gedistilleerd	51	61
Invoerrechten	965	996
Zegelrechten	53	51
Opbrengst huur van domeinland	43	40
Vergunningen en andere rechten v. bauxiet	22	20

(Departement van Koloniën)

E. **CORSICA. — Italiaansche propaganda. —**
Een actieve Italiaansche propaganda wordt, volgens de Quotidien, onder de intellectueelen op Corsica gemaakt. Het uitstekend geredigeerde Italiaansche blad „Il Telegrafo" heeft op Corsica een groot aantal lezers en de ontwikkelde Corsicaan prefereert Italiaansche maandbladen als: La Corsica antica e moderna, Archivo Storico di Corsica, Atlante linguistico della Corsica boven de vele Fransche maandbladen, die weinig of niets over Corsica publiceeren. De Quotidien meent echter te weten, dat het grootste gedeelte der Corsicanen beslist anti-Italiaansch is.
(Quotidien)

F. **ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. —**
De Duitsche regeering heeft geweigerd Berthold Jacob aan Zwitserland uit te leveren. Hij zal in Duitschland als hoogverrader terecht staan. De Zwitsersche regeering blijft bij haar standpunt, dat Jacob op Zwitsersch grondgebied ontvoerd is.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1744 F.)**

G. **NEDERLAND. — De verkoop van Nederlandsche schepen. - De regeeringssteun aan de Koopvaardij.**
In antwoord op de vragen van het Tweede Kamerlid den heer Brautigam, in verband met onderhandelingen over den verkoop van een 20-tal Nederlandsche koopvaardijschepen naar het buitenland en betreffende het verleenen van steun van regeeringswege aan de koopvaardij, heeft minister Steenberghe medegedeeld, dat de wijze, waarop de steun aan de koopvaardij zal worden verleend, zal blijken uit de toelichting tot den post, welke op de rijksbegrooting

voor 1935 suppletoir zal worden aangevraagd, nadat het algemeen bezuinigingsontwerp de Staten-Generaal zal hebben bereikt. Het ligt in de bedoeling, de regeling met terugwerkende kracht van 1 Januari 1935 af toe te passen.
Wat den verkoop van een twintigtal koopvaardijschepen betreft, merkt de minister o.a. op, dat de vloot in haar huidigen omvang nog ruimschoots kan voldoen aan de vervoereischen, welke aan haar kunnen worden gesteld, op grond van Nederland's positie in het wereldverkeer. De minister acht het uitvaardigen van een scheepsuitvoerverbod ongewenscht.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1731 B.)**

25 APRIL 1935

A. NEDERLAND. — Studenten-conferentie over „volkseenheid". —
In Woudschoten, het vereenigingscentrum van de Nederlandsche Christen-Studenten Vereeniging te Zeist, zijn op 22 April '35 ruim een honderdtal studenten van alle schakeeringen bijeen gekomen om zich gezamenlijk te bezinnen op hun streven naar redding van het Nederlandsche volk uit de steeds verder gaande verbrokkeling, politiek en sociaal. Dit is de 2e conferentie van dezen aard; vorig jaar, omstreeks Mei, werd de eerste Volkseenheidconferentie op initiatief van de V. C. S. B. bijeengeroepen door een commissie uit talrijke en zeer uiteenloopende religieuse en politieke studentenorganisaties, die ook ditmaal de voorbereiding dezer samenkomst op zich hadden genomen.
De conferentie-voorzitter, de heer A. M. Brouwer, opende de conferentie, waarbij hij de voorgeschiedenis ervan memoreerde en de keuze der onderwerpen toelichtte.
Het gaat er om, aldus spreker, tijdens dit samenzijn elkaar te benaderen om in het besef van onze verantwoordelijkheid wegen te zoeken ter wegneming van een klein deel van onze schuld aan de verdeeldheid van ons volk.
De avondlezing van den heer G. Knuvelder, leeraar te Eindhoven, was gewijd aan de betrekking tusschen Volk en Staat.
Op 23 April hield prof. A. A. van Schelven een lezing over „Het Noord-Nederlandsche Nationaliteitsbesef", dr. H. Moller over „Het Zuid-Nederlandsche Nationaliteitsbesef", prof. dr. G. Gosses over „Het Friesche Nationaliteitsbesef". (Standaard)
(Vorig bericht blz. 1301 F.)

B. LUCHTVAART. — Nationale Jeugd Luchtvaartdag.
Op 23 April '35 werd op Schiphol een Jeugd Luchtvaartdag gehouden, waaraan eenige duizenden jonge lieden deelnamen. De Jeugd Luchtvaartdag werd in samenwerking met allerlei luchtvaartinstanties door de Centrale Jeugdcommissie van de Koninkl. Nederlandsche Vereeniging voor de Luchtvaart georganiseerd. Men had bovendien een wedstrijd in het bouwen van vliegtuigmodellen uitgeschreven. Een zeventigtal modellen, die haast alle met de grootste zorg geconstrueerd waren, gaven een indruk welk een beteekenis de luchtvaart voor onze jeugd reeds heeft. Piloot Duimelaar hield een korte en kernachtige rede over de geweldige vorderingen, die de luchtvaart in de laatste tien jaar heeft gemaakt. (Red. K. H. A.)

C. POLEN. — De nieuwe grondwet onderteekend. —
De president der Poolsche republiek heeft op 23 April '35 de nieuwe grondwet, die op 24 Maart door den Sejm is aangenomen, onderteekend.
(Polska Ag. Telegraf.) **(Vor. ber. blz. 1734 A.)**

D. NEDERLAND. — Natuur- en Geneeskundig Congres te Leiden. - Dr. J. A. Bierens de Haan over „Problemen van het dierlijk instinct". —
In de aula van het Boerhaave-kwartier te Leiden kwam dezer dagen het 25ste Nederlandsch Natuur- en Geneeskundig Congres bijeen. Aanwezig waren de minister van Onderwijs, K. en W. mr. Marchant, de president-curator van de Leidsche universiteit, mr. A. v. d. Sande Bakhuizen, de secretaris van curatoren, mr. P. J. Idenburg, de rector-magnificus van de Leidsche universiteit prof. dr. W. v. d. Woude, de secretaris van den Academischen Senaat, prof. mr. A. S. de Blécourt, benevens ruim vier honderd geleerden uit alle deelen der wereld, onder wie velen uit ons land.
Prof. dr. J. van der Hoeve uit Leiden sprak de openingsrede uit en hield een rede over: Samenwerking en grenzen.
Dr. J. A. Bierens de Haan uit Amsterdam sprak vervolgens over: „Problemen van het dierlijk instinct". Hieraan is het volgende ontleend:
Een algemeen bevredigende definitie van het begrip instinct bestaat nog niet. Liever dan een nieuwe of eigen definitie te geven, wil spr. een paar typische voorbeelden van instincthandelingen beschrijven, om dan te zien wat de essentieele eigenschappen zijn, die deze handelingen gemeen hebben. Daartoe kiest hij de bevruchting van de Yuccaplant door de Yuccamot, de voedingshandeling van jonge zoogdieren en vogels en de z.g. taktische bewegingen der lagere dieren. Dan blijkt de meest essentieele eigenschap, die deze handelingen gemeen hebben, gericht te zijn op wat voor de soort wel het meest fundamenteel is, n.l. zelfhandhaving, in de eerste plaats handhaving van de soort als zoodanig en in de tweede plaats als middel daartoe handhaving van een zoo groot mogelijk aantal individuen. Naast deze doelgerichtheid vertoonen de instinctshandelingen nog vier andere eigenschappen, n.l. het feit, dat zij typisch zijn voor de soort en niet voor het individu, verder dat zij aangeboren zijn, dat zij in normale gevallen doelmatig zijn voor de bereiking van het doel waarop zij gericht zijn, en dat het doel zelf, en de middelen, noodig ter bereiking van dat doel, althans aanvankelijk niet door het dier gekend worden.
Op deze laatste eigenschappen gaat spr. dan dieper in, wat hem tenslotte tot de vraag brengt van de starheid en plasticiteit der instinctshandelingen.
Hierna bespreekt spr. dan de vraag, of wij bij deze verschijnselen aan het ingrijpen van een intelligentie moeten gelooven. Deze vraag wordt in het algemeen in ontkennenden zin beantwoord, ofschoon in deze ons oordeel mede bepaald wordt door de grootere of geringere ruimte in onze opvatting van het begrip intelligentie. In elk geval blijkt het instinct niet zoo star te zijn, als men vroeger wel aannam.
Onoplosbaar voor den bioloog acht spr. het probleem van den oorsprong van het instinct in het algemeen en van de instinctshandelingen der verschillende dieren in het bijzonder. Hij wil in het instinct een basisch verschijnsel, een „oerphenomeen" in Goetheaanschen zin zien. Dieper in zulke oerphenomenen door te dringen is voor den mensch onmogelijk; spr. meent dat zulk een resignatie den wetenschappelijken mensch niet onwaardig is, en wil zich troosten met het woord van Goethe dat „das schönste Glück des denkenden Menschen ist, das Erforschliche erforscht zu haben, und das Unerforschliche ruhig zu verehren".
In de sectie voor de wis- en natuurkundige wetenschappen sprak H. P. G. Casimir uit Leiden over „Magnetische eigenschappen van de kern". C. J. L. Oliphant (Cambridge) sprak over „The artificial transformation of nuclei" e.a.
De tweede sectie, die der biologische wetenschappen, vergaderde eveneens. De lezingen en mededeelingen in deze sectie stonden in het teeken van het soortbegrip, met uitzondering van prof. E. Dubois, die een beschouwing gaf over pithecanthropus erectus als organisme. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 795 G.)

E. JAPAN. — De positie van den Keizer. —
Prof. dr. Minobe van de Keizerlijke Universiteit te Tokio, die de theorie verkondigt, dat de Staat een rechtspersoon en de Keizer een orgaan der regeering is, werd op 15 April '35 geschorst. Deze theorie is door de reactionnairen verworpen, welke in de absolute macht van den Keizer gelooven.
(Dempo Rengo)

26 APRIL 1935

F. MR. H. SCHAAP OVERLEDEN. —
Op 24 April '25 is in den ouderdom van 87 jaar te Groningen overleden mr. H. Schaap, de oudste advocaat van Nederland.
Mr. H. Schaap promoveerde op 13 Juni 1871 en was gedurende 28 jaar van 1898 af rechter-plaatsvervanger in de Groningsche rechtbank. Vele jaren is hij lid geweest van den raad van toezicht en discipline van de orde van advocaten. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

G. PERZIE. — Aardbeving. —
De Perzische provincie Masanderan is door een hevige aardbeving geteisterd, die aan honderden menschen het leven heeft gekost. Volgens een te Parijs uit Teheran ontvangen telegram, zijn in verschillende deelen van de provincie meer dan 600 lijken geborgen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Aardbeving 1772 A.)**

H. TRANSFUSIE VAN LIJKENBLOED. —
Daar in plotselinge gevallen niet altijd in voldoende mate bloed van z.g. bloedgevers te verkrijgen is, heeft de Russische hoogleeraar S. S. Joedin, naar analogie van de door prof. Sjamof bij honden genomen proeven, ook bij menschen transfusie van lijkenbloed toegepast.
Hij verklaart, hierbij succes te hebben gehad, zoowel met het gebruik van versch lijkenbloed, dat gedurende zes à acht uur na den dood zijn normale eigenschap behoudt als met bloed dat geconserveerd was in een koelkast, waarin het tot gedurende een maand zijn levende eigenschappen bewaart. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Bloed 1477 B.; Bloedtransfusiedienst 1429 A.)

A. ZWEMSPORT. — De wereldrecords. —

Er is in den laatsten tijd zooveel verandering in de wereldrecords gebracht, dat het nuttig is een lijstje van den tegenwoordigen stand van zaken te geven.

HEEREN:

100	M. vrije slag:	Fick (Amerika) . . .		0.56.6
200	„ „ :	Medica (Amerika) . .		2.07.2
300	„ „ :	Medica (Amerika) . .		3.21.6
400	„ „ :	Medica (Amerika) . .		4.42.5
500	„ „ :	Medica (Amerika) . .		5.57.8
800	„ „ :	Maniko (Japan) . . .		10.01.2
1000	„ „ :	Nemogi (Japan) . . .		12.59.3
100	„ rug :	v. d. Weghe (Amerika)		1.07.4
200	„ „ :	Kiefer (Amerika) . .		2.24.4
400	„ „ :	Kiefer (Amerika) . .		5.17.8

DAMES:

100	M. vrije slag:	W. den Ouden	(Ned.)	1.04.8
200	„ „ :	W. den Ouden	(Ned.)	2.28.6
300	„ „ :	W. den Ouden	(Ned.)	3.58
400	„ „ :	W. den Ouden	(Ned.)	5.16
500	„ „ :	W. den Ouden	(Ned.)	6.48.4
800	„ „ :	H. Madison	(Amerika)	11.41.2
1000	„ „ :	H. Madison	(Amerika)	14.44.8
1500	„ „ :	H. Madison	(Amerika)	23.17.2
100	„ rug :	C. Jarrett	(Amerika) .	1.16.3
200	„ „ :	R. Mastenbroek	(Ned.)	2.49.6
400	„ „ :	R. Mastenbroek	(Ned.)	6.05

(Persberichten) **(Vor. ber. Willy den Ouden 1737 G.; Rie Mastenbroek 1751 F.)**

27 APRIL 1935

B. NEDERL. OOST-INDIE. — De Landsfinanciën. - Economische toestand. —

Blijkens een overzicht over den toestand van de Landsfinanciën over het jaar 1934, opgenomen in het „Economisch Weekblad", is de voorloopige uitkomst over dat jaar als volgt:

Gewone Landsuitgaven: ƒ 349.000.000, bij een raming van ƒ 376.000.000;

Gewone ontvangsten: ƒ 267.000.000, bij een raming van ƒ 295.000.000.

Het tekort bedraagt dus ƒ 82.000.000 bij een raming van ƒ 81.000.000.

Deze voorloopige uitkomsten houden ook de uitgaven en ontvangsten in verband met het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber in.

Sedert 1930 bedroegen de nadeelige saldi achtereenvolgens ƒ 85.000.000, ƒ 102.000.000, ƒ 110.000.000, ƒ 124.000.000 en ƒ 82.000.000, of in totaal ƒ 533.000.000.

Het overschot op den buitengewonen dienst over het jaar 1934 was bijna ƒ 20.000.000 meer dan geraamd was. In verband hiermede bedraagt het tekort over den geheelen dienst voor het afgeloopen jaar ƒ 54.100.000, tegenover een raming van dit tekort op ƒ 72.300.000.

Het totaal der vlottende schuld zou dus afgenomen zijn met een bedrag van ƒ 111.633.000.

Bij de beoordeeling hiervan moet echter rekening worden gehouden:

1e. met de uitgifte van de Ned.-Indische leening 1934 waarvan de opbrengst de vlottende schuld verminderde met een bedrag van ƒ 149.400.000;

2e. met het feit dat de Javasche Bank over 1934, met het oog op haar overmatige zilver-reserve, ongeveer ƒ 7.000.000 aan teekenmunt meer aan het land afdroeg dan zij overnam;

3e. met de overname door Nederland van ƒ 28.700.000 aan ingetrokken oude munt en aan hier te lande thans overtollige nieuwe teekenmunt, welk bedrag in mindering kwam van de Indische schuld aan 's-Rijks Schatkist.

Indien deze factoren geëlimineerd worden zou het totaal der vlottende schuld over 1934 met ongeveer ƒ 59.500.000 zijn toegenomen.

De vaste of geconsolideerde schuld bedroeg einde 1934 ƒ 1.369.200.000.

Uit een overzicht van de Ned.-Indische betalingsbalans over 1934 blijkt dat het totaal der ontvangsten was over 1932 ƒ 179.000.000, over 1933 ƒ 170.000.000 en over 1934 ƒ 252.000.000. Het totaal der uitgaven was over die jaren achtereenvolgens ƒ 291.000.000, ƒ 280.000.000 en ƒ 255.000.000.

De verkleining van het tekort blijkt te zijn ontstaan door een toename van de ontvangsten met ƒ 82.000.000 en een afname van de uitgaven met ƒ 25.000.000.

Een groote verbetering in de ontvangsten is ontstaan door een toename van de uitvoerwaarde, welke gepaard ging met een verkleining van den invoer. Voor zoover de uitvoer betreft, is de stijging van de totale waarde daarvan gedeeltelijk veroorzaakt door den toegenomen uitvoer van zilveren munt alsmede door den meerderen uitvoer van stapel-producten als bevolkingsrubber, ondernemingsrubber, thee en tin.

Daar tegenover daalde — ondanks de reusachtige toename in de hoeveelheid — de exportwaarde van aard-oliën, suiker, koffie, en klapper-producten. Zeer duidelijk blijkt hieruit de groote invloed van de vermeerderde ontvangsten op de betalingsbalans uit die export-producten welke onder restrictie vallen. De invoer liep voornamelijk terug door opzettelijke invoervermindering van cement, bier, rijst, en kedelé, zulks ter wille van het binnenlandsch prijsniveau en van de binnenlandsche productie, terwijl de invoer-waarde terugliep door een verdere daling der import-prijzen.

Japan voerde over 1934 in Ned.-Indië voor een bedrag van ƒ 10.300.000 minder aan gecontingenteerde artikelen in dan gedurende 1933.

Het aandeel van Europa nam toe met ƒ 1.000.000.

De totale invoer uit Japan is slechts afgenomen van ƒ 98.700.000 in 1933 tot ƒ 92.900.000 in 1934, hetgeen een gevolg was van de verhoogde Japansche activiteit ten aanzien van andere artikelen.

De waarde van den uitvoer van Ned.-Indië naar Europa is toegenomen met ƒ 22.700.000 en wel voor rubber, thee, tin, tinerts, en palmolie.

Ten opzichte van Azië verminderde de waarde van den uitvoer in 1934, in vergelijking met 1933 met ƒ 7.100.000.

Wat de industrieele productie over 1934 betreft, werd — in tegenstelling met hetgeen elders op dit gebied is waar te nemen — een groote activiteit aan den dag gelegd ten aanzien van textiel-bedrijven, met name van weverijen. De beschermende maatregelen, door de Regeering genomen, in den vorm van afschaffing van het invoerrecht op garens eenerzijds en contingenteering van bontgeweven stoffen anderzijds, hebben ongetwijfeld een stimuleerende werking gehad, hetgeen tot voldoening stemt.

De invoer in Java en Madoera bedroeg in kilograms-bruto: aan katoenen garens 2.164.432 K.G., aan kunstzijden garens 210.475 K.G., aan zijden garens 31.590 K.G. over het jaar 1934. Over 1933 waren deze cijfers resp.: 1.770.704, 49.930, 23.665 en over 1932: 1.272.742, en 68.930 voor de twee laatste groepen tezamen.

De bierbrouwerijen te Soerabaja en te Batavia produceerden over 1934 ongeveer 60 procent van de totale behoefte aan bier in Ned.-Indië.

Ondanks de verhoogde invoerrechten op gekorven tabak nam de import daarvan, ten behoeve van z.g. zelf-rollers, in vergelijking met 1933 met ruim 50 procent toe.

Het bedrijf van den P.T.T.-dienst leverde over 1934 een batig saldo op van ƒ 738.960 tegenover het voorgaande jaar een tekort van ƒ 832.000.

Het aantal betalende N.I.R.O.M.-luisteraars bedroeg op 1 April 1934 5390 en op ultimo Maart 1935 17.000.

In 1933 liepen in Ned.-Indië 62.088 personenauto's en driewielers (waarvan op Java en Madoera alleen 43.388), 16.460 motorrijwielen (op Java 13.683), 7.043 autobussen (op Java 1.867), 12.304 vrachtauto's (op Java 5.390), tegen in 1934 resp. 38.061 (29.405), 10.029 (8.384), 5.741 (1.442), 8.019 (4.374).

Het benzineverbruik bedroeg over 1931 240.000.000 liters waarvan op Java en Madoera 151.000.000; over 1932 bedroeg dit verbruik 214.000.000 (144.000.000), in 1933 166.000.000 (106.000.000), en in 1934 170.000.000 (100.000.000).

(Economisch Weekblad - Aneta)

(Vor. ber. 1328 D.; Begrooting 1678 B.)

C. JULIAAN DE VRIENDT OVERLEDEN. —

In den ouderdom van 93 jaar is te Oude God bij Antwerpen overleden de bekende kunstschilder Juliaan de Vriendt.

De overledene werd op 20 Augustus 1842 te Gent, uit een kunstenaarsfamilie geboren. De jeugdige De Vriendt bezocht eerst de academie van Gent; later studeerde hij aan die te Antwerpen. In 1884 werd hij professor aan het Hooger Instituut voor schoone kunsten in de Scheldestad en in 1900 volgde hij zijn broer Albrecht op, als bestuurder der academie van Antwerpen, welke functie hij tot in 1924 bleef waarnemen.

Als schilder trad De Vriendt voor het eerst naar voren in 1864, met een werk „Magdalena door de engelen begraven", dat toen opgang maakte. Het museum van Antwerpen bezit een zijner meesterwerken in de schilderij: „De opwekking van de dochter van Jairus". Het waren vooral religieuse onderwerpen, die hem boeiden. (De Maasbode)

D. GRIEKENLAND. — Twee generaals terechtgesteld.

Generaal Papoelas, die de aanvoerder is geweest van de Grieksche troepen in Klein-Azië, en generaal Kinisis, beiden door den Krijgsraad ter dood veroordeeld, zijn op 24 April '35 terechtgesteld. (Proia)

(Vorig bericht blz. 1754 C.)

E. BELGIE. — De taalkeuze der miliciens. —

Sedert een drietal jaren mogen, ingevolge de bepalingen van de jongste militiewet, de voor den militairen dienst geschikt bevonden jongelieden zelf de taal van hun militaire opleiding kiezen. Toen dit voor de eerste maal gebeurde verwachtte de legerleiding dat de meerderheid zich zou uitspreken ten gunste van het Fransch, sedert 1830 de taal van het Belgische leger en nu trouwens ook nog altijd de officieele

taal van het officierenkorps en de militaire administratie. Deze verwachting werd echter teleurgesteld, daar het referendum, mede ten gevolge van het lage geboortecijfer in de Waalsche provinciën, een flinke meerderheid gaf aan het Vlaamsche element. Ook dit jaar is het cijfer der miliciens uit de Vlaamsche gewesten, die de voorkeur geven aan het Fransch, boven het Nederlandsch, alweer afgenomen. In de provincie Antwerpen telde men 176 miliciens die een Fransche opleiding verlangden, tegen 5280 die aan het Nederlandsch of Vlaamsch de voorkeur gaven. Voor West-Vlaanderen (een kanton in het Zuid-Westen van deze provincie is overwegend Waalsch) zijn de cijfers respectievelijk: 502 en 3849. Voor Oost-Vlaanderen dat, eveneens in het Zuiden, eenige Waalsche gemeenten telt: 209 en 5040. Voor Limburg, waar de toestand ongeveer dezelfde is als in Oost-Vlaanderen: 105 en 1770. Voor het Brabantsche arrondissement Leuven 91 en 1402. Voor Brussel en de voorsteden: 2557 en 1278. (Het Volk van Gent)

(Vorig bericht blz. 493 C.)

A. EDUARD BROM OVERLEDEN. —

Op 24 April '35 is te Amsterdam de dichter Eduard Brom, 72 jaar oud, overleden.

Eduard Brom was sedert vele jaren voorzitter van den Katholieken Kunstkring „De Violier", waarvan hij de ziel was. Langen tijd werkte hij mede aan het katholieke maandblad „Van onzen Tijd".

Zijn eerste dichtbundel, met een inleiding van J. A. Alberdinck Thijm, verscheen in 1886. In 1892 volgde „Felice en andere gedichten", in 1895 „Opgang", dat tien jaar later werd herdrukt; in 1909 verscheen nog een bundel „Verzen" van zijn hand, in 1923 „Dante's Opgang" en in 1926 „Grootstad".

Ongeveer drie jaar geleden, ter gelegenheid van Brom's zeventigsten verjaardag, verscheen bij de uitgeverij „De Gemeenschap" te Utrecht een groote bloemlezing: „De verzen van Eduard Brom", verzorgd en ingeleid door Anton van Duinkerken.

Een in ruimen kring geacht Amsterdammer, die zijn stad en haar historie lief had, is met Eduard Brom heengegaan. (De Maasbode - Alg. Handelsblad)

B. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —

De stand der clearing op 23 April 1935:

1. Stortingen in Nederland . . . . waarvan bestemd voor:	*f* 66.194.800
a) achterstallige vorderingen	11.439.000
b) rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte; Rentetransfer . . .	8.490.000
c) vrije reken. Reichsbank	2.647.200
d) nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	43.618.600
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de Clearing vallende vord.) (inclusief saldo 1934 ad *f* 11.501.466)	67.853.800
3. Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1. d.)	40.175.500

Laatst uitbetaald nummer van storting: 51365.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1717 B.)**

C. NEDERLAND. — Verkiezingen voor de Provinciale Staten van 17—18 en 26 April 1935. —

Aantal stemmen en percentage van alle provinciën:

NAAM DER PARTIJ.	STATEN 1935 Aantal	Pct.	KAMER 1933 Aantal	Pct.	STATEN 1931 Aantal	Pct.	ZETELS 1935	1931
R.K. Staatspartij	1.029.924	27,69	1.037.364	27,87	996.580	29,60	175	180
S.D.A.P.	782.592	21,04	798.632	21,46	748.889	22,24	126	127
Anti-Rev. Partij	421.223	11,32	499.892	13,43	420.612	12,49	75	82
Chr. Hist. Unie	343.670	9,24	339.809	9,13	360.034	10,69	61	70
N. S. B.	294.284	7,91	——	—	——	—	44	—
Vrijheidsbond	226.877	6,09	258.732	6,95	328.772	9,77	33	58
Vrijz. Dem. Bond	156.129	4,20	188.952	5,08	186.534	5,54	28	36
Comm. Partij Holland	127.577	3,43	118.238	3,18	76.913	2,29	12	10
Staatk. Geref. Partij	93.898	2,52	93.274	2,51	75.275	2,24	13	12
Chr. Dem. Unie	67.281	1,81	38.464	1,03	——	—	10	—
Kath. Dem. Partij	56.830	1,53	40.904	1,10	——	—	5	—
R.S.A.P.	51.607	1,39	48.405	1,30	——	—	4	4
Herv. Geref. Staatspartij	21.799	0,59	33.930	0,91	26.625	0,79	1	1
Plattelanders	7.755	0,21	47.688	1,28	23.687	0,70	—	3
Overige partijen	38.609	1,03	147.212	4,77	123.114	3,65	3	7
Totaal	3.720.055	100	3.691.496	100,—	3.367.035	100,—	590	590

Verkiezing voor de Provinciale Staten van Gelderland:

NAAM DER PARTIJ.	STATEN 1935 Aantal	Pct.	STATEN 1931 Aantal	Pct.	KAMER 1933	ZETELS 1931	1935
R.K. Staatspartij	118.900	30,69	113.898	32,16	117.023	20	21
S.D.A.P.	70 111	18,10	57.958	16,37	70.748	11*)	12
Anti-Rev. Partij	40.413	10,43	42.129	11,90	49 572	8	7
Chr. Hist. Unie	50.044	14,27	54.847	15,49	49.730	10	9
N. S. B.	30.104	7,76	——	—	——	—	5
Vrijheidsbond	24.817	6,41	44.463	12,56	27.563	8	4
Vrijz. Dem. Bond	14.023	3,62	17.836	5,04	17.112	3	2
Comm. Partij Holland	5.111	1,30	5.816	1,64	5.650	1	—
Staatk. Geref. Partij	12.058	3,11	6.982	1,97	14.320	1	2
Chr. Dem. Unie	5.238	1,34	——	—	——	—	—
Kath. Dem. Partij	3.766	0,95	——	—	——	—	—
R.S.A.P. †)	2.127	0,55	——	—	1.804	—	—
Andere kleine partijen	5,742	1,53	10.189	2,87	35.984	—	—
Totaal	382.424		354.118		389.506	62	62

*) Bij de Statenverkiezingen 1931 behaalde de S.D.A.P. 11 zetels. Tijdens de zittingsperiode ging een Statenlid tot de O.S.P. over, zoodat deze zetel voor de S.D.A.P. verloren ging.

†) In de Staten heeft voor de O.S.P. één lid zitting (zie noot *). Voor deze verkiezing komt uit de R.S.A.P., samensmelting van de O.S.P. en R.S.P.

Bij de verkiezingen in 1931 en 1933 bedroeg het aantal kiezers resp. 401.857 en 428.951. Uitgebracht werden resp. 373.258 en 405.377 stemmen, waarvan geldig 354.118 en 389.506. (Persberichten - Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1766 A.)

A. LITAUEN. — Nota aan regeering Litauen inzake Statuut van Memel. —

De Fransche en de Italiaansche gezant en de Britsche zaakgelastigde bij de regeering van Litauen hebben een nota overhandigd, waartoe reeds te Stresa was besloten, inzake de grondwet van Klaipeda (Memel).

De drie mogenheden spreken in deze nota de hoop uit dat de regeering van Litauen zoo spoedig mogelijk den parlementairen toestand te Klaipeda zal herstellen. (La Stampa)

28 APRIL 1935

B. LUCHTVAART. — Nederland als luchtvaartnatie, vierde ter wereld. —

De ontwikkeling der burger luchtvaart gaat de laatste jaren met snelle schreden. Het nieuwe zomerprogram der K.L.M. heeft doen zien hoe 1935 weer in belangrijke mate 1934 zal overtreffen.

Dank zij het rustelooze streven der K.L.M. om steeds weer nieuwe verbindingen te zoeken en bestaande uit te breiden blijft Nederland in de voorste rijen der internationale luchtvaart.

Welk een vooraanstaande positie Nederland op dit gebied thans inneemt, bleek, zoo lezen we in de Telegraaf, uit een uitvoerig artikel in de „Chicago Sunday Tribune", waarin een overzicht gegeven werd van de ontwikkeling der luchtvaart over de geheele wereld.

Hierin worden als de zes leidende landen in de internationale burger luchtvaart genoemd: de Vereenigde Staten, Duitschland, Frankrijk, Nederland, Groot-Brittannië en Italië.

Over 1933	Passagiers	Post in Eng. P.	Gevlogen mijlen	Aantal vliegtuigen
Ver. Staten	568.490	7.816.532	54.642.545	504
Duitschland	123.036	1.030.241	6.552.043	172
Frankrijk	52.163	481.000	6.201.386	134
Nederland 1933 ...	41.701	426.000	2.320.000	34
„ 1934 ...	85.969	535.000	3.290.000	37
Engeland	79.070	379.861	2.638.217	23
Italië	40.121	472.413	2.872.142	77

(De Telegraaf - Chicago Sunday Tribune)

(Vor. ber. K.L.M. 1693 K.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Het werkverschaffingsprogram van president Roosevelt. —

President Roosevelt heeft op 24 April '35 nadere mededeeling gedaan omtrent de practische uitwerking van zijn werkverschaffingsprogram, waarvoor hij de beschikking heeft gekregen over een crediet van $ 4.880.000.000. Het program is het grootste van dien aard dat ooit is uitgevoerd en bevat thans acht punten. Deze zijn:

1. Aanleg van wegen voor snelverkeer met viaductkruisingen;
2. Steunverleening aan personen in de door rampen geteisterde landbouwstreken en een algemeen program voor het herstel van normale toestanden in den Amerikaanschen landbouw;
3. Electrificatie van het platteland;
4. Bouw van goedkoope woningen, zoowel op het land als in de steden;
5. Steunmaatregelen voor hoofdarbeiders;
6. Voortzetting van de uitbreiding van het Civilian Conservation Corps, een soort arbeidsdienst in werkkampen;
7. Het verstrekken van leeningen aan districten, steden en straten;
8. Grondverbetering, ontginning en bebossching.

(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. 1750 C.)**

D. BELGIE. — Wereldtentoonstelling te Brussel geopend. —

De opening van de Brusselsche wereldtentoonstelling heeft op 27 April '35 plaats gehad.

Eerst sprak de burgemeester van Brussel, Max, in het Fransch en in het Vlaamsch.

Na burgemeester Max sprak de minister van Economische Zaken, van Isacker. Deze herinnerde er aan hoe wijlen Koning Albert onmiddellijk zijn vollen steun had gegeven aan deze wereldtentoonstelling, terwijl H. M. Koningin Elizabeth het beschermvrouwschap der tentoonstelling heeft willen aanvaarden.

Toen na het Nationaal Jubeljaar de grondslagen voor een wereldtentoonstelling te Brussel werden gelegd stonden velen daar sceptisch tegenover.

De tentoonstellingen te Luik en Antwerpen waren de bekroning van het laatste gedeelte van een periode van economischen voorspoed. Toen deze tentoonstellingen hun poorten sloten was de wereldcrisis reeds ingeluid.

Er waren ook theoretici, die altijd bezwaren zien en het nut en de beteekenis van een dergelijke tentoonstelling niet konden begrijpen. Ondanks alle bezwaren zijn de plannen grootsche werkelijkheid geworden, welke met vreugde mogen worden begroet. België toont door deze tentoonstelling dat het nog altijd veerkrachtig en op economisch gebied vitaal is gebleven ondanks de moeilijkheden waarmee ook België te kampen heeft.

Op een oogenblik, zoo zeide de minister, dat de economische basis van het land een fundamenteele wijziging ondergaat, beteekent deze tentoonstelling een weerspiegeling van de gezonde krachten, die in ons volk leven.

De minister eindigde met het uitspreken van den wensch, dat de tentoonstelling het begin moge zijn van een nieuwen tijd van opbloei der internationale samenwerking en van nieuwen bloei voor het Belgische vaderland.

Nadat minister Van Isacker zijn rede in het Nederlandsch had herhaald, stond Koning Leopold op om eveneens in beide landstalen de openingsrede uit te spreken. Alle aanwezigen verhieven zich van hun zetels.

De woorden, zoo zeide hij, die de voorzitter van het Uitvoerend Comité en de minister van Economische Zaken gesproken hebben, hebben mij diep getroffen. De talrijke uitlatingen, die men heeft kunnen hooren en het resultaat van het grootsche werk dat hier is verricht, toonen aan dat er nog vertrouwen in de toekomst bestaat en de regeering mag dan ook met dit resultaat geluk gewenscht worden.

De Koning sprak de hoop uit dat dit werk tot nieuwe welvaart zal mogen leiden. Het doel van deze tentoonstelling is waardeering af te dwingen voor de resultaten van den menschelijken geest en het menschelijk vernuft.

Wat kan men echter doen, als de naties door tolmuren en willekeurige belemmeringen een evenredige verdeeling der producten onmogelijk maken? Er bestaat een tegenstrijdigheid tusschen de afsluiting der verschillende volken en den ijver, waarmee zij trachten hun welvaart te vergrooten. Ook wat het economisch leven betreft kan men niet vrij ademen in een huis, waarvan de ramen en deuren gesloten zijn. Ook op economisch gebied is een frissche wind noodig.

België werkt met alle macht om uit de verstikking te geraken, waarin de economische afsluiting het land dreigt te brengen. Daartoe is noodig een sterke toewijding en een sterke moreele tucht.

De terugkeer tot voorspoed der volken zal slechts mogelijk zijn, indien het internationale handelsverkeer van de belemmeringen, die het fnuiken, wordt bevrijd. Ten slotte deed de Koning een beroep op zijn landgenooten, om den velen duizenden buitenlanders, die in deze maanden naar België zullen komen om de tentoonstelling te bezoeken, te toonen dat België nog altijd hetzelfde gastvrije land van vroeger is gebleven.

(Alg. Handelsblad - Handelsblad van Antwerpen)

(Vorig bericht blz. 1737 F.)

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Claire Spencer — „The Island". (Harrison Smith and Robert Haas, New York)

Baskish: Mayi Ariztia — „Amattoren Uzta". (Baskische volksverhalen). (Laserre, Bayonne 1935)

Duitsch: Ernst Wiechert — „Hirtennovelle". (Albert Langen - Georg Müller, München 1935)

Engelsch: Richard Coleman — „Don't You Weep, Dont' You Mean". (Macmillan)

Mrs. Noami Mitchison — „We have been warned". (Constable)

Fransch: Nicolas Bourgeois — „Le Berceau sous le beffroi" (Plon, Paris 1935)

René Laporte — „La Part du Feu". (Denoël et Steele)

Italiaansch: Pietro Mignosi — „Il segreto di Pirandello". (La Tradizione-Editrice, Palermo 1935)

Nederlandsch: Frederik van Eeden — „Mijn dagboek VII—VIII". (Van Munster's Uitg.-Mij., A'dam)

Jet Luber — „Moeras". (Van Holkema & Warendorf)

Russisch: Alexej Tolstoj — „Pjotr Perwij" (Peter de Eerste, historisch Epos, boek II). (Moskou)

Vlaamsch: Aug. van Cauwelaert — „Harry" (letterkundige prijs der Vlaamsche provinciën 1935). (P. N. van Kampen & Zoon, A'dam). (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1767 G.)

29 APRIL 1935

F. DUITSCHLAND. — Confessioneele bladen verboden. —

De „Reichspressekammer" heeft een verordening gepubliceerd, waarin bepaald wordt, dat geen enkel blad mag worden opgericht in den vorm van een naamlooze vennootschap. Voorts is elk blad verboden, dat de belangen vertegenwoordigt van andere organisaties, dan die welke tot de nat.-socialistische partij behooren.

De eigenaars en uitgevers van bladen moeten bewij-

zen, dat sedert 1800 hun afstamming en die van hun vrouw zuiver Arisch is. Confessioneele, zoowel katholieke als protestantsche, bladen zullen binnen drie maanden moeten worden opgeheven, en tal van burgerlijke bladen moeten verdwijnen. (Angriff)
(Vor. ber. Pers. 1429 G.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - „Wet ter verlaging van de Openbare Uitgaven". - Bezuiniging. —** In het op 27 April '35 bij de Staten-Generaal ingediende algemeene bezuinigingsontwerp geeft de regeering een reeks middelen aan, waardoor de uitgaven voor de Staatshuishouding met *f* 77 millioen worden verminderd.
Daar bovendien krachtens het bij de Rijksbegrooting-1935 opgestelde dekkingsplan het volgend jaar *f* 20 millioen verkregen wordt, komt in totaal *f* 97 millioen beschikbaar, waarvan voor 1936 *f* 63 millioen effectief kan worden gemaakt; de rest ad *f* 34 millioen is perspectiefbezuiniging.
Het tekort op de begrooting-1936 wordt geraamd op *f* 57 millioen, zoodat een bedrag van *f* 12 millioen ongedekt blijft.
De regeering acht dit geen bezwaar om een bescheiden begin te maken met belastingverlaging, omdat zij hiervan een invloed ten goede op het budget verwacht. Daarom wordt voorgesteld *f* 20 millioen te gebruiken voor:
a. vermindering van opcenten op de grondbelasting;
b. vermindering van omzetbelasting voor gas en electrische energie;
c. verlaging van den accijns op gedistilleerd en bier.
In het besparingsplan is o.m. opgenomen een salarisverlaging voor het Rijkspersoneel, welke *f* 10 millioen zal opbrengen. Verder wordt door verlaging van oude pensioenen en door een regeling voor permanente wachtgelders *f* 5 millioen bezuinigd.
Behalve deze besparing, die voor alle departementen geldt, dragen de verschillende begrootingshoofdstukken als volgt in het totaal te bezuinigen bedrag van *f* 77 millioen bij:

Sociale Zaken	*f* 17.000.000
Waterstaat	14.150.000
Onderwijs	14.000.000
Financiën	9.650.000
Defensie	5.550.000
Binnenl. Zaken	600.000
Justitie	530.000
Economische Zaken	500.000
Buitenl. Zaken	220.000

De bezuiniging op Onderwijs behelst o.m. voorloopige pensionneering van onderwijzers bij het L.O., die 60 jaar of ouder zijn.

De bijlage van de memorie van toelichting geeft de volgende specificatie van de besparingen, vermeld in die memorie, t.w.:

Buitenlandsche Zaken. — Beperking van het aantal kanseliers op diplomatieke en consulaire posten *f* 50.000; besparing op personeelskosten van het departement *f* 14.074; vermindering van de dienstuitgaven der gezantschappen en consulaten *f* 88.000; vermindering van de kosten van voorlichting *f* 39.618; vermindering van de geheime uitgaven *f* 31.800.

Justitie. — Vervallen van de Kon. machtiging aan openbare instellingen ingevolge de artt. 947 en 1717 B.W. tot het aannemen van erflatingen en schenkingen *f* 20.000; besparing op kosten van de notarieele examencommissie *f* 2.000; afschaffing van de verplichte conclusie van het O.M. bij den Hoogen Raad in belastingzaken *f* 9.000; herziening wachtgeldregeling 1917 voor de wachtgelders van de Raden van Beroep (O.) *f* 8.000; vermindering vacatiegeld van voorzitters en leden van Raden van Beroep (DB) *f* 8.000; bezuiniging op crimineele psychopathenzorg *f* 100.000; besparingen op het Rijkstucht- en opvoedingswezen *f* 60.000; beperking processen-verbaal en vereenvoudigde aanteekening van vonnissen in kantongerechtsstrafzaken *f* 50.000; beperking van verzet en hooger beroep in strafzaken *f* 80.000; overbrenging van het grootste gedeelte van de werkzaamheid der deurwaarders in strafzaken naar de posterijen *f* 200.000.

Binnenlandsche Zaken. — Besparing krankzinnigenwezen (verpleging van Rijkspatiënten in niet-Rijksgestichten) *f* 30.000; dienststukken Alg. Armencommissie (te brengen voor rekening van de gemeenten) en reiskosten leden Armencommissie *f* 14.234; besparing van salarissen enz. in verband met de opheffing van de Armenraden *f* 79.272; besparing op kosten van propaganda, consolideering en schietoefeningen van den Bijz. Vrijw. Landstorm *f* 25.000; huisvesting Provinciale besturen *f* 25.880; afloopende bijdrage voor uitkeering aan Limburg, wegens gemis van mijnrecht *f* 20.000; gezinspersoons-kaartenstelsel *f* 12.000; materieele behoeften Centrale Commissie voor de Filmkeuring *f* 285; onvoorziene uitgaven *f* 10.000; diverse kleine besparingen *f* 6.060; vermindering materieele uitgaven op verschillende artikelen *f* 40.000; ondersteuning behoeftige Nederlanders in het buitenland in verband met daling van het aantal steungevallen en verlaging van tarieven door aanpassing aan de Duitsche steunnormen *f* 200 000; subsidiën: Burgerwachten *f* 45.000; Ned. Roode Kruis *f* 4.400; Kon. Ned. Brandweerver. *f* 400; Union Interparlementaire *f* 500; Institut International des Sciences administratives *f* 25; Union Intern. pour l'Etude Scientifique des Problèmes de Population *f* 500; Centr. Ver. voor Zenuw- en Zielszieken *f* 150.

Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. — Vervanging onderwijzers door kweekelingen *f* 8 à 9.000.000; verhooging leerlingenschaal ULO *f* 1.500.000; beperking aantal bijzondere lagere scholen *f* 1.000.000; inkrimping aantal kweekscholen *f* 1.500.000; bezuiniging R.U. te Leiden (opheffing van een der theologische leerstoelen of het Hebreeuwsch, id. van den leerstoel in de Fransche taal- en letterkunde en van een der leerstoelen of het lectoraat in de sterrenkunde) *f* 25.000; bezuiniging R.U. te Utrecht (opheffing van een der theologische leerstoelen of het Hebreeuwsch, id. van den leerstoel in het Volkenrecht, dien in de sociale geneeskunde en dien in de volkenkunde; niet-vervulling van den leerstoel in de sterrenkunde na aftreding van den tegenwoordigen functionaris) *f* 41.100 en vermindering van onderwijsverpleegdagen in het Stads- en Academisch ziekenhuis te Utrecht *f* 37.500; bezuiniging R.U. te Groningen (opheffing van een der theol. leerstoelen of het Hebreeuwsch *f* 8.900; bezuiniging ziekenhuis *f* 70.000; vermindering onderwijsverpleegdagen in het Prov. Stads- en Acad. ziekenhuis *f* 5.234); bezuiniging T.H. te Delft (opheffing van een der leerstoelen in de wiskunde en van den leerstoel in de technologie der oliën en vetten) *f* 21.300; wijziging positie assistenten *f* 25.000; bijdragen internaten bijz. kweekscholen *f* 34.500; bijdragen vakstudiecursussen buitengew. L.O. *f* 1.000; bijdragen internaten zwakzinnigenscholen *f* 9.000; bijdrage kweekschool bewaarschoolonderwijzeressen te Leiden *f* 500; bijdrage vormschool bewaarschoolonderwijzeressen te Amsterdam *f* 375; bijdrage Het Ned. Schoolmuseum te Amsterdam *f* 800; bijdrage Schoolmuseum te Groningen *f* 150; bijdrage centr. ver. voor School- en Werktuinen *f* 425; bijdrage Lichtbeeldenvereeniging *f* 825; bijdrage Johanna Stichting te Arnhem *f* 200; bijdragen Jeugdorganisaties *f* 925; Kon. Ned. Gen. v. gesl. en wapenkunde *f* 500; subsidies monumentenrestauratie *f* 10.000; „Ver. Hendrick de Keyser" *f* 1.000; Bond „Heemschut" *f* 1.000; „Ver. de Hollandsche Molen" *f* 800; Fléhité Amerstoort *f* 115; Rembrandthuis Amsterdam *f* 300; Bijbelsch Museum A'dam *f* 260; Museum Aziatische Kunsten A'dam *f* 440; Bilderdijkmuseum A'dam *f* 80; Ned. Openluchtmuseum Arnhem *f* 380; Edams Museum *f* 60; Oranje-Nassau Museum *f* 100; Museum van Oudheden Groningen *f* 260; Museum v. Kunstnijverheid Haarlem *f* 360; Prov. Museum 's-Hertogenbosch *f* 190; Hidde Nijlandstichting Hindeloopen *f* 25; West-Friesch museum Hoorn *f* 100; Princessehof Leeuwarden *f* 110; Ned. Hist. Natuurw. museum Leiden *f* 250; Museum Maastricht (Oudheidk.) *f* 220; Natuurhist. Museum Maastricht *f* 260; Heilige Landstichting Nijmegen *f* 260; Huygens Museum Voorburg *f* 260; R. Romm. v. Graadm. en W. *f* 5.400; Muziekdram. kunst *f* 750; Toonkunst *f* 600; Ned. Volkszangbond *f* 600; Muziekbibl. Den Haag *f* 400; Muzikale comp. *f* 1.000; Tooneelschool Amsterdam *f* 300; Opdrachten aan kunstenaars *f* 2.000; Liederen v. Groot-Nederland *f* 2.000; Vondelsuitgave *f* 4.250; The sponges of the baby of Napels *f* 4.000; Alg. Ned. Verbond *f* 3.000; Ned. Econ. Hist. Archief *f* 1.500; Leerstoel Londen *f* 1.000; Ramsay Mem. Fellowship *f* 300; Reg. comité Kunsttentoonst. *f* 500; Ned. Centr. Filmarchief *f* 100; Prijskampen *f* 4.800; Holland Institut Frankfort *f* 500; Reserve *f* 4.000; bijdrage van buitengemeenten voor H. B. S. en Gymnasia *f* 700.000.

Financiën. — Inkrimping techn. dienst Rijksgebouwendienst in verband met besparing op nieuw- en verbouw *f* 10.000; Reorganisatie Rijks Inkoop Bureau door inkrimping van de bemoeienis van dat bureau bij aanschaffing van goederen voor Rijksdiensten en -instellingen *f* 25.000; onvoorz. uitg. Hst. VII A *f* 10.000; id. Hst. VII B *f* 10.000; afschaffing van de bladschrijvers op de hypotheekkantoren *f* 100.000; afschaffing van den afzonderlijken dienst der Grondbelasting *f* 55.000; uitstelling vervanging van een vaartuig der visscherijpolitie *f* 15.000; reorg. dom. voorschriften t.a.v. den domeindienst *f* 5.000; beperking c.q. liquidatie visscherijtoezicht *f* 50.000; wijziging van de behandeling v. d. Statistiek Inkomstenbelasting *f* 20.000; verschillende bezuinigingen bij den belastingdienst *f* 60.000; tijdelijke wijziging van de muntwet *f* 3.250.000; tijdelijke overbrenging uitkeeringen wegens afschrijving door de bedrijven, naar den gewonen dienst *f* 6.000.000.

Defensie. — Afschaffing soldijverhooging van dienstplichtigen na 6 mnd. dienst *f* 40.000; afschaffing reëngagementspremiën *f* 35.000; afschaffing gratis verstrekken van kleeding bij indiensttreding van vrijwilligers *f* 70.000; diverse besparingen *f* 400.000; onvoorziene uitgaven *f* 20.000; subsidies Philantrop. vereenigingen voor reclasseering van ontslagen sanatoriumpatiënten (gewezen militairen) *f* 1.000; id. hoofdbestuur der Ver. Volksweerbaarheid *f* 1.000; doorvoering capitulantenstelsel uiteindelijk pl.m. *f* 5.000.000.

Waterstaat. — Opheffing Geologische dienst *f* 90.000; uitgaven voor diverse materieele behoeften *f* 35.000; Dienst der Scheepsmeting *f* 5.000; subsidiën (Geol. Bur. te Heerlen) *f* 20.000; diverse besparingen *f* 14.000.000 (gespecificeerd in de memorie van toelichting).

Economische Zaken. — Overbrenging salaris Regeeringscommissaris voor de melkveehouderij naar het Landbouwcrisisfonds *f* 6.000; Bezuiniging Departementspersoneel *f* 4.140; Bezuiniging,

aan te brengen op de onderafdeelingen I tot en met VII van afdeeling II, Handel en Nijverheid f 115.000; Bezuiniging op het ijkwezen f 3.000; Besparing op de overige uitgaven van Handel en Nijverheid (bijdrage aan het gezantschap te Pretoria) f 7.000; Personeelsbezuiniging en bezuiniging op drukwerk bij den Octrooiraad f 14.000; Diverse bezuinigingen bij het Centr. Bureau voor de Statistiek f 41.000; Verlaging nieuwbouw Landbouw Hoogeschool f 22.000; Verlaging materieele uitgaven Landbouwhoogeschool en Middelbare Landbouwscholen f 25.000; Vermindering van belooning aan onderwijzers aan cursussen f 15.000; Intrekking toelagen voor de akten Land- en Tuinbouw L.O. f 65.000; Bezuiniging (eventueel te verkrijgen door verhooging aan inkomsten van den Plantenziektenkundigen Dienst f 10.000; verlaging materieele uitgaven van den veeartsenijkundigen dienst f 39.506; Verlaging kosten: paardenwet f 1.500; Staatsboschbeheer f 12.000; Zuivelinspectie f 5.000; Landbouwonderwijs en voorlichting van den Landbouw f 20.000; kosten van verslagen en statistiek (Landbouw) f 1.493; Algemeene Landbouwbelangen f 3.300; Bestrijding veeziekten f 2.250; Diverse kleine besparingen op de visscherijen f 7.001.

Subsidiën. — „Zuid-Afrika Handel" f 4.000; „Kamer van Koophandel te San Francisco" f 2.000; „Staalindustrie" f 1.000; „Middenstandsraad" f 2.000; „Vreemdelingenverkeer", „Tentoonstellingsbelangen", „Hoofdcommissie Normalisatie", „Bureau voor efficiency" f 1.000; Honingcontrôle f 2.000; Veefokkerijen en proefboerderijen f 25.000; Kosten uitvoering ontwateringswerken f 39.000; Permanente Internationale Raad voor het onderzoek der zee f 983; „Heidemaatschappij" (binnenvisscherij) f 2.080; „Heidemaatschappij" (loslaten zalmpjes) f 1.400; uitrusten hospitaal-kerkschip f 1.528; kosten bevorderen visscherij f 1.420.

Sociale Zaken. — Technische herziening en scherper raming werkloosheidsverzekering f 375.000; Besparing bij afdeeling Arbeid f 5.000; Verlenging laatste termijnen annuïteit invoeringskosten Landbouwongevallenwet f 19.000; Intrekking Warenwet en opheffing Pharmaceutische Inspectie f 723.300; Vermindering bijdragen aan gemeenten in verband met § 7 der Woningwet en huisvesting krotbewoners en krotopruiming door scherper raming en onderhoudskosten f 160.000; Besparing Gezondheidsraad f 15.000; Rijksbureau Drinkwatervoorziening f 60.000; Reorganisatie Inspectie Werkverschaffing f 25.000; Subsidiën: „Nederlandsche Werkloosheidsraad" f 6.500; Bevordering van pogingen, strekkende om de voorlichting bij beroepskeuze in algemeenen zin te verbeteren f 2.400; Stichting Landverhuizing Nederland f 3.000; Emigratie naar Overzeesche gewesten f 19.000; Bevordering hygiëne in de Drentsche Veenstreek f 4.000; Nederlandsch Instituut voor Volkshuisvesting f 5.000; Rheumatiekbestrijding f 4.250; Internationaal Gezondheidsbureau te Parijs f 4.500; Centrale Vereeniging voor den opbouw van Drente f 4.000; Gewijzigde financiering Invaliditeits- en Ouderdomsverzekering ± f 16.000.000.

Koloniën. — Onvoorziene uitgaven f 10.000; subsidiën: „Kon. Verg. Koloniaal Instituut" te Amsterdam f 700.

Algemeen. — Besparing op de Rijkssalarissen en loonen f 10.000.000; besparing op pensioenen en wachtgelden f 5.000.000; vermindering van uitgaven voor nieuwbouw en verbouw op diverse Departementen f 400.000.

(Alg. Handelsblad - Nieuwe Rotterd. Crt. - De Telegraaf)

(V. b. Begrooting '35 1488 B.; Tw. Kamer 1771 F.)

A. GRIEKENLAND. — Monarchie. —

De Grieksche regeering heeft op 26 April '35 officieel medegedeeld dat zij bereid is een referendum te houden over de kwestie van het herstel van de monarchie zoodra de toestand voldoende rustig is. (Proia)

B. HOCKEY. — Nederland—Duitschland. —

Na een spannenden wedstrijd op 28 April '35 in het Stadion te Amsterdam wist het Ned. Hockey-elftal het vertegenwoordigende team van Duitschland met 2—1 te slaan, na in de eerste helft met 1—0 te hebben achtergestaan. (De Maandagmorgen)

(Vor. ber. Hockey 1750 G.)

C. ENGELAND. — Ramsay MacDonald oefent critiek op Duitschland. —

MacDonald heeft in zijn Newsletter, het orgaan van de Nationale Labourpartij, Duitschland tamelijk scherp de waarheid gezegd. Duitschland heeft volgens MacDonald den weg naar den vrede opgebroken en hem met verschrikkingen bezet. De wapening, die het eischt, zou de meeste Europeesche naties aan zijn genade overleveren. Het argument van eer terzijde gelaten, vraagt MacDonald Duitschland hoe het beweren kan blind te zijn voor de uitwerking, die zijn kolossale wapeningen op het veiligheidsgevoel van andere naties hebben moet. Duitschland's antwoord is slechts: „Jullie moet ons vertrouwen. Ik verzeker jullie, dat wij geen plannen tegen jullie hebben." Het vraagt anderen naties aanvaarding van een mondelinge verbintenis, die het zelf van zijn buren niet zou willen aannemen. Voordat Duitschland zelf wantrouwen en vrees tegen zichzelf opwekte was het het veiligste land van Europa. Die mondelinge verbintenissen trouwens zijn ook niet door alle gezaghebbende mannen in Duitschland aanvaard.

Volgens MacDonald heeft Duitschland de eer en de sympathie die het zocht, niet gewonnen. Hij vraagt daarom of de Duitsche regeering onmiddellijk haar vreedzame bedoelingen bewijzen wil door te verklaren, dat zij deel wil nemen aan de uitvoering van de resoluties van Stresa. (Daily Telegraph)

(Vor. ber. MacDonald 1767 D.)

D. ROTTERDAM. — Goudclausuleproces. —

De arrondissementsrechtbank te Rotterdam heeft de Ver. voor den Effectenhandel te Amsterdam in haar proces tegen de gemeente Rotterdam inzake de uitbetaling van rente en aflossing der dollar-leening Rotterdam 1924 op goudbasis in alle vorderingen, zoowel in de primaire als in de subsidiaire niet ontvankelijk verklaard en veroordeeld in de kosten van het geding. (Keesings Financieel Archief)

E. LOURDES. — De gebeden voor den vrede. —

Ongeveer twee duizend bedevaartgangers, waaronder vele dragers van vorstelijke titels, als ex-keizerin Zita van Oostenrijk en haar zoon Otto van Habsburg, 70 aartsbisschoppen en bisschoppen en 3000 priesters hebben op 26 April '35 onder leiding van kardinaal-staatssecretaris Pacelli, deelgenomen aan de plechtige processie van het Heilig Sacrament naar de wondergrot van Lourdes.

Aan Paus Pius XI is een telegram van toewijding gezonden, dat de hoop uitspreekt, dat de gebeden voor den vrede verhoord zullen worden.

De president van de Fransche Republiek, Lebrun, heeft in een telegram den kardinaal de verzekering gegeven, dat Frankrijk zeer ontvankelijk is voor den heilzamen en actieven steun, die het hoofd van de katholieke kerk en zijn kardinaal-staatssecretaris onophoudelijk aan de kostelijke zaak van den vrede schenken. (Le Temps - De Maasbode)

(Vor. ber. Lourdes 692 D.)

30 APRIL 1935

F. MONSEIGNEUR LORENZO SCHIOPPA OVERLEDEN. —

Op 23 April '35 is te 's-Gravenhage overleden Zijne Excellentie Mgr. Lorenzo Schioppa, Pauselijk internuntius te 's-Gravenhage en Aartsbisschop van Justianapolis.

Met Mgr. Schioppa is heengegaan een diplomaat, die hooge waardeering genoot in diplomatieke kringen. In 1925 kreeg hij zijn zending als internuntius in ons land. Mgr. Schioppa werd in Napels geboren in 1871 en in 1894 te Rome tot priester gewijd. Hij promoveerde tot doctor in de theologie en in het Kerkelijk en Burgerlijk recht. Sedert 1905 was Mgr. Schioppa werkzaam aan den diplomatieken dienst van het Vaticaan. Hij was o.m. secretaris van het buitengewoon gezantschap te Havanna, secretaris van de apostolische nuntiatum te München en auditeur aan de nuntiatuur te Brussel. Daarna werd hij benoemd tot internuntius te Boedapest en vervolgens te 's-Gravenhage.

De overledene was huisprelaat van den Paus en werd in 1918 gewijd tot bisschop met den titel van Aartsbisschop. (De Maasbode)

G. J. H. TOOROP. — Onthulling gedenksteen. —

Dezer dagen had op de Markt te Domburg in het huis, waar de kunstschilder J. H. Toorop meermalen vertoefde, de onthulling plaats van een gedenksteen, waarop volgens het ontwerp van den heer A. V. P. van der Haar staat:

„Met trots werd voor op mijn front gegrift;
Hier roerde Toorop Penseel en Stift."

(De Maasbode)

A. NEDERLAND. — Contingenteeringen ingaande 1 Mei 1935. —

Bij de hierna te noemen contingenteeringen, welke op 1 Mei '35 ingaan, zullen de navolgende autonome percentages worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden.

		Proc.	Tijdvak
1.	garens v. hennep ongetwijnd	40%	gewicht een jaar
2.	chloorkalk	60%	„ „ „
	chloorbleekl.	60%	„ „ „ (netto)
	vloeibare chloor	60%	„ „ „
3.	gort	100%	„ 4 mnd.
4.	gloeilampen	50%	(aant. st.) 5 mnd.
5.	lederen schoeisel	35%	(„ paren) een jaar
	schoeisel niet van leder of rubber	35%	„ „ „ „
	rubber schoeisel	35%	„ „ „ „
	leestklaar schoenwerk	100%	„ „ „ „
6.	haring, pekel en steurharing	40%	gewicht 6 mnd. (netto)
	versche en met zout besprenkelde haring (in- en aanvoer)	40%	„ 6 mnd. (netto)

Voor de contingenteering van haring zal als basis het tijdvak gelden de periode 1 Mei t/m. 31 Oct. van de jaren 1932, 1933 en 1934. Voor de andere bovengenoemde contingenten blijven de basis-tijdvakken ongewijzigd. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 1734 G.)**

B. NEDERLAND. — Rijkswaterstaat. - Benoemingen.

Bij Kon. Besluit zijn benoemd tot hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat de hoofd-ingenieurs van den Rijkswaterstaat ir. V. J. P. de Blocq van Kuffeler, in Den Haag; dr. ir. L. R. Wentholt te Zutfen; ir. W. H. Brinkhorst te Utrecht; tot hoofdingenieur-directeur-titulair van den Rijkswaterstaat dr. P. J. van Voorst Vader te Haarlem. (Staatscrt.)

C. JAPAN. — Contrôle op den buitenlandschen handel.

Officieel is besloten voortaan de contrôle te organiseeren op den buitenlandschen handel van Japan, opdat de import den export niet zal overtreffen. (Dempo Tsoesjin) **(Vor. ber. Handel 1464 E.)**

D. TSJECHO-SLOWAKIJE. - Duitsche menschenroof.

Naar uit Praag aan de bladen wordt gemeld heeft zich een nieuw geval van ontvoering voorgedaan en wel aan de Boheemsch-Duitsche grens, aan het station Eisenstein.

Het onderzoek heeft ondubbelzinnig aan het licht gebracht dat de ontvoering is geschied op Tsjecho-Slowaaksch gebied, ongeveer 15 M. van de grens.

Het slachtoffer zou een kellner zijn, de 23-jarige Lampersberger, afkomstig uit München, een oud-lid van de Reichsbanner. (Prager Presse)

(Vor. ber. Duitsche Menschenroof 1772 F.)

E. NOORWEGEN. — Arbeidsvrede voor 2 jaar. —

Na onderhandelingen, die maanden geduurd hebben, is er thans overeenstemming bereikt tusschen werkgevers en werknemers in een reeks vakken, waarvoor de collectieve overeenkomsten, die 31 Maart of 30 April afliepen, opgezegd waren. In het geheel waren hierbij ongeveer 30.000 arbeiders betrokken, werkzaam in den mijnbouw, de bakkerijen, het bouwvak, de ijzer- en metaalindustrie, de brouwerijen, de zeevaart, de textiel- en de houtindustrie.

Beide partijen hebben haar goedkeuring gehecht — de arbeiders met 21.489 tegen 12.750 stemmen — aan voorstellen van den rijksbemiddelaar, hierop neerkomend, dat er geen algemeene loonsverhooging wordt ingevoerd, maar wel hier en daar verbeteringen worden aangebracht. De werktijd blijft onveranderd; aanvankelijk hadden de arbeiders verkorting hiervan gevraagd, doch zij hadden dezen eisch laten vallen toen de werkgevers te kennen gaven dat hiervan niets kon komen.

Voor de arbeiders, die totdusver 8 dagen vacantie hadden, wordt deze met 1 dag verlengd.

Een nieuwe bepaling is getroffen wat betreft het overwerk, teneinde plaats te maken voor werkloozen. Een arbeider die bijv. in het geheel 8½ uur (een dagwerk) overwerk heeft verricht, moet zoo spoedig mogelijk daarna 8½ uur van zijn werk wegblijven om een werklooze in de gelegenheid te stellen zijn plaats in te nemen. Een dergelijke bepaling bestond reeds voor sommige vakken, doch is nu algemeen gemaakt.

De nieuwe regeling geldt voor twee jaar.

(Aftenposten - Alg. Handelsblad)

F. ZWEDEN. — De werkloosheid. —

De Zweedsche regeering heeft voor het volgend jaar op haar begrooting voor werkloosheidsuitkeeringen een bedrag uitgetrokken van 39.5 millioen kronen.

De Minister van Sociale Zaken schat het aantal werkloozen op een gemiddelde van 45.000 per maand, terwijl 30.000 werkzaam zijn in instellingen, welke met behulp van de regeering georganiseerd zijn.

(Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. Werkloosh. 760 A.)**

G. ENGELAND. — Bouw van 12 Duitsche duikbooten. —

In het Britsche Lagerhuis is op 29 April '35 de vraag gesteld of de minister van Buitenlandsche Zaken er van in kennis was gesteld, dat de Duitsche regeering instructies had gegeven voor het op stapel zetten van onderzeeërs en voor het heropenen van de onderzeeërschool in Kiel. De minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, antwoordde:

De Duitsche regeering heeft medegedeeld, dat instructies zijn gegeven voor den bouw van 12 onderzeeërs van 250 ton elk. De aangelegenheid wordt op het oogenblik bestudeerd. Inzake de onderzeeërschool te Kiel is geen dergelijke officieele mededeeling gedaan. (Manchester Guardian)

(Vor. ber. Sir Simon 1753 A.)

H. SCHIEDAM. — Moord op Commissaris van politie Ellenberger. - Dader veroordeeld. —

De Rotterdamsche Rechtbank heeft op 16 April '35 den 52-jarigen C. C. v. d. K., gewezen politie-ambtenaar te Schiedam, wegens moord op den commissaris van politie F. Ellenberger te Schiedam, tot 12 jaar gevangenisstraf veroordeeld. (N. R. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1595 G.)

I. VEREENIGDE STATEN. — Nieuwe Bankwet. —

In de commissie voor het bank- en geldwezen van het Huis van Afgevaardigden heeft de regeering een belangrijk succes geboekt, doordat deze commissie heeft besloten in gunstigen zin over de voorgestelde Bankwet 1935 te rapporteeren. De commissie heeft het wetsontwerp geheel intact gelaten, zoodat aan de geavanceerde denkbeelden der aanhangers van de New Deal niet is getornd.

Het wetsontwerp houdt o.a. in:

1. Het deposito-verzekeringsplan wordt permanent gemaakt.
2. 7500 thans onder het plan vallende banken behoeven zich niet per 1 Juli 1937 aan te sluiten bij het Federal Reserve-systeem, waartoe zij anders onder de huidige wet gedwongen zouden zijn.
3. De Federal Reserve Board krijgt volledige bevoegdheid een onderzoek in te stellen naar de kwaliteiten van de gouverneurs der Federal Reserve Banken.
4. Er wordt een commissie ingesteld van vijf gouverneurs van Federal Reserve Banken, ten einde de Federal Reserve Board te adviseeren in zake beursoperaties.
5. De Federal Reserve Board wordt gemachtigd zijn bevoegdheden op monetair- en credietgebied te gebruiken ter bevordering van maatregelen in het belang van de stabiliteit van het zakenleven en tot

compenseering van fluctuaties in de productie, den handel, prijzen en werkgelegenheid.
6. Vergemakkelijking van de bepalingen inzake het verstrekken van hypotheken door „national banks" door opheffing van alle beperkingen, met uitzondering van de bepaling, dat het hypotheekbedrag niet hooger mag zijn dan 60% van de waarde van het onderpand. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Bankwetten 924 A.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Missie Bali en Lombok.**
In het Kol. Missietijdschrift schrijft mgr. P. Groenen: De Missie had toelating voor twee missionarissen op Bali, maar in 1925 zag zij op verzoek der Regeering voorloopig van de missioneering aldaar af. De laatste jaren heeft de Missie echter verschillende pogingen aangewend om toelating te verkrijgen voor Bali en Lombok. Uit boven medegedeelde Regeeringsverklaring blijkt, dat die toelating voor Bali niet is gegeven.
Was er vroeger in de verzoekschriften telkens sprake geweest om toelating voor Bali en Lombok, in Aug. 1933 werd door Z. H. Exc. Mgr. H. Leven S.V.D., Apostolisch Vicaris van de Kleine Soenda-Eilanden, een request bij de Regeering ingediend, waarin alleen toelating voor Lombok volgens art. 177 I. S., dus voor missionairen arbeid, werd gevraagd. Daarop is in November '34 een bewilligend antwoord uit Batavia gekomen en is die toelating verleend aan Pater J. v. d. Heyden S.V.D.
Lombok, een eiland iets grooter dan Noord-Brabant, laat zich in drie stukken indeelen: Noord-Lombok, bijna de helft van het eiland, is hoog bergland met enkele vruchtbare stukken; Midden-Lombok, betrekkelijk vlak, is zeer vruchtbaar en goed onderhouden; Zuid-Lombok, een heuvelland, is dor en onvruchtbaar. (Koloniale Missietijdschrift)
(Vor. ber. Missiejubileum 1468 C.)

1 MEI 1935

B. **VEREENIGDE STATEN. — Berner-conventie goedgekeurd. —**
Na debatten, welke zich hebben uitgestrekt over verscheiden jaren, heeft de Amerikaansche Senaat zonder stemming het verdrag goedgekeurd, dat gebaseerd is op de internationale conventie, welke in 1926 door de conferentie te Rome voor het auteursrecht is opgesteld. Deze conventie bepaalt, dat het copyright automatisch van kracht is in alle landen, die de conventie hebben geratificeerd, voor ieder literair product, dat in het land van oorsprong wettelijk beschermd wordt. De conventie is reeds geratificeerd door ca. veertig naties.
(New York Herald, Paris)

C. **STOOMVAART MAATSCHAPPIJ „NEDERLAND" — Bedrijfsresultaten. —**
De bedrijfsresultaten van de Stoomvaart Maatschappij „Nederland" over het afgeloopen jaar (1934) waren, blijkens het jaarverslag, onbevredigend. Wel is waar viel in enkele vaarten eenige toeneming van het verkeer te constateeren, doch de inkomsten waren geenszins daaraan evenredig. Het tekort beloopt ƒ 5.890.000, dat gedekt wordt uit verschillende reserves. (Telegraaf)

D. **BELGIE. — Wereldtentoonstelling te Brussel. - Officieele opening der Nederlandsche afdeeling. —**
Op 30 April '35 is op de Wereldtentoonstelling te Brussel het Nederlandsche Paviljoen onder groote belangstelling, vooral van Nederlandsche en Belgische zijde, door den Minister van Economische Zaken, Z.Exc. Mr. M. P. L. Steenberghe, officieel geopend. Sedert het Nederlandsche Paviljoen op 27 April, tegelijk met de tentoonstelling zelf, voor het publiek toegankelijk werd gesteld, mocht het zich dadelijk in een groote belangstelling verheugen. Het was het eerst van alle buitenlandsche deelnemingen gereed, ondanks het feit, dat het niet het eerste buitenlandsche Paviljoen is, dat officieel geopend wordt.
Nadat de commissaris-generaal der Nederlandsche deelneming, mr. dr. T. J. Verschuur, het woord had gevoerd om de aanwezigen te verwelkomen, hield de minister van Economische Zaken, mr. M. P. L. Steenberghe, de openingsrede.
Na minister Steenberghe was het woord aan den burgemeester van Brussel, den heer Adolphe Max, die zijn vreugde te kennen gaf over de wijze, waarop Nederland aan deze tentoonstelling had meegewerkt en wees op de resultaten van de vriendschappelijke samenwerking tusschen de buurlanden Nederland en België.
Aan het slot van de openingsplechtigheid noodigde de commissaris-generaal de aanwezigen uit tot een rondgang door het Paviljoen en de daarnaast gelegen Wieringermeer-boerderij. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1776 D.)

E. **MEXICO. — Zilver-politiek. —**
De Mexicaansche regeering heeft een decreet uitgevaardigd, waarin de intrekking van al het zilvergeld wordt bevolen. Deze maatregel is noodig geworden door de Amerikaansche zilver-politiek. Het geld moet aan de Nationale Bank worden afgedragen. Alle muntuitvoer is verboden. Biljetten zullen worden uitgegeven tot vervanging van het in omloop zijnde muntgeld, dat nog slechts één maand wettig betaalmiddel zal zijn.
Nieuwe munten met een geringer gehalte zullen worden geslagen. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Zilv. Standaard 50 B.)

F. **POLEN. — Hitler's „Mein Kampf" en andere Duitsche boeken in beslag genomen. —**
Te Lodz en Kattowitz is bij alle boekhandelaren Hitler's „Mein Kampf" in beslag genomen. In West-Polen werd alle litteratuur, die met het geval-Schlageter in verband staat, geconfisceerd.
(Polska Agencia Telegraficzna)

G. **DR. MARTIN J. PREMSELA. — „Association des Ecrivains Belges". —**
De „Association des Ecrivains Belges" heeft in haar jongste bijeenkomst (20 April) te Brussel, onder voorzitterschap van Georges Rency, besloten over te gaan tot het scheppen van den titel „Membre Correspondant" (correspondeerend lid in het buitenland) en heeft dien titel voor het eerst toegekend aan onzen geachten supervisor der Fransche letterkunde, dr. Martin J. Premsela. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Dr. Premsela 1426 D.)

H. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Folklore-dag.**
Dezer dagen werd door het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Antropologie in het Koloniaal Instituut de vierde Nederlandsche Folklore-dag gehouden. De bijeenkomst werd geopend door den heer D. J. van der Ven te Oosterbeek, met een korte retrospectieve beschouwing over een reeks, in vorige jaren gehouden, folklore-dagen. In het bijzonder vestigde de spr. de aandacht op de acht universitaire bijeenkomsten, welke het bureau in 1933 en 1934 heeft gehouden in Universiteiten en hoogescholen van Leiden, Utrecht, Groningen, Amsterdam, Wageningen, Tilburg, Delft en Rotterdam, alsmede op de Vlaamsche folklore-dagen te Gent en Leuven.
Na een kort overzicht te hebben gegeven van het onderzoek der ontwikkeling van het boerenhuis in Zweden, hetgeen sedert 1917 plaats heeft onder leiding van prof. Sigurd Ericson, hield architect J. Jans uit Almelo eenige beschouwingen over het opmeten van het boerenhuis naar aanleiding van een opdracht van het Rijksbureau voor monumentenzorg.
Daarna sprak dr. P. J. van den Berg, predikant te Nyeveen, over de verstedelijking van de plattelandbevolking.
Als laatste spreker deed de Heer D. J. van der Ven uitvoerige mededeelingen over de wetenschappelijke en landelijke organisatie voor het tot stand komen van de atlas der Nederlandsche Volkskunde.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Folklore Genootschap 1275 E.)**

A. ENGELAND. — Boycot van Duitschland. —
Volgens mededeeling van den „World non-sectarian anti-Nazi Council" voor de verdediging van de rechten van den mensch, neemt de boycot-beweging in Engeland een nieuwen vorm aan. De boycot, die begonnen werd door Joodsche handelaars, direct nadat Hitler aan het bewind kwam, heeft zich thans uitgebreid tot niet-Joodsche kringen. Onder leiding van George Latham, voorzitter van de federatie van beroepsarbeiders, heeft zich een Britsche „non-sectarian Anti-Nazi League" gevormd, waarin verder Robert Morrison, Walter Citrine en Sir Robert Moud als vice-voorzitters zitting hebben, die naar aanleiding van de algemeene geloofs- en rasvervolging in Duitschland en de ontzegging zoowel van vrijheid als burger- en politieke rechten aan groote massa's van het Duitsche volk, de boycot op touw hebben gezet. De nationale raad van de Arbeiderspartij is officieel in de League vertegenwoordigd, evenals een groot aantal vrouwen-organisaties.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 915 B.)**

B. CEYLON. — Malaria. —
De malaria is weder in hevigheid toegenomen. Van November '34 tot Maart '35 zijn 114.000 personen aan de malaria bezweken. Dit is 67.000 meer dan in het voorafgaande jaar. (Times of Ceylon) **(1699 D.)**

C. PETROLEUM. — Wereld-olieproductie. —
(in 1000 barrels).

	1934 barrels	1934 in pct. van het totaal	1933 barrels	1933 in pct. van het totaal
Ver. Staten	909.107	60.69	898.874	63.41
Rusland	168.649	11.26	149.901	10.58
Venezuela	142.072	9.48	120.883	8.53
Roemenië	61.570	4.11	50.971	3.60
Perzië	52.762	3.52	49.581	3.50
Ned. O.-Indië	42.289	2.82	58.513	2.72
Mexico	38.167	2.55	33.905	2.39
Colombia	17.431	1.16	13.157	0.93
Argentinië	14.518	0.97	13.760	0.97
Peru	14.144	0.94	13.923	0.98
Trinidad	10.894	0.73	9.560	0.67
Eng. Indië	8.997	0.60	8.722	0.62
Polen	3.698	0.25	3.858	0.27
Irak	2.412	0.16	1.200	0.08
Duitschland	2.267	0.15	1.713	0.12
Sarawak	1.948	0.13	2.289	0.16
Ecuador	1.655	0.11	1.623	0.11
Egypte	1.489	0.10	1.591	0.11
Japan	1.476	0.10	1.378	0.10
Canada	1.424	0.10	1.148	0.08
Frankrijk	552	0.04	552	0.04
Andere landen	432	0.03	432	0.03
Totaal	1.497.863	100.00	1.437.534	100.00

(The Annalist) **(Vor. ber. Petroleum 1611 G.)**

D. NATUURPHILOSOPHIE. — Congres der Natuurphilosophische Studenten. —
Tijdens het congres der natuurphilosophische studenten werd op 17 April een bijeenkomst gehouden, waarin prof. dr. L. S. Ornstein de plaats van de natuurkunde in de natuurwetenschappen behandelde. Spr. betoogde, dat de natuurkunde door haar aard met de fundamenteelste begrippen van de materieele natuur in aanraking komt; voorts, dat haar taak bestaat in het afleiden van de fundamenteele eigenschappen, die alle natuurwetenschappen bij hun beschrijving van de natuur hebben te aanvaarden, daar het leven altijd in materieele systemen verloopt, waarbij de wet van het behoud van het arbeidsvermogen en de wet van de onbereikbaarheid van het absolute nulpunt op den voorgrond staan. Ook ontwikkelt de natuurkunde methodes voor de andere wetenschappen; zij weet de beste wegen te vinden om begrippen in getallen tot uitdrukking te brengen. De natuurkundige experimentator levert getallenreeksen, die de theoreticus doorrekent. Misschien zal in de toekomst elke natuurwetenschap gearithmetiseerd zijn. De natuurkunde echter is thans het verst gevorderd in het terugbrengen van de natuur tot oogenmaat. Daarbij leert de natuurkunde voor chemici en biologen het substraat kennen waarop de dingen loopen. De rechtsgrond van de natuurkunde zelf is in de eerste plaats cultureel, maar voorts evenzeer maatschappelijk. Zij dient zoowel de materieele behoefte van de maatschappij tot levensbehoud als de levensvervulling in geestelijken zin.
Nadat de deelnemers in den loop van den dag, verdeeld over verschillende secties aan diverse laboratoria een bezoek hadden gebracht en daar proefopstellingen hadden bekeken of ingewijd waren in de taak van deze laboratoria in het geheel der universiteit, vereenigden zij zich tijdens de gemeenschappelijke avondvergadering in het botanisch laboratorium, waar prof. dr. H. J. Jordan sprak over „De plaats van de biologie in de natuurwetenschappen".
De taak van de biologie is het verband tusschen wat wij als deelen onderscheiden en het geheel vast te stellen. Over wat zijn, nietzijn en bewustzijn is, kan de biologie niets zeggen, maar wel geeft zij verband tusschen deel en geheel. Een volzin is niet de som van letters. Zoo is ook de werkelijkheid de relatie van de letters onderling. De biologie is de brug tusschen de wetenschap van de uiterste ontleding en den eersten stap tot de volle werkelijkheid. Ook zij heeft een taak voor de gemeenschap. De beschaving van heden is het brood voor morgen. Laten de regeeringen bedenken, dat men de beschaving kan wegbezuinigen, maar dat men dan morgen het brood wegbezuinigd heeft. Ook het opleiden van menschen en het verhelderen van begrippen bij de jeugd is een taak die economisch is en waarin de biologie en de wetenschap in het algemeen een sociale taak vervullen. (Red. K. H. A.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Aartsbisschop van Westminster geïnstalleerd. —
Op 28 April '35 is in de Westminster-kathedraal de plechtige installatie gehouden van den vijfden katholieken aartsbisschop van Westminster, dr. Arthur Hinsley. Afgevaardigden, hooggeplaatste ambtenaren en diplomatieke vertegenwoordigers van katholieke landen woonden de plechtigheid bij.
(Daily Telegraph)

F. FILMKUNST. — Nieuwe Nederlandsche Films. — Op Stap en De Big van het Regiment. —
Op Stap. — 19 April vond de première plaats van de film „Op Stap", door Nationaal-Film vervaardigd in de Cinetone-Studio's te Amsterdam en uitgebracht door Fim-Film. Regie: Ernst Winar; muziek: Louis Davids, Margie Morris en Max Tak; aan de camera: Henk Alsem; in de hoofdrollen: Fientje de la Mar, Henriëtte Davids, Jopie Koopman, Louis Davids, Adolphe Engers, Frits van Dongen.

De Big van het Regiment. — De Monopole-film „De Big van het Regiment" werd op 19 April uitgebracht. Deze film is gebaseerd op het boek „Spionnage in het Veldleger" van Mr. Roothaert en werd opgenomen in de Cinetone-Studio's te Amsterdam: Regie: Max Nosseck en G. J. Teunissen; muziek: Hans May en Max Tak; hoofdrollen: Fientje de la Mar, Henriëtte Davids, Sylvain Poons, Adolphe Engers, Johan Kaart, Frits van Dongen, Jan van Ees, Jopie Koopman, Hansje Andriessen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Filmkunst 1752 B.)

G. DUITSCHLAND. — De Duitsche Geloofsbeweging.
De Duitsche Geloofsbeweging heeft op 26 April '35 een betooging georganiseerd, waarbij de leider, prof. Wilhelm Hauer een redevoering uitsprak over het wezen der beweging. Hij zette o.m. uiteen, dat uit het Duitsche Geloof een reeks eischen voortvloeiden. Het Christendom kan er geen aanspraak op maken de beslissende macht in Duitschland te zijn. De Duitsche geloofsbeweging ziet integendeel in het christelijke confessionalisme een in gevaar brengen van de volkseenheid en wijst derhalve dit confessionalisme naar de plaats, waar het behoort, n.l. in de confessioneele gemeenschap. Daaruit volgt, dat de Duitsche scholen geen confessioneele scholen kunnen zijn, maar slechts Duitsche gemeenschapsscholen. Wie gelooft confessioneel te moeten onderwijzen moge dit doen buiten de staatsinstellingen, voorzoover de staat daardoor zijn bestaan niet in gevaar gebracht ziet. Ook op de universiteiten mag alleen het Duitsche wezen beslissend zijn. Onze hoop, aldus besloot Hauer, is, dat een religieus gefundeerde volksgemeenschap ontstaat, waarin het Duitsche geloof de dragende en bindende kracht is. Wij verzetten ons tegen een nationale kerk, die gelijk de katholieke een psychischen dwang uitoefent. (Vaz Dias) **(Vor. ber. 1755 D.)**

2 MEI 1935

A. GEESTELIJK LEVEN. — Vrijzinnig Hervormde Predikanten. —

Op 30 April '35 hebben de Vrijzinnig Hervormde predikanten een bijeenkomst gehouden te Amsterdam.

De voorzitter der Vereeniging van Vrijzinnig Hervormden in Nederland, prof. dr. J. Lindeboom, opende de vergadering met een korte toespraak. Hij wees er op, dat tradities niet oud behoeven te wezen om nochtans vast en hoog gewaardeerd te zijn, bewijze deze jaarlijksche vergadering.

Na deze toesprak kreeg dr. H. de Vos uit Sneek het woord voor zijn inleiding over Kerk en Belijdenis.

Het vraagstuk Kerk en Belijdenis, aldus spr., is actueel, niet slechts in verband met het verworpen reorganisatievoorstel, maar ook met het verlevendigd kerkelijk besef, de oecumenische beweging, het streven de kerk meer te doen zijn het geweten der samenleving en den Duitschen kerkstrijd. Voorop gesteld moet worden, dat de kerk moet belijden. Dat volgt uit haar wezen, waartoe o.a. behoort, dat zij geloofsgemeenschap is. Geloof heeft een inhoud, t.w. (het evangelie van) Jezus Christus. Dit geloof wil uitgesproken worden, omdat het niet anders kan, uit dankbaarheid, om anderen te winnen, ter meerdere klaarheid en vastheid, ter afgrenzing, om de eenheid te betuigen en te bevestigen. Bezwaren zijn aan het belijden zeker verbonden, o.a. die van misverstand, schijn, leerdwang en verstarring. Zij mogen echter niet den doorslag geven, ook omdat zij tot op zekere hoogte te ondervangen zijn. Veel moeilijker is dat met een ander, het zwaarst wegende bezwaar. De vraag rijst, hoe men moet handelen met de minderheid, die het niet met de belijdenis eens is. Objectief is de christelijke waarheid nu eenmaal niet vast te stellen. Leertucht of geen leertucht? Aan beide mogelijkheden zijn groote moeilijkheden verbonden. Mag men ieder laten prediken, wat hij wil? Mag men omgekeerd het gevaar loopen, iemand, een groep, als ketters af te snijden, die later een profeet blijkt te zijn? De minste moeilijkheden ontstaan, wanneer men wel tracht te komen tot een belijdenis, maar geen leertucht toepast. Wij zullen het moeten wagen met de vrijheid, in vertrouwen op de menschen en de werking des heiligen Geestes, uitziende naar den tijd waarin wij allen één zijn, op welken tijd vooruit loopen zonde is.

Op deze inleiding volgde een drukke gedachtenwisseling.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

B. DANZIG. — Herkiezing van den Senaat. - Verklaring van Senaatspresident Greiser. —

De nieuwe Volksdag van Danzig, welke op 7 April werd gekozen, is op 30 April '35 bijeengekomen. De oude Senaat werd herkozen, waarbij de nationaal-socialisten vóór en alle oppositie partijen tegen stemden.

In zijn regeeringsverklaring legde de president van den Senaat, Greiser, er den nadruk op, dat met groote gestrengheid tegen de oppositie zal worden opgetreden, met name tegen de oppositioneele pers. Met betrekking tot de buitenlandsche politiek., i.c. de verhouding van Danzig tot Polen, verklaarde Greiser, dat Danzig evenals te voren den wil heeft de vriendschappelijke betrekkingen met Polen te onderhouden, welke tot uitdrukking zal komen in de naleving van het betreffende statuut. (Der Angriff)

(Vorig bericht blz. 1591 F.)

C. NEDERLAND. — Menschenroof in Hengelo. - Schriftelijke vragen van het Tweede Kamerlid Boon.

Het Tweede Kamer-lid Boon heeft tot de Ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie de volgende schriftelijke vragen gericht:

Is het den Ministers bekend, dat op Maandag, 4 Februari '35, een zekere Gutzeit, die in Hengelo arbeidde, door een Nederlander uit Haarlem, onder voorspiegeling, dat deze hem een betrekking zou bezorgen in Haarlem, waarheen hij hem in een auto zeide te zullen brengen, in stede van naar Haarlem tegen zijn wil over de Duitsche grens bij Gronau is gebracht, alwaar de douane-afsluiting geopend was, teneinde dezen auto door te laten, waarna Gutzeit onmiddellijk werd gearresteerd en in een cel opgesloten?

Is het den Ministers bekend, dat het initiatief hiertoe niet is uitgegaan van den bewusten Nederlander, doch dat deze uitvoering geheel in scène is gezet door de Duitsche politie-autoriteiten in Gronau en Detmold?

Is het den Ministers bekend, dat een Duitsch Kriminalbeamte dien dag op Nederlandsch territoir de laatste uitvoeringshandelingen heeft voorbereid, daartoe in Enschede een auto heeft gehuurd, welks huurprijs hij den volgenden dag heeft betaald, terwijl de Nederlander na het slagen der onderneming zijn honorarium van den commissaris van politie uit Detmold in ontvangst heeft genomen, uit al welke feiten onomstootelijk vaststaat, dat „an den Vorgängen auf nicht-deutschem Gebiet direkt oder indirekt deutsche Amtsstellen beteiligt waren" (welk criterium de Duitsche Regeering blijkens haar antwoord op het protest der Zwitsersche Regeering inzake Berthold Jacob-Wesemann als beslissend beschouwt voor haar verplichting om een tegen zijn zin ontvoerde terug te brengen)?

Zijn de Ministers na verificatie en het juist bevinden van het bovenstaande bereid onder het oog der Duitsche Regeering te brengen, dat menschenroof (het iemand opzettelijk over de grenzen van het Rijk in Europa voeren met het oogmerk om hem onder de macht van een ander te brengen) in de wetgeving van alle beschaafde Staten als een der zwaarst denkbare delicten wordt beschouwd en in ons Wetboek van Strafrecht met een gevangenisstraf van 12 jaren wordt bedreigt, zoodat de goede zeden in het internationale verkeer der volken eischen, dat Gutzeit onmiddellijk ongedeerd naar Nederland wordt teruggebracht? (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Menschenroof 1779 D.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Herv. Predikantenvereeniging. —

Nadat op 29 April '35 een wijdingssamenkomst met de gemeente had plaats gevonden in de Domkerk, waarin ds. E. van Meer te Utrecht voorging, werd op 30 April de vergadering geopend met gebed en Schriftlezing door den voorzitter, dr. J. H. Lammerts van Bueren.

Herdacht werden de leden der vereeniging, die in het afgeloopen jaar zijn overleden.

Ds. P. de Haas uit Utrecht sprak daarna een overdenking uit.

Dr. Boissevain hield een referaat over het Woord Gods en het sacrament. Daarop volgde gedachtenwisseling.

Aan het einde der morgenvergadering deelde de voorzitter mede, dat er een verandering in het program van de middagvergadering komen moest. Het moderamen had het onderwerp gesteld: „De vragen, die de ontwikkeling in de kerk van Duitschland stelt aan de kerk van Jezus Christus in de wereld". Een Duitsch predikant had zich bereid verklaard, in de middagvergadering over dit onderwerp te spreken. Gezien echter de moeilijkheden die de bespreking van deze materie aan den referent zou kunnen opleveren, heeft het moderamen gemeend, van den referent dit offer niet te mogen vragen.

In plaats daarvan wilde het moderamen een ernstig uur van gebed houden voor de nooden der Christenheid in het algemeen en der belijdende kerkgroepen in het bijzonder. (De Standaard)

(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1758 K.)

E. SCHIEDAM. — Koningin Emma-bank onthuld. —

In tegenwoordigheid van vele genoodigden, o.w. jhr. A. G. Sickinge, kamerheer van H.M. de Koningin, alsmede vele deputaties van vereenigingen, heeft op 30 April '35 de oud-burgemeester van Schiedam, de heer H. Stulemeijer, op plechtige wijze in het Julianapark een Koningin Emma-bank onthuld.

(Het Vaderland)

F. AMSTERDAM. — Onderwijs. - Benoeming prof. dr. G. A. van den Bergh van Eysinga. —

Op 26 April '35 heeft de gemeenteraad geruimen tijd in geheime zitting vergaderd over de benoeming van een buitengewoon hoogleeraar in de algemeene godsdienstgeschiedenis en de geschiedenis van den Israëlietischen godsdienst. Benoemd werd prof. dr. G. A. van den Bergh van Eysinga.

B. en W. hadden voorgedragen prof. dr. H. Th. Obbink, te Utrecht. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Onderwijs 1614 H.)

G. VOLKENBOND. — Uitgeweken Duitsche geleerden. - Steunverleening. —

In een rapport van den hoogen commissaris voor de vluchtelingen, den Amerikaan J. G. MacDonald, worden nadere bijzonderheden medegedeeld over het werk, dat is verricht ten behoeve van de 650 geleerden, die sedert het nazi-bewind uit Duitschland zijn uitgeweken. Eind Januari 1935 was er een bedrag van £ 252.605 bijeengebracht. Hiervan was £ 70.000 afkomstig uit Engeland, £ 65.000 uit de Ver. Staten en een gelijk bedrag van het Rockefeller Instituut. Van de vluchtelingen zijn er 366 tijdelijk tewerkgesteld, terwijl er 248 een vaste aanstelling kregen.

In het rapport wordt er op gewezen, dat men geneigd is, het vraagstuk om voor deze mannen en vrouwen werk te vinden te onderschatten in verband met het geringe aantal der betrokkenen. Velen hunner vor-

men echter de bloem van het intellect op hun speciale gebied en daarom vertegenwoordigen zij in de wereld een element van waarde, grooter dan hun aantal zou doen vermoeden.
(Bulletin de la Société des Nations)
(Vor. ber. Duitsche Vluchtelingen 1022 H.)

A. **LUCHTVAART. — De ramp van de „Uiver". - Deskundig rapport. —**
Een zeer belangrijk rapport betreffende de mogelijke oorzaken van de ramp van de „Uiver" is uitgebracht aan de permanente commissie van het onderzoek naar ongevallen met burger luchtvaartlijnen. In dit rapport komt de deskundige dr. P. G. J. Duker tot de conclusie, dat met zekerheid moet worden vastgesteld, dat bliksemslag de ramp van de „Uiver" heeft veroorzaakt. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1681 E.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Drie wetsontwerpen inzake Nederland's deelneming aan den Volkenbondsarbeid. —**
Bij de Tweede Kamer zijn ingediend een drietal wetsontwerpen met betrekking tot Nederland's deelneming aan den Volkenbondsarbeid.
De ontwerpen strekken tot:
1. Goedkeuring van het ontwerp-verdrag betreffende gedeeltelijke herziening van het verdrag van Washington (1919) aangaande arbeid van vrouwen gedurende den nacht (Genève 1934).
2. Voorbehoud der bevoegdheid tot toetreding tot het ontwerp-verdrag betreffende gedeeltelijke herziening van het verdrag inzake schadeloosstelling voor beroepsziekten (Genève 1934).
3. Goedkeuring van het ontwerp-verdrag betreffende den duur van den arbeid in automatische vensterglasfabrieken (Genève 1934).
Deze ontwerp-verdragen zijn vastgesteld in de achttiende zitting van de internationale Arbeidsconferentie van 4 tot 23 Juni 1934 te Genève. Hier is ook vastgesteld een ontwerp-verdrag betreffende verzekering van uitkeeringen of steun aan onvrijwillige werkloozen, ten aanzien waarvan de regeering haar standpunt nog niet heeft bepaald, maar dat zij later aan de Staten-Generaal zal voorleggen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1777 A.)**

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Evang. Luth. Gemeente. - Luthersche Predikanten. —**
Op 30 April '35 hebben de Luthersche predikanten onder leiding van ds. mr. J. G. de Jongh (Amersfoort) vergaderd. Na afhandeling der gewone huishoudelijke zaken sprak ds. mr. D. G. Hoevers (Amsterdam) over „Theocentrisch Christendom".
Aan vijf stellingen ontwikkelde referent zijn gedachten:
1. In het Christendom heeft, naast een Christo-centrisch gerichte, ook een Theo-centrisch gerichte vroomheid bestaansrecht.
2. Terwijl dogmengeschiedenis en dogmatiek ons leeren, dat en hoe het Christendom zich spoedig Christo-centrisch heeft georiënteerd, belemmeren bezwaren van religieuzen en wetenschappelijken aard ons, de resultaten van dit proces, zooals deze vasten vorm hebben gekregen in dogma en terminologie, als basis voor onze vroomheid en prediking te aanvaarden.
3. Het zwaartepunt der traditioneel Christo-centrische vroomheid ligt toch in de historische incarnatie Gods in den mensch Jezus. Hierdoor werd de middelaars-gedachte, uit het gebied der vrome bespiegeling of der wijsgeerige speculatie overgeplaatst naar het terrein van het zintuigelijk waarneembare, waardoor deze gedachte concrete uiterlijke zekerheid biedende gestalte kreeg: „de Christus der traditie".
4. Waar wij dezen Christus niet zoo kunnen aanvaarden en prediken, heeft ook het centraal stellen van een kosmischen Christus of Christus-idee groote bezwaren. Immers deze Christus, waarbij niet alleen het feit der vleeschwording wordt losgelaten of genegeerd, maar veelal ook de band met den mensch Jezus wordt losgemaakt, mist juist die eigenschappen, waardoor de Christus der traditie voor het traditioneele Christendom zoo geheel eenige waarde heeft: de afdaling van het Eeuwige in het aardsche.
Bij prediking van een kosmischen Christus zal verwarring der Gemeente van deze gestalte met de traditioneele Christus-gestalte schier onvermijdelijk zijn.
5. Daarom heeft, bij aanvaarding der wetenschappelijke en religieuze bezwaren tegen de traditioneele Christologie, een Theocentrisch-gerichte vroomheid bestaansrecht.
In het Christendom, immers reeds in de synoptische Evangeliën wordt zulk een vroomheidstype in uitgesproken vorm aangetroffen, terwijl de meest belangrijke elementen van het Christelijk geloofsleven er in tot hun recht komen.
Zulk een Theo-centrisch Christendom neemt naast andere typen van Christelijke vroomheid een volkomen gelijkwaardige plaats in.
Daarna gaf dr. H. J. Toxopeüs (Breda) een referaat over: Schalom Asch „Der Trost des Volkes".
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

3 MEI 1935

D. **GENEESKUNDE. - Akrichine in plaats van kinine.**
De laatste jaren hebben de Sovjet-geleerden voortdurend gezocht naar een nieuw chemisch preparaat dat de kinine zou kunnen vervangen en een snellere genezing van malaria mogelijk zou maken.
Proeven genomen met een nieuw product, akrichine, hebben buitengewoon gunstige resultaten opgeleverd. Voor de behandeling van malaria moet kinine in zeven maal zoo groote doses worden toegediend als het nieuwe akrichine, een synthetisch preparaat, dat de verschillende vormen van malaria in veel korter tijd geneest dan kinine en dat ook niet de door dit laatste middel teweeggebrachte ongunstige verschijnselen veroorzaakt.
Akrichine is een buitengewoon gecompliceerd chemisch product. Het technologisch winningsproces neemt 35 dagen in beslag. Voor de bereiding van akrichine zijn ongeveer 40 soorten van verschillende gecompliceerde chemische stoffen noodig en uit 20 ton van deze stoffen verkrijgt men 1 ton akrichine. In het district Noginsk, nabij Moskou, zal een akrichinefabriek worden opgericht met een jaarproductie van 45 ton. Voor den bouw dezer fabriek is een bedrag van 100 millioen roebel uitgetrokken. (Prawda)
(Vor. ber. Malaria Bestrijding 1327 G.)

E. **CHINA. — Zilver-embargo. —**
Een embargo op den uitvoer van zilver uit China is ingesteld. Deze maatregel is het gevolg van de voortdurende prijsverhooging van zilver. (Sin Wan Pau)
(Vorig bericht blz. 1538 C.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — De Marine-begrooting aangenomen. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft de Marine-begrooting aangenomen. Zij bedraagt $ 460 millioen en voorziet in den bouw van 24 oorlogsschepen en 555 vliegtuigen, zoomede een uitbreiding der effectieven met 11.000 man, waarbij inbegrepen 500 adelborsten. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Begrooting 1733 B.)

G. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Concentratiekampen voor predikanten. - Protest der katholieken.**
Thans zijn reeds 35 predikanten der Belijdeniskerk opgesloten in verschillende concentratie-kampen. Ook een groot aantal leeken en verscheidene bedienaren van andere kerken zijn naar concentratie-kamp of gevangenis overgebracht. Van drie te Berlijn gearresteerde predikanten heeft men er twee in vrijheid gesteld de derde wordt op het oogenblik vastgehouden in het hoofdbureau der Gestapo, omdat men hem er van verdenkt informaties te hebben verstrekt aan de buitenlandsche pers.
De minister van Binnenlandsche Zaken schijnt vast besloten te zijn om alle kanalen welke naar de buitenlandsche pers leiden, onherroepelijk af te sluiten.
De uiterst strenge maatregelen, welke momenteel genomen worden tegen de predikanten der Belijdeniskerk, hebben geleid tot een telegrafisch beroep op Hitler waartoe de protestantsche geestelijkheid van Wurtemberg tijdens haar jaarlijksch congres besloten heeft.
Naar Reuter uit Vaticaanstad meldt, verwacht men dat het Vaticaan officieel te Berlijn stappen zal doen in verband met de nieuwe Duitsche wet volgens welke de bladen zoowel van katholieke als protestantsche richting binnen uiterlijk drie maanden zullen worden opgeheven. (De Maasbode) **(1763 D.)**

A. **ZWITSERLAND. — Begrooting 1934. —**
Het jaar 1934 sluit bij een totale som aan uitgaven van Zw. fr. 480.250.000 met een deficit van Zw. fr. 26.660.000 of Zw. fr. 30.250.000 minder dan in 1933. (Neue Zürcher Zeitung)

B. **PORTUGAL. — Carmona tot staatspresident herkozen. —**
De staatspresident van Portugal, generaal Carmona, is op 26 April '35 door het parlement tot maarschalk uitgeroepen en wederom voor 7 jaar beëedigd tot staatspresident.
Naar verluidt zou president Carmona de waardigheid van maarschalk van de hand hebben gewezen.
(O Seculo) **(Vor. ber. Carmona 1761 C.)**

C. **NEDERLAND. — Mengpercentage van boter verhoogd van 15 tot 25 pct. —**
De exportpositie der boter heeft gedurende de afgeloopen weken een wijziging in ongunstigen zin ondergaan, ten gevolge waarvan de commissienoteering terugliep. De productie beweegt zich nog in stijgende lijn en heeft haar toppunt blijkbaar nog niet bereikt. Onder deze omstandigheden is een verhooging van het mengpercentage van boter in de margarine thans noodzakelijk. Besloten is om met ingang van 6 Mei 1935 het mengpercentage te verhoogen van vijftien tot vijf en twintig procent. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Menggebod 886 E.)

D. **NEDERLAND. — Clearing met Chili en Turkije.**
De stand van de clearing-rekening a. met Chili was op 30 April 1935 als volgt:

Stortingen in Nederland	*f*	295.786
Stortingen in Chili		358.647
Uitbetalingen in Nederland		288.224
Tot de clearing toegelaten Nederl. vord., waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chili werd ontvangen		49.415
In particuliere compensatie toegelaten		70.078

Laatst uitbetaald nummer van storting: 175.
De stand van de clearing Nederland—Turkije was op 30 April 1935:

Stortingen in Nederland	*f*	295.467
waarvan bestemd voor:		
a. vrije rekening Turksche Centr. Bank		88.640
b. onder de clearing vallende vord.		206.827
Stortingen in Turkije		1.671.925
Uitbetalingen in Nederland		189.060
Tot de clearing toegelaten Nederl. vord., waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen		462.657

Laatst uitbetaald nummer van storting: 501.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Chili 1717 B.; Turkije 1717 B.)

E. **EGYPTE. — Politieke crisis. —**
De interventie van den Britschen hoogen commissaris, die Koning Foead heeft genoopt Ibrasji Pasja, den bewaarder van 's konings particuliere beurs, de vorige maand te ontslaan, blijkt in Egypte groote ontstemming te hebben gewekt. (Courrier du Caire)

F. **SLECHTHOORENDEN IN DE SAMENLEVING.**
In een voordracht, gehouden voor de Afd. Amsterdam van de Ver. tot bevordering der belangen van Slechthoorenden, heeft dr. Bijtel de vraag besproken, hoe deze misdeelden te helpen zijn.
Met het oog dan op de vicarieerende werking van het gevoel en het gezicht is het noodig, er zorg voor te dragen, dat de slechthoorende den spreker goed kan zien, teneinde dezen „de woorden van den mond te kunnen lezen".
Verder steune men elke anti-lawaai-campagne, daar de dooven, die in het lawaai beter kunnen hooren, de minderheid vormen.
Bij de keuze van een beroep bedenke men, dat de doove, ook al zijn enkele beroepen voor hem gesloten, toch niet tot de invaliden behoort.
Directen steun verleenen de verschillende gehoorapparaten. En ten slotte komt bij de aangeboren doofheid het moeilijke vraagstuk der erfelijkheid en der eugenese in het geding. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber Doofheid 1093 E.)

G. **OOSTENRIJK. — Amnestie. —**
In een rede voor de radio aan den vooravond van den nationalen feestdag heeft kolonel Adam, de bondscommissaris voor de propaganda een verordening aangekondigd, waarbij uitsluitend het Vaderlandsche Front wordt gemachtigd openbare vergaderingen op touw te zetten.
Hij voegde er bij, dat de kanselier amnestie had afgekondigd ter gelegenheid van den eersten Mei.
Kolonel Adam deelde mede dat deze amnestie 600 personen omvatte, die op het oogenblik straffen ondergingen, o.w. 195 politieke veroordeelden, van wie er 135 in verband met den Marxistischen Februari-opstand waren veroordeeld. Van de in het groote Schutzbundproces veroordeelde 20 leiders zouden er acht worden vrijgelaten.
Verder zou de bondsregeering nog een aantal socialisten, die wegens deelneming aan den Februari-opstand tot straffen van vijf jaar zwaren kerker zijn veroordeeld, bij den bondspresident voor gratie aanbevelen.
Aan alle personen, die in verband met den Marxistischen opstand in concentratiekampen waren opgenomen, zouden de kosten voor het verblijf aldaar worden kwijtgescholden. Te Wöllerdorf zouden reeds 52 van de 447 gedetineerden op vrije voeten zijn gesteld.
Van nationaal-socialisten maakte Adam geen melding. Hij deelde alleen nog mede, dat zich in Oostenrijk thans nog 1445 personen in politie-arrest bevinden.
Reeds vroeger was aan ca. 3000 deelnemers van den Februari-opstand amnestie verleend. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1629 G.)

H. **LUCHTVAART. — Lijn Amsterdam—Frankfort—Milaan. —**
Ter gelegenheid van de opening op 1 Mei '35 van de directe verbinding door de lucht van Amsterdam via Frankfort naar Milaan heeft de minister-president dr. H. Colijn, voor den Italiaanschen minister-president, Mussolini, een brief medegegeven waarin de wensch wordt uitgesproken, dat de nieuwe verbinding aan de ontwikkeling van de betrekkingen tusschen beide landen ten goede zal komen. (Alg. Handelsblad)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. - Gratieverzoeken „Zeven Provinciën"-affaire afgewezen. —**
De verzoeken om gratie in verband met de opgelegde straf inzake de „Zeven Provinciën"-affaire, ingediend door den luitenant-ter-zee 1e klasse W. F. J. Feltz, de luitenants-ter-zee 2de klasse E. M. Hornsveld en L. D. De Kroon, de officieren van den Marine Stoomvaartdienst der tweede klasse L. de Wilde, C. M. W. van Balkom en G. Smits, zijn afgewezen. (Aneta)
(Vor. ber. Muiterij 1440 C.)

K. **MUZIEK. — Dr. P. van Anrooy treedt af. —**
Het bestuur van de vereeniging Het Residentie-Orkest te Den Haag deelt het volgende mede:
Dr. Peter van Anrooy heeft met ingang van 1 Juni 1935 ontslag gevraagd als directeur van het Residentie-Orkest, omdat die functie in haar ganschen omvang met haar steeds toenemende werkzaamheden, hem te zwaar is geworden. (Het Vaderland)

L. **NEDERLAND. — Crisiszaken. - Commissariaat voor Indische zaken. —**
Door den minister van Koloniën is bij het Commissariaat voor Indische Zaken een nieuwe tijdelijke afdeeling „Crisiszaken" ingesteld. Met de leiding van deze afdeeling is belast prof. J. van Gelderen. De taak dezer afdeeling zal zijn voorbereiding en uitvoering hier te lande van de Indische contingenteeringen, licentieeringen en cultuur-restricties, alsmede van tijdelijke handels- en clearingsverdragen en -overeenkomsten.
Voorts zal deze afdeeling zich bezig houden met de aangelegenheden van economische samenwerking tusschen Nederland en Ned.-Indië en het houden van aanraking met de commissie van contact voor economische aangelegenheden van beide gebiedsdeelen, alsmede met economische documentatie en statistiek.

Correspondentie over al deze onderwerpen zal voortaan ook moeten worden gevoerd met de afdeeling „Crisiszaken" bij het Commissariaat voor Indische Zaken. (Het Vaderland)

4 MEI 1935

A. NEDERLAND. — Indische conferentie op Woudschoten. —

Op de algemeene Indische studentenconferentie op Woudschoten, die geopend werd door mr. T. M. Baron van Asbeck, sprak prof. dr. C. C. Berg, uit Leiden, over het onderwerp: „Vreemde Cultuurinvloeden in Indië".

Ter inleiding maakt spreker er opmerkzaam op, dat in de Westersche cultuur vele elementen aan het Oosten zijn ontleend; dat echter de gemiddelde Europeaan van de Oostersche cultuur al te weinig afweet en een betreurenswaardig gebrek aan belangstelling aan den dag legt.

Spr. gaat na deze inleiding over tot zijn eigenlijk onderwerp en wees er op, dat vóór van vreemde invloeden sprake was, speciaal op Java, er reeds een op vele punten hoogontwikkelde cultuur moet zijn geweest. Dit oude heeft mede met de latere vreemde invloeden het karakter van den nieuwen tijd bepaald.

Spr. gaat dan over tot een karakteriseering van deze vreemde invloeden en onderscheidt 3 tijdperken, n.l. dat van den Voor-Indischen invloed, dat van den Islam en dat van de penetratie door het Westen.

De komst der Hindoes is van enorme beteekenis geweest voor Java, Sumatra, Bali en de andere eilanden en wel in dien zin, dat niet zoozeer het Hindoeisme als godsdienst is geïmporteerd, als wel de Voor-Indische wijsbegeerte sterk monistisch gekleurd. Wat in het bijzonder Java betreft, naast een sterkere beïnvloeding van den „hofkring", kan worden geconstateerd, dat voor de geheele bevolking het contact met Voor-Indië heeft beteekend, dat Java werd opgenomen in wat men tegenwoordig wel „Groot-Indië" noemt, dat in dien tijd één afgesloten geheel vormde, waarbuiten Java niet is getreden. Hiertegenover beteekende de bekeering tot den Islam voor Indonesië opneming in het internationaal verkeer. De Islam is een godsdienst, die zich, evenals het Christendom, richt tot ieder mensch; kent als godsdienstig ideaal één wereldomvattende geloofsgemeenschap, als politiek doel, één „dàr al-Islàm", één Mohammedaansche wereld met Mekka als centrum. Dit heeft grootere beteekenis gehad voor de cultureele ontwikkeling op Sumatra dan voor die op Java.

Vergelijkt men de invloeden van Voor-Indië en den Islam, dan blijkt, dat de invloed van Voor-Indië zich primair demonstreert in de verbetering van de uiterlijke welvaart en in toeneming van de schoonheid van kunst en letteren, terwijl de invloed van den Islam in het dagelijkse leven weinig opvalt, maar zich primair doet gelden in het innerlijk leven. Bij den Islam heeft de bedevaart naar Mekka een sterk intensiveerende kracht gehad. Overgaande tot de periode van Europeeschen invloed, ziet spreker een groot verschil tusschen Spanjaarden en Portugeezen eenerzijds, en Nederlanders en Engelschen anderzijds. De Zuid-Europeanen n.l. hebben zich gemakkelijk aan de nieuw bewoonde gebieden geassimileerd; Nederlanders en Engelschen echter deden hun zaken af om daarna weer naar huis terug te keeren. De Spanjaarden en Portugeezen hebben behalve commercieel ook steeds cultureel contact gehad met de vreemdelingen, die ze bezochten; de Engelschen en Nederlanders niet of althans niet noemenswaard. Dit geldt tot pl.m. de helft der 19de eeuw, waarna door diverse factoren, zooals de industrialisatie van Europa, het ontstaan van de wereldmarkt het Aziatische Réveil en niet het minst door het werk van van Deventer, Snouck Hurgronje en vele anderen, een nieuwe periode intreedt, n.l. die waarin Nederland tegenover Indië welbewust voorstaat: cultureele politiek van Staatswege. (Alg. Handelsblad)

B. LUCHTVAART. — K.L.M.—Indië-route. - Tweemaal per week. —

De Nederlandsche Regeering heeft — blijkens de Telegraaf — den nieuwen dienst op Indië, tweemaal per week, goedgekeurd. (Het Vliegveld)
(Vor. ber. K.L.M. 1693 K.; Ned. Oost-Indië 1724 B.)

C. 1 MEI-VIERING. —

Duitschland — Evenals het vorige jaar hebben Adolf Hitler, minister Göbbels en ook minister vliegergeneraal Göring redevoeringen gehouden. Groote manifestaties hebben plaats gehad. Volgens vele buitenlandsche bladen zou het enthousiasme wat bekoeld zijn; Adolf Hitler's redevoeringen waren kort en pessimistisch.

Frankrijk, Spanje, België. — De 1 Mei-dag is in deze landen rustig verloopen.

Rusland. — De Volkscommissaris van Oorlog, Worosjilof, heeft een legerorder uitgevaardigd, waarin hij o.a. mededeelt, dat het leger paraat is. De „Iswestija" schrijft, dat nog nooit het 1 Mei-feest is gevierd in een zoo gevaarlijke atmosfeer, doch dat de Sovjet-Unie tegenover de dreigende gevaren voor alles steunt op haar eigen macht.

Japan. — Er zijn twee afzonderlijke Mei-demonstraties gehouden en wel van den linker- en rechtervleugel der gesplitste sociaal-democratische partij.

Nederland. — Volgens „Het Volk" zijn de Mei-feesten in geheel Holland met veel geestdrift gevierd.
(Vorig bericht blz. 1279 G.)

D. BELGIE. — Belastingverlaging door Kabinet goedgekeurd. - Beteugeling van prijsopdrijving. —

De correspondent van de Nieuwe Rotterd. Courant meldt het volgende uit Brussel:

Het Belgische Kabinet heeft op 2 Mei '35 onder voorzitterschap van minister-president Van Zeeland verschillende voorstellen, strekkende tot belastingverlaging, ingediend door den minister van Financiën, goedgekeurd. De grondbelasting zal verminderd worden met twee procent; de verbruiksbelasting voor de electriciteit wordt gebracht van vijf op twee en een half procent; de weeldebelasting op gewone chocolade, biscuits en fijn gebak, welke thans negen procent bedraagt, wordt vervangen door een verbruiksbelasting van vijf procent. Deze maatregel zal ook toegepast worden op de luxe belasting op kunstzijden en katoenen witgoed-artikelen. De belasting op het slachten van varkens wordt gebracht op vijftien en twintig franc volgens het gewicht.

Het tarief voor de verstrekking van consenten voor den invoer van smout wordt op de helft gebracht.

De weeldebelasting op den invoer van autobanden verdwijnt en wordt vervangen door een verbruiksbelasting.

De belasting op autobanden valt zoodoende van negen op ongeveer vijf procent. Nog andere belastingen en tarieven worden verminderd, hetgeen echter thans nog in studie is. In het geheel wordt een vermindering der lasten voortspruitend uit deze maatregelen van 225 à 250 millioen franc geraamd.

Het overdreven opdrijven van alle handelsprijzen zoowel engros als en détail kan door middel van gevangenisstraf en geldboetes worden beteugeld. Handelaren, die groote voorraden goederen achterhouden om ze later tegen hoogere prijzen te kunnen verkoopen, zullen zich aan dezelfde straffen blootstellen.

Al de Belgische departementen hebben voor het uitvoeren van werken van openbaar nut een nieuw lastenboek aangenomen, waarbij de loonen beter worden aangepast aan de bewegingen van de index der détail-handelsprijzen.

Deze aanpassing heeft het mogelijk gemaakt een conflict op te lossen, dat de voortzetting van belangrijke werken te Antwerpen zeer moeilijk maakte. Voor het tweede kwartaal van dit jaar zullen nog gebruikt worden de indexcijfers van 15 December 1934, die naar het oordeel van de regeering het best overeenkomen met de huidige levensomstandigheden.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Belastingen 1659 D.)

E. DUITSCHLAND. — Vliegergeneraal Göring over de Duitsche luchtvloot. —

De Duitsche Rijksminister van Luchtvaart, vliegergeneraal Hermann Göring, heeft op 2 Mei '35 een redevoering uitgesproken op een door de Vereeniging der Buitenlandsche Pers te Berlijn aangericht diner over het thema „Het nieuwe Duitsche luchtwapen". Wij citeeren uit zijn redevoering het volgende:

Wanneer gij mij thans vraagt: Hoe sterk is thans het Duitsche luchtwapen? dan kan ik u verzekeren, dat het Duitsche luchtwapen steeds zoo sterk zal zijn als de constellatie in de wereld dit noodig zal maken. Ik zeg u niets verrassend, wanneer ik er den nadruk op leg dat het Duitsche luchtwapen zoo sterk is, dat diegene, die Duitschland aanvalt, een zeer, zeer harden dobber in de lucht zal hebben. Want het Duitsche luchtwapen beschikt over geen enkel oud vliegtuig! Het beschikt over geen enkelen ouden motor! Wat het Duitsche luchtwapen heden aan motoren en machines bezit, is het modernste, wat bestaat.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. Göring 1756 E.)**

F. DANZIG. — Devaluatie. —

De Senaat van de Vrije Stad Danzig heeft een oproep aan de bevolking van Danzig gericht, waarin wordt medegedeeld, dat de regeering heeft besloten een nieuwe waarde voor den gulden van Danzig op vaste goudbasis vast te stellen. De devaluatie van den Danziger gulden zal 42% bedragen. De dekking is beneden het wettelijke minimum gedaald.

De devaluatie zal den Danziger gulden brengen op het peil van de zloty.

Op grond van de devaluatie van den Danziger gulden, zullen de pariteitskoersen ten opzichte van de andere stabiele valuta's als volgt luiden (op de basis van een prijs van 1 K.G. fijn goud van 5.924,44 D. guldens):
100 Rijksmark = 212,345 D. gulden;
100 Zloty = 100 D. gulden;

100 Zw. Franken = 172 D. gulden;
100 Fr. Franken = 34,924 D. gulden;
100 Nederl. guldens = 358,31 D. gulden.
De nieuwe pariteit van den Danziger gulden (1 K.G. fijn goud = 5,924,44 D.G.) is dus als volgt: 1 Danz. gld. = hlf. 0.279088.
De Bank van Danzig heeft met ingang van 2 Mei '35 haar disconto verhoogd van 4% tot 6% en de beleeningsrente van 5% tot 7%.
Het „Staatsblad" heeft o.m. nog aangekondigd:
1. Een verordening tot herziening van de bankwet;
2. een verordening tot verhindering van onrechtvaardige prijsstijgingen;
3. het vaststellen van richt- en maximumprijzen.
(Keesings Financieel Archief)

A. ENGELAND. — Verklaring van den premier Ramsay MacDonald over de buitenlandsche politiek. —
Onder groote belangstelling heeft de Britsche premier MacDonald op 2 Mei '35 een verklaring afgelegd over de Engelsche buitenlandsche politiek.
De kern van de verklaring werd gevormd door de mededeeling, dat de Engelsche regeering besloten heeft tot een bespoediging en uitbreiding van het program inzake de bewapening in de lucht en dat tot dit doel een aanvullende begrooting zal moeten worden ingediend.
Het grootste gedeelte van het Lagerhuis juichte deze verklaring krachtig toe.
Overigens behandelden de uiteenzettingen van MacDonald de volgende punten:

1. Het voorstel inzake sluiting van niet-aanvalspacten in Oost-Europa zal niet worden opgegeven.
2. Het communiqué van Londen van 3 Februari vormt nog steeds het onmiddellijke doel van de Engelsche buitenlandsche politiek.
3. De ontworpen Duitsch-Engelsche vlootbesprekingen zullen definitief plaats vinden en wel onder precies dezelfde voorwaarden als de Engelsche vlootbesprekingen met Amerika en Japan.
4. Engeland houdt vast aan de verklaring van Baldwin geen tweederangspositie in de lucht te aanvaarden tegenover een toekomstig Duitsch luchtwapen.
5. De Engelsch-Italiaansch-Fransche samenwerking acht de Engelsche regeering van groot belang bij het streven naar collectieve veiligheid. Van een militair bondgenootschap kan echter geen sprake zijn en iedere staat, die den vrede wenscht is bij deze samenwerking welkom.

Aan de verklaring ontleenen wij verder nog het volgende:
MacDonald deelde mede, dat Engeland op de Donau-conferentie te Rome slechts door een waarnemer vertegenwoordigd zal zijn.
In het daarna volgend debat over de bewapening, zeide de eerste minister o.a. dat de herbewapening van Duitschland een noodlottig voorteeken was, waarvan hij den ernst niet wilde ontveinzen. MacDonald verklaarde te wenschen, dat harmonie ontstond tusschen het Fransch-Russisch pact en het Oostelijk niet-aanvalspact, waarover Hitler te Berlijn aan Sir John Simon gezegd heeft, in beginsel tot onderhandeling bereid te zijn. MacDonald legde verder nog den nadruk op de samenwerking tusschen Engeland, Frankrijk en Italië, waartoe hij andere landen uitnoodigt. Engeland zal niet aan een wedstrijd voor luchtbewapening meedoen, tenzij het er toe gedwongen wordt. De leider der oppositie, Lansbury, zeide zeer teleurgesteld te zijn dat herbewapening de grondtoon was van MacDonald's rede. Sir Austen Chamberlain vroeg den minister van Buitenlandsche Zaken, Sir John Simon, om een categorisch antwoord op de vraag, wat Duitschland inderdaad als eischen had gesteld op de besprekingen te Berlijn, daar het thans in het licht der gebeurtenissen zeer onwenschelijk was, dat daaromtrent nog eenige geheimzinnigheid werd betracht. Dit werd met zeer groote instemming door het Lagerhuis ontvangen. Wat was de bedoeling van Duitschland? vroeg hij. Er was veel gesproken over een „dictaat" van Versailles. Wilde Duitschland daar tegenover stellen een „dictaat" van Berlijn? Als Duitschland, gelijk in 1914, zijn wil aan Europa wilde voorschrijven, het evenals toen, Groot-Brittannië tegenover zich zou zien.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht blz. 1778 C.)**

B. FRANSCH-RUSSISCH PACT GETEEKEND. — Bijgevoegd protocol. —
De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, deed op 2 Mei '35 aan de pers mededeeling van de onderteekening van het Fransch-Russisch pact. Dit verdrag (pag. 1758 E.) wordt gevolgd door een belangrijk protocol. In art. 1 daarvan wordt verklaard: Het effect van artikel 3 van het verdrag is ieder van de verdragsluitende partijen te verplichten onmiddellijken bijstand te verleenen aan den ander overeenkomstig de aanbevelingen van den Raad van den Volkenbond. Indien de Raad geen aanbevelingen geeft en geen eenstemmig oordeel uitspreekt, zal de verplichting tot bijstand desondanks gehandhaafd blijven. De in het verdrag getroffen voorzieningen tot wederzijdschen bijstand hebben slechts betrekking op een aanval op het eigen grondgebied van een der verdragsluitende partijen.
Artikel 2 van het protocol zegt, dat de bepalingen van het verdrag geen toepassing kunnen vinden, welke onvereenigbaar is met de overeengekomen verplichtingen van een der partijen.
Bij artikel 3 van het protocol geven de partijen elkaar de bevoegdheid tot deelneming aan soortgelijke overeenkomsten als de onderhavige, welke in de plaats daarvan zullen worden gesteld.
Artikel 4 stelt vast dat de omstandigheden tot nog toe niet veroorloofd hebben een veiligheidsovereenkomst voor Noord-Oost-Europa tot stand te brengen noch een verdrag van bijstand tusschen Rusland, Frankrijk en Duitschland. (Le Temps) **(1770 C.)**

5 MEI 1935

C. MUZIEK. — Nederlandsch Muziekfeest 1935. —
Ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van prof. dr. Willem Mengelberg heeft te Amsterdam in de week van 2 tot 9 Mei een Nederlandsch Muziekfeest plaats. Er worden gegeven drie orkestconcerten in de groote zaal van het Concertgebouw met medewerking van verschillende koren en talrijke solisten, twee kamermuziekavonden in de kleine zaal van het Concertgebouw en een voorstelling van Sofokles' Elektra met de muziek van Alphons Diepenbrock, georganiseerd door de Wagner-Vereeniging in den Stadsschouwburg met medewerking van het Amsterdamsche Tooneel. (Red. K. H. A.)
(V. b. Prof. Dr. W. Mengelberg 1597 I.; Photo 1586 A.)

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig beoordeeld zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: George F. Hummel — „Heritage". (Frederick A. Stokes Company, New York)
Duitsch: V. A. Stomps — „Die Fabel vom Peter Lech". (Die Rabenpresse, Berlin)
Hildegard Stradal — „August Stradals Lebensbild". (Verlag Paul Haupt, Leipzig)
Engelsch: Louis Adamic — „Grandsons". (Gollancz)
Michael Home — „This String First". (Rich & Cowan)
Esperanto: J. Mangada Rosenörn — „Amelia kaj Marina" (Amalia en Marina). (Chilillia e Angel, Madrid)
Fransch: Robert Brasillach — „L'Enfant de la Nuit". (Plon, Paris)
Jean Giono — „Que ma joie demeure". (Grasset, Paris)
Italiaansch: Adreano Grego — „I due fratelli". (Vallecchi, Firenze)
Nederlandsch: F. Bordewijk — „De laatste eer". (Wereldbibliotheek, Amsterdam-Sloterdijk)
H. Roland Holst-Van der Schalk — „Poëzie en Maatschappelijke vernieuwing" (religieus socialistische vragen) V, No. 2. (Van Loghum Slaterus, Arnhem)
Russisch: A. Woronskij — „Boersa" (Opleiding van minvermogenden van Staatswege). (Staatsdrukkerij)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1776 E.)**

E. ZUID-WEST-AFRIKA. — Duitsche Jeugdbeweging.
De in September 1934 verboden organisatie der Duitsche jeugdbeweging in Zuid-West-Afrika is weer toegelaten, mits zij niet het karakter heeft van de Hitlerjeugd maar op zuiver cultureelen grondslag berust.
De organisatie mag niet staan onder buitenlandsche contrôle of invloed en niet leiden tot het brengen der politiek in de scholen.
Oud-leiders der Hitlerjeugd en degenen, die aan de organisatie hebben deelgenomen, mogen niet als leiders optreden.
De opheffing van het verbod heeft hier op de Duitschers diepen indruk gemaakt.
De organisatie der jeugd zal geschieden naar het voorbeeld der vroegere Duitsche padvindersbeweging.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1396 A.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Peperoogst 1935. —
De 1935-peperoogst voor Nederlandsch-Indië wordt geschat op 600.000 picol, hetgeen overeenkomt met 37.050 ton.

Peperoogst in Ned.-Indië.

1929 . .	28.205 ton	1933 . .	44.936 ton
1930 . .	33.213 ton	1934 . .	49.144 ton
1931 . .	31.607 ton	1935*) .	37.050 ton
1932 . .	36.122 ton	*) geraamd	

Hiervan bedroeg de uitvoer van witte peper in 1934 23.500 ton, terwijl die van 1935 kan worden geschat op 16.000 ton.
Hoewel de verschepingen uit Nederlandsch-Indië, dat, ca. 80% van den wereldoogst produceert, in den komenden herfst niet onaanzienlijk lager zullen zijn, zullen zij toch groot genoeg zijn, om onder de huidige omstandigheden een zekeren druk op de markt te blijven uitoefenen. Niettemin moet het als uitgesloten worden beschouwd, dat de Nederlandsch-Indische regeering tot eenigerlei beperking van productie of uitvoer zal overgaan, daar men hierdoor in de kaart der Engelsche speculanten zou spelen.
(Keesings Financieel Archief) **(V. b. Peper 800 I.)**

B. PHILIPPIJNEN. — Opstand. —
De hoofdcommissaris van politie te Manilla deelt mede, dat de Sakdalisten-opstand, die op de Philippijnen was uitgebroken, door de politie, gesteund door militairen, is onderdrukt. De strijd eischte 153 dooden en vele gewonden. (New York Herald, Parijs)

6 MEI 1935

C. ZWITSERLAND. — Volksstemming inzake regeling spoor en auto verworpen. —
Bij de in Zwitserland gehouden volksstemming werd het wetsontwerp, waarbij de verdeeling van het goederentransport tusschen auto-ondernemingen en de spoorwegen zou worden geregeld en tevens aan de steeds scherper wordende concurrentie tusschen beide transportmiddelen een einde zou worden gemaakt, met rond 470.000 tegen rond 230.000 stemmen verworpen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Referendum 1697 L.)

D. NEDERLAND. — De N.V. Industriebank in Limburg. —
Nadat op 12 April in het Gouvernementsgebouw te Maastricht de acte van oprichting der N.V. Industriebank in Limburg was gepasseerd, werd onder voorzitterschap van de Commissaris der Koningin in Limburg, Mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier, die voorzitter is van den voorloopigen raad van beheer der Industriebank, een vergadering gehouden van reeds toegetreden aandeelhouders der nieuwe N.V. (Limburger Koerier) **(1736 G.)**

E. JOEGO-SLAVIE. — De Parlementsverkiezingen. —
De parlementsverkiezingen in Joego-Slavië zijn kalm verloopen.
De regeeringspartij (lijst Jeftitsj) heeft de absolute meerderheid behaald, zoodat deze zal beschikken over ruim 300 zetels in de Kamer. (Politika)

F. NEDERLAND. — Ondernemersraad voor Indië. —
In Den Haag is op 2 Mei '35 de jaarlijksche algemeene ledenvergadering van den Ondernemersraad voor Nederlandsch-Indië gehouden. Nadat het jaarverslag was goedgekeurd, hield de voorzitter, oud-minister Ch. J. I. M. Welter een rede, waarin hij betoogde, aan de hand van de cijfers van in- en uitvoer over de jaren 1928 t/m 1934, dat zich op het huidige lage niveau van de wereldmarktprijzen bezig is een evenwichtstoestand te vormen en wel op een niveau, dat, wat de waarde betreft, omstreeks 1/3 van dat van 1928 is.
Voorloopig zijn de resultaten daarvan niet onbemoedigend. Het saldo van de handelsbalans dat van 1928—1933 was gedaald van *f* 580 millioen tot *f* 145 millioen is volgens voorloopige gegevens in 1934 gestegen tot 197 millioen.
Komende tot de onderhandelingen met Japan, wilde spr. de hoop niet opgeven, dat de eeuwenlange vriendschappelijke relaties tusschen Japan en Nederland den grondslag zullen kunnen vormen voor een verdrag van handel en scheepvaart, dat beide partijen bevredigt, omdat het ten volle rekening houdt met de economische moeilijkheden, welke voor beide partijen bestaan. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 1295 C.)**

G. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - R.K. Kerk tegen nieuw heidendom. —
Te Berlijn en elders in Duitschland is op 5 Mei in de R.K. kerken een herderlijke brief van het episcopaat voorgelezen, die tegen het nieuwe heidendom en de staatsopvoeding van de jeugd protesteert. De diocesane bladen, die dezen brief hadden afgedrukt, zooals het „Katholischer Kirchenblatt" van het bisdom Berlijn, waren in beslag genomen. De brief verzet zich vooral ook tegen het uitzenden van kinderen van 13 à 14 jaar, voor zoover deze roomsch-katholiek zijn, naar tehuizen van de „Hitler-Jugend", waar het verschil tusschen de confessies wordt weggeredeneerd, en komt voor de R.K. scholen op.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1783 G.)**

H. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. mr. J. J. Schrieke over „Een nieuw bestek".
Prof. mr. J. J. Schrieke, buitengewoon hoogleeraar in het staats- en administratief recht van Ned.-Indië aan de universiteit te Leiden heeft op 3 Mei '35 zijn intree-rede gehouden over: „Een nieuw bestek".
Na eenige woorden te hebben gewijd aan de inzichten van zijn voorganger, prof. mr. J. Oppenheim, leidt spr. zijn onderwerp, de vraag of heroriëntatie in Nederlands overzeesche beleid noodzakelijk is, in met een herinnering aan vroegere inzichten omtrent de richting van dit beleid. Op tijdperken, waarin zij, die de verantwoordelijkheid dragen, overtuigd zijn het onveranderlijk juiste richtsnoer te hebben gevonden, volgt regelmatig een ommekeer in de denkbeelden, welke tot krasse koerswijziging noopt. Cultuurstelsel en de politiek van non-interventie leveren daarvoor de klassieke voorbeelden. Voor het heden leven wij nog onder de „ethische" politiek; is, zoo vraagt spr., ook haar periode voleindigd?
Spr. beantwoordde die vraag bevestigend. Tot die conclusie wordt hij geleid in de eerste plaats door een critisch onderzoek van Indië's positie vóór de intrede van de crisis. Reeds toen was het Indische beleid psychologisch, technisch en financieel vastgeloopen. Psychologisch omdat de overheid er onvoldoende in geslaagd was, den volksgeest te grijpen; technisch omdat al te zeer gewerkt was naar Westersche schablone; financieel, omdat Indië's kunnen op dit gebied ver is overschat. In de crisis zag spr. vooral een felle aansporing tot wijziging van de tot nog toe gevolgde staatkundige richtlijnen.
In dit verband behandelde hij vervolgens de Japansche belangstelling voor Ned.-Indië en de daar te lande in Nederlandsche en Japansche richting werkende krachten. Ook hierin ligt z. i. een indicatie, welke tot heroriënteering in vorenbedoelde richting moet leiden. Wat deze richting moet kenmerken, vatte spr. als volgt samen:
1. Bewustheid van de geringe draagkracht der bevolking, van de beperktheid der middelen en als gevolg hiervan groote soberheid en eenvoud in de geheele overheidsorganisatie;
2. speuren naar de eigen Indische behoeften, een nauwgezet schiften van die nooden naar gelang van relatieve waarde van urgentie en beschikbare middelen, en een toespitsen van de voorziening daarin op al de eigenaardige kenmerken van land en volk;
3. een systematisch streven naar contact met de volkspsyche, naar autochtoon intermediair bij het invoeren van het nieuwe en naar het afmeten van een bevredigende mate van verantwoordelijkheid voor de autochtone krachten.
Spr. meende te kunnen constateeren, dat meer dan een onderdeel hiervan door den dwang der tijdsomstandigheden reeds tot een begin van verwezenlijking komt, doch van een bewuste aanvaarding van dit nieuwe bestek zag hij nog geen blijken, veeleer schijnt het beleid in Indië tot wanhopig kappen aan alles over te gaan. Z. i. zal alleen een gewijzigde doelstelling in het overzeesche beleid uitkomst kunnen brengen. Het remedie zal van Nederland moeten uitgaan, waar het eerst zal moeten worden aanvaard, alvorens door daartoe geschikte krachten, in Indië te kunnen worden uitgevoerd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1712 D.)

I. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad. - Eerste vrouw in het college gekozen. —
De eerste vrouw, die als lid van den Volksraad in dit College zal zitting nemen, is op 6 Mei '35 benoemd. Het is Mevrouw Razoux Schultz-Metzer, voorzitster van de Vrouwenafdeeling van het Indo-Europeesch Verbond. (Aneta) **(Vor. ber. Volksraad 1695 F.)**

A. ENGELAND. — Het Zilveren Kroningsfeest van Z. M. Koning George den Vijfden. —

Op 6 Mei 1935 was het 25 jaar geleden, dat Koning George V zijn troon besteeg. Een plechtige dankdienst in den St. Paul te Londen heeft de feesten, die meer dan een maand zullen duren, ingeluid. Met de groote belangstelling, die het Engelsche volk in Groot-Brittannië en daarbuiten bij dit jubileum aan den dag legt, blijkt duidelijk, hoezeer dit volk zijn Koning waardeert en bemint.

George V is den 3den Juni 1865 op Marlborough House geboren. Hij was de tweede zoon van den prins van Wales, den lateren koning Eduard VII, en koningin Alexandra. Bij zijn doop kreeg hij de namen George Frederick Ernest Albert.

In 1877 kwam hij bij de marine in dienst en als zeeofficier verdiende hij den lateren bijnaam „Our Sailor King". Met zijn broer Albert deed hij verschillende reizen en in 1880 begaf hij zich met hem op een reis om de wereld.

Prins George bezocht Canada en zag den Niagara, daarna studeerde hij een tijd te Lausanne. Vervolgens legde hij zijn adelborst-examen af. Na verdere opleiding aan het marine-college te Greenwich, werd hij belast met het bevel over een kanonneerboot, waarmee hij andermaal West-Indië bezocht.

De plotselinge dood van zijn oudsten broer Albert Victor in 1892 maakte hem tot vermoedelijk erfgenaam van de Kroon, na zijn vader, en maakte een eind aan zijn zeeofficiersloopbaan. Hij werd tot hertog van York verheven en nam in 1892 zijn zetel in het Hoogerhuis in.

Op 6 Juli 1893 trad hij in het huwelijk met Victoria Mary, eenige dochter van den hertog en de hertogin van Teck.

Zijn zoon Eduard, de prins van Wales, werd op 23 Juni 1894 in White Lodge geboren. Zijn andere kinderen zijn Albert, hertog van York, (geb. 1895), Mary, de Princess Royal, gehuwd met Lord Harewood, (geb. 1897), Henry, hertog van Gloucester, (geb. 1900), George, hertog van Kent, (geb. 1902), John, die in 1905 geboren werd, stierf in 1919.

Het overlijden van Koningin Victoria op 22 Januari 1901 en de beklimming van den troon door zijn vader vermeerderde zijn verantwoordelijkheid. Als hertog van Cornwall en York deed hij zijn daarvoor reeds ontworpen reis door de Britsche Dominions. Daartoe vertrok hij op 16 Maart 1901 aan boord van den kruiser Ophir. Hij opende het eerste parlement van het Australische gemeenebest, bezocht Nieuw-Zeeland, en werd in de Kaap-kolonie en Canada hartelijk ontvangen. Op 1 November keerde hij te Portsmouth terug. Op den verjaardag van Koning Eduard in 1901 werd de hertog tot prins van Wales verheven en op 5 December hield hij in de Gildenhall een rede die de aandacht trok en waarin hij aandrong op inspanning om aan mededingers het hoofd te bieden. De kroning van den nieuwen Koning moest wegens zijn ernstige ziekte uitgesteld worden. In dien tijd nam de prins vele plichten op zich en oefende hij zich steeds meer in het spreken in het openbaar. In 1905 bezochten hij en de prinses Engelsch-Indië en waren daar tegenwoordig bij een schilderachtige durbar. Op 7 Mei 1906 keerden zij terug. Twee jaar later deden zii een uitgebreide reis door Canada.

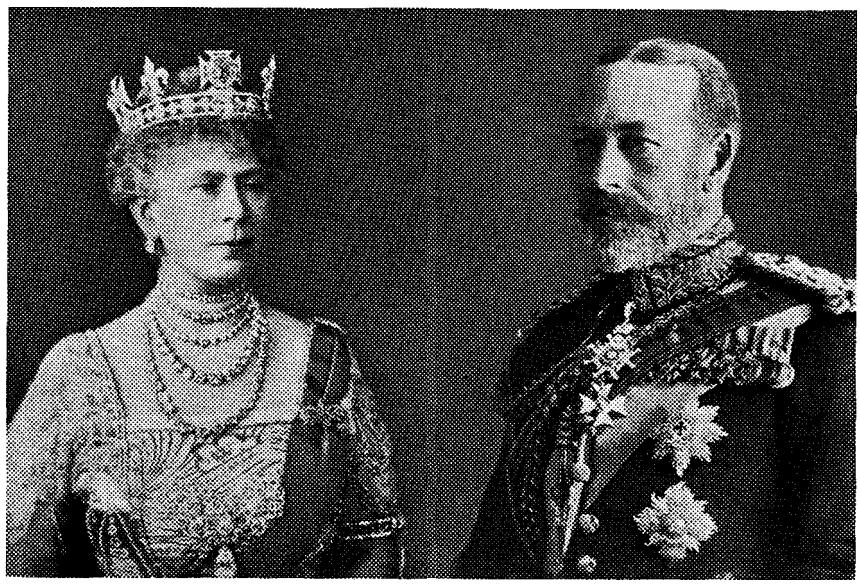

Koningin Mary en Koning George V.

Toen koning George dus bij het overlijden van zijn vader in 1910 op den troon kwam, had hij de geheele traditioneele voorbereiding van een Engelschen kroonprins achter den rug.

Gedurende den wereldoorlog (1914—1918) deed de Koninklijke familie onnoemelijk veel om het Britsche volk den moed niet te doen verliezen. Koning George bezocht meermalen het front in België en Frankrijk.

Den 28sten Februari 1922 trad prinses Mary, thans de Princess Royal, in het huwelijk met burggraaf Lascelles, den tegenwoordigen graaf van Harewood, welk huwelijk met twee zoons gezegend is.

Op 26 April 1923 huwde de hertog van York met Lady Bowes-Lyon, een dochter van den graaf van Strathmore en Kinghorn, uit welk huwelijk twee dochtertjes zijn gesproten.

De hertog van Kent sloot aan het eind van het vorig jaar een huwelijk met prinses Marina van Griekenland.

De prins van Wales en de hertog van Gloucester bleven tot dusver ongehuwd. (Daily Telegraph - Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Een beschrijving der feesten wordt volgende week gepubliceerd. — Red. K. H. A.)

(Photo buiten tekst 1474 a.)

B. SPANJE. — Kabinet-Lerroux afgetreden. - Coalitiekabinet gevormd. - Gil Robles minister van Oorlog.

Minister-president Lerroux heeft op 3 Mei '35 de demissie van het geheele kabinet aan president Zamora aangeboden, die het ontslag heeft aanvaard.

Lerroux heeft op 6 Mei een nieuw kabinet samengesteld in coalitie met de katholieken. Het kabinet is samengesteld uit drie radicalen (partij van Lerroux), vijf leden van de Katholieke Ceda, twee agrariërs, twee onafhankelijken en één liberaal democraat. President Zamora heeft de door Lerroux ingediende samenstelling van het nieuwe kabinet goedgekeurd; deze lijst ziet er als volgt uit:

Minister-president: Lerroux (radicaal).
Buitenlandsche Zaken: Rocha (radicaal).
Oorlog: Gil Robles (Ceda).
Marine: Roya Villanova (agrariër).
Justitie: Ca Sanueva (Ceda).
Financiën: Chapapieta (onafhankelijk republikein).
Binnenlandsche Zaken: Portela Valladares (onafhankelijk, dicht staande bij de radicalen).
Onderwijs: Dualde (liberaal democraat).
Arbeid: Dalomon (Ceda).
Verkeer: Lucia (Ceda).
Openbare werken: Marraco (radicaal).
Landbouw: Velayos (agrariër).
Handel en industrie: Aizpun (Ceda).

De nieuwe regeering is een uitgesproken concentratiekabinet. Het beschikt over 240 van de 439 stemmen van het parlement. Tegenover de vroegere coalitieregeering beteekent de huidige oplossing een succes voor de door Gil Robles geleide katholieke volksactie (Ceda), daar deze in het huidige kabinet met 5 ministers vertegenwoordigd is. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vorig bericht blz. 1747 D.)

7 MEI 1935

C. STAATSRAAD A. W. F. IDENBURG. —

Ter nagedachtenis aan Zijne Excellentie A. W. F. Idenburg, is bij J. H. Kok te Kampen verschenen een extra-nummer van het tijdschrift Antirevolutionnaire Staatkunde, bevattende bijdragen van de heeren prof. V. H. Rutgers, dr. H. Colijn, Ch. Welter, G. J. Staal en J. van der Molen Tzn.

(Te dezer gelegenheid publiceeren wij een photo buiten tekst van wijlen staatsraad Idenburg, die een onzer lezers zoo vriendelijk was ons af te staan). (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1703 F.)

D. EGYPTE. — Goudclausule. —

De Egyptische regeering heeft een decreet gepubliceerd waarbij de goudclausule wordt geannuleerd in alle internationale contracten die in Egypte uitvoerbaar zijn en daardoor de betaling van haar verplichtingen in papier gelegaliseerd. (Le Courr. du Caire)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De nieuwe Volksraad.**
De aanvullende benoemingen van leden van den Volksraad door de Indische regeering hebben thans plaats gehad.
Wij geven hieronder de namen der nieuw benoemde leden:
Nederlanders. — Gekozen: Van Ardenne, Beets, mr. Blaauw, dr. Doeve, De Hoog, dr. Leunissen, ir. Wermuth, ir. White (allen I. E. V.); Van Sandick (B. B.); v. Holst Pellekaan, ir. Vreeburg, Verboom, dr. Kruyne (allen Vad. Club); mr. Van Helsdingen (C. S. P.); P. Kerstens (I. K. P.).
Benoemd: Van Baalen (Middenstand); Weyer, voorz. Ondernemersbond; mr. Kolkman, voorz. A.V.R.O.S.; mr. van Hasselt (B. P.M.); Straatemeyer (K.P.M.) 3; Mevr. Razoux Schultz-Metzer, voorz. vr.-afd. I.E.V.; luit.-kol. Feuilleteau de Bruyn; v. Lonkhuyzen (Fed. v. Werkn., tevens C.S.P.); Roep (P.E.B.); mr. Hildebrand (I.K.P.).
Inheemsche onderdanen, niet-Nederlanders. — Gekozen: Abdul Rasjit (Nat.); Djaja (oud-Volksr.-lid, oud-best.-ambt., vroeger geen lid van een partij); Boestan (Bestuursambt.); Soeangkoepon (Nat.); Thamrin (Nat.); Iskandar di Nata (Nat.); Wiranatakoesoema (P.P.B.B.); Gondosoebroto (P.P.B.B.); Danoesoegondo (P.P.B.B.); drs. H. Kartowisastro (V.A.I.B.); Soeroso (Nat.); Soekardjo Wirjopranoto (Nat.); Soetardjo (P.P.B.B.); Prawoto Soemodilogo (P.P.B.B.); Soekawati (P.E.B.); dr. Ratu Langi (Pers. Minah.); Mandagie (P.E.B.); ir. Goesti Moh. Noor (Nat.); Rehatta (Mol. Pol. Verb. en lid C.S.P.-fractie); Hoedojo (Regent uit Jogja)).
Benoemd: mr. dr. J. S. G. Moelia, oud-lid C.S.P.); Sosrodijodjo, regent v. Wonosobo (P.P.B.B.); Koeoemo Oetojo (B.O.); Kasimo (I.K.P.); Notosoetarso (C.S.P.); Mahmoed Teunkoe (P.P.B.B.); Sosrokadikoesomo (onafh. cons.); Daëng Mapoedji (Celebes); Soeria Nataatmadja, regent v. Serang (P.P.B.B.); Wiwoho (Islamit. Nat.).
Uitheemsche onderdanen, niet-Nederlanders. — Gekozen: H. H. Kan, mr. Kok Wat Tiong.
Benoemd: Loa Sek Hie, Sajid Abdullah bin Salim al Attas, tijd. adj. translateur bij het hoofdparket.
(Aneta)
Wij geven hierbij een verklaring van de afkortingen van de partijen en vereenigingen, in bovenstaand overzicht voorkomende:
I.E.V. = Indo-Europeesch Verbond.
B.B. = Ver. van Ambtenaren bij het Binnenl. Best.
V.C. = Vaderlandsche Club.
C.S.P. = Christelijk Staatkundige Partij.
I.K.P. = Indische Katholieke Partij.
P.E.B. = Politiek Economische Bond.
N.I.V.B. = Ned.-Indische Vrijzinnige Bond.
I.S.D.P. = Indische Sociaal Democratische Partij.
Nat. = Nationalist, zonder bekende indeeling bij een bepaalde vereeniging.
P.P.B.B. = Ver. van Inlandsche bestuursambtenaren.
B.O. = Boedi Oetomo, Nationalistische beweging met over het algemeen gematigd, Javaansch intellectueel karakter.
Pers. Minah. = Persatoean Minahasa, partij voor de Minahasa, liberaal.
Mol. Pol. Verb. = Moluksch Politiek Verbond, conservatief.
V.A.I.B. = Vereeniging van Ambtenaren van het Inlandsche Bestuur (hooger opgeleiden).
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Volksraad 1787 I.)**

B. **ZWEDEN. — Minister Sandler over Zweedsche neutraliteit. —**
In een redevoering voor een groote studentenvereeniging te Lund heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Rickard Sandler, een uiteenzetting gegeven over den internationalen politieken toestand, welke, naar hij o.a. zeide, zoodanig was, dat er niet krachtig genoeg tegen gewaarschuwd kon worden, met fatalistische voorstellingen over de onvermijdelijkheid van een wereldconflict het uitbreken daarvan in de harten der menschen te laten voorbereiden. Dit fatalisme was volgens den minister juist het fatale.
Wat de neutraliteit van Zweden betreft, merkte de minister op, dat Zweden zich in geen enkele buitenlandsche combinatie zal laten betrekken, waardoor de vrijheid van handelen juist voor het oogenblik, dat men nog over de vrijheid diende te beschikken, aan banden wordt gelegd. (Svenska Dagbladet)

C. **NEDERLAND. — Contingenteering van papier en papierwaren. —**
Men verzoekt ons mede te deelen, dat de contingenteering van papier en papierwaren per 1 Mei 1935 onder de volgende voorwaarden werden verlengd:
Tijdvak over 8 maanden.

	Percentage gewicht
Druk- en schrijfpapier	90 pct.
Cellophaan	100 „
Ander papier	90 „
Papierwaren, met uitzondering van asphaltdak- en behangselpapier	90 „
Asphaltdakpapier	100 „
Behangselpapier	100 „

Met uitzondering van cellophaan, waarvoor 1933 als basisjaar geldt, zijn voor alle groepen de jaren 1933 en 1934 als basisperiode vastgesteld.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht 1656 I.; Contingenteeringen 1779 A.)

D. **VATICAAN. — De Paus laakt den toestand in Duitschland. —**
Tijdens een audiëntie, die de Paus een groep Duitsche bedevaartgangers toestond, hield de Paus tot de Duitsche bezoekers een korte toespraak, waarin hij „zekere methoden, die in Duitschland worden toegepast", veroordeelde en o.a. verklaarde:
In Duitschland worden pogingen gedaan om het Christendom af te schaffen voor den terugkeer naar den Staat van barbaarschheid en heidendom, waardoor het Christelijke Katholieke leven in gevaar wordt gebracht. (De Tijd)
(Vorig bericht Paus Pius XI 1770 D.)

E. **NEDERLAND. — Katholiek-Democratische Partij. - Prof. dr. J. A. Veraart uit de politiek. —**
Naar gemeld wordt heeft prof. dr. J. A. Veraart besloten, zich geheel uit het practische politieke leven terug te trekken. De uitslag der verkiezingen der Prov. Staten heeft hem er van overtuigd, dat langs den gekozen weg voor de verwezenlijking van zijn politieke denkbeelden niets is te bereiken. Hij heeft dan ook aan het Partijbestuur van de Katholiek-Democratische Partij, onder dankzegging voor de ondervonden medewerking en het geschonken vertrouwen, bericht, dat hij het voorzitterschap der Partij neerlegt. (De Maasbode)
(Vorig bericht Kath. Democrat. Partij 1526 A.)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Binnenlandsche leening. —**
Op 5 Mei '35 werd het besluit der Sovjet-Regeering gepubliceerd voor een nieuwe binnenlandsche staatsleening voor het derde jaar van het tweede-vijfjaarsplan, groot 3½ milliard roebel. (Prawda) **(852 D.)**

G. **BELGIE. — Landdag van het Vlaamsch-Nationale Verbond. —**
Op den heideheuvel te Kester in het Zuidwesten van Vlaamsch Brabant, heeft het gereorganiseerde Vlaamsch-Nationale Verbond (V.N.V.) op 5 Mei '35 den eerste landdag gehouden. Ook uit Nederland waren belangstellenden gekomen. Zoo was o.m. een delegatie aanwezig van de N.S.B. met den hoofdredacteur van Volk en Vaderland aan het hoofd.
De heer van Puymbrouck, leider van den cultuurafdeeling, begroette de aanwezigen, speciaal de delegatie van de N.S.B., en wees op het Groot-Nederlandsche doel van het Vlaamsch-Nationale Verbond.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **OOSTENRIJK. — Adolf Hitler's plannen. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken, Berger-Waldenegg, heeft op 3 Mei '35 een rede gehouden over Oostenrijk's buitenlandsche politiek, waaraan wij het volgende ontleenen:
Wat Duitschland betreft ziet de minister in de verschillende verklaringen van Hitler het bewijs, dat de plannen der Nazi's ten opzichte van Oostenrijk nog altijd bestaan. (Reichspost)
(Vorig bericht Buitenl. Politiek 1136 E.)

B. **CONFUCIANISME. — Opleving in China. —**
Sedert het zesde jaar der Chineesche republiek (1917) waren het officieele voorjaars- en najaarsoffer (een os, een schaap en een zwijn) niet meer aan Confucius gebracht. Nu echter zijn in Maart 1934 deze offers met alle gebruikelijke ceremonieel weer gebracht. Verschillende hooggeplaatste ambtenaren fungeerden daarbij als priesters. En sedert zijn zij herhaald. Thans is dus een opleving van het Confucianisme te bemerken. (Sin Wan Pau)
(Vorig bericht Confucius 1453 D.)

C. **ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. - Arbitrage. —**
Van bevoegde Duitsche zijde wordt medegedeeld, dat de Duitsche regeering in haar antwoord-nota o.a. heeft verklaard, dat zij zich niet zal onttrekken aan de verplichtingen, die voortspruiten uit het Duitsch-Zwitsersche arbitrageverdrag, waarin arbitrage is voorzien. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. 1772 F.)**

8 MEI 1935

D. **NEDERLAND. — Rotary International. —**
Te Groningen werd op 6 Mei '35 de negende landdag van het 59ste district van Rotary International gehouden. Er waren ruim 450 deelnemers.
De heer de Cock Buning, voorzitter van den landdag, sprak met groote waardeering over het werk der commissie voor de werkkampen onder leiding van den heer de Gaay Fortman.
Verder herinnerde spr. nog aan de zorg voor gebrekkige kinderen. Het is moeilijk, zeide hij, een overzicht te geven van het werk van Rotary, waar dit betreft het opwekken van dienstvaardigheid en liefdadigheid. Dat geldt ook voor het internationale werk: het opwekken van vriendschap. Uit de lijst van bijeenkomsten blijkt echter wel, dat Rotary actief is geweest in het afgeloopen jaar.
De financieele toestand van het district is gezond. Het internationale jongenskamp in Doorn zal o.m. kunnen worden gefinancierd.
Tenslotte bracht spreker dank aan de medewerkers, o.w. de heeren Rochat en v. d. Greven, voor de verzorging van Rotary Holland; aan oud-gouverneur Kalff en de heer Verkaak en diens echtgenoote voor vertalingen van brochures. Spr. gaf nog een overzicht van Rotary International in Europa, dat in alle landen groeit.
Men hoopt in Nederland binnenkort twee nieuwe afdeelingen te mogen begroeten.
Al is de taak van Rotary in dezen tijd niet gemakkelijk, toch was spr. er van overtuigd, dat het zaad, dat de Rotarians uitstrooien eenmaal wortel zal schieten. Door woord en voorbeeld zullen zij hun plicht blijven doen volgens hun doelstellingen, waarbij zij rekening zullen houden met veranderingen in het stelsel, doch strak zullen vasthouden aan hun beginsel.
(Nieuwsblad van het Noorden)

E. **NEDERLAND. — Contingenteeringsovereenkomst met Oostenrijk. —**
Aan het departement van Economische Zaken is een contingenteeringsovereenkomst tusschen Nederland en Oostenrijk geparafeerd, van Nederlandsche zijde door den heer A. Th. Lamping, directeur van de handelsaccoorden, van Oostenrijksche zijde door den heer G. Alexich, Oostenrijksch zaakgelastigde te 's-Gravenhage.
De overeenkomst zal zoo spoedig mogelijk worden onderteekend en onmiddellijk daarop in werking treden. Zij zal gelden tot 31 December '35 met mogelijkheid tot verlenging. (Keesings Fin. Archief)

F. **NEDERLAND. — Handel met China. —**
De Chineesche gezant te Den Haag, Z. E. Wunsz King, heeft tijdens het jaardiner van de Nederl.-Chineesche vereeniging, hetwelk op 4 Mei '35 te 's-Gravenhage plaats had, o.a. het volgende medegedeeld:
Wat den handel tusschen China en Nederland betreft, herinnerde de gezant aan het ontstellende kleine aandeel, dat ons land bijdraagt in den buitenlandschen handel van China, een aandeel, dat ook in het laatste jaar eer achteruitgang dan vooruitgang heeft getoond. Het eenige dat nog een weinig in tel komt, is de uitvoer van Ned.-Indië naar China, die in 1934 een vooruitgang voortoonde van 5.84 tot 6.15 procent van den totalen invoer in China, maar ook deze vooruitgang is slechts relatief, daar de geheele invoer van China in dat jaar is achteruitgegaan met 300 millioen dollars. Deze poovere prestatie, voegt de Nieuwe Rotterd. Courant er aan toe, van onzen handel op China kan voor een groot deel geweten worden aan onzen achterstand in de kennis van de Chineesche taal. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 1292 E.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Handelsverdrag met Duitschland. —**
Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het Nederlandsch-Duitsche verdrag nopens de regeling van het goederenverkeer voor 1935 met bijlagen en bijbehoorend slotprotocol, op 22 December 1934 te Berlijn gesloten.
In de Memorie van Toelichting wordt o.a. opgemerkt, dat de verdiensten van dit verdrag, dat met het inmiddels vervallene slechts weinig verschilt, hoofdzakelijk moeten worden bezien in het licht van de ontwikkeling van het betalingsverkeer tusschen Nederland en Duitschland. De moeilijkheden welke in dit opzicht ontstaan zijn, zijn voor een niet gering deel toe te schrijven aan de voor Duitschland ongunstige ontwikkeling van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer, te weten den teruggang van den Duitschen invoer naar Nederland en de stijging van den Nederlandschen uitvoer naar Duitschland.
De cijfers van de handelsbalans illustreeren den ontstanen toestand op ondubbelzinnige wijze: in 1934 bedroeg de invoer uit Duitschland ƒ 296.650.000 tegen ƒ 378.355.000 in 1933, terwijl de uitvoercijfers onderscheidenlijk ƒ 175.697.000 en ƒ 156.119.000 bedroegen.
Wijl met het oog op de verhoudingen op de Nederlandsche markt op een stijging van den Duitschen invoer niet gerekend mag worden, is het duidelijk, dat het evenwicht in het betalingsverkeer slechts in een beperking van den uitvoer kan worden gevonden. Deze wordt dan ook al naar gelang van den stand van de clearingrekening in overleg tusschen de beide regeeringen tot stand gebracht. Een prognose ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling van het handelsverkeer kan derhalve slechts gemaakt worden in het licht van de ontwikkeling van het betalingsverkeer. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 1632 B.; Tw. Kamer 1783 B.)

H. **NEDERLAND. — Contingenteering van Gloeilampen. —**
De contingenteering van gloeilampen is op 1 Mei '35 voor een jaar verlengd. De basisjaren en de autonome percentages blijven ongewijzigd.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht 1711 G.; Contingenteeringen 1789 C.)

9 MEI 1935

I. **FRANSCH-RUSSISCH PACT. — De indruk in Duitschland. —**
De Diplomatisch-politische Korrespondenz, het orgaan van de Wilhelmstrasse, schrijft over het Fransch-Russisch verdrag o.m.:
Het moge de bedoeling zijn geweest van de verzoeningsactie, waarmede dit jaar is begonnen, in Europa de gedachte ingang te doen vinden van collectieve veiligheid door vrije onderhandelingen, vaststaat thans dat die actie is geëindigd met een bondgenootschap, dat tegen Duitschland is gericht, zooals uit het slot-protocol blijkt.
Voortaan zal de Volkenbondsraad besluiten moeten nemen onder den druk van het Fransch-Russische bondgenootschap. Verzet van een of meer raadsleden kan den bijstand, waartoe partijen zich hebben verbonden, niet meer tegenhouden.
In dit opzicht blijkt duidelijk de rol, die den Volkenbond is toegedacht, want het verdrag houdt geen rekening met de eenstemmigheid van den Volkenbond, wanneer het gaat om een gemeenschappelijke zaak. Partijen gaan reeds van de opvatting uit, dat de raad zich niet bij haar standpunt aansluit.
In dit geval zullen Frankrijk en Rusland zonder acht te slaan op een stoornis in den Volkenbond, toch gemeenschappelijk tot den oorlog overgaan.
Het is thans de taak van diegenen, die de collectieve

vredesgedachte op hun vaandel hebben geschreven, zich bezig te houden met die ernstige inbreuk op hun idee.
De overige bladen, zooals Völkischer Beobachter, Köln. Zeitung, Berliner Tageblatt, zijn eveneens van oordeel dat het verdrag uitsluitend tegen Duitschland is gericht. (Diplomatisch-politische Korrespondenz)
(Vorig bericht blz. 1786 B.)

A. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Nieuwe lichtingen gemobiliseerd. —**
Op 7 Mei '35 heeft de Italiaansche regeering in een officieel communiqué medegedeeld, dat in verband met de mobilisatie-maatregelen, welke de Abessynische regeering heeft getroffen, Mussolini bevel heeft gegeven over te gaan tot mobilisatie der divisie-Sabauda en van twee divisies milizia. Tevens zijn de manschappen van de lichting 1913, die reeds met groot verlof waren gegaan, weer onder de wapenen geroepen.
Dientengevolge bevinden zich thans de lichtingen 1911, 1913 en 1914 op volle sterkte in dienst. (In Nederland heeten deze lichtingen die van 1931, 1932 en 1934.)
Het agentschap Stefani publiceert een communiqué, waarin verklaard wordt, dat het nemen van verdere voorzichtigheidsmaatregelen ter beveiliging van de Oost-Afrikaansche koloniën van Italië door een aantal feiten onvermijdelijk is geworden.
1e. Dat door bepaalde Europeesche wapenfabrieken opmerkelijk groote wapenzendingen naar Addis Abeba zijn geëxpedieerd.
2e. Dat de Abessynische regeering mobilisatie-maatregelen heeft genomen.
3e. De redevoering, die de keizer van Abessynië voor eenigen tijd heeft gehouden, en die intusschen reeds verscheidene malen door de Italiaansche bladen te berde is gebracht. (Stefani - Corriere della Sera)
(Vorig bericht blz. 1760 D.)

B. **ENGELAND. — Duitschland's bewapening. - Hoogerhuis debat. —**
Lord Stanhope heeft op 7 Mei '35 in het Hoogerhuis namens de Britsche regeering een dringend beroep gedaan op Hitler om nu eindelijk de betuigingen van vredeswil in daden om te zetten en met duidelijk omschreven voorstellen te komen. In zijn rede heeft lord Standhope heel duidelijk het verlangen naar verheldering, naar meer klaarheid uitgesproken.
(Daily Telegr.) **(V. b. Duitsche Duikbooten 1779 G.)**

C. **KARAKORUM-EXPEDITIE. — Dr. Ph. C. Visser en zijn vrouw vertrokken. —**
Uit Irinagar in Kasjmir wordt bericht, dat de Karakorum-expeditie van dr. Visser 26 April '35 van daar is vertrokken om met haar exploratietocht in den Karakorum een begin te maken.
Dit is de vierde maal dat dr. Ph. C. Visser met zijn echtgenoote mevrouw J. Visser-Hooft een expeditie naar dit gebergte zal leiden. De vorige tochten vonden plaats in 1922, 1925 en 1929-30.
(Algemeen Handelsblad) **(Vorig bericht 1499 C.)**

D. **GENEESKUNDE. — Operatieve behandeling van angina pectoris. —**
In de jaarlijksche zitting van het Amerikaansche college van medici te Philadelphia op 30 April '35 deden de doctoren J. A. Lyon en E. Horgan uit Washington mededeeling van het feit, dat zij bij vier lijders aan angina pectoris en aanverwante ziekten waren overgegaan tot doorsnijding van de zenuwen, die leidden naar de schildklier, waardoor de toevoer van bloed naar dit orgaan werd verminderd. Zij achtten de operatie, die bovendien zeer eenvoudig en ongevaarlijk is, absoluut onschadelijk voor het organisme. Van zeven maanden af tot zestien maanden na de operatie toe waren de patiënten vrij van aanvallen gebleven.
Daar het hier niet gaat om verwijdering van de glaudula thyreoïdea, maar om vermindering van den bloedstoevoer naar dit orgaan, waardoor de invloed van dit laatste op het hart eveneens afneemt, is na den ingreep het optreden van myxoedeem niet te vreezen. (Lancet) **(Vor. ber. Angina Pectoris 1244 E.)**

E. **INDEXCIJFERS DER KOSTEN VAN HET LEVENSONDERHOUD. — Diverse landen. —**

	1935 Jan.	1934	1933	1932	1931	1930	1913
Australië . .	—	82	80	83	87	97	69
België . . .	—	173	179	182	202	225	—
Britsch-Indië .	98	97	103	109	110	137	100
Canada . . .	79	79	78	81	90	99	65
Denemarken .	—	165	158	155	155	165	100
Duitschland . .	122	121	118	121	136	148	100
Frankrijk . .	—	516	520	526	569	581	100
Gr.-Brittannië .	143	141	140	143	148	158	100
Hongarije . .	88	89	91	98	101	106	100
Italië	70	71	75	78	82	91	—
Japan	151	149	146	137	135	155	100
Nederland . .	—	140	139	141	151	161	100
Noorwegen . .	—	148	147	149	153	161	100
Oostenrijk . .	105	105	105	108	106	111	100
Polen	64	66	71	78	86	94	—
Tsj.-Slowakije .	—	100	101	102	105	109	100
U. v. Z.-Afrika	—	109	107	110	115	118	100
Ver. Staten . .	—	—	131	134	148	164	100
Zweden . . .	155	154	153	156	159	165	100
Zwitserland .	128	129	131	138	150	158	100

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

F. **GRIEKENLAND. — Venizelos c.s. bij verstek ter dood veroordeeld. —**
Een aantal leidende politici, die aan den opstand hebben deelgenomen, of daarbij betrokken waren, zijn op 5 Mei '35 door den Krijgsraad bij verstek ter dood veroordeeld, t.w.: Venizelos, generaal Plastiras, Tsanakakis en Koendoeros; Konatas, president van den Senaat, werd tot 5 jaar, den zoon van Venizelos, Kyriakos Venizelos, tot 15 jaar gevangenisstraf veroordeeld. (Proia)
(Vorig bericht 1774 D.; Venizelos 1727 A.)

G. **SOVJET-RUSLAND. — Rede van Stalin. - De mensch vóór de dingen. —**
In een rede, welke hij voor een groot aantal van afgestudeerde cadetten der militaire academie hield, heeft Stalin betoogd, dat men bij het optellen van de goede resultaten, welke zijn verkregen, en in het bijzonder bij de resultaten op industrieel en agrarisch gebied de rol van de leiders vreeselijk overschat heeft. Men schreef alle successen op hun rekening. Dat is echter onverstandig en ook heelemaal onjuist. De beteekenis van den mensch, van den gewonen arbeider voor de ontwikkeling van de Sovjet-Unie werd daarentegen geweldig onderschat.
Nadat hij geschetst had wat op het gebied van industrie en landbouw onder Sovjet-beheer is gedaan vervolgde hij:
Thans is de honger naar techniek vrijwel gestild, het land bezit nu een zware industrie, een gemechaniseerd boerenbedrijf en een schitterend bewapend leger.
Inplaats van den honger naar techniek is nu een andere honger gekomen, de honger naar menschen, naar bekwame arbeiders, die technisch ontwikkeld zijn en die met de machines weten om te gaan. Vroeger zei men: techniek is alles. Dat heeft het mogelijk gemaakt een geweldige industrie op te bouwen. Maar de abstracte techniek is dood. Alleen de techniek, die door menschen beheerscht wordt, kan wonderen doen.
Als de Sovjet-Unie thans arbeiders had, die de techniek beheerschten, dan zou het drie- of viermaal zooveel bereikt hebben. Indien dit het geval was, dan zou men niet de ongehoorde behandeling der menschen en de ziellooze bureaucratie hebben. Scherp hekelde Stalin de houding, die de menschen achterstelt bij de dingen. De bolsjewiki (zoo zei hij) hebben nog niet de essentieele beteekenis begrepen van de menschelijke kwaliteiten. Anders zou het niet voorkomen, dat wij zoo vaak een walgelijke houding moeten waarnemen tegenover de menschen, tegenover fabriekspersoneel en andere arbeiders. De leiders kunnen hen helpen en aanmoedigen. Maar wij zien te veel voorbeelden van een ziellooze bureaucratie en een laakbare houding tegenover de arbeiders. Zeer vaak wordt met menschen omgegaan als waren het pionnen. Wij hebben geleerd de machines te waardeeren en rapport uit te brengen over het technische peil van onze fabrieken, maar wij weten nog geen enkel geval van een zelfde bereidwilligheid om rapport uit te brengen over de verheffing der menschen. Dit wordt verklaard door het feit, dat wij nog niet hebben geleerd om de menschen, de arbeiders, te waardeeren.
De tijd is gekomen, dat men inziet, dat van alle kostbare vormen van kapitaal, de menschen, de arbeiders, de kostbaarste zijn, aldus eindigde Stalin zijn rede. (Iswestija)
(Vorig bericht Stalin 1209 F.)

10 MEI 1935

A. MR. HARM SMEENGE OVERLEDEN. —
Op 9 Mei '35 is te Assen in den ouderdom van bijna 83 jaar plotseling overleden mr. Harm Smeenge, lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
Mr. Harm Smeenge werd den 25sten Mei 1852 te Assen geboren, waar hij het gymnasium bezocht. Hij studeerde aan de Groningsche Hoogeschool en promoveerde in 1877 tot doctor in het Romeinsch- en hedendaagsch recht. Hij vestigde zich als advocaat te Assen, waar hij tevens beëedigd klerk ter griffie der Arrondissements-rechtbank werd. Mr. Smeenge werd in 1879 griffier hij het Kantongerecht te Meppel, waar hij lid van den gemeenteraad werd. Van 1890 tot 1900 was hij kantonrechter te Hoogeveen en nadien tot 1929 griffier bij het Gerechtshof te Amsterdam. Van de oprichting der R.H.B.S. te Meppel tot zijn vertrek naar Amsterdam, gaf mr. Smeenge aan die inrichting van onderwijs les in de Staathuishoudkunde.
In 1886 werd mr. Smeenge door het kiesdistrict Assen afgevaardigd naar de Tweede Kamer en in 1888 door het kiesdistrict Meppel, dat hem sedert dien den geheelen tijd van zijn lidmaatschap der Tweede Kamer afgevaardigd heeft.

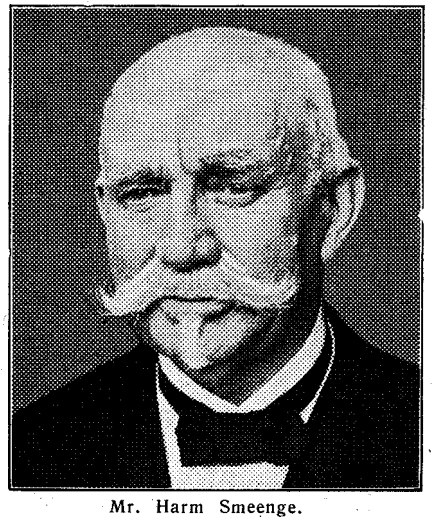

Mr. Harm Smeenge.

Sedert 1907 nam mr. Smeenge voor het district Amsterdam II zitting in de Provinciale Staten van Noord-Holland en van 1919 af was hij lid van de Eerste Kamer voor den Vrijheidsbond.
Mr. Smeenge was lid van den Zuiderzeeraad, sedert 1900 voorzitter van het hoofdbestuur van de schippersvereeniging „Schuttevaêr", mede-oprichter en eere-voorzitter van de Vereeniging ter bevordering van het ambachtsonderwijs in Drenthe. Hij was hoofdbestuurder der Maatschappij tot Nut van 't Algemeen; eere-voorzitter der vereeniging van rijkskanaalbeambten „Eendracht maakt macht", voorzitter van het schoolfonds voor schipperskinderen van de vereeniging „Schuttevaêr", was lid van het hoofdbestuur van Volksonderwijs en voorzitter der vereeniging tot bevordering van de „Vakopleiding van Handwerkslieden" in Nederland.
Zijn verdiensten werden erkend door zijn benoemingen tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en commandeur in de orde van Oranje Nassau, terwijl hij tevens Groot-Officier was van de Leopold III Orde. De eerstgenoemde onderscheiding viel hem ten deel tijdens het bezoek van de Koningin aan Drenthe in 1895. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

B. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Alfred Rosenberg en de Katholieken. —
Alfred Rosenberg, wiens boek „Mythos des 20sten Jahrhunderts" (verheerlijking van het heidendom), veel kritiek van katholieke zijde heeft uitgelokt, komt daar in een vlugschrift „Duisterlingen van onzen tijd" tegen op. Niettemin schijnt vast te staan, dat Alfred Rosenberg's boek gebaseerd is op theorieën die reeds eerder door een geesteszwakke zijn neergeschreven. (Neue Zürcher Ztg.) **(Vor. ber. Kerkstrijd 1787 G.)**

C. VEREENIGDE STATEN. — Senator Huey Long en Coughlin. —
De correspondent te Washington van de Daily Telegraph vestigt er de aandacht op, dat senator Long, dat is de dictator van Louisiana, en de geestelijke Coughlin, die door zijn brandende radio-redevoeringen tegen de regeering een grooten invloed verwierf, hun aanvallen op de regeering zullen gaan combineeren en samen president Roosevelt zullen trachten ten val te brengen. Het schijnt tenminste, dat Long en Coughlin al eenigen tijd in het geheim met elkaar in contact zijn en het over gemeenschappelijke actie in beginsel eens zijn geworden. Deze actie zou dan kunnen culmineeren in een campagne voor het presidentschap met Long als candidaat, want Coughlin, die in Canada geboren is, kan uit dien hoofde niet in aanmerking komen voor het presidentschap, daar de president der Ver. Staten als Amerikaan moet zijn geboren. (Daily Telegraph)

D. VEREENIGDE STATEN. — Nieuwe Bankwet door Huis van Afgevaardigden goedgekeurd. —
Het Huis van Afgevaardigden heeft de door de regeering voorgestelde Bankwet goedgekeurd met 271 tegen 110 stemmen. De wet beoogt een hervorming van het Federal Reserve stelsel, gepaard met een ruimere credietpolitiek door het prijsgeven van de thans geldende voorschriften met betrekking tot kwaliteit en de marge van het onderpand, waar tegenover biljetten worden uitgegeven.
Verder behelst de nieuwe Bankwet bepalingen die aan de federale regeerings-instanties een vèr-strekkende controleerende bevoegdheid over het bankwezen verleenen.
Alvorens deze wet aan te nemen, werd een amendement verworpen dat het geheele reserve-stelsel in het bezit van de federale regeering wilde doen overgaan, door aankoop van alle aandeelen van de reserve-banken. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. bericht 1779 I.)**

E. ITALIE. — Conferentie te Venetië. - Italië, Oostenrijk, Hongarije. —
De besprekingen, die op 4, 5 en 6 Mei '35 tusschen Suvich (Italië), Berger-Waldenegg (Oostenrijk) en Kanya (Hongarije) te Venetië zijn gehouden, hebben ten doel gehad er den nadruk op te leggen, dat de herbewapeningen niet buiten het kader van Genève mogen geschieden. (La Stampa)

F. NEDERLAND. — Spoorhout-kwestie. —
Verschenen is het zeer uitvoerige verslag van de commissie tot het instellen van een onderzoek naar de bij de schriftelijke en mondelinge gedachtenwisseling over het XIde hoofdstuk der Rijksbegrooting voor 1934 in de 2e Kamer ter sprake gekomen feiten in verband met de N.V. „Spoorhout" en het grindbaggerbedrijf te Linne (zie pag. 1101 F.).
Dit eerste gedeelte bestaat uit een inleiding en de behandeling van de kwestie-Spoorhout.
De commissie komt hierbij tot de volgende conclusies:
1. dat verschillende der tot uiting gekomen klachten feitelijken grondslag missen of betrekking hebben op feiten of omstandigheden, welke niet of slechts in zeer geringe mate tot critiek aanleiding geven;
2. dat echter tegen het gevoerde beleid naast bezwaren van minder belang ook ernstige bezwaren zijn aan te voeren;
3. dat zeer in het bijzonder tot ernstige critiek aanleiding geven het sluiten door de Spoorwegen van het contract-Noer en hun medewerking aan de uitvoering van dat contract, welke medewerking:
a. in belangrijke mate tot de vorming van de te groote voorraden, met de daaraan verbonden nadeelige gevolgen, heeft bijgedragen;
b. tot de besteding van onnoodig hooge prijzen heeft geleid;
c. ernstig gevaar in het leven heeft geroepen voor de terugbetaling van het overgroote deel van de door de spoorwegen bij het genoemd contract verstrekte geldleening van ƒ 700.000;
4. dat de ter kennis van de commissie gekomen aanwijzingen en geruchten omtrent corruptieve handelingen van ambtenaren der Spoorwegen geenerlei bevestiging hebben gevonden;
5. dat, hoewel niet kan worden ontkend, dat de verhouding, die bestaat tusschen de Spoorwegen als afnemer en Spoorhout als in- en verkoopcombinatie, voor de Spoorwegen voordeelen kan opleveren en in bepaalde gevallen ook opgeleverd heeft, aan den anderen kant aan een zoodanige verhouding, althans bij den huidigen opzet, gevaren van beteekenis zijn verbonden, welke gevaren in hoofdzaak bestaan:
a. in de bepaling, dat ten minste 80 pct. van de behoefte bij de in- en verkoopcombinatie moet worden gedekt, welke bepaling kan leiden tot gemis aan voldoende vergelijkingsobjecten bij de prijsbepaling;
b. in de bevoegdheid van die combinatie om zelfstandig ook met anderen zaken te doen, welke bevoegdheid, indien daarvan een gebruik zou worden gemaakt, dat tot meer of minder aanzienlijke verliezen zou leiden, voor de Spoorwegen ernstige financieele consequenties zou kunnen hebben;
c. in de volkomen vrijheid van den persoon, die met de leiding van de meergenoemde combinatie is belast om, voorzoover het niet dwars-liggers en aanverwante artikelen betreft, alle handelsdaden te verrichten, die hem goeddunken en deel te nemen in alle ondernemingen, welke hij daarvoor geschikt acht, welke vrijheid in bepaalde omstandigheden kan leiden tot combinaties en verwikkelingen van transacties, waardoor de

belangen der Spoorwegen niet, althans niet in de eerste plaats en in hoofdzaak worden gediend;
6. dat de genoemde opzet tevens — doordat hij er toe heeft geleid, dat de gestie van de Spoorwegen en die van Spoorhout niet voldoende uit elkaar zijn gehouden — mede als oorzaak is te beschouwen van verschillende der in de praktijk gebleken bezwaren;
7. dat op grond van een en ander ernstig behoort te worden overwogen, of niet de verhouding tusschen de Spoorwegen en Spoorhout dient te worden geliquideerd, dan wel de bepalingen, waardoor die verhouding wordt beheerscht, aan een ingrijpende herziening dienen te worden onderworpen. (Nieuwe Rott. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1101 F.)

A. **OOSTZEE-STATEN. — Defensief verbond. —**
De te Kowno gehouden conferentie der Oostzee-staten (Estland, Letland, Litauen) is op 8 Mei '35 geëindigd. In het officieele communiqué wordt verklaard, dat de ter conferentie vertegenwoordigde landen allen voorstanders bleken te zijn van de idee, waarvan het ontwerp van het Oostelijk Locarno-pact uitgaat. Het Fransch-Russische accoord beschouwen zij als een eersten stap in deze richting.
Voorts staan de Oostzee-landen sympathiek tegenover de toepassing van sancties ingeval van schending der verdragen.
Zij besloten, elkaar wederkeerig hulp te bieden in geval van een aanval. Verder is overeenstemming bereikt over de samenwerking tusschen de diplomatieke vertegenwoordigers en tusschen de gedelegeerden der Oostzee-landen in den Volkenbond.
Ten slotte werd een accoord onderteekend inzake de unificatie der douanewetgeving en inzake diverse onderdeelen van het strafrecht. (Dnie, Kaunas)

(Vorig bericht Oost-Locarno Pact 1613 D.)

11 MEI 1935

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Nationaal Verbond „Godsdienst, Gezin, Gezag" tegen Russisch Atheïsme.**
Het Nationaal Verbond „Godsdienst, Gezin, Gezag", voorzitter ds. T. J. Hagen te Delft, secretaris dr. F. J. Krop te Rotterdam, heeft den bestuurscolleges van de voornaamste in Nederland gevestigde kerkgenootschappen een circulaire gezonden met het verzoek, hun aandacht gevestigd te houden op den toestand der vervolgde Kerken in Sovjet-Rusland, haar in gebed en gave te gedenken, en de Regeering op dit punt opmerkzaam te maken gelijk ook in andere landen geschiedt. Na een betoog over vexatoire maatregelen tegen geestelijken en godsdienstoefeningen concludeert het stuk:
„De Christenheid kan zich onmogelijk bij zulk een toestand neerleggen. De staten, die nog eenige waarde hechten aan het geloof en aan de vrijheid van gedachte, mogen niet toelaten, dat regeeringen, die het lidmaatschap van den Volkenbond op prijs stellen, het pact, dat den grondslag van dien Bond vormt, strafloos negeeren en haar onderdanen de allereerste rechten van den mensch en van den geloovige niet gunnen. Waarbij nog komt — en als geloovige willen wij dat in de eerste plaats onderstrepen — dat de rechten Gods op de schandelijkste wijze worden miskend in het land van het officieele en militante atheïsme. Reden waarom ondergeteekenden, in hun kwaliteit, u met verschuldigden eerbied dringend verzoeken om deze zaak bij den Volkenbond aanhangig te maken, en alles te doen wat in uw vermogen is, om nogmaals voor de geheele wereld te doen proclameeren, dat de bij genoemden Bond aangesloten leden moreel verplicht zijn om op hun gebied volkomen vrijheid van geweten en eeredienst te waarborgen.
(Alg. Handelsblad)

C. **OPGRAVINGEN. — Nieuwe ontdekkingen in Babylonië. - Opgravingen onder leiding van prof. dr. H. Frankfort. —**
Met betrekking tot de opgravingen, die het Oriental Institute van de Universiteit te Chicago sinds verscheidene jaren in Irak onderneemt onder leiding van onzen landgenoot prof. dr. H. Frankfort, buitengewoon hoogleeraar aan de universiteit van Amsterdam, zijn, op verzoek van het persbureau Vaz Dias, door de Allard Pierson Stichting te Amsterdam eenige inlichtingen verstrekt.
De drieledige expeditie, die van begin November tot midden Maart met een Europeesch-Amerikaanschen staf van 17 leden en een arbeiderscorps van 1100 inlanders in het veld geweest is, heeft op den voornaamsten ruïnenheuvel, Tell Asmar, het oorspronkelijke peil bereikt, waarop de eerste bewoners zich gevestigd hebben, toen dit gedeelte van de vlakte van Euphraat en Tigris bewoonbaar werd. Dit peil ligt 25 meter beneden het tegenwoordige oppervlak van het land; door heel deze diepte werden overblijfselen van woonplaatsen gevonden, waartusschen potten, werktuigen, zegels en half-pictographische tabletten lagen, die een inzicht in de opeenvolgende stadia der beschaving geven. De Aboe-tempel, waarin verleden winter de opzienbarende groep van beelden is gevonden, bleek reeds gedurende vele voorafgaande eeuwen in gebruik te zijn gebleven; niet minder dan 24 bouwperioden werden onderzocht.
De inrichting van het heiligdom was reeds in de oudste lagen van het type, dat tot het einde toe gehandhaafd bleef. Beeldjes van klei, die de moedergodin afbeelden, en in de diepste lagen zijn gevonden, gelijken op vondsten uit het 300 K.M. zuidelijker gelegen Ur en bevestigen den indruk, dat reeds in de oudste tijden een homogene beschaving in Babylonië heeft geheerscht. In Chafaje werden gelijktijdig lagen onderzocht, om de algemeene geldigheid der in Tell Asmar behaalde resultaten te toetsen. Maar bovendien werden hier te midden van huis- en tempelruïnes graven ontdekt, waarin de dooden met opgetrokken knieën en voor het gezicht gedrukte handen begraven waren, omringd door vaatwerk, werktuigen, en toilet-artikelen en rijk versierd met kralen en amuletten.
Bovendien werd voor het eerst een in de nabijheid gelegen ruïnenheuvel, Ischtschali genaamd, onderzocht. Hier werden de overblijfselen van een stad van ongeveer 2000 j. v. Chr. ontdekt, zoo compact gebouwd en betrekkelijk goed bewaard, dat prof. Frankfort hoopt, die, althans wat de topografie betreft, volledig te leeren kennen. Een stuk van den met torens versterkten stadsmuur werd ontdekt en daarin één der stadspoorten, waar vandaan een straat leidde tot een rechthoekig gebouwencomplex, waarin drie tempels, om open hoven gegroepeerd, gevonden werden. Dit complex alleen beslaat een oppervlakte van 120 maal 80 meter. Beschreven tichelsteenen onthulden, dat de tempels gebouwd waren door koningen van Esjnoenna (Tell Asmar). Eén der tempels was aan Istjar gewijd. Hier kon voor het eerst het bewijs geleverd worden, dat in Babylonische tempels soms oer-oude voorwerpen in gebruik bleven. Van uit het heiligdom der godin leidde een deur in een soort sacristie waar op leemen banken, die langs de wanden liepen, de sieraden van het godenbeeld werden bewaard. Daartoe behooren kralen halsketting en en zegels, die ten minste 700 jaar ouder waren dan het gebouw, waarin zij gevonden zijn. Ook andere voorwerpen, zooals rijk met beeldhouwwerk versierde vazen en bronzen lampen in den vorm van leeuwen, zijn hier gevonden.
In Assyrië werd het onderzoek van Sargon's residentie (722—705 v. Chr.) bij Chorsabad voortgezet. Een aantal groote gebouwen bleek tezamen met 's konings paleis door een muur omgeven te zijn en vormde zoo een citadel. Daarbinnen was ook het paleis van den grootvizier, dat met fraai gebeeldhouwde en met opschriften voorziene marmeren drempels versierd was. De belangrijkste vondsten bestonden hier uit ongeëvenaard volledige resten van de wandversiering, bestaande uit kleurig beschilderd plasterwerk, waarin boven friezen van mythologische dieren en demonen een drie en een halven meter hooge figuur van den koning verschijnt, staande in aanbidding voor een godenbeeld. (Vaz Dias)

(Vorig bericht Opgravingen 1417 A.)

D. **TURKIJE. — Kemal Atatürk over de buitenlandsche politiek. —**
Ter gelegenheid van den vierden grooten partijdag der Republikeinsche Volkspartij heeft Kemal Atatürk een redevoering gehouden over de buitenlandsche politiek.
Hij verklaarde o.m.: Turkije streeft er naar, den internationalen vrede te handhaven en goede vriendschap te onderhouden met alle aangrenzende landen. Onder krachtigen bijval wees Kemal Atatürk op de duurzame en eerlijke vriendschap van Turkije met de Sovjet Unie en herinnerde hij vooral aan den steun, welke de Sovjet Unie verleent aan de Turksche eischen, in de kwestie der zee-engte. De Turksch-Russische vriendschap zal ook verder den internationalen vrede dienen.
Aangaande het Balkanpact wees de president op de beteekenis van dit pact dat tot taak heeft de onrust op den Balkan te doen verdwijnen.
Na gewezen te hebben op de vriendschap tusschen Turkije en Iran en de vriendschappelijke betrekkingen met Afghanistan en de andere landen, verzekerde Kemal Atatürk, dat de Turksche republiek naar niets anders streeft dan een nuttig en vredelievend lid te zijn van de groote familie der volken.
Kemal Atatürk besloot met den wensch, dat het den Volkenbond zal gelukken het internationale vertrouwen te consolideeren en de wonden van het verleden te genezen. (Akcham)

(Vorig bericht Kemal Atatürk 1703 H.)

12 MEI 1935

A. POLEN. — Nieuwe kieswet in voorbereiding. —
De grondslagen voor een nieuwe kieswet zijn op 7 Mei '35 gepubliceerd.
Polen zal in honderd districten worden verdeeld, welke ieder twee afgevaardigden zullen aanwijzen. De candidaten zullen worden gesteld door bijzondere kiescolleges.
Het aantal afgevaardigden wordt van 444 teruggebracht tot 200. Kiesgerechtigd zijn burgers, mannen en vrouwen, die hun 24 levensjaar hebben volbracht.
Kiesgerechtigden voor den senaat zullen hun 30 levensjaar moeten hebben volbracht.
Het aantal senatoren wordt verminderd van 111 tot 96, te kiezen door burgers, die zich verdienstelijk hebben gemaakt jegens land en volk.
De senaatsverkiezingen geschieden door middel van colleges. 2/3 der senatoren zullen worden gekozen, de overigen zullen door den president der Republiek worden benoemd. (Polska Agencia Telegraficzna)

B. ARIE SMIT OVERLEDEN. —
Op 10 Mei '35 is te 's-Gravenhage in den ouderdom van 90 jaar overleden de heer Arie Smit, de stichter van de Kon. Maatschappij De Schelde te Vlissingen. (Vaz Dias)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Ned. Oost-Indië en Suriname goedgekeurd. —
Minister Colijn heeft op 9 Mei '35 zijn inzichten over de Indische Begrooting in de Eerste Kamer uiteen gezet. De begrooting werd na 's ministers rede zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, zoomede de begrooting van Suriname. (Telegraaf)
(Vor. ber. Eerste Kamer 1747 C.; Begr. Ned.-Indië 1678 B.; Suriname 1697 B.)

D. AMSTERDAM. — Nieuwe opcenten-regeling aangenomen. —
De gemeenteraad heeft op 8 Mei de voordracht van B. en W. tot vaststelling van het aantal opcenten op de gemeentefondsbelasting 1935-'36 op 75 (waarbij nog komen 25 opcenten voor het werkloosheidssubsidiefonds), en tot rangschikking van de gemeente in de eerste klasse, z. h. st. aangenomen.
Het gevolg hiervan is, dat de grens van het onbelastbaar inkomen met *f* 50 wordt verhoogd.
(Telegraaf) **(Vorig bericht Belasting 1324 C.)**

E. NEDERLAND. — Economische toestand. - Rede van Minister Mr. P. J. Oud. —
Het departement Amsterdam van de Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft op 9 Mei '35 aan enkele vooraanstaanden uit het Amsterdamsche bedrijfsleven een noenmaal aangeboden, waarbij een eere-gast aanzat, Minister mr. P. J. Oud, die te dezer gelegenheid een rede heeft gehouden over den economischen toestand van ons land.
In zijn rede zeide de Minister o.a. het volgende:
Wij leven in een tijd van overgang. Er moet een nieuwe evenwichtstoestand komen, maar wanneer zal deze er eenmaal zijn en hoe zal de toestand worden? Niemand vermag het te zeggen.
Op onze aanpassingspolitiek is veel critiek gekomen. Er wordt gezegd, dat er geen constructieve politiek gevoerd wordt om den welstand te verhoogen.
De vermindering van het welvaartspeil is een feit, dat wij hebben te aanvaarden. Zij is het gevolg der geweldige internationale verschuivingen, waaraan Nederland geen schuld heeft.
Aanpassingspolitiek is juist de constructieve politiek. Aanpassing aan het verminderde welvaartspeil is noodig om daarna tot een nieuwe welvaart te komen. Niet de aanpassing is zoo pijnlijk, maar de vermindering der welvaart is zoo pijnlijk, vooral in ons land, dat zoo'n hoog welvaartspeil had.
De twee-eenheid is aanpassing aan het verminderde welvaartspeil en aan de nieuwe economische verhoudingen.
De Regeering is er zich van bewust, dat zooveel mogelijk werkloozen aan het werk moeten komen. Doch luk-raak aan het werk zetten kan het economisch leven zeer schaden. Dit kan millioenen kosten en toch wordt dan de economische kracht van het volk niet bevorderd.
Men vraagt naar industrialisatie, maar met het opdraaien der binnenlandsche nijverheid komt men er niet alleen. Wij moeten zorg dragen, dat alles ten slotte tot versterking der economische kracht zal leiden. Onze reserves mogen niet opgeteerd worden voor werkverschaffing uitsluitend.
Men moet geen schepen laten bouwen, waar geen vracht voor is. Met steun aan de industrie past ons dus de grootste voorzichtigheid.
Een verwijt, als zou de regeering niet genoeg doen, wijst zij af. Zij heeft al veel gedaan voor de werkverruiming in het algemeen, getuige o.a. het 60 millioen plan.
Aan elk ernstig plan wordt aandacht besteed. Het is niet de schuld der regeering, als een plan niet uitgevoerd kan worden.
Ten slotte ging de minister nog in op de denkbeelden over den corporatieven staat, om aan het einde van zijn reden allen aan te sporen tot samenwerking, om de moeilijkheden te boven te komen. (De Tijd)
(Vorig bericht Mr. P. J. Oud 1679 B)

F. ROTTERDAM. — De devaluatie van den belga. - Mededeeling van den heer W. A. Engelbrecht, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken. —
In de op 7 Mei '35 gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel voor Rotterdam heeft de voorzitter, de heer W. A. Engelbrecht, de volgende rede gehouden:
In verband met het in de vorige vergadering genomen besluit, dat de Kamer zich met het oog op de gevolgen, welke van de devaluatie van den belga moeten worden verwacht, zou beraden op de maatregelen, die dienen te worden genomen tot behoud van het transitovervoer over Rotterdam, is door het bureau een commissie ad hoc ingesteld.
Naar u bekend is, werd sindsdien op initiatief van den burgemeester van Rotterdam door dezen aan den minister van economische zaken een memorie overhandigd, welke werd ondersteund door de vereenigingen van de belanghebbende groepen uit de havenbedrijven, door de Rotterdamsche bankiersvereeniging en door onze Kamer.
Om geleidelijke, maar met volslagen zekerheid te verwachten verplaatsing van het Rotterdamsche transitovervoer naar de Belgische zeehavens te voorkomen — een verplaatsing, die voor alle groepen der bevolking van onze stad catastrophale gevolgen moet hebben en die ook in geheel Nederland ernstig zal worden gevoeld — is in deze memorie aan de regeering met klem verzocht drie maatregelen te willen treffen.
a. tijdelijke verleening van restitutie op de rijksloodsgelden, waardoor deze komen op het peil, zooals dit in de bedoeling ligt van het bestaande tractaat tusschen Nederland en België betreffende de zeeloodsgelden, waarbij de bereidheid wordt uitgesproken van verhooging, indien en zoodra België tot gelijken maatregel zal overgaan;
b. tijdelijke invoering van Rijnvaartpremie voor over Nederlandsche havens te transporteeren goederen, van gelijken omvang en van dezelfde goederencategorieën als waarvoor de Belgische regeering thans premies verleent ten bate van de Belgische havens, waarbij de bereidheid wordt uitgesproken tot intrekking van den maatregel, zoodra en voor zoover de Belgische regeering bereid is de Rijnvaartpremies af te schaffen;
c. het beschikbaar stellen van middelen aan de gemeente Rotterdam tot het geven van een valuta-compensatie in den vorm van een restitutie op de door haar geheven haven- en kadegelden en gevorderde huur voor kadeterreinen, evenredig aan de waardevermindering van den Belga.
Te weinig nog is in ons land bekend, welk een enorme beteekenis het transitoverkeer over de Nederlandsche havens heeft; te weinig nog wordt beseft, welk een terugslag zich bij verlies daarvan voor ons economische leven zal doen gevoelen.
Namens mijn medeleden van het bureau, de commissie ad hoc in zake de gevolgen voor Rotterdam voortvloeiende uit de devaluatie van den Belga, alsmede van de Commissie voor de scheepvaartbelangen, verzoek ik u het bureau en de beide genoemde commissies in deze aangelegenheid diligent te willen verklaren. (N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht 1747 K.)**

G. GEESTELIJK LEVEN. — Moderne Theologen. —
Dezer dagen is de zeventigste vergadering van Moderne Theologen te Amsterdam door den voorzitter prof. dr. G. Sevenster met een toespraak geopend.
Spr. gaf een overzicht van de geschriften welke in het afgeloopen jaar door moderne theologen gepubliceerd zijn en maakte tenslotte nog enkele opmerkingen over Theologie en Catechese. Hij acht het een verheugend verschijnsel, dat het besef van het verband tusschen theologie en practijk in de laatste jaren sterk is verlevendigd. In een tijd als de onze, waarin de groote vraagpunten der theologie — wat is openbaring? wat heeft men te verstaan onder het Evangelie van Jezus Christus? wat is de kerk? — opnieuw worden doordacht, moet velen ook weer duidelijk worden, dat onze houding bij den practischen arbeid in de gemeente door ons antwoord op de laatste vragen der theologie wordt bepaald. Preeken, godsdienstonderwijs, zielszorg — dat alles houdt nauw verband met wat wij denken over openbaring. Aanknoopend bij twee publicaties op catechetisch terrein toont spr. dit voor het godsdienstonderwijs eenigszins uitvoeriger aan. In de catechetiek behoort z.i. allereerst een duidelijk antwoord gegeven te worden op de vraag naar het doel van het godsdienstonderwijs. Het oordeel over stof en methode zal

daardoor worden bepaald. In verband met een en ander handelt spreker over de vraag, in hoeverre de de catechisatie verkondiging behoort te zijn en over de kwestie, waarop bij de kerkgeschiedenis in het godsdienstonderwijs de nadruk gelegd moet worden; om ten slotte aan te toonen, dat ook ons oordeel over de waarde der algemeene paedagogiek voor de catechese van onze principieele opvattingen afhankelijk is.
Na de openingstoespraak hield prof. dr. G. J. Heering een referaat over de beteekenis van Openbaring voor de vrijzinnig-Protestantsche theologie.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

A. **NEDERLAND. — Bouw- en Architectuurtentoonstelling te Amsterdam.**
Op 10 Mei '35 is onder groote belangstelling in het R.A.I. gebouw, in aanwezigheid van Zijne Excellentie Mr. H. P. Marchant, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, de bouw- en architectuurtentoonstelling die van 10—19 Mei wordt gehouden, geopend.
Tevens wordt ter gelegenheid van de tentoonstelling een bouwcongres gehouden. De expositie werd geopend met een rede van Prof. Ir. R. L. A. Schoemaker. (Vaz Dias)

13 MEI 1935

B. **DUITSCHLAND. — Een geloofsbelijdenis van het heidendom. —**
Te Stuttgart is een „Germaansche Bijbel" gepubliceerd, die door de „Reichswart", het officieel orgaan van de Nationaal-Socialistische „Duitsche Geloofsbeweging" het „Evangelie der Germanen" wordt genoemd.
Deze „Bijbel" bevat ook een Germaansche „geloofsbelijdenis" die den tekst van de Apostolische Geloofsbelijdenis op den voet volgt, en als volgt luidt:
„Ik geloof in den mensch, den machtigsten heer van alle dingen en krachten op aarde. Ik geloof in den Germaan, God's geliefden anderen zoon, den heer van zichzelf; die ontvangen is onder een Noordelijken hemel, geboren tusschen Alpen en zee, die geleden heeft onder Papisten en mammonisten, gelasterd is, geslagen en in ellende gedompeld, veroordeeld door duivels van iedere soort tot de hel, na tientallen jaren van wanhoop en verarming, steeds weer opgestaan is uit den staats- en nationalen dood, opgestegen naar de geestelijke wereld van Eckehardt, Bach en Goethe, gezeten met zijn broeder uit Nazareth ter rechterhand van den Eeuwige, vanwaar hij op de wijze van den Verlosser van tijd tot tijd zal nederdalen om de levend begravenen en de dooden op te wekken."
„Ik geloof in den goeden geest der menschheid, en de heilige kerk der toekomst, de gemeenschap van elk ernstig, zuiver en onbaatzuchtig willen, de wederopstanding van de volkomen verschijning, en een eeuwig leven zoowel in het verleden als in het hiernamaals." (Reichswart - Telegraaf) **(1781 G.)**

C. **NEDERLAND. — Menschenroof in Hengelo. - Antwoord aan het Tweede Kamerlid Boon. —**
Op de vragen van het Tweede-Kamerlid de heer Boon in zake het voeren over de Duitsche grens door een Nederlander van een te Hengelo arbeidenden Duitscher en diens onmiddellijk daarop in Duitschland gevolgde arrestatie, hebben de ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie thans geantwoord en verklaard, dat het door den heer Boon vermelde over het geval Gutzeit in hoofdzaak overeenkomt met de feiten, welke ook den ministers bekend zijn.
Naar aanleiding van dit ernstige voorval heeft op 4 April, aldus deelen de ministers mede, het gezantschap te Berlijn in opdracht van de regeering zich tot de Duitsche regeering gewend en daarbij aan de Duitsche regeering verzocht een onderzoek in te stellen en onder meer de gevolgen van het gebeurde door terugzending van Gutzeit naar Nederland ongedaan te maken.
De ministers kunnen thans mededeelen, dat de Duitsche regeering zich bereid verklaard heeft Gutzeit op vrije voeten te stellen en hem den terugkeer naar Nederland te veroorloven. (Vaderland)
(Vorig bericht 1782 C.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van prof. dr. F. D. Holleman. —**
Dr. F. D. Holleman, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar aan de Leidsche Universiteit als een der twee opvolgers van wijlen prof. dr. C. van Vollenhoven om onderwijs te geven in het adatrecht, heeft op 10 Mei '35 zijn ambt aanvaard met het houden van een rede in het groot-auditorium.
Tot onderwerp van zijn rede koos spreker de Commune trek in het Indonesisch rechtsleven, een van de eigenaardigheden in de structuur van het adatrecht waardoor dit recht zich van het Romeinsch recht en daarop gebaseerde rechtssystemen onderscheidt. (Red. K. H. A.) **(V. b. Adatrecht 1680 K.; Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 1787 H.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: William Faulkner — Pylon. (Smith and Haas, New York, 1935)
Edna Ferber — Come and Get It. (Doubleday Doran, New York, 1935)
Duitsch: Ernst Bertram — Michaelsberg. (Insel Verlag, Leipzig 1935)
Max Brod — „Heinrich Heine". (Allert de Lange, Amsterdam)
Engelsch: Miss Cicely Boas — A Farmer's Marriage. (Hutchinson)
Nellie Tom-Gallon — I Meant No Harm (Heath Cranton Ltd., London)
Fransch: Pierre Benoit — Boissière. (Albin Michel, Paris)
Nederlandsch: C. J. Kelk — „Variatie op het thema Vrouw". (Uitg. Bigot & v. Rossum, Amsterdam)
A. Viruly — Alles O.K.! . . . . Draaien! (Andries Blitz, Amsterdam)
Noorsch: Kristmann Gudmundsson — Hvite netter (witte nachten). (Aschehong, Oslo)
Spaansch: Pio Baroja — Las Noches del buen retiro. (Espasa-Calpe, Madrid)
Vlaamsch: Luc Indestege — Andioenora. (Van der Donck-Robyns, Maesyck) (Red. K.H.A.) **(1786 D.)**

F. **POLEN. — Minister Laval's bezoek aan Warschau.**
Het bezoek van den Franschen Minister van Buitenlandsche Zaken Laval aan Polen is op 12 Mei '35 geëindigd. Hij is naar Moskou doorgereisd.
Minister Laval heeft de volgende verklaring afgelegd:
In den loop van deze eerste etappe van mijn reis heb ik aan Minister Beck (Poolsche Minister van Buitenlandsche Zaken), de verzekering kunnen geven, dat het Fransch—Russische pact volkomen vereenigbaar is met de overeenkomsten, welke ons land verbinden met Polen, evenals die, welke Polen verbinden met zijn buurstaten en dat het een nieuwen belangrijken factor vormt voor de organisatie van de veiligheid in Europa.
Wij hopen denzelfden geest van nauwe samenwerking te kunnen behouden bij het zoeken naar de middelen, die kunnen leiden tot een consolidatie van den vrede. Zij die de eer hebben, in het huidig tijdsbestek, de buitenlandsche politiek van hun land te leiden, hebben den plicht door hun daden de wettige verwachtingen van hun volken te vervullen."
(Polska Agencia Telegraficzna) **(V. b. Laval 1657 B.)**

G. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Abessynisch protest. —**
De Abessynische Minister van Buitenlandsche Zaken heeft den zaakgelastigde van Abessynië te Rome, telegrafisch verzocht bij het Italiaansche Ministerie

van Buitenlandsche Zaken te protesteeren tegen de beleedigende uitlatingen van den Staatssecretaris van Koloniën Lessona, in de Italiaansche Kamer, die Abessynië er van beschuldigt het verdrag van 1928 niet te zijn nagekomen.
Dit verdrag niet alleen is nagekomen, aldus de Abessynische Minister, doch Abessynië heeft zich zelfs tot den Volkenbond moeten wenden om de uitvoering van de arbitrage, die in het Preambuul van het verdrag is voorzien, door te zetten.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1791 A.)**

A. **NEDERLAND. — Minister Mr. H. P. Marchant vraagt ontheffing uit zijn ambt. —**
Mr. H. P. Marchant heeft de pers medegedeeld, dat hij is overgegaan tot de Katholieke Kerk en is getreden uit den Vrijzinnig-Democratischen Bond.
Hij heeft aan H. M. de Koningin verzocht hem te willen ontheffen uit zijn ambt van Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
(De Maasbode) **(Vor. bericht Marchant 1611 H.)**

B. **ENGELAND. — Het Zilveren Kroningsfeest van Z.M. Koning George den Vijfden. - Het Parlement huldigt den Koning. —**
Op 9 Mei '35 verzamelden zich de leden van Hooger- en Lagerhuis voor het gebed, alvorens in optocht naar Westminster Hall te gaan, waar in den waren zin des woords het parlement van het Britsche rijk vergaderd was, aangezien de vertegenwoordigers van alle parlementen van het Gemeenebest vertegenwoordigd waren. In het adres van gelukwensch van het Hooger-huis wordt o.a. gezegd, dat de afgeloopen 25 jaar vol zijn geweest van de wreede beproeving van den meest verwoestenden oorlog in de geschiedenis en van het moeilijke herstelwerk aan de geschokte structuur van het gemeenschappelijk leven, alsmede van langzame, doch hardnekkige pogingen om de welvaart en den vrede te herstellen. Elders konden tronen en constituties de moeilijkheden niet overleven. In dit koninkrijk evenwel is de ontwikkelingsgang van openbare rechten en vrijheden niet tegengehouden, doch uitgebreid en sterker geworden. Waarlijk, méér dan één uwer illustere voorvaderen, regeert Uwe Majesteit over een natie van vrije burgers. Desniettemin of liever juist wegens deze uitgebreide volksregeering, staat de troon hechter dan ooit in het centrum van het nationale leven. De persoonlijkheid van Uwe Majesteit maakte van den troon niet alleen een symbool, doch een geliefd en bestaand ding.
Na in welsprekende bewoordingen de Koningin en de vier zonen van den Koning te hebben geëerd, sloot het adres als volgt:
„Wij vertrouwen, dat wanneer dit geslacht zal zijn ten grave gegaan en wanneer de schittering van deze week niet meer dan een lang vervlogen herinnering zal zijn, de dynastie Windsor nog zal regeeren over dit loyaal en vereenigd volk. Niet formeel, doch uit den grond van ons hart bidden wij God, dat Hij Uw Majesteit zegene."
Het adres van het Lagerhuis zegt o.a.:
„Onze grondwet heeft zich sterk genoeg getoond, den schok van den wereldoorlog te weerstaan en toonde zich soepel genoeg om zich aan te passen aan de gewijzigde omstandigheden van Rijk en Wereld. De constitutie gaf aan de natie een stabiliteit, terwijl elders de fundamenten instortten. Wij herinneren er nederig aan, dat onze historische regeeringsvormen voldoende bleken om aan alle crises het hoofd te bieden. Groot-Brittannië is meer dan ooit een vrije en welgeordende natie."
In zijn adres van antwoord zeide de Koning o.a.:
„Ik dank u hartelijk voor de woorden van toewijding en liefde tot mij, de Koningin en onze familie. In deze dagen, nu opnieuw vrees heerscht en voorbereidselen tot den oorlog in gang zijn, zijn wij dankbaar, dat de regeering vredelievend is en dat vrede heerscht in een zoo groot deel van de wereld en dat onder onze banier van vrijheid zoovele millioenen hun dagelijksch brood hebben in zoovele landen en verscheidene klimaten, waar niemand hun vrees inboezemt.
Het is voor mij een reden tot trots en erkentelijkheid, dat de goede harmonie van ons parlementair systeem met onze constitutioneele monarchie de schokken heeft weerstaan, welke in de afgeloopen jaren andere vorstendommen en andere vrijheden hebben vernield. Het wetssysteem van onze voorvaderen, hoewel aangepast aan de behoeften van dezen tijd, is wederom het beste middel gebleken om een regeering door het volk en vrijheid voor den persoon te vinden, alsook de geordende kracht van den staat en de wet voor regeerders en geregeerden. Vooral ben ik dankbaar, dat wij ontsnapt zijn aan de groote gevaren, welke ons land bedreigden. Ik zal nooit vergeten, hoe de gevaren van buiten af onmiddellijk alle klassen en rassen vereenigden; vrouwen en mannen speelden hun rol, de rijen werden aangevuld, en tenslotte behield hun kracht de vrijheid. Wij zullen hen, die in den grooten oorlog vielen, niet vergeten, noch hen, die verminkt of blind hieruit kwamen, opdat wij ons kunnen blijven verheugen over de weldaden van het leven.
„In de jaren, welke op den oorlog volgden, in een wereld uitgeput door bezoekingen en verarmd door verwoesting, hebben wij ons tot taak gesteld, de structuur van handel en industrie weer op te bouwen en te doen beantwoorden aan het dringende verlangen naar betere levensvoorwaarden. Overal waarden onzekerheid en gebrek aan vertrouwen rond als een schaduw over het menschelijke pogen, doch door den ernstigen, goeden wil, de voorzichtigheid van mijn volk, zijn wij voortgegaan en thans heeft het land een zekeren graad van industrieel succes bereikt, hetgeen vertrouwen schenkt voor de toekomst."
Tenslotte zeide de koning nog:
„Ik ben in mijn taak gezegend door naast mij mijn geliefde gemalin te hebben, die gij in zoo minzame woorden hebt geëerd. Ik dank God, dat Hij totnutoe mij en mijn volk heeft bijgestaan en bid Hem, dat wij kunnen voortgaan met de zaak van de vrijheid, in een geest van vrede, verdraagzaamheid en begrijpen. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1788 A.)

C. **VOETBAL. — België-Nederland. —**
De op 12 Mei '35 in het Heysel stadion te Brussel gespeelde voetbalwedstrijd België-Nederland is in een 2—0 overwinning voor Nederland geëindigd. Met rust was de stand 1—0. (De Maandagmorgen)
(Vorig bericht blz. 1741 C.)

13 MEI 1935

D. **MAARSCHALK JOZEF PILSUDSKI OVERLEDEN. —**
Maarschalk Jozef Pilsudski, de machtigste man in Polen, is op 12 Mei '35 op 68-jarigen leeftijd overleden.
Jozef Pilsudski, Poolsch officier en staatsman, was in 1867 te Zulow bij Wilna geboren. Reeds op jeugdigen leeftijd nam hij deel aan de Poolsche nationalistische beweging. In 1888 werd hij naar Siberië verbannen. Na zijn terugkeer trad hij in 1890 toe tot de Poolsche Socialistische Partij. Van 1892—1900 was hij betrokken bij verschillende illegale acties; in laatstgenoemd jaar werd hij opnieuw gearresteerd. Een jaar later ontsnapte hij uit een krankzinnigengesticht in het toenmalige St. Petersburg, waarin hij uit de gevangenis overgebracht was, zonder dat men bemerkt had, dat hij simuleerde, en vestigde hij zich te Krakau. Aan de revolutie van 1905 nam Pilsudski een werkzaam aandeel. In 1908 vormde hij in Galicië semi-legale militaire organisaties. In 1914 organiseerde hij Poolsche legioenen, die aan Oostenrijksche zijde tegen Rusland te velde trokken. In 1916 trad hij af als commandant dezer legioenen. In Juli 1917 werd Pilsudski door de Duitsche autoriteiten in de vesting Maagdenburg gevangen gezet. Tijdens de Duitsche revolutie werd hij in vrijheid gesteld en kon hij naar Warschau terugkeeren, waar hij in November 1918 hoofd van den staat werd en opperbevelhebber van het Poolsche leger. In 1919 werd hij voorloopig president. Hij voerde het bevel over de troepen in den oorlog tegen de Sovjetmacht en bezette in Mei 1920 Kijef. Deze stad moest hij in Juni prijs geven toen het Poolsche leger tot een terugtocht gedwongen werd, die tot vlak voor Warschau voortduurde. In Augustus van datzelfde jaar voerde hij het bevel over de troepen, die Warschau in staat van verdediging hadden gebracht. Hij werd benoemd tot „maarschalk van Polen", doch hij weigerde het presidentschap. In 1923 trok hij zich terug. Drie jaar later, in Mei 1926, dwong hij de regeering-Witos, na straatgevechten te Warschau, af te treden. Hij werd spoedig daarna tot president van de Poolsche Republiek gekozen, doch hij accepteerde deze benoeming niet. Wel trad hij als minister van oorlog en inspecteur-generaal van het leger toe tot de regeering-Bartel. In 1926 werd Pilsudski minister-president, waarbij hij de portefeuille van oorlog voor zijn rekening nam. In 1927 legde hij zijn premierschap neer, doch van Augustus tot December 1930 bekleedde hij deze functie opnieuw. Van December 1930 tot Mei 1931 bezette hij den post van minister van oorlog in het kabinet Slawek, evenals in het kabinet Prystor, dat in Mei 1931 werd gevormd.
Ook zijn laatste levensjaren heeft Pilsudski nog een belangrijke adviseerende rol gespeeld in de Poolsche buitenlandsche politiek. Nog voor dezer dagen was een ontmoeting met den Franschen minister van buitenlandsche zaken, Pierre Laval, gearrangeerd, welke evenwel wegens ongesteldheid van den „Leeuw van Wilna" geen doorgang kon vinden.
(Gazeta Polska - Vaz Dias)

14 MEI 1935

A. PROF. DR. WILLEM MENGELBERG. — Onderscheiding. - Grootofficier in de Kroonorde van België. —

Bij het diner op 11 Mei '35 prof. dr. Willem Mengelberg in het Amstel Hotel te Amsterdam aangeboden ter gelegenheid van zijn veertigjarig jubileum, heeft de Belgische gezant, de heer Ch. Maskens, uit naam van de Belgische regeering medegedeeld, dat prof. Mengelberg is benoemd tot Grootofficier in de kroonorde van België. De gezant heeft persoonlijk den jubilaris de onderscheiding op de borst gespeld.

Voorts heeft dr. H. P. Heineken, de voorzitter van het Concertgebouwbestuur, den dirigent, „als orkestlid", de gouden medaille van verdienste van het Concertgebouw overhandigd. (Telegraaf) **(1786 C.)**

B. ROEMENIE. — „Roemeensche Front" - Nieuwe partij. —

De vroegere leider van de Nationaal-Zaranistische partij, Waida Volsod, heeft op 12 Mei '35 in een massa-vergadering de stichting van het zoogenaamde „Roemeensche Front" aangekondigd. Bij de uiteenzetting van zijn programma kwam hij op voor de rechten van het nationale Roemenendom en keerde hij zich tegen alle niet-Roemeensche elementen. Hij verklaarde verder groote liefde te hebben voor „zuster Frankrijk". (Adverul)

C. FRANKRIJK. — De herstemming voor de gemeenteraden. —

Het ministerie van Binnenlandsche Zaken heeft op 13 Mei '35 de volgende definitieve verkiezingsuitslagen bekend gemaakt.

In de 858 gemeenten met meer dan 5000 inwoners is de meerderheid behaald door de volgende partijen:

Partijen	aantal gemeenten	behouden	kregen	verloren
Communisten . .	90	38	52	9
Socialisten . . .	169	136	33	39
Neo-Socialisten .	15	12	3	4
Soc. republikeinen .	33	25	8	17
Soc. radicalen . .	222	165	57	61
Onafhank. radic .	51	35	16	20
Links republ. . .	146	106	40	51
Democr. volkspartij	9	5	4	4
Republ. rechterzijde (groep Marin) .	103	79	24	35
Rechts conserv. .	10	8	2	1
Onafh. Soc. in het Dep. van de Seine	4	3	1	4
Overige	6	0	6	1

(Le Matin) **(Vor. ber. Verkiezingen 1524 A.)**

D. PROF. P. ZEEMAN ONDERSCHEIDEN. —

De Fransche regeering heeft aan prof. P. Zeeman te Amsterdam een bijzondere onderscheiding toegekend, n.l. het commandeurskruis van het Légion d'honneur. De uitreiking geschiedde op 10 Mei '35, ten huize van den Franschen gezant te Den Haag, baron de Vitrolles. (Vaderland)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Japansch vlootbezoek. - Verbeurdverklaring van de Juno. —

In een uitvoerig artikel „Zacht gevloekt...." bespreekt het „Bat. N.Bld." allereerst in verband met de geschiedenis der verbeurdverklaring van de „Juno" — het Nederlandsche schip, dat bij slecht weer een verboden water bij Formosa was binnengevaren — de opvallend prikkelende wijze, waarop Japan in den laatsten tijd tegenover Indië optreedt.

Dit artikel brengt ook interessante mededeelingen over hetgeen zich heeft afgespeeld tijdens het bezoek van het Japansche oefeningseskader aan Ned.-Indië. Wij ontleenen daaraan het volgende:

Bij het jongste Japansche vlootbezoek wenschte de Japansche bevelhebber eerbewijzen, die in zoodanige mate de protocolaire eischen overtroffen, dat de divisie-commandant meende daarin niet te moeten treden.

Het gevolg daarvan is geweest, dat de gebruikelijke bezoeken niet zijn gewisseld, en dat de generaal ook voor de uitnoodiging tot het officieele diner bij den consul-generaal heeft bedankt. Op dat diner werd de gebruikelijke dronk op Hare Majesteit niet ingesteld .... als gevolg waarvan uiteraard ook de dronk op Z.M. den Japanschen keizer niet werd uitgebracht. Het geheele bezoek was één aaneenschakeling van incidenten. (Bat. Nieuwsblad)

F. BALKAN-ENTENTE. — Conferentie. —

De conferentie van den permanenten raad van de Balkan-entente (Roemenië, Turkije, Griekenland en Joego-Slavië) is op 13 Mei '35 te Boekarest beëindigd. In het slotcommuniqué wordt o.m. verklaard, dat de permanente raad den algemeenen toestand in Europa breedvoerig heeft besproken en tot de bevredigende conclusie is gekomen, dat de toestand op den Balkan geen enkele reden tot ongerustheid geeft. De Raad constateerde met vreugde de totstandkoming van het Fransch—Sovjet-Russische verdrag, waarin hij de basis ziet van de toekomstige organisatie van de veiligheid in Oost-Europa.

De Balkan-entente is voorts principiëel bereid steun te verleenen aan het te Rome gesloten accoord.

De Raad heeft besloten:

1. De uitbreiding van het ruilverkeer zoowel binnen den Balkanbond als tegenover derde staten.
2. Uitbreiding en verbetering der verkeersmiddelen.
3. Bevordering van het verkeer.
4. Bestudeering van bank-technische kwesties.

(Adverul) **(Vor. ber. Balkan-Entente 1748 F.)**

G. BELGIE. — Staatsleeningen - Conversie. —

De Belgische Staatscourant van 12 Mei bevat het Kon. Besluit tot conversie van een aantal Belgische Staatsfondsen in een 4% geunificeerde schuld.

De 4% conversieleening bestaat uit twee tranches. Eén waarvan de rente op 1 Februari vervalt, en één waarvan de rente op 1 Augustus betaalbaar is. De aflossing geschiedt met ten minste 1% per jaar van 1 Februari 1938 af.

De eerste serie wordt aangeboden aan de houders van obligaties van de 5% leening voor Nationaal Herstel, de 5% leening aflosbaar 1925, de 5% binnenlandsche Premieleening, 5% 1931 en de 5% leening 1931/1941.

De tweede serie wordt aangeboden aan de houders van de 6% geconsolideerde leening, de 6% leening van de Association Nationale des Industriels et des Commerçants pour la Réparation des Dommages de Guerre, de 6% leening van de Belgische Nationale Mij. voor Goedkoope Woningen en de 6% leening van den Lloyd Royal Belge; bovendien aan de houders der afgestempelde obligaties van nagenoemde leeningen, welke in de Ver. Staten werden opgenomen, n.l. de 6% leening 1925/1955, de 6½% leening 1924/1949, de 7% leening 1925/1955 en de 7% stabilisatieleening 1926/1956.

Bij de nieuwe 4% leening zal een kapitaalstoeslag van 5% worden verstrekt. De kapitaalstoeslag van 5% wordt verhoogd met 2½% voor de oblig. der 5% binnenlandsche premieleening, welke à 150% aflosbaar is.

De afgestempelde dollaroblig. van de in de Vereenigde Staten uitgegeven leeningen worden aan een bijzondere behandeling onderworpen. Aan de 6% dollarleening 1925/55, aflosbaar tegen pari, wordt een vergoeding van 5% toegekend. Aan de 6½% dollarleening 1924/49 en de 7% stabilisatieleening 1926/56 beide aflosbaar tegen 105, wordt een vergoeding van 10% en aan de 7% dollarleening 1935/55 aflosbaar tegen 107.50 een vergoeding van 12½% toegekend.

De premieleeningen zijn in de conversie inbegrepen. Daar loten aan de nummers der oblig. verbonden zijn, kan men hier geen nieuwe oblig. scheppen voor de extra-vergoeding. Daarom zal deze bij de nominale waarde van de oblig. zelf worden geboekt. Deze nom. waarden zullen in het vervolg bedragen: 5% 1922 fr. 262.50 in plaats van fr. 250; 5% 1923 fr. 525 fr. 500; 5% 1932 fr. 525 fr. 500, 5% 1933 fr. 1050 fr. 1000.

De 4% premieleening 1921 blijft ongewijzigd.

De terugbetalingspremies voorzien voor de leeningen van 1922, 1923 en 1932 blijven behouden.

De preferente aandeelen van de Nationale Mij. der Belgische Spoorwegen die eveneens in de conversie werd begrepen, genieten wegens hun specialen aard eveneens een bijzondere behandeling. De extra-vergoeding voor deze aandeelen wordt op 7½% in plaats van 5% vastgesteld. Daar ook hier geen nieuwe aandeelen gecreëerd kunnen worden zal de „bonus" uitbetaald worden in oblig. van de nieuwe 4% conversieleening.

De Nederlandsche en de Zwitsersche tranche zijn voorloopig niet in de conversie inbegrepen.

De 6% schatkistbiljetten met een looptijd van vijf jaar worden op denzelfden voet behandeld als de gew. oblig. De rentevoet der schatkistbiljetten per 1 October 1937 wordt van 5% op 3½% teruggebracht, (plus vergoeding van 2½% extra bij de terugbetaling).

Aan een mededeeling van de Vereeniging voor den Effectenhandel in zake de conversie van Belgische leeningen ontleenen wij het volgende:
De aangekondigde conversie van Belgische leeningen betreft de navolgende aan de Amsterdamsche beurs genoteerde fondsen: **Definitief genoteerd:** 5% herstelleening van 1919; 5% binnenlandsche leening met premie van 1920; Cert. van 5% leening 1931; 6% consolidatieleening van 1921; 7% dollarleening (afgestempeld) 1925-1955; 7% dollarleening (afgestempeld) 1926-1956; 6½% dollarleening (afgestempeld) 1924-1949; 6% dollarleening (afgestempeld) 1925-1955 en 5% premieoblig. 1923. **Voorloopig genoteerd:** 5% premieoblig. 1922 en 5% premieoblig. 1932.
De houders, die niet vóór 17 Mei te 14 uur hun stukken bij de Rijkskassen (Nationale Bank van België) te Brussel of in de provincie hebben ingeleverd, zullen aan de conversie zijn onderworpen.
Zij, die de conversie niet willen aanvaarden, moeten vóór genoemd tijdstip hun stukken aldaar hebben ingeleverd.
Het is niet bekend hoe langen tijd er mede gemoeid zal zijn eer deze houders hun niet geconverteerde stukken zullen teruggontvangen.
De oblig. ten aanzien waarvan de conversie door de houders is afgewezen, zullen voorloopig in de Prijscourant genoteerd blijven. (Agence Econ. & Finan. - Keesings Fin. Archief)
(Vor. ber. Leeningen 988 C.)

15 MEI 1935

A. **DR. IR. F. G. WALLER OVERLEDEN. —**
Op 75-jarigen leeftijd is op 10 Mei '35 te Delft overleden Dr. Ir. F. G. Waller, President-Commissaris der Nederlandsche Gist- en Spiritusfabrieken te Delft en Commissaris van tal van andere vennootschappen in den lande. De overledene nam op industrieel gebied in ons land een groote plaats in.
De heer Waller werd 19 April 1860 te Loenen (Veluwe) geboren.
Zijn gaven op chemisch gebied werden erkend door de verleening van het doctoraat in de chemie, honoris causa, door de Groningsche Universiteit op 1 Juli 1914 en door zijn benoeming tot eerelid der Ned. Chemische Vereeniging, gelijktijdig met geleerden als prof. Van der Waals Sr., prof. Lorentz, prof. Franchimont en dr. W. A. van Dorp, waarbij de voorzitter der Vereeniging hem betitelde als: „den man, die meer dan eenig ander heeft bijgedragen tot bevordering van onze chemische industrie".
Op 6 October 1925 heeft wijlen prof. J. G. C. Volmer, bij de verleening van het doctoraat in de technische wetenschap, honoris causa, aan dr. ir. F. G. Waller, diens verdiensten uitvoerig geschetst.
De heer Waller was commissaris van verscheidene ondernemingen, n.l. van de N.V. Flesschenfabriek te Delft, van de Machinefabriek Reineveld te Delft, van de N.V. Fransch-Hollandsche Oliefabrieken Calvé-Delft, van de Delftsch Aardewerkfabriek De Porceleyne Fles, van de Machinefabriek Gebrs. Stork & Co. te Hengelo, van de Nederlandsche Maatschappij tot Ontginning van Steenkolenvelden, van De Nederlandsche Bank en president-commissaris van Philips' Gloeilampenfabrieken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

B. **PHILIPPIJNEN. — De nieuwe grondwet goedgekeurd. —**
De grondwet der Philippijnen, waarbij zelfbestuur onder Amerikaansche souvereiniteit in het vooruitzicht wordt gesteld, is door 98% der stemgerechtigden goedgekeurd. Voor de eerste maal hebben vrouwen aan de verkiezingen deelgenomen. (V. D.)
(Vorig bericht blz. 1732 F.)

C. **SOCIALE HYGIENE. — Ziekenhuisverpleging voor de inheemsche bevolking van Ned. Oost-Indië. —**
In een lezing, gehouden in de aula van het Koloniaal Instituut te Amsterdam, deelde Dr. G. Roijer, geneesheer-directeur van de Ned. Herv. Diaconessen-inrichting daar ter plaatse, mede, dat er in Indië één arts is op 43.000 inwoners (tegen 1 op 1600 bewoners in het moederland) en dat in Nederland voor 4000 inwoners 13 ziekenhuisbedden beschikbaar zijn tegen in Indië voor hetzelfde aantal slechts 1 bed.
De crisis met zijn verminderden steun zoowel van den kant van het Gouvernement als van dien der Cultuurmaatschappijen, dreigt den toestand zelfs nog bedenkelijker te doen worden.
Hulpmiddelen in dezen nood zijn uitbreiding der wijkverpleging, opzoeken en behandelen der patiënten in de kampongs naar het voorbeeld van den oogarts Tijssen en het werk steunen van S. I. M. A. V. I. (steun in medische aangelegenheden van Indië).
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(V. b. Hygiëne 1159 G.)**

D. **JAPAN. — Verheffing van Japansche en Chineesche legaties tot ambassades.**
Van officieele zijde wordt thans medegedeeld, dat overeenstemming is bereikt tusschen China en Japan over de uitwisseling van ambassadeurs. Dientengevolge zullen de Chineesche legatie te Tokio en de Japansche legatie te Shanghai worden verheven tot ambassades. (Dempo Rengo) **(V. b. 1705 M.)**

E. **DENEMARKEN. — Inwijding van brug tusschen Jutland en Fünen. —**
De koning van Denemarken heeft op 14 Mei '35 de 1179 meter lange spoor- en verkeersbrug, die het schiereiland Jutland met het eiland Fünen verbindt, officieel geopend.
De aan den bouw van dezen brug verbonden werkzaamheden hebben zes jaar in beslag genomen. De kosten bedragen in totaal ca. 42 millioen kronen, waarvan 24 millioen de eigenlijke bouwkosten van de brug vormen, terwijl het omleggen van sporen en wegen 6 à 7 millioen en de bouw van een nieuw station te Fredericia 11 millioen hebben gekost. Voor den stalen bovenbouw zijn ca. 13.000 ton staal verwerkt, en elk der vier middelste betonnen pijlers, waarvan de fundeering op 30 meter beneden de wateroppervlakte ligt, weegt 50.000 ton. De doorvaarthoogte onder het midden van de brug bedraagt 33 meter. (Berlingske Tidende, Köbenhavn)
(Vor. ber. Bruggenbouw 525 D.)

F. **NEDERLAND. — Opoe Tjadens overleden. —**
De oudste inwoonster van Nederland, Opoe Tjadens, is op 13 Mei '35 in den hoogen ouderdom van 106 jaar te Groningen overleden. (N. v. h. N.)

G. **NEDERLAND. — Bouwcongres te Amsterdam. - Prof. J. G. Wattjes. —**
Onmiddellijk na de opening van de bouw- en architectuurtentoonstelling is op 10 Mei '35 het daaraan verbonden negendaagsche bouwcongres in de daartoe in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam ingerichte vergaderzaal begonnen.
Prof. J. G. Wattjes sprak over „De invloed van de moderne bouwmaterialen en constructiemethoden op de hedendaagsche architectuurstroomingen". Hij ontwikkelde de stelling dat nieuwe materialen en constructiemethoden mede de architectonische vormgeving bepalen. De drie factoren immers, die in onderlingen samenhang en wisselwerking invloed oefenen op de architectuur, zijn de verandering van de geestelijke houding van den tijd, de in den tijd wisselende aard der bouwbehoeften en de ontwikkeling van de bouwtechniek. Dat deze drie bepalende factoren ten zeerste van elkander afhangen, blijkt uit de bouwkunst-geschiedenis.
De aard van de behoefte aan gebouwen voert tot technische vraagstukken. Ook hier heeft de wisselwerking plaats. De negentiende eeuw demonstreert dit duidelijk. Verkeer en nijverheid treden in het centrum en behoeven groote overspanningen (stations, bruggen enz.). De ontwikkeling van den staalbouw bevestigt die behoefte en doet ze stijgen, doordat zij steeds grootere overspanningen mogelijk maakt.
Daar er kunstgevoel in allerlei mate is, is er geen grens te trekken tusschen wat wel en wat niet een kunstbouwwerk is.
De materiaalkeuze oefent invloed op de mogelijke verhoudingen van afmetingen en kleuren. Verschillende samenstellingswijzen hebben eveneens invloed op de verhoudingen.
De architect is niet vrij in de keuze van materiaal en van techniek, zooals de schilder en beeldhouwer dat zijn. Hij krijgt een practische opdracht, die hem verplicht de daarvoor meest doelmatige materialen en samenstellingen te kiezen, die de eigen tijd hem biedt. Als kunstzinnig voelend bouwtechnicus zal hij gaarne, om moderne mogelijkheden te verwerkelijken, grootere technische en aesthetische moeilijkheden overwinnen. Er zijn gevallen, waarin zoowel oudere als nieuwere methoden uit zuiver technisch oogpunt evenzeer verantwoord zijn. In dit geval slechts mag de subjectieve vormvoorkeur van den ontwerper den doorslag geven. Om tenslotte tot den goeden traditioneelen vorm van de nieuwe bouwwijze te kunnen komen, is het nuttig dat er architecten zijn, die in zulke gevallen de voorkeur aan nieuwere constructiewijzen geven. Verkeerd is het, bij toepassing van nieuwe methoden deze te dwingen in daarvoor niet geëigende vormen, of met ander technisch niet bij de methode behoorend materiaal te camoufleeren. Deze eisch sluit echter gebruik van bekleedingsmaterialen geenszins uit.
Bij de toepassing van staal en gewapend beton kan men er niet

mede volstaan, de logische vormen van houtarchitectuur over te nemen, doch komt men tot voor die bouwwijzen karakteristieke, in andere materiaal moeilijk denkbare vormen.
Het is voor ons, die midden in de ontwikkeling leven, waar nieuwe practische en hygiënische eischen op de architectonische vormgeving invloed oefenen, moeilijk te beoordeelen, in hoeverre de nieuwe vormen voor de nieuwe methoden reeds de kenmerkende, logische vormen zijn. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Bouw- en Architectuurtentoonst. 1795 A.)

16 MEI 1935

A. VEREENIGDE STATEN. — Minister van Financiën, Morgenthau, over de financieele politiek. —
De Amerikaansche minister van Financiën, Morgenthau, heeft op 13 Mei een radiorede gehouden over de financieele politiek der Vereenigde Staten.
Hij verklaarde, dat Amerika wel bereid is tot stabilisatie van den dollar, maar dat het dan ook de zekerheid wenscht, dat het daardoor niet zal verliezen, wat het thans gewonnen heeft.
Morgenthau voegde hieraan toe, dat de dollar op het oogenblik volkomen gezond is. Hij besprak verder de financieele en monetaire zijde van Roosevelt's New Deal en zette den economischen achtergrond daarvan uiteen. De Amerikaansche natie moet uit den chaos op handels- en financieel gebied gered worden. Indien de wereld bereid is te streven naar stabilisatie van den buitenlandschen handel, aldus Morgenthau, zal Washington geen obstakel zijn. Daarentegen is het geenszins bereid, een eenzijdige dollarstabilisatie te doen plaats hebben.
De bewering, dat de Ver. Staten door het ophoopen van goud den wereldhandel verlammen, is onjuist, daar hier tegenover staat de gestegen wereldproductie van goud. Wel streeft Amerika er naar, in verhoogde mate zilver als valutametaal te gebruiken.
(N. Y. Herald, Parijs) **(V. b. Morgenthau 1108 C.)**

B. ZWITSERLAND. — De Protocollen der Wijzen van Zion een vervalsching - Het vonnis. —
Onder groote belangstelling van den kant der journalisten en van het publiek heeft de president van het gerechtshof op 14 Mei '35 de motiveering bekend gemaakt van het vonnis, dat uitgesproken is in het thans reeds 14 dagen durende proces betreffende de Protocollen der Wijzen van Zion.
Volgens deze motiveering is de bewijsvoering van de aanhangers van de theorie, dat de protocollen echt zijn, volkomen mislukt. In Bazel is in 1897 het Zionistencongres voor het eerst bijeengeroepen door Herzl. Zijn doel is alleen geweest een tehuis in Palestina te stichten en niets anders.
Alle deelnemers aan het congres, die in Bern als getuigen zijn opgetreden, hebben dit bevestigd. Het is bewezen door alle getuigen en deskundigen, dat de zionistische protocollen overgeschreven zijn van de dialogen van Maurice Joly en waarschijnlijk met het doel aan het hof van den Tsaar stemming te maken tegen de Joden. De Duitsche deskundige Fleischhauer heeft alleen het slechte voor de Joden uit zijn studie naar voren gebracht. Met citaten kan men echter alles bewijzen. In Zwitserland kent men geen onderscheid van geloof en van rassen. Wanneer dus opgeruid wordt tegen de Joden, moet hun de bescherming van de wet ten deel vallen.
Woordelijk zeide vervolgens de president van het gerechtshof: „Ik stel vast, dat een bewijs er voor, dat de Zionistische Protocollen echt zijn, niet geleverd is. In overeenstemming met de deskundigen Loosli en Baumgarten kom ik tot de overtuiging, dat de Zionistische Protocollen vallen onder het begrip en de desbetreffende bepalingen van de Bernsche wet inzake Schundlitteratur. Ik hoop, dat er een tijd zal komen, waarin men zich zal verwonderen, dat menschen veertien dagen lang bijeen kunnen zitten om te spreken over de echtheid van de protocollen. Ik houd de protocollen voor een vervalsching, voor een plagiaat en nog voor meer, voor onzin. Wanneer hier het woord gevallen is, dat het rapport van den deskundige Fleischhauer in ieder Zwitsersch gezin te vinden behoorde te zijn, gruw ik bij de gedachte van de toekomstige middeleeuwen! De wet inzake Schundlitteratur, waaronder de Zionistische Protocollen thans dus gerekend worden, verbiedt het in omloop brengen van Schundlitteratur, resp. van geschriften waarvan vorm en inhoud in staat zijn op te ruien tot het plegen van misdaden, of aanleiding te geven tot in gevaar brengen van de zedelijkheid, een verruwende werking uit te oefenen of op andere wijze groven aanstoot te geven.
Van de beklaagden werden 2 tot geldboeten veroordeeld. De overigen van wie niet bewezen kon worden, dat zij rechtstreeks deelgenomen hadden aan de verspreiding van de protocollen, werden vrijgesproken.
Uit naam van den veroordeelde Schnell teekende zijn verdediger tegen het vonnis hooger beroep aan.
(Ter oriënteering onzer lezers herinneren wij, dat het Verbond van Joodsche gemeenten in Zwitserland, in samenwerking met de Joodsche gemeente te Bern, een aanklacht had ingediend tegen vijf leden van de intusschen opgeheven „Vereeniging van Nationaal-Socialistische eedgenooten" en van het „Nationale Front", wegens een door deze vereenigingen verspreide brochure over de zoogenaamde „Protocollen van de Wijzen van Zion". Na een langdurige behandeling voor de rechtbank te Bern, werd in October 1934 het proces verdaagd, om nieuw materiaal te verzamelen, ook al, omdat de door de beklaagden aangewezen deskundige uit Duitschland onvindbaar bleek. Als nieuwe deskundigen waren thans gehoord Prof. Dr. Baumgarten, Hoogleeraar in de rechtsfilosophie aan de Universiteit te Bazel, aangewezen door de aanklagers, Oberstleutnant A. D. Fleischhauer uit Erfurt, redacteur van de aldaar verschijnende, antisemietische „Weltdienst", aangewezen door de beklaagden, terwijl als neutraal deskundige door de rechtbank aangewezen werd de heer C. A. Loosli).
(Neue Zürcher Zeitung)

C. NEDERLAND. — A. N. W. B. en K. N. A. C. —
De Koninklijke Nederlandsche Toeristenbond A. N. W. B. meldt, dat op 1 Mei 1935 de samenwerking, welke sinds 1 Januari 1924 tusschen de A. N. W. B. en de K. N. A. C. (Kon. Ned. Automobiel-Club) heeft bestaan, is beëindigd. (Vaderland)
(Vor. ber. A.N.W.B. 1671 C.; K.N.A.C. 1273 G.)

D. ITALIE. — Fransch-Italiaansche Luchtconventie.
Mussolini en de Fransche Minister voor Luchtvaart, generaal Dénain, hebben in het Palazzo Venetia te Rome een Fransch-Italiaansche luchtconventie geteekend, waardoor een nauwe samenwerking tot stand is gekomen tusschen de Fransche en Italiaansche civiele luchtvaart.
Verder hebben Dénain en generaal Valle verscheidene besprekingen gehad over de mogelijkheid van realisatie der te Londen en te Stresa besproken plannen voor een algemeene luchtconventie van wederzijdschen bijstand. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Fransch-Italiaansch Pact 1744 C.)

E. LUCHTVAART. — De „Vliegende Mensch". —
De bekende Russische parachutist Kharakhorof heeft op een hoogte van 3000 meter, boven Rostof, in horizontale richting een afstand van 1200 meter afgelegd, alleen met behulp van vleugels aan zijn armen en beenen.
Na deze vlucht opende hij zijn parachute en kwam zonder moeite op den grond neer, nog steeds met zijn vleugels aan.
Dit is de vierde tocht van deze soort ter wereld en de tweede geslaagde poging in Rusland. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 1706 H.)

F. ITALIE. — Mussolini over het Italiaansch-Abessynische conflict. —
Mussolini heeft op 14 Mei '35 in de zitting van den Senaat het woord gevoerd over de Abessynische kwestie. Onder luiden bijval van de senatoren verklaarde de Duce dat alle door Italië noodig geachte troepen zijn scheep gegaan naar Oost Afrika. Niemand anders dan Italië zelf kan in deze zeer delicate kwestie als arbiter optreden.
Mussolini sprak categorisch het gerucht tegen dat Frankrijk en Engeland te Rome stappen zouden hebben gedaan. Reeds het woord demarche noemde Mussolini hoogst onaangenaam, doch een feit is in ieder geval, dat geen stappen zijn gedaan en waarschijnlijk ook niet gedaan zullen worden.
Juist omdat Italië in Europa rustig wil zijn, wil het zich in Oost Afrika volkomen gedekt zien. Alleen reeds vanwege de groote afstanden — 4000 K.M. naar Eritrea en 8000 K.M. naar Somaliland — heeft Rome den plicht tijdig maatregelen te treffen. Daarbij kan worden gezegd, dat misschien meer arbeiders dan soldaten zijn vertrokken.
Wat de diplomatieke kant van de zaak aangaat: Italië heeft niet geweigerd met vertegenwoordigers van Abessynië te onderhandelen, doch te Addis Abeba doen weten, dat het bereid is vertegenwoordigers te benoemen voor een arbitragecommissie. Met het oog op de aanzienlijke bewapening van Abessynië en de vergevorderde voorbereiding der mobilisatie en vooral met het oog op de anti-Italiaansche stemming bij de stamhoofden, mag men zich geen illusies maken en vooral geen verkeerde verwachtingen wekken.
Wat Europa en eventueele onvoorziene gebeurtenis-

sen aangaat, verklaarde Mussolini de drie lichtingen 1911, 1913 en 1914 en alle direct beschikbare reserves van lichting 1912 onder de wapenen te zullen houden.
Mussolini acht 800.000 à 900.000 man voldoende voor de waarborging van de veiligheid van Italië.
Steunende op zijn geheele strijdmacht te land, ter zee en in de lucht zal Italië voortgaan mede te werken met alle groote en kleinere mogendheden in Europa om te geraken tot het evenwicht en het begrip van zaken, dat noodig is voor de wereld en Europa.
Mussolini besloot: het militaire apparaat van Italië bedreigt niemand, doch beschermt veeleer den vrede.
(La Stampa - Vaz Dias)
(Vor. ber. Abessynië 1795 G.; Mussolini 1732 B.)

17 MEI 1935

A. **NEDERLAND. — „Volkenbondsdag"-herdenking.** Onder groote belangstelling is op 17 Mei '35 te Den Haag de Volkenbondsdag herdacht. Tal van vooraanstaande persoonlijkheden waren hierbij aanwezig, onder wie de staatsraden Schokking en Koolen, minister van Staat mr. D. Fock, de burgemeester mr. S. J. R. de Monchy, de gouverneur der residentie luit.-gen. jhr. R. Röell, wethouder Snoeck Henkemans en tal van andere autoriteiten.
Uit de rede van den Minister van Staat, jhr. mr. D. J. de Geer, citeeren wij het volgende:
De oorlog is de demon, die ons allen belaagt en voortdurend bedreigt. Daarom moet de oorlog definitief worden afgeschaft, liever vandaag dan morgen. De verantwoordelijke mannen hebben allen den oorlog veroordeeld, doch helaas is daarmede het gevaar niet voorgoed afgewend. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

B. **W. D. H. BARON VAN ASBECK OVERLEDEN.** De oud-gouverneur van Suriname W. D. H. baron van Asbeck, oud-schout-bij-nacht titulair en oud-gezant in Mexico en Spanje, is op 17 Mei '35 in den ouderdom van 76 jaar overleden. (Het Vaderland)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Het bezoek van den Franschen minister van buitenlandsche zaken Laval aan Moskou. - Het communiqué. —**
Het communiqué, dat op 15 Mei '35 na afloop van de besprekingen is gepubliceerd, begint met vast te stellen, dat Stalin, Molotof, Litwinof en Laval zich gelukkig prijzen met de totstandkoming van het verdrag van bijstand, dat een geest van vriendschappelijk vertrouwen heeft geschapen. Als gemeenschappelijk doel erkennen beide landen de handhaving van den vrede door een collectieve organisatie van de veiligheid. Beide landen komen overeen, de verplichtingen te erkennen, welke komen te rusten op die staten, die duidelijk hun wil tot den vrede hebben te kennen gegeven door deelneming aan wederzijdschen bijstand.
Inmiddels rust op beide landen de plicht om in niets hun middelen van nationale verdediging te doen verzwakken. Wat dat aangaat keurt Stalin ten volle de politiek van nationale verdediging goed, welke Frankrijk voert om zijn weermacht op het peil van zijn veiligheid te houden.
Met nadruk wordt in het communiqué vastgesteld, dat het verdrag van wederzijdschen bijstand; dat thans tusschen Frankrijk en Rusland is tot stand gekomen, in geen enkel opzicht het belang vermindert om te blijven streven naar een regionaal pact voor Oostelijk Eropa, dat alle deelnemers vereenigt door een verplichting van consultatie en om niet aan te vallen en geen bijstand te verleenen aan een aanvaller. Het communiqué wijst erop, dat dit opbouwende werk, ver van de deelneming van ook maar een enkelen staat uit te sluiten, slechts ten volle verwezenlijkt kan worden in vrije en ernstige samenwerking van alle belanghebbenden. (Iswestija)
(Vorig bericht Laval 1795 F.)

D. **DUITSCHLAND. — Deviezenprocessen. - Zuster Wernera veroordeeld. —**
Op 17 Mei '35 is het eerste vonnis geveld in de reeks van processen, welke te Berlijn voor de juryrechtbank tegen een groot aantal kloosters en Roomsch-Katholieke orden plaats zullen hebben. De hoofdschuldige in dit eerste proces, zuster Wernera van het Vinzentinerinenklooster te Keulen-Nippes, beschuldigd van het smokkelen van deviezen tot een bedrag van Mk. 250.000 naar Nederland, is veroordeeld tot 5 jaar tuchthuis, 5 jaar verlies van burgerrechten en Mk. 140.000 boete. (De Telegraaf)

E. **RADIO. — De Ned. Omroepzender Maatschappij.** Aan de memorie van antwoord inzake het wetsontwerp tot het in het leven roepen van een Nederlandsche Omroepzender Maatschappij ontleenen wij het volgende:
Daarin wordt o.a. medegedeeld, dat op grond van eenstemmig advies van de commissie voor het zendervraagstuk besloten is, den zender te Huizen met ingang van 1 Juli definitief buiten gebruik te stellen. De kerkzender te Bloemendaal blijft met het oog op het historisch gewordene als uitzondering naast de zenders der Nozema bestaan.
Het ligt in de bedoeling het definitieve zendercomplex voor groot vermogen in te richten (max. 150 K.W.), terwijl ook reeds gedurende den overgangstoestand met den Kootwijk-zender met groote energie zal kunnen worden uitgezonden. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Radio 1707 B.; N.O.Z.E.M.A. 1660 I.)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Oecumenische raad van kerken in Nederland. —**
Op 10 Mei '35 is te Utrecht opgericht de oecumenische raad van kerken in Nederland door de leden van den raad van Nederlandsche kerken voor practisch Christendom, de Nederlandsche afdeeling van den wereldbond der kerken en het Nederlandsch Lausanne-comité.
Als leden van genoemden raad zijn gekozen: voor de Nederlandsch Hervormde kerk: prof. dr. R. J. Slotemaker de Bruïne, prof. dr. F. M. T. Böhl, prof. dr. W. J. Aalders, ds. J. A. Kwint te Rotterdam en dr. J. C. Wissing te Tiel; voor de Evangelisch Luthersche kerk: dr. J. A. Rust te Utrecht en ds. L. Schutte te Amsterdam; voor de Doopsgezinde Societeit: ds. F. Dijkema te Amsterdam; voor de Remonstrantsche Broederschap: ds. N. Lokker te Utrecht; voor de oud-Katholieke kerk: prof. A. Rinkel te Amersfoort; voor de Hersteld Evangelisch-Luthersche kerk: ds. J. C. van Bemmel te Hoorn; voor de Gereformeerde kerken in Hersteld Verband: dr. J. G. Geelkerken te Amsterdam.
Tot voorzitter is gekozen dr. C. W. T. baron van Boetzelaer van Dubbeldam in De Bilt; tot penningmeester Jhr. L. Huydecoper van Nigtevecht en tot algemeen secretaris dr. J. C. Wissink te Tiel.
(De Standaard)

G. **NEDERLAND. — Congres van de Nederlandsche Vereeniging voor Geestelijke Volksgezondheid. —**
Onder leiding van prof. K. H. Bouman werd door de Nederlandsche Vereeniging voor Geestelijke Volksgezondheid op 6 en 7 Mei een congres gehouden over geestelijke Hygiëne en Jeugdbescherming.
De secretaris der vereeniging, dr. F. S. Meyers, hield een rede, waarin hij de motieven tot het congres uiteenzette. Hij sprak van een overorganisatie, welke zich ontwikkeld heeft in de gemeenschapszorg en particuliere gemeenschapsbemoeiingen in den tijd van hooge conjunctuur, die aan de crisis voorafgegaan is. Terwijl wij nu vrij snel van een groote hoogte op een veel lager niveau van gemeenschapsleven neergekomen zijn, draagt de maatschappij nog steeds de sporen van de gouden dagen van weleer en vertoont nog steeds een groote gecompliceerdheid en vulnerabiliteit. Aanleiding tot conflicten te over; de samenleving vraagt van haar leden meer, en geeft

minder dan vroeger; zij verlangt den besten arbeid voor het zelfde, of voor minder geld; en haar te geven wat zij verlangt is ons aller dure plicht, ook op het gebied van de bestrijding van de onmaatschappelijkheid der jeugd.
Daartoe is in de eerste plaats samenwerking noodig zonder het particularisme, in het bijzonder eigen aan de bewoners of de hoeders van talrijke heilige huisjes, in grooten getale gebouwd onder den invloed van levensbeschouwing, traditie en historie.
Van wie het gebied der gemeenschapszorg betreden mag men eerbied vergen voor deze factoren, die als krachtige prikkels gewerkt hebben om veel goeds tot stand te brengen, maar dit neemt niet weg dat de nood der tijden dwingt tot een algemeen samenstrijden tegen de onmaatschappelijkheid onder de jeugd. Het organiseeren van dit noodzakelijke samengaan met eerbiediging van moraal en ethiek van individu en gemeenschap beoogt dit congres.
Vele vooraanstaande deskundigen brachten praeadviezen uit en wisselden van gedachten over verscheidene onderwerpen inzake geestelijke hygiëne en jeugdbescherming. (Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — De officieele opening van de veerverbinding Goeree en Overflakkee—Noord Brabant. —**
Op 13 Mei '35 heeft aan de Galatheesche haven te Ooltgensplaat de officieele opening van de veerverbinding Ooltgensplaat-Dinteloord door Z.Exc. mr. dr. Van Rijckevorsel, commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant, plaats gehad. (Vaz Dias)

B. **NEDERLAND. — Industrialisatie-Congres. - Algemeene conclusies. —**
Op 13 Mei '35 hebben de vier R. K. Standorganisaties, de Algemeene R. K. Werkgeversvereeniging, het R. K. Werkliedenverbond, de Nederlandsche R. K. Middenstandsbond en de R. K. Boeren- en Tuindersbond te 's-Gravenhage een demonstratie gehouden voor actieve crisisbestrijding door industrialisatiepolitiek.
Vele sprekers, w.o. minister Steenberghe, ir. Guljé, Jac. Groen, ir. H. Gelissen e.a. voerden het woord.
De congresvoorzitter, mr. J. van Hellenberg Hubar, heeft een slotwoord gesproken, waarin hij eenige algemeene conclusies uit de debatten heeft getrokken.
Ofschoon de vier organisaties, die dit congres tezamen hebben gehouden, binnenkort haar standpunt nog zullen bepalen en publiceeren, meende spr., de grenzen der voorzichtigheid niet te overschrijden, door zich sterk te maken, dat reeds nu over zeker punten onder de besturen dezer organisaties eenstemmigheid aanwezig is.
Met erkenning van de internationale factoren van de rampen, welke de Nederlandsche volkshuishouding teisteren, meenen zij, dat niet mag worden berust in een toestand van voortdurenden economischen achteruitgang. Zij achten het niet voldoende, dat de regeering haar politiek voornamelijk richt op gezondmaking der staathuishouding en op het afweren van aanslagen op onze welvaart, maar zij wenschen, dat de belangen der volkshuishouding, waarvan de staathuishouding slechts een, zij het zeer belangrijk, onderdeel uitmaakt, bovendien in positieven zin constructief worden behartigd.
De gewijzigde wereldhuishouding noodzaakt ons land tot een reorganisatie van onze bestaansbronnen. In hoofdzaak de industrie zal het leger werkloozen weer aan arbeid moeten helpen en aan onze groeiende bevolking een bestaan moeten verzekeren. Loonende arbeid is in hoofdzaak slechts daar te verwachten.
Handhaving, versterking, uitbreiding en vervolmaking van ons industrieele apparaat is een levenseisch voor ons volk. Alle nationale krachten moeten worden gemobiliseerd tot nationalen opbouw.
Samenwerking tusschen bedrijfsgenooten, zoowel ondernemers als arbeiders, en tusschen dezen en de regeering is daarbij onmisbaar. Samenwerking ook tusschen alle gebiedsdeelen van het Rijk.
Waar de activiteit van het particuliere initiatief in den grooten nood van dezen tijd te kort schiet, zal de overheid althans voorloopig haar aanvullende taak meer in een actieve moeten omzetten en, door krachtdadige stuwing en financieelen steun, het particuliere initiatief tot vruchtbare ontplooiing moeten brengen. De buitenlandsche voorlichtingsdienst zal op geheel moderne leest moeten worden geschoeid. Voorts noemde spr. economisch-technologische instituten en doeltreffende organisatie van de samenwerking tusschen bedrijfsgenooten onder het waakzaam oog van de, het algemeen belang behartigende, regeering. De werkwijze van het werkfonds worde verbeterd.
Het industrieele crediet worde doeltreffend georganiseerd en mogelijk gemaakt.
Er worde meer harmonie geschapen tusschen de noodzakelijkheid van een zoo groot mogelijken export en de reserveering van de eigen markten in alle gebiedsdeelen van het Rijk voor de producten van eigen bodem en nijverheid.
Wanneer de industrie blijft kwijnen en haar laatste reserves opteert, zal de voor onzen export noodzakelijke import van grondstoffen, halffabrikaten en bedrijfshulpmiddelen voortdurend inkrimpen. Er behoeft dan ook geen tegenstelling te bestaan tusschen een rationeele industriebescherming door middel van contingenteering en specifieke invoerrechten eenerzijds en de exportbelangen anderzijds. Bij een verstandige economische politiek zullen deze belangen niet met elkaar in botsing komen. Ook de handeldrijvende middenstand en de agrarische bevolking, die van de vermeerdering der koopkracht profijt zullen trekken, zullen door industrialisatie worden gebaat.
(De Tijd - Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Industrialisatie 1433 F.)

C. **LUCHTVAART. — K. L. M. - Lijn Venezuela-Curaçao. —**
De onderhandelingen tusschen de Venezolaansche regeering en de K. L. M. over een nieuwe luchtlijn van de K. L. M. tusschen Curaçao en Cumarebo, Venezuela, hebben een zoo vlot verloop, dat de opening van deze nieuwe K. L. M.-luchtverbinding in West-Indië tegen 1 Juli 1935 mag worden tegemoetgezien. (Het Vliegveld) **(Vor. ber. K.L.M. 1785 B.)**

D. **PROF. ALBERT VERWEY ZEVENTIG JAAR. —** Op 15 Mei heeft prof. dr. Albert Verwey, hoogleeraar aan de Leidsche Universiteit in de Nederlandsche taal en hare geschiedenis en de aesthetische kritiek, den 70-jarigen leeftijd bereikt. Ingevolge de Hooger-Onderwijswet zal hij derhalve aan het eind van dezen academischen cursus het hoogleeraarsambt moeten neerleggen. In verband hiermede zal prof. Verwey op Donderdag 23 dezer zijn afscheidscollege houden.

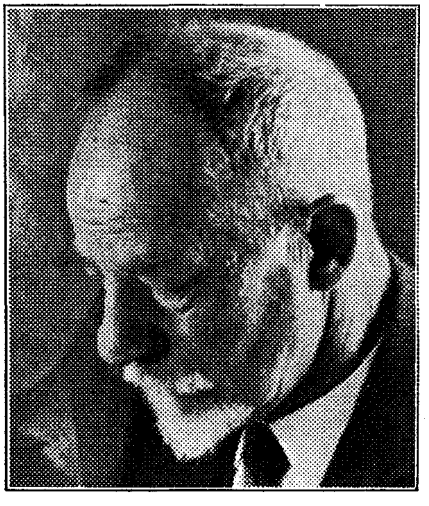

Professor Albert Verwey.

Prof. Albert Verwey werd 15 Mei 1865 te Amsterdam geboren. Hij bezocht daar ter stede de H. B. S. met 5-jarigen cursus en volgde er o.a. de lessen van Dr. W. Doorenbos. In 1884 behoorde hij tot de oprichters van het tijdschrift De Nieuwe Gids, stichtte in 1894 met L. van Deyssel het Tweemaandelijksch Tijdschrift en leidde van 1905—1919 het maandschrift De Beweging. In 1914 ontving hij van de Groningsche Universiteit het doctorschap honoris causa in de Nederlandsche letteren. Behalve gedichten en prozaopstellen schreef hij een leven van Potgieter en een studie over Hendrick Laurensz Spieghel. Ook bezorgde hij een aantal bloemlezingen en bewerkingen van Nederlandsche dichters. In 1924 werd hij benoemd tot hoogleeraar te Leiden. Hij aanvaardde dit ambt den 14den Januari 1925 met een rede getiteld: Van Jacques Perk tot Nu. (Red. K. H. A.)

E. **ENGELAND. — Rede van lord Eden. - Duitsche bewapening. —**
Voor het eerst sedert zijn ziekte heeft lord Eden op 16 Mei '35 weer in het openbaar een redevoering gehouden.
Spreker achtte den Duitschen eisch, om een leger van 550.000 man er op na te houden, een onoverkomelijk bezwaar voor een Europeesche conventie tot beperking der bewapeningen. Eden kon de in Duitschland schijnbaar bestaande vrees voor een Russischen aanval niet deelen, daar Rusland z.i. nog jaren lang

zal noodig hebben voor zijn binnenlandschen opbouw, terwijl bovendien nog een sterk Polen tusschen beide staten ligt. Wat Moskou betrof zou men verwachten, dat Rusland voor eigen bestwil afkeerig zal zijn van alles wat de machinerie zou kunnen ontwrichten die het zoo ijverig aan het opbouwen is en geen grooter ontwrichting kan men zich voorstellen dan een oorlog.
Bovendien was Eden van oordeel, dat indien eenige natie beducht zou zijn voor eigen veiligheid, het beste wat deze natie kon doen, zijn zou haar plaats in te nemen in den Volkenbond en daarbij het voordeel van de collectieve veiligheid verwerven. Voortgaande, wees Eden erop, dat het handvest van den Volkenbond en het verdrag van Locarno belangrijke factoren zijn, welke in 1914 niet bestonden. De verdragen van Locarno beteekenen de belangrijkste poging van opbouwend staatsmansbeleid in Europa sedert de stichting van den Volkenbond.
Tenslotte verklaarde Eden, dat de politiek van isolement te Londen begraven werd, zoodra Engeland het handvest van den Volkenbond onderteekende.
Voor West-Europa achtte spreker geen enkel collectief veiligheidssysteem toereikend om een oorlog te voorkomen zonder Engelands volledige medewerking en zonder een afdoende Engelsche weermacht.
Wij zijn tegen geen enkele bepaalde natie, aldus Eden, wij zijn tegen welke natie dan ook, die zou kunnen probeeren den vrede te verbreken. Men zal ons dan steeds geschaard vinden aan de zijde van het collectief systeem. (Daily Telegr.)

(Vor. ber. Eden 1749 H.)

18 MEI 1935

A. ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Abessynië benoemt leden der verzoeningscommissie. —
Volgens mededeeling van den Italiaanschen gezant te Addis Abeba heeft Abessynië thans zijn beide vertegenwoordigers voor de verzoeningscommissie ter bijlegging van het Italiaansch-Abessynische conflict benoemd. Aangewezen zijn de Fransche jurist Albert de la Pradelle en de jurist Pittman Benjamin Pattek, laatstgenoemde waarschijnlijk van Amerikaansche nationaliteit. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vorig bericht blz. 1799 F.)

B. TSJECHISCH-RUSSISCH PACT. — Geteekend. —
Op 16 Mei '35 is op het Ministerie van Buitenlandsche Zaken het Tsjechisch-Russische pact tot het verleenen van wederzijdsche bijstand geteekend. Voor Tsjecho-Slowakije teekende de Minister van Buitenlandsche Zaken, Benesj, voor de Sovjet Unie de Russische gezant te Praag, Alexandrowski.
(Prager Presse) **(V. b. Fransch-Russisch Pact 1790 I.)**

C. DISCONTOKOERSEN. —
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert		Nederl. Bank:	Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6 %	Wisseldisc.	16- 5-'35	4 %
België	16- 5-'35	2 %	Promessen-disconto	16- 5-'35	4½%
Britsch-Indië	16- 2-'33	3½%	Bel. van Eff.	16- 5-'35	4½%
Bulgarije	2- 1-'34	7 %	Bel. v. Goed.	16- 5-'35	4½%
Chili	23- 8-'32	4½%	Voorschotten Rek.-Crt.	16- 5-'35	4½%
Columbia	18- 9-'30	7 %	New York Fed. Res. B.	1- 2-'34	1½%
Danzig	2- 5-'35	6 %	Ned.-Indië	1-11-'34	3½%
Denemarken	30-11-'33	2½%	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Duitschland	21- 9-'32	4 %	Oostenrijk	23- 2-'35	4 %
Engeland	30- 6-'32	2 %	Peru	1- 8-'30	9 %
Estland	1-10-'34	5 %	Polen	26-10-'33	5 %
Finland	1-12-'34	4 %	Portgual	13-12-'34	5 %
Frankrijk	31- 5-'34	2½%	Roemenië	15-12-'34	4½%
Griekenland	14-10-'33	7 %	Spanje	29-10-'34	5½%
Hongarije	17-10-'32	4½%	Tsjecho-Sl.	25- 1-'33	3½%
Ierland	22- 4-'32	4 %	Zuid-Afrika	20- 2-'33	4 %
Italië	25- 3-'35	3½%	Zweden	29-11-'33	2½%
Japan	3- 7-'33	3.65	Zwitserland	2- 5-'35	2½%
Joego-Slavië	18- 1-'35	5 %			
Letland	1- 1-'33	5½%			
Litauen	1- 1-'34	6 %			

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. blz. 1755 F.)**

D. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Overeenkomst met het Vaticaan. —
Na zeven jaren van onderhandelen heeft het Vaticaan de overeenkomst over den modus vivendi met Tsjecho-Slowakije definitief goedgekeurd.
In de eerste etappe der ten uitvoerlegging van den modus worden de grenzen der verschillende bisdommen gewijzigd, in dien zin, dat zij met de staatsgrenzen komen samen te vallen. De kerkelijke goederen der bisdommen, waaronder ook het groot grondbezit van het domkapittel te Gran (Esztergom) in Hongarije, welk bezit echter op Slowaaksch gebied ligt, gaat in beheer van den Tsjechoslowaakschen bisschop over, als wiens vertrouwensman bisschop Jantausch, apostolisch administrateur in Tyrnau, is aangewezen. Binnenkort wordt ook de benoeming van een nieuwen nuntius te Praag verwacht.
(Prager Presse - Alg. Handelsblad) **(V. b. 1008 D.)**

E. N.V. KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD. — Surséance van betaling. —
Namens de Naamlooze Vennootschap N.V. Koninklijke Hollandsche Lloyd, gevestigd en kantoorhoudende te Amsterdam, is door den Procureur Mr. A. Baron Van Haersolte, kantoorhoudende te Amsterdam, aan de Heerengracht No. 286, bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam ingediend een verzoekschrift om surséance van betaling.
De Rechtbank, Derde Kamer, heeft bij hare beschikking d.d. 16 Mei 1935 de surséance voorloopig verleend en benoemd tot bewindvoerders Mr. M. van Regteren Altena, advocaat en procureur te Amsterdam, Heerengracht no. 274 en Paul den Tex, wonende te Amsterdam, Leidschegracht no. 10. (N. Rott. C.)

(Vorig bericht blz. 145 A.)

F. ITALIE. — Tourisme. - Deviezen. —
1. Ieder reiziger, Italiaan of buitenlander, die Italië verlaat, kan een bedrag van maximum 2.000 Lire in Italiaansch bankpapier medenemen op voorwaarde, dat de coupures niet grooter zijn dan 100 Lire;
2. Voor wat betreft buitenlandsche deviezen of chèques, in buitenlandsche valuta, bestaan geen beperkende maatregelen;
3. Wat betreft zilveren muntstukken, zoo mag de hoeveelheid, die uit Italië wordt medegenomen, niet grooter zijn dan 50 Lire.
In Italië bestaat een zilver-uitvoerverbod, en daarom mag men niet meer dan 50 Lire in zilver mee de grens overnemen. Voor buitenlandsche deviezen bestaat geenerlei beperking — en dus ook niet voor het reizen in Italië. (Handelsattaché v. d. Italiaansche Legatie, te Den Haag) **(V. b. Deviezen 1609 B.)**

G. KONINKLIJK BEZOEK AAN BRUSSEL.
H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana hebben van 13 tot 16 Mei 1935 een niet-officieel bezoek aan Brussel gebracht en de Nederlandsche afdeeling der Wereldtentoonstelling bezocht.
H. M. de Koningin heeft na terugkeer in Nederland het volgende telegram gericht aan Z. M. den Koning der Belgen:
„In Mijn land teruggekeerd, zie Ik met levendig genoegen terug op de onvergetelijke dagen, met U en Astrid doorgebracht.
De hartelijke ontvangst aan Mij en Juliana door beiden bereid, blijft bij Ons in voortdurende herinnering. Het is Ons een vreugde geweest tevens Uwe lieve kinderen te hebben leeren kennen. Wil voor Uzelven en voor Astrid nogmaals de uitdrukking van Onzen warmen dank aanvaarden. Het verheugt Mij oprecht, dat deze hernieuwde persoonlijke aanraking Onze banden wederom nauwer heeft aangehaald. Gij weet, op welken bijzonderen prijs Ik deze banden stel, niet alleen wegens de voldoening welke zij Mij en Juliana persoonlijk geven, maar ook wegens de beteekenis, welke zij kunnen hebben voor de verdere ontwikkeling van de vriendschappelijke gevoelens, welke reeds op zoo gelukkige wijze tusschen de wederzijdsche volken bestaan.
Sta Mij toe, deze gelegenheid te baat te nemen U nogmaals geluk te wenschen met de grootsche tentoonstelling, die een welsprekend blijk is van den durf en den ondernemingsgeest van België en deszelfs Hoofdstad." (Het Vaderland)

(Vor. ber. H.M. de Koningin 1541 D.; H.K.H. Prinses Juliana 1726 C.)

H. LUCHTVAART. — K.L.M. - Vijftienjarig bestaan.
Ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan van de K.L.M. werd 18 Mei '35 op Schiphol een groote vlootschouw gehouden.
Op het platform werd een aantal vliegtuigen tentoongesteld, van het oudste Fokkertype, dat bij de K.L.M. in dienst is — de F II — af tot de nieuwste Douglas-vliegtuigen. Bij den aanvang van de herdenking werd aan de voorzijde van het stationsgebouw der K.L.M. een plaquette onthuld, aangeboden door het zoogenaamde Uiver-schoolcomité. Honderdduizenden kinderen in het geheele land hebben hiervoor een bijdrage gegeven. Bij de aanvaarding van de plaquette hield de directeur van de K.L.M., de heer A. Plesman een toespraak, in welke hij dank bracht aan het comité en waarin hij verklaarde dat de goede samenwerking tusschen onderwijzers en luchtvaart, wan-

neer deze zoo blijft, hetgeen hij van harte hoopte, zeker er voor zorgen zal, dat de plaats, die Nederland in de luchtvaart inneemt, gehandhaafd zal blijven. (De Tijd)
(Vor. ber. K.L.M. 1801 C.; Vijftienj. bestaan 1516 D.)

A. **NEDERLAND. — Minister Marchant. - Ontslag verleend. Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Onderwijs ad interim. —**
Bij Kon. Besluit van 17 Mei '35 is aan mr. H. P. Marchant op zijn verzoek eervol ontslag verleend als minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, met dankbetuiging voor de vele gewichtige diensten, door hem aan den lande bewezen.
Tevens is het beheer van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen ad interim opgedragen aan den minister van Sociale Zaken, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, die de portefeuille op 17 Mei '35 heeft overgenomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Mr. Marchant 1796 A.; Kabinet 1713 D.; Prof. Slotemaker de Bruïne 1487 A.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Herv. Kerk. - Congres der Kerkvoogdijen. —**
Op de jaarvergadering van de Vereen. van Kerkvoogdijen der Ned. Herv. Kerk, op 15 en 16 Mei te Apeldoorn gehouden, hield de voorzitter, de heer J. Bakker, van Menaldum, een openingsrede, die tot titel had: Moed en verantwoordelijkheid. In de op 16 Mei voortgezette algemeene vergadering heeft mr. A. de Jong uit Mijnsheerenland over „Het werk der Vereeniging van Kerkvoogdijen in het verleden, het heden en de toekomst" gesproken. Gedurende haar bestaan, zoo betoogde spr. o.m., heeft de Vereeniging getracht voor de Kerkvoogdijen baanbrekend werk te verrichten: een goede samenwerking te krijgen tusschen bestuur en beheer, de commissies gevormd, waarvan de voornaamste zijn de Verzekerings-, Juridische-, Arbitrage- en Doodehands-commissie, provinciale afdeelingen opgericht, bekwame architecten en orgeladviseurs aangesteld, het Zuiderzeefonds gesticht, enz. enz. Toch heeft de Vereeniging nog een groot arbeidsveld voor zich. Gedacht wordt o.a. aan de oprichting van een kerkelijke bankinstelling, vrijwillige accountantscontrôle, pensionneering van kerkelijk personeel, een veertiendaagsch orgaan, het lidmaatschap ook van notabelen, bevordering dat de Kerkvoogdijen zich onder toezicht stellen, kerkbouw in de Zuiderzee, vertegenwoordiging der beheers-colleges in de Synode enz. Grondslag van het streven der Vereeniging van Kerkvoogdijen is in zijn diepste wezen verheffing van het leeken-element in de Kerk, opdat kerkvoogden paraat zijn voor hun taak. Er worde vooral geen energie verspeeld aan afbrekende critiek, maar alle kerkvoogden behooren samen te werken tot het groote doel: den opbouw der Kerk, waartoe God hen heeft gesteld. Die groote lijn zal de leiding der Vereeniging steeds in het oog houden, alleen dan is er ook voor het beheerslichaam in de Kerk een mooie taak weggelegd. (De Standaard)
(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1758 K.)

19 MEI 1935

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Edward Anderson — „Hungry Men". (Doubleday, Doran & Co., New York)
Dorothy McCleary — „Not for Heaven". (Doubleday, Doran & Co., New York)
Belgisch-Fransch: Grégoire Le Roy — „L'Ombre sur la ville" (poëzie). (Nouv. Soc. d'Edition, Bruxelles 1935)
Duitsch: Alfred Döblin — „Babylonische Wandlung, oder Hochmut kommt vor dem Fall". (Querido Verlag, Amsterdam)
Franz Kafka — „Erzählungen". (Schocken Verlag, Berlin 1935)
Engelsch: L. C. R. Cameron — „The Lady of the Leash, a Sporting novel". (Lincoln Williams & Co.)
C. E. Lawrence — „Week-End at Forthries". (Murray)
Fransch: Maurice Bedel — „L'Alouette aux Nuages". (Galimard, Paris)
Renè Laporte — „La Part du Feu", roman. (Denoël & Steele, Paris 1935)
Spaansch: Rafael Blanco y Caro — „Los Comendadores de Cordoba, Comedia famosa, de Lope de Véga". (Edición del Centenario de Lope de Véga)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1795 E.)**

D. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - De „Maxim Gorki" verongelukt. —**
De „Maxim Gorki", het grootste vliegtuig ter wereld, dat behalve zijn bemanning nog 70 passagiers kon vervoeren, is op 18 Mei '35 het slachtoffer geworden van een catastrofe.
Het enorme toestel is tijdens een vlucht op 700 meter hoogte boven het centrale vliegveld van Moskou door een ander vliegtuig geramd en brandend neergestort. Alle inzittenden der „Maxim Gorki", t.w. elf koppen bemanning en 36 passagiers, benevens de piloot van het toestel, dat de botsing heeft veroorzaakt, zijn om het leven gekomen, zoodat de ramp in totaal 48 menschenlevens heeft geëischt. (Tass Agentschap)
(Vor. ber. Vliegongelukken 1749 I.)

E. **DUITSCHLAND. — Economische toestand. —**
De minister van Financiën, von Krosigk, heeft zich in een uiteenzetting van den financieelen en economischen toestand uitgesproken tegen elke deflatiepolitiek. Hij noemde het een verontrustende situatie, dat de Duitsche uitvoer vier milliard Mark bedraagt, zijnde 12 procent van de geheele industrieele productie. 1.750.000 arbeiders werken thans voor den uitvoer, dus ongeveer evenveel als het aantal permanente werkloozen.
De minister voegde er aan toe: „Wij zijn verplicht, te leven op onze toekomstige inkomsten. Wij zijn niet voornemens een speciale militaire bijdrage voor te schrijven, maar het is onmogelijk, over te gaan tot groote verlichting der belastingen." De herleving van onze militaire souvereiniteit, zoo besloot hij, zal werk geven aan onze industrie en onzen handel.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Econ. Toestand 1443 G.)**

F. **VOETBAL. — Nederland-Engeland. —**
De op 18 Mei '35 in het Stadion te Amsterdam gespeelde voetbalwedstrijd Nederland-Engeland is met een 1—0 overwinning voor Engeland geëindigd. Met de rust was de stand 0—0. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Voetbal 1796 C.)

20 MEI 1935

G. **MEMELGEBIED. — Nat.-Socialistische ter dood veroordeelden gratie verleend. —**
Het Litausche Telegraaf Agentschap meldt:
De staatspresident heeft bij besluit van 18 Mei '35 op eigen initiatief de doodvonnissen, welke de krijgsraad had uitgesproken tegen Walther Priess, Ewald Boll, Emil Lepa en Heinrich Wannagat veranderd in levenslange gevangenisstraf. Ten aanzien van de drie eerstgenoemde veroordeelden blijft de verbeurdverklaring van hun vermogen gehandhaafd.
(Litausch Telegraaf Agentschap) **(Vor. ber. 1738 E.)**

H. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's veto tegen den „bonus". —**
De strijd over het wetsontwerp inzake den „bonus" aan de oudstrijders, dat door het parlement is aangenomen en waarvan Roosevelt een vastbesloten tegenstander is, neemt heftige vormen aan.
President Roosevelt heeft op 17 Mei '35 verklaard, dat hij ten eerste: het ontwerp zal verwerpen;
ten tweede: zijn bewoordigen zoo scherp mogelijk zal kiezen;
ten derde: zijn veto niet, zooals gebruikelijk is, door een bode bij het Capitool zal laten bezorgen, maar het persoonlijk in een vereenigde vergadering der beide Huizen den volksvertegenwoordigers naar het hoofd slingeren.
De president voegde eraan toe, dat hij de stellige hoop heeft, dat het Congres zijn woorden ter harte zal nemen. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. 1232 B.; Roosevelt 1685 B.)

I. **NEDERLAND. — Ned. Roode Kruis. —**
Op 18 Mei '35 heeft in het Jaarbeursgebouw te Utrecht H.K.H. Prinses Juliana in haar hoedanigheid van presidente van het hoofdbestuur van het Ned. Roode Kruis, voor de eerste maal de vergadering dezer vereeniging gepresideerd. (Het Vaderland)
(V. b. Prinses Juliana 1802 G.; Roode Kruis 1595 H.)

A. NEDERLAND. — Prof. mr. R. Kranenburg inzake mr. Marchant's ontslag. —
De voorzitter van den Vrijz. Dem. Bond, prof. mr. R. Kranenburg, neemt in het nummer van 18 Mei '35 van „De Vrijzinnig-Democraat" afscheid van zijn uitgetreden partijgenoot, mr. Marchant. Wij citeeren hieruit het volgende:
Onze bond staat, naar ons beginsel, open voor personen van elke godsdienstige gezindheid en hij telt ook R.K. onder zijn leden. Niettemin is bij de thans in ons land bestaande partij-indeeling, zooals zij speciaal van katholieke zijde steeds wordt gepropageerd, de overgang naar de R.K. kerk een zoo belangrijk feit, dat de politieke figuur van een vooraanstaand staatsman, een minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, daardoor ongetwijfeld een wijziging ondergaat. Aan de staatkundige positie van den betrokken staatsman is daarmede de grondslag ontzonken. (De Vrijzinnig-Democraat)
(Vor. ber. Mr. Marchant 1803 A.)

B. NEDERLAND. — Vrouwenvredesgang 1935. —
Op 18 Mei '35 hebben de Nederlandse vrouwen gedemonstreerd voor de vrede. Deze Vrouwenvredesgang 1935, ten tweeden male gehouden, is een indrukwekkende demonstratie van de vredeswil van Vrouwelijk Nederland geworden. Het aantal vrouwen, dat aan de betoging deelnam, was meer dan tweemaal zo groot als ten vorigen jare. Naar schatting bewoog het aantal demonstranten zich tussen de acht en tienduizend. (Het Volk)

21 MEI 1935

C. ENGELAND. — Kolonel Lawrence overleden. —
Kolonel Lawrence, die tijdens den wereldoorlog een opstand der Arabieren tegen de Turken organiseerde en weleens de „ongekroonde koning van Arabië" genoemd werd, van welk land hij een uitnemend kenner was, is op 19 Mei '35 in het ziekenhuis, waar hij wegens een hem overkomen motorongeluk verpleegd werd, overleden. (Daily Telegraph)

D. TSJECHO-SLOWAKIJE. - Parlementsverkiezingen.
De officieele uitslag van de parlementsverkiezingen luidt als volgt:

I. **Tsjechische partijen:**

Agrariërs	45	(— 1)
Sociaal-democraten	39	(— 1)
Benesj-socialisten	28	(— 4)
Kath. Volkspartij	22	(— 3)
Slowaaksch blok (Hlinka)	22	(+ 3)
Kleinhandelspartij	17	(+ 5)
Nationale Ver. (Kramarsj en Stribrny)	17	(— 1)
Fascisten van Gajda	6	(+ 6)

II. **Duitsche partijen:**

Henlein (nationaal-socialisten)	44	(+ 44)
Sociaal-democraten	11	(— 10)
Kath. Clericalen (Christ.-soc.)	6	(— 8)
Plattelandspartij (Spina)	5	(— 7)
Sudetenduitsch kiezersblok	9	(+ 9)
Communisten	30	(onv.)

Henlein, de leider der nationaal-socialistische partij, heeft aan president Masaryk een telegram gezonden waarin hij o.a. mededeelt:
U kunt er zich van overtuigd houden, dat ik in het resultaat van den dag van gisteren een taak zie, naar welker vervulling mijn medewerkers en ik, in strijd met alle door onze tegenstanders geuite veronderstellingen, slechts zullen streven op basis van de grondwet van ons land. (Prager Presse)
(Vor. ber. Parlement 1765 E.)

E. POLEN. — Maarschalk Jozef Pilsudski's uitvaart.
Op 18 Mei '35 kwam de lijkstoet van Maarschalk Pilsudski op het historische marktplein van Krakau aan om zijn weg te vervolgen naar het kasteel der koningen van Polen op den berg Wawel, waar het stoffelijk overschot werd bijgezet in de crypt van de graven der Poolsche heldenkoningen.
Aan de spits reed generaal Drescer, achter hem schreed een stoet van 500 geestelijken, nonnen en monniken. De president der republiek, Moscicki volgde aan het hoofd van de officieele personen en vertegenwoordigers van vrijwel alle vreemde mogendheden, waaronder Laval en Göring.
Voor de kathedraal van het koninklijke kasteel hield de president de republiek een rede waarin hij o.m. zen: „Hij heeft ons een groote erfenis nagelaten. De vereering, die zij voor hem voelden bij zijn leven zal van uur tot uur groeien tot het honderdvoudige.
Laat ons schildwachten zetten voor de drempels van onze huizen om niets van den onmetelijken schat, die zij van hem hebben ontvangen, te verspelen en om aan de ziel van hem, wien de zorg voor de Toekomst van Polen geen rust heeft gegund, den eeuwigen vrede te gunnen". (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 1796 D.)

F. POLEN. — Ontmoeting Laval—Göring. —
Ter gelegenheid van de bijzetting van maarschalk Pilsudski te Krakau hebben Laval, de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, en de Duitsche Rijksminister Göring een onderhoud gehad. Niet alleen hebben ze tegelijk met den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken Beck het noenmaal gebruikt, ook hebben ze samen diplomatieke besprekingen gevoerd, welke bijna 3 uur moeten hebben geduurd. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Laval 1800 C.; Göring 1785 E.)

G. MR. JACOB VAN SCHEVICHAVEN (IVANS) OVERLEDEN. —
Op 20 Mei '35 is te 's-Gravenhage op 68-jarigen leeftijd overleden Mr. Jacob van Schevichaven, algemeen bekend onder zijn pseudoniem Ivans, dat men vindt op den omslag van een ruim vijftigtal Nederlandsche detective-romans, meest onschuldige, knappe ontspanningslectuur. Weinigen zullen geweten hebben, dat de schrijver van „De man op den achtergrond" en zooveel andere boeiende speurdersverhalen de secretaris was van het Crisis- in- en uitvoerbureau te 's-Gravenhage, dat hij een lange carrière als jurist achter den rug had en te Amsterdam gepromoveerd was op de dissertatie over het „Wettelijk karakter van het contract van levensverzekering". Mr. van Schevichaven was een bekwaam specialist op het gebied van het verzekeringswezen. Maar hij was vooral een pittig detective-schrijver, de man, die Nederland van uitstekende spoorweg-lectuur voorzag. Bovendien schreef hij een vijftal tooneelstukken, die alle werden opgevoerd en is hij de auteur van eenige jongensboeken. (De Tijd)

H. GEESTELIJK LEVEN. — Canonisatie van Thomas More en Kardinaal Fisher. —
Op 18 Mei '35 heeft Z.H. paus Pius XI in de St. Pietersbasiliek te Rome de plechtigheid geleid, waardoor Thomas More wordt gecanoniseerd, evenals John Fisher, den bisschop van Rochester, die beiden tijdens het bewind van koning Hendrik VIII werden onthoofd.
De plechtige ceremonie werd met zeldzamen luister in de historische kerk gevierd. Twintigduizend personen hadden zich verzameld in het groote kerkgebouw, dat versierd was met roode banieren en verlicht werd door 13.000 electrische kaarsen in bronzen luchters, welke neerhingen van het dak tot den vloer. Paus Pius XI werd met een geestdriftig applaus begroet, toen hij het gebouw binnenkwam.
Hierna begon de canonisatie-plechtigheid. Neerknielend aan de voeten van den troon, smeekte kardinaal Laurenti, procurator van de canonisatie, in het Latijn den paus om den gezegenden John Fisher en Thomas More in te schrijven in den catalogus van „Heiligen van Onzen Heer Jezus Christus". Tweemaal werd nog de formule herhaald, met toevoeging van de woorden: „dringender" en „dringendst". Daarna kondigde de paus in het Latijn de plechtige proclamatie der canonisatie af.
Hij zeide: „wij decreteeren en definieeren als Heiligen en wij schrijven in den catalogus van Heiligen in den gezegenden John Fisher en Thomas More, verordineerend, dat hun nagedachtenis met devotie elk jaar in de universeele kerk zal worden gevierd, de gezegende John Fisher op 22 Juni en de gezegende Thomas More op 6 Juli". Z.H. had de dagen van hun martelaarschap gekozen. (De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 1683 G.)**

A. PROF. DR. HUGO DE VRIES OVERLEDEN. —
Op 21 Mei '35 is te Lunteren plotseling in den ouderdom van 87 jaar overleden prof. dr. Hugo de Vries, oud-hoogleeraar in de plantkunde aan de universiteit te Amsterdam, de Grand Old Man der Nederlandsche geleerdenwereld.
Hugo de Vries was 16 Februari 1848 te Haarlem geboren, waar hij het gymnasium bezocht, evenals te 's-Gravenhage, waarheen hij inmiddels verhuisde. Van 1866 tot 1870 studeerde hij te Leiden biologie, waar vooral prof. Selenka veel invloed op zijn studie heeft gehad. In 1870 promoveerde hij en zette hij zijn studie voort aan de universiteit te Heidelberg bij prof. Hofmeister en te Würzburg bij prof. Sachs. Na zijn terugkeer kreeg hij een aanstelling als leeraar aan de H.B.S. met vijf-jarigen cursus en aan de openbare handelsschool te Amsterdam, doch na eenigen tijd keerde hij terug naar Würzburg en later naar Halle, toen hij van het Pruisische ministerie van landbouw de opdracht kreeg, eenige landbouwgewassen als klaver, maïs en aardappelen te bestudeeren. Door de resultaten, die hij daarbij bereikte, werd de aandacht op hem gevestigd en in 1877 werd hij benoemd tot lector in de planten-physiologie aan de universiteit te Amsterdam, 1878 tot buitengewoon hoogleeraar en in 1879 tot hoogleeraar aan de Amsterdamsche universiteit, welke functie hij bleef waarnemen tot zijn aftreden in 1918.
Hugo de Vries heeft zeer veel geschreven op physiologisch en genetisch gebied, waarop zijn proefschrift „De invloed der temperatuur op de levensverschijnselen der planten" reeds duidde. Zijn wereldreputatie vestigde hij echter door de verschijning in 1901 van zijn studie „Die Mutationstheorie", die handelde over de mutaties, die hij had waargenomen bij de Theunisbloem (Oenothera lamarckiana).
Over hetzelfde onderwerp handelde zijn in 1910 verschenen werk „Gruppenweise art-Bildung". Tusschen deze publicaties in liet hij in 1905 verschijnen „Species and varieties, their origin by mutation" en „Plant breeding". De mutatietheorie werd over de geheele wereld met groote belangstelling ontvangen. Verschillende universiteiten boden hem leerstoelen aan, o.a. de Columbia universiteit te New York.
Prof. de Vries maakte verschillende groote reizen, o.a. naar Amerika, waarover hij verschillende werken publiceerde. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht en Photo blz. 694 B.)

B. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's groote rede. - De dertien punten. —
In de groote Rijksdag-rede, die Adolf Hitler op 21 Mei '35 heeft gehouden, heeft hij het Duitsche standpunt inzake de groote internationale politieke vraagstukken kenbaar gemaakt en in dertien punten samengevat. Deze komen in hoofdzaak op het volgende neer:

De Volkenbond moet zich losmaken van het Verdrag van Versailles. Duitschland zal verdragsherziening slechts langs vreedzamen weg trachten te verkrijgen en het Verdrag van Locarno respecteeren.
Duitschland is bereid deel te nemen aan een collectief stelsel in het belang van den vrede en wil pacten van non-agressie sluiten met al zijn buurstaten, uitgezonderd Litauen. Het wil niet treden in verleening van bijstand, vooral niet met het oog op Rusland.
Hitler wil toetreden tot een luchtpact; hij handhaaft de aangekondigde sterkte van de Duitsche legermacht, eischt luchtvaart-pariteit met de Westelijke landen en wil wat de vloot aangaat een sterkte van 35% van de Britsche marine. De Britsche suprematie ter zee wordt erkend.
Duitschland wil medewerken aan beperking van zware aanvalswapens en aan een conventie tot nietinmenging.

Aan het eind van zijn twee uur lange redevoering gaf Hitler een kristalliseering van de Duitsche opvattingen aangaande de actueele problemen in zijn dertien punten, die als volgt luiden:

GENEEFSCHE RESOLUTIE AFGEWEZEN.

1. De Duitsche regeering wijst de Geneefsche resolutie van 17 Maart van de hand. Niet Duitschland heeft het verdrag van Versailles eenzijdig geschonden, maar dit is op de bekende punten eenzijdig geschonden en daardoor buiten werking gesteld door die landen welke niet konden besluiten, de van Duitschland verlangde ontwapening ook zelf uit te voeren.
De nieuwe discrimineering, welke aan Duitschland door deze Geneefsche resolutie is toegevoegd, maakt het de Duitsche regeering onmogelijk tot dit instituut terug te keeren, zoolang niet de voorwaarden voor een werkelijk gelijke rechtspositie aller deelnemers geschapen zijn. Voor dat doel acht de Duitsche regeering het noodig, dat een duidelijke scheiding wordt tot stand gebracht tusschen het verdrag van Versailles, dat is gebaseerd op het onderscheid der naties in overwinnaars en overwonnenen, en den Volkenbond, die gebaseerd moet zijn op de rechtsgelijkheid van al zijn leden. Deze rechtsgelijkheid moet zich uitstrekken tot alle functies en alle rechten in het internationale leven.
2. De Duitsche regeering heeft zich losgemaakt van die artikelen, welke een discrimineering van Duitschland voor onbepaalden tijd vormen.
Zij zal echter de overige artikelen, die betrekking hebben op het samenleven der naties, met inbegrip van de territoriale bepalingen onvoorwaardelijk handhaven en de in den loop der tijden onvermijdelijke revisies slechts langs vreedzamen weg verkrijgen.
3. De Duitsche regeering zal geen verdrag teekenen, dat haar onvervulbaar lijkt; zij zal echter elk vrijwillig geteekend verdrag, ook als het door vorige regeeringen werd aanvaard, stipt nakomen. Zij zal met name alle uit het Locarno-pact voortspruitende verplichtingen zoolang nakomen als de andere verdragspartners het doen.
De Duitsche regeering ziet in de respecteering der gedemilitariseerde zône een voor een souvereinen staat ongehoord zware bijdrage voor de rust van Europa. Zij meent er echter op te moeten wijzen, dat de voortdurende troepen-concentraties aan de andere zijde geenszins als een aanvulling van dat streven zijn te beschouwen.
4. De Duitsche regeering is te allen tijde bereid deel te nemen aan een systeem van collectieve samenwerking tot verzekering van den vrede in Europa.

STAP VOOR STAP.

5. De Duitsche regeering is van meening, dat de opbouw eener nieuwe Europeesche samenwerking niet met behulp van eenzijdige voorwaarden kan geschieden. Deze verzoening zal zich overigens slechts stap voor stap kunnen voltrekken.
6. De Duitsche regeering is principieel bereid, pacten van non-agressie te sluiten met haar buurstaten en deze aan te vullen met alle bepalingen, welke isoleering der oorlogvoerenden en localiseering van den oorlogshaard beoogen. Zij wil alle verplichtingen aanvaarden, welke daaruit voortvloeien ten aanzien van de levering van materiaal en wapens in vrede of oorlog, voor zoover die door alle verdragspartners worden aanvaard en nagekomen.
7. De Duitsche regeering is bereid ter aanvulling van het verdrag van Locarno een lucht-pact te aanvaarden.
8. De Duitsche regeering heeft den omvang der nieuwe Duitsche weermacht medegedeeld. Zij zal dien in elk geval handhaven. Zij ziet in de vervulling van haar program noch te land, noch ter zee, noch in de lucht eenige bedreiging voor een andere natie.
Zij is echter te allen tijde bereid op haar bewapening die begrenzingen toe te passen, welke ook door de andere staten worden aanvaard. De Duitsche regeering heeft harerzijds reeds bepaalde begrenzingen van haar plannen medegedeeld, en aldus haar goeden wil getoond, een onbeperkten bewapeningswedloop te vermijden. Haar begrenzing der Duitsche luchtvloot tot pariteit met de andere westelijke groote naties maakt de vaststelling van een maximum mogelijk, waaraan Duitschland zich dan ook zal houden.
De begrenzing der Duitsche vloot tot 35% der Engelsche beteekent, dat zij nog 15% beneden de totale tonnage der Fransche blijft. Deze eisch is voor Duitschland definitief en bindend. Duitschland heeft noch het plan, noch de noodzakelijkheid of het vermogen in eenigerlei nieuwe vloot-rivaliteit te treden.
De Duitsche regeering erkent de vitale noodzaak en dus de billijkheid van een domineerende bescherming van het Britsche wereldrijk ter zee, zooals Duitschland anderzijds vastbesloten is al het noodige te doen ter bescherming van de eigen continentale existentie en vrijheid. De Duitsche regeering heeft de oprechte bedoeling alles te doen om met het Britsche volk en den Britschen staat een verhouding te vinden en te behouden, welke een herhaling van den strijd tusschen beide naties voor altijd zal verhinderen.

BEPERKING DER BEWAPENING.

9. De Duitsche regeering is bereid, actief deel te nemen aan alle pogingen, die tot een practische beperking der bewapeningen kunnen leiden. Als eenig mogelijken weg, om hiertoe te geraken, beschouwt zij een terugkeer naar de denkbeelden der voormalige Roode Kruis-conventie van Genève. Vooralsnog gelooft zij slechts in de mogelijkheid van een stapsgewijze afschaffing van oorlogswapens en strijdmethoden, die wat hun geest betreft, indruischen tegen de Roode Kruis-conventie van Genève. Zij heeft hierbij speciaal die wapens op het oog, die minder den soldaat, dan wel vrouwen en kinderen met dood en vernieling bedreigen.
De Duitsche regeering acht het denkbeeld vliegtuigen af te schaffen, maar het bombardement toe te staan onjuist en on-

deugdelijk. Zij is van oordeel, dat ook in dit opzicht étappegewijs te werk gegaan dient te worden. Derhalve: verbod van het neerwerpen van gas-, brand- en brisantbommen buiten het eigenlijke strijdgebied. Deze beperking kan geleidelijk tot een algeheel internationaal verbod inzake het neerwerpen van bommen worden uitgebreid. Daardoor zou de bouw van bombardementsvliegtuigen overbodig worden gemaakt.
10. De Duitsche rijksregeering is bereid haar goedkeuring te hechten aan iedere beperking, welke leidt tot de afschaffing der speciaal voor een aanval zich leenende zwaarste wapens. Deze categorie omvat de zwaarste artillerie en de zwaarste tanks. Gezien de enorme versterking der Fransche grens zou zulk een internationale afschaffing der zwaarste offensieve wapens Frankrijk automatisch voor 100% veiligheid verschaffen.
11. Duitschland verklaart zich bereid, zijn goedkeuring te hechten aan elke beperking van het kaliber der artillerie, slagschepen, kruisers en torpedobooten. Tevens is bij bereid, ieder internationale begrenzing der scheepsgrenzen te accepteeren. En ten slotte is zij bereid, toe te stemmen in een beperking van de tonnage van duikbooten, doch tevens in een volkomen afschaffing ingeval van vaststelling van een internationale verhouding tusschen de vloten.
Bovendien geeft zij nogmaals de verzekering, dat zij zich zonder meer zal aansluiten bij elke internationale en voor allen gelijktijdig van kracht wordende begrenzing of afschaffing van oorlogswapens.

GEEN MEENINGSVERGIFTIGING.

12. De Duitsche regeering is van meening, dat alle pogingen, om door internationale of multilaterale accoorden een verzachting van bepaalde spanningen tusschen zekere staten te bereiken, vergeefsch moeten zijn zoolang men niet de vergiftiging der openbare meening door onverantwoordelijke elementen in woord en geschrift, film en tooneel, voorkomt.
13. De Duitsche regeering is steeds bereid een internationaal accoord te aanvaarden, dat op doeltreffende wijze alle pogingen tot inmenging in andere staten verbiedt en onmogelijk maakt. Zij moet echter verlangen, dat zulk een regeling internationaal effectief is en allen staten ten goede komt. Het begrip „inmenging" moet echter precies worden gedefinieerd.
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Vaz Dias)
(Vor. ber. Hitler 1722 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Eén-jarige diensttijd ingevoerd. —**
Het rijkskabinet heeft in een op 21 Mei '35 vóór de zitting van den Rijksdag gehouden bijeenkomst zijn goedkeuring gehecht aan de wet op de weermacht, die in verband met de invoering van den algemeenen dienstplicht is opgesteld.
De diensttijd voor de drie wapens — het leger, de marine en de luchtmacht — is bepaald op één jaar. Tevoren moeten de aanstaande recruten dienst hebben gedaan in een arbeidskamp.
Dienstplichtig zijn alle Duitsche mannen van hun 19de levensjaar, tot den 31sten Maart volgende op de voltooiing van hun 45ste levensjaar.
Voor het doen van actieven dienst is arische afstamming vereischt. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Alg. Dienstplicht 1768 B.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. S. F. H. J. Berkelbach van der Sprenkel, getiteld „Over de Verkondiging". —**
Op 6 Mei heeft prof. dr. S. F. H. J. Berkelbach van der Sprenkel, van Amsterdam, met een rede getiteld: „Over de Verkondiging", zijn hoogleeraarsambt vanwege de Ned. Herv. Kerk aan de Rijks Universiteit te Utrecht aanvaard.
In verband met de herstelling van de aula der Utrechtsche Universiteit werd deze inaugureele rede uitgesproken in de Domkerk.
De plechtigheid werd bijgewoond door: vertegenwoordigers van de Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk; Curatoren der Universiteit, professoren, vele predikanten en studenten.
Aan zijn rede is het volgende ontleend:
De verkondiging gaat uit tot allen „die ooren hebben om te hooren", in de praktijk beteekent dit, dat er geen grenzen zijn. Wreed klinkt het in de wereld, die zich krampachtig groot houdt: ik weet wel, dat gij u vertwijfeld aan uzelf houdt, maar ik weet ook, dat gij van een Ander zijt. Maar die wereld is niet van den dood, hoewel ieder „daaraan moet gelooven". Verkondigen is niet: spreken van een leven, dat sterft, maar spreken van een verloren leven, dat behouden wordt.
Hopeloos lijkt het werk der verkondiging, maar God is bezig, Jezus Christus is midden in de wereld geplant en de Geest Gods spreekt tot de gemeente. De verkondiger dient, dat wat er is, dat wat gebeurt tusschen God en menschen. Het is niet genoeg voor hem, om zelf uit de menschen te zijn. Er ligt een grooter taak: hij is mensch met de menschen. Als hij daar staan zal om het Woord Gods te dienen, is hij daar met de menschen Hij is hun buurman in de bank.
Het pastorale element is de uitwisseling van persoon en persoon, die elkaar als naasten ontmoeten. Daarnaast moet hij bewaren al wat gegeven wordt. Dit werk drukt den verkondiger door zijn moeilijkheid dien kant uit waar God spreken kan.
De schijnbaar ondragelijke taak wordt gesteund door het gegeven Woord. Nu is het taak van den verkondiger om dien metgezel van hem te maken tot een metgezel van allen; tolk moet hij zijn, vertaler, nog veel meer dan dat.
De verkondiging veronderstelt de ontmoeting, vandaar haar blijdschap en haar ernst. Het begin der ontmoeting is eenerzijds Jezus en anderzijds zijn discipelen, waarover de eigenlijke openbaring eerst met Paschen als een licht opging: toen zagen zij hun „God bij zich". In deze ontmoeting wordt de mensch tot mensch-voor-God. Maar omdat ontmoeten ontvangen is, wordt voor Gods aangezicht het zien van eigen zondigheid „het krijgen van genade". Zoodra de Heere: „mijn mensch" zegt, hoort de geroepene den Vader „mijn kind" zeggen.
Deze verkondiging is de grens van de verkondiging. Eerst in de ontmoeting is er feitelijk pas sprake van kerk. In de kerk zijn de menschen „voor Gods aangezicht"; daar zijn zij schapen van den waren herder, daar zijn zij gekend, geoordeeld, vergeven, kinderen Gods. De verkondiging bouwt de kerk, niet door haar eigen kracht, maar door haar dienst.
In Gods Woord — besloot spr. — is de eerste zin, dien God tot menschen-in-onze-positie spreekt deze: „waar zijt gij?"; en in dat Boek is de laatste zin, die menschen tot hun Heer zeggen: kom Heer!". Tusschen deze twee punten ligt de dienst van hem, die verkondigt; hij is de stem van den roependen Heer en de stem van de biddende gemeente, met al wat daarin vervat is en daar tusschen ligt; met deze eenvoudige taak staat hij als ambtsdrager der kerk in de wereld. (De Standaard)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 1795 D.)

C. **NEDERLAND. — De bevolkingsdichtheid. —**
Met de toeneming van het aantal inwoners van ons land neemt ook de bevolkingsdichtheid toe. Op 1 Januari 1830 bedroeg het aantal inwoners per K.M.² voor het Rijk 80.2. Dit cijfer is voortdurend gestegen tot 100.8 op 1 Januari 1860, 210.6 op 1 Januari 1921 en 252.3 op 1 Januari 1934. Op 1 Jan. van dit jaar bedroeg het 255.4.
Van de provinciën is Drenthe het dunst bevolkt met 87.2 inw. per K.M.² (op 1 Jan. 1934); daarop volgt Friesland met 123.1, Zeeland met 140.4, Overijssel met 160.8, Gelderland met 172.9, Groningen met 176.2, Noord-Brabant met 189.3, Limburg met 266.5, Utrecht met 319, Noord-Holland met 538.7 en Zuid-Holland met 697.2.
Van de gemeenten was op 1 Januari 1934 Enschedé het dichtst bevolkt met 7514 inw. per K.M². Sinds de samenvoeging met Lonneker heeft Enschedé deze hooge plaats moeten afstaan aan Rotterdam met 7348.7 inw. per K.M². Op Rotterdam volgen Schiedam met 7278.5, 's-Gravenhage met 7089.2, Utrecht met 6958.1, Maassluis met 6053.6, Stad Vollenhove met 5964, Leiden met 5892.1, Schoonhoven met 5532.5, Amsterdam met 5194.5 en Haarlem met 5187.9. Het dunst bevolkt is Schiermonnikoog met 5.9 inw. per K.M². Daarop volgen Vlieland met 9.5, Rozendaal (Geld.) met 12.7, 's-Heer Abtskerke met 27.7, Terschelling met 30.9, St. Kruis (Zeel.) met 31.2, Blankenham met 31.3, Rolde met 31.6, Vessem c.a. met 31.8 en Duivendijke met 31.9. Van de nog niet genoemde provinciale hoofdsteden noteerde Middelburg 1347.3 's-Hertogenbosch 1997.1, Maastricht 2019.8, Arnhem 1223.7, Zwolle 2095.1, Assen 338.8, Groningen 3984.2 en Leeuwarden 3035.2.
Van de 1076 gemeenten hadden er 80 een gemiddelde per K.M², boven 1000 en 400 een gemiddelde beneden 100.
Opmerkelijk is het hooge gemiddelde van Urk met 4224.6 inw. per K.M². (Urk telt in totaal 3422 inw.) indien men dit cijfer vergelijkt met de lage gemiddelden hierboven genoemd van Schiermonnikoog, Vlieland en Terschelling.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Bevolking 1686 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Mr. W. H. Helsdingen voorzitter van den Volksraad. —**
Bij Kon. Besl. van 21 Mei '35 is benoemd tot voorzitter van den Volksraad mr. W. H. van Helsdingen, burgemeester van Soerabaja.
De heer Van Helsdingen is 4 Maart 1888 op Ambon geboren, heeft te Leiden gestudeerd en is in 1914 voor de rechterlijke macht naar Indië uitgezonden. Reeds kort nadat hij als eerste subs.-griffier ter beschikking was gesteld van den voorzitter van den Raad van Justitie te Batavia, is hij naar den departementalen dienst overgegaan, als commies-redacteur bij „Onderwijs". Bij de instelling van den Volksraad in 1918 is hij dadelijk in dienst getreden van het bureau van dat college, na enkele jaren opgeklommen tot adjunct-secretaris en in 1927 is hij mr. A. B. Cohen Stuart in de belangrijke functie van secretaris opgevolgd.
Op 2 November 1932 werd hij, nadat hij dus 14 jaar wel en wee van den Volksraad van zeer nabij had medegemaakt, tot burgemeester van Soerabaja benoemd. (Aneta) **(Vor. ber. Volksraad 1789 A.)**

B. **NEDERLAND. — Onze handel met Sovjet-Rusland.**
Het Tass-agentschap vestigt de aandacht op een artikel in het maandblad „De Buitenlandsche Handel" over den Sovjet-Russischen handel met Nederland. Aan de Sovjet-Russische douane-statistiek over den handel tusschen de Sovjet Unie en Nederland ontleent het blad het volgende overzicht:

Jaar	Uitv. naar Nederland (in millioen roebels)	Invoer uit Nederland	Uit.overschot ten gunste v. Sovjet Unie
1931	29.2	2.1	+ 27.1
1932	20.8	3.4	+ 17.4
1933	25.9	6.0	+ 19.9
1934 (11 mnd.) .	20.1	13.8	+ 6.3

De beteekenis van de Sovjetmarkt, zoowel voor producten uit Nederland als voor die uit de Nederlandsche koloniën is de laatste jaren gestegen. De Sovjet Unie treedt thans in Nederland op als een belangrijke opdrachtgever voor de scheepswerven, zoomede als afnemer van Nederlandsche producten, o.a. fabrieksinstallaties, instrumenten, haringen enz. Ook de afneming van rubber, tin, thee, kinine enz. uit de Nederlandsche koloniën heeft een aanzienlijken omvang bereikt. Het blad doet tenslotte nog opmerken, dat de vooruitzichten van de ontwikkeling van den handel met Sovjet-Rusland geheel afhangen van de wijze waarop de overeenkomstige handels-politieke betrekkingen zich zullen ontwikkelen. (Tass-agentschap)
(Vorig bericht blz. 1698 D.)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Parlementsverkiezing. - Betoogingen in Tsjechische nationalistische kringen.**
In Tsjechische nationalistische kringen stelt men de regeering verantwoordelijk voor de verkiezingsoverwinningen der Duitsche beweging. Op 21 Mei hebben rechtsche organisaties te Praag betoogingen gehouden, die zeer rumoerig waren. (Prager Presse)
(Vorig bericht blz. 1804 D.)

D. **VOLKENBOND. — Gran Chaco-conflict. - Joego-Slavië—Hongarije. —**
De buitengewone vergadering van den Volkenbond ter behandeling van het Gran Chaco-conflict is na een korte zitting op 21 Mei '35 gesloten met de goedkeuring van het rapport, dat de verdere behandeling van deze zaak overlaat aan de conferentie van neutrale Amerikaansche staten te Buenos Aires.
Bij de discussies hebben de vertegenwoordigers van bijna alle bij den Volkenbond aangesloten Latijnsch-Amerikaansche staten zich hiermede accoord verklaard.
Als resultaat van de particuliere besprekingen onder leiding van sir Anthony Eden met den Joego-Slavischen vertegenwoordiger Fotitsj en den Hongaarschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Kanya, is overeenstemming tusschen Hongarije en Joego-Slavië bereikt over de kwestie der terroristische acties op Hongaarsch gebied in verband met den moord op Koning Alexander te Marseille.
Het rapport van Eden heeft rekening gehouden met de resolutie van den Volkenbondsraad, op 10 December 1934, waarin de terroristische actie werd veroordeeld, doch tevens met de sancties, die de Hongaarsche regeering reeds heeft toegepast tegen Hongaarsche ambtenaren, die zich aan het bevorderen van dergelijke acties hadden schuldig gemaakt. Men verwacht, dat het rapport voor beide landen aanvaardbaar zal zijn, waardoor het incident definitief zal zijn gesloten. (Journal de Genève)
(V. b. Gran Chaco 1656 B.; Joego-Sl.-Hong. 1644 B.)

E. **ITALIE. — Deviezen-Contrôlebureau. —**
De Italiaansche regeering heeft een deviezen-contrôlebureau opgericht, dat tot taak heeft de deviezen die voor den buitenlandschen handel noodig zijn, te distribueeren. Deze instelling zal indirect ongeveer als regulator van den buitenlandschen handel optreden. (Corriere della Sera) **(Vor. ber. Deviezen 1802 F.)**

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. mr. A. Neytzell de Wilde over „Welvaart en traditie". —**
Op 20 Mei '35 heeft prof. mr. A. Neytzell de Wilde, chef der afdeeling Juridische en Volkenbondszaken aan het departement van Koloniën, het ambt van tijdelijk buitengewoon hoogleeraar in de koloniale landhuishoudkunde en het Indisch agrarisch recht aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen (in de vacature-Kielstra) aanvaard met een rede over „Welvaart en traditie". Na een uitvoerige inleiding, waarin spr. o.m. het familie- en het dorpsleven in Indië behandelde, kwam spr. o.a. op de economische verschijnselen. De beteekenis van het dessa-verband in Ned.-Indië en van de factor landbouw daarbij, zoo betoogde hij, laat zich uit de statistische cijfers wel afleiden. Daarbij komt dan de vorm van grondbezit, welke, indien communaal, voor de zelfstandige ontwikkeling van den individu niet bevorderlijk is. En waar erfelijk-individueel bezit overheerscht, zijn het toch weder het dessa- en familieverband, de traditie, het geloof en bijgeloof, in één woord, de sociale en economische banden, die de individualiteit der inheemsche dorpsbewoners drukken. Uiteraard wordt dit dorpsverband losser naarmate de dessa's dichter bij de steden liggen. Ook in de Buitengewesten doen zich hierbij verschillende stadia voor. Maar naarmate de sociale banden meer knellen zal men zich eerder er toe bepalen slechts aan de gemeenschappelijke productie mede te doen en voor niet meer te zorgen dan tot aan den volgenden oogst, daarbij de traditie nauwgezet in acht nemende.
Nà het cultuurstelsel kwam wel van lieverlede eerst voor Java en later voor de Buitengewesten een ongekende economische opbloei, maar in de symbiose van vreemd kapitaal en ondernemingszin met inheemsch grondbezit en werkkracht, plukte de Inlander in zijn maatschappelijk nog zoo zwakke positie, niet de vruchten van dezen voorspoed mede, gelijk normaal wel gewenscht scheen.
Was dat reeds in normale tijden een groot probleem, des te bedenkelijker wordt het in dezen crisistijd met plotselinge en enorme loonderving en verarming, waarbij het contante geld opraakt en de reserves der bevolking versmelten. Het economisch evenwicht wordt steeds labieler en de gesloten productenhuishouding der inlandsche dessa herneemt hare plaats met althans deze goede zijde van het dorpsverband, dat alles „op elkaar leunt en steunt". Daarbij kan men niet blijven. Uitweg zal gezocht moeten worden in het scheppen van handel, huis- en groot-industrie, in de ontwikkeling en intensiveering van den landbouw. Dit vereischt echter meer kapitaal-goederen met voorafgaande besparing en de mentaliteit van de inheemsche dorpeling, verwikkeld in traditie en individualiseering missend, is anders gericht dan op moderne productie-methoden en differentieering.
Traditie en welvaart! De adat poesaka remt vooruitgang in modernen zin, doch voorkomt nog langen tijd absoluut pauperisme. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1806 B.)

G. **INTERNATIONAAL CHRISTELIJK VAKVERBOND. — Een conferentie te Metz. —**
Onder voorzitterschap van den heer Pauwels heeft op 16 en 17 Mei '35 te Metz een bijeenkomst plaats gehad van den bestuursraad van het Internationaal Christelijk Vakverbond, die vertegenwoordigers van aangesloten vakverbonden en christelijke vakinternationales omvat. De vergadering hield zich o.a. bezig met het vraagstuk van de werkloosheid der jeugd, dat ook op de eerstvolgende Internationale Arbeidsconferentie behandeld zal worden. Het Internationaal Christelijk vakverbond, in samenwerking met de christelijke arbeidersjeugdorganisaties, heeft een internationale petitie georganiseerd, die door een 100-tal

jeugdige werkloozen uit de verschillende landen aan de Intern. Arbeidsconferentie zal worden aangeboden. Het totaal der in Oostenrijk, België, Frankrijk, Luxemburg en Tsjecho-Slowakije verzamelde handteekeningen van jonge werkloozen, bedraagt meer dan 80.000. (Communiqué v. h. Int. Christ. Vakverbond)
(Vorig bericht blz. 1354 G.)

22 MEI 1935

A. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's groote rede. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — **„Echo de Paris":** Pertinax schrijft dat Hitler probeert door voorstellen verwarring te brengen in de rijen der volken, die den vrede trouw zijn.
De Berlijnsche correspondent van het **„Journal"** constateert slechts dat de Rijksdagrede, waarvan Europa algemeen een geruststelling verwachtte, niets nieuws bevatte.

De **„Oeuvre"** verklaart dat Hitler weliswaar zijn vredelievende uitlatingen heeft herhaald doch tevens aan de deelneming van Duitschland aan een internationale samenwerking nieuwe voorwaarden heeft vastgeknoopt en een veiligheidssysteem, gebaseerd op wederzijdsche bijstandsverleening afwijst.

De Berlijnsche correspondent van de **„Jour"** constateert naar aanleiding van Hitler's uitlatingen tegen Sovjet-Rusland, dat Hitler met groote felheid het Bolsjewisme heeft veroordeeld.
In het **„Petit Journal"** wijst de Berlijnsche correspondent eveneens op Hitler's critiek op het communisme doch constateert tevens dat zijn rede talrijke van Duitsch standpunt bezien nuttige voorstellen bevat. De dertien punten van Hitler kunnen echter tot ingewikkelde situaties leiden.

De **„Figaro"** neemt de rede van Hitler gunstig op: „De rede toont het verlangen naar vrede en het verlangen tot onderhandelen.

De **„Populaire"** schrijft: „Zoolang Duitschland niet openlijk heeft aangenomen, dat de Sovjet-Unie dezelfde rechten op veiligheid heeft als Frankrijk en Groot-Brittannië, dan is een stabilisatie in Europa niet mogelijk.
De meest geruststellende verklaringen zijn niet voldoende, indien Duitschland zich niet aansluit bij een systeem van vredesorganisatie waarvan het middelpunt te Genève moet liggen en waaraan alle Europeesche staten deelnemen."

De **„Humanité"** schrijft: „De rede van Hitler is een ware oorlogsverklaring aan het communisme en de Sovjet-Unie.
Sedert negen jaar bestaat een non-agressie pact tusschen Duitschland en de Sovjet-Unie, dat bij het aan de regeering komen van Hitler is hernieuwd.
Dit pact verhinderd evenwel niet, dat Duitschland het plan maakt de Oekraine te veroveren of zich naar het Oosten uit te breiden. Ziedaar wat te denken geeft over de waarde van de verzekeringen van Hitler."

De **„République"** noemt de rede van Hitler als geheel niet bevredigend, hoewel niet geheel negatief. Het blad vermoedt, dat indien Frankrijk een duidelijke politiek volgt, er misschien nog een mogelijkheid bestaat, dat Duitschland durft te kiezen, wat het gisteren niet durfde te kiezen.

ENGELAND. — De bladen van alle richtingen zijn van meening, dat de rede van Hitler getuigt van vredeswil en een niet te miskennen bijdrage vormt voor de ordening in Europa, terwijl zij van een opmerkelijk vriendschappelijken en verzoeningsgezinden geest jegens Engeland getuigt.
Ofschoon de rede in veel opzichten onduidelijk is, schrijft de **„Daily Telegraph"**, is zij in haar strekking niettemin pacifistisch.
De **„Daily Mail"** is van meening, dat Hitler's rede troost biedt en hoop geeft, en dat zij met enthousiasme dient te worden ontvangen.

De **„Daily Herald"** acht Hitler's bijdrage tot het veiligheidsprobleem allesbehalve onbeteekenend. Het is, aldus het blad, zonder twijfel een goede basis ,waarop de onderhandelingen weder zouden kunnen worden opgenomen.
De **„Times"** noemt de rede van Hitler „openhartig, redelijk en begrijpelijk". Niemand die deze rede in een onpartijdigen geest leest, kan er aan twijfelen, dat de politiek, die Hitler heeft uitgestippeld, zeer wel de basis voor algeheele overeenstemming met Duitschland kan vormen — een vrij, gelijkgerechtigd en sterk Duitschland in plaats van een geknecht Duitschland, hetwelk zestien jaar geleden de vrede werd opgelegd.

ITALIE. — Over het algemeen is men van opinie, dat de rede van Hitler geen enkel nieuw gezichtspunt heeft opgeleverd. Aan de gebeurtenis in den Rijksdag kent men slechts zeer betrekkelijke waarde toe.

OOSTENRIJK. — In hun commentaren op de rede van Hitler herinneren de bladen eenstemmig den Leider er aan, dat de moord op Dollfuss gekarakteriseerd moet worden als een daad van inmenging.

POLEN. — De **„Kurjer Porany"**, Poolsch regeeringsorgaan, oordeelt dat de redevoering van den Führer een groot politiek succes vertegenwoordigt en dat de kanselier het practisch plan aanbiedt strekkende tot de handhaving van den vrede in Europa.

VER. STATEN. — Volgens den officieelen Amerikaanschen radiodienst zou de rede door hooge Amerikaansche regeeringsambtenaren te Washington worden beschouwd als een mogelijke grondslag voor een nieuwe stabiliteit in Europa.

DUITSCHLAND. — Onder het hoofd: „De dertien punten" schrijft de **Germania:** De 21ste Mei zal een historische mijlpaal blijven. Deze rede van den Leider staat op dezelfde hoogte als die, welke Adolf Hitler 2 jaar geleden voor den Rijksdag over de doeleinden zijner buitenlandsche politiek gehouden heeft. De rekenschap, die hij nu voor denzelfden Rijksdag en voor het Duitsche volk heeft afgelegd, was tevens een dringend en verklinkend beroep op de buitenwereld, die met ingehouden adem geluisterd heeft. Zij zal antwoord moeten geven op vele vragen, op verstrekkende, en van ruime opvatting getuigende aanbiedingen; laat ons hopen, dat dit antwoord zooveel tot het vredeswerk zal mogen bijdragen, als het woord van den Leider in een historisch uur reeds gedaan heeft.
(Vorig bericht blz. 1805 B.)

B. LUCHTVAART. — Nederlandsche school voor zweefvliegers. —

De Nederlandsche school voor zweefvliegers, gevestigd te Noordwijkerhout, is op 27 April '35 geopend. De school, een internaat met loopende weekcursussen, heeft o.m. ten doel: de opleiding tot de officieele A, B en C brevetten voor zweefvliegers; het behalen van diploma van instructeur; diploma van zweeftechnicus, volgens de regelingen van het Rijkstoezicht voor het gebruik van zweefvliegtuigen; constructeur en ontwerper van zweefvliegtuigen; leider van plaatselijke zweefvliegtuigclubs en jeugdluchtvaartclubs en bouwclubs van modellen.
De leiding van de school is opgedragen aan een commandant, bijgestaan door een eersten officier, die bij afwezigheid van eerstgenoemde het bevel op zich neemt, en die op zijn beurt door een bootsman(lieden) kan worden geassisteerd. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Zweefvluchten 1685 C.)

C. PORTUGAL. — Hooge militaire en bestuursambtenaren ontslagen. —

De „Seculo" bevat een lijst van 33 hooge ambtenaren en militairen, die bij besluit van den ministerraad van 14 Mei op grond van de wet tot bescherming van den staat uit hun functie zijn ontheven. Er worden nog meer ontslagen verwacht. (O Seculo)

D. SOVJET-RUSLAND. — Binnenlandsche leening volteekend. —

De door de Sovjet-regeering uitgeschreven binnenlandsche leening ten bedrage van 3½ milliard roebel is volteekend. (Prawda) **(Vor. ber. 1789 F.)**

E. SOVJET-RUSLAND. — Petroleumbron in zee aangeboord. —

De eerste petroleumbron, die in open zee werd aangeboord, is nu volledig in werking in het petroleumveld van het eiland Artem, in de nabijheid van Bakoe. De bron ligt 520 mijlen noord-westelijk van den oever en er zullen betonnen pijpleidingen worden aangelegd. (Iswestija) **(V. b. Petroleum 1100 E.)**

F. DUITSCHLAND. — Minister van Rijksweer wordt minister van Oorlog. —

Adolf Hitler is volgens de nieuwe wet op den dienststijd „opperste bevelhebber" van de weermacht. De minister van rijksweer is nu herdoopt in rijksminister van Oorlog en is bovendien „opperbevelhebber", ook reeds in vredestijd. Dit is nieuw, omdat tot nu toe onder Hitler een triumviraat der bevelhebbers van leger, marine en luchtmacht het hoogste bevel uitoefende, thans echter is de minister zelf actieve chef van deze drie groepen geworden.
Generaal von Blomberg is dus volgens de nieuwe wet minister van Oorlog. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Von Blomberg 1723 G.)

G. NEDERLAND. — Menschenroof in Hengelo. - Gutzeit wil niet terugkeeren. —

Het geval-Gutzeit heeft op 18 Mei '35 een onverwachte wending genomen. Ofschoon de Duitsche autoriteiten, naar aanleiding van de door de Nederlandsche regeering gestelde vragen, besloten hadden den Duitscher weer op vrije voeten te stellen en hem te veroorloven naar Nederland terug te keeren, heeft deze om onbekende redenen geweigerd van de hem geboden gelegenheid gebruik te maken. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1795 C.)

23 MEI 1935

A. ENGELAND. — Rede van Baldwin en zijn dertien punten. —

De rede van Hitler stond op den voorgrond in de verklaring, die de plaatsvervangende premier Baldwin op 22 Mei '35 in het Lagerhuis over de Engelsche defensiepolitiek en het verband daarvan met den internationalen toestand, heeft afgelegd. Op de afgevaardigden maakte het een grooten indruk, dat de rede gekenmerkt werd, door een verzoeningsgezinden en grootmoedigen geest.

Onmiddellijk in het begin van zijn uiteenzettingen ging Baldwin in op eenige der door Adolf Hitler genoemde 13 punten. Hij zeide daarbij o.m. het volgende:

1. De verklaring van Hitler, dat Duitschland in de lucht gelijkheid eischt met de andere afzonderlijke staten, is een bevestiging van de basis waarop het Engelsche plan gegrondvest is.
2. Het Duitsche standpunt, dat Duitschland niet alleen bereid is tot een verhooging, maar ook tot een verlaging van zijn bewapeningsniveau, is een zeer belangrijke gedachtengang.
3. De Duitsche uitlatingen over een luchtpact op de basis van het verdrag van Locarno zijn des te waardevoller daar Hitler zeide, dat een zoodanig luchtpact begeleid moet gaan door een limiteering der luchtbewapeningen.
4. Passages in de rede van Hitler toonen, dat hij de Engelsche meening over de bescherming van de civiele bevolking tegen aanvallen uit de lucht deelt.
5. Engeland begroet de bijdrage van Hitler als hulp voor een algemeene regeling in den zin van de protocollen van Londen.
6. Baldwin verklaart, dat hij niet zou refereeren aan de uitlatingen van Hitler over de Oost-Europeesche pactplannen, daar dit niet in direct verband stond tot de debatten over de defensie van heden.
7. De Engelsche regeering overweegt het plan van een coordineering der Engelsche defensie-ministeries.
8. Wat de Engelsche plannen inzake uitbreiding der bewapening betreft, deed Baldwin onder luiden bijval van het Huis een beroep op het Lagerhuis en het volk iedere paniekstemming te vermijden. „Wij willen de fouten van het verleden niet herhalen. Teveel kostbaar bloed is vergoten."
9. De sluier, die ligt over de handelingen van de drie autoritaire staten in Europa is in Duitschland voor een deel opgelicht. Laat ons hopen, aldus spr., dat hij geheel zal worden verwijderd, opdat wij opgeruimd zullen kunnen zijn.
10. Engelands maatregelen tot bewapening in de lucht worden gebaseerd op de verklaring van Hitler, dat zijn doel de pariteit in de lucht met Frankrijk is.
11. Engeland is derhalve voornemens zijn luchtvloot uit te breiden binnen den tijd van 2 jaar tot 1500 frontvliegtuigen.
12. Het luchtpact en de limiteering van de luchtbewapeningen zijn veel gemakkelijker te bereiken, wanneer de drie landen, Duitschland, Frankrijk en Engeland uitgaan van hetzelfde uitgangspunt, d.w.z. wanneer de pariteit in de lucht in alle drie staten voorhanden is.
13. Met de Engelsche industrie zijn onderhandelingen gaande om de expansie der industrie voor militaire productiedoeleinden te verkrijgen. Op dit punt wil Engeland bij geen enkel ander land achterstaan.

Namens de regeering sloot de onderstaatssecretaris van Luchtvaart, Sir Philipp Sassoon, de rij van sprekers. Hij verklaarde o.m. dat Engeland behalve de te verdrievoudigen luchtvloot voor het moederland steeds een deel der in Engeland aanwezige reserves ter beschikking zal hebben te stellen van de overzeesche luchtstrijdkrachten. Het zou niet in het openbaar belang zijn nauwkeurige bijzonderheden te verstrekken over de overige vliegtuigen, welke de Britsche regeering zal bestellen. Buitenlandsche regeeringen zouden hierover evenmin mededeelingen doen.

Sassoon besloot met als zijn overtuiging uit te spreken, dat een sterke Engelsche luchtvloot de beste garantie is voor den Europeeschen vrede.

Het Lagerhuis verwierp ten slotte met 340 tegen 52 stemmen het door de Labourpartij ingediende voorstel de suppletoire begrooting te verlagen en bekrachtigde daarmede de regeeringsvoorstellen. De Lagerhuisdebatten waren hiermede geëindigd.

(Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

(Vor. ber. Baldwin 1699 A.; Rede Hitler 1805 B.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Handels- en scheepvaartverdrag met Uruguay. —

Het wetsontwerp tot goedkeuring van het op 29 Jan. 1934 te Montevideo tusschen Nederland en Uruguay gesloten verdrag van handel en scheepvaart werd op 15 Mei '35 zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Vaderland) **(Vor. ber. 1712 B.; Tw. Kamer 1790 G.)**

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nederlandsche scheepvaart. - Wetsontwerp tot wijziging en verhooging van het tiende hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1935. —

Ingediend is het ontwerp van wet tot steun aan de scheepvaart, officieel genoemd wetsontwerp tot wijziging en verhooging van he tiende hoofdstuk der Rijksbegrooting voor het dienstjaar 1935. (Rentelooze voorschotten ten behoeve van de zeescheepvaart.)

Een bedrag van *f* 8.200.000 is uitgetrokken.

De steunverleening zal er op gericht zijn, dat deel van onze koopvaardij in stand te houden, dat een vitaal belang voor het Nederlandsche bedrijfsleven in het algemeen en voor onze internationale handelspositie in het bijzonder vormt. (Alg. Handelsblad)

(V. b. Scheepvaart 1772 G.; Tw. Kamer 1809 B.)

D. FRANKRIJK. — Victor Hugo herdacht. —

De officieele herdenking van het feit, dat Victor Hugo vijftig jaar geleden is overleden, heeft op 22 Mei '35 te Parijs plaats gehad met een symbolische plechtigheid in het Panthéon. Voor het graf van den dichter in de crypt van het monument, dat gewijd is aan de groote mannen, heeft de president der republiek namens het land bloemen neergelegd.

(Le Matin)

E. DUITSCHLAND. — Inkomen uit arbeid 1929-1934.

Het totale inkomen uit arbeid van arbeiders, Angestellten, ambtenaren en overige personen blijkt uit onderstaande tabel.

Jaren.	Totaal inkomen uit arbeid. Absolute cijfers (in mill. RM.)	Totaal inkomen uit arbeid. Verhoudingscijfers (1929 = 100)	Koopkracht van het totale inkomen uit arbeid (koopkracht 1929 = 100) Absolute cijfers (in mill. RM.)	Koopkracht van het totale inkomen uit arbeid (koopkracht 1929 = 100) Verhoudingscijfers (1929 = 100)
1929	43.045	100.0	43.045	100.0
1930	39.851	92.6	41.438	96.3
1931	33.378	77.5	37.766	87.7
1932	25.711	59.7	32.832	76.3
1933	25.980	60.4	33.908	78.8
1934	29.503	68.5	37.517	87.2

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

F. MUZIEK. — Paul Dukas overleden. —

De bekende componist Paul Dukas is op 18 Mei '35 op 69-jarigen leeftijd aan een hartverlamming overleden.

Dukas studeerde aan het Parijsche Conservatorium onder Guiraud, Dubois en Mathias en verliet het met een tweeden Prix de Rome in 1888.

Hij schreef als eerste uitgevoerde werk een ouverture voor Corneilles „Polyeucte", die Wagneriaansche invloeden vertoonde. In 1896 schreef hij zijn Symfonie in C, daarna een Sonate in Es, en in 1897 zijn zoo bekend geworden scherzo op Goethe's ballade „L'Apprenti Sorcier".

De tien volgende jaren wijdde hij zich aan zijn lyrisch drama „Ariane et Barbe-Bleue", dat in 1907 in de Opéra Comique werd opgevoerd en tot de meesterwerken der moderne Fransche opera gerekend wordt.

(Red. K. H. A.)

G. JAPAN. — Politieke Coalitie der Minseito- en Seijoekai-partij gestaakt. —

Het hoofdbestuur van de Minseito-partij heeft besloten, de politieke samenwerking met de Seijoekai te staken, welke laatste dan in de oppositie zal gaan. Deze coalitie heeft slechts 6 maanden geduurd.

(Dempo Rengo) **(Vor. ber. Minseito-partij 1560 G.)**

24 MEI 1935

H. ENGELAND. — Hoogerhuis. - Duitschland's bewapening. —

In het Hoogerhuis is op 22 Mei '35 beraadslaagd over de landsverdediging. De conservatieve lord Lloyd verklaarde, zinspelende op Duitschland, dat op slechts drie uren afstands van Londen een sterk leger bestaat, dat Engeland eens onheil zou kunnen toebrengen.

Namens de regeering deed de minister van Luchtvaart, lord Londonderry, verschillende nadere mededeelingen over het Engelsche luchtvaartprogram. Spr. constateerde dat Engeland gedwongen is geweest de politiek der eenzijdige ontwapening prijs te geven.

Lord Londonderry deelde mede, dat bij de Engelsche luchtmacht 2700 geoefende vliegers actief dienst doen. 400 vliegers zijn in opleiding, terwijl een reserve van 1200 geoefende militaire vliegers aanwezig

is. Goede militaire vliegers hebben een opleiding van 12 maanden noodig, oorlogsvliegers moeten bovendien anderhalf jaar eskaderdienst doen. „Wij kunnen nog steeds staande houden, dat wij een luchtwapen bezitten, dat sterker dekking in den rug bezit dan eenige andere luchtvloot in Europa." Er zullen nog 2500 vliegers moeten worden opgeleid, er zullen 71 nieuwe eskaders worden gevormd. De minister besloot met te verklaren, dat de Engelsche regeering onder geen omstandigheden „in de lucht" een tweede rangspositie zal accepteeren. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Duitsche Bewapening 1791 B.)

A. **JANE ADDAMS OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van 75 jaar is op 22 Mei '35 de meest vooraanstaande vrouw der Vereenigde Staten, Jane Addams, te Chicago overleden.
Jane Addams is een der krachtigste pioniers geweest voor de internationale vrouwenbeweging en heeft zich ook bewogen op het gebied van den vrede en het sociale leven. In 1931 verwierf zij, tezamen met den Amerikaanschen professor Murray Butler, den Nobelprijs voor den vrede.

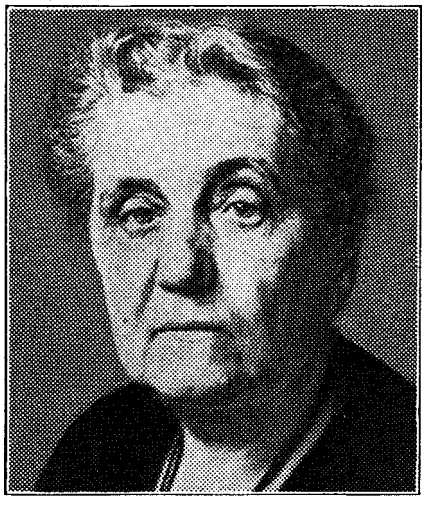

Jane Addams.

Van haar socialen arbeid is het meest bekend hetgeen zij te Chicago heeft verricht; zij organiseerde hier het armenwezen, stichtte asyls voor verwaarloosde dakloozen; door dit werk verkreeg zij een grooten invloed op de armen en oefende zij grooten invloed op den armenzorg in het geheele gebied der Ver. Staten. In 1901 is zij een der voornaamste propagandisten geweest voor de verkiezing van Theodore Roosevelt tot president; zij was van meening, dat de vooruitgang het meest gebaat zou zijn door diens verkiezing. (Ned. Tel. Agentsch. Reuter)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wet op verbindend- of onverbindend verklaring van ondernemersovereenkomsten goedgekeurd. —**
De Eerste Kamer heeft op 23 Mei '35 het ontwerp betreffende algemeen verbindend- of onverbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten goedgekeurd met 31 tegen 8 stemmen. De tegenstanders waren de aanwezige 4 liberalen en 4 leden van de Christelijk-Historische fractie. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1704 I.; Eerste Kamer 1794 C.)

C. **MANDSJOEKWO. — Olie-politiek. - Standard Oil Cy. of New Jersey verlaat het land. —**
De Anglo-American Oil, de Engelsche distributie-mij. der Standard Oil Cy. of New Jersey, heeft uit protest tegen de invoering van een petroleummonopolie besloten haar deuren te Moekden te sluiten. De Engelsche en Nederlandsche maatschappijen zijn van plan dit voorbeeld te volgen. Bovendien zijn zij voornemens alle petroleumvoorraden naar Dairen te verzenden, ten einde druk uit te oefenen.
Van officieele Mandsjoerijsche zijde wordt medegedeeld, dat in geval de buitenlandsche petroleumconcerns verdere maatregelen nemen, de Mandsjoerijsche regeering gedwongen zou zijn de petroleumvoorraden van de buitenlandsche concerns in het belang van de veiligheid van het nationale bedrijfsleven in beslag te nemen tot een opheldering van den toestand op de Mandsjoerijsche petroleummarkt verkregen is.
(Dempo Rengo) **(Vor. ber. Oliepolitiek 1764 A.)**

D. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Abessynië's standpunt den Volkenbond uiteengezet. —**
Op 20 Mei '35 is te Genève een telegram van den Keizer van Abessynië ontvangen, waarin deze opnieuw zijn standpunt jegens de politiek van Italië uiteenzet.
De Abessynische keizer wijst op de militaire voorbereidingen van Italië en beschuldigt dit land ervan, een essentieel gedeelte van het Abessynisch grondgebied onrechtmatig bezet te houden.
Abessynië eischt pertinent, dat de Raad voor de afwikkeling van het geschil zorg draagt en den militairen maatregelen van Italië een halt toeroept.
Indien Italië de behandeling van alle incidenten, welke zich sedert 23 November in de buurt van de grens tusschen Abessynië en Somaliland hebben voorgedaan van de hand wijst, eischt Abessynië van den Volkenbond, dat deze zich met het geschil zal bemoeien en op grond van art. 15 van het Pact zal overgaan tot een diepgaand onderzoek.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1802 A.)**

E. **WIJSBEGEERTE. — Hersenen en intelligentie. - Lezing prof. Buytendijk. —**
Voor de Vereeniging voor Wijsbegeerte en den Psychologischen Studiekring heeft op 18 Mei '35 prof. dr. F. J. J. Buytendijk een voordracht met lichtbeelden gehouden over „Hersenen en Intelligentie". Wij ontleenen hieraan het volgende:
De samenhang tusschen hersenen en intelligentie, aldus spr., is een algemeen erkend feit. Men weet immers, dat door een laesie der hersenen denkstoringen kunnen optreden. Ook bij de dieren heeft men verband kunnen constateeren tusschen de ontwikkeling der hersenen en den graad der intelligentie.
Spr. verwerpt de gangbare anatomische omschrijving van de hersenen en de definitie van intelligentie als een „vermogen van den geest". Hij definieert de intelligentie niet als een vermogen, maar als een gedragswijze van het individu, waarbij alle functies betrokken zijn, en de hersenen omschrijft hij als het centrale orgaan van het geheel der physiologische functies. Overgaande tot een beschouwing van het dierlijk leven in het algemeen, noemde spr. dit „een bewegen en bewogen worden met en tegenover een buitenwereld"; het dier bestaat om zoo te zeggen niet op zichzelf, maar in relatie met de omgeving. Bij hooger ontwikkelde dieren treft men verschillende functies als zelfstandig optredende aan. Zoo kan men dan waarneming en handeling onderscheiden en in de handeling weer: aanleiding, gerichtheid, uitvoeringswijze, uitvoeringsmiddelen en voltooiing. Deze onderdeelen kunnen wij echter niet anders aanduiden dan met dezelfde begrippen, die wij op het gebied van het menschelijk leven bezigen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 1761 K.)

F. **NEDERLAND. — N.V. Industriebank in Limburg.**
In de algemeene vergadering van aandeelhouders werden gekozen tot leden van den Raad van Beheer der instelling: mr. E. Baron van Hövell tot Westerflier, voorzitter; prof. dr. ir. H. Gelissen, secretaris-penningmeester; H. Hermans, prof. H. Kaag, ir. J. Rieter, prof. mr. G. Russel en mr. R. Koole, leden.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1787 D.)**

G. **TSJECHO-SLOWAKIJE. - Senaat. - Samenstelling.**
De samenstelling van den Senaat is op 22 Mei '35 gepubliceerd. Het aantal Tsjechische zetels is met 96 evenals dat der Duitschers met 33 onveranderd gebleven. Daarnaast staan dan de communisten met 16, die een zetel winnen, en het Sudetenduitsche kiezersblok, waarin ook Hongaren zitten, met vijf zetels, dat er een verloren heeft.
De verdere verdeeling is als volgt: Tsjechische partijen: Tsjechische agrariërs 23 (0), Sociaal-Democraten 20 (0), Benesj-socialisten 14 (—2), Katholieke Volkspartij 11 (—2), Slowaaksch autonomis-

tisch blok van Hlinka 11 (+), Nationaal-Fascistische vereeniging 9 (0), Kleinhandelpartij 8 (+2).
Duitsche partijen: Henlein 23, Sociaal-Democraten 6 (—6), Christelijk-Socialen (Katholieke Clerikalen) 4 (—4). De fascisten van Gajda en de Landbund van Spina kregen, zooals bekend, geen mandaat in den Senaat. (Prager Presse)

A. **VOLKENBOND. — Geschil Italië-Abessynië. —**
Italië heeft het compromis inzake de regeling van het Italiaansch-Abessynisch conflict aanvaard.
Het compromis bevat:
1e. de nieuwe bevestiging van het geheele artikel V van het Italiaansch-Abessijnsch verdrag van 1928, hetwelk voorziet in arbitrage en in het bijzonder in het niet zijn toevlucht nemen tot geweld;
2e. vaststelling van een termijn voor de verzoeningsprocedure;
3e. vaststelling van een nieuwe bijeenkomst van den Raad van den Volkenbond, indien arbitrage niet een regeling tot resultaat heeft. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1810 D.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's veto tegen den „bonus". - Senaat heeft geen tweederde meerderheid. —**
President Roosevelt heeft op 22 Mei '35 persoonlijk in de vereenigde zitting van de beide huizen van het Amerikaansche Congres mededeeling gedaan van zijn veto tegen de wet-Patman tot het betalen van de bonus-uitkeeringen aan de oud-strijders en de redenen, welke hem tot dit veto aanleiding hebben gegeven. Gelijk men weet is dit de eerste maal dat een president van de Vereenigde Staten in het Congres zijn veto komt uitspreken, waardoor deze zitting een historisch karakter werd verleend.
De 2200 millioen dollar van het deficit van dit oogenblik zal de Ver. Staten nog tot het staatsbankroet leiden, zei de president, maar er zal geen enkele zekerheid meer zijn, indien wij toegeven aan de groepen, die het Congres dwingen met hun bijzondere wenschen rekening te houden. Roosevelt herinnerde er voorts aan, dat tot het einde van het laatste belastingjaar reeds 7800 millioen dollar is uitgegeven voor de oud-strijders, nog afgezien van alles, wat zij in den vorm van algemeene hulp hebben ontvangen.
Roosevelt zei voorts, dat indien de voorstellen van Patman tot wet worden, deze er toe zullen leiden, dat een niet te controleeren prijsniveau zal ontstaan en dat de waarde van de besparingen er door zal worden verstoord. Van de grootste beteekenis is, dat wij niet toegeven aan een gevoel van medeleven met een enkele groep of klasse der bevolking. Een politiek waarbij aan de verlangens van iedere groep zal worden voldaan wil zeggen, dat het beginsel van de regeering „door en voor alle deelen van het Amerikaansche volk" wordt opgegeven en dat daarvoor in de plaats een regeering van „door en voor politieke dwang van de zijde der overheid" treedt. Wij kunnen ons alles veroorloven, wat wij noodig hebben, maar wij kunnen ons niet alles veroorloven, wat wij willen hebben.
Ik vraag uw speciale aandacht voor het feit, dat alleen reeds van het standpunt uit van handhaving van de credietwaardigheid van de Ver. Staten het absoluut onjuiste standpunt van het Congres extra belastingen voor extra uitgaven te reserveeren op zichzelf reeds het verwerpen van de wet zou rechtvaardigen. Een ongecontroleerde inflatie en de verstoring van het prijspeil kan niet worden vermeden, indien de bankbiljettenpers aan het werk wordt gezet, wanneer zich toevallig een omstandigheid als de oud-strijdersuitkeering voordoet. Door scherp stijgende prijzen wordt in de eerste plaats die groep van menschen getroffen, die van een vast inkomen moeten leven. Iedere invalide oud-strijder, die een pensioen heeft, moet tot deze groep worden gerekend. Ieder land, dat getracht heeft zijn verplichtingen na te komen, in den vorm als door de wet-Patman wordt aangegeven, heeft daarvan de nadeelige gevolgen ondervonden.
Ik ben verantwoordelijk voor boeren, mijnwerkers, weduwen, weezen en voor de vijf millioen noodlijdenden en kan daarom geen eenzijdige maatregelen voor een kleine groep goedkeuren, zoo was zijn slotconclusie.
Het Huis van Afgevaardigden nam met 322 tegen 98 stemmen het wetsontwerp tot uitkeering van den bonus aan.
Het lot van het wetsvoorstel hing daarmee af van den Senaat. Deze heeft in zijn op 23 Mei '35 gehouden zitting het bonuswetsontwerp wel is waar voor de tweede maal aangenomen, echter niet met tweederde meerderheid, hetgeen voor het ongedaan maken van een presidentieel veto door de grondwet wordt vereischt.
Vóór het ontwerp stemden n.l. 54, er tegen 40 senatoren.
Door deze aanvaarding met te geringe meerderheid heeft de Senaat het veto van Roosevelt gesteund, zoodat de Patman Bill geen kracht van wet krijgt. (New York Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1803 H.)

C. **NEDERLAND. — Grotius-medaille. - Baron Aloisi toegekend. —**
Het hoofdbestuur van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede heeft in zijn laatst gehouden vergadering besloten, de Grotius-medaille voor 1935 toe te kennen aan baron Aloisi, vertegenwoordiger van Italië in den Raad van den Volkenbond, als blijk van waardeering voor de vele diensten, die deze aan den Volkenbond in het algemeen heeft verleend en in het bijzonder in zijn kwaliteit van voorzitter van het Comité van Drie voor de regeering van aangelegenheden betreffende het Saarvraagstuk.
De Grotius-medaille is ter gelegenheid van het 300-jarig verschijnen van Grotius' standaardwerk: „Het recht van oorlog en vrede" in 1925 door de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede ingesteld. Zij wordt jaarlijks toegekend aan een of meer personen of instellingen, die zich verdienstelijk hebben gemaakt op het gebied van volkenrecht, vredesbeweging of Volkenbond. (De Telegraaf)

25 MEI 1935

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Oud-Katholieke Kerk. - Synode afgeschaft als permanent instituut. —**
Op 16 Mei '35 heeft te Utrecht de Oud-Katholieke Synode vergaderd. Vooraf gegaan was een heilige dienst in de kerk van de H. Gertrudis, waarbij pastoor E. Lagerwey sprak naar aanleiding van 2 Cor. 4 : 16, 18.
De vergadering, welke eigenlijk reeds in 1934 gehouden had moeten worden, doch wegens ziekte van den aartsbisschop mgr. F. Keuninck was uitgesteld, hield zich in het bijzonder bezig met de reorganisatie van de synode. De voorzitter, mgr. F. Keuninck, herinnerde er aan, dat de synode vijftien jaar geleden is opgericht. Het episcopaat heeft in dien tijd aan de synode de gelegenheid gegeven zich in het kerkelijk leven in te burgeren. Dit schijnt echter niet gelukt te zijn. „In onze kerk met haar eeuwenoude tradities en instellingen bleek het synodale instituut op allerlei bezwaren te stuiten. Dit wil niet zeggen, dat er in de Oud-Kath. Kerk geen begrip is voor een synode. Het hangt er maar van af, wat men onder een synode verstaat. Sinds de oudheid was er in de Kerk plaats voor een synode. Het begrip blijft bestaan, al zou de synode in haar tegenwoordige gedaante verdwijnen."
De commissie, welke door de vorige synodale vergadering was ingesteld om een reorganisatie te bestudeeren, bracht nu bij monde van pastoor P. J. van Buuren rapport uit.
Voorgesteld werd om de synode als permanent instituut op te heffen: het episcopaat worde dan terzijde gestaan door een raad van deskundigen op geestelijk en stoffelijk gebied, die door de bisschoppen op advies van den clerus worden benoemd. In gevallen, waarin naar het oordeel der bisschoppen het wenschelijk is het gevoelen der geheele Kerk te leeren kennen, ware door hem een synodus bijeen te roepen, bestaande uit vertegenwoordigers van alle Oud-Kath. gemeenten, telkens uit een door de leden der gemeenten te kiezen.
De synodale vergadering nam deze grondbeginselen van reorganisatie aan. De commissie zal nu deze beginselen in een statuut uitwerken, dat door de volgende synode in 1936 moet worden behandeld.
Daarna sprak pastoor B. A. van Kleef over het arbeidersvraagstuk. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Oud-Kath. Kerk 1710 C.)

E. **MANDSJOEKWO. — Nieuw kabinet. —**
Het nieuwe Mandsjoerijsche kabinet is als volgt samengesteld:
Tsjang Tsjing Hoei, minister-president; Loe Joeng Hoeang, Binnenlandsche Zaken; Soen Tsji Tsjang, Buitenlandsche Zaken; Joen Tsji Sjan, Oorlog; Ting Tsjien Hsioe, Nijverheid; Li Sjau Keng, Verkeersmiddelen; Feng Han Tsjing, Justitie; Joean Tsjen Tse, Onderwijs; Tsjang Hsi Hsia, voorzitter van den Privy Council; Tsji Wang, Mongoolsche Zaken.
Het nieuwe kabinet is vooral opmerkelijk door de omstandigheid, dat daarin zijn opgenomen jonge opkomende politici zoowel als oude veteranen van de Tsjing-dinastie. (Dempo Tsjoesin)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe Pachtwet ingediend. —**
Op 24 Mei '35 is een wetsontwerp ingediend houdende een nieuwe regeling van de pacht.
De Memorie van Toelichting brengt in herinnering, dat de Eerste Kamer de beide ontwerpen van wet houdende nieuwe regeling van de pacht en regeling van de pachtcommissies op 5 Februari 1932 heeft verworpen.
Het thans aangeboden ontwerp bedoelt een samensmelting van de beide oude ontwerpen te zijn, welke slechts een revisie, zij het dan ook een op een aantal punten niet onbelangrijke revisie, hebben ondergaan.
De onderdeelen welke een wijziging hebben ondergaan, zijn:

1. Het zoogenaamde „continuatierecht".
2. De vergoeding voor door den pachter aangebrachte verbeteringen.
3. Het tegengaan van buitensporige pachtovereenkomsten.
4. De berechting van pachtzaken, in verband met de pachtcommissies.
5. De vorm van het ontwerp. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Pachtwet 794 A.; Tw. Kamer 1809 C.)

A. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Op 23 Mei '35 heeft de Banque de France haar disconto verhoogd van 2½ tot 3%. Op 25 Mei '35 werd het disconto weder verhoogd van 3 tot 4%.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1802 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Zwitsersche eisch om oorlogsschadevergoeding afgewezen. —**
In de openbare zitting van den Volkenbondsraad van 23 Mei '35 is de eisch van Zwitserland tegen Frankrijk, Duitschland en Italië betreffende tijdens den wereldoorlog aan Zwitsersche burgers toegebrachte schade definitief afgewezen. De geëischte schadevergoeding bedroeg in totaal 50 millioen Zwitsersche francs. Het beroep op den Volkenbond was een laatste poging in deze aangelegenheid, waartoe de Zwitsersche bondsraad was overgegaan onder den druk der openbare meening, ofschoon de directe onderhandelingen reeds hadden doen blijken, dat geen kans op slagen bestond. (Journal de Genève) **(1502 D.)**

C. **NEDERLAND. — Verlenging van de contingenteeringen. —**
Men verzoekt ons mede te deelen, dat bij de hierna te noemen contingenteeringen, welke per 1 Juni '35 zullen worden verlengd, de navolgende autonome percentages zullen worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden:

Lint, band en veters .	30%	waarde	1 jaar
Lucifers	30%	gewicht (bruto)	1 jaar
Zeevisch	30%	gewicht (netto)	1 jaar
Aal en Paling . . .	25%	gewicht (netto)	1 jaar
Kunstzijden garens .	80%	gewicht (bruto)	5 mnd.
Zinkwit en Lithopon .	100%	gewicht (bruto)	5 mnd.

Voor de contingenteering van zinkwit en lithopon wordt als basistijdvak aangenomen Juni t/m Augustus 1934. De basistijdvakken van de andere contingenteeringen blijven ongewijzigd.
De aandacht wordt er op gevestigd, dat bovengenoemde percentages alleen betrekking hebben op de autonome landencontingenten, derhalve niet op de bij handelsverdrag verleende contingenten.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Conting. 1790 H.)**

D. **ASTRONOMIE. — De eigenschappen der planeten.**
Dr. D. Reuyl schrijft in Hemel en Dampkring over de physische en chemische eigenschappen der planeten. De karakteristieke eigenschappen worden tenslotte als volgt in het kort aangegeven:
Mercurius. Temp. ong. 300° C. aan de verlichte zijde. Geen dampkring. De oppervlakte gelijkt op die der maan.
Venus. Temp. vermoedelijk ong. 100° C. aan de oppervlakte onder het wolkendek. Koolzuurdampkring, zonder waterdamp en zonder zuurstof.
Mars. Temp. ong. 0° C. in de tropen op het midden van den dag. Gemidd. temp. vèr daar onder. IJle dampkring met waterdamp en misschien een geringe hoeveelheid zuurstof. Roode kleur verklaard door geoxydeerde ijzerverbindingen.
Jupiter. Temp. in de zichtbare lagen ong. —130° C. Dampkring met ammonia en methaan. De roode en de groene vlekken in het wolkendek verklaard door sterke absorptie in het rood en oranje door ammoniawolken.
Saturnus. Temp. in de zichtbare lagen ong. —150° C. Dampkring met ammonia en methaan. Ring dampkring-loos.
Uranus en Neptunus. Temp. in de zichtbare lagen lager dan bij Saturnus. Methaandampkring. Groene kleur verklaard door absorptiebanden van methaan in het rood en oranje. (Hemel en Dampkring)
(Vor. ber. Astronomie 1714 I.)

E. **ARGENTIJNSCH-BRAZILIAANSCH PACT. — Tegen onlusten in Zuid-Amerika. —**
Tusschen Brazilië en Argentinië is een pact gesloten tot regeling van de maatregelen, die zullen worden genomen, indien in een van beide landen een revolutie uitbreekt. Het land, waar de onlusten plaats hebben, stelt direct het andere land op de hoogte, dat dan bepaalde maatregelen neemt. Er wordt o.a. toezicht gehouden op menschen, die van plan zijn zich bij de revolutionnairen te voegen, het dienstnemen bij de opstandelingen wordt verboden, oorlogszuchtige elementen worden ontwapend en gevangen genomen, de rebellen mogen verder geen gebruik maken van telegraaf- en telefoonlijnen en geen handel drijven in wapens. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Embargo op zilver. —**
Minister Morgenthau heeft met goedkeuring van president Roosevelt een embargo gelegd op den invoer van buitenlandsche zilverstukken, ten einde een druk op het geldwezen van landen, waar zilver in omloop is, te voorkomen. De Schatkist is gerechtigd hierop uitzonderingen toe te staan. (Keesings Fin. Archief)
(Vor. ber. Zilver 1429 B.)

G. **DUITSCHLAND. — Handelsbalans in April 1935.**
In April '35 bedroeg de waarde van den invoer in Duitschland 359 millioen Rijksmark (vorige maand 353 millioen Rijksmark). De waarde van den uitvoer bedroeg in April 340 millioen Rijksmark en is in vergelijking met Maart met 7% gedaald.
Terwijl de handelsbalans in Maart actief was tot een bedrag van 12 millioen Rijksmark, is hij voor April passief met 19 millioen Rijksmark. In hoofdzaak wordt dit toegeschreven aan de seizoensomstandigheden. (Konjunkturforschung) **(Vor. ber. 1673 B.)**

H. **NEDERLAND. — Mijnconflict ten einde. —**
Bij de op 24 Mei '35 gehouden bespreking ten departemente van Waterstaat, in verband met de situatie in de particuliere mijnindustrie en de positie van het algemeen Mijnwerkersfonds, is na langdurige besprekingen volledige overeenstemming bereikt. Het loonconflict is hiermede tot een bevredigende oplossing gebracht.
Aan de conferentie, welke stond onder leiding van den minister van Waterstaat, Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, is deelgenomen door den minister van Sociale Zaken, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, den rijksbemiddelaar prof. Aalberse, mr. Waterschoot van der Gracht, hoofdingenieur der mijnen en mr. Couvee, referendaris van Waterstaat, chef van de afdeeling Mijnwezen, alsmede vertegenwoordigers van de directies en van de mijnwerkersorganisaties.
De bereikte overeenstemming komt in hoofdzaak hierop neer, dat de mijndirecties er in hebben toegestemd, de aangekondigde loonkorting, welke aanleiding is geweest tot het conflict, terug te nemen. Zoowel de directies als de besturen der mijnwerkersorganisaties hebben toegezegd, volle medewerking te verleenen aan het onder leiding van mr. T. J. Verschuur in te stellen onderzoek. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 1690 C.)

26 MEI 1935

I. **VOLKENBOND. — Christenvervolgingen in de Sovjet-Unie. - Brief der Christelijke Kerken. —**
De in Genève vertegenwoordigde Christelijke kerken van alle richtingen hebben aan de leden van den Volkenbondsraad een brief gezonden, waarin zij wijzen op de systematische vervolging van het Christendom in de Sovjet-Unie. Deze vervolging geschiedt weloverwogen door de Sovjet-autoriteiten. De aandacht wordt gevestigd op verklaringen van Stalin en besluiten van de communistische partij over de noodzakelijkheid van een onverbiddelijken oorlog tegen den godsdienst.
De Volkenbond, aldus het schrijven, kan hiertegenover niet onverschillig blijven. De kerken kunnen niet toestaan, dat de regeeringen, die lid zijn van den Volken-

bond, werkeloos toezien hoe de geloovigen worden vervolgd. De Volkenbond moet rekening houden met de heiligste belangen van het geloof en heeft tot taak al zijn leden te verplichten de vrije leer van het evangelie en de vrije beoefening van den godsdienst toe te staan. (Berliner Tageblatt)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: H. W. van Loon — „Ships". (Simon & Schuster, New York)
Duitsch: Gerhart Ellert: „Karl V", roman. (Speidelsche Verlagsbuchhandlung, Wien und Leipzig)
Duitsch-Zwitsersch: Jacob Lorenz — „Erinnerungen eines simplen Eidgenossen". (Erlenbach, Eugen Rentsch 1935)
Engelsch: J. L. Hodson — „God's in His Heaven". (Gollancz)
S. W. Powell — „Autobiography of a Rascal". (Selwyn and Blount)
Fransch: Fernand Fleuret — „Le Sel sur la plaie". (Prix de la Renaissance 1935)
Juliette Pary — „Les Hommes sont pressés". (Gallimard, Paris)
Nederlandsch: C. Debrot — „Mijn zuster de negerin". (Uitg. Nygh & v. Ditmar, N.V.)
Hendrik de Vries — „Copla's". (Korte gedichten over Spanje)
E. Zernike — „Vriendschappen". (Nygh & v. Ditmar, 1935)
Russisch: B. Gorbatof — „Moje pokolenie" (mijn generatie). (Staatsdrukkerij, Moskou)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1803 C.)**

B. **CANADA. — Goud-exploratie. —**
De Canadeesche regeering heeft een bedrag van 40.000 pond beschikbaar gesteld voor goud-exploratie op groote schaal. Er zullen 180 expedities, elk van 4 of 5 man, waaronder vele geoefende geologen en studenten der geologische faculteiten, worden uitgerust, die systematisch in elke provincie naar sporen van goud zullen zoeken en rapporten aan de regeering zullen uitbrengen. (La Patrie, Montréal)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1936. —**
In de begrootingsvergadering is het ontwerp-begrooting voor 1936 vastgesteld.
De gewone dienst vertoont een tekort van rond *f* 21.000.000, waarbij gerekend wordt op ongeveer hetzelfde bedrag aan schuldaflossing.
Aangezien de buitengewone dienst ten naaste bij klopt, is derhalve een begrootingsopzet verkregen welke geen vermeerdering van schuld aangeeft.
(Aneta) **(Vor. ber. Begrooting 1794 C.)**

D. **ITALIE. — Rede van Mussolini. - Abessynië, Duitschland, Oostenrijk. —**
Mussolini heeft op 25 Mei '35 in de Kamer een korte rede gehouden over de buitenlandsche politiek, waarvan de Abessynische kwestie het voornaamste gedeelte uitmaakte. De Duce besprak het op 24 Mei '35 aanvaarde compromis betreffende de verzoeningsprocedure en de arbitrage die zich beperkt tot het incident bij Oeal Oeal, maar legde er den nadruk op, dat vooral in Italië niemand zich te veel illusies hieromtrent moest maken.
Mussolini gaf vervolgens een overzicht van de gebeurtenissen in Europa sedert het begin van dit jaar en besprak o.a. het plan van de Donauconferentie, die niet in Juni zal worden bijeengeroepen, maar eerst later, na een zeer nauwkeurige voorbereiding. Hij voegde hier echter aan toe, dat de Oostenrijksch-Hongaarsche eischen niet de verwezenlijking van de doeleinden der conferentie zouden kunnen verhinderen.
De Duce sprak vervolgens zijn waardeering uit over de jongste rede van Hitler in den Rijksdag en zeide nadere informaties te zullen inwinnen inzake sommige punten. Betreffende het Oostenrijksche probleem verklaarde Mussolini, dat dit een Europeesch èn een Italiaansch probleem is, echter niet uitsluitend een Italiaansch. Hij achtte de verdediging van den grens aan den Brenner zeer belangrijk en voegde hieraan toe, dat alle grenzen, zoowel van het moederland als zijn koloniën zonder onderscheid onschendbaar zijn en tegen iedere bedreiging moeten worden verdedigd. Italië zal dan ook alle maatregelen nemen, die het noodig acht om zijn grenzen te beschermen.
(Agenzia Stefani) **(Vor. ber. Mussolini 1799 F.)**

E. **ZWEDEN. — Deensche kroonprins getrouwd. —**
Het huwelijk van kroonprins Frederik van Denemarken en prinses Ingrid van Zweden, dochter van Gustaaf Adolf, kroonprins van Zweden, is op 24 Mei 1935 in de Storkyrkan (de Groote Kerk) te Stockholm ingezegend. Onder de vele gasten bevonden zich Z.M. de Koning der Belgen en gemalin en ook de ex-kroonprins en -prinses van Duitschland.
(Svenska Dagbladet) **(Vorig bericht blz. 1723 F.)**

F. **NEDERLAND. — Vorderingen op Italië. - Onze Regeering vraagt opgaven. —**
In verband met de loopende regeeringsonderhandelingen met Italië is het van belang op korten termijn een overzicht te krijgen van de per 25 Mei 1935 op genoemd land uitstaande vorderingen, verband houdende met het handelsverkeer.
Belanghebbenden wordt derhalve in hun eigen belang aangeraden een zoo volledig nauwkeurig mogelijke opgave van hun vorderingen te verstrekken aan het bureau Betalingsverkeer van het ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutscheweg 107, 's-Gravenhage (telefoon interc. letter 1).
Inzending der opgaven moet geschieden uiterlijk 29 Mei 1935. (Het Vaderland)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. dr. Albert Verwey's afscheidscollege. —**
Onder groote belangstelling heeft op 23 Mei '35 in het Groot-Auditorium der Leidsche Universiteit prof. dr. Albert Verwey, die wegens het bereiken van den 70-jarigen leeftijd zijn hoogleeraarsambt zal neerleggen, zijn afscheidscollege gegeven.
Prof. Verwey had tot onderwerp van dit afscheidscollege gekozen: Het lezen en schatten van gedichten. Spr. ging uit van de overweging dat hij, niet alleen bij de lectuur met de candidaten en bij het gemeenschappelijke werk op het practicum, maar ook op den catheder altijd hetzelfde doel gehad had, namelijk zich en de studenten te oefenen in het lezen en schatten van letterkundige werken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber Onderwijs 1772 C.)

27 MEI 1935

H. **OOSTENRIJK. — Het leger treedt toe tot het Vaderlandsche Front. —**
Officieel wordt bekend gemaakt, dat de gewapende macht in de gelederen van het Vaderlandsche Front wordt opgenomen.
Het desbetreffende besluit is genomen door den bondsleider van het Vaderlandsche Front en door den Bondskanselier in zijn kwaliteit van bondsminister voor landsverdediging. (Reichspost)
(Vor. ber. Vaderl. Front 1666 I.; Leger 1626 K.)

I. **NEDERLAND. — Samenwerking tusschen Engelsche en Nederlandsche Lucht- en Zeevaart-maatschappijen. —**
Tusschen een groep van Nederlandsche en Engelsche reederijen, waaronder de Stoomvaart Maatschappij „Nederland", de Rotterdamsche Lloyd, de Kon. Paketvaart Maatschappij en de Java-China-Japan Lijn en de Engelsche scheepvaartlijnen de P. & O., de Blue Funnel Line, de Orient Line, de British India Steamship Navigation Company en de luchtvaartmaatschappijen de K.L.M. en de Imperial Airways is een overeenkomst aangegaan om nauwere samenwerking te verkrijgen voor het vervoer van passagiers tusschen Europa, Het Verre Oosten en Australië.
Het meest belangrijke punt der overeenkomst is wel, dat de retourbiljetten der afzonderlijke maatschappijen over en weer geldig zullen worden onder verrekening van het verschil in overtochtprijs, zoodat b.v. de houders van een retourbiljet per vliegtuig naar Singapore de terugreis desgewenscht per schip kunnen maken en omgekeerd.

De reis kan ook zoo geregeld worden, dat gedeeltelijk per schip of gedeeltelijk per vliegtuig kan worden gereisd. Voor Nederlandsch-Indië, waarheen de scheepvaart-maatschappijen „Nederland" en „Rotterdamsche Lloyd" geen retourbiljetten afgeven, is tusschen deze lijnen en de K.L.M. een regeling getroffen, volgens welke rondreis-biljetten verkrijgbaar zullen zijn, recht gevende op de heenreis per schip en de terugreis per vliegtuig en omgekeerd. Deze overeenkomst zal 1 Juni 1935 ingaan. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **NEDERLAND. — Vrijzinnig Democratische Bond. - Kwestie Marchant. —**
De partijraad van den Vrijzinnig Democratischen Bond, op 26 Mei '35 bijeengekomen om in de kwestie Marchant het standpunt der partij te bepalen, heeft als haar meening te kennen gegeven, dat gezien de zuiver persoonlijke redenen welke voor de aftreding van minister Marchant hebben gegolden, door het gebeurde de houding der partij tegenover het kabinet Colijn niet behoeft te worden gewijzigd.
Hiermede is dus onomwonden uitgesproken, dat de Vrijzinnig Democratische Bond regeeringspartij blijft en dat het kabinet Colijn evenals tot dusver op zijn steun kan blijven rekenen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Vrijz. Dem. Bond 1586 G.; Mr. Marchant 1804 A.)

B. **PROF. P. ZEEMAN GEHULDIGD. —**
Prof. P. Zeeman, die het hoogleeraarschap zal neerleggen wegens het bereiken van den 70-jarigen leeftijd, is op 25 Mei '35 in de aula van de Universiteit van Amsterdam, op zeer hartelijke wijze gehuldigd. Minister Slotemaker de Bruïne, sprekende namens de regeering, heeft medegedeeld, dat de hoogleeraar is benoemd tot commandeur in de orde van den Nederlandschen Leeuw. (Red. K. H. A.) **(V. b. 1797 D.)**

C. **VOLKENBOND. — Het einde van het Joego-Slavisch-Hongaarsche geschil. —**
Dank zij de bemoeiingen van den Engelschen rapporteur Sir Anthony Eden, is het geschil tusschen Joego-Slavië en Hongarije (Koningsmoord) tot tevredenheid der partijen volkomen opgelost.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1807 D.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — N.R.A. 21½ maand verlengd. —**
Tusschen president Roosevelt en de leiders der fracties van het Huis van Afgevaardigden en van den Senaat is thans een voorloopig accoord bereikt, krachtens hetwelk de N.R.A. voor een periode van 21½ maand zal worden verlengd. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vor. ber. N.R.A. 1737 C.)

E. **NEDERLAND. — Algemeene Nederlandsche Luchtbeschermings Vereeniging. —**
Eenige burgerlijke autoriteiten in samenwerking met militaire deskundigen, hebben het initiatief genomen tot het stichten van de Algem. Nederl. Luchtbeschermings Vereeniging, welke zich ten doel stelt:
1e. het verschaffen van juiste begrippen aan de bevolking over de mogelijkheden van een luchtoorlog en aan de beperking waaraan deze is onderworpen, de uitwerking van luchtgevaar en de mogelijkheden tot bescherming der bevolking;
2e. het inlichten van de bevolking in alle geledingen nopens de van overheidswege (Staat, Gewest, Gemeente, Bedrijf) genomen en te nemen beschermingsmaatregelen en den steun welke aan de desbetreffende organisaties kan worden verleend;
3e. het uitdragen in elk Nederlandsch gezin van de noodzakelijke kennis omtrent de door iederen burger in eigen huis zelf te nemen beschermingsmaatregelen en te volgen gedragsregels in het openbaar vóór, tijdens en na luchtaanvallen;
4e. het bevorderen van de voorbereiding, den opbouw en verwezenlijking van die zelfbescherming, deze, waar mogelijk te leiden of steunen en hiervoor geschoold personeel en betrouwbaar materiaal ter beschikking te stellen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Luchtbescherming 1715 I.)

F. **CHINA. — De nieuw-leven-beweging. —**
De nieuw-leven-beweging is het vorige jaar uitgegaan van Sjiang Kai-Sjek en wordt krachtig gepropageerd door diens echtgenoote. In enkele maanden heeft zij zich van Nanking uit verspreid over groote deelen van China. Zij valt in den geest van het Chineesche volk, omdat zij de oude Chineesche deugden naar voren brengt en omdat zij reeds velen, die door de communistische benden waren leeggeplunderd, financieel geholpen heeft.
De beweging heeft een groot aanpassingsvermogen, waardoor zij contact zoekt met elke gewestelijke en plaatselijke poging tot hervorming en aan deze stuwkracht geeft. In Sianfoe helpt zij bij de bestrijding van het opiumgevaar, in Kansoe bestrijdt zij het verminken der voeten; in Kaifeng verleent zij haar hulp bij het behandelen van oogziekten. Kortom, haar program is onbeperkt. Zij stelt zich dienstbaar overal waar hulp noodig is. Ideëel in haar bedoelingen is zij praktisch in haar hulpbetoon. De beweging stelt zich inzonderheid ten doel het karakter te vormen en legt daarom nadruk op de vier Chineesche deugden: Li, I, Lien en Chih. Li beteekent: beleefdheid, hoffelijkheid, wellevendheid, en dat niet een oppervlakkige in de omgangsvormen, maar een die uit het hart komt. I beteekent: de juiste, de geschikte manier van handelen. „Men hoort weleens — zegt mevrouw Sjiang — dat men menschen, die in het water liggen, kalmweg laat verdrinken zonder een hand ter hulp uit te steken. Dat komt niet voort uit gebrek aan medegevoel, maar uit bijgeloof. Men vreest voor de booze geesten, die zoo iemand naar beneden trekken en is bang hetzelfde lot te ondergaan. Dat berust op bijgeloof; en daarin willen wij nu verandering brengen; wij willen leeren de rechte manier van handelen." Lien beteekent: gevoel van eer in het persoonlijke en publieke leven. „Men moet onderscheid leeren maken tusschen wat den staat toekomt en wat den particulier. Wij verwerpen de leus: wat van mij is is van mij, en wat van u is is ook van mij." Chih beteekent: zelfbewustzijn, of wat daarmee samenhangt: gevoel van schaamte. „Er zijn menschen, die vanwege hun opleiding zich schamen een klein traktement te moeten aannemen; dat is een valsch schaamtegevoel; zij moeten leeren dat het veel meer beschamend is, op kosten van anderen te leven." (Shi Pau - Eastern Times)

28 MEI 1935

G. **JAPAN. — Arbitrageverdrag met Nederland. —**
De commissie uit den Geheimen Raad te Tokio heeft op 27 Mei '35 het Japansch-Nederlandsche arbitrageverdrag geratificeerd.
De uitwisseling der ratificatie-oorkonden zal in Aug. 1935 te Den Haag plaats vinden. (Dempo Tsjoesin)
(Vorig bericht blz. 781 D.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — N.R.A. - Het derde hoofdstuk onwettig verklaard. —**
Het Hoogste Gerechtshof der Vereenigde Staten heeft op 27 Mei '35 de bepalingen van de N.R.A. betreffende 500 industrieele codes in strijd verklaard met de grondwet. Het Hoogste Gerechtshof heeft het derde hoofdstuk van de National Industrial Recovery Act, op grond waarvan het Congres aan den President de bevoegdheid heeft verleend codes vast te stellen en uit te werken voor de industrie, ongrondwettig verklaard.
Het hof verklaarde, dat deze bevoegdheid niet voldoende beperkt en gedefinieerd was en heeft bovendien besloten dat, indien de maatregelen slechts een indirect gevolg hebben op den handel tusschen staten, ook deze staten de contrôle daarover moeten hebben.
Het arrest werd voorgelezen door den opperrechter Hughes, in een bijzonder daartoe door de regeering aangewezen proces. Het proces is door de regeering aanhangig gemaakt, om haar bevoegdheid te kunnen laten vaststellen betreffende de reglementeering van de loonen en de werkuren van de werklieden door de N.R.A.-codes. Het arrest is gegeven met eenparigheid van stemmen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. N.R.A. 1814 D.)

I. **AMSTERDAM. — Eere-doctoraten W. J. Th. Kloos en K. J. L. Alberdingk Thijm (Lodewijk van Deyssel).**
De Senaat der Universiteit van Amsterdam heeft op 27 Mei '35 in een openbare zitting in tegenwoordigheid van vele autoriteiten en bekende letterkundigen, het doctoraat honoris causa in de Letteren en Wijsbegeerte wegens zeer uitstekende verdiensten verleend aan Willem Johannes Theodoor Kloos en Karel Joan Lodewijk Alberdingk Thijm, bekend onder zijn schrijversnaam Lodewijk van Deyssel.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1726 L.)**

A. LUCHTVAART. — De Zilveren Vleugel van Amsterdam. —
De zilveren vleugel van Amsterdam, uitgeloofd door de Amsterdamsche Aero Club, is dit jaar gewonnen door den heer H. J. P. van Heek, die in een open Pander vloog. De tweede prijs kwam aan den heer J. Tempelman, met een Focke Wulff en de derde prijs aan den heer Justus Heymans met een Leopard Moth. (Alg. Handelsblad)

B. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Opstootjes te München. —
Groepen jongelieden hebben op 25 Mei '35 den geheelen dag te München gedemonstreerd tegen de Joden. Zij dwongen alle Joodsche winkels te sluiten. De politie heeft verschillende demonstranten gearresteerd.
Minister Wagner beweert, dat het misdadige elementen geweest zijn die de relletjes hebben veroorzaakt. (Angriff) **(Vor. ber. Anti-Semitisme 1687 E.)**

C. ENGELAND. — Luchtvloot. - Uitbreiding. —
Ofschoon Groot-Brittannië ten zeerste bereid is om een luchtconventie te aanvaarden, die een beperking behelst, zoo blijft het intusschen vastbesloten, aan het nieuwe program tot vergrooting van de luchtstrijdkrachten uitvoering te geven.
Het luchtvaartministerie heeft reeds bijzonderheden medegedeeld over de groote recruteeringscampagne voor het luchtwapen.
De campagne begint onverwijld. In het kader van het luchtbewapeningsprogram zullen dit jaar en volgende jaren 2500 piloten en 20.000 man vliegpersoneel meer noodig zijn, van wie de helft in April 1936 moet zijn aangesteld. Op het oogenblik bedraagt de sterkte 32.500 man; in het voorjaar 1937 zal deze tot 55.000 man verhoogd zijn. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Luchtmacht 1667 I.)

D. VATICAAN. — Tegen sterilisatie. —
Bij de ontvangst van 400 personen, die in betrekking staan met de medische wetenschap, die deelnemen aan het internationaal hospitaalcongres te Rome, wees de Paus op de gevaren van de Duitsche theorieën nopens de sterilisatie. (Corriere della Sera)

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. J. P. B. de Josselin de Jong over „De maleische archipel als ethnologisch studieveld". —
Op 24 Mei '35 heeft prof. dr. J. P. B. de Josselin de Jong, benoemd tot hoogleeraar in de volkenkunde van Ned.-Indië in verband met de algemeene volkenkunde aan de universiteit te Leiden, dit ambt aanvaard met een rede over: „De maleische archipel als ethnologisch studieveld".
Spr. behandelde eerst, na de meening dat de bevolking van Ned.-Indië in geen enkel opzicht een eenheid zou vormen onjuist te hebben genoemd, de oude inlandsche socio familiale organisatie, met een clan-systeem als structureele kern. Als tweede verschijnselencomplex behandelde spr. de reactie der oud-inheemsche cultuur op de machtige beschavingsinvloeden van hindoeïsme en Islam. Gedurende den bloeitijd van het Midden-Javaansche Rijk, in de 8e en 9e eeuw, is het Voor-Indische element volstrekt overheerschend; maar tijdens de grootste politieke machtsontplooiing van het Hindoe-Javanisme in het rijk Madjapahit ziet het zich teruggedrongen door de onweerstaanbaar opdringende macht van het inheemsche. Dit „javaniseeringsproces" zooals Krom het genoemd heeft, is door de onderzoekingen van Rassers betreffende drama en tooneel op Java veel duidelijker geworden, Rassers slaagde er in, de mythe te reconstrueeren, die heel de oudere Javaansche tooneelliteratuur en tooneeltechniek beheerscht, om het even of de stof Voor-Indisch of Javaansch is. Deze mythe, die de geboorte, het opgroeien, de initiatie en het huwelijk van het vergoddelijkte stamouderpaar beschrijft, wordt nu niet alleen verhaald door de tooneelliteratuur, maar rituеel gedramatiseerd door het tooneelspel.
De mythische stof, die, met het schimmenspel, door de Hindoe-kolonisten was meegebracht, werd vervormd naar het vaste schema van deze Javaansche mythe; de helden en heldinnen uit het Voor-Indische Mahabharata werden tot medespelers in het Javaansche drama, tot verschijningsvormen van het Javaansche stamouderpaar. De oude ceremonie, die in het Javaansche wajangspel voortleeft, is de initiatie der novieten in een primitief mannenhuisritueel, en het uitgespannen doek duidt eigenlijk den wand aan, waarachter dit voor oningewijden en vooral voor vrouwen streng geheime rituеel werd uitgevoerd. Vandaar dat volgens oud Javaansch gebruik de mannelijke toeschouwers achter het scherm zitten, waar zij de acteerende poppen zelf gadeslaan, terwijl de vrouwen, die vóór het scherm moeten blijven, enkel de schimmen te zien krijgen. Terwijl men aanvankelijk uitsluitend Voor-Indische stof vertoont, verschijnt later, naast het Voor-Indische, een meer Javaansch repertoire (de wajang gedok); dan is het ook, dat in den bouwstijl en de „wajangachtige" ornamentiek der Oost-Javaansche tempels ook op dit gebied de javaniseering aan den dag treedt. Die javaniseering is dus eigenlijk een verjonging. Onder den stimuleerenden invloed der hooger ontwikkelde, maar in wezen nauw verwante Hindoesche beschaving, heeft oud Javaansch cultuurbezit nieuwe vormen aangenomen, zonder evenwel van zichzelf te vervreemden; en toen de Hindoesche inspiratie had uitgewerkt, herleefden ook de oudere vormen weer: de Javaansche cultuur was rijker geworden, maar in wezen zichzelf gelijk gebleven.
Op het hindoeïsme is de Islam gevolgd. De moslimsche invloed, waarover wij dank zij het werk van Snouck Hurgronje uitstekend zijn ingelicht, wijkt in alle opzichten sterk af van dien van het hindoeïsme; het karakteristieke der inheemsche beschaving wordt op deze wijze van meer dan één zijde belicht. Van een nauwe verwantschap in wezen tusschen de mohammedaansche leer en de Indonesische of Hindoe-Indonesische cultuur kan men bezwaarlijk spreken. Alle aanrakingspunten, die men kan aanwijzen, liggen op het gebied van het ritueel en het van de strenge leer afwijkende volksgeloof. Wat de Indonesische bevolking in den Islam gegrepen heeft — vooral waren het toch wel de grootsche aspiraties, het weergalooze zelfvertrouwen, het onwrikbare geloof in eigen roeping dezer gemeenschap van gelijkgezinden, die geen rassen of grenzen kent. Maar vooral heeft de Islam zijn succes in den Maleischen Archipel te danken aan zijn verdraagzaamheid jegens oud-inheemsch leven. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1807 F.; Prof. de Josselin de Jong 1680 G.)

F. IERLAND. — Verhooging der invoerrechten. —
De minister van Financiën van den Ierschen Vrijstaat, MacEntee, heeft de nieuwe begrooting in den Dail ingediend. De belangrijkste punten zijner begrooting betreffen de verhooging van de invoerrechten op thee, suiker en tabak. Op suiker zal een extrarecht van een kwart pence per pond worden geheven, op tabak een extra-recht van 8 pence per pond. De vermakelijkheidsbelasting op bioscoopplaatsen, die meer dan 6 pence kosten, zal met ongeveer 50% worden verhoogd.
Op 22 Mei '35 verklaarde De Valera in den Dail dat de Iersche Vrijstaat den economischen oorlog tegen Engeland voortzet. (Irish Times) **(V. b. 738 D.)**

G. SOVJET-RUSLAND. — Commentaren op Adolf Hitler's groote rede. —
De „Iswestia" bevat een beschouwing van Radek over Hitlers rede in den Rijksdag.
Daarin schrijft Radek, dat „de verklaringen van Hitler, Rusland betreffende, door gebrek aan inhoud en door 't niveau waarop ze staan onze verwachtingen overtreffen. Dergelijke uitlatingen zijn het beste middel om de verhouding tusschen Duitschland en Rusland moeilijker te maken.
Hitler vergist zich als hij meent erin geslaagd te zijn om Sovjet-Rusland als de schuldige voor het toenemende oorlogsgevaar aansprakelijk te stellen. De politiek van Hitler is de voornaamste oorzaak voor de bewapening en voor het oorlogsgevaar in Europa. En het Duitsche volk kan moeilijker dan elk ander volk de lasten van die bewapening torsen.
Hitler is voornemens om voort te gaan op den weg ter voorbereiding van den oorlog. Maar het Duitsche fascisme zal op dien weg niets anders dan zijn ongeluk vinden."
De „Prawda" schrijft: „Hitler ontwijkt een duidelijk antwoord op de vraag of de Duitsche regeering voornemens is om mede te werken aan de consolidatie van den werkelijken vrede en de veiligheid. Hitler weigert elken collectieven waarborg voor vrede en veiligheid en brengt zijn eigen voorstel naar voren. Localisatie van conflicten biedt het Duitsche imperialisme alle mogelijke voordeelen, omdat het daardoor mogelijk is elken buurstaat afzonderlijk de nederlaag toe te brengen. Hitler is van meening, dat de stelling van de ondeelbaarheid van den vrede gevaarlijk is, omdat de Duitsche fascistische politiek gericht is op een verdeelen der wereld. Daarom zijn Hitlers aanvallen tegen de Fransch-Russische en Russisch-Tsjechoslowaaksche pacten van onderlingen bijstand geheel natuurlijk. Deze pacten, welke de eenige werkelijke waarborgen voor den vrede zijn, sturen de Duitsche fascistische plannen in de war. De rede van Hitler, welke geen enkel antwoord gegeven heeft inzake het vraagstuk van den vrede, is toch misschien het duidelijkste antwoord: Het Duitsche fascisme is de vijand van den vrede en de veiligheid."
(Vorig bericht blz. 1808 A.)

H. VOLKENBOND. — Danzig. - Geschil tusschen Hoogen Commissaris en Senaatspresident bijgelegd.
Het geschil, dat te Danzig was ontstaan tusschen den Hoogen Commissaris van den Volkenbond, Lester (Ierland) en den president van den Senaat van Danzig, Greiser, in verband met een door laatstgenoemde gehouden verkiezingsrede, waarin hij Lester gecriti-

seerd had en o.a. als zijn meening had uitgesproken, dat de Hooge Commissaris van den Volkenbond zich veel te veel met Danziger aangelegenheden bemoeide en uitsluitend als arbiter tusschen Polen en Danzig behoorde op te treden, werd op 24 Mei '35 door den Volkenbondsraad behandeld.
Het kon met enkele vriendelijke redevoeringen en dank zij een rustig en objectief rapport van Eden op 24 Mei gemakkelijk worden bijgelegd.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. Lester 1023 B.; Greiser 1782 B.)**

29 MEI 1935

A. POLEN. — Kabinet. —
De dood van maarschalk Pilsudski brengt geen verandering in de Poolsche politiek. Het kabinet heeft ontslag gevraagd, maar de president der republiek heeft de regeering opnieuw zijn vertrouwen betuigd.
(Gazeta Polska) **(Vor. ber. Kabinet 1739 H.)**

B. VOLKENBOND. — Fransche nota inzake sancties.
De Commissie van Dertien, die de Volkenbondsraad van 17 April had benoemd voor de bestudeering van de economische en financieele sanctiemaatregelen tegen een staat, die in de toekomst door de schending van verdragsverplichtingen den vrede in Europa in gevaar zou brengen, heeft vandaag haar eerste zitting gehouden.
De commissie koos De Matta (Portugal) tot haar voorzitter.
Onder de aanwezigen bevond zich ook prof. mr. V. H. Rutgers als vertegenwoordiger der Nederlandsche regeering.
De Fransche regeering heeft aan de Commissie een nota gezonden, waarin zij uiteenzet wat haars inziens de resultaten van het werk der commissie moeten zijn.
Zij is van meening, dat indien een zoo uitgebreide sanctiemaatregel, als bij artikel zestien is voorgeschreven ten opzichte van de staten, die tot oorlog overgaan, kan getroffen worden tegen den staat die een verdrag schendt, dit den vrede slechts in nog grooter gevaar brengt. Uitzonderingsgevallen voorbehouden moet men geen sanctiemaatregelen voorzien, die storingen in het geheele economische leven van dat land zouden kunnen brengen.
De Fransche regeering meent echter, dat in een staat, die door verdragschending den vrede in gevaar brengt, meestal ook voorbereidende militaire maatregelen worden getroffen. De voornaamste taak van de andere staten zal daarom zijn den schuldigen staat de voortzetting van die oorlogsvoorbereiding onmogelijk te maken. De staten zouden dus bijv. de verzending van wapenen en oorlogsmateriaal of de levering van grondstoffen, die voor de wapenfabricage noodig zijn, moeten stopzetten. Bovendien zal er voor gezorgd moeten worden, dat de schuldige staat niet door financieele hulp de gelegenheid zal krijgen het oorlogsgevaar nog te vergrooten.
De Fransche regeering hoopt, dat dank zij het werk der Commissie een protocol kan worden onderteekend, waarbij de Europeesche staten zich verbinden, indien de Volkenbondsraad constateert, dat een bepaalde staat door verdragschennis den Europeeschen vrede in gevaar brengt, eenerzijds alle aanbevelingen van den Volkenbondsraad in het belang van de handhaving van den vrede te zullen nakomen en anderzijds met de andere staten in overleg te zullen treden omtrent het verhinderen van den uitvoer van oorlogsmateriaal, grondstoffen voor wapenfabricage of andere goederen, waarvan de toevoer aan den schendenden staat moet worden verhinderd.
De Fransche regeering dringt er op aan, dat de Volkenbondsraad zijn aanbeveling zal kunnen opstellen ook als de staat die zich aan verdragschennis heeft schuldig gemaakt tegen zou stemmen. De niet-Europeesche staten zouden moeten worden uitgenoodigd door hun houding het succes van de door de Europeesche staten getroffen sanctiemaatregelen te vergemakkelijken. (Journal de Genève)

C. SPANJE. — Sinaasappelteelt en -uitvoer. —
Bestudeert men de tegenwoordige handelsstatistieken dan blijkt daaruit het zeer aanzienlijke aandeel dat Spanje in de wereldproductie heeft: Europa brengt 1.420.570 ton sinaasappelen voort; Noord-Amerika 1.400.700; Azië 487.700; Zuid-Amerika 217.600; Afrika 195.000 en Australië 60.100. Van de Europeesche opbrengst komt 1.177.000 ton uit Spanje, dat daardoor het eerste sinaasappelen-exportland is, gevolgd door Italië.
Een Spaansche boom draagt gewoonlijk 2000 vruchten, maar er zijn zelfs gevallen bekend, dat één enkel exemplaar meer dan 10.000 vruchten voortbracht.
Een klein idee van de enorme hoeveelheden sinaasappels, die Spanje uitvoert en de waarde die ze voor het land beteekenen, kunnen enkele exportcijfers geven. Over het jaar 1933-1934 bijv. bedroeg de export 36 millioen arrobas (1 arroba = 11.502 K.G.). De opbrengst van deze hoeveelheid bedroeg niet minder dan 273 millioen pesetas of ca. 55 millioen gulden en werd over de volgende landen verdeeld: naar Engeland 247.259 ton, Frankrijk 226.362, Duitschland 168.624, Holland 144.730, België 69.602, Zwitserland 27.881, Zweden 17.299, Noorwegen 15.610, Denemarken 9.601, Tsjecho-Slowakije 5.240 en Oostenrijk 2.552. Holland neemt dus de vierde plaats in deze rij in ofschoon een derde van de geïmporteerde hoeveelheden weer naar Duitschland verkocht wordt.
(Voordracht v. d. Consul van Spanje over: „El Levante español y su problema naranjero")

D. CENTRALE BOND VOOR INWENDIGE ZENDING. — Herdenking 10-jarig bestaan. —
In de Hersteld Evangelisch Luthersche Kerk aan den Kloveniersburgwal te Amsterdam is op 13 Mei '35 op plechtige wijze herdacht het 10-jarig bestaan van den Centralen Bond voor Inwendige Zending en Chr. Philantropische Inrichtingen, alsmede van het Bijbelsch Museum.
Na de opening der samenkomst op de gebruikelijke wijze hield Z. Exc. prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, voorzitter van den Centralen Bond, na een woord van welkom tot de aanwezigen, de herdenkingsrede.
Hetgeen spr. wilde zeggen over de beteekenis van deze ure liet hij vooraf gaan door voorlezing van Maleachie 3 : 10.
Spr. wilde, wat het jubileum betreft, geen opsomming van feiten geven; slechts een kort woord over de kern van de zaak, welke hij allereerst ziet als de zegen van God als bron van al het werk. Deze Bond was en is een schragen van en een arbeiden voor elkander: „Eén lichaam, maar vele leden, tezamen arbeidend".
Het tweede kernpunt ziet spr. in de beteekenis van de inwendige zending. Zij vraagt daden; zij is zoekende liefde, zij beteekent deernis met wat bedreigd is, zij is Evangelisatie in woord en daad. Evangelisatie, die bestaat in Zondagsschool, in huisbezoek, in bezoek van gevallenen en gevangenen, in verpleging van zieken om Jezus' wil, in behouding van menschen, die gevaar loopen moreel ten onder te gaan.
Spr. denkt terug aan het begin der nieuwe periode van de Inwendige Zending, aan het Reveil, aan dat groote werk van God, waardoor menschen stil werden van Zijn eeuwige Genade.
Na nog eenmaal Maleachie 3 : 10 gelezen te hebben zei spr. dat deze tijd van vreeselijken nood reeds door God in het oog is gevat, toen hij tot kerken en Inwendige Zending en philantropie zeide: „Maakt U klaar, sta gereed, straks heb ik U noodig."
Het is zoo zalig, God crediet te geven, op Hem te vertrouwen, zoo besloot spr. (De Standaard)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. —
Op ultimo Maart '35 waren bij de Arbeidsbeurzen ingeschreven 3800 Europeesche, 12.315 inlandsche en 1056 werkloozen, vreemde Oosterlingen.
In Februari 1935 bedroeg dit aantal resp. 3827, 12.013 en 1068. Over de maand Maart werden in totaal 5395 personen van alle landaarden door de Steuncomité's op Java gesteund met een bedrag van totaal *f* 74.475,12; 775 personen waren in tehuizen opgenomen aan wie een bedrag van *f* 7544 werd besteed.
Het N.-I. V.A.S.-fonds keerde over April uit een bedrag van *f* 40.795 voor 731 Europeesche employé's uit de suikerindustrie en *f* 11.748 aan 5874 Inlanders.
In Maart werd door het N.-I. V.A.S.-fonds uitgegeven *f* 41.211 voor 734 Europeanen en *f* 12.026 voor 6013 Inlanders.
De Indische Maatschappij voor Individueele Werkverschaffing gaf uit over April een bedrag van *f* 7804,50 aan cursussen voor werkloozen tegen *f* 6569,48 over de maand Maart. Ten behoeve van de werkverschaffing werd over April uitgegeven *f* 13.710, tegenover in Maart *f* 14.435. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1639 C.)

F. NEDERLAND. — Radio. - De A.V.R.O. in 1934. —
Verschenen is het Jaarverslag 1934 van de A.V.R.O., uitgebracht door den Directeur van het Omroepbedrijf, den heer W. Vogt, aan het Algemeen Bestuur.
Er wordt in geconstateerd, dat de A.V.R.O., niettegenstaande de ongunstige tijdsomstandigheden, een goed jaar heeft gehad.
Het aantal leden liep iets terug. Bij de telling op 1 October 1934 bleek dit te zijn 198.187. Dit beteekent een teruggang van niet ten volle 1% tegenover 1933. De vrijwillig door de leden bijeengebrachte contributie bedroeg *f* 716.300 of ± *f* 36.000 minder dan in 1933.
Dank zij de baten uit de exploitatie van de Radio Bode, kon het bedrijfsoverschot over 1934 ruim

f 600.000 bedragen. Het kapitaal van de A.V.R.O. kwam daardoor na afschrijving tot op f 1.— van alle bezittingen (met uitzondering van het Effectenbezit) op 2.5 millioen gulden. Aan de cmroep-programma's werd bijna f 625.000 ten koste gelegd.
(Verslag A.V.R.O.) **(Vor. ber. A.V.R.O. 1418 F.)**

A. **NEDERLAND. — Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen. - Prof. dr. J. P. Kleiweg de Zwaan over „De ouderdom der menschheid". —**
Ter jaarvergadering der Hollandsche Maatschappij der Wetenschappen te Haarlem, sprak prof. dr. J. P. Kleiweg de Zwaan op 13 Mei '35 over het onderwerp: „De ouderdom der menschheid".
Slechts ongeveer een eeuw geleden was de groote Fransche natuuronderzoeker George Cuvier nog van oordeel, dat de fossiele mensch niet heeft bestaan in den tijd, waarin de groote voorhistorische zoogdieren hebben geleefd, waarvan de botten werden opgegraven, dieren, die omgekomen waren door de groote alles vernietigende aardcatastrofen. Volgens Cuvier toch hebben op aarde telkens nieuwe scheppingen plaats gehad, zich aansluitend aan groote catastrofen. Dit denkbeeld der herhaalde scheppingen was echter niet geheel nieuw. Immers reeds in de tweede eeuw na Christus heeft bisschop Clemens van Alexandrië het bestaan van verscheidene werelden vóór Adam betoogd. In 1653 gaf La Peyrere een boekje uit, waarin werd beweerd, dat God op den zesden dag menschen heeft geschapen, gelijk reeds eerder planten en dieren. Eerst veel later zou Adam geschapen zijn. In 1816 sprak J. E. Doornik als zijn overtuiging uit, dat reeds lang voor de schepping van Adam door Elohim menschen waren geschapen. Volgens Doornik moet de menschheid daarom tenminste 6000 jaar oud zijn. Thans weten wij echter met zekerheid, dat de menschheid veel en veel ouder is. Uit den diluvialen ijstijd toch zijn ons zoowel lichamelijke als cultureele overblijfselen van den mensch bekend geworden. Onze eerste kennis der cultuur van den diluvialen mensch danken wij Boucher de Pertheo. Op grond dezer ontdekkingen kunnen wij nu wel aannemen, dat de menschheid zeker eenige honderdduizenden jaren oud is. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Holl. Mij. der Wetensch. 1485 D.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging luchtvaartwet. - Partieele herziening. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de luchtvaartwet. Blijkens de memorie van toelichting doet de wenschelijkheid zich gevoelen om in afwachting van een in voorbereiding zijnde algeheele herziening van de luchtvaartwet een partieele wijziging aan de orde te stellen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1811 F.)

C. **NEDERLAND. — Bierverbruik in 1934 afgenomen.**
Naar het Centraal Bureau voor de Statistiek mededeelt, hebben de brouwerijen in 1934 1.512.000 H.L. bier afgeleverd, tegenover 1.609.000 H.L. in het vorige jaar. Hare afzet met binnenlandsche bestemming (1.429.000 H.L.) is wederom niet onbelangrijk achteruitgegaan (met 103.000 H.L. of 7%). Het verbruik van binnen- en buitenlandsch bier per hoofd der bevolking daalde met 1,5 liter (of ± 8%).
(Centr. Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. Bier 1571 E.)**

D. **JAPAN. — Handelspolitiek. - Critiek van de „Tokyo Asahi". —**
Het mislukken van de Nederlandsch-Japansche scheepvaartconferentie en het conflict tusschen de spinners en katoenexporteurs, in verband met de export-quota naar Ned.-Indië, hebben de „Tokyo Asahi" aanleiding gegeven tot een scherpe critiek op de handelspolitiek der Japansche regeering.
Het strekt de Japansche scheepvaartbelangen niet tot eer, zegt het blad, dat zij de onderhandelingen deden mislukken op de taalkwestie. Het was een welbekend feit, dat de Indische regeering de onderhandelingen te Kobe beschouwde als een voortzetting van de Batavia-conferentie, en daarom werd algemeen geloofd, dat het succes van de scheepvaart-besprekingen een hervatting van de handelsconferentie zou verzekeren.
Er bestond geen twijfel, dat een mislukking der Kobe-onderhandelingen de scheepvaart-concurrentie zou accentueeren en daardoor de Indische regeering er toe zou brengen de eigen scheepvaart krachtig te beschermen. Tegenover deze duidelijke feiten had het ministerie van Verkeerswezen de Japansche scheepvaartbelangen er toe moeten brengen hun houding te wijzigen vóór de definitieve breuk. Het deed echter niets anders dan met gekruiste armen toezien.
Het huidige conflict tusschen de spinners en katoenexporteurs, in verband met de export-quota naar Ned.-Indië, is een andere illustratie van de blindheid van het departement van Handel en Industrie voor de algemeene handelsbelangen van Japan.
Dit alles wijt het blad aan de inconsequenties in de politieke richtlijnen, welke door verschillende ministers in het kabinet worden aanbevolen. Elke minister is slechts het figuurlijk hoofd van zijn departement, die niets anders doet dan in de kabinetsvergaderingen de inzichten van zijn ondergeschikten weergeven. Bovendien bezitten de meesten van hen slechts zeer weinig kennis op handelsgebied.
De kabinetsraad mist de capaciteit de juiste politiek vast te stellen voor aangelegenheden, die voorbestemd zijn vèrreikende gevolgen te hebben voor Japan's algemeene economische belangen. (Tokyo Asahi)
(Vor. ber. Handelspolitiek 1053 A.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Arbeidsgeschillenwet door Senaat aangenomen. —**
De Senaat heeft op 16 Mei '35 met 63 tegen 12 stemmen het wetsontwerp van senator Wagner tot bijlegging van arbeidsgeschillen door het verplichtend stellen van collectief overleg tusschen werkgevers en werknemers aangenomen. Een amendement van den democratischen senator van Maryland, Millard Tydings, dat wilde verbieden dat de vakbonden bij een conflict ook de belangen zouden behartigen van de arbeiders die niet of anders georganiseerd zijn en dat de vakvereeniging afzonderlijk verantwoordelijk wilde stellen, werd verworpen. (N. Y. Herald, Parijs)

F. **BRAZILIE. — De financieele en handelstoestand. - Handel met Nederland. —**
Het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut te 's-Gravenhage deelt ons mede:
Dr. Costa, de federale minister van Financiën, heeft, naar verluidt, tijdens zijn jongste bezoek aan Londen uiteengezet, dat de totale buitenlandsche verplichtingen van Brazilië in 1934 £ 83.000.000 beliepen. Dit bedrag is als volgt te specificeeren: £ 42.000.000 voor betaling van den import, £ 15.000.000 opgeloopen achterstallige commercieele schulden, £ 12.000.000 dienst van de buitenlandsche leeningen, £ 10.000.000 rente op kapitaalbeleggingen, £ 4.000.000 vrachtgelden en assurantiepenningen.
Nederland heeft een niet onbelangrijk aandeel in de Braziliaansche handelsbeweging. Het aandeel van ons land in den Braziliaanschen uitvoer bedroeg in de laatste jaren ca. 2½ pct.
De voornaamste producten, welke Brazilië naar Nederland exporteert, zijn koffie (in 1934 f 6.419.000), katoen (f 1.321.000), cacao (f 858.000), tabak (f 989.000), versche en gedroogde zuidvruchten (f 430.000), huiden en vellen (f 361.000).
De totale uitvoer van Nederland naar Brazilië bedroeg in 1934 f 2.344.000 (v. j. f 2.519.000).
Het Nederlandsche aandeel in den totalen Braziliaanschen invoer is in den loop van het laatste decennium niet onbelangrijk vermeerderd, hetgeen als een verheugend verschijnsel te beschouwen is, mits de desbetreffende exporteurs de vereischte voorzichtigheid in acht hebben genomen en zich van de betaling hunner vorderingen verzekerd hebben. Aangezien de Braziliaansche wisselmarkt thans grootendeels is vrij gelaten, bestaat er voor het noodlijdende Nederlandsche bedrijfsleven gereede aanleiding om aan dit enorme afzetgebied, dat ongetwijfeld groote toekomstmogelijkheden oplevert, alle aandacht te besteden.
(Ned. Zuid-Amerikaansch Instituut, 's-Gravenhage)
(Vor. ber. Financiën 433 K.; Ned. Belangen 1527 F.)

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Algem. Synodale Commissie Ned. Herv. Kerk. —**
In de dezer dagen in het gebouw der Synode te 's-Gravenhage gehouden voorjaarszittingen van de Algem. Synodale Commissie der Ned. Herv. Kerk richtte de president aan het einde der vergadering woorden van afscheid tot de aftredende leden der Synodale Commissie, de heeren ds. J. Boonstra te Gieten (Dr.) en mr. E. H. Cost Budde, ouderling te Scheveningen en dankte de secundi-leden, de heeren J. Bolt en dr. W. J. Visser te Assen voor hun aanwezigheid. Woorden van dank richtte hij ook tot den vice-president, ds. F. Tammens en den secretaris ds. D. den Breems voor de wijze waarop zij hem in zijn taak hebben willen bijstaan en tot alle leden voor de betoonde medewerking. Spr. uitte den wensch dat de president der commissie en van de Synode, dr. G. J. Weyland te Veere, spoedig moge hersteld zijn. De vice-president maakte zich daarop de tolk van de vergadering door den president dank te zeggen voor de wijze waarop hij de besprekingen heeft geleid. De voorjaarszitting werd vervolgens op gebruikelijke wijze gesloten, nadat de president was voorgegaan in gebed. (De Standaard)
(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1803 B.)

H. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging der Kieswet aangenomen. —**
De wijziging en aanvulling van de Kieswet werd op 22 Mei '35 door de Eerste Kamer zonder debat en zonder stemming aangenomen. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1733 G.; Eerste Kamer 1810 B.)

30 MEI 1935

A. HONGARIJE. — Algemeene dienstplicht geëischt.
Bij de behandeling in het Huis van Afgevaardigden van de begrooting van het ministerie van Oorlog (Honved) gaven alle sprekers uiting aan de opvatting, dat Hongarije op militair gebied volledige rechtsgelijkheid moet hebben.
Minister-president Gömbös verklaarde, dat hij in overleg met den minister van Buitenlandsche Zaken alles zou doen om deze rechtsgelijkheid te verkrijgen, zonder welke geen duurzame vrede mogelijk is. Een onafwijsbare voorwaarde voor de deelneming van Hongarije aan eenigerlei Europeesche conferentie is de zoo spoedig mogelijk door de groote mogendheden te verleenen rechtsgelijkheid.
Hongarije wil niet het voorbeeld van Duitschland volgen, omdat het lid van den Volkenbond is. Het vertrouwt op de rechtvaardigheid van den bond en het zou het zeer pijnlijk achten, wanneer het eveneens tot willekeurige middelen zijn toevlucht zou moeten nemen. Hongarije voelt zich vernederd, aangezien het nog steeds een deel der souvereiniteit mist. Ook is het aan het einde van zijn geduld, want het kan niet inzien, waarom deze eenzijdige toestand, die den Europeeschen vrede in gevaar brengt, nog steeds kunstmatig in stand wordt gehouden.
Hongarije eischt derhalve de invoering van den algemeenen dienstplicht met een diensttijd van ten hoogste 2 jaar en een gelijke bewapeningsmogelijkheid als de Kleine Entente. Voorts het toestaan van luchtafweer en luchtstrijdmiddelen voor de Hongaarsche Honved.
Ook na het inwilligen van die eischen zal Hongarije nog steeds over een kleinere weermacht beschikken dan de kleinste der staten van de Kleine Entente, maar dat is niet de belangrijkste factor in deze kwestie. Hongarije eischt moreele genoegdoening wegens het 15 jaar geoefende geduld en nauwkeurige nakoming der rechtsverplichtingen.
Na de met grooten bijval aangehoorde rede van den minister-president keurde het Huis van Afgevaardigden de begrooting van het Honved-ministerie goed. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Gömbös 1691 I.)

B. PERU. — Nieuw kabinet. —
Op 22 Mei '35 is een nieuw kabinet gevormd. Generaal Rodriguez is minister-president.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Kabinet 1631 F.)**

C. BEERTA. — Tweede Kamer. - Regeeringscommissaris. —
Een wetsontwerp is ingediend om de wet, waarbij in het bestuur van Beerta werd voorzien, in te trekken. (De Standaard)
(Vor. ber. 1107 D.; Tw. Kamer 1817 B.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. C. C. Prinsen jubileert. —
In den loop van dit jaar zijn er voor Mgr. C. C. Prinsen, pastoor der parochie van St. Jacob te 's Hertogenbosch en protonotarius apostolicus niet minder dan vijf jubilea.
Mgr. Prinsen is veertig jaar pastoor dezer parochie, aan welke hij vijftig jaar verbonden is, 25 jaren kanunnik van het kathedraal-kapittel, 40 jaren provisor der beide seminaries van het Bossche Bisdom en op 22 Mei '35 was Mgr. Prinsen sinds zestig jaar priester. De viering dezer jubilea geschiedde door één groot feest in zijn parochie. (Maasbode)

E. TELEVISIE. — Algemeen Televisie Genootschap.
Door de heeren J. Corver, G. J. Eschauzier, W. Metzelaar, H. Stoet en H. Veenstra, is te Den Haag besloten tot stichting van het Algemeen Televisie Genootschap, dat ten doel heeft, de practische toepassing van televisie in Nederland te bevorderen. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Televisie 1694 A.)

F. DUITSCHLAND. — Indeeling van het leger te land, te water en in de lucht. —
In een brochure getiteld: „A. B. C. van den militairen dienst", wordt gezegd:
Het Duitsche leger bestaat uit drie legergroepen, waarvan de generale staven zijn gevestigd te Berlijn, Kassel en Dresden.
Duitschland is op militair gebied verdeeld in tien deelen: Koningsbergen, Stettin, Berlijn, Dresden, Stuttgart, Munster, München, Breslau, Kassel en Hamburg.
Wat de luchtmacht betreft is Duitschland verdeeld in zes gebieden:
Munster, Koningsbergen, Berlijn, Dresden, München en Kiel.
Voor de oorlogsmarine bestaan er drie commando's en wel die der vloot te Kiel, die van het Baltische marine-station te Kiel en die van het marine-station der Noordzee te Wilhelmshafen.
(Völkischer Beobachter) **(V. b. Dienstplicht 1806 A.)**

G. NEDERLAND. — Nederlandsch-Zuidafrikaansche Vereeniging. —
Op 25 Mei '35 hield de Nederlandsch-Zuidafrikaansche vereeniging hare jaarlijksche vergadering te Amsterdam, onder leiding van den voorzitter, prof. J. W. Pont.
In zijn openingswoord riep deze in het bijzonder een welkom toe aan den gezant van de Unie van Zuid-Afrika, dr. H. D. van Broekhuizen, die als spreker zou optreden, en evenzoo aan den tweeden spreker, dr. A. R. Zimmerman.
Wat betreft het afgeloopen vereenigingsjaar, werd medegedeeld, dat dit een bijzonder karakter droeg door den aandrang hier te lande tot emigratie naar Zuid-Afrika, zoowel in de laatste maanden van 1934, als in de eerste maanden van 1935. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1320 B.)

H. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. - Nieuwe verhooging. —
De Bank van Frankrijk verhoogde op 28 Mei '35 haar disconto van 4% tot 6%, de rente voor beleeningen op baren goud van 5½% tot 7%, de rente voor beleeningen op effecten van 4½% tot 6½% en het tarief voor maandgeld van 4% tot 6%. (Le Matin)
(Vorig bericht blz. 1812 A.)

I. GENEESKUNDE. — Etterige tandkasontsteking.
In een lezing, gehouden voor de tandheelkundige studentenvereeniging „John Tomes" te Utrecht, heeft dr. O. Weski uit Berlijn bovengenoemde aandoening behandeld, die tegenwoordig den naam draagt van paradentose.
Zij openbaart zich òf als gingivitis (tandvleeschontsteking) òf als pyorrhoea alveolaris (etterige tandkasontsteking).
De oorzaken zijn zoowel exo- als endogeen (constitutioneele stoornissen en stoornissen in de interne secretie, vooral van de schildklier en de geslachtsklieren). De uitwendige oorzaken moeten door den tandarts, de constitutioneele door den internist behandeld worden.
Belangrijker is het tegengaan van het loslaten der tanden dan de bestrijding der ettering.
De behandeling kan bestaan in het z.g. koolzuurbad van den mond (atomiseur), het volgens Dunlop met kracht inspuiten van zuurstof in de tandkassen en ultra-violette bestraling van het paradentium, d. z. de weefsels rondom den tand. Massage van het tandvleesch is schadelijk.
De atrophie van het been is te bestrijden met behulp van inspuitingen met extracten van dierlijk beenweefsel, cerium-praeparaten, silicaten, sperminebasen, spasmolytica en eigen-bloed-inspuitingen, vooral na bestraling van het aan te wenden bloed met ultra-violetlicht. Ook is nuttig het middel van Hulin: een gecombineerde oplossing van methyleenblauw, ureum en chinine. Het beste is evenwel gezamenlijke toepassing van al deze methoden.
Om paradentale abscessen te voorkomen, moeten de tandvleeschzakjes worden opgeruimd (cauterisatie, bloedige behandeling, eventueel scheppen van een nieuw beenrelief).
Articulatiestoornissen heft men op door middel van afneembare spalken (Elbracht). Deze spalken worden slechts gedragen tijdens de maaltijden en, als de patiënten tandenknarsen ook des nachts (ter voorkoming van het Caroly-effect). Wegens het hierbij bestaande verhoogde gevaar voor caries is regelmatige contrôle noodzakelijk. (Nieuwe Rotterd. Courant)

K. BELGIE. — Overeenkomsten met Luxemburg. —
Tusschen België en het Groothertogdom Luxemburg zijn besluiten genomen inzake diverse geschillen omtrent economische kwesties, waardoor het karakter der tolunie werd geschaad, alsook betreffende de devaluatie.
Luxemburg zal o.m. de invoerlicenties voor sommige Belgische landbouwproducten afschaffen. De Belgische regeering heeft voldoening geschonken aan Luxemburg, dat een deel opeischte van de opbrengst der herschatting van den goudvoorraad der Nationale Bank van België.
Aan Luxemburg zal 150 millioen Belgische francs worden toegekend, waartoe een desbetreffende wet door het Belgische parlement zal worden aangenomen.
Door deze regeling wordt de regeering van Luxemburg in de gelegenheid gesteld de leening van frs.

175 millioen terug te betalen, die in 1921 bij het afsluiten van de tolunie in België was gesloten. Sinds 1926 werd de dienst van deze leening door de Nationale Bank van België verricht. Luxemburg behoudt ook zijn aandeel in de Duitsche betalingen ingevolge het Marken-accoord. (Keesings Financieel Archief)

A. **NEDERLAND. — Congres van den Centralen Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoonpersoneel. - Prof. Bonger over democratie. —**
Tijdens het driedaagsche congres van den Centralen Bond van Nederlandsch Post-, Telegraaf- en Telefoonpersoneel, dat dezer dagen te Amsterdam werd gehouden, hield prof. mr. Bonger een inleiding over „democratie", waaraan wij het volgende ontleenen:
Men kan zeggen, zoo begon spr., dat Europa op een bepaald moment na den oorlog democratisch was. De Messias-gedachte, het geloof, dat er een man zal komen met de kracht en de bekwaamheid om de ellende tengevolge van den wereldoorlog in een paradijs om te tooveren, werd levendig. Rusland ging met de vestiging van de dictatuur van het proletariaat in autocratisch opzicht voor, Italië, waar de figuur overigens precies omgekeerd lag, volgde. Duitschland, dat uit juridisch oogpunt formeel een complete democratie is geweest, moest in dit verband, tengevolge van de aanvallen van links en rechts de democratie verliezen.
De toestand is ernstig voor Europa. Toch mag men niet al te pessimistisch zijn. Er is een kern van oude democratieën gebleven: de Scandinavische landen, Engeland, Nederland, België, Frankrijk, Zwitserland en Tsjecho-Slowakije. Toch is de democratie in gevaar. (Vaz Dias)

31 MEI 1935

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bescherming onzer scheepvaart. - Aanvulling licentieerings- - contingenteeringsverordeningen. —**
Alle verordeningen, de contingenteerings- en licentieeringsmaatregelen betreffende, zijn aangevuld met een bepaling dat de directeur van het Departement van Economische Zaken — indien tengevolge van eenigerlei actie in het bijzonder tegen de scheepvaart onder Nederlandsche vlag gericht, de levensbelangen van de scheepvaart onder Nederlandsche vlag tusschen Ned.-Indië en eenig ander land worden bedreigd — na machtiging van den gouverneur-generaal bevoegd is ten aanzien van de goederen, bedoeld in een dezer verordeningen en van oorsprong uit of afkomstig van het betrokken land, het percentage dier goederen te bepalen dat moet worden aangevoerd in schepen, welke onder Nederlandsche vlag varen.
(Aneta)

C. **AUSTRALIE. — Geen afscheiding van West-Australië van het Gemeenebest. - Door gemengde commissie uit Hooger- en Lagerhuis afgewezen. —**
De gemengde commissie uit het Engelsche Hooger-huis en Lagerhuis heeft op 24 Mei '35 definitief besloten de petitie van West-Australië tot het nemen van wetgevende maatregelen waardoor West-Australië zich zou kunnen afscheiden van het Australische Gemeenebest, af te wijzen. Reeds geruimen tijd geleden was de missie uit West-Australië, die de petitie aan het Britsche Parlement moest overhandigen, in Engeland gearriveerd. (Daily Mail) **(V. b. 1680 A.)**

D. **NEDERLAND. — Officieren Koninklijke Landmacht. - Rede van minister Deckers. —**
In de rede, die minister Deckers op 27 Mei '35 gehouden heeft in de vergadering der officieren van de Koninklijke Landmacht, heeft deze o.m. de officieren aangespoord, samen te werken met de wettige overheid.
Er zijn er, aldus de minister, die terwijl zij voorgeven de eenheid na te streven, een wig trachten te drijven tusschen weermacht en overheid, tusschen bestuurden en bestuurders. Zij geven hoog op van hun koningsliefde, maar hun overheersching zou den Nederlandschen Koningstroon zijn alouden luister ontnemen. Zij zingen het Wilhelmus, terwijl zij het houweel leggen aan Willem van Oranje's levenswerk, het fundament van onzen rechtsstaat.
Men geeft af op het staatkundige leven en werpt met slijk naar volksgenooten, die in groote onbaatzuchtigheid aan dit staatkundig leven leiding schenken. Men beschimpt de regeering, die pal staat voor het gezag en laakt de mannen, die in stipte gehoorzaamheid de regeeringsvoorschriften eerbiedigen. Men tracht u af te leiden van den rechten weg en nadert u in woord en geschrift openlijk en zijdelings, ja zelfs in het kleed des lafaards, in anonimiteit.
Maar ik reken er op, dat niemand uwer den weg zal verlaten, hem door plicht en eer gewezen. Uw trouw moge beproefd worden, zij kan door beproeving slechts worden gelouterd en verstevigd.
Gij zult uw gelofte indachtig, trouw blijven aan de Koningin, gehoorzaam aan de wet, onderworpen aan de krijgstucht en met vasten wil de eenheid handhaven en bevorderen. De eenheid onderling, de eenheid in het Nederlandsche leger, de eenheid tusschen volk en weermacht, de eenheid tusschen weermacht en regeering. (De Tijd - Telegraaf - Het Volk)
(Vor. ber. Minister Deckers 834 A.)

E. **DIAMANT. — Jonker-diamant gekocht voor 140.000 pond. —**
Harry Winston, een diamanthandelaar uit New York, heeft in Londen voor 140.000 pond den vermaarden Jonker-diamant gekocht; het is de grootste ongekloofde diamant ter wereld, eenige jaren geleden in Zuid-Afrika gevonden. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Diamant 1695 G.)

F. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Verkiezingen. - Het definitieve resultaat. —**
Het definitieve resultaat der verkiezingen voor de Nationale Vergadering is als volgt:

Republikeinsche Partij . . .	45	afgev.	23	senat.
Tsjechische Soc.-Dem. . . .	38	„	20	„
Tsjechische Nat.-Soc.	28	„	14	„
Tsjecho-Slow. Middenstanders .	17	„	8	„
Tsjecho-Slow. Nat.-Soc. . . .	28	„	14	„
Tsjecho-Slow. Volkspartij . .	22	„	11	„
Nationale Vereeniging . . .	17	„	9	„
Fascisten	6	„		
Autonomisten	22	„	11	„
Duitsche partijen:				
Duitsche Soc.-Democraten . .	11	„	6	„
Sudetenduitschers	14	„	23	„
Landbouwers	5	„		
Duitsche Christ.-Soc.	6	„	3	„
Communistische Partij . . .	30	„	16	„
Hongaarsche Oppositie . . .	9	„	6	„

—(Prager Presse) **(Vorig bericht blz. 1807 C.)**

G. **NEDERLAND. — Intern. Toerisme. - Congres te Den Haag. —**
Op 28 Mei '35 is in de Trèveszaal te 's-Gravenhage het negende congres van de Union Internationale des organes officiels de propagande touristique door den minister van Economische Zaken, mr. Steenberghe, geopend.
Minister Steenberghe ving zijn rede aan met eenige woorden van hartelijk welkom aan de congressisten toe te roepen.
In deze tijden, waar het internationaal tourisme zich steeds meer bedreigd ziet door alle mogelijke hinderpalen, is het van belang zich rekenschap te geven van den ernst van de situatie en de middelen te bestudeeren, welke ter verbetering ervan zouden kunnen worden aangewend.
De voorzitter van het congres, dr. Puglisi, gedelegeerde van de E.N.I.T., te Rome, heeft 's ministers rede beantwoord met een toespraak, waarin hij de Nederlandsche regeering bedankte voor haar gastvrijheid.
Vervolgens heeft de voorzitter der Alg. Ned. Ver. voor Vreemdelingenverkeer, C. R. T. baron Krayenhoff, uit naam van genoemde vereeniging het congres verwelkomd.
De openingsplechtigheid werd o.m. bijgewoond door de gezanten van Duitschland, Spanje, Zwitserland, Italië en België, door de Noorsche en Oostenrijksche zaakgelastigden; en door den Poolschen attaché, den heer Sroczynski. (Het Vaderland)

1 JUNI 1935

A. BELGIE. — Werkhervatting in het Zwarte Land.
In de meeste steenkoolmijnen van het Zwarte Land is op 28 Mei '35 de arbeid hervat en over het algemeen kan de groote staking als geëindigd worden beschouwd, ook in de streek van Charleroi. Men verwacht, dat over twee à drie dagen de situatie weer normaal zal zijn. (Le Soir)
(Vor. ber. Mijnwerkers 1712 E.)

B. ZWEDEN. — 500-jarig bestaan van den Rijksdag.
Op 27 Mei '35 is in het plaatsje Arboga, waar voor de eerste maal in 1435 op initiatief van Engelbrekt Engelbrektsson de Zweedsche Rijksdag werd gehouden, een groot herdenkingsfeest gevierd.
(Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. Rijksdag 1646 E.)**

C. FRANKRIJK. — Handelsverdrag met Nederland.
Op 28 Mei '35 is te Parijs een verdrag van handel en scheepvaart gesloten tusschen Frankrijk en Nederland. Het verdrag zegt, wat het goederenverkeer betreft, onder meer een toestand van wederzijdsche meest begunstiging toe, zoowel in de moederlanden en koloniën als in de overzeesche gewesten en betreffende invoerrechten, invoerformaliteiten en de wijze van vaststellen van ad valores rechten.
Het verdrag bevat een wederzijdsche verplichting om geen in- of uitvoer verboden of -beperkingen in te stellen met de gebruikelijke uitzonderingen o.a. in verband met de contingenteering.
Voorts bevat het bepalingen omtrent nationale behandeling wat betreft accijnzen en verbruiksbelastingen, met handhaving van eenige in beide landen bestaande verschillen, vrijdom van in- en uitvoerrechten voor zekere artikelen bestemd voor weder-uitvoer en weder-invoer. Bescherming van de wederzijdsche producten en tegen oneerlijke concurrentie en tegen misbruik van in een der beide landen beschermde geographische herkomstaanduidingen, bepaaldelijk voor wijn- en zuivelproducten.
Deze regeling treedt eerst op 1 Mei 1936 in werking.
Wat het scheepvaartverkeer betreft, dat tot nu toe tusschen Nederland en Frankrijk niet bij een bilateraal verdrag geregeld was, door dit verdrag wordt in die leemte voorzien.
Wat betreft de wederzijdsche moederlanden, blijven in het algemeen van toepassing de conventies en de statuten van Genève over het internationale zeehavenregiem.
De Fransche regeering heeft zich verplicht tot opheffing op het oogenblik van de voorloopige inwerkingstelling van het verdrag van de verhoogde „taxe à l'importation", welke dus voor alle Nederlandsche en koloniale producten uniform op 2 pct. ad valores wordt gesteld.
De Nederlandsche regeering heeft zich verplicht tot opneming in het te sluiten contingenten arrangement van een verlaging van den wijnaccijns voor Fransche wijnen van ƒ 36.— tot ƒ 24.— per H.L., welke verlaging in elk geval uiterlijk in Juli in werking zal treden.
Het verdrag zal op 31 Mei '35 voorloopig in werking treden en is gesloten voor den duur van 2 jaar, te rekenen van de definitieve inwerkingtreding af en kan stilzwijgend worden verlengd telkens voor 1 jaar. (La Journée Industrielle - N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1766 C.)

D. TURKIJE. — Zondagsrust. —
De Turksche Nationale Vergadering heeft op 27 Mei 1935 de wet aangenomen, waarbij als wekelijksche rustdag voortaan de Zondag in de plaats treedt van den Vrijdag. Tevens is de vrije Zaterdagmiddag ingevoerd. (Akcham) **(V. b. Soc. Hervormingen 1624 E.)**

E. LANDBOUW. — De voedselproductie en de voedselvoorziening. —
In de Mei-aflevering van het Landbouwkundig Tijdschrift is plaats verleend aan een rede, welke prof. dr. B. Sjollema in den Utrechtschen Landbouwkundigen Kring gehouden heeft over de voedselproductie en de voedselvoorziening.
Prof. Sjollema schrijft, dat de voedselvoorziening nog in onberekenbare mate zal kunnen toenemen, wanneer althans het persoonlijk initiatief niet verlamd wordt. Met beperking van de voedselproductie zij men voorzichtig; wie de voedselproductie beperkt, kan niet overzien, hoever daarvan de gevolgen zijn. Dank zij de groote wereld-voedselproductie is er weliswaar in de laatste 80 jaren in West-Europa geen gebrek aan voedsel meer geweest, maar bij onvoorzichtig ingrijpen is het volstrekt niet uitgesloten, dat voor de nu zoo veel grootere bevolking gebrek zal ontstaan, n.l. wanneer men te ver gaat en te lang voortgaat met de productie-beperkende maatregelen en daardoor ook buiten de grenzen van eigen machtsgebied de productie stop zet of vermindert. Wie is in staat, vraagt prof. Sjollema, het moment aan te geven, waarop van tactiek veranderd dient te worden en in welk tempo dat geschieden moet?
Verder wijdt hij beschouwingen aan de toepassing van de moderne voedingsleer in de landbouwproductie en aan de gevolgen van onvoldoende en ondoelmatige voeding. Niet zelden is de verstrekking in onvoldoende hoeveelheden van mineralen en vitaminen oorzaak, dat in de jaren van den snelsten groei, lichamelijke ontwikkeling, constitutie en weerstandsvermogen tegen ziekten te wenschen laten. Door ruimere toediening van melk, groenten en ook fruit zou dit, zoo schrijft prof. Sjollema, bij velen vermeden zijn geworden. Wat de beteekenis van melk betreft, onderzoekingen in Engeland, Schotland en de Vereenigde Staten van Amerika hebben overtuigend het gunstige effect van een flinke hoeveelheid melk bij kinderen aangetoond, en naar het oordeel van dezen Utrechtschen hoogleeraar dient van de overproductie aan melk in ons land profijt te worden getrokken ten behoeve van de kinderen. Zijns inziens moet het mogelijk zijn, zonder groote offers voor de gemeenschap onze overproductie, vooral die aan melk en groenten, te doen dienen om ons volk krachtig te houden, om te vermijden, dat straks de staat extra groote uitgaven heeft te doen om zieken en zwakken te doen verplegen.
(Prof. dr. H. Sjollema - Landbouwkundig Tijdschrift)
(Vor. ber. Landbouw 1744 D.)

F. NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ. - Jaarverslag 1934. —
Uit het jaarverslag der Nederlandsche Handel-Mij. blijkt, dat het jaar 1934 werd afgesloten met een winstsaldo van ƒ 701.949, dat op nieuwe rekening wordt overgebracht. De verwachting wordt uitgesproken, dat de gunstige invloed der reorganisatie in 1935 in de resultaten tot uitdrukking zal komen.
Hoever de N.H.M. zal gaan met het terugbrengen tot een kleiner aantal eenheden van haar suikerfabrieken staat nog niet vast. In de balans valt een belangrijke stijging der deposito's op langen termijn op te merken.
Noch ten aanzien van Nederland, noch ten aanzien van Indië laat het verslag opgewekte klanken hooren en ook de overzichten van de economische situatie in Zuid- en Oost-Azië zijn meerendeels in mineur gestemd. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Ned. Handel-Mij. 1627 A.)

G. FRANKRIJK. — De „Normandie". - De haven van Le Hâvre. —
De „Normandie", het grootste schip ter wereld, van de Compagnie Générale Atlantique, enkele dagen geleden door den president der Fransche republiek officieel ingewijd, is op 29 Mei '35 van Le Hâvre naar New York uitgevaren, voor zijn eerste reis.
De „Normandië" meet 79.280 ton en zijn lengte — om eenig beeld van de afmetingen van den oceaanreus te geven — is 13 meter meer dan de hoogte van den Eiffeltoren: ruim 313 meter, met een breedte van 36.40 meter. Meer nog echter van de inrichting van dit paleis op den oceaan komt men onder den indruk dan van deze afmetingen. Niet minder dan 25 ingenieurs en 250 teekenaars hebben vijf jaar lang gewerkt om dit schip tot een paleis te maken. Nergens ter wereld is op een schip zooveel comfort en luxe bijeengebracht als hier.
Ruim vier jaar is aan de „Normandie" gewerkt. Op 26 Januari 1931 werd de eerste plaat van de kiel gelegd. De havens van St. Nazaire, waar de bouw geschiedde, en van Le Hâvre, moesten voor de „Normandie" vergroot worden. Geheel Frankrijk leeft met de „Normandie" mede, het schip, dat voor een bedrag van ongeveer negenhonderd millioen francs met medewerking van den staat is tot stand gekomen en het prestige van Frankrijk in de wereld hoog moet houden.
De bouw van de „Normandie" is gepaard gegaan met het aanleggen van een zeer grootsche haven te Le Hâvre.
Inderdaad zijn deze havenwerken van respectabelen omvang. Zij hebben niet minder dan 300.000.000 francs gekost en omvatten o.m. een Transatlantisch Station van een lengte van 600 meter en een breedte van 120 meter, dat een toren draagt van een hoogte van 80 meter. Dit station zal het mogelijk maken in een minimum van tijd schepen met den enormen omvang van de „Normandie" te laden en te lossen. Voorts zijn oliereservoirs gebouwd, waar de ruwe olie uit Irak zal kunnen worden opgeslagen en zijn verdere voorzieningen getroffen, die Le Hâvre een buitengewoon eervolle plaats onder de groote zeehavens van onzen tijd verzekeren. (Journal du Hâvre)
(Vor. ber. Normandie 551 D.)

H. MUZIEK. — Joseph Suk overleden. —
Uit Praag wordt gemeld, dat de componist Joseph Suk, lid van het Boheemsch Strijkkwartet, plotseling is overleden. Hij is 61 jaar oud geworden. Hij was thans directeur van het nationale conservatorium van Tsjecho-Slowakije.
Suk is geboren op 4 Januari 1874 in Krecovic (Bohemen).
Hij begon zijn studie bij zijn vader en zette haar voort bij Bennewitz aan het conservatorium te Praag, waar hij zich in het vioolspel bekwaamde.
Van Dvorak kreeg hij les in compositieleer.
In 1892 werd hij lid van het Boheemsche strijkkwartet, waarmee hij jaren lang, als tweede violist, ons land bezocht en hier groote populariteit verwierf.
Joseph Suk was gehuwd met een dochter van zijn beroemden landgenoot Dvorak. Zijn composities omvatten strijk- en klavierkwartetten. Voorts een serenade voor strijkorkest, talrijke piano-werken, mu-

ziek bij het sprookje „Raduz en Makulena", de dramatische legende. „Vom Apfelbaum" een tweetal symphonieën, eenige koren, een fantasie voor viool en orkest, en het symphonisch gedicht „Praag".
(Alg. Handelsblad)

A. **FRANKRIJK. — Kabinet-Flandin afgetreden. —**
De regeering-Flandin is op 31 Mei '35 bij de stemming over de financieele volmachten met 353 tegen 202 stemmen in de minderheid gebleven. Zij heeft haar ontslag ingediend. President Lebrun heeft dit ontslag aangenomen.
De felste oppositie kwam van de zijde van Paul Reynaud, de z.g. leider der devaluationnisten. Hij ontwikkelde in zijn rede de theorieën, waarbij hij in het bijzonder den nadruk legde op het gebrek aan evenwicht tusschen de daling der prijzen bij de productie, d.w.z. de groothandelsprijzen en de kosten van levensonderhoud. Deflationistische maatregelen toepassen, zou beteekenen: de koopkracht van een groote bevolkingsgroep verminderen. Hij wees daarna op den hoogen rentestandaard in Frankrijk, welke ongunstig afsteekt bij die van andere landen, die gedevalueerd hebben.
Hij vroeg de regeering, welke positie zij inneemt ten opzichte van de algemeene muntstabilisatie, en gaf daarbij als zijn meening te kennen, dat Engeland niet zal stabiliseeren, zoolang Frankrijk geen begrootingsevenwicht heeft bereikt.
De regeering had volmachten gevraagd voor het vrij bepalen van maatregelen, welke zij tot redding van den toestand en van het geld noodig zou achten. De Fransche regeering wenschte de verantwoordelijkheid van de afgevaardigden af te nemen, door zelf uit te maken, waar moest worden besnoeid of belast. De financieele toestand van Frankrijk is op dit oogenblik zeer moeilijk en zou doen denken aan de critieke dagen in 1926, als niet de Bank van Frankrijk over ontzaglijke goudreserves beschikte, die zij toen miste.
Tusschen 1 en 17 Mei '35 heeft de Bank van Frankrijk 1 milliard francs, van 17 tot 24 Mei 3 milliard francs, op 25 Mei 950 millioen francs en op 27 Mei 1.160 millioen francs moeten afgeven, dit is totaal in 4 weken 6.110 millioen francs.
(Le Matin - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Kabinet 1581 B.)

2 JUNI 1935

B. **EDAM. — Groote Kerk gerestaureerd. —**
Op 30 Mei '35 is een plechtige bijeenkomst gehouden in de Groote Kerk te Edam, ter gelegenheid van de restauratie van deze kerk. Er was zeer veel belangstelling. Het woord voerden o.a. de waarnemende minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, de burgemeester van Edam, de heer Th. C. P. M. Kolfschoten, de heer P. de Grient Dreux, voorzitter van het restauratiecomité en vele kerkelijke autoriteiten. (Standaard)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Kabinet-Malypetr. —**
De premier Malypetr heeft op 28 Mei '35 de ontslagaanvraag van het kabinet bij president Masaryk ingediend, die ze aanvaardde en Malypetr belastte met de vorming van een nieuw kabinet, hetwelk als volgt werd samengesteld:
Malypetr (agrariër), minister-president; Benesj (Tsj. nat.-soc.), Buitenlandsche Zaken; Dr. Trapl (Tsj. nat.-soc.), Financiën; Machnik (agrariër), Nat. Defensie; Dr. Cerny, Binnenlandsche Zaken; Bechyne (Tsj. soc.-dem.), Spoorwegen; Hodza (agrariër), Landbouw; Krsjmarsj (Tsj. soc.-dem.), Onderwijs; Najman (Tsj. middenstand), Handel; Ir. Dostalek (Volkspartij), Publieke Werken; Dr. Derer (Tsj. soc.-dem.), Justitie; Dr. Franke (Tsj. nat.-soc.), Posterijen; Dr. Czech (D. Soc.-dem.), Openbare Gezondheid; Dr. Sjramek (Volkspartij), Unificatie; Ir. Netsjas (Tsj. soc.-dem.), Sociale Zaken; Dr. Spina (Boerenb.), zonder portefeuille. (Prager Presse)
(Vor. ber. Kabinet 1176 A.; Malypetr 1563 H.)

D. **OOSTENRIJK. — Rede van bondskanselier Schuschnigg in den Bondsdag. —**
In den Bondsdag heeft de Oostenrijksche bondskanselier dr. Schuschnigg op 29 Mei '35 een verklaring afgelegd. De bondskanselier verlangde dat iedere beperkende bepaling tegen den algemeenen dienstplicht wordt opgeheven, dan zal Oostenrijk zelf bepalen, wanneer het den dienstplicht invoert. Verder keerde hij zich tegen de nationaal-socialistische propaganda, welke nog wordt gedreven en tegen een referendum, dat van sommige zijden wordt verlangd. Het Oostenrijksche volk heeft 25 Juli '34 reeds verklaard wat het verlangt. Hij zeide o.a. dat het Duitsche nationaal-socialisme een Duitsche aangelegenheid is, waarmede Oostenrijk niets heeft te maken. In Oostenrijk is hiervoor geen plaats.
Vervolgens behandelde Schuschnigg in korte trekken de verhouding tot het buitenland. Sprekende over de goede verhouding tot Italië zeide hij, dat het geen volksverraad is zooals thans de verhoudingen tot Italië zijn. De verhouding tot Duitschland werd uitvoerig door den kanselier besproken, hij betreurt de bestaande spanning. Oostenrijk is bereid een aangeboden vredeshand te aanvaarden, doch tot nu toe is deze nog niet gezien. Voor het herstel van normale betrekkingen is de volledige erkenning van de gelijkgerechtigdheid van Oostenrijk noodig.
Eenige dagen geleden heeft de Duitsche Rijkskanselier gesproken over de problemen der wereld. Wat hij gezegd heeft over den vrede wordt door Oostenrijk zonder voorbehoud onderschreven. Oostenrijk vernam met voldoening, dat Duitschland niet voornemens is Oostenrijk te annexeeren.
Tenslotte verklaarde Schuschnigg dat alles wat Oostenrijk verlangt in drie formules kan worden samengevat: 1. absoluut gelijke behandeling, 2. erkenning van gelijkgerechtigdheid, 3. erkenning van gelijke eer. Over alles kan met de Oostenrijkers worden onderhandeld, van deze drie punten kan niet worden afgeweken. (Reichspost)
(Vor. ber. Sehuschnigg 1702 F.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bijzondere maatregelen ten aanzien van loopende landbouwhypotheek- en pachtovereenkomsten. —**
Ingediend is een wetsontwerp, houdende bijzondere maatregelen ten aanzien van loopende landbouwhypotheek- en pachtovereenkomsten. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Toelichting der Regeering 1718 F.)

F. **DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —**
De directie van de Nederlandsche Bank heeft besloten met ingang van 1 Juni '35 haar rentetarieven over de geheele linie met een vol procent te verhoogen, zoodat deze thans zullen bedragen:

Wisseldisconto	5 %	(4 %)
Promessendisconto	5½%	(4½%)
Beleening van Effecten	5½%	(4½%)
Beleening van Goederen	5½%	(4½%)
Voorschotten in Rekening-Courant .	5½%	(4½%)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1802 C.)**

G. **AARDBEVING. — Beloetsjistan vreeselijk geteisterd. - Veertig duizend dooden.**
In den nacht van 31 Mei '35 werd Beloetsjistan door een hevige aardbeving geteisterd. Volgens officieele berichten bedraagt het aantal dooden in de door de aardbeving geteisterde streek, die tusschen de hoofdstad en Kalat ligt, een afstand van 150 kilometer, minstens 40.000, waaronder 250 Engelschen.
Quetta, de hoofdstad, is bijna totaal verwoest, postkantoor en kazernes zijn vernield, de geheele politiemacht van Quetta is gedood. (Sunday Dispatch)
(Vor. ber. Aardbevingen 1773 G.)

H. **N. V. V. — 16de Congres. —**
Op 27 Mei '35 en de beide volgende dagen werd te Amsterdam de 16e algemeene vergadering van het N.V.V. gehouden.
De voorzitter, de heer Kupers, opende het congres met een uitvoerige rede, waarin hij allereerst wijst op het nog steeds onverminderd voortduren van de crisis. Spr. zette uiteen, dat het noodzakelijk is, te komen tot uitbreiding van onze industrie, voornamelijk van die, welke in ons land nog niet voorkomen. De regeering dient hiervoor steun te verleenen. Spr. erkent dat er wat gebeurd is op het gebied der werkverschaffing, doch het aantal tewerkgestelden in de werkverschaffing had veel grooter moeten zijn.
De vakbeweging heeft voortdurend op de bres gestaan om de belangen van werkenden en werkloozen te behartigen. Van Januari 1932—1935 daalde het aantal leden der N.V.V. van 319.940 op 300.993, dat is een achteruitgang van nog geen 20.000 of 6 pct.
Wanneer spr. kan constateeren, dat het moreel ongeschokt is gebleven, dan kan met voldoening worden gezegd, dat de vakbeweging de crisismoeilijkheden tot dusver boven verwachting heeft doorstaan. Ook financieel staat de vakbeweging ongeschokt.
Na zijn rede heette spr. de vertegenwoordigers van het I.V.V. en van de Belgische, Deensche, Zweedsche, Fransche en Tsjechische vakbonden welkom.
Vele redevoeringen werden gehouden, o.a. van mr. S. Mok over „Het moderne Arbeidsrecht" en van den heer T. v. d. Steeg over „De herstelpolitiek van Roosevelt".
Tenslotte is op den laatsten congres-dag de volgende resolutie aangenomen: Het congres van het N.V.V. enz., gehoord de inleiding over de noodzakelijkheid van werkverruiming, stelt met bezorgdheid vast, dat het aantal ingeschreven werkloozen in ons land thans gegroeid is tot 368.659, stelt vast, dat de uitvoering van het 60-millioen-plan in geen enkel opzicht aan redelijke verwachtingen heeft beantwoord, protesteert tegen dezen gang van zaken, dringt er bij de regeering ten sterkste op aan, om de uitvoering van het 60-millioen-plan in snel tempo te doen geschieden en voorts aan de werkverruiming in het algemeen belangrijke uitbreiding te geven, opdat de werkgelegenheid worde bevorderd en de binnenlandsche koopkracht versterkt. (Het Volk)
(Vor. ber. N.V.V. 1770 F.)

A. FRANKRIJK. — Kabinet-Bouisson gevormd. —
Het nieuwe kabinet is op 1 Juni '35 gevormd. De ministerlijst ziet er als volgt uit:
Minister-president en Binnenlandsche Zaken: Fernand Bouisson (Onafhankelijk).
Minister van Staat: Herriot (radicaal), maarschalk Pétain (partijloos) en Louis Marin (rep. dem. unie rechterzijde).
Buitenlandsche Zaken: Pierre Laval (onafhankelijk).
Justitie: Pernot (centrum).
Marine: Piétri (linksche republikein).
Oorlog: generaal Maurin (partijloos).
Luchtvaart: generaal Denain (partijloos).
Financiën: Caillaux (radicaal).
Openbare Gezondheid: Ernest Lafont (neo-socialist).
Pensioenen: Perfetti (rep. socialist).
Handel en Industrie: Laurent Eynac (rad. linkerzijde).
Openbare Werken: Paganon (radicaal).
Koloniën: Rollin (rep. centrum).
Onderwijs: Mario Roustan (rep. dem. unie, Marin).
Arbeid: Frossard (afgescheiden socialist).
P.T.T.: Georges Mandel (onafhankelijk).
Landbouw: Jacquier (radicaal).
Onderstaatssecretaris bij het minister-presidium: Cathala (linksch-rep.). (Le Temps)
(Vor. ber. 1821 A; Bouisson 1644 G.)

3 JUNI 1935

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Mazo de la Roche — „Young Renny". (Little, Brown & Co., Boston)
Chineesch: Sjoe Tsjoeng (Shu Chiung) — „Beauty in Exile" (Tsjao Tsjoen). Verhaal in het Engelsch van Chao Chun (Tsjao Tsjoen), een Chineesche schoonheid, die 2000 jaar geleden leefde. (Uitg. National Quarantine Service, Shanghai 1934)
Duitsch: Hansgeorg Buchholtz — „Anuschka", Zwei Erzählungen, Ostpreussen-Bücher 18. Band. (Gräfe & Unzer, Konigsberg/Pr. 1935)
Engelsch: Charles Lorne — „Henrietta" (Peter Davies)
Ernest Raymond — „We, The Accused". (Cassell)
Fransch: Victor Hugo — „Œuvres Choisies", en deux volumes. (Poésie et Prose). (Larousse)
André Malraux — „Le Temps du Mépris". (Aux Edit. de la N. R. F.)
Nederlandsch: Cor Bruyn — „Een zakkennaaier grijpt naar het geluk". (Uitg. v. Dishoeck)
Dr. W. A. P. Smit — „Over-IJsselsche Sangen en Dichten". (U. M. Holland)
Noorsch: Sigrid Boo — „O heerlijk Leven". Uit het Noorsch vertaald. (Uitg. L. J. Veen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1813 A.)**

C. NEDERLAND. — Minister Slotemaker de Bruïne houdt het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. —
Naar wij vernemen zal minister Slotemaker de Bruïne zijn portefeuille voor Sociale Zaken definitief verwisselen voor die van Onderwijs, welke hij thans tijdelijk beheert in verband met het aftreden van mr. Marchant. (Alg. Handelsblad). **(Vor. ber. 1803 A.)**

D. DISCONTOKOERSEN. — Javasche Bank. —
De Javasche Bank heeft haar disconto voor binnenlandsche wissels met 1% verhoogd tot 4½%, terwijl zij de beleeningsrente en het disconto voor promessen, vendu-accepten en buitenlandsche wissels ½% verhoogde. (Aneta) **(Vor. ber. Discontokoersen 1821 F).**

E. ZWITSERLAND. — Crisis-initiatief verworpen. —
Op 2 Juni '35 heeft in Zwitserland een volksstemming plaats gehad over het z.g. „crisis-initiatief", bestaande uit het ontwerp eener nieuwe grondwetsbepaling krachtens hetwelk de Bondsregeering de verlaging der loonen zal bestrijden en de prijzen zal beschermen. De gehouden volksstemming heeft dit crisis-initiatief met 566.242 tegen 424.878 stemmen verworpen. (Journ. de Genève) **(V. b. Referend. 1787 C.)**

F. NEDERLAND. — De minister van Economische Zaken, mr. M. P. L. Steenberghe, neemt ontslag. - Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen zijn opvolger. —
De minister van Econ. Zaken, mr. M. P. L. Steenberghe, heeft op 3 Juni '35 aan H. M. de Koningin ontslag uit zijn ambt verzocht.
Naar aanleiding van dit verzoek wordt het volgende medegedeeld:
Het kabinet was en is eenstemmig van oordeel, dat de nood van den tijd verdere aanpassing noodzakelijk maakt en dat die aanpassing moet worden nagestreefd zoowel in het maatschappelijk leven als bij de publieke financiën.
Deed zich ten aanzien van het ingediende bezuinigingsontwerp geen enkel verschil van meening voor, zulk meeningsverschil bestond wel bij de vraag langs welken weg de aanpassing in het maatschappelijk leven moet worden nagestreefd. Terwijl het kabinet in zijn grootst mogelijke meerderheid van meening was, dat beproefd moest worden de aanpassing en met name de verlaging van vaste lasten, door speciale maatregelen te verkrijgen, was minister Steenberghe van oordeel, dat alleen devaluatie hiertoe zal kunnen leiden. Waar ter zake overeenstemming niet te verkrijgen was en minister Steenberghe zich niet kon neerleggen bij het gevoelen van de overige leden van het kabinet, gevoelde hij zich verplicht aan H. M. de Koningin ontheffing uit zijn ambt te verzoeken.

Prof. Dr. Ir. H. C. J. H. Gelissen.

Een dezer dagen is de benoeming te verwachten van prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen tot minister van Economische Zaken. (De Maasbode)
(V. b. Kabinet 1822 C.; Min. Steenberghe 1718 F.; Prof. Dr. Ir. H. C. J. H. Gelissen 1645 A).

4 JUNI 1935

G. FRANKRIJK. — De „Normandie" wint den blauwen wimpel. —
Het Fransche passagiersschip „Normandie" is op 3 Juni '35 er in geslaagd het blauwe lint voor den snelsten overtocht over den Atlantischen Oceaan van Le Hâvre naar het lichtschip „Ambrose" (bij New York) te veroveren. Het heeft de reis volbracht in vier dagen, drie uur en twee minuten, met een gemiddelde snelheid van 29.98 knoopen, waardoor het record van het Italiaansche schip „Rex", dat een gemiddelde snelheid van 28.92 knoopen behaalde, is verbeterd. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1820 G.)**

H. FRANKRIJK. — Kabinet-Bouisson afgetreden. —
De Kamer heeft op 4 Juni '35 het wetsontwerp, waarbij aan de regeering volmachten worden verleend, verworpen met 264 tot 262 stemmen.
De regeering-Bouisson is afgetreden. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 1822 A.)

A. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**
De stand der clearing op 31 Mei 1935:

	31-5-'35
1. Stortingen in Nederland	ƒ 89.489.100
Waarv. bestemd voor:	
a. achterstallige vorderingen	14.700.200
b. rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte rente transf.	11.041.000
c. vrije rekening Rijksbank	3.579.000
d. nieuwe onder de clearing vall. vord.	60.168.900
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de clearing vallende vord.)	89.902.300
3. Uitbet. in Nederland op nieuwe vord. in mindering komend van het bedrag onder 1d.)	58.134.800

Laatst uitbetaald nummer van storting: 67.254.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1775 B.)**

B. **NEDERLAND. — De werkloosheid. —**
Bij 1058 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 11 Mei '35 in totaal 377.505 (v. j. 322.499) werkzoekenden ingeschreven, onder wie 360.243 mannen. Van hen waren werkloos 359.714 personen, onder wie 347.188 mannen.
Op 27 April '35 bedroeg het aantal ingeschrevenen bij ongeveer gelijk aantal organen 385.660, onder wie 368.484 werkloozen. Het aantal ingeschreven werkzoekenden is sedert 27 April '35 verminderd met 8155, het aantal werkloozen met 8315.
(Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering)
(Vor. ber. Werkloosheid 1758 A.)

C. **GRANEN. — Internationale Tarwe-overeenkomst.**
Blijkens het communiqué dat na afloop van de vergadering van het internationaal tarwe-comité werd uitgegeven, werden de volgende punten behandeld: 1e. De wereld-tarwesituatie; 2e. Verlenging van het tarwe-accoord van 1933 na afloop op 31 Juli '35; 3e. Beschouwing over de wijziging van de te Boedapest gesloten regelingen inzake den export van Fransche gedenatureerde tarwe.
Het comité kwam tot de conclusie, dat terwijl er in Noord-Amerika twee achtereenvolgende oogsten mislukt zijn, wat een tijdelijke verbetering van de statistische positie ten gevolge had, de handhaving van de oppervlakte, die momenteel in de wereld met tarwe bebouwd wordt, indien men rekening houdt met de gemiddelde productie per acre moet resulteeren in een opnieuw accumuleeren in de tarwe-exportlanden.
De Fransche regeering heeft erin toegestemd, de te Boedapest in November 1934 gesloten accoorden te wijzigen in dien zin, dat de Fransche export van gedenatureerd graan verlaagd wordt van 22 tot 9 millioen bushels en deze verlaging ten goede komt aan den uitvoer van Fransch graan voor maalderijen.
De exportlanden accepteerden dit verzoek en het comité-generaal keurde dit besluit goed.
Het comité besloot de handhaving van het tarwe-adviescomité op de tegenwoordige basis, evenals de handhaving van het secretariaat tot 31 Juli 1936, aan te bevelen. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1450 C.)

D. **RECHTSWETENSCHAP. — Prof. mr. Paul Scholten over Rechtsbeginselen. —**
Op 13 Mei '35 kwam in het Trippenhuis de afdeeling voor geschied- en letterkunde der Akademie bijeen. Prof. mr. Paul Scholten deed een mededeeling over: „Rechtsbeginselen".
Spr. neemt als uitgangspunt art. 38 van het Statuut van het Internationale Hof van Justitie, hetwelk voorschrijft, dat het Hof na tractaten en gewoonterecht zal toepassen: „algemeene beginselen van recht, erkend door beschaafde naties". Wat is daaronder te verstaan?
De rechtsbeginselen zijn deel van het recht. Doch wàt zijn zij? Vóór spr. dit onderzoekt, stelt hij de vraag, waaròm rechtsbeginselen in het volkenrecht binden. Bestreden wordt de leer, dat de bindende kracht in gewoonte zou liggen. Spr. wijst er op, dat zij, die deze leer aanhangen, veelal de bindende kracht van het gewoonterecht zoeken in een onderstelde overeenkomst. De regel, dat overeenkomsten binden: pacta servanda is dan de grondslag van het geheele volkenrecht. Doch wat is die regel anders dan een rechtsbeginsel?
Zijn betoog leidt den spr. tot de conclusie, dat in en achter ieder rechtssysteem grondgedachten liggen, die voor ieder, die in dat rechtssysteem leeft, onmiddellijk evident zijn. Zij zijn niet uit de concrete bepalingen afgeleid, maar met de concrete bepalingen gegeven. Onder de rechtsbeginselen zijn er, die alleen voor den jurist, andere die voor ieder evident zijn. Zij vragen om formuleering, doch die formuleering heeft andere beteekenis dan in het wetsvoorschrift, waar de uitlegger aan de woorden gebonden is.
De rechtsbeginselen dwingen dus in het recht iets anders te zien dan de uitspraak van met zekere macht bekleede personen. Niettemin zijn zij mèt het rechtssysteem, waartoe zij behooren, aan verandering onderworpen. Het „nulla poena sine praevia lege poenali" is rechtsbeginsel, het was het tot voor kort van alle naties, het is het thans niet meer.
Toch stelt spr. zich de vraag of er niet algemeen geldende rechtsbeginselen zijn, onafhankelijk van de wisseling van tijd en plaats.
Hij komt daarmee te staan voor de vraag van het natuurrecht. Er is geen term, die zoo dubbelzinnig is. Spr. gebruikt daarom den term natuurrecht niet. Hij wil door bezinnen op den aard van wat ieder als recht erkent onderzoeken of er beginselen zijn, zóó algemeen, dat geen recht zonder deze te denken is. Hij noemt er vier, twee paren van twee: het beginsel der persoonlijkheid en daartegenover dat der gemeenschap, het beginsel der gelijkheid en daartegenover dat van het gezag, ten slotte alle vier gedragen door een vijfde, dat der scheiding van goed en kwaad.
De beide eerste vloeien voort uit het feit, dat recht is de regel voor een gemeenschap. In ieder beginsel stelt de mensch zich een ideaal, waarnaar hij streeft; in het beginsel der persoonlijkheid is het de vrijheid, in dat der gemeenschap de liefde. In het paar persoonlijkheid-gemeenschap ligt het zedelijke karakter van het recht „zijn einddoel" in het andere paar: dat van de gelijkheid: het logische, dat van het gezag: het positieve. Het recht onderstelt als regel gelijke gevallen met gelijke beslissing. Ongelijke behandeling van wat gelijk is wordt als onrecht bevoeld. Het ideaal is dan gerechtigheid. De gelijkheid dringt verder, zij dringt tot de evenredigheid. Dank zij de gelijkheid is ook een rechtswetenschap mogelijk. Doch ook hier de dialectiek. Summum jus summa injuria. De regel dwingt tot abstraheeren, daardoor tot als gelijk behandelen wat niet gelijk is. De reactie der billijkheid volgt.
Ten slotte het beginsel van het gezag. Ook dit is aan het recht inhaerent. Ieder recht behoeft het gezag van den rechter, daarnaast dat van wetgever en uitvoerende macht.
Het beginsel van het gezag staat tegenover dat van de gelijkheid. Gezag onderstelt ongelijkheid, het irrationeele botst tegen de rationeele tendenzen van het gelijkheidsbeginsel. Men poogt dit te bemantelen door het meerderheidsbeginsel. Fundamenteele waarde heeft dit niet, het is niet meer dan hulpmiddel van het recht, verzoening tusschen gezag en gelijkheid brengt het niet. Alle vier de beginselen hebben de neiging zich tot alleenheerscher in het recht op te werpen. Er is geen recht zonder deze, zij begeleiden het recht steeds. Over den concreten inhoud van het recht is daarmee niets gezegd. Toch zijn zij niet zuiver formeel, zij zijn deel van ons geestelijk leven. Daarmee is tevens gezegd, dat zij onderworpen zijn aan het vijfde en laatste, de scheiding van goed en kwaad. Het rechtsbeginsel is deel van het zedelijk leven. Dit is evident voor het eerste paar, het geldt ook voor het tweede. Gelijkheid is evenzeer zedelijk behooren als logische onderstelling; het is zedelijke noodzakelijkheid zich te buigen voor gezag.
De gedachte der scheiding van goed en kwaad is fundament van iedere onderscheiding van recht en onrecht. En deze bepaalt ten slotte de beslissing.
Daaruit volgt, dat het geheele recht staat onder de opvatting daarvan, dat de rechtsbeginselen anders zullen worden gehanteerd naarmate men de scheiding ziet in den afval van den mensch van God, zooals Genesis III dat beschrijft of aanneemt, dat de mensch autonoom is, of gelooft, dat de mensch geneigd is tot alle kwaad dan wel zich innerlijk van den rechten weg bewust.
Spr. eindigt met de uitspraak, dat reeds als wij de beginselen aanwijzen, de grondslag zichtbaar wordt, waarop wij staan; vragen wij waartoe zij leiden in een historisch bepaalde situatie, dan wordt dit voor ieder beslist door zijn geloof.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Rechtswetenschap 1148 E.)**

E. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Italiaansche beschuldigingen tegen Engeland. —**
Het „Giornale d'Italia" bevat een artikel waarin Engeland er openlijk van beschuldigd wordt het Abessynische verzet tegen Italië te steunen en groote hoeveelheden oorlogsmateriaal uit Kenya in Abessynië in te voeren. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Geschil Italië-Abessynië 1811 A.)

F. **NEDERLAND. — Intern. Vereeniging van Gemeenten. - Permanent bureau te Den Haag. —**
In het gebouw der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten te 's-Gravenhage zijn dezer dagen vergaderingen gehouden van het Bureau Permanent van de Union Internationale des Villes, waaraan is deelgenomen door een 15-tal vertegenwoordigers uit Amerika, België, Duitschland, Engeland, Frankrijk, Polen, Zwitserland en Nederland.
In de openingsvergadering heeft de voorzitter der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten, mr. P.

Droogleever Fortuyn, burgemeester van Rotterdam, de vertegenwoordigers welkom geheeten, waarop de president van de Union Internationale des Villes, dr. F. M. Wibaut, van Amsterdam, woorden van dank heeft gesproken.
Mr. A. Jonker, directeur der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten, gaf een overzicht van de staatkundige en financieele positie der gemeenten in ons land. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Ver. Ned. Gemeenten 396 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Vlieger-generaal Göring's Balkan-reis. - Critiek van de Izwestia. —**
In een artikel over Göring's reis naar Centraal-Europa en de Balkan, waarover geen communiqué werd uitgegeven, schrijft de „Izwestia" dat de Kleine Entente, de Balkan-entente, de samenwerking tusschen Italië, Oostenrijk en Hongarije en de Donauconferentie Göring dwingen zijn persoonlijke ambities te vergeten en zich op de ontketende golven der internationale politiek te werpen. Göring zou ook gaarne Rome bezoeken om te vernemen of het mogelijk is op de Oostenrijksche kaart te wedden en de samenwerking van dien kant te doen springen. Het Duitsche fascisme verkent het terrein om uit te vinden waar de zwakke plekken zijn waar de samenwerking tusschen de voor den vrede werkende mogendheden verbroken kan worden om een nieuwen wereldbrand te stichten. (Izwestia)
(Vor. ber. Göring 1804 F.)

B. **IR. M. H. DAMME GEHULDIGD. —**
Op 1 Juni '35 is ir. M. H. Damme in het Gebouw voor K. en W. in Den Haag gehuldigd, omdat hij tien jaar directeur-generaal van de P. T. en T. is. Het gebouw was bijna geheel bezet met post-ambtenaren van alle rangen uit alle streken des lands. Er waren 23 sprekers, o.w. minister De Wilde, die heeft medegedeeld, dat de Koningin ir. Damme benoemd heeft tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau. (Nieuwe Rotterd. Courant)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Duitsche menschenroof. - Lampersberger teruggeleid. —**
Het officieele Tsjechische Persbureau meldt dat de onderhandelingen met Duitschland inzake den emigrant Lamperberger, die eenige weken geleden te Eisenstein door twee man der Gestapo en met behulp van een Duitschen wachtmeester der gendarmerie over de Boheemsch-Beiersche grens is gesleept, tot het resultaat hebben geleid, dat Lampersberger op 1 Juni '35 aan de Tsjecho-Slowaaksche autoriteiten is overgegeven. (Tsjechisch Persbureau) **(1779 D.)**

D. **ZWITSERLAND. — Crisis-initiatief. - Regeeringsverklaring. - Handhaving der valuta. —**
In de op 3 Juni '35 gehouden zitting van den Bondsraad heeft bondspresident Minger uitvoerig verslag uitgebracht over het resultaat van de op 2 Juni '35 gehouden volksstemming over het z.g. „crisis-initiatief". Hij wees erop, dat het aantal personen, dat tegen gestemd heeft, grooter is dan de regeering had verwacht.
Wat de handhaving van den Zwitserschen franc betreft, de Nationale Bank had alle aanvallen, die tot dusver waren ondernomen, afgeslagen, en voorloopig bestond er geen aanleiding tot speciale maatregelen. De Bondsraad en de Nationale Bank zien nauwlettend toe op hetgeen er met den Zwitserschen franc geschiedt om, wanneer het noodig mocht zijn, direct te kunnen ingrijpen, en de valuta tot het uiterste te verdedigen. (Journal de Genève) **(V. b. 1822 E.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging der loodsgelden. —**
Op 3 Juni '35 is ingediend he wetsontwerp tot wijziging der wet van 16 Mei 1934 tot nadere wijziging van de wet, houdende bepalingen op den loodsdienst voor zeeschepen. De toelichting zegt o.m.:
De devaluatie van den Belgischen franc heeft voor het verkeer over de Nederlandsche havens, met name Rotterdam, welke haven reeds vroeger een zware concurrentiestrijd met Antwerpen had te voeren, zeer ernstige gevolgen.
De lage loodstarieven, welke ten gevolge van de depreciatie van den Belgischen franc voor de Belgische havens gelden, dragen er mede toe bij, de positie der concurreerende Nederlandsche havens te verslechteren.
Art. 1 van het wetsontwerp luidt:
Wij behouden ons de bevoegdheid voor, de loodsgelden, zooals deze zijn vastgesteld in de tarieven litt. B, C, D, en E, behoorende bij de wet van 30 Augustus 1859 en in tarief litt. A, behoorende bij de wet van 6 April 1875, nader vast te stellen op een naar omstandigheden te bepalen verminderd percentage, met dien verstande, dat dit percentage niet daalt beneden 11. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Scheepvaart 1809 C.; Tw. Kamer 1821 E.)

F. **NEDERLAND. — Het bezuinigingsontwerp. - Chr. Nat. Vakverbond, R.K. Werkliedenverbond, S.D.A.P. en N.V.V. —**
Op 1 Juni '35 hebben te Utrecht het Christelijk Nationaal Vakverbond en het R.K. Werkliedenverbond, zoo ook S.D.A.P. en N.V.V., vergaderd ter bespreking van het wetsontwerp ter verlaging van de openbare uitgaven.
De resolutie van het C.N.V. — De bestuursvergadering van het Christelijk Nationaal Vakverbond werd bijgewoond door: jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman, leden van de Eerste Kamer; dr. C. W. Th. baron van Boetzelaer van Dubbeldam; Chr. van de Heuvel, jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenberg, J. Schouten, C. Smeenk, J. R. Snoeck Henkemans, mr. J. Terpstra, leden van de Tweede Kamer.
Nadat de heer A. Stapelkamp, een der secretarissen van het C.N.V., een inleiding over het bezuinigingsontwerp had gehouden en daarop discussie was gevolgd, is met algemeene stemmen de volgende resolutie aangenomen:
Het C.N.V. overweegt, dat het brengen van evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven van den Staat, volstrekt noodzakelijk is en erkent dat beperking ook van de staatsuitgaven noodzakelijk is.
Evenwel betreurt het C.N.V. dat niet gelijktijdig met het Wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot verlaging der vaste lasten en tot het tegengaan van cumulatie van salarissen en pensioenen waardoor een beter inzicht kan worden verkregen in het complex van maatregelen die de Regeering noodig acht om het budgetair evenwicht te bereiken. Het Verbond is van meening, dat eerstgenoemd wetsontwerp getuigenis aflegt van den wensch der Regeering om bij de noodzakelijke inkrimping van uitgaven zooveel mogelijk vitale volksbelangen te ontzien, maar toch bestaan tegen verschillende hierin opgenomen voorstellen wel zeer ernstige bezwaren.

Het oordeel van het R.K. Werkliedenverbond. — Na inleidingen van pater mr. dr. D. Beaufort O. F. M. en mr. J. H. v. Maarseveen en daarop volgende discussies is in de vergadering van het R.K. Werkliedenverbond een resolutie aangenomen. Hierin zegt het R.K. Werkliedenverbond dat, hoewel de arbeid door de Regeering verricht om de gevolgen van de wereldcrisis voor land en volk zooveel doenlijk te verzachten en het evenwicht in de rijksbegrooting te herstellen, erkenning en waardeering verdient, de resultaten echter van dien arbeid beneden een redelijk minimum blijven en met name de economische positie van ons land steeds ongunstiger wordt.

S.D.A.P. en N.V.V. — De ochtendvergadering stond onder leiding van den voorzitter der S.D.A.P., den heer K. Vorrink, die er in zijn openingswoord op wees, dat de nieuwe bezuinigingsplannen een vermindering van de koopkracht en verdere deflatie en werkloosheid ten gevolge zouden hebben. Natuurlijk begrijpen ook N.V.V. en S.D.A.P. dat er in een periode van crisis bezuinigd moet worden, maar het verzet gaat tegen de eenzijdige wijze waarop bezuinigd wordt.
De eerste spreker, de heer S. de la Bella Jr., penningmeester van het N.V.V., besprak afwijzend de voorgestelde bezuinigingen op het hoofdstuk Sociale Zaken.
De heer F. van Meurs, secretaris van den Ned. Bond van Personeel in Overheidsdienst en voorzitter van het A.C.O.P., behandelde de bezuiniging op het overheidspersoneel door ontslagen, loonsverlaging, vermindering van pensioenen, opheffing van diensten, enz.
In de middagzitting heeft de voorzitter van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers, de heer Th. Thijssen, de bezuinigingen op Onderwijs aan critiek onderworpen.
Als laatste spreker voerde de voorzitter der Soc.-Dem. Tweede Kamerfractie, ir. J. W. Albarda, het woord. Hij wees op het ernstige en langdurige karakter van deze crisis en toonde aan de hand van statistische gegevens betreffende in- en uitvoer aan, hoe zwaar de crisis ook Nederland heeft getroffen.
Het begrootingstekort van 73 millioen eischt noodzakelijk het herstel van het financieel evenwicht, doch spr. staat vierkant tegenover de methode die het kabinet-Colijn daarbij toepast. Van loonsverlaging en verlaging van het levenspeil kan, volgens spr., geen economisch herstel verwacht worden.
Spr. citeert de verlaging van den werkloozensteun en het kapitulantenstelsel, dat hij een aanslag noemt op de vrijheid der

lagere besturen, om hun eigen personeel te zoeken. Tegenover dit soort bezuiniging zal, aldus spr., de regeering moeten overgaan tot een politiek van wederopbouw van het bedrijfsleven, bevordering van particuliere nijverheid en uitvoering van economisch nuttige openbare werken.
(De Standaard - De Maasbode - Het Volk)
(V. b. Bezuinigingen 1777 A.; R.K. Werkl.verb. 624 F.; S.D.A.P. 1769 B.; N.V.V. 1821 H.)

A. **POLEN. — De overbrenging van het hart van maarschalk Pilsudski naar Wilna. —**
De overbrenging van het hart van wijlen maarschalk Pilsudski naar den muur van de Heilige Theresia Kerk bij de Ostrabrama-kapel te Wilna, is een aangrijpende plechtigheid geworden. De urn met het hart werd gevolgd door de weduwe van den maarschalk en zijn beide dochters, de naaste familieleden en vele civiele en militaire hoogwaardigheidsbekleeders en autoriteiten.
In de kerk werd een mis opgedragen door den aartsbisschop van Wilna, Michalkiewicz en begonnen alle klokken te luiden. (Polska Agencia Telegr.)
(Vorig bericht blz. 1804 E.)

B. **DUITSCHLAND. — Joachim von Ribbentrop benoemd tot ambassadeur in buitengewonen dienst. —**
De Führer en Rijkskanselier heeft den gevolmachtigde voor ontwapeningsaangelegenheden, Joachim von Ribbentrop, benoemd tot buitengewoon en gevolmachtigd ambassadeur voor bijzondere missies.
(Angriff) **(Vor. ber. Von Ribbentrop 1602 F.)**

C. **MR. A. J. VAN HENGEL. —**
Mr. A. J. van Hengel, de president-directeur der Oesterr. Creditanstalt, heeft ontslag genomen als commissaris der Amsterdamsche Bank.
(Keesings Financieel Archief)

D. **LITAUEN. — De minister van Buitenlandsche Zaken, Lozeraitis, over de buitenlandsche politiek. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken van Litauen, Lozeraitis, heeft op 31 Mei '35 in aanwezigheid van vele leden van de regeering voor de officiersvereeniging een rede gehouden over de buitenlandsche politiek. Ten aanzien van de Duitsch-Litausche betrekkingen merkte de minister op, dat Litauen steeds uit alle macht gestreefd heeft naar een zoo goed mogelijke verstandhouding met zijn nabuur. Litauen was niet aansprakelijk voor de mislukking van dit streven, doch Duitschland had zonder eenige grond geweigerd met Litauen politieke verdragen te sluiten. In dit verband legde de minister de volgende verklaring af: Litauen vervulde als lid van de Volkenbond al zijn internationale verplichtingen. Van deze zijde waren Litauen nooit of te nimmer verwijten gemaakt dat het zijne verdragen niet nakwam. Van andere zijde verwachtte Litauen geen verwijten. Wanneer Duitschland verklaarde dat de rechten van 140.000 Duitschers in het Memelgebied door dit land dienden te worden behartigd, dan diende men daartegenover te wijzen op de volkstellingen van de jaren 1905 en 1925, welke slechts een totaal van 60.000 Duitschers hadden opgeleverd. De rechten van de Duitschers in het Memelgebied vonden voldoende bescherming in het Duitsch-Litausche verdrag van 1928 en tenslotte ook in het Memelstatuut. Litauen kwam de Memel-conventie na en was niet voornemens daar een wijziging in te brengen door eenzijdige maatregelen. Litauen was en bleef steeds bereid zich voor zijne handelingen te verantwoorden voor de daartoe aangewezen internationale instanties. Onder de huidige omstandigheden bood de Volkenbond de eenige mogelijkheid tot het bijleggen van meeningsverschillen. Het was niet de Duitsche bevolking in het Memelgebied welke Litauen te lijf ging doch de staatsvijandige beweging en zelfs deze beweging werd slechts met wettige middelen bestreden. Duitschland daarentegen had tegen Litauen de meest ingrijpende maatregelen van handelspolitieke en moreele aard gebruikt. De handel was van de zijde van Duitschland tot een minimum beperkt. Zijn geheele propaganda door middel van de radio, pers, enz. werd tegen Litauen gericht, hetgeen overigens alles volslagen overbodige maatregelen waren, aangezien Litauen elke uitspraak van een bevoegde internationale instantie, hoe deze ook uit zou mogen vallen, na zal komen.
De minister citeerde vervolgens eenige zinsneden uit de dertien punten van Rijkskanselier Hitler en wees er in dit verband op, dat de Nationaal-socialistische principes een aantal stellingen inhielden die door iedere aanhanger van den vrede zouden worden goedgekeurd.
Tenslotte kwam de minister te spreken over de betrekkingen tusschen Litauen en Polen en verklaarde dat Litauen ook met deze nabuur een goede verstandhouding wilde handhaven. Hij betreurde het ten zeerste, dat maarschalk Pilsudski er niet in geslaagd was de betrekkingen tusschen beide landen te verbeteren. Litauen nam als steeds het standpunt in dat men naar middelen en wegen moest zoeken om te komen tot de normaliseering van de betrekkingen met Polen. (Diena)
(Vorig bericht blz. 1640 D.)

5 JUNI 1935

E. **DEN HELDER. — „Remavi", tentoonstelling op het gebied van reddingwezen, marine en visscherij.**
De minister van Defensie, mr. dr. L. N. Deckers, heeft op 1 Juni '35 onder groote belangstelling van de zijde der autoriteiten op het terras van het tentoonstellingsgebouw aan de Buitenhaven te Den Helder de tiendaagsche tentoonstelling op het gebied van reddingwezen, marine en visscherij geopend.
Deze tentoonstelling werd georganiseerd in verband met de onthulling van het monument voor het Nederlandsche Reddingwezen en het borstbeeld van wijlen Z. K. H. Prins Hendrik, welke plechtigheden op 4 Juni '35 door H. M. de Koningin werden verricht.
De tentoonstelling, die in verband hiermede werd georganiseerd, heeft ten doel het Nederlandsche publiek nader in kennis te brengen met het reddingwezen en de kustverlichting. De marine heeft daarop op prijzenswaardige wijze hare medewerking verleend.
(Vaz Dias) **(V. b. Herd. Z.K.H. Pr. Hendrik 1485 D.)**

F. **AANSLAGEN. — President van Uruguay licht gewond. —**
Op den president van Uruguay, Gabriel Terra, is op 2 Juni '35 een aanslag gepleegd. De president werd echter slechts licht gewond.
De daad werd gepleegd, terwijl de president in het hippodroom een feest bijwoonde, dat gegeven werd ter eere van president Vargas van Brazilië, die op het oogenblik met den kruiser „Sao Paulo" een bezoek aan Uruguay brengt. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

G. **JOEGO-SLAVIE. — Oppositie in het parlement. —**
Op een conferentie der oppositiepartijen te Zagreb is een resolutie aangenomen, welke mededeelt, dat de oppositie niet zal deelnemen aan de werkzaamheden van het parlement, dat op 3 Juni '35 zou bijeenkomen. De leiders der Kroatische oppositie hebben de resolutie reeds onderteekend en deze doorgezonden naar de leiders der Servische en Bosnische oppositiepartijen. Als motief wordt opgegeven de wijze, waarop de verkiezingen zijn gehouden en de zetels verdeeld. Naar nader gemeld wordt, is op 3 Juni onder voorzitterschap van het oudste lid Stewa Jankowitsj, de nieuwgekozen Skoeptsjina bijeengekomen. De zitting had een formeel karakter, de oppositie was niet verschenen. (Jutarni List)
(Vor. ber. Parlement 1787 E.)

H. **CHINA. — Zilvercrisis. - Regeering steunt banken.**
Een nieuwe crisis als gevolg van de Amerikaansche zilveraankooppolitiek kon worden vermeden door het ingrijpen van den minister van Financiën. Deze heeft aan de credietwaardige firma's, die zich in tijdelijke moeilijkheden bevinden, Chin. $ 25 millioen credieten verstrekt in den vorm van schatkistbiljetten. Als onderpand heeft de Chineesche Bankiersvereeniging $ 50 millioen effecten gedeponeerd.
Sedert het van kracht worden van de Amerikaansche zilveraankoopwet is er ca. 300 millioen ounces zilver uit China geëxporteerd. De toestand blijft nog zeer ernstig. Op het smokkelen is de doodstraf gesteld.
(Sin Wan Pao) **(Vorig bericht blz. 1783 E.)**

I. **ARCHITECTUUR. — Tentoonstelling van de architectengroep „De 8". - De functioneele stad. —**
In het Stedelijk Museum van Amsterdam heeft de architectengroep „de 8" de tentoonstelling ingericht van de Internationale congressen voor het nieuwe bouwen: „De functioneele stad". Deze tentoonstelling omvat een analytische studie van ongeveer 30 op gelijke schaal geteekende steden, havensteden, woonsteden, industriesteden, enz., waarbij met illustraties de conclusies zijn aangegeven, welke naar aanleiding van een studie daarvan door het Vijfde Congres voor het Nieuwe Bouwen, onlangs te Athene gehouden, zijn opgesteld.
De groep „de 8" heeft dit materiaal aangevuld en gereed gemaakt voor deze tentoonstelling, daarbij

haar werkwijze bepalende volgens haar stelling, dat de architecten geen utopischen stedebouwkundigen arbeid hebben te verrichten — het ontwerpen van fantastische projecten — doch in een analytische studie dienen na te gaan, welke problemen het dringendst oplossing vragen en hieraan deze oplossing te geven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bouw- en Architectuurtentoonst. 1795 A.)

A. EINDHOVEN. — De Almivato.
Op 1 Juni '35 is te Eindhoven de Almivato (algemeene middenstandsvaktentoonstelling) officieel geopend. In de feestelijk versierde groote hal vereenigden zich de genoodigden, onder wie de voornaamste gemeentelijke autoriteiten en bestuurders van de middenstandersvereenigingen. Na een kort woord van den voorzitter van het uitvoerend comité, den heer Jos. van Gorp, sprak namens het gemeentebestuur de heer P. v. d. Put, wethouder van onderwijs (de burgemeester was afwezig). Na hem voerden het woord de heer C. Schellens, voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor oostelijk Noord-Brabant, en de bestuurders van diverse zustervereenigingen.
Er zijn niet minder dan 200 standhouders.
Aan de tentoonstelling, die tot 16 Juni duurt, zijn vakwedstrijden verbonden. (Limburgsche Koerier)

B. SURINAME. — Algemeene toestand. —
In het verslag der Surinaamsche Bank is een beschouwing gewijd aan den algemeenen toestand van Suriname. Wij ontleenen daaraan de volgende bijzonderheden:
De economische toestand van Suriname heeft in 1934 nog geen spoor van verbetering kunnen toonen. Op elk gebied valt achteruitgang te constateeren, zoowel wat cultures als boschbedrijven betreft, terwijl ook de mijnbedrijven zich niet geheel konden handhaven op het niveau van 1933. Dientengevolge kwijnden handel en nijverheid en de verdere afneming van de draagkracht der bevolking deed haren invloed gelden op de Overheidsmiddelen.
De financieele resultaten waren voor de ondernemers bedroevend. De koffieprijs, die in den aanvang van het jaar op het reeds zeer lage niveau van 16 cent per ½ K.G. c.i.f. Amsterdam stond, bereikte aan het eind van het jaar het nog nimmer geziene niveau van 14 cent.
De verliezen die door een en ander geleden werden, bezorgden den planters groote moeilijkheden.
De suikercultuur bleef gebukt gaan onder den lagen prijs van het product die het geheele jaar beneden kostprijs bleef. Door de weersomstandigheden bleef voorts de oogst beneden de verwachtingen.
De eertijds zoo bloeiende suikercultuur wordt thans in Suriname nog slechts door twee ondernemingen vertegenwoordigd.
Het vraagstuk der hervatting der bacovencultuur stond in 1934 in het brandpunt der belangstelling.
Door den Ondernemersraad voor Suriname werd een schema uitgewerkt voor een maatschappij, die de cultuur op groote schaal zou aanpakken en zoowel vervoer als distributie zou regelen.
Er kwam een combinatie tot stand die zich tot deelneming bereid verklaarde, waarmede aan de voorwaarde voor het verkrijgen van een gunstige beslissing van den Minister werd voldaan.
Wat overigens de fruitcultuur betreft was de sinaasappelcultuur een teleurstelling.
Het arbeidsveld voor geconserveerde vruchten lijkt in Suriname nog voor groote uitbreiding vatbaar.
Het houtbedrijf was, evenals in 1933, uitermate onbevredigend. Het houtbedrijf biedt op het oogenblik voor Suriname weinig perspectief.
Het balata-bedrijf bleef zich in hoofdzaak als één-mansbedrijf ontwikkelen. Er is nog slechts één concessionaris, die het bedrijf op eenigszins uitgebreider schaal voert.
De productie nam sterk toe, zoowel van de concessieterreinen als van het éénmansbedrijf, doch de prijzen van het product waren laag en de afzet was moeilijk. Aan het eind van het jaar was nog een belangrijke hoeveelheid onverkocht.
Het goudbedrijf genoot in 1934 meerdere belangstelling van de zijde van het grootkapitaal dan in jaren het geval is geweest.
De bauxietwinning bleef op dezelfde hoogte als in 1933, wat in zooverre bevredigend was, dat althans geen verdere inkrimping van het bedrijf der Surinaamsche Bauxite Mij. plaats vond zooals in vorige jaren.
Ook voor 1935 is nog geen uitbreiding van het bedrijf te verwachten.
De cijfers van de handelsbeweging zijn de volgende:
Uitgevoerd werd aan goederen ƒ 3.832.363 (v. j. ƒ 3.649.671), een waardevermeerdering dus van slechts ƒ 182.692, hoewel de hoeveelheid van verschillende stapelproducten aanzienlijk grooter was. De ongunstige verhouding tusschen toeneming van hoeveelheid en waarde duidt aan hoezeer Suriname in 1934 getroffen werd door de lage goederenmarkten.
De invoer beliep ƒ 4.758.551 (v. j. ƒ 4.899.186).
Het is speciaal de invoer van goedkoope Japansche goederen, welke in Suriname sterk toeneemt, die daartoe heeft bijgedragen. Per saldo toont de handelsbalans van Suriname een passief saldo aan van ƒ 926.188 tegen ƒ 1.249.515 in 1933.
Rekening houdend met ongeveer 20% voor vracht, emballage enz. waarmede de waarde van den invoer moet worden verhoogd, is het nadeelig saldo der betalingsbalans voor 1934 te berekenen op ƒ 1.8 millioen tegen ƒ 2¼ millioen voor 1933.
Koffie. — De vooruitzichten voor 1935 zijn weinig bemoedigend. Wel wordt ook voor dit jaar weer een ruim beschot verwacht, maar de prijsdaling die nog steeds niet tot stilstand is gekomen doet voor de financieele resultaten der cultuur weinig goeds verwachten.
De uitvoer bedroeg 3.382.279 (v. j. 2.658.776) K.G.
Suiker. — De oogst bleef beneden de verwachting. Daarnaast bleef de prijs van het product laag, zoodat de uitkomsten voor de ondernemingen weer bedroevend waren.
De productie bedroeg: totaal 18.142.600 (v. j. 17.126.300) K.G.
De uitvoer bedroeg: 16.041.782 (13.423.456) K.G.
(Gouvernements Advertentieblad, No. 42, Paramaribo)
(Vor. ber. Handel en Financiën 1772 D.)

C. NEDERLAND. — Steun aan de Centrale Tarweorganisatie. —
De Minister van Economische Zaken heeft bepaald, dat uit het Landbouw Crisis Fonds aan de Vereeniging Centrale Tarwe-Organisatie een bedrag van ƒ 300.000 uitgekeerd zal worden tot gedeeltelijke dekking van den oogst 1934, voorzoover betreft het tijdvak van 1 September 1934 tot en met 31 Maart 1935.
De verbouwers van tarwe zullen erkend worden als groep van producenten van crisisproducten.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Tarwe 1676 C.)**

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Verlaging opcenten wijnaccijns. —
Op 3 Juni '35 is ingediend het wetsontwerp tot verlaging van opcenten op den wijnaccijns, welk wetsontwerp het gevolg is van de onderhandelingen, die te Parijs tusschen een Nederlandsche en een Fransche delegatie zijn gevoerd en die hebben geleid tot de parafeering van een verdrag van handel en scheepvaart tusschen Nederland en Frankrijk. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Wijn 1571 E.; Tw. Kamer 1824 E.)

E. NEDERLAND. — Onderwijs. — Afscheidscollege van Prof. Kernkamp. —
Aan zijn leerlingen en oud-leerlingen heeft de hoogleeraar in de geschiedenis aan de rijksuniversiteit te Utrecht, prof. dr. G. W. Kernkamp, op 1 Juni '35 een afscheidscollege gegeven, nu hij in verband met het bereiken van den zeventigjarigen leeftijd zijn hoogleeraarsambt aan het einde van dit studiejaar zal neerleggen.
De scheidende hoogleeraar deed dit college aansluiten aan één, dat hij in dit studiejaar gegeven heeft over de beschavingsgeschiedenis van Nederland in de 17de eeuw. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Onderwijs 1843 G.)

F. ESPERANTO. — Onthulling van een monument - Hulde aan Dr. Zamenhof. —
Als hulde aan Dr. Zamenhof, den samensteller van het Esperanto, is in Den Burg op Texel, een monument opgericht, dat op 30 Mei '35 door ir. Isbrücker, als vertegenwoordiger van het ministerie van onderwijs, kunsten en wetenschappen werd onthuld.
(De Standaard) **(Vor. ber. Esperanto 1756 D.)**

G. EGYPTE. — Organisatie van de arbeiders. —
In regeeringskringen bestaat eenige ongerustheid over het feit, dat de Wafd-partij den laatsten tijd energieke pogingen doet om haar invloed uit te strekken tot de snel groeiende klasse van industrieele arbeiders.
In Egypte is organisatie van arbeiders een betrekkelijk nieuw verschijnsel. De eerste poging om zulk een organisatie tot stand te brengen, is vijf jaar geleden gedaan door prins Abbas Halim, die wegens deze daad door den Koning van zijn titel vervallen werd verklaard. Halim heeft een organisatie geschapen, waarvan 200.000 arbeiders lid zijn. De Wafd-partij trachtte daarna vasten voet in deze organisatie te krijgen, aanvankelijk met de goedkeuring van Abbas Halim en later tegen diens wil. Gedurende de maanden Maart en April van dit jaar

heeft een heftige strijd plaats gehad tusschen Halim en de Wafd-partij, met het gevolg dat stakingen en uitsluitingen optraden.
De regeering heeft het thans noodig geoordeeld, alle vergaderingen van arbeiders te verbieden, zoo lang de agitatie niet is opgehouden. Intusschen wordt een wet voorbereid, waarbij de positie der vakvereenigingen zal worden geregeld en waardoor verhinderd moet worden, dat zij gebruikt worden als politiek wapen. (Le Courrier du Caire)

(Vorig bericht Wafdpartij 1657 C)

A. XIIIde P. E. N. CONGRES TE BARCELONA. — Het XIIIde Internationale P. E. N.-congres, dat dezer dagen te Barcelona werd gehouden, werd door den heer H. G. Wells geopend. Schrijvers uit vele landen waren tegenwoordig. De Nederlandsche delegatie bestond uit mevrouw Top van Rhyn-Naeff en den heer Johan Koning. (El Debate)

(Vorig bericht P.E.N.-Club 1361 C.)

B. OUD-MINISTER COHEN STUART OVERLEDEN. Op 2 Juni is te den Haag plotseling overleden in den ouderdom van 78 jaar de heer W. J. Cohen Stuart, oud-zeeofficier en oud-minister van Marine (1905—1907) in het ministerie-De Meester. (Vaz Dias)

C. NEDERLAND. — Overeenkomst tusschen de Duitsche en Nederlandsche Rijnschippers. —
Tusschen de Nederlandsche Rijnvaartcentrale, gevormd door den Algemeenen Nederlandschen Rijnschippersbond, de Internationale schippersvereeniging, de Ned. Ver. van reeders in de binnenvaart en de R.K. Schippersvereeniging Sint Nicolaas ter eene zijde en het Duitsche Betriebsverband ter andere is thans een overeenkomst tot stand gekomen met betrekking tot de beurtlijst voor den Rijn. De Algemeene Rijnschippersvereeniging heeft in een op 28 Mei '35 gehouden vergadering het bestuur gemachtigd die overeenkomst te onderteekenen.
Uit de overeenkomst blijkt, dat het Betriebsverband en de Centrale elkaar over en weer als de eenige en uitsluitende vertegenwoordigers van de Duitsche en Nederlandsche Rijnschippers erkennen. (N. R. C.)

(Vor. ber. Rijnvaart 1062 G.; Statistiek 1071 F.)

6 JUNI 1935

D. VEREENIGDE STATEN. — N.I.R.A. - Donald Richberg treedt af. —
Donald Richberg heeft op 5 Juni '35 definitief aangekondigd, dat hij op 16 Juni den regeeringsdienst zal verlaten en zijn particuliere praktijk als advocaat zal hervatten.
Donald Richberg werd 28 September 1934 benoemd tot leider der N.I.R.A. Destijds benoemde Roosevelt een commissie van zeven, die belast was met het uitvoeren van alle maatregelen te nemen door de Nira. In deze commissie die gepresideerd werd door den thans afgetreden Richberg, hadden o.a. zitting minister Ickes, minister Perkins en Hopkins.
(New York Herald, Parijs)

(Vor. ber. Richberg 1555 G.; N.I.R.A. 1814 H.)

E. DE NEDERLANDSCHE BANK. — Jaarverslag 1934-'35. - Netto-winst ƒ 3.020.686 (v. j. ƒ 2.669.408). - Dividend ƒ 36 (v. j. ƒ 32) per aandeel. —
Aan het door den president van De Nederlandsche Bank, mr. L. J. A. Trip, gepubliceerde jaarverslag ontleenen wij het volgende:
De internationale betrekkingen werden in het afgeloopen boekjaar in nog sterkere mate bemoeilijkt. Kon in de eerste maanden van 1934 de hoop gekoesterd worden, dat een geleidelijk herstel zich in versterkte mate zou doorzetten, de verdere ontwikkeling heeft eene andere richting gevolgd. De redenen hiervoor zijn, naar het mij voorkomt, in hoofdzaak gelegen op politiek en op monetair gebied. De schokken, welke op die terreinen aan het eenigszins teruggekeerde vertrouwen opnieuw werden toegebracht, hebben de vervulling van de voornaamste voorwaarde voor eene geleidelijke en duurzame verbetering van den economischen en financieelen wereldtoestand onmogelijk gemaakt. Zoolang de gedachte aan een nieuwen oorlog wordt levendig gehouden, zal van een terugkeer van rust en vertrouwen geen sprake kunnen zijn. Evenmin zal die terugkeer mogelijk zijn, zoolang de wisselkoersen van een groot aantal landen aan belangrijke schommelingen onderhevig blijven.
Van den loop der voornaamste wisselkoersen, die hunne oude goudpariteit sedert 1931 verloren, geeft het volgende staatje een beeld:

	Waarde in guldens	
	31 Maart 1934	31 Maart 1935
Amerikaansche dollar	1.48½	1.48¼
Pond Sterling	7.63⅜	7.12½
Zuid-Afrikaansch pond	7.63⅜	7.09½
Australisch pond	6.11½	5.68
Nieuw-Zeelandsch pond	6.13½	5.72½
Japansche yen	0.45	0.42
Deensche kroon	34.15	31.80
Noorsche kroon	38.40	35.80
Zweedsche kroon	39.40	36.75
Belga	34.62	27.75

In procenten uitgedrukt bedroeg de waardeverandering ten opzichte van de oude goudpariteit voor de hierboven genoemde valuta's onderscheidenlijk op:

	31 Mrt. 1933	31 Mrt. 1934	31 Mrt. 1935
Amerikaansche dollar	— 0.26	— 40.46	— 40.41
Pond Sterling	— 29.78	— 36.91	— 41.15
Zuid-Afrikaansch pond	— 29.79	— 36.91	— 41.40
Australisch pond	— 43.92	— 49.43	— 53.09
Nieuw-Zeelandsch pond	— 43.96	— 49.33	— 52.71
Japansche yen	— 56.86	— 63.72	— 66.13
Deensche kroon	— 42.86	— 48.78	— 52.30
Noorsche kroon	— 34.60	— 42.40	— 46.30
Zweedsche kroon	— 32.25	— 40.99	— 44.88
Belga	+ 0.10	+ 0.08	— 19.78

Verschillende punten trekken in deze staatjes de aandacht.
In de eerste plaats geldt dit voor den val van den belga in Maart 1935. Met ingang van 1 April 1935 heeft de nieuw opgetreden Belgische Regeering zich genoodzaakt geacht de munteenheid van het land te devalueeren en daarmede het z.g. „goudblok" te verlaten. Een nieuw element van onzekerheid en ontwrichting heeft daarmede zijn intrede gedaan.
In de tweede plaats zij de aandacht gevestigd op de stabiliteit in het laatstverloopen jaar van den Amerikaanschen dollar. In feite zijn de Ver. Staten op 1 Febr. 1934 tot den gouden standaard teruggekeerd, zij het dan ook na vermindering van de goudpariteit van den dollar met 40.94% en onder het voorbehoud, dat de devaluatie tot 50% kan worden opgevoerd. Het stemt tot tevredenheid, dat van de bevoegdheid tot verdere devaluatie geen gebruik werd gemaakt. Toch kan niet gezegd worden, dat de monetaire situatie der Ver. Staten in het afgeloopen boekjaar tot versterking van het vertrouwen heeft bijgedragen.
Het monetaire experiment was uitsluitend op het binnenland gericht. Het was gegrond op de verwachting van eene prijsstijging, die, naar men zich vleide, met de mate van devaluatie zou overeenstemmen. Dit laatste is geenszins het geval gebleken. De in werkelijkheid ingetreden stijging der groothandelsprijzen, die intusschen in overwegende mate aan andere oorzaken dan devaluatie is toe te schrijven, moet, op den grondslag van de beschikbare gegevens, gesteld worden op aanmerkelijk minder dan de helft van die, welke gelijken tred zou gehouden hebben met de devaluatie. De wisselkoersen op Amerika vertoonden dan ook een stijgende tendenz en gaven aanleiding tot goudzendingen naar dat land. Per saldo bereikte bedoelde invoer van goud in 1934 een totaal van ruim ƒ 1.660.000.000. De beteekenis van dit cijfer treedt in een helder licht wanneer men daarnaast in aanmerking neemt, dat de geheele goudproductie in 1934 is te stellen op ongeveer ƒ 1.400.000.000. De toestrooming van goud naar de Ver. Staten moet voor het overgroote deel uit kapitaalbewegingen verklaard worden. Het batig slot van de handelsbalans beliep rond ƒ 700.000.000. In mindering hiervan komt het invoeroverschot van zilver ad ƒ 130.000.000. Het verschil, groot ƒ 570.000.000, wordt, volgens de voorloopige officieele raming, teruggebracht tot rond ƒ 550.000.000 wegens hetgeen de Ver. Staten per saldo aan het buitenland te betalen hadden uit hoofde van de zoogenaamde onzichtbare posten op loopende rekening.
Het vorenstaande voert tot de slotsom, dat omstreeks 40% van de wereldgoudproductie in 1934 voldoende was om het batig saldo van de loopende posten der Amerikaansche betalingsbalans te vereffenen. Het goud, dat Amerika bovendien tot zich trok, heeft gestrekt tot saldeering van kapitaalbewegingen, die, zooals voor de hand ligt, een tijdelijk karakter dragen. Hierbij valt te denken aan afbetalingen op door Amerika in een vroeger tijdperk verstrekte leeningen, aan terugkeer van uit de Ver. Staten gevlucht kapitaal e.d.
Dit alles neemt intusschen niet weg, dat de onevenwichtigheid, zooals die uit de loopende posten der Amerikaansche betalingsbalans naar voren treedt, een oneconomische en ongewenschte verdeeling van den wereldgoudvoorraad in de hand werkt. De meest wenschelijke remedie is slechts te verkrijgen door een aanmerkelijk grootere bereidwilligheid van de Ver. Staten om goederen in het buitenland te koopen en langs dien weg betaling van het verschuldigde te verkrijgen. Bestaat deze bereidwilligheid niet, dan zou derhalve slechts eene vermindering van de aankoopen door het buitenland, dus van de Amerikaansche uitvoeren, kunnen tegemoet gezien worden.
Tenslotte moet gewezen worden op de dalende tendenz, welke voor de overige valuta's uit de bovenstaande overzichten naar voren treedt. Evenals ten aanzien van het internationale handelsverkeer de overtuiging doordringt, dat zonder grootere vrijheid van dat verkeer van een werkelijk herstel geen sprake kan zijn, evenzeer wint de opvatting veld, dat stabiliteit van wisselkoersen een onmisbare voorwaarde vormt om die grootere vrijheid te verwezenlijken. Daarnaast mag wel als vaststaande worden aangenomen, dat de verantwoordelijke autoriteiten in alle landen het standpunt innemen, dat in de practijk de stabiliteit van de wisselkoersen slechts bereikt kan worden door de algemeene aanvaarding van een internationaal monetair systeem, gebaseerd op den gouden standaard.

Het vorenstaande leidt mij tot de slotsom, dat in het wereldbelang en, daarmede, in het belang der individueele landen, met kracht en voortvarendheid naar het herstel van stabiliteit der wisselkoersen dient gestreefd te worden.
Ook op het gebied van het goederen-, crediet- en kapitaalverkeer stond de ontwikkeling gedurende het afgeloopen jaar in het teeken van toenemende afsluiting en isoleering. Het crediet- en kapitaalverkeer is nagenoeg geheel tot stilstand gekomen. Zonder vertrouwen op een vreedzame ontwikkeling der internationale verhoudingen en zonder duurzame stabiliteit van wisselkoersen kan aan een voorzichtige en beperkte hervatting niet gedacht worden.
Wat het handelsverkeer betreft, de waarde van den wereldhandel daalde in 1934 tot 31% van het cijfer van 1928. De omvang daalde tot rond 70% van dien in 1928. Stelt men hiernaast, dat de industrieele productie in 1934 den stand van 1928 ten naastenbij bereikt had, dan springt de afsluiting van den wereldhandel duidelijk in het oog.
Als voornaamste algemeen verschijnsel van gunstigen aard kan, dunkt mij, het beperkte herstel in de grondstoffen produceerende landen en de overzeesche gebieden met overwegend agrarisch karakter worden beschouwd. Dit geldt ook voor Nederl.-Indië, dat, hoe groot de te overwinnen moeilijkheden nog mogen zijn, zoowel financieel als economisch teekenen vertoont van aanpassing en evenwicht. De krachtige politiek, welke door Overheid en particulieren wordt gevolgd, gepaard aan de aanpassing van de bevolking, rechtvaardigt de verwachting, dat het ergste geleden is en dat het land in staat zal zijn, zich zonder schokken te handhaven en een, zij het langzame, verbetering zal zien intreden.
Dat deze ontwikkeling in de hierboven genoemde groepen van landen, mocht zij doorzetten, een invloed ten goede zal oefenen op andere, met name op de industrieel geörienteerde landen, mag verwacht worden.
Naast dezen factor kan gewezen worden op het proces van interne aanpassing, dat vele landen vertoonen. Dit proces ontwikkelt zich slechts traag; het ondervindt tegenstand in het binnenland; het wordt bemoeilijkt zoowel door de eigen maatregelen als door die van het buitenland; maar ten slotte zal het zich doorzetten onder den dwang, dien de feiten opleggen. Veel van hetgeen thans kunstmatig wordt in het leven geroepen, is echter gedoemd weder te verdwijnen.

Stelt men voor Nederland het cijfer van de kosten van het levensonderhoud voor 1911/1913 op 100, dan blijkt het indexcijfer van deze kosten in de laatste twee jaren slechts te zijn verminderd, voor arbeidersgezinnen van 140,2 tot 138,8 en voor meergegoeden van 142.4 tot 133.3. Al vertoonen de cijfers voor het eerste kwartaal van 1935 eene verdere daling tot onderscheidenlijk 136.7 en 131.3, toch kan de ontwikkeling niet bevredigend genoemd worden.
Ongetwijfeld is veel in de goede richting geschied. De productiekosten zijn over het algemeen gedaald; deze daling was belangrijk in die takken van ons bedrijfsleven, welke aan buitenlandsche concurrentie zijn blootgesteld. De kapitaallasten zijn in zeer vele gevallen door conversies of door regelingen met de crediteuren aanmerkelijk verlaagd. De budgetaire positie van de Overheidsiichamen is op den weg der verbetering voortgeschreden. De aanneming door de Staten-Generaal van een wetsontwerp tot het verkrijgen van verdere bezuiniging op de staatsbegrooting zal een verderen, belangrijken stap op dien weg beteekenen. Toch zullen de kosten van het levensonderhoud op het huidig peil niet gehandhaafd kunnen blijven en zal een verlaging van die kosten noodzakelijk zijn om Nederland door de moeilijkheden heen te brengen en het niveau te bereiken, waarop het Nederlandsche bedrijfsleven kan voortwerken en het Nederlandsche volk door eigen arbeid in zijn levensonderhoud zal kunnen voorzien.
Veel wordt gesproken over het peil der vaste kapitaallasten, waarbij dan veelal betoogd wordt, dat vooral in deze lasten een uiterst bedenkelijk verstarringselement gelegen is. Het Nederlandsche en Nederl.-Indische bedrijfsleven heeft zich echter als regel onthouden van het aangaan van belangrijke, vaste rente dragende schulden, waar de financiering met aandeelenkapitaal volgens gezonde beginselen op hare plaats was. De opofferingen, welke de houders van dit aandeelenkapitaal zich moeten getroosten, zijn uitermate belangrijk. Daarnaast is bij de wet de mogelijkheid geopend om, waar noodig, tot verlaging van rentelasten, uit obligatieleeningen voortvloeiende, te geraken. De omvangrijke conversies en aflossingen van uitstaande leeningen hebben tot vermindering van rentelasten geleid. Wat de hypotheken op landelijke eigendommen betreft, heeft de Regeering in den steun, die op kosten van de consumenten aan den landbouw verleend wordt, den grondslag gevonden om in de daarvoor in aanmerking komende gevallen eene redelijke verlaging van rente te bereiken. Ten opzichte van het verdere deel van het hypothecair crediet zal, bij hersteld vertrouwen, voortzetting van de conversiebeweging verwacht mogen worden, waarbij Overheid en openbare fondsen steunend en stimuleerend zouden kunnen optreden.
Het vraagstuk bij uitnemendheid, waarvoor Nederland staat en dat niet opgelost kan worden door het propageeren van bepaalde stelsels, is gelegen in een duurzame verbetering van de verhouding tusschen kosten en prijzen, tusschen druk van Overheidslasten en draagkracht, kortom in een herstel van het verbroken evenwicht. Tot dusver heeft de wereld in overwegende mate getracht dit probleem, dat zich in elk land voordoet, op te lossen door het streven naar kunstmatige prijsstijging, zonder de fundamenteele oorzaken van de prijsdaling aan te tasten. De verkregen ervaring leidt tot de slotsom, dat op deze wijze een gezonde en duurzame oplossing niet kan verkregen worden.
Ook voor Nederland geldt, dat het welbegrepen belang van den consument onvoldoende in het oog werd gehouden en de kosten van het levensonderhoud zich op een te hoog peil bleven bewegen. Hoewel ons land op den weg naar het evenwicht voortschreed en hierbij in verschillende opzichten resultaten van beteekenis heeft verkregen, werd het einddoel nog niet bereikt. De beperking van den invoer in Nederland moet binnen zoo eng mogelijke grenzen worden gehouden en de noodzakelijke aanpassing moet verkregen worden door verlaging van productiekosten en van kosten van het levensonderhoud.
De weg, welke voor Nederland in zijn eigen belang is aangewezen, leidt in het binnenland naar het aanvaarden en doorzetten van de aanpassing, die men door de kunstmatige en slechts tijdelijk werkende maatregelen kan verschuiven maar niet kan ontgaan. Ten opzichte van het buitenland voert dezelfde weg naar de verbetering van de internationale betrekkingen van commercieelen, monetairen en financieelen aard. Het is voor een klein land als Nederland niet mogelijk te bepalen, of dit buitenlandsche weggedeelte ook inderdaad begaan zal worden. Hiertoe is het voorgaan van de groote landen onmisbaar. Maar wel kan Nederland zijn volle medewerking schenken aan elke gezonde poging om de zooeven bedoelde verbetering te bereiken en er, vóór alles, naar streven, verdere ontwrichting te voorkomen. Nederland zou in deze laatste taak te kort schieten, wanneer het vrijwillig zijn ruilmiddel van het goud zou losmaken. Een dergelijke stap zou tot verdere internationale ontwrichting leiden, die niet zou nalaten zich op den duur tegen het eigen land te keeren.
Ook voor het afgeloopen boekjaar geldt, dat de werkzaamheid van De Nederlandsche Bank zich concentreerde op de handhaving van de goudwaarde van den gulden. Groote moeilijkheden leverde dit niet op. Bij het eindigen van het boekjaar 1933/1934 beliep de goudvoorraad der Bank ƒ 787.604.000. Daarna vertoonde dit cijfer een gestadige stijging tot begin Nov. 1934, toen ƒ 882.567.000 bereikt werd. De onevenwichtige positie van den Amerikaanschen dollar veroorzaakte vervolgens eene afvloeiing van goud, zoodat de goudvoorraad was teruggeloopen tot ƒ 812.613.000, toen de val van den belga inzette. In verband daarmede verkochten wij in de laatste dagen van Maart 1935 voor bijna ƒ 26.000.000 aan goud, waardoor onze goudvoorraad bij het einde van het boekjaar ƒ 786.749.000 bedroeg, of slechts ƒ 855.000 minder dan bij den aanvang van het boekjaar.
De in verband met de devaluatie van den belga ingetreden goudafvloeiing hield geenerlei verband met de normale ontwikkeling van de Nederlandsche betalingsbalans. Het betrof uitsluitend kapitaalbewegingen, welke haren oorsprong vonden in ongerustheid en speculatie. Opnieuw kwam duidelijk tot uiting, dat monetaire experimenten in de voorste rij staan der gebeurtenissen, welke elken terugkeer van het onmisbaar vertrouwen verijdelen en daarmede de kwalen, aan welke de wereld lijdt, verergeren in stede van genezen. Maar tevens bleek opnieuw, dat voor ongerustheid geen reden behoeft te bestaan, wanneer de geëigende middelen voor de verdediging van het ruilmiddel worden aangewend en de positie van het bankwezen gezond is.
Met betrekking tot de afvloeiing van goud naar de Ver. Staten zij nog vermeld, dat wij op den 12den Sept. 1934 besloten, de afgifte van goud ter verzending naar dat land te hervatten, wanneer de stand van den wisselkoers tot die verzending aanleiding zou geven. De handhaving van dit besluit stelden wij intusschen afhankelijk van de voorwaarde, dat de op dien datum in de Ver. Staten geldende regeling betreffende de afgifte van goud ongewijzigd zou blijven, met name dat de goudwaarde van den dollar niet verder verlaagd zou worden en dat voortgegaan zou worden met het afgeven van goud op den grondslag van die goudwaarde. Deze regeling stemt in hoofdtrekken overeen met die, welke in Nederland wordt toegepast. Die hoofdtrekken bestaan hierin:
1e. dat geen goud beschikbaar wordt gesteld voor het binnenland, zoodat de monetaire goudvoorraad geheel wordt gereserveerd voor zijn werkelijk doel, het op peil houden van de wisselkoersen op het buitenland;
2e. dat goud alleen wordt afgegeven, wanneer de stand der wisselkoersen daartoe aanleiding geeft en dan slechts voor aflevering aan de centrale banken in de betrokken landen.
De gouddekking van alle direct opeischbare verplichtingen der Bank beliep 77.52% op 31 Maart 1934, tegen 79.28% op 31 Maart 1935. Het totaal der direct opeischbare verplichtingen daalde met ƒ 23.360.000 van ƒ 1.015.771.000 op 31 Maart 1934 tot ƒ 992.411.000 op denzelfden datum van 1935. Dat hier intusschen van eene z.g. ,,deflatiepolitiek'' niet kan gesproken worden, springt in het oog, wanneer men naast de zooeven genoemde bedragen het totaal stelt van de direct opeischbare verplichtingen op 31 Maart 1931, toen de monetaire ontwrichting hare intrede nog niet had gedaan. Dit totaal bedroeg ƒ 881.265.000 en bleef derhalve ƒ 111.146.000 beneden het overeenkomstige cijfer per 31 Maart 1935. Vergelijking met het bedrag per 31 Maart 1929 ad ƒ 859.901.000 bewijst nog duidelijker, dat in dit verband het zoo vaak misbruikte woord ,,deflatie'' misplaatst is. De omloopsnelheid van het geld is echter aanmerkelijk verminderd, doch zulks vindt zijn grond niet in maatregelen van geldpolitieken aard, doch in de wereldontwrichting.
Het verloop der uitstaande bankbiljetten vertoont een ontwikkeling naar meer normale verhoudingen. Op 25 Maart 1935 stond voor ƒ 847.769.000 uit, waarmede het peil, dat in Juni 1931, vóór den val van het pond sterling, gold, wederom bereikt werd. De weekstaat van 2 Nov. van dat jaar vermeldt een uitstaand bedrag van ƒ 1.092.509.000.
Het beroep op de credietmiddelen van De Nederlandsche Bank bleef binnen zeer enge grenzen. Het bedrag der disconto's liep terug van ƒ 27.794.000 op 31 Maart 1934 tot ƒ 21.425.000 op denzelfden datum van 1935. Het totaal der beleeningen en voorschotten in rekening-courant, zonder de ten behoeve van Ned.-Indië verstrekte beleening, verminderde van ƒ 89.909.000 tot ƒ 67.795.000.
In den aanvang van 1935/36 viel een niet onbelangrijke toeneming van de uitzettingen te constateeren. Deze toeneming droeg een tijdelijk en abnormaal karakter en was uitsluitend het gevolg van den schok, door den val van den belga veroorzaakt. Zij kan geen verwondering wekken, wanneer men de goudafvloeiing

van ƒ 144.060.000 in drie weken tijds in aanmerking neemt en zij doet niet af aan de groote liquiditeit van het particuliere bankwezen.

Het record, dat de wereldgoudproductie in 1933 had bereikt, werd in 1934 geslagen. Zij vertegenwoordigde in laatstgenoemd jaar een waarde van ƒ 1.400.000.000 en overtrof derhalve met bijna ƒ 100.000.000 het cijfer van 1933. Met inbegrip van de ook in 1934 voortgezette verkoopen uit Britsch-Indië en van de bedragen, welke uit opgepotte voorraden werden vrijgegeven, bedroeg, volgens de daaromtrent gemaakte ramingen, de voor monetaire doeleinden beschikbare wereldgoudvoorraad bij den aanvang van 1935 een totaal van ƒ 35.540.000.000. Hiervan was geconcentreerd bij circulatiebanken en staatsorganen, met uitzondering van het Engelsche Equalisation Fund, waaromtrent geen gegevens bekend zijn, een gezamenlijk bedrag van rond ƒ 31.965.000.000. Het verschil tusschen laatstgenoemde twee bedragen, of ƒ 3.575.000.000, zou dan in het bezit zijn geweest van het zooeven genoemde Equalisation Fund en van particuliere lichamen en het publiek.

Ontwikkeling van den zichtbaren goudvoorraad.

(in millioenen guldens)

	31 Dec. 1913	31 Aug. 1931	31 Dec. 1931	31 Dec. 1932	31 Dec. 1933	31 Dec. 1934
Europa	6.943	13.472	15.397	16.987	17.203	17.231
Ver. Staten van Amerika	3.209	11.524	10.078	10.063	9.981	12.110
Z. en M. Amerika	896	995	883	851	878	879
Canada	291	221	194	209	192	197
Azië en Australië	612	1.736	1.363	1.296	1.137	1.173
Afrika	129	152	174	194	313	375
Wereld	12.080	28.100	28.089	29.600	29.704	31.965

Goudvoorraden der voornaamste circulatiebanken.

	Sept. 1931	Sept. 1933	Mrt. 1934	Juni 1934	Sept. 1934	Dec. 1934	Jan. 1935	Febr. 1935	Mrt. 1935
Ver. Staten	8.672	8.940	6.349	7.030	7.290	7.532	7.866	8.148	8.183
Frankrijk	5.709	7.963	7.237	7.756	8.022	8.007	7.988	8.014	8.057
Engeland	1.641	2.305	2.313	2.319	2.324	2.329	2.330	2.331	2.331
Zwitserland	583	886	838	786	868	917	882	861	822
Nederland	665	841	786	847	866	842	816	811	787
België	652	937	924	915	921	867	880	876	782
Italië	708	923	900	847	814	761	763	763	763
Japan	1.014	527	527	515	570	578	581	584	588
Duitschland	813	218	141	42	44	47	47	47	48

Het wetsontwerp tot wijziging der Bankwet 1919 werd door de Staten-Generaal aangenomen.

Thans is belegging van het volle maatschappelijk kapitaal der Bank mogelijk, evenals inkrimping der Directie tot drie leden.

De positie van de geldmarkt gaf in 1934/35 geen aanleiding tot wijziging van het rentetarief van De Nederlandsche Bank. Het bleef op de hoogte, waarop het met ingang van 19 Sept. 1933 was vastgesteld (disconto: 2½%, overige rentetarieven: 3%). De ontwikkeling van de situatie op de buitenlandsche wisselmarkt onder den invloed van de devaluatie van den belga deed na afloop van het boekjaar besluiten tot een verhooging van alle rentetarieven met een vol procent, met ingang van 5 April 1935. Toen het bleek, dat als gevolg van deze verhooging wel eenige ontspanning intrad, maar dat de in verband met de handhaving van den gulden op de wettelijke pariteit ongewenscht te achten credietexpansie nog verderen voortgang vond, werden de rentetarieven met ingang van 10 April 1935 opnieuw met een vol procent verhoogd.

Het beroep, dat in het afgeloopen boekjaar op de Nederlandsche kapitaalmarkt werd gedaan, bleef wederom ten achter bij verleden jaar. Het totaal der publieke emissies, waarbij de onderhandsche plaatsingen en introducties niet zijn inbegrepen, bedroeg, na uitschakeling der conversies, ƒ 121.5 millioen, tegen ƒ 203.6 millioen in het vorige boekjaar.

Onderstaande tabel bevat, ten vervolge op de in het vorige jaarverslag medegedeelde gegevens, de stortingen, die in het boekjaar plaats hadden op het krachtens de Nederlandsch-Duitsche betalingsregeling van 31 December 1932 ten name van De Nederlandsche Bank geopende Sonderkonto bij de Reichsbank (met ingang van 14 Nov. 1934 overgebracht naar de Deutsche Verrechnungskasse).

Stortingen op Sonder- en Treuhänderkonto.

Maand	Sonderkonto		Treuhänderkonto	
	Aantal posten	Bedrag in millioenen RM.	Aantal posten	Bedrag in millioenen RM.
April 1934 ...	5.397	28,6	—	—
Mei ...	6.494	35,0	—	—
Juni ...	9.374	44,0	—	—
Juli ...	12.018	45,5	—	—
Augustus ...	11.054	37,6	—	—
September ...	3.305	16,0	—	—
October ...	793	2,1	—	—
November ...	702	1,7	—	—
December ...	4.780	15,3	—	—
Jan. 1935 ...	10.240	23,6	1.751	10,0
Februari ...	298	0,3	3.644	14,4
Maart ...	14	0,03	1.464	7,2
Totaal	64.469	249,73	6.859	31,6

Nadat de genoemde betalingsregeling gedurende anderhalf jaar zeer bevredigend had gefunctionneerd, bleek het in den zomer van 1934 niet meer mogelijk de realiseering van de marken hier te lande gelijken tred te doen houden met de stortingen in Duitschland. Naarmate de algemeene deviezenvergunningen daar te lande werden gereduceerd, stegen de stortingen in Duitschland en toen in Juli 1934 de Reichsbank de ons herhaaldelijk toegestane faciliteit om de Sonderkonto-marken, wanneer zij als zoodanig niet in voldoende hoeveelheden verkoopbaar waren, als vrije marken te realiseeren, introk, nam de achterstand in het realiseeren van de marken in kwestie in enkele weken tijds een dusdanigen omvang aan, dat het spoedig duidelijk werd, dat op deze wijze niet kon worden verder gegaan.

De in verband hiermede tusschen de Nederlandsche en de Duitsche Regeering geopende onderhandelingen leidden op 14 Aug. 1934 tot een overeenkomst, waarbij onder meer werd bepaald, dat de bestaande betalingsregeling op 1 Sept. 1934 buiten werking zou treden, terwijl van 15 Augustus tot 31 Aug. nog ten hoogste RM. 15 millioen op ons krachtens de oude regeling geopende Sonderkonto bij de Reichsbank zou mogen worden gestort. De Regeeringen namen op zich den verkoop der zoogenaamde bankmarken zooveel mogelijk te bevorderen.

Met ingang van 15 Aug. 1934 trad een eenzijdige autonome goederen-clearing ten opzichte van Duitschland in werking.

Hierdoor moesten de schulden, ontstaan wegens den invoer van bovenbedoelde goederen, betaald worden door storting van guldens bij onze instelling. Bepaald werd, dat de ingevolge deze regeling bij ons gestorte guldens aangewend zouden worden voor de afwikkeling der vorderingen op ons Sonderkonto. Reeds op 25 Augustus moesten wij bekend maken, dat de stortingen, die sedert 15 Aug. op ons Sonderkonto waren geschied, het in de overeenkomst van 14 Aug. voorziene maximum hadden bereikt en dat de Reichsbank dus geen stortingen uit dezen hoofde meer kon aannemen.

Op 29 Augustus werd een overgangsregeling aanvaard: het Sonderkonto bleef voorloopig bestaan, met dien verstande evenwel, dat het saldo dezer rekening niet zou mogen stijgen boven het op 29 Aug. bereikte bedrag. In verband hiermede werd de mogelijkheid geopend om stortingen ten behoeve van ons Sonderkonto, waarvoor overigens de tot dusver geldende bepalingen van kracht bleven, voorloopig op een Zwischenkonto bij een Duitsche deviezenbank te doen plaats vinden, waarvan zij naar het Sonderkonto zouden worden overgeboekt, naarmate daarop ruimte kwam door realisatie van Sonderkonto-marken.

Deze regeling is blijven bestaan tot de invoering op 24 Sept. 1934 van het Nederlandsch-Duitsche verdrag inzake het betalingsverkeer van 21 Sept. 1934, waardoor in de plaats van de autonome clearing volgens artikel 2 der wet van 25 Juli 1932 de verdragsclearing volgens artikel 1 van deze wet trad.

In de periode, gedurende welke de zoogenaamde autonome clearing tegenover Duitschland van kracht geweest is, werd op grond van de desbetreffende voorschriften in totaal ruim ƒ 6.4 millioen (verdeeld over 17.798 posten) bij onze instelling gestort, welk bedrag in zijn geheel is aangewend voor gedeeltelijke afwikkeling van het Sonderkonto. Daarnaast werd voortgegaan met den verkoop van Sonderkonto-marken in de valutamarkt. De vraag naar deze marken nam uiteraard snel af, zoodat de bedragen, die nog verkoopbaar waren, weldra niet veel meer te beteekenen hadden.

De in het clearingverdrag van 21 Sept. 1934 vervatte betalingsregeling gold alleen voor bedragen, die op of na 24 Sept. 1934 vervielen. Vóór dien datum vervallen bedragen konden aanvankelijk nog op Zwischenkonti bij Duitsche deviezenbanken worden gestort.

Ten aanzien van de afwikkeling der achterstallige handelsvorderingen op Duitsche debiteuren (welke vorderingen dus ten deele uitstonden op ons Sonderkonto en ten deele op Zwischenkonti bij Duitsche deviezenbanken, terwijl een ander deel nog in het geheel niet door de debiteuren was gestort) werd bij het verdrag van 21 Sept. 1934 bepaald, dat hiervoor 10 procent zou worden afgezonderd van de guldens, die bij onze instelling als kassier van het Nederlandsche Clearinginstituut ten gunste van de rekening Duitschland van dat instituut zouden binnenkomen. De op Zwischenkonti bij Duitsche deviezenbanken uitstaande bedragen zijn in December 1934 en Januari 1935 geleidelijk naar ons Sonderkonto overgebracht.

Op 5 Dec. 1934 werd een nieuw verdrag onderteekend waarbij onder meer het percentage van de voor de afwikkeling der achterstallige handelsvorderingen bestemde clearing-guldens tot 18 werd verhoogd. Voorts werd bij de Deutsche Verrechnungskasse een nieuwe rekening geopend, het Treuhänderkonto Niederlande, ten behoeve van de afwikkeling van achterstallige handelsvorderingen op Duitsche debiteuren, waarvan de tegenwaarde niet gestort was op ons Sonderkonto of op Zwischenkonti bij Duitsche deviezenbanken.

Op 31 Maart 1935 bedroeg het nog niet afgerekende saldo van ons Sonderkonto RM. 58.8 millioen en dat van het Treuhänderkonto RM. 23.2 millioen.

Het percentage van de clearingguldens, dat voor de afwikkeling der achterstallige handelsvorderingen op Duitsche debiteuren bestemd wordt, is door de Nederlandsche en de Duitsche Regeering in gemeenschappelijk overleg per 1 April 1935 van 18 op 14 teruggebracht.

Ook gedurende het afgeloopen boekjaar bleven wij onze medewerking verleenen aan de uitvoering van de transfer-regelingen met Duitschland.

Behalve de clearingregeling met Duitschland zijn in den loop van het boekjaar ook met enkele andere landen clearingverdragen gesloten. Zulks was het geval met:

Chili (in werking getreden op 16 Juni 1934); Turkije (in werking getreden op 23 Sept. 1934); Roemenië (overeenkomst van 10 Februari 1935; van Roemeensche zijde nog niet in werking gesteld).

Ook aan de uitvoering van deze clearingregelingen werken wij mede, doordat wij als kassier van het Nederlandsch Clearinginstituut optreden.

De samenstelling van de Directie onderging in het afgeloopen boekjaar geen verandering.

In de laatste vijf jaren had het opereerend kapitaal den volgenden gemiddelden stand:

1930-1931 ƒ 383.225.293; 1931-1932 ƒ 331.587.879; 1932-1933 ƒ 203.285.595; 1933-1934 ƒ 185.743.419; 1934-1935 ƒ 173.924.840.
Het volgende staatje doet zien, in welke mate het beroep op De Nederlandsche Bank van particuliere zijde (zonder buitenlandsche wisselportefeuille, voorschotten aan het Rijk en beleening aan Nederl.-Indië; gemiddelde bedragen per boekjaar) in de laatste jaren is verminderd:
1930-1931 ƒ 141,0 millioen; 1931-1932 ƒ 175,2 millioen; 1932-1933 ƒ 127,0 millioen; 1933-1934 ƒ 108,1 millioen; 1934-1935 ƒ 98,1 millioen.
De disconteering van binnenlandsch papier bedroeg:
in 1930-1931 ƒ 175.830.196, waarvan ƒ 20.550.000 schatkistpromessen; in 1931-1932 ƒ 322.512.810, waarvan ƒ 58.100.000 schatkistpromessen; in 1932-1933 ƒ 130.930.203, waarvan ƒ 8.970.000 schatkistpromessen; in 1933-1934 ƒ 100.456.509, waarvan ƒ 6.600.000 schatkistpromessen; in 1934-1935 ƒ 76.604.998, waarvan ƒ 15.500.000 schatkistpromessen.
Het totaal der gedisconteerde binnen drie maanden aflosbare of verschijnende schuldbrieven en rentebewijzen bedroeg ƒ 9.913.356 (v. j. ƒ 11.656.887).

Het bezit van de Bank aan buitenlandsche wissels en saldi beliep bij het einde van het boekjaar:

	wissels	saldi	totaal
1930-1931	ƒ 217.884.927	ƒ 31.756.914	ƒ 249.641.841
1931-1932	64.490.835	18.356.118	82.846.953
1932-1933	72.813.260	8.087.577	80.900.837
1933-1934	1.154.475	1.172.148	2.326.623
1933-1934	376.500	776.349	1.152.849

De Bank beschikte aan het einde van de laatste vijf boekjaren over een metaalvoorraad van:

	goud	zilver enz.
1930-1931	ƒ 446.036.466	ƒ 33.759.692
1931-1932	883.110.454	24.878.706
1932-1933	949.069.251	22.990.467
1933-1934	787.603.575	24.657.748
1934-1935	786.749.039	20.769.819

De bedrijfsuitkomsten van De Nederlandsche Bank gedurende het afgeloopen boekjaar wijzen, vergeleken met het vorige boekjaar, een verbetering aan. De netto winst steeg van ƒ 2.669.408 tot ƒ 3.020.686. Bij de beoordeeling van dit cijfer dient in aanmerking te worden genomen, dat de post: „Ingekomen op afgeschreven onbetaald gebleven disconto" ditmaal een meer dan normale hoogte bereikte.
De belangrijke stijging der provisie is onder meer toe te schrijven aan de uitgifte van de groote conversieleeningen van het Rijk (4% Nederland 1934 en 4% Nederl.-Indische Conversieleening 1934A) en van de leening 4% Nederl.-Indië 1934, bij welke leeningen onze instelling als guichetkantoor fungeerde.
Voorts vindt een gedeelte der door ons geboekte provisie zijn oorsprong in onze medewerking aan de uitvoering van de met Duitschland getroffen regelingen ten aanzien van het betalingsverkeer, waartegenover evenwel een stijging van onze onkosten uit dezen hoofde stond.
De rente van buitenlandsche wissels en saldi vertoont, vergeleken bij het vorige boekjaar, een verderen teruggang, doordat de in Juli en Augustus 1933 aan Nederl.-Indië geleverde ponden sterling nog gedurende een gedeelte van het boekjaar 1933-'34 hun bijdrage tot de rente van buitenlandsche wissels en saldi hadden opgeleverd.
De rente van beleeningen ging vooruit als gevolg van het feit, dat de beleening, die ten behoeve van Nederl.-Indië werd gesloten ten einde het Land in de gelegenheid te stellen de bedoelde ponden sterling te betalen, ditmaal gedurende het geheele boekjaar liep.
Voor het overige liep de rente op ons opereerend kapitaal terug; vooral de discontorente is, door den achteruitgang onzer portefeuille, aanmerkelijk gedaald.
De rente van belegd kapitaal en belegde reserves vertoont een belangrijke stijging uit hoofde van de wijziging van de Bankwet, waardoor het geheele bedrag van het maatschappelijk kapitaal der Bank belegd kon worden in plaats van, zooals voordien het geval was, slechts een vijfde gedeelte daarvan.
Dat de winst op muntmateriaal lager is dan in het vorige boekjaar, vindt zijn oorzaak in het feit, dat de goudafgiften in het afgeloopen boekjaar belangrijk minder waren dan in 1933-1934.
Onze totale onkosten waren ditmaal ƒ 111.674 hooger dan verleden jaar, hetgeen in hoofdzaak is toe te schrijven aan vermeerdering van de uitgaven voor den aanmaak van bankbiljetten. voor het overige konden wij — afgezien van de posten voor materialen en porti, welke met den boven omschreven vermeerderden omvang onzer werkzaamheden samenhangen — onze onkosten vrijwel over de geheele linie nog verder reduceeren.

	1934-35	1933-34
De Winst- en verliesrekening wijst een netto-winst aan van	ƒ 3.020.686	ƒ 2.669.408
Volgens de wet van 27 Mei 1932 (Stbl. no. 221) komt in mindering van de vordering op den Staat der Nederl.	1.510.343	1.334.704
en wordt het overblijvende ad	ƒ 1.510.343	ƒ 1.334.704
verdeeld als volgt:		
aandeelhouders	787.864	696.242
Staat der Nederlanden	722.479	638.462
Voor de aandeelhouders is dus beschikbaar (incl. dividendbelasting)	ƒ 787.864	ƒ 696.242
bij: het onverdeeld saldo van vorig boekjaar	13.044	14.722
Winstsaldo, ter beschikking der A. V.	ƒ 800.908	ƒ 710.964

Wanneer men wil vasthouden aan het gebruik om het dividend in guldens per geheel aandeel af te ronden, laat het ter beschikking van de Alg. Verg. staande bedrag van ƒ 800.908 (v. j. ƒ 710.964), rekening houdende met de te betalen dividendbelasting, een uitkeering van ƒ 36.— (v. j. ƒ 32) per aandeel toe.

BALANS.

Debet:	Boekjaar geëindigd per 31 Maart 1935	1934
Kassa	ƒ 123.387.828	ƒ 131.422.024
Tegoed bij giro-instellingen	164.599	41.215
Muntmateriaal	684.162.344	680.888.350
Binnenlandsche wissels	21.424.769	27.793.864
Buitenlandsche wissels	376.500	1.154.475
Correspondenten in het buitenl.	776.349	1.172.148
Beleeningen	97.367.635	111.655.575
Voorschotten in rekening-cour.	44.216.645	54.678.162
Beleggingen in fondsen, opgenomen in de prijscourant van de Ver. v. d. Effectenh. te Amsterdam	27.098.769	16.579.432
Beleggingen in andere waarden	11.273.250	4.946.736
Aand. Bank for Intern. Settlements (25% gestort)	1.200.000	1.200.000
Gebouwen en meubelen	4.600.000	4.970.000
Rente van beleeningen	699.138	785.218
Rente van voorschotten in rekening-courant	228.733	213.240
Rente van belegd kapitaal en belegde reserves	406.956	127.416
Provisie	190.859	123.787
Staat der Nederlanden	15.486.148	16.996.491
	ƒ 1.033.060.522	ƒ 1.054.748.133
Credit:		
Kapitaal	ƒ 20.000.000	ƒ 20.000.000
Reservefonds	4.049.884	3.807.915
Bijzondere Reserve	5.675.000	5.000.000
Pensioenfonds	10.104.453	9.437.240
Bankbiljetten in omloop	888.730.905	936.660.110
Bankassignaties	90.326	830.688
Rekening-Courant-saldi	103.589.397	78.280.642
Rente van Binnenl. Wissels	5.821	9.292
Rente van Buitenl. Wissels en Saldi	98	1.379
Onafgehaalde Dividenden	13.730	9.903
Winst-saldo, ter beschikking v. d. Algemeene Vergadering	800.908	710.964
	ƒ 1.033.060.522	ƒ 1.054.748.133

WINST- EN VERLIESREKENING.

Debet:	Boekjaar geëindigd per 31 Maart 1935	1934
Onkosten	ƒ 3.825.174	ƒ 3.713.500
Storting in het pensioenfonds	562.616	559.860
Afschrijv. op gebouwen en meubelen	380.144	2.198
Bijzondere reserve	425.000	—
Afschrijving op beleeningen met gebrekkig onderpand	—	483
Koersverlies op buitenlandsche saldi	—	42.434
Gereserveerd tegenover een vordering op een buitenl. circulatiebank	—	187.220
Alsnog opgekomen bankbiljetten	26.610	89.380
Netto-winst	3.020.686	2.669.408
	ƒ 8.240.230	ƒ 7.264.483
Credit:		
Rente van binnenl. wissels	ƒ 190.437	ƒ 448.350
Rente buitenl. wissels en saldi	9.561	136.425
Koerswinst op buitenl. saldi	11.250	—
Rente van beleeningen	3.534.076	2.956.646
Rente van voorschotten in rekening-crt.	1.006.559	1.026.926
Rente van belegd kapitaal en belegde reserves	908.046	378.055
Provisie	1.838.821	1.047.978
Ingekomen op afgeschr. onbetaald gebleven disconto	349.978	—
Ingekomen op afgeschr. beleeningen met gebrekkig onderpand	35	—
Winst op muntmateriaal	319.811	1.198.103
Dividend aandeelen Bank for Intern. Settlements	71.656	72.000
	ƒ 8.240.230	ƒ 7.264.483

(Verslag van de Nederlandsche Bank)
(Vor. ber. Ned. Bank 1821 F.; Jaarverslag 1933-1934 1341 A.; Mr. L. J. A. Trip 1740 C.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Afscheidscollege Prof. H. Burger. —
Prof. H. Burger heeft op 3 Juni '35 in de aula der universiteit van Amsterdam een openbaar afscheidscollege gegeven. Hij herinnerde er aan, dat bij zijn optreden, dertig jaar geleden, de keel-neus-oorheelkunde nog geen verplicht studievak was voor de studenten en bewijst met tal van voorbeelden het groote belang van dit vak voor de geneeskundige practijk. Onder de specialisten is de keel-neus-oorarts de ge-

lukkigsten van allen. Het onmiddellijk nut, dat hij sticht, is niet met cijfers te benaderen.
Aan het slot zeide hij o.a.: Voor de wetenschappelijke ontdekkingen, die ik verzuimd heb te doen, vind ik een vergoeding in de opleiding van een 50-tal keelneus-oorartsen, die bijna allen voortreffelijke geneesheeren zijn geworden. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Onderwijs 1826 E.)

A. **PROF. DR. IR. H. C. J. H. GELISSEN. — Minister van Economische Zaken. —**
De nieuwe minister van Economische Zaken, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, is op 5 Juni '35 op Het Loo door H. M. de Koningin beëedigd.
De heer Gelissen is 15 Mei 1895 te Venlo geboren. Hij volgde de H.B.S. te Rolduc en studeerde daarna aan de Technische Hoogeschool te Delft, waar hij in Januari 1917 op 21-jarigen leeftijd met lof tot scheikundig ingenieur werd bevorderd.
Voordien was hij benoemd tot asistent aan de Technische Hoogeschool te Delft en in April 1919 werd hij hoofdassistent voor scheikundige technologie. Hij richtte als zoodanig een laboratorium voor het onderzoek van kleurstoffen aan de Technische Hoogeschool in. Verder was hij leeraar in de wis- en natuurkunde aan de H.B.S. met 5-jar. cursus te Katwijk. Inmiddels was hij benoemd tot lector aan de R.K. Leergangen te Tilburg en toegelaten als privaat-docent aan de Technische Hoogeschool te Delft.
In Maart 1930 aanvaardde hij een positie van scheikundig hoofdingenieur bij de N.V. Noury en van der Lande, in welke functie hij studies op het gebied der organische peroxyden verrichtte. Voorts promoveerde hij in September 1925 met lof tot doctor in de technische wetenschap aan de Technische Hoogeschool te Delft.
In Augustus 1926 werd hij benoemd tot directeur der N.V. Electrochemische Industrie te Roermond, welke N.V. ten doel heeft, het produceeren van chemische producten langs electrolytischen weg. Voorts werd hij benoemd tot lector voor scheikundige technologie aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg.
De heer Gelissen is mede-oprichter van den chemisch technischen raad voor de wasscherij-industrie; als zoodanig heeft hij verschillende bleekmethoden ten behoeve van de wasscherij-industrie uitgewerkt.
In 1930 werd de heer Gelissen benoemd tot directeur van de Stroomverkoopmaatschappij in Limburg, te Maastricht. In ditzelfde jaar werd hij buitengewoon hoogleeraar in de industrieleer en warenkennis aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. Hij heeft studiereizen in vele landen gemaakt. Belast met het produceeren van chemische producten langs electrischen weg heeft hij vooral de electro-chemische industrie te Niagara Falls (U.S.A.) bestudeerd.
Van de hand van prof. Gelissen zijn vele publicaties verschenen. (Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 1822 F.)**

7 JUNI 1935

B. **NEDERLAND. — Jeugdwerkloosheid - Commissie van Advies ingesteld. —**
De minister van Sociale Zaken, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, heeft bij beschikking van 4 Juni een commissie ingesteld, aan welke wordt opgedragen hem inzake het vraagstuk van de werkloosheid onder de jeugd van voorlichting te dienen.
De minister van Sociale Zaken zal als algemeen voorzitter van de commissie optreden, terwijl verder in deze commissie zijn benoemd tot:
lid en ondervoorzitter: prof. F. Frencken te Breda en A. van Geelen, directeur-generaal der Werkverschaffing en Steunverleening;
lid en algemeen secretaris: Meyer de Vries, hoofdinspecteur voor de Werkverschaffing;
lid en paedagogisch adviseur: H. L. F. J. Deelen, e.a. (Het Vaderland) **(V. b. Jeugdwerkloosheid 1751 I.)**

C. **DUITSCHLAND. — Generaloberst Von Linsingen overleden. —**
Generaloberst von Linsingen, één der roemrijkste aanvoerders in den wereldoorlog, die als een gebrekkig man zijn levensavond in Hannover sleet, en nog bij gelegenheid van zijn 85sten verjaardag op 10 Februari van dit jaar door Adolf Hitler werd gehuldigd, is op 4 Juni overleden. (Angriff)

D. **NEDERLAND. — Deviezenverkeer met Duitschland - Onderhandelingen afgebroken.**
De Nederlandsche delegatie, welke te Berlijn met de bevoegde Duitsche regeeringsinstanties onderhandelingen voerde over een nieuwe regeling van het transfer- en goederenverkeer en daarmee verband houdende aangelegenheden, heeft de Duitsche regeering medegedeeld van een parafeering van het ontwerp der nieuwe regeling te moeten afzien.
De Nederlandsche delegatie is naar Nederland vertrokken.
Het voornaamste argument, op grond waarvan de parafeering is geweigerd, is dat de Nederlandsche gedelegeerden zich niet konden vereenigen met de opvattingen der Duitsche regeering over de positie van schuldeischers. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht Clearing 1823 A.)

E. **AARDBEVING. — Beloetsjistan - Aantal dooden ongeveer 56.000. —**
Van geautoriseerde zijde wordt medegedeeld dat het aantal menschen, dat is omgekomen bij de aardbevingsramp in Beloetsjistan, nog belangrijk hooger

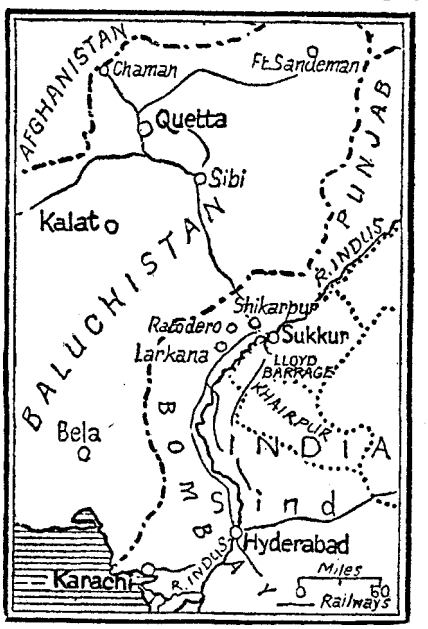

is dan zelfs de meest pessimistische schattingen bedroegen. Het bedraagt 56.000. Aan deze mededeeling wordt toegevoegd dat, dank zij het snelle optreden van de reddingsbrigades, 10.500 personen uit de puinhoopen werden gered binnen twee uren nadat zich de eerste schokken deden voelen. (Eastern Times)
(Vorig bericht 1821 G.)

F. **CHINA. — Japansche penetratie. —**
De Chineesche opperbevelhebber in Noord-China, generaal Joe is op aandringen van Japan afgetreden en moest Tientsin verlaten. Het 51ste legercorps is naar Paotingfoe overgeplaatst. Bovendien is de commandant van de gendarmerie van Nanking en de directeur van de militaire opleidingschool afgetreden. Daardoor is een deel van de Japansche eischen ingewilligd. Teneinde toezicht te houden op het uitvoeren van de Japansche eischen is de bevelhebber van de Japansche troepen in Noord-China, kolonel Sakai, te Peiping aangekomen.
(Dempo Rengo - Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1798 D.)**

G. **NATUURKUNDE. — Kunstmatig opgewekte radioactiviteit. - Lezing van Prof. E. Segrè uit Rome. —**
Dezer dagen werd het Natuurkundig Laboratorium te Groningen vereerd met een bezoek van prof. E. Segrè uit Rome. Prof. Segrè behoort tot de medewerkers van den bekenden prof. E. Fermi, die het Physisch Laboratorium van de Universiteit te Rome vermaardheid hebben gegeven door het uiterst belangrijke werk, dat het laatste jaar door hen is gedaan op het gebied van de kunstmatig opgewekte radio-activiteit.
Prof. Fermi heeft n.l. ontdekt, dat men een groot aantal elementen radio-actief kan maken, door ze te bombardeeren met neutronen. Neutronen zijn de ook nog slechts enkele jaren geleden ontdekte elementaire deeltjes, die ongeveer de massa van het waterstofatoom hebben en electrisch ongeladen zijn. Juist deze laatste eigenschap van de neutronen heeft de mogelijkheid geopend van de breede ontwikkeling die het werk van Fermi en zijn medewerkers heeft gekregen. Door hun ongeladen

zijn, zijn de neutronen n.l. in staat zelfs in kernen van de zwaarste elementen, die door hun groote kernlading alpha-deeltjes en protonen sterk afstooten, binnen te dringen. Zoo is het Fermi gelukt ongeveer 45 elementen, verspreid over het geheele periodiek systeem, kunstmatig radio-actief te maken.
Prof. Segrè heeft nu in het Groningsche Laboratorium over dit onderwerp gesproken.
Men denkt zich de kernen, zeide spr., van de elementen tegenwoordig opgebouwd uit protonen en neutronen. Door het beschieten met neutronen kan het nu gebeuren, dat een kern een neutron invangt. Het aldus kunstmatig gevormde element, dat meestal in de natuur niet voorkomt, is isotoop met het oorspronkelijke, omdat alleen het atoomgewicht met één eenheid is toegenomen. In het algemeen is een dergelijk kunstproduct instabiel en gaat na een zekeren tijd over in een stabiel atoom, dat dan bij een ander element behoort. Bij dit proces zendt het een elementair deeltje uit, bijv. een electron, een proton of een alpha-deeltje, en het gedraagt zich dus eigenlijk precies als de natuurlijke bekende radio-actieve elementen. Vaak zijn er bij eenzelfde element verschillende afbraak-processen mogelijk. Door het neutronen-bombardement vormen zich in het bestraalde element uiterst kleine hoeveelheden radio-actieve atomen van andere elementen. Door chemische methoden kan men deze vreemde elementen afscheiden uit de moederstof en identificeeren. Ieder van deze elementen heeft een eigen gemiddelde levensduur, waaraan ze ook weer onmiddellijk te herkennen zijn. Zoo is het gebleken, dat eenzelfde radio-actief element uit verschillende elementen bereid kan worden. Daardoor krijgt men natuurlijk ook grootere bewijskracht voor de verschillende onderstelde afbraakprocessen. Een interessant voorbeeld levert het bombardement van het element uraan. Uraan is het element met het hoogste atoomnummer (92), dat in de natuur voorkomt. Het is nu gebleken, dat door het neutronenbombardement verschillende nieuwe elementen gevormd worden. Zeer waarschijnlijk heeft een van deze elementen het atoomnummer 93, dus nog één grooter dan van uraan. Belangrijk zijn ook de proeven betreffende den invloed van waterstofbevattende stoffen op het rendement van de neutronenbestraling. In vele gevallen blijkt het omringen van de neutronenbron met paraffine of water een enorm versterkende werking uit te oefenen. Dit kan men verklaren, door te bedenken, dat de neutronen in de paraffine botsen met de waterstofkernen, daaraan energie afgeven en dus langzamer gaan loopen. Blijkbaar hebben dus langzame neutronen in vele gevallen een grootere kans ingevangen te worden, dan snelle. Dit is te controleeren met andere experimenten. Een andere kwestie, die de physici te Rome bezig houdt, is het probleem van een sterke neutronenbron. Tot nog toe verkrijgt men neutronen, door berylliumpoeder te vermengen met radium-emanatie. De alpha-deeltjes van de emanatie maken dan uit de berylliumkernen neutronen vrij. De sterkte van deze neutronenbron wordt echter begrensd door de beschikbare hoeveelheid radium. Men wil nu trachten zeer veel sterkere neutronenbronnen te krijgen door waterstofatomen met massa 2 te beschieten met kunstmatig versnelde waterstofkernen eveneens met massa 2. De physici in Cambridge hebben aangetoond, dat bij dit proces neutronen gevormd worden. Indien dit lukken zou, zou het niet onmogelijk zijn meetbare hoeveelheden kunstmatig gevormde radio-actieve elementen te bereiden, tegen een geringen kostprijs. Men zal begrijpen, dat dit ook voor de medische wetenschap van groot belang zou zijn.
(Red. K. H. A.)

(V. b. Kunstmatige Radio-Actieve Elementen 1512 A.)

A. DUITSCHLAND. — Dr. Ley met verlof - Moeilijkheden van het Arbeidsfront. —

De Berlijnsche correspondent van de N. Rott. Crt. meldde op 3 Juni '35:
Dr. Ley, de leider van het Duitsche arbeidsfront, heeft verlof genomen.
Er zouden in Berlijn stakingen zijn uitgebroken bij de arbeiders der N.S.U. en A.E.G., ook bij de arbeiders der Wanderer Fahrradwerke te Chemnitz. De oorzaak zou loonsaftrek van 18—20% zijn.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht Dr. Ley 1587 A.)**

B. NEDERLAND. — Landbouw. - Drentsch Landbouw Genootschap. —

In de algemeene vergadering van het Drentsch Landbouw Genootschap te Assen heeft ir. J. M. L. Otten, lid van de Eerste Kamer, dezer dagen een rede gehouden, waaraan het volgende ontleend wordt:
Het heeft, aldus spr., weinig aanlokkelijks, thans over bovengenoemd onderwerp te spreken. De moeilijkheden, waarvoor wij staan, zijn vele en ze worden steeds grooter en er zijn maar zeer weinig lichtpunten aan te wijzen. Dit neemt evenwel niet weg, dat het thans meer dan ooit noodig is het besef levend te houden, dat het ons aller taak is, door gemeenschappelijke inspanning den weg te vinden, die uit dezen doolhof van vraagstukken, naar een betere toekomst kan leiden.
De uitkomsten van het landbouwbedrijf, in het bijzonder van de veehouderij en van het gemengd bedrijf, zijn den laatsten tijd aanmerkelijk slechter geworden, dan ze reeds waren. Er zijn slechts twee wegen, die tot verbetering kunnen leiden; in de eerste plaats verhooging van de ontvangsten door intensiveering, d.w.z. vergrooting van den omzet, of verhooging van de prijzen der producten en in de tweede plaats vergrooting van het netto rendement door aanpassing en rationalisatie.
De eerste weg is geblokkeerd, niet door de regeeringsbemoeiingen, zooals nog steeds velen ten onrechte meenen, doch door maatregelen van het buitenland.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(V. b. Landbouw 1820 E.)**

8 JUNI 1935

C. DUITSCHLAND. — Deviezenprocessen. —

Op 22 Mei '35 had het tweede proces voor de Berlijnsche jury-rechtbank plaats wegens overschrijding der deviezen-bepalingen door katholieke geestelijken. Op 27 Mei werd de Franciscaner pater Otto Görtler wegens het smokkelen van een bedrag van M. 400.000 naar Nederland tot 10 jaar tuchthuisstraf veroordeeld. Volgens de Telegraaf was een objectieve verdediging niet mogelijk. (Telegraaf) **(V. b. 1800 D.)**

D. CATALONIE. — Ex-president Luis Companys veroordeeld. —

De rechtbank voor Constitutioneele Garanties heeft op 5 Juni '35 den ex-president van Catalonië, Luis Companys, en de ministers der generaliteit wegens militaire revolte tot dertig jaar gevangenisstraf veroordeeld. (El Debate) **(Vorig bericht 1514 B.)**

E. NEDERLAND. — Jaarvergadering der Nederlandsche Vereeniging voor Volkscredietwezen en Woekerbestrijding. —

Dezer dagen vond in het Odd Fellow Huis te Amsterdam de jaarlijksche algemeene vergadering plaats der „Nederlandsche Vereeniging voor Volkscredietwezen en Woekerbestrijding" onder leiding van den voorzitter, mr. dr. G. van den Bergh.
De heer Van Aggelen gaf een overzicht van de bereikte gunstige resultaten. Van 1929—1934 werden 2164 borgstellingen tot een bedrag van ƒ 188.500 verleend. 1734 borgstellingen tot een bedrag van ƒ 169.500 werden afgewikkeld. Het verlies over die jaren bedraagt slechts ƒ 1098. De cijfers voor 1934 zijn wel zeer gunstig. Van de 559 aanvragen werden er 439 toegestaan tot een bedrag van ƒ 42.556. Hiervan werden afgewikkeld 432 borgstellingen tot een bedrag van ƒ 41.556. Het verlies over 1934 bedroeg slechts ƒ 72. Het gemiddeld bedrag per borgstelling bedraagt ƒ 90. De geldleeningen zijn verstrekt door de Gemeentelijke Hulpbank, welke instelling tevens voor het binnenkomen van de vele kleine aflossing-bedragen zorg draagt. Vele gezinnen van fabrieks-vakarbeiders en anderen, die door omstandigheden als ziekte, groot kinderaantal, gezinsvermeerdering, verhuizing, werkloosheid, aanschaffing van kleeding, schoeisel, beddegoed, vernieuwing van huisraad, enz. op een bepaald tijdstip geld noodig hadden en credietwaardig waren, konden zoodoende aan een geldleening worden geholpen. Hetzelfde geschiedde voor reparatie aan eigen huisje, betaling van hypotheekrente, hulp aan ouders of kinderen, die met werkloosheid hebben te kampen.
(Vaz Dias)

F. NEDERLAND. — Nederlandsch Instituut van Accountants. - Veertigjarig bestaan. —

Het Nederlandsch Instituut van Accountants vierde op 13 Mei '35 zijn veertigjarig bestaan. In het nieuwe kantoorgebouw van het Instituut op de Heerengracht 491 te Amsterdam, dat met 1 Mei in gebruik is genomen, werd door het bestuur een receptie gehouden. Mr. J. H. de Mol van Otterloo, vertegenwoordiger van den minister van Economische Zaken, stelde tijdens het diner in het Carlton Hotel in het licht, dat wanneer er thans een groot aantal goede accountants is, dit te danken is aan het Instituut. Voorts doet spr. de toezegging, dat een wetsontwerp inzake een wettelijke regeling van de accountancy in gereedheid wordt gebracht.
(Vaz Dias)

(Vor. ber. Accountants 1528 F.)

9 JUNI 1935

G. NEDERLAND. — De gewijzigde Ziektewet treedt 1 Juli 1935 in werking. —

De Ziektewet gaat uit van het billijke principe, dat naast de verzekering tegen geldelijke gevolgen van ongevallen behoort te staan een verzekering tegen de geldelijke gevolgen, die tijdelijke of blijvende ongeschikheid tot werken wegens andere oorzaken voor den werknemer heeft. De wet kwam tot stand op 5 Juni 1913 en werd sindsdien enkele malen gewijzigd, het laatst in 1930.

Thans is zij wederom belangrijk gewijzigd, welke wijziging in werking treedt op 1 Juli 1935.
Bepaald is, dat alle arbeiders in den zin der Ziektewet verzekerd zijn, behoudens enkele uitzonderingen. Krachtens de gewijzigde Ziektewet wordt onder „arbeider" verstaan, de arbeider in dienst van een onderneming. Echter vallen buiten de verzekering de loonarbeiders, wier overeengekomen vast loon in geld, verdiend in loondienst van een of meer ondernemingen, meer bedraagt dan ƒ 3000 per jaar. Daarbij wordt het over gedeelten van een jaar overeengekomen vast loon in geld tot jaarloon herleid, waarbij een jaar op 50 weken wordt gerekend.
Bij aangenomen werk moet de arbeid persoonlijk worden verricht. Het is nu echter voldoende, dat die arbeid verband houdt met het in de onderneming uitgeoefende bedrijf. Deze ruimere omschrijving is gekomen in de plaats van die, welke als voorwaarde stelde, dat de arbeid moest worden verlangd van arbeiders in het in de onderneming uitgeoefende bedrijf. Degene, die op deze wijze in aangenomen werk arbeid verricht in de onderneming van een werkgever, wordt met zijn helpers geacht in loondienst te zijn van dien werkgever.
Voor zoover dit niet uit een andere verdeeling blijkt, wordt hetgeen voor dien arbeid gezamenlijk wordt genoten, geacht voor ieder voor een gelijk deel als loon te zijn genoten.
Ook reizigers of verkoopers op provisie zijn voortaan ingevolge de nieuwe Ziektewet verzekerd, mits werkende voor één onderneming en het werk voor hen geen bijkomstig karakter draagt.
Thuiswerkers in bepaaldelijk aangewezen bedrijven, b.v. kleedingindustrie, meubelmaken enz., zijn eveneens verzekerd, indien zij werken voor hoogstens twee werkgevers en met niet meer dan twee helpers. De helpers worden dan ook geacht in dienst te zijn van dengene, die als werkgever van den thuiswerker wordt aangemerkt.
Voor zoover dit niet uit een andere verdeeling blijkt, wordt hetgeen voor dien arbeid gezamenlijk wordt genoten, geacht voor ieder voor een gelijk deel als loon te zijn genoten.
De arbeid moet persoonlijk worden verricht en verband houden met het in de onderneming van den werkgever uitgeoefende bedrijf.
Alleen degenen die op burgerrechtelijke arbeidsovereenkomst in dienst zijn van een publiekrechtelijk lichaam zijn verzekerd, tenzij te hunnen aanzien een door de Kroon vastgestelde of goedgekeurde ziekteregeling is getroffen.
Ambtenaren, die als zoodanig niet verzekerd zijn, kunnen evenwel voor arbeid in dienst van een onderneming of wat met onderneming is gelijkgesteld, wèl verzekerd zijn.
Thans is in de wet uitdrukkelijk bepaald, dat buiten den verzekeringsplicht vallen alleen de personen, die uitsluitend of in hoofdzaak belast zijn met het verrichten van huiselijke of persoonlijke diensten, indien zulks geschiedt in de huishouding van private personen.
Zoo zijn ook verzekerd o.a. personen in loondienst werkzaam bij personen, die een vrij beroep uitoefenen, zooals: advocaten, procureurs, zaakwaarnemers, geneesheeren, notarissen, architecten, accountants, ten behoeve van de uitoefening van dat beroep; of indien zij in loondienst werkzaam zijn als tuinman, boschwachter of bij bouw- en andere werken, die in eigen beheer worden uitgevoerd.
De verzekering duurt voort gedurende den tijd, dat ziekengeld wordt genoten en ook daarna, zoolang de ongeschiktheid tot werken wegens ziekte langer dan 26 weken duurt, of dat tijdelijke uitkeering wordt genoten krachten de ongevallenwetten. Het al of niet voortduren der dienstbetrekking heeft in deze geen invloed.
Verder is thans bepaald, dat de verzekering ook voortduurt over den tijd, dat de verzekerde tijdens zijn dienstbetrekking den overeengekomen arbeid tijdelijk niet heeft kunnen verrichten tengevolge van weersinvloeden, gebrek aan materialen en dergelijke omstandigheden.
Volgens de gewijzigde Ziektewet heeft na het einde der verplichte verzekering nog recht op ziekengeld, alsof hij verzekerd was gebleven, degene, die terwijl hij werkloos is, voldoet aan de volgende voorwaarden:
a. als de ongeschiktheid tot werken wegens ziekte optreedt binnen een maand na het einde zijner verplichte verzekering, moet hij gedurende twee maanden aan dat einde voorafgaande onafgebroken op alle werkdagen verplicht verzekerd zijn geweest, zij het ook bij verschillende uitvoeringsorganen.
Deze termijn wordt geacht niet te zijn onderbroken, indien hij gedurende niet meer dan 6 dagen niet verplicht verzekerd is geweest.
b. als de ongeschiktheid tot werken wegens ziekte optreedt binnen acht dagen na het einde zijner verplichte verzekering, moet hij in den loop van twee maanden aan dat einde voorafgaande of ten minste 16 dagen arbeid in loondienst hebben verricht.
Het komt in de praktijk meermalen voor, dat de aansprak op ziekengeld boven twijfel vaststaat, doch dat verschil van gevoelen bestaat over welk orgaan tot uitkeering verplicht is. Zulke gevallen kunnen zich voordoen, wanneer niet vast staat in dienst van welken werkgever de verzekerde was, toen de ziekte hem trof, of dat de ziekte mogelijk een voortzetting is van een vroegere ziekte, aangevangen in dienst van een vorigen werkgever.
De werkgever wordt thans verplicht, zorg te dragen door het ophangen van een kaart, dat de verzekerden weten bij welk orgaan zij verzekerd zijn.
De omschrijving van loon, als elke uitkeering, welke de verzekerde als vergoeding voor zijn arbeid of gedurende staking van den arbeid van zijn werkgever ontvangt, bleef onveranderd. Alleen is thans bepaald, dat voor de premieberekening dagen, waarop niet is gewerkt met behoud van loon, als arbeidsdagen zijn aan te merken.
Voor ziekengeld moet als dagloon worden genomen het loon, dat door een gelijksoortigen arbeider over de laatste 13 kalender- of loonweken gemiddeld per dag is verdiend.

Ten slotte vermelden we nog, dat geen recht bestaat op ziekengeld wegens ziekte, die een gevolg is van een bedrijfsongeval, of van een letsel of beroepsziekte, welke met bedrijfsongeval zijn gelijkgesteld, indien de arbeider tegen geldelijke gevolgen daarvan wettelijk is verzekerd.
Deze belangrijke wijziging van de Ziektewet zal zeer zeker voor vele werknemers in geval van ziekte een heilzame uitwerking hebben. (A. Over in het Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vorig bericht 1735 K.)

10 JUNI 1935

A. FRANKRIJK. — Nieuw Kabinet-Laval. —
Laval is op 7 Juni '35 er in geslaagd, een nieuw kabinet samen te stellen.
De ministerlijst ziet er als volgt uit:
Laval (onafh. senator): Buitenlandsche Zaken en premier.
Marin, Herriot (rad.) en Flandin (rep. centrum): Ministers van Staat.
Léon Bérard (rechtsch senator): Justitie.
Paganon (rad.): Binnenlandsche Zaken.
Marcel Regnier (rad. senator): Financiën.
Kol. Fabry (linksch rep.): Oorlog.
François Piétri (linksch rep.): Marine.
Generaal Denain: Luchtvaart.
Louis Rollin (rep. centrum): Koloniën.
Laurent Eynac (rad. linkerzijde): Openbare Werken.
Dr. Marcombes (rad.): Onderwijs.
Georges Bonnet (rad.): Handel.
Mandel (onafh. rechtsch): P.T.T.
Maupoil (centrum): Pensioenen.
Mario Roustan (linksch senator): Koopvaardij.
Ernest Lafont (ex.-neo-socialist): Volksgezondheid.
Cathala (rep. centrum): Landbouw.
Frossard (afgescheiden socialist): Arbeid.
Het kabinet-Laval heeft in de Kamer een groote meerderheid verworven. Met 324 tegen 160 stemmen is het wetsontwerp tot het verleenen van buitengewone volmachten aan de regeering goedgekeurd.
De tekst van dit ontwerp luidt:
„Teneinde de devaluatie van de munt te vermijden machtigen Kamer en Senaat de regeering tot 31 October 1935 bij decreet alle schikkingen te treffen met kracht van wet voor den strijd tegen de speculatie en de verdediging van den franc." (Le Temps)
(Vor. ber. Kabinet 1822 H.; Laval 1804 F.)

B. VEREENIGDE STATEN. — N.R.A. - Verlenging in beperkte mate tot 1 April 1936. —
De vertegenwoordigers der regeering en de leiders van den Senaat en het Huis van Afgevaardigden zijn tot een accoord gekomen, waarbij de nationale herstelwet grootendeels tot 1 April 1936 wordt verlengd. De bevoegdheid van den president, om codes ter verkrijging van loyale concurrentie af te kondigen of goed te keuren, wordt echter ingetrokken.
(New York Herald) **(Vor. ber. N.R.A. 1814 H.)**

C. FRANKRIJK. — Kabinet Laval. - Senaat steunt de regeering. —
Op 8 Juni '35 heeft de Fransche Senaat de door premier Laval ingediende volmachtenwet aangenomen met 233 tegen 15 stemmen. (Le Temps)
(Vorig bericht 1833 A.)

D. ITALIE. — Mussolini's rede tot de naar Oost-Afrika vertrekkende troepen. —
Mussolini heeft de uit Cagliari (Sardinië) vertrekkende troepen naar Oost-Afrika op 8 Juni '35 toegesproken. Wij ontleenen hieraan het volgende:
„Zwarthemden van Cagliari, gij zijt zooeven getuige geweest van een schitterende manifestatie van kracht en discipline, die in elk opzicht het heroïeke en krijgshaftige volk van Sardinië waardig was", aldus Mussolini na afloop der inspectie van de te Cagliari voor vertrek naar Oost-Afrika gereed liggende Sabaudia-divisie.
„Wij hebben zoowel oude als nieuwe rekeningen te vereffenen en wij zullen ze ook vereffenen" aldus de duce. „Wij zullen geen rekening houden met hetgeen men in het buitenland zegt. Wij zijn de eenigen,

die over onze eigen belangen oordeelen en de eenigen, die de hoeders zijn van onze toekomst".
„Wij zullen nauwkeurig degenen navolgen, die ons de les willen lezen. Toen het er voor hen om ging, een imperium te stichten ofwel het te verdedigen, hebben zij zich nimmer aan de openbare meening der wereld gestoord.
Wanneer het fascistische bewind de jeugd van Italië onder de wapens roept, dan doet het dit, omdat het dit als zijn absoluten plicht beschouwt en omdat het zich voor een uiterste noodzaak ziet geplaatst. Dat voelt heel het Italiaansche volk en het volk is bereid, zich als één man te verheffen, wanneer het gaat om de macht en den roem van het vaderland".
(La Stampa) **(Vorig bericht Mussolini 1813 D.)**

A. **BELGIE. — Het eeuwfeest van de universiteit te Leuven. —**
Op 2 Juni werd te Leuven het eeuwfeest der heropening der Katholieke Universiteit en het vijf-entwintig-jarig rectoraat van Z. H. E. mgr. Ladeuze gevierd. (De Tijd)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Kay Boyle — My next bride. (Faber and Faber, London)
Victoria Lincoln — February Hill. (Farrar and Rinehart, New York)
Duitsch: Will Schaber — Thomas Mann zu seinem Sechzigsten Geburtstag. (Verlag Oprecht, Zürich 1935)
Engelsch: Sir Philip Gibbs — Blood Relations. (Hutchinson)
Bruce Marshall — The Uncertain Glory. (Gollancz)
Esperanto: Julio Baghi — Sur sanga Tero. (A. Szalky, Budapest 1935)
Fransch: Fernand Fleuret — Echec au Roi. (Prix de la Renaissance 1935) (Gallimard, Paris 1935), rectificatie van pag. 1813 A.
Maurice Constantin-Weyer — La croisière du jour sans fin. (Rieder, Paris 1935)
Italiaansch: Virgilio Brocchi — Gioia di raccontare, due romanzi. (A. Mondadori, Milano 1935)
Japansch: Seiji Noma — Kodansha. Autobiographie van den Japanschen krantenkoning Seiji Noma, Duitsche vertaling; beschrijft de Japansche evolutie der laatste 40 jaar. (Holle & Co.)
Nederlandsch: Hans Pennarts — „Dreiging uit het Oosten". (Boekdrukkerij Helmond 1935)
Albert Verweij — „Het lachende Raadsel". (N.V. Uitg. v.h. C. A. Mees, Santpoort)
S. Vestdijk — De dood betrapt. (Nijgh & v. Ditmar, Rotterdam 1935)
Spaansch: Francisco Bastos Ansart — Pistolerismo. (Espase-Calpe)
Vlaamsch: A. de Geest — Frans Demars en zijn exotische Tooneel. (Jos. Janssens, Antwerpen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1822 B)**

C. **JACQUES URLUS OVERLEDEN. —**
De vermaarde opera-zanger Jacques Urlus is 6 Juni 1935 te Noordwijk op 68-jarigen leeftijd overleden.
Hij werd 9 Januari 1867 te Hergenrath bij Aken geboren en ging op jeugdigen leeftijd naar Tilburg. Evenals zoovele beroemd geworden operazangers werd de tenor Urlus ontdekt door zijn prestaties als kerkzanger. De Nederlandsche opera-directeur De Groot gaf hem den raad zich aan de zang-studie te wijden en in 1894 debuteerde hij bij de Nederlandsche Opera van Kees van der Linden.
Gedurende de jaren 1900—1914 was Urlus als eerste heldentenor aan de Opera te Leipzig verbonden. Langen tijd was hij een zeer gevierd heldentenor aan tal van opera's in het buitenland, o.a. bij de Metropolitan in New York. Als Wagner-vertolker trad Urlus op te Bayreuth.
Na het uitbreken van den oorlog keerde hij naar Nederland terug, waar hij medewerkte aan opvoeringen van de Wagner-vereeniging en als solist op Concertgebouw-concerten.
Ook in het katholieke leven heeft Urlus zijn talenten menigmaal in en buiten den kerkzang besteed. Hij mag ook hierom met waardeering herdacht worden en zal bij velen dan ook juist daardoor in goede herinnering blijven.
Zijn studies in Amsterdam volgde hij bij Hugo Nolthenius, Ant. Averkamp en Cornelie van Zanten.
(De Maasbode - De Tijd - Alg. Handelsblad)

D. **ENGELAND. — Nieuwe nationale regeering samengesteld. - Stanley Baldwin premier. —**
De nieuwe Engelsche nationale regeering werd op 7 Juni 1935 als volgt samengesteld:
Stanley Baldwin, eerste minister.
Ramsay MacDonald, Lord-President of the Council.
Neville Chamberlain, Kanselier van de Schatkist.
Sir John Simon, Binnenlandsche Zaken.
Lord Hailsham, Lord Kanselier.
Sir Samuel Hoare, Buitenlandsche Zaken.

Sir Samuel Hoare

Lord Halifax, Oorlog.
Thomas, Dominions.
Markies van Zetland, Britsch-Indië.
Malcolm MacDonald (zoon van Ramsay), Koloniën.
Sir Bolton Eyres Monsell, Marine.
Cunliffe Lister, Luchtvaart.
Oliver Stanley, Openbaar onderwijs.
Ernest Brown, Arbeid.
Walter Elliott, Landbouw.
Kingsley Wood, Openbare gezondheid.
Walter Runciman, Handel.
Majoor Tryon, P.T.T.
Godfrey Collins, Secretaris voor Schotland.
Ormsby Gore, Openbare werken.
Eden, minister zonder portefeuille voor Volkenbondszaken.
Lord Eustace Percy, minister zonder portefeuille.
Lord Londonderry, lord grootzegelbewaarder en leider in het Hoogerhuis.
Het conservatieve element is in het nieuwe kabinet iets sterker vertegenwoordigd dan in het oude.
(Daily Telegraph)

11 JUNI 1935

E. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay bijgelegd. —**
Tusschen de vertegenwoordigers der Zuid-Amerikaansche landen, die als bemiddelaars zijn opgetreden in het geschil tusschen Bolivia en Paraguay is op 10 Juni '35 een accoord tot stand gekomen, dat reeds door de ministers van Buitenlandsche Zaken der beide oorlogvoerende staten is goedgekeurd, doch dat nog door de presidenten moet worden geratificeerd.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht 1807 D.)**

A. **NOORWEGEN. — Bestrijding der crisis. - Verhooging der belastingen. —**
De voorstellen tot bestrijding van de economische crisis zijn op 7 Juni door het Storting aangenomen. Vóór stemden de sociaal-democraten en de boerenpartij, tegen de liberalen en de rechterzijde.
Het door de vroegere regeering-Mohwinkel opgestelde budget van 409 millioen kronen wordt door dit besluit verhoogd tot 435 millioen. De dekking voor de maatregelen ter bestrijding der crisis wordt gezocht in verhooging van bepaalde directe inkomstenbelastingen en in de invoering van een kleinhandelsbelasting van 2%. (Aftenposten)

B. **FRANKRIJK. — Beteugeling der speculatie. - Maatregelen van de Bank van Frankrijk. —**
De minister van financiën Regnier heeft op 11 Juni '35 een onderhoud gehad met den president van de Bank van Frankrijk Tannery, waarin werd besloten, dat de Bank in het vervolg geen voorschotten op goud meer zal verstrekken, teneinde de speculatie nog verder te beperken. (Le Temps)

C. **NEDERLAND. — Het Bezuinigingsontwerp. - Adres van het Verbond van Nederl. Werkgevers aan de Tweede Kamer. —**
Het Verbond van Nederl. Werkgevers heeft een adres gericht aan de Tweede Kamer over het wetsontwerp ter verlaging van de openbare uitgaven. De kern van dit adres is, dat het Verbond de regeering in zake de voorgestelde bezuinigingen steunt, echter waarschuwt tegen verschuiving van lasten naar de toekomst. (N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht 1824 F.)**

D. **DUITSCHLAND. — Synode van Augsburg. —**
In de dezer dagen gehouden Groote Augsburgsche Synode van de Duitsche predikanten, deelde de president der Synode, ds. Koch mede, dat 17 predikanten uit het concentratiekamp Sachsenburg zijn vrijgelaten. Aan minister Frick werd telegrafisch gevraagd waarom ds. Kunzelmann en ds. Bunzel niet zijn vrijgelaten.
De Synode is afgeloopen zonder het verwachtte manifest waarbij deze beweging zich tot een „Kerk onder het kruis", een vervolgde groep, heeft verklaard. De toon van de discussies was mild, en men gaf zich veel moeite om Hitler te verzoenen. Vooral door particuliere samensprekingen van de synode door bisschop Meiser van Beieren, bisschop Marahrens van Hannover, bisschop Wurm van Wurtemberg, dr. Zänker van Breslau, dr. Koch uit Oeynhausen en ds. Niemöller uit Dahlem is een sterkere eenheid tot stand gekomen. (Dit slaat op een aanvankelijk gerezen verschil van meening in den boezem der synode, daar de eene groep, die van den militanten ds. Niemöller, een scherpere houding wilde aannemen dan Marahrens en Meiser c.s., welk verschil dus toch overwonnen is. — Red. Alg. Handelsblad)
De heer Schucht, de vertegenwoordiger van het departement van binnenlandsche zaken, was aanwezig. De Synode heeft een verklaring opgesteld, die, naar men meent, eerst aan de regeering ter lezing zal worden voorgelegd. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Kerkstrijd 1763 D)

E. **ENGELAND. — Verklaring van Ramsay MacDonald. —**
In zijn boodschap aan de natie zette MacDonald op 7 Juni '35 uiteen, dat hij reeds eenigen tijd het feit onder oogen heeft gezien, dat hij rust zou moeten nemen van de zware en voortdurende inspanning, die de critieke toestanden van de laatste zes jaar in binnen- en buitenland van hem geëischt hebben. Hij is ernstig bezorgd geweest, dat een wijziging in de persoonlijke samenstelling der regeering het nationale karakter daarvan zou kunnen verzwakken, hetgeen snel een einde zou maken aan de politiek, die tot dusverre het land door zijn moeilijkheden heeft heengebracht en het vertrouwen heeft gegeven en de vooruitzichten, die het thans voor zich ziet. Een kabinet, vereenigd in het practische werk van uitvoering van een gemeenschappelijke nationale taak is nog vereischt, wanneer men den nationalen vooruitgang wil behouden en de problemen in binnen- en buitenland te boven wil komen. MacDonald eindigt deze boodschap met het uitspreken van de hoop, dat het vertrouwen en de steun, die het land gegeven heeft aan de nationale combinatie, waarvan hij het hoofd geweest is, wederom zal worden gegeven aan de nieuwe combinatie onder den nieuwen minister-president. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht MacDonald 1786 A.)

F. **AMSTERDAM. — Inperking der werkloosheid. - Voorstellen der soc.-dem. Raadsfractie verworpen. —**
Door de soc.-dem. Raadsfractie waren groote plannen ingediend tot inperking van de werkloosheid. De kosten van uitvoering van deze plannen zouden een bedrag vorderen van *f* 35.000.000.
B. en W. waren echter van meening in hun praeadvies dat deze voorstellen niet behoorden te worden aangenomen, omdat B. en W. met medewerking van de regeering en behulp van het werkfonds reeds zooveel mogelijk paal en perk stellen aan de werkloosheid.
De voorstellen der soc.-dem. fractie werden, nadat eenige zittingen aan deze materie waren gewijd, verworpen met 22 tegen 21 stemmen.
Ook werden voorstellen van de Communistische Partij tot inperking der werkloosheid verworpen met 37 tegen 6 stemmen, de soc.-democraten stemden tegen. (Telegraaf) **(Vor. ber. Werkloosheid 1735 L.)**

G. **ENGELAND. — Stanley Baldwin's eerste rede als premier. —**
Baldwin heeft op 8 Juni '35 tijdens een vergadering van aanhangers der nationale regeering te Himley, zijn eerste rede als Britsch premier gehouden.
Spr. zeide o.a. het volgende:
Wij verkeeren op het oogenblik in een stabielen toestand en wij moeten dien angstvallig bewaren. Deze stabiliteit is noodzakelijk voor de wereld. De dictatuur is slechts stabiel, zoolang de dictator zijn macht handhaaft.
Monetaire stabiliteit in eenigerlei vorm of een accoord, dat ons in staat zal stellen tot de noodige aanpassingen voor het herstel van den internationalen handel, is nog niet in het zicht. Baldwin wees er echter op, dat de Britsche nijverheid zich in opmerkelijke mate heeft hersteld.
Zoowel voor ons eigen volk als voor andere volken, ging de premier voort, streven wij naar vrijheid, vrede en veiligheid. Ook ik wil daar naar streven en het is met dit doel, dat ik den zwaarsten last, die op den schouders van een Brit kan drukken, heb aanvaard.
Wanneer men thans in de wereld rondblikt, ziet men drie groote landen, Italië, Sovjet-Rusland en Duitschland, die door dictators worden geregeerd. Men ziet ook, hoe een democratisch land, de Vereenigde Staten, in een strijd is gewikkeld tegen de moeilijkheden, waarvoor het gesteld is; men ziet hoe het van alles beproeft, al streeft het thans nog niet er naar, zijn economisch stelsel aan te passen aan de nieuwe omstandigheden, welke in de wereld heerschen.
Men ziet, hoe in Frankrijk het gebrek aan stabiliteit der regeeringen een bron van zorg is, zoowel voor dat land zelf als voor zijn vrienden.
Onder al die naties is het onze het eenige groote democratische land, zei Baldwin, dat stabiliteit geniet.
Men ziet tenslotte, hoe Italië gewikkeld is in een conflict met Abessynië, dat de rest van Europa bezorgdheid inboezemt. Men kan niet zeggen, dat in Italië een openbare meening te dien opzichte bestaat.
Voor deze moeilijkheden, voor deze mogelijke gevaren worden wij plotseling gesteld. Daarom is het meer dan ooit noodig, dat de regeeringen stabiel en krachtig zijn. Op de regeeringen van andere landen, zoo besloot de premier, kunnen wij geen doorslaggevenden invloed uitoefenen; de onze evenwel kunnen wij kiezen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Balwin 1809 A.; Premier 1834 D.)

H. **ENGELAND. — Sir Anthony Eden verdedigt Engeland's houding inzake het Italiaansch-Abessynisch conflict. —**
Lord grootzegelbewaarder Eden verklaarde op 7 Juni in het Lagerhuis het volgende:
Spr. zeide de opvatting te deelen inzake de groote rol, die de Volkenbond moet spelen bij het arbitreeren van alle conflicten, maar men heeft misschien over het hoofd gezien, wat de Volkenbond in deze aangelegenheid reeds gepresteerd heeft. Wanneer

Majoor Attlee er op gewezen heeft, dat Italië zich niet verplicht heeft niet over te gaan tot toepassing van geweld, dan is dat volkomen onjuist.
In de Italiaansche pers zijn tot zijn spijt vele wilde beschuldigingen jegens de Britsche regeering geuit. Zulke onjuiste uiteenzettingen zijn buitengewoon betreurenswaardig. Fantastisch is de veronderstelling, dat Engeland sedert jaren denkt aan het op zich nemen van een soort protectoraat over Abessynië. Eden herhaalde daarop het belang van Engeland bij een duurzame en op gelijke wijze voor Italië en Abessynië bevredigende oplossing, die rekening houdt met de verantwoordelijkheden van Engeland, Frankrijk en Italië volgens het verdrag der drie mogendheden van 1906. In dit verdrag zijn de drie landen overeengekomen in het belang van het in stand houden van de politieke en gebiedsintegriteit van Abessynië samen te werken. Dat is een regeling, die in het kader van het Volkenbondshandvest, het Kelloggpact en het Italiaansch-Abessynische vriendschapsverdrag van 1928 ligt. (Morning Post) **(Vor. ber. Eden 1801 E.)**

A. **SOVJET-RUSLAND. — Benesj, de Tsjechoslowaaksche Minister van Buitenlandsche Zaken te Moskou. - Communiqué. —**
De Iswestija publiceert een communiqué over het verblijf van Benesj te Moskou.
Men is het eens geworden over het bijzondere belang op het oogenblik om de organisatie van de collectiviteit van de wereldvrijheid op grondslag van de onverdeelbaarheid des vredes te verzekeren. De onlangs gesloten pacten van de Sovjet-Unie met Frankrijk en Tsjecho-Slowakije maken hiervan deel uit. De onderhandelaars hebben het voornemen hunner regeeringen bevestigd de moeilijkheden te overwinnen, die de organisatie van de collectieve veiligheid nog in den weg staan. Dit is de grondslag van samenwerking tusschen beide landen. (Iswestija)
(Vor. ber. Tsjechisch-Russisch Pact 1802 B.; Benesj 1375 G.)

B. **JAPAN. — Vrachttarieven naar Ned. Oost-Indië verlaagd. —**
De vrachttarieven tusschen Osaka en Batavia zijn verminderd met 30% ten gevolge van het afloopen van de overeenkomst tusschen de Japansche stoomvaartmaatschappijen en de Java-China-Japan-lijn. (Sjimboen Rengo) **(Vorig bericht 1585 M.)**

C. **ANTHROPOLOGIE EN VERLOSKUNDE. — Voordracht van Prof. K. de Snoo. —**
Op 1 Juni heeft in de collegekamers van de afdeeling Volkenkunde van het Koloniaal Instituut des morgens Prof. K. de Snoo (Utrecht) voor de sectie physische Anthropologie, een voordracht gehouden over „Anthropologie en Verloskunde".
„Ofschoon de geboorte een der belangrijkste momenten in het leven van den mensch voorstelt", aldus Prof. de Snoo, „wordt de verloskunde onder de hulpwetenschappen der anthropologie nog nauwelijks genoemd."
Spreker meent ten onrechte en wil trachten aan te toonen, dat de vergelijkende verloskunde ons in staat stelt, de geheele ontwikkeling der gewervelde dieren te overzien en in het bijzonder de plaats, die de mensch te midden van zijn medeschepselen inneemt, scherper te belichten.
Hij gaat daarbij uit van de opvatting, dat ook bij de voortplanting „the survival of the fittest" geldt en door teeltkeus zoowel de voorwaarden voor een veilige geboorte als voor een zoo goed mogelijke embryonale ontwikkeling zoo gunstig mogelijk zijn geworden. Reeds vroeger heeft hij aangetoond: 1e. De eensoortigheid van den mensch (Ned. Tijdschrift v. Geneeskunde, Jaargang 76, No. 40 1932); 2e. Philogenie en Verloskunde (Tijdschrift v. Verloskunde en Geneeskunde 1933, Jaargang 1935), dat er tusschen den mensch en de apen eenerzijds en de zoogdieren anderzijds een groot verschil bestaat in den aard der uterus-contracties, die bij de zoogdieren peristaltisch, bij den mensch en bij de apen aperistaltisch zijn. Dit verschil, dat gepaard gaat met een verschil in vorm van de baarmoeder en een verschil in bepaalde kenmerken van de vrucht, bleek van verstrekkende beteekenis, omdat de normale hoofdligging bij de dieren met peristaltiek door de uteruscontracties tot stand komt, doch bij gemis aan peristaltiek alleen voldoende is verzekerd, wanneer de bekkenring het laagste punt in de buikholte inneemt.
Daarom konden de dieren zonder peristaltiek geen viervoeters worden, maar waren gedwongen, zich op te richten of boomdier — aap — te worden. Op een der moeilijkste problemen uit de anthropologie, n.l. waarom de mensch zich heeft opgericht, was daarmede een antwoord gegeven. Doch bovendien was het daardoor waarschijnlijk geworden, dat niet de mensch via de apen was ontstaan, maar de apen van tweevoeters boomdieren zijn geworden. De gewoonte van de apen, in rust rechtop te zitten, zou daar nog een herinnering aan zijn. En tenslotte volgde daaruit, dat de scheiding tusschen den mensch met de apen en de viervoetige zoogdieren reeds in het allereerste ontwikkelingsstadium der zoogdieren moet hebben plaats gehad. Thans kan spreker een stap verder gaan, want het is gebleken, dat de zoogdieren alle een orgaan bezitten, dat voor hun ontwikkeling van het allergrootste belang is geweest, doch dat de buideldieren missen n.l. de cervix uteri, die nagenoeg den geheelen baarmoederhals inneemt. Door dat orgaan konden de zoogdieren zich embryonaal beter ontwikkelen.
Tegelijk is daarmede ook het mysterie, waar in het eoceen de zoogdieren zijn vandaan gekomen, opgelost. Een duidelijker voorbeeld van de beteekenis van de kwaliteit van het geslachtsapparaat voor de ontwikkeling der dieren is wel niet denkbaar. De vergelijkende verloskunde is dan ook voor de afstammingsleer van het grootste belang en in het bijzonder voor de ontwikkeling van den mensch, die eensoortig is, ongedifferentieerd, maar van hooge kwaliteit, dank zij het bezit van een cervix en een uterus zonder peristaltiek. (Red. K. H. A.)

D. **DUITSCHLAND. — Vlieger-Generaal Göring's Balkan-reis. —**
Generaal Göring is te München teruggekeerd van zijn bezoeken op den Balkan. Uit Belgrado werd gemeld, dat men in welingelichte kringen van meening is, dat het bezoek van Göring aan Zuid-Oost-Europa ten doel had te komen tot een anti-bolsjewistisch pact tusschen Duitschland, Polen, Oostenrijk, Hongarije, Bulgarije en Joegoslavië. Hongarije steunt het plan.
Men meent in Belgrado, dat Göring om de Duitsche anti-bolsjewistische politiek te doen slagen, bereid zou zijn, de onafhankelijkheid van Oostenrijk en de Italiaansche Noordgrens te garandeeren en Italië de vrije hand te geven in Abessynië.
Voor zijn vertrek uit Belgrado, heeft generaal Göring een verklaring voor de pers afgelegd, waarin hij o.a. zei: Het zijn onvergetelijke indrukken die ik en mijn begeleiders van het Joegoslavische volk en hun land mee terugnemen. Overal hebben wij kunnen constateeren, dat er hartelijke en vriendschappelijke banden tusschen het Duitsche en Joegoslavische volk bestaan. Voor mijn landgenooten zal het in de toekomst een vreugde zijn, in een land te reizen, dat zoo veel sympathie voor het nieuwe Duitschland aan den dag heeft gelegd. (Vreme, Politika, Adverul)
(Vorig bericht 1824 A.)

12 JUNI 1935

E. **GRIEKENLAND. — Parlementsverkiezingen. —**
De resultaten der op 9 Juni gehouden parlementsverkiezingen in verband met de herziening der grondwet, wijzen op een nederlaag der Monarchisten. De regeeringspartij zal over 4/5 der zetels beschikken. Aan de verkiezing hebben uitsluitend deelgenomen de Volkspartij d. i. de regeeringspartij onder leiding van Tsaldaris (minister-president), en de Royalistische Unie onder leiding van Metaxas. De oppositie heeft niet aan de verkiezingen deelgenomen. (Proia)
(Vor. ber. Parlement 1742 D.)

F. **NEDERLAND. — Tewerkstelling van arbeiders in het land- en tuinbouwbedrijf. —**
De minister van Sociale Zaken heeft aan burgemeesters en wethouders der gemeenten in de provincies Groningen, Friesland, Drenthe en Overijsel een aanschrijving gezonden nopens de tewerkstelling van arbeiders in het land- en tuinbouwbedrijf met bijslag van de overheid. De regeling geldt voorloopig van 1 Juli tot en met 31 December 1935. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Werkverschaffing 1369 H.)

G. **FRANKRIJK. — De socialistische partijdag te Mulhouse. —**
In de zitting van 10 Juni '35 van den socialistischen partijdag te Mulhouse is het rapport der parlementsfractie, ingediend door den afgevaardigde Vincent Auriol, goedgekeurd met 484 mandaatstemmen vóór. Tegen waren 427 mandaatstemmen, 178 bevatten een voorwaardelijke goedkeuring, 48 mandaatstemmen onthielden zich.

Leon Blum verklaarde o.m., dat bij een Duitschen inval in Frankrijk alle Fransche proletariers zich tegen den aanvaller zullen keeren. De communisten en de socialisten zijn thans niet meer verdeeld door de kwestie van de landsverdediging. Het vaststellen van een gemeenschappelijke formule ligt thans in het bereik der mogelijkheden. (Le Journal)
(Vor. ber. Soc. Partij 1593 C.)

A. **BELGIE. — Rechtstaal-wet aangenomen. —**
De Belgische Kamer heeft met 95 tegen 40 stemmen en 22 onthoudingen de wet tot regeling van het taalgebruik bij de rechtspraak in eindbeslissing aangenomen.
Zooals bekend is het hoofdbeginsel gebruik van Vlaamsch in Vlaanderen, van Fransch in het Walenland en tweetaligheid in Brussel en de meeste voorsteden. (Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Taalkwestie 1685 G.)

B. **NEDERLAND. — Nationale Luchtvaartschool. —**
Onder groote belangstelling uit burgerlijke en militaire kringen is op 1 Juni '35 op het vliegveld Molenheide te Gilsen-Ryen de zesde afdeeling der Nationale Luchtvaartschool officieel geopend. (Vaz Dias)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Handelscrediet van 250 millioen Tsjechische Kronen aan Sovjet-Rusland. —**
De Tsjechoslowaaksche regeering heeft op 4 Juni '35 voor het eerst sedert de Russische revolutie de Sovjet-Unie een crediet van 250 millioen kronen toegestaan. Volgens de Tsjechisch-Russische handelsovereenkomst zal dit crediet gebruikt worden voor de aankoop van Tsjechoslowaaksche producten door de Sovjet-Unie. (Prager Presse)
(Vor. ber. Duitsch Crediet 1737 H.)

13 JUNI 1935

D. **LUCHTVAART. — K. L. M. - Tweemaal per week naar Ned. Oost-Indië. —**
In aanwezigheid van veel belangstellenden en autoriteiten is op 12 Juni '35 de Nachtegaal, bestuurd door Frijns en Van der Zijde, van Schiphol naar Batavia vertrokken, met post en passagiers, als eerste toestel in den nieuwen versnelden dubbel weekschen luchtdienst op Indië. (Telegraaf)
(Vor. ber. 1785 B.; K.L.M. 1802 H.)

E. **LIBERIA. — Regeering-Barclay door Vereenigde Staten erkend. —**
De Vereenigde Staten hebben thans, na hiermede 5 jaar te hebben gewacht, formeel de regeering van president Barclay over Liberia erkend, aldus deelt staatssecretaris Hull mede.
Barclay's plannen voor de economische en sociale rehabilitatie van Liberia zijn thans voor de Vereenigde Staten aanvaardbaar verklaard. Tot dusver had Washington de erkenning geweigerd, daar het de regeering van Liberia incapabel achtte, om de slavernij af te schaffen.
(Zooals men weet, is Liberia het in 1822 op de West-Afrikaansche Peperkust gestichte land voor de vrijgelaten slaven uit Amerika.)
(New York Herald, Parijs) **(V. b. Liberia 344 H.)**

F. **SOVJET-RUSLAND. — Jenoekidze, voorzitter der centrale executieve der Kaukasische republieken verbannen. —**
De Prawda meldt, dat Jenoekidze, voorzitter der centrale executieve der Kaukasische republieken, is gearresteerd en naar Siberië verbannen. Hij wordt beschuldigd de geestelijke vader te zijn van een terroristische groep, die samenzweerde tegen het leven van Stalin. Twee andere leiders zijn uit hun functie ontheven.
Krachtens de grondwet der Sovjet-Unie duurt zulk een verbanning minstens vijf en hoogstens tien jaar.
Het particuliere archief van Jenoekidze en de zich in zijn bezit bevindende partijcorrespondentie zijn in beslag genomen. Bovendien heeft het hoofdbestuur der communistische partij gelast, dat alle foto's van Jenoekidze binnen 24 uur verwijderd moeten worden.
(Prawda)

G. **NEDERLAND. — Vereeniging „Arbeid voor Onvolwaardigen". —**
Over de vakopleiding voor lichamelijke gebrekkigen, welk onderwerp ter sprake kwam in de jaarvergadering der Vereeniging „Arbeid voor Onvolwaardigen" (A.V.O.) op 1 Juni '35, hebben de heeren Dr. J. v. Assen, Geneesheer aan de Adriaan Stichting te Rotterdam en Ir. Z. Th. Fetter, Hoofd der afdeeling Arbeid bij de Philips fabrieken, prae-advies uitgebracht. Aan de hand van een uitgebreid ervaringsmateriaal concludeert Dr. v. Assen dat de lichamelijke gebrekkigen een betere kans op arbeid hebben, als zij een beroep uitoefenen, waarvoor opleiding noodig is. (Vaz Dias)

H. **PALESTINA. — Amnestie. —**
De Britsche Hooge Commissaris in Palestina Sir Arthur Wauchope heeft in een verklaring medegedeeld, dat hij ter bevordering van de goede samenwerking tusschen de verschillende bevolkingsgroepen in Palestina de herinnering aan de onlusten van 1929 zooveel mogelijk wenscht uit te wisschen en dat hij derhalve besloten heeft tot vermindering der straffen dergenen, die daarbij veroordeeld zijn.
(Eastern Times)

14 JUNI 1935

I. **VEREENIGDE STATEN. — De marine-begrooting aangenomen door den Senaat. —**
De Senaat heeft op 24 Mei '35 met 55—18 stemmen de marinebegrooting ten bedrage van 460 millioen dollar aangenomen. (New York Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1783 F.)

K. **BELGIE. — Invoer van aardappelen. - Speciale invoer-taxe vervallen. —**
In de Belgische staatscourant van 5 Juni '35 is een K.B. verschenen, waarbij wordt bepaald, dat tot 30 Juni 1935 de speciale invoer-taxe van frs. 5 per 100 K.G. aardappelen vervalt. (Moniteur Belge)
(Vorig bericht blz. 1770 E.)

L. **GEESTELIJK LEVEN. — Drie diocesane Katholiekendagen op den tweeden Pinksterdag (10 Juni '35).**
Drie diocesane katholiekendagen zijn op den tweeden Pinksterdag (10 Juni '35) in ons land gehouden: n.l. in de Bisdommen Breda, Den Bosch en Roermond.
Ten vorigen jare kwam op initiatief van H.H. H.H. Excellenties de Bisschoppen van Breda en 's-Hertogenbosch tot stand het Comité van Actie tegen Zedelijke Volksverwildering en aan dit comité hebben zij opgedragen te bevorderen dat in beide Bisdommen op 2den Pinksterdag zou worden gehouden een katholiekendag, gewijd aan het vraagstuk der zedelijke volksverheffing. Hierdoor werd ook behartigd een sociaal volksbelang van de eerste soort. Zoo stonden de bijeenkomsten gisteren te Breda en Tilburg in het teeken der volksverheffing.
In Roermond werd de 25ste Limburgsche katholiekendag gehouden. De Limburgsche katholiekendag is de groote bezieling geweest waaruit alle diocesane en landelijke katholiekendagen zijn voortgekomen.
De namen van een Mgr. Drehmans, den vroegeren Roermondsche kerkvorst en den oud-minister en overleden Commissaris der Koningin in Limburg jhr. Ruijs de Beerenbrouck zijn aan de geschiedenis ervan onverbrekelijk verbonden evenals de persoonlijkheid van diens zoon, den tegenwoordigen staatsraad en voorzitter van de Tweede Kamer.
Tienduizenden katholieken zijn uit geheel Nederland opgekomen. (De Tijd - Maasbode)

A. **BELGIE. — Een nieuw crediet-instituut. - Kapitaal 200 millioen francs. —**
De regeering heeft besloten tot stichting van een re-escompte en garantie-instituut, een geheel nieuwe instelling, die in samenwerking met de Nationale Bank credieten zal verstrekken op korten, middelmatigen en langen termijn aan banken, industrieele-, handels- en landbouwondernemingen.
Dit beteekent een nieuwen stap in de uitvoering van het programma van Van Zeeland.
Het instituut is opgericht voor den tijd van vijf jaren; de Koning kan het daarna wederom met vijf jaren verlengen.
Het kapitaal bedraagt 200 millioen francs.
(Handelsblad van Antwerpen)

B. **ENGELAND. — Rede van den Prins van Wales. - Voorstander reis oudstrijders naar Berlijn. —**
De prins van Wales heeft op 11 Juni een toespraak gehouden tot de oudstrijders van het Britsche legioen op hun conferentie te London. In deze redevoering zeide hij: „ De gedachte van het reizen eener deputatie van het legioen naar Duitschland bevalt mij. Ik heb den indruk, dat er geen passender lichaam of organisatie van mannen is om de vriendenhand toe te steken aan de Duitschers dan de oudstrijders, die met hen gestreden hebben — en dat alles hebben vergeten — in den grooten oorlog." De prins deelde voorts mede, dat hij dit voorstel had besproken met den president van het legioen, generaal-majoor Sir Frederick Maurice. Zijn voorstel werd met luid gejuich begroet. (Manchester Guardian)

C. **KONINKLIJKE NEDERL. MAATSCH. TOT EXPLOITATIE VAN PETROLEUMBRONNEN IN NEDERLANDSCH-INDIE. — Netto-winst 1934: f 38.131.575 (v. j. f 30.546.306). - Dividend: 7½% (v. j. 6%) op de gew. aand. en 4% (onv.) op de pref. aandeelen. —**
In het jaarverslag van de Koninklijke Petroleum Mij. over 1934, wordt medegedeeld, dat de netto-winst f 38.131.574 beloopt, hetgeen een aanzienlijke toeneming is tegenover de winst over het jaar 1933, welke f 30.546.306 beliep.
Uit het verslag blijkt, dat in 1934, zoowel door de Koninklijke als door de Bataafsche verlies op ponden is geleden.
De productie der groep is belangrijk toegenomen, n.l. van 21.953.473 tot 24.078.012 K.G. ton.
De directie wijst er op, dat de monetaire situatie en de neiging in vele landen om de petroleumindustrie steeds zwaarder te belasten, een zwaren druk op het bedrijf gelegd hebben.
Uit de overzichten der activiteit in de verschillende landen blijkt dat er met kracht naar gestreefd wordt de technische installaties volkomen „up to date" te houden.
Wat het Amatlan-proces van de Mexican Eagle betreft, ziet de directie de einduitspraak van Mexico's hoogsten rechter met vertrouwen tegemoet.
(Telegraaf - Keesings Fin. Archief) **(V. b. 1334 E.)**

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Protestantendag te Tilburg. —**
Op tweeden Pinksterdag (10 Juni '35) heeft de Protestanten-Vereeniging „De Meierij" voor de eerste maal haar Protestantendag te Tilburg gehouden.
In de Hervormde Kerk aan de Zomerstraat werd een wijdingsdienst gehouden, waarin voorging ds. B. Keers, predikant te Batavia, met verlof hier te lande.
In den namiddag is er een openlucht-bijeenkomst gehouden in den tuin van de Nieuwe Koninklijke Harmonie, waarbij het Bossche Zangkoor „Excelsior" een zestal liederen ten gehoore bracht.
De bijeenkomst werd geopend door den voorzitter van het algemeen bestuur van de Meierij ds. E. A. J. Plug, predikant te Nuenen-Geldrop, die begon met het laten zingen van het bekende Luther-lied.
Hierna hield de spreker een korte inleiding waarin hij o.m. het doel en werken van de vereeniging uiteenzette, n.l. om de protestanten van verschillende richting bijeen te brengen.
Als tweede redenaar trad op ds. B. A. Plug, predikant te Bredevoort, die sprak over het ontstaan en de bedoeling van de beweging te Möttlingen.
Op verzoek van den voorzitter sloot ds. P. van de Wal, predikant te Tilburg, met een opwekkend woord de bijeenkomst. (Standaard)

E. **BASLER HANDELSBANK IN MOEILIJKHEDEN. Surséance verleend. —**
De Zwitsersche Bondsraad heeft het verzoek der Basler Handelsbank tot surséance voor een gedeelte harer verplichtingen tot 29 Juni 1937 ingewilligd.
De betalingsmoeilijkheden komen voort uit het bevriezen van een groot deel van het kapitaal dat door de bank in Duitschland en in andere landen met beperkt betalingsverkeer is belegd.
De bank deed bijna uitsluitend transacties met het buitenland. De Basler Handelsbank behoort tot de zes grootste banken van Zwitserland.
(Neue Zürcher Zeitung)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. - Volksraad. —**
Bij den Volksraad is de vierde aanvullende begrooting van het Departement van Justitie ingediend, waarbij voor het Tweede Hoofdstuk de uitgaven voor het Kantoor van Arbeid verhoogd zijn met een bedrag van f 600.000.
Deze verhooging wordt omschreven als „Bijdragen in de kosten van voorzieningen ten behoeve van werkloozen". (Aneta) **(Vor. ber. Werkloosheid 1816 E.)**

G. **NEDERLAND. — Het Werkfonds. —**
Wij ontvingen de volgende gegevens met betrekking tot de Openbare Werken, die met behulp van het Werkfonds worden gefinancierd.
Van deze werken zijn 33 plannen uitgevoerd en in uitvoering tot een bedrag van f 5.923.293.85 en 60 plannen toegestaan tot een bedrag van f 18.925.922.35; totaal 93 plannen tot een bedrag van f 24.849.216,20.
Ongeveer 14.000 man worden gedurende een jaar door bovengenoemde Werkfonds-werken te werk gesteld.
Bovendien vinden ongeveer 55.000 man werk in de door het Rijk gesubsidieerde werkverschaffing. Deze personen worden evenwel in de werkloozenstatistiek als werkloozen opgenomen.
Voorts is voor 45 industrieele projecten van het Werkfonds een totaal bedrag van f 1.983.064 toegestaan en moeten enkele millioenen gereserveerd worden voor een nog in overweging zijnd werk.
Het aantal manweken voor deze projecten is uiteraard moeilijk in cijfers uit te drukken. (Werkfonds)
(Vorig bericht Werkfonds 1771 B.)

15 JUNI 1935

H. **FRANKRIJK. — De „Normandie". - Terugreis. - Nieuw record. —**
De „Normandie" die op 12 Juni '35 van New York is teruggekeerd, heeft over den afstand tusschen het lichtschip Ambrose en Bishop Rock vier dagen, drie uur en 28 minuten gedaan, hetgeen een gemiddelde snelheid beteekent van 30.35 mijl.
Hiermede is zoowel het record van de „Bremen" als het eigen record van de heenreis verbeterd.
(Le Temps) **(Vorig bericht 1822 G.)**

I. **LETTERKUNDE. — „C. W. van der Hoogt-prijs". - „Dr. Wynaends-Francken-prijs". —**
Namens het bestuur der Maatschappij der Ned. Letterkunde werd op 12 Juni '35 een mededeeling gedaan omtrent den „C. W. Van der Hoogt-prijs". Deze zal dit jaar niet worden uitgereikt, omdat het bestuur zich niet kan vereenigen met de voordracht van de Commissie voor Schoone Letteren.
Wat betreft den nieuwen tweejaarlijkschen „Dr. Wijnaends-Francken-prijs," groot 500 gulden, heeft

de desbetreffende commissie voor de rubriek Biografie en Cultuurgeschiedenis aanbevolen dezen prijs voor 1935 toe te kennen aan N. Japikse, voor zijn boek „Prins Willem III, stadhouder en koning (Amsterdam 1930 en 1933 twee deelen).
Dr. Japikse, die te Joure (Fr.) geboren werd in 1872, studeerde te Leiden Ned. Letteren en behaalde in 1900 de doctorale waardigheid. Van zijn hand verschenen verscheidene werken en studies, waarvan vooral bekend zijn „Verwikkelingen tusschen Engeland en de Republiek 1660—1665", het werk waarop hij disserteerde, zijn „Handboek tot de Staatkundige Gesch. van Nederland" (in samenwerking met Prof. Gosses), dat in 1919 verscheen, alsmede enkele beschrijvingen van staatslieden en correspondentie uit het verleden, van welke werken verschillende ook in vertaling werden uitgegeven. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. Wynaends-Francken-prijs 1558 H.)

A. NEDERLAND. — Het beginselprogram der R. K. Staatspartij. —
Wij ontvingen het ontwerp-algemeen beginselprogram der R.-K. Staatspartij, dat is samengesteld door een, door het partijbestuur daartoe ingestelde commissie, welke haar ontwerp den 4den Juni '35 bij dit bestuur heeft ingediend. Deze commissie bestond uit de heeren prof. mr. P. J. M. Aalberse, dr. D. Beaufort O. F. M., dr. J. van Beurden, O. Praem, mr. C. M. J. F. Goseling, prof. mr. P. W. Kamphuisen, prof. dr. J. B. Kors O.P., prof. J. H. Niekel, prof. mr. W. Pompe en prof. dr. ir. J. Schmutzer.
De commissie heeft haar taak en het gebied waarover haar opdracht zich uitstrekte, aldus opgevat, dat zij in haar onderzoek heeft betrokken een reeks van fundamenteele vraagstukken, welke het staatkundige leven beheerschen en waarover de groote Katholieke beginselen, ontleend aan wetenschap, wijsbegeerte en openbaring, bijzonder in dezen tijd licht kunnen werpen.
Aan de economische paragrafen van het program ontleenen wij het volgende:
Met verwerping van de vrije concurrentie en van de economische dictatuur als leidende beginselen in de volkshuishouding, behoort aan de sociale rechtvaardigheid en de sociale liefde een allesbeheerschende plaats in het maatschappelijk leven te worden toegekend, met name door het scheppen eener in dezen geest opgebouwde sociale en juridische ordening.
De Staat bevordere dat deze ordening tot stand komt en belette dat zij door financieel-economische machtsgroepeeringen wordt verlamd.
Deze ordening moet er op gericht zijn om allen, die aan het economisch leven deelnemen, in rechtvaardige verhouding in de vruchten te doen deelen, en om in het bijzonder degenen, die door arbeid — hetzij zelfstandig, hetzij in dienstbetrekking — daaraan deelnemen, te brengen tot bestaanszekerheid en tot voldoende eigen bezit.
Het sociaal-economisch leven dient te worden georganiseerd in bedrijfschappen, die de bevoegdheid hebben om onder oppertoezicht van den Staat hun eigen taak in de volkshuishouding zelfstandig te vervullen.
Daarbij moet de Staat er voor waken, dat deze bedrijfschappen, de uitoefening van het bedrijf zoodanig regelen, dat eenerzijds op behoorlijke wijze wordt voorzien in de behoeften op welker bevrediging het betrokken bedrijf uiteraard is gericht; en dat anderzijds de belangen der werkers in het bedrijf en die der verbruikers behoorlijk worden behartigd.
De Staat onthoude zich ervan, ondernemingen van economischen aard zelf te exploiteeren, tenzij en voor zoover en voor zoolang het algemeen welzijn dit klaarblijkelijk eischt.
De Staat drage zorg, dat het beleid, der Circulatiebank blijvend gericht zij op het algemeen welzijn. Voorts treffe de Staat al de maatregelen, die noodig zijn om ook de andere banken haar functie in de volkshuishouding op de voor de volksgemeenschap juiste wijze te doen uitoefenen. (Overzicht Maasbode - Tijd)
(Vor. ber. R.K. Staatspartij 1553 G.)

16 JUNI 1935

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Belgisch-Fransch: Marie Gevers — „Muziek in den Meinacht", voor Nederland bewerkt door dr. Martin Premsela. (Zuid-Hollandsche Uitg. Mij., Den Haag)
Duitsch: Victor Witte — „Männer sehen dem Tod ins Gezicht". (Drei Masken Verlag A.G., München)
Engelsch: Mrs. Manning-Sanders — „Mermaid's Mirror". (Cassell)
Fransch: Marcel Arland — „La Vigie". (Aux Editions de la N. R. F.)
Italiaansch: Luigi Ugolini — „Leggende della Maremona" (Toskaansche legenden). (L'Eroica, Milano)
Nederlandsch: Eline van Stuwe — „Het Plein in Zon en Regen". (P. N. v. Kampen & Zn., N.V., Amsterdam)
Russisch: M. Moeratof — „L. N. Tolstoj i W. G. Tsjerkof po ig perepieske" (Tolstoj en Tsjerkof, briefwisseling). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Spaansch: „Almanaque Literario 1935. (Editorial Plutarco, Madrid) (Red. K. H. A.) (V. b. 1834 B.)**

C. CHINA. — Japansche penetratie. —
De berichten over het nieuw-opgevlamde Japansch-Chineesche geschil zijn tamelijk verward. De Japansche politiek vertoont een diplomatieke en militaire zijde; de diplomaten wenschen een vreedzame penetratie, de militairen wenschen geweld.
Door Japan zijn o.m. de volgende eischen gesteld:
Onmiddellijke ontbinding van de blauwhemden (een anti-Japansche organisatie) in geheel China.
Demilitarisatie van de provincie Hopei.
Het uittreden van Tientsin uit het provinciaal verband en de verheffing tot vrije stad.
Om aan deze eischen kracht bij te zetten, zijn er nieuwe groote troepencontingenten naar China gestuurd.
Nog voordat het antwoord van Nanking aan Japan bekend is geworden, zijn op 9 Juni '35 de Chineesche troepen uit het gebied van Tientsin reeds naar het Zuiden vertrokken.
Dit staat in verband met het feit, dat verscheidene palen van een belangrijke Japansche telegraaflijn langs de spoorbaan van Yang Soen op 20 K.M. ten N.-W. van Tientsin, vernietigd en verbrand werden. De Japansche militaire overheden hadden de Chineesche politie ervoor verantwoordelijk gesteld en eischten de ontruiming door Chineesche soldaten van geheel de provincie.
De Regeering van Nanking heeft een besluit uitgevaardigd, waarbij het aan de bevolking wordt verboden over te gaan tot daden of een meening te uiten, die de strekking zou kunnen hebben vijandschap in het leven te roepen tegen andere naties. Ook wordt het verboden organisaties te vormen, wier doel schadelijk zou kunnen zijn voor de internationale betrekkingen van China.

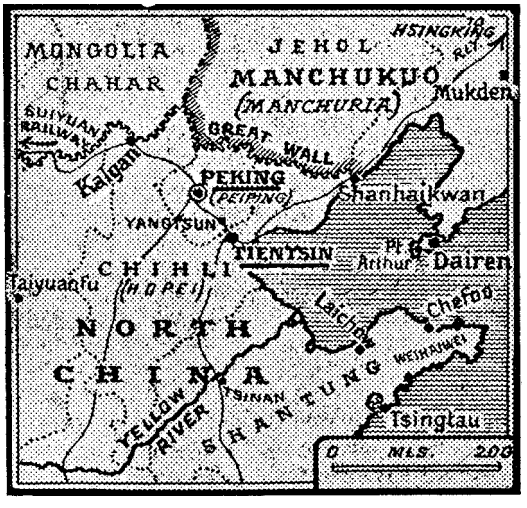

Noord-China.

De politieke centrale raad te Nanking heeft aan generaal Tsjang Kai-Sjek, die in Tsjeng Toe vertoeft, een telegram gezonden, waarin het resultaat der zitting op de volgende wijze wordt geformuleerd:
„Eenige leden van den raad zijn van meening, dat China tegenstand moet bieden aan Japan. Door anderen wordt voorgesteld, zich aan te sluiten bij Sovjet-Rusland. De beslissing over de Chineesche politiek laat de centrale raad over aan generaal Tsjang Kai-Sjek."
In Noord-China blijven nog slechts twee divisies van generaal Tsjong Tsjen en zeven divisies van generaal Wang Foe Lin, van wie de Japanners niet geëischt hebben, dat zij vertrekken.
De nieuwe Japansche eischen, waarbij Japan de contrôle zou krijgen over het benoemen van ambtenaren in Noord-China, zijn ingediend door kolonel Takahasji, waarmede de Japansche regeering accoord gaat.
De Amerikaansche regeering heeft order gegeven, dat dertien Amerikaansche torpedojagers naar Tientsin zouden vertrekken. Bovendien is een flottilje onderzeebooten op weg naar Tientsin.
(Dempo Rengo - Sin Pau - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1831 F.)

D. NEDERLAND. — Het bezuinigingsontwerp der regeering. - Critiek der Tweede Kamer. —
Verschenen is het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer op het door de Regeering ingediende wetsontwerp tot verlaging der openbare uitgaven, bekend als het „algemeen bezuinigingsplan".
De Commissie van voorbereiding over dit wetsontwerp bestond uit de heeren: Th. M. Ketelaar, Jhr. mr. D. J. de Geer, ir. J. W. Albarda, J. Schouten, dr. S. F. R. Bierema, mr. C. M. J. F. Goseling en mr. F. G. C. J. M. Teulings.
Op de verschillende onderdeelen van het ontwerp wordt over de geheele linie ernstige critiek geoefend. Tegenover de aanpas-

singspolitiek der regeering wordt geplaatst het voeren van een constructieve welvaartspolitiek.
Uit dit zeer uitvoerige verslag laten wij hier de allerbelangrijkste punten volgen.

Het beleid der Regeering. — Ten aanzien van het beleid der Regeering maakten verschillende leden de opmerking dat het, voorzoover de tegenwoordige economische en financieele toestand van ons land het gevolg is van de wereldcrisis, uiteraard dwaasheid zou zijn, de regeering met eenige schuld te willen belasten. Die crisis en haar funeste werking op een land van Nederland's positie onttrekken zich aan haar macht.
Wel echter mag naar de meening dezer leden de vraag gesteld worden, of het Nederlandsche volk door de wereldcrisis en haar gevolgen niet zwaarder gedrukt is dan het geval geweest zou zijn, indien door de regeering een ander beleid gevoerd ware dan thans is geschied. Deze vraag beantwoordden zij met volle overtuiging bevestigend.
Eenzijdig — aldus de hierbedoelde leden — was de gevolgde aanpassingspolitiek, wijl zij de vaste lasten, welke op de volksmassa drukken voor het grootste deel onaangetast liet.
Gezien de slechte resultaten, waartoe deze eenzijdige aanpassingspolitiek tot dusver heeft geleid, kan het naar het oordeel der hier aan het woord zijnde leden niet dan verwondering baren, dat de regeering haar blijkens dit wetsontwerp in versterkte mate wenscht voort te zetten.

Een actieve welvaartspolitiek. — Een groot aantal leden bepleitten stimuleering van het economisch leven om te komen tot een actieve- en constructieve welvaartspolitiek.
Die politiek zal gericht moeten zijn op verhooging van de totale koopkracht van ons volk en op de vermindering van de werkloosheid.

Wat gedaan moet worden. — De handelsbeweging tusschen de verschillende gebiedsdeelen van het Rijk dient krachtig te worden gestimuleerd.
Ter bevordering daarvan zijn de volgende maatregelen onmisbaar:
Vaststelling van een tarief van invoerrechten, dat aan de Nederlandsche bedrijven ongeveer dezelfde bescherming biedt als dat van andere West-Europeesche landen aan de hunne.
Handhaving en verbetering van het vakonderwijs.
Bevordering van het opsporen van industrieele projecten door de oprichting van economisch-technologische instituten.
Verleening van steun aan de oprichting van regionale industriebanken met als sluitstuk de stichting van een centrale bank voor crediet op langen termijn.
Het oefenen van aandrang op de particuliere banken tot verlaging van de hooge kosten van het crediet en tot het in ruimere mate verleenen van financieringsfaciliteiten.
Het verplicht stellen van het gebruik van het Nederlandsch product door de organen van de Overheid en door instellingen, welke van de Overheid afhankelijk zijn.
Bijzondere aandacht zal voorts moeten worden gewijd aan de instandhouding van onze positie als scheepvaartnatie.

Het vraagstuk der devaluatie. — Enkele leden maakten de opmerking, dat de deflatiepolitiek, welke de Regeering voert, een veel te trage aanpassing vormt en het gestelde doel nimmer geheel tot verwezenlijking zal kunnen brengen. Naar hun oordeel zal aan devaluatie niet zijn te ontkomen.
Wat het vraagstuk der devaluatie verder betreft merkte een aantal leden op, dat dit van zeer ver-strekkende beteekenis en uiterst gevaarlijk is, al wordt daarover door velen met onmiskenbaar gemak gesproken. Zij konden de devaluatie als vrijwillig toegepast redmiddel niet aanvaarden. Naar hun meening zal daartoe niet moeten worden overgegaan, zoolang niet de loop der gebeurtenissen op monetair gebied het onmogelijk maakt den tegenstand tegen dezen maatregel vol te houden.
Eenige andere leden stelden in dit verband nog de vraag of de regeering bij voortduring bedacht is op de handhaving van de voor de doorvoering van haar monetaire politiek benoodigde goudpositie. Bij den vorigen aanval op den gulden zijn wederom 100 millioen aan goud uit ons land verdwenen. Op deze wijze zal men toch niet kunnen voortgaan.
Is het juist — vroegen dezelfde leden — dat de aanval op den gulden die thans wederom in Londen is gepleegd en die zoogenaamd uit Parijs wordt gevoerd, in werkelijkheid door eenige te Amsterdam gevestigde banken is opgezet? En is de regeering niet voornemens tegen hen, die in of van uit ons land een zoodanige actie ondernemen of begunstigen, strenge maatregelen te nemen?

De verlaging der salarissen. — Wat betreft den omvang der bezuiniging was bij verscheiden leden de vraag gerezen, of niet een verder gaande bezuiniging noodzakelijk is.
Het ingediende plan moet 77 millioen besparing brengen. Daarbij komt nog een besparing van 20 millioen — 10 millioen op het onderwijs en 10 millioen wegens vermindering van het spoorwegtekort — welke reeds in het dekkingsplan-1935 aangekondigd, doch als zijnde perspectiefbesparing, nog niet verwezenlijkt werd. Tezamen alzoo thans een besparing van 97 millioen. Van die 97 millioen zal 63 millioen in 1935 effectief zijn, terwijl het restant van 34 millioen perspectief-besparing is. Onder deze 34 millioen zit een groot bedrag, waarvan het twijfelachtig is, of het binnen afzienbaren tijd reëel zal worden. Men denke vooral aan de vermindering van het spoorwegtekort en aan de besparingen op defensie en onderwijs.
De vermindering van het spoorwegtekort draagt in de bovengenoemde 97 millioen voor 20 millioen bij. Een bedrag van 10 millioen daarvan zal in 1936 gevonden worden. De resteerende 10 millioen blijft perspectiefbesparing. Of deze inderdaad verkregen zal worden, dient te worden afgewacht.
Verscheidene leden waren daarom van meening, dat nog verder bezuinigd moet worden en waarschuwden ernstig tegen de optimistische onderstelling dat met de totstandkoming van de bij het ontwerp voorgestelde en aangekondigde maatregelen een sluitend budget zou worden verkregen.

Andere leden maakten de opmerking, dat een „besluiten-regeering" steeds het voorportaal van een dictatuur is.

Bezwaren tegen de salarisverlagingen. — Bij verscheidene leden bestond ernstig bezwaar tegen de verlaging van de salarissen der rijksambtenaren met een bedrag van 10 millioen gulden. Zij noemden die verlaging een nieuwen aanslag op den welstand van het overheidspersoneel na de vele, die daarop reeds zijn gepleegd. Van dat personeel werd reeds geëischt in totaal een bedrag van 65.5 millioen.
Van dit bedrag moet dan nog 5 millioen worden afgetrokken in verband met de technische herziening in 1928, zoodat als totale verlaging overblijft een bedrag van 60.5 millioen.
Komen de thans voorgestelde besparingen tot stand, dan zal het overheidspersoneel, voor zoover uit 's Rijks kas bezoldigd, sedert 1923 ruim 80 millioen hebben geofferd. Ongetwijfeld zal de regeering dan opnieuw de provinciën en gemeenten noodzaken het voorbeeld van het rijk te volgen.
Naar het oordeel der hier aan het woord zijnde leden laat het huidige peil der salarissen voor de groote massa der ambtenaren nieuwe offers niet meer toe.
Verscheidene leden, die bij een vorige gelegenheid te kennen gaven, dat zij tegen een korting op eenmaal toegekende pensioenen principieel bezwaar hadden, verklaarden ook thans over dat bezwaar niet te kunnen heenstappen.
Verscheidene andere leden, die dit principieele bezwaar niet deelden, achtten, nu de omstandigheden zoodanig zijn gewijzigd, dat ernstige bezuiniging plicht is, een korting op de pensioenen, welke naar vroegere, hoogere grondslagen zijn berekend, niet ongerechtvaardigd.

Bezuinigingen bij Departementen. — Uit de opmerkingen, die de verschillende leden hebben gemaakt over de voorgestelde besparingen bij de verschillende departementen, laten wij het voornaamste hier volgen:

Justitie. — Verscheidene leden waren van oordeel, dat op het gebied der justitie een verder gaande besparing mogelijk zou zijn. Eenige leden vroegen of thans niet het oogenblik gekomen is om den grens van de competentie van den kantonrechter in civiele zaken te verhoogen.

Binnenlandsche Zaken. - Opheffing der Armenraden. — Tegen opheffing der Armenraden hadden vele leden ernstige bezwaren. De Armenraden — aldus deze leden — verrichten zeer nuttigen arbeid, omdat zij de dringende noodzakelijke samenwerking tusschen de verschillende instellingen van weldadigheid teweegbrengen of althans bevorderen.
Mochten inderdaad alle Armenraden worden opgeheven, dan zal, naar men vreesde, het Centraal Archief en Inlichtingenbureau inzake maatschappelijk hulpbetoon, een schepping van de Armenraden, eveneens moeten verdwijnen.

Wijziging Gemeentewet. — Verscheidene leden gaven voorts als hun oordeel te kennen, dat maatregelen als thans worden voorgesteld ter bereiking van besparingen in de gemeentehuishouding, noodig zijn geworden doordat bij de regeering een onvoldoende geneigdheid bestaat om de samenvoeging van kleine gemeenten te bevorderen.

Onderwijs K. en W. - De kweekeling met akte. — Verscheidene leden spraken er hun teleurstelling over uit, dat de Regeering de besparing op de openbare uitgaven tracht te bereiken door vooral op het onderwijs te bezuinigen en wel meer in het bijzonder op het lager onderwijs.
Met de regeling van het instituut der kweekelingen konden vele leden zich geenszins vereenigen. De hiertoe strekkende maatregelen zullen blijkens de Memorie van Toelichting ten doel hebben aan het instituut der kweekelingen met akte een wettelijke basis te geven. In strijd met deze bedoeling laat de regeering de rechtspositie van den werkelijken kweekeling met akte even ongeregeld als zij thans is.

Beperking Bijzondere Scholen. — Vele leden verklaarden voorshands overwegende bezwaren tegen de voorgestelde regeling inzake beperking der bijzondere scholen te hebben. Naar hun meening schept zij ongelijkheid tusschen het bijzonder en openbaar lager onderwijs.

Bezuiniging onderwijzersopleiding. — Verschillende leden verklaarden, niet te kunnen inzien welke de strekking is van den in deze paragraaf voorgestelden maatregel.
Indien beperking van de opleiding inderdaad noodzakelijk is, dan zouden vele leden het veel meer gewenscht achten, dat door een eenvoudige technische herziening van de artikelen 210—214 van de Lager Onderwijswet 1920 het bestaande examen ook in de komende jaren kan worden afgelegd en dat in artikel 214 op het voetspoor van het aanhangige ontwerp-Kweekschoolwet normen worden gesteld, waaraan kweekscholen moeten voldoen om op Rijkssubsidie aanspraak te behouden. Een aantal scholen zou dan definitief moeten worden opgeheven, waarvoor dan een financieele regeling zou moeten worden getroffen.

Pensioen met 60 jaar. — Sommige leden betwistten, dat pensioneering van valide ambtenaren een deugdelijk middel tot werkverruiming zou zijn.
Vele leden verklaarden, met de Regeering te kunnen medegaan, nu het aantal werklooze jongeren juist onder de onderwijzers zoo abnormaal groot is en het gevaar moet worden geducht, dat velen hunner bij jarenlange werkloosheid, ondanks hun bevoegdheid tot het geven van onderwijs, de bekwaamheid daartoe zullen verliezen. In dergelijke omstandigheden achtten zij toepassing van buitengewone maatregelen als de onderhavige verantwoord.
Verscheidene leden zouden er de voorkeur aan geven, indien bepaald werd, dat het voorloopig pensioen zal ingaan na 40 dienstjaren.

Het Hooger Onderwijs. — Verscheidene leden spraken er hun voldoening over uit, dat de regeering er van heeft afgezien, een voorstel te doen tot opheffing van een der universiteiten. Toch meenden zij, dat op het hooger onderwijs nog aanzienlijke bezuinigingen zonder bezwaar voor dat onderwijs kunnen

worden toegepast. Naar hun meening is de specialisatie bij het hooger onderwijs veel te sterk doorgevoerd.

Defensie. — Sommige leden verklaarden het te betreuren, dat in het ontwerp op de defensie geen bezuinigingen van grootere beteekenis worden voorgesteld.
Verscheidene leden deelden de opvatting, dat ook met handhaving van de tegenwoordige doelstelling van de weermacht bezuiniging op defensiegebied mogelijk zou zijn op andere punten, dan waarop die thans wordt voorgesteld.
De voornaamste bezuinigingsmaatregel, welke in dit opzicht is voorgesteld, de invoering van het capitulantenstelsel, achtten de hierbedoelde leden zoo belangrijk, dat zij dien reeds thans bij deze algemeene beschouwingen tot onderwerp van een eenigszins breedere bespreking meenden te moeten maken. Met dit denkbeeld konden zij zich in geenen deele vereenigen. Het bezit van de geschiktheid om deel uit te maken voor het militaire kader sluit geenszins in, dat de betrokkenen ook geschikt zijn voor de burgerlijke betrekkingen waartoe zij bestemd zullen worden. Des te bedenkelijker achtten de hierbedoelde leden deze constructie wegens het politiek oordeel, dat thans bij de toelating tot militaire betrekkingen een voorname rol speelt.

Waterstaat. — Verscheidene leden hadden bezwaren van overwegenden aard tegen de wel zeer ver gaande machtiging tot afwijking van niet genoemde en zelfs niet aangeduide wetten bij algemeenen maatregel van bestuur, welke hier door de Regeering wordt gevraagd.
Te sterker voelden zij dit bezwaar, nu uit de memorie van toelichting blijkt, dat het de bedoeling van de regeering is, dat de Kroon van zulk een machtiging gebruik zal maken ten behoeve van een regeling van het verkeer geheel van Overheidswege.

Sociale Zaken. — Met betrekking tot het voornemen der regeering, over te gaan tot opheffing van den tak der inspectie voor de Volksgezondheid, die belast is met het toezicht op de Warenwet, de Opiumwet en de Wet op de Artsenijbereidkunde, gaven sommige leden als hun oordeel te kennen, dat wel is waar een gedeelte van dit toezicht kan worden overgebracht naar de geneeskundige inspectie, doch dat zij — gezien het feit, dat dit toezicht op vele punten toch reeds onvoldoende mag worden genoemd — de voorgenomen algeheele opheffing verwerpelijk achtten.

(Alg. Handelsblad - N. Rotterd. Courant - Telegraaf)

(V. b. Bezuinigingen 1835 C.; Tw. Kamer 1826 D.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Cumulatie-ontwerp. —**

De regeering heeft op 15 Juni '35 ingediend een wetsontwerp inzake de cumulatie van inkomens en pensioenen. Het wetsontwerp bevat een wijziging en aanvulling van de Pensioenwet 1922, van de wet van 28 Mei 1925, van de Gemeentewet, van de Provinciale wet, van de Wet van 30 Juni 1923 en van de Wet van 17 Juli 1923.
In de toelichting zegt de regeering, dat het wenschelijk is, bepalingen te treffen, welke eenerzijds de cumulatie van pensioen met inkomsten of met pensioen, voorzoover deze genoten worden uit of in verband met eenigerlei functie in publieken dienst, verder te beperken en anderzijds de toepassing van de op dit punt bestaande bepalingen te vereenvoudigen, een regeling vast te stellen ten aanzien van wachtgeld en van eigen en gezinspensioen, terzake van het bekleed hebben van publieke functies genoten, zoomede een nadere voorziening te treffen voor nonactiviteitswedden, welke door leden der Staten-Generaal worden genoten. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Tweede Kamer 1839 D.)

B. **NEDERLAND. — Transfer-verdrag met Duitschland. - 1 Juli '35—30 Juni '36 - Gebruik der „Holland-Marken". —**

Tusschen Nederland en Duitschland is een nieuwe transferovereenkomst tot stand gekomen voor het jaar loopende van 1 Juli 1935 tot en met 30 Juni 1936. Van officieele zijde zijn hieromtrent o.m. de volgende mededeelingen gedaan:
Hoewel niet kan worden ontkend, dat de financieele crediteuren van Duitschland reeds eerder in sterke mate door de steeds slechter wordende situatie zijn getroffen en bovendien aan grootere risico's zijn blootgesteld dan de andere groepen, zal het geen verwondering baren, dat thans bij het sluiten van een nieuwe transferregeling wederom door deze groep offers moeten worden gebracht.
Deze offers komen thans echter in de eerste plaats ten goede aan het algemeen Nederlandsche belang, immers daardoor wordt op den duur de clearingsituatie verbeterd, hetgeen in hooge mate noodzakelijk is, omdat naar gehoopt wordt de situatie van den Nederlandschen export naar Duitschland daardoor gunstiger zal worden of althans een verdere beperking van dezen export zal kunnen worden voorkomen.
Evenals onder de vroegere transferovereenkomsten is geen enkele Nederlandsche schuldeischer verplicht van de voor hem in deze overeenkomst bedongen voordeelen gebruik te maken, indien hij de daaraan eveneens verbonden nadeelen te groot acht. In dat geval blijven zijn rechten tegenover zijn Duitsche schuldenaren geheel onverkort en valt hij onder de Duitsche wettelijke bepalingen waarop het transfermoratorium berust.

Hoofdpunten. — Thans volgen de hoofdpunten van de nieuwe transferovereenkomst.
Vorderingen van Nederlandsche schuldeischers uit hoofde van renten, dividenden en dergelijke opbrengsten zullen, voor zoover de Duitsche debiteuren bij de „Konversionskasse für deutsche Auslandsschulden" betaald hebben, tot 3½% per jaar getransfereerd worden. Huren en pachten zullen voor 4/5 gedeelte worden getransfereerd. Dividenden van kapitalen, die geen nominale waarde hebben, worden in het algemeen voor de helft getransfereerd.
Voor opbrengsten boven het hierboven genoemde in contanten te betalen gedeelte geldt het volgende:
Ten aanzien van obligatiën, welke meer dan 3½% rente dragen, zullen Nederlandsche schuldeischers voor het meerdere, doch tot geen hooger rentebedrag dan 5½% in totaal, te hunner keuze kunnen verkrijgen:
a. een op naam van den schuldeischer staande niet-verhandelbare chèque op de „Konversionskasse" luidende in „Reichsmark", welke voor de na te noemen doeleinden in Duitschland gebruikt kunnen worden. Deze marken zullen hierna „Holland-Marken" genoemd worden; en/of
b. „Fundingbonds", uitgegeven door de „Konversionskasse" met garantie van de Duitsche regeering, welke in guldens luiden, 4% rente dragen en een looptijd van tien jaar hebben. De rente en aflossing dezer „Fundingbonds" worden door de Duitsche wet voor alle transferbelemmeringen gevrijwaard. Jaarlijks wordt een zeker vast bedrag voor amortisatie door aankoop besteed. De „Fundingbonds" zullen verhandelbaar zijn, zoodat verwacht mag worden, dat hier te lande voor deze bonds een markt zal ontstaan, evenals in Engeland reeds voor de daar te lande uitgegeven bonds het geval is.
Ten aanzien van dividenden van aandeelen met nominale waarde zullen Nederlandsche schuldeischers voor de helft van het verschil tusschen de getransfereerde 3½% en het netto dividend „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" kunnen ontvangen, met dien verstande, dat de totale betaling in contanten en in „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" niet minder dan 5½% zal bedragen, tenzij het totale gedeclareerde netto-dividend minder dan 5½% mocht zijn. In geval derhalve 5½% of minder nettodividend wordt gedeclareerd, zal de Nederlandsche houder voor het volle bedrag boven 3½% „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" kunnen ontvangen.
Bij dividenden van aandeelen, die geen nominale waarde hebben, kunnen Nederlandsche schuldeischers voor de helft van het bedrag boven de getransfereerde helft (dus voor ¼ van de totale opbrengst) „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" ontvangen.
Nederlandsche schuldeischers, die vast-rentende vorderingen hebben, welke niet in effecten belichaamd zijn, zullen voor het meerdere boven de getransfereerde 3½% doch tot geen hooger rentebedrag dan 5½% in totaal „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" kunnen ontvangen.
Nederlandsche gerechtigden tot huren en pachten zullen voor het meerdere boven het 4/5 getransfereerde gedeelte „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" kunnen ontvangen.
Zij die „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" aanvragen zullen geacht worden afstand te hebben gedaan van het hun event. boven het maximum van de genoemde gezamenlijke uitkeeringen toekomende. Voormelde aanvraag zal binnen een maand na het in ontvangst nemen van het in contanten uit te betalen gedeelte dienen te geschieden op de wijze, zooals nader zal worden bekendgemaakt.
Zij die er van afzien het meerdere boven het getransfereerde gedeelte in „Holland-Marken" en/of „Fundingbonds" te ontvangen behouden hun aanspraken tegen de „Konversionskasse" tot het bedrag hunner oorspronkelijke vordering met inachtneming van de thans geldende Duitsche wettelijke bepalingen.
Gebruik der „Holland-Marken". — De z.g. „Holland-Marken" kunnen door den Nederlandschen schuldeischer, op wiens naam de betreffende chèque luidt, in Duitschland worden gebruikt:
a. voor betaling van reizen in Duitschland. Voor zakenreizen kunnen „Holland-Marken", die aan rechtspersonen toebehooren, uitsluitend gebruikt worden door firmanten of bestuurders. Voor niet-zakenreizen kunnen „Holland-Marken" ook door familieleden en dienstpersoneel van den eigenaar gebruikt worden. Het gebruik van „Holland-Marken" is per maand en per persoon tot M. 2.000 beperkt. De Duitsche banken kunnen echter grootere bedragen uitkeeren, indien misbruik uitgesloten wordt geacht.
b. voor betaling van alle Duitsche belastingen.
c. voor betaling van reparaties, onderhoud enz. van onroerende goederen.
d. voor betaling van diensten, welke verband houden met het beheer van zijn in Duitschland aanwezige vermogensbestanddeelen of het handhaven zijner rechten, welke daarop betrekking hebben (b.v. beheers- of proceskosten).
e. voor ondersteuning aan familieleden of voor giften aan sociale, religieuse of dergelijke instellingen.
Bovendien kunnen „Holland-Marken" in „Kreditsperrmarken" worden omgezet (waardoor zij verhandelbaar worden) indien gedurende veertien achtereenvolgende dagen tevoren, de gemiddelde koers van „Kreditsperrmarken" in Amsterdam hooger was dan de gemiddelde koers van de „Fundingbonds" aldaar.

Dawes- en Youngleeningen. — Nederlandsche houders van Dawes- en Youngobligatiën zullen per jaar 3½% getransfereerd krijgen. Het verschil tusschen deze 3½% en de oorspronkelijke rente zullen zij in een speciaal soort „Sperrmarken" kunnen ontvangen (zoogenaamde „Dawes- en Youngmarken") welke verhandelbaar zijn en die gebruikt kunnen worden op ongeveer dezelfde wijze als „Register-Marken".

Stillhaltevorderingen. — Voor de behandeling der renten op Stillhaltevorderingen is eveneens een regeling tot stand gekomen, waardoor de Stillhalte-crediteuren mede bijdragen tot vermindering der lasten.

Niet alleen voor de vorderingen uit effecten, doch thans ook voor die uit andere beleggingsvormen, zal een gestreng onderzoek worden ingesteld of de vorderingen onder de regeling vallen, waarbij inzonderheid zal worden gelet op de vraag of een werkelijk Nederlandsch belang bij de uitbetalingen betrokken is.
Onder deze transferovereenkomst vallen de vorderingen uit rente en dergelijke opbrengsten, die tusschen 1 Juli 1935 en 30 Juni 1936 opeischbaar worden en door de debiteuren aan de „Konversionskasse" betaald zijn. Ook vallen onder deze regeling de vorderingen, die na 1 Juli 1933 en op of voor 30 Juni 1935 opeischbaar geworden zijn, maar door nalatigheid van den schuldenaar of door eenigerlei andere oorzaak niet voor 1 Juli 1935 aan de „Konversionskasse" betaald zijn.
Voor bedragen boven 4½% was in de op 30 Juni afloopende transferregeling een uitkeering voorzien, welke als gedeeltelijke amortisatie van de hoofdsom zou dienen. Deze regeling is op grond van de ongunstiger geworden deviezensituatie in Duitschland, die inmiddels een regeling van het Nederlandsch-Duitsche betalingsverkeer door een clearingverdrag noodzakelijk maakte, niet tot uitvoering gebracht kunnen worden.
Thans is overeengekomen, dat in plaats daarvan Nederlandsche schuldeischers voor de nog steeds openstaande bedragen boven 4½% „Holland-Marken" en/of „Kreditsperrmarken" (die verhandelbaar zijn) kunnen ontvangen, doch tot geen hooger rentebedrag dan 6% in totaal.
Dollarcoupons, vervallen in het eerste halfjaar van 1934. — Nederlandsche houders van dollarcoupons, vervallen in het eerste halfjaar 1934, die 30% in contanten en 70% aan genationaliseerde scrips hebben ontvangen, kunnen deze scrips inwisselen tegen: „Holland-Marken" tot een bedrag gelijk aan de nominale waarde der scrips en/of „Kreditsperrmarken" (welke verhandelbaar zijn) tot de nominale waarde der scrips.
Eventueel kunnen zij betaling uit de clearing verkrijgen in guldens tot de tegenwaarde van de helft der nominale waarde der scrips, onder afstand van de andere helft. Deze betaling kan slechts dan geschieden, indien in den herfst of het laatste gedeelte van 1935 een belasting van de clearing met deze bedragen toelaatbaar blijkt.
Verwisseling van beleggingen. — De mogelijkheid van verwisseling van verschillende soorten beleggingen onderling, mits aan zekere eischen wordt voldaan, is verruimd.
Technische uitvoering. — De technische uitvoering is, voorzoover de uit effecten voortspruitende vorderingen betreft, opgedragen aan de Vereeniging voor den Effectenhandel, en voorzoover de niet in effecten belichaamde vorderingen betreft, aan den Postchèque en Girodienst.
Hieromtrent zullen, zoodra alle desbetreffende uitvoeringsmaatregelen vastgesteld zullen zijn, nadere mededeelingen worden gedaan. (Alg. Handelsblad - Nieuwe Rotterd. Crt. - Telegraaf)
(Vor. ber. Clearing 1831 D.; Verdrag 1603 E.)

17 JUNI 1935

A. LUCHTVAART. — De Ramp van de „Uiver". — Commissie-rapport. —
Verschenen is thans het verslag van het onderzoek, ingesteld ingevolge het schrijven van den minister van Waterstaat van 7 Februari '35, naar de oorzaken van het ongeval met het vliegtuig „Uiver" der K. L. M. in den nacht van 19 op 20 December 1934 nabij Rutbah Wells.
De commissie concludeert in hoofdzaak overeenkomstig de door dr. ir. H. J. van der Maas neergelegde conclusies, als volgt:
1. De oorzaak van het ongeval is hoogstwaarschijnlijk niet gelegen in brand, breuk of blikseminslag in de lucht, zoomin als in storingen van technischen aard.
2. Het moet waarschijnlijk worden geacht, dat de zeer ongunstige weersomstandigheden tezamen met minder gunstige vliegeigenschappen van het toestel in zware remous en vermoeidheid van den vlieger geleid hebben tot de botsing met den grond, die de catastrophe tengevolge had. (Rapport Van der Maas)
(Vorig bericht blz. 1783 A.)

B. GENERAAL VAN HEUTSZ-MONUMENT TE AMSTERDAM. —
Op 15 Juni '35 is door H.M. de Koningin in bijzijn van H.K.H. Prinses Juliana te Amsterdam het monument op het Olympiaplein ter eere van generaal Joannes Benedictus van Heutsz onthuld als symbool der twee-eenheid van Nederland en de gebieden over zee. De oud-medewerker van generaal Van Heutsz, de tegenwoordige minister-president Colijn, heeft daarbij een rede gehouden waarin hij de blijvende waarde der persoonlijkheid van Van Heutsz schetste. Het kleine Indische leger hernieuwde deze naar den geest, zoodat ons nominaal gezag in heel Ned.-Indië kon worden een effectief gezag. Deze nieuwe richting heeft hij als landvoogd, als gouverneur-generaal gevolgd. Terwijl zijn beteekenis voor het Indische leger ver uitgaat boven die van een gewoon legeraanvoerder, staat hij in nog meerdere mate boven anderen uit in zijn ambt als landvoogd over Aziatisch Nederland.

Generaal Van Heutsz.

Een eerewacht van de Koloniale Reserve stond met een dertigtal ridders der Militaire Willemsorde, die onder van Heutsz hadden gediend, ter weerszijden van het Koninklijk paviljoen.
Het monument zelf is 93.60 M. lang en 24.90 M. hoog. Architect en beeldhouwer zijn ir. G. Friedhoff en F. J. van Hall. (Red. K. H. A.)

18 JUNI 1935

C. RUITERSPORT. — Concours Hippique te Amsterdam. —
Van 13—16 Juni '35 werd te Amsterdam het jaarlijksche Concours Hippique gehouden, waaraan vertegenwoordigende equipes van België, Duitschland, Frankrijk, Ierland en Nederland deelnamen.
De resultaten waren als volgt:
Olympisch Stadionprijs A: 1e prijs: Ritmeester Baron Sirtema van Grovestins met Jimmy; 2e prijs: Luit. Vicomte M. de Biolley (België) met Jupiter.
Olympisch Stadionprijs B: 1e prijs (na loting met Oberleutnant Brandt (Duitschland) op Baron IV): Luit. Greter op Ernica; 3e prijs: Commander O'Dwyer (Ierland) op Limerick Lace.
Amstelprijs (waarbij de ruiter twee parcoursen op twee verschillende paarden onmiddellijk achter elkaar moet afleggen): 1e prijs: Capitaine Chevalier H. de Menten de Horne (België) met Musaphiki en Whisky; 2e prijs: Ritmeester Baron Sirtema van Grovestins met Godard en Javisny; 3e prijs: Kapitein Aherne (Ierland) met Gallow Glass en Irelands Orion.
Groote prijs van Amsterdam: 1e prijs: Oberleutnant Brandt (Duitschland) met Baron IV; 2e en 3e prijs: Commander O'Dwyer (Ierland) resp. met Blarney Castle en Limerick Lace; 4e prijs: Luit. Greter met Santa Bell.
Prijs der Naties (waarbij de Nederlandsche equipe was samengesteld uit de heeren: D. Pasman met Dunenbank, Luit. Jhr. van Lennep met Diana, Luit. Greter met Santa Bell en Ritmeester Baron Sirtema van Grovestins met Ernica): 1. Duitschland, 2. Ierland, 3. Nederland, 4. Frankrijk en 5. België.
De eereprijs voor de beste persoonlijke verrichting werd toegekend aan Luit. Van Strydonck (België) op Ramona. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 1378 A.; Ruitersport 1566 C.)

A. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay. - Wapenstilstand. —**
Op 12 Juni '35 is te Buenos Aires het Wapenstilstandsverdrag tusschen Bolivia en Paraguay onderteekend. De vijandelijkheden werden op 14 Juni '35 gestaakt.
De wapenstilstand, welke gedurende twaalf dagen in acht genomen zal worden, zal telkens kunnen worden verlengd, totdat alle hierna volgende maatregelen van veiligheid geheel zijn uitgevoerd:
1) Démobilisatie van beide legers binnen 90 dagen na de afbakening van een gedémilitariseerde zône.
2) Beperking der militaire effectieven tot een maximum van 5.000 soldaten.
3) Afbestelling van alle nieuwe aankoopen van oorlogstuig, voor zoover dit niet noodig is om verouderd materiaal te vervangen. Dit geldt tot de officieele sluiting van het vredesverdrag tusschen de twee landen.
4) De belofte geen onverhoedsche aanvallen te doen.
De neutrale militaire commissie zal er op toezien dat de noodige veiligheidsmaatregelen ter voorkoming van onverhoedsche aanvallen worden genomen.
Het succes van de bemiddelingspogingen in het Chacoconflict heeft ook in Brazilië en vooral in de hoofdstad Rio de Janeiro groote vreugde verwekt.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 1834 E.)**

B. **DANZIG. — Deviezenregeling. —**
De Senaat van Danzig heeft een verordening uitgevaardigd, waardoor tot nader order in het gebied van de vrijstad Danzig een deviezenregeling wordt ingevoerd. Met de uitvoering van deze verordening is een deviezenbureau belast, dat tot taak heeft toestemming te verleenen, voor zoover volgens de verordening noodzakelijk, voor het verkrijgen en gebruiken van buitenlandsche betaalmiddelen, goud en edele metalen en voor de vrije beschikking daarover. Hetzelfde geldt voor het gebruik van binnenlandsche betaalmiddelen in het buitenland. De beperkingen zijn verder ook van kracht voor het medenemen van binnen- en buitenlandsche betaalmiddelen in het reisverkeer.
Buitenlandsche betaalmiddelen en vorderingen in vreemde valuta moeten in ruil voor binnenlandsche betaalmiddelen worden gekocht of verkocht door de Bank van Danzig. Zeven banken zijn benoemd tot z.g. deviezenbanken. Zoolang deze regeling van kracht is, is de beurs gesloten. De vaststelling van den koers der buitenlandsche betaalmiddelen geschiedt door de Bank van Danzig. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Devaluatie 1785 F.)

C. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TE GENEVE. — Negentiende bijeenkomst. —**
De negentiende internationale arbeidsconferentie, welke op 4 Juni '35 te Genève werd geopend, heeft op 12 Juni de algemeene discussies over de verkorting van den arbeidstijd beëindigd en daarna met 57 tegen 49 stemmen de voorgestelde resolutie der arbeidersgroep aangenomen, volgens welke de arbeidsconferentie zich uitspreekt ten gunste van een algemeene conventie, gegrond op het beginsel van de 40-urige arbeidsweek en op de handhaving van den levensstandaard van de arbeiders. Deze conventie zal het kader moeten vormen, binnen hetwelk de verschillende industrieën zullen worden ingelascht.
De Nederlandsche regeeringsgedelegeerden, professor Aalberse en mr. Joekes en de Nederlandsche werkgeversgedelegeerde stemden tegen. De Nederlandsche arbeidersgedelegeerde Kupers onthield zich van stemming, van oordeel zijnde, dat de aanneming van deze resolutie de kans op het verkrijgen van een practisch resultaat niet zou verbeteren. Er bestaat toch geen redelijke kans, dat bij de slotstemming de conventie de vereischte tweederde meerderheid zal verkrijgen.
De internationale arbeidsconferentie is op 12 Juni '35 begonnen met de algemeene discussies over het jaarrapport van den directeur Butler. Een der sprekers was de Nederlandsche arbeidersgedelegeerde Kupers, die als zijn overtuiging uitsprak, dat het grootendeels aan het bestaan van de internationale arbeidsorganisatie te danken is, dat de grondslagen der sociale wetgeving tijdens de wereldcrisis ongeschokt zijn blijven voortbestaan. Kupers gaf aan Butler verschillende nieuwe denkbeelden op sociaal gebied in overweging en besloot met de verzekering, dat zoowel de christelijke als de socialistische vakvereeniging in Nederland het internationale arbeidsbureau met alle mogelijke krachten zullen blijven ondersteunen.
De commissie van 46, die zich met het vraagstuk van de verkorting van den arbeidstijd bezig houdt, heeft op 15 Juni '35 de behandeling van het door het Internationale Arbeidsbureau ingediende ontwerp voor een algemeene beginsel-conventie ten gunste van de veertig-urige arbeidsweek onder handhaving van den levensstandaard der arbeiders ten einde gebracht.
Nadat de commissie van 46 nog eenige redactiewijzigingen in den tekst van het eenige artikel der conventie had aangebracht, is deze aangenomen met 31 tegen 2 stemmen, in den volgenden tekst:
„Ieder lid van de internationale arbeidsorganisatie, dat deze conventie ratificeert, spreekt zich daardoor uit ten gunste van het beginsel van de veertigurige arbeidsweek en zal de noodige maatregelen treffen voor de handhaving van den levensstandaard der arbeiders. De staten verplichten zich tevens dit beginsel toe te passen in alle categorieën van arbeiders, overeenkomstig de detailbepalingen van de door de staten geratificeerde afzonderlijke conventies voor iedere categorie arbeiders."
De Nederlandsche regeeringsgedelegeerde, mej. dr. Stemberg, was een van de twee tegenstemmers. (Journal de Genève)
(Vor. ber. 1362 B.; 40-urige Arbeidsweek 1681 I.)

D. **CUBA. — Staat van beleg opgeheven. - Nieuwe constitutie. —**
De nieuwe constitutie is geteekend, de staat van beleg is opgeheven. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1714 E.)**

E. **INTERN. UNIE VAN VOLKENBONDSVEREENIGINGEN. — Congres te Brussel geopend. - Rede van Mevr. Bakker-Van Bosse. —**
Op 9 Juni '35 is de 19e vergadering van de Internationale Unie van Volkenbondsvereenigingen te Brussel geopend, onder voorzitterschap van den Italiaanschen senator Giannini.
Giannini wees in zijn openingsrede op de noodzakelijkheid van samenwerking tusschen alle staten aan het vredeswerk, en verklaarde, dat Japan binnenkort zijn plaats in de Unie van Volkenbondsvereenigingen weer zou innemen.
In het kader van het congres werd op 11 Juni '35 in het feestpaleis op de Wereldtentoonstelling een openbare vergadering gehouden. Aan de bestuurstafel zaten o.a. mevrouw Bakker-Van Bosse, minister Paul Hymans, Lord Cecil, Paul-Boncour en de voorzitter van het congres, Giannini.
Mevrouw Bakker-Van Bosse opende de rij der sprekers met een rede, die zij, naar zij mededeelde, op verzoek van de Belgische vereeniging voor den Volkenbond in het Nederlandsch uitsprak. Mevr. Bakker wees erop, dat de nauwe nabuurschap tusschen Nederland en België onvermijdelijk hier en daar tot economische tegenstellingen en naijver leidt. Maar onbetwistbaar ontwikkelt zich in de twee landen de neiging tot beter wederzijdsch begrip, tot hechter solidariteit en tot medeleven in elkanders lief en leed. De spreekster herinnerde in dit verband aan de verslagenheid, die ook in Nederland bij het tragische overlijden van koning Albert algemeen was geweest.
Tusschen België en Nederland is er trouwens in zekere mate een lotsverbondenheid, omdat zij rekening dienen te houden met dezelfde aardrijkskundige ligging en derhalve met dezelfde internationale gevaren. Een gelukkig verschijnsel in de kritieke dagen die wij thans beleven, is het groeiend besef van de noodzakelijkheid den vrede te bewaren om tot nauwere samenwerking te komen. De nationale legers worden niet meer beschouwd als instrumenten, die alleen bestemd zijn voor de eigen landsverdediging, maar men ziet ze tevens in den dienst van de handhaving van het internationale recht. De gedachte van de gemeenschappelijke veiligheid wint veld. Voor de kleine landen als België en Nederland is het vooral van belang, dat zij in het koor der volken met hetzelfde recht hun stem kunnen laten hooren als de groote mogendheden. De Volkenbond biedt hiertoe de mogelijkheid. (Gazet van Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 856 D.)

F. **NEDERLAND. - Liberaal-Socialistische Beweging.**
In een te Amsterdam gehouden algemeene ledenvergadering is de „Bond tot Hervorming van den Grondeigendom" gereorganiseerd tot de „Liberaal-socialistische Beweging (L.S.B.)". De titel van het orgaan (maandblad) is gebleven:„ De Nieuwe Aarde". Zooals uit art. 2 t/m 5 der statuten blijkt, stelt de vereeniging zich ten doel: de opheffing van het particuliere grootgrondeigendom van den landbouwgrond en zijn vervanging door het gebruiksbezit van den grond, hetwelk zij wil bereiken door binnenlandsche kolonisatie, alsmede door middelen die voor binnenlandsche kolonisatie bevorderlijk kunnen zijn.
(Alg. Handelsblad)

G. **NEDERLAND. — Het 16e Verslag van het Chr. Nationaal Vakverbond over 1933-'34. —**
Op 3 Juni '35 verscheen het 16e verslag van het Chr. Nationaal Vakverbond over 1933 en 1934. Het eerste hoofdstuk handelt over „omvang en samenstelling van het Verbond. Het ledental van het C. N. V. klom van 116.913 op 1 Jan. 1933 tot 118.817 op 1 April 1933 om daarna terug te loopen tot 113.566 op 1 Jan. 1935. Het aantal afdeelingen bedroeg op dien datum 2.364.
Vermeld wordt de afscheiding van den Chr. Bond

van Marinepersoneel als gevolg van de maatregelen van den minister van Defensie inzake de militaire belangenvereenigingen.
Besprekingen en correspondentie, door het hoofdbestuur van den Chr. Bond van Marinepersoneel met den minister van Defensie over deze aangelegenheid gevoerd, hebben niet mogen baten. (Standaard)
(Vor. ber. Chr. Nat. Vakverbond 1824 F.)

A. GEESTELIJK LEVEN. — Alg. vergadering der Remonstrantsche Broederschap. —
In de algemeene vergadering der Remonstrantsche Broederschap op 5 Juni '35 gehouden, werd de volgende verklaring inzake Volk en Staat aangenomen:
„De Remonstrantsche Broederschap, op grond van haar beginselverklaring, spreekt als haar oordeel over de beteekenis van Volk en Staat en hun verhouding tot Godsdienst en Kerk, het volgende uit:
1. Zij beschouwt onder Volk de bevolking van een land, die zichzelf als een historisch geworden eenheid erkent. De eigen aard van elk volk moet als gemeenschappelijke grondvorm van alle geestesleven ook het persoonlijke, van hooge waarde worden geacht. Elk volk wordt door God bestemd op eigen wijze Hem als den Almachtige in het geheel der menschheid te dienen. God is de Eenige volstrekte Souverein over alle volkeren en roept uit hen het volk Gods: de gemeenschap der heiligen.
2. Zij beschouwt als taak van den Staat: de ordening van het volksleven door wetgeving, rechtspraak en gezagsuitoefening; de bevordering van het stoffelijk en geestelijk welzijn van het volksgeheel. Tot de taak van den Nederlandschen staat behoort de handhaving der nationale traditie van vrijheid en verdraagzaamheid.
3. Zij beschouwt het als de taak der Christelijke kerken te arbeiden aan de redding der zielen en de heiliging der wereld, opdat Gode steeds voller de Hem toekomende eer worde gegeven.
4. Zij komt met nadruk op voor de eerbiediging der menschelijke persoonlijkheid in samenleving en rechtsorde; voor de ontwikkeling van het volksleven tot den hoogst bereikbaren graad van eenheid in gerechtigheid; voor de loyale gehoorzaamheid aan en medewerking met de overheid, behoudens de onvoorwaardelijke gehoorzaamheid, die ieder Christen en alle Christelijke kerken Gode verschuldigd zijn, volgens het Evangelie van Jezus Christus.
5. Zij spreekt als haar overtuiging uit, dat de leerstellingen en methoden van den absoluten staat in strijd zijn met de hooge beginselen, hierboven ontwikkeld.
Ter handhaving dezer beginselen acht zij de samenwerking aller Christelijke kerken in hooge mate wenschelijk."
Op voorstel van prof. Heering werd besloten, deze verklaring toe te zenden aan alle kerkgenootschappen in Nederland en aan de verschillende organen van de oecumenische beweging.
(De Standaard)

B. DUITSCHLAND. — Rijksdagbrand. - Torgler in vrijheid. —
De vroegere communistische partijleider Torgler, die bij de verdachten in het Rijksdagbrandproces behoorde en die vrijgesproken maar niet vrijgelaten werd, is thans op vrije voeten gesteld. (Angriff)
(Vorig bericht blz. 1101 A.)

19 JUNI 1935

C. NEDERLAND. — Congres Ned. Vereeniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap. —
In Hotel „Wientjes" te Zwolle is dezer dagen het jaarlijksche congres gehouden van de Nederlandsche Vereeniging voor Vrouwenbelangen en Gelijk Staatsburgerschap, onder leiding van Mej. E. H. Piepers.
Mevr. Jeanne Fortamer de Wit sprak over „De Vrijheid van den arbeid voor de Vrouw", mr. N. J. C. M. Kappeyne de Coppello behandelde het vraagstuk „Hoe is de verdere afbraak van Vrouwenarbeid te voorkomen?"
In het middelpunt van de belangstelling stond het debat tusschen mevr. A. E. Talens-Ebbens (pro) en mr. B. C. Goudsmit (contra) over de vraag of het wenschelijk is om bij de verkiezingen met een neutrale vrouwenpartij uit te komen.
De referenten verdedigden daarbij de volgende stellingen:
Mevrouw A. E. Talens-Ebbens, Apeldoorn (pro):
1. Man en vrouw zijn in wezen verschillend.
2. Dit wezensverschil bepaalt beider verhouding tot de huidige politiek.
3. Deze heeft zich vooral langs spec. manlijke lijnen ontwikkeld en in het algemeen niet de belangstelling en toewijding der vrouwen getrokken.
4. Deze politiek heeft daardoor de belangen der vrouw en haar speciaal levens- en arbeidsdomein: het huisgezin, onvoldoende behartigd.
5. Deze achterstand wordt het beste ingehaald door directe afvaardiging, buiten de politiek om, van vrouwen naar de regeeringslichamen.
Mr. B. C. Goudsmit, Amsterdam (contra):
1. Vrouwen zijn verschillend van mannen — toegegeven. Doch vrouwen gelijk mannen toonen onderling even groote verschillen als vrouwen en mannen.
2. Indien er vrouwen op de beginselen van onze Vereeniging zouden gekozen worden, zouden ze hoogstens ten opzichte van die zoogenaamde specifieke vrouwenbelangen ongeveer gelijk denken, doch uiteen vallen, zoodra er gestemd moet worden over andere onderwerpen, die toch samen een veel grooter gebied van overheidsbemoeiingen vormen.
3. Neutraliteit in politiek bestaat niet voor een volksvertegenwoordiger(ster). Alleen langs een vaste lijn, bepaald door staatkundige beginselen, kan men zijn ideaal van een rechtvaardiger en betere volkshuisvesting bereiken.
4. Een neutrale vrouwenpartij kan practisch geen resultaat bereiken, omdat eenheid van beginsel ontbreekt en de vrouwen daarvoor niet voldoende financieele offers zouden kunnen of willen brengen.
5. Een nieuwe vrouwenpartij leidt tot nog grooter versnippering en doet afbreuk aan de noodzakelijke samenwerking van man en vrouw (Vaz Dias) **(Vorig bericht blz. 1627 E.)**

D. BOKSEN. — Max Baer-Braddock. —
De op 12 Juni '35 te New York gehouden bokswedstrijd om het wereldkampioenschap zwaargewicht tusschen den wereldkampioen Max Baer en Braddock werd door Braddock op punten gewonnen.
(New York Herald, Parijs) **(V. b. Boksen 1751 H.)**

E. PSYCHOLOGIE. — Voordracht van prof. A. Adler over Individualpsychologie, Erfelijkheid en Opvoedingskansen. —
Reeds in de oudheid had de opvoeding ten doel, het kind rijp te maken voor de samenleving. Dit beginsel is te allen tijde hetzelfde geweest en is het thans ook nog. De methoden zijn uiteraard altijd andere geweest; zij pasten zich steeds aan bij den tijdgeest van de desbetreffende periode. Thans is de opvoedingsleer gebaseerd op de nauwkeurige kennis van de menschelijke ziel.
Met deze beschouwing leidde prof. dr. Adler zijn voordracht in over het onderwerp: „Individualpsychologie, Erfelijkheid en Opvoedingskansen" die hij op 31 Mei te Amsterdam voor de Nederlandsche Stichting voor Individualpsychologie hield.
De opvoeding van het kind moet in de prille jeugd beginnen, want in dezen tijd vormt zich reeds de houding, die het kind later tegenover het leven zal aannemen.
Deze houding is bij elken mensch gefundeerd op het streven naar succes. Dit streven uit zich bij iedereen op een andere wijze.
De vraag is nu echter: hoe komen deze varianten tot stand? Tal van psychologen zullen hierop antwoorden: ze zijn overgeërfd.
Dit is volgens de Individualpsychologie echter niet juist. Alle onderzoekers, die zich tot nu toe met het vraagstuk der erfelijkheid bezig hebben gehouden, hebben zich namelijk bijna uitsluitend beperkt tot het onderzoek van lichamelijke eigenschappen. Wat de erfelijkheid van psychische eigenschappen betreft, weten we echter nog zeer weinig.
Volgens de Individual-psychologie vormt de houding tegenover het leven, de „levensstijl" zich onder den invloed van het milieu, waarin de mensch leeft. De eigenschappen, door erfelijkheid verkregen, zijn hierbij slechts van een ondergeschikte beteekenis. De mensch beleeft de wereld met haar licht- en schaduwzijden en tracht zich er in terecht te vinden, geleid door den wensch, succes te behalen.
De scheppende kracht, die hierin tot uiting komt, dient de psycholoog te onderzoeken, want hieruit ontwikkelt zich de houding tegenover de maatschappij.
Wie echter gelooft, dat de graad van het gemeenschapsgevoel aangeboren is, verloochent de taak van den opvoeder, want als het kind den graad van zijn gemeenschapsgevoel al mee op de wereld brengt, is elke opvoeding met het doel, het tot een medemensch te maken — en dat is immers het doel van de opvoeding — toch overbodig.
Prof. Adler bracht nog een ander argument te berde tegen de leer van de erfelijkheid der psychische eigenschappen. Elke tijd heeft zijn eigen nieuwe problemen. Deze zou het kind toch niet kunnen oplossen met behulp van de ervaringen, die het door erfelijkheid heeft verkregen. Dat het deze problemen echter toch kan oplossen, heeft het te danken aan de scheppende kracht van zijn geest. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Psychologie 1736 A.)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Javasche en Surinaamsche Bankwet. —
Ingediend is een wetsontwerp tot nadere wijziging van de Javasche Bankwet en van de Surinaamsche Bankwet, waarbij wordt voorgesteld het woord assignatiën te schrappen.
Voorts wordt ten aanzien van de Javasche Bankwet voorgesteld een leemte te herstellen door thans ook melding te maken van de mogelijkheid tot schriftelijke overmaking van gelden.
Ook ten opzichte van de Surinaamsche Bankwet wordt voorgesteld een leemte te herstellen; door:
1e. de bevoegdheid tot tijdelijke vervanging van een der directeuren in Suriname behalve aan den hoofddirecteur ook toe te kennen aan den plaatsvervangend hoofddirecteur;
2e. de aanwijzing van een plaatsvervangend Gouvernements-Commissaris hier te lande mogelijk te maken. (De Tijd) **(Vor. ber. Tw. Kamer 1841 A.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1936. - Tekort 46.6 millioen gulden. - Rede van Z.Exc. Jhr. mr. B. C. de Jonge. —

In zijn rede, uitgesproken op 15 Juni '35 bij de opening van den nieuwen Volksraad, mengde de Gouverneur-Generaal licht en donker dooreen. Hij gewaagde van het leed, de ontberingen en de teleurstellingen, welke geleden zijn en nog geleden worden, doch tegelijkertijd van meer bemoedigende verschijnselen en van de onomstootelijke feiten welke aantoonen, dat ook voor Ned.-Indië het oude devies „Luctor et Emergo" waarheid bevat.
Van het begrootingstekort voor 1936 van 46.6 millioen hoopt de Regeering 25½ millioen te kunnen inloopen door een nieuwe heffing op aardolie-producten, een uitvoerrecht op ondernemingsrubber, enz.
In 1931, zoo vervolgde Z.Exc., werkte de wereldcrisis reeds dermate door, dat de terugslag daarvan op het economisch en financieel bestel duidelijk viel waar te nemen. Ten gevolge hiervan was dus zoowel bezuiniging als verzwaring van lasten noodzakelijk. Alle belastingmaatregelen, welke werden getroffen, konden echter niet verhoeden dat de totale opbrengst van de belasting, in de begrooting-1932 nog geraamd op ƒ 320.000.000, thans tot weinig meer dan ƒ 201.000.000 is teruggeloopen. De overige Landsmiddelen schommelen thans om de ƒ 40.000.000, terwijl de opbrengst daarvan in de begrooting-1932 nog op ƒ 90.000.000 was geraamd.
Vervolgens stond de Gouverneur-Generaal stil bij het doorgevoerde bezuinigingsproces sedert 1932, hetwelk leidde tot een vermindering van uitgaven van bijna ƒ 200.000.000, welke vermindering echter niet geheel door een reëele bezuiniging is verkregen, aangezien daarin bijna ƒ 30.000.000 begrepen is uit het voordeel van conversie, ƒ 10.000.000 uit de gewijzigde financiering van de pensioenlasten, ƒ 10.000.000 uit een herziene verdeeling van de uitgaven van de vloot over de Indische en de Nederlandsche begrooting, en ƒ 5.000.000 uit overboeking van schuld- en pensioenlasten naar de begrooting voor de Landsbedrijven.
De werkelijk verkregen bezuiniging kan derhalve gesteld worden op ƒ 145.000.000. Deze bezuiniging is gerealiseerd, niet op papier, doch metterdaad.
In deze begrooting wordt er op gerekend het doel, door den minister van Koloniën gesteld, om geen schuldvermeerdering te doen plaats hebben, te bereiken, zoodat bij een ongeveer sluitenden buitengewonen dienst het tekort op den gewonen dienst niet meer zal bedragen dan ƒ 21.100.000.
De volstrekte noodzaak hiertoe blijkt uit de omstandigheid dat de vaste schuld in begin 1936 rond ƒ 1.364.000.000 zal bedragen. Hiernaast moet voor 1936 gerekend worden op een gemiddelde vlottende schuld van ƒ 160.000.000, zoodat ook in 1936 de totale Ned.-Indische schuld zich nog boven de anderhalf milliard zal blijven bewegen.
Van het tekort op de begrooting-1936 meent de regeering 25½ millioen te kunnen inloopen door de volgende maatregelen: aan de zijde der ontvangsten, de instelling van een nieuwe heffing op aardolie-producten en een uitvoerrecht op ondernemingsrubber, dit laatste gepaard aan de besteding van een evenredig deel van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber tot dekking van de gewone uitgaven.
Als resultaat van deze maatregelen worden bedragen van resp. ƒ 5.000.000 en ƒ 7.900.000 verwacht.
Aan de zijde der uitgaven zal door de herziening van personeelsregelingen op het gebied van formatie, salarissen en loonen ƒ 10.600.000 en door herziening van de pensioenkorting ƒ 2.000.000 worden bespaard.
Z.Exc. beëindigde deze passage uit zijn rede met de mededeeling dat, indien deze maatregelen ten volle het effect sorteeren dat daarvan verwacht wordt, het jaar 1936 een keerpunt aangeeft in den ontwikkelingsgang van 's Lands financiën, welke gedurende een reeks van kommervolle crisisjaren ons steeds verder naar de diepte voerden. (Aneta)

(V. b. Gouv.-Generaal 1552 H.; Begr. 1936, 1813 B.)

B. INTERN. ANTI-MARXISTISCH INSTITUUT TE GENEVE. —

Te Genève is een internationaal anti-marxistisch instituut gesticht, dat zich tot taak heeft gesteld, het marxisme en het staatssocialisme op moreel, economisch en sociaal gebied te bestrijden.
Aan de eerste zitting, die onder leiding stond van Theodor Aubert, den strijder tegen het bolsjewisme, namen gedelegeerden deel uit Duitschland, Oostenrijk, Zwitserland, België, Nederland, Griekenland, Portugal, de Vereenigde Staten en Brazilië.

(Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. NEDERLAND. — Zuiderzee-Steuncommissie. - Voorzitterschap. —

Mr. dr. E. J. Beumer is benoemd tot lid en voorzitter van de Commissie Zuiderzee-Steunwet, ter vervanging van mr. G. Vissering, wien bij K.B. eervol ontslag is verleend. (Vaz Dias)

D. ENGELAND. — Het Britsch-Duitsche vlootaccoord.

De tusschen Duitschland en de Britsche deskundigen bij de onderhandelingen te Londen verkregen principieele overeenkomst op vlootgebied is op 18 Juni '35 gepubliceerd in den vorm der notawisseling tusschen de Engelsche regeering en de Duitsche delegatie.

Aan Duitschland wordt 35 pct. toegestaan van de Britsche vlootsterkte, op voorwaarde, dat deze tonnenmaat gelijkelijk wordt verdeeld over de verschillende categorieën, met uitzondering van de duikbooten, ten opzichte waarvan Duitschland wordt gemachtigd te gaan tot een totale tonnenmaat gelijk aan die van Groot-Brittannië.
Het Duitsche Rijk verbindt zich evenwel niet meer dan 45 pct. van de Britsche onderzeevloot te bouwen behoudens buitengewone omstandigheden.
In de eerste nota deelt de minister van Buitenlandsche Zaken, Sir Samuel Hoare, aan von Ribbentrop, den Duitschen gevolmachtigde, de aanvaarding door de Britsche regeering mede, van het voorstel der Duitsche regeering, dat de sterkte der Duitsche vloot in de toekomst tot de totale vlootsterkte van de leden van het Britsche Gemeenebest zal staan in een verhouding van 35 tot 100.
De Britsche regeering beschouwt dit voorstel als een groote en belangrijke bijdrage tot de zaak der beperking der zeemacht en zij gelooft, dat het accoord, dat zij thans met de Duitsche regeering heeft bereikt en dat zij beschouwt als een permanent en definitief accoord, het sluiten van een algemeen accoord nopens de beperking der vloten tusschen alle zeemogendheden ter wereld zal vergemakkelijken.
De Britsche regeering kan zich eveneens vereenigen met de verklaringen, afgelegd door de Duitsche vertegenwoordigers, wat betreft de wijze van toepassing van dit beginsel.
De Duitsche regeering is, wat betreft de bewapening ter zee, voor een stelsel, waarbij de oorlogsschepen in categorieën worden verdeeld, met vaststelling van een maximum aan tonnenmaat en bewapening voor de schepen van elke categorie en waarbij de aan iedere mogendheid toegestane tonnenmaat in categorieën wordt verdeeld. Dienvolgens is de Duitsche regeering in beginsel en onder voorbehoud van de nadere bepalingen bereid de verhouding van 35 pct. toe te passen op de tonnenmaat van iedere categorie en elke wijziging van deze verhouding in een of meer bepaalde categorieën afhankelijk te maken van de regelingen, die met dit doel kunnen worden getroffen in ieder algemeen verdrag in de toekomst betreffende de vlootbeperking, welke regelingen moeten gegrond zijn op het beginsel, dat elke verhooging van een categorie zal worden gecompenseerd door een overeenkomstige verlaging in andere.
De onderzeeërs. — Wat betreft de onderzeeërs zal Duitschland, zonder overschrijding evenwel van de verhouding van 35 pct. voor de totale tonnenmaat, het recht hebben een tonnenmaat aan onderzeeërs te hebben gelijk aan de totale tonnenmaat aan onderzeeërs in het bezit van de leden van het Britsche Gemeenebest. De Duitsche regeering neemt evenwel de verplichting op zich dat behoudens de omstandigheden, aangegeven in de onmiddellijk hierop volgende zinsnede, de tonnenmaat aan onderzeeërs van Duitschland niet 45 pct. zal overschrijden van het totaal van die in het bezit van de leden van het Britsche Gemeenebest.
Voor het geval de toestand naar de meening der Duitsche regeering zou eischen dat zij gebruik maakt van haar recht op een tonnenmaat aan onderzeeërs van boven de 45 pct., behoudt zij zich het recht voor de Britsche regeering hiervan in kennis te stellen en is zij het er mee eens, dat de kwestie het onderwerp zal uitmaken van een vriendschappelijke bespreking vóór de Duitsche regeering een dergelijk recht uitoefent.
Wat betreft de zinsnede, dat Duitschland zal instemmen met de verhouding van 35 pct. maar dat als het algemeene evenwicht verstoord wordt de Duitsche regeering zich het recht voorbehoudt de Britsche regeering uit te noodigen den aldus geschapen toestand te onderzoeken, zegt minister Hoare, dat de Britsche regeering nota nam van dit voorbehoud en het aldus uitgedrukte recht erkende, overeengekomen zijnde, dat de verhouding 35 : 100 zal gehandhaafd blijven bij gebreke van een tegengestelde overeenkomst tusschen de twee regeeringen.
De Duitsche regeering is harerzijds van oordeel, dat het accoord moet worden beschouwd als permanent en bepaalt, dat het 16 Juni tusschen de twee regeeringen van kracht wordt en dat het het sluiten zal vergemakkelijken van een algemeen accoord tusschen alle zeemogendheden ter wereld.

(Morning Post - Daily Telegraph)

E. NEDERLAND. — Dienstplicht. - Lichting 1937. —

Op het Binnenhof te Den Haag is de loting gehouden voor de dienstplichtigen der lichting 1937. Getrokken werd nr. 557. Achter dit nummer stond in het Amsterdamsche register de naam: Max Blom, geboren 25 April. Deze naam en geboortedatum geven voor alle gemeenten aan, wie het eerst voor gewoon dienstplichtige in aanmerking komen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Dienstplicht 555 D.)

20 JUNI 1935

F. DUITSCHLAND. — Koloniale kwestie. - Ridder Von Epp's rede. —

Tijdens de koloniale conferentie welke te Freiburg bijeen was, heeft de Rijksstadhouder ridder von Epp een rede gehouden, waarin hij o.m. zeide:
„Wij behoeven geen rechtsgronden aan te voeren tegen de beschimping van ons in het verdrag van Versailles met betrekking tot de koloniale kwestie. Het is voldoende, dat onze wil bestaat dat niet verder toe te laten en dat wij de gevolgen daarvan ook niet kunnen dulden, aangezien wij de koloniën thans noo-

diger hebben dan toen wij ze verwierven. Het is noodzakelijk er aan te denken, dat Afrika zich thans reeds zoo lang onder vreemde heerschappij bevindt en dat op natuurlijke wijze dit land zich in de richting van vreemde heerschappij ontwikkelt. Wij hebben daarom geen tijd te verliezen, wanneer wij onze aanspraken willen doen gelden. De koloniale kwestie is voor ons geen aangelegenheid van imperialisme, maar een zaak van voeding. (Völk. Beobachter)

A. **RECHTSWETENSCHAP. — Prof. mr. W. P. J. Pompe over „Volksvoelen en Strafrechtspraak". - Reclasseering. —**

De spreker van de Sociale Ontwikkelingsweek, die in Hotel des Pays Bas te Utrecht gehouden werd, was op 4 Juni '35 de Utrechtsche hoogleeraar in het Strafrecht, prof. mr. W. P. J. Pompe. Als onderwerp behandelde hij: „Volksvoelen en Strafrechtspraak".

Na een uitvoerige inleiding vroeg spr.: „Wat is de beste uiting van het Volksvoelen?" Vroeger ging dit primitief en besliste het volk, dat vanzelf aan de rechtspraak deelnam, direct bij het juiste eind. Vandaar het instituut van de jury, zooals men in Frankrijk kent.

In ons land hebben we alleen van 1811 tot 1813, toen we niet vrij waren, een jury gekend.

Ons volk is afkeerig van de jury en gezien de ervaringen in andere landen, meent spr., dat het Nederlandsche volk zich daarmee op een juist standpunt heeft gesteld. Spr. denkt daarbij aan het vonnis over Sacco en Vanzetti, dat de geheele wereld in beroering bracht.

Vervolgens behandelde spr. de reclasseering, die in 1823 is ingesteld door het Ned. Genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen.

De reclasseeringsvereenigingen bemoeien zich ermee, dat een verdachte zich verbetert en later weer een goede plaats in de maatschappij kan innemen. De wetgever wilde de reclasseering houvast geven en met den Staat in contact brengen. In zooverre heeft de reclasseering te maken met de strafrechtspraak en hieruit is de voorwaardelijke veroordeeling geboren. De rechter kan van zijn zetel uit niet erover oordeelen of een verdachte wel in staat is bij een voorwaardelijke veroordeeling een behoorlijke plaats in de samenleving in te nemen. Hier laat hij zich voorlichten door een reclasseeringsvereeniging, die een organiseering van het volk is, dat nu zijn medewerking aan de rechtspraak verleent.

Spr. meent wel te mogen zeggen, dat de reclasseering in ons land populair is. Hij wil niet zonder meer zeggen dat de verhouding tusschen het volk en de rechtspraak volkomen in orde is en bekijkt deze daarom aan de hand van enkele voorbeelden meer critisch. Zoo noemt spr. de zaak-Giessen Nieuwkerk, toen men hoorde spreken over een zekere ontevredenheid over de rechterlijke macht.

Als men de rechterlijke macht voorstelt als de Officier van Justitie, vindt spr. het toch niet zoo moeilijk als verdediger op te treden. De rechterlijke macht is zeer aan critiek onderhevig en de jurist verkeert in een ongunstige positie, doordat zijn fouten direct aan het daglicht treden in tegenstelling met die van een medicus.

De tekorten van de bedoelde verhouding zijn niet zoo, dat er groote grieven bestaan.

Als wenschen bestaan aan beide zijden meer toenadering tusschen beiden en een beter elkaar begrijpen. In dit verband merkte spr. op, dat het niet op de eerste plaats de taak der pers mag zijn om een boeiend verslag te geven, maar dat de journalisten vooral moeten trachten een zaak te begrijpen en in dezen rust een groote verantwoordelijkheid op hen en op degenen, die invloed op de journalisten hebben, de directeuren.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Rechtswetenschap 1823 D.)**

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Laval. - Minister Marcombes overleden. —**

Op 13 Juni '35 overleed plotseling tijdens de zitting van den ministerraad, dr. Marcombes, minister van Onderwijs. Hij wordt opgevolgd door Mario Roustan, minister van Handelsmarine, die op zijn beurt zal worden opgevolgd door William Bertrand.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1833 A.)**

C. **NEDERLAND. — Pharmacologie. - Inaugureele rede van Prof. dr. S. E. de Jongh. —**

Op 7 Juni '35 heeft dr. S. E. de Jongh zijn ambt van buitengewoon hoogleeraar in de pharmacologie aan de universiteit te Leiden, als opvolger van wijlen prof. Storm van Leeuwen, aanvaard met een rede over „De beteekenis en het wezen der pharmacologie".

Prof. De Jongh zette uiteen, welk belang de pharmacologie heeft voor de geneeskunde en in welke betrekkingen zij staat tot haar zustervakken.

Spr. behandelde verder de gevaren voor vergiftiging bij den steeds verder gaanden vooruitgang der chemische industrie, het belang der toxicologie voor de kennis der oorlogsgassen, en daarna de biologische contrôle van zijn geneesmiddelen wier samenstelling niet constant of niet bekend genoeg is om hen onder de gebruikelijke verantwoording en het toezicht van den apotheker te doen vallen. Daarna kwam spr. op de vraag van de verhouding tusschen de pharmacologie en de niet-clinische wetenschap. Spr. concludeerde dat de pharmacologie zich opportunistisch moet bedienen van nagenoeg elke techniek, die in physische en chemische physiologie, anatomie of histologie in zwang is en daarbij de hulp van de vertegenwoordigers dezer vakken dankbaar heeft te aanvaarden. Het gemis aan eigen techniek beduidt dus geen armoede doch eer een beangstigenden rijkdom. De aard van de pharmacologie — beïnvloeding door stoffen — brengt nu mede, dat het experiment een veel belangrijker rol speelt dan de waarneming zonder meer; het is een uitgesproken experimenteel vak; hetgeen spreker nader uitvoerig uiteenzette. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 1815 E.)

D. **NEDERLAND. — De Groninger Boerenbond e.a. - Massale boerenvergadering te Groningen. - Motie. —**

Aan het slot der massale boerenvergadering, die op 18 Juni '35 te Groningen werd gehouden, werd de volgende motie in stemming gebracht:

„De Groninger boerenstand, bijeen in de Harmonie te Groningen op 18 Juni 1935 in een gezamenlijke vergadering van den Groninger Boerenbond, de Groninger Maatschappij van Landbouw, den Veenkolonialen Boerenbond, den Groninger Zuivelbond, gehoord de inleidingen, spreekt als zijn meening uit: dat de bearbeiding van den Nederlandschen bodem de voornaamste bestaansgrond is van ons volk en dat een welvarende en sterke Nederlandsche natie niet gedacht kan worden zonder een flinken, talrijken, onder rechtvaardige toestanden levenden Nederlandschen boerenstand, dat ieder regeeringsbeleid moet uitgaan van het scheppen van goede ontwikkelingsmogelijkheden en redelijke bestaansvoorwaarden voor onzen boerenstand, dat, ondanks de landbouwcrisiswetgeving, daaraan tot op heden zeer veel ontbreekt, omdat de tegenwoordige maatschappelijke ontwikkeling een verarmd platteland schept, daar onze boerenstand geen redelijke, in ons nationale loon- en kostenpeil passende productenprijzen ontvangt, dringt er bij de regeering met de meeste klem op aan spoedig te bevorderen: dat door verhooging van de prijzen der bodemproducten en door verlaging der op de bedrijven rustende kosten een loonende bodemexploitatie mogelijk wordt, dat, voor zoover het belang van de Nederlandsche bodemproductie dat vraagt, tot het uiterste wordt gepoogd de eigen voortbrengselen een loonenden afzet te doen vinden op de binnenlandsche markt, dat de loonen, salarissen en andere kosten in onze geheele samenleving veel meer uit het in den landbouw bestaanbare worden afgeleid."

Deze motie werd bij acclamatie goedgekeurd.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

E. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Rehabilitatie van Prof. Karl Barth. —**

Na een disciplinair proces voor de rechtbank te Keulen is prof. Karl Barth, hoogleeraar in de godgeleerdheid aan de universiteit te Bonn, op 20 Dec. van het vorige jaar uit zijn ambt ontzet, omdat hij had geweigerd den ambtseed in den voorgeschreven vorm af te leggen. Hij wilde aan den eed van trouw aan den Leider en Rijkskanselier namelijk de woorden toevoegen „voor zoover ik dat als evangelisch Christen voor God kan verantwoorden". Tegen het tegen hem gevelde vonnis, hetwelk hem bovendien het recht op pensioen ontzegde en hem alleen een jaar lang half wachtgeld toekende, was prof. Barth in hooger beroep gekomen bij het Pruisisch hoog-administratief gerechtshof. Dit hof heeft het tegen prof. Barth gevelde vonnis vernietigd; hij is op pensioen gesteld. (Zwitsersche Evangel. Persdienst)
(Vorig bericht blz. 1624 A.)

F. **NEDERLAND. — Actie Nationale Veiligheid in Zeeuwsch-Vlaanderen. —**

In overleg met eenige ambtgenooten heeft de heer J. Huizinga, burgemeester van Terneuzen, alle burgemeesters van Oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen bijeengeroepen voor een bespreking met vertegenwoordigers van het Comité voor Nationale Veiligheid. In deze vergadering werd een uiteenzetting gegeven door den heer Mathon, lid van het hoofdbestuur van het Comité voor Nationale Veiligheid, en door den luitenant-generaal Van Ermel Scherer, militair des-

kundig adviseur van het comité. Hierna werd besloten om ter voorlichting van de bevolking, in vier centra van Oost-Zeeuwsch-Vlaanderen openbare vergaderingen te organiseeren, waar door deskundige sprekers de groote belangen zullen worden uiteengezet, die zoowel voor Nederland en voor West-Europa in het algemeen alsook voor Zeeuwsch-Vlaanderen in het bijzonder, zijn gemoeid met het op peil brengen van geoefendheid, samenhang en materieelvoorziening der Nederlandsche weermacht.
(Telegraaf) **(V. b. Comité v. Nat. Veiligheid 1739 K.)**

21 JUNI 1935

A. **DUITSCHLAND. — Stillhalte. —**
Het verslag van de Bank voor Intern. Betalingen over 1934 bevat enkele mededeelingen over de Duitsche „Stillhalte". Het eerste Stillhalte-accoord van 1931 omvatte vorderingen tot een totaal van M. 6.3 milliard. Eind Dec. 1934 was de „Stillhalte" tot M. 1.734 mill. teruggeloopen, terwijl in totaal (incl. de z.g. „offene Kreditliniën") M. 2.007 mill. onder de „Stillhalte" viel. Het verloop in 1934 was voor de verschillende deelnemende landen als volgt:

	Febr. 1934	Dec. 1934	Daling in 1934
	(in mill. mark)		
Engeland	615	517	— 98
Zwitserland	528	459	— 69
Ver. Staten	639	430	—209
Nederland	328*)	224	—104
Frankrijk	104	68	— 36
Andere landen	47	36	— 11
Totaal	2.261	1.734	—527

De vermindering is in hoofdzaak een gevolg van verkoop van „Registermarken" aan toeristen voor reisdoeleinden.
*) In 1931 nam Nederland voor M. 464 mill. deel aan de Duitsche „Stillhalte". (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Stillhalte 1690 M.)

B. **MEXICO. — Kabinet-Cardenas afgetreden. - Nieuw kabinet gevormd. —**
De Mexicaansche regeering onder leiding van Cardenas is op 15 Juni '35 wegens een conflict met president Galles inzake de toegevendheid der Cardenas-regeering jegens de stakende arbeiders, afgetreden. Op 18 Juni werd een nieuw kabinet samengesteld. Op de lijst komen voor:
Silvester Barba Gonzales (tot dusver minister van Arbeid): Binnenlandsche Zaken; Fernando Gonzales Roa (vroeger gezant in Washington): Buitenlandsche Zaken; Eduardo Suarez: Financiën; Generaal Saturnino Oedillo: Landbouw; Generaal Rafaël Sanchez Tapia: Economische Zaken; Generaal Andrea Figueroa: Oorlog; Vasquez Vela: Onderwijs; Generaal Mujica (tot dusver Economische Zaken): Verkeerswezen.
Verder hebben nog zitting in het kabinet Cosme Rinojosa, als leider van het bondsdistrict, alsmede Gabino Vasquez.
(El Debate) **(Vor. ber. Kabinet 1595 B.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — De gewijzigde N.R.A. aangenomen. - Tot 1 April 1936 verlengd. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft op 14 Juni '35 met 338 tegen 30 stemmen de resolutie tot verlenging van de N.R.A., zooals zij door den Senaat was geamendeerd, aangenomen. De gewijzigde N.R.A.-bepalingen blijven thans tot 1 April 1936 van kracht. Amerika heeft nu de nieuwe door het Hooggerechtshof gedwongen N.R.A. Het oude machtige lichaam, dat werkgevers en werknemers naar zijn hand kon zetten, is niet meer; wat er voor in de plaats is getreden is een soort nationaal registratie- en adviesbureau, meer niet. Voorloopig zullen de codes grootendeels blijven bestaan, zij het dan als vrijwillige instelling. De belanghebbenden hebben ingezien, dat de codes, waartegen zooveel tegenstand was, toch ook hun goede zijde hadden. De arbeiders in de eerste plaats kwamen op voor de codes. Zij echter konden weinig doen om ze te handhaven, daar het contracten tusschen de werkgevers betrof. Het eenige wat de arbeiders doen konden was dreigen met staking. Zij zagen hun loonen en werktijden en de positie hunner organisaties bedreigd en besloten daarvoor te vechten. Dit bleek echter vooralsnog niet noodig, omdat ook de werkgevers er in groote meerderheid hun belang in zagen de codes te behouden.
Het was een merkwaardige ommekeer. Eerst juichte men over de beslissing van het Hof. Maar deze was nog geen week oud, of pessimisme en verwarring traden in bij de industrieelen, bij zakenmenschen en in beurskringen. Men zag zich plotseling beroofd van de bescherming, die de codes aan de prijsstructuur boden en begon nu pas te beseffen, hoe reguleerend en stabiliseerend de N.R.A., ondanks de vroeger betreurde fouten, had gewerkt.
(New York Herald - Nieuwsbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. N.R.A. 1833 B.)

D. **Z.EXC. MONSEIGNEUR PAOLO GIOBBE. — Apostolisch Internuntius te Den Haag. —**
Dezer dagen is als opvolger van mgr. Lorenzo Schioppa, Z.Exc. Monseigneur Paolo Giobbe, aartsbisschop van Ptolemais van Egypte, apostolisch nuntius te Begota (Columbië), tot apostolisch internuntius te Den Haag benoemd.

Z.Exc. Mgr. Paolo Giobbe.

Paolo Giobbe is geboren te Rome 10 Januari 1880; op 3 Mei 1909 werd hij buitengewoon pauselijk ceremoniemeester; op 6 November 1917 huisprelaat van Z. H.; censor van de Academie van Liturgie of Eeredienst te Rome, eene stichting van Paus Benedictus XIV, minutante (d.w.z. schrijver), later ambtenaar aan de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs in 1914; minutante aan de H. Congregatie voor de Oostersche Kerk in December 1917; rector van het Urbaansch College van de Voortplanting des Geloofs in 1918; lid van de Commissie voor den Goddelijken Eeredienst, gesticht 31 Mei 1919 en verbonden aan het Romeinsche Vicariaat, in 1919; commandeur in de Orde van het H. Graf in December 1919.
Mgr. Giobbe werd 30 Maart 1925 benoemd tot titulair-aartsbisschop van Ptolemais van Egypte, den metropolitanen zetel van Thebe II, thans El-Menchiyeh of El Menchah, en gewijd op 26 April 1925 in de kapel van het College tot Voortplanting des Geloofs door den staatssecretaris van Z. H., Pietro Kardinaal Gasparri. Hij was toen aangewezen als apostolisch nuntius van de tweede klasse bij de Regeering of liever den President van de republiek Columbië, alwaar hij opvolgde aan Mgr. Vicentini, te voren internuntius bij ons Hof.
Evenals zijn voorganger, Mgr. Schioppa z.g., zal Mgr. Giobbe derhalve den titel voeren van apostolisch nuntius, apostolisch internuntius bij het Koninklijk Hof der Nederlanden. (De Tijd)
(Vor. ber. Mgr. Schioppa 1778 F.; Photo 1778a)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting Gemeentefonds. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging en verhooging van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Gemeentefonds voor het begrootingsjaar 1933-1934.
In de Memorie van Toelichting merkt de minister op, dat als basis voor de oorspronkelijke raming is genomen de uitkeering voor het uitkeeringsjaar 1932-1933 terwijl rekening werd gehouden met een regelmatigen aanwas der bevolking. Deze bevolkingstoeneming bleek grooter dan was aangenomen hetgeen een verschil geeft met de primitieve raming van *f* 929.519,47. Bij de eerste raming kon geen rekening worden gehouden met de verhooging van de uitkeering inge-

volge artikel 36 van het K.B. van 4 November 1929 voor gemeenten wier grenzen gewijzigd zijn en met een verrekening dezer uitkeering over 1931-1932. Een en ander geeft te samen een meerdere uitgaaf van *f* 83.803,37. Tenslotte is bij de primitieve raming gerekend op een bedrag van *f* 1.848.000 wegens vermindering der uitkeering ingevolge de wet van 18 Maart 1932 welke vermindering later slechts *f* 210.287 bleek te bedragen. Als gevolg hiervan was een meerdere uitgaaf noodig van *f* 1.637.713. De overschrijding moet in totaal worden gesteld op rond *f* 2.651.036. Gebleken is dat de opbrengst der belastingen, geheven ten bate van het fonds over het boekingsjaar 1933-34 op een hooger bedrag kan worden gesteld dan oorspronkelijk is geraamd, zoodat deze hoogere uitgaven kunnen worden gedekt door deze meerdere belastingopbrengst. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. 1425 G.; Tw. Kamer 1844 F.)

22 JUNI 1935

A. ENGELAND. — Britsch-Duitsche vlootaccoord. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — De **„Temps"** schrijft te zijn verrast door de bepalingen van de overeenkomst. Evenals de meeste andere bladen acht het blad het bevreemdend, dat de Britsche regeering weliswaar Parijs en Rome om raad gevraagd heeft, maar denzelfden dag, waarop de antwoorden te Londen zijn aangekomen, met Duitschland de overeenkomst heeft gesloten.
In **„Paris Soir"** schrijft Sauerwein, dat het een merkwaardige wijze van samenwerken is, Frankrijk voor een voldongen feit te stellen.

POLEN. — **„Koerjer Warszawski"** legt er den nadruk op, dat o.a. het Stresa-front niet meer bestaat.

ITALIE. — De **„Giornale d'Italia"** stelt vast, dat Engeland met de onderteekening van dit verdrag zijn eigen vrede met Duitschland heeft gesloten. Voor Engeland is het groote probleem van na den oorlog opgelost en de vlootconcurrentie is beëindigd.

ENGELAND. — De **„Times"** wijst erop dat de overeenkomst niet beschouwd wordt als een vermindering van de vriendschap tusschen Engeland, Frankrijk en Italië of van de verplichtingen, waardoor Engeland reeds gebonden is. Engeland zoekt geen nieuwe relaties ten koste van oude vriendschappen.

DUITSCHLAND. — Onder den titel: „De overwinning van een eerlijke bespreking" wijst de **„Völkischer Beobachter"** erop dat slechts vier weken verloopen zijn sinds de Leider de beginselen van de Duitsche buitenlandsche politiek heeft uiteengezet en thans brengt de telegraaf reeds het bericht van het tot stand komen van de Duitsch-Engelsche vlootovereenkomst. Daarmede is punt 8 van het door den Leider voorgestelde Europeesch program verwezenlijkt. **(Vorig bericht blz. 1845 D.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Wettelijke voorziening tegen plotselinge prijsstijging. —

Bij den Volksraad is op 17 Juni '35 een spoed-ordonnantie ingediend tot instelling van contrôle op den handel, waardoor beoogd wordt een plotselinge scherpe prijsstijging te voorkomen, indien de aanvoer van gebruiksgoederen door bijzondere omstandigheden tijdelijk of blijvend mocht worden stopgezet.

(Aneta)

C. VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. - Een milliardenprogram van President Roosevelt. —

President Roosevelt heeft aan de commissie, die belast is met de bestrijding der werkloosheid, zijn werkprogramma doen toekomen, dat voorziet in het tewerkstellen van 3.500.000 werkloozen.
De President verklaarde, dat de regeering beschikt over vier milliard dollar, dat over 3.500.000 werkloozen moet worden verdeeld. Practisch gesproken zou dit dus neerkomen op 1100 à 1200 dollar per man, met inbegrip van materiaal en algemeene onkosten. In elk steuntrekkend gezin zal aan één lid in werkverschaffing arbeid worden verstrekt.

(New York Herald, Parijs)

(V. b. Werkverschaff. 1776 C.; Werkloosh. 1713 F.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — „Kerk en Huwelijk" in Engeland. —

De Anglic. Kerkvergadering van Canterbury heeft een rapport over „Kerk en Huwelijk" behandeld, dat de bisschop van Salisbury namens een daartoe benoemde commissie had uitgebracht. De hoofdvraag was, of de Kerk het huwelijk van gescheiden personen, wier vorige echtgenoot(e) nog in leven is, mag inzegenen en zulke personen nog tot de heilige sacrament mag toelaten.
De volgende resoluties werden aangenomen:
I. De vergadering bevestigt als des Heeren beginsel een norm, dat het huwelijk is een levenslange en onverbrekelijke vereeniging van één man en één vrouw met uitsluiting van alle anderen aan iedere zijde.
II. Zij verklaart, dat, als consequentie, in geen enkele omstandigheid christelijke mannen of vrouwen kunnen hertrouwen gedurende het leven van vrouw of echtgenoot zonder inbreuk te plegen op de beginselen, waardoor de instelling van het huwelijk wordt geregeld overeenkomstig de leer van Christus.
III. Om het beginsel van een levenslange verplichting, welke duidelijk is neergelegd in de „Marriage Service" te handhaven, zal de Kerk niet toelaten dat deze dienst wordt gebruikt in gevallen van personen wier partij nog leeft.
Ieder die in strijd met de tweede resolutie hertrouwt zal niet worden toegelaten tot de sacramenten en voorrechten der Kerk; tenzij op die voorwaarden, welke de Kerk voorschrijft.

(Sunday Times)

E. JAPAN. — Formosa. - De verbeurdverklaring van de „Juno". - Vrijgegeven. —

Aneta verneemt dat de tankboot „Juno", welke door Japansche autoriteiten van Formosa was vastgehouden wegens het binnenvallen van verboden wateren tijdens stormweer, thans is vrijgelaten. De boete van den gezagvoerder, welke aanvankelijk bepaald was op 2.000 Yen, is tot 500 Yen verminderd. (Aneta)

(Vorig bericht blz. 1797 E.)

F. NEDERLAND. — De jaarcijfers der Staatsspoorwegen en van de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij. —

Het door de Nederlandsche Spoorwegen in 1934 geleden verlies bedraagt *f* 30.798.146, waarvan voor rekening van de H.IJ.S.M. komt 22½/40¼, of *f* 17.110.090.
Ingevolge art. 8 (2) der Overeenkomst 1920 H.S., nader gewijzigd bij overeenkomst 1931 H.S., moet de Staat der Nederlanden een bedrag van *f* 18.010.090 uitkeeren. De winst- en verliesrekening sluit dan met een winst van *f* 900.000.
Wat de Mij. tot Expl. van Staatsspoorwegen betreft komt voor haar rekening 18/40½ of *f* 13.688.073.
Ingevolge art. 8 (2) der bovengenoemde overeenkomst moet de Staat *f* 14.408.073 uitkeeren. Haar winst- en verliesrekening sluit dan met een winst van *f* 720.000.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Spoorwegen 1726 A.; Opbrengsten 1689 A.)**

G. LUCHTVAART. — Postvervoer Nederl. Oost-Indië.

De perschef van het staatsbedrijf der P.T.T. publiceert in de Nederlandsche Mercuur van 7 Juni '35 de financieele uitkomsten van het luchtpostverkeer Nederland—Ned.-Indië over 1934. In de richting Nederland—Ned.-Indië bedroegen de opbrengsten van de postvluchten Amsterdam—Bandoeng aan Nederlandsche correspondentie *f* 442.615, pakketpost *f* 9.592, opbrengst buitenlandsche correspondentie *f* 186.687, totale opbrengst *f* 638.894 of *f* 12.286 gemiddeld per wekelijksche vlucht. In de richting Bandoeng—Amsterdam waren de postopbrengsten resp.: *f* 535.546, *f* 3.201 en *f* 163.317, totale opbrengst *f* 702.064. In beide richtingen bedroeg dus de geheele postopbrengst *f* 1.340.958 of ongeveer 50 pct. van de aan de K.L.M. gegarandeerde subsidie. (Nederl. Mercuur)

(Vor. ber. Ned.Indië-dienst 1837 D.)

H. ENGELAND. — Britsch-Duitsche vlootaccoord. - Verklaring van den minister van Marine, Sir Bolton Eyres Monsell. —

Sir Bolton Eyres Monsell, de Britsche minister van Marine, heeft in een op 19 Juni '35 gehouden radiorede het Duitsch-Engelsche vlootaccoord toegelicht. Duitschland zal zich, volgens Sir Monsell, onthouden van een bewapeningswedloop ter zee, niet alleen met Groot-Brittannië, maar met elk ander land, als gevolg van het accoord.
Omtrent de duikbooten zeide hij, dat, gezien de onwaarschijnlijkheid van hun afschaffing op dit oogenblik, indien Duitschland gelijkgerechtigd moet zijn met de andere mogendheden, het natuurlijk het recht moet hebben om duikbooten te bouwen, en daar andere landen krachtens de bestaande vlootverdragen

het recht hebben op pariteit met Engeland ten aanzien van deze categorie, moet Duitschland een dergelijk recht hebben. Niettemin heeft het zich bepaald tot de uitoefening van dit recht voor 45%.
De admiraliteit, aldus Monsell, meent dat indien zij het aanbod van Duitschland van de hand had gewezen, Engeland een zeer ernstige verantwoordelijkheid op zich zou hebben genomen. (Daily Telegr.)
(Vorig bericht blz. 1848 A.)

23 JUNI 1935

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Werkloosheidssubsidiefonds. - De Begrooting. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot vaststelling van de begrooting van het Werkloosheidssubsidiefonds voor 1935.
In de memorie van toelichting geeft de regeering de volgende totalen voor 1935 van het Werkloosheidssubsidiefonds: Gewone dienst uitgaven *f* 104.150.000; inkomsten *f* 9.550.000; nadeelig slot *f* 4.600.000; kapitaaldienst: uitgaven en inkomsten *f* 50.800.000; slot nihil.
De begrooting 1935 sluit dus wat den gewonen dienst aangaat met een nadeelig slot van *f* 4.600.000
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 1697 A.; Tw. Kamer 1847 E.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Ouderdomspensioen en sociale verzekeringen. —**
Met 76 tegen 6 stemmen heeft op 19 Juni '35 de Amerikaansche Senaat het „Wetsontwerp inzake sociale veiligheid" aanvaard, krachtens hetwelk in de Ver. Staten ouderdomspensioen en sociale verzekeringen bij de wet worden geregeld. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - „Nozema" goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 20 Juni '35 het wetsontwerp tot oprichting van de N.V. Nederlandsche Omroep Zender Maatschappij „Nozema" zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. De heeren De Visser en Sneevliet verzochten aanteekening tegen te zijn.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1800 E.; Tw. Kamer 1849 A.)

D. **ENGELAND. — Kabinet-Baldwin. - Aanvullende benoemingen. —**
De aanvullende benoemingen voor het nieuwe kabinet-Baldwin zijn officieel bekend gemaakt. Het betreft hier de bezetting der posten van ministers, die geen kabinetsrang hebben, alsmede de benoeming van eenige staatssecretarissen.
Acht der nieuwe functionarissen behooren tot de conservatieve partij, terwijl de negende behoort tot de nationale Labourpartij.
Tot minister voor de mijnen is benoemd de afgevaardigde Crookshand, tot minister voor de pensioenen Hudson. Onderstaatssecretaris in het Home Office is Wallace, parlementair secretaris in het ministerie van Arbeid Muirhead, parlementair onderstaatssecretaris voor de dominions Lord Stanley, parlementair en financieel secretaris der Admiraliteit Warrender en lord-civiel der Admiraliteit de nationale Labourman Lindsay. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Kabinet 1834 D.)

E. **NEDERLAND. — Leger en Vloot. —**
Op het oogenblik zijn er in totaal 10 oorlogsbodems voor onze marine in aanbouw of gevoteerd:
1. De kruiser „De Ruyter", die op 11 Mei '35 te water kwam. Volledige officieele gegevens over dit schip zijn nog steeds niet gepubliceerd. Voor zoover bekend heeft het de volgende eigenschappen: standaard-waterverplaatsing = 6000 ton, lengte 168 M., over alles 170.8 M., grootste breedte 15.6 M., diepgang 4.9 M.; bewapening 7 kns. van 15 c.M., 10 a.l. mitrailleurs van 40 m.M.; pantsering gordel 50 m.M., dek 30 m.M.; machine vermogen 66.000 P.K., waarmede een snelheid van 32 mijl en bij 10% overbelasting van de machines 33 mijl bereikt moet worden; uitgerust met 1 katapult en 2 vliegtuigen. Het schip wordt gebouwd bij Wilton-Fijenoord te Rotterdam en zal in het voorjaar van 1936 met zijn proeftochten kunnen beginnen. De machines worden gebouwd bij „De Schelde" te Vlissingen. Als eerste commandant is aangewezen de kapitein-luitenant ter zee A. C. van der Sande Lacoste.
2. De onderzeeboot O 16, in aanbouw bij „De Schelde" te Vlissingen. Deze onderzeeboot zal een iets verbeterde editie van het type K XIV vormen.
3. De in 1931 gevoteerde flottieljeleider. De artillerie van dit schip is besteld, de romp en de machines zijn voorzoover bekend nog niet aanbesteed. De minister van Defensie heeft eenige gegevens over dit schip medegedeeld in een antwoord op vragen van een Kamerlid: standaardwaterverplaatsing 3.350 ton, bewapening 6 kns. van 15 c.M., 4 a.l. mitrailleurs van 44 m.M., 4 mitrailleurs van 12.7 m.M., 6 torpedolanceerbuizen van 53 c.M.; vaart vol te houden over een bepaalde niet nader aangegeven afstand 32.5 mijl; bemanning 285 koppen.
4 en 5. De voor 1935 gevoteerde onderzeebooten K XIX en K XX zijn nog niet in opdracht gegeven. In Mei zijn proeven genomen met een model in de proeftank te Wageningen.
6—9. De 4 voor 1935 gevoteerde mijnenvegers zijn evenmin in opdracht gegeven.
10. Een politievaartuig voor de Noordzee-visscherij, in aanbouw bij „De Schelde" te Vlissingen. (Onze Vloot)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1615 H.)

F. **LUCHTVAART. — K. L. M. - Ambulance-vliegtuig. - Zuster Westerhof onderscheiden. —**
Op 20 Juni '35 is op Schiphol het ambulance-vliegtuig gedemonstreerd, deel uitmakende van den gespecialiseerden medischen dienst van de K. L. M. De demonstratie werd bijgewoond door H. K. H. Prinses Juliana, die tevoren aan Zuster Westerhof de Florence Nightingale-medaille uitreikte. (De Tijd)
(Vor. ber. K. L. M. 1837 D.)

G. **FRANKRIJK. — Discontoverlaging. —**
De Bank van Frankrijk heeft op 20 Juni '35 haar disconto verlaagd van 6 op 5%. (Le Matin)
(Vorig bericht blz. 1818 H.)

H. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Jeftitsj afgetreden.**
De Zuid-Slavische regeering is afgetreden. Minister-president Jeftitsj heeft op 20 Juni '35 bij den regentschapsraad het ontslag der geheele regeering ingediend. Dit ontslag is aanvaard.
Een felle rede in de Kamer tegen de Kroaten, waarin Banitsj den Kroaten verwijtte den Koning te hebben vermoord, was aanleiding tot de crisis.
(Vreme, Beograd) **(Vorig bericht blz. 1622 B.)**

I. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Regeeringsverklaring van Malypetr. —**
Het nieuwgekozen Tsjecho-Slowaaksche parlement is op 18 Juni '35 geopend. De 44 afgevaardigden van de Sudeten-Duitsche Partij kregen plaatsen aangewezen tusschen de communisten en de sociaal-democraten.
Minister-president Malypetr opende de zitting en nam den afgevaardigden de gelofte op den staat en de grondwet af, die door de Duitsche afgevaardigden in het Duitsch werd gedaan. Behoudens eenige interrupties der communisten had de zitting een rustig verloop.
In de regeeringsverklaring, die minister-president Malypetr voorlas, wees deze erop, dat de groote meerderheid van het Tsjecho-Slowaaksche volk zich bij de verkiezingen heeft uitgesproken vóór de tot dusverre gevoerde coalitiepolitiek.
Wat de buitenlandsche politiek betreft, zal de regeering de tot dusverre gevolgde richtlijnen handhaven. Het in overeenstemming met Frankrijk en de Kleine Entente, maar ook in overeenstemming met Engeland, Italië en de Sovjet-Unie, benevens nog eenige andere staten beoogde doel van verwerkelijking van het Oost- en Midden-Europeesche pact, zal verder worden nagestreefd. (Národni Politika, Praha)
(Vor. ber. Malypetr 1563 H.)

24 JUNI 1935

K. **NEDERLAND. — Transfer-verdrag met Duitschland. - Aanvullingen, verklaringen en onderteekening.**
Van officieele zijde wordt bericht, dat het transferprotocol te Berlijn door vertegenwoordigers der Nederlandsche en Duitsche regeeringen is onderteekend.
Omtrent deze regeling wordt nog het volgende medegedeeld:
1e. Nederlandsche schuldeischers van vorderingen, welke een goudclausule dragen, doen door het aannemen van de uit het

transferprotocol voortvloeiende betalingen, voor zoover de betalingen door de Duitsche debiteuren op papierbasis berekend zijn, geen afstand van hun eventueele rechten tot betaling in goud of tegenwaarde daarvan, van de later opeischbaar wordende renten en van hun kapitaalvordering.
2e. Het criterium, wie als Nederlandsche schuldeischers in den zin van het protocol te beschouwen zijn, is in het algemeen ongewijzigd gebleven.
Een nieuwe beperking is daaraan toegevoegd, dat personen van niet-Nederlandsche nationaliteit, die na 1 Juli '35 hun zetel of vaste woonplaats in Nederland gevestigd hebben, ook al waren zij op 1 Juli '35 reeds eigenaren van de betreffende effecten of andere vorderingen, niet onder de transferregeling vallen, tenzij de opbrengsten uit die effecten of vorderingen reeds krachtens een vorige transferregeling aan een Nederlandschen schuldeischer getransfereerd werden.
3e. De gelegenheid tot aanmaak van certificaten van couponbladen, die in het vorige protocol aan zekere termijnen was gebonden, is thans weder zonder termijnbeperking opengesteld voor alle Nederlandsche schuldeischers die de in het transferprotocol voorziene uitkeeringen boven het contant te betalen gedeelte wenschen te verkrijgen.
Dit laatste geldt ook voor dividendbladen van aandeelen, welke dus eveneens moeten worden ingeleverd om daartegen certificaten te ontvangen.
De aandacht wordt er op gevestigd, dat houders van dividendbewijzen, waarop van 1 Juli 1935 af dividend gedeclareerd wordt, deze dividendbewijzen niet naar Duitschland ter incasso moeten zenden, doch de dividendbladen inclusief bedoeld bewijs, moeten inleveren ter verkrijging van certificaten.
4e. Nederlandsche schuldeischers wier effecten in Duitschland liggen, kunnen, indien zij certificaten willen laten aanmaken, hun mantels en coupon- c.q. dividendbladen naar Nederland laten komen.
De Duitsche regeering heeft zich bereid verklaard de betreffende aanvragen tot verzending der effecten naar Nederland goed te keuren.
5e. De aandacht wordt er nogmaals op gevestigd, dat „Holland-Marken" uitsluitend gebezigd kunnen worden door den eigenaar van de obligatiën, resp. aandeelen of andere vorderingen.
Bij de uitgifte van de chèques op naam zullen bewijzen van dien eigendom worden vereischt.
6e. Nederlandsche eigenaren van onroerende goederen in Duitschland, die voor hun onderhoud, reparaties of verbouwing van hun bezittingen geld buiten Duitschland hebben moeten opnemen en daarvoor zoodanige renteverplichtingen hebben moeten aangaan, dat een vermindering hunner getransfereerde opbrengsten uit Duitsch bezit een voor hen bijzonder drukkende last zou worden, kunnen zich tot de Nederlandsche regeering wenden, die daaromtrent met de Duitsche regeering overleg zal plegen, ten einde zoo mogelijk voor deze bijzondere gevallen een van den algemeenen regel afwijkenden maatregel te treffen.
(Alg. Handelsblad - Nieuwe Rotterd. Crt. - Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1841 B.)

A. INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TE GENEVE. — Negentiende bijeenkomst. - Beginselconventie 40-urenweek definitief aangenomen. —
De Arbeidsconferentie heeft op 22 Juni '35 de eindstemming gehouden over de door de Commissie van 46 voor de verkorting van den arbeidstijd voorgestelde algemeene beginsel-conventie ten gunste van de veertigurige arbeidsweek onder handhaving van den levensstandaard der arbeiders.
Deze conventie, die op 20 Juni '35 de eerste stemming met 81 tegen 33 stemmen passeerde, verkreeg thans bij de eindstemming 79 stemmen voor en 30 tegen, zoodat de vereischte tweederde meerderheid ruimschoots was verkregen en zij dus definitief is aangenomen. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 1843 C.)**

B. ENGELAND. — Britsch-Duitsche vlootaccoord. -
De volgende tabel geeft de voorgestelde tonnages van de Britsche en Duitsche oorlogsvloten, neergelegd in het Britsch-Duitsche vlootaccoord:

	Gr.-Brittannië	Duitschland
Totaal tonnage	1.201.700	420.595
Slagschepen	525.000	183.750
Zware kruisers	146.800	51.380
Lichte kruisers	192.200	67.270
Torpedojagers	150.000	52.500
Vliegtuig-moederschepen	135.000	51.380

Aan Duitschland is toegestaan zijn tonnage voor slagschepen te verhoogen met 153.700 tons, voor zware kruisers met 50.000 tons, voor lichte kruisers met 32.000 tons, voor torpedojagers met 43.000 tons en voor vliegtuig-moederschepen met 22.000 tons.
Op de overeengekomen basis van 45% is aan Duitschland toegestaan onderzeeërs te bouwen tot een totaal tonnage van 23.700 tons. (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 1848 H.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche uitgave. —
Duitsch: Ruth Schaumann — „Der singende Fisch". (G. Grothe'sche Verlagsbuchhandlung, Berlin)
Engelsch: John Cowper Powys — „Jobber Skald". (Lane)
Fransch: Jerôme et Jean Tharaud — „Cavaliers d'Allah" (la première partie d'une trilogie). (Aux Edit. Plon)
Italiaansch: Enrico Terracini — „Quando avevamo ventanni" (Solaria, Firenze)
Nederlandsch: G. Josselin de Jong — „Wij Zigeuners". (Scheltens & Giltay, Amsterdam)
Slowaaksch: Milo Urban — „Zivy Bic" (De levende zweep). Standaardwerk der Slowaaksche literatuur; beschrijving van een door den oorlog ontredderd Slowaaksch dorp. (Druzstevni Prace)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1839 B.)**

D. CHINA. — Japansche penetratie. - Chineesche critiek. —
De moord op 2 Chineesche journalisten, te Tientsin, handlangers van Japan, de arrestatie van 4 Japansche excursionisten zonder paspoort te Tsjahar, die officieren van den Japanschen inlichtingsdienst bleken te zijn, zijn oorzaken der uitvoering van de reeds jarenlange bestudeerde Japansche expansiepolitiek in Noord-China.
De 4 Japansche officieren zijn ongeveer twintig minuten door een Chineeschen beambte vastgehouden. Moeten wij Chineezen tot straf hiervoor eenige provincies verliezen? En wat zeggen Engeland, Amerika Frankrijk? (Takoeng Pao) **(Vor. ber. 1839 C.)**

E. HENDRIKA VAN TUSSENBROEK OVERLEDEN.
22 Juni '35 is op 80-jarigen leeftijd te Doorn de bekende componiste van kinderliedjes, Mevr. Hendrika van Tussenbroek, overleden.
Hendrika van Tussenbroek was 2 Dec. 1854 te Utrecht geboren; zij ontving daar haar muzikale opleiding van Richard Hol en vestigde zich daarna als zangonderwijzeres te Amsterdam, om terug te keeren naar Utrecht, waar zij jarenlang als piano- en zangonderwijzeres zeer gezien geweest is.
Jong Nederland kent haar composities: wij behoeven maar te noemen: Wie geen R kan zeggen die blijft thuis, Speelliedjes, het kluchtspel De geleende Koekenpan, Van een satanschen kater en eendengesnater, Zoo worden loome tongen los. Dat zijn overbekende liedjes geworden, die nog zeker lang op het repertoire van zingende kinderen zullen blijven.
(Red. K. H. A.)

25 JUNI 1935

F. DUITSCHLAND. — Transfer-moratorium verlengd.
Dr. Schacht heeft op 24 Juni '35 een volledig moratorium afgekondigd, ingaande per 1 Juli '35 voor alle buitenlandsche leeningen met middelmatig langen en langen looptijd voor de Ver. Staten en alle andere landen, met welke Duitschland geen clearing- of transfer-overeenkomst heeft gesloten.
Het Deutsch. Nachr. Bur. verwijst in dit verband naar het communiqué van de Berlijnsche transferconferentie van 29 Mei 1934, waarin een voorloopig moratorium voor genoemde verplichtingen voor één jaar werd afgekondigd. Daar de factoren die tot het moratorium aanleiding hadden gegeven, intusschen allerminst zijn verdwenen en met name de Duitsche deviezenpositie nog is achteruitgegaan, ziet de Duitsche Rijksbank zich genoodzaakt, het moratorium voor één jaar te verlengen.
Transfer naar de Saar vindt niet plaats.
Het moratorium heeft wederom geen betrekking op de Dawes- en Youngleeningen, waarvoor door Duitschland speciale overeenkomsten binnen het kader van het handelsverkeer met het buitenland zijn gesloten.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Transfermorat. 1452 B.)**

A. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Een beschouwing van den directeur der B.E.N.A.S. —
De heer C. J. P. Zaalberg, directeur van de Maatschappij tot Behartiging van de Nationale Scheepvaartbelangen (B.E.N.A.S.), heeft in het kwartaalsoverzicht van de Amsterdamsche Bank een beschouwing gewijd aan de Nederlandsche scheepvaart, waaraan wij eenige cijfers ontleenen:

Tewaterlatingen:

1931	1.6 millioen	B.R.T.
1932	0.7 „	„
1933	0.5 „	„
1934	0.97 „	„

Netto inkomsten uit reizen:

In 1929 .	*f* 196.000.000	In 1932 .	*f* 86.000.000
„ 1930 .	155.000.000	„ 1933 .	66.000.000
„ 1931 .	125.000.000		

Arbeiders, diensten en productie:

	Verkoopwaarden afgeleverde producten en diensten	Aantal arbeiders op 15 Sept.
1925	*f* 124.167.000	31.323
1926	122.866.000	32.393
1927	139.270.000	35.272
1928	164.512.000	38.216
1929	150.847.000	41.390
1930	195.836.000	37.410
1931	115.298.000	20.794
1932	47.122.000	11.737
1933	39.274.000	12.164

De Nederlandsche koopvaardijvloot telt op dit oogenblik: 406 schepen met 1.900.361 B.R.T.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. Scheepvaart 1824 E.)**

B. GEESTELIJK LEVEN. — „Kerk en Vrede". - Jaarvergadering. - Militia Christi. —
Nadat de Ver. „Kerk en Vrede" op 14 Juni '35 te Leeuwarden een vergadering van huishoudelijken aard had gehouden en op 15 Juni '35 een wijdingssamenkomst, hield de voorzitter, prof. dr. G. J. Heering, de „Jaarrede". Hij sprak o.a. er zijn vreugde over uit, dat, al moet hij om gezondheidsredenen het voorzitterschap neerleggen, hij toch als medewerker aan Kerk en Vrede verbonden blijft. Zij laatste jaarrede wijdde spr. aan wat hem en anderen elf jaar geleden bewogen had om „Kerk en Vrede" op te richten en dat hem in dien strijd had gedragen. Het is de krijgsdienst van Christus, waarvan reeds Paulus spreekt, de militia christi, die heel wat meer dan den principieelen strijd tegen het oorlogswezen omvat, maar zonder dien strijd niet te denken is, omdat de oorlog, speciaal de moderne oorlog, de grootst mogelijke verachting van het evangelie beteekent. Daarom heeft het geen zin om Kerk en Vrede haar militant karakter kwalijk te nemen (de militia christi is militant) of om haar défaitisme te verwijten. Zij zou défaitist moeten heeten, als zij den geloofsstrijd tegen het militarisme opgaf, of, zooals een ander deel der Kerk, hem niet aandurfde. Ook zijn er in eigen gelederen défaitisten geweest, die tegenover het fascistisch gevaar van buiten een bepaald soort oorlog wilden goedpraten. Het is ons echter niet geoorloofd, onrecht met onrecht (wat de oorlog in de hevigste mate is) te keeren. De Kerk geve hier het voorbeeld aan het volk, en volge niet het volk in zijn geweldsdrang. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1376 F.)**

C. LUCHTVAART. — Records. - Gravin Carina Negrone. - Maryse Hilsz. —
De Italiaansche aviatrice gravin Carine Negrone is er op 21 Juni '35 in geslaagd het wereld-hoogterecord voor vrouwen te verbeteren door een hoogte van 12.043 M. te bereiken.
Zij is de tweede vrouw, die de 10.000 M. heeft weten te overschrijden, daar tot voor enkele dagen geleden het record nog met 9791 M. op naam der Française Maryse Hilsz stond. Deze zelfde was het, die op 17 Juni '35 haar record op 11.800 M. bracht.
(Corriere della Sera) **(Vor. ber. Records 1655 E.)**

D. ROTTERDAM. — Buste van wijlen Z.K.H. Prins Hendrik. —
Op 22 Juni '35 hebben H.M. de Koningin en H.K.H. Prinses Juliana een bezoek gebracht aan Rotterdam, o.a. ter bijwoning van de overdracht aan de gemeente van de door mej. Van Beeck Calcoen uit Utrecht ontworpen buste van wijlen Z.K.H. Prins Hendrik in het gebouw der Zeevaartschool aan den Pieter de Hooghweg. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Z.K.H. Prins Hendrik 1825 E.)

E. ZWEMSPORT. — Willy den Ouden's record. —
Willy den Ouden zwom op 23 Juni '35 te Dundee de 300 yards in 3 min. 27 sec. en verbeterde daarmede het wereldrecord van Leonore Knight met niet minder dan 11.4 sec.
Willy den Ouden heeft nu acht wereldrecords op haar naam. (Daily Mail) **(V. b. Willy den Ouden 1737 G.)**

F. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Evangelische Kerkenbond. - Tien predikanten in vrijheid gesteld.
Het kerkelijk conflict heeft een opzienbarende wending genomen: op last van de regeering zijn tal van maatregelen, tegen de protestantsche predikanten genomen, weer ongedaan gemaakt.
Tien predikanten in Silezië, Hessen en elders in het rijk zijn op 22 Juni '35 weer in vrijheid gesteld, o.a. dr. Bunzel uit Breslau, die zich niet gestoord had aan het verbanningsbevel der geheime staatspolitie om niet meer naar zijn gemeente terug te keeren.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1783 G.)**

G. NEDERLAND. — Handel met Duitschland 1934-'35.
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede betreffende het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland.

(in duizendtallen guldens)

Maand		Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer
Mei	1934 . . .	25.390	15.450	9.940
November	„ . . .	22.540	11.211	11.329
December	„ . . .	19.740	14.286	5.454
Januari	1935*) . .	18.769	11.786	6.983
Februari	„ . . .	16.966	10.423	6.543
Maart	„ . . .	20.378	10.783	9.595
April	„ . . .	20.177	9.464	10.713
Mei	„ . . .	20.252	11.274	8.978
Jan.-Mei	„ . . .	96.542	53.730	42.812

*) Van Januari 1935 incl. Saargebied.
De cijfers excl. Saargebied zijn:

Januari	1935 . . .	18.425	11.677	6.748
Februari	„ . . .	16.690	10.289	6.401
Jan.-Febr.	„ . . .	35.115	21.966	13.149

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1631 I.)**

H. VEREENIGDE STATEN. — N. R. A. - James O'Neill opvolger van Donald Richberg. —
President Roosevelt heeft de vice-president van de Guarantee Trust Company te New York, James O'Neill, met de leiding van de N. R. A. belast. Hij vervangt Donald Richberg. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vor. ber. N.I.R.A. 1847 C.; Donald Richberg 1827 D.)

I. JACK GREIN OVERLEDEN. —
De beroemde tooneel-criticus, de heer J. T. Grein, is op 23 Juni '35 te Londen aan de gevolgen van een beroerte plotseling overleden. Hij was 72 jaar oud.
J. T. Grein was in 1862 te Amsterdam geboren en werd in 1895 tot Engelschman genaturaliseerd. Hij genoot zijn opleiding in Nederland, Duitschland en België. Van zijn 16e jaar af heeft hij de journalistiek weten te paren aan het zakenleven.
Hij stichtte het „People's Theatre" en was oprichter en directeur van het „Cosmopolitan Theatre". Grein schreef verscheidene boeken over Londen en over het tooneel, ook in het Nederlandsch; hij was consul-generaal en handels-attaché van Liberia en medewerker aan verscheidene Engelsche bladen als tooneel-criticus. (De Telegraaf)

A. NEDERLAND. — Verlenging contingenteeringen. - Steenkolen, Overhemden, Zakdoeken, Superfosfaat.
Bij de hierna te noemen contingenteeringen, welke per 1 Jui '35 zullen worden verlengd, zullen de navolgende autonome percentages worden vastgesteld voor de daarachter vermelde perioden:

1. Steenkolen	60% gewicht		
a. huisbrand	(bruto)	9	mnd.
b. industriekolen			
c. cokes en cokesgruis			
d. steenkool-briketten			
2. Overhemden	30% waarde	11	mnd.
3. Zakdoeken	30% waarde	10	mnd.
4. Superfosfaat	100% gewicht (bruto)	12	mnd.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat bovengenoemde percentages geen betrekking hebben op de bij handelsverdrag verleende contingenten.
(N. Rott. Crt.) **(V. b. Contingenteeringen 1812 C.)**

B. HARDERWIJK. — Herdenking van Linnaeus. —
Het was op 24 Juni '35 200 jaar geleden, dat Carolus Linnaeus aan de academie te Harderwijk tot doctor in de geneeskunde promoveerde. Dit feit is in de raadszaal van Harderwijk, waarin een borstbeeld van Linnaeus geplaatst was, herdacht.
Prof. dr. A. Pulle heeft een rede gehouden.
(Het Vaderland)

C. SOVJET-RUSLAND. — Uit- en invoer 1933-1934.
Het is van belang een overzicht te hebben van de landen met welke de Sovjet-Unie handelsbetrekkingen onderhoudt.
Onderstaande tabel geeft een overzicht der jaren 1933-1934:

	(in millioen Roebel) Uitvoer naar		Invoer uit	
	1934	1933	1934	1933
Duitschland	98.4	85.7	28.7	148.1
Engeland	69.2	87	43.3	30.6
Mongolië	44.8	38.6	20.6	17.3
Nederland	22.2	25.9	15.7	6
Frankrijk	21.9	22.9	11.6	5.2
Ver. Staten van Amerika	14.3	14	17.9	16.6
Italië	19	22.2	11.8	16.9
België	17.2	27.3	7.2	1.5
Perzië	11.8	12	14.3	8.3
China	6.8	18	9.4	21.4
Japan	5.7	9.1	6.9	7.3

(Prawda) **(Vorig bericht blz. 1224 A.)**

D. INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL. — Congres te Parijs. - Openingsrede van den heer F. H. Fentener van Vlissingen. —
Op 24 Juni '35 is in de Sorbonne te Parijs het congres van de Internationale Kamer van Koophandel officieel geopend in aanwezigheid van den president der Fransche republiek, Lebrun, minister-president Laval, den minister van Handel, George Bonnet en vele leden van het diplomatieke corps.
De congresvoorzitter, de heer René P. Duchemin, vice-president van de Fransche Kamer van Koophandel, heette de aanwezigen welkom.
Vervolgens hield de voorzitter van de Intern. Kamer van Koophandel, de heer F. H. Fentener van Vlissingen, de openingsrede waarin hij verklaarde, dat er een groot verschil bestaat tusschen de economische politiek die de Intern. Kamer van Koophandel in de laatste twee jaar sedert haar vorig congres heeft gepropageerd en die, welke gedurende deze twee jaar door tal van landen is gevolgd. Spr. verklaarde o.a.: Wat wij gevraagd hebben zou ons een betere internationale goederenverdeeling hebben gebracht, d.w.z. een betere verdeeling van werk tusschen de naties, wat noodzakelijk is voor de handhaving van een bevredigende levensstandaard, stabiel geld, een prijsniveau dat minder onderhevig was aan fluctuaties, en geleidelijk herstel van vertrouwen, zonder hetwelk geen duurzame economische welvaart mogelijk is. Wat wij verkregen hebben zijn meer handelsbelemmeringen, gebrek aan stabiliteit van het geld, toenemende transportmoeilijkheden en een algemeen gebrek aan vertrouwen, dat meer verspreid is dan ooit. Wij hebben verstoppertje gespeeld achter de verplichtingen, die voortvloeiden uit de herstelbetalingen en de oorlogsschulden, die nooit vervuld of betaald zijn. Wij hebben gezien hoe landen hun export hebben opgevoerd, doch op allerlei kunstmatige wijzen hun import hebben tegengehouden.
De heer Fentener van Vlissingen kwam tot de conclusie, dat de toestand erger is dan twee jaar geleden. (Vaz Dias)
(Vor. ber. Int. Kamer van Koophandel 1582 B.; Fentener van Vlissingen 1714 D.)

E. JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Stojadinowitsj gevormd. —
Het nieuwe Joego-Slavische kabinet is gevormd en als volgt samengesteld:
Stojadinowitsj, Premier en Buitenlandsche Zaken; Zixkowitsj, Oorlog en Marine; Korosjetsj, Binnenl. Zaken; Spaho, Verkeer; Doesjan Letitsa, Financiën; Verdaniitsj, Handel.
Korosjetsj is leider der Sloveensche Volkspartij, Spaho, leider der Bosnische Mohammedanen.
De premier verklaarde het volgende:
Gevormd in het teeken der ontspanning en verzoening bevat de nieuwe regeering niet alleen vertegenwoordigers van die groepen, die het vorige kabinet steunden, maar ook personen, die zich tot dusver afzijdig hielden. Dit kabinet is een arbeidskabinet, dat rekent op de medewerking van het parlement. Joego-Slavië zal vasthouden aan de nauwe samenwerking met zijn vrienden en bondgenooten der Kleine Entente, van het Balkanpact alsmede met Frankrijk. Niets zullen wij nalaten, zoo besloot de minister, om de bestaande goede verstandhouding met alle andere landen te versterken.
(Vreme, Beograd) **(Vor. ber. Kabinet 1849 H.)**

F. GEESTELIJK LEVEN. — Vergadering „Kerkopbouw". —
Op de dezer dagen te Utrecht gehouden jaarvergadering der Ver. „Kerkopbouw" heeft de voorzitter, prof. dr. A. M. Brouwer, in zijn openingsrede een overzicht gegeven van wat deze organisatie in de laatste maanden heeft trachten te doen.
Spr. behandelde de indiening van het reorganisatie-ontwerp, de „eervolle begrafenis" ervan door een buitengewone zitting van de Synode der Herv. Kerk, en vervolgde: „Het was wel te begrijpen, dat er niet terstond een meerderheid in de Synode te vinden zou zijn, die de reorganisatie zou willen aanvaarden en zelf zou abdiceeren. Er bleek daar binnen en daar buiten nog veel misverstand te heerschen omtrent onze bedoelingen en zoo was het vanzelf aangewezen, dat de commissie voor reorganisatie der kerkelijke bestuursinrichting haar arbeid nog niet als geëindigd zou beschouwen en zou trachten onze beginselen meer ingang te doen vinden.
Intusschen had het moderamen de wenschelijkheid uitgesproken van samenspreking met Kerkherstel en zoo mogelijk met de radicaal-vrijzinnigen. Kerkherstel kwam ook met een voorstel in dien geest, o.a. om bij de komende Synode weer en nu gezamenlijk een poging tot reorganisatie te doen. Dit laatste achtten wij minder gewenscht, maar een samenspreking kwam ons noodzakelijk voor. Het zal helaas wel September worden, voor die plaats vinden kan.
Binnen de Vereeniging zelf is de vraag naar de Christologie aan de orde gesteld, om ons duidelijk te maken, in hoever en waarin verschilpunten bestaan. Kerkopbouw heeft alzoo — aldus besloot prof. Brouwer — nog een gewichtige taak te vervullen. Zij doet daarbij een beroep op de leden, om in elk opzicht steun te verleenen, opdat onze kerk weer een krachtige, waarachtig levende gemeenschap worden moge.
(Alg. Handelsblad)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Uitvoerverbod in tijden van internationale spanning. —
Ingediend is een wetsontwerp voor behoud van de bevoegdheid tot het uitvaardigen van uitvoerverboden ter bevordering van de internationale samenwerking in het belang van den vrede of ter bescherming van de levensbelangen van het Rijk in tijden van buitengewone internationale spanning.
Aan de memorie van toelichting is het volgende ontleend:
De aanleiding tot het indienen van het onderhavige wetsontwerp is gelegen in de actie, welke in 1934 werd ondernomen door den Volkenbond in verband met het geschil tusschen Bolivia en Paraguay. Na een desbetreffende bespreking in den Raad van den Volkenbond werd op 19 Mei 1934 aan de onderscheidene regeeringen gevraagd, of zij in het belang van de staking der vijandelijkheden bereid zouden zijn den uitvoer van wapenen en oorlogsmateriaal naar deze beide landen te verbieden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1849 C.)

H. BLINDEN. — Lees-apparaat. - Een photo-electrisch procédé. —
Het Russisch Telegraaf Agentschap meldt uit Kief: Het Natuurkundig Instituut van de Oekrainsche Akademie van Wetenschappen heeft een leesapparaat voor blinden geconstrueerd.

Een gewoon boek wordt onder een bijzonderen microscoop op een slede gelegd, die door een motor in de leesinrichting wordt voortbewogen. De microscoop kaatst het vergroote beeld van den voorbijtrekkenden letter, die sterk verlicht is, terug naar de photo-electrische cellen, die met versterkingslampen zijn verbonden. Iedere letter, die onder den microscoop voorbijglijdt, beïnvloedt op een speciale wijze de belichting der photo-electrische cellen en aldus den stroom in den stroomkring van de versterkingslampen, die de membranen van een vibrator in trilling brengt. Deze trillingen worden overgebracht op stiften, die den lezer met zijn vinger aanraakt. Aan het einde van iederen regel wordt de motor automatisch omgeschakeld, waarna de volgende regel onder het toestel voortglijdt. (Tass Agentschap) **(V. b. Blinden 1550 B.)**

26 JUNI 1935

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Godsdienstgeschiedenis. - Inaugureele rede van Prof. Dr. G. A. van den Berg van Eysinga over „De Geschiedenis der Godsdiensten en het oudste Christendom". —**

Prof. dr. G. A. van den Bergh van Eysinga, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de algemeene Godsdienstgeschiedenis en de geschiedenis van den Israëlitischen godsdienst, aanvaardde op 24 Juni '35 zijn ambt met een inaugureele rede over: „De Geschiedenis der Godsdiensten en het oudste Christendom".
Spr. begon met te zeggen, dat bij de veelomvattendheid van zijn leeropdracht een zekere specialiseering vanzelf spreekt. Zijn godsdiensthistorisch onderzoek is vooral in de richting gegaan van den samenhang tusschen het oudste Christendom en andere godsdiensten. De godsdienstgeschiedenis is nog een jong vak, maar ons land heeft de eer er reeds vroeg een leerstoel voor te hebben gesticht. De oude dogmatische bezwaren tegen zijn bestudeering zijn langzamerhand wel uit den tijd; Harnack's wetenschappelijk bezwaar kan men laten gelden, maar mag men niet overschatten. In de meeste handboeken wordt het Christendom bij de behandeling der godsdiensten buitengesloten. Ten onrechte! ook volgens spr.'s voorganger.
De methode van het onderzoek zij die van alle ware wetenschap: men spreke niet over de zaak, maar late de zaak zelve spreken. Deze methode, de synthese van idealisme en realisme, ziet het wezen van den godsdienst in de openbaring en het daarmede correlate geloof, welke beide momenten God het meest eeren, wanneer de mensch er ook door wordt geëerd. Maatstaf voor de beoordeeling der godsdiensten wordt dan: in hoeverre bevordert eene bepaalde Godsopenbaring de menschelijke vrijheid. Israël's godsdienst, ten onrechte door den wetgever van 1876 afzonderlijk tegenover de andere godsdiensten gesteld, wordt in Amsterdam terecht aan denzelfden docent opgedragen, die de algemeene godsdienstgeschiedenis geeft. Evenals elke andere godsdienst heeft de Israëlietische het recht, op zichzelf en om zichzelf beschouwd te worden en niet als voorvoegsel alleen van een dogmatisch Christendom. De pogingen van vrijzinnig-Joodsche zijde om den Jezus der liberalen zich toe te eigenen, is een parallel-verschijnsel met de toeëigening van het Oude Testament door de wordende Katholieke Kerk. Wij voor ons hebben O. en N.T. beide historisch-kritisch te verstaan en in beiden waarachtige religie te herkennen, die dáár gekleed is in de vergankelijke vormen van bepaalde tijden. Dibelius en Bultmann staan aan spr's zijde, wanneer hij het Christendom iets beters noemt dan een kennen van Christus-naar-het-vleesch. Den beoefenaar der vergelijkende godsdienstgeschiedenis past groote voorzichtigheid. Dikwijls was men te voorbarig met het aannemen van vreemde invloeden. Toch zijn wij sedert Albrecht Ritschl heel wat verder gekomen in erkenning daarvan. Grinkel, Bousset, Reitzenstein e.a. hebben in dit opzicht belangrijk werk verricht.
Aan eenige voorbeelden maakt spr. het synkretisme van de eeuwen omtrent het begin onzer jaartelling duidelijk: aan het grafschrift van Aberkios, aan verschillende catacombenvoorstellingen, aan Philo. Het Paulinisme vertoont duidelijk de sporen der Gnosis. De voorstellingswereld van de Mandaeërs werpt licht over ons N.T., al kan spr. niet medegaan met het gevoelen, dat het Mandaeisme in Palestina zou zijn ontstaan en iets met de Johannesleerlingen zou hebben uit te staan.
Naar aanleiding van Hans Jonas' jongste werk komt spr. op het thema van de katholiseering van het oudste Christendom, waartoe de aanvaarding van het O.T. zoo goede diensten kon bewijzen. Tegenover het tijdelooze, ahistorische karakter van de Gnosis heeft de Kerk niet zonder reden traditie en geschiedenis gesteld.
Onder de bijdragen van de Romeinsche wereld tot de uitbeelding van het Evangelieverhaal noemt spr. de Herculesfiguur. De parallelie strekt zich zelfs tot de moeders der beide heroën uit. Zonder eenige historischen achtergrond heeft het beeld van den lijdenden, ter helle varenden en ten hemel verhoogden Godszoon der evangeliën in de jongere Stoa werkelijkheid gehad. De aardsche, onder haar leed gebukte Moeder, de hemelsche Vader en de uit een aardsche Moeder geboren goddelijke Zoon, die door lijden den hemel verwerft, blijken een voorchristelijke combinatie te zijn.
In de daarop volgende gebruikelijke toespraken zeide spr., zich richtende tot de Bestuurderen van de stad, dat hun keuze voor de bezetting van dezen leerstoel van zekere zijde in strijd genoemd is met de gematigd-rechtsche traditie der Amsterdamsche school. Om dit te ontzenuwen wijst hij op de groote radicalen: Allard Pierson, A. D. Loman, S. A. Naber, J. C. Matthes en den uiterst links staanden W. Brandt, terwijl ook Hackmann niet gaarne tot de gematigd rechtschen had willen gerekend worden. Volgens prof. Brugmans is het karakter van de Amsterdamsche school van den aanvang af anti-dogmatisch, ja kettersch geweest. (Nieuwe Rotterd. Crt. - Vaz Diaz)
(Vor. ber. Theologie 1806 B.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 1846 C.)

B. **OVERIJSEL. — Economisch Technologisch Instituut. —**

De commissie tot onderzoek van het vraagstuk eener actieve, regionale, maar centraal georiënteerde welvaartspolitiek in de provincie Overijsel, welke door den commissaris der Koningin op 28 Februari werd geïnstalleerd, heeft haar onderzoek beëindigd.
Zij besloot in haar vergadering van 6 Juni '35 eenstemmig, te adviseeren, zoo spoedig mogelijk de noodige maatregelen te nemen, teneinde tot de oprichting van een Economisch Technologisch Instituut in de provincie Overijsel te geraken. (Arnhemsche Crt.)

C. **ENGELAND. — Handelsbetrekkingen met de Dominions. —**

Bij de behandeling op 20 Juni '35 in het Lagerhuis van de begrooting van het ministerie van Dominions zeide minister Thomas o.a. het volgende:
Als aanwijzing van den stimulans door de besluiten van Ottawa aan den imperialen handel gegeven voerde Canada in 1932 naar het Vereenigd Koninkrijk aan goederen en producten uit voor een waarde van £ 43 millioen en in 1934 van £ 50.5 millioen, een toeneming derhalve van 17%. Voor Australië waren de cijfers onderscheidenlijk £ 46 en £ 50 millioen of 8.7% meer en voor Nieuw-Zeeland £ 37 millioen en £ 40.5 millioen (9% meer). Het Vereenigd Koninkrijk voerde in 1932 voor £ 17.5 millioen naar Canada uit, in 1934 voor £ 21 millioen of 20% meer; naar Australië onderscheidenlijk voor £ 20.5 en £ 27 millioen, naar Nieuw-Zeeland voor £ 10.5 en £ 11.5 millioen. De cijfers voor Zuid-Afrika waren nog kenmerkender. De uitvoer van het Vereenigd Koninkrijk derwaarts was in 1932 £ 18.5 millioen en was in 1934 gestegen tot £ 31 millioen.
Thomas meende te mogen zeggen dat deze cijfers een volledige rechtvaardiging van de politiek van Ottawa waren.
De beste rechtvaardiging was dat zonder uitzondering ieder dominion dat deel nam aan de overeenkomsten van Ottawa thans een begrootingsoverschot kon aanwijzen en een zekere tendens in de richting van voorspoed. (Manchester Guardian)

D. **ENGELAND. — Handel met Nederland. - Informatiebureau opgericht. —**

Met steun van de Nederlandsche regeering is te Londen geopend een Informatiebureau voor Nederland en Nederl.-Indië, met het doel de middelen te vinden ter bevordering van de handels- en andere betrekkingen tusschen het Britsche Rijk en Nederland en koloniën.
Hiertoe heeft de regeering een uitvoerend comité benoemd onder voorzitterschap van majoor L. H. Cripps, directeur van de Blue Funnel Line, en als secretaris C. M. Morrell, secretaris-generaal van de Britsche Kamer van Koophandel voor Nederl. Oost-Indië.
(Vaz Dias) **(V. b. Handelsbetr. Engel.-Nederl. 1355 G.)**

E. **FRANKRIJK. — Parijs. - Oud-politie-prefect Chiappe voorzitter van den gemeenteraad. —**

De gemeenteraad van Parijs heeft op 24 Juni '35 met 55 stemmen den vroeger politie-prefect Jean Chiappe tot voorzitter gekozen.
Chiappe werd 5 Februari 1934 tijdens het kortstondige bewind van de regeering-Daladier van zijn ambt ontheven in verband met moeilijkheden die het gevolg waren van de houding van zekere hooggeplaatste ambtenaren ten aanzien van de zaak Stavisky. Het ambt van resident-generaal van Marokko, dat Chiappe terzelfdertijd werd aangeboden weigerde hij, daar hij zijn ontslag ongerechtvaardigd achtte.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Chiappe 1158 G.)**

27 JUNI 1935

A. RUITERSPORT. — Prestaties der Nederlandsche deelnemers aan de Concours Hippiques te Nice (15—28 April), Rome (2—10 Mei), Brussel (14—24 Mei) en Aken (1—10 Juni). —

De Commandant der Bereden Afdeeling der 2e Compagnie Politietroepen te Amsterdam was zoo welwillend ons onderstaande lijst mede te deelen der door de Nederlandsche officieren op bovenstaande concours hippiques behaalde prijzen:

Nice. — Prix de la Cavalerie Portugaise: Lt. Greter m. Ernica, 7e prijs; Prix de la Cavalerie Italienne: Lt. Greter m. Trixie, 8e prijs; Concours de Puissance: Lt. Greter m. Trixie, 8e prijs; Groote Prijs van Nice: Lt. Greter m. Ernica, 14e prijs; Prijs van Hanover: Lt. Greter m. Trixie, 4e prijs; Prix de la Cavalerie Espagnole: Nederlandsche Equipe, 6e prijs; Prix des Nations: Nederl. Equipe, 7e prijs; Prix Pierre Gauthier: Res. Lt. Van Schaik m. Santa Bell, 4e prijs.

Rome. — Prix Esquillino: Lt. Greter m. Trixie, 7e prijs; Prix de Littorio: Lt. v. Schaik m. Santa Bell, 3e prijs; Prix Piucio: Lt. Greter m. Ernica, 4e prijs; Prix Campioglio: Lt. Greter m. Trixie, 4e prijs; Prix de Rome (158 deelnemers): Lt. Greter m. Trixie, 7e prijs.

Brussel. — Prix de la Cavalerie Belge: Lt. Greter m. Trixie, 8e prijs; Prix de l'Arcade: Lt. Greter m. Ernica en Piccolo Amore, 3e prijs; Prix du Hall: Lt. Greter m. Trixie, 6e prijs.

Aken. — Prijs der Burgerlijke Ruiters: D. Pasman m. White Bear, 2e prijs; Schoonste Rijpaard: Lt. Greter met Carina, 1e prijs; Rheingoldpreis: Lt. Greter m. Ernica, 1e prijs; Gouden Hindenburg beker (landenwedstrijd): Nederland, 3e prijs; Dastradaprijs: Lt. Greter m. Ernica, 2e prijs; Groote prijs van Aken: Lt. Greter m. Ernica, 4e prijs.

De Commandant der B. A. wilde er op wijzen, dat deze resultaten, gezien de kwaliteit van het paardenmateriaal van Nederland in vergelijking met dat der andere deelnemende landen, voor de Nederlandsche ruiters zeker reden tot tevredenheid gaven.

(Vorig bericht blz. 1842 C.)

B. EGYPTE. — Een stuw in het Tanameer in Abessynië. —

De Egyptische regeering heeft tot den bouw van een stuw in het Tanameer in Abessynië besloten, ten einde den waterstand op den Blauwen Nijl te regelen.

(Courrier du Caire)

C. VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. - Vreemdelingen. —

De democratische afgevaardigden van Texas hebben een wetsontwerp ingediend, tot uitwijzing van vreemdelingen uit de Ver. Staten, die niet aan bepaalde voorwaarden voldoen. Meer dan 150 organisaties op politiek en ander gebied steunen deze actie en verklaren, dat de voorgestelde wet, waaronder ongeveer zes millioen in de Ver. Staten levende vreemdelingen zouden vallen, werkgelegenheid schept voor een zeer groot aantal Amerikanen, die thans op steunverleening zijn aangewezen. Bovendien is het wetsontwerp zeker niet strenger dan de bestaande vreemdelingenwetten in Engeland, Frankrijk en Italië.

(N. Y. Herald, Parijs) **(V. b. Werkloosheid 1713 F.)**

D. CHINA. — Shanghai's industrie en Ned. Oost-Indië.

Deel I van het Industrieele Handboek van het Chineesche Ministerie van Handel vermeldt in de provincie Kiangsoe (waarin o.a. Shanghai is gelegen) de volgende gevestigde Chineesche ondernemingen: circa 230 katoenweverijen en verder een aantal fabrieken voor b.v. zijde (160), zijden kousen (140), handdoeken (50), kant (5), vilt- en stroohoeden (100) gummischoenen (40), parfums (50), tandenborstels en kammen (50), electrische ventilatoren, lampen en aanverwante artikelen (50), thermosflesschen (15), ijzer- en metaalwaren (70), aluminiumwaren (6), metaalgieterijen (50), blik (26), emaille (15), lucifers (11), sigaretten (300), sigaren (16), conserven (40), vleeschwaren (60), meel (28), chemicaliën (10), oliën (740), kleurstoffen (5), inkten (11), fotomateriaal (11), drukkerijen (100), carton (27), glas (40), gramofoons (9), scheepswerven (22), vliegmachines (1)

Verdere producten zijn b.v. Chineesch bier, champagne, beschuit, alsook radiotoestellen, locomotieven, geweren, parachutes, enz. en ook de Chineesche automobiel is reeds aan de markt verschenen.

Zoo men ziet, is er dus een groote verscheidenheid van goederen en artikelen, welke — dank zij den lagen productiekosten — mettertijd aan China (naast Japan) een belangrijke plaats gaan bezorgen op de voor het goedkoope massa-fabrikaat zoo geëigende Oostersche markten en die het voor den Westerschen producent allengs moeilijker zullen maken daar te concurreeren, behoudens dan in de betere kwaliteits-goederen.

Voor Ned.-Indië beteekent intusschen iedere vooruitgang in den economischen status van het Chineesche Rijk allicht een grootere afzet van diverse Indische producten naar dat rijk bevolkte gebied en luidens het rapport van onzen Directeur van Economische Zaken in Indië schijnen daartoe nog verscheidene mogelijkheden open te staan.

Indië's belang brengt dus zeker mede in afwachting van verdere industrialisatie van het land zelf, voor Chineesche voortbrengselen de deur behoorlijk open te zetten en de Indische importhandel van Westerschen huize dient er voor te zorgen, dat hij daarbij intermediair verleent.

(Rapp. Econ. Zaken, Chin. Trade Handbook, Eastern Times, Tijd)

(Vor. ber. Handel met Ned.-Indië 780 B.)

E. FRANKRIJK. — Académie Française. - Driehonderdjarig bestaan. —

De Académie Française heeft op 18 Juni '35 ter gelegenheid van haar driehonderdjarig bestaan, een plechtige zitting gehouden in de Salle des Cariatides van het Louvre.

De vertegenwoordigers van de Académie Française en van de buitenlandsche Academiën defileerden en deponeerden adressen met gelukwenschen.

Achtereenvolgens voerden het woord een gedelegeerde van de Universiteit van Oxford, de Belgische minister van Staat Paul Hymans, Nicholas Murray Buttler, vertegenwoordiger van de Universiteit van Columbia, Carrisse, van het Instituut te Coimbra, en Maura van de Academie te Madrid.

Ten slotte hield het Fransche Academielid Hanotaux een rede, waarin hij wees op de rol die de Académie Française in het geestelijk leven vervult, en op het aandeel van alle landen in het werk der beschaving.

(Le Temps) **(Vor. ber. Académie Française 1389 B.)**

F. HONGARIJE. — Minister-president Gömbös over binnen- en buitenlandsche politiek. —

In het Hoogerhuis heeft de Hongaarsche ministerpresident Gömbös tijdens de begrootingsdebatten ook het woord gevoerd over problemen der buitenlandsche politiek.

De regeering zal voorloopig met de grootste terughoudendheid de Europeesche gebeurtenissen volgen. De Donauconferentie is verdaagd en op het oogenblik op den achtergrond geraakt, aangezien de staten, die een standpunt hadden moeten bepalen inzake de rechtsgelijkheid, weigeren dit te doen.

Overgaande tot problemen van de binnenlandsche politiek keerde Gömbös zich beslist tegen de beweringen inzake zijn z.g. streven naar dictatuur. In het leven der volkeren kunnen dictaturen slechts overgangsperioden vormen. In het belang van rust en orde in de economie, aldus Gömbös verder, moet het systeem worden opgebouwd van belangenvertegenwoordiging. (Pesti Hirláp) **(V. b. Gömbös 1818 A.)**

G. NOORWEGEN. — Regeling van de walvischvangst.

Het Noorsche kabinet heeft op 14 Juni '35 zijn goedkeuring gehecht aan een wetsontwerp, waarbij de kroon uitgebreide bevoegdheden krijgt tot regeling van de walvischvangst door beperking van het aantal ondernemingen of schepen en het verbieden van de vangst in bepaalde omstandigheden. Het verbod tot het verkoopen van Noorsche walvischvaarders of traanfabrieken aan het buitenland, zonder regeeringstoestemming, is verlengd van 1936 tot 1940.

Het wetsontwerp is samengesteld in overleg met de Britsche regeering en niet alleen zal de vangst er door beperkt worden, doch ook het walvischseizoen wordt verminderd van 4 maanden tot 3½ maand per jaar, terwijl het gebied dat voor de vangst gesloten is, zal worden uitgewerkt van 50 tot 40 graden Zuidelijker.

(Aftenposten)

28 JUNI 1935

H. NEDERLAND. — Vereeniging Het Nederlandsche Kankerinstituut. —

Aan het verslag van de Vereeniging Het Nederlandsche Kankerinstituut, uitgebracht op 14 Juni '35, ter jaarvergadering, ontleenen wij het volgende:

Uit het verslag van het Laboratorium blijkt dat in 1934, 710 patiënten ter onderzoek zijn ontvangen, zoodat op 31 Dec. '34 6825 patiënten in het archief aanwezig waren. Het onderzoek naar het verschil in vatbaarheid van verschillende muizenrassen werd met kracht voortgezet. Tenslotte worden resultaten van de verschillende afdeelingen beschreven.

Ook naar buiten werd getoond, wat er bij den hui-

digen stand der wetenschap in prophylactisch en therapeutisch opzicht tegen den kanker te bereiken valt.
In het jaarverslag van de kliniek vinden wij, dat het aantal patiënten, dat de spreekuren bezocht, 892 bedroeg. Van dezen werd bij 670 behandeling noodig geacht.
Van de gezamenlijke 881 lijders werden er 684 klinisch en 197 poliklinisch behandeld. Het totaal aantal consulten bedroeg 5302, tegen het vorig jaar 3949. Het aantal verpleegden bedroeg dit jaar 12.233. Dit is een toeneming van bijna 20% tegenover 1933, toen het cijfer 10.541 bereikt werd.
Het aantal operaties bedroeg 435 (341), dat der Röntgenbestralingen 28.664 (26.638), waarvan 16.459 kosteloos, en dat der radiumbestralingen 1537 (1499), waarmee deze laatste voor het eerst sinds de laatste drie jaren een stijging doen zien.
(Jaarverslag Ver. Het Nederl. Kankerinstituut)
(Vorig bericht Kanker blz. 1507 H.)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Inwijding van de Priorij van Egmond. —**
Op 25 Juni '35 had te Egmond de plechtige inwijding plaats van de Priorij tot voorloopig verblijf voor de Monniken van Egmond. Vele honderden vrienden van Egmond en andere belangstellenden hadden zich op de St. Adelbertusakker vereenigd waar de Bisschop van Haarlem, Z.H. Exc. Mgr. J. B. J. Aengenent de Heilige Mis zou opdragen. Aanwezig waren o.a. Jhr. Ch. Ruys de Beerenbrouck, de Tweede Kamerleden Van der Bilt en Steinmetz, het Eerste Kamerlid Prof. Stegers, en de oud-minister van Onderwijs mr. H. P. Marchant.
Na de Heilige Mis vereenigden de aanwezigen zich op het Abdijterrein, waar door Mgr. Aengenent met de liturgische plechtigheden de klok werd gewijd, welke tot opschrift heeft: „Joseph, Maria, wij luiden de klokken in Kennemerland". De Bisschop werd bij deze plechtigheid geassisteerd door pastoor Looyaards van Rinnegom en Dom J. Schutte van Oosterhout.
Na den Bisschop was het de eere-voorzitter van het inzamelingscomité, Jhr. Ruys de Beerenbrouck, die het eerst de klok liet hooren. Nadat de klok was ingewijd, werd het gebouw inwendig door den Bisschop ingewijd.
Hierna hield Mgr. Aengenent vanaf den ingang van het gebouw een toespraak.
Na gewezen te hebben op de symbolische beteekenis van de plechtigheid der klokkenwijding, eindigde Mgr. Aengenent met den wensch, dat deze klok ook in anderen zin beteekenis mocht hebben voor de toekomst en het symbool mocht zijn voor den oproep, welke vanaf heden over ons land zal gaan, dat alle belangstellenden, die zich verheugen over het herstel van de Abdij van Egmond, die klank mogen verstaan, opdat eens de herleving van een beroemde traditie in ons land een feit zal zijn.
De Abt van Oosterhout, Dom J. Punit de Parry, sprak hierna een dankwoord tot den Bisschop, Jhr. Ruys de Beerenbrouck en de medehelpers van het inzamelingscomité, tot den architect, den heer Kropholler en de zeer talrijke gevers van giften in natura en aalmoezen voor den opbouw. (Maasbode - De Tijd)
(Vorig bericht blz. 1462 A.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nieuw tarief van Invoerrechten. —**
Op 1 Juli 1934 is het nieuwe Tarief van Invoerrechten bij K.B. in werking getreden. Op 26 Juni 1935, dus een jaar later, heeft de Eerste Kamer der Staten-Generaal de wet zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1756 A.; Eerste Kamer 1817 H.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De militaire pensioenwetgeving. - Wijzigingsontwerpen ingediend.**
Bij de Tweede Kamer zijn de volgende wetsontwerpen ingediend:
I. Wijziging en aanvulling van de Pensioenwetten voor de zee- en de landmacht;
II. Wijziging en aanvulling van de Pensioenwetten voor het reserve-personeel van zee- en landmacht;
III. Wijziging en aanvulling van de militaire Weduwenwet 1922;
IV. Wijziging van de Pensioenwetten voor de vrijwilligers bij den landstorm. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1852 G.)

D. **BIOLOGIE. — Kunstmatig hart. - Nieuwe ontdekking van Carrel en Kol. Lindbergh. —**
Naar gemeld wordt is de beroemde onderzoeker Alexis Carrel — bekend door zijn weefselkweekproeven en wien destijds de Nobelprijs is toegekend — in samenwerking met kolonel Lindbergh, die behalve als vliegenier tevens als bioloog werkzaam is, erin geslaagd een soort van kunstmatig hart samen te stellen, dat in staat zou zijn, wanneer het geplaatst is in het lichaam van een dood dier, het normale hart voor eenigen tijd te vervangen. Dit hart klopt zestig maal in de minuut en zou de diverse organen, evenals het natuurlijke hart zulks doet, van bloed en zuurstof kunnen voorzien. (Telegraaf)
(Vor. ber. Kunstmatig Hart 572 E.)

E. **DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —**
De op 27 Juni '35 veranderde discontokoersen der Nederlandsche Bank luiden als volgt:

Wisseldisconto	4 %
Promessedisconto	4½%
Bel. van Effecten	4½%
Bel. van Goederen	4½%
Voorschotten Rek.-Crt.	4½%

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1821 F.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe Legercommandant in Indië. - Gen.-majoor M. Boerstra benoemd. —**
Bij K.B., gedateerd 19 Juni '35, is, met ingang van 30 Juli, luit.-generaal J. C. Koster op verzoek eervol ontslag verleend als commandant van het leger in Ned.-Indië, onder dankzegging voor de vele en gewichtige diensten aan den lande bewezen.
Bij hetzelfde besluit is generaal-majoor M. Boerstra, met ingang van 30 Juli, bevorderd tot luit.-generaal en benoemd tot commandant van het Kon. Ned.-Indische leger.
Generaal Boerstra is 12 Juni met de „Sibajak" vertrokken. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 513 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Britsch-Duitsche Vlootaccoord. - Vloot wordt uitgebreid. —**
De Fransche minister van Marine, Piétri, heeft op 25 Juni '35 voor de marine-commissie van de Kamer het woord gevoerd over de Engelsch-Duitsche vlootovereenkomst, waarna de commissie de volgende resolutie aannam:
De commissie constateert, dat het gesloten vlootaccoord de bepalingen van het verdrag van Versailles doet vervallen. De commissie is van meening, dat het accoord Frankrijk de volledige vrijheid geeft met betrekking tot zijn marinepolitiek tot aan de afsluiting van nieuwe algemeene verdragen.
De commissie doet een beroep op de regeering, alle maatregelen te nemen, opdat Frankrijk permanent op den Atlantischen Oceaan en op de Middellandsche Zee beschikt over zeestrijdkrachten, die voldoende zijn om zijn veiligheid te waarborgen.
De commissie heeft ten slotte het rapport over het loopende vlootbouwprogram aangenomen. (Journal)
(Vor. ber. 1850 B.; Leger, Vloot en Luchtm. 1745 B.)

29 JUNI 1935

H. **DUITSCHLAND. — Algemeene arbeidsdienstplicht ingevoerd. —**
In de zitting van 26 Juni '35 van het Duitsche Rijkskabinet is de algemeene arbeidsdienstplicht wettelijk vastgelegd.
In aansluiting daarop heeft de Rijkskanselier verordend, dat de diensttijd in den arbeidsdienst tot nader order een half jaar bedraagt.
De sterkte van den arbeidsdienst zal gedurende het dienstjaar van 1 October 1935 tot en met 30 September 1936, met inbegrip van het oorspronkelijke en het hulppersoneel, de 300.000 man niet overschrijden.
Thans kunnen dus de in het jaar 1915 geborenen in twee lichtingen worden opgeroepen.
(Völkischer Beobachter)

I. **ENGELAND. — Britsch-Duitsche Vlootaccoord. - Zitting van het Lagerhuis. —**
In het Lagerhuis verklaarde op 25 Juni '35 de eerste Lord der Admiraliteit, Sir Bolton Eyres, dat in den loop van de vlootbesprekingen met Duitschland namens de Duitsche regeering verklaard was, dat

Duitschland nooit meer een onbeperkten duikbootoorlog zou voeren. Dat beteekent, dat Duitschland er in heeft toegestemd, dat het nooit weer zijn toevlucht zal nemen tot datgene, wat men tijdens den oorlog (1914—1918) den onbeperkten duikbootoorlog genoemd heeft. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. 1855 G.; Sir Bolton Eyres 1848 H.)

A. **BELGIE. — Werkloosheid-vermindering. —**
Blijkens een officieele mededeeling van het Belgische regeeringspersbureau was het aantal werkloozen in België op 14 Juni '35 gedaald tot 175.317. Sedert 11 Mei '35 valt er een regelmatige vermindering van de werkloosheid waar te nemen. In vergelijking met 2 Maart '35 toen de werkloosheid met 267.425 een recordhoogte bereikte, is het aantal werkloozen reeds met ruim 89.000 of 33.6% verminderd.
(Belg. Regeeringspersdienst) **(V. b. Werkl. 1479 E.)**

B. **FRANKRIJK. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Versterking. - Groote credieten. —**
De financieele Kamercommissie heeft op 26 Juni '35 het regeerings-wetsontwerp goedgekeurd, inzake het beschikbaar stellen van credieten voor de versterking van leger, vloot en luchtmacht in verband met de Duitsche bewapening. Een bedrag van 1160 millioen francs werd gevoteerd voor nieuwe bewapeningsuitrusting en grensversterkingen en voor verbetering van de opleiding, en verder werd 297.613.860 francs voor de marine vastgesteld, bestemd voor het bouwen van 60.000 ton vliegtuig-moederschepen tot een maximum-tonnage, die Frankrijk volgens het bestaande vlootverdrag er op na mag houden.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1855 G.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — De Goudclausule in staatsobligaties - Speciale boodschap van president Roosevelt. —**
In een speciale boodschap op 27 Juni '35 aan het Congres verlangde president Roosevelt dat alle processen tegen de regeering, betreffende de goudclausule voor staatsleeningen in de toekomst voor onwettig verklaard zullen worden. Hij wenscht dat de wetgevende macht op deze wijze zal verhinderen dat enkele individuen op kosten van het geheele volk trachten voordeelen voor zichzelf te behalen.
(N. Y. Herald, Parijs) **(V. b. Goudclausule 1690 N.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting Zuiderzeefonds 1935 aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft op 27 Juni '35 zonder hoofdelijke stemming de begrooting van het Zuiderzeefonds voor 1935 aangenomen. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 1206 D.; Eerste Kamer 1855 B.)

E. **NEDERLAND. — Gemeenteraadsverkiezingen. —**
In het hieronder opgenomen staatje worden de resultaten van de gemeenteraadsverkiezingen, die in Juni 1935 plaats hadden, w.o. die der 6 grootste gemeenten, 13 gemeenten met 50—100.000 inwoners, 28 gemeenten met 20—50.000 inwoners en 511 gemeenten met een inwonertal beneden 20.000, verwerkt.

Partijen:	Aantal zetels 1931	1935	Winst	Verl.
1. S. D. A. P.	1300	1454	154	—
2. R.K. Staatspartij	1251	1191	—	60
3. Anti-Rev. Partij	1092	1030	—	62
4. Chr.-Hist. Unie	824	784	—	40
5. Vrijheidsbond	696	533	—	163
6. Vrijz. Dem. Bond	338	272	—	66
7. Staatk. Geref. Partij	110	130	20	—
8. Comm. Partij Holland	51	89	38	—
9. Christ. Dem. Unie	9	61	52	—
10. Kath. Dem. Verb.	5	32	27	—
11. Nat. Herstel	—	28	28	—
12. R. S. A. P.	11	24	13	—
13. Herv. Geref. Partij	23	21	—	2
14. Plattelanders	28	7	—	21
15. Overige partijen	826	909	83	—
Totaal	6564	6565	415	414

(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Telegraaf - Het Volk)

F. **NEDERLAND. — Gemeenteraadsverkiezingen. - Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage.**
De in Juni '35 gehouden gemeenteraadsverkiezingen hebben de volgende resultaten opgeleverd:

	AMSTERDAM		ROTTERDAM		DEN HAAG	
	1935	1931 *)	1935	1931 *)	1935	1931 *)
Vrijheidsbond	22.546 (3)	31.948 (4)	18.728 (3)	34.975 (7)	20.813 (5)	29.972 (7)
R.K. Staatspartij	55.519 (7)	53.763 (7)	39.123 (7)	41.785 (8)	40.848 (9)	40.490 (9)
S. D. A. P.	119.905 (17)	124.286 (16) †)	99.572 (20)	81.458 (15)	71.727 (15)	58.222 (14)
Anti-Rev.	20.887 (2)	20.732 (3)	28.469 (5)	32.412 (6)	19.567 (4)	19.485 (5)
Christ. Hist.	24.993 (3)	26.284 (4)	17.881 (3)	18.359 (4)	17.285 (4)	16.959 (4)
Vrijz. Dem.	8.454 (1)	16.355 (2)	4.236 (—)	5.111 (1)	6.294 (1)	10.990 (3)
Comm. Partij Holland	48.869 (7)	26.235 (4)	11.287 (2)	4.746 (1)	8.478 (2)	7.127 (2)
Middenst. (Weiss)	12.135 (1)	18.696 (3)	——	——	——	——
Evangelische Partij	804 (—)	390 (—)	——	——	——	——
N. S. P. (De Joode)	1.797 (—)	260 (—)	——	——	——	——
Christ. Dem. Unie	8.442 (1)	2.360 (—)	1.886 (—)	270 (1)	1.265 (—)	582 (—)
Kath. Dem. Partij	2.619 (—)	926 (—)	2.385 (—)	——	2.412 (—)	602 (—)
Nat. Herstel	12.934 (1)	——	5.503 (1)	——	20.113 (4)	——
Dr. de Hartogh	7.443 (1)	5.731 (—)	——	——	——	——
Lampetje	842 (—)	1.480 (—)	——	——	——	——
Volkswelvaart	299 (—)	——	——	——	——	——
Amst. Volkspartij	231 (—)	——	——	——	——	——
R. S. A. P.	10.982 (1)	9.146 (1)	7.112 (1)	11.910 (2)	1.482 (—)	1.256 (—)
Triesschijn	145 (—)	150 (—)	——	——	——	——
Van Burink	——	——	11.845 (2)	——	——	——
Coremans	——	——	1.328 (—)	1.913 (—)	——	——
Gijsen	——	——	448 (—)	100 (—)	——	——
Kooymans	——	——	348 (—)	——	——	——
Pinxter	——	——	432 (—)	——	——	——
Staatk. Geref. Partij	——	——	6.293 (1)	4.239 (1)	1.257 (—)	989 (—)
Herv. Ger. Staatspartij	——	——	——	——	5.273 (1)	5.780 (1)
R.K. Arbeiderspartij	——	——	——	——	421 (—)	——
Nat. Welvaart	——	——	——	——	647 (—)	——
Anti-Politieke Lijst	——	——	——	——	1.005 (—)	——
Andere partijen	——	7.530 (—)	——	——	——	4.124 (—)

*) De tusschen ( ) geplaatste cijfers duiden het aantal verkregen zetels aan.
†) Hiervan is later één zetel aan de C.P.H. overgegaan.
(Alg. Handelsblad - N. R. Crt. - Telegraaf - Het Volk)

(Vorig bericht 1856 E.)

30 JUNI 1935

A. **CHINA. — Japan's penetratie. —**
Volgens de laatste communiqués eischt Japan de politieke leiding in Noord-China.
Japan moet bij de samenwerking tusschen Japan, Mandsjoekwo en China de verantwoordelijke leiding nemen, zoo heet het o.m. China moet de buitenlandsche invloeden weren en erkennen, dat Japan China van een scheuring gered heeft.
Ook Sovjet-Rusland moet Japan's leiding in het Verre Oosten erkennen en zijn politiek daarnaar inrichten.
Intusschen doen er zich steeds weer nieuwe gebeurtenissen voor, waarop Japan zijn optreden kan baseeren. Thans is weer de staat van beleg over Peiping (Peking) afgekondigd.
(Dempo Rengo, Sin Pau Agency) **(Vor. ber. 1850 D.)**

B. **ENGELAND. — Nationaal Vredes-Referendum. —**
De Britsche Unie van Volkenbondsvereenigingen heeft onlangs een „nationaal vredesreferendum" georganiseerd. Het resultaat er van is op 26 Juni '35 in een massavergadering door lord Robert Cecil, den bekenden voorvechter van Volkenbond en vrede, medegedeeld.
Op de vraag: „Moet Engeland lid van den Volkenbond blijven?" hebben 11.090.387 personen met Ja en 355.883 personen met Neen geantwoord.
Op de vraag: „Zijt gij voorstander van een algemeene vermindering der bewapeningen krachtens internationaal accoord?" antwoordden 10.470.489 personen met Ja en 862.773 personen met Neen.
De volgende vraag luidde: „Zijt gij voorstander van een algeheele afschaffing der leger- en marinevliegtuigen krachtens een internationaal accoord?" — Op deze vraag antwoordden 9.533.558 personen met Ja en 1.689.786 personen met Neen.
„Moeten de aanmaak en de verkoop van oorlogsmateriaal, voor zoover zij het maken van winsten door particulieren beoogen, worden verboden?" luidde een andere vraag. — Ja antwoordden hierop 10.417.329 personen, terwijl van 775.415 personen het antwoord ontkennend luidde.
De laatste vraag was: „Moeten de andere staten zich aaneensluiten, ten einde een aanvallend land te beletten, zijn aanval door te zetten, a) door economische, niet-militaire maatregelen, b) zoo noodig door militaire maatregelen?" — Op het eerste deel dezer vraag kwamen 10.027.608 antwoorden met Ja binnen en 635.074 antwoorden van Neen. Op het tweede deel der vraag antwoordden 6.784.368 personen met Ja en 2.351.981 personen met Neen.
(Daily Telegraph)

C. **FRANKRIJK. — Beperkte winst op Staatsopdrachten. - Bijzondere maatregelen voor oorlogstijd voorgesteld. —**
Op 27 Juni '35 sprak de minister van Financiën, Regnier, voor de financieele commissie van de Kamer over de voor de landsverdediging opgestelde buitengewone uitgaven. Na de rede van den minister keurde de commissie deze uitgaven met 14 tegen 7 stemmen goed.
Een lid van de commissie diende op het gunstige rapport een amendement in, volgens hetwelk bij staatsopdrachten bedongen zal moeten worden, dat iedere winst, die boven de 5% uitgaat, door den staat zal worden ingetrokken.
Met 9 tegen 8 stemmen en 2 stemmen blanco werd een amendement aangenomen, waarin bepaald wordt, dat de vervaardiging van wapens en de wapenhandel van 1 Januari 1936 af uitsluitend door den staat zal geschieden.
Voorts is den parlementsleden het wetsontwerp in handen gesteld over de organisatie van het land in tijd van oorlog. Het plan, dat is goedgekeurd door den hoogsten raad voor nationale defensie, bevat maatregelen om het land in staat van verdediging te brengen bij elken mogelijken aanval en om volledig tegemoet te komen aan de behoeften van het leger en van het geheele volk zelf, door op rationeele wijze gebruik te maken van de verschillende hulpbronnen des lands.
Genoemde maatregelen voor het in staat van verdediging brengen van het land kunnen genomen worden in den kortst mogelijken tijd.
De eerste bepaling van het wetsontwerp heeft ten doel in de wet het artikel te doen opnemen dat bij de organisatie van de natie in tijd van oorlog het ten nutte maken van alle nationale hulpbronnen op wettige wijze geschieden kan door afkondiging van de bepaling dat de militaire mobilisatie wordt bevolen.
De tweede bepaling van het wetsontwerp voorziet in het wettelijk recht om in tijd van oorlog voor het vaderland een beroep te mogen doen op elken Franschman van het mannelijk geslacht boven de 18 jaar, die niet onder de wapenen is geroepen. Wat aangaat de requisitie van goederen in tijd van oorlog stelt het wetsontwerp een wijze voor, die het midden houdt tusschen aan beperkingen gebonden in beslag neming en geheel vrije requisitie.
De derde bepaling van het wetsontwerp voorziet in de aanpassing van de openbare macht aan de bijzondere voorwaarden van den oorlogstoestand. (Le Temps)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Priesterwijding van den Chineeschen oud-gezant en Minister, Loe Tsjeng Tsjiang (Dom Petrus Celestinus). —**
In de kerk van de St. Andries Abdij te Lophem bij Brugge is op 28 Juni '35 in tegenwoordigheid van vele kerkelijke en wereldsche autoriteiten, regeeringsvertegenwoordigers en vertegenwoordigers van het diplomatieke corps, waarbij o.a. den Chineeschen gezant te Brussel, tot priester gewijd de Benedictijnen monnik Loe Tsjeng Tsjiang, oud-gezant en voormalig minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken van China. De priesterwijding geschiedde door Z.Exc.Mgr. Celso Costantini, titulair Aartsbisschop van Théodosia en voormalig gedelegeerde van den Heiligen Stoel in China.
Loe Tsjeng Tsjiang was van 1906—1911 gezant van China te Den Haag. (De Tijd)

1 JULI 1935

E. **DISCONTOKOERSEN. — Javasche Bank. —**
De Javasche Bank heeft haar disconto met ingang van 1 Juli 1935 met ½% verlaagd tot 4%. Het tarief voor beleeningen op promessen blijft onveranderd op 6%. (Keesings Finan. Archief) **(V. b. 1822 D.)**

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Deensch: Aage Krarup Nielsen — „Blandt Hovedjaegere i Ecuador". (Guldendal, København)
Duitsch: Käte Kestien — „Als die Männer im Graben Lagen". (Societäts-Verlag, 1935)
Engelsch: W. F. Casey — „Private Life of a Successful Man". (Dent)
Guenther Stein — „Made in Japan". (Methuen & Co.)
Fransch: Marcel Aymé — „Maison Basse". (Aux Editions de la N. R. F.)
Georges Imann — „La double affaire du 20 avril", roman. (Ed. Grasset)
Italiaansch: Rosetta Pittaluga — „Rievocazioni africane". (Ed. Vanini, Brescia)
Nederlandsch: Helma Wolf-Catz — „Het Gezin". (Bigot en v. Rossum, Amsterdam)
Spaansch: Antonio de Obregon — „Hermes, en la via publica". (Espasa-Calpe, Madrid)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1850 C.)**

G. **ENGELAND. — Verklaring van Sir Anthony Eden inzake zijn reis naar Parijs en Rome. - Vlootaccoord met Duitschland. - Italië en Abessynië. —**
In het Lagerhuis heeft minister Eden op 1 Juli '35 zijn reeds eerder aangekondigde verklaring afgelegd over zijn diplomatieke reis naar Parijs en Rome.
Hij zeide o.m.: Het doel van mijn reis naar Parijs was van tweeërlei aard. De Britsche regeering wilde in de eerste plaats de eerste gelegenheid benutten om de Fransche regeering een volledige en openlijke verklaring te geven betreffende de Engelsch-Duitsche vlootovereenkomst. Zij wenschte tevens, in overleg met Frankrijk de middelen en wegen te bespreken om zoo spoedig mogelijk vorderingen te maken met de onderhandelingen over alle punten van het Londensche protocol van 3 Febr. '35. Ik heb den Franschen premier een overzicht gegeven over den inhoud van het Engelsch-Duitsche vlootverdrag en heb hem de omstandigheden uiteengezet, waaronder het is afgesloten, evenals de redenen, die de Engelsche regeering aanleiding hebben gegeven tot het sluiten van het verdrag over te gaan.
Met dezelfde openhartigheid heeft minister-president Laval de meening te kennen gegeven van de Fransche regeering over dit verdrag. Hij zette ook zijn opinie uiteen betreffende de uitwerking, die dit verdrag zou hebben op de verschillende Europeesche problemen, met welker oplossing beide regeeringen bezig zijn.
In den loop van deze besprekingen werd erkend, dat voor de regeling van deze problemen, zooals bijv. het luchtpact, het Oostpact, het Midden-Europeesche pact en de overeenkomst inzake bewapeningen te land een nauwe samenwerking tusschen Frankrijk en Engeland noodzakelijk is. Dit zijn problemen, die niet alleen Frankrijk en Groot-Brittannië interesseeren. Wij zoeken derhalve op het oogenblik met de Fransche regeering een

vorm van samenwerking, die het best in staat is zoo snel en zoo volledig mogelijk de verwerkelijking van het program van de Londensche protocollen van 3 Februari door alle landen tot stand te brengen.
Aan het einde van de bespreking over dezelfde problemen, die ik in aansluiting daarop met Mussolini te Rome had, konden wij op verheugende wijze constateeren, dat er eensgezindheid bestond over de mogelijkheid verder voor de Europeesche pacificatie te werken in overeenstemming met de in het protocol van Londen en in de resolutie van Stresa vastgelegde richtlijnen. Er bestaat reden te hopen, dat de beste onderhandelingslijn binnenkort zal worden gevonden. Bovendien kan ik er niet aan twijfelen, dat — ofschoon de drie regeeringen mogelijk aan verschillende problemen van het program niet dezelfde beteekenis of dezelfde urgentie toekennen — het mogelijk zou kunnen zijn het eens te worden over een methode, waardoor deze regeeringen in vrije en gelijke onderhandelingen zich zouden vereenigen met andere regeeringen om bij te dragen tot de oplossing van deze problemen.
Voortgaande besprak Eden het Italiaansch-Abessynisch conflict en verklaarde:
Ik heb Mussolini de ernstige bezorgdheid van de Engelsche regeering inzake de wending in het conflict tusschen Italië en Abessynië medegedeeld. Ik wees er op, dat de Britsche buitenlandsche politiek op den Volkenbond gegrondvest is en dat dientengevolge de Britsche regeering tegenover gebeurtenissen, die de toekomst van den Volkenbond ver-gaand kunnen beinvloeden, niet onverschillig kan blijven. Bovendien heeft de openbare meening van Engeland zeer uitgesproken meeningen over deze kwestie. De Engelsche regeering heeft derhalve met zorg nagegaan, of zij een of andere constructieve bijdrage zou kunnen leveren tot een oplossing.
Vervolgens heb ik Mussolini den aard beschreven van de door Engeland onder oogen geziene bijdrage, welke ik hem als voorloopig voorstel mocht voorleggen. Dit voorstel hield in algemeene trekken in, dat de Engelsche regeering aan Abessynië een strook land wilde afstaan in Britsch Somaliland, waardoor het een uitweg kreeg naar zee, in ruil waarvoor Abessynië aan Italië territoriale en economische concessies zou doen.
De Engelsche regeering vroeg geen enkele concessie behalve het recht van weiden voor haar volksstammen in het gebied, dat aan Italië zou kunnen worden afgestaan.
Het spijt mij zeer dat Mussolini niet in staat was dit voorstel als een basis voor de oplossing van het conflict te aanvaarden. Na mijn terugkeer naar Parijs heb ik Laval rapport uitgebracht over mijn besprekingen met Mussolini. Hiermede beëindigde Eden zijn verklaring. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Eden 1835 H.)

2 JULI 1935

A. **NEDERLAND. — Het bezuinigingsontwerp der regeering. - Memorie van Antwoord. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer op het bezuinigingsontwerp verdedigt de regeering haar beleid. De voornaamste punten uit de Memorie van Antwoord zijn de volgende:
De regeering zal het uiterste doen om waardevermindering onzer munteenheid te voorkomen.
Met betrekking tot het vraagstuk der vaste lasten, meent de regeering, dat zij zoover is gegaan als thans kan worden gegaan. Een algemeene formule om dit vraagstuk voor het geheele bedrijfsleven op te lossen is niet te vinden. De regeering zal voortgaan aan eventueele steunverleening voorwaarden te verbinden die de strekking hebben de vaste lasten te verminderen en overigens zal er naar worden gestreefd den druk der vaste lasten te verlichten.
Onmiddellijk nadat het bezuinigingsontwerp wet geworden is, zullen gelden worden aangevraagd voor de inpoldering van den N.O.-polder.
Het denkbeeld den voorzitter van den ministerraad en den minister van Economische Zaken te ontheffen van de gewone departementale zorgen stuit op bezwaren. Wel zal het noodig blijken een ruimer gebruik te maken van het instituut van den „bijzonderen commissaris", die den minister in de Kamers der Staten-Generaal kan bijstaan.
Elk pogen tot valutastabilisatie zal gesteund worden. Zoo mogelijk zal de regeering zelve hiervoor het initiatief nemen.
Regeling van een korteren werktijd wordt voorgestaan zoodra deze internationaal mogelijk blijkt.
Als leidend beginsel stelt de regeering voorop een verlaging van het kostenniveau.
Verder doorgevoerde industrialisatie ten behoeve van meerdere werkgelegenheid wordt voorgesteld, vooraf gegaan door een economische technologische exploratie van ons land.
Financiering van gezonde industrieele ontwikkeling kan geschieden uit het Werkfonds. Later volgt dan wellicht instelling van een nationaal financieringsinstituut.
De regeering handhaaft de salarisverlaging. Daarentegen is zij bereid de voorgestelde herberekening der pensioenen terug te nemen. Voorgesteld wordt de Rijksbijdragen aan het Alg. Burgerlijk Pensioenfonds met één procent te verminderen. Dit beteekent een bate van *f* 2 millioen.
Het begrootingstekort voor 1936 zal aanzienlijk grooter blijken te zijn dan de aanvankelijk geraamde 75 millioen.
De regeering is van oordeel, dat herstel van het financieele evenwicht door verdere belastingverhooging hoogst onwenschelijk is.
Anders dan aanvankelijk in de bedoeling lag zullen niet alle Armenraden worden opgeheven. Over deze uitzonderingen zal de regeering nader overleg plegen.
De regeering stelt voor *f* 20.000 meer te bezuinigen op het Universitair onderwijs door o.a. eenige leerstoelen op te heffen.
Kweekelingen met acte worden niet in de personeelsformatie van scholen voor Gewoon Lager Onderwijs opgenomen. (Telegraaf) **(Vor. ber. 1839 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Britsch-Duitsche Vlootaccoord. - Joachim von Ribbentrop en de Fransche pers. —**
De Duitsche couranten, speciaal het Berl. Tageblatt, laken in scherpe bewoordingen het eenparige verzet van de Fransche pers tegen het Engelsch-Duitsche vlootverdrag. Men spreekt van verdachtmakingen, en naïeve pogingen, zooals kinderen doen, die achter een spiegel zoeken, als men ze de werkelijkheid voorhoudt.

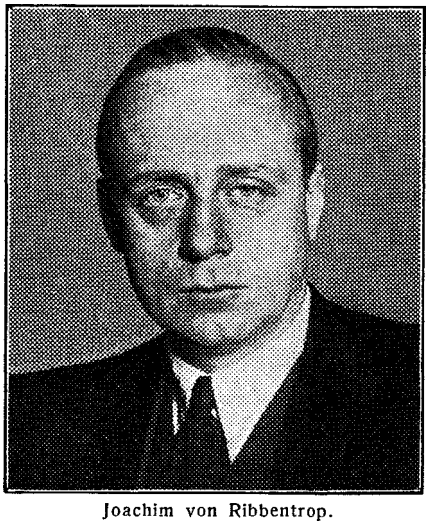

Joachim von Ribbentrop.

Tegenover von Ribbentrop's meening, dat het ijs thans gebroken is, heeft de Fransche pers slechts als repliek: inderdaad, het ijs is gebroken, opdat wij in het water zullen vallen.
Daartegenover meent de Duitsche pers, dat het verbond met Engeland Europa slechts geluk zal brengen. „Wij moeten echter geduld oefenen, totdat ook Frankrijk inziet, dat het met zijn verdachtmakingen en eeuwig neen, een taktiek, die slechts scheidt en niet bindt, nooit de gevaren, die het vreest, zal kunnen overwinnen. Europa wordt van Parijs uit vergiftigd." (Berliner Tageblatt)
(V. b. Von Ribbentrop 1825 B.; Vlootaccoord 1855 I.)

C. **PHILIPPIJNEN. — Hooge Commissaris benoemd.**
President Roosevelt heeft den gouverneur-generaal der Philippijnen, Frank Murphy, benoemd tot Hoogen Commissaris der Ver. Staten voor de Philippijnen, welke functie hij zal aanvaarden bij de inauguratie van de regeering van het Philippijnsche Gemeenebest. (El Debate, Manila) **(Vor. ber. Philippijnen 1798 B.)**

A. **NEDERLAND. — Premie der Ziektewet. —**
Het „Staatsblad" van 26 Juni bevat den tekst van het Koninklijk Besluit betreffende de premie der Ziektewet.
Van 1 Juli 1935 af is de normale premie der ziekenkassen van de Raden van Arbeid teruggebracht van 2.3 op 2 pCt.
Gebleken is, dat sommige Raden een reserve hadden van meer dan 100 pCt. der jaarpremie en het gemiddelde was meer dan 50 pCt.
29 bedrijven met verhoogd ziektecijfer hadden een premie van 3.4 pCt.
Daar zijn thans vijf bedrijven bij gekomen, n.l.:

I. het maken van bouwkundige werken en waterwerken;
II. het metselaarsbedrijf;
III. sloopen van bouwwerken;
IV. sigaren- en cigarettenmakersbedrijf; en
V. het diamantbewerkersbedrijf.

De premie voor deze 34 bedrijven is per 1 Juli '35 teruggebracht van 3.4 op 3.0 pCt.
Voor het glazenwasschersbedrijf (incl. het schoonhouden van gebouwen) en het stucadoors- en wittersbedrijf is een premie ingevoerd van 4.3 pCt.
Het mijnbedrijf is teruggebracht van 4.9 tot 4.75 pCt.
Voor alle bedrijven mag de werkgever maximaal 1 pCt. van het loon van den arbeider afhouden, dus de helft van de normale premie. Bij de werkverschaffing echter blijft dit 2.5 pCt. maximaal.
(Staatsblad, 26 Juni '35) **(Vor. ber. 1832 G.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Tarakan en Balikpapan.**
In de Memorie van Toelichting op de begrooting van Oorlog leest het „Bat. N.B.":
Bij aanvullende begrootingen voor 1934 en 1935 werden gelden opgebracht ten behoeve van de bezetting van oliehavens. Deze bezetting kon gaandeweg worden verstrekt, zoodat binnenkort nagenoeg zal zijn bereikt, hetgeen het opperbestuur besliste ten aanzien van de bezetting van de oliehavens ter Oostkust van Borneo, n.l. dat op elk der punten Tarakan en Balikpapan „reeds in vredestijd troepen zullen worden gelegerd, waarvan de infanterie, om de gedachten te bepalen, de sterkte van ruim één bataljon — waaraan toegevoegd een groep stellingartillerie — zal hebben". (Batav. N.B.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — St. Willibrorduskerk te Hulst wordt basiliek. —**
De St. Willibrorduskerk te Hulst heeft den eerenaam „basiliek" ontvangen. Het is de vijfde kerk in Nederland, welke het recht heeft verkregen dezen titel te dragen, waaraan bepaalde liturgische voorschriften zijn verbonden. (Tijd)

D. **ITALIE. — Anthony Eden's verklaring in het Lagerhuis - Italiaansch commentaar. —**
De verklaring op 1 Juli '35 van Sir Anthony Eden en de debatten in het Lagerhuis worden in een hoofdartikel in de „Giornale d'Italia" besproken onder het opschrift „Preciseeringen".
Het blad schrijft, dat de spijt, die door Eden tot uiting gebracht is met betrekking tot de weigering van Mussolini, gelijk is aan de spijt van Italië wegens het onvoldoende begrip, dat Engeland toont voor de Italiaansche motieven. (Giornale d'Italia)
(Vorig bericht blz. 1857 G.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handelscontrôle - Verklaring van Mr. Hart, den Regeeringsgemachtigde.**
Mr. Hart, Regeeringsgemachtigde voor Economische Zaken, antwoordde heden in eersten termijn in den Volksraad op de Algemeene Beschouwingen terzake de ordonnantie op de handelscontrôle.
Mr. Hart wees er op, dat, ingeval eenige buitenlandsche Regeering niet in staat is om het streven van bepaalde bedrijfsgroepen in dat land, die aan het economische leven in Ned.-Indië haar wil wenschen op te leggen, den kop in te drukken, de Ned.-Indische Regeering over eigen middelen moet beschikken om de samenleving in Ned-Indië veilig te stellen voor de tijdelijke nadeelen welke zulk een actie zou kunnen veroorzaken.
Daarvoor is overschakeling op andere leveranciers noodig.
Thans gaat het om de voorziening in de tusschenperiode waarin de voorziening uit het voormalige productiegebied niet of onvoldoende functionneert en die uit het nieuwe productiegebied nog niet vlot en afdoende werkt.
Elders ordent men omdat men een geordende reglementeerende samenleving beoogt. Hier ordent de Regeering corrigeerend om verwringingen, wrijvingen, stremmingen en stagnaties, die in dezen crisistijd meer dan ooit schadelijk, en minder dan ooit aanvaardbaar zijn, zooveel mogelijk op te heffen. Dat is het kardinale verschil. (Aneta) **(1848 B.)**

F. **ENGELAND. — Britsch-Duitsche Vlootaccoord - Critiek. —**
Na de rede van Sir Anthony Eden, welke hij op 1 Juli in het Lagerhuis heeft gehouden om zijn bevindingen bij zijn bezoek aan Parijs en Rome inzake het vlootverdrag met Duitschland mede te deelen, heeft de Engelsche pers het volgende standpunt ingenomen:
1e. De overgroote meerderheid der openbare meening in Engeland keurt het goed, dat Engeland met Duitschland een vloot-overeenkomst gesloten heeft.
2e. Een minstens even sterke meerderheid keurt de manier, waarop Engeland die overeenkomst gesloten heeft, af.
Ditmaal heeft het Engeland èn aan takt èn aan correctheid tegenover zijn bondgenooten ontbroken, schrijft de Daily Telegraph. **(Vor. ber. 1858 B.)**

G. **DUITSCHLAND. — Regeling inzake heffingen. —**
De Rijksregeering heeft op 28 Juni een wettelijk besluit genomen, dat in de staatscourant van 29 Juni is gepubliceerd en dat als volgt luidt:
De rijkskamer voor economische zaken kan regelingen treffen inzake de heffing en het gebruik van bedragen, omgeslagen over groepen of vereenigingen, ondernemingen en industrieel-economische bedrijven of organen van het zelfbestuur en inzake de inning en het bijeenbrengen van zoodanige omgeslagen heffingen van kamers van koophandel en industrie, handwerkondernemingen, of andere publiekrechtelijke vereenigingen etc. evenals van ondernemers en ondernemingen van het industrieele bedrijfsleven.
(A N. P.)

3 JULI 1935

H. **VEREENIGDE STATEN. — Opheffing der overtollige holdingmaatschappijen verworpen. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft zich met 216 tegen 146 stemmen uitgesproken tegen het verzoek van president Roosevelt om de overtollige holdingmaatschappijen af te schaffen.
Deze stemming wordt beschouwd als een slag, toegebracht aan het prestige van Roosevelt.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

I. **BEWAPENING. — Vlootuitbreiding - Wedloop in vollen gang. —**
De marine-medewerker van de „Daily Telegraph" schrijft, dat de ontworpen nieuwe slagschepen der Vereenigde Staten aan gevechtssterkte alle tot nog toe bestaande oorlogsschepen zullen overtreffen, in het bijzonder de schepen uit de Nelson-klasse, de sterkste Britsche slagschepen in de schaduw stellen. Terwijl de Nelson met 9 kanonnen van zwaar kaliber is uitgerust, zullen de Amerikaansche slagschepen bewapend zijn met 12 kanonnen van hetzelfde kaliber, doch van grootere draagwijdte. Bovendien zullen nog verscheidene lichtere kannonnen deel uitmaken van

de bewapening der schepen De marinemedewerker van de Daily Telegraph verklaart verder, dat ook Groot Brittannië voornemens is in 1936 den bouw van slagschepen te hervatten De vlootuitbreidingsvacantie, die een gevolg was van het vlootverdrag van Washington is reeds teneinde, want in Frankrijk is reeds opdracht gegeven tot den bouw van 2 slagschepen van 35000 ton en twee slagschepen van 26500 ton, terwijl Italië 2 slagschepen, elk van 35000 ton op stapel heeft gezet. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Bewapening 1756 F.)

A. **NEDERLAND. — Het nationale loterijplan. —** Eenigen tijd geleden werd een plan, bij den Minister van Sociale Zaken ter bestudeering ingediend, voor het organiseeren van een groote nationale loterij, waarvan de opbrengst zou worden bestemd voor werkverruiming.
Naar verluidt zou nu het plan bestaan één millioen loten à ƒ 10.— uit te geven. De hoofdprijs van deze loterij zou ƒ 500.000 bedragen. (Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Verdrag met Groot-Brittannië.** Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 6 Juni '35 te Londen is onderteekend een verdrag met Groot-Brittannië tot wederzijdsche vrijstelling van belasting en voordeelen of winsten door buitenlandsche ondernemingen, behaald met verkoopen door tusschenpersonen. (Het Vaderland)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Javasche Bank. - Jaarverslag 1934-'35. - Netto-winst 1934-'35: ƒ 1.035.805 (v. j. ƒ 1.395.141). Dividend: 8% (v. j. 9½%). —**
Door de Javasche Bank is het jaarverslag gepubliceerd over het boekjaar 1934-'35. Dit verslag begint met de opmerking, dat de iets optimistischer visie, die op grond van de wereldsituatie aan het einde van het jaar 1933 ten aanzien van de toekomstige ontwikkeling mocht worden gekoesterd, in de economische practijk van het jaar 1934 en de beginmaanden van 1935 nog geen bevestiging heeft gevonden.
Voor zoover in sommige landen eenige verbetering van den algemeenen toestand ten opzichte van dien in het voorafgaande jaar viel te constateeren, vond deze vrijwel zonder uitzondering haar grondslag in maatregelen van zuiver nationalistisch georiënteerde economische politiek, waardoor aan omvang en draagwijdte van het verbeteringsproces al dadelijk grenzen waren gesteld en reeds in de tweede helft van 1934 een hernieuwde stagnatie van het binnenlandsch opleven in die landen bemerkbaar werd.
Ten aanzien van Nederl.-Indië wordt opgemerkt, dat dit land als agrarisch exportland nog steeds in zeer overwegende mate op den internationalen handel is ingesteld en uiteraard de nadeelige gevolgen heeft ondervonden van den algemeenen wereldgang van zaken. Nochtans is de algemeene situatie in dit land, vergeleken bij het vorige jaar ongetwijfeld verbeterd, al dient er bij het constateeren van dit feit op te worden gewezen, dat het begrip verbetering in dit verband nog niet als de aanduiding van een reeds beduidend herstel naar boven, doch voorshands meer als die van een practisch volbrachte aanpassing naar beneden, moet worden opgevat.
In het afgeloopen jaar bleek het Moederland echter bereid om in den vorm van maatregelen ter bevordering van den afzet van diverse producten, een aantal kleinere Indische belangen te behartigen, terwijl voorts bij het afsluiten van handelspolitieke overeenkomsten voor den Nederl.-Indischen export waar mogelijk, bijzondere faciliteiten werden bedongen.
De ruilmiddelen circulatie bleef gedurende het boekjaar verder terugloopen en verminderde van ƒ 198.7 m/m op 31 Maart 1934 tot ƒ 180.3 m/m per ultimo van dit boekjaar.
De positie van de Javasche Bank bleef krachtig.
Het dekkingspercentage voor de obligo's van de Javasche Bank, hetwelk op 31 Maart 1934 65.07 pct. bedroeg, was op 31 Maart 1935 tot 66.53 pct. gestegen.
De bedrijfsuitkomsten over het 107de boekjaar bleven, zij het in geringe mate, bij die over het voorafgaande jaar ten achter. De inkomsten uit hoofde van „Rente op Disconteeringen, Koersverschillen op Winst op Munt en Muntmateriaal", alsook die uit provisie vertoonden eveneens een daling. Tenslotte toonden als gevolg van een verder terugloopen van den rentestand op de kapitaalmarkt ook de ontvangsten en inkomsten uit „interest van effecten" een vermindering aan. De totale baten bereikten een bedrag van ƒ 3.456.963 tegenover een bedrag van ƒ 3.467.956 over het 106de boekjaar. De onkostenrekening gaf andermaal een belangrijke daling te zien, welke evenwel ten deele werd gecompenseerd door een hoogere afschrijving op den aanmaak van bankbiljetten. De normale bedrijfsuitgaven beliepen ƒ 2.131.158 of ƒ 121.657 minder dan die van het vorige boekjaar. Doordat de baten in sterkere mate gedaald zijn dan de bedrijfsuitgaven, vertoonde de eigenlijke bruto bedrijfswinst exclusief reserve-voorzieningen een vermindering van ƒ 69.336 ten opzichte van het vorige boekjaar.
De bijzondere reserve verminderde met een bedrag van ƒ 35.948 uit hoofde van achteruitgang van de waarde van het effectenbezit en een bedrag van ƒ 4.799 wegens afschrijving van onverhaalbare vorderingen en vermeerderde behalve met de uit belegging gekweekte rente ad ƒ 91.463 met een dotatie ten laste van de Winst- en Verliesrekening van ƒ 40.000, zoodat zij thans ƒ 2.613.552 bedraagt tegen ƒ 2.522.835 per ultimo vorig boekjaar. Belangrijke verliezen op debiteuren kwamen niet voor.
De Winst- en Verliesrekening wijst een netto winst aan van ƒ 1.035.805 tegen ƒ 1.395.141 over het 106de boekjaar. De dividenduitkeering zal 8 pct. bedragen of ƒ 40 per aandeel van ƒ 500 en ƒ 20 per aandeel van ƒ 250.
Ten aanzien van de metaalvoorraad kan dienen, dat de voorraad gouden en zilveren standspenningen vermeerderde met ƒ 529.452, de goudvoorraad beliep op 31 Maart 1935 ƒ 117.478.281 tegen op 31 Maart 1934 ƒ 113.361.567. De dadelijk opeischbare schulden, bestaande uit bankbiljetten in omloop, rekeningcourantsaldi en bankwissels in omloop beliep bij sluiting van het boekjaar in totaal ƒ 218.047.779 tegen op 31 Maart 1934 ƒ 222.812.052. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1388 A.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — De groote inkomens.** Even na de aankondiging door president Roosevelt van het wetsontwerp tot verhooging der belasting op groote inkomens en erfenissen, heeft het departement van Financiën onthuld, dat in 1933 46 personen een inkomen hadden van meer dan 1.000.000 dollar. Dit cijfer is in vele jaren niet zoo laag geweest. In 1929, dat als het jaar wordt beschouwd van den grootsten bloei in Amerika's geschiedenis, waren er niet minder dan 513 inkomens van 1 millioen dollar of meer.
De verdeeling van de 46 hoogste inkomens is als volgt:

5	millioen	dollar	1
3—5	,,	,,	2
2—3	,,	,,	8
1½—2	,,	,,	6
1—1½	,,	,,	29

Washington vraagt zich af of president Roosevelt ook de belasting op inkomens van minder dan 1 millioen dollar wil verhoogen.
In zijn boodschap aan het Congres noemde hij geen basis-cijfer, doch wel noemde hij ter illustratie een bedrag van 1 millioen dollar.
(N. Y. Herald, Parijs) **(Vor. ber. Millionnairs 637 F.)**

E. **IERLAND. — O'Duffy sticht nieuwe partij. —** De leider der „Blauwhemden", generaal O'Duffy, heeft een nieuwe partij gesticht, de „National Corporative Party", welker hoofddoel is de huidige partijenregeering te vervangen door een corporatief bestuur.
De beweging wil streven naar een totale Iersche republiek en stelt zich tevens voor het Communisme, kapitalisme, en den buitenlandschen invloed op Ierssche zaken te bestrijden. (Irish Times)
(Vor. ber. O'Duffy 1494 D.)

F. **FRANKRIJK. — Fidac - Congres Intergeallieerde Oudstrijders Organisaties - Voor het eerst de Duitschers aanwezig. —**
Op 1 Juli '35 heeft te Parijs de eerste plenaire zitting plaats gevonden van de Fidac, de intergeallieerde organisatie van oud-strijders.
Aanwezig waren de vertegenwoordigers van de 11 naties, die bij de Fidac zijn aangesloten.
De in de Fidac vereenigde organisaties tellen in het geheel 10 millioen leden. Bovendien waren aanwezig de vertegenwoordigers van 5 millioen Duitsche oudstrijders en oorlogsslachtoffers.
De president van de Fidac, Jean Desbonds, hield de openingsrede. Hij verwelkomde de gedelegeerden, waarbij hij in het bijzonder wees op de beteekenis van het feit dat de plenaire vergadering der vroegere geallieerde oud-strijders thans voor den eersten keer wordt bijgewoond door de vertegenwoordigers der Duitsche oud-strijders.
Namens de Duitsche delegatie antwoordde Oberlindober, die er zijn voldoening over uitsprak in persoonlijk contact te kunnen treden met alle leden van de Fidac, een contact, dat in overeenstemming met den wensch van den Duitschen soldaat zal kunnen worden verdiept om te bevorderen, dat men elkander

wederzijds beter zal kunnen leeren kennen en begrijpen.
Hierna volgden algemeene beschouwingen waarbij het woord werd gevoerd door de vertegenwoordigers van oud-strijdersorganisaties uit Frankrijk, België, de Vereenigde Staten, Engeland, Italië, Portugal, Polen en Duitschland. (Le Temps)

(Vor. ber. Oud-Strijders 1613 A.)

4 JULI 1935

A. **INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL. — Congres te Parijs. - Slotzitting. —**
In een plechtige slotzitting heeft op 29 Juni '35 het congres van de Internationale Kamer van Koophandel zijn werkzaamheden beëindigd.
Een dertigtal resoluties werden aangenomen, w.o. de zeer belangrijke twee eerste moties omtrent den internationalen handel en omtrent de muntpolitiek. Verder omtrent de organisatie der productie; de organisatie der goederendistributie; de samenwerking met de Carnegie-stichting; de dubbele belastingheffing; het statuut der vreemde naamlooze vennootschappen; de samenwerking van spoor en weg; de autowegen; de telling van het autoverkeer; de belemmeringen, welke de luchtvaart ondervindt; de luchtpost; het douane-regime van het luchtverkeer; de verantwoordelijkheid voor vertraging in het luchtverkeer; de vereenvoudiging van documenten voor het luchtverkeer; het vervoer over zee; de conventie van Den Haag; het internationale telegraafverkeer; het internationale telefoonverkeer; de internationale postdienst; de handelsterminologie; de bescherming van den industrieelen eigendom; de bescherming van persberichten; de bescherming der rechten van fabrikanten van gramofoonplaten; het probleem der eerbiediging door den kleinhandel van voor merkproducten vastgestelde prijzen; de internationale inschrijving van handels- en fabrieksmerken; de internationale regeling op het gebied van reclame; faillissementen en rechten der schuldenaren; internationale handelsarbitrage; de gouden standaard.
De heer F. H. Fentener van Vlissingen, die opnieuw tot voorzitter der Intern. Kamer van Koophandel werd gekozen, werd door de Fransche regeering tot Commandeur in het Legioen van Eer benoemd. (La Journée Industrielle)

(Vorig bericht blz. 1852 D.)

B. **STRATOSFEER. — S.S.R. Ibis. —**
Op 26 Juni '35 is de Russische stratosfeerballon S.S.R. Ibis 's morgens om 5.25 van een van de vliegvelden bij Moskou opgestegen en na ongeveer drie uur in de lucht vertoefd te hebben, waarbij een hoogte bereikt werd van 16.000 M., in de buurt van Toela in goede orde gedaald. (Izwestija)

(Vorig bericht Stratosfeer 1698 H.)

C. **AMSTERDAM. — Leeningen. - Totaal ƒ 5.000.000.**
In den gemeenteraad werd de voordracht van B. en W. tot het aangaan van twee geldleeningen tot een totaal van ƒ 5.000.000 aangenomen.
De rente zal 4% bedragen. (Keesings Fin. Archief)

(Vor. ber. Leeningen 1739 D.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp tot instelling van een openbaar lichaam voor drooggelegde en droog te leggen deelen van het meer Flevo.**
Ingediend is een wetsontwerp tot instelling van een openbaar lichaam voor drooggelegde en droog te leggen deelen van het meer Flevo.
Aan de Memorie van Toelichting wordt het volgende ontleend:
De regeering, gesteld voor de taak, een regeling te treffen, zag zich geplaatst voor een keur van mogelijkheden, alle in meer of min uitgewerkte voorstellen belichaamd. In al deze uitgebrachte adviezen en studies vond de regeering waardevolle gegevens, waarvan zij in menig opzicht een dankbaar gebruik heeft gemaakt.
De regeering wenscht nu aan een openbaar lichaam de zorg voor den verderen inpolderingsarbeid in het reeds drooggelegde gebied van het meer Flevo in zijn verschillende schakeeringen en in zijn vollen omvang op te dragen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Tweede Kamer 1855 C.)

E. **CRIMINALISTIEK. — Internationale Commissie voor de Crimineele Politie. - Congres te Kopenhagen.**
Dezer dagen is te Kopenhagen het jaarlijksche congres van de Internationale commissie voor de crimineele politie gehouden, waarbij Nederland vertegenwoordigd werd door den hoofdcommissaris van politie te Amsterdam, den heer H. J. Versteeg, den commissaris der centrale inzake falsificaties, den heer K. Broekhoff en door den luit.-kolonel Van Houten.
Commissaris Broekhoff hield een referaat over de vervalsching van effecten en de wijze waarop dit soort van misdrijven dient te worden bestreden.
De heer Broekhoff kwam in zijn referaat tot de conclusie, dat om vervalschingen van effecten zooveel mogelijk tegen te gaan, het aanbeveling zou verdienen, wanneer internationaal werd overeengekomen, dat bij het vervaardigen van effecten dezelfde technische middelen werden gebruikt.
Wanneer b.v. voor het maken van effecten in alle landen dezelfde papiersoorten en dezelfde typeerende kenteekenen werden gebruikt, zouden echte effecten spoediger van valsche zijn te onderscheiden, terwijl het vervalschen veel grootere moeilijkheden met zich zou medebrengen dan thans het geval is.
Er werd een commissie benoemd, die het referaat nader zal bestudeeren en het resultaat van deze studie bekend zal maken op het volgende congres, dat te Londen zal worden gehouden. (Telegraaf)

(V. b. Criminalistiek 1528 E.; Nederland 1753 E.)

F. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland, Chili en Turkije. —**
De stand der clearing op 30 Juni 1935:

Met Duitschland.

1.	Stortingen in Nederland ... ... waarvan bestemd voor:	ƒ 107.799.700
a)	achterstallige vorderingen	17.275.000
b)	Rentedragende Dawes- en Youngleeningen en Stillhalte; Rentetransfer	12.950.000
c)	vrije rekening Reichsbank	4.314.700
d)	nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	73.260.000
2.	Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de Clearing vallenden vorderingen) (incl. saldo 1934 ad ƒ 11.501.466)	104.605.500
3.	Uitbetaling in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend v. h. bedrag onder 1d)	71.213.200
	Laatst uitbetaald nummer van storting: 80443.	
4.	Speciale verrekening. Stortingen in Nederland tegen afgegeven reischèques	ƒ 180.000

Met Chili.
(Clearingrekening A.)

1.	Stortingen in Nederland	ƒ 293.552
2.	Stortingen in Chili	430.986
3.	Uitbetalingen in Nederland	289.224
4.	Tot de Clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chile werd ontvangen	33.900
5.	In particuliere compensatie toegelaten	88.608
	Laatst uitbetaald nummer van storting: 176.	

Met Turkije.

1.	Stortingen in Nederland ... ... waarvan bestemd voor:	ƒ 446.114
a)	vrije rekening Turksche Centrale Bank	133.834
b)	onder de Clearing vallende vorderingen ...	312.280
2.	Stortingen in Turkije (incl. saldo 1934 ad ƒ 302.323)	1.970.417
3.	Uitbetalingen in Nederland	298.807
4.	Tot de Clearing toegelaten Nederlandsche vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen	333.037
	Laatst uitbetaald nummer van storting: 611.	

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Duitschland 1849 K., Stand 1823 A.; Chili 1784 D.; Turkije 1784 D.)

G. **MAASTRICHT. — De ingebruikneming van het nieuwe gouvernementsgebouw. - Rede van Dr. H. Colijn. —**
Op 1 Juli '35 heeft te Maastricht de plechtige ingebruikneming plaats gehad van het nieuwe gouvernementsgebouw. Hierbij waren o.m. tegenwoordig minister-president dr. H. Colijn, de minister van Defensie, mr. dr. Deckers, de minister van Economische Zaken, prof. dr. ir. Gelissen, de minister van Financiën, mr. Oud en de minister van Binnenlandsche Zaken, mr. de Wilde. Het eerst werd het woord gevoerd door den Commissaris der Koningin in Limburg, mr. Baron van Hövell tot Westerflier.
Vervolgens voerden het woord de ministers van Financiën, mr. Oud, en de minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde.
Daarna nam de minister-president, dr. H. Colijn, het woord, die o.a. verklaarde uit zuivere belangstelling naar Maastricht te zijn gekomen. Dat het slecht gaat in de wereld is een gemeenplaats geworden. Dat het ook in Nederland slecht gaat,

weten wij allen. Maar waarom gaat het slecht? Daar is men het niet over eens.
Indien de emigratie uit Europa naar overzeesche landen in de laatste 20 jaren zoo groot was geweest als in de tien jaar, die den oorlog voorafgingen, dan zou er in ons werelddeel wel een acht millioen werkloozen minder zijn. Dat is een factor, die het vraagstuk van den dag mede opbouwt, evenals de industrialisatie rondom Europa, waardoor de Europeesche afzet verminderde.
De schuldenlast van den staat werd verveelvoudigd en daarbij maakte ons land niet eens het slechtste figuur. Dit alles zijn dingen, die men wel eens mag bezien, als men de situatie op economisch gebied bekijken wil. De kern van de moeilijkheid zit in de stremming van het internationale goederenverkeer. Ook nu nog is dat internationale goederenverkeer de hoofdvoorwaarde van het herstel van de economische welvaart. De eerste taak welke de regeering zal hebben te verrichten, zoo ging spr. voort, is naar middelen grijpen om het goederenverkeer te ondersteunen. Dat heeft de regeering gedaan en de teruggang is niet geheel gestuit, maar wel in aanzienlijke mate. De werkloosheid in ons land is groot. Men heeft daartegen gestreden en men moet zich afvragen of er meer tegen gedaan had kunnen worden. Men doet wel eens middelen aan de hand. Er zijn er twee, die veel worden gebruikt en van die twee is er een, zoo vervolgde dr. Colijn, dat ik haast niet durf uitspreken. Want een verder ingaan daarop zou te veel tijd vragen. Maar toch zou ik daarover wel eenige vragen willen stellen.
Het eene middel is dat der devaluatie, maar dan vraag ik, hoe zou het toch komen, dat men in andere landen zoo verwoed er tegen gevochten heeft om niet behoeven te devalueeren? Engeland en België hebben tot het uiterste gestreden om het te voorkomen.
Het tweede middel is industralisatie en daarmede bevindt men zich op reëeler terrein. Spr. zou er echter tegen willen waarschuwen, dat men zich niet moet voorstellen, dat de staat ertoe zou kunnen overgaan industrieën te stichten en te leiden.
Aan het slot van zijn rede deelde dr. H. Colijn mede, dat het H. M. de Koningin had behaagd mr. baron Van Hövell tot Westerflier te benoemen tot Grootofficier in de Orde van Oranje Nassau.
Minister Gelissen sprak vervolgens als Limburger en als directeur van de Stroom Verkoop Maatschappij. (Limb. Koerier)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 1689 B.; Maastricht 1476 F.)

5 JULI 1935

A. DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —
De tarieven van de Nederlandsche Bank worden met ingang van 6 Juli '35 met een half procent verlaagd, zoodat deze zullen bedragen:
Wisseldisconto 3½% (4%).
Promessendisconto 4% (4½%).
Beleening van effecten 4% (4½%).
Beleening van goederen 4% (4½%).
Voorschotten in rek.-courant 4% (4½%).
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1855 E.)**

B. AMSTERDAM. — Winkelverordeningsvoordrachten verworpen. —
De gemeenteraad heeft op 3 Juli '35 de Winkelverordening met 27—15 stemmen verworpen. De s.d.-fractie stemde n.l. tegen, omdat, zooals de heer De Miranda verklaarde, het s.d.-voorstel, om de coöperaties in de verordening te betrekken, te voren was verworpen. Tegen stemden de s.d.a.p., communisten, de liberalen (ook de wethouders), Ter Haar, Mej. Katz en dr. De Hartogh.
De broodbakkersverordening in haar geheel is eveneens verworpen met 27—15 stemmen. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1752 E.)

C. DENEMARKEN. — Rede van den premier Th. Stauning over Internationalisme. —
Op het congres der Sociaal-Democratische partij te Aalborg heeft de premier Stauning een rede gehouden waarin de premier, sprekende over den nieuwen tijd, o.a. zeide, niet te gelooven in een terugkeer tot hetgeen dat was. Thans moet de arbeid gaan langs nationale lijnen. Wij moeten, aldus Stauning, naar buiten optreden als een eenheid in betrekking tot andere nationale eenheden en het begrip nationaal gevoel en belang wordt nu een realiteit die niet alleen behoort bij toespraken bij feestelijke gelegenheden. De productie en de werkgelegenheid waarborgen, dat is de eerste nationale eisch die thans wordt gesteld. Maar daaruit volgt ook dat wij aanvallen op de natie moeten tegengaan omdat deze de belangen van allen omvat.
Het internationalisme is in dezen tijd zonder waarde. „Planwirtschaft" is een noodzakelijkheid. Productie en invoer moeten op gemeenschappelijken grondslag geregeld worden. (Berlingske Tidende, København)
(Vor. ber. Stauning 1512 C.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Herdenking van de verschijning van Calvijn's „Institutio religionis Christianae". —
Ter viering van het vierde eeuwfeest der Reformatie, en wel van de verschijning van Calvijn's „Institutio religionis christianae", is te Genève een protestantendag gehouden.
Bij het groote monument der Reformatie te Genève had een herdenkingsbijeenkomst plaats, waaraan meer dan 5.000 personen deelnamen.
Het monument is in 1909 gesticht, doch pas in 1917 onthuld. Architecten waren de heeren Monod, Laverriere, Taillens, en Dubois, allen Zwitsers; de beeldhouwwerken zijn van Landowski en Bouchard, beiden Franschen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Calvijn 1713 B.)

E. VACCINATIE TEGEN POKKEN. — Een rede van dr. B. P. B. Plantenga. —
De 86ste vergadering van de Mij. tot bevordering der Geneeskunst werd op 1 Juli '35 te Rotterdam geopend.
Van de vele redevoeringen, die gehouden werden, ontleenen wij aan de inleiding over vaccinatie tegen pokken door dr. B. P. B. Plantenga het volgende:
De volksgezondheid in Nederland is in gevaar.
Het Nederlandsche volk is onvoldoende beschermd tegen de pokken. Reeds gedurende vele jaren neemt de immuniteit van ons volk tegen de pokken regelmatig en in snel tempo af.
Indien deze vermindering van immuniteit zoo blijft doorgaan, dan kunnen wij in afzienbaren tijd verwachten dat ook in Nederland aan deze zeer ernstige en terecht zoo gevreesde ziekte velen ten offer zullen vallen.
In 1924 en de daaraan voorafgaande jaren was de immuniteit van ons volk wel niet ideaal (er werd nog veel te weinig gerevaccineerd), maar zij was praktisch voldoende om, zoo noodig in geval van nood, bij het uitbreken eener epidemie deze door snel uitgevoerde revaccinatie op ruime schaal te stuiten.
In 1925 werden helaas enkele gevallen van postvaccinale encephalitis gesignaleerd.
Hoewel ook na andere veelvuldig voorkomende ziekten als influenza, mazelen en kinkhoest nu en dan encephalitis als complicatie wordt waargenomen, voelde men zich na deze waarneming bij de vaccinatie ten opzichte van deze verschijning van encephalitis wel heel erg onveilig en het is alleszins verklaarbaar dat in 1928 de verplichte vaccinatie werd geschorst. Eveneens blijft het begrijpelijk dat de overheid het herstellen van de verplichte vaccinatie niet goed aandurft, zoolang het gevaar van de postvaccinale encephalitis nog niet is bezworen. Wel meent de regeering de geneeskundigen krachtig tot vaccineeren te moeten aansporen en heeft de rijksinspectie, in het bijzonder door middel van geschriften van dr. Terburgh en dr. Eykel, in deze zeker het hare gedaan, doch de gevolgen zijn vrijwel nihil geweest. Nu de regeering de verplichte vaccinatie niet aandurft, is de taak van de geneeskundigen in deze niet lichter geworden. Niet alleen dat het publiek door den officieelen maatregel schuw is geworden, ook de medici wordt thans de geheele verantwoordelijkheid op de schouders gelegd.
Immers zij mogen deze nooit in haar geheel overdragen op de ouders, die onmogelijk in dezelfde mate als de medici doordrongen kunnen zijn van de grootte en den ernst van het dreigend gevaar, evenmin van de rampen welke een pokkenepidemie over de menschen brengt. De opheffing van de verplichting tot vaccinatie voor het schoolgaande kind, heeft echter voor ons volk reeds ernstige gevolgen gehad.
Het aantal vaccinaties in Nederland in 1924 verricht bedroeg ruim 150.000, in daaraan voorafgaande jaren ongeveer eenzelfde cijfer, het daalde echter meer en meer en voortdurend en bedroeg in 1933 nog slechts 24.000.
Het aantal niet-ingeënte personen in Nederland gaat reeds het millioen te boven.
Dit moet tot nadenken stemmen en zoo mogelijk tot krachtig ingrijpen aansporen.
Dat ons volk tot nu toe nog is vrijgebleven van een ernstige epidemie, is ten deele te danken aan het feit dat voor de opschorting van de verplichte vaccinatie de immuniteitstoestand redelijk was, maar ook omdat uit Duitschland geen gevaar voor pokken te duchten is. Duitschland had in 1929 een inentingspercentage van ongeveer 94 pct. en een revaccinatiecijfer van ongeveer 93 pct., met als gevolg een zoo goed als niet voorkomen van pokken, terwijl ook België ongeveer vrij is van pokken.
Frankrijk daarentegen is reeds een veel grooter gevaar: In 1929 kwamen daar voor 84 ziektegevallen, in de daarop volgende jaren 1930, 1931, 1932 en 1933: resp. 217, 162, 134 en 117 gevallen, maar het grootste gevaar dreigt uit Engeland, waar in 1929 werden waargenomen: 10.967 ziektegevallen en in 1930, 1931, 1932 en 1933 resp. 11.839, 5.664, 2.039 en 631 ziektegevallen, dus, hoewel afnemend, toch nog steeds een zeer hoog cijfer en al zijn hier de sterftecijfers in verhouding tot de epidemieën in vroeger jaren gunstig en heeft in het algemeen

het ziekteverloop een betrekkelijk mild karakter, juist in dat mildere en iets afwijkende verloop van het ziekteproces in zoo vele gevallen ligt voor de aangrenzende landen een waarschuwing in het bijzonder op hun hoede te zijn.
Dat deze gang van zaken allerminst denkbeeldig is, heeft Nederland in 1929 maar al te duidelijk getoond en wel door het optreden van een epidemie van 449 gevallen van pokziekte, voor een deel inderdaad zoo licht en afwijkend verloopend dat de diagnose nu en dan de grootste moeilijkheden bood, maar toch nog 39 sterfgevallen veroorzakend.
Kon deze epidemie, optredend slechts korten tijd na de schorsing van de vaccinatieplicht spoedig worden gestuit, thans zouden zonder eenigen twijfel de gevolgen zeer veel ernstiger zijn nu de vaccinatietoestand der bevolking in den loop der jaren zooveel slechter is geworden.
De quarantaine-maatregelen mogen zoo goed mogelijk genomen worden, een licht, afwijkend verloopend geval kan altijd doorslippen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Vaccinatie 574 D.; Pokken 1086 C.)

A. **LETTERKUNDE. — Bekroning voor den Engelschen dichter Laurence Whistler. —**
De gouden medaille, welke de Koning heeft uitgeloofd voor den besten dichtbundel, in het laatste jaar verschenen, is toegekend aan mr. Laurence Whistler, voor zijn bundel „Four Walls". De voordracht werd opgemaakt door den hofdichter John Masefield, die het werk van den jongen dichter ten zeerste prees. Whistler is 23 jaar oud. (Times)

B. **ANDRE CITROEN OVERLEDEN. —**
De bekende automobiel-fabrikant André Citroën is op 3 Juli '35, na een langdurige ziekte, in den ouderdom van 57 jaar overleden.
André Citroën, die van Nederlandsche origine was, studeerde aan de Polytechnische school, maar volgde niet het beroep, waarvoor dit instituut gemeenlijk opleidt, dat van artillerieofficier of ambtenaar. Hij stichtte een kamwiel-fabriekje en aanvaardde in 1908 de taak een autobedrijf te reorganiseeren. Hij slaagde er in de productie en den afzet dezer firma in korten tijd te vertienvoudigen. Tot 1914 bleef zijn naam echter vrijwel onbekend; gedurende den oorlog trad hij op den voorgrond bij de munitie-voorziening aan den Staat; deze leveranties legden den grondslag voor zijn later fortuin. Hij hield zich echter in de jaren 1914—1918 niet enkel met munitielevering bezig; hij organiseerde ook den sanitairen dienst in de Fransche fabrieken, en verrichtte verdienstelijk werk bij de instelling van het broodkaartenstelsel.
Na den oorlog zette hij zich met alle energie aan de automobielfabricage. Hij begon een fabriek, die hij in 1924 omzette in een naamlooze vennootschap, met een kapitaal van 50 millioen franc. Zijn industrieel succes was al dadelijk zóó groot, dat nog in den loop van hetzelfde jaar een kapitaalsverhooging volgde tot 100 millioen, welk bedrag in 1927 op 300 millioen en in 1928 op 400 millioen werd gebracht. En wat het productievermogen betreft: reeds in Juli 1919 reden uit zijn vroegere munitiewerkplaatsen dagelijks 30 auto's, in 1924 al 400 per dag; de serie-fabricage verhoogde hij in 1930 op 600 per dag en later zelfs tot 1000. Hij had toen 30.000 arbeiders in dienst.
Citroën was een man van buitengewone capaciteiten: hij bezat groote werkkracht, aan stoutmoedigheid grenzende durf, een verbazingwekkend organisatietalent, kijk op de psychologie van de massa en een fijnen zin voor reclame. Maar hij was geen financier en duldde ook geen menschen naast zich, die het wèl waren. De reclame verslond kapitalen; bekend is de verlichting van den Eiffeltoren, een expeditie naar Azië, het onderhouden van een soort museum, en een monster-diner, dat hij ter eere van zijn nieuwe fabrieken aanbood aan 6500 gasten.
In 1934 volgde de krach, die uiteindelijk tot gevolg had, dat de leiding der fabrieken overging in handen van Michelin en het Comité des Forges; de exploitatie werd sindsdien op aanzienlijk kleiner schaal voortgezet.
Het begin van het jaar 1935 heeft aldus het einde gebracht van de glansrijke loopbaan van den industrieel André Citroën; slechts eenige maanden heeft de mensch Citroën de verdwijning van zijn bedrijf overleefd. (Le Temps - Telegraaf - Journal)

(Vor. ber. S.A. Automobiles Citroën 1674 E.)

C. **TUBERCULOSE. — Amsterdamsche Vereeniging tot Bestrijding der Tuberculose. —**
Aan het jaarverslag, uitgebracht door dr. Heinsius van den Bergh, ontleenen wij de volgende belangrijke cijfers:
De tuberculosesterfte, die in 1933 iets was gestegen, daalde in 1934 belangrijk, namelijk van 5.84 tot 4.88 voor alle vormen van tuberculose. Voor de longtuberculose was de sterfte in 1934 3.54 tegen 4.44 in 1933. De cijfers voor het Rijk zijn in 1934 respectievelijk 5.45 en 3.91.
Op de consultatiebureaux te Amsterdam waren ingeschreven 17.744 personen. Er werden 34.384 consulten verstrekt. (A. N. P.)

(Vor. ber. Tuberculose 1465 D.; Bestrijding 1726 C.)

D. **NEDERLAND. — Opgravingen bij Groenlo. —**
Onder leiding van prof. Holwerda te Leiden worden reeds eenigen tijd opgravingen gedaan op de erve „Kots" bij Groenlo. Aanleiding daartoe was het vinden van een prachtige urn bij een toevallige opgraving van een fundament.
Eenigen tijd geleden werd op ongeveer 1 meter diepte een geheel compleet geraamte gevonden van een mensch; doordat het omgeven was door een kleiachtige grind is het geraamte ongeveer 1500 jaren goed bewaard gebleven. In totaal zijn er ongeveer 25 graven gevonden, waarvan een van bijzondere grootte. Hierin lagen de resten vermoedelijk van een stamopperhoofd, daar er een volledige wapenrusting bij gevonden werd, n.l. een gordel met zwaard, een dolkmes, een speer enz., benevens een urn. Prof. Holwerda was persoonlijk bij de opgravingen aanwezig. Men volgt met belangstelling de verdere opgravingen. De erve Kots is een oude, z.g. Saksische hoeve, wellicht de oudste van den Gelderschen Achterhoek.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Opgravingen 1619 D.)**

6 JULI 1935

E. **OOSTENRIJK. — Intrekking der Habsburgwet. —**
De regeering heeft besloten tot intrekking van de wet inzake de verbanning der Habsburgers.
De Staatsraad heeft op 4 Juli '35 zijn goedkeuring gehecht aan het regeerings-wetsontwerp tot opheffing der zoogenaamde Habsburgwetten.
De tegen de leden van het Huis Habsburg uitgesproken verbanning zal in principe buiten werking worden gesteld.
Verder wordt de regeering gemachtigd op door haar vast te stellen voorwaarden en naar haar goedvinden die vermogensbestanddeelen, welke absoluut particulier bezit van het voormalig regeerend Huis waren, aan de Habsburgers terug te geven. Hieronder vallen echter niet alle voorwerpen van kunstwaarde, of met een wetenschappelijk, oudheidkundig of historisch karakter die deel uitmaken van verzamelingen, als b.v. het Kunsthistorisch Museum, de Nationale Bibliotheek en dergelijke. Hierbij dient tevens rekening te worden gehouden met rechten en aanspraken van derden, welke intusschen verkregen werden, en die hierdoor niet getroffen mogen worden.
Een en ander is vastgelegd in een wetsontwerp tot wijziging der Uitzonderingswetten tegen het Huis Habsburg-Lotharingen van 3 April 1919 en 30 October 1919, dat aan de wetgevende vergadering zal worden voorgelegd. (Reichspost)
(De z.g. Habsburgwetten, die in 1918 zijn aangenomen, bepalen, dat de leden der keizerlijke familie uit Oostenrijk worden verbannen en dat hun goederen in beslag worden genomen en tot staatseigendom verklaard. — Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Habsburgers 1548 B.)

F. **RECHTZAKEN. — Coupeeren van honden dierenmishandeling? —**
De vierde kamer der rechtbank heeft op 28 Juni '35 den dierenhandelaar, die van een hond — een z.g. bouvier — staart en ooren had gecoupeerd en deswege terecht had gestaan wegens opzettelijke dierenmishandeling, aan dit feit schuldig verklaard en hem deswege veroordeeld tot een gulden boete, subs. een dag hechtenis.
In de overwegingen van het vonnis geeft de rechtbank te kennen, dat, ofschoon de dierenhandelaar had verklaard dat van een bouvier staart en ooren gecoupeerd behooren te worden en ook in kringen van kynologen de opvatting bestaat, dat van bouviers de staart en de ooren, hun door de natuur geschonken, niet mooi zijn en niet coupeeren daarvan de handelswaarde van deze dieren zou verminderen, zulks geen reden mag zijn om een dier opzettelijk te verminken en pijn te doen, zoodat een dergelijke daad als dierenmishandeling moet worden gekwalificeerd.
De aan den dierenhandelaar opgelegde straf kon,

naar het oordeel der rechtbank, gering zijn, aangezien het er hier in de eerste plaats om gaat, een bestaand misbruik weg te nemen.
Ook de officier had schuldigverklaring en het opleggen van een boete geëischt. (N. Rotterd. Crt.)

A. NEDERLAND. — Maatschappij voor Nijverheid en Handel. - Prof. Ir. I. P. Vooys. - „Weest op uw hoede!" —

De Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel vergaderde dezer dagen te Groningen. Aan de door prof. ir. I. P. de Vooys gehouden rede, waarvoor hij als symbool „Weest op uw hoede!" had gekozen, ontleenen wij o.a. het volgende:
Er zijn drie gevaren, die ons land bedreigen:
Er is gevaar voor oorlog als in 1914.
Verder gevaar voor het verloren gaan van beschavingsvoorwaarden in een soort crisis der cultuur, en ook niet het minst gevaar voor een ver-gaande verarming, zooals ons land in de laatste helft van de 18e en de eerste helft van de 19e eeuw ondervond. Hoewel de tweede bedreiging niet gering te achten is, zal spreker zich vooral met die eener verarming bezighouden. Koopkracht is er alleen indien iemand door zijn arbeid of betoonden dienst een ruilwaarde doet ontstaan. Die waarde wordt slechts reëel door mogelijkheid om te ruilen. Iemand kan koopkracht over hebben en die overdragen, vrijwillig of gedwongen. Eenige gemeenschap kan dit als plicht stellen. Maar in wezen hangt de koopkracht af van de mogelijkheid om te arbeiden of te dienen. Daarom is het gevaarlijk, dat op een onjuiste opvatting van koopkracht een theorie gebouwd en zelfs een stelsel ontworpen wordt, waarvan de auteurs zeggen, dat het òf wel beter is dan het vorige z.g. kapitalistische of liberalistische, dàn wel onvermijdelijk in de historische ontwikkeling dat vorige zal vervangen.
Het zijn alle uitingen van de z.g. „autarkische" gedachte, die spr. verklaarde uit het alom oprijzend verzet tegen wijzigingen in de economische wereldstructuur, als gevolg van de verbroken politieke en financieele evenwichten.
Er zijn gelukkig teekenen, dat de zegetocht van die autarkische gedachten, die men over de geheele wereld van Rusland tot de Vereenigde Staten kon vervolgen, gestuit is. Beter kon men het vergelijken met een Hunnen-inval en de ingegeven maatregelen als muntvervalsching, afbraak der rechtsverhouding, verkrachting van elk wederzijdsch vertrouwen, als inblazingen van den duivel. (De Telegraaf) **(Vorig bericht 1374 C.)**

B. NEDERLAND. — Handelsaccoord met Italië. —

De onderhandelingen over de regeling der handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Italië, die sinds meer dan zes weken te Rome zijn gevoerd, hebben geleid tot de parafeering van een handelsaccoord en van een clearingovereenkomst (ook geldend voor Nederlandsch-Indië).
De parafeering geschiedde op 3 Juli '35, van Nederlandsche zijde door den heer A. Th. Lamping, directeur van de handelsaccoorden en van Italiaansche zijde door de heeren B. F. Ciancarelli, directeur-generaal van de Economische afdeeling van het Ministerie van Buitenlandsche Zaken, en E. Anzilotti, directeur-generaal van de afdeeling handel van het Ministerie van Corporatiewezen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Nederland 1820 C.; Italië 1725 B.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Kerk en Staat. - Administratieve scheiding. - Protestantsche Kerk. —

De administratieve scheiding tusschen de Indische Protestantsche Kerk en den Staat is bij algemeenen maatregel van bestuur afgekondigd.
Dit beteekent — aldus het Bat. Nbld. van 2 Juni '35 — voor de kerk een historisch moment, daar thans een einde is gekomen aan een sinds 1621 bestaanden toestand.
Een welhaast nog belangrijker moment zal het zijn als in het voorjaar van 1936 het hoogste lichaam in de kerk, de Algemeene Synode, bijeenkomt om voor het eerst de zaken der kerk naar eigen inzichten en wenschen in autonomie te regelen.
De beteekenis van den maatregel kan in het kort als volgt worden geschetst.
De zaken van de Protestantsche Kerk in Indië werden tot dusver geregeld bij Koninklijk of Gouvernementsbesluit. De kerkelijke ambtenaren (predikanten, hulppredikers, godsdienstleeraren, enz.) werden benoemd en geplaatst door de regeering, zij het op voordracht van het kerkbestuur. Deze bevoegdheden zijn nu overgedragen aan het kerkbestuur.
Verder kon dit bestuur zelfstandig geen wijziging brengen in de inwendige aangelegenheden van de kerk. Ook dit is nu afgeloopen; met vraagstukken van de Inlandsche Kerk, de belijdenis, den eeredienst of de vertegenwoordiging, zal de regeering zich in den vervolge niet meer bemoeien.
Tot nu werden ook de leden van het kerkbestuur door de regeering benoemd; dit zal de kerk eveneens zelve gaan doen.
Deze administratieve scheiding maakte in den boezem der regeering reeds van 1850 een punt van overleg uit; men is dus niet over één nacht ijs gegaan. In 1931 is de zaak opnieuw aan de orde gesteld en in Mei 1933 verklaarde de groote kerkvergadering, te Batavia gehouden, zich in principe met de scheiding accoord. Daarna heeft het kerkbestuur overleg gepleegd met de regeering en dit is thans bekroond door een maatregel, die ten zeerste moet worden toegejuicht, want zij schenkt de kerk de bevoegdheid, haar eigen zaken zelve te regelen.
De Algemeene Synode zal daartoe eens in de drie jaren bijeenkomen.
Om misverstand te voorokmen zij nog medegedeeld dat de financieele scheiding tusschen Kerk en Staat hierbuiten staat; op welk tijdstip in de toekomst deze aan de orde zal komen is nog niet te zeggen. (Bat. Nieuwsblad)
(Vorig bericht blz. 1697 C.)

D. DUITSCHLAND. — Het bezoek van den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken Beck te Berlijn. - Officieel communiqué. —

Het tweede bezoek van den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, te Berlijn heeft gelegenheid gegeven tot een diepgaande bespreking van den Leider en Rijkskanselier en de Duitsche regeering met den Poolschen minister. Bij deze bespreking, die op openhartige wijze gevoerd is, zijn de in het bijzonder op Polen en Duitschland betrekking hebbende vraagstukken en de problemen van de algemeene Europeesche politiek behandeld. Er bleek een groote overeenstemming tusschen de wederzijdsche standpunten te bestaan.
Met voldoening kon worden vastgesteld, dat de Duitsch-Poolsche verklaring van 26 Januari 1934 in ieder opzicht aan de verwachtingen heeft voldaan, niet alleen met betrekking tot beide staten onderling, doch ook als opbouwend element bij de verzekering van den vrede in Europa. Beck legt er in dit verband den nadruk op, dat de verklaring van den Leider en Rijkskanselier over Polen in zijn rede van 21 Mei, in het bijzonder zijn wensch tot duurzaamheid van de Duitsch-Poolsche overeenkomst in Polen sterken weerklank gevonden heeft en dat ook aan Poolsche zijde het oprechte verlangen naar steeds vriendschappelijker betrekkingen tot Duitschland gekoesterd wordt.
De regeeringen zullen in overeenstemming met de nabuurschap van beide volken ook in de toekomst in nauw contact blijven en al hun krachten aan het werk van den Europeeschen vrede wijden.
(Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Beck 1672 C.; Photo 1765 A.)

E. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. A. Klein gehuldigd. —

In de collegezaal van het Hygiënisch Laboratorium aan het Academieplein te Groningen vond op 2 Juli '35 de huldiging plaats van prof. A. Klein, hoogleeraar in de gezondheidsleer aan de Universiteit te Groningen aan wien met ingang van 17 September 1935 eervol ontslag is verleend.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(V. b. Onderwijs 1830 A)**

7 JULI 1935

F. DUITSCHLAND. — Bezoek van den Poolschen Minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, aan Berlijn. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK: Volgens de **„Petit Parisien"** schijnt slechts een ding duidelijk te zijn, n.l. de verzekering van Beck, dat hij er naar zal streven de vriendschappelijke Duitsch-Poolsche betrekkingen die zijn werk zijn, volledig te handhaven. Het blad gelooft, dat het antwoord, dat Berlijn binnenkort aan de Fransche regeering zal doen toekomen naar aanleiding van de kwestie van het Oostelijk Pact, vermoedelijk den sluier der geheimzinnigheid, die over de Duitsch-Poolsche besprekingen hangt, eenigermate zal oplichten.
De Berlijnsche correspondent van de **„Journal"** schrijft dat hij de beteekenis der onderhandelingen noch wil onderschatten noch overschatten. Beck zal wel weten, aldus deze correspondent, waarom hij geweigerd heeft de Fransche pers te ontvangen. Daarom ook is zijn verklaring opzettelijk vaag gehouden.
POLEN: **„Kurjer Polski"** stelt vast, dat het Poolsch-Duitsche accoord zijn levensvatbaarheid heeft bewezen en de beste resultaten heeft gehad.
„Kurjer Poranny" zegt, dat het belangrijkste in het officieele communique is de uitdrukking van de „vèrstrekkende overeenstemming der meeningen."
DUITSCHLAND: Het **Berliner Tageblatt** constateert, dat de directe weg van het eene volk naar het andere de beste en kortste is gebleken.
De **„Völkischer Beobachter"** meent, dat het door Beck voorgelezen communiqué geen twijfel laat nopens den geest, waarin de besprekingen zijn gevoerd. De bewering, dat er geen pro-

blemen meer zijn, waarover Duitschland en Polen verschillende opvattingen zouden koesteren, ware stellig ongeloofwaardig. Het feit echter, dat men die problemen behandelt in een geest van openhartige erkenning der wederzijdsche levensrechten, wettigt de hoop, dat men op elk gebied tot een overeenstemming zal komen, welke ieder datgene toestaat, waarvan hij uiteraard geen afstand kan doen.

(Vorig bericht 1864 D.)

A. **MANDSJOEKWO. — Grensincidenten met Sovjet-Rusland. —**
Militaire kringen te Tokio ontkennen categorisch, dat er waarheid gelegen zou zijn in de Russische beschuldiging, volgens welke Japansche troepen in Mandsjoekwo zeven malen de Russische grens zouden hebben overschreden. Zij wijzen er op, dat slechts een klein detachement Japansche troepen gelegerd is aan de Russisch-Mandsjoerijsche grens, terwijl Rusland een net van buitenposten heeft opgesteld, waarin de Russische troepen strategisch ontplooid liggen langs de grens.
Voorts wijzen militaire kringen er op, dat verscheidene malen Russische troepen Mandsjoerijsch gebied hebben betreden.
De meeste dezer incidenten vinden hun oorzaak in de niet duidelijke afgepaalde grenslijn, weshalve de militaire kringen van meening zijn, dat de noodzakelijkheid van het organiseeren van een gemengde Russisch-Mandsjoerijsch-Japansche grenscommissie, belast met het afbakenen van de grenslijn, urgent is.
(Dempo Tsjoesjin)
(Vorig bericht Mandsjoekwo-Rusland 1478 F.)

B. **PROF. DR. D. PLOOY OVERLEDEN. —**
Op 6 Juli is te Utrecht plotseling overleden prof. dr. Daniël Plooy, hoogleeraar in de theologie aan de Universiteit te Utrecht.
Daniël Plooy is op 14 April 1877 te Schiedam geboren en dus 58 jaren oud geworden. In zijn geboorteplaats bezocht hij de lagere school en het gymnasium, waarna hij te Leiden in de theologie ging studeeren. In 1902 promoveerde hij op een proefschrift, getiteld „De bronnen voor onze kennis de Essenen" (een gedeelte van een in 1900 te Leiden met goud bekroonde prijsvraag).
Na zijn promotie werd dr. Plooy predikant bij de Ned. Herv. Gemeente te Heeze (N.-Br.), in 1909 als zoodanig bij de Evangelisatie te Tiel. In 1913 werd hij benoemd tot Ned. Herv. predikant te Leiden. Van 1926 tot 1931 was hij hoogleeraar aan de gem. universiteit van Amsterdam en sedert 1931 hoogleeraar aan de Universiteit te Utrecht in de oud-christelijke letterkunde en de exergese van het Nieuwe Testament.
(Standaard)

C. **ENGELAND. — Begrooting. - Optimistische rede van den Minister van Financiën, Chamberlain. —**
Bij de indiening van de begrooting in derde lezing, heeft de Engelsche minister van financiën, Chamberlain, in het Lagerhuis op 5 Juli '35 o.m. het volgende verklaard:
„Gelukkig blijven de vooruitzichten aanhoudend en hardnekkig gunstig. De industrie, die het meeste succes heeft met het geven van werk, is de bouwindustrie. De aanwijzingen omtrent haar vooruitgang zouden nauwelijks meer tevredenstellend kunnen zijn. Wanneer men als basis voor het indexcijfer der productie aanneemt 1930 : 100, dan steeg dit in Mei j.l. tot 181, het hoogste cijfer, dat ooit behaald is en dat in feite 1/3 hooger is dan verleden jaar.
Dat wijst duidelijk op een voor ons liggende verdere activiteit. Het spoorwegverkeer, de bankclearings en de kleinhandel toonen alle een gestagen vooruitgang. De exporten gedurende de eerste vijf maanden van dit jaar liggen 16.000.000 pond hooger dan het vorig jaar en wat nog de beste barometer vormt, er worden grondstoffen ingevoerd. In Mei bedroeg deze invoer 1.000.000 pond sterling meer dan in Mei van het vorig jaar.
Al deze cijfers geven de windrichting aan en gelukkig wijzen ze alle in dezelfde richting. Zij geven alle hoop en, naar mijn meening, bevestigen en rechtvaardigen zij een geest van redelijk optimisme."
De begrooting werd met 163 tegen 11 stemmen aangenomen.
(Manchester Guardian)
(Vor. ber. Begrooting 1762 A.; Chamberlain 1507 I.)

D. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Abessynie's beroep op de Vereenigde Staten. —**
De Abessynische regeering heeft op 5 Juli '35 den Amerikaanschen gezant te Addis Abeba een nota doen toekomen, waarin de verschillende punten van het Italiaansch-Abessynische conflict worden opgesomd. Er wordt verder op gewezen, dat de voortdurende Italiaansche troepentransporten, de bloedige overval van Oeal-Oeal en de weigering van Italië een vredelievende oplossing te aanvaarden, de Abessynische regeering dwingen zich te beroepen op het anti oorlogspact, ten einde op het laatste oogenblik nog met de middelen van het volkenrecht de onafhankelijkheid en ongereptheid van Abessynië te verdedigen.
Door het van de hand wijzen der Engelsche bemiddelingspogingen, aldus de Abessynische regeering, heeft Italië bewezen, dat het oorlogszuchtige bedoelingen koestert.
Het antwoord van de Vereenigde Staten aan den keizer van Abessynië komt practisch gesproken hierop neer, dat de Vereenigde Staten niet ingaan op het Abessynisch verzoek tot toepassing van het anti-oorlogsche Kellogg-verdrag.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vorig bericht 1823 E.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Harry Hansen — O. Henry Memorial Prize Stories, American Short Stories. (Heinemann)
Belgisch-Fransch: Franz Hellens — Frédéric. (Nouv. Revue Française, Paris, 1935)
Deensch: Edgar Rubin — Far fortaeller. (Levin & Munksgaard)
Duitsch: Katrin Holland — Das Frauenhaus. (Orell Füssli, Zürich-Leipzig 1935)
Engelsch: Eleonore Acland — Good-Bye for the Present. (Hodder & Stoughton Ltd., London 1935)
A. E. W. Mason — They wouldn 't be Chessmen. (Hodder & Stoughton Ltd., 1935)
Fransch: Jeanne Galzy — Jeunes filles en serre chaude. (Ed. de la Nouvelle Revue Française, Paris)
Nederlandsch: Hub. Kunst — Brabantsche sagen. (Eigen uitgave van den schrijver, Diemselstraat 9, Roermond)
Anne de Vries — Bartje. (G. F. Callenbach, Nijkerk)
Noorsch: Waldemar Brøgger — „Den evige Vilje", „Annen Akt". (Ascheheug, Oslo)
Spaansch: N. Sanz y Ruiz de la Peña — Ruta en imagen, poesias. (A B C, Diario illustrado)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1857 F.)**

F. **BELGIE. — Rede van den premier, dr. Paul van Zeeland. —**
Op 30 Juni heeft de premier, dr. Paul van Zeeland, in het Beursgebouw te Antwerpen een rede gehouden waaruit wij het volgende citeeren:
„Het land", aldus dr. Van Zeeland, „daarvan ben ik innig overtuigd en ik ontvang er dagelijks de opbeurende bewijzen van, heeft nu in zijn overgroote meerderheid vertrouwen in de regeering. Dit vertrouwen verdienen wij, want wij zijn geen partij-regeering, maar een nationale regeering, in den verheven zin van het woord. Wij zullen ons dag in dag uit blijven inspannen om dit vertrouwen te bewaren. Wij kunnen ons vergissen, maar iedereen weet, dat onze inzichten zuiver zijn. Als men bedenkt, dat de kapitalisatievoet van de rente in drie maanden met nagenoeg 1/3 verminderde, van 6.40 tot 4.40%, dan meen ik, dat men vertrouwen mag hebben in de toekomst. Voor 1936 zijn wij vastbesloten, ten allen koste een begrooting in volkomen evenwicht op te maken. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vorig bericht Dr. van Zeeland 1761 F.)

G. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Op 4 Juli 1935 heeft de Banque de France haar disconto verlaagd van 5% tot 4%. (Le Temps)
(Vorig bericht 1849 G.)

8 JULI 1935

H. **CHINA. — Japansche eischen wegens beleediging van den Keizer. —**
Naar aanleiding van een artikel in het Chineesche weekblad „New Life Weekly", dat beleedigend werd geacht voor den Japanschen Keizer heeft de Japansche ambassadeur de volgende eischen gesteld aan Tang Joejen, den vice-minister van Buitenlandsche Zaken:

1. De directeur van Sociale Zaken van Groot-Shanghai, Woe Sjin-ja, moet worden ontslagen.

2. Het hoofdkwartier van de Kwomintang te Shanghai moet worden gesloten.

3. De Blauwhemden-organisatie (de Chineesche fascisten) te Shanghai moet worden ontbonden.

4. De Chineesche regeering moet haar verontschuldigingen aanbieden.

5. De garantie moet worden gegeven, dat de Kwomintang te Nanking maatregelen neemt, dat dergelijke incidenten voortaan zullen worden vermeden.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht 1857 A.)**

A. GRIEKENLAND. — Herstel der monarchie. —
Een aantal leden van de Volkspartij heeft een protocol tegen het herstel van de monarchie geteekend. De partij van Generaal Kondylis, den Minister van Oorlog, verzet zich eveneens tegen de monarchie, hoewel Kondylis monarchistische gevoelens heeft.
(Proia) **(Vorig bericht Monarchie 1778 A.)**

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging van vaste lasten. —
Het tweede wetsontwerp tot verlaging van vaste lasten en van huren is thans door de regeering bij de Tweede Kamer ingediend. Het bevat bepalingen betreffende verlaging van hypotheekrenten, zoomede van wijziging in de verplichtingen tot overeengekomen periodieke aflossing.
Als limiet voor hypotheekrenten wordt voortaan als regel gesteld 4¾%.
Voorts bevat het wetsontwerp bepalingen tot wijziging in den rentevoet en de voorwaarden van obligatieleeningen uitgegeven door de grondcrediet-instellingen. Deze rente wordt teruggebracht tot 4%.
Bovendien wordt de erfpachtscanon voor woningen, winkels, koffiehuizen en dergelijke in nader bij Koninklijk besluit aan te wijzen gemeenten teruggebracht tot 80% van de erfpacht op 1 Januari 1931.
Het wetsontwerp bevat ook voorschriften tot verlaging van uit wettelijke bepalingen voortvloeiende lasten, welke drukken op de exploitatie van onroerende goederen, met name opcenten voor de gemeenten.
Ten slotte maakt het wetsontwerp verlaging van huren mogelijk eveneens tot 80% der huurwaarden, gerekend naar het peil der huurprijzen op 1 Jan. 1931. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Tweede Kamer 1861 D.)

C. SOCIALE GENEESKUNDE. — Prof. Wolff over volksvoeding. —
In de zomervergadering der Alg. Ned. Vereeniging voor Sociale Geneeskunde, gehouden te Eindhoven, hield prof. L. K. Wolff uit Utrecht een inleiding over volksvoeding, waarin hij tot de volgende conclusies kwam: 1. Een goede woning en een goede voeding zijn de twee grondpijlers, waarop de gezondheidstoestand van ons volk berust. 2. Een uitgebreid onderzoek op vele plaatsen van ons land is wenschelijk om bijtijds ondervoeding te kunnen constateeren, zoowel bij de jeugd als bij volwassenen. 3. Bij zulk een onderzoek kunnen bepalingen omtrent de hoeveelheid vitaminen, die het lichaam ter beschikking heeft, aanwijzingen geven omtrent onvoldoende voeding. 4. Een ruim gebruik van den overvloed van melk en melkproducten voor de voeding van de minder gegoeden moet worden bevorderd; het is beter, dat het magere melkpoeder door den mensch dan door het vee wordt genuttigd. Eveneens moet het gebruik van groenten zooveel mogelijk worden aangemoedigd. 5. De voedingswaarde van het brood kan zeer worden verbeterd door toevoeging van mager melkpoeder. 6. Iedereen behoort één keer per dag een warmen maaltijd te gebruiken, broodvoeding alleen is verkeerd. 7. Al mogen de minima aan calorieën en eiwitten, die vóór den grooten oorlog golden, iets aan den hoogen kant zijn geweest, het is nog steeds verstandig, vast te houden aan een calorieënwaarde van 2800—3000 en een eiwitgehalte van 90 gram per dag en per volwassen man (manwaarde). Ook de wenschelijkheid, dat de helft van het eiwit van dierlijken oorsprong zij, is nog steeds verdedigbaar, al kan men toegeven, dat met gevarieerde eiwitten van plantaardigen oorsprong ook een voldoende menu is samen te stellen. 8. Bij de minder gegoeden bestaan nog vele misvattingen ten opzichte van de beste wijze om zich te voeden; het is wenschelijk, dat door kookcursussen en voedingslessen het vrouwelijke deel der natie beter geschikt wordt gemaakt voor zijn taak in het gezin. (Red. K. A. H.)

D. 'S-HERTOGENBOSCH. — 750-jarig bestaan. —
Op 6 Juli '35 zijn de feesten ter viering van het 750-jarig bestaan der stad 's-Hertogenbosch ingezet met een feestelijke openingsplechtigheid. Met een korte onderbreking voor den duur van den Stillen Omgang zullen de feesten de gansche maand voortduren.
Vele maanden reeds is door een 18-tal commissies dit feest tot in de puntjes voorbereid en men kan zeggen dat een groot deel der vooraanstaande personen der Bossche bevolking in deze commissies vertegenwoordigd is. Naast een centrale of contactcommissie, is er een technische commissie, voorts commissies voor de financiën, voor de godsdienstplechtigheden, voor tooneel en optocht, voor oud-'s-Hertogenbosch, voor de versieringen, voor de muziek, voor pers en propaganda, voor prijsvraag en jury, voor de verlichtingen, de tentoonstelling van Kath. Religieuse Kunst, voor de radio, het programmaboek, de revue, sport en een damescomité tot huldiging van den burgemeester. Van de centrale commissie is Burgemeester Van Lanschot de bezielende voorzitter en mr. H. Wagenaar de secretaris van de technische commissie, waarop het meeste werk neerkomt, is de algemeene leider Herman van den Eerenbeemt uit Amsterdam, een Bosschenaar van geboorte, die als de groote leider der Bossche feesten kan gelden. (De Maasbode)

Poortje Oud-den Bosch. Achtergrond het eerste raadhuis van den Bosch uit hout nagemaakt.

9 JULI 1935

E. DUITSCHLAND. — Nieuwe Vlootbouw. - 48 schepen. —
Met het oog op den opbouw der oorlogsvloot tot den in de vlootovereenkomst met Engeland vastgestelden omvang van 35% der Britsche vlootsterkte zijn reeds of worden nog in 1935 de volgende schepen op stapel gezet:
1e. Twee pantserschepen elk van 26.000 ton waterverplaatsing met 28 c.m.-kanonnen.
2e. Twee kruisers elk van 10.000 ton waterverplaatsing met 20 c.m.-kanonnen.
3e. Zestien torpedobootjagers elk van 1625 ton met 12.7 c.m.-kanonnen (op stapel in 1934 en 1935).
4e. a. Twintig duikbooten elk van 250 ton (de eerste dezer duikbooten is op 29 Juni in dienst gesteld, twee andere zijn te water gelaten).
b. Zes duikbooten elk van 500 ton.
c. Twee duikbooten elk van 750 ton.
De bouw van het eerste vliegkampschip en de plannen voor de in 1936 en volgende jaren op den grondslag der qualitatieve rechtsgelijkheid verder op stapel te zetten slagschepen zijn in voorbereiding. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Vlootsterkte 1850 B.)

A. **AMSTERDAM. — Tweede suppletoire begrooting 1934 ingediend. - Renteloos voorschot der Regeering.**
B. en W. van Amsterdam hebben de tweede suppletoire begrooting voor den dienst 1934 ingediend.
Uit de cijfers volgt, dat de totale uitgaven wegens subsidie aan de Burgerlijke Instelling voor Maatsch. Steun en voor werkverschaffing, na aftrek van de Rijksbijdrage in de kosten van werkloosheidsvoorziening, volgens de eerste primitieve begrooting waren geraamd op *f* 14.633.900, bij de hernieuwde vaststelling der begrooting werden aangenomen op *f* 16.233.900 en bij de thans aangeboden suppletoire begrooting werden gesteld op *f* 19.580.905.
Alleen reeds uit dezen hoofde is de rekening 1934 ongunstig beïnvloed tot een bedrag van ruim *f* 3.000.000.
Het spreekt wel vanzelf, dat onder deze omstandigheden Amsterdam, na alle maatregelen die reeds waren genomen tot vermindering van uitgaven en versterking van inkomsten, niet in staat is geweest ten volle in de enorme werkloosheids- en andere crisislasten over 1934 uit gewone middelen te voorzien. Verwacht moet dan ook worden, dat aan de volledige dekking een bedrag van ongeveer *f* 3.200.000 zal ontbreken.
De regeering heeft zich bereid verklaard, voor het ontbrekende bedrag een renteloos voorschot te verstrekken.
Het renteloos voorschot zal, te beginnen met 1935, in tien jaren ten laste van den gewonen dienst moeten worden afgelost. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begrooting 1594 E.; 1934, 1369 G.)

B. **SPANJE. — De toestand. - Gil Robles. —**
De bijeenkomst te Valencia van de agrarische volkspartij onder voorzitterschap van Gil Robles, den minister van Oorlog, werd door 125.000 personen bijgewoond. Minister van Verkeerswezen Lucia, hield een rede, waarin hij zei, dat de partij bereid is tot verzoening.
Verder is hij niet bang voor revolutie en is hij bereid een einde te maken aan de revolutie, welke zoo demagogisch door de linkerpartijen is begonnen.
De communisten te Valencia hebben een 24-urige staking afgekondigd als protest tegen het bezoek van Gil Robles aan Valencia. (El Debate)
(Vor. ber. Gil Robles 1677 A.; Toestand 1482 B.)

C. **CHINA. — Beleediging van den Japanschen Keizer. - Satisfactie voor Japan. —**
De provinciale rechtbank van Kiangsoe heeft de uitgever van het volksblad „New Life" tot 14 maanden gevangenisstraf veroordeeld en hooger beroep en opschorting van straf „wegens bijzondere omstandigheden" afgewezen. „New Life" bevatte het artikel dat door de Japanners als majesteitsschennis werd opgevat. (Sin Pau) **(Vorig bericht blz. 1865 H.)**

D. **DUITSCHLAND. — Conflict aan de Universiteit te Heidelberg. —**
Aan de universiteit te Heidelberg is het tot een uiterst scherp conflict gekomen tusschen de nationaal-socialistische academische rechtbank en de studenten-vereeniging „Saxo-Borussia", een conflict, hetwelk karakteristiek is voor de positie van diverse oude studentenorganisaties in het Derde Rijk. Wegens de verzaking van de plichten, welke vereenigingen van studenten hebben te vervullen tegenover volk, staat en universiteit, is het genoemde corps, aldus deelt de leiding van de Universiteit te Heidelberg mee, door genoemde disciplinaire rechtbank met algemeene stemmen voor den duur van vier semesters gesuspendeerd. (Telegraaf)

E. **JOEGO-SLAVIE. — Regeeringsverklaring van Stojadinowitsj. —**
In de regeeringsverklaring, welke op 4 Juli in het parlement is voorgelezen, zegt minister-president Stojadinowitsj, dat de regeering trouw zal blijven aan de verbonden en vriendschappen met buitenlandsche mogendheden en met voldoening zal samenwerken met alle andere mogendheden tot consolidatie en organisatie van den vrede in Europa. Met alle kracht zal de regeering streven naar vermindering en beperking van de bewapening en in afwachting van de verwezenlijking van bewapenings-beperking, zal de regeering alle maatregelen nemen, noodzakelijk voor de veiligheid. In de binnenlandsche politiek zal de regeering trouw blijven aan de grondslagen van den grondwet van 1931, vooral wat betreft de eenheid van den staat en de natie en de regeering zal streven naar aanpassing van de wetten in een geest van nationale verzoening met groote autonomie van het volk. (Vreme, Beograd) **(Vor. ber. blz. 1852 E.)**

F. **VOLKENBOND. — Danzig. - Juridische commissie samengesteld. —**
Het Volkenbondssecretariaat deelt mede, dat de juridische commissie, belast met de bestudeering van de Danzigsche petities, thans is samengesteld. Tot leden zijn benoemd:
Prof. Fritz Fleiner, hoogleeraar in het staatsrecht aan de universiteit te Zürich, J. Kosters, vice-president van den Hoogen Raad der Nederlanden en de voormalige voorzitter van het Hof van appel te Stockholm en voormalige Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, baron Marks.
Deze commissie zal eind Juli bijeenkomen teneinde op grond van de ontvangen petities en de verklaringen van den senaat van Danzig een rapport op te stellen. (Journal de Genève)

G. **FRANKRIJK. — Herriot en de radicaal-socialisten. - Geen partij-leider meer. —**
De minister van staat en voorzitter der radicaal-socialistische partij Herriot heeft voor het executief comité der partij een verklaring voorgelezen, waarin hij met nadruk als zijn meening te kennen geeft dat de saneering van de landsfinanciën uiterst noodzakelijk is. Herriot keurt voorts op heftige wijze zekere bedreigingen van de republiek en haar instellingen af, en hij laat zich zeer goedkeurend uit over de herleving van de republikeinsche energie onder de linksche partijen, hetgeen zich op den 14en Juli a.s. zal manifesteeren.
Tenslotte verklaarde Herriot dat hij voor de laatste maal de bijeenkomst van het uitvoerend comité der partij had geleid en dat hij zich niet meer voor een leidende functie beschikbaar zal stellen.
(Le Journal) **(Vorig bericht blz. 1546 B.)**

H. **BANKEN IN MOEILIJKHEDEN. — J. Schaap & Zn., Wormerveer. —**
De Arrondissements-Rechtbank te Haarlem heeft aan het bankierskantoor firma J. Schaap & Zn., te Wormerveer voorloopige surséance van betaling verleend. Tot bewindvoerders zijn benoemd mr. L. C. Hoog, advocaat te Haarlem en J. v. d. Kreeken, rijksaccountant.
De verdere behandeling geschiedt voor de Rechtbank op 28 September 1935.
Het deficit bedraagt ongeveer een half millioen gulden. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Nederland 446 G.)

I. **NEDERLAND. — Koninklijke Nederlandsche Middenstandsbond. - 32 Nationaal Congres. - Rede van minister Oud. —**
Dezer dagen heeft te Apeldoorn het 32e Nationale Middenstandscongres plaats gehad. Na de opening van het congres door den bondsvoorzitter, den heer Ed. G. Schürmann, hield de Minister van Financiën, Mr. P. J. Oud een rede waaruit wij het volgende citeeren:
Zijn aanwezigheid moet, volgens minister Oud, vooral gezien worden als een blijk van belangstelling van de Nederlandsche regeering in de nooden van den Nederlandschen Middenstand. Zijn aanwezigheid kan mede ook verklaard worden uit het feit, dat de minister van Financiën wel eens relaties met den middenstand heeft, soms van minder aangenamen aard, zooals die van belastingheffer. Spr. doet dit echter niet voor zijn plezier, hij beseft ten volle het noodlottige samengaan van de dalende koopkracht en de vermeerdering der lasten.

Het aanpassen aan gewijzigde omstandigheden, leeft ook in den boezem der Nederlandsche regeering; voor zoover zij daar iets aan doen kan, zal zij haar uiterste krachten inspannen. Dat is echter een allerminst gemakkelijke taak. De overheid staat voor het probleem van het bewaren van het juiste inzicht tusschen de belangen van de verschillende bedrijfsgroepen, die in ons economisch leven werkzaam zijn. De samenwerking, waarop de voorzitter in zijn openingsrede den nadruk had gelegd, was spr. uit het hart gegrepen. Laten wij Nederlanders — zeide spr. — beseffen, dat, als een bepaalde groep meer rechtstreeks gesteund kan worden dan een andere, ook die steun mede kan bijdragen tot verbetering der positie van andere groepen. Alle verschillende groepen hangen onderling in ons volk tezamen. Het van regeeringswege rechtstreeks nemen van maatregelen voor den minddenstand, is niet gemakkelijk, dat brengt de aard van het bedrijf met zich mede. Er zijn schakeeringen van allerlei aard. Dit beteekent echter allerminst, dat de regeering onverschillig staat tegenover den middenstand en niet bereid zou zijn tot steun, waar dit mogelijk is. Al is de taak van de overheid met betrekking tot den middenstand beperkt, toch zal zij ook het hare doen. Men heeft dit reeds gezien in de voorstellen, aanhangig gemaakt bij de Staten-Generaal en de voorstellen, die nog in onderzoek zijn.
(Persbericht Kon. Ned. Middenstandsbond)
(Vor. ber. Kon. Ned. Middenstandsbond 1734 D.; Congres 1469 A.; Min. Oud 1794 E.)

A. LUCHTVAART. — Nederl. Oost-Indië. - Oprichting N.V. Eerste Ned. Indische Vliegtuigenfabriek te Tandjong Priok. —
Naar wij vernemen, heeft de Droogdok Mij. Tandjong Priok in samenwerking met de N.V. Koolhoven vliegtuigen besloten tot oprichting van een vliegtuigfabriek in Ned.-Indië; deze fabriek zal heeten Eerste Ned. Indische Vliegtuigenfabriek (E.N.I.F.) en gevestigd worden te Tandjong Priok. De bedoeling is in Ned.-Indië de verschillende types vliegtuigen, waarvan de Koolhovenfabriek de licenties bezit, te gaan bouwen. De directie van de nieuwe fabriek berust bij de Droogdokmaatschappij Tandjong Priok. De directeur van deze maatschappij, de heer D. Croll, zal zich binnenkort in verband met de nieuwe onderneming naar Indië begeven. Men hoopt de fabriek binnen niet te langen tijd te kunnen openen. (Aneta)

B. NEDERLAND. — Technische Hoogeschool en Materiaalonderzoek. —
Bij Ministerieele beschikking van 1 Maart 1935 is door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen een Commissie ingesteld, welke o.a. tot taak kreeg voorstellen te doen om, in overleg met de betreffende beheerders, de werkzaamheid van de laboratoria van de Technische Hoogeschool op het gebied van het materiaalonderzoek ten behoeve van derden, zooveel mogelijk te coördineeren.
De samenstelling dezer Commissie is als volgt: Voorzitter en lid: de President-Curator van het College van Curatoren, Ir. J. F. de Vogel; leden: Prof. Ir. C. K. Visser; Prof. Ir. J. A. Bakker; Prof. Ir. N. C. Kist; Prof. Ir. G. H. v. Mourik Broekman, Prof. Ir. R. L. A. Schoemaker; Prof. Dr. Ir. C. J. van Nieuwenburg; Prof. Dr. Ir. W. F. Brandsma; Prof. Dr. Ir. H. S. Hallo; Prof. Ir. J. A. Grutterink; Prof. Dr. C. Zwikker en één nader door de bijzondere Organisatie voor toegepast-natuurwetenschappelijk onderzoek ten behoeve van Nijverheid, Handel en Verkeer (Nijverheidsorganisatie T.N.O.) aan te wijzen persoon; aangewezen is Prof. J. Klopper, één nader door de Stichting voor Materiaalonderzoek aan te wijzen persoon; aangewezen is Ir. M. E. H. Tjaden.
Deze commissie werd op 27 Juni, namens den Minister door den President-Curator der T. H. te Delft geïnstalleerd. (A. N. P.)

C. LEIDEN. — Lustrumfeesten. —
De lustrumfeesten, die door het Leidsch Studentencorps werden gevierd ter gelegenheid van het 360-jarig bestaan van de Leidsche Hoogeschool droegen ditmaal een bijzonder luisterrijk karakter. Men heeft alles in het werk gesteld om de burgerij zooveel mogelijk bij de feestelijkheden te betrekken en dat heeft tengevolge gehad dat de burgerij van haar kant het L.S.C. is tegemoet getreden en de te houden feesten een passende omgeving heeft gegeven door het luisterrijk versieren van een groot aantal straten.
De lustrumviering is aangevangen met een Academische herdenkingsrede, uitgesproken voor alle Academici door den rector-magnificus, Prof. Dr. W. v. d. Woude in de Pieterskerk, de plaats waar door den Leidschen voorganger Pieter Cornelisz, bij de opening van de Academie gebeden werd om Gods zegen voor deze Hoogeschool, gesticht „tot eer en grootmaking van zijn Heiligen naam, tot opbouw en stichting zijner Gemeente, en tot zaligheid, geleerdheid en ervarenheid in alle eerlijke en loffelijke kunsten van de Hollandsche, Zeeuwsche en andere natiën en tot welvaart van het Vaderland en van de stad Leyden". Prof. v. d. Woude wees op de groote verschillen, die er bestaan tusschen de Universiteit in haar aanvang en de Universiteit van thans, hoewel toch de taak van de Universiteit, een middelpunt van geestelijk en wetenschappelijk leven te zijn dezelfde is gebleven.
Geen andere instelling, hoe volkomen berekend voor het doel, waarvoor zij werd opgericht, kan die taak overnemen. Zij streeft naar meer dan een doel, naar een ideaal, nooit bereikt, maar steeds voor oogen gehouden. Ook in de studentenwereld is ontzaglijk veel veranderd, maar ook nog heden ten dage vormt die studentenwereld een bonte veelkleurige verscheidenheid. Dit is echter geen beletsel om hier gezamenlijk en eendrachtig de herdenking der stichting te vieren. Gij zijt, aldus spr., allen zonen en dochteren onzer dierbare Universiteit, allen omvattend, allen goeddoend, met een grootsch verleden, met een misschien niet geheel onbezorgd heden, maar, naar wij vurig hopen, met een schoone toekomst. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

D. KUNST. — Prijsvraag voor Kunstliederen. - Sam Schuyer bekroond. —
Bij de prijsvraag voor Kunstliederen ter bevordering van den Nederlandschen Zang, uitgeschreven door het Willemsfonds te Gent, waaraan Belgische en Nederlandsche componisten konden deelnemen, zijn bekroond de liederen: „Ik heb U gezien", gedicht van prof. dr. Maurits Sabbe en „Moederken", tekst van Guido Gezelle.
Bij de opening der naambrieven bleek de componist van beide liederen te zijn: de Nederlandsche dirigent-componist Sam Schuyer uit den Haag.
Het Willemsfonds zal beide liederen uitgeven.
(Alg. Nederlandsch Persbureau)

E. VOLKENBOND. — Leeningen. - Rapport. —
In Juni verscheen het derde jaarverslag van het Comité van Volkenbondsleeningen (League Loans Committee), waarin een overzicht gegeven wordt van de wijze, waarop de landen, die Volkenbondsleeningen hebben uitgegeven in het afgeloopen jaar aan hun verplichtingen hebben voldaan.
Danzig en Estland zijn hun verplichtingen ten volle nagekomen, terwijl Oostenrijk in staat was den obligatiehouders een conversie in een lager rentende leening aan te bieden of volledige terugbetaling van de hoofdsom. Hongarije betaalde 50% op de vervallen coupons en heeft tevens als laatste betaling op de coupons van verleden jaar, waarop 50% werd betaald, 5% der couponwaarde getransfereerd. De positie van de andere twee landen, die Volkenbondsleeningen te hunnen laste hebben is minder bevredigend.
Bulgarije nam in April 1934 op zich om 32½% van den interest te transfereeren, vermeerderd met 10% van den achterstand van voorafgaande jaren. Zes maanden later bleef zij reeds in gebreke en transfereert nog slechts 15% van de tot September vervallende rente. De moeilijkheden zijn gedeeltelijk het gevolg van den slechten oogst, maar in grootere mate van de onverstandige financieele en economische politiek van de Bulgaarsche regeering.
Griekenland is geheel en al in gebreke. Verleden jaar betaalde het, met groote vertragingen, 35% en ondanks de duidelijke algemeene economische verbetering en de belangrijke toeneming der uitgaven voor andere doeleinden, wenscht de Grieksche regeering thans opnieuw slechts 35% te betalen. Het Comité verwierp dit aanbod als onvoldoende en slechts zeer weinig obligatiehouders hebben het geaccepteerd.
(Jaarverslag van het League Loans Committee)
(Vor. ber. Volkenbondsleeningen 586 G.)

10 JULI 1935

F. NEDERLAND. — Het bezuinigingsontwerp. —
Het nadere overleg tusschen Tweede Kamer en Regeering over het bezuinigingsontwerp heeft er toe geleid, dat de onderwijsparagraaf en de wijziging van de Warenwet uit het ontwerp zijn gelicht.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 1858 A.)**

G. NEDERLAND. — Congres van de Nederlandsche Juristenvereeniging. —
Op 28 en 29 Juni heeft de Nederlandsche Juristenvereeniging haar jaarlijksche Congres te Arnhem gehouden.
Aan de openingsrede van den voorzitter, Mr. Ed. Jacobson, ontleenen wij o.a. het volgende over Ordening:
Wij hebben in ons land tal van crisisregelingen gekregen, die voor de meesten moeilijk te overzien zijn, vanwege haren grooten omvang en vanwege de vele wijzigingen die telkenmale daarin worden aangebracht.

Veel is reeds verboden, wat vroeger vrijstond, en veel is geboden, wat vroeger aan ieders eigen oordeel was overgelaten.
En nog om veel meer dwingende maatregelen wordt geroepen. „Ordening" is het woord van den dag, en indien alle „Ordening" die verlangd wordt tot stand zou komen, dan zou er van de ruimte waarin men zich vrijelijk kan bewegen, niet veel meer overblijven. Reeds thans worden bedrijven samengebracht in organisaties, waarbuiten de uitoefening van het bedrijf niet mogelijk is of niet vrijstaat, en waarbinnen wordt geregeerd naar strenge regeling waaraan al wie er toe behoort, zich dient te onderwerpen. En is er niet veel verbeeldingskracht noodig om het oude Gildewezen, dat wij voorgoed verdwenen waanden, weder aan den gezichtseinder te zien opdoemen. Let men op dit alles, dan krijgt men sterk het gevoel, dat de wereld, ook in anderen dan sterrenkundigen zin, zich beweegt in een kringloop.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 1373 B.)**

A. **BANK V. INTERN. BETALINGEN. — Paraat tegen aanvallen op valuta's. —**
In zijn jongste vergadering heeft de Raad van Beheer der B. I. B. de valuta-moeilijkheden besproken en is overeengekomen, dat op het eerste teeken van aanvallen op de valuta, die met de B. I. B. zijn verbonden, gemeenschappelijke verdedigingsmaatregelen zullen worden genomen, zooals onlangs geschiedde met de afgeslagen aanvallen op de Fransche en Zwitsersche franc en op den gulden.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

B. **DUITSCHLAND. — De nieuwe Bisschop van Berlijn. - Benoeming thans officieel bekend gemaakt. —**
In de editie van 30 Juni '35 van de „Osservatore Romana" wordt de benoeming van den tegenwoordigen Bisschop van Eichstatt Conrad Graaf von Preysing tot bisschop van Berlijn officieel medegedeeld.
(Osservatore Romano)

C. **BELGIE. — Faillissementen. - Afneming. —**
In de week, geëindigd op 28 Juni bedroeg het aantal faillissementen in België 13 tegen 27 in de overeenkomstige week van verleden jaar. Van 1 Januari tot 28 Juni 1935 beliep het aantal faillissementen in België 470 tegen 716 in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. (Handelsblad v. Antwerpen)

D. **OOSTENRIJK. — De Kleine Entente en het herstel der Habsburgersche monarchie. —**
Het „Journal des Débats" deelt mede, ten aanzien van de kwestie der Habsburgers, dat het besluit van de Kleine Entente om iedere poging tot restauratie van de Habsburgers te beschouwen als een casus belli, officieel ter kennis van de Fransche regeering is gebracht. (Journal des Débats) **(V. b. 1863 E.)**

E. **DUITSCHLAND. — Nieuw wetboek van strafrecht gepubliceerd. —**
De thans textueel gepubliceerde wet tot wijziging van het wetboek van strafrecht, dat op 1 September 1935 van kracht wordt, behelst behalve de door rijksminister dr. Frank reeds gepubliceerde nieuwe elementen, nog een reeks belangrijke en actueele bepalingen.
In de eerste plaats worden de bepalingen inzake overtreding van den dienstplicht en de weerkracht opnieuw geredigeerd. Wie voor vervulling van den actieven dienstplicht of met verlof na vervulling van den actieven dienstplicht zonder toestemming het rijksgebied verlaat, wordt gestraft met een gevangenisstraf van 1 tot 6 maanden. Wie middelen van de weermacht of installaties van de Duitsche weermacht beschadigt of vernielt, krijgt een gevangenisstraf van minimaal een maand, in bijzonder ernstige gevallen kan hij veroordeeld worden tot levenslange tuchthuisstraf of ter dood.
Een nieuw delict is het in gevaar brengen van het algemeen welzijn. Dit begrip wordt ingevoerd bij de nieuwe redactie van het wetboek van strafrecht in de bepalingen inzake in gevaar brengen van het spoorwegverkeer, de scheepvaart of de luchtvaart.
Wie in het openbaar de N.S.D.A.P., hare afdeelingen, insignes of vlaggen, haar kenteekenen of ordeteekenen beschimpt, of kwaadwillig en met overleg verachtelijk voorstelt, wordt met gevangenisstraffen gestraft. Dergelijke daden worden vervolgd op bevel van den rijksminister van Oorlog, die dit bevel geeft in overleg met den plaatsvervanger van den Führer.
Een speciale wet tot wijziging van de wet op de rechtspraak maakt de positie van rechter en officier van justitie vrijer dan tot dusverre.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1444 D.)**

F. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Nationalistische rede van Mussolini. —**
Mussolini heeft op 6 Juli de divisie „Drie Januari" van de fascistische militie te Salerno geïnspecteerd. De divisie stond gereed om naar Oost-Afrika te vertrekken.
De Duce hield een korte rede tot de manschappen, waarin hij onder meer zeide:
Italië staat voor een strijd, welke regeering en volk voornemens zijn met succes te voeren, tegen elken prijs.
Steeds hebben de Italiaansche troepen de overwinning behaald op de negers, alleen Adoea was een uitzondering. Dit was te wijten aan de overweldigende meerderheid van de Abessyniërs, 4000 Italianen stonden toen tegenover 100.000 Abessyniërs.
Italië had toenmaals een regeering, die zich meer bekommerde om de politici dan om de soldaten, daarom bleef zooveel heldenmoed zonder gevolg.
Thans staat Italië achter zijn zonen in Afrika, die liever helden zijn, dan een nutteloos leven leiden. De Italianen zijn voortgekomen uit een groot verleden en de geheele wereld moet de waarde van den fascistischen geest erkennen. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. 1865 D.; Mussolini 1833 D.)

G. **ROTTERDAM. — Museum Boymans. - Opening.**
Op 6 Juli '35 is het nieuwe Boymans Museum te Rotterdam geopend door den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.
Aanwezig waren o.a. Generaal-majoor Jhr. A. G. Sickinghe, kamerheer der Koningin die hare Majesteit vertegenwoordigde, de commissaris der Koningin in de Provincie Zuid-Holland Jhr. Mr. Dr. A. van Karnebeek, Dr. W. R. Valentiner, directeur van het museum te Detroit, Dr. A. Stix, directeur van het Hof Museum te Weenen, L. Swane, directeur van het museum te Kopenhagen.
De burgemeester opende de bijeenkomst en deed in zijn rede een zeer belangrijke mededeeling, n.l. dat de Heer en Mevrouw Koenigs te Haarlem hun verzameling schilderijen en teekeningen in bruikleen hebben gegeven. Hiertoe behoorden o.a. een twintigtal werken van Rubens en 4 van Hieronymus Bosch. Spr. heette alle aanwezigen en in het bijzonder de autoriteiten en zij die uit het buitenland waren gekomen welkom. Hij schetste de moeilijkheden, die bij het tot standkomen van het museum gerezen waren, doch die later zoo glansrijk zijn overwonnen.
Hij bracht dank aan allen die aan de tot standkoming van het nieuwe museum hadden medegewerkt.
De heer D. Hannema, directeur van het museum, heeft vervolgens het woord gevoerd. (A. N. P.)

H. **FRANKRIJK. — Fascisme. - Programmatische rede van kolonel De la Rocque. —**
Op een betooging van de fascistische Croix du Feu te Tourcoing heeft de leider kolonel De la Rocque een rede gehouden waarin hij o.a. verklaarde dat vrees en gebrek aan voorzichtigheid de op elkaar volgende regeeringen ten val hadden gebracht. De Croix du Feu zullen de macht overnemen. Moreel zijn zij reeds de overwinnaars. Om dat in te zien behoeft men slechts de bladen van het linksche front te lezen. Hun leiders gelooven de massa te kunnen trekken en daardoor de regeeringsmacht te kunnen overnemen. In werkelijkheid brengen zij slechts de massa bijeen, die morgen in de rijen van de Croix

du Feu zullen treden. Het linksche front wil de Croix du Feu tot een voorbarig offensief verleiden opdat de fascisten de oproerlingen zullen lijken en politie en militairen tegenover hen zullen optreden, om op deze wijze te kunnen doorgaan voor de verdedigers der orde, die het linksche front morgen in werkelijkheid wil verstoren.
Als doel van zijn beweging noemde De la Rocque het herstel van de orde, het overnemen van de macht en de uitschakeling der elementen van wanorde. In dienst van het nationaal belang zal men deze elementen moeten verjagen en de duistere machten, die het land willen leiden, tot zwijgen moeten brengen. De groote bankiers, die thans het dubbele spel spelen van een bondgenootschap met de Sovjet-Unie, zullen eveneens tot zwijgen moeten worden gebracht. De regeering zal uit minder ministers bestaan doch er zullen ook minder werkloozen zijn.
De la Rocque verklaarde voorts: „Ik kan morgen of overmorgen of over veertien dagen tegen Leon Blum, Daladier, Cachin en de hunnen het mobilisatie-bevel geven. Ik stel dagelijks zelf vast dat de beweging van de Croix du Feu veel grooter is dan ik zelf ooit geloofde. Wanneer de beslissing gevallen is en de orde is hersteld zullen wij naar een sociale orde en naar versmelting der klassen streven en door naastenliefde elkaar wederzijds hulp bieden."
Volgens kolonel De la Rocque bedroeg het aantal zijner aanhangers ongeveer 300.000 man. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 1363 A.)

11 JULI 1935

A. „PA" VAN DER STEUR ZEVENTIG JAAR. —

Pa van der Steur, de bekende leider van het opvoedingsinstituut te Magelang werd op 10 Juli '35 zeventig jaar.
Hij is een Christen van de daad. Niet minder dan 42 van zijn zeventig levensjaren heeft hij gewijd aan zijn harden en zegenrijken arbeid, de verzorging en opvoeding van verwaarloosde of verlaten kinderen in Ned. Oost Indië.

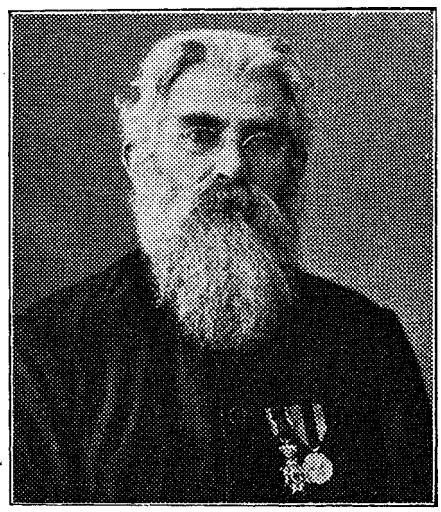

„Pa" van der Steur.

Zijn arbeid voorziet in een Indische behoefte door hulp te bieden aan de jeugdige slachtoffers van een typisch Indisch maatschappelijk kwaad, aan de door den vader aan het lot overgelaten kinderen van gemengd bloed, kinderen van Europeesche soldaten of van andere Europeanen, verwekt bij Inlandsche vrouwen. Natuurlijk zijn er ook andere pupillen van Pa, die hij als ordelijke burgers aan de maatschappij tracht af te leveren, maar in het algemeen komt de ellende, die hij bestrijdt, uit het bovengenoemde maatschappelijke euvel voort. Door hem spreekt dus als het ware het maatschappelijke geweten.
Bijna 4000 menschen, van wie anders zeker niet veel zou zijn terecht gekomen, heeft hij aan de maatschappij afgeleverd en daarvan zijn er zeer velen, overal in Indië verspreid en ook wel daar buiten, die zich zeer goede posities verworven hebben. Het zijn voor Pa altijd zijn kinderen gebleven en met velen van hen onderhoudt hij nog relaties.
H. M. de Koningin en de Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, hebben Pa van der Steur hartelijk gelukwenscht. (Red. K. H. A.) **(V. b. 466 A.)**

B. NEDERLAND. — Statistiek der hypotheken in 1934. —

In de zesde aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn eenige gegevens opgenomen betreffende de ingeschreven en doorgehaalde hypotheken in Nederland over 1934.
In totaal werden in 1934 ingeschreven 63.777 hypotheken (in 1933 64.458) tot een totaal bedrag van ƒ 509.191.000 (in 1933 ƒ 541.666.000) terwijl 54.723 hypotheken (in 1933 52.331) werden doorgehaald tot een bedrag van ƒ 520.707.000 (in 1933 ƒ 464.537.000). In tegenstelling met vroegere jaren is dus over 1934 een grooter bedrag doorgehaald dan ingeschreven.
Van het totaal in 1934 nieuw ingeschreven bedrag werd ƒ 66.340.000 genomen op landelijke eigendommen (in 1933 ƒ 63.482.000) en ƒ 431.709.000 op gebouwen (in '33 ƒ 466.313.000).
De teruggang van het bedrag der op landelijke eigendommen genomen hypotheken is reeds van 1928 af merkbaar. Bij de verdeeling van het aantal nieuwe hypotheken naar de hoegrootheid der schuld, blijkt, dat 54% (34.717) der hypotheken in de groep van ƒ 1000 tot ƒ 5000 valt.
Vergelijkt men de cijfers over 1934 betreffende de verdeeling der nieuw ingeschreven hypotheken naar den rentevoet met die over vroegere jaren, dan vallen onmiddellijk de belangrijke verschuivingen op. Voor de jaren 1924 tot en met 1934 worden deze verschuivingen hieronder voor een viertal renteklassen aangegeven.

	Bedrag der nieuwe inschrijvingen tegen een rentevoet van:			
	4½—5	5—5½	5½—6	6—7
	in % v. h. tot. aant. nieuwe inschrijv.			
1924	2.65	13.55	18.03	32.71
1925	3.22	26.49	26.33	15.78
1926	11.21	47.77	9.17	6.59
1927	13.96	49.35	6.19	6.12
1928	13.22	51.26	6.06	5.76
1929	11.35	41.00	17.41	5.31
1930	12.33	46.68	9.02	5.11
1931	29.04	29.19	3.87	4.27
1932	10.37	39.27	15.56	5.59
1933	25.38	36.59	3.55	4.38
1934	31.88	27.25	2.92	4.29

(Centraal Bureau voor de Statistiek)

C. DUITSCHLAND. — Vlootbouw. - Fransche perscommentaren. —

De **Echo de Paris** schrijft: Het Duitsche vlootprogram voor 1935 is op zijn minst overmatig. De Fransche regeering moet geen deskundigen naar Londen sturen om daar nog over een vlootprogram te onderhandelen.
De **Agence Economique et Financière** beweert dat het Duitsche program tegen Frankrijk gericht is. De snelle afwikkeling van den nieuwen Duitschen aanbouw zal ook een wijziging van ons program ten gevolge moeten hebben.
De **Jour** zegt dat de cijfers in het verdrag van Versailles genoemd na de verviervoudiging van de Duitsche vloot niet meer toepasselijk zijn.
Frankrijk zal zijn Engelsche vrienden moeten overtuigen dat het niet met een geringer vloot dan 700.000 ton kan volstaan om parallel te blijven met de ontwikkeling der Duitsche vloot. Frankrijk heeft geen reden om zich in te laten met overeenkomsten op procentueele basis. Engeland moet begrijpen dat Frankrijk niet verantwoordelijk is voor de door de Duitsch-Engelsche overeenkomst geschapen politieke ontwikkeling. **(Vorig bericht blz. 1866 E.)**

12 JULI 1935

D. DUITSCHLAND. — Vlootbouw. - 1 milliard mark in 1935 vereischt. —

Volgens een particuliere schatting bedragen de kosten van het Duitsche vlootbouwprogram voor 1935 bij benadering een milliard mark.
De op het program staande oorlogsschepen zullen dit jaar niet meer worden voltooid.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. 1870 C.)**

E. ENGELAND. — Vlootuitbreiding. - Geen concurrentie van de Vereenigde Staten. —

De „Daily Telegraph" schrijft ten aanzien van de toekomstige Britsche vlootbouwpolitiek, dat Engeland onder geen omstandigheid de Vereenigde Staten als concurrenten zal beschouwen.
Afgezien van den omvang der toekomstige oorlogsschepen zijn de Britsche en de Amerikaansche bouwpolitiek volkomen met elkaar in overeenstemming.
(Daily Telegraph) **(V. b. Vlootsterkte 1850 B.)**

A. NEDERLAND. — De wereldreis van Hr. Ms. K. XVIII - Behouden aankomst op 11 Juli 1935. —

Op 14 November 1934 is Hr. Ms. K XVIII uit den Helder vertrokken en 11 Juli '35 is de duikboot, na een reis van 23,000 mijl, behouden te Soerabaja aangekomen. De grootste tocht, ooit door een duikboot gedaan — de K XIII heeft in 1926 onder bevel van luitenant ter zee eerste klasse Van der Kun op haar reis naar Indië via het Panamakanaal een afstand van 21.000 mijl afgelegd — is gelukkig volbracht.

Bedenkt dat gij dit alles doet ter eere van de Nederlandsche vlag, en dat, als ge offers brengt, deze zijn ter eere van de Nederlandsche marine, sprak minister Deckers bij het vertrek van de K XVIII tot de bemanning.

zeemacht in Ned.-Indië, vice-admiraal Van Dulm, medegedeeld, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft den commandant van de „K. XVIII", luitenant ter zee Hetterschij, ridder in de orde van Oranje-Nassau, te bevorderen tot officier in deze orde. Luitenant ter zee tweede klasse Wytema en de officier tweede klasse bij den Marinestoomvaartdienst Leeuwenberg worden benoemd tot ridder in de orde van Oranje-Nassau.

De eere-medaille in de orde van Oranje-Nassau is toegekend in goud aan den opperschipper Boskamp, in zilver aan den magazijnmeester Volkier, in brons aan den kwartiermeester Ten Berg, aan den korporaal-telegrafist Bauw, korporaal-kok Van der Linde en verder aan den korporaal-machinist Koningstein en den matroos der eerste klasse Koldenhof. Deze versierselen worden gedragen met de zwaarden.

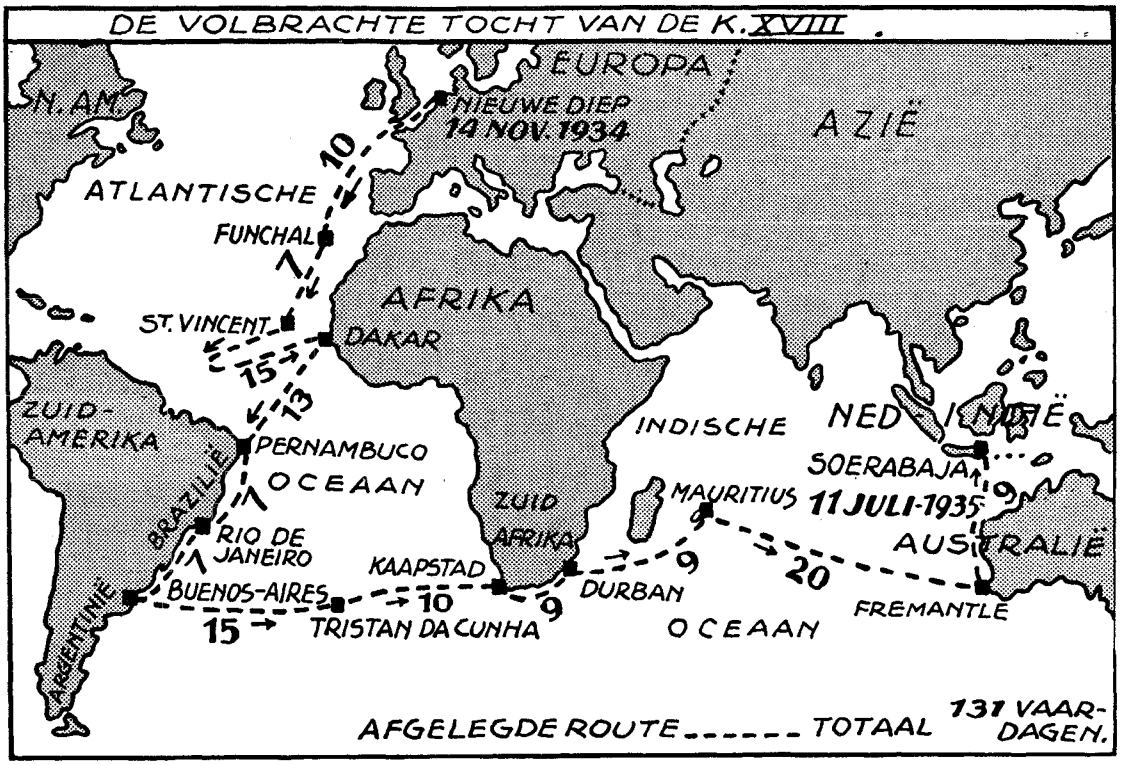

Een overzicht van de reis van de K XVIII. De cijfers langs de lijn van de route geven het aantal dagen aan dat ieder traject heeft gevergd.

Wel mag ons volk de kranige bemanning, onder bevel van luitenant ter zee 1e klas D. C. M. Hetterschij, dankbaar zijn voor het vele dat nu verricht is tot het hooghouden van onzen naam ter zee, voor de vele opofferingen, die de bemanning zich heeft getroost, niet slechts in het belang van de navigatie, doch ook ten behoeve van den wetenschappelijken arbeid van prof. Vening Meinesz, en ten dienste van den overtocht van de Snip, die kort voor Kerstmis naar West-Indië is gevlogen.

In zijn toespraak huldigde vice-admiraal van Dulm, commandant van de zeemacht in Ned. Oost-Indië te Soerabaja, de schitterende prestatie van de K XVIII, welke zonder convooi een reis van acht maanden, waarin zulke hooge eischen gesteld werden, heeft volbracht.

De commandant van de „K XVIII", luitenant ter zee Hetterschij, hield daarna een toespraak voor de radio. Hij huldigde de bemanning, welke zich ervan bewust was, dat een traditie moest worden hooggehouden en daarnaar ook handelde.

De officieren van de buitenlandsche marine, die men op den tocht ontmoette, verklaarden, dat onderzeebooten van hun land niet in staat zouden zijn een dergelijken tocht te volbrengen.

Hierna sprak prof. Vening Meinesz voor de microfoon; hij gewaagde van de wetenschappelijke resultaten en uitte zijn dankbaarheid tegenover de marine en tegenover minister Deckers, die hem in staat stelden deze reis te maken.

Minister Deckers voerde in den loop van den dag een kruisgesprek met commandant Hetterschij. De minister zeide o.a. het volgende:

„Het eerste woord, dat ik op dezen voor de Koninklijke Marine zoo gedenkwaardigen dag in Nederlandsch-Indië moet doen hooren moet een hartelijke gelukwensch zijn, dien ik richt tot u, vice-admiraal Van Dulm, commandant der zeemacht en tot allen die onder uw bevelen dienen.

Heel in het bijzonder wensch ik u geluk commandant, officieren, onder-officieren en manschappen van Hr. Ms. K XVIII. De regeering verheugt zich zeer over het gelukkig voltooien van een belangwekkende reis en brengt eerbiedig dank aan God die de zeeën beval u te dienen en wiens zegen u vergezeld heeft dag en nacht.

Onderscheidingen. — De Minister van Defensie, de heer Deckers, heeft in zijn kruisgesprek met den commandant van de

De reis in data.

Wij laten hier de data volgen (het staatje is ontleend aan het Handelsblad):

1934		
14 Nov.	Vertrek van Nieuwediep.	
24 Nov.	Aankomst te Funchal — vertrek	3 Dec.
10 Dec.	Aankomst St. Vincent — vertrek	14 Dec.
19-20 Dec.	Contact met de Snip in den Atlantischen Oceaan.	
29 Dec.	Aankomst te Dakar — vertrek	5 Jan. 1935
1935		
18 Jan.	Aankomst te Pernambuco — vertrek ...	24 Jan.
31 Jan.	Aankomst te Rio de Janeiro — vertrek	12 Febr.
18 Febr.	Aankomst te Montevideo — vertrek ...	22 Febr.
23 Febr.	Aankomst te Buenos Aires — vertrek ...	2 Maart.
3 Maart.	Aankomst te Mar del Plata — vertrek ...	7 Maart.
22 Maart.	Aankomst te Tristan da Cunha — vertrek	23 Maart.
3 April.	Aankomst te Kaapstad — vertrek	22 April.
2 Mei.	Aankomst te Durban — vertrek	13 Mei.
22 Mei.	Aankomst te Mauritius — vertrek	31 Mei.
20 Juni.	Aankomst te Fremantle — vertrek	2 Juli.
10 Juli.	Aandoen van Banjoewangi.	
11 Juli.	Aankomst te Soerabaja.	

Afstanden der trajecten.

Den Helder—Madeira	1680	zeemijl
Madeira—Sint Vincent	1330	,,
St. Vincent—40° W. L. Dakar (Snip)	2340	,,
Dakar—Pernambuco	2270	,,
Pernambuco—Rio de Janeiro	1200	,,
Rio de Janeiro—Buenos Aires	1220	,,
Buenos Aires—Tristan da Cunha	2640	,,
Tristan da Cunha—Kaapstad	1730	,,
Kaapstad—Durban	1490	,,
Durban—Mauritius	1635	,,
Mauritius—Fremantle	3520	,,
Fremantle—Soerabaja	1655	,,
Totaal	22.710	zeemijl

(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. 1571 F.; Photo buiten tekst 1608 a; Gedenkraam 1866 a)

A. BELGIE. — Contrôle op Banken. —

In de gehouden zitting van het kabinet-Van Zeeland hebben de ministers hun goedkeuring gehecht aan het rapport, inzake de contrôle op de banken.
De contrôle zal zich, naar wij vernemen, niet slechts uitstrekken tot de Belgische banken, doch tevens tot de in België gevestigde filialen van buitenlandsche bankinstellingen.
De naam „bank" zal voortaan uitsluitend gevoerd mogen worden door die crediet- en deposito-instellingen, die voldoen aan de bepalingen der nieuwe wet en zich zullen onderwerpen aan de contrôle door de in te stellen bankcommissie. Van deze banken zal de regeering een lijst opstellen. Alle andere instellingen zullen den naam van bank niet meer mogen voeren.
Alle banken zijn voortaan verplicht, volgens eenzelfde model, jaarlijks een balans te publiceeren. Elke maand zullen de banken voorts aan de Belgische Nationale Bank een verslag moeten inzenden inzake haar financieele positie.
De Nationale Bank heeft het recht, deze verslagen in globalen vorm te publiceeren.
Banken, die zich in particulier bezit bevinden, of die gesticht zijn door coöperatieve ondernemingen, of wel commanditaire banken, zullen een minimum-kapitaal van een millioen francs moeten bezitten, dat geheel volgestort moet zijn. Voor andere banken is het minimum-kapitaal, dat zij moeten bezitten, op tien millioen francs bepaald, dat eveneens volgestort moet zijn.
Krachtens de bepalingen op de filialen van buitenlandsche banken zullen deze buitenlandsche bankinstellingen gehouden zijn, een evenredig deel van haar kapitaal te bestemmen voor de operaties in België.
De wettelijke reserve der banken zal voortaan belegd moeten zijn in fondsen van den staat, de provincie, de gemeenten, de Belgische koloniën, of fondsen, die door bovengenoemde instanties zijn gegarandeerd.
De banken mogen bij geen enkele onderneming financieel betrokken zijn, behalve bij andere banken, zulks ten einde het houden van bankfilialen mogelijk te maken.
Van elke emissie moet de bankcommissie veertien dagen te voren in kennis worden gesteld. De commissie zal de aangelegenheid dan bestudeeren en advies uitbrengen.
Keurt de commissie de uitgifte niet goed, dan zal zij het recht hebben, andere modaliteiten voor te stellen. Wenscht de betrokken bank op het advies niet in te gaan, dan heeft de commissie het recht, zulk een emissie te verbieden.
Ten slotte heeft de minister van Financiën het recht, voor den duur van uiterlijk drie maanden de noteering van een bepaald fonds ter beurze te verbieden. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 1448 A.)

B. LUCHTVAART. — Gebroeders Keys. - Ruim 27 dagen in de lucht. - Duurrecord. —

De gebroeders Fred en Al Keys zijn op 1 Juli '35 om 6 uur 5 min. op het vliegterrein te Meridian (Mississippi) geland nadat zij 653 uur en 35 minuten (ruim 27 dagen) onafgebroken in de lucht waren geweest. (New York Herald, Parijs) **(V. b. Records 1851 C.)**

13 JULI 1935

C. MOTORSPORT. — T.T.-Races te Assen. —

Op 6 Juli '35 werden te Assen de jaarlijksche T.T.-races verreden. De volledige uitslagen waren als volgt:
250 c.c. categorie: 1. Winkler (D.K.W.) 153 min. 17 sec., gemidd. 121.8 K.M.; 2. Geiss (D.K.W.) 155 min. 46.1 sec., gem. 120.1 K.M.; 3. Van Hamersveld (New Imperial) (kampioen van Nederland) 158 min. 53 sec., gem. 117.6 K.M.; 4. Manders (Excelsior) 159 min. 2 sec., gem. 117.4 K.M.; 5. Tyrell Smith (Rudge); 6. Timmer (New Imperial) 161 min. 46.1 sec., gem. 115.3 K.M; 7. J. Teeken (Excelsior) 162 min. 6.2 sec., gem. 115 K.M.; 8. Illichmann (Alpha) 170 min. 11.3 sec., gem. 109.8 K.M.; 9. v. Dinter (D.K.W.) 171 min. 9.1 sec., gem. 109.3 K.M.
350 c.c. categorie: 1. Rusk (Norton) 158 min. 14.2 sec., gem. 131 K.M.; 2. Bosman (Velocette) (kampioen van Nederland) 160 min. 45.2 sec., gem. 129.2 K.M.; 3. Thomas (Velocette) 161 min. 26.1 sec., gem. 128.6 K.M.; 4. Grizzley (Sarolea) 165 min. 41.3 sec., gem. 125.3 K.M.; 5. Mellors (N.S.U) 167 min. 57.1 sec., gem. 123.6 K.M.; 6. v Wijngaarden (Norton) 176 min. 28.3 sec., gem. 117.5 K.M.; 7. J. Moejes (Velocette) 176 min. 59.2 sec., gem. 117 K.M.; 8. Ahlswede (Velocette) 177 min. 53 sec., gem. 116.2 K.M.; 9. F. Renier (Velocette) 177 min. 58.3 sec., gem. 116.1 K.M.
500 c.c. categorie: 1. Guthrie (Norton) 2 uur 59 min. 2 sec., gem. 139 K.M.; 2. Van Gent (F.N.) (kampioen van Nederland) 3 uur 1 min. 16 sec., gem. 137.5 K.M.; 3. Sunqvist (Husqvarna) 3 uur 1 min. 57.4 sec., gem. 137 K.M.; 4. Charlier (F.N.) 3 uur 4 min. 25 1/5 sec., gem. 135.1 K.M.; 5. Williams (Velocette) 3 uur 4 min. 34 2/5 sec., gem. 135 K.M.; 6. J. Fijma (Velocette) 3 uur 6 min. 28 2/5 sec., gem. 133.5 K.M.; 7. Bizzozero (Rudge); 8. Zwol (Norton). (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vor. ber. Veiligheid 1674 D.)

D. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Arbitrage-Commissie te Scheveningen geschorst. - Italiaansch communiqué. —

De arbitrage- en verzoeningscommissie inzake het Italiaansch-Abessynsch geschil, die reeds eenige malen te Scheveningen is bijeengekomen, heeft haar zittingen voor onbepaalden tijd geschorst.
De leden van de commissie zijn dadelijk vertrokken om de betrokken regeeringen van hun standpunt op de hoogte te stellen.
Van officieele Italiaansche zijde wordt het volgende medegedeeld:
De onderbreking der onderhandelingen in de verzoenings-commissie welke uit haar op 9 Juli 1935 gepubliceerd communiqué blijkt is in wezen een gevolg van twee factoren:
1e. Het feit, dat de vertegenwoordigers van Abessynië in de commissie de bijzonderheden van het compromis niet kennen of voorgeven niet te kennen, dat tusschen de Italiaansche en de Abessynische regeering op 15 en 16 Mei van dit jaar tot stand is gekomen, en op grond waarvan de benoeming der arbiters geschiedde.
2e. De eisch van de Abessynische vertegenwoordiging door de verzoeningscommissie ook de grensvraagstukken te doen behandelen, die door de bewoordingen van het compromis uitdrukkelijk van de besprekingen uitgesloten waren, en die dan ook behooren te worden behandeld in de commissie voor de grensregeling, in het Italiaansch-Abessynisch verdrag van 1908 voorzien.
Deze beide factoren, zoo gaat het officieele commentaar verder, toonen duidelijk aan dat aan Abessynische zijde het bewuste voornemen bestaat, de werkzaamheden van de verzoeningscommissie te saboteeren.
Bij den huidigen stand van zaken zijn inderdaad de door de Italiaansche regeering geleverde bewijzen voor den Abessynischen aanval bij Wal-Wal zoo overweldigend, dat de Abessynische regeering er blijkbaar geen belang meer bij heeft, dat de werkzaamheden der commissie worden voortgezet, aangezien deze met alle waarschijnlijkheid tot een veroordeeling van Abessynië zouden leiden.
De tegemoetkomende voorstellen van Italiaansche zijde om òf het geschilpunt terzijde te laten en de besprekingen tot vaststelling der verantwoordelijkheden voort te zetten, òf de werkzaamheden der commissie tot den 20en Juli te verdagen, teneinde de beide regeeringen in de gelegenheid te stellen het verschil van meening omtrent dit punt te regelen, werden door de Abessynische scheidsmannen niet aangenomen.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 1869 F.)**

E. DUITSCHLAND. — Richard Strauss afgetreden. - Peter Raabe en Paul Graener volgen hem op. —

Dr. Richard Strauss heeft minister Göbbels verzocht hem, met het oog op zijn leeftijd en zijn gezondheid die op het oogenblik zeer geschokt is, te ontheffen van zijn functies van president van de Rijksmuziekkamer en voorzitter van de Duitsche Componisten-organisatie.
Minister Göbbels heeft dit verzoek ingewilligd en Richard Strauss in een persoonlijken brief dank betuigd voor den verrichten arbeid.
Prof. dr. Peter Raabe is tot president van de Rijksmuziekkamer benoemd en den componist dr. Paul Graener tot voorzitter van de componisten-organisatie. (D. N. B.) **(Vor. ber. Strauss 1597 D.)**

F. ENGELAND. — Eerste groote rede van Sir Samuel Hoare. - Buitenlandsche politiek. —

De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft op 12 Juli 1935 in een uitvoerige rede in het Lagerhuis drie punten met bijzonderen nadruk naar voren gebracht, n.l.: 1e. het verlangen van Groot-Brittannië om Duitschland tot actieve stappen te zien overgaan inzake het afsluiten van het Oostelijk pact, 2e. de wensch der Britsche regeering om mede te werken aan een bevredigende oplossing van het Abessynisch-Italiaansche geschil en drastische maatregelen te voorkomen en 3e. een bedekte waarschuwing aan het adres van Japan inzake zijn agressieve politiek in Noord-China.
De oorlog — aldus ving Sir Samuel Hoare aan — heeft een verarmde en wantrouwige wereld achtergelaten. De oorlog heeft ook de meeste menschen er van overtuigd, dat de vrede een samenhangend geheel is en deze opvatting heeft de landen der wereld aanleiding gegeven tot het oprichten van den Volkenbond.
Het Duitsch-Engelsche vlootaccoord. — Zich vervolgens tot de eigenlijke problemen wendende, besprak Hoare allereerst het Duitsch-Engelsche vlootverdrag. Hij legde er daarbij den nadruk op, dat Engeland niet zou zijn overgegaan tot de onderteekening van een dergelijk verdrag, wanneer het niet evenzeer voordeelig zou zijn geweest voor de andere zeemogendheden. Er zijn overwegende motieven geweest, weshalve Engeland in het belang van den vrede de zich voordoende gelegenheid heeft moeten benutten.
Luchtconventie. — Vervolgens behandelde Hoare het lucht-pact. Hij wees er op, dat de regeering nog steeds het tot stand komen van een luchtconventie nastreeft, welke moet worden begeleid door een beperking der luchtbewapeningen.
Oostpact. — Al wil Engeland ook geen verdere verplichtingen op zich nemen, dan sluit dat toch niet uit, dat er een interesse bestaat bij de regeling van de Oostelijke problemen. Al is spr. ook niet van meening, dat het afsluiten van een afzonderlijke luchtconventie voor West-Europa de gevaren in het Oosten van Europa zou vermeerderen, meent hij toch wel, dat een oorlog in Midden- of Oost-Europa zou kunnen leiden tot een algemeen conflict.
Het ligt thans in het vermogen van den Duitschen Rijkskanselier een werkelijke bijdrage te leveren voor de zaak van den vrede — een bijdrage, die bij vele regeeringen, niet alleen in Midden- en Oost-Europa, maar ook in West-Europa, een oorzaak van bezorgdheid zou kunnen wegnemen.
Woordelijk zei Hoare: „Ik zou mij willen veroorloven Hitler dringend te verzoeken deze bijdrage te leveren. Ik geloof in-

derdaad, dat hij zijn eigen zaak dienen zal, wanneer hij daartoe overgaat. Hij zelf heeft zeer openlijk gesproken in zijn redevoering van 21 Mei en ik weet, dat hij het niet onvriendelijk zal opnemen, wanneer ik even openhartig spreek.
Wij, in Engeland — en in feite de geheele wereld — zijn niet alleen door het Duitsche herbewapeningsprogram maar ook door zekere andere verschijnselen in het tegenwoordige Duitschland verontrust. Desalniettemin hebben wij den Rijkskanselier vertrouwen geschonken in zijn woord en in de afgeloopen weken hebben wij daarvan een practisch bewijs geleverd door met hem het vlootaccoord af te sluiten. Naar wij hopen, hebben wij daarmede een stap voorwaarts gedaan op den weg der verzoening. Maar de verzoening is, evenals de vrede, een eenheid en een veelheid tegelijk en alle wegen leiden naar vele hoofdsteden. Laat Hitler derhalve den eerstvolgenden, noodzakelijken stap doen en de totstandkoming van de Oost- en Donaupacten op weg helpen, waardoor hij de afsluiting van een luchtconventie, die hij, zooals ik weet, verlangt, een grooten impuls zal geven.

Oostenrijksche onafhankelijkheid. — Onder applaus verklaarde de minister daarop, dat hij in het bijzonder ook de kwestie van de Oostenrijksche onafhankelijkheid en integriteit ter sprake wilde brengen. „Steeds weer hebben wij als onze weloverwogen meening uitgesproken, dat Oostenrijk strategisch en economisch een sleutelpositie in Europa inneemt en dat een wijziging in den Oostenrijkschen status de grondslagen van den Europeeschen vrede zou schokken. Wij zullen ook verder de moedige pogingen, die de Oostenrijksche regeering en het Oostenrijksche volk doen tot instandhouding en versterking van hun onafhankelijk bestaan volgen met de grootste en meest sympathieke belangstelling. Dat is een der redenen, waarom de Britsche regeering thans zou willen zien, dat een Donau-pact van nonagressie en non-interventie voor Midden-Europa zonder verder verwijl zou worden gesloten."

De Volkenbond en de Collectieve Veiligheid. — De minister ging vervolgens over tot bespreking van de kwestie van den Volkenbond en de collectieve veiligheid. Men kan geen veiligheid zonder proportioneele bijdragen hebben. Onder grooten bijval verklaarde Hoare: „Men kan een principe niet verdedigen, laat staan dan een nabuurland, wanneer men niet bereid is zich zelf te verdedigen. Laat ons om Gods wil vrede en wederopbouw krijgen, maar niet door de kracht van woorden, die niet door gepaste maatregelen voor onze verdediging en voor de uitvoering van onze verplichtingen, gesteund worden.

Het Italiaansch-Abessynische geschil. — Om die reden, aldus ging Sir Samuel Hoare voort, stelt Engeland op zoo ernstige wijze belang in het Italiaansch-Abessynische geschil. Om die reden is Engeland ook, op gevaar af becritiseerd te worden, bereid geweest zijn constructief voorstel te doen om een oorlog te voorkomen, die, hoe hij ook moge afloopen, een ernstige reactie zou hebben op het geheele Volkenbondssysteem. Spr. behoeft niet in bijzonderheden de volledige weerlegging te herhalen, die de Engelsche regeering gegeven heeft van de wilde verklaringen over de motieven en handelingen van Engeland in zekere deelen van de Italiaansche pers. „Wij hebben geen bijgedachten, maar slechts de gedachte aan een vreedzame regeling. De verklaringen, volgens welke wij aan onze eigen koloniale belangen zouden hebben gedacht en troepen zouden concentreeren in de naburige koloniën, missen iederen grondslag. Ik hoop, dat mijn weerlegging in alle Italiaansche bladen, die voor deze ongegronde beschuldigingen verantwoordelijk zijn, zoo volledig mogelijk zal worden gepubliceerd.

Engeland's verhouding tot andere mogendheden. — In aansluiting hierop ging Hoare er toe over de verhouding van Engeland tot de andere mogendheden te bespreken, waarbij hij allereerst Frankrijk besprak. „Frankrijk en Engeland zijn de mogendheden in Europa, die in de eerste plaats verantwoordelijk zijn voor de regeling van 1919. Wij zijn derhalve tezamen in het bijzonder geïnteresseerd bij de wijzigingen van die regeling, die thans door den urgenten eisch van dien tijd aangebracht worden. Wij hebben dicht naast elkander gestaan, wij hebben vele jaren samengewerkt en wij zullen voortgaan tezamen op te treden en in de toekomst samen te werken.
Wat Italië betreft, Engeland is met dit land in een oude en waardevolle vriendschap verbonden en het heeft geen warmer en oprechter verlangen dan dat deze vriendschap voortduurt."
Aangaande Sovjet-Rusland zeide Hoare, dat de economische en politieke betrekkingen met dit land beter waren dan ooit.

Japan in Noord-China. — Hoare ging dan nog in op de betrekkingen van Engeland met Japan en China, waarbij hij er op wees, dat Engeland bijzonder belang hechtte aan vriendschappelijke betrekkingen met Japan. Spr. neemt echter de vrijheid zijn Japansche vrienden te zeggen, dat men in Engeland bezorgd is in verband met zekere gebeurtenissen in Noord-China. Hij gelooft echter, dat dit hoofdstuk van bezorgdheid naar het einde loopt en dat de Engelsche verlangens inzake zoo vriendschappelijk mogelijke betrekkingen in de toekomst zich meer zullen verwerkelijken.
Wat China betreft verklaarde spr., dat Engeland door de benoeming van een ambassadeur getoond had, welken prijs het stelde op de betrekkingen met dit land.
De betrekkingen met de Ver. Staten van Noord-Amerika zijn uitstekend.

Groote meerderheid voor de Regeering. — Het Lagerhuis heeft aan het slot van zijn zitting een door Labour ingediende motie van afkeuring, in den vorm van een verlaging der begrooting van Buitenlandsche Zaken, verworpen, met 236 tegen 40 stemmen, waarna de zitting verdaagd werd.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Daily Telegr. - Manchester Guardian)
(Vor. ber. Sir Samuel Hoare 1834 D.; Photo 1834 D.)

14 JULI 1935

A. ENGELAND. — Sir Samuel Hoare's rede. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — De „**Matin**" schrijft, dat de rede zich kenmerkt door een zeer gelukkige ontwikkeling der Engelsche buitenlandsche politiek. Sir Samuel Hoare heeft formeel erkend, dat de vrede een ondeelbaar geheel is. Zijn beroep op Duitschland om het Donau- en het Oostpact te onderteekenen is volkomen in overeenstemming met de opvatting der Fransche regeering.
DUITSCHLAND. — De „**Germania**" schrijft: Hoare's beroep op Duitschland toont dat hij de bestaande moeilijkheden op de verkeerde plaats zoekt en tot gedachtengangen terugkeert welke door de ontwikkeling der afgeloopen weken reeds ingehaald blijken.
Een werkelijke opheldering van de Europeesche kwesties is daarom door deze rede niet bereikt.
ITALIE. — De „**Giornale d'Italia**" vat de principes van de Engelsche regeeringsverklaring nopens het Italiaansch-Abessynische geschil als volgt samen:
1. Handhaving van het aanzien van den Volkenbond als basis voor de Engelsche buitenlandsche politiek;
2. Erkenning van het recht van Italië zijn overzeesche afzetgebieden uit te breiden;
3. Gedeeltelijke erkenning van de tegen de regeering van Abessynië ingebrachte critiek;
4. De aarzeling te erkennen, dat er voldoende reden is voor een oorlog;
5. Doelmatigheid van „constructieve voorstellen" om Italië satisfactie te geven;
6. Beroep op de traditioneele Engelsch-Italiaansche vriendschap, welke te Stresa, waar de samenwerking tusschen de beide landen was bekrachtigd, opnieuw werd bevestigd.

(Vorig bericht blz. 1872 F.)

B. OOSTENRIJK. — Auto van Dr. Schuschnigg verongelukt. —

**Op 13 Juli is in de nabijheid van Linz, de auto, waarin de Oostenrijksche bondskanselier dr. Schuschnigg met zijn vrouw en hun 10-jarig zoontje gezeten waren, in volle vaart tegen een boom gereden, doordat de chauffeur vermoedelijk door een plotseling onwel worden, de macht over het stuur kwijt raakte. Bondskanselier Schuschnigg die uit den wagen geslingerd werd is onverwijld naar het ziekenhuis vervoerd, waar bleek, dat hij een zenuwschok en een lichte hersenschudding had opgeloopen.
Mevrouw Schuschnigg en de chauffeur zijn bij het ongeluk om het leven gekomen. Dr. Schuschnigg's zoontje werd ernstig gewond.** (Reichspost)
(Vor. ber. Schuschnigg 1821 D.)

C. ALFRED DREYFUS OVERLEDEN. —

Kolonel Alfred Dreyfus, de hoofdfiguur uit het spionnage-proces, dat in 1894 heel Frankrijk in opschudding bracht, en die, onschuldig veroordeeld, eenige jaren in het bagno van het Duivelseiland doorbracht, is op 12 Juli '35 in den ouderdom van 75 jaar overleden.
Alfred Dreyfus werd op 9 Febr. 1859 te Mulhouse geboren. Na den oorlog van 1870-'71 verkozen zijn ouders het Fransche staatsburgerschap te behouden en vestigden zij zich te Parijs. In 1880 werd Alfred Dreyfus officier bij de artillerie. In 1889 volgde zijn bevordering tot kapitein en in 1893 zijn overplaatsing naar den generalen staf.
In September 1894 kwam in handen van het ministerie van Oorlog een anonieme en ongedateerde brief, waarin aan een buitenlandsch agent de afzending werd bericht van vier nota's en van het ontwerp van het reglement inzake het vuren met veldgeschut.
Dreyfus werd er van verdacht, de schrijver van den brief te zijn en in November 1894 werd hij onder beschuldiging van spionnage te hebben bedreven, gearresteerd.
Van 19 tot 22 December 1894 staat Dreyfus voor den krijgsraad. Onder den druk der openbare meening staat zijn veroordeeling bij voorbaat vast.
Degradatie voor het front der troepen en levenslange deportatie luidt de uitspraak. Op 5 Januari 1895 rukt men hem de epauletten van de schouders en breekt men zijn sabel doormidden. Op 12 Februari aanvaardt hij den tocht naar Fransch-Guiana, het bagno op het Duivelseiland.
Op 13 October 1898 was het, dat Emile Zola zijn „J'Accuse", den beroemden open brief aan den president der republiek, in „l'Aurore" publiceerde. „La vérité est en marche et rien ne l'arrêtera" luidde zijn conclusie. Met name wees hij de schuldigen aan: majoor Esterhazy en luitenant-kolonel Henry. Laatstgenoemde moest ten slotte bekennen den anoniemen brief en de vier nota's zelf te hebben geschreven.
Dreyfus, dien men in 1898 naar Frankrijk had laten terugkeeren, kwam opnieuw voor den krijgsraad te Rennes. Met 5 tegen 2 stemmen werd hij nogmaals veroordeeld, zij het ditmaal met inachtneming van verzachtende opstandigheden, en op 21 September 1899 werd hij begenadigd.
Maar Dreyfus en zijn medestanders protesteerden tegen de gratieverleening. Eerherstel voor den onschuldig veroordeelde luidde de eisch.
In 1902 werd, dank zij Jaurès, een parlementaire commissie benoemd, die het vraagstuk der revisie van het proces moest bestudeeren. Slechts uiterst langzaam gelukte het de commissie,

het nog altijd krachtige verzet van den generalen staf te breken. Op 12 Juli 1906 staat Dreyfus wederom voor den krijgsraad, die hem ditmaal met algemeene stemmen vrijsprak. Hij wordt hersteld in zijn rang van majoor en benoemd tot ridder in het legioen van eer.
In 1907 nam hij als kolonel ontslag uit den actieven dienst, doch toen de wereldoorlog uitbrak, meldde hij zich onmiddellijk aan en de regeering belastte hem met het commando over een reserve-artilleriepark. In 1920 trok hij zich uit den actieven dienst terug. (Le Temps - Le Matin - Le Journal)

15 JULI 1935

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Lilian von Kusenberg — „Man nennt mich Jackie". (Müller und Kiepenheuer, Berlin)
Johanna Wolff — „Wir bleiben jung!" (Gräfe & Unzer, Königsberg)
Engelsch: Robert Nathan — „Road of Ages". (Constable)
Miss Hilda Vaughan — „The Curtain Rises". (Gollancz)
Fransch: Romain Rolland — „Quinze ans de Combat". (1919—1934) (Aux Editions Rieder)
André Suarès — „Marsiho". (Grasset)
Albert Touchard — „Philanthropie". (Grasset)
Italiaansch: Francesco Chiesa — „Scoperte nel mio Mondo". (Mondadori, Milano)
Nederlandsch: Jan H. Eekhout — „Patriciërs". (Uitgeversmaatsch. Holland, Amsterdam 1935)
Paul Vlemminx — „Den hof der Jonkheid". (Het Venster, Nijmegen)
Vlaamsch: Felix Timmermans — „Boerenpsalm". (P. W. v. Kampen & Zoon, 1935) (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1865 E.)

B. LUCHTVAART. — „De Kwikstaart" van de K.L.M. verongelukt - Zes inzittenden gedood. —
Het K.L.M.-vliegtuig „De Kwikstaart, met bestemming Malmö, is op 14 Juli '35 verongelukt, waarbij vier leden van de bemanning en twee passagiers werden gedood, de veertien overige inzittenden werden gered.
Gedood zijn: de piloot H. Silberstein; de marconist G. F. Nieboer; de werktuigkundigen G. Brom en L. J. v. Dijk en de passagiers de heeren Newman en Hodson, beiden uit Londen.
Het toestel kreeg onmiddellijk na de start op geringe hoogte — naar schatting ongeveer 25 M. — moeilijkheden, vermoedelijk door het sterk terugloopen in toeren van de twee linker motoren. De piloot probeerde het vliegtuig in den polder te landen. Bij deze poging botste de linkervleugel tegen den dijk van den nieuwen weg, in aanleg tusschen Amsterdam en Den Haag. Tengevolge hiervan stortte het vliegtuig achter dezen dijk neer en vloog onmiddellijk in brand.
Een nader onderzoek wordt ingesteld naar de oorzaken van deze ramp. (A. N. P.)
(Vor. ber. Vliegongelukken 1803 D.)

16 JULI 1935

C. STAATSRAAD Mr. P. W. A. CORT VAN DER LINDEN OVERLEDEN. —
In den ouderdom van negentig jaar is op 15 Juli '35 in het Roode Kruisziekenhuis te Den Haag overleden de minister van Staat, mr. P. W. A. Cort van der Linden.
Mr. Pieter Wilhelm Adriaan van der Linden werd op 14 Mei 1846 te 's-Gravenhage geboren als zoon van mr. Gijsbertus van der Linden. Mr. Cort van der Linden studeerde te Leiden en promoveerde daar op 9 Mei 1869 tot dr. in de rechtswetenschap op een proefschrift „Beschouwingen over het strand".
Van 1870-'79 oefende hij in Den Haag de rechtspraktijk uit, in 1879 werd hij benoemd tot commiesgriffier der Tweede Kamer, in welke kwaliteit hij een algemeen geroemd verslag samenstelde over het ontwerp-Wetboek van Strafrecht van minister Modderman.
In 1881 werd mr. v. d. Linden geroepen tot het hoogleeraarsambt in de staathuishoudkunde aan de universiteit te Groningen, welke functie hij op 24 November van dat jaar aanvaardde met een rede over „De wet van het recht". Duidelijk kwam zijn liefde voor principieele kwesties aan het licht in zijn werk „Richting en beleid der liberale partij" (1886). In 1887 verscheen zijn „Leerboek der Financiën", dat eveneens grootendeels aan de uiteenzetting van beginselen was gewijd. Van vroeger dateeren „De zilvercrisis" (1883), „Muntpolitiek" (1884) en „De oorzaken der malaise" (1885).
1 Juni 1891 aanvaardde Mr. van der Linden een professoraat aan de Amsterdamsche universiteit met een rede over: „De staathuishoudkunde als sociale wetenschap". In Amsterdam schreef hij zijn bekende Gids-artikelen over „Vrijheid en Hervorming".
Slechts vijf jaar duurde mr. Van der Linden's werkzaamheid in Amsterdam, want in 1896 erlangde hij onder den titel van Raad-adviseur bij het departement van Justitie een post, opzettelijk voor hem geschapen, ten einde eenheid te brengen in de wetgeving. Slechts een jaar bekleedde hij die functie; toen kwam hij zelf op den zetel van den minister van Justitie in het liberale ministerie-Pierson, dat de eerste belangrijke wetten op sociaal gebied tot stand bracht. Ook mr. Cort van der Linden had daarin met de Kinderwetten, de Voogdijwet en de nieuwe wet op de arbeidsovereenkomst (van welke laatste wet Drucker het voorontwerp gemaakt had) zijn deel. Een vierde wetsvoorstel, regelende de voorwaarden van erkenning van onechte kinderen, is niet tot wet verheven, hetgeen te wijten was aan hen, die een gelijkstelling van echte en onechte kinderen eischten. Ook de Ongevallenwet en de Woningwet werden door Cort van der Linden in vereeniging met andere ministers ingediend en verdedigd.
Als vertegenwoordiger der burgerlijke overheid voltrok hij op 7 Febr. 1901 het huwelijk tusschen de Koningin en Prins Hendrik.
Onder het kabinet-Kuyper werd Cort van der Linden benoemd tot lid van den Raad van State (1902).
Nadat in 1913 alle pogingen tot vorming van een parlementair kabinet mislukt waren, trad hij op als hoofd en minister van Binnenlandsche Zaken van een extra-parlementair ministerie.
Van het oogenblik waarop hij het bewind aanvaardde, streefde hij in 's lands belang naar verzoening en toenadering, in het bijzonder naar pacificatie op onderwijsgebied. Daarom plaatste hij grondwetsherziening in zake kiesrecht en onderwijs op zijn program. Tijdens zijn bewind werd het in 1871 opgeheven gezantschap bij den Paus hersteld en het wetsontwerp tot drooglegging der Zuiderzee aangenomen.
Na het aftreden van zijn kabinet in 1918 keerde de heer Cort van der Linden terug in den Raad van State en na een arbeid van 27 jaar in dat college — 1902—1913 en 1918—1934 — heeft hij op 17 December 1934 zijn taak als Staatsraad neergelegd. Op 19 December 1934 heeft de vice-president jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, in tegenwoordigheid van Prinses Juliana, aan het slot van de vergadering den scheidenden Staatsman dank gebracht voor den arbeid dien hij in den Raad van State heeft verricht.
Vele eerbewijzen en functies die een eerbewijs beteekenden zijn hem aangeboden; o.a. was Cort van der Linden voorzitter der Carnegie-Stichting en lange jaren lid van het Permanente Hof van Abitrage. Ook droeg hij vele onderscheidingen, o.a. het grootkruis der orde van den Nederlandschen Leeuw, het grootkruis der Huisorde van Oranje, het grootkruis der Danebrog-orde van Denemaken, het grootkruis der Groothertogelijk Mecklenburgsche orde van den Griffioen, het grootkruis (ridder 1e kl.) der orde van den Leeuw en de Zon van Perzië en het grootkruis der orde van Pius IX van den H. Stoel. In 1915 benoemde de Koningin hem tot minister van Staat.
(Algem. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. Cort v. d. Linden 1602 E.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf aangenomen.
De Tweede Kamer heeft op 9 Juli '35 het wetsontwerp betreffende uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1734 D.; Tw. Kamer 1650 A.)

B. SUIKERZIEKTE. — Nieuwe behandelingsmethode.
Het Tass-agentschap meldt, dat prof. Sacharoff een geheel nieuwe methode voor de behandeling van suikerziekte heeft uitgevonden.
Hij heeft een bijzonder preparaat samengesteld, dat hij „pancreatoxine" heeft genoemd.
Dit pancreatoxine zou niet slechts dezelfde uitwerking hebben als insuline, doch na een behandeling van eenigen tijd zou het tot duurzame genezing leiden.
Zoodoende zou het niet noodzakelijk zijn, dat diabetici de behandeling, zooals dit bij insuline het geval is, hun heele leven moeten voortzetten.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Suikerziekte 869 F.)**

C. NEDERLAND. — Ned. Fabrikaat. —
In de te Scheveningen gehouden vergadering van de Vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat" is benoemd als lid van het hoofdbestuur en het dagelijksch bestuur de heer H. F. R. Snoek, die aan de beurt was om af te treden.
Benoemd werd tot lid van het dagelijksch bestuur de heer J. K. W. F. van Bommel te 's-Gravenhage, deskundige op het gebied van den handeldrijvenden middenstand.
Na uitvoerige besprekingen werd met 28—9 stemmen de volgende motie verworpen:
„De Vereeniging, enz., meent, dat het gewenscht is, het bestuur te verzoeken, zooveel mogelijk in die richting werkzaam te willen zijn, dat van regeeringswege wordt vooorgescheven, dat artikelen van buitenlandsch fabrikaat, die hier te lande worden ingevoerd, zijn voorzien van een aanduiding van het land van oorsprong."
De voorzitter zeide, dat, al was de motie verworpen, het bestuur met de er aan ten grondslag liggende gedachte wel instemde en zou overwegen, wat het zou kunnen doen. (De Telegraaf) **(V. b. 1364 G.)**

D. NEDERLAND. — Clearing. - Dr. Posthuma over de Duitsche betalingsmoeilijkheden. —
Dr. F. E. Posthuma, oud-minister van Landbouw, Handel en Nijverheid, voorzitter van het Centraal Instituut ter bevordering van het normale Handelsverkeer tusschen Nederland en andere landen, heeft het woord gevoerd over de moeilijkheden in het betalingsverkeer met Duitschland.
Dr. Posthuma gaf als zijn meening te kennen, dat het mislukken van clearing-regelingen, een verschijnsel hetwelk in vrijwel alle crediteurlanden geconstateerd wordt, te wijten is: aan de verschillende onzichtbare factoren, welke in de betalingsbalans tusschen twee landen dikwijls van groote beteekenis zijn, aan ontduikingen en aan het verschil in koopkracht van de geldsoorten in debiteur- en crediteurlanden, dat door de clearing als net ware verdoezeld wordt. Afrekeningen op de Nederlandsch-Duitsche clearing geschieden b.v. à ca. ƒ 0,59, terwijl de intrinsieke waarde van de Reichsmark op de wereldmarkt een geheel andere is. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Dr. Posthuma 882 H.)

E. ENGELAND. — Sir Bolton Eyres Monsell trekt zich terug uit de politiek. —
De eerste Lord der Admiraliteit, Sir Bolton Eyres Monsell, heeft zijn aanstaand afscheid van het actieve politieke leven aangekondigd, in den vorm van een verklaring, dat hij zich bij de komende parlementsverkiezingen niet candidaat zal stellen. De reden hiervoor heeft hij niet medegedeeld.
(Morning Post)

F. NEDERLAND. — Criminalistiek. - Gevangenisstatistiek 1933. —
Aan het verslag van de „Crimineele Gevangenis- en Kinderwettenstatistiek over 1933" ontleenen wij het volgende:
Allereerst wordt nagegaan de beweging der bevolking in de strafgestichten. De totale bevolking in de gestichten tezamen in den loop van het jaar 1933 aanwezig geweest, was, vergeleken met het voorafgegane jaar, wederom belangrijk hooger. De mannelijke bevolking nam toe van 27.106 tot 30.813, de vrouwelijke van 779 tot 849.
Wederom nam vooral toe de bevolking in de huizen van bewaring; de cijfers voor 1931 t/m 1933 zijn resp. 16.046, 18.891 en 22.408. Het aantal preventief gedetineerden steeg weliswaar van 3959 in 1932 tot 4478 in 1933; echter trekt vooral evenals in de twee vorige jaren de aandacht de buitengewone vermeerdering van het aantal subsidiair veroordeelden (die door wanbetaling der geldboete de subsidiair opgelegde hechtenis ondergingen) in de huizen van bewaring: 1931 7812, 1932 10.638, 1933 13.853. De totale bevolking in de strafgevangenissen aanwezig geweest kwam van 6341 op 6797. In sommige gestichten had men in 1933 met gebrek aan ruimte te kampen.
Ondanks de ongunstige tijdsomstandigheden werden naar verhouding meer personen voorwaardelijk in vrijheid gesteld: 1932 18.6 pCt., 1933 24.2 pCt. van het totaal aantal veroordeelden, t. a. v. wie een desbetreffende beslissing werd genomen. De cijfers van de wijze van beëindiging van den proeftijd zijn voor 1933 veel gunstiger dan voor 1932: voor 82.3 pCt. der voorwaardelijk in vrijheid gestelden verliep de proeftijd zonder dat het resteerende gedeelte van de vrijheidstraf behoefde te worden ondergaan.
De in Januari 1933 in werking getreden wijzigingen der bepalingen van de gijzeling (artt. 585 t/m 611 W. v. B. Rv.) blijken van grooten invloed te zijn geweest op den omvang van de toepassing van lijfsdwang. Het aantal gegijzelden bedroeg in 1933 slechts 96 tegen 396 in 1932. Verreweg het grootste aantal gevallen van gijzeling had plaats ter zake van wisselschulden (86). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Criminalistiek 1753 E.)

G. STIKSTOF. — Conferentie - Voorloopig accoord.
Te Scheveningen is een conferentie van Stikstofproducenten gehouden, waarbij een voorloopig accoord is tot stand gekomen tusschen de producenten van de verschillende Europeesche deelnemende landen. Alleen enkele kleine detailkwesties moeten nog geregeld worden.
De verwachting is, dat de uiteindelijke beslissing spoedig tot stand zal komen. De Europeesche producenten zijn het in principe eens geworden.
De besprekingen tusschen de Europeesche landen en Chili, welke waren afgebroken, zullen thans ook binnen niet te langen tijd worden hervat.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Stikstof 448 D.)**

H. NEDERL. OOST-INDIE. — Soerabaja - Mr. W. A. H. Fuchter tot burgemeester benoemd. —
Mr. W. A. H. Fuchter, hoofdambtenaar, laatstelijk adviseur voor de decentralisatie, is benoemd tot burgemeester van Soerabaja. (Aneta)

I. OOSTENRIJK. — Intrekking der Habsburgwet. —
De Oostenrijksche Nationale Raad heeft op 10 Juli '35 het ontwerp tot afschaffing van het verbod van verblijf voor leden van de familie Habsburg binnen de grenzen van de republiek, en tot teruggaaf van het grootste deel hunner onroerende bezittingen met algemeene stemmen aangenomen. (Reichspost)
(Vorig bericht blz. 1869 D.)

K. ERFELIJKHEID EN OPVOEDING. — Rede van prof. dr. J. Waterink. —
Op 3 Juli '35 is de jaarlijksche wetenschappelijke samenkomst van de Vrije Universiteit gehouden, ditmaal te Leeuwarden. Prof. dr. P. R. Michaël, hoogleeraar in de chirurgie aan de rijksuniversiteit te Groningen, sprak over „Ethische zijden der practische heelkunde".
Prof. dr. J. Waterink, hoogleeraar aan de Vrije Universiteit, sprak over „Erfelijkheid en opvoeding", waaruit wij het volgende citeeren:
De invloed van de wereld rondom is zoo groot, aldus spr., dat er ook verkregen eigenschappen zijn, die door invloed van de wereld rondom tot stand zijn gebracht, al moet men erfelijke geschiktheid hebben om deze te ontvangen. Zelfs bij hen die aan onsterfelijkheid van den menschelijken geest niet gelooven, ontstaat de neiging, om achter de psychische totaliteiten een laatste subject aan te nemen, dat in staat is, zich te verheffen boven en meester te blijven van de den menschelijken aard eigene grondfuncties. Bovendien heeft de Christen de wetenschap, dat er wedergeboorte is. De eischen van geloof en bekeering, die de christ. opvoeding stelt, zijn daarop gebouwd. Voor paedagogisch pessimisme is dus voor den christen wel het minst van allen reden. Bij geen normaal persoon is er een soort fatum, dat hem tot ongehoorzaamheid dwingt. Ook de wetmatigheid van de erfelijkheid doet niet het minste te kort aan den eisch, dien de christelijke opvoeding aan het kind heeft te stellen, van liefde tot God en liefde tot den naaste. Niet wat de mensch genotypisch, maar wat hij phaenotypisch is, bepaalt zijn zedelijken stand. Er ligt ook in het erfgoed waarmede wij het moeilijk hebben een bedoeling Gods, evenzeer als in ons milieu, dat ons wellicht allerlei last bezorgt. Wij ontvangen ons erfgoed en ons milieu van denzelfden God, die ons onze levensroeping heeft gegeven. De chr. opvoeding vindt hier de eenheid harer conceptie. Dezelfde God, die ons roept

tot zijn eer, bepaalt ons wezen en ons type mede in den middellijken weg van het erfgoed van geslachten. Hij bepaalde ook het milieu, waarin wij opgroeiden. De kinderen, die wij opvoeden, leeren verstaan, dat zij zonder hun eigen aanleg en hun eigen milieu aan hun levensroeping niet zouden kunnen beantwoorden. En zoo wordt in de gedachtenstructuur der Christelijke paedagogiek het erfgoed een zegen, God heeft een ieder zijn eigen erfgoed; ook zijn eigen milieu; omdat Hij voor ieder weggelegd heeft een eigen taak, die hij op eigen wijze zal hebben te vervullen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Opvoedkunde 1587 G.)

A. **BELGIE. — Jan van Nijlen bekroond met den driejaarlijkschen staatsprijs voor poëzie. —**
De driejaarlijksche staatsprijs voor poëzie, voor het tijdvak 1932-'34, is toegekend aan Jan van Nijlen voor zijn bundel „Geheimschrift".
Dit is de tweede maal dat het werk van den Vlaamschen dichter met den staatsprijs voor poëzie wordt bekroond. In 1923 kreeg hij dien prijs voor zijn bundel „Het aangezicht der aarde". Zijn eerste bundel „Verzen" verscheen in 1906, zijn tweede bundel: „Het licht" in 1909. Daarop volgden: „Naar 't Geluk" (1911); „Uren met Montaigne" (1914); „Francis Jammes" (1917); Charles Péguy (1919); „Het aangezicht der aarde" (1923); „De lokstem en andere gedichten" (1925); „De vogel Phoenix" (1928) en het thans bekroond werk „Geheimschrift" (1934).
(Handelsblad van Antwerpen)

B. **DISCONTOKOERSEN. — Spaansch Disconto verlaagd. —**
De Spaansche Bank heeft haar disconto verlaagd van 5½ tot 5%. (El Sol) **(Vor. ber. blz. 1802 C.)**

17 JULI 1935

C. **MONGOLIE. — Japansche actie. —**
De „Prawda" constateert dat in den laatsten tijd de gevallen van het binnendringen van Japansche en Mandsjoerijsche troepen in het gebied der Mongoolsche Volksrepubliek, steeds talrijker worden. Hoewel de bewijzen geleverd zijn dat de Mongoolsche regeering bereid is deze incidenten langs vreedzamen weg te regelen, stellen de Japanners de regeering van Mongolië ongehoorde eischen, zooals toelating van bijzondere gevolmachtigden van Mandsjoekwo en van vertegenwoordigers van het Kwantoeng-leger op Mongoolsch gebied De Japansche militaire autoriteiten voeren op het oogenblik tegenover de Mongoolsche Volksrepubliek dezelfde politiek die zij indertijd op Mandsjoerije en Jehol hebben toegepast, en thans toepassen op Noord-China. (Prawda)
(Vor. ber. Mongolië 1074 E.)

D. **NATUURKUNDE. — De Lorentz-medaille toegekend aan Prof. Dr. P. Debije. —**
De afdeeling Natuurkunde van de Kon. Akademie van Wetenschappen heeft besloten de Lorentz-medaille, een gouden medaille, welke telkens na verloop van vier jaren wordt toegekend aan den natuuronderzoeker, welke hiervoor naar het oordeel van een commissie, bestaande uit drie leden van de Akademie, het meest in aanmerking komt, in 1935 toe te kennen aan prof. dr. P. Debije, hoogleeraar-directeur van het physisch laboratorium aan de Universiteit te Leipzig. (N. Rott. Crt.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Swanson's Vlootbouwprogram. —**
De Amerikaansche minister van Marine, Swanson, deelt mede dat het vlootbouwprogramma voor het op 1 Juli begonnen begrootingsjaar 12 torpedojagers, zes onderzeebooten en misschien ook nog een kruiser zal omvatten.
De bouw der schepen zal 1 Januari 1936 beginnen.
De Ver. Staten zijn voornemens zich te blijven houden aan de vlootverdragen van Washington en Londen, voor zoover de andere onderteekenaars de daarin vastgestelde grenzen in acht nemen.
Swanson voegde er nog bij, dat Duitschlands besluit om zijn vloot uit te breiden een Europeesche kwestie is, die de plannen van Amerika niet beïnvloedt.
In een persconferentie zette Swanson uiteen, dat de Vinson-act, den bouw van 54 oorlogsschepen (n.l. 36 torpedobootjagers en 18 duikbooten) betreffende, de vloot der Ver. Staten in 1942 zal opvoeren tot een sterkte, die in de verdragen is toegestaan.
(New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1682 E.)

F. **OOSTENRIJK. — Het Vaderlandsche Front. - Proclamatie inzake de Habsburgsche kwestie. —**
De secretaris-generaal van het Vaderlandsche Front, kolonel Adam, heeft aan alle onderafdeelingen van het Vaderlandsche Front de volgende proclamatie inzake de Habsburgsche kwestie doen toekomen:
„Het Vaderlandsche Front bevordert in haar rijen het respect voor de Habsburgdynastie en verbiedt alle uitingen, waardoor het Huis Habsburg wordt vernederd of tekort gedaan. Het is mogelijk en wenschelijk, dat de volkeren van het Donaugebied eens, bij volle garantie van hun onafhankelijkheid en nationale vrijheid, weder de economische wetten zullen volgen en tot een economische samenwerking zullen komen.
In de lijn van deze ontwikkeling zou de Habsburgsche Kroon opnieuw van beteekenis kunnen worden in de Europeesche staatkunde.
Evenwel is een propaganda voor restauratie in het huidig stadium van de binnenlandsche ontwikkeling van Oostenrijk en de internationale spanning, niet in het belang van de dynastie. Derhalve mag in het Vaderlandsche Front geen dergelijke propaganda worden gevoerd." (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. Habsburgers 1875 I.; Vaderl. Front 1813 H.)

G. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. —**
Een nieuwe golf van anti-semitisme is op het oogenblik in Duitschland merkbaar.
Bijna dagelijks doen zich incidenten voor tusschen leden van de nationaal-socialistische organisaties en Joden, die in de meeste gevallen naar een concentratiekamp worden overgebracht.
Uit Breslau wordt de arrestatie gemeld van zes Israëlieten en zes Arische vrouwen, die er van beschuldigd worden met hen betrekkingen te hebben onderhouden.
In het Westelijke gedeelte van Berlijn waar talrijke Joden wonen, hebben op groote schaal molestaties van Israëlieten plaats gevonden.
Tal van ruiten werden ingeworpen, terwijl verscheidene personen werden mishandeld. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1815 B.)

H. **NEDERLAND. — Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde - Het bestuur afgetreden. —**
Het bestuur van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft, naar aanleiding van den uitslag van de stemming over de niet-toekenning van den C. W. van der Hoogt-prijs op de laatste jaarlijksche vergadering, besloten zijn mandaat ter beschikking te stellen.
In September zal een buitengewone vergadering bijeen worden geroepen om een nieuw bestuur te kiezen. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1838 I.)**

I. **BELGIE. — Begrooting 1936 - Rede van minister Max Léo Gérard. —**
De Minister van Financiën, Max Léo Gérard, heeft op 9 Juli een rede gehouden, waarin hij verklaarde, dat de partijpolitiek uit de bijeenkomsten van den ministerraad is gebannen. „Wij zoeken gezamenlijk naar een oplossing, die aanvaardbaar is voor iederen burger en een maximum winst voor het algemeen welzijn oplevert. Wij overwegen een conversie der koloniale, provinciale en gemeente-leeningen en hopen een algemeene verlaging van den rentevoet voor leeningen op langen termijn te bereiken, hetgeen een van de belangrijkste factoren voor de economische ontwikkeling van het land moet worden geacht. Ik vraag echter, dat men onpartijdig blijft

en in het oog houdt, dat het niet mogelijk is alles tegelijk te doen. Bezuinigen is een moeilijke taak, omdat het bestaat uit tallooze kleine onaangenaamheden. Men zou bezuinigingen willen doorvoeren, zonder de menschen last te veroorzaken, maar dit is nu eenmaal onmogelijk en iedereen moet deelen in de opofferingen, die worden gevraagd."
Met betrekking tot de begrooting 1935, zeide de Minister, dat er een deficit was te verwachten van frs. 451 millioen, terwijl dit einde Maart nog op frs. 861 millioen werd getaxeerd. De begrooting 1936 zal evenwel in evenwicht moeten zijn. Dit zal het werk van de zomermaanden zijn. De regeering heeft veel steun en aanmoediging noodig, want onze taak is hard en men moet ons helpen.
(A. N. P. - Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Begrooting 1683 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Bezoek der Britsche Oudstrijders. —**
De vijf vertegenwoordigers van het British Legion die zich momenteel in Duitschland bevinden, hebben op 15 Juli een bezoek aan Hitler gebracht.
De Engelsche gasten waren vergezeld van den ambassadeur Von Ribbentrop, den „Reichskriegsopferführer" Oberlindober en den S.S.-Oberführer Von Humann-Hainhofen. (D. N. B.) **(V. b. 1838 B.)**

18 JULI 1935

B. **CHINA. - Communistische opmarsch in Szetsjoean.** Volgens berichten uit Nanking verkeert de Nankingregeering in ernstige zorgen over de heerschappij van het communistische leger in Szetsjoean. De communisten hebben een voorloopige sovjet-regeering in die provincie uitgeroepen, met hoofdzetel te Lifan op honderddertig k.m. ten Noord-Westen van Tsjeng Toe, de hoofdstad der provincie. (Sin Pau)
(Vor. ber. Communisten 1761 G.)

C. **OOSTENRIJK. — Legitimistische Beweging. - Groei. —**
Baron Wiesner, leider der Oostenrijksche legitimisten, verklaarde in een onderhoud met een medewerker van „Le Jour" te Parijs, dat de legitimistische beweging in Oostenrijk zich tot een volksbeweging ontwikkeld had, waartegen zich nog slechts enkele kleine groepen van intellectueelen blijven verzetten. Zij zou reeds ongeveer 800.000 aanhangers tellen.
(Le Jour)

D. **BELGIE. — Internationale Conferentie der Antwerpsche Kamer van Koophandel. —**
De Kamer van Koophandel van Antwerpen hield dezer dagen een Intern. Conferentie van Economisten. Aan het slot van deze conferentie zijn 19 conclusies aangenomen, waarin de conferentie zich uitspreekt voor munt-stabilisatie als een noodzakelijke voorwaarde voor een crediet- en handels-politiek die een wederopleving van den wereldhandel mogelijk maakt.
(A. N. P. - Handelsblad v. Antwerpen)

E. **TENNIS. — Davis Cup 1935. - Duitschland slaat Tsjecho-Slowakije. —**
De te Praag voor de Europeesche finale van den Davis-beker gespeelde wedstrijd Duitschland-Tsjecho-Slowakije is door de Duitschers met 4—1 gewonnen.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1450 I.)**

F. **NEDERLAND. — Vlieg-monument te Etten door Generaal Snijders onthuld. —**
Op 11 Juli '35 had onder groote belangstelling de onthulling plaats van het vlieg-monument, ter herdenking van het feit, dat op 27 Juli 1909 te Etten door Graaf de Lambert voor het eerst met een vliegtuig boven Nederland is gevlogen.
De voorzitter van het comité tot oprichting van het gedenkteeken, de heer Hammelton, burgemeester van Etten en Leur, heette alle genoodigden welkom in het bijzonder Z.Exc. generaal Snijders, die zich bereid had verklaard het monument te onthullen; hij begroette voorts de familie Heerma van Voss, den generaal-majoor der Kon. Marechaussee te Den Haag, den heer Kappelhof, Kolonel Best, commissaris der luchtvaartafdeeling Soesterberg, den heer Wallaardt Sacré, secretaris der Kon. Ned. Luchtvaartvereeniging te Den Haag, generaal buiten dienst, Jhr. J. H. Roëll uit Den Haag en diens zoon Jhr. R. Roëll, burgemeester van Haamstede. (A. N. P.)

G. **TENNIS. — Wimbledon kampioenschappen. —**
De uitslagen van de te Wimbledon gehouden kampioenschapswedstrijden waren als volgt:
Heeren Enkelspel (Houder: F. J. Perry). Finale: F. J. Perry (Engelan!) slaat G. von Cramm (Duitschland), 6—2, 6—4, 6—4.
Dames Enkelspel (Houdster: Mej. D. E. Round). Finale: Mevr. F. S. Moody-Wills (Ver. Staten) slaat Mej. H. Jacobs (Ver. Staten), 6—3, 3—6, 7—5. Mevr. Moody werd daardoor voor de zevende maal Wimbledon's kampioene, waarmede zij het record van Suzanne Lenglen gebroken heeft en gelijk kwam met Mrs. Lambert Chambers.
Heeren Dubbelspel (Houders: G. M. Lott en L. R. Stoefen) (niet opgekomen). Finale: J. H. Crawford en A. K. Quist (Australië) slaan W. Allison en J. Van Rijn (Ver. Staten), 6—3, 5—7, 6—2, 5—7, 7—5.
Dames Dubbelspel (Houdsters: Mevr. R. Mathieu en Mej. E. Ryan) (niet opgekomen). Finale: Mej. K. Stammers en Mej. F. James slaan Mevr. R. Mathieu en Mevr. Sperling, 6—1, 6—4.
All-England Plate. Finale: J. Yamagishi (Japan) slaat J. Lesueur (Frankrijk), 6—2, 6—2.
All-England Ladies' Plate. Finale: Signora L. Valerio (Italië) slaat Mej. A. E. L. McOstrich (Engeland), 6—2, 1—6, 6—0.
(Observer) **(Vor. ber. Wimbledon 892 I.)**

H. **NEDERLAND. — Prof. Mr. H. W. Methorst en den Heer N. L. J. van Buttingha Wichers onderscheiden. —**
Op 15 Juli '35 heeft de president der Fransche republiek benoemd tot commandeur in de Orde van het Legioen van Eer prof. mr. H. W. Methorst, secretarisgeneraal van het Institut International de Statistique en directeur van het Office Permanent, en tot ridder in de Orde van het Legioen van Eer den heer N. L. J. van Buttingha Wichers, onder-directeur van het Office Permanent. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Prof. Mr. Methorst 459 A.)

I. **TENNIS. — Internationale wedstrijden te Noordwijk. —**
De te Noordwijk gehouden internationale tenniswedstrijden hebben de volgende resultaten gehad:
Heeren-enkelspel: G. de Stefani (Italië) slaat A. Quist (Australië), 6—4, 4—6, 6—3, 4—6, 7—5.
Dames-enkelspel: Mevr. Mathieu (Frankrijk) slaat Mej. Horn (Duitschland), 6—2, 6—1.
Heeren-dubbelspel Hopman en Quist (Australië) sl. Bawarowski en von Metaxa (Oostenrijk), 4—6, 6—0, 6—4, 6—3.
Dames-dubbelspel: Mevr. Mathieu en Mej. Rollin Couquerque slaan Mevr. Hopman en Mej. McOstrich, 6—3, 8—6.
Gemengd dubbelspel: Mevr. Mathieu en Kukuljevic slaan Mevr. Hopman en Quist, 8—6, 6—3.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. 1394 A.)**

K. **NEDERLAND. — Vliegongeluk bij De Kooy. —**
Op 16 Juli '35 is de Fokkerjager D. VII no. 29 op ca. 100 M. afstand van het vliegkamp De Kooy neergestort. De officier-vlieger 3e kl. M. Holewijn, die nog in opleiding was, is daarbij verongelukt.
De heer Holewijn was voor een oefentocht opgestegen en is waarschijnlijk tengevolge van een vliegfout gevallen van 30 à 40 M. hoogte. (Alg. Handelsblad)

L. **BELGIE. — Diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland hervat. —**
Tusschen den ambassadeur der Sovjet-Unie te Parijs, Potemkin, en den Belgischen ambassadeur te Parijs, baron de Gaiffier d'Hestroy, is op 12 Juli een correspondentie gewisseld, waarbij de diplomatieke betrekkingen tusschen beide landen zijn aangeknoopt.
De Belgische ambassadeur deelde in zijn schrijven aan Potemkin mede, dat de Belgische regeering als resultaat der gedachtenwisseling, welke in de laatste weken heeft plaats gehad, bereid is normale diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie aan te knoopen en wederzijds diplomatieke vertegenwoordigers

te benoemen. Zij hoopt op het herstel van een vriendschappelijke relatie en in het bijzonder op een goede ontwikkeling der economische betrekkingen.
In zijn antwoord bevestigt Potemkin de ontvangst van dezen brief en spreekt hij, ook namens de Sovjetregeering, zijn voldoening uit over dit besluit van België. (Prawda - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1678 E.)

A. **NEDERLAND. — Economisch-Technologisch Instituut in Limburg. - De Heer J. Maenen benoemd. —**
Ter opvolging van prof. dr. H. Gelissen, die wegens zijn benoeming tot minister van Econ. Zaken als secretaris van den raad van bestuur van het Economisch-Technologisch Instituut in Limburg bedankte, werd benoemd de heer J. Maenen, lid van Ged. Staten van Limburg en voorzitter van den Limburgschen R.K. Werkliedenbond. (De Maasbode)
(Vor. ber. Econ. Techn. Inst. 1600 G.)

B. **FRANKRIJK. — De viering van den 14den Juli. - Geen incidenten. —**
De betoogingen van het Volksfront en de rechtsstaande organisaties zijn te Parijs verloopen zonder incidenten.
Ook in de provincie is de Nationale Feestdag op rustige wijze gevierd. (L'Intransigeant)

C. **JAPAN. — Vlootcredieten. —**
De marine-leiding heeft voor de nieuwe begrooting het ongewoon hooge bedrag van 710 millioen yen (vorige begrooting 530 millioen yen) gevraagd. Voor een zoodanige verhooging van uitgaven voor de Japansche oorlogsmarine bestaat geen precedent. (Dempo Rengo) **(Vor. ber. Vlootprogram 1616 F.)**

D. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Mobilisatie voltooid. - Italiaansche eischen. —**
Een vijfde divisie infanterie en een vijfde divisie zwarthemden zijn gemobiliseerd, alsmede speciale genietroepen van de lichtingen 1909, 1910 en 1912 en speciale luchtvaartdeskundigen.
Verder is gelast onmiddellijk 10 onderzeeërs te bouwen, welke nog in het najaar van stapel moeten loopen.
Met de mobilisatie van bovenbenoemde twee nieuwe divisies heeft Italië zijn program van mobilisatie met het oog op de expeditie naar Oost-Afrika voltooid. Thans bedraagt het aantal gemobiliseerde divisies tien, waarvan vijf infanterie-divisies met ongeveer 65.000 man en vijf militie-divisies met ongeveer 50.000 man. Bovendien beschikt het contingent in Oost-Afrika over 35.000 man gewone koloniale troepen. Het aantal arbeiders naar Oost-Afrika gezonden voor den aanleg van wegen, kan op 30- à 40.000 worden geschat. Italië beschikt thans derhalve in totaal voor zijn expeditie over een minimum van 180.000 man.
Om tot een compromis in het Italiaansch-Abessynisch geschil te komen zouden de Italianen 4 eischen hebben gesteld: 1) Rectificatie van den loop der grenzen; 2) Economische concessies; 3) Aanleg van een spoorbaan tusschen Erythrea en Somaliland; 4) Benoeming van Italiaansche adviseurs in de Abessynische regeeringsbureaux. (La Stampa - Corriere della Sera)
(Vorig bericht blz. 1872 D.)

E. **VOLKENBOND. — Radio-rede van Avenol. —**
De secretaris-generaal van den Volkenbond, Avenol, die verschillende besprekingen met de voornaamste Europeesche staatslieden heeft gehad, heeft op 12 Juli '35 een radio-rede gehouden waarin hij verklaarde, dat hij tijdens zijn bezoek aan Londen verschillende voor den Volkenbond actueele kwesties had besproken met Sir Samuel Hoare, Eden en Baldwin. Er was geen reden tot wanhopen en als de Volkenbond al den terugslag der huidige gebeurtenissen voelde, dan heeft hij toch ook getoond aan de hem gestelde eischen te kunnen voldoen. Men kan met vertrouwen voorwaarts gaan zoolang Engeland en het Britsche Rijk samen met andere, gelijkgezinde staten een politiek handhaven, die ook de Volkenbond volgt en steunt.
Wat men ook van den Volkenbond moge denken, hij blijft de eenige feitelijke uitdrukking der practische noodzakelijkheid voor de mogendheden om gezamenlijk op een gemeenschappelijke basis gezondere en veiliger wegen tot internationale overeenstemming te zoeken (Journal de Genève) **(Photo Avenol 1690 a)**

19 JULI 1935

F. **AMSTERDAM. — Vijftigjarig bestaan van het Rijksmuseum. - Rembrandt-tentoonstelling. —**
Op 13 Juli '35 heeft Z. Excellentie de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Prof. Dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, de Rembrandt-tentoonstelling, die ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van het Rijksmuseum te Amsterdam, in dit museum wordt gehouden, met een rede geopend.
Behalve vele autoriteiten, waren ook talrijke kunstgeleerden en museumdirecteuren uit het buitenland aanwezig.

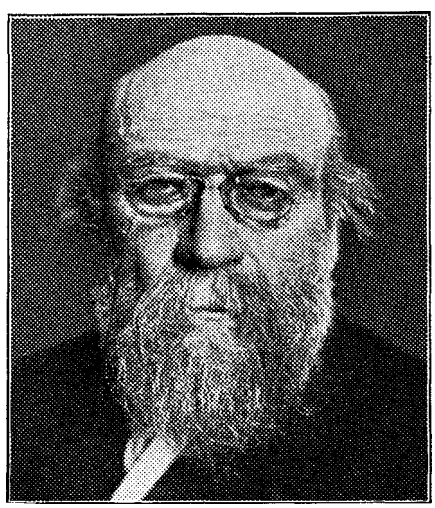

Dr. P. J. H. Cuypers, de bouwmeester van het Rijksmuseum.

Het heeft H. M. de Koningin behaagd den hoofddirecteur van het Rijksmuseum, Dr. F. Schmidt Degener, te bevorderen tot Commandeur in de Orde van Oranje Nassau en den conservator, Jhr. D. C. Roëll, te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje Nassau. (Alg. Nederlandsch Persbureau)
(Vor. ber. Rembrandt-tentoonst. 375 F.)

G. **POLEN. — De Silezische Landdag ontbonden. —**
De president der Republiek heeft op 14 Juli '35 den Silezischen Landdag ontbonden verklaard.
Bepaald is, dat de verkiezingen voor den Silezischen Sejm op 8 Augustus '35 zullen worden gehouden.
(Polska Agencia Telegraficzna)

H. **NEDERLAND. — Nieuw stationsgebouw op vliegveld te Eelde geopend. —**
In tegenwoordigheid van de ministers van Waterstaat en Defensie, jhr. mr. O. C. A. van Lidth de Jeude en dr. L. N. H. Deckers, is op 13 Juli '35 het nieuwe stationsgebouw op het vliegveld Eelde officieel geopend.
De officieele opening van het nieuwe gebouw werd o.m. bijgewoond door de commissarissen der Koningin in de provincies Groningen en Drente, de heeren mr. dr. J. P. Fockema Andreae en mr. R. H. baron De Vos van Steenwijk, voorts verschillende burgemeesters en wethouders van omliggende plaatsen. Ook de oud-burgemeester van Groningen, de heer H. P. J. Bloemers, woonde de plechtigheid bij.
De heer Brok, gedeputeerde van de provincie Drente en lid van den Raad van Bestuur van de N.V. tot

Expl. van het luchtvaartterrein Noord-Nederland, heette de aanwezigen welkom.
Hierna spraken mr. R. H. baron De Vos van Steenwijk, minister Van Lidth de Jeude. de commissaris der Koningin in de provincie Groningen en de heer Plesman, waarna de heer Brok de verschillende sprekers dankte. (Telegraaf) **(V. b. Vliegvelden 1684 A.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Burgemeesters van Buitenzorg en Cheribon benoemd. —**
Tot burgemeester van Buitenzorg is benoemd de heer N. Beets, assistent-resident 1ste klasse.
Mr. C. S. Kuntze, referendaris bij de Algemeene Secretarie, is tot burgemeester van Cheribon benoemd. (Aneta) **(Vor. ber. Burgemeesters 1875 H.)**

B. **JAPAN. — De houding van Japan in het Abessynisch-Italiaansch conflict. —**
De Japansche minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, heeft op 19 Juli '35 den Italiaanschen ambassadeur ontvangen voor een bespreking, waarin de minister duidelijk de houding van Japan in het Abessynisch-Italiaansch conflict schetste. Hirota verklaarde dat Japan absoluut neutraal tegenover beide staten staat.
Hirota verklaarde verder dat Japan de gebeurtenissen met aandacht zal volgen, aangezien het, evenals Engeland en Italië, in zooverre politiek bij de kwestie is geïnteresseerd als de uitwerking ervan in economisch opzicht ook voor Japan voelbaar kan zijn.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 1878 D.)**

C. **ENGELAND. — Minister Thomas over de Iersche kwestie. —**
De minister van Dominions, Thomas, zeide op 10 Juli 1935 in het Lagerhuis, betreffende de Iersche kwestie, het volgende:
„Wij zullen alle mogelijke maatregelen nemen om Zuid-Ierland te beletten zich van het Britsche Rijk los te maken. Wij zijn er op gesteld vrienden te blijven, maar er zijn eenige principieele kwesties, die onder oogen moeten worden gezien. Wanneer de schadeloosstellingen aan de Engelsche grondbezitters de eenige moeilijkheid vormden, zou de kwestie gemakkelijk zijn op te lossen. Maar daar is nog de kwestie van den eed van trouw aan een „vreemden koning", zooals onze koning door de Valera wordt betiteld. Natuurlijk kunnen ook deze kwesties geschikt worden. Wij zullen geen gelegenheid voorbij laten gaan om deze moeilijkheden te regelen."
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 1075 G.)**

D. **POLEN. — Sejm en Senaat ontbonden. —**
De president der republiek heeft het ontbindingsdecreet voor Sejm en Senaat onderteekend. De ontbinding wordt gemotiveerd met er op te wijzen, dat de belangrijkste taak van Sejm en Senaat, de grondwetskwestie, voltooid is en dat thans de nieuwe grondwet en de daaruit voortvloeiende wetten den Sejm en den Senaat op een principieel anderen leest schoeien. (Polska Agencia Telegraficzna)

E. **ENGELAND. — De Duitsche emigranten. —**
In de op 17 Juli '35 gehouden zitting van het presidium der commissie voor de emigranten uit Duitschland hebben Lord Cecil, de voorzitter, en James MacDonald, de hooge commissaris, het voorstel geopperd, dat de Volkenbond de verantwoording op zich zou nemen om de Duitsche emigranten te helpen bij de vestiging en werkverschaffing in andere landen.
James MacDonald deelde mede, dat het aantal Duitsche emigranten sedert Januari 1933 ongeveer 80.000 bedroeg. Ongeveer 13.000 hiervan hebben zich nog niet gevestigd en de nood van duizenden hunner is groot. Slechts een onder den Volkenbond staande organisatie kan onze taak verlichten.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Daily Telegraph)
(Vor. ber. Duitsche emigranten 1782 G.)

F. **PROF. DR. J. PRINSEN J.LZN. OVERLEDEN. —**
Op 69-jarigen leeftijd is te Amsterdam op 15 Juli '35 overleden Prof. Dr. J. Prinsen J.Lzn., sinds 1919 hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde aan de Gemeente-Universiteit.
Jacob Prinsen J.Lzn. werd op 9 Maart 1866 te 's-Hertogenbosch geboren. Daar bezocht hij de Rijkskweekschool voor onderwijzers. Hij zette zijn studie voort aan het gymnasium te Delft en studeerde van 1891 tot 1896 Nederlandsche letteren aan de Universiteit te Leiden, waar hij in 1898 promoveerde. Van 1885 tot 1897 gaf hij onderwijs aan de Nutsschool te 's-Gravenhage en van 1897 tot 1918 was hij verbonden als leeraar aan de Rijkskweekschool voor onderwijzers te Nijmegen.
Als voornaamste werken van Prof. Prinsen kunnen worden genoemd: De Renaissance-dichter Jan van Hout (1907); Multatuli en de Romantiek (1909); De oude en de nieuwe Historische roman (1909); Hooft (1922); Bredero (1919); Handboek tot de Geschiedenis der Nederlandsche Letterkunde (1914); De roman in de 18de eeuw in West-Europa (1925); Het drama in de 18de eeuw in West-Europa (1931).
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)

G. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Minister Göring en de R.K. Kerk. —**
Minister-president Göring heeft den staatsautoriteiten opgedragen, met alle wettelijke middelen op te treden tegen R.K. priesters, die hun kerkelijke autoriteiten voor politieke doeleinden trachten te gebruiken „in den geest der oude Centrum-partij"; dit naar aanleiding van de jongste wrijvingen tusschen Duitsche katholieken en den nat.-soc. staat.
Minister Göring verklaarde dat de R.K. jeugdvereenigingen zich steeds verder van hun zuiver religieuze doeleinden verwijderen, en dat zij verboden zullen worden, wanneer zij niet ten spoedigste een andere houding aannemen; het dragen van uniformen alsmede alle sportoefeningen zijn volstrekt aan de Hitler-jeugd voorbehouden. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 1792 B.)

H. **DISCONTOKOERSEN. — Oostenrijk. —**
Het Oostenrijksche disconto is met ingang van 10 Juli '35 van 4% tot 3½% verlaagd.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1802 C.)**

I. **DUITSCHLAND. — Politie-president van Berlijn treedt af. - Helldorf opvolger. —**
De politie-president van Berlijn, oud-vice-admiraal A. D. Von Lewetzow, heeft op 19 Juli '35 den Rijks- en Pruisischen minister van Binnenlandsche Zaken, Dr. Frick, om ontheffing uit zijn ambt verzocht.
In afwachting van de bekrachtiging door den Rijksführer heeft Dr. Frick het gevraagde ontslag verleend en voorloopig als waarnemer, direct in functie tredend, de politie-president van Potsdam, den S.A.-groepleider Graf Helldorf, aangesteld. (D. N. B.)

K. **JAPAN. — Legerleiding. - Mutaties. —**
Het Japansche ministerie van Oorlog heeft een reeks maatregelen genomen, die beoogen de contrôle op het leger te versterken.
In een conferentie van den generalen staf, waaraan ook door den minister van Oorlog, Hayasji, werd deelgenomen, is besloten tot een groot aantal mutaties in de rangen van het leger. Bij deze mutaties zullen niet minder dan 4000 officieren betrokken zijn.
Voorts is besloten, generaal Mazaki, den inspecteur-generaal voor de militaire opvoeding, van zijn functie te ontheffen.
Tot zijn opvolger is benoemd generaal Wanatabe. Deze is een aanhanger van den oud-minister van Oorlog, Araki, die de actie der „Jonge officieren" steunt en wordt beschouwd als een der beste Japansche kenners van het buitenland.
(Dempo Rengo - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1878 C.)

L. **VEREENIGDE STATEN. — Goudkwestie. - Wetsvoorstellen aangenomen. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft op 18 Juli '35 met 258 tegen 38 stemmen de wetsvoorstellen der regeering aangenomen, waarbij in de toekomst zal worden voorkomen, dat tegen de regeering processen worden aanhangig gemaakt wegens de devaluatie van den dollar. (N. Y. Herald, Parijs) **(1856 C.)**

20 JULI 1935

A. ENGELAND. — Lloyd George's Herstelprogram van de hand gewezen. —

Lloyd George's voorstellen voor een herstelprogram, die hij in den vorm van een memorandum, getiteld „de organisatie van de welvaart" had gepubliceerd, zijn op 15 Juli '35 in een speciale zitting van het kabinet van de hand gewezen.

Bij de uitvoering van zijn program zouden de 2 millioen werkloozen, welke het land telt, binnen twee jaren in het bedrijfsleven kunnen worden hersteld. De regeering zou voor de financiering der plannen een „welvaartsleening", met een looptijd van 60 jaren, ten bedrage van £ 250 millioen moeten uitschrijven. Er zou een instituut van nationale ontwikkeling in het leven moeten worden geroepen, bestaande uit deskundigen uit alle takken van bedrijf. Het plan zet vervolgens een politiek uiteen voor de uitbreiding der afzetgebieden, voor een verbetering der toestanden in den landbouw, voor den aanleg van wegen, tunnels en bruggen, voor industrieele reorganisatie en voor de ontwikkeling van het electriciteits- en telefoonnet. (Manchester Guardian) **(1706 B.)**

B. LUCHTVAART. — De „Maraboe" van de K. L. M. verongelukt. - Alle inzittenden gered. —

Het K. L. M.-vliegtuig „Maraboe" (Doublas P.H.-A.K.M.), dat onder commando van Jan Hondong op weg was van Indië naar Nederland, is op 17 Juli '35 op het vliegveld te Boesjir na een mislukten start in brand gevlogen en geheel vernield. De elf inzittenden zijn gered.

Het ongeval is te wijten aan het feit, dat de motor weigerde toen het toestel zich ongeveer drie meter van den grond had verheven. (A. N. P.)

(Vor. ber. Vliegongelukken 1874 B.)

C. AMSTERDAM. — Uitbreidingsplan goedgekeurd. - De Tunnel onder het Y. —

Het algemeene uitbreidingsplan is op 18 Juli '35 zonder hoofdelijke stemming door den Gemeenteraad aanvaard, waardoor er vaste richtlijnen voor een vergrooting van de gemeente tot een inwonerstal van ongeveer een millioen getrokken zijn.

Het beginsel van de tunnel onder het Y is eveneens met een meerderheid van 14 stemmen door den Raad aanvaard. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)

D. DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —

De tarieven van De Nederlandsche Bank zijn met ingang van 18 Juli '35 met een half procent verlaagd, zoodat deze zullen bedragen:

Wisseldisconto	3 %	(3½ %)
Promessendisconto	3½ %	(4 %)
Beleening van effecten	3½ %	(4 %)
Beleening van goederen	3½ %	(4 %)
Voorschotten in rek.-courant . . .	3½ %	(4 %)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. blz. 1862 A.)**

E. FRANKRIJK. — Bezuinigingsmaatregelen. - Besparing van 10.959.000.000 francs. - Laval's radio-rede.

De regeering heeft op 17 Juli '35 28 decreten aangenomen; hiervan hebben 20 betrekking op bezuinigingen en dienen 8 om het economische leven te verbeteren.

De bezuinigingen op de begrooting bedragen 7 milliard, 63 millioen franc; op de autonome amortisatiekas 196 millioen; op de departementen en gemeenten 1.385 millioen; op de spoorwegen 1.070 millioen, waarbij nog moet worden gevoegd de reeds verkregen bezuinigingen door coördinatie van wegen en spoorwegen, ten bedrage van 1.250 millioen.

Het totaal der bezuinigingen bedraagt 10.959 millioen.

Deze decreten zullen automatisch vervallen, zoodra op de begrooting van den staat een overschot wordt geconstateerd.

In groote trekken is de bezuiniging verkregen door een vermindering van alle uitgaven met 10%. Deze heeft echter niet betrekking op de werkloozen-ondersteuning en andere ondersteuningen, alsmede op de reeds bestelde leveringen.

De salarissen van ambtenaren en beambten onder 8.000 franc worden met 3% verlaagd, die van 8.000 tot 10.000 met 5% en de salarissen van meer dan 10.000 franc met 10%.

De inkomens van meer dan 80.000 franc zullen 50% meer inkomstenbelasting moeten betalen, de belasting op roerende goederen wordt van 17 op 24% gebracht en verder is voorzien in een vermindering van de winst op oorlogsmaterieel met 25%.

Een aantal verordeningen voorziet in de verlaging van het levenspeil, teneinde in de opgelegde offers tegemoet te komen; zoo wordt een verlaging van de gas- en electriciteits-tarieven met 5% voorgesteld en een vermindering in prijs van industriekool van 5 tot 10%. De prijzen van kunstmest worden met 5% verlaagd en de prijs van brood wordt met ingang van 18 Juli 10% minder, terwijl de toeslagen op gezinnen met meer dan 3 kinderen worden verhoogd.

Laval heeft op 17 Juli '35 in verband met de genomen bezuinigingsmaatregelen een korte radio-rede gehouden. Hij wees op de groote moeilijkheden, waarmede rFankrijk momenteel heeft te kampen en zeide dat de bezuinigingsmaatregelen vooral ten doel hebben de stabilisatie van den franc te handhaven.

Tenslotte deed de premier een beroep op het Fransche volk om de regeering bij haar moeilijke taak te steunen.

(Ned. Tel. Ag. Reuter - Le Journal Officiel)

(Vor. ber. Bezuiniging 1259 H.; Laval 1833 A.)

21 JULI 1935

F. BELGIE. — Contrôle op Banken. —

Aan het Kon. Besluit op de bankcontrôle ontleenen wij het volgende:

In het actief van de depositobanken mogen geen waarden voorkomen die aan vlugge of belangrijke waardevermindering onderhevig zijn. Daarom wordt het aan die banken verboden industrieele waarden te bezitten, tenzij gedurende een beperkten tijd en met het oog op bepaalde operatiën.

Om te vermijden dat de bankconcentratie nog scherper worde, moeten bankfusies aan de voorafgaande vergunning van de bankcommissie worden onderworpen.

Het besluit breidt de technische bevoegdheid van de commissarissen in de onder den vorm van aandeelenvennootschappen opgerichte banken uit, door te beslissen, dat hun functie voortaan slechts zal kunnen uitgeoefend worden door beëedigde revisors. De privé banken en de buitenlandsche banken zijn eveneens verplicht revisors aan te stellen.

Deze revisors zullen hoegenaamd geen mandatarissen van den Staat zijn. Zij worden vrij gekozen door de banken.

Inzake de uitgiften van aandeelen aan toonder, zal de bankcommissie geenerlei bevoegdheid hebben om zulk een transactie te verbieden. Zij zal slechts raad mogen geven.

In geval van faillissement of onder gecontroleerde beheerstelling, moeten de bestuurder of bestuurders van bankvennootschappen op aandeelen, de tantièmes, die ze verkregen hebben gedurende de twee jaren voorafgaand aan het faillissement of de onder-gecontroleerd-beheerstelling terugstorten, behoudens in geval van overmacht.

Het besluit verbiedt aan de banken zich van de te harer beschikking staande fondsen te bedienen om, rechtstreeks of onrechtstreeks, invloed ten eigen bate op de openbare opinie uit te oefenen. (Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht blz. 1872 A.)

G. GRIEKENLAND. — Kondylis' bezoek aan Rome. - Verklaring. —

De minister van Oorlog, Kondylis, die uit Rome en Belgrado naar Athene is teruggekeerd, verklaarde, dat de bespreking met Mussolini ten doel had gehad, Italië opheldering te verschaffen, waarom Griekenland genoodzaakt is geweest, toe te treden tot het Balkanpact.

Kondylis deelde mede, dat hij te Rome in verbinding is getreden met den aldaar vertoevenden prins Nicolaas inzake de kwestie van den Griekschen staatsvorm. Zijn overtuiging, dat Griekenland slechts door den terugkeer van de monarchie gered kan worden, wordt steeds sterker. (Proia)

H. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's hervormingsplannen. - Staatsschuld. —

President Roosevelt heeft zich op 17 Juli '35 met nadruk verklaard tegen de krantenmagnaten en andere millionnairs die uit vrees voor de successiebelasting, probeeren de werkzaamheden van het Congres te saboteeren en de spoedige verdaging te bewerken vóór de reorganisatievoorstellen inzake de belastingwetgeving zijn afgehandeld.

De rechtbanken hebben inmiddels opnieuw twee hervormingsplannen van president Roosevelt min of meer in de war gestuurd door zoowel de belasting op de verwerking van landbouwproducten als de onteigening van gebouwen voor kolonisatiedoeleinden in strijd met de grondwet te verklaren.

Volgens het ministerie van Financiën heeft de staatsschuld der Ver. Staten het bedrag van $ 29 milliard overschreden, waarmede de schuld een nieuw hoogtepunt heeft bereikt.

De staatssecretaris van Financiën, Morgenthau, heeft in de bijeenkomst van de Senaatscommissie voor het Bankwezen verklaard, dat de voorstellen, welke het vergoeden van schade, voortvloeiende uit de devaluatie van den dollar, zullen verbieden, het crediet der regeering aanzienlijk zullen doen vermeerderen.

Morgenthau deelde verder mede, dat de regeering voornemens is in het loopende begrootingsjaar tot een bedrag van 5 milliard dollars aan obligaties af te lossen en nieuwe emissies uit te geven ten bedrage van 4 milliard dollars, ten einde het te verwachten deficit te dekken. (New York Herald, Parijs)

(V. b. Pres. Roosevelt 1811 B.; Staatsschuld 1617 G.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bezuinigingsontwerp. - Dr. H. Colijn's rede. - Mr. Oud's verklaring.

Op 19 Juli '35 hield dr. H. Colijn een rede ter verdediging van het wetsontwerp „Verlaging van openbare uitgaven" (Bezuinigingsontwerp) waaraan wij het volgende ontleenen:

Het capitulantenstelsel. — Spr. behandelt eerst het capitulantenstelsel. De heer Albarda zei, dat een deel der bevolking de weg naar burgerlijke functies wordt versperd. De regeering erkent de moeilijkheid. De uitsluiting heeft nooit een blijvend karakter gehad. De aanleiding tot de uitsluiting was het gevoel van onzekerheid nopens de houding der S.D.A.P. in defensie-aangelegenheden.
Er zijn zekere veranderingen bezig zich te voltrekken, die aanleiding kunnen geven om de zaak opnieuw te overwegen.
Spr. is niet bereid om te verklaren dat de regeering de uitsluiting zal intrekken, maar wel om te verklaren dat zij zal zien hoe zij de moeilijkheden kan ondervangen, die met betrekking tot deze kwestie uit het capitulantenstelsel voortvloeien. Dit stelsel zelf handhaaft de regeering, daar het noodzakelijk is.

Het aftreden van minister Steenberghe. — Over het aftreden van minister Steenberghe kan spr. geen nieuws zeggen. Er heeft steeds in het Kabinet de hartelijkste samenwerking bestaan en van eenig verschil behoudens devaluatie is niets gebleken. Mr. Steenberghe had bij zijn optreden bedongen, dat de monetaire politiek opnieuw in het Kabinet zou worden besproken als er zich bijzondere nieuwe gebeurtenissen voordeden. Nu was er een sterke val van het pond, de devaluatie in België en de aanval op den gulden. Na ampele besprekingen was de grootst mogelijke meerderheid van oordeel, dat er voor ons geen aanleiding tot devaluatie was. De heer Steenberghe meende, dat er geen andere weg dan devaluatie mogelijk was om tot een beteren toestand te raken; daardoor kon hij ook niet medewerken aan het wetsontwerp nopens de vaste lasten. Toen bleef er geen andere mogelijkheid over dan zijn heengaan.

Doeleinden der Regeering. — Welke doeleinden streeft de regeering nu na? Zij zijn bekend en niet veranderd. Aanpassing aan de gewijzigde omstandigheden bij de verschuivingen op het terrein der productie en aanpassing in den zin van gunstiger verhoudingen tusschen goederenprijzen en productiekosten. Wijzigingen in het productie-apparaat hebben de strekking om voortbrenging en afzet in betere verhouding te brengen. Voorts kan men op het kostenpeil van heden zijn productie niet meer van de hand doen, gezien de verminderde koopkracht der bevolking. Deze doelstelling is dus een zich voortdurend bezighouden met de volkshuishouding.
Men zegt, dat de regeering alleen oog heeft voor de staats-, niet voor de volkshuishouding. Als er iets onjuist is, is het dit. Natuurlijk baart de staatshuishouding aan de regeering groote zorg. Men verwijt de regeering, dat zij begrip mist van den economischen toestand. Dit verwijt men ook de drie achtereenvolgende ministers van Economische Zaken die er zijn geweest. Behoudens de devaluatie, is er nooit meeningsverschil geweest tusschen het Kabinet en de heeren Verschuur, Steenberghe en Gelissen. Wat deze heeren hebben voorgesteld, heeft altijd spr.'s persoonlijken steun gehad.

Structuur der Bodemcultuur. — Noodzakelijk zijn wijzigingen in de structuur onzer bodemcultuur. Maar hoever moet men met die verschuivingen gaan? Heeft iemand den moed om te zeggen, dat hij met zekerheid de grens kan bepalen? De omstandigheden wijzigen zich elken dag. Er zijn nog belangrijke mogelijkheden van uitvoer voor onzen tuinbouw, als met let op den uitvoer alleen, maar voor wat men zendt, heeft men ook gaarne betaling. Vandaar de uitvoerbeperking. Maar weet men, of dit blijven zal, of het niet verbeteren zal?

Contingenteering of heffing aan de grens. — De contingenteering is een zeer belangrijke steun voor de industrie gebleken. Zij leidt echter tot zeer groote verstarring. Daarom is de regeering op voorstel van minister Steenberghe gaan onderzoeken voor welke industrieën de contingenteering wellicht vervangen kan worden door een heffing aan de grens. Dit is iets anders dan wijziging over de geheele linie. Overigens komt er geen verandering, voordat de Kamer er debat over heeft kunnen voeren. Men denke aan de moeilijkheden met onderhandelingen met het buitenland. Ondanks een worsteling van zeven weken hebben wij het actief in onze handelsbalans met Italië niet kunnen behouden. Anders hadden wij heelemaal geen uitvoer gekregen. Engeland heeft ons al de boodschap gestuurd, dat wij er niet op moeten rekenen, dat het actief in onze handelsbalans van *f* 38 millioen met dit land ongewijzigd blijft. Als wij ons land industrialiseeren moeten wij ons tevens afvragen, welken invloed dit zal hebben op den invoer ten onzent, dien andere landen verlangen. Wij moeten ook denken aan den invloed van nieuwe fabrieken op bestaande. Wie zeggen mocht, dat dit allemaal niet noodig is, weet er niets van. Met vertrouwen laat het Kabinet het onderzoek van deze kanten van de zaak aan den minister van Economische Zaken over.

Het Werkfonds. — Aanvankelijk is meegedeeld, dat de minister van Economische Zaken voorzitter van het Werkfonds zou worden, maar nadere overweging heeft er toe geleid, de industrialisatie uit de sfeer van het Werkfonds te halen en onder te brengen bij een stichting, die door de regeering au fur et à mesure van het noodige geld zou worden voorzien voor industrialisatie en in het bestuur waarvan zullen zitten de ministers van Economische Zaken en van Financiën. Voor het Werkfonds blijft dan over de bevordering van publieke werken en dit komt onder leiding van den minister van Waterstaat.
De regeering heeft met uitzondering van haar eigen terrein eigenlijk niets gedaan ten aanzien van het loonpeil. Maar er waren enkele groepen arbeiders, die een extra-ordinair loonpeil wilden handhaven ten koste van alle anderen. Rechtstreeks heeft de regeering niet ingegrepen. Wel indirect, n.l. voorwaarden stellende bij steunverleening. Zij heeft het ook willen doen door middel van het Werkfonds, al erkent spr. dat hiervan weinig terecht is gekomen, wat indirecten invloed op het loonpeil betreft.

„Consequente Deflatie". — Het woord „consequente deflatie" kennen wij nu, maar de inhoud is onklaar. En spr. is doodsbenauwd voor verwarring, vooral in verband met de politieke sfeer. Er zou een radicale consequente deflatie komen, als de regeering absoluut niets deed. Zulk een consequente deflatie heeft de regeering niet gewild en wil zij nog niet, want het zou een complete ruïne beteekenen voor tal van bedrijven en voor alle arbeiders. Door landbouwsteun, contingenteeringen en werkloozensteun, is de z.g. consequente deflatie geremd en zijn geweldige schokken in ons economische leven voorkomen. Maar die remmende kant van haar politiek brengt mee, dat er anderzijds een aanvulling komt. Tegenover de rem behoort te staan een stimulans, waar de deflatie niet sterk genoeg is. Men kan van meening verschillen over het wetsontwerp inzake de vaste lasten, maar men kan niet ontkennen, dat de gedragslijn der regeering logisch is. Consequente aanpassing of consequente deflatie in al haar consequenties aanvaardt de regeering niet. Zij beoogt een benaderende consequente deflatie.

Geen aantasting van de Hoofdsom. — Men vraagt of de regeering de hoofdsom er in betrekken zal. Zij acht de mogelijkheid daartoe niet aanwezig in den algemeenen vorm waarin dit gevraagd was. Zij acht zich ook daartoe niet gerechtigd. Maar zij voegt er bij niet werkloos te zijn gebleven. Men denke aan het dwangaccoord buiten het faillissement, aan de wet nopens obligatiehouders buiten trustverband enz. Maar niet te rekenen is op medewerking van de regeering in den algemeenen vorm van aantasting der hoofdsom. De regeering verwacht aanpassing van de schulden langs natuurlijken weg en door haar maatregelen tot verlichting van den druk, waar haar dit redelijk en geoorloofd toeschijnt.
Men spreekt nu over een alternatief tusschen consequente deflatie en devaluatie. Spr. kan zich dit niet indenken. Onbegrijpelijk is, hoe devaluatie een oplossing zou geven van het schuldenprobleem over de geheele linie. In het binnenland is de vrije prijsvorming al lang verdwenen.
De regeering zal strijden om devaluatie te voorkomen zoolang zij maar eenigszins kan en blijft op de bres staan voor handhaving van de muntpariteit.
In alle landen is de opkomende drang naar stabilisatie onnoemelijk veel sterker geworden dan eenigen tijd geleden het geval was, en daarom staat spr. hiertegenover niet zoo pessimistisch als sommige anderen.
Om op het Werkfonds terug te komen, men klaagt dat het zoo verschrikkelijk langzaam werkt. Een jaar geleden heeft de Kamer 60 millioen beschikbaar gesteld. Thans is er 45 millioen toegezegd en de volle 60 millioen als men er de Friesch-Groningsche kanalen in betrekt, die 15 millioen vorderen. Al dit geld is nog niet verwerkt, maar dat is niet de schuld der regeering. Van de 39 gemeente-plannen zijn er maar 7 in uitvoering. Van de 36 rijksplannen, waarvoor gelden zijn toegestaan, zijn er 23 gegund en in uitvoering. De onderhandelingen over de loonen vorderen ook tijd.
De regeering kan, vervolgde dr. Colijn, met niet te misduiden bedoeling, niet verder op de groote lijnen tegemoet komen, maar zij kan ook niet doorwerken bij een verdere ondermijning van haar autoriteit door een critiek alsof haar leden onwillig en onkundig zijn.
Dus wij willen, besloot de minister-president, een klaar, ondubbelzinnig antwoord: stelt men nog vertrouwen in de regeering?
Wil men anders, dan moet het ook duidelijk zijn, waar de wegen uiteen gaan.
Vertrouwt men ons nog wel, dan gelooven wij onzen taak te kunnen blijven vervullen, zonder daarbij onze krachten te overschatten. Doch, zoo klonk het als een ultimatum, dan moet het vertrouwen der Kamer ook ondubbelzinnig zijn.
Bij dit alles ziet de regeering, die het „labora" kent, het „ora" niet over het hoofd, zoo eindigde dr. Colijn zijn voortreffelijke, duidelijke en boeiende rede, welke ruim twee uur had geduurd.

Minister Oud's verklaring. — Toen minister Colijn gesproken had, heeft minister Oud het woord verkregen om de financieel technische zijde van de bezuinigingen toe te lichten en waaraan wij eenige punten ontleenen:
Minister Oud noemde de voorstelling, dat de regeering in twee jaren niets zou hebben gedaan, in strijd met de feiten. De begrooting voor 1936 vraagt 56 millioen aan nieuwe uitgaven meer dan in 1934. De middelen zullen daartegenover met 46 millioen dalen. Toen het kabinet optrad, was er een tekort van 190 millioen; had het niets gedaan, dan zou het nu 292 millioen bedragen.
Na aanneming van het bezuinigingsontwerp vertoont de begrooting nog een tekort van 50 millioen; wij zijn dus sedert 1933 242 millioen verbeterd.
(Alg. Handelsblad - Maasbode - Nieuwe Rott. Crt. - Telegraaf)

(Vorig bericht Bezuinigingen 1868 F.; Dr. H. Colijn 1861 G.; Mr. P. J. Oud 1867 I.)

B. GRIEKENLAND. — Kabinet. - Veranderingen. — Nadat de minister van Oorlog, Kondylis, en de minister van Landbouw, Thotokis, hun ontslag hadden ingediend, is op 19 Juli '35 het geheele kabinet Tsaldaris afgetreden.
De crisis vindt haar oorzaak in ernstige meeningsverschillen in den boezem van het ministerie over het herstel van het koningschap.
Tsaldaris, opnieuw belast met de vorming van een

kabinet, is op 19 Juli '35 hierin geslaagd. De voornaamste ministeries worden als volgt bezet:
Tsaldaris, Minister-president; Kondylis, vice-premier en minister van Oorlog; Admiraal Doesmanis, minister van Marine; Maximos, minister van Buitenlandsche Zaken; Pesmazoegloe, minister van Financiën; Rallis, minister van Binnenlandsche Zaken.
In politieke kringen is men van meening, dat de nieuwe regeering meer naar rechts is gericht dan de vorige. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Kabinet 1727 A.)

A. **LUCHTVAART. — De „Gaai" van de K. L. M. verongelukt. —**
Op 20 Juli '35 is het K.L.M.-vliegtuig de „Gaai" nabij San Bernardino (Zwitserland) verongelukt; alle dertien inzittenden kwamen om het leven. Het ongeluk is te wijten aan de slechte weersomstandigheden, waarmede het toestel te kampen had; de piloot werd hierdoor gedwongen een noodlanding uit te voeren, waarbij het toestel te pletter sloeg.
De slachtoffers zijn: gezagvoerder J. S. W. van der Feyst, de marconist R. Aafjes, de mecanicien J. G. J. Vocke, de stewardess mej. A. E. Hermanides en voorts de passagiers de heer en mevr. G. Philips, de heer A. Content en zijn 11-jarig zoontje, de heer Jos. van Langen, de heer S. Hoogstra, de Engelschen L. M. Nesbit en A. G. Watts en de Duitscher G. A. Flohr.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Vliegongelukken 1880 B.)**

22 JULI 1935

B. **BOLIVIA. — President Salamanca overleden. —**
De president van Bolivia, dr. Daniel Salamanca, is op 17 Juli '35 tengevolge van een hartverlamming overleden. Dr. Salamanca aanvaardde zijn ambt op 5 Maart 1931. (A. N. P.)

C. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Op 18 Juli '35 heeft de Fransche Bank haar disconto verlaagd van 4 tot 3½%. (Le Temps) **(1865 G.)**

D. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Mussolini. - Haile Selassie's rede. —**
In een artikel in de „Popolo d'Italia" verklaarde Mussolini o.a.: „Het geschil, dat met de wapenen is aangevangen, moet thans met de wapenen worden beëindigd. De Abessyniërs hebben aangevallen, zij moeten dus ook de verantwoordelijkheid dragen. Italië zal energieke maatregelen treffen, teneinde Abessynië te ontwapenen. Daarmede zal het 2 millioen slaven bevrijden en beschaving brengen aan 10 millioen menschen, wier markten voor den handel zullen worden geopend.
Italië zal datgene doen, wat ook Frankrijk en Engeland in deze omstandigheden zouden doen."

Haile Selassie hield op 18 Juli '35 voor het Parlement te Addis Abeba een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:
„Geen oogenblik zal ik aarzelen, mijn bloed te vergieten voor de verdediging van het Abessynische rijk.
Sinds veertig jaar koestert Italië den wensch Abessynië te veroveren. Verleden jaar is dit opnieuw voor ieder duidelijk gebleken door de incidenten van Gondar en Oeal-Oeal.
Tallooze pogingen heben wij gedaan, om het conflict langs vredelievenden weg te beslechten. Italië echter heeft zijn oorlogstoebereidselen voortgezet.
Abessynië wenscht geen enkel land ter wereld aan te vallen, doch het zal weten te strijden tot zijn laatsten ademtocht."
(Popolo d'Italia - Courrier d'Orient) **(Vor. ber. 1879 B.; Mussolini 1869 F.; Haile Selassie 1688 D.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Catalaansch: Domènec Guansé — „Una Nit". (Libreria Catalonia, Barcelona)
Duitsch: Gerhard Gesemann — „Helden, Hirten und Hajduken". (Albert Langen/Georg Müller, München)
Eva Leidmann — „Ein Mädchen geht an Land". (Buch- und Tiefdruck Gesellschaft m.b.H. Abt. Buchverlag, Berlin S.W. 19)
Engelsch: A. E. Coppard — „Polly Oliver". (Cape)
Clifford J. Druce — „No Through Fare". (Gollancz 1935)
David Footman — „Half Way East". (Heinemann)
Fransch: Maurice Barrès — „Mes Cahiers, huitième volume". (Aux Editions Plon)
Francis Carco — „La Dernière Chance". — (Albin Michel)
Nederlandsch: G. Gonggrijp — „De blanke Tijger". (Leopold's Uitg. Mij. 1935)
J. M. Selleger-Elout — „Menschen in den storm". (N. V. Service, Den Haag 1935)
Portugeesch: Adolfo Casais Monteiro — „Confusao, poemas". (Ediçoes Presença, Coimbra)
Adolfo Casais Monteiro — „Poemas Do Tiempo Incerto". (Ediçoes Presença, Coimbra)
Spaansch: Manuel Gómez-Moreno — „El arte Románico Español: Esquema de un libro". (Centro de Estudios Históricos, Madrid)
Vlaamsch: Paul de Ryck — „Oase", Keur uit werk van jongeren. (Varior, Sint Amandsberg)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1874 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Minister Kerrl wordt kerkelijk commissaris. —**
Het Reichsgesetzblatt van 18 Juli '35 publiceert het volgende decreet:
Op den rijksminister zonder portefeuille, Kerrl, gaan de, tot nu toe in het rijksministerie en het Pruisische ministerie van binnenlandsche zaken, zoomede de in het rijksministerie en het Pruisische ministerie voor onderwijs, wetenschap en volksopvoeding behandelde, kerkelijke aangelegenheden over.
Voor de tenuitvoerlegging van dit decreet treffen de betrokken rijksministers en Pruisische ministers nadere regelingen.
Men vreest dat Kerrl, die een vriend is van Göring, dictatoriale volmachten zal krijgen om de oppositie in de evangelische kerk — met name dus de Belijdeniskerk — te breken.
(Reichsgesetzblatt - Ned. Tel. Ag. Reuter)

23 JULI 1935

G. **ITALIE. — Gouddekkingsclausule opgeheven. —**
De Italiaansche regeering heeft de clausule, die een gouddekking der bankbiljettencirculatie van 40% voorschrijft, opgeheven. (Gazetta Ufficiale)
(Vor. ber. Gouden Standaard 338 G.)

H. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bezuinigingsontwerp. - Schorsing beraadslagingen. - Dr. H. Colijn's verklaring. —**
In de op 23 Juli '35 gehouden vergadering van de Tweede Kamer heeft de Voorzitter van den Raad van Ministers, Dr. H. Colijn, medegedeeld, dat het Kabinet tot de conclusie is gekomen, dat het thans gewenscht is schorsing van de beraadslaging van de behandeling van het Bezuinigingsontwerp te verzoeken, opdat het Kabinet zich kunne beraden over den nieuw ingetreden toestand, ten einde de Kroon van advies te kunnen dienen.
De Premier had tevoren opgemerkt dat prof. Aalberse namens de geheele R.K. fractie de verklaring had afgelegd, dat, indien een eventueele motie van vertrouwen in het algemeen regeeringsbeleid zou worden voorgesteld en in stemming zou worden gebracht, de geheele Katholieke fractie haar stem daaraan zou onthouden.
Hoewel zulk een motie niet werd ingediend, houdt deze verklaring, aldus dr. Colijn, ondubbelzinnig in een veroordeeling van het algemeen regeeringsbeleid met name op sociaal-economisch gebied.
Dr. Colijn heeft hieraan toegevoegd, dat daar een soortgelijke verklaring is afgelegd door de Soc.-Dem. fractie en de Communistische fractie, evenals door een paar op zich zelf staande leden, waar aldus de meerderheid der Kamer blijk heeft gegeven in het algemeen beleid der regeering, van welk beleid het Bezuinigingsontwerp slechts een onderdeel uitmaakt, geen vertrouwen te hebben, is het Kabinet tot de conclusie gekomen, welke hiervoor wordt vermeld.
Na deze verklaring van den minister-president zijn de beraadslagingen geschorst.
(Alg. Handelsblad - Maasbode - Telegraaf) **(1881 A.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Zeescheepvaart en Loodsgelden. - Wetsontwerpen aanvaard. —** De Tweede Kamer heeft op 18 Juli '35 de wetsontwerpen tot wijziging der wet van 16 Mei 1934 tot nadere wijziging der wet van 20 Aug. 1859, houdende bepalingen op den loodsdienst voor zeeschepen en tot wijziging en verhooging van het tiende hoofdstuk der Rijksbegrooting (departement van Econom. Zaken) voor 1935 (rentelooze voorschotten ten behoeve van de Zeescheepvaart) zonder hoofdelijke stemming aanvaard. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1824 E.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Handelsverdrag met Rusland. —**
Tusschen de Ver. Staten en Rusland is een handelsverdrag tot stand gekomen, waardoor de moeilijkheden, die tot dusverre bestonden tegen het toekennen van meestbegunstiging aan Sovjet-Rusland, uit den weg zijn geruimd.
Rusland heeft zich verbonden, gedurende de eerstvolgende 12 maanden goederen in de Ver. Staten te koopen tot een waarde van 30 millioen dollar. Als tegenprestatie heeft de Amerikaansche regeering Rusland opgenomen in de rij der meestbegunstigde landen.
Hiermede is het eerste handelsverdrag sedert 18 jaren tusschen beide landen tot stand gekomen.
(New York Herald - Prawda)
(Vor. ber. Amerik.-Russische betrekkingen 1679 A.)

C. **NEDERLAND. — Mr. A. G. A. Ridder van Rappard naar de Eerste Kamer. - Mr. J. A. H. Coops zijn opvolger in de Tweede Kamer. —**
Mr. A. G. A. Ridder van Rappard heeft zijn benoeming tot lid der Eerste Kamer aangenomen. In de Tweede Kamer zal mr. van Rappard worden opgevolgd door mr. J. A. H. Coops, wethouder van Apeldoorn. (De Telegraaf)

D. **PALESTINA. — Havenverkeer. - Uitbreiding. —** Doordat door vele Europeesche scheepvaartmaatschappijen directe verbindingen met Palestina zijn ingesteld en ook in Palestina scheepvaartondernemingen zijn opgericht, die diensten op Europeesche havens onderhouden, is het havenverkeer van Palestina belangrijk toegenomen.
In 1934 bedroeg het scheepvaartverkeer in alle havens van Palestina 2520 schepen met een totale inhoud van 5,92 millioen ton. Dit is 589 schepen, of 30,5 pct. meer dan in 1933, terwijl de tonnage ten opzichte van 1933 met 27,6 pct. is gestegen.
In alle havens van Palestina tezamen bedroeg het goederenverkeer in 1934 1.290.000 ton tegen 910.000 ton in 1933. (Alg. Nederlandsch Persbureau)

E. **LUCHTVAART. — Lange-afstandvlucht. - Wereldrecord. —**
De Italiaansche vliegers Stoppani en Babbi hebben met hun vlucht van Monfalcone naar Berbera in Britsch Oost-Afrika een nieuw wereldrecord lange-afstandvlucht zonder tusschenlanding gevestigd. Met hun watervliegtuig legden zij den afstand van 4966 K.M. af in 25 uur. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Records 1872 B.)

F. **NEDERLAND. — Kaaspositie. - Commissie benoemd. —**
De groote moeilijkheden, welke zich voordoen ten aanzien van de Nederlandsche kaaspositie — de consumptiemelkmoeilijkheden en het ondermelkvraagstuk — hebben den minister van Econ. Zaken aanleiding gegeven een commissie in te stellen, welke tot taak heeft de geheele kwestie te onderzoeken en den minister voorstellen te doen, welke tot verbetering zouden kunnen strekken.
De leiding van deze commissie is opgedragen aan Ir. S. L. Louwes, regeeringscommissaris voor den akkerbouw en veehouderij. Verder hebben zitting in deze commissie de heeren: J. Anema, te Leeuwarden; G. J. Blink, te Wassenaar; L. Bückmann, te Den Haag; J. A. Geluk, te Den Haag; H. M. Thiel Groenestege, te Nijmegen; C. H. W. Heusdens, te Gouda; T. J. Huisman, te Den Haag; U. Kooistra, te Leeuwarden; A. N. Vaandrager, te Rotterdam; J. Veldstra, te Opmeer en A. van Wijnen, te Gouda.
De commissie is op 18 Juli geïnstalleerd en heeft terstond haar werkzaamheden aangevangen. (A. N. P.)
(Vor. ber. Kaas 1445 A.)

G. **ZWEDEN. — Economische toestand. —**
Het kwartaalsoverzicht van de Skandinaviska Kreditaktiebolaget zegt over den economischen toestand van Zweden, dat de binnenlandsche markt nog steeds een over het algemeen bevredigend beeld vertoonen. De industrieën, die bij het bouwbedrijf betrokken zijn, rapporteeren bevredigende verkoopen en de ijzerproductie heeft een record bereikt. De groote exportindustrieën kunnen hun omzetten verder uitbreiden en de export van gietijzer is na een kleine inzinking weer toegenomen. De houtindustrie geeft echter een minder gunstige ontwikkeling te zien, daar de Engelsch-Russische hout-overeenkomst nogal wat onzekerheid geschapen heeft. De verkoopen van hout over het afgeloopen (verstreken) gedeelte van dit jaar bedragen volgens de laatste berichten 525.000 standaard en het grootste deel van de hout-pulp-productie van het geheele jaar is reeds verkocht. Het verkeer in de havens en op de spoorwegen is toegenomen en de industrieele productie blijft zich over het algemeen op een hooge capaciteit bewegen. Het indexcijfer voor het zakenleven van de Skandinaviska bedroeg in het eerste en tweede kwartaal van dit jaar resp. 86,8 en 90,2, terwijl het gemiddelde cijfer voor het afgeloopen jaar 88 bedroeg. Hierbij is 1929 aangenomen op 100, doch wanneer rekening wordt gehouden met de scherpe prijsdaling, die sinds 1929 heeft plaats gehad, moet worden geconcludeerd, dat de huidige cijfers een grooteren omvang der zaken inhouden.
De verbetering van den omvang van den buitenlandschen handel heeft aangehouden, doch de invoer is sterker toegenomen dan de uitvoer, waardoor het invoer-saldo over de eerste vijf maanden van dit jaar 105 millioen Kr. bedroeg tegen 62 millioen Kr. in de zelfde maanden van 1934 en 85 millioen Kr. in 1933. De banken beschikken over voldoende buitenlandsche valuta en er kon zelfs een zekere toevloeiing van buitenlandsch kapitaal, in den vorm van beleggingen en bank-deposito's, worden waargenomen. De koersen der goudgerande waarden zijn iets teruggeloopen. De 3 pct. Staatsleening gaf in Juni een rendement van ongeveer 3¼ pct.
De Zweedsche banken hebben hun binnenlandsche leeningen sedert den aanvang van het jaar met 94 millioen Kr. zien toenemen. (Kwartaalsoverzicht Skandinaviska Kreditaktiebolaget)
(Vorig bericht blz. 541 C.)

H. **MANDSJOEKWO. — De economische toestand teleurstellend voor Japan. —**
Een groote teleurstelling voor Japan is tot nog toe Mandsjoekwo geweest. Japan heeft reeds voor vele honderden millioenen yen hier geïnvesteerd, maar het grootste deel hiervan schijnt aan militaire uitgaven te zijn heengegaan. De landbouw in Mandsjoekwo verkeert in zeer slechten toestand, omdat zijn voornaamste product, soja-boonen, op de wereldmarkt veel terrein verloren heeft. Mandsjoekwo als afzetgebied voor de Japansche industrie is dus van niet veel beteekenis, terwijl China, vroeger de voornaamste afnemer van Mandsjoekwo, hier thans minder kooper is. Ook luiden de berichten over de ijzerertsen, waaraan Mandsjoekwo zoo rijk zou zijn, den laatsten tijd veel ongunstiger en mag men deze berichten gelooven, dan zou gebleken zijn, dat de ijzerertsen van Mandsjoekwo veel te arm zijn om het transport te loonen, zoodat ze alleen ter plaatse zouden kunnen worden verwerkt. Deze lagen zijn echter te gering voor de ijzer-voorziening van Japan, dat thans onderhandelingen zou voeren met Australië over de exploitatie van ertslagen op het eiland Yampi, gelegen ten Noorden van Australië.
(Honkong Weekly Press)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Handelsbetrekkingen met China. - Commissie ingesteld. —**
Een commissie voor handelsbetrekkingen met China is ingesteld. Deze commissie heeft tot taak een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden inzake bevordering van het handelsverkeer tusschen Ned.-Indië en China. Voorzitter van de commissie is de heer mr. J. E. van Hoogstraten. Tot lid-secretaris is benoemd de heer G. J. Schimmel. Voorts zijn in deze commissie benoemd zeven Europeesche leden, drie Chineesche en één Inheemsch lid. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1854 D.)

A. WERELDSCHEEPSBOUW. — Overzicht. —
Over de verschillende landen is de in aanbouw zijnde tonnage te verdeelen, als volgt:

	Ult. Juni '35 Aant.	Br. r. ton	Ult. Maart '35 Aant.	Br. r. ton
Argentinië	1	2.550	1	2.550
België	4	805	2	390
Br. Dominions	15	6.355	8	3.385
Danzig	2	12.400	3	2.680
Denemarken	14	65.753	17	66.640
Duitschland	55	237.045	51	194.770
Finland	1	2.590	—	—
Frankrijk	12	49.845	9	120.399
Groot-Brittannië en Ierland	107	560.321	116	555.815
Italië	4	35.834	3	36.800
Japan	32	65.970	35	79.491
Litauen	3	945	3	945
Nederland	32	75.446	31	60.371
Noorwegen	18	23.561	14	20.620
Spanje	7	22.727	7	22.492
Ver. Staten	4	25.911	6	18.473
Zweden	19	94.473	19	83.213
Totaal	330	1.282.531	325	1.269.534

(Vorig bericht blz. 1665 B.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Inbedrijfstelling van nieuwe ondernemingen. —
Het plan van inbedrijfstelling van nieuwe ondernemingen, tot een gezamenlijke waarde van 22.375.000 roebel, is door de raad van Volkscommissarissen goedgekeurd. Daarvan valt 7326 millioen roebel aan nieuwe en gereconstrueerde bedrijven toe in de zware industrie: electrische centrales en turbines met een vermogen van 817.000 K.W., 41 nieuwe putten en kolenmijnen met een jaarlijksche productie van 23 millioen ton, waarvan de voornaamste in de oostelijke gebieden zullen liggen, 5 craking-installaties, 3 pijpleidingen voor het vervoer van 2,5 millioen ton petroleum per jaar, 1292 nieuwe boorputten, 6 hoogovens, 34 Martin-ovens, 22 walswerken, 28 staalovens en tal van andere aggregaten voor de metaalindustrie, met een gezamenlijk productievermogen van 1.790.000 ton ruw ijzer, 2,2 millioen ton staal, 1,8 millioen ton walsijzer, verscheidene bedrijven voor de gekleurde metaalnijverheid, verder 1797 K.M. nieuwe spoorweglijnen en 3210 K.M. verdubbelingen, vier groote bruggen, waarvan twee groote over de Wolga, 175 K.M. electrificatie van spoorwegen en vele andere werken ten bate van het transportwezen. Voor de lichte industrie: vijf groote textielbedrijven, 2 glasfabrieken enz. Voor de houtindustrie: een cellulose- en papierkombinaat aan de Kama en verscheidene andere papier- en cellulosefabrieken, houtzagerijen, fabrieken van chemische producten enz. Voor de levensmiddelenindustrie: 12 koelhuizen, 4 suikerraffinaderijen, 3 oliefabrieken, 4 conservenfabrieken enz. In den landbouw: 698 nieuwe machine-tractor-stations, 1840 electrische dorschinstallaties, 428 reparatiewerkplaatsen enz.
Een deel van deze werken is reeds gereed gekomen en in bedrijf gesteld. (Prawda)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Koffie-uitvoer naar Nederland. —
Uit de volgende cijfers blijkt dat Nederland slechts een betrekkelijk gering percentage van den Nederl.-Indischen koffie-uitvoer afneemt:

	Totaal	In tonnen naar Nederland
1929	81.300	19.200
1930	61.000	14.500
1931	68.500	16.900
1932	113.700	24.900
1933	70.900	20.800
1934	85.000	12.800

In 1934 voerde Nederland derhalve slechts 15% van den totalen Ned.-Indischen koffie-export in.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Koffie 1144 D.)**

D. INTERNATIONALE SAMENWERKING. — Opvoeding der Jeugd tot de Vredesgedachte. —
Te Genève is op 8 en 9 Juli '35 een bijeenkomst gehouden van vertegenwoordigers der groote internationale organisaties, die zich interesseeren voor de opvoeding van de jeugd tot de vredesgedachte en de organisatie van den vrede.
De bijeenkomst werd geleid door monseigneur Beaupin, vertegenwoordiger van de Katholieke Unie voor Internationale Studie. Tot de deelnemers behoorden voorts o.a. vertegenwoordigers van den Wereldbond der Kerken voor Internationale Vriendschap, van den Wereldbond voor Vrouwenkiesrecht, van de Internationale Federatie voor Opvoedkundige Vereenigingen, van het Internationaal Bureau van Padvinders, van het Internationaal Opvoedkundig Bureau, van den Internationalen Vrouwenraad en van de Unie van Volkenbondsvereenigingen.
De conferentie heeft zich vooral beziggehouden met de taak, die de internationale organisatie in deze zeer moeilijke periode heeft ten opzichte van de beïnvloeding van de openbare meening, en met de uitbreiding van de betrekkingen tusschen de hier vertegenwoordigde internationale organisatie en de vereenigingen in het Nabije en Verre Oosten die hetzelfde doel beoogen. (Journal de Genève)

24 JULI 1935

E. NEDERLAND. — Binnenscheepvaart. —
Volgens gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek bestaat de geheele binnenvloot uit 17.133 schepen, metende 3.117.638 ton. Hiervan zijn 2082 schepen, metende 161.929 ton, die uitsluitend aan de beurtvaart deelnemen en 10.141 schepen, metende 2.413.054 ton, die de particuliere schipperij uitoefenen.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Binnenscheepvaart 1581 D.)

F. NEDERLAND. — Steun aan Tuinbouw. - ƒ 775.000 beschikbaar gesteld. —
De minister van Economische Zaken heeft vastgesteld de Crisis-Steunbeschikking 1935 (fruit en warmoezerijgewassen IX).
Uit het Landbouwcrisisfonds wordt aan de erkende telers van tuinbouwgewassen steun verleend over de navolgende producten tot een totaal bedrag van ten hoogste ƒ 775.000.
Tomaten 1 Januari—30 Juni ƒ 2.— per 100 K.G.; kaskomkommers 1 Jan.—30 Juni ƒ 1.50 per 100 K.G.; platglaskomkommers 1 Jan.—30 Juni ƒ 0.75 per 100 K.G. (De Tijd) **(Vor. ber. Tuinbouw 1684 K.)**

G. FRANKRIJK. — Madame Hanau overleden. —
Madame Marthe Hanau is op 19 Juli '35 in de gevangenis van Fresnes aan de gevolgen van een poging tot zelfmoord overleden. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Madame Hanau 1355 H.)

H. NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank. —
Aan het Verslag van de Rijkspostspaarbank over 1934 ontleenen wij het volgende:
In 1934 bedroeg het bedrag der inleggingen ƒ 179.832.036,64 tegen ƒ 184.053.136,12 in 1933. De inleggingen verminderden dus met ƒ 4.221.099,48. Terugbetaald werd ƒ 182.571.188,80 of, na aftrek van de rente in den loop van het jaar uitbetaald bij geheele afbetaling van boekjes, ƒ 182.248.347,23 tegen in 1933 ƒ 179.831.308.55, een vermeerdering dus van ƒ 2.417.038,68. Aan rente werd goedgeschreven ƒ 13.566.839,94 (incl. de in den loop van het jaar uitbetaalde rente ad ƒ 322.841,57), zoodat het tegoed der inleggers einde 1934 bedroeg ƒ 539.518.373,99 zijnde ƒ 10.821.552,07 meer dan einde 1933.
Het aantal spaarbankboekjes verminderde met 3.863, waardoor er 31 December 1934 2.263.813 in omloop waren.
Het aantal staatsschuldboekjes verminderde in 1934 per saldo met 2.208 en daalde daardoor tot 20.311. Het nominaal bedrag, ingeschreven op deze boekjes, verminderde in 1934 met ƒ 3.762.000 en daalde daardoor tot ƒ 30.900.300. Berekend naar den op 29 December geldende beurskoers hadden de titularissen van staatsschuldboekjes te vorderen ƒ 28.293.087,19 tegen ƒ 29.484.618,94 op het einde van 1933.
(Vorig bericht blz. 1434 F.)

I. NATIONAAL CRISIS-COMITE. — Opheffing. —
Het dagelijksch bestuur van het Nationaal Crisis-Comité deelt mede, dat besloten is tot opheffing en liquidatie der stichting, evenwel met dien verstande, dat de werkzaamheden van het comité nog tot omstreeks 1 Mei 1936 op denzelfden voet zullen worden voortgezet. (Mededeeling Nationaal Crisis-Comité)
(Vor. ber. Crisis-Comité 1643 E.)

K. ARGENTINIE. — Berichtgeving onder censuur. —
Bij besluit van de regeering moeten alle nieuwsagentschappen en correspondentie-bureaux thans ingeschreven worden op het hoofdpostkantoor. Voortaan moet een doorslag gemaakt worden van alle berich-

ten, welke de agentschappen bij de postkantoren aanbieden ter verzending per telegraaf of anderszins. Voorts moeten waarborgsommen varieerend tusschen 5.000 en 50.000 peso's gestort worden. Onjuiste berichten, die in strijd zijn met de openbare orde of berichten, waardoor de openbare meening in opschudding wordt gebracht, kunnen aanleiding zijn tot het opleggen van zware straffen aan de verspreiders ervan. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

A. **BRAZILIE. — Koffie-conferentie. - Conclusies. —**
Op 20 Juli '35 werden door de Koffie-conferentie de volgende conclusies goedgekeurd:
1. Het aanplanten van koffieboomen zal in geheel Brazilië tot het einde van 1937 verboden zijn, op straffe van een boete van vijf milreis per boom.
2. Oude aanplantingen mogen worden vervangen door nieuwe of door nieuwen aanplant op grond van denzelfden eigenaar, onder het voorbehoud, dat een gelijk aantal oude boomen wordt vernietigd.
3. Koffie-produceerende staten, welker aanplant kleiner is dan 50.000.000 boomen, kunnen hun aanplant tot deze limiet uitbreiden.
4. Het Koffie Departement blijft dezelfde doeleinden nastreven als de Koffie-Raad en zal de afbouw en montage van de fabrieken, die reeds in aanbouw zijn, beëindigen. Daarna zal het toezicht hierop onder het Ministerie van Financiën komen te ressorteeren. Het Departement zal, teneinde de statistische positie in evenwicht te houden, 4.000.000 balen aankoopen.
5. Voor het uit de markt houden van koffie van vroegere oogsten ter handhaving van het statistisch evenwicht mag het Koffie Departement niet meer geld uitgeven dan de koffiebelastingen opleveren, zoodat de schuld van het Departement niet kan toenemen. (Algemeen Nederlandsch Persbureau)
(Vor. ber. Koffie 1558 K).

B. **MANDSJOEKWO. — Grensincidenten met Sovjet-Rusland. - Japansche nota. —**
Het Japansche antwoord op het protest van de Sovjet-Unie inzake de grens-incidenten werd op 20 Juli '35 op de Sovjet-legatie te Tokio overhandigd.
Japan wijst het Russische protest van de hand en voert bewijzen aan voor het tegenovergestelde. Bovendien wordt in het antwoord scherp geprotesteerd tegen de voortijdige publicatie van de Russische protestnota door de Sovjet-Unie. Japan noemt deze handelwijze „ongewoon en onvriendelijk en geschikt om de betrekkingen tusschen Japan-Mandsjoekwo en Sovjet-Rusland te verslechteren." (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 1865 A.)

C. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Instructies voor de Justitie. —**
De Rijksminister van Justie heeft de verordening van den Pruisischen minister-president tegen het politieke katholicisme medegedeeld aan alle ambtenaren van het openbaar ministerie en instructies gegeven voor de behandeling van de in aanmerking komende strafprocessen.
In deze beschikking wordt den vervolgenden ambtenaren de plicht opgelegd, in zoo nauw mogelijke samenwerking met de bevoegde staatspolitie-instanties en bestuursautoriteiten op te treden tegen ieder streven van het politieke katholicisme, dat gericht is op ontwrichting van den staat en uitschakeling van de volksgemeenschap, waar dat streven zich ook vertoont, zonder aanziens des persoons en van de positie van den dader. Het optreden moet geschieden met een rustige, iederen misstap uitsluitende, bezonnenheid, maar ook met allen door de gevaarlijkheid van dit streven geëischten nadruk.
Verwezen wordt verder naar de desbetreffende artikelen van het rijksstrafwetboek, van de wet tegen slinksche aanvallen op staat en partij en tot bescherming der partij-uniformen van 20 Dec. 1934, van de verordening van den rijkspresident ter bescherming van volk en staat van 28 Febr. 1933, van de wet tegen de nieuwe vorming van partijen van 14 Juli 1933 en van de wet op de vergadering van 5 Jan. 1934.
Voorts wordt nog gezegd, dat door grooten spoed te betrachten bereikt moet worden, dat de straf de daad zooveel mogelijk op den voet volgt. Er moeten straffen worden geëischt, die volgens het rechtsgevoel van het volk strooken met de gevaarlijkheid van dit staats- en volksvijandige bedrijf en met de gewetenloosheid der daders. (D. N. B.)
(Vor. ber. Kerkstrijd 1879 G.)

D. **ABRAM MULLER OVERLEDEN. —**
Op 22 Juli '35 is in den ouderdom van 74 jaren overleden de heer Abram Muller.
De heer Muller werd op 23 December 1860 te Rotterdam geboren. Van 1873—'76 volgde hij het onderwijs aan de H.B.S. te Rotterdam, van 1876—'78 aan het instituut Noorthey te Voorschoten en van 1878—'79 aan de Handelshoogeschool te Lubeck.
Van 1900—1921 was hij directeur der Ned. Handel-Mij. Jarenlang was hij commissaris van tal van groote instellingen, werkzaam op financieel- en commercieel gebied, o.a. der Kon. Ned. Stoomboot Mij., Nieuwe Afrikaansche Handelsvennootschap, Kas-Vereeniging, Java-China-Japan Lijn, Surinaamsche Bank, Ned. Wol Mij., Ned. Staalfabr. v.h. J. M. de Muinck Keizer en Ned. Mij. voor Havenwerken.
Van zijn hand verscheen in 1889 „John Bright", een studie; verder artikelen in de „Economist" en andere tijdschriften.
De regeering had zijn verdiensten erkend door hem te benoemen tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)

E. **SPANJE. — Bezuinigingsplan goedgekeurd. —**
De Spaansche Kamer heeft het door den minister van Financiën ingediende bezuinigingsontwerp goedgekeurd. Krachtens dit ontwerp wordt het om het volgend jaar een sluitende begrooting te kunnen krijgen onvermijdelijk geacht de staatsadministratie te reorganiseeren. (El Sol)

F. **L. CH. VAN NOPPEN OVERLEDEN. —**
Te Londen is op 21 Juli '35 in den ouderdom van 67 jaren overleden Leonard Charles van Noppen, bekend o.a. door zijn vertalingen van werken van Vondel (Samson, Adam in Ballingschap, Lucifer).
Leonard Charles van Noppen werd 9 Januari 1868 in Nederland geboren, maar na zijn zesde jaar in Amerika opgevoed, waar hij in de rechten studeerde. Hij begaf zich na voltooiing dezer studie naar ons land en studeerde Nederlandsche letteren te Utrecht en Leiden, waarna hij zich in 1898 weer naar de Vereenigde Staten begaf.
Hij gaf er leergangen in Nederlandsche letterkunde aan de Columbia, Princeton- en andere universiteiten en was „Queen Wilhelmina lecturer" aan die van Columbia. (Times - Maasbode)

G. **AMSTERDAM. — Tesselschade Ziekenhuis. - Opheffing. —**
Het gemeentebestuur heeft besloten, dat het Tesselschade Ziekenhuis zal worden opgeheven. De noodzakelijkheid om ook bij de ziekenhuizen bezuinigingen in te voeren heeft tot dit besluit geleid.
Vermoedelijk zal een deel der patiënten voortaan worden verpleegd in het Wilhelmina-ziekenhuis.
(De Telegraaf)

H. **J. IJZERMAN OVERLEDEN. —**
Te 's-Gravenhage is op 21 Juli '35 in den ouderdom van bijna 80 jaren, overleden de heer J. IJzerman, van 1906—1921 directeur van de Eerste Openbare Handelsschool te Amsterdam. (De Telegraaf)

I. **ATHLETIEK. — Prins Hendrik-beker door A.A.C. gewonnen. - Wim Kaan vestigt nieuw record. —**
De wedstrijd om den Prins Hendrik-beker, op 21 Juli '35 georganiseerd door de Amsterdamsche Athletiek Club, is door deze club gewonnen. De einduitslag was als volgt:
1. A.A.C. 78 punten; 2. A.V. 1923, 73½ p.; 3. Haarlem, 62 p.; 4. V. en L., 30 p.; 5. Trekvogels, 22 p.; 6. A.V. 1926, 9 p.; 7. Zaanland; 8. Gooische Athletiek Club; 9. Blauw Wit; 10. T.O.V.
Op de 110 M. horden vestigde Wim Kaan een nieuw Nederlandsch record, door deze afstand in den tijd van 14.8 sec. te loopen. (De Maandagmorgen)
(Vor. ber. Athletiek 1474 B.)

K. **ENGELAND. — Lloyd George's Herstelprogramma. - De Regeering motiveert haar houding. - Lloyd George's antwoord. —**
De Britsche regeering heeft mededeeling gedaan van de redenen, waarom zij een afwijzende houding heeft aangenomen ten aanzien van de voorstellen van Lloyd George. De regeering heeft nagegaan, welke vorderingen al zijn gemaakt onder haar bewind en zij is tot de conclusie gekomen, dat op elk gebied, dat door George's voorstellen wordt bestreken, door het ministerie reeds maatregelen zijn genomen, die een meer omvattend resultaat hebben gehad, dan eenig punt van zijn programma ooit kan hebben. Volgens de regeering zou het opvolgen van

de door Lloyd George aangegeven gedragslijn een ernstige schade aan den handel en de buitenlandsche betrekkingen van het Empire berokkenen. De leening van 250 millioen pond sterling zou de Britsche financiën in de war brengen en inflatie ten gevolge hebben. De berekeningen over een mogelijk verminderen van de werkloosheid zijn grootendeels veronderstellingen. Het voorstel, om 500.000 werklieden op het land aan het werk te zetten, zou een kunstmatige stijging van de prijzen der levensmiddelen ten gevolge hebben en de handelsbetrekkingen met de andere deelen van het rijk schaden. Dit zou den uitvoerhandel belemmeren en de werkloosheid nog vermeerderen.
In zijn antwoord, dat op 22 Juli '35 is gepubliceerd, wijst Lloyd George de verklaringen van de regeering van de hand en beschuldigt deze van ijdelheid, zelfgenoegzaamheid en onmacht.
Lloyd George zegt, dat het regeerings-memorandum de kwestie voor de kiezers legt bij de komende verkiezingen.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht blz. 1880 A.)**

A. ZWEMSPORT. — Nationale kampioenschappen. - Nieuwe records. —
Ter gelegenheid van de nationale zwemkampioenschappen zijn op 20 Juli '35 twee nieuwe Nederlandsche records gevestigd. A. H. Sipkema (H.P.C.) bracht het Nederlandsch record 200 M. vrije slag, dat met 2 min. 24.3 sec. ten name van Mooi stond, op 2 min. 24.2 sec. en Van Aelst (H.Z. & P.C.) verbeterde zijn eigen record 300 M. wisselslag met 7 sec. door dezen afstand in 4 min. 18.2 sec. (4 min. 25.2 s.) te zwemmen. (De Maandagmorgen)
(Vor. ber. Zwemsport 1851 E.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Wijzigingen der Agricultural Adjustment Act goedgekeurd. —
De Senaat heeft op 23 Juli '35 de wijzigingswet op de Agricultural Adjustment Act goedgekeurd.
De wijzigingswet brengt zoodanige wijzigingen in de A.A.A., dat de landbouwcrisiswetgeving zonder vrees voor ongrondwettig te worden verklaard de in het najaar verwachte behandeling voor het Opperste Gerechtshof zal kunnen doorstaan. Een poging om de tariefbepaling van terugwerkende kracht uit de wet te schrappen kon door de regeering worden afgewezen. (New York Herald, Parijs)

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Bond van Katholieke Frontstrijders opgeheven. —
De officieele Pruisische persdienst deelt mede:
De Pruisische minister-president heeft op grond van de Verordening tot Bescherming van Volk en Staat van 28 Febr. 1933 den Bond van Katholieke Frontstrijders, met inbegrip van zijn onderafdeelingen, opgeheven, omdat de vorming van confessioneele bonden slechts geëigend is tot ontbinding van de volksgemeenschap te leiden en in de kringen der frontstrijders godsdienstige tegenstelling aan te kweeken. (D.N.B. - De Tijd)
(Vor. ber. Kerkstrijd 1885 C.)

D. ENGELAND. — Suppletoire Luchtvaart-begrooting goedgekeurd. —
Aan het slot van het debat over de suppletoire luchtvaart-begrooting op 23 Juli '35 nam het Lagerhuis met 191 tegen 41 stemmen het voorstel aan inzake 12.000 man voor de luchtvloot in het binnenland en in de overzeesche gebieden, met inbegrip van 1300 piloten. Hierbij is Indië niet meegerekend.
Het crediet van £ 5.335.000 werd met 195 tegen 42 stemmen goedgekeurd, waarmee de suppletoire begrooting was aangenomen. (Times)
(V. b. Begr. 1865 C.; Leger, Vloot en Luchtm. 1870 E.)

E. LUCHTVAART. — K. L. M. - Dienstregeling. - Wijzigingen. —
Wegens tekort aan personeel zullen bij de K. L. M. een aantal wijzigingen in het zomerprogramma worden aangebracht. Op de lijn Amsterdam—Rotterdam—Londen v.v. zal met ingang van Vrijdag 26 Juli '35 de ochtenddienst naar Londen worden opgeheven. Hetzelfde geldt voor den avonddienst in tegenovergestelde richting.
Op de lijn Amsterdam—Rotterdam—Brussel—Parijs v.v. wordt de avonddienst naar Parijs, alsmede die in tegengestelde richting eveneens op 26 Juli gesloten.
De verbinding op de lijn Amsterdam—Hull—Liverpool v.v. vervalt eveneens met ingang van 26 Juli in beide richtingen.
Met ingang van 29 Juli '35 treedt voor het binnenland een gewijzigde dienstregeling in werking.
De dubbeldaagsche diensten tusschen Amsterdam en Groningen en Amsterdam—Twente zullen worden vervangen door enkeldaagsche diensten. (De Tijd)
(Vor. ber. K. L. M. 1849 F.)

25 JULI 1935

F. NEDERLAND. — In- en Uitvoer. - Overzicht. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland, Roemenië, Turkije en Chili in het eerste halfjaar 1935:
Nederland—Duitschland: Invoerwaarde *f* 114.761.000; uitvoerwaarde *f* 63.700.000; invoer saldo *f* 51.061.000.
Nederland—Roemenië: Invoerwaarde *f* 2.116.000; uitvoerwaarde *f* 289.000; invoersaldo *f* 1.827.000.
Nederland—Turkije: Invoerwaarde *f* 693.000; uitvoerwaarde *f* 1.055.000; uitvoersaldo *f* 362.000.
Nederland—Chili: Invoerwaarde *f* 1.708.000; uitvoerwaarde *f* 250.000; invoersaldo *f* 1.458.000.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1684 I.)**

G. TENNIS. — Davis Cup 1935. - Duitschland verliest van de Vereenigde Staten. —
De interzone-finale tusschen de Vereenigde Staten en Duitschland is door de Ver. Staten met 4—1 gewonnen. De Challengeround van dit jaar vindt hierdoor plaats tusschen Engeland en de Ver. Staten.
(Morning Post) **(Vorig bericht blz. 1877 E.)**

H. NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Ir. Mussert's reis naar Nederl. Oost-Indië. - Audiëntie bij den Gouverneur-Generaal. —
Op 24 Juli '35 is Ir. Mussert met het vliegtuig de „Sperwer" te Batavia aangekomen.
Bij de audiëntie, welke de Gouverneur-Generaal op 24 Juli aan Ir. Mussert verleende, is het doel van zijn komst naar Indië besproken.
De Gouverneur-Generaal wees op de samengesteldheid van de Indische samenleving, waarmede de N. S. B. rekening dient te houden. Ook werd het standpunt van de Indische regeering uiteengezet, die de N. S. B. ongemoeid zal laten zoolang geen verstoring van de openbare rust en orde daarvan is te vreezen, maar dan ook zonder aarzeling zal ingrijpen wanneer dit noodig mocht blijken.
Ir. Mussert bleek dat standpunt volkomen te billijken en gaf zijnerzijds een uitvoerige uiteenzetting van het doel dat de N. S. B. zich stelt. Hij wees er op, dat een van de redenen van zijn komst naar Indië is de overbrenging der partij-politiek naar Indië tegen te gaan. (Aneta) **(Vor. ber. N.S.B. 1741 G.)**

I. NEDERL. OOST-INDIE. — Mr. G. H. C. Hart over de mogelijkheden van Indië. —
In antwoord op de algemeene beschouwingen inzake de begrooting van het departement van Economische Zaken hield mr. Hart op 25 Juli '35 een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:
Een schijnwelvaart zou in dit land verwekt kunnen worden door vlotte leeningen, vlotte geldinjecties, inflatie en het scheppen van kunstmatige bedrijvigheid met geleend geld en andere economische goocheltoeren. De economische politiek der Indische regeering vertoont minder vuurwerk dan de economische experimenten in andere landen. Dank zij deze omstandigheid zal zij later blijken degelijker te zijn geweest en rijker aan resultaten.
Ned.-Indië is een kerngezond productieland met een voortreffelijk klimaat, een prachtige grondgesteldheid, een weergalooze geografische positie en lage kostprijzen. Het volume van den export nam — behalve voor suiker — in de crisisjaren niet af. De veerkracht en voortvarendheid herstellen zich na korte moedeloosheid en apathie.
De regeering kan echter niet verhelen, dat de toekomst nog in verschillende opzichten donker is. Zorgwekkend is het dat in het laatste halfjaar, in het bijzonder op de peper- en koffiemarkt een ernstige prijsval viel te constateeren, welke voor beide producten rechtstreeks verband hield met een reëele overproductie op een gebied waar de consumptie variabel is.

De ongunstige situatie van de koffiecultuur is daarom zoo bijzonder ernstig omdat Ned.-Indië op de internationale koffiemarkt geen invloedrijke rol kan spelen. Maatregelen voor koffie, zooals deze bestaan voor rubber, thee en kina zullen tot de vrome wenschen blijven behooren.
Ook de situatie van de peper is ondanks het feit dat een débâcle van de Londensche markt kon worden voorkomen somber en dit vermoedelijk niet voor korten tijd.
Hiertegenover valt te stellen, dat de suikerexport niet onbevredigend was, zoodat het tijdstip, waarop Java bevrijd zal zijn van den zwaar drukkenden last der groote suikervoorraden vermoedelijk wel niet ver meer verwijderd zal zijn.
Twee omstandigheden zullen wellicht gelijktijdig het jaar 1935 maken tot de slot-periode van de diepste depressie. Ten eerste de aanwezigheid van groote landbouwbedrijven waardoor het mogelijk werd gemaakt dat de inzakking van het rendement der export-cultures werd vertraagd.
Er is en kon worden doorgewerkt, ook waar zulks verlies beteekende, of reeds groote onverkochte voorraden aanwezig waren, omdat deze bedrijven over reserves en crediet beschikten.
In dit jaar is of wordt echter in vele opzichten een evenwicht bereikt. Spreker vertrouwt, dat het in stand gebleven of het in stand te houden productie-apparaat vanaf 1936 op iets ruimeren voet zal kunnen doorwerken. (Aneta)
(Vor. ber. Mr. Hart 1859 E.)

A. **IERLAND. — Onlusten te Belfast. —**
Ten gevolge van de vechtpartijen tusschen Katholieken (Nationalisten) en Protestanten (Orangisten) zijn sedert 12 Juli '35 8 personen gedood, terwijl een groot aantal werd gewond. (A. N. P.)

B. **ENGELAND. — Britsch-Indische grondwet door Hoogerhuis aangenomen. —**
Op 24 Juli '35 is de nieuwe grondwet voor Indië door het Hoogerhuis zonder hoofdelijke stemming in derde lezing aangenomen.
Lord Zetland, de minister voor Indië, deed een ernstig beroep op medewerking. Het was onvermijdelijk, zeide hij, dat de tegenstanders van de wet meer op den voorgrond traden dan de voorstanders. De Indiërs zouden dat verkeerd kunnen begrijpen. Hij verzekerde hun, dat achter de wet een groote mate van goeden wil van den kant van het Engelsche volk school. Men moest beseffen, dat hetgeen werkelijk in de wet stond, van minder belang was, dan de geest, waarin zij aangeboden werd. Indië had een belangrijke bijdrage te leveren aan den vooruitgang van de menschheid en hij hoopte de beide volkeren te dien einde te zien samenwerken. (Times) **(V. b. 1701 F.)**

C. **PROF. DR. F. A. F. C. WENT OVERLEDEN. —**
Op 24 Juli '35 is te Wassenaar in den ouderdom van 72 jaren overleden prof. dr. F. A. F. C. Went, oud hoogleeraar in de botanie aan de Rijks-Universiteit te Utrecht.
Friedrich, August, Ferdinand, Christian Went werd 18 Juni 1863 te Amsterdam geboren; hij studeerde biologie aan de universiteit van Amsterdam, van 1880 tot 1886 en promoveerde in 1886 op een proefschrift getiteld: „De jongste toestanden der vacuolen". In 1896 werd hij hoogleeraar in de botanie te Utrecht en trad af bij het bereiken van den 70-jarigen leeftijd in 1933.
Behalve tijdschriftartikelen over planten-physiologie, schreef prof. Went met J. H. Wakker samen: „De ziekten van het suikerriet op Java" (1898, E. J. Brill); „Leerboek der Algemeene Plantkunde" (1922, J. B. Wolters); „Het universitaire leven in Nederland" (1924) en wetenschappelijke bijdragen in jaarboeken in binnen- en buitenland.
Prof. Went was voorzitter der wis- en natuurkundige afdeeling van de Kon. Academie van Wetenschappen en eveneens voorzitter van de eerste afdeeling van den Onderwijsraad. Verder was hij eere-lid van de Deutsche Botanische Gesellschaft, buitenlandsch lid van de Kon. Maatschappij van Wetenschappen te Praag en correspondeerend lid van de Botanical Society of America. Nog in 1935 volgde zijn benoeming tot correspondeerend lid van de Preussische Akademie der Wissenschaften.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)

D. **CHINA. — Overstroomingen. —**
De overstroomingen in China nemen door de aanhoudende regens steeds dreigender vormen aan. In het Zuidwesten der provincie Sjantoeng blijft het water nog voortdurend stijgen. De watermassa's hebben de steden Tsjoejeh, Tsjia-Siang en Joengtsjeng bereikt, welker ontruiming door den gouverneur is gelast. Nabij het Nanjang-meer aan de grens van Sjantoeng en Kiangsoe, zijn de dijken doorgebroken en honderden dorpen staan geheel onder water. Onder de vluchtelingen heerscht hongersnood en dagelijks eischen verschillende epidemieën honderden offers.
In het gebied van de Jangtse zakt het water langzaam doch gestadig. Er zouden niet minder dan 10 millioen menschen gevlucht zijn.
In de omgeving van het Toengting-meer, in het Noorden der provincie Hoenan, is de materieele schade grooter dan bij de groote overstroomingen van 1931. Men schat het aantal personen, dat bij de overstroomingen om het leven is gekomen, op meer dan 100.000.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Alg. Nederl. Persbureau)
(Vor. ber. Overstroomingen 1442 D.)

26 JULI 1935

E. **VEREENIGDE STATEN. — Drankhandel. - Contrôle. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft op 24 Juli '35 met 299 tegen 100 stemmen het regeeringsvoorstel aangenomen, waarbij wordt voorzien in de instelling van een permanente federale instantie voor de regeling van den handel in alcohol.
De nieuwe overheid zal een onderafdeeling vormen van het ministerie van Financiën en niet als onafhankelijke federale instantie werken.
(N. Y. Herald, Parijs) **(Vor. ber. Drankwet 1073 B.)**

F. **DR. JAC. P. THIJSSE ZEVENTIG JAAR. —**
In de Koningszaal van „Artis" te Amsterdam is dr. Jac. P. Thijsse op 25 Juli '35 op hartelijke wijze gehuldigd ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag. Namens vele bewonderaars heeft prof. Stomps den jubilaris als verjaarsgeschenk een natuurmonument op Texel aangeboden, dat dr. Thijsse, op zijn beurt, in beheer heeft overgedragen aan de Ver. tot behoud van Natuurmonumenten, terwijl hij een deel van de opbrengst van het hooi van het monument bestemde voor de stichting van een Heimans-monument in Zuid-Limburg.
Prof. Van Poelje deelde mede, dat het H. M. de Koningin had behaagd, den jarige te benoemen tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.
De voorzitter van het huldigingscomité, prof. dr. Theo J. Stomps, sprak den jarige toe.
Hierop voerde het woord dr. A. Sunier, directeur van „Artis", die wees op de vriendschappelijke banden, welke tusschen den jarige en het Genootschap steeds hebben bestaan. Ten slotte deelde dr. Sunier den jarige mede, dat het bestuur van „Artis" hem benoemd had tot honorair lid.

Dr. Jac. P. Thijsse.

Nog vele sprekers hebben daarna het woord gevoerd, namens onderscheidene vereenigingen: dr. J. H. van Burkom, namens de „Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging", de heer Edo Bergsma voor den A.N.W.B. Toeristenbond voor Nederland, den jarige de eere-medaille van den A.N.W.B. aanbiedende; verder de burgemeester van Texel, de heer W. B. Oort; prof. dr. A. E. H. Swaen, namens de „Nederlandsche Vereeniging tot bescherming van Vogels"; ir. A. Sweers voor de Mycologische Vereeniging.
Dr. J. Heimans, de zoon van den overleden vriend van dr. Thijsse, dankte voor de hulde aan zijn vader gebracht.
Prof. Stomps bracht nog de gelukwenschen over van prof. Jeswiet, uit Wageningen en bood hem, namens dezen het portret aan van prof. Hugo de Vries, die voor Thijsse veel bewondering had.
Dr. Thijsse dankte allen, in het bijzonder huldigde hij in zijn dankwoord mejuffrouw Geertruida Carelsen, een der pionierssters op het gebied van liefde voor de natuur.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf - De Tijd - Het Volk)

A. NEDERLAND. — Kabinet-Colijn vraagt ontslag.
Het kabinet-Colijn heeft op 25 Juli '35 zijn ontslag aan H. M. de Koningin aangeboden.
H. M. de Koningin heeft de ontslagaanvrage in overweging genomen en de ministers uitgenoodigd, zich inmiddels niet alléén te willen blijven belasten met de behandeling en afdoening zoo mogelijk van de loopende zaken, maar ook al datgene te verrichten, wat 's Lands belang in de moeilijke tijdsomstandigheden vereischt.
Hoewel het kabinet dus demissionnair is, wordt nadrukkelijk medegedeeld, dat het Ministerie met het oog op de zich elken dag voordoende moeilijkheden ten volle gebruik zal maken van de bevoegdheden, die de regeering bezit, met name ter bescherming van onze munt. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. Colijn 1882 H.; Kabinet 1822 F.)

B. DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —
De tarieven van de Nederlandsche Bank zijn met ingang van 25 Juli '35 met 2% en met ingang van 26 Juli wederom met 1% over de geheele linie verhoogd, zoodat deze bedragen:

	26 Juli	25 Juli	
Wisseldisconto	6 %	5 %	(3 %)
Promessendisconto	6½ %	5½ %	(3½ %)
Beleening van effecten . .	6½ %	5½ %	(3½ %)
Beleening van goederen . .	6½ %	5½ %	(3½ %)
Voorschotten in Rek.-Crt. .	6½ %	5½ %	(3½ %)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1880 D.)**

C. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Britsche wapen-uitvoer. —
De minister van Buitenlandsche Zaken, Hoare, verklaarde op 25 Juli '35 in het Lagerhuis dat de regeering, niets wenschende te doen dat den betreurenswaardigen toestand ten aanzien van het Italiaansch-Abessynisch conflict zou kunnen prejudicieeren, besloten had dat er voor het oogenblik geenerlei vergunning zou worden gegeven voor den uitvoer van wapens uit Groot-Brittannië naar Italië of Abessynië. De doorvoer van wapens, bestemd voor de regeering van Ethiopië door Britsch gebied of gebied onder Britsche bescherming, grenzende aan Ethiopië, zal worden toegestaan in overeenstemming met art. 9 van het verdrag van 21 Aug. 1930. De minister meende te weten, dat de Fransche regeering haar verplichtingen uit hoofde van dit verdrag op dezelfde wijze uitlegt. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. 1882 D.)**

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bescherming minderjarigen. - Wetsontwerp ingediend. —
Ingediend is een wetsontwerp inzake wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de zeden in het Wetboek van Strafrecht ter betere bescherming van minderjarigen.
Blijkens de toelichting bestrijkt het ontwerp twee onderwerpen:
A. bestrijding van ontucht met minderjarigen;
B. bescherming van de jeugd tegen voor de eerbaarheid aanstootelijke en zinnenprikkelende geschriften, enz.
Voorgesteld wordt de maximum-straf op het misdrijf van art. 248ter gesteld, van twee jaar op vier jaar te brengen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1883 A.)

E. NEDERLAND. — De verdediging van den gulden. - Verklaring van Mr. P. J. Oud. —
Tegenover een vertegenwoordiger der Agence Economique et Financière legde minister Oud de volgende verklaring af:
Het eerbiedigen van contracten kenmerkt de monetaire politiek van de Nederlandsche regeering, even zeer als die van Frankrijk, waar de franc wordt gehandhaafd, dank zij de nationale opofferingen, welke allen eerbied verdienen. De Nederlandsche regeering zal ook niet aarzelen maatregelen te nemen, zelfs de meest drastische, om den gulden te beschermen.
(V. b. Gouden Standaard 1554 D.; Mr. Oud 1881 A.)

27 JULI 1935

F. NEDERLAND. — Een Economisch-Technologischen Dienst in Noord-Holland. —
In de vergadering van de Provinciale Staten van Noord-Holland is op 25 Juli '35 besloten over te gaan tot instelling van een Economisch-Technologischen Dienst, waarvoor Gedeputeerde Staten een crediet van *f* 10.000 voor het jaar 1935 hebben ter beschikking gesteld. (A.N.P. - Het Volk)

G. DR. G. J. WEYLAND OVERLEDEN. —
Te Middelburg is op 25 Juli '35 in den ouderdom van 75 jaar overleden dr. G. J. Weyland, predikant te Veere en voorzitter van de Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk.
Dr. Weyland werd 27 April 1860 te Groningen geboren. In 1888 promoveerde hij cum laude tot doctor in de theologie op een proefschrift getiteld: „Omwerkings- en compilatie-hypothesen, toegepast op de Apocalypse van Johannes". In 1885 candidaat geworden voor het Prov. Kerkbestuur van Noord-Brabant, aanvaardde hij in 1886 het predik-ambt te Austerlitz. In 1894 werd hij benoemd tot directeur van het Ned. Zendeling Genootschap te Rotterdam, welke functie hij in 1896 weer met het predik-ambt te Veere verwisselde. In 1904 werd dr. Weyland secretaris van het Prov. Kerkbestuur van Zeeland, en in 1905 voor het eerst lid van de Algemeene Synode, die hem in 1917 tot haar voorzitter en tevens tot voorzitter van de Algemeene Synodale Commissie heeft benoemd. Ook was hij lid van het Algemeen College van Toezicht op het beheer der kerkelijke goederen en fonds en.
Dr. Weyland zag zijn verdiensten erkend door zijn benoeming tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw. (De Standaard)

H. VATICAAN. — Concordaat met Joego-Slavië. —
Op 25 Juli '35 is het concordaat onderteekend tusschen het koninkrijk Joego-Slavië en den Heiligen Stoel. Voor den H. Stoel onderteekende Kardinaal Pacelli, voor Joego-Slavië, de minister-grootzegelbewaarder Auer, die speciaal daartoe naar Rome was gekomen. (De Maasbode - De Tijd)

I. SOVJET-RUSLAND. — Vlootuitbreiding. —
In de Sovjet-Unie zijn in de afgeloopen maand zestig onderzeeërs op stapel gezet.
Vier jaar geleden telde Sovjet-Rusland slechts 15 duikbooten, grootendeels van een verouderd type. Begin 1937 zal het land over minstens 55 duikbooten van het modernste type beschikken.
Verder wordt een aantal kruisers en torpedojagers gebouwd, terwijl twee oude slagschepen gemoderniseerd zijn. (Prawda)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1714 H.)

K. AMSTERDAM. — Begrooting 1936. —
Op 25 Juli '35 heeft de commissie voor de financiën, onder voorzitterschap van wethouder Rustige vergaderd, ter vaststelling van de concept-gemeentebegrooting voor het dienstjaar 1936. Deze concept-begrooting sluit in uitgaven en inkomsten op een bedrag van *f* 123.575.548.
Gebleken is dat Amsterdam uit zijn belasting *f* 5.916.000 moet storten in het Werkloosheidssubsidiefonds. Als slechts de gewone bijdragen uit dat Fonds worden genoten heeft de gemeente aan steunuitkeeringen op te brengen *f* 19.832.405. Gerekend wordt op een door de jongste wetswijziging inzake de financieele verhouding van rijk en gemeenten voorgeschreven subjectieve bijdrage, alsmede, indien noodig, op eene uit de „vóórheffing", d. i. uit de aan de gemeente door het Rijk ontnomen belastingen.
Er is bezuinigd op personeelsterkte, Geneeskundigen Dienst, gasthuizen; op het onderwijs in al zijn geledingen, de toeslag van 5 en 7% op den erfpachtscanon, waarvoor een potje is gevormd voor het eventueel overnemen der opstallen, wordt van den kapitaaldienst naar den gewonen dienst overgebracht. De belastingopbrengst is over het algemeen verminderd, in totaal wordt *f* 5.478.000 minder geraamd; van een aantal bedrijven daalde het winstcijfer. Het verlies op de tram wordt geschat op *f* 635.000, d. i. *f* 210.000 meer dan vorig jaar geraamd, bij een totale lagere vervoer-opbrengst voor autobussen en tram van *f* 1.300.000. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Begrooting 1867 A.)

L. DUITSCHLAND. — Stahlhelm. - Situatie. - Minister Seldte bij Hitler. —
Minister Seldte, de leider van den Stahlhelm, heeft op 23 Juli '35 te Berchtesgaden een bezoek gebracht aan Hitler. Het gesprek liep over de situatie van den Stahlhelm, welker betrekkingen met de regeering zeer gespannen zijn.
Er zou geen algemeene ontbinding van den Stahlhelm beoogd worden, maar waarschijnlijk binnenkort een fusie van alle vereenigingen van oud-strijders.

Inmiddels is de Stahlhelm reeds in de volgende districten ontbonden: Baden, Dessau, Köthen, Breslau, Liegnitz, Oppeln, Erfurt, Parchim, Ludwigluft, Waren en Oost-Pruisen. (D. N. B.)
(Vor. ber. Stahlhelm 1384 B.)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Maatregelen tegen Katholieke jeugdbonden. —**
De plaatsvervangende chef en inspecteur van de geheime staatspolitie, Himmler, heeft een order uitgevaardigd, waarbij het optreden van confessioneele jeugdbonden algemeen tot zuiver kerkelijk-religieus gebied wordt beperkt. Verboden zijn aan deze organisaties o.a. het aaneengesloten marcheeren, wandelen of kampeeren, het medevoeren van banieren en vlaggen, het maken van muziek en het beoefenen van sport.
Een uitzondering wordt gemaakt voor deelneming aan traditioneele processies en andere kerkelijke plechtigheden. (D. N. B.) **(Vor. ber. 1886 C.)**

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verkiezingen. - Uitslagen. —**
De uitslag van de verkiezingen door de Provinciale Staten van de helft der leden van de Eerste Kamer, dat dit jaar aan de beurt van aftreden was, is als volgt:
In groep I (Zeeland, Limburg, Noord-Brabant en Utrecht) zijn de volgende zetels toegewezen:
Anti-Rev. Partij 1, N.S.B. 1, R.K. Staatspartij 9, S.D.A.P. 1 en C.H. Unie 1.
De namen der gekozen leden zijn in deze groep: Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck te Doorn (A.R.), M. V. E. H. J. Graaf de Marchant et d'Ansembourg te Amstenrade (N.S.B.), P. Moltmaker te Utrecht (S.D.A.P.), Jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman, Utrecht (C.H.), A. F. O. van Sasse van Ysselt, Den Bosch (R.K.); H. M. J. Blomjous, Tilburg (R.K.); W. M. van Lanschot, Vught (R.K.); P. W. de Jong te Tilburg (R.K.); A. N. Fleskens, Geldrop (R.K.); A. C. de Bruyn, Maartensdijk (R.K.); Mr. F. I. J. Jansen te Maastricht (R.K.); Jhr. mr. G. A. H. Michiels van Kessenich te Roermond (R.K.); Mr. C. H. J. A. Janssen de Limpens te Wijlre (R.K.).
In groep III (Noord-Holland en Friesland) zijn de volgende zetels toegewezen:
N.S.B. 1, A.R. Partij 1, Vrijheidsbond 1, R.K. Staatspartij 2, C.H. Unie 2, V.D. Bond 1 en S.D.A.P. 4.
De namen der gekozen leden zijn in deze groep: A. J. van Vessem, Utrecht (N.S.B.); S. van den Bergh Jr. te Wassenaar (V.B.); P. J. S. Serrarens, Bilthoven (R.K.); G. C. J. D. Kropman te Amsterdam (R.K.); Jan ter Haar Jr., Amsterdam (C.H.); R. Pollema, Leeuwarden (C.H.); Dr. W. de Vlugt, Amsterdam (A.R.); Prof. dr. D. van Embden, Amsterdam (V.D.); H. Polak, Laren (N.-H.), (S.D.A.P.); J. J. Vorrink, Amsterdam (S.D.A.P.); S. de la Bella, Amsterdam (S.D.A.P.); Mevr. W. C. B. Pothuis geb. Smit, Amsterdam (S.D.A.P.).
De nieuwe Eerste Kamer telt thans 16 R.K., 11 S.D.A.P., 7 Chr.-Hist., 6 A.R., 5 Liberale, 3 V.D. en 2 N.S.B.-leden.
(Alg. Handelsblad - Maasbode - De Telegraaf - Het Volk)
(Vor. ber. Eerste Kamer Verkiezingen 436 H.)

28 JULI 1935

C. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen in de Ver. Staten bedroeg in Juni '35 9.804.000 tegen 9.252.000 in Juni 1934, gelijk blijkt uit de door den Nationalen Industrieelen Raad gepubliceerde statistieken. (N. Y. Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1854 C.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — N.I.R.A. - James O'Neill afgetreden. —**
President Roosevelt heeft op 26 Juli '35 het ontslag van James O'Neill, president van de N.R.A., geaccepteerd. O'Neill wenscht zich weer met zijn particuliere zaken bezig te houden. (New York Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1851 H.)

E. **NEDERLAND. — Kabinet. - Prof. Aalberse formateur. - Niet geslaagd. —**
Op 26 Juli '35 heeft H. M. de Koningin aan prof. mr. P. J. M. Aalberse opdracht gegeven tot de vorming van een parlementair kabinet op zoo breed mogelijke basis. Deze opdracht is verstrekt, zonder dat de Koningin de voorzitters der verschillende Tweede-Kamerfracties heeft gehoord. Wel zijn gehoord de voorzitters der Eerste en Tweede Kamer en de vice-president van den Raad van State, jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland.
Prof. mr. Aalberse heeft verzocht, deze opdracht in beraad te mogen houden, waarop H. M. den wensch heeft uitgesproken, de beslissing binnen enkele dagen te mogen vernemen.
Prof. mr. P. J. M. Aalberse heeft op 27 Juli aan H. M. de Koningin verzocht hem te willen veroorloven de vorming van een parlementair kabinet op de breedst mogelijke basis niet te aanvaarden, omdat hij na besprekingen met de voorzitters van de Kamerfracties de overtuiging had gekregen, geen voldoende overeenstemming te zullen kunnen bereiken om te komen tot de vorming van een parlementair kabinet op genoegzaam breede basis.
(Alg. Handelsblad - A.N.P. - Maasbode - Telegraaf)
(Vor. ber. 1888 A.; Prof. Aalberse 1680 H.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Bankwet. - Senaat. —**
De Senaat heeft de nieuwe bankwet aangenomen in ongeveer denzelfden vorm, als waarin deze was gewijzigd door de bankcommissie van den Senaat. Het „drastisch" geamendeerde wetsontwerp is doorgezonden naar het Huis van Afgevaardigden. Ondanks het verzet der regeering heeft de Senaat met 29 tegen 22 stemmen de bepaling goedgekeurd, op grond waarvan den handelsbanken het uitoefenen van het emissiebedrijf op beperkte schaal wordt toegestaan.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1792 D.)**

G. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Angus Graham — „The Golden Grindstone". (Chatto & Windus, London)
Deensch: Jens Anker — „En Kvinde myrdet". (Axelholms Forlag)
Duitsch: Paul Ernst — „Verfall und Neuordnung" (Opstellen). (Albert Langen/Georg Müller Verlag, 1935)
A. H. Schelle-Noetzel — „Kampf im Aether oder die Unsichtbaren". (Rowohlt, Berlin 1935)
Engelsch: Renald Fraser — „Surprising Results". (Cape)
Francis Brett Young — „White Ladies" (Heinemann)
Fransch: Georges Bernanos — „Un Crime". (Aux Editions Plon)
Tristan Derème — „Le Violon des Muses". (Grasset)
Nederlandsch: A. F. Koenraads — „Mannen in leer". (W. L. en J. Brusse, Rotterdam 1935)
Jet Luber — „Moeras". (Uitg. v. Holkema & Warendorf, 1935)
Portugeesch: Castellos Portuguezes. (Lello, Oporto)
Spaansch: Fidel Pérez Minguez — „Don Juan de Idiaquez, Consejero del Rey Felipe II." (A. B. C., diario ilustrado)
Tsjechisch: Antonin Klástersky — „Vzpominky a Portrety" (Herinneringen en portretten). (F. Borody, Praag) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 1882 E.)**

H. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Volkenbond. - Italiaansche nota en Avenol's antwoord. - Haile Selassie's verklaring. —**
Op 27 Juli is officieel medegedeeld, dat de Volkenbondsraad 31 Juli '35 zal bijeenkomen.
De Italiaansche regeering heeft den Volkenbond een nota gezonden met een verzoek om nauwkeurige mededeeling, of de agenda der a.s. Raadszitting niet verder gaat dan de bespreking van directe bemiddelingsonderhandelingen en de benoeming van een vijfden scheidsrechter voor het incident van Oeal-Oeal. Tevens deelt de regeering mede op 14 en 23 Juli nota's aan de Abessynische regeering te hebben gezonden met de uitnoodiging tot directe onderhandelingen onder voorwaarde, dat deze beperkt bleven tot het incident van Oeal-Oeal. Hierop heeft de Italiaansche regeering geen antwoord gekregen en zij behoudt zich daarom haar definitieve standpunt ten aanzien van de komende raadszitting voor, totdat zij op de hoogte is gesteld van de agenda en van de houding der Abessynische regeering. Indien andere mogendheden bepaalde kwesties te berde zouden brengen, moet Italië nog overwegen, of het wel aan de komende besprekingen te Genève zal deelnemen.
De secretaris-generaal van den Volkenbond, Avenol, heeft op het telegram van Mussolini het volgende antwoord gegeven:
„Ik heb de eer, de ontvangst te bevestigen van Uw telegram van heden, dat ik telegraphisch ter kennis heb gebracht van de andere leden van den Raad en de Abessynische regeering. Ik zal het bovendien in het rondschrijven inzake de voorloopige agenda doen opnemen.
Zou ik aan den anderen kant een mededeeling van de Abessy-

nische regeering ontvangen, dan zal ik U deze omgaand doen toekomen."
De gelijktijdig gepubliceerde agenda bevat slechts één punt: Geschil tusschen Abessynië en Italië; bezwaren der Abessynische regeering.
Haile Selassie heeft een verklaring gepubliceerd, waarin hij wijst op den ernst van het probleem, dat thans voor den Volkenbond gebracht wordt:
„Het is aan den Volkenbond te verklaren of leden van den bond het recht hebben openlijk een aanval te doen op de territoriale integriteit van een anderen staat, openlijk diens souvereiniteit en onafhankelijkheid te bedreigen en zijn toevlucht te nemen tot wapengeweld als instrument voor een politiek van expansie en verovering. Wat ons betreft, wij kunnen dit niet gelooven en wij wachten met vertrouwen de beslissing af van den Volkenbond. (Journal de Genève - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. Abess.-Ital. confl. 1888 C.; Volkenb. 1745 A.)

29 JULI 1935

A. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Scherpe aanvallen in de pers op Engeland. —
De Italiaansche pers doet scherpe aanvallen op Engeland wegens het toestaan van wapenleveringen naar Abessynië.
De „Popolo d'Italia" schrijft, dat de Engelsche leeningen en wapenleveranties de aanmatiging en vijandigheid van den Negus zullen vergrooten, waardoor Engeland een zware verantwoordelijkheid op zich neemt. Wanneer Engeland geen belang bij de Abessynische kwestie had zou het de houding hebben aangenomen van andere landen, die Abessynië alle wapenleveranties weigeren. Thans blijkt de solidariteit der Engelsche wapenindustrie met Abessynië.
De „Stampa" schrijft, dat het Italiaansche volk deze smaad niet licht zal vergeten. De Italiaansche vriendschap is strategisch, politiek en cultureel meer waard dan elk ander bezit. Wanneer een Italiaansch soldaat valt zal de vloek zich niet slechts richten tegen den Barbaar die geschoten heeft, doch ook tegen dengene, die uit hebzucht de wapens heeft geleverd.
(Vorig bericht blz. 1889 H.)

B. NEDERLAND. — Verdediging van den gulden. - Buitenlandsche perscommentaren. —
ENGELAND. — De **„Times"** schrijft: Het Nederlandsche bankwezen is gezond en beschikt over ruime bronnen, middelen in goud en deviezen. Technisch moet de positie van den gulden zeer sterk zijn.
De **„Financial News"** schrijft: Wanneer de gulden thans zou worden gedevalueerd, zou dit een grooten terugslag hebben op de andere goudbloklanden. Deze terugslag zou veel verder reiken, dan die van de Belgische devaluatie.
Nederland controleert een derde van de wereldrubberproductie, een vijfde van de theeproductie, een zesde van de tin-, een zevende van de rietsuikerproductie en een belangrijk percentage der petroleumproductie. Een onmiddellijk gevolg van de devaluatie van den gulden zou zonder twijfel zijn een daling van de sterlingprijzen van al deze artikelen.

FRANKRIJK. — De **„Intransigeant"** schrijft: Wat in Nederland gebeurt, maakt deel uit van een algemeen offensief, dat tenslotte tegen onzen franc gericht is.
Frankrijk heeft misschien ongelijk gehad om België niet bij te staan toen het nog tijd was. Laten we thans niet dezelfde fout begaan. Door den gulden te verdedigen, verdedigen wij den franc, en door den franc te verdedigen, verdedigen wij ons internationaal prestige.
De **„Journal des Débats"** schrijft: De gulden behoeft niet te vallen, als het Nederlandsche volk niet wil.

BELGIE — De **„Courrier de la Bourse"** doet naar aanleiding van de nieuwe discontoverhooging opmerken, dat deze krachtige verdediging van den gulden ongetwijfeld haar uitwerking niet zal missen, doch dat men daarmede de kern van de kwestie niettemin niet raakt. „Waarschijnlijk", zegt het blad, „zal Nederland, een land dat evenals België een grooten internationalen handel heeft, ten slotte toch moeten devalueeren. De meerderheid van de leidende mannen schijnt echter nog niet tot deze overtuiging te zijn gekomen. Zij huldigt nog steeds het beginsel van de onaantastbaarheid van den gulden.
(Vorig bericht blz. 1888 E.)

C. NEDERLAND. - Kabinet. - Dr. H. Colijn formateur.
Nadat H. M. de Koningin op 27 Juli '35 den minister van Staat jhr. mr. D. J. de Geer had ontvangen, heeft H. M. op 29 Juli dr. H. Colijn ontvangen en opdracht verleend tot vorming van een extra-parlementair kabinet van breede samenstelling.
Dr. H. Colijn heeft verzocht de opdracht in beraad te mogen houden, waarop de Koningin den wensch heeft uitgesproken de beslissing binnen enkele dagen te mogen vernemen.
Dr. Colijn heeft terstond nadat hij van H. M. de Koningin opdracht had ontvangen tot vorming van een extra parlementair kabinet van breede samenstelling, een aanvang gemaakt met het voeren van oriënteerende besprekingen.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1889 E.)

D. CEYLON. — Malaria. —
Het totaal aantal dooden tengevolge van de malaria-epidemie in de eerste zes maanden van 1935 bedroeg 129.684, vergeleken met 55.252 over het geheele jaar 1934. (Times of Ceylon) **(Vor. ber. blz. 1781 B.)**

E. NEDERLAND. — Wandelsport. - De Vierdaagsche.
Van 23 tot en met 26 Juli werden dit jaar de afstandmarschen gehouden. Van de 3030 deelnemers, die den eersten dag vertrokken, hebben er 2906 de marschen met goed succes volbracht. Het gouden kruis voor tienjarige deelname werd toegekend aan: M. J. Taekema, sergeant van het 5e R.I.; W. J. Korte, sergeant L.S. Haarlem; J. H. Starmans, politie Rotterdam; J. Clarijs, politie Rotterdam; Vleghert, politie Den Haag; H. Bouwmeester, sergeant luchtvaartafdeeling; F. Wiedijk, sergeant 7e R.I.; L. Tröger, oud-inspecteur van politie eerste klasse, Den Haag.
De kroon voor de elfde maal ontvingen: mr. O. Verdoorn, res. eerste luit. der Jagers; W. F. A. v. d. Kley, korporaal L.S., Rotterdam; W. A. J. Roelofsen, kapitein der mariniers; Vis, politie Den Haag; Hollander, politie Den Haag; J. W. Wittekamp, Nijmegen; J. v. d. Meulen, kapitein 6e R.A.; Mevr. v. d. Kley-Vrijenhoek, Rotterdam.
Het cijfer 12 verkregen: Mak, politie Den Haag; B. Tichelaar, sergeant 7e R.I.; J. Vos, Amsterdam.
Het cijfer 13: A. A. Schwing, eerste luit. der Jagers; J. B. Verbergt, sergeant 5e R.I.; M. D. Hol, sergeant 11e R.I.; D. van 't Zet, sergeant Genie; J. H. Teunissen van Manen, opperwachtmeester 8e R.A.; Jhr. G. H. A. van Kinschot, ordonnansofficier van H.M. de Koningin; D. F. J. Brandwijk, wachtmeester derde divisie Kon. Marechaussee.
Het cijfer 14: A. A. M. Göbel, opperwachtmeester tweede halfregiment huzaren.
Het cijfer 15: G. H. v. Veldhuizen, serg.-majoor-instruct. politie.
Het cijfer 16: A. J. J. Geel, Vrijw. Burgerwacht, Amsterdam.
Het cijfer 17: Jhr. A. v. d. Goes, ritmeester eerste halfregiment huzaren; A. C. L. Dinkhuisen, Den Haag; G. J. v. d. Kay, Elden.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1424 E.)**

30 JULI 1935

F. NEDERLAND. — Kabinet-Colijn samengesteld. —
Dr. H. Colijn heeft de hem verstrekte opdracht tot vorming van een extra-parlementair kabinet van breede samenstelling aanvaard.
Het departement van Econ. Zaken zal worden gesplitst in een departement van Handel en Nijverheid onder leiding van prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, den huidigen bewindsman van Econ. Zaken, en een departement van Landbouw en Visscherij onder leiding van dr. L. N. Deckers, tot dusver minister van Defensie. Het beheer van het departement van Defensie zal ad interim worden gevoerd door dr. Colijn.
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne behoudt de leiding van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetensch., welke departement hij sedert het ontslag van mr. H. P. Marchant ad interim beheerde. Zijn plaats als leider van het departement van Sociale Zaken zal worden ingenomen door mr. M. Slingenberg (V.D.), lid van de Eerste Kamer en van Gedep. Staten van Noord-Holland, oud-wethouder van Haarlem.
De nieuwe ministerslijst zal er als volgt uitzien:
Dr. H. Colijn, voorzitter van den ministerraad, minister van Koloniën en minister van Defensie a.i.
Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, Handel en Nijverheid.
Dr. L. N. Deckers, Landbouw en Visscherij.
Mr. J. A. de Wilde, Binnenlandsche Zaken.
Jhr. mr. A. C. D. de Graeff, Buitenlandsche Zaken.
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.
Mr. M. Slingenberg, Sociale Zaken.
Mr. J. R. H. van Schaik, Justitie.
Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, Waterstaat.
Mr. P. J. Oud, Financiën.
(Alg. Handelsblad - De Maasbode - De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1890 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Deviezenprocessen. —**
In het deviezenproces tegen vier zusters van de orde van den H. Karel Borromaeus zijn op 27 Juli '35 de volgende vonnissen uitgesproken: tegen zuster Luitgardis Kneppek en zuster Rosalie Bell elk drie jaar gevangenisstraf en een boete van 115.000 resp. 100.000 Mark; tegen Felicitas Potzr een jaar en negen maanden gevangenisstraf en 55.000 Mark boete en tegen zuster Rosa Voelkel vijf maanden gevangenisstraf. Het voorarrest van vier resp. drie maanden zal in mindering worden gebracht. De vonnissen waren overeenkomstig den eisch. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Deviezenprocessen 1832 C.)

B. **WIELERSPORT. — Tour de France. —**
De einduitslag van den 29sten „Tour de France" luidt als volgt:
1. Romain Maes (België). Totaaltijd 141 uur 32 min. 39 sec. Gemiddelde 30,618 K.M. per uur.
2. Morelli (Italië), 141 uur 49 min. 52 sec.
3. F. Vervaecke (België), 141 uur 56 min. 6 sec.
4. S. Maes (België), 142 uur 7 min. 24 sec.
5. Lowie (België), 142 uur 23 min. 26 sec.
6. Speicher (Frankrijk), 142 uur 26 min. 29 sec.
7. Archambaud (Frankrijk), 142 uur 41 min. 28 sec.
8. Vietto (Frankrijk), 142 uur 53 min. 3 sec.
9. Ruozzi (Frankrijk), 143 uur 6 min. 2 sec. Eerste der toeristen.
10. Thierbach (Duitschland), 143 uur 32 min. 4 sec.
11. Cogan (Frankrijk); 12. Benoit Faure (Frankrijk); 13. Ch. Pelissier (Frankrijk), 144 uur 1 min. 21 sec., eerste der individueelen; 14. Bernard; 15. Legreves; 16. Fayolle; 17. Leducq; 18. Cloarec; 19. Maucalir; 20. Dignef.
In totaal hebben 45 renners de Ronde beëindigd. 93 renners vingen op 4 Juli de Ronde te Parijs aan, zoodat meer dan 50 procent den strijd hebben moeten staken.
Landen-klassement: 1. België, met R. Maes, Vervaecke en S. Maes. Totaaltijd 425 uur 36 min. 9 sec.
2. Frankrijk, met Speicher, Archambaud en Vietto. Totaaltijd 428 uur 1 min.
3. Duitschland, 435 uur 33 min 26 sec.
4. Italië, 437 uur 52 min. 3 sec.
5. Spanje, 438 uur 55 min. 55 sec. (L'Auto)
(Vorig bericht blz. 1411 H.)

C. **BOLIVIA. — Kabinet afgetreden. —**
Het Boliviaansche kabinet is op 27 Juli '35 afgetreden tengevolge van het feit, dat de politieke leiders er niet in geslaagd zijn het probleem van het presidentschap van Luis Tejada Serzano op te lossen, die sedert November 1934 president is zonder grondwettig gekozen te zijn. (A. N. P.)
(Vorig bericht Kabinet 1597 C.)

D. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Katholieke verklaring. —**
In alle Katholieke kerken te Berlijn is op 28 Juli '35 een verklaring voorgelezen, die onderteekend is door den vicaris-generaal van het bisdom Berlijn. In deze verklaring wordt gezegd, dat de Katholieke Kerk in den loop der geschiedenis herhaalde malen vervolgd is. Den huidigen toestand der Katholieke Kerk kenschetsend als een „toestand van beproeving", gelast de vicaris-generaal, dat in elken dienst gebeden moet worden „dat God de vrijheid moge geven aan de Katholieke Kerk in Duitschland". (De Tijd)
(Vorig bericht 1889 A.)

E. **NEDERLAND. — P. T. T. - Opbrengst in het eerste halfjaar van 1935. —**
De opbrengst van de diensten der P. T. en T. over de eerste zes maanden van 1935 bedroeg:
Posterijen: *f* 17.042.956 (*f* 813.057 minder dan in 1934 en *f* 591.244 minder dan de begrooting).
Telegrafie: *f* 1.872.331 (*f* 290.287 minder dan in 1934 en *f* 179.169 minder dan de begrooting).
Telefonie: *f* 11.370.537 (*f* 893.665 minder dan in 1934 en *f* 67.863 minder dan de begrooting).
Postchèque- en girodienst: *f* 3.685.918 (*f* 288.740 meer dan in 1934 en *f* 321.868 meer dan de begrooting).
Totaal: *f* 33.971.742 (*f* 1.708.269 minder dan in 1934 en *f* 516.408 minder dan de begrooting).
(De Telegraaf) **(Vor. ber. P. T. T. 1508 C)**

31 JULI 1935

F. **NEDERLAND. — Gereconstrueerd Kabinet-Colijn. - Mr. Marcus Slingenberg minister van Sociale Zaken.**
De nieuwe minister van Sociale Zaken, Mr. Marcus Slingenberg, werd te Beerta geboren op 21 Oct. 1881. Reeds op het gymnasium te Winschoten, waar dr. Bos, de latere leider der Vrijz. Democraten, les gaf, maakte hij kennis met de V.D.-beginselen en hij is deze zijn geheele leven trouw gebleven.
Op 25-jarigen leeftijd promoveerde de heer Slingenberg op stellingen in de rechten aan de universiteit te Groningen en een jaar later werd hij, op aanbeveling van dr. Bos, associé van mr. Tjeenk Willink, advocaat te Haarlem. Ondertusschen studeerde hij voor candidaat-notaris en was van 1912—1917 voorzitter van de Broederschap van Candidaat-notarissen en werd in 1924 tot secretaris benoemd. Reeds op 29-jarigen leeftijd werd mr. Slingenberg lid van den Haarlemschen Raad en drie jaar later werd hij lid van Provinciale- en daarna van Gedeputeerde Staten. In 1919 werd hij als zoodanig niet herkozen, maar de Haarlemsche raad benoemde den toen 38-jarigen tot wethouder, een functie die hij in April 1934 weer verwisselde voor het lidmaatschap van Ged. Staten.

Mr. M. Slingenberg.

Sinds 1920 is mr. Slingenberg lid van de Eerste Kamer der Staten-Generaal. Hij is ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw.
(Alg. Handelsblad - De Telegraaf)

Voor levensbeschrijving en photo van de heeren: Dr. H. Colijn, Mr. J. A. de Wilde, Jhr. mr. A. C. D. de Graeff, Mr. P. J. Oud, Mr. J. R. H. van Schaik, Mr. dr. L. N. Deckers zie blz. 834 A; van Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, blz. 858 F; Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, blz. 1707 D; en Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, photo blz. 1822 F, levensbeschrijving blz. 1831 A. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1890 F.)**

G. **DUITSCHLAND. — Ariërparagraaf. - De niet-ariërs en het leger. —**
In het Reichsgesetzblatt is een verordening verschenen op de toelating van niet-ariërs tot den actieven dienst in het leger. Daarin word bepaald, dat de personen, die volgens de wetgeving op de ambtenaren Ariërs zijn, ook ten opzichte van de weermacht als Ariërs gelden. De uitzonderingen echter, voorzien in

de wet op de ambtenaren, gelden niet zonder meer voor de wet op de weermacht.
Personen, die twee ouders van Joodschen bloede hebben, of drie grootouders van Joodschen bloede, worden niet toegelaten tot den actieven dienst. In zooverre zij geschikt zijn om te dienen, worden zij zonder uitzondering ingedeeld bij de reserve 2. Uitzonderingen kunnen voor zoodanige niet-ariërs worden toegelaten, die niet meer dan twee volslagen niet arische grootouders hebben.
De keuring gaat in zijn werk zonder dat gelet wordt op het ras. Een niet-ariër, die geschikt wordt bevonden voor den dienst en ingelijfd wordt bij de reserve 2, kan binnen twee weken na de keuring verzoeken om nochtans bij den actieven weerdienst te worden ingelijfd. Hierover beslist een commissie van officieren. (Reichsgesetzblatt)
(Vorig bericht Ariërparagraaf 1329 F.)

A. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. — Nieuw incident te Walkait. —**
In het Noordwesten van Abessynië, nabij Walkait, heeft een botsing plaats gehad tusschen een Italiaansche en een Abessynische troepenafdeeling, waarbij veertig Italianen en twintig Abessyniërs werden gedood. (Times) **(Vorig bericht blz. 1889 H.)**

B. **DENEMARKEN. — Boerenbetooging. - Eischen.**
Na een betooging waaraan 50.000 boeren uit geheel Denemarken deelnamen, overhandigde op 29 Juli '35 een delegatie van 12 boeren een resolutie aan den Koning, waarin de volgende eischen der Deensche boeren werden kenbaar gemaakt:
1. Waarborging van de productieprijzen voor alle belangrijke landbouwproducten zooals boter, vleesch en graan.
2. Afschaffing van de sedert 1914 ingevoerde belastingen, welke den landbouw belemmeren.
3. Hulp aan vlijtige boeren, die buiten hun schuld in moeilijkheden zijn geraakt, totdat de bedrijven weer rendabel zijn.
Nog denzelfden dag zijn deze wenschen in den ministerraad behandeld.
Naar de minister-president, Stauning, mededeelde, zijn in dit opzicht geen besluiten genomen en ook is geen antwoord op de eischen opgesteld. Stauning verklaarde verder, dat zulke eischen nog nooit door eenige industrie werden gesteld. Het was zeer moeilijk deze in te willigen, wanneer men zich aan de bepalingen der grondwet over eigendomsrecht enz. wilde houden.
Intusschen heeft ook de boeren-commissie stelling genomen in den door de houding van den minister-president ontstanen toestand. In een communiqué zegt zij het volgende:
Nu de minister-president geweigerd heeft mede te werken aan een inwilliging der eischen van den landbouw door den Rijksdag, heeft de commissie overeenkomstig de haar verleende volmachten eenstemmig besloten de voor de doorvoering der eischen noodzakelijke maatregelen te nemen.
(Berlingske Tidende)

C. **NEDERLAND. — Muiterij „Zeven Provinciën". - Luit. v. Boven voor den Marinekrijgsraad. —**
Voor den Marinekrijgsraad te Den Helder heeft op 31 Juli '35 terecht gestaan de luitenant ter zee 2de klasse Van Boven, die als oudste aanwezend officier bij het uitbreken van de muiterij aan boord van „De Zeven Provinciën" het commando over het oorlogsschip had.
De fiscaal mr. D. A. B. Franken heeft tegen den beklaagde geëischt vier maanden gevangenisstraf met aftrek van den in voorloopige hechtenis doorgebrachten tijd en voorts het ontslag van luit. Van Boven uit den militairen dienst. (A. N. P.)
(Vorig bericht Muiterij 1784 I.)

D. **NEDERLAND. — Verdediging van den gulden. - Dr. Colijn's verklaring. —**
Dr. H. Colijn heeft op 31 Juli '35 tegenover den correspondent voor Nederland van de „Agence économique et financière" de volgende verklaring afgelegd:
De politieke crisis is in weinig dagen opgelost. Dank zij de snelle wijze van oplossing dezer crisis is Nederland bewaard gebleven voor een geforceerde devaluatie van den gulden die, ingeval van een langdurig tijdperk van politieke onzekerheid, het economisch leven had kunnen ontwrichten.
De aanvallen tegen den gulden zijn volkomen mislukt en het nieuwe kabinet is vastbesloten het tot dusver gevoerde monetaire beleid voort te zetten.
Wat de internationale economische en financieele vraagstukken betreft, ben ik meer dan ooit de overtuiging toegedaan, waarvan ik herhaalde malen blijk heb gegeven, o.a. op de economische en monetaire conferentie te Londen, dat het eenerzijds absoluut noodzakelijk is ten spoedigste te komen tot herstel van gezonde internationale handels-politieke verhoudingen en anderzijds te komen tot internationale munt-stabilisatie.
De landen zullen in beide opzichten tot overeenstemming moeten geraken.
Ik voeg er aan toe, dat Nederland niet zal aarzelen zijne medewerking te verleenen aan elke ernstige poging op dit gebied, in het bijzonder aan een internationale goed-voorbereide stabilisatie-conferentie. (Agence Economique et Financière)
(Vor. ber. 1890 B; Dr. Colijn 1890 F.)

E. **TENNIS. — Davis Cup 1935. - Engeland slaat de Vereenigde Staten. —**
De Challenge Round tusschen Engeland en de Ver. Staten is door Engeland met 5—0 gewonnen.
(Morning Post) **(Vorig bericht 1886 G.)**

F. **ZUID-AFRIKA. — Nationale Partij. - Beginselprogramma. —**
De Federale Raad van de Nationale Partij heeft zijn beginselprogramma bekend gemaakt. Het is een gewijzigd programma van de oude Nationale Partij, welke met de Zappartij is samengesmolten. Het belangrijkste daarin is artikel 4, dat de nationale zelfstandigheid en onafhankelijkheid behandelt. Dit artikel luidt:
„Die Party grond hom op die ondubbelsinnige erkenning dat Suid-Afrika volgens wet 'n soewerein onafhankelike staat is en dat hy daarom alle regte besit en op eie gesag alle staatsfuncties mag uitoefen wat deur daardie uitdrukking in sy volle internasionale betekenis aangedui word. Artikel 5 gaat voort: Hij onderneem om hierdie onafhankelikheid getrou te handhaaf, om enige vertolking, rigting, optrede of politieke wat daarmee in stryd is of daarop inbreuk maak, met alle geoorloofde middele te bestry en om alle nog bestaande konstitusionele ongerynd-hede te verwyder.
6. Die Partij erken onomwonde die reg van die volk om te eniger tyd as hy dit in die belang van die land ag, sy regeringsvorm langs konstitusionele weg te verander.
7. Die Party is daarvan oortuig dat die republikeinse staatsvorm, afgeskei van die Britse Kroon, hom die beste aanpas by die tradisies, omstandighede en aspirasies van die Suid-Afrikaanse volk en hy sal die republikeinse ideaal daarom beskerm en nastreef. Niemand sal egter lidmaatskap van die Party ontsê word alleen omdat hy geen oortuigde republikein is nie, tensy sy betrokke provinsiale kongres anders besluit.
8. Hy erken dat 'n republiek tot stand gebring kan word alleen op die breë grondslag van die volkswil en met die getroue inagneming van die gelyke taalregte van die twee seksies van die blanke bevolking. In ooreenstemming hiermee lê hy vas dat hierdie konstitusionele verandering tot stand gebring sal word alleen ingevolg 'n spesiale en besliste opdrag daartoe van die volk. (Die Burger)

G. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. —**
Onderstaand overzicht geven wij in verband met de vliegrampen die ons land den laatsten tijd getroffen hebben:
Zondag 6 December 1931: De „Ooievaar" bij Bangkok verongelukt. Aantal dooden: vijf.
Bemanning: gezagvoerder Th. Wiersma; tweede bestuurder J. v. Onlangs; boordwerktuigkundige J. E. W. Kotte. Passagiers: A. Borg (Nederl.) en Baudart (Fr.).
Vrijdag 21 December 1934: De „Uiver" in Syrische woestijn bij Rutbah te pletter geslagen en verbrand. Aantal dooden zeven.
Bemanning: gezagvoerder W. H. O .H. Beekman; mecanicien J. v. Steenbergen; werktuigkundige H. A. Walewijn; marconist G. v. Zadelhoff. Passagiers: D. W. Berretti (Batavia); prof. dr. E. M. Walch (Batavia); J. Th. Kort (Nederland).
Zaterdag 6 April 1935: De „Leeuwerik" in Sauerland (D.) in storm vergaan. Aantal dooden: zeven.
Bemanning: gezagvoerder P. Soer; tweede bestuur-

der E. A. J. Prillewitz; marconist Th. v. d. Klein; boordwerktuigkundige Welman; boordwerktuigkundige Wingelaar. Passagiers: Mr. W. de Vlugt (Nederl.); H. L. A. Briel (Nederl.).
Zondag 14 Juli 1935: De „Kwikstaart" nabij Schiphol verbrand. Aantal dooden: zes.
Bemanning: gezagvoerder H. Silberstein; radiotelegrafist G. Nieboer; leerling werktuigkundige L. J. van Dijk; werktuigkundige G. Bron. Passagiers: J. Newman (Eng.); H. Hodson (Eng.).
Woensdag 17 Juli 1935: De „Maraboe" nabij Boeshir in brand gevlogen. Inzittenden gered.
Zaterdag 20 Juli 1935: De „Gaai" nabij St. Bernardino (Zw.) tegen de bergen te pletter geslagen. Aantal dooden: dertien. (De Tijd) **(Vor. ber. 1882 A.)**

1 AUGUSTUS 1935

A. ZWITSERLAND. — Horloge-industrie. —
De eerste zes maanden van 1935 is de uitvoer van onderdeelen sterk gestegen. Deze ontwikkeling heeft in vakkringen nogal ontstemming gewekt, omdat men vreest, dat de uitvoer van uurwerken hierdoor tenslotte in ernstige mate zal worden belemmerd.
De verbetering in de uurwerk-industrie komt tevens tot uitdrukking in de situatie op de arbeidsmarkt. Het aantal werkzoekenden in dezen tak van industrie bedroeg per ult. Juni 9177 tegen 10.631 aan het begin van 1935 en 16.341 aan het begin van 1933.
De gemiddelde prijs van nikkelen zakhorloges bedroeg in de eerste helft van 1935 frs. 3.74 (v. j. 3.66), van zilveren horloges frs. 14.38 (v. j. 15.77), van gouden horloges frs. 88.49 (v. j. 83.95). Voor armbandhorloges waren de gemiddelde prijzen resp. frs. 6.16 (v. j. 6.31), frs. 13.69 (v. j. 11.31) en frs. 35.50 (v. j. 36.66).
Hoewel de prijsdaling in de verschillende categorieën moet worden toegeschreven aan een vermindering der kwaliteit, kan toch niet over het hoofd worden gezien, dat de aanhoudende prijsdaling voor de industrie noodlottige gevolgen moet hebben. In regeeringskringen houdt men zich op het oogenblik met het probleem bezig, op welke wijze aan dezen toestand een einde zal kunnen worden gemaakt. Bij de vernieuwing van de bestaande conventie op 31 Maart 1936 zal moeten blijken, in hoeverre de gedachte van een stabiliseering der prijzen voortgeschreden is. (Journal de Genève)
(Vorig bericht 1416 C.)

B. NEDERLAND. — De Werkloosheid. —
Bij 1060 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 13 Juli 1935 in totaal 349.457 werkzoekenden ingeschreven, onder wie 332.592 mannen.
Hiervan waren werkloos 331.635 personen, onder wie 319.386 mannen.
Op 29 Juni '35 bedroeg het totaal aantal ingeschrevenen bij een gelijk aantal organen 351.233, onder wie 332.880 werkloozen.
Het aantal werkzoekenden is sedert 29 Juni '35 verminderd met 1776. Het aantal werkloozen met 1245.
(Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering)
(Vorig bericht 1823 B.)

C. WERELDVLOOT. — Vermindering. —
Uit de gegevens in Lloyd's Register Book voor 1935-'36 blijkt, dat in de afgeloopen twaalf maanden de wereld-scheepstonnage in totaal met 690.640 ton is verminderd. In het jaar van Juli 1933 tot einde Juni 1934 bedroeg de vermindering van de wereld-scheepstonnage 2.343.573 ton, zoodat de vermindering in het laatste jaar aanmerkelijk geringer was. De vermindering met in totaal 690.640 ton werd hoofdzakelijk veroorzaakt door de sterke vermindering van de stoom-tonnage, welke met 1.330.640 daalde. De motor-tonnage daarentegen nam nog met 700.165 ton toe. De totale wereld-scheepstonnage bedroeg op 30 Juni '35 dientengevolge nog 64.885.972 ton tegen 65.576.612 ton een jaar tevoren. De landen, die in het afgeloopen jaar het meest tot de vermindering van de wereldvloot bijdroegen, waren Frankrijk, waar de tonnage met 272.917 ton verminderde en Groot-Brittannië en Ierland met een vermindering van 334.503 ton. Het sterkst nam de scheepstonnage toe in Griekenland, n.l. met 203.905 ton, in de Sovjet-Unie met 171.522 ton en in China met 56.546 ton. Dit is grootendeels het gevolg van de groote aankoopen van oude schepen door laatstgenoemde landen.
(Lloyd's Register Book 1935-'36)
(Vorig bericht 1601 E.)

D. FILMKUNST. — De Kribbebijter. —
Op 8 Aug. '35 zal de première plaats vinden van de Nederlandsche film „De Kribbebijter", door N.V. Holfi vervaardigd in de Cinetone-Studio's te Amsterdam en uitgebracht door Universal-Film-Agency. Regie: Herman Kösterlitz en Ernst Winar; aan de camera: Henk Alsem; in de hoofdrollen: Cor Ruys, Louis De Bree, Mary Dresselhuys, Dolly Mollinger, Frits Van Dongen, Louis Borel, August Kiehl, John Gobau.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Filmkunst 1781 F.)**

E. NEDERLAND. — België en Nederland bij oorlogsgevaar. —
Onze Supervisor voor Militaire Zaken, Z.Exc. W. H. v. Terwisga, Luit.-Generaal b. d., zendt ons de volgende aanteekeningen, die wij onverkort opnemen:

Men maakt zich in België blijkbaar bezorgd over de gevaren voor den linkervleugel der verdediging, welke geen natuurlijke beveiliging in het terrein heeft, doch aan Nederland aanleunt. Wat er over verluidt toont eenige onrust ten aanzien van hetgeen Nederland zal doen ingeval van een onverhoedschen aanval van Duitsche zijde, indien van die zijde de neutraliteit van ons land niet zou worden geëerbiedigd.
Veronderstellingen werden (worden) uitgewerkt met betrekking tot de gevolgen van een optreden der Duitschers over Venlo, van hun optreden over Roermond; waarbij gewezen werd (wordt) op de niet versterkte Maas met de daarover liggende vaste bruggen, alsmede op de bestaande of nog komende kanaalovergangen op Nederlandsch gebied.
Wij meenen dat de praktijk zal meebrengen dat, in geval van een optreden als bedoeld werd, er wel geen sprake zal zijn van „Roermond óf Venlo", doch dat dan steeds sprake zal zijn van „Roermond èn Venlo", dat het front zelfs veel breeder moet worden gedacht.
Maar wij meenen ook, dat men zich in België (en ook elders) toch wel moge herinneren, hoe Nederland het allereerst mobiliseerde, na reeds tijdig te voren de maatregelen te hebben getroffen welke zekerheid gaven dat een ongehinderde overtocht over onze bruggen uitgesloten zou zijn.
Onze mobilisatie werd bevolen op 31 Juli en reeds op den 2den Augustus, héél vroeg in den ochtend, marcheerden geheel gemobiliseerde, van alle voertuigen en uitrusting voorziene, regimenten naar de punten welke te voren als hun oorlogsopstelling waren vastgesteld.
Doch reeds een week daarvóór waren bevelen gegeven in verband met de maatregelen ter gereedmaking van hetgeen — na de vredesvoorbereiding — nog noodig was tot het doen springen der rivier-overgangen ingeval van eene, gevaar brengende, nadering van Duitsche troepen.
Hetzelfde zou gebeuren met de bruggen over de groote rivieren in de wegen welke uit het Zuiden naar het hart des lands leiden.
Met de grootste oplettendheid werden door onze Regeering nagegaan de inkomende inlichtingen omtrent de stemmingen enz. aan de andere zijde der grenzen en met groote zorgvuldigheid werd alles gedaan om de mogelijkheid te voorkomen dat, bij een onverhoeds optreden en schending van onze onzijdigheid, onze bruggen onverlet in vreemde handen zouden kunnen vallen.
Reeds vele dagen vóór het eerste werkelijke optreden tusschen elkaar vijandig gezinde mogendheden stonden — bij wijze van spreken — op onze bruggen de mannen met de lont in de hand gereed om de springladingen te ontsteken welke de bruggen afdoende zouden vernielen.
En de toegangen tot de bruggen waren zoodanig bewaakt, dat de mannen die de lont in de hand hadden, niet konden worden overrompeld; dat zij tijdig genoeg gewaarschuwd zouden worden om hun taak te vervullen.
Menschelijkerwijs gesproken was er 100% zekerheid dat een onverhoeds optreden aan onze rivierovergangen zou zijn gestuit en dat een aanvaller nieuwe overgangen zou moeten maken.
Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de maatregelen, welke reeds vele jaren vóór 1914 geheel waren voorbereid en steeds op de hoogte van den tijd werden gehouden door onzen Generalen Staf, en die in 1914 geheel doelmatig zijn uitgevoerd geworden, in de toekomst niet even doeltreffend zullen worden toegepast.
Het schijnt nuttig dat het Nederlandsche volk en ook het bevriende buitenland omtrent het bovenstaande nog even worde ingelicht, opdat een iegelijk daardoor ten aanzien van onze houding, ten volle zij gerustgesteld. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Z. Exc. W. H. v. Terwisga 882 B.)

F. PROF. DR. F. VENING MEINESZ. — Voorloopige conclusie. —
In zijn op 31 Juli '35 te Soerabaja gehouden lezing stelde prof. Vening Meinesz als voorloopige conclusie van zijn onderzoekingen aan boord van de K XVIII vast, dat de aarde afwijkingen van den evenwichtsvorm vertoont, welke zou moeten zijn ontstaan door aswenteling en onderlinge massa-samentrekkingen. Een verdere conclusie is, dat de aarde nog niet geheel in evenwicht is. De zwaartekracht op zee is algemeen grooter dan op de continenten, dus er bestaat een systematische evenwichtsverbreking in den opbouw van de aarde. De verklaring der theorie is: de wentelstroomen in substratum worden veroorzaakt door grootere radio-activiteit in de dikke continent-aardkorst. Deze wentelstroomen rijzen onder de continenten en dalen onder de oceanen. (Aneta)
(Vor. ber. Prof. Vening Meinesz 1571 F.)

2 AUGUSTUS 1935

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland, Chili en Turkije. —

De stand der clearing per 31 Juli 1935:

Met Duitschland:

1. Stortingen in Nederland	ƒ 128.457.400
waarvan bestemd voor:	
a) Achterstallige vorderingen	20.173.500
b) Rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte; Rentetransfer	14.814.000
c) vrije rekening Reichsbank	5.142.800
d) nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	88.327.100
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen) (inclusief saldo 1934 ad ƒ 11.501.466)	121.770.000
3. Uitbetalingen in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1.d)	85.717.200
Laatst uitbetaald nummer van storting 94264.	
4. Speciale verrekening	
a) Stortingen in Nederland tegen afgifte van reischèques	1.430.200
b) Uitbetalingen in Nederland	550.000

Met Chili (Clearingrekening A)

1. Stortingen in Nederland	ƒ 294.533
2. Stortingen in Chili	469.880
3. Uitbetalingen in Nederland	289.224
4. Tot de Clearing toegelaten Nederl. vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Banco Central de Chili werd ontvangen	42.999
5. In particuliere compensatie toegelaten	105.432
Laatst uitbetaald nummer van storting 176	

Met Turkije

1. Stortingen in Nederland	ƒ 491.693
waarvan bestemd voor:	
a) vrije rekening Turksche Centrale Bank	147.508
b) onder Clearing vallende vorderingen	344.185
2. Stortingen in Turkije (inclusief saldo 1934 ad ƒ 302.323)	2.048.418
3. Uitbetalingen in Nederland	332.886
4. Tot de Clearing toegelaten Nederl. vorderingen, waarvan nog geen bericht van storting bij de Turksche Centrale Bank werd ontvangen	331.504
Laatst uitbetaald nummer van storting 655	

(Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht 1861 F.)

B. NEDERLAND. — Handel met Denemarken. —

In verband met de moeilijkheden in de handelsverhoudingen met Denemarken, wordt men ingang van 1 Augustus '35 de Deensche invoer in Nederland niet meer behandeld op basis van de in Januari 1935 gemaakte afspraak, doch zullen in plaats daarvan autonome contingenten gelden.

Onze handelsbalans met Denemarken, welke steeds actief is geweest, is ten gevolge van de maatregelen en restricties, door de Deensche regeering genomen, veranderd in een voor Nederland nadeelige balans.

(Politiken - A. N. P.) **(Vor. ber. 1702 G.)**

C. NEDERLAND. — Handel met Sovjet-Rusland. —

In de eerste 6 maanden van 1935 stegen de bestellingen van Rusland in Nederland tot ƒ 15.590.000, vergeleken met ƒ 12.900.000 in dezelfde periode van 1934.

Vooral sterk stegen, vergeleken met 1934, de bestellingen aan de Nederlandsche scheepsbouwindustrie. Er werden drie zeeschepen voor houttransport, zeven zeesleepbooten en twee baggermachines besteld. Met inbegrip van de uitgaven voor reparaties en uitrustingen en den aankoop van gebruikte schepen beloopt het totaal der aankoopen van schepen e.d. ƒ 8.100.000.

De bestellingen van machines, meetinstrumenten, toestellen, enz. stegen tot een bedrag van ongeveer ƒ 460.000.

De aankoopen van koloniale waren (rubber, tin en thee) bereikten een bedrag van ongeveer ƒ 6.450.000.

Slechts een deel van bovengenoemde bestellingen doet nog zijn invloed gelden op het totaal van den Nederlandschen uitvoer naar Rusland voor de eerste zes maanden van 1935, aangezien de groote scheepsbouwopdrachten eerst in de tweede helft van 1935 en later zullen kunnen worden afgeleverd en een belangrijk deel van de koloniale producten niet compareert in de exportstatistiek, maar in die van den doorvoerhandel.

De cijfers van de Nederlandsche in- en uitvoerstatistiek voor den handel met de Sovjet-Unie zijn:

	1e halfj. 1935	1e halfj. 1934
	(in duizenden guldens)	
Invoer uit Rusland naar Nederland	4918	9952
Uitvoer uit Nederland naar Rusland	5800	3507

Bij de bovenstaande exportcijfers zouden nog gerekend moeten worden uit de Nederlandsche statistiek voor doorvoerhandel en entrepotverkeer 1001 ton cacaoboonen, 5508 ton rubber en 99 ton thee. (De Telegraaf)

(Vorig bericht 1807 B.)

D. NEDERLAND. — Kabinet-Colijn. - Persstemmen.

Het **Algemeen Handelsblad** schrijft:

Ongetwijfeld ware het voor velen thans veel gemakkelijker en voor hun gevoel veel bevredigender om baloorig in de oppositie te gaan, liever dan binnen redelijke grenzen een offer te brengen voor een gemeenschappelijke werkbasis. Maar het landsbelang vraagt thans, naar onze overtuiging, een andere houding. Men mag verwachten, dat die houding ook bij de katholieken, althans bij hun leiders, nu zij een roomsch-roode combinatie niet hebben aangedurfd, aanwezig zal zijn.

Het **Vaderland** schrijft:

Het lijdt geen twijfel, dat dr. Colijn, bij de vorming van zijn nieuwe Kabinet, heeft getracht met de Roomsch-Katholieken tot een zeker vergelijk te komen, hetwelk conflicten als dat van de vorige week zooveel mogelijk voorkomt. De te verwachten voordracht aan H. M. de Koningin tot benoeming van een vierden Roomsch-Katholieken minister is een duidelijke aanwijzing in deze richting.

De **Nieuwe Rotterdamsche Courant** schrijft:

Van een beginselloos beleid en een gedeelde verantwoordelijkheid tusschen de regeering en een der partijen verwachten wij weinig goeds. Ook al behoudt dr. Colijn daarbij de algemeene leiding van het kabinet, het regeeringsbeleid is hem dan toch voor een deel uit de handen gewrongen.

Het **Volk** schrijft:

De crisispolitiek-Colijn, waarvan ons volk de wrange vruchten dagelijks te verteren krijgt, is weer aan bod, voorloopig. De heer Colijn heeft één slag gemaakt, doch daarmede heeft hij het spel nog niet gewonnen.

De **Maasbode** schrijft:

Wij hebben dit conflict niet gewenscht — integendeel! Maar nu het er eenmaal is, moet het op een behoorlijke wijze worden opgelost. Een oplossing, die het conflict zelfs in latenten vorm zou laten voortduren, is geen oplossing. Wij hopen, dat bij het eerste contact met de Kamer zal blijken, dat er werkelijk in den vollen zin van het woord van een oplossing mag worden gesproken.

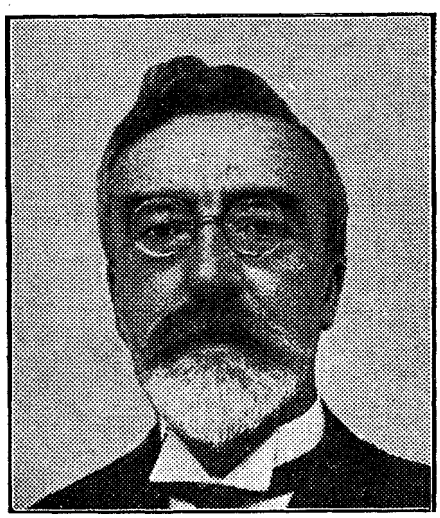

Prof. mr. P. J. M. Aalberse

De **Tijd** schrijft:

De formatie van het nieuwe Kabinet-Colijn had gelukkiger kunnen uitvallen. Maar hoe onbevredigend ze voor het oogenblik schijnt, ze was noodzakelijk voor den overgang naar den nieuwen koers. Het is weinig waarschijnlijk, dat de gereconstrueerde regeering op den koers van het verleden vaart. Daar ze onderhandelde met degenen, die het eerste Kabinet-Colijn ten val brachten, en ze ernstige pogingen deed om het vertrouwen te herstellen met die fractie, zonder welke ze verklaarde niet te kunnen en willen regeeren, moeten we aannemen, dat ze in de wijziging van haar beleid voldoende concessies heeft gedaan om een voorloopig redres van dit vertrouwen te rechtvaardigen.

De **Standaard** schrijft:

Gelet op 's lands belang verheugen ook wij ons over het slagen van dr. Colijn, al verhelen wij ons niet, dat er eveneens velen zijn, die hun ontevredenheid over deze oplossing van de crisis luide zullen verkondigen.

Zoowel met het oog op de zaak zelf, als op de te verwachten oppositie zal iedereen het hiermede eens zijn, dat dr. Colijn opnieuw een zeer moeilijke, hoogst verantwoordelijke en uiterst ondankbare taak op zich heeft genomen.

Dat in het nieuwe ministerie-Colijn alle ministers uit het demissionnaire kabinet zitting hebben, bewijst meer dan vele woorden, hoe goed de verhoudingen waren en zijn tusschen dr. Colijn en zijn medewerkers.

(Vorig bericht 1890 F.; Prof. Aalberse 1889 E.)

E. DANZIG. — Douanegrens Danzig—Oost-Pruisen vervallen. —

De economische strijd welke sinds de invoering der valuta-restricties door Danzig tusschen de Vrije stad

en Polen wordt gevoerd, heeft thans tot een buitengewoon ernstige situatie geleid.
De Senaat van Danzig heeft namelijk op 1 Aug. den president dr. Greiser uitgebreide volmachten verleend, om de verzorging der bevolking met levensmiddelen en andere noodzakelijke producten te verzekeren.
Op grond van deze volmachten heeft dr. Greiser den douanebeambten opdracht gegeven alle bedoelde producten vrij van invoerrechten tot het gebied van Danzig toe te laten.
Deze maatregel beteekent, dat Danzig de douanegrens met Oost-Pruisen heeft laten vervallen.
Door aldus op te treden heeft de regeering van Danzig zich niet gestoord aan de conventie van November 1930 met Polen, waarin bepaald wordt, dat Danzig de douane-maatregelen zal toepassen onder contrôle van de Poolsche douane-autoriteiten.
Een officieel communiqué tracht de huidige actie te verklaren op grond van het feit, dat de economische situatie in Danzig een crisis doormaakt, zooals men nog nooit te voren heeft ondervonden.
De blaam wordt geworpen op een decreet uitgevaardigd door den Poolschen minister van Financiën op 17 Juli '35, waarvan de douane-inspectie van alle goederen welke door de haven van Danzig passeeren doch welke voor Polen bestemd zijn uit de handen van douane-autoriteiten van Danzig is genomen en waarbij hoeveelheden goederen in verschillende Poolsche steden werden geconfisqueerd.
Het communiqué zegt evenwel niet, dat het bedoelde Poolsche decreet slechts een antwoord was op de valutabeperking welke naar Duitsch model was opgesteld en waardoor de handel met Polen geheel was ontwricht en een chaotische toestand in de haven was ontstaan. (Gazeta Gdanska)

A. **INTERNATIONALE SAMENWERKING. — Internationale Liberale Conferentie. —**
Onder voorzitterschap van professor Ramsay Muir, president van de Nationale Liberale Federatie, is op 30 Juli in het gebouw van de Nationale Liberale Club te Londen de conferentie begonnen van de Internationale Entente van democratische en radicale partijen. Vertegenwoordigd waren Groot-Brittannië, Denemarken, Finland, Frankrijk, Griekenland, Hongarije, Nederland, Polen, Roemenië, Zweden en Amerika. De Nederlandsche afvaardiging bestond uit den heer Th. M. Ketelaar, vice-president van de Entente, Mevr. Ketelaar—Van Gogh, den heer L. G. van Dam, secretaris van de Vrijzinnig Democratische partij en den heer Sidney J. v. d. Berg, oud-bestuurslid van dezelfde partij.
De conferentie werd op 31 Juli beëindigd, nadat de volgende motie, ingediend door den president van de Internationale Entente, Ivar Berendsen, uit Denemarken, met algemeene stemmen was aangenomen:
De elfde conferentie van de Internationale Entente van liberale en radicale partijen, gehouden te Londen,
gehoord de rapporten en besprekingen over de economische problemen en de huidige wereldepressie,
van oordeel zijnde, dat beperkende maatregelen, die den internationalen handel van alle kanten belemmeren, hetzij door tariefsbarrières en contingenteeringen, of door de monetaire instabiliteit, een economischen oorlog beteekenen,
verder van oordeel zijnde, dat dit aan banden leggen van den handel en de algemeene instabiliteit het gevolg hebben, dat het vertrouwen wordt vernietigd en een toestand van groot economisch en sociaal gevaar wordt geschapen,
roept de afgevaardigden van die landen, welke in de Entente vertegenwoordigd zijn, op bij hun regeeringen aan te dringen op stabiliseering van de muntstelsels en op een zoo spoedig mogelijk opheffen van die beperkingen in den internationalen handel.
(Alg. Handelsblad.)
(Vor. ber. Int. Samenwerking 1884 D.)

3 AUGUSTUS 1935

B. **NEDERLAND. — Handels- en Clearingverdrag met Italië. —**
Dezer dagen is een aanvullende handelsovereenkomst en een clearingovereenkomst tusschen Nederland en Italië geteekend. Beide overeenkomsten treden 1 Aug. in werking.
De aanvullende handelsovereenkomst is met terugwerkende kracht tot 1 Juli 1935; de overeenkomsten blijven van kracht tot 30 Juni 1936 met mogelijkheid van stilzwijgende verlenging. De aanvullende handelsovereenkomst treedt in de plaats van de contingenteeringsregeling van 1 Maart 1934. Het handelsverdrag van 1 Maart 1934 blijft overigens van kracht.
Voor den invoer in Italië van Nederlandsche zoowel als van Ned.-Indische, Surinaamsche en Curaçaosche artikelen zijn voor de periode 1 Juli 1935 tot 30 Juni 1936 contingenten vastgesteld, welke in het algemeen gelijk zijn aan 100% van den invoer gedurende 1934.
Met het oog op de betalingsmogelijkheden moest evenwel voor bepaalde Nederlandsche artikelen met minder dan 100% van den invoer van 1934 genoegen worden genomen.
Tegenover deze regeling voor den invoer in Italië zijn door de Nederlandsche regeering aan Italië contingenten toegekend voor den invoer in Nederland en Ned. Oost-Indië.
Bij de vaststelling van den omvang der handelsbewegingen tusschen de beide landen is men er van uitgegaan, dat de betalingen door de goederenleveringen over en weer gewaarborgd zullen worden, waartoe deze over een clearing zullen worden geleid. Daarbij zal Italië voor zoover betreft het handelsverkeer met de overzeesche gebieden tot een zeker maximum een passief saldo aanvaarden, voor welker afwikkeling het de noodige vrije deviezen beschikbaar zal stellen.
Krachtens de clearingovereenkomst met Italië wordt de clearingkoers wekelijks door het Nederlandsch Clearinginstituut en het Instituto Nazionale per i cambi con l'Estero te Rome gezamenlijk vastgesteld. Eerste clearingkoers geldende tot en met 10 Aug. 1935 bedraagt 12.12. (Alg. Handelsblad) **(1864 B.)**

C. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 3 Augustus '35 haar tarieven over de geheele linie met 1% verlaagd. Het wisseldisconto bedraagt dus 5%, terwijl het promessendisconto, het disconto voor beleeningen op goederen en voorschotten in rekeningcourant 5½% bedraagt.
Hieronder volgt een vergelijkingsstaatje van de jongste disconto-wijzigingen van De Nederlandsche Bank:

5 April	verhoogd van	2 %	tot	3½%.
10 April	verhoogd van	3½%	tot	4½%.
16 Mei	verlaagd van	4½%	tot	4 %.
31 Mei	verhoogd van	4 %	tot	5 %.
26 Juni	verlaagd van	5 %	tot	4 %.
5 Juli	verlaagd van	4 %	tot	3½%.
18 Juli	verlaagd van	3½%	tot	3 %.
25 Juli	verhoogd van	3 %	tot	5 %.
26 Juli	verhoogd van	5 %	tot	6 %.
3 Aug.	verlaagd van	6 %	tot	5 %.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1888 B.)**

D. **NEDERLAND. — Radiorede van Minister-president dr. H. Colijn. —**
De minister-president, minister van Koloniën en minister van Defensie a.i., dr. H. Colijn, heeft op 2 Augustus '35 naar aanleiding van de jongste politieke gebeurtenissen een radio-rede gehouden.
De eerste aanleiding tot het spreken van een kort woord tot het Nederlandsche volk, aldus Dr. Colijn, is van geheel persoonlijken aard. In den loop der laatste dagen zijn mij zoo overstelpend veel blijken van belangstelling en medeleven toegestroomd, dat ik geen anderen uitweg zag om mijn dankbaarheid daarvoor kenbaar te maken dan door middel van de radio.
De tweede oorzaak voor mijn spreken ligt in mijn wensch om mijnerzijds een woord van aanmoediging te doen hooren en om aan te sporen tot ongebroken volharding.
Dat de economische toestand ten onzent, ofschoon steeds nog beter dan in vele andere landen, slecht te noemen is, dat weten wij wel. Het is volstrekt onnoodig daarover in den breede uit te wijden. De ommekeer in het internationale ruilverkeer van goederen, die bezig is zich te voltrekken, heeft voor alle landen nog niets dan verarming opgeleverd en de pogingen, om door nationale maatregelen de verloren welvaart te herwinnen, hebben overal gefaald en kunnen ook niet tot resultaat hebben, dat datgene wat verloren ging, weer in vollen omvang terugkeert.
Maar dit kan en mag niet beteekenen, dat wij tegenover deze feiten een houding van stille berusting zonder actie zouden aannemen. Wel moet de mensch berustend aanvaarden wat Hooger macht ten slotte over ons levenslot beschikt, maar daarnaast staat de even gebiedende eisch, dat wij de gaven en

krachten, ons geschonken, tot het uiterste moeten inspannen om dreigende gevaren voor wat bestaat af te weren en om nieuwe welvaartsmogelijkheden op te sporen. In het Ora et Labora, in het bidden en werken ligt de verheven harmonie tusschen het bestel Gods en de taak van den mensch.

De taak der Regeering — Zóó moet men ook de taak van de regeering zien.

De Regeering van Nederland kan de wereld niet dwingen om andere wegen in te slaan dan in de laatste jaren gevolgd werden. Zij kan slechts trachten zich zoo goed mogelijk te verweren tegen de schadelijke gevolgen van maatregelen door het buitenland genomen. Dat heeft ze dan ook gedaan.

Zij heeft dat gedaan door een uitgebreid stelsel van contingenteeringen in het belang der binnenlandsche Nijverheid. Zij heeft dit gedaan door krachtigen steun te verleenen aan onzen akkerbouw, door ook de veehouderij en den tuinbouw, benevens allerlei andere bronnen van volkswelvaart de helpende hand toe te steken. Honderden millioenen guldens per jaar moesten en moeten daarvoor door het Nederlandsche volk worden opgebracht boven de belastingen, die het moet opbrengen.

Aan dit alles wordt niet te kort gedaan door de klachten, die er wel eens rijzen over de uitvoering van de regeeringsmaatregelen, dat is van tweede orde. Als er ernstige fouten zijn of worden gemaakt, dan moeten die uit den weg worden geruimd en zullen ze ook uit den weg worden geruimd.

Hoofdzaak is, dat de regeering gedaan heeft, wat te doen was om een onbelemmerde inzinking van de welvaartsbronnen van ons volk uit te sluiten.

Wat staat er meer te doen? De vraag is nu wat daarenboven kan worden gedaan teneinde de welvaart te vergrooten. Aan adviezen daarvoor is geen gebrek.

Twee denkbeelden zijn er, die ernstig onderzoek en zorgvuldige overweging eischen. Het zijn het verlangen naar uitvoering van meer Openbare Werken en naar verdere industrialisatie van ons land.

In beginsel is hier eigenlijk geen verschil van meening. Dat verschil treedt eerst aan den dag als men toekomt aan de vraag hoever men daarmee gaan moet.

De openbare werken, die men gaat uitvoeren moeten natuurlijk nut afwerpen. Maar als men daaraan vasthoudt dan blijkt wel spoedig, dat de keuze niet zoo ruim is als velen wel meenen. Nederland is de laatste kwarteeuw gul geweest met den aanleg van openbare werken. Vele honderden millioenen zijn daarvoor uitgegeven en zelfs is in de verloopen drie jaar nog rond 30 millioen per jaar aan zulke werken besteed, ongeacht wat voor werkverschaffing uitgegeven is. Daarbij komt dan de 60 millioen voor het werkfonds, die een jaar geleden toegestaan werden, en die thans reeds nagenoeg geheel een bestemming hebben. Zoodra deze 60 millioen geheel uitgeput zijn, zullen nieuwe gelden aangevraagd worden, maar het aantal nuttige werken wordt natuurlijk daardoor voortdurend kleiner en is reeds thans niet zoo heel groot meer. Terwijl bovendien ook gelet moet worden op de vraag of het geld er voor te krijgen is.

Industrialisatie — Dan is er de tweede gedachte: meerdere industrialisatie.

Dat vraagstuk is door den nieuwen Minister van Economische Zaken in onderzoek genomen. Vol energie is hij met dien arbeid begonnen en mijn persoonlijke steun zoowel als die van het geheele Kabinet is hem verzekerd.

Profetie over de resultaten laat ik achterwege, want dit probleem heeft vele zijden. Ik denk aan de rendabiliteit dier op te richten industrieën en aan den invloed die vermindering van invoer hebben kan op onzen uitvoer nu alle landen — en dit in toenemende mate — aansturen op een sluitende handelsbalans, d.w.z. dat zij van ons niet meer willen koopen dan wij van hen koopen. Ik denk ook aan den invloed op bestaande industrieën en derzelver afzetmogelijkheden. Dat alles moet onderzocht en overwogen worden en een onmiddellijk resultaat, zichtbaar in rookende fabrieksschoorsteenen is dus niet te verwachten. Het denkbeeld zelf verdient echter met grooten ernst en energie te worden behandeld.

Conflict Kamer en Kabinet — Maar, zoo zal men vragen, kan de regeering wel de plannen volbrengen die zij zich heeft voorgesteld. Ook daarover wil ik iets zeggen, omdat mij uit de Pers blijkt, dat er over de positie van het Kabinet eenige verwarring heerscht.

Ik heb toch gezien, dat de vraag gesteld wordt: Is het conflict tusschen Kabinet en Kamer, althans het Kabinet en één der Kamerfracties, nu opgelost of niet.

Zóó is de vraag stellig niet juist geformuleerd. Want dit Kabinet, dat een nieuw Kabinet is, al zitten de vorige ministers er allen in — dit Kabinet heeft geen conflict met de Kamer of met een der Kamerfracties. Dat kan zelfs niet want ze hebben elkaar nog niet ontmoet.

Men zou de vraag in elk geval zóó moeten formuleeren: bestaat er gevaar, dat tusschen het nieuwe Kabinet en de Kamer een gelijksoortig conflict zal ontstaan als ontstaan is tijdens het bewind van het vorige Kabinet.

Op die vraag is met volkomen zekerheid geen antwoord te geven, omdat het Kabinet niet parlementair maar extra-parlementair is.

Bij de vorming van een parlementair Kabinet ontwerpt de formateur een regeeringsprogram, legt dit over aan sommige Kamerfracties in gedachtenwisseling. Komt de formateur met de fracties tot overeenstemming, dan heeft hij een redelijke zekerheid, dat zijn plannen den steun dier fracties zullen ontvangen. Zijn Kabinet is dan een Kabinet, dat men parlementair pleegt te noemen.

De formateur van een extra-parlementair kabinet houdt evenwel geen besprekingen met Kamerfracties. Zou hij met één dezer fracties in onderhandeling treden over bepaalde punten, dan zou hij het met alle daarvoor in aanmerking komende fracties, op wier steun hij hoopt, moeten doen. Deze methode was echter bij de jongste formatie uitgesloten, omdat ze reeds beproefd . . . . . en mislukt was.

De formateur van een extra-parlementair Kabinet heeft dus nimmer vooraf zekerheid dat zijn program instemming vindt bij de Kamer. Hij heeft slechts zijn eigen inzicht tot gids, een inzicht dat natuurlijk den invloed ondergaat van de indrukken die hij ontvangt uit de besprekingen met bepaalde personen. Zekerheid van steun heeft hij echter nimmer, dus ook thans niet.

Kalm afwachten maar — Men zal dus moeten afwachten wat de ontmoeting tusschen Kamer en Kabinet zal opleveren.

Twee factoren zijn op het resultaat van die ontmoeting thans van invloed. De eerste is, dat er bij de poging van den heer Aalberse is gebleken, dat de vorming van een Kabinet op een gemeenschappelijk program niet mogelijk is; tusschen de zes groote fracties niet, wegens gemis aan overeenstemmend inzicht, tusschen de Socialisten en Roomsch-Katholieken niet omdat de laatstgenoemden die combinatie niet wenschen.

De tweede factor wordt gevormd door het program waarmee het extra-parlementaire Kabinet straks op den derden Dinsdag van September voor de Kamer verschijnt. Die beide factoren moeten natuurlijk invloed oefenen op de houding die de Kamergroepen tegenover het Kabinet zullen aannemen.

Rustig wacht het Kabinet die ontmoeting met de Kamer af en het vertrouwt, dat samenwerking mogelijk zal blijken. Anders had het zijn taak niet aanvaard. Met name mag worden aangenomen, dat de maatregelen tot herstel van 's Lands financiën op tijd tot stand zullen komen.

Ik zou nu aan het Nederlandsche volk den raad willen geven gelijke rust te betrachten. Niets werkt schadelijker dan een zenuwachtige stemming. Er zijn waarlijk al genoeg spanningen. Men behoeft ze niet onnoodig te vermeerderen.

Regeering zal muntpariteit verdedigen — Die rust betrachtte men ook op ander terrein.

Al dadelijk op monetair gebied. Is er nu nog niet genoeg leergeld betaald met de telkens weer voorkomende speculatieve vlucht van de eene geldsoort in de andere? Wat ik dezer dagen in een interview met den vertegenwoordiger van een Fransch orgaan gezegd heb herhaal ik thans nog eens: de Regeering zal onze muntpariteit tot het uiterste verdedigen. Het Nederlandsche volk heeft het lot van den gulden zelf in de hand. Als men rustig blijft gebeurt er niets, dat die pariteit verstoren kan.

Maar ook geldt die raad voor schrikachtige hypothecaire crediteuren, die, uit angst voor een ingediend wetsontwerp, waarover het overleg tusschen Kamer en Regeering zelfs nog niet begonnen is, hier en daar al met executies beginnen te dreigen.

Rust is ook gewenscht waar het geldt allerlei geruchten over personen, die van de waarheid even ver verwijderd zijn als de Noordpool van de Zuidpool. Om slechts een enkel voorbeeld te noemen: ik zelf zou, zoo wordt rondverteld 140 hofsteden hebben gekocht en 400 woonhuizen, uit vrees voor devaluatie. Ik heb nimmer ook maar één enkele hofstede bezeten en bezit er nog geen. De 400 huizen moeten tot 3 worden teruggebracht en die bezit ik al 10 jaar.

Dergelijke verhalen — en ik noemde er maar een paar — ondermijnen de autoriteit van de Regeering en roepen gevoelens op die schadelijk zijn voor den goeden gang van zaken en voor het vertrouwen in het land.

Zonder rust geen zelfbeheersching en zonder zelfbeheersching is vastberadenheid niet mogelijk. Als men zich telkens laat opschrikken door allerlei onwaardige verzinsels of door ongefundeerde geruchten dan ontbreekt de hoofdvoorwaarde voor het weerstaan van de slagen die ons treffen.

Onze tijd is een ongemeen moeilijke. En het nu levend geslacht, dat grootendeels opgegroeid is in dagen van voorspoed en dat nu te staan komt voor nijpende zorgen en soms nog erger, kromt zich onder den tegenspoed en ziet vaak geen uitkomst.

Toch bedenke men, dat ons volk heel wat zwaarder tijden heeft gekend, rampen en tegenspoeden heeft doorstaan waartegenover die van onzen tijd weer verbleeken.

Ook dezen tijd zullen we met Gods hulp doorkomen als het volk onderling zich niet verbijt en vereet; als het leert verstaan, dat tweedracht een volk verscheurt, dat alleen eendracht sterk maakt. Niet de eendracht die alle verschil wil uitwisschen, maar de eendracht die geboren wordt uit den wil van allen, zonder onderscheid van kerkelijke gezindheid of politiek belijden om het gemeenschappelijk Vaderland gezamenlijk te stutten. Daarvoor is voor allen noodig om de tanden op elkaar te zetten en vastberaden te volharden in de taak die ieder onzer van Gods wege te vervullen kreeg op de hem toegewezen plaats. En aan die ontembare volharding pare zich dan het ootmoedig belijden uit ons volkslied:

Mijn Schild ende betrouwen
Zijt Gij o God mijn Heer
Op U zoo wil ik bouwen
Verlaat mij nimmermeer!

(Alg. Handelsblad - Maasbode - N. R. Crt. - Telegraaf - De Tijd)

(Vorig bericht Dr. H. Colijn 1892 D.)

4 AUGUSTUS 1935

A. **NEDERLAND. — Kabinet Colijn. - Soc. Democr. Tweede Kamerfractie over houding van het Kabinet.** De sociaal-democratische Tweede Kamerfractie heeft op 2 Aug. '35 een vergadering gehouden ter bespreking van den politieken toestand. Na afloop werd het volgende communiqué uitgegeven:

De fractie stelde met bevreemding vast, dat, nu het Kabinet-Colijn, dat in de Tweede Kamer geen voldoenden grondslag had overgehouden, vrijwel onveranderd is teruggekeerd, dit Kabinet geen behoefte

gevoelt, om terstond voor de volksvertegenwoordiging een regeeringsverklaring af te leggen, en dat de Minister-president meent te kunnen volstaan met een radio-rede, zoodat het Kabinet zich kennelijk aan een debat met de volksvertegenwoordiging voorloopig onttrekt.
De fractie overwoog dat binnenkort ook voor de regeering de noodzaak zal blijken tot voortzetting van het parlementaire overleg over onderscheidene aanhangige wetsontwerpen en dat aan zoodanig overleg onvermijdelijk een uiteenzetting van het door het nieuw opgetreden Kabinet te voeren beleid dient voorafte gaan, in verband waarmede zij voor het oogenblik geen aanleiding ziet het initiatief te nemen tot het doen bijeenroepen van de Kamer.
Een zoodanig initiatief toch zou, naar haar oordeel, veeleer op den weg der katholieke Kamerfractie liggen, waar immers gebleken is, dat het Kabinet is opgetreden, niettegenstaande den formateur was medegedeeld, dat het vertrouwen der katholieke Kamerfractie niet was hersteld. (Het Volk)
(Vorig bericht Kabinet 1894 D.)

A. **VOLKENBOND. — Italiaansch-Abessynisch conflict. - Resoluties. —**
De zeven en tachtigste zitting van den Volkenbondsraad is op 3 Aug. '35 gesloten.
De Engelsche, de Italiaansche en de Fransche delegatie hebben, voor den aanvang van de slotzitting van den Volkenbondsraad het volgende communiqué uitgegeven:
„De vertegenwoordigers van de regeering van het Vereenigd Koninkrijk, Frankrijk en Italië, te Genève bijeen op den eersten Augustus 1935, overwegende, dat genoemde drie mogendheden de onderteekenaars zijn van de regeling van 13 December 1906 inzake Abessynië, hebben zich reeds bereid verklaard, onderling besprekingen te voeren voor het vergemakkelijken van de regeling der tusschen Italië en Abessynië bestaande geschillen.
Zij zijn overeengekomen, binnen den kortst mogelijken tijd met deze besprekingen aan te vangen."
De Abessynische regeering had een goedkeurend antwoord op het door Laval, Eden en Aloisi getroffen accoord, gezonden.
Litwinoff opende daarna een raadsbijeenkomst en memoreerde dat de Volkenbondsraad op 31 Juli '35 zijn goedkeuring eraan geschonken had, dat Laval en Eden bemiddelingspogingen zouden aanwenden.
Als gevolg hiervan werden thans twee resoluties aan de toestemming van den Volkenbondsraad onderworpen. Litwinoff las deze resoluties voor.
De eerste resolutie betreft de voortzetting der verzoenings- en arbitrageprocedure overeenkomstig het verdrag van 1928. De Volkenbondsraad spreekt hierin als zijn oordeel uit, dat de arbiters niet hebben na te gaan, welke staat de souvereiniteit over Oeal Oeal heeft. Intusschen zullen de arbiters de bevoegdheid hebben bij de beoordeeling der incidenten in aanmerking te nemen de overtuiging die de partijen ten opzichte van dit punt hadden.
De raad neemt in deze resolutie bovendien acte van de verklaringen van de vertegenwoordigers van Italië en Abessynië, dat zij beiden den wil hebben tot voortzetting van de arbitrage en dat de vier leden der verzoenings- en arbitragecommissie onmiddellijk een vijfde lid zullen benoemen.
De raad spreekt tenslotte zijn vertrouwen uit, dat deze procedure voor 1 September tot de definitieve regeling van het geschil van Oeal Oeal zal hebben geleid.
In de tweede resolutie, verklaart de Volkenbondsraad, dat hij in ieder geval op 4 September weder zal bijeenkomen voor een algemeen onderzoek van de verschillende zijden der betrekkingen tusschen Italië en Abessynië. (Agenzia Stefani)
(Vorig bericht 1892 A.; Volkenbond 1889 H.)

5 AUGUSTUS 1935

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Louis Bromfield — The Man who had everything. (Harper's New York, 1935)
Josephine Johnson — Now in November. (Victor Gollancz, 1935)
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul — La Croix sur la Bure. (Les Editions de Belgique, Bruxelles 1935)
Duitsch: Joachim Barckhausen — „Das gelbe Weltreich", Lebensgeschichte einer Macht. (Buch- und Tiefdruck Ges.m.b.H. Berlin SW 19)
E. W. Fischer — Die Siegelmarke, eine Hofgeschichte. (Universitas, Berlin 1935)
Engelsch: Denis Mackail — The Wedding. (Hodder and Stoughton)
Joseph O'Neill — Land under England. (Gollancz, 1935)
Frank Pollard — East Indiaman. (Constable)
Fransch: A. de Chateaubriant — La Meute. (Aux Editions Grasset)
Paul Morand — Rond-Point des Champs-Elysées. (Grasset 1935)
Italiaansch: Mario Soldati — America, primo Amore. (Bemporad, Firenze 1935)
Nederlandsch: Wolfgang Langhoff — De Veensoldaten, uit 't Duitsch vertaald (Een onpolitiek feitenrelaas van 13 maanden concentratiekamp). (Uitgeverij Contact, Amsterdam)
W. C. M. E. van Leeuwen — Naturalisme en Romantiek, Proza en Kritiek in Nederland sinds 1880, met bloemlezing. (Wolters, Groningen)
Portugeesch: Alves de Azevedo — Figuras Contemporâneas. (Livraria Peninsular Editora, Lisboa)
Spaansch: Ramiro Ledesma Ramos — Discurso à las juventudes de España. (Editorial España 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1889 G.)**

C. **ENGELAND. — Britsch-Indische grondwet van kracht. —**
De wet op de Indische constitutie heeft 2 Aug. '35 de koninklijke goedkeuring verworven en is daarmede van kracht geworden.
Algemeen is men van meening dat de Indië-wet voor Indië de mogelijkheid schept op den duur den Dominion Status op voet van gelijkheid met de overige Britsche dominions Canada, Australië, Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland te verkrijgen. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht 1887 B.)

D. **DANZIG. — Conflict met Polen. —**
Naar aanleiding van de nota van de Danzigsche regeering, in antwoord op de vertoogen van Papee, den Poolschen vertegenwoordiger, die geprotesteerd heeft tegen de vrijstelling van invoerrechten van levensmiddelen e.d., die te Danzig worden ingevoerd, schrijft de officieuze Gazeta Polska, dat deze nota in geen enkel opzicht een nieuwen toestand schept en dat daarom ook de houding van de Poolsche regeering ongewijzigd blijft.
Naar verluidt zijn zoowel van Poolsche als van Danzigsche zijde militaire voorzorgsmaatregelen genomen. (Gazeta Polska) **(Vorig bericht 1894 E.)**

E. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Resolutie van Genève. —**
Volgens uit Addis Abeba ontvangen berichten, hecht men in Abessynië slechts weinig waarde aan de besprekingen te Genève en acht men het uitbreken van vijandelijkheden onvermijdelijk.
In Italië worden verdere maatregelen genomen tot uitbreiding der strijdmacht in Oost-Afrika.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Giornale d'Italia)
(Vorig bericht 1897 A.)

F. **NEDERLAND. — Goudbeweging. —**
Bijna *f* 131 millioen aan goud is de tol, dien de Nederlandsche Bank in één week aan de politieke onzekerheid heeft moeten betalen.
Ja, zeer waarschijnlijk is de afgifte nog grooter geweest en wel bijna *f* 140 millioen, daar de Javasche Bank in haar weekstaat per 27 Juli een goudverlies toont van *f* 8,5 millioen, dat vermoedelijk weer aan de Nederlandsche Bank ten goede is gekomen.
De goudvoorraad, die de vorige week *f* 688 millioen beliep, is thans geslonken tot *f* 557 millioen; de metaalvoorraad, dus inclusief zilver is afgenomen van *f* 711 millioen tot *f* 580 millioen. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Goudbeweging 1761 A.)

G. **DUITSCHLAND. — Redevoeringen van dr. Göbbels en dr. Frick te Essen. - Houding tegenover de Pers, Joden, Katholieken en Protestanten. —**
Rede van dr. Göbbels:
In zijn op 4 Aug. '35 te Essen gehouden rede besprak minister Göbbels eerst de houding der buitenlandsche pers, speciaal in verband met de jodenkwestie.

Niet de buitenlandsche pers zoo zeide hij, maar wij regeeren in Duitschland.
De minister ging aldus voort:
Wie heeft geprovoceerd, de Joden of wij? Wij zullen niet moede worden het Duitsche volk in te lichten over het gevaar van dit internationale ras.
Huwelijken tusschen Duitschers en Joden worden in de toekomst niet meer geduld. Wij laten niet toe, dat het bederf der rassen zich ook voortzet in de komende geslachten.
Vervolgens besprak hij de godsdienstkwestie en verklaarde: De nat.-soc. beweging staat en blijft staan op den bodem van een positief christendom. Wij eischen echter, dat evenals wij godsdienstig positief christelijken zijn, de kerken politiek positief nationaal-socialistisch zijn. En woorden zijn in dit opzicht niet genoeg. Wij willen een bekentenis metterdaad hebben.
Dat in Duitschland nog kerken bestaan, is te danken aan het feit, dat wij het bolsjewisme hebben verslagen. Het Centrum was er te zwak voor en wilde het ook niet in ernst, want het voelde zich met het bolsjewisme meer verwant dan met ons. Wij hebben achting voor elke godsdienstige overtuiging. Bij ons kan elk op zijn manier zalig worden. De jeugd in godsdienst op te kweeken, mag de taak der kerken zijn, haar politiek op te kweeken, is onze taak.
De jeugd behoort ons en nooit staan wij haar af. Ook een confessioneele pers is overbodig. Wij willen geen Kulturkampf, maar krijgen den indruk, dat er in vroegere Centrum-kringen zekere cliques zijn, die graag een Kulturkampf zouden zien. De kerken moeten God dienen, maar wij dienen het volk.
Onze beweging vertegenwoordigt staat en volk en naast de partij is er geen organisatie, die recht heeft op een eigen politiek leven.
Rede van dr. Frick:
Op het congres van ambtenaren, onderwijzers en het Duitsche arbeidsfront te Essen, heeft de minister van binnenlandsche zaken, dr. Frick, eveneens gesproken over de aanvallen, waaraan Duitschland blootstaat.
Het buitenland beweert, dat een economische ineenstorting aanstaande is en dat daarom de aandacht van het volk wordt afgeleid door aanvallen op Joden, Katholieken en Stahlhelm. Hij zette uiteen, wat er tot nu toe is tot stand gekomen, ondanks den boycot, het gebrek aan deviezen en grondstoffen. Ook de prijsverhoogingen zullen bestreden worden.
De minister waarschuwde tegen afzonderlijke acties tegen de Joden en tevens tegen een nieuwen Kulturkampf tegen de Katholieken. Van de Katholieke en Evangelische Kerk wordt echter verlangd, dat zij zich schikken naar de Nationaal-Socialistische staat en zich buiten de politiek houden.
De sterilisatiewet geldt ook voor de katholieken, ook na het Concordaat. Deze wet steunt op wetenschappelijke vaststellingen, waartegen de Kerk ook in vroeger eeuwen heeft geageerd, terwijl zij ze thans erkent.
Frick wenschte verder vast te stellen, dat de Stahlhelm dikwijls de verzamelplaats van elementen was, die den staat vijandig gezind zijn. Daarom zijn afdeelingen Stahlhelm op vele plaatsen verboden. De taak van die organisatie is afgeloopen door de invoering van den dienstplicht.
Voorts kondigde hij aan, dat de Vrijmetselaars-loges geheel moeten verdwijnen. De minister eindigde met een beroep op het volk om één te blijven.
(Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Dr. Göbbels 1607 G.; Dr. Frick 1663 F.)

6 AUGUSTUS 1935

A. CORNELIE VAN ZANTEN TACHTIG JAAR. — Nederland's bekende zangpaedagoge, Cornelie van Zanten, is op 2 Aug. '35 80 jaar geworden. Ter gelegenheid hiervan is ten huize van de familie Tadema, te Haarlem, een zeer druk bezochte receptie gehouden. Zeer vele vooraanstaande personen uit de Nederlandsche muziekwereld waren daar bijeen om Cornelie van Zanten, die ondanks haar tachtig jaren nog immer les geeft, geluk te wenschen.
De jubilaresse werd het eerst toegesproken door den heer P. Visser chef-administrateur van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Namens den minister betuigde spr. Cornelie van Zanten dank voor het vele wat zij gedaan heeft.
Hij deelde mede, dat het de Koningin had behaagd, Cornelie van Zanten te benoemen tot officier in de orde van Oranje Nassau.
Namens het huldigings-comité sprak mevrouw Jo Bos-Vincent, die in hartelijke bewoordingen den dank van leerlingen en oud-leerlingen vertolkte en die o.a. mededeelde, dat prof. dr. W. Mengelberg haar had verzocht, zijn gevoelens van groote dankbaarheid en waardeering te vertolken voor hetgeen Cornelie van Zanten heeft gedaan.
Zij overhandigde namens het comité een geschenk. Ook mevrouw Tilly Koenen sprak hartelijke woorden van dank. Toen zij uitgesproken was, zei Cornelie van Zanten: „Hulde aan Tilly Koenen, die voor het eerst mijn naam in Berlijn bekend heeft gemaakt!"
(N. R. Crt.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Het zevende wereldcongres der Komintern. - Besluiten inzake de Internationale actie der Derde Internationale. —
Het officieele persagentschap der Sovjet Unie publiceerde op 2 Aug. '35 de eerste groote resolutie van het zevende wereldcongres der Komintern dat op 25 Juli te Moskou geopend is, over de activiteit van het executief comité der communistische internationale. De resolutie bestaat uit zeven nauwkeurig geformuleerde punten.
Punt 1 heeft een inleidend karakter en keurt de algemeene politieke lijn en de practische werkzaamheid van het E. K. K. I., het Executief Comité der Communistische Internationale, goed.
Punt 2 schetst de verschillende pogingen der Komintern om tot een eenheidsfront te komen met de Tweede Internationale en geeft een overzicht van de daartoe gedane stappen en gevoerde besprekingen met de S. A. I. in Maart 1933, October 1934 en April 1935. Met leedwezen wordt geconstateerd dat het executief comité der Tweede Internationale tot nog toe een afwijzende houding heeft aangenomen. Gezien echter het feit dat op het oogenblik in eenige landen de sociaal-democraten schouder aan schouder met de communisten marcheeren, legt het congres zijn executief comité en allen communistischen partijen ter wereld de verplichting op, in de toekomst overal de vorming van het eenheidsfront onvoorwaardelijk tot stand te brengen.
Uitgaande van de vaststelling dat de communistische parolen een steeds grooteren revolutionnairen invloed op de massa hebben, verplicht het congres in punt 3 de verschillende secties der Komintern om binnen den kortst mogelijken tijd toenadering tot de sociaal-democraten te zoeken en de tot nog toe dikwijls abstracte methoden der communistische agitatie en propaganda te wijzigen en aan te passen aan de onmiddellijke nooden en belangen van de massa.
Punt 4 somt een reeks van tekortkomingen in het werk der Komintern op, o.a. de vertraagde totstandkoming van het eenheidsfront, het niet tot standbrengen van een mobilisatie der massa tot doorvoering van speciale politieke en economische eischen, het gebrek aan begrip voor de noodzakelijkheid van verdediging van de resten der burgerlijke partijen, alsmede het gebrek aan begrip voor de vorming van een anti-kapitalistisch front in de koloniale landen en voor het ondermijningswerk in de fascistische vakbonden, terwijl ten slotte de propaganda onder de boeren, vrouwen en kleine burgerij wordt onderschat. In dit verband moet rekening worden gehouden met de bijzondere omstandigheden in elk land en moet de Komintern zich onthouden van directe inmenging in de binnenlandsche organisatorische aangelegenheden der afzonderlijke communistische partijen. Deze partijen moeten een betrouwbaar kader van Bolsjewistische functionarissen kweeken, opdat zij bij een plotselinge wending in den toestand, snel en zelfstandig de juiste politieke en tactische besluiten kunnen nemen. De Internationale dient de communistische partijen te helpen bij hun ideologischen strijd met politieke tegenstanders doch zich ervan te onthouden de belangrijke ervaringen van het eene land mechanisch te willen overbrengen naar het andere land, terwijl zij tevens moet afzien van de toepassing van schablonen en algemeene communistische formules.
Punt 5 bepaalt dat het de taak der jeugd is niet meer gesloten in communistische jeugdorganisaties op te treden, doch toe te treden tot burgerlijk-democratische, fascistische en religieuze jeugdorganisaties van sportieven, cultureelen of vakvereenigingsaard om daar den strijd tegen militairiseering der jeugd en tegen den arbeidsdienst te voeren en een breed eenheidsfront der niet-fascistische jeugd te organiseeren.
Punt 6 verplicht de communistische partijen tot de versterking der eigen organisatie en de verovering van de meerderheid der massa, terwijl in punt 7 wordt uitgesproken dat het slechts van de kracht en den invloed op het proletariaat der communistische partij afhangt, de crisis om te zetten in een overwinnende proletarische wereldrevolutie. (Persagentschap der Sovjet Unie)
(Vor. ber. Komintern 1383 C.)

A. **OOSTENRIJK. — Grozsglockner Hochalpenstrasse officieel geopend. —**
Europa's „wonderbrug", de hoogste in Europa, is op 3 Augustus '35 door Bondspresident Miklas geopend. De plechtigheid had plaats op het hoogste punt het Hochtor, 8000 voet boven zee. Voor het internationale verkeer van Noord naar Zuid, is deze weg, officieel genaamd „Grossglockner Hochalpenstrasse", van bijzondere beteekenis.
De historische gebeurtenis werd bijgewoond door honderden vooraanstaande internationale automobilisten en talrijke internationale persvertegenwoordigers.
De weg is een meesterstuk van techniek, 60 km lang en loopt door de Alpen van Zell am See naar Heiligenbluth in Carinthië. Het doel van dezen door het romantische gletscherlandschap gaanden weg is tweeledig: een snelweg voor het autoverkeer en een waardevolle strategische verbinding, die het transport van zware kanonnen kan verdragen.
De laatste vijf jaar hebben 3200 arbeiders eraan gewerkt en ruim twintig hunner zijn in den strijd met de natuurkrachten gedood.
Van het Hochtor af heeft men een schitterend uitzicht over dertig met sneeuw bedekte toppen, alle ruim 10.000 voet hoog. Van hier is een 1000 voet lange tunnel gegraven. De weg is vijf meter breed en voorzien van 15 parkeerplaatsen en 22 telefooncellen.
In zijn rede zeide Miklas o.a., dat Oostenrijk vast besloten is zijn politieke en cultureele onafhankelijkheid te handhaven. Ook Starhemberg, hield een rede in denzelfden geest. De tegenwoordigheid van Von Papen, gaf aan deze uitingen een bijzondere beteekenis. (Reichspost)

B. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm - Generaal-Veldmaarschalk Mackensen. —**
Generaal-veldmaarschalk von Mackensen, die sedert de stichting van de Stahlhelm eerelid van deze organisatie is, heeft op 31 Juli '35 voor dit eerelidmaatschap bedankt.
Hij heeft dit gedaan in een schrijven, waarin hij zijn ouden Stahlhelm-kameraden mededeelt, dat naar zijn overtuiging het voornaamste doel van den Stahlhelm met de wederinvoering van den algemeenen dienstplicht is verwezenlijkt. (Berliner Tageblatt)
(De Nationaal-socialistische Duitsche frontstrijdersbond (Stahlhelm) wordt inmiddels in geheel Duitschland ontbonden.—Red. K. H. A.).
(Vor. ber. Stahlhelm 1888 L.)

C. **'s-GRAVENHAGE. — Het nieuwe stadhuis. —**
De gemeenteraad heeft het voorstel van B. en W. om aan den architect Luthmann op te dragen, zijn plan voor den bouw van een nieuw stadhuis nader uit te werken, op 5 Aug. '35 zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Vaderland)

D. **INTERNATIONALE FEDERATIE VAN CHRISTELIJKE FABRIEKS- EN TRANSPORTARBEIDERSBONDEN. — Congres te Brussel. —**
Op 27 Juli kwam te Brussel het bestuur der Internationale Federatie van Christelijke Fabrieks- en Transportarbeidersbonden in vergadering bijeen, waar o.a. gesproken is over het vraagstuk van de verkorting van den arbeidstijd met betrekking tot de industrieën, waarmee de bij de Internationale aangesloten bonden zich bezighouden.
Na breedvoerige bespreking werd de volgende resolutie aangenomen:
„Het bestuur van de Internationale Federatie van Christelijke Fabrieks- en Transportarbeidersbonden, op 27 Juli 1935 te Brussel (België) in vergadering bijeen;
gehoord de uiteenzetting van den Secretaris van de Internationale Federatie, over de correspondentie met het Internationaal Arbeidsbureau inzake de verkorting van den arbeidstijd in de chemische industrie, waaraan ook de kunstzijde-industrie inhaerent is, alsmede over de margarine-, olie- en zeepindustrie;
juicht toe, dat de XIXe Internationale Arbeidsconferentie de resolutie heeft aangenomen inzake het uitwerken van een conventie tot verkorting van den arbeidstijd voor de chemische industrie, incl. de kunstzijde-industrie, alsmede de margarine-, olie- en zeepindustrie;
spreekt als zijn meening uit, dat allereerst uitgesproken worde, dat verkorting van den arbeidstijd geen Zondagsarbeid tot gevolg mag hebben;
dat bij de uitwerking van een conventie deze industrieën gesplitst moeten worden in dien zin, dat alleen voor het personeel, dat altijd in dagdienst werkt, maximaal de 40-urige werkweek zal gelden, doch voor de arbeiders in bedrijven, waar om technische redenen Zondangs moet worden gewerkt en die in het algemeen gemiddeld 56 uren per week werken, de 42-urige werkweek zal gelden, wat hoofdzakelijk slaat op de chemische industrie excl. de kunstzijde-industrie, behoudens een enkele afdeeling, terwijl voor de margarine-, olie- en zeepindustrie zal gelden de 36-urige werkweek;
dat bij verkorting van den arbeidstijd zal rekening moeten worden gehouden met het feit dat het algemeen welstandspeil van de arbeiders niet verder aangetast mag worden;
besluit, deze resolutie in de wereldpers te publiceeren en ter kennis te brengen van den Raad van Beheer van het Internationaal Arbeidsbureau."
(Mededeeling Fed. v. Christ. Fabr.- en Transportarbeidersbonden)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Duikboot B 3 vergaan. —**
Op 5 Aug. '35 is te Kroonstad het stoffelijk overschot ter aarde besteld van de 55 zeelieden, officieren en bemanning van de Sovjet-duikboot B 3, die op 30 Juli 1935 in de Finsche Golf is gezonken. (Izwestija)

7 AUGUSTUS 1935.

F. **VEREENIGDE STATEN. — De Amerikaansche zilverpolitiek. —**
In "The Index", de uitgave van de New York Trust Company, wordt met betrekking tot het zilveraankoopprogramma van de regeering geconstateerd, dat dit programma, volgens hetwelk in het afgeloopen jaar door de Schatkist 420.000.000 ounces zilver zijn gekocht, een uitwerking heeft gehad, die precies tegengesteld was aan de voorspellingen, die daaromtrent door hen, die de zilverpolitiek hebben doorgedreven, waren gedaan. Terwijl het programma, aldus "The Index" in de Vereenigde Staten weinig nut heeft afgeworpen, heeft het zulk een ernstige uitwerking op de Chineesche economische situatie gehad, dat een oplossing van de economische problemen van dat land buitengewoon moeilijk schijnt.
De nadruk wordt voorts gelegd op de gevaren, die een continuatie der zilveraankoopen totdat de zilverreserves een derde gedeelte uitmaken van de goudreserves, voor de valuta der Vereenigde Staten met zich kan brengen. De eisch om de circulatie te verminderen, die dan zou ontstaan, zou de gouden standaard in gevaar brengen als gevolg van de over-waardeering van de zilvervoorraden, het goedkoope geld zou het duurdere geld het land uit drijven en deze goud-afvloeiing zou tot gevolg kunnen hebben, dat de Ver-Staten zonder dat men er op verdacht is, den zilveren standaard zouden hebben, hetgeen men in de crisis van 1893 slechts nauwelijks heeft kunnen vermijden.
De eenige conclusie, die uit de ervaring van het eerste jaar met het zilveraankoopprogramma kan worden getrokken, aldus "The Index" is, dat voor het opdrijven van den zilverprijs een kunstmatige prijsstructuur gecreëerd is, welke vanzelf ineen zal storten zoodra de Vereenigde Staten ophouden zilver te koopen. (The Index) **(Vor. ber. 1812 F.)**

G. **NEDERLAND. — Ir. Mussert's reis naar Ned. Oost-Indië - Minister Colijn antwoordt het Tweede Kamerlid Roestam Effendi. —**
Het communistische Tweede Kamerlid, Roestam Effendi, heeft aan den minister van Koloniën eenige vragen gesteld in verband met de reis van ir. A. A. Mussert, algemeen leider van de N.S.B., naar Ned.-Indië, en betreffende het aan den steller der vragen eventueel toestaan van een reis naar Ned.-Indië.
Minister Colijn heeft thans den vrager geantwoord, dat, alvorens een bezoek te brengen aan Nederlandsch-Indië, waar ir. Mussert thans vertoeft, deze er zich van vergewist heeft, dat de Indische regeering tegen zijn toelating en tegen het houden van een aantal vergaderingen in besloten kring geen bezwaar zou hebben. Hem is door den gouverneur-generaal audiëntie verleend.

Dat het lidmaatschap der N.S.B. voor de overheidsdienaren hier te lande verboden is — een verbod dat niet voor Nederlandsch-Indië geldt — sluit niet in, aldus merkt dr. Colijn op, dat de aanwezigheid van een propagandist der N.S.B. onder de bestaande omstandigheden gevaarlijk moet worden geacht voor de openbare rust en orde daar te lande.
De door den steller der vragen voor zichzelf gewenschte bewegingsvrijheid bij een eventueel bezoek aan Nederlandsch-Indië kan niet worden gewaarborgd, vermits zijn aanwezigheid daar te lande door de Indische regeering geacht wordt gevaar te zullen opleveren voor de openbare rust en orde. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 1886 H.; Tw. Kamer 1888 D.)

A. **LUCHTVAART. — A. H. G. Fokker over de K.L.M.-rampen. —**
De heer A. H. G. Fokker, die binnenkort weer naar Amerika vertrekt, heeft zich in een onderhoud met een vertegenwoordiger van het A.N.P. uitgelaten over de rampen, die de K.L.M. den laatsten tijd hebben getroffen.
De heer Fokker was van meening, dat het publiek in niet geringe mate mede schuld draagt aan de oorzaak, omdat het te vlug klaar staat met critiek, indien, door bijzondere omstandigheden, de vliegdiensten niet regelmatig functionneeren gelijk de spoorwegen. De maatschappijen trachten daarom in onderlinge concurrentie de regelmaat tot het uiterste op te voeren en aanvaarden dientengevolge grootere risico's. Het succes van de Melbournerace heeft in leidende Nederlandsche luchtvaartkringen een mentaliteit teweeg gebracht, welke niet in overeenstemming is met de verantwoordelijkheid.
De heer Fokker was van meening, dat de Douglas-vliegtuigen tot het beste materieel behooren, dat thans voor de luchtvaart beschikbaar is. De rampen, die de K.L.M. troffen zijn volgens hem niet te wijten aan de kwaliteit der toestellen. De luchtvaart — was de conclusie van den vlieger-constructeur — kan alleen gediend worden door een systematische, weloverwogen, geleidelijke ontwikkeling. (A. N. P.)
(Vor. ber. 1892 G.; Fokker 1646 I.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Belastingwet aangenomen door Huis van Afgevaardigden. —**
Het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden heeft met 282 tegen 96 stemmen Roosevelt's belastingprogram, dat bekend is onder den naam „belast de rijken", aangenomen. Alleen de bepaling, dat geen aftrek is toegestaan voor schenkingen, die maatschappijen aan weldadige instellingen doen, is geschrapt. De opbrengst der nieuwe belasting wordt op 250 millioen geschat. Het ontwerp is thans doorgezonden naar den Senaat.
Deze uitslag beteekent, dat Roosevelt een overwinning heeft behaald op de oppositie, die georganiseerd was door de meest vooraanstaande leiders van handel en nijverheid. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. **GRIEKENLAND. — De economische toestand. —**
De economische toestand van Griekenland is in de eerste helft van dit jaar, volgens de Grieksche bladen, veel verbeterd. Hiertoe hebben verschillende factoren bijgedragen. De graanoogst was goed uitgevallen. Bovendien werden voor de tabak mooie prijzen bedongen, terwijl de bedrijvigheid op industrieel gebied toegenomen is. Aan de positie van het ruilmiddel is dit alles ten goede gekomen en de Drachme heeft zich goed kunnen handhaven.
Onder de goederen, die worden ingevoerd, nemen textielgoederen de voornaamste plaats in. Duitschland speelt bij den import de voornaamste rol en is er door lage prijzen in geslaagd op zijn mededingers een voorsprong te verkrijgen. Tegenover den invoer van Duitsche artikelen worden groote hoeveelheden tabak aan Duitschland verkocht, waardoor de clearing in evenwicht wordt gehouden. Voor landen die weinig van Griekenland betrekken, is het niet gemakkelijk om voordeel te trekken uit de toegenomen koopkracht van de Grieksche bevolking. Japan heeft zijn uitvoer naar Griekenland weten op te voeren, doch heeft zich dan ook genoodzaakt gezien een grooter hoeveelheid Grieksche producten te koopen. (A. N. P. - Proia)

D. **SOVJET-RUSLAND. — De handelsvloot in 1934. —**
De door het Volkscommissariaat voor de Koopvaardij naar het buitenland gezonden commissie, die belast was met den aankoop van buitenlandsche scheepsruimte, is thans in Moskou teruggekeerd. Een van haar leden verklaarde, dat in den loop van de laatste zes maanden in Duitschland, Engeland, Frankrijk, Nederland, Zweden en enkele andere landen een groot aantal schepen werd bezichtigd, die geschikt waren voor aankoop. De commissie heeft 50 stoomschepen gekocht, totaal metende 220.000BRT, voorts 12 zeesleepbooten en een bergingsvaartuig voor het lichten van gezonken vaartuigen. De stoomschepen en de sleepbooten zullen spoedig aan de verschillende afdeelingen van de handelsvloot worden toegewezen. Zestien zijn reeds in de Oostzee-vaart in dienst gesteld, waardoor het totaal aantal schepen van deze afdeeling tot 76 is gestegen. Een groot gedeelte van de nieuw-aangekochte tonnage zal worden gebruikt voor het transport van het naar het buitenland verkochte hout. Men hoopt de Duitsche houtvaart te kunnen verdringen.
In 1930 telde de Russische koopvaardijvloot 347 schepen tezamen metende 592.000 BRT. Einde 1934 bestond de vloot uit 491 schepen metende 942.000 BRT.
(Prawda)

E. **ITALIE. — Staatssteenkolenmaatschappij opgericht. —**
Een Staatssteenkolenmaatschappij genaamd „Azienda Carboni Italiana", met een geplaatst kapitaal van 50 millioen lire is opgericht, voor de exploitatie van de Italiaansche steenkool. Het kapitaal zal door den Staat verschaft worden; de mogelijkheid is echter geopend voor banken en verzekeringsmaatschappijen om tot een totaal-bedrag van 40% op het kapitaal in te schrijven. De staat zal eveneens een jaarlijksche subsidie van 3 millioen lire verstrekken.
De jaarlijksche productie van de bestaande vijftig Italiaansche steenkolenmijnen, waarvan verscheidene buiten werking gesteld zijn, bedraagt ongeveer 700.000 ton, terwijl de jaarlijksche invoer uit het buitenland ongeveer 8.5 tot 9.5 millioen ton, excl. 700.000 ton geïmporteerde cokes bedraagt. (La Stampa)
(Vor. ber. Steenkolen 405 L.)

F. **DONAU-PACT. — Nieuwe voorstellen. - Vier hoofdpunten. —**
Uit Rome wordt gemeld, dat Italië en Frankrijk den regeeringen van Oostenrijk, Hongarije en de Kleine Entente nieuwe definitieve voorstellen hebben voorgelegd voor het Donaupact.
De betrokken mogendheden zouden het voorstel, dat betrekking heeft op dezelfde punten als de vroegere plannen, doch algemeener is gehouden, gunstig hebben ontvangen.
De Duitsche regeering is hiervan op de hoogte gesteld, doch heeft nog geen definitief ontwerp gekregen. Het plan is ook aan Engeland en Polen voorgelegd en bevat de volgende vier hoofdpunten:
1e. bevestiging van de Oostenrijksche onafhankelijkheid;
2e. bepalingen inzake de niet inmenging in elkaar's wederzijdsche binnenlandsche aangelegenheden, o.a. ook propaganda enz.;
3e. een verklaring, dat geen aanval en geen ondersteuning aan een aanvaller zal plaats hebben;
4e. een verklaring, dat ingeval van een schending van het pact door een onderteekenaar de overige onderteekenaars overleg met elkaar zullen plegen.
De uitvoering van het pact hangt nog af van de

beslissing der Duitsche regeering, hoewel te Rome wordt verklaard, dat het pact in elk geval onderteekend zal worden.
(Corriere della Sera - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Donauplan 417 H.)

A. **GELE KOORTS. — Immuniseering. —**
De immunoloog Laigret te Tunis houdt zich den laatsten tijd bezig met proefnemingen omtrent de onvatbaarmaking tegen de gele koorts. In de Fransche koloniën wordt te dien einde het levende virus ingeënt, dat een kortdurende koorts verwekt. Het bloed van den aldus ingeënten mensch is voor de muis niet virulent. Deze vaccinatie nu levert geen enkel gevaar op voor de niet-ingeënte omgeving van den persoon, die zelf is ingeënt, m.a.w. er bestaat geen kans op besmetting met gele koorts door muskieten. Slechts zelden, aldus schrijft de geleerde in een der laatste nummers van de „Presse Médicale" en wel in 1 op 1500 gevallen, wordt bij de gevaccineerde personen een prikkelingstoestand van de hersenvliezen waargenomen, welke toestand gepaard gaat met verschijnselen van hoofdpijn, misselijkheid, duizeligheid, braken, de bekende nekstijfheid, benevens pijn in den nek en in de ledematen, doch welk complex van symptomen echter spoedig weer verdwijnt. Tegenover het groote gevaar, dat de gele koorts met zich brengt, moet dit risico op den koop toe worden genomen. (Presse Médicale). **(Vor. ber. blz. 1660 B.)**

8 AUGUSTUS 1935.

B. **CANADA. — Handelsoorlog met Japan. —**
Op 24 Juli '35 is het definitief tot een handelsoorlog tusschen Canada en Japan gekomen door de afkondiging van een besluit, waarbij boven de gewone invoerrechten en de dumping-rechten een extra tarief van den invoer van alle Japansche waren wordt geheven tot een hoogte van 33⅓ procent. Aan dezen maatregel is voorafgegaan de verhooging der invoerrechten op vele Canadeesche goederen door de Japansche regeering. (Star, Montreal)

C. **LUCHTVAART. — Middel tegen IJsvorming. - De Dunlop-Anticer. —**
De N.V. Nederlandsche Dunlop Rubber en Banden Mij. heeft een vernuftig toestel in den handel gebracht, waarmede de gevaarlijke en zoo zeer gevreesde ijsafzetting op vliegtuigen op kunstmatige wijze wordt opgeheven.
Het toestel is geconstrueerd volgens het principe, dat de ijsafzetting op vliegtuigen wordt teniet gedaan, wanneer men een eindeloos dun laagje, dat in onmiddellijk contact staat met de oppervlakte van het voorwerp, waarop het zich heeft afgezet, vloeibaar maakt. De ijsafzetting wordt dientengevolge tot een minimum teruggebracht en kan gemakkelijk door den wind worden weggevaagd.
Het toestel is zeer eenvoudig te monteeren.
(Mededeeling: Dunlop)

D. **BRITSCH-INDIE. — Lord Linlithgow wordt Onderkoning van Indië. —**
Als opvolger van Lord Willingdon, wiens ambtsperiode in April 1936 afloopt, heeft de Koning de benoeming tot Gouverneur-Generaal en Onderkoning van Indië goedgekeurd van Lord Linlithgow.
Hij was voorzitter van de Koninklijke Commissie voor den Landbouw in Indië en neemt tal van commissariaten waar van financieele en handelsinstellingen, o.a. van de Bank van Schotland. Lord Linlithgow is 48 jaar. (Daily Telegraph)

E. **BURGEMEESTER VAN ALBURY. — Bezoek aan Holland. —**
Burgemeester Alfred Waugh van Albury, die bij de noodlanding van Parmentier en de zijnen (23 October 1934) tijdens de Melbourne-race zulke onschatbare diensten heeft bewezen aan de Nederlandsche vliegers, heeft met Mevrouw Waugh een on-officieel bezoek aan Amsterdam gebracht en werd door onzen burgemeester, dr. de Vlugt, op zeer hartelijke wijze ontvangen. (Telegraaf) **(V. b. Alfred Waugh 1586 A.)**

F. **NEDERLAND. — Geboorte- en Sterftecijfers voor Nederland en Amsterdam in 1884—1934. —**
In Nederland zijn in de

jaren	Geboren	Gestorven	Overschot
1884	148.480	94.413	54.067
1894	154.722	87.970	66.752
1904	171.495	87.128	84.367
1914	176.831	77.739	99.092
1924	182.430	71.167	111.263
1934	172.214	70.161	102.053

Voor Amsterdam zijn de cijfers aldus:

jaren	Geboren	Gestorven	Overschot
1884	13.686	8.666	5.020
1894	13.977	8.027	5.950
1904	14.843	8.251	6.592
1914	14.255	6.800	7.455
1924	14.172	6.219	7.953
1934	11.519	6.438	5.081

(Centr. Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 1806 C.; Amsterdam 664 G.)

G. **LEEUWARDEN. — Historische tentoonstelling Oud Leeuwarden. —**
Op 5 Aug. is in het Friesch Museum, te Leeuwarden, de tentoonstelling geopend, gewijd aan de geschiedenis van de Stad Leeuwarden, welke naar aanleiding van de herdenking van het 500-jarig bestaan van Groot-Leeuwarden is ingericht door het Friesch Genootschap van Geschied-, Oudheid- en Taalkunde.
De expositie omvat kostelijke schatten, betrekking hebbende op de historie der stad, zooals plattegronden, munten en schilderijen van stadhouders en adellijke personen, die in die geschiedenis een groote rol hebben gespeeld. Tot dusver waren al deze voorwerpen in meer algemeene rubrieken van het museum opgeborgen en uit den aard der zaak viel daarop tot dusver niet zoozeer de aandacht. Nu echter is uit dit alles een keus gedaan en in enkele zalen van het Friesch Museum kan men thans een overzicht krijgen van de geschiedenis der kunst zooals deze binnen de wallen van het oude Leeuwarden werd beoefend.
(De Friesche Courant)
(Vor. ber. Leeuwarden 500-jarig bestaan 1666 B.)

H. **JAPAN. — Beperking van den buitenlandschen handel. —**
In Latijnsch-Amerika, waar Japan zich omstreeks twee jaar geleden ging roeren, hebben vele landen den Japanschen invoer belast of beperkt. In de „Trans Pacific" treft men de volgende opsomming aan:
Venezuela heft een bijzonder invoerrecht van 25% boven het gewone op Japansche goederen. Columbia heeft den Japanschen invoer beperkt tot een zeker bedrag, boven den Columbiaanschen uitvoer naar Japan en houdt aldus contrôle over den Japanschen invoer. Ecuador heeft het in 1918 met Japan gesloten handelsverdrag opgezegd tegen 14 Mei 1936. Cuba heeft Japan verzocht „ter correctie van de handelsbalans" meer Cubaansche suiker en tabak te koopen. Peru heeft met ingang van 1 Juni '35 invoercontingenten voor geweven stoffen vastgesteld. Japan was in 1934 met 1.9 mill. kg de voornaamste leverancier van katoenen goederen, terwijl Engeland 1.290.000 kg leverde.
Japan heeft, ter stimuleering van den export naar Cuba, Peru, Ecuador, San Salvador en Columbia vijf „exportgilden" opgericht, die uniforme uitvoerprijzen vaststellen en 5½% commissie heffen van de leden, tot vorming van een fonds tot stimuleering van den import uit die landen. Van niet-leden van deze gilden wordt een commissie geëischt van 500% van den c. i. f.-prijs.

Verder hebben de invoercontingenteeringen in Italië een zeer sterke daling van den invoer van Japansche zijde, aardewerk enz. in Italië veroorzaakt. Joegoslavië bereidt een contingenteering van den Japanschen invoer voor, terwijl Malakka voornemens is den invoer van Japansche gloeilampen te beperken, hoewel deze invoer reeds afneemt, omdat, hoewel de prijs slechts 1/6 is van Engelsche lampen, het stroomverbruik zoo groot is, dat Engelsche lampen in het gebruik toch goedkooper zijn. (Trans-Pacific)
(V. b. Handelspolitiek 1817 D.; In- en Uitvoer 1711 F.)

9 AUGUSTUS 1935.

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Borneo. - Mandor-district. - Natuurmonument. —**
Op voorstel van de Nederlandsche Commissie voor Internationale Natuurbescherming is thans door de Indische regeering een terrein in het Mandor-district in het landschap Pontianak (Westerafdeeling van Borneo) als natuurmonument aangewezen. (Aneta)
(Vor. ber. Borneo 1505 G.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Prof. dr. J. de Jong opvolger van Mgr. J. H. G. Jansen. —**
De correspondent van de „Tijd" te Rome seint, dat het Z. H. Paus Pius XI heeft behaagd, gevolg te geven aan het verzoek van Mgr. J. H. G. Jansen, Aartsbisschop van Utrecht, om prof. dr. J. de Jong, kanunnik van het Metropolitaan kapittel en president van het Groot-Seminari Rijsenburg te Driebergen te benoemen tot titulair Aartsbisschop van Rusio en tot co-adjutor met recht tot opvolger van den Aartsbisschop van Utrecht.

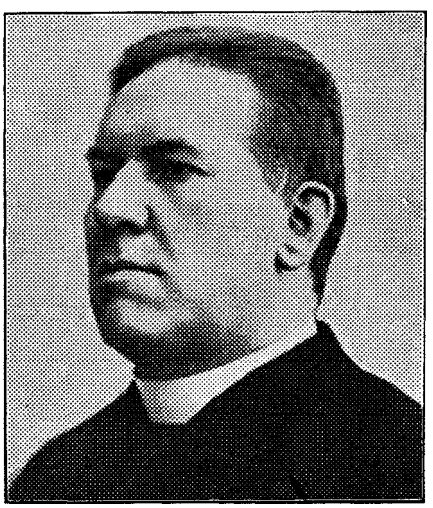

Prof. dr. J. de Jong.

De a.s. opvolger van Mgr. Jansen, prof. dr. J. de Jong, is 10 September 1885 te Nes op Ameland geboren. Na zijn studie te hebben volbracht aan het Klein-Seminari te Culemborg en het Groot-Seminari te Rijsenburg, ontving hij in 1908 de heilige priesterwijding. In datzelfde jaar vertrok hij naar Rome om zijn studies voort te zetten. Drie jaar later promoveerde hij tot doctor in de philosofie en de theologie. Hij werd benoemd tot kapelaan in de parochie St. Franciscus Xaverius te Amersfoort.
Nog binnen het jaar volgde zijn aanstelling tot conrector van de parochie Zusters Onze Lieve Vrouwe te Amersfoort. In 1914 werd hij benoemd tot professor in de kerkgeschiedenis aan het Groot-Seminari te Rijsenburg. In 1931 werd hij benoemd tot president van het Groot-Seminari Rijsenburg, terwijl in 1933 zijn benoeming tot kanunnik van het Metropolitaan kapittel geschiedde.
De nieuwe co-adjutor is officier in de Orde van Oranje Nassau. (De Tijd)

C. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Protest van Amerikaansch protestantsch dagblad. —**
Een van de invloedrijkste Protestantsche dagbladen der Ver. Staten, de „Christian Century", doet in een in krachtige termen gesteld hoofdartikel een beroep op de leidende figuren in de athletiekwereld om de Olympische Spelen van 1936 niet te Berlijn te doen plaats vinden als vorm van protest tegen de godsdienstige beperkingen, die thans in Duitschland worden ingevoerd. (Christian Century)
(Vor. ber. Kerkstrijd 1891 D.)

D. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De eerste officieele verdrijving. —**
De eerste officieele verdrijving van Joden uit een Duitsche stad op groote schaal is dezer dagen gelast door den burgemeester van de landelijke Beiersche badplaats Bad-Toelz ten Zuiden van München.
Alle niet Arische badgasten moesten Toelz binnen 24 uur verlaten. Deze maatregel was de bekroning van een Anti-Joodsche actie, die een week had geduurd. Tegen 6 uur in den avond hadden alle Joodsche gasten, ouden, zieken, zoowel jongeren als gezonden, Toelz verlaten.
Men vermoedt, dat Julius Streicher, de algemeene leider der Joodsche actie, de hand heeft in deze gebeurtenis. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 1876 G.)

E. **SPANJE. — Bewapening. - Aanschaffing van oorlogsmateriaal. —**
De staatswapenfabrieken konden in verband met de jongste leveringsopdrachten der regeering reeds nieuwe arbeidskrachten aanstellen.
Volgens mededeelingen van den minister van oorlog wordt op zijn departement met koortsachtige haast gewerkt aan de voorbereiding van wetsontwerpen, betrekking hebbende op de aanschaffing van oorlogsmateriaal, de kwestie der troepenlichtingen, voorts op de militaire vooropleiding, de bespoediging der werkzaamheden aan de vlootsteunpunten, alsmede op de economische belangen van het personeel.
Spoedig verwacht men de publicatie van een verordening inzake den afweer van lucht- en gasaanvallen. Ook inzake de kwestie der mobilisatie ziet men nieuwe regelingen tegemoet. (El Debate)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1676 K.)

10 AUGUSTUS 1935.

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bezuiniging op de Warenwet. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven door vervanging van de Warenwet door een andere wet betreffende hoedanigheid en aanduiding van waren.
In de Memorie van Toelichting deelt de Regeering o.a. mede, dat het aan het vrije inzicht van de gemeenten zal staan, al of niet in samenwerking keuringsdiensten in stand te houden. Van eenige wettelijke verplichting zal echter geen sprake meer zijn. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 1777 A.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bescherming der bevolking tegen luchtaanvallen. —**
Een wetsontwerp, thans bij de Tweede Kamer ingediend, beoogt leidende grondgedachten te geven voor door de overheid te treffen maatregelen ter bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen.
Daarbij wordt de uitvoering van de vereischte maatregelen gelegd in handen der burgemeesters. Echter zal bij algemeenen maatregel van bestuur voor de gemeenten, naar den graad, waarin zij aan luchtaanvallen zijn blootgesteld, een klasse-indeeling worden ingesteld. In dezen maatregel worden mede de maatregelen betreffende de organisatie van de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen vastgesteld, welke voor de onderscheiden klassen toepassing behooren te vinden, in het bijzonder ten aanzien van:
a. de waarschuwing en alarmeering;
b. de taak van politie, brandweer, geneeskundigen dienst, reinigingsdienst, en andere diensten der gemeenten;
c. de organisatie van hulpdiensten;

d. de opleiding van het personeel, dat metterdaad moet optreden;
e. de verlichting;
f. de voorlichting van de bevolking;
g. de algemeene of bijzondere gedragsregels voor de bevolking;
h. de middelen van bescherming en ontsmetting;
j. de verplichtingen van bedrijven, diensten en instellingen;
k. de bescherming van schatten van geschiedenis, kunst en wetenschap. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Luchtbescherming 1814 E.)

A. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Ir. Mussert's reis naar Nederl. Oost-Indië. —**
Blijkens een passage uit de Indische rede van ir. Mussert in Volk en Vaderland, heeft deze aangemaand, de regeering van Nederlandsch-Indië onvoorwaardelijk te steunen, omdat deze in hoofdzaak fascistisch is.
De heer Mussert sprak:
Het regeeringsbestel in Nederlandsch-Indië is in hoofdzaak fascistisch. Het regeeringsbestel laat zien een gouverneur-generaal, verantwoordelijk aan de Kroon, echter al zijn beslissingen nemende op eigen verantwoordelijkheid. Hij wordt bijgestaan door deskundige departementchefs en heeft naast zich een Raad van Indië.
In de laatste jaren is daarbij nog gekomen de Volksraad en zijn er lagere vertegenwoordigende lichamen ingesteld. Maar nog altijd blijft de gouverneur-generaal de eenig verantwoordelijke persoon.
In hoofdzaak zal men dus mogen spreken van een fascistischen regeeringsvorm, ook al is deze in de laatste decenniën uit Nederland ondermijnd. Als eerste eisch moet ik u dus stellen de regeering van Ned.-Indië onvoorwaardelijk te steunen. **(V. b. 1899 G.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging van de openbare uitgaven voor het onderwijs. —**
Bij de Staten General is ingediend een wetsontwerp Verlaging van de openbare uitgaven voor het onderwijs. Aan de Memorie van Toelichting ontleenen wij o.a. het volgende:
Aan het ontwerp van wet is een nieuw artikel toegevoegd, verband houdende met het voornemen der Regeering tot omzetting van vijfjarige hoogere burgerscholen in driejarige, terwijl de ten aanzien van het hooger onderwijs (concentratie van de apothekersopleiding aan een der Rijksuniversiteiten) en het nijverheidsonderwijs te nemen maatregelen, waarvoor de medewerking van de Staten-Generaal niet is vereischt, niet meer in het wetsontwerp voorkomen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Onderwijs-kosten 1505 A.)**

C. **DANZIG. — Conflict met Polen bijgelegd. - Officieel communiqué. —**
Officieel wordt bevestigd, dat tusschen de regeering van Danzig en die van Polen overeenstemming is bereikt. Danzig maakt niet alleen de getroffen maatregelen tot vrijen invoer van bepaalde goederen ongedaan en gaat er mede accoord, dat de goederen, welke over Danzig naar Polen komen, in zloty worden betaald, doch keurt tevens goed, dat de te Danzig naar Polen genomen spoorkaartjes in zloty worden betaald en voorts, dat bij de havenautoriteiten van Danzig een speciale rekening voor betaling van Poolsche scheepsladingen wordt geopend.
Van zijn kant trekt Polen de douane-verordening van 17 Juli in, alsmede eenige minder belangrijke maatregelen, welke in de eerste plaats betrekking hebben op de spoorwegtarieven.
In het officieele communiqué, waarin bovengenoemde besluiten zijn opgenomen, wordt o.a. nog gezegd, dat de vertegenwoordigers van Danzig en Polen alle moeilijkheden uit den weg wenschten te ruimen en de politiek van samenwerking der laatste twee jaren willen voortzetten.
De Senaat van Danzig en de Poolsche regeering zullen onderhandelen over een accoord, dat ten doel zal hebben de gevolgen van de deviezenbepalingen in Danzig voor den Poolschen transito-handel en het transito-verkeer door Danzig en voor het vrije handelsverkeer tusschen beide gebieden, te doen verdwijnen. Danzig zal tijdelijk de deviezenbepalingen nog handhaven en gedurende dien tijd zal Polen geen nieuwe eischen stellen voor het uitsluitende of bevoorrechte gebruik van het Poolsche betaalmiddel bij de haven- en spoorwegadministraties.
Na afloop van die periode worden weer de bepalingen van artikel 205 sub II van het verdrag van Warschau van kracht.
Van de zijde van Danzig is de volgende mondelinge verklaring afgelegd.
„Mocht het als gevolg van de uitwerking der Danzigsche deviezenbepalingen op den Poolschen handel noodig zijn, dat de leiders der circulatiebanken met elkaar overleg plegen, dan zal hiertoe worden overgegaan".
Van Poolsche zijde is verklaard:
„Namens de Poolsche regeering bevestig ik, in verband met de thans gesloten accoorden, dat de havenovereenkomsten van 5 Augustus 1933 en van 18 September 1933 de juridische en feitelijke basis blijven vormen voor het havenverkeer van Danzig".
(Gazeta Polska)

(Vorig bericht blz. 1897 D.)

D. **FRANKRIJK. — Militaire overeenkomsten met Italië. —**
De correspondent van de „Matin" te Rome meldt, dat de benoeming van den chef van den generalen staf van het Italiaansche leger tot Officier in het Legioen van Eer in verband staat met de reis van Gamelin naar Rome. Bij deze gelegenheid zijn belangrijke technische besprekingen gevoerd. Binnenkort zal Badoglio zich naar Parijs begeven om de besprekingen met Gamelin voort te zetten. De vriendschappelijke relaties tusschen Parijs en Rome, aldus het blad, schijnen te hebben geleid tot een aantal tastbare militaire overeenkomsten. De groote manoeuvres aan de Oostenrijksche grens hebben als grondgedachte een aanval uit het Noorden. Aan deze manoeuvres zullen 50.000 man deelnemen.
Ook de beide divisies langs de Fransche grens, die naar Afrika zijn gezonden, zullen slechts door één divisie worden vervangen, terwijl een tweede divisie zal worden gemoderniseerd en bij de Brenner zal worden geplaatst. Het blad wijst op de reorganisatie van het Italiaansche leger, welke berust op de overeenkomst met Frankrijk. Naar verluidt mogen de manoeuvres bij den Brenner niet worden bijgewoond door Italiaansche of buitenlandsche journalisten.
(Matin) **(Vorig bericht blz. 1799 D.)**

E. **ATHLETIEK. — Nederlandsche kampioenschappen.**
De eindresultaten van de op 3 en 4 Augustus gehouden Nederlandsche Athletiekkampioenschappen waren als volgt:
Hardloopen
100 M.: Osendarp in 10.7 sec.
200 M.: Osendarp in 21.4 sec.
400 M.: v. d. Booren in 51.5 sec.
800 M.: Bouman in 1 min. 59.6 sec.
1500 M.: Heymans in 4 min. 22 sec.
5000 M.: Groeneweg in 16 min. 21.2 sec.
4 × 100 M.: A. V. 1923 in 42.8 sec.
4 × 400 M.: A. V. 1923 in 3 min. 30.1 sec.
110 M. horden: W. Kaan in 15.5 sec.
400 M. horden: W. Kaan in 58.8 sec.
Hoogspringen: Roelofs met 1.85 M.
Ver-springen: Houtman met 6.99 M.
Polshoog: v. d. Zee met 3.80 M.
Hink-stap-sprong: Peters met 14.39½ M.
Discuswerpen: De Bruyn met 41.64 M.
Speerwerpen: v. d. Pol met 63.03 M.
Kogelstooten: De Bruyn met 14.56 M.
Kogelslingeren: Houtzager met 40.64 M.
1500 M. snelwandelen: P. Engelman in 6 min. 5.7 sec.
5000 M. snelwandelen: P. Engelman in 22 min. 41.6 s.
(De Maandagmorgen) **(Vor. ber. Athletiek 1885 I.)**

F. **BORCULO. — Herdenking van de stormramp. —**
Het was op 10 Aug. '35 tien jaar geleden, dat het Nederlandsche volk werd opgeschrikt door de tijding, dat het stadje Borculo, in de Geldersche Achterhoek, door een cycloon was getroffen en nagenoeg geheel verwoest.
Dit feit heeft men niet onopgemerkt willen laten voorbijgaan en de bevolking heeft dezen herdenkingsdag aangegrepen om nogmaals haar dankbaarheid en erkentelijkheid te uiten voor de hulpvaardigheid jegens de getroffen gemeente en de slachtoffers van de ramp van alle zijden betoond.
Hoogtepunt van de herdenking was de officieele opening van het Cycloon-Museum, door Jhr. R. R. L. de Muralt, destijds burgemeester der gemeente Borculo. (A. N. P.)

G. **ITALIE. — Minister van Openbare Werken, Razza, verongelukt. —**
Onder de acht personen, die bij de vliegramp van het Italiaansche vliegtuig op weg van Rome naar Massoea zijn omgekomen, bevond zich de Italiaansche minister van Openbare Werken, Razza.
(Corriere della Sera) **(V. b. Minister Razza 1661 G.)**

A. LUCHTVAART. — K. L. M. - De ondergang van de „Gaai". - Aanteekeningen van den journalist Jos. van Langen. —

Binnenkort zal het rapport verschijnen, opgemaakt door de deskundigen van den Rijksstudiedienst voor de luchtvaart over de ramp van de „Gaai". De deskundigen hebben bij het onderzoek naar de oorzaak uiterst belangrijke gegevens gevonden in het notitieboekje van een der omgekomen passagiers. Uit deze aanteekeningen bleek, dat de piloot, tegen de aanvankelijke veronderstelling in, op groote hoogte heeft gevlogen, maar door meteorologische of andere invloeden werd gedwongen tusschen de bergen te dalen.

Dit notitieboekje met de van zoo groot gewicht gebleken aanteekeningen, dat tusschen de wrakstukken is gevonden, behoorde aan den redacteur Jos van Langen van het dagblad „De Tijd" (waaraan wij onderstaande ontleenen). De familie heeft net boekje aan het blad afgestaan, om kennis te nemen van de zoo hoogst belangrijke gegevens, die het bevat.

Jos van Langen teekende op:

Milano 20/7 — 12 uur slaat de klok in de Gaai — met 10-tal passagiers, meest Hollanders — Drijvende wolken — De „Tijd" brengt ons op de hoogte van het ongeluk van de „Maraboe", nadat een medepassagier ons op de hoogte had gebracht van de ramp van Zondag j.l. („Kwikstaart" - Red.) — Een wees gegroet en een schietgebedje tot Sint Christoforus geven vertrouwen — al gauw boven de wolken; vrij regelmatig — dwars door de wolken, alles wit — stijgen 3000 m — Regen tegen de ramen — 4000 — 4500 boven de wolken — hemelblauw zichtbaar — 4600 — 4700 — bijna 5000 — regen klettert — geen blauw meer — regen — half een — knal — dalen snel — 4000 — 3800 — 3200 — sneeuw — 3000 — 2800 — 2500 — 2400 — vlak boven toppen — bliksem — 2100.....

Ziedaar de aanteekeningen welke het blad — ook in facsimilé — overneemt. Zij zijn tegen het einde steeds krabbeliger geworden, waarschijnlijk omdat schrijven door de sterke remous-klappen welke de „Gaai" ongetwijfeld al dalende heeft gekregen, buitengewoon moeilijk was geworden.

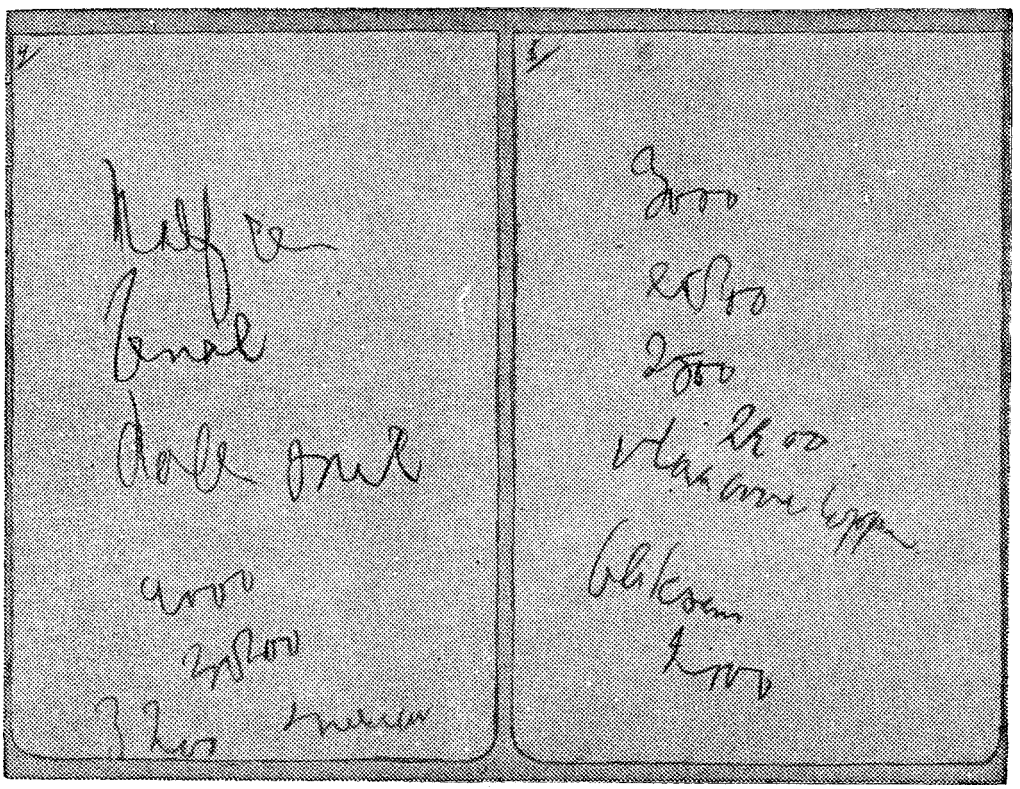

De twee laatste blaadjes uit het notitieboekje van Jos. van Langen. De aanteekeningen zijn bijgehouden tot enkele minuten vóór de catastrophe. (Cliché welwillend afgestaan door de „Vereenigde Katholieke Pers")

De hoogte kan door de passagiers van het vliegtuig worden waargenomen op een hoogtemeter welke tegen den voorkant der cabine is bevestigd, zoodat de aanteekening daarvan voor een scherp opmerker als de heer Van Langen uiteraard was, geen moeilijkheden bood.

De aanteekeningen van den bij de ramp omgekomen „Tijd-redacteur" zijn natuurlijk van de hoogste waarde voor de reconstructie van het ongeval. (De Tijd)

(V. b. Vliegongelukken 1900 A.; De „Gaai" 1882 A.)

B. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —

De Banque de France heeft op 8 Augustus '35 het wisseldisconto met een half pct., van 3½ pct. tot 3 pct. verlaagd. (La Journée Industrielle) **(1882 C.)**

C. LETTERKUNDE. — De „C. W. van der Hoogt-prijs". - De Commissie voor Schoone Letteren biedt haar ontslag aan. —

Aan het hoofdbestuur van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden, werd namens de Commissie voor Schoone Letteren het volgende bericht gezonden:

Mijne Heeren,

De Commissie voor Schoone Letteren van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft uit de bladen kennis genomen van het aftreden van het Bestuur der genoemde Maatschappij. Zij heeft over de door haar aan te nemen houding niet kunnen vergaderen vóór 24 Juli j.l., verhinderd als ze was door het buitenlandsch verblijf van eenigen harer leden.

Kort vóór haar bijeenkomst bereikte de leden een schrijven van het Bestuur, dat hen ten zeerste verbaasde, omdat zij het beschouwen als een onbehoorlijke poging om de voor 21 September a.s. uitgeschreven vergadering bij voorbaat te beïnvloeden. De argumenten, door het bestuur in dit schrijven ontvouwd, betreffen slechts persoonlijke aangelegenheden tusschen den heer mr. H. Marsman en zoowel de Commissie voor Schoone Letteren als het bestuur der Maatschappij.

Onafhankelijk echter van alle argumenten, in deze Bestuurscirculaire aangevoerd, wijst de Commissie er nogmaals met den meesten nadruk op, dat haars inziens het eenige houdbare standpunt in deze zaak geformuleerd werd in haar schrijven van 4 Mei j.l. aan het Bestuur, nl. dat „vrijheid van kritiek een cultuurgoed is, hetwelk het Nederlandsche volk voor zich veroverde, en dat deze vrijheid door het Bestuur is aangetast."

De Commissie voor Schoone Letteren blijft van oordeel, dat een prijs voor letterkundig werk alleen mag worden toegekend of onthouden op grond der waarde van dit werk.

Zij beschouwt het als een onbetamelijke inbreuk op het recht van hoor en wederhoor, dat dit standpunt der Commissie in de Bestuurs-circulaire volkomen buiten beschouwing werd gelaten.

Onder deze omstandigheden heeft de Commissie voor Schoone Letteren eenstemmig besloten, haar ontslag aan te bieden.

K. J. L. Alberdingk Thijm, Voorzitter, W. J. M. A. Asselbergs, Secretaris, Dirk Coster, J. van Dullemen de Wit, Prof. Dr. G. Gerretson, Mr. M. Nijhoff, J. W. F. Werumeus Buning. (A. N. P.)

(Vorig bericht blz. 1876 H.)

D. FRANKRIJK. — Onlusten in de havens. —

In de laatste dagen zijn in de Fransche havens Brest, Toulon, Le Havre en Marseille ernstige onlusten uitgebroken veroorzaakt door het verzet der meer radicale elementen der bevolking tegen de wetsdecreten, welke door Laval zijn uitgevaardigd. Het begon te Parijs. Een aantal beambten van de stedelijke transportbedrijven en van de gasfabrieken, trachtten protestdemonstraties te organiseeren tegen de salarisverlaging van 10%, die onlangs is aangenomen.

Erger zijn de gebeurtenissen te Brest en Toulon. Te Brest ontstonden ongeregeldheden op de staatswerf en zoowel aldaar als te Toulon leverde een aantal

stakers een formeelen veldslag tegen de politie en militairen. Er vielen dooden en gewonden.
In Marseille en Le Havre werden sympathie-stakingen gehouden. De rust is hersteld. (Matin - Temps)
(Vor. ber. Bezuinigingen 1880 E.; Onlusten 1363 B.)

A. **BELGIE. — Luit.-gen. dr. De Rache, luit.-gen. Scheere en luit.-gen. Burguet overleden. —**
Op 7 Aug. '35 zijn te Brussel drie Belgische generaals overleden, die zich tijdens den wereldoorlog zeer verdienstelijk hebben gemaakt. Het zijn luitenant-generaal dr. De Rache, een populaire figuur, die zich bij den generalen staf ten zeerste heeft onderscheiden; luitenant-generaal Scheere, de laatste der divisiegeneraals van den slag aan den IJzer en ten slotte luitenant-generaal Burguet. Laatstgenoemde heeft o.m. in 1915 de z.g. „Boyau de la mort" (doodenloopgraaf) laten graven, welke thans nog als historisch monument bewaard is gebleven. Na den wapenstilstand werd luitenant-generaal Burguet tot bevelhebber benoemd van het Belgische bezettingsleger in Duitschland. (A.N.P.)

B. **NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Regeering volgt hare ontwikkeling. —**
Op de vragen van het Tweede-Kamerlid den heer Van der Heide in verband met een door de Nationaal-Socialistische Beweging genomen besluit tot oprichting van een nieuwe organisatie welke bij een eventueel verbod van de weerafdeelingen in de plaats daarvan zou kunnen treden, heeft minister Van Schaik het volgende geantwoord:
De Regeering volgt de oude en nieuwe organisaties van de Nationaal-Socialistische Beweging met aandacht. De „troepen", waarop, gezien het medegedeelde in vraag 2, in de vragen wordt gedoeld, zijn, voor zoover bekend, geen zeer nieuwe organisaties in de N.S.B. en niet bestemd of geschikt om bij een eventueel verbod van de W.A. daarvoor in de plaats te treden en naar den schijn naast de N.S.B. te staan.
De bedoelde groepen, ook wel eens — doch naar het oordeel van de N.S.B. ten onrechte — „stormtroepen" genoemd, hebben naar is gebleken in de eerste plaats tot doel colporteurs te beschermen, al bestaat wellicht de mogelijkheid, dat zij vroeg of laat in feite een ruimer arbeidsveld vinden. Hoewel binnen die groepen naar een strenge discipline wordt gestreefd en de aanneming van leden met inachtneming van bijzondere eischen van geschiktheid voor het door de N.S.B. beoogde doel geschiedt, schijnt het voorshands nog minder juist haar een militair of semi-militair karakter toe te kennen.
Afgezien van den al dan niet on-Nederlandschen aard eener organisatie blijft de Regeering van oordeel, dat groepsvorming, die in werkelijkheid een militair of semi-militair karakter zou gaan dragen, door de Overheid dient te worden tegengegaan. Zij zal niet nalaten dienovereenkomstig de noodige maatregelen te treffen en, indien noodig, voorstellen te doen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. N. S. B. 1903 A.)

C. **FRANKRIJK. — De inhoud der regeeringsdecreten.**
De 83 nieuwe regeeringsmaatregelen, van welke op 9 Aug. '35 41 werden gepubliceerd, zijn een aanvulling op de verordeningen van 17 Juli. Door deze serie verordeningen heeft de Fransche regeering getracht het evenwicht op de begrooting te herstellen en de valuta tegen verdere aanvallen beschermd.
De nieuwe serie-maatregelen heeft ten doel een herstel van het economische leven te bevorderen en de kosten voor levensonderhoud te doen verminderen. Op deze wijze zou een compensatie worden verkregen voor de van de bevolking geëischte offers en lasten. De maatregelen voor het herstel van het bedrijfsleven, zooals deze zijn ontworpen in de nieuwe verordeningen, richten zich in de eerste plaats tegen de werkloosheid. De termijn voor de uitvoering van het program van groote openbare werken wordt b.v. verkort. Voorts zullen in geheel Frankrijk nog verschillende openbare werken worden uitgevoerd, in het bijzonder zullen wegen worden aangelegd terwijl werkzaamheden zullen worden verricht in de buurt van gevaarlijke kruispunten van wegen voor gewoon verkeer en spoorwegen. Bovendien zullen werkzaamheden worden uitgevoerd ter voorkoming van overstrooming van rivieren.
Voor deze maatregelen stelt de regeering voorloopig een milliard francs ter beschikking. Bij een der bepalingen is sprake van de benoeming van een centrale commissie ter bestrijding van de werkloosheid welke commissie o.m. tot taak heeft de tewerkstelling van buitenlandsche arbeiders en handwerkslieden te controleeren en te beperken.
Een andere verordening betreft maatregelen ter bescherming van de spaarders en wel de bescherming van de bevolking tegen dubieuze maatschappijen.
Op het gebied der handelspolitiek brengen de nieuwe verordeningen de exporteerende firma's verschillende faciliteiten, daarentegen worden de invoercontingenten voor 23 industrieën afgeschaft.
De verordening welke betrekking heeft op de maatregelen, ter bevordering van de prijsdaling, betreft in hoofdzaak de regeling van de vleeschmarkt. De situatie in den landbouw zal worden verbeterd, terwijl de prijzen in den kleinhandel zullen moeten worden verlaagd. De prefecten krijgen machtiging maximum detailprijzen vast te stellen voor vleesch.
Op de winsten van firma's die voor openbare lichamen werkzaamheden uitvoeren of producten leveren, zal tijdelijk een extra-belasting worden geheven. Er is verder een bepaling volgens welke in zekere gevallen de tien procent korting op ontvangsten welke door den staat worden bekostigd, kan worden verminderd. Deze bepaling geldt b.v. voor renteniers boven de 65 jaar, die een inkomen hebben van minder dan 10.000 francs. Voorts wordt aangekondigd dat de regeering einde van de maand ertoe zal overgaan een bijzondere bestuursorganisatie in het leven te roepen en het misbruik maken bij en het doel van onnoodige uitgaven te onderdrukken. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 1880 E.)

11 AUGUSTUS 1935.

D. **FRANKRIJK. — Prefecten bij Laval. - Oorzaak der onlusten. —**
Minister-president Laval heeft op 9 Aug. '35 bijna alle prefecten van Frankrijk ontvangen — een zeldzaam feit in de annalen van de derde republiek — om hun gedetailleerde instructies te geven inzake de toepassing van de noodverordeningen, vooral die betreffende de verlaging der kosten van levensonderhoud.
Na afloop van een conferentie met den minister van marine heeft minister-president Laval verklaard, dat de wanordelijkheden te Toulon geprovoceerd zijn door de meest duistere elementen van het land en niet moeten worden beschouwd als een beweging, welke zou zijn ingegeven door een strijd van de arbeiders, om hun verloren rechten terug te krijgen. Onder de slachtoffers bevindt zich geen enkele arbeider der arsenalen. (Le Figaro) **(Vor. ber. blz. 1904 D.)**

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Wanneer mag een Jood worden gearresteerd? —**
Een nieuwe uitlegging van de Duitsche strafwet kan men aantreffen in het officieele orgaan der S. S. „Das Schwarze Korps", waarin wordt uiteengezet, wanneer een Jood mag worden gearresteerd. Een Jood — aldus het orgaan — die misbruik makende van het gastrecht, zichzelf veroorlooft in het openbaar met een Duitsche vrouw te verschijnen; die in een openbare dansgelegenheid zijn ledematen op aanmatigende wijze beweegt of zich luidruchtig of hinderlijk gedraagt in Duitsche badgelegenheden, waardoor de ergernis van het publiek wordt opgewekt en de regelen der openbare orde worden overschreden, kan — indien hij op heeterdaad wordt betrapt — door iedereen worden gearresteerd. Zijn straf wordt vermeld in par. 360 al. 11 van het Wetboek van Strafrecht. Deze bepaling schrijft een max. boete voor van 150 R.M. of gevangenisstraf voor hen, die aanleiding geven tot onredelijke vredebreuk of grove ergernis. De comentator van het orgaan der S.S. voegt hieraan toe, dat de wet niet nauwkeurig definieert wat onder „grove ergernis" moet worden verstaan. (A. N. P.)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 1902 D.)

F. **FRANEKER. — Herdenking der stichting van de Hoogeschool. —**
Op initiatief van de op 22 Dec. 1930 opgerichte Federatie van de Friesche studenten-vereenigingen is op 29 en 30 Juli '35 het feit herdacht, dat voor 350 jaar de hoogeschool te Franeker werd gesticht. Deze herdenking is op 29 Juli ingeleid met een wijdingsavond in de Martinikerk te Franeker, die voor iedereen toegankelijk was. De bijeenkomst werd geopend door den voorzitter van de Federatie der Friesche studentenvereenigingen, den heer P. J. Hoekstra te Utrecht, waarna prof. dr. G. Gosses te 's-Gravenhage een rede hield over „Tiden dy 't gyngen, tiden dy komme".
(Alg. Handelsblad)

G. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Abessynische leger nog niet geheel gemobiliseerd. —**
Het Abessynische leger is nog steeds niet geheel gemobiliseerd, hoewel van Italiaansche zijde steeds weer wordt gesproken van sterke bewapening in Abessynië. Wel zijn reeds groote troepen-afdeelingen op vier punten in het land geconcentreerd, doch niet in de

nabijheid der grenzen. Op ongeveer honderd kilometer van de grens staan kleine contingenten, die te zwak zijn voor een aanval. De regeering wil namelijk grensincidenten vermijden, om Italië geen voorwendsel te geven voor een aanval. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1897 E.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: William Saroyan — „The Daring Young Man on The Flying Trapeze and other stories". (Faber and Faber, 1935)
Duitsch: Rainer Maria Rilke — „Briefe aus Muzot 1921—1926". (Insel-Verlag, Leipzig 1935)
Engelsch: George Albee — „Not in a Day or Seven". (Methuen)
Ann Bridge — „Illyrian Spring". (Chatto & Windus)
Lloyd Douglas — „Green Light". (Lovat Dickson)
Esperanto: V. Varankin — „Metropoliteno". (Ekrelo, Amsterdam)
Fransch: Jean Cocteau — „Portraits-Souvenir". (B. Grasset)
P. Istrati — „Méditerrannée, II - Coucher du Soleil". (Rieder)
Edmond Jaloux — „Le Voyage". (Plon, 1935)
Nederlandsch: André Peters — „Villa de Vijf Populieren". (W. P. v. Stockum & Zn., Den Haag)
Spaansch: Joaquim M. de Nadal — „Novella Extravagant". (Libreria Catalonia, Barcelona)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1897 B.)**

B. **GEORGINE SCHWARTZE OVERLEDEN. —**
Op 8 Aug. '35 is te Amsterdam in den ouderdom van 81 jaar overleden de beeldhouwster G. E. Schwartze. Van prof. Stracke en prof. Leenhoff heeft zij haar opleiding gehad aan de Rijksacademie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam. Zij maakte studiereizen naar Florence, Rome, Londen en Spanje.

Mej. G. E. Schwartze.

Haar bekendste beeldhouwwerken zijn: de Slavin, in het Rijksmuseum; Slapende kinderen en Lezend meisje, in het Stedelijk Museum. Voorts vervaardigde zij bustes van de hoogleeraren Wichmann, Wertheim Salomonson, Donders, Snellen, Boerhaave, Helmholtz en Von Graeve. Ook de Lutherbuste in het „Tehuis De Wartburg" is door haar vervaardigd, zoomede een aantal Luther-plaquettes. (Red. K. H. A.)

12 AUGUSTUS 1935

C. **SUIKER. — Chadbourne-Plan niet verlengd. - Nieuw Comité. —**
Op de conferentie van den Internationalen Suikerraad te Brussel, die op 5 en 6 Aug. '35 werd gehouden, is met algemeene stemmen geconcludeerd, dat het onmogelijk is het z.g. Chadbourne-Plan in zijn huidigen vorm te verlengen of te vernieuwen.
Na afloop van de slotvergadering van den Internationalen Suikerraad, waarop de Java-delegatie niet aanwezig was, werd het volgende communiqué verstrekt:
De suikerlanden Cuba, Tsjecho-Slowakije, Polen, Hongarije, België en Peru, welke bij de Chadbourne conventie van 9 Mei 1931 zijn aangesloten, welke op 1 Sept. '35 vervalt, alsmede de vertegenwoordiger van de Duitsche suiker-organisatie hebben besloten zich in een internationaal suikercomité te doen vertegenwoordigen. Het doel van dit comité is de onderlinge relaties te onderhouden en aan te moedigen.
Het nieuwe comité zal vooral de pogingen steunen en vergemakkelijken, welke het in het leven roepen van een wereldsuikerovereenkomst ten doel hebben. Tot voorzitter van het nieuwe comité werd gekozen de Belgische senator ir. L. Beauduin, voorzitter van de Raffineries Tirlemontoises en van den Internationalen Suikerraad, welke eerstdaags zal ophouden te bestaan. Het bureau van het comité is te Brussel gevestigd.
De bedoeling van het nieuw opgerichte comité is, reeds in het a.s. najaar met de Engelsche regeering in onderhandeling te treden, met het doel nog voor het einde van het jaar een wereldsuikerconferentie bijeen te roepen.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. Suiker 1752 D.)**

D. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Geen credieten voor Italië. —**
De Amerikaansche Im- en Exportbank heeft besloten den Italianen geenerlei credieten voor warenaankoopen (d.i. katoen) in de Ver. Staten te verleenen.
Diplomaticus maakt in de Haagsche Post melding van het feit, dat de Banque de France en andere Fransche banken van regeeringswege het verbod gekregen hebben om leeningen aan Italië te verstrekken.
(New York Herald - Haagsche Post) **(1905 G.)**

E. **DISCONTOKOERSEN. — Italië. —**
De Bank van Italië heeft het Italiaansche wisseldisconto met ingang van 12 Augustus '35 verhoogd met 1% en van 3½ op 4½% gebracht.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1802 C.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. - Bankcrises 1921—1932.**

	Aantal Insolvente banken	Deposito's in mill. Dollars		Aantal Insolvente banken	Deposito's in mill. Dollars
1921 .	504	198,4	1927 .	662	193,9
1922 .	360	110,7	1928 .	491	138,6
1923 .	650	188,8	1929 .	642	234,6
1924 .	777	213,4	1930 .	1.345	864,7
1925 .	612	172,9	1931 .	2.298	1.691,5
1926 .	956	272,5	1932 .	1.453	730,4

(Kölnische Zeitung) **(Vorig bericht blz. 762 E.)**

G. **SOVJET-RUSLAND. — Ossinski uit zijn ambt ontzet. —**
Naar officieel wordt medegedeeld, heeft de Raad van Volkscommissarissen den voorzitter van de commissie voor het economisch vijfjaren-plan, Ossinski uit zijn ambt ontzet. (Prawda)

13 AUGUSTUS 1935

H. **WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen 1935 te Brussel. —**
De uitslagen der wereldkampioenschappen wielrennen 1935 (sprint), die te Brussel op 11 Aug. '35 plaats hadden, zijn de volgende:
Amateurs: 1. Merkens (Duitschland); 2. Van Vliet (Nederland); 3. v. d. Vijver (Nederland); 4. Collard (België).
Professionals: 1. Scherens (België); 2. Richter (Duitschland); 3. Gérardin (Frankrijk); 4. Michard (Frankrijk). (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Wereldkampioenschappen 1441 B.)

I. **AANSLAGEN. — General Tatsuzan Nagata vermoord. —**
Generaal Tatsuzan Nagata, de chef van het bureau voor Militaire Zaken, op het ministerie van Oorlog, is op 12 Aug. '35 in zijn bureau door zijn adjudant vermoord. De dader is gearresteerd.
De reden van de daad is zonder twijfel het optreden van Nagata, die de eigenlijke leider van het optreden tegen de extreme nationalisten was.
(Dempo Rengo)

A. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler over den strijd der Nat. Socialisten. —**
Naar aanleiding van het feit, dat de afdeeling Rosenheim (Opper-Beieren) van de nationaal-socialistische partij vijftien jaar bestaat, heeft Hitler aldaar een rede gehouden voor een vergadering van partijleiders, waaraan wij het volgende ontleenen:
Onze tegenstanders moeten zich niet vergissen! riep Hitler uit. Wij zijn nog nooit den strijd uit den weg gegaan. Wanneer zij strijd willen, kunnen zij hem hebben! Wij zullen hen verpletteren, zoodat hun voor de volgende veertien jaar de gedachte aan een voortzetting van den strijd zal vergaan.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Hitler 1815 G.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zeemacht. - Kolonel H. Ferwerda Nieuwe Commandant. —**
Naar wij vernemen heeft de minister van Defensie den kapitein-ter-zee H. Ferwerda aangezegd, zich voor te bereiden voor de functie van commandant van de zeemacht in Nederlandsch Oost-Indië, als opvolger van den huidigen functionnaris, den vice-admiraal M. H. van Dulm, wiens verband als zoodanig officieel per 1 Februari 1936 afloopt.
De nieuwe commandant van de zeemacht in Nederlandsch Oost-Indië, die tot 29 Augustus '35 het commando over Hr. Ms. vliegkamp „De Kooy" voert, waarna hij vervangen wordt door den kapitein-ter-zee K. van Aller, werd, na zijn militaire opleiding op het Koninklijk instituut te den Helder genoten te hebben, 16 September 1906 tot adelborst der 1e klasse aangesteld. Twee jaren later was hij luitenant ter-zee der 2e klasse. Op 1 Januari 1919 volgde zijn benoeming tot luitenant-ter-zee der eerste klasse. 26 Januari 1929 kreeg hij de titulatuur van overste en op 30 April 1933 had zijn promotie tot kolonel plaats.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Vlootcommando 1203 B.)**

C. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Rede van den Keizer van Abessynië. —**
Keizer Haile Selassie heeft in den Abessynischen Kroonraad een rede gehouden. Daarin verklaarde hij, dat het huidige Abessynië uit eigen kracht en arbeid was ontstaan. Het had hetzelfde bestaansrecht als elk ander volk.
Vervolgens gaf de Negus een chronologisch overzicht van den strijd tegen Italië, waarbij hij er op wees, dat de moeilijkheden bij een scheidsrechterlijke procedure en bij de behandeling door den Volkenbond in het bijzonder van het incident van Oeal-Oeal aanzienlijk grooter waren geworden. Niettemin mocht men ook thans de hoop nog niet opgeven, dat op 4 September een vreedzame regeling tot stand zou komen. Voorts mocht men verwachten dat ook de onderhandelingen te Parijs succes zouden hebben.
Hij verklaarde o.a.: „Wij stellen vertrouwen in de staten die lid zijn van den Volkenbond, of zij groot of klein zijn. Het is hun taak, in de huidige stonde bij te dragen tot gerechtigheid en waarheid. Wij zijn overtuigd van de noodzakelijkheid van samenwerking met alle naties, zonder onderscheid van ras of religie, die loyaal tegenover ons staan. Abessynië handhaaft den vrede en de orde in het binnenland en zal nooit zijn onafhankelijkheid en souvereiniteit prijsgeven. Van den Volkenbond verwacht het gerechtigheid en gelijkberechtigdheid, evenals alle andere staten, die tot den vrede bijdragen". (Agence Belga)
(Vor. ber. 1906 D.; Haile Selassie 1882 D.)

D. **CHINA. — Regeeringscrisis. —**
De minister-president Wang Tsin-wei, de minister van Oorlog, de minister van Economische Zaken Tsjen Koeng-po, de minister voor de Spoorwegen Koe Mengjoe hebben zonder opgave van redenen een verzoek tot ontslag bij de Nanking-Regeering ingediend.
(Sin Pau-News) **(Vor. ber. Kabinet 450 H.)**

E. **VEREENIGDE STATEN. — Goudclausule. —**
De Senaat nam op 8 Aug. '35 het wetsontwerp aan waarbij het verboden wordt na een termijn van zes maanden na afkondiging schade-acties tegen de regeering in te stellen op grond van geleden verliezen als gevolg van de dollar-devaluatie.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. 1879 L.)**

F. **NEDERLAND. — Personeel in 's Rijks dienst; Aantal - Inkomen - 1929—1933. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft dezer dagen het beknopt overzicht betreffende het personeel in 's Rijks dienst over 1932 en 1933 gepubliceerd. Aan het overzicht, waarin ter vergelijking, de totaalcijfers voor 1929, 1930 en 1931 zijn opgenomen, ontleenen wij het volgende:
Burgerlijk Personeel. — Op 31 December van de jaren 1929 t/m 1933 waren in 's Rijks dienst:

	Mannen	Vrouwen	Totaal
1929	52.391	7.599	59.990
1930	52.529	8.123	60.652
1931	53.197	8.003	61.200
1932	51.386	7.710	59.096
1933	49.852	7.605	57.457

Het gemiddeld jaarlijksch netto-inkomen over de jaren 1929 t/m 1933 bedroeg:

	Mannen	Vrouwen
1929	*f* 2.248	*f* 1.478
1930	2.248	1.459
1931	2.275	1.457
1932	2.234	1.441
1933	2.145	1.383

Bij de beschouwing van vorenstaande cijfers houde men er rekening mede, dat in de statistiek niet zijn opgenomen personen, werkzaam bij door het Rijk gesubsidieerde instellingen, dus b.v. niet het onderwijspersoneel voor zoover niet werkzaam aan Rijksonderwijsinstellingen; evenmin is opgenomen het personeel in dienst van de Staatsmijnen en dat in dienst bij semi-publiekrechtelijke lichamen.
De totale kosten bedroegen in 1933 *f* 167.780.398 (w.o. aan salarissen en loonen *f* 116.615.336, aan nevenbetrekkingen *f* 1.148.807, aan uitgaven, voortvloeiende uit de pensioenwetgeving *f* 38.683.941 [1]), aan wachtgeld *f* 3.952.062, aan hulppersoneel *f* 6.524.164), tegen *f* 179.353.052 in 1932.
Militair Personeel. — Het aantal militairen (beroepspersoneel der land- en zeemacht), op 31 December van elk der jaren 1929 t/m 1933 in dienst, was als volgt:

	Gehuwd	Ongehuwd	Totaal
1929	8.180	3.255	11.435
1930	8.473	3.785	12.258
1931	8.526	3.789	12.315
1932	8.685	3.407	12.092
1933	8.660	3.234	11.894

Het gemiddeld netto-inkomen per jaar per militair bedroeg in de jaren 1929 t/m 1933 resp. *f* 2.268, *f* 2.279, *f* 2.197, *f* 2.127 en *f* 2.075.
De totale kosten bedroegen in 1933 *f* 27.379.913 (nl. salarissen en loonen *f* 23.995.753, totaal bedrag aan pensioenpremie betaald *f* 2.877.563 en wachtgeld *f* 506.597), tegen *f* 28.863.603 in 1932.

[1]) Hierin is begrepen een bedrag van *f* 28.400.000, door het Rijk in het Pensioenfonds te storten, volgens art. 168a der Pensioenwet-1922, gewijzigd bij de wet van 29 December 1932, Stbl. 681.
(Centraal Bureau voor de Statistiek)

14 AUGUSTUS 1935

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Crisisordonnantie Vreemdelingen-arbeid. —**
Den 31sten Juli berichtte Aneta, dat in den Volksraad was ingediend een ontwerp „Crisisordonnantie vreemdelingenarbeid".
In de memorie van toelichting is o.a. het volgende medegedeeld:

Ook hier te lande kwam en komt, gelijk bekend, aandrang om maatregelen te treffen tegen vreemdelingenarbeid, tot uiting. Het treurige beeld, dat ook hier de arbeidsmarkt vertoont, maakt die uitingen maar al te verklaarbaar. Niettemin dient men zich rekenschap te geven van het feit, dat Nederlandsch-Indië vreemde arbeidskrachten nooit geheel zal kunnen ontberen.
Dit standpunt legt ook bij de onderwerpelijke materie beperkingen op. Zoo is van de regeering geen medewerking te verwachten tot eenigerlei wettelijken maatregel, welke zou leiden tot een gedwongen uitstooting van de thans in Indië gevestigde werknemers van vreemde nationaliteit. Waar de economische opbouw van dit land zooveel te danken heeft aan vreemd kapitaal en vreemde werkkracht, zou zij zulk ingrijpen niet verantwoord achten en mede niet in het belang van Nederlandsch-Indië. (Aneta)

A. **NEDERLAND. — Minister Gelissen over de perspectieven van Industrialisatie. —**
Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, minister van Econ. Zaken, heeft, vergezeld van den toekomstigen minister van Landbouw, dr. L. N. Deckers, op 10 Aug. '35 een bezoek gebracht aan het Economisch Technologisch Instituut te Maastricht, dat zijn geesteskind is.
Minister Gelissen zeide in zijn rede over de verbetering van den economischen toestand, dat hier twee mogelijkheden zijn: werkverruiming door middel van openbare werken en uitbreiding der industrialisatie.
Het eerste middel, aldus spr., leidt niet tot blijvende werkverruiming; zulks in tegenstelling met industrialisatie, die, doelmatig uitgevoerd, wel tot blijvende werkverruiming kan leiden.
Bij de oprichting van het Economisch Technologisch Instituut in Limburg is men van deze gedachte uitgegaan.
Het voorbeeld, dat men in Limburg gegeven heeft, zal in ons geheele land moeten worden nagevolgd.
Spr. lichtte dit toe aan de hand van onze passieve handelsbalans en de inkrimping van onze scheepvaart. Hoewel spr. overtuigd is, dat niet alles, wat wij invoeren, in ons eigen land kan geproduceerd worden, zouden wij zeer zeker een deel van deze producten zelf kunnen vervaardigen.
Kosten en lasten van het geheele leven zullen naar sprekers meening op een lager niveau moeten worden gebracht; in de industrie voltrekt zich dat proces vrijwel van zelf. De industrialisatie neemt hier te lande toe; in vergelijking met 1934 is de uitvoer van fabrikaten in de eerste helft van 1935 met 20 millioen gestegen.
De economisch-technische exploratiedienst van het Departement van Econ. Zaken zal trachten goede objecten voor de industrie te zoeken. Op deze wijze zal hij den ondernemers hulp verschaffen.
Voor reorganisatie, voor uitbreiding en directe financiering zijn, aldus minister Gelissen, credieten hoog noodig.
Aan het Departement van Econ. Zaken zal opgericht worden een maatschappij voor credietverleening aan de nijverheid, die credieten zal verschaffen aan de industrie, die de banken niet willen verleenen.
Wanneer deze credietverleening vanuit een centraal punt geschiedt, zijn de provinciale industriebanken niet meer noodig. In dit verband geeft spr. in overweging de provinciale Industriebank in Limburg op te heffen en deze tot een adviseerend lichaam van de Nationale Credietverleening te reorganiseeren.
De feiten wijzen uit, dat het ruilproces zich meer en meer gaat afspelen tusschen de landen, zooals het vroeger tusschen de afzonderlijke industrieelen geschiedde.
Gegeven dezen toestand is het noodig, dat in het land orde op de zaken gesteld wordt. Er zal een wet moeten worden ingediend, volgens welke toestemming noodig is om nieuwe industrieën te vestigen of bestaande industrieën uit te breiden. Allerminst, aldus spr., moet men dit beschouwen als een aanpassing van het particulier initiatief; deze vestigingswet is echter noodzakelijk om te komen tot een beteren gang van zaken in ons land.
Aan het slot van zijn rede betuigde spr. zijn hulde aan het uitstekende voorbeeld, dat het E. T. I. L. in ons land heeft gegeven en wees daarbij speciaal op de verdiensten van zijn voorzitter mr. R. Gielen.
Minister Gelissen deelde tevens mede, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft mr. R. Gielen te benoemen tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. (A .N. P.)
(Vor. ber. Minister Gelissen 1831 A.; Industrialisatie 1801 B.)

B. **LUCHTVAART. — Benzinetanks die niet kunnen barsten. —**
Talloozen zullen zich bij de rampen, die dezer dagen de luchtvaartwereld — en waarlijk niet alleen in ons land — hebben getroffen afgevraagd hebben of het niet mogelijk zou zijn het brandgevaar bij vliegmachines te beperken.
Het meerendeel deze ongelukken zou n.l. niet meer dan een incident zijn geworden, als daarbij niet de benzinetanks waren gebarsten en daardoor het vliegtuig niet in vuur en vlam zouden hebben gezet.
Uit Londen komt het bericht, dat in de fabriek van de Engelsche Luchtmacht te Farnborough proeven genomen zijn met benzinetanks die onmogelijk kunnen scheuren.
Men heeft n.l. van verschillende hoogten en op verschillende manieren tanks laten vallen, waarbij gebleken is, dat zij, na op den grond gekomen te zijn, zelfs geen barst vertoonden.
Thans moet nog worden nagegaan in hoeverre de nieuwe tanks, die iets zwaarder zijn dan de thans in gebruik zijnde, de snelheid en de actie-radius van de vliegtuigen beïnvloeden. (De Telegraaf)

C. **LIMBURG. — Limburgsche sociale studieweek. —**
Op 11 Aug. '35 is in het seminarie te Rolduc de elfde Limburgsche sociale studieweek geopend. Tot algemeen onderwerp voor deze studieweek is gekozen: „Totaliteit" — „de totale mensch (menschen) en de totale maatschappij".
Aanwezig waren ongeveer 500 personen, waaronder vele priesters. O.m. waren aanwezig: oud-minister Jhr. Ruys de Beerenbrouck, de oud-ministers Mrs. Verschuur en Marchant, het Tweede Kamerlid Mr. F. Janssen en enkele Tweede Kamerleden. Voorts Dr. Kors, professor te Nijmegen; Dr. Tromp, hoogleeraar te Rome en prof. G. Brom, professor te Nijmegen.
In zijn openingswoord deelde Mgr. dr. H. A. Poels mede, nadat hij woorden van dank had gericht tot den directeur van het seminarie en de aanwezigen had verwelkomd, dat professor Dr. H. Moekerman uit Berlijn verhinderd was zijn onderwerp: „die Totalität in der Lebensgestellung" te behandelen.
In een uitvoerige rede heeft Mgr. Poels de studieweek ingeleid; hierbij heeft hij zich speciaal gericht tot de katholieke mede-wereld. „Het is een verantwoordelijke taak, welke de katholieke journalisten hebben. Zij maken hier echter misbruik van en ondermijnen het vertrouwen in de leiders van het katholieke volk. Het is een verderfelijke taak als katholieke journalisten het gezag ondergraven van hoogstaande mannen, in wier schaduw zij niet kunnen staan." Speciaal kwam spr. op tegen de toon die in sommige katholieke bladen wordt aangeslagen en tegen „de volslagen onbevoegdheid van sommige dagbladschrijvers om op zulk een wijze te keer te gaan."
Voortgaande protesteerde Mgr. Poels tegen een beweging die vooral in Limburg veel propaganda voert en welke beweging het Nederlandsche episcopaat zoo uitdrukkelijk mogelijk heeft veroordeeld.
(De Maasbode)

D. **DUITSCHLAND. — Stijging der levensmiddelenprijzen. —**
Naar aanleiding van het onderzoek door Reuter naar de levensmiddelenprijzen te Berlijn, meldt het agentschap het volgende:
Ondanks de krachtige maatregelen der Nazi-autoriteiten, om de oploopende onkosten van levensonderhoud omlaag te drukken, veroorzaken de hooge prijzen voor levensmiddelen, vooral voor vleesch, een golf van ontevredenheid onder de Duitsche huisvrouwwen.
De officieele cijfers, welke aantoonen, dat de kosten voor levensonderhoud slechts met 4 pct. zijn gestegen tegen verleden jaar 3 pct., zijn niet volledig. Weliswaar zijn enkele artikelen slechts weinig gestegen; de broodprijs b.v. is vrijwel stabiel gebleven en eenige delicatessen zijn nauwelijks opgeloopen, maar dit is niet in verhouding tot de prijsstijging van voedingsmiddelen, die den grondslag vormen van de provisiekast van een arbeidersgezin. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Het zevende wereldcongres der Komintern. - Rede van Dimitrof tegen het fascisme. —**
Aan het verslag van de rede van Dimitrof behandelende: „De opmarsch van het fascisme en de taak van de Communistische Internationale in den strijd om de tot stand brenging van een eenheidsfront", ontleenen wij eenige punten:
Dimitrof wijst er op, dat reeds het zesde wereldcongres van de Komintern het proletariaat heeft gewaarschuwd voor het

naderen van nieuwe fascistische aanvallen. De communistische partij is echter niet sterk genoeg geweest om de massa's te leiden tot den strijd tegen het opdringende fascisme. Dit heeft overwonnen, omdat het er in geslaagd is breede massa's boeren en landarbeiders mee te krijgen en door te dringen in de rijen van de jeugd. Dimitrof oefent in dit verband critiek uit op de gestie van de communistische partijen in de verschillende landen en gaat dán over tot bespreking van de Duitsche communistische partij.
Hij bepaalt zich daarbij niet tot negatieve critiek, maar geeft tevens positieve richtsnoeren, die tot een nieuwen opbloei van het communisme in Duitschland en Italië moeten leiden, een ondermijning van de tegenwoordige staatsmacht door een doen groeien van de ontvredenheid, straatonlusten enz. en ten slotte tot een communistische revolutie. De communisten moeten te dien behoeve gebruik maken van de bestaande tegenstellingen en conflicten in fascistische landen, want het fascisme zal niet van zelf vallen. Een val der fascisten kan slechts veroorzaakt worden door een versterkte revolutionnaire activiteit der communisten. Niet tevergeefs is leering getrokken uit de communistische nederlagen. Thans begint de communistische partij opnieuw haar strijd en wel met geheel andere methoden.
(Persagentschap der Sovjet-Unie)
(Vor. ber. 1898 B.; Dimitrof 1176 G.)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Verzet van het Vaticaan. —**
Wij ontleenen aan de Osservatore Romano het volgende:
In een artikel worden de beweringen van Generaal Göring betreffende het zoogenaamde politieke katholicisme door het Vaticaan van de hand gewezen.
De kerk doet niet aan politiek, behalve als de politiek zich gaat inlaten met aangelegenheden, welke alleen de kerk zelve betreffen. De kerk doet niet aan politiek, behalve, dat ze de moreele grondslagen, welke ook voor de politiek gelden, hooghoudt.
Wil men de kerk deze macht ontnemen en haar terugdringen op het gebied van den cultus, dan vergrijpt men zich aan haar goddelijke zending. De kerk zal te dien aanzien onder geen beding toegeven, want het gaat hier om haar fundamenteel levensrecht, dat haar bovendien in artikel 1 van het Concordaat is gegarandeerd.
Ten slotte wordt uitdrukkelijk verklaard, dat in Duitschland inderdaad een cultuurstrijd heerscht.
(Osservatore Romano) **(Vorig bericht blz. 1902 C.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — De nieuwe luchtbases.**
De zes luchtvaartbases tot welker oprichting zoojuist is besloten, zullen worden gevestigd in Alaska, aan de Noordkust van de Stille Zuidzee, aan de kusten van de Zuid-westelijke staten, in het Zuid-oosten van den Atlantischen Oceaan en in het gebied van de Antillen, teneinde het Panama-kanaal te beschermen, terwijl voorts een basis zal worden gevestigd in het gebied van het Rotsgebergte, welke basis zou moeten dienen als voornaamste centrum voor de Trans-continentale luchtvaartmanoeuvres.
(New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1876 E.)

C. **DUITSCHLAND. — Vrijmetselarij. —**
De „Völkischer Beobachter" publiceerde op 8 Aug. '35 het volgende bericht: Erkennende, dat de vrijmetselaarsgeest en de ideologie van het nationaal-socialisme onoverbrugbare tegenstellingen inhouden en aangezien in het Derde Rijk geen plaats meer is voor vrijmetselaars-organisaties hebben volgens een bij ons ingekomen mededeeling de in Duitschland bestaande oud-Pruisische loges zich met ingang van 21 Juli 1935 ontbonden verklaard.
De groote landsloge van Saxen te Dresden en de grootloge Duitsche Broederketen te Leipzig zullen zich bij deze actie aansluiten en op 10 Augustus 1935 tot hun eigen opheffing besluiten.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. blz. 1622 D.)**

D. **BULGARIJE. — Maatregelen der regeering tegen republikeinen. —**
De regeering is overgegaan tot het nemen van krachtige maatregelen tegen militaire samenzweringen en republikeinsche activiteit. De vroegere minister van financiën, Peter Thodoroff, is per vliegtuig naar Berlijn vertrokken en keert voorloopig niet meer naar Bulgarije terug, evenals vele andere hooge officieren.
(Vremje)

E. **DICTATUUR. — Bolsjewisme of nationaal-socialisme. - Een beschouwing van de Times. —**
„Bolsjewistisch" zijn, volgens wanhopige zakenlieden in Duitschland, Schacht's laatste maatregelen op industrieel gebied. Aldus de Times in een hoofdartikel. En naar aanleiding van deze kwalificatie van Schacht's beleid trekt het uitgebreide vergelijkingen tusschen de in theorie zoo uiteenloopende dictaturen van Duitschland en Rusland.
Het bolwerk tegen het communisme en het Vaderland van het communisme vertoonen thans, volgens de Times, in de bewindvoering sterke gelijkenissen. Rusland heeft hiertoe het zijne bijgedragen door over te gaan tot een systeem, gebaseerd op nationalisme en staatskapitalisme, een systeem, moeilijk te vereenigen met de oude strijdleuzen van communistische gelijkheid en dictatuur van het proletariaat.
Duitschland van zijn kant heeft de persoonlijke vrijheid steeds sterker aan banden gelegd, propaganda in de plaatst gesteld voor opvatting, de rechtspraak ondergeschikt gemaakt aan de behoeften van den staat, voorts een groot deel der industrie en der publieke werken op militaire basis georganiseerd. Al deze veranderingen nieuw voor Duitschland, zijn in Rusland reeds jarenlang toegepast.
Zoo kan men nu in deze elkaar vijandig gezinde staten, waar in het eene regiem de communisten en Joden aan het bewind staan, die in het andere regiem het meest worden veracht, dezelfde uiterlijke verschijnselen waarnemen. In beide landen zorgen propaganda en geheime politie — G.P.U. of Gestapo — ervoor, dat geen kettersche discussies zullen plaats vinden, geen oppositie zich zal vormen. In beide landen, hebben zij, die protesteerden of om andere redenen vervolgd werden, zich aan een verblijf in een concentratiekamp moeten onderwerpen, zij het in Dachau of in Solowetski. In beide landen censuur op kunst, litteratuur en natuurlijk de pers. Dezelfde strijd tegen de „intelligentia", dezelfde strijd tegen den godsdienst, hetzelfde machtsvertoon, zij het op het Roode plein of op het Tempelhofer Feld. Beide regimes waren bij uitstek opbouwend, en hebben een natie opgeheven uit een poel van bittere wanhoop. Beider jeugd werd op spartaansche wijze gedrild, de jeugdige communisten in de Donetz-mijnen, de Duitsche jeugd in de werkkampen.
Natuurlijk zijn er groote verschillen, maar deze vloeien, volgens de Times, niet zoo zeer voort uit het verschil tusschen „Communisme" en „Naziïsme", als wel uit het verschil tusschen Rusland en Duitschland, Oost en West.
De Times eindigt zijn beschouwingen met de conclusie dat er niet te kiezen valt tusschen Communisme en Fascisme. De keuze is tusschen democratie en diktatuur in welken vorm deze zich ook moge voordoen. (Times)

15 AUGUSTUS 1935

F. **ESTLAND. — De banken in 1934. —**
De dertien banken, die in Estland werken hebben in 1934 tezamen een netto-winst geboekt van 451.000 kronen. Een achttal keerde dividend uit, in totaal 176.000 kronen, overeenkomende met 3,1 pCt. van het aandeelenkapitaal. De inkomsten stegen van 4.328.000 kronen in 1933 tot 4.490.000 kronen in het afgeloopen jaar. De toeneming der inkomsten is te danken aan de grootere bedrijvigheid in het crediet-bedrijf. (Vesti Dnja, Tallinn)

G. **LUCHTVAART. — Gleiwitz-Istanboel-Berlijn in één dag. - Retourvlucht van Elly Beinhorn. —**
De Duitsche vliegster Elly Beinhorn, die op 13 Aug. te 3.40 uur in den ochtend uit Gleiwitz is gestart voor een vlucht naar Itanboel, is dien morgen te 10.20 uur, na over de Bosporus te zijn gevlogen, op Aziatischen bodem op het vliegveld Sesilkoel bij Istanboel geland. Te 11.47 uur steeg zij weer op en reeds te 18.09 uur landde zij op het Berlijnsche vliegveld Tempelhof. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Records 1883 E.)

H. **LITAUEN. — Betooging der in het buitenland verblijvende Litauers te Kowno. —**
Op 11 Augustus had te Kowno een groote betooging plaats ter gelegenheid van het eerste congres van in het buitenland verblijvende Litauers. De regeering, vele afgevaardigden, hooge officieren en vooral de vertegenwoordigers der politieke partijen namen aan deze betooging deel. Het ging er vrij rumoerig toe. De minister-president Toebelis vermaande de eenheid te bewaren. Politieke tegenstellingen onder Litauers zouden vreemde elementen een goede gelegenheid geven het gezag te ondermijnen. (Diena, Kaunas)

I. **NEDERLAND. — Contrôle op Crisisorganisaties. —**
De regeering heeft aan de Tweede Kamer een nota gericht naar aanleiding van de contrôle op crisisorganisaties van het verslag der Algemeene Rekenkamer betreffende werkzaamheden over 1934.

Wij ontleenen aan deze nota o.a. het volgende:
De meeste crisisorganisaties moesten aanvankelijk in een paar weken, soms zelfs in een paar dagen, tot stand komen. Dreigde het prijsniveau van een bepaald product fataal laag te zinken, dan moest plotseling een groot economisch apparaat in het leven worden geroepen om terstond maatregelen te kunnen nemen. Hierbij was het niet mogelijk, aanstonds alles tot in finesses goed te regelen. En de vele ambtenaren der crisisinstellingen hadden zoo goed als allen geen enkel ambtelijke scholing in Rijksdienst. Hetzelfde was het geval met de besturen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Crisisorganisaties 1379 E.)

A. **FRANKRIJK. — Eischen der boeren. —**
De te Amiens vergaderde vertegenwoordigers van ongeveer 500 organisaties van boeren hebben besloten al deze organisaties in één unie te vereenigen. Na een telegram van gelukwensch aan den leider der Fransche boeren, Dorgères werd een resolutie aangenomen, waarin een revalorisatie van den graanprijs, een tot het uiterst gaande deflatie en een algemeene verhooging van de prijzen van landbouwproducten, werd geëischt.
De vertegenwoordigers der plaatselijke groepen legden bovendien den eed af alle betrekkingen met de regeering te verbreken, indien hun eischen zouden worden afgewezen.
Aan den vooravond der verkiezingen, aldus de resolutie, zouden zij hun politieke meeningen op zij zetten en slechts hun stem geven aan die afgevaardigden en senatoren, die in het parlement hebben bewezen, dat zij zich bekommeren om den boerenstand. (Le Temps)

B. **JAPAN. — Moord op generaal Nagata. - Commentaar van de „Jiji". —**
In de Japansche pers wordt de moord op generaal Nagata eenstemmig veroordeeld. De dader, luitenant-kolonel Aizawa, volgens de „Jiji" een fanatiek reactionnair, is door den Krijgsraad ter dood veroordeeld. De aanslag zou verband houden met de personeelswijziging bij het leger. Het blad raadt den militairen autoriteiten aan maatregelen te nemen, ten einde het vertrouwen van het volk in de discipline van het leger te versterken. (Jiji) **(Vor. ber. 1906 I.)**

C. **BELGIE. — Senator De Dorlodot over het Duitsche gevaar. —**
Dezer dagen heeft de Senaatscommissie voor buitenlandsche zaken een vergadering gehouden waar de heer Van Zeeland, eerste minister, aanwezig was.
De katholieke senator De Dorlodot heeft uitvoerig gesproken over het buitenlandsch beleid van België. Hij gaf opnieuw als zijn meening te kennen, dat de oorlog in West-Europa dreigend is. Duitschland is uitstekend gewapend, meende spreker. Het bezit geweren, machine-geweren en artillerie, die beter zijn dan die der Franschen. Duitschland is ook machtig in de lucht, doch had op dit gebied enkele teleurstellingen. In geval van conflict zou het echter toch de overmacht hebben. Senator De Dorlodot is de meening toegedaan, dat Duitschland nog een jaar of drie zal wachten alvorens zijn slag te slaan, ten ware het een avontuurtje zou willen wagen, in welk geval het verslagen zou worden. Hij verwacht alleen heil van een inniger verstandhouding tusschen de oude geallieerden. Verder kritiseerde hij het economisch beleid van de regeering ten aanzien van de met het buitenland gesloten verdragen en bepleitte een meer naar Frankrijk georiënteerde economische politiek.
Minister-president van Zeeland reageerde niet op het politiek gedeelte van deze uiteenzetting en deelde slechts nadere bijzonderheden mede over de in den jongsten tijd tot stand gekomen handelsverdragen. Hij gaf toe, dat de clearings niet als een ideale oplossing zijn te beschouwen, maar wees er op, dat zij in elk geval beter zijn dan een staking van betaling.
(De Nieuwe Gazet)

D. **ENGELAND. — De Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen is volgens de telling opgemaakt per 22 Juli, gedaald tot 1.972.941. Hoewel een verbetering valt waar te nemen, wekt het desniettemin teleurstelling, dat deze verbetering zich in een langzaam tempo voltrekt. Over het algemeen neemt de werkloosheid in de zomermaanden toe en tot het einde van het jaar heeft doorgaans geen ommekeer plaats. De afneming in de laatste maand bedroeg 27.000. In sommige districten en enkele takken van bedrijf nam het aantal werkloozen toe. Alles bijeen genomen kan toch van een opleving gewag worden gemaakt. Deze opleving openbaart zich vooral in de zware industrie. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Werkloosheid 1757 A.)

E. **ITALIE. — Dijkbreuk - Overstroomingsramp. —**
Bij het in Boven-Italië gelegen dorp Ovada, dat 10.000 inwoners telt, heeft zich op 13 Aug. '35 een ernstige dijkdoorbraak voorgedaan. De Orba trad buiten zijn oevers en deed een dijk bezwijken, waarna met angstwekkende snelheid de watermassa's het dorp binnen-

drongen, waar verscheidene huizen vernield werden en tal van personen zijn gedood. Ook het dorp Molare is door een geweldige watermassa overstroomd. Het aantal dooden kan nog niet met juistheid worden aangegeven, maar het moet minstens 110 bedragen.
(Corriere della Sera)

F. **FINLAND. — Bezoek van den Poolschen Minister van Buitenlandsche Zaken Beck. —**
Het officieele bezoek van den Poolschen Minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, aan Helsingfors is ten einde.
In een verklaring aan de pers heeft Minister Beck uiting gegeven aan zijn levendige voldoening over het resultaat van zijn bezoek. In zijn contact met de meest op den voorgrond tredende Finsche staatslieden heeft hij kunnen constateeren, dat Polen en Finland in hun fundamenteele gedachten d.z. de onafhankelijkheid van de politiek van beide landen gepaard met een loyaal en oprecht welwillende houding jegens de nabije en verder afliggende nabuurstaten, het eens zijn. Zijn bezoek biedt in het geheel geen sensationeele elementen. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Minister Beck 1864 F.)

G. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Evangelische kerkbonden. —**
Parallel met zijn optreden tegen het politiek Katholicisme is het Nat. Socialisme op 13 Augustus den strijd begonnen om een eind te maken aan het belijdenisfront der Protestantsche organisaties, die zich verzetten tegen het „Massregeln" door de Bruinhemden. Het bestaan van de belijdenisbeweging wordt rechtstreeks bedreigd door een tweetal decreten. Het eerste, dat is uitgevaardigd door den hoogen Evangelischen Raad, bepaalt dat voortaan de salarissen alleen zullen worden betaald aan die Protestantsche

geestelijken, die door het kerkbestuur van bisschop Muller zijn benoemd.
Het tweede decreet door minister Rust uitgevaardigd, bepaalt dat studenten in de Godgeleerdheid liever aan de staatsuniversiteiten dan aan de theologische faculteiten der belijdenisbeweging moeten studeeren.
Van officieele zijde wordt te kennen gegeven, dat het decreet van Rust erop berekend is den invloed der belijdenisbeweging op de jongere theologanten te vernietigen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(V. b. Kerkstrijd 1909 A.; Evang. Kerkbond 1851 F.)

16 AUGUSTUS 1935

A. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Julius Streicher's rede. —
De gouwleider Julius Streicher sprak op 15 Aug. '35 voor de eerste maal in de twee grootste vergaderzalen van Berlijn, het Sportpalast en de Tennishallen.
In zeer grooten getale waren buitenlandsche persvertegenwoordigers verschenen.
Streicher, die met een luid „heil"-geroep werd ontvangen, begon zijn rede met critiek te oefenen op de „zoogenaamde beschaafde lieden, de ingebeelden, die zede en beschaving met elkaar verwarren", waarna hij opkwam tegen „de leugenachtige berichten" in een deel der buitenlandsche pers, die uitsluitend ten doel hadden een kunstmatige stemming tegen het Duitsche volk te doen ontstaan.
Men heeft er den mond vol van, zoo ging Streicher voort, wanneer te Berlijn of elders iets geschiedt, wat den Joden niet aangenaam is. Maar wien gaat het iets aan, als wij in ons huis schoonmaak houden? Wij bekommeren ons niet om de terechtstelling van negers in Amerika, anderen moeten zich er niet om bekommeren als wij in Duitschland „rasschenders" over de straat leiden en daarmee een afschrikwekkend voorbeeld willen geven. Waar Joden de macht in handen hadden, gingen de volken steeds te gronde. Het Duitsche volk zou onder het kanselierschap van een Jood ook te gronde zijn gegaan, als de nationaal-socialistische stormwind niet was gekomen.
Spr. citeert dan enkele uitlatingen van Joden, om aan te toonen, dat zij, ook al zijn zij gedoopt, steeds Joden blijven.

Julius Streicher.

De Jodenkwestie is niet opgelost, de moeilijkste taak begint pas. Millioenen Duitschers beseffen nog de beteekenis niet van het rassenonderscheid. God zegt: „Als ik gelijkheid had gewild, had is gelijkheid geschapen. Als ik had gewild, dat blanke, zwarte en gele menschen zich vermengen, dan had ik de verschillende rassen niet behoeven te scheppen. Ik heb de verschillende menschenrassen geschapen en ik heb gewild, dat de grenzen niet worden overschreden." God wil niet, dat bloed wordt vermengd, dat niet bijeen hoort.
Wie als partijgenoot meent, het groote doel onzer beweging te dienen, als hij de Joden ter neer slaat of hun huizen vernielt, was nimmer nationaal-socialist en zal het nooit worden.
Ik geloof ook niet, dat nationaal-socialisten de schandelijke daden hebben gepleegd, die men hier en daar kan waarnemen. Dat waren geen nationaal-socialisten, dat waren provocateurs Bij de schending van Katholieke kerken en Joodsche synagogen is dit door de justitie geconstateerd.
Volksgenooten, geeft ieder aan, die zich tuchteloos gedraagt. Wie meent de groote vraagstukken op die wijze te kunnen oplossen is te dom om den ernst van het oogenblik te kunnen begrijpen.
Tenslotte deed Streicher een aanval op het bolsjewisme, dat hij „radicale Jodenheerschappij" noemde. De grootste schande voor Duitschland noemde hij den tijd, toen de Joden het Duitsche volk regeerden naar de wetten van den Talmoed. Toen werden den Duitscher alle spaargelden ontnomen, die hem eenmaal een zorgeloozen ouden dag hadden moeten verschaffen. Door den strijd van het nat.-socialisme tegen het Jodendom zal het Duitsche volk worden verlost van een ras, dat eeuwig den moord van Golgotha op het voorhoofd draagt. De andere volken zullen ons eens voor dezen strijd dankbaar zijn.
Spr. besloot zijn rede met hulde te brengen aan Hitler en wat deze had verricht. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 1905 E.; Julius Streicher 1687 E.)

B. DUITSCHLAND. — Anti-Katholieke Actie. - Betoogingen te München. —
Terwijl de katholieken in Beieren op 15 Aug. '35 den kerkelijken feestdag van Maria Hemelvaart vierden, doorkruisten S.A.-mannen in dertig vrachtauto's de straten van München, waarbij zij riepen: „Weg met het politieke katholicisme, weg met de zwarte reactie." (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Kerkstrijd 1910 G.)

C. FRANKRIJK. — President Lebrun doet een beroep op het volk. —
President Lebrun is op 11 Aug. '35 naar Metz gegaan, om tegenwoordig te zijn bij de inwijding van een gedenkteeken voor de in den wereldoorlog gesneuvelden.
De president hield bij deze gelegenheid een toespraak, waarin hij een beroep deed op het volk om de eenheid te bewaren. Deze eenheid, zoo zeide hij, moet ook bewaard blijven op een oogenblik, dat er andere gevaren dreigen. De lasten, waaronder wij gebukt gaan, zijn een gevolg van de crisis, die over de geheele wereld heerscht, en die ook Frankrijk niet gespaard heeft. Wij zullen hier pas dan uit kunnen geraken, wanneer de volkeren, wijs geworden op het gebied van het economisch leven, de muntpolitiek en den internationalen handel, terug zullen keeren tot de gezonde praktijken, die langen tijd voorspoed hebben gewaarborgd. Zoolang het echter nog niet zoover is — hetgeen niet alleen van ons afhangt — moeten wij moedig krachtige pogingen in het werk stellen om de financiën te saneeren en het economisch leven te stimuleeren.
Het geluk voor allen kan slechts herleven, aldus besloot de President, in een atmosfeer van kalmte en vertrouwen. (Le Temps) **(V. b. Lebrun 334 G.)**

D. NEDERLAND. — Bruggenbouw. - Moerdijkbrug wordt verhoogd. —
Op 12 Aug. '35 zijn nabij de spoorbrug over den Moerdijk belangrijke werken begonnen. Deze werken houden verband met den bouw van de nieuwe verkeersbrug naast de bestaande spoorwegbrug. De onderkant van de bestaande spoorwegbrug ligt op ruim 5.90 M. boven N.A.P.; de nieuwe verkeersbrug komt op 9 M. boven N.A.P. Deze laatste hoogte is voldoende om de scheepvaart gelegenheid te geven onder de brug door te varen.
De thans begonnen werken dienen in de eerste plaats voor het omhoog brengen van een gedeelte der overspanningen van de spoorwegbrug en voor het opheffen van de bestaande draaibrug.
De spoorbrug bestaat uit veertien overspanningen, elk van 100 M. lengte. De vier Noordelijkste van deze overspanningen blijven op het tegenwoordig peil liggen. De overige overspanningen worden met een geleidelijke helling tot negen meter boven N.A.P. omhoog gebracht, zoodat de scheepvaart, welke steeds het zuidelijk deel van het vaarwater houdt, daar voldoende hoogte onder de brug krijgt. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Bruggenbouw 1652 F.; Moerdijk 1475 B.)

E. WESTLANDSCHE FRUIT- EN BLOEMENTENTOONSTELLING. — Opening. —
Op 13 Aug. '35 is in tegenwoordigheid van zeer vele belangstellenden de Westlandsche tentoonstelling van fruit en bloemen, die tot 18 Aug. in het gebouw van de coöperatieve Westlandsche bloemenveiling te Honselersdijk wordt gehouden, officieel geopend.

De opening geschiedde in de voor deze gelegenheid tot openlucht-restauratie ingerichte ruimte, aansluitende bij het terrein van het veilinggebouw.
Onder degenen, die haar bijwoonden, waren dr. Wintermans, waarnemend directeur-generaal van den Landbouw, als vertegenwoordiger van den minister van Economische Zaken, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, commissaris der Koningin in Zuid-Holland, met de Gedeputeerden mr. Verbroek en mr. Bolsius, de heer Elsen, burgemeester van Naaldwijk, de heer Kampschoer, burgemeester van Monster en verschillende vertegenwoordigers van de groente- en fruitcentrale, alsmede het Kamerlid Van den Heuvel.
Eerste spreker was de heer J. Barendse, voorzitter van den bond Westland, die in samenwerking met de coöperatieve snijbloemenveiling Honselersdijk, de tentoonstelling heeft georganiseerd.
De openingsrede werd door den Commissaris der Koningin, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, gehouden.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **SOVJET-RUSLAND. — De wijzigingen in het systeem van den buitenlandschen handel. - Officieele mededeeling. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat in het vervolg de buitenlandsche handelsvertegenwoordigingen zelfstandig contracten zullen aangaan inzake inkoopen of leveranties met buitenlandsche firma's. (Izwestija)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Manifest van den Oecumenischen Raad in Nederland. —**
De Oecumenische Raad in Nederland heeft zich, hiertoe aangespoord door de Algemeene Synode der Ned. Hervormde Kerk, in een manifest gericht tot de bij hem aangesloten Kerken in verband met de dreigende situatie in de internationale verhoudingen. Het manifest heeft den volgenden inhoud:
De Oecumenische Raad in Nederland verontrust door het feit, dat regeeringen van verschillende landen, daarbij gesteund door hare volken, gedurende den laatsten tijd openlijk een politiek voorstaan, die weder — in strijd met de aanvaarding van het Volkenbondsverdrag en andere verdragen — het geweld als het eenige middel tot oplossing van geschillen beschouwt en versterking der bewapeningen den eenigen weg tot nationale veiligheid acht;
met bezorgdheid constateerend, dat de wereld weder met een nieuwen oorlog bedreigd wordt, die voor het leven der volken van heillooze gevolgen zal zijn, en van onmetelijke schade voor de zaak van het Evangelie van Jezus Christus;
roept alle leden der bij hem aangesloten Kerken en de gansche Christenheid in Nederland op om — in het diepe besef, dat de Christenen mede schuldig staan aan en verantwoordelijkheid dragen voor den tusschen de volken heerschenden geest van wantrouwen, naijver en haat,
zich voor God te verootmoedigen en in Zijn kracht zich opnieuw aan te gorden om aan de verscheurde wereld den weg des Evangelies, van verzoening, samenwerking en broederschap te toonen en met alle kracht te strijden tegen die geestelijke machten, wier heerschappij de gemeenschap tusschen volken, rassen en klassen ondermijnt, den waarachtigen vrede wegneemt en wier streven onvereenigbaar is met den dienst van God, die door Christus ons roept om in de gemeenschap des Heiligen Geestes getuigen te zijn van zijn Koninkrijk. (De Nederlander)
(Vor. ber. Oecumen. Raad in Nederland 1800 F.)

17 AUGUSTUS 1935

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Pensioenen van gewezen Indische landsdienaren - Verdere korting. —**
Bij den Volksraad is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Kortingswet van 29 December 1933 in dien zin, dat de crisiskorting op pensioenen, onderstanden en gagementen van gewezen Indische landsdienaren met ingang van 1 Januari 1936 verhoogd wordt van 17 tot 22 pct. Deze verhooging blijft van kracht tot 1 Januari 1938. (Aneta) **(1599 H.)**

D. **FRANKRIJK. — Banque de France en de geldmarkt. —**
De gouverneur van de Banque de France, Tannery, heeft een verklaring afgelegd, waarbij hij zijn volledigen steun gaf aan de decreten van minister Laval.
Hij voorzag een periode van goedkoop geld in Frankrijk, welke gunstig zou kunnen zijn voor de industrieele ontwikkeling, evenals dit in Engeland het geval is geweest.
Het bestaan van een niet in evenwicht zijnde begrooting, die een aanzienlijken druk uitoefende op den franc, is thans definitief afgewenteld. Onze valuta is thans, meer dan ooit tevoren beschermd tegen alle aanvallen. Zij biedt thans groote waarborgen, zoowel voor den arbeid als voor de spaargelden.
Het land kan er van verzekerd zijn, dat de Banque de France al haar krachten zal aanwenden ten einde een maximum resultaat bij de verstrekking van credieten te bereiken. (Ag. Econ. & Financière)
(Vor. ber. Bank van Frankrijk 1637 G.; Bezuinigingsdecreten 1905 C.)

E. **ZWEEFVLIEGEN. — Nieuw Nederlandsch duurrecord. —**
De Nederlandsche zweefvlieger van den Rijksluchtvaartdienst, de heer L. A. de Lange uit Leiden, heeft op 11 Aug. '35 met een vlucht van 5 uur en 5 minuten boven het Reuzengebergte in Duitschland het Nederlandsche duurrecord zweefvliegen op zijn naam gebracht.
Gedurende zijn vlucht was hij een tijd lang gedwongen in de wolken te zweven en moest hij blindvliegen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Zweefvluchten 1685 C.)**

F. **WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen 1935 te Brussel. —**
De uitslagen der wereldkampioenschappen 1935 (Stayers) op 15 Augustus te Brussel verreden, waren als volgt:
1. Lacquehaye (Frankrijk), wereldkampioen 1935, tijd: 1 uur, 25 min., 49.2 sec.
2. Metze (Duitschland), op 350 Meter.
3. Ronsse (België), op 5 ronden en 200 Meter.
4. Lohmann (Duitschland), op 6 ronden en 300 M.
5. Severgnini (Italië), op 12 ronden.
Wambst (Frankrijk) opgegeven na zestig K.M.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1906 H.)**

18 AUGUSTUS 1935

G. **DENEMARKEN. — De eischen der boeren afgewezen. —**
De eischen van de boeren, die deze gesteld hebben bij den boerenmarsch van 29 Juli, zijn door de regeering afgewezen.
De economische commissie van den Boerenbond heeft thans aangeraden de maatregelen te nemen, welke noodig zijn om den boeren de volledige betaling van hun producten te verzekeren,.
Dat kan evenwel niet worden bereikt, zoolang een willekeurige wisselkoers en een invoerbeperking wordt gehandhaafd, waardoor de houders van een deviezen-invoervergunning worden bevoordeeld.
De genoemde Commissie heeft thans besloten de aangesloten bedrijven op te dragen de maatregelen te nemen, welke noodig zijn om hierin verandering te brengen. (Berlingske Tidende) **(Vor. ber. 1892 B.)**

H. **BELGIE. — Werkloosheidbestrijding. - Frs. 3.5 Milliard. —**
De dienst van Nationaal Herstel heeft in een zitting, voorgezeten door den eersten minister, een grootsch programma van openbare werken goedgekeurd, vóór het einde van 1938 te voltooien, en voor hetwelk het totale bedrag van drie en een half milliard fr., waarover dit organisme beschikt, uitgegeven zal worden. Over dit programma zal de kabinetsraad eerlang uitspraak doen.
Reeds nu is besloten 500 metaalwagens te bestellen voor de Nationale Mij. der Belgische Spoorwegen bestemd, hetgeen een uitgave van 275 millioen fr. vertegenwoordigt. (Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Werkloosheid 1856 A.)

I. **HONGARIJE. — Minister-president Gömbös en het Donaupact. —**
Minister-president Gömbös deelde mede, dat de Hongaarsche regeering haar standpunt handhaaft. Voor Hongarije kan slechts sprake zijn van de regeling van de Donaukwestie, indien de definitieve politieke en militaire gelijkgerechtigdheid van Hongarije wordt

erkend, evenals in beginsel het recht tot herziening der verdragen. Bovendien weigert de Hongaarsche regeering deelneming aan eenig pact, dat Hongarije verplicht tot eenigerlei militaire hulpverleening.
(Pesti Hirlap) **(Vor. ber. Gömbös 1854 F.; Donau-pact 1900 F.)**

A. **CHINA. — Overstroomingen. - Meer dan 100.000 menschen verdronken. —**
Uit een officieele mededeeling van den voorzitter van het Chineesche watersnoodcomité Hsuschihyin blijkt, hoe ontzettend veel personen om het leven zijn gekomen en hoe een omvang de schade aanneemt, welke het hooge water van de Jangtse in de provincies Hoepei, Nghanhwei, Kiangsi en Hoenan heeft veroorzaakt.
In deze provincies zouden meer dan 100.000 personen om het leven zijn gekomen, terwijl minstens 14 millioen personen dakloos zouden zijn geraakt. De overstroomingen hebben meer dan 100.000 vierkante kilometer land verwoest. De materieele schade bedraagt volgens voorloopige ramingen een half milliard Mexicaansche dollar. (Sin Wan Pao)
(Vor. ber. Overstroomingen 1887 D.)

B. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Conferentie te Parijs vastgeloopen en opgeschort. —**
Minister-president Laval heeft op 18 Aug. '35 het volgende officieele communiqué aan de pers doen toekomen:
Laval, als vertegenwoordiger van Frankrijk, Eden, als vertegenwoordiger van Groot-Brittannië, en baron Aloisi, als vertegenwoordiger van Italië, waren te Parijs bijeengekomen om een mogelijkheid te zoeken voor een vreedzame regeling van het Abessynisch-Italiaansch geschil. Zij hebben nog geen grondslag kunnen vinden voor onderhandelingen, welke de oplossing van het conflict mogelijk zouden maken. De moeilijkheden, waarop men bij het onderzoek der tijdens de besprekingen opgeworpen denkbeelden gestuit is, maken een verdaging van het ingestelde onderzoek noodzakelijk. Dit zal langs diplomatieken weg worden voortgezet.
Eden en Aloisi zullen onderscheidenlijk naar Londen en Rome terugkeeren om met hun regeering ruggespraak te houden.
De algemeene indruk is buitengewoon pessimistisch.
Naar verluidt zouden de Fransch-Britsche voorstellen aan Italië de volgende zijn geweest:
1e. Omvangrijke economische expansie-mogelijkheid in Abessynië; 2e. waarborg voor de veiligheid van de grenzen van Somaliland en Erithrea; 3e. bescherming van de Italiaansche onderdanen in Abessynië. Deze voorstellen, zoo verklaart men te Parijs, konden Italië wel bevredigen, doch daaraan waren de volgende voorwaarden verbonden: 1e. handhaving van de politieke onafhankelijkheid van Abessynië en onaantastbaarheid van het grondgebied van dit rijk; 2e. de noodzakelijkheid van de toestemming van den Negus; 3e. regeling overeenkomstig het Volkenbondspact.
Uit de berichten van de correspondenten van de Britsche bladen te Parijs blijkt, dat het Italiaansche antwoord hierop was de eisch van een protectoraat over geheel Abessynië, of onbeperkte heerschappij over een deel van Abessynië, geschikt voor Italiaansche kolonisatie.
Hierop verklaarde Eden, dat hij tot de uiterste grens van de concessies was gegaan, welke hij namens zijn regeering had kunnen bieden. Onder deze omstandigheden was opschorting onvermijdelijk. (Corriere della Sera - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1907 C.)

19 AUGUSTUS 1935

C. **VEREENIGDE STATEN. — Belastingwet door den Senaat aangenomen. —**
De Senaat heeft op 15 Aug. '35 de reeds door het Huis van Afgevaardigden goedgekeurde belastinghervormingswet van president Roosevelt aangenomen met een amendement, waarin bepaald wordt, dat in den vervolge belastingvrije regeeringsbonds verboden zullen zijn. Verworpen werden amendementen, die de heffing van belasting van kleine inkomsten van particulieren zouden willen doen beginnen op een hooger niveau.
De wet gaat thans naar de gemeenschappelijke commissie van de beide huizen.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. blz. 1900 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Rede van Dr. Hj. Schacht. - Economische toestand. - Financiën. - Godsdienst. —**
Bij de opening van de 23ste Duitsche Ostmesse heeft de president van de Rijksbank, minister dr. Schacht, een rede gehouden, waarin hij o.a. een diepgaande uiteenzetting van zijn financieele politiek gaf. Wij ontleenen daaraan het volgende:
Dr. Schacht zeide o.a., dat het geen zin heeft met gemakkelijke praatjes heen te glijden over den ernst van de taak, waarvoor Duitschland zich gesteld ziet, en bovendien is dat buitengewoon gevaarlijk. De geheele wereld rondom ons verkeert in nood, in zorg en in moeilijkheden en het zou belachelijk zijn aan te nemen, dat Duitschland daarbij een uitzondering zou maken. Integendeel, Duitschlands taak is nog moeilijker dan die van het buitenland. Duitschland, dat den grootsten oorlog aller tijden heeft verloren, dat na den oorlog onder de tributen, die het werden opgelegd door het dwaaste van alle vredesdictaten, bijna is leeggebloed, dat in den inflatietijd de laatste spaargelden van zijn vlijtige arbeiders kwijtraakte en dat zich ten slotte door de thans reeds zes jaar durende wereldcrisis de ergste wonden zag toebrengen, dit veel beproefde land verzamelt thans al de overgebleven kracht, om door een reusachtige krachtsinspanning de politieke vrijheid der natie terug te winnen. De geheele politiek van den Duitschen staat wordt door deze historische taak beheerscht.
Alle takken van deze staatspolitiek, waartoe in de eerste plaats de financieele en economische politiek behoort, zijn op dit eene doel gericht. Wie onbevoegd en storend ingrijpt in deze financieele en economische politiek, is een saboteur.
Dr. Schacht gaf den raad niet eigenmachtig stappen te doen en betoogde in dat verband: voor geheime organisaties, ook indien zij onschadelijk zijn, is in het Derde Rijk geen plaats. Pastoors en kapelaans dienen zich bezig te houden met zielszorg en niet met de politiek. De Joden moeten er zich in schikken, dat hun invloed in Duitschland eens en voor al is afgeloopen. Wij wenschen ons volk en onze cultuur, aldus Schacht, zuiver te houden, zooals de Joden het sinds den profeet Ezra altijd voor hun volk als eisch hebben gesteld.
De buitenlandsche schuld, welke Duitschland heeft, vormt een zware belasting voor het land. De niet-eerbiediging van particulier eigendom, welke onze vijanden in den oorlog en in de vredesverdragen hebben toegepast, heeft helaas school gemaakt. Ik betreur het ten zeerste, dat Duitschland op het oogenblik niet in staat is, zijn verplichtingen jegens het buitenland als gevolg van de transfermoeilijkheden ten volle na te komen, maar ik zal niet ophouden alles te doen wat maar eenigszins mogelijk is om de nu eenmaal bestaande verplichtingen na te komen.
Mijn buitenlandsche critici uiten gaarne de meening, dat Duitschland niet in staat zal zijn zich de buitenlandsche grondstoffen, die het noodig heeft, te verschaffen. Wij bevinden ons sinds eenigen tijd in een bijna onafgebroken reeks onderhandelingen met alle mogelijke landen over de wederzijdsche goederenleveranties en ik heb nog niet ontdekt, dat een van die landen aanstalten gemaakt heeft zich uit te schakelen. Het is juist, dat er een aanzienlijke verschuiving valt te constateeren in onze handelsbetrekkingen met andere landen, maar dit feit heeft voor een reeks landen juist nieuwe afzetmogelijkheden op de Duitsche markten geschapen, die aanmerkelijk hebben bijgedragen tot verzachting van de crisis in die landen. En juist zulke landen, die in hun handelspolitiek niet geremd werden door overdreven politieke schulden aan het buitenland of door andere politieke verplichtingen, hebben veel baat gevonden bij de nieuwe Duitsche economische politiek.
Hierna kwam dr. Schacht te spreken over binnenlandsche financiering van de Duitsche plannen voor werkverschaffing en weerbaarmaking.
Het is een feit, dat de belastingontvangsten aanzienlijk verbeterd zijn, nu de economische activiteit is toegenomen. De grootere liquiditeit op de geldmarkt heeft het rijk in staat gesteld in belangrijke mate rentedragende en niet-rentedragende schatkistbiljetten uit te geven. De winstgevende arbeid heeft het anderzijds den bank-directeuren mogelijk gemaakt, de credieten die noodig waren voor de werkverschaffing, gedeeltelijk ook via de rijksbank ter beschikking te stellen. Het geld, dat door de overheidsopdrachten in het bedrijfsleven kwam, wordt dus door het bedrijfsleven zelf weer ter beschikking gesteld van het rijk.
Wij hebben op die manier, aldus dr. Schacht, door het opnemen van geld op korten termijn geanticipeerd op een latere financiering op langen termijn. Die latere consolideering is uiteraard een onvermijdelijke taak en ik schroom niet te verklaren, dat de voornaamste moeilijkheden nog vóór ons liggen.
Men mag echter niet uit het oog verliezen, dat het aan de werkverschaffing en de weerbaarmaking te danken is, dat wij het groote leger werkloozen vrijwel hebben opgeruimd. De bedragen welke dit vereischt zijn, aan normale maatstaven gemeten, ongehoord hoog en zij moeten nu eenmaal gefundeerd worden op den arbeid en de spaargelden van het volk.
Wanneer wij tot dusver bij het financieren der werkverschaffing den weg via de credieten op korten termijn hebben gekozen, dan is het geen lichtzinnig financieel beleid, maar een weloverwogen overgangsmaatregel, tot den dag waarop voldoende spaargelden zijn opgehoopt voor een consolidatie op langen termijn.
Het is de spaarkracht van het Duitsche volk, waaraan in laatste instantie deze consolideering moet worden toevertrouwd. Spaarkracht zal zich echter alleen toonen, wanneer spaarwil aanwezig is. Daarom is het propageeren van devaluatie-plannen zoo gevaarlijk.
De financieele uitvoering van de groote taken van Hitler staat en valt met het vertrouwen in de veiligheid en bestendigheid van de schuldbrieven van het rijk en zijn bedrijven. Het zou zelfmoord zijn, wanneer de rijksregeering de belangen der spaarders zou schenden.
De werkverschaffing moet ten slotte gefinancierd worden uit de gespaarde overschotten van het bedrijfsleven en den arbeid.
Er bestaat, zoo besloot dr. Schacht zijn rede, voor geen Duitscher een betere of nuttiger belegging van zijn spaargelden dan ze in den vorm van een leening ter beschikking van het Duitsche rijk te stellen voor de uitvoering van het werkverschaffingsprogram. (Berliner Tageblatt - A. N. P.)
(Vor. ber. Dr. Schacht 1712 A.; Econ. Toestand 1803 E.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Sociale wetten. —** De Amerikaansche Senaat heeft de sociale wet aangenomen.
De wet schrijft een verplichte verzekering tegen de werkloosheid voor, te betalen door werkgevers en werknemers, voorts ouderdomspensioenen voor noodlijdenden, die niet vallen onder de verzekering en steun van de federale regeering aan behoeftige moeders en kinderen; voorts worden de openbare gezondheidsdiensten uitgebreid.
De wet werd door president Roosevelt onderteekend. (New York Herald) **(Vorig bericht blz. 1849 B.)**

B. **LUCHTVAART. — De „Winni Mae" boven Alaska neergestort. - De wereldvlieger Wiley Post en de filmacteur Will Rogers omgekomen. —**
De bekende Amerikaansche vlieger Wiley Post, die met zijn vliegtuig „Winni Mae" uit San Diego in Californië was vertrokken voor een vlucht via Alaska en Siberië naar Moskou, van waar hij na eenigen tijd zijn vlucht om de wereld wilde voortzetten, is op 16 Aug. '35 in Alaska, tusschen Fairbanks en Point Barrow, de Noordelijkste blanke nederzetting in Amerika ten Zuid-Oosten van de Bering Straat, neergestort. Het toestel werd vernield en Wiley Post en zijn passagier, de bekende Amerikaansche tooneelspeler en filmkomiek Will Rogers, kwamen om het leven. De oorzaak van de ramp is nog onbekend.

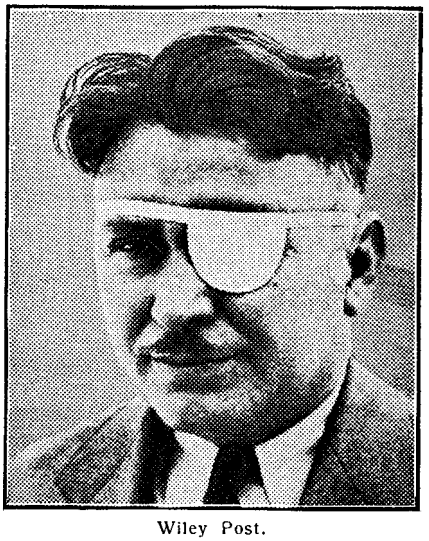

Wiley Post.

De dood van Wiley Post is een zware slag voor de Amerikaansche luchtvaart. Evenals Lindbergh was hij een der leidende figuren in de luchtvaart-wereld, die wereldvermaardheid bezat. Zijn bekendheid verwierf Post, die evenals de vlieger Hinchcliffe maar één oog bezat, door zijn record-wereldvluchten. In Juni 1931 maakte hij tezamen met den vlieger Gatty een vlucht om de wereld met zijn één-motorig Lockheed-vliegtuig „Winni Mae" in den recordtijd van 8 dagen, 15 uur, 15 minuten. In Juli 1933 maakte hij, eveneens met de „Winni Mae", een solovlucht om de wereld, waarbij hij dit record met 20 uur 26 min. verbeterde. Hij maakte n.l. een tijd van 7 dagen, 18 uur, 49 min. en een eigenlijken vliegtijd van 186 uur 50 minuten.
Op 15 Juli '35 vertrok hij uit New York en ruim 31 uur later landde hij te Berlijn. Ondanks een noodlanding te Koningsbergen arriveerde hij in den middag van den 17den te Moskou. De vlucht ging verder via Novosibirsk, Irkoetsk en Chabarowsk naar Alaska, waar hij bij Flat opnieuw een noodlanding moest maken. Met eenige vertraging landde hij te Fairbanks, in welke omgeving hij ditmaal het leven liet. Via Edmonton bereikte hij echter laat in den avond van den 22sten het vliegveld van New York met een nieuw record op zijn naam.
Post bezat een kleine vliegtuigfabriek, die zich voornamelijk toelegde op den bouw van kleine sportvliegtuigen van het type „Wiley Post", zooals ook de Nationale Luchtvaartschool in Nederland eenigen tijd heeft gebruikt. Op Schiphol althans beschikte men geruimen tijd over een „Wiley Post" als lestoestel. (A. N. P.)
(V. b. Wiley Post 910 F.; Vliegongelukken 1900 A.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Catalaansch: Joaquim M. de Nadal — „Novella Extravagant". (Libreria Catalonia, Barcelona) (Rectificatie van bladz. 1906 A — Spaansch moet zijn Catalaansch)
Tomás Roig I-Llop — „Ronda d'Histoiries" (12 schetsen). (Libreria Verdaguer, Barcelona)
Duitsch: Alfred Heller — „Mädel in Not". (Das Bergland - Buch, Salzburg)
Eva Weidemann — „Inselfieber". (Wilhelm Goldmann Verlag, Leipzig 1935)
Engelsch: Florence Hody — „Enter Charles". (Heinemann)
Snowdon Blake — „Nor Helm nor Compass". (Harrap).
Walter de la Mare — „Early one Morning". (Chapters on Children and on Childhood as it is revealed on particular in Early Memories and in Early Wortings). (Faber and Faber)
Esperanto: Marko Jelusic — „Cezaro". (Komisio de Literatura Mundo, Budapest)
Fransch: Claude Derblay — „Une héroïne de Brantôme". (Plon, Paris 1935).
Francis Jammes — „De tout temps à jamais". (Aux Edit. de la N. R. F.)
Nederlandsch: Dr. G. Kalff Jr. — „Het Dietsche dagboek" (J. B. Wolters, Groningen 1935)
Russisch: Konstantin Fedin — „Pochisjtsjenije Evropi". (De Roof van Europa) (Staatsuitgeverij v. Schoone Letteren)
„Lenin i Tolstoj "— (Red. I. Noessimof en Breithart) (Comm. Academie, Moskou)
Vlaamsch: René Verbeeck — „De Minnaars" (Verzen) (Uitgeverij „Steenlandt", Kortrijk)
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1906 A.)**

D. **ALBANIE. — Opstandige beweging onderdrukt. —** Het Grieksche blad Proia deelt mede, dat in het district Fieri (Albanië) een opstandige beweging tegen den Koning is uitgebroken.
De opstandelingen zijn onder leiding van Sjefket Verlazzi opgemarcheerd in de richting van Tirana. Daarbij is het tot een botsing met de regeeringstroepen gekomen. Bij dit gevecht zijn de commandant der regeeringstroepen Dsjelal Aradas en generaal de Ghilardi gevallen.
Aan beide zijden zijn 60 dooden te betreuren. De opstand is onderdrukt. (Proia)
(Vor. ber. Onrust 1643 A.)

20 AUGUSTUS 1935

E. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Recapitulatie.** De volgende data geven weer, hoe het geschil tusschen Italië en Abessynië zich tot dusver heeft ontwikkeld:
18 Maart 1934: Mussolini spreekt te Rome over Italië's behoefte aan expansie in Afrika. Abessynië schrikt, reorganiseert zijn leger en gaat wapenen invoeren.
5 December: Incident aan de grens bij Oeal-Oeal. Italië eischt genoegdoening. Abessynië vraagt arbitrage, die Italië weigert.
3 Januari 1935: Abessynië doet een beroep op den Volkenbond.
19 Januari: Het beroep wordt aangehouden, de beide regeeringen gaan onderhandelen.
29 Januari: Incident bij Afdoeb.
11 Februari: Italië mobiliseert twee divisies.
17 Maart: Abessynië wendt zich weer tot Genève; de Raad houdt het beroep aan tot Mei; Italië blijft doorgaan met troepen- en munitie-verschepingen.
13 Mei: Derde s.o.s. van Abessynië aan Genève.
25 Mei: De Bondsraad delegeert de kwestie aan de verzoeningscommissie van vier.
25 Juni: Eden te Rome; Mussolini verwerpt het Britsche vredesplan.
9 Juli: Verzoeningscommissie slaagt niet.
3 Augustus: Bondsraad bijeen; er zal een driemogendheden-conferentie worden gehouden.
18 Augustus: Parijsche conferentie mislukt. Mussolini heeft een millioen man onder de wapenen.
19 Augustus: Baldwin besluit een specialen kabinetsraad te beleggen. Internationaal pessimisme.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1913 B.)**

A. NEDERLAND. — Het Levensverzekeringsbedrijf - 1914-1934. —

Evenals andere jaren bevat de Verzekeringsbode een jaaroverzicht der bedrijfsuitkomsten over het laatstverloopen kalenderjaar van de Nederlandsche levensverzekeringmaatschappijen. Onderstaand staatje geeft een beeld van de onderlinge verhouding der cijfers over de laatste vijf jaren.

	Begin-stand	Bij	Af	Ver-schil	Netto voor-uitgang: in 0/00 v. d. beginst.	Eind-stand.
	(in millioenen guldens)					
1930 .	3.290	560	251	309	93.91	3.599
1931 .	3.566	534	308	226	63.36	3.792
1932 .	3.792	407	375	32	8.58	3.824
1933 .	3.813	418	363	55	14.48	3.868
1934 .	3.875	492	404	88	22.60	3.963

Allereerst springt het hooge cijfer der afschrijvingen in 1934 in het oog, niet alleen in absoluten zin, maar ook relatief verreweg het hoogste der genoteerden, want berekent men hoeveel in elk jaar gemiddeld werd afgeschreven per *f* 1000 verzekerd bedrag [½ × (beginstand + eindstand)], dan vindt men voor 1930 tot en met 1934 achtereenvolgens: 73.09, 84.49, 98.63, 94.53, 103.17.

De in 1933 ingezette toeneming van de productie heeft doorgezet, en wel zoodanig, dat ook de netto vooruitgang geleidelijk opwaarts blijft gaan.

Het bedrijf houdt zich taai ondanks den moeilijken tijd. Het vordert nog steeds, zij het dan ook langzaam.

	Stand begin 1914 *f*	Bij *f*	Af *f*	Netto voor- of achteruitg. *f*	Stand einde 1934 *f*	Vooruitg. per *f* 1000 beginstand *f*
Nationale	469.912.199	50.589.255	34.281.501	16.307.754	486.219.953	34.70
Utrecht	431.005.201	37.172.283	31.441.574	5.730.709	436.735.910	13.30
R. V. S.	380.087.267	51.539.164	53.944.650	— 2.405.486	377.681.781	—
De Nederl. van 1845 .	280.243.100	32.348.300	20.545.500	11.802.800	292.045.900	42.12
Eerste Nederl. . . .	271.697.760	25.441.107	22.241.587	3.199.520	274.897.280	11.78
Algemeene Friesche .	261.115.475	24.807.906	15.762.327	9.045.579	270.161.054	34.64
Amstleven	161.525.836	17.632.396	17.663.795	— 31.399	161.494.437	—
N.I.L.L.Mij.	149.098.252	26.192.911	24.503.789	1.689.122	150.787.374	11.33
O.L.V.E.H.	130.191.227	17.910.930	16.918.910	992.020	131.183.247	7.62
Holl. Societeit . . .	110.994.697	12.592.997	9.205.855	3.387.142	114.381.839	30.52
H.A.V.-Bank	85.921.615	11.050.878	10.644.134	406.744	86.328.359	4.73
Centrale	85.461.567	7.396.928	8.265.893	— 868.965	84.592.602	—
Arnhem	84.784.782	8.116.550	10.602.672	— 2.486.122	82.298.660	—
Victoria	74.344.120	13.595.985	7.896.888	5.699.097	80.043.217	76.66
Pensioen-Risico . . .	68.136.010	3.794.767	3.054.235	740.532	68.876.542	10.87
Onderlinge 's-Grav. .	65.693.732	6.904.971	7.068.360	— 163.389	65.530.343	—
Vesta	49.644.872	22.889.892	10.245.412	12.644.480	62.289.352	254.70
Noord-Brabant . . .	60.261.302	10.307.644	9.619.737	687.907	60.949.209	11.42
N. O. G.	57.476.879	4.163.191	3.510.285	652.906	58.129.785	11.36
De Nederlanden . . .	56.097.360	7.284.066	7.774.255	— 490.189	55.607.171	—
Oude Haagsche . . .	49.892.415	6.295.765	6.026.968	268.797	50.161.212	5.39
Eerste Hollandsche .	46.362.064	6.504.696	5.710.442	794.254	47.156.318	17.13
Groot Noord-Holl. . .	44.223.432	7.548.903	5.186.998	2.361.905	46.585.337	53.41
Holland	46.584.527	5.877.061	6.839.730	— 962.669	45.621.858	—
Noord-Hollandsche . .	33.026.220	10.603.804	7.918.696	2.685.108	35.711.328	81.30
Concordia	28.562.206	4.735.433	2.378.818	2.356.615	30.918.821	82.51
Eerste Roomsch-Kat. .	29.534.256	3.431.148	2.555.152	875.996	30.410.252	29.66
Sint Petrus	26.681.662	8.363.510	6.708.122	1.655.388	28.337.050	62.04
Alg. Lev.verz. Bank .	26.875.305	3.412.586	3.194.486	218.100	27.093.405	8.12
St. Willibrordus . .	22.333.672	5.793.225	4.173.140	1.620.085	23.953.757	72.54
De Nederl. van 1894 .	21.780.290	3.716.199	3.340.939	375.260	22.155.550	17.23
Alg. Noord-Holl. . .	19.060.539	2.288.653	2.091.794	196.859	19.257.398	10.33
Metallicus	16.072.540	803.430	738.350	65.080	16.137.620	4.05
Ons Belang	14.415.985	2.409.606	1.679.409	730.197	15.146.182	50.65
Sint Eloy	12.608.599	3.427.829	2.455.290	972.539	13.581.138	77.13
Conservatrix . . .	13.122.901	2.005.444	1.924.402	81.042	13.203.943	6.18
Veenkoloniale . . .	10.125.538	2.231.552	1.012.136	1.219.416	11.344.954	120.43
Haarlem	9.993.531	1.868.183	1.427.102	441.081	10.434.612	44.14
Hollandia	8.761.040	2.330.926	1.555.003	775.923	9.536.963	88.57
Amst. Lev.verz. Gen. .	7.447.337	1.432.779	1.402.670	30.109	7.477.446	4.04
Totaal *)	3.875.925.941	492.090.119	404.492.179	87.597.940	3.963.523.881	22.60

*) Zestien kleinere hier niet met name genoemde maatschappijen met een totaal verzekerd kapitaal van ongeveer *f* 60 millioen, zijn ook in dit totaal begrepen.

(De Verzekeringsbode - De Tijd)

(Vor. ber. Verzekeringsbedrijf 1617 D.)

B. EDUARD GERZON OVERLEDEN. —

Op 19 Aug. 1935 is in zijn woning te Amsterdam op 72-jarigen leeftijd overleden, de heer Ed. Gerzon, directeur der N.V. Gerzon's Modemagazijnen.

De heer Eduard Gerzon werd op 29 September 1862 in Groningen geboren. Op 18-jarigen leeftijd ging hij na zijn schoolopleiding werken in een fabriek van wollen goederen in Thüringen. Na eenigen tijd te hebben gewerkt als handelsreiziger in Nederland en België opende hij aan den Nieuwendijk 163 te Amsterdam een kleinen winkel, welken hij voortdurend kon uitbreiden. In 1889 stichtte hij tezamen met zijn overleden broeder Leon Gerzon de modemagazijnen van Gebrs. Gerzon. Deze zaak kreeg later filialen te Rotterdam, 's-Gravenhage, Haarlem, Hilversum en Nijmegen. In 1913 werd het bedrijf met een eigen fabriek uitgebreid.

In 1902 werd de heer Ed. Gerzon gekozen tot lid van de Kamer van Kooph. te A'dam, van welke Kamer hij later voorzitter van de Commissie voor de Financiën en het Handelsregister was. Ook was hij geruimen tijd onder-voorzitter van de afdeeling Grootbedrijf van deze Kamer. De overledene had verder zitting in verscheidene commissies, o.a. van het Nederlandsch Instituut van Efficiency, Centraal Beheer, de Levensverzekering Mij. „De Nederlanden", de rijwielfabriek „Simplex" enz. Tevens was hij lid van de Commissie van Advies inzake het spoorwegverkeer. (A. N. P.)

A. **DUITSCHLAND. — Propaganda ministerie's geheimen. - Journalist ter dood veroordeeld. —**
De nationaal-socialistische hoofdredacteur van de „Berliner Börsenzeitung", het blad van de Duitsche rijksweer, dr. Schwerdtfeger is ter dood veroordeeld, omdat hij een order van het propaganda-ministerie aan een buitenlandschen journalist had ter hand gesteld, hetgeen verraad is tegenover de pers in het Duitsche rijk.
Dergelijke geheime orders ontvangen de redacties ofwel rechtstreeks van het propaganda-ministerie ofwel door bemiddeling van het officieele Duitsche nieuws-bureau (Deutsch Nachrichten Buro).
Door een bijzondere relatie zijn wij in staat een afschrift van een dergelijke oekase te publiceeren.

Mededeeling aan de Redacties.

Berlijn, 3 Augustus (D.N.B.)

Het bericht uit Münster dat met de copie van hedennacht werd doorgegeven betreffende het alles ondermijnende werk van het politieke katholicisme moet door alle bladen, met groote koppen, op de eerste pagina op zeer in het oog springende wijze worden afgedrukt.
In dit verband moeten ook vermeld worden de gevallen, die zich in Recklinghausen en in Bocholt hebben voorgedaan. Dit is zeer geschikt materiaal.
De commentaar, die hierop geleverd moet worden, moet beslist heel scherp, absoluut afwijzend en agressief zijn. Slagwoorden zooals: „Duitsch volk let op uw zaak!" ofwel „Gewetenlooze ophitsers aan het werk" ofwel „Wroetende mollen verrichten hun vernietigend werk" moeten met vette letters als koppen worden gebruikt.
De Duitsche bladen moeten dit onderwerp voorzien van den noodigen commentaar, zoo scherp mogelijk becritiseeren.
(Nr. 213 bladz. 42, D.N.B. 3 Aug. 1935, Frankfurt a. Main)

Wij hebben voor deze gelegenheid de bladen eens gecontroleerd: de redacties hebben zich slaafs aan deze order gehouden, waarbij de „Völkischer Beobachter" het voorbeeld geeft.
(De Maasbode)

B. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme - Minister Wagner brengt hulde aan Bad Tölz. —**
De Beiersche minister van Binnenlandsche Zaken, Adolf Wagner, heeft den burgemeester van Bad Tölz een telegram gezonden, waarin hij hem hulde brengt voor het besluit dat alle Joodsche badgasten de gemeente Tölz binnen 24 uur moesten verlaten.
De minister hoopt, dat alle Beiersche badplaatsen het voorbeeld van Tölz zullen volgen.
Ook in den Harz zijn de badplaatsen voor Joden verboden. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. 1902 D.; Anti-Semitisme 1911 A.)

C. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Mussolini wenscht een fascistisch imperium. —**
Mussolini inspecteerde op 18 Aug. '35 de divisie „28 October", welke genoemd is naar den datum van den opmarsch naar Rome. In zijn toespraak tot de zwarthemden zeide hij o.a.: „Wij moeten ophouden met spreken op dit plechtige en voor de natie beslissende uur.
In uw naam ligt Uw roeping: Gij zult marcheeren en gij zult alle hinderpalen tot het uiteinde uit den weg ruimen. Wilt ge dat?"
Van alle lippen klonk hem toen een luid: „Si!" tegen, waarop de Duce voortging „Het geheele Italiaansche volk neemt van harte deel aan dezen machtigen bevestigingsuitroep van jullie."
In een rede, die hij tevoren te Isernia had gericht tot 12.000 zwarthemden, die op 18 en 19 Aug. naar Oost-Afrika zijn vertrokken, had Mussolini gezegd:
„Wij rusten niet, voor wij een fascistisch imperium hebben voltooid. Ik weet, dat gij Uw plicht zult doen met ijzeren discipline en niet zult terugschrikken voor offers zoolang wij ons doel niet hebben bereikt."
(La Stampa) **(Vor. ber. 1914 E.; Mussolini 1882 D.)**

D. **Jhr. JOAN BERG OVERLEDEN. —**
Te 's-Graveland is op 84-jarigen leeftijd overleden de schilder Jhr. Joan Berg.
Hij stamde uit een bekende familie te Amsterdam, waar hij in 1851 werd geboren. Hij kreeg les van P. Greive en van Allebé en ging later naar de Antwerpsche Academie.
Na zijn studie vestigde hij zich eerst te Amsterdam, daarna in den Haag, en vervolgens trok hij naar Parijs waar hij een groot deel van zijn leven heeft gewoond, zonder nochtans de relaties met het vaderland te verbreken. Na den oorlog woonde hij in het Gooi.
Joan Berg werd vooral bekend door zijn Zeeuwsche interieurs met figuren. (Het Vaderland)

E. **AMERIKA. — Belastingwet. - Definitieve overeenstemming bereikt. —**
In de gemeenschappelijke commissie van Huis van Afgevaardigden en Senaat is thans definitief overeenstemming bereikt inzake de belastingwet, waarvan de opbrengst geraamd wordt op 265 millioen dollar. Men heeft uit het ontwerp de nieuwe erfenisheffing, die voorgesteld was door president Roosevelt, gelicht en daarvoor in de plaats een verhooging ingevoerd van de bestaande rechten, die geheven worden van erfenissen en schenkingen.
(New York Herald, Parijs) **(Vor. ber. 1913 C.)**

F. **BANKEN IN MOEILIJKHEDEN. — Banque Populaire Genevoise. —**
Aan de Banque Populaire Genevoise is door den Zwitserschen Bondsraad een moratorium verleend, ingaande 17 Aug. '35, voor den tijd van twee jaar. Dit bericht heeft in financieele kringen groot opzien gebaard. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Zwitserland 1838 E.)

G. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Perscommentaren inzake Parijsche Conferentie. —**
ITALIE. — De „Lavoro Fascista" meldt uit Parijs, dat het slotcommuniqué der besprekingen een volledige nederlaag der conferentie beteekent, waaruit men onmogelijk een nieuwe oplossing kan gaan zoeken, vooral niet zoolang men van Britsche zijde geen rekening met de werkelijkheid wenscht te houden. De bestaande moeilijkheden werden vooral vergroot door den wil, de juridische clausules te handhaven, die reeds lang door de feiten waren achterhaald.
Het blad wijst tenslotte nog op de onpartijdige en neutrale houding van Frankrijk en gelooft, dat dit conflict een keerpunt zal worden voor het Britsche imperialisme.

FRANKRIJK. — De indruk, welke de lezer van de Parijsche bladen krijgt is, dat de oorlog tusschen Italië en Abessynië onvermijdelijk is. Wel is waar verklaart men, dat nog niet alle hoop is opgegeven, doch men zou toch ook niet gelooven aan een resultaat der diplomatieke onderhandelingen, welke thans over de Italiaansch-Abessynische kwestie worden voortgezet.

ENGELAND. — Uit de hoofdartikelen der bladen blijkt dat men van de te Parijs gedane mededeeling inzake diplomatieke onderhandelingen geen groote verwachtingen heeft.
De „Times" critiseert de weinig hoffelijke behandeling, welke Mussolini Frankrijk en Engeland op de Parijsche conferentie ten deel heeft laten worden en zegt, dat de ernst der Italiaansche beslissing niet kan worden overdreven. De eerzucht van Mussolini gaat ver uit boven alles, wat Abessynië zou kunnen aannemen of de Volkenbond zou kunnen toestaan. Van de voorgenomen diplomatieke besprekingen mag men niet veel verwachten. Een direct conflict tusschen Italië en den Volkenbond schijnt onvermijdelijk. Het blad waardeert de moeilijke positie van Frankrijk, dat zijn politiek heeft gebaseerd op den Volkenbond, doch acht het de vraag of Frankrijk in geval van een mislukking te Genève een strijd met den nabuurstaat zal wagen, met welke het pas betrekkelijk kort in goede verstandhouding leeft. Het blad besluit: Indien Mussolini niet met verstandige concessies wil genoegen nemen, moet men zorgvuldig en zonder overhaasting overleggen, welke stappen Engeland tezamen met alle andere mogendheden van den Volkenbond moet ondernemen. Engeland heeft belangrijke interessen in Abessynië, welke het land er bijzondere aanspraak op geven, zich uit te spreken en het land heeft een nog grooter belang bij de handhaving van het vredesapparaat van den Volkenbond.
„Daily Telegraph" verklaart, dat noch Frankrijk noch Engeland de bemoeiingen voor de handhaving van den vrede moeten opgeven; indien de Volkenbond het laatste woord heeft zal dit de schuld van Italië beteekenen.
De „Morning Post" constateert, dat een Europeesche Mogendheid voornemens is den oorlog te gebruiken als werktuig voor haar politiek en het blad concludeert er uit, dat Engeland rekening zal moeten houden met de waarschijnlijkheid in de toekomst eens tegen zijn wil in een nieuwen en nog verschrikkelijker oorlog dan de vorige was te worden gewikkeld.
(Vorig bericht blz. 1916 C.)

H. **ITALIE. — Tien goederenbeurzen gesloten. —**
Bij decreet der Italiaansche regeering zijn alle goederenbeurzen (zooals die voor graan, steenkool, enz.) gesloten in de voornaamste tien provinciesteden, te weten Milaan, Napels, Turijn, Genua, Bologna, Florence, Triëst, Venetië, Fiume en Padua.
De bestaande contracten worden geliquideerd.
Het decreet is onderteekend door den koning, Mussolini en den minister van Landbouw. Het volgt onmid-

dellijk op de afgekondigde bepalingen inzake de invoering van een monopolie voor de aanschaffing van grondstoffen, welke noodig zijn voor de industrie.
Men neemt aan, dat de regeering tot haar besluit is gekomen door de noodzakelijkheid, de leveranties voor het expeditie-leger naar Oost-Afrika te reglementeeren. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

21 AUGUSTUS 1935

A. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Engelsche belangen. —**
Verscheiden Engelsche bladen wijden de laatste dagen bijzondere aandacht aan de Britsche belangen, die bij een gewapende botsing tusschen Italië en Abessynië in het gedrang zouden kunnen komen, vooral wat betreft den Engelsch-Egyptischen Soedan. Zooals men weet is de katoencultuur in den Soedan in hooge mate afhankelijk van het Nijl-water, waarvan de bronnen in Abessynië zijn gelegen.
De diplomatieke medewerker van de Observer wijst dan ook op de belangrijke positie van het Tsanameer, waarin die bronnen samenkomen; volgens dezen schrijver blijkt uit de wijze, waarop Italië zijn troepen in Abessynië concentreert, dat er zich in geval van een oorlog, terstond een snelle troepenbeweging naar het gebied van het Tsana-meer zal ontwikkelen. Hierdoor ontstaat de mogelijkheid, dat Groot-Brittannië voor een fait accompli wordt geplaatst, in dien zin, dat de Italiaansche troepen bezit nemen van het gebied, waardoor de boven Nijl stroomt.
De Sunday Dispatch zegt, dat de Britsche troepen in het grensgebied van den Soedan versterkt zullen worden met vijf bataljons infanterie, welke de volgende maand zullen vertrekken, ten einde de neutraliteit van den Soedan in geval van oorlog tusschen Italië en Abessynië te handhaven.
(Observer - Sunday Dispatch) **(Vor. ber. 1916 G.)**

B. **G. H. G. VON BRUCKEN FOCK OVERLEDEN.**
In den ouderdom van 75 jaar is te Heemstede overleden de bekende componist en kunstschilder G. H. G. von Brucken Fock.
De heer von Brucken Fock heeft vele jaren in het buitenland vertoefd en vestigde zich in 1920 te Heemstede. Hij heeft naam gemaakt als pianist en componist, schreef zeer vele pianowerken en suites voor orkest, benevens drie oratoria. Ook was hij een kunstschilder met veel talent.
De heer von Brucken Fock was ridder in de orde van Oranje Nassau. (A. N. P.)

C. **HONGARIJE. — Nationaal-Socialistische partij opgericht. —**
Onder den naam van „Partij van Nationaal-Socialistische Hongaren" is te Boedapest een nieuwe politieke partij opgericht. Lid kan slechts zijn een Hongaar, die ten minste twee raszuivere Hongaarsche voorvaderen heeft. Voor personen van Joodsche afstamming is toetreding principieel buitengesloten. Naar personen met Duitsche of slavisch-klinkende namen zal vóór hun toelating een zeer streng onderzoek worden ingesteld. (Pesti Hirlap)

D. **LUCHTVAART. — Nederland - Verhooging van de veiligheid van het luchtvervoer - Commissie van onderzoek. —**
Bij beschikking van den minister van Waterstaat is ingesteld een commissie welke tot taak zal hebben een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van verhooging van de veiligheid van het luchtverkeer.
In deze commissie zijn benoemd tot lid en voorzitter mr. dr. D. A. P. N. Koolen, lid van den Raad van State; tot leden: prof. dr. ir. C. B. Biezeno, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft; ir. D. de Iongh Wzn., oud-directeur van gouvernementsbedrijven in Ned. Indië; J. J. van Santen, kolonel van den generalen staf; dr. W. de Vlugt, burgemeester van Amsterdam; dr. ir. Th. van der Waerden, lid van de Tweede Kamer, dr. ir. E. B. Wolff, directeur van den Rijksstudiedienst voor de luchtvaart. Aan de commissie is als secretaris toegevoegd de heer S. L. Hof, inspecteur bij den luchtvaartdienst.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Nederland 1776 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — Vrijmetselaarsloges ontbonden.**
De minister van Binnenl. Zaken dr. Frick heeft den regeeringen der Duitsche landen en den rijkscommissaris van het Saargebied opgedragen alle vrijmetselaarsloges te ontbinden, die dit nog niet zelf uit eigen beweging hebben gedaan en de vermogens in beslag te nemen. (Berliner Tageblatt) **(V. b. 1909 C.)**

F. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm eervol ontbonden.**
In verband met de bespreking, welke de leider van de Stahlhelm, Seldte, met Hitler te Obersalzberg heeft gehad, wordt gemeld dat overeenstemming is bereikt in dien zin, dat de Stahlhelm op eervolle wijze zal worden ontbonden. De oude Stahlhelmleden, die vóór 30 Januari 1933 in den bond zijn getreden, zullen van den Führer een soort eereverklaring ontvangen. (Völkischer Beobachter) **(V. b. 1899 B.)**

G. **JAPAN. — Handel met Ned.-Indië. - Achteruitgang. —**
In een beschouwing over den handel tusschen Japan en Ned.-Indië, zegt de „Osaka Asahi", dat de huidige abnormale toestand zeer onaangenaam is voor alle betrokken handelaren. Japan's positie in den handel met Ned.-Indië is sterk achteruitgegaan, vergeleken met den toestand van Juni van het vorig jaar, juist voor het begin van de handelsconferentie tusschen beide landen. Dat beteekent, dat wat Japan verloren heeft door Indië is gewonnen en in dit opzicht kunnen de Japansche diplomatieke autoriteiten, de Japansche handelaren en het volk in het algemeen zich niet onttrekken aan de beschuldiging van nalatigheid.
(Osaka Asahi) **(V. b. Handelsbetrekkingen 1901 B.; Nederl.-Indië 1764 C.)**

H. **AUSTRALIE. — Hooge Commissaris. —**
Het Britsche ministerie voor Dominions maakt bekend, dat de regeering besloten heeft een Hoogen Commissaris in het Gemeenebest van Australië te benoemen, met functies, die vergeleken kunnen worden met die van de hooge commissarissen in Canada en Zuid-Afrika. Sir Geoffrey Granville Whiskard, assistent onder-staatssecretaris van het ministerie voor Dominions, is benoemd tot eerste hooge commissaris in Australië. Hij zal begin 1936 naar Canberra vertrekken, teneinde zijn functie te aanvaarden.
(Daily Telegraph)

I. **NEDERLAND. — Dr. F. E. Posthuma over „de boer in de samenleving". —**
Voor den Bond van oud-leerlingen van Landbouwscholen in Gelderland heeft oud-minister dr. F. E. Posthuma op 17 Aug. '35 te Ruurlo een rede gehouden over de plaats van den boer in de samenleving, in het algemeen en in den tegenwoordigen tijd in het bijzonder.
Wij citeeren uit zijn rede: „De boer als mensch" het volgende:
De verwording in de geheele maatschappij treft ook den boer. Dr. Posthuma richtte zich in het bijzonder tot de jonge boeren en boerinnen „De gezonde begrippen, die gij van huis uit hebt medegekregen, het harde werken en zuinig leven, dat ge hebt geleerd, maakt u voor iedere maatschappij geschikt, mits maar begrepen wordt dat op de boerderij slechts de boer weet hoe het bedrijf geleid moet worden. Met uw zin voor kerkelijk en godsdienstig leven zijt ge in staat voor uw vaderland iets te zijn. Bewaar het pand, dat u is toevertrouwd!
Kalm u zelf zijnde, de Koningin dienende en God vreezende, zult ge er komen." (Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. F. E. Posthuma 1875 D.)

A. SCHEEPVAART. — Wereldtonnage. —
Vergelijkende staat van stoom- en motorschepen in bruto registertons in Juni 1914, 1924 en 1934.

Landen:	1914:	1924:	1934:	Verschil: 1914—1924:	Verschil: 1924—1934:
Groot-Brittannië en Ierland	18.892.000	18.954.000	17.630.000	+ 62.000	— 1.324.000
Britsche Dominions	1.632.000	2.592.000	2.978.000	+ 960.000	+ 386.000
Denemarken	770.000	990.000	1.101.000	+ 220.000	+ 111.000
Duitschland	5.135.000	2.872.000	3.680.000	— 2.263.000	+ 808.000
Frankrijk	1.922.000	3.290.000	3.260.000	+ 1.368.000	— 30.000
Griekenland	821.000	757.000	1.507.000	— 64.000	+ 750.000
Italië	1.430.000	2.719.000	2.875.000	+ 1.289.000	+ 156.000
Japan	1.708.000	3.843.000	4.073.000	+ 2.135.000	+ 230.000
Nederland	1.472.000	2.542.000	2.612.000	+ 1.070.000	+ 70.000
Noorwegen	1.957.000	2.392.000	3.980.000	+ 435.000	+ 1.588.000
Spanje	884.000	1.188.000	1.164.000	+ 304.000	— 24.000
Vereenigde Staten (Zee)	2.027.000	12.431.000	9.795.000	+10.404.000	— 2.636.000
Ver. Staten (Meren)	2.260.000	2.276.000	2.508.000	+ 16.000	+ 232.000
Zweden	1.015.000	1.191.000	1.597.000	+ 176.000	+ 406.000
Andere landen	3.479.000	3.477.000	5.598.000	— 2.000	+ 2.121.000
	45.404.000	61.514.000	64.358.000	+16.110.000	+ 2.844.000

(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht blz. 1893 C.)**

B. CHINA. — Wang Tsjing-Wei blijft aan. —
Wang Tsjing-wei heeft besloten het verzoek om ontslag als president van de uitvoerende Joean en als minister van Buitenl. Zaken in te trekken. (Sin Pau)
(Vorig bericht blz. 1907 D.)

C. JHR. W. H. VAN LOON OVERLEDEN. —
Op 15 Aug. '35 is hier ter stede in den ouderdom van bijna 80 jaar overleden jhr. W. H. van Loon, lid van de bankiersfirma Van Loon & Co. (Alg. Handelsblad)

D. NEDERLAND. — Muiterij „Zeven Provinciën". - Luit. v. Boven veroordeeld. —
Op 13 Aug. '35 deed de Zeekrijgsraad te Willemsoord, Den Helder, onder presidium van mr. De Sitter, uitspraak in de zaak tegen luitenant ter zee tweede klasse H. L. van Boven en veroordeelde beklaagde tot drie maanden gevangenisstraf met aftrek van den tijd in preventieve hechtenis doorgebracht (van 11 Februari tot 15 Maart 1933) en ontslag uit den militairen dienst zonder onthouding van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen.
Lt. v. Boven heeft appèl aangeteekend tegen het door den Zeekrijgsraad uitgesproken vonnis.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1892 C.)**

22 AUGUSTUS 1935

E. GEESTELIJK LEVEN. — De administratieve scheiding tusschen Kerk en Staat in Ned.-Indië. - De voltrekking plechtig herdacht. —
Op 4 Aug. '35 is van alle kansels der Indische kerk een schrijven voorgelezen, namens het bestuur der Protestantsche Kerk in Indië, onderteekend door den voorzitter dr. N. A. C. Slotemaker de Bruïne en den waarnemenden secretaris dr. Chr. Gunning, dat als volgt luidt:
De regeering berichtte aan het bestuur van de Protestantsche Kerk in Ned.-Indië dat de Koningin op 11 Juni den algemeenen maatregel van bestuur geteekend heeft, waarbij de administratieve scheiding tusschen de Protestantsche Kerk hier te lande en den Staat voltrokken wordt. Bij besluit van den gouverneur-generaal is bepaald dat zij in werking zal treden met ingang van 1 Augustus 1935.
Deze gebeurtenis is van zoodanige beteekenis voor onze Kerk, dat het kerkbestuur besloot dat daarvan in alle godsdienstoefeningen der Protestantsche Kerk van den kansel mededeeling zal worden gedaan op Zondag 4 Aug. en dat aan deze mededeeling het volgende zal worden toegevoegd:
Deze regeeringsdaad is geschiedt in overeenstemming met een besluit, dat de vertegenwoordigers der geheele Protestantsche Kerk, tezamen ter groote vergadering te Batavia in Mei 1933 hebben genomen. Zij wijzigt de verhouding Staat en Kerk, welke hier te lande in directen zin bestaan heeft vanaf het begin der vorige eeuw en in algemeenen zin vanaf 1621. Reeds deze omstandigheid, het wijzigen van een toestand welke meer dan drie eeuwen geduurd heeft, maakt deze gebeurtenis tot een zeer belangrijke. Dit blijkt echter nog duidelijker, wanneer wij ons realiseeren, wat een en ander voor onze Kerk beteekent en welke mogelijkheden hierdoor geopend worden. In het kort kan dit als volgt worden omschreven:
De opperste zeggenschap over de kerkelijke aangelegenheden is van den Staat op de Kerk zelf overgegaan. De Kerk zelf zal moeten beslissen over den vorm van haar organisatie en van haar bestuur en zij zal haar eigen vertegenwoordiging en bestuur kiezen. De groote vergadering van Mei 1933 heeft reeds een algemeen reglement vastgesteld, dat in werking zou kunnen treden, zoodra de administratieve scheiding zou zijn voltrokken. De Kerk leeft derhalve vanaf dit oogenblik onder dit reglement. In dit reglement zijn eenige zeer belangrijke nieuwe elementen vastgelegd, wij noemen de uitspraak, dat het fundament der Kerk is: Jezus Christus, en het besluit, dat binnen haar verband zelfstandige kerken kunnen worden gevormd.
Een regeling van vele andere zaken, de kerkelijke organisatie betreffende, is echter noodig. Daartoe zal een algemeene synode bijeen geroepen worden in 1936. Zij zal de eerste vertegenwoordigende vergadering der Protestantsche Kerk zijn, geheel bevoegd tot het nemen van alle besluiten, welke zij noodig acht. De afkondiging van dezen algemeenen maatregel van bestuur heeft voor de Kerk en voor allen die bij haar behooren zeer bijzondere beteekenis. De bevoegdheid die de Kerk heeft ontvangen beteekent tegelijk verantwoordelijkheid. Niet alleen voor de komende algemeene synode, niet alleen voor het kerkbestuur, dat zijn taak en bevoegdheid nu niet meer ontleent aan een benoeming door de regeering, maar aan de verkiezingen door de groote vergadering van 1933, maar ook voor alle kerkeraden, voorgangers en leden der kerk. Met groote dankbaarheid mag worden geconstateerd, dat sinds een aantal jaren allerwege een sterke opleving van het geestelijk en kerkelijk leven heeft plaats gehad. Deze opleving uit zich in groot kerkbezoek, levendig vereenigingsleven, het oprichten van nieuwe kerkgebouwen, verhoogde financieele bijdragen. Binnen een jaar verbonden zich negen nieuwe predikanten aan onze Kerk. De roeping der Protestantsche Kerk in deze landen kan echter alleen dan vervuld worden, indien de organisatorische mogelijkheden worden gebruikt met een helder brandend geloof en in innige gebondenheid aan den Heere der Kerk, die steeds het fundament der Kerk is geweest, maar nu ook openlijk als haar fundament wordt beleden. Moge Gods Heilige Geest alle organen onzer Kerk en allen, die in haar leven of met haar in aanraking worden gebracht, leiden en bezielen, opdat zij zij een stad op den berg. (De Nederlander) **(Vor. ber. blz. 1864 C.)**

F. ZUID-AMERIKA. — Vooruitgang. - Stijging der handelsbalansen. —
Tot de het eerst en het zwaarst door de crisis getroffen staten behoorden de republieken van Zuid-Amerika, maar het is niet langer aan twijfel onderhevig dat zij ook de eerste rijken zullen zijn, die de gevolgen van de malaise-jaren zegevierend te boven komen.
In Argentinië, welks buitenlandsche handel 45 pct. van dien van geheel Zuid-Amerika vertegenwoordigt, hebben landbouw en veeteelt tijdens de beide laatste campagnes een beter rendement geleverd dan in een der jaren sinds 1925 het geval was. Het overschot op de handelsbalans, dat in 1933 223.6 millioen papier-piasters bedroeg is in 1934 tot 328 millioen gestegen, een vermeerdering dus van niet minder dan ongeveer 40 pct., een percentage, dat de devaluatie van den piaster volledig compenseert. Voor de vijf maanden van het loopende jaar noteert men opnieuw uiterst bevredigende resultaten. Voor deze vijf maanden toch wijst de handelsbalans reeds een overschot van 43.2 millioen piasters aan.
Brazilië heeft niet minder reden tot verheugenis. Zooals men weet is Brazilië's welvaart ten nauwste met de prijzen en de afzetmogelijkheden van de koffie verbonden; ofschoon de toestand op de koffiemarkt nog zeker veel te wenschen laat, kon voor de vier laatste campagnes toch een hoeveelheid koffie uitgevoerd worden, die het in de jaren 1923-1926 geëxporteerde kwantum met 11 pct. overtreft. Uit den aard der zaak is de goudwaarde van de geëxporteerde koffie aanzienlijk veel geringer dan vroeger. Maar Brazilië is niet uitsluitend meer van koffie afhankelijk; katoen en fruit hebben zich een afzetgebied weten te verschaffen en daaraan is het voor een goed deel te danken dat ook de Braziliaansche handelsbalans op een voordeelig saldo wijzen kan.
In Chili bereikte in het laatste financieele jaar de waarde van

den totalen export een bedrag van 486.5 millioen goud-piasters, 142.5 millioen méér dan in 1933. Salpeter en koper vonden tegen betere prijzen een ruimer markt dan in langen tijd het geval was. Het overschot van de handelsbalans bedroeg in 1934 272.8 millioen piasters, tegen 149.1 millioen in het voorafgaande jaar.
In de kleinere Zuid-Amerikaansche republieken neemt men analoge verschijnselen waar. Peru had in 1934 op zijn handelsbalans een overschot van 135 millioen soles aan te wijzen; Columbia een van ruim 36 millioen peso's — tegen ruim 22 millioen peso's in 1933 —; Venezuela, dat trouwens nimmer iets van de crisis te lijden heeft gehad, verheugt zich voor de eerste zes maanden van dit jaar reeds in een batig slot van bijna 270 millioen bolivare, ongeveer 46 millioen gouden dollars. Mexico voerde in 1934 voor een waarde van ruim 634 millioen piasters uit, een bedrag 76.4 pct. hooger dan de som van export in het voorafgaande jaar. (De Tijd)

A. **DIERENBESCHERMING. — Het 18e Internationale Congres. - Anti-vivisectie. - Ritueel slachten. —**
Van 7—11 Aug. heeft op de Wereldtentoonstelling te Brussel het 18e Intern. Congres voor Dierenbescherming plaats gehad. Er waren afgevaardigden uit vele landen o.a. uit Argentinië, Duitschland, Frankrijk, Engeland, Nederland, Chili, Oostenrijk, Finland, Estland, Hongarije, Indië, Italië, Luxemburg, Marokko, Portugal, Roemenië, Schotland, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Turkije en Joego-Slavië.
In zes onderafdeelingen zijn behandeld: de wettelijke regeling der dierenbescherming, het transport, het slachten, de vogelbescherming, de bescherming van mijnpaarden, de anti-vivisectie, de trekhonden, de propagandamiddelen en de jeugdopvoeding.
Na behandeling in de secties werden in de algemeene vergadering verschillende belangrijke moties aangenomen. Als de belangrijkste vermelden wij de wettelijke regeling van dierentransport per spoor, per auto of per boot met verzorging der dieren; verder werd unaniem het onverdoofd slachten als ongeoorloofd geacht. Ook voor het rituele slachten werd totaal verbod geëischt. Het congres beriep zich hierbij op de bepaling, zooals die o.a. in het Zwitsersche wetboek gegeven is, dat de vrijheid van godsdienst met de daaraan verbonden ceremoniën gewaarborgd moet worden mits deze niet in strijd zijn met de gewoonten en goede zeden. Het congres achtte het rituëel slachten als moreel ongeoorloofd en verklaarde zich dus voor afschaffing van deze slachtwijze.
Op het gebied van vivisectie-bestrijding had het congres nog niet den moed tot het uiterste te gaan. Hoewel het als D.B. organisatie voor absolute afschaffing is, meende het congres, dat zulks met de huidige mentaliteit en het geloof aan de resultaten der vivisectie nog niet mogelijk zou zijn, de vivisectie geheel te verbieden. In afwachting daarvan stelde het congres echter strenge beperking voor en een bepaling, dat honden en katten niet meer voor vivisectie gebruikt mogen worden, waardoor het verkrijgen van proefdieren bemoeilijkt zou worden. Ook op ander gebied werden nog vele belangrijke beperkingen voorgesteld. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Dierenbescherming 1258 B.)

B. **JOH. HERBSCHLEB OVERLEDEN. —**
Op 17 Aug. '35 is te Amsterdam overleden Joh. Christiaan Herbschleb, tot voor enkele maanden tweede concertmeester van het Concertgebouworkest.
Den derden April 1875 werd Joh. Chr. Herbschleb te Amsterdam geboren. Van Doorn en Timmner waren zijn leermeesters. Op ruim zeventienjarigen leeftijd kwam de overledene bij het Concertgebouw-orkest, waarvan hij aanvankelijk als tweede, daarna als eerste violist en tweede concertmeester heeft deel uitgemaakt. Twee en veertig en een half jaar heeft hij zijn diensten aan dit orkest gegeven.
(Alg. Handelsblad)

C. **DISCONTOKOERSEN. — Denemarken. —**
De Deensche Nationale Bank deelt mede, dat met ingang van 22 Augustus het disconto met een vol procent wordt verhoogd en gebracht op 3½%.
De rentevoet voor beleeningen wordt eveneens met een vol procent verhoogd en gebracht op resp. 4 en 4½%. (Politiken) **(Vorig bericht blz. 1802 C.)**

D. **NIEUW-GUINEA. — Luchtkarteering. - Mr. R. N. de Ruyter van Steveninck vertrokken. —**
Op 14 Aug. '35 vertrok per K.L.M.-vliegtuig de „Kwak" van Schiphol naar Batavia mr. R. N. de Ruyter van Steveninck, de algemeene leider van de karteerings-expeditie naar Nieuw-Guinea, die thans met zijn voorloopigen, organisatorischen arbeid in Nederland gereed is en naar Indië onderweg is om de laatste hand daaraan te leggen.
Aan de Nederlandsch Nieuw-Guinea Petroleum Maatschappij, waarvan de aandeelen in handen zijn van de Bataafsche Petroleum Mij., de Ned. Koloniale Petroleum Mij. en de Ned. Pacific Petroleum Mij., is bij de wet vergund een gedeelte van Nieuw-Guinea te onderzoeken en in kaart te brengen, en daarnaast het ten deele te ontginnen.
Het betreft hier het westelijk gedeelte van Nederlandsch Nieuw-Guinea. (De Telegraaf)

E. **ITALIE. — Geschil met Abessynië. - Verzoeningscommissie. - Politis benoemd. —**
De Italiaansch-Abessynische arbitrage- en verzoeningscommissie is op 20 Aug. '35 te Parijs in haar tweede zitting bijeengekomen. De leden der commissie besloten in de eerste plaats den vijfden neutralen scheidsrechter aan te wijzen, wiens verkiezing in geval van meeningsverschil noodzakelijk zou zijn. Met algemeene stemmen werd hiervoor de Grieksche gezant te Parijs, Politis, aangewezen. (Le Temps)
(Vor. ber. 1917 A.; Arbitr. Commissie 1872 D.)

F. **ALBANIE. — Nieuwe opstand. —**
Een nieuwe opstand tegen koning Zog, speciaal in de Noordelijke provincies, is weder uitgebroken. De leider van den vorigen opstand, Bairachtar, zou met zijn revolutionnaire troepen naar Tirana oprukken.
De Koning zou in het loyaal gebleven gebied zeven lichtingen hebben opgeroepen. (Vradini)
(Vorig bericht blz. 1914 D.)

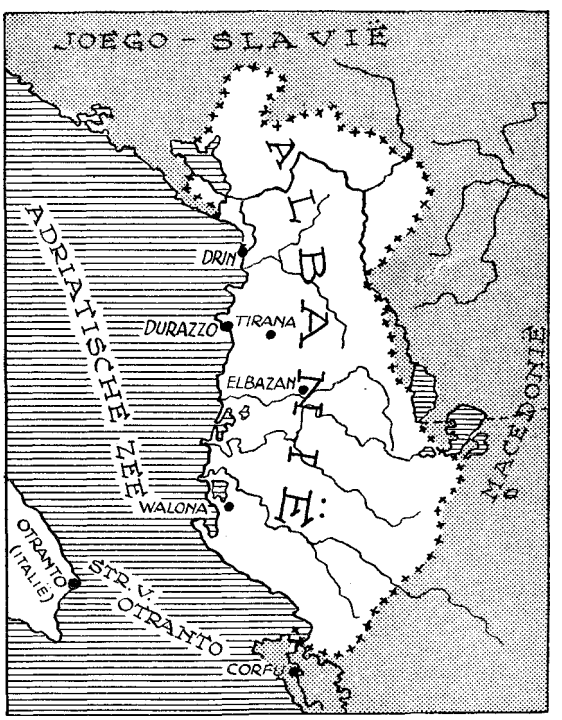

G. **BELGIE. — IJzer-bedevaart. —**
De zestiende bedevaart der Vlamingen naar Dixmuiden is op 18 Aug. '35 zonder eenig incident verloopen. Een eeredienst werd als naar gewoonte gehouden, ditmaal opgedragen door een oud-leerling van Cyriel Verschaeve. Na de H. Mis richtte de heer Juliaan Platteau enkele mededeelingen tot de aanwezigen, waarna Pater Callewaert een gebed voor den wereldvrede voorbad.
Onder leiding van Chef van Hoof werd het „Lied der Vlamingen" van Peter Benoit door de aanwezigen gezongen onder begeleiding van bazuinen- en trompetgeschal. De heer G. Martens hield vervolgens een toespraak namens het verbond der Vlaamsche Oudstrijders en wees op de beteekenis van de 16e IJzer-bedevaart en bracht hulde aan de nagedachtenis van dr. v. d. Perre, van den eerw. heer Cyriel Verschaeve en van dr. De Gruyter. Hij liet uitkomen welke rol zij vervulden voor het cultuurleven in Vlaanderen. Terwijl door de menigte „Mijn Vlaanderen heb ik hartelijk lief" gezongen werd, had de bloemenhulde tusschen twee rijen veelkleurige vaandels, nationale en internationale, plaats.
Na de bloemenhulde richtte de heer Juliaan Platteau zich tot alle oudstrijders van alle naties in een oproep voor wereldvrede. Vervolgens had de onthulling der gedenkplaten plaats. Men ving aan met die van Cyriel Verschaeve, terwijl het koor „Kunst en Vermaak" uit Borgerhout de koorzang „Gedachtenis" op tekst van Cyriel Verschaeve en op muziek van Chef van Hoof uit-

voerde. Hierna werd het beeld van dr. v. d. Perre onthuld, terwijl hetzelfde koor uitvoerde: „Hij Vleide geen Grooten der Wereld", uit de Rijswijck-cantate van Peter Benoit. Ten slotte werd de beeltenis van dr. De Gruyter onthuld onder de uitvoering van een oud lied met den titel „Kunst is Kracht".
(Handelsblad van Antwerpen) **(Vorig bericht blz. 461 H.)**

23 AUGUSTUS 1935

A. DUITSCHLAND. — Internationaal Congres voor Strafrecht. - Referaat Rijksminister dr. Guertner. —
Op het elfde internationale congres voor strafrecht en gevangeniswezen te Berlijn gehouden, heeft de Rijksminister van Justitie dr. Guertner gesproken over het onderwerp: „De gedachte van de rechtvaardigheid in het nieuwe Duitsche strafrecht". Dr. Guertner betoogde o.m.: „Zooals gij misschien weet, zijn in Duitschland sedert meer dan 30 jaren voorbereidende werkzaamheden in gang geweest voor hervorming van het gehcele strafrecht. Pas toen de nationaal-socialistische regeering den partijenstrijd had gewonnen, was de basis voor een slagen van het groote hervormingswerk verzekerd.
Bij wat ik U thans over de plannen van de reorganisatie van het strafrecht uiteenzet, moet ik eerst enkele bijzonder belangrijke gedachten bespreken. Ik begin met het Duitsche standpunt nopens de kwestie van het rechtsgevoel.
Het geldende wetboek voor strafrecht van het Duitsche Rijk bevat in paragraaf 2 de volgende beroemde zin: „Een handeling kan slechts dan worden gestraft, wanneer de straf wettelijk bepaald was, voor de handeling werd gepleegd." Het practische resultaat van deze leer is, dat wanneer de rechter in geval hij een kwestie moet beoordeelen geen strafvoorschrift in de wet vindt, hij den beschuldigde moet vrijspreken, ook indien hij dezen strafbaar vindt, en indien hij ervan overtuigd is, dat de wetgever voor dit geval een straf had willen opleggen.
De nationaal-socialistische rechtspraak vereischt, dat iedere strafbare daad ook dan moet worden gestraft, wanneer het iemand anders zou gelukken door de mazen van het net heen te sluipen. Het nationaal-socialisme stelt het strafrecht een nieuwe hooge taak, de waarborging van ware gerechtigheid. De wetgever is zich ervan bewust, dat hij voor alle gevallen, die zich in het leven voordoen, geen uitgewerkte regeling kan verschaffen. Hij vertrouwt derhalve den rechter toe eventueele leemten aan te vullen.
De rechter zal, evenals iedere individueele volksgenoot zich moeten laten leiden door de nationaal-socialistische wereldbeschouwing. Wij geven den rechter de bevoegdheid binnen zekere grenzen niet alleen recht te vinden, doch ook recht te scheppen. Het principe van de leidersgedachte beteekent niet, dat de leider zelf ieder detail moet regelen. De leider bepaalt veeleer de grondgedachte. Binnen het kader dezer bepalingen werken de ambtenaren evenals de rechters.
Een bevestiging van den wil van den leider vindt de rechter in het volksbewustzijn.
Een tweede principe voor het Duitsche strafrecht zal zijn het principe van het „strafrecht van den wil". Het geldende Duitsche strafrecht volgt dit principe slechts in geringe mate. In tal van gevallen legt het veeleer gewicht op het resultaat. Het nieuwe Duitsche strafrecht verlaat deze gedachtenwereld, omdat het meent, het niet te kunnen vereenigen met het doel der gerechtigheid.
De gerechtigheid eischt, dat iedere schuld naar haar ernst wordt gestraft. De rechter moet in ieder geval de straf opleggen overeenkomstig de intensiteit van den misdadigen wil, niet naar het resultaat van den misdaad.
In de toekomst zal men reeds het begin van een misdaad straffen en dat niet alleen bij ernstige misdaden, doch bij alle strafbare feiten. (Völkischer Beobachter)

B. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Verplichte aansluiting der Joden bij het Reichsverband der Jüdischen Kulturbünde. —
Tusschen den dienst der Geheime Staatspolitie te Berlijn en den specialen gevolmachtigde van den minister van Propaganda, dr. Göbbels, den Staatscommissaris Hinkel is overeenstemming bereikt aangaande een uniforme regeling van de werkzaamheid van het „Reichsverband der Jüdischen Kulturbünde".
In deze regeling wordt de genoemde Rijksbond aangewezen als de eenig toegelaten organisatie der Joodsche cultureele vereenigingen in Duitschland. Zetel van de verantwoordelijke leiding van deze organisatie is Berlijn. Alle Joodsche cultureele vereenigingen behalve school- en kunstgenootschappen, moeten vóór 15 September aangesloten zijn bij dezen Rijksbond en staan van dien dag af onder leiding van een bestuur te Berlijn dat door staatscommissaris Hinkel zal worden samengesteld. Lid van een plaatselijke Joodsche cultureele vereeniging zullen slechts mogen zijn Joden of niet-Ariërs en hun echtgenooten. De plaatselijke organisaties dragen een gesloten karakter. Slechts Joodsche kunstenaars kunnen er in werkzaam zijn. Wie lid kan zijn wordt uitgemaakt door het Centraal Bestuur onder goedkeuring van commissaris Hinkel. Plaatselijke vereenigingen mogen alleen lokalen gebruiken waarvan de eigenaars verhuurders of verpachters niet-Ariër zijn. De verkoop van theater- en concertkaarten is beperkt tot de ledenkring van den Rijksbond, evenzoo de acquisitie voor uitgesproken Joodsche bladen en tijdschriften.
Als orgaan van den Rijksbond wordt te Berlijn een tijdschrift uitgegeven waarvoor alle redacteuren verantwoordelijk zijn aan het Centraal Bestuur.
De werkzaamheid van het Reichsverband en de aangesloten organisaties mag op geen enkele wijze gericht zijn tegen den nationaal-socialistischen Staat.
Aan de leden van de organisatie is alle actieve of ondersteunende werkzaamheid op artistiek en cultureel gebied slechts geoorloofd in het kader van het eigen cultureele leven van de in Duitschland gevestigde Joden. De voorschriften van Hinkel, die de goedkeuring hebben verkregen van de Geheime Staatspolitie, beperken de mogelijkheden voor cultureel en artistiek werk van niet-Ariërs tot een bepaald terrein. De afgekondigde regeling beoogt de cultureele en artistieke activiteit van niet-Ariërs uit het kunst- en cultuurleven van het Duitsche volk te weren. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 1916 B.)

C. MONACO. — Het leger ontslagen. —
Prins Louis van Monte Carlo heeft het geheele leger van Monaco ontslagen. De 76 militairen zijn met drie maanden opgezegd.
De reden voor dit besluit is gelegen in de noodzakelijkheid te bezuinigen, tengevolge van de verminderde inkomsten aan de speeltafels.
(Le Petit Marseillais)

D. CHINA. — De Engelsche journalist Jones vermoord - Protestnota van Engeland. —
De Britsche consul te Nanking heeft uit naam van den Britschen ambassadeur aan het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken een nota overhandigd, waarin een diepgaand onderzoek naar de omstandigheden wordt geëischt, welke geleid hebben tot het gevangen nemen van en den moord op den journalist Jones en waarin tevens arrestatie en bestraffing van de schuldigen wordt geëischt.
Het Chineesche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft zich terstond bereid verklaard aan de Engelsche wenschen te voldoen. (Shanghai Times Agency)

E. VEREENIGDE STATEN. — Verdrag met Panama geparafeerd. —
De gezant van Panama te Washington en Welles, de secretaris van het departement van Binnenlandsche Zaken, hebben een nieuw verdrag tusschen de Vereenigde Staten en Panama geparafeerd, dat het verdrag van 1903 zal vervangen. Bij dit verdrag laten de Vereenigde Staten elk recht op interventie in Panama varen. Ook hebben de Vereenigde Staten niet meer het recht de orde in de steden Panama en Colon te handhaven.
Voor het gebruik van het Panama-kanaal zullen de Vereenigde Staten voor de jaren 1933 en 1934 een som betalen, in gedevalueerde dollars, welke evenredig is met de 250.000 dollar, voorzien bij het verdrag van 1904.
Tevens zal rekening worden gehouden met de vermeerdering van het belang van de Vereenigde Staten bij het Kanaal. (New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Panama 1396 D.)

F. BELGIE. — In- en uitvoer - Werkloosheidscijfers voor en na de devaluatie. —

	INVOER		UITVOER	
	Hoeveelh. (in mill. ton)	Waarde (in mill. frs.)	Hoeveelh. (in mill. ton)	Waarde in) mill. frs.)
Jan. . .	2.371	1.066	1.522	1.194
Febr. .	2.319	1.058	1.349	1.048
Maart .	2.499	1.160	1.506	1.132
April .	2.421	1.331	1.501	1.175
Mei .	2.503	1.610	1.633	1.352

WERKLOOSHEIDSCIJFERS.

	Geheel werkloos		Gedeeltelijk werkloos	
	1934	1935	1934	1935
Januari . .	206.855	223.300	183.712	158.406
Februari .	195.405	220.777	178.556	157.160
Maart . .	182.561	206.511	162.780	148.408
April . .	188.478	181.110	170.352	127.419
Mei . . .	170.261	159.551	162.511	114.534

(Gazet v. Antwerpen) **(V. b. Werkloosheid 1912 H.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Industriebank. —
De Volksraad verwierp met 16 tegen 31 stemmen het amendement-Thamrin tot instelling van een industriebank. (Aneta)

B. GRIEKENLAND. — Admiraal Kondoeriotis overleden. —
Admiraal Kondoeriotis, die op 23 Aug. '35 is overleden, heeft in 1912 en 1913 een overwinning behaald op de Turksche vloot voor de Dardanellen. Later was hij lid van de regeering-Venizelos te Saloniki en ijverde hij voor toetreden van Griekenland tot de Entente. In latere jaren was hij meermalen president van de Grieksche republiek. (Proia)

C. SOVJET-RUSLAND. — Dimitrof benoemd tot secretaris-generaal van de Komintern. —
Het officieele Russische telegraaf-agentschap maakt bekend, dat op 21 Aug. '35 de eerste zitting gehouden is van de nieuwe centrale executieve van de Komintern. Er werd een uit 19 leden bestaand bestuur gekozen, waartoe o.a. behooren Manoeilski, tot dusverre secretaris-generaal, Stalin, Cachin, Marty,

Dimitrof.

Piock, Florin, Ercoli enz. Met algemeene stemmen werd tot secretaris-generaal benoemd Dimitrof. Hiermede zijn hem ook formeel de bevoegdheden verleend van voorzitter van de Komintern.
(Off. Russisch Tel.-Agentsch.)
(Vor. ber. Dimitrof 1908 E.)

D. JHR. DR. W. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND OVERLEDEN. —
Jhr. dr. W. A. Beelaerts van Blokland, griffier van de Eerste Kamer, is op 22 Aug. '35 in den ouderdom van 52 jaar overleden.
In 1903 begon hij met zijn studies in de rechtswetenschappen aan de Leidsche Universiteit, waar hij in 1910 promoveerde. Van 1919-1929 was hij commiesgriffier der Eerste Kamer, waarvan hij in 1927 tot griffier werd benoemd. (Het Vaderland)

E. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Besprekingen van het Britsche Kabinet. —
In tegenstelling tot de oorspronkelijke aankondiging, is over de buitengewone kabinetszitting van 22 Aug. 1935 geen officieel communiqué uitgegeven. In welingelichte kringen verluidt echter, dat het kabinet tot de volgende besluiten is gekomen:
1. Het kabinet keurt in elk opzicht de na het einde van de Parijsche conferentie-van-drie uitgegeven verklaring goed, dat de Britsche regeering in voortdurend contact zal blijven met de Fransche regeering en ten nauwste zal blijven samenwerken, en dat beide regeeringen tot de zitting van den Volkenbondsraad op 4 September '35 zullen blijven voortgaan met de pogingen langs diplomatieken weg in overleg met Italië te onderzoeken welke mogelijkheden voor een vreedzame oplossing er nog bestaan.
2. Het kabinet heeft verder besloten, haar beslissing van Juli '35 tot het voorloopig weigeren van uitvoervergunningen voor wapens naar Abessynië en Italië, te handhaven. Dit zou echter niet beteekenen, dat het verbod tot September '35 van kracht zal blijven. De minister van Buitenlandsche Zaken, Sir Samuel Hoare, is met de behandeling van deze kwestie belast.
3. Het kabinet stelde zich op het standpunt, dat er geen aanleiding was voor een wijziging van de reeds bij tal van gelegenheden vastgestelde politiek der Britische regeering tegenover den Volkenbond en de grondslagen van Genève. (Times) **(V. b. 1919 E.)**

F. NEDERLAND. — Rijkspolitie. —
Het op 20 Aug. '35 verschenen Staatsblad no. 497 bevat een Kon. besluit van 6 Augustus, waarbij regelen zijn getroffen ten aanzien van de Rijkspolitie, alsmede ter uitvoering van de art. 223 en 225 van de gemeentewet.
Het desbetreffende besluit, dat aangehaald kan worden onder den titel rijkspolitiebesluit, regelt de organisatie van de rijkspolitie, haar bevoegdheden en haar betrekkingen tegenover de gemeentelijke politieorganen.
Bepalingen zijn opgenomen betreffende het optreden van de rijkspolitie ten plattelande en de voorwaarden waaronder gemeenten beneden 5000 zielen door rijkspolitie in de gemeentelijke politiediensten kunnen laten voorzien. Voorts vindt men uitvoerige regelen betreffende het verleenen van bijstand door rijkspolitie. (Staatsblad no. 497)

24 AUGUSTUS 1935

G. NEDERLAND. — R.K. Paedagogische Week. —
Op 19 Aug. '35 is te Amsterdam de achtste R.K. Paedagogische week geopend, welke georganiseerd wordt door de R.K. Leergangen te Tilburg.
In de aula der gemeentelijke universiteit vond de openingszitting plaats, waarbij vele bekende figuren uit onderwijskringen aanwezig waren. Ook de Hoogeerw. Deken van Amsterdam, mgr. dr. G. van Noort en mr. A. baron van Wijnbergen gaven van hun tegenwoordigheid blijk, evenals vele belangstellenden. De voorzitter, mgr. prof. dr. Th. Goossens opende de vergadering en sprak zijn voldoening er over uit, dat het congres thans te Amsterdam gehouden wordt. De omstandigheden zijn thans dermate gunstig, dat de congresleiding het heeft aangedurfd deze achtste paedagogische week in de hoofdstad des lands te organiseeren, overtuigd als men er zich van kon houden, dat men hier thans ook een grooten kring van gelijkgestemde geloofsgenooten zou kunnen vinden, bereid om de resultaten van een zoo dynamische wetenschap als de paedagogische is, bekend te maken, te onderzoeken en te toetsen aan de Christelijke beginselen, wat het doel dezer congressen is.
In een tijd als de onze is Katholieke waakzaamheid op het gebied der lichamelijke opvoeding, het onderwerp van dit congres bijzonder geboden, waakzaamheid tegen de bij breede kringen verbreide misvattingen en wijst ons meteen het doel der lichamelijke opvoedingen, als hij erop wijst, dat de heidenen zich alles ontzegden om in het stadion den tijdelijken krans te winnen, die de eeuwige zaligheid onzer zielen is.
Hierna was het woord aan den eersten inleider, Pater dr. Joannes O. M. C., docent aan het psychologisch-paedagogisch instituut der R.K. Leergangen, die sprak over lichamelijke opvoeding en katholieke beginselen.
Na geconstateerd te hebben, dat de hedendaagsche lichaamscultuur de gezonde philosofische en psychologische grondslag mist, zette spr. in korte trekken uiteen de Thomistische leer aangaande ziel en lichaam waaruit blijkt, dat ziel en lichaam samen een zelfstandige eenheid vormen. Lichaamsverachting is allerminst te verdedigen, zij wordt door de kerk ook niet geduld, lichaamsoverschatting is evenwel het andere, eveneens verwerpelijke uiterste, waartusschen wij de waarheid te zoeken hebben. Het lichaam is van natuurlijk standpunt uit bezien een wezensdeel van den mensch, van bovennatuurlijk standpunt bezien is het een tempel van den H. Geest. Voor ons Katholieken, zegt spr., neemt de lichamelijke opvoeding dus een geheel andere plaats in dan in welke levensbeschouwing ook. De lichamelijke opvoeding is voor ons een wezenlijk deel der geheele opvoeding, de zorg voor het lichaam is een plicht en zelfs een bovennatuurlijk zedelijke plicht.
Het naaste doel der lichamelijke opvoeding is de gezondheid van het lichaam en de lichaamsbeheersching, om daardoor het hooger doel, de gezondheid der ziel en de wilsbeheersching te bevorderen. Het bovennatuurlijk doel is verder de ontwikkeling van het bovennatuurlijk leven en als laatste doel heeft de lichamelijke opvoeding dus de verheerlijking van God.
Over de toepassing dezer beginselen sprekende, behandelde

Pater Joannes enkele verkeerde doelstellingen, als lichamelijk genot, lichamelijke schoonheid en lichamelijke kracht. Het lichamelijk genot mag nooit het doel der lichaamscultuur zijn. Wel mag de jeugd plezier hebben in de lichamelijke oefening, doch niet in het lichaam zelf, omdat dit gevaarlijk kan worden voor de kuischheid.
Ook lichamelijke schoonheid is als doel in zich verkeerd en wat de lichamelijke kracht betreft, de slechte gevolgen van dit foutieve doel openbaren zich in record-jagerij, die de sport de zoo slechte reputatie gegeven heeft, welke zij tegenwoordig bezit.
De mannelijke en vrouwelijke lichamelijke opvoeding nu moet aangepast zijn aan de natuur, d.w.z. het geslachtsonderscheid moet in de lichamelijke opvoeding tot uiting komen. Als regel zal daarom de lichamelijke opvoeding gescheiden moeten zijn, hoewel pater Joannes zich spelen dacht, die dienstbaar gemaakt kunnen worden aan de toenadering der geslachten.
Zooveel mogelijk moet bij de lichamelijke opvoeding het streven gericht zijn op de onbewustheid van het lichaam. De natuurlijke onbewustheid is daarbij verre te prefereeren. Sportspelen, die de aandacht op iets buiten het lichaam gevestigd houden, zijn daartoe zeer geschikt. Het is de vraag of een juiste combinatie van spelen voldoende geschikt zou zijn voor de lichamelijke opvoeding. Zou dit onmogelijk blijken, dan dient ernaar gestreefd te worden de lichamelijke opvoeding kunstmatig onbewust te houden.
Lichamelijke opvoeding, in katholieken zin opgevat, moet natuurlijk niet beperkt blijven tot het lichaam, maar zij dient altijd gericht te zijn op de ziel, omdat zij den geheelen mensch moet omvatten. Zoo moeten wij, katholieken, in het licht van onze levensbeschouwing streven naar een eigen methode, een eigen richting in de lichamelijke opvoeding, zoo eindigt spr.
(De Maasbode - De Tijd)

A. **LUCHTVAART. — Rondvlucht boven Nederland.**
De rondvlucht boven Nederland, uitgegroeid tot een luchtvaartfeest van grootschen omvang, is op 24 Aug. 1935 op Waalhaven voltooid.
De uitslagen van de bij de rondvlucht gehouden wedstrijden zijn:
Wisselbeker voor de best geplaatste aero-club: gewonnen door de Amsterdamsche Aero-club (de eerste maal werd deze beker gewonnen door de Rotterdamsche, de tweede maal door de Twentsche Aero-club).
Kruizenwedstrijd amateurs: eerste prijs Skorsewski (Polen), tweede prijs Presland (Engeland).
Professionals: eerste prijs luit. D. L. Asjes, tweede prijs W. Sluyters, beiden instructeur van de Nationale Luchtvaartschool. (De Telegraaf) **(1479 C.)**

B. **KATOEN. — De vestiging van een katoenindustrie in Nederlandsch-Indië. —**
Verschenen is een z.g. „Résumé-Rapport" van de Commissie-Menko, officieel genaamd de Textielcommissie, omtrent het door haar op Java verrichte vestigingsonderzoek voor een textielindustrie.
Men heeft zich bij dit onderzoek en nu bij de uitwerking der plannen geheel gesteld op de basis van het industrialisatiememorandum van prof. Wisselink, later grootendeels gepubliceerd in de Economische Statistische Berichten en het Economisch Weekblad voor Nederlandsch-Indië (Mei 1933), onder den titel „Het vraagstuk der katoenindustrie in Nederl.-Indië".
Op verschillende motieven komt de commissie tot het advies om tot vestiging van een proefbedrijf over te gaan.
De Commissie-Menko heeft gemeend zooveel mogelijk alle direct en indirect belanghebbenden bij den afzet van weefsels bij haar plan te moeten interesseeren. Dan toch loopt men, afgezien van den invloed ten goede door het Nederl.-Indische gouvernement uit te oefenen, de minste kans op onafhankelijke vestigingen en daarmede op de economische fout, die men hier vermijden wil. Een groot aantal binnenlandsche wevers en spinners, hebben aan de tot standkoming van het plan medegewerkt. Een belangrijk percentage van het door de industrie gefourneerde kapitaal-gedeelte is afkomstig van typische home-market ondernemingen, die zoo goed als niet naar Indië exporteeren. Het aantal deelnemers uit de Nederlandsche katoenindustrie bedraagt 30.
Wat de Indische banken, importeurs- en scheepvaartkringen betreft, ook hier nemen alle belangrijke lichamen deel. De belangstelling was hier groot en hoewel enkele ondernemingen ook hier belangen-tegenstellingen meenden te zien en deze eerst overbrugd moesten worden, verliepen de onderhandelingen naar wensch. Naast de groote banken nemen zeven importhuizen deel, terwijl ook de Koninklijke Paketvaart Maatschappij, de Stoomvaart Mij. „Nederland" en de Rotterdamsche Lloyd tot de aanstaande aandeelhouders behooren.
Men zal nu zooveel mogelijk voortgang maken met de voorbereiding van het proefbedrijf. Omtrent de plaats van vestiging werden nog geen mededeelingen verstrekt. Waarschijnlijk zullen hieromtrent binnenkort nadere berichten volgen.
(„Résumé-Rapport" van de Commissie-Menko)
(Vor. ber. Katoen 1509 C.)

C. **ZWEMSPORT. — Over het Kanaal. —**
De tandarts Haydn Taylor is er in geslaagd over het Kanaal te zwemmen. Hij heeft den tocht in 14 uur 48 min. volbracht.
Taylor is 38 jaar, gebruikt den crawlslag en maakte 24 slagen per minuut. Hij heeft veel last gehad van den stroom.
Het is de eerste tocht van dit jaar, die succes heeft gehad.
De lijst der Kanaalzwemmers(sters) ziet er thans als volgt uit:

Kapt. Webb	1875	21	uur	40	min.
Burgess	1911	23	„	40	„
Sullivan	1923	27	„	23	„
Tiraboschi	1923	16	„	23	„
Toth	1923	16	„	54	„
Mej. Ederlé	1926	14	„	32	„
Mevr. Corson	1926	15	„	28	„
Vierkotter	1926	12	„	42	„
Geo Michel	1926	11	„	5	„
Norman Derham	1926	13	„	59	„
E. Temme	1927	14	„	27	„
Mercedes Gleitze	1927	15	„	15	„
Dorothy Logan	1927	13	„	10	„
Ivy Gill	1927	15	„	9	„
Ivy Hawke	1928	19	„	16	„
Hilda Sharp	1928	14	„	58	„
Helmi	1928	23	„	45	„
Peggy Duncan	1930	16	„	30	„
Mej. Loury	1933	15	„	45	„
Mevr. E. Faber	1934	14	„	40	„
E. H. Temme	1934	15	„	54	„
Haydn Taylor	1935	14	„	48	„

(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht 1440 K.)**

25 AUGUSTUS 1935

D. **VEREENIGDE STATEN. — Bankwet. - Senaat en Huis van Afgevaardigden.**
Het rapport van de gemeenschappelijke zitting van den Senaat en het Huis van Afgevaardigden inzake de bankwet is door beide Huizen aangenomen en naar het Witte Huis gezonden, teneinde door president Roosevelt te worden geteekend. Het door de bankcommissie van den Senaat voorgestelde amendement waarbij den banken werd toegestaan nieuwe emissies te garandeeren is echter niet goedgekeurd.
Het wetsontwerp legt de leiding van de open marktpolitiek der Reservebanken in handen van den door de regeering benoemden Federal Reserve Board door een meerderheid van 7—5 over de vertegenwoordigers der banken in dezen nieuwen raad, die de bevoegdheid krijgt deze politiek voor te schrijven.
Bovendien is Roosevelt gemachtigd den nieuwen Federal Reserve Board te benoemen met goedkeuring van den Senaat vóór 1 Februari 1936, waardoor hij de volledige leiding verkrijgt van de credietpolitiek der reservebanken. (New York Herald, Parijs)
(Vorig bericht blz. 1889 F.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verdrag met Spanje.**
Ingediend is een wetsontwerp houdende goedkeuring van het op 16 Juni 1934 te Madrid tusschen Nederland en Spanje gesloten verdrag van handel en scheepvaart met aanvullend protocol.
In de memorie van toelichting wordt herinnerd aan de voorloopige regeling sedert 1921 welke slechts betrekking had op invoerrechten en waarbij Spanje den goederen uit Nederland en de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen het zoogenaamde tarief van de tweede kolom, d.w.z. he laagste autonome tarief waarborgde, Nederland verleende daartegenover aan goederen uit Spanje en de Spaansche koloniën bij invoer in Nederland en zijn overzeesche gebiedsdeelen behandeling op voet van meestbegunstiging. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1598 A.; Tw. Kamer 1903 B.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verdrag met Portugal. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 28 Juni 1934 te Lissabon tusschen Nederland

en Portugal gesloten verdrag van handel en scheepvaart met aanvullend protocol en protocol van onderteekening.
In de memorie van toelichting wordt herinnerd aan de voorloopige regeling sedert 1924, welke, voor wat het goederenverkeer betreft, op de onvoorwaardelijke meestbegunstiging berustte, met dien verstande, dat de verleening van de meestbegunstiging door Nederland onbeperkt geschiedde, terwijl Portugal haar slechts voor een lijst van Nederland en de overzeesche gebiedsdeelen interesseerde artikelen toekende. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1359 C.; Tweede Kamer 1922 E.)

A. **LUCHTVAART. — Het vliegveld te Nerhoven. —**
Met algemeene stemmen heeft de gemeenteraad van Gilze-Rijen heden besloten de benoodigde terreinen voor den aanleg van een groot internationaal vliegveld ter beschikking te stellen van de op te richten N.V. vliegveld Nerhoven.
Met dit besluit is de samenwerking tusschen de gemeenten Tilburg, Breda en Gilze-Rijen tot stand gekomen. (A.N.P.) **(Vor. ber. Vliegvelden 1878 H.)**

B. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet. - 3 ministers afgetreden. —**
De „Prawda" bericht, dat drie leden van het kabinet, Nicolas Precca, minister van sociale voorzorg, Liudevit Auer, minister van justitie, en Igniat Stevanowitsj, minister van bosch- en mijnbouw, zijn afgetreden.
Hun afreden is een indirect gevolg van de vorming van een nieuwe regeerings-partij, de Joegoslavische Radicale Unie. De Kroatische Volksclub, waartoe Precca en Auer behooren, heeft n.l. besloten zich niet bij deze Unie aan te sluiten.
Minister-president Stojadinowitsj heeft hun ontslag nog niet aanvaard. (Prawda, Beograd.)
(Vor. ber. Kabinet 1852 E.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet door Senaat en Huis van Afgevaardigden aangenomen. —**
De Senaat heeft op 21 Aug. '35 het neutraliteitsvoorstel van senator Nye zonder wijzigingen aangenomen.
Het voorstel bevat de volgende bepalingen:
1. De regeering wordt gemachtigd een verbod van wapenuitvoer naar alle oorlogvoerende landen uit te vaardigen.
2. Amerikaansche burgers reizen in schepen van oorlogvoerende naties op eigen risico, tenzij het gaat om evacuatie van oorlogszones.
3. Scheepvaartlijnen van oorlogvoerende naties mogen geen opslagplaatsen van materiaal en andere instellingen in Amerikaansche havens onderhouden.
4. Alle invoer- en uitvoerfirma's van oorlogsmateriaal zijn verplicht, een licentie aan te vragen, voordat zij haar contracten inzake levering van oorlogsmateriaal mogen nakomen.
Het Huis van Afgevaardigden heeft het wetsontwerp inzake de neutraliteit der Vereenigde Staten op 23 Aug. '35 aangenomen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

D. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Brief van Kardinaal Schulte. —**
Kardinaal Schulte, aartsbisschop van Keulen, heeft, naar wij in „De Volkskrant" lezen, den onder hem staanden clerus schriftelijk aanwijzingen gegeven omtrent de wijze waarop zij den strijd tegen „de tegenwoordige vijanden van het christendom" moeten voeren.
Na een inleiding, waarin de kardinaal schrijft, dat voor het r.k. geloof nog een zware strijd te wachten staat, vervolgt hij: „Aangezien op het oogenblik in vele gemeenten zelfs de verkondiging van het woord Gods bewaakt en gecontroleerd wordt, mag zich de geestelijkheid bij de verdediging tegen de mateloos woeste aanvallen tegen het christendom nooit tot onzakelijkheid laten verleiden, en moet zij alles vermijden, wat een „ontoelaatbare politieke uitlating" genoemd zou kunnen worden.
„Laten wij ons door het bedroevende feit, dat steeds meer mannen uit het politieke leven zich openlijk met hun aan Christus en de Kerk vijandige leer op het gebied van den godsdienst begeven en onder de gelooviige christenen volkomen onhoudbare en willekeurige begrippen omtrent het wezen van den godsdienst, het christendom, de erfzonde, zonde en boete en andere leerstellingen van de chr. geloofs- en zedenleer propageeren, niet verleiden, de grenzen van onze taak ook onzerzijds te overschrijden en in de predicatie, bij het godsdienstonderricht of bij andere plichtmatige onderrichting der geloovigen, aangelegenheden ter sprake te brengen, waarvoor noch de Kerk, noch haar priesters verantwoordelijk, of den geloovigen opheldering verschuldigd zijn.
„Dit voorschrift moet getrouwelijk worden opgevolgd. Dan zal geen beschuldiging van misbruik van het heilig ambt tot politieke doeleinden kunnen worden naar voren gebracht. In eensgezindheid en eendracht moet zich de geestelijkheid opofferen, om de leer van Christus aan het volk te verkondigen, om aldus de eer Gods en het heil der menschen te dienen."
(De Volkskrant) **(Vor. ber. Kerkstrijd 1911 B.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Otto Flake — „Anselm und Verena", Roman. (S. Fischer Verlag, Berlin 1935)
Luise Westkirch — „Der Soldat von Heisterbusch", Roman. (Union Deutsche Verlagsgesellsch., Stuttgart 1935)
Engelsch: Miss Helen Beauclerk — „The Mountain and the Tree". (Collins)
Hugh Walpole — „The Inquisitor" (Macmillan).
Thomas Wolfe — „Of Time and the River, a Legend of Man's Hunger in his youth". (Heinemann)
Fransch: Henry Bordeaux — „Les Trois Confesseurs". (Plon)
Petre V. Hanes — „Histoire de la littérature Roumaine". (Libraire Ernest Leroux, Paris)
Italiaansch: Federico de Maria — „Estate di San Martino, Leriche". (Trimarchi, Palermo 1935)
Nederlandsch: Anton E. Zischka — „Japan Wereldveroveraar". (N.V. Ned. Boekhuis te Tilburg)
Portugeesch: „La Littérature Portugaise par G. Le Gentil". (Armand Colin, Paris)
Russisch: N. Ostrofski — „Kak zakaljalasj s'talj" (hoe het staal gehard werd). (Moskou 1935)
T. L. Sjtsjepkina-Koepernik — „Dni mojej Zjisni" (dagen uit mijn leven). (Moskou 1935)
Vlaamsch: Willem Putman — „Pruiken". (Nygh & v. Ditmar) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1914 C.)**

26 AUGUSTUS 1935

F. **DUITSCHLAND. — Internationaal Congres voor Strafrecht. - Resolutie inzake sterilisatie aangenomen. - Bezwaren van prof. Rutgers. —**
De door de derde sectie van het Internationaal Congres voor Strafrecht te Berlijn voorbereide resolutie inzake het steriliseeren en de castratie van misdadigers kwam op 24 Aug. '35 in de plenaire zitting in behandeling. De resolutie werd toegelicht en verdedigd door den rapporteur, den Zwitserschen hoogleeraar, prof. Naville.
Bij tal van afgevaardigden stuitte de resolutie op verzet. Een der eersten, die scherpe critiek uitoefende, was de Nederlandsche gedelegeerde prof. mr. V. H. Rutgers, die vooral bezwaar maakte tegen deel 4 van de resolutie en van meening was, dat deze heele kwestie buiten het eigenlijke kader van het strafrecht viel.
De Braziliaansche afgevaardigde, graaf Candido Mendes de Almeida, maakte bezwaar tegen de geheele resolutie en eischte stemming per land, aangezien de overgroote meerderheid der gedelegeerden Duitschers is, die bij hoofdelijke stemming de tegenstanders volkomen zouden overstemmen.
De Duitsche departementschef, dr. Guett, maakte hiertegen echter bezwaar en verdedigde krachtig de resolutie, evenals de Tsjechoslowaaksche vertegenwoordigster dr. Vesela, die de sterilisatie verdedigde als de eenige manier om de misdaad te doen verdwijnen.
Er werden verschillende amendementen op de resolutie ingediend, waarin o.a. gezegd werd, dat tot sterilisatie slechts overgegaan zou mogen worden na een grondig onderzoek door een commissie van medici en juristen. Deze laatste clausule werd ook in de resolutie overgenomen.
Na een eenigszins bewogen ordedebat werd besloten tot hoofdelijke stemming, waardoor de resolutie, zooals te verwachten was, met groote meerderheid werd aangenomen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. 1920 A.; Sterilisatie 1398 E.)**

G. **DUITSCHLAND. — Sterilisatie. —**
In den loop van het jaar 1934 zijn in Duitschland 56.244 menschen gesteriliseerd. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1211 I.)

H. **BANKEN IN MOEILIJKHEDEN. — Bankierskantoor J. Katan. —**
Het sinds 1852 te Vlaardingen gevestigde bankierskantoor van de firma J. Katan heeft met ingang van 20 Aug. '35 zijn betalingen gestaakt.
(Keesings Fin. Arch.) **(Vor. ber. Nederland 1867 H.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Samenstelling der Marine-strijdmachten. —
De Commandant der Zeemacht, Vice-Admiraal Van Dulm, deelde in zijn antwoord als Regeeringsgemachtigde voor Marine in den Volksraad mede, dat de Regeering het resultaat van het onderzoek naar de onderlinge verhouding van de strijdmiddelen van de zeemacht moet afwachten alvorens haar standpunt inzake de samenstelling van de Marine-strijdkrachten te kunnen bepalen.
Voorts wees spr. er op dat de Begrooting van Marine, ondanks den nood der tijden, van *f* 20.400.000 voor het dienstjaar 1935 is opgevoerd tot *f* 22.300.000 voor 1936. Derhalve bestaat er allerminst grond voor het verwijt dat de Regeering blind is voor hetgeen zich rondom ons afspeelt. (Aneta)
(Vor. ber. Leger en Vloot 1907 B.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Protest tegen Sovjet-Rusland wegens inmenging in binnenlandsche aangelegenheden. —
De Amerikaansche gezant te Moskou, Bullitt, heeft aan het Volkscommissariaat voor Buitenlandsche Aangelegenheden een protestnota overhandigd, tegen de inmenging der communisten in binnenlandsche aangelegenheden der Vereenigde Staten.
De nota waarschuwt tegen de ernstige consequenties, die een weigering van de Russische regeering zal hebben om in de toekomst dergelijke inmengingen te verhinderen. Het protest wordt gemotiveerd door de besluiten, onlangs door de Komintern genomen, die, naar verklaard wordt, in strijd zijn met het accoord, dat op 16 November 1933 tusschen president Roosevelt en Litwinof is gesloten.
(New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Betrekk. met Sovjet-Rusland 1679 A.)

C. BELGIE. — De devaluatie-politiek. - Uiteenzetting van premier Van Zeeland. —
Op verzoek van de interfederale van invalide oud-strijders en oud-strijders te Namen heeft de Belgische premier Van Zeeland aldaar op 24 Aug. '35 een uitvoerige uiteenzetting gegeven van den economischen toestand waarin hij de resultaten der in België toegepaste devaluatie verdedigde.
Premier Van Zeeland wees aan de hand van cijfers op tal van bereikte verbeteringen. Zoo is het aantal bouwvergunningen gestegen, de fiscale inkomsten nemen toe; ook de uitvoer vertoont een stijging. In Juni 1935 was deze 27% hooger dan in Juni 1934 en in Juli van dit jaar 30% hooger dan in dezelfde maand van verleden jaar. Naar Amerika is de uitvoer met 45%, naar Argentinië met 25% gestegen.
De premier concludeerde hieruit, dat men zich thans op een stevig terrein bevindt om daarop verder te bouwen. België is nog niet heelemaal genezen, maar is toch reeds herstellende.
Maatregelen moeten worden genomen om de grootst mogelijke vruchten te plukken van de in het leven geroepen nieuwe instellingen, zooals de bankcommissie, het instituut voor herdisconteering en garantie en de op te richten centrale hypotheekinstituten. Een administratieve hervorming is noodig, waardoor het aantal kleine beambten wordt verminderd.
Premier Van Zeeland sprak met stelligheid de geruchten tegen, volgens welke na de eerste devaluatie nog een tweede zou volgen. Daarvan is volstrekt geen sprake en deze zou eventueel door de regeering krachtdadig worden bestreden. Ook werden geruchten verspreid, dat er wijzigingen zouden worden gebracht in de samenstelling der regeering. Deze geruchten zijn van allen grond ontbloot. Ten slotte deed de premier een beroep op ieders medewerking om de regeering verder te helpen in haar moeilijke taak. (Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Dr. Van Zeeland 1865 F.)

D. ECUADOR. — Politieke moeilijkheden. —
Naar uit Quito (Ecuador) wordt gemeld, heeft dr. Antonio Ponz het voorloopige presidentschap van Ecuador aanvaard, als opvolger van president José Maria Velasco Ibarra, die uit zijn ambt ontzet en gevangen genomen is geworden, daar hij zichzelf tot dictator van Ecuador had uitgeroepen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. Ecuador 1705 A.)**

E. DUITSCHLAND. — De minister van Financiën tegen devaluatie. —
Graaf Schwerin von Krosigk, de Duitsche minister van Financiën, heeft 24 Aug. '35 op de Leipziger Messe gesproken over de hangende economische en financieele problemen van het Duitsche volk.
Spr. zette uiteen, dat Duitschland niet zijn toevlucht wilde nemen tot devaluatie, welke in de verschillende landen een verschillende beteekenis en ook verschillende gevolgen heeft. (D.N.B.)
(Vor. ber. Von Krosigk 1803 E.)

F. ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Fransche critiek. —
De „Echo de Paris" is even ontevreden over Rome als over Londen. Het blad meent in de besluiten van het Britsche kabinet geen bijzondere ontwikkeling te zien. Niemand gelooft meer aan de mogelijkheid van de vreedzame oplossing van het Italiaansch-Abessynische geschil; te Londen geeft men evenwel voor, aldus het blad, deze gemeenschappelijk met de Fransche regeering te zoeken. Men wil nl. na een mislukking kunnen zeggen, dat de schuld bij Parijs ligt.
De politiek van Italië is sedert het begin van het geschil zoo impulsief en nerveus, als men van een groote mogendheid niet gewend is. Indien de voornemens van Italië ten opzichte van Abessynië op zooveel moeilijkheden stuiten en indien Europa door den eventueelen terugslag van het geschil bedreigd is, valt de verantwoordelijkheid daarvoor op Mussolini. Het Italiaansche standpunt, dat de veiligheid van Italië bedreigd wordt door Abessynië, vindt thans geen geloof meer en Mussolini had veeleer moeten verklaren, dat Abessynië ongeorganiseerd is; dan zou zijn avontuur het karakter hebben gekregen van een strafexpeditie tegen „barbaarsche" vijanden en niet van een aanval tegen een mede-lid van den Volkenbond. Dan zou Mussolini Frankrijk ook de doctrine der behoefte aan expansie van de volken met groote bevolkingscijfers, hebben bespaard, welke Frankrijk niet kan toelaten, indien het Europa op een goeden dag niet zou willen overlaten aan de Duitschers. Indien nog eenige artikelen van dezelfden inhoud als het laatste van de „Giornale d'Italia" zouden verschijnen, aldus het blad, dan zou Mussolini zich niet meer tegenover een Groot-Brittannië bevinden, dat zich baseert op de regelen van het recht, doch tegenover een trotsch Engeland, dat zich van zijn macht bewust is. Daarom noemt het blad het in het belang van de Italiaansche zaak zelve, dat dit spel te Rome ophoudt. Het Italiaansch-Abessynische geschil moet tot Afrika beperkt blijven. Aangezien de Engelsche regeering bemiddelend wenscht op te treden, doet zich voor de Fransche regeering een nieuwe en laatste gelegenheid voor. Mocht de oneenigheid tusschen de drie mogendheden evenwel blijven bestaan, dan zou zich een verontrusting verbreiden over het overige Europa. (Echo de Paris)
(Vorig bericht blz. 1921 E.)

27 AUGUSTUS 1935

G. ITALIE. — Manoeuvres op vier plaatsen tegelijk. - Mussolini over sancties. —
Op het oogenblik zijn in verschillende deelen van Italië niet minder dan vier afzonderlijke manoeuvres gaande, en wel te Udine in het Noord-Oosten, Bergamo in het Noordwesten, te Napels en ten zuiden van den Brennerpas, welke het belangrijkst zijn. De Duce heeft besloten, Europa te toonen, dat hij, ondanks de afwezigheid van verscheidene divisies in verband met de expeditie naar Oost-Afrika, nog met gemak in staat is, de Italiaansche grenzen te beschermen.
Mussolini heeft den bekenden bijzonderen correspondent van de „Daily Mail", Ward Price, zijn meening gezegd over de kwestie der sancties.
Mussolini zeide: Wanneer te Genève mocht worden besloten tot sancties tegenover Italië, dan zal Italië direct uit den Volkenbond treden. Ondubbelzinnig moet worden begrepen, dat iedere staat, die sancties tegenover Italië toepast, de gewapende vijandschap van Italië zal ontmoeten.
(Corriere della Sera - Daily Mail)
(Vor. ber. Mussolini 1916 C.)

H. PROF. DR. W. SCHUECKING OVERLEDEN. —
Op 26 Aug. '35 is te 's-Gravenhage in den ouderdom van 60 jaar overleden prof. dr. W. Schücking, een zeer bekend Duitsch rechtsgeleerde en rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie.
Prof. Schücking was hoogleeraar geweest aan verschillende Duitsche hoogescholen en genoot een groote vermaardheid als jurist. Hij was ook een der gevolmachtigde afgevaardigden naar de Vredesonderhandelingen te Parijs en van 1920-1928 lid van den Rijksdag. Sinds 1921 was hij lid van het Permanente Hof van Arbitrage.
Van zijn hand verschenen: „Akten zum Kriegsausbruck", „Das Küstenmeer im internationalen Recht", „Der Staatenverband der Haager Konferenzen", „Die völkerrechtlichen Lehre des Weltkrieges" en „Die Satzung des Völkerbundes". (Het Vaderland)

A. **DUITSCHLAND. — Leeningen. - Inschrijving op Schatkistwissels voor RM. 500 millioen. —**
Het Rijk stelt de inschrijving open, door bemiddeling van een onder leiding der Rijksbank staand consortium, op 500 millioen mark 4½%-schatkistbiljetten tegen 98¾%. De biljetten die een looptijd hebben van tien jaren vervallen op 1 Oct. 1945. Van 1941 af zal elk jaar 20% worden uitgeloot. De biljetten kunnen bij de Rijksbank worden beleend. De inschrijving zal openstaan tusschen 4 en 16 Sept.
Voorts heeft de Rijksbank voor rekening van het Rijk met de Deutsche Giro Zentrale een overeenkomst gesloten tot het plaatsen van een half milliard mark 4½% leening 1935 tegen 98¼% bij de spaarbanken. De leening wordt afgelost met 2% per jaar, de betaling moet telkens met een vierde geschieden op 15 Oct. en 15 Nov. 1935 en op 15 Jan. en 15 Febr. 1936. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Leeningen 1669 C.)

B. **ZWEDEN. — Reorganisatie van de nationale verdediging. —**
Een uit 13 personen bestaande commissie w.o. 3 officieren heeft sinds 1930 gewerkt aan een plan voor een reorganisatie der Zweedsche nationale verdediging. De commissie heeft thans haar werkzaamheden beëindigd en aan de regeering een zeer uitvoerig rapport voorgelegd, dat in hoofdzaak als volgt is samengesteld:
De verscherpte internationale toestand en de wijziging in de strategische positie van Zweden als gevolg van de ontwikkeling van het luchtwapen, hebben de commissie er toe gebracht een versterking voor te stellen van de organisatie der nationale verdediging allereerst op de luchtmacht, welker organisatie en materiaal sterk zullen worden uitgebreid. De versterking heeft in de tweede plaats betrekking op het landleger, terwijl voor de vloot eerder een beperking in de huidige organisatie wordt voorgesteld, gepaard gaande met afschaffing van pantserschepen en aanschaffing van lichtere éénheden. Het jaarlijksch budget zou dan ongeveer 148 millioen kronen bedragen (op het oogenblik ongeveer 112 millioen). De meerderheid der commissie is voor het plan. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 58 F.)

C. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet gereconstrueerd. —**
Op 25 Aug. '35 werd de Joegoslavische regeeringscrisis door een reconstructie van het kabinet opgelost. In de plaats van den afgetreden minister voor de sociale politiek, Precca, werd de voormalige minister van de lichamelijke opvoeding der jeugd, Kommenowitch, benoemd.
De afgevaardigde Misjkoen nam de plaats in van den afgetreden minister van Justitie, Auer, terwijl de minister zonder portefeuille Jankowitch de functie van den afgetreden minister voor de Houtvesterij, Stefanowitch, overnam.
De nieuwe ministers hebben reeds den eed afgelegd. (Prawda) **(Vorig bericht blz. 1923 B.)**

D. **GEORGANISEERDE KATHOLIEKE ARBEIDERSJEUGD. — Wereldcongres te Brussel. —**
Te Brussel heeft op 25 Aug. '35 een groote katholieke demonstratie plaats gevonden: het eerste wereldcongres van de georganiseerde katholieke arbeidersjeugd. Dat dit eerste samenkomen van de organisaties der katholieke arbeidersjeugd te Brussel plaats vond is te wijten aan het feit, dat de Katholieke Arbeidersjeugd van België haar tienjarig bestaan viert.
Zij is hier ingedeeld in twee takken, de Vlaamsche Katholieke Arbeidersjeugd (K.A.J.) genaamd de Kajotters, wier liederen, emblemen en uniform grooten opgang maken, en de Jeunesse Ouvrière Chrétienne (de zoogenaamde Jocisters).
Drie kardinalen zijn voor dit congres naar Brussel gekomen: Z. Em. Kardinaal van Roey, aartsbisschop van België, Z. Em. Kardinaal Verdier, aartsbisschop van Parijs en Z. Em. Kardinaal Cerjeira, aartsbisschop van Lissabon. Daarenboven was geheel het Belgisch episcopaat aanwezig en andere bisschoppen, tezamen een twintigtal, talrijke prelaten, een vijfduizendtal priesters, een 95.000-tal Kajotters en Jocisten uit alle gouwen van België en delegaties uit een twintigtal landen, w.o. de jonge arbeiders van Nederland (die met hun groene blouse en beige fluweelen broek grooten bijval verwierven), Frankrijk, Zwitserland, Catalonië met 30 vaandels, Engeland, Canada, Columbia, Portugal, Spanje, Groot Hertogdom Luxemburg, Denemarken, Polen, Oostenrijk, Hongarije, Tsjecho-Slowakije, Algerië, Tunis, Madagascar, Chili enz.
(De Tijd)

E. **DANZIG. — Rede van Senaatspresident Greiser. - Nederlaag der oppositie. - Polen. —**
Op 26 Aug. '35 heeft in de zitting van den Volksdag van Danzig de president van den Senaat, Greiser, een regeeringsverklaring afgelegd over de binnen- en buitenlandsche politiek van Danzig. Ten aanzien van de oppositie-partijen begon de president met de verklaring, dat deze niet uit zakelijke, doch louter uit demagogische overwegingen het voorstel tot ontbinding van het parlement hadden ingediend. De oppositie is noch bereid, noch in staat een nieuwe regeering te vormen en wenscht slechts de nationaal-socialistische regeering te benadeelen.
Uitvoerig besprak Greiser de bezuinigingsmaatregelen en de tewerkstelling van werkloozen in Duitschland, waardoor het aantal werkloozen in het gebied van Danzig tot 10.400 was gedaald. Zoodra de verschillende bezuinigingsmaatregelen te overzien zouden zijn, zou de gedetailleerde begrooting aan den Volksdag worden voorgelegd.
Sprekende over de economische en buitenlandsche politiek, verklaarde hij, dat het moeilijk zou zijn geweest voor Danzig, zich te herstellen van de catastrofale gevolgen van de Poolsche douane-verordening, die inmiddels weer opgeheven is. De monetaire positie van Danzig heeft zich, sedert de invoering van de contrôle in Juni op het buitenlandsche betalingsverkeer, uit eigen kracht gunstig ontwikkeld. De valuta-reserves waren van 15 Juli op heden gestegen van 17.5 op 27.5 millioen gulden en de goud- en deviezendekking van de in omloop zijnde bankbiljetten van 55.5 op 73 procent. In dit verband ontkende Greiser de berichten in de Poolsche pers, dat Polen nog tientallen millioenen guldens aan bevroren vorderingen op Danzig had. Met nadruk verklaarde hij, dat Danzig nooit op eenigerlei wijze de zelfstandigheid van zijn valuta of zijn circulatiebank had prijsgegeven.
Als Polen thans klaagt over de nadeelige gevolgen van de deviezenbepalingen op den goederenomzet, is Polen daaraan zelf schuldig. Door den aanleg van de haven van Gdynia en de eenzijdige bevoorrechting van deze haven heeft Danzig aanzienlijke verliezen geleden en daalden de inkomsten van de haven van Danzig van 33 millioen zloty in 1929 tot 17 millioen zloty in 1933 en dat nog wel volgens een Poolsche berekening. Daardoor daalde ook de koopkracht van de Danziger bevolking en Polen heeft het zelf in de hand, door het volle gebruik te maken van de haven van Danzig overeenkomstig de verdragen, deze koopkracht weer op te voeren.
Bij de desbetreffende onderhandelingen hoopte Danzig een basis voor een overeenstemming te vinden, waardoor de plichten duidelijk vastgelegd zouden worden.
Verder besprak de Senaatspresident de onderhandelingen, die momenteel te Warschau worden gevoerd, waarbij echter de deviezenbepalingen niet aan de orde komen, omdat dezen korten tijd geleden door de Poolsche regeering zijn erkend.
Greiser eindigde zijn rede met een welkomstgroet aan den Duitschen pantserkruiser „Admiral Scheer", die dezer dagen als vertegenwoordiger van het nieuwe Duitschland in de haven van Danzig aankomt.
Intusschen heeft de Volksdag met groote meerderheid den nat.-socialistischen afgevaardigde Beil tot president gekozen.
Het voorstel der oppositie inzake ontbinding van den Volksdag werd verworpen met 42 stemmen van de N.S.D.A.P. tegen 28 stemmen van de oppositie. Om financieele redenen werd op nat.-soc. voorstel de ratificatie verworpen van het Danzig-Poolsche verdrag inzake sociale verzekeringen. (Gazeta Gdanska)
(Vor. ber. Greiser 1782 B.)

F. **MANDSJOEKWO. — De Mandsjoerijsch-Mongoolsche grens. —**
De regeering van Mandsjoekwo heeft het voorstel van de regeering der republiek Mongolië aangenomen om gevolmachtigden van beide partijen te benoemen, die zich slechts zullen bezig houden met de regeling der grensincidenten.
Het voorstel aangaande de instelling van grenscommissies werd eveneens aangenomen.
De regeering van Mongolië heeft verklaard toe te stemmen in het aanvangen van officieele besprekingen met de regeering van Mandsjoekwo terzake van de instelling van een grens-commissie en de uitwisseling van gevolmachtigde ministers, aan iederen kant één en heeft voorts voorgesteld de besprekingen in Mandsjoerije te beginnen in de eerste helft van September. (Dempo Tsjoesin) **(Vor. ber. blz. 1885 B.)**

28 AUGUSTUS 1935

A. VEREENIGDE STATEN. — Antwoord van Sovjet-Rusland inzake inmenging in binnenlandsche Amerikaansche aangelegenheden. —

De adjunct-commissaris van Buitenlandsche Zaken, Krestinski, heeft den Amerikaanschen ambassadeur, Bullitt, de volgende nota ter hand gesteld:

In Uw nota van 25 Aug. '35 hebt gij mijn aandacht gevestigd op de activiteit van het zevende congres van de Communistische Internationale, dat te Moskou is gehouden en verwijzende naar de nota van Litwinof aan president Roosevelt van 16 Nov. 1933 hebt gij geprotesteerd tegen deze activiteit, die door uwe regeering beschouwd wordt als een inbreuk op de verplichtingen van de Russische regeering inzake de niet-inmenging in de binnenlandsche zaken der Vereenigde Staten. Om deze reden wensch ik er met alle energie den nadruk op te leggen, dat de Russische regeering steeds in acht heeft genomen en in acht neemt een houding van de grootste eerbiediging van alle verplichtingen, die zij heeft aangegaan en waaronder zich uiteraard de wederzijdsche verplichtingen bevinden betreffende niet-inmenging in binnenlandsche zaken, voorzien in de uitgewisselde nota's van 16 Nov. 1933 en tot in bijzonderheden besproken tijdens de gedachtenwisselingen tusschen president Roosevelt en Litwinof.

Uwe nota van 25 Aug. bevat geen enkel feit, dat een inbreuk zou kunnen aantoonen op de verplichtingen van den kant der Russische regeering. Aan den anderen kant is het ongetwijfeld niets nieuws voor de regeering der Ver. Staten, dat de Russische regeering niet kan accepteeren en niet heeft aanvaard eenigerlei verplichting ten aanzien van de Communistische Internationale. De bewering inzake de schending door de Russische regeering van de verplichtingen, vervat in de nota van 16 Nov. 1933 vloeit dus niet voort uit de wederzijdsche verplichtingen die van beide kanten zijn aangegaan. Bijgevolg kan ik uw protest niet aanvaarden en ben ik verplicht dit af te wijzen. De Russische regeering deelt oprecht de opvatting van de regeering der Ver. Staten, dat een gestrenge wederzijdsche niet-inmenging in binnenlandsche zaken een essentieele voorwaarde is voor de handhaving van de vriendschappelijke betrekkingen tusschen onze landen en zij past deze politiek krachtig in de praktijk toe. Zij verklaart, dat dit strekt tot de uiteindelijke ontwikkeling van de vriendschappelijke samenwerking tusschen Rusland en de Ver. Staten, welke in overeenstemming is met de belangen van de volken van Rusland en van de Ver. Staten en die van zoo groot belang is voor den algemeenen vrede.

(New York Herald) **(Vorig bericht blz. 1924 B.)**

B. ENGELAND. — De industrieele ontwikkeling. —

Het juist verschenen rapport inzake de industrieele ontwikkeling meldt, dat in het vorige jaar in Groot-Brittannië 478 nieuwe fabrieken werden opgericht met 37.200 arbeiders, terwijl 144 fabrieken werden uitgebreid, waardoor werkgelegenheid ontstond voor ruim 8.000 man. Van de nieuwe fabrieken werden er 34 opgericht door, of met medewerking van buitenlandsche ondernemingen. (Daily Telegraph)

C. NEDERLAND. — Ruiltransactie met Duitschland. - Varkens tegen tarwe. —

De laatste varkens, ca. 15.000 stuks, die de Nederlandsche Varkenscentrale indertijd, omdat er geen afzet voor was, heeft laten invriezen en opslaan, zijn dezer dagen aan Duitschland overgedaan onder een ruiltransactie, waarbij de Duitsche regeering op zich heeft genomen aan de onze 13.000 ton tarwe van den oogst 1934 te leveren. Een gedeelte van de overgebleven ingevroren varkens was middelerwijl reeds tot gehakt in blik verwerkt. Ook dit neemt de Duitsche regeering over. Het restant van de ingevroren varkens is hiermee opgeruimd.

Een gedeelte van de Duitsche tarwe is intusschen reeds overgenomen de rest volgt geleidelijk. De prijs is berekend op *f* 4.90 per 100 K.G. (Het Vaderland)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Mr. W. H. M. Werker tot lid benoemd. —

In de op 27 Aug. '35 gehouden zitting van het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden der Eerste Kamer is in de vacature, ontstaan door het niet aannemen van zijn benoeming door den heer J. Schilthuis, tot lid van de Eerste Kamer benoemd verklaard mr. W. H. M. Werker, te Amsterdam.

(Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. Eerste Kamer 1889 B.)**

E. TURKIJE. — Een regeeringsbank. —

De regeering heeft besloten tot de oprichting van een bank met een kapitaal van 20 millioen Turksche ponden, onder den naam Eti-Bank, waarvan de contrôle in handen van den Staat zal blijven. Bij deze bank zal de leiding van de uitbreiding van het mijn- en electriciteitsbedrijf worden geconcentreerd, waarbij zij zal samenwerken met de beide studiebureaux voor de betreffende bedrijfstakken, die eveneens spoedig zullen worden georganiseerd. (Akcham)

F. WIELERSPORT. — Wereldkampioenschappen (stayers) 1895—1935. —

Jaar		Tijd
1895	J. Michaël (Engeland)	2.24.58
1896	A. A. Chase (Engeland)	2.14.01
1897	J. W. Stokes (Engeland)	2.10.12
1898	R. Palmer (Engeland)	2.10.19
1899	H. Gibson (Canada)	2.15.12
1900	C. Huret (Frankrijk)	1.49.26
1901	T. Robe (Duitschland)	1.38.06
1902	T. Robe (Duitschland)	1.24.23
1903	Dickentman (Nederland)	1.26.28
1904	R. A. Walthour (Amerika)	1.33.57
1905	R. A. Walthour (Amerika)	1.18.54
1906	L. Darragon (Frankrijk)	1.50.34
1907	L. Darragon (Frankrijk)	1.18.23
1908	R. Ryser (Zwitserland)	1.22.03
1909	G. Parent (Frankrijk)	1.35.45
1910	G. Parent (Frankrijk)	1.23.34
1911	G. Parent (Frankrijk)	1.23.57
1912	G. Wiley (Amerika)	1.24.07
1913	P. Guignard (Frankrijk)	1.16.26
1914—1919	Niet verreden.	
1920	G. Sérès (Frankrijk)	1.25.47
1921	V. Linart (België)	1.35.01
1922	L. Vanderstuyft (België)	1.25.46
1923	P. Suter (Zwitserland)	1.26.37
1924	V. Linart (België)	1.21.13
1925	R. Grassin (Frankrijk)	1.20.00
1926	V. Linart (België)	1.24.17
1927	V. Linart (België)	1.08.43
1928	W. Sawall (Duitschland)	1.26.46
1929	G. Paillard (Frankrijk)	1.28.53
1930	E. Möller (Duitschland)	1.32.55
1931	W. Sawall (Duitschland)	1.34.24
1932	G. Paillard (Frankrijk)	1.20.36
1933	C. Lacquehay (Frankrijk)	1.27.57
1934	Metze (Duitschland)	1.25.51
1935	C. Lacquehay (Frankrijk)	1.25.49

(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1912 F.)**

G. NEDERLAND. — Betaling van Duitsche Coupons. - Hollandmarken. —

Wij ontleenen aan de mededeeling van de Ver. v. d. Effectenhandel het volgende:

De chèques voor Hollandmarken zijn niet overdraagbaar. Zij hebben een blauwe kleur.

De eenige uitzondering op de niet-overdraagbaarheid van Hollandmarken doet zich voor, indien gedurende 14 achtereenvolgende dagen de gemiddelde koers van Kreditsperrmarken te Amsterdam hooger was dan de gemiddelde koers van de Fundingbonds aldaar. In dat geval is omzetting van een chèque voor Hollandmarken in een Kreditsperrmarkenguthaben, hetwelk verhandelbaar is, mogelijk.

De Fundingbonds luiden in guldens en hebben coupures van *f* 100, *f* 250 en *f* 1000. Voor kleinere bedragen worden Teilgutscheine verstrekt.

Zoolang de origineele Fundingbonds nog niet gereed zijn, worden recepissen (z.g. „Interimsscheine") verstrekt.

Teilgutscheine tot een gezamenlijk bedrag ad *f* 100, *f* 250 of *f* 1000 zijn steeds bij de Associatie Cassa of de Kas-Vereeniging N.V. in Fundingbonds inwisselbaar.

De Fundingbonds, uitgegeven in het tweede halfjaar 1935, welke voortkomen uit in Juli 1935 vervallen coupons resp. in Juli 1935 betaalbaargestelde dividendbewijzen, dragen halfjaarcoupons vanaf 1 Januari 1936. Fundingbonds, welke voortkomen uit coupons/dividendbewijzen, vervallen/betaalbaargesteld in de maanden Aug.—Dec. 1935, zullen halfjaarcoupons dragen vanaf 1 Juli 1936. Voor vergoeding van de rente over de maanden Aug.—Dec. 1935 zal bij elke *f* 100 Fundingbonds een losse rentecoupon worden verstrekt, ten bedrage van:

f 1.65 in geval de origineele coupons/dividendbewijzen, waaruit de Fundingbonds voortkomen, in Aug. 1935 zijn vervallen/betaalbaargesteld; *f* 1.30 idem in Sept. 1935 zijn vervallen of betaalbaar gesteld; *f* 1.— idem in Oct. 1935, *f* 0.65 idem in Nov. 1935, en *f* 0.30 idem in Dec. 1935 idem.

Indien bij de betaalbaarstelling door de Ver. voor den Effectenhandel is bekendgemaakt, dat de voor de coupon-(dividend)-betaling benoodigde bedragen bij de Konversionskasse zijn gestort in een maand, later dan de maand, waarin de coupons/dividendbewijzen zijn vervallen/betaalbaargesteld, geschiedt de renteberekening vanaf de maand, waarin blijkens de publicatie van de Ver. v. d. Effectenhandel de storting plaats vond.

De Teilgutscheine dragen geen coupons. Bij inwisseling van een bedrag aan Teilgutscheine ad *f* 100, uitgegeven in het tweede halfjaar 1935, wordt bij de alsdan af te geven Fundingbonds mutatis mutandis een losse coupon verstrekt als hierboven aangegeven. (Ver. v. d. Effectenhandel)
(Vor. ber. Betal. Coupons 1556 F.; Hollandmarken 1841 B.)

A. **LUCHTVAART. — De „Pou de Ciel' 'in 52 minuten over het Kanaal. —**
De Fransche vlieger Mignet, uitvinder van het kleine vliegtuig de „Pou de Ciel" is op 23 Aug. '35 met zijn toestel het Kanaal overgestoken in minder dan een uur. Hij had van het vliegveld Saint Inglevert naar het vliegveld Lympne 52 minuten noodig en werd met groote belangstelling te Lympne ontvangen.
(Le Temps)

B. **ARGENTINIE. — Wet op de buitenlandsche Naamlooze Vennootschappen. —**
De regeering heeft een decreet uitgevaardigd, volgens hetwelk alle buitenlandsche Naamlooze Vennootschappen, die in Argentinië uitsluitend met gelden uit hun eigen kapitaal werken, voortaan een opgave moeten verstrekken van hun plaatselijke transacties en van hun balansen binnen 120 dagen na het afsluiten van de boeken. (A. N. P.)

C. **SPANJE. — Troepenconcentratie in het Zuiden. —**
Groote voorzorgsmaatregelen worden in de omgeving van de Straat van Gibraltar genomen. Eenige bataljons uit Sevilla, Granada, Malaga en andere steden hebben stellingen op strategische punten in het gebied van de zeestraat betrokken. (El Debate)

D. **LUCHTVAART. — K. L. M. - Luchtlijn Amsterdam-Frankfort-Milaan per 1 Sept. stopgezet. —**
De K. L. M. en de Deutsche Lufthansa hebben in onderling overleg besloten om den dienst op de luchtlijn Amsterdam-Frankfort-Milaan met ingang van 2 September stil te zetten. De laatste vluchten in beide richtingen zullen op den 31sten Augustus geschieden. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 1784 H.; K. L. M. 1886 E.)

E. **NEDERLAND. — Nieuwe Ministeries. - Splitsing van het Departement van Economische Zaken. —**
Naar wij vernemen zal de splitsing van het departement van Economische Zaken in een ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en in een van Landbouw en Visscherij, onderscheidenlijk onder prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen en dr. L. N. Deckers 2 Sept. '35 worden doorgevoerd.
De Staatscourant van 27 Aug. '35 bevat het volgende Kon. Besluit:
Bij K. B. is met ingang van 2 Sept. '35: op de meest eervolle wijze ontslag verleend aan prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, als minister van Economische Zaken en aan mr. dr. L. N. Deckers als minister van Defensie, met dankbetuiging voor de vele en gewichtige diensten door hen aan H.M. de Koningin en aan den lande bewezen. Thans zijn benoemd tot minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen en tot minister van Landbouw en Visscherij mr. dr. L. N. Deckers.
Tijdens de ontstentenis van een minister van Defensie, is het beheer van het departement van Defensie ad interim opgedragen aan den minister van Staat, minister van Koloniën, dr. H. Colijn, voorzitter van den raad van ministers. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Kabinet 1896 A.; Prof. Gelissen 1908 A.; dr. Deckers 1819 D.)

F. **LEIDSCH STUDENTEN-CORPS. — Jaarverslag.**
Van de hand van den ab actis collegii, den heer B. ter Haar, is het jaarverslag 1934-'35 verschenen van het Leidsch Studenten-Corps. Aan dit verslag ontleenen wij:
In vorige verslagen heeft men gewag gemaakt van het voornemen van studiosi en oud-studiosi der academie een geschenk aan te bieden in den vorm van een orgel, voor het grootauditorium. Dit orgel zal thans naar alle waarschijnlijkheid tijdig afgebouwd zijn om tijdens het lustrum aangeboden te worden.
Tweemaal heeft het collegium deputaties van Zuid-Afrikaansche studenten ontvangen. Op initiatief van het collegium is een algemeene Senaten-vergadering samengesteld uit het collegium van het Leidsch Studenten Corps en de senaten der corpsen te Utrecht, Groningen, Delft en Amsterdam opgericht. Motief was het vormen van een gezelligheidsvereeniging, die door geregeld contact van de senaten, de belangen der corpsen kon behartigen. Het collegium vervult de functie van dagelijksch bestuur der A.S.V. Ook dit jaar trad de A.S.V. in overleg met het bestuur van den Ned. Studenten-Roeibond om een voor de studenten-bezoekers aangenamer regeling te treffen bij de Varsity. Het resultaat was, dat de Varsity weer iets meer gelijkenis ging vertoonen met vroeger jaren. Er zijn echter nog steeds officials, die te veel uit he oog verliezen, dat de Varsity vóór alles een studentenfeestdag behoort te zijn.
De werkzaamheid van het Ned. Comité der I.S.S. (International Students Service) ontwikkelde zich in het afgeloopen tijdperk over het algemeen in den geest en bedoeling der A.S.V. Een van de belangrijkste projecten van dit comité is het plan, om met steun van studentenvereenigingen, te komen tot een Ned. Studenten-Uitwisselingsdienst, die de aanvragen van Nederlandsche en buitenlandsche studenten om voor studiedoeleinden elders of hier te lande geplaatst te worden, zal verwerken. Samenwerking wordt gezocht met buitenlandsche uitwisselingsbureaux. Voor zoover voor eenige studie-vakken reeds een dergelijk instituut hier te lande bestaat, zou de dienst coördineerend willen optreden. Aan het N.B.B.S. blijft het organiseeren van studenten pleizierreizen in groepsverband opgedragen.
Hoeveel sociale nooden men onder buitenlandsche studenten voelt, die te onzent nog onbekend zijn, bleek zeer duidelijk ter jaarconferentie der I.S.S., die dit jaar in Juli en Augustus te Bouffémont gehouden is. (Alg. Handelsblad)

G. **JAPAN. — Het Nederlandsch-Japansche verzoenings- en arbitrage-verdrag. —**
De Japansche regeering heeft op 14 Aug. '35 het verzoenings- en arbitrage-verdrag tusschen Japan en Nederland, dat op 12 Aug. '35 van kracht is geworden, officieel afgekondigd. (Dempo Rengo) **(1814 G.)**

H. **VEREENIGDE STATEN. — Verkenningseskader naar den Atlantischen Oceaan. —**
Naar van welingelichte zijde wordt vernomen, heeft de Amerikaansche generale staf besloten in verband met den onzekeren wereldtoestand, het verkenningseskader van de Amerikaansche vloot naar den Atlantischen Oceaan te zenden. De slagvloot zal in den Stille Oceaan blijven.
Men is voornemens beide vlooteenheden nabij het Panama-kanaal te concentreeren, teneinde een vereeniging steeds te kunnen garandeeren.
(New York Herald, Parijs)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 1909 B.)

I. **OOSTENRIJK. — Duitsch protest te Weenen. - Tegen Oostenrijksche berichtgeving. —**
Namens de Duitsche Rijksregeering heeft de Duitsche gezant te Weenen, Von Papen, op 27 Aug. '35 bij de Oostenrijksche Bondsregeering geprotesteerd tegen „de onwaarheden en den laster alsmede tegen de tendentieuze voorstellingen in de Oostenrijksche pers over de binnenlandsche toestanden in Duitschland en tegen toonaangevende Duitsche personen". Bij het onderhoud, waarbij de Oostenrijksche minister van Buitenlandsche Zaken soortgelijke bezwaren tegen de Duitsche pers inzake Oostenrijk opperde, werd men het er over eens, dat het ernstig moet worden afgekeurd, indien de pers in eenig land op lasterlijke wijze over andere landen schrijft en dat integendeel de pers zich nuttig moet maken voor het herstel der normale betrekkingen tusschen de landen.
(Reichspost)

K. **MEMELGEBIED. — Kieswetwijziging. —**
Op 16 Aug. '35 is de gewijzigde kieswet voor den Landdag van het Memelgebied gepubliceerd. Tegelijkertijd is ook de algemeene kieswetwijziging voor de Litausche sejm gepubliceerd, doch voor het Memelgebied bestaat bijzondere belangstelling in verband met de wijze, waarop de regeering getracht heeft een einde te maken aan den Duitschen invloed in dit gebied.
Voortaan kunnen personen, wien de burgerlijke rechten zijn ontnomen, niet meer kiezen, noch gekozen worden. Tot deze categorie behooren o.a. alle leden der verboden Duitsche partijen. Ook mogen niet gekozen worden genaturaliseerde personen en personen,

die voor Litauen geopteerd hebben, doch van een anderen staat de toezegging hebben, dat zij in het andere staatsverband weer opgenomen kunnen worden. Ook deze bepaling slaat in de eerste plaats op Duitschland. (Diena) **(V. b. Memelgebied 1803 G.)**

A. **DUITSCHLAND. — Reichsverband der Jüdischen Kulturbünde. —**
In overleg met de Geheime Staatspolitie heeft het Rijkspropagandaministerie tot verantwoordelijk leider van het Rijksverbond van Joodsche Cultuurorganisaties benoemd den voormaligen intendant dr. Kurt Singer en tot secretaris-generaal den oud-journalist dr. Werner Levie. (Berl. Tageblatt) **(1920 B.)**

B. **LUCHTVAART. — Clement van Maasdijk. - Herdenking. —**
Het was op 27 Aug. '35 25 jaar geleden, dat de jonge aviateur Clement van Maasdijk bij een proefvlucht boven het landgoed Warnsborn bij Arnhem om het leven kwam. Ter herinnering aan dit tragische feit, werd op 27 Aug. '35 op de begraafplaats Moscowa bij het graf van den jongen pionier een korte herdenkingsplechtigheid gehouden. Een broeder van den overledene, de heer J. E. van Maasdijk, heeft in een korte rede een eeresaluut aan zijn te vroeg overleden broeder gebracht. De oudste in Nederland gebreveteerde vlieger, de heer Mulder uit Nijmegen, herdacht den vlieger van Maasdijk en bracht een eeresaluut aan de piloten, die dit jaar bij het vervullen van hun plicht het leven lieten. (A. N. P.)

29 AUGUSTUS 1935

C. **NEDERLAND. — Handel met Finland, Estland, Letland en Litauen. —**
Onder auspiciën van het Centraal Instituut ter bevordering van het normale handelsverkeer tusschen Nederland en andere landen, waarvan dr. F. E. Posthuma de voorzitter is, is een handelsmissie samengesteld, welke in September '35 een bezoek zal brengen aan Finland en de Randstaten (Estland, Letland en Litauen). Doel en streven van het bezoek aan de genoemde republieken is: bevordering der economische en cultureele betrekkingen tusschen deze landen en Nederland. Onze handelsbeweging met de betreffende landen vertoont, blijkens de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, gedurende de laatste jaren het volgende beeld:

NEDERLANDSCHE INVOER UIT:

	Finland	Estland	Letland	Litauen
1933 .	ƒ 10.743.000	ƒ 395.000	ƒ 1.603.000	ƒ 1.379.000
1934 .	11.085.000	713.000	2.363.000	1.627.000

NEDERLANDSCHE UITVOER NAAR:

	Finland	Estland	Letland	Litauen
1933 .	ƒ 3.262.000	ƒ 278.000	ƒ 1.025.000	ƒ 882.000
1934 .	4.790.000	436.000	1.147.000	825.000

De leiding dezer handelsmissie berust in handen van dr. A. F. Philips; leden der missie zijn de heeren: H. P. Gelderman C.Mzn., mr. K. P. v. d. Mandele, mr. M. van Toulon v. d. Koog, Chr. W. Heijbroek, J. G. Ph. Looman, mr. J. H. Kiewiet de Jonge, mr. L. Niemöller, J. Daniëls, J. C. v. d. Wetering, P. Vasseur, I. J. Ibelings, P. v. d. Velden Erdbrink, terwijl de heer E. Henry als secretaris zal fungeeren.
Firma's, welke de behartiging hunner belangen aan de handelsmissie wenschen op te dragen, kunnen zich, voor zoover zulks nog niet is geschied, schriftelijk wenden tot het Centraal Instituut voornoemd, Den Haag. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 1894 C.)

D. **NEDERLAND. — Beperking van werkgelegenheid voor vrouwen. —**
De minister van Sociale Zaken heeft bij den Hoogen Raad van Arbeid aanhangig gemaakt een voorontwerp van wet inzake het verrichten van arbeid door vrouwelijke arbeidskrachten.
In dit wetsontwerp wordt bepaald, dat een meisje beneden 16 jaar in een fabriek of werkplaats of in een kantoor geen arbeid verrichten mag, behoudens in de gevallen, waarin dit bij algemeenen maatregel van bestuur voorwaardelijk of onvoorwaardelijk is toegestaan.
Het verbod geldt niet voor meisjes, die op het tijdstip, waarop deze wet in werking treedt, den leeftijd van 14 jaar bereikt hebben.
Bij algemeenen maatregel van bestuur kunnen soorten van arbeid worden aangewezen, welke door een meisje of een vrouw in een fabriek of werkplaats of in een kantoor niet mogen worden vericht of slechts mogen worden verricht onder de bij of krachtens dien algemeenen maatregel gestelde voorwaarden.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1548 G.)**

E. **NEDERLAND. — Werkloosheid toegenomen. —**
Bij 1060 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 10 Aug. '35 in totaal 358.795 werkzoekenden ingeschreven, onder wie 340.369 mannen. Van deze werkzoekenden waren er 340.635 werkloos, onder wie 326.983 mannen.
Op 27 Juli '35 bedroeg het totale aantal ingeschreven werkzoekenden bij een ongeveer gelijk aantal organen 352.090, onder wie 333.932 werkloozen. Het aantal werkzoekenden is derhalve sedert 27 Juli '35 gestegen met 6.705. Het aantal werkloozen met 6.703.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Werkloosheid 1893 B.)**

F. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Ministerraad te Bolzano. —**
In den ministerraad, die op 28 Aug. '35 in Bolzano gehouden is, heeft Mussolini een uitvoerige uiteenzetting gegeven over den internationalen toestand.
De Duce deelde mede, dat Italië zou deelnemen aan de zitting van den Volkenbondsraad van 4 September. De Italiaansche regeering zal haar standpunt inzake het Abessynische geschil uiteenzetten, opdat niet alleen de Volkenbondsraad, maar ook de geheele wereld dit eindelijk nauwkeurig zullen kennen. Zij zal verder een uitvoerig memorandum indienen, waarin de Italiaansch-Abessynische betrekkingen en de betrekkingen van Italië met de aan Abessynië grenzende staten gedurende de laatste 50 jaar uiteengezet worden. Uit dit memorandum zal blijken, dat sedert het verdrag van Uccialli Italië steeds een „koloniaal prioriteitsrecht over Abessynië" heeft bezeten.
Het memorandum zal een kleine keuze geven van de meest recente buitenlandsche litteratuur, welke de civilisatie van Abessynië belicht.
Italië wil zijn opvattingen en zijn vitale belangen tot het uiterste verdedigen en ieder lid van den Volkenbond moet de verantwoordelijkheid voor de mogelijke ontwikkeling van de naaste toekomst dragen.
De regeeringschef behandelde vervolgens eenige Engelsche meeningen en verklaarde volgens den tekst van het officieele communiqué, dat Groot-Brittannië niets te vreezen heeft van de toekomstige politiek van Italië jegens Abessynië. De politiek van Italië bedreigt noch direct noch indirect de belangen van het Britsche Rijk, zoodat de in vele kringen ontstane gealarmeerdheid absurd is. Italië heeft een kwestie met Abessynië op te lossen, maar het heeft en wil geen kwestie met Groot-Brittannië bespreken, waarmede het in den wereldoorlog, in Locarno en kortgeleden nog in Stresa op een voor de Europeesche veiligheid ongetwijfeld belangrijke wijze heeft samengewerkt.
De fascistische regeering gelooft, dat haar koloniale politiek geen reacties op den Europeeschen toestand mag hebben, tenzij men een nieuwen wereldoorlog wil ontketenen om te verhinderen, dat een groote mogendheid als Italië in een uitgestrekt land orde schept, een land, waarin de hardste slavernij en primitieve levensomstandigheden, heerschen.
Met betrekking tot de „sancties", die de Volkenbondsraad eventueel zou kunnen aannemen, verklaart de ministerraad aan het Italiaansche volk en aan de andere volkeren, dat van sancties te spreken zoo veel beteekent als een hellend vlak betreden, waarop men in de moeilijkste verwikkelingen kan geraken.
De fascistische regeering gelooft, dat zich in den Volkenbondsraad zich van hun verantwoordelijkheid bewuste mannen zullen bevinden, die ieder gevaarlijk sanctievoorstel tegen Italië zullen afwijzen. De fascistische regeering vervult echter haar plicht door het Italiaansche volk mede te deelen, dat de kwestie der sancties door de hoogste militaire instanties van alle gezichtspunten is bestudeerd en dat reeds sedert geruimen tijd alle maatregelen zijn genomen om aan sancties van militairen aard het hoofd te kunnen bieden. Alle problemen zijn bestudeerd, die den economischen weerstand van Italië en de beveiliging van de levensbehoeften van het Italiaansche volk betreffen. De voedingsmiddelen zijn veilig gesteld door de buitengewoon goede oogst.
Wat de voor de industrie noodzakelijke grondstoffen betreft heeft de ministerraad besloten, dat de tegenwoordige en toekomstige behoeften van de oorlogsindustrie den voorrang zullen hebben boven de behoeften van de vredesindustrie.
De minister van Financiën stelde in aansluiting op deze uiteenzettingen de volgende vier wetsontwerpen voor, die door den ministerraad werden aangenomen:

1. Gedwongen overdracht van buitenlandsche waardepapieren en van de Italiaansche buitenlandsche leeningen aan de staatskas. De staatskas geeft daarvoor schatkistbiljetten met een looptijd van negen jaar uit, die een rente dragen van 5%.
2. Gedwongen afstand doen van de dividenden der handelsmaatschappijen.
3. Een belasting van 10% op dividenden, renten en winsten uit aandeelen.
4. Verplicht gebruik van Ersatzbrandstoffen voor alle in openbaar en particulier bedrijf gebruikte auto's.

Vóór 31 Dec. 1937 moeten alle auto's omgebouwd zijn voor het gebruik van Ersatz-brandstof. (La Stampa)

(Vorig bericht blz. 1924 F.)

A. ENGELAND. — Verloving van den Hertog van Gloucester. —

Op 29 Aug. '35 is te Londen de verloving bekend gemaakt van den Hertog van Gloucester, den derden zoon van den Koning en de Koningin van Engeland, met Lady Alice Montague Douglas Scott, dochter van den Hertog en de Hertogin van Buccleuch, een der oudste adellijke geslachten van Schotland.

De Hertog van Gloucester is 35 jaar oud, zijn verloofde 33 jaar. (Daily Mail)

B. NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Werkgevers. - Jaarverslag 1934-1935. —

Verschenen is het jaarverslag van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers. In den aanhef van dit verslag wordt gezegd, dat van eenige opheffing uit het dal der economische depressie nog geen sprake is. De waarde van den totalen wereldhandel, volgens gegevens van den Volkenbond, daalde steeds verder. In dit opzicht, vervolgt het verslag, is het afgeloopen jaar, zij het ook in vertraagd tempo, een voortzetting van zijn voorgangers geweest. Of nu het diepste punt bereikt is, valt niet te voorspellen; volkomen terecht is er trouwens op gewezen, dat dit niet de belangrijkste vraag is; van meer belang is hoe lang iemand het op dien bodem zal uithouden, eventueel daarin blijvend een bestaan kan vinden.

Intusschen zegt het verslag verder, dat ons land te midden van de Westersche industrie-staten nog niet zoo'n slecht figuur slaat. Het verslag constateert verder, dat Nederland hoewel het in zijn moeilijkheden niet alleen staat, zichzelf zal moeten helpen. Bijstand uit het buitenland is niet te verwachten.

Ten aanzien van het Werkfonds wordt gezegd, dat gehoopt mag worden, dat de regeering hier met de grootste voorzichtigheid zal optreden; niet alleen om te voorkomen, dat nieuwe industrieën worden opgericht, die hier duurder produceeren dan in het buitenland, doch ook omdat verminderde invoer vanzelf leidt tot minder export. Van kunstmatige industrialisatie moet men zich voor het algemeen welzijn van ons land niet te veel voorstellen.

Het verslag geeft een uiteenzetting van de bemoeiingen van het Verbond met betrekking tot de handelsverdragen met andere landen, waarbij wordt gezegd, dat de groote moeilijkheid, waarvoor onze delegaties telkens komen te staan is, dat er steeds meer rechtstreeksch verband tusschen im- en export wordt gelegd. Naarmate ons land tengevolge van verminderde koopkracht minder importeert, is het buitenland ook minder geneigd onze goederen toe te laten. Dit leidt weer tot achteruitgang der koopkracht enz. Zoo draaien wij, aldus het verslag, in een hoogst gevaarlijke draaikolk rond, die ons steeds verder naar beneden trekt.

Vastgesteld mag worden, aldus het verslag, dat de tusschen Nederland en Sovjet-Rusland bestaande handelsbalans zich in het laatste jaar ten voordeele van Nederland gewijzigd heeft; de bestellingen van Sovjet-Rusland in Nederland zijn zeer belangrijk toegenomen. (Verslag Verbond Ned. Werkgevers)

(Vorig bericht blz. 1473 B.)

C. NEDERLAND. — Adres van „Kerk en Vrede" aan Paus Pius XI. —

Het hoofdbestuur van Kerk en Vrede heeft het volgende adres inzake het Italiaansch-Abessynische conflict aan Paus Pius XI gezonden:

Het hoofdbestuur van de Christen-anti-militaristische vereeniging Kerk en Vrede in Nederland, tellende 8000 leden van alle kerken en richtingen, voorgangers en gemeenteleden, in de overtuiging, dat oorlog en oorlogstoerusting onvereenigbaar zijn met het Evangelie van Jezus Christus, verontrust door de oorlogsvoorbereidingen, die door de Italiaansche regeering worden ondernomen tegen het Abessynische volk, een natie, die evenals de Italiaansche tot de Christenvolken behoort, overwegende, dat beide volken lid zijn van den Volkenbond, zich uwe boodschap van April herinnerende, waarin u de woorden van den 68en Psalm: „Hij heeft de volken verstrooid, die lust hebben in oorlogen" aanhaalt met het oog op een staat, die de oorzaak zou willen zijn van een monsterachtigen moord en bijna onvermijdelijken zelfmoord, verzoekt u dringend de Italiaansche regeering en het Italiaansche volk een halt toe te roepen, opdat zij de oorlogstoerustingen staken en hun geschil met het Abessynische volk voor het Internationale Hof van Justitie brengen. (Meded. „Kerk en Vrede")

(V. b. Kerk en Vr. 1851 B.; It.-Abess. Confl. 1928 F.)

30 AUGUSTUS 1935

D. TELEVISIE. — Radio-Tentoonstelling te Berlijn.

De Radio-tentoonstelling te Berlijn, die dezer dagen werd gehouden (hal 4 werd door brand vernield) en op 28 Aug. '35 werd gesloten, heeft een groot aantal televisie-ontvangtoestellen gedemonstreerd, zelfs veel grooter dan ooit te voren, waarvan er enkele in het Philips laboratorium werden geconstrueerd.

De beelden, uitzendingen van films, waren zeer goed te volgen. Bij een der ontvangers werd een beeld met een middellijn van 26 c.M. vertoond, dat aan lichtsterkte en rijkheid van détail nog slechts zeer weinig te wenschen laat. Men kan op deze wijze de handeling met spanning volgen. Wel blijkt hier hoezeer deze jonge techniek met reuzenschreden is vooruitgegaan, al verwacht men in de eerste jaren nog geen toepassing op groote schaal. De bereikte resultaten toonen echter ten stelligste aan, dat goede televisie eenmaal mogelijk zal zijn. De beelden, die vertoond worden op een lichttableau met 10.000 gloeilampjes, zijn met de beelden van de kathodestraalbuis-ontvangers, die hier vertoond worden, niet te vergelijken, ofschoon personen reeds op eenigszins grooten afstand herkend kunnen worden.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Televisie 1818 E.)**

E. DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Joodsche weeskinderen verwijderd. —

50 kinderen van een Joodsch weeshuis te Diez in West-Duitschland zijn door de politie, nadat voor het gebouw tegen de Joden was gedemonstreerd, verwijderd. Het weeshuis is nu gesloten en de kinderen zijn buiten de stad ondergebracht. (A. N. P.)

(Vorig bericht blz. 1928 A.)

F. HENRI BARBUSSE OVERLEDEN. —

De Fransche schrijver Henri Barbusse, die geruimen tijd ziek is geweest, is te Moskou op ruim 61-jarigen leeftijd overleden. De naam Henri Barbusse is in ons land verbonden aan het oorlogsboek „Le Feu" en aan „L' Enfer". „Le Feu", het eerste oorlogsboek van literaire beteekenis, werd in 1916 bekroond met den Prix Goncourt, spoedig daarna werd het in het Nederlandsche vertaald nog vóór het reeds in 1908 verschenen „L'Enfer".

Op 20-jarigen leeftijd debuteerde Barbusse, die toen in de uitgeverij Pierre Lafitte werkte, met een bundel gedichten „Pleureuses", welke al spoedig de aandacht trokken van zijn lateren schoonvader Catulle Mendès, die er in de „Echo de Paris" een zeer waardeerende critiek aan wijdde.

Sterk onder den invloed van het realisme van Zola en van Poe's Tales of mystery and Imagination schreef Barbusse een bundel schetsen „Nous autres", die in drie deelen: Fatalité, la Folie d'Aimer en Pitié verdeeld, de misdaad en de liefde tot onderwerp hadden.

Barbusse was als hoofdredacteur aan „Je sais tout" verbonden toen de oorlog uitbrak en hij naar het front moest. In de loopgraven schreef hij het dagboek van een escouade „Le Feu", waarin hij de elkaar bestrijdende legers ziet als „één groot leger dat zelfmoord pleegt". Literair is dit boek voor Barbusse een hoogtepunt geweest. Zijn werk droeg de sporen van pacifisme, van socialisme eerst, van communisme later. Hij schreef „Clarté" (1919) —, waarvan hij den naam ook gaf aan de beweging die hij in het leven riep en leidde en die ten doel had bruggen te slaan tusschen de volken van een door den oorlog ontredderde en uiteengeslagen wereld — „l'Illusion" en „l'Etrangère" beide in 1919, „Quelques coins du coeur" (1921), „Le couteau entre les dents", „Les enchaînements" (1925) en „Les Bourreaux" (1926). Voorts heeft hij in de werken „Jésus" (1927), „Les Judas de Jésus" en het drama „Jésus contre Dieu" zijn persoonlijke en uiteraard radicaal vrijzinnige, opvattingen van de figuur van Jezus weergegeven.

In „Jésus" schreef Barbusse: Er zijn twee wegen en tweeërlei noodlot: die van het individu en die van allen". (Red. K. H. A.)

G. LOPE DE VEGA. — Herdenking. - 1635—1935. —

Op 27 Augustus '35 was het 300 jaar geleden, dat een van Spanje's groote mannen, Lope Felix de Vega Carpio, dramaturg, romancier, epicus en lyricus op koninklijke wijze ten grave werd gedragen.

Lope de Vega heeft het legendarisch schijnend aantal van ongeveer 2200 tooneelstukken voortgebracht.

Het is echter hoogst merkwaardig dat deze man met zijn onoverzichtelijk groot oeuvre voor verscheidene van zijn — hoogstens twee of driemaal opgevoerde — stukken met historisch gegeven zich zorgvuldig heeft voorbereid. Als een voorbeeld hiervan noemen wij zijn drama „De verovering van Maastricht", dat het verslag van den ooggetuige Alonso Vásquez (dat men in de „Kronieken van Spaansche soldaten uit het begin van den tachtigjarigen oorlog" kan vinden) op den voet volgt.
Lope de Vega, in 1562 te Madrid geboren, is 73 jaar geworden. (Red. K. H. A.)

A. **KONINGIN ASTRID VAN BELGIE OMGEKOMEN. —**
Koningin Astrid van België is op 29 Aug. '35 om 9.55 uur v.m. om het leven gekomen ten gevolge van een auto-ongeluk, dat zich op den weg tusschen Luzern en het plaatsje Küssnacht, gelegen aan den Noordelijksten uitlooper van het Vierwoudstedenmeer, heeft voorgedaan.
Koning Leopold, die den wagen zelf bestuurde en licht gewond werd, heeft tegenover zijn omgeving een verklaring afgelegd over de oorzaak van de ramp. Koningin Astrid wilde, toen zij met haar man volgens gewoonte een rondrit maakte, de kaart van het landschap raadplegen. Ook de koning boog zich een oogenblik voorover, om een blik op de kaart te werpen. Dit moment van onoplettendheid was voldoende, om de auto tegen een boom te doen rijden. De schok was zóó hevig, dat de stam afknapte en de koning en de koningin uit den wagen werden geslingerd.

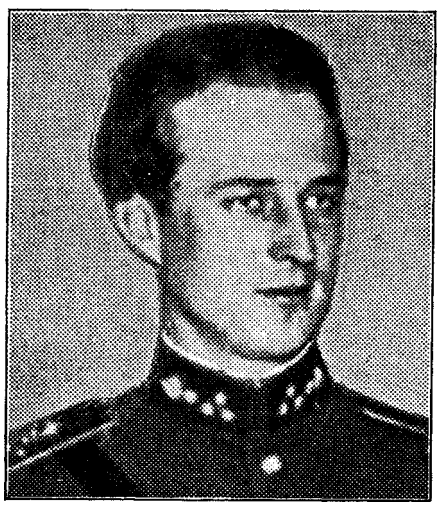

Z.M. Koning Leopold III.

De inmiddels ontboden geneesheer, dr. Armin Jucker, verklaarde het volgende:
„Op vier meter afstand van een boom zag ik het lichaam liggen van de koningin. Terstond ging ik over tot een onderzoek. De vorstin bleek reeds dood te zijn; zij had een schedelbreuk en bovendien tal van snijwonden in het gelaat. Ik moest dus verklaren slechts den dood te kunnen constateeren. Koning Leopold, die in de nabijheid had gestaan, deed een paar stappen naar mij toe en stamelde: „Neen, zegt u dat niet..." Uit alles bleek, dat de koning het nog niet kon gelooven en dat het verschrikkelijke nieuws eerst langzaam tot hem doordrong. In ontzettende opwinding liep hij ten slotte op den grooten weg op en neer.
De chauffeur, die achter in den wagen had gezeten, had een diepe kniewonde. Om hem te kunnen verbinden, heeft dr. Armin Jucker een vaartuig, dat toevallig op het meer lag, aangeroepen en tijdelijk als ambulance ingericht.

Het stoffelijk overschot van Koningin Astrid is op 30 Aug. '35 om half acht in den morgen te Brussel aangekomen. De bijzetting zal 3 Sept. '35 plaats hebben.
De verpletterende tijding van het ongeluk heeft een ontzettenden indruk gemaakt op het geheele binnen- en buitenland.
Na afloop van den gehouden kabinetsraad lazen de ministers Bovesse en Rubbens, de een in het Fransch, de ander in het Nederlandsch, de proclamatie voor, die door de regeering tot het land wordt gericht, en als volgt luidt:

„Nog onder den indruk van den tragischen dood van koning Albert beweent België heden een koningin, wier jeugd, gratie en goedheid haar volk heeft bewonderd. Het land is in verslagenheid gedompeld. Het neemt deel aan het grenzelooze leed van den koning en het schaart zich trouw rondom hem. Het neigt met ontroerende teederheid over de koninklijke prinsjes, die geen moeder meer hebben."

Prinses Astrid van Zweden werd 17 November 1905 in Stockholm geboren. Zij is de dochter van Prins Karel, hertog van West-Gothland en van Prinses Ingeborg van Denemarken, een nicht van Koning Gustaaf V van Zweden.
Haar opvoeding kenmerkte zich door het streven van haar Moeder om haar dochter voor het practische leven voor te bereiden. Zoo kreeg Prinses Astrid een volledige opleiding in het huishouden.
Tijdens een verblijf in Spa viel de aandacht van de Belgische Koningin op de jonge Zweedsche prinses, met het gevolg, dat zij in Maart 1926 incognito met haar zoon, Kroonprins Leopold, naar Stockholm reisde, waar het latere Belgische Koningspaar elkaar voor het eerst ontmoette. Gedurende dien zomer waren de Zweedsche Prinsessen de gasten der Belgische Koninklijke familie en in September van dat jaar werd de verloving van Kroonprins Leopold en Prinses Astrid publiek gemaakt.

H.M. Koningin Astrid.

Al spoedig daarna — 4 November 1926 — volgde de burgerlijke huwelijksvoltrekking in Stockholm, terwijl 10 November het kerkelijk huwelijk werd voltrokken in de St. Gudula-kerk te Brussel.
De Prinses bleef aanvankelijk Luthersch, maar ging 4 Aug. 1930 over naar de Katholieke Kerk. Deze handeling werd voltrokken door kardinaal Van Roey in de St. Gudula-kerk.
Op 11 October 1927 werd het eerste kind van het Kroonprinselijk paar geboren, namelijk prinses Josephine Charlotte, 7 Sept. 1930 volgde de geboorte van den troonopvolger Prins Boudewijn, terwijl in 1934 (6 Juni) prins Albert is geboren.
Tweemaal vergezelde Koningin Astrid haren gemaal op een studiereis door Ned. Oost-Indië.
Door den plotselingen dood van Koning Albert I besteeg Koning Leopold III op 23 Februari 1934 den Belgischen troon.
Koningin Astrid heeft zich door haar innemende persoonlijkheid in de harten der Belgen reeds als Kroonprinses een groote plaats weten te veroveren. Haar vriendelijk en eenvoudig optreden gaf daartoe alle aanleiding. (Nieuwe Gazet - L'Indépendence - Handelsblad v. Antwerpen - La Nation Belge - Agence Belga)

In verband met den dood van Koningin Astrid heeft onze minister van Defensie alle parades op Koninginnedag afgelast.

(Vor. ber. en Photo Koning Leopold III 1546 C.; Koningin Astrid 1331 F.; Photo buiten tekst 1924 a.)

31 AUGUSTUS 1935

A. ABESSYNIE. — Een gedeelte van Abessynië in concessie gegeven aan Britsch-Amerikaansche maatschappij. —

Volgens een uit Addis Abeba ontvangen telegram heeft de Negus van Abessynië op 30 Aug. '35 aan een Engelsch-Amerikaansche Mij., met het hoofdkantoor te Londen, een uitgebreide concessie verleend (zie ons kaartje) voor de exploitatie van de in Abessynië voorkomende mineralen en oliën.

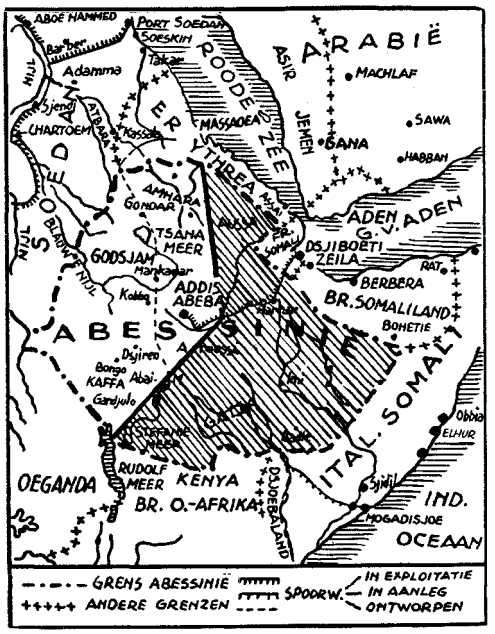

Het gearceerde gedeelte op bovenstaand kaartje is het gebied waarover de concessierechten zijn verleend.

De speciale verslaggever te Addis Abeba van de „News Chronicle" meldt in dit verband, dat de Negus in het grootste geheim een overeenkomst heeft geteekend met een Engelsch-Amerikaansch consortium, waarbij dit het recht wordt verleend tot het opsporen en exploiteeren van de minerale rijkdommen, o.a. de petroleumbronnen in Harrar.
De correspondent van de „Daily Telegraph" in Abessynië seint, dat ter uitvoering van deze belangrijke commercieele overeenkomst een bedrag zou noodig zijn van 10 millioen pond, dat hoofdzakelijk te New York zal worden bijeengebracht. Het contract is verleend aan den heer F. W. Ricket van de corporatie tot de exploitatie en ontwikkeling van Afrika, die de uitsluitende rechten op de ontginning van olie en andere bodemrijkdommen in het Abessynische Rijk voor den tijd van 75 jaar verkrijgt. Het contract maakt een intensieve ontwikkeling met behulp van Amerikaansch en Engelsch kapitaal mogelijk, waardoor Abessynië geheel zou kunnen worden gemoderniseerd.
De correspondent van het blad seint verder, dat het ontginningswerk vrijwel onmiddellijk ter hand zal worden genomen.
Het bericht wordt thans bevestigd door een officieel communiqué uit Addis Abeba van den volgenden inhoud:
„De regeering van Abessynië heeft een verdrag onderteekend met een Amerikaansche maatschappij, waarbij aan deze maatschappij de exploitatie van de petroleumbronnen in een uitgestrekt gebied langs Italiaansch Somaliland en Erithrea wordt gegund."
Bij het vernemen van de verleende concessies in Abessynië heeft Mussolini staande op het balkon van de prefectuur de bevolking aldus toegesproken:
„De weg, dien wij moeten volgen, is voor ons afgeteekend. Het is de eenige en de goede weg. De politieke manoeuvres, die beoogen ons daarvan af te brengen en waarover wij berichten uit het buitenland hebben ontvangen, zullen vruchteloos zijn. Diegenen, die zich verbeelden, dat zij door een miserabele politiek den opmarsch van het jonge krachtige fascistische Italië kunnen stuiten of vertragen, zullen hun illusies moeten opgeven."
In Rome is de verontwaardiging algemeen. Men is van oordeel, dat, hoe ook het concessie-contract moge luiden, het geenerlei wijziging zal brengen in de Italiaansche plannen.
Het „Giornale d'Italia" beperkt zich, na eenige heftige opmerkingen aan het adres van de Engelsche pers, tot de constateering, dat de concessie een tweevoudige schending der verdragen is, dat minister Hoare heeft verklaard begrip te hebben voor Italië's expansie-behoefte, doch dat het thans gesloten contract daarmede in strijd is, dat de Engelsche bladen, met de „Daily Telegraph" aan het hoofd, steeds hebben verklaard, dat Engeland zich alleen door hooge idealen laat leiden en ten slotte stelt het blad vast, dat Mussolini slechts de bestaande Engelsche belangen wil eerbiedigen en geen blanco-wissel op de toekomst heeft geteekend.

De „Lavoro Fascista" spreekt van het „ware gezicht van het Engelsche imperialisme, onder het masker van den Volkenbond". De „Tribuna" schrijft, dat het om petroleum en niet om den Volkenbond gaat. De concessie is een vuistslag in den rug van Italië; men begeeft zich in een wespennest vol politieke en juridische kwesties. Het blad wijst verder op het zenden van Britsche oorlogsschepen naar belangrijke strategische punten bij en aan het Suezkanaal.
Het Foreign Office heeft, naar het Ned. Tel. Ag. Reuter uit Londen meldt, het volgende officieele communiqué gepubliceerd: „De Britsche regeering heeft tot nu toe geen enkele bevestiging van het verleenen eener concessie in Abessynië voor de exploitatie van petroleum en andere mineralen ontvangen. Zij heeft het noodig geoordeeld den Britschen gezant te Addis Abeba mede te deelen, dat dergelijke concessies ongetwijfeld ingevolge artikel 2 van het driemogendhedenverdrag van 1906 tusschen de Engelsche, Fransche en Italiaansche regeeringen moeten worden besproken.
Onder deze omstandigheden is de Britsche gezant te Addis Abeba gemachtigd den keizer van Abessynië mede te deelen, dat de Britsche regeering, voor zoover het haar aangaat, hem moet aanraden de concessies aan te houden."

De **nieuwe maatschappij.** — De nieuwe maatschappij, de African Development and Exploration Corporation, is opgericht te Dover in den staat Delaware met een kapitaal bestaande uit 5000 aandeelen van 100 dollar nominaal elk. Het doel der onderneming is de exploitatie en ontwikkeling van natuurlijke hulpbronnen, het boren naar petroleum en petroleumproducten, het opsporen en winnen van kostbare steenen, goud, zilver en asfalt.
Artikel 1 bepaalt, dat de maatschappij het uitsluitend recht heeft om te exploreeren, prospecteeren, boren, extraheeren en voor den handel geschikt maken van petroleum, nafta, brongas, ozocerite en fossiele harssoorten, gebezigd voor isoleeringsdoeleinden enz. en andere bitumineuze substanties alsmede jodium uit zout-water.
Artikel 2 bepaalt, dat na afloop van 75 jaar alle rechten zullen vervallen; alle bezittingen van de maatschappij worden dan het eigendom van de regeering.
Artikel 3 bepaalt het gebied waarvoor de concessie wordt verstrekt.
Artikel 4 zegt, dat de maatschappij binnen een jaar na onderteekening van het contract een aanvang zal maken met de geologische survey op voorwaarde, dat de toegang tot een geschikte haven voor het laden van tankschepen mogelijk wordt gemaakt door de Abessynische regeering, of de regeering, welke de haven controleert, welke de maatschappij het meest geschikt acht voor den aanleg van pijpleidingen.
Indien de maatschappij binnen vier jaar geen order heeft geplaatst voor den aanleg van een buisleiding, nadat toegang is verleend tot een geschikte haven, zal de maatschappij al haar rechten opgeven.
Artikel 5 bepaalt o.a., dat binnen vijf jaar de maatschappij een aanvang zal maken met boren en dat daarna de boor-operaties voortgezet zullen worden door drie verschillende boor-installaties totdat voldoende uitgestrekte gebieden zijn geëxploreerd en petroleum is gevonden in voldoende hoeveelheid om de behoeften van Abessynië te dekken, alsmede 2.500.000 ton per jaar ten behoeve van den uitvoer van de maatschappij.
Artikel 11 bepaalt, dat, indien zulks door de regeering gewenscht wordt, de maatschappij voldoende petroleum zal produceeren om daaruit benzine, kerosine en stookolie te winnen, benoodigd voor plaatselijk gebruik. Wanneer met deze raffinage is begonnen, zal de maatschappij geen petroleum uitvoeren alvorens de behoeften van het land zijn gedekt, en zal zij een voorraad aanleggen ten behoeve der regeering.
Artikel 12 bepaalt, dat de prijs waartegen de maatschappij de productie verkoopt, noodig ter dekking van de behoeften van Abessynië, redelijk zal zijn, rekening houdende met productiekosten, raffinage en afzet en met inachtneming van een redelijke winstmarge voor de maatschappij.
Artikel 14 bepaalt, dat in geval een noodtoestand bestaat, hetgeen uitsluitend door de regeering beoordeelt zal worden, de maatschappij haar uiterste best zal doen om de productie van petroleumproducten ten behoeve van de regeering uit te breiden.

Telegraaf, telefoon en radio. — Artikel 15 geeft de maatschappij het recht telegraaf-, telefoon- en radio-installaties aan te leggen en binnen de grenzen van Abessynië te exploiteeren. De regeering heeft te allen tijde het recht om, indien het openbaar belang zulks eischt, die lijnen over te nemen.
Artikel 20 bepaalt o.a., dat, indien bij de operaties van de maatschappij de aanwezigheid van edele metalen, edelgesteenten en kostbare mineralen wordt vastgesteld en indien geen te voren aan een derde partij verleend recht bestaat, de maatschappij op aanvraag binnen dertig dagen bij de regeering het recht van voorkeur zal hebben bij de toekenning van een concessie voor de exploratie hiervan. Indien de maatschappij een dergelijke mijnconcessie uitoefent, zal zij daartoe een afzonderlijke maatschappij van Abessynische nationaliteit moeten oprichten.
Artikel 24 geeft de maatschappij het recht om vrij van invoerrechten of andere belastingen alle materialen, machines, benoodigd voor de uitoefening van het bedrijf, in te voeren. Deze vrijstelling geldt voor den duur van 21 jaar.

F. W. Ricket. — F. W. Ricket, de vertegenwoordiger der concessionarissen, heeft de laatste tien jaren in het Nabije Oosten te maken gehad met een aantal soortgelijke concessies als thans. Hij is 47 jaar en schijnt over een onuitputtelijken voorraad energie te beschikken. Zijn vrienden zeggen, dat hij er op de een of andere manier kans toe ziet, soms niet meer dan twee of drie uur per etmaal te slapen. Den laatsten tijd was hij geassocieerd met de Devonport Trust, een particulier concern. Zijn vrienden verklaren, „Hij is een man van ontzaglijk groote ideeën. Hij heeft voor groote ondernemingen onderhandelingen

gevoerd in verschillende deelen van Europa en het Nabije Oosten. Ricket heeft groote dingen verricht in Irak, Perzië en Turkije. Hij is een man die vele jaren vooruit ziet bij alle plannen welke hij ter hand neemt. Altijd evenwel tracht hij achter de schermen te blijven. Daarom vindt men zijn naam niet in de lijst van directeuren en evenmin in de raden van beheer van commissarissen van maatschappijen, waarvoor hij optreedt. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vor. ber. Ital.-Abess. Conflict 1929 C.)

A. DIAMANT-INDUSTRIE. — Bescherming. - Verhooging der Duitsche loonen. —

De „Soir" meldt, dat ingevolge een te Antwerpen gesloten accoord, de Belgische Federatie van Diamantbeurzen zich verplicht heeft, de maatregelen, die genomen zullen worden ter bescherming van de Belgische diamant-industrie, tot 15 Sept. '35 uit te stellen.

Het „Verband des Diamantschleifereigewerbes" in Duitschland zou zich verplichten de toepassing van het scrips-systeem met ingang van 15 September zoodanig te beperken, dat de loonen, die in feite door de buitenlandsche opdrachtgevers aan de Duitsche slijperijen worden betaald, zullen worden aangepast aan de loonen welke in België worden betaald.

Met ingang van 15 Sept. '35 zullen de Duitsche tarieven voor achtkant en kleine briljanten respectievelijk met 10 en 20 procent worden verhoogd.

(Le Soir) **(Vor. ber. Diamant 1819 E.; Duitsche concurrentie 1695 G.)**

B. NEDERLAND. — Koninklijke onderscheidingen.

De Staatscourant van 31 Aug. '35 bevat de lijst der Koninklijke onderscheidingen, verleend ter gelegenheid van den verjaardag van H.M. de Koningin. In deze lijst komen verschillende benoemingen in hooge ridderorden voor.

Tot groot-officier in de Orde van Oranje-Nassau is benoemd de heer J. C. Pabst, Nederlandsch gezant te Tokio.

Tot commandeur in de Orde van Oranje-Nassau: jhr. mr. H. M. van Haersma de With, gezant te Washington; ir. D. de Iongh W.zn., lid van de Plebisciet-commissie voor het Saargebied; prof. mr. J. Kosters, vice-president van den Hoogen Raad der Nederlanden, te 's-Gravenhage; mr. Th. A. Fruin, advocaat en procureur te Rotterdam; jhr. mr. J. W. Quarles van Ufford, Commissaris der Koningin in de provincie Zeeland te Middelburg; C. P. van Ginkel, secretaris-generaal van het Departement van Defensie; mr. dr. E. J. Beumer, onder-voorzitter van den Centralen Raad van Beroep, oud-lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal te Utrecht en dr. J. W. Meyer Ranneft, vice-president van den Raad van Ned.-Indië, voorzitter der Nederlandsche delegatie voor de onderhandelingen met Japan.

Voorts zijn ook verschillende onderscheidingen verleend aan bekende personen in de kunstwereld.

Tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw is benoemd mevr. A. Noordewier-Reddingius, zangeres te Hilversum; tot officier in de Orde van Oranje-Nassau werd benoemd de toonkunstenaar M. A. Brandts Buys, te Velp.

Verder zijn benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau mej. M. E. G. (Lizzy) Ansingh, schilderes te Amsterdam; Jan W. Eisenloeffel, sierkunstenaar te Amsterdam; A. J. Else Mauhs (mevr. Poons-Mauhs), tooneelspeelster te Amsterdam; mej. J. J. Ritsema, schilderes te Haarlem; Jo Vincent (mevr. Bos-Vincent), concert-zangeres te Overveen en Alex N. Voormolen, toonkunstenaar te 's-Gravenhage. (De Staatscourant)

(Vorig bericht blz. 1633 A.)

1 SEPTEMBER 1935

C. DUITSCHLAND. — De Katholieke Kerk en het Nationaal-Socialisme. - Herderlijk schrijven. —

In een herderlijk schrijven, uitgewerkt op de conferentie van Fulda, door den Duitschen Aartsbisschop, de bisschoppen en de kardinalen, worden de dogmatische en moreele stellingen der R.K. Kerk tegen zekere neigingen van het Nationaal-Socialisme krachtig gehandhaafd. Dit herderlijk schrijven is op 1 Sept. 1935 in alle kerken van Duitschland voorgelezen. Het luidt ongeveer als volgt:

Wij verkeeren niet in zorg voor de kerk, maar wij bekommeren ons om ons volk en ons Vaderland. De Kerk heeft gezegevierd over het oude heidendom; zij zal ook zegevieren over het nieuwe.

De bisschoppen deelen mee, dat zij aan Hitler een uitvoerig memorandum hebben gezonden over de beperkingen, die aan de vrije uitoefening van den R.K. godsdienst zijn opgelegd in strijd met de verplichtingen van het concordaat.

De bisschoppen sporen de geloovigen aan, zich te scharen om hun priesters en zich te hoeden voor de propaganda van het nieuwe heidendom. De bisschoppen nemen stelling tegen de theorieën der nazi's inzake het huwelijk en de zuiverheid van het ras. Zij wekken de R.K. op blijk te geven van geduld en zich niet te laten verleiden tot illegale actie.

(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Kerkstrijd 1923 D.)**

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Willa Cather — „Lucy Gayheart". (Alfred & Knopf, New York 1935)

Duitsch: Otto Maria Polley — „Das Neue Haus". (G. Grote-Verlag, Berlin 1935)

Georg Schwarz — „Der Diamantenherzog". (Frundsberg Verlag G.m.b.H., Berlin 1935)

Engelsch: Miss Elizabeth Bowen — „The House in Paris". (Gollancz)

H. L. Davis — „Honey in the Horn". (Lovat Dickson)

T. E. Lawrence — „Seven Pillars of Wisdom". (Cape)

Fransch: Georges Blond — „L'Amour n'est qu'un plaisir". (A. Fayard, 1935)

Henry de Monfreid — „Le lépreux". (Aux Editions Grasset)

Nederlandsch: „De Hechte Band tusschen Vorstenhuis en Vaderland". (Scheltens & Giltay)

Russisch: Arsenij Roetjka — „Pod Solntsem" (Onder de zon). (Moskou, 1935)

(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1923 E.)**

E. VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet onderteekend. —

President Roosevelt heeft op 31 Aug. '35 de neutraliteitsontwerpen onderteekend, waardoor deze thans tot wet zijn geworden. (New York Herald)

(Vorig bericht blz. 1923 C.)

F. KLEINE ENTENTE. — Communiqué inzake Oost- en Donau-pact. - De Habsburgers. —

Na afloop van de conferentie der Kleine Entente te Bled werd een communiqué gepubliceerd, waaraan wij het volgende ontleenen:

De drie regeeringen zijn er van overtuigd, dat de moeilijkheden van den huidigen toestand zeer kunnen worden verminderd, en dat de Europeesche vrede kan worden gehandhaafd en versterkt, indien de onlangs gedane pogingen tot het afsluiten van een Oost- en een Donaupact met succes worden bekroond.

Met betrekking tot het Oostpact gaat de Kleine Entente accoord met de jongste voorstellen der ministeries van Parijs en Londen en zal zij de onderhandelingen met de betrokken regeeringen voortzetten.

Wat betreft de zoogenaamde kwestie van gelijkgerechtigdheid der bewapening, welke met betrekking tot het Donau-pact werd opgeworpen, handhaaft de Kleine Entente het standpunt, dat trouwens ook door Engeland, Frankrijk en Italië werd goedgekeurd, volgens hetwelk deze kwestie slechts kan worden geregeld onder voorwaarde van een verhoogde veiligheid der drie staten, die slechts in een concreten en afdoenden vorm kan bestaan.

De Kleine Entente staat er op, met het oog op de ten aanzien der Habsburgers gepubliceerde berichten, definitief haar onwrikbare houding met betrekking tot de vroegere Oostenrijksche Hongaarsche dynastie te preciseeren.

De staten der Kleine Entente zijn van meening, dat achter de pogingen tot herstel van de Habsburgers een bedreiging schuil gaat, voor hun nationale traditie, hun territoriale onschendbaarheid en hun binnenlandsch politiek regiem.

Naar de gevoelens van de staten van de Kleine Entente zou het herstel der Habsburgers in staat zijn voor altijd de kansen tot vriendschap en samenwerking tusschen de naties, welke vroeger tot de Habsburgsche monarchie behoorden, onmogelijk te maken. Daarom is de Kleine Entente tegenstandster van een dergelijk herstel en zal zij zich er met al haar krachten tegen blijven verzetten. (Politika, Beograd)

(Vor. ber. Kleine Entente 1646 A.)

G. VEREENIGDE STATEN. — Minister Cordell Hull antwoordt Sovjet-Rusland inzake inmenging in binnenlandsche aangelegenheden. —

De Amerikaansche minister Cordell Hull heeft op 1 Sept. '35 de Sovjet-regeering gewaarschuwd, dat de toekomst der vriendschappelijke betrekkingen tusschen de Vereenigde Staten en de Sovjet-republiek uitsluitend afhangt van de strikte naleving der door de Sovjets gedane beloften, zich niet te mengen in de binnenlandsche aangelegenheden der Ver. Staten.

(New York Herald) **(Vorig bericht blz. 1926 A.)**

JAPAN

A. Economische toestand. —
Het invoersaldo over de eerste zeven maanden van 1935 bedraagt 162 millioen Yen, hetgeen 11% meer is dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar.
Het volgende staatje geeft een overzicht van den handel met een aantal landen in het eerste halfjaar, in millioenen Yen:

	Uitvoer.	Invoer.	Uitvoersaldo (+) of invoersaldo (—)
Ver. Staten . . .	229	452	— 223
Mandsjoekwo (inc. prov. Kwantoeng)	206	119	+ 87
Britsch-Indië . .	128	190	— 62
China	109	51	+ 58
Ned. Oost-Indië . .	68	35	+ 33
Engeland	49	43	+ 6
Duitschland . . .	10	71	— 61
Frankrijk	23	11	+ 12
Canada	3	32	— 29
Centraal-Amerika .	18	3	+ 15
Australië	33	117	— 84
Egypte	26	32	— 6

De uitvoer van katoenen textielgoederen had in het eerste halfjaar een waarde van 250 millioen Yen, bij een hoeveelheid van 1389 millioen vierkante Yard. De uitvoer van ruwe zijde beliep 158 millioen Yen, van kunstzijden textielgoederen 65 mill. Yen, zijden stoffen 39 millioen Yen, ijzer 29 millioen Yen, machines en onderdeelen 24 millioen Yen, wollen goederen 23 millioen Yen, en voedingsmiddelen in blik op flesschen 21 millioen Yen.
De effectenbeurs is den laatsten tijd vrij gunstig gestemd geweest. Er is een toeneming in de uitgifte van particuliere obligatieleeningen. De vaste tendenz in Wallstreet en het goed prijshoudende beloop van de voornaamste goederenmarkten oefenen een invloed ten goede op de aandeelenmarkt, al blijven de zaken ook nog gering.
Wat de goederenmarkt betreft, valt een toeneming van de buitenlandsche vraag naar ruwe zijde te vermelden. De prijzen zijn dan ook sinds het begin van de maand gestegen en de vooruitzichten worden bij een thans geldende prijs van 680 Yen voor standaard-kwaliteit gunstig beoordeeld. De markt voor kunstzijde is lusteloos. Besloten is de beperking van de productie in Augustus en September met 10% te vergrooten. (Osaka Mainichi)

B. Luchtvaart. —
Japan heeft Britsche vliegtuigen gekocht, om dienst te doen tusschen Japan en Mandsjoekwo, voornamelijk op de lijn Tokio—Hsinking-Dairen. Het zijn twee-motorige Airspeed Envoy laagdekkers, ingericht voor 8 passagiers. De kruissnelheid bedraagt 240 km/h, de topsnelheid 280 km/k.
(Kobé Shimboen) **(Vor. ber. Luchtvaart 1633 D.)**

C. Samenwerking met China. - Twee richtlijnen. —
Volgens de Tokyo Asahi Sjimboen is men in Japansche diplomatieke kringen van oordeel, dat samenwerking op politiek en economisch gebied tusschen China en Japan zou kunnen worden verwezenlijkt langs de volgende richtlijnen:
1o. Erkenning van Mandsjoekwo door China;
2o. Vorming van een eenheidsfront tusschen China en Mandsjoekwo tegen het roode gevaar in Azië.
Om dit eenheidsfront effectief te doen zijn dient er in Binnen-Mongolië en in de provincies Tsjahar en Suiyoean, zoomede aan de Zuidelijke grens van het onder Sovjet-invloed staande Buiten-Mongolië terstond te worden opgetreden.
(Tokyo Asahi Shimboen) **(Vor. ber. China 1798 D.)**

D. De kunstzijde-industrie. —
Het blad „Hotsji" schrijft te hebben vernomen, dat de Japansche kunstzijde-fabrikanten de verwachting koesteren op de markten in het Verre Oosten een monopolie te zullen krijgen, ingeval een oorlog tusschen Italië en Abessynië zou uitbreken, daar Italië tot nu toe op deze markten de eenige groote concurrent was. Italië voerde in 1934 nl. ongeveer 10 mill. lbs. kunstzijde garens uit naar de markten in het Verre Oosten, hetgeen slechts 4.000.000 lbs. minder was dan de Japansche invoer op de markten in het Verre Oosten. (Hotsji)
(Vor. ber. Kunstzijde 1454 B.)

E. Statistiek der arbeidsconflicten in het eerste halfjaar van 1935. —
Volgens een officieele publicatie van het departement van binnenlandsche zaken bedroeg het aantal arbeidsconflicten in Japan in de eerste zes maanden van 1935 842 of 21 meer dan in dezelfde periode van het vorige jaar. Het totaal aantal personen, thans bij deze conflicten betrokken, bedroeg 39.805 of 4159 minder dan in dezelfde periode van het vorige jaar en 13.442 minder dan in de eerste zes manden van 1933.
In een officieele toevoeging wordt verklaard, dat de arbeidersbeweging zich in den laatsten tijd heeft losgemaakt van de klassenstrijd-gedachte en meer en meer streeft naar overeenstemming en harmonie tusschen kapitaal en arbeid, terwijl zij ook meer nationalistisch georiënteerd wordt. (Nitsji Nitsji)

F. Slaapziekte. —
De autoriteiten van de Gezondheidsdienst verklaren, dat de slaapziekte, welke momenteel over het geheele land heerscht, een zeer groot sterfte-cijfer veroorzaakt. Te Tokio zijn 75 gevallen geconstateerd, van welke bijna de helft met doodelijken afloop zijn geweest.
In het geheel zijn in Japan meer dan 500 ziektegevallen geconstateerd. Men brengt in herinnering, dat in 1924 6125 gevallen bekend waren en in 1929 1946. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Slaapziekte 1446 B.)

G. Vermindering van activiteit in Ned.-Indië. —
Aneta ontving diverse berichten waaruit blijkt, dat de Japansche economische activiteit op de buitenbezittingen op verschillende plaatsen aan het minderen is. In verband hiermede zijn de aanvankelijk groote plannen tot kleine proporties teruggebracht, zooals o.a. bij de oliewinning aan de Sangkoelirangbaai waar wegens inkrimping van het bedrijf een 40-tal Japanners naar Yokohama zal terugkeeren.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 1917 G.)**

H. Wat wil Japan? —
Wij ontleenen aan de correspondentie van den heer J. Fabius, verslaggever van „De Locomotief" te Tokio, het volgende:
Japan's ligging in den Pacific maakt het practisch ongenaakbaar voor oorlogsvloten, maar niet voor luchtvloten die in luttele dagen den Pacific kunnen oversteken. Japan ziet in Rusland, zoolang het zich nog niet uit het Verre Oosten heeft teruggetrokken en Wladiwostok heeft opgegeven, een voortdurende bedreiging. Het vreest de luchteskaders van Blücher, maar nog meer de communistische propaganda. Een propaganda, die zoo gevaarlijk zou kunnen zijn voor de dertig millioen Chineezen in Mandsjoekwo.
Wat wil Japan?
Het wil den bovengeschetsten toestand radicaal veranderen, het wil de beschikking hebben over grondstoffen en afzetgebieden, het wil zijn strategische positie ten opzichte van Rusland zoo sterk maken, dat het van dien kant geen ernstige gevaren meer te duchten zal hebben.
Het wil grondstoffen en dus ... Noord-China.
Het wil afzetgebieden en dus ... heel China.
Het wil een sterke strategische positie en dus ... Mongolië.
Drie uur sporen van Peiping ligt een ijzergebied, dat ijzerertsen bevat van betere kwaliteit dan de Zweedsche ertsen.
De provincie Shansi heeft ijzer, kolen, petroleum en andere metalen.
Reeds nu beloven de Japanners den Chineezen dat zij van Noord-China een katoenland bij uitnemendheid willen maken. In Shantoeng wordt reeds katoen aangeplant, lang-vezelige katoen, die voor de Amerikaansche niet onderdoet. De Zuid-Mandsjoerijsche spoorweg-maatschappij heeft in Zuid-Mandsjoekwo een laboratorium waar dag en nacht gewerkt wordt om de selectie van de katoenplanten te verbeteren. Men heeft er al resultaten bereikt die de Amerikanen met angst vervullen.
(De Locomotief)
(Vor. ber. Mongolië 1876 C.; China 1857 A.)

3 SEPTEMBER 1935

A. Z. H. EXC. MGR. J. D. J. AENGENENT OVERLEDEN. —
Z. H. Exc. Mgr. J. D. J. Aengenent, bisschop van het bisdom Haarlem, is op 3 Sept. '35 om half twee v.m. in de Maria-stichting te Haarlem overleden.
Joannes Dominicus Josephus Aengenent werd 14 Maart 1873 te Rotterdam geboren. Hij bezocht de lagere school te Delft en ontving zijn verdere opleiding aan het Klein-Seminarie „Hageveld" te Voorhout en het Groot-Seminarie te Warmond. Op 3 April 1897 werd hij tot priester gewijd en spoedig daarop volgde zijn benoeming tot kapelaan te Roelofarendsveen. Reeds het volgend jaar werd hij leeraar aan het Klein-Seminarie te Voorhout en in 1904 verwierf hij het hoogleeraarschap in de wijsbegeerte en sociologie aan het Groot-Seminarie te Warmond.
Hij schreef verscheidene belangrijke werken, onder welke het „Leerboek der Sociologie" en het Handboek voor de geschiedenis der wijsbegeerte". In dezen tijd nam hij, in zijn functie van geestelijk adviseur van de Katholieke Sociale Actie in Nederland, levendig deel aan de sociale beweging en maakte o.a. deel uit van den Hoogen Raad van Arbeid. In Juni 1928 werd hij geroepen tot den bisschoppelijken zetel van Haarlem, als opvolger van mgr. Callier.

Mgr. J. D. J. Aengenent.

Bijzondere zorg besteedde mgr. Aengenent aan de organisatie van de jeugd. Onder zijn leiding ontwikkelde „De Graal" zich tot een belangrijke organisatie van de katholieke vrouwelijke jeugd en werden de jongens beneden 17 jaar geconcentreerd in de Katholieke Jeugd Centrale. Een van de laatste plechtigheden, die de bisschop verrichtte, was de inwijding van de nieuwe priorij van de Abdij van Egmond.
(Maasbode - Tijd - A. N. P.)

B. UTRECHT — 33ste Jaarbeurs. —
De drie en dertigste jaarbeurs werd op 3 Sept. '35 officieel geopend.
In zijn grootendeels in „mineur" gestelde rede, waarin hij het economische leven met al zijn verwikkelingen voor handel en industrie daaraan verbonden wel zéér fel en scherp, maar ook volkomen juist en ter zake kundig heeft belicht, heeft de secretaris-generaal van de Kon. Ned. Jaarbeurs, de heer W. Graadt van Roggen, er op gewezen, dat de strijd en de tegenslag der laatste jaren de zenuwen hebben gestaald. Optimisme wordt schaarsch en van Ersatz-optimisme is men in ons nuchter Nederland niet gediend.
Temidden van den grooten storm staat stevig en sterk de XXXIIIe jaarbeurs. De nood, die het bedrijfsleven teistert, heeft ook háár niet onaangetast gelaten. Evenals de voorjaarsbeurs dit jaar in aantal deelnemers achterbleef bij die van het vorige jaar, heeft ook deze najaarsbeurs het aantal deelnemers der vorige najaarsbeurs niet kunnen halen. Tegen 1138 deelnemers aan de najaarsbeurs-1934 boekt deze najaarsbeurs er 1079; de vorige najaarsbeurs besloeg 13.200 M². expositieruimte, deze beurs 12.800 M².
(Persinterview) **(Vorig bericht blz. 1716 D.)**

C. WIJLEN KONINGIN ASTRID VAN BELGIE. — Plechtige bijzetting. —
Op 3 September 1935 heeft het Belgische volk zijn geliefde jonge Koningin naar haar laatste rustplaats geleid en is met ontroerende plechtigheid het stoffelijk overschot van Koningin Astrid bijgezet in den koninklijken grafkelder van de Kerk van Laeken, dicht bij de kist met het stoffelijk hulsel van wijlen Koning Albert.
De lijkkoets werd getrokken door acht zwarte, met rouwkleeden bedekte paarden, die door in doffe livrei gekleede palfreniers aan den teugel werden geleid. De kist was bedekt met een zilver-omzoomd rouwkleed, met lange koorden met kwasten. Deze werden vastgehouden door den voorzitter van de Kamer Poncelet en den voorzitter van den Senaat Lippens, door minister-president Van Zeeland, den minister van Justitie Soudan, den minister van Binnenlandsche Zaken De Bus de Warnaffe, den president van het Hof van Cassatie Goddyn en de twee oudste overlevende generaals met het Grootlint van de Leopoldsorde, generaal Biebuyck en generaal Ruquoy. Soldaten van het 9e linie-regiment loopen ter weerszijden van de rouwkoets.
Koning Leopold, Prins Karel van Zweden, vader van wijlen Koningin Astrid, prins Karel van Vlaanderen, broer van Koning Leopold, gebogen door smart, volgden de lijkkoets. Dan volgden de overige familieleden, de buitengewone vertegenwoordigers van H.M. Koningin Wilhelmina, haar opperhofmaarschalk Jhr. V. Boreel van Oldenaller, en haar kamerheer, Jhr. mr. C. Dedel.
De landen, die geen speciale missies hadden gezonden, waren vertegenwoordigd door hun gezanten te Brussel of te Parijs, en op de buitenlandsche missies volgden dan ook, eveneens in schitterende uniformen, de leden van het diplomatieke corps te Brussel. Ook de Nederlandsche gezant, Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, die vergezeld werd door den gezantschapsraad Jhr. W. F. van Lennep en den landbouwconsulent Ir. L. Peters, waren tegenwoordig.
Het was een grootsch moment van diepe ontroering toen de kist in de St. Gudule werd binnengedragen. De H. Mis werd opgedragen door Kardinaal van Roey, daarin bijgestaan door den Deken van het Aartsbisschoppelijk Kapittel Mgr. van Olmen, door de kanunniken De Jonghe en Dens en door den Deken van Brussel Mgr. Marinis. Onderwijl zong het St. Romboutskoor, afwisselend Gregoriaansche zang en zesstemmig à capella, een Mis van den Brugschen componist Ryelandt.
De leden der Koninklijke familie w.o. de Koninginweduwe Elizabeth, prinses Marie-José van Piémont, Kroonprinses van Italië, het prinsesje Josephine Charlotte, het achtjarig dochtertje van het Koninklijk echtpaar, prinsen en prinsessen van Denemarken en Zweden, zaten diep bewogen in de nabijheid van Koning Leopold.
Na de plechtigheid in de Kerk St. Gudule ging de rouwstoet verder naar de O. L. Vrouwe Kerk te Laeken. De Koning volgde te voet de lijkkoets.
Voorzichtig werd de kist langzaam de Kerk binnengedragen. Er heerschte een doodsche stilte.
Naast de tombe van Koning Albert zal nu Koningin Astrid rusten. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 1930 A.)

A. **NEDERLAND. — Pluimvee - Aantal legkippen. —** Het „Geldersch Landbouwblad" bevat een staatje van het aantal in Nederland gehouden legkippen. Volgens deze cijfers, welke ir. Tukker, de rijkspluimveeconsulent, het blad verstrekte, worden gehouden in:

	kippen
Groningen	705.000
Friesland	570.000
Drente	793.000
Overijsel	1.581.000
Gelderland	4.932.000
Utrecht	979.000
Noord-Holland	1.074.000
Zuid-Holland	979.000
Zeeland	602.000
Noord-Brabant	2.349.000
Limburg	1.659.000
Nederland	16.223.000

(Geld. Landbouwblad) **(Vor. ber. Pluimvee 1467 H.)**

B. **DUITSCHLAND. — De Leipziger Najaars-Messe.** Op de te Leipzig begonnen najaarsbeurs, die op 25 Aug. '35 werd geopend, had een bijzondere gebeurtenis plaats. Voor het eerst was een collectieve Nederlandsche inzending tot stand gekomen en deze is door den heer jhr. A. H. op ten Noort, vice-voorzitter van den Raad van beheer der Koninklijke Nederlandsche Jaarbeurs, officieel geopend. Tot dat doel was een groot aantal autoriteiten in het „Ringmesshaus" bijeengekomen, van Duitsche zijde o.a. de minister van Economische Zaken in Saksen, dr. Lenk, afgevaardigden van de ministeries van Buitenlandsche en Economische Zaken te Berlijn, alsook van den aldaar gevestigden „Werberat" en de president van het Leipziger Messamt, dr. Raimundd Köhler. Van Nederland, behalve eenige bestuursleden van de Utrechtsche Jaarbeurs, de heer Riemens, vice-consul te Berlijn en de Nederlandsche consul te Leipzig, dr. Haschke, de voorzitter en de vice-voorzitter van de Vereeniging der Nederlanders te Leipzig. Ook was aanwezig de consul-generaal van Zweden, dr. Hollender.
Alvorens de tentoonstelling voor geopend te verklaren, hield jhr. op ten Noort een rede, waarin hij er op wees, dat deze eerste collectieve Nederlandsche groep nog slechts bescheiden van omvang is, echter meer beoordeeld moet worden naar haar ideëele dan naar haar materieele beteekenis. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht 1712 A.)

C. **TURKIJE. — Handelsverdragen met Frankrijk. —** De laatste weken zijn de relaties tusschen Frankrijk en Turkije aanmerkelijk verbeterd door de onderteekening te Parijs van twee verdragen n.l. een modus vivendi op handelsgebied en een clearing-overeenkomst. (Akcham) **(Vor. ber. Frankrijk 1820 C.)**

D. **DUITSCHLAND. — Schuldenlast gestegen. —** Van Juni 1934 tot Juni 1935 is de schuld van het Duitsche Rijk toegenomen met R.M. 1.537.500.000. Dit komt ongeveer neer op een maandelijksche stijging van R.M. 128.000.000. (Reichspost)
(Vorig bericht Schulden 1525 A.)

E. **LUCHTVAART. — Deutsche Lufthansa. —** Den 25sten Augustus heeft de Deutsche Lufthansa de 100ste postvlucht volbracht op de eerste geregelde luchtverbinding over den Oceaan, de luchtlijn Duitschland—Zuid-Amerika.
In het geheel werden op deze 100 vluchten 4 millioen brieven over den Oceaan vervoerd.
(Berliner Tageblatt)

F. **NEDERLAND. — Ir. A. A. Mussert in Nederland teruggekeerd. —** Op 2 September '35 is de leider der N. S. B., de heer ir. A. A. Mussert, van zijn Indische reis op Schiphol teruggekeerd. (A. N. P.)
(Vor. ber. 1903 A.; N. S. B. 1905 B.)

G. **ABESSYNIE. — Economische toestand. —** Het „Institut für Konjunkturforschung" publiceert in zijn wekelijksche mededeelingen een uitvoerig overzicht van den economischen toestand van Abessynië. Wij ontleenen er het volgende aan:
In de laatste jaren zijn in en om Addis Abeba enkele industrieele bedrijven ontstaan, meest onder buitenlandsche leiding. Men vindt er oliemolens, fabrieken voor zeep en minerale-wateren, en een bierbrouwerij.
De invoer van hier vervaardigde producten is in den laatsten tijd sterk gedaald. Voorts vervaardigt men er touw, flesschen, tapijten. Het sterkst ontwikkeld hebben zich in de laatste jaren de houtzagerijen. Zij exploiteeren de dichte bosschen in het zuiden en in het gebied van Tana.
Het aantal auto's in het land is ruim 600, waarvan 100 vrachtauto's. In 1933 bedroeg de invoer over Dzjiboeti in het geheel 28.100 t. tegen 34.300 t. in het vorige jaar. Ingevoerd werd o.a. 7500 ton zout, 7500 t. katoenproducten, 3400 t. bouwmateriaal, 2100 t. petroleum en benzine, 1100 t. suiker. Uitgevoerd werd in het geheel 23.200 t. (v. j. 26.100 t.), waarvan 13.600 t. koffie, 7900 t. vellen en huiden en 0.4 ton bijenwas. In waarde bedroeg de invoer in pond sterling in 1933 800.000 à 900.000 tegen 900.000 à 1 millioen in het vorige jaar.
De uitvoer bedroeg 700.000 à 800.000 pond tegen 800.000 à 1 millioen. Bij den uitvoer dient er rekening mede te worden gehouden, dat in de laatste jaren 70 à 75% van den buitenlandschen handel van Abessynië over de spoorlijn van Dzjiboeti liep.
In waarde is de invoer van textielproducten het belangrijkst. In de jaren 1927 tot 1929 bedroeg deze gemiddeld twee derde en in 1931-'32 reeds vier vijfde van de totale waarde. Japan heeft sedert enkele jaren als voornaamste leverancier van textielproducten de Ver. Staten verdrongen. Voorts komt voor betere kwaliteiten ook Engeland als leverancier in aanmerking. De leveringen van katoen en garens, benzine en petroleum komen voornamelijk uit de Ver. Staten, bouwmaterialen uit Engeland en België. De buitenlandsche handel van Abessynië is van 1905 tot 1930 slechts gestegen met ongeveer 70%. De stijging was veel aanzienlijker in de omliggende gebieden zooals den Soedan.
De levensstandaard der lage klassen der bevolking en van de onderworpen stammen is buitengewoon laag. Het aantal zielen bleef onveranderd.
Volgens de in Abessynië geldende wetten kunnen buitenlanders geen binnenlandsch bezit als eigendom verwerven. De toekomstige waarde van het land bestaat in de mogelijkheid om zijn grondstoffen productie te verhoogen. Tevens kan dan de afzet van industrieele producten toenemen. Opmerkelijk is nog de sterke stijging van de productie van platina, dat voornamelijk in buitenlandsche concessies wordt gewonnen. In 1926 werd 20 K.G. platina gewonnen terwijl de productie in de jaren 1931 tot 1933 200 K.G. bedroeg.
Het „Institut für Konjunkturforschung" komt aan het einde van zijn studie tot de conclusie, dat men zelfs in het gunstigste geval niet op een snelle exploitatie van de natuurschatten van Abessynië zou kunnen rekenen. Er bestaan namelijk drie groote hinderpalen: de ongunstige verkeerswegen, de noodzakelijkheid veel kapitaal te investeeren voor irrigatie en gebrek aan geschikte arbeidskrachten. (Inst. für Konjunkturforschung)

H. **Mr. M. J. H. H. PAULUSSEN OVERLEDEN. —** Op 29 Aug. '35 is na een korte ongesteldheid in den leeftijd van 64 jaar te Maastricht overleden Mr. M. J. H. H. Paulussen, lid der Gedeputeerde Staten van Limburg en deken der Orde van Advocaten te Maastricht.
Mr. Paulussen werd geboren te Kaberg bij Maastricht op 19 Aug. 1871. Na beëindiging zijner universitaire studies, vestigde hij zich in 1895 als advocaat en procureur te Maastricht. In 1925 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van den Nederl. Leeuw.
(A. N. P.)

I. **GEESTELIJK LEVEN. — Vredesarbeid der Internationaal Georganiseerde Kerken te Chamby. —** Ds. F. Dijkema schreef op 20 Aug. '35 aan het Algemeen Handelsblad uit Zwitserland o.a. het volgende:
De Wereldbond heeft na de congressen te Praag en te Cambridge ditmaal een congres te Chamby sur Montreux gehouden, in de Châtelard School. Onder de aanwezigen, afgevaardigden van 31 landen, bevonden zich de internationale figuren Lord Dickenson, dr. Drummond (Engeland), dr. Atkinson en dr. Merrill (Amerika), prof. Alfred Monod, dr. J. Jezequel (Frankrijk), prof. Richter, prof. Hinderer, dr. Walther Simons (Duitschland), de Luth. bisschop Ammundsen (Denemarken), dr. Fischer, dr. Ulrich (Oostenrijk), prof. Zankow (Bulgarije), de metropoliet Dionysius (Polen), bisschop Irenaeus van Novi Sad Joego-Slavië) en talrijke andere vertegenwoordigers der Westersche en Oostersche kerken. Uit Nederland waren aanwezig: mej. L. C. A. v. Eeghen, dr. J. C. Wissing en schrijver dezes en als bezoekster, tevens als spreekster, mevr. Bakker-van Bosse. Onder de gasten waren ook de weduwe en de zoon van wijlen bisschop Nathan Söderblom.
De Wereldbond heeft nog nimmer vergaderd zonder dat oorlogsgeruchten rondwaarden. Ditmaal vergaderde hij onder den indruk van den dreigenden oorlog tusschen Italië en Abessynië. Heeft reeds de Synode der Ned. Herv. Kerk den Oecumenischen Raad gevraagd een manifest te doen uitgaan aan de Nederl. Kerken, de Wereldbond der Kerken heeft zich hierover ook uitgesproken in een met algemeene stemmen aanvaarde resolutie, waarin hij betoogt, dat het uitbreken van een oorlog tusschen twee volkeren, die beide tot de christenheid behooren en beide

het Kellogg-pact hebben onderteekend en leden zijn van den Volkenbond, een onmetelijke ramp zou zijn, die den vrede der geheele wereld bedreigt; en waarin daarna duidelijk gezegd wordt, dat elk volk, dat zijn woord breekt, om slechts door vreedzame middelen de geschillen uit den weg te ruimen, niet alleen door het zedelijk oordeel der menschheid, maar ook door de leer en den geest van Jezus Christus veroordeeld is. Onmiddellijk werden de noodige maatregelen genomen om deze resolutie zoowel aan de betrokken regeeringen als aan Laval, Eden en het secretariaat van den Volkenbond ter kennis te brengen. (Algemeen Handelsblad)

A. RUITERSPORT. — Nederlandsche successen te Spa en Berlijn. —

Van 21 tot 23 Juni '35 werd te Spa een concours hippique gehouden met de volgende resultaten voor Nederland:
Luitenant Greter won den eersten prijs gelukspringen met Ernica, twee tweede prijzen (Ernica) en één 14den prijs met Carina. Tevens werd Luitenant Greter eerste met Ernica in de „Prix de Spa" (20 hindernissen met een hoogte van 1.60 M.) en derde met White Bear in het Concours Hoogtesprong.
Ritmeester Baron Sirtema van Grovestins won één 5e prijs met Godard en één 15de prijs met Jimmy.
Nederland bezette de 3de plaats in den landenwedstrijd.
Op de Internationale Military te Berlijn (voorbereiding voor de Olympische Spelen) waren de resultaten als volgt:
Dressuurproef: Espoir (Kahn) 3e prijs; Mädel wie Du (Luit. Pahud de Mortange) 4e prijs.
Steeple: Espoir: foutloos en winstloos.
Cross: Espoir: 54 winstpunten.
Sprinconcours: Harlekijn: 20 winstpunten.
De eindresultaten voor de Nederlandsche deelnemers waren: Harlekijn 5e, Espoir 9e.
(Mededeeling Commandant Bereden Onderafdeeling IIe Afdeeling Politietroepen)
(Vorig bericht Ruitersport 1854 A.)

4 SEPTEMBER 1935

B. FRANKRIJK. — Leger en Vloot. - De Maginotlinie gereed. —

Van officieele militaire zijde werd bekend gemaakt, dat de Maginot-linie, bestaande uit driehonderd onderaardsche forten langs de Rijnlandgrens, is gereed gekomen. Naar verluidt zouden deze versterkingen in 48 uur tijds door 1.000.000 manschappen bezet kunnen worden. (Le Temps)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1856 B.)

C. NEDERLAND. — Werkkampen Arbeiders-Jeugd-Centrale (A.J.C.). —

Wij halen hier iets aan uit het vijfde rapport der Arbeiders-Jeugd-Centrale inzake bemoeiingen en ervaringen, en nieuwe plannen voor de werklooze jeugd. Dit rapport bevat korte mededeelingen over het werk van de heeren De la Bella, Koos Vorrink en het hoofdstuur van de A.J.C.
Aan het hoofdstukje over de nieuwe plannen ontleenen wij, dat de Ned. Heide Maatschappij een plan heeft uitgewerkt, dat zal bestaan in het verbeteren der ontwatering, graven van slooten en greppels, het ontginnen en egaliseeren van een gedeelte der terreinen ter grootte van 4.21 H.A., alsmede het aanleggen van de noodige duikers en het verbeteren der toegangswegen (dit alles in de nabijheid van den Paaschheuvel te Vierhouten).
De Maatschappij zal zelf de leiding nemen bij het uitvoeren van dit werk. Het ligt in de bedoeling nu zes-weeksche kampen te houden, elk groot tachtig tot honderd man; op deze wijze zouden 1200 arbeiders elk zes weken werk kunnen vinden. In deze kampen zal 40 uur per week gearbeid worden, d.w.z. op vier dagen elk acht uur, op twee dagen elk vier uur. De beide middagen, alsmede de Zondagen, zullen aan ontspanning spel en sport besteed worden. De avonden aan ontwikkeling en ontspanning. Vooral op de beide avonden, die op vrije middagen volgen, zal meer systematisch ontwikkelingsarbeid worden verricht. In den regel zal één avond worden besteed aan cursussen inzake het wezen en het werk der vakbeweging, waarvoor in de eerste plaats de leiders der beweging als sprekers zullen worden gevraagd. Eén avond zal gewoonlijk worden besteed aan het bespreken der belangrijkste problemen van onzen tijd, maatschappelijke vraagstukken, geestelijke stroomingen. De tusschenliggende avonden zullen worden bijgevuld door lezingen met lichtbeelden over ontwerpen van bijzonderen aard, schilder- en beeldhouwkunst, film, enz. Gewoonlijk zullen de groepen ononderbroken zes weken blijven, met dien verstande, dat zij na drie weken op kosten van de A.J.C. per trein naar huis kunnen gaan gedurende het weekeind.
(Rapport der Arbeiders-Jeugd-Centrale)
(Vorig bericht S.D.A.P. 1824 F.)

D. DISCONTOKOERSEN. — Hongarije. —

De Nationale Bank heeft op 28 Aug. '35 het disconto met een ½% verlaagd tot 4%. De rentevoet voor beleeningen werd teruggebracht van 5 tot 4½%.
(Pesti Hirlap) **(Vorig bericht 1802 C.)**

E. THEE. — Wereld-Uitvoer. - Invoer. - Nederland.

Blijkens het verslag van het Intern. Thee Comité bedroeg de totale wereld-thee-uitvoer in de 12 maanden per 31 Maart '35 872 (v. j. 807,2) millioen lbs. De verdeeling van dezen uitvoer over de diverse landen is als volgt:

Restrictie landen:	(In millioenen lbs.) Jaar per 31 Maart 1933	1934	1935
Engelsch Indië (over zee)	379,8	317,1	326,0
Dito over land	2,9	7,3	16,6
Ceylon	258,8	197,0	220,2
Nederl.-Indië	186,6	136,1	145,2
Totaal	828,1	657,5	708,0
Andere landen:			
China	91,4	91,5	102,0
Japan	28,0	33,1	29,1
Formosa	14,7	17,1	22,4
Indo China	1,5	2,0	2,0
Afrika	4,2	6,0	8,5
Totaal	139,8	149,7	164,0
Totaal generaal	967,9	807,2	872,0

De totale hoeveelheid thee, welke door de verschillende landen werd ingevoerd, was als volgt over de verschillende afzetgebieden verdeeld:

	(In millioenen lbs.) Jaar per 31 Maart 1933	1934	1935
Europa	546,5	563,1	560,0
Noord- en Centr. Amerika	132,6	131,8	111,3
Zuid-Amerika	11,0	9,2	10,9
Azië	33,3	38,1	47.9
Afrika	62,1	60,6	61,7
Oceanië	59,0	59,7	54,3
Invoer in prod. landen	12.0	6,5	6,2
Totaal	856,5	869,0	852.3

Onder invoer wordt in bovenstaande tabel verstaan de leveringen uit de veemen, de netto-invoer in andere niet-productielanden, met inbegrip van den invoer in die landen, welke thee over land invoeren uit Eng.-Indië, alsmede de invoer in de productie-landen.
De invoer in Nederland bedroeg in 1934-'35 totaal 23,4 (v.j. 21,6) millioen lbs. In 1932-'33 bedroeg de Nederlandsche invoer echter nog 26,7 millioen lbs. en in 1931-'32 25,4 millioen lbs.
(Intern. Thee Comité) **(Vorig bericht 1439 G.)**

F. NEDERLAND. — Wethoudersbenoemingen. —

Wij geven eenige uitslagen der wethoudersbenoemingen:
Amsterdam: de heeren S. R. de Miranda, E. Boekman, F. van Meurs (allen S.D.A.P.); mr. G. C. J. D. Kropman (R.K.); G. Baas (A.R.) en Jac Rustige (C.H.).
Rotterdam: de heeren De Zeeuw, J. Brautigam, Ratté en R. J. Dijk (allen S.D.A.P.). Deze laatste heeft zijn benoeming niet aanvaard.
Den Haag: de heeren prof. ir. C. L. van de Bilt (Lib.); ir. L. J. M. Feber (R.K.); J. R. Snoek Henkemans (C.H.); M. Vrijenhoek en L. Buurman (S.D.A.P.).
(N. R. C.) **(Vor. ber. A'dam 1217 B.; R'dam 193 F.)**

G. NEDERLAND. — Textiel Conventie. —

De verkoopvoorwaarden der Nederl. Textiel Conventie zijn op 1 Sept. '35 in werking getreden.
Drie weverijen traden nog als lid toe, waarmede het aantal aangesloten ondernemingen gestegen is tot zeventig.
De vergadering benoemde tot economisch adviseur prof. dr. Wisselink te Rotterdam; tot leden van den Raad van Toezicht van het Centraal Bureau (kartelcommissarissen) werden benoemd mr. B. J. M. van Spaendonck en prof. dr. J. Wisselink. (Vaderland)
(Vorig bericht 1709 E.)

H. MR. C. H. GUEPIN OVERLEDEN. —

Op 60-jarigen leeftijd is in Huize Spaarmberg te Santpoort overleden mr. C. H. Guépin, lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland.
Mr. Guépin werd op 10 Dec. 1874 te Amsterdam geboren. Hij studeerde aan het Gymnasium te Amsterdam, waarna hij eveneens te Amsterdam de Universiteit bezocht, waar hij in 1899 in de rechtswetenschappen promoveerde. Van 1899 tot 1917 oefende

mr. Guépin de advocatenpraktijk in de hoofdstad uit. Van 1917 tot 1923 was hij directeur van de Nederlandsche Handel-Maatschappij. In 1905 was hij oprichter van de Centrale Trust Compagnie. In 1906 richtte hij de Nederlandsche Grondbriefbank op, waarvan hij gedelegeerd commissaris was. In 1927 werd hij gekozen tot lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland voor de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". Verder was de overledene lid van den Hoogen Raad van Arbeid. (Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Eerste Nederlandsche Geografendag. —**

Op 30 Aug. '35 werd te Utrecht de eerste Nederlandsche Geografendag gehouden, waaraan 150 aardrijkskundigen uit alle deelen van het land, benevens een aantal belangstellenden en genoodigden deelnamen. Onder deze laatsten merkten wij o.a. op: den Burgemeester van Utrecht, mr. Ter Pelkwijk; prof. v. Eerde, voorzitter van het Koloniaal Instituut; de heeren Voûte en Luymes, bestuursleden van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap; Bolkesteyn, v. d. Ent en v. d. Weijst, inspecteurs van het Middelbaar Onderwijs; ir. C. de Casseres, directeur van de streekplannen te Eindhoven; ir. v. Lohuizen, directeur van den dienst van Publieke Werken te Amsterdam; mr. dr. v. Zanten, directeur van het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam; mr. Zeldenrust, vice-voorzitter van het Genootschap van Leeraren aan Nederlandsche Gymnasia; den heer Chr. Stapelkamp, bestuurslid van de Vereeniging van directeuren van H.B.S.; dr. H. Roos, bestuurslid van de Vereeniging van directeuren bij het Economisch Onderwijs; den heer v. Wijk, directeur van het marktwezen te Utrecht; den heer Reitsma, hoofd-redacteur van het tijdschrift Spoor- en Tramwegen; dr. v. Bemmelen, lector aan de gemeentelijke Universiteit te Amsterdam; dr. Fischer, lector aan de Universiteit te Utrecht.

Nadat de hoogleeraar-directeur prof. dr. K. Oestreich de aanwezigen met een kort woord in het Geografisch Instituut had welkom geheeten, opende de voorzitter, prof. dr. mr. S. R. Steinmetz, Amsterdam, deze eerste geografendag.

Onder de vele belangrijke lezingen die o.a. door prof. L. van Vuuren, dr. Bakker, dr. J. J. Fahrenfort e.a. werden gehouden, citeeren wij uit prof. Ter Veen's voordracht over de koloniale vraagstukken in Tripolitanië het volgende:

De Italiaansche koloniale politiek heeft twee doeleinden scherp in het oog gevat: 1. beheersching van den handelsweg door de Middellandsche Zee naar den Indischen Oceaan; 2. beveiliging van het moederland door het scheppen van invloedsferen in de daar tegenover liggende landen; deze laatste gebieden kunnen tevens dienen als uitgangsland voor verdere politieke en economische penetratie.

Tripolitanië heeft zulk een veelzijdige taak: flankdekking van Italië en beheersching van den Middellandschen Zeeweg, doch Tunis ontbreekt in dit systeem. Voorts heeft de bezitter der kust naar internationale opvatting ook recht op het achterland, dat zich volgens de Italianen uitstrekt tot diep in den Soedan. Zij steunen hierbij op de oude Turksche aanspraken.

De onderwerping van Tripolitanië heeft den Italianen veel moeite gekost door de strijdlust der bewoners en de sterke organisatie der Senoessia. Eerst sedert een paar jaren is het land onderworpen en kan aan de pacificatie gewerkt worden. Daartoe hebben de Italianen een uitstekend wegennet aangelegd, putten geboord en op andere wijze getracht het welvaartspeil der inlanders te verhoogen; dit is op vele plaatsen gelukt. Ook de school heeft een rol in het proces der pacificatie te vervullen; ze moet de jonge generatie gewennen aan en verzoenen met de nieuwe meesters, hun de Italiaansche taal leeren, opdat ze later in dienst van Italië kunnen treden. Inderdaad zijn er duizenden Tripolitanen: Arabieren, Berbers, Tibboes en Toeâregs toegetreden tot het leger, waar zij als uitmuntende soldaten gewaardeerd worden.

Italië heeft ook getracht de kolonie tot meer welvaart te brengen door aanmoediging van Italiaansche agrarische kolonisatie. Intusschen had Mussolini in 1927 zijn demografischen oorlog ingezet: Europa zou tusschen 1935 en 1940 op een kruispunt staan (zijn rede van 26 Mei 1927); dan moest Italië sterk zijn, dus moest de totaliteit worden opgevoerd. Het bevolkingsoverschot moest ten deele een plaats krijgen in de koloniën, ook in Tripolitanië: de „demografische kolonisatie" wordt ingezet.

Spr. noemt enkele der nieuwste kolonisatiesystemen; het succes is gering. Sedert 1928 zijn er niet meer dan 9000 personen gekoloniseerd van het geboorte-overschot van ± 2 millioen.

De mislukking der demografische kolonisatie in Tripolitanië wordt dan een rechtvaardiging voor nieuwe koloniale expansie. Abessynië moet de taak overnemen. (Red. K. H. A.)

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Volksdag der Sudeten-Duitschers. —**

De Sudeten-Duitsche partij van Konrad Henlein heeft op 1 Sept. '35 een volksdag gehouden in Kaida in Noord-Bohemen. Naar van Duitsche zijde werd medegedeeld hadden 60.000 personen aan de oproepen gehoor gegeven. Het hoogtepunt van de bijeenkomst was een rede van Henlein (Nat.-Socialist), waarin deze o.m. zeide:

Wij vormen de belichaming van den nieuwen levenswil en het levensrecht van onze volksgenooten. Voor ons is er geen terug. Wij laten ons niet met dreigementen afschepen. Wij willen ons goede recht tot den laatsten ademtocht verdedigen. Door onze successen bij de verkiezingen heeft men gezien, dat in de republiek niet alles zoo gelukkig gaat als men zou willen doen gelooven. Door ons willen en onze discipline is onze zaak een Europeesche aangelegenheid en wij willen een Europeesche aangelegenheid blijven, tot wij vereenigd zijn met onze stamgenooten.

(Prager Presse) **(V. b. Sudeten-Duitschers 867 A.)**

C. **ITALIE. — Openbare schuld. —**

De openbare schuld van Italië bedroeg op 30 Juni '35 Lire 72.250.000.000. Hiervan waren Lire 63.450.000.000 binnenlandsche schulden en Lire 7.800.000.000 vlottende schulden. De buitenlandsche schuld bedroeg ongeveer Lire 1.000.000.000. (Corriere della Sera)

(Vorig bericht Schulden 1074 A.)

D. **NEDERLAND. — Intelleetueele Werkloozen. —**

De ministers van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Sociale Zaken hebben in December 1933 de stichting tot verruiming van werkgelegenheid voor academisch gevormden in het leven geroepen. Academisch gevormden, wier wetenschappelijke capaciteiten gunstig worden beoordeeld, komen voor een tewerkstelling in aanmerking, maar hen, die, na reeds een positie te hebben bekleed, als werkloozen moeten worden beschouwd, stelt de stichting in het algemeen niet te werk. De werkzaamheden, welke hun worden opgedragen, moeten een wetenschappelijk karakter dragen. Zij krijgen alleen een toelage, als hun financieele toestand of die hunner ouders dit noodzakelijk maakt. De grootte der toelage is van den financieelen welstand afhankelijk. Zij bedraagt ten hoogste ongeveer vijftig gulden per maand.

De regeering heeft aan de stichting *f* 50.000 subsidie toegezegd.

Een andere werkverschaffing voor werklooze intellectueelen is die bij het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie.

De jongelui worden alleen belast met arbeid, welke, ofschoon nuttig, anders niet zou worden verricht, dus in geen geval met werk, dat ook onder normale omstandigheden zou moeten worden uitgevoerd.

Voor afgestudeerden van de middelbaar technische scholen kan de vergoeding dertig tot vijf en veertig gulden bedragen. De tegemoetkoming voor ingenieurs kan daar dan bovenuit gaan tot *f* 50. Medio September 1934 heeft het Staatsbedrijf met deze regeling een aanvang gemaakt. Het aantal tewerkgestelden hier bedraagt thans veertig. (Vaderland)

(Vor. ber. Intellect. 1743 E.; Werkloosh. 1928 E.)

E. **NEDERLAND. — Opening Eerste Nederlandsche Flesschengas Station. —**

Dezer dagen had op de terreinen van de N.V. „Gasfabriek Hellevoetsluis" te Hellevoetsluis de officieele opening plaats van het Eerste Nederlandsche Flesschengas Station, onder beheer van genoemde N.V., voor welke opening, zoowel van technische zijde als van andere kanten, groote belangstelling bestond.

Het nieuwe product wordt in den handel gebracht onder den naam „echt stadsgas in flesschen".

Bij de afnemers staan twee flesschen en een speciale tweetraps-regulateur met veiligheidsklep en manometer. Is de eene flesch leeg, hetwelk op de manometer direct te zien is, dan hoeft men slechts een schakelkraan om te zetten en men kan de tweede flesch gebruiken. De afnemer komt dus nooit zonder gas te staan. Als gastoestel kan men alle goede gascomforen, gasfornuizen, warmwatertoestellen, gaskachels en gaslampen gebruiken, welke in den handel zijn of welke men al bezit.

Met deze installatie te Hellevoetsluis heeft een geheel nieuw bedrijf in Nederland zijn intrede gedaan, hetwelk zelfs van nationaal belang kan zijn wanneer onder bijzondere omstandigheden de invoer van vloeibare brandstoffen bemoeilijkt zou worden. (A. N. P.)

A. SOVJET RUSLAND. — Het tweede vijfjaren-plan.

Sedert met de uitvoering van het tweede vijfjaren-plan een aanvang is gemaakt, zijn twee en een half jaar verloopen, aldus zegt het maandoverzicht van de Moskou Narodny Bank, en op dit ogenblik is het van belang na te gaan of de ontwikkeling van de industrie en den landbouw voortgang heeft gemaakt en in hoeverre het plan verwerkelijkt is.

De voor het laatste jaar van het plan — 1937 — vastgestelde productie-capaciteit is wat betreft graan thans reeds practisch bereikt en er is alle reden om te verwachten, dat de waarde van de omzetten in den kleinhandel in het komende jaar reeds het peil zal bereiken, dat voor 1937 was vastgesteld. Waar het voornaamste doel van het tweede vijfjaren-plan de volkomen socialisatie van industrie en landbouw is, is het feit, dat blijkens de cijfers van het begin van dit jaar 96 pct. van alle productiemiddelen door den Staat, de collectieve boerderijen en de coöperative vereenigingen gecontroleerd wordt, een voldoende bewijs voor het verkregen succes. Het nationale inkomen is in de betreffende periode reusachtig toegenomen en is gestegen van 48.500 millioen roebel in het eerste jaar van het plan tot 55.600 millioen roebel in het afgeloopen jaar, terwijl de verdere voortgang, die in het tot nu toe verstreken deel van het loopende jaar is gemaakt, het waarschijnlijk doet zijn, dat dit jaar het geraamde bedrag van 64.500 millioen roebel zal worden bereikt.

In de afgeloopen 2½ jaar zijn in totaal kapitaals-investeeringen geschied tot een bedrag van 50.000 millioen roebel, met als gevolg, dat de industrieele productie thans is gestegen tot 3½ maal de hoeveelheid van 1928. Het aandeel der nieuwe ondernemingen en der geheel gereconstrueerde fabrieken in de totale industrieele productie bedroeg in 1933 40 pct., en dat van de nieuwe electrische krachtstations zelfs 73,3 pct. Het aandeel der nieuwe ondernemingen in de totale productie der zware chemische industrie bedroeg 65,3 pct. en dat der kleedingfabrieken 63,5 pct. De waarde van de productie der machine-industrie is van 6,8 pct. der totale productie van de zware industrie in 1913 gestegen tot 11,2 pct. in 1929 en 23,3 pct. bij den aanvang van het loopende jaar en men verwacht, dat dit percentage ook gedurende de nog resteerende jaren van de uitvoering van het tweede vijfjaren-plan gehandhaafd zal blijven, gezien de beslissende positie, die de machine-bouw in de technische reconstructie van de nationale economie inneemt.

De electrificatie en mechanisatie van de industrie, die tot nu toe door de Sovjet Unie bereikt is, heeft het land op de tweede plaats gebracht na de Ver. Staten wat betreft het gebruik van electriciteit in de industrie over het algemeen, terwijl de Sovjet Unie wat betreft het gebruik van electriciteit in de steenkolenstructie van de nationale economie inneemt.

De mechanisatie van de kolenmijnen in het Donetz-bekken is gestegen van 19,4 pct. in 1928 tot 81,8 pct. in Juni van het loopende jaar, terwijl dit percentage in 1913 slechts ½ bedroeg. De uitgaven voor machinerieën door den landbouw waren in 1934 driemaal zoo groot als in 1928 en op het oogenblik zijn reeds 300.000 tractors in gebruik.

Aan het einde van het eerste halfjaar van het loopende jaar was de productie van consumptie-goederen 2½ maal grooter dan in 1928, de omzetten in den kleinhandel waren in 1933 22 pct. grooter en in 1934 bedroeg de stijging 23 pct., terwijl in de afgeloopen zes maanden een record-stijging van 31,1 pct. kon worden waargenomen. Tegelijkertijd is het aantal cultureele instellingen aanmerkelijk toegenomen, zooals scholen, technische instituten, theaters, bioscopen, clubs, enz. Tenslotte kan gewezen worden op de reusachtige toeneming van de staats-verzekeringen, waarvan het budget voor 1935 een totaalbedrag van meer dan 6.000 millioen roebel aanwijst.

(Moskou Narodny Bank - A. N. P.)

(Vorig bericht 1162 I.)

B. LEEUWARDEN. — Herdenkingsfeesten. —

De herdenkingsfeesten te Leuwarden ter gelegenheid van het feit, dat het 500 jaar geleden is, dat bij de stad Leeuwarden werden gevoegd de beide in 1435 naastliggende dorpen Hoek en Oldehove, zijn op 2 Sept. '35 ingezet met een herdenkingsavond waar tal van autoriteiten tegenwoordig waren.

Deze avond, welke onder leiding stond van mr. J. W. Tysma, werd geopend met een toespraak van den voorzitter van het algemeen comité, mr. M. E. Hepkema. Medewerking aan dezen avond verleenden het Collegium Musicorum dat optrad in rococo-costuum en Mej. Doe Haasdijk, die aan den vleugel begeleid door Mevr. Komter-Kuypers, van Laren (N.-H.), enkele oud-Friesche liederen zong. Na het eerste optreden van het muziekgezelschap en de zangeres hield mr. J. W. Tysma de feestrede:

Lit us tinke oan âlde tiden:
Ieuwen fol fen lêst en noed,
Kriich tsjin frjemd folk, fjuchtsjen striden,
Wrakseljen mei wetterfloed.
Dêr 't Dy 't âlde folk biwarre,
Dreech tsjin stoarm en twingerij,
Dêr scill wy, as Friezen, swarre:
„Aldfaers erf, wy weitsje oer dy!"

Met deze strofe uit „It Heitelân", het gedicht van den te vroeg overleden Frieschen dichter J. L. v. d. Burg, begon spreker zijn inleiding als introductie der te houden feestweek.

Vervolgens gaf spr. een kort historisch overzicht van het gebeuren uit het jaar 1435. Twee eeuwen vroeger was Leeuwarden al een belangrijke koopstad met stedelijke rechten, die veel handel dreef met het Hanze-verbond. De Middelzee slibde echter dicht, malaise kwam, maar met de stoerheid het volk eigen ging men zich werpen op andere bronnen van inkomsten. Spoedig bloeide de handel en het gildewezen. In 1380 kwamen er poorten, wallen en grachten. De stad werd echter te klein. Er moest expansie komen. Oldehove en Hoek wilden wel samengaan. Zoo kwam dan in 1426 het verdrag tot stand, waarbij deze drie plaatsen onder een stadsbestuur kwamen te staan. Maar 9 jaar wisten de Burmania's en Camminga's het tegen te houden. Tenslotte moest de adel zwichten tegen de nijvere stadsbevolking.

Daarop werd de stad residentie van den stadhouder en klom zoo boven Franeker uit. Spr. besloot zijn rede door allen dank te brengen die het mogelijk hebben gemaakt dit belangrijke feit zoo luisterrijk te kunnen herdenken. (Leeuwarder Courant)

(Vorig bericht 1901 G.)

5 SEPTEMBER 1935

C. NEDERLAND. — Muntwerkzaamheden. —

Het aantal in 1934 aan 's Rijks Munt geslagen munten bedraagt 38.000.000, met een nominale waarde van *f* 425.000.

In de laatste 10 jaren zijn de volgende aantallen gemunt:

Jaar	Gouden en zilveren munten	Munten van onedel metaal	Totaal aant. stukken
1925 . .	8.673.071	15.214.000	23.887.071
1926 . .	6.091.211	17.000.000	23.091.211
1927 . .	6.154.424	16.500.000	22.654.424
1928 . .	57.321.811	23.600.000	80.921.811
1929 . .	52.450.000	75.700.000	128.150.000
1930 . .	71.800.000	16.700.000	88.500.000
1931 . .	39.500.000	2.400.000	41.900.000
1932 . .	13.732.220	13.000.000	26.732.220
1933 . .	6.022.101	21.400.000	27.422.101
1934 . .	2.000.000	36.000.000	38.000.000

In verband met de opdrachtgevers is het totaal aantal gemunte stukken als volgt te splitsen:

I. Van Regeeringswege:

	Aantal stukken	Nom. waarde
a. voor Nederland . . .	8.000.000	*f* 275.000,—
b. voor Ned.-Indië . . .	30.000.000	*f* 150.000,—
Totaal	38.000.000	*f* 425.000,—

Naar de muntsoorten gerangschikt:

Voor Nederland: *f* 200.000 aan 10-centstukken, *f* 50.000 aan 5-centstukken en *f* 25.000 aan ½-centstukken.

Voor Nederl.-Indië: *f* 150.000 aan ½-centstukken N.I.

Ook nu wederom is de zilveren specie van ingetrokken munt vervaardigd.

(Verslag van 's Rijks Muntmeester) **(V. b. 1444 K.)**

D. VATICAAN. — Z. H. Paus Pius XI bidt om vrede.

Naar aanleiding van de ontvangst van 2000 ziekenverpleegsters, die deelnamen aan het te Rome gehouden internationale congres, heeft Paus Pius XI een toespraak gehouden, waarin hij speciaal inging op het Italiaansch-Abessynische conflict.

De paus bracht daarbij allereerst de gruwelen van den wereldoorlog in herinnering. Denkend aan het toen gebeurde, dient men, aldus paus Pius, met alle kracht den vrede af te smeeken.

In het buitenland spreekt men van een veroverings- en aanvalsoorlog. Zulk een oorlog beschouw ik als een onrechtvaardige onderneming, als iets wat ons begrip ten eenenmale te buiten gaat en onbeschrijfelijk droevig en verschrikkelijk is. Ook al spreekt

men in Italië van een rechtvaardigen oorlog voor de verdediging en de beveiliging der grenzen, een oorlog die noodig is voor expansie en voor de bevrediging der materieele behoeften, toch blijf ik vurig hopen, dat men zonder oorlog de bestaande moeilijkheden zal weten op te lossen. Al moge dit niet gemakkelijk wezen, het mag toch niet onmogelijk zijn.
Bij alle begrip voor Italië's expansiebehoeften moet niettemin het recht van verdediging binnen redelijke grenzen worden gehouden, opdat niet de verdediger zelf schuldig zij.
De paus deed ten slotte een beroep op allen, gemeenschappelijk te bidden voor het behoud van den vrede. (Osservatore Romano) **(Vor. ber. Paus Pius XI 1789 D.; Abess-Ital. Conflict 1931 A.)**

A. **NEDERLAND. — Compensatie- en Clearing-overeenkomst met Bulgarije. —**
Te 's-Gravenhage, ten departemente van Economische Zaken, is tusschen Nederland en Bulgarije een compensatie -en clearingovereenkomst tot stand gekomen.
De overeenkomst, welke de wederzijdsche gevolmachtigden parafeerden, zal na goedkeuring te Sofia worden geteekend, waarna de inwerkingtreding begin September kan volgen. (Keesings Financieel Archief)

B. **NEDERLAND. — Jongeren Vredes Actie. —**
Op 31 Aug. en 1 Sept. '35 hield de Jongeren Vredes Actie haar Zomerconferentie te Soesterberg, waaraan ongeveer 175 personen deelnamen. Bij afwezigheid van den heer Stuifzand hield de heer H. Bladergroen een rede over: Nederland in de wereld, politiek en economisch. Spr. betoogde, hoe de economische positie van Nederland allereerst gekenmerkt wordt door de wanverhouding tusschen de economische capaciteit en de belangrijkheid van het land. De capaciteit immers is klein. De belangrijkheid van Nederland's positie moet dus andere oorzaken hebben. Hiervan noemde spr. als eerste een reeks geografische factoren (ligging aan den mond van groote rivieren, bruggehoofdpositie van het continent ten opzichte van Engeland). Verder de historische factoren, alle samen te vatten onder den term „koloniën"; de goudstroom, die ten tijde van het vroeg kapitalisme naar Nederland vloeide; de vondst van belangrijke grondstoffen, tenslotte de strategische sleutelpositie in een mogelijk Pacificconflict. Door dit alles zal Nederland in de toekomst onmogelijk „neutraal" kunnen blijven.
Op 1 Sept. '35 sprak de heer W. L. van Warmelo over: De mogelijkheden voor het anti-militairisme in Nederland. Spr. constateerde, dat het resultaat van het Vredeswerk in Nederland zeer bedroevend is. Als oorzaak moeten wij de fouten, die het beging, goed nagaan. Allereerst ontbreekt een juiste omschrijving van wat we werkelijk willen, wat we bedoelen met de uitdrukkingen: „anti-militairisme", „ontwapening".
In de tweede plaats zijn we niet genoeg positief geweest. We moeten aantoonen, dat de kracht van onze tegenstanders niet ligt in het militaire, maar in het economische. Wanneer we deze fouten erkennen, zien we in, dat we nieuwe wegen moeten inslaan. We moeten de menschen ervan doordringen, dat een weerloos volk met een goed georganiseerd leidelijk verzet, onoverwinlijk is; dat de huidige Volkenbond een bond van volkeren moet worden, die den oorlog voorkomt door afschaffing van de militaire luchtvloot, o.a. en door contrôle op de civiele; dat een economisch systeem, als door Upton Sinclair in zijn brochure „Een uitweg" nader uiteen gezet is, uitgevoerd kan worden zonder diefstal, zonder schokken. Spr. heeft geen vertrouwen te dien opzichte in de politieke partijen, wel in de Vredesbeweging. Het nadeel van de eersten is, dat zij te sectarisch zijn. Iedere strooming is wel noodzakelijk volgens hem, maar er moet meer samenwerking onderling zijn.
Na een geanimeerde nabespreking werd de conferentie gesloten. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1666 E.)**

C. **BEVOLKINGSWETENSCHAP. — Congres te Berlijn. —**
Op 28 Aug. '35 zijn de selectievergaderingen begonnen van het Internationaal Congres voor Bevolkingswetenschap te Berlijn. In de eerste sectie zijn bevolkingsproblemen, zooals zij zich in een groot aantal landen voordoen, behandeld. De heer K. A. Wieth uit Trondhjem zeide met betrekking tot de Scandinavische rijken, dat z.i. liberalisme, radicalisme en feminisme schuld droegen aan de afneming der geboorten. Hij verwachtte slechts verandering op dit punt door het baanbreken van een nieuwe geestesrichting, zooals het nationaal-socialisme in Duitschland er een was.
Prof. dr. W. Winkler uit Weenen sprak over de in Oostenrijk steeds dalende geboortencurve. Op het platteland is het één kind-huwelijk overheerschend. Te Weenen blijven de huwelijken van jonge lieden dikwijls totaal kinderloos.
Prof. Stephan Szulz uit Warschau constateerde in Polen een achteruitgang van de geboorten sinds 1900 met 35 procent.
In de tweede sectie, voor erfelijkheidsbiologie en rashygiëne, noemde prof. Keiters uit Hamburg het Jodendom een gangmaker voor den biologischen achteruitgang. Van de uitschakeling van het Jodendom verwachtte hij op zichzelf al een invloed ten goede voor het Duitsche volk.
Verder wordt gemeld dat dr. Methorst uit Den Haag het woord heeft gevoerd over het door hem ontworpen bevolkingsregister, hetwelk in Nederland wordt ingevoerd. Sedert 1850 bestaan in Nederland in alle gemeenten registers, waarin de geboorten, sterfgevallen en verhuizingen der families worden genoteerd. Het nieuwe procédé bestaat daarin, dat elk pas geboren kind een kaart in het register krijgt, waarop zijn afstamming, later huwelijk en sterfgeval worden vermeld. De mogelijkheid bestaat ook op elke kaart het familieverband te noteeren. (Berl. Tageblatt)

6 SEPTEMBER 1935.

D. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Jhr. mr. G. Sandberg omgekomen. —**
Luitenant-vlieger Jhr. Mr. G. Sandberg, die op 5 Sept. 1935 in het bijzijn van tal van Turksche autoriteiten te Ankara een demonstratie zou geven met het militaire Fokker-vliegtuig van het nieuwe type C. 10, is tijdens deze vlucht afgegleden en neergestort. Het vliegtuig werd geheel vernield en luitenant Sandberg werd op slag gedood.
De 1e luitenant Jhr. Mr. G. Sandberg was een der bekwaamste Nederlandsche vlieger-officieren, die sedert 1922 verbonden was aan de militaire Luchtvaart Afdeeling te Soesterberg. Hij kwam daar als reserve-officier en voltooide zijn rechten-studie, waarna hij echter toch de militaire luchtvaart koos voor zijn verdere carrière.
Reeds verscheidene jaren was hij op Soesterberg als instructeur werkzaam en bij tallooze gelegenheden is hij opgetreden als invlieger voor de Fokker-fabrieken, als hoedanig hij thans ook de reis naar Turkije heeft ondernomen.
De overledene was 37 jaar oud. (A. N. P.)
(Vor. ber. Vliegongelukken 1914 B.)

E. **'s-GRAVENHAGE. — Begrooting 1936. —**
B. en W. van 's-Gravenhage hebben aan den gemeenteraad de ontwerp-begrooting-1936 dezer gemeente, alsmede de afzonderlijke ontwerp-begrootingen van de bedrijven en diensten der gemeente, doen toekomen.
Het voorloopig ontwerp wees een tekort aan van pl.m. *f* 4.650.000. (Vaderland)
(Vor. ber. Begrooting 1684 B.)

F. **LITAUEN. — Nieuwe regeering. —**
Het kabinet van Litauen is afgetreden. De vroegere minister-president Tubelis heeft een nieuwe regeering gevormd, waartoe alle ministers van het oude ministerie behooren, behalve de ministers van Binnenlandsche Zaken en Landbouw.
Minister van Binnenlandsche Zaken wordt generaal Caplikas, terwijl Putvinkis met de portefeuille van Landbouw wordt belast.
De oorzaak van deze kabinetswisseling moet gezocht worden in de boeren-onlusten in het Suwalki-gebied, welke zijn verwekt door de partij van den minister van Landbouw.
Het aftreden van den minister van Binnenlandsche Zaken is een gevolg van de bloedige botsingen met de politie.
De minister-president verklaarde, dat zoowel de binnen- als de buitenlandsche politiek niet zal worden gewijzigd en ook de financieele politiek geen veranderingen zal ondergaan. (Diena) **(V. b. 1341 B.)**

A. ABESSYNIE. — Concessie wordt geannuleerd. —
Het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft op 4 September '35 bekend gemaakt, dat de concessie aan de African Development and Exploration Corp. zal worden geannuleerd.
Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken, heeft bekend gemaakt, dat als resultaat van besprekingen, die hij heeft gehad met ambtenaren van de Standard Vacuum Oil Co., dezen hem hebben medegedeeld, dat zij zich uit de concessie zullen terugtrekken.
In een formeele verklaring zeide minister Hull, dat George Walden en Dundas, onderscheidenlijk president-commissaris en vice-president van de Standard Vacuum Oil Co., vandaag hebben bekend gemaakt dat hun maatschappij eigenares was van een uitgebreide olieconcessie, 29 Augustus door den keizer van Ethiopië toegewezen aan de African Development Exploration Corporation, die ondergeschikt is aan de Standard Vacuum en het advies zocht van het Departement van Buitenlandsche Zaken over den toestand, door de concessieverleening in het leven geroepen. Den bestuursleden van bovengenoemde maatschappij werd medegedeeld, dat de verleening van de concessie de oorzaak van groote ongelegenheid was, niet slechts voor de regeering, doch ook voor anderen, die krachtige, oprechte pogingen in het werk stellen voor het behoud van den vrede, en dat het hoogst wenschelijk was, dat zoo spoedig mogelijk de noodige stappen werden gedaan om de concessie te beëindigen.
Later werd den minister van Buitenlandsche Zaken door bovengenoemde bestuursleden medegedeeld, dat de maatschappij had besloten, zich uit de concessie terug te trekken.
Naar uit Addis Abeba wordt gemeld, heeft de Abessynische regeering besloten, dat de petroleum-concessie niet zal worden geannuleerd.
Men wijst er te Addis Abeba op, dat het contract voorziet in een opzeggingstermijn van 90 dagen, voor het geval een der beide partijen op de onderteekening zou willen terugkomen.
Van de zijde der Standard Vacuum Oil wordt echter verklaard, dat partijen binnen dezen termijn het recht hebben, op de overeenkomst terug te komen, een recht, waarvan de maatschappij thans gebruik maakt.
In Italiaansche kringen te Addis Abeba is men over het annuleeren der concessie zeer voldaan.
Onafhankelijk van de Standard Vacuum Oil Co., zou de New-Yorksche makelaar Chertok eenige concessies in Abessynië hebben verkregen, naar verluidt door bemiddeling van dr. Martin, Abessynië's gezant te Londen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht blz. 1931 A.)

7 SEPTEMBER 1935.

B. Ir. A. STOOP OVERLEDEN. —
Op 7 September 1935 is te Bloemendaal in den ouderdom van 79 jaar overleden de heer ir. A. Stoop.
De heer Stoop studeerde aan de Polytechnische School te Delft en vertrok in 1879 naar Nederlandsch Indië als mijningenieur in dienst van het gouvernement.
Na een studiereis naar Amerika verrichtte de heer Stoop met groot succes petroleum-boringen bij Soerabaja en stichtte de Dordtsche petroleum-maatschappij.
Na de fusie tusschen de Dordtsche petroleum en de Kon. Petroleum Maatschappij werd de heer Stoop directeur. Ook stichtte hij de Oost-Borneo Maatschappij en de Moeira Tras Maatschappij.
Bij een onderzoek naar petroleum in Wiessee (Zuid-Beieren) boorde ir. Stoop een rijke mineraalbron aan. Dat Wiessee een bloeiende badplaats is geworden is aan den heer Stoop te danken. Hem werd het eere-burgerschap der stad aangeboden.
In Bloemendaal stichtte de heer Stoop de naar hem genoemde bad-inrichting. (A. N. P.)

C. VOLKENBOND. — Het Italiaansch-Abessynische Conflict te Genève. —
Na een korte geheime bespreking is de Volkenbondsraad op 4 Sept. '35 bijeengekomen in de aangekondigde, openbare zitting ter behandeling van het Italiaansch-Abessynische conflict.
De voorzitter, de Argentijnsche gezant te Bern Ruiz Guinazu, deelde mede, dat de uitspraak der vijf scheidsrechters over het incident van Oeal-Oeal eenstemmig ter kennis van den Volkenbond was gebracht en den leden van den Volkenbondsraad ten spoedigste zou worden medegedeeld.
De „Paris Soir" meent te weten, dat de scheidsrechters der Italiaansch-Abessynische arbitrage-commissie ten aanzien van het incident van Oeal-Oeal zich noch naar de eene noch naar de andere zijde hebben uitgesproken. Men zou veeleer tot de conclusie zijn gekomen, dat noch Italië, noch Abessynië de verantwoordelijkheid voor dit incident draagt.
De Raad had in zijn vorige zitting besloten, een onderzoek in te stellen naar de Italiaansch-Abessynische betrekkingen in hun geheel. Alvorens hiertoe over te gaan bracht Eden echter rapport uit over de onderhandelingen der drie groote mogendheden te Parijs.

Verklaringen van Eden. — Eden's verklaring bestond uit twee gedeelten, nl. het met de Fransche regeering overeengekomen rapport over de Parijsche besprekingen, en een afzonderlijke verklaring der Britsche regeering. In het eerste gedeelte gaf Eden een overzicht van het verloop der Fransch-Engelsch-Italiaansche besprekingen te Parijs en het aanbod van een door den Volkenbond georganiseerden Fransch-Engelsch-Italiaanschen bijstand voor Abessynië, waarbij in hooge mate rekening zou worden gehouden met de Italiaansche belangen.
Namens de Engelsche regeering verklaarde hij, dat Engeland alles zal doen om den vrede te handhaven en zich van zijn Volkenbondsplichten bewust is. Engeland is bereid, zijn deel van de verantwoordelijkheid te dragen en van een politiek of economisch conflict tusschen Engeland en Italië kan geen sprake zijn. Engeland is ervan overtuigd, dat Italië zijn bijzondere belangen zal eerbiedigen, ook in de toekomst. Het handelt slechts als lid van den Volkenbond.

Verklaring van Laval. — Laval verklaarde, dat Frankrijk op den bodem van het Volkenbondsstatuut staat. Hij verwees naar de komende mededeelingen van den Italiaanschen gedelegeerde omtrent de bezwaren, die Italië tegen Abessynië zal indienen. De Raad zou deze bezwaren zeker met de grootste aandacht onderzoeken. Hij besloot met de woorden: „Wij allen hebben den wil, voor de verplichtingen van het pact borg te staan. Wij allen willen den vrede."

Verklaring van Baron Aloisi. — De Italiaansche vertegenwoordiger, Baron Aloisi, zette in een uitvoerige rede uiteen, waarom Italië de te Parijs gedane voorstellen niet in overweging heeft kunnen nemen, waarbij hij verwees naar het Italiaansche memorandum. Hij gaf een historisch overzicht van de ontwikkeling van de Italiaansch-Abessynische betrekkingen in de afgeloopen 50 jaar, om te bewijzen dat Abessynië zich voortdurend aan ernstige schending van zijn verdrags-verplichtingen heeft schuldig gemaakt en een barbaarsche staat is, die noch zijn handelingen, noch het optreden van zijn onderdanen in zijn macht heeft.
Te Rome is op 4 Sept. '35 een bijna drie pagina's beslaand uittreksel uit het memorandum gepubliceerd, dat de Italiaansche regeering te Genève heeft ingediend.
Vier hoofdpunten hebben volgens het memorandum in de laatste 40 jaar hun invloed uitgeoefend op de Italiaansch-Abessynische betrekkingen:

1. De Abessynische weigering, een definitieve grens tusschen het eigen gebied en de Italiaansche koloniën te trekken en de voortdurende ontoelaatbare bezetting van Italiaansch gebied door Abessynië.
2. De voortdurende beperking der immuniteit der diplomatieke en consulaire vertegenwoordigers van Italië en Abessynië.
3. Het voortdurende gevaar van leven en bezit van Italiaansche onderdanen in Abessynië, wier economische ontwikkeling verhinderd wordt.
4. Gewelddadige aanvallen op leven en bezit van Italiaansche onderdanen op eigen Italiaansche bodem.

Uit deze vier punten leidt Italië af, dat Abessynië openlijk en opzettelijk de tegenover Italië op zich genomen verplichtingen heeft geschonden. Deze schendingen waren niet incidenteel, doch systematisch en programatisch.
Het memorandum bevat dan een opsomming van de tusschen Italië en Abessynië gesloten verdragen, de schendingen ervan en van de gevallen van overtreding der bepalingen.

Prof. Jèze.

De Abessynische vertegenwoordiger aan het woord. — Vervolgens sprak de vertegenwoordiger van Abessynië, Prof. Jèze, die o.a. verklaarde, dat thans door een eenstemmige uitspraak van de commissie het incident van Oeal-Oeal uit de wereld is. Door haar memorandum tracht de Italiaansche regeering echter een nieuw voorwendsel te vinden om de toepassing van geweld te rechtvaardigen. Abessynië is bereid, hierop te antwoorden, doch de Volkenbondsraad mag niet uit het oog verliezen, dat de tijd dringt en dat in snel tempo een vernietigingsoorlog tegen een Volkenbondslid wordt voorbereid.

Na een korte rede van den Spaanschen gedelegeerde stelde de voorzitter binnenkort een Abessynisch antwoord op het memorandum in het vooruitzicht en werd de zitting verdaagd tot een nader bekend te maken tijdstip.
In de op 5 Sept. '35 bijeengeroepen openbare zitting van den Volkenbondsraad, waarin een Abessynische verklaring naar aanleiding van het Italiaansche memorandum zou worden afgelegd, gaf de Raadspresident onmiddellijk het woord aan den Abessynischen vertegenwoordiger Prof. Jèze.
Op dat oogenblik stond de Italiaansche vertegenwoordiger Baron Aloisi van zijn plaats aan de Raadstafel op en verliet demonstratief de zittingszaal. Een lid der Italiaansche delegatie, die daarop zijn plaats innam, werd eenige minuten later, terwijl de Abessynische vertegenwoordiger reeds sprak, uit de zaal geroepen, zoodat de Italiaansche zetel leeg bleef.
Naar verluidt weigert Italië aan Volkenbondsberaadslagingen over het Abessynische conflict deel te nemen in aanwezigheid van een Abessynisch vertegenwoordiger, doch heeft het geen bezwaar tegen diens aanwezigheid in de Raadszitting bij de behandeling van andere kwesties.
Prof. Jèze, de Abessynische vertegenwoordiger, nam het woord en eischte o.a. van den Volkenbondsraad:

1e. overeenkomstig artikel 10 van het Volkenbondsstatuut de noodige maatregelen te nemen om de onafhankelijkheid en de onschendbaarheid van Abessynië in verband met de Italiaansche troepenconcentratie te beschermen;

2e. de in hoofdstuk 3 van artikel 15 voorziene procedure toe te passen. De tijd van verdagingen was thans voorbij. Tegenover het tot het uiterste gestegen gevaar, dat een Raadslid bedreigt, moet onmiddellijk gehandeld worden.
Er diende een Volkenbondscommissie te worden ingesteld, die nog tijdens de huidige Raadszitting rapport zou uitbrengen.
Abessynië ging accoord met elke bemiddelingsprocedure, die het uitbreken van een oorlog zou verhinderen. Het eischte slechts een rechtvaardige oplossing en een bevredigende regeling van de geheele kwestie. Het was tegen elke verdaging. Het ging er thans om, te weten of een staat, die bedreigd wordt door een machtig buurland, met een beroep op artikel 10 en 15 van het Volkenbondspact op daadwerkelijke bescherming kon rekenen.

Verklaring van Litwinof. — Sovjet Rusland's gedelegeerde, Litwinof, zeide o.a.: Voor Sovjet-Rusland is het bijzonder onaangenaam thans haar oordeel te moeten zeggen, aangezien dit oordeel niet gunstig is voor Italië, met welken staat Sovjet-Rusland in de beste verstandhouding leeft en waarvoor Sovjet-Rusland grooten eerbied koestert.
Indien de raad thans de artikelen 10, 11 en 15 van het Volkenbondsverdrag niet zou toepassen, zou de geheele raad zich aan verdragsschending schuldig maken. Litwinof weet wel dat er een precedent bestaat, waarin de Raad het Volkenbondsverdrag ook niet heeft toegepast, doch juist dit precedent, en de daardoor ontstane vermeerderde internationale onzekerheid, moet een waarschuwing zijn om het niet na te volgen.

Commissie van vijf. — Na een besloten bijeenkomst van den Volkenbondsraad is de Raad op 6 Sept. '35 in openbare zitting bijeen gekomen. Zoodra de voorzitter den Abessynischen vertegenwoordiger verzocht, plaats te nemen, stond Baron Aloisi van zijn zetel op en verliet wederom, vergezeld van de overige der Italiaansche delegatie, de zittingzaal.
Na het vertrek der Italianen besloot de Raad tot instelling van een Commissie van Vijf, die het geheele conflict moet onderzoeken en naar een vreedzame oplossing moet streven. In de commissie werden gekozen de vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk, Polen, Spanje en Turkije, overeenkomstig het voorstel van den Raadsvoorzitter. Er werd niet over gediscussieerd. Wel deelde de President mede, dat de Italiaansche vertegenwoordiger hem had verklaard, zich van stemming te willen onthouden.
Na de verdaging van de zitting van den Volkenbondsraad kwamen de leden van de nieuw-ingestelde Commissie van Vijf, bijeen, nl. Laval, Eden, de Spaansche vertegenwoordiger De Madariaga, de Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken Beck en de Turksche minister van Buitenlandsche Zaken Dr. Tewfik Arras. De Madariaga werd tot voorzitter der commissie gekozen. (Journal de Genève - A. N. P.)
(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 1928 F.)

8 SEPTEMBER 1935.

A. **JEMEN. — De Koning doet afstand van den troon. —**
Na een conferentie met de voornaamste gezaghebbers in Jemen, heeft de Imam van Jemen afstand gedaan van den troon. De kroonprins heeft het regentschap aanvaard. Men kondigt aan, dat het leger van Jemen spoedig zal worden gereorganiseerd en dat een vloot zal worden samengesteld, welke Hodeida tot basis zal hebben.
De Imam van Jemen, Jahia Mohammed Hamid-oed-Din, is geboren in 1869, en de zoon die hem waarschijnlijk zal opvolgen heet prins Hassan.
Jemen is een onafhankelijke staat, gelegen in Arabië aan de Roode Zee, tegenover Italiaansch Eritrea. Het is ongeveer 74.000 vierkante mijl groot en bevolkt door 3½ millioen zielen. In den wereldoorlog maakte het zich los van de Turksche overheersching. Jemen is het z.g. „Arabia felix", het vruchtbare deel van het schiereiland. De voornaamste haven is Hodeida, de hoofdstad Sana. (Courrier d'Orient)
(Vor. ber. Jemen 1345 B.)

B. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Officieel Abessynisch communiqué. —**
De Abessynische regeering publiceerde op 6 Sept. '35 een lang officieel communiqué over de arbitrale uitspraak der Oeal-Oeal-commissie.
Hierin wordt o.a. vastgesteld, dat het incident van Oeal-Oeal, dat aanleiding was tot het huidige Italiaansch—Abessynisch conflict en tot de militaire voorbereidingen van Italië, is opgelost. Toch blijft het Italiaansch—Abessynisch probleem bestaan, daar Italië de toepassing van het verdrag van de hand wijst.
Het is nu de taak van den Volkenbondsraad het tweede gedeelte van zijn besluit van den 4en Augustus 1935 toe te passen, op grond waarvan de Raad zich met het geheele Italiaansch-Abessynisch conflict moet bezig houden.
Het internationale recht mag niet geschonden worden uit overwegingen voor het handhaven van den vrede. De handhaving van den vrede mag niet door middelen bereikt worden, welke gelijk staan met een schending van den belangrijksten grondslag van de internationale samenleving: de souvereine onafhankelijkheid en de onaantastbaarheid van het grondgebied van leden van den Volkenbond.
(Le Courier d'Ethiopie) **(Vor. ber. blz. 1940 C.)**

C. **ITALIE. — Conflict met Abessynië. - Wat Italië wil. —**
De „Popolo d'Italia" preciseert de minimale voorwaarden voor een Italiaansch-Britsche overeenstemming in zake Abessynië.
„Italië wenscht de ontwapening van Abessynië en contrôle over dit gebied door middel van bezetting."
„Een precedent van een dergelijke militaire bezetting bestaat in Egypte", aldus gaat de „Popolo d'Italia" voort. „Toch is Egypte nog altijd een staat met souvereine rechten." (Popolo d'Italia) **(1941 B.)**

D. **SCHEEPVAART. — Conferentie te Londen. —**
Het ontwerp van de Intern. Scheepvaart-Conferentie voor de rationalisatie van het Scheepvaartbedrijf voorziet in de oprichting van een pool, die zal worden gefinancierd door belastingen, welke door de regeering zal worden geheven, en waaruit reeders, die hun schepen opleggen, of sloopen, een vergoeding wordt uitgekeerd. Volgens een mededeeling van Lord Essendom aan de Intern. Kamer van Koophandel te Parijs, bedroeg de tonnage, die bij de concurrentie op de vrachtenmarkt betrokken was 45 millioen ton.
Bovendien verklaarde hij, dat het opleggen of sloopen van 20% of 9000 ton, ruimschoots voldoende zou zijn om de oogmerken van de conferentie te bereiken.
De „Internat. Scheepvaart-Conferentie" deelt mede, dat de antwoorden van alle aangeslotenen in zake de rationalisatie van de scheepvaart zijn ontvangen, behalve het antwoord van de Vereenigde Staten.
Alle antwoorden luiden principieel toestemmend, algemeen wordt de noodzakelijkheid van een regeling van de tonnage erkend, evenwel zijn talrijke wijzigingen voorgesteld.
Engeland en Japan hebben eigen nieuwe plannen ingediend. (Times)

E. **ENGELAND. — Vóór collectief vredessysteem binnen het kader van den Volkenbond. - Het vakvereenigingscongres in Margate. —**
Het vakvereenigingscongres in Margate heeft op 5 September 1935 met overweldigende meerderheid een besluit aangenomen, dat een collectief vredessysteem bepleit binnen het kader van den Volkenbond. Vóór werden 262.000, tegen 177.000 stemmen uitgebracht.
Bij het indienen van deze resolutie verklaarde de secretaris generaal van het congres, Citrine, dat er slechts één weg is om klaar te komen met een ge-

welddadigen staat en dat is de toepassing van geweld. Moreele besluiten zijn doelloos en vrome vredesverklaringen in het geval van Mussolini tijdsverspilling. Alleen de collectieve macht der naties kan de vrede voor de wereld behouden. De Engelsche vakvereenigingsbeweging mag niet dulden, dat een weerloos land door het brutale geweld van het kapitalisme wordt afgeslacht. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Vakvereen. Congres 1477 C.)

A. **EGYPTE. — Het Tana-meer. - Overeenkomst tusschen Egypte en den Soedan. —**
In Londen is het bericht inzake het sluiten van een overeenkomst tusschen Egypte en den Soedan bevestigd. Deze overeenkomst regelt de waterverdeeling uit de bijstroomen van den Nijl volgens de uitvoering van het Tana-meer-program.
De Soedan zal het recht tot beschikking krijgen over 10% van het water en daarvoor jaarlijks een niet nader genoemde som aan Egypte betalen. Tegelijkertijd krijgt de Soedan het recht het waterverbruik later tot 50% te vergrooten. (Akcham)
(Vor. ber. Tana-meer 1854 B.)

B. **VOLKENBOND. — Het Abessynisch-Italiaansche geschil. - Perscommentaren. —**
ITALIE. — „Corriere della Sera" schrijft dat Italië den Volkenbond een ontzaglijk materiaal heeft voorgelegd, hetgeen evenwel niet beteekent, dat Italië bereid zou zijn zich in te laten met een proces tegen Abessynië. Italië komt niet naar Genève om toestemming of weigering te ontvangen. Den Volkenbond blijft slechts de moreele taak namens de geheele beschaafde wereld kennis te nemen van den ongelooflijken toestand in Abessynië.
„Popolo d'Italia" noemt het Italiaansche memorandum een nieuw beslissend element in het thans reeds langdurige geschil. „Stampa" wijst erop, dat de Volkenbond tegenover een duidelijke stand van zaken staat, welke geen arglistige manoeuvres duldt.

FRANKRIJK. — „Echo de Paris" schrijft, dat het Italiaansch-Abessynische geschil geleidelijk is uitgegroeid tot een Engelsch-Italiaansch geschil en thans aanleiding dreigt te geven tot een strijd tusschen Italië en den Volkenbondsraad. Frankrijk moet volgens het blad natuurlijk de internationale wetten en de bestaande verdragen verdedigen doch het blad vraagt zich af hoever men daarbij zou kunnen gaan. De regeering te Londen wenscht gemeenschappelijke sanctiemaatregelen, doch deze zijn onmogelijk aangezien de vereischte eenstemmigheid hieromtrent niet te verkrijgen is. Men moet zich afvragen of de Engelsche regeering niet met zooveel nadruk spreekt over gemeenschappelijke sanctiemaatregelen, omdat ze niet alleen handelt, doch zich niettemin tegenover de openbare meening van Engeland den schijn van handelen wil geven.

ENGELAND. — De „Morning Post" heeft den indruk, dat de redevoering van Litwinof de kleinere mogendheden zal vereenigen, en het blad is van meening, dat de Kleine Entente, de staten van het Balkan-pact en de Scandinavische landen het Russische optreden zeer zeker zullen volgen.
„Financial News" is van meening, dat de zaken plotseling een slechten keer hebben genomen. Volgens het blad geeft Litwinof in zijn rede te kennen dat de Sovjet-Unie voor zeer strenge maatregelen is.
(Vorig bericht blz. 1940 C.)

C. **BELGIE. — Handelspact met Sovjet-Rusland geteekend. —**
Op 5 Sept. werd een kabinetsraad te Brussel gehouden, tijdens welke de premier Van Zeeland een uiteenzetting heeft gegeven van het handelsaccoord dat tusschen België en de Sovjet-Unie is afgesloten. Het accoord werd gesloten voor drie jaar en zal eventueel worden verlengd. De opzeggingstermijn bedraagt drie maanden. De beide landen verleenen elkaar onvoorwaardelijk de clausule der meestbegunstiging. Het accoord wordt van kracht op 1 October 1935.
In de preambule van het accoord wordt uiteengezet, dat dit verdrag moet worden beschouwd als een basis voor verdere normalisatie van de handelsbetrekkingen tusschen de beide landen. De regeeringen der beide landen zullen er naar streven de handelsbetrekkingen uit te breiden. In het accoord wordt ook voorzien in een statuut voor de handelsvertegenwoordigingen in beide landen.
Verder voorziet het verdrag in het beloop van den Belgisch—Luxemburgschen uitvoer naar de Sovjet-Unie voor den tijd van twee jaar. De handelsdelegatie zal worden gevestigd te Brussel en zal een onderdeel vormen van de legatie der Sovjet-Unie.
(Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. België 1754 D.; Sovjet Rusland 1883 B.)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche uitgave. —**
Abessynië: In Augustus 1935 verschenen:
Max Grühl: „Abessinien, die Zitadelle Afrikas." (Schlieffen-Verlag, Berlin, 1935)
„Das ist Abessinien". 140 photographische Bilddokumente. (Im Auftrag der Ass. Press 1935 aufgenommen. Wilhelm Goldmann Verlag, Bern, Leipzig, Wien. 1935.)
Anton Zischka: „Abessinien." Das letzte ungelöste Problem Afrikas. (Wilhelm Goldmann, Bern, Leipzig, Wien. 1935.)
Marcel Griaule: „Les flambeurs d'homme." (Calman Lévy. Paris 1935. Prix Gringoire.)
Major Henry Darley: „Slaves and Ivory. A Record of Adventure and Exploration among the Abyssinian Slave-Raiders. (Witherby, London. 1935.)
Ladislas Farago: „Abyssinia on the Eve." (Putnam, London. 1935.)
Amerikaansch: William Cullen Bryant — „Representative Selections, with Introduction, Bibliography and Notes by Tremaine McDowell." (American Book Comp., New York.)
Catalaansch: Eugeni d'Ors — „Gualba, la de mil Veus." (Llibreria Catalonia)
Engelsch: Louis Bromfield — „The Man who Had Everything." (Cassell.)
Alex Brown — „Daughters of Albion." (Boriswood.)
Fransch: André Suarès — „Portraits sans modèles". (Aux Editions Grasset.)
Nederlandsch: Elizabeth Zernike — „Vriendschappen." (Nygh & v. Ditmar 1935.)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1932 D.)**

9 SEPTEMBER 1935

E. **VEREENIGDE STATEN. — Uitspraak in het Bremen-incident. - Duitsch protest. —**
Het proces tegen de communisten, die betrokken waren bij den overval op het s.s. „Bremen" in de haven van New York en de hakenkruisvlag hadden neergehaald, wordt nog slechts voortgezet tegen Drollette, wien gewelddadig verzet tegen een bondsbeambte ten laste wordt gelegd en tegen MacCornick wegens onbehoorlijk gedrag voor de rechtbank. In de overige gevallen is de rechtsvervolging gestaakt.
De New Yorksche politierechter, Brodsky, verklaarde, dat niet bewezen was, dat de vlag van de „Bremen" was neergehaald of dat beklaagden een onwettige samenscholing hadden gehouden. De hakenkruisvlag had bij beklaagden gelijke ideeën wakker geroepen als de zwarte vlag van piratenschepen.
In aansluiting daarop gaf hij nog uiting aan zijn eigen opinie en zeide, dat wat zich bij het vertrek van de „Bremen" ook mocht hebben voorgedaan, de vertooning van het hakenkruisembleem een provocatie was geweest. Dit embleem symboliseert, volgens Brodsky, alles wat de Amerikaansche voorstelling van God en levensvrijheid van alle menschen antipathiek is. In de oogen van de personen, die bij het Bremen-incident betrokken waren, was de hakenkruisvlag het symbool van oorlog tegen de vrijheid van godsdienstige overtuiging.
De Duitsche gezant te Washington heeft opdracht ontvangen, om bij de Amerikaansche regeering tegen het vonnis en deszelfs motiveering te protesteeren. Staatssecretaris Hull verklaarde, dat hij een officieel rapport zal vragen aan den staatsgouverneur van New York, Lehman, teneinde dit te onderzoeken.
De Duitsche bladen reageeren in scherpe bewoordingen op Brodsky's vonnis en dr. Hans Frank, rijksminister, verklaarde, dat rechter Brodsky jood is, dus het Duitsche volk en zijn vlag niet beleedigen kan. (New York Herald Tribune - Berl. Tageblatt)

CHINA

A. **De zilversituatie. - Een uiteenzetting van den directeur der Bank van China. —**
In de alg. verg. van de Bank van China heeft de directeur, Chang Kia Ngau, een rede gehouden, waarin de positie van China als „zilverland" werd behandeld. De groote aankoopen, die door de regeering van de Vereenigde Staten op de open markt zijn gedaan, hebben een groote dispariteit te voorschijn geroepen tusschen de wereldprijzen van zilver en de prijzen in China. Daar door zilver elders te verkoopen een groote winst kon worden gemaakt, is de uitvoer van zilver uit China zeer groot gebleven. Van Juli tot eind October 1934, heeft China een hoeveelheid zilver uitgevoerd tot een bedrag van ruim $ 200 millioen. De Chineesche regeering had, teneinde een crisis en verdere uitvoeren te verhinderen, een uitvoerrecht geheven en bovendien een recht op het prijsverschil volgens een glijdende schaal van 15 Oct. af, ingesteld. Indien het doel van de zilveraankoopwet door de Vereenigde Staten inderdaad zal worden nagestreefd tot het einde toe, d.w.z. indien de gouden zilverreserves van Amerika zullen worden gegrondvest op een basis, naar verhouding van 3 tot 1, dan zullen de aankoopen van zilver, die nog moeten worden bewerkstelligd ten minste 1,400,000,000 ounces, bedragen en de beschikbare zilvervoorraden van China en Indië zullen voor dit doel niet voldoende zijn. Door de voorstanders van hooge zilverprijzen is meer dan eens aangevoerd, dat hooge zilverprijzen de koopkracht van China in het buitenland zouden doen toenemen, doch dat dit niet het geval is, is gebleken uit het feit, dat ondanks de hoogere zilverprijzen de invoer van China verleden jaar met $ 316,000,000 verminderde.
De heer Chang Kia Ngau stelde dan ook de vraag, of de regeering van de Vereenigde Staten zoo weinig op de hoogte is van de positie van China met betrekking tot het zilver en zoo weinig bekend is met den economischen toestand van dit land, dat zij de werkelijke krachten, die de koopkracht van China vormen, niet begrijpt, of dat het in de bedoeling ligt de waarde van de Chineesche munteenheid op te voeren, teneinde daardoor den uitvoer van China tegen te gaan en de Amerikaansche concurrentie te vergemakkelijken.
De nationale regeering van China heeft bij meer dan een gelegenheid aan de regeering van de Vereenigde Staten uiteengezet, welke ongunstige resultaten de zilveraankoop-politiek op den financieelen toestand van China heeft gehad. Men hoopt dan ook van harte, dat de Amerikaansche regeering zal begrijpen, dat een stijging van de zilverprijzen China als een land, dat een zilveren standaard voert, alleen in zooverre beïnfluenceerd dat de goederenprijzen stijgen en dat geen stabilisatie van de zilverprijzen mogelijk is zonder samenwerking met de zilver-verbruikende landen en bovendien, dat de Amerikaansche handel in het Verre Oosten veel meer gebaat zal zijn door het sterker worden van den financieelen toestand in het land, dat een bevolking heeft van 400 millioen, dan door de huidige zilveraankoop-politiek.
(Bank of China - Sin Wan Pau) **(Vor. ber. 1825 H.)**

B. **In- en Uitvoer. —**
Gezien de economische structuur van China is de beteekenis van den buitenlandschen handel voor dit land veel minder groot dan voor de geïndustrialiseerde landen van het Westen of voor Japan. De buitenlandsche handel bedraagt ongeveer $ 1 milliard tot $ 1.5 milliard per jaar. De uitvoer beliep in 1931 $ 0.65 per hoofd der bevolking en de invoer $ 1.06, zoodat de handelsbalans passief is. De belangrijkste importproducten zijn landbouwvoortbrengselen en meel, metalen, ertsen, ruwe katoen, papier, hout en chemische producten. De export bestaat hoofdzakelijk uit thee, katoenen garens en eieren. Verder huiden, ruwe zijde, olie, zijden stukgoederen enz.
(North China Daily News) **(Vor. ber. blz. 1041 E.)**

C. **Japansche penetratie. —**
De Gouverneur van de provincie Hopei heeft eenige nota's van den Japanschen Consul-Generaal te Tientsin ontvangen. In deze nota's wordt den Chineeschen autoriteiten een verwijt gemaakt, dat zij de terroristische vereenigingen en de geheime organisaties niet hebben onderdrukt. Japan eischt energieke maatregelen die echter volgens de berichten uit Tientsin zooals gewoonlijk de voorboden zijn van een Japansche penetratie op Chineesch gebied.
Er heerscht groote ongerustheid in het Noorden.
(Ta Kung Pao) **(Vorig bericht blz. 1867 C.)**

D. **Levensstandaard. —**
De afvloeiing van goud en zilver, ter betaling van het invoeroverschot de terugtrekking van buitenlandsche kapitalen, de stijging van den zilverprijs en de oppotting van zilver waren de factoren die hebben geleid tot een scherpe daling van den levensstandaard en een verdere beperking der economische activiteit. Onder den druk van deze omstandigheden heeft de regeering getracht een inflationistische politiek te voeren, maar in geen ander land ter wereld zal het toepassen van een „managed currency" op grootere moeilijkheden stuiten dan in China. Dat de toestand in China op het oogenblik ernstig is valt niet te betwijfelen, tenzij de Amerikaansche zilverpolitiek wordt gewijzigd, bestaat de kans, dat China meer en meer in de armen van Japan wordt gedreven om zoodoende de consolidatie van de Japansche machtspositie te helpen versterken. (Shi Pao.)

E. **Handelsbetrekkingen met Ned. Oost-Indië. —**
Op 29 Aug. '35 geschiedde de installatie van de commissie voor de handelsbetrekkingen met China door mr. G. H. C. Hart, directeur van E. Z., die daarbij een uitvoerige rede hield, waaraan wij een en ander ontleenen uit de „Java Bode".
Op het programma van de National Economic Council staan voor het laatste jaar o.m. de aanleg van wegen, verbetering van hygiënische toestanden, ontwikkeling der katoen-, zijde- en theeindustrieën, reorganisatie der provincie Kiangsi en verdere ontwikkeling van het Noord-Westen. Algemeen is de belangstelling voor de verbetering der communicatie-middelen. Als voorbeeld hiervan kan gelden, dat China thans 80.000 kilometer autowegen bezit, tegenover 33.000 nog geen drie jaar geleden. Na enkele bijzonderheden in cijfers te hebben gegeven gaat de heer Hart voort: Aan Uw commissie is thans de taak de handelsbetrekkingen van Nederlandsch-Indië met China nader te onderzoeken, teneinde de elementen op te sporen welke tot de verdere uitbreiding en intensiveering daarvan kunnen bijdragen.
De tallooze vraagstukken, welke met de verhouding tusschen Nederlandsch-Indië en China ten nauwste samenhangen, zullen als vanzelf om uw aandacht komen vragen en vasteren vorm aannemen naarmate de te verwerken stof zich uitbreidt. Ik teeken slechts aan de wederkeerige handelsvoorlichting, den afzet van de Nederlandsch-Indische producten en daarbij in het bijzonder het uitermate ingewikkeld suikervraagstuk, de ontwikkeling der Chineesche industrie, gezien in het licht van een mogelijkerwijs zeer belangrijk leverancier van allerlei gebruiksartikelen, de verbetering van China's communicatie-middelen te land en te water, waarin begrepen den aanleg van spoorwegen, in het bijzonder met betrekking tot leveranties van hout. De veelzijdige samenstelling van uwe commissie wettigt de verwachting, dat zij met vrucht zal kunnen werkzaam zijn. Tot het slagen van haar arbeid zal ongetwijfeld ook in ruime mate kunnen worden bijgedragen door de voorlichting van de commissie van deskundigen onder de hier gevestigde onderdanen der Chineesche regeering, welke de Consul-Generaal van China op verzoek van de Indische regeering welwillend gevormd heeft. (Java Bode.)
(Vorig bericht blz. 1883 I.)

A. NEDERLAND. — Vereeniging van Christelijke Werkgevers en Groothandelaren. —

In het Berghotel te Amersfoort is op 6 Sept. '35 de jaarlijksche vergadering gehouden van de Vereeniging van Christelijke Werkgevers en Groothandelaren in Nederland (Christelijke Werkgevers Vereeniging).

Nadat de huishoudelijke zaken waren behandeld, hield mr. P. Borst uit Amsterdam een referaat over: Het Ordeningsvraagstuk.

Spreker wijdde eenige beschouwingen aan de vraag, of de ondernemer ten aanzien van prijzen, leveringsvoorwaarden, afzetmogelijkheden, kwaliteitsbepalingen, arbeidsverhoudingen en andere economische of sociale voorwaarden meer dan tot dusverre zal worden gebonden tegenover den collega, den ondergeschikte en den verbruiker.

Het Christelijk beginsel erkent de zelfstandige beteekenis en waarde zoowel van den enkeling als van de gemeenschap, wat practisch er op neerkomt, dat vrijheid en gebondenheid, d.i. dat concurrentie en samenwerking naast elkaar worden erkend. Bij het streven naar de hoogere harmonie tusschen het individu en de collectiviteit was het overheidsingrijpen der sociale wetgeving slechts noodmaatregel, omdat de maatschappelijke organen ontbraken, die eigenlijk deze taak hadden moeten vervullen. Het streven der overheid zij thans, het goede aan te moedigen en te ondersteunen, dat door de bestaande maatschappelijke organen is of kan worden tot stand gebracht.

Wij leven op het oogenblik te dezen opzichte in een beslissend stadium. Twee ordeningswetten zijn reeds het Staatsblad gepasseerd, n.l. de Bedrijfsradenwet en de Wet op de algemeenverbindend en -onverbindend-verklaring van ondernemers overeenkomsten; een derde, die betreffende vestigingseischen, is weldra te verwachten.

Van deze drie wetten moet men de crisiswetgeving der laatste jaren onderscheiden. Men moet bij het vraagstuk der ordening de acute crisis-wetgeving met al haar gebreken en buitengewone vormen niet verwarren met de normale ordening, die blijvende beteekenis kan verkrijgen. Juist in die bedrijven, die door de crisis nog niet geheel zijn lamgeslagen, dikwijls ook dank zij de in den eigen kring betoonde organisatorische zelftucht is ruimte voor het toepassen van de richtlijnen, die voor een meer normale, historisch groeiende maatschappelijke ontwikkeling dienen te gelden.

Het beginsel der ordening spreekt duidelijke taal. Het wil aansluiten bij hetgeen organisch in de maatschappij is gegroeid. Het gaat dus uit van een zeker vertrouwen in het bestaande organisatorische leven. Dit in tegenstelling met stemmen, die men tegenwoordig wel hoort, als zouden de bestaande organisaties niets anders zijn dan egoïstische belangengroepen. Wie zoo spreekt, kent het vereenigingsleven niet. Er is gelukkig nog veel gezond vereenigingsleven in Nederland. De practijk wijst uit, dat zooveel mogelijk moet worden aangesloten bij de gezonde ordening van reeds bestaande organisaties en kwam spr. tot de conclusie, dat de Bedrijfsradenwet te dezen opzichte eleganter is dan de wet op de verbindend-verklaring van ondernemers-overeenkomsten. De Bedrijfsradenwet gaat uit van de op de bestaande organisaties gebouwde organen en zou zeker, mits ook op economisch terrein zich bewegend en voorzien van verordenende bevoegdheid, de maatschappelijke ordening kunnen richten in de lijn van het beginsel. Of dit ook het geval zal zijn bij de wet op de verbindend-verklaring van ondernemers-overeenkomsten, hangt af van de wijze, waarop zij door de regeering zal worden toegepast. Zou dit zóó geschieden dat de helft van de bedrijfswetgeving en het geheel der rechtspraak en uitvoering, in handen komt van staatsorganen, dan zouden daartegen zeker uit beginseloverwegingen ernstige bezwaren moeten worden gemaakt.

Het gevaar van ordening in strijd met het algemeen belang bestaat. Dit gevaar dient de Overheid echter niet te voorkomen door zelf wetgeving, rechtspraak en uitvoering in handen te nemen, maar door een systematische wetenschappelijke contrôle. De regeeringsbemoeiing met ordening moet ook geordend zijn, geordend in initiatief, contrôle en documentatie.

De materieele zijde, de vraag, welke regelingen in het maatschappelijk bedrijfsleven een algemeen-verbindend-verklaring behoeven, zal eveneens voorwerp van studie moeten zijn. Voorloopig beval spr. als richtlijn aan: de bestrijding van de het algemeen belang schadende uitwassen der vrije concurrentie, mede als een vorm van efficiency ter voorkoming van verspilling door noodelooze concurrentie.

In aanmerking zouden dan o.m. komen:

1. De vestigingseischen, bij voorkeur niet leidende tot bedrijfssluiting, doch zich beperkend tot het stellen van eischen voor een behoorlijk patroonsschap.
2. De prijspolitiek, door het voorschrijven van uniforme boekhouding en kostprijsberekening, ter bestrijding van prijsknoeierij, waarbij iedere ongezonde prijs, die wordt verkregen ten koste van leveranciers, arbeiders, onbetaalde overheidslasten etc. wordt verboden.
3. De unificatie van de leveringsvoorwaarden, waarbij speciale bedrijfsmisbruiken kunnen worden bestreden.

Langs deze voorzichtige richtlijnen zullen vele der bezwaren, die anders inderdaad tegen ordening kunnen worden te berde gebracht worden vermeden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Chr. Werkgeversvereeniging 1478 B.)

B. AUTOMOBILISME. — Sir Malcolm Campbell verbetert zijn wereldrecord. —

Sir Malcolm Campbell heeft op 3 Sept. '35 te Bonneville bij Salt-lake City, het snelheidsrecord voor automobielen, dat reeds op zijn naam met 276.816 mijl (= 445.397 K.M.) over de afstand van één mijl op een gemiddelde van 301.1292 m/u gebracht, dus verbeterd.

In Noord-Oostelijke richting noteerde Campbell een tijd van 11,83 seconden, d.w.z. een gemiddelde uursnelheid van 304,311 mijl of 489,741 K.M.

In Zuid-Westelijke richting, dus met tegenwind, legde hij de Mijl af in 12,08 sec., d.w.z. met een gemiddelde uursnelheid van 298,013 mijl of 479,605 K.M. Totaal gemiddelde 301.1292 m/u (484.621 K.M.) of de mijl in 11.955 seconde.

De overige records zijn als volgt:

1924 Parry Thomas	129,73	mijl
1924: Renée Thomas	143,31	mijl
1924: Eldridge	145,9	mijl
1924: Sir Malcolm Campbell	146,40	mijl
1925: Sir Malcolm Campbell	150,25	mijl
1926: Parry Thomas	171,01	mijl
1927: Sir Malcolm Campbell	174,22	mijl
1927: Seagrave	203,79	mijl
1928: Sir Malcolm Campbell	203,79	mijl
1928: Ray Keach	207,55	mijl
1929: Sir Henry Seagrave	231,36	mijl
1931: Sir Malcolm Campbell	245,73	mijl
1932: Sir Malcolm Campbell	253,968	mijl
1933: Sir Malcolm Campbell	272,108	mijl
1935: Sir Malcolm Campbell	276,815	mijl
1935: Sir Malcolm Campbell	301,1292	mijl

(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1714 B.)**

C. DISCONTOKOERSEN. — Italië. —

Met ingang van 9 Sept. '35 is het officieele wisseldisconto van de Bank van Italië verhoogd van 4½% tot 5%. (Stampa) **(Vor. ber. blz. 1906 E.)**

D. ZWEMSPORT. — Willy den Ouden's record te Kopenhagen. —

Willy den Ouden heeft op 8 Sept. '35 in het overdekte zwembad te Kopenhagen het wereldrecord 200 meter vrije slag verbeterd en gebracht op 2 min. 25.3 sec. Het oude wereldrecord, stond op haar eigen naam met een tijd van 2 min. 28,6 sec.

In dit nummer werd de Deensche zwemster Hveger tweede in 2 min. 41 sec.

Op de 100 meter schoolslag bezette Gretha Brouwers de eerste plaats in 1 min. 26.9 sec. voor Karin Isthberg (Zweden), die een tijd van 1 min. 27 sec. noteerde.

Tenslotte wist Annie Timmermans eerste te worden op de 100 meter vrije slag in den tijd van 1 min. 11,4 sec. Tweede werd de Deensche zwemster A. Arndt in den tijd van 1 min. 12.5 sec. (A. N. P.)

(Vor. ber. Willy den Ouden 1851 E.)

10 SEPTEMBER 1935

E. AANSLAGEN. — Huey Long, dictator van Louisiania, doodelijk gewond. —

Op den bekenden senator Huey Long, den „dictator van Louisiana", den grooten vijand van president Roosevelt, is op 9 September '35 een moordaanslag gepleegd.

Long werd door revolverschoten ernstig in de maagstreek gewond en is op 10 Sept. aan de gevolgen overleden.

De aanslag had plaats in een der wandelgangen van het gebouw, waar het congres van Louisiana bijeenkomt, en werd gepleegd door een jongen dokter.

De dader werd onverwijld doodgeschoten met een machinegeweer van het escorte, dat Long geregeld vergezelt.

De doodgeschoten dader, dr. A. C. Weiss Jr. 30 jaar oud, uit Baton Rouge, was een schoonzoon van den rechter Pavy, een verbitterd tegenstander van Long.

(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Huey Long 1792 C.)**

A. **NEDERLAND. — Onze tuinbouw in 1934. —**
Blijkens het jaarverslag van het Centraal Bureau v. d. Veilingen (tuinbouw) in Nederland, is de geldelijke omzet in 1934 bijna 10% grooter geweest dan in 1933:

1928	*f* 100.240.000
1929	„ 95.342.000
1930	„ 85.594.000
1931	„ 80.149.000
1932	„ 64.701.000
1933	„ 56.370.000
1934	„ 61.653.000

Het feit, dat de omzet is gestegen, zal wel verklaard moeten worden uit het verplichte veilen, dat de regeering heeft voorgeschreven en dat vooral bij fruit en vroege aardappelen gewicht in de schaal heeft gelegd.
De helft van den totalen omzet komt voor rekening van de provincie Zuid-Holland (*f* 30 millioen), welke tevens (door haar groote glascultuur) de éénige is, welks omzet gedaald is (*f* 800.000), vergeleken bij vorig jaar.
De totale Nederlandsche tuinbouwexport verliep als volgt:

1929	*f* 88.6 mill.	(731 mill. kg.)
1930	„ 75.1 „	(680 „ „)
1931	„ 66.0 „	(587 „ „)
1932	„ 48.6 „	(534 „ „)
1933	„ 37.9 „	(477 „ „)
1934	„ 34.4 „	(447 „ „)

In vijf jaren tijds daalde de uitvoer dus met 61% in waarde en met 39% in hoeveelheid.
(Centraal Bureau v. d. Veilingen)
(Vorig bericht 1884 F.)

B. **ITALIE. — Economische toestand in verband met de oorlogsvoorbereiding. —**
Het Algemeen Handelsblad van 31 Aug. '35 deelt het volgende mede:
Het was met de betalingscapaciteit van Italië, geheel afgezien van de oorlogsvoorbereiding, toch al niet bijster gunstig gesteld. Reeds een jaar geleden was de worsteling, om de goudpariteit van de valuta te handhaven, in vollen gang en ondanks de scherpe maatregelen, die genomen zijn, om een uittocht van kapitaal te verhinderen en het betalingsverkeer te controleeren, kon de depreciatie van de Lire toch niet worden voorkomen.
Nu dient de behoefte aan munitie en oorlogsmateriaal ten behoeve van het Abessynische avontuur niet te worden overschat. Vanzelfsprekend zou een oorlogvoering in dat land niet kunnen worden vergeleken met die in Europa gedurende den wereldoorlog. Maar aan den anderen kant moet het land rekening houden met de mogelijkheid, dat het conflict niet gelocaliseerd zal blijven en de groote manoeuvres dienden reeds om aan Europa duidelijk te maken, dat het land inderdaad met die mogelijkheid rekening houdt. De voorbereiding voor een algeheele paraatheid alleen vereischt reeds een geweldige behoefte aan materiaal en grondstoffen. De invoercijfers van het land spreken trouwens voor zichzelf. Hieronder wordt de invoer van enkele producten aangegeven in hoeveelheid, waardoor men een zuiver beeld krijgt van de ontwikkeling: (cijfers „Economist")

	Jaar 1933	Jaar 1934	Jan./Mei 1934	Jan./Mei 1935
Gerst (tons)	4.417	5.819	2.281	3.963
Vlas (quintalen) ...	37.771	68.617	29.884	44.234
Koper „ ...	17.254	19.487	12.438	13.865
Nikkel „ ...	602.201	629.986	260.376	428.177
Lood „ ...	8.829	15.452	6.148	7.961
Tin „ ...	85.209	60.519	15.646	67.735
Zink „ ...	39.983	42.155	16.685	21.422
Kolen (tons)	8.790.209	11.781.354	4.299.825	5.575.887
Cokes „	760.493	952.331	290.819	326.072

Overigens valt er op het oogenblik op economisch gebied in Italië een opleving waar te nemen, die ten deele misschien een natuurlijken ondergrond heeft en een redres is op de diepe depressie der laatste jaren, maar voor een ander deel doet zich hierbij natuurlijk de invloed gevoelen van de oorlogsbestellingen. Het is dan ook vooral de metaal- en technische industrie, die een grootere bedrijvigheid te zien geeft. Het indexcijfer van de productie in deze takken van nijverheid steeg (basis 1928—100) van 75.85 in Mei van het vorige jaar tot 100.72 in Mei van dit jaar. (Algemeen Handelsblad)

C. **ZIONISME. — Het 19de Zionistische Congres te Luzern. —**
Het Zionistencongres, dezer dagen te Luzern gehouden en bijgewoond door 465 gedelegeerden, nam op 3 Sept. '35 een aantal besluiten van organisatorischen en politieken aard. In de eerste plaats werd een ambtsbelofte vastgesteld, die alle leden der Executieve en afgevaardigden naar het Zionistencongres in het vervolg hebben af te leggen. In deze belofte wordt verklaard, dat de betrokkene in alle Zionistische aangelegenheden de besluiten der bevoegde Zionistische instanties boven elke andere verplichting en discipline zal eerbiedigen.
Op voorstel der politieke commissie werd in een resolutie de sympathie van het Congres uitgesproken met de Russische Zionisten, in het bijzonder met hen, die zich in gevangenschap bevinden.
Het congres nam voorts een resolutie aan, met betrekking tot den geprojecteerden Wetgevenden Raad in Palestina, waarin de groote bezorgdheid van het Congres werd uitgedrukt ten aanzien van het plan der regeering tot het instellen van zulk een Raad. Het congres beschouwt dezen stap als strijdig met den geest van het Mandaat, waarin immers de erkenning is vervat, dat het lot van Palestina een aangelegenheid is, welke niet slechts de thans in Palestina wonende Joden raakt, doch het geheele Joodsche Volk.
Op dezen grond herhaalt en bekrachtigt het congres zijn verzet tegen de instelling van een Wetgevenden Raad in het tegenwoordig stadium van de ontwikkeling des lands en ziet zich genoodzaakt het project der regeering met beslistheid af te wijzen.
Namens de politieke commissie werd nog uitdrukkelijk verklaard, dat deze weigering aan de „Legislative Council" deel te nemen, in geenen deele een algemeene non-coöperatie met de regeering impliceert.
Ten aanzien van een voorstel-Stricker, den Jodenstaat als einddoel en politiek doel duidelijk uit te spreken, ging het congres met 135 tegen 27 stemmen tot de orde van den dag over, onder motiveering, dat het thans voor een discussie en een uitspraak omtrent het Zionistische einddoel niet het geschikte tijdstip wordt geacht.
In de slotzitting werd prof. dr. Ch. Weizmann in de plaats van Nahoem Sokolow gekozen tot voorzitter der Zionistische Organisatie. Voorts werden herkozen de leden der Executieve, prof. S. Brodetsky (standplaats Londen), D. Ben Goerion, Jitschak Grünbaum, D. Kaplan en M. Schertok (allen standplaats Jeruzalem). Nieuw gekozen werden de rabbijn J. L. Fischmann (Mizrachie) en F. Rothenstreich (Algem. Zionist, groep B.).
Nahoem Sokolow werd gekozen tot eere-president der Zionistische Organisatie en der Jewish Agency en tot voorzitter van het Keren Hajesod. Bovendien werd hem de leiding toevertrouwd van het nieuw op te richten instituut voor Hebreeuwsche cultuur te Jeruzalem.
Dr. Arthur Roeppin en Louis Lipsky, de niet herkozen leden der Executieve, kregen bepaalde opdrachten en raadgevende stem in de nieuwe Executieve.
Namens de Jodenstaat-partij verklaarde Meïr Grossmann, dat deze tegen de keuze der voorgestelde Executieve zou stemmen, omdat al haar voorstellen door het Congres waren verworpen.
Namens den uitersten linkervleugel der Arbeiderspartij, de z.g. „Haschomer Hazaïr", verklaarde de afgevaardigde Meier Jaäri, dat zij zich bij de keuze der Executieve van stemming zou onthouden, omdat zij de coalitie met de Mizrachie een clericalistisch gevaar vond en bovendien de nieuwe Executieve niet vrij achtte van elementen, die met het revisionisme sympathieseerden.
Het resultaat was, dat de nieuwe Executieve gekozen werd met vijf stemmen tegen 37 onthoudingen. Hiermede is thans ook de eerste scheuring in de Arbeiderspartij een feit geworden.
De president van het Joodsch Nationaal Fonds, M. Oessischkin, werd tevens gekozen tot voorzitter van het Comité van Actie en deed een beroep op de revisionisten, zich weer bij de Zionistische Organisatie aan te sluiten. Hij achtte het een zeer groot succes, dat thans een coalitie tot stand was gekomen, die zoowel elementen als Jitschak Grünbaum en Mizrachisten omvat.
Chaim Weizmann bracht in zijn slotwoord dank aan alle congrespartijen, ook aan de oppositie, en verklaarde met nadruk, dat zij naar hij hoopte, nog eens regeeringspartij zou worden, als wanneer zij zou inzien, dat slechts verschil in geduld, doch niet in het wezen der zaak hem op het oogenblik nog van haar scheidde. (A. N. P.)
(Vor. ber. Zionisme 1752 C.)

D. **BOTANIE. — Zesde Intern. Botanisch Congres. —**
Aan den vooravond van het Zesde Internationaal Botanisch Congres, dat van 2 tot 7 September te Amsterdam werd gehouden in het Koloniaal Instituut, had de Nederlandsche Botanische Vereeniging de deelnemers ontvangen in de groote aula van het instituut.
De voorzitter der Ned. Bot. Vereeniging, prof. dr. Th. Weevers, heette de gasten welkom. Namens de genoemde vereeniging werd ter gelegenheid van het congres het diploma van correspondeerend lid uitgereikt aan de professoren O. Appel (Berlijn), J. Braun Blanquet (Montpellier), A. H. R. Buller (Winnipeg, Canada), L. Buscalioni (Bologna), A. Ernst (Zürich), H. Fitting (Bonn), K. R. E. Fries (Stockholm), M. A. A. Guilliermond (Parijs), N. A. Maximow (Moskou), E. D. Merrill (New York), F. W. Oliver (Caïro), D. N. Prjanischnikow (Moskou), C. Raunkiaer (Kopenhagen), D. Reddick (Ithaca, N.Y., U.S.A.), J. Velenovsky (Praag) en aan dr. A. W. Hill (Kew, Londen).
De openingszitting had op 2 Sept. '35 onder zeer groote belangstelling plaats in het Koloniaal Instituut.
De voorzitter van het Congres, prof. dr. J. C. Schoute, begon zijn rede in het Fransch. Hij merkte op dat elk Nederlandsch botanicus vervuld is van gevoelens van vreugde en rechtmatige trots, wanneer hij zoovelen hier vereenigd zag in de hoofdstad van zijn land, vertegenwoordigers van de botanische wetenschap in de geheele wereld.
De heer Schoute wendde zich vervolgens meer in het bijzonder tot den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Zijne Excellentie prof. Slotemaker de Bruïne, den commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland, jhr. mr. dr. Röell, den burgemeester van de stad Amsterdam, dr. W. de Vlugt,

welke laatste speciaal in zijn kwaliteit van voorzitter van den Senaat van de Gemeentelijke Universiteit veel dank toekwam voor het ter beschikking stellen van een laboratoria van deze Universiteit.
Voorts werden begroet prof. dr. Th. Weevers, voorzitter van de Nederlandsche Botanische Vereeniging, de heeren Röell en Westerveld, resp. voorzitter en secretaris van het Koloniaal Instituut, waarvan verscheidene ruimten in het gebouw ter beschikking van het Congres werden gesteld.
Onder den leden van het Congres werd in het bijzonder begroet de heer prof. dr. A. C. Seward, voorzitter van het Vijfde Congres in 1930.
Overgaand tot het gebruik van de Engelsche taal herdacht de heer Schoute in enkele woorden het heengaan van prof. dr. F. A. F. C. Went, wijlen voorzitter van het Congres en hij schetste de beteekenis van Went voor het tot stand komen van dit Congres, en zijn positie in de internationale botanische wetenschap.
Voorts werden herdacht andere overledenen: prof. dr. Hugo de Vries, die verscheidene takken der botanische wetenschap meer vooruitbracht dan een van onze landgenooten voordien ooit deed; prof. Briquet „rapporteur général" van ieder Internationaal Botanisch Congres en dr. T. F. Chipp, een van de beide algemeene secretarissen van het laatste congres.
In het Duitsche gedeelte van zijn rede gaf de voorzitter een uiteenzetting van de organisatie van het Congres, de verdeeling in tien secties en de uitnoodiging van sprekers in deze secties.
Op deze openingsrede is door Sir dr. A. W. Hill met enkele woorden geantwoord.
Daarna heeft prof. M. E. C. Stakman (Amerika) een rede gehouden, getiteld „The problem of Specialization and Variation in Phytopathogenie Fungi." (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Botanie 1587 C.)

11 SEPTEMBER 1935

A. **PORTUGAL. — Mislukte opstand. —**
Op 10 Sept. '35 is door een marine-officier, Mendes Norton, een poging gedaan een opstand tegen de regeering te ontketenen. De beweging werd evenwel in den kiem gesmoord. De Citadel Cascaes, post- en telegraafkantoren, radiostations en openbare gebouwen worden bewaakt. (O Seculo)
(Vor. ber. Opstand 46 N.)

B. **CATALONIE. — Herstel. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken Portela bevestigde, dat de president der Spaansche republiek een decreet heeft onderteekend, waarbij de dienst der openbare werken aan Catalonië wordt teruggegeven. Ook de overige diensten zullen binnenkort worden overgedragen, als de ministers de maatregelen hiertoe hebben goedgekeurd. „De regeering", zoo zeide de minister, „doet alles om het wantrouwen dat tegen Catalonië in de andere deelen van Spanje sedert de October-revolutie bestaat, te doen verdwijnen. (La Nau, Barcelona)
(Vorig bericht October-revolutie 1540 G.)

C. **NEDERLAND. — Verkeersongelukken in 1934. —**
De drukte langs den weg neemt toe en de gevaren stijgen. Steeds meer ongevallen, steeds meer slachtoffers. Heel duidelijk blijkt dit uit de pas verschenen „Statistiek der Gemeenten".
Over het jaar 1934 bedroeg het totaal aantal dooden en gewonden te zamen 14.778, een vermeerdering van bijna 2000 vergeleken bij 1933
(Statistiek der Gemeenten) **(Vor. ber. 1620 E.)**

D. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Bijzondere Joodsche Scholen met ingang van het schooljaar 1936.**
De Rijksminister van Onderwijs heeft in een decreet aangekondigd, dat met goedkeuring van den staat, sedert 1934 een groot aantal bijzondere Joodsche volksscholen is gesticht. Het kardinale punt is evenwel niet het belijden van den Mozaïschen godsdienst, doch het behooren tot het Joodsche ras. Het nieuwe decreet van minister Rust beoogt derhalve de volledige scheiding der rassen op de volksscholen, zonder rekening te houden met den godsdienst, van de tot het vreemde ras behoorenden, en de herinvoering van Joodsche scholen met ingang van het schooljaar 1936.
Op deze scholen zullen geplaatst worden de leerlingen van wie een of beide ouders Joden zijn. De z.g. „kwartjoden", d.z. die personen van wie een der grootouders Joodsch is, zullen buiten beschouwing kunnen blijven. Voor de oprichting van een Joodsche school moeten in een gemeente minstens 20 leerlingen zijn. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 1929 E.)

E. **LUCHTVAART. — Snelheidsrecord Delmotte. —**
De aviateur Delmotte heeft op 24 Aug. '35 het wereldrecord over 1000 K.M. verbeterd, door dezen afstand te vliegen met een snelheid van gemiddeld 450.382 M. per uur.
Het oude record was 447.371 M. per uur. (Le Temps)
(Vor. ber. 1429 E.; Delmotte 1632 D.)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Amerikaansche ambassadeur wordt vervangen. —**
De ambassadeur van de Vereenigde Staten in Moskou, Bullitt, heeft op 7 Sept. '35 Moskou verlaten om met vacantie te gaan.
Als Amerikaansch zaakgelastigde zal een der secretarissen van de legatie, Henderson, fungeeren.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 1679 A.)**

G. **NEDERLAND. — Algemeene R. K. Werkgeversvereeniging. - Lustrum. —**
Ter gelegenheid van het vierde lustrum der Algemeene R. K. Werkgeversvereeniging is op 5 Sept. 1935 onder groote belangstelling in het Kurhaus te Scheveningen een algemeene ledenvergadering gehouden, waarin de voorzitter, ir. F. H. E. Guljé, een herdenkingsrede heeft gehouden.
Hierin vermeldde hij, na de officieele gasten en andere aanwezigen te hebben welkom geheeten in groote trekken, hoe de positie van den katholieken werkgever sedert 1915 gunstig is gewijzigd. Twintig jaar geleden was er een sterk opkomende organisatiedrang bij arbeiders, middenstanders en boeren, maar van een R. K. Werkgeversbeweging nauwelijks een spoor: thans hebben wij een werkgeversorganisatie, in stands- en vakverbond, welke in staat is, op voet van gelijkheid mede te werken aan de oplossing van de problemen, waarvoor staat en maatschappij zich zien geplaatst. (Maasbode)
(Vor. ber. R. K. Werkgeversvereeniging 1097 F.)

H. **VEREENIGDE STATEN. — De goudclausule-wet onderteekend. —**
President Roosevelt heeft op 29 Aug. '35 de goudclausule-wet onderteekend, waarbij processen tegen de regeering, op grond van de goudclausule, wegens verliezen, voortspruitende uit het verlaten van den gouden standaard, worden belet.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1907 E.)**

I. **ZWEMSPORT. — Willy Den Ouden zwemt wereldrecord te Aarhus. —**
Willy den Ouden heeft op 10 Sept. '35 wederom een wereldrecord verbeterd.
Zij zwom de 300 M. vrije slag in 3 min. 50.4 sec.
Het vroegere wereldrecord — ook van Willy den Ouden — was 3 min. 58 sec. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Willy den Ouden 1944 D.)

K. **VOLKENBOND. — De Assemblée. - Bureau samengesteld. - Indeeling der Commissies. —**
De zestiende Volkenbondsvergadering heeft op 9 Sept. '35 haar bureau samengesteld. Dit zal bestaan uit den voorzitter der Volkenbondsvergadering, Benesj, de zes ondervoorzitters, Laval, Sir Samuel Hoare, Aloisi, de Madariaga, Van Zeeland en Gomez (Mexico), de voorzitters der vijf commissies, mr. J. Limburg (Nederland), Zawadsky (Polen), Radulesco (Roemenië), gravin Aponyi (Hongarije) en de Valera (Ierland), verder de voorzitter der voorstellen-commissie Motta en de voorzitter der commissie voor de geloofsbrieven Tuleda (Peru).
De verdeeling van de Nederlandsche delegatie over de verschillende commissies is als volgt:
Eerste commissie, juridische kwesties: mr. J. Limburg; tweede commissie, technische Volkenbondsorganen: mr. W. M. van Lanschot; vierde commissie,

budget: mr. C. Ridder van Rappard en mevrouw C. A. Kluyver; vijfde commissie, sociale en humanitaire kwesties: prof. dr. J. P. A. François en mevrouw C. A. Kluyver; zesde commissie, politieke kwesties: minister jhr. A. C. D. de Graeff en mr. J. A. N. Patijn. Voor het geval nog een derde commissie, voor ontwapeningskwesties, zal worden ingesteld, zal prof. François hierin de Nederlandsche gedelegeerde zijn. Aan de Nederlandsche delegatie is nog als tweede secretaris toegevoegd baron E. O. van Boetselaer, ambtenaar van de algemeene secretarie te Buitenzorg.
Na zijn verkiezing tot voorzitter van de Volkenbondsvergadering, heeft dr. Benesj een korte toespraak gehouden. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **JAPAN. — De handelsbalans. —**
In een officieele verklaring van het Ministerie van Financiën wordt medegedeeld, dat de onzichtbare export in 1934 974.400.000 yen heeft bedragen, de onzichtbare invoer 982.000.000 yen, zoodat deze laatste 7.600.000 yen grooter was dan de uitvoer. In 1933 was er een overschot van 90.800.000 yen. De toeneming der betalingen aan het buitenland wordt toegeschreven aan de grootere beleggingen, die in Mandsjoekwo hebben plaats gevonden. De handelsbalans, de zichtbare en onzichtbare in- en uitvoeren medegerekend, liet in 1933 een voordeelig saldo van 12.100.000 yen, maar in 1934 was er een nadeelig saldo van 136.900.000 yen, die naar in deze verklaring wordt gezegd, ruimschoots gedekt wordt door inkomsten, die niet in de handelsstatistieken worden vermeld. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Handelsbalans 1666 A.)

B. **POLEN. — Verkiezing voor den Landdag (Sejm).**
Volgens officieele mededeelingen zijn bij de verkiezingen in het geheele land 7.575.681 stemmen uitgebracht. Aangezien 16.282.000 Polen stemrecht hebben, is dus 46,5% der kiezers ter stembus gegaan.
Men herinnert er aan, dat bij de verkiezingen in 1930 74,8% van het kiezerscorps was opgekomen, zoodat thans 28.3% minder stemmen zijn uitgebracht dan den laatsten keer. Men verklaart dit door het slechte weer, het achterwege laten van een verkiezingscampagne en de hardnekkige actie van de oppositie, die een boycott der verkiezingen had gepropageerd.
In 1930 werden op de regeeringscandidaten uitgebracht 5.292.725 stemmen, dezen keer 7.575.681, zoodat 43,1% meer stemgerechtigden zich voor de regeering hebben uitgesproken.
De Duitsche minderheid en de Wit-Russen hebben geen zetels verkregen.
De einduitslagen zijn de volgende:
Gekozen werden 184 Polen, 19 Oekraïners, 4 Joden en een Rus, in het geheel 208 afgevaardigden van wie 2 vrouwen. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Sejm 1879 D.)

12 SEPTEMBER 1935

C. **TILBURG. - Staking in de Wollen Stoffenindustrie.**
De loonsverlaging in de Tilburgsche wollen stoffenindustrie, welke op 26 Augustus '35 is ingegaan, heeft geleid tot een wilde staking. Op 11 Sept. is het aantal stakers 4270 gepasseerd. Bemiddelingspogingen hebben tot dusverre gefaald.
Het hoofdbestuur van de R. K. Arbeidersvereeniging „Sint Lambertus" heeft haar leden aangemaand aan het werk te blijven en onder geen voorwaarden het werk neer te leggen. (A. N. P.)
(Vor. ber. Tilburg 1652 D.)

D. **VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. - Redevoeringen van den Britschen minister van Buitenl. Zaken, Sir Samuel Hoare en van den Abessynischen vertegenwoordiger Tecle Hawariate. —**
De zitting van de Volkenbondsvergadering is op 11 Sept. '35 onder enorme belangstelling aangevangen.
De president, Benesj, vroeg en verkreeg allereerst de goedkeuring van de Assemblée van het genomen besluit van het bureau, Litwinof in het presidium op te nemen.
Vervolgens besteeg de Britsche minister van Buitenl. Zaken, Sir Samuel Hoare, het spreekgestoelte, om zijn rede te houden. Hoare zeide o.a., dat de houding van de Britsche regeering er altijd een geweest was van onwrikbare trouw aan den Volkenbond, en bij deze houding blijft zij; het onderhavige geval is geen uitzondering.
De openbare meening heeft onlangs aangetoond hoe het volk geheel en al de regeering steunt bij de volle aanvaarding van de plichten, die als lid van den Volkenbond op haar rusten.
De regeering, die ik vertegenwoordig, aldus Hoare, zal bereid zijn, haar deel bij te dragen, bij iedere collectieve poging, om op een rechtvaardige en doeltreffende wijze het probleem te behandelen, dat thans ongetwijfeld reeds velen verontrust, en hen in de toekomst nog meer zal verontrusten. Het is duidelijk, dat een dergelijk onderzoek kalmte eischt en bezinning zonder hartstocht. Deze kalmte en bezinning zijn onmogelijk in een atmosfeer van oorlog en oorlogsdreiging.
Ik geloof niet, dat er in de geschiedenis van den Volkenbond ooit een tijdstip is geweest, dat moeilijker was voor besprekingen en onderhandelingen dan thans.
Wij zijn hier als vertegenwoordigers van individueele regeeringen, die zich elk geplaatst zien voor de individueele aansprakelijkheid voor de bescherming van hun eigen belangen en veiligheid.
Wij zijn hier eveneens als leden van een collectieve organisatie, ieder onzer is door zekere verplichtingen gebonden en ieder onzer wenscht de toekomst van de wereld te verzekeren door een collectieve actie voor de zaak van den vrede en den vooruitgang.
De last der verplichtingen van den Volkenbond is zwaarder geworden, doch één ding is zeker, en wel, dat indien deze last moet worden gedragen, hij gezamenlijk moet worden gedragen. Indien wij risico's moeten loopen, moeten wij ze gezamenlijk loopen. De veiligheid van talloozen kan niet worden gewaarborgd door alleenstaande pogingen van enkelen, hoe machtig zij ook mogen zijn.
Mijn land houdt zich bij den Volkenbond met zijn nauwkeurige en duidelijke verplichtingen tot collectieve handhaving van het pact in zijn geheel en o.a. tot krachtigen en collectieven tegenstand tegen alle niet-geprovoceerde gewelddaden.
Ik geloof niet, dat de Britsche houding ten aanzien van het pact zal worden gewijzigd, zoolang de Volkenbond een doeltreffend organisme zal blijven en de voornaamste brug tusschen het Vereenigd Koninkrijk en het continent intact blijft.
Ik heb in het bijzonder gesproken van de oprechtheid van onze denkbeelden. Deze oprechtheid, dit geef ik toe, is ingegeven door eigenbelang (self-interest), doch ook ingegeven door belangstelling voor hetgeen wij voor allen het beste achten.
Doelende op de economische wereldbronnen en de mogelijkheid deze beter te gebruiken, zeide Hoare, dat naar de meening der Britsche regeering het vraagstuk eerder van economischen dan van politieken en territorialen aard is. Het is de vrees voor een monopolie en behouden van noodzakelijke koloniale grondstoffen, die verontrusting teweegbrengt. Het is het verlangen naar zekerheid, dat de grondstoffenvoorziening niet onrechtvaardig zal worden belemmerd, dat aanleiding geeft tot den eisch dat een nieuw onderzoek zal worden ingesteld.
Voor zoover dit de Britsche regeering betreft, ben ik er zeker van, dat wij bereid zouden zijn ons deel te doen van het onderzoek naar deze kwesties. Dit onderzoek zou zich in dit geval dienen te beperken tot de grondstoffen der koloniale gebieden, daaronder begrepen de protectoraten en mandaatsgebieden.
Ik stel de vrije distributie van grondstoffen voor, onder de industrieele landen, die ze noodig hebben, opdat elke vrees voor uitsluiting of een monopolie eens en voor altijd wordt weggenomen.
De eisch tot verandering moet worden gerechtvaardigd door feiten en een vrije bespreking van deze feiten. De rechtvaardigheid van een eisch behoeft niet noodzakelijkerwijs in verhouding te staan tot de nationale hartstochten, die tot steun hiervan zijn opgewekt, hartstochten, die welbewust kunnen worden ontketend door hetgeen ik als een der meest gevaarlijke kanten van het hedendaagsche leven beschouw, de regeeringspropaganda.
Maar al te dikwijls dient kunstmatige prikkeling van het nationaal gevoel als excuus voor de afwijzing van een verplichting, of voor bedreiging met geweld. Evenwel moeten van tijd tot tijd wijzigingen worden aangebracht, en in het pact zelf wordt deze mogelijkheid erkend.
Doch deze wijzigingen mogen slechts worden aangebracht wanneer ze ook werkelijk noodzakelijk zijn, en het oogenblik daarvoor geschikt en niet eerder.
Zij moeten met goedkeuring worden aangebracht en niet gedicteerd, met wederzijdsch goedvinden en niet door een eenzijdige actie, met vreedzame middelen en niet door een oorlog of door dreiging met oorlog.
De leden van den Volkenbond moeten hierop hun aandacht richten en op de andere gezichtspunten van de veiligheid. Als er in internationale aangelegenheden een wet bestaat, moet deze ook in de praktijk gebracht worden.
Na deze redevoering van minister Hoare werd, na een uiteenzetting van den Chineeschen gedelegeerde, de vergadering geschorst.

Na de rede van den Britschen minister van Buitenl. Zaken, Sir Samuel Hoare, heeft de Abessynische vertegenwoordiger te Genève, Tecle Hawariate, een redevoering gehouden, waarin hij o.a. zeide:
Ik zal niets zeggen, dat den geest van vrede en verzoening, dien de Volkenbond tracht aan te moedigen, zal kunnen schaden. Wij zullen met dankbaarheid alle maatregelen onderzoeken, die het economisch niveau van Ethiopië kunnen verheffen, mits zij

van den Volkenbond uitgaan, en deze voorstellen geheel belangeloos worden gedaan en voor niemand speciale voorrechten zullen beoogen.
Tegenover de bedreigingen van schending van onze nationale integriteit, hebben wij bewijzen van geduld gegeven. Wij hebben groot respect voor alle leden van den Volkenbond, zelfs voor onze tegenstanders.
Wij gelooven, dat de Volkenbond een einde maakt aan een tijdperk van veroveringen en de vrijheid van allen zal garandeeren. Ethiopië zal iedere vreemde hulp voor de exploitatie van zijn rijkdommen gunstig ontvangen.
Wat de verwijten der slavernij aangaat, deze is geen uitvinding van ons, doch wij hebben haar geërfd met vele andere instellingen. Deze slaven zijn gelukkiger dan de industrieele werklieden, maar wij geven er ons rekenschap van, dat de mensch vrij moet zijn.

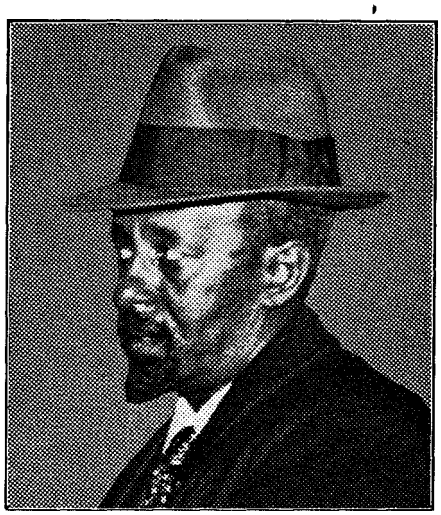

Tecle Hawariate.

Gij behoeft aan onze oprechtheid niet te twijfelen, doch groote hervormingen kunnen niet zeer snel tot stand komen.
Hawariate stelde vervolgens de instelling van een commissie van onderzoek voor en deelde namens den Keizer mede, dat Ethiopië alle redelijke voorslagen, welke in een geest van verzoening werden gedaan, zou aanvaarden.
Met betrekking tot de slavernij merkte Hawariate verder nog op, dat sedert de intrede van Ethiopië in den Volkenbond en de troonsbestijging van den Negus reeds groote hervormingen waren geschied ter opheffing van de slavernij.
Ook verklaarde hij, dat indien men het goed met Ethiopië voor heeft, een oorlog niet de aangewezen weg is, om dit te bereiken. Een oorlog zal de gekleurde volken het vertrouwen in de Europeesche beschaving doen verliezen. (Times - A. N. P.)
(Vor. ber. 1942 B.; Sir Samuel Hoare 1873 A.)

13 SEPTEMBER 1935

A. VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. - Redevoeringen van jhr. mr. A. C. D. de Graeff, den Zweedschen minister Sandler en den Belgischen minister Van Zeeland. —

De Nederlandsche minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. mr. A. C. D. de Graeff, heeft op 12 Sept. '35 als eerste Nederlandsche gedelegeerde bij de Assemblée van den Volkenbond te Genève bij de algemeene gedachtenwisseling over het verslag van den secretaris-generaal den internationalen toestand besproken.
De Minister constateerde, dat het vraagstuk van den vrede zich thans stelt met een ernst, dien het tevoren nimmer had. Na het technische en sociale werk van den Bond te hebben geroemd heeft spr. er zijn leedwezen over betuigd, dat van het Permanente Hof van Internationale Justitie minder dan mogelijk en wenschelijk ware, gebruik wordt gemaakt door de organen van den Bond, die zich herinneren mogen, dat er nog rechters zijn in Den Haag.
Op politiek gebied zal de regeling van het Saar-probleem een post in het crediet van Genève blijven.
Volkomen gefaald heeft de Bond in twee principieele aangelegenheden de economische en militaire ontwapening, zooals de minister aan de hand van de feiten aantoonde.
Spr. stelde vast, dat het vertrouwen in de collectieve veiligheid meer en meer teloor gaat en de bewapeningen hand over hand toenemen. Dit is misschien wel, aldus de minister, hetgeen het gezag van den Volkenbond het allermeest heeft geschokt. Deze opvatting van collectieve veiligheid is van stonde af aan aanvaard door de landen, die, als het zijne, buiten de conflicten waren gebleven, welke in de laatste eeuw de wereld verontrust hebben.
Stellig hebben deze landen zich rekenschap gegeven, dat zij door het artikel van het Pact inzake de sancties tegen een aanvaller te onderschrijven, bij voorbaat en in beginsel afstand zouden doen van de mogelijkheid om buiten het conflict te blijven, indien te eeniger tijd een lid van den Volkenbond het slachtoffer zou worden van een aanval, in strijd met de voorschriften van het Pact. Doch niettemin hebben zij loyaal die verplichtingen aanvaard.
Nederland, welks grondgebied in drie werelddeelen is gelegen, dientengevolge grootelijks blootgesteld aan gevaren bij een botsing van groote mogendheden en dan ook verknocht is aan zijn traditioneele zelfstandigheidspolitiek, die het buiten den strijd der anderen moest houden, is dezen nieuwen weg niet op luchthartige wijze ingeslagen. Nederland heeft dit gedaan, overtuigd dat het nieuwe stelsel van collectieve veiligheid zoodanige voordeelen voor het welzijn der wereldgemeenschap, waarvan ook dit land deel uitmaakt, zou kunnen bieden, dat onthouding zijnerzijds tekort zou doen aan zijn plicht tot internationale samenwerking.
De gebeurtenissen van den laatsten tijd hebben in geenen deele het inzicht der Nederlandsche regeering op dit punt gewijzigd. Ik hecht eraan om nu nogmaals de verknochtheid van mijn regeering aan den Volkenbond te betuigen, zoomede om haar vasten wil te bevestigen de verplichtingen, welke het Pact aan haar leden oplegt, ten volle na te komen.
Deze trouw aan het Pact houdt niet in, dat de Nederlandsche regeering blind zou zijn voor de zeer ernstige moeilijkheden voor zeker staten als gevolg van de ongelijke verdeeling van de grondstoffen en de te groote bevolkingsdichtheid. Wij houden rekening met de behoefte aan expansie in zulke landen, die terecht het levensbelang van hun volken veilig zochten te stellen. Vraagt men echter of dergelijke behoeften aan expansie aan een staat het recht vermogen te geven om tot daden van geweld over te gaan en op deze wijze te verkrijgen wat men zelf niet heeft, dan moet het stellig antwoord luiden: Neen. Zelfs onder zulke omstandigheden zal het nimmer geoorloofd zijn met geweld zich van anderer nationaal erfdeel meester te maken.
Indien terecht gezegd moge worden, dat men bij de uitwerking van het Pact zich te zeer een onbeweeglijk en statisch wereldbeeld heeft gedacht, zonder zich genoegzaam rekenschap te geven van de dynamische krachten, die steeds zullen voortwerken, niet minder staat het vast, dat het nieuwe stelsel, door den Volkenbond in het leven geroepen, tegelijkertijd duidelijk aanwijst waardoor de oplossing van deze problemen kan worden verkregen.
Ik denk hier niet in de eerste plaats aan artikel 19, dat op weinig afdoende wijze deze materie met name noemt. Wat mij betreft, zoo hecht ik er veel meer aan, dat het handvest door de stichting van de Volkenbondsorganen de mogelijkheid opent van contact en overleg tusschen de staten en aldus het sluiten van overeenkomsten vergemakkelijkt, die per slot van rekening in het belang van al de betrokken partijen zullen zijn.
Maar er is vooral nog een andere factor van kapitaal belang voor de vraag hoe in het algemeen de wereldvrede dient gehandhaafd te worden. De geachte vertegenwoordiger van Groot-Brittannië heeft er ons in aangrijpende bewoordingen van gesproken. Mijnerzijds moge ik u er aan herinneren, dat artikel 23 van het Pact billijke bejegening van den handel eischt van alle leden van den Volkenbond. Zijn de thans bestaande toestanden in overeenstemming met dit artikel van het handvest? Het is onze diepe overtuiging, dat men nimmer den wereldvrede zal kunnen verzekeren door een economische politiek te voeren, welke het eene volk tegen het andere opzet en aller bestaan bedreigt. Deze politiek zal onvermijdelijk krachten ontketenen, waartegenover alle maatregelen om den oorlog te voorkomen, alle maatregelen van collectieve veiligheid machteloos zullen blijken.
Inderdaad behoort de integrale toepassing van de open deur de spil te zijn van elk stelsel, dat een waren Volkenbond in stand wil houden. Trouw blijvend aan het handvest van onze internationale gemeenschap, koestert de Nederlandsche regeering den hartgrondigen wensch, dat het werk van den vrede bevestigd worde, eenerzijds op den grondslag van de collectieve veiligheid, anderzijds op dien van een billijke behandeling van den handel.
De sprekers, die mij vooraf zijn gegaan, hebben gewezen op de gevaren van den internationalen toestand, temidden waarvan wij ons thans bevinden. Ik zou zeggen, dat het om het bestaan van den Volkenbond gaat. Want deze hooge uiting van den menschelijken geest zal de tijdelijke hinderpalen blijken te overwinnen, welke zij thans op haar weg ontmoet.
Niemand zal echter betwijfelen, dat de mislukking in de tegenwoordige moeilijkheden, nadat de Volkenbond de laatste jaren reeds bij andere gelegenheden heeft gefaald, zijn prestige dusdanig zou schokken, dat een langdurige arbeid van wederopbouw noodig ware, alvorens wij hersteld hadden, wat thans zou worden vernietigd. In deze uren van den diepsten ernst moge elk onzer zijn verantwoordelijkheid kennen.

Minister Sandler. — De Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, besprak uitsluitend de positie van den Volkenbond ten opzichte van het Italiaansch-Abessynische geschil. Dit probleem, aldus zette hij uiteen, interesseert zijn regeering in hooge mate aangezien hier de vraag wordt opgeworpen of het Volkenbondspact in conflicten van deze portée inderdaad kan functionneeren of niet.
Spreker denkt ook aan de toekomst, wanneer hij zegt, dat men zich moet hoeden voor een oplossing, die onder den druk van machtige invloeden het recht van een zwakke verkracht. Het oogenblik is thans niet gunstig om te wijzen op de gevolgen, die een zoodanig optreden met zich mee zou sleepen. Hij wil slechts opmerken, dat de kleine staten met bijzondere belangstelling de tegenwoordige ontwikkeling gade slaan. Wat de bestrijding van de slavernij betreft, aldus tenslotte minister Sandler, de daartoe noodige maatregelen moeten genomen worden zonder inbreuk op de Volkenbondsprincipes.

Minister Van Zeeland. — De Belgische minister-president Van Zeeland plaatste eveneens het Italiaansch-Abessynische geschil in het middelpunt van zijn uiteenzettingen, waarbij hij zich aansloot bij de door den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken Sir Samuel Hoare getrokken richtlijnen. België zal zijn deel van de lasten op zich nemen, welke de nakoming van de Volkenbondsplichten met zich zou kunnen medebrengen. Het zal alles doen wat in zijn vermogen ligt, om de verzoeningsactie van den Volkenbond te steunen. België is vastbesloten tot het uiterste zijn internationale verplichtingen na te komen.
(Nieuwe Rotterd. Crt. - Svenska Dagbladet - Le Soir)
(V. b. 1947 D.; Jhr. mr. A. C. D. de Graeff 1641 B.; Sandler 1789 B.; Van Zeeland 1924 C.)

A. VOLKENBOND. — Rede van Sir Samuel Hoare. - Perscommentaren. —
ITALIE. — De „Corriere della Sera" spreekt van een teleurstellenden indruk en noemt Hoare een „immoreel moralist", wiens uiteenzettingen den diplomatieken toestand, wat het Italiaansch-Abessynische conflict betreft, geenszins verbeterd hebben. Hoare heeft de hoffelijkheid gehad het dilemma openlijk, zij het ook in gemaskeerden vorm, af te schuiven op de Fransche regeering. Frankrijk heeft thans het woord.
De „Stampa" uit Turijn schrijft, dat de rede van Hoare een „monument van huichelarij" is. Het blad noemt terloops in dit verband ook de houding van Duitschland tegenover Italië, welke houding het blad voorbeeldig acht. Wanneer zich de andere staten ook zouden willen aansluiten bij de houding van Duitschland, zouden Europa en de geheele wereld verlicht adem kunnen scheppen.

FRANKRIJK. — Zeer sceptisch is het oordeel van de groote bladen wier sympathie voor Italië van den eersten dag af onmiskenbaar was.
Pertinax toont zich in den „Echo de Paris" teleurgesteld omdat de verklaringen van Sir Samuel Hoare geen positieve waarborgen voor Europa bevatten. Hij is van meening dat Hoare er geen uitsluitsel over gegeven heeft, welke houding Engeland zou aannemen, wanneer Europa bijvoorbeeld bedreigd zou worden door een omwenteling.
De „Journal" vreest eveneens dat thans het Engelsch-Fransch-Italiaansche blok uiteen zal vallen. De commissie van vijf zal nu nog slechts een mislukking kunnen constateeren omdat de verklaringen van Sir Samuel Hoare, waarin iedere welwillendheid ten opzichte van de Italiaansche politiek ontbreekt, iedere hoop op verzoening ongegrond doen blijken.
De „Matin" constateert, dat de Engelsch-Fransche samenwerking zal worden voortgezet. Zij zal haar bevestiging vinden tijdens het déjeuner, dat de Fransche delegatie vandaag aan de Engelsche zal aanbieden.

ENGELAND. — De „Daily Telegraph" stelt in het licht, dat Hoare alle bittere opmerkingen achterwege heeft gelaten en uitsluitend heeft gewezen op het collectieve karakter van de Volkenbondsplichten.
Het socialistische orgaan, de „Daily Herald" verklaart, dat de uiteenzettingen van Hoare over den Volkenbond in feite niet slechts gegeven zijn namens de Britsche regeering, maar namens het geheele volk. In geval tegen de verwachting in anderen zouden terugschrikken voor hun verantwoordelijkheid zouden regeering en volk de basis van hun politiek opnieuw moeten overwegen. Blijft Mussolini vasthouden aan een opzettelijken „aanvalsoorlog", dan zal de meest beslissende dag in de geschiedenis der wereld aanbreken.
De „Daily Mail" is van meening, dat de ernstige bezorgdheid der Britsche openbare meening Engeland te zien betrokken in een conflict, dat zich zou kunnen ontwikkelen tot een Europeeschen brand, door de redevoering van Sir Samuel Hoare nog vergroot is. **(Vorig bericht blz. 1947 D.)**

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wet inzake rentelooze voorschotten ten behoeve van de scheepvaart. —
De wet inzake rentelooze voorschotten ten behoeve van de zeescheepvaart is 10 September '35 door de Eerste Kamer z. h. st. aangenomen. (N. R. C.)
(Vor. ber. 1809 C.; Eerste Kamer 1926 D.)

C. NEDERLAND. — Scheepvaart en Kustvaart. - Vernieuwing en steun. —
In de Eerste Kamer heeft op 11 Sept. '35 de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. ir. Gelissen, medegedeeld, dat bij de regeering aan een systeem tot vernieuwing der zeevloot wordt gewerkt. Tevens deelde hij mede, dat er ook voornemens zijn om de kleine kustvaart te steunen. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1949 B.)

D. LUCHTVAART. — Vliegen met menschelijke kracht. —
De ingenieurs en de leden van den Luchtsportbond, Hoessler en Villinger uit Dessau, hebben pogingen in het werk gesteld om met menschelijke kracht te vliegen.
Op 29 Augustus werd door de piloten allereerst een aantal sprongen gedaan van ongeveer 50 M., uitsluitend met behulp van een gummikabel. Daarop volgde een vlucht over 235 M. op 1 M. hoogte, waarbij na den start alleen de door krachtig trappen in beweging gebrachte schroef drijfkacht leverde. Hiermede was de eerste vlucht met behulp van menschelijke kracht volbracht.
Op 30 Augustus volgden nog twee geslaagde vluchten. De eerste wederom van 235 M. op ongeveer 1 M. hoogte, zonder met den grond in aanraking te komen en de tweede van ongeveer 100 M., waarbij een kleine fout, die een iets te harde landing tengevolge had, eenige schade toebracht aan het voorste deel van het toestel.
Nadat het toestel hersteld was, is men er in geslaagd 20 seconden lang, met een gemiddelde snelheid van 40 K.M. per uur op ongeveer 5 M. hoogte een afstand af te leggen van 204 M. en in 21 seconden een afstand van 231 M. Bij deze vluchten beschreef de piloot telkens ook een bocht naar links. (Berl. Tageblatt)

E. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wetsontwerp nopens het verkeer op de wegen. —
De Eerste Kamer heeft op 11 Sept. '35 het wetsontwerp nopens het verkeer op wegen aangenomen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1949 B.)**

14 SEPTEMBER 1935

F. NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Werkgevers. —
Aan de op 6 Sept. '35 gehouden vergadering van het Verbond van Nederl. Werkgevers ontleenen wij het volgende uit de redevoering van den voorzitter, den heer H. P. Gelderman CMzn.
Er is nog een geheel andere oorzaak die onzen industrieelen export belemmert. Er zou nog heel wat meer hier te lande gemaakt en geëxporteerd kunnen worden, al wij maar niet te duur waren. Het levensniveau in ons land is nog steeds veel hooger dan in de ons omringende landen. Zeker is er reeds in sommige bedrijven goed aangepast, maar in vele, met name in de Overheidsbedrijven, is nog weinig gebeurd. In deze laatste heeft men diwkijls de loonen nog niet eens verlaagd in verhouding tot de daling van de kosten van levensonderhoud, wat dus zeggen wil, dat na vijf jaren crisis deze loonen relatief gestegen zijn.
Zoolang de regeering er niet in slaagt, de aanpassing verder door te voeren en daarmede een betere, d.w.z. lagere basis van arbeidsmogelijkheid in ons land te scheppen, is geen algemeene opleving te verwachten.
Tot nu toe heeft onze regeering steeds een defensieve politiek op economisch gebied gevolgd. Men heeft de aanpassing bevorderd maar ook geremd. Om calamiteiten te voorkomen steunde men land- en tuinbouw en voerde contingenteeringen in voor menigen industrietak. Dit remde de aanpassing natuurlijk, maar de regeering moest dit doen — zooals gezegd — om de volkomen ineenstorting van genoemde bedrijfstakken te voorkomen.
Gaat de regeering thans van koers veranderen? Gaat zij zich thans blind staren op onze zoo beperkte binnenlandsche markt met slechts 8,000,000 menschen? Laat de regeering in dit opzicht duidelijke taal spreken, daar in den laatsten tijd verschillende regeegingsuitlatingen op dit gebied elkaar tegenspreken. Het bedrijfsleven moet weten, wat het op dit gebied te wachten staat.
Wij voor ons willen niet nalaten duidelijk uit te spreken, dat o.i. het beste middel tot bevordering van industrialisatie gelegen is in verlaging van kosten en lasten. Verlaging van kosten en lasten op elk gebied. Overheidslasten en sociale lasten inbegrepen. Steunt het bedrijfsleven in zijn soms wanhopig pogen tot verlaging der productiekosten; maakt ruim baan voor het persoonlijk initiatief en schept aldus nieuwe werkgelegenheid en nieuwe bestaansmogelijkheid. (A. N. P.)
(Vor. ber. Verb. v. Ned. Werkgevers 1929 B.)

A. **ZWITSERLAND. — Bondsreferendum inzake grondwetsherziening verworpen. —**
Het Zwitsersche volk heeft op 8 Sept. '35 in een bondsreferendum het voorstel tot algeheele herziening van de Zwitsersche grondwet, welke uit het jaar 1874 stamt, verworpen met de overweldigende meerderheid van 510.000 tegen 193.000 stemmen.
Het initiatief tot deze volksstemming is uitgegaan van 80.000 leden van nationale en conservatieve organisaties en is door jong-liberale, alsmede katholieke en evangelische conservatieve kringen, gesteund. Deze groepen vertegenwoordigden het standpunt, dat belangrijke grondwetsartikelen niet meer in overeenstemming zijn met de tegenwoordige omstandigheden, dat de grondwet zekere tendenzen van dezen tijd, zooals b.v. het beginsel van den corporatieven staat, recht moet laten wedervaren, en dat van dit beginsel uit het economische stelsel moet worden herzien. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Referendum 1822 E.)

B. **JAPAN. — Mutaties in het Kabinet. —**
Keisoeke Mosjitsoeki is aangewezen als opvolger van Tokonomi, den overleden minister van Verkeerswezen. De minister van Oorlog, Hayashi, is afgetreden en wordt opgevolgd door generaal Kawasjima.
(Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. Kabinet 1588 F.)**

C. **HUEY LONG. — Levensloop. —**
De door dr. Carl Weiss doodgeschoten senator van Louisiana Huey Long begon zijn carrière als reiziger in boeken. Gedurende eenigen tijd was hij ook prediker. Op 21-jarigen leeftijd werd hij als advocaat tot de balie toegelaten en verdiende, dank zij zijn redenaarstalent, spoedig een groot inkomen. Op zijn 34ste jaar werd hij gouverneur van den staat Louisiana. Weer vier jaar later werd hij senator en van dien tijd af was hij feitelijk het politieke opperhoofd van Louisiana.
In een paar jaar tijds voerde hij de staatsschuld op van 45 tot 143 milioen dollar. In Augustus van het vorig jaar voegde hij 27 wetten bij de staatswetgeving van Louisiana, en alsof dit nog niet voldoende was om zijn positie te versterken, deed hij er nog 44 bij in de maand November van hetzelfde jaar.
Huey Long werd in Augustus 1893 in Winnfield geboren, waar zijn vader een harden strijd om het bestaan gevoerd heeft. Huey Long wist dus wat de nooden zijn van den kleinen man, voor wien hij opkwam met zijn „Share the wealth"-programma en hij wist ook welke grieven die kleine man koestert tegen groote mannen, tegen den Staat, tegen de regeering in Washington en tegen alles wat onrechtvaardig is in het leven. (A. N. P.) **(V. b. 1944 E.)**

D. **NEDERLAND. — Commissie van Advies voor ondernemers-overeenkomsten. —**
Dezer dagen is bij K. B. een vaste commissie van den Economischen Raad ingesteld, welke den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart zal hebben te adviseeren over algemeene maatregelen van bestuur tot verbindend- of onverbindend-verklaring van ondernemers-overeenkomsten.
De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft thans voor het tijdvak van 1 Sept. 1935 tot en met 31 Aug. 1936 benoemd tot leden van deze commissie:
voor den Economischen Raad mr. D. Beaufort te Utrecht; prof. mr. W. A. Bonger te Amsterdam; prof. mr. F. de Vries te Rotterdam en den heer Ch. J. I. M. Welter te Den Haag; voor den Nijverheidsraad: mr. L. Broekhuysen te Tilburg en dr. L. G. Kortenhorst; voor den Middenstandsraad de heeren F. L. v. d. Leeuw en W. G. Scheeres, beiden te Den Haag; voor het Chr. Bat. Vakverbond in Nederland den heer K. Kruithof te Utrecht; voor het Ned. Verbond van Vakvereenigingen den heer S. de la Bella Jr. te Amsterdam; voor het R.K. Werkliedenverbond in Nederland den heer J. C. Kuiper te Utrecht.
Voorts is tot lid benoemd prof. dr. F. Lieftinck te Rotterdam, die voor het tijdvak van 1 Sept. 1935 tot en met 31 Aug. 1936 mede is benoemd tot voorzitter van deze commissie; tot secretaris is met ingang van 1 Sept. 1935 benoemd drs. J. C. Kruisheer te Den Haag. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Ondernemers-overeenkomsten 1810 B.)

E. **NIEUW-GUINEA. — Luchtkarteering. —**
De 3 Dragon Rapide vliegtuigen, welke door de K. N.-I. L. M. bij de Havilland fabrieken zijn aangekocht en gebruikt zullen worden bij de karteering van 3 millioen H.A. op Nieuw-Guinea, hebben op 11 Sept. 1935 de reis van Schiphol naar Indië aanvaard. De chef-vlieger van de expeditie, kapitein Koppen, die de PHAKV bestuurt, de vlieger-deelnemers, de luitenant-vlieger B. Tideman, J. van Meiningen en J. Vonk en de heeren P. G. L. Hegener, chef-radiodienst van de expeditie en H. J. Brink, mecanicien, waren het middelpunt van de belangstelling.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1919 D.)**

F. **NEDERLAND. — Mengpercentage boter in margarine teruggebracht op 10 pct. —**
In verband met de wijzigingen, welke ten aanzien van de boterpositie zijn ingetreden, is bepaald, dat ingaande 16 Sept. '35 het mengpercentage van boter in margarine wordt teruggebracht van 25 op 10 pct.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 1784 C.)**

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Bisschopswijding van mgr. dr. J. de Jong. —**
Op 12 Sept. '35 heeft Z. H. Exc. Mgr. Dr. J. de Jong, titulair-aartsbisschop van Rusio en Coadjutor met recht van opvolging van Z. H. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen, Aartsbisschop van Utrecht, in de Metropolitane kerk te Utrecht de bisschopswijding ontvangen. De plechtigheid in het algemeen genomen droeg een uitsluitend en strikt eenvoudig kerkelijk karakter.
Mgr. P. Hopmans, bisschop van Breda, verrichtte de consecratie, geassisteerd door den bisschop van Den Bosch, mgr. A. F. Diepen en mgr. Olaf Smit, kanunnik van de St. Pieter te Rome; de bisschop van Roermond, mgr. G. Lemmens, was verhinderd (door een voetverstuiking en kwam later). Presbyter assistens was mgr. J. G. van Schaik, proost van het Metropolitaan kapittel. Als troondiakens fungeerden mgr. D. Huurdemans, vicaris-generaal van het aartsbisdom, en kanunnik H. J. Koopmans, president van het Kleinseminarie te Apeldoorn. Verder verleenden kapelaan W. de Jong, een broeder van den coadjutor, en prof. dr. I. J. M. v. d. Berg, oudste professor van het Groot Seminarie, alsmede de secretarissen van het bisdom, de heer J. v. d. Burg en dr. J. A. Geerdinck, assistentie.
Toen de stoet om half elf de kerk was binnengetrokken bad de wijder de voorgeschreven gebeden op den bisschoptroon, de wijdeling voor het altaar daar tegenover. Hij werd gedurende de geheele plechtigheid bijgestaan door de reeds genoemde bisschoppen. Dr. De Jong werd aanvankelijk gekleed in priesterlijke gewaden, d.w.z. met albe gekruiste stool, witte koorkap en bonnet. De inleiding tot de plechtigheid vormde de voorlezing der pauselijke benoemingsbul, de eedsaflegging waarbij de wijdeling trouw beloofde aan den paus en zich verplichtte de rechten en bezittingen van zijn bischoppelijken zetel te zullen handhaven. Na de voorgeschreven vragen naar de bereidheid om het ambt naar behooren te vervullen, en of zijn leer overeenkomt met die der Kerk en of hij in staat is die te verdedigen, bad men tezamen aan den voet van het altaar het gewone gebed ter inleiding van de mis. De consecrator begaf zich daarna naar zijn troon en de wijdeling naar zijn eigen altaar, waar beiden op de gewone wijze de gebeden der voormis baden. De wijdeling werd daartoe eerst met de bisschoppelijke misgewaden bekleed.
De eigenlijke bisschopswijding geschiedde na het graduale en voor het evangelie, op de gewone uitvoerige en plechtige wijze. Toen den nieuwen bisschop alle teekenen van zijn waardigheid waren aangedaan, zette de consecrator, gevolgd door de gemeente, het „ Te Deum Laudamus" in, en trok de pas gewijde bisschop, begeleid door de mede-consecranten, zegenend door de kerk.
Gedurende de plechtigheid hadden in het priesterkoor plaats genomen de kanunniken van het Metropolitaan kapittel, de eerekanunniken J. H. Vaas, deken van Leeuwarden, R. J. A. Janssen te Zwolle, W. L. S. Knuif, pastoor te Denekamp en H. P. A. C. v. d. Waarden, deken en pastoor te Almelo. Voorts zaten in het priesterkoor mgr. dr. J. Smit, kanunnik van St. Pieter te Rome; mgr. H. J. M. Taskin, vicarius capitularis van het bisdom Haarlem; mgr. dr. B. Eras, procurator van het Ned. episcopaat te Rome, en mgr. A. F. M. Sweers, president van het Groot Seminarie te Haaren. Het kathedrale koor St. Gregorius Magnus voerde onder leiding van den heer Hendrik Andriessen het „Ecce Sacerdos Magnus" voor vierstemmig koor en orgel door Johan Winnubst uit; voorts de missa Qual Donna voor vijf stemmen a capella van Orlandus Lassus en Haec Dies, voor vijf stemmen a capella van mgr. J. A. S. van Schaik.
Onder de aanwezige geestelijke autoriteiten bevonden zich verder nog mgr. dr. Goossens, hoogleeraar aan de R.K. Handelsschool en directeur van de R.K. leergangen te Tilburg, mgr.

dr. van Gils te Roermond, mgr. dr. Verhoeven, directeur van het R.K. Centraal Bureau voor Opvoeding en Onderwijs te Den Haag, mgr. dr. Hoogveld, hoogleeraar aan de R.K. universiteit te Nijmegen. (De Maasbode - De Tijd - A. N. P.)
(Vor. ber. Mgr. Dr. J. de Jong en Photo 1902 B.)

15 SEPTEMBER 1935

A. SCHEEPVAART. — Hamburg, Antwerpen, Nieuwe Waterweg en Rotterdam. - Havenbeweging Januari-Augustus 1935. —
De cijfers van de havenbeweging over het tijdvak Januari-Aug. '34 en 1935 zijn (met herleiding van de Antwerpsche cijfers om deze vergelijking te maken):

	Hamburg		Antwerpen	
	Schepen	Ton	Schepen	Ton
1935 . . .	9471	12.405.003	7145	12.043.446
1934 . . .	9526	12.227.715	6749	11.507.528
Verschil . .	— 55	+ 177.288	+396	+ 524.918

	N. Waterweg		Rotterdam	
	Schepen	Ton	Schepen	Ton
1935 . . .	8149	13.665.810	6520	10.483.672
1934 . . .	8565	13.793.749	6926	10.807.781
Verschil . .	—416	— 127.939	—406	— 324.109

(N. Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Antwerpen 1641 A.; R'dam 1762 C.; Hamburg 889 B.; N. Waterw. 889 B.)**

B. VOLKENBOND. — Sir Samuel Hoare's radio-rede.
In zijn op 12 Sept. '35 te Genève gehouden radio-rede heeft Sir Samuel Hoare zijn vriendschap voor Italië betuigd en deed tevens een beroep op Italië's rechtvaardigheid jegens Abessynië. (Journal de Genève)
(Vorig bericht 1949 A.)

C. GRIEKENLAND. — De monarchale kwestie. —
Minister-president Tsaldaris verklaarde op 10 Sept. 1935 dat hij bij het in October te houden plebisciet zelf waarschijnlijk voor de monarchie zou stemmen. Generaal Kondylis, de minister van Oorlog, verklaarde dat hij het herstel der monarchie als een uitgemaakte zaak beschouwde. De Grieksche bevolking heeft genoeg van het republikeinsche régime, waar nog geen derde deel der bevolking achter staat. Zij, die nog weifelen, zullen zich naar den wil der meerderheid moeten schikken.
Met betrekking tot de berichten, dat President Zaimis zou zijn afgetreden, verklaarde hij, dat hij met het nemen van zijn beslissing zou wachten, tot het resultaat der onderhandelingen bekend zou zijn, welke tusschen de royalistische en republikeinsche partijen gevoerd worden, met het oog op een onpartijdig plebisciet over de monarchale kwestie.
Mocht hij inderdaad aftreden, dan zal, overeenkomstig de Grondwet, de voorzitter van de Nationale Vergadering, Vozikis, den post van president der republiek overnemen. (Vredini) **(Vor. ber. 1866 A.)**

D. ABESSYNIE. — Radio-rede van de Keizerin. —
In de radio-rede, door de Keizerin van Abessynië voor alle vrouwen ter wereld gehouden, riep zij met vuur uit: „Dat de hemel ons beware voor een beschaving, die rouw brengt en verwoesting aanricht."
De Keizerin sprak verder o.a. ook over de „machtige legers, die zich gereed maken om ons land te bezetten, onder het bedriegelijke voorwendsel, beschaving te brengen aan ons vreedzaam herdersvolk, dat dicht bij de natuur leeft en in gemeenschap met God. Op alle breedtegraden en onder alle klimaten hebben de vrouwen den vrede lief. Zij hebben een afkeer van bruut geweld. Zoowel Italiaansche als Abessynische moeders lijden bij de gedachte aan het onherstelbare kwaad, dat de oorlog zou kunnen teweegbrengen. Abessynië verlangt in het geschil, dat het land opgedrongen is, slechts naar vrede. Zijn geweten is gerust. Het bereidt den vreemdelingen, die er op eerlijke wijze komen werken, een broederlijk welkom."
De Keizerin besloot haar rede met een beroep op alle vrouwen ter wereld, eensgezind te bidden om de misdaad van een oorlog te verhoeden, en haar invloed te oefenen op de staatslieden ten gunste van de rechtvaardigheid en den vrede.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

E. VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. - Rede van den Franschen minister-president Laval. —
De Fransche minister-president Laval heeft op 13 Sept. '35 in de Volkenbondsvergadering zijn zoozeer verbeide rede gehouden en o.a. gezegd: Elk Volkenbondslid dient de verantwoordelijkheden die in het Handvest zijn neergelegd, op zich te nemen. Ik betuig thans nogmaals onze volstrekte trouw aan de bepalingen van het Handvest en verklaar dat wij onze verplichtingen zullen nakomen. De leer van de collectieve veiligheid blijft onze wet, en elke verloochening van het Handvest zou een verloochening van onze idealen zijn. Onze belangen zijn ook ten nauwste bij de verzekering der collectieve veiligheid betrokken, al onze overeenkomsten loopen immers over Genève en elke inbreuk op Genève zou een inbreuk zijn op onze eigen veiligheid. De rede van Hoare is een gedenkwaardige gebeurtenis in de geschiedenis van den Volkenbond en wij verheugen ons over onze nauwe samenwerking met Engeland bij de verdediging van den vrede en de bescherming van Europa.
Hoare heeft den vasten wil van Engeland om zonder voorbehoud aan het systeem van collectieve veiligheid mede te werken betuigd en geen land heeft deze woorden met grooter voldoening ontvangen dan Frankrijk, geen land heeft beter de verre strekking ervan kunnen beseffen dan Frankrijk.
In de krachtige pogingen van den Volkenbondsraad om een oplossing van het Italiaansch-Abessynisch geschil te vinden ben ik vast besloten mijn plicht als lid van den Volkenbond en als vriend van Italië te vervullen. Al het mogelijke zal worden gedaan om aan de rechtmatige behoeften van Italië tegemoet te komen onder eerbiediging der rechten van andere leden van den Volkenbond. Er bestaat geen enkel verschil van meening tusschen Engeland en Frankrijk bij het zoeken naar een minnelijke schikking van het conflict.
Onze verplichtingen zijn in het Handvest omschreven en Frankrijk zal er zich niet aan onttrekken.
Ons land vreest den oorlog niet, vervolgde Laval, het haat hem. Het is bezield van een vurigen vredeswil. Wij willen vrede voor allen, in samenwerking van allen.
Na de overeenkomsten van Rome, kan ik niet zonder gemoedsbeweging over het geschil spreken, dat zoo zwaar op deze Assemblée rust. Op 7 Januari hebben Mussolini en ik te Rome alle vraagstukken geregeld, die tusschen ons lagen en te Stresa hebben wij met de Engelsche gedelegeerden, bij Mussolini hetzelfde verlangen om de vredeszaak te dienen, geconstateerd. Ik weet zeker dat hij bereid is deze samenwerking voort te zetten en wat mij zelf betreft, ik heb geen enkele poging ongedaan gelaten om tot een verzoening te komen. Ik heb daarom de voldoening zoowel mijn plicht als lid van den Volkenbond te hebben vervuld als de vriendschap met Italië te hebben gehandhaafd. De taak die voor ons ligt is zwaar, maar ik geloof niet dat zij hopeloos is. Er bestaat tusschen Engeland en ons geen enkel verschil van meening, over de wijze waarop een minnelijke schikking moet worden gezocht, en ik blijf hopen dat de Volkenbond zich weldra van zijn verzoeningswerk zal hebben gekweten.
Op 3 Februari hebben de Engelsche en de Fransche regeering een gemeenschappelijk program opgesteld. Tegen de uitvoering daarvan rezen zooveel beletselen dat men zich moest afvragen of het geen schoone droom was aan de verwezenlijking te gelooven. Is het mogelijk, vroeg Laval, dat deze droom thans op het punt staat vervuld te worden?
Wij zijn allen door het Handvest gebonden en Frankrijk zal zich niet aan zijn verplichtingen onttrekken.
Nopens het vertrouwen van Frankrijk in den Volkenbond, zeide Laval woordelijk: „Er komen somtijds moeilijke oogenblikken te Genève voor en er zijn ook werkelijke teleurstellingen geweest, maar desondanks is ons vertrouwen onverzwakt gebleven. Met een vasthoudendheid, die voor geen enkele moeilijkheid zal terugdeinzen, zullen de vertegenwoordigers van Frankrijk voortdurend trachten het moreele gezag van den Volkenbond te versterken en hem middelen te verschaffen om dit gezag ook te kunnen uitoefenen."
Laval herinnerde dan aan het protocol van 1924 en aan het beginsel dat „Frankrijks politiek in zijn geheel gegrondvest blijft op den Volkenbond."
Al onze verdragen met vrienden of bondgenooten zijn over Genève gegaan en er bekrachtigd, en dit geldt zoowel van Locarno, de Kleine Entente, Rusland als het jongste accoord met Rome.
„In de commissie van vijf bestudeeren wij elk voorstel, dat in redelijke mate zou kunnen voldoen aan de rechtmatige aanspraken van Italië met eerbiediging van de soevereiniteit van een anderen staat, die ook lid is van den Volkenbond."
Na over de commissie van vijf gesproken te hebben, verklaarde Laval: „Wij hebben in den loop van dit jaar moeilijkheden gekend, die onoverkomelijk leken en die toch overwonnen zijn. En zou men uit het feit, dat de Saarkwestie en het Hongaarsch-Zuid-Slavisch geschil Europeesche kwesties waren, moeten afleiden, dat zij daarom gemakkelijker waren op te lossen?
Waar wij gisteren geslaagd zijn, zouden wij daar morgen schipbreuk lijden? In dat geval zou een nieuwe toestand, nog schokkender voor allen ons onderzoek vereischen. Wij zijn allen gebonden door de solidariteit, welke onze plicht zal bepalen. Onze verplichtingen zijn beschreven in het Handvest, Frankrijk zal er zich niet aan onttrekken."
(Le Temps - Journal de Genève)
(Vor. ber. 1951 B.; Laval 1880 E.)

A. **Opiumfabriek. —**
In het jaarverslag over 1934 der Opiumfabriek, gepubliceerd door het departement van Financiën in Ned.-Indië, wordt o.m. het volgende medegedeeld:
De verwerkte ruwe grondstof was 44.03 (—) picol; aantal gevulde tuben 41.454.914 (49.653.436), inhoud der gevulde tuben 377.327 (439.144) thail; aantal verzonden tuben 42.533.550 (48.941.450); inhoud der verzonden tuben 382.701 (437.101) thail.
De productie-kosten bedroegen per thail: bezoldiging en arbeidsloonen 54.4 (56.9) cent; magazijngoederen: tin 9.6 (9.6) cent; overige goederen 10.4 (9.8) cent; afschrijvingen 21.9 (19.4) cent; rente, pensioenen enz. 165.2 (182.1) cent; totaal 261.5 (277.8) cent.
Gedurende het verslagjaar werd geen ruw opium ingekocht. De voorraden ruwe grondstof bedroegen op 31 Dec. 1934 in picols: Bengaalsche opium 826 (op 1 Januari '34 826); Perzisch opium 822.64 (831.96); Levantsch opium 455.94 (479.44); Djitjing 2.47 (0.28).
In 1934 werd voor de verpakking van 377.352 thail tjandoe een hoeveelheid metaal verbruikt ter waarde van *f* 36.428 d.i. per thail 9.6 cent. Het vorig jaar waren deze cijfers 427.995 en *f* 41.067 d.i. eveneens 9.6 cent per thail.
De totale aanmaakkosten van de houten verpakking voor 377.252 thail tjandoe bedroegen *f* 15.408 of per thail 4.1 cent. Het vorig jaar bedroegen deze cijfers 427.995 en *f* 18.878 d.i. per thail 4.4 cent.
De balans per 31 Dec. 1934 vermeldt als activa: gezamenlijke vaste activa *f* 3.153.194, magazijngoederen *f* 210.107, grondstoffen *f* 5.418.487, producten in bewerking *f* 2.407.336, producten gereed ter aflevering *f* 373.628, kas *f* 12.394, debiteuren *f* 10.879, opiumregie *f* 97.918, voorschotten *f* 349, rekening met de Ned.-Indische schatkist *f* 1.808.523.
Als passiva: kapitaal: artikel 4 1a Bedrijfsradenwet *f* 653.878, idem art. 4 1b Bedrijvenwet *f* 8.409.559, afschrijving over de vorige jaren *f* 2.416.521, over 1934 *f* 82.794, samen *f* 2.499.315, crediteuren *f* 1.808.523.
(Dept. van Financiën in Ned.-Indië)
(Vorig bericht Opium 1609 I.)

NEDERL. OOST-INDIË

B. **Ordonnantie arbeid van vreemdelingen. —**
De crisis-ordonnantie, betrekking hebbende op den arbeid van vreemdelingen in Ned.-Indië zal 24 Aug. in werking treden.
Krachtens deze ordonnantie mogen vreemdelingen, vallende onder de bepalingen voor den arbeid voor Europeanen thans niet meer in Ned.-Indië worden toegelaten en mogen niet meer in dienst worden genomen zonder vergunning van den directeur van Justitie.
Werkgevers dienen, alvorens buitenlandsche werkkrachten te laten uitkomen, een verzoekschrift in te zenden.
(De motie-Soeroso, strekkende tot beperking van de immigratie van Nederlandsche werkkrachten, welke motie bij de behandeling van de ordonnantie in den Volksraad werd ingediend, is na uitvoerige discussie door den voorsteller ingetrokken.) (Java Bode)
(Vorig bericht 1907 G.)

C. **Bestrijding van de Lepra. —**
Als resultaten ook van de reis, onlangs door dr. Theunissen, hoofd van den D.V.G., in den Grooten Oost gemaakt, werd een groot werkplan tot bestrijding der lepra de regeering aangeboden.
Hier valt te zeggen dat het beginsel zal worden gevolgd, de zieken zooveel mogelijk op hun eigen eiland te verplegen, waartoe in sommige plaatsen moderne leprozerieën zullen worden gebouwd terwijl elders, vooral voor de nog jonge gevallen z.g. lepra-kampongs zullen worden ingericht.
Ambon krijgt bij zijn leprozerie een filiaal van het wetenschappelijk instituut dat binnenkort te Batavia wordt opgericht.
Saparoea krijgt een eenvoudige lepra-kampong evenals Banda en wellicht ook Amahei, op Ceram, en Suamlaki, op de Tenimber-eilanden.
Voor de verbetering der verpleging op de Kei-eilanden zal in overleg met de daar werkzame Missie worden gezorgd.
Ook op het eiland Boeton, te Paré-Paré, te Rappang er op korten afstand van Watampone zullen moderne leprozerieën worden gebouwd.
Een groot deel der kosten zal door de landschapskassen worden gedragen. (De Locomotief)
(Vorig bericht 1601 D.)

D. **Verklaring van den President der Javasche Bank.**
Mr. dr. Van Buttingha Wichers, de president van de Javasche Bank, heeft in een interview met een correspondent te Batavia van de Ag. Econ. et Financière verklaard, dat een toekomstige dispariteit tusschen den Nederlandschen en den Nederl.-Indischen gulden onmogelijk is. Zoowel door de regeering als door de circulatiebank zal alles worden gedaan om de beide valuta's op eenzelfde peil te handhaven.
De begrooting voor '36 is ongeveer op eenzelfde wijze opgesteld als die voor 1935, behalve wat betreft de aflossing der schulden. Een nieuwe leening zal ongetwijfeld noodig zijn, een leening die in Nederland zal moeten worden uitgegeven en die *f* 20 à 25 mill. groot zal moeten zijn. Wij zien overigens de mogelijkheid van een conversie onder de oogen. Zulk een maatregel is in studie en zal worden genomen, zoodra de omstandigheden daartoe geschikt zullen zijn.
De binnenlandsche verbruiksbelasting op petroleum en de heffing van een uitvoerrecht op ondernemingsrubber zullen 1 Januari 1936 ingaan. (Aneta)
(Vor. ber. Mr. Dr. van Buttingha Wichers 1877 H.)

E. **„Flores". — Schietongeluk. —**
Het flottielje-vaartuig „Flores" is op 12 Sept. '35 van schietoefening teruggekomen.
Aan boord bevond zich een doode en verschillende gewonden, Bij het houden van schietoefeningen is n.l. een kanon afgegaan, waardoor de matroos 1ste klasse J. J. Ursum door een vol-treffer werd gedood. Een schipper, W. van Baars, is zwaargewond, terwijl tevens een Inlandsche kwartiermeester en een Inlandsch matroos 2de klasse gewond werden.
De „Flores" stond onder commando van luitenant-ter-zee 1ste klasse D. C. H. Hetterschij, den vroegeren commandant van de K XVIII; de gewonde schipper van Baars maakte eveneens de reis van de K XVIII mede.
De „Flores" is direct te Soerabaja binnengeloopen, waar de slachtoffers naar de Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting zijn vervoerd. De overleden matroos Ursum is 14 Sept. '35 ter aarde besteld. (Aneta)
(Vorig bericht Leger & Vloot 1924 A.)

F. **Slotrekening uitgaven en ontvangsten 1932. —**
De slot-rekening van de uitgaven en ontvangsten van Ned.-Indië over het dienstjaar 1932 is vastgesteld als volgt:

Uitgaven	*f* 630.939.522,86
Ontvangsten	500.928.829,43
Nadeelig slot	130.010.693,43

(De Koerier, Bandoeng) **(V. b. Begrooting 1845 A.)**

G. **Vermindering van den Indischen schuldenlast. - Nederland moet een deel overnemen. —**
De Volksraad besprak uitvoerig de moties van de heeren Ratulangie en Verboom, nopens vermindering van den schuldenlast van Ned.-Indië.
De regeeringsgemachtigde, de heer De Bruyn Kops, wees de motie-Ratulangie af, wijl daarin het uitdrukkelijk verlangen wordt uitgesproken dat de Nederlandsche schatkist een belangrijk deel van den schuldenlast zal overnemen, welk standpunt de regeering niet kan steunen.
De regeering had geen bedenking tegen de motie-Verboom, doch achtte haar overbodig, wijl de kwestie van vermindering van den schuldenlast reeds haar voortdurende aandacht heeft.
De heer Sosrohadikoesoemo (Partijloos), zijn stem

aan de motie gevend, hoopte dat deze cri de coeur van den Volksraad, welke uit beide moties klinkt, door het geheele Nederlandsche volk zal worden gehoord.
Tenslotte werd de motie-Ratulangie aangenomen met 40 stemmen voor en 6 tegen, waarbij ook de fractie van de Vaderlandsche Club voorstemde, nadat de heer Verboom verklaard had, dat zij het voorstel beschouwde als aan te geven een der middelen tot vermindering van den last. De economische groep stemde tegen.
De motie-Verboom werd aangenomen met op twee na algemeene stemmen. (Deli Courant)
(Vorig bericht 1720 F.)

A. **Afwijzend advies inzake pensioenkorting. —**
De Volksraad heeft de besprekingen over de wetsontwerpen inzake de korting op Indische pensioenen en onderstanden op 4 Sept. '35 beëindigd.
De regeeringsgemachtigde, De Bruyn Kops, verklaarde dat het tijdelijk karakter van den voorgestelden maatregel hierin ligt, dat de regeering nog geen voldoende hechte basis aanwezig acht voor een definitieve regeling van het pensioenvraagstuk.
De nakoming van de pensioenverplichting is thans verzekerd doordat de gelden hiervoor rechtstreeks worden gebracht op de landsbegrooting. Ten aanzien van de nakoming behoeft dan ook geen twijfel te bestaan, zoolang de solvabiliteit van het land gehandhaafd kan worden, waarop ten allen tijde het streven gericht zal blijven.
Bij een voortgezet vastberaden streven om te geraken tot bevredigende budgetaire verhoudingen, en zulks met alle redelijke middelen, bestaat naar de overtuiging der regeering geen reden tot bezorgdheid over de nakoming van pensioenverplichtingen.
Deze maatregel is, naar de overtuiging der regeering, niet alleen te verdedigen, maar onder de geldende omstandigheden redelijk en billijk en moet daarom urgent worden geacht.
De heer Prawoto c.c. dienden een motie in waarin wordt voorgesteld een zoodanigen bijslag op bepaalde belastingen te heffen, dat daardoor de voorgenomen kortingen achterwege kunnen blijven. Als motief wordt genoemd dat deze kortingen de landsdienaren, dat een klein deel der staatsburgers, eenzijdig treffen en daarom onbillijk en verwerpelijk moeten worden geacht.
De heer Van Helsdingen zegt het te betreuren dat de regeering afwijzend staat tegenover de gedachte van differentiatie bij de kortingspercentages. Zonder stemming is aangenomen een motie-Kerstens, om in de bestaande korting van 17 pct. te berusten, doch verhooging van die korting van de de hand te wijzen.
De Volksraad besloot vervolgens met 45 stemmen voor en 7 stemmen tegen te adviseeren tegen de aanneming van de wetsontwerpen.
De motie-Prawoto zal nader worden behandeld.
(Alg. Indisch Dagblad) **(Vorig bericht 1912 C.)**

B. **Het volksvoedingsvraagstuk. - Bijdragen voor een internationale ronde-tafel-discussie. —**
Het Instituut voor Volksvoeding te Batavia brengt in de Mededeelingen van den Dienst der Volksgezondheid in Nederlandsch-Indië ter algemeene kennis, dat besloten is op het eerstvolgende congres van de „Far Eastern Association of Tropical Medicine" in het najaar van 1937 een ronde-tafel-discussie over het onderwerp „Voeding" te houden.
Indien een voldoende aantal bijdragen ontvangen wordt stelt de leiding van het congres zich voor deze met de discussie in boekvorm te vereenigen ten einde een up-to-date overzicht van de volksvoeding in het Verre Oosten samen te stellen.
Men stelt zich voor de bijdragen te verdeelen in drie groepen:

I. Economisch: landbouw met betrekking tot menschelijke voeding, verbetering van opbrengst en kwaliteit van voedseloogsten, tuinbouw, vruchtenteelt, veeteelt, melkproblemen, voeding in gestichten, voedseltoezicht, voedselbereiding, enz.
II. Chemisch-physiologisch: analytische onderzoekingen van voedsels betreffende eiwitten, vetten, koolhydraten, mineralen en vitaminen; metabolisme, grondstofwisseling, specifiek-dynamische werking, enz.
III. Klinisch: ziekten in verband met voeding en dieet; groei, voedingsoedemen, a-typische beri-beri; het beloop van besmettelijke ziekten onder invloed van de voeding; levercirrhose, anaemieën, huidziekten, beenzweren, lepra in verband met voeding; frequentie van constitutieziekten, diabetes, vetzucht, galsteenen, maagzweer, enz.; klinische waarde van bepaalde voedingsmiddelen, enz.
Nadere inlichtingen verstrekt het hoofd van den Dienst der Volksgezondheid te Batavia.
(Soerabaiasch Handelsblad) **(Vor. ber. 1201 E.)**

C. **Volksraad. - Uitvoerrecht ondernemingsrubber. —**
De Volksraad heeft op 13 Sept. '35 met 36 tegen 9 stemmen het geamendeerde ontwerp voor de ordonnantie tot heffing van een uitvoerrecht op ondernemingsrubber aangenomen.
De regeeringsgemachtigde voor Financiën merkte in zijn antwoord in eersten termijn op dat de regeering nooit heeft verklaard dat de ontvangsten uit het bijzonder uitvoerrecht volledig moeten worden aangewend, ten bate van de bevolking. Ten aanzien van de gebieden met individueele restrictie constateerde hij dat tot dusverre alleen uit Banka bepaalde stemmen opgingen tegen de werking van dit stelsel. Een bepaald algemeen oordeel over de werking van dit stelsel kan nog niet worden gevormd.
Verder zeide de regeeringsgemachtigde dat voor het niet te verwachten geval dat een onderneming, als gevolg van de heffing van het uitvoerrecht tot sluiting zou moeten overgaan, zulks als een noodzakelijke consequentie zal moeten worden aanvaard.

NEDERL. OOST-INDIË

De heer Van Baalen diende een amendement in dat den volgende maatstaf aanlegde: Uitvoerrecht bij gemiddelden prijs van minder dan 18 cent per half K.G., nihil; bij 18 cent of meer doch minder dan 19 cent, een halve cent; bij 19 cent tot minder dan 21 cent, 1 cent; bij 21 cent tot minder dan 22 cent, 1¼ cent; voor elken cent per half K.G. boven 22 cent zou het recht verhoogd worden met ¼ cent. Dit amendement werd met 31 tegen 14 stemmen verworpen.
De heer Soeroso diende een amendement in waarbij de volgende schaal werd voorgesteld: minder dan 16 cent, nihil; van 16 cent tot minder dan 16½ cent, een halve cent; van 16½ cent tot minder dan 17 cent, 1 cent; van 17 cent tot minder dan 18 cent, 1½ cent en voor elken vollen cent boven 17 cent een verhooging van het recht met een halven cent per half K.G. Dit amendement werd met 35 tegen 10 stemmen verworpen.
Tenslotte diende de heer De Hoog een amendement in waarbij de volgende schaal werd aangegeven: beneden 18 cent, nihil; van 18 cent tot minder dan 20 cent, 1 cent; van 20 cent tot minder dan 21 cent, 1¼ cent; voor elken vollen cent boven 20 cent wordt het recht verhoogd met ¼ cent per half K.G.
De regeeringsgemachtigde merkte, ten aanzien van dit amendement, op, dat de regeering dit zeer sympathiek acht omdat dit voorziet in het zoover mogelijk tegemoet komen aan de belangen van ondernemingen zonder dat dit de budgetaire positie zou schaden. Om verschillende redenen echter kan de regeering dit amendement niet overnemen. Zij zal het echter stellig in ernstige overweging nemen.
Vervolgens werd dit amendement met 26 tegen 21 stemmen aangenomen.
De desbetreffende aanvullende begrooting werd met 41 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen.
(Aneta) **(V. b. Volksraad 1807 A.; Rubber 1748 D.)**

A. **N.I.V.A.S.-taxaties.** —
De taxaties van de N.I.V.A.S. bedroegen op 1 Sept. 1935, in tons van 1000 K.G.:

Superieur	425.748
Raffinade	26.093
Bruine suikers	46.565
Melasse suiker	3.656
Totaal	502.062

zijnde 6.294 meer dan de taxaties op 1 Aug. '35.
(Aneta) **(Vor. ber. N.I.V.A.S. 959 A.; Suiker 1696 F.)**

B. **Kolonisatie Dairilanden.** —
Naar de Sum. Post verneemt is op de vergadering van het bestuur van de I. M. I. W. definitief besloten in de Dairilanden op de vroegere H.V.A.-perceelen te beginnen met een kolonisatieproef. De noodige gronden zijn daarvoor in erfpacht aangevraagd. Deze proefneming heeft ten doel te onderzoeken in hoeverre het mogelijk zal zijn werkloozen een bestaan te verschaffen in den landbouw.
Het uitgangspunt van deze kolonisatie is de cultuur van Arabica-koffie — aanvankelijk 10 H.A., later uit te breiden tot 30 H.A. per kolonist — en aanvullende tuinbouw op een klein stuk grond rond de woningen. Naar gelang de proeven zulks uitwijzen zal de nederzetting zich in de verschillende richtingen ontwikkelen.
Ter verwezenlijking van het doel zal de vereeniging worden opgericht, waarbij in het bestuur de verschillende belangen en geïnteresseerden zullen worden vereenigd.
Begin October '35 zal met twee werklooze planters begonnen worden met de voorbereidende maatregelen. De leiding op het terrein wordt opgedragen aan den heer C. C. M. Aalbertsberg te Medan.
De I. M. I. W. stelt zich voor, dat zich in Mei 1936 maximum een achttal werkloozen, vier van Deli en ten hoogste vier van Java, op het terrein zullen kunnen vestigen en daar zullen vinden 10 H.A. ontgonnen terrein, een behoorlijk huis, en voldoende koffiebibit voor den aanplant.

NEDERL. OOST-INDIË

Het criterium van zelfwerkzaamheid wordt slechts toegepast voor zoover zulks practisch mogelijk is. Zware grondbewerking e.d. zal niet door de kolonisten geschieden doch met betaalden arbeid.
Defintieve vestiging der kolonisten welke gepaard gaat met definitieve persoonlijke grondrechten zal pas mogelijk zijn, nadat de kolonist in de practijk heeft getoond in deze kolonisatie op zijn plaats te zijn. Deze beoordeeling berust uiteraard geheel bij het bestuur van de op te richten vereeniging.
(Sumatra Post)

C. **Goudexploratie Nieuw-Guinea.** —
Een paar weken geleden werd door het „A. I. D." gemeld, dat in Nederland in principe overeenstemming was verkregen tusschen Koloniën en de vertegenwoordigers van het concern dat vergunning vroeg voor exploratie naar goud in Ned. Nieuw-Guinea.
Het V.P. kan hieraan toevoegen, dat het concern de voorwaarde van een aandeel in de overwinst boven 10 pct., heeft aanvaard.
Over hetgeen thans zal geschieden kan het volgende worden gemeld.
Er zal nog geruimen tijd verloopen voor de wettelijke sanctie op de overeenkomst is verkregen, zoodat het werk niet voor Juli 1936 zal kunnen beginnen. Men heeft ook rekening te houden met den regentijd in Nieuw-Guinea; men zal natuurlijk in den drogen tijd beginnen.
Intusschen werden reeds allerlei voorloopige voorbereidingen getroffen, om t.z.t. onmiddellijk aan het werk te kunnen gaan.
Met de K.P.M. werd in beginsel reeds overeenstemming verkregen over den inhoud van één harer schepen, met bemanning en draadlooze installatie voor een bedrag van *f* 400 per dag. Met dat schip gaat t.z.t. de geheele expeditie naar de Eilanden-rivier, waar het vaartuig dan als moederschip gestationneerd blijft.
Verder is voorbereid de inrichting van eene installatie voor draadlooze telefonie tusschen het schip en de in het terrein zijnde expedities.
(Alg. Indisch Dagblad) **(Vorig bericht 1950 E.)**

D. **Indische Producten naar Nederland.** —
Bij de beantwoording in tweeden termijn van de Algemeene Beschouwingen, heeft de heer Hart, directeur van Economische Zaken, speciaal aandacht besteed aan de mogelijkheden inzake den afzet van Indische producten.
Bij de beschouwingen over de suiker is wel eenigszins uit het oog verloren het onderscheid, dat bestaat tusschen een in Nederland aan de Nederlandsche industrie betaalden steun, die aldaar in wezen slechts de beteekenis heeft van de overdracht van zekere bedragen van de eene bevolkingsgroep aan de andere binnen hetzelfde ecoonmische geheel en het verleenen van zekere voorrechten aan den invoer uit Nederl.-Indië. Ook bij de meest consequente opvatting van het door de regeering uiteraard onbeperkt gehuldigde beginsel der Rijkseenheid, valt het niet te loochenen, dat de verdeeling van het maatschappelijk inkomen tusschen de verschillende groepen der bevolking, binnen de grenzen van elk der deelen van het Rijk afzonderlijk, geheel andere gevolgen heeft, dan wanneer die verdeeling zich ook tot andere gebiedsdeelen uitstrekt.
De regeering heeft intusschen goede hoop, dat de in Nederland ingestelde pogingen om tot een verruiming van de mogelijkheden van afzet van Indische suiker daar te lande te komen, succes zullen hebben. Zij houdt er zich van overtuigd, dat deze aangelegenheid de volle aandacht van het Opperbestuur heeft.
Aangaande den thee-uitvoer is door den heer Van Ardenne een vergelijking getroffen tusschen de invoeren in 1932 en 1933, waarbij werd opgemerkt, dat de invoer in laatstgenoemd jaar verminderd zou zijn met 28%. Deze vermindering is echter slechts schijnbaar geweest. Immers vooruitloopende op de verhooging der accijnzen in het begin van 1933, werden in het laatste kwartaal van 1932 abnormaal groote hoeveelheden geïmporteerd, hetgeen zelfs nog tot in 1934 zijn invloed deed gevoelen. Een import van ca. 10.000 ton Ned.-Indische thee is voor Nederland niet als abnormaal te beschouwen. De invoer van het vorig jaar beliep 10.195 tons en was dus weer iets hooger dan in 1933, terwijl in het eerste kwartaal van 1935 de invoer wederom op een normale hoogte lag.
Met betrekking tot den afzet van koffie naar Nederland merkt spreker op dat de opvatting, dat onze robusta niet even goedkoop zou zijn als het Braziliaansche product, minder juist is. Ware dit zoo, dat zou ongetwijfeld de verkoop van onze robusta-koffie geheel stilstaan. Ten rechte hebben ook de Indische prijzen zich aangepast aan die van de wereldmarkt, waarbij het tempo wordt aangegeven door het Braziliaansche product, aangezien dit verre en verreweg de grootste factor in de markt is.
Intusschen heb ik reeds medegedeeld, dat het onderzoek naar de mogelijkheden van den afzet van Indische koffie naar Nederland niet is afgesloten. Ongetwijfeld zal hierbij van het door den Voorzitter van den Ind. Ondernemersbond zoo bereidwillig toegezegde advies een nuttig gebruik kunnen worden gemaakt.
Wat den invoer van veekoeken betreft, heeft de heer Van Ardenne gebruik gemaakt van de toevallig zeer hooge invoercijfers van 1933. In 1934 was de invoer 50% lager, die van Ned.-Indische cocoskoeken echter veel hooger dan in vorige jaren, namelijk ruim 15% van den totalen invoer. De crisisheffing, die aanvankelijk *f* 1.50 per 100 K.G. bedroeg, is momenteel *f* 0.75 per 100 K.G.
(De Locomotief)

A. Japansche vaart op Indië. —
In Juni heeft een fusie plaats gehad van Japansche reederijen o.a. voor de vaart op Ned.-Indië. Er waren echter verschillende moeilijkheden, o.a. met de Nanyo Yusen Kaisha. Deze zijn thans, naar gemeld wordt, opgelost, en men heeft een modus gevonden waardoor de verschillende partijen bevredigd zijn. De Nanyo Karoen Kaisha, zooals de naam der nieuwe combinatie zal zijn, kon dus haar werkzaamheden aanvangen na de onderteekening der overeenkomst op 21 Aug. '35 door de vertegenwoordigers van het ministerie van Verkeer en van het Bureau der Handelsmarine.
Volgens de „Mainichi" heeft Ishihara, de president van de Ishihara Sangyo Kaisha bij de regeering aangedrongen op de toepassing der wet tot bescherming van den buitenlandschen handel en andere strenge maatregelen te nemen tegen Ned.-Indië.
Hij zou eveneens den wensch hebben geuit om geraadpleegd te worden over de Japansch-Indische handelsbesprekingen.
De minister van Spoorwegen, Uchida, zou beloofd hebben hem als adviseur bij de besprekingen over de scheepvaartkwestie aan te wijzen. (Mainichi)
(Vorig bericht blz. 1764 C.)

B. De Tempels van Padang Lawas. - Sumatraansch-Boeddhistische cultuur. —
De kunst van Padang Lawas heeft een geheel eigen karakter en toont geen directe aanknoopingspunten met Midden Java. Voor zoover een zekere verwantschap te bespeuren is, moet deze worden toegeschreven aan ontleening uit hetzelfde land: Bengalen. Hier en daar zijn wel uitheemsche invloeden aan te wijzen (Zuid-Indië, Tjampa) ,maar deze zijn volstrekt bijkomstig.
In 1030 wierp een Zuid-Indische veroveraar, Kedah, Palembang en Panei aan zijn vertredende voeten. Het waren alle drie bloeiende centra van boeddhistische kunst en cultuur, en het naast elkaar bestaan van deze drie rijken belet ons hun macht te overschatten.
In het bijzonder geldt dit van het beroemde Sjriwidjaja (Palembang); maar al te vaak wordt gedacht dat dit ééne rijk de drager is geweest van de Sumatraansch-boeddhistische cultuur. In werkelijkheid zijn het er drie geweest: Palembang, Djambi en Panei. De achteruitgang van het eerste rijk in de 13e eeuw ging gepaard met den opbloei van Panei, dat zijn godsdienstige voorstellingen overbracht naar Java en aldaar het bestaan bevorderde van een groote demonen-cultus. (Deli Courant)

C. De Landsmiddelen. —
Het Bat. Nieuwsblad meldt, dat, ofschoon de opbrengst van de landsmiddelen over het loopende jaar tegenvalt, toch aangenomen mag worden dat — mede door de daling der uitgaven tot beneden de raming — het tekort over het loopende jaar niet hooger zal zijn dan het bedrag dat in de Financieele Nota bij de nieuwe begrooting als verwacht werd vermeld, n.l. rond *f* 40 millioen.
Daarbij is uitgegaan van de gedachte dat de tinopbrengst, welke in de eerste helft van 1935 aanzienlijk beneden de raming bleef, in de laatste twee kwartalen beduidend zal stijgen, zoodat de raming ongeveer zal worden gehaald.
Dit is geen speculatie, doch een vooruitzicht dat — op grond van marktgegevens — als vrijwel vaststaande kan worden aangenomen. (Bat. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Begrooting 1935: 1794 C.)

D. Het arbeidersvraagstuk in Noord-Sumatra. —
Op verschillende ondernemingen in Noord-Sumatra, onder meer in het Atjehsche, in Tamiang en ook in Simeloengoen is men de laatste jaren overgegaan tot het werken met Atjehsche, Gajo'sche of Bataksche arbeiders, voorloopig nog bij wijze van experiment, een experiment echter dat — naar wij vernamen — in vele opzichten wel geslaagd mag heeten. Op enkele koffie- en vezel ondernemingen werken tal van Atjehsche mannen en vrouwen. Dat dit voor een land als Atjeh van eminent belang is behoeft nauwelijks te worden betoogd. Ook de Bataksche koelie schijnt op de kebon goed te kunnen werken. Voor het werk van wied en snoei en pluk in de thee, waartoe slechts de Javaan bekwaam werd geoordeeld, blijkt ook de Batak geschikt te zijn en zeer wel te voldoen.
(Deli Courant)

E. Hoe Nieuw-Guinea te koloniseeren? —
Hoe Nieuw-Guinea te koloniseeren?
Op deze vraag geeft dr. H. G. Heyting een antwoord in de September-aflevering van „De Indische Gids", waaraan wij het volgende hebben ontleend:
Het voorloopig verslag van de „bodem-onderzoekcommissie Wentholt" bevat ook gegevens omtrent de kustvlakte bij Momi, standplaats van een bestuursassistent, op ongeveer 60 K.M. ten Zuiden van de onderafdeelingshoofdplaats Manokwari op den Vogelkop. De gronden hier kunnen vermoedelijk dienen voor kolonisatie door Inlanders. De 6 K.M. breede kuststrook bestaat uit drie vrij goed aan elkaar aansluitende deelen, totaal beslaande ongeveer 9800 H.A., grootendeels met bosch bedekt, voor landbouw op eenigszins groote schaal in aanmerking komende, gronden.
Voor kolonisatie door Europeanen is deze kustvlakte minder geschikt, wegens het heete tropische klimaat. Betere kans voor vestiging door Europeanen biedt wellicht het, mede in dat verslag genoemde, heuvelen bergland, benevens het verder landwaarts in aangetroffen hoogland, — 1000 tot 2000 M. boven de zee — 30 tot 40 K.M. ten N.W. van Momi, waar twee groote meren voorkomen; een zeer koel klimaat heerscht en aardappelen en Europeesche groenten geteeld kunnen worden. Doch het hooggebergte is met bosch bedekt en moeilijk toegankelijk. (De Indische Gids)
(Vorig bericht blz. 1954 B.)

NEDERL. OOST-INDIË

F. De Vaccinatie tegen Pest. —
In totaal zijn 1.500.000 personen tegen pest ingeënt, met het resultaat dat het sterftecijfer in de meeste onderdictricten dalende is. Van de bevolking komt gemiddeld 93 procent voor de (vrije) vaccinatie op, welk groot percentage te danken is aan de buitengewone medewerking van het Binnenlandsche Bestuur. De opkomst van Europeesche zijde is gering. Van de 22.000 Europeesche inwoners van Bandoeng hebben zich slechts 300 aangemeld. De Europeesche bevolking op de ondernemingen daarentegen beseft — door het regelmatige contact dat men met de Inheemsche bevolking heeft — volkomen de gevaren van de pest en meldt zich voor inenting aan.
De bereikte resultaten zijn in den regel zeer goed, doch in enkele onderdistricten is het sterftecijfer weer stijgend, naar welk feit een onderzoek wordt ingesteld.
Thans is een aanvang gemaakt met systematische re-vaccinatie. Hierbij wordt er op gewezen dat niet elk vaccin onmiddellijk afdoende bij de eerste toediening werkt. Desniettemin zijn de resultaten van het vaccin-Otten van dien aard dat men hoopvol is inzake de resultaten welke daarvan te verwachten zijn. (Soerabaiasch Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1699 G.)

G. Luchtvaart. — De vliegtochten van den heer Khouw Ke Hien. —
De P.K.K.K.H., het Walraven-toestel, waarmede de heer Khouw Ke Hien en luitenant Ter Luin een vliegtocht naar Nederland maken, is op 16 Sept. '35 van het vliegveld Tjililitan vertrokken. Bij hun vertrek waren vele uitgeleiders aanwezig.
De heer Khouw Ke Hien is vol goeden moed.
(Aneta) **(Vor. ber. Ned. Oost-Indië 1848 G.)**

16 SEPTEMBER 1935

A. VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. - Rede van Litwinof. —

In de openbare bijeenkomst van de Volkenbondsvergadering heeft heden Litwinof het woord gevoerd.
Allereerst sprak hij den wensch uit, dat men de definitie van den aanvaller, zooals deze door de Sowjet-regeering is voorgesteld, nader zou onderzoeken. De erkenning van deze definitie, zeide hij, zich in het bijzonder tot den vertegenwoordiger van Italië wendend, zou meer dan één betreurenswaardige moeilijkheid hebben uit den weg geruimd.
Wanneer wij van de zijde van Italië een verklaring hadden, goed gefundeerd, over daden van agressie door Abessynië op zijn grondgebied bedreven, welke zouden vallen onder een door den Volkenbond aangenomen definitie van den aanvaller, dan ben ik er van overtuigd, dat de vertegenwoordiger van Italië niet alleen van den Volkenbond volle rechtvaardiging zou hebben gekregen, doch tevens, dat hij zich zou hebben kunnen overtuigen van de groote sympathie, die het Italiaansche volk bij ons geniet.
Litwinof vroeg zich af, of de tijd daarom niet is gekomen, dat de Raad deze kwestie ter hand neemt, zelfs al zouden daartoe eenige voorbereidende diplomatieke onderhandelingen noodig zijn.
Litwinof herinnerde vervolgens aan het Russische voorstel de ontwapeningsconferentie in een permanente vredesconferentie te veranderen.
Voorts betoogde hij, dat de in het handvest neergelegde collectieve veiligheid moet worden aangevuld door regionale verdragen in plaats van bilaterale verdragen, waardoor de oude bondgenootschappen weder in het leven worden geroepen.
Litwinof ging over tot een scherpe critiek op de Duitsche buitenlandsche politiek.
Wij hebben dus twee verschillende politieke opvattingen eenerzijds, die enkel de veiligheid van de vreedzame volkeren ten doel hebben en anderzijds die enkel een aanval veilig willen maken. Gelukkig is deze laatste theorie tot slechts enkele volkeren beperkt, die daardoor voor de geheele wereld zich zelf als waarschijnlijke vredeverstoorders brandmerken.
Sprekende over het Italiaansch-Abessynisch conflict zeide Litwinof: Voor ons gaat het slechts om de verdediging van het Volkenbondspact als vredesmiddel. De staat, dien ik vertegenwoordig, zal zich niet laten overtreffen in de loyale uitvoering der verplichtingen, welke hij op zich heeft genomen.
De rede van Hoare was een goed voorteeken voor de toekomst van den Volkenbond. De tot uiting gebrachte trouw aan het Volkenbondspact moest in de practijk aldus haar uitdrukking vinden, dat het pact tegen alle aanvallen, ook hun oorsprong en hun doel mogen zijn, toegepast wordt. De Sovjet-Unie zal ingeval het Italiaansch-Abessynisch geschil voor den Raad of de Vergadering komt, onpartijdig, maar ook moedig haar oordeel vellen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Abess.-Italiaansch Confl. 1951 B.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Abessynië: B. Ph. van Harinxma thoe Slooten — Dwars door Abessynië. (Amsterdam, Bigot en van Rossum)
Abyssinia and Italy. (London, The Royal Institute of International Affairs)
Duitsch: Jörg Modlmayr — „Andreas". (Wilh. Gotlieb Korn, Breslau 1935)
Engelsch: Arthur Calder-Marshall — Dead Centre. (Cape)
Miss Mary Johnston — Drury Randall. (Thornton Butterworth)
Fransch: H. R. Lenormand — Théâtre Complet. VIII. Les Trois Chambres. (Crépuscule du Théâtre). (Albin Michel, Parijs 1935)
Simone — Jours de Colère. (Plon Parijs)
Italiaansch: Alfredo Panzini — Novelline divertenti per Bambini Intelligenti. Illustrato a colori da P. Bernardini. (R. Bemporad & Co., Firenze)
Japansch: Yamamoto Yuzo — Three Plays. Translated from the Japanese by Glenn W. Shaw. (Tokyo: the Hokuseido Press. London: E. G. Allen)
Russisch: Dnewniki Sophji Andrejewny Tolstoj — De dagboeken van Sophia Andrejewna Tolstoj. Dl. I, II en III. Uitgegeven en van een voorrede voorzien door Zjawlowskij en S. Tolstoj. (Moskou 1928—1934)
Zuid-Afrikaansch: W. L. G. Louw — Die rijke dwaas. Nasionale Pers. Beperk. Kaapstad)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1942 D.)**

C. GRONINGEN. — Tentoonstelling „Noorderlicht 1935". —

De groote tentoonstelling van handel, nijverheid en landbouw, „Noorderlicht 1935" te Groningen, volgens deskundigen de grootste landbouwtentoonstelling, die dit jaar in ons land is gehouden, is op 13 Sept. '35 officieel geopend.
Het initiatief tot het houden van deze tentoonstelling is uitgegaan van de „Algemeene Groninger Winkeliersvereeniging". Zij was van meening, dat in dezen voor den middenstand zoo moeilijken tijd alles moest worden gedaan om opleving te brengen in de kwijnende zaken, en dat het beste middel daarvoor was het houden van een zoo grootsch mogelijke opgezette tentoonstelling, die een aantrekkingspunt zou zijn niet alleen voor de stad en de provincie Groningen, maar voor het geheele land. (N. v. h. Noorden)

D. ITALIE. — Mussolini's rapport. - Lidmaatschap van den Volkenbond in onderzoek. —

In de op 14 Sept. '35 gehouden Ministerraad heeft Mussolini rapport uitgebracht over de militaire en politieke situatie.
In het politieke gedeelte van zijn exposé besprak Mussolini de instelling van de Commissie van Vijf en de redevoeringen van Laval en Hoare. Mussolini verklaarde, dat de redevoeringen in verband met de positie van Engeland en Frankrijk tot het Volkenbondspact onder de gegeven omstandigheden niet anders hadden kunnen uitvallen. Zij konden derhalve door de verantwoordelijke kringen in Italië en de breede massa van het Italiaansche volk kalm worden opgenomen en zijn ook met de grootste kalmte opgenomen.
De ministerraad neemt echter met voldoening kennis van de hartelijke woorden, die minister-president Laval in zijn rede aan de Italiaansch-Fransche besprekingen van Januari j.l. en de hierdoor bezegelde vriendschap, gewijd heeft, een vriendschap, die Italië wil ontwikkelen en versterken — niet slechts in het belang der beide landen, maar ook in het belang van de Europeesche samenwerking, die niet door een conflict van kolonialen aard of door gebruik van sancties vernield kan worden.
In verband hiermee heeft de ministerraad de kwestie onderzocht, in welke gevallen het langer lid blijven van Italië van den Volkenbond onmogelijk zou worden.
De ministerraad heeft verder vastgesteld, dat alle anti-fascistische krachten zich momenteel om de Italiaansche kwestie concentreeren.
Hij voelt zich verplicht, met den meesten nadruk te verklaren, dat de Italiaansch-Abessynische kwestie na de reusachtige inspanning en offers, die Italië op zich genomen heeft en na de onweerlegbare bewijsvoering van het door Genève ter hand gestelde memorandum, geen compromis-oplossingen toelaat.
De voorbereidingen in Oost Afrika worden met den meesten spoed uitgevoerd om Italië tegen de grootere strijdkachten van Abessynië, die reeds gemobiliseerd zijn, te beveiligen.
Naar aanleiding van de merkbare onrust die in kringen van politieke vluchtelingen heerscht, zijn ter verdediging der Italiaansche kolonie Lybië versterkingen in aantocht.
Aan de hand van statistisch materiaal heeft Mussolini gezien, dat de sterkte van het Italiaansche leger te land, ter zee en in de lucht zoo groot is, dat op elke bedreiging, van welke zijde zij ook moge komen, geantwoord kan worden.
(Corriere della Sera) **(Vorig bericht blz. 1956 A.)**

E. NEDERLAND. — Salariskorting van het Rijkspersoneel. —

In verband met de voorgenomen nieuwe salarisverlaging voor het Rijkspersoneel, heeft Minister de Wilde tot een 200-tal gemeenten een circulaire gericht, waarin hun in overweging wordt gegeven maatregelen te nemen opdat ook in die gemeenten met ingang van 1 Januari 1936 salarisverlaging worde toegepast. (Nieuwe Eeuw) **(V. b. 1048 A.)**

F. VOLKENBOND. — Rede van Laval. - Perscommentaren. —

ENGELAND. — De „Times" schrijft, dat de redevoeringen van Hoare en Laval het gevoel van veiligheid in Europa vergrooten. De vastberaden woorden van Laval, wiens verlangen om met hem tot overeenstemming te geraken, zoo duidelijk en zoo oprecht was, moeten den Italiaanschen dictator ervan overtuigen, dat hij veel meer kan winnen door samenwerking met Engeland en Frankrijk, dan door een onverstandige politiek, waartegen zij zich slechts zouden kunnen verzetten.

FRANKRIJK. — De „Oeuvre" begroet de rede van Laval, maar toont zich ten opzichte van het verdere verloop zeer sceptisch. Er bestaat slechts weinig hoop, dat men, op zijn minst, den aanvang van een Italiaanschen veldtocht kan vermijden. Het blad meent, dat men naar een basis zoekt voor een regeling in de lijn van die, welke in 1933 door den Volkenbond voor de republiek Liberia is uitgewerkt, waarbij aan de regeering een Volkenbondscommissaris en eenige hooge ambtenaren van den Volkenbond zijn toegevoegd.

ITLIE. — Senator Robert Forces Davanzati schrijft in de „Tribuna": Men is thans genoodzaakt het volgende te constateeren:
De Volkenbond slaagt er niet in den kwesties van het Italiaansch-Abessynisch conflict, zooals ze zijn en zooals ze door Italië waren gesteld, het hoofd te bieden.
Hij voegt hieraan toe, dat de Volkenbond een instrument is geworden van de Britsche politiek. Italië heeft dus het recht,

aldus besluit hij hetgeen thans te Genève gebeurt te beschouwen als een storing in de Volkenbondsprocedure zelf.
(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 1956 D.)

A. DISCONTOKOERSEN. —De Nederlandsche Bank. De rentestand is door de Directie der Nederl. Bank met ingang van 17 Sept. '35 vastgesteld als volgt: Wisseldisconto 6% (5%); Promessedisconto, Beleening van Effecten, Beleening van Goederen en Voorschotten in rek.-crt. 6½% (5½%).
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1895 C.)**

B. ABESSYNIE. — Radiorede van den Negus. —
De Keizer van Ethiopië, Haile Selassie, heeft op 13 Sept. '35 uit Addis Abeba een radio-toespraak gehouden, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen.
De Negus sprak op kalmen toon over de incidenten, welke zich in December en Februari hebben voorgedaan en gaf vooral uitdrukking aan zijn vertrouwen in het vredeswerk van den Volkenbond. Hij noemde Italië verantwoordelijk voor de huidige situatie en zeide dat zijn land had bewezen concessies te willen doen en zich opofferingen te willen getroosten.
De Keizer sprak over zijn verknochtheid aan zijn vaderland en over de diplomatieke manoeuvres van Italië. De keizerlijke regeering van Ethiopië, aldus de Negus, is door het hartstochtelijk verlangen bezield den vrede te handhaven en alle verplichtingen, welke zij heeft aangegaan, na te komen. Zij wil daarbij nog concessies doen, welke vereenigbaar zijn met de eer en de waardigheid van het land. Abessynië wenscht bovenal rechtvaardigheid en het land brengt hulde aan degenen, die alles in het werk stellen om den vrede te bewaren. (A. N. P.)
(Vor. ber. Haile Selassie 1907 C.; Keizerin Menen 1951 D.; Ital. Conflict 1956 F.)

C. DUITSCHLAND. — Nat. Socialistisch Congres te Neurenberg. - Drie nieuwe wetten inzake Joden, rijksvlag en burgerschap. —
Op 10 Sept. '35 is het Congres der Duitsch Nationaal-Socialistische Partij te Neurenberg geopend. Adolph Hitler, dr. Rosenberg, Rudolf Hess, Julius Streicher, Darré, dr. Goebbels, Generaal Göring en dr. Ley hielden redevoeringen waarvan het hoofdmotief was: het Anti-semitisme aan te wakkeren.
Volgens Adolph Hitler heeft Duitschland drie tegenstanders:
1. Het joodsche marxisme en de er mee verwante parlementaire democratie.
2. Het in politiek en moreel opzicht verderfelijke Centrum.
3. Zekere elementen van een halsstarrige dom-reactionnaire bureaucratie.
Julius Streicher, geloofde in de overwinning op den wereldvijand „Juda".
Dr. Göbbels hield een felle rede tegen het bolsjewisme.
Hitler hield een toespraak tot 54.000 man van den arbeidsdienst en legde den eersten steen voor den bouw van een Congreshal, die eeuwenlang de grootheid van het Nationaal-socialisme zal verkondigen.
Verder zeide hij, dat Litauen het Memelgebied midden in vredestijd heeft geroofd, een diefstal die door den Volkenbond is gelegaliseerd. Sedert wordt het Duitsche element der bevolking verdrukt en als misdadigers behandeld. De eenige misdaad dezer lieden is echter, dat zij Duitschers zijn en Duitschers willen blijven.
De Duitsche Rijksregeering volgt dezen gang van zaken met opmerkzaamheid en met verbittering. Het zou verdienstelijk zijn, dat de Volkenbond hier optrad, opdat er niet op een dag dingen zullen gebeuren, die betreurd zouden moeten worden.
De Duitsche rijksregeering, ging Hitler verder, is nog steeds op zijn hoede tegen het bolsjewistisch gevaar in Duitschland. Het zal daar echter krachtig tegen optreden.
De besluiten van de Komintern stellen de officieele politiek van Rusland, om zich niet met de binnenlandsche aangelegenheden van andere naties te bemoeien, wel in een vreemd daglicht.
Hans Jost en prof. dr. H. Günther werden uitverkoren als prijswinnaars van het Nationaal-Socialisme in Kunst en Wetenschap.
De Rijksdag, die op 15 Sept. '35 plaatst had nam 3 nieuwe wetten aan:

1. **Joden.** — Artikel I. 1o. Huwelijken tusschen Joden en onderdanen van Duitsch of aanverwant bloed zijn verboden. Desondanks gesloten huwelijken zijn nietig, ook wanneer zij, ter ontduiking van deze wet, in het buitenland zijn gesloten.
2o. Het verzoek tot nietigverklaring kan slechts door den officier van justitie geschieden.

Art. II. Het buiten-echtelijk verkeer tusschen Joden en onderdanen van Duitsch of aanverwant bloed is verboden.

Art. III. Joden mogen vrouwelijke onderdanen van Duitsch of aanverwant bloed onder de 45 jaar niet in hun huishouding laten werken.

Art. IV. 1o. Joden is het uitsteken van de rijks- of nationale vlag en het vertoonen van de rijkskleuren verboden.
2o. Daarentegen is het vertoonen van de Joodsche kleuren toegestaan. Het gebruik maken van die bevoegdheid staat onder bescherming van den staat.

Art. V. 1o. Wie in strijd met artikel I handelt, wordt met tuchthuis gestraft.
2o. De man, die het verbod van artikel II overtreedt, wordt bestraft met gevangenisstraf of tuchthuis.
3o. Diegene, die in strijd handelt met de bepalingen van artikel III of IV wordt bestraft met gevangenisstraf tot een jaar en met boete, of met een van deze beide straffen.

Art. VI. De rijksminister van Binnenl. Zaken vaardigt in overleg met den plaatsvervanger van den leider en met den rijksminister van Justitie de juridische en administratieve voorschriften uit, welke ter uitvoering en aanvulling van de wet noodig zijn.

Art. VII. De wet treedt in werking op den dag na de afkondiging, artikel III echter pas op 1 Januari 1936.

2o. **Staatsonderdanen en rijksburgers.** — De tweede wet, door den Rijksdag aangenomen, luidt als volgt:

Art. I. 1o. Staatsonderdaan is diegene, die behoort tot het gebied van het Duitsche rijk en die daarvoor tegenover het rijk speciale plichten heeft.
2o. Men wordt onderdaan overeenkomstig de bepalingen van de „Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz".

Art. II. 1o. Rijksburger is slechts de staatsonderdaan van Duitsch of aanverwant bloed, die door zijn gedrag bewijst, dat hij het Duitsche volk en rijk trouw wil dienen en daartoe ook geschikt is.
2o. Het rijksburgerrecht wordt verkregen door het verleenen van den rijksburgerbrief.
3o. Alleen de rijksburger heeft volledige politieke rechten volgens de wetten.

Art. III. De rijksminister van Binnenl. Zaken vaardigt in overleg met den plaatsvervanger van den Führer de juridische en administratieve voorschriften af, welke noodig zijn voor de uitvoering en aanvulling der wet.

3o. **Rijksvlag.** — De Rijksdag heeft verder met algemeene stemmen de volgende wet aangenomen, welke hierbij wordt afgekondigd:

Art. I. De rijkskleuren zijn zwart-wit-rood.

Art. II. De rijks- en nationale vlag is de hakenkruisvlag. Zij is tevens handelsvlag.

Art. III. De Führer en rijkskanselier stelt het model van de rijksoorlogsvlag en de rijksdienstvlag vast.

Art. IV. De rijksminister van Binnenl. Zaken vaardigt, voor zoover dit niet tot de bevoegdheid van den minister van Oorlog behoort, de juridische en administratieve bepalingen uit, welke voor de uitvoering en aanvulling van deze wet noodzakelijk zijn.

Art. V. Deze wet wordt van kracht op den dag na de afkondiging. (Berliner Tageblatt)
(V. b. Anti-Semitisme 1946 D.; Burgerschap 1560 H.; Rijksdag 734 E.; Nat.-Soc. Congr. Neurenb. 1474 C.)

17 SEPTEMBER 1935

D. NEDERLAND. — De Troonrede. —
H. M. de Koningin heeft op 17 Sept. '35 de nieuwe zitting der Staten-Generaal geopend met de volgende rede:

Leden der Staten-Generaal,

In dezen zorgvollen tijd Mij wederom in Uw midden bevindend, gevoel Ik Mij gedrongen allereerst uiting te geven aan Mijne deelneming in het lot van allen die onder den druk der tijden gebukt gaan. Inzonderheid ben Ik met deernis vervuld jegens hen die door werkloosheid getroffen zijn.
Hoewel men nog niet zeggen kan, dat de internationale politieke toestand voor Nederland aanleiding geeft tot bezorgdheid en hoewel het tot voldoening stemt, dat het vriendschappelijk karakter hetwelk onze verhouding tot de andere mogendheden pleegt te dragen, ongerept bewaard bleef, volgt de Regeering nochtans de ontwikkeling der verhoudingen in en met het buitenland met bijzondere nauwlettendheid. Zij hoopt dat de Volkenbond in staat zal blijken tegenstellingen in het leven der staten op te heffen en zij zal harerzijds doen wat mogelijk is om dit te bevorderen.
De zware rouw waarin het Belgische vorstenhuis en het naburige bevriende Belgische volk opnieuw gedompeld werden vervult Mij met innige deelneming.
De financiën van Rijk en gemeenten vereischen in toenemende mate de zorg der Regeering. De algemeene vermindering der welvaart, zoowel elders als in het eigen land, is oorzaak van het nog steeds terugloopen der inkomsten voor de publieke kassen, terwijl tegelijkertijd de uitgaven voor instandhouding van de volkskracht toenemen. Het aantal mogelijk-

heden tot verhooging der welvaart en dus tot gezond financieel herstel door middel van nationale maatregelen is beperkt. Met name kunnen devaluatie van de munt of prijsgeven van den gouden standaard niet beschouwd worden als middelen die de volksgemeenschap als geheel baat zouden brengen. Ten einde ontwrichting der begrooting te voorkomen, moet dus de arbeid tot herstel van het telkens weer verbroken evenwicht onafgebroken worden voortgezet. Het streven naar beperking der uitgaven blijft daarbij op den voorgrond staan, waarbij in het bijzonder ook te denken valt aan beperking van de nog steeds aangroeiende spoorwegtekorten. Echter zal aan eenige verhooging van enkele belastingen niet zijn te ontkomen wil de Overheid hare sociale taak kunnen blijven vervullen.
Ernstig zijn de zorgen, welke blijven drukken op het Nederlandsche bedrijfsleven. Er zijn zeer weinig teekenen, en zeker geen daden die op een spoedigen terugkeer van een vrijer goederen- en kapitaalverkeer wijzen.
Naarmate de moeilijkheden en belemmeringen, welke onze buitenlandsche handel schier allerwege ondervindt, bestendigd blijven, zal een doeltreffende, snelle berichtgeving voor handel, nijverheid en scheepvaart tot een meer gebiedende noodzakelijkheid worden.
Nagegaan zal worden, of het mogelijk zal zijn geleidelijk de bestaande contingenteeringsbepalingen te vervangen door andere maatregelen, welke evenzeer steun aan het bedrijfsleven en behoud van werkgelegenheid beoogen, doch die niet het bezwaar medebrengen van de onvermijdelijke en ongewenschte verstarring van den handel.
Ter bevordering van een verdere industrialisatie, zoozeer gewenscht met het oog op werkverruiming, zal stelselmatig het onderzoek naar de mogelijkheden daarvan worden ter hand genomen in samenwerking met regionale economisch-technologische instituten en een maatschappij voor industrie-financiering. Nopens dit laatste zal een wetsontwerp U binnenkort bereiken. In het kader van een doelbewuste industriepolitiek zal een wet, waarbij de vestiging van bepaalde nieuwe bedrijven afhankelijk wordt gesteld van de toestemming der Regeering, niet mogen ontbreken. Voorstellen hiertoe zullen eveneens spoedig worden ingediend.
Een wetsontwerp, houdende een regeling inzake vestigingseischen voor den middenstand, dat beoogt hulp te bieden aan dit zwaar getroffen nijvere deel der bevolking, wordt voorbereid.
De toestand van het meerendeel onzer reederijen is dermate verergerd, dat ook voor het komende jaar steunmaatregelen voor de zeescheepvaart moeten worden genomen. Daarnaast zal aan de binnenvaart alsmede aan de Rijnvaart bijzondere aandacht moeten worden geschonken.
Daar ook de Landbouw nog steeds een uitermate moeilijken tijd doormaakt kunnen de reeds getroffen steunmaatregelen voorshands onmogelijk worden gemist. Deze steunmaatregelen zullen in toenemende mate zoo ingericht worden, dat een betere aanpassing van de voortbrenging aan de sterk verminderde afzetmogelijkheden verkregen wordt. In het bijzonder geldt zulks voor de veehouderij en den tuinbouw. Ook op het gebied van de Visscherij blijft hulp geboden. Maatregelen tegen noodlottige prijsdaling zullen hier moeten samengaan met de uitvoering van plannen tot bevordering van den afzet en tot verbetering van het productie-apparaat.
Bijzondere aandacht zal worden gewijd aan de organisatorische en paedagogische vragen inzake het onderwijs, voor zoover deze op het terrein van de Overheid liggen. De juiste en diepere kennis en de zuivere uitspraak van onze Nederlandsche taal zal daarbij ook verder bevorderd worden.
Ook in het komende jaar zal de Regeering krachtig blijven optreden tot beperking van het euvel der werkloosheid en tot leniging van de gevolgen er van. Mede daartoe zullen gelden worden aangevraagd tot voortzetting van de inpoldering van het IJsselmeer en tot aanvulling van het Werkfonds. Meer dan gewone aandacht zal worden geschonken aan het zoo beklemmende vraagstuk der jeugdwerkloosheid.
De economische en financieele toestand in de overzeesche gewesten blijft — met uitzondering van Curaçao waar deze bevredigend is te achten — nog steeds groote zorg eischen. Al zal in Nederl.-Indië, naar gehoopt mag worden, over 1936 een begrootingstoestand worden bereikt waarbij althans toeneming van schuld voorkomen wordt, toch kan verdere aanpassing van de uitgaven bij de inkomsten niet achterwege gelaten worden.
De groei van de inheemsche industrialisatie is aanvankelijk niet onbevredigend. Ook zijn er teekenen, dat de belangstelling van Nederlandsche zijde voor de stichting van industrieele ondernemingen in Indië begint te ontwaken.
In het afgeloopen jaar zijn tal van maatregelen genomen om het goederenverkeer van Nederland naar Indië te bevorderen. Ook voor het verkeer in omgekeerde richting geschiedde zulks, terwijl meermalen een gelegenheid zich voordeed waarbij Nederland kon helpen om den afzet van Indische producten naar elders te bevorderen. Op dien weg zal worden voortgegaan.
Met het oog op de gewijzigde internationale toestanden zullen U voorstellen worden gedaan tot het treffen van eenige bijzondere voorzieningen inzake de middelen tot verdediging van het Koninkrijk.
Naast de voorzieningen welke verband houden met de maatregelen die reeds genoemd werden, stelt de Regeering zich voor in dit zittingjaar onder meer aanhangig te maken: voorstellen tot wijziging van sommige bepalingen der Grondwet en een ontwerp van wet ter voorkoming van particuliere machtsvorming op het terrein der overheidstaak. Voorts zal worden voorbereid een herziening van het vreemdelingenrecht mede in verband met het vluchtelingenvraagstuk.
Met dankbaarheid kan Ik vaststellen, dat Leger en Vloot, zoomede ambtenaren en het onderwijzend personeel van allerlei geleding, in groote meerderheid, zoo hier te lande als in de Overzeesche gewesten, ondanks de ook van hen gevorderde offers, met toewijding hunne vaak zoo inspannende taak blijven vervullen.
Ook in het komende zittingjaar zal weer veel van Regeering en Kamers gevergd worden. Met de innige bede dat de Almachtige God ons allen de kracht en de wijsheid schenke, die Hij alleen geven kan en dat Zijn onmisbare zegen op ons werk moge rusten, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend. **(Vor. ber. Troonrede 1934: 1484 C.)**

A. **AMSTERDAM. — Het Stedelijk Museum. - 40 jarig bestaan. —**
Het Stedelijk Museum te Amsterdam bestaat veertig jaar. En veertig jaar is er óók aan verbonden de kundige directeur, de heer C. W. H. Baard, door wien dit museum een levend modern museum werd en een der voornaamste kunstinstituten van ons land. Mogelijk geworden door de erflating van douairière jhr. Lopez Suasso geb. de Bruyn, die de hoofdstad tot haar universeel erfgenaam maakte en gesteund o.a. door het kunstzinnige geslacht der Van Eeghens, is dit bouwwerk van den vroegeren stadsarchitect Weismann een voorbeeld van lichtwerking en plattegrondsverdeeling. Op 14 Sept. '35 werd dit 40-jarig bestaan luistervol gevierd. (De Tijd)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Bremen incident. - Staatssecretaris betuigt leedwezen. —**
Staatssecretaris Hull heeft aan den Duitschen zaakgelastigde Dr. Rudolf Leitner het leedwezen van de Amerikaansche regeering betuigd over het oordeel van den rechter Brodsky. Minister Hull heeft rechter Brodsky een strenge berisping toegediend.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1942 E.)**

A. **JULIANA KANAAL. — Officieel opengesteld. —** Voor de bevolking van Limburg is de dag van 16 Sept. '35 een historische geweest. Op dien dag heeft in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin, H. K. H. Prinses Juliana het naar haar genoemde kanaal officieel opengesteld.
Bij de in dienst stelling van de kolentip Born, 7 Mei 1934, gaven wij op pagina 1288 E. een uitvoerige beschrijving van de beteekenis en kosten van het Juliana kanaal. Wij laten hieronder nog eenige data en cijfers volgen (ontleend aan Het Volk) die een bewijs leveren van de schitterende prestaties onzer Hollandsche ingenieurs.

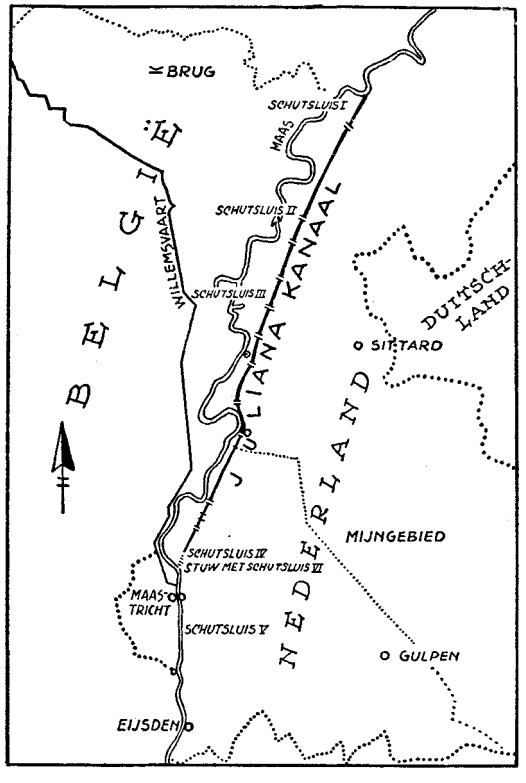

Het Juliana kanaal.

Data. — 28 Juli 1921: wet tot het graven van het Juliana kanaal.
22 October 1925: prinses Juliana steekt de eerste spade in den grond.
21 September 1931: ingebruikneming van het gekanaliseerde Maasvak te Maastricht, de schutsluis te St. Pieter en het kanaal in het Bosscheveld.
7 Mei 1934: ingebruikneming van het kanaalgedeelte Maasbracht—Born, alleen voor kolenschepen van en naar Born.
Augustus 1934: ook schepen voor Echt worden toegelaten.
16 September 1935: ingebruikneming van het geheele kanaal na de voltooiing.

Eenige cijfers. — Totale lengte: 35 Kilometer.
Drie panden: Maastricht—Born, 20 K.M.; Born—Roosteren, 5 K.M.; Roosteren—Maasbrecht, 8 K.M.; resp. gelegen op 44, 32.65 en 27.85 meter boven N.A.P.
Vier sluizen, waarvan de grootste, bij Born, meer dan 11 meter verval heeft. De kolk van deze sluis, die 26.000 kubieke meter inhoud heeft, wordt in 8½ minuut volgepompt.
Kanaalbreedte: 46.50 meter.
Kanaaldiepte: 5 meter.
Een sleepboot met een 2000-tonsschip kan door de sluizen. Ze zijn 136 meter lang, 14 meter breed, slagdrempel 3.60 meter.
Alle bruggen zijn 7 meter hoog; er zijn er zes van 58.60 meter lang, vijf van 76.60 meter.
De St. Servaasbrug te Maastricht zal later een hefbrug worden.
Laadvermogen te Born en te Stein elk 3 millioen ton. Het verkeer over het kanaal zal waarschijnlijk 12—15 millioen ton bedragen.
Aanleg duurde negen jaar, de kosten waren een en dertig en een half millioen. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1288 E.)

B. **TURKIJE. — Het eerste vijfjarenplan. - Economische opbloei. —**
Voor het eerste vijfjarenplan, dat reeds voor het grootste gedeelte werd uitgevoerd, zijn de volgende bedragen uitgetrokken:

	Turksche ponden (1 T.p. = *f* 1.18)
Textielindustrie	18,538,000
Hennepindustrie	1,700,000
Kamgarenindustrie	1,650,000
Metaalbewerking	10,000,000
Koperontginning	550,000
Cellulose-industrie	1,025,000
Zwavelindustrie	150,000
Papierindustrie	3,790,000
Kunstzijdeindustrie	490,000
Porceleinindustrie	800,000
Flesch- en glasindustrie	250,000
Semi-cokesindustrie	1,000,000
Chemische industrie	1,360,000
Technische opleiding	500,000
	41.803.000

De vruchten van deze nieuwe industrie worden nu reeds geplukt en zijn voor Turkije een der redenen van den algemeenen economischen opbloei. (Akcham)
(Vorig bericht blz. 1535 D.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Oud-President Hoover over de democratische rechten en tegen de dictatuur.**
Op de groote tentoonstelling te San Diego heeft oud-president Herbert Hoover op 16 Sept. '35 een rede gehouden, waarin hij de Amerikanen waarschuwde, hun vrijheden niet op te geven voor de valsche beloften van economischen welstand. De nationale constitutie moest in dezen tijd krachtiger dan ooit verdedigd worden, nu sedert den oorlog de wereld geteisterd wordt door een storm van revoluties. De menschen, die worstelen in armoede en ellende, veroorzaakt door deze rampen en verergerd door de gecompliceerdheid van onze eeuw van de machine, geven in wanhoop hun vrijheid en rechten prijs, in de hoop op economische welvaart en daartoe aangezet door valsche beloften. Of men nu het fascistische Italië neemt of het nationaal-socialistische Duitschland of het communistische Rusland, het resultaat is het zelfde. Zij hebben hun rechten van den mensch prijsgegeven. In redevoeringen en in de pers mag het regime slechts geprezen worden en de critiek wordt gecensureerd, terwijl degenen, die uiting geven aan hun eerlijke overtuiging, naar de gevangenissen worden gezonden. Men heeft een vorm van dienstbaarheid gekregen, die een teruggang naar de Middeleeuwen beteekent. Welke verschillen er ook tusschen de genoemde regeeringen mogen bestaan, zij hebben één ding gemeen: de burgers hebben geen verzekerde rechten.
Op het oogenblik wordt er in de Vereenigde Staten meer over de grondwet gepraat dan ooit sedert den burgeroorlog het geval was, waarvan de inzet was de opheffing van de slavernij der negers. Op het oogenblik is de inzet echter de rechten van het individu. De oorzaak van deze discussies vindt men in de nieuwe philosophieën en regeeringstheorieën, die in de laatste tijden zijn opgekomen en de waarde van onze beginselen ontkennen. Zelfs in Amerika, waar de vrijheid het ruimst kan ademen, komt het geloof op, dat onze regeeringsvorm niet langer in staat is den groei van wetenschap, techniek en mechanische kracht te beheerschen.
Hoover eindigde met de woorden: „Ik ontken, dat de opoffering van deze rechten een beter economisch stelsel zou brengen". (A. N. P.) **(Vor. ber. Hoover 612 C.)**

D. **NEDERLAND. — Verlaging kosten levensonderhoud. —**
Naar wij vernemen, heeft de regeering besloten op korten termijn een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid om tot verlaging van de kosten van het noodzakelijk levensonderhoud te komen.
Ter voorbereiding van een en ander is een commissie gevormd, waarvan het voorzitterschap wordt bekleed

door den minister van Sociale Zaken mr. M. Slingenberg. In de commissie hebben verder zitting als vice-voorzitter de heer dr. ir. A. H. W. Hacke, directeur-generaal van den arbeid en de heeren mr. A. M. Engels, chef van de afdeeling Arbeid van het Departement van Sociale Zaken, A. van Geelen Wzn., directeur-generaal der werkverschaffing en steunverleening dr. W. L. Groeneveld Meyer, administrateur bij het departement van Handel en Nijverheid en Scheepvaart, Ir. A. Roebroeck, directeur-generaal van den landbouw, terwijl de heer Meyer de Vries, hoofdinspecteur van de werkverschaffing als secretaris optreedt.
Het ligt in de bedoeling van de regeering deze commissie binnenkort nog met vertegenwoordigers van verschillende organisaties uit te breiden.
Intusschen is zij reeds met haar werkzaamheden begonnen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. blz. 866 C.)**

A. **VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - Redevoeringen van den Aga Khan en den gedelegeerde van Zuid-Afrika, de Water. —**
De eerste spreker na den Franschen minister Laval was op 14 Sept. '35 de Britsch-Indische gedelegeerde Aga Khan, die de gewone klacht uitte, dat Britsch-Indië veel te veel contributie aan den Volkenbond moet betalen. Hij betreurde het échec van de ontwapeningsconferentie en sprak de goed gemeende hoop uit, dat de wijsheid der regeeringen en van den Volkenbond het directe oorlogsonheil in Afrika nog zal weten af te wenden. De gedelegeerde van Zuid-Afrika, de Water, die een paar jaar geleden voorzitter van de Volkenbondsvergadering was geweest, sloot zich met betrekking tot het Italiaansch-Abessynische geschil volkomen bij het standpunt van Sir Samuel Hoare en Laval over de noodzakelijke naleving van de Volkenbondsverplichtingen aan. Met groote bezorgdheid beschouwt de Water als gedelegeerde van een Afrikaansche staat het vooruitzicht op een mogelijken oorlog in Noord-Afrika. Zwart Afrika, zeide hij, vergeet niet spoedig iets en vooral niet een beleediging en een onrechtvaardigheid. De belangen van het geheele blanke ras in Afrika staan bij het Italiaansch-Abessynische geschil op het spel. Hij richtte een dringend beroep op den regeeringschef en op het volk van het nieuwe Italië om een vreedzame regeling nog mogelijk te maken. (Journal de Genève)
(Vorig bericht blz. 1956 F.)

18 SEPTEMBER 1935

B. **VEREENIGDE STATEN. — De werkloosheid. —**
President Roosevelt heeft te Hyde Park op 14 Sept. '35 bekend gemaakt, dat een groot offensief van vier maanden in het geheele land zal worden ingezet met het doel te trachten in dien tijd negentig procent van de 3½ millioen werkloozen aan het werk te stellen.
Daarbij zal men zich baseeren op de plannen, ontworpen door Harry Hopkins tot uitvoering van werken tegen lage kosten, die bestreden zullen worden uit het crediet van ruim 4 milliard, dat door het Congres goedgekeurd is. President Roosevelt verwacht, dat tegen het voorjaar van 1936 het werkverschaffingsprogram van minister Ickes voldoende gevorderd zal zijn om nog verdere aanvallen op de werkloosheid te kunnen richten.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Werkloosheid 1889 C.)**

C. **NEDERLAND. — Nederl. R.K. Middenstandsbond.**
Op 11 Sept. '35 is te Rotterdam het elfde congres aangevangen van den Nederlandschen R. K. Middenstands Bond.
Na een openingswoord van den voorzitter, den heer J. A. Koops uit Venlo, heette de heer H. L. Winkelman, voorzitter van de R. K. Middenstandsvereeniging te Rotterdam, de congressisten hartelijk welkom in de Maasstad.
De heer Koops beantwoordde deze toespraak en hield vervolgens de openingsrede, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:

Over de houding van de regeering tegenover den middenstand, zeide de heer Koops tot zijn groot genoegen een ander geluid te kunnen laten hooren dan zijn voorganger twee jaar geleden. Op het oogenblik zien wij, dat regeering en wetgever met de behandeling van meerdere middenstandsverlangens vorderingen hebben gemaakt. De crisis-crediethulp is in werking. De verruiming van de Winkelsluitingswet is, zoo goed en zoo kwaad als dat ging, tot stand gebracht. Ten aanzien van het afbetalingsstelsel zijn wetsontwerpen ingediend. Ten aanzien van nevenwerkzaamheden van overheidspersoneel is de gewenschte beperking ingevoerd. En de opruimingen- en uitverkoopwet heeft het Staatsblad bijna bereikt, terwijl ook aan een verleening van voorschothulp aan kleine middenstanders, die voor een crisis-crediet niet in aanmerking komen, de laatste hand schijnt te worden gelegd. (De Maasbode)
(Vor. ber. R.K. Middenstandsbond 1757 E.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Vermeende lidmaatschap van Z. Exc. den Gouverneur-Generaal van de Nat.-Soc. Beweging. —**
Op de vragen van den heer Schalker, luidende:
1. Kan de Regeering mededeelen of de tot heden nog niet weersproken geruchten, dat de Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië lid is van de N.S.B., juist zijn?
2. Indien de Regeering op deze vraag bevestigend moet antwoorden, is zij dan niet van meening, dat deze Gouverneur-Generaal, op grond van de desbetreffende regeeringsbesluiten, uit 's lands dienst behoort te worden ontslagen?

heeft minister Colijn geantwoord:

1. De Regeering is niet voornemens ieder dwaas gerucht te weerspreken en zeker niet een, dat zóó dwaas is als het in deze vraag bedoelde.
2. In verband met het antwoord op de eerste vraag vordert het hier gevraagde geen antwoord.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Gouv.-Generaal 1845 A.)**

E. **BELGIE. — Militaire bijeenkomsten te Brussel. - Tegen ondermijning van tucht in het leger. —**
In het gebouw van het departement van Landsverdediging is dezer dagen onder het voorzitterschap van minister Devèze, een belangrijke bijeenkomst gehouden van het „Comité Supérieur de l'Armée". De commandanten der vier legerkorpsen, de commandant van de luchtdoel-artillerie, de bevelhebber van de permanente defensietroepen in de provincie Luxemburg en Namen alsook de chef van den generalen staf, namen aan deze besprekingen deel. Verscheidene voorstellen betreffende de verjonging van het officierenkader, de benoeming van nieuwe generaals, de centralisatie van de bevelvoering in de Limburgsche, Duitsche en Luxemburgsche grensstreek werden in behandeling genomen. Buiten deze vergadering om hebben ook de hooge commissies van het wapen van de infanterie en die van de artillerie en de luchtvaart langdurig beraadslaagd.
Minister Devèze heeft voorts een circulaire uitgevaardigd, waarbij de militaire autoriteiten worden aangespoord tot de strengste beteugeling van alle propaganda, welke schadelijk kan worden geacht voor het behoud van de tucht en het volbrengen van den militairen dienstplicht zoowel in vredes- als in oorlogstijd. Alle politieke actie moet uit de kazernen en kampen geweerd worden, in welk verband dan ook de verkoop van couranten en tijdschriften in de kazernen verboden blijft. In de militaire gebouwen, waar zich radiotoestellen bevinden, zal er over gewaakt worden, dat geen politieke lezingen of anti-militaristische uitzendingen worden opgevangen. Voorts is het binnenbrengen in de kazernen en andere militaire gebouwen verboden van boeken, brochures, tijdschriften, week- en dagbladen, waarin afbreuk wordt gedaan aan den verschuldigden eerbied voor de Belgische vlag, den koning en de instellingen van het rijk of die artikels bevatten, welke beleedigend zijn voor het officierenkorps.
(Gazet van Antwerpen - Le Soir)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1544 A.)

F. **HONGARIJE. — Blauwboek. —**
De Hongaarsche regeering heeft een Blauwboek gepubliceerd over haar driejarige werkzaamheid waarin tevens een samenvatting wordt gegeven van haar politiek program.
De samenvatting omvat de volgende punten:
Bevordering der zaak van den Europeeschen vrede; Handhaving van de bestaande vriendschappen; Opheldering in de revisie-kwestie; Verdediging van het recht der Hongaarsche minderheden; Doorvoering van de Hongaarsche gelijkberechtigdheid, alsmede Internationale erkenning der economische en financieele eischen van Hongarije. (Pesti Hirlap)

19 SEPTEMBER 1935

A. NEDERLAND. — De Troonrede. - Perscommentaren. —

De Nieuwe Rotterd. Courant: Over het algemeen kan over de Troonrede gunstig worden geoordeeld. Zij moge weinig positiefs aankondigen, wie de moeilijkheden ook maar eenigermate beseft, welke aan elk vraagstuk op het oogenblik vast zitten, kan begrijpen, dat de regeering er aan hecht, zich met eenige voorzichtigheid uit te drukken, en geen verwachtingen te wekken, die achteraf onvervulbaar zouden blijken te zijn. Beloften te doen is gemakkelijk; vooral wie in oppositie hun kracht zoeken plegen er gul mee te zijn, maar wie verantwoordelijkheid draagt in een tijd als wij thans doormaken, toont regeerkracht juist door zich in dit opzicht in toom te weten te houden.

Algemeen Handelsblad: Het ontbreken van een afdoend bezuinigingscomplement vinden wij in deze troonrede een ernstige teleurstelling. Ook al zijn er ongetwijfeld enkele goede détails in aan te wijzen. Zoo constateeren wij met voldoening dat de regeering niet zwicht voor den devaluatistischen aandrang om den weg van den minsten weerstand te kiezen.

De Telegraaf: De uitbreiding der staatsbemoeiing, die blijkbaar in de nieuwe regeeringsperiode opnieuw verder zal gaan, maakt Nederland tot een socialistisch geregeerden staat, zonder dat er nog ooit in ons land een socialist minister is geweest.
De eenige rem op deze socialistische ontwikkeling is het handhaven van den gouden standaard. Wat voor een heksenketel zou het bij ons worden als een regeering de beschikking kreeg over de tijdelijke winsten, die devaluatie in den aanvang van het proces pleegt te brengen? Ons land zou te klein worden voor de regeeringsbureaux, die het zou moeten bevatten.

De Maasbode: Somber is de financieele paragraaf van de Troonrede. Zij voorspelt eenige verhooging van enkele belastingen, die zelfs met de sociale taak van de regeering in verband wordt gebracht. Dat deze aankondiging komt na de afwijzing van de devaluatie, nadert lichtelijk het ridicule. Het is nog geen twee jaar geleden, dat minister Colijn in de Tweede Kamer den katholieken drang naar Grondwetsherziening afwees. Nu kondigt de Troonrede haar aan. Het is nog geen jaar geleden, dat minister Oud in de Tweede Kamer met nadruk verklaarde: „dat verdere belastingverhooging is uitgesloten". En nu komt dezelfde minister van Financiën toch met belastingverhooging. Als wij goed zijn ingelicht, zou niet alleen de successie-, maar zelfs de Omzetbelasting verhoogd worden.

De Tijd: Want ernstiger dan in Juli '35 doorkruist op het oogenblik de vraag: consequente deflatie of devaluatie de politiek van de regeering en der partijen. Al verluidt in de Troonrede, dat devaluatie of het prijsgeven van den gouden standaard de volksgemeenschap als geheel geen baat kan brengen — iets waarover alle partijen het eens zijn — wil dit echter zeggen, dat het kabinet-Colijn, ondanks zijn goeden wil, niet door force majeure tot munt-ontwaarding zal gedwongen worden? Verleden week is weer 45 millioen goud afgevloeid, het disconto klom zoo hoog, dat de handel dreigt te verstarren, de aankondiging van belastingverhooging gaat onze economie den laatsten adem benemen, op de Beurs kan nauwelijks meer geld op prolongatie worden gevonden, de jongste schatkist-emissie werd een fiasco, en met de driemaandelijksche schatkist-promessen wordt via de banken beangstigend gemanoeuvreerd, — zoo kan het niet langer. Te minder, daar uit de parlementaire kritiek op het Vaste-Lastenontwerp duidelijk bleek dat wegens het falen van deze voornaamste taak de regeering geen meerderheid achter zich heeft.

Het Volk: Het blad behandelt — na eenige opmerkingen over de passages betreffende den internationalen toestand, de grondwetsherziening en het wetsontwerp ter voorkoming van particuliere machtsvorming op het terrein der overheidstaak, bij welk laatste zij vraagt: waarom de duistere vorm der aankondiging?

De Standaard (a.r.) schrijft, na haar verheugenis te hebben geuit over de afwijzing van devaluatie of het verlaten van den gouden standaard:
De vastbesloten wil der regeering moet steun vinden in het vast vertrouwen van het volk. Wij willen hopen, dat de Troonrede mede zal werken tot sterking van dat vertrouwen.
Een krachtig optreden der regeering inzake de noodzakelijke bezuiniging, een werk dat volgens de Troonrede onafgebroken zal worden voortgezet, zal daartoe zeer zeker ook noodig zijn.

De Nederlander: Zal deze Troonrede, die zich van vroegere onderscheidt, doordat zij rijker is aan inhoud, kunnen bijdragen tot ontspanning van de politieke verhoudingen? Naar het ons voorkomt, zal zij stellig daaraan niet in den weg staan.

(Vorig bericht blz. 1957 D.)

B. ITALIE. — Positie der Bank van Italië. —

Volgens bericht uit Londen werd een verdere vermindering van den goudvoorraad in Italië met Lire 197.100.000 veroorzaakt door de betalingen der Nationale Bank gedurende de laatste week van Augustus. Deze brengen den totalen goudvoorraad terug tot Lire 5.142.600.000.
Intusschen gaat de uitbreiding der circulatie van bankbiljetten op ontstellende wijze voort. In een week tijds bedroeg de toeneming Lire 386.700.000, terwijl het dekkingspercentage gedurende die week met niet minder dan 2.38% terugliep tot 33.38%.
De snelle verslechtering in de positie van de bank is ongetwijfeld grootendeels te wijten aan de toebereidselen voor een oorlog met Abessynië. Door zijn groot invoeroverschot is Italië gedwongen een groot gedeelte van zijn goud af te staan om aan zijn internationale verplichtingen te voldoen. Sedert begin Juli is de goudvoorraad met bijna Lire 1.000 millioen geslonken, terwijl de banknotencirculatie gedurende dezelfde periode met een gelijk bedrag is toegenomen.
(Financial News)

C. NEDERLAND. — Staatsbegrooting 1936. —

De minister van Financiën, Mr. P. J. Oud, heeft 17 Sept. 1935 de Staatsbegrooting 1936, vergezeld van de millioenennota, bij de Staten-Generaal ingediend.

Voor 1936 zijn geraamd:	
Uitgaven gewone dienst	ƒ 710.944.662
Inkomsten gewone dienst	601.988.638
Nadeelig saldo	ƒ 108.956.024
Te vermeerderen met:	
Verlaging van wijnaccijns ƒ 700.000	
Verlaging van loodsgelden 2.500.000	
Verlaging van accijns op bier en gedistilleerd 7.000.000	ƒ 10.200.000
Totaal tekort	ƒ 119.156.024

Ter wegwerking van dit tekort heeft de Regeering het volgende dekkingsplan opgesteld:

Het bekende bezuinigingsontwerp	ƒ 76.900.000
Schrapping der annuiteit ten behoeve van het Invaliditeitsfonds	10.223.000
Schrapping der administratiekosten van de sociale verzekeringen	749.300
(Deze worden naar het Ouderdomsfonds overgebracht.)	
Vermindering van de bijdrage aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds	3.000.000
Wijziging der salaris- en loonschalen	1.000.000
Overbrenging van wachtgelders naar het Pensioenfonds	900.000
Nieuwe Belastingen:	
Heffing van 20 opcenten op de Omzetbelasting	12.000.000
Heffing van 20 opcenten op de rechten van successie, van overgang en van schenking	6.800.000
Heffing van 20 opcenten op de evenredige zegelrechten	1.600.000
Heffing van 20 opcenten op de rechten en boeten van registratie	2.000.000
Heffing van 20 opcenten op de dividend- en tantièmebelasting	1.800.000
Belasting op pleizierreizen naar het buitenland	2.000.000
Totaal	ƒ 118.972.300

Na de volledige doorvoering van alle bovenstaande maatregelen — waarbij te allen overvloede de aandacht er op wordt gevestigd, dat een niet onbelangrijk bedrag van de aangegeven besparingen eerst geleidelijk effectief zal worden — zal, indien niet opnieuw ongunstige factoren intreden, het begrootingsevenwicht dus ongeveer zijn bereikt.

De definitieve cijfers van de afgeloopen dienstjaren zijn de volgende:

Dienstjaar 1932.

Gewone dienst:	
Uitgaven	ƒ 591.216.718
Middelen	515.168.165
Nadeelig saldo	ƒ 76.048.553
Kapitaaldienst:	
Middelen	ƒ 660.061.597
Uitgaven	487.750.884
Voordeelig saldo	ƒ 172.310.713

Dienstjaar 1933.

De cijfers opgenomen in de goedgekeurde algemeene rekening van het dienstjaar 1933 zijn als volgt:

Gewone dienst:	
Uitgaven	ƒ 572.829.641
Middelen	516.958.613
Nadeelig saldo	ƒ 55.871.028
Kapitaaldienst:	
Middelen	ƒ 556.805.039
Uitgaven	452.020.398
Voordeelig saldo	ƒ 104.784.641

Het tekort op den gewonen dienst werd in de vorige nota gesteld op ƒ 58.265.953. Thans blijkt een tekort aanwezig van ƒ 55.871.028.

Dienstjaar 1934.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomsten op:

Gewone dienst:

Uitgaven	ƒ 647.445.053
Middelen	610.249.875
Nadeelig saldo	ƒ 37.195.178

Kapitaaldienst:

Uitgaven	ƒ 1.020.470.624
Middelen	93.251.836
Nadeelig saldo	ƒ 927.218.788

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrootingen werd aan gewone uitgaven geraamd ƒ 731.051.364, en aan gewone middelen ƒ 463.446.818. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van ƒ 267.604.546.
Het voor het jaar 1934 op den gewonen dienst becijferd nadeelig saldo bedraagt ƒ 37.195.178, doch werd, daar verschillende rectificaties nog niet in de begrootingscijfers konden worden verwerkt, nader gesteld op ƒ 57.820.121,43, welk laatste cijfer in de desbetreffende beschouwingen is aangehouden.
De aanvankelijke raming der middelen ad ƒ 463.446.818 werd verhoogd wegens verlenging van in 1934 afloopende belastingheffingen ƒ 60.138.000, nieuwe belastingheffingen ƒ 95.420.000, overbrenging van belasting- en andere middelen van het Leeningfonds 1914 ƒ 14.058.064, saldo van verhoogingen en verlagingen van verschillende middelenposten ƒ 154.040; totaal nader geraamd ƒ 633.216.922.
Volgens de voorloopige cijfers hebben de middelen opgebracht ƒ 610.249.875; derhalve minder ƒ 22.967.047.

Dienstjaar 1935.

De begrooting van het loopende dienstjaar 1935 is, wat den gewonen dienst betreft, vastgesteld als volgt:

Uitgaven	ƒ 710.391.672
Inkomsten	625.530.287
Zoodat een nadeelig saldo is geraamd van	ƒ 84.861.385

Van het plan tot dekking van dit tekort zijn de volgende maatregelen in het jaar 1935 effectief geworden:

Vermindering van pensioenlasten	ƒ 3.000.000
Verlaging van het tekort van het Gemeentefonds	20.270.000
Verlaging annuïteit Invaliditeitsfonds en Ouderdomsfonds	14.213.000
Tijdelijke heffing opcenten Rijksinkomsten- en Vermogensbelasting	14.500.000
Heffing belasting doode hand	3.000.000
Totaal	ƒ 54.983.000

zoodat het tekort blijft ƒ 29.878.385.
Dit tekort moest voorts worden verminderd met een buiten het dekkingsplan 1935 tot stand gekomen besparing, terzake van overbrenging, voor één jaar, van administratiekosten sociale verzekeringen naar het Ouderdomsfonds A: ƒ 749.300, waarna het tekort wordt ƒ 29.129.085.
Dit tekort zou moeten worden opgevangen door de navolgende maatregelen, die geleidelijk effectief zouden worden:
Doorwerken van een aantal besparingen op de uitgaven voor het onderwijs, rond ƒ 10.000.000; vermindering van het spoorwegtekort ƒ 10.000.000; invoering van het capitulantenstelsel en enkele andere besparingen op de defensie-uitgaven ƒ 5.000.000.
Het verschil tusschen het totale bedrag hiervan ad ƒ 25.000.000 en het evengenoemde tekort van rond ƒ 29 millioen vindt zijn oorzaak in het volgende. Oorspronkelijk was de tijdelijke heffing opcenten Rijksinkomsten- en Vermogensbelasting in het dekkingsplan 1935 opgenomen voor ƒ 19.260.000. Voornamelijk ten gevolge van de overbrenging van een gedeelte dezer opcenten naar het Werkloosheidssubsidiefonds is dit bedrag verlaagd tot ƒ 14.500.000.
Het aanvankelijk geraamde tekort bleek echter in den loop van het jaar 1935 hooger gesteld te moeten worden door de volgende ongunstige factoren:
Lagere raming van de middelen ƒ 30.000.000.
Steun aan de scheepvaart ƒ 8.000.000.
Meerdere kosten werkverschaffing ƒ 2.550.000.
Hooger tekort spoorwegbedrijf over het jaar 1934 dan bij het opstellen van de begrooting voor 1935 was te voorzien ƒ 2.000.000.
Hierdoor werd het totaal tekort 1935 ƒ 71.679.085.
In de Memorie van Toelichting bij het ontwerp van wet tot verlaging van de openbare uitgaven (April 1935) werd ten aanzien van het te verwachten tekort op de begrooting van 1936, dat op ƒ 75 millioen werd geraamd, het volgende medegedeeld:
„Een juiste raming van het over 1936 te verwachten tekort is in de bestaande omstandigheden uiterst moeilijk. Telkens weder doen zich in het bijzonder op het terrein van de internationale economische verhoudingen gebeurtenissen voor, die van grooten invloed zijn op onze Staatsfinanciën. Ramingen, die op het tijdstip, waarop zij worden gemaakt, volkomen verantwoord zijn, blijken soms reeds na enkele maanden door nieuwe, geheel onverwachte feiten achterhaald te worden. Het tekort voor 1936 moet daarom met alle voorbehoud worden aanvaard. Bij deze becijfering is er van uitgegaan, dat de middelen in dat jaar in totaal niet minder zullen opbrengen dan het hierboven reeds met 30 millioen verminderde ramingcijfer voor 1935. Dit beteekent al, dat gerekend wordt met een mindere opbrengst van verschillende belastingen, omdat de opcenten op de inkomstenbelasting en de vermogensbelasting, geheven krachtens de wet van 4 Maart 1935 die over 1935 slechts voor twee derde gedeelte ten bate van het Rijksbudget komen, over 1936 voor het geheel haar invloed zullen doen gevoelen."
In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer nopens hetzelfde ontwerp (Juli 1935) liet de regeering zich als volgt uit:
„Op grond van hare ervaringen op dit punt, sinds de indiening van het bezuinigingsontwerp, is de regeering, vooral na het binnenkomen der eerste gegevens voor de begrooting 1936, tot de conclusie gekomen dat het in de toelichting op het ontwerp op ƒ 75 millioen gestelde tekort op die begrooting aanzienlijk hooger zal blijken. Ongetwijfeld zullen de — onder het bovenvermelde voorbehoud — voor belastingverlaging in uitzicht gestelde ƒ 20 millioen voor de dekking van het grootere tekort noodig zijn en dan zal er nog een zeker deficit overblijven, waarvan de omvang nog niet nauwkeurig is te schatten. Voor zoover die belastingverlaging, om de in de Memorie van Toelichting opgesomde redenen volstrekt onvermijdelijk moet worden geacht zal de regeering zoeken naar middelen die het niettemin mogelijk zullen maken haar te doen doorgaan."
Zooals uit de ingediende begrooting blijkt, is deze voorloopige conclusie juist geweest. Het totale tekort 1935 bedraagt ƒ 71.679.085.

Dienstjaar 1936.

Het is dit tekort, afgerond op ƒ 75 millioen, dat in het bezuinigingsontwerp aanvankelijk ook voor 1936 werd aangenomen, onder het voorbehoud „ceteris paribus". Dit voorbehoud nam in de Memorie van Antwoord op het voorloopig verslag van de Tweede Kamer over het Bezuinigingsontwerp reeds een meer vaste gedaante aan. Thans staat vast, dat het „ceteris paribus" zich noch in de middelen, noch in de uitgaven van 1936 zal realiseeren, zoodat ook na aanneming van het Bezuinigingsontwerp een aanzienlijk nieuw tekort moet worden gedekt.
Dit nieuwe tekort is als volgt ontstaan en levert, gevoegd bij de bovengenoemde ƒ 71.679.085, het totaal tekort op de begrooting voor 1936.

I. Lagere raming der (belasting-)middelen	ƒ 7.810.000
Lagere raming der overige middelen	3.231.649
	ƒ 11.041.649

Uitgaven.

II. Uitgaven, welke in 1936 weder op de begrooting moeten worden gebracht, omdat de getroffen wettelijke maatregelen slechts voor het jaar 1935 van kracht zijn; dit betreft de annuïteit ten behoeve van het Invaliditeitsfonds ad ƒ 10.223.000, die betreffende het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds ad ƒ 3.000.000 en de overbrenging van de administratiekosten der Sociale Verzekering naar het Ouderdomsfonds A ad ƒ 749.300 of in totaal ƒ 13.972.300.

III. Hoogere uitgaven in 1936 tot rond ƒ 24 millioen, waartegenover staat een vermindering tengevolge van in de begrooting verwerkte bezuinigingen ad rond ƒ 12 millioen, zoodat per saldo de verhooging bedraagt ƒ 12 millioen.
Door al deze factoren is het tekort ad rond ƒ 71.600.000 aangegroeid tot rond ƒ 109.000.000.
Dit tekort moet nog met ƒ 10.200.000 door verlaging van den wijnaccijns, loodsgelden en den accijns op bier en gedistilleerd worden verhoogd.
Het te dekken tekort stijgt hierdoor uiteindelijk tot ƒ 109.000.000 + ƒ 10.200.000 = rond ƒ 119 millioen.
Het bedrag der hoogere uitgaven ad rond ƒ 24 millioen heeft vooral betrekking op de volgende begrootingshoofdstukken:
De verhooging van Hoofdstuk V (Binnenl. Zaken) betreft in hoofdzaak den post Onderstand aan noodlijdende gemeenten.
Het eindcijfer van Hoofdstuk VI (Onderwijs, K. en W.) is ondanks een verlaging van uitgaven door doorwerking van onderscheidene besparingen, ruim 2½ millioen hooger dan dat van het loopende jaar.
De vermeerdering uit hoofde van de wachtgelden der boventallige onderwijzers bedraagt ƒ 2.164.000 voor het openbaar en ƒ 1.466.000 voor het bijzonder onderwijs. De verhooging wegens het jaarlijksch accres bedraagt zeker 2½ millioen. Tezamen vorderen deze beide verhoogingen alzoo ruim 6 millioen gulden.
De doorwerking der verschillende besparingen heeft dus op de begrooting een invloed van omstreeks 4 millioen gulden gehad.
Op Hoofdstuk IX (Waterstaat) moest een hoogere bijdrage aan het Verkeersfonds worden geraamd, wegens toeneming van het spoorwegtekort.
De hoogere raming van hoofdstuk XII (Sociale Zaken) heeft in hoofdzaak betrekking op de meerdere uitgaven voor bijdragen aan gemeenten ter tegemoetkoming in de exploitatie-tekorten van woningwetwoningen en die voor bijdragen voor moreelen steun aan jonge werkloozen en voorts op een hoogere bijdrage uit 's Rijks schatkist aan het Werkloosheidssubsidiefonds.

Middelen.

Omtrent de raming der middelen moge nog het navolgende worden medegedeeld:
De middelenraming 1935 is geworden:

Middelen volgens de ingediende begrooting		ƒ 625.530.287
Middelen dekkingsplan 1935:		
a. belasting doode hand	ƒ 3.000.000	
b. Tijdelijke opcenten Inkomsten- en vermogensbelasting	14.500.000	
		17.500.000
		ƒ 643.030.287
De gewone middelen voor 1936, zooals deze zijn verwerkt in den ramingstaat, wijzen een totaal aan van		601.988.638
Alzoo minder		ƒ 41.041.649

Aan de groep der kohierbelastingen is als nieuwe belasting toegevoegd de belasting van de doode hand. Verder zijn thans in de raming der Inkomstenbelasting en in die der Vermogensbelasting verwerkt de opcenten, welke met ingang van 1 Mei 1935 worden geheven ingevolge de wet van 4 Maart 1935. De raming dezer middelen heeft overigens op de gebruikelijke wijze, d.w.z. aan de hand van de kohiercijfers over de laatste jaren, plaats gehad.
Wat de niet-kohierbelastingen aangaat, zijn de ramingen samengesteld aan de hand van de opbrengst over het voorafgaande jaar (1934), vermeerderd of verminderd met het — tot een jaarbedrag herleid — accres of decres van elk middel over de eerste helft van het loopende jaar (1935). Voor de Zegelrechten en Successiebelastingen is hierop een uitzondering gemaakt met het oog op het wisselvallig karakter van deze middelen.

Kapitaaldienst.

De Kapitaaldienst wijst voor 1936 een totaal aan van	ƒ 91.925.534
en in ontvangsten van	23.744.470
zoodat het nadeelig saldo bedraagt	ƒ 68.181.064
Voor 1935 is geraamd: uitgaven	ƒ 56.283.186
ontvangsten	19.420.276
Nadeelig saldo 1935	ƒ 36.862.910

Ter toelichting aan de voornaamste verschillen zij het volgende aangeteekend:
Op Hoofdstuk V is meer uitgetrokken voor Kapitaalverstrekking aan het staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie ƒ 3.111.000.
Op Hoofdstuk VII A is ƒ 6.000.000 meer uitgetrokken voor aflossing van Gevestigde Schuld, welk bedrag is overgebracht van den gewonen dienst, gelijk in het Bezuinigingswetsontwerp werd aangekondigd.
Op Hoofdstuk VII B wordt o.a. meer aangevraagd voor ingetrokken en ter vermunting voor rekening van het Rijk bestemde munten ƒ 2.500.000, voor ingetrokken en ter ontmunting bestemde munten ƒ 10.600.000, voor rentelooze voorschotten aan het Gemeentefonds als bedoeld in artikel VI, 1e der wet van 4 Maart 1935 (Staatsblad no. 74) ƒ 15.777.000 en voor verstrekking van kapitaal aan het Zuiderzeefonds ƒ 4.158.720. Daartegenover wordt minder aangevraagd ƒ 4.000.000 voor aankoop van Staatsschuld voor het Muntfonds en ƒ 6.213.430 voor voorschot aan het Verkeersfonds.
Op Hoofdstuk IX wordt o.a. meer geraamd voor uitkeering aan de Staatsmijnen wegens verstrekking van obligatiekapitaal ƒ 2.220.000 en ƒ 1.244.000 wegens uitkeering aan het Zuiderzeefonds voor den afsluitdijk.
Wat de hoogere raming der Middelen betreft, deze is in hoofdzaak het gevolg van de opbrengst van door het Staatsmuntbedrijf af te leveren munt ad ƒ 2.500.000 en de opbrengst van door ontmunting verkregen metaal ad ƒ 2.400.000.

Landbouwcrisisfonds.

Het is niet mogelijk gebleken de begrooting van het Landbouwcrisisfonds gelijktijdig met de overige Fondsbegrootingen in te zenden. Er worden alle mogelijke maatregelen getroffen, ten einde de indiening te bespoedigen.

Maatregelen tot dekking van het tekort.

De regeering geeft de volgende opsomming van de maatregelen, die zij voorstelt tot dekking van het tekort van rond ƒ 119 millioen.

1. Het wetsontwerp tot verlaging der openbare uitgaven:

De verschillende maatregelen, opgenomen in of afgekondigd bij de toelichting op bovenvermeld ontwerp zouden opleveren ƒ 97.000.000.
Dit bedrag moet ten gevolge van gedurende het overleg met de Tweede Kamer aangebrachte wijzigingen, waarvan de voornaamste is het vervangen van de instelling van het instituut der kweekelingen met akte bij het lager onderwijs door andere besparingsmaatregelen, aanvankelijk worden verminderd met ƒ 13.000.000. Blijft ƒ 84.000.000.
In de plaats van de instelling van het bovenvermelde kweekelingeninstituut zal worden gesteld een algemeene herziening der salarisregeling voor jeugdige ambtenaren, onderwijzers en werklieden in Overheidsdienst, waardoor een besparing zal worden verkregen van ƒ 8.500.000.
Het bedrag stijgt daardoor tot ƒ 92.500.000. Hiervan is reeds in de begrooting verwerkt wegens alle maatregelen, die zonder voorafgaande wetswijziging konden worden genomen (met uitzondering van de algemeene salarisverlaging en de bovengenoemde wijziging der jeugdsalarissen) ƒ 15.600.000.
Blijft dus beschikbaar voor dekking van het begrootingstekort ƒ 76.900.000.
In deze ƒ 76.900.000 is begrepen de ƒ 10 millioen vermindering van het spoorwegtekort, die in het bezuinigingsontwerp als deel van de totale besparing is genoemd. Een speciale commissie heeft de opdracht deze besparing — en zoo mogelijk een verdergaande — te vinden.
Ten overvloede wordt er in dit verband nog de aandacht op gevestigd, dat in de ƒ 77 millioen besparing, die ter zelfder plaatse wordt genoemd, reeds ƒ 10 millioen vermindering van het spoorwegtekort was inbegrepen, zoodat in totaal op een vermindering met ƒ 20 millioen was gerekend, waarvan inmiddels ƒ 3.2 millioen is effectief geworden en in de begrooting verwerkt.

2. Gewijzigde financiering sociale verzekering.

Na aanneming van het bezuinigingsontwerp zullen voorts twee uitgaven kunnen worden geschrapt, en een derde uitgave verminderd, die voor 1936 weer op de begrooting moesten worden uitgetrokken, omdat de wettelijke maatregelen, waardoor zij in 1935 van de begrooting zijn afgevoerd, maar voor één jaar gelden. Het zijn de annuïteit ten behoeve van het Invaliditeitsfonds ad ƒ 10.223.000 en de administratiekosten der sociale verzekeringen ad ƒ 749.300, die naar het Ouderdomsfonds A zouden worden overgebracht, alsmede de vermindering ad ƒ 3 millioen van de bijdrage aan het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.
In totaal vermindert het tekort daardoor met ƒ 13.972.300.

3. Periodieke verhoogingen.

In alle salaris- en loonschalen met éénjarige opklimming zal deze worden gewijzigd in een tweejarige met verdubbeling van het bedrag der periodieke verhooging. Hieruit wordt een besparing geraamd van ƒ 1.000.000.

4. Vervroegde pensionneering wachtgelders.

Met betrekking tot de wachtgelders acht de regeering het noodzakelijk, dat het deel, dat niet herplaatsbaar is, zooveel mogelijk wordt overgebracht naar het Pensioenfonds en wel deels door een strenge keuring (invaliditeits-pensioen), deels door de toekenning van een vervroegd en daardoor uiteraard verlaagd ouderdomspensioen. Hiervoor moeten middelen in het Pensioenfonds worden vrijgemaakt, hetgeen mede tot taak zou moeten worden gesteld aan de speciale ambtelijke commissie, welke is ingesteld om de geheele pensioenwetgeving te herzien en te vereenvoudigen.
Bovenbedoelde wachtgelders en de onderwijzers, die den leeftijd van 60 jaren hebben bereikt, zouden derhalve op nader te bepalen voorwaarden gepensionneerd kunnen worden.
Het aantal wachtgelders zou daardoor met pl.m. ¼ verminderen. De besparing zou bedragen pl.m. ƒ 900.000.

5. Wijziging van de wet op het Werkloosheidssubsidiefonds.

De wet, waarbij het Werkloosheidssubsidiefonds werd ingesteld, bepaalt, dat als inkomsten van het fonds o.m. zullen gelden: een uitkeering uit 's Rijks schatkist tot een nader bij de vaststelling der Rijksbegrooting te bepalen bedrag. Voor 1935 is deze uitkeering vastgesteld op ƒ 46 millioen. Ondanks een bijdrage tot dezen omvang moest, als gevolg van de toenemende werkloosheid, de begrooting van het fonds voor 1935 worden ingediend met een tekort van ƒ 4.600.000.
Bij het ontwerpen der fondsbegrooting voor 1936 bevond de regeering, dat zij, onder handhaving van de subsidieschaal-1935 op een nadeelig saldo van het Werkloosheidssubsidiefonds moest rekenen van ruim ƒ 14 millioen. Zou een begrooting met dit tekort zijn ingediend, dan zou — indien ook de rekening over 1936 van het fonds dit tekortcijfer zou aanwijzen — ingevolge de wet op het Werkloosheidssubsidiefonds dit nadeelig saldo moeten worden overgebracht op de fondsbegrooting van een volgend jaar. Practisch zou dit beteekenen, dat de afzonderlijke crisisdienst, dien de wetgever in 1934 heeft opgeheven, langs een omweg weder zou terugkeeren. De regeering wenscht dit te vermijden. Er moest derhalve worden gezocht naar middelen, om dit tekort op te vangen. De regeering meent, dat het een billijke oplossing is, indien begonnen wordt met dit tekort voor de helft voor rekening van het Rijk te nemen. Wil de rekening van het fonds met deze verhoogde bijdrage sluiten, dan zullen de aan de gemeenten te verleenen bijdragen in totaal ƒ 7 millioen minder moeten bedragen, dan het bedrag, dat zij bij toepassing ook over 1936, der voor 1935 vastgestelde subsidieschaal zouden beloopen. Dit zou kunnen worden bereikt door de krachtens die schaal aan de gemeenten toekomende bijdragen voor alle gemeenten evenredig te verlagen. De regeering acht deze methode niet aanbevelenswaardig. Zij zou er toe leiden, dat tal van gemeenten niet in staat zouden zijn haar uitgaven te dekken.
De regeering zint op middelen om het totaal der werkloosheidsuitgaven te verminderen. Deze laatste vermindering zal dan, zoolang zij het bedrag van ƒ 7 millioen niet overschrijdt, uitsluitend ten goede moeten komen aan de gezamenlijke gemeentelijke budgetten.
Ten einde dit doel te bereiken, stelt de regeering zich voor een wijziging te brengen in het systeem der subsidieering.
Het voor 1935 gekozen systeem kwam hierop neer, dat — afgezien van extra z.g. „subjectieve" bijdragen aan individueele gemeenten, welker begrootingspositie daartoe aanleiding gaf — aan alle gemeenten zonder uitzondering een „objectieve" bijdrage werd toegekend ten bedrage van dat deel der gemeentelijke werkloosheidsuitgaven, dat het bedrag van 15 pct. der gemeentelijke belastingcapaciteit te boven ging. Dit systeem had de verdienste, dat alle gemeenten daardoor in gelijke mate door de werkloosheidsuitgaven werden gedrukt. Uit een oogpunt van verdeeling der lasten naar draagkracht had het derhalve voortreffelijke eigenschappen.
Intusschen kleefde aan het systeem het nadeel, dat de gemeenten, welker werkloosheidsuitgaven meer bedroegen dan 15 pct. harer belastingcapaciteit, nu geen eigen financieel belang hadden bij de beperking dier uitgaven. Het meerdere werd immers door het fonds betaald. De regeering heeft dit bezwaar aanvankelijk niet zoo ernstig laten wegen. Zij meende, dat het stijgen der uitgaven door contrôle van rijkswege in voldoende mate was te ondervangen, en dat het bezwaar zeker niet opwoog tegen het voordeel der gelijkmatige drukverdeeling, die het systeem met zich bracht.
De uitkomst heeft intusschen bewezen, dat dit te optimistisch was gezien en dat de critici van het systeem het gelijk meer aan hun kant hadden gehad, dan de regeering verleden jaar meende. Deze overwegingen zullen de regeering moeten doen besluiten het voor 1935 gekozen stelsel voor 1936 niet ongewijzigd te handhaven. De minister stelt zich voor, voor 1936 een regeling te bevorderen, die zal berusten op zoodanige grondslagen dat de gemeenten zelven er mede een financieel belang bij zullen hebben, dat iedere niet onvermijdelijke stijging dezer uitgaven zal worden tegengegaan.

Daarnaast heeft de minister van Sociale Zaken reeds maatregelen genomen om de contrôle van rijkswege op de werkloosheidsuitgaven te verscherpen, terwijl deze bewindsman voorts nog andere middelen overweegt, om zonder het peil der uitkeeringen aan te tasten tot verlaging van het totaal der werkloosheidsuitgaven te geraken.
Aangezien het rijk niet in staat is om zonder het treffen van bijzondere maatregelen een bedrag van ƒ 53 millioen in het Werkloosheidssubsidiefonds te storten, is eenige versterking der middelen door verhoogde belastingheffing niet te ontgaan. De minister van Financiën is echter van oordeel, dat het minder gewenscht moet worden geacht deze verhoogde heffing te doen geschieden ten bate van algemeene middelen. Daardoor zou haar zeer exceptioneel karakter niet voldoende uitkomen. Verre geeft hij er de voorkeur aan deze middelen toe te voegen aan het Werkloosheidssubsidiefonds. Dit beteekent tevens, dat daar de wet tot instelling van dit fonds slechts van kracht is tot 1 Januari 1937 — deze middelen alleen worden gevraagd voor 1936. Bij de indiening der begrooting voor 1937 zal de zaak dan opnieuw onder het oog moeten worden gezien.

Gemeentefonds.

De begrooting van uitgaven van het Gemeentefonds voor het begrootingsjaar, loopende van 1 Mei 1936 tot 30 April 1937, vermeldt:

Gewone dienst	ƒ 91.194.000
Kapitaaldienst	15.777.000

Uit het Gemeentefonds ontvangen de gemeenten over het uitkeeringstijdvak 1936-'37 diverse uitkeeringen.
Het totale bedrag dezer uitkeeringen wordt geraamd op ƒ 91.194.000. Deze raming worde als volgt toegelicht:

De opbrengst van de gemeentefondsbelasting over het boekingstijdvak 1936-'37 wordt in verband met de wijziging in het tarief dier belasting, welke thans in hoofdsom ten volle aan het gemeentefonds ten goede komt, aangebracht bij de wet van 4 Maart 1935 en aan de hand van het verloop van het boekingstijdvak 1934-'35 geraamd op	ƒ 57.500.000
De opbrengst van 50 opcenten op de Vermogensbelasting, geheven op de aanslagen van hen, die belastingplichtig zijn, volgens artikel 1 der Wet op de Vermogensbelasting 1892, wordt geraamd op	5.250.000
Tezamen	ƒ 62.750.000

Uit deze opbrengst ontvangen de gemeenten de uitkeeringen.
Het bedrag der inhoudingen wordt geraamd op ƒ 2.667.000 (8/9 van het ten vorigen jare geraamde bedrag), terwijl de bijdrage uit 's Rijks schatkist vastgesteld wordt op ƒ 10.000.000. De dekkingsmiddelen voor den gewonen dienst brengen tezamen op ƒ 75.417.000, zoodat als bijdrage van den kapitaaldienst van het gemeentefonds gerekend moet worden op ƒ 15.777.000. Ter dekking van deze bijdrage is een ten laste van den kapitaaldienst der Rijksbegrooting te verleenen renteloos voorschot aangewezen.
Aan de toelichting van minister Oud op de begrooting 1936 ontleenen wij nog het volgende:
Toen het Bezuinigingsontwerp in het voorjaar van dit jaar werd ingediend, heeft men op grond van de toen beschikbare gegevens en onder alle voorbehoud, een tekort voor 1936 geconstrueerd van ongeveer ƒ 75 millioen. In andere jaren is het geen gewoonte anders dan bij de indiening der Rijksbegrooting tekorten te gaan ramen, maar het Bezuinigingsontwerp maakte het uiteraard noodzakelijk tusschentijds een soort „Millioenennota" te publiceeren. Dit moest geschieden op een tijdstip waarop de naaste toekomst meer dan ooit in nevelen van allerlei aard gehuld was. Daargelaten, dat het Bezuinigingsontwerp, hangende tusschen twee begrootingen, technisch de situatie min of meer compliceert en daardoor het overzicht bemoeilijkt, zoodat in deze Nota meer dan anders zorg moest worden gedragen, dat de lezer den draad in het budgetair labyrinth niet verliest, leerde de ervaring met deze tusschentijdsche constructie, dat zij geen genoegzame stevigheid bezat om daarop te blijven voortbouwen. Kon in April nog eenige belastingverlaging in uitzicht worden gesteld, in Juli bleek deze mogelijkheid al aan de kim der nieuwe begrooting te verdwijnen, en thans is zij niet alleen geheel verdwenen, maar heeft moeten plaats maken voor het tegendeel: belastingverhooging. Wel is waar komt deze ten deele in de plaats van lasten, die worden verlaagd, omdat de economische of financieele belangen zulks vorderen — verlaging van de loodsgelden, die de concurrentie-mogelijkheden onzer havens belemmerden; verlaging van den wijnaccijns, die den export van meer Nederlandsche en Nederlandsch-Indische goederen naar Frankrijk zal bevorderen; verlaging van den accijns op bier en gedistilleerd, die het fiscaal optimum verre hadden overschreden —, maar voor een grooter deel is dit niet het geval.
De onvermijdelijkheid dezer ontwikkeling wordt duidelijk als men op grond van het reeds in deze Nota medegedeelde, zich voor oogen houdt door welke factoren het in het voorjaar 1935 geuite vermoeden omtrent het in 1936 te verwachten tekort, is teniet gedaan. Deze factoren zijn van tweeërlei aard.
1o. De opbrengst der middelen zal — tot ruim ƒ 10 millioen door vrijwillige verlaging — met nog ruim ƒ 25 millioen terugloopen, nadat de raming der middelen in het voorjaar reeds met ƒ 30 millioen was verlaagd. Deze teruggang, in totaal ƒ 55 millioen, is samengesteld uit deze ƒ 30 millioen, uit de ƒ 15 millioen, welke voortspruiten uit nadeelige saldi van den Kapitaaldienst (versterkte aflossing wegens conversie) en uit de ruim ƒ 10 millioen, welke verloren gaan door verlaging van den wijn-, bier- en gedistilleerd accijns en door de verlaging der loodsgelden. Het behoeft geen betoog, dat een dergelijk terugloopen der middelen niet aanstonds in gelijke mate door uitgavenvermindering kan worden opgevangen, te minder nu tegelijkertijd verhooging van uitgaven onvermijdelijk is. Deze laatste, ad rond ƒ 24 mill., zou echter geen bijzondere zorgen hebben gebaard, indien het terugloopen der middelen niet plaats had gevonden. Integendeel, indien de regeering zich niet genoopt had gezien de raming der inkomsten in den loop van dit jaar met ƒ 45 millioen te verlagen, dan zou niet alleen de uitgavenverhooging mogelijk zijn geweest zonder belastingverhooging, doch er zou ook voldoende ruimte voor belastingverlaging — zelfs boven de reeds meermalen genoemde ƒ 10 millioen — zijn geweest, zooals oorspronkelijk in uitzicht was gesteld.
2o. Nieuwe onvermijdelijke uitgaven zullen moeten worden gedaan. De noodlijdende gemeenten vorderen een hooger bedrag aan onderstand; door het bevolkingsaccrès en het afvloeien van boventallige onderwijzers vraagt de Onderwijsbegrooting, ondanks de doorwerking van tallooze bezuinigingen, weer enkele millioenen meer; de stijging van den rentevoet legt een zwaarderen last op het budget voor de Nationale Schuld; het Spoorwegtekort beweegt zich door de dalende ontvangsten ondanks steeds voortgezette bezuinigingen op de exploitatiekosten, nog steeds in stijgende lijn; de in het afgeloopen jaar nog weer vermeerderde werkloosheid verplicht tot het geven van een aanmerkelijk hoogere bijdrage aan het Werkloosheidssubsidiefonds, omdat de gemeenten niet in staat zijn de verhooging der uitgaven, die daarvan het gevolg is, alleen te dragen. Omtrent het dwingend karakter dezer uitgaven zal wel geen verschil van meening bestaan.
De belastingverhoogingen zijn zoo gekozen, dat de vermeerderde druk zeer verdeeld en zoo min mogelijk voelbaar zal zijn. De voorgestelde belastingverhooging bedraagt ƒ 26 millioen, waartegenover staat een verhooging van andere lasten ad ƒ 10 millioen, zoodat per saldo ƒ 16 millioen door verzwaring van lasten zal moeten worden gevonden, hetgeen in verband met den omvang van het totaal tekort van ƒ 119 millioen niet buitensporig kan worden genoemd.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1936.

Gewone Dienst (Titel A).

Omschrijving.	Geraamd voor 1936.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1935.
Uitgaven.		
Totalen der titels A van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
I. Huis der Koningin	ƒ 1.550.000	ƒ 1.550.000
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin	1.881.569	1.896.193
III. Buitenlandsche Zaken	3.429.219	3.608.000
IV. Justitie	26.047.882	25.989.907
V. Binnenlandsche Zaken	17.751.445	17.005.106
VI. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	150.678.415	148.132.800
VIIa. Nationale Schuld	147.045.211	146.712.887
VIIb. Financiën	58.770.832	80.382.644
VIII. Defensie	87.646.126	87.712.505
IX. Waterstaat	50.573.300	46.454.598
X. Handel, Nijverh. en Scheepv.	12.255.940	4.248.529
XI. Landbouw en Visscherij ...	7.778.627	8.520.127
XII. Sociale Zaken	128.415.187	121.086.857
XIII. Koloniën	17.090.909	17.061.519
XIV. Onvoorziene Uitgaven	30.000	30.000
	ƒ 710.944.662	ƒ 710.391.672
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel A)	601.988.638	625.530.287
Nadeelig saldo	ƒ 108.956.024	ƒ 84.861.385

Kapitaaldienst (Titel B).

Omschrijving.	Geraamd voor 1936.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1935.
Uitgaven.		
Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
V. Binnenlandsche Zaken	ƒ 13.182.500	ƒ 10.070.400
VIIa. Nationale Schuld	6.780.000	780.000
VIIb. Financiën	61.156.034	38.105.786
VIII. Defensie	323.000	287.000
IX. Waterstaat	10.164.000	6.690.000
XI. Landbouw en Visscherij ...	320.000	350.000
	ƒ 91.925.534	ƒ 56.283.186
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel B)	23.744.470	19.420.276
Nadeelig saldo	ƒ 68.181.064	ƒ 36.862.910

Geheele Dienst.

Saldi.	Geraamd voor 1936.	Vastgestelde begr. 1935.
Nadeelig saldo Gewone dienst ...	ƒ 108.956.024	ƒ 84.861.385
Nadeelig saldo Kapitaaldienst ...	68.181.064	36.862.910
Nadeelig saldo Geheele dienst ...	ƒ 177.137.088	ƒ 121.724.295

(Vorig bericht Begrooting 1847 E.)

Het Algemeen Handelsblad: Uit de Millioenen-nota spreekt, duidelijker dan uit de troonrede, het besef der regeering, dat de overheid en haar geldmiddelen in de bestrijding van de nooden, welke ons volk treffen, in macht en omvang begrensd zijn, en dat de werkelijk genezende kracht uit het initiatief en de middelen van volk en bedrijfsleven zelf moet komen. Aan wondermiddelen gelooft deze regeering niet, en zij is terecht niet bereid met onverantwoordelijke voorspiegelingen van een onberekenbare toekomst aan te komen. Bij alle critiek op sommige afzonderlijke maatregelen kan dit als gunstige algemeene indruk worden erkend. Ons voornaamste bezwaar blijft echter, dat de regeering het accent nog niet zwaarder legt (en daarnaar handelt) op de noodzakelijkheid om bij de herziening van onze staats- en volkshuishouding nog meer dan tot dusver te streven naar besparing op dingen die, bij den huidigen strijd om de primaire volkswelvaart, thans minder zwaar moeten wegen dan vroeger.

Het Dagblad van Noord-Brabant: Het Dagblad van Noord-Brabant maakt bezwaren tegen de voorgestelde belasting op buitenlandsche pleizierreizen, en wel op het volgende argument: ,,Men zou zoo zeggen, dat het inderdaad niet meer dan billijk is, dat degenen die hun geld in het buitenland gaan verteren, daarvoor een offertje aan den staat afstaan. Maar toch is het iets zeer ongewoons, dat de regeering daartoe wil overgaan. Waarom trekken die tallooze Nederlandsche vacantiegangers naar het buitenland: omdat het daar zoo spotgoedkoop is. Was het niet zoo spotgoedkoop, dan zouden gewis velen, die nu op reis gaan, rustig thuis blijven. Het is toch een bekend feit, dat het aantal reizigers naar België voor een groot gedeelte wordt gevormd door dagjesmenschen, die met spotgoedkoope autobussen een dag op en neer gaan".

De Gelderlander: Als we nu in de Millioenen-nota zien, dat de regeering van plan is van de 3000 H.A., welke bij wijze van proef in de Wieringermeer voor staatsexploitatie in aanmerking komen, ongeveer 2000 Hectaren te bestemmen voor grootbedrijf, dan vragen we ons toch af, wat dit voor een soort werkverruimingspolitiek is! Waarom daar niet een stevige politiek van binnenlandsche kolonisatie gevoerd?

De Maasbode: ,,Verkondigde de vorige Millioenennota nog: ,,Aan het verlaten van den gouden standaard wordt niet gedacht" en noemde zij devaluatie een ,,droombeeld", thans tapt de regeering uit een ander vaatje en verkondigt in de Troonrede, dat devaluatie of loslaten van den gouden standaard niet beschouwd kunnen worden als middelen, die de volksgemeenschap als geheel baat zouden brengen. Maar wie ter wereld heeft dat nu ooit beweerd? Ernstige devaluïsten hebben alleen betoogd, dat devaluatie één der middelen kan zijn, om uit den put te raken, in zooverre zij de positie der schuldenaars in het binnenland verbetert, zoo het bedrijfsleven rendabeler en den export wellicht gemakkelijker maakt.

DE BEGROOTING — PERSOPINIES

De Nederlander: Een der meest ontmoedigende verschijnselen in deze moeizame worsteling is, dunkt ons, wel, dat zoovele maatregelen, die thans tot saneering genomen moeten worden, anderzijds weer de strekking hebben het herstel te bemoeilijken en den teruggang nog sneller te doen gaan. Afvloeiïng van personeel is noodig, maar waar de particuliere maatschappij de ontslagenen thans niet kan opvangen, voedt zij de werkloosheid.

De Nieuwe Rott. Crt. — De ,,Nieuwe Rott. Crt." acht de drie nieuwe maatregelen, in uitzicht gesteld om het tekort van 119 millioen op te vangen, wel aannemelijk, nl. verlaagde jeugdsalarissen voor ambtenaren, onderwijzers en werklieden, wijziging der eenjarige opklimming der loonschalen in tweejarige, en overbrengen van wachtgelders naar de groep gepensionneerden. Blijven dan nog de verlaging van het totaal der werkloosheidsuitgaven, hetgeen zal moeten geschieden zonder het peil der uitkeeringen aan te tasten, en: de nieuwe tijdelijke belastingen. Deze laatste noemt het blad: onaangenaam, en in de lijn van de ,,aanpassing" moeilijk te verdedigen. Er staan echter zekere verminderingen van lasten tegenover, zooals van loodsgelden, wijnaccijns en van den accijns op bier en gedistilleerd.
Als lichtpunt ziet het blad ten slotte, dat wij, als al, wat voorgesteld wordt, wordt verwezenlijkt, een sluitende begrooting zullen hebben.

Rotterdammer: De ,,Rotterdammer" vindt een belasting op buitenlandsche pleizierreizen niet kwaad, maar betreurt de verhooging der omzetbelasting, die het leven weer duurder maakt. In ieder geval, vervolgt het blad, mag de regeering zich niet berustend bij de feiten neerleggen en de leer huldigen: de crisis moet maar uitzieken, ongeacht hoeveel ellende dit over onderscheiden volksgroepen brengen zal. Integendeel, zij is geroepen om niet alleen in den ergsten nood te voorzien, maar behoort ook te streven naar herstel van de kwijnende welvaart.

De Standaard: ,,Telkens wordt door het optreden van nieuwe, of het heviger doorwerken van reeds aanwezige factoren, het begrootings-evenwicht opnieuw verstoord. Daaruit vloeit voort, dat met de reeds genomen of in behandeling zijnde maatregelen niet kan worden volstaan, en dat naar nieuwe voorzieningen moet worden omgezien, welke uiteraard thans — nu reeds zooveel moet worden gedaan — in geen enkel opzicht aangenaam zijn, en in vele gevallen alleen bezwaarlijke en pijnlijke gevolgen met zich brengen.

De Telegraaf: ,,Hemel en aarde worden beroerd als op een of anderen dienst een paar millioen geschrapt moet worden. Met een vloed van argumenten, waar de ooren ons van tuiten, wordt aangetoond, dat iedere bezuiniging onmetelijke schade toebrengt en een ondragelijke hardheid vormt. In geen geval kan de Overheid spoedig bezuinigen. Over iedere honderdduizend gulden die zij afkapt moet zij niet een nacht, maar een jaar slapen. Zij heeft de neiging de uitgaven steeds als een minimum te beschouwen, dat zich nooit aan de inkomsten kan aanpassen, maar de inkomsten moeten zich voegen naar de uitgaven. Zoo zet men de wereld op haar kop en daaraan hebben wij het te wijten, dat wij in deze crisis bedacht zijn met een lange reeks van nieuwe belastingen. De nieuwe begrooting legt er ons weer een half dozijn op, die 26 millioen gulden in de staatskas moeten brengen. Als een zelfde bedrag voor werkelijke, niet uitsluitend op het papier staande, bezuinigingen wordt gevorderd, dan trekken al onze Kamerleden doodgraversgezichten, pinken zij een traan uit het oog en houden zij zich schuil voor hun kiezers. Daarentegen neemt men tusschen neus en lip een serie nieuwe belastingen aan en gaat naar huis of er niets gebeurd is".

Tribune: ,,Nieuwe zware lasten worden op de massa's gelegd door de verhooging der omzetbelasting, terwijl slechts enkele maatregelen een kleine bijdrage van de kapitalisten vereischen, die door de hoogere toelagen meer dan goedgemaakt worden.
,,De regeering-Colijn, die in Juli viel over het 70 millioenenplan, heeft de periode van ,,rust" gebruikt voor een nieuwen aanval, een nieuw plan tot een nog scherpere uitplundering van de werkende massa's".

De Tijd: Met recht kan men van deze millioenennota zeggen wat vroeger jaren nog wel eens het geval was, dat het een millioenendans is. Maar dan die zoo gedanst wordt, onder den druk der tijden, dat de kans heel groot wordt dat men er ten slotte bij neervalt.
Wij hopen nog altijd, dat de regeering dit zal weten te voorkomen, ongeacht de sombere stemming waarin ze is, maar mocht een val niet zijn te vermijden, laat men dan zorgen, bij dit millioenenspel den val zoo te berekenen en bewust uit te voeren dat er geen ongelukken bij gebeuren.

Utrechtsch Dagblad: Het ,,Utrechtsch Dagblad" vindt woorden van waardeering. Het is van oordeel, dat de toelichting op de millioenennota, grosso modo gesproken, van een gezond en practisch financieel en economisch inzicht getuigt. Veel van het in uitzicht gestelde zal slechts kunnen worden verwezenlijkt, indien het crediet van den staat ongerept is. Een ,,vlotte leeningspolitiek" acht de Regeering altoos, doch met name in dezen tijd uit den booze. Zij, die tot ,,vlot leenen" adviseeren, mogen bedenken, dat in de eerste plaats noodig is: eene wederpartij, die bereid is geld ter leen te verstrekken. Het vertrouwen in ons staatscrediet en -bestuur is daartoe een eerste voorwaarde.

Het Vaderland: Zelfs op papier sluit de begrooting voor 1936 niet. Men kan zich dus voorstellen, dat de toestand, met de mogelijkheid van verderen tegenspoed voor oogen, allesbehalve reden tot juichen geeft. Wat sluit — en dan nog onder voorwaarde, dat de economische toestand niet slechter zal worden — dat is de theoretische begrooting van een onbekend jaar, waarin, in elk geval later dan 1936, de te nemen maatregelen tot dekking van het tekort alle zullen hebben doorgewerkt. Dat heeft speciaal betrekking op de perspectivische bezuinigingen.

Het Volk: ,,De nota veegt de troonrede-verhaaltjes van industrialisatie en breede openbare-werkenpolitiek door werkfondsverruiming met den financieelen bezem opzij. Verhooging van het werkfonds zal, nu ja, ,,niet kunnen uitblijven"; verleening van nieuwe credieten zal de regeering, nu ja, niet ,,stopzetten". Dat klinkt al uiterst koel en onwillig. Maar dan wordt verder het groote staatscredietkanon in stelling gebracht. De regeering moet ,,voorkomen dat ook in Nederland deviezenmoeilijkheden of grondstoffennood zullen ontstaan", gelijk elders, d.w.z. in Duitschland. Er zou dan ,,een economische en financieele inzinking" plaats hebben, waaraan ,,men slechts met huivering kan denken". Daar gaat dus de ruime leenings-politiek om zeep, zonder welke een industrialiseeringspolitiek en een openbarewerken-politiek een luchtverheveling blijven. Iets als een Plan van den Arbeid, zooals Gelissen zich dacht? Onzin. Onuitvoerbaar. Weg er mee. Oud-Colijn verklaren het. Afgeloopen.

Volk en Vaderland: En hoe stelt de heer Oud zich dan wel vóór, dat de opgroeiende generatie in Nederland zal moeten leven? Op haar wordt verhaald wat men nu tekort komt. Zij moet betalen wat ,,men nu niet bezuinigen" kan en zal daarbij haar eigen nooden te dragen krijgen.

De ,,**Times**" schrijft met betrekking tot de door de Nederlandsche regeering aangekondigde bezuinigingen, dat deze noodzakelijk deflationistisch zijn en dat zij moeten leiden tot een verlaging van den levensstandaard, doch dit is in ieder geval onvermijdelijk. Door devaluatie zouden de nieuwe bezuinigingen en belastingen voor een jaar vermeden kunnen worden, maar devaluatie zelf zou reeds een verlaging van den levensstandaard beteekenen. Bovendien is de winst, die door devaluatie zou worden gemaakt een niet-terugkeerende winst en het budget-probleem zou door een dergelijken maatregel alleen worden uitgesteld, tenzij intusschen een belangrijke verbetering van den handel zou intreden. Een duurzame oplossing van de economische moeilijkheden van Nederland kan alleen worden gevonden in een opleving van den internationalen handel, hetgeen een hervatting van het internationale betalingsverkeer en een stabilisatie der valuta's beteekent, dat wellicht inhoudt, dat Nederland zou kunnen worden genoodzaakt tot eenigen maatregel voor devaluatie. **(Vor. ber. blz. 1961 C.)**

A. **Prof. mr. J. C. Kielstra. — Gouverneur van Suriname geïnterviewd. —**

Prof. mr. J. C. Kielstra, gouverneur van Suriname, met verlof hier te lande, heeft de N. Rott. Crt. in de gelegenheid gesteld met hem te spreken over de belangen van zijn kolonie. Wij ontleenen hieraan het volgende:

De uitzichten op het gebied van den mijnbouw acht de gouverneur eigenlijk beter dan die voor den landbouw. De onderneming van de Sarakreek wordt energiek aangevat. De noodige machines voor de goudexploitatie zijn opgevoerd naar de terreinen, die liggen 40 K.M. ten Zuiden van het eindpunt van den spoorweg. In October denkt men met de exploitatie te beginnen. Prof. Grutterink, de adviseur van de onderneming, meent, dat de grond nog iets beter zal zijn dan bij de schattingen is aangenomen.

Twee Engelsche maatschappijen zijn ook bezig machines op te voeren, om zoo spoedig mogelijk in bedrijf te komen. Een van deze werkt op drie goudplacers. Men heeft daar heel merkwaardige vondsten gedaan, van stukken die misschien afkomstig zijn van een afgespoeld rif. Voorts is er ook belangstelling voor de oude Lawa, waar vroeger de Compagnie d'or gezeten heeft. Ten opzichte van den mijnarbeid staan de Creolen heel anders, dan ten aanzien van den landbouw. Dat vinden ze fijn werk. Daarin zijn het prettige, flinke, hardwerkende menschen. Daarvoor hoeft geen beroep op de geïmmigreerden gedaan te worden.

Op het oogenblik zijn ongeveer 500 arbeiders bezig op de drie bedrijven, die zich voorbereiden op exploitatie.

— Hoe staat het nu met de blanke arbeiders in Suriname. Is daar toekomst voor?

— Er wordt op het oogenblik propaganda gemaakt voor een plan, ontworpen door de heeren van Marselis Hartsinck en Van Straaten, te Haarlem, die in het Bakhuis-gebergte oliepalmen en arabicakoffie willen planten en meenen binnen zeven jaar 100,000 werkers in die cultuur te kunnen opnemen!

SURINAME
—
CURAÇAO

Twee groote voordeelen, zei de gouverneur, heeft het plan: ten eerste wordt er geen subsidie gevraagd aan het gouvernement, en ten tweede is het van grootschen opzet.

In het verleden hebben proefnemingen met blanke kolonisten geleerd, dat conditio sine qua non om te slagen is, de hand te leggen op een product, geschikt voor den uitvoer, dat een belooning kan opleveren voldoende voor hun cultuurpeil. Het moet dus zoo zijn, dat niet de kleine landbouwer van Suriname zich ook meester kan maken van die cultuur, want dan concurreeren zij de blanken weg.

Nu willen Marselis c.s., de tropische kuststreek mijden en naar boven in het gebergte trekken, op 250 à 400 M. hoogte, waar Europeanen een goed klimaat vinden. De ontwerpers hebben alles in details uitgewerkt, alleen . . . . zij hebben het terrein gekozen op de kaart. Vóór alle dingen heeft de gouverneur daarom den optimistischen plannenmakers aangeraden, plaatselijk een scherp onderzoek in te stellen. Volgens Stahel bestaat de bodem in het binnenland uit granietzand, dat van nature volkomen onvruchtbaar is, en is de humuslaag daarop voorkomende, zóó dun, dat de beplanting met gewassen van eenigszins diepgaande wortels, uitgesloten zou zijn.

(N. Rott. C.) **(V. b. Prof. Mr. J. C. Kielstra 942 A.)**

B. **Economische toestand van het eiland Curaçao. —**

In het verslag over 1934 van de Kamer van Koophandel en Nijverheid op Curaçao lezen wij o.m.:

Kon in het vorig verslagjaar geconstateerd worden, dat de daling van het bedrijfs- en handelsleven in 1933 tot stilstand was gekomen, en dat zelfs een lichte opwaartsche beweging te bespeuren viel, het jaar 1934 mag als de voortzetting van 1933 — zij het dan ook in een geleidelijk en langzaam tempo en in geringe mate — beschouwd worden. Vrijwel alle voor het economisch leven als typeerend aan te merken cijfers geven over het verslagjaar „iets" betere cijfers dan het jaar tevoren te zien.

De waarde van den invoer uit het buitenland steeg over de jaren 1932 t/m. 1934 resp. van *f* 81,364,422 (de diepste val na de boomperiode) tot *f* 86.931.781 en *f* 87,239,038. Vermindert men deze cijfers met de waarde van de ingevoerde olie, dan resteeren resp. 9,5 10,3 en 11,9 millioen gulden, welke door den handel ingevoerd zijn.

Het totaal van het bij de C.P.I.M. en de C.S.M. aan salarissen en loonen uitbetaald bedrag beweegt zich de laatste drie jaren op vrijwel dezelfde hoogte, n.l. *f* 7.2, *f* 7 en *f* 7.3 millioen over de jaren 1932 t/m. 1934. Rekening echter houdende met de verhooging der intrinsieke waarde van den gulden, dan mag een uitbetaald bedrag van *f* 7.3 millioen over 1934 ten minste worden gelijk gesteld met dat over 1931, waarin *f* 10,3 millioen werd uitbetaald.

Het bouwbedrijf, hetwelk de laatste jaren vrijwel tot stilstand was gekomen, onderging in 1934 een opleving. Het gouvernement deed een nieuw krankzinnigengesticht bouwen, verschillende scholen werden uitgebreid, met den bouw van een inrichting voor de verpleging van T.B.C.-patiënten werd een aanvang gemaakt, terwijl verscheidene particulieren tot den bouw van huizen overgingen.

De oogst 1933/1934 voorzag de bevolking in voormelde districten van de voornaamste voedingsmiddelen. Particuliere werkgevers beijveren zich nog steeds, zooveel mogelijk inheemschen aan het werk te stellen. Zij waren echter steeds genoodzaakt geschoolden en vaklieden uit het buitenland te laten komen. In den loop van het verslagjaar begon de Ambachtschool alhier geschoolden af te leveren, die op den duur in staat zullen zijn de plaatsen van buitenlanders in te nemen, zij het dan ook in langzaam tempo, daar de behoefte der industrie niet alleen naar geschooldheid en vakkundigheid uitgaat, doch ook geoefendheid vereischt.

Van werkloosheid, in den zin zooals die elders bestaat, kan op Curaçao, in mindere mate nog dan het vorige jaar, gesproken worden. Wel doet zich het verschijnsel voor dat personen die zich voor werk aanmelden het hun aangebodene te min achten.

De gouvernements-inkomsten en -uitgaven hebben in het verslagjaar resp. *f* 8.453.845 (v. j. *f* 6.805.659) en *f* 7.566.677 (v. j. *f* 6.274.592) bedragen, terwijl bovendien aan Nederland nog *f* 2.200.000 (vorig jaar *f* 2.042.000) aan opgenomen kasvoorschotten werd afbetaald, zoodat deze ulto. December 1934 nog slechts *f* 2.200.000 bedroegen.

Niet alleen, dat de economische toestand in 1934 ten opzichte van het jaar te voren een kleine verbetering te zien geeft, van veel grooter belang voor den handel moet het feit geacht worden, dat het publiek blijken geeft weer geld te durven uitgeven.

Het aantal toeristen, dat Curaçao in 1934 heeft bezocht, is grooter geweest dan dat in het jaar te voren, n.l. resp. 16.087 tegen 14.482. Het groote waarde-verschil tusschen gulden en gedeprecieerden dollar werkt nog steeds zeer belemmerend op de geneigdheid tot koopen bij de toeristen.

In het verslagjaar viel een kleine vermeerdering te constateeren, zoowel van aantal als netto-inhoud van het eiland Curaçao aandoende schepen, ten opzichte van 1933, n.l. van 4824 stoomschepen in 1933 tot 4877 in 1934, met een netto-inhoud van respectievelijk 28.680.985 en 28.862.237. Ook het aantal zeilschepen vermeerderde en wel van 1232 in 1933 tot 1336 in 1934. Het aantal toeristenbooten bedroeg evenals het vorig jaar 12, welke tezamen Curaçao 37 (v. j. 38) maal aandeden.

(Kamer v. Koophandel en Nijverheid op Curaçao.)
(Vorig bericht Curaçao 1763 E.)

21 SEPTEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Clearing met Italië. —

De directie van het Nederlandsch Clearinginstituut maakt bekend, dat krachtens nadere regeling met het Instituto Nazionale per i Cambi con l'Estero in het handelsverkeer met Italië particuliere compensaties zullen zijn toegelaten onder de navolgende voorwaarden:

1. De verhouding, waarin de compensaties zullen worden toegelaten, wordt voorloopig gesteld op 1 : 1. Echter zullen reeds dadelijk in het verkeer tusschen Italië en de overzeesche gebiedsdeelen van Nederland compensaties mogelijk zijn op basis één Italiaansche goederen tegen ten hoogste anderhalf overzeesche goederen.
2. De compensaties kunnen slechts betrekking hebben op goederen, welke onder de clearing vallen, dus van oorsprong zijn uit een van beide landen of wel aldaar een voldoende ingrijpende bewerking of verwerking hebben ondergaan, welke aan die goederen een zuiver nationaal karakter hebben gegeven. Driehoeks-compensaties — uitvoer van Italiaansche goederen naar Nederland tegenover invoer in Italië van goederen uit de overzeesche gebiedsdeelen van Nederland en omgekeerd — zijn niet toegelaten.
3. De transacties, welke in compensatie worden gebracht, moeten zich van beide zijden bewegen binnen de grenzen van de vastgestelde contingenten.
4. Aanvragen tot goedkeuring eener particuliere compensatie dienen in ieder van beide landen door belanghebbenden tot de betreffende instanties te worden gericht. Ook dan wanneer de transactie reeds in Italië is aanhangig gemaakt, moeten de Nederlandsche belanghebbenden zelfstandig een aanvraag tot goedkeuring bij het Nederlandsch Clearinginstituut indienen. Formulieren daarvoor zijn bij het Clearinginstituut te verkrijgen.
5. De koopsommen moeten in beide landen worden gestort bij het betreffende instituut op compensatierekening, a (Nederland) of b (overzeesche gebiedsdeelen). De gestorte bedragen worden aan den verkooper uitgekeerd zoodra van het andere instituut bericht is ontvangen, dat de storting van het overeengekomen bedrag daar te lande heeft plaats gevonden. Bovendien moet door den verkooper in Nederland een door het Crisis-Uitvoer-Bureau af te geven uitvoerregistratiebewijs worden overgelegd.

Van particuliere compensaties, waarvoor reeds voor 1 Aug. '35 door de Italiaansche autoriteiten toestemming werd verleend, doch welke nog niet volledig zijn afgewikkeld, dienen belanghebbenden zoo spoedig mogelijk mededeeling te doen aan het Nederlandsch Clearinginstituut, onder opgave van naam en adres van belanghebbenden hier te lande en in Italië, aard der in compensatie te brengen goederen, leveranties, koopsom, alsmede datum en nummer van de Italiaansche vergunning. Voor zoover de invoer in Nederland of overzeesche gebiedsdeelen op 1 Aug. 1935 nog niet had plaats gevonden, dient de afwikkeling te geschieden op de wijze als boven onder 5 uiteengezet (Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 1895 B.)**

B. FRANKRIJK. — Belastingen - Totaalopbrengst. —

1928	frs.	62.970.931.000	
1929	„	57.665.460.400	(minder 9,5%)
1930	„	57.992.812.900	(gelijk)
1931	„	64.139.363.500	(meer 11%)
1932	„	59.823.607.900	(minder 6¾%)
1933	„	54.982.129.200	(minder 8%)
1934	„	54.658.000.000	(gelijk).

(Le Temps)

C. ZWEMSPORT. — Nieuw wereldrecord 800 M. vrije slag. —

De bekende Japansche zwemmer Shozo Makino verbeterde op 15 Sept. '35 het wereldrecord over 800 Meter vrije slag door dezen afstand af te leggen in den tijd van 9 min. 55.8 sec. Het wereldrecord stond tot nu toe op 10 min. 1.2 sec., gevestigd op 16 September 1934 te Tokio ook door Makino. De tweede aankomende op dezen afstand was Hiroshi Negami, die een tijd maakte van 10 min. 0.8 sec. Ook hij is dus nog binnen den wereldrecordtijd van Makino in 1934 gebleven. (Dempo Rengo) **(V. b. 1774 A.)**

D. NEDERLAND. — Overdracht der Rectoraten. —

Aan de verschillende Universiteiten en hoogescholen heeft op 18 September '35 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad. Aan de Rijksuniversiteit te Leiden geschiedde dit door prof. dr. W. van der Woude aan prof. mr. A. S. de Blécours; aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. dr. H. Bolkestein aan prof. dr. C. W. Vollgraff; aan de Rijksuniversiteit te Groningen door prof. dr. G. van der Leeuw aan prof. dr. L. Polak Daniels; aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam door prof. dr. Th. J. Stomps aan prof. dr. W. P. C. Zeeman; aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. dr. W. Reinders aan prof. ir. G. Diehl; aan de Handelshoogeschool te Rotterdam door prof. mr. C. W. de Vries aan prof. mr. F. de Vries; aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen door prof. dr. D. L. Bakker aan prof. dr. W. C. Mees R.Azn.; aan de R. K. Universiteit te Nijmegen door prof. dr. J. Kors O.P. aan prof. dr. F. A. M. van Welie; aan de R. K. Handelshoogeschool te Tilburg door prof. dr. Th. Goossens aan prof. dr. F. A. M. Weve O.P.; aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. dr. J. Wille aan prof. dr. L. v. d. Horst. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht 1486 A.)

E. JOODSCHE PROBLEMEN. — Wereldconferentie van Poolsche Joden. - Joodsche kolonie in Ecuador.

De afgevaardigden van Nederland en Mexico hebben dezer dagen in de wereldconferentie van Poolsche Joden een beeld opgehangen van een onafhankelijke joodsche kolonie in Ecuador, die in staat is duizenden Poolsche joden te voeden en welke hun een tehuis schenkt, waar zij gevrijwaard zijn voor vervolging en economischen druk.

Een speciale commissie werd aangewezen, om de bijzonderheden van het plan aan een onderzoek te onderwerpen. (A. N. P.)
(Vor. ber. Joodsche Problemen 1447 D.)

F. NEDERLAND. — Koloniaal Instituut - Oprichting herdacht. —

In een buitengewone drukbezochte vergadering van de Koninklijke Vereeniging Koloniaal Instituut te Amsterdam is op 16 Sept. '35 het 25-jarig bestaan der Vereeniging herdacht. Door den voorzitter van den Raad van Beheer, jhr. mr. dr. A. Röell werd een rede uitgesproken, waarin hij er aan herinnerde, dat op den 11den Augustus 1910 voor den notaris F. H. van den Helm te Amsterdam de oprichtingsacte werd verleden van de te Amsterdam gevestigde vereeniging „Koloniaal Instituut". (De Tijd)

G. JAPAN. — Japanners in den vreemde. —

Blijkens de zoo juist gepubliceerde statistieken zijn thans in het geheel 1.803.000 Japanners buitenlands. Verleden jaar op 1 October waren het 216.000 minder. In Mandsjoekwo verblijven 243.668 Japanners, d.i. 112.735 meer dan in 1931. In Brazilië wonen 173.500 Japanners, in Hawaii 150.832, in de Vereenigde Staten 146.708 en in China 56.049.
(Dempo Tsoesin)

H. VOLKENBOND. — Protest van den Poolschen Minister Beck tegen Litwinof.

Voordat de algemeene discussies gesloten werden, heeft de minister van Buitenlandsche Zaken van Polen, Beck, op 17 Sept. '35 nog een korte protestverklaring afgelegd tegen de beschouwingen van Litwinof van 14 Sept. '35 over de door sommige landen gevolgde politiek van tweezijdige niet aanvalsverdragen onder verwerping van de politiek van collectieve veiligheidsverdragen.
(Polska Agencia Telegraficzna) **(Vor. ber. 1956 A.)**

I. ENGELAND. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - Oorlogsvoorbereiding in de Middellandsche Zee. —

Volgens het blad „Al Ahram" bestaan de Britsche strijdkrachten in de Middellandsche Zee uit 144 oorlogsschepen, namelijk 28 te Alexandrië, 20 in Palestina, 6 te Suez, 20 te Aden en 70 te Gibraltar.
(Al Ahram) **(Vor. ber. 1960 A.)**

K. SPANJE. — Kabinet-Lerroux afgetreden. —

Het aftreden van het kabinet Lerroux op 20 Sept. '35 komt, na het ontslag van den minister van Marine en daarna ook van den minister van Landbouw, die beiden tot de agrarische partij behoorden, niet geheel onverwacht.

De leider der agrariërs, Martinez de Velasco, had bij de laatste bespreking met Lerroux reeds verklaard, dat hij voor het nieuwe, door de samensmelting van bepaalde departementen gevormde kabinet geen ministers ter beschikking kon stellen, waardoor het regeeringsblok uiteen viel. (El Debate) **(1788 B.)**

A. ITALIE. — Financiën. - Buitengewone uitgaven voor de Oost-Afrikaansche koloniën. —
Het ministerie van Financiën deelt mede, dat in Augustus is ontvangen een bedrag van 1.599 millioen lire en uitgegeven een bedrag van 2.130 millioen lire. Het geheele deficit bedraagt met inbegrip van dat van Juli 1 milliard 5 millioen lire.
De buitengewone uitgaven voor de Oost-Afrikaansche koloniën hebben in Augustus bedragen 337 millioen en van 1 Juli tot en met 31 Augustus 718 millioen. (Corriere della Sera) **(Vor. ber. 1945 B.)**

B. ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. - Vrijlating. —
De journalist Jacob, die door Duitsche ambtenaren uit Zwitserland over de Duitsche grens was gesleept en in Duitschland werd gearresteerd is in handen gesteld van de Zwitsersche autoriteiten. Het onderzoek van het scheidsgerecht heeft uitgewezen, dat een ondergeschikt Duitsch ambtenaar op ontoelaatbare wijze was opgetreden. Deze ambtenaar is disciplinair gestraft. Jacob is uit Zwitserland gewezen en in Frankrijk opgenomen en vrijgelaten.
(Le Temps) **(Vor. ber. 1790 C.)**

C. VOLKENBOND. — Nieuwe raadsleden. —
De Volkenbondsvergadering heeft met 42 stemmen Polen, met 50 stemmen Roemenië, dat in de plaats treedt voor Tsjecho-Slowakije en met 45 stemmen Ecuador, dat in de plaats komt van Mexico, gekozen tot leden van den Volkenbondsraad voor den tijd van drie jaar. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 1492 D.)**

22 SEPTEMBER 1935

D. HENGELO. — Haven geopend. —
Op 21 Sept. '35 is de haven van Hengelo officieel in gebruik genomen. De slechte tijden ten spijt, heerschte in de stad een ware feeststemming.
Bij de plechtige opening hebben het woord gevoerd de burgemeester van Hengelo mr. G. Jansen, de commissaris van de Koningin in de Provincie Overijsel, mr. A. E. baron van Voorst tot Voorst, de hoofdingenieur van den Rijkswaterstaat dr. L. R. Wentholt, de burgemeester van Enschede en nog vele andere autoriteiten. De belangstelling uit kringen van Handel en Industrie was zeer groot.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

E. NEDERLAND. — Protest tegen de Duitsche Joden wetten. —
„Men kan vernederen, men kan beleedigen, men kan ontrechten, men kan mishandelen — maar niet kan men vernietigen den levenswil van een oud en eerbiedwaardig ras, dat mede de wereld de hoogste geestelijke waarden heeft geschonken," zoo zeide op 19 Sept. '35 de heer A. Asscher, bij de opening van de enorm druk bezochte protestvergadering in de Apollo-hal te Amsterdam tegen de ontrechting der Joden in Duitschland.
Rabbijn L. H. Sarlouis vond, wat in Duitschland gebeurd een algemeene verdwazing is.
Prof. dr. A. H. de Hartog zeide o.a.:
Als men spreekt van het volk Gods naar bloed en geest, dan is dat het volk Israël, dat het martelaarschap draagt, en eerbiedig boog prof. De Hartog daarom het hoofd. Hij besloot met een „Heil Israël".
Kapelaan H. Drost uit Rotterdam, zeide, dat ondanks alle verschillen er een band is tusschen alle menschen.
Als een van ons, die broeders en zusters zijn, onrecht wordt aangedaan, wordt de geheele menschheid onrecht aangedaan. Als het gaat om recht, dan ben ik Griek met de Grieken, Romein met de Romeinen, maar ook Jood met de Joden, riep spr. uit. Fel striemde spr. de rassentheorie, die een uitverkoren volk uit de menschengemeenschap heeft gesloten. Christus, zeide spr., kan nooit een symbool zijn van een ras. Wat in Duitschland gebeurt kan niet anders betiteld worden dan als afgoderij. Indien wij ons niet solidair verklaren met de onderdrukten, zijn ook wij schuldig aan wat daar gebeurt. Moreel verzet in Duitschland en buiten Duitschland kan alleen Duitschland redden van den weg der goddeloosheid. Het is noodig, dat er een wereldkreet opstijgt: „Pax Super Israël", „Vrede over Israël". Spr. smeekte om liefde voor het Joodsche volk, dat onderdrukt en bedreigd wordt. Spr. wees op protesten van Katholieken tegen de Jodenvervolging, o.a. op dat van Kardinaal Faulhaber. Katholieken mogen Joden niet haten, omdat wij allen kinderen zijn van één God.
Spr. zeide, dat Duitschland op wetenschappelijk gebied niet Duitschland zou zijn, zonder joodsche geleerden.
Ook Duitschland heeft zijn graf van den onbekenden soldaat, waar Hitler, Göbbels en Göring kransen leggen. Maar wie weet, of in dat graf geen Jood ligt?
Het woord was hierna aan mr. dr. L. E. Visser, uit Den Haag, vice-voorzitter van den Hoogen Raad. Spr. gaf een overzicht van de vele vernederingen, den Joden in Duitschland reeds aangedaan. Tot dusver was die feitelijke toestand echter ook volgens de Duitsche wet onrecht.
Evenals onze voorvaderen moeten wij onze verachters verachten. Wie dat kan, is veilig voor smaad!
Het brood der ellende is voor vele Joden van heden een bittere werkelijkheid. Laat ons de gelofte afleggen, dat wij zullen doen, wat mogelijk is om hun ellende te verzachten.
Ds. J. J. Buskes Jr. uit Amsterdam citeerde enkele interessante staaltjes van de campagne in „Der Stürmer" en teekende hiertegen fel en hartstochtelijk protest aan.
Prof. dr. D. Cohen betoogde o.a., dat de smaad der Jodenwetten weliswaar thans de Joden treft, doch in den loop der historie voor altijd een smaad zal zijn voor hen, die haar uitvaardigden.
Op voorstel van den voorzitter werd tenslotte een motie aangenomen, waarin de vergadering met diepe verontwaardiging protesteert tegen dit ongemotiveerde optreden ten opzichte eener weerloos gemaakte minderheid, welk optreden een smaad vormt tegen de wetten der menschelijkheid en een beroep doet op het geweten der volkeren om niet te rusten alvorens dit onrecht is hersteld.
Een groot aantal sympathie-telegrammen was tijdens de vergadering binnengekomen. (A. N. P.)
(Vorig bericht 1957 C.)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verklaring van mr. P. J. M. Aalberse. —
Wij geven alsnog de verklaring door de leider der R. K. Kamerfractie op 23 Juli 1935 afgelegd; naar aanleiding van deze verklaring schorste de voorzitter van den ministerraad, Dr. H. Colijn de behandeling van het Bezuinigingsontwerp.
Het eenstemmig antwoord van de Katholieke Kamerfractie, in enkele stellingen samengevat, luidt als volgt:

1. Evenwicht in de Rijksbegrooting kan alleen dan werkelijk worden bereikt, wanneer voor het bedrijfsleven door maatregelen van wetgeving en bestuur de weg, zoover als maar mogelijk is, wordt vrijgemaakt, om op rendabele basis aan het economisch verkeer deel te nemen.

2. Alleen door aldus de mogelijkheid te scheppen tot gezondmaking van het bedrijfsleven kan ook de toenemende werkloosheid worden gestuit, en werkbehoud en werkverruiming wezenlijk worden bevorderd, waarbij niet slechts economische, maar vooral ook groote zedelijke goederen van het volk op het spel staan.

3. In een krachtdadig streven om het aldus omschreven doel te bereiken, zou doelmatig passen 'n complex van sluitende maatregelen, waardoor over de geheele lijn kosten- en prijzen, zoover en zoo spoedig als mogelijk is, worden gebracht op een niveau, waarop de mogelijkheid tot deelneming aan het economisch verkeer nationaal en internationaal, kan worden behouden, en die deelneming daadwerkelijk wordt gestimuleerd.

4. Het kabinet heeft de totstandkoming van zulk een complex van maatregelen tot dusver niet bevorderd, wijst het ook thans af, en gaat voort op den weg van reguleerend ingrijpen in het aanpassingsproces, deels remmend, deels stimuleerend.

5. Door deze houding van het kabinet wordt eenerzijds de mogelijkheid steeds kleiner om door middel van een complex van sluitende maatregelen verlichting te brengen voor staats- en volkshuishouding, terwijl anderzijds de drang steeds krachtiger zal worden naar maatregelen op monetair gebied als hulpmiddel in het noodzakelijke aanpassingsproces.

6. Daarom kunnen noch het streven van het kabinet om door op zichzelf onontbeerlijke verlaging van de openbare uitgaven evenwicht in de Rijksbegrooting te bereiken, noch de voornemens ten aanzien van verder doorgevoerde industrialisatie, hoe noodzakelijk deze op zich zelf ook zij, gedragen worden door een geloof en een vertrouwen, als thans door het kabinet van ons gevraagd.

De practische conclusie hieruit is deze: dat wanneer de door de regeering gevraagde motie van vertrou-

wen in het algemeen regeerbeleid — waarvan dat op sociaal en economisch gebied thans het voornaamste onderdeel — wordt voorgesteld en in stemming gebracht, wij daaraan onze stem niet zullen kunnen geven. (De Maasbode) **(Vor. ber. 1882 H.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. — Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Fritz Martini — Germanische Heldensagen. (Volksverband der Bücherfreunde, Wegweiser-Verlag Berlin 1935)
Engelsch: Maurice Baring — Darby and Joan (Heinemann)
James Hanley — Stoker Bush. (Chatto and Windus)
Fransch: Maurice Martin du Gard — Un Français en Europe. (Aux Editions Flammarion)
Georges Oudard — Portrait de la Roumanie. (Plon)
Italiaansch: Lucio d'Ambra — Anime in Sottordine, Romanzo (Mandadori, Milano)
G. Tassini — Curiosità Veneziane. (Ed. Scarabellin)
Nederlandsch: Erasmus Parvus — „De nieuwe Lof der Zotheid" met een voorrede van dr. P. A. Dietz. (N.V. Servire, Den Haag). (Red. K. H. A.) **(1956 B.)**

23 SEPTEMBER 1935

B. **VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. - Voorstellen der Commissie van Vijf door Italië verworpen. - Tegenvoorstellen. —**

Voorstellen: Commissie van Vijf. — Mussolini heeft de voorstellen der Commissie van Vijf verworpen. Het plan is niet alleen onaanvaardbaar, zeide Mussolini, maar ook belachelijk. Het ziet er uit alsof de Volkenbondscommissie gelooft, dat ik een verzamelaar van woestijnen ben.
De voorstellen behelsden de volgende maatregelen, voor zoover zij bekend zijn geworden door een publicatie van het „Journal des Nations":

1. Reorganisatie der openbare diensten in Abessynië d.w.z. reorganisatie der politie, rechtspraak, openbare werken en volksgezondheid. Een buitenlandsche deskundigencommissie zou de politie voor haar rekening nemen.
2. Economische ontwikkeling van Abessynië, waardoor buitenlanders meer mogelijkheden zullen verkrijgen.
3. Financieele reorganisatie van het land.
4. Gebiedsafstand door Frankrijk en Engeland van bepaalde strooken in Somaliland aan Abessynië om het schenken van Abessynisch grondgebied aan Italië mogelijk te maken.
5. Vergaande tegemoetkomingen aan Italië op economisch gebied in Abessynië.
6. Alle reorganisatiediensten komen onder leiding van een internationale commissie namens den Volkenbond, die voortdurend met de Abessynische regeering zal samenwerken.
7. Omtrent de nationaliteit van de leden dier commissie en van de andere raadsleden werd niets vermeld.

Italië verwerpt voorstellen. — Het officieele communiqué, betreffende de door den Italiaanschen ministerraad op 21 Sept. '35 in haar beraadslagingen onder voorzitterschap van Mussolini verworpen voorstellen der Commissie van Vijf, heeft den volgenden inhoud:
De ministerraad heeft kennis genomen van de in het rapport der Commissie van Vijf vervatte voorstellen; hij heeft ze zeer aandachtig bestudeerd.
„Bij allen aerbied voor de door de Commissie van Vijf gedane poging, is de ministerraad tot het besluit gekomen, deze voorstellen onaannemelijk te beschouwen, aangezien zij geen voldoende minimum-basis bieden voor eventueele overeenkomsten, waarbij eindelijk en op werkzame wijze rekening kunnen worden gehouden met de vitale rechten en belangen van Italië."

Abessynië. — De keizer van Abessynië heeft de Volkenbondsvoorstellen aanvaard, op voorwaarde, dat Italië geen speciale economische concessies in zijn rijk verkrijgt.

Italiaansche tegenvoorstellen. — Mussolini heeft bij monde van baron Aloisi aan den voorzitter der Commissie van Vijf, De Madariaga op 22 Sept. '35 vijf tegenvoorstellen gedaan. Deze voorstellen luiden als volgt:
Ten eerste: De haven, die aan Abessynië zal worden toegestaan, aan de kuststrook tusschen Zeila en Djiboeti, zou niet op Engelsch en Fransch, doch op Italiaansch gebied moeten liggen;
Ten tweede: De verbindingsspoorlijn tusschen deze haven en Addis Abeba zou door een Italiaansche onderneming moeten worden aangelegd en onder Italiaansch beheer staan;
Ten derde: De territoriale concessie, welke de commissie van vijf voorstelde in de buurt van Adoea en Ogaden, dient te worden verruimd, zoodat een ruime territoriale verbindingsstrook zou ontstaan tusschen Eritrea en Italiaansch Somaliland;
Ten vierde: Volledige ontwapening van het Abessynische leger, onder Italiaansch toezicht uit te voeren;
Ten vijfde: De contrôle over de politie en administratie in Abessynië zou aan Italiaansche beambten en niet aan internationale beambten moeten worden overgelaten.

De Madariaga heeft deze voorstellen hedenmorgen aan de commissie van vijf voorgelegd.

Nieuwe voorstellen van de Commissie van Vijf. — De Commissie van Vijf heeft haar voorstellen aan de regeeringen van Italië en Abessynië op 22 Sept. '35 gepubliceerd. Zij komen in het kort hierop neer:

1. Bestuurshervorming door buitenlandsche deskundigen, vnl. betrekking hebbende op politie en gendarmerie.
2. Economische gelijkheid en wederkeerigheid op het gebied van den buitenlandschen handel.
3. Invoering van een modern begrootings- en belastingstelsel staatsmonopolies.
4. Hervorming van de rechtspraak.
5. Tenminste eenmaal per jaar verslag aan den Volkenbond.
6. Territoriale gebiedswijziging en bevordering van economische verdragen tusschen Italië en Abessynië, rekening houdend met de bestaande Fransch-Engelsche belangen.
7. Al deze plannen moeten tevoren zijn goedgekeurd door Abessynië als lid van den Volkenbond.

(Journal des Nations - Corriere della Sera - A. N. P.)
(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 1967 I.)

C. **NEDERLAND. — Onze strategische positie. —**
Onze supervisor voor Militaire Zaken Z. Exc. W. H. v. Terwisga, Luit.-Generaal b.d. zendt ons de volgende aanteekeningen:
Het Algem. Handelsblad van 9 Aug. '35, Avondblad 3, bevat een belangrijk artikel „Nederland's strategische positie in een volgenden oorlog". Het bespreekt eene studie in de „Revue de France", getiteld „Un nouveau plan d'offensive allemande, le plan-Epp".
Generaal Ritter von Epp is de tegenwoordige Rijks-stadhouder van Beieren.
Het plan-Epp zou zijn een „verbeterd plan von Schlieffen", hetwelk volgens de Revue de France door de Duitsche Regeering niet is tegengesproken. Het uitgangs-denkbeeld is eene offensieve operatie tegen Nederland, België en Frankrijk; het plan zou verder grijpen dan het, door v. Moltke losgelaten, plan-v. Schlieffen. In het bijzonder wordt gewezen op een optreden tegen onze noordelijke provinciën; speciaal door deze van de rest van het land af te scheiden.
Deze belangstelling in de Revue de France voor de positie van Nederland sluit aan bij de Belgische opvattingen, welke mij aanleiding gaven tot de aanteekeningen, welke door U zijn opgenomen in het Historisch Archief No. 215, 1 Aug. '35, blz. 1893 E. Daarin heb ik er op gewezen dat een wezenlijk optreden over ons land in de praktijk zou geschieden over een breeder front dan Roermond—Venlo.
Heb ik in mijne evenbedoelde aanteekening een en ander medegedeeld over onze waakzaamheid en onze maatregelen aan de grenzen (speciaal aan de rivierovergangen), thans moge ik, naar aanleiding van vorenvermelde studie in de „Revue de France" mededeelen, dat het gevaar voor eene poging om de verbinding tusschen de provinciën Friesland, Groningen en Drenthe en de rest van het land af te snijden, niet aan onze aandacht is ontsnapt. Ik spreek van ongeveer 30 jaar geleden; alzoo uit den vóór-v. Schlieffen'schen tijd.
De beteekenis van het Spoorweg-emplacement Bentheim en van de lijn Bentheim—Neuenhaus (welke met ruime spoorgelegenheid en, voor normaal gebruik, veel te groote emplacementen van Bentheim noodwaarts aftakte) was ons niet ontgaan. Dat lijntje is al dadelijk onderkend als een van strategisch belang; immers gaf het gelegenheid om troepen uit het rayon Osnabrück—Münster (ev. Hannover) met groote snelheid te brengen naar het heuvelland van Uelzen van waar in één flinke dagmarsch de lijn Zwolle—Meppel kon worden bereikt en alzoo de afsnijding van onze noordelijke provinciën kon worden tot stand gebracht. In normale tijden werd het (toen) in hoofdzaak gebezigd door de jongelui uit Nordhorn—Neuenhaus e.o. om te Bentheim te gaan dansen!
Later werd het lijntje (let wel: groot spoor!) doorgetrokken tot Coevorden, waardoor het aansluiting kreeg aan ons, zich in Oost-Drenthe en Oost-Overijssel ontwikkelend spoorwegnet.
Reeds bijna 25 jaar geleden werd, met het oog op eventueele mogelijkheden als hiervoren aangeduid, eene speciale verkenning gehouden van de aansluiting te Coevorden, waarbij opnieuw — gelet op het zeer beperkte personen- en goederenvervoer in verhouding tot de capaciteit van den spoorweg en van de stations — de strategische beteekenis werd vastgesteld. Met welke beteekenis rekening kon worden gehouden.
Het bericht in de „Revue de France" treft ons dus niet als eene verrassing. Dit ter geruststelling van de Nederlanders.
Verder hierop in te gaan is minder doelmatig. Alleen zij er — mede ter geruststelling — op gewezen, dat, in vergelijking met 1911, de toestand voor ons thans veel gunstiger is geworden nu wij — boven de verbinding per boot over de Zuiderzee, welke vroeger de eenige was waarop gerekend kon worden (behalve bij zwaren ijsgang) — door den grooten afsluitdijk eene verbinding hebben gekregen tusschen de drie genoemde provinciën en het hart des lands; eene verbinding welke voor eene eventueele tegenpartij niet zoo heel gemakkelijk bereikbaar is. Hoe eer de spoorwegverbinding gereed zal zijn, des te beter. Het spreekt vanzelf dat afwering van luchtgevaar moet worden verzekerd.

Het feit, dat men zich in het buitenland met onze strategische positie zoozeer bemoeit, zal voor onze Regeering ongetwijfeld een reden zijn om de uiterste waakzaamheid te blijven betrachten. Voor de „ontwapenaars" moge die buitenlandsche belangstelling een reden zijn tot ernstig nadenken.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1893 E.)**

24 SEPTEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Minister Colijn verdedigt het Bezuinigingsontwerp. —
De Tweede Kamer heeft in haar zitting van 24 Sept. 1935 voortgezet de op 23 Juli geschorste behandeling van het wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven.

Executieverbod. — Dr. Colijn behandelde bij de beantwoording der in Juli gemaakte opmerkingen allereerst de vraag van prof. Aalberse over de noodzakelijkheid van een executieverbod. De regeering is inderdaad bereid maatregelen te treffen tot stuiting van onredelijke executies in den geest van de maatregelen inzake het landelijke hypotheekwezen.
Het capitulantenstelsel kan inderdaad moeilijkheden opleveren en de regeering gelooft, dat een redelijke oplossing voor de bezwaren van den heer Alberda mogelijk moet worden geacht.
Tegenover den heer Aalberse bestreed spr., dat hij of de regeering geprikkeld zou zijn geweest over de uitgesproken critiek met name van R.K. zijde. Hier is sprake van een ernstig misverstand, betoogde Dr. Colijn. Overhaasting kan veel bederven en na de indiening van het ontwerp kan soms het inzicht der regeering zich al weer moeten wijzigen, gelijk b.v. sedert de indiening van het vaste-lasten-ontwerp gebleken is. Ook moet men zich hoeden voor overdreven verwachtingen, zooals ten aanzien van de industrialisatie. Er is een ernstig risico voor verplaatsing van werkloosheid, wanneer de gevolgen niet ernstig overwogen worden en dit te eerder nu de export-moeilijkheden eerder blijven toe- dan afnemen.

Mr. Steenberghe's aftreden. — Hier is dus geen sprake van gemis aan overtuiging, de regeering wenscht in dezen ongetwijfeld niet stil te staan en daarom werd na het heengaan van mr. Steenberghe iemand gezocht, die geloof had in de industrialisatie. Toen dit kabinet gevormd moest worden, heeft spr. er onmiddellijk in toegestemd, een nieuw departement van Landbouw in te stellen om minister Gelissen gelegenheid te geven, zich geheel aan zijn hoofdtaak te wijden.
De heer Albarda schijnt te meenen, dat de overige leden van het kabinet zullen tegenwerken. Met nadruk wees dr. Colijn deze veronderstelling van de hand. Het kabinet is ook in dezen homogeen, gelijk zal blijken wanneer over eenige weken het wetsontwerp betreffende de industrie-financiering wordt ingediend.
Men bedenke echter, dat er ook geneigdheid moet blijken om het noodige geld te leenen en dit is den laatsten tijd niet groot gebleken bij het publiek. Daarbij moet de rentabiliteit van te helpen bedrijven vaststaan en mag niet werkgelegenheidverplaatsing het gevolg zijn. En ten slotte moet bedacht worden, dat vele grondstoffen uit het buitenland betrokken zullen moeten worden.
Op verlaging van woninghuren is aangedrongen en de regeering heeft daaraan gevolg gegeven, doch gezien de gevolgen in de practijk moet gevraagd worden of het wetsontwerp niet nog te vroeg is ingediend.

Devaluatie? — De heer Aalberse heeft voorts gevraagd of de regeering nu meent, voldoende gedaan te hebben om door aanpassing van productie-kosten en prijzen, onvoorziene omstandigheden voorbehouden, devaluatie te voorkomen.
Vaste wil om dit te bereiken moet bij allen vooropstaan, doch de regeering, hoe vast besloten ook, staat vrijwel machteloos, wanneer het publiek blijft vluchten in buitenlandsche valuta. Blijft men rustig, dan kan devaluatie, altijd onvoorziene omstandigheden voorbehouden, uitblijven. Dit is de vaste overtuiging der regeering.
Gemiddeld bedragen de grondstoffen 30 pct., de loonen 50 pct., de vaste lasten 20 pct. der productiekosten. Zouden dus, wat de regeering bestrijdt, door devaluatie de vaste lasten verlicht worden, dan blijven nog de loonen. Wanneer de grondstoffen uit het buitenland moeten worden betrokken, is het nadeel van devaluatie dus grooter.

Loonsverlaging met blinddoek. — Voor geen enkel probleem geeft trouwens devaluatie een blijvende oplossing.
Nu wordt betoogd, dat consequente deflatie toch niet doorgezet kan worden, doch devaluatie verlaagt de loonen evenzeer, zij het dat het één loonsverlaging met een blinddoek is, gelijk de heer De Geer het heeft uitgedrukt.
Het systeem-Brüning, dat in de noodverordening van 1931 is vastgelegd, is als een afgerond geheel aanbevolen, doch ook hierin vindt men geen aantasting van hoofdsommen, wel verplichte verlaging van loonen salarissen, en renten. Hypotheekrenten van 10 tot 8 pct. werden teruggebracht tot 7,5 en 6 pct. Voorts werden huren met 10—15 pct. verlaagd en kartelprijzen vastgesteld, doch in het vrije verkeer zijn de prijzen onaangetast gelaten.
Hieruit blijken nog wel eenige verschillen tusschen de Duitsche en Nederlandsche toestanden.
Voorts wenscht de regeering in samenwerking met de Kamer te streven naar huurverlaging, doch zij meent voorshands dat het geen aanbeveling verdient, in contractueel vastgelegde loonen in te grijpen.
Hierna kwam het hoofdmoment, de bespreking van de zes stellingen van prof. Aalberse. Met de doelstelling en uitgangspunten is de regeering het geheel eens: voor begrootingsevenwicht is het noodig, den weg voor het bedrijfsleven vrij te maken om op rendabele basis aan het economisch verkeer deel te nemen.
Wegens de verstarring in bedrijfsleven en handel ten gevolge van het contingenteeringsstelsel is thans ernstig in overweging, het te vervangen door een heffing aan de grens.
Op dit terrein ziet de regeering dus geen onoverkomelijke hinderpalen tusschen haar en de meerderheid der Kamer.
Anders staat het met de gemaakte tegenstelling tusschen consequente deflatie en devaluatie. Het is onjuist, deze zoo tegenover elkaar te stellen. Integendeel, te ver voortgezette deflatie zou juist devaluatie oproepen ten gevolge van de kapitaalvlucht.
Moet men dan toch het uitgebreide stelsel-Brüning nemen? Het hoofdbezwaar der regeering is de volmaakt ongelijke werking van aantasting der hoofdsommen.
De regeering wil zooveel mogelijk rekening blijven houden met de uiteenloopende toestanden in het bedrijfsleven en met de individueele verhoudingen.

Klaarheid. — Op dit punt moet thans klaarheid komen, verklaarde dr. Colijn, politieke onrust houdt het land gevangen, remt de regeering in haar verdere maatregelen, houdt consolidatie tegen en maakt geld onnoodig duur.
Stuurloos dreigt het land te worden gedreven in een richting, welke de regeering, het landsbelang in meer ruimte van tijd gezien, schadelijk acht, de regeering weet wat zij wil, zij wil met stelligheid de muntpariteit handhaven en voor het bedrijfsleven medewerken tot verdere aanpassing.
Rust en klaarheid is vooral ook noodig met het oog op den internationalen toestand. De opgetreden spanningen eischen mede een zoo goed mogelijke harmonie tusschen Kabinet en Kamer. Geen enkel belang is gediend bij een toestand van gewapenden vrede.
Het kabinet wil niets liever dan het gebeurde vergeten en onder biddend steunen op Gods hulpe, al zijn krachten blijven inspannen, in samenwerking met de Kamer, ter behartiging van de primaire landsbelangen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. Dr. H. Colijn 1895 D.; Bezuinigingsontwerp 1882 H.)**

A. **SURINAME. — Twee eeuwen Suriname-zending. - Van Idenburg-fonds. —**
Het was juist 200 jaar geleden, dat de eerste drie zendelingen naar Suriname vertrokken om aldaar te onderzoeken „of er onder de wilden (Indianen) en Mooren (Negerslaven) ook iets voor den Heiland was te winnen", zooals de officieele opdracht der Hernhutter Gemeente luidde. Deze drie pioniers waren George Piesch, schoenmaker, Christiaan von Larisch, kamerdienaar van den Graaf van Zinzendorf, en G. Berwig, arbeider.
Het spreekt vanzelf, dat de Broedergemeente dit feit niet ongemerkt voorbij heeft laten gaan. Een uitgebreide jubileums-actie werd op touw gezet.
Teneinde dit doel te bereiken werd op initiatief van den heer J. van Keulen, leeraar aan de Gereformeerde Kweekschool te Laren, het Van Idenburg-fonds gesticht, dat om de nagedachtenis te eeren van den staatsman en zendingsvriend, den oud-gouverneur van Suriname, Van Idenburg, zich beijvert om het Zeister Zendingsgenootschap een jubileumsgift van *f* 100.000 aan te bieden, om daarmede het bestaande tekort te dekken. Spreekbeurten, filmvertooningen, nieuwe uitgaven en verkoop van loten vormden een onderdeel van de jubileumsactie.
Tot alle Protestantsche kerken van Nederland richtte het Z.Z.G. het verzoek om als inzet der herdenking, Zondag 8 September, te bestemmen als een Zending-Zondag. (Red. K. H. A.)

B. **ARABIE. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - Persstemmen. —**
De oorlogspaniek die onder invloed van de Arabische pers de laatste dagen de Arabische bevolking in Transjordanië, Syrië en vooral in Palestina had aangegrepen, en welke tot een run op de banken, een oploopen van de levensmiddelenprijzen en den goudprijs, en tot een stilstand in het handelsverkeer had geleid, begint wat te verflauwen.
De Arabische nationalistische krant „Adifae" keert zich in een hoofdartikel tegen deze rustige stemming. Het artikel draagt het opschrift „Wij wenschen den oorlog die het laatste middel tot onze redding is."
De leiders, zoo gaat het artikel voort, die in de laatste 18 jaren de Arabische belangen hebben vertegenwoordigd, waren door hun positie verhinderd een druk op Engeland uit te oefenen.
Slechts een oorlog tusschen de koloniale mogendheden kan het Oosten redden. (Adifae)
(Vorig bericht blz. 1969 B.)

C. **BELGIE. — De gevolgen van de devaluatie. - Prijsstijging. —**
Na geruimen tijd, niettegenstaande de devaluatie van den Belgischen franc, toch nog betrekkelijk laag te zijn gebleven, beginnen de prijzen van de levensmiddelen thans, heel België door, maar het meest natuurlijk in de groote centra, met groote snelheid te stijgen. Sommige bladen die, totdusver, de devaluatiepolitiek van het kabinet-Van Zeeland hadden goedgekeurd, laten thans bittere klachten hooren. De Indépendance Belge b.v. constateert dat het brood sedert een paar dagen fr. 1.80 per K.G. kost, terwijl onder het kabinet-Theunis (vóór de devaluatie) slechts fr. 1.35 werd betaald. Hier bedraagt de stijging dus reeds 33%. De boter kost nu 24 francs per K.G. in plaats van 18; het varkensvleesch 28 fr. en 30 fr. in plaats van 24 fr.; voor kaas moet 10.50 fr. in plaats van fr. 7.50 worden betaald. Voor sommige conserven bedraagt de prijsstijging 40%.
(Indépendance Belge) **(V. b. Devaluatie 1747 K.)**

D. **EGYPTE. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - De verdediging. —**
Met een beroep op de bevoegde militaire instanties behandelen de Egyptische bladen de plannen voor de defensie van het land. Deze plannen zouden voorzien in evacuatie van de woestijn Amerieh tot 300 K.M. ten Westen van Alexandrië, met gelijktijdige vernietiging der derwaarts loopende spoorwegen. Te Amerieh worden voorbereidingen getroffen en o.m. oorlogsmateriaal opgeslagen. Een uit de richting Soloen komende vijand zou bij de tenuitvoerlegging van deze plannen een 500 K.M. lange droge woestijnstreek moeten doortrekken.
Het aantal thans in Egypte gestationneerde Engelsche vliegtuigen wordt door de bladen aangegeven met 1.000 toestellen, waarvan 300 watervliegtuigen. In de Egyptische wateren zouden zich thans 28 eenheden der Britsche vloot ophouden. Afgezien van de bemanning dezer schepen bedraagt het aantal landingstroepen 15.000 man, waarbij nog komen 3.000 man mariniers. (Al Ahram) **(Vor. ber. 1971 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — De Jodenwetten. - Nadere verklaring. —**
Op het rijksministerie van Binnenlandsche Zaken werd den correspondent van het Alg. Nederl. Persbureau het volgende medegedeeld omtrent de uitvoering van de nieuwe wettelijke bepalingen inzake den status der Joden in Duitschland:
De Joden zijn voor ons een vreemd volk op Duitschen bodem en worden als zoodanig behandeld. Van Jodenhaat is geen sprake. Wij willen geen vijandschap met de Joden, maar streven naar een wettelijke regeling, die tot dragelijke verhoudingen moet leiden.
De nieuwe bepalingen der huwelijkswetgeving zijn niet van terugwerkende kracht en huwelijken, welke reeds eerder in binnen- of buitenland door Duitsche Joden met Ariërs waren gesloten, zijn dus geldig.
Met de Joodsche vlag wordt in de nieuwe wetten bedoeld de vlag der Zionistische beweging. Deze is blauw-wit met een Davidsschild in zwart.
Nadrukkelijk is de wettelijke bescherming dezer vlag toegezegd. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1968 E.)**

F. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**
Volgens artikel 14 van het Clearingverdrag met Duitschland werd een afzonderlijk „Treuhänderkonto" (TK) voor Nederlandsche crediteuren opgericht wier vorderingen vóór 24 Sept. 1934 opeischbaar waren, die al of niet op verkoop van Nederlandsche goederen berusten, mits de crediteur in Nederland of in het Rijk buiten Europa gevestigd was.
Door tusschenkomst van het Clearinginstituut dienden betalingen te worden afgewikkeld, opeischbaar na 24 September, echter alléén voor goederen van Nederlandsch origine. Er ontbrak dus een regeling voor kwijting van verplichtingen jegens Nederlandsche exporteurs, die vervallen zijn na 24 September indien niet-Nederlandsche goederen waren verkocht.
De bepalingen hiervoor zijn pas kort geleden gepubliceerd. Storting op het TK kan die Nederlandsche verkooper van goederen, afkomstig uit het buitenland, vragen, die de overeenkomst vóór 24 September heeft gesloten, doch na dit tijdstip de goederen geleverd had, indien na dien datum de vordering opeischbaar is geworden. Bovendien moet het goed al aan den verkooper zijn geleverd of de verkooper moet bereid zijn, na storting op het TK tot levering over te gaan. Zij, die ook nu nog den koopprijs willen vragen, moeten er op letten, dat het verzoek om het bedrag op het TK te mogen ontvangen vóór 1 October bij de bevoegde Devisenstelle wordt ingediend. Aan het verzoek wordt slechts voldaan indien de schuldenaar destijds een algemeene deviezenvergunning bezat of er op mocht rekenen een speciale vergunning te kunnen verkrijgen, — waaromtrent volgens opvatting van de Reichsdevisenstelle de buitenlandsche verkooper verplicht geacht wordt, informaties in te winnen —; tenzij hij door den kooper in dit opzicht opzettelijk is misleid. Anders is er geen kans, dat storting van het factuurbedrag op het TK wordt toegestaan. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 1894 A.)

G. **PERMANENT HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Frank B. Kellogg afgetreden. —**
In een brief aan den president van het Permanente Hof van Internationale Justitie in Den Haag heeft Frank B. Kellogg, het Amerikaansche lid van het Hof medegedeeld, dat hij om redenen, welke hem het bijwonen van de zittingen van het Hof onmogelijk maken, zich genoodzaakt ziet zijn ambt als rechter neer te leggen.
Deze brief is door den president van het Hof aan het secretariaat van den Volkenbond medegedeeld, opdat dit den Raad en de Assemblée ervan in kennis kan stellen. (Het Vaderland)

A. **NEDERLAND. — Tuinbouw. - Steun ƒ 12 millioen.**
De zeer ernstige omstandigheden, waarin de tuinbouw, in het bijzonder door de export-moeilijkheden is geraakt, hebben ertoe geleid, dat de minister van Landbouw en Visscherij het steunbedrag, dat voor 1935 uit het Landbouwcrisisfonds voor den tuinbouw beschikbaar zal worden gesteld, met 6 millioen gulden heeft verhoogd, zoodat thans in totaal voor den tuinbouw voor het jaar 1935 een bedrag van 12 millioen gulden beschikbaar is gesteld.
Door deze verhooging van het steunbedrag is de mogelijkheid geopend, de voor 1935 vast te stellen richtprijzen voor de producten en in de perioden, waarvoor deze zullen gelden, voor 100% uit te keeren.
Het ligt in de bedoeling reeds dezer dagen tot een belangrijke voorschot-uitkeering over te gaan voor producten, waarvan de oogst en de geldelijke opbrengst practisch kunnen worden overzien.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Tuinbouw 1945 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Zelfontbinding der Evangelische ambtenarenbonden. —**
De „Völkischer Beobachter" meldt, dat de voorzitter van het Verbond van Duitsche Evangelische Ambtenaren Vereenigingen den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken op de hoogte heeft gesteld van de zelfontbinding van het Verbond en van de aangesloten vereenigingen. (Völkischer Beobachter)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft op 10 Sept. '35 z. h. s. het wetsontwerp betreffende uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf aangenomen. (N. R. C.)
(Vor. ber. 1875 A.; Eerste Kamer 1949 E.)

25 SEPTEMBER 1935

D. **JAPAN. — Zoutgebrek. —**
Een belangrijke groep Japansche industrieën, in het bijzonder de soda-industrie, wordt met zoutgebrek bedreigd door de militaire activiteit van Italië in Somaliland en Eritrea, van waar Japan jaarlijks meer dan 1,200,000 ton zout betrekt. (Dempo Tsoesin)

E. **TILBURG. — Staking in de Wollen Stoffenindustrie geëindigd. —**
De Tilburgsche Fabrikanten Vereeniging heeft op 25 Sept. '35 het volgende besluit gepubliceerd:

De algemeene ledenvergadering der Vereeniging van Tilburgsche Fabrikanten van Wollen Stoffen heeft kennis genomen van de jongste bemiddelingspogingen van den burgemeester van Tilburg en deze met de Arbeidersorganisaties besproken. De arbeidersorganisaties hebben de Fabrikanten Vereeniging medegedeeld het voornemen te hebben ledenvergaderingen te houden, teneinde haar leden in de gelegenheid te stellen met de besturen van gedachten te wisselen over het door deze ten aanzien van de loonsherziening gevoerde beleid.
De Fabrikanten Vereeniging heeft in verband met een en ander besloten op 25 Sept. '35 de gelegenheid open te stellen den arbeid te hervatten op onderstaande voorwaarden:

a) Teneinde den door de staking in de gezinnen ingetreden financieelen achterstand te helpen overbruggen, wordt vanaf 26 September tot en met 12 October op de thans krachtens de loonregeling van 19 Augustus 1935 verdiende loonen een zoodanige toeslag gegeven, dat de eindloonen worden aangevuld tot het loonniveau van vóór 19 Augustus 1935.

b) Vanaf 14 October geldt ongewijzigd de loonregeling van 19 Augustus 1935.

c) Op denzelfden grond als vermeld sub a. worden op een in overleg met de arbeidersorganisaties vast te stellen tijdstip aan de arbeiders, die de drie kermisdagen nog niet uitbetaald kregen, deze dagen alsnog uitgekeerd.

d) Het door de werkgevers ingehouden loon terzake van het verbreken der dienstbetrekking, zal bij de eerstvolgende loonbetaling alsnog worden uitbetaald.

e) Geen rancune-maatregelen zullen worden toegepast.

De staking geëindigd. — Het Stakingscomité heeft, ondanks de wijziging door de Fabrikanten Vereeniging in de voorstellen van den burgemeester aangebracht, den stakers geadviseerd het werk te hervatten, daar het de aangebrachte wijziging niet van zeer groote beteekenis acht.
In een druk bezochte openbare vergadering op de wielerbaan is dit besluit aan de stakers medegedeeld.
Zooals gemeld hebben de stakers met overgroote meerderheid de voorstellen van den bemiddelaar aangenomen, zoodat thans, nu ook het voorstel van de fabrikanten is aanvaard, de staking in de Tilburgsche Wollen Stoffenindustrie, welke juist een maand aan den gang is, is geëindigd.
Geen enkele van de wenschen van het leiding gevend comité der werklieden is vervuld. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 1947 C.)

F. **NEDERLAND. — Algemeene Nederl. Zuivelbond (F. N. Z.). —**
In de op 11 Sept. '35 te Utrecht gehouden algemeene vergadering van den „Algemeene Nederlandsche Zuivelbond" (F. N. Z.) heeft de heer J. A. Geluk, secretaris van dien bond, een inleiding gehouden over de vraag: „In welke richting dient de coöperatieve zuivelbereiding zich te ontwikkelen?".
Wij citeeren uit deze inleiding het volgende:
Met nadruk wijst spr. op het gevaar dat de verbetering van de techniek der zuivelbereiding tot gevolg kan hebben, dat de zorg voor de melkwinning kan verslappen door de redeneering: „de fabriek haalt alles, wat niet in de melk behoort, er toch wel uit." Ook de onderlinge melkprijsconcurrentie der fabrieken en de strijd om een melkleverancier te winnen of te behouden noemt spr. als een der oorzaken, dat aan de kwaliteit der melk niet genoeg aandacht wordt besteed. Door een betere contrôle op de winning en uitbetaling der melk naar kwaliteit kan hierin verbetering worden gebracht.
Naast de melkwinning en de techniek der bereiding treedt thans sterk op den voorgrond de wenschelijkheid eener goede verkoopmogelijkheid. Het Nederlandsche zuivelbedrijf is van oudsher een exportbedrijf en in overeenstemming daarmee heeft zich hier te lande een vrij uitgebreide handel in zuivelproducten ontwikkeld. Voor den afzet harer producten hebben vele coöperatieve fabrieken zich bij den bestaanden toestand aangepast en zijn aan den groothandel blijven verkoopen.
De voortdurende toename van den stroom melk aan de fabrieken, welke bovendien uitbreiding van het aantal kaasmakerijen, melkproductenfabrieken en coöp. melkinrichtingen ten gevolge heeft gehad, heeft het vraagstuk van den verkoop der producten moeilijker gemaakt en het streven naar den direct bereikbaren hoogsten melkprijs heeft er tot op zekere hoogte toe geleid, dat verschillende fabrieken niet te veel omslag met de producten maakten en deze zoo spoedig mogelijk, mede om zooveel mogelijk risico's uit te schakelen, aan den binnenlandschen groothandel bleven verkoopen. Spr. acht deze eenvoudige manier van verkoopen op den duur niet de meest rendabele wijze van afzet voor de fabriek, vooral omdat daarmede geen voldoende contact wordt gehouden met de eigenlijke verbruikers en meer die kwaliteit van producten geleverd wordt, waaraan door den tusschenhandel het meest te verdienen is. (Utrechtsch Dagblad)
(Vorig bericht blz. 1499 G.)

G. **CHINA. — Ministerieele Crisis. —**
Alle ministers hebben hun verzoek tot ontslag ingetrokken. Maarschalk Tsjang Kai Sjek wist door zijn energiek optreden de kabinets-crisis te bezweren.
(Ta Kung Pau) **(Vor. ber. Kabinet 1918 B.)**

H. **POLEN. — Koloniën. - Mandaat over Palestina. —**
Den laatsten tijd gaan in Polen steeds meer stemmen op, die het recht van Polen bepleiten op koloniën en die tot uiting brengen, dat het bezit van koloniën voor de ontwikkeling van het land onontbeerlijk zal zijn. Deze verlangens komen vooral duidelijk tot uiting in een steeds toenemende stroom van artikelen in de dagbladen, waarvan de schrijvers soms al wel heel ver gaan. Zoo wordt o.a. naar voren gebracht, dat Polen met een Joodsche bevolking van 3 millioen toch ongetwijfeld een recht kan doen gelden op een mandaat over Palestina. De laatste editie van het officieele orgaan van den Kolonialen en Vlootbond, waarvan generaal Sosnkowski, de inspecteur van het leger, voorzitter is, bevat een in levendige termen gesteld artikel, dat de eventueele her-verdeeling van de vroegere Duitsche koloniën bespreekt. Wanneer het zoover komt, moet Polen zijn eischen met klem naar voren brengen om zich een plaats onder de zon te veroveren, voordat Duitschland zoo sterk wordt, dat de stem van Polen niet meer zou kunnen worden gehoord. (A. N. P.)

I. **FILMKUNST. — Katholieke Film-actie in Nederland. - Een Federatie opgericht. —**
Na eenige voorbereidende vergaderingen onder presidium van mgr. F. N. J. Henrikx, vicaris-generaal van het bisdom Den Bosch, is op 2 September '35 te Utrecht onder voorzitterschap van mr. A. Tepe de definitieve oprichtingsvergadering der stichting „Katholieke Filmactie" gehouden, waarin tevens het dagelijksch bestuur is gekozen.
Het dagelijksch bestuur werd als volgt samengesteld:

H. baron van Lamsweerde, voorzitter; A. Hanegraaf, vice-voorzitter; W. J. Saeys, secretaris-penningmeester; L. M. Weterings, mr. A. Tepe en mr. G. Mutsaerts, leden.
Het doel der stichting „Katholieke Filmactie" is de gemeenschappelijke Katholieke filmbelangen, zoowel naar binnen als naar buiten, te behartigen.
In deze stichting zijn in federatief verband vertegenwoordigd: de Kath. Film Centrale, Filmfront, de Filmafdeeling der Kath. Sociale Actie, de Stichting Gezinsfilm, het Neo Eidophoon Concern (N.E.C.), de Projectie Onderwijs Centrale (P.O.C.), het R.K. Werkliedenverbond en de Hinfilm.
(De Maasbode)

A. **POLEN. — De Senaatsverkiezingen. —**
De kiescolleges hebben op 15 Sept. '35 64 nieuwe Senaatsleden aangewezen die tweederde deel van dit lichaam vormen.
Onder de gekozenen bevinden zich de vroegere eerste ministers Prystor, Kozlowski en Jedrzejewski, de minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, de oud-minister Jan Pilsoedski, een broeder van wijlen den Maarschalk, en prins Radiwill, de voorzitter van de commissie van Buitenl. Zaken uit den Landdag.
President Moscicki heeft op 23 Sept. '35 32 nieuwe Senatoren benoemd. Tot senator werden o.a. benoemd de oud-minister-president en Sejm-maarschalk Switalski, die bij de presidentsverkiezingen van 1926 tegencandidaat van Moscicki was, de vroegere Sejm-maarschalk en oud-wojwode van Poznan Bninski, de Poolsche gezant te Riga Beczkowicz, oud-minister-president Arthur Sliwinski, een der oprichters van de Volkspartij Malinowski, de vroegere socialistische leider Bobrowski, de voorzitter van de Academie voor Letterkunde Sieroszowski en vertegenwoordigers uit wetenschappelijke, economische en landbouwkringen, alsmede twee vertegenwoordigers van de Oekrainsche, twee van de Duitsche en twee van de Joodsche minderheid, alsmede drie vrouwen.
(Polska Agencia Telegr.) **(Vor. ber. Senaat 1879 D.)**

B. **NOORWEGEN. — Economische toestand. —**
Het weekblad „Handelsberichten" bevat eenige mededeelingen van de Nederlandschen Zaakgelastigde mr. dr. Scheltus te Oslo, waaraan wij het volgende ontleenen:
Er zijn verschillende feiten te constateeren, die er op wijzen, dat de, zij het ook geringe verbetering in den economischen toestand van Noorwegen aanhoudt en zich zelfs uitbreidt.
De op 1 Juli '35 in de vaart gebrachte Noorsche tonnage was ongeveer 200.000 ton grooter dan op 1 Juli 1934. Ook was de hoeveelheid walvischolie, direct van de vangstvelden of uit entrepôt in het buitenland, aanmerkelijk grooter dan in het eerste halfjaar van 1934.
De toestand in den landbouw laat echter nog te wenschen over.
De industrie heeft over het algemeen niet te klagen. Het indexcijfer der industrieele productie is voor Juni 117 (basis begin 1933 is 100) tegen 107 in Maart 1935 en 111 in Juni 1934. De kleine daling die zich in Maart '35 voordeed is dus door een stijging vervangen.
De sterkste stijging is waar te nemen bij de exportindustrie en de industrie van verbruiksartikelen.
In April '35 zijn de betrokken industrieën in de Noordelijke landen tot overeenstemming gekomen nopens een regeling van de productie van houtpulp. Daarbij werd aan Noorwegen een exportquotum toegestaan van 650.000 ton per jaar, dat is circa 10% minder dan verleden jaar de export was. Een groot aantal fabrieken zijn nu stop gezet.
Het aantal opgelegde schepen bedroeg op 1 Juli '35 92 met 396.104 ton doodgewicht tegen 119 schepen met 584.000 ton op 1 Juli 1934.
De begrooting van het jaar 1935—1936 is sluitende op een bedrag van circa Kr. 435 millioen.
Het volgende staatje bevat de bedragen van de opbrengst van de invoerrechten over het geheele land in milloenen kronen:

	1935	1934	1933
Juni	5.9	5.3	4.6
Totaal v. h. begrootingsjaar . .		110.5	102.3
Schatting v. h. begrootingsjaar	111.2	101.9	118.3

De buitenlandsche deviezenvoorraad is einde Juni 1935 gestegen van Kr. 22.2 mill. tot Kr. 94.3 millioen. Voor het eerste halfjaar van 1935 was de waarde van den invoer Kr. 381,6 millioen (v. j. Kr. 370,9 millioen) en de waarde van den uitvoer Kr. 277.2 millioen (v. j. Kr. 282.97 millioen). Het invoersaldo bedraagt dus Kr. 104.4 millioen (v. j. Kr. 88 mill.).
(Mr. Dr. Scheltus, Ned. Zaakgelastigde te Oslo, Handelsberichten)

C. **MARINKOWITSJ OVERLEDEN. —**
De Joego-Slavische oud-minister van Buitenlandsche Zaken, Marinkowitsj, is dezer dagen overleden.
Marinkowitsj was den 1sten Mei 1876 in Belgrado geboren. Te Parijs studeerde hij rechten en economie. In het jaar 1906 werd Marinkowitsj voor het eerst in de Kkoepsjtina gekozen. Sindsdien is hij onafgebroken lid van het Parlement geweest.
Herhaaldelijk kreeg hij speciale opdrachten van de regeering. (Politika)

D. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — De maritieme strijdkrachten in de Middellandsche Zee. - Engeland en Italië. —**
De concentratie der Britsche vloot in de Middellandsche Zee heeft de strategische ligging van Italië fundamenteel veranderd. Ofschoon de Italiaansche vloot tot een der beste en meest moderne behoort, valt het toch niet te ontkennen, dat die der Britten, wat prestatie betreft, in de meerderheid is. Onderstaand staatje toont dit aan met een duidelijkheid, die geen verder commentaar behoeft.

	ENGELAND		ITALIE	
	eenh.	tonnen	eenh.	tonnen
Dreadnoughts	15	474.150	4	86.532
Vliegtuigmoedersch. .	6	115.513	0	—.—
Nieuwe kruisers . . .	35	174.930	14	107.083
Oude kruisers . . .	16	75.656	11	56.027
Nieuwe vernielingswerktuigen	60	81.299	52	63.475
Oude vernielingswerktuigen	109	116.785	36	28.013
Nieuwe onderzeebooten	31	46.624	48	37.550
Oude onderzeebooten .	21	12.015	21	8.170

Zooals men ziet, heeft Italië slechts in enkele cijfers een meerderheid behaald op Engeland en wel bij het aantal onderzeeërs, doch ook hier blijft de tonnage onder die der Britten.
Engeland moge dan ook sterker zijn in het aantal vliegtuigen en vliegtuigmoederschepen, het moet worden gezegd dat Italië op aviatiek terrein moderner is dan Engeland, die voor zijn toestellen een vrij verouderd type gebruikt. En daarbij is de ligging van Italië (men denke aan de eilanden in de Middellandsche Zee) voor de luchtvaart gunstiger dan die van Engeland. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. 1971 D.; Engelsche vloot 1967 I.)

E. **SOVJET-RUSLAND. — De „Izwestia" over het Nationaal-socialistische partij-congres te Neurenberg. —**
In een artikel over het Duitsche nazi-congres te Neurenberg constateert de „Izwestia", dat honderden treinen in den kortst mogelijken tijd 800.000 personen naar Neurenberg vervoerden en dat tienduizenden automobielen en vrachtauto's nogmaals honderdduizenden aanbrachten, waaruit het blad concludeert: „De feestelijkheden waren niet het doel. Het congres der nationaal-socialistische partij was een gelegenheid voor een proefmobilisatie der militaire reserves en aldus een der belangrijkste episodes van de oor-

logsvoorbereiding. Het derde congres der nationaal-socialistische partij is geen „Congres der Vrijheid" maar een oorlogscongres".
Het Sovjet-orgaan schrijft verder, dat de economische toestand in Duitschland van dag tot dag ernstiger wordt, wat blijkt uit de dalende cijfers der buitenlandsche handelsbalans en uit het ontbreken van de voornaamste levensmiddelen. De nationaal-socialistische leiders hebben dan ook gelijk als zij feesten, banketten en optochten organiseeren om de aandacht van de millioenen af te leiden van den werkelijken stand van zaken en van hun oorlogsvoorbereiding. (Izwestia) **(Vor. ber. blz. 1957 C.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. — Staatssecretaris Hull en het Kellogg-pact. —
Staatssecretaris Hull heeft in een per radio uitgezonden boodschap wederom uiting gegeven aan het vertrouwen dat de Vereenigde Staten in het Kellogg-pact stellen.
In zijn boodschap zette Hull uiteen: Wij zijn van meening, dat de conflicten tusschen de verschillende staten moeten en kunnen worden bijgelegd met de vreedzame middelen, die in het pact van Parijs zijn bepaald. De regeering van de Vereenigde Staten zal voortgaan haar politiek te baseeren op de in dit verdrag vastgelegde principes en zij heeft de hoop dat de andere regeeringen zich eveneens zullen laten leiden door de als onderteekenaar van het verdrag aanvaarde verplichtingen.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. blz. 1973 D.)**

B. NEDERLAND. — Maatschappij voor Nederlandsche Letterkunde. - Geval Marsman. —
Op de 22 Sept. '35 gehouden vergadering der Maatschappij voor Nederlandsche Letterkunde te Leiden is besloten op grond eener motie van mr. Slagter een commissie te benoemen ter reorganisatie van de wet der maatschappij, zulks in verband met de conflicten omtrent de niet-toekenning van den van der Hoogt-prijs aan Marsman.
Het bestuur der maatschappij, dat zijn mandaat ter beschikking had gesteld zal, hangende het onderzoek naar deze aangelegenheid, aanblijven. Ook de commissie voor Schoone Letteren zal worden uitgenoodigd haar ontslag in te trekken. (Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1904 C.)

C. LUCHTVAART. — Fokker D 16 verongelukt. - Sergeant Steensma kwam behouden neer. —
Op 23 Sept. '35 is een Fokker D 16 van de Luchtvaartafdeeling op de Leusderheide door botsing met een ander vliegtuig te pletter gevallen en totaal vernield.
De bestuurder, sergeant-vlieger Steensma, redde zich met zijn valscherm en kwam op 500 M. van het vernielde vliegtuig behouden op den grond.
(De Telegraaf) **(V. b. Vliegongelukken 1939 D.)**

D. VOLKENBOND. — Oostenrijk en Hongarije verlangen gelijke bewapeningsrechten. —
De Oostenrijksche minister van Buitenlandsche Zaken Von Berger Waldenegg en de Hongaarsche gedelegeerde generaal Tanczos hebben voor de plenaire zitting der Assemblée formeel en met klem de erkenning van de gelijkgerechtigdheid op het gebied der bewapening verlangd. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Hongarije 1818 A.; Oostenrijk 1821 D.)

E. JULES CAMBON OVERLEDEN. —
De bekende Fransche diplomaat, Jules Cambon, die in April 90 jaar was geworden, is op 18 Sept. '35 te Vevey, aan het meer van Genève, waar hij sinds Juni vertoefde, overleden.
Met wijlen zijn broer Paul heeft Jules Cambon tot die groote Fransche diplomaten behoord, die een belangrijk aandeel hebben gehad in de politieke geschiedenis van Frankrijk gedurende de jaren, die aan den wereldoorlog zijn voorafgegaan. Bij het uitbreken van den oorlog was Jules Cambon gezant van Frankrijk te Berlijn, op welken post hij zeven jaar te voren was benoemd. Deze zeven jaren zijn zwaar van gewichtige diplomatieke gebeurtenissen geweest. Toen in die eerste Augustus-dagen te Berlijn een opgewonden menigte een anti-Fransche betooging hield voor het Fransche gezantschap, dat Cambon op het punt stond te verlaten, moet hij uitgeroepen hebben: „Wat een waanzinnige oorlog! En dit alles alleen maar tot voordeel van de Yankees, die millioenen zullen verdienen, terwijl de Europeesche volken millioenen aan menschenlevens zullen moeten offeren!"
Cambon behoorde tot de mannen, die het meest hebben bijgedragen tot Frankrijk's huidig aanzien op het gebied der internationale politiek. (Le Temps)

F. SUEZ KANAAL. — Vervoer 1934-1935. —
Hieronder publiceeren wij een staatje van het vervoer door het Suez-Kanaal in 1934-1935.

	Aantal schepen	Goederen (tons)	Passagiers
Zuidwaarts			
Augustus 1935 .	226*	722,100	25,171
		(soldaten	16,644)
Augustus 1934 .	218	668,740	8,060
1 Jan.—31, Aug. 1935	1,771	6,314,806	167,169
		(soldaten	96,564)
1 Jan.—31 Aug. 1934	1,738	5,151,667	58,875
*55 Italiaansche.			
Noordwaarts			
Augustus 1935 .	257*	1,595,539	9,046
		(soldaten	1,245)
Augustus 1934 .	243	1,746,681	8,847
1 Jan.—31 Aug. 1935	1,910	12,224,562	96,678
		(soldaten	11,680)
1 Jan.—31 Aug. 1934	1,933	13,629,520	89,096
* 47 Italiaansche.		(Manchester Guardian)	

G. ENGELAND. — Labour party. - Sir Stafford Cripps. - Lord Ponsonby. —
Het ontslag van Sir Stafford Cripps, als lid van het Hoofdbestuur der Labourparty werd aanvaard. Het Hoofdbestuur zeide het te betreuren dat Sir Cripps persoonlijke meening ten aanzien van sancties (Abessynisch-Italiaansch conflict) in strijd is met de politiek van de partij.
Lord Ponsonby heeft eveneens zijn ontslag genomen om dezelfde redenen als die van Sir Cripps.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Labour Party 1594 D.)**

H. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Evangelische Kerkenbond onder voogdij gezet. —
Op de Synode der Oud-Pruisische Unie, die drie dagen bijeen is geweest, is de tegenstelling tusschen Kerk en Staat sterker dan ooit naar voren getreden.
De nationaal-socialistische staat wenscht de juridische leiding en het financieele beheer in kerkzaken geheel in handen te hebben. Hiertegenover worden van de zijde der Belijdeniskerk de volgende eischen gesteld:
1. Volkomen en onbeperkte vrijheid der kerk ten aanzien van de verkondiging van het Evangelie.
2. Volkomen vrijheid der kerk in het beheer der sacramenten, ook ten aanzien van Joden, die de Protestantsche belijdenis hebben aangenomen.
3. Vrijheid der kerk in het financieele beheer. De tegenwoordige „Beschlusstelle" wordt volkomen onaanvaardbaar geacht. Het recht van den Staat tot het oefenen van contrôle op het financieele beheer en tot het verleenen van medewerking in de juridische kwesties wordt door de Belijdeniskerk erkend. Het werk der Kerk moet echter door den Staat gesteund en niet bemoeilijkt worden. De thans genomen maatregelen zijn onaanvaardbaar.
De Oud-Pruisische Unie zal niet langer een afwachtende houding aannemen ten aanzien van de vraag, wat de Staat in de kerkkwestie wil doen.
In het „Reichsgesetzblatt" van 24 Sept. '35 wordt de volgende kerkwet gepubliceerd:

„Wet tot beveiliging der Duitsche Evangelische Kerk van 24 Sept. 1935.
Naar den wil van de leden der Evangelische Kerk is de aaneensluiting der landskerken tot een Duitsche Evangelische Kerk voltrokken en in een reglement neergelegd.
Met groote bezorgdheid heeft de Rijksregeering echter moeten constateeren, dat daarna door den onderlingen strijd van kerkelijke groepen een toestand is ingetreden, die de eenheid der kerkleden vernielt, de geloofs- en gewetensvrijheid van den individu schaadt, de volksgemeenschap benadeelt en de grootste gevaren meebrengt voor het bestaan der Evangelische Kerk zelve.
Doordrongen van den wil, zoo spoedig mogelijk de regeling harer aangelegenheden over te laten aan een kerk, die geordend is, heeft de Rijksregeering ter vervulling van haar plicht als gevolmachtigde en in de overtuiging, dat die taak door geen der twistende groepen kan worden vervuld; ter beveiliging van het bestaan der Duitsche Evangelische Kerk en voor het tot stand brengen van een orde, die het de kerk mogelijk zal maken, in volle vrijheid en rust haar geloofs- en belijdeniskwesties zelf te regelen, de volgende wet goedgekeurd, die hierbij wordt afgekondigd:
De Rijksminister voor de Kerkelijke Aangelegenheden wordt, ter bevordering van het herstel van geordende toestanden in de Duitsche Evangelische Kerk en in de Evangelische landskerken, gemachtigd, verordeningen met bindende kracht uit te vaardigen. De verordeningen worden in het „Reichsgesetzblatt" afgekondigd."
De wet is geteekend door rijkskanselier Hitler en den Rijksminister voor Kerkelijke Aangelegenheden, Kerrl.
(Reichspost - Reichsgesetzblatt)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 1910 G.)

26 SEPTEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bezuinigingsontwerp. - Prof. Aalberse en ir. Albarda antwoorden dr. H. Colijn.

Prof. Aalberse (r.k.). — De Tweede Kamer zette op 25 Sept. de beraadslagingen over het bezuinigingsontwerp voort. Prof. Aalberse, als eerste spreker behandelde drie punten: het ontstaan van de crisis in Juli, de kabinetsformatie en het program van het nieuwe kabinet.

De crisis in Juli. — Het is — aldus spr. — noodzakelijk daarop thans terug te komen. Er zijn allerlei legenden verspreid: een woord van verweer is daartegen geboden. In sommige bladen werd het voorgesteld alsof de katholieken doelbewust die crisis hebben uitgelokt en daarom verantwoordelijk zijn voor de afvloeiing van het goud, de stijging der rente enz.
Men mag zelfs niet zeggen dat de katholieke fractie het conflict „veroorzaakt" heeft. Zij heeft dat conflict alleen niet voorkomen.
Maar zij kon niet anders. Er was reeds tijdens het vorig kabinet meeningsverschil over de te voeren economische politiek, n.l. over de handelspolitiek, de ordeningsgedachte en de welvaartspolitiek.
Daarin lag ook reeds het motief, waarop de katholieken in Mei 1933 weigerden mede te werken aan een parlementair kabinet in combinatie met de liberalen. Het oude kabinet-Colijn is door de katholieken steeds beschouwd als een extra parlementair kabinet, al spraken sommige bladen herhaaldelijk van „de regeeringspartijen".
Het extra parlementair karakter van het kabinet had Dr. Colijn in Juli ervan moeten weerhouden, nadrukkelijk het vertrouwen van een der partijen te eischen. Zelfs een normaal parlementair kabinet kan niet dien eisch stellen tegenover een van de partijen waardoor het gesteund wordt. Voor een kabinet is alleen beslissend hoe de Kamer zich uitspreekt. En dat blijkt bij een votum van de Kamer.
Voor een groote partij ligt de verantwoordelijkheid anders dan voor een kleine. Zij kan b.v. niet als de Vrijzinnig Democratische fractie in December j.l. tegen een heel begrootingshoofdstuk stemmen. Zij kan in de situatie komen, dat zij het minste moet kiezen van twee kwaden en dat zij een kabinet niet kan heensturen, hoewel zij de politiek van dat kabinet niet in alle deelen goedkeurt.
Dr. Colijn heeft echter in Juli de zaak geforceerd. Het ware na diens uitdaging een lafheid geweest te verzwijgen, hoe het in katholieken kring met het vertrouwen gesteld was.
Niet alleen in katholieken kring is Dr. Colijn's bekende uitlating aan het adres der katholieke fractie verstaan als een sommatie, waaraan niet te ontkomen was. Merkwaardig is in dit verband ook de latere verzachtende aanvulling van het stenogram van Dr. Colijn's rede. Zeer tot zijn leedwezen moet spr. verklaren dat de bewoordingen waarin de regeeringsverklaring in Juli vervat was, hem en de andere leden zijner fractie zeer gegriefd hebben.
De gekozen motiveering, waarbij de katholieken bij communisten en sociaal-revolutionnairen werden ingedeeld, was bovendien onnoodig, want tevoren was verklaard dat zelfs aanneming van het bezuinigingsontwerp met de Katholieke stemmen tegen, zou worden beschouwd als een reden om heen te gaan.
Het conflict was dus ontstaan. Niet echter door de schuld der katholieken, zooals de liberale pers zelfs nu nog schrijven durft. Het kabinet „bood" zijn ontslag „aan".
Een nieuwe staatsrechterlijke figuur, die ook voor de positie der Kroon niet zonder belang is.
Over de Kabinetsformatie zal spr. kort zijn. Hij wendde zich tot de zes groote fracties, of zij wilden medewerken aan een parlementair kabinet van herstel. Vier fracties antwoordden in principe bevestigend. Later bleek echter dit kabinet slechts mogelijk te zijn steunende op twee fracties, die niet de meerderheid in de Kamer hadden. Een dier fracties achtte dit ontoereikend en ongewenscht en de opdracht moest worden teruggegeven.
Over de daarop gevolgde zeer snelle formatie van het extraparlementair kabinet Colijn vraagt spr. drieërlei.
Waarom nam het demissionnaire kabinet geen maatregelen tegen de afvloeiing van goud?
Dan had de formatie van het nieuwe kabinet rustiger kunnen verloopen. Waarom is de opdracht tot formatie van een extraparlementair kabinet niet aan een ander gegeven en waarom deed Dr. Colijn zelf geen poging tot formatie van een parlementair kabinet?

Op welke gronden meende het nieuwe kabinet zijn taak weer te kunnen verrichten, terwijl het oude die mogelijkheid niet zag, omdat het het vertrouwen der katholieken niet bezat?
Intusschen, het nieuwe kabinet is er.
Spr. en zijn vrienden zullen trachten in 's lands belang zoo loyaal mogelijk met dit kabinet samen te werken. Moge het echter eenige eigenschappen missen, die bij het vorige kabinet aan de katholieken nogal eens last veroorzaakten. Overgevoeligheid voor critiek b.v., en de zucht om uitingen van vertrouwen te vorderen. Laat men voortaan dat vertrouwen maar veronderstellen, zoolang niet in een uitspraak het tegendeel blijkt.
Het program van het kabinet heeft de katholieken op verschillende punten bevredigd. Laat het kabinet echter haast maken met de kwestie der vaste lasten. Het thans aangekondigde ontwerp tegen bepaalde executies had b.v. eenige maanden eerder moeten komen.
Spr. verheugt zich dat Dr. Colijn zich Dinsdag over de devaluatie duidelijker en krachtiger uitliet dan de troonrede deed.
Hoe spr. hierover denkt, is bekend. Mocht het kabinet meenen, dat op een gegeven moment aan devaluatie niet langer is te ontkomen, laat het dan tijdig zijn maatregelen nemen, om te voorkomen dat allerlei geldhyena's er de voordeelen van plukken.

Spr. blijft overigens van oordeel, dat devaluatie niet te vermijden zal zijn als men niet zeer spoedig zorgt voor verlaging der productiekosten.
Bovendien zal zelfs devaluatie deflatie-maatregelen niet overbodig maken. Onder consequente deflatie verstaat spr. het geheel van overheidsmaatregelen, noodig, om de productiekosten zóó te drukken dat de bedrijven weer rendabel kunnen worden. Letterlijk overnemen van Dr. Brüning's nood-verordening beteekent dit niet. Ook de decreten van Laval zijn een voorbeeld van zulk een politiek. Er moet systeem in de deflatiemaatregelen zitten.
Zorgt men daarvoor niet, dan zal zelfs een kabinet-Trip geen weerstand kunnen bieden aan den steeds sterkeren drang naar devaluatie.
Mocht het kabinet Thorbecke nazeggen: „Wacht op onze daden!", dan is spr.'s fractie tot dat wachten bereid. Het komt erop aan, hoe, in welken geest, en in welk tempo het program, dat niet onbevredigend is, wordt uitgevoerd.
Laat het kabinet nu voortaan ook de daden der katholieke fractie afwachten. Zij heeft óók hare verantwoordelijkheid tegenover ons volk en tegenover God.

Ir. Albarda (s.d.a.p.). — De heer Albarda had niets toe te voegen aan zijn in Juli gegeven critiek op het wetsontwerp. Met genoegen vernam spr. dat de Regeering tracht tegemoet te komen aan de bezwaren tegen het capitulantenstelsel. Volkomen bevredigen kan alleen het een einde maken aan de houding jegens de sociaal-democratische ambtenaren.
Terecht heeft minister Colijn gezegd, dat er klaarheid moet komen. Doch niet is duidelijk gemaakt, hoe dit met ernstige opvattingen overeen te brengen is.
Over het gebeurde op 23 Juli worden formalistische beschouwingen te berde gebracht; men wil het nu terug brengen tot een misverstand.
De geschiedenis der crisis is geen al te schoone bladzijde in het geschiedboek der r.k. partij. Spr. betreurde ook de houding der vrijz.-dem. fractie, die echter moeilijke jaren heeft doorstaan en in een lastige positie is geraakt; spr. betreurde dit, want er is plaats in ons land voor een burgerlijke democratische partij.

Door hun weigering om met de soc.-dem. te regeeren, zijn de r.k. de politieke gevangenen van deze regeering geworden.
Groote openbare werken, zoo vervolgde spr., zijn onmisbaar voor opleving van het bedrijfsleven. Doch wat den laatsten tijd werd medegedeeld over het Werkfonds is alles oud nieuws.
Spr. vroeg zich af, hoe een liberaal minister van dezen tak van zorg zou kunnen maken, wat er van te maken is.
Spr. zag in de houding der r.k. fractie een capitulatie. De trots dier fractie is gebroken; zij aanvaardt haar positie. Wordt de politiek der regeering voortgezet, dan zal de opbrengst der belastingen blijven verminderen. Over al deze dingen was de r.k. fractie het tot in Juli met de soc.-dem. fractie eens.
De internationale gebeurtenissen zien we allen; dat ons land, lid van den Volkenbond, niet ongemoeid zal blijven, zien we ook. Meer dan ooit is voorzichtigheid geboden ook in de binnenlandsche politiek.
Naast het gevaar van den oorlog, aldus de heer Albarda, is er de toestand van den gulden. Zoodra er maar gevaar is voor het kabinet-Colijn wordt er al een aanval gedaan op den gulden en is er kapitaalvlucht waar te nemen. Het gevaar van den gulden is niet onverbrekelijk verbonden aan politiek tegen het kabinet. Goede voorlichting van het publiek is een eisch. Anders zouden sommigen zelfs nog inflatie helpen bevorderen in plaats van devaluatie. Reeds is gebleken dat het wapen van het bankdisconto den gulden niet definitief baat. Het afvloeien van goud heeft vele andere oorzaken, en beteekent vermindering van weerstand in geval van nieuwe moeilijkheden.
Er moet naar andere middelen worden gezocht dan verhooging van het bankdisconto. Spr. wilde geen andere middelen aangeven, doch alleen in overweging geven scherp toezicht op de

afgifte van goud, strenge contrôle op het deviezenverkeer, maatregelen tegen monetaire vluchtelingen.
Spr. zeide niet blind te zijn voor de ernstige omstandigheden; de houding der r.k. zal velen in den lande een ontchoogeling geven. Wij echter, aldus spr., zetten den strijd voort voor een welvaartspolitiek en aanvaarden daarvoor de verantwoordelijkheid. (De Maasbode - Het Volk)

(Vor. ber. 1970 A.; Prof. Aalberse 1968 F.; Ir. Albarda 1769 B.)

A. **NEDERLAND. — Sigaretten-industrie. — Ordening. —**
Naar wij thans kunnen mededeelen is, na overleg met de Regeering, de ordening in de sigarettenindustrie hier te lande, door de vaststelling der „Sigarettenovereenkomst 1935", tot stand gekomen.
Hier ter stede is op 19 Sept. '35 het „Verbond van Sigarettenfabrikanten" opgericht, waaraan alle fabieken hier te lande, met uitzondering van een Belgische groep, deel uit maken.
Met de uitvoering van de regeling, neerkomend op binnenlandsche contingenteering, is de N.V. Handelmaatschappij „Darana" belast, welken eveneens in Amsterdam gevestigd is, terwijl het accountantskantoor Th. L. Limperg toezicht op de uitvoering der regelingen zal uitoefenen. (De Telegraaf)

B. **LUCHTVAART. — De Gordon Bennett wedstrijd. - Nederland op de zesde plaats. —**
De officieele uitslag van den Gordon Bennett-ballonwedstrijd is als volgt: 1. Polonia met Burzynski en Wysocki 1600 K.M., 2. Warszawa 1560 K.M., 3. Belgica 1450 K.M., 4. Erich Deku (Duitschland) 1400 K.M., 5. Kosciuszko 1300 K.M., 6. Torun met de heeren Ten Bosch en van Tijen 970 K.M., 7. Maurice-Mallet (Frankrijk) 744 K.M., 8. Lorraine 730 K.M., 9. Bruxelles 660 K.M., 10 Zürich III (Zwitserland) 580 K.M., 11. Alfred Hildebrandt 572 K.M., 12 Deutschland 543 K.M., en 13, de Ballon der Amerikaansche marine 535 K.M. (Polska Agencia Telegr.)

C. **FRANKRIJK. — Eischen der oudstrijders. —**
Te Beauvais is dezer dagen een congres gehouden van oudstrijders waar een resolutie met de volgende eischen werd aangenomen:

1. Waarborging van den vrede en van de eerbiediging der Volkenbondsbeginselen.

2. Alle landen moeten een deel van hun souvereine rechten aan het internationale organisme overgedragen.

3. De particuliere wapenfabricage en de particuliere wapenhandel moeten afgeschaft en aan den Staat worden overgedragen.

4. De internationale bond van oudstrijders Ciamac moet een wereldcongres van oudstrijders bijeenroepen ter bestudeering van de middelen om te komen tot een rechtvaardige her-verdeeling van de grondstoffen en de belangrijke levensbehoefte en de met de emigratie in verband met overbevolking samenhangende kwesties. (Le Temps)

(Vor. ber. Oud-Strijders 1860 F.)

D. **SPANJE. — Kabinet Chapaprieta gevormd. —**
Oud-minister Chapaprieta is erin geslaagd een nieuw kabinet te vormen.
Minister-president en minister van Financiën Chapaprieta; Oorlog, Gil Robles; Buitenl. Zaken, Lerroux; Marine, Rahola; Landbouw, Industrie en Handel, Martinez de Velasco; Openbare Werken, Lucia; Binnenlandsche Zaken, Pablo Blanco; Justitie en Arbeid, Salmon; Onderwijs, Rocha.
De nieuwe regeering telt drie radicalen, Lerroux, Rocha en Pablo Blanco; drie leden van de Agrarische volkspartij, Gil Robles, Lucia en Salmon; een agrariër, Martinez de Velasco; een Catalaansch regionalist, Rahola, en een onafhankelijke, Chapaprieta zelf.
De leiders van drie partijen zitten in dit kabinet, n.l. Lerroux, Gil Robles en Martinez de Velasco.
Chapaprieta is voor het eerst minister-president.
De nieuwe regeering zal een groote meerderheid vinden in de Cortez, daar zij over 260 stemmen van de 440 beschikt.
De parlementaire basis omvat de Catalaansch regionale Unie en de vier partijen, waarop de vorige regeering steunde, de agrarische volkspartij, de radicalen, de agrariërs en de liberaal-democraten.
Chapaprieta is rechtsgeleerde van beroep en was tijdens de monarchie liberaal kamerlid uit de groep Alba en later in 1922 minister van Arbeid. Sedert het uitroepen van de republiek was hij een aanhanger van dezen regeeringsvorm. Hij werd weer lid van den Cortez en was in het vorige kabinet minister van Financiën, in welke functie hij met succes een aantal operaties uitvoerde tot conversie van de staatsschulden.
Het program van de regeering zal streven naar goedkeuring van de kieswet, voortzetting van het financieel en politiek herstel en hervorming van de grondwet. Tevens zal de regeering trachten om de gemoederen te kalmeeren. (El Debate) **(V. b. 1967 K.)**

E. **LUCHTVAART. — Oceaanvlucht Vaitkus. —**
De Litausche vlieger Vaitkus, die op 21 Sept. '35 van Long Island was gestart met het doel over den Atlantischen Oceaan en verder naar Litauen te vliegen, is op 22 Sept. '35 wegens benzinegebrek bij Ballinrobe in het district Mayo in Ierland geland. Het toestel werd daarbij beschadigd.
(Irish Times) **(Vor. ber. Oceaanvluchten 1429 D.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet. - Wapenen die onder het embargo vallen. —**
President Roosevelt heeft op 24 Sept. '35 de lijst bekend gemaakt van wapenen, waarvoor een uitvoervergunning noodig is en waarvan de uitvoer ten tijde van oorlog verboden kan worden. Op deze lijst komen geen grondstoffen voor, die voor de vervaardiging van wapens noodzakelijk zijn. De lijst zelf kent zes categorieën waaronder machinegeweren, alle soorten van munitie, alle typen oorlogsschepen, vliegtuigen en andere luchtvaartuigen geheel geconstrueerd voor oorlogsdoeleinden, of daarvoor geschikt, speciaal zware toestellen die gebruikt kunnen worden als bommenwerpers of die kleine kanonnen mee kunnen voeren; vliegtuigmotoren, gifgassen en bommenwerpersvallen. (New York Herald Tribune)

(Vor. ber. Neutraliteitswet 1932 E.)

G. **NEDERLAND. — Kath. Democrat. Partij. - Congres. - Mr. A. P. C. Peters vervangt dr. J. A. Veraart.**
Op 21 Sept. '35 heeft te Utrecht de Kath. Democratische Partij in Nederland (K.D.P.) een buitengewoon congres gehouden, hoofdzakelijk om te voorzien in de vacature van partijvoorzitter, welke is ontstaan door het in April '35 bedanken van prof. dr. J. A. Veraart als zoodanig.
Bij de gehouden stemming werd met 2471 stemmen als voorzitter gekozen de heer mr. A. P. C. Peters, advocaat en procureur te Den Haag, terwijl 994 stemmen werden uitgebracht op mr. P. M. Arts, lid der Tweede Kamer. Bij deze keuze werd door tal van afgevaardigden op den voorgrond gesteld, dat men het beter vond, dat voorzitter en secretaris in dezelfde gemeente woonachtig zijn en niet te veel functies aan één persoon worden opgelegd.
Mr. Peters heeft voor het in hem gestelde vertrouwen bedankt en de keuze aanvaard. (A. N. P.)

(Vor. ber. Kath. Democr. Partij 1789 E.)

H. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Bulgaarsche compensatie- en clearingovereenkomst. —**
Op 23 Sept. '35 heeft de Sofia de onderteekening plaats gevonden van de te 's-Gravenhage op 27 Aug. 1935 tot stand gekomen compensatie- en clearingovereenkomst tusschen Nederland en Bulgarije, welke overeenkomst met terugwerkende kracht van 1 Sept. 1935 af in werking treedt.
De gesloten overeenkomst regelt zoowel het wederzijdsche handelsverkeer op compensatie-basis als de

betalingsvoorwaarden t. a. v. het overige handelsverkeer.
Wat het compensatieverkeer betreft is een regeling getroffen, welke in hoofdzaak aansluit aan het in Bulgarije bestaande in- en uitvoer-regiem, zooals dat is vervat in de desbetreffende generale ordonnantie van de Bulgaarsche Nationale Bank, d.d. 4 Juni '35. Voor een aantal Nederlandsche producten, vervat in een aan het arrangement toegevoegde lijst I, is een verbetering bedongen van de tot nu toe in Bulgarije bestaande compensatie-voorwaarden, d. w. z. dat deze Nederlandsche producten voortaan in Bulgarije zullen kunnen worden ingevoerd in ruil voor de gemakkelijkst verkoopbare Bulgaarsche producten als maïs, gerst, tabak, enz.
De compensatie-transactie zal in den regel worden bewerkstelligd tusschen den exporteur en den importeur in Bulgarije, onder vergoeding van een exportpremie. (Het Vaderland) **(Vorig bericht 1939 A.)**

27 SEPTEMBER 1935

A. **BOKSEN. — Joe Louis klopt Max Baer. —**
Voor bijna 100.000 toeschouwers werd in het Yankeestadion te New York de bokswedstrijd tusschen Joe Louis Barrow en den vroegeren wereldkampioen Max Baer gehouden. Louis woog 198¼ pond en Baer 210¼. Het gevecht heeft nog geen vier volle ronden geduurd.
In de eerste ronde trad Louis aanvallend op, doch in de tweede was er geen sprake van meerderheid van een der beide boksers. In de derde ronde was Louis veel sterker en Max Baer ging twee maal down, waarbij de gong hem van een knock out redde. De vierde ronde bracht het einde door een k.o.-zege van Joe Louis. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Boksen 1844 D.)

B. **NEDERLAND. — Bezuinigingsontwerp. - Slotrede van Dr. H. Colijn. —**
Op 27 Sept. '35 werd in de Tweede Kamer de behandeling van het Bezuinigingsontwerp voortgezet.
Minister Colijn zegt met den heer Aalberse, dat niemand de bedoeling heeft gehad de crisis uit te lokken. Als vrucht van dit debat is inmiddels gebleken, dat men elkaar beter verstaat. Dit kabinet is een ander dan het vorige.
Spr. heeft zijn vroegere ambtgenooten aangezocht, o.m. daar elke portefeuillewisseling tijdverlies beteekent en dit moest worden voorkomen.
Dr. Colijn besloot zijn rede met een dringend beroep op het Nederlandsche volk:
„Ik wil eindigen met een woord, waarvan ik hoop, dat het ook buiten deze Kamer gehoord en begrepen zal worden. De vlucht uit den gulden in vreemde valuta wordt door menschen, die ik onvaderlandslievende schobbers noem, aangemoedigd, en die aanmoediging vindt, door de onzekerheid van den binnen- en buitenlandschen toestand, bij een zenuwachtig publiek een toebereiden bodem.
Die vlucht in vreemde valuta maakt het geld hier te lande schaarsch en duur. De taak der Regeering wordt er door belemmerd. Handel en nijverheid worden er ernstig door benadeeld. De vluchtelingen zelf lijden er vaak ernstige schade door.
Aanzienlijke verliezen zijn reeds geleden door velen, die hun bezit verbonden met het vagabondeerend kapitaal. Land en volk hebben thans op sociaal-economisch gebied allereerst behoefte aan verlaging van de veel te hoog geworden rente en aan uitbreiding van crediet.
En deze twee zijn alleen te verkrijgen, indien men de zenuwachtige stemming voorgoed van zich afschudt en vervangt door de oud-Nederlandsche deugd van rustige beradenheid en grimmige volharding." (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1975 A.; Dr. Colijn 1970 A.)

C. **DISCONTOKOERSEN. — Estland. —**
De Bank van Estland heeft besloten, met ingang van 1 October '35 haar disconto te verlagen van 4½ tot 4%. (Keesings Financieel Archief) **(V. b. 1802 C.)**

D. **FRANKRIJK. — Het congres van het Fransche Vakverbond besluit in principe tot fusie met het communistische vakverbond. —**
Het congres van de C. G. T., het Fransche socialistische Vakverbond, heeft op 26 Sept. '35 met algemeene stemmen een resolutie aangenomen, waarin naar aanleiding der gevoerde onderhandelingen wordt geconstateerd, dat thans een fusie van de Confédération Générale du Travail met de communistische C. G. T. U. tot stand kan komen.
De C. G. T. stelt voor, een gemengde commissie van beide vakcentrales in te stellen, bestaande uit een gelijk aantal vertegenwoordigers van elk der beide organisaties.
De zitting, waarin de fusie definitief tot stand zal komen, zal uiterlijk 31 Jan. 1936 worden gehouden. (Le Figaro)

E. **VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - Artikel XV wordt toegepast. —**
De Volkenbondsraad heeft op 26 Sept. '35 zijn langverbeide zitting gehouden om zijn gedragslijn te bepalen naar aanleiding van het rapport, door de Commissie van Vijf opgesteld betreffende haar pogingen om verzoening tot stand te brengen tusschen Italië en Ethiopië.
Na een geheime bijeenkomst van de Volkenbondsleden op het Bureau van den Volkenbond heeft de Volkenbond in openbare zitting besloten tot toepassing van artikel XV paragraaf 4 van het Volkenbondshandvest.
„Indien het conflict niet op deze wijze (d. w. z. door middel van de Commissie van Vijf) is bijgelegd, zal de Raad hetzij eenparig of met meerderheid van stemmen een rapport opstellen en publiceeren over de feiten, die het geschil raken en over de aanbevelingen, welke in het onderhavige geval rechtvaardig en geschikt worden geacht."
De Raad heeft thans een commissie benoemd, bestaande uit alle leden van den Raad, met uitzondering van de landen die rechtstreeks bij het conflict zijn betrokken, Italië en Abessynië, die het rapport zal opstellen.
Verder besloot de Raad dat de Commissie van Vijf zal blijven voortbestaan om voor het geval nieuwe verzoeningsmogelijkheden onder zijn aandacht worden gebracht, te kunnen beoordeelen, of deze nieuwe verzoeningsmaatregelen zouden wettigen.
De Volkenbondsraad is niet gesloten: hij moet weder bijeenkomen om zijn oordeel over het rapport uit te spreken, of komt weder bijeen wanneer dit nuttig wordt geacht, of dringend noodig blijkt.

De Madariaga.

De namen der dertien Raadsleden zijn: Ruiz Guinazu (Argentinië), raadsvoorzitter; Kolonel Beck (Polen); Bruce (Australië); Anthony Eden (Engeland); Laval (Frankrijk); Litwinof (Sovjet-Rusland); De Madariaga (Spanje), voorzitter Commissie van Vijf; Munch (Denemarken); Rivas Vicuna (Chili); Rusjdi Aras (Turkije); Titulescu (Roemenië); Vasconsellos (Portugal); Zaldumbide (Ecuador). (Journal de Genève)
(Vorig bericht blz. 1974 A.)

F. **BELGIE. — Duitsch-Belgische Transito-overeenkomst gesloten. —**
Te Berlijn is een Duitsch-Belgische transito-overeenkomst gesloten, waarin wordt bepaald, dat Antwerpen en in mindere mate ook Gent in het vervolg een grooter aandeel dan tot dusver in den Duitschen kolenexport naar overzee zullen krijgen. (Le Soir)

G. **NEDERLAND. — De Tachtiger Beweging. - Tentoonstelling. —**
Op 20 Sept. '35 is in het gebouw van het Gemeentearchief te 's-Gravenhage de tentoonstelling, ingericht door den archivaris dr. Moll, die betrekking heeft op de Tachtiger Beweging in de Nederlandsche Letterkunde, geopend. (Het Vaderland)

A. Geestelijk leven. — De inwijding van de zelfstandige Moluksche Kerk. —
Wij lezen in het Bat. Nbld van 7 Aug.:
Gisterochtend had te Ambon de inwijding plaats van de zelfstandige Moluksche Protestantsche kerk.
Bij deze gelegenheid, die door zeer velen werd bijgewoond w.o. verschillende autoriteiten, de Synode, eenige classes benevens vele leden der Kerkeraden, werden verschillende redevoeringen gehouden. Als sprekers voerden het woord de predikant-voorzitter ds. Stap, de voorzitter van het Kerkbestuur dr. Slotemaker de Bruïne, dr. P. J. Idenburgh namens de Regeering, de resident dr. Haga en de directeur der Itovil dr. Tutuarima.
Aan de redevoering, die door dr. Idenburgh werd gehouden, ontleenen wij:
De totstandkoming van een zelfstandige Moluksche kerk binnen het verband der Indische Kerk getuigt van een nieuwe phase in de verhouding tusschen de Ned.-Indische Overheid en de Prot. Christenen in het Moluksche gebied. In de toekomst zal de Moluksche kerk in veel grootere mate dan voorheen zelf te bepalen hebben, in welken geest zij zich zal ontwikkelen. Deze vrijheid, welke op den duur moet leiden tot een gezond eigen bestaan van een organisme, dat een geheel eigen waarde heeft, is een goed, aan welks verwerving de Regeering gaarne Haar medewerking heeft verleend. (Bataviasch Nieuwsblad)
(Vor. ber. Prot. Kerk in Ned.-Indië 1918 E.)

B. Fascistische organisatie —
Op 22 Sept. '35 werd een druk bezochte openbare vergadering gehouden van de „Ario Indiers Ras Unie", zijnde een soort van fascistische Indische organisatie, waarvan de leider is de heer Chauvigny de Blot, die in zijn redevoering een scherpen aanval richtte op het Indo-Europeesch Verbond. (Aneta) **(V. b. Fascisme 888 C.)**

NEDERL. OOST-INDIË

C. Kinabast. — Uitvoerrecht. —
De Volksraad heeft 20 Aug. '35 met 28 tegen 26 stemmen een amendement-Thamrin aangenomen tot heffing van een uitvoerverbod op kinabast en kinaproducten. Blijkens de toelichting wordt voorgesteld een heffing van 10 ct. per k.g. kinabast. Mr. E. J. F. van Dunné, voorzitter van de vertegenwoordiging te Batavia van de vereeniging van Kinabastproducten schrijft hierover in het A. I. Dagbld. De heer Thamrin heeft bij de beraadslaging een aantal cijfers gegeven, waaruit zou blijken, dat voor de ondernemingskina deze heffing zou neerkomen op plm. 5% van de waarde. De heer Thamrin gaat daarbij uit van een prijs voor ondernemingskina van *f* 26.50 per k.g. zwavelzure kinine. Voor de bevolkingskina wordt als percentage van de heffing genoemd 10%.
Deze cijfers zijn in de vergadering van den Volksraad niet tegengesproken, doch zij zijn volkomen onjuist. (Alg. Indisch Dagblad) **(V. b. Kina 1144 D.)**

D. Inaugureele rede van prof. dr. J. E. Dinger te Batavia. —
Wij lezen in de „Java Bode" van 7 Sept. '35:
Op 6 Sept. '35 heeft prof. dr. J. E. Dinger zijn ambt van hoogleeraar in de hygiëne en bacteriologie aan de Geneeskundige Hoogeschool aanvaard met een inaugureele rede, welke tot onderwerp had: „De mensch in den onderlingen strijd der levende natuur".
In de aula der Hoogeschool was een groot aantal genoodigden, studenten en belangstellenden aanwezig.
Aan deze rede ontleenen wij het volgende:
Door de geniale onderzoekingen van Pasteur en Koch kwam vast te staan, dat de infectie-ziekten elk voor zich veroorzaakt werden door een scherp omschreven ziekteverwekker. De oude school met haar geestelijken leider Pettenkofer gaf echter haar bodemtheorie niet prijs. De strijd tusschen Pettenkofer en Koch hierover werd met felheid gevoerd.
Voor de successen van de bacteriologie moesten de bedenkingen der bodemtheorie wijken. Thans na meer dan een halve eeuw moeten we echter erkennen, dat in het gaan en komen van epidemieën, in de golven van ziekte- en sterfte frequentie van bepaalde infectieziekten nog vele duistere punten zijn.
Vervolgens gaf spreker een kort overzicht van de theorie van „d'Hérelle" omtrent den invloed van den bacteriophaag op plaatselijke immuniteit.
Uitvoerig stond spr. stil bij de immuniteitsproblemen in de protozoëninfecties in het bijzonder bij de praemuniteit en parasieten immuniteit, beide vormen van relatieve onvatbaarheid die bij malaria voorkomen.
De successen der bacteriologie hebben aanvankelijk de aandacht uitsluitend op de ziektekiemen geconcentreerd, later zag men in dat het tot stand komen van een infectie evenzeer afhankelijk is van de weerstand van het individu als van de virulentie der bacillen. Niet een ieder die b.v. in choleratijd met de ziektekiemen wordt besmet krijgt inderdaad cholera, het experiment van Pettenkofer herhaalt zich tijdens een epidemie bij vele personen, zij het dan ook op minder drastische wijze.
Tenslotte stelt spreker de vraag aan de orde, of de pathogene bacteriën wel uitsluitend als vijanden van de menschheid mogen worden beschouwd en of niet juist de strijd, die zij ontketenen, van invloed is geweest op de evolutie. De strijd is een natuurlijke factor in de wisselwerking der levende natuur en het is ons goed recht en onze plicht haar te voeren met alle ten dienste staande middelen. Als krachtigste wapen in dezen strijd is den mensch het intellect geschonken, de drijfveeren ertoe worden gevormd door de liefde tot den medemensch en het streven het lijden der menschheid te verzachten.
In de gebruikelijke toespraken aan het slot zijner rede, eerde spr. allereerst in eenige gevoelvolle woorden de nagedachtenis van zijn ambtsvoorganger prof. dr. E. W. Walch.
(Java Bode)

E. Luchtvaart. - De P.K.K.K.H. behouden op Schiphol aangekomen. —
Op 27 Sept. '35 te 12.30 uur is de P.K.K.K.H., het Walraven-toestel waarmede de Nederlandsch-Indische sportvlieger, de heer Khouw Ke Hien en zijn instructeur, luitenant Ter Luin, op 16 September van het vliegveld Tjililitan waren vertrokken, behouden op Schiphol aangekomen.
De Amsterdamsche Aeroclub en de Nationale Luchtvaart School, als vertegenwoordigsters van de sportvliegerij in Nederland, hebben den beiden kranigen vliegers een enthousiaste ontvangst bereid.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

F. Het uitvoerrecht op ondernemingsrubber. —
Met overneming van het amendement-De Hoog is vastgesteld een ordonnantie tot invoering van het uitvoerrecht op rubber met toepassing van art. 183 tweede lid van de Ned.-Indische Staatsregeling en tot buitenwerkingstelling van artikel 16 der Indische Comptabiliteitswet ten opzichte van die invoering.
(Aneta) **(Vor. ber. Rubber 1953 C.)**

G. Mutaties bij de Algemeene Secretarie. —
Met ingang van 25 October '35 is op verzoek eervol ontslagen onder dankbetuiging voor de vele en goede trouwe diensten aan den Lande bewezen, de heer P. J. Gerke, Algemeen Secretaris.
Benoemd in deze functie is de heer J. M. Kiveron, eerste Gouvernements-secretaris.
Tot eerste Gouvernements-secretaris is benoemd de heer J. Ramaer, thans Gouvernements-secretaris.
Tot Regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken is benoemd mr. W. G. Peekema, die tevens tijdelijk belast is met de waarneming van de functie van Gouvernements-secretaris. Als zijn standplaats is Buitenzorg aangewezen. (Soerab. Handelsblad)

A. **ARGENTINIE. — Uitvoer 1925—1934. —**
Hieronder publiceeren wij een staatje van den uitvoer gedurende 1925—1934:

Jaar:	Aantal tons.	Waarde in pesos.
1925	10.286.190	1.972.567.911
1926	12.282.970	1.800.405.730
1927	18.739.745	2.293.920.652
1928	17.028.994	2.396.608.299
1929	16.703.430	2.167.599.813
1930	11.027.493	1.395.691.317
1931	18.477.046	1.455.814.660
1932	15.825.597	1.287.782.498
1933	13.776.607	1.120.842.512
1934	15.248.775	1.438.028.969

(La Prensa, Buenos Aires) **(Vor. ber. 1918 F.)**

B. **ARGENTINIE. — Huwelijkswetgeving. —**
De Kamer van Afgevaardigden heeft goedkeuring gehecht aan wetgevende maatregelen, waarbij het verplicht gesteld wordt, vóór het huwelijk een medisch certificaat van geschiktheid voor het huwelijksleven aan te vragen. (A. N. P.)

C. **ARGENTINIE. — Verkiezingen uitgesteld tot Maart 1936. —**
Aan het einde van een zeer drukke zittingsperiode heeft de Argentijnsche Kamer een wet goedgekeurd, waardoor de algemeene verkiezingen voor de Kamer worden uitgesteld tot den eersten Zondag van Maart 1936.
Voorts werd een motie van de meerderheidspartijen aangenomen tot wijziging van de vaststelling van het quorum, aangezien de oppositioneele partijen bij verschillende gelegenheden kans hadden gezien, onder de bestaande bepalingen stemmingen onmogelijk te maken door de zàal te verlaten, waardoor het quorum niet meer aanwezig bleek te zijn.
Tenslotte werd het reeds geruimen tijd in behandeling zijnde wetsontwerp betreffende de nationale coördinatie van het vrachtautotransport goedgekeurd.
(South American Review)

ZUID-AMERIKA

D. **BRAZILIE. — Koffievernietiging. —**
Brazilië vernietigde in het eerste halfjaar van 1935 1.013.000 balen koffie (v. j. 3.299.000). Sinds het begin van het koffieprogram in Juni 1931 werden 35.121.000 balen vernietigd. De vernietiging in het oogstjaar, geëindigd 30 Juni, bedroeg 5.980.000 balen, de verschepingen 13.757.000 balen. Daar de productie 14.102.000 balen bedroeg, zijn de voorraden met 5.635.000 balen afgenomen.
De president van het nieuwe Koffie Departement, Souza Melo, heeft verklaard, dat de tot nu toe gevolgde politiek, volgens welke de overtollige voorraden koffie worden verbrand, zal worden voortgezet. Voorts verklaarde hij, dat maatregelen in studie zijn om te komen tot een grootere productie van betere soorten koffie, waardoor het percentage van den geheelen oogst, dat koffie van betere kwaliteit omvat, welke hoogere prijzen kan opbrengen, zal toenemen.
(Diario de Noticias, Rio de Janeiro)
(Vorig bericht Koffie 1885 A.)

E. **CHILI. — Buitenlandsche handel. - Sterke stijging van den invoer. —**
Blijkens de jongste statistische cijfers omtrent den buitenlandschen handel van Chili neemt deze aanhoudend in omvang toe. Kenmerkend voor de ontwikkelink van den Chileenschen buitenlandschen handel is vooral de sterke toeneming van den invoer. Van Jan. tot Juni 1935 bedroeg de totale invoer 140.800.000 goud pesos, terwijl de export een waarde vertegenwoordigde van 270.000.000 goud pesos. Het exportsaldo bedroeg dus 129.200.000 goud pesos. In 1934 luidden de respectievelijke cijfers: invoer 88.000.000 g. p., uitvoer 252.000.000 g. p., uitvoeroverschot 164.000.000 goud pesos.
De sterke stijging van den invoer komt voor een belangrijk deel voor rekening van den import van machines en materialen, die noodig zijn voor de nieuwe industrieën, welke met behulp van de regeering in het leven zijn geroepen. De regeering heeft voor deze producten de invoerrechten verlaagd.
(La Estrella, Valparaiso)
(Vorig bericht Handelsbalans 1918 F.)

F. **CHILI. — Zilver-uitvoerverbod. —**
De regeering van Chili heeft een boodschap gezonden naar het nationaal congres, waarin machtiging gevraagd wordt tot het uitvaardigen van een zilveruitvoerverbod. (Las Ultimas Noticias, Santiago)

G. **COLUMBIA. — Export. - Koffie, Olie, Bananen en Goud. —**

	Koffie Pesos	Olie Pesos	Bananen Pesos	Goud Pesos
1935*	39.540.000	13.534.000	4.560.000	10.307.000
1934*	48.778.000	11.600.000	3.076.000	7.529.000
1934	82.460.000	28.162.000	6.322.000	13.829.000
1933	49.275.000	9.924.000	4.907.000	5.104.000
1932	42.910.000	16.438.000	6.007.000	3.233.000
1931	55.174.000	15.862.000	4.857.000	17.976.000
1930	61.654.000	26.300.000	8.740.000	9.063.000
1929	76.887.000	27.016.000	8.850.000	5.194.000
1928	88.171.000	25.539.000	8.636.000	1.104.000
1927	70.915.000	22.507.000	5.475.000	1.376.000
1926	85.883.000	9.453.000	5.302.000	1.521.000
1925	66.524.000	—.—	5.563.000	1.610.000
1924	68.793.000	—.—	4.458.000	1.918.000
1923	45.089.000	—.—	3.704.000	4.243.000

* Zes maanden. (El Diario Nacional, Bogotá)

H. **PERU. — Buitenlandsche schulden. —**
In the thans gepubliceerde begrooting 1935-'36 wordt rekening gehouden met de hervatting der betalingen op de buitenlandsche schuld.
De minister van Financiën heeft verklaard, dat de regeering zich verplicht achtte dezen stap te doen. (La Prensa, Lima)
(Vorig bericht 205 C.)

I. **URUGUAY. — In- en Uitvoer 1924—1934. —**
De crisis heeft ook Uruguay zwaar getroffen. Het volgende staatje geeft een overzicht van den in- en uitvoer gedurende 1924—1934:

(Waarde in millioenen Pesos)

	Uitvoer	Invoer	Uitvoersaldo
1924	106,8	62,9	43,9
1932	58,3	55,0	3,3
1933	66,6	60,7	5,9
1934	69,8	62,7	7,1

(Imparcial, Montevideo)

K. **VENEZUELA. — Toeneming van de ruw-olieproductie. —**
De productie van ruwe petroleum in Venezuela bedroeg in Augustus 1935 12.864.168 barrels vergeleken met 12.233.094 barrels in Augustus 1934. In de eerste acht maanden van het loopende jaar werden in totaal 96.927.711 barrels geproduceerd tegenover 89.511.813 barrels in dezelfde maanden van 1934. De gemiddelde dagelijksche productie bedroeg dit jaar tot nu toe 398.880 barrels en in 1934 368.361 barrels. Tot deze grootere productie hebben voornamelijk bijgedragen de Creole Petroleum Corp., wier productie steeg van 13.339.983 barrels tot 18.419.677 barrels en de Gulf Oil Co. met een productie van 11.087.132 barrels vergeleken met 9.596.334 barrels in het vorige jaar. De V. O. C. produceerde 23.873.066 barrels tegenover 23.354.903 barrels in de eerste acht maanden van 1934. (El Sol, Caracas)

30 SEPTEMBER 1935

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Roland Betsch — Narren im Schnee. (G. Grobe'sche Verlagsbuchhandlung, Berlin 1935)
Alexander Castell — Begegnung mit einem bösen Tier. (Zinnen Verlag 1935)
Engelsch: Rob. Hichens — „Susie's" Career. (Cassell)
William Faulkner — As I Lay Dying. (Chatto and Windus)
R. H. Mottram — Flower Pot End. (Murray)
Fransch: Georges David — Passage à Niveau. (Aux Editions Sociales Internationales)
Henri Duvernois — La Maison Camille. (Grasset)
Dom Ildefons Herwegen — Saint Benoit. (Desclée de Brouwer, Paris)
Italiaansch: Rezio Buscaroli — „La Pittura di Paesaggio in Italia". (Soc. Tip. Mareggiani, Bologna 1935)
Nederlandsch: Mr. J. Huyts — „Nieuwe mensen in Moskou". (W. L. en J. Brusse, Rotterdam 1935)
Russisch: Boris Lewin — Goloebyje Konwerty. (de lichtblauwe enveloppen). (Moskou 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1969 A.)**

B. **SURINAME. — Steun aan koffie-ondernemingen.**
De regeering stelt bij suppletoire begrooting aan de Tweede Kamer voor een bedrag van *f* 175.000 beschikbaar te stellen voor onmiddellijke steunverleening aan koffie-ondernemingen in Suriname.
Ter saneering van de koffiecultuur in dit gewest zal voorts een „koffie-centrale" worden opgericht, waarin alle daarvoor in aanmerking komende ondernemingen kunnen worden opgenomen.
Tevens wordt op deze suppletoire begrooting een post van *f* 38.750 uitgetrokken voor proefnemingen in het belang van de bacovencultuur. (Vaderland)
(Vor. ber. Bacovencultuur 1700 C.)

C. **MEMEL. — Verkiezingen voor den Landdag. —**
Ondanks de groote beroering, die de laatste weken in het Memelgebied heeft geheerscht in verband met de verkiezingen van 29 Sept. '35 voor den Landdag, waardoor de aandacht der geheele wereld op het Memelgebied is gevestigd, hebben zich geen incidenten van ernstigen aard voorgedaan. In geheel Duitschland zijn betoogingen gehouden vanwege den „Volksbond van Duitschers in het buitenland".
Aangezien elke kiezer echter een blocnoot met ruim 200 bladzijden ontving, waarvan elk den naam van een candidaat bevatte, en elke kiezer uit deze blocnoot 28 vellen met de namen van zijn candidaten moest uitscheuren en in de stembus werpen, duurde de formaliteit zoo lang, dat in de meeste stembureaux de ongeveer 1000 kiezers, die er moesten stemmen, niet aan de beurt konden komen.
De verkiezingen zijn eerst op 30 Sept. '35 beëindigd. op het district Juknaice na waar 6 October nieuwe verkiezingen zullen worden gehouden. (A. N. P.)
(Vor. ber. Landdag 1640 G.; Kieswet 1927 K.)

D. **ENGELAND. — Sir Samuel Hoare's antwoord aan Frankrijk inzake een niet uitgelokten aanval op een anderen Europeeschen Staat. —**
Het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft op 29 September '35 het antwoord van Groot-Brittannië gepubliceerd op de onlangs door Frankrijk gestelde vragen, in hoeverre men in de toekomst zou kunnen rekenen op een daadwerkelijke en onmiddellijke toepassing door Groot-Brittannië van alle sancties krachtens artikel 16 van het Volkenbondsstatuut, voor het geval eenige Europeesche staat zich zou schuldig maken aan een niet uitgelokten aanval op een anderen Europeeschen staat.
Minister Hoare bevestigt daarin verschillende van zijn te Genève op 11 Sept. '35 afgelegde verklaringen. Hij herhaalt daar met nadruk de gedachte te hebben afgewezen, dat de houding der Engelsche regeering een andere zou zijn, dan een van onwankelbare trouw aan den Volkenbond en aan alles, dat hij vertegenwoordigt.
Hoare vervolgt zijn schrijven met te zeggen, dat hij deze gelegenheid aangrijpt om met volledige verantwoordelijkheid te herhalen, dat de bevolking van Engeland haar aanhankelijkheid had betuigd aan de principes van den Volkenbond en niet aan eenigerlei bijzondere manifestatie daarvan. Met nadruk herhaalt Hoare ook, dat Engeland met den Volkenbond voorstander is van een collectieve handhaving van het Handvest in zijn geheel en in het bijzonder van een standvastigen en collectieven weerstand tegen alle daden van niet uitgelokte agressie.
Hoare verklaart verder, dat de openbare meening geen uiting was van een vaag en wisselend sentiment, maar zijn rede voelde als een algemeen beginsel voor internationale gedragingen, waaraan hij wenschte vast te houden, zoo lang de Volkenbond een effectieve organisatie blijft. Het is echter een vitaal belang, dat dit geloof en deze daden collectief zijn. Als er risico moet worden gedragen ter wille van den vrede, dan moeten allen dit risico dragen. Zoolang de Volkenbond zich door zijn eigen voorbeeld zal weten te handhaven, zullen de Engelsche regeering en de Engelsche natie ten volle garant staan voor zijn beginselen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir Samuel Hoare 1951 B.)

1 OCTOBER 1935

E. **FRANKRIJK. — De begrooting in 1936. —**
De ontwerp-begrooting van 1936 voorziet in uitgaven tot een bedrag van 40 milliard francs. In het begrootingsjaar 1930-'31 sloot de begrooting nog op 53½ milliard francs. Door de bezuinigingsmaatregelen in de jaren 1932 en 1934 kon de begrooting van 1935 worden gedrukt tot ongeveer 48 milliard, doch pas door de laatste ingrijpende noodmaatregelen is de regeering-Laval in staat voor 1936 een begrooting op te stellen ten bedrage van slechts 40 milliard. Zonder de noodmaatregelen zou de begrooting op zijn minst 49 milliard hebben moeten bedragen.
De uitgaven zijn met ongeveer 20% verminderd. Aan den anderen kant is, zooals sedert eenige jaren gebruikelijk, ook dezen keer weer een deel der uitgaven niet opgenomen in de gewone begrooting. Deze uitgaven hebben in de laatste jaren, en eveneens in 1935, ongeveer 10 milliard francs bedragen. Ook hier zijn aanzienlijke bezuinigingen aangebracht. Voor 1936 zal slechts 6.2 milliard op de buitengewone begrooting voorkomen, zoodat tenslotte de uitgaven voor 1936 worden geraamd op 46 milliard, tegenover 58 milliard in 1935. (Le Figaro)
(Vor. ber. Begrooting 1626 D.)

F. **SOVJET-RUSLAND. — Verlaging van détailverkoopprijzen voor brood, meel, enz. - Afschaffing van distributiekaarten voor vleesch, visch en suiker. —**
De pers publiceerde op 25 Sept. '35 de besluiten van den Raad van Volkscommissarissen en het Centraal Comité der Communistische Partij inzake de verlaging van de détailverkoopprijzen voor brood, meel, en grutterswaren en de afschaffing van het stelsel der distributiekaarten voor vleesch, visch, suiker, vetten en aardappelen.
In de toelichting op de besluiten wordt verklaard, dat door de afschaffing van het kaartenstelsel voor brood, bloem, grutterswaren en andere levensmiddelen en het bevorderen van den verkoop op groote schaal van brood en andere producten tegen door den Staat vastgestelde prijzen in de staatswinkels, de laatste resten der speculatie zijn verdwenen, terwijl het goederenverkeer er door werd bevorderd, evenals het welzijn der groote massa. Dank zij het succes van dezen maatregel, zijn de voorwaarden geschapen voor verlaging van de prijzen der levensmiddelen.
(A. N. P. - Izwestija)

A. **NEDERLAND. — Algemeene Synode der Ned. Herv. Kerk. —**
Een medewerker van de N. Rott. Crt. schrijft op 16 Augustus het volgende.
Wanneer men het opmerkelijke van deze synode in één woord wil samenvatten, dan zou men kunnen wijzen op de stelligheid, waarmee zij den samenhang tusschen kerk en maatschappelijk leven heeft geponeerd. Zij heeft een aansporing tot de classicale besturen gericht om buitengewone classicale vergaderingen te beleggen ter bespreking van allerlei „brandende vragen" op kerkelijk gebied en de veronderstelling is gewettigd, dat zij hiermee niet louter interne kwesties bedoeld heeft van reglementairen of organisatorischen aard. Zij heeft een belangrijke jaarlijksche som uitgetrokken, om den Oecumenischen Raad door de benoeming van een vasten secretaris in staat te stellen zijn arbeid uit te breiden. Zij heeft zich tot dien Oecumenischen Raad gewend met het verzoek, of deze als bemiddelaar tusschen de verschillende kerkgenootschappen een gemeenschappelijk manifest tegen den oorlog wil uitvaardigen. Dit alles getuigt van een prijzenswaardige actualiteit.
Alleen zou men kunnen opmerken, dat de synode het religieuze sentiment hierbij wel uitsluitend in „verootmoediging" zoekt. Zoowel de geloovigen, die op haar aansporing zich tegen den oorlogsgeest zullen gaan verzetten, als de twee predikanten (ds. B. Boers en ds. J. L. Snethlage), die voor haar gedaagd zijn om wegens hun politieke overtuiging een officieele berisping te ontvangen, zullen toch naast „verootmoediging voor God" nog wel iets anders noodig hebben om het door de synode hun voorgestelde doel te bereiken. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(1817 G.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Begrooting 1935-1936.**
In een overzicht over de begrooting 1935-1936 wijst president Roosevelt op de verbetering van den toestand in de Vereenigde Staten gedurende de laatste drie jaar. Op het oogenblik, zoo verklaarde hij, breiden productie en handel zich weer uit.
De president wees er vervolgens op, dat het nettotekort voor 1935-1936 geheel te wijten is aan uitgaven voor steunverleening en bijna geheel aan uitgaven ter leniging van de werkloosheid. Er behoeven daarom, zoo zette hij uiteen, geen nieuwe belastingen te worden verwacht, mits de aanval op de progressieve belastingen wordt doorstaan.
Bij de bespreking van de begrootingscijfers voor 1935-1936 voorspelde de president, dat het totale deficit $ 3.282 millioen zal worden, vergeleken met de raming van Januari '35 ad $ 4.528 millioen; de inkomsten zouden volgens zijn meening $ 4.470 millioen beloopen en de uitgaven $ 7.752 millioen. Volgens de nieuwe schatting is de openbare schuld per 30 Juni 1936 $ 30.723 millioen tegen $ 28.700 millioen in Juni 1935. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht blz. 1837 I.)

C. **FILMKUNST. — Philips' geluids-smalfilmapparaat.**
Op de jaarbeurs te Utrecht (Sept. 1935) bracht de N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken uit Eindhoven een smalfilm-apparaat voor het weergeven van geluidsfilms van 16 mM. breedte. Tengevolge hiervan worden nu eveneens de huiskamer, het kleine vereenigingslokaal e.d. voor den geluidsfilm geopend.
Het groote voordeel van den smalfilm is wel, dat deze onontvlambaar is en brandgevaar dus uitgesloten. Een verder belangrijk voordeel is, dat de geheele apparatuur slechts in 2 koffers gemakkelijk te transporteeren is.
Van groot nut zal dit geluids-smalfilmapparaat blijken te zijn voor de moderne reclame en propaganda ten bate van b.v. industrie, godsdienstige of politieke partijen; als zeer gewild hulpmiddel bij het onderwijs, enz. (Mededeeling van: N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken, Eindhoven) **(Vor. ber. blz. 1972 I.)**

D. **VOLKENBOND. — Economische Commissie. - Minister Bonnet. - Mr. Van Lanschot. —**
In verband met een rede, welke de Fransche minister van Handel en Nijverheid, Bonnet, voor eenige dagen in de zitting van de Economische Commissie van den Volkenbond heeft gehouden, heeft Mr. Van Lanschot in zijn rede het standpunt van de Nederlandsche regeering hieromtrent toegelicht.
Wij laten hieronder in het kort de rede van minister Bonnet volgen:
In de zitting van de economische commissie van den Volkenbond wees de Fransche minister voor Nijverheid en Handel, Bonnet, op de noodzakelijkheid tot een herleving van het internationale ruilverkeer en verklaarde o.a. dat individueele pogingen moeten worden aangevuld, zoowel op zuiver commercieel als monetair gebied, door effectieve samenwerking der staten tot uitbreiding van den handel en stabilisatie van de wisselkoersen.

Aan de rede van Mr. Van Lanschot ontleenen wij het volgende:
Mr. Van Lanschot meende den Franschen gedachtengang met de volgende woorden getrouwelijk weer te geven: Frankrijk is bereid een meer liberale handelspolitiek te volgen ten aanzien van die landen, die hunnerzijds bereid zijn, zelf een dergelijke handelspolitiek te voeren en bovendien hun munt binnen redelijke grenzen stabiel te houden. Mr. Van Lanschot verwees in dit verband naar bepaalde verklaringen in de troonrede, die duidelijk te kennen geven, dat de Nederlandsche regeering besloten is, eenerzijds de goudwaarde van de munt stabiel te houden en anderzijds met de andere regeeringen samen te werken, om de hinderpalen te verwijderen, die op het oogenblik den internationalen handel in den weg staan.
(Le Temps - Telegraaf) **(Vorig bericht 1977 E.)**

E. **JOEGO-SLAVIE. — Japansche dumping. - Geen deviezen meer voor Japanschen import. —**
De Zuid-Slavische Nationale Bank heeft den grootimporteurs van Japansche goederen medegedeeld, dat in het vervolg voor voorschotten op den import van Japansche goederen, onverschillig of deze uit Japan direct dan wel door bemiddeling van andere landen worden ingevoerd, geen deviezen meer ter beschikking zullen worden gesteld. De maatregel wordt gemotiveerd met het feit, dat de Japansche dumping een groot aantal Zuid-Slavische ondernemingen in haar bestaan bedreigt. (Politika)

F. **NEDERLAND. — 26ste Accountantsdag. —**
Op 21 Sept. '35 werd te Rotterdam de 26ste Accountantsdag, uitgaande van het Nederlandsch Instituut van Accountants, gehouden.
Prof. mr. P. Lieftinck, hoogleeraar aan de Nederlandsche Handels Hoogeschool te Rotterdam, hield aan de hand van een door hem uitgebracht praeadvies een inleiding over de vraag: „Kan ordening der productie bijdragen tot verruiming der werkgelegenheid?"
Het prae-advies bestond uit 2 gedeelten; het eerste handelde over de behoefte aan economische ordening in het algemeen, in het tweede werden enkele typen werkloosheid besproken en de mogelijkheid harer bestrijding door ordening.
De heer F. F. van Doorne, accountant te 's-Gravenhage, hield een inleiding over het onderwerp: „De uniformiteit in de jaarrekening, boekhouding en kostprijsdaling". (A. N. P.) **(Vor. ber. blz. 1498 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Pact met Oostenrijk. —**
Naar vernomen wordt heeft de Duitsche gezant te Weenen, von Papen, opdracht ontvangen, de Oostenrijksche regeering een non-agressie-pact voor den tijd van vijf jaar aan te bieden.
Duitschland biedt aan:
1. Alle nationaal-socialistische propaganda in Duitschland en Oostenrijk tegen de Oostenrijksche regeering te staken.
2. Het Oostenrijksche Legioen in Duitschland te ontbinden.
3. Vermeerdering van den invoer van Oostenrijksche artikelen in Duitschland.
4. Opheffing van de bepaling, dat Duitsche toeristen, die Oostenrijk binnengaan, 1000 mark moeten betalen.
Hiertegenover wordt dan van de Oostenrijksche regeering verlangd:
1. De anti-Duitsche houding in de buitenlandsche politiek op te geven en deel te nemen aan de Duitsch-Poolsch-Hongaarsche alliantie.

2. De draconische politie-maatregelen tegen de Oostenrijksche nationaal-socialisten te staken.
3. De nationaal-socialisten, die in concentratiekampen zijn opgesloten en hier lange straffen uitzitten, geleidelijk in vrijheid te stellen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

A. NEDERLAND. — Mathesis Scientiarum Genitrix. - 150-jarig bestaan. —
Het bekende Leidsche genootschap Mathesis Scientiarium Genitrix, waarvan de leerlingen over ons geheele land en ver buiten onze grenzen zijn verspreid, viert zijn 150-jarig bestaan.
In September 1785 werd de school gesticht met het doel handarbeiders meerdere ontwikkeling gedurende de avonduren bij te brengen. Dit onderwijs breidde zich steeds meer uit, zoodat thans volledige cursussen in bouwkunde, waterbouwkunde, lectro-techniek, handteekenen enz. worden gegeven. Het initiatief tot de stichting van de school is waarschijnlijk uitgegaan van Pieter van Campen, landmeter van beroep, die o.m. wis-, landmeet-, zeevaart-, en aardrijkskunde doceerde. Van de stichters vallen voorts te noemen: Bartholomeus van den Broek, Arnoldus van Gennep, J. Renier, A. de Bruine de Neve, de laatste drie studenten te Leiden, en Pieter Rijk. Deze laatste heeft de school in de eerste jaren van haar bestaan in zijn woning gehuisvest. Bartholomeus van den Broek gaf vijftig jaren belangeloos teekenonderwijs.
Het genootschap M.S.G. heeft in de anderhalve eeuw van zijn bestaan vele voorspoedige en vele moeilijke perioden gekend, de laatste vooral in jaren van politieke woelingen. Maar het genootschap heeft steeds den steun ondervonden van de leden van het Koninklijk Huis, van rijks-, provinciale- en gemeentelijke autoriteiten. In het begin der 19e eeuw bedroeg het aantal leerlingen 80, op 1 Januari 1934 ruim 400. In 1834 was voor salarieering van hulpleeraren ƒ 650 beschikbaar, de tegenwoordige begrooting loopt over een bedrag van ƒ 60.000, waarvan ƒ 30,000 aan salarissen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

B. DANZIG. — Overeenstemming met Polen. —
De langdurige onderhandelingen tusschen Polen en de Vrije Stad Danzig zijn thans beëindigd en het protocol tot regeling van het goederenverkeer tusschen beide gebieden in verband met de door Danzig uitgevaardigde deviezenregeling is geparafeerd en zal onderteekend worden zoodra de besprekingen over het gebruik van de haven van Danzig zijn afgeloopen.
Ten aanzien van den buitenlandschen handel en het transitoverkeer wordt volledige vrijheid voor het deviezenverkeer gewaarborgd, ook voor de toekomst. Wat betreft het betrekken van goederen uit Polen heeft de Senaat van Danzig toegezegd, den omvang daarvan zooveel mogelijk op het normale peil te zullen handhaven en de deviezenmaatregelen voor den Danziger gulden niet te gebruiken voor maatregelen die een vermindering van het goederenverkeer tengevolge zouden kunnen hebben. (Gazeta Polska)
(Vorig bericht blz. 1903 C.)

2 OCTOBER 1935

C. DUITSCHLAND. — Landsverdediging. —
De correspondent van de „Daily Telegraph" geeft uitvoerige bijzonderheden over de reorganisatie van de weermacht sedert de invoering van den dienstplicht. De minister van Oorlog, Von Blomberg en de chef van de legerleiding, generaal Von Fritsch hebben onder zich drie legergroepen te Berlijn, Kassel en Dresden, onderverdeeld in tien verdedigingskringen t.w. Koningsbergen, Stettin, Berlijn, Dresden, Stuttgart, Munster, München, Breslau, Kassel en Hamburg.
De minister van Luchtvaart, generaal Goering heeft het opperbevel over zes luchtcommandodistricten, t.w. Koningsbergen, Berlijn, Dresden, Munster, München en Kiel.
De chef van de admiraliteit, admiraal Raeder heeft het bevel over de vloot te Kiel en Wilhelmshafen.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht 1870 D.)**

D. BELGIE. — Bezuiniging. —
In verband met het begrootingstekort heeft de Belgische regeering bepaald, dat de uitgaven van alle ministeries met 15% moeten aan alle ministerieele premier zal te dien aanzien aan alle ministerieele departementen formeele instructies doen toekomen.
(Gazet van Antwerpen) **(Vor. ber. blz. 1516 C.)**

E. NEDERLAND. — De Postchèque en Girodienst in 1934. —
In het verslag van den postchèque- en giro-dienst over 1934 wordt medegedeeld, dat op nagenoeg alle punten van den dienst weder vooruitgang kon worden geconstateerd.
Het aantal postrekeningen bedroeg bij den aanvang van het jaar 224.261. Dit aantal steeg met 20.783, zoodat er op 1 Dec. 1934 waren 245.044.
De geldelijke omzet is van ƒ 11.909.000.000 in 1933 gestegen tot ƒ 13.236.000.000; een vermeerdering dus van ƒ 1.327.000.000, welke evenals het jaar daarvoor voor het overgroote deel (ƒ 1.140.000.000) weer komt op rekening van het eigenlijke giroverkeer.
Het totaal saldo tegoed op alle rekeningen is in het verslagjaar rond ƒ 7.800.000 toegenomen.
De geldelijke uitkomsten van den dienst mogen, mede als gevolg van den bedoelden maatregel betreffende de belegging, bevredigend worden geacht. Over 1934 wijst de voorloopige exploitatierekening een voordeelig saldo aan van ƒ 3.682.000.
Het totale winstsaldo bedraagt rond ƒ 4.095.000.
Hier in is echter een bedrag van ƒ 503.000 begrepen aan buitengewone winst, verkregen door vervroegde aflossing à pari van beleggingen, welke tegen een lageren koers te boek stonden. Wordt dit bedrag buiten beschouwing gelaten, dan bedraagt het winstsaldo ongeveer ƒ 3.592.000, d. i. ongeveer ƒ 269.000 meer dan dat van 1933.
Naar het buitenland werd in totaal verzonden ƒ 637.443.
(Verslag Postchèque- en Girodienst)
(Vorig bericht blz. 1696 I.)

F. NEDERLAND. — Nederlandsche Heide Maatschappij. - 47 ste Algemeene Vergadering te Nijmegen. —
De Nederlandsche Heide Maatschappij heeft te Nijmegen haar 47ste Algemeene Vergadering gehouden.
De openingszitting werd bijgewoond door den minister van Staat, jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck en den Commissaris der Koningin in Gelderland mr. S. baron van Heemstra.
Na de openingsrede van den voorzitter werd, met betrekking tot hetgeen was gezegd over het feit, dat de samenwerking tusschen de regeering en de Heide Maatschappij inzake de ruilverkaveling nogal te wenschen overliet, door dr. Lovink geprotesteerd tegen sommige gestes van regeeringsautoriteiten. Dit protest vond bijval. De afdeeling 's-Gravenhage stelde zelfs een motie van afkeuring voor die niet werd aangenomen.
De jaarverslagen werden goedgekeurd; de rekening over 1934 sloot met een voordeelig saldo van ƒ 4780.47½. De aftredende commissarissen werden herkozen. In de vacature van wijlen F. B. 's Jacob werd gekozen de heer H. Th. 's Jacob te Staverden.
Bij de rondvraag werd gepleit voor eigenaars van kleine boerenbedrijven. Door de menschen hun eigen grond te doen ontginnen houdt men ze buiten de werkverschaffing, en men kan hun, bij wijze van steun een toeslag geven. De inspecteur van de Rijkswerkverschaffing, de heer Van Lonkhuijzen, antwoordde, dat in deze richting reeds words gewerkt onder toezicht van de Ned. Heide Maatschappij.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1477 F.)**

G. KARAKORUM-EXPEDITIE. — Ontdekkingen van dr. P. C. Visser. —
De „Evening Standard" bevat een bericht uit Srinagar, dat dr. Ph. C. Visser daar is aangekomen na een ontdekkingsreis van drie maanden in de onbetreden woestijnen van Indië aan den Noordkant van het Karakorum-gebergte.
De Lubra en Shyokvalleien zijn thans geheel verkend evenals die van Shakesgam. Verder werden achttien nieuwe gletschers ontdekt, waarvan sommige zestien mijl lang waren. Twee maanden leefde de expeditie op een hoogte tusschen 18.000 en 20.000 voet in doodelijke eenzaamheid. De laatste honderd mijl waren de meest vermoeiende, dr. Visser kreeg koorts en werd over den laatsten pas op een hoogte van 17.000 voet heengedragen.
Dr. Visser noemde de resultaten verkregen op het gebied van cartografie, geologie, zoölogie en de studie van het ijs-tijdperk alleszins bevredigend.
Tusschen de Lubra en Shyokvalleien werd nog een goed begaanbare pas ontdekt. (Evening Standard)
(Vorig bericht 1791 C.)

A. NEDERLAND. — Staatsbegrooting 1936. - Raming der belastingen. —

	1935	1936
Grondbelasting	f 9.870.000	f 10.125.000
Inkomstenbelasting	74.200.000	74.600.000
Vermogensbelasting	19.015.000	18.375.000
Verdedigingsbelasting I	9.200.000	8.000.000
Belasting doode hand	3.000.000	2.000.000
Dividend- en Tantièmebelasting	12.000.000	12.000.000
Invoerrechten	97.500.000	84.000.000
Statistiekrecht	1.800.000	1.600.000
Accijns op zout	2.000.000	2.500.000
Accijns op geslacht	6.500.000	5.000.000
Accijns op wijn	2.800.000	2.700.000
Accijns op gedistilleerd	31.000.000	28.250.000
Accijns op bier	10.000.000	7.000.000
Accijns op suiker	50.000.000	53.000.000
Accijns op tabak	34.000.000	35.000.000
Belasting op goud. en zilv. werken	550.000	475.000
Omzetbelasting	81.500.000	60.000.000
Zegelrechten	16.000.000	17.000.000
Registratierechten	11.500.000	12.000.000
Successierechten	33.000.000	34.000.000
Couponbelasting	5.000.000	5.000.000
Totaal belastingen	f 510.435.000	f 472.625.000
Overige gewone middelen	132.595.287	129.363.638
Totaal gewone middelen	f 643.030.287	f 601.988.638

Nederlands Financiën 1913—1934.

Hieronder volgt een overzicht van de laatste ruim 20 jaren, met splitsing van uitgaven en ontvangsten in gewone en buitengewone vanaf het dienstjaar 1929 in Titel A (Gewone dienst) en Titel B (Kapitaaldienst). Uit den aard der zaak is de afloop van de diensten 1914 tot en met 1924 in dit overzicht opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling van de crisisontvangsten en uitgaven.

Dienstjaren 1913 t/m	Voor- of nadeelige saldi van den gew. dienst §) f	Voor- of nadeelige saldi v. d. buitengew. dienst §) f	Voor- of nadeelige saldi van den geheelen dienst f
1922	— 4.273.617,34	— 899.360.622,71½	— 903.634.240,05½
1923	— 14.182.083,93	— 78.186.161,21	— 92.368.245,14
1924	+ 2.674.020,25½	— 59.285.120,90	— 56.611.100,64½
1925	+ 44.280.128,08½	— 31.455.234,58	+ 12.824.893,50½
1926	+ 66.374.409,62	— 26.064.646,68	+ 40.309.762,94
1927	+ 75.259.938,22½	— 10.336.656,24½	+ 64.923.281,98
1928	+ 57.196.298,36	— 178.092.766,76	— 120.896.468,40
1929	+ 58.207.904,82*)	— 116.773.136,57	— 58.565.231,75
1930	+ 27.942.986,41*)	— 43.556.316,54	— 15.613.330,12½
1931	— 45.599.667,—	— 91.195.536,72½	— 136.795.203,72½
1932	— 76.048.553,—	+ 172.310.713,—	+ 96.262.160,—
1933	— 55.871.028,—	+ 104.784.641,53½	+ 48.913.613,53½
1934	— 37.195.178,11	— 927.218.787,79†)	— 946.413.965,90

*) Bestemd voor het Reservefonds, ingesteld bij de wet van 19 Dec. 1931 (Staatsblad No. 529).
§) In de saldi van den buitengewonen dienst en van den geheelen dienst van de jaren 1928 en 1929 zijn, in tegenstelling met vorige opgaven, wat den dienst betreft, onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversie van een tweetal 6% leeningen en onder de ontvangsten de N.U.M.-uitkeering, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde en wat den dienst 1929 betreft onder de uitgaven medegerekend de gelden, besteed tot aflossing met gedeeltelijke conversies van een 6% leening ad $ 40 millioen en onder de middelen de gelden, verkregen uit een leening, welke tot die aflossing gedeeltelijk in staat stelde.
†) Waaronder o.a. extra-amortisatie wegens conversie f 897.403.500. De hiertegenover staande opbrengst ad f 905.461.774 wordt niet onder de ontvangsten verantwoord. (Tel.)

(Vorig bericht blz. 1965 A.)

B. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Abessynische legersterkte. —

De correspondent van de „Times" te Addis Abeba seint aan zijn blad, dat het thans mogelijk is nauwkeurige cijfers te geven over de gewapende troepen, waarover Abessynië in geval van oorlog zou kunnen beschikken.

Het totaal aantal krijgslieden bedraagt 1.083.000, als volgt verdeeld: Bale-Ogaden-legers 35.000 man; Harar-Ogaden 40.000 man; Boran 10.000 man, Aroessi 40.000 man; Sidamo 48.000 man; Walamo 40.000; Kambata 30.000; Goerage 55.000; Jimma 47.000; Koelo 35.000; Konso 20.000; Maji 43.000; Gole 35.000; Allegs 102.000; Gojjam 55.000; Sjoa 100.000; Ankober 25.000; Gondar 60.000; Wolkait 50.000; Tigre 50.000; Lasta 50.000; Koko 15.000; Tigre-Ankali 25.000; Yeju-Ankali 43.000; Desnie 78.000 en Aoessa 35.000 man.

De mobilisatie van deze krijgslieden zal uitsluitend behoeven te bestaan uit samentrekken en naar de verschillende fronten verzenden. De voedselvoorraden zijn gereed en de krijgslieden laten thans reeds hun haren lang groeien, zooals gebruikelijk is, ter bescherming tegen de felle zon gedurende het seizoen, waarin de strijd zich zal afspelen. (Times)

(Vorig bericht blz. 1977 E.)

C. SCHEIKUNDE. — Nederl. Biochemische Vereeniging. —

Dezer dagen vergaderde de Ned. Biochemische Vereeniging (onderafdeeling van de Ned. Chem. Ver.) in het Histologisch Laboratorium der Amsterdamsche Universiteit.

De eerste spreker, prof. dr. H. R. Kruyt uit Utrecht, die de verhouding van kolloiedchemie en biologie besprak, begon zijn voordracht met het accentueeren van het groote verschil in studie-materiaal van beide wetenschappen. De chemie bestudeert evenwichten en kineteca, de beweging naar een evenwichtstoestand. De biologie neemt nooit echte evenwichtstoestanden waar, omdat het levensverschijnsel zich juist kenmerkt doordat geen evenwichten, ten hoogste stationnaire toestanden optreden. De physische chemie houdt zich bovendien vooral bezig met homogene systemen, die afgesloten zijn van de omgeving, terwijl biologische problemen juist heterogene gebieden, in voortdurende wisselwerking met de omgeving betreffen. De kolloiedchemie neemt als jongere tak der physische chemie een bijzondere plaats in ten opzichte van de biologie. Hier treden inderdaad ook schijnbare evenwichtstoestanden op, terwijl deze wetenschap morphologisch raakt aan de biologie, waar eveneens disperse systemen en grensvlakproblemen een groote rol spelen. Zeer belangrijk is de oriëntatie van electropolaire moleculen in een grensvlak, eveneens het richten van water aan een oppervlak, de oorzaak van het waterbindend vermogen. De kolloiedchemie, hoe onvolledig overigens, heeft tal van begrippen naar voren gebracht die voor de biologie uiterst bevruchtend hebben gewerkt.

Hierna sprak als gast prof. dr. H. Freundlich, vroeger te Berlijn, thans te Londen, een der grondleggers van de kolloiedchemie, over: Thixotropie en Prof. G. C. Heringa over Oxydatie-Katalyse aan grensvlakken. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Scheikunde blz. 1751 E.)

D. SOVJET RUSLAND. — Nieuwe hiërarchieke rangordening bij het leger. —

Het officieele Sovjet-telegraafagentschap publiceert drie verordeningen van het Centraal Executief Comité en van den Raad van Volkscommissarissen inzake een volledige wijziging in de hiërarchieke rangorde van het Roode Leger, de instelling van een generalen staf van het Roode Leger en het verbod tot het dragen van militaire uniformen door alle niet-militaire organisaties en instellingen. Alle rangen in het leger zijn hersteld, tot zelfs de rang van Maarschalk. (Sovjet-Telegr.) **(Vor. ber. blz. 1888 I.)**

E. NEDERLAND. — Buitengewone Algemeene Vergadering van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". —

De Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond" hield op 21 en 22 September '35 te Amsterdam een Buitengewone Algemeene Vergadering, welke zeer druk bezocht was en ook bijgewoond werd door den Eere-Voorzitter, Mr. D. Fock.

In zijn openingswoord herdacht de Voorzitter het overleden Eerste Kamerlid Mr. H. Smeenge en Mr. C. H. Guépin, in leven lid van het Hoofdbestuur.

Eerst heeft Dr. Bierema een uitvoerige uiteenzetting gegeven over de door de Liberale Tweede-Kamerfractie gevoerde en te voeren politiek, waarna de Voorzitter van de Partij, Mr. W. C. Wendelaar, het standpunt van het Hoofdbestuur vertolkt heeft over de taak van de Liberale Partij in de naaste toekomst, en tevens de plannen ontvouwd heeft voor een krachtige Liberale actie.

Bij de besprekingen bleek de vergadering in de in uitzicht gestelde actie vertrouwen te stellen en overtuigd te zijn, dat deze zal leiden tot het voeren van een doelbewuste liberale politiek, waarbij de tegenwoordige economische en sociale vraagstukken in het licht van het liberale beginsel zullen worden bezien..

De vergadering vereenigde zich met de door het Hoofdbestuur genomen maatregelen om op korten termijn te komen tot verwezenlijking van datgene, wat op het oogenblik onder de Liberalen als dringend noodzakelijk wordt gevoeld en gaf blijk van ernstig te willen medewerken aan het verlevendigen van de Liberale actie.

In de plaats van Prof. Mr. C. W. de Vries, die zijn zetel in het Hoofdbestuur ter beschikking had gesteld voor een jongere, werd gekozen Mr. N. A. Stempels te Utrecht.

Bij de rondvraag werd uit de vergadering ernstig gewaarschuwd tegen de aantasting van de geestelijke vrijheid, die, in deze tijden van rasvervolging en oorlogszucht, in landen, waar de liberale beginselen verlaten zijn, met voeten wordt getreden en een beroep gedaan op het Nederlandsche Volk om krachtig tegen elke aantasting van de geestelijke vrijheid te waken, waarmede de vergadering geestdriftig instemde.

(Mededeeling: De Vrijheidsbond)

(Vorig bericht Vrijheidsbond 1740 E.)

A. AUSTRALIE. — Het begrootingsjaar 1934-1935. —
De bij het Huis van Afgevaardigden ingediende begrootingscijfers wijzen op teeken van herstel. Het begrootingsjaar 1934-1935 heeft een opbrengst opgeleverd, welke de raming met een bedrag van £ 4 millioen overtreft, terwijl het overschot £ 177.000 bedraagt tegen een raming van £ 14.000.
De begrooting van het volgende dienstjaar voorziet in een bedrag van £ 4 millioen voor defensie-doeleinden, terwijl voorts £ 2 millioen is uitgetrokken voor de grondorganisatie in verband met nieuwe binnenlandsche luchtlijnen. Door tariefconcessies zal de invoer van Britsche goederen, volgens de raming £ 30.000 minder opbrengen.
Zoowel de cijfers betreffende wolnijverheid, als het zuivelbedrijf wijzen op een verbetering van den toestand, welke nog aanhoudt. (Star, Melbourne)

B. OOSTENRIJK. — Boodschap van Aartshertog Otto. —
Aartshertog Otto heeft de volgende boodschap tot het Oostenrijksche volk gericht:
„Het volk heeft thans geleerd, dat de fundamenten van een nieuw Oostenrijk gevonden zijn in de overblijfselen van het oude Oostenrijk. Daarbij kan ook de Kroon gevonden worden, die geen Habsburg nog ooit beschouwd heeft als een ijdel stuk speelgoed, maar die voor menigeen een doornen kroon is gebleken. Dit zou ook heel goed mijn lot kunnen zijn, wanneer de wensch van het volk naar herstel van de monarchie vervuld zou worden. Ik zou daaraan geen weerstand kunnen bieden, want de voorvechter van het Oostenrijksche volk te zijn, is de plicht van den erfgenaam van den keizermartelaar. Deze plicht moet worden vervuld, zelfs al vraagt hij zware offers van den drager der Kroon. Ik zou deze offers op mij nemen, gelijk mijn beminde vader, geloovende in Gods wil en vertrouwende op het volk. Dit vertrouwen zal mij niet teleurstellen. De bewijzen van liefde en aanhankelijkheid, die mij, den banneling, bereiken, vertellen mij, dat ik kan rekenen op allen, die voelen en denken als Oostenrijkers". (Reichspost)
(Vor. ber. Habsburger 1875 I.; legitim.bew. 1877 C.)

3 OCTOBER 1935

C. NEDERLAND. — Rijksmetaalcommissie. —
Dezer dagen heeft de installatie plaats gehad van de als onderdeel van de plannen tot stelselmatige economisch-technologische exploratie van Nederland ingestelde Rijksmetaalcommissie.
De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. Gelissen, heeft daarbij een rede gehouden. (Vaderland) **(V. b. Econ. Techn. 1888 F.)**

D. GENEESKUNDE. — Inaugureele rede van Prof. dr. J. van Lookeren Campagne. —
Op 1 Oct. '35 heeft prof. dr. J. van Lookeren Campagne, benoemd buitengewoon hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Groningen, dit ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over: „Voeding en opvoeding in verband met immuniteit", waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:
De maatregelen tegenover infectieziekten waren tot dusverre in hoofdzaak van tweeërlei aard, het wegnemen van besmettingsbronnen, ook door isolatie en doeltreffende behandeling van patiënten, en de specifieke immunisatie. Terwijl echter deze maatregelen t. o. v. ziekten als typhus en cholera, tuberculose en syphilis, pokken, diphterie en tetanus zeer effectief zijn gebleken en het tegenover enkele, als tuberculose, roodvonk en mazelen nog meer beloven te worden, zijn andere, vooral de griep- en aanverwante infecties moeilijk op deze wijze te bestrijden. Toch past ook tegenover deze geen fatalistisch standpunt, daar op andere wijze het gevaar ervan te verminderen is en wel door onspecifieke verbetering van den weerstand via den leefregel. De leefregel bepaalt vooral bij kinderen in hooge mate de immuniteit en van de factoren hierin zijn de voeding en opvoeding doorslaggevend, terwijl andere als zonbestraling en juiste regeling van de warmte-afgifte meer bijkomstige beteekenis hebben. Spr. behandelde een aantal punten, die bij de voedingsregeling van het meeste belang zijn voor de immuniteit. Ten eerste de quantitatieve regeling, daar overvoeding niet minder schadelijk is dan ondervoeding. In de tweede plaats de qualitatieve regeling, dus de juiste onderlinge verhouding van alle voedselbestanddeelen, als eiwitten, vetten, koolhydraten en alle anorganische stoffen. Bijzondere vermelding verdienen in dit verband de vitaminen, waarvan de studie juist in de laatste jaren zoo belangrijke vorderingen heeft gemaakt. En tenslotte de regelmaat in de voeding, die zoowel in het dierexperiment als in de practijk van zoo groote beteekenis is gebleken.
Dat ook de opvoeding belangrijk is voor den weerstand tegenover infecties, daar het zenuwstelsel hierop grooten invloed uitoefent, wordt eerst in den laatsten tijd meer en meer ingezien. De verklaring hiervoor is slechts ten deele te zoeken in het feit, dat de opvoeding beslissend is voor een aantal min of meer lichamelijke factoren, als eetlust, voedingsregelmaat, lichamelijke vermoeienis en slaap. Daarnaast is men gedwongen meer rechtstreeksche beïnvloeding van de immuniteit door het zenuwstelsel en de psyche aan te nemen. Regelmaat in de levensgewoonten, geestelijk evenwicht en goede stemming blijken gunstig te werken op den weerstand tegen infecties, hoewel de gevoeligheid in dit opzicht ook bij kinderen volstrekt niet altijd even groot is. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 1853 A.)

E. NEDERLAND. — Een Noordelijke Economisch-Technologische organisatie. - Rapport van de Commissie van Advies. —
Het rapport van de Commissie van Advies, die zich tot taak had gesteld, het nut en het doel van een Economisch-Technologische Organisatie voor de provinciën Friesland, Groningen en Drente te bestudeeren en eventueel de stichting daarvan voor te bereiden, is thans verschenen.
Het rapport is onderverdeeld in de navolgende hoofdstukken:

1. De Economische structuur en de huidige economische gesteldheid der drie Noordelijke Provinciën.

2. Vraagstukken, welke voor de economische ontwikkeling van de drie Noordelijke Provinciën van beteekenis zijn.

3. De wenschelijkheid van de oprichting eener Noordelijke Economisch Technologische Organisatie en de eventueele functie dezer Organisatie.

4. De uitwerking.

De bedoeling is tegen half October te Groningen, Leeuwarden en Assen provinciale bijeenkomsten te beleggen, teneinde tot een uitspraak te komen omtrent de wenschelijkheid van de oprichting eener Noordelijke Economisch-Technologische Organisatie.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Econ. Techn. 1984 C.)**

F. FINLAND. — Economische toestand. —
Uit de rapporten der bankinstellingen blijkt, dat de geldmarkt zeer ruim is. Het totaal der deposito's bij de spaar- en handelsbanken steeg met 250 mill. F.Mk. tot 13.900 mill. F.Mk., d. i. 700 mill. Mk. meer dan verleden jaar. De buitenlandsche saldi liepen terug met 61 mill. Mk. en het obligatiebezit met 32 mill. Mk. Het totale kassaldo steeg van 349 mill. tot 550 mill. Mk., hetgeen beteekent, dat ongeveer de helft van de eigen middelen der handelsbanken zonder emploi is.
De buitenlandsche betalingsbalans was iets minder gunstig door den verminderden uitvoer, doch het tegoed der staats- en handelsbanken steeg toch van 1.576 mill. verleden jaar tot 1.825 mill. Mk. in het afgeloopen kwartaal, terwijl de schuld van 235 mill. Mk. tot 252 mill. Mk. steeg. De koopkracht van de Finsche Mark was zeer stabiel, terwijl de gouddekking gedurende het laatste kwartaal van 50.4% tot 50.6% steeg.
De invoer ging merkbaar achteruit en gaf slechts een overschot van 19 mill. Mk. tegen 211 mill. Mk. gedurende dezelfde periode van 1934.
Gedurende het tweede kwartaal werd voor 1.383 mill. Mk. ingevoerd, waarvan 864 mill. grondstoffen, machines e.d., hetgeen een toeneming van 73 mill. beteekent tegenover 1934. De opvallend groote invoer van grondstoffen wijst op een voortdurende expansie der industrie.
De totale productie der industrie ging sedert Juni sterk achteruit, vooral door de verminderde productie van gezaagd hout.
De koersdaling der bankaandeelen gedurende het eerste kwartaal kwam tot stilstand, terwijl de koersen der industrieele aandeelen over het algemeen stegen. De algemeene aandeelenindex, welke in Maart 139.9 beliep, steeg in Juni tot 143.3 (1926 = 100), hetgeen een stijging van 2% beteekent.

	1933 Juni	1934 Juni	1935 Juni
Aandeelen	88	99	104
Industrie	131	179	205
Totale index	105	131	143
Obligaties tot. index	107	119	126

De koersen der obligaties bleven ongeveer constant. Het rendement bedroeg iets minder dan 5½%.
Tengevolge van de aanhoudende droogte was de oogst minder goed dan in 1934. (Suomenmaa, Helsinki)

4 OCTOBER 1935

H. FRANKRIJK. — De sterkte der Fransche vloot in de Middellandsche Zee. —
Paris Midi berekent, dat het eerste Fransche eskader ter reede van Toulon zes kruisers van 10.000 ton omvat, vier divisies van drie torpedojagers van meer dan 2000 ton, drie devisies van drie torpedojagers van 1500 ton, een vervoerschip voor vliegtuigen en twee eskaders van zes duikbooten elk, benevens een moe-

derschip van vliegtoestellen, dat op het oogenblik verbouwd wordt. Voorts is er een schooldivisie, bestaande uit oude pantserschepen en andere vaartuigen van minder beteekenis. Te Toulon bevindt zich bovendien een vloot van 25 duik- en torpedobooten ter verdediging van dit zeefront en te Bizerte is een macht van twee smaldeelen duik- en vijf torpedobooten samengetrokken. Ten slotte waken aan de kust van Syrië en in de Roode Zee enkele kleine bodems voor de eerbiediging van de vlag.
Alles bij elkaar over de honderd meerendeels lichte schepen, bijna alle modern en in staat terstond zee te kiezen. Den laatsten tijd zijn deze krachten door geen enkel vaartuig uit het noorden versterkt. (Paris Midi)
(V. b. vloot 1855 G.; Engelsch-Ital. vloot 1973 D.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Motie-Van den Tempel inzake verlaging van salarissen verworpen. —** In de op 1 Oct. '35 gehouden vergadering van de Tweede Kamer was aan de orde de stemming over de motie-Van den Tempel, welke als volgt luidt:

„De Kamer, gelet op de reeds aangebrachte verlaging van de bezoldiging van het rijkspersoneel en de onderwijzers en op de overige maatregelen, welke op de positie van deze ambtenaren een ongunstigen invloed hebben geoefend, verzoekt der regeering aan haar voornemen tot verdere verlaging van de salarissen geen gevolg te geven en gaat over tot de orde van den dag."

De heer Aalberse (R.K.) zegt, dat in verschillende landen aan de werking van het parlementaire stelsel de meeste afbreuk is gedaan, doordat de parlementen op den stoel der regeering willen gaan zitten. Verkeerd ware het, als de Staten-Generaal vooraf hun meening ten dezen kenbaar maakten. Daarom behoort eerst de Kroon den maatregel nopens de salarissen vast te stellen. Spr.'s fractie stemt deswege tegen.
De Kamer verwerpt de motie met 56 tegen 25 stemmen. Vóór: S.D.A.P., C.P. en de heeren Van Houten (C.D.) en Arts (R.K.V.P.). (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. bezuiniging salarissen 1839 D. en 1881 A.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Bezuinigingsontwerp goedgekeurd. - Capitulantenreglement Diensttijd. —**
De Tweede Kamer heeft op 2 Oct. '35 het bezuinigingsontwerp met 51 tegen 23 stemmen aanvaard. Het onderdeel betreffende de verlaging van de ziekteuitkeeringen van 80 op 70 pct. van het loon, is voorloopig uit het ontwerp genomen.
Met betrekking tot het spoorwegbeheer zeide minister Van Lidth de Jeude o.a.: De spoorwegtekorten moeten verdwijnen, want dat wordt werkelijk een onhoudbare toestand. Er zullen voorstellen worden gedaan om de kapitaalslasten der spoorwegen te verlichten en om het geheel der financieele lasten van het spoorwegbedrijf onder het oog te zien.
Men moet den toestand verbeteren door groote frequentie en snelheid op lange afstanden, door vervanging van stoom-locomotieven door Diesel of electrische motoren, enz.
Het capitulantenregelement is aangenomen met 56 tegen 26 stemmen (tegen de S.D.A.P., C.P., 2 R.K. en de heer Van Houten (C.D.).
De verlenging van den diensttijd wordt aangenomen met 59 tegen 23 stemmen (S.D.A.P., C.P. en de heer Van Houten). (Het Vaderland)
(Vor. ber. 1985 A.; Critiek 1839 D.).

C. **ENGELAND. — Labourcongres vóór Sancties. —** Het Labourcongres dat te Brighton werd gehouden, heeft met 2.168.000 tegen 102.000 stemmen de resolutie aangenomen, waarbij Labour zich uitspreekt voor het toepassen van sancties door den Volkenbond. (Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 1974 G.)**

D. **DENEMARKEN. — Het Parlement ontbonden. —** De koning heeft een besluit onderteekend, waarbij het Folketing (de Tweede Kamer) op 21 October '35 wordt ontbonden. Den volgenden dag zullen nieuwe verkiezingen worden gehouden.
De crisis is veroorzaakt door de eischen der boeren inzake steunverleening. (Politiken)
(Vor. ber. boerenbetooging 1912 G.)

E. **INTERN. PARLEM. HANDELSCONFERENTIE. — Neville Chamberlain en stabilisatie. —**
Bij de opening van het 20ste congres van de internationale parlementaire handelsconferentie op 1 Oct. 1935, waaraan werd deelgenomen door een Nederlandsche delegatie, bestaande uit de heeren mr. W. M. van Lanschot, mr. dr. Van Rijckevorsel en J. Oudegeest, heeft de Britsche minister van Financiën, Neville Chamberlain, een rede gehouden, waarin hij o.a. verklaarde, wel te verwachten, dat de gouden standaard op den duur weer zal worden ingevoerd. Hij is echter van oordeel, dat de toestand thans niet gunstig genoeg is om Engeland in staat te stellen, zulk een moeilijk experiment uit te voeren. Bij den huidigen gespannen toestand in Europa, zoo zeide hij, zijn zelfs zeer schuchtere pogingen om tot stabilisatie te komen absoluut ondenkbaar. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht Chamberlain 1865 C.)

F. **ROEMENIE. — De „Universul" en de Poolsche politiek. —**
De „Universul" verlangt van de Poolsche regeering een duidelijk antwoord op de vraag, waarom zij een dubbelzinnige politiek volgt.
Het grootste Roemeensche blad, de spreekbuis van Titulescu, stelt vast, dat Polen een houding aanneemt die het wantrouwen van de andere staten moet wekken. Door vredesverdragen hebben alle staten die in den wereldoorlog gebloed hebben, de voldoening gekregen dat zij zich binnen het kader hunner grenzen vrij konden ontwikkelen. Het hooghouden van deze verdragen en het bestrijden van elk revisionisme, het verdedigen van de beginselen van den nieuwen status quo in Europa en de handhaving van den Europeeschen vrede moet met name in die staten, die in het verleden hebben geleden, en hun nationale eenheid en vrijheid hebben teruggevonden, den grondslag der politiek vormen.
Deze politiek zou onvoorwaardelijk ook die van Polen moeten zijn. In werkelijkheid echter volgt de Poolsche regeering een dubbelzinnige politiek, ofschoon een eerste voorwaarde van een staatspolitiek bestaat in haar oprechtheid. Het bondgenootschap tusschen Polen en Roemenië is onvereenigbaar met de houding van de Poolsche regeering tegenover Hongarije en Duitschland. Inplaats van allerlei berichten rond te strooien met het doel de verantwoording voor haar politiek anderen op de schouders te leggen, zou de Poolsche regeering er bster aan doen om een ondubbelzinnige positie-opheldering te geven.
Wij zouden de eersten zijn — besluit het blad — om het te betreuren wanneer de opheldering te laat kwam, en daardoor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen het Roemeensche en Poolsche volk zouden worden geschaad. (Universul)

G. **BULGARIJE. — Revolutiepoging voorkomen. —**
De regeering heeft naar de minister-president aan de pers verklaarde, over het geheele land den uitzonderingstoestand afgekondigd. De op 3 Oct. '35 vastgestelde parade en feestelijkheden ter gelegenheid van den verjaardag van de troonsbestijging van den koning en de onafhankelijkheidsverklaring van Bulgarije, werd uitgesteld.
Dit is geschied in verband met de ontdekking van een poging tot opstand uitgaande van den Swenokring, die ook reeds aan den Staatsgreep op 19 Mei 1934 had deelgenomen. De reserve-luitenant Weltsjeff, de organisator van dezen staatsgreep, werd bij zijn aankomst te Sofia uit het buitenland, waar hij in ballingschap leefde, gearresteerd.
Todoroff, de vroegere minister van Financiën, en meer personen zijn gearresteerd. De arrestaties der samenzweerders, die behalve tot de Sweno-kring ook tot de links radicale boerenpartij behooren, duren voort. De samenzwering is door de regeering onderdrukt.
Het hoofddoel moet geweest zijn Koning Boris af te zetten en de regeering ten val te brengen. (Wreme)
(Vorig bericht samenzwering 1626 E.)

5—6 OCTOBER 1935

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 2 October. — Italiaansche mobilisatie. - Mussolini's oproep. - Eerste oorlogsdaden. —

„De plechtige stonde in de geschiedenis van het vaderland breekt aan!"
Met deze woorden ving op 2 Oct. '35 Mussolini bij de algemeene mobilisatie van de fascistische partij zijn herhaaldelijk door donderende toejuichingen onderbroken rede tot het Italiaansche volk aan.
„Twintig millioen Italianen zijn op dit oogenblik in alle plaatsen van Italië verzameld tot de geweldigste volksdemonstratie, welke de geschiedenis van Rome kent. Twintig millioen, één van hart, één van vastbesloten wil. Deze demonstratie wil toonen, dat Italië en het fascisme een en hetzelfde zijn en zullen blijven.
Slechts volken, die waanbeelden najagen of in de ergste onkunde leven, kunnen het tegendeel gelooven. Zij weten niet, wat het fascistisch Italië van 1935 is. Vele weken lang reeds wentelt het rad der historie onder de stuwende kracht van ons rustig en vastberaden besluit op het doel af. In deze uren is het tempo nog sneller en niet te stuiten geworden. Het is niet slechts een leger, dat zijn doel tegemoet marcheert, het zijn 44 millioen Italianen, die eensgezind en gemeenschappelijk met dit leger meemarcheeren, terwijl men tracht, tegenover dit volk de zwartste onrechtvaardigheid te begaan en het zijn plaats onder de zon te ontnemen.
Toen in het jaar 1915 Italië zijn lot met dat der gealliseerden verbond, hoeveel kreten van bewondering stegen er toen niet op, hoeveel beloften werden er niet uitgesproken. Toen men evenwel na de gemeenschappelijke overwinning, waartoe Italië met 670.000 dooden, één millioen gewonden en 400.000 verminkten had bijgedragen, rond de conferentietafel van een erbarmelijken vrede bijeenzat, vielen voor Italië slechts de kruimels van een grooten, van andere staten afkomstigen kolonialen buit af. Dertien jaren lang hebben wij geduldig gewacht, terwijl rond ons een steeds sterkere ring gesloten werd, waarmede men onze overbruisende levenskracht verstikken wilde. Met Abessynië hebben wij veertig jaar lang geduld gehad. Thans is het genoeg.
In plaats van het recht van Italië te erkennen durft men in den volkenbond van sancties spreken. Tot het tegendeel bewezen wordt, weiger ik echter te gelooven, dat het Fransche volk zich bij de toepassing van sancties tegen Italië kan aansluiten.
De zesduizend Italianen, die bij den stormaanval van Bligny den heldendood stierven en wier dapperheid zelfs door den vijand bewonderd werd, zouden zich daarover in hun graven omkeeren. Tot het tegendeel bewezen is, weiger ik ook te gelooven, dat het Engelsche volk zijn bloed vergieten en Europa op den weg naar den ondergang voeren wil, om een Afrikaansch land te verdedigen, dat algemeen als barbaarsch en de gemeenschap der beschaafde volken onwaardig gebrandmerkt is.

ABESSYNIË
—
ITALIË

Niettemin zullen we niet doen, alsof wij de mogelijkheden in de naaste toekomst niet zien. Sancties van economischen aard zullen wij met discipline, gelijkmoedigheid en offervaardigheid beantwoorden. Sancties van militairen aard zullen wij evenwel beantwoorden met militaire maatregelen en oorlogshandelingen met oorlogshandelingen. Laat niemand de illusie koesteren, dat men ons klein zal krijgen, want hij zal een harden strijd te voeren krijgen.
Een volk, dat trotsch is op zijn eer, zal nooit een andere houding aannemen.

Eenige Abessynische bevelvoerders.

Generaal Habuta Markalle, de vroegere chef van de keizerlijke lijfwacht, die het Abessijnsche leger in Ogaden zal aanvoeren.
Ras Kabada, de commandant der Abessynische troepen aan het Eritreesche front.
Ras Syoem.
Prins Kassa
Generaal Habir Mikael.

Italiaansche bevelhebbers.

Generaal Emilio de Bono, opperbevelhebber der Italiaansche strijdkrachten in Oost-Afrika, is 69 jaar oud. Hij heeft veel ervaring in koloniale oorlogsvoering. Reeds in 1887 streed hij in Eritrea, en in de jaren 1911—1914 in Lybië. In Juni 1918 weerstond hij met succes een krachtigen Duitsch-Oostenrijkschen aanval op het Italiaansche front. Hij was een van de eersten, die zich bij Mussolini aansloot en maakte deel uit van het viermanschap, dat den „marsch naar Rome" leidde.
Generaal Rodolfo Graziani, de gouverneur van Italiaansch Somaliland, is 53 jaar. Een advocaat, die later de militaire loopbaan koos. Ook hij diende in Eritrea en Lybië en streed in den wereldoorlog. Na den oorlog heroverde hij Cyrenaica voor Italië. Toen Dolfuss verleden jaar werd vermoord, commandeerde Graziani de Italiaansche troepen aan de Oostenrijksche grens.
Generaal Atillio Teruzzi, die 51 is, heeft tot voor eenige weken het bevel gevoerd over de geheele fascistische milizia. Op zijn verzoek werd Teruzzi, die eveneens veel koloniale ervaring heeft, aan het hoofd van een zwarthemden-divisie naar Oost-Afrika gezonden.

3 October. — Volkenbond bijeengeroepen. - Adoea (B4) en Adigrat (B5) *). - Abessynische mobilisatie. - Eerste gevechten. —

De Negus heeft den Volkenbond medegedeeld, dat de Italianen Adoea en Adigrat gebombardeerd hebben, waarbij talrijke slachtoffers zijn gevallen. Ook in Zuid-Abessynië, in Ogaden zijn gevechten gaande.
De Negus heeft het bevel tot de mobilisatie van zijn volk gegeven.
De Italiaansche regeering heeft een boodschap gezonden aan den Volkenbond, zeggende dat, gezien de mobilisatie in Abessynië, Italië genoodzaakt is geweest, zijn opperbevelhebber te gelasten alle maatregelen van zelfverdediging te nemen tegen een mogelijken aanval. Deze maatregelen kunnen de bezetting van bepaalde strategische punten omvatten.
De Raad van den Volkenbond is bijeengeroepen.

4 October. — Negus telegrafeert Volkenbond. - Tigré (B4), Moessali (C6), Adoea (B4), Ogaden (F 7, 8).

Een telegram van den Negus aan den Volkenbond zegt, dat de Italianen voor de tweede maal uit vliegtuigen Adoea hebben gebombardeerd.
Van Italiaansche zijde wordt dit alles nadrukkelijk ontkend.
In het Noorden van Tigré heeft een bloedig gevecht plaats gehad. De Abessyniërs zeggen, dat de Italianen teruggeslagen zijn en onder dekking van vliegtuigen terugtrekken.
In de vlakte bij den berg Moessali marcheeren de Italianen op zonder tegenstand te ontmoeten.
Te Genève verwacht men, dat de Raad van den Volkenbond morgen beide partijen zal verzoeken haar troepen van de grens terug te trekken en zich neer te leggen bij de arbitrale uitspraak van den Volkenbond. De partij, die zou weigeren aan het verzoek te voldoen, zou dan automatisch tot aanvaller gestempeld worden.
De Italianen erkennen thans, dat zij bij Adoea bommen uit vliegtuigen hebben geworpen, doch die zouden voor het fort en niet voor de stad bestemd zijn geweest. Zij gingen hiertoe over, nadat de Abessyniërs hun vliegtuigen, die op verkenning uit waren, hadden beschoten.
Een officieel bericht uit Addis Abeba meldt, dat de troepen van ras Syoem in Agama (de streek bij Adoea en Adigrat) tegenslag hebben gehad.
Een bericht uit Addis Abeba meldt, dat de strijd in Ogaden ook is ontbrand, In het Oosten zouden voorts de Italianen den weg van den Moessali naar Dessié uit vliegtuigen gebombardeerd hebben.
De Italianen ontvouwen een groote activiteit op de Dodecanesos (Grieksche eilanden in Italiaansch bezit).

5 October. — Lavals oproep tot het Fransche volk. - Adigrat (B5). - Baldwin's rede te Bournemouth.

Na afloop van den op 4 Oct. '35 gehouden Franschen ministerraad heeft Laval een oproep tot het Fransche volk gericht, waarin hij het tot eenheid, rust en koelbloedigheid vermaant. De oproep moet in politieke en diplomatieke kringen een grooten indruk hebben gemaakt.
De Italianen hebben Adigrat (B5) in Noord-Tigré genomen. 12.000 Abessyniërs rukken in Noord-Oostelijke richting op en zouden de grens van Eritrea hebben overschreden.
In zijn rede te Bournemouth heeft Baldwin o.m. gezegd, dat de primordiale taak van Engeland is te waken voor den vrede in Europa. Collectieve veiligheid en Volkenbond zijn de beste middelen om den vrede te handhaven of eenigerlei maaregel van contrôle op de gebeurtenissen toe te passen, als de vrede tijdelijk verbroken is.
Vervolgens sprekend over de quaestie der ontwapening zeide Baldwin, dat het heele perspectief op het continent de laatste paar jaar gewijzigd was door de herbewapening van Duitschland.

Mussolini's brief aan Sir Samuel Hoare. - Engeland verwijst Italië naar Volkenbond. - Engeland's vragen aan Frankrijk.

Van alle drie de fronten worden luchtbombardementen gemeld. Ook Dessié, de hoofdstad van Wollo is gebombardeerd.

*) De letters en cijfers verwijzen naar onze groote kaart van Abessynië op pag. 1990a.

Mussolini heeft een brief gericht aan Sir Samuel Hoare, waarin hij voorstelt de voorzorgsmaatregelen van verschillenden kant in de Middellandsche Zee genomen, in te trekken.
De krijgsverrichtingen in Afrika hebben niet de deur gesloten voor vriendschappelijke besprekingen met Frankrijk en Engeland om tot een vergelijk te komen, meent Mussolini.
De Britsche regeering heeft bij de Fransche regeering geïnformeerd naar haar houding in geval van een plotselingen aanval der Italiaansche vloot op de Britsche.
Deze kwestie houdt verband met het feit, dat in artikel 16 van het Volkenbondsstatuut een leemte is geconstateerd.
Sub 3 van genoemd artikel verplicht alle leden in geval van een geïsoleerden aanval aaneengesloten te staan, zoodra de Volkenbond besloten heeft tot een gemeenschappelijk optreden.
Daarbij wordt evenwel geen enkele aanwijzing gegeven voor den tusschentijd, voor de beslissing zal zijn genomen.

Volkenbond. - Pleidooien van den Abessynischen en Italiaanschen gedelegeerde.
De Volkenbondsraad heeft in openbare zitting de pleidooien van Aloisi en Tekle Hawariate aangehoord. Aloisi's betoog kan als volgt worden samengevat: „Niet wij bedreigen Abessynië, maar Abessynië bedreigt ons, waarbij het door Genève wordt aangemoedigd". De Abessynische vertegenwoordiger verklaarde, dat zijn land zonder eenig motief is aangevallen, en derhalve een beroep doet op den Bond om art. 16 toe te passen.
Naar uit Londen verluidt, is het standpunt van Hoare ten aanzien van den stap van Mussolini afwijzend geweest. Engeland wenscht de zaak in dit stadium den Volkenbond niet uit handen te nemen.

6 October. — Adoea (B4) door Italianen veroverd.
Adoea, de kleine Noord-Abessynische vestingstad, zoo belangrijk om de historische en symbolische beteekenis, die zij heeft voor de verhouding tusschen Italië en Abessynië, is op 6 October om half elf door de Italianen veroverd. Urenlang is de stad blootgesteld geweest aan het geschutvuur en lucht-bombardement der Italiaansche troepen, die van drie zijden oprukten naar de plaats, waar hun land in 1896 werd verslagen. Aan beide zijden zijn zware verliezen geleden.
Corriere della Sera - A. N. P. - N. Rott. Crt. - Stampa - Maasbode) **(Vorig bericht 1985 H.)**

6 OCTOBER 1935

A. DUITSCHLAND. — Duitsch-Poolsch-Hongaarsche gedachtenwisseling. —
Uit het betoog van de „Duitsche dipl.-pol. Korrespondenz" spreakt bezorgdheid voor den toenemende politieken en militairen invloed van Rusland, en wel in verband met de versterking der banden tusschen Moskou en Praag (Parijs), en die tusschen Moskou en Boekarest, voor welke laatste toenadering de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken, Titoelescoe en Litwinof te Genève krachtig zouden werken. De bedoeling daarbij zou zijn om (nu de Bessarabische quaestie is bijgelegd) het er over eens te worden, het Roode Leger in geval van oorlog via het Roemeensche grondgebied een invalspoort te openen naar Midden Europa, waardoor Hongarije rechtstreeks bedreigd zou worden. Met de opening van het Roemeensche grondgebied voor het Roode Leger, schrijft de „Deutsche Dipl. pol. Korr." zou de Europeesche springplank van Moskou weer zijn verlengd en zou de roode wig weer een flink eind verder in Midden-Europa zijn gedreven. „De staten, die op grond van hun geografische ligging en hun ervaringen reden hebben de mogelijke gevolgen hiervan te duchten, kunnen de, door de Russisch—Fransche en Russisch-Tsjechoslowaaksche verdragen geschapen militaire nabuurschap van Rusland niet beschouwen als verhooging van hun veiligheid. Men zal zich niet kunnen verwonderen, als een en ander de betrokken staten tot nadenken stemt en hun aanleiding geeft op hun qui vive te zijn."
De driehoeksbesprekingen, welke blijkens de wederzijdsche bezoeken van leidende politici en militairen gaande zijn tusschen Duitschland, Polen en Hongarije, zouden, naar men in kringen der Kleine Entente meent, ten doel hebben onderhandelingen in te leiden voor het tot stand brengen van een politiek en militair bondgenootschap. In dit verband wordt de aandacht erop gevestigd, dat sinds het bezoek van maarschalk v. Mackensen aan Boedapest, aldaar Duitsche generaals vertoeven, terwijl de onmiddellijke medewerker van generaal Göring aan diens departement van luchtvaart, generaal Milch, in Hongarije is ter bestudeering z.g. van de sportluchtvaart, waarbij hij verschillende luchthavens en belangrijke instellingen op het gebied van het militaire vliegwezen bezoekt.
Onder deze omstandigheden krijgt het bezoek van den Hongaarschen premier generaal Gömbös, die reeds meermalen te Berlijn vertoefde ter verbetering van de betrekkingen tusschen de twee sterk revisionistisch gezinde landen, dubbele beteekenis. Er worden dan ook van dit bezoek verreikende gevolgen verwacht. (Deutsche dipl.-Korrespondenz, Reichspost - Adverul)

B. PAUL HUF. —
Het doet ons een genoegen onzen abonné's te mogen berichten, dat de heer Paul Huf zich bereid heeft verklaard in den vervolge onze rubriek:: „Tooneelkunst" te verzorgen. Het ligt voor de hand, dat geen critieken op voorstellingen zullen worden gegeven, maar uitsluitend wetenswaardigheden. Wij laten een biografie in chronologische volgorde van den heer Paul Huf volgen:

Paul Huf Foto: Hanna Elkan.

5 Februari 1891 geboren te Amsterdam. — Gymnasium; oorspronkelijk bestemd voor den Handel; 1916 debuut als Declamator, Nederlandsche, Duitsche en Engelsche en Amerikaansche dichters, Poe, Thos. Hood, Wilde, Byron; gespecialiseerd: Het Melodrama (gesproken woord met muziek); 1917 debuut als Tooneelspeler, Calderon Tooneel; 1918—1920 Kon. Ver. Ned. Tooneel (Dir. Verkade); 1920—1924 idem (Dir Royaards); 1924—1930 Vereenigde Toneel (Verkade-Verbeek); 1930—1931 Amsterdamsch Tooneel (Verkade-van Dalsum); 1931—1932 „Gezelschap Verkade"; 1932 idem in cooperatieve eigen Directie. — 1933-35: Leider „Groot-Nederlandsch Tooneel". — Vanaf 1927 Leeraar aan het Conservatorium: Voordracht. — 1933. Tevens leeraar en Regisseur aan de nieuw-opgerichte „Vocaal-Dramatische" afdeeling, (Opera-klasse) van het Amsterd. Conservatorium. — Voornaamste rollen: Prof. Ebenwald in Prof. Bernhardi (Schnitzler); Peter Cauchon in „St. Joanne" (Shaw); Gijsbrecht — Broer Peter — (Gozewijn en Reyen in „Gijsbreght van Aemstel"; Biechtvader in „Maria Stuart" (Vondel); Koning Claudius en Polonius in „Hamlet"; Jacques in „Naar het u lijkt"; Theseus in „Midzomernachtsdroom"; Kalibaan in „Storm"; Fereol in „Dictator" (Jules Romain"); Brack in „Hedda Gabler" (Ibsen); Trotter in „De groote Reis" (Sheriff); Overste Picquart in „Dreyfus" (Rehfisch); Metternich in „L'Aiglon" (Rostand); Drocieliaan in „Genesius" (Ghéon); Officier van Justitie in „Mary Dugon"; Compl. voorn. rollen: Sartorius en Lickcheese in „de Huizen van den Weduwnaar" (Shaw); Edward Moulton-Barrett in „The Barrets of Wimpole Street (Rudolf Besier); Vader Tobit in „Tobias en de Engel" (James Bridie); Swedenhjeim in „de Nobelprijs" (Hjalmer Bergman); Officiele Byron-, Vondel- en Goethe-Herdenkingen (1924, 1929 en 1932). — Regie: Magic" (Chesterton); „Levensdans" (Hermon Ould); Little Plays of St. Francis (Laurence Housmans); Oer-opvoering met de R.K. Stud. S. Th. A.: Palamades (Vondel); Calderon's „Groote Schouwtooneel"; groot Stadionspel, Katholiekendag 1931, „Triomf der Levenden" (W. Nieuwenhuis. — Herhaaldelijk Solist Concertgebouw, o.a. „Egmont" (Goethe, Beethoven); „Hexenlied" (Wildenbruch, v. Schillings); „Oedipus Rex" (Cocteau, Strawinsky); „Histoire du Soldat" (Ramuz, Nijhoff, Strawinsky); 1934: Aller-eerste in dienst-stelling van Gramofoonplaten voor zuiver Nationaal aestetisch-cultureele en paedagogische doeleinden: Album (7 platen) „Nederlandsche Literatuur van Middeleeuwen t/m. Eigentijdsche Dichters"; 1935-36: Verbonden aan „de Amsterdamsche Tooneelvereeniging. (Red. K. H. A.)

A. **De ontwerp-Indische begrooting 1936. - Tekort van ruim ƒ 40 millioen. —**
Door verschillende ingezonden nota's van wijziging en aanvullingsbegrootingen zijn de totale eindcijfers voor de ontwerp-begrooting 1936 thans als volgt:
Uitgaven: Geheele dienst ƒ 476.612.518; buitengewone dienst ƒ 21.259.654; gewone dienst ƒ 455.352.864.
Ontvangsten: geheele dienst ƒ 435.828.433; buitengewone dienst ƒ 21.064.458; gewone dienst ƒ 414.763.975.
Tekort ƒ 40.784.085, n.l. buitengewone dienst ƒ 195.196; gewone dienst ƒ 40.588.889. (Soerab. Handelsblad)
(Vor. ber. Begrooting 1952 F.; Begr. 1936 1845 A.)

B. **De Persbureau-kwestie. - Antwoord aan den heer Van Helsdingen. —**
Naar aanleiding van hetgeen in de vergadering van den Volksraad door den heer Van Helsdingen is opgemerkt en de vragen die omtrent de persbureaukwestie door hem gesteld zijn, is door de regeering het volgende medegedeeld:
1. Voor de regeering beteekenen in deze aangelegenheid de woorden „op den duur' vóór 1 Januari 1936.
(De vraag luidde: in welken zin interpreteert de regeering het begrip „op den duur"? Deze woorden komen voor in de uiteenzetting van den regeeringsgemachtigde voor Algemeene Zaken, waarbij deze zeide dat op den duur in Indië wordt teruggekomen tot één enkel neutraal en goed geoutilleerd persbureau.)
2. Er zijn en worden besprekingen gevoerd.
(De vraag luidde: welke maatregelen heeft de regeering genomen om het gewenschte doel, één enkel neutraal en goed geoutilleerd persbureau te bereiken?)
3. Ja.
(De vraag luidde: Is het juist dat tegen 1 Jan. 1936 de strijd tusschen de twee werkende persbureaux zou moeten zijn uitgestreden en zij dan tot overeenstemming zullen moeten zijn gekomen?)
4. Ten eerste, omdat de contracten waarop de verhouding tusschen Aneta en de pers berustte, eerst ultimo 1935 zijn afgeloopen; ten tweede, omdat voor de afwikkeling van den toestand zooals deze zich laatstelijk heeft ontwikkeld, eenigen tijd noodig is.
(De vraag luidde: Waarom heeft de regeering den datum zoo laat gesteld, waardoor de strijd tusschen beide bureaux tot dien datum kan blijven voortduren?)
5. Ja.
(De vraag luidde: Is het juist dat thans ook aan het nieuwe persbureau faciliteiten zijn of zullen worden gegeven, welke voordien alleen aan Aneta als het tot dusver door de regeering erkende persbureau zijn toegestaan?)
6. A. Zoolang getracht wordt overeenstemming te bereiken, bestaat geen grond om aan een, naast Aneta op wettige wijze tot stand gekomen, persbureau faciliteiten te onthouden, welke ook aan anderen verleend worden;
B. Ja.
(De vraag luidde: A. Wat zijn de motieven van de regeering geweest ,dat zij in dit stadium van het proces deze faciliteiten heeft toegekend aan een andere dan aan het Persbureau Aneta?
B. Acht de regeering deze werkmethode de meest gewenschte om te komen tot een bevredigende regeling en bevordering van het uiteindelijk gewenschte doel: één neutraal en goed geoutilleerd persbureau?)
7. Een regeling aangaande de z.g. c.q.-berichten is in overweging.
(De vraag luidde: Wanneer kan de regeling van de z.g. c.q.-berichten worden tegemoet gezien?)
(Aneta)

C. **De N.I..VA.S. wordt voortgezet. —**
In een onderhoud verklaarde mr. Hart ten aanzien van de suiker: „De N.I.V.A.S. zal natuurlijk worden voortgezet". Hij meende, dat hieromtrent in suikerkringen geen twijfel kan bestaan. Wel wist hij, dat één of meer cultuurlichamen, die kort geleden sterk voor de voortzetting van de N.I.V.A.S. waren, thans naar de tegenpartij zijn overgeloopen, doch van de regeering valt moeilijk te verwachten, dat zij rekening houdt met de wenschen van wankelmoedigen.
Naar wat ik hoor, aldus mr. Hart, is men vrij algemeen tevreden met het werk van de N.I.V.A.S., hetwelk in menig opzicht gunstig afwijkt van de vroegere prestaties der Vereenigde Java Suiker Producenten. Hij meende ten slotte, dat de directie in goede handen was. (Java Bode)
(Vorig bericht blz. 1954 A.)

NEDERL. OOST-INDIË

D. **Japan's groote belangstelling voor Ned. Oost-Indië.**
Het groote Japansche dagblad „Nitsji-Nitsji" publiceert een artikel, waarin het de aandacht vestigt op de noodzakelijkheid van activeering der Japansche belangen in de Zuidzee-eilanden. Het blad schrijft, dat de Japansche admiraliteit reeds sedert langen tijd de economische ontsluiting van Nederlandsch-Indië zoowel als van de overige Zuidzee-eilanden niet alleen als een belangrijk middel tot bevordering van het Japansche economische leven, doch vooral als een belangrijke versterking van het nationale verdedigingsstelsel beschouwt en daar dan ook op consequente wijze naar streeft.
Voor de Japansche industrie is het onontbeerlijk, over eigen grondstoffenbronnen te beschikken. In Ned.-Indië vindt Japan rijst, olie, katoen, ijzererts, wol, rubber en andere grondstoffen in groote hoeveelheid. De bewoners van Britsch-Indië, China en Ned.-Indië zijn de natuurlijke afnemers van Japan. De Japansche scheepvaart heeft zich buitengewoon ontwikkeld en niets staat een verdere industrieele uitbreiding in den weg.
Aangezien de geweldige natuurschatten van Borneo en Nederlandsch Nieuw-Guinea door de Nederlanders zelf nauwelijks geëxploiteerd worden, moet men zoo snel mogelijk Japansche emigranten naar deze gebieden zenden en daartoe diplomatieke besprekingen met de Nederlandsche regeering openen.
Al deze maatregelen hebben echter tot voorwaarde, dat er een machtige Japansche oorlogsvloot aanwezig is. De admiraliteit zal binnenkort een brochure uitgeven, die getiteld zal zijn: „Let op Nederlandsch-Indië in het belang der nationale verdediging". Het Japansche volk moet zoo spoedig mogelijk worden ingelicht omtrent de groote beteekenis van deze kwestie. (A. N. P. - Nitsji-Nitsji)
(Vorig bericht 1764 C.)

E. **De Werkloosheid. - Rapport over Augustus. —**
Het maandverslag over Augustus, samengesteld door het kantoor van arbeid, geeft de volgende cijfers:
Ultimo Juli j.l. waren bij de onderscheidene arbeidsbeurzen ingeschreven 3851 Europeanen, 11.607 Inlanders en 1122 Chineezen, in totaal 16.580 personen. Voor Juni j.l. waren deze cijfers 3751, 11.484 en 1102, in totaal 16.337 personen.
Door de op Java werkende steuncomité's werden blijkens de voorloopige Juli-cijfers 3172 personen van alle landaarden gesteund met een bedrag van ƒ 52.402.29 tegen 4092 personen in Juni met een bedrag van ƒ 58.692.82.
De uitkeeringen van het Nivasfonds aan ontslagen werknemers in de suikerindustrie beliepen over de maand Augustus j.l. aan 734 Europeanen ƒ 41.975 en aan 5601 Inlanders ƒ 11.202; in totaal 6335 personen gesteund met een bedrag van ƒ 53.177.
De Indische Maatschappij voor Individueele Werkverschaffing heeft in Augustus j.l. uitgegeven aan werkloozencursussen ƒ 6.910.05 tegen ƒ 7.958.45 in Juli j.l. en aan de verschillende afdeelingen ten behoeve van werkverschaffing ƒ 24.100 tegen ƒ 31.130 in Juni j.l. (Algemeen Indisch Dagblad)
(Vorig bericht blz. 1838 F.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Tom Kromer — Waiting For Nothing. (Constable & Co.)
Deensch: Marie Bregendahl — Tolger Hauge og Hans Hustru I. II. (Jespersen & Pio, København 1934-35)
Duitsch: H. v. Mombart — „Die Witwe Scarron", Roman. (Müller & Kiepenheuer Verl. '35)
Edwin Redslob — „Ein Jahrhundert verklingt", Geschichte einer Jugend. (W. G. Korn Verl., Breslau '35)
Engelsch: John Brophy — I let him go. (Cape)
Kierkegaard — His Life and Thought by E. L. Allen (Stanley Nott.)
Jack Lindsay — Despoiling Venus. (Nicholson and Watson)
Fransch: Julien Benda — Délice d'Eleuthère. (Gallimard, 1935)
André Demaison — Le Jugement des Ténèbres. (Grasset)
Nederlandsch: Adolf ter Haghe — Adat, een verhaal uit het Javaansche leven, met teekeningen van Thomas Nix (A. C. Nix, Bandoeng)
Garmt Stuiveling — Elementen poëzie. (De Arbeiderspers, A'dam)
Spaansch: Oscar M. Pinis — Hatuey, Poema Versión de Andrés de Piedra-Bueno. (La Habana 1935)
Vlaamsch: Dr. V. Celen — Michel de Swaen, zijn leven en werken. (De Sikkel, Antwerpen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1980 A.)**

B. **LUCHTVAART. — Parachute-sprong van 8770 Meter. —**
Het wereldrecord parachute-springen, dat, op naam van de Sovjet-Russen staat is op 4 Oct. '35 verbeterd door den gewezen luitenant Pavlovsky, een Tsjech, die van een hoogte van 8770 meter is gesprongen zonder zuurstofapparaat. (Prager Presse)
(Vor. ber. Parachute 1402 B.)

7 OCTOBER 1935

C. **COLUMBIA. — Het Leticia-geschil met Peru bijgelegd. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken van Columbia heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond telegrafisch meegedeeld, dat de uitwisseling van de acten van ratificatie door Columbia en Peru van het in Mei 1934 tusschen beide landen te Rio de Janeiro gesloten protocol, dat een einde maakte aan het geschil over Leticia, op 4 Oct. '35 heeft plaats gevonden. (Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 1700 I.)**

D. **BELGIE. — Begrooting 1936. —**
De Belgische regeering heeft met algemeene stemmen de algemeene lijnen der gewone begrooting voor 1936 goedgekeurd. Deze is met een eind-bedrag van 10 milliard 327 millioen francs in evenwicht.
(Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 1876 I.)**

E. **NEDERLAND. — Leger. - Oefeningen van de Lichte Brigade en Legeroefeningen. —**
Als karakteriseering van de in dezen tijd gehouden oefeningen onzer weermacht nemen wij het navolgende overzicht op, ons van bevriende zijde toegezonden. Van den 19en tot en met 24en September zijn in Oostelijk Gelderland, in de streek tusschen Deventer en Zutphen oefeningen gehouden van de Lichte Brigade onder commando van den Commandant der Lichte Brigade, tevens Inspecteur der Cavalerie, den Generaal-Majoor Fabius. De bedoeling van de oefeningen van dit jaar was de hoogere bevelvoering in de Lichte Brigade tot uitvoering te brengen. Zij hielden dan ook het midden tusschen manoeuvres op beperkte schaal en gevechtsoefeningen op grooter schaal. Aan de oefeningen namen deel de 4 halfregimenten Huzaren, het regiment Wielrijders, het korps Rijdende Artillerie met pantserwagens en een geïmproviseerde mortiercompagnie op vrachtauto's. Op 21 September werden de oefeningen door H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana in de omgeving van Holten bijgewoond. In aansluiting aan de bovengeschetste oefeningen der L. B. werden op 24 en 25 September oefeningen gehouden onder leiding van den Commandant van het Veldleger, Luitenant-Generaal jhr. W. Röell. Feitelijk waren voor 1935 geen troepenoefeningen onder leiding van den Commandant Veldleger ontworpen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Leger 1849 E.)

F. **TEGEN DEN OORLOG. — Adres van 350 artsen, psychiaters, directeuren van zenuwinrichtingen, zenuwartsen en psychologen aan de Staatslieden van de wereld. - Adhesie-betuiging van H.M. de Koningin.**
Driehonderd vijftig artsen, specialisten, onder wie professoren in de psychiatrie, directeuren van krankzinnigengestichten, directeuren van zenuwinrichtingen, zenuwartsen en psychologen, hebben een adres gericht tot d estaatslieden van de wereld, de ministers in alle kabinetten van alle landen, waarin zij een beroep doen op hun invloed tot tempering van oorlogsstemming. De psychiaters, die het adres teekenden, behooren tot alle nationaliteiten. Er zijn vele Nederlanders onder, vele Engelschen, Franschen, Amerikanen, Aziaten en zelfs tien Duitschers en enkele Italianen. Zij schrijven:
Wij psychiaters en psychologen, wier taak het is om het normale en ziekelijke geestesleven te doorvorschen en met onze kennis het menschdom te dienen voelen ons gedrongen als artsen een ernstig woord tot u te richten.
Er heerscht in de wereld een geestesgesteldheid die groote gevaren in zich bergt voor het leven der volken, daar zij zou kunnen voeren tot een manifeste oorlogspsychose.
Oorlog beteekent dat alle vernielende krachten door het menschdom op zichzelf worden losgelaten.
Oorlog beteekent dat de techniek het menschdom zal te gronde richten.
Zooals bij alle menschelijk gebeuren, zoo spelen ook in het gecompliceerde oorlogsprobleem zielkundige factoren een zeer belangrijke rol.
Zal de oorlog vermeden worden, dan moeten de volgen en hun leiders zichzelf in hun verhouding tot den oorlog leeren kennen. Door zelfkennis kan een wereldramp voorkomen worden.
Wij vestigen daarom uw aandacht op het volgende:
1. Er bestaat een schijnbare tegenstrijdigheid tusschen den bewusten individueelen afkeer van den oorlog en de collectieve bereidheid om oorlog te voeren.
De verklaring hiervan ligt in het feit, dat de mensch zich geheel anders gedraagt, voelt en denkt als zelfstandig individu dan als onderdeel van een collectiviteit.
In den cultuurmensch van de 20ste eeuw leven nog krachtige, wilde en destructieve instincten, die niet of slechts ten deele zijn gesublimeerd en deze kunnen losbreken zoodra de gemeenschap waartoe hij behoort zich in gevaar meent te bevinden. Het onbewuste verlangen om die primitieve instincten te kunnen botvieren, ongestraft, ja zelfs beloond, bevordert in hooge mate de bereidheid tot den krijg.
De strijdinstincten, in goede banen geleid, leveren energie voor veel dat goed en nuttig is, doch zij kunnen een chaos veroorzaken indien zij onbeteugeld in actie komen, gebruik makend van de grootste vindingen van het menschelijk intellect.
2. De volken toonen een angstwekkend gebrek aan realiteitsbesef. De populaire ideeën over oorlogvoering zich symbolisch uitend in paradeuniformen en militair vertoon, passen in het geheel niet meer bij den oorlog zooals hij in werkelijkheid is.
Verwonderlijk is ook de apathie ten opzichte van de schadelijke handelingen en intriges der internationale wapenindustrie gezien de gevaren waarin deze hen dreigt te voeren. Men moest beseffen dat het dwaas is om te dulden dat enkelingen persoonlijk voordeel kunnen hebben bij den dood van millioenen menschen.
Wij raden u dringend den werkelijkheidszin en de collectieve zucht tot zelfbehoud van de volken wakker te schudden daar deze de machtigste bondgenooten zijn tegen den oorlog.
Het vertrouwen van het zedelijk en godsdienstig besef bij de volken kan in dezelfde richting werken.
3. Uit redevoeringen van bekende staatslieden is herhaaldelijk gebleken dat velen van hen even simplistische opvattingen hebben over den oorlog als de middelmatige mensch.
Beweringen als: „De oorlog is het hoogste hof van cassatie" en „De oorlog is een noodzakelijk uitvloeisel van Darwin's leer" zijn onjuist en gevaarlijk, gezien de huidige realiteit van den oorlog. Zij maskeeren primitieve macht- en vechtinstincten en moeten dienen om de oorlogsbereidheid bij het eigen volk te stimuleeren.
De suggestie, die er van redevoeringen van leidende staatslieden uitgaat is groot en kan zeer gevaarlijk zijn. De oorlogsgeest, zoo gemakkelijk opgeroepen, is niet meer te bezweren. Men herinnere zich het parool van 1914: „Het vaderland is in gevaar" en zijn uitwerking op de volken.
Volken kunnen, evenals individuen, neurotisch worden; door angstvoorstellingen en waandenkbeelden meegesleurd kunnen zij komen tot voor henzelf en andere volken levensgevaarlijke avonturen.
Wij psychiaters verklaren dat onze wetenschap zoover gevorderd is, dat zij zeer goed in staat is om werkelijke, voorgewende en onbewuste motieven te onderscheiden, dus ook bij staatslieden.
De geschiedenis zal over die staatslieden oordeelen, die hun volken militair drillen en daarbij steeds over vrede praten. Zij vooral zullen de verantwoording dragen voor de onafzienbare ellende, die een nieuwe oorlog zou brengen.
De organisatie der volkerengemeenschap is ver genoeg gevorderd

om bij een juist gebruik, de staatslieden in staat te stellen gemeenschappelijk iederen oorlog te voorkomen.
Nadrukkelijk wijzen wij er op dat zelfs oprecht gemeende betuigingen van vredesgezindheid nog geen waarborg bieden dat de vaste wil bestaat blijvend den vrede te handhaven, zoonoodig ten koste van nationale offers.
Mochten sommige staatslieden van meening zijn dat het apparaat ter verzekering van den vrede nog niet goed genoeg georganiseerd is, dan raden wij hen aan evenveel energie en geldmiddelen daarvoor beschikbaar te stellen als zij thans doen om de bewapening van hun land te versterken.
Wij eindigen met onze bewondering uit te spreken voor die staatslieden die door hun handelingen toonen dat hun cultureele en moreele ontwikkeling reeds zoover gevorderd is, dat zij de volkeren naar een hechten vrede kunnen voeren; naar onze meening zijn zij uitsluitend bevoegd op te treden als leiders der volkeren

Betuiging van instemming van H. M. de Koningin. — De Koningin heeft aan den voorzitter van de commissie inzake oorlogsprophylaxe van de Nederlandsche maatschappij tot bevordering der geneeskunst het volgende telegram gezonden:

U dankend voor de toezending van het adres dat u met uw vakgenooten uit andere landen tot de staatslieden, aan wie de volkeren hun lot hebben toevertrouwd, gericht heeft, geef ik u de verzekering, dat dit tot nadenken stemmend stuk mijn volle aandacht en belangstelling heeft en dat ik met uw bij uitstek practisch en reëel standpunt van harte instem.
Ik vertrouw dat het zijn invloed niet zal missen op de geestesgesteldheid van volken en staatslieden. God geve dat de onderscheiden volkeren, gedrongen door scherper en juister inzicht in het vreeselijke van den krijg, zich in hun waarachtig belang bereid toonen tot vreedzame samenwerking voor het welzijn der menschheid in het algemeen.
Voor de staten, in het bijzonder voor die, welke lid zijn van den Volkenbond, ligt hier een grootsche taak.

Wilhelmina

(Vorig bericht blz. 1929 C.)

C. **BELGIE. — Bezoek van Von Ribbentrop. —**
Door de Senaats- en Kamercommissies van Buitenlandsche Zaken is een communiqué verstrekt, waarin gemeld wordt dat de Belgische Regeering trouw blijft aan het Volkenbondspact en aan het Verdrag van Locarno. De Minister-president heeft de commissies er op gewezen, dat in strijd met sommige berichten, het bezoek van Von Ribbentrop een persoonlijk karakter heeft gedragen en het onderhoud slechts liep over algemeene vraagstukken. (Le Soir)

(Vor. ber. v. Ribbentrop 1858 B.)

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 7 October. - Volkenbondsraad veroordeelt Italië als aanstichter van den oorlog. —**
De Volkenbondsraad heeft op 7 Oct. '35 met de stem van Italië tegen het rapport van de Commissie van Dertien volgens artikel 15 aanvaard, evenals het rapport van de Commissie van Zes, waarin vastgesteld wordt, dat Italië in strijd met de verplichtingen volgens artikel 12 tot oorlog is overgegaan.
Het resultaat dezer houding van den Raad is dat alle leden van den Volkenbond verwittigd zullen worden van het feit, dat Italië, in strijd met de verplichtingen in het Volkenbondspact neergelegd, tot den oorlog in Oost-Afrika is overgegaan, en dat de procedure van art. 16, betreffende de economische, financieele en militaire sancties thans definitief is ingeleid. De kwestie zal op 9 Oct. '35 voor de Assemblee aanhangig worden gemaakt. Deze zal een commissie uit de Raadsleden en nabuurstaten van Italië samenstellen, belast met het uitbrengen van aanbevelingen aan den Raad omtrent de wijze, waarop zekere sancties zoo spoedig mogelijk tegen Italië in werking kunnen worden gesteld.

ABESSYNIË — ITALIË

Fransche antwoord op Engelsche vragen. — Het Fransche antwoord op de Engelsche vraag, die op 24 September mondeling door Sir Samuel Hoare gesteld is aan den Franschen ambassadeur, betreffende wederzijdschen steun in bepaalde omstandigheden is thans gelijktijdig in Londen en Parijs gepubliceerd. In dit antwoord wordt o.m. gezegd:
De bijstandsverplichting, die onder de oogen gezien wordt, en die beide regeeringen bindt, moet wederzijdsch zijn, d.w.z. zij moet Groot-Brittannië evenzeer tegenover Frankrijk binden als Frankrijk tegenover Groot-Brittannië. Voorts moet de wederzijdsche bijstand, die bepaald is in de derde alinea van artikel 16, toegepast worden wanneer artikel 16 volgens artikel 17 wordt toegepast. De voorbereidende bijstand, die de Britsche regeering voorstelt moet derhalve ook verzekerd zijn, onverschillig of de aanvallende staat lid van den Volkenbond is of niet. Zeer in het algemeen moet de voorgenomen verplichting effectief worden alleen nadat een gemeenschappelijk onderzoek is ingesteld naar de omstandigheden en nadat overeenstemming is bereikt over de vraag, welke voorzichtigheidsmaatregelen deze omstandigheden rechtvaardigen, en in hoeverre deze strikt noodzakelijk zijn om de te verwachten definitieve aanbeveling van den Volkenbond ten uitvoer te leggen.
Dit gemeenschappelijk onderzoek behoort zoo spoedig mogelijk te geschieden en wel, zoodra een toestand van politieke spanning ontstaat, die voldoende sterk is om redenen te geven tot de vrees, dat vroeger of later artikelen 16 en 17 zouden moeten worden toegepast.
Onder voorbehoud van deze opmerking en onder de voorwaarden der wederkeerigheid — aldus gaat letterlijk het document verder — ben ik gemachtigd, U er van in kennis te stellen, dat de Fransche regeering bereid is tegenover de Britsche regeering de volgende verplichtingen op zich te nemen:

1. Ingeval een der beide mogendheden het noodzakelijk acht te land, ter zee of in de lucht maatregelen te nemen, die haar in staat moeten stellen zoo noodig bijstandsverplichtingen uit te voeren, welke voortvloeien uit het Volkenbondshandvest of het verdrag van Locarno, zal zij over deze kwestie met de andere mogendheid in overleg treden. Dezelfde maatregelen moeten genomen worden, wanneer een der beide mogendheden het noodzakelijk acht te land, ter zee of in de lucht maatregelen te nemen, om zich zelf in staat te stellen zoo noodig aan een toestand het hoofd te bieden, waarin zij in overeenstemming met het Volkenbondshandvest gerechtigd zou zijn den bijstand van de andere mogendheid te verkrijgen.
2. Het feit, dat de eene dan wel de andere der beide mogendheden na deze beraadslaging en de hieruit voortvloeiende overeenstemming de boven genoemde maatregelen neemt zal in geen geval beschouwd worden als een provocatie die een derden staat recht zou geven zijn internationale verplichtingen niet na te komen.

3. Ingeval een der beide mogendheden aangevallen wordt wegens de maatregelen, die zij na consultatie en overeenstemming genomen heeft zal de andere staat haar bijstand verleenen.
Ik zou Uwe Excellentie dankbaar zijn, wanneer Gij mij in staat zoudt stellen mijne regeering te verklaren, dat de Britsche regeering in al deze punten toestemt.
Het document is onderteekend door Corbin.

8 October. — Axoum (B4) bedreigd.
Axoum, de heilige stad der Abessyniërs, zou in handen van de oprukkende Italiaansche troepen zijn.

Vereenigde Staten. — Wapen-embargo.
President Roosevelt heeft officieel erkend dat er tusschen Italië en Abessynië een oorlogstoestand bestaat. Hij heeft in verband daarmede den minister van Buitenlandsche Zaken Hull opgedragen een proclamatie te publiceeren, waarin een embargo wordt afgekondigd voor en uitvoer van wapens en munitie naar de beide oorlogvoerende staten, gelijk dit door de neutraliteitswet wordt voorgeschreven. Ook de uitvoer van vliegtuigen wordt hierdoor automatisch verboden.
Gezien de uitvoercijfers van de laatste jaren, kan gezegd worden, dat Abessynië van dit uitvoerverbod weinig hinder zal ondervinden; Italië zal echter een belangrijke bron voor zijn import van vliegtuigonderdeelen en motoren moeten ontberen.
(Journ. de Genève - Le Temps - Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vorig bericht 1986 A.)

B. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie. - 1—8 October 1935. —**
Abess. legersterkte 2 Oct. 1983 B. — Fransche vloot 2 Oct. 1985 H. — Italiaansche mobilisatie 2 Oct. 1986 A. — Mussolini's oproep 2 Oct. 1986 A. — Bevelhebbers v. Abessynië en Italië 2 Oct. 1986 A. — Oorlogsdaden: Volkenbond bijeengeroepen 3 Oct. 1986 A. — Adoea (B4) veroverd 1986 A. — Adigrat (B5) 1986 A. — Telegram Negus Volkenbond 4 Oct. 1986 A. — Tigrè (B4), Moessali (C6), Ogaden (F7, 8) 4 Oct. 1986 A. — Laval's oproep t. h. Fransche volk 4 Oct. 1986 A. — Baldwin's rede te Bournemouth 4 Oct. 1986 A. — Mussolini's brief aan Hoare 5 Oct. 1986 A. — Engeland verwijst Italië naar Volkenbond 5 Oct. 1986 A. — Volkenbond veroordeelt Italië als aanstichter v. d. oorlog 7 Oct. 1990 A. — Fransch antwoord op Eng. vragen 7 Oct. 1990 A. — Axoum (B4) bedreigd 8 Oct. 1990 A. — Vereenigde Staten, wapen-embargo 7 Oct. 1990 A. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 1990 A.)

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland, Italië, Roemenië, Turkije en Chili. —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland, Italië, Roemenië, Turkije en Chili:

(in duizendtallen guldens)

Maand:	Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer*)
	DUITSCHLAND. †)		
Augustus 1934	21.067	17.995	3.072
Januari 1935	18.769	11.786	6.983
Februari „	16.966	10.423	6.543
Maart „	20.378	10.783	9.595
April „	20.177	9.464	10.713
Mei „	20.252	11.273	8.979
Juni „	18.219	9.969	8.250
Juli „	20.088	12.349	7.739
Augustus „	20.176	12.129	8.047
	ITALIE.		
Augustus 1934	1.282	1.511	— 229
Januari 1935	1.262	1.339	— 77
Februari „	846	1.387	— 541
Maart „	983	990	— 7
April „	818	1.124	— 306
Mei „	1.082	751	331
Juni „	862	1.245	— 383
Juli „	811	822	— 11
Augustus „	828	922	— 94
	TURKIJE.		
Augustus 1934	145	91	54
Januari 1935	174	379	— 205
Februari „	142	304	— 162
Maart „	159	141	18
April „	52	110	— 58
Mei „	52	81	— 19
Juni „	104	42	62
Juli „	74	12	62
Augustus „	65	222	— 157
	ROEMENIE.		
Augustus 1934	727	205	522
Januari 1935	365	90	275
Februari „	484	85	399
Maart „	427	24	403
April „	312	29	283
Mei „	387	38	349
Juni „	141	23	118
Juli „	108	39	69
Augustus „	126	26	100
	CHILI.		
Augustus 1934	401	74	327
Januari 1935	194	43	151
Februari „	543	74	469
Maart „	57	27	30
April „	10	25	— 15
Mei „	239	57	182
Juni „	665	24	641
Juli „	72	103	— 31
Augustus „	199	43	156

*) Een — teeken wijst op een uitvoersaldo.
†) Van 1935 af incl. Saargebied. De cijfers excl. Saargebied zijn:

Januari 1935	18.425	11.677	6.748
Februari „	16.690	10.289	6.401

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Clearing met Duitschland 1971 F.; Italië 1895 B.; Roemenië 1683 I.; Turkije en Chili 1894 A.)

B. HENRI DE JOUVENEL OVERLEDEN. —

De bekende senator en oud-ambassadeur te Rome, Henry de Jouvenel, is in den nacht van 4 op 5 October '35 plotseling te Parijs overleden.

Henry de Jouvenel is 59 jaar oud geworden. Hij was vroeger hoofdredacteur van de „Matin". In 1921 werd hij tot senator gekozen.

Van 1932 tot 1927 was hij vertegenwoordiger van Frankrijk bij den Volkenbond en in November 1925 werd hij tot Hoogen Commissaris van Syrië benoemd en vervolgens in Januari 1933 tot Fransch ambassadeur te Rome.

In het tweede kabinet Daladier in Februari 1934 was hij minister van koloniën.

Als ambassadeur te Rome voerde hij voor Frankrijk de onderhandelingen voor de totstandkoming van het Pact van Vier. (Le Figaro) **(Vor. ber. Photo 855 A.)**

C. SPANJE. — Kabinet Chapaprieta. - Vertrouwensvotum. —

De Cortes heeft op 3 Oct. '35 met 211 tegen 15 stemmen zijn vertrouwen in de nieuwe Spaansche regeering uitgesproken. (El Debate)

(Vorig bericht blz. 1976 D.)

D. NEDERLAND. — Nederlandsche Vereeniging voor Gemeentebelangen. —

De Nederlandsche Vereeniging voor Gemeentebelangen hield dezer dagen te Apeldoorn haar algemeene vergadering onder leiding van den heer De Monchy, burgemeester van Den Haag. Nadat enkele huishoudelijke zaken waren afgedaan werden periodiek aftredende bestuursleden de heeren J. C. Bauman en K. Nieland herkozen.

Voorts werden inleidingen gehouden door de heeren Dr. C. Visser, secretaris van de Kamer van Koophandel van Delft, Mr. H. A. L. Haitink en dr. W. Lulofs, directeuren van het gemeentelijk Electrisch Bedrijf te Amsterdam ter bespreking van de vraag: „Wat behoort in den tegenwoordigen tijd de bedrijfspolitiek der gemeenten te zijn?"

Door de beide laatste prae-adviseurs werden de grondslagen uiteengezet, die het meest in overeenstemming zijn met het doel dat door de overheidsbedrijven wordt nagestreefd n.l. electriciteitslevering in het algemeen belang op economischen grondslag. Op grond van deze beschouwingen zijn de prae-adviseurs van oordeel, dat de historische groei der electriciteitsbedrijven onder de huidige omstandigheden meebrengt, dat de gemeenten geen wijziging kunnen brengen in de politiek, dat zij winstuitkeeringen uit de bedrijven noodig hebben voor het in evenwicht houden van het budget der gemeentelijke huishouding.

Bespreking van de vraag in hoeverre het juist is, dat winsten worden gemaakt, is derhalve onder de huidige omstandigheden niet van primordiale beteekenis. (A. N. P.) **(V. b. Samenwerking 1709 I.)**

E. JAPAN. — Nieuwe richtsnoeren van de Japansche politiek in China. —

Het Japansche kabinet heeft op 7 Oct. '35 de nieuwe richtsnoeren vastgesteld, die bij de Japansche politiek in China gevolgd zullen worden, en die voor alle in China werkzame diplomatieke, militaire en economische ambtenaren zullen gelden. Het ministerie van Buitenlandsche Zaken, het Leger en de Marine zullen voor de bekendmaking van deze politiek, die uniform zal worden doorgevoerd, naar de conferenties, die te Shanghai, Tientsin en Dairen zullen worden gehouden, vertegenwoordigers zenden.

Naar de Japansche bladen vernomen hebben zal voortaan slechts met de Chineesche regeeringsinstanties en officieele organisaties onderhandeld en inmenging in de binnenlandsche aangelegenheden van China vermeden worden. Het nieuwe economische programma voorziet in de uitbreiding van de spoorwegen in Noord-China, aismede in de bevordering van den mijnbouw en den landbouw, en meer in het bijzonder van de exploitatie van ijzer- en steenkolenmijnen en het telen van katoen, met uitsluiting van eigen of buitenlandsche leeningen. (Dempo Tsoesin)

(Vorig bericht blz. 1943 C.)

F. ENGELAND. — Labour Party. - Lansbury's aftreden. - Majoor Attlee plaatsvervanger. - Attlee's levensbeschrijving. —

Op de op 8 Oct. '35 te Londen gehouden bestuursvergadering van de arbeiderspartij, heeft Lansbury zijn ontslag genomen als leider van de oppositie in het parlement, omdat hij iedere soort van sanctie of wapengeweld tot oplossing van een conflict verafschuwt en het partijcongres te Brighton de vorige week met groote meerderheid besloten had de sanctie-politiek der regeering te steunen.

De vergadering koos toen majoor Attlee tot plaatsvervangend leider gedurende de najaarszitting van het parlement en verzocht hem, nadat hij deze benoeming met een betuiging van leedwezen dat het zoo had moeten loopen, had aanvaard, de regeering te willen verzoeken, zoo spoedig mogelijk en liefst onmiddellijk het parlement in buitengewone zitting te willen samenroepen met als eenig punt van bespreking: de internationale toestand en de buitenlandsche politiek.

Majoor Clement Attlee, die sinds 1931 immer bij afwezigheid van Lansbury de parlementaire arbeiderspartij in het Lagerhuis had geleid, was om die reden alleen reeds vrijwel de aangewezen opvolger, en zijn verkiezing met algemeene stemmen als leider van de partij in het Lagerhuis kon dus wel worden verwacht. Hij is een der intellectueelen, lid van de Fabian Society, rechtsgeleerde, historicus, leeraar aan de Londensche

hoogeschool voor economie, kortom een man van groote gaven, ook al heeft hij in het Lagerhuis, waarvan hij sinds 1922 lid is voor het Oost-Londensche dokwerkersdistrict Limehouse, lang niet de populariteit van Lansbury. In de eerste arbeidersregeering was hij onder-minister van oorlog, in de tweede eerste kanselier van het hertogdom Lancaster, later minister voor de posterijen. Zijn kennis en groote werkkracht kwamen echter vooral uit bij zijn arbeid als lid van de Indische commissie van 1927. Die arbeid werd door de geheele commissie geroemd. Majoor Attlee, die lange jaren lid was van de onafhankelijke arbeiderspartij, tot deze zich van de nationale partij afscheidde, heeft zeer positieve denkbeelden over de rechten van iedereen op werk of op eenig onderhoud door den staat en over de organisatie van den staat als een coöperatief gemeenebest in het belang van de geheele bevolking. (Daily Herald)

(Vorig bericht blz. 1985 C.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Geneeskunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. J. J. Th. Vos. - Pathologie en Geneeskunde. —

Prof. dr. J. J. Th. Vos, benoemd hoogleeraar in de algemeene ziektekunde, de ziektekundige ontleedkunde en de gerechtelijke geneeskunde aan de universiteit te Groningen, heeft dezer dagen zijn ambt aanvaard met een rede: „Beschouwingen over de pathologie als helpster en als leidster van de geneeskunde." Wij ontleenen hieraan het volgende:

Spreker vergeleek hierbij een universiteit met een denkbeeldige stad, bestaande uit gebouwencomplexen, waarin de onderscheidene wetenschappen huizen.

Wat het eerst het oog treft in het medische kwartier zijn de beide groote gebouwencomplexen, waar de anatomie en de physiologie zijn gevestigd. Deze beide fundamenteele wetenschappen hebben zich, tegelijk met de pathologie het voornaamste bouwwerk in het geneeskundige stadsgedeelte, geëmancipeerd uit het ééne gebouw der biologie, dat voordien nog alle kennis kon omvatten omtrent gezondheid en ziekte, leven en dood. Rondom het zeer gecompliceerde complex van de pathologie scharen zich de verblijfplaatsen der hulpzoekende, zieke menschen, oorspronkelijk primitieve logementen, maar in onzen tijd, ten gevolge van den enormen en veelzijdigen vooruitgang op therapeutisch gebied, uitgegroeid tot grootsche hotels, „klinieken" genoemd, waar het schoonste doel van de geneeskunde wordt beoefend: de behandeling en verzorging der patiënten. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. b. h. Onderwijs 1984 D.)

9 OCTOBER 1935

B. VEREENIGDE STATEN. — Gouverneur Allen opvolger van Senator Huey Long. —

De centrale democratische staatscommissie van Louisiana heeft gouverneur Allen tot voorzitter en lid van de nationale commissie voor Louisiana gekozen, in opvolging van wijlen senator Huey Long, die eveneens beide functies bekleedde.

(N. Y. Herald Tribune) **(Vor. ber. Huey Long 1950 C.)**

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Prof. L. O. Wenckebach. - Ambtsaanvaarding. - „De versiering en het handwerk". —

Op 7 Oct. '35 heeft de heer L. O. Wenckebach het ambt van buitengewoon hoogleeraar in het boetseeren en de beeldhouwkunst aan de Technische Hoogeschool te Delft aanvaard met een rede over: „De versiering en het handwerk". Spr. zeide o.a., dat de beeldhouwer, die samenwerking zoekt met de architectuur, in dezen tijd dikwijls weinig gehoor vindt. De beeldhouwkunst gaat dan voor een soort „versiering" door en vergeten wordt, dat een bouwwerk zelf als een stuk plastiek moet worden gevoeld en opgevat. Men is geneigd bij het woord versiering aan iets overbodigs te denken. Maar wanneer wij het begrip op de juiste wijze opvatten, blijkt, dat vrijwel geen menschelijke schepping daarvan vrij is. De versieringsdrang is den mensch ingeschapen, de zucht tot versieren is een schoonheidsdrang, even noodzakelijk als eten en drinken.

Er ligt, zoo betoogde hij, een diepe kloof tusschen handwerk en machinaal werk. Het is duidelijk, dat er geen versiering mogelijk is zonder handwerk en dat er haast geen handwerk mogelijk is zonder versiering. Machinaal vervaardigde voorwerpen hebben een onpersoonlijk, gelijkvormig karakter. De versiering is zoodanig met het handwerk verbonden en daaruit voortgekomen, dat een zuivere versiering, op een andere wijze ontstaan, niet denkbaar is. De handversiering is bovendien ten nauwste verbonden met het materiaal, dat den aard der versiering bepalen moet. Er zijn materialen ontstaan als bakeliet, philiet, kunsthout en vele andere, die hoegenaamd geen karakter hebben. Wij accepteeren dit alles gelaten, maar spr. gelooft, dat juist met zulke kleinigheden een beschaving staat of valt. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. b. h. Onderwijs 1992 A.)

D. ESTLAND. — Een parlement. —

Op een vergadering van de „Vaderlandsche vereeniging" heeft de president van de Estlandsche republiek, Paets, verklaard, dat de toekomstige landsregeering twee kamers zou omvatten.

De Eerste Kamer zou onmiddellijk door het volk worden gekozen, de Tweede wordt samengesteld uit vertegenwoordigers van leger, universiteiten, corporaties enz. (Tallina Post)

(Vor. ber. Parlement 1509 E.)

E. NEDERLAND. — De spelling-Marchant. —

Op de vragen van den heer Thijssen:

1. Is het den minister bekend, dat een deel van de kleine minderheid der scholen, die nog niet overgingen tot het invoeren van de, o.a. voor de onderwijzersopleiding voorgeschreven, vereenvoudigde spelling, van die invoering wordt weerhouden door geruchten, als zou ten departemente een wijziging der voorschriften worden voorbereid, welke neerkomt op een terugkeer tot de spelling-De Vries en te Winkel?

2. Wil Zijne Excellentie mededeelen, of inderdaad zoodanige wijziging der voorschriften in overweging of in voorbereiding is?

heeft de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen geantwoord:

1. Het in deze vraag gestelde is den ondergeteekende niet bekend.

2. Gelijk is vermeld in de Mededeelingen van het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, 2de jaargang, no. 4, van 1935, bladzijde 267, heeft de ondergeteekende bij brief van 1 Juli 1935, no. 7561, afdeeling lager onderwijs, aan het algemeen hoofdbestuur van de federatie der werkgeversorganisatiën in het boekdrukkersbedrijf te Amsterdam bericht, dat de regeering niet voornemens is wijziging te bevorderen van de tot stand gekomen voorschriften nopens de schrijfwijze van de Nederlandsche taal bij het onderwijs. De tweede vraag, wordt dan ook ontkennend beantwoord. (Vaderland)

(Vor. ber. Nieuwe Spelling 1661 K.)

F. WIJSBEGEERTE. — Prof. dr. J. Clay. - „Werkelijkheidsleer is identiek met metaphysica". —

De werkelijkheid is het logische en wordt voor ons alleen kenbaar door haar structuur. Met deze stelling leidde prof. dr. J. Clay zijn lezing in over „Het Werkelijkheidsprobleem", die hij op 5 Oct. '35 voor de „Vereeniging voor Wijsbegeerte" hield.

Om te beginnen voerde spr. aan, dat de naam „werkelijkheidsleer" eigenlijk identiek is met „metaphysica". Hij merkte echter op, dat het woord „metaphysica" slecht gekozen is, want deze wetenschap heeft haar benaming alleen te danken aan het feit, dat men het aldus getitelde geschrift van Aristoteles in zijn boeken na de „Physica" vindt. Derhalve voelt spr. zich gerechtigd, een andere benaming te kiezen. Hij vervangt het woord „metaphysica" door werkelijkheidsleer.

Nadat deze wetenschap tientallen jaren was verguisd, heeft zij ten gevolge van de natuur-wetenschappelijke vorderingen in den laatsten tijd weer de aandacht van de geleerden getrokken.

Prof. dr. Clay gaf vervolgens een kort overzicht over de theorieën van verschillende geleerden, die zich met het werkelijkheidsprobleem bezig hebben gehouden. Kant stond bijvoorbeeld op het standpunt, dat wij met zekerheid niets kunnen weten omtrent de werkelijkheid.

De „Positivisten" beweren eveneens, dat geen stelling geponeerd mag worden, die niet te verifieeren is. De vader van deze school Comte, was al de opvatting toegedaan, dat men nooit boven de ervaring uit mag gaan. Dit naïeve realisme is echter in den loop der jaren onhoudbaar gebleken.

Volgens spr. is echter juist het logische het meest reëele, aangezien het alogische niet doordringt tot

ons bewustzijn. Het eenige, wat wij kunnen begrijpen, is de structuur der dingen, in de finesses waarvan wij — althans in theorie — steeds dieper kunnen doordringen. Ons hierbij te helpen, is volgens prof. Clay de voornaamste taak der werkelijkheidsleer.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Wijsbegeerte 1810 E.)**

A. **NEDERLAND. — Herziening der Warenwet. - Adres van den Middenstandsbond aan de Tweede Kamer. —**
Het Hoofdbestuur van den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond heeft zich tot de Tweede Kamer gewend met een adres om zijn zienswijze kenbaar te maken betreffende het Ontwerp van wet tot verlaging tot de openbare uitgaven door vervanging van de Warenwet door een andere wet, betreffende hoedanigheid en aanduiding van waren.
Het adres spreekt de vrees uit, dat het vervallen der rijksbijdragen ten behoeve van de instandhouding der keuringsdiensten, onvermijdelijk tot gevolg zal hebben, dat ook tal van gemeenten zich aan haar plicht zullen onttrekken en dat in elk geval de contrôle en wat daaraan noodwendig verbonden is in belangrijke mate achteruit zullen gaan. Van een uniform toezicht over het geheele land en van zekere centrale leiding aan den arbeid der keuringsdiensten zal men verstoken blijven, welk nadeel in het verleden juist tot bemoeiing van den rijkswetgever heeft geleid.
De regeering dient zich — aldus het adres — bij de beoordeeling der concrete maatregelen af te vragen, of de voorgenomen bezuinigingen werkelijk doeltreffend en ook in haar gevolgen effectief zullen zijn.
Reeds thans is het merkbaar, dat producenten in de veronderstelling, dat de beoogde maatregelen reeds zijn ingegaan, minderwaardige producten aan de markt trachten te brengen, zoodat het geen twijfel lijdt of de gemeenschap zal de inkrimping der keuringsdiensten duur hebben te betalen.
Het Hoofdbestuur is ten slotte van oordeel, dat de reëele bezuiniging, welke met de voorgestelde herziening der Warenwet kan worden bereikt, niet van zoodanige beteekenis is, dat de daaraan verbonden talrijke nadeelen, zij het tijdelijk gedurende den ongunstigen toestand van 's lands financiën, zouden kunnen worden aanvaard en verzoekt de Kamer met klem het onderhavige wetsontwerp niet aan te nemen.
(Meded. v. d. Kon. Nederl. Middenst. Bond)
(V. b. Warenwet 1902 F.; Middenst. Bond 1867 I.)

B. **LUCHTVAART. — Pou-du-ciel en Henri Mignet. - Een Hollandsche Pou-du-ciel. —**
Op 5 Oct. '35 hadden zich een 400-tal deskundigen in het groote amphiteater van het instituut Marcelin Berthelot te Parijs onder leiding van Henri Mignet, ter verdediging van de nieuwe luchtvaart verzameld. Deze bijeenkomst droeg een internationaal karakter, want zij werd bezocht door enkele belangstellende landgenooten, vertegenwoordigers van Nederlandsche vakbladen, Duitsche, Italiaansche, Zwitsersche, Spaansche, Engelsche en Belgische voorstanders van de door Mignet en andere uitvinders verdedigde beginselen. Eenige belangrijke mededeelingen werden gedaan over de beteekenis en de evolutie van de nieuwe luchtvaart, waarvan de pou-beweging het belangrijkste chapiter vormt. De pou, tot nog toe de kleinste constructie, de eenige ook die binnen den greep van den amateur valt, geniet, in Frankrijk althans, de meeste populariteit. De S.F.A.N. motor-zwever, de Leopoldoff, de Jacquemin en andere toestellen, die wat grootte betreft met deze vergeleken kunnen worden, vallen nog geheel binnen het kader van den gespecialiseerden constructeur, die een geheel bedrijf achter zich heeft.
Deze algemeene indruk werd vooral op 6 Oct. '35 op het vliegveld te Orly bevestigd. Zelden heeft een gewone demonstratie zoo de aandacht getrokken. Allen waren unaniem in hun waardeering over de kwaliteiten van Mignet's constructie (Pou-du-ciel). Door verschillende pou-bestuurders werden op verschillende toestellen van verschillende motoren voorzien talrijke vluchten gedaan. Mignet was het middelpunt van aller bewondering. De „patroon" deed met zijn toestel eenige indrukwekkende scheervluchten op enkele decimeters boven het terrein, gevolgd door een bijna verticaal klimmen. Op zijn pou was een 3-cylinder Aubier-Dunne gemonteerd, den nieuwen motor van den constructeur Dunne.
De nieuwe Aubier-Dunne heeft een vermogen van 27 Pk. tegen nog geen volle twintig voor den twee-cylinder, en maakte een uitmuntenden indruk. Mignet zelf verklaarde, dat deze motor den veiligheidsfactor van de pou met 30 pct. vermeerdert en deze een belangrijk grootere luchtvaardigheid waarborgt, doordat hij enkele reserve Pk.'s bezit, die uitstekende diensten bewijzen kunnen in minder gunstige atmosferische omstandigheden.
In een atelier te Amsterdam nadert de Hollandsche pou haar voltooiing. „Zij moet nog afgewerkt en afgesteld worden", aldus de jeugdige constructeur. Het toestel krijgt een A.B.C. „Scorpion" motor en zal binnenkort bij mooi weer voor het eerst het vrije veld op kunnen. Zou het niet mogelijk zijn, dat een der Fransche specialisten over komt voor de laatste afstelling? (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Pou-du-ciel 1927 A.)

C. **DUITSCHLAND. — Jodenwetten. - Huwelijken. —**
In verband met de wet op „de bescherming van het Duitsche bloed en de Duitsche eer" van 15 September 1935 waarbij gemengde huwelijken tusschen Joden en staatsonderdanen van Duitsch of verwant bloed wordt verboden, wordt nader gemeld, dat de wet niet van toepassing is op gemengde huwelijken voor zoover deze voltrokken waren voor 17 September '35, den dag, waarop de wet van kracht is verklaard.
(Berliner Tageblatt) **(V. b. Jodenwetten 1971 E.)**

10 OCTOBER 1935

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Inning van onbetwiste geldvorderingen. —**
Ingediend is een wetsontwerp, houdende maatregelen tot vergemakkelijking van inning van onbetwiste geldvorderingen. (Algemeen Handelsblad)

E. **NEDERLAND. — Heffing van opcenten op het bijzonder invoerrecht. —**
Bij Koninklijk besluit is bepaald, dat de heffing van opcenten op het bijzonder invoerrecht, welke heffing is voorgesteld in het dezer dagen bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp tot heffing van opcenten ten bate van het Werkloosheidssubsidiefonds voorloopig met ingang van 15 October a.s. wordt toegepast als ware het ontwerp reeds tot wet verheven.
De minister van financiën kan ten aanzien van na 15 October ingevoerde goederen, waarvoor tengevolge van dit besluit opcenten op het bijzonder invoerrecht zijn verschuldigd, onder door hem te stellen voorwaarden geheel of gedeeltelijk teruggave doen verleenen van die opcenten.
Voor deze teruggave komen niet in aanmerking goederen ten aanzien waarvan niet ten genoegen van den minister wordt aangetoond dat het bedrag der opcenten ingevolge een reeds voor 30 Sept. j.l. gesloten koopovereenkomst niet of niet ten volle op den kooper der goederen kan worden verhaald.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Invoerrechten 1855 B.)**

F. **AMSTERDAM. — Tentoonstelling „De mensch".**
De tentoonstelling „De Mensch", die op 4 Oct. '35 in de Apollohal te Amsterdam werd geopend en tot 3 Nov. '35 zal duren, laat ons een blik slaan in ons eigen lichaam, toont ons in exact-wetenschappelijken vorm den bouw en functies der organen en laat ons leven bewust worden.
Prof. dr. A. H. M. J. van Rooy, die daadwerkelijk aan de organisatie van deze expositie heeft deelgenomen, heeft in een persconferentie een en ander medegedeeld over doel en streven van deze populair-instructieve expositie.
De clou van de tentoonstelling is de „glazen mensch", waarin alle organen zichtbaar zijn aangebracht en in werking worden gesteld. Het hart is verlicht, zoodat men hier een mensch krijgt te zien, waarvan niet in figuurlijken doch in eigenlijken zin het hart in lichte laaie staat. Door middel van een gramofoon kan deze glazen mensch ook spreken.
Inderdaad erkende prof. Van Rooy, dat men uit deze vernuftige apparaten een heel wat beter denkbeeld krijgt van de werking der organen, dan uit de vlakke platen, die bij de colleges worden gebruikt.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Tentoonstellingen 1878 F.)**

G. **NEDERLAND. — Politieke rede van Prof. mr. P. J. M. Aalberse te Amsterdam. —**
Prof. mr. P. J. M. Aalberse, minister van Staat en voorzitter van de R.K. Kamerfractie heeft op 7 Oct. '35 een rede gehouden, waarin hij de oorzaken van het bekende, vóór het parlementreces ontstane conflict tusschen genoemde fractie en de regeering aan een beschouwing heeft onderworpen.
Spr. merkte o.a. op, dat de R.K. Staatspartij omtrent de crisis en haar bestrijding andere inzichten heeft dan in regeeringskringen tot uiting is gekomen. Te weinig wordt rekening gehouden met de veranderde toestanden op internationaal gebied. Prof. Aalberse was van meening, dat, indien geen consequente deflatie-politiek wordt toegepast devaluatie onvermijdelijk zal zijn, al is hij zeker niet de overtuiging toegedaan, dat devaluatie blijvende verbetering zal scheppen.
Spr. wees er op, dat de pogingen om een nieuw kabinet te vormen schipbreuk hebben geleden, omdat alleen de S.D.A.P. bereid was met de katholieken samen te werken, en daartegen bestonden overwegende bezwaren.
Inzake de houding van de Katholieke Kamerfractie ten aanzien

van het huidige kabinet verwijzende naar zijn desbetreffende verklaring in de Kamer afgelegd, zei Prof. Aalberse, dat de fractie de ervaring rijker is geworden, dat de tijd voor de vorming van een nieuw kabinet, meer in den geest der Katholieke inzichten nog niet is gekomen. Voorts zijn er in het regeeringsprogram aanvullingen verwezenlijkt, welke meeningsverschil tusschen de R.K. fractie en het kabinet verkleind hebben. Waar de algemeene inzichten en opvattingen echter niet veranderd zijn, is er van de oude spanning nog wel iets overgebleven. Niet elke spanning behoeft echter tot een conflict te leiden, en zeker niet tot een ontijdig conflict. De positie van de R.K. Kamerfractie is — naar het oordeel van Prof. Aalberse — door het gebeurde zeker niet geschokt; men weet thans, dat er een grens is, die zij niet wil overschrijden.
(De Maasbode)
(V. b. Prof. Aalberse 1975 A.; R.K. Staatsp. 1839 A.)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verlaging van loodsgelden aangenomen.**
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot verlaging van de loodsgelden aangenomen.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. blz. 1883 A.)**

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Theologie. - Ambtsaanvaarding van Prof. dr. A. M. Brouwer. - „De Studie van het Nieuwe Testament". —**
Prof. dr. A. M. Brouwer heeft op 1 Oct. '35 als opvolger van prof. dr. D. Plooy zijn colleges te Utrecht geopend met een toespraak over „De studie van het Nieuwe Testament". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Kard Barth legde bij zijn afscheid te Bonn er allen nadruk op, dat wij exegese, exegese en nog exegese noodig hebben.
Uit den mond van dezen dogmaticus behoeft het niet vreemd te klinken, als we bedenken, dat hij het objectieve in de verkondiging naar voren brengt. Maar bij alle onmiddellijkheid van het Godswoord is er in den bijbel toch een belangrijk stuk zuiver menschelijke bemiddeling. En daarmee moeten wij ons bezighouden.
Ook handschriftenkennis is noodig. De uitspraak van Westcott en Hort, dat bij een nauwkeurige berekening slechts één duizendste van den tekst niet vaststaat, kan moeilijk gehandhaafd blijven. Maar Kenyon, de uitgever van de Chester Beatty-papyri, verklaart toch wel, dat van geen klassiek geschrift de tekst zoo vaststaat als die van het N.T. Dat bij tekstcritische vragen belangrijke theologische kwesties gemoeid zijn, blijkt b.v. uit een bestudeering van de Avondmaalswoorden, van het Onze Vader, van het optreden van den engel in Joh. 5 en Luk. 23 : 43. Eigenaardig is ook de variant in Hebr. 2 : 9, waar gelezen wordt, dat Jezus „ zonder God" (en niet door de genade van God) den dood heeft gesmaakt. Volgens Harnack de oorspronkelijke lezing.
Vooral moeilijk wordt de bestudeering van het N.T. door de omstandigheid, dat het den grond vormt van onze Christelijke voorstellingen en wij er met het diepste van onze persoonlijkheden bij betrokken zijn, zoowel zij die voor, als zij die tegen zijn. Wij moeten de waarheid van den tekst laten gelden boven de traditie. Zoo leert het onze geloofsbelijdenis ook. Wij moeten, om met Doedes te spreken, geen slaafs gebondene, maar ook geen bandeloos willekeurige exegese beoefenen, maar de wettig vrije.
Er is daarom een wettige vrijheid, maar evenzeer een wettige gebondenheid. Als wij ons rekenschap geven van wat er vereischt is voor het verstaan van het N.T., dan is een menschenleeftijd daarvoor te kort. Maar boven zijn vermogen werken kan van niemand geëischt worden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. b. h. Onderwijs 1992 C.)

11 OCTOBER 1935

C. **DUITSCHLAND. — Het feest op den Bueckeberg.**
Evenals verleden jaar is op den Bueckeberg in tegenwoordigheid van ruim 1 millioen personen een oogstdankfeest gehouden, waarbij redevoeringen zijn uitgesproken door Goebbels, die het openingswoord sprak, Darré, de rijksboerenleider en Hitler. Bij de plechtigheid waren ook diplomatieke vertegenwoordigers aanwezig.
Goebbels wees er op, dat het gelukt was den invoer van levensmiddelen in Duitschland zeer belangrijk te verminderen, waardoor mogelijkheden voor de werkverschaffing geschapen zijn. Het wederopgestane volksleger voert ook een groot deel uit van het program van het boeren- en oogstdankfeest, aangezien er vele boerenzonen in dienen, en het bestemd is voor de verdediging, waar zij aanspraak op kunnen maken. Daarom staat deze boerendag in het teeken der vrijheid.
Op deze redevoering volgde een groote demonstratie van de weermacht, waarbij alle moderne wapensoorten vertegenwoordigd waren. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Oogstfeest 1504 C.)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Het Russische leger. —**
De „Matin" verneemt, dat het leger van Sovjet-Rusland op het oogenblik 10 millioen man sterk is. Het effectief van het actieve leger bedraagt anderhalf millioen man, waaronder veertigduizend officieren. De opgeleide reserves van de lichtingen 1923-1934 omvatten 8½ millioen man.
De lichte artillerie beschikt over 4500 stukken geschut, de zware artillerie over 700 stukken. Drie jaar geleden waren deze getallen resp. 2400 en 600. Ook het aantal tanks is aanzienlijk toegenomen. De luchtvloot telt op het oogenblik 4300 vliegtuigen, waarbij 150 zware bombardementsvliegtuigen.
(Le Matin) **(Vor. ber. Leger 1888 I.; Sterkte 1670 F.)**

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting Landbouwcrisisfonds. —**
De Eerste Kamer heeft op 9 Oct. '35 de begrooting Landbouwcrisisfonds zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1589 B.)

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Uitvoerverbod in tijden van internationale spanning. —**
De Eerste Kamer heeft op 9 Oct. het ontwerp: Uitvoerverbod in tijden van internationale spanning aangenomen. De dag der inwerkingtreding is op 10 Oct. '35 bepaald. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1852 G.)

G. **NEDERLAND. — Geen schaarschte. —**
De regeeringspersdienst deelt het volgende mede:
Aan de regeering is gebleken, dat hier en daar het publiek uit vrees voor schaarschte van bepaalde goederen inkoopen doet boven de normale behoefte.
Daar voor een dergelijke vrees, als uitvloeisel van de politieke spanning in Europa niet de minste reden aanwezig is, waarschuwt de regeering het publiek, dat het verstandig zal handelen door op geheel normale wijze zijn inkoopen te blijven doen.
(Regeeringspersdienst)

H. **NEDERLAND. — Uitvoerverbod voor benzine beperkt. —**
In een extra nummer van de Nederl. Staatscourant, is een beschikking van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart opgenomen, waarin de minister zijn beschikking van 9 October '35 (verbod van uitvoer van benzine) met betrekking tot de verleening van dispensatie van het verbod van uitvoer van benzine, heeft ingetrokken.
Voorts heeft de minister bepaald, dat van genoemd verbod algemeene dispensatie verleend zal worden, behalve voor die hoeveelheden en soorten benzine ten aanzien waarvan door hem met belanghebbenden is of wordt overeengekomen, dat uitvoer niet zal plaats hebben. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Benzinebelasting 157 N.)

I. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerk. - Rijkskerkcommissie wordt gevormd. —**
De rijksminister voor de kerkelijke aangelegenheden, Kerrl, heeft het volgende verordening uitgevaardigd op grond van de wet tot beveiliging der Duitsche Evangelische Kerk van 24 Sept. 1935:
Paragraaf I. De rijksminister voor de kerkelijke aangelegenheden vormt uit mannen der kerk een rijkskerkcommissie.
De rijkskerkcommissie leidt en vertegenwoordigt de Duitsche Evangelische Kerk en vaardigt verordeningen betreffende interne kerkelijke aangelegenheden uit. Zij bepaalt in het bijzonder de grondslagen voor het werk van de dienstinstallaties der Evangelische kerk en stelt haar eigen statuten vast.
De benoeming en het ontslag van ambtenaren der Duitsche Evangelische Kerk geschiedt door de rijkskerkcommissie in overleg met den rijksminister voor kerkelijke aangelegenheden.
Voor de betrekkingen der Duitsche Evangelische Kerk tot de buiten Duitschland gevestigde nevendeelen en tot de kerken van het buitenland blijft de afdeeling voor buitenlandsche aangelegenheden der Duitsche Evangelische Kerk bevoegd.
Paragraaf II. De rijksminister voor de kerkelijke aangelegenheden vormt voor de Evangelische Kerk der Oud-Pruisische Unie uit mannen der kerk een landelijke kerkcommissie en provinciale kerkcommissies.

De bevoegdheden van den hoogen kerkeraad en van de consistoriën blijven onaangetast.
Paragraaf III. De leden der overeenkomstig de paragrafen I en II gevormde commissies vervullen een eere-ambt.
Paragraaf IV. Bij de kanselarij der Duitsche Evangelische Kerk wordt een financieele afdeeling gevormd. De bepalingen van de Pruisische wet over het beheer van het vermogen in de Evangelische landskerk vindt overeenkomstig toepassing.
De financieele afdeeling van de Duitsche Evangelische Kerkkanselarij vertegenwoordigt de Duitsche Evangelische Kerk, onverminderd de rechten der rijkskerkcommissie in aangelegenheden van vermogensrecht.
Paragraaf V betreft de afkondiging van de verordeningen der rijkskerkcommissie.
Paragraaf VI zegt, dat de verordening van kracht wordt op den dag na de afkondiging. Zij geldt hoogstens tot 30 Sept. 1937. (Völkischer Beobachter)

(Vorig bericht blz. 1974 H.)

A. DUITSCHLAND. — Maarschalk von Hindenburg's overschot overgebracht. —

Op 2 Oct. '35 is het stoffelijk overschot van maarschalk Von Hindenburg overgebracht naar de graftombe in het Tannenberg-gedenkteeken. Bij deze plechtigheid waren aanwezig: Rijkskanselier Hitler, generaal-veldmaarschalk Von Mackensen en generaal-majoor Von Hindenburg met de familieleden van den veldmaarschalk. Voorts waren de opper-bevelhebbers van de weermacht en de plaatsvervanger van Hitler, Rudolf Hess aanwezig. Veldbisschop Dr. Dohrmann hield een toespraak. (Berl. Tageblatt)

(Vor. ber. Hindenburg 1438 B.)

B. NEDERLAND. — Mgr. Giobbe. —

H.M. de Koningin heeft op 4 Oct. '35 in Paleize Het Loo in gehoor ontvangen Z.Exc. Mgr. Paolo Giobbe, den nieuw benoemden Internuntius bij Harer Majesteits Hof, ter aanbieding van zijn geloofsbrief. (De Maasbode)

(Vorig bericht blz. 1847 D.)

C. POLEN. — Kabinet-Slawek afgetreden. —

Minister-president Valery Slawek heeft den president van de Poolsche republiek het ontslag van het kabinet aangeboden. (Polska Agencia Telegraficzna)

(Vorig bericht 1739 H.)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Midden-Europeesche tijdrekening verworpen. —

De Eerste Kamer verwierp op 10 Oct. '35 met 32 tegen 8 stemmen het wetsvoorstel van minister De Wilde, om in Nederland den Midden-Europeeschen tijd in te voeren. (De Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 1577 B.)

E. GRIEKENLAND. — De republiek geëindigd. - De monarchistische constitutie van 1911 weder ingevoerd. - Kabinet Tsaldaris afgetreden. - Kabinet Koudilis gevormd. —

De Grieksche regeering is op 10 Oct. '35 onder den druk van de leidende militairs kringen, die hun eischen in een ultimatieven vorm stelden, een revolutionnair comité hadden gevormd en het onverwijld herstel van het koningschap verlangden, afgetreden. President Zaimis heeft het ontslag van het kabinet Tsaldaris aanvaard en generaal Kondilis de vorming van de nieuwe regeering noodgedrongen opgedragen. Daar deze laatste de leider der radicale monarchisten is, blijkt hieruit, dat de militairen ten volle hebben gezegevierd.
Minister-president: Kondilis; Financiën: Papatanatis; Justitie: Janopoeios; Volksgezondheid: Loeros; Onderwijs: Turkovasilis; Sociale Zaken: Antonielis; Buitenlandsche Zaken en plaatsvervangend minister-president: Theotokis; minister van Oorlog: generaal Papagos, commandant van het eerste legercorps te Athene en de eigenlijke leider van het revolutionnaire comité; minister van Marine: Dusmanis; Luchtvaart: Nikolaides; Binnenlandsche Zaken: Dalveris.
Deze nieuwe regeering is samengesteld uit leden van de uiterste rechterzijde, van de volkspartij van Tsaldaris, van de radicale monarchisten van Kondilis en van de partij van Metaxas.
De groote zitting van de Nationale vergadering heeft plaats gehad. De eerste spreker was de leider van de Volkspartij, de vroegere minister-president Tsaldaris. Hij gaf een historisch overzicht van de staatsvormen die in den loop der tijden in Griekenland hebben geheerscht. Daarbij oefende hij critiek op de gestie van eenige officieren en verklaarde tenslotte dat de Volkspartij door haar aanwezigheid geen blijk wilde geven, dat zij voor een en ander de verantwoordelijkheid wilde dragen. Daarom zou hij bij de stemming ook de zaal verlaten. Tsaldaris voegde de daad bij het woord. Hij werd gevolgd door een deel van zijn aanhangers.
Hierna sprak de vrijdenkerspartij, bij monde van Metaxas. Deze zeide, dat zijn groep de initiatief-regeering zal ondersteunen in alles wat zij onderneemt met betrekking tot den terugkeer van Koning George.
De laatste spreker was minister-president Kondilis. Hij trachtte in een lange rede het optreden van de officieren te rechtvaardigen. Dit was noodig geweest om aan een ongezonden toestand een einde te maken. Kondilis maakte vervolgens eenige zinspelingen op de gebeurtenissen van 9 September, toen ook Tsaldaris van het leger gebruik wilde maken voor een interventie.
De eerste plicht van de nieuwe regeering zal bestaan in het handhaven van orde en rust, voorts heeft zij ervoor te zorgen dat de volksstemming op het vastgestelde tijdstip wordt gehouden, meende Kondilis.
De Nationale vergadering nam de volgende drie besluiten aan:

1. De republikeinsche regeeringsvorm in Griekenland wordt opgeheven.
2. De monarchistische constitutie van 1911 wordt andermaal van kracht.
3. De volksstemming zal 3 November worden gehouden.
4. In dezen tusschentijd wordt als koninklijk regent aangewezen minister-president Kondilis.

Koning George II.

Griekenland wordt weer een monarchie. Koning George, die den 18den December 1923 uit zijn land moest vluchten en naar Roemenië toog, zal binnenkort op den troon terugkeeren.
Wij memoreeren eenige feiten uit de Grieksche republiek:
De nederlaag van het Grieksche leger in Klein-Azië was de aanleiding dat Koning George in 1922 afstand van den troon moest doen. Hij werd opgevolgd door zijn zoon, koning George II, tijdens wiens bewind de revolutionnaire beweging steeds meer de overhand kreeg. In December 1923 werd de toestand zoodanig, dat generaal Pangalos namens deze beweging den Koning verzocht, het land te verlaten. Den 18den December 1923 verlieten de Koning en de Koningin, prinses Elizabeth van Roemenië, een dochter van koning Ferdinand, het land, om uit te wijken naar Roemenië.
Kondoudiotes nam het regentschap waar en Venizelos kreeg het verzoek naar Griekenland te komen, aan welke uitnoodiging hij op 4 Januari van het volgend jaar gehoor gaf, met het voorbehoud dat zijn verblijf tijdelijk zou zijn en alleen zou dienen op den burgeroorlog te bezweren. Het revolutionnaire comité trok zich echter terug en Venizelos zag zich genoodzaakt de leiding van de regeering op zich te nemen.
Formeel heeft koning George nimmer afstand van den troon gedaan. In Maart 1924 werd een plebisciet gehouden, waarbij de republiek 758.742 stemmen en de monarchie 325.322 stemmen behaalde. Admiraal Kondouriotes werd voorloopig president der republiek. Koning George werd den 7en Juli 1890 geboren, in 1921 huwde hij met prinses Elizabeth van Roemenië. Na zijn afzetting verbleef hij doorgaans in Roemenië of in Engeland. Hij stelt zich op het standpunt, dat slechts de uitslag van een plebisciet hem tot een terugkeer naar Griekenland zal kunnen doen besluiten. (Kathemerini - Proia - A. N. P.)

(Vor. ber. Kab. Tsaldaris 1881 B.; Monarchie 1951 C.)

F. MEMEL. — Verkiezingen voor den Landdag. - Meerderheid der Duitschers. —

Volgens officieele opgave heeft de Duitsche eenheidslijst als resultaat der verkiezingen in het Memelgebied 24 zetels behaald en de Litausche partijen 5 zetels. Bovendien zal nog een zetel worden toegewezen aan de partij, die het grootste stemmenoverschot heeft behaald.

Over het geheel genomen blijft de verhouding tusschen de partijen ongeveer gelijk. Van de 74.943 kiesgerechtigden hebben 68.641 van hun kiesrecht gebruik gemaakt. (Diena)

(Vorig bericht Landdagverkiezingen 1980 C.)

A. NEDERLAND. — Varkensvleesch aanmerkelijk duurder. —

De Veehouderijcentrale heeft besloten, om den crisisaccijns op de binnenlandsche varkensvleeschconsumptie te verhoogen van zes op negen cents per K.G. geslacht gewicht dus met 50%.

Het blijkt, dat de grond voor deze verhooging ligt in den loop van de prijzen der varkens. In de laatste weken is er een sterke stijging te constateeren geweest in den prijs van varkensvleesch. Deze stijging heeft tot gevolg gehad, dat het aanbod minder werd, omdat de boeren, die hopen op een doorgaande stijgende tendenz, hun varkens achterhielden. Door dit geringe aanbod wordt de prijsstijging nog sterker. De prijsstijging zal zwaarder op den consument drukken dan de verhooging met de heffing van 3 cent.

N. v. h. Noorden) **(Vor. ber. Varkens 1445 A.)**

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Versnelde Bruggenbouw. - Benzine verhoogd. - Geen tolheffing.

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot financiering van den versnelden bruggenbouw door verhooging der tijdelijke heffing van het bijzonder invoerrecht op benzine. De benzine zal daardoor een halven cent per Liter duurder worden. Het tollendenkbeeld is ermee van de baan. (De Tijd)

(Vorig bericht 1652 F.)

C. NEDERLAND. — Onze handel met Italië. - In- en Uitvoer. —

	Invoer in Nederland uit Italië. Bruto gewicht (1000 K.G.)	waarde (in ƒ 1000)	Uitvoer uit Nederland naar Italië. Bruto gewicht (1000 K.G.)	waarde (in ƒ 1000)
1935*).	79.813	7.492	217.387	8.580
1934 .	131.865	14.199	465.646	15.601
1933 .	190.298	16.733	256.834	13.901
1932 .	130.288	15.573	168.622	12.852
1931 .	110.426	19.651	103.253	14.464

*) Eerste 8 maanden. (Stampa)

(Vorig bericht 1991 A.)

D. ITALIE. — Import uit de voornaamste landen. —

In het Fransche tijdschrift „Vu" vinden wij een zeer belangwekkend overzicht, waarin vermeld staat, wat de voornaamste landen in Italië invoeren. Wij nemen deze cijferreeksen hier over. De percentages geven aan, hoe groot het deel van het betreffende land is in den totalen invoer.

Groot-Brittannië: kolen 39%; suiker 26%; nikkel 31%; gietijzer 33%; machine-onderdeelen 16%.
Canada: graan 23%.
Portugal: koper 22%.
Argentinië: ruw linnen 20%.
Amerika: ruwe katoen 61%; katoenafval 46%; benzol 18%; smeerolie 78%; parafine 72%; graan 31%; meel 20%; koper 31%; nikkel 26%; gietijzer 40%; gietstaal 27%; machine-onderdeelen 27%.
Australië: ruw linnen 44%.
Tunis: ijzerertsen 21%.
Spanje: lood 57%.
Roemenië: petroleum 39%.
Rusland: petroleum 26%; benzol 20%; graan 26%; ijzerertsen 30%.
Frankrijk: meel 19%; ijzerertsen 17%; gietijzer 25%; gietstaal 38%; andere staalsoorten 47%.
België en Luxemburg: onderscheidene staalsoorten 27%.
Tsjecho-Slowakije: onderscheidene staalsoorten 24%.
Duitschland: kolen 38%; generatoren 58%.
Hongarije: meel 31%; suiker 30%; onderscheidene staalsoorten en graan eveneens een niet onbelangrijk percentage. (Vu) **(Vor. ber. blz. 1996 C.)**

E. DUITSCHLAND. — Deutsche Burschenschaft besluit tot liquidatie. —

De Nationaal-Socialistische Correspondentie meldt volgens den Völkischer Beobachter uit Leipzig, dat de Deutsche Burschenschaft den leider van dezen studentenbond, den advocaat Glauning, met algemeene stemmen heeft gemachtigd te zijner tijd de organisatie Deutsche Burschenschaft te ontbinden en de verschillende „Burschenschaften" als kameraadschapsvereenigingen ter beschikking te stellen van den Nationaal-Socialistischen Duitschen Studentenbond.

Den dertienden October, den historischen dag van het feest op den Wartburg, zal de Deutsche Burschenschaft een groote betooging op den Wartburg houden om op plechtige wijze tot haar ontbinding te besluiten en over te gaan tot de inlijving der actieve Burschenschaften in den Nationaal-Socialistischen Duitschen Studentenbond. (Nat. Soc. Korr.)

12 OCTOBER 1935

F. NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. - Landdag te Den Haag. —

Op 12 Oct. '35 is onder Loosduinen, op een groot weiland aan den Leyweg, de vierde landdag van de N.S.B. gehouden, welke oorspronkelijk was vastgesteld op 5 October.

Volgens opgave van de landdagleiding is de landdag bezocht door 35.000 personen, waarvan er 23.000 uit de provincie en 12.000 uit Den Haag en omgeving afkomstig waren.

Redevoeringen werden gehouden door de heeren E. J. Roskam Hzn., over de leidersgedachte in den vrijen volksstaat; M. graaf de Marchant et d'Ansembourg over Kerk en Staat en ir. A. A. Mussert, die de volgende veertien gevallen gaf waarin volgens hem, het Nederlandsche volk wordt bedrogen:

1. Het ministerie-Colijn blijft zitten; alleen mijnheer Deckers gaat van de marine naar de margarine. Dr. Colijn komt daarna door de radio verklaren: ziet hier een geheel nieuw kabinet.
2. In de Troonrede wordt verklaard „dat het vriendschappelijk karakter van de verhouding tot de andere mogendheden ongerept bewaard bleef", een paar weken voor dat de minister van Buitenlandsche Zaken in Genève zich bereid verklaart, om den oorlog aan Italië te verklaren.
3. In de Troonrede wordt medegedeeld „dat de juiste en de diepere kennis van de Nederlandsche taal zal worden bevorderd", terwijl minister Marchant de roode spelling op de kinderen heeft losgelaten en een grenzenlooze verwarring heeft gesticht.
4. De S.D.A.P. wordt voorgesteld als een toonbeeld van legaliteit, van fatsoen, van koningsgezindheid; de N.S.B. als staatsgevaarlijk.
6. Het vechten voor parlement, volkssouvereiniteit, democratie, geschiedt onder leiding van een anti-revolutionnair minister-president.
6. De S.D.A.P. heeft nooit één middel ongebruikt gelaten om leger en vloot te ondermijnen; slaat er op, schreeuwen ze nu, leve de oorlog met Italië!
7. Abessynië wordt voorgesteld als het centrum van eeuwenoude cultuur, Italië als het land der barbaren.
8. Ieder weet, dat in Den Helder twee volslagen aftandsche kruisers liggen, die geen cent gevechtswaarde hebben. In de Nederlandsche pers wordt gesproken over de statige oorlogsschepen en vervaarlijke kanonnen.
9. Wij vinden dagelijks in de couranten leugens en de verdraaiingen op last der politieke partijen.
10. De marxistische straatterreur in Amsterdam tart iedere beschrijving. De oorzaak is de oogluikende toelating, om niet te zeggen de hulp, van verpolitiekte autoriteiten, die zonder bezwaar het gezag tot een aanfluiting maken, als ze de N.S.B. daarmede een hak denken te kunnen zetten.
11. Armoede wordt geleden en nooddruft heerscht bij duizenden gezinnen. Millioenen kilogrammen voedsel worden echter vernietigd.
12. Honderdduizenden zijn zonder werk. Verbetering zal men brengen door visschersschepen te verbieden uit te varen, door de koeien af te slachten, door het verbod om nieuwe zaken op te richten.
13. In Tilburg willen de arbeiders zelf over hun loonsvoorwaarden onderhandelen met de werkgevers. Een ongehoord schandaal vindt men dat; zij hebben er niets mede te maken; dat gaat alleen de bonden aan.
14. Christendom en socialisme (lees marxisme) staan tegenover elkaar als water en vuur, verklaarde de R.K. Staatspartij. Arm in arm deelt zij de wethouderszetels met de S.D.A.P.

(N. R. C. - Alg. Handelsblad - Telegraaf - Tijd)

(Vor. ber. N. S. B. 1935 F.; Landdag 1741 G.)

G. AMSTERDAM. — Melk propaganda. —

Gedurende vier weken heeft het Zuivelbureau te Amsterdam demonstraties gehouden ter propagandeering van het meerder gebruik van melk en zuivelproducten. (A. N. P.)

A. **Onderwijs. - Indologische Faculteit. - Ambtsaanvaarding Prof. Dr. J. F. A. M. Buffart. —**
Op 7 Oct. '35 heeft prof. dr. J. F. A. M. Buffart, bijzonder hoogleeraar in het Nederlandsch-Indisch burgerlijk recht en handelsrecht en burgerlijke rechtsvordering in Nederl.-Indië vanwege het Fonds ten behoeve van Indologische Studiën aan de Rijksuniversiteit te Utrecht zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede, getiteld: „Het arbeidscontract in de Nederlandsch-Indische wetgeving".
Spr. vestigde o.a. er de aandacht op, dat het bijna 18 jaren geduurd heeft, voordat de Nederlandsche wet op het arbeidscontract ook in Nederl.-Indië is ingevoerd en dat daar al dien tijd zoowel voor Europeanen als Inlanders en Vreemde Oosterlingen de oude bepalingen omtrent huur van dienstboden en werklieden van kracht waren gebleven. Wegens de ontoereikendheid van die oude bepalingen was echter intusschen eerst alleen voor de Oostkust van Sumatra en vervolgens ook voor Atjeh en Tapanoeli een op alle bevolkingsgroepen toepasselijke „Assistentenregeling" ingevoerd d.i. een regeling van het arbeidscontract van de geëmployeerden (assistenten) op de groot-landbouwondernemingen.
Waar voor handhaving van de assistentenregeling als eenige grond overbleef de ecoonmische positie der cultuurgeëmployeerden en deze op Java eerder minder dan beter was, werd niet zonder reden door belanghebbenden aldaar ook op een soortgelijke regeling aangedrongen. De Regeering heeft tenslotte aan dien aandrang toegegeven en een ontwerp gemaakt voor een „Aanvullende Plantersregeling", d.i. tot aanvulling van de algemeene regeling van het arbeidscontract in het Burgerlijk Wetboek. Die plantersregeling zal, met intrekking van de Assistenten-regeling, voor het groot-landbouwbedrijf in geheel Nederl.-Indië en voor de geheele bevolking moeten gelden. Daar de positie der werknemers in andere bedrijven echter in wezen niet van die in het landbouwbedrijf verschilt, zal dit er te gelegener tijd toe moeten leiden, dat ook voor andere bedrijven dergelijke regelingen worden gemaakt.

NEDERL. OOST-INDIË

(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. b. h. Onderwijs 1992 C.)

B. **Beperking van den Export van Bevolkingsrubber.**
De regeering heeft den directeur van het departement van Economische Zaken gemachtigd om ter compensatie van de ten onrechte plaats gehad hebbende overschrijding van het quotum voor den uitvoer van bevolkingsrubber, welke thans 34.000 tons bedraagt, met de ondernemingen en de hoofden van het gewestelijk bestuur in gewesten waar individueele restrictie wordt toegepast, in overleg te treden over de overname tegen redelijken prijs van licenties voor den export van 20.000 ton rubber.
Het blijkt dat de regeering niet ten volle meer van de 5% carry-over kan gebruik maken, in de eerste plaats omdat ook deze carry-over reeds schijnt te zijn overschreden, in de tweede plaats omdat de ondernemingen onder haar productie-quota zijn gebleven en dus zelf ook nog recht hebben op het volmaken dier quota, dus 5% carry-over.
Op ult. Augustus was totaal buiten tap 198.129 H.A. of 38.8% van den tapbaren aanplant. (Op ultimo Juli was 29.3% buiten tap).

(Indische Mercuur - Telegraaf)
(Vor. ber. Rubber-restrictie 1748 D.)

C. **Atjeh in 1935. — Mededeelingen van Gouverneur Van Aken. —**
In zijn toespraak tijdens het openbaar gehoor deed gouverneur Van Aken verschillende interessante mededeelingen over den toestand in Atjeh, die wij aantroffen in de „Deli Courant".
In het afgeloopen jaar werden geen menschenlevens gevergd voor de verdere pacificatie van het gewest. Terecht wees de gouverneur hierbij op het unieke verloop, dat de verzetsquaestie te Lhong had door de volmaakte samenwerking, tusschen bestuur, leger en enkele Atjehsche intellectueele voormannen. Toch moet men niet vergeten, dat — hoewel afgezien van het incident van Lhong — alom volkomen rust en orde heerschten, deze verkregen werden dank zij een scherpe waakzaamheid en dat als niet tijdig was ingegrepen zich andere plaatselijke uitbarstingen zouden hebben voorgedaan.

Handelsbalans actief. — Ook op economisch gebied blijft uiterste waakzaamheid geboden.
Ondanks de klachten, speciaal van importeurszijde over den geringen omzet, is het een statistisch feit, dat de handelsbalans van dit gewest over 1934 voor het eerst sedert 1929 actief was met ruim 1 millioen. En gaat men de oorzaken daarvan na dan ziet men dat niet alleen de hoeveelheid uitgevoerde producten gestegen is, maar dat daarbij tevens de prijzen van verschillende producten verbeterden en dat bovendien de invoer van buitenlandsche rijst vrijwel stopgezet was, hetgeen alleen al een waarde van circa 3 ton beteekende, die in het land gebleven is.
Er is dan ook geen sprake van dat de groote landbouwende massa veel van de crisis merkt maar des te grooter zijn de moeilijkheden voor den handel.

Wegenaanleg. — Beschikte vroeger het Gouvernement over voldoende middelen, om zelf den aanleg en het onderhoud van de groote wegen te bekostigen, thans zou dat, althans grootendeels stilgelegd moeten worden, ware het niet dat hoofden en bevolking zich bereid verklaard hadden daaraan mee te werken, terwijl bovendien de militairen krachtig hulp verleenden bij bruggenbouw, het werken met springmiddelen en het zoeken naar tracé's.
Dank zij dien vereenden krachten kwamen groote werken tot stand: de circa 100 K.M. verbinding van Bakongan over Troemon naar Roendeng in het boven Singkelsche, een gedeelte van de verbinding van Peureula' met Lokop en een geleidelijke verbetering van de verbinding van Koeta Tjane met Blang Kedjeren terwijl spr. de inwoners van Koetaradja, die zich voor een dergelijk systeem van samenwerking interesseeren kan aanbevelen, om een kijkje te gaan nemen bij den aanleg van het vliegveld te Lho'-Nga.
Vliegvelden. — Wat dat laatste betreft, deelde de Gouverneur mede, dat Atjeh ook in dat opzicht niet stilgezeten heeft en het afgeloopen jaar mooie landingstereinen te Idi en Bireuen gekregen heeft, terwijl het vliegveld te Sabang zijn voltooiing nadert en er bovendien een noodlandingsterrein bij Lho'-Seumawé in aanleg is, zoodat binnenkort de luchtverbinding Sabang—Medan mogelijk zal zijn.
De cultures. — Voor de groote cultuurondernemingen ter Westkust was het eenige maanden geleden een bemoedigend bericht, dat de Regeering een aanzienlijk bedrag uitgetrokken had voor bruggenbouw en wegverbetering, ter verbinding van dat complex met de uitvoerhaven Soesoeh.
Dank zij het beschikbaar komen van een aanzienlijk bedrag uit het bijzonder uitvoerrecht op de bevolkingsrubber, kan bovendien een aantal welvaartswerken ondernomen worden, terwijl ten slotte een hartewensch van de Mohammedaansche gemeente vervuld zal worden door een vergrooting van de bekende moskee te Koetaradja.
Dank zij de rubberrestrictie, ging het den rubberondernemingen heel wat beter dan tevoren en ook de palmolie vertoonde verbetering, hetgeen helaas niet van de koffie gezegd kan worden, waardoor de aspecten, speciaal voor onze menschen in Takengon, slecht zijn.
De nieuwe aardolie-ontginningen ter Noordkust van Atjeh beantwoorden nog steeds niet aan de verwachtingen en zelfs besloot de N. K. P. M. tot stopzetting van de boringen, om enkel met het geologische onderzoek voort te gaan. (Deli Courant)
(Vor. ber. Atjeh 1700 A.)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH GESCHIL. —

9 October. — Ital. gezant te Addis Abeba en Abess. gezant te Rome krijgen paspoorten. —

Van het strijdtooneel in Oost-Afrika wordt op het oogenblik aan geen van de drie fronten iets nadere gemeld.

De regeering van Abessynië heeft den Italiaanschen gezant, graaf Vinci, en het geheele personeel van de legatie verzocht onmiddellijk Addis Abeba en het Ethiopisch gebied te verlaten.

Deze maatregel wordt gemotiveerd met de verklaring, dat de gezant, niettegenstaande zijn gegeven woord, gebruik maakte van den radiopost van de legatie.

Mussolini heeft geprotesteerd tegen Vinci's uitwijzing.

De Abessynische zaakgelastigde te Rome, Chevre Jesus, die van zijn regeering opdracht heeft gekregen Italië te verlaten, heeft thans van de Italiaansche regeering zijn paspoort ontvangen en zal met de eerstvolgende boot vertrekken.

Nederlandsche Ambulance naar Abessynië. —

Voor de eventueele uitzending van een Nederlandsche ambulance naar Abessynië worden gelden gevraagd.

Italië's financieele maatregelen. —

Een decreet verbiedt het invoeren in Italië of in eenige Italiaansche kolonie van Italiaansche banknoten boven een bedrag van 2000 Lire, indien de Italiaansche minister van Financiën niet zijn toestemming heeft gegeven. Deze maatregel is, aldus de motiveering, genomen om speculatie tegen te gaan.

10 October. — Volkenbond. - Assemblée aanvaardt het Raadsrapport. - Tot Sancties tegen Italië besloten. - Aloisi, Laval, Eden. —

ABESSYNIË — ITALIË

In de gehouden zitting der Volkenbondsvergadering constateerde de voorzitter, dr. Benesj, dat slechts Oostenrijk en Hongarije zich hebben uitgesproken tegen het nemen van sancties tegen Italië, zoodat dus het Raadsrapport en daarmede de sanctie-politiek, door de Assemblée (door 50 staten) is goedgekeurd.

De Italiaansche gedelegeerde Aloisi protesteerde tegen deze wijze van het nemen eener beslissing, doch het protest bleef zonder effect.

Aan bovengenoemde conclusie van den voorzitter Benesj ging een rede van Aloisi vooraf, die als een laatste beroep op den Bond beschouwd kon worden. Ook de vertegenwoordigers van Engeland en Frankrijk, Eden en Laval, voerden het woord.

De kern van deze drie betoogen is als volgt.

Aloisi: De „primitieve" procedure van den Volkenbond heeft Italië geen recht laten wedervaren; men heeft Italië's grieven niet eens onderzocht. Er wordt gemeten met twee maten: in vroegere gevallen paste men geen sancties toe, doch nu het om Italië gaat, wel. Italië strijdt niet alleen voor zichzelf, maar ook voor den levenden geest van den Volkenbond.

Laval: Frankrijk zal zijn Volkenbondsverplichtingen nakomen, doch met diepe ontroering in het hart, omdat het een vriend geldt. Daarom zal het geen gelegenheid voorbij laten gaan om alsnog met steun van alle betrokken partijen, door bemiddelende besprekingen een accoord in het Italiaansch-Abessynische conflict tot stand te brengen.

Eden: Wij moeten tot daden overgaan en — hoe groot ons leedwezen ook zij — onzen plicht doen en: aanstonds, want een oorlog is in vollen gang. Toch geven wij nog niet alle hoop op, dat een vredelievende oplossing kan worden bereikt en Engeland is van ganscher harte bereid aan zulk een oplossing mede te werken.

Oostenrijk: De permanente gedelegeerde van Oostenrijk, Pfluegl, verklaarde, dat het geheele economische en financieele leven van Oostenrijk zou worden omvergegooid, indien zijn land sancties tegen Italië zou nemen.

Hongarije: De permanente gedelegeerde van Hongarije bij den Volkenbond, Velioz, legde een soortgelijke verklaring als de Oostenrijksche gedelegeerde af. Hij sprak over de eeuwenoude vriendschap, die er tusschen Italië en Hongarije bestaat, waardoor het voor Hongarije bijzonder smartelijk zou zijn tot sanctiemaatregelen tegenover Italië te moeten overgaan. Hij herinnerde er voorts aan, dat de Volkenbond een vredesinstituut is.

Berg Edagamus (B4) door Italianen bezet. —

Het bericht omtrent de bezetting van den berg Edagamus (B 4) door de Italianen wordt bevestigd. Intusschen komen de meeste legerberichten over het Italiaansche front, want een behoorlijke telegrafische verbinding met Addis Abeba schijnt er niet meer te bestaan.

Coördinatie-Commissie. —

De Volkenbondsvergadering heeft besloten, na o.a. nog verklaringen van de Italiaansche en Abessynische gedelegeerden te hebben aangehoord, een coördinatiecommissie voor de sancties in het leven te roepen, die niet zal zijn een commissie uit de Volkenbondsvergadering of uit den Raad, doch een conferentie tusschen verschillende Volkenbondsstaten. Iederen staat zal een vertegenwoordiger in de commissie hebben.

De tekst luidt als volgt:

De vergadering neemt kennis van de opvatting, die de leden van den Volkenbondsraad in de zitting van 7 October '35 hebben uitgesproken. Zij houdt rekening met de verplichtingen, die rusten op de leden van den Volkenbond op grond van artikel 16 van het Handvest, evenals met de doelmatigheid van het instellen van een coördinatie der maatregelen, die ieder lid voornemens mocht zijn ten uitvoer te leggen. Zij spreekt derhalve den wensch uit, dat de leden van den Volkenbond met uitzondering van de partijen een commissie vormen, waartoe voor ieder lid een gedelegeerde, gesteund door deskundigen, zal worden aangewezen. De taak van de commissie is het de coördinatie van deze maatregelen te bestudeeren en te vergemakkelijken en eventueel den Raad of de Assemblée opmerkzaam te maken op iedere situatie, die een bestudeering mocht vereischen.

Het ontwerp van dit besluit is uitgewerkt door de Scandinavische gedelegeerden met hulp van Polen.

11 October. — Maarschalk Badoglio naar het front. - Albanië wenscht geen sancties. - Subcommissies der coördinatiecommissie. —

Maarschalk Badoglio, de chef van den Italiaanschen generalen staf en de onder-staatssecretarissen van Koloniën zijn naar het front in Oost-Afrika vertrokken. Men maakt daaruit op, dat Italië geen moeilijkheden in Europa verwacht.

Albanië heeft in de Assemblée verklaard, aan sancties tegen Italië niet te kunnen deelnemen.

De coördinatiecommissie heeft een sub-commissie benoemd van zeventien leden om een voorstel in te dienen inzake het verbod van wapenleveringen naar Italië en het opheffen van het embargo van wapenen naar Abessynië.

In deze subcommissie hebben de volgende staten zitting: Frankrijk, Engeland, Sovjet-Rusland, Nederland, Polen, Spanje, Zuid-Afrika, Argentinië, België, Canada, Griekenland, Roemenië, Zweden, Turkije, Zwitserland, Joego-Slavië en Portugal. De vroegere Portugeesche minister van Buitenlandsche Zaken en Premier, De Vasconcellos, is tot president dezer subcommissie gekozen.

Verder is een financieele subcommissie benoemd waarin zitting hebben: Frankrijk, Engeland, Griekenland, Zuid-Afrika, Nederland, Roemenië en Polen. De Griek Maximos is tot president dezer commissie gekozen.

Benesj richtte een oproep aan Italië en Abessynië om zoo spoedig mogelijk de bemiddeling van den Volkenbondsraad in te roepen.

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH GESCHIL. —

12 October. — Abessynische aanvoerders naar Italianen overgeloopen. - Italiaansche doodenlijst. - Wapenleveringen naar Italië verboden. - Graaf Vinci. — Een officieel Italiaansch legerbericht meldt, dat eenige Abessynische aanvoerders in Oost-Tigre met hun manschappen zijn overgeloopen en wel: ras Cuxa (een familielid van den Negus) met 1500 man (sommige berichten melden 12000man) en Dejao Kassa Araia met 1000 man. Het bericht bevat ook de officieele opgave van de Italiaansche verliezen, n.l. 30 dooden, waarvan 25 inlanders en 70 gewonden, waarvan 50 inlanders. 33 inlanders worden vermist.

De coördinatiecommissie heeft eenstemmig, met onthouding van Hongarije, het voorstel van de commissie van zeventien inzake het verbod van wapenlevering aan Italië, aangenomen. Het embargo op wapenleveranties aan Abessynië wordt opgeheven. De lijst van de verboden wapenen is gelijk aan die welke Roosevelt heeft opgesteld voor het wapenembargo.

Graaf Vinci, de Italiaansche gezant, heeft geweigerd Addis Abeba te verlaten en zich verschanst in den kelder van het gezantschap met den militairen attaché.
De rest van het gezantschapspersoneel is per extratrein vertrokken.

13—14 October. — Financieele sancties per 31 October 1935. — Axoum (B4) gevallen. —
De sancties-conferentie heeft in plenaire zitting haar goedkeuring gehecht aan de financieele sancties, welke tegen Italië zullen worden ingesteld. De commissie van achttien (Mexico is ook toegetreden) heeft voorts de aanbevelingen over de economische sancties betreffende het stopzetten van den invoer uit Italië en dat van den invoer van grondstoffen naar Italië opgesteld. Het ligt in de bedoeling, dat eerstgenoemde sancties van 31 October af van kracht zullen worden.

ABESSYNIË
—
ITALIË

De volledige tekst der resolutie nopens de financieele sancties luidt als volgt:
De regeeringen van de leden van den Volkenbond zullen oogenblikkelijk alle noodzakelijke maatregelen nemen om de volgende transacties onmogelijk te maken:

1) alle directe of indirecte leeningen aan de regeering van Italië en iedere inschrijving op leeningen in Italië of elders, hetzij direct of indirect, door de Italiaansche regeering geopend;

2) alle bank- en andere credieten, hetzij direct of indirect voor de Italiaansche regeering bestemd, evenals voorschotten, trekking op reeds bestaande credieten of iedere andere leeningstrancactie, welke direct of indirect ten gunste van de Italiaansche regeering komt;

3) alle leeningen, direct of indirect bestemd voor openbare instellingen, particuliere personen of rechtspersonen, welke op Italiaansch grondgebied haar zetel hebben, evenals het inschrijven op dergelijke leeningen, in Italië of elders uitgegeven;

4) alle bank- en andere credieten, hetzij direct of indirect bestemd voor openbare instellingen, particuliere personen of rechtspersonen, welke op Italiaansch grondgebied zijn gevestigd, evenals voorschotten enz. welke haar direct of indirect ten goede komen;

5) alle emissies van aandeelen of iedere andere opneming van kapitaal ten behoeve van openbare instellingen, particuliere personen of rechtspersonen, op Italiaansch grondgebied gevestigd, evenals het inschrijven op uitgiften van aandeelen of andere opnemingen van kapitaal, welke in Italië of elders te hunnen bate geschieden;

6) de regeeringen zullen alle noodzakelijke maatregelen treffen om de transacties, welke onder par. 1 tot en met 5 vallen, zij het direct of wel door tusschenpersonen van andere nationaliteit, onmogelijk te maken.
De regeeringen worden uitgenoodigd oogenblikkelijk die maatregelen van kracht te doen worden, welke zij kunnen treffen zonder dat zij verandering in haar wetgeving behoeven aan te brengen, en wel ingaande 31 October 1935. Den regeeringen, die niet in staat zijn, tijdig de noodzakelijke wijzigingen in haar wetgevingen te doen afkondigen, wordt verzocht zoo spoedig mogelijk via den secretaris-generaal te laten weten, op welken datum zij meenen dat bovengenoemde maatregelen voor haar land van kracht kunnen worden.
Iedere regeering wordt uitgenoodigd zoo spoedig mogelijk via den secretaris-generaal aan de commissie te laten weten welke maatregelen zij conform bovenvermelde aanbevelingen genomen heeft.

Axoum (B 4) gevallen. —
De heilige stad der Abessyniërs is door de Italianen bezet. (La Stampa - Corriere della Sera - Times - Le Matin - Nieuwe Rott. Crt. - A.N.P.)

Sancties. - Persberichten. —
Italië. — De **„Giornale d'Italia"** schrijft in een artikel, dat handelt over de sancties, dat de te Genève bestudeerde maatregelen voor Italië niet onvoorbereid komen. Italië heeft niet alleen zijn verdediging voorbereid, doch ook eventueele reacties. Het ligt niet op den weg van Italië den vijand de hulpbronnen en middelen van Italië te onthullen. De markten in de vijandelijke landen zullen worden prijsgegeven om den ruilhandel te concentreeren op bevriende en neutrale landen. Dank zij een monopolie van grondstoffen zal Italië het bijvoorbeeld kunnen stellen zonder Britsche steenkool. De economische verdediging zal een geheel vormen en alle burgers zullen er aan deelnemen. Tenslotte zullen de omstandigheden waarvoor Italië zich economisch geplaatst ziet tengevolge van de sancties, niet worden geliquideerd aan het einde van de tegenwoordige periode.

Frankrijk. — De **„Oeuvre"** schrijft, dat de situatie in de laatste 48 uur zich op verrassende wijze heeft ontwikkeld. De te Genève verbreide berichten maken gewag van zekere moeilijkheden, waarmede het Italiaansche leger in Oost-Afrika heeft te kampen. De reis van maarschalk Badoglio naar Oost-Afrika, wordt volgens het blad te Genève in verband gebracht met de noodzakelijkheid van reorganisatie der geheele Abessynische expeditie.
De **„Jour"** schrijft, dat men het in Londen niet onder stoelen en banken steekt, dat bij een nederlaag van de regeering-Laval een kabinet-Herriot-Flandin-Mandel wordt verwacht, dat onvoorwaardelijk gunstig zou zijn gestemd jegens de voornemens van het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken.

Engeland. — Het meerendeel der Engelsche bladen is buitengewoon voldaan over het feit, dat de coördinatiecommissie reeds tot een sanctiemaatregel heeft besloten in den vorm van de opheffing van het wapenembargo naar Abessynië.
De diplomatieke medewerker van de **„Daily Telegraph"** verklaart echter, dat men aan de eigenlijke moeilijkheden nog niet toe is. Deze zullen eerst opkomen, indien de economische subcommissie plannen wil opstellen voor een uitvoerverbod van grondstoffen en een invoerverbod voor goederen.
De **„Morning Post"** meldt uit Genève, dat waarschijnlijk zeer spoedig het afbreken der diplomatieke betrekkingen met Italië zal worden voorgesteld.
De **„News Chronicle"** verklaart op gezag van een welingelicht waarnemer te Genève, dat binnen een week financieele en matige economische sanctiemaatregelen zullen gelden, binnen veertien dagen strenge economische maatregelen, terwijl binnen drie weken tot een blokkade van Eritrea en Italiaansch Somaliland zal worden overgegaan. **(V. b. 1990 B.)**

15 OCTOBER 1935

A. NEDERLAND. — Crediet aan België verlengd. — Naar wij vernemen, hebben de Belgische Regeering en de Belgische Congo-Kolonie met de heeren Mendelssohn & Co. Amsterdam een overeenkomst gesloten, waarbij de destijds uitgegeven, in goud betaalbare, schatkistbiljetten ten bedrage van *f* 85 millioen voor maximum een jaar worden verlengd. Deze verlenging werd met medeweten, echter zonder de actieve medewerking van de Nederlandsche Bank verleend, zoodat de nieuw uit te geven schatkistbiljetten in tegenstelling met de vroeger uitgegeven, niet bij de Nederlandsche Bank herdiscontabel zullen zijn.
Deze biljetten bevinden zich voor het overgroote deel in het buitenland. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht 1606 A.)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Otto Brues — „Fliegt der Blaufusz?" Roman aus der flämischen Bewegung unserer Tage. (Berlin, G. Grote'sche Verlagsbuchhandlung, 1935)
Adolf Meschendoerfer — „Der Bueffelbrunnen". (Albert Langen/Georg Mueller, 1935)
Engelsch: Miss Margaret Lane — „Faith, Hope, No Charity". (Heinemann)
P. G. Wodehouse — „The Luck of the Bodkins". (Herb. Jenkins Ltd., 1935)
Fransch: Henri Bédarida et Paul Hazard — „'L'Influence Française en Italie au dix-huitième siècle." 34e Cahier des Etudes Françaises. (Les Belles Lettres, Paris 1935)
Jean Plattard — „Etat présent des études sur Montaigne". 36e Cahier des Etudes Françaises. (Les Belles Lettres, Paris 1935)
Italiaansch: Emilio Cecchi — „Scrittori inglesi e americani". (Carabba, Milano 1935)
Nederlandsch: Abessynië, Land en Volk, door Kurt Lubinski, met 53 foto's en een kaart. (Uitg. Andries Blitz, Amsterdam) (Red. K. H. A.) **(V. b. 1989 A.)**

C. POLEN. — Kabinet Koscialkowski gevormd. — Een nieuw kabinet is samengesteld. De wijziging van de regeering betreft, behalve den minister-president Marjan Koscialkowski, vijf portefeuilles en wel die van Binnenlandsche Zaken, Financiën, Handel, Onderwijs en Sociale Voorzorg. De overige ministers behouden hun functies.
De nieuwe president, Koscialkowski, is in 1892 in de provincie Kowno geboren. Hij studeerde te St. Petersburg, Riga en Warschau en nam actief deel aan de onafhankelijkheidsbeweging. In de oorlogsjaren was hij een der leiders van de door Pilsoedski in het leven geroepen Poolsche militaire organisatie. In 1919—1920 nam hij als officier deel aan de campagne tegen de Bolsjewieken. Hij onderscheidde zich bij de operaties om Wilna. In 1920 werd hij gekozen als vertegenwoordiger van Wilna. Hij was een der oprichters van de parlementaire groep der Arbeiderspartij. Sedert Juni 1934 is Koscialkowski minister. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht 1995 C.)

D. NEDERLAND. — Onderwijs. - Staats- en Administratief recht. - Inaugureele rede van Mr. C. P. M. Romme. —
Mr. C. P. M. Romme, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in het Nederlandsch Staatsrecht en het Administratief recht aan de R.K. Handelshoogeschool, Hoogeschool voor Economische en Sociale Wetenschappen te Tilburg, heeft op 7 Oct. '35 in de groote zaal van het Conservatorium der R.K. Leergangen zijn inaugureele rede gehouden, welke getiteld was „De corporatiën in den Staat".
Spr. stelde in zijn zeer uitvoerige rede, welke een belangrijke wetenschappelijke bijdrage vormt voor de studie op dit terrein, voorop, niet te kunnen bukken voor de meening, welke het woord „corporatie" uitsluitend schijnt te willen gaan betrekken op bedrijf- en beroepschap.
Een beginsel-verschil als door spr. wordt afgewezen — tusschen de verhouding Staat/beroep- en bedrijfschap eenerzijds en de verhouding Staat/provinciën en gemeenten aan den anderen kant — wordt gemaakt door hen, die onderscheiden tusschen politieke en niet-politieke verbanden naar een scheidingslijn, waarbij uitsluitend acht wordt gegeven op het element van gemeenschappelijkheid, dat aan elke gemeenschap eigen is, maar niet wordt gelet op het, eveneens tot haar wezen behoorende, element van diversiteit.
Erkent men dat de Staat, gelijk de provincie en de gemeente, gebouwd zijn op territoriale gemeenschappelijkheid en maatschappelijke diversiteit, m.a.w. dat deze gemeenschappen niet alleen haar grond vinden in het bij elkaar wonen van sociaalfunctioneerende menschen, maar evenzeer in het sociaal functioneeren van bij elkaar wonende lieden, dan is er geen plaats voor een onderscheiding, volgens welke er zou zijn één soort belangen, voortvloeiende uitsluitend uit de nabuurschap en voorbehouden aan het politieke verband, en daarnaast een ander soort belangen, liggend in de sfeer van den beroeps- en bedrijfsarbeid en alleen toekomende aan de maatschappelijke verbindingen.
Spr. merkte o.a. op, dat, wanneer de lagere politieke en de niet-politieke gemeenschappen, de corporatiën zich richten op hun eigen doel, het welzijn harer gezamenlijkheid, zij zich dan daarbij echter tegelijkertijd bewegen op een onderdeel van het terrein van den Staat. Daarenboven zijn de corporatiën deelen van den Staat, wijl zij de bevoegdheid, rechtsgezag te oefenen, aan den Staat ontleenen; bekleedt met die bevoegdheid — wat hen eerst tot corporatiën maakt in den vollen zin des woords — kunnen zij slechts zijn door den Staat.
Spr. bedoelt hiermede allerminst te zeggen, dat de Staat aan de corporatiën verordenende bevoegdheid delegeert — dat zou beteekenen dat de corporatiën zich zouden hebben te richten op het Staatsdoel —, maar wel wil spr. daarmede uitdrukking geven aan de opvatting, dat de verordenende bevoegdheid der corporatiën als van den Staat afgeleid is te beschouwen.
Tot de wezens-elementen der corporatiën behoort het deel-zijn-van-den-Staat dus niet alleen, omdat zij, als gericht op een „groeps"-welzijn, deel eener hoogere eenheid, eener op het algemeene welzijn gerichte en dus ook het groeps-welzijn omvattende totaliteit, moeten uitmaken, derhalve slechts bestaanbaar zijn in den Staat, maar ook omdat haar op het groepswelzijn gerichte verordenende bevoegdheid en daarmede correspondeerende gehoorzaamheidsplicht slechts bestaanbaar zijn door den Staat.
Spr. deed vervolgens uitkomen, dat het probleem van de synthese tusschen Staatseenheid en mensch-eenheid in onzen tijd en ook in ons land, zijn practisch arbeidsveld vooral in de synthetische oplossing vindt van de verhouding tusschen den Staat, als de hoogste en op het algemeen welzijn gerichte gemeenschaps-eenheid in de natuurlijke orde, en de coporatiën, als organismen-met-een-eigen-doel en tegelijkertijd deelen-van-den-Staat.
Erkenning van het recht van zelfwerkzaamheid van corporatiën, in onderschikking aan het algemeene welzijn, treffen wij ten onzent aan ten aanzien van de provincie, de gemeente, het waterschap en, in beginsel, het bedrijfschap, voor zoover zich bewegend op, wat men noemt, het sociale terrein. Die erkenning culmineert in de autonome bevoegdheid dezer corporatiën, de bevoegdheid om hare huishoudelijke belangen naar eigen inzicht, zij het onder hooger preventief of repressief toezicht, te kunnen regelen.
De waarborging van de autonome bevoegdheid der corporatiën is, ook blijkens de feiten, een minder gemakkelijke zaak. De grondoorzaak, waarom de waarborging van de autonome bevoegdheid der corporatiën zoo moeilijk is, is wel hierin gelegen, dat rechtens die autonome bevoegdheid niet te waarborgen is. Men kan nog zooveel maatregelen nemen, om de veiligstelling der autonome bevoegdheid te verhoogen, en daardoor inderdaad op onderdeelen tot de verhooging dier veiligstelling bijdragen, — de kern-moeilijkheid blijft, dat de corporatiën, die slechts in en door den Staat met rechtsgezag toegerust kunnen zijn, voor haar autonome bevoegdheid gelijk voor haar gansche recht van zelfwerkzaamheid, steeds afhankelijk zijn van het inzicht in wat het algemeene (Rijks)-welzijn eischt. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. 1. h. Onderwijs 1997 A.)

E. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie. - 9—14 Oct. 1935. —
Gezant, Abess. en Ital., ontvangen paspoort 9 Oct. 1998 A. — Ned. ambulance 9 Oct. 1998 A. — Italie's financieele maatregelen 9 Oct. 1998 A. — Sancties tegen Italië 10 Oct. 1998 A. — Betoogen van Aloisi, Eden en Laval 10 Oct. 1998 A. — Oostenrijk en Hongarije tegen sancties 10 Oct. 1998 A. — Berg Edagamus (B4) door Italianen bezet 10 Oct. 1998 A. — Coördinatie-Commissie ingesteld 10 Oct. 1998 A. — Maarschalk Badoglio naar het front 11 Oct. 1998 A. — Albanië tegen sancties 11 Oct. 1998 A. — Subcommissies der coördinatie-commissie 11 Oct. 1998 A. — Abess. aanvoerders naar Italianen overgeloopen 12 Oct. 1999 A. — Ital. doodenlijst 12 Oct. 1999 . — Wapenleveringen naar Italië verboden 12 Oct. 1999 A. — Wapenembargo naar Abessynië opgeheven 12 Oct. 1999 A. — Graaf Vinci verschanst zich 12 Oct. 1999 A. — Financieele sancties per 31 Oct. 1999 A. — Axoum (B4) gevallen 14 Oct. 1999 A. — Persberichten inzake sancties 14 Oct. 1999 A.
(Vorig bericht 1999 A.)

A. **NEDERLAND. — „Prinsendam" wordt in Nederland gebouwd. —**
De Regeeringspersdienst meldt:
Na moeizame en langdurige onderhandelingen, onder leiding van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, gevoerd met de Holland-Amerika Lijn, de drie Rotterdamsche werven en de Mij. De Schelde, alsmede na besprekingen, gehouden met de afgevaardigden der betrokken arbeiders en dank zij den goeden wil die van den aanvang af bij de vijf partijen voorzat, is op 12 Oct. '35 in de laatste bespreking, gehouden op het departement van Handel en Nijverheid en Scheepvaart, overeenstemming bereikt.
De ministerraad heeft in de zitting van 15 Oct. '35 zijn goedkeuring gehecht aan het voorstel van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, zoodat de bouw van het schip voor Nederland behouden blijft.
Hoe groot dit object voor de werkverruiming is, moge blijken uit het feit, dat hierin voor *f* 5.000.000 loon is geaccumuleerd.

Het Algemeen Handelsblad meldt:
Het nieuwe mailschip voor de Holland-Amerika Lijn zal het eerste transatlantische mailschip zijn, dat geheel in ons land vervaardigd zal worden, want hoewel de machine-installatie en de passagiersinrichting van de „Statendam", de deelen dus waar het op aankomt, geheel in Nederland gebouwd zijn, zoo is de scheepsromp door een Engelsche werf gebouwd, jegens wie de Holland-Amerika Lijn nog verplichtingen had, voortspruitende uit vroegere relaties.
Over het nieuwe te bouwen schip, dat eenigszins vroegtijdig reeds „Prinsendam" gedoopt is, kunnen wij nog de volgende bijzonderheden mededeelen:
Het krijgt een lengte van 229 M., een breedte van 26,82 M. Het wordt van tien dekken voorzien. De waterverplaatsing zal 33.250 bruto registerton bedragen. De snelheid wordt 20½ à 21 mijl bij een maximaal vermogen van 34.000 as-paardekracht. Het mailschip, dat uitgerust wordt met een turbine-installatie voor de voortstuwing, zal twee schroeven krijgen. Omtrent de uitrusting der passagiersverblijven kunnen we nog mededeelen, dat alle eerste klasse hutten en ook een deel der hutten uit de toeristenklasse van badkamers zullen worden voorzien. Verder kunnen een deel der eerste en der toeristenklasse en ook een deel der derde klasse verwisseld worden, waardoor er bij plaatsgebrek in een der klassen in de andere ruimte gemaakt kan worden. Dat is hier mogelijk geworden door de derde klasse achter in het schip te plaatsen.
De „Prinsendam" zal een groot aantal brandschotten krijgen in het belang van de veiligheid tegen brandgevaar. Een nieuwigheid die hier zal worden toegepast is, dat de eetsalons zich niet meer zullen uitstrekken van boord tot boord, maar ingebouwd zullen worden met hutten ter weerszijden. Hierdoor komt heel veel ruimte beschikbaar voor buitenhutten, die door de passagiers altijd geprefereerd worden. Mechanische ventilatie en luchtverversching zullen voor de eetsalons worden toegepast, evenals voor het theater, dat het schip zal krijgen. Verder komt er o.a. een promenadedek met een café en een warande, die heelemaal afgesloten zullen worden van de passagiersruimten en vanwaar men een wijd uitzicht zal genieten over zee en op het sportdek, welk laatste zeer ruim zal worden aangelegd. Een lift zal de passagiers naar het bovenste, geheel open, dek brengen, waar de sport beoefend wordt en waar zonnebaden genomen kunnen worden.
Dertienhonderd passagiers zal het nieuwe schip kunnen vervoeren, van wie ruim 500 in de eerste, ruim 500 in de toeristenklasse en een kleine 300 in de derde klasse.
Het nieuwe mailschip, dat moet worden opgeleverd in April 1938, zal op stapel worden gezet bij de Rotterdamsche Droogdok Mij. te Rotterdam. De werven Wilton-Feyenoord en P. Smit Jr. te Rotterdam en de Mij. De Schelde te Vlissingen werken verder mee aan de uitvoering. De Schelde zal de hoofdmachine bouwen. Laatstgenoemde heeft echter een deel van haar werk overgedragen aan Werkspoor te Amsterdam. 4000 à 5000 arbeiders zullen werk vinden bij den bouw hoewel natuurlijk niet allen gedurende den vollen bouw noodig zijn.
Van de installatie van het schip moet veel werk worden overgedragen aan andere bedrijven die in tal van plaatsen in het land gevestigd zijn. De meubel- en tapijtindustrie, leveranciers van electrische en sanitaire installaties krijgen heel wat werk door deze opdracht. Men zal zich herinneren dat ook de „Statendam" in Nederland ingericht is. Van dat schip is een groot deel van de meubileering door de werf van Wilton in eigen beheer uitgevoerd, een ander deel is door de Nederlandsche meubelindustrie geleverd. Over de onderdeelen van de werkverdeeling tusschen de werven die bij den bouw betrokken zijn loopen nog steeds besprekingen.
Als aanneemster van den bouw treedt op de Rotterdamsche Droogdok Mij., op wier werf het schip op stapel wordt gezet. In principe is er dus geen verschil in de uitvoering met die van andere scheepsbouwopdrachten, waar één werf als aanneemster optreedt, die verschillende deelen van de uitrusting aan onder-aannemers overdraagt. Wel zal er in dit geval, waar het de uitvoering betreft van een groot object, een nauwkeurig omschreven contract worden opgesteld, waarin de verantwoordelijkheid van ieder der deelnemende werven wordt geregeld en vastgesteld. (Regeeringspersdienst - Algem. Handelsblad)
(Vor. ber. Scheepsbouw 1725 A.)

B. **DUITSCHLAND. — Volkenbond afbetaald. —**
In verband met het definitief uittreden uit den Volkenbond op 16 October '35 heeft Duitschland vijf millioen Zwitsersche goudfrancs betaald, het bedrag van zijn achterstallige schulden aan den Bond. (Berl. Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1012 A.)**

C. **ZWEDEN. — Betalingsbalans in 1934. —**
Het Zweedsche Kommerskollegium (de afdeeling handel van het ministerie van Handel) heeft wederom een berekening gemaakt van de Zweedsche betalingsbalans over 1934. De berekening komt tot een overschot aan inkomsten van Kr. 206 mill. Vergeleken met 1933, toen het berekende overschot Kr. 212 mill. was, is er dus een achteruitgang geweest, hoewel de handelsbalans in 1933 een invoeroverschot aanwees van Kr. 15 mill., terwijl in- en uitvoer verleden jaar in evenwicht waren. (Svenska Dagbladet)

D. **NEDERLAND. — Bezuinigingsontwerp. —**
Het Bezuinigingsontwerp, zooals het door de Tweede Kamer is aanvaard, geeft ongeveer *f* 20 millioen minder besparingen aan dan het oorspronkelijke ontwerp der regeering, waarbij gememoreerd dient te worden dat een aantal bezuinigingen, waarvoor geen toestemming der Staten-Generaal noodig was, reeds in de begrooting voor 1936 verwerkt zijn.
Van deze *f* 20 millioen zal een bedrag van ongeveer *f* 19 millioen op andere wijze worden bespaard. (Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1985 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Kerk-Commissies samengesteld. —**
De Pruisische en rijksminister voor kerkelijke aangelegenheden, Kerrl, heeft op 14 Oct. '35 de rijkskerkcommissie en de Pruisische commissie voor de landskerk, aangekondigd in de verordening van 3 October, samengesteld.
Bij de samenstelling van de commissies is men uitgegaan van het streven een groep personen te vormen, die, door hun eensgezindheid tot vruchtbaar werk in staat zijn en die door hun beginselen blijk gegeven hebben een diepe verantwoordelijkheid te bezitten jegens kerk, volk en staat. De commissies zijn derhalve samengesteld uit beproefde theologen, die aanspraak kunnen maken op het algemeen vertrouwen. (Berl. Tageblatt) **(Vor. ber. 1994 I.)**

16 OCTOBER 1935

F. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Bouw van twee onderzeeërs voor Ned.-Indië. —**
Het departement van Defensie zal dezer dagen opdracht verstrekken voor den bouw van twee onderzeeërs, tevens ingericht voor het leggen van mijnen en bestemd voor den dienst in Nederl.-Indië; ter vervanging van thans in dienst zijnd materiaal. De booten zullen heeten K 19 en K 20. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1989 E.)

G. **NEDERLAND. — Verbindend en onverbindend verklaring van Ondernemersovereenkomsten. - Vaste commissie geïnstalleerd. —**
De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, heeft op 11 Oct. '35 op zijn departement geïnstalleerd de vaste commissie van den economischen raad ex. art. 8 van de wet op de algemeene verbindend en onverbindend verklaring van ondernemersovereenkomsten.
In zijn installatierede wees de minister er op, dat de omstandigheden, welke tot de totstandkoming dezer wet geleid hebben, gezocht moeten worden in de zich sedert geruimen tijd in het bedrijfsleven openbarende tendenz tot samenwerking van bedrijfsgenooten, een neiging, die ook aan de kartel- en trustvorming niet vreemd is.
Deze wet mag niet als een crisismaatregel worden beschouwd. Het zijn dus niet de crisisomstandigheden, doch een steeds toenemend streven naar samenwerking onder de bedrijfsgenooten — vooral ook

als gevolg van de wijzigingen, welke zich ten aanzien van de structuur van ons economisch leven voltrekken — dat aan de wet ten grondslag ligt.
In het algemeen moge gezegd zijn, dat in den algemeenen maatregel van bestuur zoo noodig bepalingen zullen worden opgenomen, welke een verstarring van het bedrijfsleven beoogen tegen te gaan.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1950 D.)**

A. HET SUEZ KANAAL. — Een studie over den juridischen status. —

Nu te Genève tot toepassing van economische en financieele sancties tegen Italië is besloten, rijst de vraag of wellicht in een later stadium ook de sluiting van het Suez-kanaal voor Italiaansche schepen in aanmerking zal komen. De Suez-kanaal Mij. zelf denkt niet aan sluiting en is van oordeel dat de internationale conventie, te Konstantinopel in 1888 gesloten, dit ook ondubbelzinnig uitsluit in de bepaling dat het kanaal „altijd vrij en open zal zijn, zoowel in tijd van oorlog als van vrede, voor ieder handels- en oorlogsschip".
Na 1888 is echter op politiek gebied zooveel gebeurd dat het twijfelachtig is of deze bepaling nu nog algemeene geldigheid heeft. In een belangwekkend geschrift houdt mr. Raymond Leslie Buell, voorzitter van de American Foreign Policy Association zich daarmee bezig. Hij tracht daarin antwoord te geven op drie vragen: 1e. Is de conventie van 1888 nog van kracht? 2e. Heeft de Engelsche regeering een wettig recht het kanaal te beschermen? 3e. Gaat het Handvest van den Volkenbond boven de conventie van 1888, in zooverre beide onvereenigbaar zijn?
In een historisch overzicht herinnert de schrijver dat in den oorlog van 1911 tegen Turkije, Italiaansche oorlogsschepen ongehinderd het kanaal zijn doorgevaren, ofschoon Egypte, over welks grondgebied het kanaal loopt, toen nog — in naam althans — aan Turkije behoorde. Bij het uitbreken van den wereldoorlog in 1914 heeft het Britsche militaire opperbevel verordend geen vijandelijk schip door het kanaal te laten. Ofschoon Turkije staande hield dat zulks een schending was van de conventie van 1888, hebben de Britsche autoriteiten het verbod gehandhaafd op grond dat op hen de plicht rustte het kanaal te verdedigen.
Mr. Buell vat ten slotte den huidigen status van het Suezkanaal als volgt samen:
1e. „Het kanaal wordt beheerd door een particuliere Egyptische vennootschap, krachtens de concessie van de Egyptische regeering, welke in 1968 afloopt. De Engelsche regeering is houdster van een paket aandeelen, doch heeft niet de meerderheid van de aandeelen in handen.
2e. „De Conventie van Konstantinopel van 1888 bepaalt, dat „het kanaal altijd vrij en open zal zijn, zoowel in tijd van vrede als van oorlog, voor ieder handels- en oorlogsschip, zonder onderscheid van vlag", en dat de verdediging van het kanaal in laatste instantie, wordt opgedragen aan het Europeesch concert. (Een begrip dat toentertijd de gezamenlijke Europeesche groote mogendheden omvatte.
3e. De Britsche regeering heeft in 1914 een eenzijdig protectoraat over Egypte afgekondigd en het Suez-kanaal voor oorlogsschepen gesloten. Dit protectoraat is in 1922 geëindigd met een voorbehoud ten opzichte van de verdediging van het Kanaal.
4e. Egypte is desondanks souverein over het gebied van het Kanaal maar het is geen lid van den Volkenbond en het is geen partij in de Conventie van 1888.
5e. Egypte heeft de aanspraak van Engeland om het Kanaal te verdedigen niet in een verdrag erkend.
Als de Volkenbondsraad de Britsche regeering krachtens artikel 20 van het Handvest (dit artikel verklaart verplichtingen of overeenkomsten die met het Handvest in strijd zijn ongeldig) zou veroorloven het Kanaal te sluiten dan kan de Italiaansche regeering deze opdracht voor het Permanente Hof van Internationale Justitie in Den Haag wraken, op grond dat de conventie van 1888 nog van kracht is en dat alleen Egypte, in plaats van Engeland, de jurisdictie over het Kanaal bezit.
Buell besluit, dat aan de vraag of de Volkenbond het Suezkanaal kan sluiten of niet, de fundamenteele kwestie ten grondslag ligt of de beide groote kanalen op de wereld, die van Suez en Panama niet moeten worden geïnternationaliseerd.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Suez Kanaal 1974 F.)

B. NEDELAND. — Nationaal Jongeren Verbond. - Tiende algemeene vergadering. —

Op 5 Oct. '35 werd te Arnhem de 10e algemeene vergadering van het Nationaal Jongeren Verbond gehouden.
Aan den aanvang van deze bijeenkomst heeft de algemeene voorzitter van het Nationaal Jongeren Verbond, mr. W. de Vries, een jaarrede uitgesproken, waarin hij zeide, dat de jarenlange strijd, de beginselvaste houding, oprechtheid, kracht en agressiviteit het verbond aanmerkelijk dichter bij het doel hebben gebracht: de jongeren van Nederland op te stuwen tot nationaal bewustzijn, nationale belangstelling en nationale geestdrift.
Het thans bereikte is slechts een onderdeel van een veel grooter streven, een eerste étappe van een nog langen en moeilijken weg naar het uiteindelijk doel: een eensgezind, zich zelf en zijn eigen karakter bewust volk! Een natie, die de nationale eenheid als grootsch en lichtend ideaal ten allen tijde voor oogen houdt, maar daarnaast de onschatbare waarde erkent van het behoud van het eigen volkskarakter, de eigen beschaving, de eigen instellingen, zeden en gewoonten. Maar hooger nog, dan deze wensch, dat ons volk een eensgezind volk vorme, rijst uit, ging spr. voort, ons ideaal: dat ons volk in hart en nieren een Nederlandsch volk zij!
Wij wenschen niet een gelijk geschakeld, geuniformeerd volk, waarbij de godsdienstige overtuiging, de persoonlijke meening, het gezin, de eigen rechten der persoonlijkheid onderdrukt worden door een op politiek-geagiteerde massa's steunend, naar staats-absolutisme en dictatuur strevend gezag. (A.N.P.)
(Vor. ber. Nat. Jongeren Verbond 1647 D.)

C. DUITSCHLAND. — Geheime pers-instructies. —

Een speciale correspondent van de Manchester Guardian in Duitschland verzekert achter enkele van de geheime pers-instructies te zijn gekomen, die van dag tot dag door het departement van propaganda aan de hoofdredacties worden verzonden en die aanwijzingen geven voor de behandeling of vermelding van feiten van den dag.
Wij laten hier eenige van die instructies uit de maand Augustus volgen, met de kantteekening, dat de Manchester Guardian van alle Engelsche bladen het felst tegen Hitler en zijn régime gekant is.
6 Augustus. - Von Krupp. - Op den 65sten verjaardag van Krupp von Bohlen en Halbach moeten de bladen „anerkennend" over dezen man, zijn firma en zijn werk schrijven.
10 Augustus - Het Donau-verdrag. - De Duitsche pers moet niet aandringen op bespoediging van de beraadslagingen over de sluiting van een Donau-verdrag.
Leveringen aan Italië of Abessynië. - Berichten over levering van goederen — verkoop van schepen, geneesmiddelen enz. — door Duitsche firma's aan Italië of Abessynië mogen in de Duitsche bladen niet vermeld worden.
Perzie. - Er moet nogmaals op gewezen worden dat Perzië tegenwoordig bekend is onder den naam Iran. De Duitsche pers mag de nederige afkomst van den Shah van Iran niet in herinnering brengen.
19 Augustus. - Geen aanvallen op Italië. - De Duitsche pers moet zich onthouden van triomfkreten over de mislukking van de besprekingen te Parijs. Er mogen geen aanvallen op Italië gedaan worden, maar de onmacht van den Volkenbond mag op voorzichtige wijze in het licht worden gesteld.
22 Augustus. - Vleesch in blik. - Binnen enkele dagen zal in sommige fabrieken een uitdeeling worden gehouden van vleesch in blik. Hiervan mag niets in de bladen komen.
Belangrijk. (Zelfde datum.) - De nationaal-socialistische beweging is niet anti-semietisch maar alleen anti-Joodsch.
Wij hebben niets tegen de Arabieren of andere semietische volkeren, zelfs niets tegen de Joden in Palestina. Maar wij zijn tegenstanders van den internationalen Joodschen invloed in Duitschland, en wij willen slechts de rol, door de Joodsche gasten in ons vaderland gespeeld, beperken.
23 Augustus. - Waarschuwing. - Bij commentaren over het Italiaansch-Abessynische conflict moeten de Duitsche bladen oppassen voor den indruk dat zij zich verheugen over het vooruitzicht van een nieuwen oorlog.
Berlijn en Weenen (zelfde datum). - Het korte bezoek van von Papen, onzen gezant te Weenen, te Berlijn, mag niet vermeld worden.
28 Augustus. - Memel. - Het feit dat geen vertegenwoordiger van de meerderheidspartijen in Memelland tot de verkiezingscommissie is toegelaten, moet sterk gehekeld worden.
31 Augustus. - De Polen in Opper-Silezië. - Het beroep van eenige Duitschers op de gemengde commissie tegen hun verbanning uit Opper-Silezië is toegestaan. Het is echter in het belang van de goede betrekkingen tot Polen dat van dit feit geen melding wordt gemaakt in de Duitsche pers.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. Pers 1776 F.)**

D. RADIO. — Tienjarig bestaan van de K. R. O. —

Op 13 Oct. '35 is te Utrecht het tienjarig bestaan van de Katholieke Radio Omroep-Stichting op feestelijke wijze herdacht.
De herdenking is in den ochtend begonnen met een plechtige H. Mis in de St. Dominicuskerk, opgedragen door mgr. Th. Huurdeman, vicaris-generaal van het aartsbisdom Utrecht, waarna prof. B. Molkenboer O.P. de feest-predicatie heeft gehouden. De feestelijke viering in den middag geschiedde in het gebouw Tivoli. Nadat het orkest het Wilhelmus ten gehoore had gebracht, heeft jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, voorzitter van het Nationaal Comité van aanbeveling voor de K.R.O., de feestelijke samenkomst geopend met een woord van welkom, in het bijzonder tot de aanwezige autoriteiten, in wier aanwezigheid hij een blijk zag van waardeering voor het werk van de K.R.O.
Spr. deelde daarna mede, dat telegrammen waren gezonden aan den Paus, de Koningin en den minister van Binnenlandsche Zaken. Van den Paus was een antwoord ontvangen, waarbij deze aan den arbeid van de K.R.O. zijn apostolischen zegen schonk. Voorts waren tientallen telegrammen en gelukwenschen ingekomen. Onder grooten bijval werd de mededeeling van den spreker begroet, volgens welke de heer Paul Speet, bedrijfsleider van de K.R.O., benoemd was tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Nadat nog mgr. D. Huurdeman, vicaris-generaal van het bisdom Utrecht, en mgr. B. Marschall uit Düsseldorf van het Int. Kath. Radiobureau het woord hadden gevoerd, heeft jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck medegedeeld, dat de inzameling voor het bouwfonds ten behoeve van den bouw van een nieuwe, groote studio-concertzaal opgebracht heeft ƒ 106.500. De heer J. Bos heeft verder namens het personeel van de K.R.O. en van de Kath. Radio-Gids mededeeling gedaan van een feestgeschenk, bestaande uit een ameublement voor de bestuurskamer, terwijl namens het orkest een staande klok voor de hal van de nieuwe studio werd aangeboden.
Vervolgens verkreeg pastoor L. H. Perquin O.P., voorzitter van de K.R.O.-Stichting, het woord. Hij bracht allereerst dank aan het bestuur, dat het schip van de K.R.O. 10 jaar lang over de zee heeft geleid, verder dank aan het Katholieke volk, dat in de afgeloopen tien jaren begrepen heeft wat de K.R.O. voor het volk kan zijn en daarvoor gespaard heeft. Hij merkte hierbij op, dat het vooral te danken is aan den steun van den kleinen middenstand en den werkman, dat de K.R.O. is kunnen blijven bestaan. Voorts uitte spr. zijn dank voor de ontvangen uitingen van sympathie, ook van niet-katholieken, die trouw bleven aan eigen omroep, doch van hunne waardeering jegens den arbeid van de K.R.O. wilden doen blijken. Het omroepbedrijf, zeide spr., brengt dan ook geen verdeeldheid, geen versplintering, doch bevordert de saamhoorigheid, hetgeen we dan ook tien jaar lang hebben gedaan. Met woorden van dank, in het bijzonder aan jhr. Ruys de Beerenbrouck, die op alles een stempel van voornaamheid heeft gedrukt, en aan mgr. Jansen voor alles wat deze voor de K.R.O. heeft gedaan, en boven allen en alles aan God, eindigde spr. (De Maasbode)
(Vor. ber. Radio 1849 C.)

17 OCTOBER 1935

A. CANADA. — Verkiezingen. - Liberale zege. —
De definitieve uitslag van de algemeene verkiezingen in Canada is als volgt:

	Aantal zetels nieuw	oud
Liberalen	169	(93)
Conservatieven	41	(133)
Sociale Credietpartij	17	
Coöperatieve partij (Labour)	8	
Kleine partijen	10	

De leider der liberalen is oud-premier Mackenzie King. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

B. NEDERLAND. — Landbouw. - Een nieuw urgentieprogramma. —
De drie Centrale landbouworganisaties en de Algemeene Nederlandsche Zuivelbond zijn blijkens de N. R. Crt. tot overeenstemming gekomen betreffende de volgende richtsnoeren voor de te volgen regeeringspolitiek met betrekking tot den landbouw:
1. De toestand van den Ned. landbouw wordt tengevolge van het feit, dat de in uitzicht gestelde prijzen niet voor alle producten zijn bereikt, terwijl daarnaast het kostenpeil in Nederland zich niet bij deze productenprijzen heeft aangepast, onbevredigend geacht. Inzonderheid de veehouderij is door het bij voortduur verliesgevend zijn van het bedrijf, in een zoo benarde positie gekomen, dat instandhouding nauwelijks meer mogelijk is. Het is daarom gewenscht, dat ten behoeve van de veehouderij ten spoedigste maatregelen worden getroffen, welke er toe kunnen leiden, dat deze belangrijke tak van bedrijf weer loonend wordt. Dit kan naar het oordeel van C. L. O. en F. N. Z. worden bereikt door:

a. het volgen van een prijs-politiek betreffende boter, margarine, vetten en oliën, zoodat de boter, die in den zomer geforceerd moet worden geëxporteerd, in het binnenland tegen lageren prijs wordt opgenomen. Om dit mogelijk te maken is noodig, dat het margarine contingent wordt verlaagd, en de heffing op margarine, spijsvetten en oliën voldoende en blijvend wordt verhoogd, teneinde ongemotiveerde winsten in de betreffende bedrijven te voorkomen en de positie van het Landbouwcrisisfonds te verbeteren;
b. Met een heffing op consumptiemelk en op technische spijsvetten en -oliën zoodanig het Landbouwcrisisfonds te stijven, dat een voldoende bijslag op de melk kan worden gegeven;
c. het zoogenaamd wintermelken te bevorderen door in den winter meer bijslag per kg. melk te geven dan in den zomer, waardoor de veehouderijbedrijven zich geleidelijk kunnen aanpassen en wordt bevorderd dat de totale melkproductie gelijkmatiger over het geheele jaar wordt verdeeld;
d. een regeling te treffen, waardoor de melkbeperking op alle veehouderijbedrijven even gelijkmatig kan worden toegepast;
e. het bevorderen van het gebruik van ondermelk als veevoeder, hetzij in verschen of geconserveerden vorm, teneinde de positie van den kaasproducent te verbeteren;
f. het winnen van eiwitrijk voeder (ook gras);
g. het spoedig uit de markt nemen van een voldoend aantal stuks vee, teneinde te voorkomen dat de veeprijzen totaal ineenstorten.

2. Naast het loonend maken van het veehoudersbedrijf worde gestreefd naar een constant loonend prijspeil voor akkerbouwproducten.
3. De nood van den kleinen boerenstand is zoo hoog gestegen, dat onmiddellijke voorziening vereischt is.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Landbouw 1832 B.)

C. MEXICO. — Arbeidersbestuur in Yucatan. —
In den staat Yucatan heeft de Arbeiderspartij de staatsregeering ten val gebracht en een „arbeiders- en boerenbestuur" ingesteld.
Naar uit een telegram van de arbeidersfederatie aan president Cardenas blijkt, heeft de regeeringswisseling zich als volgt toegedragen:
„In Yucatan bezetten 20.000 georganiseerde stedelijke en landelijke arbeiders het Volkshuis en brachten de staatsregeering ten val, daar zij de voortdurende vervolgingen van de zijde der staatsautoriteiten moede waren." (New York Herald Tribune)

D. NEDELAND. — Regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf. —
De wet tot regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf is op 15 Oct. '35 in werking getreden. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 1972 C.)

E. ALBANIE. — Regeering afgetreden. —
Uit Tirana wordt gemeld, dat de regeering is afgetreden. Reeds waren twee ministerzetels vacant.
(Il Seculo) **(Vor. ber. Kabinet 652 F.)**

F. NEDERLAND. — Griffier Eerste Kamer. - Dr. A. L. de Block. —
De Eerste Kamer der Staten-Generaal heeft op 15 Oct. '35 tot opvolger van den onlangs overleden griffier jhr. W. A. Beelaerts van Blokland gekozen den heer dr. A. L. de Block, die sedert October 1927 de functie van commies-griffier bekleedt.
Anton Leo de Block werd op 19 Juni 1901 te Amersfoort geboren. In verband met het beroep van zijn vader, wijlen generaal De Block, heeft hij zijn jeugd in verschillende garnizoensplaatsen doorgebracht; zoo bezocht hij de gymnasia te Leeuwarden, Leiden en 's-Gravenhage. Aan de Rijksuniversiteit te Leiden studeerde hij in de rechtswetenschappen en op 2 Mei 1927 promoveerde hij op een proefschrift getiteld: „Scandinavische samenwerking inzake wetgeving".
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Eerste Kamer 1995 D.)**

G. NEDERLAND. — Baconcontract wordt opgezegd per 1 Januari 1936. —
Wij vernemen, dat minister Deckers heeft besloten, om het baconcontract — de loonslachtovereenkomst tusschen de Veehouderij-centrale en de baconfabrikanten — met ingang van het nieuwe jaar te annuleeren.
In een officieel communiqué, dat het bovenstaande bevestigd, wordt medegedeeld, „dat de reden is, dat de hoeveelheid bacon, bestemd voor export, sterk is teruggeloopen, zoodat het thans in alle opzichten wenschelijk is om een nieuwe regeling te maken."
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Bacon 1445 A.)**

H. ROTTERDAM. — Voorloopige Begrooting 1936. - ƒ 17.200.000 tekort. —
In den geleibrief bij de voorloopige begrooting der gemeente Rotterdam voor 1936 deelen B. en W. dier gemeente mede, dat bij den eersten opzet is te rekenen met een begrootingstekort van ƒ 17.200.000.
Behalve aan de ongunstige tijdsomstandigheden, welke in versterkte mate haar invloed op de begrootingsposten doen gelden, moet het groote verschil worden toegeschreven aan het feit, dat de geheele begrootingspositie in toenemende mate door regelingen van tekorten van vorige dienstjaren en door bijzondere ontvangsten uit het werkloosheidssubsidiefonds wordt beheerscht.
Ter voorkoming van verderen teruggang zal ƒ 5.500.000 moeten worden gedekt.
Bij de overweging van de vraag op welke wijze dit bedrag moet worden gedekt, hebben B. en W. er zich rekenschap van gegeven, dat bij de samenstelling van het ontwerp als leidraad heeft gegolden, dat de uitgaven zich niet mogen bevinden boven het reeds gedurende eenige jaren verlaagde peil.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Begrooting 1644 F.)**

A. NEDERLAND. — Inkomsten en vermogens 1934-1935. —

In verband met de groote belangstelling naar de nieuwste gegevens der inkomens en vermogens in Nederland, werden in de negende aflevering van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek, enkele voorloopige cijfers betreffende de statistiek der rijksinkomsten- en vermogensbelasting opgenomen voor het belastingjaar 1934-'35.
Uit deze voorloopige gegevens, die in dit Maandschrift in vergelijking worden gebracht met de overeenkomstige gegevens van 1 Mei 1915 af, blijkt, dat het bedrag der zuivere inkomens vóór den kinderaftrek voor het belastingjaar 1930-'31 het hoogst is geweest, n.l. ƒ 4.367 millioen en dat daarop als gevolg van de in 1929 opnieuw ingetreden economische crisis een teruggang is gevolgd tot ƒ 3.045 millioen voor 1934-'35, welke daling 30.28 pct. uitmaakt van het topjaar 1930-'31. De daling van 1933-'34 op 1934-'35 beliep ƒ 112 millioen. Het gemiddeld inkomen per aangeslagene bedroeg over 1934-'35 ƒ 2.101 en bereikte hierdoor over dit jaar het laagste punt van alle sinds 1915 verstreken jaren. Het hoogst gemiddelde inkomen werd aangetroffen over de jaren 1917-'18 en 1920-'21 en beliep ƒ 2.659.
De aandacht zij erop gevestigd, dat het bedrag der inkomens in het algemeen betrekking heeft op de inkomsten, genoten in het voorgaande kalenderjaar, zoodat bovengenoemd bedrag van ƒ 3.045 millioen de inkomsten betreft over het kalenderjaar 1933.
Het bedrag der in de vermogensbelasting vallende vermogens bereikte het hoogste punt over het belastingjaar 1929-'30, n.l. ƒ 15.666 millioen, waarop na een teruggang tot ƒ 11.475 millioen over 1933-'34 een kleine stijging is gevolgd tot ƒ 11.602 millioen over 1934-'35 (daling 25.94 pct. van het topjaar 1929-'30).
Het gemiddeld vermogen per aangeslagene was van alle vergeleken jaren het laagst over 1934-'35, n.l. ƒ 64.000, terwijl het hoogste bedrag (ƒ 87.000) werd aangetroffen voor 1917-'18.
Opgemerkt zij, dat deze bedragen den stand van het vermogen aangeven bij den aanvang van het belastingjaar op 1 Mei.
De in vergelijking tot vroegere jaren geringere daling der inkomens en de stijging der vermogens van 1933-'34 op 1934-'35 is voor een deel het gevolg van de op 1 Mei 1934 in werking getreden scherpere bepalingen tegen onjuiste belastingaangiften.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. 1691 A.; Vermogens 1715 D.)

18 OCTOBER 1935

B. NEDERLAND. — Analphabeten bij Land- en zeemacht 0.16%. —

Blijkens mededeeling 44 van het Centraal Bureau voor de Statistiek, afd. onderwijsstatistiek, waren er in 1934 onder de bij land- en zeemacht ingeschrevenen, in totaal 32 die lezen noch schrijven konden, of 0.16%, dat is dus 16 per 10.000. In 1933 bedroeg het percentage 0.06. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2001 F.)

C. FILMKUNST. — Cinematografie. - Veertig jaar. - 1895-1935. - Louis Lumière. —

Dezer dagen werd in ons land het feit herdacht en waardig gevierd, dat vóór veertig jaar de cinematografie werd uitgevonden en de eerste film werd vertoond. De uitvinding komt op den naam van de gebroeders Louis en Auguste Lumière, de wetenschappelijke leiders van de bekende foto-etablissementen te Lyon. Maar Auguste Lumière geeft heel de eer van deze uitvinding aan zijn broer Louis, die over de zeventig, op 14 October naar ons land kwam en de plechtigheid der officieele herdenking mede maakte.
Op 15 Oct. '35 had in het Koloniaal Museum te Amsterdam, op initiatief van den Nederlandschen Bioscoopbond, een plechtige herdenkingssamenkomst plaats.
De belangstelling gold in de eerste plaats Louis Lumière, den uitvinder der cinematografie, die in gezelschap van den heer Ch. Delac, vertegenwoordiger van de Fransche filmindustrie, arriveerde. Hij werd ontvangen door het bestuur van den Ned. Bioscoopbond, en door een groot aantal leden van het eerecomité. Vele autoriteiten woonden de plechtigheid bij, o.a. baron d'Arnaud de Vitrolles, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van Frankrijk, de heer L. F. J. Judas, consul-generaal van Frankrijk, prof. dr. G. A. van Poelje, de heer E. Boekman, wethouder voor kunst te Amsterdam, verschillende gemeenteraadsleden, mr. dr. A. van Thiel, officier van justitie te Amsterdam, de heer G. H. Crone, voorzitter van de Kamer van Koophandel, G. R. T. baron Zeff, voorzitter van de N. V. V., de heer H. J. Versteeg, hoofdcommissaris van politie te Amsterdam.
Op het oogenblik dat de heer Lumière de zaal betrad, verhieven de aanwezigen zich van hun zetels. Het orkest, onder leiding van den heer Max Tak, speelde achtereenvolgens de Marseillaise en het Wilhelmus, welke staande werden aangehoord.
Vervolgens heette de heer D. Hamburger Jr., voorzitter van den Ned. Bioscoopbond, de aanwezigen welkom, in het bijzonder den Franschen gezant en de Fransche gasten.
Daarna hield de voorzitter een rede, gewijd aan het Nederlandsche film- en bioscoopbedrijf. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Louis Lumière 1701 I.)

D. FRANKRIJK. — Een vergadering van de Croix de Feu. —

Ruim 10.000 leden van de Croix de Feu waren op 14 Oct. '35 vergaderd in de Salle Wagram te Parijs, onder leiding van kol. De la Rocque, die in zijn rede een aanval deed op de Sovjet-regeering en op de linksche partijen in Frankrijk, speciaal op den leider der radicaal socialisten, Herriot.
Hij voorzag binnenkort zeer belangrijke gebeurtenissen in Frankrijk; het uur van handelen, aldus De la Rocque, is nabij. (Le Matin) **(Vor. ber. 1869 H.)**

E. UITVINDING TEGEN MOSTERDGAS. — Bescherming. —

Nadat drs. J. Th. Hackman door een toeval een preparaat had gevonden, dat bescherming bood tegen mosterdgas, is hij in samenwerking met prof. dr. J. P. Wibaut, hoogleeraar in de organische scheikunde aan de Universiteit te Amsterdam, en met medewerking van de Artillerie-inrichting er in geslaagd een kleedingstuk samen te stellen, dat wanneer het gedrenkt is in het gevonden preparaat, den drager volledig beschermt tegen het doordringen der vloeistof tot de huid. Deze belangrijke uitvinding wordt thans nader door de militaire autoriteiten uitgewerkt voor de practische toepassing. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Chemische Oorlog 1635 K.)

F. NEDERLAND. — S.D.A.P. - Demonstratie te Den Haag. —

Op 16 Oct. '35 is in de groote autobus-remise van de H.T.M. aan den Fruitweg te Den Haag een massa-demonstratie gehouden, uitgaande van den plaatselijken raad van de S.D.A.P. en den nieuwen Haagschen Bestuurdersbond, onder de leuzen: „Voor de democratie" en „tegen de dictatuur".
De betooging was een z.g. kettingdemonstratie; driemaal achtereen heeft de voorzitter van de S.D.A.P., de heer Koos Vorrink, dezelfde rede uitgesproken. Naar verluidt zouden ongeveer 50.000 personen deze demonstratie hebben bijgewoond.
In zijn rede heeft de heer Vorrink allereerst gewezen op de rol van het Vredesverdrag van Versailles en op het falen daarvan. Daarna vervolgde spr.: „Fascisme is oorlog" is vaak betoogd. Dat is het woord, dat thans tot afschuwelijke werkelijkheid is geworden. Mussolini wil den oorlog, getrouw aan de toespraak van een tank af tot zijn soldaten gericht: „het Italiaansche volk is niet alleen een militaire, niet alleen een militairistische, maar een oorlogszuchtige natie". Ziedaar de grimas van het fascisme.
Mussert verklaarde op den landdag van de N.S.B., dat Italië niet anders kan dan Abessynië veroveren, omdat het moet beschikken over grondstoffen en dat wij ook den Negus en Arabieren niet mogen helpen aan de vernedering van een blank volk. Bovendien verklaarde Mussert in den Volkenbond een gevaar voor den vrede in Europa te zien.
Spr. protesteerde krachtig tegen de vernietiging van de soc.-democratische organisaties in Duitschland en Oostenrijk.
Het fascisme, vervolgde spr., is de verloochening van de groote idee der Europeesche christelijke cultuur, de verloochening van de persoonlijke verantwoordelijkheid van ieder menschenkind.
Als democraten en als socialisten hebben wij een andere en een betere oplossing, die in de praktijk van de politiek der sociaal-democratische regeeringen van Zweden en Denemarken haar deugdelijkheid heeft bewezen, n.l. het Plan van den Arbeid.
In naam der sociaal-democratische arbeidersbeweging vroeg spr. ten slotte op de bres te staan voor het vrije geweten en voor onze grondwettelijke rechten en trouw te zijn aan de democratie. (Het Volk)

(Vor. ber. S.D.A.P. 1824 F.)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp-Sanctiewet 1935 ingediend. —

Ingediend is een wetsontwerp houdende voorbehoud der bevoegdheid tot het nemen van nadere maatregelen ter bevordering van de internationale samenwerking tot het voorkomen of het beëindigen van vijandelijkheden.
Art. 1 van het wetsontwerp luidt:
„Wij behouden ons voor, den Raad van State gehoord, de maatregelen te nemen, welke noodzakelijk mochten blijken ter bevordering van de internationale samenwerking tot het voorkomen of het beëindigen van vijandelijkheden ten aanzien van:

a. invoer van goederen al dan niet in het vrije verkeer, van oorsprong of herkomst uit door ons aan te wijzen landen;

b. het verstrekken van crediet in geld of in goederen of op eenigerlei andere wijze, middellijk of onmiddellijk, aan door ons aan te wijzen landen of aan onderdanen hiervan of aan aldaar gevestigde openbare lichamen, natuurlijke personen of rechtspersonen;

c. het buitengaats of buitenslands brengen van een schip met bestemming naar een haven van door ons aan te wijzen landen, het binnengaats of binnenslands brengen van een schip afkomstig van een haven van door ons aan te wijzen landen, alsmede het aandoen van zoodanige havens door een schip, dat de Nederlandsche vlag voert of in Nederland, Nederl.-Indië, Suriname of Curaçao thuis behoort, of door een schip in gebruik of ter beschikking van Nederlandsche onderdanen, reederijen en vennootschappen;
d. het overdragen, op welke wijze dan ook, in eigendom, in gebruik of ter beschikking van een schip, dat de Nederlandsche vlag voert of in Nederland, Nederl.-Indië, Suriname of Curaçao thuis behoort, naar door ons aan te wijzen landen of aan onderdanen hiervan." (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Tweede Kamer 1996 B.)

A. OOSTENRIJK. — Nieuwe regeering. - Dr. Schuschnigg blijft kanselier. - Majoor Fey afgetreden. —
Officieel wordt medegedeeld:
Bondskanselier dr. Schuschnigg heeft op 17 Oct. '35 den bondspresident, Miklas, een voorstel gedaan allen leden van zijn regeering volgens artikel 82 van de grondwet van 1934, ontslag te verleenen. Tegelijkertijd bood de kanselier den bondspresident volgens artikel 86 van de grondwet van 1934 zijn ontslag aan. De bondspresident gaf gevolg aan het voorstel met betrekking tot het ontslag der regeeringsleden, maar nam geen acte van het verzoek van den bondskanselier om ontheffing uit zijn functie. Hij verzocht bondskanselier dr. Schuschnigg hem zonder verwijl voorstellen te doen betreffende de nieuwe samenstelling van de regeering.
Bondskanselier dr. Schuschnigg heeft deze opdracht ten uitvoer gelegd en zijn voorstellen ingediend, die door den bondspresident werden goedgekeurd.
Dientengevolge zal in het kabinet bondskanselier dr. Schuschnigg de portefeuilles der bondskanselarij, van het ministerie van Landsverdediging en van Onderwijs op zich nemen. Bovendien werden door den bondspresident de volgende personen benoemd tot leden der bondsregeering op voorstel van den bondskanselier volgens artikel 82 van de grondwet van 1934:
Ernst Ruediger Starhemberg, Vice-kanselier.
Egon Berger-Waldenegg, minister van Buitenlandsche Zaken.
Eduard Baar-Barenfels, minister voor zakelijke leiding der aangelegenheden van Binnenlandsch bestuur en Veiligheidswezen.
Prof. dr. Debretsberger, minister voor Sociaal Beheer.
Staatsraad dr. Ludwig Draxler, minister van Financiën.
Fritz Stockinger, minister van Handel en Verkeer.
Procureur-generaal dr. Robert Winterstein, minister van Justitie.
Ir. Ludwig Strobol, minister van Land- en Boschbouw.
Dr. Karl Buresch, minister zonder portefeuille.
Laatstgenoemde minister zonder portefeuille zal belast worden met het beheer van alle economische aangelegenheden en met het voorzitterschap van economische ministerieele commissies.

Minister Berger-Waldenegg.

Het algemeene secretariaat voor buitengewone maatregelen ter bestrijding van staat en regeering vijandelijk gezinde bewegingen in den landbouw werd, zooals bekend, vereenigd met het ministerie van binnenlandsche zaken. De landbouw-commissarissen in de provincies, die tot dusver direct onder den algemeenen staatscommissaris stonden, werden onder de verzekeringsdirecteuren geplaatst.
Tegelijkertijd zijn de verschillende weerbaarheidsorganisaties veranderd op de door Ernst Starhemberg, den leider van het Vaderlandsche Front en het Weerbaarheidsfront, voorgestelde wijze en tot een organisatie vereenigd. Deze nieuwe vereeniging draagt nu den naam van „freiwillige miliz-oesterreichische Heimatschutz" en zal verder de eenige vrijwillige weerbaarheidsorganisatie in Oostenrijk zijn.
De overwinning van Starhemberg beteekent tevens een bevestiging van de door de Oostenrijksche regeering gevolgde politiek ten gunste van Italië.
De koers der regeering blijft die van Dollfuss. De buitenlandsche politiek zal het handhaven van den vrede en van de neutraliteit ten doel hebben. Bij de reconstructie is het van belang, dat enkele ministers, die golden als voormannen van de oude christelijk-sociale partij, zijn afgetreden. Eveneens is afgetreden de leider van de Weensche Heimwehr, majoor Fey, die naar het heet, sinds langen tijd op slechten voet stond met prins Starhemberg. (Reichspost)
(V. b. Regeering 1412 A.; Berger-Waldenegg 1790 A.)

B. NEDERLAND. — Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. —
In de maandelijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde werden, ter vervulling van de vacatures Bothenius Brouwer, Duyvendak, De Vries, Nyhoff, de heeren: dr. N. Japikse, mr. P. J. Idenburg, dr. G. G. Kloeke en mr. J. C. Bloem, in het bestuur gekozen.
In de Historische Commissie werd benoemd in de vacature-Kleyntjens: dr. J. A. J. Barge; in de Bibliotheekcommissie in de vacature-Van der Meulen: dr. G. G. Kloeke.
Tot voorzitter werd gekozen prof. dr. N. J. Krom.
(Algem. Ned. Persbureau) **(Vor. ber. blz. 1974 B.)**

19 OCTOBER 1935

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd Evangelische Kerkenbond - Predikanten in vrijheid gesteld. —
Naar Reuter uit Berlijn seint schijnen de kerkelijke tegenstellingen te worden overbrugd. Minister Kerrl heeft een decreet uitgevaardigd, krachtens hetwelk alle disciplinaire vervolgingen tegen de predikanten moeten worden opgeschort. De leiders van de confessioneele synode verklaren in een proclamatie, dat, hoewel de nieuwe kerk-commissie, welke door minister Kerrl is ingesteld teneinde het kerkelijk conflict bij te leggen wettelijk geen bevoegdheid heeft, zij de commissie toch erkennen, daar deze zich klaarblijkelijk ten doel stelt een einde te maken aan het gebruiken van geweld op kerkelijk gebied. Alle predikanten, die in de concentratie-kampen in Saksen waren geïnterneerd, zijn overeenkomstig minister Kerrl's order vrijgelaten. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2001 E.)

D. PAUL HUF. — Rectificatie. —
Op bladz. 1987 B. plaatsten wij abusievelijk 5 Febr. 1891 als geboortedatum van den heer Paul Huf; deze moet zijn 3 Februari 1891. (Red. K. H. A.) **(1987 B.)**

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Regeling tot voorkoming van onredelijke executies. —
Ingediend is een wetsontwerp houdende bijzondere maatregelen ter voorkoming van onredelijke terugvordering van onder verband van hypotheek op onroerend goed uitgeleende gelden.
Dit wetsontwerp beoogt in verband met de heerschende buitengewone tijdsomstandigheden die hypothecaire schuldenaren te hulp te komen, die altijd regelmatig aan hun verplichtingen tot rentebetaling en tot betaling van tusschentijdsche aflossing, tot een bedrag van één procent van de oorspronkelijke hoofdsom, hebben voldaan, en die ook overigens niet door executoriale maatregelen op hun onroerend goed worden getroffen uit hoofde van niet-voldoening van andere dan hypothecaire schulden, of in staat van faillissement zijn komen te verkeeren. (Vaderland)
(Vor. ber. Minister Steenberghe's verklaring 1718 F.)

F. NEDERLAND. — Volkenbond en Vrede. —
Onder voorzitterschap van prof. mr. V. H. Rutgers is dezer dagen in de groote zaal van het Concertgebouw te Amsterdam door de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede een openbare bijeenkomst gehouden, gewijd aan het onderwerp „De Volkenbond en het conflict Abessynië-Italië". De vergadering, waarin sprekers

van verschillende richting het woord voerden, was tamelijk goed bezocht.

Rede mr. dr. G. v. d. Bergh. — De eerste spreker was mr. dr. G. v. d. Bergh, Neutraal zijn in de kwestie tusschen Italië en Abessynië beteekent medeplichtig zijn, aldus zei spr. Nederland zal als lid van den Volkenbond zijn plicht doen; er zullen offers gebracht moeten worden en wij zullen ze gaarne brengen. Nederland zal toonen, waarin ook een klein land groot kan zijn. De Volkenbond zal zijn bestaansrecht bewijzen; de menschheid heeft genoeg geleden. Al wat het leven waarde geeft, schijnt in gevaar, de hoogste goederen worden bespot en verguisd. Het is genoeg; de toekomst zal zijn aan het recht, aan Volkenbond en Vrede.

Rede mr. G. A. Boon. — Dan was het woord aan mr. G. A. Boon. Spr. huldigde het doorzettingsvermogen van hen, die indertijd het toetreden van Nederland tot den Volkenbond hebben bepleit.
In 1920 schalde de leuze „oorlog aan den oorlog" door Europa; thans — 15 jaar later — staan zelfs volkeren, die zelf den wereldoorlog hebben meegemaakt, klaar voor een nieuwen krijg. Wel heeft de Volkenbond herhaaldelijk gefaald, doch men diene de vele Europeesche geschillen, die dank zij den Volkenbond vreedzaam zijn opgelost, niet te vergeten. Hoe zou Europa er uit gezien hebben zonder Volkenbond.
Tegenover de oorlogspsychose, aldus vervolgde spr., dient gesteld te worden samenwerking en begrijpen; zij dienen te volharden in den strijd voor het recht voor alle volkeren.

Rede jhr. mr. dr. D. J. de Geer. — Hierna sprak jhr. mr. dr. D. J. De Geer, die meende dat eerst de toekomst zal kunnen beoordeelen hetgeen in deze dagen geschiedt. Doch nu reeds kunnen we vaststellen, dat voor het eerst een oorlog los van alle antipathie tegen een bepaald volk en los van overwegingen van eigen belang, door het internationale forum is veroordeeld als onrechtmatig. De samenwerking der volkeren treedt uit de belangensfeer in de rechtssfeer.
Uitvoerig besprak jhr. De Geer het nuttige werk van den Bond; vroeger waren de krachten van den Bond niet voldoende, doch deze antecedenten mogen niet steeds gebruikt blijven om den Volkenbond te beoordeelen. Dit zou de ondergang van het instituut zijn. Ons groote belang bij den Bond is de verzekering van den vrede in de wereld.
Militaire sancties dienen vermeden te worden; economische sancties moeten het onrecht tot staan brengen. De deuren tot onderhandeling dienen wagenwijd open te blijven; er is geen vijand te overwinnen, doch een rechtsorde te herstellen.

Mr. A. M. Joekes aan het woord. — Na de pauze was het woord aan mr. A. M. Joekes, die oprichting en taak van den Volkenbond besprak. De verplichtingen, die de Bond oplegt, zijn geschonden door een Europeesch land.
Het feit van een niet uitgelokten aanval staat onomstootelijk vast, het is voor de eerste maal, dat een land door een statenorganisatie openlijk als aanvaller wordt gebrandmerkt. Het is thans aan den Bond het onrecht te beteugelen. Men dient echter in het oog te houden, dat deze bond geen super-staat is, maar een gemeenschappelijke organisatie, die geen dwingende voorschriften kan geven. Volkenbondspolitiek is vredespolitiek en economische sancties zijn hiertoe de aangewezen middelen.
De verklaring van minister De Graeff dat Nederland zijn verplichtingen zal nakomen houdt geenszins in, dat Nederland bereid zou zijn den oorlog te verklaren. Wij zullen meedoen aan de economische sancties; wetsontwerpen op dit gebied zijn in aantocht. Misschien zullen daarbij belangen van Nederlanders worden geschaad, doch deze offers dienen het recht en zijn zeker minder groot dan in geval van oorlog.
Indien in dit geval de Volkenbondsgemeenschap zou falen, zouden bittere gevoelens wortel schieten in de harten van millioenen inwoners van tropische landen.

Rede dr. R. Regout S. J. — Als laatste spreker voerde dr. R Regout S. J. het woord. Ook deze spreker releveerde de aanleiding tot de vorming van den Volkenbond, een Bond, waarover veel kwaads is gezegd.
Wij Nederlanders zijn voor de consequenties van het lidmaatschap van den Volkenbond geplaatst, consequenties, die misschien economische nadeelen zullen opleveren. Wij moesten onze afzijdigheid terzijde stellen om de ideëele waarden te steunen. Ons gezond verstand vraagt zich af, of wij niet de dupe worden van gestes van de groote mogendheden, opgezet uit eigen belang. Spr. meende deze vraag ontkennend te mogen beantwoorden. Voorzichtigheid is geboden, maar samenwerking tevens. Wij gevoelen vriendschap en hoogachting voor het Italiaansche volk, doch de maatregelen zijn noodzakelijk. Wij allen verlangen naar den vrede, mist deze is „rust in gerechtigheid".
Prof. Rutgers sprak hierna een slotwoord. (A. N. P.)

(Vor. ber. Volkenbond en Vrede 1563 C.)

A. MANDSJOEKWO. — Grensincidenten. —
Sjimboen Rengo meldt uit Hsinking, dat het hoofdkwartier van het Kwantoenleger een communiqué verspreid heeft, volgens hetwelk een Japansch gendarme, een Japansche gids en vijf leden van een Mandsjoerijsche grenspatrouille gedood zijn, terwijl vijf Mandsjoerijsche soldaten van een grenspatrouille op 12 October gewond werden, toen een afdeeling van vijf Japanners en dertig Mandsjoerijsche soldaten, die patrouilliediensten verrichten, aangevallen werden door ongeveer 50 Russische cavalleristen, die zich op Mandsjoerijsch grondgebied hadden begeven op 20 K.M. ten Noorden van Pogranitsjnaja en die gewapend waren met omstreeks vijf zware machinegeweren.
Voorts is een groep, die onderzoekingen verrichtte ter plaatse op 6 October zonder waarschuwing door Russische cavallerie beschoten.
Er verluidt, dat de autoriteiten van het Kwantoenleger de veelvuldige grensincidenten met ernstige bezorgdheid beschouwen en van meening zijn, dat een duidelijke afbakening van de grens dringend noodzakelijk wordt ter opheffing van den thans onduidelijken toestand. (Sjimboen Rengo) **(Vor. ber. 1925 F.)**

B. OOSTENRIJK. — Italiaansche oriënteering. —
De overwinning van prins Starhemberg beteekent een bevestiging van de door de Oostenrijksche regeering gevolgde politiek ten gunste van Italië. Daarom moest majoor Fey ook vallen, aangezien deze en zijn aanhangers er naar streefden een nieuwen koers in de buitenlandsche politiek in te slaan, welke voorzag in een zekere ontbinding van de enge betrekkingen tot Italië. Deze poging moet dan door het aftreden van Fey als mislukt worden beschouwd. (Le Figaro)
(Vor. ber. Buitenl. Politiek 1790 A.; Italië 1681 G.)

C. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Diplomatiek incident met Polen. —
Tusschen Tsjecho-Slowakije en Polen is een ernstig diplomatiek conflict ontstaan in verband met het feit, dat de Tsjecho-Slowaaksche regeering den Poolschen consul Alexander Klotz te Moravska Ostrava, de derde stad der republiek, welke in de nabijheid der Poolsche grens gelegen is, het exequatur ontnomen heeft (d.w.z. de vergunning om zijn consulaire functies te blijven uitoefenen).
Consul Klotz heeft zich, aldus motiveert de regeering haar besluit, herhaaldelijk met binnenlandsch-politieke aangelegenheden bemoeid en met name onder Tsjechische staatsburgers van Poolsche nationaliteit opruiende propaganda gemaakt.
De Poolsche gezant te Praag heeft den Tsjecho-Slowaakschen minister van Buitenlandsche Zaken Benesj medegedeeld, dat de president der Poolsche republiek met ingang van 18 October twee Tsjecho-Slowaakschen consuls het exequatur ontnomen heeft. Deze consuls zijn dr. Meixner te Krakau en dr. Dolezal te Posen.
Daar geen dezer beide consuls zich op eenigerlei wijze heeft misdragen, moet deze maatregel beschouwd worden als een represaille voor het ontnemen van het exequatur aan den Poolschen consul Alexander Klotz te Moravska Ostrava. (Prager Presse)

20 OCTOBER 1935

D. NEDERLAND. — Nationaal Verbond „Godsdienst, Gezin, Gezag". —
Wij deelen alsnog mede, dat op 18 Sept. '35 het Nationaal Verbond „Godsdienst, Gezin, Gezag" de volgende drie telegrammen heeft gezonden inzake de geloofsvervolging in Rusland. Dit bericht werd ons toegezonden door dr. F. J. Krop, Herv. predikant te Rotterdam.

Aan den Nederlandschen Minister-president: „Nationaal Verbond Godsdienst, Gezin, Gezag smeekt Regeering toestanden in Ingermanland bij Volkenbond ter sprake te brengen. Aan wreede deportaties, geloofsvervolgingen, schrikbewind, in strijd met stellige beloften, kome een einde.
Ernstig internationaal onderzoek worde ingesteld."

Aan den Algemeen-Secretaris van den Volkenbond, Genève: „Nederlandsch Verbond Godsdienst, Gezin, Gezag smeekt Volkenbond onderzoek in te stellen naar betreurenswaardigen toestand in Sovjet-Rusland vooral in Karelië en Ingermanland. Natie lid van Volkenbond heeft geen recht bevolkingen tot slavernij te doemen, is zedelijk verplicht vrijheid van geweten en eeredienst te verleenen."

Aan den Franschen Minister-president: „Nationaal Verbond Godsdienst, Gezin, Gezag maakt Fransche Regeering attent op vreeselijken toestand der geloovigen in Ingermanland en Karelië. Massale deportaties, geloofsvervolgingen, schrikbewind. Smeekt Frankrijk invloed laten gelden te Moskou en einde te maken aan onverdraaglijke martelingen menschheid onwaardig."

(Vorig bericht blz. 1793 B.)

A. Japansche rubberplantages. —

Het Mitsubishi Research Bureau geeft belangwekkende cijfers omtrent de aanplantbelangen der Japansche rubber verwerkende nijverheid — op twee landen de Ver. Staten en Groot-Brittannië na, de grootste der wereld — in verschillende gebieden, waaruit de bijzondere beteekenis van het belang dat Japan in de Nederl.-Indische rubbercultuur heeft, blijkt.

	Pachtland (acres)	Beplant (acres)	Opbrengst (long tons)
Maleisch schiereiland .	96.272	63.999	10.056
Sumatra	290.738	22.411	2.709
Nederl. Borneo . . .	45.390	12.633	1.812
Java	42.946	4.602	737
Serawak	7.184	4.973	644
Britsch Borneo . . .	31.925	13.222	2.067
Philippijnen	50	50	13
Tezamen	514.505	121.890	18.058

De Nederl.-Indische pachtstreken vormen een zeer belangrijke reserve voor de snel groeiende Japansche rubber-industrie.

Hieronder volgt de productie der Japansche plantages in genoemde landen en Japan's rubberverbruik en tekort (in tons).

	rubber-prod.	verbruik	tekort
1932	17.000	53.000	36.000
1933	18.000	62.000	44.000
1934	20.000	74.000	54.000

Het aandeel van Nederl.-Indië in den Japanschen invoer van ruwe rubber bedroeg in het vorige jaar slechts 23% tegen 68% voor de Straits Settlements. De waarde van de productie der Japansche rubberverwerkende bedrijven wordt voor 1933 op 106 millioen yen berekend tegen slechts 56 millioen yen in 1931. (Mitsubishi Research Bureau)

(Vor. ber. Rubber 1997 B.)

B. Korting op Indische pensioenen. - Wetsontwerp ingediend. —

Ingediend is een wetsontwerp tot korting op de pensioenen, onderstanden en gagementen van gewezen Indische landsdienaren, locale ambtenaren en bijzondere leerkrachten en een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 29 December 1934, houdende nadere regeling van de korting op Indische pensioenen en onderstanden, gebaseerd op herziene regelingen.

In de memorie van toelichting tot deze beide wetsontwerpen merkt de minister van Koloniën op, dat de wet van 29 December 1933 de daarbij voorgeschreven korting op de Indische pensioenen beperkte tot een tijdvak van twee jaar; zonder nadere voorziening zou deze wet op 1 Januari 1936 ophouden te werken. Gezien den nog steeds zeer ongunstigen stand der Indische geldmiddelen is het zonder meer duidelijk, dat de met dezen crisismaatregel verkregen besparing — voor 1936 geraamd op *f* 8.16 millioen — niet kan worden prijsgegeven. Sedert tot dien maatregel werd besloten, zijn de financieele omstandigheden in zoover nog ongunstiger geworden dat een stabilisatie der middelen op een vlak van *f* 300 millioen als destijds aannemelijk scheen, een illusie gebleken is. Met een niveau van *f* 250 millioen schijnt thans voor de naaste toekomst de hoogste grens te zijn bereikt.

(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 1953 A.)**

C. De Tabakscultuur. —

De tijdelijk ter Oostkust van Sumatra vertoevende Amsterdamsche tabakshandelaar, tevens commissaris van verschillende cultuurmaatschappijen, de heer J. W. Nienhuys, verklaarde in een onderhoud met een vertegenwoordiger van de „Deli Courant", dat de cultuurmaatschappijen op den goeden weg zijn nu zij, met inspanning van alle krachten, er in geslaagd zijn den kostprijs terug te brengen tot het voor-oorlogsche peil. De toekomst van de Deli-tabak is afhankelijk van drie factoren, ten eerste de achteruitgang van de sigarenprijzen tengevolge van de verminderde koopkracht, ten tweede de slechte financieele toestand van Duitschland en, ten derde, het invoerrecht in de Ver. Staten, waarbij de mogelijkheid niet is uitgesloten dat de Ver. Staten zullen toestemmen in een verlaging van het invoerrecht op Indische dektabak, waartegenover Nederland de verplichting op zich zal moeten nemen meer bepaalde goederen uit de Ver. Staten te betrekken. (Deli Courant)

(Vor. ber. Tabak 1644 H.)

NEDERL. OOST-INDIË

D. Huwelijkscontributie. —

Bepaald is dat de huwelijkscontributie voor ambtenaressen, die wegens huwelijk eervol zijn ontslagen, ten laste van den Lande komt. Hierdoor is een einde gemaakt aan de onbillijkheid dat bij het sluiten van een huwelijk, dat tot ontslag leidt, door de betrokkene nog huwelijkscontributie moest worden betaald. Aneta-Holland verneemt hieromtrent nog het volgende:

Indien een deelgenoot in het Weduwen- en Weezenfonds van Europeesche Burgerlijke Ambtenaren in Ned.-Indië in het huwelijk treedt, is hij op grond van artikel 11 van het fondsreglement aan dat fonds een huwelijkscontributie verschuldigd ten bedrage van één maand van de genoten wordende of laatstgenoten bezoldiging. Betreft het een vrouwelijke deelgenoot dan bedraagt de huwelijkscontributie dertig ten honderd van het bedrag over een maand van de genoten wordende of laatstelijk genoten bezoldiging. De rechten, welke een vrouwelijke deelgenoot, aan het fonds ontleent zijn n.l. belangrijk minder dan die van een mannelijk deelgenoot, aangezien bij haar overlijden eventueel alleen aan haar nagelaten kinderen uitkeeringen uit het fonds toekomen.

Ingevolge het rondschrijven van 13 December 1933 No. 3378/C (Bijblad No. 13125) moeten vrouwelijke ambtenaren, die in het huwelijk treden, deswege 's Lands dienst verlaten. Heeft het huwelijk plaats vóór den datum van het ontslag uit 's Lands dienst, dan behooren de vrouwelijke deelgenoten reglementair toch nog de door haar wegens haar huwelijk verschuldigde huwelijksbijdrage te voldoen.

Niet te ontkennen valt, dat het als een onbillijkheid kan worden gevoeld, dat een vrouwelijk deelgenoot wegens een huwelijk, dat haar ontslag uit 's Lands dienst tengevolge heeft en waardoor zij dus haar deelgenootschap in het fonds verliest, daarvoor toch nog een huwelijksbijdrage te betalen heeft. Daar het fondsreglement de betaling van die huwelijksbijdrage nu echter eenmaal voorschrijft, behoort die bijdrage, zoolang het fondsreglement op dit punt niet gewijzigd is, ook van de betrokken vrouwelijke deelgenoten te worden ingevorderd.

Bij de thans aanhangige wijziging van het fondsreglement, is een voorschrift opgenomen, houdende bepaling, dat vrouwelijke deelgenoten die als gevolg van haar huwelijk met ingang van het einde der maand waarin dat huwelijk plaats heeft, anders dan op verzoek uit 's Lands dienst worden ontslagen en geen vrijwillig deelgenoot in het fonds blijven, die huwelijksbijdrage voor dit huwelijk niet verschuldigd zijn.

Teneinde die deelgenoten tegemoet te komen gedurende den tijd, die nog zal verloopen tot aan de inwerkingtreding van bovengenoemde wijziging van het fondsreglement, heeft de Indische Regeering bepaald, dat in de geschetste gevallen de huwelijkscontributie ten laste van den Lande zal worden gebracht. (Aneta)

E. Nationaal-Socialistische Beweging. - „Volk en Vaderland". —

De verspreiding in Ned.-Indië van het blad „Volk en Vaderland" van 28 September '35 is op last van den Procureur-Generaal verboden wegens scherpe en onwaardige critiek op het buitenlandsche beleid van de Nederlandsche Regeering inzake het Italië-Ethiopië-conflict. (Aneta)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 15 October. — Monument voor gesneuvelden van 1896 te Adoea (B 4). - Graaf Vinci. - Neville Chamberlain's waarschuwing. —
Generaal de Bono heeft te Adoea het monument voor de gesneuvelden van 1896 onthuld, bij welke gelegenheid een groote parade is gehouden.

Graaf Vinci bevindt zich nog steeds te Addis Abeba, zij het min of meer als gevangene.

Neville Chamberlain waarschuwt zijn landgenooten, dat zij aan het begin staan van een tijd van langdurige onrust, die een steeds ernstiger vorm kan gaan aannemen.

16 October. — Ras Koeksa (Cuxa) tot Ras van Tigre benoemd. - Engelsche vloot in de Middellandsche Zee.
Officieel wordt gemeld, dat generaal De Bono, de opperbevelhebber der Italiaansche troepen in Oost-Afrika, Ras Koeksa in naam van den koning van Italië benoemd heeft tot Ras van Tigre. (B en C 4)

De Britsche ambassadeur te Parijs heeft van zijn regeering instructie gekregen, Laval mede te deelen, dat de noodzakelijkheid der door de Britsche vloot genomen voorzichtigheidsmaatregelen in de Middellandsche Zee blijft bestaan.
De Engelsche vloot in de Middellandsche Zee is versterkt met de liniekruisers Hood en Renown, drie kruisers van 7000 ton en tien torpedobootjagers van de thuisvloot.

17 October. — Massawa (A 4). —
De Italianen zijn in haastig tempo doende, om de haven Massawa (A 4) aan de Roode Zee gereed te maken voor verdediging.
Men schat het aantal Italiaansche vliegtuigen, dat te Assab (C 6) aan de Roode Zee geconcentreerd is, op 500.

ABESSYNIË
—
ITALIË

18 October. — Minister de Graeff inzake sancties. - Gerlogoebi (F 7) bezet door Italianen. - Engelsch-Egyptische strijdmacht versterkt.
Minister De Graeff legt in de commissie van 14 een verklaring af over het bij de Staten-Generaal ingediende wetsontwerp tot toepassing der sancties.

Volgens een bericht uit Rome hebben de Italianen zich op het Zuidelijk front van Gerlogoebi (F 7) meester gemaakt.

De Engelsch-Egyptische strijdmacht wordt, wegens de concentratie van Italiaansche troepen in Lybië, voorloopig met een brigade Engelsche infanterie versterkt.

19 October. — Neutraal gebied te Diredaua (E 6) voor buitenlanders. - Defilé voor den Negus en toespraak. —
Volgens een officieel Abessynisch bericht wil Italië niet afzien van een bombardement van open steden, doch wel heeft het zich bereid verklaard de Europeanen te ontzien.
Dientengevolge wordt te Diredaua (E 6) het Abessynische grensstation aan de spoorlijn Djiboeti—Addis Abeba, waar 800 buitenlanders gevestigd zijn, op grond van een overeenkomst met de Fransche regeering een neutraal gebied geschapen, waar de Europeesche inwoners worden ondergebracht, ten einde veilig te zijn voor luchtaanvallen.
Nog deze week zal een commissie naar Diredaua vertrekken om het neutrale gebied af te bakenen. De bescherming van de vreemdelingen neemt Frankrijk op zich.

Het aantal Abessynische manschappen, dat de eerstvolgende dagen uit Addis Abeba naar het front zal vertrekken, bedraagt 145.000. Op 17 Oct. '35 defileerden duizenden krijgslieden voor den Negus. Volgens mededeelingen van vele buitenlandsche oorlogscorrespondenten zijn de manschappen slecht gewapend en zou het grootste aantal hunner van middelbaren leeftijd zijn.
De Negus heeft het defilé der troepen gadegeslagen. Vervolgens nam hij afscheid van 4000 man van zijn garde, die naar het front vertrokken.
Tijdens de troepenrevue reed de minister van Oorlog, Ras Moeloeghetta op den Negus toe, steeg van zijn ros, trok zijn degen en riep uit: „ik ben bereid voor Ethiopië te sterven".
Toen nam de Negus het woord. „Indien wij zoo lang gewacht hebben met op de vijandelijkheden van Italië te antwoorden, aldus sprak hij tot de troepen, dan is dit, omdat wij verplichtingen tegenover den Volkenbond hadden.
Thans heeft de Italiaansche aanval ons gedeeltelijk hiervan ontheven. Trekt thans ten strijde en vecht dapper".
Als opperbevelhebber van het leger, heeft de Negus verder in een order aan het geheele leger, de volgende raadgevingen gegeven:
„Ge moet niet in groote menigten bij elkaar blijven, doch een guerilla-tactiek toepassen. Zijt geduldig en verspreidt u telkens, wanneer ge een vijandelijk vliegtuig ziet.
Verwisselt uw witte kleederen voor khaki, opdat ge minder zichbaar zijn zult."

20 October. — Engeland kan op Frankrijk rekenen.
Frankrijk heeft een gunstig antwoord gegeven op de vraag van Groot-Brittannië, of het kan rekenen op steun, indien Britsche schepen door Italië mochten worden aangevallen.
De Fransche regeering verklaart dezelfde opvatting als het Britsche kabinet te hebben over de interpretatie, die moet worden gegeven aan alinea 3 van artikel 16 van het Volkenbondspact. De Fransche regeering is van oordeel, dat de wederkeerige steun, waarover genoemd artikel spreekt, automatisch ook gegeven moet worden aan een staat, die bij het deelnemen aan een gemeenschappelijke actie, overeenkomstig het besluit van den Volkenbond, aangevallen wordt door den staat, die zich aan schending van het Volkenbondspact heeft schuldig gemaakt.
Er wordt in het Fransche antwoord, dat in den vorm van een verbale nota is gegeven, op gewezen, dat indien de aanval door den staat, die het pact heeft geschonden, een gevolg is van individueele maatregelen (welke dus niet goedgekeurd zijn door den Volkenbond) weder alinea één van artikel 16 van toepassing wordt, d.w.z. er moet dan worden gesproken van een nieuw geval van agressie.
Met andere woorden, de Fransche nota aanvaardt de automatische toepassing van alinea 3 van bedoeld artikel slechts, wanneer de aanval geschiedt bij de uitvoering van collectieve maatregelen.
Het document, dat vervolgens een uiteenzetting geeft van de politieke overwegingen, eindigt met den wensch uit te spreken, dat overgegaan zal worden tot de terugtrekking van een gedeelte der Britsche vloot in de Middellandsche Zee en het terugroepen van de Italiaansche versterkingen, welke naar Libye zijn gezonden.

21 October. — Sanctiebesluiten door 52 staten bekrachtigd. - Post-giroverkeer met Italië. —
De coördinatie-commissie, waarin alle 52 staten vertegenwoordigd zijn, die deel uitmaken van de conferentie der Volkenbondsstaten voor de sanctiebepalingen tegen Italië heeft op 19 Oct. '35 het Engelsche voorstel, houdende een volstrekt verbod van invoer van alle Italiaansche goederen, bekrachtigd, evenals alle andere voorstellen die door de commissie van 18 waren aangenomen.
De commissie heeft het volgende beslist:

1. Alle invoer van Italiaansche waren behoort te worden verboden.

2. De uitvoer van een aantal grondstoffen, producten en dieren naar Italië behoort te worden verboden, en wel:

a. paarden, muilezels, kameelen en alle andere transportdieren;

b. rubber, bauxiet, aluminium, ijzererts en schroot, chroom, mangaan, nikkel, tungsten, vanadium, hun mineralen en de ijzer-alliages daaruit, tin en tinmineralen. Uitgezonderd zijn bovengenoemde grondstoffen, die op het moment, dat het verbod wordt uitgevaardigd, reeds naar Italië onderweg zijn.

3. De staten die aan de sanctiebepalingen deelnemen moeten elkander wederkeerig steun verleenen voornamelijk door de vermeerdering van elkanders invoer.

4. De commissie van achttien te Genève zal in permanente zitting bijeen blijven om de uitvoering der genoemde besluiten na te gaan en eventueel nieuwe voorstellen aan de coördinatie-commissie in te dienen.

5. De voorzitter der coördinatie-commissie, De Vasconcellos zal de voornaamste documenten inzake het Italiaansch-Abessynische geschil met inbegrip natuurlijk van de aanbevelingen der coördinatie-commissie aan de niet-Volkenbondsstaten doen toekomen met de mededeeling dat de coördinatie-commissie gaarne alle mededeelingen zal ontvangen, die niet-Volkenbondsstaten nuttig zouden oordeelen aan de coördinatie-commissie te doen.
6. De coördinatie-commissie zal op 31 October weer bijeenkomen om den datum van de inwerkingtreding der economische sanctiemaatregelen vast te stellen.
Bij de discussies die naar aanleiding van de verschillende voorstellen van de commissie van 18 plaats vonden, hebben de gedelegeerden van Albanië, Hongarije en Oostenrijk herhaald, dat zij aan de sanctiemaatregelen niet zullen meedoen. De gedelegeerden van Chili, Iran en Uruguay verklaarden de voorstellen aan te nemen, onder voorbehoud echter van een mogelijk afwijkend oordeel hunner regeeringen, nadat deze de kwestie grondiger zouden hebben bestudeerd.

Post-giroverkeer. — Ingevolge een van de postadministratie te Den Haag ontvangen mededeeling is het giroverkeer tusschen de postrekeningen, aangesloten bij genoemde administratie en die bij den postchèque en girodienst van Italië voorloopig gestaakt.
Een verzoek van dien aard is door het bestuur der Italiaansche posterijen gedaan.
Opgemerkt zij, dat het postgiroverkeer tusschen Nederland en Italië slechts weinig te beteekenen heeft.

Bezoek van Sir Eric Drummond aan Mussolini. - Communiqué. — Het officieele communiqué, dat op 20 Oct. '35 te Rome en Londen is gepubliceerd, luidt als volgt:
De Britsche gezant te Rome heeft op 18 Oct. een bezoek gebracht aan den chef van de Italiaansche regeering. Sir Drummond heeft Mussolini opnieuw de verzekering gegeven, dat de Britsche regeering allerminst van plan is in verband met het geschil tusschen Italië en Abessynië eenige actie te ondernemen, die verder gaat dan haar collectieve verplichtingen als trouw lid van den Volkenbond met zich meebrengen, of verder dan de maatregelen waartoe de Volkenbondsstaten in overeenstemming met het Volkenbondspact hebben besloten.
Drummond heeft verder uitgelegd, dat de houding van de Britsche regeering in dit geschil op geenerlei wijze door egoïstische motieven werd geïnfluenceerd. Alle verklaringen, die hierop doelden, zijn van iedere waarheid ontbloot en kunnen slechts verspreid zijn door menschen die slecht op de hoogte waren van den stand van zaken of onheil wenschten te stichten.

22 October. — Krijgsverrichtingen in Zuid-Abessynië. - Slaven bevrijd. - Dagheri (G 7). - Onderhandelingen met Rome. —
De Italianen hebben in het Zuiden bij Gerlogoebi (F 7) en aan de Wedi Sjebeli (G 6, 7) belangrijke posten van de Abessyniërs genomen en o.a. twee kanonnen, verscheidene machinegeweren en geweren buitgemaakt.

Generaal de Bono heeft een proclamatie gericht tot de bevolking van Tigré en Agame, waarin de plaatselijke hoofden tien dagen den tijd krijgen om zich te onderwerpen.

De Italianen hebben in het bezette gebied 15.000 slaven bevrijd.

Te Rome heeft de Britsche gezant met Mussolini en Suvich besprekingen gevoerd, waarbij de geheele internationale toestand moet zijn aangeroerd. Sir Eric Drummond heeft Mussolini medegedeeld, dat Engeland t.a.v. Italiaansche schepen de neutraliteitsvoorschriften, neergelegd in de Haagsche conventie van 1907, zal toepassen.
Dit beteekent, dat geen enkel Italiaansch oorlogsschip, of Italiaansch schip, dat levensmiddelen, wapens e.d. vervoert voor de Italiaansche troepen in Oost-Afrika, langer dan 24 uur in een Britsche haven mag vertoeven. Verder mogen deze schepen niet meer brandstof en levensmiddelen innemen, dan noodig is om de naastbijzijnde Italiaansche haven te bereiken.

De Italianen hechten bijzonder veel beteekenis aan den val van Dagheri (G 7) op 20 Oct. '35, welke stad zij als den sleutel tot Harrar beschouwen.

Ras Syoem heeft de telefonische verbinding met Addis Abeba, die door Ras Koeksa verbroken was, kunnen herstellen.

Men geeft te Londen officieel toe, dat bij wijze van proef tusschen Rome en Parijs voorstellen zijn uitgewisseld met het doel een einde te maken aan de vijandelijkheden in Abessynië.
Eveneens geeft men toe, dat gezinspeeld is op de mogelijkheid, den oorlog te beëindigen, in het onderhoud, dat de Britsche ambassadeur Drummond met Mussolini heeft gehad.
Men wijst er evenwel op, dat deze voorstellen nog in een beginstadium verkeeren, en eerder het karakter hebben van informeele sondeeringen, terwijl het nog wel eenigen tijd kan duren voor zij vasten vorm aannemen, want de drie betrokken partijen, t.w. Italië, Abessynië en de Volkenbond, moeten bevredigd worden.

ABESSYNIË
—
ITALIË

Proclamaties. —
Generaal de Bono heeft in het bezette gebied een verklaring laten verspreiden, volgens welke hij de regeering van het land op zich neemt in naam van den Koning. De bevolking van Tigré en Adamoeh (C 4) staat onder Italiaansche bescherming. De stamhoofden zijn verantwoordelijk voor de handhaving van de orde. De hoofdlieden en de geestelijken, die zich niet ter beschikking van de regeering hebben gesteld, worden als vijanden beschouwd. Alle door de Italiaansche troepen veroorzaakte schade zal worden vergoed.

Regens. —
Uit Asmara wordt, volgens Reuter, bericht, dat de hevige regenval den opmarsch van de Italiaansche troepen heeft gestuit. Zoodra de bodem weer voldoende droog is, zal de opmarsch worden hervat met behulp van gemotoriseerde eenheden.
In de Daily Telegraph schrijft generaal-majoor Temperley: „Indien de Italianen hun opmarsch in het huidige tempo voortzetten, dan zullen zij ten minste 3 jaar noodig hebben om Addis Abeba te bereiken, aangezien van elk jaar slechts de zeven droge maanden bruikbaar zijn. Het schijnt, dat de generale staf Mussolini er reeds van te voren op heeft gewezen, dat het misschien drie jaar kon duren eer Addis Abeba was bezet, en dan nog drie of vier jaar eer het geheele land was onderworpen."

Volgens de Matin zou een pacificatie van Abessynië meer dan 15 jaar duren.

Nachtelijke Abessynische troepenverplaatsingen. —
De troepenverplaatsingen der Abessyniërs voltrekken zich onder bescherming der duisternis. Zoodra de zon is ondergegaan en de plotseling invallende duisternis de bedrijvigheid der Italiaansche vliegers heeft verlamd, beginnen de Abessynische bergen en bosschen als het ware te leven. Eensklaps wemelen zij van krijgers, die haastig hun wapens en proviand bijeengaren, zich onder commando van hun Ras stellen en vervolgens wegtrekken naar het Noorden.
(La Stampa - Corriere della Sera - Alg. Handelsblad - Times - Lavoro-Fascista - Courrier d'Alexandrie)
(Vorig bericht blz. 2000 E.)

A. NEDERLAND. — Muiterij „Zeven Provinciën". - Luit. Van Boven veroordeeld. —
Het Hoog Militair Gerechtshof heeft 19 Oct. '35 sententie gewezen in de zaak tegen den 32-jarigen luitenant ter zee tweede klasse H. L. van Boven, laatstelijk dienende op de „Zeven Provinciën", die in hooger beroep was gekomen van het vonnis op 14 Augustus door den Krijgsraad te Willemsoord gewezen, waarbij hij veroordeeld was tot 3 maanden gevangenisstraf met aftrek van één maand preventief, en ontslag uit den militairen dienst zonder ontzegging van de bevoegdheid om bij de gewapende macht te dienen in verband met de bekende muiterij op de „Zeven Provinciën".
Het Hoog Militair Gerechtshof heeft, met vrijspraak van een ondergeschikt punt, het vonnis voor wat de straf betreft, bevestigd. (N. R. Crt.) **(V. b. 1918 D.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Grey Owl — „The Adventures of Sajo and her beaver people" (Wa - Shan - Quon - Asin). (Lovat Dickson and Thompson Ltd.)
Duitsch: Jürgen Hahn-Butry — „Landsknecht..... nein, Soldat!" (Nord-Verlag, Berlin)
Helmund Vogt — „Der Einzige", Roman. (Holle & Co. Verlag, Berlin 1935)
Engelsch: Ethel Manning — „The Falconer's Voice". (Hutchinson)
Howard Spring — „Rachel Rosing". (Collins)
Fransch: Tristan Bernard — „Robins des Bois". (Albin Michel 1935)
Georges Duhamel — „La nuit de la Saint-Jean". (Aux Ed. du Mercure de France)
Friesch: D. H. Kiestra — „Efter it oargel, Fersen". (Brandenburgh & Co., Sneek)
Nederlandsch: Felix Hageman — „De Velden der Zaligen". (Johan Mulder's Uitg. Mij., Gouda)
Prof. Huizinga — „In de schaduwen van morgen". (Uitg. Tjeenk Willink, Haarlem)
Russisch: F. M. Dostojefski — „Materiali ie issledowanija". (Materialen en onderzoekingen). (Oude redactie van A. Dolinin, Leningrad 1935)
Vlaamsch: Marcel Coole — „De minnaar van het licht" (Poëzie). (Varior St. Amandsberg)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2000 B.)**

C. DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.
De directie van de Nederlandsche Bank deelt mede, dat met ingang van 22 October '35 het wisseldisconto met ½% is verlaagd tot 4½% (op 17 Oct. '35 verlaagd tot 5%), terwijl het promesse-disconto, de rente voor beleening van effecten, voor beleening van goederen en voor voorschotten in rekening-courant met ingang van dien datum gesteld is op 5% (op 17 Oct. '35 verlaagd tot 5½%).
Hieronder volgt een vergelijkend staatje van de jongste disconto-wijzigingen van de Nederlandsche Bank:

5 April	1935	verhoogd	van	2½%	tot	3½%.
10 April	„	verhoogd	van	3½%	tot	4½%.
16 Mei	„	verlaagd	van	4½%	tot	4 %.
1 Juni	„	verhoogd	van	4 %	tot	5 %.
27 Juni	„	verlaagd	van	5 %	tot	4 %.
6 Juli	„	verlaagd	van	4 %	tot	3½%.
18 Juli	„	verlaagd	van	3½%	tot	3 %.
25 Juli	„	verhoogd	van	3 %	tot	5 %.
26 Juli	„	verhoogd	van	5 %	tot	6 %.
3 Aug.	„	verlaagd	van	6 %	tot	5 %.
17 Sept.	„	verhoogd	van	5 %	tot	6 %.
17 Oct.	„	verlaagd	van	6 %	tot	5 %.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1957 A.)**

D. ARTHUR HENDERSON OVERLEDEN. —
Arthur Henderson, een der leiders van de Engelsche arbeidersbeweging, voorzitter der Ontwapeningsconferentie, meer nog: idealist door zijn groot geloof en zijn diep vertrouwen, leekenapostel uit innerlijke overtuiging, is in den nacht van 20 op 21 October '35 in den ouderdom van 72 jaar overleden.

Arthur Henderson is den 13den September 1863 te Glasgow uit zeer eenvoudige ouders geboren, die hem slechts het eenvoudigste lager onderwijs konden laten volgen. Op twaalfjarigen leeftijd — het gezin was intusschen naar Newcastle verhuisd — trad hij als leerling-metaalbewerker in dienst bij Robert Stephenson and Son, waar hij bleef, tot hij op nauwelijks dertigjarigen leeftijd zijn arbeid in dienst der gemeenschap aanving.
Hij werd tot gemeenteraadslid van Newcastle gekozen, als lid der liberale partij. Daar hij meende, dat hij niet onbevooroordeeld tegelijkertijd zijn plichten als arbeider in een fabriek en als raadslid kon vervullen, besloot hij zich uitsluitend aan de politiek te wijden. Van dit oogenblik af heeft hij een zeer actieve, zoo niet overwegende rol in de Engelsche arbeidersbeweging en in de stichting van de Labourparty — welke essentieel van het continentale socialisme verschilt — gespeeld.
Toen Keir Hardy en diens vrienden in 1893 de onafhankelijke arbeiderspartij stichtten, sloot Henderson er zich niet bij aan; hij vormde echter in de liberale partij een radicalen vleugel, en eerst toen deze in 1900 uitgestooten werd, evolueerde de nu overledene naar de kort te voren gestichte arbeidersgroep.
In 1903 werd Henderson onder patronage van het Labour Representation Committee, embryon van de Labourparty, als afgevaardigde van Barnard Castle in het Lagerhuis gekozen. Bij de vijf aldus gekozenen: Bell, Hardie, Crooks, Shackleton en Henderson sloten zich zes liberalen aan. Maar bij de verkiezingen van 1906 breidde dit groepje zich reeds tot 29 uit, wat tot gevolg had, dat de Labourparty zich officieel met bureau en whips constitueerde. Henderson is een der eerste voorzitters der partij geworden.
In Juli-Augustus 1914 maakte de Labourparty een ernstige crisis door. De toenmalige voorzitter der parlementaire labourfractie — het voorzitterschap werd bij toerbeurt waargenomen — Ramsay MacDonald verzette zich fel tegen een deelneming aan den oorlog, Henderson leidde het kamp der voorstanders. Henderson overwon en werd als vertegenwoordiger der Labourparty in het eerste coalitiekabinet-Asquith, daarna in dat van Lloyd George opgenomen. In 1917 ontstonden, vooral na de Russische revolutie, meeningsverschillen tusschen Lloyd George en Henderson. De laatste ging heen.
Van dat oogenblik af begon hij de verkiezingscampagne voor te bereiden. In 1918 werd hij echter niet voor het Lagerhuis herkozen, doch in Augustus 1919 kreeg hij er bij een tusschentijdsche verkiezing weer zijn plaats.
In 1924 en 1929 maakte hij als minister deel uit van de labourkabinetten, in het eerste jaar als minister van Binnenlandsche-in het laatste als minister van Buitenlandsche Zaken. Hij was een trouw bezoeker van de Volkenbondsbijeenkomsten: hij heeft geen enkele maal ontbroken; vooral drong hij sterk op het bijeenkomen der ontwapeningsconferentie aan, en toen dit organisme dan ook zijn werk begon, sprak het bijna van zelf, dat Henderson tot voorzitter werd gekozen: een taak, welke hij niettegenstaande zijn uiterst zwakke gezondheid en de vaak hevige pijnen met een bewonderenswaardige energie en een even bewonderenswaardig optimisme heeft vervuld.
Arbeidersleider, stichter der Labourparty, idealist en pacifist van gezonde opvattingen. Dat zullen eeretitels zijn, waarmede de naam van Arthur Henderson in de geschiedenis van zijn land, in die van het georganiseerde internationale leven zal opgeteekend staan.
In Arthur Henderson erkennen wij gaarne een edel man, een geloovig Christen, een die zijn overtuiging beleefde in het particulier en in het openbare leven.
„Den strijder voor den vrede" werd op 24 April 1933 de Waterle-vredesprijs van de Carnegie-stichting en op 11 December 1934 de Nobelprijs voor den vrede verleend.
In 1935 publiceerde Henderson het boekje „Labour's way to peace", dat onder den titel „Een weg tot vrede" in Nederlandsche vertaling van Ada Geyl door de Wereldbibliotheek werd uitgegeven. (Nieuwe Rotterd. Crt. - De Tijd - Het Volk)
(Vor. ber. Henderson 1330 D.)

E. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 15—22 Oct. '35. —
Monument voor gesneuvelden van 1896 te Adoea (B 4) 15 Oct., 2008 A. — Graaf Vinci, 15 Oct., 2008 A. — Neville Chamberlain's waarschuwing, 15 Oct., 2008 A. —Ras Koeksa tot Ras van Tigré benoemd, 16 Oct., 2008 A. — Engelsche vloot, 16 Oct., 2008 A. — Massawa (A 4), 17 Oct., 2008 A. — Minister de Graeff inzake sancties, 18 Oct., 2008 A. — Gerlogoebi (F 7) bezet door Italianen, 18 Oct., 2008 A. — Engelsch-Egyptische strijdmacht versterkt, 18 Oct., 2008 A. — Neutraal gebied te Diredaua (E 6) voor buitenlanders - Defilé voor den Negus en diens toespraak, 19 Oct., 2008 A. — Engeland kan op Frankrijk rekenen, 20 Oct., 2008 A. — Sanctiebesluiten door 52 staten, 21 Oct., 2008 A. — Post-giroverkeer met Italië stopgezet, 21 Oct., 2008 A. — Post-giroverkeer, 21 Oct., 2009. — Bezoek van Sir Eric Drummond aan Mussolini, Communiqué, 21 Oct., 2009. — Krijgsverrichtingen in Zuid-Abessynië, 22 Oct., 2009. — Slaven bevrijd, 22 Oct., 2009. — Dagheri (G 7), 22 Oct., 2009. — Onderhandelingen met Rome, 22 Oct., 2009. — Ital. proclamaties, 22 Oct., 2009. — Regens, 22 Oct., 2009. — Nachtelijke Abessynische troepenverplaatsingen, 2009. (Red. K. H. A.) **(V. b. 2008 A., 2009.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Surinaamsche begrooting 1936. —**
Ingediend is thans de begrooting van Suriname over 1936. Aan de toelichting is het volgende ontleend:
De na 1925 begonnen geregelde daling van de opbrengst der middelen, welke in 1930 even werd onderbroken door eenige stijging, doch zich daarna weer in sterkere mate voortzette, schijnt in 1934 tot staan gekomen te zijn, welk jaar zelfs weer een stijging in de opbrengst te zien gaf. Nochtans bleef deze nog belangrijk achter bij de raming en de opbrengst voor 1936 is dan ook in totaal weder lager gesteld dan die voor het loopende jaar. Hiertegenover is het gelukt, het totaal der uitgaven eveneens — en tot een grooter bedrag — lager te ramen, zoodat ten slotte nog op een eenigszins kleinere rijksbijdrage dan voor 1935 was geraamd, gerekend wordt. In de huidige omstandigheden mag dit ongetwijfeld tot voldoening stemmen. Minder wordt geraamd aan uitgaven *f* 63.423, minder aan ontvangsten *f* 36.644, minder aan rijksbijdrage *f* 26.779. De rijksbijdrage wordt thans geraamd op *f* 2.661.411.
In den loop van dit jaar werd de dienst van het landbouwproefstation gesplitst in twee elk onder afzonderlijke leiding staande afdeelingen, namelijk een afdeeling omvattende den algemeenen dienst en de bestudeering van landbouwkundige vraagstukken uit algemeen wetenschappelijk oogpunt en een afdeeling, welke meer in het bijzonder tot taak heeft het onderzoek van de landbouwkundige vraagstukken uit commercieel-economisch gezichtspunt. De gouverneur verwacht, dat deze splitsing van gunstigen invloed zal zijn op de behartiging van de commercieel-economische vraagstukken, welke zich als gevolg van de tijdsomstandigheden juist thans meer dan vroeger op den voorgrond dringen. Een crediet van *f* 10.000 is opgenomen voor het onderzoek naar de mogelijkheid van afzet van Surinaamsche landbouwproducten in het buitenland en de bevordering van dien afzet op de markten der daarvoor in aanmerking komende landen. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 1734 E.; Tw. Kamer 2005 E.)

B. **FRANKRIJK. — Senaatsverkiezingen. —**
Het eindresultaat der op 20 October gehouden Senaatsverkiezingen in Frankrijk luidt als volgt:

Kamergroep:	Vóór de verk.	Na de verk.	
Conservatieven	3	1	(— 2)
Dem. Rep. Unie (Kam.gr.-Marin)	20	16	(— 4)
Kath. Volkspartij	2	5	(+ 3)
Links-republikeinen (Kamergroep-Tardieu)	16	18	(+ 2)
Onafh. radicalen (Centrum)	7	7	
Radic. socialisten	43	39	(— 4)
Socialistische republikeinen	1	1	
Links-onafhankel.	3	4	(+ 1)
Neo-socialisten	5	4	(— 1)
Soc. S.F.I.O. (Blum)	6	10	(+ 4)
Prolet. eenheidsgroep	1	1	
Communisten	0	1	(+ 1)
Totaal	107	107	zetels

Volgens de Fransche pers kan een geringe verschuiving naar links worden geconstateerd. Ministerpresident Laval werd in beide departementen waar hij zich candidaat had gesteld, gekozen. (Le Figaro)
(Vor. ber. Verkiezingen 1797 C.; Senaat 534 G.)

C. **A. VAN GEELEN OVERLEDEN. —**
Op 22 Oct. '35 is in den ouderdom van 54 jaar te Den Haag geheel onverwacht overleden de heer A. van Geelen, directeur-generaal der werkverschaffing en steunverleening aan het departement van Sociale Zaken.
Nadat hij tal van jaren te Utrecht werkzaam was geweest, aanvankelijk bij de Spoorwegen, vervolgens als chef van de afdeeling sociale zaken ter gemeentesecretarie en daarna als directeur van de gemeentelijke arbeidsbeurs aldaar, werd hij met ingang van 1 Juli 1933 benoemd tot directeur-generaal der werkverschaffing en steunverleening.
Deze functie werd door minister Slotemaker de Bruïne, die als eerste minister van Sociale Zaken optrad, ingesteld. (A. N. P.)

D. **NEDERLAND. — Wapenuitvoer verboden. —**
De Staatscourant van 21 Oct. '35 bevat het Kon. Besluit, dat in overeenstemming met het eerste voorstel van het Coördinatie-Comité te Genève ingevolge de uitvoerverbodenwet 1935 den uitvoer van wapenen, munitie en oorlogsmaterieel uit het Koninkrijk der Nederlanden naar Italië en zijn bezittingen verbiedt.
Onder wapenen, munitie en oorlogsmaterieel wordt verstaan:
Geweren en karabijnen, benevens daarbij behoorende loopen.
Mitrailleurs, geweer-mitrailleurs en mitrailleur-pistolen van elk kaliber, benevens daarbij behoorende loopen.
Kanonnen, houwitsers en mortieren van elk kaliber, benevens daarbij behoorende affuiten, schietbuizen en remmen.
Munitie voor de hierboven genoemde wapenen, gevulde of ledige projectielen voor de hierboven genoemde vuurmonden en hun voortdrijvende lading.
Granaten, bommen, torpedo's en mijnen, al of niet geladen, benevens werktuigen om ze te werpen, te lanceeren, te leggen of om ze tot ontploffing te brengen.
Vechtwagens, gepantserde treinen of voertuigen, benevens iedere soort pantsering.
Oorlogsschepen van iedere soort, vliegtuig-moederschepen en onderzeebooten, daaronder begrepen.
Gemonteerde of gedemonteerde luchtvaartuigen, zwaarder of lichter dan lucht, benevens daarbij behoorende luchtschroeven, geraamten, schiettorens, rompen, staartvlakken en landingsgestellen.
Vliegtuigmotoren.
Revolvers en automatische pistolen, wegende meer dan 630 gram, benevens munitie voor deze wapens.
Vlammenwerpers en alle andere werptoestellen voor de chemische oorlogvoering of het veroorzaken van branden.
Mosterdgas, lewisite, dichlooraethylarsine, dichloormethylarsine en alle andere stoffen, bestemd voor de chemische oorlogvoering of het veroorzaken van branden.
Oorlogsbuskruit en ontplofbare stoffen. (Staatscourant)
(Vor. ber. Sanctiewet 2004 G.)

23 OCTOBER 1935

E. **DISCONTOKOERSEN. — Danzig. —**
De Danzigsche Bank heeft het disconto verlaagd van 6 op 5%. Het disconto voor beleeningen op effecten is verlaagd van 7 op 6%. (Gazeta Gdanska)
(Vorig bericht blz. 1802 C.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Lindbergh's baby. - De zaak-Hauptmann. —**
Het Hoogste Gerechtshof van New-Jersey, de Court of Errors and Appeals, heeft het tegen Hauptmann uitgesproken doodvonnis bevestigd.
De executie is echter voor onbepaalden tijd uitgesteld. (New York Herald Tribune) **(V. b. 1695 E.)**

G. **JAPAN. — De positie van den Keizer. —**
In verband met de nog steeds sleepende controverse over constitutioneele opvattingen met betrekking tot den status van den Keizer heeft de regeering wederom een verklaring gepubliceerd, waarin de liberale opvattingen krachtig worden veroordeeld en het goddelijke recht van den Keizer wederom wordt bevestigd. Deze verklaring is uitgegeven als gevolg van de starre houding, die in dit opzicht zoowel door de leger- als de vlootautoriteiten is aangenomen.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 1773 E.)**

H. **HET MINERALISEEREN EN VITAMINISEEREN VAN MELK. —**
Dr. Ir. P. Schoorl komt naar aanleiding eener literatuurstudie over dit onderwerp tot de volgende conclusie:
Eventueele tekorten aan minerale bestanddeelen in de melk kunnen beter verholpen worden, door aan de melk zouten toe te voegen dan door het verstrekken van zouten met het voedsel aan het melkvee of door het kiezen van aan het in de melk ontbrekende bestanddeel rijk voedermiddel. Het ijzer- en kopergehalte van de melk b.v. kan niet verhoogd worden door verhooging van het ijzer- en kopergehalte van het veevoeder.
Tekorten aan de vitaminen A en D in de melk kun-

nen daarentegen wèl vrij gemakkelijk aangevuld worden door het geven van voedermiddelen, die rijk zijn aan deze vitaminen, of door het toevoegen aan het veevoer van een dezer of, zoo noodig, van beide vitaminen. Een te laag gehalte aan vitamine B echter kan door goed gekozen voedsel weliswaar verhoogd worden, maar slechts tot een zekere grens, voor het beoogde doel niet voldoende. Een vitamine B-praeparaat dient dan aan de melk te worden toegevoegd.
(Ned. Tijdschr. voor Geneesk.)

A. **LITAUEN. — De regeering wordt gewaarschuwd koers te veranderen. —**
Twee oud-presidenten van Litauen, Stulginskis en Grinius, en vijf ex-premiers, Devidaitis, Grinius, Slezevicius, Bistras en Galvanauskas, hebben aan den tegenwoordigen president van Litauen een memorandum overhandigd om hem te wijzen op de gevaren, welke de door zijn regeering gevolgde politiek voor het land zou kunnen opleveren. Zij verklaren, dat ingrijpende hervormingen moeten worden tot stand gebracht en dat de regeering niet langer moet weigeren de Seima bijeen te roepen. (Diena)
(Vor. ber. Buitenl. Politiek 1825 D.)

B. **LORD CARSON OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van 81 jaar is op 22 Oct. '35 Lord Carson, die vooral bekend was in verband met de Iersche kwestie, overleden.
Edward Henry Carson werd in 1854 te Dublin geboren. Hij volgde de rechtsgeleerde loopbaan en in 1902 werd hij benoemd tot solicitor-general voor Ierland. Hij werd ook lid van het Lagerhuis juist in de periode, dat Gladstone trachtte, zijn home-rule-wet voor Ierland door te drijven. Hij verzette zich tegen deze wet, hoofdzakelijk omdat hij vreesde, dat het Protestantsche Noorden van Ierland zou worden overheerscht door de Katholieke rest van het eiland. Zoo werd hij de leider van de vertegenwoordigers van Ulster in het Lagerhuis. Toen in 1911 opnieuw de invoering van home-rule voor geheel Ierland dreigde, organiseerde Carson zelfs een vrijwilligerscorps in Noord-Ierland; hij werd een „rebel" die verlangde te blijven leven onder het regiem van het Vereenigd Koninkrijk. Zijn vrijwilligerscorps was weldra 100.000 man sterk.
Door den wereldoorlog werd de aandacht van de Iersche kwestie afgeleid. In het door Asquith in 1915 gevormde kabinet werd hij opgenomen als attorney-general, in 1916 werd hij minister van marine in het eerste coalitie-kabinet en in 1917 werd hij minister zonder portefeuille in het z.g. oorlogskabinet.
Na den wapenstilstand was het opnieuw de Iersche kwestie, waarmede hij zich bezig hield. Hij dreigde opnieuw met de mobilisatie zijner vrijwilligers. Lloyd George slaagde er echter in, een middenweg te vinden door den zes Protestantschen graafschappen van Ulster een eigen parlement te geven, terwijl dit deel van Ierland bovendien in het parlement te Londen vertegenwoordigd was. Tegen deze oplossing verzette Lord Carson zich niet.
In 1921 kreeg Carson den titel van peer, waardoor hij tevens een zetel in het Hoogerhuis verwierf. (A. N. P.)

C. **BILJARTEN. — De Ned. Biljartbond verbreekt contact met Duitschland. —**
De Ned. Biljartbond heeft op 19 Oct. 1935 in een buitengewone algemeene vergadering besloten het contact met Duitschland te verbreken. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Biljarten 1684 C.)

D. **ALBANIE. — Nieuw kabinet gevormd. —**
De president van den staatsraad Medi Frasjeri heeft een nieuw kabinet gevormd.
Foead Aslani wordt minister van Buitenl. Zaken, Etem Toto van Binnenl. Zaken. (Il Secolo) **(2003 E.)**

E. **VOLKENBOND. — Duitschland's uittreden. —**
Het officieele uittreden van Duitschland uit den Volkenbond werd op 21 October 1935 in de Duitsche bladen gemeld. (Berl. Tageblatt) **(V. b. 2001 B.)**

F. **LICHAMELIJKE OPVOEDING. — Het Mensendieck systeem. —**
Dit systeem ontleent zijn naam aan Mrs. Bess M. Mensendieck, een Amerikaansche, die, na medicijnen te hebben gestudeerd haar belangstelling richtte op de ademhalingsoefeningen die bij het zangonderricht noodig zijn. Zij leerde daarbij de beteekenis kennen van welbewuste systematische oefening, hetgeen haar aanleiding gaf zich op de lichamelijke opvoeding in het algemeen te richten.
De grondgedachte van de Mensendieck Methode is, dat de opvoeding van het lichaam moet verkregen worden door bewuste en onder contrôle uitgevoerde bewegingen. Deze contrôle bestaat niet alleen uit het gesproken woord van de leerares, maar voor alles in het persoonlijke inzicht in de bouw en de functie van het eigen lichaam en in de controleering door spiergevoel en waargenomen spiegelbeeld. Op deze wijze is er dus sprake van een werkelijke lichamelijke opvoeding, analoog aan de geestelijke opvoeding waarbij immers ook aandacht, inzicht en zelfcontrôle wordt verlangd.
Het blijkt nu, dat door deze Mensendieck Methode inderdaad houding en beweging gevormd worden en wel niet alleen gedurende de lesuren, maar ook, dat de invloed doorwerkt in het dagelijksche bewegen.
Hiermede raken wij nu aan een tweede grondgedachte van Mensendieck, n.l. dat de lichamelijke opvoeding zich niet voor alles moet richten op het aanleeren van kracht en behendigheid maar op het correct uitvoeren van bewegingen en speciaal van die in het dagelijksche leven.
Een derde hiermede samenhangend beginsel is, dat de goede houding en beweging van groot hygienisch belang is en tevens van sociale beteekenis.
(Uit de Brochure van Anna Overduin, arts)

G. **BELGIE. — Economische toestand. —**
Met betrekking tot de economische ontwikkeling van België na de devaluatie laat het verslag der Société de Bruxelles pour la finance et l'industrie zich optimistisch uit.
Sprekende over de devaluatie wijst het verslag er op, dat de groothandelsprijzen sedert April '35 met 20.7%, de kleinhandelsprijzen daarentegen slechts met 7.9% zijn gestegen, zoodat tal van industrieele ondernemingen weer met winst kunnen werken. Anderzijds heeft de regeering weten te verhinderen, dat er tegen dumpingprijzen geëxporteerd werd door de industrie voor te schrijven dat de prijzen in buitenlandsche valuta practisch onveranderd dienden te blijven.
Bovendien valt aan te stippen, dat de overeenkomsten tusschen de producenten in overeenstemming met het regeeringsprogramma steeds talrijker worden en een gunstigen invloed op het Belgische economische leven uitoefenen. Kortom, zegt het verslag, het valt niet te betwisten dat de Belgische economie aan de beterende hand is. De gedeeltelijke vermindering van de werkloosheid is daarvan een karakteristiek symptoom.
Het verslag geeft vervolgens in groote trekken een overzicht van de ontwikkeling der verschillende takken van nijverheid. De metaalindustrie heeft onder den invloed van het staalkartel een noemenswaardige herleving kunnen boeken. Einde Juni 1935 waren er 41 hoogovens in bedrijf tegen 32 einde December 1933. De exportprijzen voor staal fob. Antwerpen zijn sedert de oprichting van het staalkartel met Belg. fr. 200 per ton gestegen. In den mijnbouw valt na de verscherpte depressie die het jaar 1934 kenmerkte, als gevolg van de oprichting van het Nationale Kolenbureau, een lichte verbetering waar te nemen. De voorraden zijn van 3.767.000 ton in April '35 teruggeloopen tot 3.461.000 ton, ofschoon de productie niet is verminderd. De prijzen voor industriekolen zijn met fr. 10, die voor huisbrandkolen met fr. 7 per ton gestegen. Wat de chemische industrie betreft is de toestand vrijwel onveranderd gebleven. De afzet van kunstmest is, bij eenigszins lagere prijzen, toegenomen. De glasnijverheid heeft haar export in 1934 kunnen uitbreiden, maar in 1935 ging deze uitbreiding weer teloor, daarentegen was dit jaar de binnenlandsche afzet grooter.
Voor bouwmaterialen was het kardinale feit, de oprichting van het cementkartel. De prijs wist zich te handhaven. Weliswaar liep de uitvoer achteruit, maar de verkoop op de binnenlandsche markt is aanzienlijk toegenomen. In de textielnijverheid geven wol-, katoen- en vlasspinnerijen een herleving van den uitvoer te zien, vooral sedert de devaluatie. De papierfabrieken maken eveneens melding van een licht herstel. De afzet van electrischen stroom is met 3% gestegen. De toestand van Belgisch Congo is aanmerkelijk verbeterd. De invoer, die in 1932 464 mill. bedroeg is in 1934 gedaald tot 389 mill. De uitvoer daarentegen in hetzelfde tijdsverloop van 668 mill. gestegen tot 848 mill. fr. Vooral de goud- en tinmijnen hebben zich krachtig ontwikkeld, terwijl de uitvoer van landbouwproducten (katoen, palmolie en cacao) bij betere prijzen is gestegen.
(Verslag der Société de Bruxelles pour la finance et l'industrie)
(Vor. ber. Deval. 1971 C.; Fin. Politiek 1701 H.)

H. **OOSTENRIJK. — Petroleumboringen. —**
De grootste twee, in Oostenrijk werkende petroleummaatschappijen, n.l. de Shell Floridsdorfer en de Vacuum Oil Company, hebben voor het uitvoeren van petroleumboringen in Oostenrijk een maatschappij opgericht met een kapitaal van Sch. 3 millioen onder den naam Rohöl-Gewinnungs-A.G.
(Berl. Börsen Zeitung)

24 OCTOBER 1935

A. NEDERLAND. — Omzetten der bij het Centraal Bureau van de Veilingen in Nederland aangesloten veilingen van tuinbouwproducten, 1934. —

Aan het Jaarboek van genoemd Centraal Bureau over 1934 zijn de volgende gegevens ontleend. De tusschen haakjes vermelde cijfers geven het aantal in 1934 aangesloten veilingen aan.

PROVINCIE.	Omzet (× f 1000) 1933.	1934.
Groningen en Drenthe (10)	1.460	1.643
Friesland (16)	1.387	2.267
Gelderland (19)	3.697	4.260
Utrecht (5)	2.292	2.795
Overijssel (7)	836	957
Noord-Holland (36)	8.193	10.936
Zuid-Holland (38)	30.843	30.025
Zeeland (10)	1.982	2.113
Noord-Brabant (11)	2.832	3.234
Limburg (9)	2.849	3.423
Totaal (161)	56.371	61.653

Een omzet van één millioen gulden of meer werd in de hieronder genoemde plaatsen bereikt:

	Omzet (× f 1000) 1933.	1934.
Utrecht	2.119	2.221
Beverwijk (4 org.)	1.189	1.468
Grootebroek	1.203	1.639
Broek op Langendijk	980	1.350
Noord-Scharwoude	806	1.395
De Lier	1.746	1.618
's-Gravenzande (2 org.)	1.470	1.561
Holselersdijk	1.350	1.134
Naaldwijk	1.728	1.564
Monster (2 org.)	1.323	1.262
Poeldijk	2.255	1.975
Barendrecht	1.590	1.823
Berkel-Rodenrijs	1.572	1.470
Delft	1.902	1.852
Loosduinen (2 org.)	2.858	2.560
Rotterdam (2 org.)	3.957	4.063
Zwijndrecht	943	1.096
Breda	1.221	1.370
Venlo (2 org.)	2.017	2.337

(Centraal Bureau v. d. Veilingen v. Tuinbouwprod.)
(Vor. ber. Tuinbouw 1972 A.)

B. ITALIE. — Economische Toestand. - Buitengewone uitgaven voor den oorlog in Oost-Afrika. —

Volgens de jongste mededeelingen van het Italiaansche ministerie van Financiën had de schatkist eind September de beschikking over 950 millioen lire aan liquide middelen.

De uitgaven in September overschreden de schatting met 131 millioen lire, terwijl de uitgaven van het eerste kwartaal van het begrootingsjaar 1935-'35 de raming met 424 millioen lire overschreden.

Als buitengewone uitgaven voor de expeditie naar Oost-Afrika vermelden de mededeelingen van het ministerie voor de maand September 633 millioen lire, en voor de drie maanden Juli, Augustus en September 1.345 millioen lire.

Blijkens den staat van de Bank van Italië per 10 October, welke de periode van 30 September tot 10 October beslaat, is de goudvoorraad opnieuw met Lire 226.057.000 verminderd en bedroeg deze nog Lire 4.025.354.000. Daartegenover is de voorraad buitenlandsche valuta en fondsen van Lire 392.530.000 op 30 Sept. tot Lire 412.644.000 op 10 October toegenomen. De bankbiljettencirculatie geeft eveneens weer een verdere toeneming te zien en bedroeg op 10 October '35 Lire 15.425.518.000 tegenover Lire 15.271.715.000 op 30 Sept. '35. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Economische Toestand 1968 A.)

C. JAPAN. — Provinciale verkiezingen. —

Bij de provinciale verkiezingen heeft de Minseito een nederlaag geleden. De partij slaagde er n.l. slechts in 620 zetels te bezetten tegen 720 in den vorigen raad. De Seyoekai behaalde 670 zetels tegen 648 bij de vorige verkiezingen. De groep Kokoemin, die zich van de Minseito had afgescheiden, wist beslag te leggen op 32 zetels tegen 52, de neutralen behaalden 143 tegen 82 en de arbeiders 33 tegen 14 zetels.

Het succes van de Seyoekai moet worden toegeschreven aan de nationalistische houding van deze partij in den strijd om de opvatting van het Keizerschap. De zoogenaamde fascisten zijn vertegenwoordigd in de partij der neutralen. 74% der kiezers hadden hun stem uitgebracht. (Dempo Tsoesin)

D. ZUID-AFRIKA. — Import en Export. - Januari t/m Juni 1935. —

Volgens gegevens, door het Uniedepartement van Census en Statistiek gepubliceerd, heeft de invoer in Zuid-Afrika gedurende het eerste halfjaar van 1935 een waarde bedragen van £ 33.536.578, tegenover een totaal uitvoercijfer van £ 32.388.689, inclusief de waarde van het uitgevoerde staafgoud en diamant, tezamen ten bedrage van £ 20.714.600. Onderstaande opgave geeft een vergelijkend beeld van den Zuid-Afrikaanschen invoerhandel gedurende de periode Januari t/m Juni 1935, verdeeld naar de voornaamste landen van herkomst.

	1935 Waarde £	% van totaal	1934 Waarde £	% van totaal
Engeland	16.445.701	49.0	14.335.557	50.2
Britsch-Indië	772.063	2.3	736.735	2.6
Canada	1.166.002	3.5	1.062.645	3.7
België	615.943	1.8	614.920	2.2
Frankrijk	361.825	1.1	362.228	1.3
Duitschland	1.544.219	4.6	1.392.292	4.9
Nederland	348.133	1.0	386.444	1.4
Nederl.-Indië	380.685	1.1	427.661	1.5
Italië	494.799	1.5	416.551	1.5
Zweden	662.101	2.0	548.589	1.9
Japan	1.349.968	4.0	945.186	3.3
Ver. Staten	6.224.155	18.6	4.580.082	16.0
Andere landen	3.150.944	9.5	2.732.345	9.5
Totaal	33.516.538	100.0	28.541.235	100.0

Uit deze opgave blijkt, dat van de genoemde landen slechts Nederland en Nederl.-Indië in actueele waarde van de door haar naar de Unie uitgevoerde goederen zijn achteruitgegaan.
(Uniedepartement van Census en Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1344 E.)

E. PARAPSYCHOLOGIE. — Lezing prof. dr. Ch. H. van Os. —

Op uitnoodiging van de Rotterdamsche groep der Studievereeniging voor Psychical Research heeft op 4 Oct. '35 prof. dr. Ch. H. van Os, hoogleeraar in de wiskunde te Delft, gesproken over: „Het bestaan der toekomst".

In den regel onderscheidt men scherp tusschen verleden, heden en toekomst. Daarbij wordt het heden als een ondeelbaar moment gedacht, het verleden bestaat niet meer, de toekomst is er nog niet. Deze voorstelling geeft ongetwijfeld zekere aspecten der werkelijkheid weer. Zij leidt echter eveneens tot eigenaardige moeilijkheden, waarop reeds in de oudheid gewezen is. Het „nu" der onmiddellijke ervaring is dan ook niet een ondeelbaar punt, maar bezit een zekere uitgebreidheid, die verschillend van lengte kan zijn. Onze geest bezit het vermogen, zekere opeenvolgende gebeurtenissen tot een eenheid samen te vatten, b.v. opeenvolgende tonen tot een melodie. Wij kunnen ons nu voorstellen, dat bij een bovenmenschelijk bewustzijn dit vermogen ontzaglijk vergroot zou zijn, zoodat voor zulk een bewustzijn het geheele verleden van ons heelal als een eenheid tegenwoordig zou zijn. Zou zulk een bewustzijn daarbij een volledige kennis bezitten van de in het heelal werkende krachten, dan zou het op de wijze van den „geest van Laplace" de toekomst kunnen voorzien.

Mathematisch gesproken vormen de gebeurtenissen, die zich in tijd en ruimte afspelen, een vierdimensionaal continuum. De verhouding van ons bewustzijn tot het wereldbewustzijn kan men dus tot op zekere hoogte uitbeelden door de verhouding van wezens, die ruimten van een verschillend aantal afmetingen bewonen.

Helderziendheid in ruimte en tijd kan men nu verklaren door nauwer contact van het individueele bewustzijn met het wereld-

bewustzijn. Een moeilijkheid is echter, dat de diepere samenhangen, die toch voor het wereldbewustzijn primair moeten zijn, zelden of nooit individueel bewust worden. Wij moeten dus aannemen, dat er een meer „oppervlakkig" contact met verschillende inhouden van wereldbewustzijn mogelijk is. Dit is wellicht de werkelijkheid, die ten grondslag ligt aan de occultistische mededeelingen omtrent „ijlere zintuigen".
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Parapsychologie 1685 A.)**

A. DENEMARKEN. — Verkiezing voor het Folketing.
Blijkens de definitieve resultaten van de verkiezingen voor het Folketing (de Tweede Kamer) hebben de socialisten 6 zetels gewonnen.
De liberalen verloren 10 zetels, de conservatieven 1 zetel. De nieuwe agrarische partij verkreeg 5 zetels. De positie van de andere partijen is onveranderd.
In totaal werden uitgebracht 1.646.128 geldige stemmen (in 1932: 1.554.738). Hiermede is beslist over 148 zetels, terwijl de 149ste afgevaardigde eerst op 11 November '35 op de Fär Øer zal worden gekozen.
Volgens officieele mededeelingen is het resultaat als volgt (tusschen haakjes zijn de cijfers der vorige verkiezingen, in 1932, aangegeven):

	Stemmen.	Zetels.
Sociaal-democraten . .	759.069 (660.839)	68 (62)
Liberale Boerenpartij .	292.085 (381.862)	28 (38)
Conservatieven . . .	293.358 (298.531)	26 (27)
Radicalen	151.527 (145.221)	14 (14)
Vrije Volkspartij . . .	52.736	5
Communisten	27.140 (17.179)	2 (2)
Deensche Nat.-Soc. . .	16.217	0
Rechtsche staatspartij .	41.190 (41.238)	4 (4)
Sleeswijksche partij . .	12.618 (9.868)	1 (1)
Gemeenschapspartij . .	188	0

De communisten zijn in stemmenaantal sterk vooruitgegaan, doch een zetel hebben zij niet gewonnen.

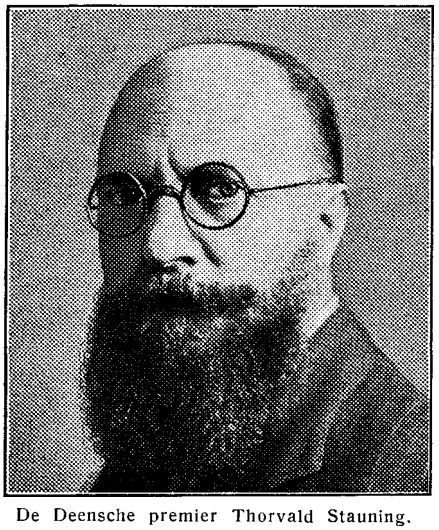

De Deensche premier Thorvald Stauning.

Het radicale blad „Politiken" wijst erop, dat het resultaat der verkiezingen een bevestiging van de macht en het aanzien der regeering beteekent. Het blad verwacht, dat de oppositie thans geen stelselmatig verzet zal voeren tegen de bedoelingen der regeering.
Minister-president Stauning heeft als zijn meening te kennen gegeven, dat thans vermoedelijk de weg open is voor een positieve politiek ter consolidatie van het Deensche economische leven en van de productie-verhoudingen.
De conservatieve pers geeft openlijk toe, dat de verkiezingen voor haar een teleurstelling zijn geweest. De partijleider Christmas Møller heeft verklaard, dat er onmiddellijk een actie zal worden ingezet voor de volgende verkiezingen.
(Politiken - Social-Demokraten, København)
(Vor. ber. Stauning 1862 C.; Verkiezingen 1720 D.; Folketing 573 A.)

25 OCTOBER 1935

B. CANADA. — Kabinet Mackenzie King. —
De leider der liberale partij, Mackenzie King, die bij de algemeene verkiezingen in Canada zulk een groote zege wist te behalen, is er in geslaagd, een nieuwe regeering te vormen, waarvan de voornaamste portefeuilles als volgt zijn verdeeld:
Premier en minister van Buitenl. Zaken: Mackenzie King; Binnenl. Zaken: Thomas Crerar; Financiën: Dunning; Nationale Defensie: Ian Mackenzie; Marine: Clarence Howe. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. AMSTERDAM. — De Kweekschool voor de Zeevaart 150 jaar. —
Op 24 October '35 vierde de Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam haar 150-jarig bestaan. De tallooze jongelieden, die in den loop der jaren aan de inrichting tot koopvaardij-officier werden opgeleid, hebben bij de Nederlandsche koopvaardij altijd een zeer goeden naam gehad en behoorden toen er in vroeger jaren bij ons zeevaartonderwijs nog geen sprake was van een uniform leerplan, steeds tot de besten. Evenals de Kweekschool zijn de meeste zeevaartscholen in ons land opgericht door stichtingen of vereenigingen, welke nog steeds een zekere zelfstandigheid behouden hebben.
Ook de interne opleiding heeft er veel toe bijgedragen, dat de leerlingen van de Kweekschool een zoo goede reputatie wisten te verwerven en te behouden.
De feestelijkheid werd ingezet met een réunie van ongeveer 200 oud-kweekelingen.
Onder de talrijke aanwezigen waren o.m. de vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, kapitein-ter-zee Rost van Tonningen, de ministers Colijn en Slotemaker de Bruïne, dr. W. de Vlugt, burgemeester, en J. Rustige, wethouder van Amsterdam, jhr. mr. dr. A. Röell, Commissaris der Koningin in Noord-Holland, gen.-majoor Raaymakers, commandant van de luchtvaart-afdeeling Soesterberg, oud-vice-admiraal C. Fock, inspecteur-generaal van de scheepvaart, Gottfr. H. Crone, voorzitter van de Kamer van Koophandel voor Amsterdam, mr. dr. Crena de Iongh, directeur van de Nederlandsche Handel-Maatschappij, D. Goedkoop, directeur van de Ned. Scheepsbouw Maatschappij, mr. S. J. v. Lier, gemeente-secretaris van Amsterdam, en vele anderen.
In zijn openingswoord heette jhr. mr. v. Lennep, voorzitter van het Vaderlandsch Fonds ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, alle aanwezigen hartelijk welkom en gaf in het bijzonder uiting aan zijn vreugde over de wijze, waarop H. M. de Koningin blijk geeft van haar groote belangstelling en sympathie voor de Kweekschool bij gelegenheid van het jubileum van deze instelling. Hierna gaf spr. een kort overzicht van de historie der school.
De ministers Colijn en Slotemaker de Bruïne en ook dr. W. de Vlugt, burgemeester van Amsterdam, spraken de aanwezigen toe. Onder geestdriftige toejuichingen deelde minister Slotemaker de Bruïne voorts mede, dat het H. M. de Koningin heeft behaagd, den voorzitter van het Vaderlandsch Fonds ter aanmoediging van 's Lands Zeedienst, jhr. mr. L. H. van Lennep, en den commandant der school, D. H. v. d. Hiel, beiden te benoemen tot officier in de orde van Oranje Nassau, den stuurman J. G. Poederbach met de gouden eeremedaille verbonden aan de orde van Oranje Nassau en den baas-timmerman A. F. G. Muller, met de bronzen medaille van de orde van Oranje Nassau te begiftigen. (A. N. P.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp-Sanctiewet 1935 aangenomen. —
De Tweede Kamer heeft op 24 Oct. '35 met 68 tegen 3 stemmen het sanctie-ontwerp aangenomen, waarbij de regeering wordt gemachtigd, de economische sanctiemaatregelen te nemen, waartoe de Volkenbond op grond van art. 16 van het Volkenbondspact zal besluiten. Alleen de heeren Westerman (Nat. Herstel), Van Dis (St. Ger.) en Sneevliet (Rev.) stemden tegen.
Wat de schadevergoedingskwestie betreft, had de minister, jhr. mr. A. C. D. de Graeff, bezwaar een plicht voor den staat te erkennen. Erkennen bij voorbaat van aanspraken gaat de regeering te ver. Voor gevallen van ernstige en ruïneuze schade zal de regeering zich echter nader beramen.
Steenkolen, petroleum, katoen enz., zijn nog gereserveerd voor een volgende lijst bij verdere sanctiemaatregelen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2004 G.; Tweede Kamer 2011 A.)

E. NEDERLAND. — Heffing op Varkensvleesch teruggebracht op 6 cent. —
Bij beschikking van den minister van Landbouw en Visscherij is de heffing op varkensvleesch per K.G. geslacht gewicht met ingang van 28 October '35 teruggebracht van 9 op 6 cent. (N. Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Varkensvleesch 1996 A.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Dr. E. Morpurgo. - Openbare les over: „Stroomingen in de moderne Italiaansche letterkunde". —

Dr. Enrico Morpurgo, toegelaten als privaat-docent in de moderne Italiaansche letteren, aan de universiteit van Amsterdam, heeft ter inleiding van zijn colleges een openbare les gehouden over: „stroomingen in de moderne Italiaansche letterkunde".

Evenals het ondoenlijk is de drijfveer aan te wijzen van de Italiaansche Renaissance, omdat te veel stroomingen hieraan hebben medegewerkt, evenmin is het mogelijk een bepaalde stuwkracht op den voorgrond te brengen in de moderne letteren — aldus dr. Morpurgo. Er zijn te veel stroomingen en te veel pogingen, die elkaar ook vaak tegenwerken, om een bepaalde richtlijn te kunnen aangeven. De moderne schrijvers en critici zijn ontevreden met de voortbrengselen van de moderne letteren en misschien is dat het gevolg van den ontstellenden overvloed, dien de vorige eeuw heeft voortgebracht. Ook de voor-oorlogs-literatuur-periode heeft vooraanstaande persoonlijkheden gekend als Pascoli, Carducci, D'Annunzio.

En toch zijn reeds toentertijd tegen hun kunst stemmen opgegaan, waarvan die der futuristen een universeele vermaardheid wisten te veroveren. De oorlog heeft voor Italië slechts 4 jaren geduurd en niet 5, zooals voor de andere strijdende naties, maar toch hebben zij Italië misschien meer verschaft dan een der andere mogendheden. De eerste maanden na den oorlog waren schrijvers, uitgevers en publiek den koers kwijt en pas na 1920 kwam een algemeene herziening van de waarden. Het positivisme en het materialisme moesten wijken voor een spiritualisme, en zoo kan men het opkomen van intiem en landelijk schrijvende auteurs verklaren. Tot op dit oogenblik leefden schrijvers en lezers in een volmaakte idylle, maar de jongeren wierpen de vraag op, of de Italiaansche letterkunde Italiaansch of universeel moest zijn. Onder Italiaansch verstond men het voortzetten van de traditie en het in stand houden van de plattelandsgeest, met universeel bedoelde men al het dynamische, dat de moderne technisch georiënteerde tijd met zich meebracht. De letterkundige polemiek wierp nog een andere vraag op, of de schrijvers calligrafen (in fraaien stijl schrijvende) of contenutisten (die op den inhoud meer den nadruk leggen) moesten zijn. De strijd is nog steeds in vollen gang en kan zeker slechts opgelost worden door een komend genie, die beide uitersten in een meesterwerk weet te vereenigen.

Men kan niet loochenen, dat naast deze contrasten ook een algemeene strooming bestaat, die dieper ingrijpt dan alle tot nu toe genoemde oppervlakkige tendenzen, n.l.: het klassieke bewustzijn van het Italiaansche volk en het neo-humanisme, dat steeds vaster wortel schiet.

Na gesproken te hebben over modegrillen afkomstig uit andere landen zooals b.v. biografieën, letterkundige prijzen en letterkundige vriendenclubs, wees spr. op het eenige ware succes van blijvende waarde: het moderne Italiaansche theater, dat met Pirandello wereldsuccessen behaald heeft. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2000 D.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Welvaart-Herstel; drie punten. —

De Amerikaansche minister van Buitenl. Zaken, Cordell Hull, heeft een radiorede gehouden, waarin hij o.m. verklaarde:

„De oorlog is een verouderd, met bloed bevlekt instrument, dat de economische kwalen van de wereld niet kan genezen."

Hull stelt voor, een drievoudige internationale poging te ondernemen, met het doel, vrede en voorspoed te herstellen. Hij wil in vele landen een gelijktijdige actie ondernemen ten einde:

1e. een krachtig herstel in den internationalen handel teweeg te brengen;

2e. een geleidelijk herstel der monetaire stabiliteit te verkrijgen;

3e. een internationale overeenkomst tot stand te brengen, welke waarborgt, dat alle eerste behoeften voor ieder tegen redelijke voorwaarden beschikbaar zijn. (New York Herald Tribune)

C. PROFESSOR HENRI PIRENNE OVERLEDEN. —

Prof. Henri Pirenne is op 24 Oct. '35 in den ouderdom van 73 jaar te Brussel overleden.

Henri Pirenne werd op 23 December 1862 in Verviers geboren. In het jaar 1883 promoveerde hij aan de Universiteit te Luik en zette daarna zijn studies voort te Parijs, Leipzig en Berlijn. In 1884 werd hij privaat-docent in Luik; vier jaar later aanvaardde hij zijn benoeming tot hoogleeraar aan de Gentsche Hoogeschool.

Verscheidene malen heeft hij zijn ambt moeten onderbreken voor wetenschappelijke reizen naar het buitenland, zoo bijv. voor een langdurig verblijf in Amerika.

Groote beroering verwekte destijds zijn verbanning naar een gevangenkamp in Duitschland tijdens den wereldoorlog. De hoogleeraar, die krachtig de onafhankelijkheid van België verdedigde, werd na zijn arrestatie door de Duitschers in 1916 tot het einde van den oorlog gevangen gehouden. Na den vrede kon Pirenne in zijn vaderland terugkeeren; bij deze gelegenheid verleende de Gentsche Hoogeschool hem verschillende hooge onderscheidingen.

Het levenswerk van dezen bekenden geschiedenis-autoriteit is de „Histoire de Belgique". Het eerste deel verscheen in 1902, terwijl in 1932 het laatste deel van dit standaardwerk werd voltooid.

Na de voltooiing van zijn levensarbeid werd hij te Brussel gehuldigd. Toen Pirenne voor deze hulde dankte, zeide hij, van zijn eigen werk: „Ik heb getracht de geschiedenis van België te begrijpen. Ik heb er naar gestreefd dit begrip in een wetenschappelijk werk vast te leggen. Heeft het eenige waarde, wekt het eenige belangstelling, dan is het behandelde onderwerp daarvan de eenige oorzaak. Ik ben onpartijdig en objectief gebleven. Nimmer heb ik er aan gedacht dit werk te schrijven ter verheerlijking van mijn land. Het is België zelf dat mij deze geschiedenis heeft gedicteerd."

Van zijn overigen wetenschappelijken arbeid dienen genoemd te worden zijn geschiedvorsching met betrekking tot de Middeleeuwen en zijn studie over „De Gulden Sporenslag van 1302 van Vlaamsch en Fransch standpunt bezien", zoomede een geschrift over de economische voorwaarden, waaronder de Middeleeuwsche steden leefden.

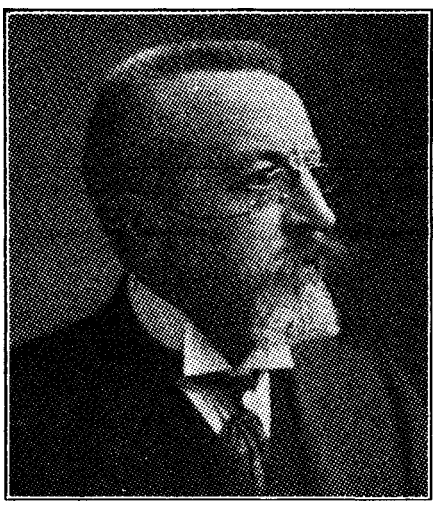

Prof. Henri Pirenne.

Prof. Pirenne was lid der Belgische Academie van Wetenschappen en de Kon. Akademie van Wetenschappen te Amsterdam. In den wereldoorlog verloor hij een van zijn zonen aan het front; een tweede, thans ook reeds overleden, was hoogleeraar aan de Gentsche universiteit.

Prof. dr. H. Brugmans noemde hem een der uitnemendste Belgen; hij is een model van de Belgische cultuur, het typische bewijs van het ongerept bestaan van die Belgische nationaliteit, wier oorsprong en ontwikkeling hij in zijn beroemde „Histoire de Belgique" heeft uitgebeeld.

Vermelden wij nog, dat Henri Pirenne eenmaal voor zijn wetenschappelijke verdiensten een prijs van Frs. 500.000 verwierf uit de in 1932 gestichte Fondation Francqui (genoemd naar Emile Francqui, minister van staat en president der Fondation Francqui). Deze stichting keert jaarlijks een prijs uit aan dien Belg, welke door zijn beteekenis voor de wetenschap het internationale aanzien van België heeft verhoogd.

(Handelsblad v. Antwerpen - Gazet v. Antwerpen)

(Vor. ber. Prof. Henri Pirenne 823 A.)

D. NOBELPRIJS 1935. — Physiologie en Medicijnen. Het college van leeraren aan het Karolingische Instituut te Stockholm heeft den Nobelprijs van 1935 voor physiologie en medicijnen verleend aan prof. Hans Spemann te Freiburg, voor zijn ontdekking van het „organisator-effect" tijdens de embryonale ontwikkeling.

De Nobelprijswinnaar Hans Spemann is 27 Juni 1869 te Stuttgart geboren. In 1908 werd hij hoogleeraar te Rostock, in 1914 tweede directeur van het Keizer-Wilhelm Instituut voor biologie te Berlijn-Dahlem. Sedert 1919 is hij professor aan de universiteit van Freiburg in Breisgau.

Hij is een der belangrijkste vertegenwoordigers van de ontwikkelings-physiologie en heeft zeer gewichtige proefnemingen verricht, welke licht hebben doen opgaan over de ontwikkeling der orgaan-beginselen in de dierlijke kiemen. Van zijn publicaties vallen hier o.a. te noemen de rectorale rede, te Freiburg in 1923 gehouden: „Zur Theorie der tierischen Entwicklung", een studie van 1915: „Zur Geschichte und Kritik des Begriffes der Homologie" en „Mikrochirurgische Operationstechnik" in Abderhalden's „Handbuch d. biolog. Arbeitsmethoden" (1921). (Red. K. H. A.)

(V. b. Nobelprijs Medic. 1544 F.; Physiologie 548 C.)

A. De Katholieke landen en het Vaticaan. —
Wij ontleenen aan „De Tijd" van 10 Oct. '35 het volgende artikel van de hand van den Zeereerw. Heer Goulmy, pastoor te Den Dungen, dat een overzicht geeft van de verhouding van 38 Katholieke landen tot het Vaticaan:

Andorra. — De Bisschop van Seo d'Urgel in Spanje, Prins-Souverein van Andorra, en de Fransche republiek zijn de suzereinen van Andorra. Staatsgodsdienst. Zes parochies. De kerkelijke waardigheidsbekleeders worden 4 maanden van het jaar door den Bisschop van Urgel en 8 maanden van het jaar door den H. Stoel op voordracht van evengenoemden Bisschop benoemd.

Argentinië. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Modus Vivendi van 1885, krachtens welken de President van de Republiek de Bisschoppen den H. Stoel voordraagt voor de kanonieke aanstelling. Toestand op het oogenblik goed.

België. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Conventie van 26 Mei 1906 met den H. Stoel voor de Congo-kolonie. Toestand goed.

Bolivia. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand reeds geruimen tijd wankelend.

Brazilië. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand goed, door nieuwe Grondwet iets verbeterd.

Chili. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand thans goed.

Columbië. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 31 Dec. 1887, aangevuld 20 Juli 1892, nog van kracht. De President der Republiek wordt in de benoemingen der Bisschoppen door den H. Stoel gehoord. Toestand de beste van Latijnsch-Amerika.

Costa Rica. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen (van den kant der republiek is de post al jaren niet bezet). Geen Concordaat sedert 1884. Toestand goed.

Cuba. — Scheiding van Kerk en Staat. Diplomatieke betrekkingen van den kant van den H. Stoel, in 1935 tot stand gekomen. Toestand goed.

Ecuador. — Scheiding van Kerk en Staat. Toestand slecht geweest, thans iets verbeterd.

Frankrijk. — Scheiding van Kerk en Staat, behalve voor Elzas-Lotharingen, Tunis en Fransch-Indië. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Overeenkomst aangaande de „Associations culturelles diocésaines" van 1924. „Droit de regard" voor den President der Fransche Republiek bij de benoeming der Fransche bisschoppen 1921, waardoor minder welgevallige personen niet benoemd worden. Protectoraat over de katholieke missies in het Oosten en in het Verre Oosten met twee Accoorden van 1926 over het eventueel eindigen van dit protectoraat, enz. Toestand zeker iets verbeterd, maar de leekenwetten bleven, vandaar weinig ideaal.

Elzas-Lotharingen. — Concordaat van 1801. De President der Republiek draagt de candidaten voor het bisschopsambt den H. Stoel voor.

Tunis. — Accoord van 7 Nov. 1893. De Aartsbisschop van Carthago wordt door den H. Stoel in overeenstemming met de Fransche Regeering benoemd.

Fransch-Indië. — Accoord van 1 Sept. 1886. De Aartsbisschop van Pondichéry is een Franschman van het seminarie van de Vreemde Missies van Parijs.

Guatemala. — Toestand zonder vaste regeling wegens de niet-onderhouding van het Concordaat van 2 Juli 1884 en vrij onzeker, niet zelden moeilijk.

Haïti. — Concordaat van 28 Maart 1860. Wederzijdsche (van den kant van Haïti is de post veelal onbezet) diplomatieke betrekkingen. Staatsgodsdienst volgens „Almanach de Gotha" 1935. De President der Republiek draagt de Bisschoppen den H. Stoel voor. Toestand goed.

Honduras. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Het Concordaat van 9 Juli 1861 is niet meer van kracht, vandaar is de toestand ongeregeld en onzeker, maar nu goed.

Italië. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 11 Febr. 1929. De Koninklijke Italiaansche Regeering ontvangt te voren van den H. Stoel de namen der candidaten voor vacante Bisschopszetels, opdat blijke, of er bezwaren van staatskundigen aard zijn. Toestand goed.

Liechtenstein. — Landskerk. Toestand goed.

Litauen. — Concordaat van 27 Sept. 1927. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen, welke niet correct zijn. De President van de Republiek wordt door den H. Stoel in kennis gesteld met de namen der candidaten voor vacante Bisschopszetels. Toestand niet goed.

Malta. — Souvereine Orde van Staatsgodsdienst. Diplomatieke betrekkingen van den kant der Orde. Protectoraat van den H. Stoel. Ongeveer 3.500 ridders.

Mexico. — Scheiding van Kerk en Staat. Anti-godsdienstig en anti-kerkelijk bewind.

Monaco. — Staatsgodsdienst. Diplomatieke betrekkingen van de zijde van het vorstendom. Toestand goed, maar niet altijd gemakkelijk.

Nicaragua. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 2 Nov. 1861 niet meer van toepassing. Toestand goed, maar onzeker.

Oostenrijk. — Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 5 Juni 1933. Bij de vervulling van Bisschopszetels biedt de H. Stoel de Bondsregeering de gelegenheid, om aangaande de candidaten, staatkundige bezwaren naar voren te brengen. Toestand uitstekend.

Panama. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand goed.

Paraguay. — Staatsgodsdienst. Diplomatieke betrekkingen van de zijde van den H. Stoel. De President der Republiek moet katholiek zijn. Toestand goed.

Peru. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Voorrecht van het Patronaat van 5 Maart 1874. Kamer van Afgevaardigden en Senaat, in Vereenigde Vergadering bijeen, kiezen bij eene vacature in het Episcopaat uit een lijst van 6 candidaten, door den President der Republiek aangeboden, den meest waardige, dien de President den H. Stoel voordraagt. Toestand goed, maar vrij onzeker.

Polen. — Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 10 Febr. 1925. De H. Stoel biedt den President der Republiek de gelegenheid, om tegen de candidaten voor Bisschopszetels staatkundige bezwaren in te dienen. Toestand goed.

Portugal. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Protectoraat van de Portugeesche Kroon over de missies in Indië, nader geregeld door de Accoorden van 15 April 1928 en 11 April 1929. Toestand verbeterd, maar nog verre van goed.

San Domingo. — Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand goed.

San-Marino. — Staatsgodsdienst. Diplomatieke betrekkingen van de zijde der republiek. Toestand goed.

San-Salvador. — Staatsgodsdienst. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Concordaat van 22 April 1862 niet meer van kracht. Toestand goed.

Spanje. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Toestand slecht, maar verbeterd.

Tsjecho-Slowakije. — Scheiding van Kerk en Staat. Wederzijdsche diplomatieke betrekkingen. Modus Vivendi van 2 Febr. 1928. De H. Stoel deelt de Regeering namen van candidaten voor Bisschopszetels mede, ten einde haar gelegenheid te geven, staatkundige bezwaren te opperen. Toestand, hoewel iets verbeterd, nog vrij slecht.

Uruguay. — Toestand ongeregeld.

Vaticaansche Stad. — Staatsgodsdienst.

Venezuela. — Staatsgodsdienst. Toestand goed.

VATICAAN

A. **Nederl.-Indië en het Abessynisch-Italiaansche Conflict. - Uit de Inheemsche pers. —**
Het is stellig interessant om te weten, hoe in de Maleische en Chineesche dagbladen wordt gereageerd op de ontwikkeling van het groote conflict. Het doet ons genoegen daarvan een overzicht te kunnen publiceeren.
De Pemandangan (liberaal), die in Batavia verschijnt schrijft op 4 October, dat eerst door Italië ontkend is dat een aanval op Ethiopië is gedaan en de berichten daarover kwalificeerde als een poging om een smet te werpen op Italië's naam. Deze berichten zijn echter nu door feiten bevestigd, want verschillende steden zijn in Ethiopië door vliegtuigen gebombardeerd en ook vrouwen en kinderen zijn gedood. Een der bommenwerpers was een schoonzoon van Mussolini Gevraagd wordt of het noodlot, waarover Mussolini in zijn rede tot het Volk sprak, dat van Italië of van het Ethiopische volk is, welk laatste thans een op z'n modernst uitgerust groot leger, het beste van Afrika, moet weerstaan.
Zoo is het lot van een achterlijk volk, dat men beschaving wil bijbrengen!

Darmo Kondo (gematigd Javaansch-Nationalistisch) schrijft op 5 Oct. '35: Bij vermelding van de eerste berichten over de luchtaanvallen op Adoea en het dooden van vrouwen en kinderen en de vernieling van een roode-kruisgebouw, vragende of de andere leden van den Volkenbond dit zullen toelaten, wordt gezegd dat in elk geval Engeland niet stil zal kunnen blijven toezien, als mogendheid met groote belangen in Afrika en het Suez-kanaal. Het conflict is een nieuwe beproeving van den Volkenbond, die bij het Japansch-Chineesche conflict, en de kwestie van Duitschland's bewapening tot machteloosheid gedoemd was omdat Engeland niet zooveel belang bij de zaak had. Nu, de Engelsche belangen er wel mee gemoeid zijn, treedt Engeland op, niet alleen voor den Volkenbond, maar ook voor zichzelf.
Schr. wijst op het dreigende gevaar van uitbreiding tot een wereldoorlog en veroordeelt sterk het feit, dat de moderne techniek, het product van menschelijk vernuft, gebruikt wordt voor onmenschelijke daden, die zoowel voor de aanvallers als de aangevallenen, de overwinnaars zoowel als de overwonnenen, schadelijke gevolgen zullen hebben. Het is de vrucht van den geest van menschen zonder menschelijken geest. Dat zij de gevolgen van hun daden zelven dragen!

De **Soeara Oemoem** (orgaan der Persatoen Bangsa Indonesia) uit Soerabaja verklaart: Met het bombardement is het offensief begonnen. Italië heeft niet den gewonen weg gekozen van voorafgaande oorlogsverklaring, maar het voorbeeld van Japan gevolgd; zonder boe of ba te zeggen den vijand aanvallen is de modernste wijze voor een imperialistisch land om andere landen te annexeeren.
De komende gebeurtenissen vragen de volle aandacht van de internationale wereld; de hevigste ramp die de geschiedenis ooit gekend heeft staat voor de deur. Al eerder is door het blad betoogd dat een oorlog in den tegenwoordigen tijd onmogelijk tot enkele landen beperkt kan blijven en er groote kans bestaat voor een nieuwen wereldbrand. De agressieve houding van Italië heeft den weg naar het compromis moeilijk gemaakt. Dat de Volkenbond zal stranden, als hij geen gewapende macht tot ruggesteun heeft, is duidelijk. De hoop is nu alleen op Engeland gevestigd, als ruggesteun bij het toepassen van sancties.
Als Engeland krachtig optreedt kan een wereldoorlog mischien vermeden worden; alle andere landen behooren achter Engeland te staan. Italië zal zich wel tweemaal bedenken alvorens een oorlog met de geheele wereld te aanvaarden.
De Siang Po te Batavia (Chineesch-Maleisch) wijst er op, dat geen officieele oorlogsverklaring aan den Italiaanschen opmarsch is voorafgegaan. In dezen modernen tijd schijnt dat niet noodig te zijn. De eerste botsingen kunnen als het begin van den oorlog worden beschouwd. Italië's beweren dat men slechts met voorzorgsmaatregelen te maken heeft, zijn „omong kosong" (praatjes).
Een feit is dat door Italiaansche vliegtuigen verschillende steden in Ethiopië zijn gebombardeerd. Voor den Volkenbond moge de Italiaansche verklaring nog reden tot hoofdbrekens zijn, voor alle anderen is de oorlog aangevangen.
Dat Adoea is gebombardeerd vindt naar het blad meent zijn reden in het feit dat die stad de trots der Abessyniërs is in verband met de onder de Italiaansche aanvallers van jaren geleden aangerichte slachting. De Italianen willen de smet op de Italiaansche vlag uitwisschen.
De heele wereld wacht op de houding van Engeland. Heel belangrijk is het bericht dat Frankrijk bereid is Engeland bij te staan indien de Engelsche vloot in de Middellandsche Zee aangevallen wordt.
Bij de toepassing der economische sancties zal ook Nederland gehouden zijn om alle economische betrekkingen met Italië te verbreken en bijgevolg zal ook Indië dat moeten doen. De te Genève te nemen beslissing zal dus ook voor Indië van belang zijn. Laat ons afwachten.

De **Sin Po** (Chineesch-Maleisch) van 5 October geeft een politieke plaat, voorstellende John Bull, op een boomstronk staande tusschen Italië, die van den boom „Het Westen" de vrucht „Ethiopië" wil plukken en Japan, die net de vrucht „Mandsjoerije" van den boom „Het Oosten" geplukt heeft en er mee wegloopt. Het naar Italië gekeerde oog van John Bull is wijd geopend, het andere oog dichtgeknepen. Onder de prent staat: „Engeland dat kras optreedt tegen Italië in het Westen, is als machteloos tegenover Japan in het Oosten".

NEDERL. OOST-INDIË

Uit de **Keng Po** (Chineesch nationalistisch) van 5 Oct. is het volgende vertaald:
De oorlog in Ethiopië is slechts een acte uit het groote drama dat op het wereldtooneel gegeven wordt. Een groot drama van op- en neergang van volkeren en landen, van vernietiging van bestaande wereldmachten en opbouw van nieuwe verhoudingen. De geschiedenis van de menschheid heeft dat steeds vertoond en zal het blijven vertoonen. Hoe ook alles veranderen zal, de menschelijke hartstochten blijven gelijk. Zij die geest en kracht bezitten behooren boven zwakken te staan. Maar de zwakken kunnen sterk worden en de sterken op hun tijd zwak.
De heele wereld wacht met kloppend hart op wat Engeland zal doen. Engelands besluit zal groote veranderingen brengen in de ordening van de wereldmacht. Als Engeland niet den oorlog verklaart, zal zijn positie als de machtigste koloniale mogendheid bedreigd worden, en zelfs als het den oorlog aanvaardt, zal die positie in gevaar komen; er zal dan een veel heviger strijd ontstaan dan de vorige wereldoorlog en de ordening van de wereldmacht zal een wijziging ondergaan. Die machtsverdeeling moet in overeenstemming zijn met de reëele kracht en de middelen van elk land. Sedert lang is die macht niet goed verdeeld. In Italië is een nieuwe geest gevaren, waardoor de natie een buitengewone kracht heeft gekregen, en men niet meer tevreden is, met zijn deel in de wereldmacht. In het Oosten heeft men hetzelfde met Japan, dat behalve dat het een ander land vermeesterd heeft ook een economischen oorlog tegen Engeland en Amerika en andere landen begonnen is met gebruikmaking van het wapen industrie. Al ontbreekt bij den economischen oorlog het wapengedruisch, de resultaten zijn dezelfde. Ook Duitschland staat gereed om een grooter deel te krijgen.
(Vor. ber. Abessynisch-Italiaansch Conflict 2010 E.)

A. S.D.A.P. EN N.V.V. —

„Het Volk" van 15 Sept. '35 publiceerde de uitvoerige resolutie van de besturen van S.D.A.P. en N.V.V., die is voorgelegd aan het op 26 en 27 October '35 te Utrecht gehouden congres inzake het „Plan van den Arbeid". Wij ontleenen er het volgende aan:

Op grond van de maatregelen en in overeenstemming met de financieele beschouwingen, neergelegd in het Plan van den Arbeid, verlangt het congres van S.D.A.P. en N.V.V.:

A. Werkverruiming op groote schaal door de uitvoering van nuttige openbare werken; krotopruiming en volkswoningbouw; verbetering van het industrieele apparaat en de verkeersmiddelen; vernieuwing van de handelsvloot.

De uitvoering van openbare werken geschiedt op normale arbeidsvoorwaarden, behoudens, zooveel mogelijk, verkorting van den wekelijkschen arbeidsduur tot 40 uur.

Verlaging van vaste lasten, zooals huren, pachten en hypotheken.

Verdere vermindering van de werkloosheid door volledige uitvoering van de Arbeidswet en door verkorting van den arbeidsduur in de daarvoor geschikte bedrijven; door verhooging van den leerplichtigen leeftijd en vervroegde pensionneering, daar waar een behoorlijk pensioen verzekerd is.

B. Vergrooting van blijvende werkgelegenheid door industrialisatie. Voorbereiding daarvan door een centraal economisch-technologisch instituut, samenwerkende met regionale instituten. Oprichting door het Rijk van een centrale industriebank, met regionale vertakkingen.

C. Het richten van de handelspolitiek op stelselmatigen geordenden ruil, door afsluiting van ruilregelingen tusschen de staten mede ter bevordering van de meest economische internationale goederenbeweging.

D. Tempering van de conjunctuurschommelingen, voor zoover op nationale basis mogelijk, door beheersching van de credietverleening, door het dienstbaar maken van leeningspolitiek en belastingpolitiek aan conjunctuurdoeleinden, door vereffening van de schommelingen in de bedrijvigheid door middel van een verschuiving van openbare werken naar tijden van slechte conjunctuur en door preventief toezicht op uitbreiding van bestaande en oprichting van nieuwe ondernemingen. Overbrenging van de Nederlandsche Bank in gemeenschapsbeheer. Centraal toezicht op het particuliere bankwezen. Instelling van een Centraal Conjunctuurbureau.

E. Beheersching van het tempo der rationalisatie. Bevordering van die rationalisatie, waarvan behoud of vermeerdering van werkgelegenheid of andere maatschappelijke voordeelen kunnen worden verwacht. Voorkoming van verkeerde rationalisatie, welke een onderneming of bedrijf slechts zou bevoordeelen ten koste van de gemeenschap.

Instelling van een wachtgeldfonds, ten laste van ondernemingen, die rationaliseeren, waaruit wachtgelden worden uitgekeerd aan tengevolge van rationalisatie ontslagen arbeiders.

F. Ordening van bedrijfstakken door middel van bedrijfsschappen, waarin overwegend invloed aan de gemeenschap wordt toegekend. Bevordering van samenwerking tusschen bedrijfstakken, onder leiding van een Algemeene Economische Raad. Socialisatie van particuliere ondernemingen of combinaties van ondernemingen met een monopolistisch karakter.

G. Garantieregeling inzake afzet en prijs ter beperking van het bedrijfsrisico voor de agrarische producenten, inzonderheid van dat der kleine boeren, pachters en tuinders.

Maatregelen tot verbetering van de inrichting en exploitatie en tot financieele saneering van land- en tuinbouwbedrijven. Organisatie van de export van de land- en tuinbouwproducten en bevordering van die export o.a. door handelsverdragen; vergrooting van het gedeelte van crisissteun en bodemopbrengst, dat aan de bewerkers van den grond ten goede komt. Verschaffing van waarborgen, door pachtwetgeving, dat pachters bij goede bedrijfsvoering hun bedrijf kunnen voortzetten. Verbetering van de arbeidsvoorwaarden van de landarbeiders, door desbetreffende eischen te verbinden aan de steun- en garantieverstrekkingen en door een stelsel van minimumloonen.

H. Regeling van den woningbouw in verband met de woningbehoefte; zorg voor den bouw van noodige woningen in lagere huurklassen; opruiming van krotten, saneering van slechte wijken. Vaststelling van overheidswege van een landelijk plan en niet alleen van gemeentelijke uitbreidingsplannen, maar ook streekplannen; zorg voor het aesthetisch karakter der bebouwing.

Ordening van het bouwbedrijf, mede door instelling van bouwschappen ter voorkoming van sterke wisselingen in de bouwbedrijvigheid. Wering van grond- en woningspeculatie. Onteigening van grond tegen gebruikswaarde. Belasting op de waardevermeerdering van den grond. Instelling van huurcommissies.

J. Ordening van de textielindustrie door de oprichting van een textielschap, onder leiding van een textielraad.

Uitbreiding van de voorziening van de binnenlandsche markt door de Nederlandsche textielindustrie, mede ter compensatie van de verloren export-mogelijkheid.

K. Ordening van het verkeerswezen, waarbij het vervoer als een eenheid wordt beschouwd. Instelling van een vervoerschap, onder leiding van een vervoerraad en van speciale organen voor de verschillende soorten van vervoer, als afdeelingen van den vervoerraad. Uitbreiding van het vergunningsstelsel over alle vervoer, dat tegen betaling geschiedt; vaststelling van veiligheidseischen; verplichting tot verzekering tegen aan derden toegebrachte schade. Invoering van een licentie-stelsel voor de uitoefening van het reederijbedrijf. Bevordering van de concentratie van de Nederlandsche reederijen. Oprichting van een algemeen bevrachtingsbureau met vertakkingen in het buitenland. Stichting van een bouwfonds ter vernieuwing van de Nederlandsche koopvaardijvloot. In den overgangstijd verstrekking van crisissteun ter overbrugging van internationale verschillen in exploitatiekosten. Instelling van een scheepvaart-raad. Bevordering van samenwerking tusschen de Nederlandsche havens en overleg met buitenlandsche havens.

HET PLAN VAN DEN ARBEID

L. Uitbreiding van de werkgelegenheid voor hoofdarbeiders door uitvoering van het crisisplan; door de voorbereiding van de industrialisatie, de ordening en de beheersching van het conjunctuurverloop. Steun aan kunstenaars door opdrachten en subsidieering. Opdrachten aan kunstenaars ook bij de uitvoering van het groote-werkenprogram. Beschikbaarstelling van bijdragen aan elk der universiteiten voor het tewerkstellen van jonge werklooze intellectueelen.

M. Ordening van het industrieele kleinbedrijf, als onderdeel van de algemeene bedrijfsorganisatie; bevordering van bedrijfsvoorlichting en vakbekwaamheid. Ordening van de distributie, onder leiding van distributieraden. Invoering van een vergunningsstelsel tot het tegengaan van de overbezetting van het distributiebedrijf: eischen van vakkennis en credietwaardigheid voor de toelating tot de uitoefening van het winkelbedrijf. Bescherming van de winkeliers en kleine industrieelen tegen huuropdrijving van winkels en werkplaatsen. Verbetering van de credietverzorging ten behoeve van den industrieelen en handeldrijvenden middenstand.

N. Krachtige bevordering van de verhooging van het levenspeil der inheemsche bevolking van Indonesië en uitbreiding van de binnenlandsche markt. Wijziging van de economische structuur zoodanig, dat de Indonesische gemeenschap in mindere mate afhankelijk wordt van westersche cultures.

(Vor. ber. 1769 B.; S.D.A.P. 2004 F.; N.V.V. 1824 F.)

28 OCTOBER 1935.

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —

22 October. — Rede van Sir Samuel Hoare. —
De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sir Samuel Hoare, heeft in het Lagerhuis een verklaring afgelegd over de houding van Groot-Brittannië in het Italiaansch-Abessynische geschil. In deze verklaring heeft hij:
1e. den nadruk gelegd op de definitieve solidariteit tusschen Engeland en Frankrijk;
2e. er aan herinnerd dat het nooit in de bedoeling van het Vereenigd Koninkrijk heeft gelegen bij de toepassing van sancties verder te gaan dan de Volkenbond wenschte;
3e. onderstreept dat de economische druk niet ten doel had het geschil uit te breiden maar te beperken; en
4e. te verstaan gegeven dat er vóór de toepassing van de sancties nog gelegenheid zou zijn te komen tot een vreedzame regeling.
Tenslotte echter heeft de minister ook de waarschuwing herhaald, die hij te Genève al had laten hooren, dat de Volkenbond voor Engeland de voornaamste brug is die het met het Europeesche vasteland verbindt.

23 October. — Mobilisatie van het Abessynische leger. De mobilisatie in Abessynië is thans bijna voltooid. Er staan nu 1.100.000 man onder de wapenen.

Duitschland. — In Duitschland trekt men uit de rede van Sir Samuel Hoare de conclusie, dat Engeland den Volkenbond tot een stelsel wil maken, dat de Europeesche politiek moet beheerschen.

24 October. — Libye (A, B: 8, 9). - Voorloopige diplomatieke besprekingen tusschen Londen en Rome. De Italiaansche regeering heeft spontaan last gegeven tot de terugtrekking van één van de drie divisies in Libye.
Te Rome meent men, dat er geen reden voor bijzonder optimisme is, zoolang de „Geneefsche sanctiemachinerie" niet tot stilstand gebracht is. Intusschen kunnen de diplomatieke besprekingen worden voortgezet.

25 October. — Vijf punten van Italië voor diplomatieke besprekingen. —
Volgens het „Giornale d'Italia" bestaat feitelijk het program der thans aan den gang zijnde diplomatieke besprekingen tusschen Rome, Parijs en Londen uit de volgende 5 punten:
1. De inferioriteit en onbekwaamheid van Abessynië, welke ook door de commissie van vijf zijn erkend, vereischen een internationale organisatie voor het geheele Abessynische gebied.
2. Met deze duidelijke zichtbare scheiding moet bij het stelsel der internationale organisatie evenzeer rekening worden gehouden als met de erkende Italiaansche behoeften en rechten, welke in de bestaande verdragen met Frankrijk en Groot-Brittannië zijn neergelegd.
3. Het vraagstuk van Italië's veiligheid kan uitsluitend door ontwapening van Abessynië worden opgelost.
4. De bezetting der provincie Tigre door de Italianen mag niet weer ongedaan worden gemaakt. Zij geeft den waarborg, dat dit gebied zich snel tot den toestand zal ontwikkelen, dien het Volkenbondsstatuut voorschrijft met betrekking tot de nationale waardigheid en een vriendschappelijke samenleving der naties.
5. Het vraagstuk van een toegang van Abessynië naar zee is reeds geregeld bij het Italiaansch-Abessynische vriendschapsverdrag van 1928. Dit verdrag voorziet in een zoodanigen uitgang aan de kust van Erytrea.

26 October. — Graaf Vinci verlaat Abessynië. —
Graaf Vinci is uit Addis Abeba vertrokken naar Djiboeti (D 6).

27—28 October. — Mussolini's proclamatie. - Ver. Staten en den Volkenbond. —
Mussolini heeft een proclamatie afgekondigd ter gelegenheid van den dertienden verjaardag van den opmarsch naar Rome en daarin gezegd, dat de geschiedenis een economische belegering van Italië zal stempelen tot een krankzinnige misdaad.

Amerika antwoordt den Volkenbond, dat het een strikte, onafhankelijke neutraliteit zal handhaven, maar tegelijk spreekt het een veroordeeling uit van de naties, die de bij de vredesverdragen aanvaarde verplichtingen niet in acht nemen.
(Corriere della Sera - Lavoro Fascista - N. R. Crt. - A. N. P. - Agen. Stefani) **(Vorig bericht 2017 A.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Belgisch-Fransch: Louis Piérard — „Propos sur l'Art et la littérature". (Libr. Fédérale, Mons)
Duitsch: Alja Rachmanowa — „Die Fabrik des neuen Menschen". (Verlag Anton Pustet, Salzburg)
Elisabeth Schucht — „Annette im Zwielicht". (Carl Schünemann, Bremen)
Engelsch: Ronald Fraser: „Clear Horizon". (Dent and the Cresset Press)
Miss Barbara Hall — „Last Flight". (Longmans)
Douglas Kincaid — „Tropic Rome". (Chatto and Windus)
Fransch: Henry de Montherlant — „Service Inutile". (Grasset)
Henri Troyat — „Le Vivier". (Plon)
Nederlandsch: Kristal, letterkundige productie 1935. (De Spieghel, Amsterdam)
Vlaamsch: V. E. Godemare, „Gedichten". (L. van Melle, Gent) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2010 B.)**

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Sanctiewet 1935 goedgekeurd. —
Op 26 Oct. '35 heeft de Eerste Kamer, nadat de minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. mr. A. C. D. de Graeff, betoogd had dat Nederland zich niet aan de verplichtingen, voortvloeiend uit de onderteekening van het Volkenbondspact, kan onttrekken, het sanctie-ontwerp zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. De wet zal op 29 October '35 in werking treden. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2014 D.; Eerste Kamer 2003 F.)

D. JAPAN. — Autonomistische beweging in Noord-China. —
Het Japansche Kwantoeng-leger heeft besloten, op te treden tegen de leiders van de autonomistische beweging in Noord-China.
Het Kwantoeng-leger is van oordeel, dat alleen een krachtige samenwerking tusschen China en Japan een inval van de Chineesche Communistische legers in de Noordelijke provincies kan voorkomen.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht 1991 E.)**

E. FRANKRIJK. — Drie nieuwe decreten aangenomen inzake Staatsorde. —
De Fransche ministerraad heeft drie belangrijke decreten aangenomen in het belang van de handhaving van de huidige staatsorde.
Ter verdediging van het regiem. — Het decreet ter bespoediging van de procedure krachtens de wet-Waldeck-Rousseau inzake de integriteit van het grondgebied en de verdediging van het regiem bevat de volgende bepaling:
In overeenstemming met de wet van 1901 ontbreekt de rechtsgeldigheid aan iedere organisatie, die in strijd is met de wetten, met de goede zeden, of die ten doel zou hebben een aanslag te plegen op de integriteit van het grondgebied of op den republikeinschen regeeringsvorm. Dergelijke vereenigingen kunnen door de rechtbank worden ontbonden op verzoek van iederen belanghebbende of van het openbaar ministerie.
Openbare Orde. — Bij het decreet tot versterking der handhaving van de openbare orde worden alle demonstraties op den openbaren weg onderworpen aan een voorafgaande goedkeuring van de met politiemacht bekleede autoriteiten.
Vuurwapenen. — Het decreet met betrekking tot den invoer, de fabricage, den handel, den verkoop en het bezit van wapens verbiedt den invoer in Frankrijk van alle wapens, onderdeelen van wapens, munitie en allerlei offensieve en defensieve werktuigen, tenzij daarvoor een speciale uitzondering wordt gemaakt. Allen, die zich willen wijden aan de fabricage van of den handel in wapens, moeten daarover een verklaring indienen. Ieder fabrikant of handelaar moet een dagelijksch register bijhouden van zijn wapens, munitie, enz. (Le Journal)

F. FRANKRIJK. — Herriot tot voorzitter der Radicaal-Socialistische partij herkozen. —
De minister van Staat, Herriot, de voorzitter van de Radicaal-socialistische partij, is door het congres op voorstel van Chautemps voor de vierde maal met algemeene stemmen als voorzitter herkozen.
(Le Peuple) **(Vorig bericht 1867 G.)**

A. **PROF. MR. ROBERT FRUIN OVERLEDEN. —** Op 26 Oct. '35 is in den ouderdom van 77 jaar te den Haag overleden, prof. mr. Robert Fruin, oud-algemeen rijksarchivaris.
Mr. R. Fruin T. Azn. werd 22 Nov. 1857 te Dordrecht geboren. Hij studeerde aan de Leidsche universiteit, waar hij in 1886 zijn doctoraal haalde met een dissertatie „Overzicht der Staatsgeschiedenis van het landschap Westerwolde tot op zijn vereeniging met de XVII Nederlanden".
In 1894 werd dr. Fruin benoemd tot rijksarchivaris in Zeeland, welke functie hij bleef vervullen tot 1910, toen zijn benoeming volgde tot hoogleeraar in de encyclopedie van het recht en het oud-vaderlandsche recht aan de universiteit te Amsterdam. Hier doceerde hij tot 1912, in welk jaar prof. Fruin werd benoemd tot Algemeen Rijksarchivaris.
Prof. Fruin was o.m. voorzitter van de commissie voor 's rijks geschiedkundige publicatiën en voorzitter der Nederlandsche commissie voor Ikonografische documentaties.
Van zijn hand verscheen een uitgebreide verzameling publicaties, in het bijzonder op historisch terrein.
Toen in 1919 van particuliere zijde hem de vraag gesteld werd of hij het nuttig vond, dat films, welke later van nut zouden kunnen zijn voor de beoefening van de geschiedenis, doelmatig zouden worden bewaard, antwoordde hij daarop volmondig ja. De oprichting van het Nederlandsch Centraal Filmarchief in 1919 was daarvan een gevolg. En het was professor Fruin, die zorgde dat gastvrijheid voor de verzameling in het onder zijn beheer staande gebouw werd verleend en die eerst als conservator deel uit maakte van het bestuur en van 1928 tot 1932 het voorzitterschap bekleedde.
De Regeering heeft o.a. zijn verdiensten erkend door hem te benoemen tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw; bij zijn afscheid als rijksarchivaris werd hij commandeur in de orde van Oranje-Nassau. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 634 E.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tijdelijke opcenten op de invoerrechten in Ned. Oost-Indië 1936.** Ingediend is een wetsontwerp tot bestendiging voor het jaar 1936 van de tijdelijke opcenten op de invoerrechten in Ned.-Indië. De indiening van dit wetsontwerp wordt noodzakelijk geacht in verband met den financieelen toestand van Nederlandsch-Indië.
(N. Rott. C.) **(Vor. ber. 1540 D.; Tw. Kamer 2014 D.)**

C. **TURKIJE. — Bevolking. —** Uit de volkstelling, die op 21 Oct. '35 is gehouden, blijkt, dat Turkije 16.188.000 inwoners heeft.
(Akcham) **(Vorig bericht 1079 D.)**

D. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay. —** De president van Bolivia heeft de eenige dagen geleden op de vredesconferentie te Buenos Aires gedane voorstellen verworpen.
Speciaal het voorstel om wijziging te brengen in de grenslijn tusschen Bahia Negra en Dorbigny heeft hij onaanvaardbaar genoemd. Bolivia staat er op, dat eerst de kwestie der krijgsgevangenen wordt geregeld. (A. N. P.) **(Vorig bericht 1843 A.)**

E. **ENGELAND. — Winston Churchill over de Duitsche herbewapening. —** Op 24 Oct. '35 zijn in het lagerhuis de debatten over de buitenlandsche politiek hervat.
Winston Churchill vestigde de aandacht op de Duitsche herbewapening. Geheel Duitschland is thans één legerkamp, de geheele industrie is gemobiliseerd voor den oorlog op een wijze, zooals de Britsche industrie niet gemobiliseerd was in 1915.
Talrijke onderzeeërs maken reeds manoeuvres in de Oostzee en de aanmaak van geschut, mitrailleurs en gifgas wordt in snel tempo voortgezet.
De Duitsche luchtvaart ontwikkelt zich buitengewoon snel en wij — aldus Churchill — hebben geen kans in de naaste toekomst onze luchtvaart hieraan gelijk te maken. Spr. noemde het ongelooflijke cijfer van acht millioen pond sterling, dat Duitschland dit jaar aan zijn bewapening zou hebben uitgegeven voor directe en indirecte voorbereiding.
De Duitsche herbewapening is niet tegen Engeland gericht, zeide Churchill, maar wij kunnen niet riskeeren, dat het nationaal-socialisme in zijn huidigen vorm van wreedheid en onverdraagzaamheid met zijn wapengekletter Europa overheerscht. Spr. ziet in deze herbewapening een groot probleem, dat hem ernstige ongerustheid baart.
De Italiaansch—Abessynische oorlog is van minder belang dan de herbewapening van Duitschland.
Churchill is van meening, dat Mussolini niet zou zijn overgegaan tot het Abessynische avontuur, indien Frankrijk niet ernstig in beslag werd genomen door Duitschland.
Tenslotte zeide spr. nog, dat het te danken is aan het feit, dat men weet, dat de Volkenbond steunt op de Britsche vloot, dat de bond zulk een realiteit is geworden. Churchill achtte het derhalve noodzakelijk, dat Engeland maatregelen neemt, om zeker en duurzaam meester te blijven in de Middellandsche Zee. (Daily Telegraph)
(V. b. Churchill 1592 B.; Duitsche Bewap. 1809 H.)

F. **NATUURKUNDE. — Lorentz-medaille voor prof. Debije. —** In een bijzondere openbare vergadering van de Kon. Akad. v. Wetenschappen, werd op 26 Oct. '35 de Lorentz-medaille uitgereikt aan prof. dr. P. J. W. Debije, met een toespraak, gehouden door prof. dr. H. A. Kramers.
Prof. Debije, vroeger hoogleeraar te Utrecht, thans te Leipzig, heeft zich op natuurkundig gebied o.a. verdienstelijk gemaakt door zijn interferentie-proeven, op het gebied der Röntgenstralen en van de di-electrische polarisatie, terwijl wat vroegere onderzoekingen van den hoogleeraar betreft, zijn naam verbonden is aan de wet der soortelijke warmte.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1876 D.)**

29 OCTOBER 1935

G. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — De „Prawda" over de Engelsch-Fransche onderhandelingen. —** De „Prawda" schrijft, dat de Engelsch-Fransche onderhandelingen een verder strekkende bedoeling hebben dan slechts een tijdelijk accoord in verband met het Oost-Afrikaansche conflict te zijn. Volgens het blad wordt er naar gestreefd, de voorwaarden voor een duurzame samenwerking tusschen Frankrijk en Engeland uit te werken. Dat de besprekingen tusschen Parijs en Londen parallel loopen met de onderhandelingen over een compromis ten koste van Abessynië, aldus de „Prawda" bewijst slechts, dat er een onmiddellijk verband bestaat tusschen de mogelijkheid van overeenstemming tusschen Frankrijk en Engeland en den afloop van het conflict in Oost-Afrika. Minste voorwaarde voor een Engelsch-Fransch accoord en voor een compromis tusschen Engeland en Italië is een „kleine" verschuiving van de grenzen van Abessynië, dat bij al deze besprekingen slechts dienst doet als pasmunt. Het blad komt tot de slotsom, dat de gang van zaken, zooals die thans is, een typisch voorbeeld is van internationale imperialistische politiek. (Prawda) **(2019 A.)**

H. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 22—28 October 1935. —** Rede van Sir Samuel Hoare 22 Oct. 2019 A. — Mobilisatie van het Abessynische leger 23 Oct. 2019 A. — Duitschland 23 Oct. 2019 A. — Libye (A, B, 8, 9) 24 Oct. 2019 A. — Voorloopige diplomatieke besprekingen tusschen Londen en Rome 24 Oct. 2019 A. — Vijf punten van Italië 25 Oct. 2019 A. — Graaf Vinci verlaat Abessynië 26 Oct 2019 A. — Mussolini's proclamatie 27-28 Oct. 2019 A. — Ver. Staten en Volkenbond 27-28 Oct. 2019 A. (Red. K. H. A.) **(2020 G.)**

A. **ZWITSERLAND. — Verkiezingen voor den Nationalen Raad. —**
Behoudens wijzigingen, die bij de narekening nog noodzakelijk mochten blijken zal de uit 187 leden bestaande Kamer voor de eerstvolgende vier jaren de volgende samenstelling hebben:
Sociaal-demokraten 50 (vroeger 49);
Vrijzinnigen 48 (vroeger 52);
Katholieken 42 (vroeger 44);
Boerenpartij 21 (vroeger 29);
Jongboeren 4 (vroeger 1);
Onafhankelijke lijst Duttweiler 7 (vroeger 0);
Liberalen 6 (evenals vroeger);
Sociaal politieke partij 3 (vroeger 2);
Communisten 2 (vroeger 3);
Evangelische volkspartij 1 (vroeger 1);
Nationaal front 1 (vroeger 0);
Partijloozen 2 (vroeger 0).
De drie partijen, uit wier midden de Zwitsersche regeering gevormd is, namelijk de vrijzinnigen, de katholieken en de boerenpartij, hebben nog steeds een groote parlementaire meerderheid.
(Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Parlement 1602 D.; Verkiezingen 1757 I.)

B. **BELGIE. — Verruiming van den invoer, speciaal voor landbouwproducten. —**
Na afloop van de op 25 Oct. '35 gehouden vergadering van den Belgischen kabinetsraad zijn aan de pers mededeelingen verstrekt over de vrij sterke stijging van het indexcijfer der kleinhandelsprijzen n.l. met 14 punten in vergelijking met de vorige maand. Het vorige jaar October bedroeg het indexcijfer 664 of 3% minder.
Deze stijging is aan verschillende oorzaken te wijten. Ten eerste de seizoensstijging van de prijzen van producten als eieren b.v., die gedurende de maand October 15 centimes opgeslagen zijn en die met 3 punten in de stijging van het indexcijfer voorkomen. Nog sterker is de invloed geweest van de stijging van den prijs van varkensvleesch op de wereldmarkt (spek, reuzel, ossenvet), die een stijging van 7 punten van het indexcijfer vertegenwoordigt. De prijs van brood is met 10 centimes gestegen ten gevolge van de verhooging van den graanprijs op de wereldmarkt, wat voor 0,7% het indexcijfer beïnvloedt. De stijging van zekere prijzen gaat gepaard met een algemeene prijsstijging in de wereld.
Uit deze cijfers blijkt, dat het indexcijfer slechts met 3 punten gestegen is ten gevolge van de prijsstijging van andere dan de genoemde producten. Van 54 artikelen, die voor de berekening van het indexcijfer dienst doen, zijn er 24 gelijk gebleven in prijs of zelfs gedaald, zoodat van een algemeene prijsverhooging geen sprake is.
Verder werd medegedeeld, dat de invoer van sommige landbouwproducten verruimd werd. De invoer-contingenten voor eieren zijn tijdelijk opgeheven. De vergunningen voor den invoer van varkensvleesch, reuzel en gezouten vleesch worden uitgebreid. Zij zullen worden verleend aan ieder, die voor 31 December '35 deze producten wil invoeren, mits een schriftelijke aanvrage daaromtrent is ingediend. De garantie per K.G. wordt van één frank tot 50 centimes verlaagd. De boter is in prijs gestegen ten gevolge van de verhooging van de prijzen op de buitenlandsche markten van naburige landen en op de binnenlandsche markt. Om het gebruik van contingenten van buitenlandsche boter te vergemakkelijken, zullen voorloopig invoervergunningen verleend worden voor 500 K.G. aan alle in België gevestigde personen, die schriftelijk een aanvrage hiervoor indienen. Van 1 November tot 31 December af is het speciale invoerrecht op boter tot 4.50 frank per K.G. verlaagd.
De regeering tracht verder de stijging der levensduurte te beperken door maatregelen ten aanzien van verschillende nijverheidsproducten, van den handel in levensmiddelen, het verwerken van levensmiddelen en de prijzen gemaakt door tusschenpersonen als molenaars, brouwers, margarinefabrikanten, vleeschverkoopers enz. De prijzen van runderen zijn de laatste weken geleidelijk gedaald. Verder worden tijdelijke wijzigingen overwogen op enkele douane-rechten, zooals opheffing van invoerrechten op paardenvleesch en andere voedingsartikelen. Het is ook niet uitgesloten, dat de rechten op het slachten van varkens zullen worden opgeheven. (Handelsblad van Antwerpen)
(Vorig bericht 1477 D.)

C. **NEDERLAND. — Crisis-instellingen. - Benoeming en ontslag. —**
De rechtsvorm van verschillende crisis-instellingen maakte het tot dusver mogelijk, dat er bij zulke crisis-instellingen personen aangesteld of ontslagen werden, zonder dat de minister, die in laatste instantie verantwoordelijk is voor het crisisbeleid en die in geval van ontslag herhaaldelijk personen bij zich kreeg, die zich op hem kwamen beroepen, er directe zeggenschap over had. Hij had alleen de bevoegdheid benoemingen of ontslagen te bekrachtigen dan wel ongedaan te maken, kon echter niet zelf de personen, die hij daarvoor in aanmerking achtte te komen, aanstellen of ontslaan.
De nieuwe minister van landbouw en visscherij dr. Deckers, heeft hierin sedert kort verandering gebracht en bepaald, dat elk geval van benoeming of ontslag voortaan door hemzelf zal worden beslist.
(N. R. C.) **(Vor. ber. Crisis-Organisaties 1909 I.)**

D. **TOONEEL. — Jubileum van Mevrouw Mien van Kerckhoven-Kling. —**
Op 23 October werd Mevr. Mien van Kerckhoven-Kling ter gelegenheid van haar 25-jarig tooneeljubileum in de Stadsschouwburg te Amsterdam op hartelijke wijze gehuldigd. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Tooneel 1716 F.)

E. **HAITI. — Overstroomingsramp. —**
Het Zuiden en Zuid-Westen van Haïti, en wel speciaal de districten Jeremie en Jachel, zijn volgens te Port-au-Prince ontvangen berichten door een ontzaglijke overstrooming geteisterd.
Men vreest, dat minstens 2000 personen bij de ramp het leven hebben verloren. (Agence Belga)

F. **CHINA. — Sterke koersdaling van den Shanghai-Dollar. —**
Nadat in de laatste dagen reeds een geleidelijke koersdaling van den Shanghai-dollar was ingetreden, stortte de koers 24 October op sensationeele wijze in. Op de wisselmarkt heerschte ten gevolge van speculatieve manipulaties een paniekstemming. De speculanten vroegen groote bedragen aan goudvaluta's. Er waren echter niet veel verkoopers.
Tot nog toe hebben de voor rekening van de regeering opereerende banken den dollar gesteund, maar 24 October kon de situatie niet meer worden beheerscht.
De dollar noteerde 1 sh. 4 d. Daarna liep de koers van den Shanghai-dollar ten gevolge van winstnemingen weer iets op. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht Econ. Crisis 1696 H.)

G. **FILMKUNST. — Officieele opening van Barnstijn's Filmstad. —**
Op 12 October werd Loet. C. Barnstijn's Filmstudio bij Den Haag officieel geopend door Z.E. Minister Dr. Ir. H. C. J. H. Gelissen, in tegenwoordigheid van een groot aantal autoriteiten. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht 1668 K.)

H. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay. —**
De vredesconferentie te Buenos Aires heeft in plechtigen vorm een officieele mededeeling uitgevaardigd, volgens welke de oorlogstoestand tusschen Bolivia en Paraguay als geëindigd moet worden beschouwd.
De vredesconferentie heeft verder verklaard, dat, nu het militaire conflict is bijgelegd, de conferentie zal voortduren om de eigenlijke geschilpunten tusschen Bolivia en Paraguay te onderzoeken. (A. N. P.)
(Vorig bericht 2020 D.)

I. **DUITSCHLAND. — Wet op de Staatsbanken. —**
De door de rijksregeering aangenomen wet op de Staatsbanken komt hoofdzakelijk hierop neer, dat de minister van Economische Zaken van het rijk het toezicht over staatsbanken aan zich kan trekken.
Maakt hij van deze bevoegdheid gebruik, dan gaan op hem over de rechten, die volgens de tot nu toe geldende landrechtelijke bepalingen toekomen aan de hoogste toezichthoudende instantie en de anderszins tot medewerking aangewezen landsautoriteiten.
De uitoefening van deze rechten betreffende de staatsbank en haar beambten en de vervulling der hieraan verbonden plichten kan de rijksminister van Economische Zaken overdragen aan de tot nu toe bevoegde autoriteiten of aan andere instanties. Over een volgens wet of statuten geoorloofd bezwaar beslist de minister. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Wet op Bank- en Credietwezen 1604 C.)

30 OCTOBER 1935

A. NEDERLAND. — Jeugdwerkloosheid. —
In verband met de bespreking, welke de vorige week onder leiding van minister Slingenberg met vertegenwoordigers der provinciale besturen omtrent de mogelijkheid van ontplooiing eener nieuwe actie tot opneming van werklooze jongelieden in het bedrijfsleven is gehouden, werd er op gewezen, dat er in Nederland naar schatting 160.000 werkloozen zijn van veertien tot vier-en-twintig jaar.
De plaatselijke comités nu zullen trachten de jonge werkloozen in bedrijven geplaatst te krijgen, maar zoodanig, dat vast sta dat zij geen arbeid zullen verrichten welke anders toch gedaan zou moeten worden, maar waarvoor dan arbeiders tegen het gewone loon zouden worden aangesteld. Ook moet vaststaan, dat niet door de aanstelling van jonge werkloozen anderen werkloos worden. (A. N. P.) **(1831 B.)**

B. S.D.A.P. en N.V.V. — Plan van den Arbeid. —
Op 26 Oct. '35 is te Utrecht het „Plan-Congres" van S.D.A.P. en N.V.V. begonnen ter behandeling van het door deze beide organisaties ontworpen „Plan van den Arbeid", het samenstellen van economische maatregelen, waardoor S.D.A.P. en N.V.V. meenen te kunnen bijdragen tot herstel van het economische leven van Nederland en verhooging van het algemeene welvaartspeil, o.a. door ordening van de productie, waardoor men o.m. hoopt in de toekomst conjunctuurschommelingen zooveel mogelijk te kunnen temperen.
De heer W. Drees, lid der Tweede Kamer, sprak over „Crisispolitiek en industrialisatie" waaraan wij ontleenen, dat in het rapport een driejarenplan bepleit wordt, dat in het geheel 600 millioen gulden zou vragen.
Gedurende de uitvoering daarvan zouden de begrootingen van Rijk en gemeenten ontlast worden, naar berekend is, met ongeveer 44 millioen per jaar, door vermindering van den werkloozensteun, hooger opbrengst van belastingen enz.
Berekend is verder, dat uitvoering van dit plan zou leiden tot het te werk stellen van 50.000 arbeiders op de werken en van 20.000 in de binnenlandsche industrie door opdrachten ten behoeve van de werken, terwijl de toenemende vraag naar verbruiksartikelen als gevolg van de koopkrachtverhooging nogmaals 50.000 arbeiders werk zou geven. Verlenging van den leerplicht zou 30.000 jongeren van de arbeidsmarkt houden; door invoering van de 40-urenweek met gedeeltelijke loorcompensatie in bepaalde bedrijven, zouden volgens een rapport van den Hoogen Raad van Arbeid, 37.000 arbeiders werk kunnen vinden. Worden daaraan vervroegde pensionneering in bepaalde gevallen en enkele kleinere maatregelen toegevoegd, dan zouden in totaal 200.000 arbeiders in het productie-proces kunnen worden opgenomen.
Vele sprekers voerden het woord w.o. de heeren E. Kupers, Ir. H. Vos, dr. ir. Th. van der Waerden, W. van der Sluis, H. J. van Braambeek, Koos Vorrink en Ir. Albarda. (Het Volk)
(Vorig bericht 2018 A.)

C. UTRECHT. — Laboratorium voor physiologische chemie geopend. —
Bij de opening van het laboratorium voor physiologische chemie van de rijksuniversiteit te Utrecht op 25 Oct. '35, welke geschiedde in tegenwoordigheid van H. K. H. Prinses Juliana, heeft prof. dr. W. E. Ringer een rede gehouden, waarin hij de geschiedenis der physiologische chemie en van het laboratorium naging. (Vaderland)

D. FILMKUNST. — Opening van het City-theater te Amsterdam. —
Op 29 Oct. '35 werd te Amsterdam het City-theater feestelijk geopend. De zaken aan het Leidsche Plein en Kleine Gartmanplantsoen hadden bijzondere etalages gemaakt, terwijl verlichting en gekleurde fonteinen een feestelijk aanzien aan het Plein gaven. Het City-theater is met ruim 1800 zitplaatsen het grootste van Nederland. Het werd gebouwd onder leiding van den architect Jan Wils, in samenwerking met O. Rosendahl en heeft rond anderhalf millioen gekost.
(Red. K. H. A.)

E. LUCHTVAART. — Nederl. Instituut voor Zweefvliegen. —
De 4 Oct. '35 in de dagbladen gedane mededeelingen over de in oprichting zijnde N.V. Nederlandsch Instituut voor Zweefvliegen, zullen ook buiten de zweefvluchtbeweging met vreugde zijn begroet.
Voor onze geheele luchtvaart is ze een feit van beteekenis. Sedert bij herhaling aangetoond is, dat de geoefende zweefvlieger zich vlugger en daardoor goedkooper de edele kunst van het motorvliegen kan eigen maken, en een grondige kennis der luchtbewegingen later ook voor den motorvlieger van belang is, hebben ook de leiders der motorluchtvaart van hun belangstelling in het zweefvliegen blijk gegeven, belangstelling, die in de samenstelling van den Raad van Bestuur van het Instituut voor Zweefvliegen wel heel duidelijk tot uiting is gekomen.
(Het Vliegveld)
(Vor. ber. Nederl. School voor Zweefvliegers 1808 B.)

F. POLEN. — Volmacht voor den president. —
Dadelijk na de opening der zitting van den Landdag op 24 Oct. '35 nam de premier het woord, om de wet, waarbij uitgebreide volmachten aan den president worden gegeven, waardoor deze economische en financieele wetten bij decreet kan afkondigen, te motiveeren.
De duur van de volmacht wordt voorloopig beperkt tot Januari 1936. De premier verklaarde, dat hij zijn geheele regeeringsprogram zal uiteenzetten bij de indiening van de begrooting in November en dat hij zich thans zou beperken tot motiveering van de volmachtswet. Hij deed een krachtig beroep op Kamer en volk, om in vertrouwen met de regeering samen te werken en haar te steunen bij haar pogingen de brandende economische kwesties te regelen.
Op 26 Oct. '35 is de volmachten-wet met groote meerderheid van stemmen aangenomen.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Econ. Toestand 1705 G.)

G. NEDERLAND. — De zomerpostzegels. —
Blijkens de voorloopige cijfers zijn van de zomerpostzegels de volgende aantallen verkocht:

Frankeerwaarde	Verkoopprijs	Aantal
1½ cent	3 cent	743,788
5 cent	8 cent	636,622
6 cent	10 cent	1,076,356
12½ cent	16 cent	396,050

De bruto-opbrengst boven de frankeerwaarde bedraagt ongeveer *f* 87,000. (Telegraaf)

H. NEDERLAND. — Werkloosheid toegenomen. —
Bij 1062 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 12 Oct. '35 in totaal 385.397 werkzoekenden ingeschreven. Van dezen waren 367.074 werkloos, o.w. 350.064 mannen. Op 28 Sept. 1935 bedroeg het totale aantal ingeschrevenen bij een ongeveer gelijk aantal organen 380.014, o.w. 360.743 werkloozen.
Het aantal der bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling ingeschreven werkzoekenden is sedert 28 September 1935 gestegen met 5383, het aantal werkloozen daaronder met 6331. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht 1937 D.)

I. SPANJE. — Kabinet Chapaprieta gereconstrueerd. - Speelbank-Affaire. —
Tengevolge van de speelbank-affaire (Straperlo), waarbij, naar verluidt, een aantal hooge ambtenaren beschuldigd wordt steekpenningen te hebben aangenomen tot het verleenen der speelvergunning, is het Kabinet afgetreden.
De president van de Spaansche republiek Alcalá Zamora heeft de ministerlijst van den met de vorming van een nieuw kabinet belasten premier en minister van Financiën, Chapaprieta, goedgekeurd. De nieuwe Spaansche regeering ziet er thans als volgt uit:
Premier: Chapaprieta (onafhankelijk),
Buitenlandsche Zaken: Martinez de Velasco (agrariër),
Justitie en Arbeid: Salmon (katholieke volkspartij),
Oorlog: Gil Robles (katholieke volkspartij),
Marine: Rahola (Catalaansche Liga),
Financiën: Chapaprieta (onafhankelijk),
Binnenlandschen Zaken: Pablo Blanco (radicaal),
Onderwijs: Bardaji (radicaal),
Openbare Werken en Verkeer: Lucia (katholieke volkspartij),
Landbouw, Handel en Industrie: Usabiaga (radicaal).
De nieuwe regeering verschilt slechts onbelangrijk van de voorgaande. Het aantal vertegenwoordigers van de drie regeeringspartijen is gelijk gebleven, t.w. drie radicalen, drie katholieken, 1 agrariër, 1 onafhankelijke en 1 lid van de Catalaansche Liga. De door de Speelbank-affaire gecompromitteerde radicale ministers Lerroux en Rocha zijn vervangen door twee leden der zelfde partij. De plaats van den minister van Buitenlandsche Zaken, Lerroux, is ingenomen door Martinez de Velasco, tot

dusver leider der agrariërs en minister van Landbouw, Handel en Industrie, en de plaats van Velasco is bezet door den radicaal Usabiaga. De minister van Onderwijs is vervangen door den president der parlementaire commissie van Financiën.
Volgens het rapport der parlementaire commissie, welke belast was met het onderzoek naar het speelbank-schandaal, zijn de volgende personen er bij betrokken en zullen zij dientengevolge uit hun functies worden verwijderd:
José Valdivia, tot Juli van dit jaar directeur-generaal der recherche; Raphael Salazar Alonso, gewezen minister van Binnenlandsche Zaken en thans burgemeester van Madrid; Eduardo Benzocano, gewezen onderstaatssecretaris van Binnenlandsche Zaken; Sigfrido Blasco Ibanez, zoon van een schrijver en radicaal afgevaardigde voor Valencia; Aurelio Lerroux, neef van den oud-premier en regeerings-gedelegeerde bij de telefoonmaatschappij, Miguel Galante, regeerings-gedelegeerde bij een spoorwegmaatschappij en ten slotte Juan Pichypons, president der Generaliteit en gouverneur-generaal van Catalonië. Al deze personen zijn lid der radicale partij. (El Debate)

(Vorig bericht 1991 C.)

31 OCTOBER 1935

A. **FRANKRIJK. — 200 decreten goedgekeurd. —**
Tijdens de zitting van het kabinet op 29 Oct. '35 zijn 200 decreten goedgekeurd.
De decreten vormen het resultaat der werkzaamheden van diverse departementale commissies, die in den loop der laatste maanden de mogelijkheden op het gebied van een vereenvoudiging en vervolmaking van het bestuursapparaat hebben onderzocht, met het doel zoodoende bezuinigingen en een deugdelijker functionneering der bestuursinstanties te bereiken. Het meerendeel der decreten heeft derhalve op detailkwesties betrekking.
Niettemin moet aan sommige der decreten bijzondere beteekenis worden gehecht, met name aan die welke betrekking hebben op de bescherming der spaarders, de organisatie der sociale verzekeringen, de reorganisatie van het ministerie van Handel, het tarwestatuut en de reorganisatie van de tarwemarkt.
De kabinetsraad heeft voorts besloten in 150 à 160 gemeenten in de departementen Seine-et-Oise en Seine-et-Marne een staatspolitiek in het leven te roepen.
De financieele Kamercommissie heeft zich heden beziggehouden met de amendementen, welke door de afgevaardigden van links op diverse decreten zijn voorgesteld. Deze amendementen beoogen, van de in te voeren heffingen alle sociale groepen vrij te stellen, wier inkomsten reeds sterk zijn verminderd of wier rechten zijn aangetast, zooals dit bij de oudstrijders het geval is. Het nadeel, dat voor de schatkist van deze vrijstellingen het gevolg is, willen de voorstellers o.m. compenseeren door een heffing op de groote inkomens en de groote nalatenschappen. (Le Figaro) **(Vorig bericht blz. 2019 E.)**

B. **ITALIE. — Export. —**
Wij geven hieronder een staatje van den Italiaanschen export naar 12 der voornaamste landen (in millioen lires)

	1933	1934	1e helft 1934	1e helft 1935
Sovjet-Rusland . .	124,9	124,0	63,4	27,2
Duitschland . . .	727,8	833,1	369,2	408,1
Engeland	681,5	530,6	277,6	226,2
Frankrijk	458,1	352,2	180,5	159,6
Zwitserland . . .	482,7	440,1	236,6	179,2
Oostenrijk	131,9	122,9	70,4	70,5
Tsjecho-Slowakije .	92,8	87,1	48,5	36,7
Joego-Slavië . . .	124,4	140,2	70,7	60,5
Ver. Staten	517,7	387,4	201,5	162,8
Canada	24,7	21,6	10,1	10,2
Argentinië	383,2	216,2	114,4	85,6
Br.-Indië en Ceylon .	113,8	119,3	45,4	33,4
Andere landen . . .	2116,1	1850,7	965,6	969,6
Totaal	5979,6	5225,4	2653,9	2429,6

(The Economist) **(Vorig bericht blz. 1995 D.)**

C. **OOSTENRIJK. — Mandaat van bondspresident Miklas voorloopig verlengd. —**
In officieele kringen te Weenen wordt verklaard, dat geen wijziging zal komen in de bezetting van de functie van Staatshoofd in Oostenrijk, zoolang de corporatieve Grondwet van 1934 niet ten uitvoer is gelegd, hetgeen nog geruimen tijd in beslag zal nemen. Intusschen is het mandaat van bondspresident Miklas, die in 1931 voor 4 jaar werd herkozen, uit officieel oogpunt automatisch voor onbepaalden tijd verlengd. (Reichspost) **(Vor. ber. President 80 D.)**

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de drankwet. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de drankwet, welke beoogt, eenige wijzigingen aan te brengen, die, zonder schade voor de werking van de wet, eenigermate tegemoet kunnen komen aan de moeilijkheden welke de vergunning- en verlofbedrijven in dezen tijd ondervinden.
Wijziging wordt gebracht in den eisch, dat het bedrijf moet worden uitgeoefend op naam en voor rekening van de vergunnings- of verlofhouders. De practijk heeft tot dusverre geleerd, dat de bestaande bepaling veelvoudig wordt ontdoken, met behulp van schijn-contracten. (Vaderland)

(Vor. ber. Drankwet 1702 C.; Tw. Kamer 2020 B.)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Openbare les van dr. J. C. van Leeuwen over „Octrooirecht en handelsbelemmeringen". —**
Dr. J. C. van Leeuwen, toegelaten als privaat-docent in het recht van den industrieelen eigendom aan de Nederlandsche Handels-Hoogeschool te Rotterdam, heeft op 24 Oct. '35 zijn colleges aangevangen met een openbare les over „Octrooirecht en handelsbelemmeringen". Wij citeeren hieruit het volgende:
Reeds van oudsher heeft er verband bestaan tusschen de opvattingen, die aan de handelspolitiek ten grondslag lagen en de overwegingen, die tot octrooiverleening aanleiding gaven.
Van groot belang, ook voor het hedendaagsche octrooirecht, zijn echter de pogingen om door middel van octrooiverleening de nationale nijverheid te bevorderen. In vroeger eeuwen toen van een recht op octrooi nog geen sprake was, gaf het nut, dat naar het oordeel van de overheid voor handel en industrie uit de toepassing van een nieuwen vorm van nijverheid zou voortvloeien, bij de octrooiverleening den doorslag. Dientengevolge werden monopolies verleend voor zaken, die volgens de tegenwoordige opvattingen volstrekt niet als uitvinding kunnen worden beschouwd.
Naarmate de verkeersmoeilijkheden en andere belemmeringen geringer werden, ondergingen ook de belangen, die bij een octrooiverleening betrokken waren, een verandering.
Wordt de productie in alle landen achterwege gelaten, dan bestaat ook tegenwoordig de zekerheid, dat aan de gemeenschap de vruchten van de uitvinding zullen ontgaan en is er evengoed als vroeger aanleiding om het octrooi vervallen te verklaren, wanneer deze toestand op andere wijze niet kan worden veranderd.
Ondanks de bezwaren, die zooeven tegen het doen vervallen van een octrooi op grond van niet-uitoefening in het binnenland werden vermeld, bezwaren, die ook in de literatuur herhaaldelijk naar voren zijn gebracht, bepaalt artikel 50 van de Nederlandsche Octrooiwet, dat het octrooi door den Octrooiraad kan worden ingetrokken, „indien, na verloop van vijf jaren na de dagteekening van het octrooi, de octrooihouder niet binnen het Koninkrijk in werking heeft een inrichting van nijverheid te goeder trouw en in voldoende mate dienende tot vervaardiging van het voortbrengsel of tot toepassing van de werkwijze of verbetering, waarvoor octrooi is verleend".
Aangezien verwacht mag worden, dat de Octrooiraad in geen geval de buitenlandsche industrie boven de inheemsche zal bevoordeelen, zijn in dit artikel voor de nationale industrie ruimschoots voldoende veiligheidsmaatregelen getroffen. Voor den in het buitenland gevestigden octrooihouder is dit zeer zeker niet het geval.
Gedurende drie jaren is de octrooihouder volslagen heer en meester over het door hem verkregen octrooi. De bedoeling van den wetgever is geweest om zoodoende den octrooihouder gelegenheid te geven zich een juist denkbeeld te vormen over de commercieele mogelijkheden, die de exploitatie van zijn octrooi biedt en voor de voorbereiding van deze exploitatie, door middel van het bijeenbrengen van kapitaal, het zoeken van een gegadigde voor een licentie of op andere wijze,
(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2015 A.)

F. **NEDERLAND. — Vergadering van den R.K. Boeren- en Tuindersbond. —**
In het Jaarbeursgebouw te Utrecht is op 28 Oct. '35 de algemeene vergadering gehouden van den Katholieken Nederlandschen Boeren- en Tuindersbond onder leiding van den heer J. Th. Verheggen.
Deze heette de aanwezigen welkom en besprak vervolgens de hulp, die de overheid aan de land- en tuinbouwbedrijven verleent; deze bestaat zoo niet uitsluitend dan toch nagenoeg geheel uit het aanbrengen van eenige correcties op de prijzen onzer land- en tuinbouwproducten. Het staat echter wel vast, dat het op den duur niet mogelijk zal zijn, de prijzen dezer producten op zóódanig peil te brengen, resp. te houden, dat

het land- en tuinbouwbedrijf weer loonend zal zijn. Immers, de koopkracht van het Ned. volk brokkelt met den dag meer af. Wil men de gaping tusschen kosten en prijzen uit de wereld helpen, dan zou men niet alleen de prijzen omhoog, maar vooral de kosten omlaag moeten brengen. Tot dusverre is deze laatste zijde van het vraagstuk der rentabiliteit nog niet voldoende aangegrepen. Aan de verlaging van de productiekosten, vooral door middel van vermindering der vele lasten, zal de regeering nu eens ernstig moeten werken. Doet zij dit niet, dan zal het bedrijfsleven nimmer het niveau bereiken, waarop weer van eenige rentabiliteit gesproken kan worden, dan zullen de ondernemingen een voor een bezwijken.
Indien de regeering niet met alle geoorloofde middelen een „consequente deflatie" nastreeft, dan zal zij niet alleen het door haar zoo gevreesde gevaar voor devaluatie niet afweren, maar dan zal Nederland zeker vallen in den afgrond van inflatie. En de ellende, die daaruit voortvloeit, is zóó groot, dat wij daar liever maar niet aan denken.
De vergadering ging vervolgens over tot de behandeling van een aantal economische vraagstukken, welke ingeleid werden door de heeren ir. G. J. Heijmeijer uit Klundert, dr. ir. W. J. Droesem uit Roermond en H. Ruyter uit Arnhem.
(N. v. h. Noorden)

1 NOVEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Ir. J. P. van Vlissingen, Directeur-Generaal van den Rijks-waterstaat. —
Naar wij vernemen, zal ir. J. P. van Vlissingen met ingang van 1 December '35 worden benoemd tot directeur-generaal van den Rijks-waterstaat, als opvolger van dr. ir. J. A. Ringer, die benoemd is tot lid van den Raad van Beheer der Ned. Indische Spoorweg-Maatschappij.
De heer Van Vlissingen is thans hoofdingenieur-dir. van den Rijks-waterstaat en werkzaam aan het bureau van den directeur-generaal als hoofd van de afdeeling Nieuwe Wegen.
Geboren 2 Februari 1875 te Amsterdam, verkreeg de heer Van Vlissingen na de H.B.S. te Haarlem en de toenmalige Polytechnische School te Delft te hebben doorloopen, in 1895 het diploma van civiel ingenieur. In hetzelfde jaar werd hij benoemd tot adspirant-ingenieur van den Rijks-waterstaat. Ir. Van Vlissingen doorliep de verschillende rangen en werd in 1919 benoemd tot hoofd-ingenieur-directeur.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Rijks-waterstaat 1779 B.)**

B. ACUTE APPENDICITIS. — Verminderde sterfte.
Zoowel te Groningen als te Utrecht kan een verminderde sterfte aan appendicitis worden vastgesteld.
Maar terwijl te Groningen dit verschijnsel op rekening wordt gesteld van het toepassen eener bepaalde operatie-techniek, beschouwt men te Utrecht als oorzaak ervan een relatieve vermindering van het aantal gevallen van algemeene buikvliesontsteking en een geringere sterfte aan deze complicatie, die weer haar oorzaak vindt in het kortere tijdsverloop tusschen het begin der ziekte en de opneming van den patiënt in de kliniek. (Ned. Tijdschr. v. Geneesk.)

C. PALESTINA. — Joden en Arabieren. - De handelspolitiek. —
De nationale tegenstelling in Palestina wordt op dit oogenblik verscherpt door een strijd om de handelspolitiek. Tot voor kort was Palestina het eenige land in de wereld, buiten Rusland, waar men geen crisis kende, althans niet in de industrie. De vestiging van tal van nieuwe immigranten bracht steeds veel werk mee; huizen moesten worden gebouwd, wegen aangelegd, distributiebedrijven georganiseerd, enz. enz. Ook de inrichting van een zich zeer snel ontwikkelend staatsapparaat kan heel wat werkkrachten opnemen; niet alleen in de departementen maar ook in het telefoonbedrijf, de posterijen, enz. De Arabieren profiteeren mee van die welvaart. Menige Arabische groote, die felle oppositie voert tegen de „Joodsche indringers" zooals zij graag zeggen, heeft b.v. zijn grondbezit tegen zeer hoogen prijs aan de Joden verkocht.
Thans echter dreigt een reëele tegenstelling van belangen te komen. Er heeft zich namelijk in Palestina in enkele jaren een vrij belangrijke industrie ontwikkeld, waarbij de textiel, zooals in alle nieuwe landen, natuurlijk een belangrijke rol speelde. De Joodsche emigratie uit Duitschland heeft die ontwikkeling nog versneld. Kleine ondernemers vertrokken naar Palestina en hadden daar ook, op grond van de Duitsch-Palestijnsche overeenkomst betreffende kapitaaluitvoer, hun machines laten overkomen. Aanvankelijk ging het zeer goed: de Arabieren bleken goede afnemers te zijn. Er is nu echter een kink in den kabel gekomen. Vooral voor wat betreft de kunstzijden stoffen en de kousen, bieden de Japanners en voor betere soorten de Tsjechen, goederen aan tegen veel lagere prijzen, dan de Joodsche industrie vraagt. Hier en daar heeft reeds een kleinere fabriek moeten sluiten. Men wil nu een beschermend tarief krijgen. De kwestie is reeds besproken in de mandaatscommissie van den Volkenbond. Van Arabische zijde wordt er echter krachtig geprotesteerd tegen iedere poging om de Arabieren te dwingen de producten der Joodsche industrie te koopen en daarvoor meer te betalen dan den laagsten wereldmarktprijs.
De gewone tegenstelling tusschen producent en consument wordt hier gecompliceerd door een nationale tegenstelling en niet, zooals in menig koloniaal gebied door een nationale tegenstelling tusschen het moederland en de kolonie, die zelf wil gaan produceeren, maar wel tusschen twee volken in hetzelfde gebied. Het opgeven van den vrijhandel zal de politieke moeilijkheden in Palestina ongetwijfeld vergrooten. (N. Rott. Crt.)

D. KARAKORUM-EXPEDITIE. — Voordracht van Dr. Ph. C. Visser. —
De bekende Karakorum-reiziger dr. Ph. C. Visser, die onlangs van zijn jongste, vierde, expeditie is teruggekeerd, heeft op 29 Oct. '35 voor de Ned. Alpenvereeniging in Hotel „De Witte Brug" te Den Haag, een voordracht gehouden over zijn tocht.

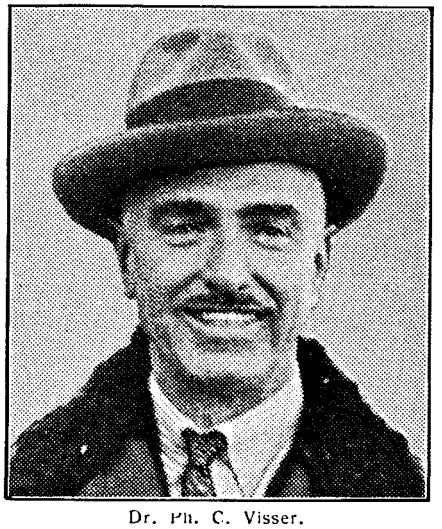

Dr. Ph. C. Visser.

Voor deze expeditie moesten 400 lasten vervoerd worden, aan proviand alleen reeds 20.000 pond meel.
De expeditie was in twee gedeelten gesplitst: het eerste gedeelte trok naar de noordzijde van het Karakorumgebergte. Deze moest de Shyok-vallei in snel tempo doortrekken, omdat de gletschers begonnen te smelten en de rivieren zoo hoog werden, dat gevaar voor insluiting ontstond.
Het tweede gedeelte was een exploratie in de richting van Chineesch Turkestan.
De expeditie moest op haar tocht langs het Himalaya-gebergte 100 K.M. aan één stuk door de sneeuw waden.
Deze vierde expeditie heeft vooral beteekenis gekregen door de exploratie van het tot heden vrijwel onbekende Shaksgamdal, waarvan niemand weet, of dit tot Chineesch Turkestan dan wel tot Britsch-Indië behoort. Men heeft bij het doortrekken van de Shyokvallei over een afstand van 900 K.M. geen enkel dorp en zelfs geen enkel mensch aangetroffen.
De Karakorumpas werd zoo genoemd in verband met het zwarte gruis, dat hier door de eerste ontdekkingsreizigers zou zijn aangetroffen. Men treft er echter geen enkel stukje zwart gruis aan, en het Karakorumgebergte, dat feitelijk het „zwarte gebergte" heet, is het witste gebergte van de geheele wereld. Het merkwaardige is, dat onderzoekingen hebben vastgesteld, dat de Karakorumpas in het geheel niet in het Karakorumgebergte ligt.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1982 G.)**

E. NEDERLAND. — Nationaal-Socialistische Beweging. —
De Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank te Utrecht, mr. A. N. Fabius, heeft op 30 Oct. 1935 beslag doen leggen op de rotatiepers der N.V. Drukkerij v/h L. E. Bosch & Zoon, welke

gebruikt wordt voor het drukken van „Volk en Vaderland", weekblad voor de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland. De inbeslagneming en verzegeling van de pers geschiedde door den Officier persoonlijk.
Tevens is op de redactie van „Volk en Vaderland" proces-verbaal opgemaakt tegen drie redacteuren in verband met een vijftal artikelen in het laatste nummer van genoemd weekblad.
Naar wij vernemen houdt de actie der Justitie voornamelijk verband met een in het blad voorkomend entrefilet, waarin in den vorm van een advertentie „Voor spoedige indiensttreding" gevraagd wordt „een nette Minister van Defensie enz.", terwijl een aantal andere in het blad voorkomende beleedigende uitlatingen aan het adres van de Regeering en openbare lichamen mede aanleiding vormden voor het ingrijpen der Justitie. (A. N. P.) **(Vor. ber. N.S.B. 2007 E.)**

2 NOVEMBER 1935

A. **AANSLAGEN. — De Chineesche minister-president, Wang Tsjing Wei, neergeschoten. —**
Een Chineesch journalist, verslaggever van het Nanking's Nieuwsbureau Soeng Ming Soen, heeft bij de opening van de zitting der Kwo Min Tang een aanslag gepleegd op den Chineeschen minister-president, Wang Tsjing Wei, die door schoten ernstig getroffen werd. De dader werd ernstig gewond en is overleden. Behalve den minister-president zijn nog twee afgevaardigden door kogels getroffen n.m. Tsjan Tsji en Kan Lai Koean. De daders van den aanslag waren drie in getal. Verschillende arrestaties hebben plaats gehad.
De conferentie, waar men voornemens was de Chineesch-Japansche betrekkingen te bespreken, is voor onbepaalden tijd uitgesteld.
De daders hebben vermoedelijk gehandeld uit nationalistische overwegingen en uit protest tegen de naar hun meening pro-Japansche politiek der Chineesche regeering. (Ned. Telegr. Agentsch. Reuter)
(Vor. ber. Wang Tsjing Wei 1918 B.)

B. **NEDERLAND. — Memorie van Antwoord op de Algemeene Beschouwingen der Tweede Kamer over de Rijksbegrooting 1936. —**
In haar Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer betreffende de Algemeene Beschouwingen Rijksbegrooting 1936, geeft de Regeering nogmaals een uiteenzetting van haar aanpassingspolitiek. Wij stippen er hier kort uit aan.
Bij de komende grondwetsherziening zal de Regeering bevoegdheid vragen om de grenzenlooze ongebondenheid in woord en geschrift te kunnen inperken.
Eventueele veranderingen in de wetsontwerpen tot verlaging der vaste lasten maken nog punten van overweging uit.
Overtuigde voorstanders van devaluatie zijn niet onvaderlandslievend, zegt de Regeering. De kwalificatie gold voor speculanten.
Maatregelen tegen goud-afvloeiing zouden neerkomen op prijsgeven van den gouden standaard; zij moeten alleen worden genomen als de overtuiging bestaat, dat die standaard niet is te handhaven.
De Regeering bestrijdt het „Plan van den Arbeid".
De plannen voor den Z.W.-polder worden bezien, nadat die voor den N.O.-polder gereed zijn.
De reorganisatie van het „Werkfonds" kan binnenkort worden tegemoet gezien. Verhooging van het voor het Fonds uitgetrokken bedrag zal worden voorgesteld.
De moeilijke omstandigheden voor de havensteden hebben de voortdurende aandacht der Regeering.
Sedert de indiening van de begrooting is de financieele toestand van het land niet slechter geworden, meent de Regeering.
In het begrootingsjaar 1936 wordt een effectieve bezuiniging van *f* 43.8 millioen verwacht krachtens de Bezuinigingswet.
Gedwongen conversie acht de Regeering in strijd met de Grondwet en nadeelig voor ons staatscrediet. De voorgestelde belastingverhoogingen waren uiterste noodzaak. Een vrijgezellenbelasting ligt niet in het voornemen. Bij de belasting op pleizierreizen zal er naar worden gestreefd, dat er voor het zakenleven zoo min mogelijk bezwaren zullen rijzen.
„Aanloop"-salarissen ook voor alle jeugdige ambtenaren zijn in overweging; zij zullen een besparing geven van *f* 8.500.000; de 5% korting op de andere salarissen levert *f* 11.500.000 op; totale besparing op salarissen *f* 20 millioen.
De indiening van het wetsontwerp gericht tegen particuliere machtsvorming is spoedig te wachten.
Een algemeen colportageverbod wordt onwenschelijk geacht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begrooting 1983 A.)

C. **DUITSCHLAND. — Rede van dr. Schacht. - Do financieringen ten behoeve van het rijk. —**
Dr. Schacht heeft op 28 Oct. '35 ter gelegenheid van den nationalen spaardag een radio-rede gehouden, waaraan hij den titel: Vrijheid en Brood had gegeven. Wij ontleenen aan deze rede de volgende passage over de financieringen ten behoeve van het rijk. Het kan ons allen met tevredenheid vervullen, aldus Schacht, dat de kort geleden uitgegeven leening van 1 milliard voor de helft door de banken op de open markt is geplaatst en voor de andere helft door de spaarbanken is overgenomen. In dit verband doe ik hier eenige mededeelingen, die voor u, spaarders, van bijzonder belang zijn. Voor de spaarbanken beteekent de belegging in een rijksleening verhooging van de liquiditeit. De rijksbank heeft zich n.l. bereid verklaard, aan elke spaarbank tegen onderpand van obligaties der rijksleening op elk tijdstip geld ter beschikking te stellen, wanneer zij dit voor uitbetaling van inleggelden aan spaarders noodig heeft. Het is dus niet zoo, dat wanneer een spaarbank op de rijksleening inschrijft daardoor de spaarder zelf zijn tegoed in een rijksleening vastlegt. Integendeel de spaarbank kan zich, wanneer zij op de rijksleening heeft ingeschreven, des te gemakkelijker bij de rijksbank alle middelen verschaffen, die zij voor uitbetaling noodig heeft. De belegging van de spaarbank in de rijksleening beteekent dus een verhoogde zekerheid voor den spaarder, die op elk oogenblik over zijn spaartegoed kan beschikken.
Op een tweede punt, aldus Schacht verder, wil ik nog wijzen. Alle Duitsche spaarbanken tezamen, waarbij het spaartegoed ruim 13 milliard bedraagt, hebben tot nu toe hiervan slechts 1½ milliard in leeningen van rijk en landen belegd. Daarentegen hebben de spaarbanken in vele andere landen, b.v. Frankrijk en Italië, een veel grooter deel in vorderingen op den staat belegd. Zelfs bezitten de vijf groote Londensche banken meer dan 5 milliard mark aan Engelsche staatsfondsen. Deze vergelijking is een doorslaggevend bewijs voor de buitengewoon solide financieele politiek der Duitsche staatsleiding. Het eerste milliard, dat wij emitteerden, was een goed begin. Willen wij verder gaan op den weg van bescherming der valuta, bescherming van het spaartegoed en handhaving van een solide financieele politiek, dan zullen wij ook verder nog een beroep moeten doen op het vertrouwen en den spaarzin van onze bevolking. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Dr. Schacht 1913 D.)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: „Selected Short Stories of Sinclair Lewis". (Doubleday Doran, New York 1935)
Duitsch: Friedrich Griese — „Der Wagenburg - Eine Erzählung". (Verl. Alb. Langen u. Georg Müller, 1935)
Ulrich Sander — „Kliffsommer". (Propyläen Verlag, Berlin 1935)
Engelsch: Jessie Conrad — „Joseph Conrad and his Circle". (Jarrolds)
„The Letters of Queen Elizabeth edited by G. B. Harrison". (Cassell, London)
John Masefield — „Victorious Troy". (Heinemann)
Fransch: Eugène Dabit — „La zône verte". (Gallimard)
André Maurois — „Premiers Contes". (Ed. H. Defontaine, Rouen)
Denis Saurat — „Modernes". (Denoël & Steele, Paris)
Italiaansch: „Lettere Giovanili Inedite di Francesco Guicciardini" door Paolo Guicciardini. (Vallecchi, Firenze)
Nederlandsch: Maurits Dekker — „Oranje en de Opstand der Nederlanders". (Em. Querido's Uitg. Mij., Amsterdam 1935)
Top Naeff — „Een huis in de rij". (Van Holkema & Warendorf, 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2019 B.)**

A. De zendingen in Oost- en West-Indië. —
In de conferentiezitting van 23 October 1935 der 48ste Alg. Ned. Zendings Conferentie, gehouden te Amsterdam, heeft de zendingsdirector, Ds. Joh. Rauws, enkele indrukken gegeven van zijn reeds in druk verschenen en aan de leden der conferentie toegezonden „Overzicht van het zendingswerk in Oost- en West-Indië":
Op Java zijn het de inheemsche kerken, die steeds meer de aandacht vragen. Men heeft thans: de Soendaneesche Kerk op West-Java; de Midden-Javaansche Kerk, de Oost-Javaansche Kerk en de Chineesche Kerk op Oost-Java.
Op West-Java kan alle evangelisatie-arbeid thans vastknoopen aan een kerk, die in het volk zelf wortelt. Er wordt te weinig werk gemaakt van de colportage. Het onderwijs heeft veel te lijden. De Medische Zending kon tot nu toe nog de vermindering van subsidie opvangen.
De Salatiga-Zending meldt, dat zij tot dusver niet zulk een rijken zegen gehad heeft als in 1934; er werden 552 personen gedoopt. Het totaal aantal gedoopten bedraagt thans 5.533.
Op het gebied der Doopsgez. Zend. Vereen. vindt men 3.754 Christenen; in 1934 werden 108 personen gedoopt.
De Geref. Zending op Midden-Java spreekt van krachtige uitbreiding. De Javaansche gemeenten en kringen tellen thans 12.051 zielen. In 1934 was er een toename van meer dan 1.400 zielen of een groei van meer dan 10 percent. Er zijn nog 1.294 personen in dooponderricht. Er wonen op dit terrein 8 millioen menschen, de verhouding is thans: 12 Christenen op elke 8.000 inwoners.
Het onderwijs en het medische werk hebben zich krachtig ontwikkeld. De normaalschool te Djogja moest worden gesloten.
De Oost-Javaansche Kerk telt thans 29.257 leden, van wie 29.044 Javanen en 213 Madoereezen. De Chineesche Kerk aldaar heeft 523 leden. Het aantal gemeenten klom tot 130. Het inlandsch onderwijs omvat 58 volksscholen, 28 vervolgscholen en huishoudscholen met 7512 leerlingen en 164 leerkrachten. Veel aandacht wordt aan het jeugdwerk gewijd. De medische arbeid heeft zijn centra in Modjowarno en Malang.
Op Bali konden de drie Javaansche voorgangers, uitgezonden door de Oost-Javaansche kerk, rustig hun arbeid voortzetten. De regeering heeft geen bezwaar gemaakt tegen het verklaren van het Christendom aan hen, die er om vragen, en tegen het toedienen van den doop.
Het Leger des Heils werkt op Java, Sumatra en Celebes. Het aantal afdeelingen bedraagt 239, het aantal officieren 291, van wie 170 Europeanen, 116 inlanders en 5 vreemde Oosterlingen. Het telt 10.370 soldaten en 13.425 volgelingen.
De Batakkerk op Sumatra telt 356.615 leden, die verzorgd worden door 50 pandita's. In 1934 werden gedoopt 7783 heidenen en 16034 Christenkinderen. De uitzwerming van Toba-Bataks naar het Zuiden blijft aanhouden; de tegenstand der Mohammedanen neemt af, naarmate er meer Christen-dorpen verrijzen. De nood bindt zendelingen en gemeenten nauwer samen. Hier en daar is een overdreven zucht naar zelfstandigheid, maar ook deze beweging dient de Kerk tot loutering. Om de twee ziekenhuizen te Taroetoeng en Balige liggen 11 hulpziekenhuizen en 14 poliklinieken.
De Niassische kerk telt 108.561 leden. De economische nood drukt de gemeenten. Het onderwijs baart veel zorg. De Medische zending begon er zich flink te ontwikkelen. De kerstening van Nias is nog maar een kwestie van enkele jaren.
De berichten over de Mentawei-eilanden luiden zeer hoopvol. Het aantal gedoopten steeg tot 1503 d.i. een tiende deel der bevolking. In 1934 werden gedoopt 54 Christenkinderen, 170 volwassen heidenen en 100 heiden-kinderen. Een tweede zendeling is gewenscht.

GEESTELIJK LEVEN

Op de Batoe-eilanden was het aantal sterfgevallen verontrustend groot. Het aantal gedoopten bedraagt 1808. In 1934 werden 172 personen gedoopt.
In Deli bedraagt het aantal Christenen 4189, waarvan in het melaatschen dorp Lazo si Momo 328. In 1934 zijn 518 personen gedoopt; er bleven 680 in dooponderricht. Het ziekenhuis te Kaban Djahé werd door het Batak-Instituut aan het Ned. Zend. Gen. overgedragen.
Op Borneo werd de Dajaksche kerk zelfstandig verklaard. Het werk der Bazelsche zending groeit snel, trots den toenemenden tegenstand van den Islam, vooral van Mohammadijah. De Church en Missionary Alliance werkt op Borneo in 4 districten; in het Boelongan-district werden 1000 personen gedoopt.
De Minahassische Kerk op N.-Celebes telt 270.000 leden, vereenigd in 361 gemeenten. Er zijn ruim 200 scholen. De normaalschool te Koeranga werd gesloten.
In Bolaäng Mongondou bedraagt het aantal Christenen 7.883.
Het Sangi en Talaud-Comité sloot met de Regeering een nieuw contract voor 10 jaren.
Het aantal Dienaren des Woords moet worden teruggebracht tot 6; of op den duur met een verminderde bezetting van Europeesch personeel zal kunnen worden volstaan, zal voornamelijk afhangen van de wijze, waarop de inheemsche kerk zich ontwikkelen zal. Het kleine aantal heidenen, dat in het ressort Zuid-Taboekan wordt gevonden, neemt steeds af.
In Posso bedraagt het aantal Christenen 37.067. In 1934 werden gedoopt 559 volwassenen en 1.905 kinderen. Van veel beteekenis is hier de nieuwe subsidieregeling van het volksonderwijs; de taak der Gouvernements-inspectie bepaalt zich tot het beoordeelen der resultaten en het controleeren der schooladministratie.
In Zuid-West-Celebes, het terrein der Chr. Geref. Kerk zijn 1.559 gedoopten. Het aantal scholen bedraagt 33 met 1.995 leerlingen.
Onder de Sadang-Toradja's werkt de Geref. Zend. Bond met 6 zendelingen, 2 onderwijzers, 1 zendeling-arts. Het aantal Christenen is 8.000. De medische arbeid ging vooruit door stichting van een leprozerie. Er zijn 66 scholen met 6.310 leerlingen.
Te Zuid-Oost-Celebes, Ned. Zend. Vereen., zijn 2.454 gedoopten. In 1934 werden 212 menschen gedoopt.
In Makassar werken: de Indische Kerk, de Geref. Kerk van Soerabaja, die Ds. H. van den Brink daarheen uitzond en de Church and Missionary Alliance, die er een bijbelschool onderhoudt. Op Saleier vond de Indische Kerk een hoopvol zendingsterrein.
Op Soemba werken de Geref. Kerken van de prov. Groningen, Drente en Overijssel in die ressorten. Het aantal gedoopten is ongeveer 4.000.
Op Boeroe, waar de Utr. Zend. Vereen. arbeidt, zijn 3.294 gedoopten; de 18 scholen tellen 431 leerlingen.
Op Ambon werd de Moluksche Kerk zelfstandig verklaard binnen het kader der Indische Kerk. In Ambon werd een melaatschenkolonie geopend.
Op Timor zal de zelfstandig-verklaring nog eenigen tijd op zich laten wachten. Het werk ligt er verspreid over verschillende eilanden.
Halmahera, terrein der Utr. Zend. Vereen., heeft 13.884 Christenen; in 1934 zijn er 924 gedoopt. Er zijn 51 gesubsidieerde en 41 ongesubsidieerde scholen met 2.747 leerlingen.
Op Nieuw-Guinee bedraagt het aantal gedoopten 52.322; in 1934 zijn er 8.438 Papoea's gedoopt. Er zijn 91 gesubsidieerde en 57 ongesubsidieerde scholen met 8.024 leerlingen. De medische arbeid op Seroei ondervond veel moeilijkheden.
In Suriname herdenkt de Broedergemeente haar 200-jarigen arbeid. Financieel was het jaar 1934 moeilijk maar in de gemeenten is verhoogde activiteit. In het Boschland ontwikkelt het zendingswerk zich. Het werk onder Britsch-Indiërs en Javanen groeit langzaam. **(Vor. ber. Alg. Ned. Zendingsconf. 1677 F.; Ned. Oost-Indië 1480 F.)**

A. Importen. —

	Hoeveelh. in tons 1928	1934	Waarde in *f* 1000 1928	1934	prijs index 1928=100
1. Voedsel en genotmidd. v. d. inh. bev.	786.971	398.972	156.309	40.295	44.3
2. Verbr.goed. en kleeding v. d. inh. bev.	56.914	42.120	40.840	16.237	53.7
3. Manufacturen	84.604	85.626	220.892	82.039	36.6
4. Boter, bier, wijn, alcoholia	53.810	21.347	24.787	7.884	80.—
5. Automobielen en autobanden	30.852	9.001	44.525	7.252	55.8
6. Machinerieën	78.174	6.965	50.369	4.245	100.—
7. Verdere industrieele goederen	761.549	272.802	112.508	22.663	56.2
8. Overige artikelen	994.544	753.641	298.129	105.548	49.2
	2.847.418	1.590.474	948.359	286.163	54

(Java Bode) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 1715 E.)**

B. Export van Cultuurproducten. —

Alles in 1000 tons (bruto-gewichten)

	1926	1929	1930	1932	1933	1934
Copra	377	465	382	487	496	424
Koffie	74	83	62	116	72	83
Rubber en getahs	267	322	296	254	358	471
Tabak	74	75	80	76	50	46
Thee	71	83	82	90	81	73
Mais	68	176	122	175	111	45
Suikerresidu	264	520	571	356	211	283
Tapioca	156	274	137	230	174	147
Suiker	1737	2462	2267	1532	1178	1106

(De Locomotief) **(Vorig bericht blz. 2027 A.)**

C. Export van Aardolie. —

(Alles in 1000 tons)

1926	1929	1930	1932	1933	1934
2271	3831	4197	3947	4400	4913

(Soerab. Handelsblad) **(Vor. ber. blz. 2027 B.)**

D. De Olieheffing. —

Het „Bat. Nieuwsblad" meldt inzake de olieheffing dat vermoedelijk afstand zal gedaan worden van het plan voor 1936 een bijzondere heffing, accijnsverhooging, of anderszins in te voeren.

Er zal onderzocht worden welke maatregelen urgent en billijk zijn en eventueel voor 1937 zouden kunnen worden ingevoerd.

Inmiddels zijn de olie-maatschappijen bereid gevonden een bedrag van *f* 5.000.000 te schenken voor het jaar 1936.

Het „Bat. Nieuwsblad" meent dat het in dit geval zeer moeilijk zal zijn een formule te vinden, waarbij een bedrag kan worden gewaarborgd dat niet op de consumenten behoeft te worden verhaald.

(Bat. Nieuwsblad)

E. Handelsbalans. —

(In millioenen guldens)

	uitvoer	Invoer	Export-saldo	In % v. d. Uitvoer	Totale buitenl. handel
1926	1599	924	675	42	2523
1927	1656	927	729	44	2583
1928	1590	1030	560	35	2620
1929	1488	1166	322	22	2654
1930	1192	922	270	23	2114
1931	798	610	188	24	1408
1932	574	410	164	29	984
1933	493	331	162	33	824
1934	527	292	235	45	819

(Deli Courant) **(Vorig bericht blz. 2027 C.)**

F. Adres der Vereeniging van Oud-Officieren van het K. N.-I. Leger. —

De Vereeniging van Oud-Officieren van het K. N.-I. Leger heeft aan de leden der Tweede Kamer in een adres te kennen gegeven, dat naar haar meening de pensioenen van de vóór 1925 gepensionneerde majoors en subalterne officieren van het K. N.-I. Leger thans wel in zeer ongunstige verhouding staan tot die van de officieren van hoogeren rang ook vóór 1925 gepensionneerd, evenals ten opzichte van alle na genoemd jaar gepensionneerden van dat Leger, en verzoekt te willen bevorderen dat deze officieren worden onttrokken aan de werking van de Kortingswet 1933 en dat de bestaande onregelmatigheden in de pensioenregeling worden opgeheven. Bepleit wordt de terugkeer naar het stelsel der rangspensioenen. Gelijkstelling met burgerlijke ambtenaren is onbillijk tegenover den militair. Als regeling, waarin aan deze wenschen wordt tegemoetgekomen, wordt voorgesteld:

Aan den Indischen Officier zou na 45 dienstjaren — waarbij de Indische jaren dubbel tellen — een maximum pensioen kunnen worden toegekend:

A. ongeveer overeenkomende met het salaris van zijn Nederlandschen ranggenoot na hetzelfde aantal dienstjaren als Officier, als waarop de Indische Officier na volbrachten diensttijd aanspraak kan maken;

of B. gelijk aan dat van den ranggenoot van de Nederlandsche Land- en Zeemacht na 40 dienstjaren, verhoogd, met een tropenpremie zooals thans nog geschiedt voor de vóór 1 Juli 1923 in dienst getreden officieren van de Nederlandsche Land- en Zeemacht met tropenjaren;

of C. in overeenstemming met een regeling, waarbij de pensioenen van den Luitenant-Generaal, Generaal-Majoor, Kolonel, Luitenant-Kolonel, Majoor, Kapitein, 1e Luitenant, 2e Luitenant zich verhouden als: 35 : 30 : 27 : 24 : 22 : 20 : 15 : 12.

Deze verhoudingscijfers met 200 vermenigvuldigend komt men, het aantal gepensionneerde officieren over 1935 als basis nemend, tot een totaal pensioenbedrag van *f* 42.000 minder dan in 1935, met toepassing van de kortingswet, voor de Indische Officiers-pensioenen benoodigd was. In de pensioenen is dan een tropenpremie vervat boven die van de rang- en tijdgenooten van het Nederlandsche Leger, voor den Kapitein echter slechts van negatief tot 5% en in de hoogere rangen sterk stijgend tot 75% voor den Luitenant-Generaal, terwijl door deze regeling aan alle gepensionneerde officieren van het K. N.-I. Leger een bestaan in de omgeving, waarin zij thuisbehooren, verzekerd is. (A. N. P.) **(Vor. ber. Pensioenen 2007 B.)**

NEDERL. OOST-INDIË

G. Maleisch blad in beslag genomen. —

Op 25 October '35 heeft de politie te Solo beslag gelegd op eenige exemplaren van het orgaan Sendjata Pemoeda (Wapen der Jeugd), in verband met opruiende artikelen in dit orgaan verschenen. (Aneta)

H. Contingenteering ongebleekte katoenen stoffen. —

De op 29 October '35 door het College van Gedelegeerden aangenomen verordening tot verlenging van de contingenteering van den invoer van ongebleekte katoenen stoffen, is op 30 Oct. '35 in werking getreden. De duur van de contingenteering is 14 maanden. (Aneta) **(Vor. ber. 1658 C.)**

A. **MUZIEK. — Bronislaw Huberman over zijn kunst.** De violist Bronislaw Huberman is dezer dagen te Oslo opgetreden en van die gelegenheid heeft een verslaggever van het blad „Aftenposten" gebruik gemaakt om hem te interviewen. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Voor mij, alsdus Huberman, is de voornaamste functie van de kunst sociaal. Deze is niet slechts te spelen. Door de muziek voelt men, dat men den menschen het evangelie van de schoonheid geeft. Als men het podium verlaat en zijn Stradivarius te rusten legt op het fluweel, is men een slecht kunstenaar als men zich dan gereed gevoelt met zijn missie. Juist dan begint die, juist dan moet men gevoelen dat men zijn 2000 hoorders door zijn spel heeft gebracht tot een collectieve schoonheidsgenieting, juist dan moet men het zoo voelen dat de 2000, die in het dagelijksch leven misschien elkaars bitterste vijanden zijn en in elk geval duizenden meeningen vertegenwoordigen, door hetzelfde bezield zijn, Beethoven, den grootsten en rijksten van allen, op dezelfde wijze gevoelen. Dan ben ik gelukkig. Dan gevoel ik, dat ik vergoeding heb gekregen voor een leven van inspanning en ontbering, een leven als dakloos zwerver.

Vluchtig wordt het leven, een boek dat men graag wil lezen vergeet men in het hotel, waaruit men het laatst vertrokken is en zoo vergeet men alles. En voelt zich ongelukkig en eenzaam tot men weer op het podium staat en speelt en de menschen vereenigt in Beethoven's goddelijke boodschap.

De muziek bewijst dat tusschen mijn kunst en mijzelf is een rechtstreeksche religieuze betrekking. Wanneer ik speel gevoel ik vaak alsof ik plotseling duidelijk dingen zie waarvoor zelfs de grootste wijsgeeren der wereld geen woorden kunnen vinden. Men noemt het dispositie wanneer een kunstenaar plotseling door God begenadigd speelt na zijn concert betrekkelijk nonchalant te hebben voorbereid. Het is iets meer, veel meer.

Aan het slot van het interview verklaarde Huberman dat hij blijde, ootmoedig en dankbaar was omdat hij wist dat de kunst een van de middelen was die menschen beter maakten. Dat wat ontbreekt is alleen dat haar uitwerking langduriger moest zijn. Maar haar sociale bevestiging hebben wij in Plato's „Symposion" waar gezegd wordt dat de muziek de meest revolutionnaire gevolgen kan hebben.

En daar zijn wij weer bij den socialen kant waarvoor ik, naar ik voel, leef. Het probleem van vandaag is dat wij zulke groote wetenschappelijk-materieele vorderingen hebben gemaakt dat de geest niet mee heeft kunnen komen en juist daar ligt het probleem ook voor de kunst, te geven aan de massa's welker omstandigheden en eischen met recht gestadig voort zijn geschreden boven haar geestelijke kans uit.

(Aftenposten)

KUNST

B. **KERKELIJKE KUNST. — Inleiding van den heer Jan Engelman. - Lambert Simon. —** In het perceel Vondelstraat 158 te Amsterdam had de opening plaats van de nieuwe toonzalen van het Instituut voor Kerkelijke Kunst (dir. Clemens Meuleman).

Bij de opening der eerste expositie, die gewijd is aan het werk van den Utrechtschen schilder Lambert Simon, hield de heer Jan Engelman een inleiding over de beoefening der kerkelijke kunst in haar hedendaagsche vormen. De spreker behandelde de kwestie van het onderscheid tusschen „religieuze" en „kerkelijke kunst". Gelukkiger noemde hij de tijden, waarin het beste van de profane kunst en het beste van de kerkelijke kunst elkander naderden, toen pausen, kardinalen en vorsten rustig en vol vertrouwen hun kunstenaars opdrachten van vèrstrekkende beteekenis gaven. Het is te begrijpen dat men thans waakzamer is bij de kunst „devant lequel on prie", maar toejuichen moet men het toch, dat in de laatste jaren, vooral in de Noordelijke landen van Europa, de teekenen zijn te bespeuren, dat men niet lijdzaam wil berusten in het diepe verval waarin de kerkelijke kunst na de groote stijlperioden was geraakt. Van de herleving gaf spreker een verzorgde schets, waarbij hij herhaaldelijk parallellen trok met het verleden.

Ook bij het maken van godsdienstige kunst moet men voor alles kunstenaar zijn en hij pleitte voor een minder jansenistische onderscheiding in de erkenning van aanvaardbare mogelijkheden.

Tenslotte wijdde hij een bespreking aan het werk van Lambert Simon, die aanvankelijk door de école de Paris werd beïnvloed, en thans zich een stijl vormt waarin elementen der barok schijnen te herleven.

Spreker wees op de verdienste van zijn levendig temperament en zijn schildersdrift en uitte den wensch, dat hij en zijn generatiegenooten met ernst en verantwoordelijkheidsbesef zouden streven naar verdieping en beheersching. (Red. K. H. A.)

C. **RENAISSANCE. — Benvenuto Cellini. —** De vereeniging „Dante Alighieri" opende op 30 Oct. 1935 haar seizoen te Amsterdam met een lezing van prof. dr. Enrico Burich, de Italiaansche leider van het „Petrarca-Huis" te Keulen, over: „Benvenuto Cellini nell'arte e nella vita".

Prof. Enrico Burich is er in geslaagd in een korte spanne tijds het leven en werken van den renaissancemensch Benvenuto Cellini in zijn hoofdmomenten te belichten. Zwerver, avonturier, maar bovenal begenadigd veelzijdig kunstenaar, vertegenwoordigt Cellini één van die merkwaardige figuren van de renaissance, waarbij de intense menschelijkheid en het zware, drachtige kunstenaarschap nauwelijks te scheiden zijn. Als goudsmid, als musicus, als beeldhouwer, maar vooral als schrijver zijner boeiende, kleurige autobiografie heeft dr. Burich den begenadigden Benvenuto Cellini voor ons doen leven.

Prof. Burich gaf een beschrijving van het gieten van het beeld van Perseus met het hoofd van Andromeda, allen Nederlanders welbekend die in Florence geweest zijn. Ter verduidelijking las hij hierbij een gedeelte der autobiografie van Cellini waarin deze eerst vertelt hoe het werk bijna mislukt om ten slotte door zijn eigen handigheid toch nog te slagen. De gemoedsstemmingen, die hij hier van zich zelf geeft typeeren den geheelen eigenaardigen en gecompliceerden geest, welke in hem huisde.

Prof. Burich vertelde daarna hoe de jeugdige Benvenuto sterk onder den indruk kwam van Michelangelo's David welke in 1504 voor het Palazzo della Signoria werd geplaatst en van de twee groote cartons die Michelangelo en Leonardo da Vinci het jaar daarop teekenden van den slag bij Anghiari. Als zeker mag men aannemen, dat hij van deze cartons meer leerde dan in de werkplaats van zijn leermeester Baccio Bandinello. (Nieuwe Rotterd. Courant)

D. **DANSKUNST. — Ballet Jooss. —** Het bekende ballet Jooss, dat in Nederland reeds voor enkele jaren herhaaldelijk triomfen oogstte, heeft vanuit zijn permanente studio's in Dartington Hall, Engeland, weder een tournée naar het continent ondernomen. Met verschillende bekende, maar tevens met enkele nieuwe nummers gaf het ensemble zijn première in het Princesse-theater te Den Haag. Het belangrijkste gedeelte van het programma was het nieuwe dans-drama „De Spiegel", een ontwerp van Kurt Jooss zelf, waarin het Europeesche maatschappelijke leven van na den oorlog geïroniseerd wordt en de intredende crisis in alle consequenties, als sloopende factor uitbeelding verkreeg met waarlijk krachtige effecten. Het slot met de forsche expressie van het weervinden der eenheid onder alle groepen dwong volle bewondering af.

(Algemeen Handelsblad)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —

29 October. — Stand der sanctie-antwoorden. —
In een gepubliceerd rapport van het Volkenbondssecretariaat voor de sanctie-conferentie wordt een overzicht gegeven van de antwoorden der verschillende regeeringen op de sanctie-voorstellen, die haar tot duver zijn gedaan. Er wordt aan herinnerd, dat deze voorstellen zijn gedaan aan 56 Volkenbondsleden en bovendien aan Duitschland, Danzig, Liechtenstein, Monaco, IJsland, Egypte, Saoedië, Japan, Brazilië en Costa Rica. Het aantal binnengekomen antwoorden bedraagt voor het eerste voorstel, dat inzake het wapenembargo, 45, voor het tweede, het credietembargo, 43, voor het derde en vierde, de in- en uitvoersancties, resp. 41 en 42.
Wat betreft het tijdstip voor het van kracht worden der economische sancties verklaart het meerendeel der staten accoord te gaan met de keuze, die de sanctie-conferentie te dien aanzien doet. Het veelvuldigst wordt de 19de November als begindatum voorgesteld. Achteraan komen België en Portugal, die voor hun koloniën den eersten December hebben voorgesteld.
Niet geantwoord hebben behalve Oostenrijk, Hongarije en Albanië vooral een reeks Zuid-Amerikaansche staten, evenals Mexico. Zwitserland maakt een voorbehoud, door ter vervanging van de derde sanctie, die inzake den invoer, een bijzondere regeling voor te stellen. Verder hebben Noorwegen en Polen de kwestie opgeworpen der loopende verdragen. Van de nietleden, waartoe de sanctie-conferentie zich heeft gewend, hebben volgens het rapport, slecht de Ver. Staten geantwoord. Veertien staten hebben in het geheel geen antwoord gezonden. Vijfendertig staten hebben niet geantwoord op het voorstel tot wederkeerige hulpverleening. (D. N. B.)

Italiaansch verweer tegen economische sancties. —
De Italiaansche regeering heeft tot twee ingrijpende maatregelen besloten, die beide bedoeld zijn als verweer tegen de op komst zijnde Volkenbondssancties. De maatregelen betreffen:

1. Rantsoeneering van het vleeschgebruik, ingaande op 5 Nov. '35 en voor 6 maanden.
2. Verlaging der kosten van de staatsbedrijven, waaronder ook het onderwijs.

Van distributie-maatregelen heeft Mussolini afgezien.

30 October. — Abessynische troepenverplaatsing. —
Van de fronten is geen nieuws. Ras Syoem trekt zich in het Noorden met zijn troepen nog steeds terug. De troepenconcentraties bij Dessié beginnen een zeer grooten vorm aan te nemen.

ABESSYNIË — ITALIË

Maarschalk Badoglio naar Italië terug.
Maarschalk Badoglio en onder-staatssecretaris Lessona zijn uit Oost-Afrika weer naar Italië vertrokken.

31 October—2 November. — Italiaansche deserteurs. - Egypte. - Anti-Engelsche relletjes te Rome. —
Te Addis Abeba (E 4) zijn Italiaansche deserteurs en gevangenen aangekomen.

Egypte, hoewel geen lid van den Volkenbond, sluit zich bij de sancties aan.

Anti-Engelsche relletjes hebben bijna dagelijks te Rome plaats.

Volkenbond. - Onderhoud Hoare-Eden-Laval. - Aloisi.
Het onderhoud tusschen Hoare, Eden en Laval, die zich sinds 31 Oct. '35 te Genève bevinden, is zeer bevredigend verloopen; Laval heeft zijn Engelsche collega's geheel gerustgesteld: Frankrijk zal de economische sanctiebepalingen streng toepassen en aan Engeland den gevraagden steun verleenen in de Middellandsche Zee. Ook Aloisi bevindt zich te Genève.

Italiaansche dooden. —
Te Rome is officieel bekend gemaakt, dat sedert 1 Januari 203 Italianen den dood hebben gevonden in verband met het Italiaansch-Abessynisch conflict. Slechts vijf daarvan worden als gesneuveld opgegeven.

3 November. — Economische sancties treden 18 November in werking. - Clearing met Italië. —
De economische sancties treden op 18 November in werking.

Te Genève is men tot overeenstemming gekomen inzake de behandeling van de clearingovereenkomsten met Italië.

Roemenië heeft zijn clearingverdrag met Italië opgezegd.

Engelsche vloot in de Middellandsche Zee. —
In Frankrijk toont men zich ongerust over het feit, dat de Engelsche admiraliteit voortgaat met maatregelen ter versterking van de positie van de Engelsche vloot in de Middellandsche Zee.

Coördinatiecommissie. —
De coördinatiecommissie heeft haar voorloopig laatste vergadering gehouden en de diverse rapporten van de commissie van achttien goedgekeurd. Laval en Hoare hebben het woord gevoerd, waarbij de eerste vooral den nadruk heeft gelegd op het zoeken naar een vreedzame oplossing en de laatste op de Volkenbondsverplichtingen. Geen der sprekers gebruikte harde woorden tegen Italië.

Belgische minister-president Van Zeeland. —
Tijdens de zitting van de coördinatiecommissie heeft de Belgische minister-president Van Zeeland een motie voorgesteld, om de Fransche en Britsche regeeringen te machtigen namens den Volkenbond de onderhandelingen te voeren, tot vreedzame regeling van het conflict. Hoewel een zoodanige machtiging niet mogelijk was, kon de commissie zich met den geest van het denkbeeld vereenigen.

Italië wenscht geen veroverd grondgebied prijs te geven. —
Uit Rome verluidt, dat Italië niet te vinden zal zijn voor een oplossing van het Oost-Afrikaansche conflict, waardoor het reeds bezet Abessynisch grondgebied zou moeten prijsgeven.

4 November. — Italiaansche Oorlogsleening. —
Op de Italiaansche oorlogsleening is tot 28 Oct. voor totaal 20.200 millioen Lire ingeschreven.

Italiaansch offensief. —
Het officieele Italiaansche legerbericht luidt:
Op 3 November om 6 uur hebben onze troepen het offensief op alle fronten hervat.
Colonnes rukken op naar Makallé (C 5).
Op het Somalifront ontwikkelen onze colonnes activiteit in Ogaden (F 7, 8).

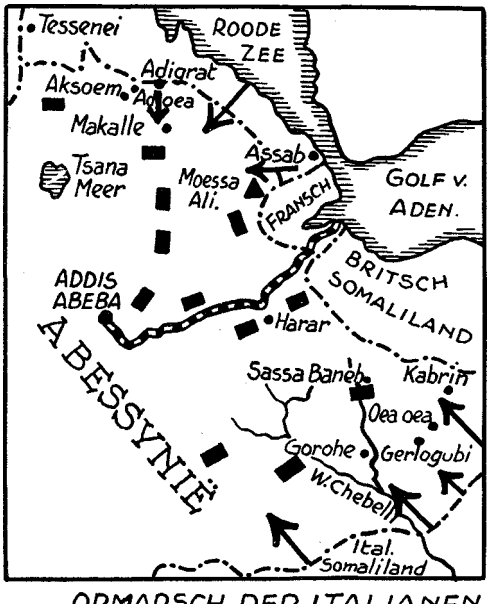

→ OPMARSCH DER ITALIANEN OP 3 NOVEMBER 1935

■ POSITIE DER ABESSYNIERS

(Corriere della Sera - Stampa - N. R. Crt. - A. N. P. - Lavoro Fascista)

(Vorig bericht blz. 2020 H.)

5 NOVEMBER 1935

A. GRIEKENLAND. — Referendum voor de Monarchie. — Meerderheid voor de monarchie. —
Uit de resultaten van de stemming, die op 3 Nov. '35 heeft plaats gehad, blijkt, dat de monarchisten een overweldigende meerderheid hebben behaald van 98%.
Van de 1.527.714 kiezers stemden 1.491.992 voor de monarchie en 32.454 voor de republiek. De overige stemmen waren ongeldig.
De minister van Binnenlandsche Zaken, Kondylis, zond koning George II een telegram, waarin hij den koning met dit behaalde succes gelukwenscht.
(Telegr. Proia) **(Vorig bericht blz. 1995 E.)**

B. VOETBAL. — Nederland-Denemarken. —
In een wedstrijd met weinig spannende oogenblikken heeft het Nederlandsch vertegenwoordigend voetbalelftal in het Stadion te Amsterdam op 3 Nov. '35 de Deensche nationale ploeg — die heel wat zwakker was — met 3—0 verslagen. Met de rust was de stand 1—0. (Alg. Handelsblad.)
(Vor. ber. Voetbal 1803 F.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. — Oprichting van een N.V. Maatschappij voor industrie-financiering. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot oprichting van een N.V. Maatschappij voor Industrie-financiering.
De bijzondere crisisomstandigheden noodzaken de regeering er bij voortduring naar te streven, voor onze steeds groeiende bevolking nog meer dan voorheen, de voorwaarden voor behoud en zoo mogelijk vermeerdering van werkgelegenheid te scheppen.
De regeering zal al het mogelijke moeten doen om verdere industrialisatie van ons land, voor zooveel deze kan strekken tot vermeerdering van werkgelegenheid, met kracht te bevorderen.
De door de regeering beraamde maatregelen voorzien in een reorganisatie van de wijze van beschikbaarstelling der voor werkbehoud en werkverruiming gevoteerde credieten. Deze zullen worden gesplitst naar gelang zij worden gebruikt voor openbare werken of voor financiering der industrie. Zij zullen door twee afzonderlijke afdeelingen worden beoordeeld. Aan het hoofd van elke afdeeling staat een bestuur, dat inzake de algemeene leiding overleg pleegt met de ministerieele commissie voor het Werkfonds, van welke commissie de voorzitter van den Raad van Ministers het voorzitterschap bekleedt. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2023 D.)

D. DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.
De Directie van de Nederlandsche Bank deelt mede, dat met ingang van 5 November '35 het wisseldisconto met ½% is verlaagd tot 4%, terwijl het promesse-disconto, de rente voor beleening van effecten, voor beleening van goederen en voor voorschotten in rekening-courant met ingang van dien datum met ½% is verlaagd tot 4½%.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2010 C.)**

E. MR. B. C. J. LODER OVERLEDEN. —
Op 4 November '35 is te Den Haag in den ouderdom van 86 jaar overleden een van onze rechtsgeleerden van internationale faam, mr. B. C. J. Loder, oud-president van het Permanente Hof van Internationale Justitie.
Mr. Bernard Cornelis Johannes Loder werd geboren te Amsterdam op 13 Sept. 1849 en studeerde na de lagere school te hebben doorloopen, aan het Atheneum Illustre aldaar, om vervolgens het eerste gedeelte van zijn studieleven bekroond te zien. Hij studeerde vervolgens aan de Leidsche Universiteit en promoveerde er den 25en April 1873 op een dissertatie, getiteld „De leer der volks-souvereiniteit en haar ontwikkeling, aanbeveling en bestrijding, historisch-critisch beschouwd".
Na de voltooiing van zijn studies, vooral onder leiding van prof. v. Tienhoven, vestigde hij zich als advocaat te Rotterdam, waar hij zoozeer bij zijn collega's in aanzien kwam, dat hij tot deken der Orde van Advocaten werd gekozen. Gedurende de 35 jaar, dat mr. Loder daar de advocatuur uitoefende, had hij een zeer drukke praktijk.
Den 15en December 1908 volgde zijn benoeming tot raadsheer bij den Hoogen Raad, waarin hij 13 jaar zitting heeft gehad. Hij vervulde verschillende functies, zendingen en opdrachten; zoo vertegenwoordigde hij menigmaal onze regeering en werd zelfs eenige malen tot internationaal scheidsrechter gekozen.
Het ontstaan van het Permanent Hof van Internationale Justitie is ten nauwste verwant met de loopbaan van mr. Loder. Toen na den grooten wereldoorlog de Nederl. anti-oorlogsraad een beroep deed op de meening van dezen bekenden jurist, die o.a. had meegeholpen aan de oprichting van de Academie voor Internationaal Recht, heeft hij een uitvoerig rapport uitgebracht, dat voor de verdere gebeurtenissen van omvangrijke beteekenis is geweest.
In September 1921 werd hij met een groot aantal candidaten bij eerste stemming benoemd tot rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie, waarop het Hof zelf hem in Febr. 1922 tot zijn eersten president verkoos, hetgeen hij tot 1925 is gebleven, om daarna nog tot 1930 het ambt van gewoon lid te vervullen.
In de hoedanigheid van president is hem het bijzondere voorrecht te beurt gevallen, de eerste bijeenkomst van het Hof te openen met een rede, die door haar vorm en inhoud en door de gespierde en meesleepende wijze waarop zij werd uitgesproken, een merkwaardig getuigenis was van zijn overtuiging en zijn bijzondere persoonlijkheid.
In verband met zijn hoogen leeftijd stelde mr. Loder zich in Sept. 1930 niet meer beschikbaar voor een herbenoeming als rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie.
Ondanks zijn drukke bezigheden heeft hij toch nog gelegenheid gevonden zijn ideeën te verspreiden door het schrijven van artikelen en het vervullen van spreekbeurten.
Bij gelegenheid van zijn aftreden werd hem door den gemeenteraad van Den Haag de eere-plaquette toegekend, welke de hoogste onderscheiding van gemeentewege is. Kort daarna werd mr. Loder benoemd tot president van den Intern. Journalisten Eereraad. Nog in Januari 1932 reisde hij naar Kopenhagen, alwaar hij het Eere-Gerechtshof voor journalisten vertegenwoordigde op de conferentie van officieele persagentschappen, welke aldaar op initiatief van den Volkenbond werd gehouden.
Tal van hooge onderscheidingen zijn den heer Loder in den loop der jaren toegekend. Hij was o.m. grootkruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw en grootofficier in de orde van Oranje-Nassau. Voorts was hij eerelid van zeer vele organisaties, die zich op internationaal en wetenschappelijk terrein bewegen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

F. DENEMARKEN. — Kabinet Stauning hervormd.
De na de verkiezingen begonnen besprekingen over de reorganisatie van het kabinet zijn op 4 Nov. '35 geëindigd.
Het resultaat was, dat de ministers van Justitie, Sociale aangelegenheden, Handel, Openbare werken, Onderwijs en Kerkel. Zaken hun functie neerlegden. Al deze departementen werden met uitzondering van dat van Justitie met nieuwe mannen bezet en een nieuwe minister van Defensie werd benoemd, als hoedanig de premier al interim optrad.
Het nieuwe kabinet is als volgt samengesteld:

Stauning (soc.-dem.), Minister-president.
Dr. Munch (dem.), Buitenlandsche Zaken.
H. P. Hansen (soc.-dem.), Financiën.
Dahlgaard (dem.), Binnenlandsche Zaken.
Steinecke (soc.-dem.), Justitie.
Bording (soc.-dem.), Landbouw.
Andersen (soc.-dem.), Defensie.
Christensen (soc.-dem.), Sociale Zaken.
Kjärböl (soc.-dem.), Handel, Industrie en Scheepv.
Fisker (soc.-dem.), Openbare werken.
Jörgensen (dem.), Onderwijs.
Joh. Hansen (soc.-dem.), Kerkelijke Zaken.

De nieuwe ministers van Defensie en Onderwijs waren tot dusver voorzitters resp. van de soc.-dem. en de dem. Folketingfractie, de minister van Handel en die van Sociale Zaken komen uit de vakbeweging, die van openbare werken, tot dusver directeur eener hypotheekbank, was tot nu toe vice-voorzitter der soc.-dem. Folketingfractie. (Berlingske Tidende)
(Vor. ber. Verkiezingen 2014 A.)

G. MONGOLIE. — Onafhankelijkheid van Binnen-Mongolië uitgeroepen. —
Naar het agentschap Rengo meldt, hebben de voorzitter van den politieken raad van Binnen-Mongolië, Vorst Joen, en de secretaris-generaal van den Raad, Vorst Dé, de onafhankelijkheid van Binnen-Mongolië geproclameerd. (Dempo Rengo)
(Vor. ber. Mongolië 1876 C.)

H. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 29 October—4 November 1935. —
Stand der sanctie-antwoorden, 29 Oct. 2029 A.; Ital. verweer tegen econ. sancties, 29 Oct., 2029 A.; Abess. troepenverplaatsing, 30 Oct., 2029 A.; Maarschalk Badoglio naar Italië terug, 30 Oct., 2029 A.; Ital. deserteurs, 31 Oct.—2 Nov., 2029 A.; Onderhoud Hoare-Eden-Laval; Aloisi, 31 Oct.—2 Nov., 2029 A.; Ital. dooden, 2 Nov., 2029 A.; Econ. sancties per 18 November, 3 Nov., 2029 A.; Clearing, 3 Nov., 2029 A.; Engelsche vloot, 3 Nov., 2029 A.; Coördinatiecommissie, 3 Nov., 2029 A.; Belg. minister Van Zeeland, 3 Nov., 2029 A.; Italië weigert teruggave veroverd gebied, 3 Nov., 2029 A.; Ital. oorlogsleening, 4 Nov., 2029 A.; Ital. offensief, 4 Nov., 2029 A.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2029 A.)**

A. **VOLKENBOND. — Industrieele bedrijvigheid - Vergelijkende tabellen van 6 Europeesche landen van 1928—1935.**

	Engeland	Nederland	Frankrijk	Denemarken	Zweden	België
1928	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
1929	106.0	102.5	109.4	108.3	105.8	101.1
1930	97.9	93.7	110.2	117.6	101.9	89.8
1931	88.8	81.0	97.6	108.3	89.4	82.8
1932	88.4	63.9	75.6	98.2	83.7	69.9
1933	93.5	70.9	84.3	113.7	86.5	72.4
1934	104.7	71.6	78.0	121.2	105.8	70.8
Jan. 1934	104.3	76.0	83.5	104.0	99.0	72.1
April 1934	103.4	77.9	81.1	120.2	105.8	68.1
Juli 1934	102.0	69.0	77.2	124.5	102.9	66.4
Oct. 1934	110.5	62.7	74.0	125.6	106.7	69.1
Jan. 1935	111.7	70.9	73.2	126.7	111.5	68.1
April 1935	(	70.9	73.2	130.0	113.5	72.3
Mei 1935	(109.9	70.9	72.4	130.0	115.4	72.6
Juni 1935	(	69.0	73.2	130.0		70.5

(Bulletin de la Société des Nations)

B. **VOLKENBOND. — Werkloosheid - Vergelijkende staat van 6 Europeesche landen van 1931—1935. —**

	Engeland	Nederland	Frankrijk	Denemarken	Zweden	België
1931	2,716,853	138,200	72,215	59,430	64,815	201,076
1932	2,846,395	271,092	308,096	126,039	90,677	336,727
1933	2,566,768	322,951	307,844	121,115	97,316	338,046
1934	2,170,819	332,772	376,320	97,595	84,685	349,084
Jan. 1935	2,295,120	432,392	532,127	133,069	111,652	381,706
Febr. 1935	2,272,107	417,593	544,567	125,892	102,920	377,937
Maart 1935	2,142,669	384,222	526,501	102,088	98,579	354,919
April 1935	2,030,272	368,183	491,802	88,168	87,898	308,529
Mei 1935	2,024,462	355,223	459,155	68,742	64,821	274,085
Juni 1935	2,004,000	333,580	433,354	62,821	63,516	250,647

(Bulletin de la Société des Nations) **(Vor. ber. Wereldwerkloosheid 1630 A.)**

C. **POLEN. — Handelsverdrag met Duitschland gesloten. —**

Op 4 Nov. '35 is te Warschau een Duitsch-Poolsch handelsverdrag geteekend.

De betalingen voor het bestaande verkeer zullen worden verricht langs den weg van clearing. Beide landen zullen regeeringscommissies instellen, die in permanent onderling contact hebben te zorgen voor het uit den weg ruimen van eventueele belemmeringen bij de uitvoering der verdragsbepalingen. Op 20 November wordt het verdrag van kracht. Het is gesloten voor den tijd van een jaar en blijft bij niet-opzegging automatisch voortbestaan. (Gazeta Polska)

(Vorig bericht blz. 1519 C.)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Luthersche Kerkproclamatie. —**

Het Luthersch Wereldconvent dat van 13—20 October '35 te Parijs vergaderde (met 90 afgevaardigden, tezamen uit 24 volken), heeft een proclamatie opgesteld, welke op 31 October van alle Luthersche kansels in de wereld voorgelezen werd. Deze proclamatie luidde aldus:

„De Luthersche kerk bevindt zich in alle deelen der aarde in beslissingsvolle tijden. De crises, die in vele deelen der wereld het leven der volkeren bedreigen, stellen de Luthersche kerk voor gewichtige vragen en taken.

Wij gedenken in het bijzonder de zwaar lijdende Luthersche kerk in Rusland, die door het doodsdal wordt geleid. Maar ook aan de andere Luthersche kerken in de wereld, die om de verkondiging van het evangelie der rechtvaardiging van den zondaar door het geloof zwaar strijden moeten, verzekeren wij ons broederlijk en voorbiddend medeleven.

Wij zijn echter van overtuiging, dat onze generatie niet slechts menigerlei crisis door te strijden heeft, maar ook op de meest verschillende wegen den vrede zoekt dien de wereld niet kan geven.

Voor deze generatie, die van een honger naar vrede vervuld is, geldt de boodschap der rechtvaardigende genade Gods door Jezus Christus, welke boodschap aan de Luthersche kerk is toevertrouwd.

Zoo roepen wij onze gemeenten op, trouw te zijn aan de ons toevertrouwde verkondiging.

Wij weten in tijden van crisis en onzekerheid geen anderen wegwijzer dan Gods Woord, gelijk het ons in de H. Schrift geschonken is en naar de belijdenissen onzer Luthersche kerk, voor alles naar den kleinen catechismus van Maarten Luther uit te leggen is.

Wij roepen onze gemeenten op om trouw aan de belijdenis der vaderen te blijven en deze belijdenis in een geheiligden wandel te bevestigen.

Wij vermanen onze gemeenten: houdt aan in het gebed.

Wij, die op dit wereldconvent weder de eenheid in geloof en in liefde ervaren hebben, smeeken onzen Hemelschen Vader, dat Hij alle Luthersche kerken in de wereld opnieuw met Zijn Heiligen Geest vervulle en tot rechte instrumenten van Zijn vergevende en herscheppende genade make.

De vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, beware Uw harten en zinnen in Jezus Christus." (De Standaard)

E. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. —**

Een vlootconferentie zal op 5 Dec. '35 te Londen worden gehouden ter bespreking der op 31 December 1936 eindigende vlootovereenkomsten van Washington en Londen.

De deelnemers zullen zijn: Engeland, Vereenigde Staten, Frankrijk, Italië en Japan. Een der hoofdpunten der besprekingen zal zijn de pariteitseischen. (Daily Telegraph) **(V. b. Vlootconferentie 1597 H.)**

F. **KOFFIE. — Wereldverbruik van 1 Jan.—1 Oct. 1935. —**

Het wereldverbruik van koffie heeft in de eerste negen maanden van het loopende jaar 17.806.000 zakken bedragen, waarvan 11.434.000 zakken Braziliaansche koffie. In de overeenkomstige maanden van het vorige jaar bedroeg het totale wereldverbruik 18.075.000 zakken, waarvan 11.303.000 zakken Braziliaansche koffie.

(Diario de Noticias, Rio de Janeiro) **(V. b. 1440 D.)**

6 NOVEMBER 1935

G. **NEDERLAND. — Staatsleening 4% ƒ 44 millioen.**

De Min. van Fin. maakt bekend, dat hij tot den koers van 100% te gelde maakt ƒ 44 millioen 4% rente dragende schuldbekentenissen, groot ƒ 1000, ten laste van het Rijk, vormende de 4% Nederl. Staatsleening 1935.

Storting 1 November 1935.

Coupons 1 Mei en 1 November, betaalbaar bij de kantoren van De Nederl. Bank te Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage.

De leening heeft een looptijd van ten hoogste 40 jaar. Versterkte aflossing wordt voorbehouden.

Telkenjare, te beginnen op 1 Nov. 1936, worden schuldbekentenissen voor haar nom. bedrag aflosbaar gesteld, ten beloope van ten minste 1.05 ten honderd van het bedrag der leening, vermeerderd met het

bedrag der door die verplichte aflossingen vrijgevallen rente.
Deze leening is ondershands geplaatst bij de Rijksfondsen. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Leeningen 1245 D.)

A. **NEDERLAND. — Het R.K. congres over de jeugdwerkloosheid. —**
Op 21 Oct. '35 kwamen in de groote zaal van „De Vereeniging" te Nijmegen vele katholieken, geestelijken en leeken, vertegenwoordigers van onderscheiden organisaties, bijeen, om te beraadslagen over een aantal prae-adviezen betreffende de jeugdwerkloosheid. Vele autoriteiten, de burgemeester van Nijmegen, de heer J. A. H. Steinweg, de vertegenwoordiger van den minister van Sociale Zaken en tal van andere officieele personen gaven van hun belangstelling blijk. Voor de A.J.C. was Klaas Toornstra aanwezig, voor het N.V.V. Lindeman en Noordhoff.
De voorzitter, mgr. Frencken, besloot het congres met het voorlezen van een uitvoerige conclusie, die zal dienen als basis van verdere onderzoekingen en te beschouwen is als vrucht van de te Nijmegen gevoerde besprekingen. Deze conclusie houdt o.m. in:
1. De onvoldoende bekendheid met omvang en verloop der jeugdwerkloosheid moet ten spoedigste, met behulp der overheid, worden opgeheven. De vakbekwaamheid en de arbeidsgeschiktheid der jongeren moet behouden en, zoo noodig, verbeterd worden.
2. Van overheidswege moeten maatregelen genomen worden tot verruiming der werkgelegenheid, die van zelf ook de jonge werkloozen ten goede komen. In dat verband wordt verwezen naar de eindresolutie van het Industrialisatiecongres 1935.
3. Beperking van het aantal gegadigden door:
a. vervanging van oudere door jongere arbeidskrachten;
b. vervanging van vrouwelijke door mannelijke arbeidskrachten, met name door verplicht ontslag der huwende vrouw en der gehuwde vrouw, niet-kostwinster, evenals het vorige punt, met behoorlijke verzorging der vervangen krachten. De arbeidsgelegenheid voor meisjes wordt, zooveel mogelijk, teruggebracht tot werkzaamheden in huishoudelijk verband en in specifiek vrouwelijke beroepen.
4. Bevorderd worde een rationeele verdeeling van den arbeid door rouleering van personeel in andere dan fabriekmatige bedrijven. Daarnaast regeling voor beschutte bedrijven van de mechanisatie.
5. Intusschen dient met kracht te worden voortgezet het werk ten bate der jonge werkloozen in den vorm van cultureele en vakcursussen, centrale werkplaatsen en werkkampen. Deelneming aan werkkampen en plaatselijk werk voor jonge werkloozen moet van overheidswege worden bevorderd, desnoods worden verplichtend gesteld. Opleiding van goede kampleiders is daarvoor onmisbaar. (Dagblad van Noordbrabant)
(Vor. ber. Jeugdwerkloosheid 2022 A.)

B. **GRIEKENLAND. — Papanastasioe, grondvester der republiek, verbannen. —**
De voormalige Venizelistische minister Euripaios en andere personen zijn gearresteerd, o.a. eenige advocaten, die als agitatoren worden beschouwd.
Papanastasioe, leider der republikeinen en grondvester der Grieksche republiek, die onlangs werd gearresteerd, is naar het eiland Mikonos verbannen.
(Kathimerini)

C. **JAPAN. — Eischen aan China. —**
Japan heeft in een nota de volgende eischen aan China gesteld:
1. Opheffing van den militairen raad te Peiping.
2. Ontslag van den burgemeester van Peiping, Joean Liang, die inmiddels is ontslagen.
3. Verontschuldigingen van de zijde van generaal Sjang-sjen naar aanleiding van den in Juni '35 gepleegden moord te Lantsjau op een Japansche gendarme, en schadeloosstelling voor de familie van het slachtoffer.
4. Uitbreiding van de gedemilitariseerde zône met vijf nieuwe districten van Hopei, waardoor deze de zône van Peiping nadert.
5. Arrestatie van bepaalde leden van de organisatie der „Blauwhemden", die verantwoordelijk zijn voor de anti-Japansche bedrijvigheid; indien de Chineezen hen niet arresteeren, zullen de Japanners het zelf doen.
6. De Chineesche autoriteiten verklaren ontevreden te zijn over generaal Sjang-sjen.

In Chineesche kringen heerscht ongerustheid.
De directeur van het Aziatische departement van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, Kao Tsoenwou, verklaarde aan Havas: De steeds ernstiger wordende spanning tusschen China en Japan doet ernstige gebeurtenissen vreezen.
De Japanners hebben het ontbreken h.i. van den goeden wil bij de Chineezen bij de samenwerking met Japan als een voorwendsel aangegrepen.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 2019 D.)**

D. **FRANKRIJK. — Maarschalk Lyautey. —**
Op 30 October '35 is het stoffelijk overschot van maarschalk Lyautey te Rabat, in Afrikaansche aarde, bijgezet. (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1410 A.)**

E. **SPANJE. — Geen koffie en eieren meer uit ons land. —**
Van het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Madrid verneemt het A. N. P., dat voor de artikelen koffie en eieren van Nederlandschen oorsprong geen contingenten voor de laatste maanden van 1935 worden toegestaan, daar het totaal-contingent voor dit jaar met de toewijzingen van het derde trimestre uitgeput is. (A. N. P.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verrichten van arbeid door vreemdelingen. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de wet van 16 Mei 1934 inzake het verrichten van arbeid door vreemdelingen. Aangezien de uitvoering van deze wet steeds meer werk vordert door de uitbreiding van het aantal beroepen en bedrijven, welke onder de wet worden gebracht, heeft de regeering het wenschelijk geacht een zekere vergoeding te heffen van hen, die arbeid door een vreemdeling willen doen verrichten.
Om dit mogelijk te maken is genoemd wijzigingsontwerp ingediend, krachtens welke bij algemeene maatregel van bestuur zal worden vastgesteld, welk bedrag een werkgever heeft te betalen voor het verleenen of verlengen van een vergunning. Het voornemen is een bescheiden bedrag te heffen.
Wie arbeid door een vreemdeling doet verrichten, zonder in het bezit te zijn van de vergunning, kan volgens het ontwerp worden gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of boete van ten hoogste *f* 100. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1756 C.; Tw. Kamer 2030 C.)

G. **LUCHTVAART. — Vereenigde Staten. - Pacific-Vliegdienst. - 750 vlieghavens. —**
De directeur der posterijen, Farley, deelde mede, dat de regelmatige vliegdienst over den Stillen Oceaan op 8 November zal beginnen.
Op dien dag zal het eerste toestel van San Francisco met tusschenlandingen naar Manilla op de Philippijnen vliegen. De duur van deze vlucht bedraagt drie dagen.
Pas eenige maanden daarna wordt de nieuwe dienst verlengd tot Kanton. Voorloopig wordt alleen post meegenomen. Het passagiersvervoer wordt later ingericht.
De eerste minister deelde mede, dat de regeling met de Pan American Airways voor een luchtdienst tusschen de Ver. Staten en Nieuw Zeeland voltooid is. Het eindpunt in Nieuw Zeeland zal Auckland zijn. De vliegtuigen zullen zoowel post als passagiers vervoeren.
Negen November '35 zal een eskader van 48 watervliegtuigen starten voor een massavlucht van Honoloeloe naar de Midway Islands, een afstand van 1380 mijl. De vlucht zal onder leiding staan van Kenneth Withing.
De plaatsvervangende minister van Handel, Johnson, heeft in verband met het werkverschaffingsprogramma der regeering medegedeeld, dat een nieuw vlieghavenbouwprogramma voorziet in den bouw van 750 vlieghavens, waarmede een bedrag van ongeveer 100 millioen dollar is gemoeid. Met den bouw van 250 vlieghavens zal direct een aanvang worden gemaakt.
(New York Herald Tribune)

A. SUIKER. — Europeesche productie. —
De tweede raming van de Europeesche suikerproductie 1935-'36 door F. O. Licht luidt als volgt (in tons):

Landen	1935-'36 2e raming 1 Nov.	1e raming 3 Oct.	1934-'35
Duitschland	1.725.000	1.725.000	1.703.524
Tsjecho-Slowakije	560.000	575.000	628.951
Oostenrijk	180.000	190.000	223.159
Hongarije	100.000	110.000	119.677
Frankrijk	950.000	950.000	1.217.073
België	245.000	245.000	268.583
Nederland	235.000	235.000	246.117
Denemarken	225.000	225.000	90.340
Zweden	285.000	285.000	271.744
Polen	430.000	430.000	452.762
Italië *)	320.000	335.000	349.557
Spanje †)	230.000	250.000	379.818
Danzig	——	——	42.304
Joego-Slavië	75.000	80.000	62.524
Roemenië	110.000	120.000	107.487
Bulgarije	17.000	17.000	1.814
Zwitserland	8.500	8.500	8.600
Engeland, Schotland, Wales	575.000	610.000	654.236
Ierland	90.000	90.000	74.464
Finland	7.000	7.000	11.500
Letland	45.000	45.000	62.775
Litauen	25.000	25.000	15.210
Turkije	50.000	50.000	66.000
Europa, z. Rusland	6.487.500	6.607.500	7.058.219
Rusland	1.750.000	1.750.000	1.500.000
Europa met Rusland	8.237.500	8.357.500	8.558.219

*) Campagnejaar Aug./Juli.
†) Campagnejaar Juli/Juni, met inbegrip van de rietsuikerproductie. Deze wordt voor 1935-'36 op 19.800 ton geschat. In 1934-'35 bedroeg deze productie 18.401 ton en in 1933-'34 15.660 ton. (Licht's Rapport)

(Vorig bericht blz. 1678 A.)

B. ABRAHAM STAALMAN OVERLEDEN. —
Te Amsterdam is op 4 Nov. '35 in den ouderdom van 64 jaar, overleden de heer Abraham Staalman, oud-lid van de Tweede Kamer en directeur van het bondsbureau van den Nederl. Bond van koffiehuis-, restauranthouders en slijters, tevens redacteur van Ons Belang, het orgaan van dien Bond. (A. N. P.)

C. BELGIE. — Wereldtentoonstelling Brussel 1935. - Sluiting. —
De directeur-generaal der Wereldtentoonstelling te Brussel, de heer Charles Fonck, deelt het volgende mede:
„Iedereen die heeft bijgedragen tot het succes van deze reusachtige onderneming is uiterst tevreden." Het aantal bezoekers was slechts weinig minder dan 20 millioen. De ontvangsten uit de entrée-gelden loopen tusschen de 35 à 40 millioen, waarbij men echter in het oog moet houden, dat de totale kosten 230 millioen francs bedragen, die uit andere middelen gedekt moeten worden. Niettemin spijt het ons geen oogenblik, dat wij de entrée-prijs zoo laag hebben gehouden. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1780 D.)**

D. EGYPTE. — Wafdpartij. - Staking der havenarbeiders te Alexandrië. —
De Wafdpartij toont tegenstand te bieden tegen de militaire maatregelen door de Britsche autoriteiten in Egypte genomen. Het bestuur der partij heeft namelijk een motie aangenomen, waarin de Egyptische regeering verweten wordt, dat zij de Britsche politiek toelaat en begunstigt, dat de Engelschen hun militaire maatregelen in Egypte uitbreiden.
Het Ethiopisch conflict had volgens de meening der Wafdpartij aan Egypte een geschikte gelegenheid kunnen bieden om zich van Engeland te bevrijden. De motie verzet zich o.m. er tegen van Alexandrië een vlootbasis te maken en doet verder uitkomen, om Egypte van een Engelsche overheersching te redden.
Te Alexandrië zijn 1300 havenarbeiders in staking gegaan. Aangezien op het oogenblik met het oog op de a.s. in werkingtreding der sanctiemaatregelen tegen Italië groote hoeveelheden katoen naar Italië worden verscheept, hopen zij hun eischen gemakkelijker te kunnen verkrijgen. (Akcham)

(Vor. ber. Wafdpartij 1826 G.)

7 NOVEMBER 1935

E. BELGIE. — Leger. - Moderniseering der bewapening. —
De begrooting van het Belgische departement van Defensie voor 1936 omvat credieten ten bedrage van 472 millioen, welke voornamelijk zullen worden gebruikt voor de moderniseering der legerbewapening en voor de uitbreiding van de artillerie. Een groot gedeelte der credieten zal worden gebruikt voor de aanschaffing van luchtafweergeschut, waarvan het type nog niet is vastgesteld. De afweer van luchtschepen vanaf den grond zal worden ontwikkeld en het oude materiaal zal worden vervangen door kanonnen, waarmede veel sneller kan worden gevuurd. Voorts wordt de motorisatie van de cavalerie voortgezet. Tenslotte zal men de maatregelen tot verdediging van het plateau van Hervé, waarbij het fort Battice het voornaamste orgaan is, in den loop van het jaar 1936 voltooien. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 1960 E.)

F. MEMELGEBIED. — Directorium afgetreden. —
Het Memel-directorium is afgetreden. Het zal evenwel de loopende zaken afwikkelen tot een nieuw directorium zal zijn gevormd. (Diena) **(1600 B.)**

G. CHINA. — Hervorming Bank- en Geldwezen. —
De Chineesche regeering heeft belangrijke financieele en monetaire maatregelen aangekondigd, die op 4 Nov. '35 van kracht geworden zijn:
1. Oprichting van een centrale circulatiebank.
2. Handhaving van den koers van den Chineeschen dollar op zijn tegenwoordig peil, door op de markt scherpe contrôle uit te oefenen.
3. Aanvaarding van een regeling van alle schulden in zilver, met behulp van biljetten, tegen den tegenwoordigen koers.
4. Aankoop van alle beschikbare zilverreserves.
5. In verband met de nationalisatie van de zilvervoorraden is het uitvoerrecht op baren zilver verhoogd van 40½ tot 65%.

Hieronder volgen eenige bijzonderheden van de maatregelen die de devaluatie van den Chineeschen dollar officieel doen zijn:
De bankbiljetten, die uitgegeven zijn door de drie regeeringsbanken, de Centrale Bank van China, de Bank van China en de Verkeersbank, zullen alléén wettelijke waarde bezitten.
De biljetten, die door andere banken uitgegeven zijn, zullen geleidelijk door biljetten van de Centrale Bank worden vervangen.
De houders van zilver zullen het in hun bezit zijnde metaal moeten inwisselen tegen bankbiljetten.
De Centrale Bank van China zal de centrale reservebank worden.
De aandeelen der nieuwe circulatiebank zullen zich in handen van de banken en het publiek bevinden. De bank wordt dus een onafhankelijke instelling, die voornamelijk tot taak heeft de stabiliteit van de nationale valuta te handhaven. Na twee jaar zal de bank het monopolie voor de uitgifte van bankbiljetten krijgen.
Binnenkort zal een hypotheekcentrale worden ingesteld.
De zilverreserves van China zijn voldoende voor een dekking van meer dan 100% van de in omloop zijnde bankbiljetten in buitenlandsche deviezen uitgedrukt.
Er zal een Reserve Board voor het Valuta-wezen worden ingesteld.
Loopende valuta-transacties mogen worden afgewikkeld volgens de koersen die te voren waren overeengekomen. De depositohouders der banken moeten echter voortaan biljetten in plaats van zilveren dollars accepteeren.
De Britsche gezant te Shanghai heeft bepaald, dat het aan Britsche onderdanen voortaan verboden is, eenige schuld of andere verplichting, in strijd met het Chineesche nationalisatiedecreet, in zilver te voldoen.

In een interview met Reuter zeide Sir Frederick Leith Ross o.m., dat hij geloofde, dat het plan succes zou hebben, mits de begrooting in evenwicht zou worden gebracht en het versterkte bankstelsel ten volle zou worden uitgevoerd.
Hij noemde de veronderstelling, door de Japansche pers geuit, dat de maatregelen der Chineesche regeering geïnspireerd zouden zijn door toezeggingen omtrent een leening tot steun harer valuta, belachelijk.
De zilverreserves van China achtte hij voldoende, om het land door de crisis heen te helpen totdat de handelsbalans verbeterd zou zijn door de werking van den stabielen wisselkoers, die zonder eenige leening gehandhaafd zou kunnen worden.

Officieele Engelsche kringen wijzen er op, dat de monetaire maatregelen, die de Chineesche regeering genomen heeft, geheel van haar eigen initiatief zijn uitgegaan.

Het egalisatiefonds voor de wisselkoersen te Shanghai heeft de officieele koers van den dollar vastgesteld op 1 sh. 2½ d. (Ned. Tel. Ag. Reuter - Keesings Fin. Archief - Eastern Times)

(Vor. ber. Economische Crisis 2021 F.)

A. **DUITSCHLAND. — De positie der Joden in het economische leven. —**

De Rijksminister voor Economische Zaken heeft de Rijkskamer voor economische zaken het volgende schrijven doen toekomen, inzake de positie der Joden in het economische leven na de besluiten van de Rijksdagzitting te Neurenberg:

„De Neurenberger wetten en de daaruit voortvloeiende uitvoeringsbepalingen zullen ook bepaalde nieuwe regelingen van de positie der Joden in het economische leven ten gevolge hebben. Zoo lang deze wettelijke regeling niet is afgekondigd, dienen alle maatregelen van ondergeschikte instanties tegen Joodsche zaken achterwege te blijven." (Berl. Tageblatt)

(Vor. ber. Jodenwetten 1993 C.)

B. **NATUURKUNDE. — Interferentie bij vrije moleculen. —**

Voor de Philosophische Faculteit van het Utrechtsch Studenten Corps hield op 28 Oct. '35 prof. dr. P. Debije (Leipzig), wien door prof. Kramers ir de Koninklijke Academie van Wetenschappen te Amsterdam de Lorentz-medaille werd uitgereikt, een lezing uit het hoofdgebied van zijn werkzaamheden op natuurkundig terrein: interferentieproeven bij vrije moleculen. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Bij de vraag hoe het mogelijk zou kunnen zijn om de afstanden tusschen de atomen in de moleculen, die men zich als kristallen van bepaalden vorm en grootte te denken heeft, te meten, kwam al spoedig de gedachte op om hiervoor een soort microscoop te construeeren. Het gewone microscoop leent zich daarvoor uit den aard der zaak niet, want men kan geen afstanden meten beneden de golflengte van het licht. De groote-orde van de afstanden waarom het in de moleculen te doen is varieert in de buurt van tien tot de min achtste centimeter. Meten is dan slechts mogelijk met behulp van röntgenstralen of met kathodestralen. Deze stralen worden door de optische stelsels van het gewone microscoop niet gebroken. Dit microscoop bestaat uit twee stelsels, een verstrooiend stelsel en een stelsel, dat het beeld geeft in den tubus. Hier bij de interferentie-verschijnselen der moleculen gaat het erom alleen in het verstrooiende systeem te meten. Wat men daar ziet is te vergelijken met de volgende proef. Laat men door twee gaatjes lichtbundels vallen op een trillenden kwikspiegel, dan geeft dit op een daarachter opgesteld scherm een interferentiebeeld. Zoo werken ook in een gas met moleculen de atomen in het molecuul als de genoemde gaatjes in de proef en geven de stralen die op hem vallen, dank zij het phasenverschil, typische interferentiebeelden. Fraai laten zich alle interferentieverschijnselen bestudeeren aan het tetrachloorkoolstof-gas. Het verkregen interferentiebeeld vertoont minima en maxima en al draaien de atomen en al vertoonen zij temperatuurtrillingen, waarbij de afstand der electronen wijziging ondergaat, zoo is toch met groote nauwkeurigheid hun afstand te bepalen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Prof. dr. P. Debije 2020 F.)

C. **NEDERLAND. — Christelijk-Nationaal Vakverbond. - A. Stapelkamp tot voorzitter gekozen. —**

In de op 26 Oct. '35 gehouden vergadering van het Dagelijksch Bestuur van het Christelijk-Nationaal Vakverbond is tot voorzitter gekozen de heer A. Stapelkamp, secretaris van dit verbond. De vroegere voorzitter, de heer K. Kruithof, heeft zijn functie aan den heer Stapelkamp overgedragen.

(De Standaard) **(V. b. Chr. Nat. Vakverbond 1843 G.)**

D. **WIELERSPORT. — Werelduur-record door Olmo verbeterd. —**

Naar uit Milaan wordt gemeld, heeft de bekende Italiaansche renner Giuseppe Olmo op 31 Oct. '35 het werelduurrecord, dat sedert 29 Augustus 1933 met 44.777 K.M. ten name van den Franschman Maurice Richard stond, aanzienlijk verbeterd en op 45,090 K.M. gebracht.

Deze geslaagde recordpoging vond plaats op de wielerbaan Vigorelli, welke gedeeltelijk overdekt is.

Het wereldrecord van onzen landgenoot Van Hout over 10 K.M. met een tijd van 13 min. 7 sec. werd door Olmo niet verbeterd, daar de Italiaan een tijd noteerde van 13 min. 19 sec. (Giornale d'Italia)

(Vorig bericht blz. 954 D.)

E. **ENGELAND. — De hertog van Gloucester gehuwd.**

Een ontzaglijke menigte was op 6 Nov. '35 samengekomen toen lady Scott naar Buckingham Palace reed, waar het huwelijk met den hertog van Gloucester in tegenwoordigheid van 120 gasten werd voltrokken.

Aartsbisschop van Canterbury leidde den dienst. Aan het eind der plechtigheid schreden bruid en bruidegom en koning en koningin en andere leden van het Engelsche koningshuis naar het balcon, waar zij hartelijk werden toegejuicht. De koning toastte eenige malen op de jonggehuwden. (Daily Telegraph)

(Vorig bericht blz. 1929 A.)

F. **GRIEKENLAND. — Proclamatie van koning George II. —**

Koning George van Griekenland heeft op 5 Nov. '35 de volgende proclamatie tot het Grieksche volk gericht:

„Met Gods hulp en door den wil van het volk teruggeroepen op den troon, keer ik zonder wrok over het verleden naar Griekenland terug.

Het is mijn vast besluit, trouw en loyaal te zijn jegens het constitutioneel régime. Als mijn devies heb ik gekozen: Mijn kracht is de liefde voor mijn volk.

Ik vraag de medewerking van allen, ten einde de welvaart en het geluk van het vaderland te verzekeren."

Op 17 Nov. '35 zal koning George zijn intocht te Athene houden. (Proia)

(Vor. ber. Monarchie 2030 A.)

G. **DUITSCHLAND. — Generaal Göring spreekt te Saarbrücken. - Vriendelijke woorden aan Frankrijk.**

Generaal Göring heeft op 2 Nov. '35 te Saarbrücken in de Wartburgzaal een rede gehouden, waarin hij, na den Saarlanders hulde te hebben betuigd voor hun trouw, opkwam tegen verwijten dat het Derde Rijk tegen het Christendom wil strijden om er heidensche opvattingen voor in de plaats te stellen. Het Derde Rijk, aldus Göring, bestrijdt politieke partijen, maar geen kerken.

Spr. spoorde zijn toehoorders aan zich niet te laten ontmoedigen door eenige moeilijkheden van voorbijgaanden aard.

Elke opoffering moet ons licht schijnen, aldus Göring, indien zij ons slechts in staat stelt ons bommen, vliegtuigen en kanonnen te verschaffen.

Wanneer eenmaal het uur van het noodlot slaat, hebben wij materieel en granaten noodig, wij zullen slechts levensmiddelen kunnen krijgen, indien wij kanonnen hebben. Aan de boorden van de Saar moet men meer dan overal elders in Duitschland, al dergelijke overwegingen begrijpen.

Mogen de Franschen zich thans het woord van den Leider herinneren, dat er tusschen onze twee landen geen problemen meer bestaan, dat verdeeldheid tusschen hen zou brengen, van het oogenblik af, waarop de Saarkwestie geregeld zou zijn.

Van Frankrijk willen wij niets anders dan den vrede.

Wij hebben geen behoefte aan roem en meer militaire successen. Onze twee volken hebben zich met elkaar gemeten, in een strijd, grootscher dan de historie ooit heeft gekend.

Wij willen den vrede en wij zijn overtuigd, dat de overgroote meerderheid der Franschen denkt als wij.

Mijn eenige wensch is, dat het grootst mogelijke aantal Franschen ons in Duitschland komt bezoeken om ons beter te leeren kennen.

De Parijsche Matin schrijft in verband met deze rede: „De woorden die Göring tot Frankrijk heeft gericht zijn van zeer groote beteekenis, want zij beoogen niets meer of minder dan het openen van Fransch-Duitsche besprekingen.

(Berl. Tageblatt - Le Matin)

(Vor. ber. Göring 1836 D.)

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Kabinet Malypetr. - Dr. Milan Hodza premier. —**

Officieel wordt medegedeeld, dat president Masaryk minister-president Jan Malypetr op diens verzoek van zijn ambt heeft ontheven en den minister van Landbouw, Dr. Milan Hodza, tot premier heeft benoemd.

Dr. Hodza zal, naar verluidt, tevens het ministerie van Landbouw blijven waarnemen. (Prager Presse)

(Vor. ber. Kabinet 1821 C.)

I. **GEESTELIJK LEVEN. — Eucharistisch Congres te Lima. —**

Paus Pius XI heeft op 27 Oct. '35 ter gelegenheid van de sluiting van het Eucharistisch Congres te Lima (Peru) een radio-rede gehouden, waarin Z. H. ook uitdrukking gaf aan den wensch, dat de

vrede, welke vooral in Europa en in Afrika reeds verstoord en in gevaar gebracht is, alsnog bewaard moge blijven.
Paus Pius XI wekte op te bidden voor een vrede, welke moet gebaseerd zijn op gerechtigheid en nimmer mag worden gescheiden van de waarheid en de naastenliefde. (Osservatore Romano)
(Vor. ber. Eucharistisch Congres 1654 G.)

8 NOVEMBER 1935

A. SPANJE. — Kabinet Chapaprieta. —
Het nieuwe Spaansche ministerie, waarin de ministers Lerroux en Rocha door twee leden van hun partij zijn vervangen, heeft zich aan de Cortes voorgesteld, welke met 163 tegen 17 stemmen hun vertrouwen in de regeering hebben uitgesproken.
Van de tot het regeeringsblok behoorende radicalen namen slechts 18 leden aan de stemming deel.
In politieke kringen beschouwt men dit als een a.s. splitsing in de Radicale Partij. (El Debate)
(Vor. ber. 2022 I.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — De bewijzen van het bestaan van God in de Moslimsche theologie.
In de dezer dagen gehouden vergadering van de afdeeling voor geschied- en letterkundige wetenschappen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen sprak prof. dr. A. J. Wensinck over: „De bewijzen van het bestaan van God in de Moslimsche theologie".
De bewijzen van het bestaan van God verschijnen in den moslimschen catechismus ter afweer van de aan Aristoteles toegeschreven leer van de eeuwigheid der wereld. De oudste met zekerheid dateerbare catechismus, waarin het eerste bewijs (e novitate mundi) is opgenomen, is die van Omar-al-Nasafi (1142). Het bestaat hier uit drie proposities: De wereld is in al haar deelen geworden. Want zij bestaat uit substanties en accidentia. Hij, die de wereld heeft doen worden, is God.
Wij kunnen de voorgeschiedenis van dit bewijs gedurende een eeuw vervolgen, bij drie moslimsche theologen: Baghdadi (1037), Ibn Harzm (1064) en Ghazzali (1111), die, direct of indirect, Avicenna's (1037) invloed hebben ondergaan, tegen wien zij dan ook, direct of indirect polemiseeren. Zoo wordt dit bewijs, met de hulp van Aristotelische methoden, gevoerd in de eerste plaats om de leer van de eeuwigheid der wereld te bestrijden, in de tweede plaats om God's bestaan te bewijzen. Deze houding mag als karakteristiek voor die van de moslimsche scholastiek in het algemeen gelden; zij is dezelfde als die van de oudere dogmatici tegenover het rationalisme: de Islam geeft zijn grondstellingen niet gewonnen, doch neemt de methode zijner tegenstanders over.
Ghazzali maakt een uitzondering. Hoewel hij er geen bezwaar tegen heeft af en toe de scholastieke methode te gebruiken, stelt hij zich èn theologisch èn philosophisch op een ander plan: theologisch, in zooverr hij diepere waarde alleen toekent aan de kennis „des harten", d.w.z. de subjectieve, maar absolute zekerheid; philosophisch, in zooverr hij inzake de praemissen aan philosophie en scholastiek bewijskracht ontzegt.
Naast het bewijs op grond van het geworden zijn der wereld, treedt reeds vroeg het bewijs op grond van de contingentie der wereld op. Dat het eerst laat in den catechismus verschijnt, kan daaruit verklaard worden, dat het niet van polemischen aard en geheel van de philosophen afkomstig is. Het berust, evenals het eerste, on drie proposities: De wereld is geworden. Zij heeft dus een auteur. Deze moet noodzakelijk bestaan, anders zou men tot een processus in infinitum komen.
Dit bewijs, waarvoor Avicenna zich de grootste moeite gegeven heeft, berust op de onderscheiding van het zijn in: contingent zijn, dat aan de wereld, en noodzakelijk zijn, dat slechts aan God toekomt.
Deze onderscheiding hangt op haar beurt samen met de onderscheiding van essentie en existentie ten aanzien van het bestaande, doch niet ten aanzien van God, den eenige in wien beide samenvallen. Dit bewijs, met de andere uitwerkingen, heeft wel is waar niet overal instemming gevonden, doch in de theologie is het zoo populair geworden, dat „de noodzakelijk bestaande" tot de vaste en meest gebruikelijke namen Gods is gaan behooren. Waarschijnlijk heeft Thomas van Aquino voor zijn bewijs e possibili et necessario veel aan dit bewijs van Avicenna te danken.
Nog twee andere bewijzen komen in de moslimsche theologische literatuur voor: het teleologische, dat ook in het Westen tot de meest bekende behoort en een bewijs op grond van den aard der ziel. Ze zijn met de eerste beide in zoover niet op een lijn te stellen, als zij niet in scholastieken vorm geredigeerd en evenmin in den catechismus opgenomen zijn.
Een ontologisch bewijs ontbreekt in den Islam.
Tenslotte trad spreker in een vergelijking van de moslimsche bewijzen met die van Thomas van Aquino. (Red. K. H. A.)

C. ROTTERDAM. — Primavera. —
Op 6 Nov. '35 heeft de minister van Landbouw en Visscherij, mr. L. N. Deckers, de vijfde bloemen- en plantententoonstelling van de stichting Primavera, waaraan verbonden is de najaarskeuring van de Koninklijke Nederlandsche Mij. voor Tuinbouw- en Plantkunde en een groote orchideeëntentoonstelling van de Orchideeën-vereeniging, officieel geopend.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

D. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Benesj over de buitenlandsche politiek. —
De Tsjecho-Slowaaksche minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Benesj, heeft op 5 Nov. '35 in het parlement een uitvoerige uiteenzetting gegeven van den strijd om de veiligheid in Europa, en van het Italiaansch-Abessynische conflict.
Benesj verzekerde in zijn rede, dat de Tsjecho-Slowaaksche regeering, in weerwil van de onderbreking der onderhandelingen, voorstander blijft van het Donau-pact. Met de andere staten der Kleine Entente is zij van oordeel, dat er niet zulke belemmeringen zijn, dat men de onderhandelingen niet met succes zou kunnen beëindigen.
Wat het geschil in Oost-Afrika betreft verklaarde de minister, dat de Italiaansche regeering blijkbaar niet had verwacht, dat Engeland zoo vastberaden voor de Volkenbondsverplichtingen zou opkomen, en ook niet had geloofd aan de mogelijkheid van een omvangrijke Volkenbonds-actie. Tsjecho-Slowakije, aldus Benesj, is noch direct noch indirect bij het conflict geïnteresseerd en zal slechts op grond van zijn Volkenbondsverplichtingen ingrijpen. Aan de vriendschappelijke betrekkingen tusschen Tsjecho-Slowakije en Italië kunnen ook de huidige gebeurtenissen niets veranderen.
De minister ging daarop in op de verhouding tusschen Praag en Moskou en constateerde, dat het verdrag met de Sovjet-Unie niets behelst, dat tegen eenigerlei anderen staat gericht is.
Onze verhouding tot Duitschland, aldus Benesj, blijft correct en normaal, zooals ook al bij vorige gelegenheden is geconstateerd.
De betrekkingen met Oostenrijk, aldus Benesj, blijven vriendschappelijk, die tusschen de Kleine Entente en Hongarije zijn, sinds de onderhandelingen over een Donau-pact begonnen zijn, verbeterd. In onze verhouding tot Polen is geen keer ten goede gekomen. De Tsjecho-Slowaaksche regeering is van goeden wille om door direct contact tot overeenstemming te komen, zij herroept geen enkel door haar gedaan voorstel tot oplossing van het conflict, doch zij zal op haar gebied onder geen enkele omstandigheid onwettige agitaties of acties dulden.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Benesj 1836 A.)**

9 NOVEMBER 1935

E. MUZIEK. — Kor Kuiler gehuldigd. —
De bekende directeur der Groninger Orkest Vereeniging, Kor Kuiler, is op 6 Nov. '35 ter gelegenheid van zijn zilveren jubileum als zoodanig in tegenwoordigheid van zeer vele belangstellenden hartelijk gehuldigd. Verschillende sprekers, welker rij geopend werd door den commissaris der Koningin in Groningen, mr. J. P. Fockema Andrae, hebben in „De Harmonie" te Groningen getuigd van hun erkentelijkheid voor hetgeen Kuiler den muziekminnaars heeft geschonken. De commissaris der Koningin deelde mede, dat de jubilaris was benoemd tot officier in de Orde van Oranje Nassau. (Ons Noorden.)

F. DUITSCHLAND. — De nieuwe oorlogsvlag. —
Op 6 Nov. '35 heeft de Duitsche regeering de verordening voor de nieuwe rijksoorlogsvlag, voor de handelsvlag en voor de vlaggen van den rijksminister van oorlog gepubliceerd.
De oorlogsvlag zal in het vervolg bestaan in een rooden rechthoek met, even uit het midden in een witte schijf, een hakenkruis. Onder deze schijf bevindt zich nog een kruis. (Berl. Tageblatt).
(Vor. ber. Vlaggenverordening 1957 C.)

G. NEDERLAND. — De wolhandkrab. —
De wolhandkrab, de Chineesche kreeft, die in 1931 voor het eerst in Nederland werd waargenomen en op het oogenblik in zeer talrijke binnenwateren in geheel het land voorkomt, is een ware plaag geworden voor de zoetwatervisscherij. Niet het minst in Friesland en Groningen.
Er worden reeds geruimen tijd onderzoekingen gedaan naar middelen om den vreemden indringer te verdelgen. Dat is noodig want de krabben brengen zeer veel schade toe aan vischnetten, zij vreten het aas van den haak en bezorgen zoo den hengelaar een slechten vangst.
De natuurlijke vijanden van de wolhandkrab zijn nog niet ingesteld om het dier te vangen en te dooden. Uit eigen beweging eten reigers en ooievaars de krab wel, maar dit brengt toch geen verdelging op groote schaal. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

A. Onderwijs in de vliegtuigtechniek te Delft. - Openbare les van privaat-docent Ir. J. Roosenschoon. —
Op 6 Nov. '35 opende ir. J. Roosenschoon, die onlangs toegelaten is tot privaat-docent in de vliegtuigbouw aan de Technische Hoogeschool te Delft, zijn lessen met een openbare lezing over de ontwikkeling van het vliegtuig. Met de instelling van dit privaatdocentschap maakt de T. H. een begin met het onderwijs in de vliegtuigtechniek. Tot nu toe werd alleen door twee verschillende professoren vliegtuigstatika gegeven en aero-dynamica. De zuiver technische kwesties kwamen daarbij niet aan de orde. In deze lacune is thans voorzien door instelling van het privaat-docentschap.
Ir. Roosenschoon begon zijn rede met er nadrukkelijk de aandacht op te vestigen, dat de techniek voortschrijdt zonder zich af te vragen of het geluk van de menschheid al of niet wordt gediend. Hij zeide: het geluk van den enkeling kan in goeden of kwaden zin de invloed van de verdere ontwikkeling ondervinlen, het geluk van de samenleving in zijn geheel wordt er niet kleiner, maar ook niet grooter door. De techniek moet zich ontwikkelen. Het hangt van het gebruik af, dat wil dus zeggen van het beschavingspeil van de menschheid, wat de aard van de toepassing zal zijn. De technicus kan zich daardoor niet laten weerhouden zijn levenswerk te voltooien. De spreker vestigde met des te grooter nadruk de aandacht op deze principieele verklaring, omdat het vliegtuig sterker dan welke andere verovering van de menschheid op zich zelf een wapen is geworden van monsterachtige uitwerking. Het is echter niet mogelijk een scheidingslijn te trekken tusschen civiele en militaire luchtvaart. In de opkomst van de scheepsbouw in de grijze oudheid is dit vermoedelijk ook zoo geweest. Wat toen onbewust aanvaard werd, moeten wij thans wel bewust voor oogen houden. Wie vliegtuigen wil bouwen, aanvaardt daarmee de consequentie, dat het vliegtuig als vernietigingsmiddel zal worden gebruikt.

LUCHTVAART

Vervolgens gaf spreker een historisch overzicht van de ontwikkeling van het vliegtuig sinds de eerste geslaagde zweefpoging van Lilienthal in 1893. Spreker onderscheidde daarbij twee parallelwerkende richtingen n.l. in de eerste plaats die welke tracht het zweven der vogels te imiteeren en ten tweede die welke onafhankelijk van de vogelvlucht een vliegende machine wil maken. Het is de eerste richting, die overwonnen heeft, maar daarbij rijkelijk gebruik heeft gemaakt van de ervaringen en technische veroveringen van de tweede richting. Van deze tweede richting was de Amerikaan Langley de voornaamste vertegenwoordiger. Zijn model vloog in 1903 heel aardig. Een machine „op ware grootte" mislukte echter twee keer achtereen en het staatssubsidie werd ingetrokken. Zijn ervaringen gecombineerd met die van Lilienthal brachten echter de Franschman Chanut en de Amerikanen Gebrs. Whright op den goeden weg.
Daarna versnelt de ontwikkeling zich buitengewoon en reeds spoedig is het grondtype van de tegenwoordige machines in de constructies te onderkennen.
Met de vlucuht van Blériot over het Kanaal in 1909 eindigt wat spreker zou willen noemen de „Jules Verne-periode" van de luchtvaart. De periode van de verrassende uitvindingen en wonderlijke prestaties. Daarop volgt het tijdperk van zich snel ontwikkelende techniek en wetenschap.
De oorlog stimuleert de prestaties in zeer sterke mate. Hoewel in de overwinnende landen de techniek een tijdje stagneerde, werden zoowel in Duitschland en Nederland als in Amerika de onderzoekingen juist na 1918 krachtig voortgezet. Opgevoerd motorvermogen en aero-dynamische verfijning brachten verovering van steeds grootere afstanden en deze prestaties brachten weer de noodzakelijke publieke belangstelling. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2023 E.)

B. Anthony Fokker over de ontwikkeling van de luchtvaart. —
Ik ben degeen geweest, die bij de regeering heeft aangedrongen op eenheidspolitiek op luchtvaartgebied — aldus Anthony Fokker in een onderhoud, dat de verslaggever van de Telegraaf met hem had en waarin hij behalve over zijn ervaring, opgedaan in Amerika, uitvoerig gesproken heeft over de plannen, concentratie in den vliegtuigbouw in ons land te bereiken.
Met de afnemers, dat zijn het leger, de marine, de Indische luchtvaart en voor het kleinste deel de burgerluchtvaart, moet naar de meening van den heer Fokker, een gezonde politiek van samenwerking bereikt worden, waarbij de belangen van de industrie in het oog worden gehouden. Alleen dan is het mogelijk de Nederlandsche vliegtuigindustrie in het leven te houden.
Viermotorig. — De toekomst is aan het viermotorige toestel. Ook in Amerika is men tot deze conclusie gekomen. Maar de viermotorige Douglas staat alleen nog op papier. De eisch wordt groote toestellen met groote vervoer-capaciteit. Vóór alles moeten de luchtvaartmaatschappijen niet door concurrentie-ijver verblind de ontwikkeling van het luchtverkeer in de verkeerde richting sturen. Men maakt het vervoer steeds luxueuzer en dus duurder in de hoop het aantrekkelijk te maken.
Maar ik heb ondervonden, dat de hooge vrachtprijzen nog steeds een handicap vormen. Met dit luxe vervoer bereikt men een steeds kleiner aantal menschen. Door het minder comfortabel en dus goedkooper te maken zal het luchtvervoer toegankelijk worden voor een grooter aantal reizigers, men heeft meer machines noodig en de industrie zal door de grootere vraag in staat zijn deze vliegtuigen in serie en dus goedkooper te leveren. Zoo heeft er een wisselwerking plaats. Het „transport" is een artikel, dat net als ieder ander artikel aan het publiek moet worden verkocht tegen den goedkoopst mogelijken prijs. Slaagt men daarin, dan komt men ten slotte tot een zekere stabiliteit in alle bedrijven, die aan de luchtvaart annex zijn.
Hoe het daarvoor geschikte materiaal te krijgen vormt een kwestie, waar men het in Amerika nog niet over eens is. Reeds bij de invoering van de Douglas D C 2, het type thans bij de K.L.M. in gebruik, heeft men concessies aan de veiligheid moeten doen. De invoering van tweemotorige vliegtuigen, waar tot dusver op de groote routes met driemotorige toestellen werd gevlogen, was een stap terug. En ook de verhoogde snelheid mag men een concessie aan de veiligheid noemen.
Van de Douglas D C 2 is men gekomen tot het type D. S. T., waar de vereischte ruimte voor zestien slaapplaatsen in werd geschapen. Doch het toestel werd er eenige duizenden ponden door verzwaard. En het is naar mijn meening zeer de vraag of de motoren, die toch al reeds overontwikkeld zijn en minder betrouwbaar, niet overbelast worden en de eerste eisch, de veiligheid, in gevaar wordt gebracht.
Het is niet voor niets, dat men in Amerika overweegt over te gaan tot viermotorige toestellen: men is overtuigd met de tweemotorige toestellen niet verder te mogen gaan. Met deze machines is men aan de grens van het kunnen gekomen.
Ten slotte zal men toch moeten komen tot de viermotorige machines.
Met de „F 36" als basis hebben wij een groot aantal studies gemaakt voor de verdere ontwikkeling. Ik durf gerust te zeggen, dat wij, wat betreft de ontwikkeling der viermotorige machine, op het oogenblik verder zijn dan Amerika. Het is aan de regeering om belanghebbenden ervan te overtuigen, dat zij zorg moeten dragen, dat deze ondervinding niet verloren gaat. Maar daarvoor is het noodig, dat eerst een vaste lijn voor de expansie der luchtvaartlijn naar Indië wordt gemaakt. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Anthony Fokker 1900 A.)

A. Japansche Bloembollen. —

In de „Osaka Mainichi" lezen wij, dat thans ook de uitvoer van Japansche bloembollen voor Nederland gevaarlijke afmetingen begint aan te nemen. Holland's uitvoer heeft in recente jaren door diverse omstandigheden een ernstige daling ondergaan en het hierdoor verloren afzetgebied schijnt door de Japansche bollencultuur te worden veroverd.

Gedurende vele jaren importeerde Japan nog bloembollen uit Holland, doch thans exporteert het deze zelf naar de Ver. Staten, Canada, Australië, Zuid-Afrika en andere landen. De Takii Seed Co. Ltd. te Umekoji, Kyoto, bijv. heeft tal van monsters van bloembollen naar alle deelen der wereld gezonden en exporteert thans in groote hoeveelheden. Op 8 Sept. 1935 verscheepte de firma 80.000 tulpenbollen naar Amerika.

Voorts exporteerde de firma kort geleden 160.000 tulpen-, gladiolus-, iris-, crocus- en andere bollen naar Canada, Australië en Zuid-Afrika.

„Aangezien de Japansche bollen veel lager geprijsd zijn dan de Nederlandsche, zijn nieuwe groote contracten ongetwijfeld te verwachten", besluit het Japansche blad. (Java Bode - Osaka Mainichi)

(Vor. ber. Bollenkweekers in de tropen 365 C.)

B. Plantersregeling. —

Thans zijn alle adviezen inzake het ontwerp voor een plantersregeling van de betrokken organisaties op het departement van Justitie ontvangen. Het ontwerp zal in de komende voorjaarszitting van den Volksraad worden behandeld. Het laatste kwam het advies in van de Federatie van Europeesche Werknemers, waarin instemming werd betuigd met de adviezen van den Suikerbond en van de Vakvereeniging van Deli-assistenten. De Federatie legt den nadruk op de in bedoelde adviezen gegeven raad om bij invoering van een algemeene plantersregeling de Sumatrasche assistenten-regeling te handhaven. De Federatie geeft in haar advies vervolgens enkele desiderata aan, o.a. ten aanzien van de wenschelijkheid van schriftelijke arbeidsovereenkomsten, vaststelling van een minimum-contractduur van een jaar na proeftijd ook voor in Indië aangenomen werkkrachten, en behoud van een jaarlijksche vacantie van 14 dagen naast een wekelijksche rustdag. De Federatie acht het onjuist dat in het ontwerp de Zondagsrust niet dwingend is voorgeschreven. (Aneta)

NEDERL. OOST-INDIË

C. Lepra-bestrijding. —

Na onderzoek is de noodzakelijkheid gebleken om ten behoeve van de lepra-bestrijding een arts en twee mantris van den dienst der Volksgezondheid te Blora te plaatsen, alwaar de bestrijding intensief ter hand zal worden genomen. (Aneta) **(V. b. 1952 C.)**

D. Herverdeeling van Koloniën. - Japansche overpeinzingen. —

In de rubriek „Groote aspecten van den dag", wordt in de Osaka Jiji van 30 Sept. en 2 October '35 een pleidooi gehouden voor verdeeling van Nederl.-Indië, onder dicht bevolkte landen, die behoefte hebben aan expansie, door bemiddeling van den Volkenbond. Zij werden geschreven naar aanleiding van een uitspraak van kolonel House, over de herverdeeling van koloniaal bezit.

De positie van Nederland wordt in deze artikelen aan een zeer felle critiek onderworpen. Schrijver betoogt eerst, dat het niet logisch en redelijk is, dat een klein land zulk een groot koloniaal gebied bezit met rijkdommen in den bodem, die het niet kan exploiteeren en toch aan de wereld onthoudt.

Nederland heeft geen menschen om Nederl.-Indië te bevolken en geen geld om het verder tot ontwikkeling te brengen. Op dien grond vecht hij de rechtmatigheid van de soevereine macht van Nederland over Nederl.-Indië aan. Een toestand, waarbij een klein volk zonder kracht en bekwaamheid tot daden de beschikking heeft over een reusachtig gebied, terwijl een daadkrachtig en bekwaam volk zijn enorme massa moet onderhouden op een plekje, niet grooter dan het voorhoofd van een kat, zal z.i. stellig niet bijdragen tot het wegnemen der internationale onrust. De herverdeeling van koloniaal bezit, als door kolonel House bedoeld, zou daarom maar moeten aanvangen met Nederl.-Indië als eerste object.

Hij ziet geen enkele reden om dit voorstel binnen te houden, daar de rechten van Nederland in Ned.-Indië ten slotte slechts het gevolg zijn van de invasie der blanken — in Azië — waarbij toevallig Ned.-Indië als slachtoffer in de handen der Nederlanders is komen te vallen. Hij veronderstelt, dat ook de Nederlanders, als zij goed over de zaak nadenken, de redelijkheid van een herziening makkelijk zullen kunnen erkennen.

Java is het eenige land, dat Nederland tot dusver heeft doen bijdragen tot het geluk en de welvaart der menschheid. De rest is practisch nauwelijks in exploitatie en onontgonnen aan haar lot overgelaten. Nieuw-Guinea is zelfs nog niet eens behoorlijk in kaart gebracht. Nederland heeft een dergelijk kolossaal gebied niet noodig en is er zelfs niet eens mee gebaat.

Om aanspraak te kunnen maken op koloniën, moet een land zijn bezit eenigermate kunnen verdedigen, om de veiligheid van zijn positie te verzekeren.

Maar Nederland heeft hoegenaamd geen middelen van verdediging, behalve dan een paar oorlogsscheepjes, die aan speelgoed van blik doen denken. Een sterker geval van een irrationeelen toestand kan hij zich niet indenken. Er is daarom alle reden om aan te dringen op een verdeeling van Nederl.-Indië onder de landen, die daartoe wegens hun situatie met betrekking tot bevolking en middelen wel in aanmerking komen.

Nederland zal zich aan eigen land geen schade berokkenen, als het terwille van de toekomst dit niet-pijnlijke offer brengt. Het verhinderen van de ontwikkeling en de expansie van een daadkrachtig volk is op zichzelf een oorzaak van verstoring van den wereldvrede.

Schrijver is van oordeel, dat de Volkenbond, als wijkbestuur van de wereld, deze zaak nu maar eens zeer ernstig in overdenking moet nemen. (Osaka Jiji)

(Vor. ber. Japan 1988 D.)

E. Rechtshoogeschool te Batavia. - Elfde herdenking van de stichting. —

In tegenwoordigheid van een groot aantal genoodigden en belangstellenden had 28 Oct. '35 in de aula van het Hoogeschoolgebouw aan het Koningsplein-West te Batavia de 11de herdenking van de stichting der Rechtshoogeschool te Batavia plaats.

Bij deze herdenking werd door den voorzitter van de Faculteit der Rechtsgeleerheid, prof. mr. Jb. Zeijlemaker Jzn., verslag over het afgeloopen studiejaar uitgebracht.

Op het einde van 1934 bedroeg het aantal studenten 350, waaronder 30 vrouwelijke en ingedeeld naar den landaard 83 Europeesche, 199 Inheemsche en 68 Chineesche studenten.

Voor den nieuwen cursus lieten zich inschrijven voor de eerste maal 67 studenten, hetgeen een belangrijken teruggang tegenover het vorige jaar beteekent, toen 100 studenten voor de eerste maal inschrijving vroegen.

Den meestergraad verwierven door het afleggen van het doctoraal-examen 2de gedeelte 7 studenten, d. i. alle examinandi. In het verslagjaar hadden geen promoties plaats.

Een vergelijking van de cijfers met vorige jaren doet zien, dat er een constante uitschifting plaats heeft door de candidaatsexamens 1ste en 2de gedeelte.

Dit blijkt een noodzakelijkheid te zijn, daar velen, die het middelbaar onderwijs tot het einde hebben kunnen volgen, ongeschikt zijn voor verdere studie.

(De Locomotief)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —

5 November. — Hauzien (B 4). — De val van Hauzien wordt bevestigd. De Italianen ondervinden veel last van het slechte weer.
Ongeregelde Abessynische troepen bevinden zich tusschen de Italiaansche Noordelijke linies.

6 November. — Onderhoud Mussolini en Engelsche gezant. — Tusschen Mussolini en den Engelschen gezant te Rome heeft weer een onderhoud plaats gevonden, dat volgens het verstrekte communiqué heeft geloopen over den toestand in de Middellandsche Zee.

Afweermaatregelen tegen sancties. — De eerste afweermaatregelen tegen de sancties zijn op 5 Nov. '35 in geheel Italië in werking getreden. De nieuwe kantoortijd loopt van 8 tot 12 en van 3 tot 6 uur. Het sluitingsuur voor winkels is met een uur vervroegd. Verder waren voor het eerst alle slagerijen gesloten. In restaurants en restauratiewagens mocht slechts één visch- of vleeschgerecht worden opgediend.

Uitvoerverbod uitgebreid. - Clearings. —
De economische subcommissie der sanctieconferentie heeft het Canadeesche voorstel, tot uitbreiding van het verbod voor grondstoffenleveranties aan Italië overwogen en aangenomen in den volgenden vorm:
„De embargomaatregelen, waarin voorstel 4 voorziet, zullen, wanneer de noodzakelijke voorwaarden voor de doelmatigheid daarvan aanwezig zijn, worden uitgebreid tot de volgende producten:
Petroleum en zijn derivaten en nevenproducten, gietijzer, ijzer en staal met inbegrip van de staalverbindingen, gegoten, gesmeed, gewalst, gerekt, gestanst of gedreven;
Steenkolen, met inbegrip van anthraciet en bruinkool, cokes en zijn samenstellingen, alsmede de daaruit verkregen brandstoffen.
Indien de antwoorden der regeeringen op dit voorstel en de mededeelingen, die de werkcommissie ten dienste staan, het nuttig doen voorkomen, zal deze commissie den regeeringen een tijdstip voorstellen voor de afkondiging der maatregelen."
In de resolutie betreffende de clearingovereenkomsten wordt voorgesteld, dat de regeeringen vanaf 18 November — het tijdstip van het van kracht worden der financieele en economische sancties — geen nieuwe betalingen in lires op Italiaansche clearingrekeningen voor exporten naar Italië mogen aanvaarden. Derhalve moeten zij, voor zoo ver noodig, de uitvoering van alle eventueele clearing- of betalingsovereenkomsten met Italië onderbreken en wel op zijn laatst op 18 November. Eventueel moeten zij de noodige bepalingen opstellen, dat die importeurs, die nog onbetaalde Italiaansche goederen ontvangen hebben of nog ontvangen, de betaling daarvan storten in een nationale kas. De gelden van deze kas zouden dan worden gebruikt voor het vereffenen van de vorderingen der exportfirma's.
In de resolutie betreffende de loopende contracten zijn voorloopig slechts de volgende richtlijnen opgesteld:

1. Uitzonderingen kunnen alleen in geval van contracten toegestaan worden, die gesloten zijn door een staat of door instellingen onder staatscontrôle of voor rekening daarvan en die betrekking hebben op goederen, die voor de betrokken importeerenden staat van essentieele beteekenis zijn.

2. Minstens 20% van den in het contract bepaalden totalen prijs moet voor 19 October betaald zijn.

3. Met verdragen, waarin een betaling in goederen staat opgenomen, welker export naar Italië volgens voorstel 4 verboden is, kan geen rekening worden gehouden.

4. De regeeringen moeten de subcommissie der sanctieconferentie voor economische problemen op zijn laatst op 10 November uitvoerige inlichtingen doen toekomen over ieder loopend contract. Deze inlichtingen moeten uitgebreid worden tot de soort der goederen, het verschuldigde totale bedrag, het op 19 October reeds betaalde gedeelte van het bedrag en het op 10 November nog verschuldigde bedrag. De commissie zal dan uiterlijk 12 November de lijsten der contracten opmaken, waarvoor haar een uitzonderingsbehandeling gerechtvaardigd schijnt. De werkcommissie heeft bovendien in een resolutie de boycot van Italiaansche producten aldus geïnterpreteerd, dat het invoerverbod geen betrekking zal hebben op boeken, dagbladen, tijdschriften, kaarten en cartographische werken, noch op gedrukte of gegraveerde biljetten. De werkcommissie heeft ten slotte besluiten genomen betreffende de samenstelling van de subcommissie voor de uitvoering der sancties, die vanaf 18 November permanent bijeen zal zijn. Daartoe zullen behooren: Sovjet-Rusland, Spanje, Polen, Zuid-Slavië, Roemenië, Griekenland, Zweden, Turkije en Zwitserland.

7 November. — Abessynisch beroep op Amerika. — De Negus heeft door de radio een beroep op de Ver. Staten gedaan om zich bij de sancties aan te sluiten.

8 November. — Duitschland en de sancties. —
Van officieele Duitsche zijde wordt ontkend, dat er eenige verandering is gekomen in het Duitsche standpunt van neutraliteit en niet deelneming aan de sancties. Indien een buitengewone vermeerdering van den uitvoer invloed heeft op den binnenlandschen economischen toestand zal de regeering maatregelen nemen.

Brazilië blijft afzijdig. — De regeering van Brazilië heeft verklaard dat zij, geen lid zijnde van den Volkenbond, de sancties niet wil toepassen.

Vereenigde Staten. — De minister van Buitenlandsche Zaken, Hull, gaf een uiteenzetting van de ontwikkeling van de neutraliteitskwestie, waarbij hij tevens de door hem en president Roosevelt gegeven waarschuwing tegen elk zakendoen met oorlogvoerende landen verdedigde.

Petroleum. — De laatste twee maanden is de uitvoer van petroleum en petroleumderivaten uit het Zuiden van de Ver. Staten naar Italië ongeveer verzevenvoudigd.

Italiaansche sportverbindingen. — De sport-betrekkingen tusschen Italië en de landen, die besloten hebben sanctie-maatregelen tegen Italië toe te passen, zijn door Italië verbroken.

Makallé (C 5), **Dolo** (C 5) **en Gorrahei** (F 7) **genomen.** — De Italianen hebben hun vlag te Makallé geheschen. Ras Koeksa is benoemd tot gouverneur van de stad. Terzelfder tijd bezetten zij Dolo op 16 K.M. ten Oosten van Makallé.

9—10 November. — De Italianen hebben aan het Zuidelijk front Gorrahei bezet.

Abessynische wapenbestellingen. — De regeering van Abessynië heeft groote bestellingen van wapenen en munitie gedaan in Engeland, België en Tsjecho-Slowakije.

ABESSYNIË
—
ITALIË

Egypte. — Egypte gaat voort zijn verdediging te versterken. Men wijdt bijzondere aandacht aan de stuwen in den Nijl.

11 November. — Sasat Banih (Baneh) (F 7) **bezet.** - De troepen van generaal Graziani hebben in het Oosten Sasat Banih (Baneh) bezet.
(La Stampa - Lavoro Fascista - Civiltà Cattolica - A. N. P. - Times - Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 2030 H.)

B. VATICAAN EN HET ABESSYNISCH-ITALIAANSCHE CONFLICT. —
Het laatste nummer van de „Civiltà Cattolica" (het gezaghebbende tijdschrift der Italiaansche Jezuieten) bevat een artikel van de hand van Pater Barbera S. J., waarvan wij in het Katholieke Fransche blad „La Croix" (n. 16 171) de conclusies vinden. Wij citeeren hieruit het volgende:
„Onder de Pauselijke raadgevingen om den oorlog te vermijden en den vrede te verkrijgen, welke door de Katholieke Actie onder de publieke opinie van alle landen moet worden verbreid en bevorderd, is die van Benedictus XV: „In zooverre het rechtvaardig en mogelijk is, rekening houden met de aspiraties der volkeren" (Brief van 1 Augustus 1917) waarvan een ander nog onlangs door Pius XI gesproken woord een weerklank is: „de behoefte aan expansie is een feit waarmede rekening moet worden gehouden" (Allocutie tot de Katholieke Verpleegsters, 25 Aug. '35). Het is zeer zeker waar, dat de H. Vader niet zegt, dat de behoefte aan expansie een recht is, d.i. iets wat de strikte rechtvaardigheid betreft, maar daarom blijft het toch niet minder waar, dat ze „een feit is waarmede rekening moet worden gehouden", zoo niet uit het oogpunt van rechtvaardigheid, dan toch zeker uit dat van billijkheid, naastenliefde en in het bijzonder van voorzichtigheid, teneinde grooter kwaad te vermijden.
Welnu om met zoodanige aspiraties en een zoodanige

behoefte aan expansie rekening te houden, is het noodzakelijk, een welwillend begrijpen tusschen de verschillende volkeren onderling in al hun zoozeer verschillende condities en omstandigheden van karakter, tradities en instellingen tot stand te brengen en te bevorderen. Tot een dergelijk wederzijdsch begrijpen kunnen en moeten, in het bijzonder onder de huidige omstandigheden, onze Engelsche Katholieke broeders medewerken. (Civiltá Cattolica - La Croix)

(Vor. ber. 2038 A.; Vaticaan 1938 D.)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Ambtsaanvaarding van Prof. dr. Godard Gosses - „Friesland en de Wereld". —**

Op 5 Nov. '35 heeft dr. Godard Gosses, benoemd tot bijzonder hoogleeraar om onderwijs te geven in de Friesche taal en letterkunde aan de Rijks-Universiteit te Utrecht, zijn ambt aanvaard met een rede die tot titel droeg: „Friesland en de Wereld". Friesland is klein, ternauwernood tien procent van Nederland, aldus spr. Het aantal inwoners is ruim vijf procent, maar het aantal Friesch-sprekende inwoners is niet eens 5 procent van de bevolking van Nederland. Friesland is klein geworden, niet alleen vergeleken bij Groot-Friesland van de Lex Frisionum of het Opstalboomsche verbond, maar ook vergeleken bij het oude stamland uit de tijden der Romeinen. Spr. beproefde de grenzen van dat oude stamland zoo nauwkeurig mogelijk te bepalen en vervolgens Friesland chronologisch te begrenzen alsmede het begin van het Friesche volksbestaan te bepalen. In de tijden van de Lex Frisionum (pl.m. 1500) toonde Friesland al een eigen inzicht: er woonde een volk van boeren met een eigen taal. Spr. gaf vervolgens een overzicht van de vreemde cultuurinvloeden, waaraan het Friesche volk door de eeuwen heen heeft blootgestaan en toonde aan, dat men door het vreemde cultuurbezit heen altijd weer Friesche trekken ontwaart. Na 1500 golfde een stroom van renaissance en humanisme over het Friesche land.

Omstreeks 1800 kwam de invloed van de Duitsche romantiek, maar die is niet gevaarlijk, integendeel zij maakte juist de in het boerenvolk sluimerende krachten wakker. De Friesche boer is het ook, die Friesland door de laatste groote cultuur-penetratie, die van het burgerlijke Holland, heen moet dragen. Moge dat boerenvolk nooit een burgervolk worden! Friesland zou Friesland verloren hebben. En Nederland zou Friesland verloren hebben. Friesland is klein, zeide professor Gosses, gelijk in het begin van zijn rede, maar Nederland is ook klein.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2036 A.)

B. **ENGELAND. — De gemeenteraadsverkiezingen. —** Volgens de op 2 Nov. '35 bekende uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen hebben de conservatieven 50 zetels gewonnen en 18 verloren; de liberalen 10 gewonnen en 12 verloren, terwijl de Onafhankelijke Arbeiderspartij 20 zetels heeft gewonnen en 26 heeft verloren. (Manchester Guardian) **(Vor. ber. 1556 D.)**

C. **DUITSCHLAND. — Het eerste Duitsche vonnis op grond van de rassenwet. —**

De „Times" meldt uit Berlijn, dat te Altona een Jood voor de eerste maal volgens de te Neurenberg afgekondigde rassenwetgeving is veroordeeld tot negen maanden gevangenisstraf wegens het onderhouden van betrekkingen met een Arische vrouw. Er was een twist tusschen hen ontstaan, waarop de vrouw, die lid was van den nationaal-socialistischen Vrouwenbond, aangifte van de zaak had gedaan.

Een belangrijke principieele kant van de zaak is, dat de veroordeelde Jood van Poolsche nationaliteit is. De rechtbank besliste n.l. dat de Neurenbergsche wetgeving niet alleen van toepassing is op Duitsche Joden, doch op Joden in het algemeen. Tot nog toe had de rijksregeering, met het oog op de internationale verwikkelingen, die hieruit konden voortvloeien, op dit punt nog geen beslissing genomen. (Times)

(Vor. ber. Jodenwetten 1993 C.)

D. **NEDERLAND. — Herziening van de Grondwet. - Wijziging van artt. 7 en 194. De revolutionnaire volksvertegenwoordigers. —**

In een nota naar aanleiding van het verslag over hoofdstuk I der rijksbegrooting 1936 deelt de minister van Financiën ter voldoening aan den in het verslag geuiten wensch, mede, dat de regeering voornemens is o.m. een wijziging te bevorderen van de artt. 7 en 194 der Grondwet. Zij wenscht ook het vraagstuk der z.g. revolutionnaire volksvertegenwoordigers in de herziening te betrekken.

(Art. 7 luidt: Niemand heeft voorafgaand verlof noodig, om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren, behoudens ieders verantwoordelijkheid volgens de wet. Art. 194 luidt: De wet kan aan andere dan in de Grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid geven.) (N. Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Troonrede 1957 D.)

E. **DUITSCHLAND. — Invoering van levensmiddelenkaarten overwogen. —**

Naar het Fransche dagblad „L'Ordre" mededeelt, heerscht op het oogenblik een ongekend groot gebrek aan deviezen en dr. Schacht heeft de laatste weken herhaaldelijk doen weten dat hij geen penning van zijn schaarsche goudreserven voor den invoer van levensmiddelen: boter, eieren, varkensvleesch, enz., meer kan beschikbaar stellen. Tot dusver heeft het Reich geleefd van 50 millioen goudmarken, welke maandelijks door de Sovjet-regeering gestort werden om haar economische schulden te delgen. De laatste storting heeft nu sinds een maand plaats gehad. De Russen hebben hun schulden thans volledig betaald. Dus zijn er geen gelden meer beschikbaar en wordt het gebrek aan deviezen steeds klemmender. Sinds de laatste dagen vinden op het Ministerie van Economische Zaken besprekingen plaats om over te gaan tot het verstrekken van levensmiddelenkaarten voor boter, vleesch en zuivel. Hitler heeft zich tot dusver om politieke redenen tegen deze maatregelen scherp verzet, maar minister Schacht is van meening, dat het invoeren van broodkaarten het eenige redmiddel is, om den nood van den komenden winter te boven te komen. (L'Ordre)

(Vor. ber. Levensmiddelenprijzen 1908 D.)

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**

Amerikaansch: Horace McCoy — „They Shoot Horses, Don't they?" (Simon & Schuster, New York '35)

Duitsch: Lion Feuchtwanger — „Die Söhne". (Querido Verlag, A'dam 1935)

Willy Harms — „Das Kollegium von Kleckerfeld". (Hellmuth Wellermann, Braunschweig 1935)

Engelsch: H. E. Bates — „Cut and Come Again. (Cape)

James Hanley — „The Furys". (Chatto and Windus, London 1935)

Dorothy L. Sayers — „Gaudy Night". (Gollancz)

Esperanto: H. 't Sas — „Irisis". (Ideala Esperanto Biblioteko, No. 3, Helmond)

Fransch: André Gide — „Nouvelles Nourritures". (Aux Edit. de la N. R. F.)

Jacques de Lacretelle — „La Monnaie de plomb". (Gallimard, 1935)

Latijn: Virghetti (Blasius) — „Joannis Ludovici Vives - Colloquia". (Voor hen die Latijn vlot willen leeren spreken.) (Marietti, Torino)

Nederlandsch: Gerard Brom — „Vondel's Geloof". (De Spieghel, Amsterdam)

A. v. Dam — „Taifoen". (Over de moderne ontwikkeling van China en Japan.) (Uitg. de Vlam, Amsterdam 1935)

A. M. de Jong — „Merijntje Gijzen's jonge jaren - De grote Zomer". (Querido, A'dam 1935)

Portugeesch: Conde d'Aurora — „O Pinto". (Livraria Tavares Martins, Oporto)

Antonio Eca de Queiroz — „Crueldade". (Ediçao do Autor, Lisboa) (Red. K. H. A.) **(V. b. 2025 D.)**

G. **A. C. C. DE VLETTER OVERLEDEN. —**

De bekende schrijver van jongensboeken, de heer A. C. C. de Vletter, is te Den Haag, 69 jaar oud, overleden.

De heer De Vletter, sinds eenige jaren gepensionneerd, was onderwijzer aan een openbare lagere school.

Als schrijver van jongensboeken maakte hij naam in een tijd, dat er in de kinder-lectuur een soort omwenteling plaats had. Men wilde af van de zoete, „brave" boekjes, met een meestentijds onkinderlijke, sentimenteele moraal.

Tot De Vletter's meest bekende boeken behooren „Zeven jongens en een ouwe schuit", „Admiraal Snor", „Achttien jongens en een ouwe kar", „Pipper valt door de aarde", „Arendskop", „Paljas", „Het jongenshuis" en „Duizendpoot".
Ook schreef De Vletter verschillende tooneelstukjes, waarvan het vorig jaar in Den Haag nog werd opgevoerd „De barbier van Piershil", dat het leven van de gebroeders De Witt behandelt.
Tenslotte was de heer De Vletter een bekend drankbestrijder. Veel en verdienstelijk werk heeft hij voor de geheelonthoudersbeweging gedaan. (Het Volk)

A. LUITENANT-GENERAAL L. F. DUYMAER VAN TWIST ZEVENTIG JAAR. —
Luitenant-Generaal L. F. Duymaer van Twist, die op 9 Nov. '35 zijn zeventigsten verjaardag vierde, heeft van deze jaren bijna de helft met overtuiging gewijd aan 's Lands belang in ons parlement. Maar het is toch vooral als voorzitter van de Nationale Landstorm Commissie, dat de generaal-titulair Duymaer van Twist zijn beste krachten heeft aangewend. Immers, het doel van de Landstorm Commissie is geen ander dan het toetreden te bevorderen tot den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm, welke op een hachelijk moment werd ingesteld als steun voor het wettig gezag in een ordelijke natie. Zeventien jaar lang is de heer Duymaer van Twist letterlijk de ziel van dit instituut geweest.

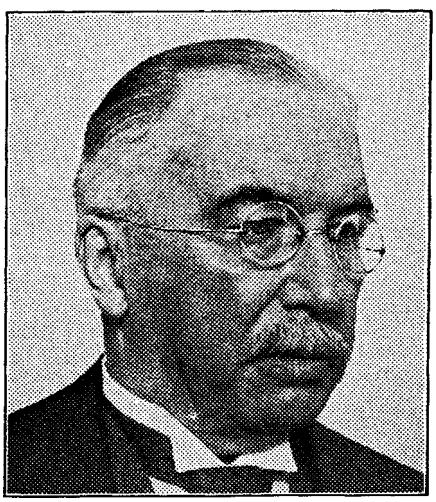

Luitenant-Generaal L. F. Duymaer van Twist.

Het heeft H. M. de Koningin behaagd, ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag, den heer Duymaer van Twist tot Commandeur in de Orde van Oranje Nassau te benoemen. (Alg. Handelsblad)

12 NOVEMBER 1935

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Nederl. Letterkunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. P. N. van Eyck over „Critisch onderzoek en verbeelding". —
Prof. dr. P. N. van Eyck, benoemd hoogleeraar in de Nederl. letterkunde en de aesthetische critiek aan de Rijks-Universiteit te Leiden, als opvolger van prof. Albert Verwey, heeft op 8 Nov. '35 zijn ambt aanvaard met een rede over: „Critisch onderzoek en verbeelding".
Spr. begon met een betoog over de juistheid van de tien jaar geleden afgekomen benoeming van zijn voorganger, welke benoeming ook in den geest was geweest van Verwey's voorganger, prof. dr. Jan Kalff; daarna ging hij uitvoerig in op den eisch, dat de hoogleeraar in de letterkunde een literair criticus zal zijn, en betoogde daarna dat, indien de vermogens der rede met het critisch onderzoek van het bepaalbare belast zijn, ook het onbepaalbare niettemin in het onderzoek betrokken moet worden, en dat wij daarvoor de verbeelding hebben, maar ons voor het verkrijgen van werkelijke wetenschap haar wezen en haar voorwaarden uiteraard scherp bewust moeten worden.
Om deze in het licht te stellen, ging spr. van eenige verklaringen over de werking der verbeelding, van een histoloog als prof. Bok, een geschiedkundige als prof. Huizinga en een groot wijsgeer als Plato uit; hij concludeerde, dat het doel van het critisch wetenschappelijk onderzoek is, zooveel mogelijk kenmerken van een te bestudeeren object zoo zuiver mogelijk te onderscheiden, en in hun werkelijken samenhang te begrijpen, tot ook te hunnen aanzien dat dwingend verband bereikt wordt, dat de verbeelding tot werking dwingt en zich in een totaliteitsvisie als werkzaam openbaart, waarin onze kennis van haar bestanddeelen en van haar verhoudingen automatisch aangevuld en verbeterd blijkt. Het in deze uiteenzetting van de werking der verbeelding op het niveau van het gewone wetenschappelijke onderzoek gevondene paste spr. nu ook op de werking der verbeelding bij de bestudeering van kunstwerken toe. Hij toonde ook in het literaire kunstwerk in de eerste plaats zulk een dwingend verband — hiervan vaststaande woorden in vasten samenhang — aan, dat precies als de onvolledige vergelijking bij Spinoza ook zonder critische voorbereiding de verbeelding tot werking kan dwingen en zich dan in een eerste beleving van het kunstwerk openbaart. Hoewel het oordeel van de meeste critici en gewone lezers door zulk een eerste beleving of het uitblijven daarvan bepaald wordt, is werkelijke kennis ook van kunstwerken volgens spr. op die wijze echter niet bereikbaar, omdat kunstwerken, ook de eenvoudigste, uit te talrijke en te verschillende bestanddeelen te fijn georganiseerde eenheden zijn, dan dat een voltooide beleving bij de eerste lezing, een onvoorbereide, spontane verbeeldingswerking als die zich bij Spinoza's vergelijkingscijfers voordeed en waarin hun eigenheid volledig tot gelding zou komen, niets anders dan een stelbaarheid kan zijn. Het literaire kunstwerk eischt bovendien van zijn lezer den inzet van zijn volle menschelijkheid, waardoor alle subjectieve factoren, die zijn onbevangenheid verminderen, invloed dreigen te oefenen en de eerste beleving aldus in haar zuiverheid schaden en haar zelfs geheel verhinderen kunnen. Het dwingend verband van vaststaande woorden kan die dwingende macht bij de eerste lezing onvermijdelijk dus slechts ten deele doen gelden. Eerst door een zoo ver mogelijk voortgezet critisch onderzoek naar de beteekenis van de woorden en hun samenhangen kan dus ook wat kunstwerken betreft dat dwingend verband van woorden en hun samenhangen die vereischte volheid van macht krijgen, die het tot een waarlijk dwingend verband maakt en den geest de beslissende verbeeldingswerking afdwingt, waarin voorzoover het den mensch gegeven is zuivere ervaringen te hebben, het kunstwerk in zijn levende eigenheid zuiver doorleefd en genoten wordt.
In hoeverre er ook wat de critiek van kunstwerken aangaat, een oorzakelijk verband tusschen critisch wetenschappelijk onderzoek en verbeeldingswerking bestaat, meende spr. daarmede aangetoond te hebben. Dat en hoe hij, die werkelijk wetenschappelijk onderwijs in de taalkunst heeft te geven, dus letterkundig criticus moet zijn, volgt daaruit naar hij meende onvermijdelijk. Ook, waarom de criticus zich tegenover oudere werken dan die van omstreeks zijn eigen tijd van zelf tot literatuurhistoricus ontwikkelen moet, alsmede, waarom het zoo wenschelijk is dat de criticus tevens zelf kunstenaar is. Tot slot vatte spreker zijn betoog samen in een beredeneerde opsomming van de drie eischen die de studie van de Nederl. taalkunst, als zij wetenschappelijk en dus betrouwbaar zijn wil, vervullen moet. Kort samengevat: ten eerste, het nauwkeuriger inzicht in het wezen der verbeeldingswerking en in haar voorwaarden, allereerst haar oorzakelijk verband met het critisch onderzoek; ten tweede, een juiste doelstelling, die, in welke grondslagen en beteekenissen werken van taalkunst verder ook bestudeerd mogen en moeten worden, hun behandeling als kunstwerken, ook voor de zuiverheid van die andere bestudeeringen, altijd op den voorgrond laat; ten derde, die volstrekte wil van den onderzoeker, tot persoonlijke onbevangenheid, die het subject ledig tracht te maken van al wat zijn kennis van het object als uit haar eigen wezen levende persoonlijke verschijning verhinderen of verminderen kan. Bestrijding van ten onrechte gezaghebbende denkbeelden of voorstellingen, zoowel als van de in de literaire critiek en de literatuurgeschiedenis sterk woekerende onklaarheid en onvastheid van terminologie, voegde spreker daaraan ten slotte nog toe. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2039 A.)

C. BELGIE. — Nederlandsch in het Parlement. —
De Vlaamsch-Katholieke fracties van Kamer en Senaat hebben op 11 Nov. '35 in een gemeenschappelijke vergadering besloten in het vervolg in de zittingen van het parlement als regel uitsluitend Nederlandsch te spreken. (Het Laatste Nieuws, Brussel)
(Vor. ber. Taalkwestie 1837 A.)

D. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie 5—11 November 1935. —
Hauzien (B 4) veroverd, 5 Nov., 2038 A.; Onderhoud Mussolini-Engelsche gezant, 6 Nov., 2038 A.; Afweermaatregelen tegen sancties, 6 Nov., 2038 A.; Uitvoerverbod uitgebreid. Clearings, 6 Nov., 2038 A.; Abess. beroep op Amerika, 7 Nov., 2038 A.; Duitschland en de sancties, 8 Nov., 2038 A.; Brazilië afzijdig, 8 Nov., 2038 A.; Ver. Staten, 8 Nov., 2038 A.; Petroleum, 8 Nov., 2038 A.; Ital. sportverbindingen, 8 Nov., 2038 A.; Makallé (C 5), Dolo (C 5) en Gorreiha (F 7) genomen, 8 Nov., 2038 A.; Abess. wapenbestellingen, 9—10 Nov., 2038 A.; Egypte, 9—10 Nov., 2038 A.; Sasat Banih (F 7) bezet, 11 Nov., 2038 A.; Vaticaan, 11 Nov., 2038 B. (Red. K. H. A.) **(V. b. 2038 B.)**

A. **PROF. HUGO DE VRIES. — Gedenksteen onthuld.**
In het voormalige woonhuis van prof. Hugo de Vries, Plantage Parklaan 9, te Amsterdam, waar thans gevestigd is de Vereeniging „Beis Jisroeil" (Joodsch Ons Huis), is een gedenksteen onthuld.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Prof. H. de Vries 1805 A.)**

B. **AMSTERDAM. — Werkloosheid 1929—1935. —**
De Memorie van Antwoord van B. en W. geeft in een bijlage over den economischen toestand van Amsterdam eenige cijfers over de werkloosheid. De toeneming van de werkloosheid komt tot uiting in de volgende aantallen bij de Gemeente-arbeidsbeurs ingeschreven werkloozen.
Ingeschreven werkloozen (gemiddeld jaarcijfer)
1929: 10.543; 1930: 15.468; 1931: 24.925; 1932: 41.353; 1933: 44.791; 1934: 46.940; 1935: 53.260 (op 1 November: 56.722). (De Tijd) **(Vor. ber. blz. 1835 F.)**

C. **NEDERLAND. — Monumenten op graven van Fransche vluchtelingen. - Soesterberg, Weert. —**
Op de R.K. Begraafplaats te Soesterberg en op de R.K. Begraafplaats te Weert, zijn op 10 Nov. '35 monumenten onthuld op de graven, die de Fransche regeering heeft aangekocht om de tijdens den grooten oorlog in Nederland gestorven Fransche vluchtelingen te begraven. (De Maasbode)

D. **OLYMPISCHE SPELEN TE BERLIJN 1936. — Het K.N.G.V. zal niet deelnemen. —**
Op verzoek van een groot aantal bij het Kon. Ned. Gymnastiek Verbond aangesloten vereenigingen werd op 10 Nov. '35 te Utrecht een buitengewone algemeene vergadering van dit Verbond gehouden ter bespreking van de vraag, of zal worden deelgenomen aan de Olympische Spelen te Berlijn 1936.
Na lange besprekingen en debatten kwam ten slotte een voorstel van de Commissie, die de buitengewone vergadering had aangevraagd, in stemming, behelzende, om met geen enkel onderdeel van het K.N.G.V. aan de Olympische Spelen deel te nemen.
Dit voorstel werd aangenomen met 153 stemmen voor en 107 tegen.
Het K.N.G.V. zal dus niet deelnemen aan de spelen te Berlijn. (Telegraaf) **(V. b. Olymp. Spelen 1609 D.)**

E. **STRATOSFEER. — „Explorer II". —**
De Amerikaansche stratosfeervaarders kapitein Albert W. Stevens en kapitein Orvil Anderson hebben met hun ballon „Explorer II" op 11 Nov. '35 een nieuw wereld-hoogterecord gevestigd door in ruim vier uur tot op 22.612 meter hoogte te stijgen. De ballon is te White Lake in Zuid-Dakota (op 370 K.M. ten Oosten van Rapid City) vlot geland.
De draadlooze verbinding tusschen de „Explorer II" en den grond heeft zoo goed gewerkt, dat de vele luisteraars, die de gesprekken konden volgen, den indruk kregen, dat zij naar een gewoon telefoongesprek luisterden.
Het vorige record van 22.000 meter was in Januari 1934 bereikt door den Russischen ballon „Sirius", welks inzittenden echter bij de daling verongelukten. (N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Stratosfeer 1861 B.)**

F. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Hodza bepleit organisatie van Centraal Europa. —**
In een interview, toegestaan aan den particulieren correspondent van de „Temps", verklaarde de nieuwe premier Hodza, dat de Tsjecho-Slowaaksche regeering onvermoeid een politiek zal volgen van collectieve veiligheid met alle ernstig vredelievende staten volgens de lijn sedert vele jaren door Benesj uitgestippeld en gevolgd.
De premier voegde er aan toe: om deze politiek op hechte grondslagen te doen rusten is het onmisbaar dat tegelijkertijd Centraal Europa wordt georganiseerd.
Als deze eerste etappe bereikt is zou die organisatie van Centraal Europa moeten worden uitgebreid tot Polen (als het dit goeddunkt), de Baltische landen, Bulgarije en Griekenland, want een georganiseerd centraal Europa zou groote voordeelen opleveren aan de buren Italië en Duitschland en eventueel aan Sovjet-Rusland en West-Europa.
Het gaat er in één woord om de staten, die elkaars producten verbruiken of kunnen verbruiken tot elkaar te brengen en aldus het landbouwende Centraal-Europa nader te brengen tot het industrieele Westen. Dit kan niet geschieden zonder belangrijke uitzonderingen op de clausule van meestbegunstigde natie die den vrijen loop laat aan de concurrentie tusschen lage en hooge prijzen. Maar als de wereld weer economisch gezond wordt kan de clausule ook nieuwe vormen aannemen die haar in staat zouden stellen te blijven bestaan. (Le Temps) **(Vor. ber. Hodza 2034 H.)**

G. **NEDERLAND. — Wat wil de cultuur-technische dienst? —**
Naar aanleiding van de instelling van den cultuur-technischen dienst heeft een verslaggever van het A.N.P. in Den Haag aan ir. F. P. Mesu, directeur van dezen dienst en secretaris der centrale cultuur-technische adviescommissie, inlichtingen verzocht.
Met de instelling van een centrale cultuur-technische adviescommissie en een cultuur-technischen dienst beoogt men vooral, zoo zeide ir. Mesu, de cultuur-technische belangen, ressorteerende bij de directie van den landbouw, onder één leiding te brengen. Vroeger waren deze verdeeld over de drie colleges, n.l. het Rijksbureau voor de ontwatering, de Centrale Commissie voor ruilverkaveling en de Commissie van advies inzake ontginning van woeste gronden.
De centrale cultuur-technische adviescommissie, vervolgt ir. Mesu, bestaat uit zeven leden. De directeur-generaal van den landbouw is voorzitter, tevens lid. Aan den dienst zijn toegevoegd enkele ambtenaren, vroeger werkzaam bij het Rijksbureau voor ontwatering.
Door de nu bereikte concentratie hoopt de regeering te kunnen besparen, zonder dat de cultuur-technische belangen in gevaar worden gebracht. (A. N. P.)

H. **FRIESLAND. — Het Friesch in de kerk. —**
Sedert eenigen tijd heeft het vraagstuk van het Friesch als kerktaal de aandacht der kerkelijke kringen in Friesland. Daaraan zal wel niet vreemd zijn het verschijnsel, dat er steeds meer jonge predikanten komen, die in het Friesch gaan preeken. De Friesche studentenbeweging is in dezen de leerschool geweest van deze jonge predikanten, die thans in Friesland tot het herderlijk werk zijn toegelaten.
Wij herinneren er aan, dat ongeveer een jaar geleden de Leeuwarder geref. predikant dr. W. A. van Es in dezen stelling heeft genomen op een speciaal voor dit doel belegde vergadering van de Vereeniging van Gereformeerde Predikanten. Dr. van Es wilde het Friesch niet toelaten als kerk- en kanseltaal. Hij wees er op, dat de kerk als geestelijke gemeenschap eenheid van taal noodig heeft; meertaligheid leidt tot onaangename gevolgen. Dr. van Es kantte zich niet tegen het Friesch als zoodanig, doch zou het niet de positie van kanseltaal willen toekennen.
Dezer dagen heeft de kerkeraad van de Geref. Kerk in Hersteld Verband te Leeuwarden in principe besloten, het Friesch als kerktaal te gebruiken. Uit practische overwegingen evenwel wil men er voorloopig nog niet mee beginnen. Van de conclusie van den kerkeraad citeeren wij:
„De kerkeraad spreekt als zijn meening uit, dat de vrijheid der Friesche kerken, om de prediking in de Friesche taal te doen houden, principieel niet te ontkennen is. Het feit, dat het Friesch door alle eeuwen heen de taal gebleven is, waarin het Friesche volk leeft en denkt, ook thans nog, vormt naar het inzicht van den kerkeraad den natuurlijken grondslag, dien de kerk bij de prediking van het Evangelie als vanzelfsprekende plicht te aanvaarden heeft. Met het oog op het gemengde karakter van de Leeuwarder gemeente besluit de kerkeraad voorloopig van prediking in het Friesch af te zien."
(Leeuwarder Courant)

I. **ELISABETH FOERSTER-NIETZSCHE OVERLEDEN. —**
Uit Weimar wordt gemeld, dat de zuster van den vermaarden Duitschen filosoof Friedrich Nietzsche, Frau Elisabeth Foerster-Nietzsche, op 8 Nov. '35 is overleden. Zij beheerde het Nietzsche-archief te Weimar. In het jaar 1923 verleende de Universiteit van Jena haar het eere-doctoraat in de filosofie.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Jubileum „Vereeniging voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs. —** In het gebouw van Kunsten en Wetenschappen te Utrecht werd op 30 Oct. '35 het 75-jarig bestaan herdacht van de „Ver. voor Christelijk Nationaal Schoolonderwijs", in 1860 opgericht door Groen van Prinsterer. Aanwezig waren o.a. Z. Exc. Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, de heeren P. van Nes Czn., Hoofdinspecteur L. O., 't Hart, inspecteur van de Kweekscholen, mr. Fock, inspecteur L. O. te Utrecht, de Wethouder van Utrecht G. C. de Haas, de heer J. R. Snoeck Henkemans namens de Chr. Historische Unie, dr. G. J. Beumer namens het Centraal Comité van Anti-revolutionnaire kiesvereenigingen en afgevaardigden van verschillende Christelijke schoolorganisaties.
Nadat gezamenlijk Psalm 105 vers 5 en 24 was gezongen en Ef. 6, vs. 1—20 was gelezen, ging ds. M. van Grieken voor in gebed.
Ds. M. van Grieken sprak een feestrede uit, getiteld „De School en het Koninkrijk Gods". (De Standaard)

13 NOVEMBER 1935

B. **FILMKUNST. — Nederlandsche Film: Het Mysterie van de Mondschein Sonate. —**
Op 7 Nov. '35 vond de wereldpremière plaats van de eerste film opgenomen in Loet C. Barnstijn's Filmstad, Het Mysterie van de Mondschein Sonate, naar den roman van Willy Corsari. In de hoofdrollen: Wiesje van Tuinen, Louis de Bree, Annie Verhulst, Louis Saalborn, Enny Meunier, Egon Karter, Claire Clairy, Wim Paauw. Regie: Kurt Gerron; productieleiding: Leo Meyer; aan de camera: Akos Farkas.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 1893 D.)**

C. **DENEMARKEN. — Monetaire politiek. —**
De directeur van de Deensche Nationale Bank heeft verklaard, dat, gezien de noodzakelijkheid van een grooten invoer van grondstoffen, een verlaging van den koers van de kroon tot prijsstijging en belemmering van den export zou moeten leiden. Ook de prijsdaling in het buitenland kan thans niet meer als argument voor een verdere devaluatie van de kroon worden aangevoerd, daar de ontwikkeling thans vrijwel omgekeerd is.
Denemarken heeft vroeger in betrekkelijk goede tijden zijn schulden verhoogd, doch thans betaalt het deze af, ondanks de moeilijke omstandigheden. In 1934 heeft het land aan rente kr. 110 millioen, benevens kr. 40 millioen voor aflossingen aan het buitenland betaald. Zouden deze betalingen niet noodig zijn geweest, dan zou destijds van een valuta-probleem geen sprake zijn geweest. (Politiken, København)

D. **BRAZILIE. — Toestand van 1919—1935. —**
Bij de presidentsverkiezing van April 1919 werd Dr. Epitacio da Silva Pessoa gekozen, het hoofd der Braziliaansche delegatie bij de vredesonderhandelingen. De schuldenlast van het land vermeerderde onrustbarend, zoodat zijn opvolger, Arturo Bernardes (1922—1926) buitengewoon zuinig moest zijn. De ontevredenheid nam toe en militaire opstanden waren er het gevolg van. Wel werden deze onderdrukt, maar onder President Washington Luiz (1926—1929) herhaalden zich de moeilijkheden, zoodat deze moest vluchten. Na een korte tusschenperiode met militair gezag kwam in October 1930 president Getulio Vargas aan het bewind. De algemeene crisis, de groote overproductie van koffie en de groote schuldenlast leidden tot een moratorium.
Tusschen Maart en October 1932 brak weder een opstand uit, die alleen met bloedige verliezen onderdrukt kon worden. Intusschen beijverde de president zich een constitutioneel gouvernement voor te bereiden. Een nieuwe code voor de verkiezingen van de constitueerende vergadering werd ingevoerd. In Mei 1933 werden deze gehouden. De nieuwe samenstelling der constituante was zeer belangrijk. Naast de kern, overeenkomend met de vroegere Kamer van Afgevaardigden, namen zitting 20 vertegenwoordigers, gekozen door de syndicaten van werkgevers en van de vrije beroepen en 20 vertegenwoordigers gekozen door de arbeiders en de ambtenaren. Dit zelfde systeem is ook aanvaard door de constitueerende vergadering, die op 16 Juli 1934 de nieuwe grondwet aannam en waarna Getulio Vargas tot constitutioneel president der republiek werd gekozen. Deze syndicaliseering plaatste Brazilië voor tal van sociale problemen. Midden October 1934 hadden nieuwe algemeene verkiezingen voor de nieuwe constituante plaats. Op het oogenblik heeft president Vargas het bewind nog in handen. (O Jornal do Brasil)

E. **STAVISKY-AFFAIRE. — Resumé der politieke verwikkelingen. —**
In aansluiting aan ons resumé van 24 April 1934 pag. 1267 A geven wij een overzicht van de politieke verwikkelingen in Frankrijk als gevolg der Staviskyaffaire.

Het onderzoek in de zaak Stavisky is geëindigd en de behandeling is voor het Assisen-hof van de Seine op 4 Nov. '35 begonnen.
Stavisky is, veertien dagen nadat het schandaal onthuld werd, dood aangetroffen in een huis te Chamonix. Het proces zelf zal derhalve geen beschuldigde zien, doch zal voor een belangrijk deel een gerechtelijke behandeling meebrengen wegens den waarschijnlijken moord op den rechtsgeleerde Prince.
Dit groote proces heeft invloed gehad op de politieke situatie in Frankrijk en het is aanleiding geweest voor straatgevechten op 6 Febr. 1934 en tot den val der regeering van Doumergue.
Op 23 December 1933 deelde de leider van de stedelijke bank van leening te Bayonne, Tissier, thans een van de 20 beklaagden, mede, dat zijn onderneming gedupeerd was geworden en dat hij zelf vervalschte beleenbriefjes had uitgegeven. Dienzelfden dag verdween uit Parijs een in de uitgaande wereld zeer bekende financier, zekere Stavisky, van wien bekend was, dat hij zeer groote bedragen uitgaf, doch van wien niemand eigenlijk wist, hoe hij aan het geld kwam. Veertien dagen later knalde ergens in een villa te Chamonix een schot: Stavisky had zelfmoord gepleegd.
In de kamer kwam de aangelegenheid aan de orde en de afgevaardigde Henriot hield er een interpellatie, welke tot gevolg had, dat het radicale kabinet Chautemps viel, kort gevolgd door den val van het links-staande kabinet Daladier. De rechtsche groepen roerden zich geducht en de oud-strijders gingen tot straatbetoogingen over, waarbij zij zelfs probeerden het parlementsgebouw te bestormen. Vele dooden en gewonden waren het gevolg van deze actie. Een algemeene staking, de contra-demonstratie der linkerzijde, bracht weinig verandering in de zaak. De gemoederen kwam pas tot kalmte, toen de vroegere president der Fransche republiek, Gaston Doumergue, bereid werd gevonden, hoewel hij zich de laatste jaren politiek op den achtergrond had gehouden, de leiding van de nieuwe regeering op zich te nemen. Het kabinet-Doumergue hield stand tot November 1934.
Men schat de schade, welke de stad Bayonne door de knoeierijen geleden heeft, op ongeveer 260 millioen francs. Doch de zaak bleek ook in andere richting wijd vertakt te zijn en meer en meer menschen bleken er tenslotte bij betrokken te zijn. De zwager van den vroegeren minister-president Chautemps, de procureur-generaal Pressard, verloor zijn functie, toen diens vroegere medewerker Prince, die verantwoordelijk werd gesteld voor het op de lange baan schuiven van het onderzoek in de zaak Stavisky en die deze beschuldigingen had afgeschoven op Pressard, op mysterieuze wijze hangende het onderzoek werd vermoord. Pressard zelf stierf korten tijd later ten gevolge van een beroerte. (Le Temps - Le Peuple - La Croix)
(Vor. ber. Stavisky Affaire 1496 D.; Resumé 1267 A.)

F. **NEDERLAND. — Ned. Instituut van Middelbare Technici. —**
Te 's-Gravenhage had dezer dagen de tweede algemeene vergadering van het Ned. Instituut van Middelbare Technici plaats. In zijn openingswoord deelde de voorzitter, de heer E. W. de Jong mede, dat op de Statuten de Koninklijke goedkeuring werd verkregen.
Uit het eerste verslag van den secretaris, den heer J. A. Sorel, bleek, dat het ledental der bij het Instituut aangesloten vereenigingen van middelbare technici per 1 October 1935, 4071 bedroeg.
Van het Instituut maken deel uit: de bond van technische ambtenaren in Overheids- en in Semi-overheidsdienst, de Ned. Ver. v. Chr. technici, het R.K. Verbond van technici in Nederland en de vakgroep middelbaar technici van den bond van ambtenaren bij de Ned. Spoorwegen.

Met algemeene stemmen werd besloten, met alle beschikbare middelen ervoor te ijveren, dat ook middelbare technici worden opgenomen in de verschillende commissies, welke zijn of worden samengesteld om de Overheid of het particuliere bedrijfsleven van advies te dienen inzake vraagstukken op sociaal-economisch, technisch en onderwijsgebied. (Vaderland)

A. **CHINA. — Japansche eischen inzake het incident te Shanghai. —**
Van gezaghebbende zijde verluidt, dat het ministerie van Buitenl. Zaken te Tokio den ernst waardeert, welke de regeering te Nanking ten toon spreidt bij de opsporing van den Chinees, die op 9 Nov. '35 een Japanschen marinier in de buurt van het Japansche hoofdkwartier te Shanghai heeft doodgeschoten.
De minister van Buitenl. Zaken, Hirota, telegrafeerde den ambassadeur Arjosji en den Japanschen consul-generaal te Shanghai de Japansch eischen aan de centrale regeering van China en de stedelijke autoriteiten van Shanghai. Hierin wordt verlangd:
1. Arrestatie en bestraffing van de aan den overval medeplichtige personen.
2. Verontschuldigingen en schadevergoeding.
3. Waarborgen voor de veiligheid en het leven der te Shanghai gevestigde Japanners.
Tegelijkertijd wordt aan het Japansche China-eskader opgedragen, de voor de eer en veiligheid vereischte „maatregelen" der te Shanghai woonachtige Japanners te treffen. (Dempo Tsoesin)
(Vorig bericht blz. 2032 C.)

B. **BLOEDSTELPEND MIDDEL. — Sangostop. —**
Dit door Brahn aangegeven nieuwe bloedstelpend middel wordt thans veel gebruikt en warm aanbevolen in al die gevallen, waarin de tot nu toe gebruikelijke methoden van bloedstelping falen of niet zijn toe te passen.
Het is een stroperige vloeistof, die plaatselijk (in den vorm van in Sangostop gedrenkte steriele tampons, die eenigen tijd stevig tegen de tevoren zooveel mogelijk droog gemaakte bloedende vlakte worden aangedrukt) per os, subcutaan, intramusculair of zelfs intraveneus kan worden toegediend en welker voornaamste bestanddeelen pektinen zijn, koolhydraten, voorkomende in de celwanden van vruchten (appelen, citroenen).
Gunstig is over deze pektinenwerking reeds bericht door Gohrbandt, op het laatste Duitsche chirurgencongres, terwijl Dr. E. Sanders in het Tijdschrift voor Tandheelkunde van October 1935 lof toezwaait aan het Sangostop en Brahn, Klarenbeek en Langner in het Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde van 14 Sept. 1935 mededeelen, dat hun uit proeven, genomen in het laboratorium van Prof. Klarenbeek te Utrecht, is gebleken, dat Sangostop den stollingstijd van het bloed belangrijk vermindert.
Al is Sangostop dus niet als een panacee voor alle bloedingen te beschouwen en al mag de aanwending ervan niet in de plaats treden van een mogelijk in te stellen causale therapie (b.v. onderbinding van het bloedende vat) een buitengewoon waardevol hulpmiddel is het stellig wel.
(Tijdschrift v. Tandheelkunde, October 1935)

C. **WIJSBEGEERTE. — De Kant-Gesellschaft. - Ned. Hoogleeraren verbreken de betrekkingen. —**
Verschenen is Band 40 (afl. 1—3) der Kant-studiën, het tijdschrift, tot welker uitgave de Kant-Gesellschaft is opgericht. Uit een voorrede van dit nummer blijkt, dat het oude bestuur der K.-G. eenparig is afgetreden en door den naam, Hans Heyse, hier onbekend, is vervangen. In het voorafgaande woord verklaart deze, dat de Duitsche revolutie een enkelvoudig-metaphysische handeling (ein einheitlicher metaphysischer akt) van het Duitsche leven is, die juist daarom ook de philosofie en de wetenschap in haar ban betrekt.
In deze verklaring ligt opgesloten, dat de K.-G. het internationaal karakter, dat zij tot nu toe bezat, heeft prijsgegeven.
In verband met de gebeurtenissen in de K.-G. hebben, naar wij vernemen, dr. J. D. Bierens de Haan, tot nu toe „Ehrenmitglied" der K.-G. en lid van den „weiteren Vorstand", en verschillende Nederlandsche leden, o.w. de hoogleeraren Buytendijk, Kohnstamm en H. J. Pos hun betrekkingen tot het Duitsche Kant-Gesellschaft verbroken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 1992 F.; Kant-Gesellschaft 1214 B.)

14 NOVEMBER 1935

D. **SCHEEPSRAMPEN. — Stranding „Kerkplein" en „Drente". —**
De Raad voor de Scheepvaart heeft op 12 Nov. '35 een onderzoek ingesteld naar de rampen, overkomen aan de „Kerkplein" en de sleepboot „Drente", die op 19 October '35 bij Egmond zijn gestrand.
De kapitein heeft zich — om over zee te gaan — alleen vergewist van het weerbericht in de krant. Dit is voor een zeeman onverantwoordelijk, meende de inspecteur. Naar zijn meening had de kapitein van de „Kerkplein" reeds eenige uren voor dat de toestand uiterst kritiek begon te worden, den steven moeten wenden naar het Noorden, naar Texel. Kostbare uren waarin gehandeld had kunnen worden, zijn verloren gegaan met wachten op de komst van de sleepboot „Drente". (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Scheepsrampen 1620 F.)

E. **NEDERLAND. — Mijnwerkersfonds. —**
In de algemeene vergadering op 11 Nov. '35 door de fondscommissieleden van het Algemeen Mijnwerkersfonds gehouden, werd met 30—25 stemmen besloten de voorstellen van het fondsbestuur inzake de saneering van het Algemeen Mijnwerkersfonds aan te nemen.
Vóór stemden de fondscommissieleden, aangesloten bij den R.K. Mijnwerkersbond, terwijl de vertegenwoordigers van den Algemeenen Nederlandschen Mijnwerkersbond en die van den Protestantsch-Christelijken Mijnwerkersbond er zich tegen verklaarden. (In het bestuur hebben zich van de werkgevers de Staatsmijnen voor aanneming verklaard, terwijl de particuliere mijnen niet met de voorstellen accoord gingen.) (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 1812 H.)

F. **NEDERLAND. — Bouwbedrijf. - Uitschakeling van Werkgevers. —**
In zijn inleiding op het druk bezochte congres van de landelijke samenwerkende vereenigingen van werkgevers in het bouwbedrijf, den Ned. Aannemers- en Patroonsbond voor de Bouwbedrijven, den Ned. R.K. Bond van Bouwpatroons en den Ned. Chr. Aannemers- en Bouwvakpatroonsbond, ter behandeling van het onderwerp: „Werkverschaffing, werkverruiming en eigen beheer", dat op 6 Nov. te Den Haag werd gehouden, noemde de heer H. J. L. Klein Schiphorst, voorzitter van den R.K. Bond van Bouwpatroons, het een teeken van een abnormalen tijd, dat nu nog gepleit moet worden om normaal werk normaal uit te voeren.
Ons bedrijf krijgt waarlijk wel zijn deel van de algemeene malaise en er is dus weinig reden om aan dat bedrijf nog het hem toekomende werk te onttrekken ten bate van anderen, zoo zeide spr.
Officieel wordt wel ontkend, dat dit gebeurt, maar de praktijk is daarmede in strijd. Er werden boerderijen in werkverschaffing gebouwd waarvan later op het departement werd erkend, dat dit maar niet meer moest gebeuren. Maar thans bouwt men zelfs woningen in werkverschaffing. Verder zijn of worden in vrijwel alle deelen des lands belangrijke weg-, straat-, kanaal-, dijk-, rioleeringswerken e.d. met rijkssubsidie in werkverschaffing uitgevoerd, terwijl in groeienden omvang aanleg van begraafplaatsen

en waterleidingen, bouw van bad- en zweminrichtingen, bouwrijp maken van gronden, enz. tot werkverschaffingsobjecten worden bestemd.
Spr. vraagt verder: telt onze werkloosheid dan niet mee? Wat geeft het nu of men honderd arbeiders in de werkverschaffing aanzet en 100 bouwvakarbeiders werkloos laat? (De Telegraaf)

(Vor. ber. Bouwbedrijf 994 B.)

A. NEDERLAND. — Lood- en Zinkertsen bij Vaals. - Een nieuwe industrie in Zuid-Limburg. —

De aanwezigheid van ertsen in den Zuid-Limburgschen bodem, zoowel in de kalklagen als in het carbonische lei- en zandsteengebergte is van oudsher bekend. Tusschen Vijlen en Epen, n.l. bij Bommerig, is vroeger al lood-erts aangetroffen, maar in onvoldoende hoeveelheid en kwaliteit, zoodat het niet tot exploitatie is gekomen en de gevonden mineralen, lood, tin, nikkel, als curiosa een plaatsje vonden in het Geologisch Museum te Heerlen. De methoden van onderzoek en exploitatie beschikten nog niet over voldoende technische hulpmiddelen om een ontginning loonend te maken.
Op enkele kilometers afstand, in het nabij gelegen België, is de exploitatie echter reeds van vrij ouden datum. Daar ligt het gebied van Moresnet en Bleiberg. De mijn Bleiberg produceerde naar schatting minstens 97.000 ton loodglans met 100 gr. zilver per ton en ruim 100.000 ton zinkblende. Ook het gebied van Aken produceert sedert jaren ertsen van dezelfde soort en hetzelfde gehalte.
De hoofdingenieur der Staatsmijnen, oud-hoofdingenieur van den Rijksopsporingsdienst van delfstoffen, mr. dr. ir. van Waterschoot van der Gracht, en de directeur van het Geologisch Bureau voor het Nederl. Mijngebied, prof. dr. Jongmans, hebben reeds geruimen tijd geleden de aanwezigheid van ertsen in den Zuid-Limburgschen bodem geconstateerd en gezocht naar een middel om die productief te maken. Op het voorbeeld van particulieren uit de streek en van de Bergwerkvereeniging, die in 1860 reeds enkele ertsaders vonden, doch niet over exploitatie-middelen beschikten, hebben nieuwe onderzoekingen tot meer bevredigende resultaten geleid.

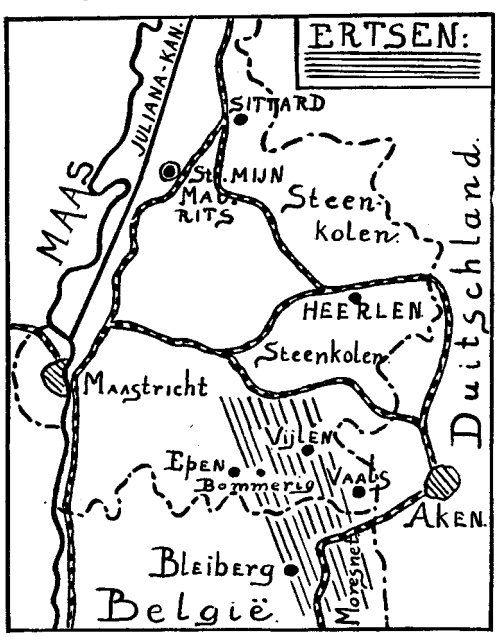

Lood-en Zinkgebied in Zuid-Limburg.

Dacht men vroeger, dat de ertsaders zich uitstrekten van het Zuiden naar het Noorden, dus van België naar Limburg, men is op deze meening teruggekomen en heeft bevonden, dat integendeel de ertsmineralisaties van het Noorden naar het Zuiden loopen. Zij bewegen zich in opwaartsche richting en liggen in België veel dichter aan de oppervlakte, waar zij thans vrijwel uitgeput zijn, zoodat ook daar op het oogenblik dieper gezocht moet worden.
In het jaar 1934 heeft nu jhr. ir. de Wijkerslooth de Weerdesteijn het onderzoek van den Zuid-Limburgschen bodem opnieuw ter hand genomen en geholpen door de nieuwste technische middelen is hij tot resultaten gekomen, die verder voortwerken wettigen.
Jhr. de Wijkerslooth heeft zijne bevindingen neergelegd in een rapport, dat in het begin van dit jaar werd bekend gemaakt. Hij is tot de conclusie gekomen, dat zich in Limburg belangrijke erts-massa's moeten bevinden tot een hoeveelheid, die naar schatting over de 200.000 ton moet beloopen. Deze rijke ertsaders van lood, zink en koper zouden zich zoowel in de kalklagen als in het carbonisch lei- en zandgesteente voordoen. Het ertstype stemt overeen met dat van Bleiberg en Moresnet. Ook zou er zilver, kobalt en cadmium aanwezig zijn. De temperatuur, waarin het erts ligt en die voor het gehalte van groote beteekenis is, moet in Limburg tusschen de 130 en 160 gr. liggen tegen 70 graden in Moresnet.
De ertsafzetting vertoont in Limburg echter wegens de aardbreuken, waarin zij voorkomt, een vorm, die de exploitatie eenigszins kostbaarder zal maken. Men verwacht hier de ertslagen te vinden op een diepte van 100 tot 130 M., hoewel zeer onregelmatig.
Daar ons land zeer arm is aan delfstoffen, zou de ontdekking en de mogelijkheid om ze tot vruchtbaarheid te brengen van groote waarde kunnen blijken, hoewel men zich nu niet moet gaan voorstellen, alsof hier een reusachtig nieuw mijngebied zou ontstaan. Maar er mag toch gehoopt worden, dat in een aanzienlijk deel van de behoefte zal kunnen worden voorzien en een groot deel van het kapitaal, dat Nederland thans moet uitgeven aan import, in het vervolg zal kunnen besteed worden in eigen land.
Eer echter kan overgegaan worden tot exploitatie of ontginning, zal nog een deugdelijke exploratie of onderzoek noodig zijn. Dit eischt betrekkelijk groote kosten. Er zijn boringen voor noodig, die wellicht tot een diepte van 300 M. zullen dienen te gaan. Jhr. de Wijkerslooth berekent, dat hij voor het geophysisch onderzoek een tijd van zes tot negen maanden noodig zal hebben en eerst daarna zal men kunnen zeggen of de ertsvoorraden en hare ligging een economisch verantwoorde exploitatie mogelijk maken. (De Maasbode)

B. AMSTERDAM. — Loonsverlaging. - Vijf procent.
De gecombineerde vergadering der centrale commissie van gemeentepersoneel heeft op 12 Nov. '35 de door B. en W. per 1 Jan. '36 voorgestelde loonsverlaging van 5% met algemeene stemmen verworpen. (Het Volk) **(Vor. ber. Loonen 1619 C.)**

C. P. ZEEMAN OVERLEDEN. —
In den ouderdom van 54 jaar is op 12 Nov. '35 te Alkmaar overleden de heer P. Zeeman, die van 1919 tot 1931 in zijn geboorteplaats Zuid-Scharwoude voor de S.D.A.P. lid van den raad was, van 1927 tot 1935 lid der Prov. Staten van Noord-Holland en van 1921 tot 1931 zitting had in het hoogheemraadschap Noordhollands Noorderkwartier.
De laatste jaren deed hij van zich spreken door het zoogenaamd plan-Zeeman, dat beoogde door wisselbouw en nieuwe cultuur saneering te brengen in de koolstreek het Geestmer Ambacht. (Het Volk)

D. ENGELAND. — Dr. Thost, correspondent der Völkischer Beobachter, uitgewezen. —
Een vooraanstaand vertegenwoordiger van de Duitsche nationaal-socialistische pers in Engeland, dr. Thost, correspondent van de „Völkischer Beobachter", is door de Engelsche autoriteiten uitgewezen. Dr. Thost heeft reeds het Britsche grondgebied verlaten. Naar verluidt, is het bevel tot uitwijzing afgekomen in den vorm van een officieele mededeeling, dat Thost's aanwezigheid in Londen niet langer in het algemeen belang was. Er werd hem een termijn van drie dagen toegestaan. (Times)

E. TELEVISIE. — Demonstratie in het Philips Laboratorium. —
Circa 160 leden van de Afd. Electrotechniek en Technische Natuurkunde van het Kon. Inst. v. Ing., waaronder verschillende hoogleeraren en tal van bekende persoonlijkheden uit de electrotechnische wereld, brachten een bezoek aan de Philips Fabrieken te Eindhoven.
De heer J. v. d. Mark gaf een uiteenzetting van de resultaten van het televisie-onderzoek in het Philips Laboratorium en besprak de werking van den televisie-zender, ontvanger en iconoscoop. De Philips televisiezender, werkende op een golflengte van ca. 7 meter, heeft een topvermogen van ca. 400 Watt, en is gebouwd voor een hoogste modulatie-frequentie van ca. 3 millioen c/sec. De zender is aldus geschikt voor het geven van televisie-beelden van de heden hoogst mogelijke bereikbare definitie.
In zijn slotbeschouwing wees spr. er op, dat een televisie-zender slechts een beperkt gebied kan bedienen, zoodat een uitgebreid net van zenders, verbonden door zeer kostbare speciale transmissie-lijnen

noodzakelijk zouden zijn om het mogelijk te maken actueele gebeurtenissen over het geheele land uit te zenden.
De ontvangers zullen, vergeleken met een radio-ontvanger, waarschijnlijk zeer duur blijven. Technisch bestaat de mogelijkheid televisie te brengen. Of dit economisch echter mogelijk is, is nog een open vraag. (Dagblad van Noord-Brabant)
(Vor. ber. Televisie 1929 D.)

15 NOVEMBER 1935

A. **ANTHROPOLOGIE. — Tropeninvloed op den Europeaan. - Voordracht van prof. P. M. van Wulfften Palthe. —**
In de Koningszaal van „Artis" heeft op 25 Oct. '35 prof. P. M. van Wulfften Palthe voor de leden van het Nederlandsch Nationaal Bureau voor Anthropologie een voordracht gehouden over „Tropeninvloed op den Europeaan".
Het vraagstuk — aldus spreker — welken invloed de tropen hebben op den blanke staat meer dan ooit in het middelpunt der belangstelling. De toenemende werkloosheid en de noodzakelijkheid van expansie doet de vraag stellen of geboren Europeanen zich in de tropen kunnen handhaven en daar in staat zijn volwaardigen arbeid te verrichten.
Nu in een goed geleid tropenland als Nederl.-Indië de infectieziekten en de voedingsstoornissen (avitaminosen) zoo op den achtergrond komen, wordt het terrein vrij voor het onderzoek naar de werkelijke tropeninvloeden. De uitspraak van Stokvis in de negentiger jaren, dat het overtuigend bewezen was, dat Europeesche volksplantingen in alle deelen van de tropen tot bloei konden geraken, steunde op onvoldoende bewijsgronden, maar nieuwe erfelijkheidsonderzoekingen, b.v. bij de blanke nederzetting in Queensland over meerdere generaties, beginnen er nu gelukkig wetenschappelijken steun aan te geven.
Behalve tropeninvloeden op de progenituur hebben die op het individu als zoodanig in de laatste jaren meer de aandacht getrokken. Onder specifieke tropenwerking verstaan we meer dan alleen klimaatsinvloeden. Ook geestelijke factoren spelen een zeer groote rol en van de meer physieke zijn naast de warmte ook te noemen de vochtigheidsgraad, de atmosferische spanning, de electrische verhoudingen (de Langen), de lichtwerking en de voeding.
Onderzoekingen voornamelijk van Hollandsche zijde (Radsma) hebben onmiskenbaar aangetoond, dat het tropenverblijf ook bij het gezonde individu, bij den doornsee-Europeaan, zekere wijzigingen veroorzaakt in de functies van het organisme, maar zij hebben nog meer nut gehad door een groot aantal „sprookjes" te doen verdwijnen.
Deze labiliteit kan door voorafgaande ziekten of door een zekere praedispositie geaccentueerd worden en leiden tot de eenige, werkelijk specifieke tropenziekte, Leiodystonie genaamd.
Bepaalde geneesmiddelen, behalve symptomatische, zijn hiertegen niet bekend. Slechts een goede hygiënische verzorging zoowel op lichamelijk als op geestelijk gebied (sport, gezelligheid, afwisseling, arbeid) kan, en doet in de meeste gevallen deze aandoening voorkomen en genezen.
Doordat de menschen in Indië hun geld — voor zoover ze dat nog hebben — niet sparen voor de twijfelachtige genoegens van den verlofs- en pensioentijd, doch gebruiken om zich het leven in de tropen te veraangenamen, mogen wij in deze crisis en malaise van geneeskundig standpunt uit een zegen zien.
De Europeaan kan in het meerendeel der gevallen in hygiënisch goed verzorgde tropenlanden gezond blijven en zijn werk doen. Of hij zich er ook — onvermengd — kan handhaven en zwaren lichamelijken arbeid verrichten, staat wetenschappelijk nog niet geheel vast.
Als het alleen aan het menschenmateriaal ligt, zullen wij deze crisis overwinnen en er beter uit te voorschijn komen, besloot spreker. (Red. K. H. A.)

B. **SCHEEPSRAMPEN. — Het wrak van de Lusitania gevonden. —**
Het wrak, dat de vorige week aan de Iersche kust is ontdekt, door het bergingsvaartuig „Orphir", is thans definitief herkend als dat van de gedurende den wereldoorlog getorpedeerde „Lusitania". De „Orphir" heeft den geheelen zomer in deze omgeving gezocht en daarbij verscheidene andere wrakken van tijdens den oorlog gezonken schepen gevonden.
(Irish Times) **(Vor. ber. Scheepsrampen 2043 D.; Photo buiten tekst, nieuw duikerpak 1906 a.)**

C. **DUITSCHLAND. — Uitvoer van verschillende artikelen verboden. —**
In den „Reichsanzeiger" van 12 Nov. '35 wordt een verordening der rijksregeering gepubliceerd, waarbij de uitvoer van bepaalde belangrijke levensmiddelen en industrieele grondstoffen wordt verboden.
Door het verbod worden getroffen alle vetten en oliën voor de consumptie, aardappelen, en, voor wat de industrieele grondstoffen betreft, in hoofdzaak de grondstoffen voor de textielindustrie, voor de ijzer- en metaalindustrie, voor de rubberindustrie, verder huiden, vellen en alle soorten olie. Steenkolen en koper, waarvoor reeds sedert lang een uitvoercontrôle bestaat, worden in de verordening niet genoemd.
De nieuwe uitvoerverboden hebben uitsluitend ten doel, rekening te houden met de economische behoeften in het binnenland. In de laatste weken, aldus wordt verklaard, heeft het zich namelijk in toenemende mate geopenbaard, dat de opgesomde levensmiddelen en grondstoffen worden uitgevoerd naar de aangrenzende landen. Onder meer is margarine opgekocht en uitgevoerd. Ten aanzien van de aardappelen is voorzichtigheid geboden door de omstandigheid, dat de Duitsche oogst dit jaar niet zoo groot is als gewoonlijk. (Reichsanzeiger)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1812 G.)

D. **ROTTERDAM. — Economisch-technologisch Instituut voor Zuid-Holland. —**
De Kamers van Koophandel en Fabrieken in de provincie Zuid-Holland hebben besloten over te gaan tot oprichting van een economisch-technologisch instituut, dat zijn zetel te Rotterdam zal hebben in het gebouw van de Nederlandsche Handelshoogeschool. Deze stichting zal zich in het algemeen tot doel stellen de bevordering van de bestudeering van economisch-technische vraagstukken en het dienstbaar maken van deze studie aan het algemeen belang, in het bijzonder in de provincie Zuid-Holland, met name ook door het opsporen van nieuwe mogelijkheden voor industrialisatie in deze provincie.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Econ.-techn. Instituut 1888 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Stahlhelm ontbonden. —**
De Stahlhelm is op 7 November ontbonden. De bondsleider Franz Seldte richtte een proclamatie tot de leden waarin hij den dank van Adolf Hitler overbracht. (Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 1917 F.)**

F. **NEDERLAND. — Minister-president dr. H. Colijn over den economischen en politieken toestand. —**
In de gehouden zitting der Tweede Kamer inzake de Begrooting 1936 is allereerst dr. H. Colijn aan het woord gekomen.
Minister Colijn gaat ten opzichte van de beschuldiging, dat ons volk zou worden overgeleverd aan Rome, over tot de orde van den dag. De reeds herhaaldelijk genoemde bezwaren tegen erkenning van Sovjet-Rusland bestaan nog.
Wat betreft de houding der regeering jegens de N. S. B., de leden hiervan toonen een soort vaderlandsliefde, die tegen de historische ontwikkeling van ons volk ingaat.
Spr. kan niet voldoen aan den wensch van den heer Westerman betreffende het terugkomen op het uitsluiten van N. S. B.'ers uit het ambtenarencorps. Spr. verdedigt het beleid van den Gouverneur-Generaal jegens den heer Mussert. De Indische regeering schroomt niet zoo noodig op te treden tegen de N. S. B. De Haagsche politie is in Duindorp niet opgetreden op een wijze, welke van sympathie voor de N. S. B. getuigde.
Een algemeen colportageverbod is van de regeering niet te verwachten. Spr. betoogt, dat de grondwetsherziening partieel moet blijven en dat geen commissie noodig is. De bedoeling is o.m. de strekking van art. 7 te temperen.
Spr. verdedigt het in beslag nemen der persen van „Volk en Vaderland".
Wat art. 194 betreft, worde rekening gehouden met de plaats van het bedrijfsleven in onze samenleving. De grondwetsherziening zal partieel zijn. Wat onzen tijd beroert,is nog veel te weinig helder, dan dat men hierop een generale grondwetsherziening zou kunnen baseeren.
Wat aangaat den economischen toestand, die is slecht, doch spr. kent geen land, waar de toestand der arbeidende bevolking beter is.

Vergelijkingen makende tusschen de economische toestanden in andere landen betoogt spr., dat geen land meer is getroffen door de gebeurtenissen in andere landen dan juist Nederland. Dit blijkt uit de werkloosheid te Amsterdam en Rotterdam.
Terecht is gezegd, dat er meer evenwicht moet zijn tusschen kost- en goederenprijzen. Spr. schetst de gevolgen van devaluatie, welke vrijwillig van de regeering niet te verwachten is.
Het Plan van den Arbeid zou slechts verplaatsing van koopkracht veroorzaken en de bijl zetten in den wortel van onzen uitvoer.
En alles moet worden gedaan om dien uitvoer te bevorderen.
(N. R. Crt. - De Tijd - Limb. Koerier - Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 1977 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Een rede van president Roosevelt. - Sancties. - Canada. —**
President Roosevelt heeft ter gelegenheid van den wapenstilstandsdag voor het monument voor de gevallenen in den wereldoorlog te Washington een rede gehouden. President Roosevelt verklaarde, dat zij, die hun stem doen opgaan voor den vrede, medewerken tot een grooter begrip voor elkanders moeilijkheden en tot een grootere vredelievendheid. De sancties besprekende zeide president Roosevelt, dat de Ver. Staten zich niet in het geschil wenschen te mengen. Onze politiek is er op gericht om paraat te zijn bij een eventueelen aanval, maar onder geen enkele omstandigheid zullen we ons laten verleiden deze verdedigingspolitiek te verlaten. Als andere staten hun bewapening verminderen, zullen wij geen oogenblik aarzelen hetzelfde te doen. De meerderheid van het Amerikaansche volk sympathiseert met de pogingen van de andere naties om een einde te maken aan den oorlog, daarom hebben wij, voor zoover dat in onze macht lag, deelgenomen aan de maatregelen, die gericht zijn op een eindigen van de vijandelijkheden en aan alle pogingen om de bewapening van de oorlogvoerenden te beperken.
Wij noemen een gewapenden inval, waarbij menschen gedood worden, oorlog. Niettemin zijn we teleurgesteld en bedroefd te moeten bekennen, dat de vooruitgang van de wereld zoo gering is geweest. Wij betreuren de afgunst tusschen de natiën, de toeneming der wapeningen en der nationale eerzucht en vooral het verdwijnen van het internationale vertrouwen, in het bijzonder wat betreft de verdragen. Daar wij geen muren om ons heen kunnen bouwen en het hoofd niet in het zand kunnen verbergen, is het onze plicht te strijden voor den wereldvrede.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(V. b. Roosevelt 1880 H.)**

16 NOVEMBER 1935

B. **TANGER. — Bestuur. —**
Tusschen Frankrijk en Spanje is op 13 Nov. '35, naar „El Debate" uit Parijs verneemt, overeenstemming bereikt met betrekking tot de Tanger-kwestie. Voor de komende periode van twaalf jaar zal Spanje den bestuurder der Tanger-zône benoemen, alsmede een onderdirecteur bij den douanedienst. Ook de religieuze jurisdictie in het Tangergebied zal onder Spaansch beheer worden geplaatst. Voorts zou er sprake van zijn, dat Spanje een zetel meer dan tot dusver in de Wetgevende Vergadering zal krijgen.
(El Debate) **(Vor. ber. Tanger 320 F.)**

C. **NEDERLAND. — Volkenbond en Vrede. - Jaarvergadering te Utrecht. —**
Op 8 en 9 Nov. '35 vergaderde in het Jaarbeursgebouw te Utrecht de vereeniging „Voor Volkenbond en Vrede".
Het ontwerp jaarverslag werd na eenige discussies aangenomen.
Bij de bespreking der propaganda werd medegedeeld, dat een crediet van *f* 200 het bestuur in staat stelt, een proefnummer samen te stellen voor een nieuw orgaan.
Na uitvoerige gedachtenwisseling sprak de vergadering zich voor dit voorstel uit.
Ter voorziening in de vacature, ontstaan door het periodiek aftreden en het zich niet meer herkiesbaar stellen van den voorzitter, Prof. Mr. V. H. Rutgers, werd met algemeene stemmen Mr. J. C. A. Everwijn, oud-gezant te Washington, als zoodanig gekozen.
Na beëindiging van deze zaken, het meer interne vereenigingsleven betreffende, hield de president, Prof. Rutgers, een rede.
Hij wees op de zeer belangrijke periode welke de wereld op het oogenblik mede maakt. De Volkenbond kan zich, gezien de gerezen situatie in Afrika, weer in een algemeene belangstelling verheugen.
Spr. besloot met den oprechten wensch dat het recht in de wereld eindelijk zal mogen zegevieren over het geweld.
Mr. Everwijn hield een voordracht over de sancties van den Volkenbond. (De Standaard)
(Vor. ber. Volkenbond en Vrede 2005 F.)

D. **THOM DENIJS OVERLEDEN. —**
Na een lijden van slechts enkele weken is op 14 Nov. 1935 te Den Haag de vermaarde bas-baritonzanger Thom Denijs in den ouderdom van bijna 59 jaar overleden.
Thomas Johannes Denijs werd 3 Januari 1877 te Schagen geboren. Hij studeerde muziek aan het Amsterdamsche Conservatorium, waar hij van Cornelie van Zanten onderricht in den zang ontving.
Na nog een jaar te Berlijn te hebben gestudeerd, werd Denijs in 1901 als eerste bariton aan het Amsterdamsch Lyrisch Tooneel verbonden, welke instelling hij na twee jaar verliet. Na eerst nog enkele lessen te Parijs bij den Italiaan Algier genomen te hebben, werd hij aan de Rotterdamsche Muziekschool van Toonkunst als zangleeraar aangesteld. Deze functie heeft hij zeven jaar vervuld; daarna moest hij haar opgeven wegens zijn vele concerten.
Van 1911—1914 was Denijs te Berlijn gevestigd, daarna in de Residentie. De ontslapene heeft zich, behalve in Nederland, in de voornaamste plaatsen van Europa en Noord-Amerika laten hooren. In 1925 heeft hij te Bern een Meistercursus voor zang geleid, daartoe uitgenoodigd door de Berner Musik-Gesellschaft.
Ontelbare malen heeft Denijs in binnen- en buitenland in de Matthäuspassion en Beethovens Negende symphonie gezongen.
In deze partijen heeft Denijs zich zelf een monument opgericht.
Voor zijn leerlingen in de eerste plaats is dit vroegtijdig heengaan een diep verdriet, maar Nederland als kunstland heeft eveneens weer een der grooten moeten afstaan. (Red. K. H. A.)

E. **LUCHTVAART. — Kaapstad—Londen. —**
De vlieger-officier David Llewellyn en Mrs. Jill Wyndham zijn op 11 Nov. op het vliegveld Hanworth aangekomen. Zij hebben het record voor den afstand Kaapstad-Londen, dat op naam stond van Mrs. Mollison, verbeterd en gebracht op zes dagen, twaalf uur en zeventien minuten. Mrs. Mollison, die haar record in December 1932 vestigde, had 18 uur en 48 minuten langer over den afstand gedaan.
(Daily Telegraph)

F. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Banque de France heeft op 14 Nov. '35 haar rentetarieven met een vol procent verhoogd. Het wisseldisconto wordt gebracht van 3 op 4%, de rente voor voorschotten op 30 dagen tegen onderpand van kort staatspapier eveneens van 3 op 4% en de rente voor voorschotten op effecten van 4 op 5%. Deze beslissing van het bestuur der centrale bank is een direct uitvloeisel van de goud-uitvoeren, welke sedert een tweetal weken in versneld tempo plaats vinden.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 1904 B.)**

A. Hoogovenbedrijf en staalfabrieken in Nederland. - Productie. —

Jaar.	Aantal ondernemingen	Ruw ijzer × 1000 K.G.	Cokes × 1000 K.G.
1924-'25	1	106.000	117.000
1925-'26	1	109.200	123.920
1926-'27	1	175.615	115.828
1927-'28	1	209.875	204.129
1928-'29	1	256.479	255.150
1929-'30	1	260.181	250.123
1930-'31	1	266.708	285.830
1931-'32	1	255.609	273.830
1932-'33	1	232.932	256.844
1933-'34	1	258.137	268.808
1934-'35	1	261.531	276.114

(Jaarversl. Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabr. N.V.)
(Vorig bericht blz. 1725 A.)

B. Wapen- en Munitiehandel. —

Van Duitsche zijde wordt het volgende medegedeeld: Het „Institut für Konjunkturforschung" te Berlijn heeft aan de hand van officieele statistieken een overzicht gegeven van den uitvoer van oorlogsmateriaal van de voornaamste landen over de jaren 1933 en 1934, benevens een raming voor het jaar 1935 op grond van de reeds bekende gegevens betreffende het eerste halfjaar van 1935.

Engeland voerde in de jaren 1933, 1934 en 1935 resp. voor 78.6, 72.2 en 107.9 mill. R.M. uit. Deze cijfers zijn als volgt te verdeelen: wapenen en munitie: 48.6, 40.3 en 46.6; oorlogsschepen: 9.5, 7.6 en 22.9; vliegtuigen: 20.5, 24.3 en 38.4 mill. R.M.

De **Vereenigde Staten** voerden voor 39.7, 50.2 en 62.3 mill. R.M. uit, waarvan voor 31.2, 42.1 en 55.4 mill. aan vliegtuigen en voor de rest aan wapenen en munitie. (Oorlogsschepen zijn alleen door Engeland uitgevoerd.)

Frankrijk voerde in de drie jaren resp. voor 47.1, 43.4 en 49.6 mill. R.M. uit, waarvan voor 35.2, 28.8 en 21.4 mill. aan wapenen en munitie en voor de rest aan vliegtuigen.

Tsjecho-Slowakije voerde voor 14.0, 37.4 en 44.4 mill. R.M. uit, waarvan aan wapenen en munitie voor 13.4, 36.8 en 44.2 mill. en voor de rest aan vliegtuigen.

België voerde alleen wapenen en munitie uit en wel voor 9.0, 11.1 en 21.6 mill. R.M.

Italië voerde voor 13.4, 10.8 en 10.1 mill. R.M. uit, waarvan aan wapenen en munitie voor 6.1, 6.6 en 6.3 mill. en voor de rest aan vliegtuigen.
De Italiaansche invoer van oorlogsmateriaal bedroeg 8.38, 11.10 en 25.43 mill. Lire, waarvan voor 2.90, 6.13 en 14.79 mill. aan wapenen en munitie en voor de rest aan vliegtuigen.
(Institut für Konjunkturforschung, Berlijn)
(Vor. ber. Bewapening 1859 I.; Handel 1730 I.)

C. Handel in wapenen en munitie gedurende 1934. —

Wij ontleenen aan het statistisch jaarverslag van den handel in wapenen en munitie, gepubliceerd door den Volkenbond, de volgende gedetailleerde gegevens betreffende den in- en uitvoer van wapenen, munitie en oorlogsmateriaal door de verschillende landen gedurende het jaar 1934.
De totale export sedert het jaar 1931 bewoog zich als volgt:

Jaar	(in goud-dollars)	Jaar	(in goud-dollars)
1931	35.400.000	1933	36.200.000
1932	33.800.000	1934	41.500.000

Over het algemeen genomen is de export van wapenen, munitie en oorlogsmateriaal in veel mindere mate door de sedert 1929 heerschende economische crisis getroffen als de export van goederen in het algemeen. Terwijl de daling van den algemeenen export voortduurde, is sedert 1933 een verhooging ingetreden voor den uitvoer van wapenen.
Onderstaande tabellen geven een overzicht van den in- en uitvoer der voornaamste landen in de jaren 1933 en 1934.

EXPORT (in goud-dollars)	1933	1934
België	1.443.000	2.131.000
Groot-Brittannië	10.128.000	9.553.000
Denemarken	633.000	403.000
Ver. Staten	3.246.000	3.720.000
Frankrijk	8.486.000	7.990.000
Italië	1.451.000	1.595.000
Noorwegen	694.000	670.000
Nederland	1.402.000	907.000
Zweden	3.404.000	3.735.000
Zwitserland	1.108.000	850.000
Tsjecho-Slowakije	3.181.000	8.705.000

Wat betreft de geographische verdeeling van de uitvoeren, laten wij eenige der belangrijkste gegevens volgen:

België. — Export: 76 millioen belg. francs. De voornaamste afnemers waren: Fransch Indo-China 15.8 millioen; Venezuela 13 millioen; Bolivia 5.7 millioen en Uruguay 4.4 millioen.

Frankrijk. — Export: 208 millioen fransche francs. De voornaamste afnemers waren: Polen 32 millioen; Argentinië 24 millioen; Japan 9 millioen; België 7 millioen en Litauen 6 millioen.

Zweden. — Export: 24 millioen kronen. De voornaamste afnemers waren: China 5,7 millioen; Peru 3,5 millioen; Noorwegen 3,2 millioen; Siam 2,5 millioen en Iran (Perzië) 2,4 millioen.

Tsjecho-Slowakije. — Export: 345 millioen kronen. De voornaamste afnemers waren: Afghanistan en Iran ongeveer 101 millioen; Turkije 78 millioen; Bolivia, Equador en Paraguay ongeveer 76 millioen; China 36 millioen en Roemenië 33 millioen.

Groot-Brittannië. — Voor 1934 ontbreken gedetailleerde opgaven. In 1933 waren de exporten als volgt verdeeld: 50% naar de Britsche bezittingen; 9% naar China, 5% naar Finland en bijna 5% naar Paraguay, Turkije en Portugal.

Vereenigde Staten. — De exporten voor 1933 en 1934 zijn reeds gegeven in goud-dollars, de tegenwaarde hiervan in papier-dollars is: 1934 6.200.000 dollar tegen 4.200.000 dollar in 1933.
Gedetailleerde opgaven voor 1934 ontbreken. In 1933 voerden de Ver. Staten 22% naar Argentinië en 12% naar Mexico uit.

IMPORT (in goud-dollars)	1933	1934
Australië	1.702.000	1.837.000
België	468.000	686.000
Brazilië	1.191.000	——
China	7.025.000	3.189.000
Ver. Staten	362.000	450.000
Frankrijk (Koloniën)	563.000	12.000
Britsch-Indië	1.615.000	——
Italië	143.000	309.000
Japan	1.980.000	361.000
Nieuw-Zeeland	380.000	——
Nederland	887.000	509.000
Nederl.-Indië	702.000	——
Peru	896.000	——
Portugal	966.000	——
Roemenië	441.000	——
Groot-Brittannië (koloniën, protectoraten, mandaatgebieden)	3.638.000	1.186.000
Zweden	566.000	447.000
Zwitserland	258.000	375.000
Tsjecho-Slowakije	218.000	372.000
Unie van Zuid-Afrika	1.413.000	1.258.000

Het verslag bevat geen gegevens betreffende den invoer in de volgende landen: Bolivië, Paraguay en Turkije. (Société des Nations, Section d'Informations, 30 Oct. 1935)
(Vorig bericht blz. 2047 B.)

WERELD-BEWAPENING

A. **NEDERLAND. — Nederl.-Portugeesche belangen.** Uit hoofde hunner relatiën met Portugal hebben dezer dagen eenige vooraanstaande personen op het gebied van handel en wetenschappen — op initiatief van den heer Johan Voetelink G. A. Jzn. in overleg met autoriteiten in Portugal — eene commissie gevormd, welke onder de benaming van „Comité tot bevordering der commercieele en cultureele betrekkingen tusschen Nederland en Portugal gevestigd te Amsterdam" wil pogen een nauwer contact tusschen de beide landen te verkrijgen op het gebied van handel, nijverheid, wetenschap en vreemdelingenverkeer. Reeds is de medewerking toegezegd van bevoegde instantiën in Portugal. (A. N. P.)

B. **NEDERLAND. — Tweede lustrum van den R.K. Vredesbond. - Congres te Den Bosch. —**
De R.K. Vredesbond in Nederland, die tien jaren bestaat, heeft het tweede lustrum op 10 Nov. '35 in Den Bosch gevierd. Prof. dr. Titus Brandsma O. Carm. uit Nijmegen celebreerde met assistentie der paters Valerius Hoppenbrouwer en Caecilius Timmers, beide van dezelfde orde, een gezongen H. Mis. Deze werd bijgewoond o.m. door Z. H. Exc. Mgr. A. F. Diepen, Mgr. F. N. Hendrikx, Vicaris-generaal van het Bossche bisdom, het lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant De Vlam en afgevaardigden van diverse stands- en vakorganisaties.
De voorzitter van den bond, prof. dr. J. B. Kors O.P. uit Nijmegen, hield een predicatie gebouwd op de woorden van den profeet Isaïas: „En het werk der gerechtigheid zal mede brengen".
In deze predicatie belichtte prof. Kors de noodzakelijkheid van het kennen, het beleven en het weerkeeren der gerechtigheid, waardoor niet alleen den innerlijken, maar ook den wereldvrede zal worden bevorderd en bewerkt.
Na beëindiging der kerkelijke plechtigheid werden de congressisten door het gemeentebestuur officieel ten stadhuize ontvangen. (Dagblad v. Noord-Brabant)

C. **BOUWKUNST. — Arthur Staal wint den Prix de Rome. —**
De jonge architect Arthur Staal heeft den wedstrijd in de Schoone Bouwkunst, den Prix de Rome, gewonnen. De gouden medaille is hem toegekend. Dit bleek uit het rapport, dat de jury voor den Wedstrijd in de Schoone Bouwkunst, gevormd door den wnd. hoogleeraar-directeur der Rijksacademie van Beeldende Kunsten als voorzitter, prof. W. van der Pluym, secretaris en de heeren ir. J. de Bie Leuveling Tjeenk, ir. B. Bijvoet, architect W. M. Dudok, ir. A. R. Hulshoff en prof. N. Lansdorp, bij monde van haar voorzitter, prof. dr. P. H. van Boerkerken in een gehouden bijeenkomst heeft uitgebracht aan de Commissie van Toezicht op de Rijksacademie van Beeldende Kunsten. (Het Vaderland) **(V. b. Prix de Rome 1517 C.)**

17 NOVEMBER 1935

D. **GEESTELIJK LEVEN. — De Nederlandsche Protestanten Bond. - Jaarvergadering. —**
De Nederlandsche Protestanten Bond heeft dezer dagen zijn jaarlijksche vergadering in het Bondshuis te Soesterberg gehouden. Aan den vooravond werd in de Remonstrantsche kerk te Amersfoort een godsdienstoefening gehouden, geleid door den voorganger der afd. Baarn en Bilthoven, ds. J. J. Thomson. Een ontvangst door de afd. Amersfoort volgde, waarbij door de dames M. C. Reynders, H. E. Dikboom-Belthius en den heer J. A. Blok eenige zang- en piano-nummers werden gegeven.
De vergadering ving aan met het zingen van Lied 237, de verzen 1 en 2. Daarna opende de voorzitter, dr. J. A. de Koning, de vergadering. Hij verheugde zich, dat de vergadering in het Bondscentrum kon plaats vinden. Op 26 September was het 25 jaar geleden dat prof. v. Bakel, die veel voor de Bondsliederenbundel deed, hoogleeraar werd. Hij werd gecomplimenteerd. Het eerste combinatie-werk, de Neder-Veluwe, is uitstekend geslaagd. De reis naar Indië van ds. Wegerif werd gememoreerd. Het volgend jaar zal echter geen reis worden gefinancierd. Door de Centrale Commissie zal medegewerkt worden aan de financieele hulp van Simavi. Het ledental liep weinig terug. De arbeid van den Bond is anders geworden. Het crediet neemt toe door ieder stuk goed geslaagd werk. Niets is zoo moeilijk als het terugwinnen van crediet. Daarom stemt het bovenvermelde tot vreugde, aldus spr. Het vrijzinnig protestantisme heeft zich positief te stellen tegenover de vraagstukken in de wereld. Er moet sterke leiding en concentratie zijn.
In de commissie tot beoordeeling van urgentie werden benoemd dr. Miedema, mevr. Jorritsma en prof. Eerdmans. De Handelingen der vorige algemeene vergadering werden goedgekeurd. (De Standaard)
(Vorig bericht blz. 1178 C.)

E. **EMILE FRANCQUI OVERLEDEN. —**
Op 16 Nov. '35 is in den ouderdom van 72 jaar geheel onverwacht op zijn kasteel te Overijssche nabij Brussel overleden staatsminister Emile Francqui, financieel deskundige van internationale faam.
Francqui heeft een zeer belangrijk aandeel gehad in het economische en politieke leven van België in de laatste jaren.

Emile Francqui.

Van zeer eenvoudige afkomst, is Francqui zijn loopbaan begonnen als pupil van een krijgsschool. Na de annexatie van den Congo werd de thans overledene als Belgisch consul naar China gezonden, waar hij de belangrijke concessie van den spoorweg Peking-Hankau voor België wist te bemachtigen. Sindsdien wijdde Francqui zich in België uitsluitend aan de financiën.
In 1912 werd hij president van de Société Générale de Belgique, totdat Theunis in 1926 een beroep op hem deed, deel uit te maken van de regeering.
Eenigen tijd geleden werd Francqui door den koning uit waardeering voor de groote diensten, welke hij aan het land had bewezen, tot staatsminister benoemd.
Francqui heeft o.a. een groote rol gespeeld in de oprichting van het nationaal fonds voor wetenschappelijk onderzoek, waartoe koning Albert destijds het initiatief heeft genomen.
In 1926 maakte hij als minister van financiën deel uit van de regeering met als speciale taak de stabilisatie van de Belgische valuta. Het succes van dezen arbeid en zijn schepping van de „Belga" hebben hem tot de meest populaire mannen in België gemaakt. Zijn dood is voor België, vooral in deze moeilijke economische jaren, een gevoelig verlies.
(Le Vingtième Siècle)

A. **Abessynisch-Italiaansch Conflict. —**

11 November. — Libye (A-B 8, 9). —
Te Ancona is het 93ste regiment infanterie van de Metauro-divisie uit Libye teruggekeerd. Hiermede is thans de geheele Metauro-divisie uit Libye teruggetrokken.

Italië en de Nederlandsche Sanctie-politiek. —
De „Tribuna" heeft een artikel over de handelsbetrekkingen met Nederland gepubliceerd. In dit artikel wordt eerst gezegd, dat Nederland gedurende den wereldoorlog neutraal is gebleven en zich dus tegenover Italië niet in de positie bevindt van Engeland, Frankrijk en België, de vroegere bondgenooten van Italië. Daarna wordt uiteengezet, dat men bij het noemen van Nederland niet denken moet aan den Europeeschen staat van dien naam, een klein land met slechts acht millioen inwoners, maar men moet daarbij denken aan het Nederlandsche imperium, een wereldimperium, waarover diegenen, die van Nederland een indruk hebben als zou het geheele land niet anders zijn dan een aardig plaatje, niets afweten.
Nederland wat een wereldmacht is, heeft zich met bewustheid uitgesproken voor de sancties en wil beletten, dat Italië, een land met 44 millioen inwoners, de definitieve veiligheid schenkt aan zijn twee bescheiden kolonies in Oost-Afrika. Ook Nederland wenscht, dat de geschiedenis thans blijft stilstaan, om een garantie te meer te bezitten voor zijn groot imperium.
Zeker heeft Nederland belang bij solidariteit met het Britsche rijk, maar juist die solidariteit zou het begrijpelijk maken, wanneer men in dat land een politiek als de Engelsche die in het Verre Oosten, waar toch Japan eventueel Ned.-Indië zou kunnen bedreigen, volkomen passief bleef en daarentegen in de Middellandsche Zee onmiddellijk de meest krachtige maatregelen neemt, zou veroordeelen, een politiek, die hoogst gevaarlijk is en in strijd met de Nederlandsche belangen.
Nederland heeft tot nu toe deel uitgemaakt van het continentale blok der goudlanden. Door deel te nemen aan de sancties, onderwerpt Nederland zich aan een politiek, die zich naast andere dingen, ten doel stelt, de solidariteit te ondermijnen van het continentale blok der goudlanden.
Na deze algemeene overwegingen leest men verder in het artikel: „ook het sanctielievende Nederland heeft tot nu toe meer aan ons verkocht, dan het in Italië gekocht heeft".
Dan volgt een lijst van producten die Italië niet meer van Nederland zal koopen en die door Italiaansche artikelen vervangen kunnen worden. Steenkool en chemische producten zijn daarbij de voornaamste.

Italiaansche successen tegengesproken. —
De Negus heeft persoonlijk de van Italiaansche zijde verspreide berichten gedementeerd, volgens welke de Italiaansche troepen voor Djidjiga (E 6) zouden staan en Sasah Baneh (F 7) reeds zouden hebben bezet.

Scelicot (C 5) bezet. - Snelle Italiaansche opmarsch.
In het Noorden hebben de Italianen Scelicot (C 5) bezuiden Makallé (C 5) bezet. Men verwacht, dat zij thans weer korter of langer rust zullen houden om hun nieuw verworven posities te versterken.

12 November. — De Italiaansche nota aan de sanctielanden. —
In de nota van de Italiaansche regeering aan de regeeringen die in de Coördinatiecommissie vertegenwoordigd zijn, voert de Italiaansche regeering o.m. aan, dat de Italiaansche regeering, die volgens haar nota van 7 October en de verklaringen van haar vertegenwoordiger bij den Volkenbond, de beschuldiging, dat zij art. 12 van het Volkenbondsstatuut zou hebben geschonden, van de hand heeft gewezen en thans nogmaals protesteert tegen de te haren nadeele aangewende procedures.
De Italiaansche nota wijst op het feit, dat de burgerlijke en kerkelijke autoriteiten in Abessynië zich onder de bescherming hebben geplaatst van Italië en dat Italië 16.000 slaven de vrijheid heeft gegeven, de vrijheid, welke zij van Addis Abeba vergeefs afgewacht zouden hebben, ondanks de verplichtingen, welke dat land bij zijn toetreding tot den Volkenbond op zich heeft genomen.
De bevolking zou volgens de nota in Italië niet den aanvaller zien, doch de mogendheid, die de bekwaamheid en het recht bezit de hooge bescherming uit te oefenen, die het Volkenbondspact in art. 22 als een missie van de beschaving erkent.
De Volkenbond dient er rekening mede te houden, dat deze bevolking bloot zou staan aan represaillemaatregelen en wraaknemingen, indien de Italiaansche voogdij zou ophouden.
De nota betwist voorts de rechtsgeldigheid der sancties.
Het embargo op den uitvoer van wapens naar Italië en de opheffing van het embargo t.a.v. Abessynië komt neer op de medewerking aan en een verergering van den toestand, welke Italië niet wenscht.
De Coördinatiecommissie wordt verweten, dat zij er geen rekening mee heeft gehouden, dat dergelijke sancties nimmer zijn toegepast bij vroegere, ernstiger conflicten en dat zij geen geleidelijke toepassing heeft overwogen.
Niemand zal het recht en de noodzakelijkheid kunnen betwisten het eigen bestaan van het Italiaansche volk te verdedigen.
De nota besluit met het verzoek aan de regeeringen kenbaar te willen maken op welke wijze zij zich voorstellen hun gedragslijn vast te stellen.

Tembien gezuiverd. —
Naar de Italianen mededeelen, is Tembien geheel van Abessyniërs gezuiverd.

Italiaansch protest te Washington. —
Rossi, de Italiaansche gezant te Washington, heeft aldaar het Italiaansche protest tegen de sancties medegedeeld. Dit protest betwist de bevoegdheid van de Coördinatiecommissie te Genève en stelt elke regeering afzonderlijk verantwoordelijk voor de toepassing van de sancties, met de verklaring, dat Italië gedwongen zal worden tot represailles en dat zulks ernstige gevolgen kan hebben voor de geheele wereld.

13 November — Duitschland en de Sancties. —
In Duitschland is een lijst gepubliceerd van artikelen, waarvan de uitvoer naar Italië is verboden. De lijst vermeldt, behalve spijsvetten en oliën, nog ruw ijzer, ijzerbrokken, gietijzer, bandijzer, spoorwegrails, teer, aardappelen en vellen.

Oostenrijk en de Sancties. —
Oostenrijk legt thans ook een embargo op den uitvoer van wapens naar Italië.

14 November. — Abessynische troepenbewegingen. - De Takazze door de Italianen bereikt. —
Van het Noordelijk front wordt melding gemaakt van verrassende Abessynische bewegingen, waarbij de Abessyniërs er in geslaagd zijn tusschen de Italiaansche linies bij Makallé (C 5) te komen. Tevens hebben zij bij Azbi Bera den linkervleugel van de Italianen tot terugtrekken genoodzaakt.
De positie van de troepen van ras Desta in het Zuiden is thans bekend. Zij vormen een bedreiging voor de verbinding van de Italiaansche voorhoede met het achterland.
De Italianen hebben thans de Takazze bereikt

ABESSYNIË
—
ITALIË

15 November. — Azbi (C 5) bezet. —
De Italianen hebben Azbi (C 5) op hun uitersten linkervleugel in het district Gheralta (C 5) bezet na een hevig gevecht met troepen van ras Kassa.

Daggaboer (E 6) gebombardeerd. —
Een bericht uit Addis Abeba (E 4) maakt melding van een bombardement van Daggaboer (E 6).

16 November. — Generaal De Bono teruggeroepen. - Badoglio benoemd als zijn opvolger. - Generaal Grizzoni vice-gouverneur van Eritrea. —
Generaal De Bono, de opperbevelhebber van de Italiaansche legers in Oost-Afrika, is tot maarschalk bevorderd. Hij is uit Oost-Afrika naar het moederland teruggeroepen en wordt vervangen door maarschalk Badoglio, chef van den Italiaanschen generalen staf.
Maarschalk Pietro Badoglio is benoemd tot Hoogen Commissaris voor Oost-Afrika. Generaal Grizzoni, de bevelhebber der Romeinsche divisie, is benoemd tot vice-gouverneur van Eritrea.

Nederland en de sancties tegen Italië. —
Met ingang van 15 Nov. wordt iedere verleening van credieten aan Italië alsmede de invoer van goederen uit Italië verboden. Met ingang van 18 Nov. wordt de uitvoer van bepaalde goederen naar Italië verboden. Deze verboden gelden zoowel voor Nederland als Nederl.-Indië, Suriname en Curaçao.
Onder de verbodsbepaling betreffende de goedereninvoer vallen niet:
1e. de goederen, waarvan blijkt, dat zij vóór den datum van inwerkingtreding van dit Besluit op het grondgebied van Italië of zijn bezittingen ten uitvoer zijn ingeladen in het vervoermiddel, waarmede zij bedoeld grondgebied hebben verlaten;
2e. de persoonlijke bagage van reizigers, komende uit Italië of zijn bezittingen;
3e. boeken, dagbladen en periodieke uitgaven, kaarten en cartographische werken, gedrukte of gegraveerde muziek.

Certificaten van oorsprong. —
Het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft het secretariaat van den Volkenbond medegedeeld, dat de regeering heeft besloten, een certificaat van herkomst te eischen voor alle goederen, welke niet van Italiaanschen herkomst zijn, doch komen uit landen, welke gemakkelijk toegankelijk zijn voor

Italiaansche goederen en welke geen verbod van invoer van Italiaansche goederen uitvaardigen.
Deze landen zijn Duitschland, Oostenrijk, Hongarije, Zwitserland en Albanië.

17 November. — Ogaden (F 7, 8) **- Gheralta** (C 5). — In Ogaden is het opnieuw beginnen te regenen, waardoor de Italianen voor groote moeilijkheden komen te staan, daar hun linies boven Gorrahei (F 7) nog niet geconsolideerd zijn.
In het Noorden duren de gevechten in het Gheraltagebied (C 5) voort.

Duitschland en de Britsche nota. —
De Britsche nota, waarin geëischt wordt dat in Engeland ingevoerde Duitsche goederen moeten vergezeld zijn van een certificaat van oorsprong, heeft levendige verbazing gewekt in Duitsche politieke kringen, die het natuurlijk niet zoo voorstellen alsof deze eisch zou kunnen worden uitgelegd als een bewijs van wantrouwen jegens Duitschland maar er toch den nadruk op leggen, dat voor zoover zij weten de Duitsche regeering de eenige was die een dergelijke Britsche nota ontving.

18 November. — Tegensancties van Italië. —
De Italiaansche tegen-sancties zijn op 18 November 1935 in werking getreden.
De economische verdedigingsmaatregelen van Italië kunnen in twee categorieën worden ondergebracht. Tot de eerste groep behooren de maatregelen, welke beoogen het verbruik aan te passen aan de nationale productie, tot de tweede die, welke betrekking hebben op den handel met het buitenland.
Wat deze laatste categorie aangaat, wordt door de bepalingen in zake den in- en uitvoerhandel de deur voor buitenlandsche producten in theorie niet volkomen gesloten. Grondstoffen en levensmiddelen kunnen ook voortaan in Italië worden ingevoerd, indien de autoriteiten hiervoor toestemming verleenen. Minder belangrijke producten kunnen worden toegelaten, indien de landen van oorsprong hunnerzijds Italiaansche producten betrekken. In feite beteekent dit, dat de handel met de sanctielanden geheel stil staat, met uitzondering van die zendingen, welke zich reeds onderweg bevinden.
Wat dit laatste punt betreft, zijn de Italiaansche tegen-sancties strenger dan de Volkenbondssancties. De sanctielanden laten namelijk die producten nog toe, welke te middernacht de plaats van verzending hadden verlaten. Daarentegen worden door Italië slechts zendingen toegelaten, welke te middernacht reeds bij de Italiaansche douaneposten waren gearriveerd.
(La Stampa - Lavoro Fascista - Tribuna - A.N.P. - Times - N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 2040 D.)**

A. EGYPTE. — Anti-Britsche relletjes. - Resolutie van de Wafd. —

In Caïro en ook in andere Egyptische steden hebben op 13 Nov. anti-Britsche relletjes plaats gehad.
De leider der Wafdpartij, Nahas Pasja, heeft voor ongeveer 20.000 aanhangers zijn aangekondigde protestrede tegen Engeland gehouden. De rede vond haar hoogtepunt in een resolutie, samengevat in de volgende vier punten:
1e. Het Egyptische volk moet worden uitgenoodigd elke samenwerking met de Engelschen op te geven.
2e. De regeering moet aftreden als protest tegen de Engelsche inmenging in de binnenlandsche Egyptische aangelegenheden.
3e. De regeering zal niet gesteund worden ingeval zij niet aftreedt.
4e. Elke regeering, die met de Engelschen samenwerkt, wordt als tegenstandster van het volk beschouwd.
In kringen, die niet tot de Wafd-partij behooren beschouwt men deze rede als een oproep tot revolutie.
Na het einde van de massavergadering is het, toen Nahas Pasja zich naar het Volkshuis, het hoofdkwartier van de Wafdpartij, had begeven, tot botsingen gekomen.
Talrijke personen werden gearresteerd, terwijl ongeveer 30 personen door schoten gewond werden. Een der demonstranten is gedood. Ook verscheidene agenten van politie bekwamen verwondingen. Het totale aantal gekwetsten aan beide kanten bedroeg in Caïro 100 en in Tampah 70.
Behalve te Caïro zijn ook onlusten uitgebroken te Kasra bij Alexandrië waar de politie op de menigte moest schieten. Hierbij werd één betooger gedood en 40 gewond. (Akcham)
(Vorig bericht blz. 2033 D.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1936. —

De Indische begrooting voor 1936 is op 16 Nov. '35 bij de Tweede Kamer ingediend.
Volgens minister Colijn vereischt de financieele toestand van Indië nog steeds de uiterste zorg. Na een lichte vleug van verbetering, die 1934 te zien gaf met een accres van *f* 7 millioen — het eerste na vele jaren — hebben de middelen hun dalende beweging, zij het in langzamer tempo, hervat. Ondanks de invoering van de nieuwe loonbelasting zullen de ontvangsten in 1935 vermoedelijk *f* 6.5 millioen bij de opbrengst over 1934 achterblijven.
De voortgaande daling der uitgaven wordt daardoor gedeeltelijk van haar effect beroofd, terwijl anderzijds de bezuiniging sterk geremd wordt door een onvermijdelijke stijging van den post pensioenen en wachtgelden (voor 1936 *f* 4 millioen hooger geraamd) en door de gevolgen van den leeningdienst van den zeer hoogen rentevoet.
Indien geen verbetering in den algemeenen toestand intreedt, zal het daarom groote inspanning vergen, om den eersten mijlpaal op den weg naar een sluitende begrooting voor 1936 te bereiken en niet minder om zich dan te handhaven.
Volgens voorloopige globale schatting zal 1935 een tekort opleveren van *f* 40.153.000 op den geheelen dienst, zijnde het verschil tusschen een tekort op den gewonen dienst van *f* 53.266.000 en een overschot op den buitengewonen dienst van *f* 13.113.000.
De ontwerpbegrooting-1936 vertoonde ten tijde van de indiening bij den Volksraad op den geheelen dienst een tekort van *f* 46.568.843, waarvan *f* 46.373.647 op den gewonen dienst. Tenslotte is dit gebracht op *f* 46.634.085 (*f* 46.438.889).
Na aftrek van de rechtstreeks tegenover de uitgaven staande ontvangsten en omgekeerd — na uitschakeling onder ontvangsten en uitgaven van *f* 15 millioen, zijnde de opbrengst van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber en de daartegenover gestelde uitgaven wordt voor den gewonen dienst de volgende opstelling verkregen (tot duizendtallen afgerond): uitgaven *f* 293.299.000, ontvangsten *f* 246.862.000, tekort *f* 46.437.000.
Vergeleken met de raming 1935 vertoont het tekort een vermindering met rond *f* 3.356.000. Deze geringe budgetaire positieverbetering is te danken aan een verdere daling van de zuivere gewone uitgaven, die *f* 7.384.000 lager konden worden geraamd, waartegenover de ontvangstenraming *f* 4.028.000 bij de begrooting 1935 ten achter blijft.
De vermindering der uitgaven draagt intusschen voor slechts *f* 1.8 millioen een reëel karakter.
Sedert 1929 zijn de zuivere uitgaven gedaald met 37%, de gewone ontvangsten met 47.5%, terwijl het geraamde tekort over 1936 gelijk is aan dat van 1935.
Terwijl de vermindering der uitgaven zich op elk ander gebied bevredigend blijft voortzetten, wordt zij in haar nuttig effect voor de begrooting in haar geheel aanzienlijk beperkt door de stijgende tendenz bij pensioenen en wachtgelden.
De gunstige invloed van de conversies zal in 1936 geheel zijn uitgewerkt en de sedert de opstelling van het begrootingsontwerp radicaal gewijzigde toestand op de geldmarkt sluit voorshands iedere conversiemogelijkheid uit, terwijl de sterke stijging van den rentevoet de uitgaven voor de vlottende schuld zal doen toenemen. Een accres voor den leeningdienst zal dus niet kunnen uitblijven.
Bij de raming der belastingen is rekening gehouden met 50 opcenten op inkomstenbelasting, 100 op de vennootschapsbelasting, 50 op de invoerrechten. Voorts op een bieraccijnsverhooging van *f* 5 tot *f* 6 per H.L. met de daarboven geheven 50 opcenten.
Het totaal der inkomstenraming is *f* 275 millioen bij een verwachting voor 1935 van *f* 277.9 mill. en een uitkomst over 1934 van *f* 292.8 millioen.
Bij de groep der landsbedrijven vallende onder de Bedrijvenwet, geven de resultaten over het geheel betere cijfers te zien dan in 1934, behalve voor de Banka-tinwinning waarvan rond *f* 1.1 millioen minder wordt verwacht op basis van een verkoop van 110.000 quintalen à *f* 150. Het eindcijfer van de groep is nochtans rond *f* 900.000 gunstiger dan in 1934, doch blijft bij de verwachting voor 1935 *f* 2.4 millioen achter.
Sedert de raming is opgesteld is echter een verbetering in de situatie ingetreden, zoodat op het oogenblik de uitkeering van het Banka-tinbedrijf *f* 2 millioen hooger zou kunnen worden gesteld.
Hiertegenover staan echter weer te verwachten tegenvallers bij de invoerrechten, den accijns op petroleum en de spoorwegen.
Ten aanzien van deze middelen zouden de teleurstellende uitkomsten in het loopende dienstjaar een lagere raming voor 1936 van bijkans *f* 4 millioen wettigen.
Over het geheel genomen wijkt het beeld van 's lands financieelen toestand volgens de hoofdbegrooting voor 1936 niet veel af van dat in de beide voorgaande jaren. Bij 1934 vergeleken is het tekort voor den geheelen dienst *f* 8.6 millioen lager en tegenover 1935 *f* 6.5 millioen hooger.
Aangezien voor schuldaflossing in 1936 *f* 21.1 millioen noodig zal zijn, moet het tekort met *f* 25.5 millioen verminderd worden om te kunnen voldoen aan den dringenden eisch dat aan de voortdurende toeneming van de Indische schuld paal en perk wordt gesteld.
Daartoe zijn eenige maatregelen aangekondigd, waarvan het fiscaal invoerrecht op ondernemingsrubber en tegoedschrijving van een evenredig deel van de opbrengst van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber (tezamen *f* 5.850.000) reeds ingevoerd. De andere zijn heffing op de aardolie-industrie van voor binnenlandsch gebruik bestemde producten (*f* 5 millioen) en als uitgavenvermindering op de salarissen en loonen *f* 10 millioen, kwalitatieve herziening der personeelsformaties (*f* 600.000), verdere korting op de pensioenen (*f* 2 millioen).
De pensioenkorting is voor 1936 teruggenomen en het rubberuitvoerrecht bleek bij nieuwe raming tegen te vallen. Hierdoor komt aan het totaal te vinden bedrag van *f* 25 millioen nog rond *f* 4 millioen te kort.
Volgens de minister kan hierin voorshands worden berust.
Bij verwezenlijking van al die maatregelen zal de begrooting voor 1936 het volgende beeld vertoonen:

1936	Geheele dienst	Gewone dienst	Buitengew. dienst
Uitgaven	*f* 465.930.518	*f* 444.670.864	*f* 21.259.654
Middelen	440.748.433	419.683.975	21.064.458
Tekort	*f* 25.182.085	*f* 24.986.889	*f* 195.196

De schuld nam sedert 1 Januari 1929 toe met rond *f* 500 millioen of 50% van het vóór de crisis uitstaande bedrag.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht Begrooting 1936 1988 A.)

A. **ENGELAND. — Lagerhuisverkiezingen. —**
De uitslagen der op 14 Nov. '35 gehouden verkiezingen voor het Lagerhuis zijn als volgt:

Partijverhouding in het Lagerhuis:

REGEERING:	Aantal zetels Nieuw.	Oud.
Conservatieven	380	451
Liberaal-Nationalen	31	38
Nationaal Labour	8	13
Onafhankelijk nationalen	2	3
Totaal	421	505
OPPOSITIE:		
Labour	153	57
Independent Labour Party	4	3
Communisten	1	0
Samuel-Liberalen	16	22
Onafhankelijke Liberalen	4	12
Onafhankelijken	1	5
Totaal	179	99
Leden, die (als de voorzitter) een neutrale positie innemen of buiten een partijverband staan	0	11
Totaal	600	615

Het aantal uitgebrachte stemmen was als volgt:

Conservatieven	10.358.634
Liberaal-Nationalen	840.034
National Labour	353.061
Nationalen	64.508
Regeering	11.616.237
Labour	8.292.288
Samuel-Liberalen	1.357.500
Onafhankelijke Liberalen	65.150
Independent Labour Party	139.577
Communisten	27.117
Onafhankelijken	155.957
Oppositie	10.037.589

Alle ministers zijn herkozen, met uitzondering van MacDonald en zijn zoon. Ramsay MacDonald is in zijn district te Seaham verslagen door den candidaat der oppositioneele labour-partij, Shinwell. Deze behaalde 38.380 stemmen tegen 17.882 voor MacDonald.
Malcolm, de zoon van Ramsay Mac Donald, minister van Koloniën in de nationale regeering, heeft zijn zetel verloren aan een socialist.
Lloyd George, de leider der onafhankelijke liberalen, is herkozen met een meerderheid van 9609 stemmen, dus 4222 stemmen meer dan hij in 1931 behaalde. Ook zijn zoon, majoor Lloyd George, en miss Megan Lloyd George zijn gekozen.
Simon en Eden zijn herkozen, zij het met een geringere meerderheid dan bij de stembus van 1931.
De eenige communist, die het nieuwe lagerhuis zal tellen, is gekozen in Westfire (Schotland) met een meerderheid van 593 stemmen op de candidaten der labour-partij en de conservatieven. De laatste 6½ jaar heeft geen communist in het lagerhuis gezeteld.
Van de 65 vrouwelijke candidaten zijn slechts tot dusver gekozen: zes conservatieven, een liberaal en een van de labour-partij.
De familie Astor is in het lagerhuis vertegenwoordigd door lady Astor, haar zoon, haar schoonzoon, haar zwager en door majoor Astor.
In het graafschap Durham zijn 11 districten in handen van de labours gekomen, terwijl zij er in 1931 slechts twee kregen.
In den kieskring Darwen (Lancashire) hebben de conservatieven den liberalen leider sir Herbert Samuel verslagen.
Verscheiden oud-ministers en leidende persoonlijkheden der labour-partij, die in 1931 hun zetels hadden verloren, hebben thans over hun tegencandidaten gezegevierd. Tot hen behooren: Clynes, Alexander, Morrison, Lees Smith, Greenwood, Lansbury, Roberts en sir Stafford Cripps.
Wedgewood Benn en miss Margareth Bonfield slaagden er echter ook ditmaal niet in een meerderheid te behalen.
De grootste meerderheid behaalden de conservatieven te Hendon (Noord-West-Londen), zij bedraagt 41.387 stemmen; de kleinste meerderheid werd behaald in Middlesborough, waar de labour-candidaat Young het met 67 stemmen won van zijn tegenstander.
Winston Churchill is herkozen, zijn zoon Randolph niet.
De speaker van het lagerhuis, Fitzroy, heeft zijn labour-tegencandidaat met 8167 stemmen verslagen.
Te Midbedfordshire is de conservatieve candidaat, Boyd, bekend om zijn eisch tot protectiemaatregelen tegen de Nederlandsche bloembollen tot steun van de plaatselijke bollencultuur, met een toegenomen meerderheid van 4431 stemmen gekozen.
(Times - Daily Telegraph - Manchester Guardian)
(Vorig bericht blz. 91 D.)

B. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 14 Nov. '35 haar tarieven over de geheele linie verlaagd met ½ percent. De rentestand wordt nu als volgt: Wisseldisconto 3½%, Promessendisconto, Beleeningen van Effecten, Beleeningen van goederen en Voorschotten in rek.-crt. 4%. (Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht blz. 2030 D.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Deensch: Joh. V. Jensen — „Dr. Renaults Fristelser". (Gyldendal, København 1935)
Duitsch: Erich Ebermayer — „Fall Claasen". (Paul Zolnay Verlag, Berlin 1935)
Walther Eidlitz — „Reise nach den vier Winden". (Helmuth Wollermann Verlag, Braunschweig 1935)
Engelsch: Elizabeth Drew — „The enjoyment of Literature". (Cambridge University Press)
Edward J. O'Brien — „The best short stories 1935: English and American". (Cape)
Dalton Trumbo — „Eclipse". (Lovat Dickson)
Fransch: Claude Aveline — „L'Homme de Phalère". (Emile-Paul frères, Paris 1935)
Marcel Ayme — „Maison Basse". (Gallimard, Paris 1935)
Italiaansch: Mario Bonfantini — „Ariosto". (Carraba, Lanciano)
Nederlandsch: Arthur van Schendel — „Een Hollandsch Drama". (J. M. Meulenhoff, Amsterdam)
Dr. J. F. M. Sterck — „Vondel - Brieven uit de XVIIde eeuw aan en over den dichter". (Wereldbibliotheek, 1935)
J. P. Zoomers-Vermeer — „Vader". (v. Holkema & Warendorf, 1935). (Red. K. H. A.) **(V. b. 2039 F.)**

D. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid. - President beëedigd. —**
President Roosevelt heeft op 14 Nov. '35 een proclamatie onderteekend, waarbij het Gemeenebest van de Philippijnen wordt ingesteld onder een constitutioneele regeering.
Dit is de eerste stap in de richting van volledige onafhankelijkheid, welke na 10 jaar zal worden verleend, indien de autonome regeering slaagt.
De eerste president van het Gemeenbest der Philippijnen, Manuel Quezon, heeft op 15 Nov. '35 in tegenwoordigheid van ruim tachtig Amerikaansche senatoren, leden van het Huis van Afgevaardigden, ambtenaren en vertegenwoordigers der pers, plechtig den eed afgelegd.
In een rede verklaarde hij een conservatieve politiek te willen voeren. (Ned. Tel. Ag. Reuter) **(1858 C.)**

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Bali. - Missionaris toegelaten. —**
Een missionaris heeft toestemming gekregen om zich op Bali te vestigen. Doch hij mag alleen de zielzorg van Europeanen op zich nemen. Aan Inlanders mogen inlichtingen over den katholieken godsdienst worden verstrekt, doch alleen als ze er om vragen. (Aneta) **(Vorig bericht 1780 A.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Handelsverdrag met Canada. —**
Op 16 Nov. '35 is de inhoud van het handelsverdrag tusschen de Vereenigde Staten en Canada gepubliceerd. Beide landen beschouwen elkander als meestbegunstigde, met speciale concessies ten opzichte van bepaalde goederen. De voordeelen welke thans reeds of in de toekomst aan gebieden van het Britsche Rijk zullen worden verleend, vallen buiten de overeenkomst.
De Vereenigde Staten verleenen verlaging van invoerrechten op zestig Canadeesche artikelen, vooral levensmiddelen, zuivel, hout en houtproducten, papier sparren en mineralen. Canada verleent tariefverlaging voor machinerieën en verschillende landbouwproducten. De Canadeesche concessies omvatten drie vierden van den export van de Vereenigde Staten

naar Canada van het jaar 1930, terwijl de concessies van de Vereenigde Staten als basis hebben twee derden van den import van 1929.
Het verdrag geldt vanaf 1 Januari 1936 tot December 1938 en is daarna opzegbaar met een termijn van 6 maanden. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Handelsverdragen 1883 B.)

19 NOVEMBER 1935

A. SOVJET-RUSLAND. — De Valuta. —
De raad van Volkscommissarissen te Moskou heeft een decreet gepubliceerd, waarin de vennootschap Torgsin (handel met het buitenland) aan het Commissariaat van binnenlandsche handel wordt toevertrouwd. Voorts wordt in het besluit gezegd, dat op Sovjet-grondgebied de Tsjerwonetsj (roebel) het eenige betaalmiddel is.
Betaling van goederen en diensten op valuta is verboden. De Intourist, het officieele reisbureau, zal nà 1 Januari geen commercieele activiteit meer mogen ontplooien.
De Staatsbank zal belast worden met het wisselen der buitenlandsche betaalmiddelen tegen de koers van 3 Fransche francs tegen één Sovjet Roebel.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 558 C.)**

B. DUITSCHLAND. — De wet op het Rijksburgerschap en de wet tot bescherming van het Duitsche bloed. —
In het Reichsgesetzblatt van 14 Nov. '35 wordt de eerste verordening gepubliceerd op de wet van het Rijksburgerschap en de eerste verordening op de Duitsche wet tot bescherming van het Duitsche bloed en eer.
In de verschillende paragrafen wordt o.m. bepaald, dat tot nadere voorschriften zullen zijn gegeven betreffende den Rijksburgerbrief, voorloopig als Rijksburgers zullen worden beschouwd de staatsonderdanen van Duitsch- of soortverwant bloed, die het stemrecht voor den Rijksdag hadden bij het van kracht worden der Burgerwet, of degenen aan wie de Rijksminister het voorloopig rijksburgerrecht verleent.
Deze voorschriften gelden ook voor staatsonderdanen, die een of twee Joodsche grootvaders hadden. Een Jood heeft geen stemrecht in politieke aangelegenheden en hij kan geen ambt bekleeden. Joodsche ambtenaren worden 31 December op non-activiteit gesteld. Indien zij in den wereldoorlog hebben gestreden, zullen zij op pensioengerechtigden leeftijd het non-activiteits-tractement ontvangen, waarop zij volgens het laatste Rijkssalaris recht hebben.
Jood is degene die van minstens 3 Joodsche grootouders afstamt. Als Jood geldt eveneens degene, die 2 Joodsche grootouders heeft en lid is van een Joodsche kerkelijke gemeenschap of bij de afkondiging der wet met iemand van het Joodsche ras is getrouwd. In de wet wordt verder bepaald, dat tot de verboden huwelijken ook behooren de huwelijken tusschen Joden en staatsonderdanen, van wie één der grootouders Jood is. Staatsonderdanen, die 2 Joodsche grootouders hebben, hebben voor huwelijk met Staatsonderdanen van Duitsch bloed of met Staatsonderdanen van wie één der grootouders Jood is, de toestemming noodig van den Rijksminister van Binnenlandsche Zaken of plaatsvervangend leider.
Geen huwelijk zal mogen worden gesloten tusschen personen, van wie een der grootouders Jood is. Een huishouding wordt als Joodsch beschouwd wanneer het gezinshoofd Jood is. Vrouwelijke staatsonderdanen van Duitsch of soortgelijk bloed, die bij de uitvaardiging der wet in een Joodsche huishouding werkzaam waren, kunnen in deze huishouding in betrekking blijven, wanneer zij voor 31 December '35 haar 35ste levensjaar hebben bereikt. Overtredingen zullen worden gestraft. (Reichsgesetzblatt)
(Vor. ber. Jodenwetten 2039 C.)

C. NOBELPRIJS. — Natuurkunde en Scheikunde. —
De Nobelprijs voor natuurkunde is toegekend aan den Engelschen geleerde prof. James Chadwick te Cambridge, den onder-directeur voor de afd. radio-activiteitsonderzoek aan het Cavendish-laboratorium aldaar. James Chadwick werd geboren op 30 Oct. 1891. Hij werd voor zijn baanbrekende onderzoekingen in 1932 geëerd met de Hughes-medaille der Royal Society. Een zijner belangrijkste geschriften is: „Radiations from radio-active Substances" (hetwelk hij in 1930 schreef in samenwerking met Lord Rutherford en C. D. Ellis). Nog tal van studies van zijn hand over radio-activiteit en verwante onderwerpen zagen het licht. De Nobelprijs werd hem toegekend voor zijn ontdekking van het z.g. „neutron".
Het echtpaar Joliot-Curie heeft een belangrijk aandeel gehad in de ontdekking van het neutron. Zij zijn thans onderscheiden met den Nobelprijs voor scheikunde, voornamelijk voor hun ontdekking van de kunstmatige radio-activiteit, in het vorige jaar. Bij hun onderzoekingen over de kunstmatige omzetting van sommige elementen, door deze met radio-actieve stralen te bombardeeren, vonden zij dat het mogelijk was, deze omzetting te doen voortduren, ook nà dat het bombardement had opgehouden. (Red. K. H. A.)
(V. b. Neutronen 247 L.; Radio-activiteit 1286 K.; Nobelprijs: Natuurk. 1039 D.; Scheikunde 1575 F.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Nederlandsche Israëlietische Hoofdsynagoge te Amsterdam. - 300-jarig bestaan. —
In het Waaggebouw aan de Nieuwmarkt te Amsterdam is ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van de gemeente der Hoogduitsche Joden te Amsterdam, een tentoonstelling ingericht, die een getrouw beeld geeft van haar wel en wee, van haar groei en ontwikkeling en van de beteekenis, welke de Hoogduitsche Joden voor Nederland en in het bijzonder voor Amsterdam hadden en hebben.
De Kerkeraad van de Nederlandsch-Israëlietische Hoofdsynagoge te Amsterdam heeft op 14 Nov. '35 in de feestelijk versierde Kerkeraadszaal een buitengewone zitting gehouden in verband met het 300-jarig bestaan.
Tot bijwoning dezer zitting waren uitgenoodigd vertegenwoordigers van de regeering, van het provinciaal bestuur, het gemeentebestuur van Amsterdam, de opper-rabbijnen der verschillende resorten en de rabbijnen en vertegenwoordigers der Portugeesch-Israëlietische gemeente, zoomede vertegenwoordigers van verschillende niet-Joodsche kerkgenootschappen, de rechterlijke macht, de Senaten der beide Amsterdamsche Universiteiten, van het corps consulaire van het militair gezag en de voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken.
De voorzitter van den Kerkeraad, de heer A. Asscher hield een rede en namens het gemeentebestuur van Amsterdam sprak burgemeester dr. W. de Vlugt eenige gevoelvolle woorden.
Daarna begaven de genoodigden en de leden van den Kerkeraad zich naar de groote Synagoge waar een extra kerkdienst werd gehouden.
De Burgemeester heeft ten Raadhuize, namens den Minister van Justitie, mededeeling gedaan aan de Heeren A. Asscher, Voorzitter van den Kerkeraad der Nederlandsch-Israëlietische Hoofdsynagoge, A. Veder, lid van den Kerkeraad en voorzitter van het Kerkbestuur dier Synagoge, en A. J. Muller, bode bij de Centrale Commissie tot de algemeene zaken van het Nederlandsch-Israëlietische Kerkgenootschap, dat het Hare Majesteit de Koningin heeft behaagd, ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan der Hoofdsynagoge, toe te kennen:
aan den heer Asscher, het Ridderkruis der Orde van den Nederlandschen Leeuw;
aan den heer Veder, het Ridderkruis der Orde van Oranje-Nassau;
aan den heer Muller, de zilveren Eere-medaille, verbonden aan de Orde van Oranje-Nassau. (Centr. Blad voor Isr. in Nederland)

E. NEDERLAND. — Omzetbelasting niet verhoogd.
Minister Oud heeft op 14 Nov. '35 in de Tweede Kamer, nadat de leden reeds van weinig gezindheid voor het goedkeuren van de opcenten op de omzetbelasting hadden blijk gegeven, medegedeeld, dat hij deze voorgestelde verhooging terugneemt.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Omzetbelasting 1559 H.)**

F. BELGIE. — Begrooting 1936. —
Het ministerie van Financiën heeft de gewone begrooting 1936 gepubliceerd. De ontvangsten worden geraamd op 10.429.390.000 francs, de uitgaven op 10.420.360.000 francs, zoodat de begrooting sluit met een batig saldo van ruim 27 millioen francs.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 1989 D.)**

G. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 11—18 November 1935. —
Libye, 11 Nov., 2049 A.; Italië en de Nederl. sanctiepolitiek, 11 Nov., 2049 A.; Sasah Baneh (F 7) en Djidjiga (E 6), 11 Nov., 2049 A.; Scelicot (C 5), 11 Nov., 2049 A.; Ital. nota aan de sanctie-landen, 12 Nov., 2049 A.; Tembien, 12 Nov. 2049 A.; Ital. protest te Washington, 12 Nov., 2049 A.; Duitschland en de sancties, 13 Nov., 2049 A.; Oostenrijk en de sancties, 13 Nov., 2049 A.; Takazze, 14 Nov. 2049 A.; Azbi (C 5) bezet, 15 Nov., 2049 A.; Daggaboer (E 6), 15 Nov., 2049 A.; Nederland en de sancties, 16 Nov., 2049 A.; Generaal De Bono teruggeroepen, 16 Nov., 2049 A.; Maarschalk Badoglio plaatsvervanger van De Bono, 16 Nov., 2049 A.; Certificaten van oorsprong, 16 Nov., 2049 A.; Ogaden (F 7, 8) - Gheralta (C 5), 17 Nov., 2050; Duitschland en de Britsche nota 17 Nov. 2050; Tegensancties van Italië 18 Nov. 2050. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2049 A.)**

A. **KOPER. — Wereldproductie en Wereldverbruik. —** De volgende cijfers ontleend aan de gegevens, gepubliceerd door het „American Bureau of Metal Statistics" en het „Metallgesellschaft", geven een beeld van de productie en het verbruik van koper over de jaren 1929—1934.

(in 1000 metr. tons)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934
Productie:						
Ver. Staten	999	729	537	279	227	247
Chili	303	208	215	97	157	247
Canada	72	101	110	95	118	151
N. Rhodesia	5	6	9	69	105	140
Belg. Congo	135	136	120	54	66	112
Wereld	1.894	1.578	1.377	929	1.036	1.273
Verbruik:						
Ver. Staten	864	610	497	244	266	278
Duitschland	216	186	160	137	169	221
Groot-Brittannië	153	150	123	120	149	223
Frankrijk	143	131	112	93	108	91
Japan	70	69	68	59	82	113
Wereld	1.761	1.440	1.242	902	1.068	1.272

(Amer. Bureau of Metal Statistics - Metallgesellschaft)

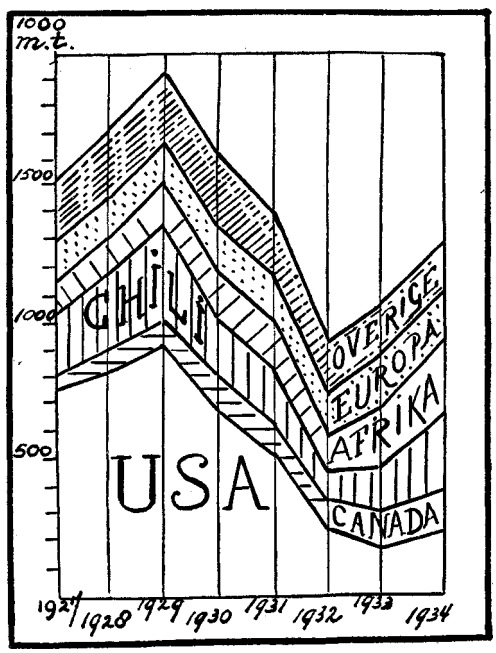

Wereld-koperproductie

(Vorig bericht 1475 A.)

B. **AMSTERDAM. — ƒ 3½ millioen uit het Werkfonds.** Op 19 Nov. '35 is aan B. en W. van Amsterdam het schrijven toegezonden, waarbij de secretaris van het Werkfonds mededeeling doet, dat de regeering heeft goedgevonden dat met steun uit het Werkfonds door de gemeente Amsterdam werken worden uitgevoerd, tot een totaal bedrag van rond ƒ 3½ millioen.
Deze werken betreffen onder meer uitbreidingen en verbouwingen aan het Wilhelmina-gasthuis (het afbouwen van de chirurgische kliniek en het bouwen van een observatiehuis), de voortzetting van de rioleering van de binnenstad, wegverbreedingen, moderniseering van bruggen en eenige andere bouwwerken.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2041 B.)**

C. **SCANDINAVIE. — Economische samenwerking. —** De permanente commissie tot bevordering van de economische samenwerking tusschen de Scandinaafsche staten heeft dezer dagen een gemeenschappelijke conferentie te Kopenhagen gehouden. Een groot aantal leidende figuren uit het bedrijfsleven van deze staten nam aan de conferentie deel.
De conferentie behandelde in het bijzonder het vraagstuk van een nauwere samenwerking op handelspolitiek gebied. In een officieel communiqué wordt er op gewezen, dat dit probleem van de grootste beteekenis is. Er werd een bijzondere commissie benoemd, samengesteld uit één vertegenwoordiger van elk land. Deze commissie heeft tot taak de mogelijkheid van een nauwere samenwerking tusschen de exportindustrieën der Scandinaafsche landen te bestudeeren, in overleg met de betrokken instellingen op dit gebied in de verschillende staten.
Een ander belangrijk punt, dat op de conferentie werd aangeroerd, was de toeristen-propaganda.
(Berlingske Tidende) **(Vorig bericht 1746 B.)**

D. **NEDERLAND. — Dr. H. Colijn en de evenredige vertegenwoordiging. —**
In de op 13 Nov. '35 gehouden vergadering van de Tweede Kamer heeft dr. Colijn een verklaring afgelegd inzake zijn uitlating van 7 Nov. '35 het tegenwoordig kiesstelsel diep te verfoeien.
Dr. Colijn meende, dat deze uitlating een cri de coeur was. Een parlement moet een goede weerspiegeling zijn van de stroomingen in het volk. Maar een parlement moet ook zoo zijn samengesteld, dat een regeering er mee kan samenwerken. Beide elementen moeten tot hun recht komen. Anders moet men de mogelijkheid aanvaarden van een Kamer van honderd leden met honderd verschillende denkbeelden. Zoo ver is het niet. Maar wel moet men een Kamer zoo laten samenstellen, dat het voor een regeering doenlijk is ermee samen te werken. In dit licht moet men spr.'s uitlating bezien.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Dr. Colijn 2045 F.)**

E. **LUXEMBURG. — Begrooting 1936. —** De begrooting voor 1936 sluit met een klein batig saldo. De ontvangsten zijn n.l. geraamd op 359.601.180 francs en de uitgaven op 358.968.052 francs.
(Le Vingtième Siècle) **(Vor. ber. Devaluatie 1742 B.)**

20 NOVEMBER 1935

F. **ROTTERDAM. — Maastunnel. —** Als uitgave van den Dienst van Gemeentewerken te Rotterdam is verschenen het „Ontwerp voor den Maastunnel te Rotterdam".
Doel van het boekwerkje is, de door den Dienst van Gemeentewerken van Rotterdam uitgewerkte oplossing van het oeververbindingsvraagstuk door middel van een tunnel het licht te doen zien.
Het eerste hoofdstuk geeft een beknopte toelichting op het plan, waarin de plaats en het gekozen type van oeververbinding in het bijzonder worden gemotiveerd. De kosten van den ontworpen vierbanigen tunnel, welke voor verkeer van auto's, motorrijwielen en eventueel trams geschikt is, worden geraamd op ƒ 15.000.000. (N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. 825 C.)**

G. **NEDERLAND. — Misdrijven te Oss en veroordeelingen. —**
Een aantal Ossche misdadigers is door de Bossche rechtbank tot de volgende straffen veroordeeld:
De moord op v. d. Pas te Berghem: J. P. Ceelen, wielrenner, 23 jaar, acht jaar (met aftrek).
De roofoverval te Uden: J. P. Ceelen, wielrenner, 23 jaar, acht jaar; H. A. v. d. Putte (De Rut), opperman, 23 jaar, acht jaar; J. Hendriks (De Jonge Toon de Soep), landb., zeven jaar (met aftrek); Piet de Bie, arbeider, 20 jaar, anderhalf jaar.
De roofmoord te Oyen: H. A. v. d. Putte (De Rut), vier jaar; J. Hendriks (Jonge Toon de Soep), drie jaar. Beiden met aftrek van voorarrest.
De brandstichting te Oss, waarbij een vrouw en drie kinderen zijn omgekomen: G. J. van Galen, acht jaar; Th. J. van Berne (Dotje), acht jaar. Beiden met aftrek van voorarrest.
Voor de medeplichtigen: H. L. van Erp (Driek van Renieren) en N. J. van Geenen, is de zaak uitgesteld tot 16 Dec. '35.
Roofoverval te Oyen bij de gezusters Van Eldijk, gepleegd met Toon de Soep en Bijs de Sijp: J. J. van Galen (Koosje van Galen), zes jaar (met aftrek); J. A. v. d. Akker, drie jaar (met aftrek).
Inbraak bij Timmermans, waar ƒ 4000 is buit ge-

maakt: Th. J. van Berne (Dotje), twee jaar (met aftrek); P. J. van Galen, drie jaar (met aftrek).
De medeplichtige in deze zaak: P. v. Geenen, (Pietje), drie jaar (met aftrek).
Doodslag in café te Oss gepleegd op zijn kameraad G. van Galen: J. J. van Berne (Koosje), teruggewezen naar den rechter-commissaris.
Drie en dertig bendeleden zijn thans reeds gevonnist, waarvan verscheidene wegens meerdere delicten. Van dezen zijn er drie vrijgesproken en is er één, een vrouw, voorwaardelijk veroordeeld. De negen en twintig gedetineerde bendeleden zullen 149 jaar in de gevangenis moeten doorbrengen. (De Telegraaf)

A. **NEDERLAND. — Mr. L. A. Ries benoemd tot Thesaurier-Generaal als opvolger van mr. v. Doorninck. —**
Bij Kon. Besluit is op 15 Nov. '35 benoemd tot thesaurier-generaal bij het departement van Financiën mr. L. A. Ries, als opvolger van mr. dr. A. van Doorninck. (Het Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Econ.-Technologisch Instituut voor Overijsel. - Installatie Raad van Beheer. - Rede van minister Gelissen. —**
Ten Provinciehuize te Zwolle is op 16 Nov. '35 de Raad van Beheer van het Economisch-Technologisch Instituut voor Overijsel geïnstalleerd door den Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, Dr. Ir. H. C. J. H. Gelissen.
De bijeenkomst, waarin deze plechtigheid plaats vond, werd gepresideerd door den Commissaris der Koningin in Overijsel, mr. A. E. Baron van Voorst tot Voorst, die in een uitvoerig betoog de beteekenis van het werk schetste, dat de heer Gelissen ook vóór zijn ministerschap ten behoeve van den industrieopbouw in ons land heeft verricht en waarvan hij hoopte, dat het de beste resultaten zal afwerpen.
Minister Gelissen stelde daarop in het licht, dat reeds tientallen van jaren een algemeene tendenz tot steeds verder gaande industrialisatie waarneembaar is, die, sedert den tijd dat Nederland zich met handel, scheepvaart en landbouw en later met koloniale exploitatie inliet, thans ook haar afspiegeling in ons land vertoont. Ondanks onze oogenschijnlijk ongunstige grondstoffenpositie, zeide spr., heeft onze industrie een gezonde ontwikkeling doorgemaakt.
Voor spr. staat het vast, dat de regeering voorloopig op de ontwikkeling van ons maatschappelijk leven grooten invloed zal moeten blijven uitoefenen. Voor het hervinden van ons evenwicht meent spr., dat in de richting van de industrie gekeken moet worden. En daar aller medewerking noodig is, acht hij het streven naar regionale exploratie van mogelijkheden gezond, mits een centrale oriënteering niet achterwege blijft.
Van een streven naar autarkie zal bij de regeering geen sprake zijn. Aan onze exportindustrie zal, zeker niet in de laatste plaats, aandacht worden geschonken. Op de bevordering en uitbreiding daarvan zal onze handelspolitiek worden gericht.
In het algemeen zal bij de behandeling van elk industrieel vraagstuk, waarbij dus vergrooting van werkgelegenheid in de Nederlandsche industrie voorzit, eerst ter dege worden overwogen, of niet groote belangen, waarbij spr. ook aan Nederl.-Indië denkt, worden verwaarloosd.
Tenslotte nog iets over de organisatie zeggende, betoogde de minister, dat een regionaal instituut, om in het Centraal orgaan te kunnen worden ingeschakeld, eerst door het Departement als zoodanig moet worden erkend. De erkende instituten zullen zich aan het centrale orgaan in Den Haag moeten subordineeren. Van de zijde van het centraal orgaan zullen de instituten worden opmerkzaam gemaakt op de richting, waarin mogelijkheden worden gezien. Een en ander om industrialiseering in het wilde weg te voorkomen en omdat spr. de Economisch-Technologische instituten uitdrukkelijk wenscht te subordineeren aan de regeerings-politiek. Omgekeerd zal spr. de handelspolitiek en handelspolitieken dienst ten dienste stellen van uitbreiding der werkgelegenheid tot het opheffen der werkloosheid en het bereiken van het herstel der welvaart van ons geheele Nederlandsche volk.
Hiermede verklaarde de minister den Raad van Beheer voor geïnstalleerd. (Nwbl. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Econ. Techn. Inst. 2045 D.; Min. Gelissen 1927 E.)

C. **LAURIDS BRUUN OVERLEDEN. —**
De bekende Deensche schrijver Laurids Bruun is op 6 Nov. '35 te Kopenhagen op 71-jarigen leeftijd overleden.
Laurids Valdemar Bruun werd 25 Juli 1864 te Odense geboren. Hij was een tijdlang staatsambtenaar, maar nam in 1896 ontslag tengevolge van oneenigheid met zijn superieuren. Daarna heeft hij groote reizen gemaakt en zich verder gewijd aan het schrijven van romans en reisverhalen.
Hij debuteerde met historisch romans, o.a. „Kronen" (De kroon) 1902, „Alle Synderes Konge" (Koning aller zondaars) 1903, „Absalons Saga" 1904, „Af Bygernes Slaegt" (Over het geslacht Byge) 1909. Tot de reis-romans behooren „Den Evige" (De Eeuwige), „Den ukendte Gud" (De onbekende God) en „Under Livets Trae" (Onder 's levens boom). Deze boeken zijn tusschen 1905 en 1917 gepubliceerd. De volgende werken, die ook in het Nederlandsch vertaald zijn, trokken zeer de aandacht: „Van Zanthens lykkelige Tid" (1908, Van Zanten's gelukkige tijd), „Den forjaettede Ø" (1910, Het beloofde eiland), „Den glaedelose Enke" (1914, De vreugdelooze weduwe) en „Oanda" (1919).
Verder verschenen nog: „Det Hele" (1914, Het geheel) en „Tonen fra Himlen, en Drømmekres om Krigen" (1915, Klanken uit den hemel, een Droomenkrans om den oorlog). Voorts de reis-romans „Pan" (1906), „Midnatsol" (1907, Middernachtzon), „Vaaren paa Vandring" (1921, Lente op een wandeltocht) en ten slotte in 1923 „Tvillingerne" (De tweelingen).
(Politiken)

D. **FRANKRIJK. — Marine-begrooting aangenomen.**
De financieele Kamer-commissie heeft op 13 Nov. '35 de begrooting van Marine aangenomen. De commissie bracht enkele wijzigingen aan, waardoor het totaal van dit budget met 30,5 millioen francs is verminderd.
(Le Temps) **(Vor. ber. Begrooting 1980 E.; Leger, Vloot en Luchtmacht 1984 H.)**

E. **ANTON HEKKING OVERLEDEN. —**
De bekende cellist Anton Hekking is op 18 Nov. '35 te Berlijn in den ouderdom van 80 jaar overleden.
Anton Hekking werd 7 Sept. 1855 te 's-Gravenhage als zoon van den pianist Gerard Hekking geboren. Hij studeerde daar aan de Koninklijke Muziekschool en werd op 17-jarigen leeftijd solo-cellist aan het Utrechtsche orkest. Vandaar vertrok hij naar Parijs, waar hij in 1878 den eersten prijs verwierf aan het conservatorium. Twee jaar later verbond hij zich aan het Bilse-orkest te Berlijn en in 1893 stichtte hij het Philharmonische Orkest, waaraan hij 14 jaar als solocellist heeft medegewerkt. In 1902 stichtte hij met Schnabel en Wittenberg een triovereeniging. Meermalen maakte hij ook kunstreizen door Amerika; na 1907 echter niet meer. (Berliner Tageblatt)

F. **DUITSCHLAND. — Anthroposophische vereeniging in het geheele rijk verboden. —**
Nadat op 14 Nov. '35 de Anthroposophische organisatie in Baden was ontbonden, heeft de geheime staatspolitie thans, op grond van de verordening tot bescherming van volk en staat, de Anthroposophische Vereeniging in het geheele rijk ontbonden en ieder verder optreden dezer vereeniging verboden.
(A. N. P.)

G. **NEDERLAND. — Collectief Contract Bouwbedrijven. —**
De R.K. en Chr. patroonsbonden hebben aan de arbeidersorganisaties medegedeeld, dat zij de collectieve arbeidsovereenkomst, welke 1 Maart 1936 afloopt, wenschen op te zeggen.
Zij achten loonsverlaging en klasseverlaging van een aantal plaatsen noodig, terwijl niet overal de vacantieregeling zal kunnen worden gehandhaafd.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Bouwbedrijf 2043 F.)**

H. **NEDERLAND. — Zijdeteelt. - Samenwerking tusschen de Nederlandsche en de Gooische vereeniging.**
Op de jaarvergadering van de Ned. Zijdeteeltvereeniging deelde de heer v. d. Plasse, inspecteur bij den Tuinbouw, namens den directeur-generaal van den Landbouw mede, dat financieele steun nog niet kon worden verleend. De Regeering ziet echter wel het belang in van zijdeteelt als nieuwen tak van bedrijf in ons land, zoodat besloten is de pogingen om deze teelt op breeder schaal te gaan uitoefenen, aan te moedigen in den vorm van onderricht en voorlichting.
Ten slotte stelde de heer Smitt uit Huizen, tweede voorzitter der Gooische Zijdeteeltvereeniging, het be-

stuur der Ned. Ver. voor, te komen tot een samenwerking van beide vereenigingen.
Het ligt in de bedoeling, dat beide vereenigingen één zullen worden, doch met twee besturen. De Gooische Vereeniging zal zich dan belasten met de sociale zijde (werkloozenzorg) en de Ned. Vereeniging met de economische zaken. (De Telegraaf)

A. **CHINA. — Maarschalk Soen Sjoeng Fang vermoord. —**
Maarschalk Soen Sjoeng Fang is tijdens een Boeddhistische godsdienstoefening door een vrouw neergeschoten. De moordenares is een dochter van generaal Sji Hsien Tsjau, die op last van maarschalk Soen Sjoeng Fang indertijd werd gefusilleerd.
Soen Sjoeng Fang was oud-gouverneur van de Boven Jangtse-provincie. (Sin Pao)

21 NOVEMBER 1935

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Spoorwegpensioenen. - Vreemde arbeidskrachten. —**
Het wetsontwerp tot verlaging der pensioenen van het spoorwegpersoneel is aangenomen met 49 tegen 32 stemmen.
Het ontwerp is aanmerkelijk verzacht door de aanneming, met 48 tegen 33 stemmen, van het amendement-Van Braambeek om de weduwen- en weezenpensioenen niet in de korting te betrekken en de korting te beperken tot 10 pct. Tegen dit amendement stemden de Anti-Revolutionairen, de Staatkundig-Gereformeerden, de Liberalen, de Chr.-Historischen minus de heer Krol en vier Katholieken (de heeren Lockefeer, Bongaerts, Schaepman en Ruys de Beerenbrouck).
Voorts werd aangenomen het wetsontwerp betreffende een nader bij algemeenen maatregel van bestuur te bepalen vergoeding van kosten van bemoeiing te vorderen van de werkgevers voor een vergunning of een verlenging van vergunning tot het in dienst nemen van vreemde arbeidskrachten (waarbij gedacht wordt aan *f* 2.— voor een vergunning en *f* 1.— voor verlenging van een vergunning).
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. Vreemdel. arb. 2032 F.; Spw.pens. 1645 F.; Tw. Kamer 2032 F.)**

C. **BELGIE. — Verdediging. - Crediet van 72 millioen voor den vestinggordel. —**
Op de buitengewone begrooting voor landsverdediging zijn circa 72 millioen francs uitgetrokken voor de voltooiing van den vestinggordel op de hoogvlakte van Hervé, ten Oosten van Luik en ten Zuiden van Nederlandsch Limburg. Voorts zijn eenige millioenen uitgetrokken voor de voltooiing van het fort Eben-Emaal, welks geschut Zuid-Limburg bestrijkt, alsmede voor den aanleg van versterkingswerken aan de oevers en de bruggehoofden van het Albert-kanaal.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(V. b. Defensie 1120 A.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2033 E.)**

D. **NEDERLAND. — Scheuring in de R. S. A. P. —**
Tengevolge van meeningsverschil is een scheuring ontstaan in de R.S.A.P. (Rev. Socialistische Arbeiderspartij), die aanleiding heeft gegeven tot schorsing van 82 leden. (Het Volk) **(Vor. ber. 1660 G.)**

E. **NEDERLAND. — Schoenen-prijzen worden verhoogd. —**
De Federatie van Nederlandsche Schoenfabrikanten heeft het volgende officieele communiqué verstrekt:
„In de gehouden algemeene ledenvergadering der Federatie werd met groote instemming het bestuursvoorstel begroet om in de verhooging der prijzen, waartoe de belangrijke stijging van de leerprijzen iederen individueelen schoenfabrikant noodzaakte, in onderling overleg meer uniformiteit te brengen.
Algemeen was men van oordeel, dat het in de gegeven omstandigheden onmogelijk is zonder prijsverhooging de huidige kwaliteiten te handhaven, zoodat ieder geplaatst is voor de keuze: òf in een vermindering van kwaliteit òf in een verhooging der prijzen compensatie te zoeken voor de prijsstijging der grondstoffen.
Met algemeene stemmen werd tenslotte besloten tot een verhooging der thans geldende prijzen met 10—15%, al naar gelang van de verhooging, waartoe reeds eerder werd overgegaan." (A. N. P.)
(Vorig bericht Schoen-industrie 1725 A.)

F. **NEDERLAND. — Witboek inzake het Abessynisch-Italiaansch Conflict. —**
Het door minister De Graeff aangekondigde Witboek omtrent de behandeling van het geschil tusschen Italië en Abessynië te Genève is aan de Staten-Generaal overgelegd. Het heeft ten doel de volksvertegenwoordiging een overzicht te geven van de onderscheidene stadia der Volkenbondsactie, die ten slotte leidde tot de toepassing van financieele en economische sancties, alsmede van Nederlands houding en gedragslijn, zoowel te Genève als ten aanzien van de uitvoering der sanctie-maatregelen.
Achtereenvolgens worden besproken de vijf voorstellen van het coördinatie-comité, die betrekking hadden resp. op den uitvoer van wapenen, munitie en oorlogsmateriaal, financieele maatregelen, invoer van Italiaansche goederen, verbod van zekere uitvoeren naar Italië en organisatie van den onderlingen bijstand. Met betrekking tot het door het coördinatie-comité aanbevolen opheffen van het uitvoerverbod van wapenen naar Abessynië, behoefde de Nederlandsche regeering geen maatregelen te nemen, aangezien hier te lande niet tot zulk een uitvoerverbod was overgegaan.
Zoolang de Volkenbond geen uitspraak ter zake had gedaan, kwam het ongerechtvaardigd voor een maatregel te nemen, die in geen enkele verdragsbepaling steun zou kunnen vinden en die de beide partijen zeer ongelijk zou treffen.
Ten aanzien van de organisatie van den onderlingen bijstand heeft de Nederlandsche regeering aan den secretaris-generaal van den Volkenbond medegedeeld, dat zij bereid is het eerste deel van het desbetreffende voorstel van het coördinatie-comité in de mate, waarin zulks mogelijk en met de behoeften van het land vereenigbaar is, als richtlijnen voor haar gedragingen te beschouwen en dat zij eveneens bereid is, de in het tweede gedeelte vervatte punten in studie te nemen. Dit voorstel betreft maatregelen ter compensatie van de schade, die de Volkenbondsleden door de toepassing der sancties zouden ondervinden. (Nieuwe Rotterd. Courant - De Telegraaf)
(Vorig bericht Ab.-It. Conflict 2052 G.)

G. **OOSTENRIJK. — Majoor Fey afgetreden. - Prins Starhemberg zijn opvolger. —**
Majoor Fey is op 20 Nov. '35 afgetreden als districtsleider van de Heimwehren te Weenen.
Hij wordt opgevolgd door Prins Starhemberg.
(Reichspost) **(Vorig bericht Fey 1187 D.; Starhemberg 1772 B.)**

H. **EGYPTE. — Anti-Britsche agitatie. - Telegram aan den Volkenbond. —**
In een telegram aan den Volkenbond beschuldigt de Wafd-leider, Nahas Pasja, Engeland ervan, dat het eenerzijds te Genève den vrede predikt en anderzijds de onafhankelijkheid van Egypte aanvalt.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2050 A.)**

I. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - P.T.T.-begrooting. - Cumulatie-ontwerp. —**
De Tweede Kamer heeft de P.T.T.-begrooting zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
Het wetsontwerp tot tegengaan van cumulatie werd eveneens zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht P. T. T. begr. 1696 B.; Cumul. ontw. 1841 A.; Tw. Kamer 2055 B.)**

K. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Buitenlandsche Zaken goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 20 Nov. '35 de begrooting van Buitenlandsche Zaken aangenomen met 69 tegen vier stemmen. Tegen stemden de communisten en de heer Sneevliet (r. s.). (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1690 G.; Tw. Kamer 2055 I.)

L. **UTRECHT. — Laboratorium voor vergelijkende Physiologie geopend. —**
Op 7 Nov. '35 werd te Utrecht het Laboratorium voor vergelijkende Physiologie geopend.
Prof. H. J. Jordan schetste in zijn openingsrede de totstandkoming van het laboratorium. Vele autoriteiten waren bij de plechtigheid aanwezig, o.a. de heer van Beeck Calkoen, vertegenwoordiger van den

minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, de heer van Lynden, vertegenwoordiger van den minister van Financiën, de Curatoren der universiteit en vele Professoren, Lectoren en Privaat-docenten. (De Tijd)

A. **ADMIRAAL JELLICOE OVERLEDEN. —**
Op 20 Nov. '35 overleed op bijna 76-jarigen leeftijd de bekende Engelsche admiraal Jellicoe.
John Rushworth Jellicoe werd op 5 Dec. 1859 geboren als zoon van een Engelsch officier te Dover. In 1872 kwam hij bij de Engelsche marine. In 1882 nam hij deel aan den veldtocht in Egypte en van 1898 tot 1901 deed hij dienst in het Verre Oosten, waar hij tijdens den Boxeropstand chef der staf voor de operaties te land en ter zee was.
Bij het uitbreken van den wereldoorlog in 1914 was Jellicoe tweede zeelord bij de admiraliteit. Hij werd toen met het opperbevel belast over alle schepen in de Engelsche wateren, de z.g. „Grand Fleet".
In Mei 1916 had in het Skagerrak de befaamde slag bij Jutland plaats. Ofschoon de Engelschen meester op het terrein bleven, is toch komen vast te staan, dat de slag geen onverdeeld succes voor Jellicoe is geweest.

Admiraal Jellicoe.

Jellicoe gaf het commando over de Grand Fleet over en kwam toen in de plaats van admiraal Jackson als eerste zeelord der Admiraliteit. Eind 1917 trad Jellicoe af.
In 1918 werd hem de waardigheid verleend van burggraaf van Scapa.
Na den oorlog werd hij tot groot-admiraal (admiral of the fleet) benoemd. In 1920 ging hij als gouverneur-generaal naar Nieuw Zeeland, welk ambt hij eind 1924 neerlegde wegens het bereiken van het 65ste levensjaar. (Times)

22 NOVEMBER 1935

B. **NEDERLAND. — Minister van Schaik verdedigt zijn beleid. —**
Minister Van Schaik heeft zich op 21 Nov. '35 in de Tweede Kamer verdedigd tegen de critiek op zijn beleid, waarbij hem gebrek aan doortastendheid en te lankmoedig optreden tegen extremistische uitingen werd verweten.
De voornaamste punten uit 's ministers verweer zijn: Het wetsontwerp tot voorkoming van particuliere machtsvorming zal de volgende week worden ingediend.
Aan onderdrukken der N.S.B. als politieke partij denkt de minister niet; tegen eventueele illegale handelingen zal echter niet zachtzinnig worden opgetreden.
Wat excessen der drukpersvrijheid betreft, zullen voortaan de parketten alle organen streng controleeren en de minister zal order geven om niets wat strafbaar is te laten passeeren.
De colportage acht de minister een gemeentelijk te regelen kwestie, doch elke ordeverstoring dient de kop ingedrukt te worden.
De rechtspraak betreffende het huwelijksverdrag en in verband met de Duitsche Jodenwetten wordt afgewacht alvorens maatregelen worden beraamd. Opzegging van dit verdrag ligt voorshands niet in het voornemen. (De Telegr.) **(V. b. Min. v. Schaik 834 A.)**

C. **EGYPTE. — Anti-Britsche relletjes. - Stakingen. - Resolutie. —**
De rouwdag, die op 21 Nov. door de nationalisten was georganiseerd als protest tegen de politiek van minister-president Nessim Pasja en de houding van de Britsche regeering jegens Egypte, is aanvankelijk zonder ernstige incidenten verloopen. In den namiddag echter werd de situatie plotseling anders en vooral te Caïro is hevig gevochten.
Bijna alle inheemsche zaken waren gesloten, de Europeesche winkels waren open, doch tal van zaken werden door de menigte gedwongen te sluiten.
Voorts is de eendaagsche proteststaking der Arabische dagbladen ten uitvoer gebracht.
De studenten te Caïro namen een resolutie aan, die de volgende drie punten bevat:
1. openbare collecte tot steun aan de nagelaten betrekkingen der gedoode studenten, alsmede tot het zenden van een delegatie naar den Volkenbond;
2. uitnoodiging aan alle partijleiders, zich aaneen te sluiten tot een gezamenlijk front tegen de binnenlandsche politieke interventie van Engeland;
3. protest tegen de houding der Egyptische regeering. (Akcham) **(Vorig bericht 2055 H.)**

D. **NEDERLAND. — Tilanus-medaille. —**
In de groote gehoorzaal van de Universiteit van Amsterdam hield op 30 Oct. '35 het Genootschap ter bevordering van Natuur-, Genees- en Heelkunde onder groote belangstelling zijn jaarlijksche algemeene vergadering, waarin — wat de openbare bijeenkomst betrof — twee belangrijke punten op de agenda stonden: een voordracht van prof. dr. J. Clay over kosmische stralen en de uitreiking van de Tilanusmedaille door prof. dr. P. R. Michaël aan dr. Chr. van Gelderen. (De Tijd)

E. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Het disconto van de Bank van Frankrijk is op 21 Nov. '35 verhoogd van 4% tot 5%.
De rente voor voorschotten op dertig dagen tegen onderpand van kort loopend staatspapier is van 4 tot 5% en de rente voor voorschotten op effecten van 5 op 6% verhoogd. (Le Temps) **(V. b. 2046 F.)**

F. **AMSTERDAM. — Tentoonstelling Alb. Schweitzer.**
Te A'dam is op 9 Nov. '35 een tentoonstelling met betrekking tot prof. dr. Albert Schweitzer geopend. De bijeengebrachte collectie omvat documenten en verdere stukken uit openbare bibliotheken en particuliere verzamelingen, niet alleen boekwerken, maar ook platen, fotografieën, teekeningen, handschriften, courantenartikelen, producten van negerhandwerk (ingezonden door het ziekenhuis te Lambarene) zooals afgodsbeelden, dansmaskers, muziekinstrumenten, raffiaweefsels, offerschedels, sieraden enz. Een groote gipsen kop van Albert Schweitzer, met „R. F. 1929" gesigneerd trekt zeer de aandacht. (De Standaard) **(Vorig bericht Alb. Schweitzer 1648 D.)**

G. **LEO TOLSTOI. — Herdenking. —**
De 25ste verjaardag van den sterfdag van Leo Tolstoi is op 20 Nov. '35 in de geheele Sovjet-Unie in tal van vergaderingen van arbeiders, schrijvers en geleerden herdacht.
Te Moskou werd een groote officieele vergadering gehouden onder voorzitterschap van den volkscommissaris van opvoeding Boebnof.

Volgens mededeelingen van den directeur van het Tolstoi-museum, Broeyewitsj, bedroeg de oplaag van Tolstoi's werken 12 millioen exemplaren alleen in de Sovjet-Unie in de 40 verschillende talen der volkeren van de Sovjet-Unie. (Prawda)

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Astronomie. - Inaugureele rede van Prof. dr. J. H. Oort te Leiden over „De bouw der sterrenstelsels". —**
Prof. dr. J. H. Oort, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de sterrenkunde te Leiden, heeft dezer dagen zijn inaugureele rede gehouden over het onderwerp „De bouw der sterrenstelsels". Wij citeeren hieruit:
De ster die ons het naaste aan het hart ligt, de zon, aldus spr. na een inleiding, maakt deel uit van een sterrenstelsel dat zich in karakter niet onderscheidt van andere stelsels. Om de uitgestrektheid en vorm van dit sterrenstelsel, dat gewoonlijk het melkwegstelsel wordt genoemd en dat vrijwel alle waarneembare sterren omvat, te bepalen, zijn op instigatie van den vroegeren Groningschen hoogleeraar Kapteyn de onderzoekingen van verscheidene sterrenwachten geconcentreerd op de zwakke, ver verwijderde sterren in een paar honderd kleine over den geheelen hemel verdeelde velden. Spr. schetste hoe men met behulp van ster-tellingen, en metingen van helderheden en bewegingen van sterren in deze area's tot een inzicht in de structuur van het melkwegstelsel heeft kunnen komen. Behalve deze methode van „steekproeven" heeft zich ook een andere wijze van exploratie ontwikkeld, waarbij getracht wordt een overzicht te verkrijgen van alle objecten van bepaalde, tot op groote afstanden kenbare soorten, zooals bijvoorbeeld de z.g. bolvormige sterrenhoopen. Ook veranderlijke sterren, zooals die thans bijvoorbeeld te Leiden op groote schaal gevonden worden op in Johannesburg opgenomen platen, zijn voor dit doel geschikt. Uit deze en andere onderzoekingen hebben de astronomen de volgende voorstelling van het sterrenstelsel ontwikkeld: Het heeft den vorm van een platten schijf of een uiterst dun autowiel. De as van dit wiel bevindt zich ver van de zon, die betrekkelijk dicht bij den buitenomtrek ligt. De in het schijfvlak liggende verre sterrenwolken zien wij als een lichtenden ring in den melkweg rondom ons. In zijn sterk afgeplatten vorm gelijkt het sterrenstelsel op het planetenstelsel, waarin ook de banen der groote planeten nagenoeg in hetzelfde vlak liggen. In ander opzicht doen eveneens de beide stelsels aan elkaar denken: niet alleen blijken de bewegingen der sterren in hoofdzaak door de aantrekking van een groote centrale massa geregeld te worden, maar ook bewegen zich de verschillende sterren — evenals de planeten — in dezelfde richting rondom dit centrum. Men drukt dit wel uit door te zeggen dat het melkwegstelsel roteert. De groote aantrekkende massa, die in het melkwegstelsel de plaats inneemt welke de zon in het planetenstelsel bekleedt, is het centrale gedeelte van het sterrenstelsel zelf. De totale massa hiervan is ongeveer zeventig milliard maal de massa der zon, de omloopstijd is omstreeks twee honderd millioen jaar.
De Zweedsche astronoom Lindblad, die het eerst duidelijk de onderstelling van een rotatie van het melkwegstelsel om een ver centrum heeft uitgesproken, heeft daarbij tevens de verklaring gegeven van eenige tot voor kort onopgehelderde wetmatigheden in de bewegingen der sterren, zooals bijvoorbeeld de door Kapteyn in het begin dezer eeuw ontdekte ster-stroomen.
(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2040 B.)

23 NOVEMBER 1935

B. **ENGELAND. — Kabinet Baldwin. - Herziening van het Kabinet. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat het Britsche kabinet de volgende wijzigingen zal ondergaan:
Lord Halifax wordt Lord Privy Seal (tot dusver was hij minister van Oorlog).
Malcolm MacDonald wordt minister voor de Dominions (tot dusver minister van Koloniën).
Thomas wordt minister van Koloniën (tot dusver minister van Dominions).
Duff Cooper, tot dusver financieel secretaris van de schatkist, wordt minister van Oorlog en tevens lid van de Privy Council.
William Shepherd Morrison volgt Duff Cooper als financieel secretaris op.
Lord Londonderry heeft zijn functie van Lord Privy Seal neergelegd en trekt zich terug uit de regeering. Zijn opvolger, Lord Halifax, wordt woordvoerder voor de regeering in het Hoogerhuis.
Ramsay MacDonald blijft als lord-president lid van het kabinet. (Daily Telegr.) **(V. b. Kabinet 1849 D.)**

C. **ARTSEN EN RADIO. —**
Volgens een besluit van de Britsche „General Medical Council" mogen artsen uitsluitend voor de radio spreken, indien hun naam geheim blijft. Geen enkele opmerking in hun voordracht mag de toehoorders in de gelegenheid stellen, het te bewaren geheim te ontsluieren.
Bovendien is het het omroepstation verboden, inlichtingen te verstrekken omtrent den arts, die zich van alles, wat op reclame gelijkt, dient te onthouden. (Münch. med. Wochenschr., 18 Oct. '35)

D. **BULGARIJE. — Kabinet Tosjef afgetreden. - Kabinet Koesseiwanof gevormd. —**
Het ministerie Tosjef is afgetreden. De Koning heeft dit ontslag aanvaard en het volgende nieuwe kabinet benoemd:
Koesseiwanof: minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken;
Generaal Sapof: Binnenlandsche Zaken;
Goenef (tot dusver vice-gouverneur van de Bulgaarsche Nationale Bank): Financiën;
Generaal Jowof: Onderwijs;
Generaal Loekof: Oorlog;
Ir. Ganef: Openbare Werken;
Ir. Stojanof: Verkeer.
Het ministerie voor economische zaken is weer, zooals voor den staatsgreep van 19 Mei 1934, in tweeën gesplitst:
Prof. Atanasof: Landbouw;
Wasef (groothandelaar): Handel.
(Wremje) **(Vorig bericht Kabinet 1770 A.)**

E. **SOVJET-RUSLAND. — Stachanof-beweging. —**
Uit de rede van Stalin op het Congres der Stachanof-lieden blijkt, dat de secretaris-generaal der communistische partij geenszins tevreden is over de arbeidsprestaties en de productiviteit, welke tot dusver in de Sovjet-Unie werden bereikt; en evenmin over het intellectueele peil, waarop de arbeiders zich bevinden. Het geneesmiddel voor al deze kwalen moet de Stachanof-beweging zijn, die beoogt de Russische arbeiders zoo intensief mogelijk te laten werken.
„De huidige technische normen voldoen niet; zij zijn ten achter gebleven en vormen een rem voor de industrie. Er moeten hoogere technische normen komen. De taak van de Stachanof-menschen is derhalve de beweging uit te breiden en alle elementen uit wetenschap en techniek te drijven, die zich hardnekkig vastklampen aan de oude normen en niet bereid zijn mee te gaan op den weg, dien de Stachanof-beweging wijst."
Wanneer aldus de onwilligen zijn verwijderd — men denkt hierbij onwillekeurig aan de vorige zuiveringen onder de verschillende categorieën der bevolking en de gruwelen, waarmede dit gepaard ging — moeten de overgeblevenen in technisch opzicht zóó worden opgeleid, dat zij het nieuwe tempo in fabrieken en industrie kunnen bijhouden.
Vervolgens komt dan blijkens Stalin's rede de geestelijke verheffing van de arbeiders en arbeidsters aan de orde.
De Stachanof-menschen, thans volgens den spreker nog weinigen in getal, moeten daarbij weer de voorhoede vormen. Zij moeten er alle menschen toe brengen zich volkomen te concentreeren op de techniek, om vervolgens met behulp van de techniek hun arbeidsprestaties te vermeerderen; wanneer alle menschen technici zijn geworden is de cultureele verheffing der arbeiders een feit geworden en de tegenstelling tusschen handen-arbeid en hoofdarbeid verdwenen. (Iswestija)

F. **KARAKORUM-EXPEDITIE. — Onderscheiding voor het echtpaar Visser. —**
Voor het Kon. Nederl. Aardrijkskundig Genootschap heeft op 22 Nov. '35 dr. Ph. C. Visser een lezing gehouden over zijn vierde Karakorum-expeditie.
Bij deze gelegenheid heeft de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, medegedeeld, dat H.M. de Koningin den heer Visser had benoemd tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en mevr. Visser-Hooft tot officier in de Orde van Oranje Nassau (De Standaard) **(Vorig bericht 2024 D.)**

A. Djambi-velden. — Een pijpleiding. —
Ned.-Indië heeft evenals Irak ook zijn lange pijpleiding van circa 270 K.M., die oud-minister Verschuur plechtig heeft opengesteld.
Deze pijpleiding loopt van Tempino over Berau en Lilin naar Pladjoe en is noodig om de productie van de Djambivelden, waarvan de olie-opbrengst voortdurend stijgt, op snelle en economische wijze naar de raffinaderij van de Bataafsche te Pladjoe te vervoeren. De maatschappij waarvoor dit geschiedde is de N.I.A.M., dit is een maatschappij, die het recht heeft de olievelden in Djambi te ontginnen. Terstond na het bekend worden van den rijkdom aan olie in deze gebieden, meldden zich bij het gouvernement tal van liefhebbers voor een concessie voor de exploitatie.
De regeering meende echter het landsbelang te dienen door voor de exploitatie een aparte maatschappij op te richten, waarvan de aandeelen in het bezit kwamen van den rechtspersoon „Nederlandsch-Indië" en de N.V. de Bataafsche Petroleum Maatschappij. De directie is opgedragen aan de Bataafsche, die op

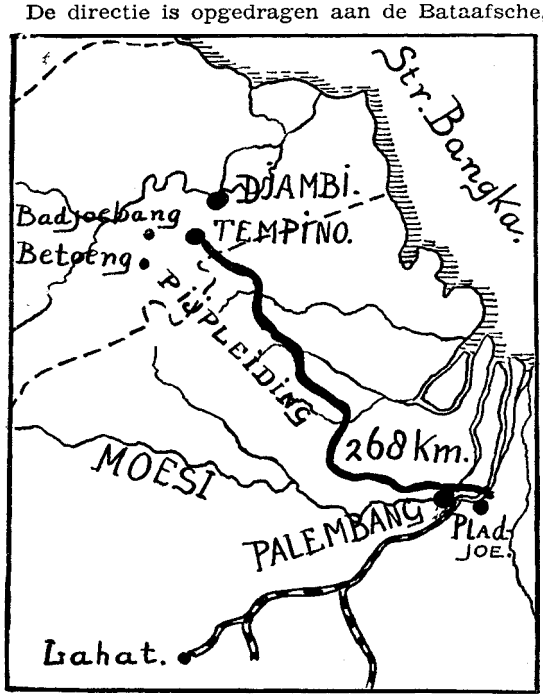

Djambivelden — Pijpleiding.

het gebied van het ontginnen van olie reeds een ruime ervaring heeft en bovendien de beschikking had over een raffinaderij, over een pijpleiding en installaties, waarvan de N.I.A.M. gebruik zou kunnen maken.
In het najaar van 1922 werd met de exploitatie van een tweetal terreinen, Badjoebang en Betoeng, begonnen. Aanvankelijk vielen de resultaten niet mee. De voortgezette exploitatie van de terreinen te Badjoebang leverden echter een gunstig resultaat op en op het oogenblik zijn hier een dertigtal putten aangeboord. In een ander terrein te Tempino, waar in 1928 met de exploitatie werd begonnen, is in Maart 1931 een boring voltooid, welke een productie levert van honderd kubieke meter per dag. Momenteel bedraagt de productie van beide terreinen tezamen ca. 1500 K.G.t. per dag.
Voor het vervoeren van de aangeboorde olie naar de raffinaderij van de Bataafsche was reeds een pijpleiding aanwezig, die ook voortdurend aangevuld werd. Bij de stijgende productie van de Djambivelden was deze leiding echter onvoldoende. Verbeteringen zooals o.a. het aanbrengen van een „booster", die de olie onder druk zet en de vervoersnelheid verhoogt, hielpen niet afdoende.
De ontwikkeling van de terreinen te Badjoebang en Tempino eischte een snellere vervoermethode en 31 October 1934 besloot de Raad van Beheer tot den aanleg van een pijpleiding van Tempino over Berau en Lilin naar Pladjoe, een afstand van 268 K.M., d.w.z. van Groningen naar Maastricht.
De leiding werd gelegd langs een weg, die voor 109 K.M. reeds bestond, maar voor de overige 159 K.M. nog moest worden aangelegd. Daarvoor moest drie millioen kubieke meter hout worden gekapt, er moesten negentien bruggen en driehonderd duikers worden aangelegd en het grondverzet voor het maken van dammen door de moerassen, het doorgraven van heuvels en het opvullen van ravijnen bedroeg zeshonderdduizend kubieke meter.
Er werd daarvoor gebruik gemaakt van z.g. roadbuilders, bijna sneeuwploegen op wielen, die het ruim drie meter lange gebogen stalen blad willekeurig in alle richtingen kunnen bewegen en de zwaarste boomen opruimen. Een ander vernuftig werktuig, de „caterpillar-tractor", trekt de zware boomstronken uit den grond. De rest doet de „grader", die door een carter-pillar getrokken wordt en in het harde grondoppervlak het zuivere wegprofiel snijdt.
Het materiaal voor de pijpleiding bestaat uit 23.736 pijpen, ieder 11,3 meter lang. De pijpen werden, als zij over rivieren de plaats van bestemming hadden bereikt, in secties van tien op houten blokken gelegd en dan gelascht. Met een electrischen stroom van veertig volt en driehonderd ampère laat de lasscher het laschmateriaal tusschen de verbindingen vloeien, terwijl de koelies met groote tangen de sectie-pijpen langzaam ronddraaien. In het begin zorgden Amerikaansche werklieden voor dat lasschen, want tot dusver heeft men in Indië geen pijpleidingen gelascht. Later leerden de inlanders het ook en hun lasschen doet niet voor dat van de Amerikanen onder.
De leiding ligt geheel onder den grond, waardoor zij minder slijt dan een bovengrondsche leiding en bovendien kunnen er langs die 268 K.M. geen lieden een gaatje in de pijp boren en de moeizaam gewonnen petroleum aftappen, zooals bij de pijpleidingen in Rembang (midden-Java) geregeld gebeurde.

NEDERL. OOST-INDIË

Ned.-Indië heeft dus nu een machtige pijpleiding meer en daarbij tevens een prachtigen weg, die voor het aanleggen van de leiding noodig was, maar nu ook voor andere doeleinden uitstekende diensten kan bewijzen. (De Telegraaf - Aneta)
(Vorig bericht Petroleum 1025 G.)

B. De Japanners in Nederlandsch Nieuw Guinea. —
De Japansche maatschappij Nanyo Kohatsoe Kaisja heeft in Nederlandsch Oost-Indië een concessie verkregen aan de Geelvinkbaai, ter oppervlakte van 214 vierkante mijlen, voor de verbouwing van katoen. Deze maatschappij, welke werkt met een kapitaal van £ 1,000,000 heeft drie jaren lang geëxperimenteerd en thans plannen voorbereid voor de productie van 20.000 balen katoen.
De Geelvinkbaai is 700 mijlen van Port Darwin gelegen. Tot nu toe was de dichtst bij Australië gelegen Japansche nederzetting Davao, in het zuidelijke deel der Philippijnen. Davao is thans een belangrijk hennepverbouwend centrum met een bevolking van 12.000 Japanners. Twee Japansche Stoomvaart-maatschappijen onderhouden de verbinding met Japan. Men voorspelt, dat een dergelijke organisatie zal bijdragen tot het welslagen van de nieuwe Japansche kolonie in Nederlandsch Nieuw Guinea.
(Osaka Mainichi) **(Vor. ber. Nieuw Guinea 1955 E.)**

C. Ontdekking van mineralen. —
De bestuurs-assistent van Tepa (Aroe- en Kei-eilanden, residentie Ambon) ontdekte goed brandbare steenkolen, micaglimmer, benevens een zeer zuivere oker-soort, waarvan hij reeds goede verf heeft gemaakt. Tevens ontdekte hij zout-water-bronnen, welke wijzen op de aanwezigheid van petroleum. De afvoer-mogelijkheden leveren weinig moeite op, daar deze mineralen dicht aan de oppervlakte voorkomen. De monsters zijn naar Ambon opgezonden. (Aneta)

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 18 November. - Sancties in werking. —**
Op 18 Nov. '35 zijn de economische sancties ingegaan. Overal in Italië werd de vlag uitgestoken als uiting van den eensgezinden wil tot verweer.

Fransche matiging. —
Van Franschen kant dringt men vooral op matiging aan en wijst men op de militaire gevaren, die uit de sancties kunnen voortvloeien.

Maarschalken Badoglio en de Bono.
Maarschalk Badoglio is vergezeld van zijn twee zoons, die dienst zullen nemen in het Italiaansche leger, van Napels vertrokken.
Maarschalk de Bono heeft het Italiaansche hoofdkwartier verlaten.

De Italianen brengen de basis voor hun luchtmacht in Abessynië, in verband met den ophanden zijnden opmarsch naar het binnenland, meer naar het Zuiden.

Ras Syoem en ras Kassa.
Ras Syoem heeft besloten onafhankelijk van ras Kassa het Tembien plateau te verdedigen.

Abessynische bewapening.
De Abessynische regeering heeft thans 12 jachttoestellen in Engeland besteld.

19 November 1935. — Fascistische Raad.
Van de vergadering van den grooten Fascistischen Raad van 18 Nov. '35 te Rome gehouden, is slechts een nietszeggend communiqué verschenen.

20 November 1935. — Abessynische Keizer bezoekt Harrar (E 6).
De negus is per vliegtuig van Addis Abeba (E 4) vertrokken en bracht een bezoek aan Harrar (E 6).

Sultanaat Biroe.
Men hecht te Rome groote beteekenis aan de onderwerping van het sultanaat Biroe.

Invoer in Italië.
Sinds de toepassing van de sancties is de invoer naar Italië via Oostenrijk en Zwitserland aanzienlijk gestegen.

21 November 1935. — Britsche vloot.
De Britsche vlooteenheden, die te Alexandrië samengetrokken zijn, zijn uitgevaren voor het houden van groote manoeuvres. De Britsche hooge commissaris en het geheele Egyptische kabinet wonen de manoeuvres bij.

Petroleum.
Ickes, de petroleumdictator der Vereenigde Staten, heeft aan de Amerikaansche petroleummaatschappijen verzocht, den petroleumuitvoer naar Italië vrijwillig stop te zetten.

22 November 1935. — Engeland en Frankrijk antwoorden.
Engeland's antwoord op de Italiaansche nota van 11 November naar aanleiding van de sancties is gepubliceerd.
De kern is als volgt:
Het ware te wenschen, dat Italië zijn Volkenbondsverplichtingen net zoo opvatte als Engeland.
Ook de antwoorden van Frankrijk en Zwitserland zijn bekend geworden. De kern van Frankrijk's antwoord is als volgt:
Frankrijk moet zijn plicht doen, maar blijft streven naar een zoo snel mogelijke oplossing van het geschil.

23 November 1935. — Abessynische guerillataktiek.
Naar van Abessynische zijde verzekerd wordt, hebben de Abessyniërs hun guerillataktiek verscherpt. Zij doen thans herhaaldelijk nachtelijke aanvallen met groote afdeelingen, om de communicatie van de Italianen met hun voorste linies te verbreken en hen aldus te dwingen hun opmarsch te staken.

24 November 1935. — Petroleum-embargo uitgesteld.
Naar de „Daily Telegraph" meldt zijn Frankrijk en Engeland tot overeenstemming gekomen over de noodzakelijkheid om de zitting der commissie van Achttien, die een beslissing moest nemen over een embargo op petroleum naar Italië, tot later datum uit te stellen. (Lavoro Fascista - Stampa - Daily Telegraph - A. N. P. - Nw. Rott. Crt.) **(V. b. 2055 F.; Recapitulatie 2052 G.)**

B. **ITALIE. — Goudpolitiek. —**
De Italiaansche regeering heeft een monopolie ingesteld voor den aankoop van ruw goud in het buitenland.
Aankoopen van geheel of gedeeltelijk bewerkt goud zijn gebonden aan een invoervergunning.
Het monopolie wordt uitgeoefend door het Nationaal Deviezeninstituut voor rekening van de schatkist.
Het instituut is gemachtigd in het Koninkrijk Italië ruw goud of bewerkt goud aan te koopen tegen een prijs, die elke week zal worden vastgesteld op basis van den gemiddelden wereldprijs en tevens wordt het instituut gemachtigd tot het in depôt nemen van goud.
Aankoop-contracten van ruw goud in het buitenland, aangegaan voor het in werking treden van het decreet, moeten binnen tien dagen worden afgezegd.
(Corriere della Sera)

25 NOVEMBER 1935

C. **AMSTERDAM. — Stedelijk museum. - Jhr. D. C. Röell tot directeur benoemd. —**
De Gemeenteraad heeft op 23 Nov. '35 in de vacature-C. W. H. Baard benoemd tot directeur van de Gemeente-musea jhr. D. C. Röell met 24 stemmen.
Nummer 2 van de voordracht, dr. J. Q. van Regteren Altena, conservator der gemeente-musea, kreeg 18 stemmen.
Jhr. Röell is 41 jaar oud. Hij heeft in samenwerking met dr. Schmidt Degener vele belangrijke tentoonstellingen georganiseerd. (De Maasbode)
(Vorig bericht Stedelijk Museum 1958 A.)

D. **DUITSCHLAND. — Deviezenprocessen. - Bisschop van Meissen veroordeeld. —**
De rechtbank te Berlijn heeft op 23 Nov. '35 dr. Peter Legge, den bisschop van Meissen, wegens het toelaten van vergrijpen tegen de deviezenverordeningen veroordeeld tot een boete van 100,000 mark. Daarvan gelden 40.000 mark geboet door de voorloopige hechtenis. Als de boete niet wordt betaald zal zij worden vervangen door gevangenisstraf van 3 maanden.
Dr. Theodor Legge, de broer van den bisschop, is wegens herhaalde inbreuken op de deviezenverordeningen tot 5 jaar tuchthuis, 5 jaar verlies van burgerrechten en 70.000 mark boete, eventueel te vervangen door 35 dagen tuchthuis, veroordeeld.
De vicaris-generaal dr. Wilhelm Soppa is tot 3 jaar tuchthuis, 5 jaar verlies van burgerrechten en 70.000 mark boete, eventueel te vervangen door 35 dagen tuchthuis veroordeeld. Op de tuchthuisstraffen is eveneens de voorloopige hechtenis in mindering gebracht.
Bovendien heeft de rechtbank 95.000 gulden obligaties ten laste van het bisdom Meissen verbeurd verklaard. Het bisdom blijft voor dit bedrag aansprakelijk in verband met de opgelegde boeten.
De 25-jarige Auguste Klein, is wegens begunstiging van het vergrijp, veroordeeld tot 5 maanden gevangenisstraf welke door de voorloopige hechtenis geboet zijn. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht Deviezenprocessen 1891 A.)

E. **CHINA. — Oost-Hopei onafhankelijk verklaard. —**
Generaal Jing Joe-keng, burgerlijk bestuurder van de gedemilitariseerde zone in Noord-China, heeft Oost-Hopei autonoom verklaard. De regeering draagt

den naam van autonoom anti-communistisch comité voor Oost-Hopei. Voorloopig zal het bewind zich uitstrekken over de gedemilitariseerde zones van Loeangtoeng, Mijoen en Tsjitsjien en de vier aangrenzende districten; in dat gebied wonen tien millioen menschen. Het schijnt echter de bedoeling te zijn geheel Noord-China onafhankelijk van de Nanking-regeering te verklaren. (Dempo Tsjoesin)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Hans Heuer — Malumba. Mutter aller Mütter. Roman aus Deutsch-Ostafrika. (Verlag Das Bergland-Buch, Salzburg 1935)
Ludwig Tuegel — Pferdemusik (Alb. Langen/Georg Mueller, München 1935)
Engelsch: Sheila Kaye-Smith — Selina is Older. (Cassell)
Claire Spencer — The Island. (Rich and Cowan)
Liam O'Flaherty — Hollywood Cemetery. (Gollancz)
Fransch: Pierre Bost — Un grand Personnage. (Gallimard)
Maurice Rigaux S. J. — En face du problème social. Est-il vrai que l'Eglise s'en désintéresse? (Spes, Paris)
Jules Romains — Zola et son exemple. (Flammarion)
Italiaansch: Pietro Brayda di Soleto — Il Papato nella storia nazionale e della civiltà d'Italia-Fino a tutto il secolo XVIII. Es cursione storica. (Tip. Pont. degli Artigianelli, Napoli)
Nederlandsch: Reinier van Genderen Stort — Sprokkelingen. (A. W. Sijthoff, Leiden 1935)
J. Greshoff — Arthur van Schendel. (J. M. Meulenhoff, Amsterdam)
Spaansch: Cesar M. Arconada — Reparto de Tierras. (Publicaciones Izquierda, Paris 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2051 C.)**

26 NOVEMBER 1935

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Defensiefonds (Weerfonds). —**
Thans in ingediend het wetsontwerp tot instelling van een Weerfonds: het Fonds tot verbetering van de materieele uitrusting van de landmacht en van de zeemacht, in zooverre het kustdefensie van Nederland betreft.
De regeering heeft zich de financiering van het fonds als volgt gedacht:
Aanvangende met het jaar 1936 wordt — tenzij bijzondere omstandigheden tot grooteren spoed mochten nopen — gedurende vier jaren uit het fonds een bedrag van totaal ƒ 53.400.000 verwerkt. Dit bedrag wordt verkregen door voorschotten uit 's Rijks Schatkist, die tegen 4% aan het fonds worden geleend.
Aanvangende met het jaar 1936 wordt ter aflossing in ongeveer 20 jaren van deze schuld een jaarlijksch bedrag als annuiteit, op de Defensie-begrooting gebracht.

De regeering acht urgent:

1. Aanschaffing van luchtdoelbestrijdingsmiddelen.
2. Aanschaffing van vliegtuigen.
3. Aanschaffing van infanterie-geschut.
4. Aanschaffing van munitie en verdere uitrusting.
5. Versterking van het artilleristisch vermogen.
6. Inrichting van kleine versterkingen bij de overwegen der groote rivieren en op enkele andere voor de verdediging van ons land van bijzonder belang zijnde punten (kazematten).

Naast deze voorzieningen voor de landmacht zijn soortgelijke maatregelen noodig voor de Zeemacht.
Onvermijdelijk worden geacht gelden voor mijnen, mijnenleggers, mijnenvegers, alsmede de bouw van een algemeen oefenschip, de bouw van twee onderzeebooten, benevens het afbouwen van den flottieljeleider 1931. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Defensie 1969 C.; Tw. Kamer 2055 K.)

C. **GRIEKENLAND. — Koning George II geland. - Kabinet Kondylis neemt ontslag. —**
Op 25 Nov. '35 te half tien in den morgen ankerde de kruiser „Helli" met Koning George II aan boord voor de vlieghaven Phaleron. De koninklijke sloep bracht den koning aan land, waar hij werd verwelkomd door minister-president Kondylis, die tijdens de afwezigheid van den koning het regentschap heeft waargenomen, en talrijke autoriteiten. De burgemeester van Athene nam daarop het woord om den koning uit naam van het volk welkom te heeten. De koning dankte met enkele hartelijke woorden. De vorst stapte vervolgens in den gereedstaanden auto.
De premier Kondylis en de overige leden van de voorloopige Grieksche regeering hebben koning George II hun ontslag aangeboden, dat door dezen is aanvaard. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vorig bericht 2034 F.; Kabinet 1995 E.)

D. **SURINAME. — Kolonisatieplan. —**
In antwoord op de vragen van het Tweede-Kamerlid dr. A. A. L. Rutgers, in verband met een namens den raad van bestuur van de stichting Nieuw Holland aan de colleges van burgemeester en wethouders in Nederland gezonden circulaire, waarin financieele steun wordt gevraagd voor de door de stichting voorgenomen kolonisatie in Suriname, heeft de minister van Koloniën medegedeeld, dat inderdaad dergelijke steun ad ƒ 25.— per gemeente is gevraagd.
Dat de minister adheasie aan het plan zou hebben betuigd, zooals de circulaire vermeldt, ontkent hij. De minister heeft dan ook, zoodra hem een exemplaar van de bewuste circulaire in handen was gekomen, aanleiding gevonden, zijn ambtgenoot van Binnenlandsche Zaken te verzoeken, de aandacht van de gemeentebesturen op de misleidende mededeelingen daarin te willen doen vestigen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

E. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Fransche Bank heeft het wisseldisconto verhoogd van 5 tot 6%.
De rente voor de beleening van goud en effecten is verhoogd van 6 tot 7%, en die voor voorschotten op papier van 30 dagen van 5 tot 6%. (Le Temps)
(Vorig bericht 2056 E.)

F. **BRAZILIE. — Opstand in Noord-Brazilië. —**
Naar van officieele zijde wordt meegedeeld, is in Maceio en Recife een communistische opstand uitgebroken. Reeds sinds weken heeft het in Noord-Brazilië gegist. Acht militaire vliegtuigen zijn derwaarts gezonden. Verder zijn er twee kruisers op weg naar het Noorden.
De vliegtuigen en de bemanningen der kruisers zullen de troepen van generaal Rabelos bij de onderdrukking van den communistischen opstand steunen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

G. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 18-24 November 1935. —**
Sancties in werking 18 Nov. 2059 A. — Fransche matiging 18 Nov. 2059 A. — Maarschalken Badoglio en de Bono 18 Nov. 2059 A. — Ras Syoem en Ras Kassa 18 Nov. 2059 A. — Abessynische bewapening 18 Nov. 2059 A. — Fascistische Raad 19 Nov. 2059 A. — Abessynische keizer in Harrar (E 6) 20 Nov. 2059 A. — Sultanaat Biroe 20 Nov. 2059 A. — Invoer in Italië 20 Nov. 2059 A. — Engelsche vloot 21 Nov. 2059 A. — Petroleum 21 Nov. 2059 A. — Sancties: Engelsche en Fransche antwoorden 22 Nov. 2059 A. — Abess. guerillataktiek 23 Nov. 2059 A. — Petroleum embargo 24 Nov. 2059 A. — Ital. goudpolitiek 24 Nov. 2059 A. (Red. K. H. A.) **(V. b. 2059 A.)**

A. **DUITSCHLAND. — Katholiek persbureau opgeheven. - Katholieke Jeugdcentrale te Dusseldorf gesloten. —**
Naar men ons mededeelt is het bekende Katholieke Persbureau „Katholische Korrespondenz" te Münster in Westfalen, dat jaren geleden door Dr. Friedrich Muckermann S. J. werd opgericht, door de Geheime Staatspolitie gesloten. Verder is ook bij de Katholieke Jeugdcentrale te Dusseldorf door de Gestapo huiszoeking gedaan, waarna de kantoren werden gesloten en verzegeld.
In deze Jeugdcentrale waren o.m. ondergebracht de Centrale van het Katholiek Verbond van Jonge mannen (450.000 leden), verder de „Sturmschar" (30.000 leden), de Katholieke Verkenners (10.000 leden), de Katholieke Jungschar (75.000 leden) en de groote Katholieke Sportorganisatie „Deutsche Jugend Kraft" (300.000 actieve leden met de aangesloten bonden tezamen 1.300.000 leden).
In dezelfde Centrale was ook gevestigd de Redactie en Administratie van het bekende weekblad der Kath. Jeugd, Junge Front, dat enkele weken geleden op bevel van de Gestapo een anderen naam moest kiezen. Gekozen werd toen de naam „Michaël" (oplage 300.000 exemplaren). Dit orgaan is thans ook verboden. (Dagblad v. Noord-Brabant)
(Vor. ber. Kath. Pers 1240 E.; Kath. Jeugdb. 1173 A.)

B. **AMSTERDAM. — Inwoners. - Daling. —**
Dit jaar is voor het eerst het aantal inwoners van Amsterdam gedaald; in vorige jaren vond steeds een stijging plaats; de bevolking was n.l. op 31 December der jaren 1930—1934 achtereenvolgens 757.386, 766.263, 772.364, 778.442 en 781.660, terwijl zij op 1 October '35 tot 779.332 was verminderd.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Bevolking 1901 F.)**

C. **ZWEDEN. — Invoer van boter. —**
De directie van den Landbouw te Den Haag deelt mede, dat volgens bericht van den consul-generaal der Nederlanden te Stockholm de Zweedsche dagbladen melding maken van een onvoldoende boterproductie in Zweden. In verband daarmede is tot ultimo December het invoerverbod voor boter in Zweden opgeheven.
Inlichtingen zijn aan te vragen en offerten kunnen ingediend worden bij Svenska Mejeriernas Riksförening u.b.a., Vasagatan 16, Stockholm.
(Het Vaderland - Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 678 G.)

D. **BELGIE. — De Begrooting 1936. —**
In een beschouwing geeft „La Métropole" enkele bijzonderheden omtrent de Belgische begrooting en het Belgische herwaardeeringsfonds — gevormd uit de herschatting der goudvoorraden van de Banque Nationale ten tijde van de devaluatie van den Belga — welke ook voor Nederland van interesse zijn, o.a. omdat hierin wordt gezinspeeld op de z.g. Mendelsohn-leening van ƒ 75.000.000.
In de toelichting op de begrooting wordt vermeld, dat ter gedeeltelijke terugbetaling van deze leening (welke terugbetaling ƒ 15.000.000 beloopt) het herwaardeeringsfonds op 30 Juni 1935 300 millioen francs ter beschikking heeft moeten stellen. Hieronder volgt een recapitulatie van de posten, welke volgens officieele mededeeling tot nu toe ten laste van het herwaardeeringsfonds zijn gebracht en welke er in de toekomst uit geput zullen worden:

Beschikt is over:	In millioenen francs.	
Betaling aan de Banque Nationale	345	
Betaling aan Luxemburg	133	
Aflossing Nederl. leening	300	
Fonds tot reguleering v. d. koersen der Staatsleening	1000	
Gewone dienst v. d. begrooting 1935	200	
	——	1978
Nog gevonden moeten worden:		
Buitengew. dienst begrooting 1935	1310	
Buitengew. dienst begrooting 1936	1182	
	——	2492
Totaal ...		4470

Wanneer men hierbij nog optelt de reserve tot bescherming van de nieuwe valuta, ad 1125 millioen francs, komt men tot een totaal generaal van frs. 5595 millioen. Doch zelfs zonder deze reserve in aanmerking te nemen is het een wonder hoe aan alle genoemde eischen kan worden voldaan, gezien het feit, dat het herwaardeeringsfonds slechts beschikt over frs. 3730 millioen. Bovendien is in de begrooting van 1936 begrepen frs. 1121 millioen voor reeds aangevangen werken, waarvoor geleend zal moeten worden, terwijl de openbare schuld reeds tusschen Sept. 1934 en Sept. 1935 is toegenomen met frs. 6483 millioen.
(La Métropole) **(Vorig bericht blz. 2052 F.)**

E. **NOORWEGEN. — Buitenlandsche handel. —**
De Noorsche statistiek van den buitenlandschen handel gedurende de eerste drie kwartalen van 1935 vertoont t.a.v. een aantal staten een vrij groote wijziging, vergeleken met dezelfde periode van verleden jaar.

	Invoer (In mill. Kronen)		Uitvoer (In mill. Kronen)	
	1934	1935	1934	1935
Engeland . . .	125.7	137.0	101.5	115.6
Duitschland . .	109.4	92.2	51.8	55.6
Frankrijk . . .	15.7	23.5	20.9	21.1
Zweden	53.6	62.4	29.2	34.7
Denemarken . .	29.7	43.4	17.1	16.4
Japan	—	—	13.5	14.3
België	17.9	19.7	13.2	12.1
Nederland . . .	18.3	20.1	15.3	10.7

(Aftenposten) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 1657 G.)**

F. **NEDERLAND. — Lintbebouwing. —**
Het vraagstuk der lintbebouwing was onderwerp van een uitvoerige discussie op een dezer dagen te Den Haag gehouden bijeenkomst, welke belegd was door den A.N.W.B., den bond Heemschut, de commissie „De Weg in het Landschap", het Ned. Instituut voor Volkshuisvesting en Stedebouw, de vereeniging van Ned. Gemeenten en de Vereeniging het Nederlandsche Wegencongres. De bijeenkomst stond onder leiding van den voorzitter van den A.N.W.B., den heer Edo J. Bergsma.
De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, sprak een kort openingswoord.
Minister Van Lidth de Jeude wees er op, dat men gesteld wordt voor de moeilijke taak, een regeling te ontwerpen, welke zoowel de wegbeheerders en weggebruikers eenerzijds als aangrenzende rechthebbenden anderzijds kan bevredigen. Naar de overtuiging van den minister behoeft niet gevreesd te worden, dat een bevredigende oplossing onbereikbaar zou zijn.
Ir. Bakker Schut, directeur van den Gem. Dienst van Stadsontwikkeling en Volkshuisvesting te Den Haag, zeide, dat de bezwaren van lintbebouwing in hoofdzaak van drieërlei aard zijn. In de eerste plaats verzet zich daartegen elk redelijk stedebouwkundig inzicht. Ten tweede kleeft daaraan het niet te onderschatten bezwaar, dat groote brokken natuurschoon onherstelbaar worden bedorven. En in de derde plaats schept de lintbebouwing uit verkeersoogpunt schier onoverkomelijke moeilijkheden. (De Standaard)
(Vor. ber. Lintbebouwing 1713 G.)

G. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. —**
Suikerfreule. — De film naar het bekende tooneelstuk van Henri van Wermeskerke „Suikerfreule" werd op 14 Nov. '35 met een gala-première uitgebracht. Deze Majestic-film, vervaardigd onder regie van Haro van Peski, werd in roulatie gebracht door Tobis. De hoofdrollen werden vervuld door: Aaf Bouber-Ten Hope, Johan Elsensohn, Louis de Bree, Annie van Duyn, Louis Borel, Hans van Meerten, Elias van Praag, Wilh. Duymaer-van Twist, Jacqueline Royaards-Sandberg en Marie van Westerhoven.
Fientje Peters - Poste Restante. — Op 15 Nov. '35 vond de première plaats van de Nederlands sprekende film „Fientje Peters - Poste Restante", die onder regie van Viktor Janson vervaardigd werd in de Duitsche Ufa-ateliers. Dialoog-leiding: Cor Hermus en Louis Borel. In de hoofdrollen: Herman Tholen, Fientje Berghegge, Dolly Bouwmeester, Louis Borel, Cor Hermus, Hilde Alexander, Robert Milton, Jean Stapelveld, Wim Poncia en Alex de Meester Jr. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ned. Films 2042 B.)

H. **NEDERLAND. — Vrijz.-Democratische Bond. —**
Op 23 Nov. '35 is te Arnhem de algemeene vergadering van den Vrijz.-Democratischen Bond gehouden. In zijn openingswoord memoreerde de voorzitter van het hoofdbestuur, prof. mr. R. Kranenburg, met een terugblik op het afgeloopen jaar, dat wel zelden of nooit de Bond een zoo veelbewogen jaar heeft doorgemaakt.
De verliezen, door den dood, waren talrijk en groot. Vele herinneringen worden ook gewekt — aldus spr.

— door de omstandigheid, dat dit jaar de man, die jaren lang ons in den strijd is voorgegaan (mr. Marchant), die jaar op jaar op dagen als deze ons in forsche trekken den staatkundigen toestand wist te schetsen, die in redevoeringen, welke meer dan eens magistraal konden worden genoemd, ons wist te bezielen, thans niet meer in ons midden zal zijn.
De reden, die hem tot heengaan uit onze rijen hebben genoopt, hebben wij te eerbiedigen en hebben wij ook volledig in onze uitingen geëerbiedigd. Wij hebben den scheidenden aanvoerder den vaandelgroet gebracht en wij staren hem na, nog niet goed begrijpende, maar berustend. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Vrijz.-Democr. Bond 1814 A.)

A. **DUITSCHLAND. — Bisschop van Berlijn; Mgr. Banasch. —**
De politie heeft de administratie en de bureaux in het paleis van den Bisschop van Berlijn, Graf von Preysing, doorzocht en groote hoeveelheden documenten in beslag genomen.
Mgr. Banasch, het hoofd van het bureau van den Bisschop van Berlijn, is in voorloopige hechtenis genomen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Bisschop van Berlijn 1869 B.)

27 NOVEMBER 1935

B. **JAPAN. — De bevolking. —**
De bevolking van Japan, met inbegrip van Kwantoeng en de mandaatseilanden in den Stillen Oceaan, was op 1 October '35 99.453.629 zielen groot. Sedert 1930 is de bevolking met 8.1% toegenomen. (Dempo Rengo)
(Vorig bericht blz. 1371 E.)

C. **PYRAMIDON GEEN ONSCHULDIG MIDDEL. —**
Uit een verhandeling, afkomstig van Kracke en Parker en voorkomende in „The Journ. of the Am. Med. Ass." van 21 Sept. '35 blijkt, dat gedurende de jaren 1932, 1933 en 1934 in de Ver. Staten van Noord-Amerika niet minder dan 1500 sterfgevallen zijn voorgekomen tengevolge van de als „agranulocytose" bekend staande bloedziekte.
Voornamelijk betrof het hierbij personen uit kringen, waarin men gemakkelijk tot het innemen van onder het bereik zijnde geneesmiddelen komt, dus artsen, verpleegsters en hun huisgenooten, terwijl in zeer veel gevallen het pyramidon of daarmede samengestelde middelen als schuldig aan de catastrophe moesten worden beschouwd.
Daarom dringt „The Lancet" van 9 Oct. '35 er op aan, zulke middelen te vermijden en ze te vervangen door een der vele andere met een overeenkomstige werking. (The Lancet)

D. **DUITSCHLAND. — Toenaderingspogingen tot Frankrijk. —**
De officieuze „Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz" schrijft met betrekking tot het onderhoud, dat de Fransche gezant François-Poncet dezer dagen met Hitler heeft gehad, o.m. het volgende:
„Het Fransche volk kan er van overtuigd zijn, dat Duitschland niets wenscht wat met de gewettigde belangen van Frankrijk in strijd is. Duitschlands liefde voor den vrede en zijn bereidwilligheid, met ieder tot overeenstemming te komen, zijn onwankelbaar en beproefd. Hetgeen Duitschland voor zichzelf opeischt als een vanzelf sprekend natuurrecht — n.l. vrijheid en onafhankelijkheid — kent het ook in dezelfde mate toe aan alle andere volken.
Tusschen Frankrijk en Duitschland bestaan geen territoriale kwesties meer. Juist omdat Duitschland en Frankrijk vrij tegenover elkaar staan, zou, gezien Duitschlands verlangen naar overeenstemming, het bereiken van vruchtbare betrekkingen tusschen beide landen geen onoplosbaar probleem dienen te zijn, vooral wanneer er ernstig naar gestreefd wordt, andere moeilijkheden, voor zoover die aanwezig zijn, uit den weg te ruimen. (Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz)
(Vor. ber. Fransch-Duitsche Toenadering 1218 A.)

E. **BERLIJN. — Dr. H. Sahm, de eerste burgemeester, uit de Nat.-Socialistische Partij gestooten. —**
Dr. Heinrich Sahm, de eerste burgemeester van Berlijn, is uit de nationaal-socialistische partij gezet. Sahm wordt verweten, dat hij eerst tot de partij is toegetreden, nadat Adolf Hitler aan het bewind is gekomen, dat hij te weinig aan het werk van de Winterhulp heeft gegeven, en dat hij nog koopt in Joodsche zaken.
Men verwacht, dat binnenkort de municipaliteit van Berlijn zal worden toevertrouwd aan dr. Lippert, staats-commissaris en vertrouwensman van de partij in het gemeentebestuur. (Neue Zürcher Zeitung)

F. **MEXICO. — Actie tegen „Goudhemden". —**
In verband met de jongste botsingen tusschen de anti-semietische en arbeidersvijandige organisatie der „goudhemden" en communistische boeren, hebben alle arbeidersbonden een groote protest-betooging tegen deze organisatie gehouden.
De Senaat heeft met eenparigheid van stemmen het voorstel om de organisatie der „goudhemden" te ontbinden, aangenomen. (El Sol)

G. **ENGELAND. — Lagerhuisverkiezingen. - Definitieve uitslagen. —**
Op 25 Nov. '35 zijn nog de uitslagen bekend geworden van de verkiezingen der afgevaardigden voor de gezamenlijke Schotsche universiteiten.
Er zijn twee conservatieven gekozen, onder wie Noel Skelton (de onder-staatssecretaris voor Schotland, die inmiddels overleden is) en een nationale liberaal.
De definitieve uitslagen zijn:
Vóór de regeering: Conservatieven 387; Nationaal Liberalen 34; Nationale Arbeiderspartij 8; Onafhankelijk nationalen 4; Onafhankelijken 1; totaal 434.
Vóór de oppositie: Arbeiderspartij 154; Liberalen 16; Onafhankelijk liberalen 4; Onafhankelijke Arbeiderspartij 4; Communisten 1; Onafhankelijken 2; totaal 181. (Manchester Guardian) **(Vor. ber. 2051 A.)**

H. **GEESTELIJK LEVEN. — Opperrabbijn van Friesland en Drente benoemd. —**
De ressortale Raad van Friesland van het Ned. Isr. Kerkgenootschap heeft op 24 Nov. '35 met algemeene stemmen den heer A. S. Levisson te Amsterdam, die ad interim belast was met dit opperrabbinaat, tot opperrabbijn van het ressort benoemd, nadat de ressortale Raad van Drente des morgens in een te Meppel gehouden vergadering den heer Levisson tot opperrabbijn van Drente had benoemd. (A. N. P.)

I. **BELGIE. — Stijn Streuvels onderscheiden. —**
De Vlaamsche schrijver Stijn Streuvels, die in het burgerlijk leven Frank Lateur heet, is bevorderd tot commandeur in de Leopold-Orde.
(Gazet v. Antwerpen) **(V. b. Stijn Streuvels 1769 A.)**

K. **NEDERLAND. — Anti-revol. partij. - Afscheiding. - Chr. Nat. partij gesticht. —**
In een te Utrecht gehouden vergadering van Hervormde anti-revolutionairen is tot afscheiding en oprichting van een Chr. Nat. Partij besloten. Het Tweede Kamerlid prof. dr. H. Vischer is onder de uitgetredenen. (N. Rott. C.)
(Vor. ber. Anti-Rev. Partij 1482 A.)

L. **GRIEKENLAND. — Koning George II. - Boodschap tot het Grieksche volk. —**
Koning George heeft op 25 Nov. '35 in een boodschap het volk dank gezegd en zich bereid verklaard, al zijn krachten, al zijn ondervinding en al zijn werkkracht te geven tot materieele en moreele verbetering van het geheele volk, zonder onderscheid.
De koning belooft verder, het verleden te vergeten en waarborgt rechtvaardigheid en gelijkheid voor allen.
De plechtige Hoogmis, welke bij gelegenheid van koning George's aankomst in Athene, zooals gemeld, om elf uur in de Metropolis kathedraal werd opgedragen, werd gecelebreerd door den Grieksch-orthodoxen primaat-aartsbisschop van Athene, Chrysostomos.
De metropoliet sprak een gebed uit, waarin hij God

dankte, Die den Koning weer op den troon had teruggevoerd en waarin hij smeekte, dat dezen terugkeer het begin zou mogen beteekenen van een nieuw leven, van nieuwen vooruitgang en voorspoed en dat het voor het volk een vreedzaam bewind zou mogen zijn.
Na de kerkelijke plechtigheid reed de koning naar het graf van den onbekenden soldaat, om in gezelschap van den kroonprins een krans neer te leggen. Aan deze plechtigheid namen deel de ministers van oorlog, marine en luchtvaart, de leden van de generaliteit en voorts tal van hooge officieren, alsmede delegaties van alle wapens en vertegenwoordigers der vereenigingen van oud-strijders en oorlogsinvaliden.
Nadat de koning den krans had neergelegd, herdachten de aanwezigen in een minuut van eerbiedig zwijgen de gesneuvelden. (Proia - Kathimerini)
(Vor. ber. Koning George II 2060 C.)

A. **STRATOSFEER. — „Explorer II." —**
Naar de Nationale Luchtvaartvereeniging medegedeelt heeft de stratosfeerballon „Explorer II" een hoogterecord bereikt van ongeveer 22.080 Meter tijdens de opstijging op 11 November '35 te Rapid City. (New York Herald Tribune) **(2041 E.)**

B. **PHILIPPIJNEN. — Algemeene dienstplicht zal worden ingevoerd. —**
Op 25 Nov. '35 heeft president Quezon het uit 98 leden bestaande parlement der Philippijnen geopend. In zijn openingsrede kondigde hij een wet aan, waarbij de algemeene dienstplicht op de Philippijnen zal worden ingevoerd.
Het wetsontwerp spreekt van een beroepsleger van 1500 officieren en 19.000 manschappen, waarbij de gendarmerie is inbegrepen. De diensttijd bedraagt voor de dienstplichtigen 5½ maand, terwijl zij gedurende tien jaren jaarlijks aan herhalingsoefeningen moeten deelnemen. De theoretische militaire opleiding begint op de scholen reeds bij de leerlingen van tien jaar.
In verband met de kosten zal voorloopig niet worden overgegaan tot de vorming van een marine.
(Ned. Tel. Ag. Reuter)

C. **NEDERLAND. — De spelling-Marchant blijft.**
De minister van onderwijs deelt in de memorie van antwoord betreffende zijn begrooting aan de Tweede Kamer mede, dat hij niet voornemens is, wijziging te bevorderen van de Kon. besluiten inzake de nieuwe spelling. Het zijn vooral economische gronden, die hem daarbij leiden.
Wat betreft de vraag, wanneer het oogenblik zal zijn gekomen om aan de regeering voor te stellen deze spelling ook in officieele stukken in te voeren, zegt de minister overtuigd te zijn, dat alvorens de regeering de nieuwe schrijfwijze zal kunnen toepassen, een uiterst belangrijk vraagstuk nader onderzoek vergt.
De spellingregels hebben immers aanleiding gegeven tot de opvatting, dat uit den vijfden en zesden spellingregel gevolgtrekkingen moeten worden afgeleid, die zich geenszins bewegen op het gebied van de spelling, althans niet van de spelling alleen, doch die het hart van de taal raken. Overleg hieromtrent en wel of deze taalvragen afzonderlijk en opzettelijk worden onderzocht, hetzij door een nieuwe, breed samengestelde commissie, hetzij door de commissie-van Heeringen, aangevuld met Belgische en Nederlandsche taalgeleerden, is nog gaande met de Belgische regeering.
Wij teekenen hierbij aan, dat de vijfde spellingregel zegt, dat de sch. alleen daar geschreven wordt, waar de ch. gesproken wordt, als in schaven, schip, schoen enz. dus wensen, mens, tussen enz.
De zesde spellingregel handelt over het gebruik der z.g.n. „tusschenletters" n en s (in samenstellingen als besseboombessensap; hondekar-hondenkar enz.). (N. v. h. Noorden)
(Vorig bericht blz. 1992 E.)

28 NOVEMBER 1935

D. **DE HETHIETEN. — Volk en Taal. —**
Prof. Dr. B. Hrozny uit Praag hield 22 November in de Aula der Universiteit te Amsterdam voor de Allard Pierson Stichting en de Vereeniging Nederland-Tsjechoslowakije een lezing over „Die Völker und Sprachen der Hethiter." Spr. sprak eerst over de ontcijfering van de taal der spijkerinscripties van de Hethieten, d.w.z. de spijkerinscripties van Boghazkoi. Hij schilderde zijn ontcijfering van deze taal en behandelde de in deze inscripties voorkomende talen en volken:
1. de Chattiers van niet-indo-Europeesche afstamming,
2. de Luïten van indo-Europeesche afstamming,
3. de Nesieten = de Hethieten met spijkerinscripties, van indo-Europeesche afstamming.
4. de Churrieten van niet-indo-Europeesche afstamming.
5. de Mitanniers van arische afstamming.
Vervolgens behandelde hij de ontcijfering van het z.g. hieroglyphische Hethietische schrift en taal, waaraan ook hij had deelgenomen. Hij schreef de eerste grammatica en vertaalde 52 inscripties. Ook de als Spijkerschrift-Hethieten aangeduide volken zijn van indo-europeeschen oorsprong; hun taal is met het Nesiesch en Luïsch verwant, maar daarmede niet identiek. Het is eveneens een Kentumtaal.
Spr. gaf ook in het kort den inhoud weer van de belangrijkste inscripties der Hethieten met hieroglyphisch schrift. Zij houden zich hoofdzakelijk bezig met de vereering der voorouders. In de conclusie, dat vier indo-Europeesche volken op de geschiedenis van het oude Oosten reeds vóór 2000 j. v. Chr. een krachtigen invloed hebben geoefend ligt de hoofdbeteekenis van de hethietologie. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Hethieten 392 E.)

E. **LUCHTVAART. — Leeuwarden. - Vliegveld. —**
De Gemeenteraad heeft op 26 Nov. '35 een voorstel van B. en W. aangenomen om *f* 492.000 beschikbaar te stellen voor het aanleggen van een luchtvaartterrein, zulks nadat B. en W. hadden toegezegd een verhoogde subsidie aan te vragen van de Provinciale Staten, die 30% en van de Kamer van Koophandel, welke 60.000 gulden in de kosten hadden toegezegd. (Leeuwarder Courant) **(Vor. ber. blz. 1684 A.)**

F. **ZWITSERLAND. — Zwitsersche Nationale Bank.**
Blijkens den per 22 November '35 afgesloten weekstaat van de Zwitsersche Nationale Bank bedroeg de voorraad goud en goud-deviezen onveranderd fr. 1411 millioen. Deze staat was echter afgesloten voordat de jongste valuta-crisis haar invloed op de Zwitsersche franc deed gelden. Ook overigens toont de balans slechts geringe afwijkingen. De credietverleening in het binnenland vertoont een kleine uitzetting. De wisselportefeuille is met fr. ½ millioen toegenomen, terwijl de beleeningen met fr. 4 millioen en de wissels der Leeningskas met fr. 1 millioen zijn toegenomen. Daartegenover is de biljettencirculatie met fr. 5 millioen tot fr. 126 millioen ingekrompen, waar echter weer een toeneming der direct opeischbare verplichtingen met fr. 4 millioen tot fr. 357 millioen tegenover staat.
(Neue Zürcher Zeitung)

G. **POLEN. — De anti-semitische excessen. —**
De Poolsche openbare meening heeft met kracht gereageert op de recente anti-semitische incidenten. De Gazeta Polska eischt, dat een einde zal worden gemaakt aan het optreden van onverantwoordelijke elementen, die handelen in strijd met den Poolschen geest.
De minister van binnenlandsche zaken, Raczkiewicz, heeft tegenover een delegatie van Joodsche afgevaardigden en senatoren de verzekering afgelegd, dat hij de excessen met uiterste gestrengheid zal onderdrukken, waaraan hij toevoegde, dat reeds de noodige schikkingen zijn getroffen om de volkomen veiligheid der Joodsche bevolking te waarborgen.
De anti-semitische studenten aan de technische hoogeschool te Warschau hadden eenige eischen gesteld, o.a. vermindering van den steunen de stipendia aan Joodsche studenten tot een percentage, dat overeenkomt met de verhouding van het aantal Joden op de totale Poolsche bevolking inplaats van, zooals thans het geval is van het aantal Joodsche studenten op het totaal aantal studenten, verder het aanwijzen van speciale banken voor Joodsche studenten in de collegezalen en het instellen van speciale teekenzalen en practicum-groepen voor Joodsche studenten.
Aangezien hunne eischen niet werden ingewilligd, werden Joodsche studenten op schandelijke wijze mishandeld.
(Gazeta Polska)
(Vorig bericht blz. 586 E.)

A. CHINA. — Oost-Hopei. - De politiek van den afgescheiden leider Jin Joe Keng. —

Volgens Japansche berichten uit Peking heeft Jin Joe Keng, hoofd van de door hem zelf ingestelde autonome regeering van Oost-Hopei, de volgende richtlijnen vastgesteld, die zijn politiek voorloopig zullen beheerschen:

1. Afscheiding van Nanking.
2. De voorzitter van de anti-communistische autonome commissie is verantwoordelijk voor de militaire en buitenlandsche aangelegenheden van Oost-Hopei.
3. Volledige bescherming van leven en bezittingen van buitenlanders.
4. Tien millioen yoean der belasting-opbrengst zal bestemd worden voor het opbouwwerk.
5. De opbrengst der zoutbelasting zal niet verminderd worden door douane-bemoeiingen.
6. Een corps van vijftienduizend man veiligheidspolitie zal worden ingesteld om de rust en orde te handhaven.
7. De wapenstilstands-overeenkomst van Tangkoe zal streng geëerbiedigd worden.
8. De Britsche mijnondernemingen zullen ten volle beschermd worden.

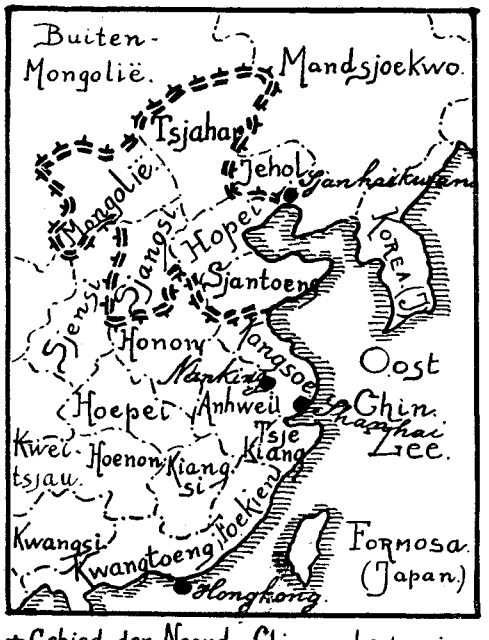

≐Gebied der Noord-Chineesche provinc.

De Nationale Executieve Raad der Nanking-regeering heeft besloten tot scherpe maatregelen tegen de Noord-Chineesche zelfstandigheidsbeweging. De militaire raad van Peking is ontbonden en de minister van Oorlog, Ho Yin Tsjin, is benoemd tot hoogste bestuurs-commissaris van Peking.

De garnizoenscommandant van Peking en Tientsien, generaal Soeng Tsjé Yoean is benoemd tot „pacificatie-commissaris" en belast met de onderdrukking der zelfstandigheidsbeweging, waartoe hij alle middelen mag aanwenden.

(Asahi Sjimboen - Ned. Tel. Ag. Reuter) **(2059 E.)**

B. FRANKRIJK. — De radiorede van Laval. - Binnen- en buitenlandsche politieke toestand. - Duitschland-Italië-Engeland. —

In een door alle Fransche zenders uitgezonden radiorede, die ongeveer 20 minuten duurde, heeft minister-president Laval op 26 Nov. '35 den binnen- en buitenlandsch politieken toestand besproken. Bij deze gelegenheid sprak hij den hoop uit, dat tusschen Duitschland en Frankrijk goede nabuurschappelijke betrekkingen bij wederzijdsche achting tot stand zouden komen. Het eerste deel van zijn rede was gewijd aan het afleggen van rekenschap over de werkzaamheid van zijn kabinet binnen het kader van den opdracht van 7 Juni 1935, die ten doel stelde den franc te verdedigen en de speculatie te onderdrukken.

Met 324 tegen 160 stemmen, aldus zette Laval uiteen, heeft de Kamer het kabinet-Laval de machtigingswet gegeven.

Vervolgens beschreef Laval de effecten van zijn talrijke decreten. Hij keerde zich tegen het verwijt, sommige klassen harder te hebben aangepakt dan andere. Het principe van de gelijkheid der offers van alle Franschen is bij de decreten toegepast. In het belang van de economisch zwakken heeft men huurverlagingen, verlagingen van hypotheekrente en van de prijzen voor gas, steenkool en electriciteit tot stand gebracht, welke weergaloos stoutmoedig genoemd kunnen worden. Het Engelsche volk heeft in zijn regeering ten behoeve van de bestrijding van de economische moeilijkheden vier jaar lang vertrouwen gesteld. De Fransche regeering gunt men slechts vier maanden en dan komen onverbiddelijke censoren reeds in beweging om den staf te breken over de regeering. Deze censoren zijn zich er derhalve bewust van, wat daarmede wordt aangericht.

Reeds de mogelijkheid, dat de a.s. parlementaire besprekingen moeilijkheden zouden kunnen brengen, hebben een vernielende uitwerking gehad. Wederom vertoont zich hetzelfde verschijnsel, dat de vorming van de regeering-Laval gerechtvaardigd heeft, n.l. afvloeien van goud. Een land kan niet eeuwig van leeningen leven. Het moet verstandig en daadkrachtig zijn uitgaven aanpassen aan zijn inkomsten.

Een nieuwe devaluatie van den franc moet afgewezen worden. De regeering zal ook niet toelaten, dat door verzwakking van het regeeringsgezag via een sluipende crisis hetzelfde resultaat bereikt wordt. Het instandhouden van de bezuinigingsmaatregelen verhoedt de devaluatie. Wanneer het parlement een andere opvatting heeft, moet het dat duidelijk zeggen. Het is ontoelaatbaar, dat zij, die in woord en geschrift de devaluatie afwijzen, deze door hun wijze van stemmen onvermijdelijk maken.

Wat de binnenlandsche politiek betreft legde Laval er den nadruk op, dat zij, die verantwoordelijk zijn voor de orde en de veiligheid, ook het waarborgen van de republikeinsche instellingen op zich nemen. Geen partij heeft het recht haar gezag te stellen in de plaats van het gezag van den Staat. Spr. riep alle Franschen op en verzocht hun de wereld niet het schouwspel van verscheurdheid te bieden. Het feit, dat op 11 November twee optochten naar het Graf van den Onbekenden Soldaat getrokken zijn, vormt een teeken van een diepingrijpend conflict. Slechts in de nationale verzoening ligt het heil.

Als minister van Buitenlandsche Zaken heeft spr. slechts één doel: voor het Fransche vaderland den vrede te behouden. Zijn taak zal gemakkelijker te vervullen zijn, wanneer Frankrijk sterk blijft, wanneer zijn financiën gezond en zijn stemming goed zijn. De internationale toestand waarschuwt tot voorzichtigheid. Naast de vriendschappelijke samenwerking met Groot-Brittannië heeft Frankrijk de vriendschap met Italië moeten behoeden, welke hij zelf op 7 Januari '35 in Rome bezegeld heeft. Zoo heeft Frankrijk alle militaire sancties afgewezen evenals alle maatregelen tegen Italië, die kunnen leiden tot een blokkade ter zee.

De sluiting van het Suez-Kanaal is nooit onder oogen gezien. Spr. heeft het gevoel op deze wijze de belangen van Frankrijk en van den vrede te hebben gediend.

Voortgaande uitte Laval zich optimistisch ten opzichte van de mogelijkheid het Italiaansch-Abessynische geschil bij te leggen. Spr. zeide te hopen, dat men op het gegeven oogenblik niet tevergeefs een beroep zou doen op den verzoeningsgezinden geest van Mussolini. Men zal natuurlijk een rechtvaardige en eervolle oplossing moeten vinden, welke de principes van het Volkenbondshandvest in overeenstemming brengt met de belangen van Italië. Deze opvatting wordt zeker gedeeld door al diegenen, welke in de wereld de verantwoordelijkheid dragen. Spreker weet, dat de leider der Italiaansche regeering den wil heeft, zijn land te doen deelnemen aan de organisatie van den vrede in Europa. Frankrijk zal dan het werk kunnen hervatten, dat, in Stresa begonnen, zoo vol hoop geweest is.

Frankrijk is trouw gebleven aan het principe van de collectieve veiligheid. Het heeft dat bij al zijn diplomatieke ondernemingen bewezen. Zoo is met name het Fransch-Russische pact tegen geen enkel land gericht. Deze verzekering heeft de Fransche ambassadeur te Berlijn kortelings den Duitschen rijkskanselier gegeven. Frankrijk doet afstand van geen enkele zijner vriendschappen. Het eerbiedigt al zijn verplichtingen. Bij het streven naar het vestigen van den Europeeschen vrede wil het de medewerking van allen en het wenscht oprecht, goede nabuurschappelijke betrekkingen bij wederzijdsche achting met Duitschland tot stand te brengen en te bevorderen. Het sterke, waakzame, vredelievende Frankrijk heeft niets te vreezen.

Tenslotte verklaarde Laval, dat hij, toen hij de regeering op zich genomen had, wist, een zware verantwoordelijkheid op zich te laden. Spreker is bereid deze verantwoordelijkheid verder te blijven dragen, maar de regeering moet haar gezag behouden. Frankrijk zal zichzelf niet opgeven. Het heeft erger moeilijkheden gekend. (Le Temps - Le Journal)

(Vor. ber. Laval 1998 A.; Buitenl. Politiek 1594 F.)

29 NOVEMBER 1935

C. NEDERLAND. — Kabinet Colijn. - Minister Colijn blijft hoofd van Koloniën en Defensie. —

Naar de Standaard verneemt, is te verwachten, dat dr. H. Colijn voorshands zoowel het departement van Koloniën als dat van Defensie zal blijven beheeren. Het voornaamste motief hiervoor zou liggen in de noodzakelijkheid om het Marine-vraagstuk, zoowel wat het materiaal als wat de personeelsbezetting betreft, tot een goede oplossing te brengen.

Gezien het nauwe verband inzake het maritieme vraagstuk tusschen Nederland en Indië wordt in bevoegde kringen aangenomen, dat enkel een minister die hoofd van beide departementen is, in staat zal zijn het vraagstuk tot een bevredigend einde te brengen.
Naar het blad nog verneemt, moet het niet onwaarschijnlijk worden geacht, dat dr. Colijn, indien deze dubbele taak hem te zwaar zou worden, als minister van defensie zal optreden en een nieuwe functionaris voor koloniën zal worden benoemd. (Standaard)
(Vor. ber. Kabinet 1927 E.; Dr. H. Colijn 2053 D.)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nozema goedgekeurd. —**
De Eerste Kamer heeft op 26 Nov. '35 het wetsontwerp inzake deelneming in het kapitaal der N.V. Ned. Omroep Zender Maatschappij „Nozema" zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (De Tijd)
(Vor. ber. 1849 C.; Eerste Kamer 2019 C.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Arbeidstijden voor Chauffeurs. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot regeling van de arbeidstijden van chauffeurs, welke maximaal op 10 uur per dag worden gebracht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Arbeidstijd 212 F.; Tw. Kamer 2060 B.)

C. **INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU TE GENEVE. —**
Tot opvolger van De Michelis aan het hoofd van den Raad van Beheer is op 26 Oct. '35 de Canadeesche regeeringsvertegenwoordiger dr. Riddell gekozen. (Journal de Genève) **(V. b. Int. Arbeidsbur. 1763 C.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Bezuinigingsontwerp goedgekeurd. —**
De Eerste Kamer heeft op 28 Nov. '35 het bezuinigingsontwerp met 25 tegen 10 stemmen aanvaard. Tevoren was door drie ministers, de heeren Oud, Van Schaik en De Wilde het regeeringsstandpunt tegenover de in het debat aangevoerde argumenten uiteengezet. (De Tijd)
(V. b. Bezuinigingen 2001 D.; Eerste Kamer 2065 A.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Motie-van Houten inzake pensioen verworpen. —**
De Tweede Kamer heeft de motie-van Houten om personen boven 65 jaar met minder dan *f* 1200 inkomen, een pensioen van *f* 3 per week toe te kennen en aan echtparen *f* 5, verworpen met 45 tegen 18 stemmen. (De Maasbode) **(V. b. Tw. Kamer 2065 B.)**

30 NOVEMBER 1935

F. **HONGARIJE. — De anti-semitische actie der studenten. —**
De studenten der technische hoogeschool hebben van de Joodsche studenten geëischt, dat zij de colleges een week lang niet zullen bezoeken. De Joodsche studenten zijn uit de collegezalen geleid, zonder dat zich incidenten voordeden. De studenten hebben verklaard, dat zij hiermede de instelling van een „Jodenlooze week" hebben bereikt. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2063 G.)

G. **BRAZILIE. — Opstand onderdrukt. —**
Nadat ook te Rio de Janeiro onlusten waren uitgebroken, heeft, naar officieel wordt gemeld, de regeering den opstand krachtig onderdrukt. (Agence Belga) **(Vor. ber. Opstand 2060 F.)**

H. **FRANKRIJK. — Kabinet-Laval. - Vertrouwenskwestie. - Financieele politiek. —**
Met 345 tegen 225 stemmen en een dertigtal onthoudingen heeft de Kamer Laval's eisch, waaraan hij de vertrouwenskwestie had verbonden, ingewilligd, dat onverwijld de interpellaties nopens de financieele politiek der regeering in behandeling zouden worden genomen en alle andere interpellaties — speciaal de politieke over de liga's — tot de volgende dagen zouden worden uitgesteld.
Na een tweeden dag van belangwekkende debatten en een krachtige verdediging tegen de devaluisten, heeft de regeering-Laval op 29 Nov. '35 met betrekking tot haar financieele politiek gezegevierd.
Met 324 stemmen tegen 247 en een 30-tal onthoudingen heeft de Kamer een motie van vertrouwen der radicale linkerzijde aangenomen. (Le Temps)
(Vor. ber. Laval 2064 B.; Kabinet-Laval 1833 C.)

I. **NEDERLAND. — Het Werkfonds versterkt met circa 25 millioen gulden. —**
Minister Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude kondigt in zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over de Begrooting 1936 van het departement van Waterstaat o.m. aan:
Een wetsontwerp tot versterking der middelen van het Werkfonds met 20 tot 25 millioen gulden;
Publicatie van een uittreksel van het rapport-Verschuur over de mijnindustrie;
Voorloopige voortzetting van den geologischen dienst in den vorm van een stichting.
Een andere regeling tusschen de Nederlandsche Spoorwegen en de N.V. Spoorhout. (Vaderland)
(Vor. ber. Werkfonds 1838 G.)

K. **AMSTERDAM. — Bouw van een nieuw raadhuis.**
B. en W. hebben thans den gemeenteraad voorgesteld met den Staat der Nederlanden een overeenkomst aan te gaan, waarbij de gemeente aan het rijk kosteloos den eigendom afstaat van het paleis op den Dam. Het rijk zal dan aan de gemeente Amsterdam voor den bouw van een nieuw raadhuis een bedrag van *f* 10.000.000 uitkeeren, in vijf jaarlijksche termijnen van twee millioen gulden, te beginnen met 1936. Het nieuwe raadhuis zal gebouwd worden op het terrein van het voormalige Paleis voor Volksvlijt. (De Standaard) **(Vor. ber. Koninkl. Paleis 1594 C.)**

L. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Sinclair Lewis — „It can't happen here". (Doubleday Doran, New York 1935)
Duitsch: Otto Flake — „Anselm und Verena". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Guenther Schwab — „Mensch ohne Volk". (F. G. Speidel, Wien 1935)
Engelsch: René Fülör-Miller — „Leaders, Dreamers and Rebels". (Harrap)
G. J. Yorke — „China Changes". (Cape)
Fransch: Maurice Bedel — „Mémoire sans malice sur les dames d'aujourd'hui". (N. R. F., Paris)
Maurice Maeterlinck — „La Princesse Isabelle". (Fasquelle)
Nederlandsch: Albert Helman — „De dolle dictator". (Nijgh & van Ditmar N.V., Rotterdam)
Willem de Mérode — „Geestelijke Liederen". (Uitg. Mij. „Holland", Amsterdam 1935)
Russisch: M. Iljm — „Gory ie Ljoedie" (Bergen en Menschen). Wordingsgeschiedenis van Rusland, tekst met teekeningen. (Moskou, 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2060 A.)**

M. **MEMELGEBIED. — Het Directorium gevormd. - Baldszus president. —**
De gouverneur van het Memelgebied heeft op 28 Nov. '35 den president van den Landdag van Memel, August Baldszus, benoemd tot president van het Directorium.
Baldszus heeft vervolgens het directorium samengesteld, dat bestaat uit een vice-president van den Landdag, Willy Betke, Szigaud en Ernst Surau. (Diena) **(Vorig bericht blz. 2033 F.)**

N. **DANZIG. — Amnestie. —**
De Volksdag is op 27 Nov. '35 voor het eerst sedert drie maanden bijeengekomen. Op de agenda stond een wetsontwerp tot afkondiging van amnestie, dat werd aangenomen met de stemmen van N.S.D.A.P., K.P.D. en Poolsche afgevaardigden vóór. (Baltische Presse)

A. Inventarisatie. —

In de periodes 14 Mei—1 Juni 1934 en 20 Mei—1 Juni 1935 heeft het College van Regeeringscommissarissen een nauwkeurige „Inventarisatie van Land- en Tuinbouw" doen houden.
Wij ontleenen aan dit verslag het volgende:

VARKENS.

De uitkomsten der beide varkens-inventarisaties zijn de volgende:

	1934	1935
Biggen beneden 6 w.	330.733	318.697
Varkens van 6 w. tot 60 kg.	854.605	658.140
Varkens van 60 tot 100 kg.	390.931	199.240
Varkens boven 100 kg.	344.364	190.328
Fokzeugen	154.477	151.998
Dekrijpe beeren	6.642	5.348
Totaal.....	2.081.752	1.523.751

PAARDEN.

Ook paarden, schapen, hoenders en eenden zijn geïnventariseerd.

	1934	1935
Veulens	15.834	21.002
Andere paarden ben. 3 jaar	32.816	35.509
Paarden 3 jaar en ouder	220.648	231.369
Totaal.....	269.298	287.970

SCHAPEN.

	1934	1935
Lammeren	330.285	362.744
Fokooien	237.014	244.593
Fokrammen	5 778	6.144
Andere schapen	68.817	66.693
Totaal.....	641.894	680.174

HOENDERS.

	1934	1935
Kuikens	17.422.211	13.018.528
Oudere hoenders	17.117.592	15.463.952
Totaal.....	34.539.803	28 482.480

EENDEN.

	1934	1935
Kuikens	376.686	309.450
Oudere eenden	577.767	551.784
Totaal.....	954.453	861.234

RUNDVEESTAPEL.

De inventarisatie van den rundveestapel gaf achtereenvolgens de volgende uitkomsten:

	1934	1935
Vrouwelijk jongvee jonger dan een jaar	459.197	399.151
Mannelijk jongvee jonger dan een jaar	75.920	64.628
Drachtig en gust jongvee 1 jaar en ouder	673.275	532 857
Melk- en kalfkoeien	1.433.955	1.434.694
1 maal gekalfd	324.632	298 882
2 maal gekalfd	286.176	287.349
3 maal gakalfd	263.778	278.661
ouder dan derdekalfs	559.369	569.802
stieren 1 jaar en ouder	49.289	37.668
mestkalveren	45.865	42.258
mestvee	92.183	128.221

INDEELING DER GRONDEN IN H.A.

	1934	1935
Akkerbouwgewassen	867.752	897.313
Blijvend grasland	1.365.463	1.334.767
Bloembollen	7.787	6.827
Groenten en fruit	48.232	44.733
Bloemkweekerijen	2.120	2.003
Boomkweekerijen	3.401	2.900
Gecultiveerde gronden	5.456	4.316
Gecultiveerd riet	5.792	4.133
Kwelders en schorren	10.583	9.231
Erf, tuin voor eigen gebruik, woeste grond, bosch, wegen, enz.	225.050	206.673

SCHEUREN VAN GRASLAND.

Van belang is verder het scheuren van grasland en de ontginning:

	Scheuring van grasland		Ontgonnen grond, bezet met 1e gewas	
	1934	1935	1934	1935
Groningen	632	2.119	475	281
Friesland	262	1.279	360	188
Drente	1.204	3.605	1.322	1.704
Overijssel	2.775	5.597	1.273	909
Gelderland	2.564	5.915	516	477
Utrecht	356	1.148	75	96
N.-Holland	506	1.297	45	30
Z.-Holland	434	1.985	38	69
Zeeland	201	1.040	6	5
N.-Brabant	8 604	13.570	1.235	1.095
Limburg	1.583	2.794	245	341
Nederland	19.121	40.349	5.590	5.195

LANDBOUW EN VEETEELT

FRUITTEELT.

Interessant zijn verder de uitkomsten der inventarisatie van de fruitteelt in den vollen grond:

	1934 ha	1935 ha
Klein fruit als afzonderlijke teelt (niet in den boomgaard)	1.413	1.316
Pit- en steenvruchten	47.406	46.796
Waarvan:		
Met onderteelt akkerbouw	2.353	2.390
„ „ gras	36.958	34.765
„ „ groenten	1.435	1.685
„ „ fruit	3.762	2.721
„ „ andere gewassen	430	413
Zonder onderteelt	2.468	4.822

AKKERBOUW-GEWASSEN.

Tenslotte de inventarisatie der akkerbouw-gewassen:

	1934 ha	1935 ha
Witte wintertarwe	110.563	111.927
Roode wintertarwe	16.213	16.030
Witte zomertarwe	5.379	4.375
Roode zomertarwe	21.077	21.324
Winterrogge	180.222	219.587
Zomerrogge	5.132	6.183
Wintergerst	7.979	14.074
Zomergerst	26.480	28.442
Witte en gele haver	88.591	91.699
Zwarte haver	24.720	19.732
Graangewassen	486.356	533.373

PEULVRUCHTEN.

	1934 ha	1935 ha
Veldboonen	6.474	6.797
Groene erwten	29.240	30.683
Schokkers	4.738	4.897
Vale, grauwe en andere erwten	2.590	2.736
Bruine boonen	5.117	6.486
Witte boonen	1.308	1.451
Peulvruchten	49.467	53.050

ZADEN.

	1934 ha	1935 ha
Koolzaad	2.557	1.515
Bruin mosterd	306	393
Geel mosterd	682	905
Karwij	8.025	5.973
Blauwmaan	1.069	136
Blauwbloeivlas	1.339	968
Witbloeivlas	4.820	8.532
Kanarie	14	41
Suikerbietenzaad	1.344	1.509
Andere zaden	4.551	4.624
Andere handelsgewassen	692	500
Handelsgewassen	25.399	25.096

KNOL-, BOL- EN WORTELGEWASSEN.

	1934 ha	1935 ha
Klei-aardappelen	47.381	48.168
Zand- en veenaardappelen	46.492	39.553
Fabrieksaardappelen	29.941	30.735
Suikerbieten	40.964	40.652
Mangelwortels en voederbieten	45.708	45.536
Koolrapen en knollen	6.062	4.017
Wortelen (paardepeen enz.)	1.325	602
Cichorei	483	257
Uien	4.562	4.562
Andere knol-, bol- en wortelgewassen	527	17
Knol-, bol- en wortelgewassen	223.445	214.099

GROENVOEDER-GEWASSEN.

Tenslotte de uitkomsten van de inventarisatie van groenvoedergewassen:

	1934 ha	1935 ha
Roode klaver	18.465	15.619
Witte klaver	3.479	2.928
Lucerne	2.599	3.853
Kunstweiden of tijdelijk grasland	46.666	35.273
Andere groenvoedergewassen	4.829	7.898
Groenvoedergewassen	76.038	65.571
Braakland	6.798	6.124

(Directie v. d. Landbouw)

(Vor. ber. Landb. en Veeteelt 2003 B.; Overz. 1445 A.; Rundvee 1445 A.; Varkens 1445 A.; Paarden 1445 A.; Schapen 1445 A.; Pluimvee 1935 A.; Fruit 952 A.; Akkerbouw-gewassen 1383 A.; Peulvruchten 1383 A.; Zaden 1383 A.; Knol-, Bol- en Wortelgew. 1383 A.; Groenvoeder-gewassen 1383 A.)

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 25—26 November. — Ogaden** (F 7, 8). **— Sancties. —** In Ogaden (F 7, 8) regent het nog.

Roemenië en Sovjet-Rusland hebben verklaard, aan een eventueel embargo op petroleum te zullen deelnemen.

Petroleum-sancties. —
De vergadering van de Commissie van Achttien op 29 Nov. '35 zou uitgesteld zijn, omdat de Italiaansche regeering te kennen gegeven heeft een uitvoerverbod van petroleum als een casus belli te zullen beschouwen.

Het Italiaansche legerbericht maakt gewag van een Italiaansche overwinning ten Noorden van Dolo (H 6), op het Zuidelijk front in Joebaland.

27 November. — Verklaring van maarschalk de Bono.
Maarschalk de Bono heeft te Asmara (B 4) verklaard, dat de Abessynische tactiek, om ieder open gevecht te ontloopen, de Italiaansche plannen in de war heeft gestuurd.

Actie in het Zuiden en het Noorden. —
De Abessynische actie in het Zuiden duurt voort. Volgens berichten uit Addis Abeba trekken de Italianen zich snel terug tot bij Gerlogoebi (F 7) en Wal Wal (F 8).

In het Noorden worden de Italianen nog steeds in beslag genomen door hun zuiveringsactie.

Uit officieele Abessynische bron wordt gemeld, dat het Italiaansche garnizoen Makallé (C 5) heeft verlaten en op Adigrat (B 5) is teruggetrokken.

Volgens de Daily Telegraph zou maarschalk Badoglio opdracht hebben langs de grens van den Soedan op te rukken naar het Tanameer (C D 3, 4).
Pertinax schrijft, dat de Italiaansche gezant te Londen de Engelsche regeering hiervan op de hoogte zou hebben gesteld.

ABESSYNIË
—
ITALIË

Gorrahei (F 7) **en Gerlogoebi** (F 7).
Volgens Abessynische berichten van het Zuidelijk front zijn Gorrahei en Gerlogoebi door de Italianen verlaten.

Amerika en Grondstoffen. —
De Amerikaansche regeering heeft besloten den uitvoer van alle grondstoffen binnen den omvang van normale tijden te houden. Zij zal deze politiek voortzetten, onafhankelijk van de besprekingen te Genève.

28 November. — Landbouwverloven ingetrokken. —
De 100.000 man onder de wapenen geroepenen, die in Italië drie maanden landbouwverlof zouden krijgen, zullen thans weer onder de wapenen moeten blijven om het land te verdedigen.

Sanctie-landen. —
In de gehouden zitting van de ondercommissie van de Commissie van Achttien, die een onderzoek moet instellen naar de toepassing van de sanctie-maatregelen, bleek, dat 52 Volkenbondsstaten deelnemen aan het wapenembargo, 44 staten aan de financieele sancties, 38 aan het invoerverbod van Italiaansche waren en 39 aan het uitvoerverbod van bepaalde grondstoffen.
De herovering van Makallé (C 5) wordt ook te Addis Abeba niet bevestigd. Men zegt daar, dat de stad „nog" niet bezet is. Wel schijnen de Italianen zich uit hun stellingen Zuidelijk van die stad te hebben teruggetrokken.

29 November. — Nederland's antwoord aan Italië inzake sancties. —
De Nederlandsche regeering heeft geantwoord op de nota der Italiaansche regeering waarin deze geprotesteerd heeft tegen het toepassen van de sancties op grond van de te Genève genomen besluiten.
In deze nota, welke aan den Italiaanschen gezant te Den Haag is overhandigd, betoogt de Nederlandsche regeering allereerst, dat zij niet lichtvaardig het besluit heeft genomen om over te gaan tot de toepassing van de in art. 16 van het Volkenbondsverdrag voorziene sancties tegenover een land, waarmede zij steeds de hartelijkste betrekkingen heeft onderhouden en welks geschiedenis en cultuur bij het Nederlandsche volk een diepe bewondering opwekken.
Intusschen zou deze levendige sympathie voor het Italiaansche volk naar de Nederlandsche opvatting niet kunnen rechtvaardigen, dat men zou afwijken van den weg, die aan Nederland is voorgeschreven door de trouw, aan de verdragen verschuldigd.

Kunst uit sanctie-landen. —
Italië doet tooneelspelen, opera's, muziek en artisten uit de landen, die aan de sancties deelnemen, in den ban, doch maakt eenige uitzondering ten aanzien van Frankrijk.

Egypte en de sancties. —
De Egyptische regeering heeft zich blijkens een decreet ten volle bij het verbod van invoer van goederen uit Italië aangesloten, evenals bij het uitvoerverbod van diverse artikelen.

Frankrijk en Engeland. - Gemeenschappelijk optreden verzekerd. —
Volgens de Parijsche bladen zou Laval op Engelsch verzoek den Italiaanschen gezant nog eens medegedeeld hebben, dat een aanval op de Engelsche vloot zou leiden tot een gemeenschappelijk optreden van Engeland, Frankrijk en de andere Volkenbondslanden.

30 November. — Petroleum. —
Te Londen bevestigt men, dat Laval in het onderhoud met den Italiaanschen gezant heeft verklaard, dat Frankrijk met betrekking tot het embargo op petroleum, geheel aan de zijde van Engeland staat.

1 December. — Ministerraad te Rome. —
In den ministerraad, die te Rome gehouden is, is besloten, de opperste commissie voor de nationale verdediging uit te breiden.
(Lavoro Fascista - Stampa - Times - A. N. P. - Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 2060 G.)**

B. **EX-KEIZER LIDZJ JASSOE OVERLEDEN. —**
Officieel wordt gemeld, dat de ex-keizer Lidzj Jassoe te Garamoelata, in de provincie Harrar, waar hij ongeveer 20 jaren in ballingschap heeft geleefd, is overleden ten gevolge van algeheele verlamming.
Omtrent den overleden Lidzj Jassoe wordt nog nader gemeld, dat hij leefde in een fort bij Harrar, vastgeketend aan den pols van een priester, die zijn bewaker was. (Agenzia Stefani) **(Vor. ber. 376 L.)**

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Het feest der Ursulinen.**
Op 25 Nov. '35 werd te Nijmegen in het gymnasium „Mater Dei" van de E.E.Z.Z. Ursulinen op plechtige wijze herdacht het 400-jarig bestaan van de Orde der Ursulinen.
Door den Zeereerw. Heer Pastoor C. W. v. d. Heyden van de St. Stephanuskerk werd, met assistentie der E.E.P.P. Carmelieten Dr. Nolte en Dr. Meyer een plechtige H. Mis opgedragen, waaronder het zangkoor der meisjes-studenten de Gregoriaansche gezangen uitvoerde. Op de receptie in den voormiddag kwamen meerdere autoriteiten, waaronder de rector magnificus der R.K. Universiteit, Prof. dr. F. van Welie, de Eerw. Zusters gelukwenschen. Bijna alle kloosterorden — en die zijn er vele in Nijmegen — zonden hun afgevaardigden naar de receptie, terwijl ook de ouders der leerlingen van groote sympathie getuigden.
De woordvoerder der ouders was de heer H. W. Peters, die den dank vertolkte aan de Zusters voor haar groote geestelijke en wetenschappelijke zorg bij de vorming der meisjes-gymnasiasten.
Als feestgave bood hij een geldsom aan voor de oprichting van een H. Hart-monument op de speelplaats der school.
De Wethouder van Onderwijs, de heer Arn. Krootjes, vertolkte den dank van het gemeentebestuur.
In den laten namiddag kwam Z. H. Exc. Mgr. Arn. F. Diepen persoonlijk naar Nijmegen om de Eerw. Zusters geluk te wenschen. Mgr. werd door de communiteit plechtig ontvangen en celebreerde een Pontificaal Lof met assistentie van den Hoogeerw. Heer Deken J. L. van Mulukom en den Zeereerw. Heer Pastoor C. v. d. Heyden. (Dagblad v. Noord-Brabant)

A. **DUITSCHLAND. — De organisatie van Nationaal Duitsche Joden ontbonden. —**
De organisatie van Nationaal Duitsche Joden is overeenkomstig par. 1 van de verordening tot bescherming van Volk en Staat van 28 Febr. 1933 met directen ingang verboden wegens de staatsvijandige gezindheid harer leden. Haar bezittingen zijn in beslag genomen.
Bovendien werd de leider van de organisatie, de advocaat Dr. Max Naumann uit Berlijn, in Schutzhaft genomen, omdat hij „door bewust onjuiste opgaven de maatregelen der Rijksregeering ten aanzien van het Winterhulpwerk in hooge mate in gevaar had gebracht." (A. N. P.)

B. **AAF BOUBER. — Zilveren jubileum. —**
Men kan Aaf Bouber een der zuiverste en gevoeligste actrices van ons tooneel noemen en het behoeft dus niet te verwonderen, dat zij bij haar zilveren jubileum door een stampvolle zaal warm en langdurig is toegejuicht, toen zij ten tooneele verscheen als de goedhartige tante Da, die zich het lot van het kind der buurvrouw met zooveel moederlijke liefde aantrekt.

Aaf Bouber.

Het gave, overtuigende en levensware spel is allereerst het spel van Aaf Bouber, de jubilaresse, die met „'t Kind van de buurvrouw" (van Johan Eisenstein) haar zilveren feest heeft gevierd en op 27 Nov. '35 in den Stadsschouwburg te Amsterdam werd gehuldigd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Tooneel 2021 D.)

3 DECEMBER 1935

C. **NEDERLAND. — S.D.A.P. - Mr. J. E. W. Duys treedt uit S. D. Kamerfractie. —**
Mr. J. E. W. Duys heeft medegedeeld uit de S. D. Tweede-Kamerfractie te treden; hij blijft echter lid van de Volksvertegenwoordiging. In een uitvoerigen brief licht de heer Duys zijn standpunt toe.
(Het Volk) **(Vor. ber. Mr. Duys 1291 A.)**

D. **GRIEKENLAND. — Amnestie. - Kabinet-Demerdzis. —**
Het conflict tusschen den Koning en de radicale monarchisten over de amnestie-kwestie is bijgelegd, ten nadeele van Kondylis. De volledige amnestie voor de republikeinen, welke door den Koning wordt geëischt en welke ook Venizelos zou omvatten, zal worden afgekondigd.
Op 30 Nov. '35 is de rechtsgeleerde Demerdzis gereed gekomen met de vorming van een nieuwe regeering. Zij is als volgt samengesteld:
Demerdzis: Premier, Buitenl. Zaken en Oorlog.
Triantaphyllakos: Binnenlandsche Zaken en Marine.
Paparhigopoelos: Luchtvaart.
Mantzavinos: Financiën.
Kanellopoelos: Economische Zaken.
Benakis: Landbouw.
Dekazos: Sociale Zaken.
Logthotis: Justitie.
Balanos: Onderwijs.
De nieuwe regeering is reeds door den Koning beëedigd. (Kathimerini) **(Vor. ber. Kabinet 2060 C.)**

E. **SPANJE. — Largo Caballero vrijgesproken. —**
De socialistische leider Largo Caballero e.a. zijn vrijgesproken. Zij hebben terecht gestaan onder beschuldiging de aanstichters te zijn van de October-revolutie van 1934.
Bij de behandeling van het proces hebben tal van getuigen verklaard, dat de politie hun de verklaringen met geweld heeft ontrukt. (El Sol) **(1523 H.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verbod van particuliere Weercorpsen. —**
Thans is ingediend het reeds eerder aangekondigde wetsontwerp, houdende voorzieningen omtrent weercorpsen.
Deze „Wet op de weercorpsen" bepaalt:
„Het is verboden weercorpsen tot stand te brengen, daarvan deel uit te maken of deze te steunen.
Weercorps is iedere organisatie van particulieren, welke gericht is op, of voorbereidt tot het in onderling verband verrichten van of deelnemen aan hetgeen tot de taak behoort van weermacht of politie.
Het verbod geldt niet voor organisaties, toegelaten bij of krachtens algemeene maatregel van bestuur.
Aan een toelating kunnen voorwaarden worden verbonden.
Opzettelijke overtreding van het verbod wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.
Andere overtreding van het verbod wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste duizend gulden."
De wet treedt op een nader te bepalen tijdstip in werking. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2065 E.)

G. **JAPAN. — Engeland informeert te Tokio. —**
De Britsche zaakgelastigde te Tokio heeft een bezoek gebracht aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken, ten einde zich zekerheid te verschaffen over de plannen van Japan in Noord-China.
(Dempo Tsoesin) **(Vorig bericht blz. 2064 A.)**

H. **OOSTENRIJK. — Den Doolaard uitgewezen. —**
De Nederlandsche schrijver en journalist Den Doolaard is op 28 Nov. '35 voorgoed uit Oostenrijk gezet. Hij is onder politiegeleide naar de grens gebracht. Hij was te Weenen correspondent van de „Arbeiderspers". Naar van die zijde wordt medegedeeld, staat zijn uitzetting in verband met een artikel over het Fascisme. (Het Volk)

I. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 25 Nov.—1 December 1935. —**
Ogaden (F 7, 8) regen, 25 Nov., 2067 A.; Roemenië en Rusland, 25 Nov., 2067 A.; Petroleum sancties, 25 Nov., 2067 A.; Dolo (H 6), 26 Nov., 2067 A.; Asmare (B 4), 27 Nov., 2067 A.; Gerlogoebi (F 7), Wal Wal (F 8), Makallé (C 5), Adigrat (B 5), 27 Nov., 2067 A.; Tanameer (C D 3, 4), 27 Nov., 2067 A.; Gorrahei en Gerlogoebi (F 7), 27 Nov., 2067 A.; Amerika en grondstoffen, 27 Nov., 2067 A.; Landbouwverloven ingetrokken, 28 Nov., 2067 A.; Sanctie-landen, 28 Nov., 2067 A.; Nederland's antwoord aan Italië inzake sancties, 29 Nov., 2067 A.; Kunst uit sanctielanden, 29 Nov., 2067 A.; Egypte en de sancties, 29 Nov., 2067 A.; Frankrijk en Engeland, gemeenschappelijk optreden verzekerd, 29 Nov., 2067 A.; Petroleum, 30 Nov., 2067 A.; Ministerraad te Rome, 1 Dec., 2067 A. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 2067 A.)**

A. **ENGELAND. — Speaker van het Lagerhuis gekozen. —**
Captain Fitzroy is tot speaker van het Lagerhuis herkozen. Hij vervult deze functie reeds 7 jaar.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Lagerhuis 2062 G.)**

B. **CRIMINOLOGIE. — Prof. van Bemmelen over: De toerekeningsvatbaarheid uit het oogpunt der criminologie. —**
Prof. mr. J. M. van Bemmelen heeft voor het Criminologisch Instituut te Leiden een voordracht gehouden over: „De toerekeningsvatbaarheid uit het oogpunt der criminologie". Spr. wees er op, dat de rechterlijke macht en de juristen in het algemeen van de fictie uitgaan, dat wij voor onze daden verantwoordelijk zijn, maar dat er toch wel aanleiding bestaat om nog eens na te gaan, in hoever deze fictie gefundeerd is.
Prof. van Bemmelen kwam tot de volgende slotconclusies: de regelmaat, die in tal van menschelijke handelingen, als massa-verschijnsel genomen, valt te bespeuren, is op zichzelf niet een voldoende argument om de menschelijke aansprakelijkheid te ontkennen. Wel geeft deze regelmaat aanleiding om de oorzaken voor de misdaad steeds grondiger te onderzoeken en te trachten deze oorzaken weg te nemen. Onder de factoren, die misdaad verwekken, behooren ook de erfelijk verkregen en door het milieu verder ontwikkelde aanleg (intellect, temperament en karakter) al naar gelang het delict zwaarder is, zullen wij bij de beoordeeling met dezen aanleg en met de milieuinvloeden meer rekening houden. Of het echter juist is en billijk om iemand een daad toe te rekenen al naar gelang deze meer in overeenstemming met zijn karakter is, is een vraag, waarvan de beantwoording voorloopig zeker nog niet boven allen twijfel verheven is. Wel is het zeker, dat wij het doen.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Criminalistiek 1861 E.)**

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Burgerlijk Pensioenfonds voor 1936. —**
De begrooting van het Burgerlijk Pensioenfonds voor 1936 is op 26 Nov. '35 goedgekeurd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Begrooting 2055 K.; Tw. Kamer 2068 F.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Pensioenen van gewezen Indische Ambtenaren. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake de betreffende wetsontwerpen deelt de minister van Koloniën mede, dat onder de huidige omstandigheden geen sprake kan zijn van verzachting van de korting, als door eenige leden werd bepleit. Den minister zijn geen feiten bekend, die het oordeel van deze leden, dat de toestand der Indische financiën den laatsten tijd zoodanig zou zijn verbeterd, dat zulks mogelijk moet worden geacht, zouden kunnen steunen.
Op de wenschelijkheid van een algemeene herziening en normalisatie, voor zoover mogelijk, van de Indische pensioenen blijft de aandacht van den minister gevestigd. Met het oog op de ingewikkeldheid van het vraagstuk overweegt hij het denkbeeld om de bestudeering daarvan op te dragen aan een deskundige commissie. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 2007 B.)**

E. **NEDERLAND. — Warenwet. —**
Verschenen is het verslag van de commissie van voorbereiding van de Tweede Kamer over het wetsontwerp tot vervanging van de warenwet.
De commissie gaf naar aanleiding van een vraag van den minister eenstemmig als haar meening te kennen, dat zij, geplaatst voor de keuze tusschen het vervallen van de norm „de eerlijkheid in den handel" of het behoud daarvan met een zekere verhooging van de aanvankelijk voorgestelde bijdragen van het bedrijfsleven, op dit tijdstip voor de laatstbedoelde regeling zou kiezen. De minister zegde daarop andere overweging toe, welke heeft geleid tot het aanbrengen van de door de commissie gewenschte wijziging. (N. Rott. Crt.) **(1993 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkbonden. - Verordening van rijksminister Kerrl. —**
De rijksminister voor kerkelijke aangelegenheden heeft een verordening uitgevaardigd, waarbij hij de uitoefening van kerkelijk autoritaire bevoegdheden door kerkelijke vereenigingen of groepen ontoelaatbaar verklaart, voor zoover deze berusten op de wet tot verzekering van de Duitsche Evangelische kerk. Tot zoodanige ontoelaatbare handelingen behooren in het bijzonder de bezetting van predikantplaatsen, het beroepen van geestelijke hulpkrachten, de verordening van afkondigingen van den kansel, het heffen van en het beheer over kerkelijke belastingen, het uitschrijven van collectes en geldinzamelingen, zoomede het bijeenroepen van synoden.
De vrijheid van het verkondigen van een godsdienstige overtuiging en het beleggen van religieuse samenkomsten in kerkelijke vereenigingen en groepen zullen hier niet onder vallen. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2005 C.)

G. **NEDERLAND. — Militaire Pensioenraad opgeheven. —**
De Tweede Kamer heeft op 26 Nov. '35 zonder eenige discussie den militairen pensioenraad opgeheven.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Milit. pensioenwetg. 1855 C.; Tweede Kamer 2069 C.)**

H. **FILMKUNST. — Geluids-smalfilm industrie. —**
Onder directie van mr. J. van den Berch is te 's-Gravenhage opgericht de Omnicum Film Maatschappij, een onderneming, die zich ten doel stelt Nederlandsche geluids-smalfilms te produceeren. Behalve een wekelijksch journaal, zullen ook cultureele-, propaganda- en onderwijsfilms worden vervaardigd.
De onderneming heeft uitsluitend Nederlandsche arbeidskrachten — in totaal twintig — in haar dienst. Het materiaal voor opname en reproductie, waarmee wordt gewerkt, is, zooveel mogelijk, van Nederlandsch Fabrikaat. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Geluids-Smalfilmapparaat 1981 C.)

I. **OUD-GEZANT ROSEN OVERLEDEN. —**
De vroegere Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken en diplomaat dr. Friedrich Rosen is op 28 Nov. 1935 op 79-jarigen leeftijd te Peiping (China) overleden. Tijdens de eerste jaren van den wereldoorlog was hij gezant in Den Haag.
Dr. Rosen was een begaafd oriëntalist die o.a. een Perzisch woordenboek en spraakkunst, vertalingen van Indische en Perzische gedichten en een boek „Perzië in woord en beeld" heeft geschreven.
Zijn gedenkschriften heeft hij te boek gesteld in een werk: „Aus einem diplomatischen Wanderleben".
(Red. K. H. A.)

K. **DE MAGNETOFOON. —**
Er bestaan tegenwoordig tal van middelen om geluid, hetzij in den vorm van muziek of gesproken woord vast te leggen. Wij herinneren slechts aan de geweldige vorderingen, die de gramofoontechniek in de laatste jaren gemaakt heeft, waarmede verband houden de radio-reportages, die op een willekeurig tijdstip weergegeven kunnen worden.
De wasplaat is één van die middelen. Daarnaast bestaan de geluidsfilm, het nieuwe procédé-Philips Miller en de verschillende verbeteringen van de telegrafoon, een uitvinding van den Deen Poulsen.
In principe berust het stelsel van Poulsen hierop, dat een dunne staaldraad met een eenparige snelheid getrokken wordt langs een permanenten magneet, voorzien van een spoel, waardoor de spreekstroompjes vloeien. Het voorbijgetrokken staaldraad neemt de magnetische fluctuaties op en wanneer hij langs een ijzeren kern met spoel getrokken wordt, ontstaan in die spoel inductiestroompjes, die min of meer een getrouwe copie zijn van de eerstgenoemde spreekstroompjes.

Naar Die Umschau mededeelt, heeft de A.E.G. thans een inrichting ontworpen, die op het principe van Poulsen berust, doch waarbij de staaldraad vervangen is door een papieren lint, dat met staalpoeder is bedekt. Het papier is tot een spoel opgerold en kan gedurende 25 minuten opnemen. Het terugwikkelen en tevens demagnetiseeren geschiedt in een tempo, dat zesmaal zoo groot is als dat bij het opnemen. Zulk een spoel weegt één kilogram, is 6.5 m.m. dik en heeft een doorsnede van 30 c.m.
Deze magnetofoon kan natuurlijk voor verschillende doeleinden gebruikt worden, o.m. als dictafoon.
(Die Umschau - Nieuwe Rotterd. Crt.)

4 DECEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Vakbeweging, omvang en vermogen op 1 Januari 1935. —
Het volgende staatje geeft een overzicht van de ledentallen der centralen:

	Topjaren 1920/21 Hoogste cijfer	Dieptejaren 1924/27 Laagste cijfer	Topjaren 1932/33 Hoogste cijfer	1 Jan. 1935
Nat. Arb. Secr.	50.150	13.350	23.100	12.950
Ned. Verb. van Vakver. . .	262.200	181.700	342.025	300.450
R.K. Werkl. Vb.	158.200	92.000	198.400	182.675
Chr. Nat. Vakv.	76.750	48.975	118.825	113.550
Ned. Vakcentr. .	52.100*	26.550*	49.525	46.250
Synd. Vakverb. .	—	—	2.825	2.000

1 Januari:	VERMOGEN:	LEDENTAL (× 1000):
1914	*f* 3,8 millioen	266
1920	*f* 6,2 „	683
1926	*f* 15,0 „	493
1932	*f* 29,9 „	780
1933	*f* 30,9 „	829
1934	*f* 32,5 „	796
1935	*f* 35,0 „	750

* Alg. Ned. Vakverb. + Verb. v. Hoofdarbeiders.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1625 G.)**

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Leerstoel Tropische Hygiëne te Amsterdam. - Dr. S. L. Brug. —
De Raad van Beheer der Koninklijke Vereeniging „Koloniaal Instituut", heeft den heer dr. S. L. Brug, conservator bij de afdeeling Tropische Hygiëne van dit Instituut, benoemd tot bijzonder hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam voor de bezetting van den tweeden bijzonderen leerstoel in de Tropische Hygiëne, tot de oprichting waarvan de vereischte machtiging is verleend. (A. N. P.)
(Vor. ber. Onderwijs 2042 A.)

C. JAC. J. RUYGROK OVERLEDEN. —
In den ouderdom van 73 jaar is te Arnhem overleden de bekende musicus en koordirigent Jac. J. Ruygrok. In Haarlem geboren, ving hij aldaar zijn eerste muziekstudie aan bij den toenmaligen stadskapelmeester Muller, voor viool, en bij N. A. Andriessen, voor orgel.
Van zijn hand zijn verschillende composities, liederen, koorwerken, piano- en orgelwerken in druk verschenen. In het Arnhemsche muziekleven nam hij jarenlang een voorname plaats in, waarbij hij vooral wat koorzang betreft en als leider van wedstrijden een man van gezag was, zeker niet het minst op het gebied der kerkelijke muziek. Hij stond ook bekend als uitstekend kenner van Gregoriaansche zang.
De overledene was ridder in de orde van Oranje Nassau en drager van het eerekruis Pro Ecclesia et Pontifice. (Red. K. H. A.)

D. OOSTENRIJK. — Verhouding tot Italië. —
De Oostenrijksche Bondsdag heeft op 28 Nov. '35 de wijziging behandeld op het amendement van de Oostenrijksch-Italiaansche overeenkomst van 14 Mei 1934 en de daarop betrekking hebbende aanvullende overeenkomst van 4 Jan. 1935.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Berger Waldenegg, zeide aangaande de betrekkingen van Oostenrijk tot Italië o.m.:
Onze hartelijke betrekkingen met de groote nabuurnatie Italië berusten, zooals bekend is, op een veilige en vaste basis. Wij kunnen constateeren, dat het tegenwoordige Italië een herhaaldelijk betoond belang heeft bij het bestaan van een onafhankelijk en zelfstandig Oostenrijk. (Reichspost)
(Vor. ber. Cult. Overeenkomst met Italië 1681 G.)

E. SURINAME. — Verboden vereenigingen. —
Naar „de Surinamer" meldt, is bij besluit d.d. 2 Nov. 1935 van den w.n. gouverneur van Suriname voor ambtenaren in overheidsdienst het lidmaatschap van de volgende vereenigingen verboden.
a) de Communistische Partij Holland, de Revolutionnair Socialistische Vrouwen Bond, de Communistische Jeugdbond, het Landelijk Verbond van Recruten en alle Communistische z.g. mantelorganisaties, b) het Nederlanda Unuiga Komitato, c) de Internationale van Proletarische Esperantisten (I.E.P.), d) de Communistische Partij Oppositie (C.P.O.), e) de Linksche Arbeiders Oppositie „Spartacus", f) de Kommunistische Arbeiders Partij (K.A.P.), g) de Internationale Kommunistische Liga (I.K.L.), h) de Concentratie van Raden-Kommunisten, i) de Revolutionnair Socialistische Partij, het Nationaal Arbeids Secretariaat (N.A.S.) en de daarbij aangesloten vakgroepen, de Revolutionnaire Jeugd Bond (R.J.B.), de N.A.S. Vrouwenbond, de Vereeniging voor Volksontwikkeling (V.V.O.), het Proletarisch Steunfonds, de groepen „Roode Hakkers" en het Comité van verweer tegen reactie, fascisme en dreigend oorlogsgevaar. j) de Onafhankelijke Socialistische Partij, de Sport-Athletiek Vereeniging „Wilskracht" (S.A.W.), het Socialistisch Jeugd Verbond (S.J.V.), het Anti Terreur Fonds, het Huisvestigingscomité en de Vereeniging voor Socialistische Ontwikkeling (V.V.S.O.), k) de Socialistische Arbeiders Jeugd (S.A.J.), l) het Landelijk Verbond van Sociaal-Anarchisten, de Alarmgroepen en het Landelijk Verbond van die groepen, de Vrije Socialistische Vereeniging, benevens alle andere anarchistische groepen en de Bond van Anarcho-Socialisten (B.A.S.), m) het Nederlandsch Syndicalistisch Vakverbond met de daarbij aangesloten vakgroepen, de Syndicalistische Arbeiders Jeugd Organisatie, de Syndicalistische Vrouwen Organisatie en het Fonds voor Internationale Solidariteit Nederland (F.I.S.), n) de Internationale Anti-militaristische Vereeniging (I.A.M.V.), het Internationaal Anti-militaristisch Bureau (I.A.M.B.) en het Comité van Actie Dienstweigerings-manifest „Mobiliseeren", o) de Internationale Socialistische Anti-Oorlogs Liga (I.S.A.O.L.), p) de Vrijdenkersvereeniging „de Dageraad", p) de Perhimpoenan Indonesia, r) de Nationaal Socialistische Beweging (N.S.B.), s) de Algemeene Nederlandsche Fascisten Bond (A.N.F.B.), t) de Nationaal-Socialistische Nederlandsche Arbeiders Partijen (groepen Schouten, Smit („de Binckhorst"), Kruyt, de Joode alias van Waterland en van Rappard), u) het Verbond van Nationalisten, v) het Verbond van Nationaal Solidaristen in Rijks-Nederland, w) Partai Indonesia of Partindo (P.I.), x) Pendidikan Nasionalis Indonesia (P.N.I.), ij) Persatoean Moeslimin Indonesia (Permi), z) Partij Sarekat Islam Indonesia (P.S.I.I.), aa) Persatoean Boeroeh Kreta Api Indonesia (P.B.K.I.) en bb) Sarekat Sekerdja Oemoen (S.S.O.),
Deze vereenigingen zijn verboden om de doeleinden, die zij nastreven, of de middelen, die zij aanwenden, waardoor de behoorlijke vervulling door den ambtenaar in Overheidsdienst van zijn plicht als ambtenaar in gevaar gebracht wordt of gebracht kan worden.
Voorts is bij dit besluit bepaald, dat de ambtenaar in Overheidsdient, die van revolutionnaire gezindheid is of die lid is van/of op eenigerlei wijze medewerking of steun verleent aan een der bovengenoemde vereenigingen of aan van haar uitgaande actie, uit den dienst zal kunnen worden ontslagen.
(De Surinamer)

F. SOVJET-RUSLAND. — Protestnota aan Japan inzake de scheepvaart op de grensrivier tusschen Siberië en Mandsjoekwo. —
De Sovjet-Russische ambassadeur, Joerenef, heeft aan den minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, een protestnota der Sovjet-Unie overhandigd, waarin geprotesteerd wordt tegen schending van de scheepvaartverdragen betreffende het verkeer op de Siberisch-Mandsjoerijsche grensrivier door Japansche schepen. Het protest is gebaseerd op een verdrag van 1858, krachtens hetwelk slechts het verkeer met Chineesche en Russische schepen op deze rivier, niet echter met schepen onder andere vlag is toegestaan. Hirota heeft toegezegd de geldigheid van het verdrag en de feiten te zullen onderzoeken. (Prawda)
(Vorig bericht blz. 1478 F.)

G. GRETA BRUIGOM OVERLEDEN. —
De Delftsche schilderes, Greta Bruigom, is op 26 Nov. 1935, 39 jaar oud, in Bronovo te 's-Gravenhage overleden.

Te Delft geboren, heeft zij aan de Academie te 's-Gravenhage voor de acte middelbaar onderwijs teekenen gestudeerd, doch ziekte belette haar, deze studie te voltooien. Zij werd leerlinge van C. J. Mension, met wien zij o.a. veel in de Rotterdamsche Diergaarde heeft gewerkt. In haar werk namen dan ook, vooral in den beginne, vogels, reptielen, aapjes, enz., met liefde en geduld uitgebeeld, een belangrijke plaats in. Later is zij zich meer op het stilleven gaan toeleggen, eenvoudige opstellingen, van fleschjes, potjes, kannen, enz., waarmede zij wel het hoogste van haar artistieke kunnen heeft gegeven. Zij schilderde ook bloemen, vruchten en stadsgezichten, vooral te Delft, zooals een kijkje uit haar raam over een stadsbeeld, met een duif kouwelijk en half in de veeren gedoken in het kozijn. (Red. K. H. A.)

A. **DUITSCHLAND. — Artikel van Dr. Frick over begrip Rijksburger. —**

De rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, zet in de ,,Deutsche Juristen Zeitung" van 1 Dec. '35 uiteen, dat degene, die tot het Joodsche ras behooren, de levensmogelijkheid in Duitschland niet zal worden ontnomen. Het Duitsche lot zal in de toekomst evenwel slechts door het Duitsche volk kunnen worden bepaald. De wet op het Rijksburgerschap maakt verschil tusschen ,,staatsonderdanen" en ,,Rijksburgers". Thans is het behooren tot het Duitsche staatsverband niet meer doorslaggevend voor het bezit van staatsburgerrechten en voor staatsburgerplichten. Het begrip staatsonderdaan dient veeleer in de eerste plaats ter onderscheiding van den Duitscher van buitenlanders en staatloozen.

Rijksburgers. — Rijksburgers staan tegenover staatsonderdanen, die het volledige bezit hebben van politieke rechten en plichten. Principieel kan niemand Rijksburger worden, die niet van Duitsch of soortverwant bloed is (Duitschbloedig). Aangezien de ,,Duitschbloedigheid" een voorwaarde is voor het Rijksburgerrecht, kan geen Jood Rijksburger worden.
Datzelfde geldt evenwel ook voor hen, die tot andere rassen behooren, wier bloed niet soortverwant is met het Duitsche bloed, bijv. zigeuners en negers. Het Duitsche bloed geldt geen eigen ras. Het Duitsche volk bestaat veeleer uit lieden, die tot verschillende rassen behooren.
Het soortverwante bloed wordt in ieder opzicht op dezelfde wijze behandeld als het Duitsche. Daarom kunnen ook zij, die behooren tot de in Duitschland wonende minderheden, bijv. Polen en Duitschers, rijksburgers worden.
Het Rijksburgerrecht wordt verkregen door een Rijksburgerbrief. Het ligt in de bedoeling de groote massa van het Duitsche volk Rijksburgers te maken. Uitzonderingen zullen slechts vormen, die personen, die optreden tegen Rijk of volk of tot tuchthuisstraffen veroordeeld werden. De definitieve verleening van het Rijksburgerrecht zal nog geruimen tijd op zich laten wachten aangezien zij afhangt van de afwikkeling van een uitgebreide administratieve arbeid.

Personen van gemengd bloed. — Ook het begrip ,,Gemengd Joodsch bloed" is vastgesteld. Men is er hierbij van uitgegaan, dat personen, die drie Joodsche grootouders hebben, als Joden kunnen worden beschouwd, aangezien zij, naar de samenstelling van hun bloed, overwegend tot het Jodendom neigen. Aan den anderen kant moeten personen met een geringen Joodschen bloedinslag als Duitschers worden behandeld.
In het belang van een vergemakkelijking der bewijslevering is bepaald, dat men de grootouders zonder meer als Jood beschouwt, wanneer zij tot de Joodsche kerkgemeenschap hebben behoord. Een tegenbewijs zal daarbij niet kunnen worden geleverd.
De personen van gemengd Joodsch bloed zullen principieel op bijzondere wijze worden behandeld. Aangezien zij geen Joden zijn, kunnen zij niet met Joden, aangezien zij geen Duitschers zijn, kunnen zij niet met Duitschers worden gelijk gesteld. Principieel hebben zij de mogelijkheid het Rijksburgerrecht te verkrijgen. Zij blijven evenwel onderworpen aan de beperkingen van de tot nu toe bestaande wetgeving en de verordeningen van N.S.D.A.P. en haar organisaties. Derhalve is hun ook in de toekomst den toegang tot ambtenarenposities en verschillende andere beroepen niet toegestaan, terwijl zij evenmin lid van de N.S.D.A.P. of haar onderorganisaties kunnen worden.
Overigens moet er zorg voor worden gedragen, dat lieden van gemengd Joodsch bloed, daar zij een tusschen de rassen staand gemengd ras vormen, zoo spoedig mogelijk zullen moeten verdwijnen. Personen, die twee Joodsche grootouders hebben kunnen slechts met toestemming huwelijken met personen van Duitsch bloed aangaan. Personen, van wie slechts één der grootouders Jood is kunnen door huwelijk met personen van Duitsch bloed in het Duitsche volk worden opgenomen.
(Deutsche Juristen Zeitung)
(Vor. ber. Dr. Frick 1897 G.)

B. **BELGIE. — De Nederlandsche grensverdediging.** De correspondent van de Nieuwe Rott. Courant te Brussel meldt:
In Belgische militaire kringen is met groote belangstelling kennis genomen van de Memorie van Antwoord van den Nederlandschen minister van Defensie a.i. inzake de begrooting van landsverdediging. Vooral de passus waarin de minister zegt dat de regeering voornemens is kazematten, bewapend met antivechtwagen-geschut alsmede vechtwagenversperring op daartoe geëigende punten, nabij eenige belangrijke opmarschwegen, te doen bouwen, ten einde te kunnen verhinderen, dat een aanvaller met behulp van gepantserde en gemotoriseerde eenheden min of meer onverhoeds diep in het land zou kunnen doordringen, heeft de aandacht van de Belgische militaire autoriteiten getrokken. Aan een dezer autoriteiten hebben wij de vraag gesteld wat hij van dezen Nederlandschen maatregel denkt. Onze zegsman antwoordde:
„Onze Noorderburen zijn ongerust. Het is zeker niet zonder beteekenis te vernemen dat kazematten en andere verdedigingswerken gebouwd zullen worden nabij de bruggen te Heusden, Keizersveer enz., gelegen op de wegen welke leiden van het Noorden naar 's-Hertogenbosch, Tilburg en Breda. Over deze nieuwe oriënteering van de Nederlandsche defensie willen wij ons ten zeerste verheugen. Zonder de militaire macht van onze Noorderburen te overschatten kan men toch zeggen dat zij, naar hetzelfde doel streeft als wij. Dit doel is iederen mogelijken aanvaller elk tactisch of strategisch voordeel, dat hij bij een schending van ons grondgebied zou kunnen behalen, door een sterke verdediging van de grens en van de voornaamste toegangswegen te ontnemen."
Op onze vraag of hij meende dat de Nederlandsche militaire overheid vooraf voeling had gezocht met den Belgischen generalen staf of met het Belgische departement van landsverdediging verklaarde onze zegsman nog:
„Van eenige officieele of officieuse afspraak is mij niets bekend. Nederland heeft geen enkele overeenkomst of geen enkel pact onderteekend. Zijn militaire neutraliteit is nog altijd dezelfde als in 1914."
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 2060 B.)**

C. **NEDERLAND. — Hooge Raad. - Mr. dr. M. Polak.** In een plechtige, voltallige zitting van den Hoogen Raad der Nederlanden heeft mr. dr. M. Polak op 29 Nov. '35 afscheid van dit college genomen in verband met het bereiken van den 70-jarigen leeftijd.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Hooge Raad 1491 I.)**

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Letteren en Wijsbegeerte. - Inaugureele rede van Prof. dr. L. H. Grondijs. —**

Op 25 Nov. '35 heeft Dr. L. H. Grondijs in het Universiteitsgebouw te Utrecht een openbare rede over ,,Asceten, Hellenen, Barbaren" gehouden ter aanvaarding van den leerstoel over ,,de geschiedenis der Byzantijnsche cultuur", welke vanwege het Utrechtsch Universiteitsfonds bij de faculteit van Letteren en Wijsbegeerte was opgericht. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Het probleem, dat spr. behandeld heeft, hangt samen met den ondergang der Helleensche cultuur. Het heeft in den laatsten tijd vele geesten bezig gehouden, al was het enkel hierom: dat wij, vaak van ongerustheid omtrent onze eigen beschaving vervuld, ons afvragen, welke krachten de culturen gesloopt hebben, waaruit de onze is voortgekomen. De hellenistische beschavingen zijn ten offer gevallen aan eene coalitie van menigten en volken, die onder leiding van ras en natie, en het mom der religie, de onuitstaanbare hegemonie van het Hellenendom hebben ten val gebracht.
De vroeg-Christelijke gedachten hebben zich temidden van gerijpte beschavingen rond de Middellandsche Zee gespiegeld in tallooze ,,Christelijke" secten, zoo verschillend van inhoud in zielkundigen zin, dat van een katholiek Christendom nooit sprake had kunnen zijn, indien niet boven de versplintering der gewestelijke culturen het prestige gezweefd had van het Hellenisme. Aan het oecumenisch karakter daarvan zijn alle mogelijkheden tot verstandhouding tusschen Christengemeenten te danken geweest.
Van haar kant hebben echter de ,,barbaarsche" Christelijke kerken zich tegen een suprematie van het hellenistische Christendom te weer gesteld. Het stambewustzijn der oude vermaarde volkeren (Egyptenaren, Syriërs, enz.) heeft zich altijd verzet tegen het meerderheidsgevoel der gehelleniseerden. Het hellenistisch Christendom heeft met het helleensche heidendom, den haat der gekerstende volksmassa's gedeeld.
Binnen het Christendom ontstaan twee groote kampen: zij die visie's en terminologie der Griekse wijsheid in de Christelijke leer binnenvoeren, en aan de andere zijde allen, die tegenover de zelfgenoegzaamheid der Grieksch philosopheerende Christelijke theologen, de harde realiteit stellen van het vroeg-Christe-

lijk zonde-besef, hetwelk het Godsrijk wil bereiken, alleen door gehoorzaamheid aan den letter van het evangelie, door afkeer van onnoodig weten, door eene bijzondere leefwijze, en in mystieke extasen.
Spr. ziet in de groote ascetische stroomingen, eerst in Egypte (2e helft der 3e eeuw) dan in Voor-Azië enz. massabewegingen tegen het hellenisme in het Christendom, bewegingen, die vooral chauvinistisch getint waren. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2057 A.)

5 DECEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging in de geldschieterswet. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de Geldschieterswet. Aan de Memorie van Toelichting wordt het volgende ontleend:
De bepaling van art. 27, voorschrijvende, dat de akte moet worden onderteekend in de gemeente, waar de geldschietbank gehouden wordt, vormt naar de meening van de regeering een al te ingrijpende belemmering van de werkzaamheden van betaalzegelkassen, die hun arbeidsveld in meer dan één gemeente vinden. Bij ongewijzigde handhaving dezer bepaling kan het bedrijf dezer kassen op den duur geen voortgang vinden. Dit nu ware in strijd met den opzet van de wet.
De tweede voorziening is de toevoeging van een nieuw art. 43a aan de wet, welk artikel beoogt tegemoet te komen aan het euvel, dat het voor een geldleener, die in handen van een woekeraar is gevallen, vrijwel onmogelijk is, in rechte het bewijs te leveren, dat de gelduitleener een geldschieter is in den zin van art. 2. Het nieuw voorgestelde artikel nu keert in deze gevallen in de civiele procedure den bewijslast om.
Wie tegen het krachtens de wet vastgesteld tarief (pl.m. 19%) of daarboven een geldsom beneden *f* 500 (c.q. *f* 750) uitleent, is, vrijwel zonder uitzondering, een geldschieter in den zin der wet en mag dus, ten civiele geacht worden een geldschieter te zijn, tenzij hij bewijst of aannemelijk maakt, dat hij het niet is.
(Nieuwsblad v. h. Noorden) **(Vor. ber. 677 F.; Tweede Kamer 2069 G.)**

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Theologie. - Inaugureele rede Prof. dr. M. J. A. de Vrijer. —
Op 2 Dec. '35 heeft prof. dr. M. J. A. de Vrijer, benoemd tot hoogleeraar vanwege de Nederlandsche Hervormde Kerk aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, zijn ambt aanvaard met een redevoering over „De domino practico" (den dominee in de praktijk). Spreker nam zijn uitgangspunt in de benoeming tweemaal in één jaar door de synode van een predikant midden uit de praktijk der ambtsvervulling tot het professoraat. De eerste die in 1935 werd benoemd te Utrecht, was prof. Berkelbach van der Sprenkel, de tweede de orator van dezen middag, beiden met loslating van het grootsteedsche predikantschap tot de theoretische leiding der a.s. predikanten geroepen. De spreker zag daarin een dubbel zinnebeeld: vooreerst, dat de synode de praktische taak van den lateren predikant wilde laten toebereiden door mannen, die lange jaren daar zelven in betrokken waren, en in de tweede plaats een nochtans welbewust accentueeren van de noodzaak der academische opleiding der predikanten. De dominus practicus is niet de slangenmensch, die het academisch vel verwisselt voor de daagsche of statige dracht in het bereikte officium. De dominus practicus heeft het moeizaam opgestapeld feitenmateriaal niet op snellen termijn van de hand te doen, maar het te transponeeren in de taal, van het volk en de kerk van zijn tijd. Daartoe wenschte de kerk niet den seminaristischen maar den academischen voorbereidingsvorm. Spr. trad nader in de nog steeds gebleven moeilijkheden wat betreft de leeropdracht aan de kerkelijke professoren. De praktijk, ook de evangelisatorische praktijk, eischt den wetenschappelijk gevormden leider, die praktisch zij zonder in organisatorisch mechanisme te verloopen. De dominus practicus moet theoloog zijn. Er zij eenheid in zijn denk- en daadleven, eenheid van dogmatica en practica, met een grondtoon in dogmatica.
Spr. handelde daarna over den dominus practicus in het ontkerkelijkingsproces dezer dagen en zette dit in een historische omlijsting. Hij wees ook op lichtpunten in cultus-besef, sacramenteel gevoel, oecumenische verantwoordelijkheid, pastoraal, catechetisch en dieper-kerkelijk inzicht, in vergelijking met voorafgegane tijden. De dominus practicus is van den aanvang af en ten slotte alleen voor God en Zijn kerk bestaanbaar, als een begenadigd mensch. Bij oneindig hoog ideaal is hij een mensch, zich vasthoudende als ziende den Onzienlijke, in Theologische bezonnenheid, in practisch idealisme.
Daarop volgden toespraken tot de vertegenwoordigers der Synode der Ned. Herv. Kerk, de curatoren, professoren en studenten. De redevoering werd in de Domkerk gehouden.
(De Standaard) **(Vor. ber. Theologie 1994 B.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2071 D.)**

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - „Münchener Katholische Kirchenzeitung" door de Gestapo in beslag genomen. —
De Gestapo heeft het nummer van 1 December '35 van de „Münchener Katholische Kirchenzeitung", het orgaan van kardinaal Faulhaber, in beslag genomen.
(Limburger Koerier) **(Vor. ber. Kerkstrijd 1932 C.)**

D. ENGELAND. — De Troonrede. —
De troonrede van den Koning is bij de opening van het parlement op 3 Dec. '35 door den lord-kanselier voorgelezen. In zijn troonrede betuigde de Koning allereerst zijn spijt, dat hij niet persoonlijk het woord tot het parlement kan richten.
Dan vervolgt de troonrede aldus: „Mijn betrekkingen tot de buitenlandsche mogendheden blijven vriendschappelijk. De buitenlandsche politiek van mijn regeering zal, zooals tot nu toe, gebaseerd blijven op vasten steun aan den Volkenbond.
Aan het slot wordt gezegd: De uitoefening van onze internationale verplichtingen, overeenkomstig het Volkenbondspact en niet minder de veiligheid van mijn rijk, maken het dringend noodig, dat lacunes in mijn verdedigingskrachten worden aangevuld. Tegelegener tijd zullen mijn ministers in het parlement voorstellen indienen, welke de minimumeischen bevatten voor deze beide doeleinden.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 1577 D.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Rubberquotum verhoogd. —
Het Internationaal Rubber Regelings Comité, dat op 3 Dec. '35 te Londen vergaderde, heeft het volgende communiqué gepubliceerd:
„Ten einde den moeilijheden te boven te komen welke aan den dag zijn getreden bij de practische toepassing van het rubber-regelingsschema met betrekking tot de bevolkingsrubber in Nederl.-Indië, heeft het Rubber Regelings Comité na zorgvuldige overweging besloten aan de regeeringen, welke het restrictieschema hebben onderteekend, de volgende wijzigingen aan te bevelen in de basisquota, toegekend aan Nederlandsch-Indië:

	Huidige basisquota (tons)	Vergrooting (tons)	Nieuwe quota (tons)
1936	443.000	57.000	500.000
1937	467.000	53.000	520.000
1938	485.000	55.000	540.000

De commissie heeft van de Nederl.-Indische regeering de verzekering gekregen, dat aanneming van deze aanbevelingen de toepassing van het schema in Indië zoodanig zal vergemakkelijken, dat met vertrouwen kan worden verwacht, dat de restrictiemaatregelen, noodzakelijk ter bereiking van de doeleinden welke de commissie zich heeft gesteld, te allen tijde in genoemd land effectief kunnen worden toegepast.
De basiscontingenten van de andere deelnemende landen blijven onveranderd. De commissie heeft de toelaatbare uitvoerhoeveelheid voor de maanden Januari tot en met Juni 1936 op 6% van de basiscontingenten vastgesteld.
Krachtens het restrictieschema kan het comité zijn beslissing inzake de toelaatbare uitvoerhoeveelheid van tijd tot tijd herzien, indien om de een of andere reden dit naar zijn oordeel wenschelijk zou zijn.
(Aneta - Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Rubber 2007 A.)

F. NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Nieuwe chef van den Marine-staf. —
Naar wij vernemen is de dezer dagen tot schout-bij-nacht bevorderde kapitein-ter-zee J. T. Furstner bestemd, om vice-admiraal J. de Graaff op te volgen, als chef van den Marine-staf. Deze vlag-officier zal in Maart den zeedienst verlaten.
De heer Furstner werd in 1887 geboren; hij werd in 1908 tot luitenant-ter-zee 2e kl. en in 1918 tot 1e klasse bevorderd Weer tien jaar later was hij kapi-

tein-luitenant-ter-zee en in 1933 volgde zijn benoeming tot kapitein-ter-zee. Als zoodanig is hij directeur geweest van de hoogere marine krijgsschool.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. J. T. Furstner 1671 D.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2004 B.)**

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Nederlandsche Ambulance naar Abessynië. —**
H. M. de Koningin heeft op 3 Dec. '35 in het gebouw van het hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis te Den Haag afscheid genomen van de leden van de Nederlandsche Roode Kruis ambulance, welke in den loop van dien dag naar Abessynië zijn vertrokken.
H. K. H. Prinses Juliana, in haar hoedanigheid van voorzitster van het Nederlandsche Roode Kruis, heeft H. M. in haar werkvertrek ontvangen, en aan de Koningin de in de groote zaal opgestelde leden van de ambulance en van de ambulance-commissie, waaronder de heeren Ruys, Könings en Van Andel persoonlijk voorgesteld.
H. M. heeft zich vervolgens door elk der leden der ambulance laten inlichten omtrent de hun ter plaatse van bestemming wachtende humanitaire taak, daarbij haar oprechten wensch uitsprekende, dat deze met succes vervuld zou worden.

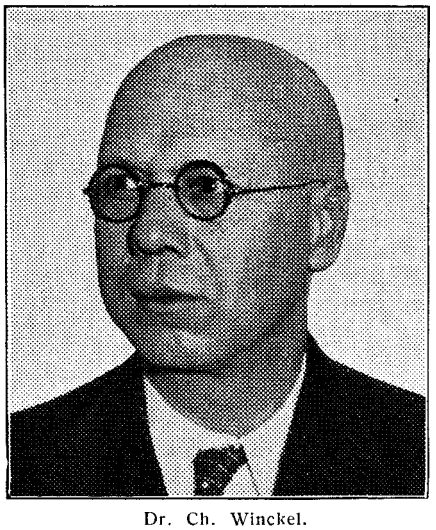

Dr. Ch. Winckel.

Tenslotte is aan de ambulance het portret van H. K. H. de Prinses aangeboden, waarvoor de leiding der ambulance in bewogen woorden dankte.
In den loop van den dag zijn de leden van de Ambulance en de leden van het hoofdbestuur van het Roode Kruis uit Den Haag te Rotterdam gearriveerd, waar zij aan de Lloydkade door de directie van den Rotterdamschen Lloyd zijn ontvangen.
H. K. H. Prinses Juliana, in haar functie van presidente van het Roode Kruis, woonde het afscheid bij. H. K. H. en de autoriteiten zijn ontvangen in een van de salons van het m.s. „Dempo", waar een korte plechtigheid, welke zeer indrukwekkend was, het vertrek van de „Kota Radja" naar Abessynië voorafging. H. K. H. Prinses Juliana heeft daarbij een rede gehouden, welke door Dr. Ch. Winckel, leider der Ambulance, werd beantwoord. **(Vor. ber. 1998 A.; Abess.-Ital. Conflict 2068 I.; Roode Kruis 1803 I.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Regeling van de afbetaling. —**
De Tweede Kamer heeft op 3 Dec. '35 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de wetsontwerpen Wettelijke regeling van de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling en eenige wettelijke regelingen nopens het afbetalingsbedrijf. (Handelsblad) **(Vor. ber. 1581 E.; Tw. Kamer 2072 A.)**

6 DECEMBER 1935

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Defensiebegrooting aanvaard. —**
De Tweede Kamer aanvaardde op 5 Dec. '35 met 51 tegen 23 stemmen de Defensie-begrooting. Tegen stemden de sociaal-democraten, de communisten, Sneevliet (r.s.a.p.), Arts (r.k.v.p.), Van Houten (c.d.), Bakker Nort (v.d.), Kooiman (v.d.), Ebels (v.d.) en Ketelaar (v.d.). De vrijzinnig-democraten Joekes en Schilthuis, alsmede mr. Duys (oud lid van de sociaal-democratische fractie) stemden voor. (Vaderland) **(Vor. ber. 1687 I.; Tweede Kamer 2073 A.)**

D. **FRANKRIJK. — Liga's en Strijdbonden. —**
De gevaren tegen het kabinet-Laval dreigen intusschen niet zoozeer wegens de begrooting als wel uit de kwestie der politieke liga's, strijdbonden van alle kleuren en tinten, welke, zoodra ze in het parlementair geding komen, de politieke passies hoog doen oplaaien en het gezond verstand volkomen benevelen. De verwarring is te grooter, daar de eischen, welke uit de verschillende hoeken gesteld worden, elkaar nu eens dekken, dan weer volkomen tegenspreken. Kon de Fransche regeering beschikken over een meerderheid, welke op een wereldbeschouwing of zelfs maar op een politieke overtuiging berustte, dan zou haar weg gewezen zijn: ontbinding van alle liga's, opdat het staatsgezag uitsluitend door de machtsorganen van het gezag gehandhaafd zou worden. Maar in Frankrijk — in tegenstelling met bijv. Engeland en ons land — is dat helaas anders. De meerderheid wisselt voortdurend op stemmingen van het oogenblik, op zeer kortstondige indrukken. Maar al die stemmingen en indrukken hebben een liga, een strijdbond achter zich, welke er van overtuigd is, dat zij alleen de redding van Frankrijk kan brengen.
Nu kan men die bonden in twee groote groepen verdeelen: de rechtsche en de linksche, de nationalistische en de revolutionnaire. Op het oogenblik loopt alles wat links staat, storm tegen de rechtsche liga's, vooral tegen de sterkste en invloedrijkste van deze: de Croix de Feu, de oud-strijders onder kolonel de la Rocque. Maar deze is verre van de eenige. Op den uitersten rechtervleugel, waar de monarchie nagestreefd wordt, staan de camelots du roi van de Action Française. Dan volgen, maar alle op republikeinschen grondslag, van rechts naar links, van fascistisch tot communistisch:
de Croix de feu,
de jongeren van de Croix de feu,
de blauwhemden Solidarité Française,
de blauwhemden francisten,
de Jeunesse Patriote van Taitinger,
de Jeunesse laique,
de liga van de jonge Republiek,
de jongeren van de republikeinsche unie van de partij Marin,
de jongeren van de alliance, dus van de partij Flandin-Bérard,
de jongeren van de „démocrates populaires",
de radicale jongeren,
de socialistische jeugd, en
de communistische jeugdcellen.
Al deze bonden bestrijden elkaar, maar heden gaat de strijd vooral tegen de Croix de feu. Echter, de regeering steunt voor een groot deel op hen; zij zijn in dezen woeligen tijd nog steeds de meer bezonnen, maar vooral de ervaren elementen; oud-strijders, doch nog jong genoeg om voortvarend, doortastend, vernieuwend te zijn; oud genoeg om in de loopgraven en den harden levensstrijd te hebben geleerd een tikje conservatisme aan voortvarendheid te paren. Daarom kan de regeering-Laval ook niet toelaten, dat ze vernietigd worden om het veld voor de revolutionnaire bonden vrij te laten. (De Maasbode)

A. Havenbelangen. —

In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer betreffende zijn begrooting deelt de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart o.m. mede:

De cijfers, die op verzoek van het lid der Eerste Kamer, den heer Nivard, in de Handelingen dier Kamer werden opgenomen, toonen aan, dat het tweede kwartaal van het jaar in verhouding tot 1934 voor Rotterdam ongunstig kan worden genoemd, terwijl deze cijfers voor Antwerpen daarentegen op een vooruitgang wijzen. Bij het maken van gevolgtrekkingen uit statistische gegevens, welke slechts op een korte periode betrekking hebben, is echter groote voorzichtigheid geboden.

In de maand Juni van dit jaar werd voor Rotterdam, wat het Rijnverkeer betreft, een dieptepunt bereikt. In de maanden Juli en Augustus trad echter belangrijke verbetering in, zoowel voor het stroomopwaartsch als voor het stroomafwaartsch vervoer van goederen langs den Rijn. De cijfers over de maand September betreffende het stroomopwaartsch verkeer waren minder gunstig, terwijl de voortgezette toeneming van het stroomafwaartsch verkeer voor een belangrijk deel moet worden toegeschreven aan de groote steenkooltransporten naar Italië, die, in verband met bijzondere omstandigheden, over Rotterdam werden geleid. Indien echter de som van het goederenverkeer langs den Rijn in beide richtingen over de eerste 9 maanden van het jaar wordt vergeleken met dezelfde periode van 1934, dan blijkt, dat Rotterdam een achteruitgang van pl.m. 67.000 ton moet boeken, terwijl Antwerpen op een vooruitgang van 224.000 ton goederen kan bogen.

Met betrekking tot de beschouwingen, waartoe de mededeelingen van den minister van Defensie a.i., in de rede gehouden tijdens de avondzitting van de Eerste Kamer, d.d. 8 Oct. '35, hebben geleid, meent de ondergeteekende het volgende te moeten opmerken:

ROTTERDAM
—
ANTWERPEN

1. De rechtstreeksche steunverleening van ruim ƒ 8.000.000 aan de Nederlandsche reederijen mag zeker niet worden onderschat voor de havenbelangen der gemeenten, waar deze reederijen zijn gevestigd. Dat de bedoelde steunverleening, zonder meer, verplaatsing van het transitoverkeer niet kan voorkomen, trekt de ondergeteekende niet in twijfel; toch is hier een zekere invloed ten goede zeker aanwezig.

2. Het vraagstuk van de Rijnvaartpremies maakt onderwerp van interdepartementaal overleg uit; om die reden wenscht de onderget. zich zijn standpunt ten aanzien van de hier gestelde vragen voor te behouden.

3. Dat de Belgische Rijnvaartpremies den 1en September 1929 werden ingevoerd, is den ondergeteekende bekend. Hierbij dient echter te worden opgemerkt, dat de verleening dezer premies in 1931 zoodanig werd uitgebreid (o.a. werden de premies voor erts verdubbeld), dat uit dien hoofde, naar het den ondergeteekende voorkomt, het jaar 1931 wel als basis voor vergelijking kan worden beschouwd ter beoordeeling van den eventueelen invloed dier premies.

Het aandeel van Rotterdam en Amsterdam in het totaal goederenverkeer langs den Rijn is sinds den aanvang van dit jaar ten opzichte van Antwerpen eenigermate verminderd.

4. De Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam en de directie van het havenbedrijf dier gemeente vestigden herhaaldelijk de aandacht van den ondergeteekende en van zijn ambtsvoorganger op het feit, dat afvloeiing van ertsdoorvoer van Rotterdam naar Antwerpen heeft plaats gevonden, terwijl ook de statistieken der laatste jaren er op wijzen, dat de verhouding van het aandeel in dit vervoer zich ten gunste van de Belgische havens heeft ontwikkeld. Intusschen mag niet uit het oog worden verloren, dat hier ook factoren van zuiver-particuliercommercieelen aard een rol spelen, die met de acute moeilijkheden van het oogenblik op zich zelf weinig uitstaande hebben.

Wat de afvloeiing van den graandoorvoer naar België betreft, moet worden opgemerkt, dat de „surtaxes d'entrepôt et d'origine", ten aanzien waarvan Antwerpen met de Fransche havens werd gelijk gesteld, op dit stuk wel de voornaamste rol spelen. Immers zal onverkocht graan bij doorvoer over, c.q. opslag in Antwerpen, ook naar Elzas-Lotharingen kunnen worden verhandeld, terwijl zulks bij doorvoer over Rotterdam in het algemeen niet het geval zou zijn. Doordat de graandoorvoer dientengevolge voor een belangrijk deel naar Antwerpen wordt verplaatst, kan daaruit voortvloeien, dat ook de invoer via Antwerpen van parcels voor Nederland bestemd graan is toegenomen.

5. Ten aanzien van de noodzakelijkheid om te geraken tot verlaging der haven- en kadegelden en andere plaatskosten van onze zeehavens, neemt de regeering het standpunt in, dat het treffen van maatregelen terzake in de eerste plaats ligt op het terrein van de betrokken gemeentebesturen.

De ondergeteekende kan zich niet aansluiten bij de meening van sommige leden, dat in de aangelegenheid der Belgische Rijnvaartpremies reeds te veel tijd verloren is gegaan. Deze aangelegenheid, waaraan verschillende moeilijkheden zijn verbonden, vereischt ernstige overweging, waarmede noodzakelijkerwijze tijd is gemoeid. Dat de Wet tot verlaging der loodsgelden niet vóór 1 Nov. '35 in werking kon treden, moet worden toegeschreven aan bijzondere omstandigheden. Reeds in Mei '35 werd het betreffende wetsontwerp ingediend. Het standpunt van sommige leden, dat de Regeering onze havensteden als gemeenten laat optornen tegen Antwerpen, dat den geheelen Belgischen Staat achter zich heeft, kan de ondergeteekende in zijn algemeenheid niet deelen.

De verhoudingen, welke in beide landen bestaan, loopen in vele opzichten uiteen, zoodat vergelijkingen van dien aard licht tot misverstanden aanleiding kunnen geven.

Naar aanleiding van het betoog van de leden, die uiting gaven aan hun meeening, dat slechts devaluatie de basis kan vormen voor een herstel van de bedrijvigheid, o.a. in onze Noordzeehavens, merkt de onderget. op, dat de hoofdoorzaak van den slechten gang van zaken in de scheepvaart gezocht moet worden, in de inkrimping van het goederenverkeer. Ook in de landen, waar gedevalueerd werd, moet de scheepvaart gesteund worden.

Van pogingen ter verwezenlijking van het denkbeeld van een haventrust, welke zoowel Antwerpen als Nederlandsche havens zou omvatten, is den ondergeteekende niets bekend. Het is hem dan ook niet mogelijk een antwoord te geven op de vraag, of deze pogingen zijn afgestuit op den onwil van Rotterdam. Zijnerzijds is hij gaarne bereid de verzekering te geven, dat men, bij een streven, hetwelk er op gericht zou zijn overleg en samenwerking tot stand te brengen, op zijn steun zou kunnen rekenen. Men mag echter niet uit het oog verliezen dat het vraagstuk van de onderlinge concurrentie van de Noord-West-Europeesche zeehavens er een is, dat reeds sinds tientallen jaren bestaat; oplossingen van het vraagstuk op een wijze als hier aangeduid, bieden weinig kans van slagen. (Min. v. Handel, Nijv. en Scheepv.)

(Vor. ber. Rotterdam 1951 A.; Antwerpen 1951 A.; Loodsgelden 1994 A.)

B. Havenbeweging Antwerpen—Rotterdam. —

De cijfers van de havenbeweging over het tijdvak Januari-November 1934 en 1935 zijn (met herleiding van de Antwerpsche cijfers om deze vergelijkbaar te maken):

	ANTWERPEN		ROTTERDAM	
	Schepen	Ton	Schepen	Ton
1935 . .	10.100	16.964.056	9.112	14.527.159
1934 . .	9.418	15.916.856	9.548	14.993.754
Verschil .	+ 682	+1.047.200	— 436	— 466.595

(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 2074 A.)**

A. De strategische positie van Nederl.-Indië in den Pacific. - Rede van gep. vice-admiraal jhr. G. L. Schorer. —

Voor de Utrechtsche Indologen-vereeniging en de Vereeniging Utrechtsche geographische studenten heeft op 22 Nov. '35 jhr. G. L. Schorer, gep. vice-admiraal, gesproken over: „De strategische positie van Ned.-Indië in den Pacific".

In het begin zijner lezing wees spr. er op, dat de verbazingwekkende ontwikkeling van Japan in de laatste tientallen jaren tot grondige veranderingen in den politieken toestand van Oost-Azië heeft geleid en als gevolg daarvan Japan welbewust naar een alles overheerschende positie in Oost-Azië streeft. Hetgeen zich thans in China afspeelt, zeide spr., is een gevolg van het al lang in gang zijnde proces van machtsuitbreiding van het Japansche rijk en het eind is nog niet in het zicht. De Volkenbondspolitiek heeft bij dit alles volkomen gefaald. Leger en vloot worden voortdurend versterkt; thans bedragen de uitgaven voor de weermacht bijna de helft van de totale staatsuitgaven. Tot dusver waren de uitgaven voor de vloot nog eenigszins geremd door de tractaten van Washington en Londen, waarbij voor de groote zeemogendheden een bepaalde maximumvlootsterkte is vastgelegd, maar deze tractaten loopen binnenkort ten einde. De maxima verhielden zich voor het Britsche Rijk, de Vereenigde Staten en Japan als 5 : 5 : 3. Japan wil in de toekomst zich niet meer met deze verhouding vergenoegen, het wenscht gelijkheid. Bij het tractaat van Washington was nog de belangrijke bepaling vastgelegd, dat geen nieuwe versterkte marinebasis in een bepaalden vierhoek in den westelijken Pacific mocht worden aangelegd. Deze bepaling gaf den Japanners tegenover den Amerikanen in Oost-Azië een bijna onaantastbare stelling, omdat de Amerikanen in een eventueelen oorlog met Japan er door genoodzaakt werden te opereeren van de bijna 4000 mijl ver weg gelegen marinebasis op de Hawai-eilanden uit. Groot-Brittannië evenwel behield de vrijheid een marinebasis aan te leggen bij het strategisch zeer gunstig gelegen Singapore en het maakte van die vrijheid ten volle gebruik. De strategische positie van Ned.-Indië in den Pacific houdt nauw verband met de belangentegenstellingen tusschen de verschillende mogendheden.

Doordat Japan en Rusland in Mongolië en aan de grens van Mandsjoekwo tegen elkaar opdringen en beiden, ieder op eigen wijze, hun invloed in het eigenlijke China trachten te vergrooten, is een oorlog tusschen deze twee landen min of meer waarschijnlijk, maar deze oorlog zal een oorlog te land zijn en Ned.-Indië zal er dus zeer vermoedelijk niet in gemoeid worden, behoudens het mogelijke geval, dat Rusland in den Archipel onderzeebooten of hulpkruisers zou laten optreden tegen de Japansche handelsschepen op soortgelijke wijze als de Duitsche kruiser Emden in den grooten oorlog. De marine in Ned.-Indië moet de hieruit allicht voortspruitende neutraliteitsschendingen kunnen verhinderen.

Een oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Japan zal een zee-oorlog zijn en verdient dus voor Ned.-Indië bijzondere belangstelling.

Het valt moeilijk, zeide spr., een vaste lijn te ontdekken in de politiek der Ver. Staten in Oost-Azië, hetgeen hij nader uiteenzette.

Evenals tegenover de Amerikaansche, staan de Japansche belangen tegenover de Britsche. Het Britsche Rijk heeft, de omstandigheden van nu bewijzen het weer, de handen veelal niet vrij en het heeft zich tot dusver tegenover de agressie van Japan dan ook met groote lankmoedigheid moeten gedragen. De stichting van de marinebasis te Singapore bewijst evenwel, dat het Britsche Rijk de dreigende gevaren niet uit het oog verliest.

De Nederlandsche regeering heeft in de in 1927 vastgestelde „Grondslagen voor de verdediging van Ned.-Indië" haar neutraliteitspolitiek vastgelegd en, ook bij een aanvulling in 1930. aangegeven welke machtsmiddelen zij daartoe onmisbaar achtte.

Wil men zich een denkbeeld vormen, hoe een zee-oorlog in den westelijken Pacific gevoerd zal worden en in welke mate Ned.-Indië de kans loopt er in betrokken te worden, dan staat men voor geheel nieuwe problemen; men zal zich dus moeten vergenoegen met het maken van veronderstellingen en het aangeven van enkele groote lijnen.

In een oorlog tusschen de Vereenigde Staten en Japan kan men een aanval op de groote Japansche eilanden of op het Amerikaansche vasteland buiten beschouwing laten; de kans van slagen van een dergelijken aanval lijkt uitgesloten. Blijven de Amerikanen in het bezit van de Philippijnen en beschikken zij daar over een goed verdedigde marinebasis, dan is een oorlog tegen de Japansche handelsvloot te verwachten. De Japansche handel, die in normale omstandigheden voor een belangrijk deel op de Vereenigde Staten is georiënteerd, zal in een dergelijken oorlog des te sterker naar China en het westen en het zuiden gericht worden en moet, als levensvoorwaarde voor het Japansche volk, onvoorwaardelijk door de Japanners gehandhaafd blijven. De handelswegen naar het westen en zuiden loopen via de nauwe zeestraten in den Archipel, die ongetwijfeid in sterke mate den handelsoorlog tot zich zullen trekken.

De neutraliteit van Ned.-Indië wordt hierdoor ernstig bedreigd. Evenzeer door de groote behoefte, die de Japanners aan petroleum zullen hebben, vooral wanneer Groot-Brittannië welwillend neutraal tegenover de Vereenigde Staten staat en den petroleumtoevoer van Europa uit stillegt.

NEDERL. OOST-INDIË

Beschikken de Amerikanen niet over een marinebasis op de Philippijnen en zijn zij dus teruggedrongen naar de Hawai-eilanden, dan wordt het voeren van een handelsoorlog in den Indischen Archipel veel bezwaarlijker.

In een oorlog tusschen Japan en Groot-Brittannië zal laatstgenoemd rijk min of meer in een verdedigende positie staan. De gevaren van een handelsoorlog mogen hierbij voor de neutraliteit van Ned.-Indië minder groot zijn dan in het zooeven geschetste geval van dien tusschen Japan en de Ver. Staten, doordat de Japansche handel met het Zuiden en Westen vanzelf al stilgelegd zal zijn, maar daar staat tegenover de dreigende mogelijkheid dat Japan zich in Ned.-Indië zal willen meester maken van een geschikt steunpunt voor zijn vloot en luchtmacht, ten einde van daaruit Singapore aan te tasten en daarmede de maritieme macht van het Britsche Rijk in Oost-Azië ten val te brengen.

De veiligheid van Ned.-Indië tegenover gevaren van buitenaf ligt, zeide spr., voor een belangrijk deel in een zooveel mogelijk toegepaste open-deur-politiek, een goed bestuur en een voorzichtig buitenlandsch beleid, zoomede in de belangentegenstellingen van de groote zeemogendheden of misschien in de hulp van den Volkenbond.

Maar er zullen omstandigheden zijn, waarin dit alles falen zal en zeker zal geen enkel rijk zijn geld en zijn zonen offeren ter wille van de Nederlanders, wanneer dezen zelf, evenals de Belgen in 1914, niet tot de uiterste opofferingen bereid zijn.

De Nederlandsche regeering heeft de door haarzelf voor de weermacht noodig geachte plannen niet ten uitvoer gebracht. Hierin ligt opgesloten, dat die weermacht voor Ned.-Indië thans onvoldoende is.

Het Nederlandsche volk, aldus besloot spr., zal zijn kleinere belangen aan zijn levensbelangen dienen op te offeren. Eén van die levensbelangen is het behoud van Indië. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt verdedigt zijn politiek. - Redevoering te Atlanta. —

President Roosevelt heeft een rede gehouden in de stad Atlanta in den staat Georgia, en voerde het woord voor 85.000 toehoorders.

President Roosevelt verdedigde zijn economische politiek en zeide, dat het hoogtepunt van de uitgaven, die niet door inkomsten worden gedekt, thans voorbij is. Hoewel geen nieuwe belastingen zijn ingevoerd, stijgt de opbrengst voortdurend, zoodat van nu af aan een vermindering van het tekort verwacht kan worden.

Naar de meening van deskundigen, aldus vervolgde de president, is Amerika in staat, een nationale schuld van 55 tot 70 milliard dollar te dragen. De schuldenlast bedraagt echter niet meer dan 29½ milliard, waarvan 1½ milliard nog ter beschikking van het ministerie van Financiën staat.

President Roosevelt bracht verder in herinnering, wat de regeering alzoo tot stand heeft gebracht. Op elk gebied heeft zij verbetering gebracht. Het crediet van het land werd gehandhaafd, de prijzen der landbouwproducten zijn gestegen door de bestrijding van overproductie, tallooze boeren zijn voor gerechtelijke executie behoed, er is een einde gemaakt aan den kinderarbeid, er is loonsverhooging gekomen en de regeering heeft het systeem van collectieve arbeidsovereenkomsten bevorderd.

Het crediet van het land is op het oogenblik beter dan dat van eenige andere mogendheid van den eersten rang, hoe fel ook de aanvallen op dat crediet zijn van hen, die de behoeftigen het liefst zouden laten sterven van honger. „Ik weet," aldus president Roosevelt, „dat sommige heeren in hun welverwarmde en goedvoorziene clubs spreken over de groote uitgaven der regeering, die zij verkwisting noemen, ook al wordt het geld besteed aan de werkverschaffing. Ik wilde, dat ik deze heeren er van kon overtuigen, hoezeer andere menschen gebrek lijden. Men heeft mij gezegd, dat werkloozensteun goedkooper is dan werkverschaffing. Dat is waar, maar wij hebben toch te doen met Amerikaansche burgers, die zichzelf respecteeren en voor wie een loutere werkloozensteun een bewijs van volkomen afhankelijkheid is." (New York Herald Tribune)

(Vor. ber. Pres. Roosevelt 2046 A.)

B. JAPAN. — Begrooting 1936. —

De begrootingscommissie heeft met algemeene stemmen de begrooting voor 1936-'37 goedgekeurd. Het totaal bedrag is 2.268.500.000 yen of 80.000.000 yen meer dan voor 1935-'36. Voor de marine is uitgetrokken 551.000.000 voor het leger 508.000.000 yen. Een nader bericht stelt het zoo voor, dat niet de begrootingscommissie, doch het kabinet de begrooting definitief heeft goedgekeurd. Tevens wordt er nog op gewezen, dat leger en marine 30.000.000 yen meer krijgen dan aanvankelijk door het departement van Financiën was goedgevonden. 680.000.000 yen zal worden gevonden door het uitgeven van een obligatieleening. Op de civiele lijst zijn 4.500.000 yen toegestaan. Buitenlandsche Zaken krijgt 31.000.000 yen, Binnenlandsche Zaken 179.000.000 yen, Financiën 490.000.000 yen, Justitie 39.000.000 yen, Onderwijs 142.000.000 yen, Landbouw 90.000.000 yen, Handel 19.000.000 yen, Verkeerswezen 196.000.000 yen en overzeesche gebieden 19.000.000 yen. Met de reeds genoemde bedragen voor leger en vloot komt men dan tot het eindcijfer 2.268.500.000. Marine had 710 mill. gevraagd en kreeg 551 mill. Leger en vloot slokken 47 pct. van het totaal op. Vergeleken bij het figeerende budget is er een verhooging van 17.000.000 yen voor oorlog en 21.000.000 yen voor de vloot. In Japansche financieele kringen wordt de begrooting gunstig beoordeeld, daar de uitgifte van obligaties niet onaanzienlijk minder is dan noodig was voor de loopende begrooting. Toen bedroeg het 750.000.000 yen. (Dempo Tsoesin) **(Vor. ber. blz. 1745 D.)**

C. NEDERLAND. — Algemeen Verbond van Accountants. —

Ter gelegenheid van zijn tienjarig bestaan heeft het Algemeen Verbond van Accountants op 23 Nov. '35 te Amsterdam een bijeenkomst gehouden.

In deze bijeenkomst heeft Prof. dr. J. Tinbergen uit 's-Gravenhage een voordracht gehouden over: „Conjunctuurbeïnvloeding". (Alg. Handelsblad)

D. GRIEKENLAND. — Vier hoofdpunten van het regeeringsprogramma. - Amnestie. —

De volgende verklaring werd in de „Proia" gepubliceerd:

De nieuwe regeering is een regeering der nationale verzoening en van den wederopbouw, vrij van iedere politieke richting. Gesterkt door het vertrouwen van den Koning, zal zij zonder verwijl den weg inslaan welke tot algeheele wederinvoering van een normaal politiek leven leidt. Haar programma bevat vier punten:

1. Vrije verkiezingen.
2. Bezuiniging op de begrooting.
3. Versterking van de verdedigingsmiddelen van het land.
4. Een politiek van trouw aan de internationale verplichtingen, van behoud van het Balkanpact en van de oprechte vriendschap met alle mogendheden, in het bijzonder met de groote mogendheden, waarmede Griekenland vanouds verbonden is, alsmede met de nabuurlanden.

De nieuwe regeering is geen partijregeering. Zij wil zich beperken tot voorbereiding, opdat de regeering, welke het volk zich zal kiezen, reeds een begin zal vinden, waarop zij kan voortbouwen.

De Koning heeft vier amnestie- en gratie-decreten onderteekend.

De amnestiemaatregelen hebben een algemeene strekking, en zij, die ervan profiteeren, zullen onmiddellijk in vrijheid worden gesteld.

Het gaat om ongeveer 750 personen, van wie er 200 in het buitenland vertoeven.

Minister-president Demerdzis heeft aan de pers verklaard, dat de amnestie ook aan Venizelos verleend zal worden. Aan alle militairen, met inbegrip van generaal Plastiras, zal gratie worden verleend.

Het beslag op de bezittingen zal worden opgeheven, behalve wanneer zij verkregen zijn op een wijze, die in strijd is met de goede zeden.

Naar aanleiding van een uitnoodiging der notabelen van Kreta, heeft de Koning beloofd, het eiland binnenkort te zullen bezoeken. (Proia)

(Vor. ber. Amnestie 2068 D.)

E. FRANKRIJK. — Ontvoering te Marseille. - Wetsontwerp ingediend. —

In verband met de ontvoering van het anderhalf jarig zoontje van prof. Malméjac te Marseille, dat na eenige dagen is teruggevonden, heeft het Kamerlid Archimbaud een wetsontwerp ingediend, waarbij ontvoering van kinderen gestraft kan worden met levenslangen dwangarbeid. (Le Temps)

F. NEDERLAND. — Nederlandsch Instituut voor Efficiency. - 10-jarig bestaan. —

In de Militiezaal te Amsterdam zijn dezer dagen de Efficiency-dagen door het Nederlandsche Instituut voor Efficiency en het Nederlandsch Instituut voor Documentatie en Registratuur, voor de achtste maal georganiseerd. En tevens herdenkt hierbij het Nederlandsche Instituut voor Efficiency zijn 10-jarig bestaan.

In zijn openingswoord voor dezen eersten dag, waarvoor groote belangstelling bestond, heette de voorzitter mr. J. L. C. van Meerwijk welkom den heer Deppema, vertegenwoordiger van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, den heer De Koster, vertegenwoordiger van den minister van Financiën, den heer Van Meurs, wethouder van Amsterdam, den heer G. H. Crone, voorzitter van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel en voorts de leden van den Raad van Advies, waaronder de heeren Van Maanen, directeur der Nederlandsche Spoorwegen, den heer Damme, directeur-generaal van de P.T.T. en den heer Westerveld.

(Alg. Handelsblad)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verkeersfonds aanvaard. —

De Tweede Kamer heeft op 5 Dec. '35 de begrooting van het Verkeersfonds zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. 1711 E.; Tweede Kamer 2073 C.)

8 DECEMBER 1935

A. ENGELAND. — Rede van Sir Samuel Hoare. - Exposé van den internationalen toestand. - Duitschland, Italië, Japan, Egypte. —

De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft op 5 Dec. '35 in het Lagerhuis een uitvoerige rede gehouden over den internationalen toestand. Allereerst verklaarde hij, dat de Britsche regeering opnieuw pogingen doet om met Adolf Hitler de kwestie van de beperking der bewapening te bespreken. Zoolang de oorlog in Abessynië voortduurt, schijnt de Duitsche regeering niet geneigd deze besprekingen te hervatten.
Hoare achtte een luchtpact en een vermindering van de bewapening in de lucht noodzakelijker dan ooit.
Met betrekking tot de Abessynische kwestie, zeide Hoare, dat Engeland zijn rol in het Volkenbondsoptreden volledig heeft gespeeld en steeds heeft gestreefd naar een vreedzame regeling van het conflict. De leden van den Volkenbond hebben bijna eenstemmig de economische sanctiemaatregelen toegepast, zelfs, wanneer dat verlies voor hun medebracht. Niet minder duidelijk bleek hun eensgezindheid, toen zij Engeland en Frankrijk de verzekering gaven van hun steun bij de vredespogingen, door deze beide mogendheden in het werk gesteld. Het was duidelijk, speciaal door deze eensgezindheid, dat Frankrijk en Engeland zijn opgetreden binnen het kader van den Volkenbond.
De Volkenbondsmachinerie functionneert goed bij de toepassing der economische sancties. De situatie wordt voortdurend gadegeslagen door de commissie van experts en indien het blijkt, dat er nog leemten zijn, zal alles in het werk worden gesteld om het gemeenschappelijke front te versterken.
Wat betreft een embargo op petroleum: Ik behoef slechts te zeggen, dat wij ook op dit gebied bereid zijn ons aandeel in een gemeenschappelijk optreden bij te dragen. In beginsel heeft de Volkenbond zich reeds met een dergelijk embargo accoord verklaard en ik wensch te verklaren, dat geen enkele regeering voor deze gemeenschappelijke beslissing of voor eenig ander sanctievoorstel meer verantwoordelijkheid draagt dan de andere regeeringen. Indien de gedelegeerden bijeenkomen om te beraadslagen over het in praktijk brengen van dezen sanctievorm, dan zullen wij bereid zijn mede te werken. Intusschen wil ik hier bezwaren inbrengen tegen de beschuldiging, dat Britsche petroleummaatschappijen van de situatie gebruik maken. Inderdaad is de uitvoer van petroleum naar Italië in het laatste kwartaal belangrijk toegenomen, doch deze vermeerdering komt niet voor rekening van ondernemingen, waarin Engeland is geinteresseerd.
De minister besprak dan den toestand in China en zette uiteen, waarom Engeland Sir Frederic Leith Ross naar het Verre Oosten had gezonden. De groote handelsbelangen van Engeland in China worden door de steeds toenemende politieke en financieele moeilijkheden van dit land ernstig getroffen. Hierom heeft men het wenschelijk geacht een uitweg te vinden. Leith Ross is naar China gezonden om de situatie te onderzoeken. Toen de besprekingen tusschen den Engelschen economischen adviseur en de Chineesche regeering aan den gang waren, kwam plotseling de valutacrisis, die snelle maatregelen noodig maakte. De Chineesche regeering heeft daarop uit eigen beweging de valutabasis veranderd zonder den raad van Leith Ross in te winnen. Thans komen uit China weer berichten over de zoogenaamde autonomie-beweging. Men spreekt van de actie der Japansche agenten. Deze berichten veroorzaken de Britsche regeering veel zorg. De regeering heeft den Engelschen gezant te Tokio opgedragen aan de Japansche regeering te verklaren, dat Engeland een duidelijke uiteenzetting van de Japansche politiek zou appreciëeren.
Japan heeft geantwoord, dat de autonomie-beweging een zuiver Chineesche aangelegenheid is en dat Japan niet voornemens is zich hierin te mengen.
De toestand is nog zeer duister, wij vertrouwen echter, dat de Japansch-Chineesche onderhandelingen tot een vriendschappelijke oplossing der moeilijkheden zullen leiden.
De minister besprak vervolgens de situatie in Egypte. Uitvoerig schetste Hoare de ontwikkeling in Egypte sinds het jaar 1922. De ondervinding heeft geleerd, dat noch de grondwet van 1930, noch die van 1923 voor Egypte geschikt is.
De Britsche regeering verzet zich niet tegen het streven van Egypte naar herstel van het constitutioneele leven. Het is thans echter tengevolge van den oorlog in Abessynië onmogelijk onderhandelingen te voeren over het sluiten van een Engelsch-Egyptisch verdrag. (Manchester Guardian)

(Vor. ber. Sir Samuel Hoare 1980 D.)

B. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Dr. Niemöller. - Bisschop Zänke. —

De bekende predikant der belijdende Evangelische kerk, Niemöller, heeft van de autoriteiten mededeeling ontvangen, dat hij in het Rijk niet meer mag spreken, noch van den kansel, noch in andere bijeenkomsten.
De bisschop der Evangelische kerk Zänke te Breslau heeft tegen een nadrukkelijke verordening van de landelijke kerkcommissie der Evangelische kerk van de oud-Pruisische Unie en tegen een gelijkluidend verzoek van den Rijks- en Pruisischen minister voor kerkelijke aangelegenheden in, op 3 Dec. '35 een theologisch examen afgenomen. De minister heeft, omdat dit optreden van bisschop Zänke een onverantwoordelijke storing is van het werk der kerkelijke verordening, den Oppersten Raad der Evangelische kerk verzocht, in overleg met de landelijke commissie voor de kerken een disciplinaire procedure te openen tegen bisschop Zänke. Tegelijkertijd heeft de minister de stopzetting bevolen van de uitkeering van de middelen, welke worden aangewend voor de salarieering van bisschop Zänke. (Berl. Tageblatt)

(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2069 F.)

C. AMSTERDAM. — De vertooning van het tooneelstuk „De Beul". —

Tijdens de middagvoorstelling in den Stadsschouwburg van het tooneelstuk „De Beul", opgevoerd op 1 Dec. '35 door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging onder leiding van Albert van Dalsum, hebben van de zijde van het publiek ernstige protesten en ordeverstoringen plaats gehad. Naar verluidt zouden deze van politieken en religieuzen aard zijn.
In den Gemeenteraad heeft op 3 Dec. '35 de heer Walrave Boissevain den burgemeester van Amsterdam over de orderverstoringen geïnterpelleerd.

(A. N. P.)

D. DUITSCHLAND. — Hitler motiveert Jodenwetten. - Koloniaal gebied. —

De president van de „United Press", mr. Hugh Baillie, heeft een onderhoud gehad met Hitler, waarin deze de volgende verklaringen aflegde:
„Duitschland", aldus begon Hitler, „is het bolwerk van het Westen tegen het bolsjewisme en het zal bij zijn afweer tegen deze gevaarlijke levensbeschouwing propaganda met propaganda, terreur met terreur en geweld met geweld bestrijden."
Op een vraag naar de redenen van de Jodenwetgeving van Neurenberg, antwoordde Hitler: „De noodzakelijkheid van de bestrijding van het bolsjewisme is een van de voornaamste redenen geweest voor de Jodenwetgeving in Duitschland. Deze wetgeving is niet anti-Joodsch, doch pro-Duitsch. De rechten der Duitschers moesten tegen de destructieve Joodsche invloeden worden beschermd."
Tenslotte vroeg mr. Baillie nog aan Hitler, of Duitschland naar koloniaal bezit streeft. Hitler antwoordde daarop, dat Duitschland zijn koloniale aanspraken nooit zou opgeven. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Hitler 1907 A.; Jodenwetten 2052 B.; Koloniën 1845 F.)

E. NEDERLAND. — Radio-Commissie ingesteld. —

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft een commissie ingesteld met opdracht:
te onderzoeken op welke wijze de draadomroep in Nederland het best kan worden georganiseerd, beheerd en geëxploiteerd; voorstellen te doen omtrent regelingen en maatregelen van technischen, juridischen en exploitatieven aard, welke hetzij blijvend, hetzij bij wijze van overgang ter zake moeten worden getroffen en genomen.
In de commissie zijn benoemd:
Tot voorzitter H. van Boeyen, voorzitter van den Radioraad, en tot leden: L. J. Bakker, lid van den Radioraad te Bussum; ir. H. J. Boetje, hoofdingenieur-directeur der Telegrafie en Telefonie te 's-Gravenhage; ir. H. C. A. Boom, directeur van den Gemeentelijken Telefoondienst te Rotterdam; mevr. B. Boon-Van der Stap, lid van den Radioraad te 's-Gravenhage; mr. A. van der Deurne, voorzitter van de Ned. Chr. Radio Vereeniging te Bennekom (Gld.); P. A. Enserinck, referendaris bij het hoofdbestuur der P.T.T. te 's-Gravenhage; mr. P. J. A. Kleene, lid van den Radioraad te Roermond; C. J. P. Kuipers, voorzitter van den Bond van Exploitanten van Radiocentrales te 's-Gravenhage; J. W. Lebon, secretaris-penningmeester van de V.A.-R.A. te Hilversum; C. Prins, radiodistribuant te Sliedrecht; mr. J. F. van Royen, algemeen secretaris der P.T.T. te 's-Gravenhage; P. A. M. Speet, algemeen bedrijfsleider van den K.R.O. te Hilversum; ir. J. Tj. Visser, ingenieur der Telegrafie en Telefonie te 's-Gravenhage; W. Vogt, directeur van het Omroepbedrijf van de A.V.R.O. te Hilversum; tot secretaris mr. B. de Gaay Fortman, lid van den Radioraad te Amsterdam; tot adjunct-secr. dr. A. A. M. Enserinck, adjunct-commies bij het hoofdbestuur der P.T.T. te 's-Gravenhage. (De Tijd)

(Vor. ber. Radio 2065 A.)

F. BELGIE. — Koning Leopold onderscheiden. —

De Koning van Engeland heeft den thans te Londen vertoevenden Koning Leopold III van België verheven tot Ridder in de Orde van de Kouseband.
(Gazet v. Antwerpen) **(V. b. Koning Leopold 1930 A.)**

A. GANDHI. — Zijn nieuwe opvatting en religie. —
Ondanks zijn gevorderden leeftijd — hij heeft onlangs zijn 66sten verjaardag gevierd — is Gandhi den laatsten tijd bezig met een nieuw evangelie te prediken, namelijk, wat hij noemt „brood arbeid". Hij baseert zich op een tekst in de Hindoesche Geschriften die overeenkomt met den Bijbeltekst: „In het zweet uws aanschijns zult gij uw brood verdienen." Dit voorschrift zou hij letterlijk uitgevoerd willen zien. Hij beweert, dat indien ieder mensch met zijn handen voor zijn brood werkte en daarmee tevreden was, er genoeg voedsel en genoeg vrije tijd voor allen zou zijn. Men zou natuurlijk behalve dezen bezoldigden lichaamsarbeid nog ander werk moeten verrichten, hetzij met de handen of met het hoofd, doch dit zou belangeloos geschieden, als bijdrage tot het algemeene welzijn. Is het dus niet geoorloofd, om door intellectueel werk geld te verdienen? Neen, luidt het antwoord van Gandhi. In de nooden van het lichaam moet het lichaam zelf voorzien. Arbeid die zuiver intellectueel is, behoort tot de ziel en brengt zijn eigen voldoening mee, en mag dus niet voor geldelijk gewin worden beoefend.
(Singapore Times) **(Vor. ber. Gandhi 1452 C.)**

B. DUITSCHLAND. — Invoerverbod voor Rijksmarkbankbiljetten. —
Ondanks het reeds lang bestaande uitvoerverbod voor Rijksmarkbiljetten, is den laatsten tijd als gevolg van een onwettigen export van deze biljetten in het buitenland, in het buitenland voor deze biljetten een aanbod ontstaan. Het groote disagio, dat deze bankbiljetten in het buitenland deden, heeft er toe geleid, dat de afnemers van Duitschland er meer en meer toe over zijn gegaan de Duitsche exporteurs met bankbiljetten te betalen. Dit had weer tot gevolg, dat de deviezentoevloeiing van Duitschland verminderde.
De Duitsche regeering ziet zich dan ook gedwongen naast het uitvoerverbod van Rijksmarkbankbiljetten ook een invoerverbod voor deze biljetten uit te vaardigen, terwijl tevens de straffen worden bepaald voor degenen, die deze verboden overschrijden. Volgens de Duitsche regeering heeft men hier te doen met een afweermaatregel. De waarde van de mark wordt er niet door beïnvloed.
Dat de Duitsche regeering den illegalen handel in bankbiljetten thans verder den kop indrukt, is van geen beteekenis voor de Duitsche valuta. Het gaat er alleen maar om er voor te waken, dat voor de Duitsche volkshuishouding geen groote bedragen aan deviezen verloren zullen gaan.
De verordening inzake het invoerverbod zegt, dat Rijksmarkbankbiljetten slechts met toestemming uit het buitenland mogen worden ingevoerd. Dit geldt niet voor het geval, waarin de bankbiljetten aan een binnenlandsche credietinstelling worden gestuurd, teneinde te worden geboekt op een Sperrkonto ten gunste van een buitenlander.
Ook de Duitsche Postchèquecentrale geldt hier als een credietinstelling. De bevoegde instanties kunnen bankbiljetten, welke in strijd met de verordening zijn ingevoerd, storten op een bijzonder „Hinterlegungkonto".
De verordening is op 6 Dec. '35 in werking getreden.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Uitvoerverbod 1512 E.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Gebeurtenissen in China. - Hull's verklaring. —
Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken, brengt ter kennis van alle volken, dat de regeering der Ver. Staten de autonomistische beweging in Noord-China niet met onverschilligheid aanschouwt; hij verzoekt allen volken de bestaande verdragen te eerbiedigen. Hull noemde den naam van Japan niet, doch men meent, dat hij dat land op het oog had.
Het verdrag, waarbij de Ver. Staten in hoofdzaak belang hebben, is het Negen-Mogendheden-verdrag, waarbij de onschendbaarheid van China wordt gegarandeerd. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Hull 2015 B.; China 2068 G.)

D. DUITSCHLAND. — Dr. Hj. Schacht's afkeer tegen inflatie. —
Dr. Schacht heeft op 5 Dec. '35 te Leipzig het woord gevoerd. Hij verklaarde, dat men het kapitalisme niet mag verwarren met het economische systeem, hetwelk zich, om voorwaarts te komen, bedient van werktuigen en machines, met het doel het resultaat van de productie zoo gunstig mogelijk te maken. Met een spinnewiel kan men den modernen staat niet in het leven houden. Dr. Schacht sprak zich hierbij uit tegen elke „gelijkmakerij"; het staat vast, dat ook het Duitsche volk steeds een groot aantal welgestelde lieden zal noodig hebben.
Sprekende over een eventueele inflatie, riep dr. Schacht uit, dat hij hieraan nimmer zou meedoen. Dr. Schacht wees vervolgens op de noodzakelijkheid, bepaalde producten uit het buitenland te betrekken. Dit bewijst, dat Duitschland het zonder den buitenlandschen handel niet kan stellen.
„Wij zijn een land, dat met de gansche wereld verbonden is door deze noodzakelijkheid van den handel. Hoe meer grondstoffen men kan importeeren, des te meer werk men aan het eigen volk kan verschaffen." (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2025 C.)

E. TH. W. BLIJDENSTEIN OVERLEDEN. —
Op zijn buiten „Huize Middenhoek" is op 5 Dec. '35 in den ouderdom van 61 jaar overleden de directeur van de N.V. Twentsche Bank, de heer Th. W. Blijdenstein. (A. N. P.)

F. NIEUW-ZEELAND. — Verkiezingen. —
Bij de verkiezingen voor het parlement van Nieuw-Zeeland heeft de Labour-Party voor het eerst een overwinning behaald. Te oordeelen naar de thans bekende resultaten zal de zetelverdeeling als volgt zijn: Arbeiderspartij 52 (oud 24); Nationalisten 20 (46); Onafhankelijken 8 (8); Democraten 0 (2).
Gedurende de laatste vier jaar is het bewind in handen geweest van de liberaal-conservatieve coalitie Forbes-Coates. Cavage, de leider der Arbeiderspartij, die vroeger mijnwerker was, zal premier worden. Het program zijner partij bevat een waarborging van de prijzen der landbouwproducten alsmede maatregelen om aan ieder arbeid te verschaffen.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. blz. 122 A.)**

G. PAPYRUS ONTCIJFERD. —
Koning Leopold heeft geruimen tijd geleden een Egyptische papyrus, dateerende van 1140 voor Chr., aan de Koninklijke Musea in het Jubelpark te Brussel geschonken. De heer Capart, directeur van deze musea heeft deze papyrus, die uit de nalatenschap van Koning Leopold II afkomstig was, ontcijferd. Het is een protocol uit het regeeringsjaar XVI van koning Ramses IX, opgemaakt door een rechterlijke commissie van onderzoek, betreffende de schennis van de Koninklijke graven te Theba. Dit protocol is een aanvulling van een ander, reeds bekend document, n.l. de papyrus Amherst, in 1873 door Chabas gepubliceerd. (Vingtième Siecle) **(V. b. Papyri 1664 A.)**

H. AMSTERDAM. — Loonsverlaging in den Raad verworpen. —
De gemeenteraad verwierp op 30 Nov. '35 het voorstel van de meerderheid van B. en W. om op de loonen en salarissen van het gemeente-personeel een nieuwe verlaging toe te passen van 5%, met 29 tegen 14 stemmen.
Tot de tegenstemmers behoorden met sociaal-democraten en communisten o.a. twee katholieke raadsleden, Steinmetz en De Groot en de vrijz.-dem. Ketelaar. (Het Volk) **(Vor. ber. blz. 2044 B.)**

9 DECEMBER 1935

I. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Schepenwet. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de Schepenwet.
In verband met het bij Koninklijke Boodschap van 27 November '35, no. 236, ingediende ontwerp eener nieuwe Landverhuizingswet is het noodig in de Schepenwet enkele wijzigingen aan te brengen. Hierbij is o.a. uitgegaan van het standpunt, dat elke bemoeienis met en elk toezicht op de landverhuizers en op de verblijven aan den wal, waarin dezen zich bevinden, zoolang zij het schip nog niet hebben betreden, wordt geregeld in de Landverhuizingswet, en

de Schepenwet slechts behoort te bevatten die voorschriften, welke in acht genomen moeten worden van het oogenblik, waarop de landverhuizers aan boord komen. (De Maasbode) **(V. b. Tw. Kamer 2076 G.)**

A. **FRANKRIJK. — Goudafvloeiing. —**
De weekstaat van de Bank van Frankrijk, afgesloten per 29 Nov. '35, toont een goudafvloeiing van rond frs. 2.5 milliard. Dit cijfer is het record van de afgeloopen zes weken, die week na week, gelijk uit het volgende staatje blijkt, een grooter goudverlies toonden:

18 Oct.	frs.	159.854.570
30 Oct.	„	168.152.374
8 Nov.	„	667.060.114
15 Nov.	„	935.354.891
22 Nov.	„	1.364.364.602
29 Nov.	„	2.500.000.000

(Le Matin) **(Vor. ber. Goud 661 L.)**

B. **AMSTERDAM. — Begrooting 1936 aangenomen.**
De Raad heeft met 30 tegen 11 stemmen de begrooting-1936 op 5 Dec. '35 aangenomen.
De begrooting-1935 werd op 4 Dec. '35 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1888 K.)

C. **ENGELAND. — Staatsleening. —**
De op 4 Dec. '35 opengestelde inschrijving op twee groote leeningen, tezamen tot een bedrag van £ 300 millioen, is een groot succes geworden. De beide emissies bestonden uit:
1. De uitgifte van £ 100 millioen 1% schatkistnotes tegen 98%, aflosbaar in de jaren 1939—'41. Het rendement bedraagt £ 1.8.5 per £ 100.
2. Een 2½% fundeeringsleening groot £ 200 millioen, tegen 96½%, die zal afgelost worden in de jaren 1956—'61. Hier bedraagt het rendement £ 2.13.10 per £ 100. (Times) **(Vor. ber. Leeningen 700 F.)**

D. **JOEGO-SLAVIE. — Beperkte amnestie verleend.**
Algemeene amnestie is verleend voor overtredingen tegen de Perswet en de Postwet, alsmede voor enkele andere veroordeelingen. Ongeveer 1250 personen zullen onder die amnestie vallen.
Van de amnestie zijn echter uitgesloten:
1. Zij, die zich in het buitenland bevinden en zich niet bij het gerecht gemeld hebben ter behandeling hunner zaak.
2. Personen, die zware misdrijven tegen den staat hebben gepleegd.
3. Zij, die wegens spionnage en wegens omkooperij werden veroordeeld. (Politika)

E. **DUITSCHLAND. — Het blad „Der Stürmer" verkocht. —**
„Prager Presse" verneemt uit Berlijn, dat de overeenkomst tot verkoop van het anti-semitische weekblad „der Stürmer" thans is afgesloten. Als kooper worden Winkler, de voorzitter van het „Verband deutscher Zeitungsverleger" genoemd. Winkler zou echter slechts een strooman zijn. Vermeld wordt, dat hij de uitgeverij van „der Stürmer" in een N.V. zal omzetten en deze later bij het Eher Concern zal inschakelen. „Der Stürmer" zal dan te Berlijn worden gedrukt.
Als koopsom wordt het bedrag van twee en een half millioen Mark genoemd, waarvan de gouwleider van Franken en redacteur van „der Stürmer", Julius Streicher, de eene helft en de burgemeester van Neurenberg, Liebel, die financieel bij de uitgeverij was geïnteresseerd, de andere helft zou ontvangen. De koopovereenkomst zal op 1 Januari 1936 ingaan.
Reeds sedert eenige weken — aldus de „Prager Presse" — heeft „der Stürmer" een meer gematigde toon moeten aanslaan, vooral door het achterwege laten van zijn meest agressieve rubriek de „Brievenbus". Het ligt in de bedoeling dat „der Stürmer" een tijdschrift voor rassenpolitiek zal blijven, doch dat al te radicale tendenzen zullen worden vermeden. Het programma van „der Stürmer" is immers in de wetten van Neurenberg door de Rijksregeering zelf in zijn meest belangrijke punten verwezenlijkt.
(Prager Presse)

F. **CHINA. — Oost-Hopei zelfstandig. —**
Naar verluidt is in de onderhandelingen van de laatste vier-en-twintig uur een formule tot oplossing van de crisis in Noord-China gevonden, welke aannemelijk is voor Japan.
Onder Soeng Tsje Joean zal een zelfstandig bestuur van Hopei en Tsjahar worden georganiseerd.
Ook Nanking heeft deze formule aangenomen.
(Ned. Tel. Ag. Reuter) **(Vor. ber. blz. 2078 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Wetten inzake gevechtstroepen en particuliere milities aangenomen. —**
Na een nachtzitting heeft de Fransche Kamer op 7 Dec. '35 de drie door de regeering ingediende wetsontwerpen afgehandeld en aangenomen, doch niet zonder het belangrijkste daarvan, dat betrekking heeft op de gevechtstroepen en particuliere milities, ingrijpend te hebben geamendeerd.
De regeering, de laatste uren vertegenwoordigd door den minister van Justitie, Leon Bérard, onthield zich geheel van het stellen der vertrouwenskwestie en liet de decisie dus aan de Kamer over. Het resultaat is geweest, dat de geheele linkerzijde in de formuleering van de ontbinding der bonden, de nationale groepen volkomen heeft overstemd.
Zooals het ontwerp op de gevechtsgroepen uiteindelijk met 408—179 stemmen is aangenomen, luidt het eerste en voornaamste artikel thans als volgt:
„Ontbonden zullen worden, bij decreet, uitgevaardigd op voorstel van den minister van Binnenlandsche Zaken en na advies van den Raad van State, alle vereenigingen of feitelijke groepeeringen:
1. welke opwekken tot gewapende manifestaties op den weg;
2. welke zonder machtiging van den minister van Oorlog hun aanhangers of derden voorbereiden, hetzij tot den militairen dienst, hetzij tot den oorlog of die door de discipline van hun leden onder de autoriteit hunner leiders, door hun kadervorming of door het dragen van kleedij of uniformen, emblemen en kenteekenen het karakter dragen van gevechtsgroepen of particuliere milities;
3. welke ten doel hebben afbreuk te doen aan de nationale ongereptheid of door geweld den republikeinschen regeeringsvorm te veranderen.
De ontbinding van de onder deze bepalingen vallende organisaties zal uiterlijk 31 December 1935 een feit moeten zijn."
Op 6 Dec. '35 hadden de Croix de Feu eenerzijds en de socialistische en communistische strijdorganisaties anderzijds, min of meer spontaan gecapituleerd voor de nu aangenomen wetten.
(Le Temps - Le Journal - La Croix)
(Vor. ber. Liga's en Strijdbonden 2073 D.)

H. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Oliver Lafarge — „All The Young Men". (Houghton Mifflin Company, New York 1935)
Belgisch-Fransch: Marie Gevers — „Le Voyage de Frére Jean". (Plon)
Duitsch: Fred. Andres — „Einer zuviel an Bord". (Ullstein, Berlin)
Victor Pfeiffer — „Am Rande des Weissen Flecks". (Bergland-Buch Verlag, Salzburg 1935)
Engelsch: Clemence Dane — „Fate Cries Out—Nine Tales". (Heinemann)
W. Somerset Maugham — „Don Fernando, Variations on some Spanish themes". (Heinemann 1935)
Sir Arthur Willert — „The Frontiers of England". (Heinemann)
Fransch: P. Mandonnet, O. P., Dante le Théologien. Introduction à l'intelligence de la vie, des œuvres et de l'art de Dante Alighieri. (Desclée De Brouwer)
Jules Romains — „Les Hommes de Bonne Volonté IX, Montée des Périls". (Flammarion)
„Les Hommes de Bonne Volonté X, Les Pouvoirs". (Flammarion)
Nederlandsch: Antoon Coolen — „Kerstvertellingen, een vijftal sagen". (Nijgh & van Ditmar, 1935)
Dr. H. Geversman — „Vluchtelingen vertellen" (geen politieke beschouwingen). (D. van Sijn & Zonen, Rotterdam)
Portugeesch (Braziliaansch): H. W. Bates — „Um Naturalista no rio Amazonas". (Ediçoes da Companhia Editora Nacional, Sao Paulo)
Renato Mendonça — „A influencia africana no Portuguez do Brasil". (Ediçoes da Companhia Editora Nacional, Sao Paulo). (Red. K. H. A.) **(2065 L.)**

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 2 December. — Stemming Italiaansche volk. —**
Een speciale correspondent te Rome wijst er op, hoe de pathetische stemming van het Italiaansche volk kunstmatig van overheidswege gekweekt wordt.

3—4 December. — Harrar (E 6). —
Harrar (E 6) is thans geheel door de Abessynische troepen verlaten.

5 December. — Olympische Spelen. —
Het Italiaansch Olympisch Comité blijft bij zijn weigering om aan de Olympische Spelen deel te nemen, daar de Italiaansche sportbeoefenaars niet mogen uitkomen tegen sportmenschen uit de landen, die de sancties toepassen.

6 December. — Dessié (D 5). —
Dessié is door de Italianen gebombardeerd. Het is echter niet zeker, of de Negus daar nog vertoefde. Het paleis van den kroonprins en het Amerikaansche hospitaal werden getroffen.

7 December. — Tembien (C 5). —
Het Italiaansche legerbericht meldt de verovering van Addi Abbi, de hoofdplaats van Tembien.

8 December. — Rede van Mussolini in de Italiaansche Kamer. —
Mussolini heeft in de Italiaansche Kamer op 7 Dec. een rede gehouden over zijn politiek. Hij verklaarde, dat de laatste uren een lichte verbetering in den toestand was ingetreden, doch waarschuwde tegen ongerechtvaardigd optimisme. De Duce gaf de verzekering, dat niets Italië op de knieën zou kunnen krijgen en na een jaar zou het Italiaansche volk nog door denzelfden geest van verzet tegen de sancties zijn bezield als thans. Rome heeft met voldoening kennis genomen van de Lagerhuis-verklaringen van Sir Samuel Hoare, doch stelt er meer prijs op daden te zien. Italië zal niet medewerken aan het beëindigen van het conflict, indien men de Italiaansche rechten in Afrika niet erkent. De actie in Italië en Afrika zal in afwachting hiervan worden voortgezet.
(Corriere della Sera - La Stampa - N. Rott. Crt. - A.N.P. - Lavoro Fascista - Daily Telegraph)
(Vor. ber. 2073 A.; Recapitulatie 2068 I.)

B. **VOETBAL. — Engeland—Duitschland. —**
De op 4 Dec. '35 te Londen gespeelde landenwedstrijd Engeland—Duitschland, is door de Engelschen met 3—0 gewonnen. (Daily Mail)

C. **VOETBAL. — Iersche Vrijstaat—Nederland. —**
De op 8 Dec. '35 te Dublin gespeelde landenwedstrijd Iersche Vrijstaat—Nederland, is door Nederland met 5—3 gewonnen. Met de rust was de stand 3—2 voor de Ieren. De doelpunten voor Nederland werden gescoord door Van Nellen (2), Bakhuys, Smit en Drok.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1246 A.; Nederl. Voetbal 2030 B.)**

10 DECEMBER 1935

D. **ENGELAND. — Prinses Victoria overleden. —**
De zuster van den Engelschen koning, prinses Victoria, is op 3 Dec. '35 overleden. De prinses is 67 jaar oud geworden. (A. N. P.)

E. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Uitvoerverbod van Tsjechisch Bankpapier. —**
Op aandringen van de Nationale Bank is door de regeering een maatregel uitgevaardigd inzake verbod van den uitvoer van bankpapier.
De Nationale Bank wil hiermede bereiken, dat men voortaan zijn vreemde valuta in eigen land koopt, en niet in het buitenland.
Met name naar Oostenrijk schijnt de laatste maanden zooveel Tsjechisch bankpapier te zijn gesmokkeld, dat de koers van de kroon daaronder dreigde te gaan lijden. Deze verboden uitvoer van Tsjechische kronen geschiedde vooral om verboden invoer te dekken — niet alleen van goederen, maar ook van effecten. (Prager Presse)

F. **MR. FRANS ERENS OVERLEDEN. —**
Te Houthem (L.) is op 7 Dec. '35 na een korte ziekte overleden mr. Frans Erens, een van de bekende figuren uit de „Nieuwe Gids"-beweging. Hij is 78 jaar oud geworden.

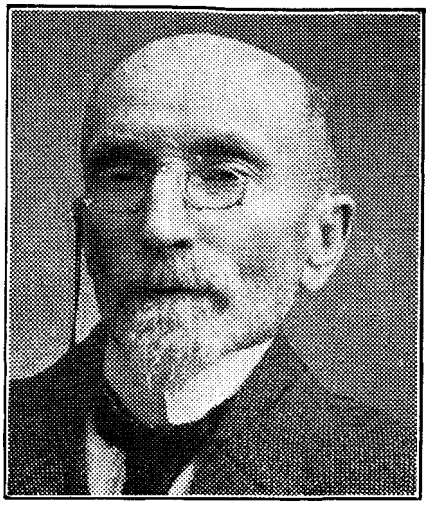

Mr. Frans Erens.

Frans Erens, geboren 23 Juli 1857 te Schaesberg (Limburg), studeerde in de rechten te Leiden, Bonn en Parijs en promoveerde te Amsterdam. In Parijs trad hij in verbinding met eenige jongere Fransche letterkundigen, die min of meer tegen het toen overheerschend naturalisme begonnen op te komen en van wie sommigen als voorvechters van het symbolisme zijn bekend geworden. In Nederland teruggekeerd nam hij deel aan de beweging der Tachtigers en was medewerker aan, later lid der redactie van „De Nieuwe Gids". Hij was werkzaam als advocaat te Amsterdam, later als griffier te Oostburg. Zijn werken zijn: „Dansen en Rhythmen" (1893); „Litteraire Wandelingen"; „Gangen en Wegen"; Toppen en Hoogten"; „Vertelling en Mijmering"; „Litteraire Overwegingen". Hij vertaalde „Augustinus' Belijdenissen", Thomas à Kempis' „Navolging", „Pellico's Gevangenissen" en bracht Ruusbroec's „Chierheit der gheesteleker Brulocht" in de hedendaagsche taal over. (Red. K. H. A.)

G. **SPANJE. — Kabinet-Chapaprieta afgetreden. —**
Het kabinet-Chapaprieta is op 9 Dec. '35 afgetreden. De rechterzijde van de regeering liet blijken zich niet te kunnen vereenigen met de fiscale voorstellen van Chapaprieta. Na eerst de middenstand te hebben getroffen door de wet op de beperking van uitgaven, wilde hij de bezittende klasse door verhooging van belasting op rente en successierechten treffen.
Chapaprieta haalde zich de vijandschap van de volkspartij en de agrariërs op den hals door een crediet van 200 millioen peseta te weigeren als leening aan de graanproducenten. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2035 A.)

H. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 2—8 December 1935. —**
Stemming Italiaansche volk, 2 Dec., 2080 A.; Harrar (E 6), 3—4 Dec., 2080 A.; Olympische Spelen, 5 Dec., 2080 A.; Dessié (D 5), 6 Dec., 2080 A.; Tembien (C 5), 7 Dec., 2080 A.; Rede van Mussolini in de Kamer, 8 Dec., 2080 A. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2080 A.)

A. **ITALIE. — Financieele positie. —**
Volgens een officieel decreet zullen tot nader order geen staat van de schatkist noch van de Bank van Italië worden gepubliceerd, evenmin als cijfers omtrent de staatsschulden. (La Stampa)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2013 B.)

B. **NEDERLAND. — Samenstelling der maritieme weermacht in Ned.-Indië. - Commissie-Kan. —**
In de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag van de Tweede Kamer op de Defensiebegrooting heeft dr. H. Colijn de conclusies van de commissie-Kan over de samenstelling der maritieme weermacht in Indië meegedeeld:
De commissie is eenstemmig van oordeel, dat op louter krijgskundige gronden het vlootplan-1930 moet worden aangehouden, evenwel onder uitbreiding van luchtstrijdkrachten.
De minderheid (de vier marineleden) en de meerderheid betoogen voorts uitvoerig, hoe naar haar meening de strijdmacht moet worden samengesteld.
De meerderheid komt dan tot een strijdmacht, waarvan de zeegaande vloot en de kern der luchtstrijdkrachten bestaan uit: twaalf torpedojagers, achttien onderzeebooten, 54 groote zeevliegtuigen, 108 luchtkruisers (landvliegtuigen). De kruisers vervallen hier dus.
De minderheid, vasthoudende aan de eenstemmige meening van de commissie en deze nader uitwerkend, komt tot een strijdmacht, waarvan de zeegaande vloot conform het plan-1930 bestaat uit: 3 kruisers, 12 torpedojagers, 18 onderzeebooten, terwijl de kern der maritieme luchtstrijdkrachten, in afwijking van de indertijd naar aanleiding van het plan-1930 vastgestelde sterkte, uit 96 groote zeevliegtuigen (plan-1930: 72) zal bestaan.
In het midden latend in hoeverre de kostenberekening door veranderingen in het systeem van personeelsvoorziening nog wijzigingen kan ondergaan, komt de conclusie der commissie hierop neer:

1. dat het behoud van het ongewijzigde vlootplan-1930 en het systeem van de meerderheid der commissie ongeveer evenveel uitgaven zullen meebrengen;

2. dat de door de minderheid gewenschte strijdkracht pl.m. ƒ 2 millioen per jaar meer zal kosten dan het ongewijzigde vlootplan-1930. (Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1625 F.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe Warenwet goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 6 Dec. '35 de nieuwe Warenwet zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2069 E.; Tw. Kamer 2078 I.)**

D. **CHINA. — Oost-Hopei. - Japansche verklaring. —**
De verklaringen van den Engelschen en van den Amerikaanschen minister van Buitenlandsche Zaken over de gebeurtenissen in Noord-China en over het dreigende gevaar van schending van het Negenmogendheden-verdrag, worden te Tokio als een, zij het voorzichtige, waarschuwing aan Japan opgevat. De zegsman van het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft ten aanzien van de uitingen van Hoare en Hull zijn positie bepaald. Hieruit blijkt, dat Japan het Negen-mogendheden-verdrag en alle betreffende China en het Verre Oosten getroffen overeenkomsten sedert het verdrag van Washington niet meer in overeenstemming acht met den tegenwoordigen stand van zaken. (Nitsji-Nitsji)
(Vorig bericht blz. 2079 F.)

E. **ITALIE. — Bouw van een olie-raffinaderij. —**
De Ministerraad heeft op 30 Nov. '35 onder meer besloten een bedrag van 70 millioen lire beschikbaar te stellen voor den bouw in Italië van een raffinaderij voor ruwe minerale oliën, die door het Italiaansche petroleummonopolie uit Albanië worden ingevoerd.
Verder zijn credieten toegestaan voor de ontwikkeling van den landbouw en de goudwinning in Eritrea. Ook zijn maatregelen genomen voor de ontwikkeling der olijvencultuur op Sicilië en Sardinië en in de provincie Grosseto. (Osservatore Romano)

F. **NEDERLAND. — De bescherming der Zuidelijke en Oostelijke provincies. —**
In een Nota naar aanleiding van het Verslag der Tweede Kamer inzake de begrooting van Defensie voor 1936 zegt de minister er overwegend bezwaar tegen te hebben, gegevens omtrent de troepen, welke in de Zuidelijke en Oostelijke provinciën beschikbaar zijn ter bescherming van de strategische punten tegen plotselinge overvallen, openbaar te maken. Zulks acht hij niet in 's lands belang, mede op grond van het geheime karakter der genomen of te nemen maatregelen. (Dagblad van Noord-Brabant)
(Vor. ber. Defensie 2071 B.)

G. **WIJSBEGEERTE. — De Objectieve Geest. - Rede van Prof. dr. A. Messer. —**
Over de redevoering die prof. dr. A. Messer, hoogleeraar in de wijsbegeerte te Giessen, voor het „Gezelschap voor Philosophie en Parapsychologie" te Den Haag over het onderwerp „De objectieve geest" heeft gehouden, schrijft men ons:
Onder den „objectieven geest" verstaat prof. Messer de gezamenlijke innerlijke overeenkomsten, die zich in elke levensgemeenschap, maar bovenal in een volksgemeenschap, vormen en die in de cultuur dezer gemeenschap tot uiting komen. Spr. behandelde den invloed van dezen objectieven geest en verhouding van deze tot den persoonlijken geest van het individu, ten aanzien van taal, begrip en wetenschap, techniek, moraal, recht, godsdienst, kunst, politiek, opvoeding en levensstijl. Daarna handelde hij over Hegel als den „ontdekker" van den objectieven geest. Hegel heeft echter in dit verschijnsel een principieel van den individueelen geest verschillende macht gezien, die als een goddelijke Voorzienigheid het geheele wereldproces en in het bijzonder het verloop der geschiedenis leidt. Daartegenover betoogde spr., dat de objectieve geest niet een substantieel-metaphysisch wezen achter individuen is, maar slechts in de persoonlijke geesten bestaat als de gemeenschappelijkheid van hun inhoud en hun vorming. Voor het voortleven van den objectieven geest geldt dan ook z.i. niet de weg van de vererving, maar die der traditie. Daarbij is de geobjectiveerde geest van groote beteekenis, wel te onderscheiden van den objectieven geest, n.l. alle producten van betrekkelijken duur en zinnelijke waarneembaarheid, voortbrengselen der cultuur, die als het ware een blijvenden neerslag van den levenden objectieven geest, dat is van de door hem tot vervulling gebrachte individuen, vormen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 2043 C.)

11 DECEMBER 1935

H. **NEDERLAND. — Wijziging van Ziekte- en Ongevallenwet. - Commissie van prae-advies uit Hoogen Raad van Arbeid. —**
De voorzitter van den Hoogen Raad van Arbeid heeft benoemd tot voorzitter, leden en plaatsvervangend lid van de Commissie, welke aan dien Raad prae-advies zal uitbrengen omtrent een voorontwerp van wet tot wijziging van de Ziektewet, Ongevallenwet 1921 en Land- en Tuinbouwongevallenwet 1922:
Lid en voorzitter: mr. dr. A. L. Scholtens; leden en plaatsvervangend lid: mr. F. J. H. Bach (Ned. R.K. Middenstandsbond); S. de la Bella Jr. (N.V.V.); mr. H. A. J. H. Franses (Alg. R.K. Werkgeversvereeniging); mr. H. W. Groeneveld; J. Hilgenga (N.V.V.); mr. A. Hoekema (Chr. Werkgeversvereeniging); J. J. Jeronimus (Ned. Vakcentrale); dr. J. G. Oortwijn Botjes (Kon. Ned. Landbouw Comité); J. A. Schutte (R.K.W.V.); mr. B. C. Slotemaker (Verbond van Ned. Werkgevers); A. Stapelkamp (C.N.V.); Mej. dr. G.

J. Stemberg; dr. J. van den Tempel; prof. dr. J. A. Veraart; dr. E. B. F. F. Baron Wittert van Hoogland (plvv. mr. dr. J. van Bruggen) (Vereeniging v. Raden van Arbeid). (De Maasbode)
(Vor. ber. Ongevallenwet 1661 B.; Ziektewet 1859 A.)

A. **CATALONIE. — Nieuwe Gouverneur. - Presidentschap betwist. —**
De nieuwe gouverneur-generaal van Catalonië, Ignace Villalonga, is dezer dagen te Barcelona aangekomen. Bij de aanvaarding van zijn post als president van de generaliteit heeft hij in het paleis van de generaliteit een rede gehouden, waarin hij o.m. den politieken partijen verzocht samen te werken. Tijdens deze rede begaf een Catalaansch afgevaardigde zich naar de presidentstafel en verklaarde dat Villalonga benoemd was door een wet in strijd met de grondwet. Villalonga was wel gouverneur van Catalonië, maar geen president van de generaliteit. (La Vanguardia, Barcelona) **(V. b. Herstel 1946 B.; President 1525 B.; Gouverneur 1630 H.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting Landbouwcrisisfonds 1936. —**
Ingediend is de begrooting van het Landbouwcrisisfonds voor het dienstjaar 1936.
Blijkens deze begrooting worden de uitgaven van het fonds voor 1936 vastgesteld als volgt:

Gewone dienst	ƒ 169.594.200
Kapitaaldienst	24.750.000
	ƒ 194.344.200

Deze uitgaven zijn als volgt verdeeld:

Nadeelig slot van den gewonen dienst voor 1935	ƒ 2.000.000
Algemeen beheer	6.303.000
Akkerbouw en veehouderij	54.561.000
Melk en zuivel	85.689.000
Groente-, fruit- en sierteelt	12.687.000
Visscherij	848.700
Turf	458.500
Pluimveehouderij	5.917.000
Overige uitgaven	1.130.000
	ƒ 169.594.200

Uit een bij de begrooting gevoegden staat van de inkomsten van het fonds blijkt, dat deze voor den gewonen dienst als volgt zijn geraamd:

Algemeen Beheer	ƒ 1.180.000
Akkerbouw en Veehouderij	81.931.500
Melk en Zuivel	82.953.000
Groente-, Fruit- en Sierteelt	3.095.000
Visscherij	323.900
Turf	7.500
Pluimveehouderij	150.000
	ƒ 169.640.900

Voorts zijn voor den kapitaaldienst de inkomsten geraamd op ƒ 6.570.000.
De gewone dienst sluit dus met een batig saldo van ƒ 46.700; de kapitaaldienst met een nadeelig saldo van ƒ 18.180.000. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(V. b. Landb.crisisfonds 1723 E.; Tw. Kamer 2081 C.)

C. **NEDERLAND. — S.D.A.P. - Mr. J. E. W. Duys als lid der partij geroyeerd. —**
Het Partijbestuur der S.D.A.P. deelde op 9 Dec. '35 mede, dat, daar mr. Duys zelf niet het lidmaatschap der Partij heeft opgezegd, en ook niet voornemens schijnt te zijn dit te doen, het bestuur zich verplicht ziet, met toepassing van artikel 12 van de statuten van de S.D.A.P., dat van een besluit tot royement door het P. B. beroep op den Partijraad mogelijk maakt, mr. J. E. W. Duys als lid der Partij te royeeren.
Het spreekt vanzelf, aldus het communiqué, dat mr. Duys het lidmaatschap der Tweede Kamer, dat hij als candidaat der Partij heeft verworven, onverwijld had behooren neer te leggen en dit alsnog behoort te doen. (Het Volk) **(Vorig bericht blz. 2068 C.)**

D. **ENGELAND. — Verbruik van Metalen. —**
In Engeland is een groote verbetering van het verbruik van metalen ingetreden.

	Verbruik in tonnen		
	KOPER	LOOD	ZINK
1928	253.000	245.000	204.000
1932	137.200	240.000	127.000
1933	170.000	274.000	141.000
1934	221.000	330.000	182.000
1935*)	280.000	380.000	210.000

*) Geschat op basis van de eerste 7 maanden.
(Keesings Financieel Archief)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - 2e lustrum Utrechtsche Indologenvereeniging. —**
In de Senaatskamer van het Universiteitsgebouw werd op 3 Dec. '35 het tweede lustrum van de Utrechtsche Indologenvereeniging ingezet. Nadat de praeses van het U.I.V. de bijeenkomst, welke werd bijgewoond door dr. H. Colijn, had geopend, hield de rector magnificus, prof. dr. C. W. Vollgraff, een toespraak.
Prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman sprak een herdenkingsrede uit.
Spreker ving aan met een woord van eerbiedigen dank voor zijn aanwezigheid aan den minister van Koloniën, in wien hij tevens met voldoening een oud-curator der Utrechtsche Faculteit begroette.
Spreker wenschte een oogenblik stil te staan bij de grondgedachte der Utrechtsche opleiding, zooals die in den considerans der stichtings-acte is geformuleerd. Kort gezegd: het doel onzer koloniale staatkunde moet zijn de versterking der Rijkseenheid en haar methode die der historische evolutie.
Het doel, waarop ook het onderwijs is gericht, is staatkundig van aard. Hoe kan het anders, waar het betreft de opleiding van ambtenaren, die straks politieken invloed zullen uitoefenen. Ook spreekt vanzelf, dat het onderwijs strekt tot versterking van den Rijksband.
Geen ander doel mag immers de regeering zelf, in wier woordenboek het woord abdicatie niet voorkomt, ook bij de verzorging van de opleiding van Indische ambtenaren aan haar eigen instelling, voor oogen staan. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 2070 B.)

F. **POLEN. — Vijf ontwerp-decreten der regeering.**
Ter uitvoering van de volmachten, die de Poolsche regeering heeft gekregen om de begrooting in evenwicht te brengen en het economische leven te saneeren werden in den gehouden ministerraad vijf ontwerp-decreten goedgekeurd, die op 1 Dec. '35 zijn in werking getreden. Deze bevatten o.a. een progressieve heffing van 7 tot 25% die zal worden geheven op de traktementen der ambtenaren. Ter compensatie van deze korting worden de huren van woningen van één of twee vertrekken met 15 procent verminderd, terwijl de personeele belasting op kleine woningen wordt verlaagd of geheel vervalt.
(Polska Agencia Telegr.) **(V. b. Volmachten 2022 F.)**

G. **NEDERLAND. — Steun aan den Tuinbouw. - Kon. Nederl. Landbouwcomité. —**
De financieele toestand van groote groepen tuinders is zoo slecht, dat hun ondergang moet worden gevreesd, zoo niet spoedig meerdere hulp wordt gebracht. In verband hiermede heeft het Kon. Ned. Landbouw-Comité het noodzakelijk geacht de meest urgente wenschen in het kort aldus te formuleeren: De steun aan den tuinbouw moet zoodanig zijn, dat het verschil tusschen de veilingsprijzen en de voor 1934 gestelde richtprijzen voor 100% wordt vergoed. Dit is noodig om den tuinbouw in stand te houden. De omzet der veilingen zal naar schatting in 1935 25% lager zijn dan in 1934 en zal ± ƒ 45 millioen bedragen. In laatstgenoemd jaar was het steunbedrag van ƒ 9 millioen voldoende om 60% te dekken van

het verschil tusschen kostprijs en veilingprijs. Dat verschil bedroeg dus ƒ 15 millioen. Dit jaar zal de veilingomzet ± ƒ 15 millioen lager zijn dan verleden jaar. Rekent men den invloed der teeltbeperking op ƒ 2 millioen, dan zal voor 1935 een steunbedrag van 15 + 13 millioen = ƒ 28 millioen beschikbaar moeten zijn om uitkeeringen van 100% van de richtprijzen mogelijk te maken. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Tuinbouw 2013 A.; Steun 1884 F.)

A. **BELGIE. — Militaire School te Brussel. - Vlaamsche afdeeling. —**
Sedert eenige dagen is de oprichting van een Vlaamsche afdeeling in de Militaire School te Brussel een voldongen feit.
De Vlaamsche aspiranten-officieren kunnen van heden af in de Nederlandsche taal, door daartoe bijzonder aangestelde leeraren, militair en wetenschappelijk gevormd worden.
Er is meteen een wijziging gebracht aan de leiding van de school. Voorheen was de commandant van deze instelling tevens bestuurder van de studiën; hij werd bijgestaan door een adjunct. Thans is er, naast den commandant der school, een bestuurder van de studiën aangesteld, die voortaan alleen de leiding van de studiën in zijn bevoegdheid zal hebben. De bestuurder van de studiën zit de jury van het toegangsexamen voor en moet, gedurende het academisch jaar, zorgvuldig de intellectueele en militaire vorming der aspiranten nagaan.
Het spreekt van zelf, dat, met het oog op de Vlaamsche studenten van de Vlaamsche afdeeling, niet alleen de commandant van de Militaire School, maar ook de bestuurder der studiën de twee landstalen goed machtig moet wezen. Dat is zoo vanzelfsprekend, dat alle betoog overbodig is.
(Het Laatste Nieuws, Brussel)

B. **JHR. MR. F. J. J. M. VAN RIJCKEVORSEL OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van 77 jaar is op 1 Dec. '35 op zijn landgoed „De Wamberg" te Berlicum overleden Jhr. mr. F. J. J. M. van Rijckevorsel, oud-lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant.
Jhr. van Rijckevorsel werd op 13 Maart 1858 te 's-Hertogenbosch geboren. Na het beëindigen van zijn studie aan de Universiteit te Leiden, vestigde hij zich als advocaat in zijn geboorteplaats. In 1908 werd hij gekozen tot lid van Provinciale- en in 1915 tot lid van Gedeputeerde Staten in Noord-Brabant, voor welke laatste functie hij in Juli 1931, in verband met zijn hoogen leeftijd, bedankte. Dit jaar stelde hij zich niet meer herkiesbaar voor de Statenverkiezing. (Dagblad v. Noord-Brabant)

C. **NEDERLAND. — Rijkssalarissen met 5% omlaag.**
Bij Kon. Besluit van 9 Dec. '35 is het volgende bepaald:
Alle op grond van het Bezoldigingsbesluit Burgerlijke Rijksambtenaren en de daarbij behoorende bijlagen toegekende en toe te kennen bezoldigingen (zoowel die van de vaste wedden als die van de minima, periodieke verhoogingen en maxima) — zoomede alle in genoemd Besluit of in vorige Bezoldigingsbesluiten vermelde, c.q. op grond daarvan, dan wel in verband daarmede, toegekende weddeverhoogingen boven het maximum van de schaal, toelagen, belooningen, vergoedingen, kortingen, limieten, e.d. worden met 5% verlaagd, met dien verstande, dat:
a) het minimum-bedrag ad ƒ 60 per jaar voor de kindertoelage der ambtenaren op jaarloon en het minimumbedrag ad ƒ 1.15 per week of ƒ 5 per maand voor de kindertoelage der ambtenaren op maand- en weekloon, buiten deze verlaging vallen;
b) de verlaging van de weddeverhoogingen boven het maximum van de schaal, toelagen, belooningen, vergoedingen, kortingen e.d. als vorenbedoeld achterwege blijft, indien deze zijn uitgedrukt in een procentisch deel of worden berekend naar evenredigheid van in dat Besluit of in vorige Bezoldigingsbesluiten vastgestelde met 5% te verlagen wedden;
c) de bedragen, vermeld in het Rijkskleedingsbesluit, ongewijzigd gehandhaafd blijven.
Dit besluit treedt in werking met 1 Januari 1936, behalve voor de ambtenaren op maand- en weekloon, wier standplaats gerangschikt is in de vierde klasse, ten aanzien van die de verlaging op 1 Juli 1936 ingaat. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Salarissen 1985 A.)**

D. **JAMES H. BREADSTED OVERLEDEN. —**
James H. Breadsted, de bekende orientalist, is dezer dagen overleden. Hij studeerde te Chicago en te Princeton en is sedert 1919 directeur geweest van het Orientalistische Instituut der universiteit te Chicago. Hij was lid van verscheiden geleerde genootschappen, o.a. van de Akademie van Wetenschappen te Berlijn, het Institut de France te Parijs, de Beiersche Akademie te München, het Archeologische Instituut te Berlijn en nog tal van andere.
Tot zijn hoofdwerken behooren de boeken: The battle of Kadesh (1903); Ancient Records of Egypt (1905-1907), en de History of Egypt to the Persian Conquest (1906).
Over de Egyptische geschiedenis en de Egyptische taal bleef hij publiceeren, tot het allerlaatst. Ook toonde hij in later jaren groote belangstelling voor de vroegste historie van Europa.
Speciale vermelding verdienen nog zijn studie: The Edwin Smith Surgical Papyrus (1930) en zijn uit 1933 dateerende studie The Dawn of Conscience (in samenwerking geschreven met J. H. Robinson).
Zijn medewerking aan het werk van lord Carnarvon en Carter bij de opgraving en inventarisatie van het graf van Toetank-Amen is van groote waarde.
In 1933 was Breadsted als hoogleeraar afgetreden. Sindsdien vertoefde hij veel in Engeland.
In 1919-'20 exploreerde en groef hij in het naburige Oosten (vijf expedities). (Red. K. H. A.)

E. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Opening.**
De vloot-conferentie werd op 9 Dec. '35 te Londen door den Britschen premier Baldwin geopend. Aanwezig zijn de vertegenwoordigers van de vijf mogendheden, welke de vlootverdragen van Washington en Londen hebben onderteekend. Deze zijn: voor Engeland: Sir Bolton Eyres-Monsell en Lord Stanhope; voor de Ver. Staten: Norman Davis en Admiraal Stanley; voor Japan: Admiraal Nagano en Matsuzo Nagai; voor Frankrijk: gezant Corbin en Vice-Admiraal Robert; voor Italië: gezant Grandi en Admiraal Raineri Biscia.
De plechtige openingsvergadering had plaats in de zaal, waar precies tien jaren geleden het verdrag van Locarno werd onderteekend. Talrijke diplomaten, politici, admiraals en vlootdeskundigen waren aanwezig, waaronder vertegenwoordigers van heel het Britsche Rijk, der Ver. Staten, van Frankijk, Italië en Japan.
In verband met de Japansche beslissing het vlootverdrag van Washington op te zeggen, zal de speciale taak der conferentie zijn een nieuwe methode van de contrôle der vlootbewapeningen vast te leggen ter vervanging van de bepalingen van de ten einde loopende verdragen, welke waren gebaseerd op de aanvaarding van een vaste verhouding tusschen Groot-Brittannië, de Ver. Staten en Japan, welke verhouding stond als 5 : 5 : 3.
In de eerste zitting zijn de standpunten der mogendheden reeds duidelijk naar voren gebracht. Het standpunt van Groot-Brittannië is nog hetzelfde als in 1932. Engeland, zoo verklaarde Baldwin, is thans bereid, evenals toen de principes der vlootverdragen van Washington en Londen te verlengen met zoodanige wijzigingen en aanvullingen als noodig mochten zijn in verband met den gewijzigden internationalen toestand en de behoeften der afzonderlijke mogendheden. De regeering hecht een zeer groot be-

lang aan de voortzetting der beperking, zoowel wat de kwantiteit als wat de kwaliteit betreft. Zij zou een vermindering wenschen van alle typen der grootere schepen en van het geschut, dat zij dragen en zal steeds aandringen op de opheffing van het duikbootwapen.
Het Amerikaansche standpunt werd door Norman Davis toegelicht aan de hand van een brief van president Roosevelt. Ook deze brief zegt, dat thans evenals in 1922 en 1930 de Ver. Staten voorstanders zijn van een geleidelijke beperking en vermindering, weshalve wordt voorgesteld een reductie van de totale tonnenmaat met 20 pct. beneden de totale tonnenmaat volgens de bestaande verdragen en als dat percentage onaannemelijk is een kleinere reductie, hetzij 15, hetzij 10 of 5 pct. Bij den huidigen onstandvastigen politieken toestand in vele deelen van de wereld was echter eerste eisch de moeilijkheden dapper onder de oogen te zien en daarna den blik te wenden op de elementen van gemeenschappelijk belang en onderlinge overeenkomst.
Frankrijk toonde zich bij monde van den gezant te Londen, Corbin, een en al bereidwilligheid, maar met volkomen inzicht in de tegenwoordige omstandigheden. Zinspelend op de verklaring van Baldwin betreffende duikbooten, zeide Corbin, dat de Fransche regeering vurig hoopte, dat de conferentie tot een accoord kan komen ten aanzien van de noodzaak om zonder verwijl het protocol dienaangaande ter teekening en ratificatie voor te leggen aan alle maritieme mogendheden.
De Japansche regeering heeft ter conferentie verklaard bereid te zijn met al haar krachten bij te dragen tot de pogingen van de conferentie om tot een nieuw ontwapeningsaccoord te komen. Maar duidelijk is te verstaan gegeven, dat Japan de duikbooten beschouwt als defensieve wapens en niet zal toestemmen in hun afschaffing.
De Japanners stellen voor een gemeenschappelijke maximumgrens vast te stellen onder de voornaamste zeemogendheden, omdat het de vaste overtuiging is der Japansche regeering, dat slechts door het opgeven van het oude stelsel der beperking door het vaststellen van verhoudingen tusschen de vloten en door erkenning der gelijkheid der nationale defensie voor elk land, men kan hopen een rechtvaardige oplossing te vinden.
Grandi, afgevaardigde van Italië, verklaarde dat zijn regeering nauwlettend rekenschap moet houden met den huidigen toestand in het leven geroepen door de houding ten opzichte van Italië, aangenomen door talrijke staten, deel uitmakende van den Volkenbond.
(Times) **(Vorig bericht blz. 2031 E.)**

A. **BEWAPENING. — Oorlogsvloten der Groote Mogendheden. —**
Het Fransche ministerie van Marine geeft een opsomming van den huidigen stand der vloten van de voornaamste mogendheden. De cijfers zijn de totalen der schepen in gebruik en op stapel en zijn ontleend aan de jaarlijksche opgaven der diverse landen.

Ver. Staten	1.371.510 ton
Engeland	1.362.524 „
Japan	830.709 „
Frankrijk	709.076 „
Italië	518.488 „
Duitschland	254.949 „
Sovjet-Unie	189.514 „

(Le Temps) **(Vor. ber. 1713 A.; Bewapening 2047 B.)**

12 DECEMBER 1935.

B. **CHINA. — Autonomie Oost-Hopei en Japan. —**
De autonomie-besprekingen tusschen de Chineesche en Japansche onderhandelaars, hebben, naar uit Peking wordt gemeld, tot overeenstemming geleid door de aanvaarding van een als compromis te beschouwen overeenkomst, waardoor het dreigende scherpe conflict over de Noord-Chineesche kwestie schijnt te zijn bijgelegd.
Volgens deze overeenkomst zal de regeering te Nanking voor de provincies Hopei en Tsjahar een te Peking gevestigde politieke commissie instellen onder voorzitterschap van generaal Soeng Tsje Joean. Leden zullen zijn vooraanstaande bestuursambtenaren van beide provincies en mannen, die het vertrouwen hebben van Japan, uit de kringen der voormalige ambtenaren, die na de mislukking van de poging om een Japansch-gezinde Chineesche politiek te voeren, in de jaren 1918—1919 hun ontslag moesten nemen.
(Dempo Rengo) **(Vorig bericht blz. 2081 D.)**

C. **NEDERLAND. — Directeur van den Luchtvaartdienst. —**
Naar wij vernemen, zal de heer H. Ch. E. van Ede van der Pals, inspecteur bij den luchtvaartdienst, benoemd worden tot directeur van dien dienst als opvolger van den heer E. Th. de Veer, die om gezondheidsredenen ontslag uit zijn functie heeft verzocht.
(Alg. Handelsblad)

D. **FRANKRIJK. — Leening. —**
De Fransche regeering heeft besloten op 11 Dec. tot de uitgifte over te gaan van een leening, waarvan de opbrengst gebruikt zal worden voor den bouw van groote werken voor de nationale verdediging. De leening is groot frs. 2 milliard, tegen een rentevoet van 5% en een koers van uitgifte ad 95%. De looptijd bedraagt 30 jaar.
De leening zal aflosbaar zijn door middel van jaarlijksche uitlotingen à pari en/of door inkoop ter beurze. De rente gaat in op 10 Dec. 1935 en de eerste coupon vervalt 10 Juni 1936.
(Agence Economique et Financière) **(V. b. 797 G.)**

E. **NEDERLAND. — Instelling van een Energieraad.**
De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, heeft op 9 Dec. '35 in de Statenzaal van zijn departement geïnstalleerd de commissie, welke de regeering zal hebben te adviseeren omtrent de instelling van een Energieraad en omtrent de samenstelling, de taak en de bevoegdheden van zoodanigen Raad.
Aan 's ministers rede is het volgende ontleend:
Het zal wel als een onbestreden stelling worden aanvaard, dat de opwekking en de verdeeling van energie als bron van maatschappelijke welvaart, als hefboom voor de ontwikkeling van onze industrie moeten worden beschouwd.
Een regeling van onderlinge verhoudingen is daarbij noodzakelijk, teneinde een zooveel mogelijk harmonische ontwikkeling van energiebronnen te bevorderen.
Erkend moet worden, dat op het gebied der electrische energie van de wettelijke voorzieningen nog weinig is tot stand gekomen. En toch heeft deze energie reeds lang de aandacht der overheid getrokken.
(De Tijd) **(Vor. ber. Electriciteitsraad 770 G.)**

F. **BELGIE. — Uitbreiding der luchtmacht. —**
Voor 1936 wordt op de Belgische begrooting een eerste bedrag van 22 millioen Franc uitgetrokken, ten einde tot de bestelling van een aantal nieuwe militaire vliegtuigen te kunnen overgaan. Volgens een door den minister van Landsverdediging opgemaakt plan, zal het noodig zijn, in den loop van het komende jaar tot den aankoop te besluiten van 65 nieuwe observatie-, 12 jacht- en 13 instructievliegtuigen.
(Le Vingtième Siècle)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2055 C.)

G. **PROF. DR. CH. RICHET OVERLEDEN. —**
De „Matin" meldt, dat op 11 Dec. '35 te Parijs op 85-jarigen leeftijd is overleden prof. Ch. Richet, wien in 1913 de nobelprijs voor geneeskunde werd toegekend. Hij heeft tezamen met Portier de anaphylaxie ontdekt. Van zijn hand zijn talrijke wetenschappelijk en litteraire werken verschenen. (Le Temps)

A. Militaire beteekenis. —

In Heft 46 van „Deutsche Wehr" zijn belangwekkende beschouwingen omtrent de militaire beteekenis van de droogmaking der Zuiderzee voor Nederland opgenomen, waaraan het volgende is ontleend:

In de eerste plaats onderwerpt de schrijver, dr. Sell, den afsluitdijk in dit opzicht aan een onderzoek. Wie dien dijk beheerscht is ook meester van het Noordzeewater en kan daarmede niet slechts de twaalfde provincie, maar waarschijnlijk ook nog andere deelen van Nederland bedreigen. Derhalve moet de dijk uitstekend ter verdediging worden ingericht, hetgeen, naar wij weten, bereids is geschied. Zoo noodig kan tevoren nog een opmarsch over den dijk bij elk van de 25 uitwaterings- en scheepvaartsluizen met succes worden onderbroken. In het uiterste geval kan de geheele twaalfde provincie aan de Noordzee worden teruggegeven. Een gelukkig feit is, dat de afsluitdijk naar de zeezijde door de moeilijk bevaarbare zeegaten tusschen de Waddeneilanden, de Waddenzee en de sleutelstelling van Den Helder uitstekend is gedekt. Klein materieel kan zoo spoedig binnendoor naar de Waddenzee worden gebracht. Uit de lucht is de afsluitdijk tamelijk kwetsbaar, althans voor wat de sluizen en het verkeer over den dijk betreft. Een voortreffelijke luchtverdediging van den dijk zal dus niet kunnen worden gemist en ligt zoover wij weten ook in de bedoeling.

Wordt de dijk uitstekend in staat van tegenweer gebracht, dan biedt hij voor de landsverdediging groote voordeelen. Onder alle omstandigheden is Amsterdam nu veilig gesteld van een bedreiging uit zee.

Daarenboven is er een hechter verband gebracht tusschen onze noordelijke provinciën, zoodat Friesland, Groningen en Drenthe heel wat beter dan voorheen aan de landsverdediging kunnen medewerken. Zij vormen, nadat de droogmaking is voltooid, een uitnemend bruggenhoofd tegenover een opmarsch uit het Oosten naar de vesting Holland.

Verder lezen we, nadat een beschouwing is gewijd aan de beteekenis van de Noordwest- en van de Zuidwestpolder, nog het volgende over den Noordoostpolder.

De N.O.-polder, waarin de eilanden Urk en Schokland zullen worden opgenomen, zal t.z.t. het bruggenhoofd Friesland-Groningen-Drenthe afronden, wat voor dit bruggenhoofd een voordeel is. Aan te leggen wegen door den N.O.-polder zullen eerlang de afstanden van Meppel, Kampen en Zwolle naar den afsluitdijk en het veer Stavoren-Enkhuizen verkorten.

Een vijand, die in de toekomst uit deze steden in de richting van Leeuwarden of den afsluitdijk zou willen oprukken, zou de Zuiderzee niet langer als W.-flankdekking hebben, maar zou met een onderneming op die flank van dien polder uit, moeten rekening houden. In dien polder geconcentreerde troepen kunnen van Amsterdam uit vrij gemakkelijk van het noodige worden voorzien.

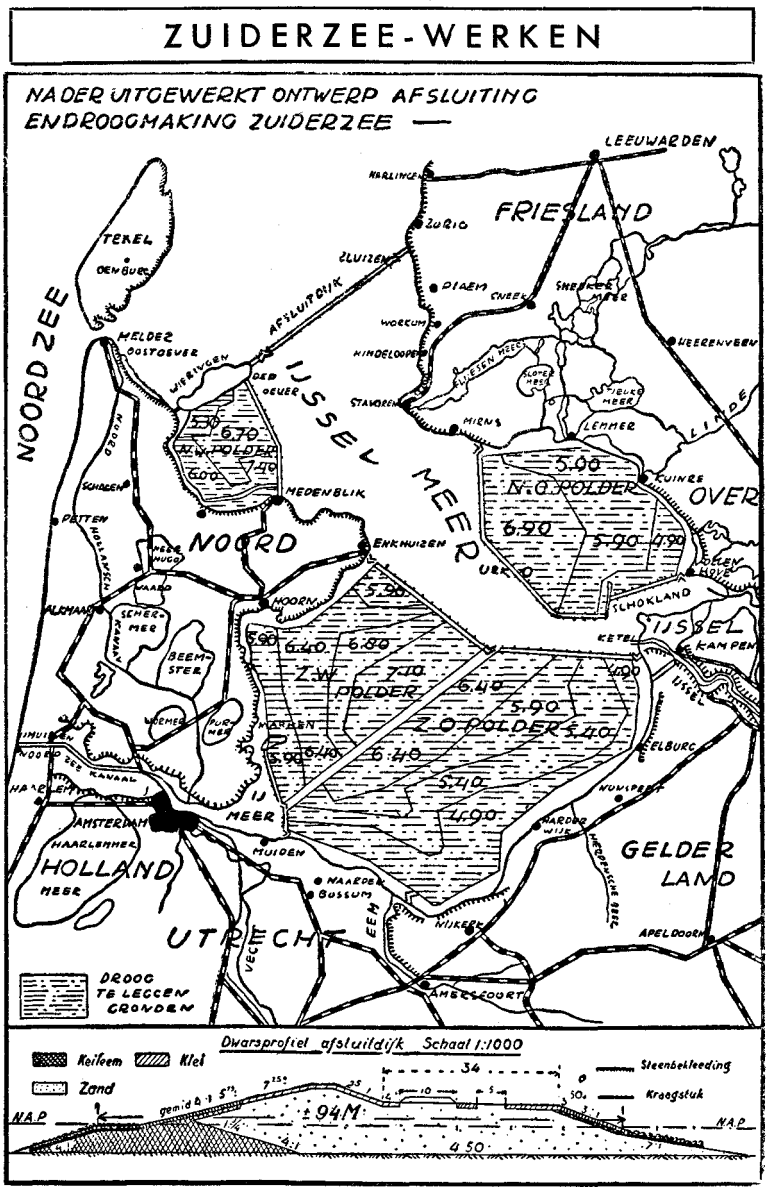

De Z.O.-polder, die het laatst zal worden drooggemaakt, vergroot Nederland zoowel in de richting Nijmegen-Arnhem-Apeldoorn als in de richting Zwolle-Kampen. Ook deze polder zal meer verband tusschen de verschillende provinciën brengen en vormt tevens een flankbedreiging tegen een tegenstander, die uit het Oosten naar de vesting-Holland oprukt.

Het IJsselmeer.

Tenslotte het IJsselmeer. Dit vervult dezelfde verdedigende taak als eertijds de Zuiderzee, mede wat betreft de waterinlaat voor het stellen van inundatiën. Het Noordelijk deel met zijn zich tot Amsterdam uitstrekkenden uitlooper, dekt ook in de toekomst de van nature zoo sterke vesting Holland aldaar. De onmiddellijke voortzetting naar het Zuiden hiervan n.l. de linie Merwedekanaal-Vecht dekt Zuid-Holland. Daarmede blijft de mogelijkheid open om zoo noodig ook lichte zeestrijdkrachten van Vlissingen, Hoek van Holland, IJmuiden of Den Helder uit naar hier te trekken.

Het tot de IJsselmonding zich uitstrekkende O. deel van het IJsselmeer dekt de W.-flank van alle operatiën in het rayon om Kampen-Zwolle van het Zuidelijke verdedigingsfront van het aan de Oostzijde door veen en moeras beschermde bruggenhoofd Friesland-Groningen-Drenthe. Tegelijkertijd zal dit gedeelte van het IJsselmeer den aanvaller tot detacheeringen ten behoeve van de bescherming van de kust verplichten, omdat immers de Nederlandsche marine er alles op zal zetten hem van het IJsselmeer uit te flankeeren. Zou de aanvaller zelf tot het offensief van het IJsselmeer willen overgaan, dan laat zich het Oostelijk deel van Enkhuizen uit gemakkelijk versperren. (Deutsche Wehr)

(Vor. ber. Defensie 2081 F.; IJsselmeer 1754 F.; Zuiderzeewerken 1738 D.)

A. Regeling van Java-Suikercultuur. —

Verschenen is het verslag van de commissie van voorbereiding voor de suikerregelingen 1936 in Ned.-Indië.

De ontworpen nieuwe regelingen omtrent de productie zouden de volgende hoofdlijnen moeten bevatten.

Een rationalisatie zal op snelle wijze moeten worden verkregen.

Bij deze rationalisatie zal moeten worden uitgegaan, voor de naaste toekomst, van een beheerschte productie, welke in harmonie, zoo niet in volstrekt evenwicht zal dienen te zijn met den afzet van de suiker. Voorloopig wordt gerekend op een waarschijnlijken afzet van 1½ millioen ton tot 1¾ millioen ton per jaar. Bij ongunstige marktsituatie zal de toegestane productie in een bepaald jaar ook beneden 1½ millioen ton kunnen worden gesteld.

De rationalisatie zal een genoegzaam deel van het huidige productie-apparaat definitief moeten uitschakelen.

Het systeem van rationalisatie zij voldoende soepel om zich aan te passen aan eventueele, onverwachte wijzigingen in de suikerpositie.

Het systeem geve den fabrikanten in de ruimst mogelijke mate de gelegenheid tot den opbouw van een nieuw productieapparaat uit de oude eenheden, hetgeen een zoo economisch mogelijke bedrijfsvoering van dit nieuwe apparaat garandeert.

De door de regeering te treffen maatregelen.

De opzet van de te treffen maatregelen werd door de regeering als volgt aangegeven:

Telkenjare zal omtrent de afzetmogelijkheden van suiker de toelaatbare productie moeten worden bepaald.

Aan alle fabrikanten zullen gedurende drie jaren productie- (c.q. aanplant-) vergunningen worden gegeven, gebaseerd op de productie-capaciteit (normaalproducties), vastgesteld krachtens de Suikeruitvoerordonnantie 1931, in dier voege, dat de totale Java-productie gedurende deze drie basisjaren in elk jaar ongeveer 1½ mill. tons zal zijn. Nader zal moeten worden onderzocht, in hoeverre het mogelijk zal blijken afwijkingen van de genoemde normaalproducties toe te laten, teneinde het doel van den geheelen opzet: instandhouding en innerlijke versterking van het beste deel van het productieapparaat, zoo dicht mogelijk te benaderen.

NEDERL. OOST-INDIË

Voor zeer bijzondere gevallen, waarbij in de eerste en voornaamste plaats valt te denken aan rendabele, kleine financieel werkelijk alleenstaande fabrieken, zullen extra productie- (c.q. aanplant-) vergunningen worden gegeven tot een maximum van 75.000 ton productie in totaal.

De productie- (c.q. aanplant-) vergunningen zullen gedurende den overgangstijd (voor een of meer oogstjaren) door belanghebbenden aan eigen en anderer fabrieken kunnen worden overgedragen.

Na beëindiging van deze periode van drie jaren zal de toestand moeten worden geconsolideerd, althans in dien zin, dat aan de hand van de dan van alle gewerkt hebbende fabrieken voorhanden nieuwe aanplant- en productiegegevens, herziene definitieve standaardproducties zullen worden vastgesteld.

Bij de toekenning van ieders aandeel in de totale productie zal geen rekening worden gehouden met de voorraden der individueele fabrieken, voor zoover die voorraden afkomstig zijn van oogsten, voorafgaande aan die van het plantjaar 1935. Voorraden, afkomstig van den oogst van het plantjaar 1935, zullen daarentegen worden toegerekend bij de uitgifte van productievergunningen voor het plantjaar 1936 en eventueel voor de beide volgende plantjaren.

Elke overschrijding van de toegestane productie voor den oogst 1936 wordt naderhand voor het geheel toegerekend.

De commissie behandelde in de eerste plaats de vraag of — wanneer de jaarlijks in totaal te produceeren hoeveelheid suiker door de overheid zal worden vastgesteld op grond van te verwachten afzetmogelijkheid — de verdeeling van dat totaal over de afzonderlijke suikerondernemingen zal behooren te geschieden op basis van de met suikerriet te beplanten oppervlakte.

Dwingt de voorgenomen beheersching van de productie van fabriekssuiker er toe om onder het verbod van het bereiden van suiker zonder vergunning mede te begrijpen het „verwerken" van op Inlandsche wijze bereide suiker, de commissie zou hierbij nochtans een uitzondering willen zien toegelaten voor de verwerking op kleine schaal, bijvoorbeeld in suikerwerkfabrieken; haars inziens zou het „verwerken" van op Inlandsche wijze bereide suiker zonder vergunning mogelijk moeten blijken tot een hoeveelheid van ten hoogste 3000 K.G. per kalendermaand (100 K.G. per etmaal).

Op grond van de zich voortzettende saneering van de suikerindustrie in eigen boezem en in verband met de noodzakelijkheid om te waken tegen de afkapping van een te groot gedeelte van het productie-apparaat als geheel genomen, kwam de commissie tot de gevolgtrekking, dat het in het algemeen geen aanbeveling verdient uitvoering te geven aan het denkbeeld om bij de consolidatie de verdeeling van de productie te baseeren op nieuwe gegevens, ontleend aan den werkelijken aanplant en de werkelijke opbrengsten van de afzonderlijke ondernemingen, welke gedurende de overgangsjaren aan de productie zullen deelnemen.

Wanneer bij de consolidatie de beste productie-eenheden zijn overgebleven en daarnevens het aanhouden van reservefabrieken niet wordt belemmerd, is ook na 1939 een minimumproductie — te beschouwen in verband tot afzetmogelijkheid en prijsverloop — vrijwel verzekerd.

Worden de rendabele alleenstaande fabrieken door een redelijke tegemoetkoming in de gelegenheid gesteld om haar positie zoodanig te versterken, dat zij zelfstandig aan de productie kunnen blijven deelnemen, dan verwacht de commissie, dat door de evenbedoelde saneering in eigen boezem inderdaad een genoegzaam deel van het productieapparaat — het minst levensvatbare deel — zal worden uitgeschakeld en dat in 1940 een gezonde concentratie zal zijn bereikt.

Als grondslag voor de verdeeling der productie, gedurende de overgangsjaren, van het jaarlijks wisselend maximum over de verschillende ondernemingen werden in de richtlijnen de krachtens de Suikeruitvoerverordening 1931 vastgestelde normaalcijfers (normale totaal-opbrengsten) aangewezen.

De commissie heeft het in de richtlijnen aangegeven beginsel, dat de oude normaalcijfers in beginsel uitgangspunt van de verdeeling van de toekomstige productie zullen zijn, aanvaard.

Het verlaten van het denkbeeld van indirecten plantdwang heeft de commissie tot den volgenden opzet van de overgangs- en consolidatie-regelingen geleid:

Bij den aanvang van de voor de overgangsjaren geldende productieregeling wordt aan iederen eigenaar van een of meer suikerondernemingen voor die suikerondernemingen een aandeel in de totale productie toegekend, aan welk aandeel het recht wordt ontleend voor een zeker gedeelte aan de productie deel te nemen. Aan dit aandeel is de naam „productie-aandeel" gegeven.

De productieaandeelen kunnen door de eigenaren aan wie zij zijn toegekend, in de overgangsjaren geheel of gedeeltelijk worden overgedragen.

De commissie acht het wenschelijk, dat, ook nadat de consolidatie haar beslag zal hebben gekregen en de aandeelen in de productie definitief zullen zijn vastgesteld, nog een tijdelijke verschikking in de productie (en aanplant) mogelijk blijft, die echter in haar werking telkens tot een enkel jaar is beperkt.

Aan alle ondernemingen, die bij de inwerkingtreding van de Suikeruitvoer-ordonnantie het toen werkelijk

bestaand productie-apparaat uitmaakten, zal bij de inwerkingtreding van de overgangsregeling een productie-aandeel toegekend worden.
De commissie heeft voorts nagegaan, in welke verhouding hypotheekhouders op suikerondernemingen (en eventueel andere preferente schuldeischers) tot het voor die suikerondernemingen toe te kennen productie-aandeel zullen komen te staan.
Zij is van oordeel, dat een hypotheek, gevestigd op tot een suikeronderneming behoorend onroerend goed, zich niet eo ipso zal uitstrekken tot het productie-aandeel, dat aan den eigenaar van die suikeronderneming zal worden toegekend.
Niettemin heeft zij aandacht geschonken aan het feit, dat verkoop van een productie-aandeel los van de onderneming de vernietiging van de bestaansmogelijkheid dier onderneming en daardoor een sterke depreciatie van het hypothecair onderpand kan beteekenen. In verband hiermede is zij van oordeel, dat de gelegenheid moet worden geschapen tot verpanding van productieaandeelen.
Het criterium van zelfstandige werkbaarheid zal ten gevolge hebben, dat ook economisch waardevolle fabrieken, die financieel in minder gunstigen toestand verkeeren, aanspraak op een toeslag kunnen krijgen. Behalve deze categorie ondernemingen zal ook een financieel nog zwakkere groep voor een toeslag in aanmerking zijn te brengen, namelijk zij die geen 30% aan eigen middelen bezitten van het bedrag benoodigd voor de financiering van anderhalven oogst.

De regeling voor den centralen afzet.

Ook na 1 April 1936 zal de verkoop van de Javasuiker moeten geschieden door een centrale verkooporganisatie: de ervaringen met de Nivas opgedaan zullen leiddraad dienen te zijn voor aan te brengen wijzigingen in opzet en werkwijze van de verkooporganisatie in haar toekomstigen vorm.

NEDERL. OOST-INDIË

Ten einde een zoo goed mogelijke outillage der verkooporganisatie en zoo groot mogelijke continuïteit in de verkooppolitiek te bereiken, is het niet gewenscht een eindtermijn te stellen aan het bestaan dezer verkooporganisatie; in ieder geval zal zij niet automatisch een einde moeten nemen met het afloopen der overgangsjaren, bedoeld bij de productieregeling. Dit zal dan eventueel een later tijdstip kunnen zijn, al naar de omstandigheden zulks gewenscht maken.

De verkoopcentrale zal dan in verband met de te voorziene afzetmogelijkheden jaarlijks voorstellen aan de Regeering moeten doen nopens de toe te laten productie voor een bepaalden oogst.

In de met de buitengewone leden gehouden plenaire vergadering van 9 Sept. 1935 bleek, dat door alle aanwezige belanghebbenden behoud van de tegenwoordige vereenigingsconstructie werd voorgestaan. De commissie verkreeg bij die gelegenheid den indruk, dat de tegenwoordige werkwijze van de Nivas door belanghebbenden over het algemeen wordt gewaardeerd en dat, speciaal wat de gewone dagelijksche verkooppolitiek betreft, vertrouwen bestaat in het beleid van de besturende en uitvoerende instanties van de Nivas.

Bij behoud van een vereeniging, door den gouverneur-generaal aan te wijzen voor den afzet van suiker, met indirect gedwongen lidmaatschap van producenten, kan naar het oordeel der commissie de bestaande „Verbandsuiker-ordonnantie" nagenoeg geheel in haar tegenwoordigen vorm gehandhaafd worden. Ook de buitengewone leden stemden met deze opvatting in. De commissie acht het dus niet noodig die ordonnantie in te trekken; haars inziens kan, behoudens geringe wijziging en aanvulling, volstaan worden met verlenging van den werkingsduur; die werkingsduur is op het oogenblik vastgesteld in artikel 2, luidende: „De bepalingen dezer ordonnantie gelden tot uiterlijk ult. Maart 1936."

Voor verlenging van den termijn van vijf jaar, gedurende welke het verboden is zonder schriftelijke vergunning suiker uit Nederlandsch-Indië uit te voeren, bestaat geen aanleiding en waar verder, indien de productie beheerscht wordt, beperking van den uitvoer van suiker uit Nederlandsch-Indië onnoodig is, kan de Suikeruitvoer-ordonnantie op 1 April 1936 buiten werking treden. De Chadbourne-overeenkomst zal op dien datum niet worden verlengd.
Het buiten werking treden van de oude Suikeruitvoer-ordonnantie en van de Suikeruitvoer-verordening 1931 met ingang van 1 April 1936 noodzaakt tot een bijzondere regeling voor den afroep van suiker in het tijdvak liggende tusschen dien datum en het tijdstip van afkomen van den oogst 1937.
Naar het oordeel van de commissie, verdient verlenging van de verbandsuiker-ordonnantie voor onbepaalden tijd, zulks in overeenstemming met den onbepaalden werkingsduur van de Verbandsuiker-ordonnantie, de voorkeur, doch tegen een bepaalden termijn behoeft geen overwegend bezwaar te worden gemaakt, indien de bewuste termijn niet te kort wordt gesteld, zoodat continuïteit in de naaste toekomst verzekerd is.

Ontwerp voor de „Suikerovergangsregeling 1937-'39".

De voornaamste bepalingen van het ontwerp voor de Suikerovergangsregeling 1937—1939 luiden als volgt:
Het is verboden gedurende 1 Jan. 1937 tot en met 31 Dec. 1939 anders dan op Inlandsche wijze suiker te bereiden, indien en voor zoover deze bereiding niet is gedekt door een productievergunning.
Productievergunningen kunnen worden verleend tot de voor elken oogst vast te stellen totale jaarproductie, aangevende de hoeveelheid suiker, welke in totaal mag worden bereid.
Deze vaststelling geschiedt bij regeeringsverordening, voor den oogst 1937 vóór 1 Febr. 1936, voor den oogst 1938 vóór 1 Jan. 1937 en voor den oogst 1939 vóór 1 Jan. 1938.
Het toeslagquantum, zijnde het gedeelte van de totale jaarproductie, waarvoor productievergunningen worden verleend uit hoofde van de toeslagen;

het productiequantum, zijnde het overblijvende gedeelte van de totale jaarproductie, waarvoor productievergunningen worden verleend naar evenredigheid van de productie-aandeelen.

Een productiehandel kan, geheel of gedeeltelijk, worden overgedragen, doch uitsluitend aan een eigenaar van een suikeronderneming.
De overdracht kan geschieden: voor de oogsten 1937, 1938 en 1939 gezamenlijk, dan wel voor een of meer dier oogsten afzonderlijk; voor eens en voor goed.
Toeslagen kunnen worden toegekend:
aan den eigenaar van een suikeronderneming, welke naar het oordeel van den gouverneur-generaal moet worden beschouwd sedert 31 Dec. 1934 rechtstreeks noch zijdelings met een andere suikeronderneming verbonden te zijn en in zoodanige omstandigheden verkeert, dat zij door toekenning van een redelijken toeslag boven het voor haar vast te stellen productie-aandeel wordt geacht gedurende de jaren 1937 tot en met 1939 aan de suikerproductie zelfstandig te kunnen blijven deelnemen; het totaal van deze toeslagen bedraagt ten hoogste 75.000 ton.
aan den eigenaar van een suikeronderneming, welker voortbestaan voor de betrokken streek van overwegend belang is; het totaal van deze toeslagen bedraagt ten hoogste 15.000 ton.
Ter voorbereiding van de consolidatie aanvangende met den aanplant van oogst 1940 in April 1939 moet vóór 15 October 1938 door den directeur van Economische Zaken de stand van de productieaandeelen op 1 October tevoren, voor zoover daaraan rechten bij de consolidatie worden ontleend, bekend worden gemaakt. (Alg. Hbld. - N. R. Crt.)

(Vor. ber. Suiker 2033 A.; Ned.-Indië 1988 C.)

13 DECEMBER 1935

A. **PERMANENT HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — De Senaatsdecreten van Danzig.**
Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft dezer dagen het advies uitgebracht, dat door den volkenbond aan het hof was gevraagd over de kwestie of zekere decreten, uitgevaardigd door den senaat van Danzig en waardoor wijziging werd gebracht in het strafrecht van Danzig, vereenigbaar zijn met de grondwet van Danzig, dan wel of zij een der bepalingen, of een der beginselen van bedoelde grondwet schenden.
Op deze vraag heeft het hof met 9 tegen 3 stemmen geantwoord, dat de bedoelde decreten niet vereenigbaar zijn met de grondwet, waarvan zij sommige bepalingen en sommige beginselen schenden. Deze bepalingen en beginselen zijn die, welke in de grondwet de grondrechten der individuen waarborgen.
(De Standaard)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Werkloosheidssubsidiefonds. —**
De Tweede Kamer heeft op 3 Dec. '35 de begrooting Werkloosheidssubsidiefonds zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 1849 A.; Tw. Kamer 2082 B.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — De sterkte van de weermacht. —**
In negen decreten heeft de benoeming plaats gehad van een groot aantal hoogere en lagere officieren bij de land- en zeemacht. Uit het aantal benoemingen tot generaal valt bij benadering vast te stellen, dat het effectief waarover de Sovjetregeering in vredestijd beschikt 1,200,000 man bedraagt. De benoeming werd afgekondigd van 57 legerbevelhebbers, 184 divisie-commandanten, 234 brigade-commandanten en zes opper-officieren-ter-zee. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luehtm. 1994 D.)

D. **NEDERLAND. — R.K. Staatspartij - Ontwerp-Algemeen staatkundig program. —**
Het bestuur der R.-K. Staatspartij heeft een toelichting gepubliceerd op het ontwerp-algemeen staatkundig program der partij, dat een daartoe benoemde commissie had opgesteld en den 3den Juni 1935 aan het partijbestuur had aangeboden.
Die commissie bestond uit de heeren prof. Aalberse, dr. Beaufort, dr. van Beurden, mr. Goseling, prof. Kamphuisen, prof. Kors, prof. Nickel, prof. Pompe en prof. Schmutzer. Zij had te kennen gegeven, dat de openbaarmaking van het ontwerp-program reeds in Juni zou geschieden, ook al kon dit niet vergezeld gaan van een toelichting.
Thans is op dit ontwerp de uitvoerige toelichting verschenen en heeft het partijbestuur besloten het ontwerp der commissie ongewijzigd over te nemen en als zijn voorstel in te dienen bij den partijraad, die dit voorstel in zijn jaarvergadering van 29 Febr. 1936 zal behandelen.
De toelichting bestaat uit een bespreking van de reeds medegedeelde beginselen der partij en een afdeeling over de algemeene richtlijnen waarin eenige nadere uitwerking aan de beginselen wordt gegeven. Wij ontleenen daaraan omtrent hetgeen wordt gewenscht van het maatschappelijk leven, dat de ordening der bedrijfsgemeenschap behoort gericht te zijn op:
1. het ondergeschikt (dienstbaar) maken van het kapitaal aan den mensch, in dien zin, dat allereerst aan den arbeid een redelijk aandeel in de opbrengst verzekerd zij;
2. het tegengaan van een sociaal- en economisch onverantwoorde concentratie van ondernemingen;
3. de verlossing der arbeiders uit den menschonwaardigen toestand van proletariaat, door hen een zoo groot mogelijke bestaanszekerheid te verschaffen en hen te brengen tot genoegzamen persoonlijken eigendom;
4. de bestrijding der werkloosheid en de behoorlijke verzorging der werkloozen;
5. de bescherming van godsdienst en zedelijkheid der werkers in de onderneming;
6. de beperking, waar mogelijk en wenschelijk, van vrouwenarbeid in het algemeen en de volledige uitschakeling van kinderarbeid en van den arbeid der niet-kostwinnende gehuwde vrouw;
7. de bijzondere behartiging van de belangen der kinderrijke gezinnen. (Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. R.K. Staatspartij 1993 G.)

E. **NEDERLAND. — Verbond voor Nationaal Herstel - Mr. dr. W. M. Westerman. —**
Het hoofdbestuur van het Verbond voor Nationaal Herstel deelt mede, dat het met den afgevaardigde van het Verbond, mr. dr. W. M. Westerman, te rade is gegaan over het feit, dat deze laatste ten aanzien van verschillende belangrijke onderwerpen opvattingen huldigt, welke volgens het oordeel van het hoofdbestuur afwijken van de in het algemeen in het Verbond heerschende.
In verband hiermede heeft de heer Westerman gemeend zijn zetel in de Tweede Kamer ter beschikking te moeten stellen, van welk aanbod door het hoofdbestuur geen gebruik is gemaakt, omdat het hoofdbestuur van oordeel is, dat de nationale gedachte hierdoor in het algemeen niet gediend zou worden en de wenschelijkheid gevoeld wordt, dat de heer Westerman, ook al mogen zijn uitingen niet meer als representatief voor het Verbond voor Nationaal Herstel worden aangemerkt, in de gelegenheid zal blijven gedurende den loopenden zittingstermijn, in de volksvertegenwoordiging als onafhankelijk nationaal afgevaardigde zijn stem te doen hooren.
Zulks is geheel niet in strijd — zoo deelt het hoofdbestuur voorts mede — met het uitgangspunt van het Verbond, dat, beweging zijnde, de verkiezingen niet als doel, doch slechts als middel aangrijpt om in de vertegenwoordigingen een nationaal geluid te laten hooren. (Vaderland)
(Vor. ber. Verbond voor Nat. Herstel 1104 B.)

F. **BELGIE. — Minder Rijksambtenaren. —**
In België is het aantal ambtenaren in 's rijks dienst sedert 1 September 1932 met 2.601 teruggeloopen vergeleken met het aantal op 1 Januari 1934. Toen bestond het ambtenarencorps uit 154.742 personen tegen 156.343 in 1932 en 96.716 op 1 Juli 1914.
Dit overzicht werd op diverse vragen van Kamerleden door den minister-president verstrekt.
(Hbld. v. Antwerpen) **(V. b. Ambtenaren 1672 F.)**

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Het Vrijzinnig Protestantisme. - Vergadering der Centrale commissie. —**
Dezer dagen heeft te Amsterdam de Centrale commissie voor het Vrijzinnig Protestantisme vergaderd. Bij den aanvang werd het overlijden van prof. Windisch herdacht.
Aan de orde kwamen verscheidene belangrijke punten. Een enquête door de commissie van Gemeenteleven ingesteld onder de vrijzinnige predikanten naar de wijze waarop aanneming en bevestiging bij hen geschiedt; de enquête is uitgewerkt, zij zal voor den aannemingstijd met een nadere principieele beschouwing aan de predikanten en kerkgenootschappen en groepen toegezonden kunnen worden.
De Jeugddag zal in Januari op den laatsten Zondag weer worden gevierd. De C.C. richt zich binnenkort tot de vrijzinnige predikanten met nadere mededeelingen over dezen dag. Een eenvoudige liturgie voor den kerkdienst werd samengesteld. Als thema van behandeling wordt dit jaar voorgesteld: Christelijke Weerbaarheid.
In het bestuur van de Stichting voor het Vrijzinnig Protestantisme werd in plaats van mr. A. A. van Royen, die aftreedt en niet herkiesbaar is, benoemd dr. Miedema te Amersfoort.
Uitvoerige besprekingen werden gewijd aan de mogelijkheid om in 1936 te komen tot een herdenking van den 400-jarigen sterfdag van Erasmus in vrijzinnig Protestantschen geest.
Aanwezig was het rapport over de Indische tournée van ds. W. J. Wegerif, die zelf eenige nadere toelichtingen op dit rapport gaf, waaruit wederom bleek van hoe groot belang, zoowel voor de beweging en de organisatie van het vrijzinnige Protestantisme in Indië, als voor het contact met Nederland deze uitzendingen zijn. Het is daarom te hopen, dat ook in 1936 de tournée mogelijk zal zijn.
Tenslotte kwam aan de orde de conferentie, die in 1936 door het Internationaal Verbond voor Vrijzinnig Christendom en Geloofsvrijheid wordt georganiseerd, als voorbereiding van een groot congres te Oxford in 1937. Men wil trachten in 1936 te

Arnhem bijeen te roepen, in het Oolgaarthuis, waar in 1930 onder voorzitterschap van wijlen prof. dr. H. T. de Graaf het verbond werd opgericht, de theologische en organisatorische leiders van de aangesloten ledengroepen, ter bespreking van de situatie van het Vrijzinnig Protestantisme in onze cultuur. Aan de Centrale commissie werd verzocht aan dit congres gastvrijheid te verleenen, een verzoek dat werd aanvaard in de overtuiging dat velen het belang van een conferentie als deze zullen inzien en een beroep op den steun der geestverwanten niet vergeefsch zal zijn.
De overige in deze belangrijke vergadering behandelde punten waren van internen aard. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Vrijz. Protestantisme 1449 G.)

A. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - De O.O.-A.G.M. van de Belgische luchtvaartmaatschappij Sabena verongelukt. —**
Op 10 Dec. '35 tegen 5 uur 's middags is een driemotorig verkeersvliegtuig van de Belgische luchtvaartmaatschappij Sabena, dat de registratie-letters O.O.-A.G.M. droeg, op weg van Brussel naar het Londensche vliegveld Croydon, door tot nog toe onbekende oorzaak nabij Tatefield in het graafschap Kent verongelukt. Alle elf inzittenden, n.l. de vierkoppige bemanning, bestaande uit den eersten piloot J. Schoonbroodt, den boordwerktuigkundige Verbinnen, den radio-telegrafist J. Desmet en den hofmeester Strechfuss en zeven passagiers, werden gedood.
Jean Schoonbroodt was een der bekendste vliegers van de Sabena. Met Cocquit als eersten bestuurder en Mauperdim als radio-telegrafist-werktuigkundige heeft hij in Februari van dit jaar den wekelijkschen luchtdienst België-Congo geopend. Deze lijn wordt door de Sabena in samenwerking met de Air France geëxploiteerd. De afstand Brussel-Leopoldsville bedraagt 8330 K.M. (Gazet van Antwerpen)
(Vor. ber. Vliegongelukken 1974 C.)

B. **NEDERLAND. — Het 270-jarig bestaan van het corps Mariniers. - Herdenkingsfeest. —**
Op 10 Dec. '35 is in de Groote Doelenzaal te Rotterdam ter gelegenheid van het 270-jarig bestaan van het Corps Mariniers een herdenkingsfeest gegeven. Tal van militaire en burgerlijke autoriteiten gaven blijk van hun belangstelling. Geheel het Corps was dezen avond aanwezig. Bij den aanvang van den feestavond heeft kolonel C. J. O. Dorren, chef van het Corps Mariniers, een welkomstwoord gesproken. Daarna werden vele gelukstelegrammen voorgelezen, waaronder een van generaal Snijders en een van minister Deckers. Op het tooneel werd een afwisselend programma vertoond, dat door de Mariniers zelf werd verzorgd. Onder andere werden gymnastiekoefeningen en schermoefeningen vertoond.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(V. b. Mariniers 1615 H.)**

C. **ZWITSERLAND. — Dr. Albert Meyer tot president gekozen. —**
De Nationale Raad en de Stendenraad hebben den nieuwen Bondsraad van Zwitserland voor den tijd van drie jaren gekozen. De zeven bondsraden werden herkozen, van wie er 4 tot de vrijzinnige, 2 tot de katholiek-conservatieve en 1 tot de boerenpartij behooren. De sociaal-democraten werden niet gekozen. Tot bondspresident voor den tijd van een jaar werd met 148 stemmen gekozen het hoofd van het departement van Financiën, bondsraad dr. Albert Meyer. De nieuwe bondspresident werd in 1870 geboren. Hij is jarenlang hoofdredacteur geweest van de „Neue Zürcher Zeitung". Sedert 1915 is hij lid van den Nationalen Raad en in 1920 werd hij in den Bondsraad opgenomen.
Bondsraad Motta werd met 147 stemmen tot vicepresident gekozen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Bondspresident 1614 D.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Doodehand-belasting. —**
Een wetsontwerp is ingediend tot wijziging van de beperking van den schuldenaftrek voor de belasting van de doode hand.
De toelichting zegt, dat de bestaande bepaling om cumulatie van schuldenaftrek en vrijstelling tegen te gaan, in haar eenvoud tot onbillijkheden heeft geleid. Niet zelden beperkt zij de mogelijkheid van schuldenaftrek in sterkere mate dan door den samenhang van vrijstelling en aftrek wordt gevorderd.
Dit wetsontwerp nu brengt een nieuwe technische wijziging, waardoor de werking der wet wordt verzacht. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1512 I.; Tw. Kamer 2088 B.)

14 DECEMBER 1935

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp „Bescherming der burgerbevolking tegen luchtaanvallen". —**
De Tweede Kamer heeft op 11 Dec. '35 het wetsontwerp „bescherming der burgerbevolking tegen luchtaanvallen" aangenomen met 81 tegen 2 stemmen.
Tegen: de heer Sneevliet (r.s.) en Van Houten (c.d.).
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Luchtbesch. 1902 G.; Tw. Kamer 2089 D.)

F. **FRANKRIJK. — Académie Française. - 3 nieuwe leden. —**
Sinds November '35 heeft de Académie Française drie nieuwe leden benoemd, ter aanvulling der vacatures ontstaan door het overlijden van drie „Onsterfelijken". Deze zijn: Louis Gillet, journalist en kunsthistoricus; Georges Duhamel, schrijver-journalist; Jacques Bainville, historicus. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Académie Française 1854 E.)

G. **NEDERLAND. — Onderofficieren-Capitulanten. —**
Officieel wordt medegedeeld:
De minister van Staat, minister van Defensie a.i., heeft bij de corpsen der infanterie, der bereden en der onbereden artillerie de gelegenheid opengesteld voor ongehuwde dienstplichtige sergeanten (wachtmeesters) der jongste lichtingen tot een gezamenlijk aantal van ongeveer 150 man en voor tenminste 6 jaar vrijwillig in werkelijken dienst te komen of te blijven. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2072 F.)

H. **FRANKRIJK. — De „Prix Goncourt" toegekend.**
De „Prix Goncourt", de grootste prijs voor Literatuur is dit jaar toegekend aan Joseph Peyré, voor zijn roman „Sang et Lumières".
Peyré woont sedert drie jaar in Madrid, waar hij studies maakt in stierenvechterskringen en „Sang et Lumières" is zijn eerste roman uit deze kringen.
(Les Nouv. Littéraires) **(V. b. Prix Goncourt 1615 D.)**

I. **CUBA. — President Mendieta afgetreden. —**
Kolonel Carlo Mendieta, de president van Cuba, is afgetreden.
Emilio Barnet, onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, is tot waarnemend president benoemd.
Het kabinet heeft eveneens zijn ontslag aangeboden, doch Barnet heeft dit niet aangenomen.
Mendieta verklaarde: Er heerscht verzet tegen mijn ontwerp-kieswet. Ik wensch de toekomst van Cuba niet in den weg te staan. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Mendieta 1134 D.)

K. **NEDERLAND. — Zuiderzeewerken. - Tweede Zuiderzeepolder. —**
De regeering is voornemens op korten termijn een begin van uitvoering te maken met de Noord-oostelijke inpoldering van het IJsselmeer, welke na vijftien jaar geheel gereed zal zijn.
De N.O. polder zal 47.600 H.A. groot worden, de kosten worden geraamd op 126.1 millioen gulden, waarvan 2.3 millioen niet ten laste van den polder komen. De aanleg zal dus kosten *f* 2600 per hectare, waarmede naar het oordeel der regeering nog voldaan wordt aan den eisch, die gesteld is voor de economische uitvoerbaarheid van het werk, neerko-

mende op een maximum kostprijs van ongeveer *f* 2500 per hectare.
De polder zal in zijn geheel drooggemalen worden, waarmede vijf jaren gemoeid zijn. Daarna wordt een aanvang gemaakt met de ontwatering. Voor het in cultuur brengen wordt de polder verdeeld in acht complexen. De gelijkmatigheid van den bodem is een groot voordeel voor de cultuur. Begonnen zal worden met den aanleg van een werkhaven bij Urk.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Zuiderzeewerken 2085 A.; N.O.-polder 1738 D.)**

A. **NEDERLAND. — N.S.B. - Graaf de Marchant et d'Ansembourg toegelaten in de Eerste Kamer. —**
De Eerste Kamer heeft op 13 Dec. '35 met 29—12 stemmen besloten het N.S.B.-lid Graaf de Marchant et d'Ansembourg tot de Eerste Kamer toe te laten. Tegen de toelating stemden de soc.-democraten mr. Mendels, Hermans, de la Bella, Polak, Moltmaker en Ossendorp, de r.k. De Bruijn, Van Sasse van Ysselt, Blomjous en Serrarens, voorts de heer van Citters (a.r.) en de voorzitter baron De Vos van Steenwijk (c.h.). Van de sociaal-democraten stemden voor toelating mevr. Pothuis-Smit en de heeren Vorrink en Rugge. Overigens stemden voor toelating het meerendeel der a.r., een deel der r.k., de v.b., de v.d. en het meerendeel der c.h.
De moeilijkheden tot toelating als lid der Eerste Kamer waren voortgesproten uit het feit, dat graaf de Marchant et d'Ansembourg gedurende den wereldoorlog 1914—1918 in Duitschen krijsdienst was en dientengevolge men zijn Nederlanderschap betwijfelde. (De Telegraaf)
(Vor. ber. N.S.B. 2024 E.; Eerste Kamer 2065 D.)

B. **EGYPTE. — Grondwet van 1923 hersteld. —**
Koning Foead heeft het besluit tot herstel van de grondwet van 1923, welke in 1930 was afgeschaft, op 12 Dec. '35 geteekend.
Het kabinet heeft dezen weg om aan de eischen van de ontevredenen tegemoet te komen, verkozen boven heengaan.
De wet van 1923 voorziet in een Senaat van 100 leden allen ouder dan 40 jaar. 60 worden door den koning gekozen, de overigen door het volk volgens een kiesstelsel in twee trappen.
Het Lagerhuis bestaat uit 150 leden ouder dan 30 jaar, gekozen door directe verkiezingen door alle mannelijke inwoners boven 21 jaar. De meerderheid vormt het kabinet met toestemming van den koning. Beide huizen hebben het recht van initiatief, behalve voor financieele wetten.
Het handhaven van Nessim Pasja heeft de politieke kringen gerustgesteld, die hopen, dat de verzoeningsgezinde geest van de partijen zal leiden tot herstel van de orde.
(Ned. Tel. Ag. Reuter - Daily Telegraph)
(Vor. ber. Grondwet 1595 E.)

C. **CHINA. — Kabinet Tsjang Kai Sjek. —**
De nieuwe Chineesche regeering is te Nanking samengesteld. Maarschalk Tsjang Kai Sjek is president van de uitvoerende Yoean, een functie welke overeenkomt met die van minister-president.
De regeering is overigens als volgt samengesteld:
Tsjang Tsjoeng, Buitenlandsche Zaken; Koeng, Financiën; Tsjiang Tso Pin, Binnenlandsche Zaken; Tsjang Kia Ngau, Spoorwegen; Woe Ting Tsjang, Industrie; Koe Meng Yoe, Handel; Wang Sji Tsji, Onderwijs; Ho Ying Tsjin, Oorlog; Tsjen Tsjau Koean, Marine. (Ned. Tel. Ag. Reuter)
(Vor. ber. Kabinet 1972 G.)

D. **GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. J. P. Huibers opvolger van Mgr. J. D. J. Aengenent. —**
Naar wij vernemen heeft Z. H. de Paus tot opvolger van wijlen mgr. J. D. J. Aengenent als R.K. bisschop van Haarlem mgr. J. P. Huibers, deken van en pastoor te Hoorn, benoemd.
Pastoor Huibers is in 1875 geboren, in 1899 tot priester gewijd en in 1923 pastoor-deken te Hoorn geworden. Voordat hij te Hoorn kwam heeft hij te Amsterdam als „bouw-pastoor" de parochie van O. L. Vrouwe van Altijddurenden Bijstand met de kerk aan de Chasséstraat gesticht, waarvan hij elf jaar de leider is gebleven, en waarin hij eerst door pastoor Brouwers en na het overlijden van dezen door den oud-vlootaalmoezenier, pastoor Alink, is opgevolgd.
De nieuwe bisschop, mgr. Huibers, heeft zich doen kennen als een bijzonder ijverig, humaan en eenvoudig geestelijke; ook door zijn jaarlijks medegaan met de zieke-bedevaart naar Lourdes heeft hij zich vele vrienden verworven, en hij staat bekend als een zeer zachtmoedig mensch. (De Maasbode)
(Vor. ber. Mgr. Aengenent 1934 A.)

15 DECEMBER 1935

E. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — President Masaryk afgetreden. —**
President Masaryk is op 14 Dec. '35 afgetreden.
Hij ontving op zijn buiten in Lana de voorzitters van Kamer en Senaat, die hij de schriftelijke mededeeling van zijn besluit tot aftreden overhandigde.
Als laatste politieke daad onderteekende Masaryk vooraf nog een amnestie voor politieke misdrijven voor zoover zij niet gepaard gingen met geweldpleging of een hoogverraderlijk karakter droegen.
De functies en bevoegdheden van den president gaan, tot de verkiezing van een opvolger plaats heeft gehad, over op de regeering in haar geheel.
Na de overhandiging van het document en de in ontvangstneming door de voorzitters van Kamer en Senaat, werd de presidentsvlag op Lana neergehaald en op het Kolowrat-paleis te Praag geheschen.
Voor nadere bijzonderheden over het leven van dezen staatsman zie men pag. 1311 B. (Prager Presse)
(V. b. 1711 H.; Levensbeschrijv. en photo 1311 B.)

F. **SPANJE. — Kabinet Valladares. —**
Het nieuwe Spaansche kabinet werd als volgt samengesteld:
Portela Valladares, Premier; Chapaprieta, Financiën; Generaal Molero, Oorlog; Vice-Admiraal Salas, Marine; De Pablo Blanco, Landbouw, Handel en Nijverheid; Cirilo del Rio, Openbare Werken en Verkeerswezen; Alfredo Martinez, Justitie en Arbeid; Manuel Becerra, Onderwijs; Martinez de Velasco, Buitenlandsche Zaken; Rahola, minister zonder portefeuille.
Cirilo del Rio zal voorloopig met de portefeuille van Oorlog belast worden.
De nieuwe regeering is een minderheidsregeering, hoofdzakelijk samengesteld uit mannen, die in nauwe relatie met president Zamora staan.
De regeering heeft, naar verluidt, volmacht gekregen tot Cortes-ontbinding. (El Debate) **(V. b. 2080 G.)**

G. **AMSTERDAM. — De vertooning van het tooneelstuk „De Beul" gestopt. —**
De directie van de Amsterdamsche Tooneelvereeniging heeft een brief gezonden aan den burgemeester van Amsterdam, waarin zij mededeelt, dat zij de oorspronkelijk geprojecteerde openbare voorstellingen van het stuk niet zal laten doorgaan. De tooneeldirectie handhaaft haar opvatting, dat het stuk een christelijk pacifistische strekking heeft, doch acht verdere openbare opvoering doelloos alleen reeds wegens den ontketenden politieken strijd.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2077 C.)**

H. **NEDERLAND. — N.S.B. - De Weer-Afdeelingen.**
In „Volk en Vaderland" wordt door ir. Mussert medegedeeld, dat de W. A. en R. W. A. (Weerafdeelingen) van de N.S.B. met ingang van 31 Dec. '35 worden opgeheven. (Volk en Vaderland)
(V. b. N.S.B. 2090 A.; Part. Weercorpsen 2068 F.)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 9—11 December. — Vredesvoorstellen. —
Laval en Hoare zijn het eens geworden over de formules, welke als basis kunnen dienen voor onderhandelingen ter oplossing van het geschil.
Na den Britschen kabinetsraad van 10 Dec. 1935 hebben de Britsche gezant te Parijs en Sir Robert van Sittart des avonds een bespreking met Laval gehad.
Later werd van Fransche zijde officieel medegedeeld, dat nog des nachts de Parijsche voorstellen naar Rome en naar Addis Abeba zouden worden gezonden.
Eden heeft op 10 Dec. '35 in het Lagerhuis verklaard, dat de voorstellen drieledig zijn. Zij behelzen:

1) Een uitwisseling van grondgebied tusschen Italië en Abessynië, waarbij beide partijen voordeelen zullen verwerven.

2) Volkenbondsassistentie voor Abessynië in financieel en algemeen economisch opzicht, ten einde de ontwikkeling en den voortgang van het land te bevorderen.

3) Bijzondere maatregelen en bepalingen voor Italiaansche kolonisten, die zich in Abessynië willen vestigen, en medewerking van Italië bij de Volkenbondsplannen.

12 December. — Offervaardigheid van het Italiaansche volk. —
Het Italiaansche volk is zeer offervaardig; gouden en zilveren voorwerpen worden ter beschikking van den Staat gesteld, zelfs zullen op 18 Dec., wanneer de eerste sanctie-maand zal zijn verstreken, alle Italiaansche vrouwen hun gouden trouwring offeren.

13 December. — Vredesvoorstellen gepubliceerd. —
De voorstellen, welke door Frankrijk en Engeland als een grondslag voor nieuwe onderhandelingen aan Italië en Abessynië zijn voorgelegd, zijn op 13 Dec. te Genève gepubliceerd. Zij komen in hoofdzaak op het volgende neer:

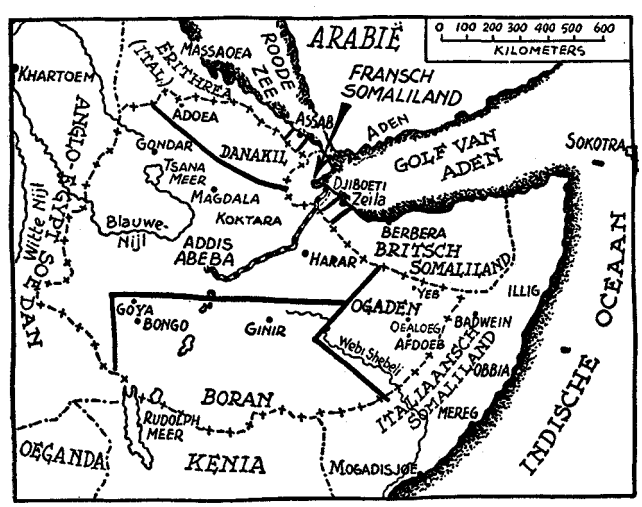

ABESSYNIE.
Verdeeling volgens de vredesvoorstellen van 13 Dec. 1935.

Oost-Tigre, behalve Aksoem (B 4), moet afgestaan worden aan Italië. De grens tusschen Danakil en Eritrea (C 5,6) wordt ten gunste van Italië herzien evenals de grens tusschen Ogaden en Italiaansch Somaliland (F, G 8).
Abessynië krijgt een „corridor" door Eritrea naar de haven Assab (C 6) en zal deze stad in zijn bezit krijgen.
In Zuid-Abessynië zal een Italiaansche invloedszône komen, welke onder souvereiniteit van den Negus blijft.

15 December. — Ontvangst der Vredesvoorstellen. —
De ontvangst dezer voorstellen in Volkenbondskringen moet zeer ongunstig worden genoemd. Het verzoek van den Negus, onverwijld de Volkenbondsvergadering bijeen te roepen, is door den president van de Assemblée, Benesj, om formeele redenen voorloopig afgewezen.
De vredesvoorwaarden stuiten op verzet en hebben te Londen in politieke kringen pijnlijke verbazing gewekt. In Frankrijk neemt het verzet tegen Laval's vredesplannen meer en meer toe. Pierre Cot en Léon Blum hebben de Fransche regeering verzocht te mogen interpelleeren over de houding, die zij heeft aangenomen. Pierre Cot verwijt Laval, dat hij den aanvaller (hiermede wordt Mussolini bedoeld) in het gelijk stelt en hem grondgebied afstaat.
(Corriere della Sera - La Stampa - N.R.Crt. - A.N.P. - Daily Telegraph) **(Vor. ber. 2080 H.)**

16 DECEMBER 1935

B. BERLIJN. — Dr. Sahm. —
In tegenstelling met de vroegere officieele berichten, zal dr. Sahm, hoewel hij zijn ambt van „Oberbürgemeister" zal neerleggen, lid der Nat. Socialistische Partij blijven en op verlangen van Hitler zich ter beschikking voor een andere functie in 's Rijksdienst stellen. (Deutsches Nachrichten Bureau)
(Vorig bericht blz. 2062 E.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Ernst Penzoldt — „Idolino", Erzählung. (S. Fischer Verlag, Berlin 1935)
Otto Veit — „Die Tragik des technischen Zeitalters". - Mensch und Maschine im 19. Jahrhundert. (S. Fischer Verlag, Berlin 1935)
Engelsch: Eric Linklater — „God Likes Them Plain". (Cape)
Sydney A. Moseley — „The Truth about a Journalist". (Pitman)
Alwyn Solmes — „The English Policemen 871-1935". (Allen and Unwins, London)
Fransch: Michel Davet — „Les Cinq femmes de la Maison". (Plon)
Joseph Peyré — „Sang et Lumières". (Grasset)
Nederlandsch: Johan Campert — „Wier", roman. (H. P. Leopold's Uitg. Mij., Den Haag)
Johanna E. Kuiper — „Kersttijd van kleinen Niels" (voor de jeugd). Band en illustr. van Rein Stuurman. (H. Meulenhoff, Amsterdam)
Spaansch: Ada M. Coe — „Catálogo Bibliografico y Critico de las Comedias Anunciadas en los Periodicos de Madrid desde 1661 hasta 1819." Extra Volume IX. (John Hopkins Press, London)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2079 H.)**

D. NEDERLAND. — Nieuwe Tariefwet. - Geheel in werking op 1 Januari 1936. —
Bij K. B. is bepaald, dat de nog niet in werking getreden artikelen van de Tariefwet 1934 van kracht worden met ingang van 1 Januari 1936, op welk tijdstip de Tariefwet 1924 vervalt. (Vaderland)
(Vor. ber. Invoerrechten 1993 E.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlenging van de korting op Indische pensioenen. —
De Tweede Kamer heeft de ontwerpen tot verlenging van de korting op de Indische pensioenen goedgekeurd. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 2069 D.; Tw. Kamer 2089 E.)

F. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie 9—15 December 1935. —
Vredesvoorstellen, 9—11 Dec., 2091 A.; Offervaardigheid v. h. Ital. volk, 12 Dec., 2091 A.; Vredesvoorstellen gepubliceerd, 13 Dec., 2091 A.; Ontvangst der vredesvoorstellen, 15 Dec., 2091 A. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2091 A.)

A. Wereldkampioenschap Schaken Euwe—Aljechin. — Dr. Max Euwe wereldkampioen.

Vijftien December bracht ons de einduitslag van den schaakwedstrijd Euwe-Aljechin die sinds 6 October om het wereldkampioenschap werd gehouden. De slotstand was 15½—14½ ten voordeele van den Nederlander dr. Max Euwe.

Dr. A. Aljechin.

Dr. Alexander Aljechin, 19 October 1892 te Moskou geboren, werd reeds in 1909 na een wedstrijd te St. Petersburg beschouwd als een schaakspeler van den allereersten rang. Na groote successen o.a. te Hamburg 1910 en Karlsbad 1911 kwam hij in 1913 voor het eerst in Nederland en won te Scheveningen in een tournooi den eersten prijs. In 1914 volgde zijn greep naar het grootmeesterschap en in een match met Capablanca in 1927 veroverde hij den titel van wereldkampioen. Ook buiten het schaakspel toonde Aljechin buitengewone capaciteiten. In 1914 promoveerde hij tot doctor in de rechtswetenschappen aan de Hooge School te St. Petersburg. In 1929 promoveerde hij nogmaals aan de Sorbonne te Parijs. Hierna liet hij zich tot Franschman naturaliseeren.

Dr. Max Euwe, de nieuwe wereldkampioen, werd te Amsterdam geboren op 20 Mei 1901. Reeds als kind toonde hij bijzonderen aanleg voor wiskunde en schaakspel. Zeer kwam hem ten stade dat Richard Réti zich in 1919 te Amsterdam metterwoon vestigde.

Hierdoor maakte onze jeugdige landgenoot kennis met de moderne theorieën van de strategie. Zijn eerste buitenlandsch succes behaalde hij in 1920 te Gothenborg en hij verkreeg aldaar het recht voortaan aan meestertournooien deel te nemen. In 1921 won hij in Weenen een tweeden prijs en legde te Nijmegen beslag op den nationalen kampioenstitel; hij heeft dien sedert niet meer afgestaan. In 1926 beëindigde hij zijn mathematische studies en promoveerde cum laude tot doctor in de wis- en natuurkunde. Als schaakspeler behaalde hij sindsdien een groote reeks overwinningen. In 1928 legde hij beslag op den door den wereldschaakbond ingestelden titel van amateur-wereldkampioen, 1931 eerste prijs te Hastings, 1932 tweeden en derden prijs gedeeld met Flohr te Bern, 1934 eersten prijs te Hastings gedeeld met Flohr en Thomas, te Zürich 1934 tweeden en derden prijs met Flohr.

De thans gespeelde match heeft wel duidelijk te zien gegeven hoe groot het verschil is in de geestelijke gesteldheid der beide kampioenen. Terwijl de faam van Aljechin berust op diens brillanten stijl, enorme vindingrijkheid en productieve scheppingskracht, excelleerde Euwe in eenvoud, kennis en streng doorgevoerde logica. In dezen wedstrijd getuigen vooral de eerste en negentiende partij van Aljechin's genialiteit, terwijl de 20ste en de 26ste partij voorbeelden zijn van Euwe's klare denkkracht. De vier genoemde partijen vooral zijn een aanmerkelijke verrijking van de schaakliteratuur.

Dr. M. Euwe.

Het merkwaardige geval doet zich voor, dat van de 17 partijen die in dezen wedstrijd zijn gewonnen dertienmaal de witte stukken winst afdwongen, terwijl in slechts vier gevallen zwart de overwinning behaalde.

Gezegd moet worden, dat Nederland aanvankelijk beangst was voor het lot van zijn kampioen. Deze toch toonde in de eerste phase van den strijd in den ban te zijn van de suggestie, uitgeoefend door de wereldreputatie van zijn tegenstander, maar ondanks dezen tegenslag, stelden Euwe's stalen zenuwen hem in staat zijn depressie te boven te komen, en veranderde hij een achterstand van niet minder dan drie punten door een reeks meesterlijk gespeelde partijen in de laatste phase, in een voorsprong.

De allerlaatste partij echter zou pas beslissen wien voortaan de hoogste waardigheid der schaakwereld ten deel zou vallen en deze dertigste ontmoeting viel in Euwe's voordeel uit na een superieur gevoerde aanvalsstrijd. (S. Landau, secondant v. Dr. Aljechin)

Wij laten hier de zesentwingtigste partij volgen, wier schoonheid de deugdelijkheid van Euwe's spel moge bewijzen:

EUWE-ALJECHIN

Wit: Euwe — Zwart: Aljechin.
Hollandsche Verdediging.

1. d4—e6; 2. c4—f5; 3. g3—Rb4†; 4. Rd2—Re7; 5. Rg2—Pf6; 6. Pc3—0—0; 7. Pf3—Pe4; 8. 0—0—b6; 9. Dc2—Rb7; 10. Pe5—P×c3; 11. R×c3—R×g2; 12. K×g2—Dc8; 13. d5—d6; 14. Pd3—e5; 15. Kh1—c6; 16. Db3—Kh8; 17. f4!—e4; 18. Pb4—c5; 19. Pc2—Pd7; 20. Pe3—Rf6; 21. P×f5! (wits positiegevoel doet hem ingaan op het zwarte aanbod; hij geeft een raadsheer voor drie pionnen, maar het zijn dan ook drie centrumpionnen)—R×c3; 22. P×d6—Db8; 23. P×e4—Rf6; 24. Pd2—g5; (zwart onderschat de witte centrumpionnen en overschat den aanval, dien hij met dezen zet inleidt) 25. e4—g×f4; 26. g×f4—Rd4; 27. e5—De8; 28. e6—Tg8! (dreigt De2 indien e×d7); 29. Pf3! (voorbereiding voor het volgend kwaliteitsoffer)—Dg6; 30. Tg1—R×g1; 31. T×g1—Df6 (Wit strijdt thans met een toren minder); 32. Pg5!! (geniaal en afdoende, dreigt Pf7†)—Tg7; 33. e×d7—T×d7; 34. De3! (dreigt met De5 dameruil af te dwingen)—Te7; 35. Pe6—Tf8; 36. De5—D×e5; 37. f×e5—Tf5; 38. Te1—h6; 39. Pd8—Tf2; 40. e6—Td2; 41. Pc6—Te8; 42. e7—b5; 43. Pd8—Kg7; 44. Pb7—Kf6; 45. Te6†—Kg5; 46. Pd6—T×e7; 47. Pe4†—opgegeven.

Door Euwe gewonnen partijen: *)
Met wit: partij 2 (45), 8 (69), 10 (41), 12 (36), 14 (41), 20 (40), 26 (27).
Met zwart: partij 21 (40), 25 (45).
Door Aljechin gewonnen partijen: *)
Met wit: partij 1 (30), 3 (40), 7 (40), 9 (40), 19 (57), 27 (40),
Met zwart: partij 4 (44), 16 (65).
Remise: *)
Euwe, wit: partij 6 (73), 18 (16), 22 (17), 24 (33), 28 (63), 30 (40).
Zwart: partij 5 (34), 11 (30), 13 (59), 15 (61), 17 (23), 23 (58), 29 (50).
Aljechin, wit: partij 5 (34), 11 (30), 13 (59), 15 (61), 17 (23), 23 (58), 29 (50).
Zwart: partij 6 (73), 18 (16), 22 (17), 24 (33), 28 (63), 30 (40).

*) De cijfers tusschen haakjes geven het aantal zetten aan.

(Vor. ber. Wereldkampioensch. 1348 D.; Dr. Euwe 1638 F.)

A. **NEDERLAND. — Economisch-Technologische Instituten en Industriebanken. - Pro en Contra. —**
In een vergadering, welke de Vereeniging voor Nijverheids- en Handelsbelangen in Amsterdam-Noord op 6 Dec. '35 in de Industrieele Club had belegd, hebben mr. R. H. A. M. Gielen, directeur van het Economisch-Technologisch Instituut in Limburg, het pro en de heer H. P. Gelderman, algemeen voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers het contra verdedigd van industriebanken en economisch-technologische instituten.
Resumeerende verklaarde mr. Gielen zich voorstander van regionale Economisch Technologische instituten, mits de regeering deze instellingen laat uitgroeien tot levende organen, mits de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart de instituten aan zijn centraal werk subordineert en mits de instituten onderling tot een geregeld overleg komen;
voorstander van een of meer industriefinancierings-maatschappijen door particulier initiatief tot stand gekomen en met particuliere middelen gefinancierd;
voorstander van regionale industriebanken, waarbij de leiding in particuliere handen wordt gelegd en waar de overheid financiert, zoolang particulier initiatief latent blijft, waarbij voorwaarde is, dat in de streek, waarvoor de industriebank zich voorstelt te werken, de behoefte aan een dergelijk apparaat gebleken is;
voorstander tenslotte zelfs van een centrale financieringsmaatschappij, gefinancierd met overheidsgeld, doch hierbij als eisch gesteld dat ook zij zooveel mogelijk particulier geleid zal worden.
Tenslotte sprak mr. Gielen de overtuiging uit, dat op welke wijze in de behoefte aan een of meer industriefinancieringsapparaten ook zal worden voorzien, het regionalisme moet blijven behouden, het regionalisme, waarbij financieringslichamen en economisch technologische instituten, die de kaart van de streek kennen, hand in hand werken ten behoeve van de industrieele belangen van de streken van het land en mitsdien van het geheele vaderland.
De heer H. P. Gelderman onderwierp den toestand waarin de Nederlandsche industrie na zes jaren crisis verkeert, aan een onderzoek.
Als eerste fout in ons land, welke tot dezen toestand heeft geleid noemde spr. het loondalingsverbod van sommige vakvereenigingen, dat zelfs nog gehandhaafd bleef na den herfst van 1931, toen eerst het Engelsche pond en daarna de Japansche yen sterk in waarde verminderden.
Er zijn vele redenen om het werkloozenvraagstuk niet als van voorbijgaanden aard te beschouwen.
Komende tot de industriebank, beaamde spr., dat er natuurlijk gevallen kunnen zijn, dat een industriebank wel eens goed werk zal kunnen doen. Het is een niet te ontkennen feit, dat de credietgeving in deze tijden vanzelfsprekend wat verstard is.
Zijn grootste bezwaar was echter gelegen in het feit, dat men industrieën gaat stichten of helpen op een ongezonde basis.
Laten wij de bestaande industrieën eerst helpen, niet door credieten om hen in staat te stellen nog meer geld te verliezen, maar door aan te passen over de geheele lijn en zoodoende aan het verliezen een einde te maken. Met reclame te maken voor industriebanken leidt men de aandacht van de kwaal af, evenzeer als men dat tracht te doen door het Plan van den Arbeid.
Uitgezonderd in enkele op zich zelf staande gevallen, zal de industriebank, indien zij geen stroppenbank wil worden, niet veel kunnen doen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Econ. Techn. Inst. 2054 B.)

B. **FRANKRIJK. — Minister Laval over de Fransch-Engelsche vredesvoorstellen aan Italië en Abessynië.** Minister-president Laval heeft op 17 Dec. '35 tijdens de behandeling van de begrooting voor Buitenlandsche Zaken, voor zijn vertrek naar Genève, de aangekondigde verklaring afgelegd, welke een rechtvaardiging behelst van zijn politiek in den Volkenbond en in het bijzonder van de vredesvoorstellen aan Italië en Abessynië.
Zijn pleidooi kwam in hoofdzaak op het volgende neer:
Wij hebben enkel gehandeld in opdracht van den Volkenbond en wenschen niemand iets op te dringen.
De verwerping der voorstellen zou echter een ernstige situatie scheppen.
De opgestelde formule vormt voor Engeland en Frankrijk de grens van onze pogingen.
De vraag of de Britsche en Fransche ministers bevoegd waren de vredesvoorstellen van 13 December te doen, werd door minister Laval bevestigend beantwoord.
Ons eenig doel was een uitbreiding van den oorlog te verhinderen en te werken in het belang van den vrede.
Met 304—252 stemmen en een dertigtal onthoudingen heeft de Kamer zich moeten bukken voor den eisch van Laval (waaraan deze de vertrouwenskwestie verbond), dat de interpellaties over de buitenlandsche politiek der regeering eerst op 27 December, en niet zooals de socialistenleider had verlangd reeds op 20 Dec., d.w.z. direct na de raadszitting te Genève, zullen worden behandeld.
Blum's voorstel was door Laval gebrandmerkt als dusdanig vernederend voor den chef der Fransche buitenlandsche politiek, dat hij weigerde op die condities op 17 Dec. '35 naar Genève te vertrekken. Hoewel Pierre Cot, de leider van het offensief der radicalen tegen Laval's politiek in het Abessynisch conflict, zich in een betoog namens zijn geheele fractie tegen Laval had uitgesproken, maakte deze laatste voortreffelijk gebruik van de hem geboden gelegenheid om de Kamer voor een groote verantwoordelijkheid te plaatsen: door de vertrouwenskwestie te stellen, dwong hij de radicalen zich ook nu weer te splitsen en behaalde zoo opnieuw de zege.
Minister Laval is naar Genève vertrokken.
(Le Temps - Le Matin) **(Vor. ber. Laval 2065 H.; Vredesvoorstellen 2091 A.)**

C. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. —**
De Japansche delegatie ter 5-mogendheden vlootconferentie heeft te kennen gegeven, dat Japan bereid is Groot-Brittannië de superioriteit ter zee toe te staan, indien het even sterke maritieme strijdkrachten zal mogen hebben als de Vereenigde Staten.
Admiraal Osami Nagano zeide, dat wanneer de Japansche meening zou worden gedeeld, de conferentie de kwetsbaarheid en de verschillende behoeften aan veiligheid van iedere mogendheid zou kunnen bestudeeren en dat in dat verband dan kleine wijzigingen zouden kunnen worden aangebracht.
Men interpreteerde de verklaring van Nagano zoodanig, als zou hij het oog hebben op een schikking, waarbij de vloten van Japan en de Ver. Staten even groot zouden zijn, terwijl Groot-Brittannië dan een hooger tonnage zou mogen hebben. De verhouding der vlootsterkte zou in dat geval kunnen zijn als 5 : 4 : 4.
Amerika zou, naar verluidt, deze pariteit weigeren.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 2083 E.)**

D. **AMSTERDAM. — Protest tegen lagere salarissen.** Het Comité ter behartiging van de algemeene belangen van Overheidspersoneel, afdeeling Amsterdam (A.C.O.P.) hield op 12 Dec. '35 te Amsterdam een protestvergadering tegen de voorgenomen loonsverlaging der werklieden en ambtenaren in gemeentedienst.
De voorzitter van het plaatselijk A.C.O.P., de heer B. C. Franke, zeide in zijn openingswoord, dat de massale opkomst bewijst, dat de Amsterdamsche gemeente-arbeiders en ambtenaren beseffen, hoe dreigend de toestand is, nu de regeering een zesde loonsverlaging wil opleggen.
Verdere sprekers waren de heeren A. A. Luhrs, voorzitter van het A.C.O.P. en J. W. Matthijsen, voorzitter van de sociaal-democratische raadsfractie.
(Het Volk) **(Vor. ber. Loonen 2078 H.)**

E. **NEDERLAND. — N.S.B. en de Gereform. Kerk.** In de Klopper-Singelkerk te Haarlem is op 12 Dec. 1935 een vergadering gehouden van de classis Haarlem der Gereformeerde kerken, waarin een rapport werd aangenomen, dat was uitgebracht door een daartoe ingestelde commissie.
De conclusie van dat rapport luidt als volgt:
De classis spreekt uit:

Ten eerste, dat de beginselen der N.S.B., zooals die bekend zijn uit haar officieel uitgegeven geschriften, in strijd zijn met God's woord en de Gereformeerde belijdenis.

2. Dat het lidmaatschap van de N.S.B. mede verantwoordelijk stelt voor de propaganda van deze beginselen.

3. Dat deze verantwoordelijkheid niet wordt opgeheven door te verklaren, dat men niets voor zijn rekening neemt van hetgeen in deze geschriften

voorkomt, in strijd met God's woord of de Gereformeerde belijdenis.

4. Dat de kerk tengevolge hiervan ernstig waarschuwt tegen alle medewerking aan deze propaganda.

5. Dat bij volharding de kerk tot tuchtmaatregelen zal moeten overgaan. (De Standaard)

(Vor. ber. N.S.B. 2090 H.; Geref. Kerk 1549 B.)

18 DECEMBER 1935

A. JAPAN. — Omotokio-secte. —

Alle bladen te Tokio wijden uitvoerige beschouwingen aan de arrestatie van 30 leiders van de Omotokiosecte van het Sjintoïsme. De sensatiepers beschrijft den grootmeester der Omotokio-secte, Wanisaboero Degoetsji, als een tweede Raspoetin, naar aanleiding van het groote aantal vrouwen en aanbidsters, dat hij onder zijn volgelingen telt. Vijftien jaar geleden waren Degoetsji en zijn medewerkers veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf wegens majesteitsschennis, doch voor die tijd om was kregen zijn amnestie. Sedert dien heeft Degoetsji een groot aantal aanhangers gekregen, dat naar schatting van officieele zijde ongeveer 600.000 zou bedragen. Men acht het waarschijnlijk, dat de gearresteerden thans opnieuw voor majesteitsschennis en wetsovertreding vervolgd zullen worden. Degoetsji predikte o.a. afschaffing van het privaat-bezit en beweerde, de werkelijke heerscher van Japan te zijn. Hij zocht samenwerking met de Roode Swastica-secte in Mandsjoekwo, een Boeddhistische secte, kort na de Mandsjoerijsche incidenten van 1931.

Pas na een zorgvuldig onderzoek, dat ongeveer een jaar geduurd heeft, is de politie tot actief ingrijpen overgegaan. (Mainichi)

B. CHINA. — De Japansche militaire conferentie en Noord-China. —

De militaire conferentie, die onder leiding van Tada te Tientsin is gehouden, heeft de volgende belangrijke besluiten genomen:

1. Het eischen van de volledige onafhankelijkheid van Noord-China van Nanking en geen inmenging der centrale regeering in Noord-China.
2. Streng toezicht op de zelfstandige regeering, met het oog op de belangen van de bevolking van Noord-China.
3. Gemeenschappelijke bestrijding van het bolsjewisme door de beide legers.
4. Versterking der Japansche bezetting in Noord-China met ongeveer een brigade. (Dempo Rengo)

(Vorig bericht blz. 2084 B.)

C. ENGELAND. — Contact met Duitschland. —

Het jongste bezoek van Phipps, den ambassadeur van Groot-Brittannië, aan Hitler trekt de aandacht in zekere politieke kringen, die meenen dat hier sprake is van een démarche van Groot-Brittannië, die uitgaat van de tegenwoordige bestaande bezorgdheid van Groot-Brittannië op het gebied van de internationale politiek. De Britsche regeering zou het contact met Duitschland willen hervatten op een oogenblik, dat het een poging doet tot verzoening met Genève, of nu de conferentie van vlootdeskundigen te Londen bijeen is, en zonder twijfel ook in verband met de gebeurtenissen in het Verre Oosten. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

D. DUITSCHLAND. — Vragenlijst voor huwenden. —

Als aanvulling van de in October verschenen gezondheidswetten, zijn in de Staatscourant eenige vragenlijsten gepubliceerd, die moeten worden beantwoord bij de aanvrage om huwelijkstoestemming.

De vragenlijsten, die ook door in het buitenland wonende Duitschers moeten worden beantwoord, moeten door een medicus worden ingevuld, na een onderzoek van de personen, die in het huwelijk willen treden. Behalve de gewone vragen, betreffende beroep, godsdienst en naam van de ouders, bevat de lijst o.a. de volgende vragen:

Wanneer leerde de candidaat loopen en spreken? Geef bijzonderheden over opvoeding en eventueel genoten vakonderwijs. Vermeld eventueele crimineelen aanleg. Lijdt hij of zij aan een geslachtsziekte? Rookt en drinkt de candidaat? Heeft hij eenig niet-Duitsch bloed?

Verder moeten o.a. inlichtingen worden verstrekt over de kleur van haar en oogen, lichaamsafmetingen en gelaatsvorm. De medicus moet uit de beantwoorde vragen zijn conclusies trekken en advies uitbrengen over de wenschelijkheid van het verleenen van toestemming tot het huwelijk.

Duitschers die in het buitenland vertoeven kunnen door bemiddeling van het consulaat of gezantschap een dergelijke lijst krijgen. (Staatscourant)

E. ENSCHEDE. — Tentoonstelling in 1936. —

Naar aanleiding van het feit, dat de burgemeester van Enschede de verschillende commissies installeerde voor het uitwerken der onderdeelen van de groote tentoonstelling 1936, wordt medegedeeld:

De tentoonstelling zal de volgende afdeelingen omvatten: landbouw (gewassen, werktuigen, voeding, bemesting, enz.), veeteelt, jacht, boschbouw, natuurbescherming, tuinbouw, hippische sport, kunstzijdeindustrie, handel en nijverheid, electrotechniek, machine-industrie en verkeerswezen. (Ons Noorden)

(Vor. ber. Enschede 1378 B.)

F. CUBA. — President Barnet beëedigd. —

Jose Barnet, die door den staatsraad als voorloopig president is benoemd, is op 13 Dec. '35 beëedigd in een plechtigheid, die werd bijgewoond door de leiders van alle politieke partijen. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

(Vor. ber. President 2089 I.)

G. NEDERLAND. — Prof. dr. J. Huizinga over: De taak van de Pers in onzen tijd. —

De Nederlandsche Journalisten Kring heeft op 14 Dec. '35 in Hotel Wittebrug te 's-Gravenhage een buitengewone algemeene vergadering gehouden, waarin prof. dr. J. Huizinga, uit Leiden, heeft gesproken over het onderwerp: De taak van de Pers in onzen tijd. Wij citeeren hieruit het volgende:

De pers, als wij aan haar denken, neemt in onzen geest een sterk persoonlijk karakter aan. Ook de krant zelve voelt zich als een wezen, een persoon.

De neiging tot personificatie werkt ten opzichte van de krant sterker dan ten opzichte b.v. van een bank. Immers, de krant is een wezen, een geestelijk wezen. Zij is een intensieve werkgemeenschap, waarin dagelijks onder spanning een nummer tot stand komt. Elke krant heeft een ontwikkeld „point d'honneur". Een jaar lang probeerde een krant het IJsselmeer het meer Flevo te noemen. Het is er niet ingegaan. Maar het blad doet geen afstand van dien naam en schrijft nog elken dag over dat meer Flevo.

Juist de personifactie van de krant brengt ons op de vraag: wat is de taak der pers? Het begrip „taak" brengt ons op het terrein van het behooren, het ethische domein. Is er nu zulk een subject?

De organen van ons lichaam hebben wij niet in onze macht. Zij hebben niet een taak, maar een functie.

Maar de pers is een orgaan, dat een taak heeft. Echter is een dagblad tevens een mercantiele zaak en daardoor een macht. Van die macht geven de Angelsaksische landen een sterk beeld. Spr. denkt aan de persmagnaten in Amerika en Engeland. In ons land is er een pers, die de meeste landen ons kunnen benijden. Niet alleen de groote landen, ook de kleine, democratische. Onze pers is niet veil en toont een intelligente belangstelling. Waar vindt men een pers, die zoozeer inlicht over de buitenlandsche politiek, als in Nederland?

Er zijn zekere euvelen, aan de krant inhaerent. Zij heeft dagelijks een constant teveel. Ons dagelijksch voedsel wordt ons opgediend niet in een bord, maar in een emmer. „Qui trop embrasse, mal étreint".

De beste wijze, om een krant te lezen, is overslaan, overslaan, altijd maar weer overslaan, totdat men vindt, wat men zoekt, of misschien ook niet vindt.

Hoe moet een krant zich aantrekkelijk maken voor haar lezers? Spr. verwijst naar de „headlines", naar het verknippen van artikelen in allerlei stukjes onder aparte hoofdjes met zinnen door den auteur terloops geschreven maar op een in het oog loopende manier geplaatst.

Spr. wijdt een beschouwing aan de advertentie. Zij is reclame. Als twee jonge menschen zonder hoofdletters bekend maken, dat zij getrouwd zijn, is dit ook reclame. Reclame nu is sensatie. Men geve zich er nauwkeurig rekenschap van, hoe ver een blad mag toegeven aan de bijna onvermijdelijke neiging tot reclame en sensatie.

Een belangrijk deel der taak van de pers ligt in het negatieve, in het beteugelen van de euvelen. Wie er buiten staat, geeft er zich geen rekenschap van hoeveel selectie, hoeveel snel beraad is voorafgegaan aan de verschijning van een nummer. (Red. K. H. A.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Olieheffing. —** Naar Aneta uit Batavia meldt, is de schriftelijke mededeeling verschenen inzake de extra-olieheffing, welke mededeeling uit is gegaan van den directeur van Financiën en aan den Indischen Volksraad is aangeboden.
Het resultaat is dat de olie-maatschappijen — hoewel zij meenen hier te lande reeds, ook in vergelijking met andere landen, zeer zwaar te zijn belast — in 1936 vijf millioën extra zullen opbrengen, onder uitdrukkelijke toezegging dat zij geen maatregelen zullen treffen tot afwenteling van dezen last op binnenlandsche consumenten. Een afdoende contrôle hierop is van Regeeringswege verzekerd.
Voor het jaar 1936 is aldus het gestelde doel practisch bereikt, waar naast de gelegenheid blijft tot beraad met de betrokkenen over de wijze waarop eventueel in 1937 en de volgende jaren een extra heffing op de olie-industrie in het leven zal worden geroepen. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 2027 D.)**

B. **NEDERLAND. — Het college van regeeringscommissarissen. - De huidige samenstelling. —** In de Staatscourant is de nieuwe samenstelling van het college van regeeringscommissarissen gepubliceerd. Deze samenstelling is als volgt:
Mr. dr. A. A. van Rhijn, voorzitter van het college, tevens waarnemend regeeringscommissaris voor de visscherij;
Dr. W. L. Groeneveld Meijer, regeeringscommissaris voor Handel en Nijverheid, tevens regeeringscommissaris voor de Steunverleening aan de fabriekstur f;
Ir. S. L. Louwes, regeeringscommissaris voor den akkerbouw en veehouderij;
Ir. A. L. H. Roebroeck, directeur-generaal van den Landbouw, adviseerend lid;
Ir. J. G. Tukker, adviseerend lid voor de pluimveehouderij;
F. V. Valstar, regeeringscommissaris voor de groenten-, fruit- en sierteelt;
S. van Zwanenburg, commercieel adviseur.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1625 D.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De salarisherziening.** De regeeringsgemachtigde, mr. Westerouen van Meeteren heeft op 16 Dec. '35 in het college van gedelegeerden inzake de salarisherziening geantwoord. Hij handhaaft het beginsel, ten grondslag liggende aan de regionale bezoldiging, alsmede de andere maatregelen en constateert, dat het college tegen die beginselen is opgekomen. Hij ontkent dat er teekenen van verbetering der conjunctuur zouden zijn, die de noodzaak tot verdere bezuiniging verminderen.
De regeering komt echter aan de geopperde bezwaren tegemoet door de volgende wijzigingen: de vermindering van de regionale bezoldiging met 1 Januari 1936 van 10 pct., die met 1 Juli 1936 tot 15 pct. zou worden verhoogd, zal slechts 5 pct. voor het gehcele jaar zijn. In den loop van 1936 zal men dan de in de practijk blijkende onbillijkheden kunnen herstellen. Op de overgangsbezoldiging zal in 4 jaar slechts 4 maal 5 pct. worden gekort, de rest blijft behouden.
De maandloonen zullen met 1 Januari 1936 met 5 pct. worden verminderd, in stede van met 10 pct., de dagloonen met 10 pct. inplaats van met 15 pct. Daardoor is de totale bezuiniging van 7.3 millioen teruggebracht tot 4 millioen. (Aneta) **(Vor. ber. 1599 H.)**

D. **NEDERLAND. — Pluimveeteelt - Tentoonstelling „Ornithophilia". —** In het Jaarbeursgebouw te Utrecht werd op 13 Dec. '35 de tentoonstelling van „Ornithophilia" officieel geopend in de zaal van de Industrieele Club.
Ingenieur G. F. Wittewaal, de voorzitter van deze Vereeniging, verwelkomde de officieele vertegenwoordigers en afgevaardigden van zustervereenigingen, waarbij hij uiting gaf aan zijn optimisme en opmerkte, dat het enthousiasme weer moed geeft tot een nieuw vereenigingsjaar. In het bijzonder begroette hij echter den directeur-generaal van den Landbouw, ingenieur Roebroeck, die de officieele opening verrichtte.
Ir. Roebroeck betuigde zijn groote sympathie met deze vereeniging, die reeds sedert 1894 onverflauwd de bevordering van de pluimveeteelt nastreeft. Door de aanwezigheid van een inzending nut-pluimvee, wint deze tentoonstelling nog meer aan waarde. Deze laatste groep is immers bezig, van groot economisch belang te worden. „Ornithophilia" in het bijzonder maakt zich echter verdienstelijk door de cultureele en wetenschappelijke zijde van haar bemoeiïngen en is bovendien van groote waarde door haar volksopvoedend karakter.
Hierop verklaarde de heer Roebroeck de tentoonstelling geopend. (A. N. P.) **(V. b. Pluimvee 2066 A.)**

19 DECEMBER 1935

E. **AMSTERDAM. — De vertooning van het tooneelstuk „De Beul". - Antwoord van minister De Wilde aan het Tweede-Kamerlid Amelink. —**
Op vragen van het Tweede-Kamerlid Amelink:
I. Is het juist dat in het door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging gespeelde stuk De Beul, de christelijke godsdienst wordt gesmaad en onze weermacht wordt bespottelijk gemaakt? Is het juist, dat in dit stuk, godslastering, moord, doodslag en verheerlijking van geweld, schering en inslag zijn?
II. Indien dit juist is, wil de minister dan bevorderen, dat de opvoering van dit tooneelstuk wordt verboden?
heeft de minister van Binnenlandsche Zaken geantwoord:
I. Het door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging gespeelde stuk De Beul heeft de ondergeteekende gelezen. Hij is van meening, dat de opvoering er van, mede in verband met de enscènеering en omdat het, wat inhoud en strekking aangaat, niet geheel is los te maken van de novelle, waarvan het een omwerking is, bij velen den indruk moest wekken, dat de christelijke godsdienst wordt gesmaad en de weermacht bespot. De meening, dat het stuk het geweld zou verheerlijken, acht hij onjuist; eer is hij geneigd de bestrijding van het geweld als de bedoeling van den auteur aan te nemen, ook al acht hij den vorm, waarin dit geschiedt, bedenkelijk.
II. In ons positief recht is aan den minister van Binnenlandsche Zaken geen bevoegdheid gegeven de opvoering van een bepaald tooneelstuk te verbieden. Den burgemeester en hem alleen is in art. 221, lid 2, van de Gemeentewet opgedragen te waken tegen het doen van met de openbare orde en zedelijkheid strijdige vertooningen.
Het zij den ondergeteekende vergund, hieraan de opmerking te verbinden, dat in de grootste gemeenten de burgemeester, in aanmerking genomen de groote omvang van zijn dagelijkschen arbeid, niet persoonlijk van den inhoud van elk tooneelstuk, dat zal worden opgevoerd, kan kennis nemen, maar bij de uitoefening van zijn taak ingevolge art. 221, lid 2, der Gemeentewet zijn standpunt in vele gevallen zal moeten bepalen aan de hand van de hem ter zake uitgebrachte rapporten.
Deze beschouwing mag bij het beoordeelen van de houding van de plaatselijke overheid ten aanzien van de opvoering van een bepaald tooneelstuk niet uit het oog worden verloren.
De ondergeteekende is van meening, dat wijs beleid vordert, dat het stuk niet meer ter vertooning wordt toegelaten.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht 2090 G.)**

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Geschiedenis. - Prof. dr. P. C. A. Geyl tot opvolger van Prof. Kernkamp benoemd. —**
Bij Kon. Besluit van 11 Dec. '35 is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de faculteit der letteren en wijsbegeerte aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, om onderwijs te geven in de algemeene geschiedenis en de vaderlandsche geschiedenis van den nieuwen tijd, dr. P. C. A. Geyl, hoogleeraar aan de universiteit te Londen.
Prof. dr. Pieter Geyl werd 15 Dec. 1887 te Dordrecht geboren. Te 's-Gravenhage en te Breda maakte hij zijn gymnasiale studies, waarna hij in 1906 aan de Leidsche universiteit als student in de Ned. letteren werd ingeschreven. In 1913 promoveerde hij aldaar tot doctor.
Van 1912 tot 1913 was hij leeraar aan het gymnasium te Schiedam. Daarop toog hij naar Londen, waar hij

gedurende een zestal jaren het correspondentschap van de Nieuwe Rotterd. Courant waarnam.
In 1919 volgde zijn benoeming tot hoogleeraar voor Ned. studies aan de universiteit te Londen. In 1924 was hij aan deze hoogeschool ook formeel „professor of Dutch History".
Prof. Geyl is correspondent van de Kon. Academie van Wetenschappen en lid van de Royal Historic Society.
Als de voornaamste werken van prof. Geyl die van 1930 tot 1931 de redactie van het tijdschrift „Leiding" voerde, noemen we Christoforo Suriano gezant van Venetië in Den Haag van 1616—1623 (dit was zijn dissertatie); Holland and Belgium; Willem IV en Engeland tot 1748; De Groot-Nederlandsche Gedachte (2 bundels); Lancelot of Denmark en Beatrice, vertaald uit het middel-Nederlandsch; Geschiedenis van de Ned. Stam (2 deelen) en tenslotte The revolt of the Netherlands. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Onderwijs 2082 E.)

A. VATICAAN. — Geheim Consistorie. - Rede van Z. H. Paus Pius XI. - Twintig kardinalen benoemd. - Mgr. J. P. Huibers. —

Z. H. de Paus heeft op 16 Dec. '35 in tegenwoordigheid van de kardinalen Pacelli, Pignatelli di Belmonte, Sbarretti, Boggiani, Gasparri, Bisleti, Ascalesi, Capotosti, Nasalli Rocca, Lauri, Lépicier, Rossi, Serafini, Dolci, Fumasoni Blondi, Fossati, Laurenti Verde, Marchetti, Verdier, Innitzer en Binet, die daartoe naar Rome waren overgekomen, een geheim consistorie gehouden. Aan het slot van zijn toespraak kondigde hij de benoeming van twintig nieuwe kardinalen aan.

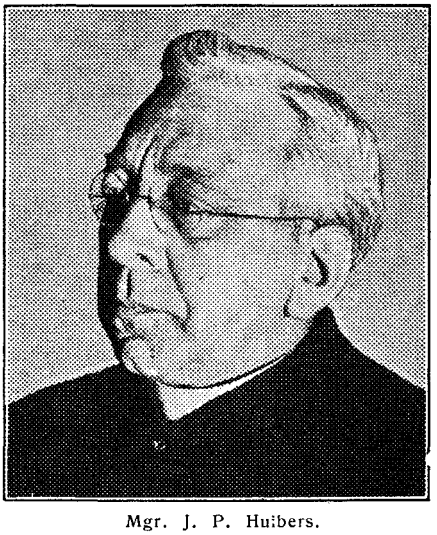

Mgr. J. P. Huibers.

De Paus zeide o.m., dat de redenen voor de diepe smart in zijn hart de gebeurtenissen waren die zich afspeelden in Rusland, Mexico en ten deele ook in Duitschland. Spr. wilde niet voortgaan met het geven van een opsomming der droevige feiten, en niet de conflicten aanroeren, die op het oogenblik niet alleen Europa en Afrika beroeren, doch de geheele wereld, omdat met het oog op een zoo groote onzekerheid der feiten of zijn woorden slecht zouden kunnen worden begrepen of openlijk worden veranderd.
Overigens zeide de Paus, herhaaldelijk te hebben betoogd, wat men op gerechtvaardigde en wettige wijze van Hem zou kunnen verwachten ten gunste van de waarheid, de rechtvaardigheid en de menschlievendheid. Te dien aanzien zou men zich niet behoeven te vergissen. De Paus besloot met de verzekering dat hij al zijn krachten wenscht in te spannen en God om den vrede zal bidden.
Het aantal leden van het college van kardinalen, dat gedaald was tot 48, te weten 25 buitenlanders en 23 Italianen, is door de benoeming der 20 nieuwe kardinalen derhalve op 68 gebracht. Het maximum aantal leden van dit college is 70. De meerderheid bestaat thans uit 37 Italianen.
Tot de nieuwe kardinalen, wier benoemingen gedeeltelijk al eerder bekend waren gemaakt, behooren:
Mgr. Camillo Caccia Dominioni, sedert den 16den Juni 1921 opperkamerheer van Zijne Heiligheid.
Mgr. Federico Tedeschini, Pauselijk Nuntius te Madrid.
Mgr. Luigi Maglione, Pauselijk Nuntius te Parijs.
Mgr. Emanuel Célestin Suhard, aartsbisschop van Reims.
Mgr. Henri Marie Alfred Baudrillart van de congregatie der Oratorianen, president van het Institut Catholique te Parijs.
Mgr. Giacomo Luigi Copello, aartsbisschop van Buenos-Aires.
Mgr. Nicola Canali, assessor van de H. Congregatie van het H. Officie.
Mgr. Carlo Salotti, secretaris van de H. Congregatie tot Voortplanting des Geloofs.
Mgr. Vincenzo la Puma, sedert 20 November 1917 secretaris van de H. Congregatie, die met de zaken van het kloosterwezen is belast.
Mgr. Ignatius Gabriel Tappouni, patriarch van Antiochië in Syrië.
Mgr. Enrico Sibilia, Pauselijk Nuntius in Weenen.
Mgr. Francesco Marmaggi, Pauselijk Nuntius in Warschau.
Mgr. Carlo Cremonesi, geheim aalmoezenier van Zijne Heiligheid.
Mgr. Carolus Kaspar, aartsbisschop van Praag.
Mgr. Isidora Gom á Y Tomas, aartsbisschop van Toledo.
Mgr. Federico Cattani Amadori, sedert 14 Februari 1924 secretaris van het Opperste Rechtscollege der Heilige Apostolische Signatuur.
Mgr. Domenico Mariani, secretaris van de commissie die belast is met het beheer van de goederen van den Heiligen Stoel.
Mgr. Massimo Massimi, deken van de H. Roomsche Rota.
De Zeereerw. Pater Pietro Boetto S.J., assistent voor Italië bij het generalaat der Jesuïeten te Rome, en
Mgr. Domenico Jurio, secretaris van de H. Congregatie van de Sacramenten.
Tenslotte heeft Z.H. de Paus in dit Geheime Consistorie den nieuwen bisschop van Haarlem, Z.H. Exc. Mgr. J. P. Huibers, den deken van Hoorn, benoemd.

(De Tijd - Limburger Koerier - Maasbode)

(Vor. ber. Geheim Consistorie 1743 B.; Mgr. J. P. Huibers 2090 D.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Nederl. Hervormde Kerk - Kerkopbouw en Kerkherstel. —

De algemeene synodale commissie der Nederl. Hervormde Kerk heeft aan Kerkopbouw en Kerkherstel geschreven, dat zij besloten heeft het verzoek van Kerkopbouw en Kerkherstel tot het benoemen van een reorganisatiecommissie bij de synode van 1936 over te brengen. Teneinde aan dit verzoek een gemotiveerde toelichting toe te voegen, heeft de algemeene synodale commissie een commissie van informatie benoemd, welke in de voorjaarsvergadering rapport zal uitbrengen, bestaande uit de heeren J. W. J. Addink, predikant te Heeze, F. Tammens, predikant te Oostwold (Westerkwartier) en L. S. van Zwet, predikant te Almelo. Aan deze commissie is opgedragen zich met Kerkopbouw en Kerkherstel in verbinding te stellen en zich bereid te verklaren de tusschen Kerkopbouw en Kerkherstel te houden besprekingen bij te wonen.
Kerkopbouw benoemde tot leden der reorganisatiecommissie prof. dr. G. van der Leeuw, prof. dr. C. G. Wagenaar, ds. B. J. Aris en dr. O. Noordmans.

(Standaard) **(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 1981 A.)**

A. **DR. EDUARD BENESJ TOT PRESIDENT VAN TSJECHO-SLOWAKIJE BENOEMD. —**
Op 18 December '35 heeft de nationale vergadering van Tsjecho-Slowakije in vereenigde zitting van Kamer en Senaat, den tegenwoordigen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Eduard Benesj, bij eerste stemming, met 340 stemmen tegen 26 stemmen voor prof. Nemec en 76 onthoudingen, als opvolger van den eersten president dr. Thomas G. Masaryk, tot tweeden president der Tsjecho-Slowaaksche republiek gekozen.
Dr. Eduard Benesj werd op 28 Mei 1884 in het dorp Kozlany geboren, waar zijn ouders arme boeren waren. Niettemin werd de jongen opgeleid aan de universiteit van Praag in de faculteit der philosophie. Hij zette zijn studies voort aan de Sorbonne en de Ecole libre des Sciences Politiques te Parijs en vervolgens te Dijon, waar hij in 1908 tot doctor in de rechten promoveerde.

Dr. Eduard Benesj.

In 1909 werd Benesj benoemd tot professor in de economie aan de academie van handel te Praag, in 1912 werd hij lector en in 1922 professor in de sociologie van de universiteit van Praag.
Toen de wereldoorlog uitbrak, was Benesj 30 jaren oud, doch niettemin reeds een der leiders van de Tsjecho-Slowaaksche nationalistische beweging. Spoedig werd hij de rechterhand van Masaryk. In 1915 ging hij naar Parijs, waar hij als journalist werkzaam was en ijverde voor de bevrijding der Tsjecho-Slowaken van de Habsburgers. Te Parijs werkte hij samen met dr. Masaryk en generaal Stefanik. Hij werd secretaris-generaal van den Tsjecho-Slowaakschen nationalen raad, het uitvoerend lichaam van de nationale beweging, welke in 1918 door de geallieerden werd erkend als voorloopige regeering van Tsjecho-Slowakije.
Dr. Benesj werd in de nieuwe regeering minister van Buitenlandsche Zaken en vormde in 1921 zelf een regeering. Hij bleef minister van Buitenlandsche Zaken tot op heden. Hij is leider geweest van de Tsjecho-Slowaaksche delegatie op de tweede conferentie van Parijs (1919—1920) en teekende mede het vredesverdrag. In 1920 werd Benesj benoemd tot vertegenwoordiger van Tsjecho-Slowakije bij den Volkenbond; in 1923 werd hij gekozen en in 1925 herkozen in den Volkenbondsraad.
In Augustus 1920 heeft hij mede opgericht de Kleine Entente; Benesj heeft Tsjecho-Slowakije op verschillende diplomatieke conferenties, waaraan dit land na den oorlog heeft deelgenomen, vertegenwoordigd. Namens zijn land heeft hij op 1 December 1925 te Londen het verdrag van Locarno geteekend.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Dr. Benesj 2035 D.; Masaryk 2090 E.)**

20 DECEMBER 1935

B. **NEDERLAND. — Wet op de Uitverkoopen. - Vonnis van den Kantonrechter te Leeuwarden. —**
In de zitting van den Kantonrechter te Leeuwarden werd 28 Nov. '35 behandeld de eerste zaak op grond van de nieuwe wet op opruimingen en uitverkoopen. Aan een firma daar ter stede was ten laste gelegd overtreding van art. 2 van de wet houdende regeling betreffende het uitverkoopen en opruimen in het winkelbedrijf, door op de ramen van het pand te doen bevestigen strooken met het opschrift „November-aanbieding", waardoor bij het publiek de indruk kon worden gewekt, dat men te doen had met een soort uitverkoop tegen verminderde prijzen.
De ambtenaar van het O.M., mr. Van Gilse, was van oordeel, dat hier alleen het tweede lid van artikel 2 van genoemde wet in het geding komt, maar dat toch de gedachte aan uitverkoop door deze affiches niet wordt gewekt, waarom hij vrijspraak vroeg van het ten laste gelegde feit. De Kantonrechter ontsloeg verdachte van alle rechtsvervolging.
(Leeuwarder Courant) **(Vorig bericht blz. 2003 D.)**

C. **NEDERLAND. — Algemeen Nederlandsch Persbureau „A. N. P." - Toetreding tot den Bond van Internationale Persbureaux. —**
Het Algemeen Nederlandsch Persbureau „A.N.P.", het nationale nieuwsbureau, gesticht door de vereeniging van uitgevers van dagbladen „De Nederlandsche Dagbladpers", zal met ingang van 1 Januari 1936 als lid toetreden tot den Bond van internationale persbureaux, waartoe o.m. behooren: Reuter, Havas, Deutsches Nachrichtenbüro, Stefani, Belga en Associated Press of America.
Het Nederlandsch Telegraaf Agentschap te Amsterdam, dat als vertegenwoordiger van het Engelsche Reuter-bureau tot dusver als aangesloten bureau voor Nederland is opgetreden, wordt opgenomen in het „A. N. P.", dat hiertoe een overeenkomst met Reuters Limited te Londen heeft gesloten.
De tegenwoordige directeur van het Nederlandsch Telegraaf Agentschap, de heer H. Schlick en de meeste redactieleden van het N.T.A. zullen als zoodanig in het A.N.P. worden opgenomen.
De continuïteit der buitenlandsche berichtgeving aan de Nederlandsche bladen is hierdoor in de toekomst verzekerd, terwijl ook de berichtgeving over Nederland in het algemeen, aan de aangesloten buitenlandsche persbureaux op passende wijze zal worden verzorgd.
Als gevolg van deze regeling zal het Algemeen Nederlandsch Persbureau, in nauwe samenwerking met Reuter, in den vervolge zelfstandig en onafhankelijk zijn plaats kunnen innemen in de internationale berichtgeving. (A. N. P.)
(Vorig bericht A. N. P. 1621 I.)

D. **OOSTZEE-STATEN. — Conferentie beëindigd. —**
De conferentie der Oostzee-Staten te Riga gehouden, werd dezer dagen beëindigd. Na afloop werd een officieel communiqué gepubliceerd, waarin de trouw aan het Volkenbondspact wordt bevestigd. Een gemeenschappelijke actie langs diplomatieken weg wordt aangekondigd tot voorbereiding van de verkiezing van een vertegenwoordiger der Oostzee-Entente in den Volkenbond te Genève. (Diena)
(Vor. ber. Oostzee-Staten 1793 A.)

E. **FRANKRIJK. — Herriot afgetreden als voorzitter der Radicaal Socialistische Partij. —**
Herriot is op 18 Dec. '35 afgetreden als voorzitter der Radicaal Socialistische Partij.
Nader wordt vernomen, dat het aftreden van Herriot het gevolg is van een heftig incident, dat voorviel tijdens de zitting van het bestuur der partij, die op 18 Dec. '35 werd gehouden. Addé Vidal vroeg in verband met de op 17 Dec. '35 gehouden stemming in de Kamer, wat deze koehandel moest beteekenen, nadat 78 Rad. Socialisten zich tegen de regeering hadden uitgesproken. Ook Jean Piot viel Herriot in felle bewoordingen aan.
Herriot verklaarde hierop, dat hij de zoo juist door Vidal en Piot gebezigde woorden niet kon aanvaarden. Hij verklaarde zich solidair met Laval en trad daarom af als voorzitter der Rad. Soc. Partij.
Daladier verzocht Herriot onmiddellijk om zijn besluit te herroepen. Herriot verliet echter de zaal.
Het bestuur heeft daarna officieel tot Herriot het verzoek gericht op zijn post te blijven. (Le Journal)
(Vorig bericht blz. 2019 F.)

VERKEERS-PROBLEMEN

A. Korte afstanden. — Nederland is een land met korte afstanden en de spoorwegen vinden dus in ons land voor het verkeer binnen de grenzen een verre van gunstig operatiegebied. Zien wij echter over onze grenzen, waar in Duitschland, Frankrijk en Amerika binnenlandsch vervoer over duizenden kilometers afstand mogelijk is, dan blijkt, dat ook dáár de spoorwegen met millioenen-tekorten te worstelen hebben. Het behoeft dus geen verwondering te baren, dat de Nederlandsche spoorwegen, werkende onder veel ongunstiger condities dan de spoorwegen in Duitschland, Frankrijk en Amerika, momenteel een jaarlijksch verlies van ± 35 millioen gulden boeken en naar het zich laat aanzien steeds grootere verliezen zullen lijden.

Binnenvaart. — Welk een belangrijk aandeel onze waterwegen in het internationale handelsverkeer hebben, blijkt uit de totalen van onzen in-, uit- en doorvoer van niet per zeeschip vervoerde goederen. In 1929 bedroeg het aandeel der binnenvaart hierin 85%, dat der spoorwegen bijna 15%. In 1933 handhaafde de binnenvaart haar percentage op 85%, dat der spoorwegen daalde tot ± 11% (uit Spoor- en Tramwegen d.d. 26-3-'35).
Als gevolg van de motoriseering der binnenvaart in de laatste 25 jaar, verdrievoudigde de snelheid der vloot en dus bij gelijkblijvende tonnage ook de vervoercapaciteit der vloot, terwijl tegelijk de los- en laadsnelheid belangrijk werden opgevoerd. Intusschen steeg ook de tonnage der binnenvloot belangrijk, niet in het minst dank zij verbreeding der vaarwaters, waardoor thans plaatsen in het binnenland voor 1000 tonners bereikbaar zijn, waar vroeger uitsluitend de 100 tonner kwam.
Ten overvloede werd door den achteruitgang van onzen handel met Duitschland een groot aantal Rijnschepen in de Nederlandsche binnenvaart ingeschakeld, zoodat volgens deskundige schatting de vervoercapaciteit van onze binnenvloot in de laatste 25 jaar verzesvoudigd is.

Kanalen-bouw. — De bouw van het Juliana Kanaal, de Twente kanalen, de geprojecteerde Friesche kanalen, Winschoterdiep, het kanaal Lemmer-Groningen, onttrok reeds en zal in de toekomst nog verder enorme hoeveelheden goederen aan de spoorwegen onttrekken. Alleen aan transport van Limburgsche kolen zullen de spoorwegen vracht ten bedrage van *f* 8.000.000 per jaar derven (volgens A. C. Jagt, Hoofdinsp. N.S.), zoodat ongetwijfeld dit vrachtverlies na het gereedkomen van alle kanalen in de tientallen millioenen zal loopen.

Kleine Kustvaart. — Alhoewel geen nieuweling op transportgebied, is de Kleine Kustvaart, voornamelijk als gevolg van onze kanaalverbreeding en -vergrooting, een nieuwe ontwikkelingsphase ingetreden. In dezen zich energiek ontwikkelenden tak van ons transportwezen heerscht nog geen malaise: tientallen nieuwe kustvaarders staan in Groningen op stapel; veranderingen in den bouw (vlakke bodems — lage bovenbouw) enz. stellen den nieuwen kustvaarder in staat diep in vele binnenwateren door te dringen en onder bruggen door te varen, die vroeger niet gepasseerd konden worden (small port to small port trade).
Alleen in de maand September 1935 passeerden het Merwedekanaal 100 kustvaarders met een totale tonnage van 22.000 ton. — Hoezeer deze concurrentie voor de Spoorwegen e.a. moge zijn te betreuren, toch moet deze nieuwe ontwikkeling als versterking onzer economische weerkracht worden toegejuicht.

Rijwielverkeer. — Het aantal rijwielen in Nederland vertoont de volgende stijging:

1910 . . .	993.000	1925 . . .	2.223.000
1915 . . .	1.450.000	1930 . . .	2.695.000
1920 . . .	1.646.000	1935 . . .	3.229.000

Als concurrent van de spoorwegen werd tot nu toe het rijwielverkeer slechts weinig genoemd. Echter ten onrechte, want het was het rijwiel dat aan de spoorwegen het massa-passagiersvervoer over korte afstanden — werkliedenvervoer van en naar de fabriekscentra van 10 tot 20 K.M. — ontnam.

Electriciteit. — Alhoewel niet direct in het oog springend, neemt toch de electriciteit onder de concurrenten der spoorwegen een belangrijke, schoon onzichtbare plaats in. De aan de diverse netten afgegeven hoeveelheid electriciteit bedroeg:

	kWh.		kWh.
in 1919 .	396.904.000	in 1932 .	2.039.620.000
„ 1925 .	944.830.000	„ 1933 .	2.085.000.000
„ 1930 .	1.817.024.000	„ 1934 .	2.158.000.000

Deze enorme hoeveelheid electriciteit vervangt, althans gedeeltelijk, voorheen per spoor aangevoerde brandstoffen, enz. en waar de electriciteitsfabrieken haar grondstof (kolen) langs het water kunnen aanvoeren en het eindproduct langs den draad afvoeren, kan hier dus ongetwijfeld van een onzichtbaren, doch daarom niet minder ernstigen concurrent der spoorwegen worden gesproken.

Gas. — Een zelfde tendens ligt opgesloten in de gasproductie van de mijnen en hoogovens en het vervoer van het gewonnen gas door pijpleidingen. De volgende cijfers geven een beeld van de door de Staatsmijnen en Hoogovens door pijpleidingen afgeleverde hoeveelheden gas:

	Staatsmijnen	Hoogovens
1921	100.000 M³.	——
1925	576.000 „	2.683.000 M³.
1930	17.712.000 „	10.853.000 „
1934	54.279.000 „	11.906.000 „

Luchtverkeer. — Hoe snel dit nieuwe verkeersmiddel zich ontwikkelt, kan door enkele cijfers worden aangetoond. De K.L.M. vervoerde:

	Passagiers	Goederen in K.G.	Post in K.G.
in 1932	21.327	874.705	169.821
„ 1933	41.701	1.234.257	193.737
„ 1934	85.969	1.081.853	243.187
eerste 6 mnd.			
in 1935 . . .	50.938	760.551	194.947

Motorverkeer. — Wij besluiten deze opsomming van met de spoorwegen concurreerende vervoermiddelen met een overzicht van de motor-vervoermiddelen.
De heftige aanvallen van spoorwegzijde op het autoverkeer zijn een duidelijke indicatie dat men in spoorwegkringen den auto na de waterwegen als den belangrijksten concurrent beschouwt.
Wij hadden op 1 Augustus 1934 een aantal van 143.853 motorrijtuigen, en 44.411 motorfietsen, welk aantal per hoofd der bevolking belangrijk achterstaat bij vele andere landen.

Land	Aantal motorrijtuigen per 31 Dec. '34	Aantal inwoners per auto
Nederland	145.500	57
België	155.000	51
Frankrijk	1.914.561	22
Engeland	1.606.734	23
Zwitserland	87.920	46
Zweden	149.800	41
Noorwegen	58.462	48
Denemarken	126.882	28
Portugal	33.950	18
Ver. Staten van N. A. . . .	24.933.403	4.9

(Ontleend aan de brochure „Het Verkeersprobleem" door E. J. Muller, Directeur van de N.V. Bataafsche Import Mij. Verkoopkantoor van „Koninklijke/Shell" producten te Den Haag.)
(Vor. ber. Spoorw. 2055 B.; Binnenscheepv. 1884 E.; Juliana Kan. 1959 A.; Twente Kan. 1764 G.; Scheepvaart 1949 C.; Rijwielen 1571 E.; Electr. 982 F.; Luchtverk. 1693 K.; Motor-vervoermiddelen 1571 E.)

21 DECEMBER 1935

A. **ENGELAND. — Kabinet-Baldwin. - Sir Samuel Hoare neemt ontslag. —**
Sir Samuel Hoare, de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, heeft op 18 Dec. '35 zijn ontslag ingediend, dat reeds is aanvaard.
Hoare's besluit is genomen na een reeks ministerieele besprekingen en vormt den climax van de kabinetscrisis, welke door het Parijsche vredesplan van 13 Dec. '35 (Abessynisch-Italiaansch conflict) is veroorzaakt. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Kabinet 2057 B.; Hoare 2077 A.)

B. **AMSTERDAM. — Bouw van een nieuw raadhuis. - Voormalig raadhuis aan den Dam aan het Rijk afgestaan. —**
In een historische zitting, onder leiding van burgemeester dr. W. de Vlugt, heeft de gemeenteraad op 19 Dec. '35 met algemeene stemmen aangenomen de voordracht van B. en W., om met den Staat der Nederlanden een overeenkomst aan te gaan, waarbij de Gemeente den eigendom van het voormalige raadhuis aan den Dam afstaat en het Rijk voor den bouw van een nieuw raadhuis een bedrag van tien millioen gulden verstrekt. Het nieuwe raadhuis zal verrijzen op het terrein van het voormalige Paleis voor Volksvlijt aan het Frederiksplein.
De regeering zal thans onverwijld het noodige verrichten voor het verkrijgen van de goedkeuring door den wetgever van het haar ter zake gedane voorstel, zoodat aangenomen mag worden, dat de hoofdstad over enkele jaren een modern, aan alle eischen des tijds beantwoordend, stadhuis zal bezitten.
De thans eindelijk gevallen beslisssing in een vele jaren getraineerd hebbend vraagstuk, is mede een groot succes voor den burgemeester, die in de voorbereiding van deze voordracht een belangrijk aandeel heeft gehad. (A. N. P.) **(Vor. ber. 2065 K.)**

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Een formeele Kabinetswijziging. —**
De President der Republiek, dr. Benesj, heeft den voorzitter van het kabinet, dr. Hodza, een eigenhandig geschreven brief doen toekomen, waarin hij de ontslagaanvrage van het kabinet inwilligt. In een tweede schrijven benoemt dr. Benesj den afgevaardigde dr. Hodza opnieuw tot minister-president en wordt hij tegelijkertijd belast met de leiding van het ministerie van Buitenlandsche Zaken. Ook de overige leden der afgetreden regeering worden in hun tot nog toe bekleede functies herbenoemd.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Kabinet 2034 H.)**

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Zuiderzeefonds. —**
De Tweede Kamer heeft op 18 Dec. '35 de begrooting van het Zuiderzeefonds zonder hoofdelijke stemming aangenomen, nadat minister Van Lidth de Jeude de plannen betreffende de Noord-Oostelijke inpoldering nader had toegelicht. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(V. b. Zuiderzeefonds 1856 D.; Tw. Kamer 2091 E.)

E. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. —**
Een bericht uit Londen meldt, dat lange en geduldige pogingen om de Japansche inzichten ten aanzien van de maximale vlootsterkte te verzoenen met die van Engeland en de Ver. Staten, geheel vruchteloos gebleven zijn. (Daily Mail) **(Vor. ber. 2093 C.)**

F. **VENEZUELA. — President Gomez overleden. - Lopez Conpreras voorloopig opvolger. —**
Naar gemeld wordt, is de president van Venezuela, generaal Juan Vincente Gomez, overleden. Generaal Gomez is 78 jaren geworden.
Generaal Gomez is sedert December 1908 president van Venezuela geweest. Hij heeft zich tijdens zijn bestuur laten kennen als een vooruitstrevend leider. Groote verdiensten heeft de overleden staatsman zich verworven door de reorganisatie van het binnenlandsch bestuur, terwijl zijn grootste prestatie de hervorming van het geld- en belastingwezen was. Door krachtdadige maatregelen slaagde hij er in, den schuldenlast van Venezuela, die in 1909 niet minder dan 232 millioen bolivar bedroeg, in 1923 tot de helft te verminderen en reeds in 1931 was Venezuela de eenige staat, die zich erop beroemen kon, in het geheel geen schulden meer te hebben.
De minister van Oorlog en Marine, Eleazar Lopez Conpreras, is tot voorloopig president gekozen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Generaal Gomez 1097 C.)**

G. **ENGELAND. — Zitting Lager- en Hoogerhuis. - Parijsche Vredesvoorstellen. - Sir Samuel Hoare's verdediging. —**
De afgetreden Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sir Samuel Hoare, heeft op 19 Dec. '35 in het Engelsche Lagerhuis zijn standpunt uiteengezet inzake het Fransch-Britsche vredesplan.
Hij verklaarde, dat het zijn bedoeling was geweest een oorlog tusschen Engeland en Italië en een Europeeschen oorlog te voorkomen. De publieke opinie in Frankrijk verzette zich tegen een breuk met Italië. Italië zag in een eventueel olie-embargo een militairen sanctie-maatregel, een oorlogsdaad zooals Mussolini heeft gezegd. Dit verhoogde nog den gevaarlijken toestand. Als natie koesterden wij niet den minsten vrees voor eenigerlei Italiaansch dreigement. Indien Italië ons zou aanvallen zouden wij ons teweer stellen, maar een dergelijk geïsoleerd optreden zou den dood van den Volkenbond beteekenen. Vandaar ook, dat er van Fransche zijde druk werd uitgeoefend, waarvoor ik ben gezwicht.
Elke nieuwe dag van dezen oorlog had grootere en gevaarlijker kwesties te voorschijn gebracht, aldus verklaarde Hoare o.m. Er ontstonden moeilijkheden in het Verre Oosten en moeilijkheden in Egypte. Ook in méér dan één gedeelte van Europa pakten zich dreigende wolken samen.
Trouwens — aldus Hoare — het vredesplan was niet bedoeld als een voorstel, doch als een basis voor verdere onderhandelingen.
De minister-president Baldwin verklaarde, dat het vredesplan dood was en dat de regeering niets zal doen om de levensgeesten weer op te wekken. De Volkenbond blijft de hoeksteen der Britsche buitenlandsche politiek.
De motie van afkeuring der Labour-partij is door het Lagerhuis met 372 tegen 166 stemmen verworpen.
Sir Austen Chamberlain constateerde, dat er misschien toch nog goeds zal voortspruiten uit wat hij de tragedie van de laatste dagen noemde.
Het Lagerhuis heeft tenslotte met 390—165 stemmen het vertrouwen in de regeering uitgesproken.
In het Hoogerhuis verklaarde lord Halifax onomwonden, dat het kabinet een vergissing had begaan.
(Daily Telegraph - Times) **(V. b. Hoare 2099 A.; Lagerhuis 2069 A.; Hoogerhuis 1101 C.; Vredesvoorstellen 2093 B.)**

H. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 16 December. — Amerikaansch Roode Kruis. —**
Dr. Hockman, het hoofd van het Amerikaansche Roode Kruis in Abessynië, is bij het opgraven van een onontplofte Italiaansche bom te Daggabour (E 6) omgekomen.

Italiaansche bananenhandel. —
De Italiaansche regeering heeft den bananenhandel tot staatsmonopolie verklaard.

Vredesvoorstellen. - Abessynië. —
De Negus heeft een verklaring afgelegd, waarin hij gezegd heeft dat het aanvaarden van de Parijsche voorstellen een verraad tegenover zijn land zou beteekenen en een prijsgeven van de beginselen van den Volkenbond.

17 December. — Takazze (B 3). —
Van het oorlogstooneel erkent het Italiaansche legerbericht een Abessynisch succes aan de Takazze (B 3).

Petroleum-embargo. - Sancties blijven van kracht. — Volgens Engelsche berichten is het petroleum-embargo uitgesteld. Bij verwerping van de vredesvoorstellen door Mussolini of den Negus zullen de sancties van kracht blijven.

18 December. - Ital. offervaardigheid. - Trouwringen. In alle plaatsen van Italië zijn op 18 Dec. groote plechtigheden gehouden ter gelegenheid van het schenken der gouden trouwringen aan den staat. De Koningin heeft te Rome het voorbeeld gegeven met een toespraak tot aanmoediging van het volk.

Sir Samuel Hoare afgetreden. - Laval's positie. — Sir Samuel Hoare is afgetreden. De Engelsche oppositie tegen de Parijsche vredesvoorstellen is de oorzaak van dit aftreden.
Laval's positie is zeer zwak.

19 December. — Volkenbond. - Parijsche Vredesvoorstellen onaanvaardbaar. —
De Volkenbondsraad heeft een lange geheime vergadering gehouden. Men is het daarbij algemeen eens geweest dat het vredesplan Laval-Hoare geen grondslag voor vredesonderhandelingen tusschen Italië en Abessynië kan zijn — onaanvaardbaar zooals Reuter meldt. De raadsresolutie geeft aan de raadscommissie van 13, (dit zijn alle leden van den Volkenbondsraad behalve Italië) de opdracht den gang van zaken te blijven volgen en op het geschikte oogenblik een nieuwe verzoeningspoging te ondernemen en de zaak verder te onderzoeken.
De sancties worden voortgezet. De commissie van 18 (die adviseert over de sancties) zal begin Januari bijeenkomen om over een verscherping der sancties te spreken.
De Volkenbondsraad is uiteengegaan, na aanneming van een slotresolutie. De commissie van dertien krijgt daarin opdracht, de zaak verder in haar geheel te bestudeeren. (Corriere della Sera - Times- Le Matin - Ned. Tel. Ag. Reuter - A. N. P. - N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Recapit. 2091 F.; Vredesvoorst. 2099 G.)**

A. ITALIE. — Pontijnsche Moerassen. - Inwijding der gemeente Pontinia. —
Ter gelegenheid van de inwijding van de nieuwe gemeente Pontinia, de derde gemeente van de „Agro Pontinia", in de drooggelegde Pontijnsche moerassen, heeft Mussolini een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide:

„In vier jaar tijd hebben we ongeveer 30 millioen vierkante meter terrein vruchtbaar gemaakt. Deze grond is eigendom van Italië en zal worden ontgonnen. Ik wil hiermede zeggen, dat wij de bloem van de natie niet naar afgelegen en barbaarsche landen zullen zenden, zoolang deze gebieden niet worden beschermd door de Italiaansche vlag.
Het Italiaansche volk is in staat zeer lang weerstand te bieden aan de blokkade, vooral als het overtuigd is dat het recht aan zijn zijde is en het onrecht aan de andere zijde. De oorlog, welken wij zijn begonnen, is een oorlog voor de beschaving en een oorlog van het volk. Het volk begrijpt dat deze oorlog ook de zijne is. Voor ons staat het front van conservatisme, egoïsme en schijnheiligheid. Tegen dit front richten wij onzen krijg en wij zullen hem tot het einde voortzetten. Zeker van de diepgevoelde en eensgezinde toestemming van het Italiaansche volk zal de regeering haar rechten weg vervolgen. Zij kan en wil niet anders."

Het volgend jaar zal wederom een gemeente worden ingewijd en het jaar daarop de vijfde.
(Corriere della Sera) **(Vor. ber. 1619 F.)**

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging van de openbare uitgaven voor het Onderwijs. - Ontslag gehuwde onderwijzeres. —
In de Tweede Kamer verklaarde dr. Colijn inzake de onderwijsbezuiniging het volgende:

Uit de beraadslaging is gebleken dat er in de Kamer geen meerderheid aanwezig is voor de aanvaarding van paragraaf 12 (concentratie van bijzondere scholen) van het wetsontwerp. De regeering betreurt dit, omdat zij van oordeel is, dat concentratie op het terrein van het bijzonder onderwijs noodzakelijk is, zoowel uit een oogpunt van bezuiniging op de overheidsuitgaven, als in verband met hetgeen ten opzichte van het openbaar onderwijs is geschied.
De ministers, behoorende tot de linkerzijde, achten een afwijzing van paragraaf 12 zoo ernstig, dat zij daarin aanleiding zouden moeten vinden, zich tot H. M. de Koningin te wenden met het verzoek, hen van hun ambt te ontheffen. Waar door het uittreden dezer bewindslieden aan het kabinet zijn grondslag zou ontvallen, zou het daardoor voor het kabinet onmogelijk worden, zijn arbeid voort te zetten.
Uit overweging, dat een kabinetscrisis tot voor het landsbelang ernstige gevolgen zou kunnen leiden, hebben de genoemde ministers zich bereid verklaard zich met de overige leden van het kabinet te beraden over een oplossing, die het hun mogelijk zou maken deel van het kabinet te blijven uitmaken. Dit beraad heeft geleid tot het navolgende besluit van het kabinet:
Paragraaf 12 van het ontwerp wordt voor het oogenblik teruggenomen. Het kabinet blijft echter staan op het standpunt, dat een wettelijke regeling moet worden getroffen om de concentratie van bijzondere scholen te bevorderen.
Het acht het niet mogelijk, hier met de bepalingen van paragraaf 13 te volstaan. De vraag, of die concentratie zal kunnen worden verwezenlijkt op een wijze, die de tegen paragraaf 12 ingebrachte bezwaren ondervangt, zal op korten termijn worden onderzocht door een staatscommissie van veelzijdige samenstelling, die zal arbeiden onder leiding der regeering.
Vervolgens werd het amendement-Suring tot ontslag van de gehuwde onderwijzeres met 58 tegen 37 stemmen goedgekeurd. Vóór stemden de anti-revolutionnairen, christ.-historischen, roomsch-katholieken, staatkundig-gereformeerden en de heeren Van Houten (c.d.), Westerman (n.h.) en Arts (k.d.). De heer Lingbeek (h.g.) stemde tegen. Het sub-amendement-De Vries-Bruis, volgens hetwelk aan de ontslagen gehuwde onderwijzeres wachtgeld zou worden verleend, is met 64 tegen 3 stemmen verworpen.
Ten slotte werd het wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven voor het onderwijs met 71 tegen 22 stemmen (die der S.D.A.P., C.P. en van den heer Sneevliet) goedgekeurd.
De Kamer is tot 11 Februari 1936 uiteengegaan.
(De Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1903 B.; Tw. Kamer 2099 D.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Gerhart Hauptmann — Das Meerwunder (S. Fischer, Berlin)
Ludwig v. Wahl — Türme des Schweigens. (Schützen-Verlag Berlin 1935)

Engelsch: J. Holland Rose — Man and The Sea. (Heffer, Cambridge)
Charles Turley — Roald Amundsen, Explorer. (Methuen)

Fransch: Jacques Bainville — Les Dictateurs. (Denoël et Steele)
Paul Chaponnière — Voltaire chez les Calvinistes. (Librairie Perrin)
Claude Silve — Bénédiction (prix Femina). (Edit. Grasset)

Latijn: Burchardus de Bellevaux — Apologia de barbis. Nunc primum ex MS. Add. 41.997 Musaei Britannici edidit E. Ph. Goldschmidt. (Cambridge University Press)

Nederlandsch: Elisabeth Augustin — Volk zonder Jeugd. (P. N. v. Kampen & Zoon, Amsterdam)
André Coolen — De vreemdeling. (Nijgh & v. Ditmar)

Russisch: Indoestrija Sotzialisma. (De Industrie van het socialisme). (Izogir, Moskou)
10 Let Oezbekistana (10 jaar Oezbekistan). (Izogir, Moskou)

Vlaamsch: F. V. Toussaint van Boelaere — Turren. (De Sikkel, Antwerpen) (Red. K. H. A.) **(2091 C.)**

D. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Recapitulatie van 16—19 December 1935. —
Ital. bananenhandel 16 Dec. 2099 H. — Vredesvoorstellen-Abessynië 16 Dec. 2099 H. — Takazze (B 3) 17 Dec. 2099 H. — Petroleum-embargo 17 Dec. 2099 H. — Ital. offervaardigheid-Trouwringen 18 Dec. 2099 H. — Sir Samuel Hoare afgetreden 18 Dec. 2099 H. — Parijsche vredesvoorstellen onaanvaardbaar 19 Dec. 2099 H. (Red. K. H. A.) **(2099 H.)**

A. **BELGIE. — De bevolking op 31 December 1934. —**
Het driemaandelijksche bulletin van den dienst voor statistiek van het departement van Binnenlandsche Zaken bevat een aantal cijfers betreffende den stand van de Belgische bevolking op 31 Dec. 1934. Volgens deze statistische gegevens telde het Belgische koninkrijk, op voormelden datum, 8.275.552 inwoners tegen 7.405.569 in 1920, wat dus een vermeerdering geeft met 869.983 inwoners in vijftien jaar tijd. De toeneming van de bevolking is echter, in ditzelfde tijdsbestek zeer onregelmatig geweest en bedroeg het eerste jaar 1.03 pct., het tweede slechts 0.77 pct., het vijfde weer 1.66 pct., om van 1932 tot 1933 op 0.42 pct. en van 1933 tot 1934 op 0.33 pct. te vallen.
Zoowel het cijfer der huwelijken als dat der geboorten bewoog zich evenwel, van 1920 tot 1934, in een voortdurend dalende richting. Het eerste bedroeg 106.514 in 1920, d.i. 14.38 per duizend inwoners en enkel nog 62.692 of 7.58 per duizend in 1934. Voor de geboorten waren de cijfers, in 1920: 163.738 geboorten of 22.11 per duizend inwoners en in 1935: 132.568 of 16.02 per duizend inwoners.
De dichtheid van de bevolking, verdeeld over de 30.506 vierkante kilometer van het Belgische grondgebied, bedroeg op 31 Dec. 1934 271 inwoners per vierk. K.M., tegen 187 in 1880, 206 in 1890, 227 in 1900, 252 in 1910, 251 in 1920 en 265 in 1930. De meest bevolkte provincie is Brabant met 1.731.258 inwoners. De minst bevolkte Namen met slechts 357.011 zielen. Brabant is ook het dichtst bevolkt: 527 inwoners per vierk. K.M., tegen Antwerpen 426, Oost-Vlaanderen 396, Henegouwen 339, West-Vlaanderen 290, Luik 247, Limburg 163, Namen 98 en Luxemburg 50.
Telt men de bevolkingscijfers van de zuiver Vlaamsche provinciën en die van de zuiver Waalsche provinciën bij elkaar (met terzijde-lating van het tweetalige Brabant) dan komt men tot de volgende resultaten: Vlaamsche provinciën 3.729.567; Waalsche provinciën 2.812.727. Waar de Brusselsche agglomeratie 326.000 niet-Vlaamsche bewoners telt en het arrondissement Nijvel een bevolkingscijfer van ongeveer 250.000 inwoners heeft, komt men, grosso modo, voor het geheele land, tot de volgende verhouding tusschen het Vlaamsche en het Waalsche volk: 4.885.000 tegen 3.388.000, van welk laatste totaal dan nog de 60.000 Duitsch-sprekende Belgische staatsburgers uit de provinciën Luik en Luxemburg dienden afgetrokken te worden.
(Handelsblad van Antwerpen)
(Vorig bericht Bevolking 1476 D.)

B. **LUCHTVAART. — Vliegramp. - Leerling-vlieger Mets omgekomen. —**
Op 18 Dec. '35 is bij Schiphol een ernstig vliegongeluk gebeurd, dat het leven heeft gekost aan den leerling van de Kweekschool voor de Zeevaart, den heer Mets uit Haarlem, die sedert vijf maanden bij de K.L.M. in opleiding was als verkeersvlieger.
Juist boven de plaats waar bij Schiphol een brug in aanbouw is, zijn twee machines, de C.I. 526 en de F.K. 43 met elkaar in botsing gekomen. Eén der beide machines tuimelde na de botsing omlaag en uit de verkoolde resten der machine heeft men het lichaam van den leerling-vlieger Mets te voorschijn gehaald. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Vliegongelukken 2089 A.)

C. **DEN HELDER. — Burgemeester Driessen overleden. —**
De burgemeester van Den Helder, de heer W. F. G. L. Driessen, is op 19 Dec. '35 plotseling overleden. De heer Driessen was sinds November 1928 burgemeester dezer gemeente. Zijn onverwacht verscheiden heeft de burgerij diep onder den indruk gebracht.
(Telegraaf)

D. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met de Vereenigde Staten. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Op 20 Dec. '35 is te Washington onderteekend een handelsverdrag tusschen Nederland en de Vereenigde Staten van Amerika. De onderteekening geschiedde voor Nederland door den heer A. Th. Lamping, directeur van de Handelsaccoorden, voor de Vereenigde Staten door den heer Cordell Hull, secretaris van Staat. Bij dit verdrag zijn de Nederlandsch-Amerikaansche handelsbetrekkingen voor wat het goederen-regiem betreft, in vollen omvang geregeld. De scheepvaartbetrekkingen blijven geregeld bij het verdrag van 26 Augustus 1852.
Voor de eerste maal wordt bij dit handelsverdrag de onvoorwaardelijke meestbegunstiging in het handelsverkeer tusschen beide landen vastgelegd. Daarnevens heeft de Amerikaansche Regeering voor 52 Nederlandsche en Nederl.-Indische uitvoerartikelen de invoerrechten verlaagd en voor 24 andere de invoerrechten of den vrijdom van invoerrecht geconsolideerd. Voor 26 artikelen heeft Nederland een verlaging van 50% van het Amerikaansche invoerrecht verkregen hetgeen het maximum is, waartoe president Roosevelt bij de volmachtwet gemachtigd werd. Daartegenover worden in Nederland voor een 35-tal Amerikaansche uitvoerartikelen de invoerrechten respectievelijk de vrijdom van invoerrecht geconsolideerd, terwijl in Nederl.-Indië voor 17 Amerikaansche artikelen het huidige tarief van invoerrechten wordt vastgelegd. Daarnaast zijn eenige monopolieheffingen in Nederland verlaagd of geconsolideerd, terwijl een regeling werd getroffen betreffende de mogelijkheid van aankoop hier te lande van Amerikaansche tarwe en tarwebloem. Amerika consolideerde voorts de processing tax op palmolie.
Tenslotte regelt het verdrag uitvoerig het contingenteeringsregime.
De bepalingen van dit verdrag, dat voor drie jaren is gesloten en zoowel voor Nederland als voor de overzeesche gewesten geldt, zullen op 1 Februari 1936 voorloopig worden toegepast, in afwachting van de definitieve inwerkingtreding. Deze is afhankelijk aan Nederlandsche zijde van de goedkeuring door de Staten-Generaal en van de bekrachtiging door de Koningin en aan Amerikaansche zijde van de goedkeuring door den president der Vereenigde Staten. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Nederland 1922 F.; Ver. Staten 2051 F.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Heffing opcenten op evenredige zegelrechten, registratierechten, dividend- en tantièmebelasting. - Successiebelasting.**
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot heffing van opcenten op de evenredige zegelrechten, op sommige registratierechten, op de dividend- en tantièmebelasting en op de successiebelasting met 33 tegen 5 stemmen aangenomen. (N. Rott. C.)
(Vor. ber. Div. en Tant.bel. 1652 B.; E. Kam. 2090 A.)

F. **NEDERLAND. — Apostolaat ter Zee. - Opening te IJmuiden. —**
Nadat de kerkelijke inzegening was verricht, vond op 19 Dec. '35 de officieele opening plaats van het gebouw van het Apostolaat ter Zee aan het Sluisplein te IJmuiden.
Minister Dr. L. N. Deckers verrichtte de openingsplechtigheid. (De Tijd)

G. **NEDERLAND. — Nederlandsch Fabrikaat-Commissie gevormd. —**
Twintig vooraanstaande Nederlanders hebben zich onder voorzitterschap van ir. Damme, directeur-generaal der P.T.T., vereenigd tot een propaganda-commissie voor Nederlandsch Fabrikaat. Ook de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen zal aan het werk dezer commissie deelnemen. (De Maasbode)
(Vorig bericht Ned. Fabrikaat 1875 C.)

22 DECEMBER 1935

H. **VEREENIGDE STATEN. — Japan's veroveringszucht. - Senator Pittman's verklaring. —**
De voorzitter van de commissie voor buitenlandsche zaken van den Amerikaanschen Senaat, senator Pittman, heeft voor zijn terugkeer naar Washington te Nevada een opzienbarende rede gehouden, waarin hij verklaarde dat Japan de wereld wil veroveren. Hij verklaarde dat de dag zou komen, waarop Amerika om zijn bestaan zou moeten vechten tegen Japan. Wij kunnen of steeds verder terugwijken voor het oprukken van Japan of het besluit nemen Japan „tot hiertoe en niet verder toe te roepen".
Hij besloot met te zeggen, dat Japan slechts één vrees heeft n.l. een samengaan van de Engelsche en Amerikaansche vloot.
Aan het ministerie van Buitenlandsche Zaken betreurt men den scherpen toon jegens Japan te meer vanwege de positie van Pittman.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1495 C.)**

I. **PARAPSYCHOLOGIE. — Voorspellingen. —**
Voor de Rotterdamsche groep van de Studievereeniging voor „Psychical Research", heeft dezer dagen dr. P. A. Dietz (Den Haag), privaat-docent in de parapsychologie aan de Leidsche universiteit, gesproken over: „Prognosie en het tijdsprobleem." Helderziendheid in de ruimte, (door spreker liever genoemd helderziendheid in het „nu") en die in den tijd zijn wel het centrale vraagstuk der parapsychologie.
Wat is nu dat zien in de toekomst, de echte of paranormale prognosie? Er is ook een normale, waarbij men de toekomst gedeeltelijk kan voorspellen op grond van kennis der natuurwetten, van redelijke verwachting, uitvoeren van een wilsdaad, enz. Deze blijft hier buiten beschouwing. Bij de echte prognosie presenteert zich een visioen betreffende een toekomstige werkelijkheid; het is een innerlijke subjectieve schouw van het gebeuren in de toekomst, meestal in een bijzonderen psychischen toestand, b.v. in den droom of in trance of half-trance. In de moderne physica wordt de tijd algemeen aangenomen als 4e dimensie naast de 3 ruimte-dimensies. Onze wereld is dus vier-dimensionaal. Essentieel verschillen hierin verleden, heden en toekomst niet. Wij bewegen ons door een vierdimen-

sionale werkelijkheid. Deze opvatting is echter geheel gebouwd op een wiskundige en stoffelijke werkelijkheid (inderdaad een geheel van vier afmetingen); hierin wordt geen rekening gehouden (opzettelijk niet, want de moderne physica wil deze eenzijdigheid) met het leven en den geest, die pas zin geven aan het kosmische leven. In het kort komen alle theorieën omtrent het tijdsprobleem hierop neer: een tijdsafmeting wordt omgezet in een ruimtelijke. De toekomst bestaat, echter zijn wij er in de tijdsafmeting nog niet aan toe. Dit tijdsprobleem is dus niet te scheiden van het determinisme. Moeten wij in verband met de prognosie aannemen, dat alles in de wereld gedetermineerd is, dus volkomen vast staat? Een bezwaar daartegen leveren de z.g. waarschuwende droomen, die de eigenaardige functie hebben, het gebeuren te wijzigen.
Daarom moet men vragen: is prognosie het zien van de toekomst zonder meer?
Volgens dr. Dietz is de prognosie een innerlijk schouwen en niet een uitwendig waarnemen; men komt in contact met het innerlijke wereldgebeuren, met de principes, de mogelijkheden, waarvan slechts een gedeelte tot werkelijkheid wordt. En daarom is in dit wereldbeeld onze wereld niet gedetermineerd, niet vaststaande. De kosmos is niet in zichzelf verstard, het is alles nog wordend. Het scheppende woord uit het kosmische centrum is niet verstomd, het weerklinkt nog steeds. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Parapsychologie 2013 E.)

A. NEDERLAND. — Onze buitenlandsche handel in de eerste elf maanden. —

De waarde van den in- en uitvoer (zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal) over het tijdvak Jan.-Nov. 1935, waaraan ter vergelijking de cijfers over de overeenkomstige periode van 1932 t/m. 1934 zijn toegevoegd, was als volgt:

		Invoer	Idem Mnd.-gem.	Uitvoer	Idem Mnd.-gem.	Inv.-saldo
		(in millioenen guldens)				
Jan.-Nov.	1932	1192	108	776	71	416
„	1933	1101	100	673	61	428
„	1934	963	80	656	60	307
„	1935	863	78	623	57	240

Het verloop in de laatste vier jaren wordt vooral duidelijk door de maandgemiddelden gedemonstreerd. In deze periode is de invoer van *f* 108 op *f* 78 millioen per maand gedaald, dus met 28%, de export daalde van *f* 71 op *f* 57 millioen per maand, dus met 20%. Van 1934 op 1935 was, zoowel bij in- als uitvoer, de daling zeer gering. Het invoersaldo is relatief het meest gedaald van 1932 op 1935 n.l. van *f* 416 op *f* 240 millioen, dat is met 43%. Deze vermindering kwam de handelsbalans zeer ten goede: was in 1932 van den invoer 65 procent door den uitvoer gedekt, in 1935 is dit percentage tot 72 opgeloopen. (Limb. Koerier) **(V. b. In- en Uitvoer 1886 F.)**

23 DECEMBER 1935

B. GRIEKENLAND. — Het parlement ontbonden. —

De koning heeft toestemming gegeven tot ontbinding der Nationale Vergadering.
De verkiezingen zijn bepaald op 26 Januari 1936.
De Kamer zal op 12 Maart weder bijeenkomen.
(Proia) **(Vorig bericht Parlement 1836 E.)**

C. DENEMARKEN. — Veeteelt. - Beperking van den rundveestapel met 10 procent. —

De Deensche maatschappij van landbouw heeft dezer dagen een rapport van haar, het vorige jaar ingestelde, economische studiecommissie betreffende de rentabiliteit van de veehouderij gepubliceerd. Hierin wordt er aan herinnerd, dat de veehouderij en de boterproductie op zich zelf beschouwd verlies gevend zijn tengevolge van de daling van het prijsniveau, waarin, wegens de Britsche empire-politiek en de uitbreiding van de productie in Nieuw-Zeeland en Australië, geen spoedige verbetering verwacht mag worden. De commissie gelooft niet, dat de landbouw onder de heerschende omstandigheden in staat is op eigen kracht een rendabele boterproductie tot stand te brengen, maar men zou al eenige stappen in de goede richting komen door een beperking van den veestapel en door verandering in de veevoeder-productie, en wel door meer proteïne-rijke gewassen, zooals lucerne en klaver, te verbouwen. Bij een reductie van den veestapel met 10%, waarbij uiteraard de koeien met een relatief lage melkproductie opgeruimd zouden worden, zouden per koe gerekend de uitgaven sterker stijgen dan de inkomsten en het tekort per koe dus eveneens grooter worden. Het totale tekort zou evenwel, tengevolge van de vermindering van het totale aantal koeien, dalen. De commissie heeft ook de resultaten van een reductie van 20% bestudeerd, maar zij blijkt aan een reductie met 10% of in totaal ongeveer 200.000 stuks rundvee de voorkeur te geven.
(Politiken) **(Vorig bericht 1080 I.)**

D. SPANJE. — Gil Robles contra Zamora. - „El Socialista" mag weder verschijnen. —

Gil Robles heeft een oproep uitgevaardigd, welke opzien baart door de scherpe aanklacht, welke hij bevat tegen president Zamora, in verband met de oplossing van de jongste kabinetscrisis, alsmede door de aankondiging van de toekomstige houding zijner partij, de „Accion Popular".
De oproep eindigt aldus:„ Wij zullen ons tot de publieke meening wenden en haar verzoeken, ons te steunen met hare stemmen, opdat wij allen tegenstand uit den weg kunnen ruimen en de revolutie kunnen bedwingen.
Tegenover de meeningsverschillen willen wij het verlangen plaatsen naar een gemeenschappelijk vaderland om een groot nationaal front te vormen tegen de revolutie en haar handlangers."
Premier Valladares deelde mede, dat het weder verschijnen van het blad der socialistische partij „El Socialista" wordt toegestaan.
Dit zou een eerste stap beteekenen op den weg der wederinstelling der grondwettelijke rechten.
(El Debate) **(Vorig bericht Gil Robles 1867 B.)**

E. CHINA. — De anti-Japansche actie der Chineesche studenten. —

Volgens de berichten in de Japansche pers uit China neemt de anti-Japansche studentenbeweging, die midden December te Peking is begonnen, een ernstig karakter aan en breidt zij zich uit over geheel China. Groepen studenten uit Peking, Tientsin, Woesjang, Hankau, Shanghai en Hangsjau trekken naar Nanking, waar zij de Chineesche regeering een petitie willen aanbieden, waarin een beroep op het centrale regiem wordt gedaan om zich te verzetten tegen de autonomie van Noord-China en de souvereiniteit en onschendbaarheid van China te handhaven. Op 20 Dec. hebben zoowel de manlijke als de vrouwelijke leerlingen van universiteiten en middelbare scholen in het geheele land demonstratief de scholen verlaten om hun anti-Japansche actie te voeren. Te Hankau zouden Chineesche studenten Japansche leerlingen hebben aangevallen en mishandeld, in verband waarmede men van officieele Japansche zijde protest-stappen zal doen. Vooral de Chineesche meisjesstudenten vertoonen in de anti-Japansche actie een groote activiteit. (Dempo Rengo)

(Vor. ber. Anti-Jap. Propaganda 1716 C.)

F. NEDERLAND. — Het geval-Kortenhorst. - Het oordeel der regeering. —

Het Tweede-Kamerlid mr. C. Goseling heeft tot de ministers van Buitenlandsche Zaken en van Handel, Nijverheid en Scheepvaart vragen gericht met betrekking tot het geval-Kortenhorst. De beide ministers antwoorden hierop thans het volgende:
Volgens verkregen inlichtingen gevoelde de Duitsche Regeering zich in het bijzonder gegrieid door de uitlating van dr. Kortenhorst in de Tweede Kamer: „De onaantastbaarheid van de rechterlijke uitspraken, de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht tegenover de uitvoerende organen is daar wel nu en dan tot een aanfluiting geworden", verder door de ontkenning van dr. Kortenhorst, dat Duitschland een „rechtsstaat" mocht heeten. Naar Duitsche opvattingen zou dit laatste beteekenen, dat er in Duitschland geen recht bestond. Hr. Ms. gezant te Berlijn heeft daarop doen uitkomen, dat, hetgeen een Nederlander in een in Nederland gehouden rede zegt, naar Nederlandsche maatstaf moet worden beoordeeld en dat naar Nederlandsche opvattingen, waarnaar dr. Kortenhorst in zijn rede trouwens had verwezen, „rechtsstaat" een juridisch begrip is en dat de ontkenning van het bestaan van verhoudingen in een bepaald land, welke met dat juridische begrip strooken, geenszins als beleedigend voor dat land mocht worden opgevat. Tegen de grief,

voor zoover berustende op het woord „aanfluiting" kon echter zakelijk niets worden aangevoerd.
De Regeering kan, na aan de Duitsche Regeering met het boven vermelde resultaat opheldering te hebben gevraagd geen goeden grond aanwezig achten voor verdere stappen bij die Regeering. Zij is van oordeel, dat dr. Kortenhorst, toen hij na zijn benoeming tot gedelegeerde, meer bedoelde rede in de Tweede Kamer hield, zich onvoldoende rekenschap heeft gegeven van zijn positie als lid der Nederlandsche handelsdelegatie, welke medebracht, dat hij in een tusschenperiode tusschen twee bijeenkomsten van de beide delegaties zich onthield van uitlatingen, welke die positie wellicht zouden kunnen bemoeilijken. Met de uiteraard ook door de Regeering volledig erkende onafhankelijke positie van een lid der Volksvertegenwoordiging heeft dit naar de meening van de Regeering niets te maken. De Regeering acht na de door haar reeds bij de Duitsche Regeering gedane stappen het incident als gesloten. Zij ziet daarom in het gebeurde geen aanleiding voor eenigen verderen maatregel, met name wat de samenstelling der handelsdelegatie betreft. (Dagblad van Noord-Brabant)

24 DECEMBER 1935

A. **JAN MUSCH ZESTIG JAAR. —**
Jan Musch werd op 22 Dec. '35 zestig jaar en dien dag hebben ongetwijfeld zeer velen hun gelukwenschen naar „'t Musschennest" te Laren gezonden.
Want Jan Musch heeft twee eigenschappen die hem bijzonder bemind maken. Allereerst is hij een groot acteur en een der grootsten van ons land. En ten tweede: hij is een rasecht Amsterdammer en wie als Amsterdamsche jongen geboren werd blijft een Amsterdamsche jongen, ook al is hij zestig jaar. Wie Jan Musch alleen kent als vertolker van Shakespeare-, Molière- en Ibsen-rollen, kent hem slechts ten deele. Men moet hem ook zien in het hedendaagsche blijspel en kunnen genieten van zijn echt Amsterdamsche gijn. Jan Musch is een veelzijdig kunstenaar — hij heeft gelegenheid gehad er blijk van te geven — en het is te hopen dat hij weldra weer, ook te Amsterdam, die gelegenheid krijgt.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Jan Musch 1676 I.)**

B. **DUITSCHLAND. — Bisschop der oud-Katholieke Kerk door Rijksminister Kerrl beëedigd. —**
Op 17 Dec. '35 is de bisschop der Oud-Katholieke Kerk, Erwin Kreuzer, door Rijksminister Dr. Kerrl beëedigd. Dit is de eerste maal sedert 60 jaar, dat de bisschop der Oud-Katholieke Kerk in Duitschland door een Rijksminister beëedigd wordt. Voor de beediging hield de bisschop een toespraak, waarin hij herinnerde aan de verbondenheid van de Oud-Katholieke Kerk met het Duitsche Volk en waarin hij Hitler huldigde voor wat het Derde Rijk voor het Duitsche volk had gedaan.
Rijksminister Kerrl constateerde met vreugde, dat de lidmaten der Oud-Katholieke Kerk trouwe onderdanen waren gebleken en dat deze Kerk zich bewust was van de plaats, die zij in den staat moest innemen. (A. N. P.) **(Vor. ber. Kath. Kerk 1516 B.)**

C. **DENEMARKEN. — De valutawet goedgekeurd. —**
Het „Folketing" heeft de zoogenaamde valutawet definitief aangenomen. Deze wet ligt ten grondslag aan de huidige buitenlandsche handelspolitiek der Deensche regeering. (Berlingske Tidende)
(V. b. Monet. polit. 2042 C.; Valutaverorden. 467 I.)

D. **POLEN. — Amnestiewet in den Sejm aangenomen. - Handelsverdrag met Duitschland geratificeerd. —**
De Sejm heeft de op 8 December door het kabinet goedgekeurde amnestiewet aangenomen. Tevens werd het op 4 November '35 met Duitschland gesloten handelsverdrag geratificeerd.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Handelsverdrag Duitschland 2031 C.)

E. **JAPAN. — De belangstelling voor de Zuidzee. —**
Het kabinet heeft besloten tot de oprichting van den Southseas Development Company met een maatschappelijk kapitaal van 20 millioen yen.
Aan de stichtingsvergadering werd deelgenomen door vertegenwoordigers van de ministeries van handel, industrie en scheepvaart.
In het departement van buitenlandsche zaken werd bovendien een nieuwe afdeeling ingericht, voor aangelegenheden betreffende de Zuidzee.
De „Tokio Asahi Sjimboen" merkt op, dat de Japansche Zuidzeepolitiek slechts gericht is op vriendschappelijke betrekkingen met de landen in de Zuidzee. De nieuwe maatschappij zal bewijzen, dat Japan geen veroveringsplannen koestert tegenover Australië, de Philippijnen, Nederlandsch-Indië of andere bezittingen in de Zuidzee. (Tokio Asahi Sjimboen)

F. **MEXICO. — Economische toestand. —**
Tegen einde Augustus vertoonde de begrooting van Mexico een overschot van Pes. 29 millioen en men neemt aan, dat de inkomsten van naar schatting Pes. 275.80 millioen de uitgaven in den loop van het jaar met ten minste Pes. 45 tot 50 millioen zullen overtreffen, nadat ook reeds in de laatste jaren ondanks de verhoogde regeeringsuitgaven een overschot was verkregen.
De buitenlandsche handel toont thans een bevredigende ontwikkeling. De uitvoer in 1934 had een waarde van Pes. 644,71 millioen, terwijl in 1933 slechts voor Pes. 364,97 millioen was geëxporteerd. De invoer gedurende het afgeloopen jaar bedroeg Pes. 333,95 (v. j. 244,47) millioen.
In de eerste helft van dit jaar zouden volgens particuliere ramingen 42.24 millioen ounces zilver zijn gewonnen, dus aanzienlijk meer dan het vorige jaar (37.51 millioen ounces). Vanzelfsprekend ondervond het land voordeel van de verhooging van den zilverprijs. De tijdelijke sterke stijging van den zilverprijs tot 81 $cents per ounce in April van dit jaar had in zooverre een ongewenschte uitwerking, dat de uitvoer van muntmetaal daardoor werd bevorderd, zoodat de regeering zich gedwongen zag op 26 April een gedeelte der zilveren munten aan het verkeer te onttrekken en in plaats daarvan bankbiljetten in omloop te brengen.
Op het platteland gelukte deze omruiling intusschen niet; daar staat de regeering oogluikend de circulatie toe van naar schatting Pes. 160 millioen aan zilver, welke zij niet kan verhinderen.
Het gelukte echter den Peso-koers op de buitenlandsche wisselmarkten over het algemeen op de basis van 27.7 Amerikaansche $cents, waarop hij reeds sedert einde 1933 werd gehouden, te stabiliseeren.
Het reeds begin 1934 aangevangen zesjaren-plan, dat ten doel heeft de agrarische hervorming ten uitvoer te leggen en een stabilisatie der industrieele conjunctuur door middel van credieten en dergelijke regeeringsmaatregelen tot stand te brengen, wordt in snel tempo uitgevoerd. De nationalisatie der petroleumbronnen en mijnen, waarvan er nog vele in buitenlandsch bezit zijn, werd ingeleid door de oprichting van een bureau, dat den kleinen binnenlandschen ondernemers financieele hulp verleent en dat den naam van „S. N. Financiera y de Credito Minero" draagt.
Verder richtte de regeering zelf een petroleum produceerende en raffineerende maatschappij op, die de kern van een toekomstig complex staatsondernemingen op dit gebied moet vormen. Deze aan de regeering behoorende maatschappij „Petromex" behaalde sedert den zomer reeds een maandelijksche productie van 10.000 vaten lichte en 30.000 vaten zware petroleum. De raffinaderijen produceeren reeds 70.000 liter benzine per maand.
De bemoeiingen der regeering ter bevordering van de industrie en stabiliseering der volkshuishouding door prijscontrôle en regeeringsimport komen overal tot uiting.
Dit alles wijst er op, dat het land zich steeds meer wil vrijmaken van buitenlandsche invloeden. Deze tendenz komt ook tot uiting in de invoering van een belasting van 2%—4% op alle remises naar het buitenland, voor zoover deze niet dienen ter financiering van importen.

Het Britsche comité van Mexicaansche obligatie-

houders heeft een schrijven ontvangen van den Mexicaanschen minister van Financiën en meldt, dat de regeering de toezegging heeft gedaan dat in de begrooting voor 1936 middelen zullen worden uitgetrokken voor de betaling aan de Britsche en andere Europeesche crediteuren, die erkende claims op Mexico hebben van schadevergoeding, voortspruitende uit de revolutie.
Verder werd in het schrijven medegedeeld, dat de deskundigen, die begin van dit jaar zijn benoemd ter bestudeering van het probleem der buitenlandsche schulden, hun arbeid nog niet hebben voltooid en dat dientengevolge nog geen besluiten konden worden genomen betreffende de staatsschulden.
(La Prensa, Mexico-City) **(Vorig bericht Zilverpolitiek 1780 E.; Zesjaren-Plan 946 C.)**

A. **ENGELAND. — Sir Anthony Eden tot Minister van Buitenlandsche Zaken benoemd. —**
Op 22 Dec. '35 is officieel medegedeeld, dat als opvolger van Sir Samuel Hoare tot Britsch Minister van Buitenlandsche Zaken is benoemd de tegenwoordige Volkenbondsminister Anthony Eden.
Naar verluidt zal in zijn plaats geen nieuwe Minister voor Volkenbondsaangelegenheden worden benoemd.

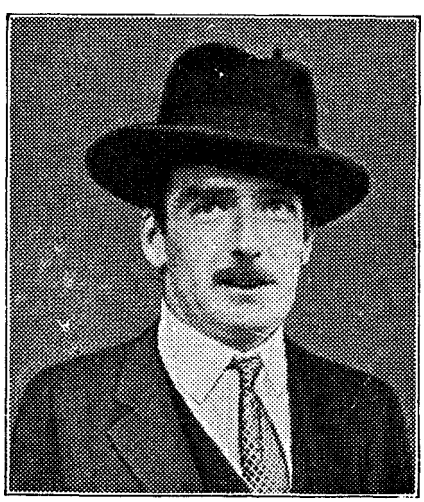

Sir Anthony Eden

De nieuwe Britsche Minister van Buitenlandsche Zaken, Captain Robert Anthony Eden, werd in 1897 geboren en is dus pas 38 jaar oud. Ongetwijfeld is hij een der jongste, misschien wel de jongste staatsman, die op het oogenblik in de internationale politiek een rol speelt. Edens rol als minister van Buitenlandsche Zaken van het machtige Britsche Rijk zal zelfs zeer belangrijk zijn.
Ondanks zijn jeugdigen leeftijd heeft Eden ook voor hij Minister in een Britsch kabinet werd, reeds belangrijk werk als vertegenwoordiger van Groot-Brittannië verricht, zoowel in de bijeenkomsten van de verschillende instanties van den Volkenbond te Genève als bij besprekingen met buitenlandsche regeeringen te Londen of in de vreemde hoofdsteden.
Eden bezocht Eton en vervolgens het Christ Church-college aan de Universiteit van Oxford. Hij sloot zich aan bij de Conservatieve Partij en werd in 1923 voor Warwick en Leamington in het Lagerhuis gekozen. Reeds toen interesseerde hij zich voor de buitenlandsche aangelegenheden, en in 1926, toen Sir Austen Chamberlain Minister van Buitenlandsche Zaken was, werd hij benoemd tot parlementair particulier secretaris van den minister, welke functie hij waarnam tot 1929. Bij de vorming der Nationale Regeering in 1931 kreeg hij de functie van onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken. In 1934 werd hij Lord Privy Seal zonder zetel in het kabinet en speciaal bestemd voor Volkenbondsaangelegenheden, terwijl hij daarna, bij het aftreden van Sir John Simon, Minister voor Volkenbondsaangelegenheden werd.
In al deze functies van de laatste jaren deed hij echter practisch hetzelfde werk, vertegenwoordigde hij Engeland te Genève, voerde hij besprekingen over de buitenlandsche politiek te Parijs en in andere hoofdsteden en behoorde hij tot de voornaamste adviseurs van den Minister van Buitenlandsche Zaken. (Daily Telegr.) **(V. b. Sir A. Eden 1859 D.)**

B. **LUCHTVAART. — Trans-Atlantische dienst in 1936. —**
De op 12 Dec. '35 te Washington gevallen definitieve beslissing inzake de instelling van een regelmatigen Trans-Atlantischen luchtdienst is de belangrijkste, die ooit in de geschiedenis van het luchtvervoer genomen werd.
De desbetreffende besprekingen, die sedert een week gevoerd werden tusschen de vertegenwoordigers van de civiele luchtvaart van Engeland, Ierland, Amerika, Canada en Newfoundland zijn weliswaar niet bekroond met een formeele overeenkomst, doch niettemin heeft men een soort gentlemen agreement gesloten, waarbij aan de „Imperial Airways" landingsfaciliteiten werden toegezegd in Amerika en aan de „Pan-American Airways" in Groot-Brittannië, Canada en Ierland.
Hiermede is de basis van den nieuwen luchtdienst, die de Oude en de Nieuwe Wereld nog nauwer dan voorheen met elkaar zal verbinden, definitief gelegd.
Naar de Amerikaansche onder-staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, Walton Moore, mededeelde, zal men in den zomer van 1936 met de eerste proefvluchten beginnen langs de zuidelijke Oceaanroute — via de Bermuda-eilanden, de Azoren en Portugal — welke route voorloopig als de meest veilige en gemakkelijkste gekozen is.
In de Vereenigde Staten zullen Charleston, Norfolk en New York landingsplaatsen worden, terwijl als Britsche basis waarschijnlijk Southampton zal worden gekozen. (N. Y. Herald Trib.)
(Vorig bericht Plannen 32 B.)

25 DECEMBER 1935

C. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Amerika.**
Het officieele communiqué over het Nederlandsch-Amerikaansche handelsverdrag, is te Washington gepubliceerd.
Voor 41 Nederlandsche uitvoerartikelen worden de invoerrechten verlaagd.
Verder waarborgt het verdrag, dat de Vereenigde Staten geen nieuwe rechten zullen invoeren, of bestaande rechten zullen verhoogen voor 22 artikelen. Daartoe behoort, behalve palmolie en verschillende Nederlandsch-Indische producten, ook kapok.
Voor koffie wordt de invoer vrij, doch voor copra en cocosolie konden geen nieuwe bepalingen worden bedongen.
Het recht op tabak daalt geleidelijk van $ 2.27½ tot $ 1.50 per Amerikaansch pond. Vrij van rechten worden tapioca, sisal, kinabast, specerijen, aloë, slangenhuiden en rottan.
De verlaging der monopolieheffing, waartoe Nederland zich zijnerzijds bereid heeft verklaard, geldt o.a. voor vele soorten Amerikaansch fruit. De invoercontingenten in Nederland voor cement, kunstmatige stikstof, bepaalde ijzer- en staalwaren, kleeren en schoeisel uit Amerika worden verhoogd. Er zullen door Nederland geen nieuwe rechten worden ingevoerd, rechten worden verhoogd of invoercontrôle ingesteld op katoen, koper, eenige graansoorten en andere producten.
Nederland heeft voor totaal 28 Amerikaansche uitvoerartikelen minimum-contingenten vastgesteld, terwijl voor talrijke andere artikelen de rechten worden verminderd of geconsolideerd.
Wat den invoer van Amerikaansch graan betreft, hebben Nederland en Nederlandsch-Indië er in toegestemd jaarlijks een hoeveelheid in te koopen, welke gelijk staat aan minstens 5% van het binnenlandsche verbruik, mits de prijzen van Amerika concurreerend zijn. In de afgeloopen twee jaar heeft de invoer van Amerikaansch graan slechts 2% van de consumptie bedragen. (Regeeringspersdienst) **(V. b. 2101 D.)**

A. **Archæologie.** —
Het jaarboek van de Gothenborg en Bohuslän Vereeniging bevat interessante mededeelingen over een praehistorische vestiging in de Bohuslän. Vooral worden mededeelingen gedaan betreffende gevonden beenderen en voorwerpen voor huishoudelijk gebruik, welke ter plaatse zijn ontdekt.
De vestiging zou dateeren uit 4 à 5000 jaar voor onze jaartelling. Het is opmerkelijk, dat beenderen van visschen, welke gevonden zijn, aantoonen dat men 6.000 jaar geleden diepzeevisch ving.
De overblijfselen toonen aan, dat de bewoners uit dien tijd zich voedden onder meer met schelvisch, kabeljouw en leng. Er zijn groote vischhaken gevonden, doch er is geen enkele aanwijzing voor, dat deze primitieve visschers gebruik maakten van lijnen van de vereischte lengte.
Bovendien zijn beenderen gevonden van een reusachtige pinguin, een vogel welke thans is uitgestorven. Deze vogel was bijna drie voet hoog en aangezien hij niet in staat was te vliegen was het een gemakkelijke prooi voor den mensch, vandaar de verdwijning. (Gothenborg en Bohuslän Vereeniging)

B. **Belastingen.** —
Het totale belastbare inkomen van Zweden is door het Rijks Rekenbureau op circa Kr. 6.047.000.000 geraamd, van welk bedrag Kr. 5.542.000.000 op rekening komt van de particuliere inkomens en Kr. 505.000.000 op rekening van maatschappijen. Dit beteekent een vermeerdering van Kr. 306.400.000 vergeleken met 1934 en van Kr. 772.400.000 ten aanzien van 1933. Door het Rekenbureau zijn de inkomsten van den Zweedschen Staat voor het budgetjaar 1936-1937 geraamd op Kr. 986.0000.000 hetgeen Kr. 59.000.000 meer is dan voor het loopende belastingjaar was berekend. (Dagens Nyheter)

ZWEDEN

C. **Collectieve arbeidsovereenkomsten in 1934.**
Volgens de Zweedsche statistieken der collectieve arbeidsovereenkomsten waren de aantallen bestaande overeenkomsten, alsmede die van de daarbij betrokken ondernemingen en arbeiders op 31 December van de hieronder genoemde jaren als volgt:

Jaar	Overeenkomsten	Werkgevers	Arbeiders
1922	1.762	10.923	312.765
1924	2.214	12.614	413.181
1926	2.617	14.300	464.503
1928	3.326	17.388	512.542
1930	4.422	20.185	580.931
1932	5.806	24.630	636.138
1933	5.635	22.782	596.563
1934	6.288	25.864	674.700

De statistieken bevatten verder gegevens met betrekking tot opzegging, verlenging en den duur der contracten, de partijen, enz. Over het geldigheidsgebied van de op 31 December 1933 en 1934 bestaande overeenkomsten worden de volgende cijfers gepubliceerd.

Geldigheidsgebied	Overeenkomsten		Arbeiders	
	1933	1934	1933	1934
Geheele land . .	0,8	0,8	36,1	33,5
District	1,2	1,0	12,1	10,8
Plaats	18,3	22,4	10,1	16,1
Onderneming . .	79,7	75,8	41,7	39,6
Totaal .	100,0	100,0	100,0	100,0

(Sociala Meddelanden No. 10, 1935)
(Vorig bericht Arbeidsovereenkomsten 993 E.)

D. **Invoer.** —
Uit het zoo juist gepubliceerde rapport van de Kon. Zweedsche Kamer van Koophandel (Kommerskollegium) blijkt, dat het invoersaldo in de maand November wederom is toegenomen. De waarde van den invoer is ten opzichte van November 1934 met Kr. 24.700.000 gestegen tot Kr. 153.000.000 hetgeen het hoogste maandelijksche invoercijfer is voor dit jaar. De uitvoer vertegenwoordigde een waarde van Kr. 123.300.000 hetgeen ten opzichte van de overeenkomstige maand van het voorafgaande jaar een toeneming van Kr. 2.800.000 beteekent, zoodat een invoersaldo moest worden opgeteekend van Kr. 29.700.000 tegen een invoersaldo van Kr. 7.800.000 voor November 1934.
De waarde van den invoer heeft in de eerste elf maanden van het loopende jaar in totaal bedragen Kr. 1.332.700.000 hetgeen een vermeerdering beteekent van Kr. 137.900.000 ten aanzien van de overeenkomstige maanden van het voorafgaande jaar, terwijl de waarde van den uitvoer met Kr. 800.000 verminderde tot Kr. 1.162.700.000, zoodat een invoersaldo overbleef van Kr. 170.000.000 tegen Kr. 31.300.000 in dezelfde periode van 1934.
(Svenska Dagbladet) **(V. b. In- en Uitvoer 678 G.)**

E. **Koloniale waren.** —
Het instituut voor Economisch Zakelijk Onderzoek te Stockholm deelt mede, dat de verkoopen van de groothandelaren in koloniale waren in Zweden, in het derde kwartaal van het loopende jaar, Kr. 3.300.000 grooter zijn geweest dan in de overeenkomstige periode van 1934 hetgeen een toeneming beteekent van 12%. De totale verkoopen gedurende de eerste 9 maanden van het loopende jaar zijn Kr. 6.700.000 grooter dan in de overeenkomstige maanden van 1934 en vertegenwoordigen het hoogste cijfer dat ooit is gepubliceerd sedert voor de koloniale producten statistieken zijn uitgegeven.
(Ny Tid, Göteborg)

F. **Koper.** —
Het Zweedsche Departement voor Geologisch Onderzoek heeft gelden aangevraagd voor de ontginning van koper afzettingen, welke zijn aangetroffen te Bjurfors in het Malanas district in het Noorden van Zweden. Naar raming bevatten deze ertslagen minstens 230,000 ton erts met een minimum kopergehalte van 2,44%. In verschillende gedeelten van de streek waar het koper is aangetroffen beloopt het koperpercentage 4%. Genoemd Departement heeft Kr. 490.000 aangevraagd om de onderzoekingen en voorloopige mijnwerkzaamheden verder voort te zetten.
(Göteborgs Handels och Sjöfartstidning)
(Vorig bericht Koper 417 D.)

G. **Verkeer en conjunctuur.** —
In verband met het opmaken van de begrooting heeft het hoofdbestuur der staatsspoorwegen een conjunctuur onderzoek ingesteld, waaruit men de conclusie meent te moeten trekken, dat Zweden zich, althans wat de transporten aangaat, dich bij het hoogste punt van de hoogconjunctuur bevindt.
Men berekent het volgende jaar een zoodanig overschot in de kas te zullen krijgen, dat dan 34 millioen kronen in de schatkist overgeheveld kunnen worden, terwijl voor het loopende dienstjaar deze post slechts met 26 millioen op de begrooting is gebracht. Men gaat er van uit, dat het tegenwoordige verkeersvolume het volgende jaar gehandhaafd blijft, maar noemt deze opvatting optimistisch.
De verbetering sedert den winter van 1932 op 1933 heeft niet alleen voor de staatsspoorwegen maar ook voor de meeste particuliere lijnen een zeer snel verloop gehad, ofschoon tegelijkertijd het verkeer met motorvoertuigen sterk is toegenomen. De toestand van het verkeer wordt als een volkomen hoogconjunctuur gekarakteriseerd en het is niet onwaarschijnlijk, dat men het hoogste punt reeds dicht genaderd is. Na 1920 was de gang van zaken in groote lijnen dezelfde als de laatste jaren en nadat toen in den herfst van 1924 het hoogste punt bereikt werd volgde er een krachtige terugslag in het goederenvervoer. (Sydposten, Malmö)

26 DECEMBER 1935

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Suiker. - Aanplant. - Getaxeerde oogst 1936. —**
Wij publiceeren de volledige opgave van suikerfabrieken die dit jaar aanplant in den grond hebben voor den oogst van 1936. De volledige staat met fabrieksareaal plus geraamden oogst ziet er als volgt uit:

	Areaal in H. A.	Oogst in 1000-en tons
Assembagoes, Sitoebondo	990	15
Pandji, Sitoebondo	1.340	24
Wringin Anom, Sitoebondo	900	15.3
Pradjekan/Tangarang, Sitoebondo	650	11.7
Djatiroto, Loemadjang	3.340	51
Kedawoeng, Pasoeroean	800	12.8
Kebonagoeng, Malang	700	12.3
Porrong, Sidhoardjo	360	5.8
Tjandi, Sidhoardjo	440	8.1
Watoetoelis/Poppoh, Sidhoardjo	430	7.8
Kremboong/Toelangan, Sidhoardjo	1.200	24
Bangsal, Modjokerto	1.050	16.8
Somobito, Djombang	770	12.7
Tjoekir, Djombang	600	10.5
Soemberdadi, Kediri	330	4.3
Koenir, Toeloengagoeng	300	3.8
Ngadiredjo, Kediri	350	4.5
Kawarassan, Kediri	630	8.7
Kentjong, Kediri	50	—.65
Lestarie, Ngandjoek	780	13
Pagottan, Madioen	700	12.6
Poerwodadi, Madioen	1.560	27.2
Soedhono, Madioen	1.700	29.7
Tjolomadoe, Solo	1.400	21.3
Modjo, Solo	1.220	20
Gedaren, Klaten	300	5.3
Karang Anom, Klaten	740	10
Gondang Winangoen, Klaten	1.240	25
Gondang Lipoero, Jogja	600	11.7
Gesiekan, Jogja	500	8.5
Tjepiring, Kendal	600	10
Sragi, Pekalongan	1.170	15.8
Tjomal, Pekalongan	1.200	20
Soemberhardjo/Kemantran, Pekalongan	1.510	25
Bandjaratma, Tegal	1.000	16.4
Ketanggoengan-West, Tegal	1.520	23.8
Kadhipaten, Madjalengka	700	11.9
Trangkil, Semarang	300	4.8
Totaal	33.970	561.75

(De Locomotief) **(Vorig bericht Suiker 2086 A.)**

B. **ENGELAND. — Sir Anthony Eden. - Minister van Buitenlandsche Zaken. - Perscommentaren. —**
Italië. — De Italiaansche pers is zeer gereserveerd en bepaalt zich tot de opmerking, dat de benoeming geen verrassing is geweest. Alleen de Popolo d'Italia gaat iets verder en zegt, dat de nieuwe minister in Italië niet zal beoordeeld worden naar zijn verleden, maar naar zijn daden in de toekomst.
In enkele bladen, de Tribuna b.v., is echter tusschen de regels door te lezen, dat men met een versterking van de sanctie-politiek rekening begint te houden.

Oostenrijk-Hongarije. — In de Oostenrijksche en Hongaarsche bladen komt algemeen eenige ongerustheid tot uitdrukking in de verwachting, dat de benoeming tot een toespitsing van de Engelsch-Italiaansche tegenstelling zal leiden en de algemeene stemming kwam het best tot uitdrukking op de Weensche beurs, waar alle staatsfondsen lager waren, sommige een procent en een fractie meer.

Duitschland. — De Duitsche pers bevat geen enkel officieel commentaar, noch eenig speciaal artikel, dat aan de benoeming is gewijd. De enkele redactioneele opmerkingen, die men aantreft, zijn wel afwachtend, maar niet ongunstig.

Sovjet-Rusland. — De Russische bladen herinneren aan het bezoek van Eden te Moskou, toen hij nog onder-minister onder Simon was en constateeren, dat toen gebleken is, dat tusschen de Engelsche en de Russische politiek geen enkel principieel verschil bestond en ook nu geen aanleiding bestaat om het anders te veronderstellen.

Ver. Staten. — De Amerikaansche commentaren zijn gunstig en de New York Times schrijft, dat de jonge minister, door zijn opleiding en zijn bijzondere begaafdheden, de juiste man is om de Engelsche politiek door de bestaande moeilijkheden weer in het rechte spoor te leiden.

Frankrijk. — De Petit Parisien schrijft, dat de benoeming beteekent, dat de buitenlandsche politiek van Engeland krachtig aan Genève verbonden blijft en gericht op het organiseeren van den vrede door de collectieve actie. De benoeming zal niet alleen vertrouwen wekken bij de openbare meening in Engeland, maar zal ook goed ontvangen worden in het buitenland, in alle landen, wier politiek er op gericht is van den Volkenbond een wezenlijke macht te maken ten dienste van den vrede.

Engeland. — De benoeming van Eden tot minister van Buitenlandsche Zaken als opvolger van Sir Samuel Hoare wordt door de meerderheid van de Engelsche pers goed ontvangen, en voor zoover hier in breede kringen na te gaan valt, schijnt deze benoeming ook zeer populair te zijn. **(Vor. ber. 2104 A.)**

C. **LUCHTVAART. — Record-Jappy. - Le Bourget-Saigon. —**
De Fransche sportvlieger Jappy is te Saigon aangekomen, na den afstand van Le Bourget te hebben gevlogen in 87 uur 30 min. of 3 dagen en 15½ uur, waarmede hij het bestaande record, zijnde 5 dagen en 4 uur, heeft verbeterd.
Jappy maakte gebruik van een eenpersoonsvliegtuig met een motor van 100 P.K. (Het Vliegveld)

D. **PALESTINA. — Legislatieve raad. —**
Een officieel communiqué deelt mede, dat de legislatieve raad, welke aan Palestina zelfbestuur geeft, als volgt zal worden samengesteld: elf Muzelmannen, zeven Joden, drie Christenen, twee vertegenwoordigers van onbepaalde nationaliteit uit handelskringen en vijf Britsche ambtenaren.
Het lidmaatschap van den legislatieven raad is gebaseerd op het stelsel van evenredige vertegenwoordiging.
Als president van den raad zal een Britsch staatsonderdaan fungeeren, die van buiten Palestina wordt gekozen.
Medegedeeld wordt voorts, dat de Arabieren tot deelneming bereid zijn, doch dat de Joden er tegen zijn, omdat zij de minderheid vormen.
(The Palestine Bulletin) **(V. b. Wetg. Raad 577 C.)**

E. **NEDERLAND. — Raad van State. - Dr. A. A. L. Rutgers. —**
Bij. K. B. is benoemd tot lid van den Raad van State dr. A. A. L. Rutgers, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. (Staatscourant)
(Vorig bericht Raad van State 1602 E.)

F. **NEDERLAND. — Fonds voor de Normalisatie. - Algemeene Vergadering der Stichting. —**
Onder voorzitterschap van Ir. M. H. Damme, voorzitter van de Hoofdcommissie voor de Normalisatie had dezer dagen te Den Haag de Algemeene Ledenvergadering plaats van de Stichting „Fonds voor de Normalisatie in Nederland" in aanwezigheid van een 70-tal belangstellenden.
De heer ir. J. Blackstone, voorzitter van den Raad

van Bestuur gaf in zijn overzicht talrijke voorbeelden van meerdere actie en wenschen tot normalisatie, zooals die in het afgeloopen jaar zijn gebleken. De waardeering voor den breeden zuiveren grondslag der beweging is onmiskenbaar en stemt tot groote voldoening en volharding, ondanks zich immer voordoende moeilijkheden wegens practische belangen.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 1565 G.)**

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Warenwet. —** De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot wijziging van de Warenwet z. h. st. goedgekeurd.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2081 C.; Eerste Kam. 2101 E.)**

27 DECEMBER 1935

B. **AANSLAGEN. — Onder-minister Tang Yu-Jen vermoord. —**
De Chineesche onder-minister van het Verkeerswezen Tang Yu-Jen is op 25 December '35, toen hij voor zijn woning in de Fransche concessie uit zijn auto stapte, door drie Chineesche studenten dood geschoten. De daders ontkwamen per auto.
Tang Yu-Jen was vroeger onder-minister van Buitenlandsche Zaken. (A. N. P.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — De N.R.A. —**
President Roosevelt heeft een decreet onderteekend, waarbij de N.R.A. wordt overgebracht naar de departementen van handel en arbeid. Hierdoor wordt een einde gemaakt aan het zelfstandig bestaan van den dienst. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht N. I. R. A. 1889 D.)

D. **FRANKRIJK. — Senaat neemt wet op strijdbonden aan. —**
De senaat heeft op 24 Dec. '35 met 207 stemmen tegen 84 het wetsontwerp betreffende de particuliere strijdbonden aangenomen.
Het eerste artikel bepaalt: dat bij decreet van den president der republiek gecontrasigneerd door den ministerraad o.a. alle militaire vereenigingen of groepen ontbonden zullen worden:
1o. welke gewapende betoogingen op straat zouden provoceeren.
2o. welke zich ten doel stellen om de integriteit van het nationale gebied aan te tasten en met geweld een aanslag te doen op den republikeinschen staatsvorm.
Artikel twee bepaalt, dat personen, die er toe mee werken om de ontbonden vereenigingen toch in stand te houden of te herstellen met een gevangenisstraf tusschen de zes maanden en twee jaar en hooge geldboeten kunnen worden gestraft. (Le Temps)
(Vorig bericht 2079 G.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Koloniën. —**
De Tweede Kamer heeft de begrooting van koloniën aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1704 B.; Tw. Kamer 2100 B.)

F. **VATICAAN. — Kerstrede van Z. H. den Paus. - Encycliek over het Priesterschap. —**
Op 24 Dec. '35 had ten Vaticane de gebruikelijke aanbieding der Kerstwenschen aan Z. H. den Paus plaats door de Curie en de Romeinsche prelaten. Bij die gelegenheid hield de Paus een toespraak, waarin Z. H. o.m. een encycliek over het Priesterschap aankondigde.
Encycliek over het Priesterschap. — Het derde deel van de Encycliek is gewijd aan de vorming van den clerus. Het seminarie, aldus de Paus, is en moet zijn de oogappel der bisschoppen.
Het moet geleid worden door uitstekende leeraren. Bewaard moet blijven de klassieke richting der cultuur. Een nog delicater probleem is dat van de verkiezing van de candidaten voor het priesterschap, opdat het niet gebeure, dat dezulken toegelaten worden, die geen ware roeping bezitten.
De verantwoordelijkheid der superieuren en directeuren en vooral van de bisschoppen is hier zeer zwaar. Liever gestrengheid dan lankmoedigheid is het parool.
De Paus beveelt dan het gebed aan, om daarna met menschelijken ijver het kostbare zaad der roeping op te kweeken.
Vooral de katholieke actie vergt aller werk. Maar de eerste en natuurlijke tuin, waar de bloemen van heiligheid opgroeien, is altijd de waarlijk christelijke familie. Gelukkig die ouders die in de priesterroeping van hun zoon een genade van den hemel zien.
Helaas weten de ouders zich niet altijd tegenover de roeping van hun zoon naar plicht te gedragen. Sommige ouders, vooral onder de gegoede klassen, schamen zich niet de Goddelijke roeping te bestrijden. Zij denken er niet aan, dat hun zonen geen hoogere waardigheid beschoren kan zijn, dan deel te mogen nemen aan het priesterschap van Christus.
De ondervinding leert verder, dat een verloren roeping een bron is van leed, niet alleen voor de kinderen, maar ook voor de ouders.
In het vierde en laatste deel van de Encycliek besluit de Paus met woorden van aanmoediging voor den priesterlijken arbeid. De H. Vader raadt de lezing aan van de vrome „Eschortatio ad clerum" van Pius X z.g. en spoort aan tot veelvuldige deelname aan de geestelijke oefeningen.
Het laatste woord van den Paus is voor de jongelingen, die zich tot het priesterschap voorbereiden. Tot dezen gaan de woorden en gedachten van den Paus met bijzondere liefde uit, opdat zij zich voor hun groote missie met allen ijver voorbereiden.
De Encycliek eindigt met de aankondiging, dat ter herinnering aan het H. Jaar onzer Verlossing en ter verheerlijking van het priesterschap een eigen votiefmis voorbereid is „Summi et eterni Jesu Christi sacerdotis" en die met deze Encycliek tezamen gepubliceerd wordt en op 26 December 1935 kan opgedragen worden volgens de liturgische voorschriften.
De Encycliek draagt den datum van 20 December 1935, den 56sten verjaardag van de priesterwijding van den Paus en het 14de jaar van Zijn Pontificaat.
(Osservatore Romano - De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XI 1938 D.; Encycliek 344 A.)

G. **S. D. A. P. — Kerstvergadering 1935. —**
Voor het eerst heeft ir. Albarda, wegens een ongeval, het woord niet kunnen voeren. Hierop wees de voorzitter, de heer Ed. Polak, bij de opening der bijeenkomst op Eersten Kerstdag. De heer Koos Vorrink, de partij-voorzitter hield de Kerstrede. Na de beteekenis van het Kerstfeest voor de verschillende groepen der bevolking geschetst te hebben, zeide hij, dat thans bezinning past in deze waanzinnige wereld, waarin het weeklagen der lijdende menschheid klinkt, welke roept: „Geeft ons arbeid en brood; geeft ons vrede." Millioenen gevoelen zich als uitgesloten uit de samenleving. In Nederland zijn alleen reeds 400.000 werkloozen; in Amsterdam 50.000. Groot is het leed der jeugd, die voor de poort van het leven staat, om binnen gelaten te worden. Ons volk wordt bedreigd door verarming en ondervoeding.
Het schoolverzuim neemt toe door gebrek aan schoeisel en kleeding. Het concentratievermogen der kinderen lijdt door de gedrukte sfeer in het werklooze gezin thuis. Tijdens de regeering-Colijn is het werkloozengetal ononderbroken gestegen, van 289.000 tot 366.000. Van de 60 millioen van het Werkfonds is nog slechts 25 millioen gebruikt; 14.000 werkloozen zijn aan arbeid geholpen, maar het jaarlijksch accres van werkzoekenden is 20.000. Dit wordt dus niet eens opgevangen.
Het begrootingstekort, zoo ging de heer Vorrink voort, wordt steeds grooter, als gevolg van de aanpassingseconomie. Wij erkennen, dat in deze moeilijke tijden een sterke regeering noodig is, en dat de critiek aan redelijke eischen moet voldoen, maar het is ook de plicht der oppositie critiek te blijven voeren. Thans zien wij een afbrokkeling van de vrijheden des volks. Tegen socialistische ambtenaren wordt opgetreden. Zij worden uitgesloten. Dit is een aanfluiting van het gezag. Men probeert het gezag te intimideeren („De Beul") en minister De Wilde maakte burgemeester De Vlugt tot schande, die krachtig en moedig optrad.
Van een sterke regeering is, aldus spr., thans geen sprake; het rammelt in alle lagen van het volk; er is een stijgend wantrouwen. Men ziet het bij de verkiezingen der Staten en gemeenteraden. Spr. stipte de regeeringscrisis aan, maar de regeering vertegenwoordigt niet meer de meerderheid van het volk. Daarom komt er geen rust. Honderden openbare scholen zijn verdwenen, maar toen het bijzonder onderwijs moest worden geconcentreerd, zeide de rechterzijde: „wij doen het niet" en de regeering gaf toe door een commissie te benoemen. In Nederland kan en moet de toestand verbeteren door het plan van den arbeid. (Het Volk - A. N. P.)
(Vor. ber. S.D.A.P. 2082 C.; Kerstcongres 1627 D.)

H. **DR. B. L. RITTER OVERLEDEN. —**
Dezer dagen is dr. B. L. Ritter, oud-opperrabbijn van Rotterdam, te Amsterdam overleden.
Dr. Ritter is 5 Maart 1855 te Reinersdorff (Pruisen) geboren. In 1879 is hij aan de universiteit te Halle op proefschrift „Philo und die Halacha" gepromoveerd. In 1884 is hij opperrabbijn van Rotterdam geworden. Ongeveer veertig jaar heeft hij het opperrabbinaat van Rotterdam vervuld. In 1928 heeft hij als zoodanig ontslag genomen. (N. Rott. Crt.)

I. **CHINA. — Mongolie gedeeltelijk onafhankelijk verklaard. —**
Volgens te Tientsin ontvangen Chineesche berichten heeft de machtige Mongoolsche leider Prins Teh Wang een groot deel van Oost-Mongolië onafhankelijk verklaard.
Verder wordt gemeld, dat deze beweging wordt ge-

steund door het Japansche Kwantung-leger. De onafhankelijkheidsverklaring zou gericht zijn tegen den Russischen invloed in het gebied van den prins. De mogelijkheid van een aansluiting van het gebied van Wang bij Mandsjoekwo, dat beheerscht wordt door het Japansche leger, wordt onder de oogen gezien.
Japansche telegrammen uit Hsinking bevestigen de Chineesche berichten en melden verder, dat prins Teh Wang alle Mongoolsche „banieren" heeft opgeroepen hem te steunen.
(Dempo Rengo - Ned. Tel. Ag. Reuter) **(2030 G.)**

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 20 December. — Abessynische aanvallen. —
Abessynische infiltraties tusschen de Italiaansche linies hebben in den laatsten tijd op groote schaal plaats gehad.

21 December. — Parijsche Vredesvoorstellen. —
Nu de Parijsche voorstellen van de baan zijn, ontdekt men er te Rome allerlei goeds in en geeft men te verstaan, dat ze zonder Rome's instemming niet ongeldig kunnen worden verklaard.

Fascistische Raad. —
De Groote Fascistische Raad heeft een motie aangenomen, waarin hij gewaagt van de onwrikbare eensgezindheid van het Italiaansche volk.

22 December. — Middellandsche Zee. - Steun van Zuid-Europeesche staten aan Engeland. —
Uit Engeland wordt medegedeeld:
Griekenland en Turkije zijn, evenals de andere landen van de Balkan- en de Kleine Entente, bereid Engeland te steunen bij een militaire actie tengevolge van een onuitgelokten aanval op de Engelsche vloot door Italië.

Scire (B 3). —
Volgens de Abessyniërs hebben de Italianen in Scire (B 3) een leelijke veer moeten laten. De Abessyniërs veroverden 10 tanks, 28 machinegeweren en 2 pantserauto's.

23 December. — Slag bij Abbi Addi (C 5). —
Volgens het Italiaansche legerbericht verloren de Abessyniërs op 22 Dec. bij Abbi Addi (C 5) ruim 700 gesneuvelden en meer dan 1000 gewonden. Aan Italiaanschen kant zijn 7 officieren en 150 inlandsche onder-officieren en minderen gesneuveld, 6 officieren en 167 man gewond.
(Lavoro Fascista - Corriere della Sera - Times - Le Matin - A. N. P. - N. R. Crt.) **(V. b. 2100 D.)**

28 DECEMBER 1935

B. MUZIEK. — Alban Berg overleden. —
Alban Berg, de vermaarde componist van de opera Wozzeck, is op 24 Dec. '35 in den ouderdom van vijftig jaar gestorven.
Alban Berg was Weener van geboorte. In 1911 zei de kunstenaar zijn ambtenaarsloopbaan vaarwel; hij vestigde zich als leeraar in muziektheorie, werd medewerker aan muziektijdschriften en leider van den Verein für musikalische Privat-aufführungen, Sedert 1920 was Berg redacteur van Musikbläter des Anbruch. (Red. K. H. A.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Catalaansch: Bernat Metge — „Somni". (Els Nostres Classics - Editorial Barcino, Barcelona)
Duitsch: Hans Gäfgen — „Kampf um Iphigenie". (Köhler & Amelang, Leipzig 1935)
Engelsch: Anna Gordon Keown — „Mr. Theobald's Devil". (Macmillan)
Walter de la Mare — „Poems 1919-1934". (Constable)
James A. B. Scherer — „Pilot and Shogun, a Story of Old Japan". (Hakuseido Press - Tokyo; E. Allen, London)
Fransch: Jean Coutrot — „De quoi vivre", Essai. (Grasset)
Pierre-Maxime Schuhl — „Platon et l'art de son temps (arts plastiques). (Alcan).
Italiaansch: Cap. Roberto di San Marzano — „Dalla piana somala all' altipiano etiopico". (L'Azione Coloniale, Roma 1935)
Nederlandsch: Hilbr. Boschma, J. K. v. Eerbeek e.a. — „Wolken, Wind en Water". (G. F. Callenbach, Nijkerk)
J. P. Zoomers-Vermeer — „Vader". (Uitg. v. Holkema & Warendorf A'dam)
Spaansch: José A. Balseiro — „Novelistas españoles Modernos. (The Macmillan Company)
Ricardo Léon - „Roja y Gualda". (Hernando, Madrid)
Vlaamsch: Filip de Pillecyn — „Hans van Malmedy". (Wereldbibliotheek, Ad'am) (Red. K. H. A.) **(2190 C.)**

D. NEDERLAND. — Handelsverdrag met Duitschland voor 1936. —
In het Rijksministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn is op 23 Dec. '35 een verdrag onderteekend tot regeling van het Duitsch-Nederlandsche goederenverkeer in 1936.
Voor den afzet van landbouwproducten uit Nederland, in het bijzonder van boter, eieren en kaas, is een regeling getroffen, die een vermeerderden afzet van genoemde producten in vergelijking met het vorige jaar mogelijk maakt. De overeenkomsten inzake de bij den invoer in Nederland gecontingenteerde goederen maken het Duitschland mogelijk, zijn waren in ongeveer gelijke hoeveelheden in Nederland af te zetten.
De tekst van dit verdrag wordt in den loop van Januari 1936 gepubliceerd. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 1790 G.)

A. **FRANKRIJK. — Minister-president Laval over de buitenlandsche politiek en Parijsche vredesvoorstellen.**
De regeering-Laval heeft op 28 Dec. '35 na een moeizamen strijd gezegevierd in het buitenlandsch-politiek debat. In twee opeenvolgende votums heeft de Kamer de regeering haar vertrouwen geschonken. Met 296 tegen 276 stemmen bij 18 onthoudingen en 10 afwezigen verwierp zij de prioriteit voor de motie van wantrouwen, ingediend door de radicalen Delbos en Cot, aan welke verwerping Laval de kwestie van vertrouwen had verbonden. Even later nam zij, nadat Laval daarop wederom de vertrouwenskwestie had gesteld, met 304 tegen 261 stemmen de vertrouwens-motie-Chappedelaine aan.
Beide resultaten zijn grootendeels te danken aan het feit dat Laval in zijn slotrede, die de beste is, welke men in zijn functie van hem gehoord heeft, met een belangrijke mededeeling is gekomen. Hij heeft namelijk verklaard, dat Frankrijk als eenige der ruim vijftig Bondsstaten, die tot de sancties tegen Italië besloten hebben, aan de Engelsche regeering niet slechts de politieke toezegging heeft gedaan, doch ook „technische regelingen" (dit zijn afspraken tusschen de generale staven van land-, zee- en luchtmacht) met haar heeft getroffen voor het verleenen van bijstand in geval Engeland in de Middellandsche Zee een ongeprovoceerden overval van Italië zou ondergaan. Hij voegde daaraan toe, dat Frankrijk de loyaliteit heeft gehad de Italiaansche regeering daarvan te verwittigen. (Le Temps)
(Vor. ber. Laval 2093 B.)

B. **PROF. DR. F. J. A. HUART OVERLEDEN. —**
Op 23 Dec. '35 is in den ouderdom van 39 jaar te Amsterdam overleden professor dr. F. J. A. Huart, hoogleeraar in het staats- en administratief recht aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam.
Prof. Huart werd 16 April 1896 te Delft geboren. In 1918 slaagde hij cum laude voor het candidaatsexamen in de klassieke letteren. In de periode, die hierop volgde, was Huart als tijdelijk leeraar in de oude talen aan het gymnasium te Delft verbonden. In 1925 promoveerde hij, wederom cum laude, tot doctor in de rechtswetenschappen op een proefschrift getiteld „Grondwetsherziening 1917 en 1922".
In 1924 werd dr. Huart benoemd tot hoofdcommies bij de Provinciale Griffie van Friesland en werd in 1927 referendaris-plaatsvervangend griffier der Provinciale Staten van Friesland. In 1930 volgde zijn benoeming tot hoogleeraar aan de Gemeente Universiteit van Amsterdam in het Nederlandsch staats- en administratief recht.
Van de hand van prof. Huart zijn vele wetenschappelijke publicaties verschenen. Hiervan kunnen worden genoemd: „Taak en methode bij de beoefening van het administratief recht" (rede, 1930); Opstellen van staats- en administratief-rechterlijken aard, o.a. in „Gemeentebestuur" (1926—1930); in de „Gids" (1927); „Staatsrechterlijke opstellen, aangeboden aan professor mr. H. Krabbe" (1927 dl. II); verder artikelen in „Rechtsgeleerd Magazijn" (1929, 1934) en „Jahrbuch des öffentlichen Rechts" (1930). (Red. K. H. A.)

C. **NEDERLAND. — De R.K. Werkgevers en de Regeeringspolitiek. —**
In de gecombineerde vergadering van het bestuur der Federatie van de Algemeene R.K. Werkgeversvereeniging en van het R.K. Verbond van Werkgevers-Vakvereenigingen op 16 Dec. '35 gehouden, is een resolutie aangenomen, die ter kennis van de regeering en van de Volksvertegenwoordiging zal worden gebracht en waarin bij deze instanties ten sterkste erop wordt aangedrongen, de tot nu toe gevolgde politiek te wijzigen en ten spoedigste maatregelen te nemen, zoo noodig ook op monetair gebied, om het bedrijfsleven voor een tot een ramp uitgroeiende verdere inzinking te behoeden.
(Dagblad van Noord-Brabant)
(Vor. ber. Alg. R.K. Werkgeversvereeniging 1946 G.)

D. **DUITSCHLAND. — De wet op het Rijksburgerschap. - Jodenwetten. —**
De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft een tweede verordening uitgevaardigd op de wet op het Rijksburgerschap, waarin duidelijk wordt uiteengezet, welke Joodsche personen als ambtenaren en als bekleeders van een openbaar ambt in den geest van paragraaf 4 van de eerste verordening op de wet op het Rijksburgerschap als zoodanig moeten worden beschouwd.
De verordening brengt voorts voor Joodsche ambtenaren de mogelijkheid bij waardigheid en behoefte onderhoudstoelagen te ontvangen. Evenzoo wordt Joodschen ambtenaren de mogelijkheid geopend hun woningen op te zeggen, zooals indertijd bij de ten uitvoerlegging van de wet op de beroepsambtenaren onder oogen is gezien.
De verordening bepaalt tenslotte, dat Joden niet kunnen zijn leiders van openbare ziekenhuizen en evenmin artsen aan algemeene ziekenhuizen. Op 31 Maart 1936 moeten zij hun werkkring opgeven.
(Berl. Tageblatt) **(Vor. ber. Jodenwetten 2077 D.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Crisis-Hypotheek-aflossingswet. —**
In de op 17 Dec. '35 gehouden vergadering van de Tweede Kamer is het wetsontwerp Bijzondere maatregelen ter voorkoming van onredelijke terugvordering van onder verband van hypotheek op onroerend goed uitgeleende gelden z. h. s. aanvaard.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Tweede Kamer 2107 E.)**

F. **AMSTERDAM. — Arbeid van jongere werkloozen. - Tentoonstelling in de vroegere St. Catharinakerk.**
In de voormalige St. Catharinakerk aan den Singel bij het Spui heeft het Amsterdamsch Centraal Comité voor Jongere Werkloozen een tentoonstelling georganiseerd, welke een volledig en hoogst interessant beeld geeft van het geheele werkterrein, waarop de Amsterdamsche jongere werkloozen zich in dit organisatorisch verband bewegen.
De tentoonstelling werd door burgemeester dr. W. de Vlugt geopend. (A. N. P.)
(V. b. Werkloosh. 2053 B.; Tentoonstellingen 2056 F.)

G. **NEDERLAND. — De Tarwe-steun. —**
Teneinde den steun, welke uit het landbouw-crisisfonds op de verschillende landbouw-crisisproducten wordt gegeven, meer naar evenredigheid te verdeelen, heeft de minister van Landbouw en Visscherij besloten den richtprijs voor de tarwe, welke voor den oogst van dit jaar 10 gulden bedroeg, voor den aanstaanden oogst tot 9 gulden te verlagen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 1826 C.)**

H. **URUGUAY. — Diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland verbroken. —**
De regeering van Uruguay heeft besloten de diplomatieke betrekkingen met de Sovjet-Unie te verbreken en de passen te doen overhandigen aan den Sovjet-Russischen gezant te Montevideo, Alexander Minkin. Dit besluit werd in den ministerraad na een langdurige beraadslaging genomen.
Uit het onderzoek naar de revolutionnaire beweging in Brazilië is gebleken, dat er in Uruguay een centrum van communistische agitatie bestond. Uit de papieren, welke de regeering bezit, blijkt, dat tusschen Februari en Maart van 1936 een revolutionnaire beweging in Uruguay zou moeten uitbarsten met steun van de communisten, die voor wapenen en andere hulpmiddelen zouden zorgen.
Blijkens nadere bijzonderheden was de communistische internationale blijkbaar voornemens Montevideo tot een propaganda-centrale voor geheel Zuid-Amerika te maken. (Ned. Tel. Ag. Reuter)

I. **TELEGRAAFCODE. — Nieuwe Amerikaansche telegraafcode. —**
Door de Amerikaansche bankiersfirma Kidder, Peaboddy & Co., lid van de New-Yorksche Effectenbeurs (New-York Stock Exchange) wordt nu medegedeeld, dat zij een nieuwen code in gebruik hebben genomen voor het snelle overseinen van koop- en verkooporders, ten gebruike van haar verschillende correspondenten. Deze nieuwe code brengt het gemiddelde aantal woorden, betrekking hebbende op aan- of verkooporders van 20 of meer woorden terug op 7.

Dit wordt als een belangrijke bezuiniging beschouwd, doch het is eveneens van belang om den snelheidsfactor bij het geven van orders, vooral in het oog te houden wanneer de handel een levendig karakter draagt en de koersschommelingen elkaar in snel tempo opvolgen. Als voorbeeld moge dienen, dat een opdracht, bestaande uit b.v. 60 of 70 woorden, betrekking hebbende op den aan- of verkoop van verschillende fondsen, tot dusverre ongeveer 25 codewoorden, ieder van 5 letters vereischte. Met den verkorten code van Kidder, Peaboddy & Co., onlangs door haar in gebruik genomen, kan dezelfde beursorder door lettercombinaties worden teruggebracht tot 7 woorden, elk van 5 letters, hetgeen een besparing beteekent van ongeveer 70 procent.

(De Tijd)

29 DECEMBER 1935

A. NEDERLAND. — Werkloosheid. —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt de volgende cijfers betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekenden ingeschreven. Hierbij zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven:

	Aantal werkloozen op het einde van Nov. '35	Nov. '34	Oct. '35
Mannen:			
18 jaar en ouder . . .	380.807	339.952	350.211
Jonger dan 18 jaar . .	15.342	10.618	13.695
Totaal	396.149	350.570	363.906
Vrouwen:			
18 jaar en ouder . . .	12.500	10.321	12.012
Jonger dan 18 jaar . .	6.531	4.722	6.018
Totaal	19.031	15.043	18.030
Algemeen totaal . . .	415.180	365.613	381.936

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2022 H.)**

B. ROTTERDAM. — Loonsverlaging. —

Het voorstel van B. en W., om op de salarissen van het gemeentepersoneel 5% verlaging toe te passen, is met 40 tegen 5 stemmen aangenomen. Voor stemden de sociaal-democraten, de rechterzijde en de liberalen, tegen: de twee middenstanders, de communisten en de rev. socialist.

De uitbreiding van den kindertoeslag, voorgesteld door de rechtsche raadsleden, werd met 17 tegen 28 stemmen verworpen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Loonen 1629 E.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Voorschotten aan Kleine Middenstanders. —

De Tweede Kamer heeft het ontwerp inzake voorschotten aan kleine middenstanders aanvaard.

(Maasbode) **(V. b. Crediet aan Middenst. 1356 A.; Tweede Kamer 2109 E.)**

D. NEDERLAND. — Bond van Nederlandsche Architecten. —

Dezer dagen hield de B. N. A. zijn najaarsvergadering in „Arti" onder voorzitterschap van den heer ir. J. de Bie Leuveling Tjeenk, die, na een 6-jarig voorzitterschap, tot eerelid van den B.N.A. is benoemd. Tot zijn opvolger is gekozen de heer H. v. d. Kloot Meijburg te 's-Gravenhage. In de plaats van de aftredende bestuursleden de heeren prof. ir. G. Diehl en W. J. Sandhövel, werden gekozen de heeren ir. A. J. van der Steur te Amsterdam en C. H. de Bever te Eindhoven. (A. N. P.) **(V. b. 1770 H.)**

E. NEDERLAND. — Het vreemdelingenverkeer. - Een staatscommissie ingesteld. —

Bij beschikking van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, directie van handel en nijverheid, is ingesteld een commissie onder voorzitterschap van den heer C. R. T. baron Krayenhoff, welke tot taak zal hebben den minister van voorlichting te dienen omtrent de vraag, op welke wijze het vreemdelingenverkeer hier te lande bevorderd kan worden. Tot leden der commissie zijn benoemd de heeren: mr. W. J. v. Balen te Bilthoven, D. C. M. Bauduin te Amsterdam, dr. W. L. Groeneveld Meyer te s'-Gravenhage, mr. A. N. Molenaar te Wassenaar en W. H. de Monchy te Rotterdam, en tot lid en secretaris de heer W. P. F. van Deventer te 's-Gravenhage.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

F. PAUL BOURGET OVERLEDEN. — De nestor van de Fransche romanschrijvers. —

In den Kerstnacht is te Parijs de bekende schrijver Paul Bourget, deken van de Académie Française en groot-officier van het Legioen van Eer, overleden.

Paul Bourget werd 2 Sept. 1852 te Amiens geboren en schreef in zijn jeugd enkele verzenbundels w.o. „La Vie inquiète". Op dertigjarigen leeftijd publiceerde hij zijn vermaarde „Essais de psychologie contemporaine", waarin o.a. Baudelaire, Renan, Flaubert, Taine, Dumas fils, Amiel, De Goncourt's en Leconte de Lisle worden behandeld. Later volgden „Nouveaux essais" en „Etudes et portraits".

De eerste van deze studies over de groote Fransche „Tachtigers" verschenen in de „Revue des Deux Mondes". Al spoedig werd Bourget in die jaren een bekende verschijning in de mondaine en literaire Parijsche salons. Maar allengs begon hij zich meer voor politiek en voor godsdienst te interesseeren. In zijn beroemden roman „Le Disciple", die in 1889 het licht zag, legde Bourget getuigenis af van zijn bekeering tot het praktiseerend katholicisme. Grooten indruk maakte dit boek met zijn opzienbarende voorrede op talrijke lezers in Frankrijk. Ook in zijn volgende romans als „Le Démon de Midi" en „Le Sens de la Mort" deed Bourget zich kennen als een streng moralist, een verdediger van vaste christelijke normen voor recht en moraal tegen moderne bandeloosheid.

Van zijn talrijke romans — Bourget schreef er meer dan zeventig — noemen wij voorts: „Cruelle Enigme", „Un Crime d'amour", „André Cornélis", „Mensonges", „Un Cœur de femme", „Terre promise", „Cosmopolis", „Une Idylle Tragique", „La Duchesse bleue", „Le Fantôme", „L'Etappe", „Un Divorce", „L'Emigré", „Lazarine", „Némésis", „Laurence Albani", „L'Ecuyère", „Un Drame dans le monde", „La Geôle", „Cœur pensif ne sait où il va", „Le Danseur mondain", „Nos actes nous suivent", „La Rechute" en „Les Diamants de la Reine".

Eenige van deze romans, o.a. „Un Divorce", heeft Bourget zelf voor het tooneel bewerkt. Verder schreef hij nog enkele stukken als: „La Barricade", „Le Tribun" en — in samenwerking met Serge Basset — „Un Cas de Conscience".

(Les Nouvelles Littéraires - La Croix)

(Vor. ber. Paul Bourget 477 B.)

G. FILMKUNST. — Nederlandsche film: Het leven is niet zoo kwaad. —

Op 20 Dec. '35 vonden de eerste vertooningen plaats van de Nederlandsche film „Het leven is niet zoo kwaad", vervaardigd door Majestic in de Cinetonestudios te Amsterdam en uitgebracht door N.V. Filma. Regie: Haro van Peski; Productieleiding: Willem Hartog; Muziek: Max Tak; Liedjesteksten: Alex de Haas; Hoofdrollen: Lou Bandy, Fientje de la Mar, Cees Laseur, Lau Ezerman, Dolly Mollinger, Aaf Bouber, Adriaan van Hees. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nederl. Films 2061 G.)

H. UITVINDINGEN. — Fotoliptofono. - De krant, die zichzelf voorleest. —

In Londen is dezer dagen een demonstratie gegeven van een nieuwe vinding op het gebied van geluidsreproductie, welke op de markt gebracht wordt onder den naam van „Fotoliptofono". Het betreft een instrument, waarmede geluid hoorbaar gemaakt kan worden, dat in den vorm van evenwijdige strepen op gewoon papier gedrukt is. De bladen waarop deze strepen, welke analoog zijn aan de geluidsstrook van een sprekende film, gedrukt zijn, hebben een afmeting van 42×50 c.M. en moeten om een cylinder bevestigd worden.

Wanneer deze cylinder draait, vormen de strepen a.h.w. een spiraallijn, welke successievelijk afgetast wordt door een lichtstraal met bijbehoorende fotocel. Het geheel doet dus eenigszins denken aan de eerste gramofoon-rollen van Edison.

De voordeelen van dit systeem zijn, dat de productiekosten van het „sprekende papier" uiterst laag zijn, zelfs op krantenpapier zou de weergave nog uitstekend zijn, zoodat men op deze wijze „sprekende

kranten" zou kunnen uitgeven. Ook denkt men aan de mogelijkheid om de aldus vervaardigde bladen in boekvorm uit te geven, hetgeen natuurlijk vooral voor blinden een uitkomst zou kunnen zijn.
(Daily Telegraph)

A. **NEDERLAND. — Achteruitgang van onzen Import van Sinaasappelen en Amerikaansche Appelen.**
Aanvoeren van Spaansche sinaasappelen (in kisten):

	1932-'33	1933-'34	1934-'35
Nederland	1.625.650	872.000	726.000
Antwerpen	1.076.650	889.000	748.000
Hamburg	1.600.000	1.517.000	2.900.000
Bremen	388.750	217.000	217.000

Aanvoeren van Amerikaansche appelen:
(in kisten; een vat voor drie kisten gerekend)

	1932-'33	1933-'34	1934-'35
Nederland	1.730.000	1.915.000	824.000
Antwerpen	580.000	1.454.000	921.000
Hamburg	2.641.000	3.292.000	488.000
Bremen	262.000	182.000	19.000

(Kamer v. Koophandel, Rotterdam)
(Vor. ber. Sinaasappelen 1816 C.)

B. **NEDERLAND. — Bloembollen. - Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur. - Dr. A. J. Verhage.**
In de op 16 Dec. '35 te Haarlem gehouden algemeene vergadering van de Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur is in de plaats van den aftredenden voorzitter, den heer Ernst H. Krelage, gekozen de heer dr. A. J. Verhage te Haarlem.
Op dr. Verhage zijn 148 van de 224 stemmen uitgebracht. Op dr. M. D. Dijt te Haarlem zijn 73 stemmen uitgebracht en op den heer D. W. Lefeber te Lisse 3 stemmen.
Voorts keurde de vergadering zonder hoofdelijke stemming de begrooting voor 1936 goed, evenals de rekening van de bloemententoonstelling „Flora", waarop een verlies van *f* 27.229,08 is geleden. Ook ging de Vereeniging accoord met het voorstel van het hoofdbestuur om uit de kas van de Algemeene Vereeniging het verlies, groot *f* 5.000, te dragen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Bloembollenbedrijf 1655 F.)**

C. **LUCHTVAART. — Jean Batten. - Recordvlucht Engeland—Brazilië. —**
Op 11 Nov. '35 vertrok de Engelsche aviatrice, Jean Batten, van het vliegveld Lympne (Engeland), arriveerde te Casablanca zonder tusschenlanding, vervolgde haar route tot Sénégal en kwam op 13 Nov. 1935 te Port-Natal (Brazilië) aan. Zij heeft de vlucht in 61 uur en 15 minuten volbracht. Het vorige record was 82 uur en 8 minuten. Jean Batten is de eerste vrouw, die de zuidelijke route Engeland—Brazilië gewaagd en met succes volbracht heeft.
(Het Vliegveld) **(Vor. ber. Records 2106 C.)**

D. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Geen loonsverlaging. —**
Naar het Alg. Handelsblad verneemt, heeft de Minister van Waterstaat den Personeelraad der Ned. Spoorwegen medegedeeld, dat het reglement Dienstvoorwaarden in 1936 geen wijzigingen zal ondergaan. Dit beteekent dat er in het komende jaar geen loonsverlaging voor het personeel te wachten is.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Spoorwegen 2098 A.; Loonen 1615 E.)**

30 DECEMBER 1935

E. **NEDERLAND. — Aanvullende overeenkomst Nederlandsch-Tsjecho-Slowaaksch handelsverdrag. —**
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 14 Dec. '35 te Praag de uitwisseling heeft plaats gehad van de akten van bekrachtiging van de op 9 April 1934 te s'-Gravenhage tusschen Nederland en Tsjecho-Slowakije gesloten aanvullende overeenkomst op het Nederlandsch-Tsjechoslowaaksch handelsverdrag van 20 Januari 1923, welke overeenkomst is goedgekeurd bij de wet van 27 Sept. 1935 (Staatsblad no. 590).
De overeenkomst, welke krachtens op 9 April 1934 tusschen den voorzitter van de Nederlandsche delegatie en den voorzitter van de Tsjecho-Slowaaksche delegatie gewisselde nota's met ingang van 1 Mei 1934 voorloopig is toegepast, is, overeenkomstig art. 3, op 29 Dec. '35 voor Nederland, Nederl.-Indië, Suriname en Curaçao in werking getreden.
(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 187 G.)**

F. **PHILIPPIJNEN. — Landsverdedigingswet geteekend. —**
De president der Philippijnen, Quezon, heeft de landsverdedigingswet onderteekend.
De nieuwe wet voorziet in een bedrag van 8 millioen dollar voor militaire doeleinden. (El Sol)
(Vor. ber. Dienstplicht 2063 B.)

G. **BRAZILIË. — Opzegging der handelsverdragen. —**
De Braziliaansche regeering heeft besloten alle bestaande handelsverdragen op te zeggen, uitgezonderd die met de Vereenigde Staten, Portugal, Uruguay, Argentinië en Frankrijk, en ook met uitzondering van de overeenkomsten tot het liquide maken van de bevroren credieten. De Braziliaansche regeering wil met alle landen, waarmee de bestaande verdragen worden opgezegd, onderhandelingen openen op de basis van de meestbegunstigingsclausule, die niet alleen zal gelden voor de douanetarieven, maar ook voor de invoerbeperkingen en de contrôle op het deviezenverkeer. (O Seculo)

H. **AMSTERDAM. — Ingediende loonvoordracht opnieuw uitgesteld. —**
Door aanneming met 26 tegen 16 stemmen van een motie der R.K. Raadsleden Steinmetz en De Groot is op 18 Dec. '35 de beslissing over de, zulks naar aanleiding van het Kon. Besluit van 6 Dec. '35, door B. en W. wederom bij den Gemeenteraad ingediende voordrachten tot verlaging van de loonen en salarissen van de Gemeente-werklieden en -ambtenaren met ongeveer 5%, welke voordracht in de vergadering van 29 Nov. '35 was verworpen, uitgesteld.
B. en W. worden in de motie uitgenoodigd zich eerst tot de Regeering te wenden teneinde de gemotiveerde bezwaren van den Raad tegen de loonvoordracht kenbaar te maken.
Voor stemden de sociaal-democraten, de communisten, de heer Schmidt (r.s.a.p.) en de beide voorstellers.
De voorzitter deelde mede, dat B. en W. gevolg zullen geven aan de uitnoodiging in de aangenomen motie en de voordracht in de eerstvolgende vergadering, in Januari, weer aan de orde zullen stellen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Loonen 2093 D.)**

I. **INSULINE IN ZALFVORM. —**
Dr. Oesterreicher te Karlsbad zendt ons een mededeeling omtrent dezen nieuwen vorm van toepassing van insuline, die van beteekenis is in verband met het feit, dat de injecties lang niet altijd goed verdragen worden. Zoo heeft dr. Kronenberg betreffende zijn diabeteslijders een statistiek opgesteld, volgens welke 30% locale reacties van min of meer ernstigen aard vertoonden, die niet altijd door het gebruik van een ander praeparaat konden worden voorkomen.
Bij hun proeven op dieren met insuline-zalf (van de pharmac. Werke Norgine A.G. Prag-Aussig) stelden Dr. Siegwart Hermann en Dr. Heinz Kattowitz vast, dat de huid tevoren met benzine gereinigd moest worden en men aan de insuline-zalf cholesterine moest toevoegen.
Volgens prof. Pribram echter wordt geen voldoende hoeveelheid insuline door de huid geresorbeerd, om de zalf in zware gevallen of vóór operaties bruikbaar te maken, en dr. Singer vindt het een bezwaar, dat men bij deze inwrijvingen niet nauwkeurig kan doseeren en de grootere hoeveelheden, die men noodig

heeft, de kosten aanzienlijk verhoogen. Toch verwacht hij veel van de zalf in die gevallen, waarin de patiënt tengevolge van uitslag of huidontsteking, door de injecties veroorzaakt, deze gedurende eenige dagen moet staken. Ook dr. Porges vindt de nieuwe methode de aandacht waard, maar wijst er eveneens op, dat men, om hetzelfde effect te verkrijgen als met injecties, een veel grootere dosis noodig zal hebben.

Tenslotte herinnert prof. dr. Karl Noorden eraan, dat de wetenschap reeds lang bezig is te zoeken naar de mogelijkheid om insuline op andere wijze toe te dienen dan door middel van injecties. Daar echter alle pogingen in die richting tot nu toe hebben gefaald, raadt hij ook ten opzichte van deze nieuwe methode, waaromtrent hij vooralsnog geen ervaring heeft, tot afwachten aan. (Der Morgen, 28 Oct. '35)

A. **NEDERLAND. — Nederlandsch Instituut van Architecten (N.I.V.A.). —**

In de dezer dagen gehouden bestuursvergadering van het N.I.V.A. werden de bestuursfuncties als volgt verdeeld:

Prof. ir. R. L. A. Schoemaker, Delft, voorzitter; Harry Elte Ph.zn., Amsterdam, vice-voorzitter; G. W. E. Wilmink, Enschedeschestraat 104 a, Hengelo (O.), Secretaris; F. Wind, Arnhem, penningmeester; C. M. B. v. Bold, Tilburg, lid; prof. ir. J. G. Wattjes, Rijswijk (Z.-H.), lid; C. J. Wierda, Heerenveen, lid. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1360 B.)**

B. **NEDERLAND. — Nieuw Indexcijfer van Groothandelsprijzen. —**

Door het Centraal Bureau voor de Statistiek is een nieuw algemeen indexcijfer van groothandelsprijzen samengesteld (basis 1926-1930 = 100), dat het tot dusver berekende „ongewogen" gemiddelde van de verhoudingscijfers van een 48-tal artikelen zal vervangen.

Het nieuwe cijfer wordt berekend als „gewogen" rekenkundig gemiddelde van de verhoudingscijfers van een groot aantal artikelen, waaronder voor het eerst een belangrijke plaats voor afgewerkte industrieele producten is ingeruimd.

Hieronder volgen eenige cijfers:

	Voedingsmiddelen Totaal	Grondst. voor gefabr. voedingsmiddelen	Totaal grondstoffen	Afgewerkte producten	Algem. indexcijfer
1926-1930 = 100	100	100	100	100	100
1929	100.4	100.7	101.3	98.7	99.7
1930	84.8	81.3	85.0	93.4	89.6
1931	71.0	50.5	62.2	83.9	76.3
1932	61.0	41.4	46.2	72.9	64.6
1933	62.0	35.2	44.0	70.2	62.9
1934	66.9	30.3	42.8	68.4	63.0
1935					
Januari	65.2	33.5	42.8	67.0	61.7
Februari	64.8	34.8	43.1	66.9	61.6
Maart	63.6	33.3	41.5	66.3	60.6
April	63.7	34.1	42.0	66.5	60.9
Mei	63.3	35.6	43.1	66.3	60.9
Juni	64.2	34.1	42.3	66.2	60.9
Juli	63.2	33.1	42.0	66.2	60.6
Augustus . . .	62.9	34.2	42.5	66.2	60.6
September . . .	65.1	35.2	42.9	66.3	61.6
October	69.7	37.8	44.2	67.2	62.8
November . . .	68.2	37.5	44.7	66.8	62.7

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1757 G.)**

C. **JOEGO-SLAVIE. — Reconstructie van het kabinet.**

De ministers van openbare werken en van lichamelijke opvoeding, Popitsj en Konenowitsj, zijn afgetreden. In hun plaats zijn benoemd de vroegere ministers Zwetkowitsj en Kosjoelj. (Politika)

(Vor. ber. Kabinet 1925 C.)

D. **OOSTENRIJK. — Amnestie voor deelnemers aan den Februari-opstand. —**

Bondskanselier Schuschnigg heeft in een radiorede medegedeeld, dat ter gelegenheid van het Kerstfeest de president op voorstel der regeering uitgebreide amnestie verleent aan politieke gevangenen.

Deze amnestie is vooral van belang voor de deelnemers aan den sociaal-democratischen Februari-opstand, van wie slechts zestien in de gevangenis zullen blijven, omdat zij onmiddellijk betrokken zijn geweest bij het plegen van ernstige gewelddaden tegen het leven.

Van de amnestie profiteeren ook de leiders van den generalen staf van den republikeinschen „Schutzbund", majoor Eifler en Loew, die indertijd waren veroordeeld tot resp. 15 en 18 jaar gevangenisstraf.

Schuschnigg deelde verder mede, dat de hangende onderzoeken tegen 19 leden van het vroegere soc.-dem. partijbestuur worden gestaakt. Deze menschen bevinden zich reeds geruimen tijd op vrije voeten; onder hen kunnen Seitz en Renner genoemd worden. De amnestie strekt zich ook uit tot zestien personen, die betrokken zijn geweest bij den Juli-opstand. Overwogen wordt, 60 andere deelnemers aan deze revolte te begenadigen.

(Reichspost)

(Vor. ber. Amnestie 1784 G.)

31 DECEMBER 1935

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Korting Indische pensioenen. —**

De Eerste Kamer heeft op 30 Dec. '35 het wetsontwerp inzake korting op de Indische pensioenen aangenomen. (Nieuwe Rott. Courant)

(Vor. ber. 2091 E.; Eerste Kamer 2107 A.)

F. **NEDERLAND. — Vergadering van het R.K. Werkliedenverbond. —**

Het R.K. Werkliedenverbond in Nederland heeft op 27 Dec. '35 in hotel Noord-Brabant te Utrecht zijn najaars-vakverbondsvergadering gehouden onder presidium van het Eerste Kamerlid, den heer A. C. de Bruijn.

Het zal geen tegenspraak ontmoeten — zoo zeide de heer A. C. de Bruijn — indien wij zeggen, dat 1935 in economisch opzicht een troosteloozen aanblik geeft. Zou het niet worden toegejuicht indien van richting, van beleid werd veranderd? Met klem zeide spr., dat zijn woord zich niet richt tot de vertegenwoordigers van de R.K. Staatspartij in de Tweede Kamer, die nog eenige maanden geleden ernstig hebben getracht de regeering tot andere gedachten te brengen.

Toch wilde spr. niet gaarne beweren, dat er niets dan schaduw is; het is misschien mede ten gevolge van de waardeering welke wij hebben voor de kennis, den ijver, de werkkracht en den durf van minister Gelissen. Indien hij de wet op het algemeen bindend en onverbindend-verklaren van ondernemersovereenkomsten binnen korten tijd daadwerkelijk weet te effectueeren; indien hij zorgt, dat de bedrijfsraden reden van bestaan krijgen door hun een sociaal-economische taak te geven; indien zijn (komende) financierings-instituut de levensvatbare bestaande en eveneens levensvatbare nieuwe industrieën krachtig en vooral ook vlot helpt; zijn ontwerp-vestigingswet spoedig wetskracht krijgt, dan zouden wezenlijk lichtpunten zijn te ontdekken aan den inderdaad zwaar bewolkten volkshuishoudkundigen hemel.

Het zal aan het Verbond niet liggen — zoo besloot de heer De Bruijn — om te bevorderen, dat, zoo mogelijk, die lichtpunten een lichtvlak worden. (Limburger Koerier)

(Vor. ber. R.K. Werkliedenverbond 1824 F.)

G. **DUITSCHLAND. — Economische toestand. - Werkloosheid. —**

De economische toestand in Duitschland is gedurende de zomer- en herfstmaanden over het geheel genomen stabiel geweest.

De industrieele productie is evenwel in September '35 zeer sterk toegenomen en kon zich in October '35 op het verhoogde peil goed handhaven.

In deze beide maanden is zelfs voor de eerste maal het maandelijksche gemiddelde van 1928 overschreden. Intusschen is deze productie-uitbreiding minder te danken aan conjunctureele dan wel aan seizoeninvloeden.

In overeenstemming met de algemeene economische ontwikkeling was ook op de credietmarkt sedert einde Juli geen verandering van beteekenis waar te nemen. Vergeleken met de algemeene bedrijvigheid en met de hoogte der inkomens is de geldcirculatie slechts weinig uitgebreid, al is deze op zich zelf grooter dan in de overeenkomstige periode van het vorige jaar. Aan den anderen kant is de circulatie van wissels sinds Augustus voor het eerst sedert begin 1933 niet onaanzienlijk ingekrompen. Grootendeels zal deze vermindering wel in verband staan met de consolidatie van werkverschaffingswissels.

Betreffende den buitenlandschen handel wordt opge-

merkt, dat de prijzen van de invoer- en van de uitvoer-producten zich sedert einde 1933 in tegengestelde richting hebben bewogen. Hierdoor ontstonden bepaalde gevaren voor het evenwicht van de deviezenpositie, alsook voor de actieve conjunctuurpolitiek. Men dient evenwel te bedenken, dat de conjunctuurpolitiek niet aan een bepaald systeem gebonden is en dat de hoop wordt gekoesterd, dat de economische bedrijvigheid in de toekomst door een vermindering van den grondstoffeninvoer niet zal worden belemmerd.

Men verwacht, bij een vermindering van de bedrijvigheid in de industrieën, die van den grondstoffeninvoer afhankelijk zijn, hiervoor compensatie op andere gebieden waar men minder afhankelijk van het buitenland is. Dit neemt echter niet weg, dat Duitschland bij stijgende grondstoffenprijzen en gelijkblijvende prijzen van eindproducten kwantitatief meer zal moeten uitvoeren om zich van de onontbeerlijkste grondstoffen te voorzien. Daar de conjunctuurpolitiek er in de eerste plaats op gericht is de goederenproductie zoo sterk mogelijk op te voeren, ten einde zooveel mogelijk werkloozen in het arbeidsproces in te schakelen, is de eisch tot vergrooting van den kwantitatieven uitvoer voor het Duitsche bedrijfsleven vooralsnog geen beletsel.

De werkloosheid in Duitschland toont in de laatste maanden een stijging. Uit de korte officieele opgaven is dit niet zoo duidelijk af te leiden, omdat deze het aantal werkloozen vergelijken met dat van het overeenkomstig tijdstip van 1934, welke vergelijking nog steeds zeer gunstig afsteekt. Relatief toont de werkloosheid echter een geheel ander beeld dan de voorafgaande jaren, zooals uit onderstaand overzicht van het verloop der werkloosheid in den herfst is af te leiden.

Aantal werkloozen:	1934 vergel. met v. j.	1935 vergel. met v. j.
Sept. . . .	2.281.800 — 4.8%	1.713.912 + 0.5%
Oct. . . .	2.267.657 — 0.6%	1.828.721 + 6.7%
Nov. . . .	2.353.575 + 3.8%	1.984.925 + 8.5%

(Reichspost)

(Vor. ber. Econ. Toest. 1913 D.; Werkloosh. 1682 D.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Versterking der Luchtvloot. —

Het ministerie van Oorlog heeft opdracht gegeven tot den bouw van 100 jachtvliegtuigen en 110 groote Douglas-bombardementsvliegtuigen.

(New York Herald Trib.) **(V. b. Luchtvloot 1631 L.; Leger, Vloot en Luchtmacht 1927 H.)**

B. JAPAN. — Vlootbouw. —

Volgens een mededeeling van het Japansche ministerie van Marine omvat het Japansche programma van aanbouw, met inbegrip van de drie aanvullingsplannen, 90 schepen, ter gezamenlijke grootte van 221.000 ton. Hiervan zijn reeds 28 schepen, metende 56.000 ton, voltooid, 17 andere zijn reeds van stapel geloopen en 23 staan er nog op de helling. De andere 22 zullen in 1936 op stapel worden gezet. Japan heeft dus het grootste deel van zijn programma voltooid en heeft ruimte om bij een mislukking van de vlootconferentie dadelijk den wedloop in aanbouw aan te vangen. (Mainichi)

(Vor. ber. 1878 C.; Leger, Vloot en Luchtm. 1879 K.)

C. SOVJET-RUSLAND. — De Valuta. —

Het Sovjet decreet van 14 Nov. '35, hetwelk de Russische Staatsbank het recht verleent, om in 1936 buitenlandsche valuta te wisselen tegen een koers van 3 franken is 1 roebel, treedt op 1 Januari 1936 in werking. Deze koers zal zoowel gelden bij het wisselen van buitenlandsche valuta aan de loketten van de Staatsbank als voor geldzendingen uit het buitenland. De uitbetaling van geldzendingen in vreemde valuta zal op 1 Januari in het algemeen worden gestaakt. (Prawda) **(Vor. ber. 2052 A.)**

D. LORD READING OVERLEDEN. —

Lord Reading, de vroegere onderkoning van Britsch-Indië, is op 75-jarigen leeftijd 30 Dec. '35 overleden.

Rufus Daniel Isaacs, markies van Reading, werd den 10den October 1860, als een zoon van een Joodsch koopman in Londen geboren.

Op veertienjarigen leeftijd liet hij zich als scheepsjongen aanwerven en maakte zoo zijn eerste reis naar Indië. Toen hij er dertig jaar later weer terugkwam, verscheen hij er als vicekoning.

Op zeventienjarigen leeftijd verdween hij in Rio de Janeiro van boord van een schip en trachtte toen zijn kost te verdienen als portier van een theater, totdat hij door zijn familie ontdekt en naar Londen teruggehaald werd.

Na veel gepraat liet hij zich tenslotte overhalen, om te gaan studeeren, waarop hij voor geruimen tijd naar Brussel en naar Hannover ging.

Als advocaat van Middle-Temple was hij later vooral werkzaam aan de Londensche effectenbeurs en al heel spoedig werd hij een van de meest gezochte rechtskundige adviseurs voor financieele kwesties.

In 1910 werd hij benoemd tot procureur-generaal en in 1913 tot Lord-Chief Justice van Engeland en gelijktijdig tot lid van het Hoogerhuis, nadat hij van 1904 tot 1913 als liberaal afgevaardigde voor Reading in het Lagerhuis had gezeteld.

Eerst de oorlog echter bood hem de gelegenheid, zijn buitengewone bekwaamheid op financieel gebied ten volle tot haar recht te doen komen. Hij was de ontwerper van het beroemde voorstel inzake een moratorium aan het begin van den oorlog en van de staatsgarantie voor de Britsche wissels, welke het Engelsche geldwezen voor een chaos behoedde.

Lord Reading.

In 1921 werd hij als vice-koning naar Indië gezonden, waar hij door zijn vriendelijk karakter en door zijn beleid het nationalistische gevaar voor Engeland wist te beteugelen.

In het voorjaar van 1926 trad hij af en in November van hetzelfde jaar werd hij voorzitter van het Daily Chronicle-concern.

Bij de vorming van het kabinet van nationale samenwerking ter bestrijding van de economische crisis in Engeland noodigde MacDonald hem den 25sten Aug. 1931 uit, zich met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken te belasten.

Kort tevoren, den 6den Augustus, was hij in het huwelijk getreden met zijn vroegere secretaresse, Miss Charnaud.

Toen MacDonald na de October-verkiezingen in 1931 zijn vierde kabinet vormde, besloot lord Reading wegens zijn hoogen ouderdom geen portefeuille meer te aanvaarden.

Lord Reading was sedert 1916 Viscount, sedert 1917 Earl en sedert 1926 Markies. (Morning Post)

(Vor. ber. Lord Reading 770 E.)

E. DUITSCHLAND. — Berlijnsche rabbijn gearresteerd. —

Naar het Joodsche Telegraaf-Agentschap uit Berlijn meldt, is de Berlijnsche rabbijn, dichter en schrijver, dr. Emil Bernhard Cohn, in een vergadering te Berlijn-Köpenick, waar hij een redevoering hield, gearresteerd en naar het Columbiahuis aan de Potsdammerplatz te Berlijn overgebracht.

Een ambtenaar der Gestapo, die de vergadering bijwoonde, interrumpeerde dr. Cohn en deelde hem mede, dat hij hem wegens zijn ironische opmerkingen over de Neurenbergsche Jodenwetgeving, voornamelijk op de paragraaf, die betrekking heeft op het verbod van het houden van „Arische" dienstboden onder de 45 jaar in niet-„Arische" gezinnen, moest arresteeren. De vergadering werd ontbonden.

(Joodsch Telegraaf-Agentschap)

A. ZIONISME. — Jaarverslag 1934-'35. —

Aan het jaarverslag van den Nederlandschen Zionisten Bond, loopende van 1 Juli 1934 tot 30 Juni 1935, ontleenen wij, dat „alle bedenkingen, welke met betrekking tot den gang van zaken in Palestina rijzen, de vreugde over de ontwikkeling der laatste jaren niet kunnen wegnemen. Er is eindelijk schot gekomen in het werk, er is een toeneming van menschen en van kapitaal, er is eenig perspectief".

In 1931 en 1932 bedroeg het aantal Joodsche immigranten respectievelijk 4.075 en 9.553, in 1933: 30.327 en in 1934: 42.359. In de eerste negen maanden van 1935 kwamen ongeveer 47.000 Joden het land binnen. Per 31 October 1935 bedroeg het aantal Joden in Palestina omstreeks 345.000, d.i. 26 à 27% der totale bevolking, tegenover 15% in 1930. In 1933 kwamen 25% der immigranten uit Duitschland en 47% uit Polen, in 1934 23% uit Duitschland en 41% uit Polen. In het afgeloopen jaar zijn 750 kinderen tusschen 14 en 16 jaar uit Duitschland naar Palestina „overgeplant".

Naar schatting belegden Joden in Palestina in 1933 zeven millioen Palestijnsche ponden, in 1934 tien millioen Palestijnsche ponden. In 1935 zal dit bedrag waarschijnlijk hooger zijn. De toestroom van menschen en kapitaal kwam in de eerste plaats de bouwnijverheid ten goede, doch ook industrie en handwerk gingen vooruit.

Het aantal toegelaten Joodsche arbeiders is de laatste jaren evenwel te gering geweest, waardoor tienduizenden Arabieren uit den Hauran en Transjordanië op illegale wijze zijn geïmmigreerd. De te geringe toelating van Joodsche arbeiders heeft bovendien geleid tot een onwettige Joodsche immigratie. Geklaagd wordt over de in Palestina gevoerde tarieven-politiek. De invoer overtreft den uitvoer vele malen.

De instelling van een Wetgevende Raad in Palestina, welke voor een belangrijk deel bestaan zal uit Arabieren, wordt verwerpelijk genoemd.

De verhouding tot de Arabieren is — aldus het verslag — niet verbeterd, terwijl ook de verhoudingen binnen de Jisjoeb (Joodsche bevolking) vooralsnog weinig reden tot verheugenis geven. De Palestijnsche welvaart is in den laatsten tijd (het Italiaansch-Abessynische conflict) kwetsbaar gebleken.

De Bond telt thans meer dan dertig afdeelingen met 3193 leden (verleden jaar 3173). De groep-Mizrachie (wetsgetrouwe Joden) is met 59 leden toegenomen tot 344. (A. N. P.)

(Vor. ber. Ned. Zionistenbond 1629 D.)

B. NEDERLAND. — Radio. - K. R. O. —

Naar men ons mededeelt heeft de minister van Binnenlandsche Zaken goedgunstig beschikt, na ingewonnen advies van den Radioraad, op het verzoek van den K.R.O. om ingaande 2 Februari 1936 meermalen per week Nederlandsche wereldprogramma's te verzorgen.

Deze uitzendingen zullen worden bestemd voor de verschillende werelddeelen en daarom met z.g. gerichte zenders verbreid worden.

Hiervoor zal van de Philips Ultrakortegolfzenders gebruik worden gemaakt. (De Tijd)

(Vor. ber. K.R.O. 2002 D.; Radio 2077 E.)

C. NEDERLAND. — Een „service"-instituut van De Nederlandsche Dagbladpers. —

Wij ontvangen het volgende persbericht:

In het kantoorgebouw De Bisschop, Dam 2 A te Amsterdam, is sedert kort gevestigd het centraal bureau voor courantenpubliciteit (Cebuco) van De Nederlandsche Dagbladpers.

De vereeniging De Nederlandsche Dagbladpers beoogt met de instelling van dit bureau een centraal orgaan te scheppen, waardoor de Nederlandsche bedrijfswereld met nog meer vrucht den zoo doeltreffenden stimulans voor den verkoop, die adverteeren heet, zal kunnen toepassen.

Wel verre van op het terrein te komen der erkende advertentiebureaux, welke hun taak vervullen op een wijze als ook in de reclame-landen bij uitnemendheid (Engeland en Amerika) alle waardeering wekt, zal het zoowel voor adverteerders als advertentie-bureaux ter beschikking staan met allerhande gegevens, waarvan het bijeengaren voor ieder individueel te kostbaar zou zijn. Dit is alleen doenlijk voor een centraal lichaam als het Cebuco, waarbij, op een enkele uitzondering na, alle voornaamste couranten van Nederland zijn aangesloten.

De gegevens, waarover men beschikken moet om een reclamecampagne zoo doeltreffend mogelijk op te bouwen, zijn tegenwoordig wel vele: Statistisch cijfermateriaal en nog tal van andere informaties over de verschillende districten en verspreidingsgebieden der couranten. Dit alles stelt nu het Cebuco aan adverteerders en hun advertentie-bureaux ter beschikking.

Het opzetten van reclame-campagnes en het houden van marktonderzoekingen, bij welke marktanalyses het bureau gaarne zijn steun en bemiddeling verleent, zullen hierdoor een uiterst solide basis krijgen.

Bedrijfsgroepen, individueele bedrijven en de erkende advertentie-bureaux kunnen te allen tijd aan het Cebuco vragen stellen betreffende de verschillende gewesten of plaatsen.

Het brengt de vragen van adverteerder, toekomstigen adverteerder of advertentie-bureau over aan zijn leden (voorzoover de gegevens, die het bureau zelf heeft verzameld, niet toereikend mochten zijn) en vat de ingekomen inlichtingen samen in een rapport, dat het den aanvrager doet toekomen. Al deze diensten en inlichtingen van het bureau zijn gratis. (A. N. P.)

D. THEE. — Restrictie-percentage onveranderd. —

De Vereeniging voor de Thee-cultuur in Nederl.-Indië deelt mede, dat door de regeeringen van Nederl.-Indië, Britsch-Indië en Ceylon op aanbeveling van het International Tea Committee het internationaal restrictie-percentage voor het jaar 1936-'37 onveranderd is vastgesteld op 17½%. (A. N. P.)

(Vor. ber. 1596 A.; Thee 1936 E.)

E. FRANKRIJK. — S. A. André Citroën. —

De algemeene vergadering der maatschappij heeft de verhooging van het kapitaal goedgekeurd van 75 millioen frs. tot 110 millioen frs. Verder is het voorstel aangenomen tot toewijzing van 264.000 winstaandeelen aan de Banque de Paris et des Pays-Bas, Lazard frères en Michelin et Cie.

(Agence Economique et Financière)

(Vor. ber. S. A. Citroën 1674 E.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Regelingen voor de Suiker-industrie. - Vijf ontwerp-ordonnanties ingediend. —

Bij den Volksraad is een vijftal ontwerp-ordonnanties ingediend betreffende regelingen voor de suikerindustrie.

Deze ordonnanties betreffen:

1e. een ontwerp voor de consolidatie der suikerregeling tot 1940;

2e. een ontwerp voor de suiker betreffende overgangsregelingen voor de jaren 1937 tot 1939;

3e. een ontwerp voor een ordonnantie tot wijziging van de bestaande suiker-ordonnantie;

4e. een ontwerp voor de suiker-uitvoer-ordonnantie 1936;

5e. een ontwerp voor de suiker-invoer-ordonnantie 1936, alles in overeenstemming met het verslag van de Commissie voor voorbereiding van de suikerregelingen 1936.

De ontwerpen zijn vergezeld van algemeene toelichtingen, benevens van afzonderlijke toelichtingen voor elk ontwerp.

De regeering verzoekt den Volksraad op uiterlijk 28 Januari '36 een beslissing te willen nemen.

De directeuren van Economische Zaken en Justitie zullen als Regeeringsgemachtigden optreden.

(Aneta) **(Vor. ber. Suiker 2106 A.)**

G. FRANKRIJK. — Begrootingen 1935 en 1936 goedgekeurd. —

Op 30 Dec. '35 werd met 268 tegen 17 stemmen de begrooting-1935 in haar geheel door den Senaat aangenomen.

De uitgaven bedragen 40.376.316.643 francs, de inkomsten 40.431.202.236 francs.

De Kamer heeft op 30 Dec. '35 de begrooting-1936 met 400 tegen 170 stemmen goedgekeurd.

(Le Temps) **(Vor. ber. Begrooting 2054 D.)**

H. FRANKRIJK. — Tardieu treedt uit de republikeinsche Centrum-groep. —

Het rechts-georiënteerde Kamerlid, oud-minister-president Tardieu, heeft in een schrijven aan Paul Reynaud mededeeling gedaan van zijn uittreden uit de fractie van het republikeinsche centrum.

Tardieu verklaart, dat reeds het optreden van Reynaud bij de devaluatiekwestie hem van de fractie vervreemd had. De rede van Reynaud bij het Kamerdebat over de buitenlandsche politiek heeft de tegenstelling nog verscherpt. Reynaud heeft de buitenlandsche situatie zoodanig voorgesteld, als ging het om een keuze tusschen Italië, dat het Volkenbondspact had geschonden, en Engeland, dat het had beschermd. Daarom ging het echter in het geheel niet. De ernstige verwarring in den huidigen toestand had slechts één reden, n.l. dat men de sancties had toegepast zonder ze van tevoren te organiseeren. Daardoor ontstond hun gebrek aan effectiviteit en hun gevaarlijkheid. Engeland is verantwoordelijk voor den voortdurenden chaos op het gebied der sancties.

(Le Journal) **(Vor. ber. Tardieu 379 C.)**

1 JANUARI 1936

A. **Havenbelangen.** —

Wij citeeren uit het Handelsblad van Antwerpen van 30 Dec. '35 het volgende rapport, uitgebracht door de Kamer van Koophandel te Antwerpen, inzake het Hollandsch-Belgische vraagstuk (onveranderde spelling):

Onderscheidene mededeelingen in de pers laten voorzien dat de onderhandelingen tusschen Nederland en België, eerlang zullen worden hernomen.

Wij zijn er van overtuigd dat onze Regeering, met evenveel goeden wil als voorheen, de voorstellen zal onderzoeken, die de Nederlandsche Regeering het mogelijk zou achten ons te kunnen voorleggen en wij wenschen uitterharte dat ditmaal een volledige en uiteindelijke oplossing moge gevonden worden.

Onder de vraagstukken, die moeten opgelost worden, heeft dit, betrekkelijk de verbinding van Antwerpen met den Rijn door het graven van een rechtstreeksch kanaal, den heftigsten tegenstand uitgelokt. Dat is een levensvraagstuk voor beide landen en zou tot niets dienen moesten wij het, zelfs tijdelijk, naar het achterplan willen verwijzen.

Wij haasten ons te herkennen dat de wensch naar toenadering en samenwerking met België thans ook wordt uitgesproken in die middens, welke vroeger alleen nog oog hadden voor de rechten van Nederland op het Rijnverkeer.

Deze keering in den geestestoestand is grootelijks te danken aan de vrijmoedigheid der Nederlandsche staatslieden, die niet geaarzeld hebben te bewijzen dat het niet eerlijk, niet logisch was, slechts een kanaal te willen toestaan, waarvan de loop gebrekkig zou zijn. Ongetwijfeld moet als definitief opgegeven aangezien worden het voorstel Antwerpen-Moerdijk, zooals het was opgevat in 1925, maar hetzelfde lot zal beschoren zijn aan elk voorstel om ons te verplichten langs het Hellegat te passeeren, of aan een voorstel eener verbetering van het bestaande kanaal.

HOLLANDSCH-BELGISCH VRAAGSTUK

Men mag er verzekerd van zijn dat het Belgische Parlement nooit eene oplossing zal goedkeuren, die de moeilijkheden slechts zou verplaatsen en die België geen even goeden, even zekeren en even gemakkelijken waterweg schenkt als deze, die vóór 1867 bestond.

Men heeft zich, in den laatsten tijd, in de Nederlandsche officieele kringen en pers erg bezig gehouden met de scheepvaartpremiën en den gratis sleepdienst, die door België werden ingevoerd, en men beschuldigt ons er van door deze middelen het transitoverkeer van Rotterdam te willen bemachtigen. Onze naburen vragen niets minder dan het voorafgaandelijk afschaffen dezer „artificieele voordeelen", ten einde met ons, op voet van gelijkheid, te kunnen onderhandelen, over het vraagstuk der havenbelangen en der waterwegen.

Er dient zoo spoedig mogelijk een einde gesteld te worden aan het misverstand, dat in dergelijke verklaringen schuilt.

Eerst en vooral willen wij een eerste punt recht zetten. Het gaat hier niet om premiën aan de „scheepvaart", maar wel om „compensatie"-premiën. Deze werden ingevoerd na het mislukken van het verdrag van 1925 en met het doel een compensatie te vinden voor de erkende ontoereikendheid en gebrekkigheid der verbindingswegen tusschen Antwerpen en den Rijn. Verre van een strijdwapen te zijn, dienden deze compensatiepremiën bij hunne invoering slechts als een verweermiddel voor onze Rijntrafiek, die we op schrikwekkende wijze zagen afnemen.

De Rijntrafiek van België beliep in 1913 9.073.000 ton op een, aan de Duitsch-Nederlandsche grens, vastgesteld totaal van 37.529.000 ton, zijnde een verhouding van 24%. — In 1927 bedroegen de cijfers in totaal 54.588.000 ton, waarvan 10.309.000 ton voor België, of een vermindering der verhouding tot 20%.

Wat Rotterdam betreft, zag deze haven hare Rijntrafiek van 22.764.000 ton, in 1913, stijgen tot 33.268.000 ton in 1927, wat een vermeerdering beteekent van 50%, terwijl de Rijntrafiek van Antwerpen gevallen was van 8,8% van het totaal in 1913 op 7,5% in 1927.

Daarenboven was het normaal verschil tusschen den vrachtprijs Ruhr-Rotterdam en dien van Ruhr-Antwerpen op goudbasis berekend, in 1928 verdubbeld, in vergelijking met het verschil van vóór den oorlog.

De groote zwakte onzer havens voor het Rijnverkeer schuilt in het merkelijk onevenwicht tusschen de Rijntrafiek op- en afwaarts. Meer dan de helft onzer schepen varen den stroom ledig op, bij gebrek aan vracht in die richting.

Spijts al onze pogingen bereikte de tonnemaat van het Rijnverkeer, stroomopwaarts in 1927 slechts 3.345.000 ton tegen 5.700.000 ton stroomafwaarts.

Voor de 9 eerste maanden van 1935 zijn de desbetreffende cijfers: 2.540.000 ton op tegen 4.450.000 ton naar beneden. Deze getallen bewijzen ten overvloede dat de compensatiepremiën lang niet de beteekenis hebben, die men hun thans wil geven, omdat het zoo in het kraam te pas komt.

En wat den gratis sleepdienst aangaat, deze bestrijkt lang heel ons Rijnverkeer niet, zooals men gewoonlijk in Nederland gelooft, maar alleen de goederen, afkomstig van of bestemd voor Straatsburg. Deze gratis sleepdienst werd in 1920 ingericht als tegenprestatie voor de ontlasting van de stapeltaksen. In dezen maatregel kan men toch in verre na geen „oorlogssubsidie" zien!

De Belgische havens strijden dus voor het behoud van de plaats die ze voorheen innamen. Het zou toch niet denkbaar zijn dat, naast de spoorwegverbindingen met hun natuurlijk Rijn-Hinterland, de Belgische havens zich geen verkeersverbindingen te water zouden mogen verzekeren in behoorlijke voorwaarden. Nooit zullen zij kunnen opwegen tegen de voordeelen die de volmaakte verbinding te water met den Rijn Rotterdam schenkt.

Het valt niet te betwisten dat een zekere proportie aan massale goederen een dringende noodwendigheid is voor het evenwicht van de scheepvaartbeweging der havens. Men kan zich moeilijk indenken krachtens welke principen, of ingevolge welke verplichtingen de Belgische havens, en voornamelijk Antwerpen, zouden moeten verstoken blijven of afzien van de trafiek dezer goederen.

Zoo het waar is dat de haven van Rotterdam, wier trafiek voor drie vierden afhankelijk is van haar buitenlandsch Hinterland, zwaar getroffen werd door de wereldcrisis, dan lijkt het toch even zeker dat deze haven, uitstekend gelegen en bewerktuigd, haar welvaart zal terugwinnen door de economische heropleving. Het werkelijke gevaar voor de toekomst der Nederlandsche havens ligt niet in de concurrentie met de Belgische havens. Onze Noorderburen zijn goed genoeg ingelicht om niet te weten dat het nationalisme inzake het vervoerbedrijf, dat bij onze gemeenschappelijke Oosterburen woedt, een factor beteekent, dien wij heel wat erger vreezen moeten voor onze wederzijdsche havens.

Mocht, niettemin, de Regeering in Den Haag meenen een regiem te moeten invoeren dat schaden zou aan de normale bedrijvigheid der Belgische havens, dan zijn wij er van overtuigd dat daarop onmiddellijk en zeer afdoende zou worden geantwoord. Dat zou nochtans een betreurenswaardige inleiding zijn voor de besprekingen, waarvan de voornaamste kansen op welgelukken berusten op een zoo hoog mogelijk gesteld wederzijdsch vertrouwen en op de eerbiediging van de wederzijdsche belangen.

(Het Handelsblad van Antwerpen)

(Vor. ber. Rotterdam en Antwerpen Havenbelangen 2074 A.; Havenverkeer 2074 B.)

2 JANUARI 1936

A. De Oudejaarsavond-rede van den Gouverneur-Generaal. —

De redevoering, welke door jhr. mr. B. C. de Jonge, Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, in het Oudejaarsprogramma van de N.I.R.O.M. werd uitgesproken, begint met de mededeeling dat spreker niet zonder aarzeling er toe overging het woord tot de luisteraars te richten, aangezien hij zich ten volle bewust is dat, speciaal op Oudejaarsavond, niemand gaarne wordt lastig gevallen, dat men liefst aan eigen gedachten wordt overgelaten en geen behoefte heeft aan toespraken, allerminst van officieele personen, wier beschouwingen en inzichten men nu wel zoowat kent.

„Toch", aldus vervolgde Z. E. „waag ik het om uw aandacht te vragen, maar ik doe dat dan ook in het geheel niet als officieel persoon, doch veeleer als een, die met u nu ruim vier jaar lief en leed heeft gedeeld, met u heeft gestreden en getobd en die nu zeer sterk gevoelt, dat dit waarschijnlijk de laatste Oudejaarsavond zal zijn, dien hij in uw midden zal doorbrengen. Samen geleden leed, samen gestreden strijd en samen doorstane zorg leggen een band, dien men zich niet dadelijk realiseert, maar die soms toch zeer wezenlijk blijkt te bestaan."

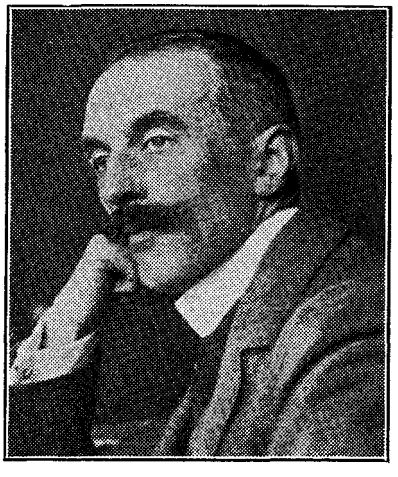

Jhr. Mr. B. C. de Jonge.

Spreker memoreert den Oudejaarsavond bij de jaarwisseling van 1932 op 1933. „Ook gij zult u den toestand van toen nog wel herinneren. Wij waren midden in een heftige salarisactie; op protestvergaderingen gedurende de Kerstdagen waren roode doeken gespannen met de woorden: De Regeering maakt haar ambtenaren rebelsch. Een paar maanden later hadden wij de dienstweigering te Soerabaja en de daarop gevolgde ernstige gebeurtenissen. Het was een tijd van grommend verzet en angstige spanning. Men riep om breedopgezette plannen voor bezuiniging en welvaartsbevordering opdat daardoor rust, zekerheid en welvaart verkregen zouden worden. Men eischte van de Regeering wat de Regeering niet schenken kon en niemand ter wereld kon schenken, omdat die wereld zelf de weldaden die men vroeg niet bezat. Thans staan wij voor de jaarwisseling 1935/1936. Hoe is de toestand nu?"

Spreker verklaart vervolgens wel niet te behoeven te wijzen op alles wat rondom ons gebeurt, op de spanningen welke allerwegen bestaan. Wat daaruit zal voortvloeien kan niemand voorspellen, dit moet worden afgewacht. Op sociaal-economisch gebied is niet veel verbetering aan te wijzen. Het monetaire vraagstuk blijft onopgelost als een dreigende wolk boven de internationale samenleving hangen. Overal lijden landbouw, nijverheid en handel nog van de kunstmatige en gewrongen verhoudingen met als gevolg werkloosheid, verarming en, voor niet weinigen, ondergang. De wereldsituatie vertoont geen grondslagen voor rust, zekerheid en welvaart. Hetzelfde geldt voor Indië, dat den onmiddellijken invloed van het wereldgebeuren ondervindt. Als exportland is Indië zelfs bijzonder kwetsbaar, wat wij aan den lijve ondervonden.

„Realiseert men zich wel voldoende wat de terugloop van de Landsinkomsten in enkele jaren tot op de helft beteekent?"

Spreker wijst er op dat onder de in de laatste jaren genomen maatregelen er sommige zijn, welke geen werkelijke bezuiniging opleveren, aangezien zij in wezen niet anders zijn dan verschuiving van uitgaven. Voorts is niet te ontkennen dat wij in verschillend opzicht leven op ons kapitaal, m.a.w. dat wij interen. Die figuur is niet mooi maar toelaatbaar in een tijd van een zoo geweldigen terugval. Als er opleving komt zal het ongetwijfeld mogelijk zijn ten deze weer conservatiever en juister beleid in acht te nemen. Erger is het, dat het thans zeer moeilijk blijkt ons te handhaven op een punt dat onze schuld niet meer toeneemt. Spreker memoreert, dat die schuld thans te stellen is op het enorme bedrag van anderhalf milliard. Hoewel de beurs te New York gunstig werd beïnvloed door het bericht dat het begrootingstekort in de Vereenigde Staten in het komende jaar slechts drie milliard dollar zal zijn in plaats van vijf milliard, is dit misschien voor Amerika reden tot verheugenis, wij hier moeten voor alles zorgen, dat onze schuld niet grooter wordt, omdat anders rente en aflossing daarvan in toenemende mate de gevolgen van bezuiniging en versobering teniet doen.

„Het is al moeilijk genoeg het natuurlijk accres der uitgaven op te vangen en dit zal zich als een ernstig bezwaar doen gevoelen bij de opstelling van de begrooting voor 1937. Daarbij komt, dat een levenskrachtig en een gezond land als Indië steeds weer vooruit wil."

NEDERL. OOST-INDIE

Wij hebben echter rekening te houden met onze inkomsten, die in het afgeloopen jaar nog weer terugliepen, niet meer met sprongen zooals vroeger, maar geleidelijk. De teruggang zelf is wel niet zoo ernstig, maar wel ernstig is dat vooruitgang achterwege is gebleven. Voor 1937 zullen wij de inkomstenraming voornamelijk op de lagere cijfers van 1935 moeten baseeren.

„Wellicht wordt de begrooting voor 1937 de moeilijkste die wij gehad hebben."

Spreker constateert dat dit een weinig opwekkend beeld is, maar gelukkig niet hopeloos. Een hopelooze toestand is onbestaanbaar voor hem, die gelooft dat het lot van den individueelen mensch en van de volkeren in Gods hand ligt. De toestand is ook niet hopeloos, omdat reeds veel werd bereikt, de groote inspanning en de gebrachte offers waren niet te vergeefsch. De samenleving bleef gehandhaafd.

Spreker constateert dat het een enorme prestatie voor een samenleving is om bij een terugloop van het Landsbudget tot op de helft in enkele jaren, in stand te blijven. Bovendien geschiedde meer dan dat. De bezuiniging op het leger, welks kosten terugvielen van 72 millioen tot 42 millioen, maakte het leger kleiner, doch deed het winnen aan agressieve kracht. Een soortgelijke winst maakte ook de samenleving. Door reorganisatie, versobering en scherpe selectie is haar grondslag hechter en de mogelijkheid van doeltreffender verweer eer toe- dan afgenomen. Indië maakte in de afgeloopen moeilijke jaren bovenal een geestelijke winst.

De mentaliteit onzer samenleving is zakelijker, nuchterder en eerlijker geworden. Men ziet de dingen thans meer zooals zij in werkelijkheid zijn, toont meer neiging om de onvermijdelijkheid der feiten te erkennen, waardoor ook de consequenties gemakkelijker worden aanvaard. „Wat ons gevoelig treft, leed brengt of schade doet, wordt niet meer bij voorbaat al aan de regeering geweten. Er is een gezindheid tot samenwerking ontstaan, een inzicht dat

alleen daardoor het hoofd kan worden geboden aan de ongunst der tijden en ook een wil om aan te pakken en vol te houden. De waarde hiervan kan moeilijk worden overschat."
Spreker vervolgde: „Volhardt in deze uwe houding en ga voort op den eenmaal ingeslagen weg, dan is het niet meer de vraag of wij tegen de crisis op kunnen, maar kan de crisis tegen ons op."
Spreker wijst tenslotte op teekenen van opleving, die wat Indië betreft bestaan uit de suiker, die weer gaat planten, het verhoogde quotum voor rubber, de hoogere opbrengst van de copra, de prijshoudende stemming voor thee, de goede markt voor tin en de toekomst voor de tabak in Amerika.
„Hebben wij hier te doen met de aankondiging van een nieuwen dageraad?"
Spreker meent dat wij in ieder geval dankbaar moeten zijn voor de schemering, die hoop geeft.
Spreker wenschte vervolgens „Heil en Zegen" toe aan de voorbeeldige, gelaten aanvaardende millioenenbevolking, aan het Inlandsche Bestuur, de Regenten, de Volkshoofden, de Zelfbestuurders, alle vreemdelingen en vreemde Oosterlingen, die hier welkom waren in 1935 en dit ook in de toekomst zijn, mits zij zich houden aan recht en wet; aan de Europeesche gemeenschap, aan de bemanningen van schepen en vliegtuigen, aan de pers, aan de Kerkelijke dienaren, aan het Europeesch Bestuur en aan de politie, leger en vloot, opwekkend tot toewijding en plichtsvervulling, vervolgens aan alle ambtenaren op de departementen, de opvoeders van de jeugd en den Volksraad, en tenslotte „Heil en Zegen" toegewenscht aan het Moederland. „Misschien hoort men ons daar; dan kunnen wij niet terughouden een uit het diepst van het gemoed opwellenden wensch voor het welzijn van het land, waaraan wij zoo nauw verbonden zijn. Ik vraag mij wel eens af of de beteekenis van dien band voldoende wordt begrepen, of wel wordt ingezien hoe het eene gebiedsdeel van het andere afhankelijk is ten aanzien van de hoogste belangen, volstrekt niet eenzijdig, maar over en weer. Moge dat besef in het komende jaar meer dan ooit levendig zijn, tot heil van Nederland en Indië beiden."
Spreker neemt vervolgens afscheid van de luisteraars met de oprechte bede dat Gods beste zegen hen in het nieuwe jaar moge vergezellen. (Aneta.)
(Vor. ber. Jhr. Mr. B. C. de Jonge 1960 D.)

A. NEDERLAND. — Nieuwjaarsrede van Minister-president dr. H. Colijn voor de radio. - Een oproep tot eendracht. —
Nieuwjaarsdag, des avonds ruim 9 uur, heeft de minister-president, Z.Exc. dr. H. Colijn, voor de microfoon van de N.C.R.V. een korte rede uitgesproken, waaraan wij het volgende ontleenen:
Z.Exc. begon met te wijzen op den onzekeren internationalen toestand, welke gepaard ging met een toenemende bewapening en een groeiend wantrouwen. Deze toestand wordt niet zonder zorg gadegeslagen. De kansen om buiten een groot Europeesch conflict te blijven, schijnen thans heel wat geringer dan in 1914. Waakzaamheid is dus een eisch van den dag. Wat het binnenland betreft, blijft de toestand economisch en financieel zorgelijk.
Spr. wees op de moeilijkheden, die alle bedrijven: landbouw, veeteelt, industrie en scheepvaart ondervinden en op de millioenen, die de regeering moet uitgeven om die bedrijven te steunen, terwijl werkloozenzorg en werkverschaffing jaarlijks een 220 millioen uit de staatskas putten. In deze omstandigheden moet de verdeeldheid des volks zoo min mogelijk naar voren komen. Nu is juist op dit punt de toestand in Nederland niet verheugend. Spr. is niet van oordeel, dat er geen politieke partijen moeten zijn, maar onder den druk van den grooten gemeenschappelijken toestand mogen die verschillen niet toegespitst worden, maar integendeel op den achtergrond geschoven. Dat is ook noodig met het oog op de steeds sterker wordende tegenwerkende krachten. Alleen diep doorvoelde nationale eenheid en daaruit geboren nationale veerkracht kunnen de gevolgen van het crisisgebeuren temperen. Nederland alleen kan voor zich alleen niet de crisis oplossen. Daarvoor zijn we te zeer van het buitenland afhankelijk.
Spr. wees op de noodzakelijkheid van eendracht en besloot zijn rede als volgt:
Naar den mensch gesproken, overwint, ook in dezen kamp, het volk, dat de sterkste zenuwen blijkt te bezitten. Het zijn de narcotica, die vaak het zenuwgestel ondermijnen. Voor den nationalen volksgeest dreigt dat gevaar te komen uit den hoek van voortgaande versplintering met daaraan gepaard gaand onvruchtbaar gekibbel, dat de kracht ondermijnt. Het is de eendracht, die machtig maakt, het is de tweedracht, die verzwakt en verstrooit.
Als ik roep om die noodzakelijke eendracht, dan doel ik niet op die eendracht, die er op een kerkhof is, noch ook op de schijneendracht, die geforceerd van boven wordt opgelegd. Maar dan doel ik op eendracht, die geboren wordt uit vrijen wil tot cordiale samenwerking van allen, die van goeden wille zijn. Daaraan heeft Nederland ook in 1936 groote behoefte. Een Nieuwjaarswensch voor het Nederlandsche volk zou dan ook niet compleet zijn, wanneer hij geen uitdrukking gaf aan de hoop, dat het nieuw ingetreden jaar ons wat dichter bij dat ideaal brengen zal.
Maar ik voeg daaraan nog iets toe. Een bede voor U allen. Dat God U zooveel voorspoed schenke in huis en bedrijf, dat de nijpendste zorgen U bespaard mogen worden en dat alle luisteraars, als zij moed en kracht voelen wegglijden, de beteekenis mogen ervaren van het woord van den profeet Jesaja, dat God den moeden kracht geeft en dat Hij vermenigvuldigt de sterkte dien, die geen krachten heeft.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2064 C.)**

B. NEDERLAND. — Minister Gelissen over 1936. - Lichtpunten. —
Minister Gelissen, zooals men weet minister van Economische Zaken in ons land, heeft een onderhoud toegestaan aan een redacteur van De Standaard over de economische vooruitzichten voor 1936. Wij ontleenen er o.m. het volgende aan:
„Zijn er nog middelen om de industrie te steunen?"
„Wij zouden, gelijk Engeland, Zwitserland en België, nog meer kunnen doen aan een positieve kapitaalbeleggingspolitiek, om langs dezen weg opdrachten voor onze industrie te verzekeren. Daarvoor hebben de genoemde landen bedrijfsbanken, die met de industrie samenwerken."
„Wordt bij ons in die richting gewerkt?"
„Ik kan alleen zeggen dat de regeering haar aandacht op de zaak heeft en eenige besprekingen door mij zijn gevoerd."
„Is onze industrie concurrenz-fähig?"
„Naar mijn meening in het algemeen wel.
Het kostenpeil ligt, in totaal genomen, beneden dat van de Duitsche, ongeveer op dezelfde hoogte als van de Fransche en hier en daar iets boven dat van de Engelsche industrie.
Het is wel een merkwaardigheid, dat wij tegenover Scandinavië een actieve handelsbalans bezitten, niettegenstaande de daar toegepaste devaluatie.
Bij ons wacht de aanpassing van de loonen op de verlaging van de huren, die in het Vaste Lasten-ontwerp betrokken zijn. Spoedige afwerking daarvan is zeker gewenscht.
Het gaat er om onze bestaande industrie in stand te houden en zoo mogelijk nieuwe bedrijven te stimuleeren. Doch de technologische exploratie vergt geruimen tijd.
U weet, dat ik destijds berekend heb, dat wilden wij 1/3 van ons invoer-surplus door eigen voortbrenging vervangen, rond 40.000 man extra te werk zou kunnen worden gesteld. Wanneer men aan kapitaalsinvestatie berekent noodig te hebben ƒ 4.000 per man, dan zou daarmede gemoeid zijn een bedrag van ƒ 160.000.000 en dat is in vergelijking met ons volksvermogen van 13 milliard, toch wel te verantwoorden."
„Is vermindering van werktijd een middel om de werkloosheid te bestrijden?"
„Zeker, bij terugbrenging van de 48- tot een 40-urige werkweek zou een grooter aantal arbeidskrachten te werk kunnen worden gesteld, doch, en dat is een groote maar, het kan alleen als het internationaal geschiedt."
„U sprak zoonet van eenige opleving?"
„Er zijn eenige dingen, die hoopvol stemmen. In 1932 zien we in de wereld een toenemende vraag naar grondstoffen en stijging van de productie, met uitzondering van den landbouw, gepaard gaande met een vermeerdering van den wereldhandel. Daardoor ontstaat eenige opleving in de scheepvaart met tevens een aantrekking van de vrachtprijzen. Er zijn teekenen, die er op wijzen, dat Nederland hiervan ook definitief zijn deel krijgt. Maar al te veel wordt vergeten de woorden van dr. Colijn: Wij zijn later dan de meeste andere landen in de crisis geraakt, we komen er ook later weer uit.

Overigens dient men er wel op te letten, dat de Ver. Staten met hun 10 millioen werkloozen op de 120 millioen bewoners, een nog aanmerkelijk hooger werkloosheidspercentage hebben dan wij met 400.000 op de 8 millioen. En dat ondanks de ingrijpende maatregelen daar. Bovendien moet er op gelet worden, dat uit de stijging van de werkloosheid niet mag worden afgeleid een dalende productie. Tevens mag niet worden vergeten, dat jaarlijks 47.000 arbeidzoekenden het leger arbeidskrachten versterken.
Naar mijn meening heeft de Nederl. industrie in 1935 meer verdiend dan in 1934.
In sommige takken van de nijverheid is een onmiskenbare gunstige tendenz; het handelsverdrag met Amerika gesloten biedt hoop op verruiming van afzet.
De beginselen van dat handelsverdrag, beoogend meer wederzijdschen handel, vormen in elk geval een tegenstelling met de in de laatste jaren heerschende neiging om het handelsverkeer te beperken. En dat is een gelukkig verschijnsel.
Onze schepen zijn weer in de vaart en het vrachten-indexcijfer stijgt.
In de landen die gedevalueerd hebben is er een noodzakelijke aanpassing van het levenspeil naar boven, bij ons een daling, zoo kan er weer een breeder draagvlak ontstaan. In de chemie spreekt men van autocatalyse, wat het beste weer te geven is met zelfversnelling. In de crisis vertoont zich hetzelfde beeld, zoowel in de neer- als opgang. Als we weer op gang komen, wordt het tempo steeds sneller.
Zoo mogen we het nieuwe jaar ingaan met eenig meerder vertrouwen, hopend, dat de opleving een blijvend beteren toestand voor ons volk zal brengen." (De Standaard)
(Vor. ber. Minister Gelissen 2054 B.)

3 JANUARI 1936

A. FRANKRIJK. — De Duitsche gezant, Roland Koester, te Parijs overleden. —
Na een korte ongesteldheid is op 31 Dec. '35 in den ouderdom van 53 jaar de Duitsche gezant te Parijs, Roland Koester, overleden.
President Lebrun heeft Adolf Hitler een telegram gezonden waarin hij bij den dood van den Duitschen gezant de uiting zijner droefheid betuigt.
(Le Journal)

B. LITAUEN. — Engelsche démarches ten gunste van Litauen te Berlijn. —
Naar verluidt, heeft de Britsche ambassadeur te Berlijn, sir Eric Phipps, onlangs een démarche gedaan bij het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, zulks in verband met den huidigen stand der betrekkingen tusschen Duitschland en Litauen.
Het feit, dat ondanks de concessies, waartoe de Litausche regeering zich op instigatie van Genève bereid heeft verklaard, de Duitsche politiek in het Memelgebied niet de bewijzen van verzoeningsgezindheid aan den dag heeft gelegd, welke men van haar verwachtte, heeft te Londen een zekere mate van bezorgdheid gewekt. De situatie in het Memelgebied en in het bijzonder de pressie, waaraan de autoriteiten als gevolg van de Duitsche propaganda onderworpen zijn, heeft de voorheen gekoesterde vrees doen herleven.
Zelfs deed te Londen het gerucht de ronde, dat de ongerustheid waaraan Litauen ten prooi is, wel eens tot gevolg zou kunnen hebben, dat in het land een krachtige beweging ontstaat ten gunste van een federatie met de Sovjet-Unie. (Times) **(1825 D.)**

C. SPANJE. — Tweede Kabinet-Valladares. —
Portela Valladares, de demissionnaire Spaansche premier, is er op 30 December '35 in geslaagd, een gereorganiseerd kabinet te formeeren, dat als volgt is samengesteld.
Premier en minister van Binnenlandsche Zaken: Portela Valladares.
Buitenlandsche Zaken: Joaquin Ursaiz.
Oorlog: generaal Molero.
Marine: admiraal Azarola.
Justitie en Arbeid: Becerra.
Onderwijs: Villalobos.
Openbare Werken en Verkeerswezen: Cirilo del Rio.
Landbouw, Industrie en Handel: Mendizabal.
Financiën: Rico Avello.
De nieuwe regeering is er een met centrums-tendenzen; zij bevat slechts één partijman en wel del Rio.
Alvorens af te treden had het eerste kabinet-Valladares zijn goedkeuring gehecht aan het besluit tot ontbinding der Cortes. Dit besluit behoeft derhalve thans nog slechts de handteekening van president Zamora, om van kracht te worden. Als laatste bewindsdaad besloot het ministerie vervolgens, de opstelling der begrooting drie maanden uit te stellen. Daarop zette de premier in den kabinetsraad de motieven uiteen, die hem tot demissie hadden genoopt. Hij verklaarde op het standpunt te staan, dat de leiding der politiek van het kabinet hem toekwam. Verscheiden ministers hadden evenwel deze opvatting betwist, aangezien zij zich openlijk verzetten tegen zijn politiek en onderhandelingen voerden met leden der oppositie.
Chapaprieta, die bij geen der politieke partijen is aangesloten, heeft verklaard, dat aangezien het kabinet uit heterogene elementen was samengesteld, de premier uitsluitend de uitvoerder behoorde te zijn van de besluiten der meerderheid van het ministerie.
(El Sol) **(Vor. ber. Kabinet 2090 F.)**

D. NEDERLAND. — Mr. L. Lietaert Peerbolte. —
In een der zalen van het departement van Sociale Zaken aan het Bezuidenhout te 's-Gravenhage is op 30 Dec. '35 in een plechtige samenkomst van autoriteiten en ambtenaren op het gebied van de volksgezondheid, afscheid genomen van mr. L. Lietaert Peerbolte, directeur-generaal, hoofd van de afdeeling Volksgezondheid, aan genoemd departement. Minister Slingenberg deelde mede, dat de Nederlandsche regeering haar dankbaarheid heeft willen toonen, ten bewijze waarvan het H.M. de Koningin behaagd heeft mr. Lietaert Peerbolte te benoemen tot commandeur in de Orde van Oranje-Nassau.
(Vaderland)

E. VOLKENBOND. — James MacDonald, Hooge Commissaris voor Duitsche vluchtelingen, neemt ontslag.
James MacDonald, de door Genève aangewezen hooge commissaris, ter behandeling van de belangen der voor het nationaal-socialistische bewind gevluchte Duitschers, heeft, aldus Reuter, bij het Volkenbondssecretariaat zijn ontslag ingediend.
Hij voert als grond hiervoor aan, dat het vraagstuk van het Duitsche anti-semitisme een zoodanigen omvang heeft aangenomen, dat alleen de Volkenbond het vermag te behandelen, en niet een van Genève onafhankelijke organisatie met beperkte bevoegdheden.
In een door MacDonald bij zijn ontslagaanvrage gevoegden brief houdt hij een requisitoir tegen de godsdienst- en rassenpolitiek van het Derde Rijk en hij spreekt de hoop uit, dat de mogendheden bij de Duitsche regeering zullen ingrijpen, om haar er toe te brengen die politiek te wijzigen.
Prof. James MacDonald werd op 14 Dec. door de Nederlandsche regeering tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau benoemd. (A. N. P.) **(1022 H.)**

F. NEDERLAND. — Regeling aanvullend onderwijs. - Wetsontwerp ingetrokken. —
De Minister van Onderwijs, K. en W. heeft met machtiging van H.M. de Koningin ingetrokken het wetsontwerp tot regeling van het aanvullend onderwijs. (A. N. P.)

G. NEDERLAND. — Identiteitskaarten voor fototoestellen. —
Om den frauduleusen import van fototoestellen en andere foto-artikelen tegen te gaan en ten aanzien van de verscherpte maatregelen, zooals inbeslagneming, beboeting en strafvervolging, welke ter zake door onze douane getroffen zijn, kunnen wij thans mededeelen, dat de organisatie van den Nederl. Fotohandel, belichaamd in het Centraal Bureau, gevestigd te Amsterdam, ter ondersteuning van vorenbedoelde

maatregelen voorstellen bij de Regeering heeft ingediend om ten gerieve van het Nederlandsch fotografeerend publiek ter voorkoming van moeilijkheden aan de grenzen bij terugkeer uit het buitenland met een te voren in Nederland gekocht fototoestel, z.g. identiteitskaarten te verstrekken, ten blijke, dat de betreffende apparaten al reeds eerder regelmatig werden ingevoerd en dus verder vrij van rechten in Nederland kunnen worden toegelaten.
Deze identiteitsbewijzen zullen uitsluitend via den bonafiden fotohandel afgegeven worden.
(Limburger Koerier)

A. **TOONEEL. — Iffland-ring in het museum te Weenen. —**
Albert Bassermann, eens door Duitschland erkend als zijn grootste acteur, heeft het teeken van deze onderscheiding thans overgedragen aan het Bundes-Theater-museum te Weenen.
Zooals men zich zal herinneren, schoof Basserman, die de wisselring oorspronkelijk voor Max Pallenberg bestemd had, zijn dooden vriend Moissi het eereteeken aan de hand.
Nu heeft Bassermann de ring, die door den schenker, den acteur Iffland, bedoeld was om steeds te worden overgedragen aan den grootsten Duitschen tooneelspeler, aan het Weensche tooneelmuseum afgestaan.
(A. N. P.)

4 JANUARI 1936

B. **NEDERLAND. — De Nationaal Socialistische Beweging. - Publicaties in Volk en Vaderland. —**
De Utrechtsche rechtbank wees op 31 Dec. '35 vonnis inzake de N.S.B.-publicaties.
Mr. S. A. van Lunteren, hoofdredacteur van „Volk en Vaderland" werd vrijgesproken. De eisch was *f* 100 boete of 50 dagen hechtenis.
De heer J. Hollander, redacteur van het blad, werd eveneens vrijgesproken. De eisch was *f* 100 boete of 50 dagen hechtenis.
Mr. Reydon, waarnemend hoofdredacteur van „Volk en Vaderland", werd veroordeeld tot *f* 200 boete of 50 dagen hechtenis. Eisch 3 maanden gevangenisstraf.
Dr. E. G. H. Verviers, redacteur van Nieuw-Nederland, werd tot *f* 100 boete of 50 dagen hechtenis veroordeeld. De eisch was *f* 200 boete of 60 dagen hechtenis.
De rechtbank beval de teruggave van de in beslag genomen drukpers aan de N.V. Drukkerij voorheen L. Bos en Zn.
De Officier van Justitie heeft tegen deze uitspraken hooger beroep aangeteekend. (Ons Noorden)
(Vor. ber. 2024 E.; N.S.B. 2093 E.)

C. **DISCONTOKOERSEN. —**
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert				Sedert	
Argentinië	23- 2-'33	6	%	Nederl. Bank:		
België	16- 5-'35	2	%	Wisseldisc.	14-11-'35	3½%
Britsch-Indië	28-11-'35	3	%	Prom.disc.	14-11-'35	4 %
Bulgarije	15- 8-'35	6	%	Bel. op Eff.	14-11-'35	4 %
Chili	23- 8-'32	4½	%	Bel. v. Goed.	14-11-'35	4 %
Columbia	18- 9-'30	7	%	Voorschotten		
Danzig	21-10-'35	5	%	Rek.-Crt.	14-11-'35	4 %
Denemarken	22- 8-'35	3½	%	Ned.-Indië	1- 7-'35	3½%
Duitschland	21- 9-'32	4	%	New York		
Engeland	30- 6-'32	2	%	Fed. Res. B.	1- 2-'34	1½%
Estland	1-10-'35	4	%	Noorwegen	24- 5-'33	3½%
Finland	1-12-'34	4	%	Oostenrijk	10- 7-'35	3½%
Frankrijk	31-12-'35	5	%	Peru	1- 8-'30	9 %
Griekenland	14-10-'33	7	%	Polen	26-10-'33	5 %
Hongarije	28- 8-'35	4	%	Portgual	13-12-'34	5 %
Ierland	22- 4-'32	4	%	Roemenië	15-12-'34	4½%
Italië	9- 9-'35	5	%	Spanje	10- 7-'35	5 %
Japan	3- 7-'33	3.65		Tsjecho-Sl.	1- 1-'36	3 %
Joego-Slavië	18- 1-'35	5	%	Zuid-Afrika	15- 5-'33	3½%
Letland	1- 1-'33	5½	%	Zweden	29-11-'33	2½%
Litauen	1- 1-'34	6	%	Zwitserland	2- 5-'35	2½%

(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Discontokoersen 2060 E.; Overz. 1802 C.)

D. **NEDERLAND. — Stichting „Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis". —**
Het toenemend belang van de sociale geschiedenis stelde reeds geruimen tijd het tot stand komen van een wetenschappelijk lichaam, dat zich met de bestudeering van dit gebied zou belasten, aan de orde. Door de samenwerking van de Centrale Arbeidersverzekerings- en Deposito-Bank te 's-Gravenhage en het Nederlandsch Economisch-Historisch Archief, is het thans mogelijk geworden de stichting het „Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis" op te richten, waarvoor de gemeente Amsterdam een ruim gebouw aan de Keizersgracht 264 ter beschikking heeft gesteld.
Het doel van het Instituut is het bevorderen van de kennis en de wetenschappelijke studie van de nationale en internationale sociale geschiedenis.
Het Bestuur der Stichting bestaat uit de heeren Nehemia de Lieme, voorzitter, prof. mr. N. W. Posthumus, secretaris, jhr. dr. P. J. van Winter, tezamen vormend het dagelijksch bestuur, prof. dr. H. Brugmans, prof. mr. I. B. Cohen, mej. dr. Jane de Iongh, J. Oudegeest, dr. H. B. Wiardi Beckman, verder uit prof. dr. H. Bolkestein, die door de afdeeling Letterkunde der Koninklijke Academie van Wetenschappen en uit prof. dr. J. S. Theissen, die door de Faculteit der Letteren en Wijsbegeerte der Universiteit van Amsterdam, uit haar midden als bestuursleden zijn aangewezen.
Als directeur zal prof. Posthumus optreden.
(Het Vaderland)

E. **NEDERLAND. — „Nozema" opgericht. —**
Dezer dagen vond in een der zalen van het Departement van Binnenlandsche Zaken ten overstaan van notaris mr. B. Grootenboer het verlijden plaats van de acte van oprichting der N.V. Nederlandsche Omroep Zender Maatschappij „Nozema". Namens den Staat compareerde de heer J. A. de Wilde, minister van Binnenlandsche Zaken, terwijl als vertegenwoordigers van de algemeene omroeporganisaties optraden: voor de A.V.R.O. de heeren G. de Clercq en F. P. A. van Gheel Gildemeester, voor den K.R.O. de heer P. A. M. Speet, voor de N.C.R.V. de heer mr. A. van der Deure en voor de V.A.R.A. de heer J. W. Lebon.
Directeur van het zenderbedrijf wordt ir. A. Dubois.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2065 A.; Radio 2114 B.)**

F. **LUCHTVAART. — Vliegongeluk. - „City of Khartoum". —**
Op 31 Dec. '35 is het vliegtuig „City of Khartoum" van de Imperial Airways, dat van Mirabelle op Creta was vertrokken, nabij Alexandrië verongelukt. Het vliegtuig had 4 leden bemanning en vervoerde 9 reizigers. Bij deze ramp zijn 12 personen om het leven gekomen, de gezagvoerder Wilson is n.l. door een regeeringsvaartuig gered.
Ook had het toestel luchtpost voor Indië en Australië aan boord. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2101 B.)

5 JANUARI 1936

G. **VEREENIGDE STATEN. — Boodschap van President Roosevelt. —**
De president der Vereenigde Staten, Roosevelt, heeft op 3 Januari '36 zijn aangekondigde boodschap persoonlijk in het Huis van Afgevaardigden voorgelezen.
Het is zoover gekomen, aldus Roosevelt, dat de volkeren van Amerika kennis moeten nemen van een toestand, die in zich vele elementen draagt, die leiden tot de tragedie van een algemeenen oorlog.
Tal van volken, vooral de kleinste, zouden als men hen aan zich zelf overliet, tevreden zijn met hun grenzen en bereid zijn, om in hun eigen land en in samenwerking met hun naburen hun eigen economische en sociale problemen op te lossen.
De souvereine leiders van deze volken volgen deze vreedzame en redelijke aspiraties van hun onderdanen met hartelijk medeleven. Zij moeten echter steeds blijven letten op de mogelijkheid dat vandaag of morgen door de souvereine leiders van andere volkeren, die de beginselen tot verbetering van het menschelijk ras door vreedzame middelen weigeren

te onderschrijven, een inval in of een aanval tegen hun land wordt gedaan.
Er is op het oogenblik dus alle reden tot pessimisme. De volken, die streven naar expansie, naar herstel van onrechten, voortvloeiend uit vroegere oorlogen, naar afzetgebieden voor hun handel, voor hun bevolkingsoverschotten of zelfs voor hun eigen vreedzame bijdragen tot den vooruitgang der beschaving, slagen niet er in, dat geduld te toonen, hetwelk noodzakelijk is om hun redelijke en wettige doeleinden te bereiken door vreedzame onderhandelingen of door een beroep op de schoonste gevoelens van gerechtigheid in de wereld. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Roosevelt 2076 A.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Mechtilde Lichnowsky — „Delaïde". (S. Fischer, Berlin)
Ruth Schaumann — „Amei: eine Kindheit". (G. Grote, Berlin)
Engelsch: Mary Ellen Chase — „Silas Crockett". (Collins)
Talbot Mundy — „Purple Pirate". (Hutchinson)
Jerrard Tickell — „See how they run". (Heinemann)
Fransch: P. J. Jouve — „La scène capitale". (Gallimard)
Général H. Mordacq — „Faut-il changer le régime?" (Albin Michel)
Italiaansch: G. B. Angioletti — „Amici di Strada". (Carabba, Lanciano)
Nederlandsch: Marie Gevers — „Guldentop" (Belgische letteren). Vertaald door S. J. G. Premsela-den Boer. (Zuid-Holl. Uitg., den Haag)
A. H. M. Romein-Verschoor — „Vrouwenspiegel". (Literair-sociologische studie over de Nederlandsche romanschrijfster na 1880). (W. de Haan, Utrecht)
Russisch: Ilja Ehrenburg — „Ne perewodja dychanija" (zonder adem te scheppen). (Sovjetskij pissatelj, Moskou 1935)
Spaansch: Azorin — „Lope en silueta". (Ediciones del Arbol, Madrid) (Red. K. H. A.) **(2108 C.)**

6 JANUARI 1936

B. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —**
27 December. — Takazze (B 3). —
Het Italiaansche legerbericht maakt de laatste dagen melding van nieuwe botsingen in den sector van de Takazze (B 3), waarbij de Abessyniërs zware verliezen moeten hebben geleden. Van Italiaanschen kant sneuvelden zes blanke en drie inlandsche soldaten en werden vier officieren, negen blanke en 37 inlandsche soldaten gewond.

Nederlandsche Ambulance. —
Het hoofdbestuur van het Roode Kruis te Den Haag heeft een telegram ontvangen van den leider der Nederlandsche Ambulance, waarin medegedeeld werd, dat de ambulance op 24 Dec. '35 te Addis Abeba is aangekomen.

Vredesvoorwaarden van Abessynië. —
De vredesvoorwaarden van den Negus zouden omvatten de terugtrekking der Italiaansche troepen, schadeloosstelling voor Abessynië en de erkenning van Abessynië als souvereine staat door de mogendheden. Zij omvatten eveneens de demarkatie van de grenzen tusschen Abessynië en de Italiaansche koloniën door een internationale commissie, benoemd door den Volkenbond.
Abessynië zou gaarne buitenlandschen bijstand en raad ontvangen op economisch, financieel en administratief gebied, doch geen enkele Italiaansche ambtenaar zou worden geaccepteerd.

29 December. — Abbi Addi (C 5). —
De Abessynische berichten over de herovering van Abbi Addi (C 5) zijn door de Italianen niet bevestigd.

31 December. — Engelsche bedrijvigheid in het woestijngebied. —
De Egyptische bladen maken melding van uitvoerige militaire voorzieningen, die de Engelschen in het woestijngebied in het Westen treffen.

Zweedsche Ambulance. —
De Italianen hebben bij Dolo (H 6) bommen op een Zweedsche Roode Kruis Ambulance geworpen. Dr. Hylander, de leider der Ambulance, en nog een andere Zweed zijn gewond, dr. Lundstroem is gedood. Eenige Abessyniërs zijn gedood. Groote verontwaardiging heerscht in Zweden.

Italiaansche verklaring van het bombardement. —
Van officieele Italiaansche zijde wordt omtrent het bombardement van de Zweedsche Ambulance de volgende verklaring gegeven:
„De bombardementen, die aan het Somalifront zijn geschied, worden volkomen gerechtvaardigd door het met zekerheid bewezen feit, dat twee bij Daggaboer neergeschoten Italiaansche vliegers zijn vermoord en hun afgehouwen hoofden naar Harrar zijn gebracht."

1 Januari 1936. — Regens. —
Hevige regens teisteren het Zuidelijke front.

2 Januari — Neutraliteit der Ver. Staten. - Nieuwe wet. —
Mac Reynolds, de voorzitter van de commissie voor buitenlandsche zaken van het congres heeft het wetsontwerp, samenhangende met de neutraliteitswet, bij het congres ingediend. Volgens dit ontwerp zou de president groote bevoegdheden krijgen met betrekking tot een uitvoerverbod van oorlogsmaterialen. O.a. zou hij voorstellen kunnen doen om voor bepaalde producten het embargo op te heffen en om voor bepaalde landen het uitvoerverbod van oorlogsmateriaal slechts gedeeltelijk van kracht te doen zijn. Te Rome heerscht groote spanning naar aanleiding van de zitting van het Amerikaansche Congres.

5 Januari. — Bommen op Egyptische Ambulance. —
Volgens een officieel communiqué van de Abessynische regeering hebben de Italianen bommen laten vallen op de Egyptische Ambulance bij Daggaboer (E 6). De Ambulance werd ernstig beschadigd, er zijn geen dooden te betreuren.

Volkenbond. — Nota van Abessynië. —
Abessynië heeft opnieuw een nota gezonden aan den Volkenbond, waarin de regeering protesteert tegen de wijze van oorlogvoeren van de Italianen en tusschenkomst verzoekt van den Volkenbond.

6 Januari. — Italiaansche verontschuldiging inzake bombardement Ambulance. —
Suvich heeft namens Mussolini zijn leedwezen over het bombardement van de Zweedsche Ambulance uitgesproken, doch verklaarde, dat dit noodzakelijk was. (Tribuna - Osservatore Romano - N. R. Crt. - Lavoro Fascista - Times) **(Vor. ber. 2108 A.)**

7 JANUARI 1936

C. **SCHAKEN. — Tournooi te Hastings. —**
Het tournooi te Hastings is geëindigd met de overwinning van den Amerikaan Fine, die één punt meer boekt dan de Tsjechische meester Salo Flohr.
Het eindresultaat is als volgt: 1. Fine 7½ pnt.; 2. Flohr 6½ pnt.; 3. Tartakower 6 pnt.; 4. Koltanowski 5½ pnt.; 5. Alexander 4 pnt.; 6. en 7. Golombek en Thomas ieder 3½ pnt.; 8. en 9. Michell en Tylor ieder 3 pnt.; 10. Winter 2½ pnt.
In de andere tournooien hebben de Nederlandsche spelers, inzonderheid Landau, uitstekende resultaten behaald. Landau heeft namelijk in het Premier Reserves I-tournooi den eersten prijs gedeeld met Klein, terwijl Prins in het Premier Reserves II-tournooi den eersten prijs met vier andere spelers deelde.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1638 F.; Tourn. 1721 G.)**

A. **NEDERLAND. — De inschrijving voor den dienstplicht vervroegd. —**
Bij Kon. Besluit van 27 Dec. '35, thans in het Staatsblad gepubliceerd, is bepaald, dat paragraaf 42 der wet tot verlaging der openbare uitgaven in werking is getreden met ingang van 1 Januari 1936.
Deze paragraaf behelst de wijzigingen van de Dienstplichtwet. De belangrijkste wijziging van deze wet zal echter eerst in werking treden op 1 Maart '36. Dat is de bepaling waarbij de inschrijving voor den dienstplicht vervroegd wordt; tot dusver bepaalt de wet, dat de inschrijving geschiedt in het begin van het jaar, waarin de in te schrijven persoon 19 jaar wordt. Die leeftijd wordt nu vervroegd tot 18 jaar. Dit is geschied om meer tijd te verkrijgen voor het verrichten der keuringswerkzaamheden en het aantal keuringsraden te kunnen verminderen, hetgeen de regeering uit militair, maar voornamelijk ook uit financieel oogpunt wenschelijk oordeelde.
Op 1 Maart '36 treedt tevens in werking de wijziging der Dienstplichtwet, betreffende het tijdstip van aangifte voor de inschrijving. Als tijd voor aangifte was tot dusver bepaald de maand Januari. Na 1 Maart zal die tijd door de Kroon bepaald worden.
(Staatsblad - Telegraaf) **(V. b. Dienstplicht 1845 E.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's Begrootings-Boodschap. —**
President Roosevelt heeft bij het Congres de begrooting voor het op 1 Juli '35 beginnende financieele jaar 1936-'37 ingediend. De inkomsten worden geraamd op 5654 millioen dollar, de uitgaven, zonder de kosten van steunverleening, op 6752 millioen; de uitgaven voor aflossing der schulden zullen 580 millioen dollar bedragen.
Voor het loopende begrootingsjaar 1935-'36 wordt het tekort geschat op 2682 millioen dollar, te verhoogen met 552 millioen voor delging der staatsschuld, of totaal een deficit van 3234 millioen dollar.
Op denzelfden dag, dat de president zijn begrooting heeft ingediend, heeft het hooggerechtshof echter de landbouwcrisiswet (A.A.A.) ongrondwettig verklaard. Dit brengt mede, dat de heffing op de verwerking van producten (de processing tax), waarvan de opbrengst in de begrooting op meer dan 500 millioen dollar wordt geschat, in strijd met de grondwet is geworden.
In zijn boodschap aan het Congres zegt president Roosevelt, dat het voor het nieuwe begrootingsjaar te verwachten tekort nog niet volledig geraamd kan worden, aangezien in de begrooting 1936-'37 niet de uitgaven voor steunverleening zijn opgenomen, die vermoedelijk 500 millioen dollar zullen vorderen.
De president wees er op, dat de uitgaven voor het loopende begrootingsjaar oorspronkelijk geschat waren op 8520 millioen dollar, doch waarschijnlijk 7645 millioen dollar zullen beloopen. De inkomsten voor dit op 30 Juni '36 eindigende begrootingsjaar waren geraamd op 3992 millioen dollar, doch zullen waarschijnlijk stijgen tot 4411 millioen dollar, zoodat het tekort, dat op 4528 millioen dollar was geraamd, zal dalen tot 3234 millioen dollar.
Deze gunstiger verhouding schrijft de president toe aan het economische herstel, dat in de Ver. Staten is begonnen en waardoor de uitgaven zijn gedaald en de inkomsten gestegen.
President Roosevelt wijst dan verder met nadruk op de gunstige credietpositie der regeering. In de toekomst zal men kunnen rekenen op een verdere vermindering der tekorten, daar de belastingontvangsten zullen stijgen en de uitgaven voor noodlijdenden en werkloozen zullen dalen.
In het komende jaar zal de regeering geen nieuwe belastingen invoeren. President Roosevelt spoort het Congres aan, alle uitgaven, die buiten de in het budget opgenomen posten vallen, direct door nieuwe inkomsten te dekken.
Betreffende de openbare schuld zei president Roosevelt, dat deze in Juni '35 28.700 millioen dollar bedroeg en in het jaar daarvoor 27 milliard dollar. Vóór Juni '36 zal zij niet boven de 31 milliard dollar komen — hetgeen reeds een record is — en in Juni 1937 zal zij tot 31.352 millioen dollar stijgen. Ook hierbij is geen rekening gehouden met de extra-uitgaven voor steunverleening, waartoe het Congres eventueel mocht besluiten.
Om te bewijzen, dat de credietpositie is verbeterd, wees president Roosevelt er op, dat het deficit in 1934 3989 millioen dollar bedroeg, in 1935 3575 millioen en dit jaar 3234 millioen dollar. Voor het volgende jaar kan, als het saldo van het aan de regeering toegestane fonds van 4880 millioen dollar in mindering wordt gebracht, het tekort der gewone uitgaven worden geraamd op 1098 millioen dollar.
Omtrent de afzonderlijke posten meldt United Press nog, dat de uitgaven voor de nationale verdediging op ca. een milliard dollar worden geraamd en wel 551.308.399 dollar voor de vloot en 443.699.305 voor het ministerie van Oorlog. Dit is ongeveer 200 millioen dollar meer dan voor 1935-'36 was uitgetrokken.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 2119 G.)

C. **POLEN. — Amnestie. - 20.000 gevangenen in vrijheid gesteld. —**
In verband met de verleende amnestie zijn 20.000 gevangenen in vrijheid gesteld. Zij zullen als werkloozen worden behandeld en in natura uit het werkfonds steun ontvangen. (Polska Agencia Telegr.)
(Vor. ber. Amnestie 2103 D.)

D. **NOORWEGEN. — Aansluiting van de Noorsche vakvereenigingen bij de Amsterdamsche Internationale. —**
Volgens de Arbeiderbladet, het voornaamste orgaan der Arbeiderspartij, zou 90 procent van de leden van het congres van Noorsche vakvereenigingen gestemd hebben voor aansluiting van het congres bij de internationale federatie van vakvereenigingen, de z.g. „Amsterdamsche Internationale". En zulks met ingang van 1 Januari 1936. (Arbeiderbladet)
(Vor. ber. Vakvereenigingen 1605 C.)

E. **BILJARTEN. — P. de Leeuw kampioen van Nederland. —**
De Amsterdammer P. de Leeuw is er op 5 Jan. '36 door een overwinning op zijn stadgenoot Sweering, in geslaagd voor de eerste maal beslag te leggen op het biljartkampioenschap cadre 45—1. Van Vliet werd derde, terwijl Van Eymeren, Dommering en Gehrels resp. op de vierde, vijfde en zesde plaats eindigden. De eindstand werd:

	gew. part.	pt.	brt.	h.s.	alg. gem.
De Leeuw . . .	5	1500	151	94	9.93
Sweering . . .	4	1377	105	75	13.11
Van Vliet . . .	2	1152	132	70	8.72
Van Eymeren . .	2	1267	163	55	7.77
Dommering . .	1	1241	156	92	7.96
Gehrels	1	821	117	60	7.01

De voorzitter van den N. B. B., Jhr. Mollerus, reikte na afloop de prijzen uit. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Biljarten 2012 C.; Ned. kamp. 1634 B.)

F. **LUCHTVAART. — K. L. M. - Vervoer in 1935. —**
In 1935 heeft de K.L.M. voor het eerst in één jaar meer dan 100.000 passagiers vervoerd. Op de Europeesche en binnenlandsche lijnen werden naar schatting 95.997, op de Amsterdam-Batavia lijn 1540, in West-Indië 2659 passagiers vervoerd, tezamen 100.196 tegen 85.969 in 1934. Het vrachtvervoer ontwikkelde zich boven verwachting gunstig. De handelsbelemmeringen namen toe, maar niettemin steeg de hoeveelheid vervoerde goederen van 1.063.636 K.G. in 1934 tot naar schatting 1.320.000 K.G. in 1935. Dank zij het besluit der P.T.T. om alle briefpost per vliegtuig te verzenden, voor zoover dit tijdwinst maakt in vergelijking met andere middelen van vervoer, is het postvervoer op de Europeesche lijnen met ruim

65% gestegen van 193.373 K.G. in 1934 tot 320.000 K.G. in 1935.
Hoewel de dienst op Indië eerst 12 Juni 1935 verdubbeld werd, heeft de gunstige ontwikkeling van het vervoer na dien datum reeds krachtig zijn invloed op de resultaten van dit jaar doen gelden. Het aantal kilogrammen briefpost steeg van 46.766 K.G. in 1934 tot 63.000 K.G. in 1935 (een toeneming van 34.6%); de pakketpost vermeerderde van 3.088 K.G. tot 3.500 K.G. (toeneming van 13.3%); de hoeveelheid goederen steeg van 18.217 K.G. tot 25.200 K.G. (toeneming 38.3%).
De cijfers zijn alle geschat naar gegevens, welke half December bekend waren. (Verslag K.L.M.)
(Vor. ber. 1693 K.; K.L.M. 2098 A.)

A. WERELDWERKLOOSHEID. — 1935. —
Het Internationaal Arbeidsbureau maakt bekend, dat volgens de door dit bureau einde December 1935 verzamelde statistieken het aantal werkloozen in de meeste landen op het einde van 1935 geringer was dan aan het einde van 1934, zoodat de sinds het midden van het jaar 1933 in de meeste landen bespeurde verbetering heeft voortgeduurd.
Daarentegen was de werkloosheid aan het einde van 1935 grooter dan een jaar geleden in de volgende landen: Bulgarije, Frankrijk, Letland, Nederland, Spanje, Joegoslavië en Zwitserland, waar de werkloosheid blijkens de driemaandelijkse statistieken gedurende 1935 voortdurend is blijven toenemen, alsmede in Ierland en Nieuw-Zeeland, waar de toestand aanvankelijk in 1935 beter was geworden, doch in het laatste kwartaal van 1935 weer is verergerd.
(Intern. Arbeidsbureau)
(Vor. ber. 1747 H.; Werkloosheid 2031 B.)

B. VENEZUELA. — Lopez Contreras tot president gekozen. - Nieuw kabinet. —
Generaal Lopez Contreras (niet Conpreras) is tot president van Venezuela gekozen tot Juni 1938, d.w.z. den datum van het verstrijken van de ambtsperiode van den overleden generaal Gomez.
De normale ambtsperiode van een president is 7 jaar.
Het nieuwe kabinet is als volgt samengesteld:
Binnenlandsche Zaken: d'Esacalante; Buitenlandsche Zaken: P. Idriago Chakin; Handel en Financiën: G. Herrera; Oorlog: A. Chalbaud Cardona; Verkeer: P. Paris; Arbeid: P. Pacanins; Onderwijs: J. Ayala; Landbouw: E. Rodriguez.
De onlusten, die bij den dood van president Gomez waren uitgebroken, zijn met geweld bedwongen. Vele familieleden van president Gomez hebben het land verlaten. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2099 F.)**

8 JANUARI 1936

C. NEDERLAND. — Scheepsbouw. - „Prinsendam".
Op 3 Jan. '36 is op de bouwhelling van de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij te Rotterdam een begin gemaakt met het leggen van de kiel voor den bouw van de „Prinsendam" oftewel de tweede „Statendam".
Naar verluidt zou de bouw van een schip als de „Prinsendam" van groot belang zijn uit een oogpunt van werkverruiming en wederopleving in den scheepsbouw. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2001 A.)**

D. BELGIE. — Sociaal-Democraten en eenheidsfront.
De algemeene raad van de Belgische socialistische partij heeft met 4 tegen 4 stemmen een resolutie aangenomen, waarin de vorming van een eenheidsfront tegen oorlog en fascisme wordt voorgestaan. De communisten hadden het initiatief genomen tot de vorming van een dergelijk front met de socialisten, zooals dit reeds in Frankrijk bestaat. In de socialistische resolutie wordt echter gezegd, dat men, hoewel men de noodzakelijkheid van een eenheidsfront erkent, van oordeel is, dat de leiding der beweging in handen moet blijven van de socialistische partij, welke numeriek beduidend sterker is dan de communistische partij. In de resolutie wordt ten slotte gezegd, dat de socialistische partij het initiatief wil behouden in den strijd tegen den oorlog en het fascisme. (Het Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Soc.-Democr. Partij 1695 C.)

E. VEETEELT. — De beteekenis van onzen rundveestapel. —
Wij ontleenen aan het artikel in het Dagblad van Noordbrabant van 3 Jan. '36 van den heer C. Jansen, directeur der Fokcentrale te Roosendaal, over de beteekenis van onzen rundveestapel het volgende:
Onder de talrijke maatregelen welke door de Regeering worden getroffen ten einde de voortbrenging onzer landbouwproducten te beperken, is de regeling van onzen veestapel zeker een van de moeilijkste. Men wil den melkstroom, welke over ons land vliedt, indammen. Men wil komen tot lagere productie van boter en kaas.
Als reden, waarom er in ons land een te veel aan deze producten is, wordt gewezen op den sterk verminderden uitvoer. Men spreekt van boterovervloed enz. Maar is dit wel geheel juist?
Kan werkelijk ons land de geproduceerde boter niet verbruiken? Wordt er binnen onze grenzen een te veel aan vet geproduceerd door onze koeien? Wij zijn zoo vrij dit te betwijfelen. Het gebruik van boter en margarine samen in ons land bedraagt 13 K.G. per hoofd en per jaar. Wanneer we al de boter, welke hier gemaakt wordt, zelf op consumeerden, dan zouden we komen tot een hoeveelheid van 11 K.G. per hoofd en per jaar. Nederland gebruikt echter geen 11 K.G. boter per hoofd, doch slechts 5.7 K.G. De helft van het vetverbruik moet dus komen uit andere producten, voornamelijk margarine, met als hoofdbestanddeel plantaardig en dierlijk vet.
De crisisheffing welke momenteel op onze goede boter wordt gelegd is zeker mede oorzaak, dat het verbruik laag is. Wij vragen ons dan ook wel eens af of de z.g. botersteun geen steun is voor de margarinefabricage? Gewezen wordt op het belang van deze industrie, in verband met het aantal werknemers, transporten enz. Kortom op de kapitalen, welke aan den arbeid ten goede komen en op de kapitalen, welke er in deze industrie zijn vastgelegd. Gelukkig is deze industrie echter nog niet zóó erg noodlijdend, immers de balansen geven altijd nog een aardig winstcijfer!
Is de belangrijkheid van onzen veestapel zóó veel minder? Weten de meesten onder ons wel, dat de cultuurgrond in Nederland bestaat uit 1.000.000 H.A. land- en tuinbouwgrond, 250.000 H.A. bosch en 1.300.000 H.A. blijvend weiland? Dus meer dan de helft is weiland, waarvan zeer weinig is om te zetten in bouwland. Weet men ook hoeveel aan arbeidsloonen en direct aan onzen veestapel wordt ten koste gelegd?
Zie hier slechts enkele cijfers:
Wanneer men uitgaat van zuivere weidebedrijven, waar varkens en kippen geen overwegende rol spelen en waar geen kaas op de boerderij wordt gemaakt, geven de bedrijfsuitkomsten en het betaalde arbeidsloon eenig begrip van het netto-directe-arbeidsloon, dat de boer en zijn arbeider, per koe en per jaar, verdient. Dat was in 1933-'34 pl.m. *f* 80.— per koe, dus op 1.400.000 koeien *f* 112.000.000. De melkslijters in den consumptiehandel gaan met *f* 27.000.000 aan arbeidsloon heen. Slachten, keuren enz., kosten abattoir, *f* 4.000.000 arbeidsloon, met de distributie van vleesch *f* 30.000.000. Om van de huiden leer te maken is pl.m. *f* 4.000.000 arbeidsloon noodig. Om onze 85 millioen K.G. boter te fabriceeren moet er *f* 4.500.000 aan arbeidsloon en salarissen worden uitgekeerd. Reken de salarissen aan dierenartsen wat het rundvee betreft ook maar gerust op 2 tot 3 millioen gulden per jaar. Aan melkcontroleurs stamboek- en fokvereenigingswezen pl.m. *f* 1.000.000. Rest ons nog te noemen de ambtenaren verbonden aan den voorlichtingsdienst, bureaux enz. De arbeid aan veevoeder, enz., beloopt zeker minstens *f* 20.000.000. En dan de transportkosten onzer zuivelproducten? In 1934 moesten 272.685.000 K.G. worden vervoerd. Voor het vervoer van de melk naar de fabriek zijn groote bedragen noodig. Denkt er aan, dat jaarlijks 4 milliard liter naar de fabriek gebracht moeten worden en rekent hiervoor maar gerust op *f* 2.75 per 1000 L. Wat zou verder de distributie van boter en kaas in eigen land nog kosten?
Denken we dan verder nog aan het indirecte arbeidsloon aan gebouwen, machines, transport, materiaal enz. Nederland bezit toch meer dan 900 zuivelfabrieken?
We zouden nog door kunnen gaan met het opsommen van tal van andere dingen, betreffende voeding enz., wat de koe ons behalve aan melk en melkproducten, vleesch, leder, mest enz. nog meer levert.
Denkt aan hoorn, lijm, gelatine, beendervet en olie, caseïne, bloedalbumine, beenzwart enz. enz.
Wij meenden met het bovenstaande ook onze niet deskundige lezers eens een kijkje te hebben gegeven, op wat er zooal aan onzen veestapel vast zit. (Dagblad van Noordbrabant)
(V. b. Rundvee 2066 A.; Landb. en Veeteelt 2066 A.)

F. PERMANENT HOF VAN INT. JUSTITIE. — Argentinië toegetreden. —
De regeering van Argentinië heeft nu eerst het Protocol van 1920 tot oprichting van het Permanente Hof van Internationale Justitie onderteekend. De Argentijnsche vertegenwoordiger bij den Volkenbond, Guinazu, is vandaag tot de onderteekening overgegaan. Tevens heeft hij het Protocol van 1929 over de herziening van het statuut van het Haagsche hof

onderteekend en bovendien namens de Argentijnsche regeering ook zijn onderteekening geplaatst onder het facultatief protocol van 1920, betreffend de verplichte onderwerping van internationale rechtsgeschillen aan het Haagsche Hof. Alle drie onderteekeningen moeten echter nog door het nationale congres van Argentinië worden goedgekeurd, om daarna te worden geratificeerd. (Journal de Genève)

A. **PATRIARCH PHOTIOS II OVERLEDEN. —** De Oostersch Orthodoxe patriarch Photios II is op 29 December '35 in den ouderdom van 63 jaren te Istanboel overleden. Hij bekleedde dit ambt van eersten pariarch der Oost. Orth. Kerken sinds 24 September 1929, toen hij, nog onder zijn eigen naam Maniatis aartsbisschop van Derkos zijnde, met algemeene stemmen tot oecumenisch patriarch werd gekozen als opvolger van Brasilios III, en den naam Photios II aannam. (Akcham)

B. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Sir Anthony Eden tot voorzitter gekozen. —** In de zitting van 6 Jan. '36 van de vlootconferentie is de Engelsche minister van Buitenl. Zaken, Eden, als opvolger van Sir Samuel Hoare, tot voorzitter van de vlootconferentie gekozen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Eden 2106 B.; Vlootconferentie 2099 E.)

C. **BELGIE. — Jules Destrée overleden. —** Jules Destrée, de vroegere minister van kunsten en wetenschappen is op 3 Januari '36 te Brussel overleden.
Jules Destrée is in 1863 geboren. Hij studeerde in de rechten en trad reeds op jeugdigen leeftijd toe tot de werkliedenpartij. Ook op literair gebied heeft Destrée zich bezig gehouden. Hij heeft zich verdienstelijk gemaakt als criticus.

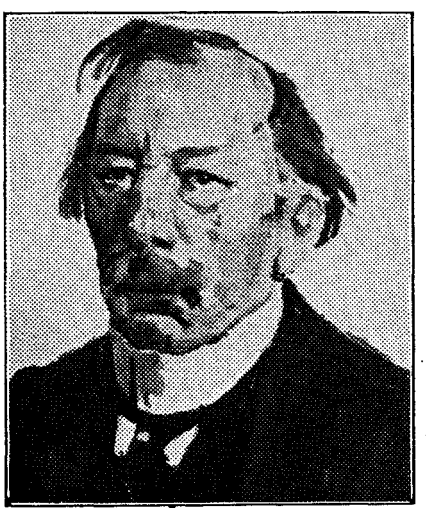

Jules Destrée.

Tot zijn publicaties behooren Les Chimères, Le Secret de Frédéric Marcinel, Le Mystère Quotidien en Roger van der Weyden.
Destrée is jarenlang lid van de Kamer geweest en eenige malen lid der regeering. In het instituut voor internationale intellectueele samenwerking heeft Destrée een belangrijke rol gespeeld.
(Handelsblad v. Antwerpen)

D. **NEDERLAND. — De actie voor de kleine boeren. - Neutrale organisatie „Maatschappelijk Herstel". —** In een op 5 Jan. '36 te Nijmegen gehouden vergadering, waar vele vertegenwoordigers van afdeelingen van kleine boeren aanwezig waren, werd besloten een organisatie op te richten op den grondslag, zooals de heer Tromp dien had voorgesteld, namelijk zonder godsdienst en zonder politiek. Na een rede van ir. Dijt uit Haarlem is besloten aan de organisatie den naam te geven van Maatschappelijk Herstel. Tot leden van het voorloopig bestuur zijn gekozen ir. M. D. Dijt uit Haarlem, de heeren W. Tromp te Winssen, J. Pouels te Neder-Asselt, Chr. Maters te Oosterhout, B. Cornelisse te Nijmegen en B. Huibertse te Rossum. De nieuwe organisatie zal naast de bestaande boerenbonden staan en er zoo mogelijk mede samen werken. Het doel er van is het herstel van de maatschappelijke toestanden door het brengen van evenwicht in de levensvoorwaarden van voortbrengers en verbruikers, terwijl geageerd zal worden tegen vernietiging van levensmiddelen en beperking.
(Dagblad v. Noordbrabant)
(Vor. ber. Kleine Boeren 1622 E.)

E. **FRANKRIJK. — Overstroomingen. —** Het water van de Seine heeft het alarmpeil bereikt. Van dag tot dag nemen de overstroomingen van de rivieren een ernstiger vorm aan. Uit alle provincies wordt materieele schade gemeld en voorloopig schijnt nog geen kans te bestaan, dat de was zal verminderen. (Le Journal)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tijdelijke maatregelen betreffende de mechanisatie in de sigarenindustrie. —** Een wetsontwerp is op 6 Jan. '36 ingediend houdende tijdelijke maatregelen betreffende de mechanisatie in de sigarenindustrie.
In de toelichting zegt de regeering o.m.:
In hoofdzaak komen deze maatregelen hierop neer, dat tot 1 Januari 1939 verboden wordt om machines tot het vervaardigen van sigaren in gebruik te hebben, welke op 15 Mei 1935 nog niet in het bedrijf aanwezig waren, maar dat de minister, die de zaken der nijverheid behartigt, de bevoegdheid heeft ontheffing van dit verbod te verleenen.
In de eerste plaats is hierbij gedacht aan de bosjesmachines, opdekmachines en compleetmachines. Behoudens buitengewone omstandigheden is het niet de bedoeling eenvoudige en algemeen gebruikte machines, zooals b.v. de stripmachines, in de regeling te betrekken.
Het wetsontwerp beoogt, de groote, economisch en sociaal ongewenschte schokken ten gevolge van te snelle mechaniseering op te vangen, hetgeen mogelijk zal zijn door het al of niet verleenen van vergunningen voor uitbreiding van de mechanisatie.
(Limburger Koerier)
(Vor. ber. 1732 H.; Tw. Kamer 2110 C.)

G. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Nederlandsche ambulance. - Voorzorgsmaatregelen.** In het gebeurde met de Zweedsche Roode Kruis-ambulance in Abessynië heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff, aanleiding gevonden, zich, met het oog op de aanwezigheid van de Nederlandsche Roode Kruis-ambulance daar te lande, telegrafisch in verbinding te stellen met den Franschen gezant te Addis Abeba, den heer Bodard, wien de behartiging van de belangen van de Nederlandsche onderdanen in Abessynië is toevertrouwd.
De minister heeft in de gegeven omstandigheden de bijzondere aandacht gevraagd van den heer Bodard, den gewezen Franschen consul-generaal te Batavia, met wien Z. Exc. sinds vele jaren in persoonlijke relatie staat, voor de belangen der Nederlandsche Roode Kruis-ambulance.
Onder dagteekening van 2 Januari is hierop het volgende antwoord binnengekomen:
„De Nederlandsche missie heeft Addis Abeba, waar zij in veiligheid verkeert, nog niet veriaten. De heer Bodard laat alle noodige voorzorgsmaatregelen nemen, welke strekken kunnen om te voorkomen, dat de missie onnoodig zal worden blootgesteld, wanneer zij het terrein der militaire operaties zal hebben bereikt." (Nieuwe Rott. Courant)
(Vor. ber. 2120 B.; Abess.-Ital. Conflict 2120 B.)

9 JANUARI 1936

A. VEREENIGDE STATEN. — Boodschap van 3 Jan. 1936 van President Roosevelt - Perscommentaren. —

Duitschland. — Het „Berliner Tageblatt" meent, dat president Roosevelt zijn landgenooten het aangename bewustzijn verschaft heeft, dat zij brave kinderen zijn, en dat dit prettige gevoel nog versterkt wordt door zijn verzekering, dat er in de wereld daarbuiten ook erg stoute kinderen wonen. En tot die stoute kinderen behoort zeker ook Duitschland. Het is jammer, dat zulk een verantwoordelijke instantie dergelijke algemeenheden verkondigt, waardoor slechts tegenstellingen worden gewekt.

Italië. — De „Lavoro Fascista" schrijft in een hoofdartikel onder het opschrift „De Monroe-leer" over de redevoering van Roosevelt, dat juist Roosevelt niet de dictatoriale regimes mocht veroordeelen, omdat de uitvinder van de N.R.A., de wetgever van de arbeidswetten, de architect van een gecontroleerde huishouding, de man, die de Amerikaansche dictator genoemd is en die willekeurig zelfs de waarde van het geld heeft gewijzigd, geen enkel recht heeft anderen van dictatuur te beschuldigen. Het blad eindigt met op te merken, dat de preek van Roosevelt ter oore is gekomen aan Italianen, die heel wat verschillen van de Italianen uit den tijd van Wilson en dat niets het fascistische Italië er toe zal kunnen brengen terug te wijken van zijn taak, de onderneming in Oost-Afrika.

(Vor. ber. 2119 G.; Pres. Roosevelt 2121 B.)

B. ITALIE. — Begrooting 1934-35—1936-37. —

Volgens een mededeeling van den Italiaanschen minister van Financiën in den Ministerraad sluit het begrootingsjaar 1934-'35 met een tekort van 2.030 millioen lire. Dit tekort wordt in hoofdzaak gevormd door de buitengewone uitgaven voor Oost-Afrika tot einde Juni 1935, ter hoogte van 975 millioen lire, en de subsidie van 840 millioen lire aan de staatsspoorwegen. Zonder deze beide posten zou het tekort 215 millioen lire hebben bedragen, terwijl men een tekort van ongeveer 3 milliard lire had voorzien.

De totale uitgaven voor het begrootingsjaar 1936-'37 worden geraamd op 20.291 millioen lire of 646 millioen lire meer dan in het loopende jaar. De totale inkomsten worden geraamd op 20.311 millioen lire of 2.323 millioen lire meer dan verleden jaar, waardoor men op een overschot van rond 20.5 millioen lire hoopt.

Omtrent de buitengewone uitgaven in Oost-Afrika in het loopende begrootingsjaar worden even weinig mededeelingen gedaan als over de vermoedelijke kosten voor het jaar 1936-'37, aangezien, zooals het in de officieele verklaring heet, de buitengewone behoeften in verband met Oost-Afrika en met de ontwikkeling van den toestand noch geraamd, noch uit de gewone middelen bestreden kunnen worden.

Opvallend is, dat terwijl de begrootingen voor de meeste ministeries weinig veranderingen hebben ondergaan, die voor het ministerie van Koloniën met 408 millioen lire 74 millioen lire minder bedraagt dan voor het huidige jaar, terwijl ook de begrooting van het ministerie van oorlog met 2291 millioen lire 168 millioen lire gedaald is. Daarentegen is de begrooting van Marine met 280 millioen lire gestegen en bedraagt thans 1544 millioen, en steeg de luchtvaartbegrooting met 130 millioen tot 970 millioen lire. (A. N. P. - La Stampa)

(Vor. ber. Begrooting 1745 F.)

C. NEDERLAND. — Zuiderzeevereeniging - Herdenking van het 50-jarig bestaan. —

In een plechtige zitting in de aula van het Koloniaal Instituut te Amsterdam heeft op 4 Januari 1936 de Zuiderzeevereeniging haar vijftigjarig bestaan herdacht. Deze bijeenkomst, welke onder leiding stond van prof. dr. H. N. ter Veen, werd bijgewoond door talrijke civiele en militaire autoriteiten, o.m. den Minister van Waterstaat, jhr. ir. Van Lidt de Jeude, den burgemeester van Amsterdam, dr. A. de Vlugt en den Minister van Staat, mr. D. Fock.

De voorzitter heeft in een herdenkingsrede de sociale verklaring van de oprichting der Zuiderzeevereeniging gegeven.

De jubileerende vereeniging mag terugzien op een halve eeuw van groote werkzaamheid, waarin ze onvermoeid geijverd heeft voor de uitvoering der Zuiderzeewerken als een nationaal belang. Uitvoerig releveerde spr. verschillende groote gebeurtenissen uit het leven der vereeniging, waarin de drooglegging van de Zuiderzee de hoofdrol speelde.

Met bewondering en groot respect bracht de voorzitter voorts den naam van ir. Lely ter sprake en van anderen, die de vereeniging trouw hebben gediend en haar zijn ontvallen, onder wie mr. Harm Smeenge.

Onder de levenden zijn er — aldus de voorzitter — die op door ons zeer gewaardeerde wijze de arbeid der Vereeniging steunen en in het bijzonder golden prof. Ter Veen's huldigende woorden het bestuurslid mr. C. Pekelharing, wien hij daarbij het eerelidmaatschap der Vereeniging aanbood en mr. G. Vissering, wien verzocht werd het eere-voorzitterschap der vereeniging te willen aanvaarden.

Nadat de voorzitter nog mededeeling had gedaan van een ingekomen gelukwensch van den minister-president dr. Colijn, verleende hij het woord aan den Minister van Waterstaat.

Vervolgens sprak de Minister van Waterstaat, Z. Exc. jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, die deed uitkomen, dat men het schoone leven der Zuiderzeevereeniging in drie perioden kan verdeelen.

De eerste periode, gedurende welke het grootsche denkbeeld van de afsluiting en inpoldering aan een grondige studie werd onderworpen.

De tweede periode was gewijd aan de taak om de aanvankelijk weifelend gestemde openbare meening vertrouwd te maken met de uitvoerbaarheid van het grootsche plan.

De derde periode schonk de bevrediging, dat men mocht aanschouwen, hoe het beeld, dat men sinds lange jaren met liefde en toewijding gekoesterd had, geleidelijk werkelijkheid werd.

Van de bestuursleden, die thans het bewind voeren, is mr. Pekelharing sinds 1905 aan de vereeniging verbonden, aanvankelijk als secretaris van de commissie, die een enquête instelde naar de toestanden van visscherij en nevenbedrijven in verband met de afsluiting, van 1906 af als secretaris en van 1932 af als lid van het bestuur.

Het heeft H. M. de Kon. behaagd, aldus de minister, hem te benoemen tot officier in de Orde van Oranje Nassau.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Zuiderzeevereeniging 1650 F.)

D. NEDERLAND. — Het bacon-contract. —

De minister van Landbouw en Visscherij heeft kort geleden het baconcontract opgezegd. Het college van regeeringscommissarissen heeft een plan in behandeling, waarbij de particuliere organisaties bij het opkoopen slachten en exporteeren van varkens worden ingeschakeld, onder contrôle en steun van de overheid. Uiteraard is de uitvoering van een dergelijk plan tijdroovend. Daar het bestaande contract 1 Januari afloopt, heeft de minister besloten het baconcontract nog na 1 Januari te laten doorloopen, evenwel niet ongewijzigd.

De Veehouderij Centrale onderhandelt met de baconfabrikanten om te komen tot veranderingen in het contract. Het resultaat hiervan wordt den minister voorgelegd. Mochten de veranderingen na 1 Januari tot stand komen, dan zullen zij met terugwerkende kracht tot dien datum gelden. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 2003 G.)

E. MUZIEK. — Onderscheiding voor Alfred Cortot. —

Bij K.B. is de Fransche toonkunstenaar Alfred Cortot benoemd tot commandeur in de Orde van Oranje Nassau. Alfred Cortot, leider van het Parijsche Symphonieorkest en directeur van de „Ecole normale de Musique de Paris", heeft de laatste jaren veel in ons land gedirigeerd. Van zijn hand verschenen eenige werken, o.a. „Principes rationels de la technique pianistique"; „La Musique Française de Piano" en „Cours d'Interprétation". (Red. K. H. A.)

F. NEDERLAND. — Versterking der Weermacht noodzakelijk geacht - Pleidooi voor betere oefening.

Verschenen is het voorloopig verslag der Tweede Kamer over de wetsontwerpen tot instelling van een Fonds ter verbetering van de materieele uitrusting van de landmacht en van de zeemacht voor zooveel de kustdefensie van Nederland betreft, en tot vaststelling van de begrooting van dat fonds voor 1936.

Sommige leden betoogden, dat de weermacht van den Staat een harmonisch geheel behoort te zijn: een aantal mannen, van te weinig materieel voorzien, zooals het nu is, is even verkeerd als een hoeveelheid materieel met te weinig mannen om het te bedienen, zooals het worden zal, als dit wetsontwerp wet wordt. Daarom kwamen deze leden met kracht op tegen elke eenzijdige behartiging van defensiebelangen. Zij meenden daarom, dat uitbreiding van het contingent niet achterwege gelaten kan worden.

Verscheidene andere leden, die zich met deze laatste beschouwingen geheel konden vereenigen, achtten daarnaast betere oefening van het personeel noodzakelijk. Door uitbreiding van het contingent zal worden bereikt, dat een geringer aantal lichtingen voldoende is om het leger op oorlogssterkte te brengen. Voorts zou het bezwaar, dat bij mobilisatie een

groot aantal lichtingen den eersten oefeningstijd en de herhalingsoefeningen te lang achter zich hebben om voldoende geoefend te zijn, ondervangen worden door verhooging van het aantal herhalingsoefeningen tot ten minste drie. Mocht de Regeering hiertegen om financieele overwegingen onoverkomelijk bezwaar hebben, dan zouden zij zich met een van beide middelen willen vergenoegen. In ieder geval achtten zij het inslaan van een van beide wegen noodzakelijk om uit de moeilijkheden te komen.
Voorts bepleitten deze leden verlenging van den eersten oefeningstijd voor de onbereden wapens.
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2089 G.; Dienstplicht 2121 A.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — De Agricultural Adjustment Administration onwettig verklaard. —**
Het federale hooggerechtshof heeft heden de wet op de Agricultural Adjustment Administration en de daarop aangenomen amendementen, waarin ook de processing-tax is opgenomen, met 6 tegen 3 stemmen in strijd met de grondwet verklaard.
Het directe gevolg van de uitspraak is, dat de maatregelen ter contrôle van de productie van graan, rijst, tabak, maïs, suiker, aardnoten, rogge en hop niet meer toegepast kunnen worden, en de processing-tax niet geheven kan worden, waardoor de regeering niet meer de beschikking krijgt over extra-inkomsten ter dekking van den landbouwsteun.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1886 B.)**

B. **VOLKENBOND. — Geschil tusschen Uruguay en Sovjet-Rusland. —**
De Volkenbondsraad zal zich in zijn zitting, welke op 20 Jan. '36 begint, bezig houden met het geschil tusschen Sovjet-Rusland en Uruguay, dat betrekking heeft op het afbreken der diplomatieke betrekkingen door Uruguay.
Naar het Moskousche Tass-Agentschap meldt, heeft het commissariaat voor Buitenlandsche Zaken bij den Volkenbond een klacht tegen Uruguay ingediend, waarbij het zich beroept op art. 11 van het Volkenbondspact, krachtens hetwelk ieder lid het recht heeft de aandacht van den Raad of de Assemblée te vestigen op elke gebeurtenis, die de internationale betrekkingen en de goede verstandhouding tusschen de naties zou kunnen verstoren.
In de betreffende nota wordt er volgens het Tass-Agentschap voorts op gewezen, dat Uruguay de betrekkingen met Sovjet-Rusland heeft verbroken zonder het geschil eerst voor een scheidsgerecht te brengen of door den Raad te doen behandelen.
De gezant van Uruguay te Parijs, Guani, die tevens zijn land vertegenwoordigt bij den Volkenbond, heeft reeds alle documenten inzake de Bolsjewistische actie in Zuid-Amerika ontvangen.
(Journal de Genève - Tass-Agentschap) **(2109 H.)**

10 JANUARI 1936

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Ned. Herv. Kerk. - Liturgische Conferentie. —**
Op 2 en 3 Januari '36 heeft de Liturgische Vereeniging haar derde conferentie gehouden op het kasteel Hemmen. Nadat de conferentie geopend was met een wijdingsdienst, geleid door den voorzitter prof. dr. G. van der Leeuw, hield dr. G. W. Oberman een inleiding over: „De roeping tot een liturgische taak in de Ned. Herv. Kerk".
De tweede spreker was prof. dr. W. J. Aalders, over; „De plaats van de preek in de liturgie". Prof. dr. G. van der Leeuw sprak over: „Het Kerklied". Aan de inleiding van prof. dr. J. N. Bakhuizen van den Brink, over: „De praktijk der Sacramenten in de Ned. Herv. Kerk", ontleenen wij het volgende:
De sacramentspraktijk in de Hervormde Kerk wordt door verschillende bezwaren gedrukt. Zij zijn in twee groepen te onderscheiden, n.l. ten aanzien van den Doop, de toegangspoort tot de Christelijke kerk, en ten aanzien van de Avondmaal-viering, die een verkeeren binnen in het Heiligdom en een omgaan met het heilige is. De bezwaren bij den Doop hangen samen met den beeldvorm, die aan de sacramenten eigen is; de begripsverwarring aangaande den inhoud van den Doop; de onduidelijke verhouding, die bij talloozen tusschen christelijke en cultureele waarden bestaat; en tenslotte de praktijk van den Doop zelve. De overwinning der bezwaren is slechts te wachten van verdiepte doop-prediking en catechisatie, en in de tweede plaats van een zeer veel verder te ontwikkelen pastorale zorg der kerk voor haar doopelingen.
De bezwaren bij de Avondmaalspractijk zijn het duidelijkst te verbinden aan de drie hoofdelementen, die door het Formulier in het licht worden gesteld: de krachtige evangelie-verkondiging in de zelfbeproeving; het persoonlijk aandringen in het stuk over het lijden des Heeren; en de eisch om tot een volkomen Christelijk-broederlijke samenleving te komen. Als sacrament, dat volstrekt objectieve verkondiging is, drijft het den bij den mensch opkomenden wensch tot zelfhandhaving, waaruit de bezwaren voortkomen, als het ware opzettelijk op de spits. Ook hier wordt vernieuwd-beginselvaste prediking als oplossing gegeven, en vervolgens de eisch van volkomen stijlvolle viering. Voor viering in elken hoofddienst die daarom Hoogdienst heeten moet, achtte spr. de kerkelijke toestanden niet rijp. Ook bij de Avondmaalsviering vraagt hij, bij den sobersten stijl, feestelijk gezinde hartelijkheid der gemeente onderling. De weg naar vernieuwde sacramentspractijk is ongetwijfeld moeilijk en langdurig, maar het is een levenszaak voor de kerk, hem welbewust en moedig te betreden. (De Standaard)
(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 2096 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Landdag van N. S. B. te Semarang. —**
De eerste landdag van de Nationaal Socialistische Beweging op Java werd te Semarang op 30 Dec. '35 gehouden. Er waren 600 deelnemers, afkomstig uit 28 plaatsen. De orde-groep van de N.S.B. surveilleerde in de straten ter eventueele handhaving van de orde. (Aneta) **(Vor. ber. N.S.B. in Indië 2007 E.)**

E. **BULGARIJE. — Fascistische Korpsen ontbonden.**
De Bulgaarsche regeering heeft de fascistische korpsen, die georganiseerd zijn naar het model der Duitsche stormtroepen, ontbonden. (Politika)

F. **SPANJE. — Het Parlement ontbonden. - Verkiezingen. - Nieuwe Cortes 16 Maart. - Grondwettelijke waarborgen hersteld. —**
De Spaansche ministerraad heeft op 7 Januari '36 besloten van zijn recht tot Kamerontbinding gebruik te maken en het parlement terstond te ontbinden.
De reden hiervan is, dat de meerderheid van de permanente parlementscommissie besloten had, de door de rechterzijde ingediende aanklacht tegen de regeering voor het parlement te brengen, dat tot 31 Jan. op reces is en bijgevolg tot dit doel speciaal bijeengeroepen had moeten worden.
De nieuwe verkiezingen voor het parlement in Spanje zullen 16 Februari en 1 Maart plaats vinden. Het nieuwgekozen parlement zal daarop op 16 Maart '36 bijeenkomen.
De Spaansche premier, Valladares, heeft aan den voorzitter van de Cortes, Alba, het ontbindingsdecreet overhandigd; het treedt onmiddellijk in werking. Nu het besluit tot ontbinding van het parlement gevallen is heeft de president der republiek een decreet geteekend, waarbij de in 1934 ingetrokken grondwettelijke waarborgen worden hersteld. Dit beteekent o.a. dat de perscensuur wordt opgeheven. Met de ontbinding is de door de rechtsche partijen opgeworpen beschuldiging, dat de houding van den premier ten aanzien van de samenwerking met het parlement in strijd met de grondwet zou zijn geweest, automatisch komen te vervallen. (El Sol)
(Vor. ber. Parlement 1355 D.; Grondwet 134 K.)

A. Mol's nieuwe vinding. —

Eenigen tijd geleden heeft de heer J. C. Mol, directeur der Multifilm te Haarlem, een systeem gevonden om het geluid rechtstreeks op smalfilm over te brengen, dus zonder het eerst op normaalfilm op te nemen. Het is een uitvinding van groote beteekenis, omdat de tot dusver gevolgde procedure, waarbij vrijwel altijd de geluidssmalfilm via de normaalfilm tot stand moest komen, zeer duur en omslachtig was. In de eerste plaats is dus het kostenprobleem van de geluidssmalfilm door Mol's uitvinding opgelost en dat zal voor de smalfilm vèrstrekkende gevolgen hebben. Maar vooral moet men deze uitvinding toch bewonderen om haar eigen waarde: de technische problemen, die hier opgelost moesten worden, waren zeer ingewikkeld en dat Mol's werk tot een volkomen bevredigend resultaat heeft geleid, is een nieuw en bemoedigend bewijs voor het vakmanschap, waarmee in ons land het moeilijke ambacht filmen beoefend wordt.

De methode van Mol is eigenlijk te beschouwen als een voortzetting van zijn eigen reeds eenige jaren gebruikte geluidssysteem voor normaalfilm, dat uitmunt door bijzonder natuurgetrouwe geluidsweergave, een systeem dat bijzonder geschikt bleek voor smalfilm. Doch voor het systeem daarvoor geschikt was gemaakt, bleven er tal van moeilijkheden op te lossen, die culmineerden in het feit, dat de geluidsopteekening op de smalfilmstrook uitermate klein is, n.l. op 2/5 van de lengte van die van normaalfilm moet worden samengedrongen, terwijl de factoren, die het verkrijgen van een zoo uiterst fijne opteekening bemoeilijken, o.a. de spreiding van het licht in de fotografische laag, de korreligheid van het fotografische beeld enz. voor smalfilm en normaalfilm dezelfde blijven.

Om zich deze moeilijkheid te realiseeren moet men nog eens nagaan op welke wijze de opteekening van het geluid op de filmstrook in haar werk gaat. Er zijn twee systemen van opteekening van geluid in gebruik: de intensiteitsmethode, waarbij de geluidsstrook er uitziet als een onregelmatige ladder — streepjes over de geheele breedte van de geluidsstrook, die verschillen in lichtsterkte — en de transversale methode, waarmede een opteekening wordt verkregen als een soort bergprofiel — een onregelmatige curve. Voor het geluidssysteem van Mol wordt de transversale methode toegepast, omdat deze verschillende voordeelen heeft. Een lage toon met weinig trillingen per seconde wordt volgens dit systeem op de geluidsband weergegeven als een regelmatig golvende strook met weinig lange golven, terwijl men een hooge toon ziet weergegeven als een reeks fijne smalle piekjes. Hoe hooger toon dus hoe fijner de geluidsopteekening. Om nu een natuurgetrouwe reproductie te verkrijgen van spraak en vooral van muziek, is het noodig, dat ook de hoogste tonen, dus op de geluidsband de fijnste trillingen nog worden vastgelegd. De hoogste tonen van een piccolo-fluit b.v. komen tot bijna 4000 trillingen per seconde, welke trillingen reeds een uitermate fijne opteekening geven. Met een opteekening van 4000 trillingen is men echter nog lang niet aan het einde, want deze 4000 trillingen hebben alleen betrekking op den grondtoon van het instrument, d.i. de toon, die de hoogte bepaalt. Daarboven echter zijn nog een groot aantal veel fijnere trillingen, de z.g. boventonen, waarop het juist aankomt, omdat deze boventonen juist het eigen karakter van het instrument, het timbre, bepalen. Wij hooren dus niet een enkelvoudige toon, maar een samengestelde, die bestaat uit de grondtoon plus de boventonen.

Deze laatste nu leveren het groote probleem op, want zij gaan voor sommige instrumenten tot niet minder dan 20.000 trillingen per seconde en dat zouden dus geluidsopteekeningen worden van een ongelooflijke fijnheid. Doch zoover behoeft men bij de geluidsfilm nog niet te gaan om toch een geluid te krijgen, dat het natuurgeluid bevredigend benadert. De meeste menschen immers hooren geen geluiden meer boven de 12.000 trillingen per seconde en voor de practijk van de geluidsfilm blijkt het reeds voldoende, wanneer men geluid tot 10.000 trillingen kan vastleggen. Maar ook dat geeft nog een opteekening, die met het bloote oog reeds lang niet meer te zien is. De lijntjes, die dan op het filmbeeld verschijnen zijn zoo fijn, dat zij reeds onderbroken worden door de korrel van de film, zoodat het een waar heksenwerk is apparaten te construeeren, die de opteekening zoo exact als maar eenigszins mogelijk is, volbrengen. En nu is hier nog steeds sprake geweest van het geluid van één instrument, men begrijpt, hoe ongelooflijk veel gecompliceerder het wordt bij de opteekening van het geluid, dat een orkest maakt.

Tot dusver was het nu wel mogelijk de eenmaal, naar verhouding, perfect op normaalfilm vastgelegde geluidsopteekening te verkleinen tot het formaat van smalfilm, doch de weg om het meteen op smalfilm te brengen, heeft Mol op zijn eigen manier ontdekt. Wat hij daarvoor bedacht heeft, dat is zijn geheim. Het komt neer op een vervolmaking en verfijning van zijn eigen normaalfilm geluidssysteem. Beeld en geluid worden op afzonderlijke smalfilmstrooken opgenomen en daarna op dezelfde positiefilmstrook afgedrukt. Voor het opnemen is een speciaal geconstrueerde geluidscamera noodig en ook bij het afdrukken van de negatieven, waarbij geen detail van het geluid verloren mag gaan, gebruikt men een bijzonder afdrukapparaat.

Als proef op de som heeft de heer Mol een tweetal films vertoond met volgens zijn nieuwe procédé opgenomen geluid. De eerste van deze films was zuiver experimenteel en gaf een demonstratie van hetgeen wij hierboven in het kort uiteen hebben gezet.

(Vor. ber. Geluids-Smalfilm industrie 2069 H.)

GELUIDS-SMALFILM

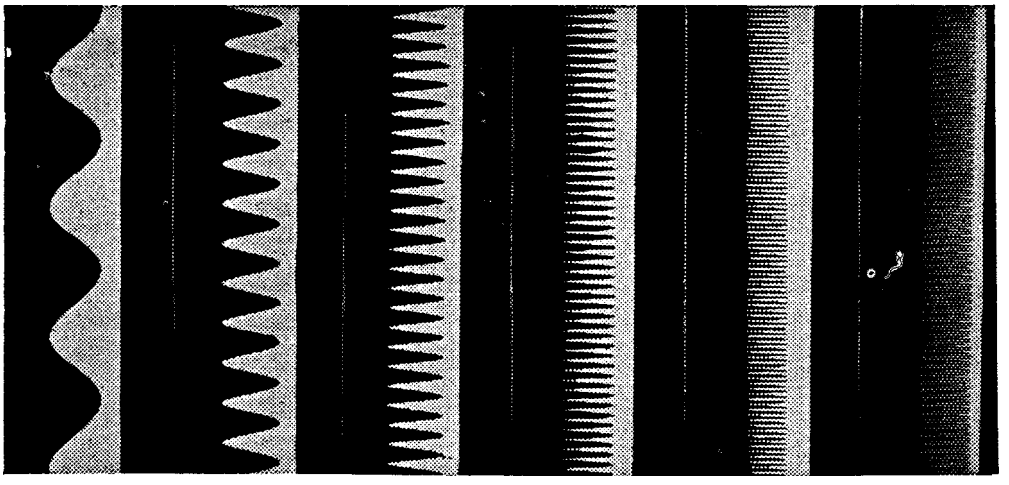

Hier zien we naast elkaar verschillende geluidsteekens, zooals die op den filmband zichtbaar zijn. Naarmate het geluid laag of hoog is, verschijnen op de band grovere of fijnere golvingen. Op bovenstaande foto ziet men duidelijk het stijgen van het geluid — van links naar rechts — opgeteekend.

12 JANUARI 1936

A. FRANKRIJK. — Voorzorgsmaatregelen in de Middellandsche Zee. —
Een groot Fransch eskader maakt op dit oogenblik een oefentocht langs de kust van Marokko.
Het tweede Fransche eskader, dat op 7 Jan. '36 de oorlogshaven Brest heeft verlaten, blijft in de nabijheid van Gibraltar en kan in geval van nood in drie of vier dagen het Oostelijk bekken van de Middellandsche Zee bereiken.
Een tweede belangrijke maatregel van Frankrijk is de met grooten spoed begonnen aanbouw van een nieuwe vlootbasis te Mers-el-Kebir bij Oran in Algiers. Deze vlootbasis heeft tot doel den oorlogsschepen grootere bescherming te verleenen tegen aanvallen uit de lucht dan het geval is met de groote vlootbasis Bizerta in Tunis, welke vanuit Zuid-Europa gemakkelijk met vliegtuigen te bereiken is. — (Le Temps) **(Vor. ber. 1984 H.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2054 D.)**

B. NEDERLANDSCH OOST-INDIE. — Bestuurshervorming. —
De regeering heeft het voorstel tot doorzetting van de bestuurshervorming bij den Volksraad ingediend, vergezeld van een aanvullende begrooting met toelichtingen.
Het voorstel strekt tot instelling van de gouvernementen Sumatra, Borneo en Groote-Oost met ingang van Januari 1937.
De beslissing inzake de hoofdplaats van het gouvernement Sumatra is uitgesteld tot na afloop van een nader onderzoek.
Voor Borneo wordt niet dadelijk rekening gehouden met de aanstelling van een gouverneur, zoodat voorshands de gouverneur-functie zal worden opgedragen aan de residenten van Bandjermassin en Pontianak, ieder voor hun eigen gebied.
De kosten voor de hervorming voor 1936 worden begroot op *f* 80,000, voor 1937 zullen deze kosten *f* 280,000 bedragen. In de volgende jaren stijgt dit bedrag tot *f* 425.000 per jaar. Daartegenover zullen de indirecte baten der hervorming naar schatting de kosten „aanzienlijk" overtreffen. Deze baten vloeien voort uit de decentralisatie van het saneeringsbeleid. (Soerab. Handelsblad) **(266 K.)**

C. AUGUST F. H. FALISE OVERLEDEN. —
Op 60-jarigen leeftijd is te Wageningen, 7 Jan. '36, plotseling overleden de bekende beeldhouwer Aug. F. H. Falise, leeraar in de anatomie en het boetseeren aan de Middelbaar Technische School te Den Bosch.
De overledene was opgeleid aan de Academie voor Beeldende Kunsten te Amsterdam. De meest bekende van zijn werken zijn het standbeeld van Jheronimus Bosch en van Kardinaal van Rossum, te Den Bosch en dat van Mgr. Schaepman te Ootmarsum. Tal van gedenkteekenen, welke in verschillende plaatsen van het land zijn geplaatst, zijn door hem vervaardigd.
De overledene was ridder in de Orde van Oranje Nassau, drager van het Kruis Pro Ecclesia et Pontifice, ridder en vervolgens commandeur in de Orde van den H. Gregorius de Groote, ridder in de Kroonorde van België, ridder in het Legioen van Eer en drager van het Eereteeken van het Roode Kruis.
(Dagblad van Noordbrabant)

D. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
De Banque de France heeft het disconto wederom met 1% verlaagd. Het bedraagt thans 4%.
(Le Journal) **(Vorig bericht blz. 2060 E.)**

13 JANUARI 1936

E. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 6 Januari. — Italiaansche verliezen. —
Volgens een officieele statistiek zijn van 1 Januari 1935 tot 31 December 1935 van de Italiaansche strijdkrachten in Oost-Afrika 390 officieren, onder-officieren en minderen gedood en worden 14 militairen vermist.
In hetzelfde tijdvak zijn 259 arbeiders tengevolge van ongelukken of ziekte om het leven gekomen.
In 1935 zijn 61.000 arbeiders uit Italië in Oost-Afrika aangekomen, van wie de meesten in Eritrea.
11.338 arbeiders zijn naar Italië teruggekeerd wegens het afloopen van hun overeenkomst of om andere redenen. Op het oogenblik werken in Eritrea en Somaliland 50.000 arbeiders.

Zweedsche Ambulance. — Verliezen.
Van de Abessyniërs, die bij het bombardement van het Zweedsche Roode Kruis-hospitaal bij Dolo gewond zijn, zijn er 20 overleden, zoodat het totaal aantal slachtoffers thans 50 bedraagt.
De negus heeft het militaire kruis geschonken aan dr. Hylander en, posthuum, aan Lundstrom, die bij den aanval op de Zweedsche ambulance is omgekomen.

Volkenbond. — Abessynië verzoekt onpartijdig onderzoek. —
De Abessynische regeering verzoekt in een te Genève ontvangen nota den Volkenbond een onpartijdig onderzoek in te stellen, naar de wijze, waarop de vijandelijkheden van de twee oorlogvoerende legers op Abessynisch grondgebied worden gevoerd.

8 Januari. — Egyptisch-Libysche grens. —
De spanning aan de Egyptisch-Libysche grens moet zeer groot zijn. Aan beide zijden van de grens wordt voortdurend scherp gepatrouilleerd.

Ital. versterking.
Naar verluidt zou Maarschalk Badoglio 80.000 man versterking hebben gevraagd.

10 Januari. — Dodekanesos versterkt. —
De Italianen zijn met groote haast bezig met het aanleggen van versterkingen op den Dodekanesos. In Turkije worden deze maatregelen met ongerustheid gadegeslagen.

Tiroolsche deserteurs.
Te München moeten den laatsten tijd herhaaldelijk Tiroolsche deserteurs zijn aangekomen, die geweigerd hebben dienst te nemen bij de Italiaansche troepen voor Abessynië. Men schat hun aantal op 3000.

12 Januari. — Amerikaansche neutraliteitsvoorstellen.
De commissie voor buitenlandsche zaken van den Amerikaanschen senaat heeft besloten de paragraaf in de neutraliteitsvoorstellen, volgens welke de president den uitvoer van oorlogsproducten die tot een verlenging van den oorlog zouden kunnen bijdragen, kan verbieden, te schrappen.
Minister Hull heeft verklaard, dat deze wijzigingen de bevoegdheden van de regeering van de Vereenigde Staten met betrekking tot een embargo op grondstoffen niet verminderen.

13 Januari. — Abessynische overwinningen. - Tanks.
Met de herovering van de provincie Tembien hebben de Abessyniërs een gebied van 2500 vierk. K.M. op de Italianen teruggewonnen.
Hierdoor wordt de totale oppervlakte van het terrein, dat sinds het begin van het Abessynisch offensief drie weken geleden is heroverd op bijna 6500 vierk. K.M. gebracht.
De Abessyniërs moeten thans reeds 24 tanks veroverd hebben, waarvan er nog 23 bruikbaar zijn. Zij zouden nu zelf een tankcorps willen gaan oprichten.

Amerik. raadsman voor den Negus.
De nieuwe Amerikaansche raadsman voor Buitenlandsche Zaken, die te Addis Abeba is aangekomen, is John H. Spencer, professor in de rechtswetenschappen aan de Harvard Universiteit en specialist in internationale kwesties. Hij studeerde in Zwitserland en Duitschland. De Abessynische delegatie te Genève had hem als raadsman uitgekozen.
(Lavoro Fascista - Osservatore Romano - Le Matin - A. N. P. - Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. 2123 G.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — De Redemptoristen te Wittem. —**
Het was op 12 Januari, een eeuw geleden, dat de redemptoristen zich vestigden in het oude Capucijnenklooster te Wittem en daarmee het eerste nieuwe mannenklooster na de Fransche revolutie in Nederland stichtten. Sedert hebben duizenden zonen van St. Alfonsus te Wittem hun opleiding genoten. Van dezen zijn er zeer velen als missionaris naar alle werelddeelen vertrokken. Tot de meest bekende leeraren, die hier gewerkt hebben, behoorde de latere kardinaal-aartsbisschop van Mechelen, Deschamps, die als professor te Wittem zijn Démonstration Catholique ontwikkelde, welke door het Vaticaansche concilie werd overgenomen. Van den laatsten tijd zij nog vermeld, dat kardinaal van Rossem te Wittem begraven werd. (Limburger Koerier - Tijd)

B. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid. —**
Het getal werkloozen in Duitschland is in December 1935 toegenomen met meer dan een half millioen, te weten met 522.354, zoodat het totaal aantal werkloozen thans 2.506.806 bedraagt, wat slechts vier procent geringer is dan het getal werkloozen in Jan. 1934, toen Hitler aan het bewind kwam. (A. N. P.)
(Vor. ber. Werkloosheid 2112 G.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Chineesch: Prof. dr. Tsiang Ting-Fu — „Das kämpfende China". (H. W. Gerls, Berlin 1936)
Duitsch: Heinrich Wolfgang Seidel — „Krüsemann". (Grote, Berlin 1935)
Ludwig von Wohl — „Die Türme des Schweigens". (Schützen-Verlag G.m.b.H., Berlin)
Engelsch: Rupert Croft-Cooke — „Crusade". (Jarrolds)
Louis Golding — „The Pursuer". (Gollancz)
Magnus C. Ratter — „Albert Schweitzer". (Allenson)
Fransch: Luc Dietrich — „Le Bonheur des Tristes". (Denoël et Steele 1935)
Robert Francis — „Les Mariés de Paris". (Gallimard 1935)
Italiaansch: Giuseppe Toffanin — „Storia dell'Umanesimo". (dal XIII al XVI secolo) (Perrella, Napoli)
Nederlandsch: Marianne Philips — „Het Oogenblik". (C. A. J. v. Dishoek, Bussum)
Wilma — „Drie Torens". (U. Mij. Holland, A'dam)
Nieuw-Grieksch: „L'Hymen Libérateur de Costis Palamas". (Editions Rieder 1935)
Spaansch: Jacinto Benavente — „No jugueis con esas Cosas". (Rivadeneyra, Madrid)
Serafin y Joaquin Alvarez Quintero — „La Risa". (Madrid)
Vlaamsch: Wies Moens — „Golfslag". (De Sikkel, Antwerpen) (Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 2120 A.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Cumulatie-ontwerp. —**
De Eerste Kamer heeft op 7 Jan. '36 met 40 tegen 2 stemmen (N.S.B.) het wetsontwerp tot beteugeling van cumulatie (wijziging van de Pensioenwet, van de gemeente- en van de provinciale wet, enz.) goedgekeurd. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2055 I.; Eerste Kamer 2112 E.)

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Commissies van Kerrl openlijk verworpen. —**
De strijd met de Duitsche Evangelische Kerk is op 12 Januari '36 op openlijke wijze opnieuw opgeleefd. Van alle kansels in Pruisen werd een boodschap van den Broederraad der Oud-Pruisische Unie voorgelezen, waarin gezegd wordt, dat onder de leden der Evangelische Kerk in de afgeloopen weken verwarring is ontstaan door berichten in de pers aangaande de voortgaande pacificatie in de Evangelische Kerk. De staat heeft Kerkcommissies benoemd en deze de leiding der kerk toevertrouwd. De Broederraad verwerpt deze kerkregeering en haar commissies en geeft de broeders in de provincies en parochiën opdracht, voort te gaan met de volledige uitoefening hunner ambten.
Verder wordt in deze boodschap gezegd, dat de Broederraad de leden der Belijdeniskerk, die benoemd werden in de kerkcommissies, verzocht heeft af te treden. (A. N. P.)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2077 B.)

F. **Mr. J. GERRITSZ OVERLEDEN. —**
In de Boerhaavekliniek te Amsterdam is op 10 Jan. '36, in den ouderdom van 60 jaar overleden, Mr. J. Gerritsz, wethouder van Openbare Werken te Haarlem.
Sinds 1918 had de heer Gerritsz voor de S.D.A.P. zitting in den gemeenteraad van Haarlem. In 1928 werd hij wethouder, in welke functie hij zeer veel voor de stadsuitbreiding en de volkshuisvesting heeft gedaan. Hij was voorts secretaris van de Commissie van Advies voor de Werkloosheidsverzekering en directeur van het bureau van den Nederlandschen Werkloosheidsraad. Ook was hij in 1932 lid van de Commissie ter voorbereiding van de technische herzieningen van de invoerrechten.
Van zijn hand verscheen o.a. „Modern Gemeentebeheer", dat als een standaardwerk beschouwd moet worden. (Het Volk)

14 JANUARI 1936

G. **VOETBAL. — Frankrijk—Nederland. —**
Op 12 Jan. '36 heeft het Nederlandsche elftal het Fransche beroeps-elftal een 6—1 nederlaag toegebracht.
Deze spannende wedstrijd, in het Parc des Princesstadion te Parijs gespeeld, werd door ca. 7000 Nederlanders bijgewoond. Met rust was de stand reeds 2—0 en in de tweede helft voegden de Nederlanders hier nog 4 doelpunten aan toe. Deze doelpunten werden gescoord door Bakhuys (3) en Wels, Drok en Van Nellen ieder 1.
Het eenige Fransche tegenpunt werd in de tweede helft door de middenvoor Courtois gescoord.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1295 A.; Voetbal 2080 C.)**

H. **ZWEMSPORT. — Rie Mastenbroek verbetert wereldrecord 400 M. rugslag. —**
Rie Mastenbroek heeft op 12 Jan. '36 te Kopenhagen het wereldrecord 400 M. rugslag met 5 sec. verbetert, door dezen afstand in 5 min. 59.8 sec. te zwemmen. Het oude record stond op naam van de Amerikaansche Erna Compa met 6 min. 4.8 sec.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Rie Mastenbroek 1751 F.)**

I. **GRIEKENLAND. — Telegram van Venizelos aan Koning George. —**
Venizelos heeft den Koning het volgende telegram gezonden:
„Ik spreek met eerbied de hoop uit, dat de Koning door middel van vrije verkiezingen er in moge slagen, een regime te herstellen van een gekroonde republiek, zooals Griekenland dat had gedurende de langdurige regeering van George I, opdat de sedert een twintigtal jaren verscheurde nationale eenheid hersteld moge worden. Als hij hierin slaagt zal het geheele land hem uiterst dankbaar zijn."
De Koning heeft hierop geantwoord met woorden van warmen dank. (Kathimerini)
(V. b. Koning George H 2062 L.; Venizelos 1791 F.)

K. **GEESTELIJK LEVEN. — Z. H. Exc. Mgr. J. H. Huibers neemt bezit van het bisdom Haarlem. —**
Op 13 Jan. '36 heeft in de Kathedrale Kerk te Haarlem Z. H. Exc. Mgr. J. P. Huibers op plechtige wijze bezit genomen van het bisdom Haarlem.
Bij deze plechtigheid waren tegenwoordig de kanunniken en eerekanunniken van het hoogwaardig Kapittel, een groote schare geestelijken en een talrijke schare van geloovigen, die het geheele kerkgebouw vulden. (Maasbode) **(V. b. Mgr. Huibers 2096 A.)**

A. **NEDERLAND. — Sociaal Economisch Geografisch onderzoek in het Maaskantgebied. - Het rapport-Van Vuuren uitgebracht. —**
In de Statenzaal van het Gouvernementsgebouw te 's Hertogenbosch is op 9 Jan. '36 een vergadering van de Kamer van Koophandel gehouden, waar besproken werd de sociaal economisch geografische toestanden in het Maaskantgebied.
Op verzoek dezer Kamer was een rapport betreffende de sociaal economische geografie van den z.g. Maaskant en het Land van Cuyck samengesteld door den Utrechtschen hoogleeraar prof. L. van Vuuren.
Het rapport beslaat 300 getypte foliovellen. Wij ontproductieproces, waar een ellende heerscht, die, juist omdat ze zoo moedig gedragen wordt, zooveel grooter is dan zelfs ingewijden kunnen vermoeden."
Om aan deze ellende eindelijk een einde te kunnen maken, aldus de hoogleeraar, is noodig een zoo volledig mogelijke kennis van het welvaartwezen en de sociaal-economische structuur in het betrokken gebied, hetwelk, daar het een zuiver agrarische structuur heeft, ons vooral voor problemen van de grondvruchtbaarheid en hare benuttiging stelt.
De normalisatie van de Maas zal verandering brengen in de hydrografische toestanden van het Brabantsche Maasgebied, die niet zoozeer in het Land van Cuyck, maar speciaal in den Maaskant bijzonder ongunstig waren.
Aan het slot der gedachtenwisseling gaf prof. Van Vuuren als zijn meening te kennen, dat er een commissie moest worden gevormd, die de plannen uitwerkt welke spr. heeft uitgestippeld en waarbij hij medewerking toezegde. Spr. berekende den tijd van vijf jaren, voor het herstel van het land en de opheffing uit den nood. Spr. meende, dat het nageslacht en het geheele Nederlandsche volk aan de kosten der werken moet bijdragen.

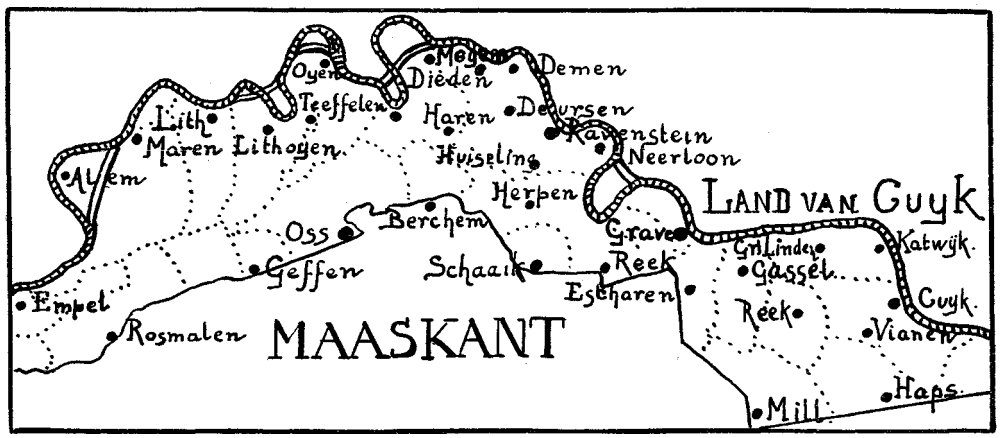

Situatie-teekening der Brabantsche Maasstreken.

leenen aan de rede van prof. van Vuuren eenige bijzonderheden.
„Scherp en fel — aldus de spreker — maar opbouwend zal de kritiek moeten zijn van allen, die door hun leven in welke functie dan ook de streek, waarom het hier gaat, ieder op zijn gebied dienen." Maar deze scherpe critiek zal niet moeten belemmeren, dat men in Noord-Oostelijk Noord-Brabant komt tot „daden, die kunnen en moeten leiden tot herleving van het in den Maaskant zoo droevig vastgeloopen

De voorzitter, de heer Jos. Meijring, verzocht, dat voor de uitvoering der werken in een commissie zouden zitting nemen de heeren mr. dr. A. van Rijckevorsel, Commissaris der Koningin, Van Haaren, secretaris van den N.C.B., Ploegmakers, burgemeester van Oss, bestuurslid der K. v. K., Van de Mortel, burgemeester van Cuyk, ir. Messu, prof. Kaag en mr. Van Spaandonk, secretaris der K. v. K. te Tilburg. (De Tijd - Nieuwe Rott. Courant)

B. **RECHTZAKEN. — De doodslag op Sara Beugeltas. - Cassatieberoep verworpen. —**
De Hooge Raad heeft op 13 Jan. '36 verworpen het cassatieberoep van den 22-jarigen pakhuisknecht te Amsterdam, die in verband met den doodslag op de 8-jarige Sara Beugeltas in een bananenpakhuis aan het Waterlooplein, door het Gerechtshof te Amsterdam veroordeeld is tot levenslange gevangenisstraf wegens doodslag voorafgegaan door een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om bij betrapping op heeterdaad, aan zichzelven straffeloosheid te verzekeren. (De Telegraaf)

C. **NOORWEGEN. — Opening van het Storting. - Begrooting. —**
Koning Haakon van Noorwegen heeft op 13 Jan. '36 met het gebruikelijke ceremonieel de nieuwe zitting van het Storting geopend.
Vervolgens diende de regeering de begrooting voor 1936 in. Het budget is in evenwicht met een bedrag van 481.400.000 Kronen tegen 436.000.000 Kronen in 1935. Ondanks de stijging der uitgaven worden geen nieuwe belastingen voorgesteld, terwijl de bestaande belastingen ongewijzigd blijven, met uitzondering van de vermogensbelasting, die een weinig wordt verlaagd. De openbare schulden worden met 18.700.000 Kronen verhoogd. Het grootste deel van het geleende geld zal worden gebruikt voor doeleinden van openbaar nut. (Aftenposten)
(Vor. ber. Storting 1010 G.; Begrooting 1755 E.)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Redevoering van Molotof. - Critiek op Duitschland en Japan. —**
De voorzitter van den raad van volkscommissarissen, Molotof, heeft voor de centrale executieve een redevoering uitgesproken over den internationalen toestand. Spr. oefende in het bijzonder critiek uit op Duitschland en Japan, terwijl hij voor Turkije prijzende bewoordingen vond.
Hij gaf een overzicht van de door buitenlandsche staatslieden de laatste jaren aan Moskou gebrachte bezoeken, waarbij hij in het bijzonder stilstond bij de bezoeken van Eden, Benesj en Laval. Na het incident in Uruguay te hebben besproken en de anticommunistische beweging in Amerika aan critiek te hebben onderworpen, verdedigde spr. de collectieve beveiliging van den vrede in Europa, in het bijzonder door middel van sluiten van een Oostpact, waarvan de verwerkelijking door de houding van Duitschland is verhinderd. Desondanks is het gelukt ter gedeeltelijke verzekering van den vrede in Oost-Europa het Russisch-Fransche en Russisch-Tsjecho-Slowaaksche verdrag te sluiten.
Scherp veroordeelde spr. de z.i. aanwezige expansievoornemens van Duitschland ten opzichte van Russisch gebied en gebied van de randstaten, waarbij hij echter toonde open oog te hebben voor het streven naar normale economische betrekkingen tusschen Duitschland en Rusland. De verwerkelijking van het Duitsch-Russische verdrag over een crediet van 200 millioen van April 1935 ontwikkelt zich goed.

Molotof verklaarde, dat Japan de rustverstoorder in Oost-Azië is en incidenten uitlokt.
Wat den Italiaansch-Abessynischen oorlog betreft, dezen noemde spr. een typischen imperialistischen oorlog om der wille van koloniën. De aanhankelijkheid van Rusland aan den Volkenbond beteekent geenszins, dat er voortaan geen radicaal en principieel onderscheid bestaat tusschen de Russische internationale politiek en de politiek der kapitalistische mogendheden. (Prawda) **(V. b. Molotof 314 C.)**

A. **NEDERLAND. — Rijks-, Provinciale- en Gemeenteleeningen 1934-1935. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert wederom enkele bijzonderheden betreffende de Rijks-, provinciale- en gemeenteleeningen, voor het derde kwartaal 1935.
In vergelijking tot den stand van 1 Oct. 1934 was de kaspositie van 1 October 1935 voor het Rijk bijna *f* 164 millioen ongunstiger, evenwel voor de gezamenlijke provinciën *f* 1,3 millioen en voor de gezamenlijke gemeenten *f* 7 millioen gunstiger.
Betreffende de geconsolideerde leeningen wordt opgemerkt, dat in het tijdvak van 1 October 1934 tot 1 Oct. 1935 door het Rijk geen leeningen zijn aangegaan. Door de gezamenlijke provinciën is in ditzelfde tijdvak in totaal *f* 57.492.000 opgenomen. Dit bedrag was grootendeels, n.l. *f* 41.617.000, voor conversie-doeleinden bestemd.
Door de gezamenlijke gemeenten werd in het tijdvak van 1 October 1934 tot 1 Oct. 1935 opgenomen in het

4e kwartaal 1934	door 261	gemeenten	*f* 191.095.000
1e kwartaal 1935	door 285	gemeenten	*f* 250.814.000
2e kwartaal 1935	door 164	gemeenten	*f* 84.862.000
3e kwartaal 1935	door 104	gemeenten	*f* 38.378.000
In totaal			*f* 565.149.000

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Leeningen 2031 G.)

B. **NEDERLAND. — Vreemde Arbeidskrachten. - Dienstboden. —**
Er zijn thans zeven-en-tachtig beroepsgroepen gebracht onder wettelijke bepalingen, welke vergunning eischen tot tewerkstelling van vreemdelingen. Verreweg het grootste deel van het bedrijfsleven valt thans onder de wet. Beroepen of bedrijfstakken, welke nog niet onder de wettelijke voorschriften vallen, zijn mijnwerkers, dienstboden, transportarbeiders en werklieden in een aantal chemische en andere fabrieken.
Aldus deelt de heer Th. van Lier, referendaris bij de afd. Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling, mede in het „Tijdschrift van de Ned. Werkloosheidsraad".
Bij de mijnen werkten op 1 Juli 1931, toen de top van het aantal arbeiders werd bereikt, 38.467 arbeiders, waaronder 12.173 vreemdelingen. Op 1 October 1935 werkten bij de mijnen 28.767 arbeiders, waaronder 4510 vreemdelingen.
Op 31 December 1930 werkten er in ons land pl.m. 30.000 vreemde dienstboden. Thans kan dit aantal worden gesteld op pl.m. 40.000, waarvan ruim 30.000 Duitsche, pl.m. 5000 Oostenrijksche en 5000 Duitsch sprekende Tsjecho-Slowaakschen, Poolschen, Hongaarschen en Joegoslavischen. (Ons Noorden)
(Vorig bericht blz. 2055 B.)

C. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Problemen van het twee-oogig zien. - Rede van Prof. W. P. C. Zeeman.**
Ter gelegenheid van den Dies Natalis der Universiteit van Amsterdam heeft de rector-magnificus, prof. dr. W. P. C. Zeeman, in een openbare vergadering van den Senaat een rede gehouden over: „Twee-Oogig Zien". Wij citeeren hieruit het volgende:
Indien het probleem van het twee-oogig-zien, aldus spr., ons moeilijkheden biedt, mogen wij niet vergeten, dat wij het ons zelf hebben te wijten. Na de ontleding, physisch, optisch, anatomisch en physiologisch van processen bij het zien, bij deze analyse, ontvouwing en ontbinding staan wij voor brokstukken van ons eigen werk, voor de brokstukken van dat andere, het stoffelijk substraat, dat ook in het geziene zich openbaart; zien wij ons gesteld voor een taak van wederopbouw reikend welhaast boven ons vermogen.
Het twee-oogig zien is geen probleem, waar en zoolang het organisme een eenheid is, hoevele deelen men er aan moge onderscheiden. We hebben het twee-oogig zien te beschouwen in het licht onzer twee- en meerzijdige differentiatie en valentie met behoud van nog ongesplitste persoonlijkheid.
Rechts en links van den neus zijn de oogen in tweevoud symmetrisch gebouwd en gesteld, en naar voren gericht, vrijwel parallel, geheel los van elkaar, anatomisch tweevoudig, maar tezamen bewegend, omhoog en omlaag, naar rechts en naar links, naar binnen en naar buiten, hetzij gelijk van richting, hetzij tegengericht. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 2118 F.)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Popof, Tanef en Torgler.**
De Bulgaren Popof en Tanef zijn wegens hun „onwaardig" gedrag tijdens het Rijksdagbrandproces door de Communistische Internationale gedegradeerd tot gewoon lid. De Duitscher Torgler is om dezelfde reden uit de partij gestooten. (Iswestija)
(Vor. ber. Popof en Tanef 1101 A.; Torgler 1844 B.)

15 JANUARI 1936

E. **DE DIAMANTNIJVERHEID IN 1935. —**
Het werkloozen-cijfer der diamantbewerkers te Amsterdam is nog altijd belangrijk hoog. In Januari ca. 3800, Febr. 3300, Maart 3300, April 3400, Mei 3700, Juni 3350, Juli 3100, Aug. 3000, Sept. 2800, Oct. 3000, Nov. 3000, Dec. 2900. Een gemiddeld cijfer van 3200 werkloozen, van het totaal aantal georganiseerde diamantbewerkers van 4400.
In het begin van dit jaar telde de Alg. Ned. Diamantbewerkers Bond 4800 leden (Jan. 4836) en aan het einde van dit jaar was dit aantal teruggeloopen tot 4430, daarentegen was het aantal georganiseerde werklieden in België aan het begin van het jaar 11.200 en aan het einde van het jaar 11.450, van welke gewerkt hebben in het begin van het jaar 5000 en aan het einde van het jaar 7500.
Daarnaast werkt op het platteland in België een groot leger van ongeorganiseerde werkkrachten, die in een onbeperkt aantal werkuren tegen uiterst minimale loonen hun arbeid verrichten.
Het aantal leden van den Alg. Ned. Diamantbewerkers Bond dreigt nog in niet onbelangrijke mate te zullen dalen tengevolge van het besluit van den Bondsraad van den Alg. Ned. Diamantbewerkers Bond, volgens hetwelk leden die 65 jaar of ouder zijn en binnen vijf jaar niet dertien weken hebben gewerkt, zullen worden afgeschreven.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. A.N.D.B. 1584 A.; Diamantindustrie 1552 F.)**

F. **ENGELAND. — Luchtvloot. - Wekelijksche vermeerdering. —**
Naar de „Daily Telegraph" meldt, zal de uitbreiding van de Britsche luchtmacht opnieuw belangrijk bespoedigd worden. De luchtvloot zal in de toekomst gemiddeld met een eskader (12 vliegtuigen) per week worden vermeerderd. Sedert de aankondiging van het tweejarige bewapeningsprogram in Mei '35 zijn de Britsche luchtstrijdkrachten reeds met 285 gevechtsmachines uitgebreid. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 1886 D.)

G. **ZWITSERLAND. — Werkloosheid. —**
Het totaal aantal werkloozen bedroeg einde Nov. '35 95.740 tegen 82.386 einde October en 76.009 einde Nov. 1934. In vergelijking met het vorige jaar is het totaal aantal werkloozen dus gestegen met 19.731.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vorig ber. blz. 1667 F.)**

A. **FRANKRIJK. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen in Frankrijk bedroeg op 1 Januari 1936 450.095. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 1717 C.)

B. **NEDERLAND. — Faillissementen 1933-1934-1935.**
Bij het in 1934 onverminderd voortduren der depressie op economisch gebied bleef het totaal aantal uitgesproken vonnissen van faillietverklaring hoog. Na een voortdurende sterke stijging van het aantal faillissementen sedert 1929, n.l. van 2729 in 1929 tot 4539 in 1932 (per 100.000 der gemiddelde bevolking resp. 35,1 en 55,9), vermeerderde volgens de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde Faillissementsstatistiek het aantal in 1933 en 1934 (resp. 4556 en 4560) echter zoo weinig, dat het cijfer per 100.000 der gemiddelde bevolking een — zij het ook onbeduidende — teruggang (resp. tot 55,3 en 54,7) vertoont.
Het totaal bedrag der baten van de door insolventie beëndigde faillissementen verminderde in 1934 van ƒ 9.761.897 tot ƒ 8.183.915 of met 16,2%. De teruggang van het totaal bedrag der passiva was echter nog een weinig grooter, n.l. van ƒ 63.393.405 tot ƒ 52.613.317 of 17%. Weliswaar verminderde ook het aantal door insolventie afgedane faillissementen, maar deze daling (met 138 of 5,6%) was in verhouding tot die der baten en schulden veel geringer.
Aan de preferente crediteuren in de door insolventie geëindigde faillissementen werd uitgekeerd 56,6% van het totaal hunner vorderingen (1933 46,7%). Voor de concurrente schuldeischers kwam slechts 6,1% van het totaal der vorderingen terecht (1933 8,1%).
In de Statistiek over 1934 zijn voorloopige cijfers van de maanden Januari tot en met November 1935 opgenomen. Samengesteld bedroeg het aantal faillissementen in deze maanden 4272 tegen 4256 in dezelfde maanden van 1934. Het aantal faillissementen in de genoemde elf maanden van 1935 was dus slechts 16 hooger dan in het overeenkomstige tijdsverloop van het vorige jaar. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1171 A.)

C. **ZWITSERLAND. — In- en Uitvoer in 1935. —**
In het jaar 1935 bedroeg de invoer in Zwitserland Zw. fr. 1283,3 millioen tegen Zw. fr. 1434,5 millioen in 1934. De uitvoer was Zw. fr. 822 millioen tegen Zw. fr. 844,3 millioen in het voorafgaande jaar. Het deficit op de handelsbalans, dat in 1934 Zw. fr. 590,2 millioen bedroeg, verminderde dus tot Zw. fr. 461,3 millioen. De invoer is in het afgeloopen jaar in vergelijking met 1934 gedaald met Zw. fr. 151,2 millioen, de uitvoer met slechts Zw. fr. 22,3 millioen.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 1709 F.)**

D. **IRAN. — Mr. W. M. J. van Lutterveld. —**
Mr. W. M. J. van Lutterveld, lid van het bestuur der Ver. v. d. Effectenhandel, is door de Keizerlijke regeering van Iran uitgenoodigd als adviseur op te treden van de Nationale Bank van Iran in verband met plannen tot instelling en inrichting van een effectenbeurs te Teheran. (Alg. Handelsblad)

E. **FRANKRIJK. — Handelsverdrag met Sovjet-Rusland onderteekend. —**
Het Fransch-Russische handelsverdrag is op 6 Jan. 1936 door den Franschen minister van Handel, Bonnet en den Russischen ambassadeur, Potemkin, onderteekend. Hiermede is het accoord van 11 Jan. 1934 met eenige wijzigingen, hernieuwd.
Onder de wijzigingen moet in het bijzonder gewezen worden op de bepaling, die de Sovjet-Unie verplicht de aan de Fransche industrie gegeven opdrachten in den vervolge contant te betalen.
Het bedrag van de aan Frankrijk te geven opdrachten zal gelijk moeten zijn aan de waarde van den Russischen invoer in Frankrijk. Ieder half jaar zal een staat opgemaakt worden van den omvang van het wederzijdsche handelsverkeer, op grond waarvan dan de eventueel noodzakelijke correcties in den in-, resp. uitvoer aangebracht zullen worden.
(La Journée Industrielle) **(Vor. ber. blz. 1122 B.)**

F. **NEDERLAND. — Staatscommissie betreffende houding Overheid tegenover vreemdelingen. —**
De minister van Justitie heeft besloten in de commissie, welke tot taak heeft te onderzoeken, in hoeverre in wetgeving en practijk nadere voorzieningen met betrekking tot de houding van de Overheid tegenover de vreemdelingen noodig en gewenscht zijn, naast de daarin bij genoemd besluit benoemde leden te benoemen tot lid G. J. Teppema, referendaris verbonden aan de directie van Handel en Nijverheid en Scheepvaart. (Staatscourant)
(Vor. ber. Vreemdelingen 2130 B.)

G. **WIJSBEGEERTE. — Vereeniging voor Calvinistische wijsbegeerte opgericht. —**
Te Amersfoort is dezer dagen een oprichtingsvergadering gehouden van een Vereeniging voor Calvinistische wijsbegeerte. Deze bijeenkomst stond onder leiding van prof. dr. D. H. Th. Vollenhoven van Amsterdam. Deze schetste na de opening de beteekenis en groei van de Calvinistische wijsbegeerte en wees op den aandrang, die merkbaar werd tot stichting van een vereeniging voor Calvinistische wijsbegeerte. Reeds 85 personen hadden hun sympathie met het oprichtingsplan betuigd. Na deze uiteenzetting werd tot oprichting besloten. De grondslag van de vereeniging luidt als volgt: De vereeniging overtuigd, dat alle philosophie in haar uitgang, richting en uitwerking religieus bepaald is en neutraliteit ten dezen derhalve is uitgesloten, belijdt den Christus der Schriften, den Verlosser van heel het leven, als den nieuwen Wortel ook van het wetenschappelijk denken. Mitsdien wil zij de wijsbegeerte slechts beoefenen bij het licht der Heilige Schrift, in den zin der Drie Formulieren van Eenigheid beleden als het woord Gods, onder afwijzing van alle synthese met eenig denken dat zich niet stelt onder de rechtstreeksche souvereiniteit Gods over al het geschapene, Zijn wet niet erkent als grens tusschen den Schepper en Zijn aan deze ordinantie onderworpen kosmos en het koningschap van den Christus voor de wetenschap verwerpt.
De vereeniging stelt zich ten doel het bestudeeren, propageeren en vruchtbaar maken van de systematiek en de geschiedenis der wijsbegeerte in de richting van de wijsbegeerte der wetsidee. Dit tracht de vereeniging te bereiken door: het uitgeven van een tijdschrift en eventueele andere publicaties; het vormen van studiekringen; het organiseeren van cursussen en andere middelen, welke met inachtneming van art. 2 der statuten, aan het belang van de vereeniging bevorderlijk kunnen zijn.
Het bestuur van de vereeniging werd als volgt samengesteld: prof. dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam, voorzitter; prof. dr. H. Dooyeweerd, Amsterdam, vice-voorzitter; dr. K. J. Popma, Apeldoorn, secretaris; dr. J. H. Diemer, Amsterdam, penningmeester; dr. K. Dijk, den Haag; dr. S. G. de Graaf, Amsterdam en A. Janse, Biggekerke. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 2081 G.)

H. **S.D.A.P. — Vergadering voor het Plan van den Arbeid. —**
De massale betooging op 13 Jan. '36, 's avonds in de groote centrale markthal te Amsterdam, vanwege de S.D.A.P. en het N.V.V. gehouden ter inwijding van het plan van den arbeid, is zelfs in dezen tijd, waarin allerlei politieke partijen met steeds weer grooter demonstraties elkaar trachten te overtroeven, misschien wel het omvangrijkste op het gebied van monsterbetoogingen, wat ons land ooit beleefd heeft. Volgens Het Volk zouden 40 à 45.000 betoogers bijeengekomen zijn.
De voorzitter van de S.D.A.P., de heer Koos Vorrink, heeft een rede gehouden, waarin hij het plan van den arbeid karakteriseerde als geboren uit de gedachte om de geweldheerschappij, die opgekomen is uit de door het kapitalistische stelsel achtergelaten puinhoopen; het fascisme, als het groote gevaar voor de hoogste goederen der beschaving te bestrijden door het aantasten van de oorzaken der crisis.
Op deze rede is, terwijl de heele zaal in het duister gehuld was, met plechtig bazuingeschal een vlaggenopmarsch gehouden, waarbij de vlaggen door het volle licht van felle gekleurde stralenbundels werden beschenen.
Tenslotte las de heer Van Eck de formule voor van de af te leggen gelofte van trouw aan het plan, welke de duizenden aanwezigen met den kreet: „Op voor arbeid, vrijheid, brood, op voor het plan van den arbeid" bekrachtigden.
(N. R. Crt. - Het Volk - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. S.D.A.P. 2107 G.; Plan v. d. Arbeid 2022 B.)

I. **SUEZ KANAAL MIJ. —**
De maatschappij heeft in het jaar 1935 ongeveer 40 millioen francs meer winst gemaakt dan in 1934, hetgeen in hoofdzaak zijn oorzaak heeft in de reusachtige Italiaansche verschepingen.
De totale inkomsten in 1935 bedroegen fr. 887.720.000 bruto (v. j. 856.410.000).
De onkosten zijn met 10 millioen francs verminderd.
(Agence Economique et Financière)
(Vor. ber. Suez Kanaal 2002 A.)

16 JANUARI 1936

A. POLEN. — De buitenlandsche toestand. - Een exposé van minister Beck. —

Op 15 Jan. '36 heeft de Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, voor de Sejm-commissie voor buitenlandsche zaken een exposé gegeven van de beginselen der Poolsche buitenlandsche politiek. Wij ontleenen hieraan het volgende:

De houding, die Polen ten aanzien van het Oost-Afrikaansche conflict aanneemt, is volkomen objectief en gedesinteresseerd Polen's aandeel aan de toepassing der sancties is een uitvloeisel van de verplichting tot samenwerking met de andere staten, die bepaald wordt door de beteekenis van Polen op internationaal gebied.

De betrekkingen tot Roemenië en Letland ontwikkelen zich gunstig.

Het wonderlijkste verschijnsel, vervolgde Beck, is Litauen, dat in zijn betrekkingen tot Polen geen der normen erkent, die door beschaafde landen in het buurverkeer worden toegepast. Het proces betreffende den moord op Pieracki heeft hier de zaken in een nieuw, smartelijk licht gesteld. Volgens de acten heeft een vroeger lid der Litausche regeering deel gehad aan de financiering van het terrorisme in Polen.

Indien na een nauwkeurig onderzoek zou moeten worden vastgesteld, dat het hier een handelwijze betreft, die nog door de Litausche regeering wordt gevolgd, dan zou Polen Litauen moeten beschouwen als een element, gevaarlijk voor den vrede.

De publieke opinie in Polen is verder sedert langen tijd verontrust door de behandeling der Polen in Tsjecho-Slowakije en de Poolsche regeering zal steeds met die openbare meening rekening houden. Er heeft met Praag een gedachtenwisseling plaats gehad, waarbij de overtuiging tot uiting kwam, dat over de verhouding tusschen beide landen in de eerste plaats wordt beslist door de behandeling der Polen in Tsjecho-Slowakije. Diplomatieke kunstgrepen zullen hier niet baten: slechts de goede wil der regeering te Praag zal door Polen gewaardeerd worden en bijdragen tot de schepping van een gunstiger atmosfeer. (Polska Agencia Telegraficzna)

(Vor. ber. Beck 1910 F.; Buitenl. Politiek 1618 H.)

B. CUBA. — Presidentsverkiezing. —

Er waren twee candidaten, n.l. generaal Menocal, de vertegenwoordiger der conservatieve partij, en dr. Gomez, de vertegenwoordiger der liberale partij.

De uitslagen van de verkiezingen voor het presidentschap wijzen, voor zoover zij tot dusver bekend zijn, op een overwinning van den candidaat der vereenigde republikeinsche en nationaal-liberale partijen, dr. Miguel Mariano Gomez y Arias. De candidaat der democraten, de vroegere president Menocal, werd verslagen.

Ook bij de verkiezing van den vice-president, der zes provincie-gouverneurs en der 24 senatoren, behaalden de candidaten van het republikeinsch-nationaal-liberale verkiezingsblok de overwinning.

Voor het eerst stemden ook vrouwen.

(New York Herald Tribune)

(Vor. ber. President 2094 F.)

C. SAARGEBIED. — Herdenking. - Geestelijk leven. - Hoogeschool. - Saarlouis wordt Saarlautern. —

Ter feestelijke herdenking van het feit, dat het thans een jaar geleden is, dat het Saargebied weer bij het Duitsche Rijk werd aangesloten is op de Wartburg te Saarbrücken een betooging gehouden, waarbij gouwleider Bürckel een rede heeft uitgesproken, die hij in zijn inleidende woorden het afleggen van rekenschap noemde. Achtereenvolgens behandelde hij de wederaansluiting van het gebied, de werkloosheid, den politieken opbouw en de uitvoering der overeenkomst van Rome.

De Joden, aldus spr., bevinden zich zonder uitzondering onder het status-quo-contingent. Zij genieten de bescherming van het accoord van Rome op tweevoudige wijze: als Joden en als status-quo-aanhangers. Vóór 1 Maart zullen wel meer dan 95% van alle Joden met de meest grondige uitbuiting van het accoord van Rome en de daardoor geboden mogelijkheden in financieel en vermogensrechtelijk opzicht het Saargebied hebben verlaten. Wie dan nog hier blijft zal worden behandeld volgens de reeds geldende wetten.

Het religieuze en kerkelijke leven is volkomen ongestoord gebleven. Rust en vrede heerschen. Wat de status-quo-aanhangers betreft, kan niemand eischen, dat zij aan het hart worden gedrukt. De opruiers leiden nu een aangenaam leven, om de domme verleiden bekommeren zij zich niet meer. Tot deze verleiden richtte spr. de aansporing alles te doen om hun domheid weer goed te maken.

Ter gelegenheid van de herdenking der bevrijding van het Saargebied maakt de rijksminister van opvoeding bekend, dat Saarbrücken in den herfst van 1936 een hoogeschool voor leeraarsopleiding zal krijgen. Zij moet een middelpunt van het cultureele leven in het Saargebied worden en Duitschland in het uiterste Westen van het rijk vertegenwoordigen.

De gemeente Saarlouis heeft met ingang van 13 Jan. '36 haar ouden naam Saarlautern teruggekregen. Tevens is zij vereenigd met de omliggende gemeenten Lisdorf, Pikard, Schönbruch en Fraulautern. (Völkischer Beobachter)

(V. b. Overdracht 1705 H.; Uitsl. Plebisciet 1648 A.)

D. NEDERLAND. — Landbouwcrisispolitiek van de Regeering aangevallen. —

De provinciale afdeeling Groningen van den Nationalen Bond „Landbouw en Maatschappij", hield op 10 Jan. '36 een groote demonstratieve vergadering in de Harmonie te Groningen.

De voorzitter, de heer A. van Bruggen, te Warffum, opende de vergadering en gaf een uiteenzetting van het doel der bijeenkomst. Uit zijn rede citeeren wij het volgende:

Door de landbouwcrisisorganen worden zeer kostbare inventarisaties en tellingen gehouden, waardoor gegevens beschikbaar komen, onmisbaar voor het vormen van een oordeel over den toestand van den landbouw en de te nemen maatregelen. Waarom worden deze gegevens, vroeg spr., angstvallig geheim gehouden, zoodat wij slechts aan de voortvarendheid van het „Handelsblad" hebben te danken, dat wij hierover ten deele ook de beschikking hebben. Dat maakt sterk den indruk of onze landbouwcrisisambtenaren moedwillig belanghebbenden gegevens onthouden om hun ook tot oordeelen in staat te stellen. Is dit de democratie, waarop wij in ons land zoo trotsch zijn, vroeg spr. (Alg. Handelsblad)

E. NEDERLAND. — Compensatie transactie. - De K.P.M. laat schip in Duitschland bouwen. —

Naar de Telegraaf meldt, heeft de Koninklijke Paketvaart Maatschappij aan een Duitsche werf opdracht gegeven tot het bouwen van een nieuw schip. Het betreft hier een opdracht voor een bedrag van ruim 5 millioen mark.

Deze transactie is na verschillende besprekingen te Berlijn tusschen een vertegenwoordiger van het Nederlandsche ministerie van Koloniën en het Duitsche ministerie van Handel tot stand gekomen, en wel op dien voet, dat de Duitsche regeering zich verplicht ongeveer hetzelfde bedrag als dat van de Nederlandsche order aan den tabaksimport uit Nederl.-Indië naar Duitschland ten goede te doen komen. Het is dus een zuivere compensatie-transactie. (Telegraaf)

(Vor. ber. Compensatie Transactie 1699 C.)

F. NEDERLAND. — Lord Robert Cecil mag in Nederland niet spreken. —

Naar aanleiding van een bericht in de organen der Arbeiderspers, volgens hetwelk van regeeringswege bezwaar is gemaakt tegen het optreden van Lord Robert Cecil voor een te Amsterdam gevormd Abessynië-comité, waarin de houding van den Volkenbond ten aanzien van den oorlog in Afrika besproken zou worden, kan worden medegedeeld, dat deze samenkomst in het bijzonder aan het Italiaansche bombardement op de Zweedsche Roode Kruis-Ambulance gewijd zou zijn, zoodat bij voorbaat verwacht kon worden, dat de besprekingen zich op politiek terrein zouden bewegen.

In overeenstemming nu met de door de Regeering aanvaarde gedragslijn, dat aan vreemdelingen niet kan worden toegestaan hier te lande politiek te voeren, is voor bovenbedoeld optreden toestemming geweigerd. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

G. OLYMPISCHE SPELEN TE BERLIJN. — Wedstrijd voor letterkunde. —

Het programma voor de Nederlandsche inzending van den Internationalen wedstrijd voor letterkunde, behoorende bij de Spelen der XIe Olympiade, Berlijn 1936, is verschenen. Tot dezen internationalen wedstrijd tusschen werken van levende letterkundigen, behoorende tot de landen, welke zijn uitgenoodigd tot de Spelen, zullen kunnen worden toegelaten lyrische werken, dramatische werken en epische werken. Er zullen alleen werken worden toegelaten, welker inhoud verband houdt met sport en welke niet meer dan 20.000 woorden omvatten. De werken moeten tijdens de Xe Olympiade, d.i. na 1 Januari 1932, zijn ontstaan en mogen niet hebben deelgenomen aan den wedstrijd van de Spelen te Los Angeles.

De werken van Nederlandsche schrijvers moeten vóór 1 Februari '36, door de auteurs zelf, aan de Kunstcommissie van het Nederlandsch Olympisch Comité te Den Haag worden gezonden. Daar het aantal werken, dat uit elk der deelnemende landen mag worden ingezonden, niet meer dan negen bedraagt, zal door een Nederlandsche commissie een vóórkeuring worden gehouden en voor elke groep de drie beste werken worden uitgezocht. De bedoelde commissie van toelating zal bestaan uit mevrouw J. van Ammers-Küller en de heeren dr. P. C. Boutens en Henri van Booven.
Een internationale jury, welker samenstelling nader zal worden bekend gemaakt, zal de bekroningen toekennen. (Alg. Hbld.) **(Vor. ber. Olymp. Sp. 2041 D.)**

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Abessynisch relaas van het oorlogstooneel. —**
De positie der Italianen wordt zoowel in het Noorden als in het Zuiden van dag tot dag moeilijker. Aan het Noordelijk front hebben de in den laatsten tijd ingetreden regens aan Italiaansche zijde vrijwel iedere terugtrekkende manoeuvre onmogelijk gemaakt. Evenmin kunnen troepenverplaatsingen uitgevoerd worden. De Italianen hebben zich teruggetrokken in versterkte en vergroote blokhuizen, die met machinegeweren zijn toegerust. Ten einde onnoodige verliezen te voorkomen valt het Abessynische leger de Italiaansche stellingen niet meer met groote troependetachementen aan. Men is in Abessynische militaire kringen van opvatting, dat deze Italiaansche verdedigingspunten zich vroeger of later zullen moeten overgeven, daar voorziening met het noodige uit het achterland vrijwel is uitgesloten. Alle wegen zijn in moerassen veranderd; alles blijft in de modder steken. De pogingen der Italiaansche troepen zich met steun van artillerie en vliegtuigen in deze moeilijke situatie te handhaven hebben weinig kans op succes daar het overhaaste optreden talrijke fouten heeft veroorzaakt.
Aan Abessynischen kant is het tot dusverre mogelijk geweest de troepen steeds door reserves te doen aflossen. Ondanks de over het algemeen te constateeren stagneering van den bewegingsoorlog wordt in het gebied van Makalle en Aksoem nog steeds fel en voor beide partijen met groote verliezen gestreden. De van het Zuidelijk front ontvangen berichten doen concludeeren, dat de Italianen na de ontruiming van Ogaden hun voorgenomen opmarsch naar Balai weer met koortsachtigen ijver voorbereiden. Bij de beoordeeling van de kansen moet men voor oogen houden, dat de afstand van Dolo, het uitgangspunt van het Italiaansche offensief, tot Addis Abeba, 600 K.M. bedraagt. Een aanval zou aanvankelijk over een streek van bijna 250 K.M. lengte door doorweekte gebieden, vol ziektekiemen, moeten plaats hebben. Vervolgens zou het offensief stuiten op hooge bergreeksen, waarin omstreeks 160.000 man Abessynische troepen in goed verschanste stellingen gereed staan, om aan den Italiaanschen aanval den hardnekkigsten tegenstand te bieden.
Door buitenlandsche militaire deskundigen wordt sterk betwijfeld, of het Italiaansche leger er in kan slagen voor het begin van den grooten regentijd aan het Zuidelijke front 250 K.M. van het moeilijkste terrein al strijdende te bezetten. Daar komt bij, dat Ras Desta reeds thans met zijn leger in het gebied van Dolo tot tegenaanvallen overgaat. Gedurende de beide laatste regenlooze dagen is het tot een intensiever verkenningsactie der Italiaansche vliegers gekomen. Deze actie strekte zich aan het Noordelijke front uit tot Dessie en aan het Zuidelijke front tot Sasabaneh. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 2127 E.)

B. **LUCHTVAART. — Vliegramp. - American Airline.**
Een verkeersvliegtuig van de American Airline, dat op weg was van Newark naar Los Angeles, is nabij deze stad verongelukt. Zeventien personen zijn hierbij om het leven gekomen.
Deze ramp is wel de grootste in de geschiedenis der Amerikaansche luchtvaart. (N. Y. Herald Tribune)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2119 F.)

C. **FRANKRIJK. — Fernand Bouisson opnieuw voorzitter der Kamer. —**
De Fransche Kamer heeft op 14 Jan. '36 haar werkzaamheden hervat door de verkiezing van de leden van het presidium. Behalve de voorzitter moesten zes vice-voorzitters en twaalf assessoren worden gekozen. Fernand Bouisson is met 319 van de 387 uitgebrachte stemmen tot voorzitter gekozen.
(Le Temps) **(Vor. ber. Fernand Bouisson 1822 H.)**

D. **NEDERLAND. — Koopkracht van den Gulden. —**

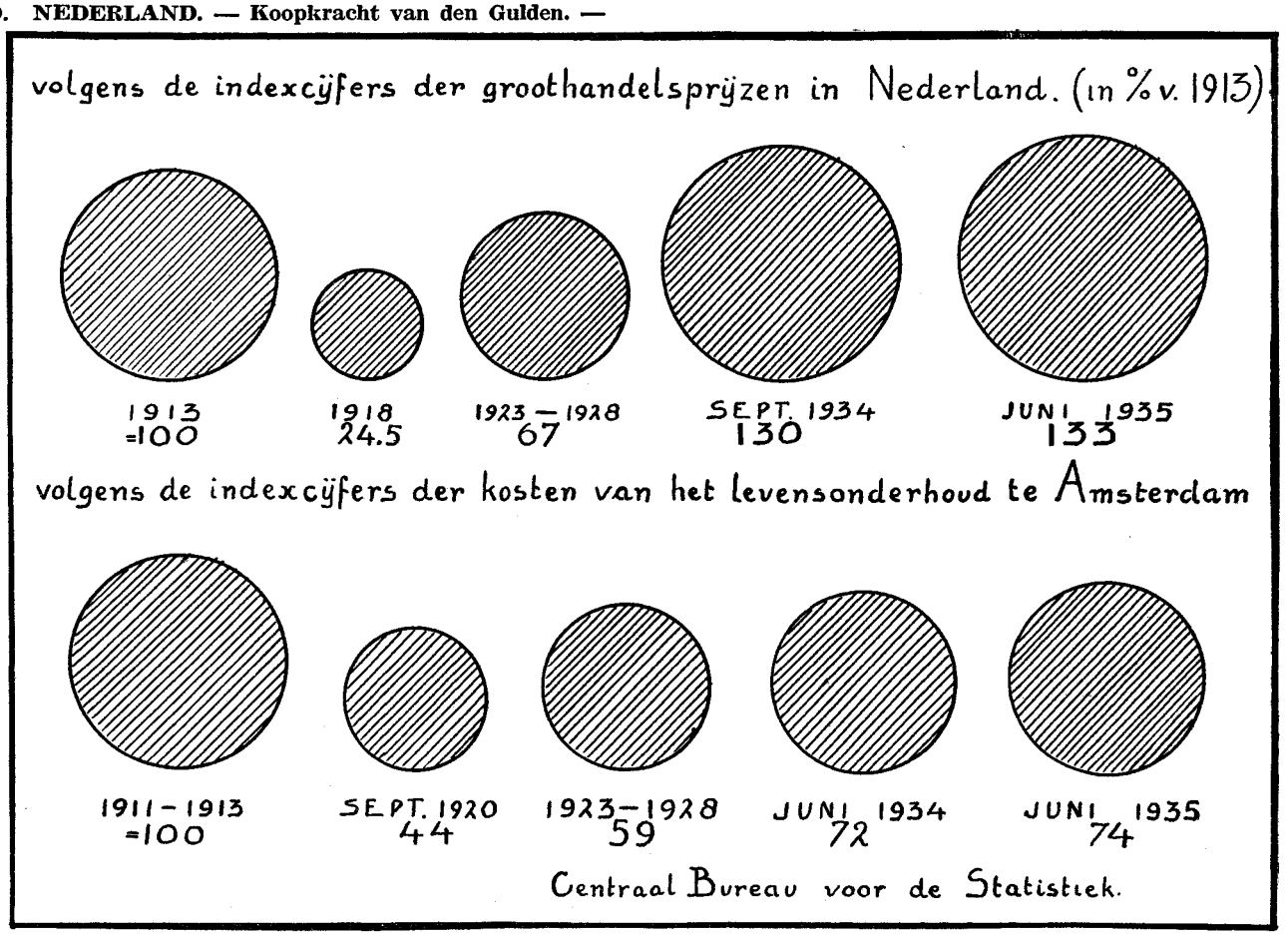

(Vor. ber. Gulden 1892 D.)

17 JANUARI 1936

A. Steun aan den Landbouw. —

In verband met het bezoek van onze ministers mr. dr. L. N. Deckers en prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen aan Polen is allicht de volgende bijdrage, die aan de Nieuwe Rotterd. Courant van Poolsche zijde wordt toegezonden over de wijze, waarop men daar te lande de moeilijkheden van den landbouw tracht op te lossen, van belang.

Polen is voor alles een landbouwstaat met een grooten groei der bevolking van ongeveer 500.000 zielen per jaar. Het is daarom niet te verwonderen, dat in den strijd tegen de zware economische crisis de Poolsche landbouw, als de voornaamste tak van het Poolsche economische leven, groote verliezen leed. Vooral in den eersten tijd van den strijd tegen de crisis droeg de landbouw een zeer groot gedeelte van de offers, die door het geheele volk gedragen moesten worden. Het eerste verschijnsel van de crisis in Polen was de daling van de prijzen der landbouwproducten. Toen de prijzen der industrieproducten nog niet achteruitgeloopen waren, kreeg de landbouw voor zijn voortbrengselen zulke lage prijzen, dat het platteland langzamerhand van de industrieproducten moest afzien. Deze wanverhouding tusschen de prijzen van de producten van den landbouw en die der industrie groeide in versneld tempo, toen de crisis zich uitbreidde.

Om zich tegen de buitengewone daling van de prijzen te beschermen, vereenigde de Poolsche industrie zich in de kartels, die veelal onrationeel waren en de prijzen op een peil hielden, dat niet veel lager was dan in de tijden van de „goede conjunctuur". De prijzen van verschillende producten der kartels liepen in verhouding tot het jaar 1928 nauwelijks met 20% achteruit, waartegenover de prijzen der landbouwproducten in dit tijdvak met bijna 70% daalden, waardoor de landbouwer geen industrieproducten meer kon koopen, wat het crisisbeloop nog dieper maakte.

POLEN

Reeds in het vorig jaar heeft de Poolsche regeering een aantal verordeningen uitgevaardigd met het doel, den landbouw krachtig te steunen. Door de oprichting van een speciale Accepten Bank voor de conversie van hypothecaire leeningen e.a. en door het verstrekken van credieten aan den landbouw geraakte men tot een verlichting van de schulden. Bovendien is de aankoop van de oogsten door de P.Z.P.Z. (Staatsinstellingen voor Graanindustrie) in 1935 opgehouden en is daarvoor in de plaats gekomen, een uitgebreide credietverstrekking tegen het graan als onderpand en het verstrekken van voorschotten aan landbouwers. Daardoor behoefden de landbouwers hun graan niet direct na den oogst te verkoopen, hetgeen vroeger wel het geval was en oorzaak was van een groot aanbod van landbouwproducten in den vroegen herfst. Deze decreten hebben reeds gunstige resultaten afgeworpen, welke tot uiting kwamen in een prijsstijging van de landbouwproducten in den loop van 1935. Het indexcijfer, dat in Januari 33.3 was (1928 = 100) steeg tot 38.3 in November 1935.

De tegenwoordige Poolsche regeering stelt alles in het werk om de positie van den landbouw te verbeteren en de wanverhouding tusschen de prijzen der producten van den landbouw en die der industrie te doen verdwijnen. Een der voornaamste stappen in die richting was de actie tot herziening van de bedrijvigheid der kartels. Voorop gesteld dient te worden, dat de regeering niet afwijzend stond tegenover de idee van de kartels zelf, doch het noodzakelijk achtte, de activiteit van die kartels te verkleinen, welke een ongunstigen invloed hadden op het vaststellen van de prijzen. In de eerste plaats maakte de regeering onderscheid tusschen de kartels met een sociaal en een handelskarakter, van welke laatste vele als nadeelig beschouwd werden. De actie had tot resultaat, dat 93 kartels ontbonden zijn, terwijl 14 zich zelf ontbonden. In de ontbonden kartels waren tezamen 774 Poolsche firma's opgenomen. Met de nog bestaande kartels kwam men tot overeenstemming inzake een prijsverlaging. In het algemeen zijn de prijzen van de in Polen gekartelleerde producten met 15 tot 20% verlaagd.

De volgende actie der regeering om aan den landbouw (dus tevens aan de consumenten) steun te verleenen, bestond uit een tariefsverlaging voor het goederenvervoer door de spoorwegen. Deze actie, die een speciale studie vereischt, kon niet direct uitgevoerd worden. De tariefsverlaging is sinds half December geleidelijk ingevoerd en zal einde Januari voltooid zijn. Echter is geen globale tariefsverlaging ingevoerd. In de verordeningen worden de verschillende artikelen elk afzonderlijk behandeld, waardoor de hoogte der vermindering zeer uitgebreid kon worden, n.l. van 10 tot 62%.

Het Poolsche rijk beslaat een groote oppervlakte. De provincies, welke landbouwproducten voortbrengen, liggen op verschillende afstanden van de markten, waar hun producten verkocht kunnen worden. Voor de streken, die ver van de centra verwijderd liggen, moest een grootere tariefsverlaging ingevoerd worden, teneinde daardoor invloed te kunnen oefenen op de prijsverhouding. Tot nu toe kwam het voor dat een landbouwer te Warschau voor een kalkoen 7 zloty's (ongeveer 2 gulden) ontving, terwijl een dergelijke kalkoen in het Oosten van het land slechts 1 zloty opbracht, waardoor de fokkerij niet meer loonend werd.

December 1935 bracht den landbouwer reeds een groote tariefsverlaging op de spoorwegen. De prijzen voor het transport van suiker, petroleum, aardolie, benzine, melasse, kolen, zout, hout en vele andere, zijn b.v. reeds verlaagd.

De Poolsche regeering, hoewel er zich rekenschap van gevend, dat door de tariefsverlaging de Poolsche spoorwegen groote offers moeten brengen, gaat van het standpunt uit, dat deze verlaging tezamen met een groote prijsverlaging der industrieproducten, van gunstigen invloed zijn op den omloop in het Poolsche economische organisme, en dat deze verordening, die het groote prijsverschil tusschen de producten van den landbouw en die der industrie opheft, in de eerste plaats ten goede komt aan den landbouw.

Zooals uit het voorgaande blijkt heeft Polen, dat met Nederland, Zwitserland en Frankrijk aan den gouden standaard vasthoudt, een integrale deflatie toegepast, welke zich niet alleen uitstrekt tot een prijsverlaging in de industrie, doch ook tot de rijksinstellingen. Naast de tariefsverlaging op de spoorwegen (welke in Polen eigendom zijn van den staat) zijn ook verschillende monopolierechten, de grondbelasting, de crisisbelasting enz. verlaagd.

De Poolsche regeering wilde liever den landbouw op de bovenstaande wijze steun verleenen, dan vaste prijzen voor de landbouwproducten garandeeren, prijzen die onder Poolsche voorwaarden te veel afhankelijk zijn van de wereldprijzen. De economische politiek van de Poolsche regeering is een consequente deflatiepolitiek en door het inslaan van dezen weg zijn alle valuta-manipulaties, welke de stabiliteit van de zloty in gevaar kunnen brengen, uitgesloten.

(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Landbouw 1284 C.)**

B. De Legerbegrooting aangenomen. —

In de begrootingscommissie van den Sejm werd op 14 Jan. '36 de legerbegrooting, ter hoogte van 768 millioen zloty, of 34% van de totale begrooting, aangenomen.

Tijdens de besprekingen werden de verklaringen van den vertegenwoordiger van de Oekraïnsche groep met grooten bijval aangenomen, die voor de militaire begrooting stemde en er op wees, dat de betrekkingen tusschen Polen en Oekraïners op een nieuw spoor zijn gekomen, ook in het belang van de verdediging van het land. (Polska Agencia Telegraficzna)

A. Statistiek onzer Universiteiten en Hoogescholen. — De afdeeling Onderwijsstatistiek, onder leiding van dr. Ph. J. Idenburg, van het Centraal Bureau voor de Statistiek, heeft een Statistiek van het Hooger Onderwijs gepubliceerd, waaraan wij het volgende ontleenen:

Aangaande de examenbevoegdheid der eerstejaarsstudenten releveeren wij, dat aan de universiteiten 46% der eerstejaars met het diploma gymnasium kwam, 41% met het H.B.S.-diploma en de rest met andere bevoegdheden. Omtrent de kerkelijke gezindten der studenten valt het volgende mede te deelen: protestantsch is 48%, r.-k. 18%, Israëlitisch 3%, geen kerkelijke gezindte heeft 30%. Bij de r.-k. en Israëlieten kan een sterkere neiging voor de faculteiten der rechten en letteren worden vastgesteld. De inleiding tot de statistiek merkt hierbij op, dat het mogelijk is, dat de sterkere bezetting der genoemde faculteiten met roomsch-katholieken eenvoudig verklaard moet worden uit het feit, dat aan de r.-k. universiteit te Nijmegen deze faculteiten wel vertegenwoordigd zijn en die der geneeskunde niet. Bij de Israëlieten kan eerder aan een bepaalde neiging worden gedacht. Onder de studenten in de wis- en natuurkunde komen nevens de protestanten degenen, die opgaven niet tot een kerkelijke gezindte te behooren, het sterkst voor.

Buitenlandsche studenten zijn ongeveer 200 in aantal.

De betreffende gegevens zijn alle van statistischen aard. Zij laten daardoor tal van vragen onbeantwoord, die voor de kennis van de studie aan universiteit en hoogeschool van waarde zijn. Op eenige van die vragen werpt de onderhavige uitgave thans licht, bijv. de vraag hoeveel studenten zich regelmatig in de achtereenvolgende studiejaren laten inschrijven, of hoevelen van hen deze inschrijving voor een of meer jaren onderbreken of voortijdig geheel besluiten. Voorts, hoe het staat met de studieresultaten, voorzoover deze uit de geslaagde examens blijken. Daar bij is ook de tijd, welke tusschen de eerste inschrijving en het eerste examen en tusschen de opeenvolgende examens onderling is verloopen, van beteekenis.

HOOGER ONDERWIJS

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft eenige jaren geleden studentenkaarten aangelegd. Voor het eerst heeft het Bureau de generatie studenten in het studiejaar 1930-'31 die voor het eerst tot de universiteiten en hoogescholen waren toegelaten, kunnen bestudeeren. Omtrent deze generatie zijn dus de meeste gegevens beschikbaar.

Het is bekend, dat studenten zich soms tijdelijk gedurende een jaar niet laten inschrijven. De statistiek bevestigt dit. Van de juristen der genoemde studentengeneratie liet zich 11% alleen in het tweede jaar niet inschrijven. Bij de mannelijke studenten kwam dit veel meer voor dan bij de vrouwelijke: van de eerstgenoemden was het percentage 12%, voor de vrouwelijke studenten slechts 7%. Tegelijkertijd blijkt echter, dat men de beteekenis dezer gewoonte niet moet overdrijven. Het absolute aantal dezer juristen was 35. En in de andere faculteiten is het hooge uitzondering, dat men in het tweede jaar niet wordt ingeschreven en dan in het derde en volgende jaren weer wel. In alle faculteiten tezamen is er slechts 2.5% der studenten, bij wie dit voorkomt en bij de hoogescholen vindt men het verschijnsel vrijwel niet. Wel vindt men hier de tijdelijke niet-inschrijving in het derde studiejaar, n.l. aan de Handelshoogeschool te Rotterdam, waar zij 17% der studenten omvat. De studie voor het candidaatsexamen neemt de Rotterdamsche studenten dan blijkbaar zoozeer in beslag, dat zij geen tijd meer hebben om college te loopen.

Van grooter beteekenis zijn de cijfers aangaande het definitief vertrek der studenten na het eerste studiejaar, voorzoover dit blijkt uit niet-inschrijving in het tweede, derde en vierde studiejaar. De percentages, welke de statistiek hier geeft zijn grooter dan menigeen zal hebben vermoed. Bij de universiteiten verdween 10.7% van de studenten na het eerste jaar voor goed, bij de hoogescholen 5.9%.

Merkwaardig zijn de verschillen tusschen de universitaire faculteiten en tusschen de seksen. Ziet hier de faculteitscijfers: godgeleerdheid 3.3%, rechtsgeleerdheid 14%, geneeskunde 6.7%, wis- en natuurkunde 6.7%, letteren en wijsbegeerte 20.8% (!), handelswetenschappen 10.7%. De meisjes-studenten zijn vrijwel overal met hoogere percentages vertegenwoordigd dan de mannelijke studenten. Uitzondering vormen de rechten. Een vierde deel van de meisjes die letteren gaan studeeren, komt na het eerste jaar niet terug! Voor de universiteiten in haar geheel is het percentage voor de mannelijke studenten, dat na een jaar niet meer wordt ingeschreven, 8.6%, voor de vrouwelijke 16.8%; voor de hoogescholen voor de eerstgenoemden 5.1%, voor de laatstgenoemden 17.9%.

Soortgelijke cijfers bevat de statistiek omtrent definitief vertrek na het tweede studiejaar.

Natuurlijk beteekent het feit, dat een student zich na het eerste studiejaar niet meer doet inschrijven niet per se, dat hij geheel voor de studie verloren is. De studenten, die hun studie buiten universitair of hoogeschool-verband voortzetten, zullen, naar wij aannemen, echter uitzonderingen zijn. Zoo mag men op grond van dit materiaal gerust concludeeren, dat het verloop der universiteits- en hoogeschoolbevolking aanzienlijk is.

De gegevens omtrent de afgelegde examens kunnen slechts faculteitsgewijze worden vermeld. Zoo blijkt, dat in de faculteit der rechtsgeleerdheid 18.8% der studenten in het eerste jaar het candidaatsexamen doet, in het tweede jaar 44.7;, in het derde jaar 8.8%, in het vierde nog 3.9%. Van de rest zullen er wel niet velen meer toe komen. In de faculteit der geneeskunde wordt het candidaatsexamen, afgezien van enkele op zichzelf staande gevallen, niet vóór het derde studiejaar afgelegd. Aan het eind van dit studiejaar was 30.5% der studenten voor dit examen geslaagd, in het vierde jaar komt er nog 32.6% bij.

Ook in de faculteit der wis- en natuurkunde komen, uitzonderingen weder buiten beschouwing gelaten, eerst in het derde jaar de candidaatsexamens los. Aan het eind van dit jaar had 21.8% van de studenten der generatie 1930-'31 dit examen achter den rug, in het vierde jaar deed nog 27.3% het. Van de studenten der letteren en wijsbegeerte had 10.8% het candidaatsexamen in het derde jaar achter den rug, slechts enkele van deze studenten deden het in het tweede jaar. In het vierde jaar legden 24.1% het candidaats af.

Van groote beteekenis is het, dat deze gegevens niet slechts naar de seksen maar ook naar de vooropleiding der studenten zijn gesplitst. Zoo blijkt, dat de studenten met het A-diploma van het gymnasium bij de studie der rechten duidelijk betere resultaten bereiken dan die met het B-diploma; bij de studie der geneeskunde waren voor zoover de generatie 1930-'31 de resultaten der gymnasiasten beter dan die der H.B.S.'ers, maar het is niet zeker, dat wij hier met een regelmatig terugkeerend verschil hebben te doen; bij de studie der wis- en natuurkunde schijnt de gymnasiale B-opleiding boven de H.B.S.-opleiding te verkiezen. Men zal echter meer materiaal moeten hebben om hier definitief te kunnen oordeelen.

De publicatie, welke wij in het kort hebben besproken, doet ons echter verwachten, dat wij over enkele jaren over tal van goed gefundeerde cijfers zullen beschikken, waarmede meeningsverschillen in vraagstukken van onderwijsorganisatie met exacte gegevens tot oplossing gebracht kunnen worden. Hetgeen thans geboden wordt, is voor de kennis van het universitaire leven in Nederland reeds zeer belangwekkend. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. 1590 G.; Onderwijs 2130 C.)

18 JANUARI 1936

A. NEDERLAND. — De diplomatieke correspondentie met België. —
In parlement en pers is meermalen belangstelling gebleken voor de vraag in hoeverre Fransch dan wel Nederlandsch de taal is in de diplomatieke correspondentie met België.
Terzake kan worden medegedeeld, dat terwijl in latere jaren reeds vrij veel Nederlandsch in die correspondentie werd gebezigd, thans het Nederlandsch door onze regeeringsorganen als algemeen gebruikte taal is aangenomen. (Het Vaderland)

B. NEDERLAND. — Begrooting Landbouwcrisisfonds. - Voorloopig Verslag der Tweede Kamer. —
Verschenen is het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens het wetsontwerp tot vaststelling van de begrooting van inkomsten en uitgaven van het Landbouwcrisisfonds voor het dienstjaar 1936. Wij citeeren slechts eenige uitlatingen:
Vele leden hadden ernstige bedenkingen tegen de voorgestelde verandering in den opzet der begrooting. Zij waren van oordeel, dat moet worden vastgehouden aan de gedachte, dat alle verplichtingen, welke uit den oogst van een bepaald jaar voortvloeien, ook op de begrooting van dat jaar gebracht moeten worden.
Deze leden konden zich niet onttrekken aan den indruk, dat bij deze verandering van systeem de bedoeling heeft voorgezeten, de financieele uitkomsten van het jaar 1935 in een minder ongunstig daglicht te plaatsen dan volgens het oude systeem zou moeten geschieden. Dit achtten zij geen goede politiek. Ook de ongunstige uitkomsten moeten nu eenmaal onvervaard onder de oogen gezien worden. (De Tijd)
(Vorig bericht blz. 2082 B.)

C. SOVJET-RUSLAND. — De Militaire Begrooting 1936 aangenomen. —
In de op 14 Jan. '36 gehouden ziting van het Executieve Comité is beraadslaagd over de begrooting voor 1936.
Vervolgens werd een resolutie aangenomen, waarbij de Centrale Executieve de binnen- en buitenlandsche politiek der regeering en de plannen voor 1936 bekrachtigt.
In de avondzitting, welke wederom werd bijgewoond door Stalin, hield de Volkscommissaris van Financiën, Grinko, zijn begrootingsredevoering.
Grinko wees er op, dat de Sovjet-Unie door de Stachanow-beweging haar productie op belangrijke wijze heeft kunnen vergrooten, waardoor de staatsinkomsten aanzienlijk kunnen worden verhoogd. Grinko herinnerde er aan, dat de begrooting voor militaire doeleinden voor het financieele jaar 1935 6½ milliard roebel had bedragen.
Het Volkscommissariaat voor Landsverdediging der Sovjet-Unie heeft, na goedkeuring der suppletoire begrooting, in het geheel 8,2 milliard roebel uitgegeven.
De militaire begrooting voor 1936 voorziet in uitgaven tot een bedrag van 14,8 milliard roebel.
De totale begrooting 1936 sluit met inkomsten en uitgaven tot een bedrag van 82,9 milliard roebel.
Het goederenverkeer levert 62,5 milliard op (meer dan 10 milliard meer dan in 1935, hetgeen te verklaren is met de afschaffing der levensmiddelenkaarten).
De uitgaven voorzien in beleggingen tot een bedrag van 40,7 milliard in staatsbedrijven, waarvan 14½ milliard voor industrieele ondernemingen. (Prawda)
(Vor. ber. Begrooting 1676 L.)

D. FRANKRIJK. — Kardinaal Verdier over den Vrede.
De aartsbisschop van Parijs, Z. H. Em. kardinaal Verdier, verklaarde in een conferentie, welke hij op 13 Jan. '36 te Parijs heeft gehouden, dat de katholieke kerk „loyaal en vurig haar kostbare hulp aanbiedt voor den vredeskruistocht".
In het verder verloop van zijn rede brandmerkte de kardinaal de oorlog als „een dwaze, onredelijke daad" en zette Z. H. Em. uiteen, dat de oorlog slechts rechtvaardig is in geval van wettige zelfverdediging. En ten aanzien van een zoodanig geval gaf kardinaal Verdier nog de volgende richtlijnen:
„Het land moet op de eerste plaats onrechtvaardig worden aangevallen; vervolgens moet deze onrechtvaardige aanval een goed aantasten, welks verlies voor de aangevallen natie evenredig moet zijn aan de physieke en moreele nadeelen van een oorlog en op de derde plaats moet de aangevallen natie geen enkel ander middel ter beschikking hebben om zich te verdedigen."
Kardinaal Verdier besloot zijn rede met de woorden: „Van deze leer is de H. Vader, de zorgvolle bewaker en vurige verdediger. De geheele wereld weet, dat Zijne Heiligheid, die met zooveel gezag de Kerk leidt, op het oogenblik een der grootste vrienden van den vrede is en zonder twijfel een zijner beste bewakers."
(La Croix) **(Photo buiten tekst 2080a)**

E. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Pensionneering van het spoorwegpersoneel. —
De directie van de Nederlandsche Spoorwegen heeft bij den personeelraad een voorstel ingediend, om aan alle leden van het personeel die den 55-jarigen leeftijd hebben bereikt pensioen te verleenen.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Spoorwegen 2111 D.; Pensioenen 2055 B.)

F. VEREENIGDE STATEN. — De Agricultural Adjustment Administration. - Rijstpellerijen. —
Opnieuw heeft het Amerikaansche Hooggerechtshof een zwaren slag aan de regeering toegebracht.
Met algemeene stemmen hebben de negen rechters den eisch ingewilligd van de acht rijstpellerijen van Louisiania tot terugbetaling van 200 millioen dollar aan verwerkingsbelasting. Het hof heeft niet uitgemaakt of de reeds betaalde belasting, welke totaal 1200 millioen dollar beloopt, eveneens teruggevorderd kan worden. (N. Y. Herald Tribune) **(2125 A.)**

G. ZWEDEN. — Troonrede - Uitbreiding van Leger, Vloot en Luchtmacht. —
De gewone zitting van den Zweedschen Rijksdag werd op 11 Jan. '36 door koning Gustaaf geopend.
In de troonrede kondigde de koning aan, dat de regeering bij den Rijksdag een wetsontwerp zal indienen, dat een versterking van de landsverdediging beoogt.
De begrooting 1936 is in evenwicht. Ontvangsten en uitgaven der schatkist worden op 1167 millioen kronen geraamd.
Het ten behoeve van de landsverdediging gevraagde crediet beloopt 126 millioen kronen, tegen 120 millioen voor het loopende dienstjaar. Onder meer zullen de versterkingen op het eiland Gotland worden uitgebreid. Wat de marine betreft, zullen twee duikbooten op stapel worden gezet en één torpedojager en vier verkenningsvaartuigen worden voltooid.
Voorts zal bij het parlement een wetsontwerp worden ingediend tot reorganisatie en versterking van de luchtmacht en van den luchtafweerdienst. De regeering zal zich bij haar desbetreffende voorstellen baseeren op de conclusies der Rijksdagcommissie voor de landsverdediging. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. 1646 E.; Leger, Vloot en Luchtm. 1925 B.)

H. NEDERLAND. — Streekplan Midden-Limburg - Installatie der commissie. —
Op 15 Jan. '36 heeft Z. Exc. mr. Slingenberg, Minister van Sociale Zaken, ten stadhuize de Streekplancommissie voor Midden-Limburg geïnstalleerd, zooals vroeger reeds voor Noord- en Zuid-Limburg.
De minister hield een toespraak, waarin hij de belangstelling der Regeering voor het hier ondernomen initiatief voor een gewestelijk streekplan onderstreepte, zijn waardeering en erkentelijkheid voor het

ondernomen werk uitte en een toelichting gaf over doel en werkzaamheid dezer actie.
Ir. Froger, leider van den Limb. Streekplannendienst, gaf een interessante uiteenzetting over hetgeen in Limburg door de Streekplan-commissie kan worden tot stand gebracht.
Minister Slingenberg had voor de vergadering met burgemeester Reymer een bezoek gebracht aan verschillende bezienswaardigheden van Roermond, waarbij mgr. dr. Van Gils een aangenaam en zeer deskundig geleide gaf.
De Streekplannendienst beoogt op grond van een nauwgezette kennis van den bodem, de bevolking en van de wijze, waarop tot nu toe de bodem werd gebruikt, een plan te ontwerpen, dat de bestemming der gronden vooruit vastlegt en waarmee later de gemeentebesturen bij het ontwerpen van hun uitbreidingsplannen en van hun verbeteringen in de toekomst rekening dienen te houden. (Limb. Koerier)

A. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Japan verlaat de conferentie. —**
In de zitting van de vlootconferentie van 15 Jan. '36 heeft de Japansche delegatie officieel medegedeeld, dat Japan zich terugtrekt uit de vlootconferentie.
In de door Admiraal Nagano afgelegde verklaring bepleitte hij de beperking der globale tonnage en een drastische vermindering der aanvalswapenen als pantserschepen, vliegkampschepen en kruisers. Daar de verschillende mogendheden echter verschillende defensieve behoeften hadden, zou er een zekere soepelheid moeten bestaan in de toewijzing der globale tonnage.
Groot-Brittannië bijvoorbeeld, aldus Nagano, heeft behoefte aan een grooter vloot dan elke andere mogendheid.
Admiraal Nagano heeft aan den Britschen minister van Marine, Monsell, een brief gezonden, waarin hij o.a. zegt: „Aangezien op de zitting van 15 Jan. '36 der eerste commissie van de vlootconferentie voldoende is gebleken, dat het fundamenteele beginsel van ons voorstel ter beperking en vermindering van de vloot niet den algemeenen steun kan verwerven, is onze delegatie thans tot de conclusie gekomen, dat wij onze deelneming aan de besprekingen van de huidige conferentie niet met nut kunnen voortzetten. Wij blijven er echter toch ten volle van overtuigd, dat ons voorstel er uitstekend op berekend is om tot een geleidelijke ontwapening te komen. Wij betreuren het, dat wij het door de andere delegaties ingediende plan tot kwantitatieve beperking niet kunnen aanvaarden." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Vlootconferentie 2123 B.)

B. **DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —**
De directie van de Nederlandsche Bank deelt mede, dat met ingang van 16 Jan. '36 het wisseldisconto met ½% is verlaagd tot 3% (sedert 14 Nov. 3½%), terwijl het promesse-disconto, de rente voor beleening van effecten en goederen en voor voorschotten in rekening-courant met ingang van dien datum met ½% zijn verlaagd tot 3½%.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2051 B.)**

19 JANUARI 1936.

C. **NEDERLAND. — Staatsleening. - Uitgifte van *f* 104 millioen tegen 4%, koers 99%. —**
De Staat der Nederlanden zal een nieuwe leening uitgeven ten bedrage van *f* 104 millioen, rentende 4% tegen een koers van 99% in schuldbewijzen aan toonder van *f* 1000, *f* 500 en *f* 100.
Van dit leeningsbedrag is opneming tot een maximum van *f* 50 millioen bij de fondsen gegarandeerd. De leening, welke is vrijgesteld van couponbelasting, heeft een looptijd van ten hoogste 40 jaren. Te beginnen met het jaar 1937, wordt elk jaar op 1 Febr. een aantal schuldbewijzen bij loting aangewezen, à pari afgelost.
Hiervoor wordt bestemd een bedrag van 1,05% van het nominale bedrag der leening, vermeerderd met het bedrag der door die aflossing vrijgevallen rente. Versterkte en algeheele aflossing kan te allen tijde plaats. (Keesings Fin. Archief) **(V. Leening 2130 A.)**

D. **RUDYARD KIPLING OVERLEDEN. —**
De groote Engelsche nationale schrijver Rudyard Kipling is op 18 Januari '36 in den ouderdom van 70 jaar, in het ziekenhuis van Middlesex overleden.
Rudyard Kipling werd 30 Dec. 1865 te Bombay geboren, kreeg zijn opleiding in Engeland maar keerde in 1882 naar Indië terug, waar hij in de journalistiek ging en al spoedig redacteur werd van de Civil and Military Gazette en The Pioneer, waaraan hij met korte verhalen meewerkte, die groote bekendheid verwierven. Hij bereisde de heele wereld en woonde 7 jaar in Amerika. Ten slotte vestigde hij zich weer in Engeland.
In 1886 kwam zijn eerste verzenbundel uit, Departmental Ditties. The Barrack Room Ballads (1893) bezong het soldatenleven in populairen toon, doorspekt met jargon. Kipling ontwikkelde zich tot fel nationalist en imperialist. Van zijn novellenbundels, waarin men vele voortreffelijke verhalen vindt, noemen wij Plain Tales from the Hills (1888), Soldiers Three, The Phantom Rickshaw (1888), The Story of Gadsbys (1891), Wee Willie Winkie, Many Inventions (1893), Captains Courageous (1897), Stalky & Co. (1899), From Sea to Sea (1900), Kim (1901), Just so Stories (1902), Puck of Pook's Hill (1906), The Harbour Watch (1913).

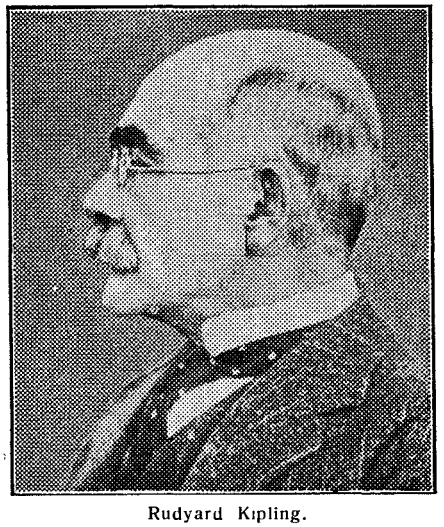

Rudyard Kipling.

In 1891 verscheen de roman The Light that Failed, welke groote vermaardheid, ook in het buitenland, verwierf, evenals de dierenverhalen The Jungle Books (1894—1895).
Eind 1935 waren in het Britsche Rijk door Macmillan, zijn Engelschen uitgever, 3.500.000 exemplaren van Kipling's boeken verkocht. Van The Jungle Book b.v. zijn 407.000 exemplaren verkocht, van de Just So Stories 307.000, van Kim 287.000, van The Second Jungle Book 207.000, van Puck of Pook's Hill 204.000, van Stalky and Co. 202.000.
Alleen in Amerika zijn eveneens ruim 3.500.000 exemplaren van Kipling's werken in de laatste veertig jaren verkocht, tot een totaal bedrag van £ 350.000. Hij was langen tijd de hoogst gehonoreerde auteur ter wereld, en zijn manuscripten maken nog steeds fabelachtige prijzen. Zoo werd nog voor enkele jaren door een Amerikaanschen verzamelaar £ 890 betaald voor 30 regels van The White Man's Burden.
Persoonlijk leed is Kipling niet bespaard gebleven. In 1922 en 1925 was hij ernstig ziek. Zijn eene dochter stierf, zijn zoon werd in den oorlog als „vermist" gemeld. Eén dochter bleef hem.
Kipling heeft een populariteit bereikt als slechts voor weinig litteratoren is weggelegd. Het gedicht „If" behoort tot de bekendste verzen van de Engelsche taal; het is bespot, gepariodeerd, voorgedragen en herdrukt tot het volkomen cliché werd. Toch blijft er, jaren en spot ten spijt, een kracht van uitgaan, die verklaart, dat het millioenen in geestdrift heeft gebracht. (Red. K. H. A.)

E. **DUITSCHLAND. — Koloniën. - Dr. Göbbels' rede.**
In de „Deutschlandhalle" heeft op 17 Jan. '36 de Duitsche minister van Propaganda en Volksvoorlichting, dr. Göbbels, voor ruim 20.000 partijleden gesproken over den economischen toestand van Duitschland. Hij wees o.a. daarbij op de noodzakelijkheid, dat Duitschland koloniën krijgt. „De tijd zal komen," zoo zeide hij, „dat Duitschland koloniën moet eischen en dezen eisch moeten wij doorzetten."
(Berl. Tageblatt) **(V. b. 2077 D.; Dr. Göbbels 1897 G.)**

A. De waardeering van menschelijken arbeid in den loop der eeuwen. —
Op 16 Januari '36 vergaderde de Vereeniging van Ingenieurs in Zuid-Limburg in de Groote Societeit te Maastricht. Ir. A. E. Dinger hield een lezing over „De waardeering van den menschelijken arbeid in den loop der eeuwen". Naast vele leden van de vereeniging waren verscheidene belangstellenden van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, Departement Maastricht, die door den voorzitter, ir. Ross van Lennep, welkom werden geheeten, tegenwoordig. Nadat enkele vereenigingsmededeelingen waren gedaan, begon ir. A. E. Dinger met zijn beschouwing.

Arbeid in den loop der eeuwen. — Er is, zoo ving spr. zijn lezing aan, een leus ontstaan, die kostprijsverlaging genoemd werd. Een van de middelen was de verlaging der vaste lasten, welke lasten echter door steeds drastischer regeeringsmaatregelen nog zwaarder op de schouders der bevolking kwamen te liggen. Loonsverlaging, een ander middel, brengt verlaging over de geheele linie, te beginnen met de beruchte onderconsumptie.
Het totale beeld van de sociaal-economische verlagingen vat men samen onder het opschrift: versobering.
Op den voorgrond gebracht moet worden, dat de ondernemer begrepen heeft, dat het uitwinnen van den kostprijs, niet uitsluitend ten nadeele van den arbeider kon gaan zonder het maatschappelijk bestel te schaden.
Voor het goed begrip van de economische situatie dient men de historie te raadplegen, om het gewonnene in evolutie-verband te kunnen overzien.
A priori is het duidelijk, dat de belooning, de appreciatie van den arbeid ten nauwste samenhangt met de ontwikkeling van de maatschappelijke verhoudingen.

De mensch is uitgangspunt. — Bij de bepaling van het menschwaardig loon, dient men in de eerste plaats rekening te houden met den mensch, die met zijn menschelijkheden invloed uitoefent op het productieproces.
In den aanvang der sociaal-economische verhoudingen was de arbeid het eenige ruilmiddel, de eenige tegenprestatie als zoodanig van den mensch. De arbeid werd geleverd uit noodzakelijke bestaansbehoefte, want de arbeid diende direct tot instandhouding van de soort.
De toestand was inderdaad zoo, dat de arbeid voor den mensch pasmunt was in een samenleving zonder monetair intermediair.
Op een hoogere maatschappelijke trap vinden we de tegenstelling: arbeid, d.w.z. handenarbeid door de eene klasse beschouwd als onwaardig, aan de andere klasse opgelegd als slavernij. Deze ontwijding van den arbeid heeft haar stempel gedrukt op den arbeid van alle komende tijden.
De handenarbeid werd steeds meer geminacht, onder invloed van de veroveringsoorlogen, waardoor overwonnenen tot de marteling van een eentonigen, automatischen arbeid werden veroordeeld. Kunsten en wetenschappen bloeiden, maar in de schaduw woekerde een afschuwelijke slavernij.
Tot in de Fransche revolutie dreigen de uitloopers van het arbeidswanbegrip en komen tot uiting in de beoordeeling van de toenmalige factorijen, de tegenwoordige fabrieken.

De slavernij. — Eenigszins uitvoerig schetste spr. de slavernij-toestanden onder Nero, die zoo ver afweken van de rechtmatige arbeids-opvatting, dat zij de dragers van den arbeid in een duel op leven en dood lieten sneuvelen, en daarmee een volslagen negatie van de waardigheid van den mensch openbaarden. De vrijmaking van de slavernij viel samen met de eerste opstanden van den arbeidenden mensch.
De typische trek, die economisch in den loop der tijden grooter invloed op de samenleving heeft uitgeoefend, was de verplaatsing die na deze vrijmaking ontstond van de private huishouding naar de collectieve bindingen, zij het aanvankelijk in onontwikkelden staat.
De maatschappelijke vorming zet zich voort in het gilde-tijdperk en met het ontstaan der sociale groepen groeit de waardeering van den arbeid als product van menschelijke prestatie.
De hoogbloei van deze waardeering is de gothiek met haar prachtige kunstuitingen. De drager van den arbeid wordt geëerbiedigd, en in zijn herstelde waardigheid ontplooit hij zich het beste.
Op deze hoog-conjunctuur in de arbeidswaardeering volgt een depressie, waarin de arbeid en den arbeider weer werden uitgebuit, de gildentijd met zijn meesters en gezellen. Uitvoerig behandelt spr. de organisatie van het gildewezen, haar voordeelen en uitwassen. De scheiding tusschen arbeid en arbeidsproduct eenerzijds en meester en gezel anderzijds ontstond met het in circulatie brengen van geld, dat uitdrukking werd van waarden. Hiermede gelijken tred hield de groei der vakvereenigingen, die de verschillen tusschen waarden van productie en belooningen op het forum der critiek brachten.
In het kort overziet spr. de arbeidstoestanden van die tijden in Frankrijk en Nederland.
De Fransche revolutie-exponent van een arbeidschaos, gaf den stoot tot een overdreven verheerlijking van de arbeidende klasse. De evolutie van den arbeid heeft thans een dergelijke splitsing tusschen patroon en arbeider veroorzaakt, dat de eerste louter ondernemer is geworden, en niets verstaat van den arbeid, die onder zijn leiding verricht wordt.

ARBEID

Intrede van de machine. — In het tweede gedeelte van zijn lezing, beperkte spr. zich voornamelijk tot den invloed door de machine uitgeoefend op den arbeid. Naast groote voordeelen voor het maatschappelijk bestel, oefende de machine belangrijken druk uit op de belooning van den arbeid. Met de appreciatie van den arbeid, verminderde ook het contact tusschen arbeid en product. De machine ontnam aan den arbeid soepelheid en individualiteit. De productie langs omwegen bereikte haar hoogtepunt en deze vorm van produceeren gaf den stoot tot het groot-kapitaal. Industrie en kapitaal opereeren op verschillende markten. De eerste is voor initiatiefneming, de laatste voor consolideering van de conjunctuur. De harmonie tusschen beide is de stabilisatie, die door allerlei oorzaken herhaaldelijk wordt verbroken. Het overwicht belandde op den duur bij het kapitaal. Niet alle productie-objecten konden aanspraak maken op bedachtzaamheid van uitvoering. Prijsdaling verlokte tot productie-vermeerdering, maar het materiaal voor deze ongezonde ontwikkeling werd voor een belangrijk deel aangevoerd door het optimistisch bankkapitaal. Tot de chaos kwam, en zonder overgang alle kapitaaltoevoer werd afgesneden. De industrie bleek overgeleverd aan den speelbal van de kapitaalvoorziening. De afweermethodes varieerden van handelspolitiek tot muntpolitiek, d.w.z. van contingenteeringen tot devaluatie in verschillende graden. Het is sprekers meening, dat devaluatie, daar waar zij werd toegepast, geen onverdeelde uitkomst heeft gebracht.
Voor den arbeider heeft dit alles geleidelijk een strooming, ook in Nederland, gekweekt, waarin voor hem het belang gebleken is van een solidariteitsgevoel met het bedrijf waarvoor hij werkt. De klassestrijd is een verouderd machtsmiddel gebleken.
De eendracht, waarover dr. Colijn sprak in zijn Nieuwjaarsrede, bedoelt te zijn, een cordiale samenwerking van alle maatschappelijke groepen.
Aan het slot van zijn rede spreekt Ir. Dinger de optimistische maatschappijbeschouwing uit, dat de arbeider eens opbouwend deelgenoot aan de productie zal zijn.

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Retorsiewet ten behoeve van Indië. —**
In 1933 werd bij de z.g. „Retorsiewet" de mogelijkheid geschapen tot instelling van invoerverboden of beperkingen en tot heffing van een bijzonder invoerrecht, ten aanzien van goederen uit landen, waarvan het economisch verkeer met Nederland niet door een handelsverdrag is geregeld en die Nederland ongunstiger dan andere landen behandelen, dan wel op een wijze behandelen, die in strijd is te achten met de levensbelangen van Nederland.
Daar de regeering het van belang acht, ook voor Nederl.-Indië de beschikking te verkrijgen over het snel hanteerbare retorsie-wapen, dat reeds voor Nederland gereed ligt, heeft zij thans een wetsontwerp ingediend om haar dezelfde bevoegdheden te verleenen ten behoeve van Nederl.-Indië. (Telegraaf)
(Vor. ber. 925 E.; Tw. Kamer 2123 F.)

B. **POOLONDERZOEK. — De twee Poolvliegers Lincoln Ellsworth en Herbert Kenyon gered. —**
Na bijna twee maanden van onzekerheid over het lot van de twee Poolvliegers Lincoln Ellsworth en Herbert Kenyon, die op 23 November '35 naar Klein-Amerika in het Zuidpool-gebied vertrokken, doch van wie sindsdien niets meer werd gehoord, is thans een bericht ontvangen, dat aan alle bange onzekerheid een eind maakt.
De kapitein van de „Discovery II", het schip, dat 24 Dec. '35 is uitgevaren om de vermiste vliegers te zoeken, heeft 17 Jan. '36 draadloos medegedeeld, dat Lincoln Ellsworth en Herbert Kenyon beiden in leven zijn en dat zij zich in goeden welstand bevinden.
(De Telegraaf)

C. **MONGOLIE. — Binnen-Mongolië onafhankelijk. —**
De enorm uitgestrekte staat Binnen-Mongolië heeft zich van Nanking onafhankelijk verklaard en zal voortaan onder de heerschappij van Tokio staan.
Een verklaring in dezen zin, is door prins Teh-Wang, tot dusver voorzitter van den autonomen raad van Binnen-Mongolië, die de door de centrale regeering aangegeven richtlijnen volgde, gepubliceerd. Hij heeft medegedeeld, dat hij de hoogste bestuurder werd van een onafhankelijk binnen-Mongoolsch rijk. Dit besluit is door Teh-Wang genomen na geheime onderhandelingen met Tokio, Nanking en Moskou, en het gevolg zal zijn, dat het land onder invloed van Mandsjoekwo komt. (Domei) **(Vor. ber. 2107 I.)**

20 JANUARI 1936

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Z. Exc. Jhr. mr. B. C. de Jonge verzoekt eervol ontslag. —**
Bij de regeering is binnengekomen het verzoek van Z. Exc. den gouverneur-generaal van Nederl.-Indië, jhr. mr. B. C. de Jonge, om hem bij het einde van de gebruikelijke vijfjarige periode voor eervol ontslag aan H. M. de Koningin voor te dragen.
Jhr. mr. De Jonge aanvaardde de landvoogdij in September 1931. (Aneta)
(Vor. ber. Jhr. Mr. B. C. de Jonge 2116 A.)

E. **ENGELAND. — Anthony Eden's eerste speech als minister van Buitenlandsche Zaken. —**
Anthony Eden heeft op 18 Jan. '36 in zijn eerste openbare speech als minister van Buitenlandsche Zaken een zeer krachtig pleidooi gehouden voor collectieve veiligheid en een buitenlandsche politiek, die uitsluitend gebaseerd moeten zijn op den Volkenbond.
De voornaamste passages uit zijn rede zijn:
1. Het jaar 1935 was gekenmerkt door de Duitsche herbewapening, maar ook door een krachtige opleving van den Volkenbond;
2. Geen enkele aanval mag succes hebben; iedere aanvaller, nu en in de toekomst, moet weten, dat vreedzame onderhandelingen de beste weg zijn om oorzaken van ontevredenheid weg te nemen;
3. Collectieve veiligheid moet tegelijkertijd kracht en soepelheid bezitten; kracht om een aanval te weerstaan en soepelheid om oorlogsoorzaken tijdig weg te nemen;
4. Invloed der kleine staten in Genève naast die der groote mogendheden;
5. Men zal Engeland steeds aan de zijde van de collectiviteit en tegen het geweld vinden;
6. Engeland zal zich gelukkig prijzen samen te kunnen werken met de Vereenigde Staten.
(Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir Anthony Eden 2123 B.)

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Thomas Wolfe — „Of Time and the River". (Scribner's, New York 1935)
Duitsch: H. von Montbart — „Die Witwe Scarron" (Frau von Maintenon). (Muller u. I. Kiepenheuer Verlag, Berlin)
Wilhelm Schmidtbonn — „Der dreieckige Marktplatz". (Propyläen-Verlag, 1935)
Engelsch: Helen Scheu-Riesz — „Gretchen discovers America". (Dent)
Noël Streatfeild — „It pays to be good". (Heinemann)
Fransch: Francis Carco — „Brumes". (Albin Michel)
François Mauriac — „Les Anges Noirs". (Grasset)
Nederlandsch: Werumeus Buning — „Negen Balladen". (Querido)
Vlaamsch: Ernest van der Hallen — „Zes dagen". (De Sikkel, Antwerpen)
Zweedsch: Sven Stolpe — „Det Svenska Geniet. Sven Stolpe Diktens Frihet." (Albert Bonniers Förlag, Stockholm)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2128 C.)**

G. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 14 Januari. — Kleine Zweedsche Ambulance zoek. —**
De kleine Zweedsche ambulance onder leiding van dr. Agge is nog steeds zoek. Vliegtuigen verkennen de streek waar de ambulance zich moet bevinden.

17 Januari. — Italiaansche overwinning aan de Ganale Doria (H 6). —
Volgens het Italiaansche legerbericht heeft generaal Graziani zijn overwinning aan de Ganale Doria (H 6) voltooid. Zijn troepen zijn thans sinds het begin van den slag 120 K.M. opgerukt en het leger van Ras Desta vlucht, zonder nog belangrijken tegenstand te bieden.
De Abessyniërs moeten ten minste 4000 gesneuvelden hebben verloren, benevens verscheidene gevangenen, geweren, machinegeweren en zelfs enkele kanonnen. Van Italiaansche zijde hecht men aan deze overwinning zeer groote beteekenis.

Egypte. - Britsche troepen. —
Het totale aantal der Britsche troepen in Egypte zou thans 75.000 man bedragen.

18 Januari. — Zweedsch protest door Italië afgewezen. —
De Italiaansche regeering heeft geantwoord op de Zweedsche protestnota met betrekking tot het bombardement van de Zweedsche ambulance. Zij wijst formeel iedere beschuldiging van de hand.

20 Januari. — Compromis. - Italiaansche berichten.
Als grondslag ter voorbereiding van een compromis stelt Italië thans voorop, dat in het internationale milieu zich drie inzichten dienen te ontwikkelen: dat Italië besloten is om zijn militaire actie voort te zetten en daartoe ook de middelen heeft, dat het meer dan ooit de Europeesche samenwerking gunstig gezind is en dat Abessynië niet den steun verdient, die het ontvangt krachtens het internationale recht, dat het zelf niet toepast.
(Lavoro Fascista - Daily Telegraph - A. N. P. - Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vor. ber. 2133 A.)**

21 JANUARI 1936

A. KONING GEORGE V VAN ENGELAND OVERLEDEN. —

George V, Koning van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Keizer van Indië, is op 20 Januari 1936, om 23.55 Engelschen tijd, op het slot Sandringham in den ouderdom van 70 jaar overleden.

Het officieele bulletin dat eenige oogenblikken na middernacht werd gepubliceerd, deelde mede, dat de Koning om 23 uur 55 zacht en kalm is overleden.

Aan het sterfbed bevonden zich de Koningin, de Prins van Wales, de hertog van York, de Princess Royal, de hertog en de hertogin van Kent.

's Konings leven.

George V was den 3den Juni 1865 op Marlborough House geboren. Hij was de tweede zoon van den prins van Wales, den lateren koning Eduard VII, en koningin Alexandra. Bij zijn doop kreeg hij de namen George Frederick Ernest Albert en met zijn oudsten broer Albert ontving hij degelijk onderwijs. Charles Kingsley wist bij bezoeken op Sandringham zijn belangstelling in natuurlijke historie te wekken en een verblijf van eenige maanden in Zwitserland stelde hem in staat zijn kennis van Fransch te vermeerderen.

Koning George V.

In 1877 kwam hij bij de marine in dienst en als zeeofficier verdiende hij den lateren bijnaam „Our Sailor King" (onze koning-zeeman). Met zijn broer deed hij verschillende reizen en in 1880 begaf hij zich met hem op een reis om de wereld. Hun dagboeken over deze reis zijn door kanunnik Dalton, hun vroegeren gouverneur, uitgegeven.

Prins George bezocht Canada en zag den Niagara, daarna studeerde hij een tijd te Lausanne. Vervolgens legde hij zijn adelborst-examen af. Na verdere opleiding aan het marine-college te Greenwich, werd hij belast met het bevel over een kanonneerboot, waarmee hij andermaal West-Indië bezocht.

De plotselinge dood van zijn oudsten broer Albert Victor in 1892 maakte hem tot vermoedelijk erfgenaam van de Kroon, na zijn vader, en maakte een eind aan zijn zee-officiersloopbaan. Hij werd tot hertog van York verheven en nam in 1892 zijn zetel in het Hoogerhuis in.

Op 6 Juli 1893 trad hij in het huwelijk met Victoria Mary, eenige dochter van den hertog en de hertogin van Teck.

Zijn zoon Eduard, de prins van Wales, werd op 23 Juni 1894 in White Lodge geboren. Zijn andere kinderen zijn Albert, hertog van York (geb. 1895), Mary, de Princess Royal, gehuwd met Lord Harewood (geb. 1897), Henry, hertog van Gloucester (geb. 1900), George, hertog van Kent (geb. 1902), John, die in 1905 geboren werd, stierf in 1919.

Als hertog van York bracht de huidige koning met zijn jonge vrouw vele bezoeken aan steden in de provincie en verving den prins van Wales bij verschillende functies. In Ierland wist hij met tact de stemming jegens Engeland te verbeteren. In 1898 was hij een van de slippendragers bij Gladstone's begrafenis.

Het overlijden van Koningin Victoria op 22 Januari 1901 en de beklimming van den troon door zijn vader vermeerderde zijn verantwoordelijkheid. Als hertog van Cornwall en York deed hij zijn daarvoor reeds ontworpen reis door de Britsche Dominions. Daartoe vertrok hij op 16 Maart 1901 aan boord van den kruiser Ophir. Hij opende het eerste parlement van het Australische gemeenebest, bezocht Nieuw-Zeeland, en werd in de Kaapkolonie en Canada hartelijk ontvangen. Op 1 November keerde hij te Portsmouth terug. Op den verjaardag van Koning Eduard in 1901 werd de hertog tot prins van Wales verheven en op 5 December hield hij in de Gildenhal een rede die de aandacht trok en waarin hij aandrong op inspanning om aan mededingers het hoofd te bieden. De kroning van den nieuwen Koning moest wegens zijn ernstige ziekte uitgesteld worden. In dien tijd nam de prins vele plichten op zich en oefende hij zich steeds meer in het spreken in het openbaar. In 1905 bezochten hij en de prinses Engelsch-Indië en waren daar tegenwoordig bij een schilderachtige durban. Op 7 Mei 1906 keerden zij terug. Twee jaar later deden zij een uitgebreide reis door Canada.

Toen koning George dus bij het overlijden van zijn vader in 1910 op den troon kwam, had hij de geheele traditioneele voorbereiding van een Engelschen kroonprins achter den rug.

In den grooten oorlog (1914—1918) was de taak van den Koning duidelijk voorgeschreven. Hij verpersoonlijkte zijn land en zijn rijk in een strijd op leven en dood en moest zich een leider van zijn volk in de groote crisis van Engeland's bestaan toonen.

In Juli 1917 werd bekend gemaakt, dat Koning George voor zich zelf en zijn Huis afstand had gedaan van alle Duitsche titels en dat het Koninklijk Huis niet langer bekend zou staan als dat van Saksen Coburg Gotha, maar als het Huis van Windsor.

Hoewel hij geen figuur was, die door uiterlijk vertoon tot het volk sprak, heeft George V zich in zijn regeering toch populair weten te maken. Zijn eenvoud en zijn hartelijk medeleven met alles wat de Engelschen na aan het hart ligt, of het nu groote dingen waren als de oorlog of kleine als de liefde voor sport en spel, zijn huiselijkheid en zijn gelukkig gezinsleven, het zijn alle factoren, die daartoe medewerkten.

Het koninklijk gezin was een eenheid en bleef het ook toen de prinses en de prinsen huwden of een eigen paleis betrokken. Bij verjaardagen en op de gebruikelijke feestdagen plachten de koning en de koningin hun kinderen weer rond zich te vereenigen, later ook met de kleinkinderen. Vooral de dochtertjes van den hertog en de hertogin van York waren welkome gasten bij hun koninklijken grootvader.

Den 28sten Februari 1922 trad prinses Mary, thans de Princess Royal, in het huwelijk met burggraaf Lascelles, den tegenwoordigen graaf van Harewood, welk huwelijk met twee zoons gezegend is.

Op 26 April 1923 huwde de hertog van York met Lady Bowes-Lyon, een dochter van den graaf van Strathmore en Kinghorn, uit welk huwelijk twee dochtertjes zijn geboren.

De hertog van Kent sloot aan het eind van 1934 een huwelijk met prinses Marina van Griekenland, waaruit in 1935 een zoon geboren werd.

Eveneens in 1935 huwde de hertog van Gloucester met Lady Alice Douglas-Scott.

De prins van Wales, de troonopvolger, bleef ongehuwd. (Times - Nieuwe Rott. Courant - A. N. P. - Daily Telegraph)

(Vorig bericht Koning George V 1796 B.)

A. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — De verklaringen van Amerika, Frankrijk en Italië. - Indrukken. —**
Norman Davis' uiteenzetting van het Amerikaansche standpunt kan aldus worden weergegeven:
Gelijkheid van de vlootsterkten en gelijke veiligheid is onvereenigbaar. De Ver. Staten zouden niet kunnen toestemmen in welke verandering ook, die hun veiligheid zou kunnen verminderen.
De Fransche gedelegeerde zeide, dat indien een gemeenschappelijke bovengrens zou worden aanvaard, sommige landen hun veiligheid onvoldoende zouden zien gewaarborgd en andere landen op overdreven wijze zouden zijn beschermd.
De Italiaansche gedelegeerde Raineri Briscia heeft gezegd, dat hij de beginselen waarop het Japansche voorstel berustte geenszins afwees. Hij was het met die beginselen geheel eens.
Van den beginne, aldus de leider van de Italiaansche vertegenwoordiging, zijn wij niet bereid geweest de vlootproblemen te behandelen uitgaande van een classificatie of van eenige rangordening van de vlootkrachten.
Wij zijn echter begonnen te twijfelen bij de beschouwing van de practische middelen, die, nauwkeurig omschreven, onze wensch iedere classificatie te vermijden, zouden verwerkelijken.
Dit bracht onoplosbare politieke vraagstukken. Aanpassingen aan het gemeenschappelijke maximum zouden in werkelijkheid weer een terugkeer tot verhoudingen beteekenen.
Zoowel te Londen als te Washington wordt de uittreding van de Japansche delegatie uit de vlootconferentie ten zeerste betreurd.
Volgens de publieke Japansche opinie hebben Engeland en Amerika getracht Japan in den val te lokken. (Daily Chronicle - Domei Tsjoesin Sja) **(2137 A.)**

B. **UITVINDING. — Scheepvaartgebied. - Faber's Automatic Recorder (Automatische registratie van scheepscommando's). —**
Tijdens de onlangs in Indië gehouden proefvaart van de „Janssens", het nieuwe schip der Kon. Paketvaart Mij., is een Nederlandsche uitvinding gedemonstreerd, waarvoor uit de kringen der officieele genoodigden en technici groote belangstelling bestond, aangezien deze vinding, indien zijn volledig beantwoorden zal aan de verwachtingen, welke men er van koestert, wijde perspectieven opent voor het reconstrueeren van scheepsongevallen en scheepsrampen, waarbij het in de eerste plaats aankomt op een juist inzicht in de door het commando verrichte manoeuvres.
Het betreft hier een door den heer Faber uitgevonden instrument, dat den naam „Faber's Automatic Recorder" heeft gekregen en dat alle commando's, door middel van de scheepstelegraaf gegeven, registreert, zoodat deze, op een strook papier neergelegd, steeds kunnen worden gecontroleerd.
Het belang hiervan zal men direct begrijpen, wanneer men de verslagen leest van de zittingen van den Raad voor de Scheepvaart, waar alle aanvaringen, strandingen, enz. van schepen worden behandeld. Men weet dan, dat bij het reconstrueeren van dergelijke ongevallen de getuigenverklaring van de bemanning dikwijls den doorslag moet geven, vooral wat betreft de gegeven commando's en de wijze waarop deze zijn uitgevoerd. Het blijkt meermalen, dat deze verklaringen van elkander afwijken, al worden ze ook naar geweten afgelegd. (A. N. P.)

C. **BELGIE. — Conversie. - Geslaagde operatie. —**
In een op 4 Jan. '36 gehouden persconferentie hebben de Belgische ministers van Financiën, van koloniën en van Binnenlandsche Zaken een overzicht gegeven van de resultaten, die de conversie van de leeningen der provincies, der gemeenten en der koloniën heeft opgeleverd. Naar men weet kwamen voor conversie alle leeningen in aanmerking, welker rentevoet 4½% te boven ging. Obligatiehouders die zich niet aan de conversie wenschten te onderwerpen konden tot 12 uur in den middag van 4 Jan. '36 hun obligaties ter afstempeling deponeeren.
Met voldoening wees de minister van Financiën er op dat van het totaal bedrag der leeningen van de N.V. Gemeentecrediet van België, dat 5350 mill. beloopt, slechts voor ruim fr. 1 mill. obligaties aan conversie is onttrokken, zijnde niet meer dan 0.02% van het totaal. Voor de leeningen der provincies en gemeenten bedroeg het totaal bedrag fr. 3425 mill., waarvan eveneens slechts ongeveer fr. 1 mill. of 0.03% van het totaal ter afstempeling is gedeponeerd. Men zal zich herinneren dat bij de conversie der staatsleeningen het percentage der gedeponeerde obligaties 0.42% bedroeg. De besparing voor de gemeenten en provincies, voortspruitende uit de conversie, zal niet, naar aanvankelijk was becijferd 70 mill., doch fr. 90 mill. per jaar bedragen, waarvan 44 mill. ten goede komt aan de N.V. Gemeentecrediet en 46 mill. aan de provincies en gemeenten. De minister van Koloniën deelde vervolgens mede, dat ook de conversie der koloniale leeningen een groot succes is geworden. Het te converteeren bedrag der koloniale leeningen beliep 698.5 mill., waarbij dan nog een bedrag van 1918 mill. aan leeningen kwam, waarvan de rente door de kolonie is gewaarborgd. Slechts 0.27% van het totaal bedrag dezer beide categorieën heeft zich aan de conversie onttrokken. De leeningen die de kolonie bij de Spaar- en Lijfrentekas tot een bedrag van fr. 445 mill. in den vorm van kasbons had opgenomen, zijn in 4% koloniale obligaties geconsolideerd. De conversie levert een besparing voor de Congo-kolonie van fr. 30 mill. per jaar op. De kapitaalsbonificaties die uit hoofde van de conversie aan de obligatiehouders worden toegekend, bedragen voor de koloniën fr. 250 mill., voor de N.V. Gemeentecrediet fr. 315 mill. en voor de gemeenten en provincies 160 mill. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 1797 G.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aanvullende Begrooting 1936. —**
Bij den Volksraad zijn acht aanvullende begrootingen voor het jaar 1936 ingediend. Deze omvatten o.m.: verhooging van de middelen met de bijzondere betaling van *f* 5.000.000 door de aardoliemaatschappijen, voorts verhooging van de uitgaven met *f* 116.209 ten behoeve van de uitbreiding van het aantal recruten op de politieschool met 400 man, zoomede uitbreiding van het opleidingspersoneel, *f* 21.000 ten behoeve van een telegrafischen verkeers- en weerberichtendienst voor de burger luchtvaart, *f* 100.000 ten behoeve van gesubsidieerde provinciale werken en *f* 12.059 ten behoeve van het Meteorologisch Observatorium in verband met de instelling van een weerberichtendienst. Tegenover verschillende van deze uitgaven staan ontvangst-posten. (Aneta) **(V. b. Begrooting 2050 B.)**

E. **PORTUGAL. — Nieuw kabinet-Salazar. —**
Op 18 Jan. '36 heeft het kabinet zijn demissie aan generaal Carmona aangeboden.
In den loop van den dag had de premier Salazar een onderhoud met generaal Carmona, die hem opdroeg een nieuw kabinet te vormen.
De voornaamste ministeries zijn als volgt bezet: Minister van Financiën en Minister-president: De Oliveira Salazar; minister van Buitenlandsche Zaken: Armando Monteiro; minister van Binnenlandsche Zaken: Mario Pais de Sousa; minister van Oorlog: Passos e Sousa.
Verder wordt vernomen, dat de Opperste Oorlogsraad de mogelijkheid van de vorming van een enkel ministerie van nationale defensie overweegt, teneinde de Portugeesche bewapening van leger, vloot en luchtmacht in één hand te leggen. (O Seculo)
(Vor. ber. Kabinet 1540 E.)

F. **ENGELAND. — Saklatvala, de bekende Communistenleider, overleden. —**
De bekende Engelsch-Indische communistenleider Saklatvala is 17 Jan. '36 op 62-jarigen leeftijd te Londen overleden. Van 1922 tot 1929 is Saklatvala afgevaardigde geweest voor de communistische partij in het Engelsche Lagerhuis. (Daily Mail)

G. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Het bezoek van den Oostenrijkschen bondskanselier dr. Schuschnigg te Praag. —**
In het zooeven verschenen communiqué wordt gezegd, dat de Oostenrijksche bondskanselier dr. Schuschnigg tijdens zijn bezoek aan Praag met den Tsjechischen premier Hodza en den Tsjecho-Slowaakschen president Benesj alle kwesties heeft besproken, waarbij beide staten zijn geïnteresseerd en dat daarbij de wenschelijkheid om de onderhandelingen over een handelsverdrag eindelijk te sluiten en de arbitrage te verruimen, van beide kanten is erkend.
(Prager Presse) **(Vor. ber. Schuschnigg 1873 B.)**

22 JANUARI 1936

A. **NEDERLAND. — Onze ministers Deckers en Gelissen uit Polen teruggekeerd. —**
Na een reis van ongeveer een week door Polen zijn de ministers van Landbouw en Visscherij, dr. L. N. Deckers en zijn ambtgenoot van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. ir. H. C. J. H. Gelissen op 16 Jan. '36 teruggekeerd.
Volgens Minister Deckers was het doel dezer reis een indruk te krijgen van het economische leven in Polen, met name voor zoover dit valt onder de beide departementen. Handelsbesprekingen werden niet gevoerd.
Tijdens hun verblijf in Polen werd onzen Ministers door den voorzitter van den Ministerraad, Koscialkowski namens den president der republiek het grootkruis der orde „Polonia Restituta" overhandigd.
(Telegraaf - Polska Agencia Telegraficzna)
(V. b. min. Deckers 1927 E.; min. Gelissen 2117 B.)

B. **SCHAKEN. — Dr. Max Euwe officier in de Orde van Oranje-Nassau. —**
De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft na een lezing, die de wereldkampioen dr. Max Euwe op 20 Januari '36 te Delft heeft gehouden, meegedeeld, dat het H. M. de Koningin behaagd heeft dr. Euwe te benoemen tot officier in de Orde van Oranje-Nassau. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Dr. M. Euwe 2092 A.)

C. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - Twintig duizend mijlen over zee. —**
17 Januari vond de wereldpremière plaats van de door den luitenant ter zee M. S. Wytema opgenomen film over de wereldreis van onze onderzee-boot K XVIII van Nieuwediep naar Soerabaja. Deze film, die uitgebracht wordt door N.V. Polygoon, werd geïllustreerd met muziek, gearrangeerd door H. Lachman en uitgevoerd onder leiding van Max Tak. De montage van de film vond plaats onder leiding van B. D. Ochse. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ned. Films 2110 G.)

D. **NEDERLAND. — Dr. A. Baptist, de „Megensche dokter", gehuldigd. —**
Op 19 Jan. '36 is te Megen het feit herdacht, dat de bekende en beminde „Megensche dokter" dr. A. Baptist voor vijf en twintig jaar zijn werkkring als gemeente-arts in Megen en omliggende dorpen aanving. Dr. Baptist heeft in dien tijd de naastenliefde op treffende wijze in de practijk gebracht en wel op dusdanige wijze, dat hij zichzelf en zijn bezittingen wegcijferde om zijn patiënten niet alleen in hun lijden, maar ook in hun armoedige omstandigheden te kunnen helpen.
De huldiging werd ingezet met een plechtige H. Mis.
In de raadszaal werd hij gehuldigd bij monde van den burgemeester, het lid van Ged. Staten van Noord-Brabant, den heer W. Kipp en Pater S. Booms O.F.M.
Tenslotte had een ontroerende huldiging plaats door de schoolkinderen, patiënten en armen der gemeenten. (Dagblad van Noord-Brabant)

E. **THEOSOFIE. — Zestig jarig bestaan der Theosofische Vereeniging. —**
Op 29 Dec. 1935 heeft de Ned. afd. der Theosofische Vereeniging het feest der (Internationale) Theos. Vereeniging, die zestig jaar bestaat, met een bijeenkomst in het gebouw aan de Tolstraat te Amsterdam gevierd. Deze conventie stond onder leiding van mevr. H. v. d. Stok—Schalkwijk. De heer Wierts van Coehoorn gaf een historische uiteenzetting; mevr. W. A. L. Ros-Vrijman sprak over „Het heden der Theos. Vereeniging". Spr. behandelde de crisis, welke de Vereeniging doorworsteld had, en waarvan de oorzaken h.i. gezocht moeten worden o.a. in een onjuiste opvatting van vele leden over het werk der z.g. bijbewegingen.
Prof. dr. D. van Hinloopen Labberton sprak over „De toekomst der Theos. Vereeniging". Meer en meer zullen theosofen in het practische leven gaan arbeiden om ten slotte het terrein voor te bereiden voor een kolonie in Californië, zooals zij beschreven is door dr. Besant en C. W. Leadbeater in een boek over verleden en toekomst van den mensch. Spr. noemde het noodzakelijk de wetenschappelijke onderzoekingen voort te zetten. Daarvoor zal indien de tijd er rijp voor is, een theosofische wereldunivers iteit worden gesticht waarvoor reeds geruimen tijd plannen bestonden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Theosofie 1499 A.)

F. **NEDERLAND. — Vijftigste tentoonstelling „Avicultura". —**
Op 17 Jan. '36 is de 50ste internationale tentoonstelling der Kon. Ned. Vereeniging „Avicultura" in den Dierentuin te Den Haag door den minister van Landbouw en Visscherij, mr. dr. L. N. Deckers, geopend. Tot de vele belangstellenden voor deze plechtigheid behoorden o.m. de burgemeester der residentie, mr. S. J. R. de Monchy, en de Duitsche gezant, graaf Julius von Zech Burkersroda.
De voorzitter, de heer G. J. A. A. baron Van Heemstra, opende de bijeenkomst met een woord van welkom tot den minister en de overige aanwezigen, waarna hij een overzicht gaf van de geschiedenis van „Avicultura" sedert de oprichting in 1886, waarvan spr. thans de zevende voorzitter is.
(Het Vaderland)

G. **NEDERLAND. — Nederl. Instituut voor onderwijs in de Luchtbescherming. —**
Een dezer dagen is opgericht te Amsterdam een Nederlandsch Instituut voor Onderwijs in de Luchtbescherming, onder leiding van dr. M. L. van der Stempel. Met steun en medewerking van verschillende autoriteiten is een deskundig leerarenkorps gevormd, bestaande uit doctoren, scheikundigen, ingenieurs, bouwkundigen, officieren e.a., welk korps nog zal worden uitgebreid.
Het onderwijs, dat ook practische oefeningen zal omvatten, zal in verschillende cursussen worden gegeven, waarbij rekening zal worden gehouden met het door de onderscheidene categorieën van cursisten beoogde einddoel. (A. N. P.)
(Vor. ber. Luchtbescherming 2089 E.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — De bestuurshervorming in de Buitengewesten. —**
Uit een aanvulling van de memorie van toelichting betreffende de bestuurshervorming in de Buitengewesten, blijkt dat de regeering zich voorstelt het stelsel van regionale rekeningen toe te passen op dezelfde gebiedsdeelen der Buitengewesten, die te zijner tijd bestemd zijn voor een eigen staatkundige organisatie in den vorm van een hersteld zelfbestuur of een groepsgemeenschap.
Die gebiedsdeelen zijn:
1. Sumatra's Westkust;
2. de afdeelingen Sibolga en Ommelanden, Padangsidempoean en Bataklanden van de residentie Tapanoeli (het z.g. Batakgebied);
3. de afdeeling Nias van de residentie Tapanoeli;
4. de residentie Benkoelen;
5. de residentie Lampongsche Districten;
6. de residentie Palembang;
7. de residentie Djambi
8. het eiland Bengkalis van het Gouvernement der Oostkust van Sumatra;
9. het rechtstreeks bestuurde gebied van het gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden bekend onder den naam van Groot-Atjeh;
10. het rechtstreeks bestuurde gebied van de onderafdeeling Singkel van het gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden;
11. het rechtstreeks bestuurde gebied van de residentie Riouw en Onderhoorigheden;
12. de residentie Bangka en Onderhoorigheden;
13. het rechtstreeks bestuurde gebied van de Westerafdeeling van Borneo;
14. het Bandjareezengebied van de residentie Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo (Hoeloe Soengei);
15. het overige rechtstreeks bestuurde gebied van de Zuider- en Oosterafdeeling van Borneo (c.q. nog te splitsen in onderdeelen);
16. de onderafdeelingen Gorontalo en Boalemo van de residentie Menado;

17. het rechtstreeks bestuurde gebied van Zuid-Celebes met uitzondering van Goa (c.q. te splitsen in onderdeelen);
18. het rechtstreeks bestuurde gebied van de residentie Molukken met uitzondering van het gebied van den raad van Ambon (c.q. te splitsen in onderdeelen zooals West-Nieuw-Guinea, Zuid-Nieuw-Guinea, Key-eilanden enz.);
19—25. De Balische negara's buiten Karangasem;
26. Lombok.

De bestaande staatkundige organisatie van de Minahassa en van Ambon zal aangepast worden. Karangasem is hierop reeds aangepast. (Aneta)

(Vorig bericht blz. 2127 B.)

A. **OOSTENRIJK. — Nieuwe Nazi-actie. - Volksstemming geëischt. —**
In geheel Oostenrijk is een pamflet verspreid in honderdduizenden exemplaren, waarin de nationaal-socialisten in Oostenrijk een algemeene en geheime volksstemming eischen.
In het manifest wordt vastgesteld, dat de Oostenrijksche regeering door rechtsverkrachting en schending van de grondwet den weg der loyaliteit heeft verlaten en het huidige systeem zich alleen met middelen van gewelddadige onderdrukking en vreemde macht handhaaft.
Geweldige sommen zouden nutteloos worden verkwist, doorgevoerde vermenging van religie en staat zouden het aanzien der Kerk belangrijk hebben verlaagd. Recht, vrijheid en vrede worden door een volksstemming thans geëischt, aldus verklaart het manifest. (Berliner Tageblatt - D. N. B.)

(Vor ber. Nationaal-Socialisme 1699 E.)

B. **STAVISKY-AFFAIRE. — Straffen en vrijspraken.**
In het proces-Stavisky heeft het Parijsche Hof op 17 Jan. '35 de volgende beschuldigden vrijgesproken: Farault, oud-taxateur van de Stedelijke Credietbank van Orleans; de oud-advocaat Gaulier; Arlette Stavisky, de weduwe van Stavisky; de oud-inspecteur van politie Digoin; de vroegere directeur van „La Volonté, Dubarry; de vroegere directeur van „La Liberté", Camille Aymard; Paul Lévy; de journalist Darius; de oud-advocaat Giboud Ribaud; De Pardon en Romagnino, boezemvriend van Stavisky.
Voorts werden de volgende vonnissen geveld:
De vroegere directeur der „Crédit Municipal de Bayonne", Tissier, werd veroordeeld tot zeven jaren dwangarbeid. De afgevaardigde Garat, oud-burgemeester van Bayonne, tot twee jaren gevangenisstraf. De vroegere directeur van het cabaret „Empire", Henri Hayotte, tot zeven jaren opsluiting. De vroegere schatter van de „Crédit Municipal de Bayonne", Cohen, tot vijf jaren opsluiting. De vroegere directeur van de „Crédit d'Orléans" Desbrosses tot vijf jaren opsluiting. De vroegere directeur van assurantiemaatschappijen, Guebin, tot vijf jaren opsluiting. De oud-generaal Bardi de Tourtou, tot twee jaren gevangenisstraf. Hatot, die beschuldigd was van valschheid in geschrifte en medeplichtigheid aan de oplichterijen, tot twee jaren gevangenisstraf. Afgevaardigde Gaston Bonnaure tot een jaar gevangenisstraf voorwaardelijk. Hij was slechts beschuldigd van heling. (Le Temps - Le Jour) **(Vor. ber. 2042 E.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Duitsche N.S.D.A.P. en onze Indische dames. —**
De correspondent van Aneta te Soerabaja vernam dat in Indië bericht is ontvangen dat de N.S.D.A.P. in Indië niet langer leden zal toelaten, indien deze met vrouwen van Indische afkomst gehuwd zijn.
Aneta-Batavia had naar aanleiding van dit bericht een onderhoud met den Oertsgruppenleider, Thiele, te Batavia en vernam van hem, dat de N.S.D.A.P., afdeeling Landesgruppe in Ned.-Indië, sinds Nov. '35 geen nieuwe leden toelaat die met Indische dames gehuwd zijn.
„De Java-Bode" acht dit een krenking, welke noodeloos onverantwoordelijk en hoogst ergerlijk is.
„Het Nieuws van den Dag" protesteert hard en duidelijk tegen de brutale vrijmoedigheid waarmede enkele scherpslijpers in ons Indië getuigen, dat zij een huwelijk met vrouwen van het land zoo zeer laken, dat daarop het stempel van minderwaardigheid wordt gedrukt.
Voor die Duitschers is in Indië geen plaats.
In den loop der eeuwen kwamen duizenden Duitschers hierheen die in deze samenleving een echtgenoote vonden.
Het blad vraagt alsnog opheldering over deze kwestie. (Aneta)

D. **NEDERLAND. — Het Vreemdelingenverkeer. —**
Op 7 Jan. '36 heeft minister H. C. J. C. Gelissen, de door hem ingestelde Commissie van voorlichting betreffende het vreemdelingenverkeer, daartoe bijeengekomen in het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, geïnstalleerd.
Wij ontleenen aan zijn rede het volgende:
Door Nederlandsche reizigers werd in 1934 in het buitenland uitgegeven: 34 millioen gulden, terwijl de buitenlanders tezamen in Nederland slechts 4 millioen gulden verteerden. Ondanks de crisis-omstandigheden gaven de Nederlanders in 1934 1 millioen gulden méér uit in het buitenland dan in 1931, terwijl de buitenlandsche reizigers in Nederland in 1934 vijf millioen gulden minder verteerden dan in 1931.
De minister betwijfelde of de Nederlandsche steden en de mooie streken van ons land al dit schoons wel genoeg weten uit te buiten, niet alleen in het buitenland, doch ook in Nederland zelf.
Door het voeren van een goede tarieven-politiek door verkeerswezen, hotels en restaurants, is het, naar de minister meende, mogelijk de Nederlandsche prijzen nog meer te verlagen.
Hierdoor kan de omzet vermeerderen, hetgeen de minister aantoonde met eenige voorbeelden uit het electriciteitsbedrijf. (Het Vaderland) **(2110 E.)**

23 JANUARI 1936

E. **GEESTELIJK LEVEN. — De Kloosterorden. —**
Wij laten hieronder het aantal leden volgen van de verschillende R.K. orden en congregaties, waarin de bloei van het kloosterleven duidelijk tot uiting komt:

	1919	1935
Jezuieten	17.121	24.270
Franciscanen	19.000	22.527
Broeders der Christelijke Scholen	14.630	15.125
Capucijnen	10.071	12.613
Salesianen	4.179	10.971
Benedictijnen	6.457	9.070
Dominicanen	4.476	6.700
Maristen	6.287	6.612
Redemptoristen	4.500	6.239
Oblaten van Maria	3.110	4.955
Lazaristen	3.000	4.874
Conventueelen	1.800	4.449
Missionarissen v. d. Onbevlekte Ontvangenis	2.600	4.063
Paters van den H. Geest		3.507
Trappisten	3.131	3.417
Passionisten	2.600	2.895
Broeders van St. Jan de Deo	1.617	2.300
Marianisten	1.800	2.200
Priesters van het H. Hart	900	1.928
Mercenariërs	749	1.700
Assumptionisten	665	1.164
Witte Paters	500	1.112
Sulpicianen	430	489

De hierboven vermelde cijfers geven een overzicht van de positie, die de verschillende orden en congregaties thans over de geheele wereld innemen.
(Limburger Koerier)

F. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Twee Japansche Waarnemers. —**
De Japansche regeering heeft den zaakgelastigde Foeji en kapitein Foejita, den marine-attaché der Japansche ambassade te Londen, benoemd tot waarnemers ter Londensche vloot-conferentie.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 2141 A.)**

A. NEDERLAND. — Economisch-Technologisch Instituut voor Noord-Brabant. —

De besturen der R.K. Werkgeversvereeniging in de Diocesen Den Bosch en Breda, alsook de voorzitters en secretarissen van de Brabantsche Kamers van Koophandel, kwamen een dezer dagen in vergadering bijeen, ter bespreking van de bestaande plannen ter oprichting van een economisch-technologisch instituut voor de provincie Noord-Brabant.

Als resultaat dier vergadering werd besloten ter kennis van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant te brengen, dat het Brabantsche bedrijfsleven zich gaarne aansluit bij den in de afdeelingen der Provinciale Staten uitgesproken wensch, om bij de oprichting van het Noord-Brabantsch instituut samen te werken met het bestaande economisch-technologisch instituut, dat gevestigd is aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. Over de wijze, waarop deze samenwerking het meest in het belang van het bedrijfsleven ware te regelen, heeft de vergadering zich niet uitgesproken, doch zij heeft aan Gedeputeerde Staten te kennen gegeven, het op zeer hoogen prijs te zullen stellen, indien de genoemde werkgeversorganisaties, alsook de vijf Brabantsche Kamers van Koophandel ten spoedigste in de gelegenheid zouden worden gesteld hierover met het college van Gedeputeerde Staten van gedachten te wisselen, waarbij de hoop is uitgesproken, dat, voor deze gedachtenwisseling heeft plaats gevonden, terzake van de inrichting van het Noord-Brabantsche economisch-technologisch instituut geenerlei beslissing van Provinciewegen zal worden genomen.

(Dagblad van Noord-Brabant)

(Vor. ber. Econ.-Techn. Instituut 2093 A.)

B. F. E. BLAAUW OVERLEDEN. —

Op 18 Jan. '36 is te 's-Graveland in den ouderdom van 75 jaar op zijn landgoed Gooilust overleden de heer F. E. Blaauw.

De heer Blaauw heeft zijn leven gewijd aan de bescherming van diersoorten, die met uitsterving bedreigd worden; hij heeft op Gooilust een wereldvermaarde verzameling van vogels, antilopen, wilde paarden en andere dieren en tevens van exotische planten, die tevoren niet in dit klimaat hebben kunnen gedijen, onderhouden. De overledene heeft een groot aantal werken geschreven op het gebied van dier- en plantkunde. Hij was eerelid van talrijke dierkundige genootschappen in het buitenland.

(A. N. P.)

C. GEESTELIJK LEVEN. — De Doleantie. - Prof. Haitjema over „Recht en Onrecht der Doleantie". —

Het Prov. Comité tot Kerkherstel in Friesland heeft op 15 Jan. 1936 een vergadering gehouden in „Irene" te Leeuwarden, onder leiding van Ds. G. v. Veldhuizen, van Hantum.

In zijn openingswoord zette de voorzitter het doel der vergadering uiteen. De bedoeling is de vraag onder de oogen te zien hoe de Hervormden de Doleantie moeten herdenken.

Eerst was het woord aan Ds. H. G. Groenewoud, van Balk, die een lezing hield over de geschiedenis van de Doleantie.

Daarna sprak Prof. Dr. Th. L. Haitjema, van Groningen over: „Recht en onrecht der Doleantie". Wij citeeren hieruit het volgende:

De Doleantie-beweging — aldus spr. — mag van Hervormd standpunt niet in staat van beschuldiging worden gesteld, wanneer wij niet eerst bereid zijn het betrekkelijk recht van dit kerkelijk conflict te laten gelden. Toegegeven moet worden, dat het pijnlijk-ernstige van het Hervormd-kerkelijk vraagstuk in de decenniën voordat de Doleantie uitbrak, in steeds schriller licht was komen te staan. Dr. Kuypers eigen geestelijke ontwikkeling weerspiegelt duidelijk, hoezeer hem de nood der Kerk al meer bewust is geworden.

In zijn „Confidentie" (1873) ligt een ontroerend stuk autobiografie voor ons, waarin een menschenziel den nood zijner Kerk oprecht uitschreit. Innig en diep was Kuypers heimwee naar een Kerk, die echt weer „Moeder" kon zijn en leiding kon geven aan haar kinderen.

In het tweede gedeelte van zijn rede wees Prof. Haitjema o.a. op een vijftal zeer principieele fouten, die z.i. de Doleantie aangekleefd hebben en nog steeds nawerken.

A. De onheilzwangere fout van de overschatting der autonomie van de plaatselijke kerken. Voetius begon reeds met deze fout te maken in zijn beschrijving van het kerkverband. De idee der algemeene Kerk wordt er door ontadeld. De beteekenis van het geestelijk ambt wordt er door verkort.

B. De overspanning van de tegenstelling tusschen Kerk der reglementen, en de Kerk, naar Gods Woord ingericht. Alle waarachtige Kerk-kenmerken heeft Kuyper successievelijk aan de reglementaire Hervormde Kerk ontzegd. Het ging gepaard met een op verbijsterende wijze toenemende vrijmoedigheid om „de revolutie" te reglementeeren.

C. De opbouw van het Kerkbegrip van uit de bewuste belijdenis der enkelingen in plaats van uit de erkenning van Gods Verbond. Kuyper heeft altijd op een caricatuurvoorstelling van de Volkskerk zijn aanvallen gericht.

D. De al te menschelijke politieke „berekening", die in dit werk der reformatie uitkomt. Bovendien was er in Kuypers actie een dooreenstrengeling van motieven, eenerzijds tot handhaving in den kerkelijken, anderzijds tot machtsontplooiing in den politieken strijd.

E. Achter dit alles woelde de diepste principieele fout, waarvan de meeste andere eigenlijk gevolgen waren, n.l. een verkeerde theologie, waarbij fundeering gezocht werd in het 17e eeuwsche Gereformeerde Protestantisme, doch deze „theologie van Dordt" wordt tevens gemoderniseerd en gedenatureerd met behulp van begripstegenstellingen der nieuwere idealistische wijsbegeerte.

(Standaard.)

D. ENGELAND. — Edward VIII tot Koning uitgeroepen. —

Op 22 Januari 1936 is Koning Edward VIII (de voormalige Prins van Wales) van het balcon van het paleis van St. James plechtig tot Koning uitgeroepen. Hetzelfde vond plaats op drie andere punten in Londen, n.l. Charing Cross, Temple Bar en van de trappen van de Beurs. Op gelijke wijze als in de hoofdstad des lands werd de troonsbestijging bekend gemaakt in Edinburgh, de hoofdstad van Schotland en te Windsor en in alle boroughs van Engeland, in Indië, de Dominions, Noord-Ierland, de eilanden Man en Jersey en in de koloniën.

Koning Edward VIII.

De Prins van Wales, die als Edward VIII thans Koning van Engeland is geworden, werd 23 Juni 1894 op White Lodge in Richmond Park geboren. Hij ontving de namen Edward, Albert, Christian, George, Andrew, Patrick, David.

Zijn vader, tweede zoon van den lateren Koning Edward VII, was toen nog Hertog van York en werd pas door den dood van den Hertog van Claridge troonopvolger.

In 1910 volgde Koning George zijn vader op en de titel van Prins van Wales ging op den jongen Edward over. Als Prins van Wales genoot hij een ongekende populariteit.

Reeds op zijn 12den jaar had hij examen gedaan als zeecadet en was hij leerling geworden van het Osborne College, dat hij na twee jaar verliet voor het Dartmouth College om in 1911 drie maanden als adelborst naar zee te gaan. Twee jaar later geschiedde zijn officieele verheffing tot Prins van Wales in het hem toegewezen Kasteel Carnarvon in Wales zelf. Vervolgens ging hij eenigen tijd naar Frankrijk om zijn kennis van de Fransche taal te verbeteren, waarna hij werd ingeschreven aan het Magdalen College te Oxford als student in staatsrecht en geschiedenis. In de vacantie van 1913 bracht hij een bezoek aan Duitschland, waar hij o.a. de gast was van Keizer Wilhelm II.

In 1914 brak de wereldoorlog uit. Op zijn verzoek werd hij onmiddellijk aangesteld als luitenant bij een der garderegimenten en daarna ingedeeld bij verschillende staven, tot hem dit begon te vervelen. Lord Kitchener verzette zich echter ertegen, dat de troonopvolger naar het front zou worden gestuurd, doch de Prins van Wales voerde hiertegen aan, dat hij, indien hem iets overkwam, nog vier broers had, die hem konden opvolgen. En zoo bezocht hij het

Fransche en het Italiaansche front en werd hij in Maart 1916 stafofficier in Egypte.
Na den oorlog begon hij een zeer belangrijke plaats in het zoo ontwikkelde Britsche society-leven in te nemen. De representatieve plichten van het Britsche vorstenhuis heeft hij waargenomen in alle deelen van het Britsche Rijk. In 1919 bezocht hij Canada en de Ver. Staten, in 1920 Australië en Nieuw-Zeeland, in in 1921 en '22 Indië en Japan, in 1925 West- en Zuid-Afrika en Zuid-Amerika, waarheen hij ook in 1931 reisde om de Britsche tentoonstelling te Buenos Aires te openen.
Ook als sportsman was de Prins een vooraanstaande figuur. Tijdens de ernstige ziekte van den Koning in 1928 moest de Prins van Wales een leeuwenjacht in Zuid-Afrika onderbreken om met groote spoed naar Engeland terug te keeren.
Ondanks de dikwijls in vele Britsche kringen gekoesterde hoop, is de troonopvolger tot nog toe ongehuwd gebleven. (Daily Telegraph - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Prins van Wales 1838 B.; Photo buiten tekst 1858a.)

24 JANUARI 1936

A. **NEDERLAND. — Goudclausule. - Bataafsche Petroleum Mij. en Koninklijke Petroleum Mij. - Conclusies van den procureur-generaal bij den Hoogen Raad. —**
De procureur-generaal bij den Hoogen Raad, mr. Besier, nam op 17 Jan. '36 conclusie in de procedures tusschen de Vereeniging voor den Effectenhandel en de Koninklijke en Bataafsche Petroleum Maatschappijen, waarin de Vereeniging voor den Effectenhandel uitbetaling op goudbasis vordert van de 4% dollarleening 1930 Koninklijke en de 4½% dollarleening 1927 Bataafsche.
Het Haagsche Hof heeft t.a.v. de leening der Koninklijke met vernietiging van een toewijzend vonnis der Haagsche rechtbank de Vereeniging voor den Effectenhandel niet ontvankelijk verklaard en t.a.v. de vordering tegen de Bataafsche het vonnis der Rechtbank met verbetering van gronden bevestigd, waarbij de Vereeniging voor den Effectenhandel eveneens niet ontvankelijk werd verklaard.
Zoowel ten aanzien van de Koninklijke als van de Bataafsche concludeerde mr. Besier, dat het arrest zal worden vernietigd, dat het geding zal worden verwezen naar het Gerechtshof te 's-Gravenhage, teneinde met inachtneming van het door den Hoogen Raad te wijzen arrest de hoofdzaak te behandelen en te beslissen en dat de verweerster zal worden verwezen in de kosten in cassatie gevallen.
De Hooge Raad zal 27 Maart '36 arrest wijzen.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1648 E.)**

B. **JHR. MR. DR. E. TJARDA VAN STARKENBOURGH STACKOUWER OVERLEDEN. —**
Dezer dagen is na een langdurige ziekte te 's-Gravenhage overleden in den ouderdom van 75 jaar jhr. mr. dr. E. Tjarda van Starkenbourgh Stachouwer, oud-commissaris der Koningin in de provincie Groningen. Edzard Tjarda van Starkenbourgh Stachouwer stamde uit een oud Groningsch geslacht.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **JOHN SCHILTHUIZEN OVERLEDEN. —**
Op 19 Jan. '36 overleed na een ernstige operatie in het R.K. Ziekenhuis te 's-Gravenhage op 36-jarigen leeftijd de acteur John Schilthuizen, die medespeelde in de Nederlandsche films „Dood water" en „Het Mysterie van de Mondschein Sonate". Eveneens trad hij op in de nog niet uitgebrachte films „Lentelied" en „Rubber". (Red. K. H. A.)

SIAM

D. **Handel in 1935. —**
De „Bangkok Times" van 2 Nov. en 5 Nov. 1935 schrijft:
Zelfs de pessimisten geven toe, dat de toestand van Siam's handel verbeterd is. De prijs van de rijst is er een bewijs van. In 1934-'35 (het 2477e jaar van het koninkrijk Siam) was de gemiddelde prijs van witte rijst 3.75 Tical (1 Tc. is ca. *f* 0.75) per picol, het laagste ons bekende jaargemiddelde. In April 1935 steeg de prijs van Tcs. 4.— tot Tcs. 5.—. De beste kwaliteiten deden Tcs. 4.90 tot Tcs. 5.20. Het gemiddelde is nu niet meer zoo hoog, doch de cijfers voor September (Tcs. 4.— tot Tcs. 4.40) zijn aanzienlijk beter dan het gemiddelde van vorig jaar. De verbetering van de handelspositie in 1934-'35 blijkt nog duidelijk uit het nieuwe jaarrapport over den buitenlandschen handel en de scheepvaart van het koninkrijk Siam. De invoer van het vorige jaar was hooger in waarde dan gedurende de drie voorafgaande jaren (zonder den opiuminvoer te rekenen).

De waarde van den uitvoer was hooger dan in de vier voorafgaande jaren. In 1927-'28 bedroeg de totale waarde van den Siameeschen handel (in- en uitvoer) Tcs. 477 millioen. In 1931-'32 daalde deze tot Tcs. 234 millioen en was in 1933-'34 nog minder dan de helft van het hooge cijfer van 1927-'28; het totaalcijfer van het afgeloopen jaar Tcs. 274 millioen was hooger dan de drie voorafgaande jaren. Door alle depressiejaren heeft Siam een voordeelige handelsbalans kunnen behouden. De balans bedroeg in het onderhavige tijdvak (1934-'35) bijna Tcs. 71 millioen, d.i. bijna 20 millioen meer dan in 1933-'34. Dit is het hoogste cijfer, dat het exportsaldo sinds 1927-'28 heeft bereikt, en is meer dan voldoende om de onzichtbare handelsbalans goed te maken.
De rijstexport bedraagt nog altijd 57% van de totale uitvoerwaarde. Tin en tinerts komen op de tweede plaats met 15%. Daarna volgen muntmateriaal en munten (6.7%), rubber (5.3%) en djati (2.6%).
De waarde van den import, Tcs. 101 millioen, staat in scherpe tegenstelling tot de Tcs. 206 millioen in 1929-'30 en is nog altijd Tcs. 27 millioen minder dan het gemiddelde over het tijdvak van vijf jaren van 1929—'34. Katoenen goederen nemen de eerste plaats in.
Een jaar geleden werd er veel gesproken over de verovering van den wereldhandel door den Japanschen export en Siam werd toen een van de slagvelden van den groeienden handelsoorlog tusschen Japan en Engeland genoemd. De opwinding is thans grootendeels geluwd. Siam is inderdaad een gunstig gebied voor de concurrentie der naties. Het bovengenoemde rapport toont aan, in hoeverre de situatie in het laatste jaar is veranderd.
Import via Hongkong en Singapore in Siam, in 1.000.000 ticals.

Land van herkomst	1931-'32	1932-'33	1933-'34	1934-'35
Japan	8.4	12.9	18.1	25.9
Ned.-Indië . .	15.1	14.3	14.8	14.7
Engeland . .	14.4	13.7	12.3	12.9
Hongkong . .	20.7	18.8	12.8	12.8
Singapore . .	10.5	10.4	11.0	11.9
Nederland . .	1.6	1.7	1.4	2.1

Japan's positie in den invoerhandel is inderdaad opmerkelijk. Dat land leverde meer dan de helft van de importartikelen, ondergebracht onder 44 hoofden. Wat de waarde betreft, meer dan de helft komt voor Japan's rekening in 37 gevallen. Japan leverde b.v. 76.6% van het geïmporteerde bier en 58.9% van de waarde; 95.3% van de sardines en 93.4% van de waarde; 88.8% van het gegalvaniseerde plaatijzer, waarde 88.4%; 91.8% van ijzerdraad e.d., waarde 76.3%; 64.5% van de draadnagels, waarde 65.3%; 62.9% van de rijwielen en 63.4% van de rijwielonderdeelen, in beide van deze gevallen was het waardepercentage onder de 50%; 86.7% van de witte en gekleurde kunstzijde, waarde 82.2%; 56.6% van de witte katoenen hemden, waarde 53.9%; 64.8% van alle katoenen stukgoederen en van de waarde 59.6%. (Bangkok Times)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Herderlijke brief der Katholieke bisschoppen. —**
De herderlijke brief der katholieke bisschoppen, die ter bisschoppelijke conferentie van Fulda is opgesteld, is op 19 Jan. '36 in alle katholieke kerken in Duitschland voorgelezen.
De brief behandelt het sacrament van het huwelijk en streeft naar toenadering in de praktijk tusschen katholieke moraal en de nationaal socialistische wetgeving ter bescherming van het ras.
Het standpunt der kerk, zoo zegt de brief, aangaande de sterilisatie is bekend en behoeft hier dus niet in herinnering te worden gebracht. (De Tijd)
(V. b. Kerkstrijd 2072 C.; Herderl. schrijven 1932 C.)

25 JANUARI 1936

B. **EGYPTE. — Kabinet-Nessim pasja afgetreden. —**
Het Egyptische kabinet, dat onder leiding staat van Nessim pasja, is op 22 Januari '36 afgetreden.
De aanleiding tot deze kabinetscrisis schijnt de nota der Engelsche regeering over het Engelsch-Egyptische verdrag te zijn. Daarin zou Londen den wensch hebben uitgesproken met een coalitie-regeering te onderhandelen, ten einde tot een regeling te komen over alle kwesties, welke verband houden met den Soedan en over een militair accoord.
De Britsche hooge commissaris had Nahas pasja, den leider der Wafdpartij, medegedeeld, dat hij niet alleen met de Wafdpartij, doch met alle partijen wil onderhandelen. Tevens heeft hij er op gewezen, dat een afbreken der besprekingen over het verdrag zou leiden tot een algeheele wijziging der Britsche politiek ten aanzien van Egypte.
Nahas pasja heeft zich daarop in verbinding gesteld met de leiders van het eenheidsfront en de vorming eener coalitie-regeering, zooals door de Britsche regeering gewenscht, besproken. Nadat de leiders ook met den koning hadden geconfereerd, werd tot aftreden van het kabinet-Nessim pasja besloten.
(Morning Post) **(Vor. ber. Kabinet 1584 F.)**

C. **BOLIVIA. — Conflict met Paraguay bijgelegd. - Vrede geteekend. —**
In tegenwoordigheid van den president der Argentijnsche republiek, Justo, heeft op 21 Jan. '36 in het regeeringspaleis de plechtige onderteekening van het protocol der vredesconferentie plaats gehad.
In dit protocol bevestigen de vroegere belligerenten Bolivia en Paraguay de op 12 Juni 1935 getroffen overeenkomst betreffende het definitieve staken der vijandelijkheden en de voorwaarden der veiligheidsmaatregelen.
Bolivia en Paraguay verplichten zich tot de vrijlating van alle krijgsgevangenen. Het transport dezer gevangenen moet binnen dertig dagen na de onderteekening van het protocol beginnen.
Het protocol bepaalt verder, dat de diplomatieke betrekkingen tusschen beide staten worden hervat en dat de overeenkomst moet worden goedgekeurd door det wetgevende lichamen van Bolivia en Paraguay.
Met de onderteekening van het protocol is een definitief einde aan den Chaco-oorlog gekomen.
De vredesconferentie zal haar arbeid thans voor eenige maanden onderbreken om daarna de gebiedskwestie tot oplossing te brengen. (A. N. P.)
(Vor. ber. 2021 H.)

D. **DOMINICAANSCHE REPUBLIEK. — Hoofdstad heet voortaan Ciudad Trujillo. —**
De Dominicaansche Regeering deelt mede, dat de beide Kamers een wet hebben aangenomen, welke de naam der hoofdstad Santa Domingo verandert in dien van Ciudad Trujillo (Trujillo-Stad), naar den President der Republiek Generaal Dr. Rafael L. Trujillo Molina.
Het Dominicaansche Volk heeft op deze wijze blijk willen geven van zijn dankbaarheid aan President Trujillo, onder wiens leiding de door een orkaan in September 1930 vernielde hoofdstad, herbouwd werd; waarmede de oudste stad der Nieuwe Wereld een moderne stad is geworden. (Mededeeling Consulaat-Generaal van de Dominicaansche Republiek te A'dam)

E. **NEDERLAND. — Gezondheidsraad. - Dr. Josephus Jitta blijft belangeloos voorzitter. —**
Bij Koninklijk Besluit van 21 December 1935, No. 4, is op zijn verzoek met ingang van 1 Januari 1936 eervol ontslag verleend aan dr. N. M. Josephus Jitta als voorzitter van den Gezondheidsraad.
Dr. Josephus Jitta heeft zich echter bereid verklaard het ambt van voorzitter van den Gezondheidsraad, dat ingevolge de wet tot verlaging van de openbare uitgaven (wet van 29 November 1935, Staatsblad No. 685) en het Koninklijk Besluit van 16 December 1935 (Staatsblad No. 706) met ingang van 1 Januari 1936 niet meer bezoldigd zal worden, met ingang van dien datum zonder bezoldiging te blijven waarnemen. (Standaard)
(Vor. ber. Dr. N. M. Josephus Jitta 1512 G.)

F. **NEDERLAND. — Bloembollen-export in 1935. —**
Het Weekblad voor Bloembollencultuur vermeldt, dat de export van bloembollen over 1935 heeft bedragen 44.119.633 K.G. met een waarde van *f* 21.641.734 tegen 44.749.255 K.G. en *f* 22.256.907 in 1934.
Het orgaan schrijft hierover het volgende:
Zij, die het verloop van den bloembollen-export in het jaar 1935 met aandacht en belangstelling hebben gevolgd, zullen over het eindresultaat weinig verwonderd zijn. De totaal-export is met *f* 600.000 teruggeloopen, wat — na de reeds bekende cijfers — volkomen verwacht kon worden.
(Weekblad v. Bloembollencultuur)
(Vor. ber. Bloembollenbedrijf 2111 B.)

G. **IVAR KREUGER. — Uitkeering in het faillissement. —**
De curatoren in het faillissement der maatschappij Kreuger & Toll zullen binnenkort $ 20 uitkeeren op elke obligatie van $ 1000 en $ 10 op elke obligatie van $ 500.
De uitkeering wordt gedaan uit de door de curatoren ontvangen gelden en zal $ 951.000 vereischen. Het totaal uitgekeerde bedrag per oblig. van $ 1000 zal daardoor stijgen tot $ 45.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1747 F.)**

H. **'S-GRAVENHAGE. — Tentoonstelling „Het costuum onzer voorouders". —**
Onder zeer groote belangstelling van tal van autoriteiten uit de kringen van de Regeering, van diplomatie, hooge rechterlijke colleges en op kunsthistorisch gebied, is op 15 Jan. '36 in de Ridderzaal te Den Haag de tentoonstelling „Het costuum onzer voorouders", waarvan de opbrengst aan de vereeniging T.I.B.O. (tegemoetkoming in bijzondere omstandigheden) ten goede zal komen, door den burgemeester van 's-Gravenhage, mr. S. J. R. de Monchy, geopend. (Vaderland)

26 JANUARI 1936

I. **VOLKENBOND. — Danzig. - Klacht van den Commissaris Lester. - Greiser's antwoord. - Eden's verklaringen. - Greiser geeft toe. —**
De Volkenbondsraad heeft op 22 Jan. '36 het rapport van den hoogen commissaris van den Volkenbond te Danzig, Lester, behandeld, dat scherpe aanklachten tegen den Senaat van Danzig over niet eerbiedi ging van de door den Volkenbond gewaarborgde grondwet van de vrije stad Danzig inhoudt. Eden heeft als rapporteur voor den Raad op den ernst van den toestand gewezen, daarbij verklarende, dat hij aan de goede trouw en den goeden wil van den Senaat van Danzig tot naleving van zijn verplichtingen jegens den Volkenbond moest twijfelen. De Volkenbondsraad zou in dezen toestand niet mogen berusten. Eden vroeg aan zijn collega's hun meening in dezen te kennen te geven.
Achtereenvolgens hebben hierop Leger (Frankrijk), de Madariaga, Munch, Beck, Litwinof, Roesjdi Arras en de Vasconcellos in meer of minder sterke woorden, waarbij vooral Leger, Litwinof, de Madariaga en Roesjdi Arras een krachtige taal spraken, hun instemming met de opvatting van Eden uitgesproken, dat de Volkenbondsraad voor een eerbiedi ging der Danziger grondwet zou moeten zorgen.
De Poolsche minister Beck maakte alleen nog de voor Danzig eenigszins verzachtende opmerking, dat niet alle grieven over grondwetschending van gelijke beteekenis waren.
Nadat Lester nogmaals den toestand had uiteengezet verklaarde de president van den Danziger Senaat, Greiser, wederom evenals

altijd te Genève, dat de Senaat de door den Volkenbond gewaarborgde grondwet zal eerbiedigen. De meeningsverschillen betroffen z.i. slechts eenige kwesties van ondergeschikten aard, die juridisch voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn.
In zijn slotwoord ging de nationaal-socialistische Senaatspresident in zijn gebruikelijke politiek om te Genève zijn ware gedachten niet uit te spreken, zoover, dat hij den Volkenbondsraad de verzekering gaf dat „de geheele wereld" met vertrouwen het vredeswerk van den Volkenbond gadeslaat. Tenslotte kwam echter toch nog een dreigement met politieke verwikkelingen, voor het geval dat de Volkenbondsraad de Danziger grondwet meer naar de letter dan naar den geest zou beoordeelen en wil toepassen.
Op 24 Jan. '36 heeft de Britsche minister, daarbij geholpen door zijn Franschen collega, Greiser hard aangepakt. Zonder omhaal van woorden verklaarde minister Eden, dat, wanneer Greiser zich niet verplichtte, zijn beloften, in September 1935 voor den raad afgelegd inzake het weer aanstellen van afgezette ambtenaren en het respecteeren der niet-nationaal-socialistische politieke partijen oogenblikkelijk na te komen, de Volkenbondsraad den Landdag te Danzig zal ontbinden en nieuwe verkiezingen uit zal schrijven.
Nadat Greiser met Berlijn overleg had gepleegd, heeft hij verklaard, dat de Danziger Senaat zijn houding inmiddels heeft veranderd en de door den rapporteur voorgestelde maatregelen zal ter harte nemen en uitvoeren.
De president van den Volkenbondsraad sprak daarop de hoop uit, dat Danzig zich zou houden aan de thans aanvaarde verplichtingen. (Journal de Genève)

(Vor. ber. 1815 H.)

A. **FRANKRIJK. — Kabinet-Laval afgetreden. —**
Op 22 Januari '36 is het kabinet Laval afgetreden. Vooraf was de beslissende kabinetsraad bijeengekomen. Reeds bij den aanvang der zitting maakten de 4 radicale ministers, Herriot, Bonnet, de minister van Handel, Bertrand, de minister van Koopvaardij en Paganon, de minister van Binnenlandsche Zaken, bekend, dat zij zouden aftreden. De beide socialistisch radicale ministers, de Senatoren Regnier, minister van Financiën en Maupoil, minister voor Pensioenen, dat zij zich niet terstond aansloten bij dezen stap.
In den kabinetsraad las Laval den brief voor, dien de vier radicale ministers hem hadden toegezonden en waarin zij zeggen, dat Laval niet meer kan rekenen op den onontbeerlijken steun der radicale fractie. Na voorlezing van dit schrijven deelde Laval mede, dat hij onder deze omstandigheden den president der republiek het aftreden van het geheele kabinet ter kennis zou brengen. Dit ontslag is aanvaard. (Le Temps)

(Vor. ber. Kabinet 2065 H.)

B. **NEDERLAND. — Order voor twee duikbooten voor rekening van Polen. - Granen in compensatie. —**
De order voor den bouw van twee duikbooten, welke de Poolsche marine aan de combinatie van de Nederlandsche scheepswerven zou verstrekken, is thans geregeld.
Deze belangrijke order is voor de Nederlandsche scheepsnijverheid verkregen in nauwe samenwerking met de in Den Haag gevestigde Financiering- en Handelmaatschappij „Nederland-Polen" N.V. Het betreft de eerste order, welke de Ned. Vereenigde Scheepsbouw-Bureaux sinds haar bestaan hebben geboekt.
De waarde dezer duikbooten beloopt ongeveer *f* 5 millioen, inclusief de machine-installaties.
Aan deze bestellingen zijn tegemoetkomingen van de zijde van Nederland verbonden, waarbij Nederland zich verplicht, bepaalde hoeveelheden graanproducten, zooals rogge, gerst enz. in compensatie van Polen te betrekken. Deze zullen echter met het oog op de marktsituatie in Nederland aan nader vast te stellen kwanta gebonden zijn. (Vaderland)

(Vor. ber. Compens. Transactie 2132 E.; Tariefaccoord Polen 1643 F.)

C. **FRANKRIJK. — Kabinet-Sarraut gevormd. —**
Albert Sarraut heeft medegedeeld, met de vorming van het kabinet, die hem door den president der republiek was opgedragen, gereed te zijn. De samenstelling van het kabinet is als volgt:
Minister-president en Binnenl. Zaken: Albert Sarraut.
Minister van Staat: Paul-Boncour.
Justitie: Yvon Delbos.
Buitenlandsche Zaken: Pierre Etienne Flandin.
Financiën: Marcel Regnier.
Oorlog: Maurin.
Marine: Piétri.
Handel: Georges Bonnet.
P.T.T.: Georges Mandel.
Openbare Werken: Camille Chautemps.
Luchtvaart: Deat.
Nationale Opvoeding: Guernut.
Landbouw: Thellier.
Koloniën: Jacques Stern.
Arbeid: Frossard.
Volksgezondheid: Nicolle.
Koopvaardij: De Chappedelaine.
Pensioenen: Réné Besse.
Onderstaatssecretaris van het minister-presidium: Jean Zay.
Onderstaatssecretaris van Binnenlandsche Zaken: Beauguitte.
Onderstaatssecretaris van Oorlog: Jacquinet.
Onderstaatssecretaris van Openbare Werken: Maze.
Onderstaatssecretaris van Techn. Onderwijs: Julien.
Albert Sarraut werd 28 Juli 1872 in Bordeaux geboren en was aanvankelijk advocaat. Door verschillende politieke geschriften wist hij zich op den voorgrond te plaatsen. Vele jaren vertegenwoordigde hij het Departement Aude in de Kamer, als lid van de radicale partij, tot hij in 1924 uittrad. Van 1900 tot 1907 was hij onder-staatssecretaris van Binnenlandsche Zaken, in 1910 onder-staatssecretaris van Oorlog en van 1911 tot 1914 gouverneur-generaal van Indo-China. In het kabinet-Viviani was hij in 1914 minister van Onderwijs. Na den val van het kabinet trok Sarraut naar het front, doch werd in 1916 weer gouverneur-generaal van Indo-China. Millerand droeg hem in 1920 het ministerie van Koloniën op, dat hij ook onder Leygues, Briand en Poincaré behield. Als minister van Koloniën werkte hij een uitgebreid program tot ontwikkeling van alle Fransche koloniën uit.
In 1925 werd hij tot Fransch gezant in Angora benoemd, een jaar later werd hij in den Senaat gekozen, in 1926 werd hij minister van Binnenlandsche Zaken in het kabinet-Poincaré. In verschillende hierna volgende ministeries werd Sarraut weer met een portefeuille belast, in 1932 weer met Koloniën.
Sarraut vertegenwoordigde Frankrijk ook op de Londensche Vlootconferentie van 1930. Met zijn broer Maurice, de radicaal-socialistische senator, bezit hij de groote Zuid-Fransche krant „Dépêche de Toulouse". (Le Journal)

(Vor. ber. Kabinet 2147 A.; Sarraut 1522 D.)

D. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 21 Januari. - Roode Kruis. - Commissie van dertien. —**
Mussolini heeft den voorzitter van het Internationale Roode Kruis laten meedeelen, dat hij geen bezwaar heeft tegen het zenden van een commissie naar Abessynië, die op de slagvelden zich zal kunnen overtuigen, dat de Italiaansche vliegers de Roode Kruisteekens eerbiedigen.
De commissie van dertien heeft op 20 Jan. '36 een bijeenkomst gehouden. De commissie zal geen verzoeningspoging ondernemen.

23 Januari. — Neghelli. —
De Italianen hebben Neghelli ingenomen.

Engelsch en Fransch memorandum gepubliceerd. —
Het Britsche memorandum bevat de Fransch-Britsche gedachtenwisseling over de toepassing van Artikel 16 van het Volkenbondsverdrag.
Het Fransche memorandum bevat een verklaring, dat Frankrijk niet verder is gegaan dan de kwestie der gemeenschappelijke verplichtingen, die alle leden van den Volkenbond in het openbaar hebben aangegaan.

25 Januari. — Italië en de sancties. —
De Italiaansche regeering heeft een memorandum doen overhandigen aan de regeeringen van de mogendheden, die sancties toepassen, waarin zij protesteert tegen de interpretatie van paragraaf 3 van artikel 16 van het Covenant, die de Britsche regeering heeft aangegeven als basis voor de militaire ententes tusschen de Britsche regeering en de mogendheden aan de Middellandsche Zee.

26 Januari. — Italiaansche versterking. —
In de week van 17 tot 23 Januari zijn 13 Italiaansche troepentransportschepen, met 17,341 soldaten aan boord, het Suez-kanaal op weg naar Oost-Afrika gepasseerd. (Lavoro Fascista - Daily Telegraph - Le Temps - A. N. P. - Nieuwe Rott. Crt.) **(2139 G.)**

E. **VOLKENBOND. — Geschil tusschen Uruguay en Sovjet-Rusland bijgelegd. —**
Het rapport door den Roemeenschen gedelegeerde, Titulescu, opgesteld, heeft tusschen Litwinof (Rusland) en Guani (Uruguay) tot een accoord geleid. De resolutie van dit rapport luidde als volgt:

„Daar de gedelegeerde van Uruguay weigert, bewijzen te leveren voor zijn beschuldigingen, tegen het Sovjet-gezantschap te Montevideo geuit, en daar de gedelegeerde van Sovjet-Rusland verklaard heeft, dat deze weigering van Uruguay hem reeds voldoende genoegdoening verschaft en dat hij daarom bereid is het aan de internationale openbare meening over te laten een oordeel uit te spreken, en daar de vertegenwoordiger van Uruguay dit zijnerzijds eveneens goedvindt:

Spreekt de Raad de hoop uit, dat het afbreken der diplomatieke betrekkingen tusschen Uruguay en de Sovjet-Unie slechts tijdelijk zal zijn, en dat beide landen deze bij een gunstige gelegenheid weer zullen aanknoopen, terwijl men beiden partijen verzoekt zich te onthouden van iedere daad, die den vrede of het herstel der diplomatieke betrekkingen zou kunnen schaden". (Journal de Genève) **(V. b. 2125 B.)**

27 JANUARI 1936

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche uitgave. —

Duitsch: Gustav Frenssen — „Die Witwe von Husum". (G. Grote-Verlag, Berlin 1935)

Eva Leidmann — „Ein Mädchen geht an Land". (Buch- und Tiefdruck Gmb.H. Berlin)

Engelsch: Frederick Niven — „Old Soldier". (Collins)

Thorne Smith — „Skin and bones". (Arthur Barker)

Fransch: Marcel Jouhandeau — „Algèbres des valeurs morales". (Gallimard)

Friesch: B. R. S. Pollema — „Lok en Lijen", Forhalen ut it bunte libben. (Brandenburgh & Co., Sneek)

Nederlandsch: Constant v. Wessem — „300 Negerslaven". (Em. Querido's Uitg. Mij.)

Spaansch: J. F. Arias Campoamor — „La fragata rebelde". (Edit. Bergua, Madrid 1935)

IJslandsch: Gudmunder Kamban — „The Virgin of Skalholt". Icelandic Tragedy translated from the Swedish. (Nicholson & Watson)

(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2139 F.)**

28 JANUARI 1936

B. DE UITVAART EN BIJZETTING VAN GEORGE V, KONING VAN ENGELAND. —

Engeland heeft heden, 28 Januari 1936, zijn Koning ten grave gedragen, en twee minuten lang heeft het leven in de hoofdstad en in het geheele Britsche Rijk stilgestaan, toen het stoffelijk overschot van wijlen George V de Kapel met de Koninklijke grafkelders te Windsor naderde.

Tegen negen uur verlieten de leden der Koninklijke familie en hun gasten het Buckingham Palace en arriveerden ook de vertegenwoordigers der vreemde staatshoofden en regeeringen en de leden van het diplomatieke corps bij Westminster Hall. De samenstelling van den stoet, die door de straten van Londen trok, was als volgt:

Alle deelen van het Britsche leger, alle regimenten, waarvan de Koning bevelhebber was, waren vertegenwoordigd. Vijfhonderd man marine troepen en matrozen gingen vooraf aan de gedelegeerde buitenlandsche officieren.

Dan volgden de hoogere officieren, commandanten en veldmaarschalken van het Engelsche leger, de leden van de admiraliteit, de commandanten der verschillende vlootonderdeelen en de admiraals der Britsche vloot.

Een aantal militaire muziekcorpsen ging vooraf aan een corps doedelzak-blazers, samengesteld uit verschillende Schotsche regimenten in de karakteristieke uniform der Schotsche Hooglanders.

Toen de affuit met de daarop geplaatste lijkkist naderde heerschte een diepe stilte. Vooraf liep de Hertog van Norfolk. De historische affuit, waarop ook het stoffelijk overschot van Koningin Victoria en Edward VII is vervoerd, werd getrokken aan lange witte touwen door 142 matrozen van de opleidingsschool te Chatham. Acht-en-negentig manschappen in rijen van zes trokken de affuit voort en veertig matrozen volgden en droegen de witte touwen, waarmede de vaart van de affuit eventueel ingehouden kon worden.

Op de kist, die gedekt werd door de Union Jack, stonden de symbolen van het koningschap, de kroon, de rijksappel en de scepter.

Ter weerszijden van deze groep, waarin het blauw der matrozenuniform overheerschte, liepen de in kleurige roode uniform gekleede grenadiers van de garde.

De koninklijke standaard werd achter de baar gedragen en daarachter schreed, in admiraalsuniform, Koning Edward VIII, gevolgd door zijn broers, de Hertog van York, de Hertog van Gloucester, de Hertog van Kent en de schoonzoon van den overleden Koning, de Earl of Harewood. Allen waren gekleed in de admiraalsuniform of in die van den rang, die zij bij de vloot bekleeden.

De volgende groep, die direct achter de familieleden van den overleden Koning de baar volgde, bestond uit vertegenwoordigers van buitenlandsche staten, zoo goed als alle regeerende of niet meer regeerende vorstenhuizen, n.l. koning Haakon van Noorwegen, Koning Christiaan van Denemarken, Koning Carol van Roemenië en Koning Leopold van België, allen in uniform. Bij hen bevond zich de president van Frankrijk, Lebrun. Dan volgden kroonprins Umberto van Italië, kroonprins Gustaaf Adolf van Zweden, Prins Axel van Denemarken, Prins Paul van Joego-Slavië, Prins Paul van Griekenland, Prins Felix van Luxemburg en de kroonprins van Luxemburg, de Belgische prins Karel, Hertog van Vlaanderen en verder als vertegenwoordiger van den ex-Keizer van Duitschland zijn kleinzoon Prins Frederik van Pruisen, als vertegenwoordiger van het Huis der Romanofs Prins Cyril van Rusland.

Bij deze groep bevonden zich ook de vertegenwoordigers van H. M. Koningin Wilhelmina, de gepensionneerd vice-admiraal, adjudant in buitengewonen dienst van H.M. de Koningin Jhr. G. L. Schorer, buitengewoon ambassadeur, de generaal-majoor, adjudant in buitengewonen dienst J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, de luitenant-kolonel, adjudant in buitengewonen dienst Jhr. W. C. M. de Jonge van Ellemeet en de ordonnanceofficier eerste luitenant Jhr. D. J. A. A. van Lawick Pabst van Nijevelt.

Van de tallooze vertegenwoordigers van de overige buitenlandsche staatshoofden en regeeringen noemen wij nog slechts de Russische volkscommissaris van buitenlandsche zaken, Litwinof, als vertegenwoordiger der Sovjet Unie, den Duitschen rijksminister van buitenlandsche zaken, Freiherr von Neurath, den Oostenrijkschen vice-kanselier, Prins Starhemberg en den Belgischen Minister-president, Van Zeeland.

Achter de vertegenwoordigers van de buitenlandsche staatshoofden en regeeringen volgden, getrokken door de paarden van het bekende regiment der Royal Grey's, de statiekoetsen van de vorstelijke rouwdraagsters. In de eerste koets bevonden zich Koningin Mary en haar dochter, de Hertogin van York en de zuster van den overleden Koning, Koningin Maud van Noorwegen. In de volgende koetsen reden de Hertogin van Gloucester, de Hertogin van Kent, de oudste kleinkinderen van den Koning en de vorstelijke bezoeksters, die uit het buitenland waren gekomen, ter bijwoning van deze droeve plechtigheid.

Na de leden van de hofhouding, verschillende functionarissen in velerlei uniformen, volgden tenslotte als laatste groepen in den stoet tal van onderdeelen van verschillende troepen en de politie.

Op den vastgestelden tijd, tegen 12 uur, naderde de rouwstoet het Paddington Station. De op het perron opgestelde troepen brachten een laatste saluut. Tegen half een arriveerde de trein met het stoffelijk overschot van den Koning te Windsor.

De rouwdienst had plaats in St. George's Kapel. Koning Edward VIII en Koningin Mary namen dicht bij de katafalk plaats. De andere vorstelijke personen en de officieele vertegenwoordigers bezetten de voorste banken in het schip.

Plechtig klonk de koorzang toen het koor de 23ste psalm „De Heer is mijn Herder" inzette.

Met helderen stem las de bisschop van Winchester, prelaat van de Orde van den Kousenband, uit Openbaring XXI vers 1—7 voor.

Het was een oogenblik van groote ontroering toen allen zich van hun zetels verhieven en het lievelingslied van den Koning „Abide with me" weerklonk. Vooral de leden der Koninklijke familie hadden moeite zich goed te houden.

Daarna daalde de aartsbisschop van Canterbury naar de katafalk af en zegde het gebed voor de dooden, dat eindigt met de woorden: „Gedoogt niet dat wij in de pijnen des doods van ons laatste uur van U zullen vervreemden".

Na deze woorden daalde langzaam de katafalk met de kist naar de zich onder het altaar bevindende grafkelder.

(A. N. P. - Daily Telegraph) **(Vor. ber. 2140 A.)**

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Godgeleerdheid. - Inaugureele rede van Prof. dr. D. Nauta over: „De Ned. Gereformeerden en het independentisme in de zeventiende eeuw." —

Op 24 Jan. '36 heeft prof. dr. D. Nauta zijn ambt als hoogleeraar in de faculteit der godgeleerdheid aan de Vrije Universiteit te Amsterdam aanvaard met een rede over: „De Ned. Gereformeerden en het independentisme in de zeventiende eeuw". Na in zijn inleiding betoogd te hebben, dat men in Nederland betrekkelijk geringe aandacht aan de bestudeering van het independentisme heeft geschonken, ging spr. de relaties na, die de Gereformeerden gedurende de 17e eeuw met het independentisme, waaronder hij tegelijk het Brownisme samenvatte, hebben gehad. Hij vertelde van de bemoeiingen van den kerkeraad te Amsterdam met de aldaar wonende Brownisten, die de Noordhollandsche Synode in 1601 aanleiding gaven tot veroordeeling van deze menschen wegens scheurmakerij en voorts bij de handelingen en besluiten der classis Walcheren in de jaren 1643 en 1644, toen de kwesties van het independentisme op de synode van Westminster aanhangig waren. Onder de thelogen, die zich toentertijd met dit onderwerp hebben beziggehouden, noemde spr. in het bijzonder den Middelburgschen predikant Willem Apollonius, die in opdracht van zijn classis een geschrift samenstelde ter bestrijding van de independentistische gevoelens inzake kerk, ambt en kerkregeering, en dit aan de genoemde synode toezond. Vervolgens stelde spr. de beteekenis van Apollonius' boek nader in het licht, door het te vergelijken met andere geschriften over hetzelfde onderwerp van de hand van Voetius, Spanheim, Maresius en Hoornbeek. Hij gaf een uitvoerige bespreking van den inhoud van Apollonius' werk, teneinde daarmede de bezwaren der gereformeerden tegen independentistische opvattingen te typeeren. Ten slotte gaf spr. nog eenige samenvattende beschouwingen. (De Standaard)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2072 B.)

A. MEXICO. — In- en Uitvoer. —

De economische toestand van Mexico is zich over het algemeen genomen in gunstigen zin blijven ontwikkelen.

Aan de onzekere internationale politieke situatie was de groote vraag naar Mexicaansche grondstoffen als lood, koper, vezel, petroleum, katoen enz., met de daardoor veroorzaakte prijsverbetering, te danken, terwijl de zilveraankoopen der Amerikaansche regeering, hoewel onvoldoende om den prijs er van te doen stijgen, naar het door genoemde regeering ingestelde maximum ($ 1.29 per ons) of zelfs maar naar het reeds vroeger bereikte peil (van $ 0.81), tot voor kort inzinking tengevolge van Indische en Chineesche verkoopen voorkwam. Thans is, vermoedelijk tengevolge van groot aanbod van Oostersche zijde en afwezigheid van Amerikaansche vraag, plotseling een daling ingetreden.

Stakingen in het mijnbedrijf hadden o.a. een nadeeligen invloed op de productie, welke dientengevolge voor sommige metalen in het eerste halfjaar 1935 iets geringer was dan in hetzelfde tijdperk van 1934.

Prod. in tonnen	1e halfj. 1934	1e halfj. 1935
Goud	10,3	9,2
Zilver	1.166,9	1.072,7
Koper	22.044,5	19.448.6
Lood	83.059,6	89.113,4
Zink	67.983,1	69.106,8
Kwikzilver	67,7	100,7

De productie van ruwe petroleum gedurende het eerste halfjaar van 1935 beliep 3.049.232 M³. (v. j. 2.862.612 M³.), zoodat niettegenstaande den druk op de productie door de stakingen, deze bij den aanvang van het jaar gestegen is.

De productie over 1935 wordt thans geschat op 6.400.000 M³. of 40.000.000 vaten, die over 1934 was 6.068.672 M³. of 38.171.946 vaten. De waarschijnlijke uitvoer van 1935 is 3.700.000 M³. of 23.500.000 vaten; in 1934 3.977.453 M³. of 25.018.181 vaten; de binnenlandsche consumptie in 1935 2.800.000 M³. of 17.700.000 vaten; in 1934 2.585.977 M³. of 16.265.795 vaten.

De invoer uit Nederland bestond voornamelijk uit: kaas, cacaoboter, lijnolie en aardappelmeel.

De waardecijfers van den invoer gedurende het eerste halfjaar van 1935 waren als volgt (waarde in Pesos):

Cacaopoeder	± 5.872
Lijnolie	± 36.789
Gecondens. melk en melkpoeder	17.611
Cacaoboter	± 72.121
Kaas	± 63.200
Aardappelmeel	± 28.061

De uitvoer naar Nederland in het eerste halfjaar 1935 bestond in hoofdzaak uit (waarde in Pesos)

Koffie	1.206.567
Zware stookolie	24.155
Fijne houtsoorten	29.928
Honing	82.637
Zware petroleum	1.048.593
Kaaiman-, krokodillen- en hagedissenvellen	3.544
Runderhuiden	182.621
Lood	5.476.055
Tabak	54.727
Zink	16.150

(La Prensa, Mexico-City) **(Vor. ber. 2103 F.)**

B. NEDERLAND. — Nederlandsche Chemische Vereeniging. —

De 77ste Algemeene Vergadering van de Ned. Chemische Vereeniging is 28 Dec. '35 te Amsterdam gehouden. Na de openingsrede van den voorzitter kwamen voorstellen tot wijziging van de statuten en het huishoudelijk reglement aan de orde.

Het algemeen bestuur werd gemachtigd met het Koninklijk Instituut van Ingenieurs een overeenkomst inzake de associatie van wederzijdsche leden aan te gaan. Aan het geassocieerde lidmaatschap zullen alle rechten van het gewone lidmaatschap verbonden zijn, behalve het stemrecht.

Tot voorzitter werd in de plaats van dr. Jan Smit, die aan de beurt van aftreding en niet herkiesbaar was, benoemd dr. C. A. Lobry de Bruyn te Amsterdam, thans ondervoorzitter. De andere vacatures in het algemeen bestuur werden vervuld door de benoeming van dr. J. van Alphen te Leiden en ir. C. J. Snijders Jr. te Velp. Nadat nog enkele andere huishoudelijke zaken waren afgedaan, hield dr. ing. N. A. Halbertsma te Eindhoven een lezing, toegelicht met proeven, getiteld: Lichtopwekking door atomaire processen, die in nauw verband staan met de chemie.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

C. OOSTENRIJK. — Betooging van het Vaderlandsche Front. - „Anschluss" verworpen. —

Het dezer dagen te Weenen gehouden appèl-generaal der leiders van het Vaderlandsche front, waaraan 1800 gewestelijke leiders gehoor hadden gegeven, is tot een historische manifestatie geworden.

Een der hoogtepunten van deze uitbarsting van Oostenrijksch patriotisme was het oogenblik, waarop bondskanselier dr. Schuschnigg in zijn rede verklaarde, dat de in 1934 vermoorde bondskanselier dr. Dollfuss het symbool was van het nieuwe Oostenrijk.

Een nieuw hoogtepunt was de aanvaarding door de aanwezigen van de verklaringen van den vice-kanselier prins Starhemberg, waarbij op plechtige wijze de „Anschluss" werd verworpen, evenals „een annexatie van Oostenrijk door het verpruiste Duitschland". (Reichspost)

(Vor. ber. Vaderl. Front 1876 F.)

D. BALKAN-ENTENTE. — Economische Raad. —

De conferentie van den economischen raad der Balkan-Entente is beëindigd. De resultaten der besprekingen zijn o.a. de volgende:

1. aanneming eener resolutie, waarbij de handel tusschen de Balkanlanden vergemakkelijkt wordt.
2. permanente samenwerking tusschen de exportlichamen van Roemenië, Turkije, Joego-Slavië en Griekenland inzake den verkoop van dezelfde producten op de buitenlandsche markten.
3. een overeenkomst inzake de reglementeering en ontwikkeling der luchtvaart tusschen de landen der Balkan-Eentente.

Tenslotte valt te vermelden de oprichting van een comité voor het tourisme op den Balkan.

(Averul) **(Vor. ber. Balkan-Entente 1797 F.)**

E. SOVJET-RUSLAND. — Legersterkte. —

De waarnemende volkscommissaris van Oorlog, Toekasjefski, heeft aan de centrale executieve commissie medegedeeld, dat het Roode Leger op het oogenblik in totaal 1.300.000 man onder de wapenen heeft, tegen 940.000 een jaar geleden. De vermeerdering was noodig geworden „in verband met de dreiging aan de Sovjet-Russische grenzen". (Prawda)

(Vor. ber. 2088 C.)

F. NEDERLAND. — Kunst in nood. —

H.K.H. Prinses Juliana heeft voor de beide Hilversumsche radio-zenders op 23 Jan. '36 een rede gehouden, waarin zij de belangstelling en den steun inriep voor de in nood verkeerende Nederlandsche kunstenaars. (Vaderland)

(Vor. ber. 1542 B.; H. K. H. Prinses Juliana 1803 I.)

G. J. STAMPERIUS OVERLEDEN. —

Op bijna 78-jarigen leeftijd is op 23 Januari '36 te Zeist overleden, de heer J. Stamperius, een van de groote mannen op onderwijsgebied. De overledene werd op 8 April 1858 te Wilhelminadorp bij Goes geboren. Na 20 jaar verbonden te zijn geweest als hoofd

aan een school te Amsterdam, nam hij in 1903 wegens gezondheidsredenen ontslag. Na zijn herstel in 1906 werd hij benoemd tot schoolopziener in het Arrondissement Rhenen en in 1909 in het Arrondissement Amersfoort.
Het was omstreeks 1888 dat het eerste nummer verscheen van de nieuwe bibliotheek voor de jeugd, die een ommekeer bracht in de richting der kinderboeken en waarin de thans overledene een groot aandeel heeft gehad. Zelf heeft hij de bibliotheek verrijkt met vele deeltjes gezonde kinderlectuur.
Voorts schreef hij series lees-, taal- en rekenboeken en paedagogische artikelen; o.a. was de overledene penningmeester van het Weezenfonds van het N.O.G.
(Dagblad v. Noordbrabant)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging der Ambtenarenwet 1929. —**
De werking der Ambtenarenwet 1929 heeft in de practijk aangetoond, dat eenige wijzigingen en aanvullingen onvermijdelijk zijn. In verband hiermede is bij de Staten-Generaal een wetsontwerp ingediend, strekkende tot wijziging en aanvulling van de artikelen 2, 125 en 126 der Ambtenarenwet.
(Het Volk) **(Vor. ber. 1722 A.; Tw. Kamer 2139 A.)**

B. **NEDERLAND. — De werkloozenzorg - Mededeelingen van den heer Meijer de Vries, Hoofdinspecteur voor de werkverschaffing. —**
Voor de Vereeniging „De Industrieele Club" en het Departement Amsterdam van de Nederlandsche Mij. voor Nijverheid en Handel, sprak dezer dagen de heer Meijer de Vries, Hoofdinspecteur voor de Werkverschaffing, over „Werkloozenzorg in Nederland".
Hij wees erop, dat de werkloosheid de laatste jaren helaas regelmatig neiging heeft om omhoog te loopen. Zoo bedroeg het aantal ingeschreven werkloozen aan het einde van de maanden December 1933, 1934 en 1935 achtereenvolgens rond 293.000, 400.900 en ruim 468.000. Ook in wat men noemt de betere tijden van het jaar, wanneer door werkzaamheden in den landbouw en in het bouwbedrijf arbeid loskomt, is in de laatste jaren voortdurend stijging merkbaar.
Het ligt voor de hand dat de uitgaven voor werkloozenzorg van groote beteekenis zijn geworden. Het is niet buitengesloten, dat alleen voor wat de werkloozenzorg betreft, in 1935 van overheidswege een bedrag beschikbaar werd gesteld, dat niet ver van de 150 millioen gulden ligt.
Wanneer men dit bedrag omslaat over alle Nederlanders, dan komt men over een bedrag van ongeveer ƒ 18.— à ƒ 19.— per jaar, per inwoner, hetgeen overeenkomt met ongeveer ƒ 1.25 per gezin en per week, d.i. dus ƒ 60.— à ƒ 65.— per jaar. Wanneer men ook nog rekening houdt met de uitgaven van armoedezorg, die ongeveer 10 millioen gulden per jaar bedragen, dan zijn de uitgaven voor werkloozenzorg en armenzorg per Nederlander ongeveer ƒ 34.— per jaar of wel dooreengenomen ƒ 2.— per gezin en per week. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Werkloosheid 2110 A.)

C. **AMSTERDAM. — Onderwijs - Ned. taal- en letterkunde - Benoeming van dr. N. A. Donkersloot. —**
De Gemeenteraad heeft met 27 van de 42 uitgebrachte stemmen benoemd tot gewoon hoogleeraar in de Nederlandsche taal- en letterkunde aan de Gemeentelijke Universiteit, dr. N. A. Donkersloot, leeraar aan het Lyceum Alpinum te Zuoz, die als nummer twee op de voordracht stond.
Dr. G. Brom, hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, nummer een van de voordracht, kreeg 15 stemmen.
Prof. dr N. A. Donkersloot, die als opvolger van prof. dr. J. Prinsen is benoemd, is in 1902 te Rotterdam geboren. Na het Erasmiaansch gymnasium aldaar gevolgd te hebben, heeft hij gestudeerd aan de universiteiten te Leiden en Utrecht. In 1929 is hij aan de Utrechtsche universiteit gepromoveerd op een proefschrift over „De episode van de vernieuwing onzer poëzie 1880—'94)". Hij was leeraar aan het Rotterdamsch Lyceum; in 1927 is hij naar Zwitserland gegaan en daar leeraar te Arosa en Davos geweest; sinds 1930 is hij leeraar aan het Lyceum Alpinum in Zuoz (Zw.). Hij is voorts redacteur van het „Critisch Bulletin". In 1929 heeft hij den prijs der Mij. voor Ned. Letterkunde gekregen; voorts heeft hij in 1930 den Domprijs voor poëzie ontvangen, die van de uitgeverij „De Gemeenschap" te Utrecht uitgaat, en wel op denzelfden dag (12 Juli) waarop zijn promotie viel.
Van zijn werken (die hij onder den schuilnaam Anthonie Donker publiceert) noemen wij de verzenbundels „Acheron", „Grenzen"; voorts „Kruistochten", „De ballade van den oud-matroos" (bewerking van Coleridge), „De rattenvanger van Hamel" (bewerking van Browning) en „Taalkennis". (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Onderwijs 1782 F.)

D. **NEDERLAND. — Tooneel - Willem van der Veer Zilveren tooneeljubileum. —**
Na afloop van de vertooning van „Liefde" in den „Groote Schouwburg" te Rotterdam, is Willem van der Veer op 21 Jan. '36 gehuldigd in verband met zijn zilveren tooneeljubileum. Vele bloemstukken waren ten tooneele gedragen.
Wegens ziekte van ir. M. C. A. Meischke, den voorzitter van het huldigingscomité, heeft de secretaris, de heer P. J. Blok, den jubilaris toegesproken.
De praeses van den Senaat van het Rotterdamsch Studentencorps bood een huldeblijk aan. De heer Blok overhandigde een krans van de Maatschappij De Groote Schouwburg. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tooneel 2068 B.)

E. **LEEUWARDEN. — Officieele opening der Middelbare Technische School. —**
H. K. H. Prinses Juliana heeft op 23 Jan. '36 ter gelegenheid van de officieele opening der Middelbare Technische School te Leeuwarden, de volgende rede uitgesproken:
Mijnheer de Voorzitter,
Gaarne heb ik gevolg gegeven aan de door Uw bestuur tot mij gerichte uitnoodiging om deze plechtigheid bij te wonen, waardoor mij het voorrecht te beurt valt, getuige te zijn van deze voor de Middelbare Technische School te Leeuwarden zoo bijzonder heugelijke gebeurtenis. Het is een verblijdend verschijnsel, dat de groote toename van het aantal leerlingen in een betrekkelijk kort aantal jaren het noodzakelijk heeft gemaakt, naar een andere en betere huisvesting van de Middelbare Technische School om te zien en het verheugt mij, dat het ernstige streven van Uw bestuur, om voor de school een nieuwe en meer passende omgeving te verkrijgen, heeft geleid tot de totstandkoming van dit schoone gebouw, dat heden in gebruik wordt genomen.
Ik wil niet nalaten, Uw bestuur hiermede mijn hartelijke gelukwenschen aan te bieden. Het is mijn oprechte wensch, dat de goede naam, welken de Middelbare Technische School zich in den loop der jaren heeft verworven, bestendigd mag blijven en dat dit nieuwe gebouw, dat ik hiermede voor geopend verklaar, en aan zijn nieuwe bestemming overgeef, in niet geringe mate moge bijdragen tot den groei en bloei der school. (Leeuwarder Courant)
(Vor. ber. H. K. H. Prinses Juliana 2149 F.)

29 JANUARI 1936

F. **BELGIE. — De Taalverhoudingen in 1930. - Officieele uitslagen van de telling. —**
In het „Staatsblad" is de indeeling naar de gesproken landstalen verschenen van de inwoners van elke provincie en van het Rijk, indeeling steunende op de algemeene volkstelling van 1930.
De gegevens voor het heele land luiden:
Bevolking: 8.092.004 inwoners in 1930, tegen 7.465.782 in 1920 en 7.423.784 in 1910.
Spreken enkel Nederlandsch: 3.473.291 inwoners of 42.92% in 1930, tegen 3.185.226 of 42.66% in 1920 en 3.220.662 of 43.38% in 1910.
Spreken enkel Fransch: 3.039.315 inwoners of 37.56% in 1930, tegen 2.854.886 of 38.24% in 1920 en 2.833.334 of 38.16% in 1910.
Spreken enkel Duitsch: 69.033 inwoners of 0.85% in 1930, tegen 61.796 of 0.83% in 1920 en 31.415 of 0.42% in 1910.
Spreken Nederlandsch en Fransch: 1.045.601 inwoners of 12.92% in 1930, tegen 967.958 of 12.96% in 1920 en 871.288 of 11.74% in 1910.
Spreken Fransch en Duitsch: 67.140 inwoners of 0.83% in 1930, tegen 53.460 of 0.72% in 1920 en 74.993 of 1.01% in 1910.
Spreken Nederlandsch en Duitsch: 9.332 inwoners of 0.12% in 1930, tegen 2.396 of 0.03% in 1920 en 8.652 of 0.12% in 1910.
Spreken de drie landstalen: 54.086 inwoners of 0.67% in 1930, tegen 34.060 of 0.46% in 1920 en 52.547 of 0.71% in 1910.
Spreken geen enkel van de drie landstalen: 334.206 inwoners of 4.13% in 1930, tegen 306.000 of 4.10% in 1920 en 330.893 of 4.46% in 1910.
Van degenen, die twee of drie talen spreken, verklaren zich het meest te bedienen: van het Nederlandsch: 662.277 inwoners of 56.31% in 1930, tegen 606.243 of 57.31% in 1920 en 611.531 of 60.70% in 1910;
van het Fransch: 474.006 inwoners of 40.30% in 1930, tegen 423.870 of 40.07% in 1920 en 349.969 of 34.74% in 1910;
van het Duitsch: 31.130 inwoners of 2.65% in 1930, tegen 26.856 of 2.54% in 1920 en 45.980 of 4.56% in 1910.

Verklaarden uitsluitend of het meest te spreken:
Nederlandsch: 4.135.568 inwoners of 51.10% in 1930, tegen 3.791.469 of 50.78% in 1920 en 3.832.193 of 51.62% in 1910;
Fransch: 3.513.321 inwoners of 43.42% in 1930, tegen 3.278.756 of 43.92% in 1920 en 3.183.303 of 42.88% in 1910;
Duitsch: 100.163 inwoners of 1.24% in 1930 tegen 88.652 of 1.19% in 1920 en 77.395 of 1.04% in 1910.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht blz. 2101 A.)**

A. **NEDERLAND. — Bezoek van den Belgischen Minister van Economische Zaken, Ph. van Isacker, aan ons land. —**
Op 24 Jan. '36 heeft de Belgische Minister van Economische Zaken, Ph. van Isacker, met gevolg en het dagelijksch bestuur van den Vlaamschen Economischen Bond een bezoek gebracht aan Maastricht. De gasten werden verwelkomd op het Economisch Technologisch Instituut, het Gouvernementsgebouw en ten Stadhuize. Na een kort bezoek aan de fabrieken van de „Sphinx" zijn de gasten weer vertrokken.
Den vorigen dag bracht de Belgische minister van Economische Zaken een bezoek aan het Economisch Technologisch Instituut en aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. (Limburger Koerier)

B. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd - Episcopaat tegen het Nieuw-heidendom - Herderlijk schrijven. —**
De Duitsche bisschoppen hebben op 26 Jan. '36 in alle kerken van Duitschland wederom een herderlijk schrijven doen voorlezen.
Uit het herderlijk schrijven blijkt duidelijk de tegenstand van het Duitsche episcopaat tegen den geest van het nieuw-heidendom, die zich openbaart in geschriften en politieke bijeenkomsten.
De bisschoppen herhalen nogmaals, dat bijeenkomsten en geschriften, die zich in dienst stellen van het nieuw-heidendom, voor de katholieken in Duitschland verboden zijn. (Dagblad v. Noordbrabant)
(Vorig bericht blz. 2146 A.)

C. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken - Militair vliegtuig verongelukt bij Rhoon. —**
Op 24 Jan. '36 is in de buurt van het vliegveld Waalhaven een ernstig vliegtuigongeluk geschied. Het militaire jachtvliegtuig Fokker C. 4 no. 566, afkomstig uit Soesterberg, met aan boord de res.-tweede-luitenants-vlieger H. E. van Enst en E. Segboer is door onbekende oorzaak in moeilijkheden gekomen. Men heeft kunnen constateeren, dat een vleugel van het toestel afknapte, waarna het recht omlaag viel en zich in den grond boorde. De beide vliegers werden op slag gedood. Het vliegtuig werd geheel vernield.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Vliegongelukken 2133 B.)**

D. **OECUMENISCHE PATRIARCH. — Benjamin I gekozen. —**
De verkiezing van den oecumenischen patriarch, hoofd van de Grieksch-orthodoxe kerk, vond op 19 Jan. '36 plaats. Tot opvolger van den patriarch Photius II, is de metropoliet van Heraclea benoemd; deze nam den naam Benjamin I aan. Hij is de 261ste oecumenische patriarch. (Proia)
(Vor. ber. Oecumenische Patriarch 2123 A.)

E. **NEDERLAND. — Vestigingsverdrag met België.**
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 7 Januari 1936 te Brussel heeft plaats gehad de uitwisseling van de acten van bekrachtiging van het op 20 Februari 1933 te Genève tusschen Nederland en België gesloten vestigings- en arbeidsverdrag. Overeenkomstig art. 25 zal het verdrag op 6 Februari 1936 voor het rijk in Europa in werking treden. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1284 A.)**

F. **NEDERLAND. — De maritieme verdediging van Nederl. Indië. —**
In de op 24 Jan. '36 te Den Haag gehouden bijeenkomst van de Vereeniging ter Beoefening van de Krijgswetenschap heeft de kolonel van den Generalen Staf, J. J. van Santen, een voordracht gehouden over „Kruiser en (of) vliegtuig bij onze maritieme defensie van Nederlandsch-Indië."
De heer Van Santen heeft daarbij de volgende stellingen verdedigd:
1e. Kruisers zijn bij de maritieme verdediging van Ned.-Indië onmisbaar.
2e. Bij ontbreken van kruisers vervalt de preventieve werking van onze maritieme weermacht.
3e. Bij ontbreken van kruisers zullen de aanvalskansen onzer onderzeebooten zeer sterk verminderen.
4e. Een slag-luchtvloot van landvliegtuigen zonder steun van kruisers kan zich buiten Java of de onmiddellijke omgeving van dit eiland niet handhaven.
5e. Zeevliegtuigen, zonder hulp van kruisers, zijn in staat in den geheelen archipel op te treden, maar dit optreden kan dan slechts weinig krachtig zijn en biedt groote gevaren. (A. N. P.) **(V. b. 2081 B.)**

G. **JAPAN. — Japansche politiek toegelicht door Minister Hirota en Admiraal Takahasji. —**
Onmiddellijk voor de ontbinding van het Japansche parlement, waartoe de regeering dezer dagen bij verrassing is overgegaan, teneinde te ontkomen aan de gevolgen van een door de oppositie ingediende motie van wantrouwen, hebben de premier, admiraal Okada, en de minister van Buitenlandsche Zaken, Hirota, toelichtingen gegeven aangaande de Japansche politiek. Die toelichtingen hebben op 24 Jan. '36 een aanvulling gekregen in een rede, welke de Japansche vlootcommandant, admiraal Takahasji, te Osaka heeft gehouden voor een vergadering van industrieelen, waarbij hij uiteenzette, dat de actieradius van de vloot, tot dusver beperkt gebleven tot een gebied, aangegeven door de punten Mandsjoekwo-Sachalin-Formosa, in overeenstemming moet worden gebracht met Japan's economische expansie. M.a.w. berekend zal moeten worden niet alleen op de expansiepolitiek in noordelijke en westelijke, doch ook in zuidelijke richting, waarheen sinds geruimen tijd de wenschen gaan in verband met de behoefte aan grondstoffen en het aanboren van nieuwe bronnen daarvoor.
(Domei Tsjoesin - A. N. P. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Hirota 1659 F.)

30 JANUARI 1936

H. **VEREENIGDE STATEN. — Bonus-wet voor oud-strijders aangenomen. —**
Het wetsontwerp inzake den bonus aan oud-strijders is wet geworden, aangezien het thans ondanks het veto van President Roosevelt ook door den Amerikaanschen senaat is aangenomen, evenals dit reeds door het Huis van Afgevaardigden is gedaan. Het wetsontwerp is, zooals verwacht werd, met een meerderheid van meer dan twee-derden der stemmen, namelijk 76 tegen 19 stemmen, aangenomen.
Eenige uren, nadat de Senaat had gestemd voor de Bonus-wet, publiceerde het Wittehuis een verklaring, volgens welke Roosevelt het ministerie van Financiën en de oud-strijders autoriteiten opdracht heeft gegeven zoo spoedig mogelijk te beginnen met de uitbetaling van de bonus. Morgenthau, de minister van Financiën, schat, dat totaal 38 millioen 50 dollarbons noodig zullen zijn. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht blz. 1811 B.)

I. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler over Koloniën en gebiedsuitbreiding. —**
De Duitsche rijkskanselier Adolf Hitler heeft een onderhoud toegestaan aan een verslaggeefster van de „Paris Soir" en daarin eenige kwesties besproken, die de nadere aandacht verdienen.
De oorlog om gebiedswinst, noemde Hitler steeds onlogisch. Koloniale kwesties kunnen volgens zijn meening gemakkelijk geregeld worden, als men zich plaatst op de basis van evenwicht en rechtvaardigheid. Hitler gaf onomwonden toe dat de toenemende volkskracht van het Duitsche volk koloniën noodig heeft, maar liet hij er op volgen: „Er is geen Duit-

scher, die den oorlog wenscht. Er zijn volkeren met en zonder talent. De eersten hebben gebrek aan ruimte, de laatsten een overvloed van ongebruikte ruimte."
Over Rusland en Japan sprekend, zeide de rijkskanselier, dat ook eens Rusland, evenals Japan de wereld met goederen zal overstroomen, die onder zoo geheel andere arbeidsvoorwaarden zijn vervaardigd. Daaraan knoopte hij nogmaals vast zijn meening, dat het communisme in Duitschland een catastrophe veroorzaakt zou hebben. Op een vraag van de journaliste, of hij de aansluiting van Oostenrijk met Duitschland nastreefde antwoordde Hitler: „Deze kwestie is te Berlijn niet acuut. Dit spookbeeld heeft men in Weenen noodig om politieke binnenlandsche redenen".
Sprekend over het Verdrag van Versailles zeide Hitler tenslotte, dat een volk van 68 millioen inwoners onmogelijk kon verduren, dat het door een verdrag vernederd werd. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 2077 D.; Koloniale kwestie 2137 E.)

A. **VOLKENBOND. — Mr. Limburg benoemd tot president der narcotica-conferentie. —**
Staatsraad mr. Limburg is heden benoemd tot president van de conferentie ter strengere bestrijding van overtredingen van de wetgeving in zake verdoovende middelen. Deze conferentie zal in Juni te Genève bijeenkomen.
Tevens vernemen wij, dat de heer Ter Meulen benoemd is tot lid van de studiecommissie, die belast is met het bestudeeren van een betere redactie der internationale leeningscontracten. (Telegraaf)
(Vor. ber. Narcotica 1448 E.)

B. **NEDERLAND. — Dr. F. J. Krop's protest. —**
Dr. F. J. Krop heeft zich in een uitvoerig schrijven tot den minister van Justitie gewend in verband met de interpretatie van het spreekverbod van buitenlandsche sprekers op bijeenkomsten met een „politiek karakter". Aanleiding gaven hem daartoe de gebeurtenissen op 7 Januari '36 toen van overheidswege een aantal Russische sprekers op een Protest-Getuigenis-en-Gebedavond verhinderd werden over de geloofsvervolging in Rusland in het openbaar te getuigen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Spreekverbod 2132 F.)

C. **ZWITSERLAND. — Financieel programma. —**
De Zwitsersche Nationale Raad heeft op 23 Jan. '36 met groote meerderheid, n.l. met 105 tegen 52 stemmen, het financieele programma in eerste lezing aanvaard. Alvorens kan worden overgegaan tot de eindstemming, moeten nog wat meeningsverschillen tusschen den Nationalen Raad en den Standenraad worden geregeld. Deze verschillen zijn echter niet van groote beteekenis. Het programma wordt onmiddellijk van kracht en geldt voor den tijd van twee jaar.
Voor 1938 zal thans een in beginsel verder strekkende financieele hervorming worden voorbereid.
Met deze beslissing van het parlement is door vermeerdering der staatsinkomsten en gelijktijdige besnoeiing der uitgaven het noodige evenwicht der begrooting hersteld en daarmede is een voorwaarde voor de handhaving van den Zwitserschen franc vervuld.
Aan den Bondsraad wordt volmacht gegeven alle maatregelen te treffen, die voor de handhaving van 's lands crediet nuttig geacht worden en wel zonder voorafgaande toestemming van het parlement. De toestemming van het parlement kan eerst later worden gevraagd. (Neue Zürcher Zeitung)

D. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Theologische basis van Evang. Kerk. —**
Alle gewone hoogleeraren der theologisch-evangelische faculteit van de universiteit te Bonn, hebben dezer dagen gezamenlijk, met het doel de het leven der kerk bedreigende theologische tegenstellingen te overwinnen, de volgende verklaring uitgegeven:
1. Wij erkennen in de Heilige Schrift „de eenige schrift, de eenige regel en het eenig richtsnoer van het geloof". De belijdenissen der reformatie hebben als getuigenissen van het voor de kerk bindend geloof richtingaangevende beteekenis voor de vorming van de leer der kerk, maar kunnen en willen slechts in zooverre geldig zijn, „als zij overeenstemmen met de Heilige Schrift." Alle gedachtenwisselingen over confessioneele verschillen moeten derhalve worden tot een gesprek over het woord van de Shrift.
2. Wij weten eensgezind te zijn met de belijdenis van de grondwetsoorkonde der Duitsche evangelische kerk van 10 Juli 1933, artikel 1: „De onaantastbare basis van de Duitsche evangelische kerk is het Evangelie van Jezus Christus zooals dit in de Heilige Schrift betuigd wordt en in de belijdenissen van de reformatie opnieuw aan den dag is getreden". Het in Christus mensch geworden woord Gods is de eenige weg ter overwinning van het noodlot van schuld en dood der menschheid.
3. Op grond van dit evangelie treden wij beslist op voor de nationaal-socialistische volkswording op de basis van bloed en bodem, van Duitschen eigen aard en geschiedenis. Om dezelfde reden wijzen wij echter ook iedere verafgoding van de natuurlijke levensmachten van de hand.
De innerlijke vernieuwing van ons volk in zijn geheel en in het bijzonder kan niet gegeven worden langs den weg der mystiek en der heroïsche hopeloosheid, maar alleen door een diepe verbinding met God als den Heer des levens en der geschiedenis.
Oproep tot de jeugd.
4. Wij roepen derhalve onze Duitsche jeugd op vastberaden ongestoord door de verwarring der kerkelijke omstandigheden te strijden om een persoonlijke Christelijke geloofsovertuiging. Wij eischen het behoud van onze theologische staatsfaculteiten, aangezien zij alleen den waarborg kunnen bieden voor een in diepte en breedte gaande gedachtenwisseling tusschen Christendom en geestelijk leven. Wij verwerpen iedere poging om door een Christelijke den weg banende theologie of door een christelijk commando den persoonlijken strijd om het geloof te willen vergemakkelijken of vervangen. Wij zijn voorstander van een samenvatting van alle kerkelijke krachten onder uniforme leiding tot behoud en tot wederopbouw van onze reformatorische volkskerk.
Bovenstaande verklaring, gedateerd 1 Januari, was onderteekend door Jiiku, Kohlmeyer, Pfennigsdorf, H. W. Schmidt, Schmidt-Japing en Stauffer. (De Standaard)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2128 E.)

E. **SURINAME. — Economische toestand. —**
De econ. toestand van Suriname blijft bij voortduring zorgelijk. De op de wereldmarkt te maken prijzen voor de voornaamste producten bleven belangrijk beneden den kostprijs.
De waarde van den invoer van goederen gedurende het eerste tot en met het derde kwartaal van 1935 was *f* 3.866.000 (voorloopig cijfer) (v. j. *f* 3.594.580). De waarde van den uitvoer van goederen bedroeg in Januari—October 1935 *f* 3.106.000 tegen *f* 3.232.745 gedurende dat tijdperk in 1934. De totale uitvoer in 1934 vertegenwoordigde een waarde van *f* 3.832.363. Een verhoogde uitvoerwaarde werd in 1935 opgemerkt bij: koffie met *f* 92.000 en bauxiet met *f* 94.000, terwijl voor een lagere waarde dan in 1934 werd geexporteerd aan: suiker *f* 136.000, melasse *f* 40.000, balata (caoutchouc) *f* 47.000 en hout *f* 27.000. Voorts dient in aanmerking te worden genomen, dat in 1934 voor *f* 85.000 aan rijst werd uitgevoerd tegen nihil in 1935. De uitvoer van ruw goud had van Jan. tot Oct. 1935 een waarde van *f* 432.405 tegen *f* 525.777 in het volle jaar 1934. (Gouvernements Persdienst)
(Vorig bericht blz. 1826 B.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Weercorpsen.**
Bij het afdeelingsonderzoek heeft de Tweede Kamer het wetsontwerp tot het treffen van maatregelen tegen weercorpsen vrijwel algemeen toegejuicht.
Door vele leden werd hierbij gedacht aan de N.S.B. Andere leden twijfelden aan bepaalde organisaties der S.D.A.P. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. 2090 H.; Tw. Kamer 2150 A.)

31 JANUARI 1936

G. **GRIEKENLAND. — Verkiezingen. - Uitslag. —**
Op 28 Jan. '36 is de officieele uitslag der verkiezingen bekend gemaakt.
De parlementszetels zijn als volgt verdeeld:
Liberalen (Venizelisten) 127; Volkspartij (Tsaldaris) 69; Gemeenschappelijke lijst Kondylis-Theotokis 63; Lijst Metaxas 7; Republikeinen 7; Partij Kotzamanis 4; Onafhankelijke Venizelisten 4; Agrariërs 4; Communisten 15.
Het kabinet-Demerdzis is afgetreden. (Proia)
(Vor. ber. Parlement 2102 B.; Kabinet 2068 D.)

A. **Sir Charles Kingsford Smith. —**
Nog steeds heeft de wereld niets vernomen omtrent Kingsford Smith, sedert hij op 7 Nov. '35 voor het laatst gesignaleerd werd door Melrose, boven de Golf van Bengalen optornend tegen den storm. Met zekerheid valt daarom over zijn lot niets te zeggen. Maar alle pogingen om hem te vinden zijn tot op heden vruchteloos gebleven, en nu de Engelsche vliegers het zoeken hebben gestaakt, moet helaas met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden aangenomen, dat de dappere Australiër den dood heeft gevonden, dien hij bij vorige gelegenheden wist te ontsnappen.
In Charles Edward Kingsford Smith verliest Australië, verliest de wereld een van de grootste figuren der moderne luchtvaart, een pionier, zooal niet van de aviatiek zelve, dan toch van haar koenste, wellicht ook eens haar nuttigste faze, die der wereldvluchten, en met name, die der Oceaanvluchten.
Hij werd op 9 Februari 1897 in een voorstad van Brisbane (Australië) geboren. (De Telegraaf)
(Photo buiten tekst 2052a.)

B. **IJsafzetting. - Ontstaan en bestrijding. —**
Voor de Nederlandsche vereeniging ter beoefening van de kleine luchtvaart te Amsterdam heeft jhr. E. Sandberg, meteoroloog op Schiphol, een lezing gehouden, met als onderwerp: „De oorzaken, verschijnselen, gevolgen en bestrijdingsmiddelen van de ijsafzetting op vliegtuigen".
Jhr. Sandberg had zijn lezing in twee gedeelten gesplitst; in het eerste besprak hij, aan de hand van schetsteekeningen, in het algemeen de neerslagvormen — regen, sneeuw, hagel, rijp, ijzel en het ontstaan daarvan. Wat de ijsafzetting betreft, kent onze taal — de Duitsche heeft een grooter aantal onderscheidingen ten deze — drie vormen, n.l. rijp, ijzel en ruige vorst. Voor den piloot zijn de gevaren van ijsafzetting velerlei. Een der minste is nog, dat een vliegtuig, hetwelk met een ijslaag bedekt wordt, zwaarder wordt, aangezien het draagvermogen van vrijwel alle vliegtuigen van moderne constructie zeer aanzienlijk is.

LUCHT-VAART

Een grootere gevaarsfactor bij ijsafzetting is, dat het vleugelprofiel, geconstrueerd naar een vorm, die het grootste nuttig effect biedt, verandert en daarmede de prestatie van het vliegtuig in ongunstigen zin wordt beïnfluenceerd. Een derde punt van gevaar vormt de oppervlakte verandering, welke zich vooral voor kan doen bij metalen vleugels, op de klinknagels waarvan zich dan kleine „ijstorentjes" vormen. Waar nu een vleugel, die met groote snelheid door de lucht wordt getrokken, zoo glad mogelijk dient te zijn, ligt het voor de hand, dat door deze kleine ijstorentjes de wrijving belangrijk grooter wordt, hetgeen zulk een snelheidsverlies tot gevolg kan hebben, dat verder vliegen onmogelijk is. Verschijnselen van ernstigen aard zijn voorts het bevriezen van de instrumenten als snelheids- of hoogtemeter en het vastvriezen van de roeren.
Het is nu de groote verdienste van den geregelden weerdienst, dat het mogelijk is geworden, vliegtuigbestuurders te voren te waarschuwen voor gebieden op hun route, waarin zich afzetting kan of zal voordoen, zoodat zij, als deze hinderpalen op de voorgenomen vlucht op meer dan een plaats dreigen op te treden, zoo noodig thuis kunnen blijven. Zoo is met dat al de luchtvaartmeteorologie, in het bijzonder voor de geregelde lijndiensten, van onschatbare beteekenis.
Het tweede gedeelte van zijn lezing ving jhr. Sandberg aan met een bespreking van de omstandigheden, waarin zich het optreden van ijzel, rijp en ruige vorst kan voordoen; in dit verband een oogenblik stilstaande bij de nieuwe theorie over het vraagstuk der ijsafzetting: den z.g. bevriezingstijd, voor de vaststelling waarvan voornamelijk rekening moet worden gehouden met drie factoren: de temperatuur, de vochtigheidsgraad en de snelheid van het vliegtuig. Zoo kan men een kleinen en grooten bevriezingstijd hebben; de eerste treedt op bij min twee tot min zeven graden, lage vochtigheid en groote snelheid. Bij ijzelvorming wordt het vliegtuig bedekt door een gladde laag, hetgeen voornamelijk gevaarlijk kan zijn voor het vastvriezen van de roeren. Het optreden van rijp geeft weinig aanleiding tot storingen; de bestuurder dient dan echter op te passen, dat hij niet in gebieden komt, waar onderkoeld water te verwachten is. De weerberichten zijn er, om hem op dit punt te helpen.
De gevaarlijke vorm van ijsafzetting is de ruige vorst, welke het vliegtuig zwaar belast, tot gevolg heeft dat de ijsdeeltjes zich overal aan vasthechten (de luchtschroef) en tot ernstige ongelukken aanleiding kan geven en reeds meermalen gegeven heeft. Het is spr.'s vaste overtuiging, dat de ramp van de Leeuwerik, op 6 April 1935 in het Sauerland, waarbij zeven dooden te betreuren vielen, het gevolg is geweest van een dergelijken vorm van ijsafzetting. Het was een ramp, welke, naar spr.'s meening, gebaseerd op de bestaande gegevens over den weertoestand op de door de Leeuwerik gevolgde route, niet had behoeven voor te komen en mede de noodzakelijkheid heeft aangetoond van een grondige meteorologische voorlichting.
Spr. wijdde ten slotte een beschouwing aan het vraagstuk van de bestrijdingsmiddelen tegen ijsafzetting. Er is op dit terrein reeds veel gedaan; een afdoende oplossing is echter nog niet gevonden. Men heeft vliegtuigen, waarmede een Oceaanvlucht zou worden ondernomen, wel eens geheel ingesmeerd met een laag paraffine.
Op elke plek, waar deze echter verdwijnt, ontstaat ijsafzetting als de omstandigheden daarvoor gunstig zijn. Ook het insmeren met glycerine of olie heeft geen effect, aangezien deze vloeistof door de snelheid van het vliegtuig wordt weggeblazen.
In den lijndienst is men met iets nieuws bezig, een Amerikaansch en een Engelsch patent. De kort geleden bestelde nieuwe Douglas-machines hebben — het Amerik. patent — in den neus van den vleugel een rubber kussen. Het is mogelijk, dit kussen door middel van samengeperste lucht op te blazen. Men verwacht daarvan dat door de uitzetting naar buiten de ijslaag op den vleugel breken zal en dat de stukken door de snelheid van het vliegtuig van den vleugel worden afgescheurd. Bij het Engelsche patent is in den neus van den vleugel een stuk chroomleer aangebracht, waar olie doorheen kan worden geperst, welke vloeistof naar verwacht wordt, urenlang een vlies over de vleugels leggen zal.
Beide systemen zijn echter nog in het stadium der proefnemingen en derhalve is er op het oogenblik nog steeds één wijze van bestrijding van ijsafzetting, welke met succes kan worden toegepast. Het is de perfectionneering van de luchtvaartmeteorologie, waarbij den vliegtuigbestuurders een honderd procent voorlichting wordt verzekerd. (Jhr. E. Sandberg)
(Vorig bericht blz. 1901 C.)

C. **Zweefvliegtuigenfabriek te Deventer. —**
Gevormd is een N.V. Vliegtuigbouw te Deventer, waarvan als directeur zal optreden de heer A. L. Bauling aldaar, terwijl tot commissarissen zijn benoemd de heeren H. J. Ankersmit te Deventer en W. v. d. Graft te Enschede.
Het doel der N.V. is het bouwen van zweeftoestellen en lichte motor-toestellen. Een fabriekspand is gehuurd en de voorbereidende maatregelen zijn getroffen.
Voorloopig zal men zich bezig houden met het bouwen van zweeftoestellen van verschillende typen in seriebouw, hetgeen een unicum in ons land is.
Reeds zijn eenige toestellen op stapel gezet, waarvoor van eenige der belangrijkste buitenlandsche firma's licenties zijn verkregen. (Alg. Handelsblad)

A. Beteekenis der sancties voor Nederland. —
Voor de Haagsche afdeeling van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede heeft op 23 Januari 1936 in den Haagschen Kunstkring prof. dr. E. Moresco een voordracht gehouden over het sanctievraagstuk.
Na uitvoerig het geheele verloop van het Italiaansch-Abessynische conflict te hebben nagegaan en de houding ten opzichte daarvan van den Volkenbond, Commissies en Staten en de genomen maatregelen te hebben gereleveerd, alsmede de mislukking van het plan Hoare—Laval, kwam prof. Moresco tot een bespreking van de beteekenis der sancties uit Volkenbondsoogpunt.
Spr. constateerde, dat art. 16 van het Volkenbondspact niet dood is, ondanks de niet-inwerkingtreding der amendementen van 1921, welke partijen uitsluiten bij de vaststelling van de vereischte eenstemmigheid. Zooals echter reeds meermalen is gebeurd, heeft men ook thans een vorm gevonden, die actie toeliet, nu men eenmaal tot actie wilde overgaan.
De Volkenbond is een essentieel politieke instelling en moet zich niet door de noodzakelijkerwijze onvolmaakte juridische vormen laten belemmeren in de richtige vervulling van zijn hoofdtaak, de handhaving van den vrede.

Het geloof in de collectieve veiligheid.

Vast staat, dat Engeland als geheel nu volledig bekeerd is tot het geloof in de „collectieve veiligheid", geloof dat men tot kort geleden enkel met de lippen beleed.
Militaire sancties zijn voor het oogenblik door allen afgewezen, maar Italië zou, eenmaal op het oorlogspad, zijn plaatselijk zeer sterke lucht- en zeemacht kunnen aanwenden tegen Engelands kwetsbare punten in de Middellandsche Zee. Vandaar, al dadelijk de noodzakelijkheid der concentratie van een indrukwekkende vloot aldaar en de vraag, op grond van art. 16, om van de Fransche oorlogshavens gebruik te mogen maken. Ook aan andere Middellandsche Zee-mogendheden is een dergelijk verzoek gedaan.

SANCTIE-VRAAGSTUK

Zoo is dan al dadelijk bij de eerste daadwerkelijke toepassing van art. 16 gebleken, dat, ook al blijft het gebruik van militair geweld tegenover den overtreder voorloopig nog geheel op den achtergrond, feitelijk de economische en de militaire druk niet van elkaar zijn te scheiden. Economische sancties zijn niet te denken zonder dat men bereid en gereed is zoo noodig ook militair geweld toe te passen, zij het alleen maar in verdedigenden zin.
Italië heeft daaraan overigens geen twijfel laten bestaan: zoolang de sancties alleen onaangenaam en hinderlijk zijn, zal men er zich bij neerleggen — onder protest natuurlijk — dreigen zij echter de voortzetting van den oorlog te verhinderen, d.w.z. dreigen zij aan haar doel te beantwoorden, dan zal Italië ze als oorlogsdaden van de sanctiestaten beschouwen.

De debatten te Londen.

In dit verband herinnerde spr. aan de belangrijke debatten in de beide huizen van het Engelsche parlement op 19 December, waarin de vredesvoorstellen Laval—Hoare met algemeene instemming dood werden verklaard. De historische beteekenis van die debatten ligt, volgens spr., in twee punten: 1e. de Volkenbond kan voortaan op Engeland rekenen voor de collectieve veiligheid, maar omgekeerd moet Engeland dan ook op den Volkenbond, d.w.z. op den geheelen Volkenbond, kunnen rekenen, en 2e. men kan geen economische sancties toepassen zonder bereid en gereed te zijn om in laatste instantie geweld te gebruiken.
Na jarenlang den Franschen eisch van organisatie der collectieve veiligheid als voorwaarde voor ontwapening te hebben afgewezen, maken de Engelschen thans anderen er een verwijt van, het verband tusschen sancties en militair geweld niet in te zien. Alle leden zijn bereid om sancties toe te passen, zoo klonk het telkens in het parlementsdebat, maar behalve wij heeft geen land ook maar een enkel schip of vliegtuig verplaatst. Wil men Engeland alleen de gevolgen van een Italiaanschen aanval laten dragen?
Het was in dit verband, vervolgde spr., dat Baldwin de omineuse woorden sprak, die in Duitschland zoo sterk de aandacht trokken, en terecht: „Wanneer het Engelsche volk ziet, dat het lidmaatschap van den Volkenbond het gevaar medebrengt, dat het land alléén heeft te doen wat door allen gezamenlijk behoort te worden gedaan, dan zal het volk zeggen dat dit de laatste maal is, dat het een regeering verplichtingen zal laten aanvaarden met betrekking tot collectieve veiligheid, want een volgenden keer zou het terrein, waar die verplichting zou moeten werken, wel eens dichter bij huis kunnen liggen dan de Middellandsche Zee."
Voorts heeft de heer Baldwin in die rede gezegd, dat de sancties in het Pact zijn opgenomen, omdat men daarin een vreedzaam middel zag om den oorlog tegen te houden; daarbij was echter gerekend op een de geheele wereld omvattenden Volkenbond en die is niet verwezenlijkt.

Na 35 jaar . . . .

Er is niets van een openbaring in deze redeneering, aldus vervolgde prof. Moresco. Voor ons althans behoort ze niets nieuws te hebben. Vijf en dertig jaar lang heeft de stem van Van Vollenhoven in ons land geklonken om ons te overtuigen, dat aan den oorlog alleen een einde kan komen door de macht in dienst van het recht te stellen. Weinigen hebben echter geluisterd. Maar, vroeg spr., zal het nu anders worden, nu het land waar meer dan elders de Volkenbondsgedachte leeft, bij monde van zijn meest verantwoordelijke staatslieden uitspreekt, dat het vraagstuk van oorlog en vrede bij uitstek is het vraagstuk van de verhouding tusschen macht en recht in den zin van organisatie van het onverwijld gebruik van macht tot handhaving van recht?
De uitspraak betreft niet enkel de bereidheid, maar ook de gereedheid, en zij beteekent, dat zal moeten worden nagegaan, wat in vollen vredestijd tot organisatie van de macht moet geschieden, het vraagstuk dus van wat als „internationale politiemacht" pleegt te worden aangeduid.

Beteckenis voor Nederland.

In dit verband kwam spr. tenslotte aan de beteekenis der sancties voor Nederland en hij wees daarbij op de volgende uitlating van den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden: „Het heeft mij altijd een groot voordeel van den Volkenbond geleken, dat landen buiten de groote mogendheden, en waarvan sommige tot de neutralen in den wereldoorlog behoorden, in staat zijn gemeenschappelijk te Genève invloed uit te oefenen. De collectief gewaarborgde vrede is ook de eenige weg, die tenslotte kan leiden tot vermindering van bewapening".
Bewuste Nederlanders als spr., zullen deze woorden gaarne beamen, en zij zullen met voldoening hebben gezien, dat onze regeering de naastbetrokkenen niet in het onzekere heeft gelaten ten aanzien van haar oordeel over de vredesvoorstellen Laval—Hoare. Maar zij kunnen zich ook hebben afgevraagd, of de positie van ons land wel volkomen gezond kan worden genoemd m. a. w. of wij wel het zedelijk recht hadden onze stem te laten hooren, waar dat recht toch uitsluitend ontleend kan worden aan bereidheid en gereedheid, om, zooals de heer Eden het uitdrukte zoo noodig een rol te spelen, wanneer de economische sancties tot een machtsconflict leiden, wanneer dus daadwerkelijk het geweld in dienst van het recht zou moeten worden gesteld. Spr. voor zich wil wel zeggen, dat hij er niet gerust op is. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Sancties 2147 D.; Nederland, Sanctiewet 1935, 2019 C.)

A. **Het inheemsche arbeidersvraagstuk. —**
De heer mr. A. G. Vreede, vroeger Hoofd van het Kantoor van Arbeid te Batavia, heeft op 29 Januari 1936 voor het Leidsch Comité voor Indische lezingen in de Leidsche Academie een lezing gehouden, met als onderwerp „Het Inheemsche Arbeidersvraagstuk". Na zijn vreugde te hebben uitgesproken 35 jaar na zijn onvergetelijken studententijd voor de Leidsche studenten te mogen spreken, herinnerde mr. Vreede aan de woorden van prof. Drucker in de Memorie van Toelichting op de wettelijke regeling van het arbeidscontract, dat geen enkele overeenkomst zoo diep ingrijpt in het maatschappelijke, geestelijke en zedelijke leven van den arbeider dan juist deze.
En al gelden de nieuwe bepalingen op de arbeidsovereenkomst, waarvan spr. de invoeging in het Indische B. W. mocht voorbereiden, niet op de Inheemsche werkkrachten, deze woorden zijn niettemin op het Inheemsche arbeidsprobleem ten volle van toepassing.
Vier elementen treden bij dit probleem op den voorgrond: het rassenverschil, het milieu, het historisch gewordene en de overheidsbemoeienis. De Westersche energie en organisatie, gebruik makende van van nature droomerige en vage arbeidskrachten, daarin ligt het kernpunt van het probleem. Psychisch ontmoeten zij elkander niet, waardoor spanning ontstaat: de koelie een psychologisch raadsel voor den Europeaan, de toean een beangstigend raadsel voor den koelie. Bij den Chinees ligt dit raadsel weer anders, al bestaat het ook daar; de Chinees echter is realist en is voor geldverdienen uiterst gevoelig. Deze verhouding Westersche leiding — Oostersche werkkracht komt voorts steeds meer onder den druk van de onpersoonlijke naamlooze vennootschap en de plaats van de beslissingen ligt dikwijls zeer ver van de onderneming. Allen, Europeesch zoowel als Inlandsch personeel, staan daardoor onder een druk, welke minder tegenwichten heeft dan in Europa.

NEDERL. OOST-INDIË

Men trekke hieruit niet de conclusie, dat de arbeidstoestanden in Indië slecht zouden zijn; integendeel, zij zijn op Java uitnemend, op de buitengewesten goed, enorme sommen zijn besteed voor hygiëne en huisvesting en onze ondernemingen kunnen evenals onze wijze van besturen, het gansche Oosten tot stralend voorbeeld worden gesteld. Dit neemt niet weg, dat een Inheemsch arbeidsprobleem met zijn moeilijke spanningen, zijn psychologische fouten en zijn incidenteele misstanden bestaat — een probleem voor elke koloniseerende natie van primair belang.
Hoewel de conflicten in de boeken van Mevrouw Szekely—Lulofs (Emigranten, Rubber, Koelie) veel te sterk zijn gecondenseerd, is haar psychologie, zoowel van koelie als van assistent, zeer goed.
Het milieu — ver van Java of op Java zelf — is de volgende belangrijke determinant in het probleem. De werving vertoonde schrikkelijke euvels en wordt, al is de beroepswerving weggewerkt en is deze nu in handen der plantersorganisaties, niet perfect voordat door fusie één wervingsorganisatie in nauwe samenwerking met de arbeidsinspectie de werving in handen heeft. Daarin is èn Ceylon èn Malakka ons ver voor. De psychologische fout der poenale sanctie was dat de soms door misleiding geworven koelie niet behoefde te worden ontzien, terwijl de assistent hem niet kon wegsturen, niet mocht slaan en eigenlijk ook niet uitschelden en toch een maximum ongewone arbeid uit hem moest halen. Deze gedwongenheid in de verhouding wreekt zich telkens opnieuw, hoezeer men voortdurend bezig was de scherpe kanten ervan weg te nemen.
Gelukkig verdwijnt dit instituut in snel tempo: in 1929 waren er nog 400.000, in 1934 nog slechts 16.000 koelies onder poenale sanctie in Sumatra.
In dit jaar 1936 moet over de verdere afschaffing worden beslist. Voor de Papoea's in Nieuw Guinea, deze kind-menschen, zou deze werkdwang nog erger zijn; spr. hoopt daarom dat daarvan niets zal komen.
De wijze waarop de arbeidsverhoudingen ontstonden, de traditie bleek een veel belangrijker factor dan spr. aanvankelijk dacht. In Zuid-Sumatra werken ondernemingen naast elkander de een met het Deli-systeem, de ander met het meer gemoedelijke Java-systeem. De oude feiten, welke door mr. van den Brand in zijn Millioenen van Deli terecht zijn aan de kaak gesteld, zijn al sedert jaren verdwenen en vooral de laatste 15 jaren hebben de maatschappijen krachtig aan de verbetering der arbeidstoestanden medegewerkt.
De vierde determinant in het arbeidsprobleem is de overheidsbemoeienis; wetgeving en toezicht. Thans is de anomalie ontstaan, dat voor de 16.000 contractkoelies een uiterst uitvoerige wetgeving bestaat en voor al de andere 215.000 koelies slechts een uiterst sobere ordonnantie van 1911. Ons systeem is alles in contracten vastleggen en bijna geen wetgeving, het Engelsche systeem is beter: geen schriftelijke contracten en alles geregeld door de Overheid in de Labour Code. Hierin zijn wij nu achtergeraakt. Ook de wervingswetgeving moet herzien worden zoodra de onontbeerlijke fusie van Adek en Zusama zal zijn doorgevoerd. Dan schetste spr. de moeilijke taak van de arbeidsinspectie, welk instituut op uiterst gevaarlijke wijze is ingekrompen; ook op Java dienen allengs voorschriften op den ondernemingsarbeid te worden uitgevaardigd; dat ook daar inspectie noodig is hebben de misstanden op Soemberbopong (en menige vroegere zaak van dien aard) wel bewezen.
Het geheele probleem overziende — spr. doorspekte zijn rede met voorbeelden uit de praktijk en ervaringen van zijn reizen in Sumatra, Malakka, Ceylon en Britsch-Indië — kan men ongetwijfeld van een zich immer versnellende evolutie spreken; de goede wil voor de oplossing der aan het Inheemsche arbeidsprobleem thans nog zoo inhaerente psychische spanning is overal aanwijsbaar.
De factoren van ras, milieu en traditie werken allengs minder storend in en wetgeving en toezicht stuwen gestadig naar verbetering. Spr. doet een beroep op diegenen onder zijn auditorium, die geroepen zullen zijn om in het onvolprezen Ned.-Indië werkzaam te zijn, hun aandacht aan het Inheemsche arbeidsvraagstuk niet te onhouden.
(Mr. A. G. Vreede, vroeger Hoofd v. h. Kantoor van Arbeid te Batavia.)
(Vor. ber. Arbeidsvraagstuk 1955 D.)

B. **Javasuiker-Oogst - Regeling. —**
Op 30 Jan. '36 zijn vastgesteld en afgekondigd de Suikerregelingen 1936, zoomede twee daarop betrekking hebbende regeeringsverordeningen, welke o.a. bevatten de vaststelling van de jaarproductie voor 1937 op 1.400.000 ton, een en ander met inachtneming en geheel in overeenstemming met de door den Volksraad aangebrachte wijzigingen. (Aneta.)
(Vor. ber. Suiker 2114 F.)

C. **Kinacultuur. —**
Opgericht is de Ver. voor den Kinacultuur te Amsterdam. De vereeniging heeft ten doel de behartiging van de belangen harer leden en zal toetreden als lid tot de Federatie van Vereenigingen van Ned.-Indische Bergcultuurondernemingen (F.V.B.).
Eveneens is de Koninklijke goedkeuring gehecht aan de statuten der Federatie van Vereenigingen van Nederlandsch-Indische Bergcultuurondernemingen, te Amsterdam. Bij de oprichting treden als lid tot de federatie toe: de Internationale Ver. voor de Rubbercultuur in Ned.-Indië; de Ver. voor de Theecultuur in Ned.-Indië; de Koffie- en Cacao-producentenvereeniging en de Ver. voor de Kinacultuur.
(Keesings Financieel Archief) **(V. b. Kina 1978 C.)**

D. **Duitsche N.S.D.A.P. - Onze Indische Dames. —**
De heer De Hoog heeft schriftelijk inlichtingen gevraagd inzake het huwelijk tusschen een Duitscher en een Indo-Europeesche dame. (Aneta) **(2143 C.)**

DAMMEN

A. WERELDKAMPIOENSCHAP DAMMEN. — In 1912 won de Nederlander Herman Hoogland Jr. in een tournooi den titel van wereldkampioen. Daarna was het de Nederlander Benjamin Springer, die in 1928 in een tournooi den titel van wereldkampioen won. Doordat Springer zich kort na het behalen van den titel uit het actieve damleven terugtrok en ten slotte zijn titel ter beschikking stelde, is in 1934 een match om den wereldtitel georganiseerd tusschen den Franschman Maurice Raichenbach en den Nederlander R. C. Keller. Deze twee spelers werden door de internationale organisatie waardig bevonden om den wereldtitel te spelen. Raichenbach was kampioen van Frankrijk en Keller kampioen van Nederland. De tweekamp Keller-Raichenbach werd te Amsterdam gespeeld van 13 October 1934—23 October 1934. De match was vastgesteld op 10 partijen en had tot uitslag: 13—7 voor Raichenbach. Deze won de 1ste, de 5de en de 8ste partij, terwijl de overige 7 partijen in remise eindigden. Doordat in 1935 J. H. Vos beslag legde op den titel van Kampioen van Nederland, heeft de internationale organisatie haar goedkeuring gehecht aan een tweekamp tusschen Vos en Raichenbach, waarbij Vos dus als uitdager optrad. Deze match is gespeeld van 1 Januari—25 Januari 1936 en had tot uitslag: 25—15 voor Raichenbach. In tegenstelling met 1934 werden thans 20 partijen gespeeld. De Franschman won de 1ste, 6de, 10de, 12de, en 13de partij, de overige werden remise.

In 1934 werden alle partijen te Amsterdam gespeeld, in 1936 als volgt:

Te Amsterdam: de 1ste, 3de, 4de, 7de, 9de, 10de, 15de, 18de, 19de, en 20ste partij; te Lisse: de 2de partij; te Haarlem: de 5de partij; te Den Haag: de 6e en 13de partij; te Hilversum: de 8ste partij; te Hengelo: de 11de partij; te Rotterdam: de 12de partij; te Dordrecht: de 14de partij; te Leeuwarden: de 16de partij en te Den Helder: de 17de partij.

Statistiek der spelopeningen:

Raichenbach met wit:
33—28 de 1ste en 7de partij,
34—29 de 3de, 5de, 9de, 13de, 15de, 17de en 19de partij.
31—27 de 11de partij.

Vos met wit:
34—29 de 2de, 6de, en 12de partij,
32—28 de 4de, 8ste, 14de en 20ste partij,
31—26 de 10de partij,
33—28 de 16de en 18de partij.

Maurice Raichenbach

Maurice Raichenbach is 12 Mei 1915 te Povonski (Polen) geboren. Op 8-jarigen leeftijd vertrok Raichenbach naar zijn tegenwoordigen woonplaats in Frankrijk, Parijs. Op zijn 14de jaar begon hij het damspel te beoefenen. Na verloop van een jaar boekte hij reeds bescheiden successen en op 18-jarigen leeftijd had hij het al tot de „meesterklasse" gebracht.

Tot zijn voornaamste successen behooren o.a.: Kampioen van de damclub „de la Seine" (3 maal); winnaar Coupe de Noël in 1931; Eerste prijs Handicapwedstrijd van de Damier Parisien in 1934; voorts overwinningen op tal van sterke spelers, w.o. Fabre en Herm. de Jongh. Raichenbach heeft zich tot Franschman laten naturaliseeren.

Johan Hendrik Vos is 16 Februari 1895 te Amsterdam geboren en begon in 1911 te dammen. Reeds na 1 jaar speelde hij mede in den wedstrijd om het kampioenschap van Amsterdam en werd Nr. 3. Spoedig speelde Vos met succes in het eerste tiental van V. A. D. In 1915 moest Vos in militairen dienst. In dien tijd, n.l. tot 1918, heeft Vos weinig gespeeld. In 1919 is Vos lid geworden van Gezellig Samenzijn en vanaf dien tijd gaat het: Steeds Hooger! In 1920 won Vos den meestertitel. In 1925 werd hij kampioen van Amsterdam en in 1930 winnaar van het A. D. B.-tournooi. In de tournooien om het wereldkampioenschap was het succes van Vos niet opvallend. Echter in den strijd om het nationale kampioenschap legde hij tot heden niet minder dan 6 keer beslag op den titel n.l. in 1922, 1923, 1925, 1930, 1932 en 1935.

Johan Hendrik Vos

Vos staat bekend als een bescheiden en sportief dammer, die niet naar populariteit streeft. In den loop der jaren heeft hij tal van beroemde partijen gespeeld, waarvan er vele in leerboeken en organen van den Nederlandschen Dambond zijn vastgelegd en waaruit onbetwist naar voren komt, dat Vos de Nederlandsche positie-speler bij uitnemendheid is. Sportief als Vos is, erkent hij in Raichenbach zijn meerdere te hebben ontmoet.

Hieronder volgt de 10de partij waarin de kracht van Raichenbach het best tot uiting komt.

Wit: J. H. Vos Zwart: M. Raichenbach.
1. 31—26, 18—23; 2. 36—31, 12—18; 3. 41—36, 7—12; 4. 46—41, 1—7; 5. 31—27, 20—24; 6. 34—29, 23×34; 7. 40×20, 15×24; 8. 36—31, 19—23; 9. 33—28, 24—29; 10. 28×19, 14×23; 11. 44—40, 10—15; 12. 39—34, 15—20; 13. 50—44, 5—10; 14. 44—39, 10—15; 15. 41—36, 17—22; 16. 27—21, 16×27; 17. 32×21, 22—28!! (een krachtzet!); 18. 49—44, 20—25 (zet de witte stelling rechts nu vast); 19. 31—27, 11—16; 20. 37—32, 28×37; 21. 42×31, 9—14; 22. 35—30, 4—10!! (een pracht-lokzet); 23. 39—33?, 18—22!; 24. 27×20, 15×35; 25. 33×24, 16×27; 26. 31×22, 12—18; 27. 22×13, 8×50. Wit geeft het op. Zwart behaalde hier een imponeerende winst.

Analytische nabeschouwingen: Deze hebben in werkelijkheid slechts „academische" waarde, omdat het spel niet door nabeschouwingen, maar spelende voor het bord wordt gewonnen of verloren. Diverse factoren beïnvloeden het spel en met nadruk mag geconstateerd worden, dat het speeltempo: n.l. 25 zetten per uur, van zeer grooten invloed is en dat Raichenbach hiermede het best wist uit te komen. Van grooten moreelen invloed is ook, dat Raichenbach de eerste partij wist te winnen (in 1934 eveneens). Wij meenen te dezer plaatse te mogen opmerken, dat in het damspel het spelen met wit geenszins een voordeel, hoe klein dan ook, beteekent.

Verder moet de overwinning van Raichenbach toegeschreven worden aan een machtige en geraffineerde berekening der tempi (beschikbare zetten), waardoor hij vaak bizarre en volkomen on-theoretische stellingen gaat innemen. De zich voordoende moeilijkheden lost hij met een aangeboren talent met gemak op. Om het kort en krachtig te zeggen: Raichenbach is op heden de damspeler, die het minste aantal fouten maakt.

A. MEXICO. — Godsdienststrijd. —
In 20 districten van Mexico-City heeft men de scholen moeten sluiten omdat de ouders weigerden hun kinderen socialistisch onderwijs te laten ontvangen. Dit is het eerste gevolg van de jongste bepaling der Mexicaansche Bisschoppen, waarbij het op straffe van doodzonde aan de ouders verboden werd, hun kinderen naar socialistische scholen te zenden.
(Kath. Wereld Post-Dienst)
(Vor. ber. Godsdienststrijd 1700 F.)

B. EGYPTE. — Kabinet-Ali Maher Pasja gevormd. —
Ali Maher Pasja is er in geslaagd een neutraal kabinet te vormen. Hijzelf neemt hierin de portefeuilles van Binnenlandsche Zaken en van Buitenlandsche Zaken.
Koning Foead zal thans een delegatie van vertegenwoordigers van alle partijen, met aan het hoofd Nahas Pasja, benoemen, teneinde de onderhandelingen te voeren met Groot-Brittannië.
Omtrent het nieuwe kabinet wordt gemeld, dat Abdel Wahab Pasja belast is met de portefeuille van Financiën. (Courrier du Caire) **(V. b. Kabinet 2146 B.)**

C. HUIDONTSTEKING DOOR LIPPENSTIFT. —
In Amerika doet zich niet zelden een ontsteking der huid voor als gevolg van het gebruik van lippenstift. Niet alleen het rood der lippen, maar ook de huid der omgeving is aangetast.
Dat deze huidaandoening inderdaad aan het bezigen van lippenstift te wijten is, werd waarschijnlijk gemaakt door het feit, dat na applicatie gedurende een etmaal van de stiftmassa op een arm, de huid daar ter plaatse eveneens ziek werd.
Het schadelijke bestanddeel is gebleken te zijn het methylheptinecarbonaat, dat voorkomt in het parfum, hetwelk bij de bereiding der stift wordt gebruikt. (Archives of Dermatol)
(Vor. ber. Doodelijk Schoonheidsmiddel 1617 F.)

D. AMSTERDAM. — R.A.I.-tentoonstelling. —
Onder groote belangstelling, mede uit officieele kringen, heeft op 31 Jan. '36 de Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, Z. Exc. Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, in het gebouw der R.A.I. te Amsterdam de 25ste automobieltentoonstelling geopend.
De voorzitter van de R.A.I., de heer L. Leonard Lang, heette de autoriteiten en andere genoodigden welkom en dankte in het bijzonder den minister voor den steun, aan den Nederlandschen automobielhandel verleend, door zijn bereidverklaring, de openingsplechtigheid te willen verrichten.
De R.A.I.-tentoonstelling wordt — zoo zeide o.a. spreker verder — in de kringen van onzen handel min of meer beschouwd als de aanvang van een nieuw verkoopseizoen.
Het jaar 1935 is, tot nu toe, zeker het slechtste jaar geweest, dat de automobielhandel en alles wat met dien handel verband houdt, heeft medegemaakt. Dit is niet uitsluitend een rechtstreeksch gevolg der nog steeds voortdurende algemeene crisis; ook de excessieve heffingen, welke den gebruikers van automobielen werden opgelegd en welke ook in 1935 nog werden verzwaard, hadden een ongunstigen invloed op den verkoop van automobielen.
Minister Gelissen begon met er zijn vreugde over uit te spreken, dat op de R.A.I. naast een massa buitenlandsche fabrikaten ook Nederlandsche producten aanwezig waren en wees o.a. op de beteekenis van den auto-import op de daling der prijzen.
Het autoverkeer heeft naast de bevordering van wegenbouw den bouw van nieuwe bruggen gestimuleerd, waardoor Noord en Zuid van ons land gemakkelijker bij elkaar kunnen komen. Uit nationaal oogpunt een niet te onderschatten beteekenis. Naarmate Noorden en Zuiden elkaar beter leeren kennen, leeren zij elkaar ook beter waardeeren. De auto kan ook hieraan het zijne bijdragen. (Algemeen Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1672 A.)

2 FEBRUARI 1936

E. CHINA. — In- en Uitvoer. - Japansch rapport. —
Uit een officieel rapport van den Japanschen handelsattaché te Shanghai blijkt, dat de Chineesche uitvoerhandel krachtig gestimuleerd is door de zilverpolitiek der regeering in verband met de monetaire hervorming. De invoer van China bedroeg in 1935 in totaal 91.920.000 yen, zijnde een vermindering met 10,7% vergeleken met 1934, de uitvoer bedroeg 57.580.000 yen, zijnde een stijging met 7,2% vergeleken met 1934.
Japan voerde in 1935 naar China uit voor 13.960.000 yen, een stijging met 10% ten opzichte van 1934 en uit China werd in Japan ingevoerd voor 8.200.000 yen, een stijging met 1%. In 1935 voerde China goud uit ter waarde van 4.150.000 yen en zilver tot een waarde van 7.046.000 yen. (Osaka Mainichi)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1943 B.)

F. GRIEKENLAND. — Generaal Kondylis overleden.
Op 31 Januari '36 is generaal Kondylis plotseling overleden.
Generaal Kondylis is in 1879 in Prusso, in de provincie Eurytanië geboren. Na voltooiing van zijn gymnasiale studiën in 1896 nam hij als vrijwilliger deel aan de revolutie van Kreta. In de jaren 1905 tot 1908 was hij tijdens de Macedonische gevechten lid van de vrijscharen. De veldtochten van 1912 tot 1918 maakte hij mede als officier van het gewone leger. In 1919 streed hij tegen de bolsjewiki op Russisch grondgebied en tegen de Turken in Klein-Azië.
Tengevolge van den verkiezingsnederlaag van Kondylis in November 1920 nam hij zijn ontslag en ging hij naar Constantinopel, waar hij ijverig voor Venizelos werkzaam was. In 1922 keerde hij naar Griekenland terug, werd divisiecommandant op Kreta en onderdrukte daar in 1923 een militaire beweging van monarchisten.

Generaal Kondylis.

Een belangrijke rol heeft Kondylis voorts gespeeld tijdens de dictatuur van Pangalos. Zoolang deze met het Parlement samenwerkte, verleende Kondylis hem steun, doch toen hij onomwonden de dictatuur instelde, keerde Kondylis hem den rug toe. Enkele maanden later echter keerde Kondylis weer naar Athene terug, bracht Pangalos ten val, riep admiraal Kondoeriotis tot president der republiek uit, zette nieuwe verkiezingen door en trad vervolgens af. Hij begaf zich naar Frankrijk, vanwaar hij eerst in 1930 terugkeerde.
Als minister van Oorlog in het kabinet-Tsaldaris deed Kondylis daarna wederom zijn intrede in het politieke strijdperk. Het Macedonische oproer werd door hem krachtig onderdrukt. In dezen tijd van zijn leven voltrok zich ook zijn bekeering van Venezelist tot monarchist. De Octoberdagen van 1935 werden tot het keerpunt in de geschiedenis van het hedendaagsche Griekenland. Kondylis heeft in deze ommekeer een beslissenden rol gespeeld. Op 10 October nam hij de leiding, bracht Tsaldaris ten val en vormde een eigen regeering. De republiek werd afgeschaft. Bij de door Kondylis op 3 Nov. '35 georganiseerde volksstemming bleken 98% der uitgebrachte stemmen voor het herstel der monarchie te luiden. Tot aan de terugkeer van den koning verliepen nauwelijks drie weken. Het kwam echter spoedig tot een verwijdering tusschen den koning en Kondylis, aangezien de koning voorstander was van een algemeene amnestie. Desondanks stond Kondylis bij de verkiezingen van 26 Jan. 1936 aan het hoofd van de monarchistische partijen. Hij kon echter niet verhoeden, dat de partijgangers van Venizelos als sterksten uit den strijd te voorschijn kwamen. (Proia)
(Vor. ber. Kondylis 1995 E.)

G. NEDERLAND. — De herziening van de Grondwet. - De opdracht aan de Staatscommissie. —
In de Staatscourant van 27 Jan. '36 is een K. B. verschenen, waarbij een Staatscommissie is ingesteld, waaraan wordt opgedragen de voorbereiding van een partieele herziening van de Grondwet.
De samenstelling der commissie is de volgende:
Minister De Wilde, lid en voorzitter; tot lid en tweede voorzitter minister van Schaik; leden de heeren Aalberse, Albarda, Bierema, De Geer, Van der Heyden,

Joekes, Kranenburg, B. C. de Savornin Lohman, Schouten, mr. dr. R. H. baron de Vos van Steenwijk, Anema en G. v. d. Berg;
Secretarissen met raadgevende stem de secretaris-generaal bij het Departement van Binnenlandsche Zaken Frederiks en de Raadsadviseur bij het Departement van Justitie Fruyn tot adj-secretarissen de referendaris bij het Departement van Justitie mr. I. P. Hooykaas en de kommies bij het Departement van Binnenlandsche Zaken mr. A. J. Rosman.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Grondwet 2039 D.)**

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Gezondheidsleer der huisdieren en zoötechniek. - Inaugureele rede van Prof. dr. G. M. v. d. Plank. —
Prof. dr. G. M. v. d. Plank, benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in de gezondheidsleer der huisdieren en de zoötechniek aan de universiteit te Utrecht, heeft op 27 Jan. '36 zijn ambt aanvaard met een rede, waarin hij behandelde de wijze waarop door den mensch selectie bij de huisdieren wordt toegepast en tevens sprak over de aanpassing aan het milieu.
(N. R. Crt.) **(V. b. Ambtsaanv. i. h. Onderw. 2148 C.)**

B. PROF. DR. T. HOEKSTRA OVERLEDEN. —
In het Stadsziekenhuis te Kampen, waar hij ter verpleging was opgenomen, is op 20 Jan. '36 overleden prof. dr. T. Hoekstra, hoogleeraar aan de Theologische School der Geref. Kerken in Nederland, gevestigd te Kampen.
Tjeerd Hoekstra werd 20 Dec. 1880 te Urk uit Friesche ouders geboren.
Van zijn werken noemen we: Psychologie en Catechese; Ambt en liefde; Geref. Prediking; Geschiedenis der Psychologie; Geloof en wetenschap; Twijfel; Het doctoraat aan de Theologische School te Kampen en Paedagogische Psychologie; Het woord Gods in de prediking.
In 1934 bij de viering van het eeuwfeest der Afscheiding, is Hoekstra benoemd tot ridder in de orde van den Ned. Leeuw. (De Standaard)

C. DUITSCHLAND. — Drie jaren Nazi-bewind. - Herdenking. —
Geheel Duitschland herdacht op 30 Jan. '36, dat drie jaar geleden de nationaal-socialisten aan het bewind zijn gekomen. In de hoofdstad waren de straten versierd en reeds vroeg begaven duizenden zich naar den Lustgarten, waar het appèl der 25.000 S.A.-mannen uit alle deelen van het rijk zou worden gehouden.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1669 E.)**

D. FRANKRIJK. — Kabinet-Sarraut. - Vertrouwenskwestie. —
De Fransche Kamer heeft op 31 Jan. '36 met 361 tegen 165 stemmen haar vertrouwen in de regeering-Sarraut uitgesproken.

Minister-president Sarraut heeft vóór de stemming in een redevoering de talrijke sprekers, die hun verlangens ten aanzien van het regeeringsbeleid hadden uiteengezet, beantwoord.
Hij gaf in de eerste plaats een uiteenzetting van de motieven, die hem er toegebracht hadden zich met de formatie van een kabinet te belasten en keerde zich daarbij tegen de bewering, dat zijn kabinet onder invloed van de communisten, de vrijmetselaars of andere groepen tot stand zou zijn gekomen. Hij alleen draagt de verantwoordelijkheid voor de samenstelling van het kabinet. Hij heeft gewild, dat prominente persoonlijkheden uit alle partijen zouden medewerken. Wanneer het hem niet gelukt is dezen voor zich te winnen, moet hij toch in ieder geval zekere onjuiste beweringen omtrent de z.g. ondergrondsche motieven der regeeringsvorming van de hand wijzen.
Voortgaande keerde Sarraut zich tegen het blijven voortduren van de binnenlandsche politieke tegenstellingen. Als voorbeeld haalde hij Engeland aan, waar op het moment van belangrijke gebeurtenissen alle partijen eens van zin aangesloten stonden. Spr. zelf is voorstander van een concentratie.
Een buiging in de richting van Herriot makende, zeide Sarraut verder, dat Frankrijk aan den Volkenbond trouw zou blijven. „Wij gelooven, zoo zeide hij, aan de noodzakelijkheid van den Volkenbond, aangezien wij aan de noodzakelijkheid van de collectieve veiligheid gelooven." Spr. en zijn kabinet zullen zorg dragen voor een onpartijdige afwikkeling van de verkiezingen.
De verklaringen van Sarraut werden met bijval door de linksche partijen ontvangen, terwijl van den rechtschen kant veelvuldig geïnterrumpeerd werd. (Le Temps - La Croix)
(Vor. ber. Kabinet 2147 C.)

3 FEBRUARI 1936

E. OOSTENRIJK. — Kabinet. - Minister Buresch afgetreden. —
Officieel wordt medegedeeld: De bondspresident heeft op 30 Jan. '36 den bondsminister zonder portefeuille, Buresch, op diens verzoek ontheffing uit zijn functie verleend.
Voorts heeft de bondspresident den staatssecretaris voor land- en boschbouw, August Kraft, eveneens op eigen verzoek, van zijn functie ontheven.
(Reichspost) **(Vor. ber. Kabinet 2005 A.)**

F. BELGIE. — De gedemilitariseerde Rijnzône. —
In de bladen komt een levendige ongerustheid tot uiting met betrekking tot de kwestie der gedemilitariseerde Rijnzône. In de „Soir" schrijft luitenant-kolonel Tasnier, de welingelichte deskundige inzake militaire kwesties, een artikel, waarin hij betoogt, dat men zonder overdrijving en volgens uit de beste bronnen geputte inlichtingen kan verklaren, dat er aan gene zijde van den Rijn thans meer dan 250.000 afgerichte mannen staan, geschikt om een campagne te ondernemen.
Volgens kol. Tasnier, houdt Duitschland op den linker Rijnoever politie-formaties op de been (Landespolizei), die absoluut gelijk staan met de legereenheden. Bij de Belgische grens zijn kampen ingericht voor de africhting voor den militairen dienst. Onder de formaties, die volgens Tasnier bekend zijn, bevinden zich: twee groepen der S.A. van vijf à zes brigades, dus een effectief van 150.000 man; zeven regimenten S.S., dus 20.000 man, een automobiel-corps van zes regimenten, dus 40.000 man, en een Arbeidsdienst, welke 30.000 man telt, evenals de formaties der luchtreserve.
De schrijver van het artikel doet opmerken, dat slechts tien van de twaalf zetels der generale staven bekend zijn en dat de Führer zich voorbehoudt den zetel der overige twee bekend te maken, wanneer hij het geschikt acht openlijk de clausule der demilitarisatie van het Rijnland op te zeggen.
Een eenvoudige berekening, aldus kol. Tasnier, toont aan, dat gemotoriseerde detachementen, die gedurende den nacht bij de Belgische grens worden samengetrokken, den volgenden dag om zeven uur in Luik en om twaalf uur in Namen zouden zijn en dat Brussel en Antwerpen om twee uur zouden worden aangetast.
De schrijver besluit: „De militarisatie der Rijnzône is een feit en het is onze plicht het land te waarschuwen voor het gevaar, dat het bedreigt." (Le Soir)
(Vor. ber. Defensie 2055 C.)

G. NEDERLAND. — Leger des Heils. - Bezoek van generaal Evangeline Booth. —
De eerste vrouwelijke generaal van het Leger des Heils, de 70-jarige Evangeline Booth, dochter van den stichter van deze wereldorganisatie, wijlen William Booth, is op 31 Jan. '36 uit Engeland komende, in de hoofdstad gearriveerd. Deputaties uit verschillende korpsen hadden de generalissimus aan de verschillende stations, welke zij met den boottrein uit Vlissingen op haar reis naar Amsterdam passeerde, begroet; doch deze huldebetuigingen konden uiteraard niet het grootsche karakter hebben van de ontvangst, die haar in de hoofdstad, waar — aan de Prins Hendrikkade — het hoofdkwartier van het Leger des Heils is gevestigd, is bereid.
De leider van het Leger des Heils in Nederland, commandant Bouwe Vlas, had de reis van Vlissingen af medegemaakt; in het gezelschap van de generale bevonden zich voorts lieutenant-commissioner R. Griffith en majoor Mackness, die haar op haar tournee vergezellen. Na de hartelijke begroeting op het perron begaf het gezelschap zich via de Westelijke afrit naar het Stationsplein. Padvinders en padvindsters hadden, in twee rijen op deze afrit staande, met vaandels en vlaggen een eereboog gevormd en zij hieven een daverend gejuich aan, toen de generale hen vriendelijk lachend en groetend, voorbijschreed. (A. N. P.)
(Vor. ber. Leger des Heils 1462 D.)

H. POLEN. — Beperking transito-spoorwegverkeer tusschen Duitschland en Oost-Pruisen. —
De in Duitschland bevroren Poolsche vorderingen op grond van het transito-spoorwegverkeer zijn gestegen tot 60 millioen zloty en nemen maandelijks toe met een bedrag van 7 millioen. Tengevolge van dit feit heeft zich de noodzakelijkheid voorgedaan een beperking in te voeren in het transito-spoorwegverkeer tusschen Duitschland en Oost-Pruisen over Poolsch gebied.
De Poolsche spoorwegautoriteiten hadden de Duitsche

autoriteiten reeds kennis gegeven van de mogelijkheid van deze maatregelen, waarbij zij zich beriepen op artikel 5 van de conventie van Parijs van 1921.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Spoorweg-verdrag 870 C.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Crisis-Inkomstenbelasting ingetrokken. —**
Minister Oud heeft thans aan den voorzitter der Tweede Kamer medegedeeld, dat hij het bij Kon. Boodschap van 8 Febr. 1934 bij de Tweede Kamer ingediende wetsontwerp tot heffing van een Crisis-Inkomstenbelasting intrekt.
Nadat het voorloopig verslag was uitgebracht bleek der regeering, dat de voordeelen der heffing niet opwogen tegen de nadeelen en onbillijkheden der regeling. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1166 C.; Tw. Kamer 2152 F.)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Walter Siegmund — „Der Fähnrich". (Universitas, Berlin 1935)
Engelsch: Hilaire Belloc — „The Battle Ground", a study of the Holy Land. (Cassell)
Katherine Newborg — „Out of that dream". (Heinemann)
Fransch: Colette — „Mes Apprentissages". (Ferenczi & fils 1936)
Victore Giraud — „Anatole France". (Desclée de Brouwer 1935)
Italiaansch: Bonaventura Tecchi — „I Villatauri". (Mondadori, Milano)
Nederlandsch: Anton van Duinkerken — „De Menschen hebben hun gebreken". (Paul Brand, Hilversum 1936)
J. K. v. Eerbeek — „Gesloten grenzen". (Uitg. Mij. Holland)
Spaansch: J. Deleito y Piñuela — „El rey se divierte". (Espasa-Calpe, Madrid 1935)
Vlaamsch: Dr. Remi Sterkens — „De Letterkunde in de Antwerpsche Kempen van 1830—1900". (Uitg. Kon. Vlaamsche Academie)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2148 A.)**

C. **RECHTZAKEN. — Beleediging van de N. S. B. —**
Op 14 Jan. '36 heeft zich voor de Utrechtsche rechtbank te verantwoorden gehad het Eerste Kamerlid, de heer A. C. de Bruyn, voorzitter van het R.K. Werkliedenverbond, wegens beleediging van de N.S.B.
De heer De Bruyn had in het orgaan van het R.K. Werkliedenverbond in beleedigende termen geschreven over de houding van de N.S.B. in het textielconflict te Tilburg.
De Officier van Justitie eischte tegen hem *f* 200 boete. De rechtbank deed op 28 Jan. '36 uitspraak en veroordeelde verdachte tot *f* 100 boete subsidair 10 dagen hechtenis. (De Tijd) **(V. b. N.S.B. 2119 B.)**

D. **LUCHTVAART. — Delftsche Studenten Aeroclub. - Vliegfeest op Waalhaven. —**
Ter gelegenheid van haar eerste lustrum heeft de Delftsche Studenten Aeroclub op 1 Febr. '36 op Waalhaven een vliegfeest gehouden, dat uitstekend is geslaagd. Er was voor de herdenking van dit jubileum buitengewoon groote belangstelling. Aanwezig waren o.m.: minister Slotemaker de Bruïne, vice-admiraal Quant, kolonel Best, commandant van de luchtvaartafdeeling Soesterberg, de heer van Eden v. d. Pals, directeur van den Rijksluchtvaartdienst, dr. ir. v. d. Maas van den Rijksstudiedienst voor de luchtvaart, de heer J. W. A. van Hattum, secretaris van de Twentsche Aeroclub, ir. J. F. de Vogel, voorzitter van de Kon. Ned. Ver. voor de Luchtvaart en voorzitter van het college van curatoren der Technische Hoogeschool te Delft, de heer Reuhl, praeses van den Senaat van het Delftsche Studentencorps, de heer Th. Huizinga, voorzitter van de Delftsche Studenten Aeroclub en de heer C. Kolff, voorzitter van de Rotterdamsche Aeroclub.
In het clubhuis van de Rotterdamsche Aeroclub is allereerst een drukbezochte receptie gehouden, waarna werd overgegaan tot de doopplechtigheid van het door de studenten zelf vervaardigde vliegtuig, de PH-DSA.
De heer Huizinga en minister Slotemaker de Bruïne voerden het woord.
Vervolgens begaf het gezelschap zich naar buiten, waar freule M. Tirion door het wegtrekken van de driekleur, welke den naam van het toestel — Prinses Juliana — bedekte, de doopplechtigheid verrichtte. Nadat het Wilhelmus gezongen was, heeft de heer Reuhl woorden van dank en hulde gericht tot den heer Huizinga en tot den constructeur van het toestel, ir. J. W. H. Lambach. Laatstgenoemde bood hij een krans aan. Voorts werd besloten een telegram aan Prinses Juliana te zenden, waarin H. K. H. dank wordt gebracht voor de toestemming tot het geven van Haar naam aan het nieuwe vliegtuig. Minister Slotemaker de Bruïne heeft een slotwoord gesproken, waarna de heer D. L. Asjes een demonstratievlucht met de Prinses Juliana uitvoerde. Het geheel is besloten met een aantal vliegdemonstraties. (A. N. P.)

E. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 28 Januari. — Amerikaansche Neutraliteitswet. —**
De commissie voor Buitenlandsche Zaken van het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden, heeft met 11 stemmen tegen 1 het door de regeering ingediende ontwerp eener permanente neutraliteitswet goedgekeurd. Het Huis van Afgevaardigden moet nog een beslissing nemen.

1 Februari. — Noordelijk front. - Abessynische overwinning. —
Het Abessynische hoofdkwartier maakt aanspraak op een volledige Abessynische overwinning aan het Noordelijk front, waarbij het leger van den Italiaanschen generaal Diamanti, met inbegrip van de beroemde fascistische brigade „28 October" zou zijn vernietigd. Er moeten honderden gevangenen zijn gemaakt en een groote buit.

Italiaansche troepenverplaatsing. —
Volgens een bericht uit Rome zijn er in totaal in één maand tijds meer dan 50.000 man Alpentroepen naar Oost-Afrika gezonden. Er zullen ook 10.000 karabiers heengezonden worden voor politiedienst in het bezette gebied. (Lavoro Fascista - N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2147 D.; Sancties 2154 A.)

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der Pensioenwet. —**
Ingediend is een ontwerp tot wijziging van enkele artikelen der Pensioenwet.
In de eerste plaats wordt voorgesteld om, wanneer de wedde of de som der wedden op of beneden *f* 400 is gedaald, het ambtenaarschap in den zin der Pensioenwet alleen verloren te doen gaan wanneer de belanghebbende zulks uitdrukkelijk verlangt.
Voorts worden ook pensioengerechtigd gemaakt personen, die als directeur, leeraar of in eenige andere betrekking in vasten dienst zijn verbonden aan bijzondere middelbare scholen voor meisjes.
Ten aanzien van art. 69 is een aanvulling voorgesteld, volgens welke bij de beperking van pensioenen, wanneer het gezamenlijk bedrag dier pensioenen *f* 4000 en voor zoover gewezen ministers betreft, *f* 6000 overschrijdt, rekening kan worden gehouden, wanneer een tijdelijke korting op een dier pensioenen is verleend.
Voor bijzondere leeraren en onderwijzers, die het ambtenaarschap verliezen op grond van een der redenen vermeld in de artikelen 88 en 89 der Pensioenwet, zal volgens een nieuw voorgesteld lid van art. 95 ook behoud van uitzicht op gezinspensioen kunnen worden verzekerd.
Verder wordt een verlaging voorgesteld van de jaarlijksche bijdrage van het Rijk aan het Pensioenfonds in dier voege, dat die bijdrage is bepaald op *f* 31.500.000 over de jaren 1929 tot en met 1932, op *f* 28.400.000 over de jaren 1933 en '34 en op *f* 25.400.000 over 1935 en volgende jaren.
Ten slotte wordt voorgesteld met terugwerkende kracht tot 1 Juli 1925 te doen vervallen den tweeden volzin van het vijfde lid van art. LXXXIV der wet van 28 Mei 1925.
Er is naar de meening van de regeering geen enkele reden om het over den betrokken diensttijd aanvankelijk levenslang toegekend pensioen, dat daarna in vele gevallen een tijdelijk pensioen werd en na eenigen tijd vervalt, niet later in anderen vorm te doen herleven. Maar dan over de geheele lijn en niet slechts in den vorm van een uitgesteld pensioen, dat bovendien nog beperkt wordt tot een bepaalde functie. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Pensioenwet 592 C.; Tw. Kamer 2159 A.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Salarisverlaging van Rijksambtenaren. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot nadere wijziging van de regelingen, houdende vaststelling van de bezoldiging van den Raad van State, de Algemeene Rekenkamer, de rechterlijke macht en de militair rechterlijke macht. Aan de Memorie van Toelichting is het volgende ontleend:
Bij besluit der regeering is op de bezoldiging van de ambtenaren in rijksdienst, wier wedden zijn geregeld in het bezoldigingsbesluit burgerlijke rijksambtenaren

een vermindering van 5% toegepast. In verband daarmede behoort deze vermindering ook te worden uitgebracht op het salaris van de ambtenaren, wier wedden bij de wet zijn geregeld.
Daartoe strekt het thans ingediende wetsontwerp. De wet wordt geacht te zijn ingegaan 1 Januari '36.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Salarissen 2083 C.; Tweede Kamer 2159 F.)**

4 FEBRUARI 1936

A. NEDERLAND. — Landdag der R.K. Staatspartij.

De Landdag van de R.K. Staatspartij op 2 Febr. '36 te Amsterdam gehouden, trok een zoo groote belangstelling uit alle deelen van het land, dat de Apollo-hal niet voldoende bleek om de ongeveer zevenduizend deelnemers in staat te stellen den Landdag bij te wonen. Daarom werd een tweede bijeenkomst belegd in het gebouw Carré, waar dezelfde redevoeringen als in de Apollo-hal werden uitgesproken.
Verschillende leidende figuren uit de R. K. Staatspartij en de R. K. vakbeweging woonden den Landdag bij, o.a. vele leden der R. K.-fractie van Eerste en Tweede Kamer, voorts oud-minister mr. T. J. Verschuur en oud-minister mr. H. P. Marchant.
Toen de drie R.K. ministers in het huidige kabinet, mr. dr. L. N. Deckers, mr. J. R. H. van Schaik en prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen de Apollo-hal binnentraden, werden zij met luid applaus begroet.

Rede Mr. Goseling. — De bijeenkomst werd geopend door den voorzitter der R. K. Staatspartij, mr. C. M. J. F. Goseling, die in zijn rede „Van onze taak bewust" die taak der partij omschreef als:
Medewerken aan het bevorderen van het algemeen welzijn van het Nederlandsche volk, volgens de staatkundige beginselen naar R. K. opvatting, omgezet in concrete plannen en practische daden. De positie, waarin het Katholieke deel van Nederland thans gekomen is, aldus spr. geeft geen aanleiding tot zelfvoldaanheid. In dezen tijd van algemeene verflakking van het oordeel, die verklaart dat de beruchte instinktenpolitiek er zoo gemakkelijk ingaat, moeten wij Katholieken niet alleen zelf overtuigd zijn, maar ook anderen overtuigen van de redelijkheid van wat wij voorstaan.
Onze partij — aldus spr. — heeft het recht en de plicht om actief mee te werken aan het herstel, daarbij sterk zich richtend op een duidelijk perspectief. Geen verstandig mensch verwacht uitkomst van een onfeilbaar onveranderlijk plan; slechts een wanhopige en een staatkundig analphabeet stelt vertrouwen in de almacht van een leider, die „het wel eens anders zal maken". Wij hebben werk te doen in gezonden nationalen zin en in warme liefde.

„Vaderlandsliefde". — Jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck, minister van staat en oud-voorzitter van het Partijbestuur heeft vervolgens een rede gehouden over „Vaderlandsliefde".
In koningsgezindheid doen wij voor niemand onder; wij treden in het krijt voor de onverzwakte handhaving van Nationale instellingen culmineerend in het nationaal koningschap; wij doen dit niet met leuzen en algemeenheid, maar met argumenten en overtuiging, en beschermen met hart en vurigheid den Nederlandschen troon tegen ondoordacht bederf van het beste en schoonste bezit van den Staat. Dat — aldus spr. — noemen wij vaderlandsliefde.
Ons gezond verstand kan er niet bij, hoe men ons een verkeerd begrepen vaderlandsliefde opdringen wil, die haar oorsprong vindt in de gekunstelde overschatting van de waarde van eigen ras en bloed en in den almachtigen staat het voorwerp vindt van dweeperige verafgoding. Dat is de vaderlandsliefde, die voortkomt uit de moraal van het collectieve egoïsme, toegepast op het gemeenschapsleven en onttrokken aan alle regels van natuurlijke en bovennatuurlijke moraal. Met onze vaderlandsche geschiedenis hebben wij begrepen dat een volk, dat nationale heiligen heeft voortgebracht als Servatius, Bonifacius, Willebrordus, dat zijn historie verbonden weet aan Willem van Oranje aanspraak mag maken op bescherming en handhaving van zijn Christelijke cultuur.
In het slot van zijn rede zeide spr., dat de Kath. Staatspartij het idealisme der Katholieke jeugd en haar steun waard is en dien steun verdient.
De R. K. Staatspartij heeft het recht te wijzen op haar daden. En, aldus besloot spr., onze eerste daad is, dat wij er zijn, dat wij in Nederland onze plaats waardig bezetten! Wij blijven op onzen post! Leve het Vaderland!

Rede mgr. dr. H. A. Poels. — Mgr. dr. H. A. Poels, hoofdaalmoezenier van den Arbeid, heeft vervolgens een rede gehouden over „Christendom en Politiek". Spr. had zich ten doel gesteld uiteen te zetten als priester, wat in dit tijdsgewricht van economischen nood de Katholieken in Nederland, van christelijk standpunt uit, op politiek gebied moeten doen, willen zij strijden voor het welzijn van het Nederlandsche volk. Een algemeenen gezonden economischen toestand voorspiegelen, die reeds na niet korten tijd te verwezenlijken zou zijn, is het werk van demagogen en volksbedriegers, maar ons volk luistert ook niet langer naar propagandisten, die gestadig slechts van de verhevenheid van onzen godsdienst spreken of uitsluitend hameren op onze noodzakelijke eenheid, nu de ellende van honderdduizenden met den dag grooter wordt.
Onze politieke leiders moeten zich er wel rekenschap van geven, dat, wordt niet zonder dralen en in vollen ernst een krachtig begin gemaakt met radicale hervormingen die de grondslagen zelf aantasten van de moderne heidensche maatschappij, blijven de regeeringen nog lang talmen met een nieuwe ordening op den grondslag van christelijk recht, revolutionnair geweld aan dezen chaos spoedig een einde zal maken.
Wie de katholieke kiezers warm wil maken voor de Katholieke Staatspartij, moet hun laten zien, wat zij voor het wegnemen van niet langer te dragen ellende in vollen ernst doen wil en doet, maar ook hun leeren begrijpen, waarom het niet mogelijk is alles wat daarvoor gedaan moest worden, ook te doen.
Onder de katholieken openbaart zich een beweging, die hen meer dan voorheen wil terugdringen in de kerk. Mocht deze beweging veld winnen onder ons, dan zou zij voor de Katholieke Staatspartij een ramp worden en de dood voor onze heerlijke „Credo-Pugno-beweging". Zij zou het hart wegnemen uit onze standsorganisaties, waarin het rasecht katholicisme leeft. Wie van de Staatspartij een kerkelijke partij zou maken, zou op de bisschoppen een verantwoordelijkheid leggen, welke zij niet kunnen dragen; ons katholieke volk wil aan het hoofd van zijn politieke partij met volle recht geen bisschoppen, maar leekenleiders zien, al volgt het op sociaal en politiek gebied getrouw de richting, door den Paus aangewezen en al wordt nergens het bisschoppelijk gezag door de katholieken beter dan in Nederland geëerbiedigd. De eenige uitzondering hierop is de houding door sommige katholieken aangenomen tegen het mandement van het Nederlandsche episcopaat over de N.S.B., welke te steunen de bisschoppen positief verboden hebben. Laat ons hopen, dat spoedig een einde kome aan deze ergernis, gegeven aan het Nederlandsche katholieke volk, dat nog nooit het bisschoppelijk gezag zoo schandelijk miskend zag.
In het slot van zijn rede gaf spr. als de strekking van zijn betoog aan, dat van groote waarde ook voor den godsdienst en zedelijke belangen van een volk is een echt christelijke landsregeering, waarvoor dan ook de Katholieke Staatspartij naar beste vermogen heeft zorg te dragen.

Rede mr. M. P. L. Steenberghe. — Mr. M. P. L. Steenberghe, oud-minister van Economische Zaken, heeft vervolgens gesproken over „Arbeid voor ons volk".
„Arbeid voor ons volk" noemde spreker den voornaamsten eisch niet alleen voor thans, maar ook voor de toekomst, omdat ons volk een verder voortschrijden van de werkloosheid niet dragen kan.
De oorzaken der werkloosheid, wortelend in de wereldcrisis en verscherpt door de toenemende autarkie in het buitenland, de industrialisatie in het Verre Oosten, de groote bevolkingstoename, brengen mede, dat juist ons land voor ingrijpende middelen niet zal mogen terugschrikken.
Primair is het herstel van de rendabiliteit van het bedrijfsleven en wel door het brengen van onze productiekosten op het peil van het met ons concurreerend buitenland. Dit kan theoretisch slechts geschieden door deflatie of devaluatie. In deze jaren is wel gebleken dat de door de regeering gevolgde weg van deflatie wel theoretisch maar niet practisch bestaat. Men kan niet meer volstaan met de keuze tusschen deflatie en devaluatie te stellen, gelijk prof. Aalberse in Juli deed, het deflatieprogram is mislukt, en we hebben geen tijd te verliezen met een definitieven keer te brengen in onze politiek.
Wij zullen bij devaluatie niet alle moeilijkheden overwonnen hebben, bezuinigingen zullen noodig blijven, maar men komt op gelijke basis tot het $^{15}/_{16}$ gedeelte der wereld, dat zich in economischen opgang bevindt. We zijn er niet met devaluatie alleen, maar zij legt het noodzakelijke fundament voor een actieve economische politiek. De „secundaire middelen", die slechts met succes toegepast kunnen worden, na herstel van de rendabiliteit door muntaanpassing zijn: landbouwpolitiek en landbouwsteun, handelspolitiek, industrialisatie en financiering der industrie, verbetering van de voorlichting in binnen- en buitenland en ordening.
Onder elke economische politiek moet onder deze omstandigheden de landbouw gesteund worden, de noodige middelen hiertoe zullen gemakkelijker te vinden zijn na devaluatie als de betere exportprijzen, de thans bestaande en nog te verwachten tekorten kunnen opvangen. De handelspolitiek zal bij stuiting van het prijsdalings- en koopkrachtverminderings-proces betere resultaten kunnen afwerpen.
Zonder herstel van de rendabiliteit heeft de ongetwijfeld gewenschte industrialisatie geen zin en is zij onmogelijk, maar na herstel der rendabiliteit kan zij ter opvanging van het accres der bevolking toegepast worden. Op rendabiliteitbasis zal industrialisatie een belangrijk onderdeel van de economische regeeringspolitiek kunnen en moeten worden. De uitvoering van de openbare werken zal dan ook, in verband met betere financieele perspectieven sneller kunnen geschieden.
Het middel der ordening als blijvend middel tot aanpassing aan de nieuwe structuur zal juist gedurende de structueele crisis van thans moeten worden toegepast, echter ordening in dien zin verstaan, dat de overheid mogelijkheden schept en stimuleert, niet dat de staat de taak van het bedrijfsleven overneemt. De gevoerde actie tegen vrijwillige ordeningspogingen voert ons geheel in de verkeerde richting van het staatssocialisme.

Slotrede. — De voorzitter heeft in zijn slotwoord gesproken over „Ons werk".
Hierna werd door de vergadering het Wilhelmus gezongen, waarop de bijeenkomst uiteenging. (De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. R.K. Staatspartij 2088 D.; Jhr. Mr. Ruys de Beerenbrouck 422 A.; Mr. Steenberghe 1822 F.)

A. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De rentestand is door de Directie der Nederl. Bank met ingang van 4 Febr. 1936 vastgesteld als volgt:

Wisseldisconto	2½%	(3 %)
Promessedisconto	3 %	(3½%)
Beleening van Effecten	3 %	(3½%)
Beleening van Goederen	3 %	(3½%)
Voorschotten in rek.-crt.	3 %	(3½%)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2137 B.)**

B. **NEDERLAND. — Godsdiensten. —**
Dezer dagen zijn de resultaten gepubliceerd van de volkstelling van 1930 en wel deel V, dat het aandeel vermeldt van elk der voornaamste kerkelijke gezindten in het totaal der bevolking van iedere gemeente, ingedeeld volgens het inwonertal van het Rijk.
Wij geven de cijfers over de laatste 50 jaar, zooals wij deze in de thans gepubliceerde statistiek vinden.

	Ned. Hervormd	Geref. Kerken	Roomsch-Katholiek
1879	54.50	—	35.86
1889	48.65	0.01	35.39
1899	48.41	7.08	35.07
1909	44.18	8.42	35.02
1920	41.17	8.33	35.61
1930	34.43	8.04	36.42

	Israëliet (Ned. en Port.	Tot geen kerk. gez. beh.	Overige kerk.gez.
1879	2.04	0.31	7.29
1889	2.15	1.48	8.32
1899	2.04	2.26	5.14
1909	1.81	4.97	5.60
1920	1.68	7.77	5.44
1930	1.41	14.42	5.27

(Volkstelling 1930, deel V)

C. **OOSTENRIJK. — Buitenlandsche Handel. —**
De waarde van den Oostenrijkschen invoer bedroeg in 1935 1205.4 mill. sch., die van den uitvoer 894.7 mill. sch. De invoer steeg met 51.2 mill., de uitvoer met 14.4 mill. sch. (Wiener Zeitung)

D. **NEDERLAND. — Tooneel - Huldiging van Mevrouw Mien Faassen-Braakensiek. —**
„Amsterdam vergeet de oude garde niet", mocht dr. Vos met recht getuigen, want een volle stadsschouwburg te Amsterdam heeft 23 Jan. '36 mevrouw Mien Faassen-Braakensiek, die haar veertig-jarig tooneeljubileum vierde, met geestdrift toegejuicht en voor de jubilaresse moet het een groote vreugde zijn geweest — zij heeft dat ook met grooten nadruk gezegd — dat de grootste van die „oude garde", mevrouw Theo Mann-Bouwmeester, den gang naar het Leidscheplein had ondernomen, om van dit feest getuige te zijn.
Als jubileumstuk was gekozen „Tropenadel" van Henri van Wermeskerken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tooneel 2150 D.)

E. **NEDERLAND. — Vestigings- en arbeidsverdrag met België. —**
In aansluiting aan ons bericht op blz. 2151 E., deelen wij nog het volgende mede:
Verschenen is Staatsblad No. 68, bevattende een Koninklijk Besluit tot bekendmaking van het op 20 Februari 1933 te Genève tusschen Nederland en België gesloten vestigings- en arbeidsverdrag.
Met betrekking tot dit verdrag, dat in genoemd Staatsblad is opgenomen zij de aandacht gevestigd op artikel 8, waarin de kwestie van den dienstplicht is geregeld van de onderdanen van iedere partij op het grondgebied van de andere partij.
Artikel 16 van het verdrag regelt de verplichtingen der wederzijdsche landen ten aanzien van de ondersteuning uit werkloozenkassen voor de onderdanen van het andere land. Deze verplichtingen gelden integraal, zoowel ten opzichte van Belgen hier te lande, als van Nederlanders ginds.
De aandacht verdient voorts van artikel 8 par. I, bepalende, dat de onderdanen van iedere partij op het grondgebied van de andere partij zijn vrijgesteld van alle rechterlijke of administratieve functies. Voorbeelden van zoodanige functies zijn: het lidmaatschap van een jury en de functie van toeziende voogd.
Het verdrag bevat voorts o.a. juridisch opgezette bepalingen betreffende het vennootschapsrecht en valuta-bepalingen.
Nog worde vermeld, dat het verdrag een waarborg behelst voor vrijen invoer bij aanvaarding van erfenis. (Staatsblad) **(Vorig bericht blz. 1251 E.)**

F. **ENGELAND. — Legersterkte. —**
De diplomatieke medewerker van het Zondagsblad de „Observer" meldt, dat het de bedoeling der Britsche regeering is om in het Britsche Rijk een effectief aan geoefende militairen van in het geheel 500.000 man te hebben, welk effectief gelijk zou zijn aan dat van het leger op vredesvoet dat Duitschland in dit voorjaar zal hebben.
Een van de merkwaardige gevolgen van de diplomatieke besprekingen van de afgeloopen week te Londen, zoo voegt de medewerker van het Engelsche blad er aan toe, is geweest, dat men het er schier algemeen over eens was dat de staat van betrekkelijke ontwapening van Groot-Brittannië een der fundamenteele oorzaken is van de onveiligheid in Europa.
(Sunday Observer) **(Vor. ber. Leger en Vloot 1870 E.)**

G. **FRANKRIJK. — Dr. J. L. Walch - Ned. Leerstoel aan de Sorbonne. —**
Aan de Sorbonne te Parijs is een leerstoel gesticht in de Nederlandsche Letteren en Beschavingsgeschiedenis. Dr. J. L. Walch, die in 1922 op uitnoodiging van de Fransche regeering ons land bij de Molièreviering vertegenwoordigde en in 1931 een serie colleges aan de Sorbonne gegeven heeft, zal dezen leerstoel bezetten.
Het curatorium van den leerstoel bestaat uit Nederlanders, deels te Parijs, deels in ons land gevestigd. De Nederlandsche gezant, Jhr. Loudon, is eere-voorzitter. (N. Rott. Crt.)

H. **NEDERLAND. — Staatsleening '36 geslaagd. —**
De 4 pct. Nederlandsche Staatsleening 1936, waarvoor de inschrijving heeft plaats gevonden, is geheel geslaagd.
De leening was nominaal *f* 104 millioen groot, waarvan de deelneming reeds tot een bedrag van *f* 50 millioen door de Rijksfondsen was verzekerd. Daarnaast is thans voor ruim *f* 59 millioen ingeschreven, zoodat de leening met ruim *f* 5 millioen is overteekend. Deze *f* 5 millioen zullen op de eerstgenoemde *f* 50 millioen worden gekort, teneinde de inschrijvingen van het publiek geheel te kunnen toewijzen.
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 2137 C.)**

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Vermindering jaargeld Volksraadsleden. —**
De „Javasche Courant" bevat het Koninklijk Besluit waarbij de positie van de leden van den Volksraad, vastgesteld bij regeling van 1926, is gewijzigd en waaromtrent geen overeenstemming met den Volksraad kon worden bereikt. Deze wijziging is thans bij algemeenen maatregel van bestuur vastgesteld.
De wijziging houdt in een vermindering van het jaargeld voor Volksraadsleden van *f* 2100 tot *f* 1800 en vermindering van het maandgeld voor leden van het College van Gedelegeerden van *f* 800 tot *f* 700.
(Javasche Courant)

K. **NEDERLAND. — R.K. Boeren- en Tuindersbond. — Herdenking van het 40-jarig bestaan. —**
Op 3 Febr. '36 heeft te Utrecht de Katholieke Nederlandsche boeren- en tuindersbond zijn 40-jarig bestaan gevierd. In de feestelijke bijeenkomst heette de voorzitter, de heer J. Th. Verheggen uit Buggenum (Limburg) de vele aanwezigen waaronder talrijke autoriteiten hartelijk welkom.

Kannunnik-deken van der Waarden uit Almelo hield vervolgens de herdenkingsrede.
Mgr. De Jong heeft in een korte toespraak den bond gelukgewenscht.
Ook minister Deckers richtte zich tot de vergadering om op deze bijeenkomst van zijn waardeering voor het werk van den bond te getuigen. De regeering aldus spr. stelt het werk van den Bond zeer op prijs.
(Dagblad van Noordbrabant)
(Vor. ber. R.K. Boeren- en Tuindersbond 2023 F.)

5 FEBRUARI 1936

A. **ENGELAND. — Ramsay MacDonald weer in het Lagerhuis. —**
Bij de tusschentijdsche verkiezingen der Schotsche Universiteiten is Ramsay MacDonald met een meerderheid van 7359 stemmen tot lid van het Lagerhuis gekozen. MacDonald behaalde in totaal 16393 stemmen. De Schotsche nationalist prof. Gibb verkreeg 9034 stemmen, terwijl op den candidaat der arbeiderspartij Thomson 3597 stemmen werden uitgebracht.
(Daily Telegraph) **(V. b. Ramsay MacDonald 1835 E.)**

B. **ROTTERDAMSCHE BANVEREENIGING N.V. — Jaarverslag 1935. —**
Aan het verslag over het jaar 1935 van de Rotterdamsche Bankvereeniging N.V., Rotterdam—Amsterdam, ontleenen wij o.a. het volgende:
Al mogen de resultaten van onze instelling over het afgeloopen jaar op zich zelf beschouwd tot tevredenheid stemmen, in wezen is de telkens weer optredende financieele onrust voor de ontwikkeling van het bankwezen niet gunstig; de teruggang van de balanscijfers, een verschijnsel gedurende de crisisjaren te constateeren, is nog niet tot staan gekomen. In de huidige omstandigheden vinden wij daarom aanleiding in overweging te geven, wederom belangrijke bedragen aan onze reserves toe te voegen.
Indien onze voorstellen, die de instemming van Commissarissen hebben, ook de goedkeuring van aandeelhouders wegdragen, zal na de gewone storting in het Pensioenfonds en een afschrijving op gebouwen van ruim ƒ 550.000, een bedrag van ƒ 1.000.000 aan de gewone reserve en ƒ 1.300.000 aan de bijzondere reserve voor mogelijke risico's worden toegevoegd, waarna een dividend van 4½% (v. j. 3%) kan worden uitgekeerd.
Winst- en verliesrekening. — Debet: Bedrijfsonkosten ƒ 6.015.242 (ƒ 6.380.776), garantie tegen de Ned. Bank —— (ƒ 152.083), Pensioenfonds ƒ 485.193 (ƒ 496.577); afschr. gebouwen ƒ 553.071 (ƒ 187.503); reserve ƒ 1.000.000 (—), bijzondere reserve tegen mogelijke risico's ƒ 1.300.000 (—), dividend ƒ 2.025.000 (ƒ 1.350.000); aflossing amortisatie-bewijzen — (ƒ 3.500.000); dividendbelasting ƒ 203.512 (ƒ 285.916); tantièmes ƒ 64.500 (—); saldo op nieuwe rekening ƒ 60.109 (ƒ 29.192,30).
Credit: Saldo winst 1934 ƒ 29.192,30 (ƒ 51.841), rente en wissels ƒ 7.598.464 (ƒ 7.751.940), provisie ƒ 3.801.450 (ƒ 4.260.238), effecten en syndicaten ƒ 277.522,42 (ƒ 318.028).
(Jaarverslag Rotterd. Bankvereeniging)
(Vorig bericht 1668 I.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — De Oxford-Groepen. —**
Op 7 Jan. '36 heeft in het gebouw Thabor te Oosterbeek een openbare samenkomst plaats gevonden, waar ruim 500 belangstellenden aanwezig waren.
De bijeenkomst stond onder leiding van dr. J. C. Roose, predikant te Groningen, die aantoonde hoe de kern van de Oxford-beweging het luisteren naar God was. In de uren van stilte leert men het plan Gods kennen, zoowel voor het persoonlijk leven als voor het maatschappelijk en sociale.
Weder waren aanhangers der beweging bereid ervaringen uit hun leven te vertellen, ervaringen, die zij opdoen bij het luisteren naar God.
De tweede house-partij dezer dagen te Oosterbeek gehouden was voor de Oxford-beweging een groot succes.

In de Ned. Herv. Kerk werd een plechtige dienst gehouden. De toevloed van belangstellenden was zeer groot. Den dienst in de kerk leidde ds. H. van Schothorst, Herv. predikant te Gaastmeer (Fr.)., die, naar hij zeide, niet een preek, maar een persoonlijk getuigenis wilde geven. Dat te Oosterbeek zooveel menschen zijn samengekomen, is niet, zoo betoogde spr., uit zucht naar voordeel of om eigen belangen, doch ieder gevoelde zich tot deze samenkomst gedreven door de hoogere macht van God. Er waren er, die zich om hier te komen, opofferingen getroost hebben; een stukje van het kruis heben zij daarvoor op zich genomen. De wereld schijnt aan stukken te gaan, de muren tusschen klassen, volkeren, kerkelijk, politiek, en maatschappelijk, worden hooger. De Oxford-gedachte overbrugt. Hier is de eenige mogelijkheid tot eenheid te komen, uitgeheven door gehoorzaamheid aan den Heiligen Geest. Als zevenhonderd menschen hier in de kerk een eenheid kunnen vormen, dan is dat ook mogelijk in geheel Nederland. Ieder, die de Oxford-boodschap gehoord heeft, is mede verantwoordelijk voor die eenheid. Het is de vraag wil men nu haar dienen of liever voortleven met kleine verlangentjes en eigenbelangen, terwijl landen en volken verloren gaan. Spreker riep allen op die eenheid te vormen.
Deze toespraak maakte een diepen indruk op de aanwezigen, waaruit eenigen, een Gereformeerde, een Hervormde en een Roomsch-katholiek, getuigenis aflegden van den ommekeer en de vernieuwing in hun leven ten gevolge van de boodschap der Oxford-beweging. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Oxford-beweging 480 G.)

D. **NEDERLAND. — Verslag der Algemeene Rekenkamer 1934. —**
Verschenen is het verslag der Algemeene Rekenkamer betreffende haar werkzaamheden over het jaar 1934, waarover de commissie uit de Tweede Kamer thans rapport uitbrengt.
Voor de wijze waarop de Algemeene Rekenkamer de groote lijnen bij 's Rijks comptabel beheer en de vele bijzondere voorschriften en regelingen in het oog houdt, spreekt de commissie haar groote waardeering uit.
Ook na kennisneming van de nota, welke de minister van Economische Zaken aan de Tweede Kamer heeft doen toekomen naar aanleiding van paragraaf 13 van het verslag der Rekenkamer, handelende over de contrôle op crisisorganisaties, blijft de commissie van meening, dat in menig opzicht bij de gestie van meer dan één crisisorganisatie een gepaste zuinigheid niet in acht is genomen. Ook overigens is er veel geschied, waaromtrent een afkeurend oordeel moet worden uitgesproken. (De Telegraaf)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wijziging van de Hinderwet. —**
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de Hinderwet, dat tot strekking heeft: 1. de opsomming van de inrichtingen in art. 2 der Hinderwet aan te vullen en te verduidelijken; 2. een plaatselijke verordening, als bedoeld in art. 4, eerste lid, onder 3, der Hinderwet, mogelijk te maken, ook indien niet in de gemeente zelve, maar in de nabijheid daarvan een inrichting aanwezig is, waarin belanghebbenden het bedrijf kunnen uitoefenen; 3. aan omwonenden, die van een inrichting hinder ondervinden, het recht toe te kennen, oplegging van nieuwe voorwaarden te verzoeken en tegen niet-inwilligingen van dat verzoek bij de Kroon in beroep te komen; 4. het toezicht, in art. 24 aan den minister van Defensie opgedragen, eenigszins uit te breiden; 5. aan de Hinderwet voor zoover noodig te onderwerpen de industrieele ondernemingen, opgericht ten tijde, dat voor haar oprichting nog geen vergunning vereischt werd. (N. R. Crt.) **(V. b. Tw. Kamer 2159 G.)**

F. **NEDERLAND. — Het verrichten van arbeid door vreemdelingen. —**
In aansluiting aan ons bericht op blz. 2130 B. deelen wij nog mede:
Door het K. B. van 24 Januari, krachtens hetwelk de bepaling, dat werkgevers, zonder in het bezit te zijn van een schriftelijke vergunning van den directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling, geen arbeid zullen mogen doen verrichten door vreemdelingen tot een groot aantal bedrijven is uitgebreid, valt vrijwel het geheele bedrijfsleven onder de desbetreffende regeling, uitgezonderd de zeevaart, de Rijnvaart en het dienstbodenbedrijf. Bij de zeevaart speelt het vraagstuk van het gebruik van Aziatische arbeidskrachten op de schepen, welk vraagstuk een afzonderlijke materie betreft, een rol. Met betrekking tot de Rijnvaart wordt onderzocht, of de Rijnvaartacte een beletsel zou kunnen blijken voor de toepassing van de regeling op dit bedrijf.
Ten aanzien van de dienstboden wordt, gelijk de Regeering destijds heeft verklaard, in den loop van dit jaar een regeling verwacht. (Vaderland)
(Vor. ber. 2130 B.; Staatscommissie 2131 F.)

A. NEDERLAND. — Handel met Duitschland, Italië en Roemenië in 1935. —
Handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland, Italië en Roemenië (in duizenden guldens).

		Invoer-waarde	Uitvoer-waarde Duitschl. †)	Saldo invoer*	Invoer-* waarde	Uitvoer-waarde Italië	Saldo invoer*	Saldo uitvoer	Uitvoer-waarde Roemenië	Invoer-waarde
Januari	1935	18.769	11.786	6.983	1.262	1.339	— 77	365	90	275
Februari		16.966	10.423	6.543	846	1.387	— 541	484	85	399
Maart		20.378	10.783	9.595	983	990	— 7	427	24	403
April		20.177	9.464	10.713	818	1.124	— 306	312	29	283
Mei		20.252	11.273	8.979	1.082	751	331	387	38	349
Juni		18.219	9.969	8.250	862	1.245	— 383	141	23	118
Juli		20.088	12.349	7.739	811	822	— 11	108	39	69
Augustus		20.176	12.129	8.047	828	922	— 94	126	26	100
September		20.980	9.839	11.141	724	1.845	—1.121	55	24	31
October		23.834	12.133	11.701	1.384	2.244	— 860	57	— 117	— 60
November		21.138	9.510	11.628	1.995	2.329	— 334	36	33	3
December		18.342	9.592	8.750	536	634	— 98	19	24	— 5
December	1934	19.907	14.364	5.543	940	1.374	— 434	261	118	143
Jan.-Dec.	1935	239.324	129.250	110.074	12.137	15.632	—3.495	2.411	552	1.859
Jan.-Dec.	1934	298.318	176.642	121.676	14.200	15.602	—1.402	10.123	1.981	8.142

* Een — teeken wijst op een uitvoersaldo.
† Van 1935 af incl. Saargebied.

(Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vor. ber. Duitschland 1851 G.; Italië 1996 C.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Presidentsverkiezingen - Senator Borah candidaat. —
Senator Borah heeft aangekondigd, dat hij zich bij de a.s. presidentsverkiezingen candidaat zal stellen voor de republikeinsche partij.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 625 E.)**

C. POLEN. — Het spoorweggeschil met Duitschland.
De Duitsche voorstellen tot vereffening der achterstallige schuld aan de Poolsche Spoorwegen, voor het transito-verkeer door den corridor, worden te Warschau niet bevredigend geacht.
Deze voorstellen schijnen erop neer te komen, dat voor een gedeelte van de achterstallige schuld betaling in deviezen in termijnen is aangeboden. Voor het grootste gedeelte echter wordt in ruil electrisch materiaal aangeboden, dat Polen noodig heeft voor de uitvoering van zijn electrificatieplan. De Duitsche spoorwegen zouden ook bepaalde faciliteiten geven voor het Poolsche transitoverkeer met West-Europa.
Men is te Warschau trouwens niet erg ingenomen met den dreigenden toon van het officieele Duitsche communiqué, waarin uiting wordt gegeven aan de verwachting, dat Polen zal afzien van de voorgenomen beperking van bedoeld transito-verkeer, welke beperking den 7den dezer zou ingaan.
De oppositie-pers uit zich in scherpe bewoordingen tegen Duitschland. (Illustrowany Kurjer Godzienny)
(Vorig bericht blz. 2158 H.)

D. AANSLAGEN. — Wilhelm Gustloff, Zwitsersch leider der Duitsche N.S.D.A.P. doodgeschoten. —
De leider der Duitsche nationaal-socialisten in Zwitserland, Wilhelm Gustloff, is op 4 Februari '36 in zijn woning te Davos doodgeschoten. Hij werd door vier schoten uit een revolver getroffen en was op slag dood.

De dader, een 27-jarig Joegoslavisch student in de medicijnen te Bern, David Frankfurter, rende na het plegen van zijn daad een nabijgelegen huis binnen, waar hij vergunning vroeg om de telefoon te gebruiken. Van hier uit belde hij de politie op en vertelde wat er gebeurd was. Hierop vertrok hij weer om zich naar het politiebureau te begeven, waar hij gearresteerd werd.
Frankfurter verklaarde de zoon van een rabbijn te zijn en in Joego-Slavië te zijn opgevoed. Van 1929—'33 studeerde hij in Frankfurt en Leipzig in de medicijnen, maar slaagde niet voor zijn examens. Sedert 1933 studeerde hij in Bern.
Hij zeide zich naar Davos te hebben begeven, uitsluitend om Gustloff, dien hij niet persoonlijk kende, noch ooit gezien had, te dooden. Hij had Gustloff's adres in den telefoongids opgezocht.
Hij bekende op Gustloff geschoten te hebben, toen deze de kamer binnenkwam, waarin mevrouw Gustloff hem had gelaten. Hij had, verklaarde hij, Gustloff vermoord, omdat deze een nationaal-socialistische agent was, „die de atmosfeer vergiftigde". Eigenlijk zeide hij, hadden de kogels Hitler moeten treffen.
Hij had deze daad gepleegd, omdat hij uit een land afkomstig was, waar het zijn geloofsgenooten onmogelijk wordt gemaakt om een normaal leven te leiden.
Hij verklaarde nadrukkelijk, dat hij niet tot een partij of vereeniging behoorde. Twee à drie weken geleden had hij het besluit tot dezen moord genomen, en in Bern een revolver gekocht. Van niemand had hij eenige opdracht ontvangen, noch had iemand hem tot deze daad opgestookt.
Wilhelm Gustloff werd op 30 Januari 1895 in Mecklenburg geboren, begon zijn loopbaan als bankbediende en secretaris van een observatorium en was ten slotte leider van het officieele meteorologische station in Davos. Hij was sinds Juli 1929 lid van de N.S.D.A.P., nadat hij reeds in 1921 was toegetreden tot den Deutsch-Völkischen Schutz- und Trutzbund. In September 1930 richtte hij het steunpunt Davos der N.S.D.A.P. op en een jaar later de plaatselijke groep Davos. Tegelijkertijd werd hij benoemd tot landsgroepleider voor Zwitserland.
In geheel Zwitserland heeft deze moord groote opschudding veroorzaakt. Gustloff werd door de linksche pers bijna iederen dag aangevallen, waarbij o.a. zijn uitwijzing werd verlangd. In de laatste maanden legde Gustloff trouwens groote activiteit aan den dag en ook de Nationale Raad heeft zich verscheiden malen met interpellaties over zijn persoon en activiteit moeten bezighouden. Men was evenwel van oordeel, dat Gustloff bij zijn activiteit de termen der toelaatbaarheid niet te buiten ging.
Het Zwitsersch telegraaf agentschap deelt mede:
In internationale kringen wordt de moord op Gustloff scherp veroordeeld. Men doet evenwel bedenken, dat de anti-semietische maatregelen door Duitschland genomen, bij de Joden over de geheele wereld een zoo groote verontwaardiging hebben gewekt, dat men reeds sedert lang heftige reacties verwachtte.
Betreurd wordt, dat de aanslag heeft plaats gevonden op Zwitsersch grondgebied, waar het asylrecht voor buitenlanders steeds is geëerbiedigd en waar derhalve ieder misbruik van dit asylrecht dient te worden veroordeeld.
De Duitsche gezant te Bern heeft een bezoek aan bondsraad Motta gebracht en eischte een streng onderzoek inzake den moord op Gustloff.
(A. N. P. - Neue Zürcher Ztg. - Journal de Genève - D. N. B.)

6 FEBRUARI 1936

E. NEDERLAND. — Belasting op buitenlandsche pleizierreizen. —
Naar het zich laat aanzien, zal de belasting op buitenlandsche pleizierreizen, het ontwerp dat thans van den Raad van State op het departement van Financiën terug is, binnenkort bij de Tweede Kamer worden ingediend.
De belasting is opgezet volgens een stelsel van progressie.
Het bedrag per dag neemt toe naarmate men langer wegblijft en wel als volgt:
Voor de eerste acht dagen betaalt men *f* 0.50 cent per dag, voor de volgende vier dagen *f* 0.75 en voor elken dag daarboven *f* 1 per dag, met dien verstande dat men voor een verblijf van bijv. twintig dagen niet acht maal *f* 0.50 plus vier maal *f* 0.75, plus acht maal *f* 1 betaalt, maar *f* 20. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Belastingen 2004 A.)

A. ROTTERDAM. — Financiën en Regeering. —
B. en W. van Rotterdam hebben een nota doen verschijnen, waarin de gemeenteraad in kennis wordt gesteld met de briefwisseling, die gedurende de laatste maanden met de regeering is gevoerd.
De gevoerde correspondentie gaat o.a. over de bepaling van het tekort over 1936, ten aanzien waarvan de Regeering een ander oordeel heeft dan B. en W. Uit de gepubliceerde stukken blijkt, dat B. en W. de regeering er nog niet van hebben kunnen overtuigen, dat de door hen aanbevolen verbeteringen in een redelijke verhouding tot het tekort staan. Tot dekking van dit tekort, dat volgens den brief der regeering d.d. 31 December 1935 moest worden gesteld op *f* 7.235.000, hebben B. en W. met inbegrip van de loonkorting, doch na aftrek van de tegenvallers, *f* 5.500.000 aangewezen. Indien de regeering van dit laatste bedrag een som van *f* 1.950.000 niet als een wezenlijke vermindering van uitgaven beschouwen kan, mag toch worden aangenomen, aldus B. en W., dat een bedrag van *f* 3.550.000 in mindering van het totale tekort wordt aanvaard, zoodat in ieder geval de helft is overbrugd, indien de *f* 1.950.000 buiten beschouwing zouden moeten worden gelaten. Evenmin als in de vorige brieven geeft de regeering aan of, en zoo ja, welke maatregelen of welke verhouding haar voor oogen staan. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Begrooting 2003 H.; Loonen 2110 B.)

B. BELGIE. — Filmkunst - „La Kermesse Héroique".
In Brussel, Antwerpen en Gent is het tot protestuitingen van Vlaamsche zijde gekomen bij de vertooning van Feyder's „La Kermesse Héroique", naar een scenario van Ch. Spaak. Deze door Tobis vervaardigde, door Fransche artisten gespeelde film, welke in Frankrijk den grooten filmprijs 1935 behaalde, behandelt een episode uit den strijd der Zuidelijke Nederlanden tegen Spanje. Bij de bezetting van het Vlaamsche stadje Boom door de Spanjaarden gedragen zich de mannelijke bewoners als lafaards, terwijl de vrouwen niets beters weten te doen dan zich in 's vijands armen te werpen. De nationaal voelende Vlaamsche bevolking is hier over ontsticht, te meer daar de vervaardiger en de scenarioschrijver beiden Belgen zijn. (Agence Belga)

C. MENGOEO. — Nieuwe Vazalstaat van Japan. —
In Noord-China is plotseling een nieuwe situatie ontstaan. De plaatsvervangende voorzitter van den „Politieken Raad van Binnen-Mongolië", prins Teh Wang, heeft in een telegram aan de verschillende autoriteiten de proclamatie bekendgemaakt van de nieuwe Mongoolsche staat Mengoeo.
Dit telegram is, eveneens geteekend door den commandant van de door het Japansche hoofdkwartier in Mandsjoekwo georganiseerde Mandsjoerijsche troepen.
(Domei) **(Vor. ber. Onafh. van Mongolië 2139 C.)**

D. ENGELAND. — In- en Uitvoer 1935. —
In 1935 is de invoer in Engeland gestegen van £ 732.32 mill. in 1934 tot £ 756.936.175, terwijl de uitvoer toenam van £ 396.1 mill. tot £ 425.921.343 en de wederuitvoer van £ 51.2 mill. tot £ 55.265.376.
De passiviteit van de Engelsche handelsbalans is in 1935 vergeleken met v. j. van £ 284.193 tot £ 275.75 mill. gedaald: in 1933 bedroeg ze £ 258 03 mill.
(Financial News) **(Vorig bericht blz. 1660 D.)**

7 FEBRUARI 1936

E. NEDERLAND. — Minister-president Colijn verdedigt het regeeringsbeleid. - Rede van minister Oud.
Op 7 Febr. '36 heeft de minister-president, dr. H. Colijn, het woord gevoerd ter verdediging van het beleid der regeering, waarbij hij er aan herinnerde dat hij de opdracht tot vorming van een tweede kabinet-Colijn aanvaard heeft, omdat hij op een redelijke samenwerking met het parlement mocht rekenen.
Van het plan van den arbeid der socialisten verwacht dr. Colijn niets. Wat het plan aan goeds biedt doet de regeering reeds. Ook aan de industrialisatie deed de regeering reeds vóór minister Gelissen in het kabinet trad. Deze heeft er alleen een beetje meer geloof in.
Veel is reeds geschied. Men moet niet alleen letten op nieuwe fabrieksschoorsteenen, maar ook de verleende hulp aan bestaande industrieën in aanmerking nemen. De werkgelegenheid in den scheepsbouw is daardoor met 7500 personen verbeterd, sedert 3 jaar geleden.

De werkloosheid. — Intusschen stijgt de werkloosheid in haar geheel. Maar Engeland heeft een relatief werkloosheidspercentage van 4,2 pct. Nederland van 5 pct. Maar het Engelsche empire heeft een afzet van 500 millioen menschen die elkaar wederkeerig bevoordeelen. Amerika heeft 10 pct. werkloosheid, 16 pct. als men de ondersteunden erbij rekent. België heeft gunstiger cijfers doch het rekent alleen met verzekerden, de verzekering is vrij en ongeveer de helft der arbeiders is slechts verzekerd. Het relatieve percentage van 3 pct. moet dus verdubbeld worden tot 6 pct.
Verder heeft Nederland een veel grooter bevolkingsaccres dan de andere landen.
De omstandigheden in aanmerking genomen noemt spreker den toestand in ons land niet ongunstiger dan in andere landen, waar men gevaarlijke monetaire experimenten heeft gedaan die toch niet tot het beoogde doel hebben geleid.
Ons redmiddel is: verlaging van de kostprijzen van onze producten, zoodat wij met meer succes op de wereldmarkt kunnen komen en dus tot verhooging van uitvoer.

Devaluatie is in de eerste plaats een slinksche loonsverlaging voor onze arbeidende bevolking.
Natuurlijk zijn er andere gevolgen, op het gebied van de vaste lasten, maar het eerstgenoemde is het voornaamste en zij zou alle arbeiders treffen, ook die reeds in loonkorting hebben moeten berusten.
Devaluatie mag men niet vragen van een regeering die niet gelooft in de heilzame uitwerking ervan, die meent dat de nadeelen voor de geheele bevolking zwaarder wegen dan het voordeel van enkele groepen.
Wie devaluatie wil, moet het operatiemes in handen geven van hen, die in de gunstige werking vast gelooven. Dit is geen rammelen met de portefeuille, maar een eerlijke consequentie. De aanpassing gelukt wel, al zou zij vlugger in haar werk kunnen gaan. Het hapert inzake de vaste lasten. We kunnen er komen in ons land, indien zij die leiding geven den moed toonen de werkelijkheid onder de oogen te zien.
Tot slot besprak dr. Colijn de handhaving van het gezag, het behoud van onze nationale vlag (rood-wit-blauw).
Wat ook aan te merken is op de functionneering van het parlementaire stelsel, in ieder geval, aldus dr. Colijn, is het te verkiezen boven wat de N.S.B. wil invoeren hier te lande.
Een levend cultuurvolk wordt in zijn diepste waarden aangetast, als men het van boven af wil kneden tot eenheid van denken en voelen. Nooit is dat in de geschiedenis blijvend mogelijk gebleken. Alleen de schijn is door toepassing van uitwendig geweld te bereiken. Maar de overgroote meerderheid van ons volk verfoeit dit en zal dit nimmer aanvaarden.
Wanneer de woordvoerder van de N.S.B. zegt, dat de Nederlandsche Staat atheïstisch is en dat de kwantitatieve meerderheid er alle rechten voor zich usurpeert, dan, aldus de minister, die in dit deel van zijn rede zeer welsprekend was, dan wordt men stil onder zóóveel gemis aan begrip. Want het fascisme zelf is atheïstisch, omdat het de religie is van den Staat. En de groote waarde van het parlementaire stelsel is juist, dat de minderheid te allen tijde tegen elke rechtskrenking in het openbaar getuigen kan. De heer de Marchant et d'Ansembourg, die zijn intrede doen kon en zijn leer verkondigen in de Eerste Kamer, is van die stelling het levend bewijs.

Minister Oud verklaarde dat de raming der middelen voor 1935 nog kort geleden juist is gebleken. De crisisinkomsten belasting is teruggenomen, omdat ze onbillijk was gebleken. De belasting op besloten vennootschappen is in nader onderzoek. Nog steeds zoekt de minister naar middelen om belastingvlucht te achterhalen. Het vraagstuk van de vrijgezellenbelasting is nog in onderzoek. Een billijker verdeeling van den belastingdruk is wellicht mogelijk, maar een verdere belastingverhooging niet.
De regeering onderzoekt, of er nog verdere vereenvoudiging in den staatsdienst mogelijk is. Het plan van den arbeid heeft de grootste fout, dat de ontwerpers niet begonnen zijn met zich te stellen op den bodem der werkelijkheid, de verminderde welvaart. Het geld voor het plan is niet te vinden in dien zin dat men het in den staat niet wil leenen. Het plan verraadt overschatting van den invloed van den staat op de welvaart. Het streven moet blijven: aanpassen aan zich wijzigende omstandigheden. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. dr. Colijn 2117 A; Mr. Oud 1888 E.)

F. JAPAN. — Politiek in het Verre Oosten. —
Op 5 Febr. '36 hebben besprekingen plaats gehad tusschen de vertegenwoordigers van de ministeries van Buitenlandsche Zaken, Leger en Marine, alsmede den oppersten Oorlogsraad.
De Japansche politiek werd als volgt vastgesteld:

1. samenwerking met Nanking, teneinde de anti-Japansche stroomingen in China te vernietigen.

2. Steun aan de autonomistische beweging in Noord-China.

3. Bescherming van Mandsjoekwo door een definitieve grensregeling met Sovjet-Rusland en binnen-Mongolië. (Domei) **(Vor. ber. Jap. politiek 2151 G.)**

FRANKRIJK

A. **Ontwikkeling der Nationale economie en belasting. Handelsbeweging:**

Indexcijfers der industrieele productie:

(Basis 1913 = 100)

		Alg. Index	Metaalbedr.	Textielindustr.	Bouwbedr.
Gemidd.	1929	139	129	92	122
	1930	140	125	85	137
	1931	124	103	71	125
	1932	96	72	60	100
	1933	107	84	74	91
	1934	99	80	63	82
April	1935	93	80	59	70
Juli	1935	93	80	67	65
October	1935	95	79	71	67

Staal en Kolen. Maandelijksche productie:

(In duizenden tonnen)

		Gietijzer	Staal	Kolen
Gemidd.	1929	864	808	4.577
id.	1930	836	787	4.586
id.	1932	461	470	3.938
id.	1934	512	512	4.053
April	1935	478	517	3.885
Juli	1935	486	544	3.834
September	1935	472	521	3.787
October	1935	490	552	4.230
November	1935	469	510	

Werkloosheid. Aantal ingeschreven werkloozen:

1932	Juli	265.000
	Dec.	277.000
1933	Juli	239.000
	Dec.	313.000
1934	Juli	320.000
	Dec.	419.000
1935	Febr.	502.000*)
	Juli	403.000
	Oct.	371.000
	Dec.	432.000

*) Tot dusverre bereikt maximum.

Maandelijksch gemiddelde		Invoeren (in millioenen francs)	Uitvoeren (in millioenen francs)
1929		4.851	4.176
1930		4.362	3.569
1931		3.516	2.535
1932		2.485	1.641
1933		2.369	1.536
1934		1.922	1.485
1935	(Jan./Nov.)	1.728	1.290

Emissies:

Maandelijksch		Aand.	Oblig. (in millioenen francs)	Sp.w. obl. (in millioenen francs)
Gemidd.	1926	241	160	
id.	1929	693	531	
id.	1930	364	1.459	
id.	1931	174	1.196	529
id.	1932	114	423	677
id	1933	79	221	568
id.	1934	82	259	465
id.	1935 §)	72	158	278 †)

†) Gemiddelde Jan. t/m Oct.
§) Jan. t/m Nov.

Inkomstenbelasting:

Jaar	Totaal der aansl. in francs	Jaar	Totaal der aansl. in francs
1916	32.474.184	1926	5.997.944.732
1917	200.905.788	1927	7.716.856.874
1918	512.499.853	1928	7.600.007.417
1919	869.323.002	1929	8.634.647.503
1920	1.326.261.514	1930	8.097.019.342
1921	2.820.509.153	1931	7.743.389.860
1922	2.631.980.198	1932	6.559.447.896
1923	3.795.854.972	1933	5.749.322.988
1924	4.941.609.703	1934	5.594.783.261
1925	6.477.124.164		

Deze cijfers staan sterk onder den invloed van den koersval. (Telegraaf - La Journée Industr.)

(V. b. Indexcijfers 92 F.; Werkloosh. 2131 A.; In- en Uitvoer 1517 D.; Leeningen 2084 D.; Belastingen 1967 B.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Crisis-Hypotheek-Aflossingswet 1936. —**
De Eerste Kamer heeft op 5 Februari '36 het wetsontwerp Crisis-Hypotheek-Aflossingswet 1936 met 38 tegen 5 stemmen goedgekeurd. Tegen stemden de twee N.S.B.-leden, de heeren De Gijselaar en Ter Haar (chr.-hist.) en De Jong (r.k.). (Alg. Hbld.)
(Vor. ber. 2109 E.; Eerste Kamer 2128 D.)

C. **FRANKRIJK. — Kieswetwijziging. —**
De Fransche Kamer heeft op 4 Febr. '36 met 347 tegen 176 stemmen den status quo verworpen ten aanzien van de wijze van verkiezing van de Kamer, daarmede zich in principe uitsprekend voor de evenredige vertegenwoordiging.
In de zitting der Kamer is het stelsel der evenredige vertegenwoordiging bestreden door den rapporteur, Mistler (radicaal) en verdedigd door Bonnefous van de rechterzijde en Bracke uit de socialistische fractie. (Le Jour) **(Vorig bericht Kieswet 286 L.)**

D. **FRANKRIJK. — Besprekingen te Parijs. - Roemenië, Bulgarije, Oostenrijk. —**
De stand der diplomatieke besprekingen te Parijs kan in het kort als volgt worden samengevat:
Op koning Carol van Roemenië wordt druk uitgeoefend om de overeenkomst met de Sovjet-Unie goed te keuren; koning Boris van Bulgarije wordt aangezet zich nader bij den Balkanbond aan te sluiten; Titulescu, de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken, tracht den keten van veiligheid Moskou-Parijs-Londen hecht aaneen te smeden. Van Prins Starhemberg wordt gezegd, dat hij voeling met den Oostenrijkschen aartshertog Otto heeft gehad.
Italië acht al deze vraagstukken thans niet actueel. Duitschland moet niets hebben van den invloed van Rusland, die uit al deze besprekingen volgt. Men vraagt zich af of Italië zich niet afzijdig zal houden en zich meer zal richten naar het Duitsche standpunt, dit als een soort tegemoetkoming voor de houding, die Duitschland heeft aangenomen in de sanctiekwestie tegen Italië.
Aan de Parijsche besprekingen zijn eerst die te Londen voorafgegaan, nadat half toonaangevend Europa naar de Engelsche hoofdstad was gekomen, om de begrafenis van Koning George V bij te wonen. Onder de rouwende gasten was ook Litwinof, de Russische volkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken. Hij vond te Londen een gunstig onthaal en later heeft Parijs hem allerhartelijkst te woord gestaan.
(A. N. P. - Agence Belga - Politika)

E. **BELGIE. — Fransch-Belgisch militair accoord. —**
De Vlaamsch-Nationalistische Kamerleden Romsée, Borgignon, Debacker en De Lille, hebben een wetsvoorstel ingediend tot opzegging van het Fransch-Belgisch militair accoord binnen de maand volgende op de goedkeuring van het voorstel.
Dit voorstel is ingegeven door de overweging dat „het wezenlijk gevaar van dergelijke militaire overeenkomsten tusschen een kleine en een groote mogendheid schuilt in het feit, dat de militaire inrichting van het kleine land, onder bestendige inmenging van de groote mogendheid, dusdanig eenzijdig in het raam van de militaire politiek van de groote mogendheid wordt ingeschakeld, dat het kleine land, op het critisch oogenblik van de noodlottige beslissing zijn vrijen wil practisch verloren heeft om een andere

beslissing te treffen dan deze welke in lijn van het eigenbelang van de verbonden groote mogendheid ligt."
Andere aanleidingen liggen: in het wantrouwen dat ten opzichte van dit accoord bij de Vlamingen bestaat, in een inmenging in onze militaire inrichting, die de indieners van het voorstel vanwege Frankrijk meenen te kunnen vaststellen, in het gevaar dat ons land zou betrokken worden in elk Fransch-Duitsch conflict, enz. (De Schelde)

8 FEBRUARI 1936

A. ENGELAND. — Lagerhuis. — Minister Anthony Eden beantwoordt vragen inzake Abessynië en Egypte. —

In het Britsche Lagerhuis hebben verscheidene leden op 4 Febr. 1936 een reeks vragen gericht tot den minister van Buitenlandsche Zaken met betrekking tot het Italiaansch-Abessynische geschil.
Eden antwoordde met te verwijzen naar de beide witboeken over deze zaak, die thans beschikbaar zijn.
Eden beschreef daarop uitvoerig het verloop van de zitting van den Volkenbondsraad van 20 Jan. De commissie van dertien had toen besloten, dat bij den huidigen stand van zaken niets gedaan kon worden om een regeling van het conflict door een overeenkomst tusschen beide partijen te bevorderen, doch dat men niet in gebreke zou blijven den raad voorstellen te doen, wanneer de omstandigheden gunstiger zouden worden. Met deze houding is de Engelsche regeering het volkomen eens.
Bij het ter sprake brengen van het petroleumembargo refereerde Eden kort aan de op het oogenblik te Genève gehouden deskundigen-beraadslagingen, waaraan hij toevoegde, dat geen tijd verloren zou gaan bij de voorbereiding van het rapport. De economische en financieele sancties volgens art. 16 zullen gehandhaafd worden. De uitwerking wordt zorgvuldig door een deskundigen-commissie te Genève waargenomen.
Tenslotte legde minister Eden ter beantwoording van een vraag over den toestand in Egypte, een korte verklaring af. Hij bevestigde de berichten over de a.s. Engelsch-Egyptische verdragsonderhandelingen en deelde mede, dat de Engelsche regeering het wenschelijk acht te beginnen met die punten, die in 1930 de grootste moeilijkheden hadden veroorzaakt. (Times)

(Vor. ber. Anthony Eden 2139 E.)

B. HENRI TER HALL ZEVENTIG JAAR. —

Onder zeer groote belangstelling van tal van bekende persoonlijkheden en instellingen uit alle deelen van het land heeft de heer Henri ter Hall op 5 Febr. '36 zijn zeventigsten verjaardag gevierd.
Bij het hooren van dezen naam zullen de meesten denken aan den revuekoning, wat minder in aantal zullen een herinnering hebben aan het Kamerlid uit de na-oorlogsche jaren, velen spreken van Dorus-Rijkersfonds en ook zullen er zijn, die nog niet heelemaal vergeten zijn een jeugdigen stafmuzikant uit Den Helder, die later den boer op trok als karakterkomiek. (Red. K. H. A.)

C. BELGIE. — Minister-president Van Zeeland en minister Devèze over Landsverdediging. —

De Belgische minister-president, Van Zeeland, heeft op 4 Febr. '36 tijdens de discussies in den Senaat over de begrooting van Buitenlandsche Zaken het woord genomen, om uiting te geven aan zijn ernstige bezorgdheid ten aanzien van den internationalen toestand.
„Het geheele land komt langzamerhand onder den indruk der feiten," aldus besloot de premier zijn exposé. „Laten wij ons derhalve sterk maken in financieel, economisch en militair opzicht. Dat is absolute noodzaak."

Van Zeeland deelde vervolgens mede, dat aan het parlement spoedig een voorstel zou worden aangeboden, strekkende tot verhooging der nationale verdediging.
Spreker bracht in herinnering, welke geruststellende elementen hem eertijds een optimistischen kijk op den internationalen toestand gegeven hadden: het waren het Fransch-Italiaansch accoord en de Fransch-Britsche overeenkomsten van Stresa. Hij wees er op, dat de Belgische politiek steeds op den grondslag der collectieve veiligheid was ingesteld. Wij waren steeds vastbesloten hardnekkig en te allen tijde onze onafhankelijkheid te verdedigen en stipt onze volkenbondsplichten na te leven.
Echter moet ik erkennen, dat de toestand zich gewijzigd heeft en dat wij met die evolutie der omstandigheden rekening moeten houden.
Dank zij de door de regeering gevolgde politiek is onze economische positie aanmerkelijk verbeterd. Wij moeten sterk zijn. Op financieel en diplomatiek gebied zijn wij sterker geworden, laten wij het ook worden in militair opzicht De kwestie van de versterking onzer nationale verdediging verdient de grootste aandacht. Eensgezind is de regeering van oordeel, dat te dien aanzien zonder dralen zekere maatregelen moeten worden genomen. In binnenland en buitenland moet men weten, dat het land vastbesloten is zich zelf te blijven en zijn verleden waardig.

In opdracht van de Belgische regeering heeft de minister van Landsverdediging, **Devèze**, op 5 Febr. '36 voor de leden van de parlementaire commissie van Kamer en Senaat den huidigen stand van het militaire vraagstuk uiteengezet. De minister wees eerst op de pogingen die thans in Europa, speciaal in Engeland, Frankrijk, Zwitserland, Nederland en Zweden, enz. worden gedaan om de veiligheid van het grondgebied te verzekeren.
Voorts beschouwde de minister de Belgische militaire organisatie in het kader van den Volkenbond en van het verdrag van Locarno, en wees hij met nadruk op het feit, dat België geen militaire verbintenissen heeft en zijn souvereiniteit ongeschonden heeft weten te bewaren.
Devèze heeft voorts inlichtingen verstrekt omtrent den huidigen stand van de Duitsche militaire strijdmachten.
Uitgaande van de geografische ligging van België deed hij het gevaar uitkomen, van een mogelijken aanval langs de Nederlandsch-Belgische grens en toonde hij de noodzakelijkheid aan van een dekking, welke zich zou uitstrekken niet alleen van Aarlen tot Maaseyck, maar ook van Maaseyck tot Antwerpen.
Wat de minister wil, is verlenging van den diensttijd per corps en per categorie, teneinde te gepaster tijd de bruggen en tunnels in het grensgebied te kunnen vernietigen en de verdediging van dit gebied te kunnen verzekeren.
De minister beperkte zich tot een uiteenzetting van de groote trekken van zijn ontwerp, waarvan de juiste bewoordingen binnenkort door de regeering zullen worden vastgesteld.
(Handelsblad v. Antwerpen)

(Vor. ber. Van Zeeland 2029 A.; Defensie 2158 F.)

D. ENGELAND. — Labour-afgevaardigde Lansbury inzake internationale conferentie. - Lloyd George inzake Belgische, Nederlandsche en Portugeesche Koloniën. —

Het Lagerhuis heeft op 6 Februari 1936 aandacht gewijd aan den bewapeningswedloop en de daaruit voortvloeiende gevaren. Na afloop van de debatten is een motie van den Labour-afgevaardigde Lansbury, die een internationale conferentie ter regeling van het grondstoffenvraagstuk voorstelde, met 228 tegen 137 stemmen verworpen. Een door de regeering goedgekeurde motie, waarin uiting wordt gegeven aan de doelloosheid van den oorlog en het gevaar van de oorlogsvoorbereidingen door de naties, werd aangenomen met 207 tegen 125 stemmen.
Lloyd George nam daarop het woord.
„Ik geloof niet, dat gij den wereldvrede kunt verkrijgen, zoolang gij de kwestie der mandaten niet opnieuw in behandeling neemt. Ik ben geen voorstander van het afstaan van deelen van het Britsche rijk, doch door het Verdrag van Versailles zijn die mandaatsgebieden ons niet gegeven als Britsche bezittingen. Zij werden aan den Volkenbond afgestaan, die het wettige recht had het mandaat te verleenen.
In zijn commentaar haalde Lloyd George twee-, driemaal België, Holland en Portugal aan, kleine landen, die zulke groote koloniale bezittingen hebben, terwijl Italië en Duitschland er geen hebben.
(Manchester Guardian - Daily Herald)

(Vor. ber. Lloyd George 1885 K; Lansbury 1991 F.)

E. PARAGUAY. — Opstand verijdeld. —

Het ministerie van Oorlog van Paraguay heeft de volgende mededeeling gepubliceerd:
„In verband met hardnekkige geruchten en met het oog op de actie van eenige groepen heeft de regeering besloten maatregelen te treffen tot handhaving der orde. De legerleiding heeft den directeur van de militaire school, kolonel Raphael Franco, en den commandant van het eerste regiment pioniers, majoor Caballero Irala, uitgenoodigd hun ontslag in te dienen. Majoor Antonio Gonzalez is van de ranglijst geschrapt. Men heeft gerechtvaardigde vermoedens, dat genoemde officieren betrekkingen onderhouden met oproerige elementen, die door communistische organisaties gesteund worden.
Naar verluidt bestonden er plannen voor een aanslag tegen den staatspresident, dr. Ayala, en den opperbevelhebber, generaal Estigarribia."
Bij de verdachte communistische leiders bevonden zich verschillende bekende militairen. (Agence Belga)

(Vorig bericht Onlusten 88 I.)

A. Nederland. - Militair Duitschland aan onze grens.

Wij ontleenen aan de Nieuwe Rotterd. Courant van 7 Febr. '36 het volgende:

Edgar A. Mowrer, Parijsch correspondent van de Chicago Daily News, en leider van den Europeeschen dienst van dat blad, heeft een bezoek gebracht aan ons land. De heer Mowrer is een der bekendste Amerikaansche journalisten, die o.a. meer dan een decennium lang Berlijnsch correspondent geweest is van zijn blad. Hij is schrijver van het bekende boek Germany puts the clock back, dat hem onder het nieuwe regime in Duitschland zeer kwalijk genomen is, maar waarvan de beteekenis nooit is miskend.

Het feit, dat onze regeering het ontwerp voor een weerfonds van 54 millioen bij de Kamer heeft ingediend, had zijn aandacht getrokken. „Het bedaardste en vredelievendste volk van Europa is in ongerustheid geraakt", zoo schrijft hij in zijn blad. Hij moest weten wat de reden van die ongerustheid was. Zijn taak bleek hem niet gemakkelijk. „De Nederlanders houden ervan om met buitenlanders te spreken, maar zij zijn zoo terdege onzijdig! Zij loopen niet gaarne met hun argwaan te koop, uit vrees den verdachten buurman te prikkelen." Hij had al spoedig begrepen, dat een bezoek aan een der regeeringsdepartementen niets zou opleveren. In gesprek met bevriende Nederlanders had hij echter begrepen, dat men reden meende te hebben, ernstige bezorgdheid ten opzichte van Duitschland te moeten koesteren.

„Wat hebben de Duitschers dan tegen Nederland?" had hij gevraagd. „Niets" was het antwoord geweest, „maar wat hadden zij tegen België in 1914?"

„Zij meenden dat België hun in den weg stond," had de Amerikaan geopperd.

„Precies, en als Nederland in den weg staat, gelooft gij dan, dat zij zullen aarzelen? Als gij weten wilt, waarom de Nederlanders zich onbehagelijk voelen, moet ge zien te weten te komen, wat de Duitschers vlak bij onze Oostgrens uitvoeren."

Dank zij zijn kennis van Duitschland en veel ervaring was hij heel wat te weten gekomen. Hier volgt de materieele inhoud van het eerste van twee artikelen, die hij aan de Chicago Daily News heeft gezonden.

1. Luchtvaartbases en landingsdingsvelden. — Binnen 60 à 80 K.M. van de Nederlandsche grens bezitten de Duitschers op zijn minst 15 „officieele" vliegcentra. Die te Wesermunde en Wilhelmshafen aan beide oevers van den mond der Weser en op de eilanden Norderney, Borken, Langeroog en Wangeroog dienen voor watervliegtuigen, 9 andere, Wesermunde, Osnabrück, Munster, Gelsenkirchen, Dortmund, Dusseldorp, Mühlheim en Keulen liggen zuidwaarts verspreid in een soort ketting, evenwijdig aan de Nederlandsche grens. Deze 15 centra vormen een aanzienlijke constellatie ter beschikking van militaire of andere piloten, die van Duitschland westwaarts koers zetten. Maar deze vormen maar het kleinste deel van de bestaande luchtbases in het kleine deel van Duitschland in kwestie. Want er zijn bovendien nog 24 andere velden voor „sportvliegers" geïdentificeerd. Deze liggen ongeveer op de volgende punten: Berge bij Wilhelmshafen, Bredehorn bij Varel, Oldenburg, Meppen, 20 K.M. van de Nederlandsche grens, Cloppenburg, Quakerburch, Vechta. Kalkriese, Minden, Lingen, Klausheide, ten zuidwesten van Lingen, Nienborn, ten noorden en westen van Burgsteinfurt, 11 K.M. van Nederland. Bielefeld, Halle ten noordwesten van Bielefeld, Dettmold, Krefeld, Duisburg, Wesel, Gladbach, Aken, Duren en een beetje verder oostwaarts Paderborn en Marburg. Waartijk. de geestdrift voor het „sportvliegen" kent in het nieuwe Duitschland geen grenzen.

2. Nieuwe en versterkte garnizoenen. — Een deel van de nieuwe garnizoensteden en misschien andere, die de schrijver niet kent, liggen binnen de Nederlandsche „sfeer". Het zijn Lingen, Rheine, Lippstadt, Hamm, Iserlohn, en Osnabrück. Paderborn en Munster waren allang militaire steden, maar onlangs werden de garnizoenen versterkt.

3. Nieuwe bruggen en autowegen. — Te Urdingen ten zuiden van Duisburg is een nieuwe brug, naar het heet meer dan 80 voet breed, over den Rijn geslagen, precies waar de toegang het gemakkelijkst is tot den Nederlandschen uitspringenden hoek van Venlo op een afstand van ongeveer 20 mijl. Een gerucht, waarvan de schrijver geen bevestiging kon krijgen, spreekt van nieuwe „bruggenhoofden" te Emmerik, binnen een geweerschot afstand van Nederland en in Duisburg zelf. Nog treffender zijn de nieuwe autowegen, vervat in het niet openbaar gemaakte Hitler-plan, die de Duitsche overheid liever niet aan de groote klok schijnt te hangen. Een groote weg, uit een oogpunt van logica volkomen bevredigend, leidt bijna pal westwaarts van Hannover via Osnabrück naar Gronau en de grens tegenover Enschedé. De tweede autoweg geeft meer te denken. Neem een potlood en trek een lijn van Bremen meer of minder zuidwestwaarts naar Osnabrück (zetel van een nieuw garnizoen), waar zij den weg van Hannover snijdt en trek ze recht door naar Munster. Te Munster verdeelt de lijn zich. De noordelijke tak loopt een beetje zuidwestwaarts naar het belangrijke spoorwegknooppunt van Wesel. De andere tak loopt zuidwaarts naar Dortmund waar zij zich op haar beurt in drieën splitst. Eén weg zal zuidwaarts loopen naar Elberfeld, een andere zuidwestwaarts door Dusseldorp en verder precies naar dat deel van Nederlandsch Limburg, dat de Duitschers zich onthielden in 1914 te schenden, en de derde weg zal meer of minder westwaarts loopen naar de buurt van Duisburg, en verder noordwestwaarts, totdat hij den boven beschreven tak te Wesel ontmoet. Dit plan staat nog op papier, behalve een klein deel bij de Nederlandsche grens. Als het voltooid is zal het een van de snelste, ooit beraamde middelen vormen tot concentratie van zwaar verkeer naar een ander land, van verschillende belangrijke punten met een minimum-verlies aan tijd.

DUITSCHE BEWAPENING

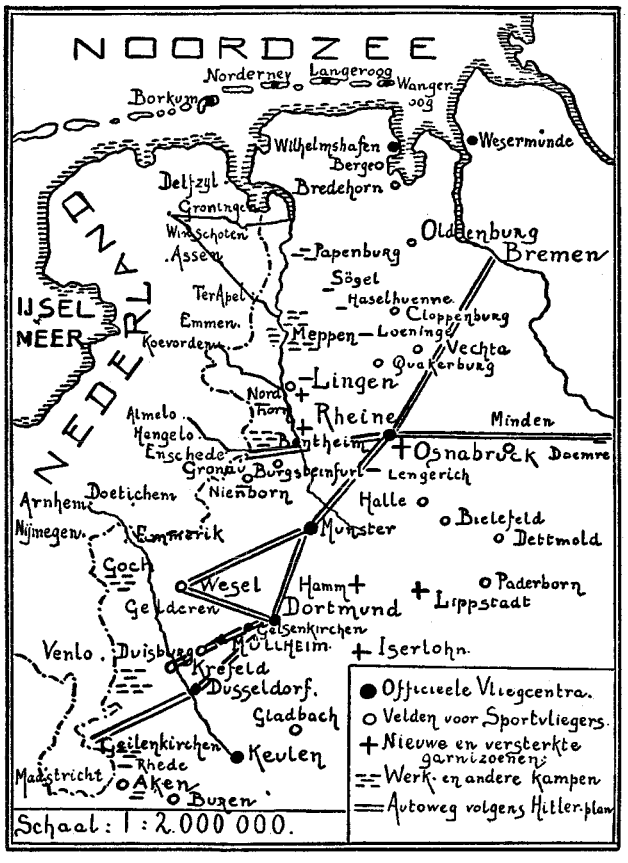

4. Luisterposten, detachementen, „spoorwegpolitie", betonnen platforms. — Op verschillende punten langs de Duitsche zijde van de Nederlandsche grens zijn geluidwaarschuwers opgesteld voor het snel melden van naderende vliegtuigen. Elders is een aantal afdeelingen „spoorwegpolitie" gelegerd, in stellingen buiten de voornaamste verkeerscentra. In op zijn minst 2 plaatsen hebben Duitsche bewoners den aanleg van opmerkelijke betonnen platforms op verrassend groote schaal uitgebracht.

5. Werk- en andere kampen. — Werkkampen, oorspronkelijk voor vrijwilligers, zijn niet door de regeering van Hitler uitgevonden, maar het bleef voor het nieuwe regime weggelegd, in de eerste plaats werkloozen en vele andere, niet geheel vertrouwde groepen burgers, gelijk jonge advocaten tot het verblijf aldaar te dwingen, ze te maken tot een gewichtig bestanddeel van de lichamelijke, zedelijke, politieke en militaire opvoeding van de Duitsche jeugd. Binnen het gemakkelijk bereik van de Nederlandsche grens, oogenschijnlijk bezig met verschillende soorten nuttigen arbeid, zooals het droogleggen van moerassen, bestaan er niet minder dan 55 werkkampen, ja, vermoedelijk nog meer, die aan de aandacht van speurende vreemdelingen ontsnapten. Voeg daarbij drie kampen voor tot dwangarbeid veroordeelden en het politieke concentratiekamp te Rhede (Papenburg), dat bekend is geworden door het opzienbarende boek „De veensoldaten", en men komt tot het eerbiedwaardige aantal van 59 centra van zwaren arbeid voor de jeugd dicht bij Nederland, waar zij dichter opeen liggen dan in eenig ander deel van Duitschland. Aldus kan men er in de buurt van Meppen niet minder dan 19 tellen, benevens de drie kampen van veroordeelden boven vermeld. Bij Bentheim, waar het Duitsche gebied in Nederland snijdt, zijn er nog vier.

Een ander bevindt zich te Bentheim zelf en te Noordhorn in de buurt, Lingen, Haselhenne, Fleckeren, Doehre, Lengerich, Messingen, Loeninge, Soegel, Seckendorf, Estenwegen, Nienborg. Karthaus en Esselburg, elke plaats heeft haar kamp voor oogenschijnlijk jonge arbeiders. Er zijn er vijf in het district Goch, Geldern, tien ten Zuiden en Zuidoosten van Venlo, twee bezuiden Geilenkirchen en twee ten Zuiden van Aken. Noordwaarts ligt Rhede, zoo dicht bij de grens, dat Nederlanders met fijne zenuwen meenen, dat zij, als de wind Westwaarts blaast, de stemmen van de gevangenen hooren.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Herbewapening 1559 D.; Leger, Vloot en Luchtmacht 1982 C.)

Wij veroorloven ons ten slotte naar de artikelen op pag. 1893 E en 1969 C van onzen geachten supervisor voor Militaire Zaken, Z. Exc. W. H. v. Terwisga, Luit.-Generaal b.d., te verwijzen.

10 FEBRUARI 1936

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: M. J. Kruck von Poturzyn — „Antonius und der Grieche". (Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart-Berlin 1935)
Hans J. Schoeps — „Gestalten an der Zeitwende". (Vortrupp Verlag, Berlin)
Engelsch: Pamela Hansford Johnson — „Blessed above Women". (Chapman and Hall)
Bruce Marshall — „Canon to Right of Them". (Gollancz)
Fransch: Georges Brunet — „Victor Hugo". (Maitres des Littératures, Editions Rieder, Paris)
Joseph Kessel — „Le Repos de l'Equipage". (Gallimard, Paris 1935)
Italiaansch: „Lirici italiani del Cinquecento", „Lirici italiani del Settecento". Con intruduzione e note a cura di Raffaele Timiani. (Carlo Signorelli, Milano)
Nederlandsch: Maurits Dekker — „Oranje en de opstand der Nederlanders". Historische roman. (Em. Querido's Uitg. Mij.)
Vlaamsch: Ernest Claes — „Pastoor Campens Zaliger". (Wereldbibliotheek, 1935)
Zuid-Amerikaansch: Victoria Ocampo — „Supremacia del alma y de la sangre". (Ed. Sur., Buenos Aires 1935) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2159 B.)**

B. AMSTERDAM. — Hevige brand. - Acht slachtoffers. —
Een ontzettende nachtelijke brand aan den O. Z. Achterburgwal 9 heeft 8 slachtoffers geëischt. Acht personen, die de bovenverdieping van het perceel bewoonden, hebben zich niet meer in veiligheid kunnen stellen en vonden den dood in de vlammen. Onder hen zijn zes kinderen. (De Telegraaf)

C. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 2 Februari. - Ras Dessa. —
Ras Dessa, die aan de Ganale Doria (H 6) een nederlaag heeft geleden, is in ongenade gevallen en door den Negus gedegradeerd.

4 Februari. — Petroleum-embargo. —
De groote fascistische raad heeft maatregelen beraamd tot verweer tegen een petroleum-embargo, dat niet als een casus belli zal worden beschouwd, maar wel als een hoogst onvriendelijk gebaar. Men heeft besloten het handelsverkeer met het buitenland onder rechtstreeksch toezicht van den staat te plaatsen. Men is besloten met de actie in Abessynië voort te gaan tot het gestelde doel is bereikt.
(La Stampa - A. N. P.) **(Vor. ber. blz. 2159 E.)**

D. NEDERLAND. — Herziening der Grondwet. - Commissie geïnstalleerd. —
De minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde, voorzitter van de Staatscommissie voor de Grondwetsherziening, heeft op 7 Febr. '36 de Staatscommissie geïnstalleerd.
Naar wij vernemen zal de Staatscommissie haar herzieningsarbeid in het bijzonder richten op de volgende onderwerpen:
Het recht van de vrijheid van de drukpers;
het inkomen der Kroon;
de schadeloosstelling en het pensioen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
de regeling van de gevallen, waarin de Raad van State wordt gehoord;
de mogelijkheid ministers te benoemen zonder ministerieel departement;
de mogelijkheid om, met behoud van de grondslagen van het bestaande stelsel, het kiesrecht te wijzigen ter bevordering van een gezonde werking van het parlementaire stelsel;
de mogelijkheid aan de Staten-Generaal een Kamer toe te voegen, welke het bedrijfsleven vertegenwoordigt;
het lidmaatschap van vertegenwoordigende lichamen van personen, die een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen;
de mogelijkheid voor bepaalde bedrijfstakken lichamen in te stellen, ten einde leidend en regelend op te treden;
de Algemeene Rekenkamer;
de procedure van Grondwetswijziging.
Daarnaast staat het der Commissie vrij, ook andere onderwerpen in haar arbeid te betrekken. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 2157 G.)

E. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
Op 6 Febr. '36 heeft de Banque de France haar disconto verlaagd van 4 tot 3½%.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2127 D.)**

11 FEBRUARI 1936

F. OLYMPISCHE WINTERSPELEN TE GARMISCH-PARTENKIRCHEN. —
Adolf Hitler heeft op 6 Febr. '36 de Olympische Winterspelen te Garmisch-Partenkirchen plechtig geopend. Acht en twintig staten nemen aan de spelen deel. (A. N. P.) **(Vor. ber. Olymp. Spelen 2132 G.)**

G. GEESTELIJK LEVEN. — Bisschopswijding van Z. H. Exc. Mgr. J. P. Huibers. —
Te midden van een indrukwekkende reeks geestelijke en wereldlijke hoogwaardigheidsbekleeders, van de honderden vertegenwoordigers van de geestelijkheid en de geloovigen van het bisdom Haarlem is op 11 Febr. '36 in de sober, maar sierlijk-versierde kathedraal St. Bavo te Haarlem, de gekozen bisschop van het Haarlemsche Diocees, Z. H. Exc. Mgr. J. P. Huibers, op plechtige wijze geconsacreerd door Z. H. Exc. Mgr. den Internuntius, Mgr. P. Giobbe, met assistentie van de twee oudste der Nederlandsche bisschoppen H.H. Exc. Mgr. J. Hopmans, bisschop van Breda, en Mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's-Herhogenbosch.

In de Kanunnikenbanken hadden de kanunniken, onder wie de vicaris-generaal mgr. Th. W. Pichot, gekleed in paarsche toog en koormantel, alsmede de eerekanunniken en de secretaris van den internuntiatuur, mgr. L. Punzele, plaats genomen, in het hoogkoor de abten, vervolgens mgr. dr. B. J. Eras, procurator van het Ned. episcopaat te Rome, de aanwezige huisprelaten en geheime kamerheeren van den Paus, de dekens en de provinciaals der regulieren in het bisdom Haarlem, de regent van het Sem. Hageveld N. Ammerlaan; de oudste professoren der drie seminaria, de nieuwe Plebaan F. Filbry, de kolonel-hoofdaalmoezenier van Leger en Vloot J. J. J. Noordman, de pastoorsklasgenooten van mgr. Huibers, de deken van Almelo, eerekanunnik H. van der Waarden e.a. Voor en opzij van het hoogkoor zaten professoren van de seminaria, pastoors, directeuren van Diocesane congregaties, de directeuren van het Jeugdwerk, rectoren en kapelaans van het bisdom, ten getale van ongeveer 470 priesters. Daarachter de studenten van het Theologicum en Philosophicum, 200 in getal, allen in toog en superplie. Op de eerste rij achter de priesters hadden de gezanten van België, Portugal, Polen, Frankrijk, Italië en Oostenrijk hun zetels, benevens de ministers van Justitie, van Nijverheid, Handel en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij en van Sociale Zaken; daarnevens prof. mr. P. J. M. Aalberse, minister van Staat, jhr. mr. dr. A. Roëll, commissaris van de Koningin, en zijn echtgenoote, mr. T. J. Verschuur, oud-minister van Econ. Zaken en mr. H. P. Marchant, oud-minister van Onderwijs, K. en W., verder wethouder Van Liemt van Haarlem en vele andere autoriteiten.
Onder klokgelui trad de nieuwe bisschop om 10 uur langs een eerewacht van leden der Roomsch-Katholieke jeugdvereenigingen de kathedraal binnen, waar de geestelijkheid hem opwachtte. Hij was vergezeld van den apostolischen internuntius uit Den Haag, mgr. Paolo Giobbe, consecrator en van de bisschoppen mgr. P. A. W. Hopmans en mgr. A. F. Diepen, die bij de wijding assisteerden.
Langs het middenpad begaven zich consecratoren en wijdeling naar het koor van de kerk, waar aan de rechterzijde van den bisschopszetel een troon was opgericht voor de pauselijken internuntius. Mr. Hopmans las den pauselijken lastbrief voor, waarna mgr. Huibers in de handen van den internuntius den eed aflegde. Intusschen ging de mis door en werden de miszangen onder leiding van dr. L. Kat, uitgevoerd. De wisselzangen werden in het Gregoriaansch gezongen; in de onveranderlijke gedeelten werd een polyphone-compositie van Antonio Lotti uitgevoerd. Sanctus en Benedictus waren genomen uit de Missa Regina Coeli van Jacob de Kerle. Het koor zong ook nog a capella het Ave Maria van Arcadelt en het Motet Exultate Justi van Viadana.
De eigenlijke consecratie werd verricht vóór de lezing van het Evangelie; staande voor het altaar legden de consecratoren het Evangelieboek in handen van den nieuwen bisschop. Na de mis leidde de consecrator den wijdeling naar zijn zetel en hief toen het Te Deum laudamus aan, onmiddellijk door alle aanwezigen meegezongen. De klokken van den toren beierden en nu schreed mgr. Huibers door de kerk, om de diocesanen te zegenen; de plechtigheid sloot met een drievoudigen heilwensch van mgr. Huibers aan den consecrator „ad multos annos". Onder orgelspel verlieten de bisschoppen in omgekeerde volgorde de kerk; zij begaven zich naar de plebanie, waar ook voor intiemen gelegenheid bestond, mgr. Huibers geluk te wenschen.
Des middags recipieerde de nieuwe bisschop voor wereldlijke autoriteiten en ingezetenen van het bisdom.
(De Maasbode - De Tijd - A. N. P.)
(V. b. Mgr. J. P. Huibers 2128 K.; Photo 2096 A.)

A. NEDERLAND. — Het Verbond van Nederlandsche Werkgevers. - 10-jarig bestaan. —
Op 7 Februari werd te Den Haag het 10-jarig bestaan gevierd van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, de organisatie, in 1925 geboren uit de fusie van de Vereeniging van Nederlandsche Werkgevers, het Verbond van Nederlandsche fabrikantenvereenigingen en het Centraal Industrieel Verbond.
Nadat deze organisaties gedurende langeren of korteren tijd zelfstandig de belangen harer leden hadden behartigd, fusioneerden zij zich met ingang van 1 Januari 1926 tot het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, waarvan de stichtingsvergadering gehouden werd op 21 Januari 1926.
Aan het te dezer gelegenheid gehouden feestmaal werden redevoeringen gehouden door den algemeen voorzitter van het Verbond, den heer H. P. Gelderman C.Jzn., den minister-president, dr. H. Colijn, dr. F. E. Posthuma, en den heer A. Waller.
(Het Vaderland)
(Vor. ber. Verb. v. Ned. Werkgevers 1949 F.)

B. ARGENTINIE. — Het vierde eeuwfeest van Buenos Aires. —
Op 1 Febr. '36 zijn te Buenos Aires de feestelijkheden begonnen ter herdenking van het vierde eeuwfeest van deze stad, die in 1536 gesticht werd door Don Pedro de Mendoza, die door Karel V naar de nieuwe wereld was gezonden. (A. N. P.)

C. SCHEEPSRAMPEN. — s.s. „Kerkplein" vlot. —
Het s.s. Kerkplein, dat op 5 Febr. '36 van Egmond aan Zee is vlot gesleept is op denzelfden dag de Rotterdamsche haven binnengeloopen. (A. N .P.)
(Vorig bericht blz. 2043 D.)

D. PROF. MR. DR. H. KRABBE OVERLEDEN. —
Op 79-jarigen leeftijd is op 5 Febr. '36 te Leiden overleden prof. mr. dr. H. Krabbe, oud-hoogleeraar in het Staatsrecht, eerst aan de Groningsche, daarna aan de Leidsche Universiteit.
In 1894 werd hij benoemd tot hoogleeraar in het staatsrecht aan de Rijks-universiteit te Groningen, welk ambt hij den 2den Febr. 1894 aanvaardde met een redevoering: „De werkkring van den Staat".
Toen wijlen prof mr. J. Oppenheim als hoogleeraar in het staatsrecht aan de Leidsche universiteit aftrad, werd prof. Krabbe bij Kon. Besluit van 7 December 1907 tot zijn opvolger aan deze universiteit benoemd. Hij aanvaardde het hoogleeraarsambt te Leiden den 4den Maart 1908 met een rede: De idee der persoonlijkheid in de staatsleer. Gedurende den academischen cursus 1923-1924 was hij rector magnificus der Leidsche universiteit als hoedanig hij bij de viering van den 349sten stichtingsdag dezer Hoogeschool den 8sten Febr. een rede hield over „De innerlijke waarde der wet.
Tal van geschriften en tijdschrift artikelen zijn in den loop der jaren van zijn hand verschenen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

E. EMIGRANTEN. — Hun treurig bestaan. —
In het „Kirchenblatt für die reformierte Schweiz" schrijft dr. Adolf Keller, directeur van het wetenschappelijk instituut der Kerken te Genève, over de ellende van hen, die om geloof- of politieke redenen uit Duitschland of andere landen zijn geweken.
„In alle categorieën stoot men op namelooze ellende. Men heeft geen papieren; en zonder een papier is tegenwoordig de mensch geen mensch. Hij wordt vervolgd; de politie jaagt hem van de ééne grens naar de andere; hij heeft geen vaderland.
De meeste vluchtelingen zijn van alle middelen ontbloot; zelfs wanneer zij thuis nog vermogen bezitten, kunnen zij het niet meenemen. Velen hunner zijn ziek; hebben geen voldoende kleeding en schoeisel; geen geld, om zich een onderkomen te verschaffen; de meesten zijn half vertwijfeld; velen den zelfmoord nabij. In de „Europäische Centralstelle für kirchliche Hilfsaktionen" hebben wij met ongeveer 600 dezer vluchtelingen te doen gehad. Nooit zagen wij in een dergelijken afgrond van menschelijke hulpeloosheid en algeheele vertwijfeling: Een „uitvaagsel" van menschen, dat door de Duitsche regeering tegenwoordig eenvoudig voor de deur van andere naties geveegd wordt, ligt op de straat. Men ziet ze sterven en velen hunner weten ook met verschrikkelijke duidelijkheid, dat zij sterven moeten, wanneer niet spoedig hulp komt.
De Volkenbond heeft door het Nansen-comité er voor gezorgd, dat twee en een half millioen Russen, Armeniërs, Grieken en Bulgaren zich elders konden vestigen. Hetzelfde heeft de Bond gedaan ten aanzien van de Syrische Christenen. Door de economische crisis zijn velen dezer vluchtelingen opnieuw in nood geraakt. Deze zal nog grooter worden, wanneer in 1938 het Nansen-comité werkelijk zal worden opgeheven; daar men na den dood van Nansen (1930) meende, dat de taak van het comité in dat jaar zou zijn vervuld.
Het Nansen-comité werkt echter alleen voor Russische, Armeensche, Syrische en sedert 1935 ook nog voor Saarlandsche vluchtelingen. Zoo moet dus dit vraagstuk door den Volkenbond opnieuw worden aangevat. De Volkenbond bezit de noodige ervaring. Toch zal hij niet zoo spoedig kunnen ingrijpen.
Intusschen blijven deze ongelukkigen aangewezen op particulieren hulp. De Chr. Kerken hebben vooral tegenover de ongelukkige Joden-Christenen een taak te vervullen." (Kirchenblatt f. die reform. Schweiz)
(Vor. ber. Duitsche emigranten 1879 E.)

F. NEDERLAND. — Leger des Heils - Generaal Evangeline Booth spreekt in Amsterdam. —
De groote zaal van het Concertgebouw was tot in alle uithoeken gevuld, toen op 2 Febr. '36 Generaal Evangeline Booth het podium onder daverend applaus betrad; het podium vanwaar zij haar eerste lezing in Nederland zou houden.
Wij merkten onder de aanwezigen op burgemeester en mevrouw dr. A. de Vlugt. Na het openingslied opent luitenant-kolonel A. C. Beekhuis de bijeenkomst met gebed, waarna commandant Bouwe Vlas een korte inleiding uitspreekt.
Dan is het woord aan Z. Exc. Jhr. Mr. D. J. de Geer, minister van staat, voor het houden van een toespraak.
Jhr. Mr. D. J. de Geer herinnerde eraan, hoe hij jaren geleden miss Eva Booth, zooals zij toen werd genoemd, had ontmoet. Reeds toen ging een groote geestelijke kracht van haar uit. Haar eenvoud en nuchterheid van geest zijn haar een grooten steun geweest bij haar werk. In 1934 werd zij tot generaal gekozen.
God deed haar de zware taak aanvaarden. Zij moest — zoo voelde zij het — haar leven omschakelen op een nieuw en nog hooger plan. Spr. wendde zich vervolgens in het Engelsch tot generaal Booth om zijn beste wenschen uit te spreken voor haar werk tot heil van de menschheid.
Dan is het woord aan generaal Booth voor haar lezing: „The world's greatest Romance."
Daverend is het applaus, wanneer generaal Evangeline Booth naar voren treedt, voor het uitspreken van haar rede, welke zin voor zin in het Nederlandsch wordt vertaald.
Hartelijk dank brengt zij aan Jhr. Mr. de Geer voor zijn woorden. Woorden welke ik niet zal vergeten, die mij op zullen heffen en sterken in dagen van strijd; dank breng ik u ook voor uw steun aan het Leger des Heils geboden. Ook u, zoo richtte zij zich tot de aanwezigen, dank ik; uw Hollandsche karakter is wereldbekend, evenals uw strijd voor den godsdienst. Moge God mijn bezoek voor u tot zegen stellen, opdat gij mij niet zult vergeten.
(De Standaard) **(Vorig bericht blz. 2158 G.)**

12 FEBRUARI 1936

A. NEDERLAND. — Militair Duitschland aan onze grenzen. - Het antwoord van Duitschland. —

De officieuze Duitsche „Diplomatisch-politische Korrespondenz" wijdt onder het opschrift „Bedenkelijke utiliteitspolitiek" een beschouwing aan de artikelen over de Duitsche herbewapening en de Nederlandsche defensie, welke de Amerikaansche journalist Mowrer in zijn blad „Chicago Daily News" heeft gepubliceerd en die o.a. door de „Times" en de „Nieuwe Rotterd. Crt." van 7 Febr. '36 (pag. 2167 A.) zijn overgenomen.

„Een Engelsch blad — aldus Korrespondenz — leent zich tot het weergeven van beduchtheden, die in Nederland zouden zijn ontstaan door de Duitsche herbewapening. Gezien de vriendschappelijke en goede betrekkingen, die al van oudsher tusschen Duitschland en Nederland bestaan, is dit een droevige prestatie op het gebied van bewuste pogingen om bezorgdheden te verwekken. Het is nog niet lang geleden, dat men op soortgelijke wijze ook het Belgische volk het besef trachtte bij te brengen, van welken kant het dreigende gevaren had te verwachten. En dit alles ofschoon de vredelievende bedoelingen der Duitsche politiek jegens alle volken bewezen zijn, en ofschoon in het Westen bovendien door het Locarno-pact een extra garantie is geschapen, waarvan doel en beteekenis was, een duurzame atmosfeer van vrede en vertrouwen te weeg te brengen.

Rust en vrede worden niet door Duitschland in gevaar gebracht, maar door praktijken, die in schijn den vrede heeten te dienen, doch in werkelijkheid slechts onveiligheid en onvrede beoogen te bewerken, zelfs tusschen volken, die in de beste verstandhouding leven.

Dat men telkens weer zinspeelt op de Duitsche weermacht en daaruit een gevaar voor den vrede construeert, laat slechts de conclusie toe, dat hier op zeer bedenkelijke wijze bewapeningsplannen moeten worden gerechtvaardigd, welke men niet op andere wijze in het openbaar schijnt te kunnen verdedigen.

Door dergelijke draaierijen wordt echter in geen geval het historische feit te niet gedaan, dat het herstel van Duitschlands souvereiniteit op weermacht-gebied noodzakelijk was geworden, ten einde op een wijze, welke beantwoordt aan de Duitsche veiligheidsbehoeften, een tegenwicht te scheppen tegenover den ontbrekenden ontwapeningswil der zwaarbewapende staten, ja tegen hun weigering aanvaarde verplichtingen na te komen.

(Diplomatisch-politische Korrespondenz)

(Vorig bericht blz. 2167 A.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Doleantie-herdenking.

Deze week wordt in Nederland in onderscheidene kringen de doleantie herdacht, zoowel van Gereformeerde als van Hervormde zijde.

Tal van Gereformeerde weekbladen hebben in de laatst verschenen nummers artikelen aan den strijd van vijftig jaren geleden gewijd. „De Reformatie" kwam uit met een doleantie-nummer van 24 pagina's. Heel dit nummer is aan de kerkelijke beweging van 1886 gewijd. De redacteur van „De Reformatie", Prof. dr. K. Schilder, schreef over: „Dr. A. Kuyper in Doleantietijd: IJzer tegen leem". Er is in de breede reeks van artikelen ook een bijdrage opgenomen over „De doleantie in de caricatuur". De schrijver van dit artikel, de journalist D. de Wit, van Bussum, gaf bij dit stuk een tiental reproducties van spotprenten uit die dagen.

Op 9 Febr. '36 is de herdenking van de doleantie ingezet met een gemeentelijke gedachtenisviering in alle Gereformeerde Kerken van Nederland. In alle plaatsen is in de morgengodsdienstoefening het gebeurde van 1886 in den dienst des Woords herdacht.

(De Standaard) **(Vor. ber. Doleantie 2144 C.)**

C. BELGIE. — Internationale handelsbelemmeringen. - Rede van den heer F. H. Fentener van Vlissingen. —

In het Egmont-paleis te Brussel heeft de heer F. H. Fentener van Vlissingen, voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel, op 4 Febr. '36 een lezing gehouden over de internationale handelsbelemmeringen en de maatregelen tot het uit den weg ruimen er van. De Belgische regeering was vertegenwoordigd door den minister van Financiën, Max Leo-Gérard, en den minister van Justitie, Soudan, terwijl van de Nederlandsche legatie aanwezig waren de consul-generaal mr. H. van Romburgh, de gezantschaps-secretaris jhr. W. F. van Lennep en de consul jhr. G. L. v. d. Maesen de Sombreffe.

Wij ontleenen aan zijn rede het volgende:

Op het congres van Weenen in 1933, daarna op het congres van Parijs van 1935 heeft de Internationale Kamer verklaard, dat een der doelmatigste methodes om den internationalen handel te doen herleven bestaat in het afsluiten van nieuws handelsaccoorden. De bi-laterale handelsverdragen moesten zooveel mogelijk de clausule der meestbegunstigde natie bevatten alsook wederzijdsche douane-concessies. Deze methode werd door de Vereenigde Staten met succes toegepast.

Twee andere methodes kunnen nog worden toegepast, namelijk het afsluiten van bi-laterale reciprociteitsaccoorden en het afsluiten van toenaderingsaccoorden tusschen landen die tot eenzelfde geografische of economische gemeenschap behooren.

Moet echter eerst worden gestabiliseerd of moeten vooraf de handelsbelemmeringen worden uit den weg geruimd, vroeg spreker. Zoolang de handelsbelemmeringen bestaan zal een muntstabilisatie slechts voorloopig kunnen zijn.

Anderzijds zijn echter de handelsbelemmeringen voor een groot deel het gevolg van de op de wereldmarkt geprovoceerde desorganisatie door de munt-manipulaties. Er bestaan thans niet alleen douane-belemmeringen, zooals douanetarieven en contingenteeringen, maar ook moratoria, transfer-restricties, deviezencontrôle en clearingaccoorden. Zulke hindernissen kunnen niet uit den weg worden geruimd zonder een voorafgaande stabilisatie der valuta. (De Telegraaf)

(Vor. ber. F. H. Fentener van Vlissingen 1852 D.)

D. SOVJET-RUSLAND. — Communistische Academie ontbonden. —

De raad van volkscommissarissen van de Sovjet-Unie en het centrale comité van de communistische partij hebben een besluit uitgevaardigd, waarbij met het oog op de ondoeltreffendheid van het naast elkaar voortbestaan van twee academies — de academie van wetenschappen en de communistische academie — en met de bedoeling de beoefenaren van de wetenschap in één wetenschappelijk staatscentrum te vereenigen, de ontbinding van de communistische academie verordend wordt en de overdracht van de instellingen en voornaamste krachten aan de academie van wetenschappen. (Prawda)

(De communistische academie werd in 1918 gesticht, direct na de revolutie. Zij had tot taak, communistische hoogleeraren te vormen en creëerde centra van studie, die belast waren met het onderricht in en de interpretatie van wetenschap, kunst en letterkunde van Marxistisch en Lenistisch standpunt. Langen tijd verzette zich de Academie van wetenschappen der U.S.S.R. tegen den geest en de methode van dit onderwijs als onvereenigbaar met het wezen zelf der wetenschap).

E. NEDERLAND. — Rijkspostspaarbank en bijzondere spaarbanken 1934-1935. —

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft een spaarbankstatistiek samengesteld, welke thans betrekking heeft op het boekjaar 1934-'35 (d.w.z. het boekjaar dat geëindigd is op een datum, liggende tusschen 1 Juli 1934 en 30 Juni 1935).

Bij de Rijkspostspaarbank bedroeg het saldo-tegoed aan het einde van de boekjaren 1933 en 1934 resp. ƒ 528.697.000 en ƒ 539.518.000. Het blijkt dus met ƒ 10.822.000 (2%) te zijn gestegen. Tegenover het vorige jaar, toen een stijging met 3.4% had plaats gevonden, heeft mitsdien geen groote verandering plaats gehad. Bij de 284 bijzondere spaarbanken, welke over 1933 en 1934 gegevens hebben verstrekt, steeg het saldo-tegoed van ƒ 463.865.000 tot ƒ 483.413.000 dus met ƒ 19.548.000 (4.2%). Gerekend dat bij de 281 bijzondere spaarbanken, die over 1932 en 1933 gegevens hebben verstrekt, het saldo-tegoed met ƒ 20.063.000 (4.5%) is gestegen, kan worden geconstateerd, dat de ontwikkeling bij deze instellingen ongeveer in dezelfde lijn als het vorige jaar doorging.

Een samenvatting van de cijfers van de Rijkspostspaarbank en die van de 284 genoemde bijzondere spaarbanken geeft als uitkomst, dat het saldo-tegoed van einde 1933 tot einde 1934 steeg van ƒ 992.562.000 tot ƒ 1.022.932.000 dus met ƒ 30.370.000 (3.1%). Van 1932 op 1933 werd voor de Rijkspostspaarbank en de alstoen vergeleken 281 bijzondere spaarbanken tezamen een toeneming met ƒ 37.358.000 (3.9%) geconstateerd. Hierbij zij aangeteekend, dat de bevolking einde 1934 tegenover die van einde 1933 een vermeerdering van 1.2% aanwees (einde 1933 tegenover einde 1932 1.3%).

De rente, gekweekt uit de beleggingen, bedroeg bij de Rijkspostspaarbank ƒ 23.654.000 (in 1933 ƒ 23.609.000) en bij de 279 spaarbanken, waarvan hieromtrent opgaven zijn ontvangen, ƒ 22.215.000 (in 1933 bij 281 banken ƒ 22.012.000).

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht blz. 1884 H.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Rede van Senator Pittman tegen Japan. —

„Japan is voornemens China voor Amerika te sluiten, zelfs indien een oorlog noodig zou zijn, om dat klaar te spelen", verklaarde Pittman, voorzitter van de senaatscommissie van buitenlandsche zaken, in een rede, welke hij op 10 Febr. '36 in den Amerikaanschen senaat uitsprak.

Pittman eischte daarom een marine en luchtmacht van voldoende sterkte, om de rechten van de Vereenigde Staten te beschermen.

De Japansche „bedreigingen, propaganda en arro-

gantie" hekelend, verklaarde senator Pittman verder, dat Japan openlijk en zonder eenig respect het pact van den Volkenbond, het Kellogg- en het negen-mogendheden-pact had geschonden.
„Buitenlandsche regeeringen mogen gewaarschuwd zijn, dat elke restrictie, welke de Vereenigde Staten geschikt achten, om aan burgers op te leggen in tijd van oorlog, geen reden mag zijn voor een onwettige behandeling van onze burgers en onze regeering niet van het recht ontheft, om vrijwillig elke nuttig geachte actie ten behoeve harer burgers te ondernemen".
Senator Pittman citeerde vervolgens admiraal Takahashi, commandant van de Japansche vloot, die verklaard heeft, dat tenzij de Vereenigde Staten hun politiek van uitbreiding en bescherming van den Amerikaanschen handel laten varen, Japan genoodzaakt zou zijn, den actieradius van zijn vloot uit te breiden tot Nieuw-Guinea, Celebes en Borneo.
Nooit in de geschiedenis der moderne tijden, aldus de senator, heeft iemand met een dergelijke positie zulk een ondiplomatieke, arrogante en onbeschaamde verklaring afgelegd.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. blz. 2101 H.)**

A. SUIKER. — Verbruik en Voorraden. —
F. O. Licht, Maagdenburg, heeft verbruiks- en voorraadcijfers voor suiker der 12 voornaamste landen van Europa (de z.g. „statistische" landen) over de eerste vier maanden van het campagnejaar 1935/36 gepubliceerd.

(in duizenden tons)	Verbruik Sept./Dec.			Voorraden op 1 Jan.		
	1935	1934	1933	1936	1935	1934
Duitschland	621	558	505	1.366	1.329	1.234
Tsjecho-Slowakije	133	128	127	449	496	448
Oostenrijk	70	67	70	190	150	108
Hongarije	37	30	31	107	108	123
Frankrijk	405	396	399	915	921	730
België	84	80	91	210	233	177
Nederland	107	104	107	314	337	371
Zweden	103	94	92	321	312	307
Polen	110	110	101	408	409	397
Italië	111	105	105	295	324	304
Spanje	102	98	97	243	229	184
Engeland	525	440	457	502	516	578
Totaal	2.408	2.210	2.182	5.320	5.364	4.961
Java				1.172	2.027	2.790
Vereenigde Staten				329	808	220
Cuba				662	820	1.160
Totaal				7.483	9.019	9.131

Bovenstaande cijfers geven een zeer bemoedigend beeld van het verloop der consumptie en bewijzen, dat het verbruik, dat jaren lang eerder achteruit dan vooruit ging, zich thans weer in tegengestelde richting beweegt.
Slechts in Frankrijk en Polen blijft de verbruiksstijging beneden de vroeger als normaal beschouwde 3%. (Licht's Rapport)
(Vor. ber. Suiker 2033 A.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Het militaire budget.
Door de begrootingscommissie van het Amerikaansche Huis van Afgevaardigden is het grootste bewapeningsbudget aangenomen, dat ooit in de Vereenigde Staten in vredestijd is opgesteld.
Het Budget voorziet, naar „United Press" daaromtrent nader aan de „Maasbode" meldt in een bedrag van 543.341.000 dollar voor de bewapening te land en in de lucht alsmede voor de kustverdediging gedurende het begrootingsjaar 1936—1937.
Het vorig jaar bedroeg het bewapeningsbudget 422.897.000 dollar .
Het budget voorziet in de volgende versterking van de Amerikaansche strijdkrachten:
Ten eerste: het staande leger zal van 140.000 tot 150.000 manschappen worden uitgebreid.
Ten tweede: er zullen 565 nieuwe vliegtuigen worden gebouwd.
Ten derde: voor de kustverdediging zal een bedrag van 8,5 millioen dollar worden beschikbaar gesteld.
Men vermoedt, dat voor den bouw van nieuwe oorlogs-vliegtuigen een bedrag van 45.540.177 dollar zal worden besteed, d. i. 16.038.000 dollar meer dan het vorig jaar. (Maasbode)
(Vor. ber. Legerbegr. 1733 B.; Marinebegr. 1837 I.)

13 FEBRUARI 1936

C. ENGELAND. — Malcolm MacDonald keert in het Lagerhuis terug. —
Het resultaat van de tusschentijdsche verkiezing voor het Lagerhuisdistrict Ross en Cromarty, welke noodzakelijk was geworden door het aftreden van Sir Ian Macpherson, die het district sedert 1911 heeft vertegenwoordigd en onlangs als Lord Strathcarron naar het Hoogerhuis is verhuisd, is op 11 Febr. '36 bekend gemaakt.
Malcolm MacDonald, de minister voor de Dominions en candidaat van de Nationale Regeering, is gekozen met 8949 stemmen. De candidaat der Labourpartij, McNeill, behaalde 5967 stemmen, de conservatief, Randolph Churchill, 2427 stemmen, terwijl de liberaal Thomas 738 stemmen heeft verworven.
(Daily Telegraph)

D. NEDERLAND. — Spoorwegen. - Stroomlijn-locomotieven. —
De vorige maand zijn door de directie der Spoorwegen proeven genomen met de stroomlijn-locomotief, een locomotief die met grooter snelheid door weerstandsvermindering en tegelijkertijd met geringer exploitatiekosten rijdt.
Nadere bijzonderheden zullen binnenkort worden gepubliceerd. (Red. K. H. A.) **(V. b. Spoorw. 2136 E.)**

E. NEDERLAND. — Handel met Turkije, Chili en Bulgarije. —
Handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met:

	Turkije			Chili			Bulgarije		
	Invoer-waarde	Uitvoer-waarde	Saldo invoer*)	Invoer-waarde	Uitvoer-waarde	Saldo invoer*)	Invoer-waarde	Uitvoer-waarde	Saldo invoer*)
Januari 1935	174	379	—205	194	43	151	156	40	116
Februari	142	304	—162	543	74	469	58	21	37
Maart	159	141	18	57	27	30	89	24	65
April	52	110	— 58	10	25	—15	5	23	— 18
Mei	62	81	— 19	239	57	182	10	8	2
Juni	104	42	62	665	24	641	58	13	45
Juli	74	12	62	72	103	— 31	101	21	80
Augustus	65	222	—157	199	43	156	84	16	68
September	167	51	116	267	39	228	95	35	60
October	389	128	261	118	48	70	135	25	110
November	380	204	176	195	79	116	—	—	—
December	150	84	66	271	77	194	116	43	73
December 1934	105	112	— 7	—	—	—	106	29	77
Jan./Dec. 1935	1.918	1.758	160	2.598	586	2.012	1.133	295	838
Jan./Dec. 1934	2.160	1.324	836	3.142	868	2.274	1.122	304	818

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
*) Een — teeken wijst op een uitvoersaldo. **(Vor. ber. Chili blz. 1528 G.)**

A. BELGIE. — Teraardebestelling van Mevrouw Ada Bodart-Doherty. —

Onder groote belangstelling heeft op 10 Febr. '36 de teraardebestelling plaats gehad van mevrouw Ada Bodart-Doherty, een der oorlogsheldinnen in den tijd van de bezetting.
Zij was eveneens van Engelsche afkomst als hare vriendin en medewerkster Edith Cavell, die op de nationale schietbaan te Brussel door de Duitschers is gefusilleerd. Mevr. Ada Bodart-Doherty werd tot 15 jaar dwangarbeid veroordeeld.
Onder de aanwezigen waren minister van staat Lippens, de voorzitter van de Senaat, militaire attachés te Brussel, Belgische generaals, een vertegenwoordiger van den minister van landsverdediging, een delegatie van de Engelsche oudstrijdersvereeniging Old Contemptibles, delegaties van Belgische oudstrijdersvereenigingen, met vaandels enz.
De lijkkist was gedekt met de Belgische vlag en was bedolven onder een schat van bloemen.
Na den lijkdienst in de Brusselsche kathedraal had de begrafenis op het stedelijk kerkhof plaats. (Het Laatste Nieuws)

B. NEDERLAND. — Belastingen in 1935. —

De belastingen, zoowel de directe als de indirecte, hebben in 1935, hoewel zij beneden de ramingen bleven, meer opgebracht dan in het dienstjaar 1934. Aan directe belastingen is *f* 8.334.607 meer ontvangen, aan overige middelen *f* 7.096.383. In het afgeloopen jaar is totaal ontvangen aan directe belastingen *f* 99.435.801, aan indirecte *f* 366.409.758.
De ramingen zijn voor beide middelen belangrijk hooger geweest. De verwachtingen voor de directe belastingen waren *f* 116.425.000, voor de overige middelen *f* 398.150.000. Zij zijn daar dus resp. *f* 16.989.199 en *f* 31.740.242 onder gebleven. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Belastingen 2163 E.)

C. BELGIE. — Landsverdediging. - De houding der Socialisten. —

Onder voorzitterschap van den heer Bouchery had in het Volkshuis te Brussel een buitengewone vergadering plaats van de Belgische socialistische partijraad tot het onderzoek van de militaire kwestie.
Deze vergadering werd zeer druk bijgewoond; alle socialistische ministers waren aanwezig.
Minister De Man gaf een algemeen en technisch overzicht van het vraagstuk.
Met 56 tegen 28 stemmen en 2 onthoudingen nam de Partijraad de volgende motie aan, ingediend door den heer Jean Delvigne:
De Partijraad,
heeft kennis genomen van de verklaringen der socialistische ministers, inhoudende, dat de ministerraad eenstemmig van meening is dat:
1. de Belgische militaire organisatie uitsluitend defensief en territoriaal mag zijn,
2. gezien de huidige internationale toestand, maatregelen noodzakelijk zijn die in geval van een veronderstelde plotselinge aanval de mobilisatie dekken.
In het geval dat de Ministerraad het eens wordt over het indienen van een wetsvoorstel,
spreekt de Partijraad zijn vertrouwen uit in zijn vertegenwoordigers in de Regeering, ten einde daadwerkelijk de volle en geheele vrijheid van onderzoek en beslissing in de volksvertegenwoordiging, ten aanzien van zulk een wetsvoorstel, en bepaaldelijk ten aanzien van de geldelijke lasten en de globale duur van den diensttijd te verzekeren.
(De Volksgazet - Le Peuple)
(Vor. ber. Defensie 2166 C.; Socialisten 2122 D.)

D. NEDERLAND. — De verbetering van onze landsverdediging. - Bouw van kazematten in het Oostelijk deel des lands. —

De Staatscourant bevat aankondiging van binnenkort te houden aanbestedingen vanwege de eerstaanwezend-ingenieurs der genie voor den bouw van kazematten en verdedigingswerken, en wel:
Te Nijmegen: het maken van vier kazematten van gewapend beton c.a., waarvan twee te Ravenstein en twee bij Grave;
Te Zwolle: het bouwen van verdedigingswerken te Kampen en nabij Zwolle;
Te Nijmegen: het bouwen van vier kazematten van gewapend beton in de omgeving van Roermond en Buggenum;
Te Breda: het bouwen van een kazemat van gewapend beton te Heusden;
Te Arnhem: het bouwen van twee kazematten van gewapend beton op het Verdedigingswerk bij Westervoort.
Deze werken vormen een onderdeel van de verbetering van onze verdediging, welke de regeering met de instelling van het weerfonds beoogt.
Met bovenstaande materieele verbetering van de verdediging houdt blijkbaar verband de veranderde personeelsbezetting, waarbij o.m. 't hierboven reeds genoemde plaatsje Ravenstein een garnizoen van politietroepen ter sterkte van 120 man heeft gekregen.
(Staatscourant) **(Vor. ber. Defensie 2085 A.; Defensiefonds 2060 B.)**

E. MR. E. O. J. M. BARON VAN HÖVELL TOT WESTERFLIER OVERLEDEN. —

Op 12 Febr. '36 is te Boschvoorde nabij Brussel op 58-jarigen leeftijd overleden de Commissaris der Koningin in de provincie Limburg, mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier.
De Commissaris der Koningin vertoefde aldaar met zijn echtgenoote op advies van den geneesheer, nadat hij reeds enkele maanden te Maastricht met ziekteverlof was.

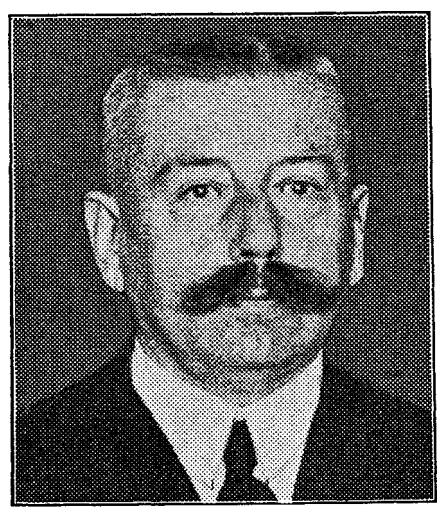

Mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier.

Mr. E. O. J. M. baron van Hövell tot Westerflier werd op 28 Maart 1877 te Twello, gemeente Voorst geboren. Hij bezocht het gymnasium te Maastricht en studeerde in de rechtswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, waar hij in 1904 promoveerde.
Na eenigen tijd als advocaat-procureur te Utrecht te zijn werkzaam geweest, werd hij burgemeester van Culemborg en later van de Gemeente Breda. In 1918 werd hij benoemd tot Commissaris der Koningin in de provincie Limburg.
De overledene was voorts nog curator der R. K. Handels Hoogeschool te Tilburg.
Hij was onderscheiden met het Grootkruis van de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Groot-Officier van de Orde Oranje Nassau, Groot-Officier in de Orde van België en Ridder van de Orde van Malta (Heilige Stoel).
Van harte steunend al wat van sociale en geestelijke zijde voor het bevorderen van het moreel, religieus en intellectueel leven werd en wordt gedaan, achtte hij 't zich een bijzondere taak, het zijne bij te brengen tot het omhoog stuwen van het economisch welzijn van Limburg.
Als zijn voornaamste daden op dit gebied mogen wel herinnerd worden: de bevordering van de electrificatie der provincie; de steun, verleend aan de

verzorging van zijn gewest met goed drinkwater, en de zorg om de zich tot een industriegebied omzettende provincie steeds meerdere nijverheidsinstellingen toe te voeren. De namen Stroomverkoop-Maatschappij, Zuid-Limburgsche Drinkwaterleiding, Limburgsche Industriebank en Economisch Technologisch Instituut spreken hier voor zichzelf. (Limb. Koerier)

14 FEBRUARI 1936

A. **SPANJE. — Vergaderingen van de Katholieke Volkspartij en het Volksfront. —**
De Katholieke Volkspartij in Spanje heeft te Madrid een groote kiesvergadering gehouden. Gil Robles, de leider der partij, hield daarbij een rede, die door luidsprekers in tien zalen hoorbaar was.
Bij de bespreking van de samenwerking van het anti-revolutionnaire front voor de verkiezingen, verklaarde hij, dat „op den dag na de verkiezingen de katholieke volkspartij onmiddellijk haar politieke vrijheid zal hernemen".
Ook het volksfront heeft een groote meeting gehouden, in den loop waarvan de syndicalist Pestana, de communisten Maurin en Diaz, de links-socialistische oud-minister Largo Caballero, de voormalige leider van de republikeinsche Unie Martinez Barrio en de oud-premier en leider der links-republikeinen Azana hebben gesproken. Ook deze redevoeringen werden telefonisch naar andere zalen overgebracht. Largo Caballero erkende, dat het gemeenschappelijke programma der linksche partijen een „programma der kleine bourgeoisie" was, maar het was dringend noodig „het fascisme den weg te versperren".
Hij voegde er aan toe, dat „het socialistische bondgenootschap met de burgerlijke partijen trouwens niet eeuwig zou zijn". (El Sol)
(Vor. ber. Accion Popular 1482 B.)

B. **BELGIE. — Landsverdediging. - Wetsontwerp inzake miliciens. —**
De Belgische minister van nationale verdediging Devèze heeft bij de Belgische Kamer een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de wet op den dienstplicht, ten doel hebbende de permanente verdediging van het grondgebied door alle wapens en permanente dekking te verzekeren. De miliciens zullen al naar gelang van het wapen van 6 tot 18 maanden moeten dienen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Defensie 2172 C.)

C. **CHINA. — Emissie van twee leeningen. —**
De Chineesche minister van Financiën heeft besloten tot de emissie van twee leeningen. De eerste is een 6% consolidatieleening van 1460 millioen dollar, bestemd voor aflossing van alle uitstaande oblig. De tweede is een herstelleening van 340 millioen dollar, uit welker opbrengst de Chineesche regeering haar financieel programma wenscht te financieren. (Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Leening 222 A.)**

D. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Meer dan 150 Katholieken gearresteerd. —**
De leider der katholieke jeugd in Duitschland, Mgr. Wolker, is op 10 Febr. '36 gearresteerd. Nader verneemt Reuter, dat nog 150 geestelijken en jongelieden door de politieke politie in hechtenis zijn genomen.
Zij worden beschuldigd van samenzwering tegen de veiligheid van den staat. De arrestaties duren overal in het land voort. De politieke politie meent op het spoor te zijn van een uitgebreid complot.
Katholieke organisaties en jeugdvereenigingen zouden met communistische elementen betrekkingen hebben aangeknoopt met het doel den nationaalsocialistischen staat omver te werpen.
De aanleiding tot deze arrestaties is geweest een huiszoeking bij Pater Rosser, den Vicaris van Düsseldorf, en leider van katholieke patronaten. Er zou beslag gelegd zijn op een lijst van adressen en op correspondentie met elementen, verdacht van vijandigheid jegens het regime. Mgr. Hendrik Wolker is gearresteerd als de verantwoordelijke superieur van Vicaris Rosser. Hem wordt ten laste gelegd op de hoogte zijn geweest van de actie van den Vicaris. De arrestaties hebben in katholieke kringen levendige beroering gewekt. Kardinaal Schulte, de Aartsbisschop van Keulen, heeft aan Hitler een protesttelegram gezonden. (De Tijd)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2151 B.)

E. **MANDSJOEKWO. — Een nota aan Sovjet-Rusland. —**
Het agentschap Domei meldt uit Charbin, dat de Mandsjoerijsche onder-minister van Buitenlandsche Zaken, Wasi, aan den Sovjet-Russischen consul-generaal Slavoetski een nota heeft overhandigd, waarin van de Sovjet-regeering krachtig geëischt wordt, dat:
1. De Mandsjoerijsche deserteurs, die zich na de muiterij van 29 Januari op Sovjet-Russisch grondgebied in veiligheid hebben gebracht onmiddellijk worden uitgeleverd;
2. De Russische officieren, die de muiters bij den beweerden tegenaanval tegen de geregelde Mandsjoerijsche troepen hielpen, worden bestraft;
3. Schadeloosstelling wordt betaald voor de verliezen, geleden door de Japansche en Mandsjoerijsche soldaten.
In de nota wordt opnieuw geëischt, dat de grens zoo spoedig mogelijk definitief wordt vastgesteld.
(Domei) **(Vorig bericht blz. 2006 A.)**

F. **NEDERLAND. — De verklaring over margarine in een advertentie. —**
Den 4en Februari stelde het Eerste Kamerlid de heer Van Vessem, de volgende vragen aan den minister van Sociale Zaken:
1. Heeft de Minister kennis genomen van de door den directeur van het Rijks Instituut voor de Volksgezondheid in reclamevorm afgegeven verklaring omtrent pakjes „Blue-Band" margarine, welke op 30 Januari j.l. in verschillende dagbladen als advertentie op de eerste bladzijde is geplaatst en door welke verklaring de indruk wordt gewekt, dat het gebruik van „Blue-Band" margarine voor de volksgezondheid beter zou zijn dan het gebruik van de beste Hollandsche winterboter.
2. Is de Minister bereid te onderzoeken, door welke invloeden de bedoelde ambtenaar er toe is gekomen op deze wijze met terzijdestelling van het belang der Volksgezondheid zijn ambtelijke positie aan te wenden ten behoeve van reclame voor een internationaal margarinebedrijf en ter benadeeling van het nationale zuivelbedrijf en van de nationale veehouderij?
3. Is de Minister bereid maatregelen te treffen, waardoor herhaling van een dergelijke handelwijze voorkomen kan worden?
Hierop heeft de heer Slingenberg thans het volgende geantwoord:
1. Deze vraag wordt bevestigend beantwoord.
2. De ondergeteekende is niet voornemens het gevraagde onderzoek in te stellen. De insinueerende tendenz, die aan deze vraag ten grondslag ligt, heeft den ondergeteekende zeer onaangenaam getroffen.
3. Verklaringen, als in verschillende dagbladen opgenomen, zullen voortaan niet meer ter publicatie afgegeven worden.
(Dagblad van Noordbrabant)
(Vor. ber. Margarine 1691 G.)

G. **PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Geen Duitsche candidaat. —**
Naar hier vernomen wordt, zal Duitschland geen candidaat stellen voor de opvolging van Schucking, den Duitschen rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage.
Duitschland, dat zich uit den Volkenbond heeft teruggetrokken, heeft iedere relatie met de daarmede verbonden internationale organisaties willen verbreken. Zooals men weet moet de Volkenbond de candidaten, die de verschillende landen stellen voor de functie van rechter in het Haagsche Hof, goedkeuren.
(Journal de Genève)

H. **AANSLAGEN. — Gustloff. - Duitsche represailles.**
Na den moord op den landgroepsleider der N.S.D.A.P. voor Zwitserland, Gustloff, heeft de rijksminister voor volksvoorlichting en propaganda alle uitvoeringen van den Rijksbond van Joodsche Cultuurorganisaties tot nader order verboden, teneinde eventueele incidenten te voorkomen. (D. N. B.) **(2163 D.)**

15 FEBRUARI 1936

Hieronder laten wij eenige der belangrijkste sportgebeurtenissen, welke den laatsten tijd hebben plaats gevonden, volgen.

A. Athletiek. —
De Koninklijke Athletiek Unie heeft de volgende records erkend:
80 M. horden (Dames) Mej. A. M. Doorgeest in 11.8 sec.
800 M. hardloopen (Dames) Mej. F. Koen in 2 min. 29 sec.
Speerwerpen (Dames) Mej. G. de Kock 39.135 M.
1500 M. snelwandelen (Heeren) P. J. Engelman in 5 min. 53.4 sec. **(Vor. ber. Athletiek 1903 E.)**

B. Automobilisme. — Ralley de Monte Carlo. —
De 15de sterrit naar Monte-Carlo heeft de volgende resultaten opgeleverd:
1. I. Zamfiresco—P. G. Cristae (Roemenië) met Ford gestart te Athene 641 pt.
2. de heer en mevrouw Schell (Delahaye) gestart te Athene 640.6 pt.
3. Lahaye—Quatresous (Fr.) met Renault, gestart te Athene, 638.8 pt.
4. Bakker Schut en De Beaufort (Ned.), met Ford, gestart te Tallinn, 637.4 pt.
5. R. Cyot (Fr.) met Renault gestart te Tallinn 636.2 pt.
6. Carrière en Vial (Fr.) met Hotchkiss gestart te Athene 634.3 pt.
8. Healey (Eng.) met Triumph, gestart te Tallinn 633.2 pt.
9. Bijlaard en van Beeck Calkoen (Ned.), met Ford gestart te Stavanger 632 pt.
10. Ph. de Massa en N. Mahe (Fr.) met Talbot gestart te Tallinn 631.1 pt.
11. E. Kozma en I. Martinek (Hong.) met Fiat, gestart te Athene 630.9 pt.
12. Ch. Ambaud (Fr.) met Delahaye gestart te Athene 629.2 pt.
13. Ir. B. Neamtu en Frumusanu (Roemenië) met Ford, gestart te Boekarest 629 pt.
14. H. Stenfeldt en Hansen (Denemarken) met Ford, gestart te Umea, 628.9 pt.
15. M. Klinke (Duitschland) met B.M.W. gestart te Palermo, 628.3 pt.

De resultaten in de 1500 ccm. klasse waren:
1. E. Kozma en I. Martinek (Hongarije), met Fiat, gestart te Athene, 630.9 pt.
2. en 3. Z. Pohl (Tsjechoslowakije) met Popular, gestart te Athene, en mej. J. Richmond en G. S. Brooks (Engeland) met Triumph, gestart te Umea beiden 625.9 pt.
4. B. N. Wilmott (Engeland) met Rover, gestart te Stavanger, 625 pt.
5. D. E. Harris (Engeland) met Singer, gestart te Tallinn, 624.7 pt.
6. F. Thelussen en L. Narischkine (Engeland—Rusland) met Opel, gestart te Boekarest, 611.1 pt.
7. Mej. J. Astbury (Engeland) met Singer, gestart te John O'Groats, 605.2 pt.
8. De heer en mevrouw Cornelius-Sybrandy (Nederland) met D.K.W., gestart te Amsterdam, 596.6 pt.
9. W. Oosten (Nederland) met M.G., gestart te Amsterdam, 584.7 pt.
10. Mevr. M. J. Cotton (Engeland) met Aston Martin, gestart te John O'Groats, 579.2 pt.

Het resultaat in den dameswedstrijd was:
1. mevr. Marinovitch en mej. Helle Nice (Frankrijk) met Matford, gestart te Tallinn, 627.8 pt.
2. mej. Lamberjack en mevr. Peterman (Frankrijk) met Hotchkiss, gestart te Tallinn, 621.4 pt.
3. mevr. Mareuse en mej. Hustinx (Frankrijk) gestart te Athene met Hotchkiss 617.8 pt.
4. Mej. M. Melin (Zweden) met Ford, gestart te Umea, 617.1 pt.

De Roemeen Cristea (Ford) leverde de beste prestatie in de klassementsproef, hij noteerde een tijd van 1 min. 5 sec., tweede werd de Franschman Schell (Delahaye) in een tijd van 1 min. 5.4 sec. en derde de Nederlander Bakker Schut (Ford) in een tijd van 1 min. 5.6 sec. **(Vorig bericht blz. 1663 G.)**

C. Biljarten. —
De Ned. Biljartbond heeft in de op 19 October te Amsterdam gehouden algemeene vergadering besloten, geen wedstrijden tegen Duitschers te houden in verband met het feit, dat de Joden door de Duitschers ten achter worden gesteld.

In het op 6, 7 en 8 December 1935 te Nice gehouden tournooi won de Franschman Davin het wereldkampioenschap eenbandspel. Tijdens dit tournooi werd het oude record van de hoogste serie door de Spanjaard Domingo op 52 gebracht. Het oude record stond op naam van Davin en Verbiest (België) met 37.

Te Rotterdam werd op 10, 11 en 12 Januari '36 het tournooi om het kampioenschap eerste klasse driebanden gehouden. De Rotterdammer Sengers behaalde het kampioenschap, tweede werd Drukker en derde Sweering.

Het Europeesch kampioenschap driebandspel werd op 17, 18 en 19 Januari door den Spanjard Puigvert te Marseille gewonnen, tweede werd Tiedtke (Duitschland) en derde Sengers (Nederland).
(Vor. ber. Biljarten 2121 E.)

D. Boksen. —
In de te Genève gehouden bokswedstrijd Dubois—Milou Pladner, won eerstgenoemde op punten en behield zijn titel van Europeesch kampioen bantamgewicht.

SPORT

Het wereldkampioenschap bantamgewicht werd op 6 Jan. '36 door den Franschman Angelman te Parijs behaald door een knock-out zege op den Belg Davidt in de 5de ronde.

De negerbokser Joe Louis won op 18 Januari '36 door knock-out in 85 seconden van den zwaargewichtbokser Retzlaff. **(Vor. ber. Boksen 1977 A.)**

E. Krachtsport. —
Bij de door de Athletiek Club Hercules georganiseerde wedstrijden werden twee nieuwe Nederlandsche records gevestigd. Het record tweehandig trekken lichtgewicht werd n.l. door C. G. Tabak van 97,5 K.G. op 100 K.G. gebracht en het record tweehandig stooten middengewicht door J. Stadstra van 128,5 K.G. op 130 K.G.

De Egyptenaar Tunis heeft het wereldrecord tweehandig trekken middengewicht op 114,5 K.G. gebracht.

Het wereldrecord tweehandig stooten vedergewicht werd door den Weener Richter op 252 pond en den Olympischen driekamp op 590 pond gebracht.

De Europeesche kampioenschappen gewichtheffen hebben de volgende resultaten opgeleverd: Zwaargewicht: Manger (Duitschland) 395 K.G.; Halfzwaargewicht: Hostin (Frankrijk) 370 K.G.; Middengewicht: Ismeyer (Duitschland) 360 K.G.; Lichtgewicht: Jansen (Duitschland) 325 K.G.; Vedergewicht: Walter (Duitschland) 297,5 K.G. (nieuw wereldrecord).

F. Motorsport. —
Het wereld-uurrecord alle klassen is door den Engelschen motorrijder Guthine op 182,55 K.M. gebracht. Hij bereed een Norton 350 ccm.

De Duitscher Winkler is er in geslaagd de volgende records te vestigen:
1 K.M. staande start: gem. 121,93 K.M. (oud record 112,483 K.M.); 1 K.M. vliegende start: gem. 162,198 K.M. (oud record 161,54 K.M.).

In de 750 ccm. klasse vestigde Geiss het record 1 K.M. staande start op gem. 151,644 K.M. (oud record 151,58 K.M.) en in de 250 ccm. klasse het record 1 Mijl vliegende start op gem. 161,110 K.M. (oud record 161,34 K.M.).

(Vorig bericht Records 1026 F.)

A. **Schaatsenrijden.** —

In de te Berlijn gehouden Europeesche kampioenschappen kunstrijden won Sonja Henie voor de negende maal den titel. Karl Schäfer werd kampioen bij de heeren en het paar Maxie Herber-Baier won het kampioenschap paarrijden.

De te Oslo gehouden Europeesche kampioenschappen hardrijden hebben de volgende resultaten opgeleverd:

1. Ballangrud (Noorwegen) 189.956 pt.; 2. Mathisen (Noorwegen) 190.700 pt.; 3. Haraldsen (Noorwegen) 191.810 pt. De Nederlanders Langendijk en van der Scheer werden resp. 11de met 195.957 pt. en 13de met 196.313 pt. Dijkstra en Koops bezetten de 16de en 17de plaats.

De Nederlander van der Scheer, die in den wedstrijd over 500 M. als negende eindigde, vestigde hier een nieuw Nederlandsch record door den afstand in 44.3 sec. af te leggen.

De te Davos gehouden wereldkampioenschappen hardrijden, hebben de volgende resultaten opgeleverd:

1. Ballangrud (Noorwegen) 194.905 pt.; 2. Vasenius (Finland) 196.683 pt.; 3. Schroeder (Amerika) 198.410 pt. De Nederlanders Langendijk, van der Scheer, Dijkstra, Blaisse en Koops werden resp. 14de met 204.784 pt., 16de met 207.032 pt., 18de, 19de en 20ste. **(Vorig bericht Schaatsenrijden 1154 F.)**

B. **Tennis.** —

De door de Nederlandsche Lawn Tennis Bond samengestelde ranglijst der beste Nederlandsche tennisspelers bevat de volgende namen:

Heeren: 1. H. Timmer; 2. J. Knottebelt; 3. T. Hughan; 4. H. v. Swol; 5. W. Heynen; 6. W. Karsten; 7. G. Leembruggen; 8. W. Weber; 9. L. Rinkel; 10. F. v. d. Graaf; 11. J. Boon; 12-13. J. v. Olst en T. Levenaar; 14-16. mr. M. Brouwers, A. Boreen en ir. G. Schoorel; 17-19 jhr. R. de Brauw, mr. Marinkelle en A. Lysen; 20-22. mr. van Dopseler, H. Hoving en jhr. H. van Riemsdijk

Dames: 1. Mej. Rollin Couquerque; 2. Mej. G. Terwindt; 3. Mej. L. van Lindonk; 4. Mej. E. Belzer; 5-6. Mevr. Boutmy-Wijlacker en Mevr. Vleugels-Schutter; 7. Mej. A. Kerckhoff; 8. Mej. A. Knottebelt; 9. Mevr. M. Jonquière; 10. Mevr. Meyer; 11. Mej. E. Visser; 12-13. Mej. I. van der Horst en Mej. R. Mechel; 14-15. Mej. F. Groenweegen en Mej. Bensdorp.

Op 3 Febr. is te Londen door den Lord Mayor in het Mansion House de loting voor de Davis Cup verricht. Nederland moet in de voorronde van de Europeesche zone tegen Monaco uitkomen. De winnaar van deze match zal tegen den winnaar van den wedstrijd China-Frankrijk moeten spelen. In de voorronde van de Europeesche zone komen behalve China en Frankrijk, Spanje en Duitschland tegen elkaar uit.

De overige landen, t.w. Noorwegen—België, Oostenrijk—Polen, Joegoslavië—Cechoslovakije—Hongarije, Griekenland—Argentinië, Zweden—Ierland, Denemarken—Zwitserland hebben voor de voorronde een walk over.

In de Amerikaansche zone komen Cuba—Australië en Mexico—Ver. Staten tegen elkaar uit.

De data waarop de verschillende ronden moeten worden gespeeld, zijn de volgende:

Eerste ronde 5 Mei; tweede ronde 17 Mei; derde ronde 9 Juni. Demi-finales 19 Juni. Finale 13 Juli.

(Vorig bericht Davis Cup 1892 E.)

SPORT

C. **Wielersport.** —

Het sedert 1896 op naam van den Franschman Jacquelin staande record 500 M. vliegende start is door den Belg Scherens met 3/5 sec. verbeterd en gebracht op 29.6 sec.

Het wereld-uurrecord overdekte baan is door den Nederlander van Hout in het Sportpaleis te Antwerpen op 43.955 K.M. gebracht. Het oude record stond op naam van Vissers met 42.046 K.M.

De eindstand van de te Kopenhagen verreden Zesdaagsche was als volgt:

1. Grundahl—Billiet, 145 pnt. Afgelegd 3376.8 K.M.
Op één ronde: 2. Charlier—Deneef 347 pnt.
Op twee ronden: 3. Falck Hansen—Wals, 467 pnt.; 4. Christensen—Pijnenburg, 271 pnt.; 5. Ignat—Diot, 201 pnt.; 6. Funda—Hoffmann, 136 pnt.; 7. Rausch—Huertgen, 76 pnt.
Op vier ronden: 8. Danholt—Van Nevele, 153 pnt.
Op negen ronden: 9. Hermansen—Joergensen, 56 pnt.

(V. b. Wereld-Uurrec. 2034 D.; Zesdaagsche 1686 G.)

D. **Zwemsport.** —

De volgende nieuwe Nederlandsche records zijn onlangs gevestigd:

Heeren: 100 M. rug: J. P. Metman 1 min. 11.2 sec. (oud record 1 min. 11.4 sec.).
200 M. rug: J. P. Metman 2 min. 40.2 sec. (oud record 2 min. 45.6 sec.).
200 M. vrije slag: Sipkema 2 min. 24.6 sec. (oud record 2 min. 25 sec.).
4 × 200 M. estafette vrije slag: Heemsteedsche P.C. in 10 min. 3.4 sec. (oud record 10 min. 7 sec.).
10 × 100 M. estafette vrije slag: Het Y in 11 min. 8.8 sec. (oud record 11 min. 29 sec.).
3 × 50 M. wisselslag: Het Y in 1 min. 33.4 sec. (oud record 1 min. 33.8 sec.).

Dames: 200 M. schoolslag: Jenny Kastein, 3 min. 4.2 sec.
3 × 50 M. wisselslag: O.D.Z., 1 min. 47 sec. (1 min 47.1 sec.).

Op zijn tournee door Europa vestigde de Amerikaan Kiefer de volgende nieuwe wereldrecords:
100 M. rugslag: 1 min. 4.9 sec. (oud record 1 min. 6 sec.).
150 yards rugslag: 1 min. 37 sec. (oud record 1 min. 37.4 sec.).
200 M. rugslag: 2 min. 27.2 sec. (oud record 2 min. 27.8 sec.).

Het wereldrecord 100 Meter schoolslag werd door Boitsjenko verbeterd en gebracht op 1 min. 8 sec. (oud record 1 min. 10.8 sec.).

Mej. Brouwer (R.D.Z.), heeft op 8 Febr. '36 de 100 meter schoolslag in 1 min. 25 1/5 sec. afgelegd, waardoor zij het Nederlandsche record van Jenny Kastein met 1 seconde verbeterde.

Tijdens de te Newhaven gehouden zwemwedstrijden is de bekende zwemmer Peter Fick er in geslaagd het wereldrecord over de 100 M. vrije slag, dat met 56.6 sec. op zijn naam stond, te verbeteren en te brengen op 56.4 sec.

Rie Mastenbroek heeft op 16 Febr. '36 te Maastricht het wereldrecord 440 yards vrije slag met 0.7 sec. verbeterd en dit op 5 min. 29.2 sec. gebracht.
Het oude record stond met 5 min. 29.9 sec. op naam van de Deensche zwemster Ragnhild Hveger, maar was nog niet officieel erkend.

De Duitsche zwemster mej. Hölzer heeft op 16 Febr. '36 te Halle het wereldrecord 100 M. schoolslag, dat reeds met een tijd van 1 min. 24.5 sec. op haar naam stond, met 1.1 sec. verbeterd en op 1 min. 23.4 sec. gebracht.

(Vor. ber. Ned. records 1886 A.; Wereldrec. 1967 C.; Rie Mastenbroek 2128 H.)

A. FRANKRIJK. — Aanslag op Léon Blum. —
De leider der Fransche socialisten, Léon Blum, is op 13 Februari '36, toen hij met het Kamerlid Monnet en diens vrouw in een auto over den boulevard St. Germain te Parijs reed, door een groep jongelieden (Camelots du Roi), die de orde handhaafden bij de begrafenis van den medewerker der „Action Française", Bainville tot staan gebracht.

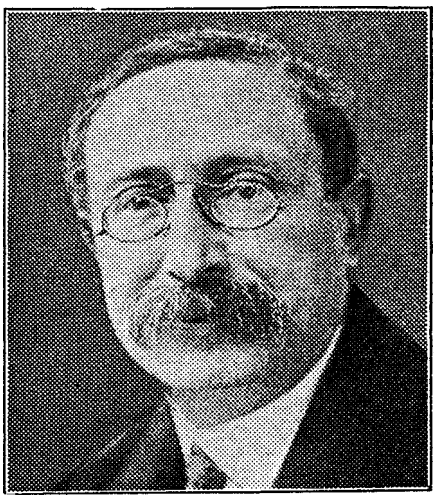

Léon Blum.

De ruiten van de auto werden met wandelstokken ingeslagen. Blum en Monnet en diens vrouw stegen uit, waarna zij door een 50-tal personen werden aangevallen.
Blum, die slechts verdedigd werd door drie politiemannen en zijn chauffeur, kreeg eenige slagen op het hoofd en werd vrij ernstig gewond. Ook de heer en mevrouw Monnet werden mishandeld. (Le Journal)
(Vor. ber. Léon Blum 821 G.)

B. FRANKRIJK. — „Action Française" - „Camelots du Roi". —
Op 13 Febr. '36 is een spoedvergadering van den raad van ministers, onder voorzitterschap van president Lebrun, op het Elysée gehouden. Na afloop van de bijeenkomst werd het volgende communiqué gepubliceerd:

„De heer Albert Sarraut heeft aan den president van de republiek een decreet ter teekening voorgelegd, waarbij krachtens de wet van 18 Januari 1936 worden ontbonden: de liga der Action Française, de federatie van de Camelots du Roi en de nationale federatie der studenten van de Action Française".

Dit besluit is een direct gevolg van een aanslag, welke op den leider der socialistische Kamerfractie, Léon Blum, is gepleegd.
De socialistische Kamergroep, eischte in haar vergadering, die ijlings was bijeengeroepen, de arrestatie van Léon Daudet en Charles Maurras.
(Le Temps) **(Vor. ber. Action Française 1363 A.)**

C. MOORD OP KONING ALEXANDER VAN JOEGO-SLAVIE EN DEN FRANSCHEN MINISTER VAN BUITENL. ZAKEN BARTHOU. — Veroordeeling der Kroatische terroristen. —
Het gerechtshof te Aix en Provence heeft op 12 Februari '36 de drie Oestatji's veroordeeld tot levenslangen dwangarbeid.
Op bijna alle vragen bleken de door de assizen gegeven antwoorden positief te luiden met verzachtende omstandigheden voor de drie beschuldigden. De jury oordeelde Pospisjil, Kralj en Raitsj medeplichtig aan den moord op Koning Alexander, eveneens aan den moord op minister Barthou en de poging tot moord op generaal Georges.
Toen Popisjil werd weggeleid, riep hij luide in het Kroatisch: „Leve het vrije Kroatië! Leve Ante Pavelitsj!"
De president hief deze zitting op en ging over tot het openen van een andere zitting, waarin het hof, zonder de jury te hooren, de drie andere beschuldigden, die zich in vrijheid bevinden, bij verstek veroordeelde. Het vonnis, waarbij volgens de wet de zwaarste straf moet worden opgelegd, luidt: doodstraf voor Pavelitsj, kolonel Percevitsj en Kwaternik.
(Le Petit Marseillais) **(Vor. ber. blz. 1644 B.)**

D. GEESTELIJK LEVEN. — Z. H. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen op verzoek eervol ontslagen. - Z. H. Exc. Mgr. dr. J. de Jong opvolger als Aartsbisschop van Utrecht. —
Zijn Hoogw. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen heeft wegens ernstige ziekte aan Z. H. den Paus ontslag gevraagd als Aartsbisschop van Utrecht.
Met diep leedwezen over het feit, dat ziekte den Aartsbisschop tot dit besluit heeft genoopt, en met groote bewondering voor zijn herderlijke leiding en zijn voorbeeld van groote deugden heeft de H. Vader dit ontslag aanvaard in een audiëntie, welke Zijne Heiligheid op Zaterdag 8 Februari 1936 heeft verleend aan den secretaris van de H. Congregatie van het Consistorie, Zijn Eminentie Kardinaal Rossi.
Door dit ontslag is Zijn Hoogw. Exc. Mgr. dr. J. de Jong, coadjutor van den Aartsbisschop van Utrecht, die als zoodanig was benoemd met het recht van opvolging, van hetzelfde oogenblik af Zijn Hoogw. Exc. Mgr. Jansen opgevolgd als Aartsbisschop van Utrecht.
Op 14 Febr. '36 heeft Z. H. Exc. Mgr. dr. J. de Jong bezit genomen van den Aartsbisschoppelijken zetel. Deze Intronisatieplechtigheid, die plaats had in de Metropolitane Kerk van de H. Catharina te Utrecht werd bijgewoond door talrijke geestelijken, onder wie vele professoren van het seminarie Rijsenburg, pastoors en kapelaans uit Utrecht en omgeving, alsmede door eenige religieusen, het kerkbestuur en vele geloovigen. (De Tijd) **(Vor. ber. blz. 1950 G.)**

E. BELGIE. — Hanzische Rembrandt-prijs. —
De Hanzische Rembrandt-prijs voor Nederduitsche letterkunde, door een Hamburgsch koopman ingesteld, ten bedrage van 10.000 R.M., is voor de jaren 1935 en 1936 toegekend aan het werk van de Vlaamsche dichters en schrijvers René de Clercq, Styn Streuvels en Cyriel Verschaeve. (A. N. P.)

F. ENGELAND. — Rechtspraak over Peers. —
In het Hoogerhuis is met 45 tegen 24 stemmen een motie aangenomen, welke door Lord Sanek, den gewezen lord-kanselier, was ingediend en waarin wordt verklaard, dat het thans geldende systeem van rechtspraak over de Peers niet langer wenschelijk is. Zooals men zich zal herinneren, werd kort geleden nog op deze wijze over Lord de Clifford, die bij een auto-ongeluk betrokken was geweest, recht gesproken. (Daily Mail)

G. ENGELAND. — Geen afstand van Koloniaal- of mandaatgebied. —
In het Lagerhuis heeft Thomas, de minister van Koloniën, weder de categorische verzekering gegeven, dat de Britsche regeering niet voornemens is, noch het is geweest, om ook maar eenig Britsch koloniaal gebied of gebied, dat Groot-Brittannië onder mandaat van den Volkenbond houdt, af te staan.
Dit was het antwoord op een vraag, gesteld door Sir Henry Page Croft, die van de regeering de verzekering eischte, dat zij Britsche koloniën op een eventueele wereldconferentie niet tot voorwerp zou maken van ruilhandel. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Minister Thomas 1879 C.)

A. **Gunstige ontwikkeling in 1935.** —
Wij ontleenen het volgende aan de rede, welke The Hon. Rupert E. Beckett, Chairman van de Westminster Bank op 29 Januari '36 te Londen heeft gehouden:
In Engeland is er bijna geen gebied van activiteit aan te wijzen, waarvan de resultaten niet gunstiger waren dan in 1934.
De werkloosheid nam af, het aantal personen, die regelmatig werk hebben, bereikte nieuwe records, de industrieele productie is gestegen, de buitenlandsche handel, speciaal de export van fabrikaten is gestegen, de omzet in den kleinhandel, de spoorwegontvangsten, de bankclearings zijn hooger. Hiertoe droeg allereerst bij de gezonde financieele politiek.
Buitengewoon merkwaardig is de stabiliteit der prijzen in Engeland. Sinds wij het goud loslieten, hebben onze groothandelsprijzen slechts een variatie getoond van niet meer dan 10% en sinds begin 1934 van slechts 5% — tegen 29% in de V. S., 32% in Frankrijk, 16½% in Duitschland en 17½% in Italië. Deze stabiliteit is gedurende het grootste deel van deze vier jaar niet bereikt ten koste van hevige fluctuaties van de wisselkoersen. Men mag zeggen, dat indien wettelijke stabilisatie nog niet uitvoerbaar is, wij reeds een zekere mate van de facto-stabilisatie genieten.
De opleving in het bouwbedrijf, welke een groote stimulans is geweest voor Engelands herstel, nadert wellicht haar hoogtepunt, zoodat het regeeringsprogramma tot uitvoering van openbare werken, wegen- en spoorwegaanleg op het moment zal komen, waarop het een maximum effect zal hebben.

Bedrijfstakken. — De staalindustrie geeft de grootste verbetering te zien, de overeenkomst met het Staalkartel herstelde het vertrouwen en maakt reorganisatie mogelijk. De productie bereikte nieuwe records. Vijftien jaar geleden zouden 227 hoogovens noodig zijn geweest om de productie te bereiken, welke thans door 97 hoogovens wordt geleverd.
De scheepsbouw werkt ondanks de recente opleving, op een derde van haar capaciteit. De automobielindustrie floreert, de kolenmijnbouw heeft nog steeds met groote moeilijkheden te kampen.
De positie der katoenindustrie is vrijwel onveranderd gebleven, die van de wolindustrie is bevredigend en de kunstzijde-industrie heeft alle productierecords geslagen.

Buitenlandsche handel. — In 1913 beliep de waarde van Engelands in- en uitvoer te zamen £ 1.404 millioen, in 1920 £ 3.490 millioen, in 1929 £ 2.061 millioen, in 1934 £ 1.179 millioen en in 1935 £ 1.238 millioen, waarbij men natuurlijk de veranderingen in de prijzen in aanmerking moet nemen. Wij zijn dus weer dicht bij het cijfer van 1913. Het percentage van den export van Britsche goederen ten opzichte van onzen totalen import, dat voor den oorlog en in de jaren 1920—1923 circa 70% beliep, varieert thans echter, ondanks eenige verbetering, tusschen de 50% en 60%. In 1913 werd iets meer dan een vierde van onze nationale productie door export opgenomen. In 1930-'31 circa een vijfde en in 1934 naar raming minder dan een zesde.
In 1913 beliep de waarde van onzen katoenexport 24% van die van onzen totalen export en thans slechts 14%. Steenkool daalde van 10 tot 8%. IJzer en staal van 10 tot 9%, wol en sajet handhaafden zich op 7%. Tegenover deze verliezen van de basisindustrieën staan toenemingen van andere en jongere bedrijfstakken, vliegmachines, kunstzijde, electrische apparaten, chemicaliën enz.
Van onzen export ging in 1913 37,2% naar de landen van het Empire en 62,8% naar het buitenland. Thans neemt het Empire 47,8% op en het buitenland 52,2%.

ENGELAND

Bovendien is de waarde van den export naar het Empire — ca. £ 200 millioen — thans iets hooger dan in 1913, zoodat de geheele afneming in den export veroorzaakt wordt door kleinere aankoopen van andere staten. Onder de Empire-landen staat Britsch-Indië, doch met een belangrijk verminderden voorsprong, nog aan het hoofd, daarna komen Zuid-Afrika, Australië, Canada en Nieuw Zeeland. Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland hebben meer gekocht dan in 1913.
Wat het buitenland betreft, was de volgorde in 1913: Duitschland, Vereenigde Staten, Frankrijk en Argentinië. Deze ranglijst is thans: Vereenigde Staten, Duitschland, Frankrijk en Argentinië. De waarde van den export naar de V. S. is thans echter iets meer dan 2/3 van het cijfer van 1913 en van Duitschland zelfs minder dan de helft. Rusland is gedaald van de vijfde plaats naar de twintigste en de radicale verandering in de markten van het Verre Oosten blijkt uit het feit, dat Japan van de achtste op de zestiende en China van de zevende op de twaalfde plaats kwam. Denemarken kwam van de 17e op de 5e, Zweden van de 12e op de 7e en Noorwegen van de 15e op de 11e plaats.

Betalingsbalans. — Men mag aannemen, dat de betalingsbalans welke in 1933 en 1934 zonder saldo sloot, over 1935 een plus-saldo van £ 20 à 30 millioen zal toonen.
Op economisch gebied is 1935 voor Engeland het meest bemoedigende jaar geweest sinds de depressie. Het blijkt, dat althans eenige van de moeilijkheden, welke onze welvaart belemmeren, beginnen te verdwijnen.

Engelsche uitvoer naar Nederland.
(in ponden sterling).

	1935	1934	1933
Kolen	1,132,807	1,196,557	1,149,547
IJzer en staal	1,105,085	1,213,864	977,299
Metalen en metaalw.	362,859	286,157	252,124
Messen e.d., meet- en andere instrumenten	210,729	198,513	201,938
Machines en motoren	856,989	912,762	821,661
Voertuigen (incl. locomotieven, schepen, vliegtuigen)	661,965	733,253	933,758
Katoenen weefsels	457,514	443,956	565,623
Katoenen garens	898,891	828,083	671,330
Wollen garens en stoffen	1,010,797	1,028,682	1,242,626

Engelsche invoer uit Nederland.
(in ponden sterling).

	1935	1934	1933
Granen en meel	660,278	787,188	738,668
Veevoer	398.900	352,209	361,692
Vleesch	2,227,005	2,604,399	2,897,445
Spek	2,068,858	2,434,846	2,681,140
Geslacht gevogelte	31,291	45,180	124,058
Zuivel e.d.	4,361,982	3,703,163	3,549,330
Boter	1,551,482	964,291	576,329
Kaas	301,471	268,115	282,364
Eieren	1,001,991	383,312	406,624
Melk	1,183,355	1,667,558	1,779,498
Gecondens. melk	163,451	193,203	231,207
Versche ooft, groenten	1,793,725	1,620,441	1,723,225
Uien	408,911	432,779	414,969
Aardappelen	95,932	81,380	132,967
Tomaten	552,682	416,645	458,528
Snijbloemen	108,525	118,843	92,567
Bloembollen	1,450,723	1,362,693	1,123,395
Dranken en cacao	811,571	674,651	621,258
Reuzel	352,946	22,816	——
Electrische artikelen en toestellen	587,289	617,776	419,091

(Rapport Westminster Bank - Centr. Bur. v. d. Stat.)
(Vor. ber. Handelsbetrekkingen met Nederland 1853 D.; In- en Uitvoer 1660 D.)

17 FEBRUARI 1936

A. **SOVJET-RUSLAND. — Verblijf aan Japanners in Wladiwostock ontzegd. —**
Aan alle Japansche ingezetenen van Wladiwostock zijn door de Russische autoriteiten het recht van verblijf ontzegd, met uitzondering van de Japansche diplomaten en hun gezinnen. Bij gevolg zullen alle leden van de Japansche kolonie tegen 20 Februari uit Wladiwostock worden verwijderd. Tusschenkomst van den Japanschen consul is vruchteloos gebleken. (Domei)

B. **DR. J. G. GEELKERKEN. — 25 jaar predikant. —**
Dr. J. G. Geelkerken, predikant van de Gereformeerde Kerk in Hersteld Verband te Amsterdam-Zuid, vierde op 5 Febr. '36 het 25 jarig jubileum zijner kerkelijke bediening.
Hij heeft vooral groote bekendheid verkregen door den strijd, welken hij in de Geref. Kerken heeft doen ontbranden in 1926, toen hij als predikant in Amsterdam-Zuid (de Parkkerk) een preek hield over Genesis, waarin hij stelde, dat de slang in het paradijsverhaal geen zinnelijk waarneembare slang geweest is. Aan de uitspraak der Synode van Assen heeft hij zich toen niet willen onderwerpen, met het gevolg, dat hij uit zijn ambt ontzet is, maar dat hij een eigen gemeente gevormd heeft onder den naam: „Gereformeerde Kerk in Hersteld Verband", waarin velen hem gevolgd zijn. Deze kerkelijke scheuring heeft toen bijna geleid tot een proces om het eigendomsrecht op het bezit van de nog nieuwe Parkkerk, die ten slotte bij schikking aan de nieuwe door dr. Geelkerken gestichte gemeente gelaten is.
Dr. Geelkerken is geboren te Alkmaar in 1879. Hij bezocht het gereformeerde gymnasium te Amsterdam, heeft theologie gestudeerd aan de Vrije Universiteit aldaar en behoort tot de leerlingen van dr. A. Kuyper en Prof. Bavinck. Hij is tot doctor in de theologie bevorderd op een proefschrift, getiteld: „Empirische godsdienstpsychologie." (N. R. Crt.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Oud-vice-president Charles Curtis overleden. —**
Charles Curtis, die tijdens Hoover's presidentschap vice-president der Vereenigde Staten is geweest, is op 8 Febr. '36 in den ouderdom van 76 jaar overleden. Hij is gedurende veertig jaar lid van het Amerikaansche Congres geweest. (Daily Mail)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Hygiëne. - Inaugureele rede van Prof. dr. S. L. Brug over „Tropische ziekten, die niet in Ned.-Indië voorkomen". —**
Op 27 Jan. '36 heeft prof. dr. S. L. Brug zijn ambt als bijzonder hoogleeraar in de Tropische Hygiëne aan de Universiteit te Amsterdam aanvaard met het uitspreken van een rede over het onderwerp: „Tropische ziekten, die niet in Nederl.-Indië voorkomen".
In Nederlandsch Oost-Indië komen opvallend weinig tropische ziekten voor. Die, welke men er vindt, zijn de gewone, ordinaire tropische ziekten, zooals ze overal tusschen de keerkringen worden aangetroffen. Het is van belang te weten, waarom dit zoo is. Een dergelijke wetenschap stelt in staat na te gaan, in hoeverre er kans bestaat, dat de tot nu toe nog niet voorkomende ziekten vroeg of laat zullen worden geïmporteerd en onder de bevolking zullen voortwoekeren. De oorzaken zijn zeer verschillend. Enkele dezer ziekten zullen nooit in Indië kunnen heerschen. Zoo b.v. de slaapziekte, die uitsluitend door tsetsevliegen wordt overgebracht. Tsetse-vliegen, en dus slaapziekte, komen alleen in Afrika voor. De Schistosomiasis, een ziekte, veroorzaakt door botwormen in de bloedvaten, vindt men zoowel in Azië als in Afrika en Amerika, maar niet in Ned.-Indië en Australië, omdat de slakkensoorten, die als overbrengers dienst doen, daar ontbreken.
Andere, door wormen veroorzaakte ziekten kunnen in Nederl.-Indië geen vasten voet krijgen, omdat de levensgewoonten der bevolking haar voor infectie behoeden. Dracontiasis (Medinawormziekte) komt alleen voor bij volken, die stilstaand, vuil water drinken met de overbrengers, Cyclops (watervlooien), er in. De bewoners onzer kolonie doen dit niet. Leverbotwormen (Clonorchis) en longbotwormen (Paragonimus) treffen alleen hen die rauwe en half rauwe visch, resp. krabben nuttigen; ook dit doet men niet in Indië, daarom blijft dit er vrij van.
Febris recurrens, met de kleerluis als overbrenger, wordt er evenmin gevonden, want dank zij de luchtige kleeding is Indië bijna geheel vrij van kleerluizen.
De draadwormen Filaria loa en Onchocerca zijn, voor zoover bekend, nooit in Nederl.-Indië geïmporteerd. Of zij er eventueel kunnen gedijen, blijft af te wachten.
Van enkele ziekten weten wij niet, waarom zij niet in Nederl.-Indië gevonden worden, o.a. de kala-azar en de gele koorts. Terwijl wij van eerstgenoemde ziekte de overbrengingswijze nog niet zeker kennen, is deze voor de gele koorts tot in details nagegaan. En wat men daarbij vond, wijst er op, dat in Nederl.-Indië alle brandstof voor een gele koorts-explosie klaar ligt; zoowel de overbrengende muskieten als de niet immune bevolking zijn er aanwezig; slechts het virus ontbreekt, maar dit zou ingevoerd kunnen worden. Deze ziekte heerscht in een groot deel van Afrika, al bereikte ze de Oostkust van dit werelddeel nog niet. Maar met vliegtuigen zouden geïnfecteerde muskieten snel en over grooten afstand vervoerd kunnen worden. Waarom de gele koorts tot nu toe de Oostkust van Afrika en Azië nog niet bereikte, is nog niet vastgesteld.
Ook insecten, die op zichzelf, dus zonder als overbrengers van ziektekiemen te fungeeren, ziekte veroorzaken, vindt men in Indië weinig. De teekenbeetziekte is er nooit waargenomen. Aan de beet van vergiftige spinnen is er nooit iemand bezweken. In de huid levende zandvlooien treft men er niet aan, evenmin als de vlieg Dermatobia, wier larve zich in de huid van mensch en dier ontwikkelt.
Vergeleken met andere tropische landen is Nederl. Oost-Indië dus wel een gelukkig land. Maar daarom is de hygiëne er niet overbodig. Er zijn daar genoeg tropische zoowel als cosmopolitische ziekten om den hygiënisten nog eeuwen lang werk te verschaffen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2158 A.)

E. **FRANKRIJK. — Flandin over zijn onderhoud met Van Zeeland. —**
De Belgische minister-president van Zeeland heeft op 14 Febr. '36 een bespreking gevoerd met Flandin. Na afloop verklaarde Flandin zich buitengewoon tevreden over het verloop der gedachtenwisselingen. Hij zeide o.m., dat hij met van Zeeland de tusschen beide landen hangende problemen had besproken. Van Zeeland zal ook nog contact zoeken met den minister van handel, Bonnet en het is te hopen, dat alle nog niet opgeloste problemen nu spoedig geregeld zullen worden. Bovendien heeft Flandin den Belgischen premier op de hoogte gebracht van de in Parijs gevoerde diplomatieke onderhandelingen. Het is onjuist, zoo verklaarde Flandin, dat de verlenging van den militairen diensttijd in België de consequentie is van het Fransch-Belgische militaire verdrag van 1920. Deze verlenging van diensttijd is uitsluident het gevolg van Belgische overwegingen. Frankrijk en België zijn alleen jegens elkaar gebonden door het Volkenbondshandvest en het verdrag van Locarno. Het Fransch-Belgische militaire verdrag van 1920 is slechts een uitvoerings-accoord, dat op geen enkele wijze invloed zou kunnen uitoefenen op de Belgische militaire politiek. (Agence Belga)
(Vor. ber. Flandin 1746 I.; Van Zeeland 2166 C.)

F. **SCHEEPVAART. - Noord-Atlantische Conferentie.**
De besprekingen der Noord-Atlantische Conferentie hebben geleid tot een volledige overeenstemming tusschen de leden.
De Cunard White Star Line heeft in verband hiermede de opzegging van haar lidmaatschap ingetrokken.
Alle schepen zijn ondergebracht in de klasse der cabine-schepen, terwijl een nieuwe tarieven-overeenkomst tot stand is gebracht, die op 24 Febr. '36 ingevoerd wordt.
Alle passagiersschepen worden geclasseerd als cabineschepen en worden in 19 klassen ingedeeld. De „Queen Mary" en de „Normandie" zullen in de eerste klasse geplaatst worden, de „Europa", de „Bremen" en de „Empress of Britain" in de tweede klasse.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Noord-Atl. Conf. 584 E.)

G. **ENGELAND. — Vice-Admiraal Suetter's wetsontwerp. - Sir Austen Chamberlain versus Baldwin. —**
In het Engelsche Lagerhuis zijn op 14 Febr. '36 de discussies over het door vice-admiraal Suetter ingediende wetsontwerp inzake coördinatie van de verdedigingsmiddelen gehouden.
Na de discussie trok Suetter zijn voorstel in.
Sir Austen Chamberlain deed scherpe verwijten aan het adres van den minister-president Baldwin. Hij zinspeelde op de bekentenis „zonder precedent in mijn veertigjarig parlementaire leven", zooals hij

zeide, welke de minister-president den 22sten Mei van het vorig jaar had afgelegd, toen hij moest verklaren, dat hij zich tijdens het vorig debat op 30 November 1934 totaal vergist had in zijn vooruitzichten omtrent de toekomst der Duitsche luchtvaart. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Baldwin 1986 A.)

A. **NEDERLAND. — Toekomst voor academisch gegradueerden. —**
Dezer dagen is het rapport van de commissie ter bestudeering van de toenemende bevolking van universiteiten en hoogescholen en de werkgelegenheid voor academisch gegradueerden aan den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen aangeboden.
De heer Limburg, die het rapport namens de commissie aanbood, wees er in het bijzonder op, dat de toekomst der academisch gegradueerden er allerminst rooskleurig uitziet. In het algemeen blijkt de verhouding op de arbeidsmarkt der academisch gevormden, zooals deze zich vermoedelijk in de eerstvolgende vijf jaren zal ontwikkelen, van dien aard, dat het aanbod van afgestudeerden bijna tweemaal zoo groot is als de behoefte der maatschappij aan universitair geschoolde arbeidskrachten. (Vaderland)
(Vorig bericht blz. 1241 I.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp-girowet. —**
Ter voorkoming van een ondoelmatige, decentraliseerende ontwikkeling van het door openbare lichamen verzorgde betalingsverkeer zonder geld, heeft de regeering bij de Tweede Kamer een ontwerp-girowet ingediend, waarvan de voornaamste bepalingen zijn, dat gemeenten, die een eigen girodienst wenschen in te stellen, aan te wijzen of voort te zetten, daartoe vergunning van de Kroon behoeven, en dat over de saldi tegoed, welke bij den dienst worden aangehouden, geen rente mag worden vergoed. Gelijk bekend, doet de gemeente-giro van Amsterdam dit laatste thans wel, in tegenstelling met den Rijkspostchèque- en Girodienst. (Telegraaf)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2162 E.)

C. **FRANKRIJK. — „Action Française" - Geschiedenis. —**
De Liga der Action Française ontstond in 1903 als grondorganisatie der royalistische beweging. Zij strijdt voor het herstel der monarchie. Ieder lid moest een lange verklaring onderteekenen, waarin hij zich verplicht ieder republikeinsch regiem te bestrijden en met alle middelen te streven naar het herstel der monarchie.
Hoeveel leden de Action Française telt is niet te zeggen. Het is mogelijk, dat daaromtrent bij de huiszoeking gegevens voor den dag zullen komen.
De strijd tegen de Katholieke kerk, welke eenige jaren geleden leidde tot de ex-communiceering van leden der Action Française, heeft toen geleid tot een daling van het ledental.
Door de gebeurtenissen in Februari van het jaar 1934 was het ledental evenwel weer toegenomen. Het wordt geschat op 60.000, welk cijfer aan den lagen kant zou zijn. De Camelots du Roi en de royalistische studentenvereenigingen zouden 17.000 leden tellen.
Eenige der vooraanstaande leiders zijn zeer bekende schrijvers, journalisten en geschiedkundigen zooals: Léon Daudet, Charles Maurras en Maurice Pujo.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Action Française 2176 B.)**

D. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Geen vooruitgang. —**
Men kan het niet eens worden over de vaststelling van de tonnage-grens voor slagschepen, de vlootconferentie is dan ook in een impasse geraakt.
Inmiddels worden echter pogingen in het werk gesteld, om hier weder uit te komen. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 2143 F.)

E. **NEDERLAND. — Societas Studiosorum Reformatorum viert Gouden Jubileum. —**
Ter gelegenheid van het gouden jubileum der Societas Studiosorum Reformatorum, de Unie van Gereformeerde Studenten aan Openbare Universiteiten en Hoogescholen, van welke vereeniging in de 50 jaren van haar bestaan ongeveer 2200 studenten lid zijn geweest en die met haar Organisatie van Reunisten van zeer groote beteekenis is geweest voor de ontwikkeling van het Gereformeerde leven, is op 12 Febr. 1936 in het Koloniaal Instituut te Amsterdam een officieele openbare herdenkingsamenkomst gehouden, waarin vele autoriteiten van hun belangstelling hebben blijk gegeven. De groote zaal van de aula was geheel bezet. Onder de sprekers waren hunne Excellenties mr. De Wilde en prof. dr. Slotemaker de Bruïne.
Na een korte rede van dr. C. Tazelaar, over „Historie en beteekenis der S.S.R.", hield de minister van Binnenlandsche Zaken, Z.Exc. mr. J. A. de Wilde, een rede over „De beteekenis van het Gereformeerd beginsel in verband met studie en tijdsstroomingen".
(De Telegraaf)

F. **MANDSJOEKWO. — Grensincidenten met Buiten-Mongolië en Sovjet-Rusland. —**
De correspondent van het blad „Jomioeri" verneemt uit Hsinking, dat de commissie, door de regeering van Mandsjoekwo ingesteld tot onderzoek naar de incidenten langs de grenzen van Mandsjoekwo met Buiten-Mongolië en Sovjet-Rusland, haar werk heeft beëindigd. Het onderzoek heeft uitgewezen, dat sedert Februari 1932 47 incidenten plaats hadden aan de grens van Sovjet-Rusland en 44 aan de grens van Buiten-Mongolië. Hiervan zijn slechts vier geregeld. De commissie is van oordeel, dat de oorzaak van de incidenten ligt in de onnauwkeurigheid van de grensafbakening. (Jomioeri)
(Vor. ber. Grensincidenten 2006 A.)

G. **NEDERLAND. — Filmkunst. - La Kermesse Héroïque. —**
Op 14 Febr. '36 is door de katholieke autoriteiten de film „Heldenkermis" officieel bezichtigd. Deze autoriteiten maakten geen bezwaar tegen de openbare vertooning, zoodat deze film thans ook in het Zuiden des lands in de gemeenten, welke aangesloten zijn bij de katholieke filmcentrale, zonder moeilijkheden van deze zijde te ondervinden, vertoond zal kunnen worden. (A. N. P.)
(Vor. ber. Kermesse Héroïque 2164 B.)

18 FEBRUARI 1936

H. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Joachim Maass — „Die unwiderbringliche Zeit." (S. Fischer, Berlin 1935)
Jakob Wassermann — „Tagebuch aus dem Winkel." (Querido-Verlag, Amsterdam)
Engelsch: Guy Pocok — „Period Programme." (Dent)
Edmund S. Whitman — „Guilty in the Tropics." (Gollancz)
Fransch: André Chevrillon — „Sanctuaires et Paysages d'Asie." (Calmann-Lévy)
Maurice Maeterlinck — „Le Sablier." (Aux Editions Fasquelle)
Nederlandsch: Emmy van Lokhorst — „Aanloop." (H. Meulenhoff, A'dam)
Benno J. Stokvis — „Dagboekbladen van een krankzinnige." (Nederl. Keurboekerij, Amsterdam)
Russisch: W. Grossman — „Stjastje" (Geluk), verhalen. (Moskou, 1935)
I. Katajef — „Otetsjestwo" (Het Vaderland), novellen. (Moskou, 1935)
Spaansch: H. R. Romero Flores — „Perfil moral de nuestra hora." (Madrid, 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2168 A.)**

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Korting op de Spoorwegpensioenen. —**
De Eerste Kamer heeft met 22 tegen 14 stemmen de korting op de spoorwegpensioenen aangenomen.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2136 E.; Eerste K. 2165 B.)**

B. **NEDERLAND. — Bevolking 1935. —**
Uit de zoo juist door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde statistiek van den loop der bevolking over 1934, blijkt, dat de bevolking van ons land op 1 Januari 1935 8.392.026 zielen telde. Het voorloopige cijfer op 1 Jan. 1936 bedraagt 8.474.138.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1901 F.)**

C. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid. —**
De toename van het aantal werkloozen in verband met het winterseizoen is als gevolg van het zachte weer bijna geheel tot stilstand gekomen. Terwijl het aantal werkloozen in December met 522.354 was gestegen, is het in Januari 1936 slechts met 12.000 toegenomen. Eind Januari werden 2.518.000 werkloozen geteld. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Werkloosheid 2128 B vervalt.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bescherming van in het wild levende vogels. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp houdende nieuwe bepalingen ter bescherming van in het wild levende vogels. (Nieuwe Rott. Courant)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2179 B.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verlaging van de Openbare uitgaven van het Onderwijs. —**
Het wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven van het onderwijs is op 14 Febr. '36 in de Eerste Kamer met 24 tegen 11 stemmen aanvaard. Tegen het ontwerp hebben zich de sociaal-democratische en nationaal-socialistische fracties verklaard.
(Alg. Hbld.) **(Vor. ber. 2100 B.; Eerste K. 2180 A.)**

F. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 10 Februari. — Nederlandsche Ambulance. - Bombardement van Dessie. —**
Het hoofdbestuur van het Nederlandsche Roode Kruis deelt mede, dat het van dr. Winckel een telegram heeft ontvangen, waarin hij mededeelt, dat bij het bombardement van Dessie op 9 Febr. '36 de leden der Nederlandsche Roode Kruis-ambulance ongedeerd zijn gebleven en al het materiaal onbeschadigd is.

11 Februari. — Tecle Hawariate bevelhebber. —
De vroegere Abessynische gedelegeerde bij den Volkenbond, Tecle Hawariate, heeft het bevel over een Abessynisch legerkorps op zich genomen. Hij is reeds in Asba Tafari in de provincie Sjersjer aangekomen, waar zijn legergroep haar garnizoen heeft.

13 Februari. — Italiaansche verliezen. —
De Abessynische regeering heeft een communiqué gepubliceerd, dat de Italiaansche mededeeling van 10 Febr. '36 over het aantal Italiaansche gesneuvelden bestrijdt. Het communiqué zegt, dat tusschen 20 en 30 Januari '36 in Tembien tenminste 15.000 Italianen gesneuveld zijn.

Petroleum-embargo. - Industrieele alcohol en benzol.
De commissie van deskundigen, die de doeltreffendheid van een petroleum-embargo onderzocht heeft, is gereed gekomen met haar werkzaamheden, door het aanbieden van een rapport aan de commissie van achttien.
De commissie schat — onder voorbehoud — de periode, die nog zal moeten verloopen voordat een universeel toegepast embargo zijn volledige uitwerking zal krijgen op 3 à 3½ maand.
Het embargo zou doeltreffend zijn, indien het werd toegepast door alle Volkenbondsstaten, met het voorbehoud, dat de Ver. Staten hun uitvoer van petroleum naar Italië zouden beperken tot het normale peil van voor 1935.
De commissie acht een uitbreiding van het embargo met industrieele alcohol en benzol gewenscht.
Voor een verbod van het vervoer van petroleum naar Italië, gelden dezelfde voorwaarden als voor den uitvoer.

17 Februari. — Overwinning der Italianen ten Zuiden van Makallé (C 5). —
De Italianen maken melding van een groote overwinning ten Zuiden van Makallé (C 5), waar zij de troepen van ras Moeloegeta verslagen hebben.
(La Stampa - N. R. Crt. - A. N. P.) **(2168 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Flandin over de buitenlandsche politiek. - Fransch-Russisch pact en Duitschland's campagne. —**
Naar aanleiding van de uiteenzetting van minister Flandin in de Kamercommissie voor buitenlandsche aangelegenheden, wordt van bevoegde zijde op de volgende overwegingen van den minister gewezen:
1. Bij de onderteekening van het Fransch-Russische pact heeft de Fransche regeering de regeeringen te Londen en Rome, als garanten van den status quo in het Rijnland. Beide regeeringen waren het met Frankrijk er over eens, dat de met Rusland gesloten conventie voor wederzijdsche hulpverleening in geen enkel opzicht in strijd was met de bepalingen van het verdrag van Locarno. In dien zin heeft Frankrijk op 25 Juni 1935 geantwoord op het Duitsche memorandum, waarin tegen het Fransch-Russische pact werd geprotesteerd. Sedert dien heeft de Duitsche regeering deze kwestie niet meer ter sprake gebracht en na de démarche van den Franschen gezant in de Wilhelmstrasse heeft de Duitsche pers haar campagne gestaakt.
2. Frankrijk heeft met Polen en Tsjecho-Slowakije verdragen gesloten, die aanhangsels vormen van het verdrag van Locarno. De verplichtingen inzake wederzijdsche hulpverleening dezer verdragen zijn veel categorischer dan die, welke zijn opgenomen in het Fransch-Russische pact, welks draagwijdte door een bijgevoegd protocol wordt beperkt. Toentertijd heeft het Duitsche rijk geen enkel protest laten hooren en het Locarno-pact onderteekend.
3. Door de met Tsjecho-Slowakije gesloten overeenkomst heeft Frankrijk tegenover de regeering van dat land verplichtingen op zich genomen, waaraan niemand in Frankrijk zich denkt te onttrekken. Het kan Frankrijk dus niet onverschillig laten, dat Tsjecho-Slowakije zich de medewerking van een andere groote mogendheid heeft kunnen verzekeren door een pact van wederzijdschen bijstand met de Sovjet-Unie te teekenen en te ratificeeren.
Dit pact bevat echter een bepaling, volgens welke het vervalt, indien het Fransch-Russische verdrag niet wordt geratificeerd. Ziet Frankrijk er van af zijn overeenkomst met Rusland te ratificeeren, dan verdwijnt tevens het Russisch-Tsjechoslowaaksche verdrag, waardoor Tsjecho-Slowakije dus niet meer op den steun der Sovjet-Unie zou kunnen rekenen en de verplichtingen van Frankrijk tegenover de geallieerde republiek nog meer vergroot zouden worden. (Le Journal)
(Vor. ber. Flandin 2178 E.)

H. **FRANKRIJK. — Engelsch crediet van £ 40.000.000.**
De besprekingen tot het plaatsen van een Fransch crediet te Londen zijn beëindigd. Een leening van £ 40 millioen met een rente van 3% voor den tijd van 9 maanden werd afgesloten.
De onderhandelingen te Parijs hebben plaats gevonden door bemiddeling van de heeren Lazard Frères & Co. en de Banque de Paris et des Pays Bas. De transactie vindt te Londen plaats door een syndicaat van bankiers onder leiding van Lazard Bros & Co. Tegelijkertijd hebben de Bank van Engeland en de Bank van Frankrijk een overeenkomst gesloten, welke voorziet in de maatregelen noodig om schokken op de wisselmarkt tengevolge van de onderhavige transactie te voorkomen.
Het crediet is geheel of ten deele aflosbaar in drie, zes of negen maanden. (La Journée Industrielle)
(Vor. ber. Leeningen 2165 A.)

I. **NEDERL. OOST-INDIE. — Weefindustrie in Oost-Java. —**
Hieronder volgt een nauwkeurige opgave van den groei der weefindustrie in Oost-Java van het jaar 1933 af, waarbij de cijfers den stand op 1 Januari van het genoemde jaar aangeven.

	Weverijen	handgetouwen	mach. getouwen
1933	33	499	4
1934	40	596	4
1935	27	1027	4
1936	35	1933	248

(Soerab. Hbld.) **(Vor. ber. Weefindustrie 510 E.)**

A. NEDERLAND. — Rijksinkomsten- en Vermogensbelasting. —

Belasting jaren.	Rijksinkomstenbelasting: Aantal aangeslagenen	Inkomen in mill. guld.	Vermogensbelasting: Bel. in hoofdsom × f 1000	Aantal aangeslagenen	Bedrag der vermogens in mill. guldens
1921-22	1.638.456	4.292 (+653)	130.093	166.362	13.284 (— 305)
1922-23	1.690.155	4.138 (—154)	110.987	161.498	12.324 (— 960)
1923-24	1.631.980	3.848 (—290)	94.852	162.188	12.183 (— 141)
1924-25	1.624.580	3.761 (— 87)	90.519	164.698	12.214 (+ 31)
1925-26	1.657.833	3.864 (+103)	96.571	170.271	12.948 (+ 734)
1926-27	1.694.049	3.903 (+ 39)	98.937	174.298	13.565 (+ 617)
1927-28	1.719.376	3.932 (+ 29)	100.056	177.457	14.073 (+ 508)
1928-29	1.746.075	4.029 (+ 97)	83.579	184.853	14.884 (+ 811)
1929-30	1.830.875	4.285 (+256)	90.694	192.943	15.666 (+ 782)
1930-31	1.892.553	4.367 (+ 82)	91.048	197.501	15.623 (— 43)
1931-32	1.867.154	4.206 (—161)	82.670	194.227	14.300 (—1323)
1932-33	1.668.161	3.657 (—549)	65.172	180.907	11.718 (—2582)
1933-34	1.484.616	3.157 (—500)	51.584	176.541	11.475 (— 243)
1934-35	1.445.019	3.042 (—115)	48.850	182.455	11.604 (+ 129)

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 2004 A.; Belastingen 2172 B.)**

B. OLYMPISCHE WINTERSPELEN TE GARMISCH-PARTENKIRCHEN. — Uitslagen. —

De Vierde Olympische Winterspelen zijn op 16 Febr. 1936 geëindigd.

Bij deze winterspelen behaalde Noorwegen zeven kampioenschappen, Duitschland drie, Zweden twee, Finland, Engeland, Oostenrijk, Amerika en Zwitserland elk één.

Verder behaalde Noorwegen vijf tweede prijzen, Duitschland drie, Finland, Zweden en Zwitserland twee, Oostenrijk, Engeland en Canada één.

De derde prijzen waren voor: Noorwegen, Finland, Zweden en Amerika elk drie, Oostenrijk twee, Frankrijk, Hongarije en Engeland elk één.

Het algemeen landenklassement luidt als volgt: 1. Noorwegen, 100 punten; 2. Duitschland, 47½ punten; 3. Zweden, 43½ punten; 4. Finland, 38 punten; 5. Amerika, 32½ punten; 6. Oostenrijk, 26½ punten; 7. Engeland, 22 punten; 8. Zwitserland, 20 punten; 9. Canada, 9 punten; 10 en 11. Hongarije en Tsjecho Slowakije, 7 punten; 12. België, 5 punten; 13. en 14. Nederland en Frankrijk, 4 punten; 15. en 16. Italië en Japan, 3 punten; 17. Polen, 2 punten.

Bij de opstelling van deze tabel is men uitgegaan van de volgende waardeering: voor een eerste plaats werden 7 punten toegekend, voor een tweede vijf punten, voor een derde vier punten, voor een vierde drie punten, voor een vijfde twee punten en voor een zesde een punt.

Hieronder laten wij nog een lijst van de prijzen in de volgorde, waarin zij zijn behaald, volgen:

Slalom en afdaling dames (8 Februari): 1. Christel Cranz (Duitschland); 2. Käthe Grasegger (Duitschland); 3. Laila Nilsen Schou (Noorwegen).
Slalom en afdaling heeren (9 Februari): 1. Franz Pfnür (Duitschland); 2. Gustav Lantschner (Duitschland); 2. Emile Allais (Frankrijk).
Estafette 4 ×10 K.M. (10 Februari): 1. Finland; 2. Noorwegen; 3. Zweden.
500 M. hardrijden op schaats (11 Februari): 1. Ivar Ballangrud (Noorwegen); 2. Georg Krog (Noorwegen); 3. Leo Freisinger (Amerika).
Bobrennen vieren (11 Februari): 1. Zwitserland II; 2. Zwitserland I; 3. Engeland I.
5000 M. hardrijden op schaats (12 Februari): 1. Ivar Ballangrud (Noorwegen); 2. Birger Vasenius (Finland); 3. Antera Ojala (Finland).
18 K.M. loop op ski's (12 Februari): 1. Arne Larsen (Noorwegen); 2. Oddbjörn Hagen (Noorwegen); 3. Pekka Niemi (Finland).
18 K.M. loop en springen gecombineerd (13 Februari): 1. Oddbjörn Hagen (Noorwegen); 2. Olaf Hoffsbakken (Noorwegen); 3. Sverre Brodahl (Noorwegen).
1500 M. hardrijden op schaats (13 Febr.): 1. Charles Mathisen (Noorwegen); 2. Ivar Ballangrud (Noorwegen); 3. Birger Vasenius (Finland).
Kunstrijden op schaats voor paren (13 Februari): 1. Maxie Herber en Ernst Baier (Duitschland); 2. Ilse Pausin en Erik Pausin (Oostenrijk); 3. Emilia Rotter en Denes Pataky (Hongarije).
10.000 M. hardrijden op schaats (14 Februari): 1. Ivar Ballangrud (Noorw.); 2. Birger Vasenius (Finland); 3. Max Stiepl (Oostenrijk).
Kunstrijden schaatsen voor heeren (14 Februari): 1. Karl Schäfer (Oostenrijk); 2. Ernst Baier (Duitschland); 3. Felix Kaspar (Oostenrijk).
Bobrennen tweeën (15 Februari): 1. Amerika I; 2. Zwitserland II; 3. Amerika II.
50 K.M. Skiloopen (15 Februari): 1. Elis Viklund (Zweden); 2. Axel Wikström (Zweden); 3. Joel Nils Englund (Zweden).
Kunstrijden schaats voor dames (15 Februari): 1. Sonja Henie (Noorwegen); 2. Cecilia Magdalen Colledge (Engeland); 3. Vive-Anna Hultén (Zweden).
Skispringen (16 Februari): 1. Birger Ruud (Noorwegen); 2. Ivan Sven Eriksson (Zweden).
Ijshockey (16 Februari): 1. Engeland; 2. Canada; 3. Amerika.
(A. N. P. - Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2168 F.)

C. SYNTHETISCHE RUBBER. — Duitschland en Vereenigde Staten. - Duitsche synthetische benzine.

In de openingsrede van de Automobieltentoonstelling te Berlijn op 15 Febr. '36 verklaarde Adolf Hitler, dat Duitschland de problemen heeft opgelost om voldoende hoeveelheden synthetische benzine te verkrijgen en om synthetische rubber te vervaardigen, waarvan de duurzaamheid 35% grooter is, dan van natuurlijke rubber.

De Dupont Company heeft hierop medegedeeld, dat gedurende de laatste vier jaar in de Vereenigde Staten groote hoeveelheden zijn geproduceerd van een synthetische rubber, die beter is dan het Duitsche product, waarover Hitler bij de opening van de autotentoonstelling te Berlijn heeft gesproken. De productiekosten zijn echter nog altijd grooter dan die van natuurlijke rubber. (A. N. P.)
(Vor. ber. Synthetische Rubber 576 E.)

D. ROEMENIE. — Verklaring van den Koning. —

De koning van Roemenië heeft te Parijs, na zijn bezoek aan Normandië tegenover Marcel Hays, van de „Excelsior" een verklaring afgelegd, waarin hij o.m. zeide: „Mijn besprekingen met uw staatslieden hebben de meest volledige overeenstemming aan den dag doen treden tusschen onze beide regeeringen over het geheel der Europeesche problemen. Ik heb kortgeleden tegenover uw collega's van de diplomatieke pers uiteengezet, welke de politiek van Roemenië was. Ik kan slechts herhalen, dat deze politiek standvastig in rechte lijn voortgaat. Deze lijn, die altijd reeds in de geschiedenis van mijn land getrokken is geweest, zal nooit afwijken. Ik heb daarvoor eens en voor al mijn koningswoord gegeven."

Met ernstige stem en op nadrukkelijken, afgebeten toon, voegde de koning hieraan toe: „Wat er ook gebeure, waar het Fransche leger zal staan, zal zich ook altijd het Roemeensche leger bevinden".
(Excelsior) **(Vor. ber. Koning Carol 1266 I.)**

E. PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Benoemingen. —

Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft tot einde 1936 gekozen als Kamer voor sum-

miere procedure: **Sir Cecil Hurst**, president, de heeren Guerrero, graaf Rostworowski, Fromageot en Anzilotti, leden, en baron Rolin Jacquemyns en Negulesco, plaatsvervangende leden.
Deze verkiezing was noodig door de wijziging van het statuut, waarbij het aantal leden van deze kamer van drie is gebracht op vijf.
Verder is voorzien in de vacatures in de Kamer voor de zaken van Arbeid en die voor de zaken van Doorvoer en Verkeer door het uittreden van den heer Wang Chung-Hui, in welke vacatures resp. tot lid en plaatsvervangend lid zijn gekozen de heeren Negulesco en Nagacka. In de plaats van den heer Negulesco, die reeds plaatsvervangend lid was van de Kamer voor de zaken van Arbeid, is tot plaatsvervangend lid aangewezen prof. jhr. mr. dr. Van Eysinga. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Perm. Hof v. Intern. Justitie 2173 G.)

A. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Pauselijke nuntius Mgr. Orsenigo. - Bisschop van Münster, graaf Von Galen. - Kardinaal Faulhaber. —
De „Katholieke Wereldpost" verneemt van welingelichte zijde uit Berlijn:

Mgr. Orsenigo. — De Pauselijke nuntius, mgr. Orsenigo, heeft diplomatieke stappen gedaan bij de Duitsche regeering en een Nota overhandigd, waarin door het Vaticaan een heele reeks klachten zijn geformuleerd, in verband met den thans geschapen toestand in het Derde Rijk.

Graaf Von Galen, bisschop van Münster. — Bij gelegenheid van de altaarwijding der Martelaren in de crypte van den Dom te Xanten, heeft graaf Von Galen, bisschop van Münster, een predicatie gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Hoe worden de H. Kerk, de Paus, de bisschoppen, de priesters, de kloosterlingen, hoe worden trouwe kinderen der Kerk thans in Duitschland openlijk en ongestraft geschandvlekt, belasterd en gehoond. Hoeveel katholieken, priesters en leeken, zijn in kranten en vergaderingen aangevallen en beschimpt, uit hun ambt ontzet, uit het bedrijf ontslagen en zonder gerechtelijk vonnis gevangen genomen en mishandeld? De directeur van het informatiebureau der bisschoppen in Berlijn, Domkapitular dr. Bannasch, verzucht reeds maanden in den kerker en men heeft zijn opdrachtgevers, de bisschoppen, nog niet eens medegedeeld, waarvan men hem beschuldigt.
De door de bisschoppen aangestelde leider der Katholieke Jonge Mannen Vereenigingen, mgr. Ludwig Wolker, is op 6 Februari gearresteerd, en hoelang zal het duren, totdat hij voor een onpartijdige Duitsche rechtbank zijn onschuld zal kunnen bewijzen? Er zijn in onze Duitsche landen versch gedolven graven, waarin de asch rust van degenen die het katholieke volk als martelaren omwille van het geloof beschouwt (30 Juni 1934), omdat hun leven voor hen een bewijs was van de meest trouwe plichtsvervulling jegens God en Vaderland, jegens volk en Kerk, terwijl het geheim, dat over hun dood gespreid ligt, angstvallig wordt bewaard. En hoe zware druk wordt er vaak niet geoefend op het geweten van ambtenaren en werklieden, ouders en onderwijzers, die voor de vraag gesteld worden, te kiezen tusschen trouw jegens God en hun christelijk geweten en het welbehagen en de gunst dergenen van wien hun betrekking en zelfs hun levensonderhoud afhankelijk is.

Kardinaal Faulhaber. — Naar aanleiding van zijn jubileum, dat hij dezer dagen zal vieren, heeft kardinaal Faulhaber in alle kerken van zijn diocees een herderlijk schrijven doen voorlezen over het bisschops- en priesterambt. Hij waarschuwt de geloovigen eerder te luisteren naar de bisschoppen, dan naar hen, die kerkelijke leerstellingen verkondigen, zonder zelfs hun catechismus te kennen.
Hij protesteert in dit schrijven tegen de openlijke en bedekte vervolging, waaraan de kerkelijke leiders bloot staan.
(Katholieke Wereldpost)
(V. b. Kerkstrijd 2173 D.)

B. NEDERLAND. — Nederl. Ver. voor Internationaal Recht. - Vijf-en-twintig jarig bestaan. —
In het Klein Auditorium van de Universiteit van Amsterdam heeft op 15 Febr. '36 de plechtige herdenking plaats gevonden van het vijf-en-twintig jarig bestaan van de Ned. Vereeniging voor Internationaal Recht, de Nederlandsche afdeeling van de International Law Association. De eigenlijke dag voor deze herdenking was 29 November geweest, maar toen is zij uitgesteld wegens het overlijden van den eere-voorzitter, mr. B. C. J. Loder.
De vergadering werd o.m. bijgewoond door prof. Albert Geoffrey de la Pradello, hoogleeraar in het Volkenrecht te Parijs, E. baron Rolin-Jacquemyns, lid van het Internationaal Gerechtshof, dr. Walter Simons, uit Berlijn, senator der Deutsche Akademie, I. L. A. lord Blanesburgh, voorzitter der International Law Association; en den minister van Justitie, mr. J. van Schaik.
De openingsrede werd door prof. mr. J. A. v. Hamel gehouden. (N. Rott. C.)

C. BELGIE. — Handelsbalans. —
De waarde van den invoer bedroeg in 1935: B. fr. 17.325.005.000 (v. j. 14.021.997.000) en die van den uitvoer B. fr. 16.146.213.000 (v. j. 13.794.794.000). Het passief saldo der handelsbalans bedraagt dus B. fr. 1.178.792.000 (v. j. 227.203.000).
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. In- en Uitvoer 2021 B.)**

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Defensiefonds aangenomen. —
De Tweede Kamer heeft op 18 Februari '36 het wetsontwerp tot instelling van een Defensiefonds aangenomen met 60 tegen 29 stemmen. Tegen stemden de sociaal-democraten, de vrijzinnig democraten, de communisten en de heeren Van Houten (C. D. U.) en Sneevliet (R.S.P.). Onder de voorstemmers was mr. Duys.
De begrooting van het Defensiefonds voor 1936 werd daarna aanvaard met 62 tegen 27 stemmen. Aan de zijde der voorstemmers hadden zich nu tevens geschaard de vrijzinnig-democraten Joekes en Schilthuis. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2060 B.; Tw. Kamer 2180 D.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Pan-Amerikaansche Conferentie. - Uitnoodiging van president Roosevelt.
Het Staatsdepartement te Washington heeft thans den tekst bekend gemaakt van het schrijven, dat President Roosevelt, met kleine telkens aan de speciale omstandigheden aangepaste wijzigingen, aan alle 20 Pan-Amerkaansche regeeringen heeft gezonden en waarin hij voorstelt in Buenos Aires een Pan-Amerikaansche conferentie te doen bijeenkomen om middelen te overwegen ter versterking van den vrede op het Amerikaansche continent en daardoor aan andere volkeren een lichtend voorbeeld van het werk voor den vrede te geven.
In het op 30 Januari gedateerde schrijven aan den Argentijnschen staatspresident wijst president Roosevelt er op, dat de toestemming van Bolivia en Paraguay tot het vredesprotocol eindelijk den tragischen Chaco-oorlog heeft beëindigd en dat thans de tijd gekomen is de nu geschapen gunstige atmosfeer uit te buiten en in een speciale Pan-Amerikaansche vredesconferentie te beraadslagen over het tot stand brengen van een machinerie, tot instandhouding van den vrede en het vermijden van dergelijke oorlogen om het Amerikaansche continent.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. 1143 D.; Pres. Roosevelt 2124 A.)

F. AMSTERDAM. — Salarisverlaging Gemeentepersoneel te Amsterdam per 1 Maart 1936. —
Naar wij vernemen, kwamen Burgemeester en Wethouders op 31 Januari '36 in het bezit van het Koninklijk besluit van 27 Januari 1936, No. 13, waarbij het College wordt uitgenoodigd, binnen een termijn van drie weken de loon- en salarisregelingen voor de gemeentewerklieden en -ambtenaren vast te stellen, welke vervat waren in de voordracht van Burgemeester en Wethouders aan den Gemeenteraad van 22 November 1935.
Deze voordracht werd tweemaal door den gemeenteraad verworpen.
Burgemeester en Wethouders hebben thans in hun vergadering van heden besloten, aan de uitnoodiging, vervat in genoemd Koninklijk besluit, gevolg te geven. De salaris- en loonsverlaging zal ingaan op 1 Maart 1936. (A. N. P.) **(Vor. ber. 2111 H.)**

19 FEBRUARI 1936

G. NEDERLAND. — Nederlandsche Maatschappij tot Bevordering der Tandheelkunde. —
Bovengenoemde Maatschappij heeft dezer dagen haar drukbezochte jaarvergadering te Utrecht gehouden

onder voorzitterschap van den heer Ch. F. L. Nord te Den Haag. In zijn openingsrede gaf deze een overzicht van de gebeurtenissen en resultaten van het afgeloopen jaar, waarbij de noodzakelijkheid van een hechte organisatie opnieuw was gebleken, ook voor de naaste toekomst, teneinde verschillende vraagstukken, waarbij door buitenstaanders niet voldoende met de belangen der tandheelkunde rekening wordt gehouden, tot oplossing te kunnen brengen. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1669 G.)**

A. **TURKIJE. — Bevolking. —**
Het bureau voor de statistiek heeft de resultaten van de op 25 Nov. 1935 gehouden volkstelling gepubliceerd. Daaruit blijkt, dat de bevolking van Turkije thans 16.200.694 zielen telt, 7.974.226 mannen en 8.226.468 vrouwen. In 1927 bestond de bevolking uit 13.648.270 personen, 6.568.879 mannen en 7.084.391 vrouwen. In acht jaar is de bevolking dus met 2.552.424 zielen toegenomen.
Het Europeesche gebied van het Turksche rijk telde in November 1935 1.266.123 bewoners, tegen 1.040.669 in 1927. De bevolking van Europeesch Turkije maakt 7,8% van de geheele bevolking uit, tegen 7,6% in 1927.
De dichtheid van bevolking is van 17,9 per vierkanten kilometer in 1927 gestegen tot 21,2 in 1935. Het dichtheidscijfer bedraagt voor Europeesch Turkije 52,8, voor Aziatisch Turkije 20.2.
Van de bevolking bewoont 23,5% de steden, 76,5% de dorpen en de rest van het platteland.
De bevolkingscijfers voor de groote steden zijn: Istanboel 740.805, Izmir 170.546, Ankara 123.699.
(Akcham) **(Vorig bericht blz. 1079 D.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Vreemdelingen in 1936 toegelaten. —**
Het aantal vreemdelingen, dat in 1936 in Nederlandsch-Indië kan worden toegelaten, onverminderd de overigens voor toelating gestelde eischen zooals daar o.a. zijn het betalen van een toelatingsgeld van *f* 150 voor niet-Nederlandsche onderdanen; het niet om politieke of zedelijke redenen ongewenscht zijn, is bij gouvernementsbesluit op 12.000 gesteld.
(Aneta) **(Vor. ber. Vreemdelingen 1952 B.)**

C. **ZUID-AFRIKA. — Naturellen vertegenwoordiging.**
Generaal Hertzog heeft op 17 Febr. '36 medegedeeld het ontwerp voor de vertegenwoordiging der naturellen te zullen intrekken om een op een compromis gebaseerd ontwerp voor te stellen, al hebben de naturellen zich ook tegen zulk een compromis verklaard. Bij het nieuwe ontwerp zou de Kaap worden ingedeeld in drie kiesdistricten, in elk waarvan de naturellen een blanken vertegenwoordiger in het parlement zouden kunnen kiezen. (Daily Telegraph)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Concentratie van Bijzondere Scholen. - Staatscommissie ingesteld. —**
Bij K. B. van 11 Febr. '36 is ingesteld de staatscommissie, aan welke is opgedragen te onderzoeken of een wettelijke regeling kan worden getroffen om de concentratie van bijzondere scholen voor algemeen vormend lager onderwijs te verwezenlijken op een wijze, die de bezwaren tegen paragraaf 12 van het onderwijsbezuinigingsontwerp ondervangt.

Voorts is aan deze commissie opgedragen eventueel voorstellen te doen welke betrekking hebben op de materie, geregeld in de wet van 4 Aug. 1933. De commissie zal nopens alle zaken, waaromtrent zij niet eenparig oordeelt, bij meerderheid van stemmen beslissen, doch het zal aan de leden vrij staan hun gevoelen, van dat der meerderheid afwijkend, in een afzonderlijk advies, tegelijk met dat der commissie, te doen blijken. De commissie zal haar zittingen houden te 's-Gravenhage.
Tot voorzitter is benoemd dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, tot tweede voorzitter mr. P. J. Oud, minister van Financiën, tot leden: mr. P. J. M. Aalberse, ir. J. W. Albarda, dr. S. E. Bierema, mr. G. A. Boon, jhr. mr. D. J. de Geer, mr. A. M. Joekes, Th. M. Ketelaar, J. Schouten, J. G. Suring, mr. J. Terpstra, Th. J. Thijssen, H. W. Tilanus, allen lid der Tweede Kamer; tot secretaris: mr. P. W. H. Truyen, hoofdinspecteur van het lager onderwijs in de eerste hoofdinspectie; tot adjunct-secretarissen: mr. H. Albarda, commies bij het departement van Financiën, en J. A. van Lakerveld, commies bij het dep. van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Onderwijs 2180 E.)

E. **LUCHTVAART. — Recordvlucht Londen-Kaapstad.**
De Engelsche vlieger Tommy Rose die op 9 Febr. '36 te Kaapstad is aangekomen, heeft de vlucht Londen—Kaapstad in 3 dagen 17 uur en 38 min. afgelegd en hiermede het vorige record, dat op naam stond van mevr. Mollison, met 13 uur en 15 minuten verbeterd.
Tommy Rose heeft met zeer slecht weer te kampen gehad en moest 100 K.M. ten Noorden van Salisburg een noodlanding maken, die echter een vlot verloop had. Na benzine te hebben ingenomen, vervolgde hij zijn vlucht en gelukte het hem in recordtijd Kaapstad te bereiken. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Records 2111 C.)

F. **DUITSCHLAND. — De veestapel in 1935. —**
Volgens de officieele mededeelingen van den statistischen rijksdienst in Duitschland leverde de veetelling in het rijk, met uitzondering van het Saargebied, op 3 December 1935 de volgende uitkomsten:

	1935	1934	1933
	(in millioenen)		
Paarden	3.38	3.36	3.40
Runderen	18.85	19.20	19.74
Melkkoeien	9.39	10.12	10.10
Varkens	22.72	23.17	23.89
Schapen	3.92	3.48	3.39
Geiten	2.44	2.49	2.59
Kippen	85.45	85.85	87.37
Legkippen	56.21	57.34	63.12
Ganzen	5.44	5.84	6.14
Eenden	2.57	2.73	3.39
Bijenvolken	2.12	2.00	2.10

(N. R. C.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Batiknijverheid. - Steun. —**
Bij den Volksraad is een aanvullende begrooting van economische zaken ingediend, waarbij een bedrag van *f* 813.000 is aangevraagd voor maatregelen ter verlichting van den druk op de batiknijverheid, welke door de contingenteeringen van cambrics en greys worden uitgeoefend.
In de memorie van toelichting wordt vermeld dat de verlichting moet worden gevonden door een geringe verlaging van de prijzen van greys en door — naar verhouding — een veel aanzienlijker verlaging van de prijzen van cambrics.
Aan de importeurs zal een bijslag moeten worden gegeven voor de verkoopen van cambrics, uit Nederland afkomstig, tegen nieuwe door de regeering vast te stellen, prijzen. Ook de tusschenhandel dient voor de nadeelige gevolgen van waardedaling te worden schadeloos gesteld. In het jaar 1936 zal hiervoor een bedrag van *f* 800.000 noodig zijn. Men zal voorstellen de verlagingen op 1 Maart a.s. te doen ingaan, doch hoeveel deze verlagingen zullen bedragen, kan nog niet worden medegedeeld. (Aneta)

H. **NEDERLAND. — Opbrengst der postzegels voor het Kind. —**
In de vergadering der Centrale Propaganda-commissie is mededeeling gedaan van het verloop der laatste actie voor „Het Kind". Blijkens opgave van het hoofdbestuur der P.T.T. bedraagt de winst op de kinderpostzegels gemaakt ruim *f* 128.400 (vorig jaar *f* 119.000). De opbrengst der prentbriefkaarten wordt geschat op ruim *f* 25.000 (v. j. *f* 20.000). Na aftrek der onkosten hoopt men aan de instellingen van Kinderbescherming ongeveer *f* 135.000 uit te keeren (v. j. *f* 122.000). (De Telegraaf)
(Vor. ber. Postzegels 2022 G.)

20 FEBRUARI 1936

A. VEREENIGDE STATEN. — Tennessee Valley Authority Act. - Een overwinning voor de New Deal. —

Het Opperste Gerechtshof, dat op 17 Februari 1936 uitspraak deed in het z.g.n. Tennessee Valley Authority-proces heeft een beslissing ten gunste der regeering genomen.
Het Hof besliste namelijk dat de verkoop der overtollige electrische energie door de regeering niet in strijd was met de grondwet.
De beslissing van het Opperste Gerechtshof werd met 8 tegen 1 stem genomen.
De Tennessee Valley Authority is een groote electriciteitsonderneming, waarvan de stroom langs hydro-electrischen weg wordt opgewekt en waarvan het transmissiegebied zich over vele staten uitstrekt.
De beslissing, die een groote overwinning beteekent voor de „New Deal" en de regeering, bevestigt dat Roosevelt het recht heeft electrische energie te doen opwekken en verdeelen, ten einde te kunnen uitmaken of particuliere maatschappijen de verbruikers te hooge prijzen doen betalen.
Naar de meening der rechters is de bevoegdheid der federale autoriteiten om over electrische energie te beschikken een kwestie, die door het Congres en niet door het gerechtshof moet worden beantwoord.
Het Opperste Gerechtshof handhaaft echter dat de regeering het recht heeft over elk overschot van electrische energie, die aan de dammen wordt opgewekt, te beschikken.
(New York Herald Tribune)

B. ZWITSERLAND. — Centrale- en groepsleiding N.S.D.A.P. verboden. —

Officieel wordt medegedeeld:
„De Bondsraad heeft op grond van het rapport van de rechterlijke macht en op voorstel van justitie en politie besloten, een landelijke leiding en districtsleiding van de Duitsche nationaal-socialistische partij in Zwitserland in geen enkelen vorm meer toe te laten.
De principieele kwestie van het verder toelaten van buitenlandsche politieke vereenigingen in Zwitserland zal door het departement van Justitie en Politie in samenwerking met het politieke departement verder worden bestudeerd".

De Bondsraad besloot voorts een student, die verdachte betrekkingen onderhield met de Duitsche politie-autoriteiten, uit Zwitserland uit te wijzen. Voorts zijn instructies gegeven tegen het doen verspreiden van een vragenlijst onder de Duitsche studenten door de Duitsche studentenvereeniging in Zwitserland en tegen de samenwerking met derden in de leiding dier studentenvereeniging. Ook de oprichting van een economisch bureau door de Zwitsersche nationaal-socialistischen bond is verboden. Het besluit van den Bondsraad beteekent in de eerste plaats, dat er voortaan geen landelijke en geen districtsleiders der N.S.D.A.P. in Zwitserland benoemd mogen worden, en dat er dus geen opvolger van Gustloff zal komen.
(Neue Zürcher Zeitung)

C. PARAGUAY. — Revolutie. - President Ayala afgetreden. —

In Paraguay, dat den Chaco-oorlog tegen Bolivia met succes heeft gevoerd, is thans na het sluiten van den vrede een revolutie uitgebroken, welke geslaagd mag heeten. De militairen, die in den Chaco-moerassen oorlogslauweren hebben geplukt, zijn de aanstichters van den opstand geweest, zoodat, al zijn de eigenlijke bedoelingen en motieven der opstandelingen nog niet bekend, men veilig mag aannemen, dat deze revolutie een indirect uitvloeisel is van den beëindigden oorlog. President Ayala heeft moeten aftreden. Zijn opvolger is kolonel Franco die eenigen tijd geleden uit het land werd gezet. In de betrekkingen tusschen Bolivia en Paraguay heet de geslaagde revolutie geen verandering te zullen brengen. Wij hebben dus hier te doen met een gewelddadigen staatsgreep van militairen. (Agence Belga)
(Vorig bericht Opstand 2166 E.)

D. ROTTERDAM. — Permanente Luchtvaarttentoonstelling. —

Op 10 Febr. '36 is op het vliegveld „Waalhaven" door den heer J. Brautigam, wethouder van Gemeentewerken, een permanente luchtvaarttentoonstelling geopend.
Aanwezig waren o.m. ir. L. W. H. van Dijk, directeur der Gemeentewerken, ir. J. P. van Bruggen, belast met het toezicht op het vliegveld, mr. dr. J. In 't Veld, mr. H. Vlug, voorzitter van de afdeeling Rotterdam van de V.V.V., kolonel Walaardt Sacre, secretaris van de Kon. Ned. Vereeniging voor Luchtvaart, vertegenwoordigers van de Ned. Reisvereeniging, de Ned. Spoorwegen, de P.T.T., Fokker enz.
De heer H. Tolk, stationschef van „Waalhaven", heette de aanwezigen welkom en bracht dank aan de inzenders, die zooveel medewerking verleenden aan het tot standkomen van de tentoonstelling.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Tentoonstelling 1585 C.; Rotterdam 1480 G.)**

E. DUITSCHLAND. — Gustloff. - Hitler's rede: „Nooit hebben wij een aanslag gepleegd". —

Hitler heeft aan het graf van Gustloff den vermoorden Nat. Soc. leider in Zwitserland gesproken en daarbij o.a. gezegd:
Het is een zeer smartelijke weg, dien de volken moeten gaan om hun geluk te vinden. De mijlpalen van dezen weg zijn steeds graven geweest, graven, waarin de besten rusten. Toen Duitschland in 1918 in het vaderland zijn doodelijken stoot kreeg, begon de roode, bloedige terreur te woeden.
Eindelijk begaf zich de nationaal-socialistische beweging op weg en ik moet hier plechtig constateeren, dat op dezen weg onzer beweging geen enkele door ons vermoorde tegenstander ligt. Niet een aanslag is door ons gepleegd, wij hebben dat van den eersten dag af geweigerd. Nooit hebben wij met deze wapenen gestreden. Daartegenover staat een eindeloos lange rij van vermoorde nationaal-socialisten. Achter iederen moord echter stond dezelfde macht, die verantwoordelijk is voor dezen moord, de door haar bezeten macht van onzen Joodschen vijanden dien wij niets hadden aangedaan, maar die trachtte ons Duitsche volk te onderdrukken en tot zijn slaven te maken, die verantwoordelijk is voor al het ongeluk, dat ons in November 1918 heeft getroffen en dat in de daarop volgende jaren Duitschland teisterde.
Zoo heeft nu ook het nationaal-socialisme in het buitenland zijn eersten bloedgetuige gekregen, een man, die niets anders deed dan voor Duitschland optreden, wat niet slechts zijn heilig recht was, maar zijn plicht. Het is geen toeval, het is een leidende hand, die deze misdaden heeft georganiseerd en verder organiseeren zal. Ditmaal is nu de verantwoordelijke voor deze dooden voor de eerste maal zelf te voorschijn getreden, voor de eerste maal werd de geestelijk verantwoordelijke zelf tot dader. Wij begrijpen deze oorlogsverklaring en aanvaarden haar.
Mijn waarde partijgenoot! Je bent niet te vergeefs gevallen. Evenals het vroeger niet mogelijk was door zulke daden den zegetocht van onze beweging te remmen, zoo zal ook deze daad niet de aansluiting van de Duitschers in het buitenland aan onze beweging en aan het Duitsche vaderland remmen. Integendeel. Nu heeft iedere plaatselijke groep van het buitenland zijn nationaal-socialistischen martelaar.
(Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Gustloff 2173 H.; Hitler 2151 I.)

F. JAPAN. — Aantal Japanners woonachtig buiten Japan op 1 Oct. 1934. —

Om de drie jaren publiceert het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken het aantal, buiten Japan verblijvende Japanners. Thans heeft dit 1,8 millioen overschreden; hierbij gerekend de op de Japansche Zuidzee-eilanden vertoevenden. In het buitenland in engeren zin wonen 870.000 Japanners. Zij zijn voornamelijk in de gebieden rondom den Stillen Oceaan gevestigd, hetgeen uit onderstaand staatje blijkt. De getallen tusschen haakjes geven de cijfers van de telling van 1931:

Mandsjoekwo	245.000	(113.000)
China	60.000	(53.000)
Philippijnen	20,000	(19.000)
Nederl.-Indië	7.000	(7.000)
Canada	21.000	(20.000)
Ver. Staten	145.000	(104.000)
Hawaii	150.000	(144.000)
Mexico	5.300	(5.900)
Peru	21.000	(20.000)
Brazilië	173.000	(120.000)

(Osaka Mainichi) **(Vorig bericht blz. 1967 G.)**

G. POLEN. — Premier Koscialkowski over de positie van het land. —

Op 17 Febr. '36 is in den Poolschen Landdag de behandeling in tweede lezing van de begrooting begonnen.
Na een korte toespraak van den algemeenen rapporteur, den afgevaardigde kolonel Miedzeinski, hield de premier Koscialkowski, een lange rede, waarin hij uiteenzette, wat de regeering tot nu toe gedaan heeft om de gevolgen van de economi-

sche crisis te overwinnen en de door de regeering ingediende begrooting verdedigde.
De premier stelde vast, dat dank zij den arbeid der regeering en in het bijzonder dank zij het wegwerken van het begrootingstekort, de onrustbarende symptomen eener verzwakking van het vertrouwen in de hechtheid van de belangrijkste deelen van het economisch leven bezig zijn te verdwijnen. Hij wees voorts op de goede positie van de Poolsche Bank en op de reeds in Januari ingetreden vermindering van het tekort op de begrooting.
Ten aanzien van de binnenlandsche politiek verklaarde spreker, dat de huidige regeering de denkbeelden van maarschalk Pilsoedski heeft overgenomen en in eere zal houden.
Met betrekking tot de buitenlandsche politiek wees Koscialkowski er op, dat niemand een wijziging van haar grondslagen en richting behoeft te verwachten. De richtlijnen voor deze politiek zijn voor een lange reeks jaren vastgelegd en de basis er van is het streven naar consolidatie van den vrede.
Wat betreft de verhouding tot de andere nationaliteiten, die als minderheden in de Poolsche republiek wonen, zal de regeering, nu zij eenmaal den weg tot regeling dezer betrekkingen heeft ingeslagen, alles in het werk stellen, hieraan een duurzaam karakter te geven. (Polska Agencia Telegraficzna)
(V. b. Buitenl. Polit. 2132 A.; Econ. Toest. 2022 F.)

A. **NEDERLAND. — Het versche cadetje. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer betreffende de begrooting van Sociale Zaken deelt de minister mede, dat hij geen bezwaar ziet tegen vervroegde aflevering van versch brood, indien valt aan te nemen, dat daar geen overwegende bezwaren tegenover staan, met name, dat het verbod van nachtarbeid daardoor niet in het gedrang komt.
De minister zal omtrent deze aangelegenheid een nader onderzoek in het bedrijf doen instellen en, zoo dit gewenscht blijkt, hierover het advies inwinnen van den Hoogen Raad van Arbeid.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 1697 K.)**

21 FEBRUARI 1936

B. **ZUID-AFRIKA. — Talenkwestie in het parlement.**
Op 5 Febr. '36 had in het parlement een vinnig debat plaats tusschen den premier Hertzog en de leden der Afrikaans-nationalistische oppositiegroep-Malan. Het debat ontspon zich naar aanleiding van het indienen van een voorstel door een lid van de Malan-groep, Swart, die wenschte dat de voorzitter van de financieele Kamer-commissie zoowel Engelsch als Afrikaansch moest kunnen spreken. Het voorstel werd verworpen met 79 tegen 18 stemmen.
Hertzog zeide dat hij zeer verbaasd was dat iemand een dergelijk voorstel bij het parlement indiende. Hij zeide dat het indienen van dit voorstel een afkeurenswaardige onverdraagzaamheid verried. Hij verklaarde zich af te vragen in hoeverre dit voorstel berustte op een actie van den „Broederbond", een geheim verbond dat al vaak ter sprake is gekomen. Men zegt dat Malan, Swart en andere radicaal-nationalisten lid zijn van deze geheime vereeniging, die streeft naar een onafhankelijke Afrikaansche regeering.
Minister-president Hertzog zeide, dat de „Broederbond" de parlementsafgevaardigden tracht te dwingen te stemmen zooals het verbond dat wenscht.
De nationalistische afgevaardigden protesteerden tegen deze verklaring, waarna Hertzog zeide, dat hij de zaak als heel ernstig beschouwde en van plan was een commissie in te stellen om onderzoek te doen naar deze geheime vereeniging, die er naar streeft de Engelsche taal af te schaffen en de rechten van het Engelsch sprekende deel van het volk te verkorten.
(Die Burger)

C. **SPANJE. — Verkiezingen - Onlusten - Kabinet Valladares afgetreden - Kabinet Azaña gevormd. —**
Volgens een voorloopige schatting luiden de uitslagen der parlementsverkiezingen die op 16 Febr. '36 zijn gehouden, als volgt: Kath. Volkspartij 120, Spaansche vernieuwingsbeweging 13, Traditionalisten 11, Agrariërs 12, Onafhankelijken 12. Maakt voor de rechtsche partijen een totaal van 168. De Catalaansche rechterzijde 10, Radicalen 5, Eigenlijke Centrum 21, Mauraristen 2, Baskische nationalisten 3. Totaal voor Centrumpartijen 41. Republ. Unie 27, Links Republikeinen 63, S.D. 77.
Catalaansche linkerzijde 22, Communisten 11, Syndicalisten 2, Catalaansche Unie 5, Verscheidene andere Catalaansche linkergroepen 7, Valenciaansche Esquerra 1, Onafhankelijken 5, Federalisten 1. Totaal linksche partijen 221. Bij deze opgave dient er rekening mee te worden gehouden, dat nog 42 zetels ontbreken.
Naar verluidt zouden eenige hooge militairen geprobeerd hebben de macht in Spanje in handen te nemen.
De regeering trad evenwel spoedig krachtig op. Twee hooge officieren zijn gearresteerd.
De overwinning der linksche partijen is verzekerd.
De arbeidersleider, Largo Caballero, heeft de vrijlating van politieke gevangenen verzocht en verkregen. Politieke uitgewekenen mogen terugkeeren.
Zoowel de verkiezingen als de uitslagen hebben aanleiding tot vechtpartijen gegeven.
Het Kabinet-Valladares is op 18 Februari '36 afgetreden. Reeds op 19 Febr. werd een nieuw kabinet gevormd door den oud-minister-president Azaña, leider der links-republikeinsche partij, wien de opdracht tot het vormen eener nieuwe regeering was gegeven. Het bestaat uit de volgende personen:

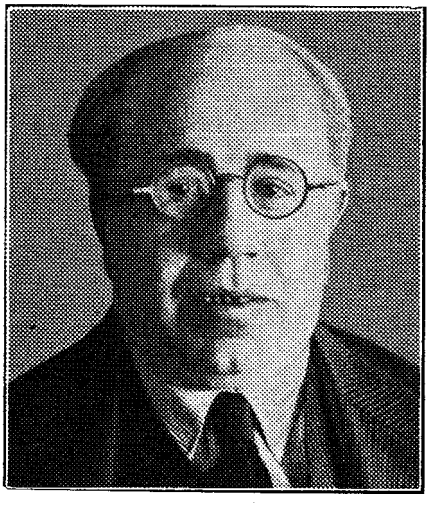

Minister-president Azaña

Minister-president: Azaña (links-rep.).
Oorlog: Generaal Masquelet (partijloos).
Marine: Jose Giralt (links-rep.).
Justitie: Antonio Lara (rep. unie).
Binnenl. Zaken: Amos Salvador (links-rep.).
Openbare Werken: Cesares Quiroga (links-rep.).
Onderwijs: Domingo (links-rep.).
Landbouw: Ruiz Funez (links-rep.).
Financiën: Gabriel Franco (links-rep.).
Buitenl. Zaken: Augusto Barcia (links-rep.).
Industrie en Handel: Buylla (rep. unie).
Arbeid: Ramos (links-rep.).
Verkeer: Blasco Gascon (rep. unie).
Het nieuwe kabinet bestaat dus uit negen links-republikeinen en drie vertegenwoordigers van de republikeinsche unie van Martinez Barrio. Generaal Masquelet is bij geen partij aangesloten.
De leider van de katholieke volkspartij, Gil Robles, heeft de leiding der partijzaken tot nader order neergelegd om, naar gezegd wordt, verscheidene dagen met vacantie te gaan. In zijn plaats treedt de vroegere minister van landbouw, Gimenez Fernandez.
(El Sol - El Debate - A. N. P.)
(Vor. ber. Azaña 1631 H.; Kabinet 2118 C.; Onlusten 1599 G.; Parlement 2125 F.)

D. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De oorlogsverklaring aan de Joden. —**
Het Comité voor bijzondere Joodsche belangen te Amsterdam meldt:
De Leider en Kanselier van het Duitsche Rijk heeft in aanwezigheid van soldaten der weermacht en S.A.-troepen den oorlogstoestand tusschen Duitschland en het Joodsche volk afgekondigd. Hij heeft daarbij, naar gebruikelijke methode, zichzelf als aangevallene en den ander als aanvaller bestempeld. Hij heeft den moord, door een jongen Jood op den leider der nationaalsocialistische propaganda in Zwitserland bedreven, als een oorlogsverklaring van het Joodsche volk uitgeroepen en dit trachten te motiveeren met de bewering, dat achter deze daad de Joden staan.
Dat het Hoofd van het Duitsche Rijk, zelf onschendbaar, millioenen medemenschen, onderdanen ook van andere staten, medeplichtigheid aan die misdaad meent te mogen aanwrijven, blijve

te zijner verantwoording. Zijn beschuldiging echter wordt door ons met volle recht afgewezen.
De Joden keuren, met de geheele beschaafde wereld, elken moord af. In de — door nationaal-socialistische levensopvatting veroordeelde — Leer, die voor de Joden gewijde traditie beteekent, is het verbod tot moorden, zonder uitzondering of beperking, als eerste regel gesteld.
Doch zoo een Jood desondanks thans tot deze daad is gekomen, is hij niet de eenig schuldige. De menschheid en de geschiedenis zullen oordeelen dat mèt hem de schuld aan deze daad draagt het Duitsche nationaal-socialisme, dat — om slechts één greep te doen in al te overvloedig materiaal — de moordenaars van Rathenau verheerlijkt, dat duizenden, die bloed, geest en vermogen aan Duitschland hadden gewijd, duizenden onschuldigen, alleen om hun Jood-zijn of Joodsche afkomst tot ellende en ondergang heeft gebracht en in ballingschap heeft gestooten. Deze oorlogsverklaring van den Duitschen Leider heeft het Joodsche volk niet in een nieuwen toestand gebracht, het weet, dat het van het Duitsche nationaal-socialisme geen vrede heeft te verwachten. Maar gelijk in het verleden, zoo zal ook in de toekomst zijn goed recht het steunen tegen zijn meedoogenlooze vervolgers, al trachten deze met hun Jodenhaat de gansche wereld te vergiftigen.

(Vor. ber. Anti-Semitisme 1946 D.)

22 FEBRUARI 1936

A. MENTHOL. — Schadelijke werking. —
Niet verzuimd mag worden er steeds weer op te wijzen, dat de aanwending van menthol voor jonge kinderen volstrekt niet ongevaarlijk is. Zelfs in den vorm van zalf of olie met 1% menthol op het slijmvlies van neus of strottenhoofd gebruikt, kan het hart en ademhaling doen stilstaan.
Zoo werd in de Académie de Médecine melding gemaakt van een geval van een zeer prikkelbaar meisje van 4½ jaar, dat na het gebruik van drie bonbons, wegende 200 mgr. en elk bevattende 2 mgr. menthol, haar, omdat zij verkouden was, door de moeder verstrekt, gedurende drie kwartier in ernstig levensgevaar had verkeerd.
Het verdient derhalve aanbeveling, dat op elke verpakking van geneesmiddelen, die menthol bevatten, vooral met het oog op hun groote populariteit, waardoor zij ook zonder geneeskundig voorschrift worden toegepast, een waarschuwing worde geplaatst tegen het gebruik maken ervan voor kinderen.
(Ned. Tijdschrift voor Geneesk.)

B. NEDERLAND. — Politieke activiteit van buitenlanders. —
Het Tweede Kamerlid de heer Goseling heeft aan de ministers van Binnenlandsche Zaken en van Justitie de volgende vragen gesteld:
Is de regeering bereid — mede in het licht van het volgens een officieel bericht door den Zwitserschen Bondsraad genomen besluit om een landelijke leiding en districtsleiding van de Duitsche Nationaal-Socialistische Partij in Zwitserland in geen enkelen vorm meer toe te laten — te overwegen of het niet noodzakelijk is, dat ook in Nederland afdoende maatregelen worden genomen om een einde te maken aan alle politieke activiteit van buitenlanders, niet alleen individueel, maar vooral in eenigerlei vorm van samenwerking. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Vreemdelingen 2162 F.)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Koloniale politiek. - Jhr. de Graeff over gebiedsafstand. —
Over één uitlating, voorkomende in zijn op 12 Sept. 1935 ter Volkenbondsvergadering gehouden rede, heeft minister De Graeff in de Eerste Kamer heel wat critiek moeten aanhooren, o.a. van mr. Pollema, mr. Briët, mr. Van Vessem en dr. Henri Polak, die overigens met het door Nederland gevoerde Volkenbondsbeleid ten volle konden instemmen. Zij veroordeelden de passage, waarin onze eerste gedelegeerde verklaard had, dat de Nederlandsche regeering niet blind is voor de vele ernstige moeilijkheden voor zekere staten als gevolg van de ongelijke verdeeling van de grondstoffen en de te groote bevolkingsdichtheid. De opmerking van Nederland's afgevaardigde, dat ook wij „rekening houden met de behoefte van expansie in zulke landen, die terecht het levensbelang van hun volk trachten veilig te stellen," vonden de zoo even genoemde afgevaardigden een gevaarlijke, in elk geval overbodige opmerking. Zij kon volgens hen den indruk wekken, alsof er met Nederland over herverdeeling van koloniaal gebied te praten viel.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Jhr. de Graeff, heeft op 19 Febr. '36 aan het slot van zijn rede ter verdediging van zijn beleid in de Eerste Kamer de volgende verklaring afgelegd in verband met de uitdrukkelijk van verschillende kanten aan hem gestelde vraag zich omtrent Nederlandsch standpunt met betrekking tot het koloniale vraagstuk uit te spreken: „Nooit en te nimmer zou Nederland vrijwillig ook maar een vierkanten meter van zijn gebied afstaan, ook al zou dat moeten dienen om tegemoet te komen aan expansiebehoeften van andere landen."
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Jhr. de Graeff 2008 A.)**

D. NEDERLAND. — N.S.B. - Het Nederlanderschap van graaf de Marchant et d'Ansembourg. —
In de vergadering van de Eerste Kamer heeft de griffier een brief voorgelezen van den minister van Justitie inzake de gegevens, indertijd verstrekt omtrent het Nederlanderschap van den vader van het Eerste Kamerlid graaf de Marchant et d'Ansembourg. Uit dezen brief blijkt dat het Kon. besluit, waarbij aan den vader van het tegenwoordig Kamerlid toestemming werd gegeven zich in vreemden krijgsdienst te begeven, bij het onderzoek in het register niet is gevonden, omdat alleen gezocht was onder de letter M en niet onder letter A, waaronder het besluit was geregistreerd.
Ten onrechte is indertijd een blaam geworpen op het rijksarchief toen het op, naar thans blijkt onvoldoende gegevens het desbetreffende stuk niet voor den dag kon brengen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vorig bericht blz. 2090 A.)

E. DE MUITERIJ OP DE ZEVEN PROVINCIEN. — Het gratie-verzoek van Luit.-ter-zee Van Boven afgewezen. —
Het verzoek om gratie, dat luit.-ter-zee H. L. van Boven, die in verband met de muiterij op de Zeven Provinciën door het Hoog Militair Gerechtshof is veroordeeld tot 3 maanden gevangenisstraf met aftrek van (ruim een maand) voorloopige hechtenis met ontslag uit den militairen dienst zonder ontzetting uit de bevoegdheid om bij de militaire macht te dienen, bij de Koningin had ingediend, is afgewezen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 2010 A.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet. —
Het door het Huis van Afgevaardigden op 18 Febr. 1936 aangenomen wetsontwerp inzake de neutraliteit is vrijwel identiek aan dat, hetwelk op 12 Febr. door de Senaatscommissie van Buitenlandsche Zaken is aangenomen.
De geldigheidsduur van de huidige wetgeving ten aanzien van een embargo op oorlogsmateriaal, bestemd voor de oorlogvoerende landen, zou tot 1 Mei 1937 worden verlengd. Het verstrekken van leeningen aan de belligerenten zou verboden worden en de credieten zouden beperkt moeten worden tot de cijfers, die in normale tijden bereikt zijn.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2127 E.)**

G. CURAÇAO. — Oprichting van een R.K. partij. —
Volgens de Amigoe di Curaçao is door Z. H. Exc. Mgr. I. Verriet een R.K. partij opgericht.
(Amigoe di Curaçao) **(Vor. ber. Curaçao 1966 B.)**

H. ZWITSERLAND. — Duitsche nota inzake verbod der N.S.D.A.P. —
De Duitsche gezant te Bern heeft opdracht gekregen, de Zwitsersche regeering een nota te overhandigen, waarin met den meesten nadruk wordt geprotesteerd tegen het besluit van den Zwitserschen bondsraad, om de landelijke en de districtsleidingen der N.S.D.-A.P. in Zwitserland te verbieden.
De Duitsche nota noemt het optreden van Zwitser-

land ontoelaatbaar en voert bewijzen aan, om die bewering te staven, terwijl de Zwitsersche houding een politieke demonstratie wordt genoemd. De nota spreekt verder de verwachting uit, dat het verbod weer zal worden ingetrokken. (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 2184 B.)

23 FEBRUARI 1936

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Algemeene- en Vaderlandsche geschiedenis. - Inaugureele rede van Prof. dr. P. Geyl. —**
Op 17 Febr. '36 heeft prof. dr. P. C. A. Geyl, benoemd tot hoogleeraar in de algemeene geschiedenis en de vaderlandsche geschiedenis van den nieuwen tijd aan de universiteit te Utrecht zijn ambt aanvaard met een rede, getiteld „Vaderlandsche gemeenschap in historisch perspectief".
Wij ontleenen hieraan het volgende:
De geschiedenis ziet den mensch als lid van een gemeenschap. Er zijn velerlei soorten van gemeenschap, maar hier wordt in het bijzonder behandeld de nationale gemeenschap. De leeropdracht, welke ik geroepen ben te vervullen, aldus prof. Geyl, omvat de vaderlandsche en de algemeene geschiedenis van den nieuwen tijd. Is een scheiding hiertusschen gerechtvaardigd? Het antwoord wordt hier eenvoudig bepaald door mijn diepste overtuiging. De natie is een natuurlijk historisch kader, een van de wezenlijkste geledingen der menschheid. Binnen dit kader kan de historicus als in een microcosmos alle bewegingen in een samenhangend verloop vervolgen. Tegelijk echter laat zich geen nationaal leven isoleeren. De nationale indeeling hangt samen met de diepste natuur der dingen. Haar diepste zin ligt in haar functie in het groote samenspel. Twee concepties van nationalisme bedreigen in dezen tijd de menschelijke cultuur. De een stelt den Staat en zijn belangen als hoogsten geestelijken en zedelijken maatstaf, aldus Mussolini. Een dergelijk absolutisme is de dood voor waarachtige historische beschouwing. Dit is niet minder het geval met de andere conceptie, volgens welke de natie één is met het ras, met het bloed, aldus Rosenberg c.s. Volgens deze leer is de natie geen voortbrengsel van de geschiedenis, maar is van eeuwigheid gegeven en blijft zichzelf gelijk. Hierdoor wordt in den omgang tusschen de volkeren alle mogelijkheid van begrip uitgesloten. Alles wordt blinde drift, strijd zonder erbarmen. Alles wortelt in de aarde en er is geen verzoenende, geen vereenigende gedachte daarboven. Tegen staatsvergoding en nationale zelfverheerlijking verwierp vroeger reeds een man als Voltaire iedere voorkeur voor één menschengroep en maakte een patriot uit voor een man die andere volkeren haat. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Prof. dr. P. Geyl 2095 F.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2178 D.)

B. **AMSTERDAM. — Het Rokin zal gedempt worden.**
De Gemeenteraad heeft op 20 Febr. '36 met 24 tegen 19 stemmen besloten het Rokin te dempen vanaf het nieuwe parkeerterrein tot nabij de uitmonding van den Grimburgwal. Het gedeelte van het Rokin tusschen Spui en Munt zal met enkele meters worden verbreed.
De burgemeester deelde na afloop van de stemming mede, dat, als het werk uitgevoerd is, B. en W. zullen overwegen van de omwonenden een betterment tax te heffen. (A. N. P.)

C. **NEDERLAND. — Vrijheid van Drukpers. —**
De besturen van den Nederlandschen Journalisten-Kring, de Vereeniging van Directeuren „De Nederlandsche Dagbladpers", de Roomsch-Katholieke Journalisten-Vereeniging en de Vereeniging van Directeuren „De Nederlandsche Roomsch-Katholieke Dagbladpers" hebben aan de regeering een resolutie gezonden, waarin zij er met allen nadruk op aandringen, af te zien van elken maatregel, welke de vrijheid van drukpers zou aantasten en preventieve censuur zou invoeren, en verklaren zich voor gestrengere toepassing van de bestaande voorschriften, zoo noodig met verscherping en uitbreiding der geldende straffen. (Dagblad v. Noordbrabant)

D. **TELEVISIE. — Telefoon met televisie. —**
Over enkele weken zal het publiek in Berlijn met Leipzig kunnen telefoneeren terwijl tijdens het gesprek de sprekers elkaar kunnen zien.
Het uitzenden van televisiebeelden door middel van de draadlooze telegrafie is aan bepaalde afstanden gebonden wegens het noodzakelijk gebruik dat men daarbij moet maken van de ultra korte golven. Bij haar onderzoekingen op het stuk van televisie heeft de Duitsche Rijkspost daarom ook televisieproeven op verren afstand genomen door middel van kabels. Bij de eerste proeven van dezen aard gebruikte men te Berlijn een kabel van tien K.M. lengte tusschen Tempelhof en Charlottenburg. Daarna heeft men een kabel gelegd tusschen Berlijn en Leipzig en onlangs slaagde men erin op dezen kabel een uitstekende televisie-uitzending te verkrijgen over een afstand van 395 K.M. Dit was de eerste maal dat men voor televisie per kabel een dergelijken afstand overbrugde. (Red. K. H. A.) **(V. b. Televisie 2044 E.)**

E. **VOLKENBOND. — Hooge Commissaris voor Duitsche vluchtelingen. - Gen.-Majoor Sir Neill Malcolm.**
Generaal-majoor Sir Neill Malcolm is tot hoogen commissaris voor de Duitsche vluchtelingen benoemd. Hij neemt de plaats in van James MacDonald, die eind December zijn ontslag nam wegens de houding van de Duitsche regeering tegen niet-Ariërs.
Generaal-majoor Sir Neill Malcolm is president van de British North Borneo Chartered Company en heeft aan verschillende veldtochten en ook aan den grooten oorlog deelgenomen, in welken hij ernstig gewond werd; hij is in 1924 gepensionneerd.
(Bulletin de la Société des Nations) **(2118 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — „Stillhalte". —**
De Stillhalte-overeenkomst voor buitenlandsche verplichtingen op korten termijn voor gemeenten en openbare instellingen, alsook van Duitsche staten is met een jaar verlengd en zal thans gelden tot half Maart 1937. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Stillhalte 1847 A.)

G. **SYRIE. — Onrust geëindigd. —**
De wanordelijkheden, die zich gedurende de jongste drie weken in Syrie hebben voorgedaan, zijn geëindigd.
Wanneer men tracht de motieven der incidenten op te sporen dan blijkt het, dat de onbetwistbare malaise, door de economische crisis veroorzaakt, niet voldoende is om de hevigheid en den langen duur der betoogingen te verklaren. Het Italiaansch-Abessynisch conflict en de onrust in Egypte speelden een beslissende rol, daar de Arabische agitatoren meenden er een gunstige omstandigheid voor hun doeleinden in te zien. (L'Orient, Beyrouth)

H. **ITALIE. — Het rapport Maffey. - Publicatie van de Giornale d'Italia. —**
De semi-officieele „Giornale d'Italia" publiceert uittreksels uit het schriftelijke rapport, dat de door de Engelsche regeering in het voorjaar van 1935 ingestelde interministerieele commissie onder voorzitterschap van Sir John Maffey uitgebracht heeft op 18 Juni 1935 over het Abessynische vraagstuk.
In dit rapport blijkt genoemde commissie van meening, dat de Engelsche regeering met de overeenkomst, tusschen de drie mogendheden over Abessynië van 1906 erkend heeft, dat bijna geheel Abessynië tot de invloedssfeer van Italië behoort en dat in Abessynië geen vitale Engelsche belangen bestaan, die van zoodanigen aard zouden zijn, dat de Engelsche regeering zich zou moeten verzetten tegen een verovering van Abessynië door Italië.
Van een algemeen standpunt zou het volgens het rapport zelfs, toe te juichen zijn, wanneer Italië in Abessynië aan de macht zou komen, mits overeenstemming zou kunnen worden bereikt over de weideplaatsen in de grensgebieden van Engelsch Somaliland. (Giornale d'Italia)

24 FEBRUARI 1936

I. **JAPAN. — Verkiezingen voor den rijksdag. —**
De door het ministerie van Binnenlandsche Zaken bekend gemaakte voorloopige totaal-uitslagen der rijksdagverkiezingen, zijn de volgende:
De Minseito heeft 205 tegen vroeger 119 zetels behaald. De Seioekai-partij verkreeg 178 tegen vroeger 289. De socialistische partij 22 tegen vroeger 4. De Sowakai-partij 21 zetels, andere partijen 40 zetels. Behalve de Minseito-partij staat ook de Sowakai-partij achter de regeering, welke derhalve 226 van de 466 afgevaardigden achter zich weet.
Nu de uitslagen der verkiezingen bekend zijn geworden, blijkt wel hoe groot de verliezen van de Seioekai

zijn. Deze partij heeft haar leidende positie, die zij sedert de oprichting in 1900 heeft ingenomen, verloren. Zelfs de partijvoorzitter en verschillende prominente partijleden zijn niet herkozen.
Een ander teeken voor de verschuiving der krachtverhoudingen ligt in het sterke toenemen van den aanhang der arbeiderspartij. (Domei Tsoesin)
(Vor. ber. Verkiezingen 2013 C.)

A. **BELGIE. — Militair accoord met Frankrijk. —**
De Vlaamsche rechterzijden van Kamer en Senaat hebben zich uitgesproken tegen het Fransch-Belgisch militair accoord van 1920. (Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht blz. 2165 E.)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Ellen Glasgow — „Vein of Iron". (Harcourt Brace, New York)
Duitsch: Gustav Renker — „Fünf Männer bauen einen Weg, ein Alpenroman." (Reclam, Leipzig 1935)
Werner Wilke — „Das Buch Hanka". (Müller & I. Kiepenheuer, Berlin)
Engelsch: Stephen McKenna — „While of Sound Mind". (Hutchinson)
Peter Stucley — „Private Stars". (Selwyn & Blount)
Esperanto: J. de Elola — „La amo en la jaro dekmil" (de liefde in het jaar tienduizend). (Heroldo de Esperanto, Keulen)
Fransch: Pierre Bost — „Un grand personnage". (La Renaissance de la Nouvelle, Gallimard)
Jean Cassou — „Les Massacres de Paris". (Gallimard)
Italiaansch: Alberto Moravia — „Le Ambizioni Sbagliate". (Mondadori, Milano)
Nederlandsch: S. J. G. Premsela-den Boer — „De Jeugd van Jettie Verboeken". (N.V. Zuid-Holl. Uitg. Mij., Den Haag)
M. S. Wytema — „Klaar voor Onderwater!" Met Hr. Ms. K XVIII langs een omweg naar Soerabaja. (Andries Blitz, Amsterdam)
Spaansch: R. Gómez de la Serna — „El Greco". (Edic. Nuestra Raza, Madrid 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2179 H.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Landsmiddelen over 1935. —**
De totaal-opbrengst over het jaar 1935 bedroeg *f* 378.600.000 tegenover in het jaar 1934 *f* 386.900.000. De invoering van de loonbelasting had niet alleen een grootere opbrengst, doch een snellere betaling van het verschuldigde tengevolge, waardoor de opbrengst aan belasting over het jaar 1935 voor een bedrag van naar schatting van *f* 7.000.000 in gunstigen zin werd beïnvloed ten opzichte van het jaar 1934.
De verbetering van de cijfers over het jaar 1935 is ook veroorzaakt doordat in verschillende gevallen de achterstallige inkomstenbelasting uit het rubberuitvoerrecht werd voldaan.
In totaal is door verhooging van de bestaande belastingen en invoering van nieuwe heffingen de belastingopbrengst over het jaar 1935 met rond *f* 10 millioen verhoogd ten opzichte van het jaar 1934.
Tot en met de maand onder verslag is *f* 2.150.000 ontvangen aan uitvoerrecht op bevolkingsrubber. Dit bedrag is in de voorgaande cijfers niet verwerkt.
(Aneta) **(Vor. ber. Belastingen 1578 C.)**

D. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 21 Februari. — Italiaansche overwinning ten Zuiden van Makallé** (C 5). —
Volgens het officieele legerrapport van maarschalk Badoglio zouden de Italianen ten Zuiden van Makallé rondom Amba Aradam (C 5) het leger van ras Moeloegeta, hetwelk op 80.000 wordt geschat, gedeeltelijk buiten gevecht hebben gesteld. Het aantal dooden zou groot zijn. De Italianen verloren 400 man. De overwinning van Amba Aradam werd in geheel Italië gevierd.
Van officieele Abessynische zijde wordt omtrent den slag bij Makallé medegedeeld, dat de Italiaansche oorlogsberichten overdreven zijn. Van het leger van ras Moeloegeta hebben slechts eenige duizenden manschappen aan de gevechten deelgenomen.

22 Februari. — Italiaansche begrooting. —
Het staatsblad publiceert een decreet, waarbij de begrooting in verband met de buitengewone uitgaven voor Oost-Afrika, wordt verhoogd: 400 millioen lire werden gevoteerd voor het ministerie van Koloniën, 500 millioen voor het ministerie van Oorlog, 200 millioen voor dat van Luchtvaart en 80 millioen voor het ministerie van Binnenlandsche Zaken voor het verleenen van ondersteuning aan de gezinnen van behoeftige militairen, die onder de wapenen geroepen zijn.
(Lavoro Fascista - N. R. Crt. - La Stampa - Stefani)
(Vor. ber. 2180 F.; Begrooting 2124 B.)

25 FEBRUARI 1936

E. **ENGELAND. — Minister Eden's rede in het Lagerhuis inzake de sanctie-politiek. —**
Mr. Anthony Eden heeft op 23 Febr. '36 in het lagerhuis zijn aangekondigde maiden-speech als minister van Buitenlandsche Zaken gehouden.
In het eerste gedeelte van zijn rede behandelde Eden de kwestie van de toepassing van een olie-embargo tegen Italië, waaraan Groot-Brittannië, indien de volkenbond daartoe besluit, zijn volle medewerking zal verleenen. Anderzijds herinnerde de minister echter eraan, dat de volkenbond niet enkel een politioneele doch ook een verzoenende taak heeft. Hij hoopte daarom, dat het indertijd door de commissie van vijf opgestelde rapport noch zou worden vergeten noch terzijde zou worden geschoven.
In het tweede gedeelte behandelde Eden de kwestie van de herverdeeling der grondstoffen, welke Engeland te allen tijde bereid is nader te onderzoeken, en de binnenkort aanvangende Anglo-Egyptische besprekingen.
In het derde gedeelte van zijn rede gaf de Britsche minister tenslotte een zeer uitvoerig overzicht over den huidigen internationalen toestand, die, naar hij meent, onvermijdelijk tot een nieuwen wereldoorlog moet leiden, tenzij een algemeene samenwerking, gebaseerd op het beginsel van de collectieve veiligheid, tot stand komt. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Anthony Eden 2166 A.)

F. **POLEN. — De Duitsche minderheid. —**
Sedert eenigen tijd vermeldt de Poolsche pers gevallen van arrestatie in Opper-Silezië van Poolsche onderdanen van Duitsche afstamming, die ervan beschuldigd worden lid te zijn van clandestiene nationaal-socialistische organisaties, die irredentistische en den Poolschen staat vijandige doeleinden nastreven. De officieuze Gazeta Polska signaleert het drijven van Duitsche elementen in Posen en Pommerellen, die met behulp van hun banken, gebruik makend van de economische crisis, grondbezittingen verwerven. Daarentegen zijn verscheidene minderheidsorganen in beslag genomen, om de scherpe kritiek, welke zij op de strekking van de Poolsche agrarische hervorming oefenen, daar het verkavelingsplan voor dit jaar de Duitsche grondbezitters het ergst treft. De Duitsche bladen beschuldigen de Poolsche autoriteiten ervan, dat zij het Duitsche element in de provincies Opper-Silezië, Posen en Pommerellen willen liquideeren.
De Illustrowany Kurjer weet nog te berichten, dat te Kattowitz een vierhonderd leden van de ontbonden clandestiene nationaal-socialistische organisatie naar Duitsch-Silezië gevlucht zijn en daar thans geherbergd worden in de kazerne te Beuthen, waar zij bij de gemeentewerken zijn aangesteld.
(Gazeta Polska - Illustr. Kurjer)
(Vor. ber. Nationaal-Socialisten 1345 G.)

A. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. —**
Op 11 Febr. '36 is te Den Haag vanwege de Haagsche afdeeling het 10-jarig bestaan van het Nationaal Jongeren Verbond gevierd. Aanwezig waren mr. dr. L. N. Deckers, minister van Landbouw en Visscherij, S. Sixma baron van Heemstra, particulier secretaris van H. M. de Koningin en mr. J. C. baron Baud, kamerheer van H.K.H. Prinses Juliana.
Voorts waren er de chef van den Generalen Staf, luitenant-generaal Reijnders, de chef van den marinestaf, vice-admiraal De Graaf, de burgemeester van Den Haag, mr. S. J. R. de Monchy, verschillende burgemeesters van omliggende gemeenten, leden van de Eerste en Tweede Kamer, leden van de rechterlijke macht en verder nog tal van andere autoriteiten.
Mr. dr. D. Fock en Jhr. W. Roëll, commandant van het veldleger, voerden het woord. (Vaderland)
(Vor. ber. Nationaal Jongeren Verbond 2002 B.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Surinaamsche begrooting. —**
De Tweede Kamer heeft op 19 Febr. '36 de begrooting voor Suriname z.h.st. aangenomen.
(De Telegraaf) **(V. b. 2011 A.; Tw. Kamer 2182 D.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bevolking. —**
Volgens officieele schattingen telden de Vereenigde Staten op 1 Juli 1935 127.521.000 inwoners. Dit cijfer beteekent een stijging van 0.7 pct. in vergelijking met 1934, van 4 pct. in vergelijking met 1930. Indien de bevolkingsaanwas in dit tempo zal aanhouden, zal het aantal zielen in 1940 ongeveer 132.000.000 bedragen. (New York Times) **(Vor. ber. 902 D.)**

D. **ZWEDEN. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen bedroeg einde November 1935 47.045 tegenover 84.811 in November 1934 en 42.582 in September 1935. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Werkloosheid 1779 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd - Arrestaties in het Rijnland. —**
Het „Deutsche Nachrichten Büro" deelt mede:
In het Rijnland en in Westfalen wordt op het oogenblik door de geheime staatspolitie een actie gevoerd, met het doel de samenwerking tusschen een katholieke jongemannen-vereeniging alsmede de illegale communistische organisatie in Duitschland aan het licht te brengen en een einde te maken aan de gemeenschappelijk georganiseerde hoogverraderlijke actie.
De actie der geheime staatspolitie heeft er toe geleid, dat tot dusver zeven communistenleiders, 10 geestelijken en 45 leekenleiders van de katholieke jongemannenvereeniging zijn gearresteerd.
(Limburger Koerier) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2182 A.; Arrestaties 2173 D.)**

F. **ENGELAND. — Industrie-federatie dringt aan op clearing-overeenkomst. —**
De tarieven-commissie van de federatie van Britsche industrieën heeft gevraagd krachtiger maatregelen te willen nemen tegenover Denemarken en Nederland op het gebied van de exportvergunningen en stelt voor, indien geen bevredigende oplossing mocht worden bereikt, een clearing-overeenkomst aan te gaan.
(Daily Telegraph)

G. **PORTUGAL. — Koloniaal vraagstuk. —**
De Portugeesche premier Salazar heeft in een rede over de Europeesche politiek ook de kwestie van een eventueele herverdeeling der koloniën besproken.
Wij hangen niet van het buitenland af aldus Salazar, wij volgen den weg, dien wij ons zelf hebben gekozen, en wijzigingen in andere landen zullen geen verandering in dien weg brengen. Wij moeten er vooral voor waken, dat, zooals dat reeds is gebeurd, sommige landen niet hun correcte internationale plichten vergeten, door steun te verleenen aan de vijanden van buitenlandsche regeeringen.
Portugal, dat geen mandaten heeft en dat na den oorlog slechts een klein gebied, namelijk Quionga, van den gezantenraad kreeg, kan zijn rechten met bewijzen staven. Ik geloof, dat dit probleem alvorens het een scherp aspect krijgt, een juridisch aspect zal hebben. In het laatste geval moeten wij aantoonen, dat wij gelijk hebben. Krijgt het een scherp aspect, dan moeten wij toonen, dat wij ook kracht hebben. (O Seculo)

H. **NEDERLAND. — Indexcijfer Groothandelsprijzen.**

	Voedingsmiddelen. Totaal	Grondstoffen voor gefabr. voed.midd.	Totaal grondstoffen	Afgew. prod.	Algemeen Indexcijfer
1926/1930 = 100	100	100	100	100	100
1935:					
December . .	68.4	37.6	44.9	66.3	62.5
1936:					
Januari . . .	67.2	39.6	45.5	66.3	62.4

(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 2112 B.)**

I. **JOEGO-SLAVIE. — De besprekingen van Stojadinowitsj met Hodza. —**
De ministers-president en ministers van Buitenlandsche Zaken van Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije hebben in het ministerie van Buitenlandsche Zaken de vertegenwoordigers der pers ontvangen. Bij deze gelegenheid werd een officieele verklaring voorgelezen over de beraadslagingen, welke de beide staatslieden hebben gevoerd.
De situatie is vooral besproken met het oog op de verhoudingen in het Donau-bekken.
De ministers hebben na een diepgaande gedachtenwisseling overeenstemming van opvatting geconstateerd nopens alle kwesties, welke door de recente gebeurtenissen in het politieke en economische leven der staten naar voren zijn gekomen. (Politika)
(Vor. ber. Stojadinowitsj 1867 E.; Hodza 2041 F.)

K. **MEXICO. — Godsdienststrijd. —**
De „Katholieke Wereldpost" meldt ons:
De Aartsbisschop van Puebla, Mgr. Pedro Vera y Zuria, is op last van de Mexicaansche regeeringsautoriteiten uit zijn paleis verdreven. Daar de politieautoriteiten een volksoploop vreesden, werd de grijze kerkvorst genoodzaakt des nachts zijn woning te verlaten. Het paleis van den Aartsbisschop werd op grond van de onlangs uitgevaardigde wet tot Nationalisatie van het Particulier bezit onteigend en tot staatseigendom verklaard. (Katholieke Wereldpost)
(Vor. ber. Godsdienststrijd 2157 A.)

L. **MUZIEK. — Het wezen der hedendaagsche muziek - Voordracht van Willem Pijper. —**
Voor de afdeeling Den Haag van de Kon. Ned. Toonkunstenaarsvereeniging hield de heer Willem Pijper een voordracht over „Het Wezen der Hedendaagsche muziek".
Wij citeeren hieruit het volgende:
Evenals de taal voor den dichter het materiaal is waarmede hij schept, zoo kan diezelfde taal een vervoermiddel worden voor gedachten, voor diplomaten: een middel om gedachten te verbergen. Dit naar analogie van de toonkunst als zelfstandige en als dienende kunst.
Speciaal in Holland bestaat er een sterke strooming om de muziek tot wingewest te maken van de theologie, van de religie en anderzijds tot vulgair vermaak. Inderdaad is daar, in die nevengebieden het wezen van de muziek niet te vinden. Als we die bijzakelijkheden met de muziek dooreenmengen, zal het ons nooit mogelijk zijn de bedoelingen van een componist te vatten. Beethoven b.v. was geen groot componist, doordat hij republikeinsch voelde, maar omdat hij zijn persoonlijkheid in muziek wist te uiten. Het wezen van de muziek is niet anders dan de fixatie van iemands schoonheidsontroering. En de canon van iemands aprpeciatie is afhankelijk van persoonlijke reflexies. Valt dus over de essentie der toonkunst als zoodanig weinig te zeggen, dan kan men anderzijds wel aanduiden, welke de tendenzen zijn, waarin de hedendaagsche muziek zich beweegt. Spr. ziet dan de ontwikkeling der Europeesche muziek heen en weer slingeren aan den eenen kant naar afzondering van nevengebieden, aan den anderen kant naar aanpassing bij andere kunsten of geestesgebieden.
En hierbij constateert hij dat een kunst, die zooveel mogelijk

zichzelf tracht te zijn, misschien het belangwekkendste is, ofschoon voor de meesten het minst toegankelijk. Want deze is bij ieder componist de microcosmos, waarin zijn soepele wezen schuilt, het eenige gebied waarin hij leven kan.
Bach was als vinder van zuiver muzikale waarden het grootst. Hij is de auteur van „Die Kunst der Fuge", maar óók is hij schepper van dramatische muziek. Nu is het eigenaardig, dat b.v. over de Christus-partij in zijn Passies ontzaglijk veel méér geschreven is dan b.v. over zijn fuga's, wat voortvloeit uit genoemde dispositie der menschen.
Spr. ging deze ontwikkelingslijn nog verder na bij figuren als Beethoven, Berlioz en Wagner en wilde dan den nadruk leggen op het feit, dat hij geen pro of contra wilde uitspreken maar alleen een grenslijn had willen trekken, een determinatie had willen vaststellen tusschen beiden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Willem Pijper 509 H.)

A. **DUITSCHLAND. — Wuppertal - Veroordeelingen.**
Het Wuppertal-comité deelt mede, dat zich voor het Oberlandesgericht Hamm een aantal personen heeft moeten verantwoorden wegens het deelnemen aan communistische actie in het jaar 1934. Wegens voorbereiding van hoogverraad werden 74 beklaagden veroordeeld tot tuchthuisstraffen tot 5 jaar; verscheidene tot gevangenisstraffen van 1 tot 3 jaar, terwijl zes beklaagden werden vrijgesproken.
Bij de motiveering van zijn eisch keerde het openbaar ministerie zich tegen de beweringen van een bepaald gedeelte der buitenlandsche pers, als zouden de beklaagden slechts gestraft worden wegens het nastreven van economische doelstellingen der arbeidersklasse. De bedoeling der beklaagden — aldus het openbaar ministerie — bleek ondubbelzinnig uit de door hen verspreide lectuur. De Duitsche arbeiders hebben bovendien vaak op overweldigende wijze uiting gegeven aan hun vertrouwen in den „Fuehrer".
(A. N. P.)

B. **NEDERLAND. — Rijnland's nieuwe Dieselgemaal in gebruik gesteld. —**
Het nieuwe dieselgemaal „Mr. P. A. Pijnacker Hordijk" van het hoogheemraadschap van Rijnland, gelegen bij de verbinding IJsel—Gouwe ten Westen van Gouda, is op 22 Febr. '36 officieel in gebruik gesteld. Wanneer nu binnenkort nog de nieuwe sluis wordt geopend, zal een geweldig werk van talrijke jaren geheel zijn voltooid.
Voor het uitmalen van het overtollige water van Rijnland's boezem beschikt het hoogheemraadschap over vier bemalings-inrichtingen, n.l. te Spaarndam, Halfweg, Katwijk en Gouda. Al deze gemalen zijn schepradgemalen, aangedreven door stoommachines. De stoommachine te Spaarndam zal nog dit jaar worden vervangen door twee dieselmotoren. Van de vier gemalen wordt dat te Gouda — gesticht in 1856-'57 — thans vervangen door het nieuwe bij de sluisverbinding Rotterdam—Gouda—Amsterdam.
(N. Rott. Crt.)

26 FEBRUARI 1936

C. **NEDERLAND. — Psychotechnische tentoonstelling te Amersfoort - Beschouwing van Mej. dr. R. A. Biegel. —**
Op 18 Febr. '36 heeft de Commissaris der Koningin in de provincie Utrecht, dr. L. H. N. Bosch ridder van Rosenthal, de Psychotechnische tentoonstelling, welke is ingericht door de afdeeling Amersfoort van de Maatschappij voor Nijverheid en Handel, met steun van het hoofdbestuur dier Maatschappij, de gemeente, de Kamer van Koophandel en de V. V. V. voor Amersfoort, officieel geopend.
In het kader van de psychotechnische tentoonstelling, heeft Mej. Dr. R. A. Biegel voor het Departement Amersfoort van de Nederlandsche Maatschappij voor Nijverheid en Handel, een voordracht gehouden over de ontwikkeling van de bedrijfspsychotechniek.
Spr. wees er op, dat men eerst tegen het einde van de 19e eeuw aan den mensch als arbeidsfactor de noodige belangstelling ging geven. De Amerikaansche ingenieur Taylor was de eerste, die inzag, dat de factor „mensch" in het arbeidsproces van even-veel belang is als de factor „machine". Daarbij kwam men tenslotte tot de ontdekking, dat de productiemogelijkheid afhankelijk was van de physiologische en psychologische structuur van den werknemer. Toen dit eenmaal was vastgesteld, was ook de tijd rijp om bij de wetenschappelijke organisatie van den arbeid, naast de ingenieurs en de economen nog andere deskundigen te hulp te roepen, deskundigen op het gebied van de factor mensch. In verband met de veranderde opvatting op sociaal gebied, werd de taak van den bedrijfs-psychotechnicus gaandeweg ruimer opgevat. Was hij eerst een soort efficiency-ingenieur op menschkundig gebied, daarnaast kreeg hij hoe langer hoe meer de taak van adviseur op sociaal gebied.
Spr. schetste vervolgens de ontwikkeling van de psychologie in de 19e eeuw waarop de psychotechniek is gebaseerd. (Red. K. H. A.)

D. **NEDERLAND. — Werkloozensteun door Rijk en Gemeenten. —**
Onderstaande cijfers, ontleend aan een in de eerste aflevering 1936 van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek opgenomen overzicht, geven een beeld van de lasten, welke de werkloosheid in de laatste vijf jaren op de openbare kassen legt.

	Uitgaven (in millioenen guldens) door het Rijk (= R) en de gemeenten (= G)				
	1931	1932	1933	1934	1935*
Werkverschaffing	R. 7.7	18.5	30.9	15.8	
	G. 9.9	12.1	12.5	18.2	
Steun a. crisisw.l.	R. 5.1	28.7	45.2	30.1	p.lm.
	G. 21.4	44.3	15.4	31.4	128.5
Id. a. niet-crisis werkloozen .	G. —	—	26.—	18.—	
Wachtgeldregel.	R. 0.07	0.08	0.05	0.03	0.06
	G. 0.1	0.07	0.02	0.02	0.03
Werkl.h.verz. .	R. 8.3	8.9	8.4	6.8	6.4
	G. 8.—	8.6	8.2	6.7	6.3
Verplaatsing van arbeidskrachten	R. 0.009	0.004	0.004	0.01	0.015
	G. 0.008	0.003	0.004	0.01	0.015
Totaal . . .	R. 21.1	56.2	84.5	52.7	141.4
	G. 39.4	65.1	62.1	74.3	

* Geraamd.

Met betrekking tot het bedrag van ƒ 128.5 millioen, hetwelk in het jaar 1935 aan werkverschaffing en steun aan crisis-werkloozen werd uitgegeven, moge het volgende worden medegedeeld.
In genoemd bedrag is inbegrepen pl.m. ƒ 104.7 millioen geraamde bijdragen uit het Werkloosheids-Subsidiefonds. (Centr. Bur. voor de Statistiek)
(Vor. ber. Werkloozensteun 1585 H.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer - Begrooting Buitenlandsche Zaken. —**
De Eerste Kamer heeft de begrooting van Buitenlandsche Zaken goedgekeurd, met de aanteekening dat de N.S.B.-ers tegen zijn. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2055 K.; Eerste Kamer 2180 E.)

F. **NEDERLAND. — Nederlandsche Landmeetkundige Federatie. —**
In een in het Geodesie-gebouw te Delft gehouden bijeenkomst hebben de besturen der verschillende Vereenigingen op landmeetkundig gebied besloten tot oprichting van „De Nederlandsche Landmeetkundige Federatie".
Het doel dezer vereeniging is: de bevordering van de wetenschap der landmeetkunde in den meest uitgebreiden zin; de behartiging van de daarmede samenhangende maatschappelijke belangen en de behartiging der algemeene belangen van de beoefenaren der landmeetkunde.
Als leden dezer Federatie zijn bij hare oprichting toegetreden: de Vereeniging voor Kadaster en Landmeetkunde, de Vereeniging van Hoofdambtenaren van het Kadaster, de Vereeniging van Civiel-Landmeters, de Nederlandsche Vereeniging voor Photogrammetrie en de Vereeniging van Landmeters van het Kadaster in Nederlandsch-Indië.
De Federatie heeft als officieel orgaan gekozen het „Tijdschrift voor Kadaster en Landmeetkunde", uitgave der Vereeniging voor Kadaster en Landmeetkunde.

Het Bestuur der Federatie werd als volgt samengesteld: Prof. J. M. Tienstra te Delft, voorzitter; O. J. Jonas, landmeter van het kadaster te Arnhem, Paulus Potterstraat 7, secretaris; K. van der Molen, civiel-landmeter te Zutphen, penningmeester; Prof. ir. W. Schermerhorn te Delft; L. J. Roborgh, ingenieur-verificateur van het Kadaster te 's-Gravenhage; A. C. J. Hof, Landmeter van het Kadaster te Amsterdam; R. Roelofs, landmeter van het Kadaster in N. O. I.; G. F. Witt, civiel-landmeter te 's-Gravenhage en F. Harkink, landmeter van het Kadaster te Rotterdam. (A. N. P.)

A. **DENEMARKEN. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen bedroeg einde December 1935 100.077, tegenover 103.722 in December 1934 en 86.478 in Sept. 1935. (Politiken) **(V. b. 605 A.)**

B. **BELGIE. — Nationale Bank van België. —**
De Nationale Bank van België heeft op 24 Febr. '36 haar halfjaarlijksche algemeene vergadering gehouden, onder voorzitterschap van den gouverneur der Bank, Louis Franck. In zijn openingsrede zei de heer Franck o.m., dat in het afgeloopen halfjaar de stabiliteit van de munt uitstekend gehandhaafd bleef. Wat de goudpolitiek betreft, tot dusver is er geen enkel stelsel ontdekt, dat beter is dan de gouden standaard. De goudvoorraad van de Nationale Bank bedraagt thans meer dan fr. 17 milliard en dekt 68.5% van de verplichtingen, terwijl het goudbezit van de Bank of England ten bedrage van £ 280 mill. slechts 61.7% der verplichtingen dekt. De heer Franck kwam tot de conclusie, dat het goud als grondslag voor het muntstelsel machtiger en beter dan ooit blijkt.
De goudvoorraad der wereld is, aldus de gouverneur van de Nationale Bank, voldoende om tot dekking te dienen van de bankbiljetten-circulatie en de credietverleening in de verschillende landen.
Het beste middel om uit de huidige verwarring op economisch gebied te komen, is en blijft internationale stabilisatie der valuta's.
De Nationale Bank van België heeft al het mogelijke gedaan om de politiek van goedkoop crediet, door de regeering ingezet te ondersteunen en in dit verband het disconto tot 2% verlaagd. Deze verlaging is van groot belang geweest, vooral voor de conversie van de staatsleeningen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Nationale Bank van België 472 K.)

C. **DENEMARKEN. - Arbeidsgeschillen. - Uitsluiting.**
Nu de Deensche regeering verklaard heeft, geen termen aanwezig te achten om bemiddelend op te treden in het geschil dat tusschen de werknemers en werkgevers gerezen is over de loonen en werktijden in verscheiden takken van industrie, zijn de werkgevers op 24 Febr. '36 tot uitsluiting overgegaan.
Ongeveer 125.000 arbeiders worden door dezen maatregel getroffen. Daarbij komen dan nog groepen arbeiders, die indirect door de uitsluiting worden getroffen. (Berl. Tidende) **(V. b. Uitsluitingen 674 E.)**

D. **SPANJE. — Amnestie. —**
In alle Spaansche steden heerscht een overweldigend enthousiasme over de bevrijding der 30.000 politieke gevangenen tengevolge van de reeds volledig ten uitvoer gelegde amnestie.
De menigte brak herhaaldelijk los in juichkreten en heilwenschen op de republiek en minister-president Azaña. (El Sol) **(V. b. Amnestiewet 1266 D.)**

E. **NEDERLAND. — Onderwijs - Inaugureele rede van Prof. dr. H. Sinzheimer over: „Rechtssociologie en Arbeidsrecht". —**
Prof. dr. Hugo Sinzheimer, vanwege de „Stichting tot bevordering van de studie van het arbeidsrecht en de rechtssociologie in Nederland" benoemd tot bijzonder hoogleeraar aan de universiteit te Leiden, heeft op 14 Febr. '36 zijn ambt aanvaard met een rede over: „Rechtssociologie en arbeidsrecht".
Spr. begon met een uiteenzetting van de verbondenheid van rechtssociologie en arbeidsrecht, die berust op een innerlijke verwantschap die er bestaat tusschen de rechtssociologische beschouwingswijze en het karakter van het arbeidsrecht.
De rechtssociologie onderzoekt de krachten, welke het recht scheppen. De vraag naar de krachten, waardoor het arbeidsrecht wordt bepaald, houdt in de eerste plaats de algemeene vraag in, welke krachten het zijn, die in het algemeen de ontwikkeling van het recht bepalen. Prof. Krabbe heeft hierop een beroemd antwoord gegeven. Volgens hem berust de ontwikkeling van het recht op een geestelijk levensproces, dat tot uitdrukking komt in het rechtsgevoel, de rechtswaardeering en het rechtsgezag, dat wil zeggen in de innerlijke gebondenheid van den mensch aan het recht. De rechtssociologie kan deze leer slechts ten deele als juist erkennen. De rechtsvorming is niet te scheiden van het maatschappelijk levensproces. Zij voltrekt zich niet daarbuiten of daarboven, maar er binnen in. Zij is er een element van. Maar al is zoodoende de rechtsvorming geheel in dit proces opgenomen, zij is er toch niet slechts een onzelfstandig deel van. Zij werkt in dit proces op een bijzondere wijze, op een wijze, die bestaat uit geestelijke potenties, zonder welke het maatschappelijke leven geen nieuwe vormen van recht kan voortbrengen. Willen wij dus den achtergrond van een recht begrijpen, dan moeten wij deze als een eenheid beschouwen, waarin de reëele en ideëele krachten van het eene ondeelbare maatschappelijke levensproces in een voortdurende samenwerking en onderlinge beïnvloeding verbonden zijn. De rechtssociologie kan haar taak slechts vervullen, wanneer haar grondbegrip van wat sociaal is, aan deze eenheid beantwoordt. De voorwaarde voor het ontstaan van het nieuwe rechtsgevoel, waaraan het nieuwe arbeidsrecht ontsprong, was een bepaalde werkzaamheid van reëele krachten. Deze ontstonden uit de „klassenordening", die zich gevormd had op de puinhoopen van de oude feodale ordeningen. Niet automatisch, maar als uitdrukking van een innerlijke, cultureel bepaalde houding van den mensch, volgde hieruit een drang naar een verandering van het recht, een drang welke op een bepaald doel gericht was. Datzelfde geldt voor de nieuwe rechtswaardeering, welke in het arbeidsrecht tot uitdrukking kwam. Het ontstaan van de rechtsopvatting, dat de gemeenschap niet slechts voor den abstracten, maar ook voor den concreten mensch in zijn maatschappelijke positie verantwoordelijk is, waarop deze rechtswaardeering berust, is de vrucht van onderscheidene geestelijke stroomingen van religieuzen, liberalen, conservatieven en vooral ook van socialistischen aard.
De rechtssociologische blik schouwt niet slechts naar het verleden, maar ook naar het heden, waarin de toekomst geboren wordt. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2187 A.)

F. **JAPAN. — In- en Uitvoer 1932—'34. —**
Wij laten hieronder den in- en uitvoer van Japan met enkele landen volgen.

UITVOER.

	1932	1933	1934
		(millioenen yens)	
Mandsjoekwo	25.9	82.1	107.1
Kwantoeng	120.6	221.0	295.9
China	129.5	108.2	117.1
Britsch-Indië	192.5	205.1	258.0
Nederl.-Indië	100.3	157.5	158.5
Ver. Staten	445.1	492.2	398.9
Argentinië	7.5	12.3	20.0
Australië	36.9	51.4	64.5

INVOER.

Mandsjoekwo	51.6	149.9	164.2
Kwantoeng	76.7	20.1	27.3
China	77.2	113.4	119.6
Britsch-Indië	116.9	204.7	291.9
Nederl.-Indië	40.4	55.7	63.5
Duitschland	71.7	95.8	109.6
Ver. Staten	509.9	620.8	769.4
Australië	134.3	204.6	197.8

Wat den uitvoer van katoenen goederen betreft, valt op de daling naar China (van 37.2 mill. in 1932 tot 13 mill. in 1934); de stijging van dezen export naar Indië kwam bijna tot staan (door contingenteering), deze uitvoer bedroeg in 1932 50.2, in 1933 78.3, in 1934 82.9 mill. Naar Britsch-Indië daalde de textiel-uitvoer van resp. 80.7 tot 71.2 en 66.8 mill. De uitvoer van cement naar Nederl.-Indië daalde van 2.6 mill. tot 1.3 mill. in 1933 en 0.7 mill. in 1934.
De invoer van ruwe katoen steeg sterk: uit Britsch-Indië (resp. 91.7, 168.8 en 252.4 mill. yen), die van wol uit Australië toont ook een groote stijging (van 84.2 tot 156.5 en 159.2 mill.). De invoer van machines steeg uit Duitschland van resp. 9.7 tot 16 en 24.3 mill., uit de Ver. Staten van 17.2 tot 21.9 en 35.1 mill.
Het aandeel van de Nederlandsche vlag in het havenverkeer is weer stijgend:

Invoer met Ned. schepen	11.0	10.1	12.9
Uitvoer met Ned. schepen	0.7	3.0	7.4

(Osaka Mainichi) **(Vorig bericht blz. 1947 A.)**

27 FEBRUARI 1936

A. Mijnbouw. —

Productie en aantal arbeiders der kolenmijnen en bruinkoolvelden.

Jaren.	Kolenmijnen. Productie (in duizendtallen tonnen v. 1000 kg) met inbegrip van het kolenslik. ‡)	Kolenmijnen. Gemidd. aantal arbeiders per dag.	Bruinkoolvelden. Productie (in duizendtallen tonnen van 1000 kg)	Bruinkoolvelden. Gemidd. aantal arbeiders per dag.
1907-'10	†) 1.014	5.392	—	—
1911	1.505	7.477	—	—
1912	1.747	8.528	—	—
1913	1.902	9.715	—	—
1914	1.983(54)	9.898	—	—
1915	2.332	10.271	—	—
1916	2.656	12.466	—	—
1917	3.126(118)	15.028	*) 42	*) 663
1918	3.547(147)	18.250	1.483	2.762
1919	3.540(139)	20.318	1.882	2.662
1920	4.116(175)	22.874	1.396	1.601
1921	4.243(322)	24.996	122	175
1922	4.866(296)	25.173	29	112
1923	5.595(315)	26.896	54	145
1924	6.180(299)	29.524	191	168
1925	7.117(268)	30.406	208	136
1926	8.843(198)	31.666	211	145
1927	9.488(165)	33.638	202	173
1928	10.920(226)	34.037	197	159
1929	11.581	35.757	157	141
1930	12.211	37.645	144	133
1931	12.901	38.291	122	99
1932	12.756	36.521	124	82
1933	12.574	34.222	97	78
1934	12.341 §)	31.475	92	§) 82

‡) De in de getallen begrepen hoeveelheid kolenslik is, voor zoover zij bekend is, tusschen haakjes vermeld.
†) Gemiddeld per jaar.
*) De ontginning der bruinkoolvelden is begonnen in Aug. 1917.
§) Gemiddelde van de aantallen arbeiders op den 1sten van elke maand.

Het totaal aantal arbeiders der gezamenlijke steenkolenmijnen in Limburg bedroeg op 1 Febr. '36: ondergrondsch 18.855, bovengrondsch 10.111, totaal 28.966.

Dit totaal bedroeg op 1 Febr. 1935 29.938 en op 1 Jan. '36 29.008.

De totale netto-productie der Limburgsche steenkolenmijnen bedroeg over Januari '36: 1.056.059.077 steenkolen. Over Jan. 1935: 1.023.749.603 steenkolen.

Het aantal werkdagen, waarop het bedrijf gedurende Januari 1936 regelmatig werd uitgeoefend bedroeg bij de onderscheidene mijnen: Domaniale mijn 22 (20), Mijnen Laura en Julia 21 (Laura 19, Julia 20); Oranje-Nassau Mijn I, II en IV 19 (18); idem III 21 (18); Mijnen Willem Sophia 19 (20), Staatsmijnen in Limburg 23 (Wilhelmina en Hendrik 23, Emma en Maurits 24).

De cijfers tusschen haakjes geven het aantal werkdagen over Januari van het vorige jaar weer.

(Centr. Bur. v. d. Statistiek) **(V. b. Mijnen 1016 G.)**

B. Nederlandsche litteratuur in 1935. - Limburg's aandeel. —

Het Januari-nummer van Limburg's geïllustreerd maandblad „De Nedermaas" geeft een overzicht over de Nederlandsche litteratuur gedurende 1935. Dit artikel ruimt een goede plaats in voor het Limburgsche aandeel in de litteratuur-ontwikkeling van 1935. Behalve Matthias Kemp en Pater Schreurs, die reeds een gevestigde faam hebben, brengt de schrijver een tweetal nieuwe Limburgsche dichters op den voorgrond: Paul Haimon en Rob. Franquinet.

Als karakteristiek voor het jaar 1935 stipt de schrijver van het artikel aan, dat in dezen tijd, die vol ruwe geruchten is, in de allerjongsten de poëzie weer te zingen begint, zoo pril, ongecompliceerd en spontaan, als zij het in eeuwen niet heeft gedaan.

(De Nedermaas)

C. Limburgsche Jaarbeurs te Panningen geopend. —

De jaarlijksche Limburgsche Jaarbeurs, welke in het vooruitstrevende midden-Limburgsche dorp Panningen, dat met Helden één gemeente vormt, gehouden wordt, werd op 24 Febr. '36 geopend.

Burgemeester van Cann, die de Jaarbeurs een warm hart toedraagt, beklom op het afgesproken uur wederom het spreekgestoelte om na een waardeerende toespraak het openingswoord uit te spreken. Tot zijn genoegen heeft spr. geconstateerd, dat na het 3de lustrum de jaarbeurs wederom in kwaliteit als kwantiteit vooruit is gegaan. Inzendingen op het gebied van landbouw, van handel en industrie treft men op deze beurs in alle verscheidenheid aan, zoowel van groote als kleine firma's. Ook voor de paardenfokkerij bestaat veel belangstelling; pl.m. 80 paarden namen aan deze keuring deel. Niet minder belangstelling bestaat er voor de bakkerijtentoonstelling; hier zijn niet minder dan 400 inzendingen uit alle deelen van het land.

Ook de veemarkt, welke Dinsdag gehouden wordt onder de beproefde leiding van de Jonge Boeren, belooft een succes te worden. Een groot aantal dieren van de beste kwaliteit zal ter markt gebracht worden.

Verder vestigde spr. nog de aandacht op de ploegdemonstraties en de vele andere attracties welke de jaarbeurs meebrengt.

Ten slotte betoogde de burgemeester de voordeelen van de jaarbeurs voor den landbouwer, handelaar, producent en consument, en bracht hulde aan het ijverige Jaarbeurs-Comité met den heer Reijnen als voorzitter. Met het uitspreken van de hoop dat een bezoek aan de beurs voor allen leerzaam moge zijn, opende burgemeester Cann de beurs.

(Limburger Koerier)

LIMBURG

D. De Landbouw. ——

Het volgende staatje geeft een overzicht van het aantal landgebruikers en van het percentage van de totale geëxploiteerde oppervlakte op de bedrijven in de verschillende grootteklassen:

Grootte-klasse	NOORD-LIMBURG Aantal landgebruikers	NOORD-LIMBURG Percentage van totale oppervl.	ZUID-LIMBURG Aantal landgebruikers	ZUID-LIMBURG Percentage van totale oppervl.
1— 5 H.A. . .	7.065	22	4.993	25
5— 10 „ . .	3.295	28	1.767	25
10— 20 „ . .	1.644	27	806	25
20— 50 „ . .	488	16	294	18
50—100 „ . .	30	2.3	52	6.6
100 en meer H.A.	14	3,5	2	0,5
Totaal	12.536		7.914	

(Dr. Ir. W. J. Droesen in „De Zakenwereld")

E. Tewerkstelling van jeugdige werkloozen. - De taak der plaatselijke comité's. —

Ten Gouvernementshuize te Maastricht heeft een vergadering plaats gehad tot nadere bespreking en uiteenzetting van het van den minister van Sociale Zaken uitgaande plan tot opneming van jeugdige werkloozen in het bedrijfsleven. Aanwezig waren twee leden van Ged. Staten en vertegenwoordigers van de meeste gemeenten in Limburg.

Nadat de heer J. H. Maenen had medegedeeld, dat reeds in 34 gemeenten in Limburg plaatselijke comité's ter bestrijding van de werkloosheid onder de jeugd waren opgericht en men in 4 gemeenten met de samenstelling hiervan doende is, terwijl in eenige andere naar intercommunale samenwerking in deze wordt gestreefd, werd het woord verleend aan den heer Meyer de Vries tot het houden van een inleiding. Met eenige cijfers toonde spreker aan, welk een omvang de werkloosheid onder de jeugd in ons land al bereikt heeft en hij spoorde de aanwezigen aan krachtdadigen steun aan de plannen van de regeering te verleenen, opdat dit euvel zooveel mogelijk beperkt worde. Hij ontveinsde zich niet, dat aan de

tegenwoordige plannen vele moeilijkheden verbonden zijn, maar met flink aanpakken zouden deze zeer zeker te overwinnen zijn. In iedere gemeente moet door het plaatselijk comité, dat ter bestrijding der jeugdige werkloosheid is of wordt opgericht, gezocht worden of er in een of andere onderneming niet arbeid onbenut blijft, die door jeugdige werkloozen kan worden verricht. Verder wees spreker op de centrale werkplaatsen, die thans reeds in een twintigtal gemeenten bestaan.

Een andere wijze van werkverschaffing aan jonge werkloozen kan gevonden worden bij toepassing van het z.g. stelsel „twee op een". Dit stelsel komt hierop neer, dat twee jonge menschen tezamen hetzelfde werk verrichten, dat anders door één persoon wordt gedaan, terwijl de aldus ontstane vrije tijd kan worden aangevuld met het volgen van practische en theoretische vakcursussen. Reeds sinds 1933 wordt dit stelsel bij het gemeentelijk telefoonbedrijf in Den Haag met succes toegepast.

Ook door intercommunale samenwerking kan in deze veel worden bereikt.

Na deze inleiding ontspon zich een zeer geanimeerde gedachtenwisseling, waaraan door een achttal personen werd deelgenomen. Gewezen werd op het gevaar, dat door sommige werkgevers van de thans uiteengezette plannen misbruik zou kunnen worden gemaakt en dat tevens door het tewerkstellen van jeugdige werkloozen oudere arbeiders zouden worden ontslagen. Ook werd gewezen op de vele buitenlandsche arbeidskrachten, die speciaal in Limburg nog werkzaam zijn en algemeen was men van meening, dat bij het verleenen van arbeidsvergunningen aan vreemdelingen veel spaarzamer moest worden te werk gegaan.

Nadat de inleider de verschillende sprekers beantwoord had, waarbij hij er o.a. op wees, dat het juist een voornaam onderdeel van de taak der plaatselijke comité's is eventueele misbruiken van de zijde van de werkgevers tegen te gaan en de heer De Graaf nog een nadere uiteenzetting van het bovengenoemde „twee op een"-stelsel had gegeven, werd de vergadering gesloten. (De Maasbode)

LIMBURG

A. Keramische Industrie. —

	1921	1929	1934
Aardewerk en Sanitair:			
Gewicht in 1000 K.G.	9500	18000	5600
Waarde in 1000 Gld.	5500	7000	1500
Waarde in Gld. per 1000 K.G.	580	380	280
Wandtegels:			
Gewicht in 1000 K.G.	1600	7000	1800
Waarde in 1000 Gld.	650	1500	248
Waarde in Gld. per 1000 K.G.	490	213	139
Huishoudelijk Glaswerk:			
Gewicht in 1000 K.G.	1800	3100	270
Waarde in 1000 Gld.	1100	2600	210
Waarde in Gld. per 1000 K.G.	640	838	769

B. De toestand in Limburg. —

Wil men zich een juist beeld vormen van het industrieele Limburg van tegenwoordig, dan dient men een onderscheid te maken tusschen Noord- en Zuid-Limburg. Het grensgebied daartusschen is de streek om Sittard.

In Noord-Limburg is het industrieele leven van een geheel andere geaardheid dan in het Zuiden. Het Noorden, een overwegend agrarisch gebied, met slechts op enkele plaatsen dichte opeenhoopingen van industrieën, zooals bijv. in Tegelen; het Zuiden daarentegen een in veel sterkere mate geïndustrialiseerd gebied, waar de mijnbouw een overheerschenden invloed op de industriëele ontwikkeling had. In het Zuiden drukt de industrie haar stempel op het heele leven. Om een enkel voorbeeld van dien invloed te noemen kan gewezen worden op het feit, dat van de ongeveer 65 Zuid-Limburgsche gemeenten er nog slechts negen geen waterleiding hebben.

Rivieren oefenen als regel in de richting dwars op den stroom een het verkeer tegenwerkenden invloed uit; in de stroomrichting en omgekeerd beïnvloeden zij het verkeer gunstig. De Maas echter heeft, zoolang zij onbevaarbaar was, naast het eerstgenoemde nadeel niet het laatstgenoemde voordeel gebracht. Nu echter het Julianakanaal en de gekanaliseerde Maas een uitstekenden scheepvaartweg bieden, mag verwacht worden, dat het massaverkeer tusschen Noord- en Zuid-Limburg en van Limburg met het overige Nederland gunstig beïnvloed zal worden. Dit zal niet nalaten de betrekkingen tusschen Noord- en Zuid-Limburg te versterken en de verdere industrialisatie van Limburg te bevorderen.

Hierboven werd geconstateerd, dat de mijnindustrie een bijzonder stempel drukte op de industrie van Zuid-Limburg. Dit wil echter niet zeggen, dat de Zuid-Limburgsche industrie een betrekkelijk eenvoudigen opbouw zou vertoonen. Op de mijnindustrie steunt een reeks van industrieën, welke logisch in deze streek te verwachten zijn. Hier kunnen als zoodanig genoemd worden: electriciteitsopwekking, briketten-, lichtgas-, cokes-, springstoffen-, teer-, carbolineum-, ammoniak- en stikstofmeststoffenfabricage. Bovendien stimuleerde de mijnbouw de ontwikkeling van machinefabrieken en constructiewerkplaatsen. De dichte bevolking der mijnstreek schiep weer mogelijkheid voor industrieën van consumptiemiddelen en de aanwezige vrouwelijke werkkrachten maakten het ontstaan van tricotage- en textielfabrieken mogelijk.

Daarnaast treft men een groot aantal industrieele ondernemingen aan, wier aanwezigheid als minder voor de hand liggend moet worden beschouwd; dit geldt ook voor Noord-Limburg. Ter illustratie volgen eenige voorbeelden ontleend aan de reeds hiervoren genoemde productenenquête: de sigarenfabrieken te Maastricht, Beek en Tegelen, de cristal- en glasindustrie te Maastricht, handwerkpatronen te Kerkrade, draad en kabel voor electrische geleidingen en optische instrumenten te Venlo. Wellicht hebben bij de vestiging van sommige dezer industrieën in de genoemde plaatsen historische factoren een rol gespeeld. Bij vele andere was de oorzaak van vestiging zuiver toevallig.

Er is alle reden om aan te nemen, dat het snelle industrialisatieproces, dat zich in de laatste dertig jaren in Limburg voltrok, zich in een — op zijn minst — gelijk tempo zal voortzetten. Immers, indien uitbreiding van het Nederlandsch industrieel apparaat in het algemeen als nuttig en noodzakelijk wordt geacht en de Regeering in deze voorgaat, dan ligt het voor de hand, dat Limburg met zijn inderdaad gunstige vestigingsfactoren, in die uitbreiding een belangrijk aandeel zal hebben.

Sedert korten tijd bestaat de mogelijkheid om met schepen van 2000 ton en zelfs hooger Maastricht te bereiken; het behoeft geen nader betoog, dat een dergelijke vaarweg van groot formaat voor vestiging van bepaalde op transport georiënteerde ondernemingen een bijzondere aantrekkingskracht moet hebben.

Dat het Provinciaal Bestuur reeds gedurende vier jaren samen met de besturen der grootere gemeenten en der Kamers van Koophandel het behoud en de uitbreiding van bestaande alsmede de vestiging van nieuwe industrieele ondernemingen door middel van Economisch Technologisch Instituut en Industriebank met kracht bevordert, is een omstandigheid, die op den duur haar bijzondere beteekenis voor de economische ontwikkeling van Limburg zal hebben.

Een noodzakelijke vereischte is echter, dat eenerzijds het buiten Limburgsch kapitaal eindelijk belangstelling voor deze provincie krijgt en dat anderzijds iedere Limburger, voorzoover daartoe in staat, van zijn financieele belangstelling blijk geeft.

(Mr. R. A. H. M. Gielen, Dir. v. h. Econ.-Technolog. Instituut in Limburg, in „De Zakenwereld")

28 FEBRUARI 1936

A. Scheepsbouw in 1935. —

In het jaar 1935 zijn in Groot Brittannië en Ierland 185 koopvaardijschepen te water gelaten, in totaal metende 499.011 tons. Deze productie beteekent een stijging met 39.134 ton boven die van 1934. In de afgeloopen zes jaar ontwikkelde deze productie zich als volgt:

	tons		tons		tons
1930	1.479.000	1931	502.000	1932	188.000
1933	133.000	1934	460.000	1935	499.000

Het totaalcijfer van Engeland en Ierland is 38,3% van de geheele wereldproductie voor 1935. In 1934 maakte de Engelsche productie 47,5% uit van de wereldproductie; in 1933 27,2%, in 1932 25,8%, in 1931 31,1%, in 1930 51,2%, in 1929 54,5% en in 1913 58%.

Van de totale tonnenmaat welke van stapel liep, waren 435.176 tons voor Engelsche rekening gebouwd en 63.835 tons (12.8% van het totaal) voor rekening van andere landen.

Een overzicht van den totalen wereldscheepsbouw in 1935 volgens de classificatie stoom-, motor- en zeilschepen laten wij hieronder volgen:

land waar geb.	stoomsch. aant.	stoomsch. tons	motorsch. aant.	motorsch. tons	zeilsch. aant.	zeilsch. tons
Gr. Britt. en Ierland	112	247.424	60	249.605	13	1.982
Andere landen	86	230.280	359	563.351	119	9.438
Totaal . .	198	477.704	419	812.956	132	11.420

	aant. sch.	tons
Gr. Brittannië en Ierland	185	499.011
Andere landen	564	803.069
Totaal	749	1.302.080

SCHEEPS-BOUW

In bovenstaande cijfers zijn geen gegevens omtrent Rusland verwerkt, daar volledige informaties omtrent dat land door Lloyd's niet konden worden verkregen. Na Engeland is Duitschland het land waar de meeste schepen werden gebouwd in 1935, n.l. tot een totaal van 226.343 tons. Daarna volgen Japan (145.914 tons), Denemarken (122.095 tons), Zweden (105.538 tons), Nederland (57.133 tons), Frankrijk (42.783 tons), Vereenigde Staten van Noord-Amerika (32.607 tons), Noorwegen (25.716 tons) en Italië (22.667 tons).

Het grootste schip, dat in Engeland werd gebouwd was de „Athlone Castle" dat 25.500 tons groot was, evenals de „Sterling Castle", welke schepen beiden te Belfast van stapel gingen. In Duitschland werden de „Gneisenau" en de „Potsdam" op stapel gezet, welke resp. 18.160 en 17.528 tons groot waren. Dit waren de grootste schepen die buiten Engeland werden gebouwd.

Het aandeel van Nederland. — In Nederland werden in 1935 volgens Lloyd's in totaal 57.133 tons gebouwd, hetgeen 10.228 tons meer is dan in 1934, maar afgezien van de drie depressiejaren toch nog een laagterecord vormt voor de laatste 30 jaar. In dit cijfer zijn geen rivierschepen vervat. De meeste schepen die gebouwd werden waren motorschepen, waarvan het grootste het dubbelschroefschip „G. S. Walden", metende 10.627 tons. Bovendien werden nog twee andere motorschepen van beiden circa 8000 ton gebouwd en drie van circa 2.600 tons, terwijl de rest meest kleine schepen waren. Inclusief de genoemde twee werden 3 groote motortankers gebouwd, alsmede twee stoom-tankers van 7.908 tons elk. Vermelding verdient nog, dat 12 schepen, in totaal metende 22.281 tons, welke in Nederland van stapel liepen, bestemd waren voor andere landen.

De scheepsbouw in Japan vertoonde een daling t.o.v. 1934 met 6.506 tot 145.914 tons.

De Deensche scheepsbouwers bouwden ongeveer dubbel zooveel schepen als in 1935, n.l. 122.095 tons tegen 60.366 tons in 1934. Ook in Zweden valt een soortgelijke ontwikkeling waar te nemen. Hier werden 105.538 tons gebouwd, hetgeen 55.996 tons meer was dan in 1934.

De productie van Frankrijk bedroeg 42.783, hetgeen 26.833 tons meer was. De productie der Ver. Staten over 1935 beliep 32.607 tons, zijnde een stijging met 7.982 tons boven 1934. Noorwegen bouwde 25.716 tons (+ 6.859) en Italië 22.667 tons (— 3.971).

De cijfers per ultimo 1935 geven aan, dat aan het eind van het verslagjaar in Duitschland de meeste tonnage in aanbouw was, n.l. 254.121 tons. Daarna volgen Japan met 118.610 tons, Nederland met 104.325 tons, Zweden met 94.802 tons, Denemarken met 61.085 tons en Frankrijk met 56.078 tons. De stijging t.o.v. 31 December 1934 was voor Duitschland het grootst, n.l. 114.510 tons; voor Nederland bedroeg de stijging 55.992 tons.

De totale wereldproductie van 1935 ad 1.302.080 tons geeft een stijging te zien met 334.661 tons t.o.v. 1934 en met 813.064 t.o.v. 1933.

Van alle koopvaardijschepen, die in 1935 van stapel werden gelaten werden er 222, vertegenwoordigende 828.655 tons, gebouwd onder toezicht van Lloyd's met het doel om bij dit lichaam geclassificeerd te worden. De gemiddelde jaarlijksche tonnage van nieuwe koopvaardijschepen, welke bij Lloyd's geclassificeerd worden is in de 34 jaren van 1902—1935 tot 1.541.245 tons per jaar gestegen.

Tenslotte geven wij nog een overzicht van de stoom- en motortankschepen van 1000 tons en meer, die in 1935 van stapel liepen:

	aantal	tons
Gr. Brittannië en Ierland	8	50.735
Denemarken	6	54.490
Frankrijk	1	12.300
Duitschland	9	67.421
Nederland	5	34.486
Italië	1	8.030
Japan	3	26.653
Noorwegen	1	6.582
Zweden	6	50.802
V. S. van Amerika	3	26.522
Totaal	43	338.021

(V. b. Wereldscheepsbouw 703 A.; Nederland 2122 C.)

B. Nederland's Scheepvaart. —

In het jaarlijksche overzicht-nummer van de Lloyd's List & Shipping Gazette troffen wij een uiteenzetting aan over de Nederlandsche scheepvaart van de hand van een Nederlandschen reeder op het gebied van de wilde vaart.

Wij ontleenen hieraan het volgende:

De Nederlandsche regeering heeft onlangs een subsidie toegekend van terugwerkende kracht met ingang van 1 Januari 1935. Deze subsidie zal waarschijnlijk ongeveer even groot zijn als die welke de Engelsche reeders ontvangen, zoodat de Nederlandsche reeders nog steeds gehandicapt blijven door het verschil in loopende uitgaven. De hooge kosten der Nederlandsche reeders hebben er toe geleid, dat gedurende de laatste jaren door de Nederlandsche reeders een grooter percentage van hun vloot is verkocht en gesloopt dan door de reeders van andere landen.

Op 1 October waren 37 Nederlandsche schepen opgelegd of 9.4% van de vloot. (Lloyd's Shipping Register)

(Vor. ber. Scheepvaart 2098 A.)

29 FEBRUARI 1936

JAPAN

A. Militaire staatsgreep. —

Op 26 Febr. '36 is te Tokio een militaire opstand uitgebroken.

Het Japansche ministerie van Oorlog publiceert het volgende officieele bericht omtrent deze gebeurtenissen:

Vanmorgen vroeg om 5 uur hebben groepen jonge officieren een aanval gedaan op:

1. Het paleis van den minister-president. Minister-president Okada is gedood. (Dit bericht bleek later onjuist te zijn.)
2. De woning van den zegelbewaarder admiraal Saito. Ook hij werd direct gedood.
3. De woning van den leider van het militaire instructiewezen, Generaal Watanabe. Hij werd eveneens direct gedood.
4. De voormalige zegelbewaarder Makino wordt vermist. (Hij is gevlucht.)
5. Bij een aanval op de ambtswoning van den hofmaarschalk Soezoeki werd de laatste zwaar gewond.
6. De minister van Financiën, Takahasji, is in zijn woning zwaar gewond. Een nader bericht meldt dat Takahasji is overleden.

Nadere berichten melden, dat in totaal 900 militairen, aangevoerd door een aantal officieren, aan den putsch hebben deelgenomen. De officieren hebben tevens de leiding gegeven bij de moorden op de Japansche staatslieden. Zij behooren tot de eerste divisie, die opdracht had gekregen dien morgen naar Mandsjoekwo te vertrekken. De manschappen waren voorzien van scherpe patronen. Onder bevel van den jongen kapitein Nonaka rukten de soldaten op naar de strategische punten van Tokio. De wachten van het hoofdbureau van politie werden onschadelijk gemaakt. De opstandelingen bezetten daarna het ministerie van Oorlog, het ministerie van Binnenlandsche Zaken en de bureaux van de Ministers. Gezien het vroege uur ontmoetten de militairen daarbij weinig tegenstand.

Volgens de laatste telegrafische mededeelingen uit Tokio zijn Prins Sajonji, generaal Kawasjima, minister van Oorlog, en Joeasa, minister van het keizerlijke huis, ongedeerd.

Hoewel onmiddellijk na den opstand de telegraaf-, telefoon- en radio-dienst onder censuur stond, wordt de volgende verklaring voor de muiterij gegeven:

De groep ultra-militairen heeft zich niet willen neerleggen bij de resultaten der democratische regeeringsmethode, in dit geval bij den uitslag der verkiezingen. De militaristische Seijoekai-partij (woordelijke beteekenis: vrienden van de politiek) had een ernstig zetelverlies te boeken, ten voordeele van de Minseito (waarvan de woordelijke beteekenis „democratische partij" is) en de links-gezinde groepen. Zij

KOREKIJO TAKAHASJI.

Takahasji is 81 jaar oud geworden. Hij was een bankier en heeft veel geld verdiend. Hij werd in 1932 tot minister van Financiën benoemd.

vreesden na dezen verkiezingsuitslag, dat minister-president Okada en de zijnen zich machtig zouden verzetten tegen het streven der radicale militairen. Dit streven is verdere uitbreiding van gebied in China, zoo noodig een oorlog tegen Sovjet-Rusland, vlootuitbreiding en machtsvertoon in de Zuidelijke zeeën (Nederl. Oost-Indië).

BURGGRAAF SAITO.

Minone Makato Saito, oud 77 jaar, werd in 1925 tot burggraaf verheven. Hij onderscheidde zich in den Chineeschen en Russischen oorlog en werd in 1904 tot admiraal benoemd. Admiraal Saito was een energiek bestuurder van Korea.

De Japansche regeering laat zich over de ware motieven van den opstand niet uit. Naar verluidt is de regeering te Tokio niet bereid drastische maatregelen tegen de opstandelingen te nemen. Het eerste vlooteskader is de Baai van Tokio binnengestoomd. Mariniers hebben de bewaking der strategische punten van Tokio op zich genomen.

Keizer Hirohito heeft het rapport van den militairen gouverneur van Tokio, generaal Kasji, inzake den opstand in ontvangst genomen.

De Keizer besloot op 29 Februari '36 een radio-boodschap tot de muiters te richten, die luidde:

„Soldaten! De keizer gelast u, naar uw kazernes terug te keeren. Wij hebben oprechte bewondering voor uw moed en uw trouw jegens uw officieren. Doch schroomt niet om u te onderwerpen, daar uw officieren hun fout erkennen. Indien gij tegenstand blijft bieden, zult gij als rebellen worden beschouwd. Ontruimt de bezette punten en gij zult worden begenadigd. Keert terug tot den keizer, tot het land en tot uw ongeruste ouders."

De muiters gaven zich daarop over. Omtrent het lot der officieren is nog niets bekend; zij zijn gearresteerd. De aanvoerder, kapitein Nonaka, heeft men in staat gesteld harakiri te plegen. De aanvankelijk doodgewaande premier Okada keerde op 28 Febr. ongedeerd in zijn woning terug. Hij heeft kunnen ontsnappen. Zijn zwager, kolonel Matsoeo, die een frappante gelijkenis met Okada vertoonde, is door de muiters neergeschoten.

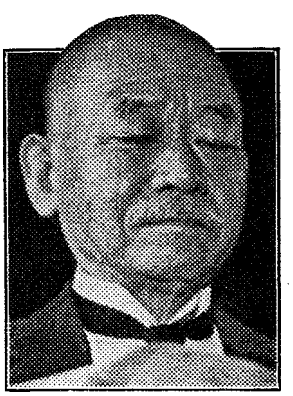

Admiraal Okada, Minister-president.

De rust schijnt in Tokio hersteld te zijn.

Wij geven een lijstje van de politieke moorden der laatste 5 jaar:

14 November 1930 werd de premier Hamagoetsji doodelijk getroffen.

Op 3 Mei 1931 ontplofte een bom in de woning van den minister van Financiën Inoeyi.

Op 8 Januari 1932 ontsnapte keizer Hirohito ternauwernood aan den bomaanslag van den Koreaan Rihosjo.

Op 15 Mei 1932 drongen zeven samenzweerders, gekleed in militaire uniformen, de woning binnen van den 76-jarigen premier Tsoejosji Inoekai en schoten hem dood.

In 1935 werd majoor-generaal Nagata in zijn kabinet doodgeschoten. **(Vor. ber. Okada 1659 F.; Saito 1371 B.; Takahasji 1588 F.; Verkiez. 2187 I.)**

A. **ENGELAND. — Maffey's rapport wordt niet gepubliceerd. —**
Met betrekking op een vraag over het rapport Maffey, dat de Britsche belangen in Abessynië behandelt, zeide Eden op 24 Febr. '36 in het Lagerhuis, dat de regeering besloten had het rapport Maffey, waarvan zooals men weet uittreksels in het Giornale d'Italia zijn verschenen, niet in den vorm van een Witboek te publiceeren. Een publicatie zou de regeering in geen enkel opzicht in eenige moeilijkheid brengen, maar zij zou het gewicht, dat aan dit rapport moet gehecht worden schromelijk overdrijven. De bewering in een deel der Italiaansche pers, dat het rapport de onbetrouwbaarheid en wispelturigheid van de Engelsche regeering zou bewijzen was natuurlijk de moeite van het tegenspreken nauwelijks waard, maar overigens had het land niet het geringste belang bij uitvoerige publicatie van dit rapport.
Wat was immers het geval? In het midden van het vorig jaar had de Italiaansche regeering te Londen laten vragen naar den omvang van de Britsche belangen in Abessynië. Te dien einde was een gewone departementale commissie benoemd, die reeds in Juni kon rapporteeren, dat, behalve bij het Tanameer en de wateren van den Blauwe Nijl, Engeland geen specifieke belangen in Abessynië had. (Times)
(Vorig bericht blz. 2187 H.)

B. **FRANKRIJK. — Fransch-Russisch pact - Flandins verdediging. —**
Bij de voortgezette debatten in de Fransche kamer over het sovjet-pact is op 25 Febr. '36 door den minister van Buitenlandsche Zaken, Etienne Flandin, ook het woord gevoerd.
Evenals de andere voorstanders van het pact, die in de laatste weken reeds met kracht er op hebben aangedrongen, dat het Fransche parlement deze „kostbare erfenis van Barthou" zonder beneficie van inventaris zal aanvaarden, prees ook Flandin het pact als een schitterende bijdrage tot versterking van de collective veiligheid in Europa.
Op zijn beurt bracht hij verschillende argumenten naar voren, om de bezwaren, die zoowel in binnenals buitenland tegen het pact worden ingebracht te ontzenuwen, en trachtte aan te toonen, dat het verdrag de Fransche souvereiniteit noch op binnenlandsch noch op buitenlandsch politiek gebied aantast. (La Croix) **(Vor. ber. 1790 I.; Flandin 2180 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — Saargebied - Ontbinding van jeugdorganisaties. —**
Op bevel van den commissaris voor het Saargebied zijn alle niet-nationaal socialistische jeugdorganisaties ontbonden. (Berliner Tageblatt)

D. **BELGIE. —Grensverdediging. —**
De Gazette de Charleroi deelt mede, dat de regeering besloten heeft de verdediging van de Maasovergangen tusschen Luik en de Fransche grens tegen plotselinge invallen te organiseeren.
Er zal een verdedigingsstelsel worden ingevoerd, waarvan de samenstellende deelen in staat zouden zijn, weerstand te bieden aan bommen van zwaar kaliber. Hier wordt nog aan toegevoegd, dat de werkzaamheden bespoedigd zullen worden, zoodat zij tegen het einde van dit jaar beëindigd zullen zijn.
(Gazette de Charleroi) **(Vor. ber. Defensie 2173 B.)**

E. **NEDERLAND. — De arbeidsgeschillen in 1935. —**
De eerste aflevering van den jaargang 1936 van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat een voorloopig overzicht van de werkstakingen en uitsluitingen in 1935. Het aantal dezer conflicten blijkt in het laatste kalenderjaar even gering te zijn geweest als in het voorafgaande, doch hun omvang was in 1935 van meer beteekenis.
Bij 152 arbeidsgeschillen (w.o. in 1935 drie uitsluitingen), waren in het verslagjaar ruim 12.000, in 1934 nog geen 6000 werknemers betrokken, terwijl het aan arbeidsdagen geleden verlies voor de werknemers in genoemde jaren resp. 248.000 en 114.000 bedroeg en voor de ondernemingen resp. 236.000 en 90.000. Als gewoonlijk zijn ook deze uitkomsten weer sterk beïnvloed door enkele conflicten van grooteren omvang.
Een reeks van zeven stakingen in de Drentsche en Overijsselsche venen kostte in het tweede kwartaal, zoowel den werkgevers als den werknemers ongeveer 60.000 arbeidsdagen. Tezamen gaven deze grootere geschillen een verlies van meer dan 170.000 dagen of $^2/_3$ van het totaal.
35 pct. van alle in dit jaar voorgekomen geschillen vonden hun oorsprong in den wensch der werknemers om het geldende loonpeil te behouden, terwijl de werkgevers op verlaging daarvan aandrongen; daarentegen brak in 1935 25 pct. der geschillen uit om hooger loon te krijgen.
(Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vor. ber. Arbeidsgeschillen 1691 C.)

F. **BELGIE. — De Katholieke Unie. —**
De Katholieke Unie heeft tot doel de katholieke politieke organisaties van het land te groepeeren, te waken over de algemeene belangen der Katholieke partij en het politiek programma vast te stellen.
Zij vertegenwoordigt terzelfdertijd de groote sociale groepeeringen en de arrondissementsgroepeeringen. Het Verbond der Katholieke Vereenigingen en Kringen, de katholieke landbouworganisaties, de Middenstandsbonden, het Algemeen Christen Werkersverbond zijn de vier groote sociale groepen waarop de Katholieke Unie is gegrondvest. Benevens deze sociale belangen, groepeeren de Algemeene Vergadering en het Hoofdbestuur de vertegenwoordigers der katholieke arrondissementsverbonden, invloedrijke katholieke personaliteiten, Staatsministers en oud-Ministers, vertegenwoordigers der parlementaire rechterzijden, der provincieraden en der katholieke instellingen. Op die wijze, zijn alle politieke krachten bijeengebracht om saam te werken tot de verwezenlijking van het gemeenschappelijk doel der Belgische katholieken. (Het Nieuws v. d. Dag - Brussel)

G. **ZUID-AFRIKA. — Economische toestand in 1935.**
In het jongste maandverslag van de commissie voor den Nederlandsch—Zuid-Afrikaanschen handel wordt opgemerkt, dat 1935 voor Zuid-Afrika is geëindigd zonder dat zich teekenen hebben voorgedaan dat de voorspoed, welke gedurende dat jaar heeft geheerscht, binnen afzienbaren tijd zal afnemen. In handelskringen ziet men terug op een jaar waarin groote omzetten zijn bereikt. De berichtgeving betreffende de industrieele positie in de Unie over het afgeloopen jaar is vrijwel zonder uitzondering gunstig geweest, terwijl ook de positie van den landbouw is vooruitgegaan door hoogere prijzen voor de voornaamste producten, wol en huiden, behaald. Weliswaar bleven de landbouw en veeteelt een voorwerp van voortdurende staatszorg, doch de overvloedige middelen, waarover de schatkist beschikt, maakten het mogelijk steun te verleenen op een wijze, welke geacht wordt tot een blijvende verbetering in de rentabiliteit van het bedrijf mede te werken.
Tevens wordt, mede van hoogerhand, gearbeid aan de ontwikkeling van de mineralen, waarover de Unie beschikt. De exploitatie van onedele metalen en andere delfstoffen, als mangaanerts, asbest en zoovele andere, wordt beschouwd als een veelbelovende bron van inkomsten voor de toekomst.
De genoten welvaart was in hooge mate te danken aan de winsten, welke bij den heerschenden goudprijs door het goudmijnbedrijf werden gemaakt; deze voor Zuid-Afrika zoo bij uitstek gunstige omstandigheid duurt voort, en blijkbaar mag worden aangenomen, dat de regeering van de Unie nog geruimen tijd zal kunnen voortgaan om met behulp van de gelden, welke de schatkist langs directen en indirecten weg uit deze bron toevloeien, den economi-

schen grondslag der Zuid-Afrikaansche samenleving te versterken.
Tijdens het schrijven van dit verslag waren geen cijfers voorhanden, welke een volledig beeld geven van het aandeel, dat de Nederlandsche handel gedurende 1935 heeft gehad aan den vermeerderden invoer der Unie. Over de eerste 9 maanden van dat jaar steeg het Nederlandsche invoercijfer van £ 571.965 in 1934 tot £ 597.305, terwijl gedurende October voor een bedrag van £ 80.665 van Nederland werd ingevoerd. Met het oog op de belangrijke plaats welke de laatste twee maanden des jaars in den invoer der Unie innemen, mag dan ook worden verwacht, dat het totaal bedrag van den Nederlandschen invoer over het geheele jaar het invoerbedrag gedurende 1934, hetgeen £ 835.409 was, zal overtreffen.
(Commissie v. d. Nederl. Zd.-Afrik. Handel)
(Vorig bericht In- en Uitvoer 2013 D.; Handelsbetr. met Nederl. 1718 D.)

A. **DANZIG. — Uitvoering der aanbevelingen van den Volkenbondsraad. —**
De Danziger Senaat geeft thans blijken, bereid te zijn, gevolg te geven aan de aanbevelingen, die onlangs door den Volkenbondsraad tot dit lichaam werden gericht, in verband met de herhaalde klachten van de oppositie.
Op 25 Febr. '36 zijn verschillende decreten in dien geest gepubliceerd. Zoo is een speciale rechtbank voor pers-aangelegenheden in het leven geroepen. Rumpe, een Duitsch functionaris, die onlangs naar Danzig is overgeplaatst, is tot president ervan benoemd. Twee door den Senaat aangewezen rechters zijn hem toegevoegd. Een tweede decreet wijzigt bepaalde artikelen van het strafrecht, die in Augustus 1935 naar het model van het Derde Rijk waren ingevoerd.
Twee decreten maken een eind aan de speciale bescherming, die de leden van de nationaal socialistische partij genieten en reglementeeren het dragen van de nat.-socialistische uniform. Om zijn goeden wil te toonen, heeft de Senaat besloten schadeloosstelling te verleenen en arbeid te verschaffen aan twee ambtenaren, die wegens hun politieke overtuiging waren ontslagen. Een vergadering van de oppositioneele Duitsch Nationale partij is door de politie verboden. (Gazeta Gdanska)
(Vorig bericht 2146 I.)

1 MAART 1936

B. **SYRIE. — Nieuw kabinet. —**
Nadat het ontslag van de Syrische regeering was aanvaard, is een nieuwe gematigd burgerlijke regeering gevormd onder presidium van den minister van Justitie van het zoo juist afgetreden kabinet, Ayoebi.
Emir Moestafa Sjihabi heeft in het nieuwe kabinet de portefeuille van Onderwijs, Edmond Humzi die van Financiën en Moestafa Aga Koesairi die van Economische aangelegenheden. Men gelooft, dat de nieuwe regeering slechts als een overgangskabinet moet worden beschouwd.
De strafvervolging der personen, die betrokken zijn geweest bij de laatste algemeene staking en onlusten is ingetrokken. (A.N.P.) **(Vor. ber. Syrië 2187 G.)**

C. **CATALONIE. — Luis Companys in vrijheid. —**
De ex-president van Catalonië, Luis Companys, is in vrijheid gesteld. De regeering van Catalonië is afgetreden en Luis Companys komt weder in aanmerking voor het presidentschap. (El Sol) **(1832 D.)**

D. **PROF. L. BOUMAN OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van 66 jaar is op 26 Febr. '36 te Utrecht overleden prof. dr. L. Bouman, hoogleeraar in de psychiatrie en de neurologie aan de rijksuniversiteit aldaar en buitengewoon hoogleeraar in deze vakken aan de Vrije Universiteit te Amsterdam.
Prof. Bouman is te Nieuw-Beyerland geboren, en heeft te Amsterdam en te Weenen in de geneeskunde gestudeerd. In 1907 werd hij tot hoogleeraar in de psychiatrie aan de Vrije Universiteit benoemd, later (1910) ook tot directeur der Valerius-kliniek tot 1925. Van zijn werken noemen wij „De onderbinding van de vena femoralis", „Onderzoekingen over vrije woord-associatie", „Leerboek van zenuwziekten" (in samenwerking met prof. dr. B. Brouwer e.a.), „Histopathologie des Zentralnervensystems", in samenwerking met prof. dr. S. T. Bok. In binnen- en buitenlandsche tijdschriften heeft hij vele belangrijke artikelen over klinisch-psychiatrische, psychopathologische, experimenteel-psychologische en histopathologische onderwerpen gepubliceerd. (Red. K. H. A.)

E. **GOUD. — Wereldproductie. —**
Blijkens het jaarlijksche overzicht van Samuel Montagu & Co. wordt de wereldgoudproductie gedurende 1935 door de Union Corp. geschat op 30.500.000 ounces fijn goud tegen 27.620.000 ounces in 1934.
De productie van het Engelsche Empire bedroeg 17.115.000 (v. j. 16.289.000) ounces. Ondanks deze stijging verminderde het Engelsche aandeel in de wereldproductie van 59.0% in 1934 tot 56.1%.
Onderstaand staatje geeft in duizenden ounces fijn de goudproductie weer in:

	1934	1935
Zuid-Afrika	10.479	10.774
Rusland	4.263	5.650
Canada	2.972	3.290
Ver. Staten	2.742	3.115

(Samuel Montagu & Co.) **(Vor. ber. 1413 F.; Goud 1699 F.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Geldleeningen.**
Ingediend is een wetsontwerp, strekkende tot het aangaan van één of meer geldleeningen ten laste van het Rijk.
Blijkens de Memorie van Toelichting doet het beloop der vlottende schuld verwachten, dat verdere consolidatie der vlottende schuld noodig zal blijken.
Ofschoon de min. van Fin. niet het voornemen heeft aanstonds weder een beroep op de geldmarkt te doen, acht hij het wenschelijk, een machtiging tot voldoend beloop ter beschikking te hebben, teneinde op het meest dienstige tijdstip tot consolidatie van vlottende schuld te kunnen overgaan. Daarom wordt in het wetsontwerp een wettelijke machtiging ten beloope van 300 millioen voorgesteld.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Leeningen 2161 H.; Tw. Kamer 2189 B.)

G. **NEDERLAND. — Extra-steun aan tuinbouwers.**
De minister van Landbouw heeft besloten om uit het landbouwcrisisfonds steun te verleenen aan de tuinders, die tengevolge van misoogst in moeilijkheden zijn geraakt.
Wij vernemen thans, dat voor deze tuinders een bedrag van *f* 800.000 beschikbaar is gesteld. De Minister heeft tot dezen steunmaatregel besloten speciaal met het oog op de tuinders in Noord-Holland, wier kooloogst tengevolge van een luizenplaag mislukt is. (Vaderland) **(Vorig bericht 2082 G.)**

H. **LITAUEN. — Duitschland wenscht toenadering.**
De Duitsche regeering heeft overeenkomstig den van Litausche zijde herhaaldelijk geuiten wensch eener normaliseering der economische betrekkingen tusschen Duitschland en Litauen, zich door bemiddeling van den Duitschen gezant te Kowno tegenover de Litausche regeering bereid verklaard tot het voeren van besprekingen over de ontwikkeling van het wederzijdsche goederenverkeer. (Diena) **(2118 B.)**

I. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden - Ontevredenheid. —**
De Belijdenisbeweging heeft, blijkens haar besluiten ter rijkssynode van Olynhausen, niet den minsten twijfel laten bestaan aan haar voornemen om zich te blijven verzetten tegen de voorschriften van minister Kerrl en tegen het bestuur van de door hem ingestelde kerkelijke commissie, waarmede zij elke samenwerking weigert. Men zou nu verwachten dat de Duitsche christenen, de andere groote sectie in de evangelische kerk, het opperbest met Kerrl en zijn commissies zouden kunnen vinden. Dit blijkt echter geenszins het geval. Het laatste nummer van hun orgaan „Positives Christentum" keert zich

scherp tegen den arbeid der kerkelijke commissies, die er allerminst in geslaagd zijn den vrede in de kerk te herstellen doch zich veeleer uitsloven om het de Belijdenisbeweging naar den zin te maken en de kerk in haren geest te organiseeren, met verwaarloozing van de belangen en zienswijzen van de Duitsche Christenen, die toch van meet af bereid zijn geweest loyaal met minister Kerrl mede te werken.
In kerkelijke kringen heeft dit artikel sterk de aandacht getrokken. De ontevredenheid van de Duitsche christenen zou in hoofdzaak voortspruiten uit de ontstemming over het feit dat de Duitsch christelijke bisschoppen nu, evenals rijksbisschop Müller, feitelijk op stal zijn gezet en niets meer hebben in te brengen. Voor minister Kerrl zal het zeker een heele ontnuchtering zijn, dat hij het letterlijk niemand naar den zin heeft kunnen maken. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2152 D.)

A. **NEDERLAND. — De opbouw van de Wieringermeer - Wieringerwerf opengesteld. —**
In de afgeloopen week is de derde woonkern in de Wieringermeer voor de bewoners opengesteld en bevolkt, zoodat thans, naast Slootdorp en Middenmeer, Wieringerwerf als derde dorp in het nieuwe land zijn plaats inneemt. De middenstandsbedrijfjes als slager, bakker, kruidenier enz. zijn hun werkzaamheden begonnen en op 24 Febr. is de ruime, modern ingerichte lagere school in gebruik genomen, waarmee in het nieuwe dorp het normale leven is begonnen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Wieringermeer 1569 H.)**

B. **NEDERLAND. — Spreekverbod voor buitenlanders.**
Door Jhr. de Savornin Lohman waren aan minister van Schaik vragen gesteld omtrent het spreekverbod aan buitenlanders opgelegd op een openbare protestvergadering te Rotterdam tegen de Russische geloofsvervolging. Ook waren dezen minister vragen gesteld door ir. Albarda omtrent een eventueel verbod aan Sir Robert Cecil om te Amsterdam een spreekbeurt te vervullen over het bommenwerpen door Italianen op de Zweedsche ambulance. Op beide vragenreeksen heeft de minister van Justitie nu geantwoord en daarbij betoogd, dat het verbod in beide gevallen is uitgevaardigd vanwege den eenmaal aangenomen regel, dat vreemdelingen hier niet mogen spreken op vergaderingen, welke mede een politiek karakter hebben, zulks ook omdat daarbij critiek zou kunnen worden uitgeoefend op een bevriende Regeering en omwille van de openbare orde in het binnenland. (Dagblad v. Noordbrabant) **(2152 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bauxietwinning op Bintan. —**
Naar Aneta aan de „Java Bode" mededeelt, zal dit jaar totaal vermoedelijk door Bintan 120—130.000 ton bauxiet worden afgescheept, waarvan pl.m. 24.000 ton naar Japan, de rest naar Europa voornamelijk Duitschland.
Aangezien de waarde zoowat *f* 7 per ton bedraagt en de vracht naar Europa *f* 7.50 per ton vordert, dus hooger ligt dan de waarde, springt het groote belang voor de scheepvaart van dit jonge, nieuwe bedrijf wel in het oog. Met Japan werd overeengekomen dat de helft van het door Japan af te nemen quantum onder Hollandsche vlag zal worden verscheept, de andere helft onder Japansche. Van wat naar Europa gaat, moet minstens de helft onder Hollandsche vlag vervoerd worden. Aangenomen kan worden dat door deze dochtermaatschappij der Billiton 20 scheepsladingen per jaar ad 6000 ton Bintan verlaten. Een groot deel der schepen lost en laadt in Amsterdam en Rotterdam, zoodat de havenbedrijven van die steden daardoor meer havengelden ontvangen, de bootwerkers extra werk krijgen en indirect ook andere bedrijven daarvan profiteeren (z.g. chandlers voor de proviandlevering enz.). Ook de Rijnvaart krijgt haar deel van die extra-bevrachting, zoodat vele belangen daardoor worden gestimuleerd.
Op Bintan zelf werd een los- en laadplaats gebouwd, hetgeen weer extra werk verschafte, zij het dan tijdelijk, maar permanent vinden daar toch 600 inheemsche arbeidskrachten werk, alsmede 4 Europeanen. Rekent men de cif-waarde op *f* 14.50 dan vertegenwoordigt 90% daarvan loon plus vracht, terwijl van de fob-waarde ad *f* 7 circa 80% alleen aan salarissen en loonen wordt besteed. De beteekenis van deze nieuwe Indische industrie komt door deze cijfers wel op den voorgrond. (Java Bode)
(Vorig bericht Bauxietwinning 538 C.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Luchtvaart. - Geregelde dienst Batavia—Balikpapan. —**
Op 8 Febr. '36 heeft een Douglas-toestel van de Kon. Nederlandsch-Indische Luchtvaartmaatschappij zijn eerste landing op Bandjermasin (Borneo) gemaakt, daarna volgde Balikpapan. (Aneta)

E. **NEDERLAND. — Vereeniging van Indonesische Studeerenden. —**
Te Leiden is opgericht een vereeniging van Indonesische studeerenden, welker naam is „Roekoen Peladjar Indonesia". De vereeniging stelt zich ten doel:
a) de bevordering van het contact tusschen de Indonesische studeerenden in den vreemde, in het bijzonder in Nederland;
b) de behartiging van de algemeene studie en sociale belangen van dezen;
c) de behartiging van algemeene in het bijzonder van de materieele en cultureele belangen van het Indonesische volk.
De Vereeniging is geen politieke of religieuze richting toegedaan. De voorzitter is de heer R. Soedjono Djoened Poeaponegorom. (A. N. P.)

F. **BELGIE. — Dienstplicht. - Verlenging in de Kamerafdeelingen verworpen. - Kamerzetels. —**
De afdeelingen van de Kamer hebben op 27 Februari '36 met groote meerderheid van stemmen het wetsontwerp-Devèze betreffende de verlenging van den dienstplicht verworpen. Er werden 94 stemmen tegen en slechts 62 stemmen voor het ontwerp uitgebracht, terwijl 16 Kamerleden blanco stemden.
Het wetsontwerp, betreffende de aanpassing van het aantal Kamerzetels aan de gewijzigde bevolkingscijfers in de verschillende provincies, werd met 62 tegen 55 stemmen bij 12 onthoudingen aangenomen.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Dienstplicht 2173 B.; Kamerzetels 166 N.)

G. **NEDERLAND. — Begrooting van Nederl.-Indië. - Minister Colijn inzake de N.S.B. in Indië en het beleid van den Gouverneur-Generaal. —**
In de Tweede Kamerzitting van 26 Febr. '36 heeft minister Colijn in antwoord op de algemeene beschouwingen inzake de Indische begrooting o.a. het volgende gezegd:
Bewogen is de internationale toestand. Spreker herinnert slechts aan de ingekomen berichten over een militaire staatsgreep in Japan. Nerveuze stemmingen echter vergrooten eerder het gevaar, dan dat zij het verminderen.
Wat betreft de klachten over het niet benoemen van sociaal- en vrijzinnig-democraten in den Volksraad, spreker is niet bevoegd er een oordeel over uit te spreken, tenzij hij de Nederlandsche maatstaf zou willen aanleggen.
De heer Westerman wil centralisatie, maar het betreft een land zoo groot als van Ierland naar de Kaspische Zee met 65 millioen zielen. Hoe kan men dan de behoeften beoordeelen van uit een centraal punt? Maar spreker heeft ook principieele bezwaren tegen centralisatie. De volksontwikkeling heeft ook Indië aangeraakt en de menschen moeten hun gewestelijke aangelegenheden zelf regelen. Soort over soort dat is genade, zegt een Arabisch spreekwoord.

De N.S.B. in Indië keert zich niet tegen de regeering, maar staat in het algemeen achter haar. Dit in tegenstelling tot Nederland waar zij tegen de regeering een oppositie voert, van bijna ordinaire soort. Het is niet gemakkelijk, hier een oordeel uit te spreken over de houding der regeering tegenover de N.S.B. ginds. Kent men een gewest eenmaal autonomie toe, dan moet men zulke zaken aan het bestuur van dat gewest overlaten.
Men verwijt den G.-G. vijandig te staan tegenover de inlandsche volksbeweging, maar spreker aarzelt een oordeel uit te spreken over maatregelen, welke tot dit verwijt aanleiding hebben gegeven, omdat hij zich op zoo'n grooten afstand bevindt. Wat betreft de beperking van het recht van vergadering bedenke men, dat waarlijk niet alleen woorden in openbare

vergaderingen gesproken, tot verstoring van de openbare orde aanleiding kunnen geven. Dit kunnen ook woorden zijn in besloten vergaderingen gesproken. De Volksraad heeft de desbetreffende ordonnantie goedgekeurd.
Spreker heeft de zaak der regeling zonder bezwaar overgelaten aan Indische regeering en Volksraad.
Spreker kan de critiek op den G.-G. niet deelen. Het spreekt vanzelf dat het mogelijk is, dat, als spreker de dingen had gedaan, hij ze misschien anders zou hebben gedaan. De in September '36 aftredende G.-G., heeft het gezag met vaste hand gehandhaafd; de volksbeweging niet onnoodig gehinderd, grooten versoberingsarbeid verricht op financieel gebied, en een zoo goed mogelijke economische politiek gevoerd, nieuwe lijnen aangegeven die voor de toekomst eenige bevrediging mogen schenken.
Al zullen er fouten gemaakt zijn, men bedenke dat deze periode de moeilijkste was sedert honderd jaar. Neemt men dit in aanmerking, dan kan Nederland met voldoening terugzien op het beleid van G.-G. De Jonge.
Wij gaan voort in Indië onze zedelijke roeping te vervullen, binnen de grenzen van het bereikbare. (De Standaard)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2164 E.; Jhr. mr. de Jonge 2139 D.; N.S.B. 2125 D.)

A. **NEDERLAND. — Begrooting van Justitie. - Naturalisatie. - Politieke organisaties van vreemdelingen. - Insignia's. - Colportage-verbod. —**
Wij ontleenen aan de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer betreffende de begrooting van het departement van Justitie o.a. het volgende:
De wijze, waarop naturalisatie wordt voorbereid en in gemeen overleg met de Staten-Generaal tot afdoening gebracht, waarborgt als regel, dat onder de gegadigden de noodige selectie wordt toegepast. Van behoefte aan het instituut van denaturalisatie, ten einde personen, die zich hun naturalisatie onwaardig toonen, het Nederlanderschap te kunnen ontnemen, is tot dusver niet gebleken.
Ook de Regeering acht politieke organisaties van vreemdelingen, die in ons land heimelijk of openbaar propaganda maken voor buitenlandsche politieke beginselen, ongewenscht.
Een algemeen verbod om in het openbaar partijinsignia te dragen, schijnt voorshands nog onnoodig. Een algemeen colportage-verbod komt alleen in het uiterste geval aanvaardbaar voor. (Maasbode)
(Vor. ber. Vreemdelingen 2186 B.)

B. **ZWITSERLAND. — Nota aan Berlijn in verband met het verbod der N.S.D.A.P. —**
Bondsraad Motta, chef van het politieke departement, heeft op 28 Febr. '36 Baron von Weizaecker, den Duitschen gezant, ontvangen en overhandigde hem het Zwitsersche antwoord op de Duitsche nota van 20 Febr., zooals dit door den Bondsraad werd opgesteld. Dit antwoord, waarvan de tekst niet zal worden gepubliceerd, begint met de verklaring, dat de buitenlandsche onderdanen in een vreemd land zeker het recht hebben in vriendschappelijke vergaderingen bijeen te komen, doch aan het gastvrije land is het recht te beslissen op welke wijze en onder welke voorwaarden dit recht kan worden uitgeoefend.
In de nota wordt verklaard, dat de nationaal-socialistische partij de kwaliteit en het karakter van een publiek-rechtelijke organisatie bezit. De leiders van de partij in het buitenland, zelfs als zij hier worden beschouwd als particuliere personen, zijn in Duitsche oogen officieele personen, die officieuze plichten te vervullen hebben.
Het motief tot het verbod werd evenwel niet gevormd door den moord op Gustloff. Ook zonder dezen moord zou de bondsraad er toe zijn gekomen een onderzoek in te stellen naar de kwestie, of de organisaties van de N.S.D.A.P. konden worden geduld.
Tenslotte wordt in de nota nog verklaard, dat de Bondsraad in geen geval op zijn besluit terug kan komen. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. 2186 H.)**

C. **FRANKRIJK. — De Kamer aanvaardt het pact met Sovjet-Rusland. —**
De Kamer besloot met 353 tegen 164 stemmen het Fransch-Sovjet-Russisch pact te ratificeeren.
In de debatten, welke dit besluit voorafgingen, wees de onafhankelijke afgevaardigde Amidieu du Clos er op, dat de Sovjet-Unie nog steeds weigert de oude schulden van het Keizerrijk te betalen. Hij verzet zich daarom tegen het pact.
De rechtsche afgevaardigde Henriot verzet zich eveneens tegen het pact en geeft als reden hiervan op de actie van de agenten van de Derde Internationale in Frankrijk.
De radicaal-socialist Pierre Cot verklaart vervolgens, dat de waarde van het Roode Leger zeer groot is. Het heeft de beschikking over 3000 moderne vliegtuigen. Tijdens manoeuvres is voor het eerst door het Roode Leger een geheele infanterie-brigade met tanks, artillerie en mitrailleurs door de lucht vervoerd, hiervoor waren slechts 97 vliegtuigen noodig.
Voor de stemming verklaarde minister-president Sarraut, dat een misverstand was gerezen. Sommigen dachten, dat gestemd zou worden over de beëindiging van de debatten. Dit was niet juist, gestemd zou worden over het volgende wetsontwerp:
„De president van de republiek wordt gemachtigd te ratificeeren, en indien hier reden toe is toe te passen, het verdrag en het protocol, dat op 2 Mei '35 te Parijs tusschen Sovjet-Rusland en Frankrijk is gesloten. Een authentieke copie van deze overeenkomsten zal aan bovengenoemde wet worden bevestigd." (Le Temps) **(Vorig bericht blz. 2196 B.)**

D. **NEDERLAND. — Radio. - De V.P.R.O. viert 10-jarig bestaan. —**
Op 28 Febr. '36 hield de Vrijzinnig Protestantsche Radio-Omroep zijn jubileumavond in het Concertgebouw te Amsterdam. Belangstellenden en afgevaardigden van heinde en verre vulden de zaal geheel. Een breede zoom van bloemen en planten gaf het podium aan de voorzijde een feestelijk aanzien. Een „luisterrijke avond" noemde ds. E. D. Spelberg, bij wien de leiding berustte, de bijeenkomst, waaraan de tegenwoordigheid van minister mr. P. J. Oud, een bijzondere beteekenis gaf. Nadat ds. Spelberg den minister, de vertegenwoordigers van de P.T.T. en van andere omroepvereenigingen en het bestuur van de Vrijz. Radio-omroep, welkom geheeten had, sprak mej. dr. Nicolette A. Bruining, voorzitster van de V.P.R.O., een gedachtenisrede uit.
Vervolgens werden korte toespraken gehouden door dr. K. A. Beversluis, namens de Herv. Vrijzinnigen, dr. F. Dijkema, namens de groep der Doopsgezinden, prof. G. J. Heering, namens de Remonstranten, ds. mr. D. G. Hoevers, namens de Evang. Lutherschen, dr. J. A. de Koning, namens den Ned. Prot. Bond en ds. J. M. v. Veen, namens de V.C.J.C., die ieder een afzonderlijk aspect in den V.P.R.O. belichtten.
„Wij wenschen het bestuur geluk", was hun boodschap, „maar mogen ook ons zelf gelukwenschen met deze instelling, die uit „bovenluchtsche streken op zilveren voeten" het leed met een boodschap van troost begroet en in haar rijkgeschakeerd getuigenis het oude, beproefde adagium volgt: eenheid in het hoogste, in Christus; vrijheid in het onzekere en bijkomstige en in alles de liefde".
Ds. Aris sprak een slotwoord.
Muzikale medewerking verleenden de Vrijz. kerkkoren en het Concertgebouw-orkest onder leiding van Anthon v. d. Horst. Aan het orgel fungeerde de heer Valentijn Schoonderbeek.
(De Standaard) **(Vor. ber. Radio 2119 E.)**

2 MAART 1936

E. **NEDERLAND. — Werkloosheid. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt de volgende cijfers betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekende ingeschreven. Hierbij zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

	Aantal werkloozen op het einde van		
	Jan. 1936	Jan. 1935	Dec. 1935
Mannen:			
18 jaar en ouder . .	435.311	402.256	433.954
jonger dan 18 j. . .	18.717	12.655	17.483
Totaal	454.028	414.911	451.437
Vrouwen:			
18 jaar en ouder . .	14.260	11.877	13.422
jonger dan 18 j. . .	7.600	5.604	7.065
Totaal	21.860	17.481	20.487
Algemeen totaal . .	475.888	432.392	471.924

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Werkloosheid 2110 A.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Deensch: Marcus Lauesen — „Freden" (de vrede). (Hasselbalch, Købnhavn 1935)
Duitsch: Lothar Graf Hoensbroech — „Wanderjahre eines Jägers" — mit 68 Bildtafeln. (J. Neumann, Neudamm 1935)
Helen Waddel — „Peter Abälard" (H. Goverts Verlag, Hamburg 1935)
Engelsch: Mary Nicholson — „Ask the brave Soldier". (Longmans Green & Co., London)
J. Storer Clouston — „Scots wha ha'e". (Herbert Jenkins)
Fransch: Marc Chadourne — „Extrême-Orient". (Plon)
Philippe Hériat — „Miroirs". (Denoël et Steele)
Italiaansch: Pietra Mignosi — „Poveri Diavoli". (La Tradizione, Palermo)
Nederlandsch: Gabriel Smit — „Het laatste gezicht". (Rozenbeek en Venemans, Hilversum)
Spaansch: Rafael Alberti — „Verte y no verte. A Ignacio Sánchez Mejias". (Mexico 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2188 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Een interview met Hitler. - Paris-Midi. - Fransche commentaren. —
Bertrand de Jouvenel heeft voor de Paris-Midi een onderhoud met Hitler gehad, waarin deze in de eerste plaats het wantrouwen te niet wilde doen, dat de plaatsen in Mein Kampf over Frankrijk hier laten, in weerwil van alle vredelievende woorden, die hij jegens Frankrijk gesproken heeft.
Hij loochende in ronde woorden, dat Franschen en Duitschers erfvijanden zijn. Het Duitsche volk is hem in een veel moeilijker geval, waar een verzoening is getroffen, die met Polen n.l., gevolgd. Eenzelfde ontspanning streeft hij met Frankrijk na. „Het is niet goed, dat de volken hun geestkracht in onvruchtbaren haat verslijten."
Hij herinnerde de Jouvenel opnieuw aan de omstandigheden, waarin hij Mein Kampf schreef: Hij zat toen gevangen en de Franschen stonden in het Roergebied. „Op het oogenblik is er gen reden meer tot een conflict."
Een reconstructie van het boek acht hij overbodig nu hij zijn buitenlandsche politiek geheel en al op verzoening met Frankrijk richt. „De Duitsche pers spreekt enkel met sympathie over Frankrijk. De overeenstemming moet haar beslag krijgen, wie ook aan het hoofd van beide volken staat."
Het gesprek kwam toen op het Fransch-Russisch verdrag, dat zijns inziens een betreurenswaardigen nieuwen toestand schiep. Tenslotte vestigde Hitler er de aandacht op, dat nooit een Duitsch regeerder de Franschen zoo dikwijls vredelievende aanbiedingen gedaan heeft. „Het is nu of nooit de gelegenheid de hypotheek af te lossen die op Frankrijk's geschiedenis drukt. Laat ons vrienden zijn."
In Fransche kringen legt men den nadruk op het sentimenteele karakter van Hitler's woorden en op de afwezigheid van concrete voorstellen. Reeds vaker heeft Adolf Hitler dergelijke uitingen gedaan, zonder dat Duitschland een daaraan beantwoordende houding heeft aangenomen.
Fransche voorstellen tot het aangaan van een Oostpact en een lucht-Locarno zijn door de Duitsche regeering steeds afgewezen. Zelfs is de Duitsche openbare meening geheel onkundig van deze Fransche stappen gelaten, daar geen enkele Duitsche krant er iets over heeft gemeld.
Het „Journal des Débats" schrijft, dat Hitler vriendelijke woorden spreekt om tijd te winnen voor de Duitsche herbewapening.
(Berliner Tageblatt - Le Temps - Journal des Débats)
(Vor. ber. Hitler 2184 E.)

C. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 28 Februari. — Amba Aladji (C 5) door de Italianen bezet. —
De troepen van het eerste Italiaansche legercorps hebben de Amba Aladji (C 5) veroverd. Sinds den 28sten Febr. waait op den top van dezen berg, die in 1895 den heldendood van Toselil en de zijnen heeft gezien, de Italiaansche vlag.
De dood van majoor Toselli in 1895 was het begin van de terugwerping der Italianen uit Abessynië.

29 Februari. — Nederlandsche Ambulance. —
De tweede afdeeling van de Nederlandsche Roode Kruis-ambulance is van Dessié vertrokken in de richting van het front. Het doel van haar tocht is Quoram, aan den weg naar Makallé.
De eerste afdeeling vertoeft sinds kort reeds in de streek ten Noorden van het meer van Ashangi.
Alleen de derde colonne verblijft thans nog in Dessié.

1 Maart. — Tembien (C 5). —
Maarschalk Badoglio meldt: „Op het Erytreesche front is het leger van Ras Kassa volkomen verslagen.
De Abessynische troepen zijn uiteengedreven.
(Lavoro Fascista - La Stampa - N. R. Crt. - A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2188 D.)

D. NEDERLAND. — Program der R.K. Staatspartij.
In de te 's-Hertogenbosch gehouden vergadering van den Partijraad van de R.K. Staatspartij, is op 1 Maart 1936 na een inleiding van prof. dr. J. B. Kors (O.P.) het ontwerp Algemeen Staatkundig Program goedgekeurd.
Het hoofdstuk „Staat en Kerk" luidt als volgt:
„Evenals de Staat is ook de Kerk een volmaakte, d. w. z. op haar terrein hoogste en onafhankelijke maatschappij. In het nastreven harer doeleinden, die van hooger orde, van bovennatuurlijk karakter zijn, mag de Kerk derhalve niet gehinderd worden door den Staat.
Veeleer moet deze aan de Kerk rechtsbescherming verleenen en haar waakzaamheid positief bevorderen, ook omdat het welzijn der Staatsgemeenschap krachtig bevorderd wordt door den godsdienstzin der burgers."
Aangaande den Staatsvorm is het volgende vastgesteld:
„In overeenstemming met de historische ontwikkeling der Nederlandsche staatsgemeenschap blijve aan het hoofd van den Staat ons erfelijk nationaal koningschap, gebonden aan een Grondwet, waarin de rechtmatige vrijheden des volks worden beschermd. Deze bescherming houdt in, dat geestelijke stroomingen niet worden onderdrukt, tenzij deze gericht zijn tegen de natuurlijke grondslagen der samenleving of het bestaan van den Staat als zoodanig bedreigen.
Onder verwerping van iederen vorm van dictatuur worde door middel van een in vrijheid gekozen volksvertegenwoordiging aan het volk zijn staatkundige medezeggenschap verzekerd.
Voor de vervulling van de eigen zelfstandige taak door de gemeenschappen van cultureelen en sociaal-economischen aard en voor het van staatswege op die werkzaamheid te oefenen toezicht, zullen door den centralen wetgever algemeene regelen worden gesteld. (Dagblad v. Noordbrabant)
(Vorig bericht R.K. Staatspartij 2160 A.)

3 MAART 1936

E. DUITSCHLAND. — Dr. Schacht. - Sensationeel artikel in „Der deutsche Volkswirt". —
Het officieuze orgaan van dr. Schacht, den Duitschen minister van Economische Zaken, „Der deutsche Volkswirt", bevat een artikel, waarin twijfel doorschemert aan de juistheid van de door Duitschland gevolgde buitenlandsche politiek. De Duitsche economie moet rekening gaan houden met de insluiting van Duitschland, aldus het blad. De herbewapening legt het land steeds zwaardere lasten op. Nagegaan moet dan ook worden, in hoeverre de winst aan prestige voor Duitschland niet wordt te niet gedaan door factoren van buitenlandsche politiek.
Het blad wijst op het Fransch-Russische verdrag, de Engelsch-Russische toenadering, de Engelsch-Duitsche verwijdering en op de politiek der Kleine Entente in Centraal-Europa en in den Balkan. Het Fransch-Russische verdrag, zoo schrijft de „Volkswirt", zal noodzakelijk leiden tot een hervorming van het verdrag van Locarno, waarbij de laatste resten der rechtsongelijkheid in het Westen zullen moeten verdwijnen. (Hij bedoelt, dat de demilitariseering der Rijn-zône moet worden afgeschaft.)
De eischen van Duitschland zouden het onderwerp van onderhandelingen kunnen uitmaken, waarbij Duitschland nieuwe waarborgen voor den vrede zou kunnen geven; zoo zouden de besprekingen over een luchtpact kunnen worden hervat. Voorwaarde is de erkenning van de Duitsche rechtsgelijkheid en de oplossing van het Abessynische conflict.
De „Volkswirt" komt tot de erkenning, dat de verwijdering tusschen Duitschland en Engeland niet alleen een gevolg is van Engelsche materieele bezorgdheid: „Zelfs als Engeland zijn eigen bewapening niet meer behoeft te rechtvaardigen door te wijzen op het z.g. Duitsche gevaar, blijft de cultureele antipathie tegen het nieuwe Duitschland nog bestaan".
Wellicht zal Engeland eens inzien, dat Duitschland tot bepaalde combinaties, die in het belang zijn van de Engelsche positie, eerder bereid zou zijn, indien het zijn deel zou krijgen van de grondstoffenbronnen der wereld. Het blad eindigt met de optimistische verwachting uit te spreken, dat Duitschland zijn doel zal bereiken op den duur, nadat het de bewapening, waarop het recht heeft, zal hebben verwezenlijkt.
(Der deutsche Volkswirt)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2078 D.; Buitenl. Pol. 1491 L.)

A. **NEDERLAND. — Personeel in 's Rijksdienst. —** Verschenen is dezer dagen een overzicht van het Centraal Bureau voor de Statistiek betreffende het Personeel in 's Rijksdienst.
Onderscheidt men, het totaal-aantal personen op 31 December 1934 in dienst naar mannen en vrouwen, dan vindt men resp. 51.552 en 7.710.

De kosten van dit personeel bedroegen in totaal, met inbegrip van pensioenpremies, rentezegels, wachtgelden e.d.:

voor burgerlijk personeel . . . . *f* 163.318.509.—
voor militairen . . . . . *f* 26.362.066.—

Het gemiddeld jaarlijksch inkomen in 1934 bedroeg: voor mannen *f* 2.067, voor vrouwen *f* 1.332. In 1927 beliepen dezelfde cijfers resp. *f* 2.248 en *f* 1.478.
(Centr. Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 1907 F.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Senaatscommissie voor de bewapening. —**
Onder voorzitterschap van Senator Nye, heeft de Senaatscommissie welke een onderzoek instelde naar den handel in wapenen en munitie, haar werkzaamheden op 21 Febr. '36 beëindigd. Als gevolg van de aan het licht gekomen onwettige handelingen heeft de Senaat een wet aangenomen, waarbij de uitvoer van vuurwapenen en munitie als misdrijf wordt aangerekend, tenzij deze uitvoer door erkende handelaars geschiedt.
Overtreding dezer wet wordt met gevangenis en geldboete bestraft. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht blz. 1501 E.)

C. **BELGIE. — Poolsch-Belgisch Handelsverdrag. —**
Op het departement van Buitenlandsche Zaken werd op 2 Maart door den heer Beck, minister van Buitenlandsche Zaken van Polen eenerzijds en door den heer Van Zeeland, eerste-minister, minister van Buitenlandsche Zaken anderzijds, een nieuw handelsverdrag onderteekend tusschen Polen en de Belgisch-Luxemburgsche Economische Unie.
Het nieuwe handelsverdrag omvat en verruimt de overeengekomen tarifeeringen van het accoord van 10 Juni 1933.
De voornaamste der nieuwe vergunningen, die wij (België) verkrijgen voor den invoer in Polen, hebben betrekking op bloemkool, witloof, geiten- en schapenvellen, gezeemd leder, drijfriemen, plantaardig perkament, sommige papierartikelen, verschillende mechanische toestellen, fotografische producten en jachtwapens.
Van onzen kant consolideeren wij over het geheel de bij ons bestaande rechten voor de voornaamste producten van den Poolschen invoer.
Het verdrag behelst daarenboven zekere schikkingen betreffende de contingenteeringen. Het zal gelden voor gansch het jaar 1936 en kan naderhand om de drie maanden worden verlengd.
(Het Laatste Nieuws, Brussel)
(Vor. ber. België 1942 C.; Polen 2103 D.)

D. **CATALONIE. — Luis Companys. —**
Het Catalaansche parlement heeft Luis Companys tot voorzitter van de Catalaansche generaliteit gekozen. (La Vanguardia) **(Vor. ber. Companys 2197 C.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Reisbelasting.**
Ingediend is het wetsontwerp inzake de heffing van een reisbelasting, welke voorloopig gedurende drie jaren zal worden geheven.
De belasting is voor elke reis afzonderlijk per reiziger gesteld op vijftig cent per dag voor de eerste acht dagen, op *f* 0.75 per dag voor de volgende vier dagen en op een gulden voor elken volgenden dag.
Voor grensbewoners en beroepsreizigers met een gering inkomen en vermogen zou echter ook een belasting van tien gulden per persoon en per jaar te zwaar zijn. Voor hen is daarom een van vijftig cent tot tien gulden oploopende schaal ontworpen, verband houdende met de belastbare som voor de gemeentefondsbelasting.

Vrijstellingen. — Eenige categorieën van personen komen naar de meening van den minister voor algeheele vrijstelling in aanmerking, n.l. de vreemde diplomaten en beroepsconsuls met hun gezinnen en het personeel van de, het verkeer met het buitenland onderhoudende vervoermiddelen, aan welke categorie nog zijn toegevoegd jongelui, die een schoolreis doen en alle kinderen en jongelieden van niet ouder dan zeventien jaar. Opgemerkt wordt nog, dat een onderscheid naar de plaatsen of landen, waarheen de reizen gedaan worden, niet in het stelsel van het ontwerp zou passen.
Voor reizen naar de Nederlandsche overzeesche gewesten zijn dus geen afwijkende bepalingen gemaakt. Ook voor gezondheidsreizen zijn geen uitzonderingen gemaakt.

Het belastingsysteem. — Het systeem van de belasting komt op het volgende neer:
Degene, die niet in aanmerking kan of wil komen als grensbewoner of als beroepsreiziger, moet voor het verlaten van het land, in zijn paspoort of daarmede gelijkgesteld bewijs, den dag van zijn vertrek uit Nederland doen vastleggen.
Bij zijn terugkomst in Nederland moet hij in zijn paspoort voor een voldoend bedrag aan zegels hebben gehecht en deze onbruikbaar hebben gemaakt. Deze zegels zullen behalve op de kantoren der invoerrechten en accijnzen zooveel mogelijk ook op andere plaatsen verkrijgbaar worden gesteld.
De reiziger, die bij binnenkomst geen of te weinig zegels aan zijn paspoort heeft gehecht, zal het dus aan zich zelf hebben te wijten, indien hij bij terugkomst aan de grens belangrijk oponthoud ondervindt. Hetzelfde geldt voor den reiziger die heeft nagelaten, den dag van zijn vertrek uit het Rijk te doen vastleggen. Dergelijke reizigers zullen het dubbele van de te weinig betaalde belasting moeten voldoen. Willen zij hiertoe niet overgaan, dan zal van hen geldelijke zekerheid voor dit dubbele bedrag worden geëischt en kunnen hun bagage en hunne particuliere vervoermiddelen worden aangehouden, waarop dan later de dubbele belasting wordt verhaald.
De reiziger die bij het uitgaan den dag van zijn vertrek niet doet vastleggen, zal niet alleen de kans loopen, dat hij bij wederbinnenkomst dubbele belasting moet betalen — omdat n.l. moeilijk kan blijken hoeveel dagen hij op reis is geweest —, doch zal bovendien bij het verlaten van het land voor de mogelijkheid komen te staan, dat reeds dan van hem zekerheid zal worden geëischt voor de belasting welke hij bij wederbinnenkomst redelijkerwijze verschuldigd kan zijn en dat ook dan reeds zijn bagage en particulier vervoermiddel worden aangehouden.
De formaliteiten, welke hierboven zijn aangegeven, zullen aanmerkelijk kunnen worden vereenvoudigd voor degenen, die in groepsverband een reis maken.
Door een tijdelijke versterking van de posten aan de grenzen gedurende het reisseizoen, zal worden bewerkt, dat de treinen niet zullen worden opgehouden en dat ook het toeristenverkeer zoo vlot mogelijk zal verloopen.
In het algemeen zullen personen, die buiten de zoogenaamde eerste linie aan de landzijde wonen, d. w. z. meer dan een uur gaans van de grens, niet als grensbewoner aangemerkt dienen te worden.
Waar de reisbelasting een uitvloeisel is van of althans ten nauwste samenhangt met de abnormale onevenwichtige economische omstandigheden hier en in het buitenland, heeft de minister gemeend, dat het gewenscht is de werkingsduur van de ontworpen wet voorshands tot een drietal jaren te beperken.

Regeling voor grensbewoners. — De belasting bedraagt:

1. voor een gehuwden grensbewoner of een gehuwden beroepsreiziger:

a) *f* 0.50 per jaar, indien zijn belastbare som minder bedraagt dan *f* 1500;

b) *f* 2.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 1500 of meer, doch minder dan *f* 2500;

c) *f* 5.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 2500 of meer, doch minder dan *f* 3500;

d) *f* 10.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 3500 of meer.

2. Voor een ongehuwden grensbewoner of een ongehuwden beroepsreiziger:

a) *f* 0.50 per jaar, indien zijn belastbare som minder bedraagt dan *f* 1000;

b) *f* 2.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 1000 of meer, doch minder dan *f* 1500;

c) *f* 5.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 1500 of meer, doch minder dan *f* 2000;

d) *f* 10.— per jaar, indien zijn belastbare som bedraagt *f* 2000 of meer.

3. Voor een gehuwden grensbewoner of een gehuwden beroepsreiziger, die een zuiver vermogen bezit van *f* 50.000 of meer, alsmede voor een ongehuwden grensbewoner of een ongehuwden beroepsreiziger, die een zuiver vermogen bezit van *f* 30.000 of meer, bedraagt de belasting *f* 10.— per jaar, ook indien zijn belastbare som beneden een bedrag van *f* 3500, onderscheidenlijk van *f* 2000 blijft.
4. Met afwijking van onderdeel 2 van het eerste lid bedraagt de belasting voor de ongehuwde eigen en aangehuwde kinderen, die met een gehuwden grensbewoner samenwonen, wiens belastbare som *f* 3500 of meer of wiens zuiver vermogen *f* 50.000 of meer bedraagt *f* 10.— per jaar.

5. Met een gehuwde wordt voor de toepassing van dit artikel gelijkgesteld een persoon die gehuwd is geweest en voor de gemeentefondsbelasting kinderaftrek geniet.
(Limburger Koerier)
(Vor. ber. 2163 E.; Tw. Kamer 2197 F.)

4 MAART 1936

A. **ENGELAND. — Koning Eduard VIII. - Eerste radio-rede sinds troonsbestijging. —**
Op 1 Maart '36, voor de eerste maal sedert zijn troonsbestijging heeft koning Eduard VIII via de radio een boodschap uitgezonden, waarnaar niet alleen de millioenen Britsche onderdanen in het moederland en de overzeesche gewesten, doch de geheele beschaafde wereld heeft geluisterd.
Het waren eenvoudige, hartelijke woorden die herinnerden aan de toespraken van wijlen koning George en die den band, welke de over de geheele wereld verspreide Engelschen tot één groote familie bindt, nog vaster moet hebben aangehaald. Het waren tevens woorden van herinneringen aan het werk van zijn vader.
Thans rust op mij — zoo zei de koning — de plicht zijn werk voort te zetten. Men kent mij als den Prins van Wales, die gedurende en na den oorlog gelegenheid had bijna alle volkeren der aarde te bezoeken en verschillende sociale verhoudingen en moeilijkheden te bestudeeren.
Op het oogenblik spreekt de koning, maar daarnaast ook de mensch, die dezelfde hoop op geluk koestert als zijn volk.
Moge de wereld den vrede behouden en moge het Engelsche volk gelukkig zijn, daarmede handhavend het erfgoed, dat het onze is. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Koning Eduard VIII 2144 D.)

B. **GRIEKENLAND. — Opening van het parlement.**
Na een godsdienstige plechtigheid heeft de Koning op 2 Maart de zitting van het parlement voor geopend verklaard en de troonrede uitgesproken.
In zijn troonrede legde de Koning er den nadruk op, dat Griekenland trouw zal blijven aan zijn tot dusver gevolgde buitenlandsche politiek, dus ook aan het Balkanpact. De Koning was vol lof over het nut en de doeltreffendheid van dit verdrag. Tenslotte deed hij een dringend beroep op de vaderlandsliefde der afgevaardigden, opdat het land een krachtige en stabiele regeering worde gegeven, zoodat Griekenland naar den normalen politieken toestand terug kan keeren. (Proia)
(Vor. ber. Koning George II 2128 I.; Parlem. 2152 G.)

C. **DUITSCHLAND. — Pers. - Nieuwe verordening**
In verband met het publiceeren van berichten en artikelen over politieke aangelegenheden en het maken van opmerkingen of uitoefenen van critiek op maatregelen der regeering, heeft de rijksminister voor volksvoorlichting en propaganda de rijksperskamer en den rijksbond van de Duitsche pers er op gewezen, dat de vrijstelling van de voorschriften van de z.g. redacteurswet, in de toekomst nog slechts van kracht zal zijn voor zoodanige kerkelijke tijdschriften, die zich streng houden aan de bepaling, dat zij alleen officieel kerkelijke verordeningen en verdere kerkelijke, de geestelijke leiding der geloovigen aan gaande beschikkingen mogen publiceeren. Tijdschriften, die zich hiertoe niet beperken, moeten beschouwd worden als politieke tijdschriften.
Zij zullen onderworpen worden aan de bepalingen van de redacteurswet.
Zij mogen derhalve nog slechts verschijnen onder de verantwoordelijkheid van een op de beroepslijst ingeschreven redacteur. (Katholieke Wereldpers)
(Vor. ber. Pers 2061 A.)

D. **BELGIE. — De gedemilitariseerde Rijnzône - Belgische defensie-commissie brengt rapport uit. —**
In het namens de commissie voor Defensie uitgebracht rapport verklaart Burlet:
Inderdaad heeft Duitschland de gedemilitariseerde zône niet door gewone troepen bezet. Het Rijk onderhoudt in deze zône echter:
1. In kazernes ondergebrachte politie-troepen, die geschat worden op 30.000 man. De tusschen Duitschland en de geallieerden getroffen regelingen, die na het verdrag tot stand kwamen, voorzagen in ten hoogste 8.440 in kazernes ondergebrachte manschappen voor de staatspolitie.
2. Verschillende half-militaire formaties, waarvan het zeer moeilijk is het juiste cijfer vast te stellen.
3. Contingenten van den Arbeidsdienst, die permanent gedurende zes maanden in kampen worden ondergebracht.
Burlet zeide verder, dat de Generale Staf zich reeds gedurende meer dan een jaar heeft bezig gehouden met maatregelen, die een Duitschen inval over Hollandsch grondgebied zouden kunnen verhinderen.
(Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 2158 F.)**

E. **WIELERSPORT. — Zesdaagsche te Antwerpen. —**
Het eindresultaat van den te Antwerpen gehouden Zesdaagsche is als volgt:
1. Deneef—De Kuysscher, 260 punten, 2. Charlier—Depauw 144 p., 3. Ronsse—Schön 57 p., op één ronde 4. Loncke—Billiet 155 p., 5. Smets—v. Nevele 137 p., 6. Jan Aerts—Schön 104 p., 7. Verreyken—Haezendonck 83 p., 8. De Rijck—Dictus 68 p., op vijf ronden: 9. Pijnenburg—Slaats 191 p., 10. Wals—Pellenaars 105 p., 11. v. Buggenhout—Meerschaert 72 punten. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Zesdaagsche 2175 C.)

F. **DUITSCHLAND. — De Leipziger Messe geopend.**
Rijksminister Goebbels heeft op 1 Maart '36 de Leipziger Messe geopend met een rede, waarin hij o.a. zeide:
Bijna achttien jaar zijn voorbij gegaan sinds het einde van den wereldoorlog, die bijna alle volken aan den rand van den afgrond bracht en het raderwerk van het internationale economische leven bijna geheel tot stilstand bracht.
De toestand is zóó, dat sommigen in ongebruikte rijkdommen bijna stikken, terwijl de anderen in armoede omkomen. Door het dictaat van Versailles is een basis geschapen voor een wereldorde, die spot met elk gezond verstand en met iedere ervaring en daarom de ergste gevolgen moest hebben. Het uitgangspunt was namelijk, dat het beter met de welvaart van de wereld zou staan naarmate het een deel van het economische gebied, Duitschland, slechter zou gaan. De kroon werd op het economische onverstand gezet toen men de verarmde Duitsche economie milliarden leende tegen ongehoord hooge rente om op deze wijze nog zaken te doen. De geheele wereld raakte tenslotte verstrikt in een schuldensysteem, waaruit de volkeren zich slechts konden los maken door de schuldbetaling te staken.
De ongelijkmatige verdeeling der grondstoffen zou op zich zelf nog niet zoo zeer een probleem van wereldpolitiek en wereldeconomie zijn, indien een gezond ruilverkeer mogelijk zou zijn. Dat is helaas niet het geval. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Leipziger Messe 1935 A.; Goebbels 2137 E.)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Pathologie. - Intreerede van prof. P. Nieuwenhuyse over: eenige beschouwingen over vorm en functie in de pathologie.**
Prof. P. Nieuwenhuyse heeft als hoogleeraar in de algemeene ziektekunde en ziektekundige ontleedkunde aan de Universiteit te Utrecht een intree-rede gehouden over „vorm en functie in de pathologie".
Allereerst wees spr. op den innerlijken samenhang tusschen deze beide verschijnselen, daarbij als zijn meening te kennen gevende, dat de vormen bij levende wezens veranderlijke grootheden zijn, die onder invloed der functies staan, waarna hij in de tweede plaats stelling nam tegenover de opvatting, als zou de kern van het leven toch nimmer te benaderen zijn, daar het leven iets anders is dan een samenstel van physische en chemische processen.
Ook gelooft hij, dat het analyseeren der levensprocessen evenmin afbreuk heeft gedaan aan het ontzagwekkende van den sterrenhemel aan de grootschheid van het heelal.
De geweldige samengesteldheid der levensverschijnselen vereischen voor hun verklaring echter samenvattende denkbeelden. De begrippen vitalisme en neovitalisme met hun bijzondere levenskracht voldeden voor de wetenschap evenwel niet.
Toen kwam Kirchow, volgens wien het lichaam was opgebouwd uit van elkaar onafhankelijke cellen, die, naar Roux meende,

zelfs een strijd om het bestaan met elkander konden aangaan. Doch in de plaats dezer onderlinge onafhankelijkheid stelde prof. Boeke de harmonische samenwerking der weefselelementen tot instandhouding van het lichaam als één geheel.
Toch mogen wij ons van de eenheid van den mensch onder abnormale omstandigheden geen al te groote voorstelling maken, maar moeten wij in het oog houden, dat de mensch onafscheidelijk verbonden is met zijn omgeving, waartoe ook de ziektekiemen behooren, waarmee hij samenleeft.
Zoo zijn er allerlei ziekelijke afwijkingen, waarbij de mensch niet als zelfstandige eenheid reageert en de harmonie tusschen vormen en functies gestoord is.
Wij mogen ons dus niet uitsluitend verlaten op de genezende kracht der natuur, maar de medicus zal vaak moeten ingrijpen en essentieele verbetering tot stand brengen.
Het analytische onderzoek der afzonderlijke levensprocessen zal daarom krachtig dienen te worden voortgezet, waarbij de eenheidsgedachte, hoewel voor oogen te houden, geen directe leiding kan geven.
De groote veranderlijkheid van het leven evenals van de scheikundige samenstelling der weefsels zal aan een onderzoek naar de onderlinge wisselwerking tusschen vormen en functies echter stellig onoverkomelijke moeilijkheden in den weg leggen, al belooft de vooruitgang, zoowel van de weefselleer als van de scheikunde, voor de naaste toekomst ook veel. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2191 E.)

A. **NEDERLAND. — Vereeniging der Nationale Veiligheid. —**
Het mag bekend worden beschouwd, dat in de Zuidelijke provincies de ongerustheid ten aanzien van de preventieve waarde van onze weermacht, die o.a. bleek uit het adres van een aantal burgemeesters aan de Regeering, aanleiding heeft gegeven tot het oprichten van het Comité voor Nationale Veiligheid. Deze oprichting had plaats op 20 October 1934 te Eindhoven, alwaar besloten werd een organisatie te vormen, die het geheele rijk der Nederlanden moest omvatten en, die er naar moest streven om in alle kringen der bevolking een juist besef van de eischen onzer Nationale Veiligheid aan te kweeken.
Deze organisatie heeft thans den vereenigingsvorm aangenomen in verband met haar voortdurenden groei.
Volgens art. 3 der statuten heeft de Vereeniging ten doel: „de ontwikkeling der Nationale krachten, die zoowel hier te lande als in Azië dienstbaar gemaakt kunnen worden, aan de verhooging der nationale en dientengevolge mede aan internationale veiligheid. Zij beoogt den geest van weerbaarheid vaardig te doen worden en de militaire weerkracht te verhoogen".
Tot voorzitter der vereeniging is benoemd prof. dr. J. E. de Quay hoogleeraar aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. Voorts zijn tot bestuurslid benoemd de heeren:
J. J. C. van Dijk, Oud-Minister van Oorlog; Mr. A. J. A. A. Baron van Heemstra, Oud-Gouverneur van Suriname; Mr. H. Th. s' Jacob, Oud-Commissaris der Koningin in Utrecht. (Limburger Koerier)
(Vorig bericht blz. 1846 F.)

B. **CUBA. — Miguel Mariano Gomez y Arias tot president gekozen. —**
De officieele uitslag van de verkiezingen op Cuba is thans, 40 dagen na de verkiezingen, gepubliceerd. De liberaal Miguel Mariano Gomez y Arias is gekozen met 515.749 stemmen.
Zijn conservatieve tegenstander, generaal Menocal, behaalde 420.681 stemmen.
Gomez behaalde de overwinning in alle zes provincies. (New York Herald Tribune) **(2132 B.)**

C. **SOVJET RUSLAND. — De valuta - Roebel. —**
In een beschikking noodigt de raad van volkscommissarissen de commissariaten van buitenlandschen handel en financiën uit, met ingang van 1 April 1936 alle verrekeningen der export- en importorganisaties en alle andere valutatransacties te verrichten tegen den koers van 1 roebel = 3 francs.
De staatsbank wordt uitgenoodigd, bij koop en verkoop van buitenlandsche valuta voor import- en exportorganisaties denzelfden koers in acht te nemen. (Prawda) **(Vorig bericht blz. 2113 C.)**

D. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken - Nederl. Oost-Indië - Luit. W. V. Diepering gedood. —**
Bij gewone luchtoefeningen te Batavia zijn twee militaire vliegtuigen, twee Curtiss Hawkjagers, tegen elkaar gebotst. Een der toestellen, bestuurd door luit. W. V. Diepering, stortte neer, waarbij Diepering werd gedood. De bestuurder van het andere toestel, lt. J. P. van Helsdingen, wist zich na het ongeluk door een parachute-sprong te redden. Hij bleef geheel ongedeerd. Beide toestellen, die totaal vernield zijn, behoorden tot een escadrille van drie één-persoons toestellen, die te Bandoeng opgestegen waren. (Aneta) **(Vor. ber. Vliegongelukken 2151 C.)**

E. **FRANKRIJK. — Nieuwe Duitsche ambassadeur te Parijs. —**
De Duitsche rijkskanselier heeft den ambasadeur te Madrid, graaf Welczek, tot ambassadeur te Parijs benoemd.
Johannes, graaf Welczek, is in 1878 in Opper-Silezië geboren. In 1904 kwam hij in den diplomatieken dienst.
Begin 1923 werd hij tot gezant in Boedapest benoemd. Twee jaar later ging hij als ambassadeur naar Madrid.
Welczek was leider der Duitsche delegatie op de Ontwapeningsconferentie van 1932. (Le Temps)
(Vor. ber. Duitsch Gezant 2118 A.)

F. **ZWEDEN. — 40-urige werkweek niet aangenomen.**
De beide Huizen van het Zweedsche parlement hebben zich tegen het voorstel van de regeering uitgesproken i.z. ratificatie van de conventie tot invoering van de veertigurige werkweek. Deze beslissing, die zonder invloed is op de positie van de regeering, werd door de Eerste Kamer met 58 tegen 44 stemmen genomen en door de Tweede Kamer met 78 tegen 69 stemmen. (Svenska Dagbladet)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Ontwerp ordonnantie inzake vrije dagen van werknemers. —**
In de bij den Volksraad op 11 Februari ingediende ontwerp-ordonnantie tot wijziging en aanvulling van het burgerlijk wetboek inzake de vrije dagen van werknemers, wordt bepaald, dat de werknemers twee vrije Zondagen per maand en tenminste 52 vrije dagen per jaar zullen moeten worden gegeven. Voor elken niet genoten vrijen Zondag heeft de werknemer het recht een schadeloosstelling te vorderen van tweemaal het dagloon. (Aneta)

H. **TOONEEL. — Louis de Vries onderscheiden. —**
In tegenwoordigheid van den Franschen schrijver Henri Clerc, den auteur van Louis de Vries' jubileumstuk „De Despoot", van mevr. Mann Bouwmeester en vele andere belangstellenden heeft Louis de Vries op 27 Februari '36 in den Hollandschen Schouwburg te Amsterdam voor den 200sten keer „De Despoot" gespeeld.
Henri Clerc zelf heeft Louis de Vries toegesproken, hem erkennend als een tooneelkunstenaar die geheel en al het karakter heeft gebeeld zooals de auteur dit zich had gedacht. Hij deelde Louis de Vries mede, dat de Fransche regeering hem tot ridder in het Legioen van Eer heeft benoemd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Louis de Vries 521 G.)

I. **DUITSCHLAND. — Joodsche Nederlanders. —**
Het is gelukt ten bate van Joodsche Nederlanders in Duitschland woonachtig, een regeling tusschen de Duitsche en de Nederlandsche regeering tot stand te brengen, welke in het kort hierop neerkomt, dat deze groep Nederlanders, voor zoover zij zich door de toestanden in Duitschland in haar existentie bedreigd gevoeld, kan repatrieeren, met medeneming van een bedrag in geld, dat het mogelijk maakt in het vaderland een nieuw leven te beginnen. Natuurlijk maakt een en ander een grondig onderzoek in elk bijzonder geval noodig. Voorloopig gaat het om

zeker meer dan honderd gezinnen, die zich nu reeds in de verschillende consulaat-ressorten aangemeld hebben, welke aanmeldingen door het consulaat-generaal te Berlijn nader moeten worden onderzocht. Omtrent de daarmede samenhangende financieele bijzonderheden is officieel nog niets bekend. Naar verluidt zal het bedrag per gezin waarschijnlijk de R.M. 15.000 à 20.000 niet overschrijden.
(Algemeen Handelsblad)

5 MAART 1936

A. **LUCHTVAART. — „Luchtschip L.Z. 129" voltooid.** Na drie jaren arbeid in de montage-hal van de Duitsche Zeppelinreederij is het nieuwe groote verkeersluchtschip, de L.Z. 129, voltooid.
De L. Z. 129 is het grootste luchtschip ter wereld. Het stroomlijnvormige scheepslichaam meet 248 m., grootste middenlijn 41.2 m., gasinhoud 190.000 m³.
Door deze afmetingen is het luchtschip niet zoo slank als de Graf Zeppelin. Het gas is in 16 cellen ondergebracht, die alle met veiligheidsventielen zijn uitgerust. Het luchtschip wordt voortbewogen door Dieselmotoren der Daimler-Benzmotorenwerke in Stuttgart met een topprestatie van 4200 pk. Deze motoren zijn in vier gondels gebouwd die buiten den romp zijn opgehangen. Het schip kan 60.000 k.g. stookolie meenemen. De normale snelheid van de L Z 129, die een actieradius heeft van 14.000 km. bedraagt 125 km. per uur. Aan lading (passagiersgewicht inbegrepen) kan de L Z 129 in totaal 19.000 k.g. meenemen.
In den boeg van het schip is de gondel van den commandant gebouwd. De graf Zeppelin bevatte 24 bedden, doch de L Z. 129 heeft er 50 en bovendien groote recreatielokalen en wandelgangen. Ook zullen de passagiers in een bepaalde zaal, die daarvoor beveiligd is, kunnen rooken. (Berl. Tageblatt) **(156 A.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — De overdracht van het vlootcommando te Batavia. —**
De overdracht van het vlootcommando te Batavia had op 3 Maart '36 plaats in tegenwoordigheid van het Ned.-Indische eskader. Vice-admiraal Van Dulm, de aftredende vlootcommandant en Schout bij Nacht, Ferwerda, de nieuwe functionaris, vergezeld van den chef der marinestaf en den adj.-luitenant ter zee Burghard begaven zich in de admiraalsloep naar het vlaggeschip.
Men voer naar de schepen van de marine en het Gouvernementseskader, waarvan de bemanningen de eerbewijzen brachten. Aan boord van de „Sumatra" had de plechtige overdracht plaats.
Hierna werden van de „Soemba" eerst 15, daarna nog eens 13 saluutschoten gelost.
Onder het gebulder der kanonnen legde vice-admiraal Van Dulm het commando neer.
In zijn overdrachtsrede bracht hij in herinnering hetgeen hij had uitgesproken bij de aanvaarding van het commando, n.l. over de onzekere toestanden. Helaas is daarin geen verandering gekomen.
Integendeel dringt zich steeds sterker de noodzakelijkheid op om te zorgen, dat, moge zulks soms noodig zijn, onze weermacht steeds in staat zal zijn, de eer en belangen van ons Koninkrijk te verdedigen.
De nieuwe commandant richtte eenige afscheidswoorden tot vice-admiraal Van Dulm.
Hoe zorgelijk het wereldbeeld dikwijls ook moge zijn, wij moeten ons verheugen met het denkbeeld, dat Nederland paraat moge zijn om de dreigende gevaren met succes het hoofd te kunnen bieden.
Voor spr. is het een voorrecht in zulk een tijd het commando over te nemen.
Daarna verlieten de admiraals Van Dulm en Ferwerda de „Sumatra" terwijl de „Sumatra" 15 schoten loste. De heeren Van Dulm en Ferwerda begaven zich vervolgens naar het Gouvernementsvaartuig „Zuiderkruis", waar de vice-admiraal afscheid nam. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1907 B.)

C. **NEDERLAND. — Erasmus herdenking. —**
Ter herdenking van het feit, dat op 12 Juli van dit jaar het 400 jaar geleden zal zijn, dat Erasmus stierf, is op 28 Febr. '36 in de Leidsche Universiteit onder auspiciën van het Instituut voor Systematische Theologie en den Vrijz. Chr. Studentenbond een herdenkingsbijeenkomst gehouden, waarvoor zeer groote belangstelling bestond.
Na een korte inleiding van prof. dr. ir. J. van Holk werd het woord gevoerd door prof. dr. J. Huizinga uit Leiden, die zich voornamelijk bepaalde tot een bespreking van Erasmus' „Colloguia".
De eerste uitgave van den Colloguia dateert van 1517 en is niet van Erasmus zelf afkomstig, hetgeen wel het geval is met de nadien veelvuldige aanvullingen. Zijn didactische werkzaamheid is niet van langen duur; al spoedig legt hij zich toe op bestudeering der philologie en theologie. De in zijn uitgaven tot uiting komende resultaten vertoonen zoowel een positieven als een negatieven kant.
Vervolgens sprak prof. dr. Gerard Brom uit Nijmegen over „Erasmus en het katholicisme". Spr. wees er op, hoe Erasmus bij zijn leven van de zijde der katholieke kerk veel tegenstand heeft ondervonden. Eerst later bleek hij dichter bij Rome te staan, dan roomschen zich wel eens voorstelden. De beslissende vraag is, of Erasmus een afbreker moet heeten of een opbouwer.
Ten slotte sprak prof. dr. J. Lindeboom uit Groningen over „Erasmus en zijn beteekenis voor den tegenwoordigen tijd". Zijn werk, aldus spr., heeft ongetwijfeld een blijvende waarde, al is sprekers bewondering voor Erasmus begrensd. Zijn kennis van het Latijn, ofschoon boven allen lof verheven, wordt in onzen tijd slechts matig gewaardeerd en de beteekenis er van is thans moeilijk meer te onderkennen.
(Red. K. H. A.)

D. **CHARLES NICOLLE OVERLEDEN. —**
Te Tunis is op 29 Febr '36 prof. Charles Nicolle, directeur van het instituut Pasteur, in den ouderdom van 70 jaar overleden.
In 1911 heeft hij de resultaten van zijn onderzoekingen naar de vlektyphus gepubliceerd.
In 1922 kreeg Nicolle de Karthago-prijs voor zijn medischen arbeid.
In 1928 kreeg Nicolle den Nobelprijs voor zijn onderzoekingen naar de vlektyphus. (Le Journal)

E. **ZWEMSPORT. — Nieuwe wereldrecords van Willy den Ouden en Rie Mastenbroek - Nederlandsche records van Sipkema, O.D.Z. en R.D.Z. —**
Ter gelegenheid van de te Amsterdam gehouden weldadigheids-zwemwedstrijden ten bate van A. G. O. (Arbeidsinrichtingen voor Geestelijk Onvolwaardigen), zijn de volgende wereldrecords gevestigd:
Willy den Ouden is er in geslaagd haar eigen wereldrecord over de 100 m. vrije slag met 0.2 sec. te verbeteren door dezen afstand in 1 min. 4.6 seconde te zwemmen.
De Rotterdamsche zwemster Rie Mastenbroek slaagde er in het wereldrecord van Mej. Holm (Ver. St.), over de 100 m. rugslag met 0.5 sec. te verbeteren. Zij deed 1 min. 15.8 sec. over den afstand.
Bovendien bracht Sipkema het Nederlandsch record over de 200 m. vrije slag op 2 min. 22.2 sec. en verbeterde hierdoor het record van Kreffer met 0.4 sec. Tenslotte verbeterden de ploegen van O.D.Z. en R.D.Z. het record dames wisselslag-estafette 3 maal 50 m. met 1.8 seconde, door den afstand in 1 min. 45 sec. af te leggen (Red. K.H.A.) **(V. b. Rie Mastenbroek 2175 D.; Willy den Ouden 1946 I.; Ned. rec. 2175 D.)**

F. **IWAN PAWLOW OVERLEDEN. —**
Prof. Iwan Pawlow is op 27 Februari '36 overleden. Iwan Petrowitsj Pawlow werd den 26sten September 1849 te Rjasan geboren. In 1890 werd hij benoemd tot hoogleeraar in de pharmacologie te Tomsk, kreeg daarna een aanstelling aan de militair-geneeskundige academie te Petersburg, eerst als professor in de pharmacologie daarna als hoogleeraar in de physiologie. Pawlow werd leider van drie physiologische laboratoria en hij en zijn leerlingen hebben de experimenteele physiologie met belangrijke vondsten verrijkt. Bijzonder bekend is Pawlow's werk over de klieren der spijsvertering, een onderzoek waarvoor een reeks nieuwe methoden in toepassing werd gebracht. Hij hield zich daarna bezig met de speeksel-

afscheiding en de oplossing van dit probleem vormde de basis voor zijn leer van de „voorwaardelijke reflexen", waarvoor hem in 1904 de Nobelprijs voor geneeskunde en physiologie werd toegekend. Hij stelde vast, dat bij dieren op grond van ervaring z.g. voorwaardelijke reflexen ontstaan, die als reactie van het zenuwsysteem op de veelvuldige prikkels der omgeving moeten worden beschouwd. Zijn onderzoekingen op het gebied van de hersenen hebben de leer der reflexen verder tot ontwikkeling gebracht.
(Prawda)

6 MAART 1936

A. **BULGARIJE. — Revolutiepoging van 3 October 1935 - Reserve-luitenant Weltsjeff ter dood veroordeeld. —**
De reserve-luitenant Weltsjeff, die de aanstichter is geweest van de revolutiepoging op 3 Oct. '35 is door den krijgsraad ter dood veroordeeld, evenals commandant Dantsjef. Vele andere samenzweerders kregen groote vrijheidsstraffen. (Wreme) **(1985 G.)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Een interview met Stalin. - Buiten-Mongolië, Europa. —**
Wij moeten Buiten-Mongolië helpen, indien Japan de republiek aanvalt en haar de onafhankelijkheid wil ontnemen, aldus Stalin in een onderhoud, dat Roy Howard van het dagblad-concern Scripps-Howards met den Russischen staatsman heeft gehad.
De plaatsvervanger van Litwinof heeft den Japanschen gezant te Moskou reeds dit standpunt kenbaar gemaakt, aldus Stalin. Wij zullen Buiten-Mongolië helpen, zooals we dat ook in 1921 (tegen de Wit-Russen) hebben gedaan.
Op een vraag van Howard of een poging van de Japanners om Oelan-Bator, de hoofdstad van Buiten-Mongolië, te veroveren een actie van Rusland noodig zou maken, antwoordde Stalin bevestigend.

J. Stalin.

Japan, aldus Stalin, schijnt voort te gaan troepen bij de Mongoolsche grens samen te trekken, maar tot dusver is nog geen melding gemaakt van een nieuwe poging tot schending van de grens.
Het gesprek overbrengende op den toestand in Europa, zeide Howard dat Sovjet-Rusland scheen te gelooven dat Duitschland en Polen aanvalsplannen tegen Rusland smeedden en een militaire samenwerking ontwierpen, die deze plannen zou kunnen verwezenlijken. Polen heeft altijd gezegd dat het vreemde troepen niet zou toestaan van Poolsch grondgebied gebruik te maken tegen een derde mogendheid. Hoe stelt Rusland zich dan een agressie van de zijde van Duitschland voor?
Stalin antwoordde dat de geschiedenis bewijst, dat indien een staat een andere mogendheid den oorlog wil aandoen, en beide staten geen gemeenschappelijke grens hebben, de staat-aanvaller zoekt naar gebieden, door welke het toch de grenzen van den ander kan bereiken. De aanvaller vindt zulke gebieden, hetzij door geweld, zooals in 1914, toen Duitschland België aanviel om Frankrijk te bereiken, hetzij door het grondgebied van een staat te „leenen", wat Duitschland in 1918 met Letland gedaan heeft, om Leningrad te bereiken.
Ik weet niet, aldus Stalin, welke grensgebieden Duitschland voor zijn doel zou kiezen, maar ik denk dat zij, die bereid zijn hun grondgebied te „leenen", wel gevonden kunnen worden!
Stalin zeide dat het onmogelijk te zeggen is of een oorlog vermeden kan worden, de oorlog kan plotseling komen. Tegenwoordig verklaart men geen oorlog meer, maar de oorlog begint eenvoudig. Ik geloof echter ook dat de positie van de vrienden van den vrede sterker wordt. Zij worden gesteund door de publieke opinie, door den wil van de groote massa van ieder volk. Geen volk ter wereld verlangt naar den oorlog. De vrienden van den vrede hebben ook middelen als den Volkenbond tot hun beschikking.
Naar mijn meening, aldus Stalin, zijn er twee gevaarlijke plekken. De eene ligt in de Japansche zône, de andere, in Europa, in de Duitsche.
Het is moeilijk te zeggen waar het gevaar het sterkste dreigt. Vergeleken met de twee genoemde gevaren, is de oorlog in Abessynië niet meer dan een episode. (Poslednij-Nowistjie)
(Vor. ber. Stalin 1791 G.)

C. **KOFFIE. — Export en Oogst. - Schatting over 1935/36. —**
De schatting van den export 1935/36 en de schatting van de oogsten 1935/36 (herleid tot balen 60 kg.) na aftrek van het verbruik in de productielanden is als volgt:

	Schatting Export 1935-'36	Schatting Oogsten 1935-'36
Santos	9.000.000	11.100.000
Overig Brazilië	4.500.000	6.170.000
Ned. Oost-Indië	1.200.000	1.760.000
Surin. en Demerara	50.000	50.000
Columbia	3.000.000	3.250.000
Venezuela	750.000	750.000
Guatemala	800.000	800.000
Salvador	750.000	750.000
Haïti en San Domingo	600.000	600.000
Mexico	700.000	700.000
Costa Rica	400.000	400.000
Britsch-Indië	150.000	150.000
Jamaica, Ecuador, Honduras	300.000	300.000
Nicaragua	300.000	300.000
Diverse Afrika- en andere oogsten	2.000.000	2.000.000
Bijeen	24.500.000	29.080.000

(Jaaroverzicht v. d. Ver. voor den Koffiehandel)
(Vor. ber. Koffie 2031 F.)

D. **NEDERLAND. — Wijziging van het vaste lastenontwerp. —**
In het vaste lasten-ontwerp zullen eenige wijzigingen worden voorgesteld.
De voornaamste is, dat in de paragraaf betreffende de huurverlaging, de automatische vermindering van bestaande huren tot 80% van de huren op 1 Januari 1931 vervalt.
De huurder, die meent aanspraak te kunnen doen gelden op verlaging van huur zal volgens het gewijzigd ontwerp een daartoe strekkend verzoek moeten indienen bij den kantonrechter. (Times Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1866 B.)

E. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen in Tsjecho-Slowakije bedroeg in December 1935 679.980 tegen 668.[illegible] in December 1934. (Prager Presse) **(Vor. ber. 682 F.)**

F. **ESTLAND. — Volksstemming. —**
Aan de volksstemming, inzake de bijeenroeping van de nationale vergadering hebben ruim 617,000 burgers, dus bijna 82% van alle kiesgerechtigden, deelgenomen.
Voor het voorstel der regeering stemde 76%
(Päewaleht)

G. **POLEN. — Werkloosheid. —**
Het aantal werkloozen in Polen bedroeg in November 1935 263.211 tegen 294.874 in November 1934.
(Polska Agencia Telegr.) **(V. b. Werkloosh. 1734 I.)**

H. **VATICAAN. — De Paus en Duitschland. —**
De Paus heeft door middel van den nuntius te Berlijn, mgr. Cesare Orsenigo, bij de Duitsche regeering een scherp protest geuit tegen de maatregelen op het uitgeven van periodieken. (Osservatore Romano)
(V. b. Paus Pius XI 2107 F.; Duitsche Pers 2202 C.)

7 MAART 1936

A. In- en Uitvoer . - Handel met Nederland. —
Aan het jaarverslag over 1935 van het Comité ter bevordering van den handel tusschen Nederland en Palestina, ontleenen wij:
De gunstige verwachtingen omtrent de economische ontwikkeling van Palestina, welke voor ons in het najaar van 1933 een aanleiding zijn geweest, een bureau te organiseeren ter bevordering van den handel tusschen ons land en Palestina, zijn tot dusverre verwezenlijkt. Palestina bevindt zich heden ten dage, ondanks de geweldige economische moeilijkheden, waarmede vrijwel de geheele wereld te kampen heeft, nog steeds in een zeer benijdenswaardige positie. 's Lands buitenlandsche handel beweegt zich in een stijgende lijn, het zakenleven bloeit, er heerscht bijna geen werkloosheid, de arbeidsloonen zijn hoog, de begrooting bevindt zich in evenwicht en bovendien beschikt 's lands regeering over een aanzienlijk financieel surplus.

De handelsbeweging tusschen Nederland en Palestina heeft zich gedurende de laatste jaren op de volgende wijze ontwikkeld:

	Nederl. invoer uit Palestina	Nederl. uitvoer naar Palestina
1930	*f* 229,600	*f* 676,700
1931	„ 125,900	„ 780,800
1932	„ 294,300	„ 567,800
1933	„ 384,700	„ 750,900
1934	„ 606,000	„ 1,673,000
1935	„ 1,252,000	„ 1,737,000

Hieruit blijkt dus, dat de handel tusschen Nederland en Palestina gedurende de laatste zes jaren belangrijk is vermeerderd. De totale handelsbeweging is van ruim *f* 900.000 in 1930 gestegen tot ca. *f* 3 millioen in 1935, d. w. z. een stijging van 233%, en de Nederlandsche uitvoer naar Palestina is in deze periode gestegen van *f* 676.000 tot *f* 1.737.000, een vermeerdering van ca. 156%. De Palestijnsche invoer in Nederland is gedurende de jaren 1930—'35, volgens bovenstaande cijfers, met niet minder dan 446% gestegen.

PALESTINA

De volgende cijfers geven een duidelijk beeld van de krachtige ontwikkeling van den Palestijnschen in- en uitvoer gedurende de laatste jaren.

	Invoer £ P.*)	Uitvoer £ P.	Invoersaldo £ P.
1931	5.940.000	1.823.000	4.117.000
1932	7.770.000	2,625.000	5.145.000
1933	11.123.000	2.911.000	8.212.000
1934	15.153.000	3.502.000	11.651.000
1934 1ste halfjaar	6.970.000	2.046.000	4.924.000
1935 1ste halfjaar	8.475.000	3.222.000	5.253.000

*) De waarde van een Palestijnsch £ = 1 £ sterling.

De totale invoer van Palestina vermeerderde in de jaren 1931—1934 dus met ruim £P. 9.200.000.
Het gemiddelde invoersaldo bedroeg gedurende de jaren 1931—1934 ca. £ P. 7¼ millioen; een bedrag, dat gedeeltelijk werd gedekt door z.g. „onzichtbare" uitvoeren: zooals touristenuitgaven, een stijgende bron van inkomsten, waarvan het jaarlijksch bedrag daar op ca. £ P. 750.000 wordt geraamd; uitgaven der Britsche regeering in Palestina, alsmede rente op buitenlandsche kapitaalbeleggingen van Palestijnsche inwoners. De stijging van het invoer-overschot is gedeeltelijk veroorzaakt door kapitaalinvoer van de zijde der immigratie, aangezien de deviezenrestricties in vele landen de transfer van liquide kapitaal grootendeels belemmeren.
Palestina's invoer-surplus wordt veelal beschouwd als de labiele factor in 's lands economie. Men moet bij de beoordeeling van deze situatie echter niet vergeten, dat, afgezien van de zooeven genoemde onzichtbare exporten, nog andere factoren ten gunste van Palestina spreken. De economische ontwikkeling van Palestina wordt n.l. niet gefinancierd door aanzienlijke buitenlandsche leeningen, welke — zooals in vele andere z.g. jongere landen het geval is — langdurige en drukkende rente- en aflossings-lasten veroorzaken. Palestina wordt in hoofdzaak gefinancierd door Joodsch kapitaal, dat grootendeels het eigendom is van Palestijnsche inwoners. Het valt echter niet te loochenen dat een handelsbalans, welke in aanzienlijke mate passief blijft, financieele moeilijkheden kan veroorzaken, wanneer de kapitaalstroom zich in verband met gewijzigde economische of politieke omstandigheden — plotseling in omgekeerde richting mocht gaan bewegen.
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1619 G.; Handelsbetr. met Nederland 988 B.)

B. Havenverkeer. —
De scheepvaartbeweging in Palestina's voornaamste havenplaatsen, Haïfa en Jaffa, bewijst eveneens, dat 's lands economische ontwikkeling gedurende de laatste jaren met reuzenschreden voorwaarts is gegaan:

	HAIFA		JAFFA	
	Aantal binnengek. schepen	tonnage	Aantal binnengek. schepen	tnonage
1919/20	160	189.820	194	175.107
1933	1063	2.681.612	866	2.041.200
1934	1404	3.469.072	1114	2.454.358

De regeering heeft £P. 15.000 uitgetrokken voor het verrichten van voorloopige onderzoekingen en het opmaken van plannen ter verbetering van de haven van Jaffa. De huidige situatie was ondraagbaar geworden; de belangrijke stad Tel Aviv met haar achterland had in Jaffa een haven, welke volkomen onvoldoende was.
(Vor. ber. Havenverkeer 1883 D.)

C. Bevolking en ontwikkeling. —
De bevolking van Palestina bedraagt ca. 1,250,000 zielen; hiervan zijn ca. 2/3 Mohammedanen, hoofdzakelijk Arabieren en ca. ¼ Israëlieten. Het aantal immigranten bedroeg in 1932: 16,000, in 1933: 42,000, in 1934: 48,000 en gedurende de eerste vier maanden van 1935 beliep dit aantal 29,500. Het aantal immigranten heeft 's lands bevolking in ongeveer drie jaren tijd met ca. 1/10 deel vermeerderd. De meerderheid dezer nieuwe inwoners wordt gevormd door Israëlieten; ongeveer de helft hiervan was gedurende 1933/35 afkomstig uit Polen en 1/5 uit Duitschland. Het gedeelte der Joodsche immigranten, dat in 1933 £ P. 1000 of meer bezat, bedroeg 11%; dit percentage steeg in 1934 tot 12%. Het gemiddelde bedrag, dat door kapitaalkrachtige immigranten in het land werd gebracht is echter aanzienlijk hooger dan £ P. 1000; men schat het kapitaal, door de immigratie in 1934 naar Palestina getransfereerd, op £ P. 10 millioen. Wanneer men daarbij rekening houdt met de kapitalen, welke voortdurend beschikbaar zijn, hetzij voor commercieele kapitaalbelegging, hetzij voor philantropische doeleinden, dan zal het tempo van 's lands economische ontwikkeling geen verwondering meer baren. Het is nog niet mogelijk gebleken voor dezen aanzienlijken kapitaalstroom onmiddellijk emplooi te vinden en groote bedragen bevinden zich dientengevolge bij de banken gedeponeerd in afwachting van mogelijkheden tot belegging op langen termijn. In verband met deze situatie veroorzaakt de oprichting van een reeks kleinere locale banken, waarvan het aantal op ca. 100 instellingen wordt geschat, eenige zorgen. Volgens een zeer ruwe schatting zijn in den loop van 1934 de volgende bedragen geïnvesteerd: £ P. 6,000,000 in den huizenbouw, £ P. 2,500,000 in den landbouw en £ P. 1,500,000 in de nijverheid.
(Vor. ber. Bevolking 10 I.; Immigratie 1626 G.)

A. In verband met de belangrijke politieke gebeurtenissen, die de wereld bezig houden, geven wij een korte samenvatting van de verdragen tusschen de verschillende mogendheden overeengekomen.

Vredesverdrag van Versailles. —
Het vredesverdrag van Versailles werd gesloten tusschen Duitschland en 26 mogendheden, waarmede het in oorlog was geweest.
De Duitsche regeering vond de voorwaarden eerst onaannemelijk, doch nam deze tenslotte op 22 Juni 1919 aan, de onderteekening had plaats op 28 Juni 1919 te Versailles.
Met de Vereenigde Staten werd door Duitschland op 25 Augustus 1921 een afzonderlijke vrede gesloten.
De oorspronkelijke voorwaarden werden gevormd door de veertien punten van president Wilson, waarvan echter de door den Raad van Vier (Frankrijk, Engeland, Amerika en Italië) voorgestelde latere voorwaarden aanmerkelijk afweken.
De voornaamste bepalingen zijn:
Duitschland staat Elzas-Lotharingen aan Frankrijk af, het grootste deel van Polen en West-Duitschland aan Polen (Oost-Pruisen wordt van West-Pruisen gescheiden, Poolsche Corridor), het Memelgebied aan de Entente, Danzig wordt vrijstaat en vrijhaven van Polen, Moresnet, Eupen en Malmédy komen aan België, Noord-Sleeswijk (Noordelijk gedeelte) aan Denemarken, Saargebied tot 1935 onder het beheer van den Volkenbond, na volksstemming in 1935 met een gunstig verloop voor Duitschland zouden de kolenmijnen in het Saargebied van Frankrijk moeten worden teruggekocht. Duitschlands aansluiting bij Oostenrijk is verboden. Tolverbond met Luxemburg wordt opgeheven. Alle koloniën moeten worden afgestaan aan den Volkenbond. Duitschland's leger zal tot 100.000 man verminderd worden, mag alleen uit vrijwilligers bestaan en geen zware artillerie, giftgassen, tanks noch vliegtuigen bezitten. Alle versterkingen binnen 50 K.M. van rechter Rijnoever moeten worden geslecht, zoomede de versterkingen van de kust van de Oostzee en Helgoland. De geheele Duitsche oorlogsvloot, behalve eenige kleinere schepen, moeten uitgeleverd worden, benevens een enorme hoeveelheid oorlogsmateriaal. Uitlevering van de koopvaardijvloot en afstand van de onderzeesche kabels. Duitschland is verplicht de verwoeste gebieden in Frankrijk en alle verdere aangerichte schade te herstellen, het daartoe vereischte bedrag zal later worden vastgesteld. Uitlevering van de door de Geallieerden als oorlogsmisdadigers gekwalificeerden. Eenzijdige meestbegunstiging der geallieerde landen op economisch gebied gedurende 5 jaar. Internationale contrôle over de Duitsche waterwegen. De levering van een jaarlijksche hoeveelheid steenkolen, vee en andere producten. Ter waarborging van de nakoming van het verdrag worden de linker-Rijnoever en eenige bruggenhoofden (Keulen, Mainz, Koblenz) bezet. Geleidelijke ontruiming in 5, 10 en 15 jaar. Sancties bij niet-nakoming dezer voorwaarden.
(Vorig bericht blz. 1639 A.)

Fransch-Belgische Militaire Conventie. —
7 September 1920. —

Kleine Entente. —
Verdragen tusschen Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije, 14 Aug. 1920 en 31 Aug. 1922.
Roemenië en Tsjecho-Slowakije, 23 April 1921.
Joego-Slavië en Roemenië, 7 Juni 1921.
Deze drie verdragen voorzien in wederzijdschen bijstand ingeval een aanval door Hongarije, het laatste verdrag geldt ook voor een aanval door Bulgarije.
(Vorig bericht blz. 1932 F.)

Het Locarno-pact. —
Van 5 tot 16 October 1925 kwam te Locarno tusschen Duitschland en de geallieerden Engeland, Frankrijk, België en Italië, het Verdrag van Locarno tot stand. Feitelijk waren dit twee verdragen, n.l. het zoogenaamde Rijnpact, dat een vredes- en garantieverdrag was tusschen Duitschland en de Geallieerden, en een Arbitrageverdrag van Duitschland met België, Frankrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije. Het pact werd te Londen geteekend op 1 December 1925.
Het belangrijkste was het Rijnpact. De vijf mogendheden, die dit onderteekenden, wilden de veiligheid verzekeren der volken, die den oorlog meegemaakt hadden, door middel van aanvullende waarborgen in het kader der reeds tusschen hen gesloten verdragen en de Volkenbondsovereenkomst.
In dit verdrag waarborgden de onderteekenaars den territorialen status quo, de onschendbaarheid der grenzen tusschen Duitschland, Frankrijk en België en de handhaving der gedemilitariseerde zône.
Die landen namen wederkeerig op zich, in geen geval elkanders gebied binnen te vallen, noch hun toevlucht te nemen tot oorlog. De eenige inbreuken, waarin werd voorzien, waren ingeval van wettige verdediging, ingeval van zekere schendingen van vorenbedoelde verbintenissen, of van een actie ondernomen tegen een aanvallenden staat krachtens besluit van den Volkenbond, of de artikelen 15 en 16 van het pact, door de toepassing waarvan men den waarborg in werking zou stellen, die Frankrijk, Polen en Tsjecho-Slowakije elkaar gaven tegen mogelijke schendingen hunner grenzen.
Het pact randde noch het Verdrag van Versailles aan, noch de aanvullende regelingen, noch de rechten en verplichtingen van partijen, voor zooveel zij leden waren van den Volkenbond.
Het verdrag trad in werking bij het toetreden van Duitschland bij den Volkenbond.
(Vorig bericht blz. 1082 F.)

VERDRAGEN

Polen en Roemenië. —
Verdrag van wederzijdschen bijstand, 3 Maart 1921 en 26 Maart 1926.

Frankrijk. —
Verdragen tusschen Frankrijk en Polen en Frankrijk en Tsjecho-Slowakije, 16 Oct. 1925, waarin de onderteekenaars elkaar bijstand beloven ingeval zij aangevallen worden.
Frankrijk en Roemenië. — Een Garantie-verdrag, 10 Juni 1926.
Frankrijk en Joego-Slavië. — 11 Nov. 1927. Consultatieve verdragen, waarbij wederzijdsch overleg moet worden gepleegd ingeval de status quo in Europa verandert.

Balkan-Entente. —
Overeenkomst tusschen Griekenland, Roemenië, Turkije en Joego-Slavië, geteekend op 9 Febr. 1934 met protocol van 24 April 1934, waarbij de onderteekenaars de veiligheid hunner grenzen waarborgen.
(Vorig bericht blz. 2149 D.)

Donau-Pact. —
Garandeert de onafhankelijkheid van Oostenrijk, maar het verdrag is door de betrokken mogendheden (Frankrijk, Italië en de Kleine Entente) nog niet geteekend. **(Vorig bericht blz. 1912 I.)**

Driemogendhedenverdrag van Stresa. —
Zie pag. 1759 C. **(Vorig bericht blz. 1767 D.)**

Fransch-Russisch pact. —
De onderteekening van dit pact heeft op 2 Mei 1935 plaats gehad. De inhoud van dit pact wordt op pag. 1758 E vermeld. Dit verdrag wordt nog door een protocol gevolgd. In art. 1 daarvan wordt verklaard: Het effect van art. 3 van het verdrag is ieder van de verdragsluitende partijen te verplichten onmiddellijken bijstand te verleenen aan den ander overeenkomstig de aanbevelingen van den Raad van den Volkenbond. **(Vorig bericht blz. 2199 C.)**

8 MAART 1936

A. DUITSCHLAND. — Het Pact van Locarno opgezegd. - Hitler's zeven punten. —

De rede, welke Adolf Hitler in de op 7 Maart '36 plotseling bijeengeroepen Rijksdagzitting in de Krollopera te Berlijn heeft gehouden, had tot hoofddoel de opzegging van het Pact van Locarno. Den landen, die dit verdrag hebben onderteekend, namelijk Italië, Frankrijk, Engeland en België zijn onderhandelingen voorgesteld, ten einde tot een nieuw verdrag te komen. Een rechtstreeksch gevolg van de opzegging van het Pact van Locarno is de Duitsche militaire bezetting van het Rijnland, die reeds gedeeltelijk is volbracht. Den vertegenwoordigers der betrokken landen te Berlijn zijn deze besluiten, vervat in een memorandum, overhandigd. De voorstellen, die Adolf Hitler daarin heeft aangekondigd, zijn de volgende:

„De Duitsche regeering verklaart zich bereid, op de basis der volgende voorstellen onverwijld nieuwe overeenkomsten te sluiten voor het tot stand brengen van een systeem van verzekering van den Europeeschen vrede:

1. De Duitsche regeering verklaart zich bereid, onmiddellijk met Frankrijk en België in onderhandeling te treden over de vorming van een wederzijdsche gedemilitariseerde zône en aan een dergelijk voorstel in alien omvang van te voren haar goedkeuring te hechten onder voorwaarde van volkomen gelijkheid.
2. De Duitsche regeering stelt voor, ter verzekering van de onschendbaarheid en onaantastbaarheid der grenzen in het Westen, een non-agressiepact tusschen Duitschland, Frankrijk en België te sluiten, waarvan zij bereid is den duur op 25 jaar te stellen.
3. De Duitsche regeering wenscht Engeland en Italië uit te noodigen als garanten dit verdrag te onderteekenen.
4. De Duitsche regeering is bereid, indien de koninklijke Nederlandsche regeering dat wenscht en de andere verdragspartijen het gewenscht achten, Nederland in dit verdragssysteem te betrekken.
5. De Duitsche regeering is bereid, ter verdere versterking der veiligheidsovereenkomsten tusschen de Westersche mogendheden een luchtpact te sluiten, waardoor automatisch en effectief het gevaar van plotselinge luchtaanvallen kan worden voorkomen.
6. De Duitsche regeering herhaalt haar aanbod, met de staten, die in het Oosten aan Duitschland grenzen, een non-agressiepact zooals met Polen te sluiten. Daar de Litausche regeering in de laatste maanden haar houding met betrekking tot het Memelgebied aan een zekere correctie heeft onderworpen, neemt de Duitsche regeering de uitzondering, die zij eens ten aanzien van Litauen heeft moeten maken, terug en verklaart zij zich, onder voorwaarde dat de gegarandeerde autonomie van het Memelgebied wordt bevorderd, bereid, ook met Litauen een dergelijk non-agressiepact te sluiten.
7. Na de thans eindelijk bereikte rechtsgelijkheid en het herstel der volle souvereiniteit over het geheele Duitsche rijksgebied beschouwt de Duitsche regeering het voornaamste motief voor haar uittreden uit den Volkenbond als vervallen. Zij is derhalve bereid, weder tot den Volkenbond toe te treden.

Zij spreekt daarbij de verwachting uit, dat binnen afzienbaren tijd langs den weg van vriendschappelijke onderhandelingen het probleem van de koloniale rechtsgelijkheid en het probleem van het losmaken van het Volkenbondsstatuut van hun in het verdrag van Versailles gewortelden grondslag worden opgelost.

Uit Hitler's rede, die met de bekende en reeds vroeger vermelde geschiedenis van Duitschland's vernedering begon, citeeren wij het volgende:

Duitschland wil gelijke kansen.

Het Duitsche volk heeft geen bijzondere hulp van anderen noodig, maar het wil dezelfde kansen hebben als de anderen.

Het belangrijke Duitsche vraagstuk is dit: Omdat tengevolge van den algemeenen onfortuinlijken economischen toestand het leven voor den Duitscher moeilijker is, is een inspanning van alle krachten noodig om het eerste vraagstuk van brood en leven op te lossen. Dat kan alleen gelukken als het volk het gevoel bezit van zijn politieke veiligheid en rechtsgelijkheid. Wij willen niet langer als heloten behandeld of geleid worden. Een oplossing van deze beide kwesties zou tot een bevrijding van geheel Europa van een nachtmerrie leiden. Reeds in 1919 had ik mij voorgenomen tot deze oplossing mee te werken, omdat ik toen reeds inzag dat het Duitsche volk het hem aangedaan onrecht en leed op den duur niet dwingen kon, noch wilde noch behoefde.

In 1932 stond Duitschland voor een bolsjewistische revolutie. Ik heb deze crisis nog kunnen bezweren door de mobiliseering van alle redelijke en moreele krachten van het Duitsche volk. De man die Duitschland voor het bosjewisme bewaard heeft moest het ook zijn rechtsgelijkheid weer verschaffen, en deze rechtsgelijkheid heeft het Fransche volk geen enkel nadeel gebracht. Maar als het roode oproer in ons land gezegevierd zou hebben, dan zou dat tot gevolgen hebben geleid, in welke de meeste Europeesche staatslieden, helaas, zelfs thans nog geen helder inzicht hebben.

Sinds ik 30 Januari 1933 mijn zwaren weg ben gegaan, heb ik geen oogenblik de plichten vergeten die ik ook jegens de Europeesche cultuur te vervullen heb. Ik wil niet twisten over wat ieder afzonderlijk volk tot die cultuur heeft bijgedragen, maar cultuur is alleen mogelijk in een land, wanneer het naar buiten volkomen rechtsgelijkheid bezit.

Waarom zou het dus niet mogelijk zijn in naam van die Europeesche cultuur den eeuwenouden strijd met het Fransche volk, die nooit tot een oplossing gebracht is en nooit zal komen, te begraven en door een hoogere rede te vervangen?

Het Duitsche volk heeft er geen belang bij dat het Fransche volk lijden zou, noch omgekeerd, en welk voordeel is er voor Frankrijk als Duitschland in nood en ellende verkeert? Welk voordeel kan de Duitsche arbeider omgekeerd hebben als Frankrijk door het ongeluk zou vervolgd worden?

Hitler zeide voorts in zijn rede: Ik heb in ieder geval één ding gezworen: door te blijven strijden voor de Duitsche rechtsgelijkheid en voor de Europeesche samenwerking. Ik weet dat het Duitsche volk slechts kan leven naar zijn aard. Ik beschouw het als een groote eer, een van de grootste vijanden van het bolsjewisme te zijn, doch dit beschouw ik tevens als de rechtvaardiging van mijn daden. Ik zal beletten dat het gevaarlijke bolsjewisme Duitschland binnenkomt en ik geloof niet dat een betrekking met de Sovjet-Unie voor de staatslieden van eenig nut kan zijn.

Met betrekking tot de Europeesche politiek zeide Hitler, dat hij Europa in twee helften verdeelde. In de eerste plaats de staten, die zelfstandig hun onafhankelijkheid trachten te bereiken en die op alle mogelijke manieren cultureel met elkaar zijn verbonden en in de tweede plaats diegenen, die bezield worden door de bolsjewistische leer en die vernietiging preeken, om een communistische wereld te kunnen opbouwen. Met deze laatste groep wil Duitschland alleen betrekkingen van politieken en economischen aard, doch geen innerlijk contact.

Hitler gaf vervolgens een overzicht van de Duitsche pogingen, om tot samenwerking met Frankrijk te komen. Hij zeide, dat hij daarbij altijd gestreefd had naar gelijkheid van rechten en dat hij dit altijd bij de besprekingen voorop had gesteld. Dat Duitschland nimmer concrete voorstellen had gedaan, was, volgens Hitler, onwaar. Duitschland heeft zich bereid verklaard, zijn leger tot 200.000 en later tot 300.000 man te beperken. Ik heb verder een heele reeks concrete voorstellen gedaan, om het oorlogsgevaar te kunnen bezweren en om ten slotte tot een langzame beperking in de bewapening te komen. Slechts een van deze voorstellen is tot werkelijkheid geworden, n.l. de regeling tusschen Engeland en Duitschland met betrekking tot hun beider vloot.

Het vloot- en het luchtpact.

Deze regeling houdt zoowel rekening met de eischen van de Duitsche veiligheid als met de geweldige overzeesche belangen van een groot wereldrijk. De rijksregeering is bereid dit accoord met Engeland uit te breiden.

Aan een internationale pactomanie wenscht Duitschland geen deel te nemen. Ik heb daartegenover steeds herhaaldelijk verklaard dat internationale regelingen slechts stap voor stap tot stand kunnen komen en in een richting, die het gemakkelijkst bereikbaar lijkt. In deze overtuiging heb ik ook een concreet voorstel voor een luchtpact uitgewerkt, dat een gelijkstelling van Frankrijk, Duitschland en Engeland tot doel heeft. Aan dit voorstel werd echter geen gehoor gegeven en vervolgens werd de volslagen onberekenbare Oost-Europeesch-Aziatische factor in het militaire stelsel van Europa betrokken.

Vervolgens besprak Hitler zijn pogingen om tot psychologische toenadering te komen. Hij zeide, dat het altijd zijn verlangen was geweest een einde te maken aan den strijd over een herstel van de oude grenzen en dat hij overeenkomstig dat verlangen gehandeld heeft, iets dat van Frankrijk niet gezegd kan worden. De lieden, die critiek hebben op mijn beleid, zullen moeten erkennen dat het voor een nationalist veel gemakkelijker is om een volk op te zweepen dan op het gezonde verstand van het volk te werken, en voor mij zou het waarschijnlijk gemakkelijker geweest zijn, de instincten die naar revanche verlangen, te cultiveeren, dan begrip te wekken voor de noodzakelijkheid van Europeesche samenwerking. Dit heb ik gedaan. Ik heb de openbare meening in Duitschland van aanvallen op naburige landen, bevrijd. Ik heb uit de Duitsche pers iederen haat tegen het Fransche volk verwijderd en ik tracht de jeugd het ideaal van een goede verstandhouding met andere landen bij te brengen. En dit zeker niet zonder succes. In verband hiermede wees Hitler op de manifestaties in Garmisch-Partenkirchen, die den

buitenlanders een goed beeld hebben gegeven van de veranderde mentaliteit te dezen opzichte.
Trachten om een dergelijke mentaliteit in het leven te roepen is belangrijker dan de pogingen van de staatslieden die de wereld in een net van juridisch niet te ontwarren verdragen trachten te verstikken. Dubbel moeilijk was mijn werk omdat ik Duitschland tegelijkertijd uit den strik van een dergelijk verdrag moest bevrijden.

Het Pact van Locarno.
Met betrekking tot het Pact van Locarno zeide Hitler vervolgens, dat hij altijd de opvatting verkondigd had dat Duitschland niet alleen bereid was bij te dragen tot de Europeesche veiligheid zoolang de andere onderteekenaars hun verplichtingen nakwamen, maar dat Duitschland ook in dit verdrag de eenig mogelijke, immers concrete poging, tot veiligheid heeft willen zien. Het verdrag had ten doel om in de toekomst te voorkomen dat Duitschland eenerzijds, België en Frankrijk anderzijds van militair geweld gebruik zouden maken. Duitschland heeft, door tot dit verdrag toe te treden, zware offers gebracht.
In den tijd dat Frankrijk in het grensgebied verscheidene garnizoenen heeft en forten bouwde, was Duitschland in het Westen weerloos. Niettemin zijn wij deze verplichtingen nagekomen in de hoop door deze bijdrage den Europeeschen vrede te dienen. Met dit verdrag in strijd, is het accoord dat Frankrijk het vorige jaar met Rusland gesloten heeft en reeds heeft onderteekend en dat de Kamer heeft bekrachtigd.
Door dit Fransch-Russisch accoord wordt met een omweg over Tsjecho-Slowakije, dat een dergelijk verdrag met Rusland heeft gesloten, de dreigende militaire macht van een geweldig Rijk naar Midden-Europa overgebracht. De partijen bij deze verdragen betrokken, kunnen in geval van verwikkelingen in Oost-Europa vaststellen wie de aanvaller is, zonder daarbij inmenging van den Volkenbondsraad te verwachten. Dit probleem is echter in de eerste plaats een politiek probleem en als zoodanig van zeer groote beteekenis. Frankrijk heeft dit verdrag niet maar met een willekeurige Europeesche macht afgesloten. Frankrijk had reeds voor het Rijnlandpact verdragen van bijstand zoowel met Tsjecho-Slowakije als met Polen gesloten. Duitschland heeft aan deze verdragen geen aanstoot genomen, niet alleen omdat in deze verdragen in tegenstelling met het Fransch-

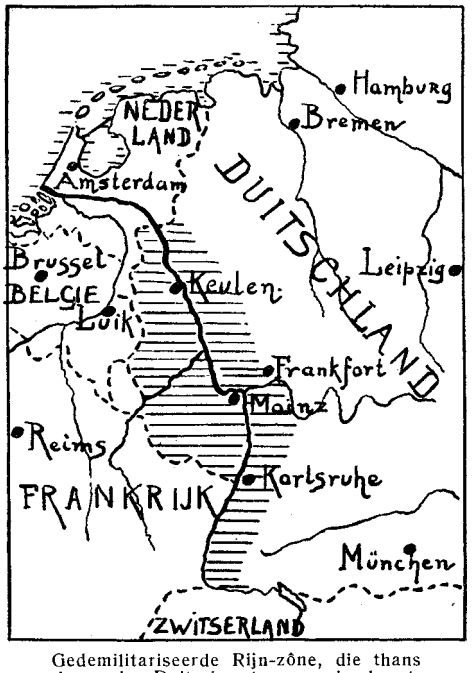

Gedemilitariseerde Rijn-zône, die thans door de Duitsche troepen is bezet.

Russisch accoord de beslissingen van den Volkenbond nog wel in aanmerking worden genomen, doch ook omdat Tsjecho-Slowakije als Polen toch altijd nog een politiek voeren die gericht is op hun eigen nationale belangen. Duitschland heeft niet het verlangen om deze staten aan te vallen en gelooft omgekeerd ook niet dat deze staten Duitschland aan willen vallen.
Hitler besprak daarna uitvoerig dat de positie van Sovjet-Rusland in dit verband geheel anders was omdat Sovjet-Rusland niet uitsluitend nationale belangen op het oog had.
De geest van de Sovjet-Unie zou mogelijk ook in Frankrijk doordringen en in dit geval zou de aanwijzing van den aanvaller niet geschieden door twee instanties doch door één instantie, die dan niet te Parijs, doch te Moskou gevestigd zou zijn.

Het interview met de Jouvenel. - Russisch-Fransch verdrag.
Hitler bsprak het interview dat hij op den 21en Februari aan een journalist verleend had. Ook in dit interview heeft hij het betreurd dat de ontwikkeling van de Fransch-Russische politiek die het pact tengevolge had, zoo was verloopen.
Bovendien hebben de besprekingen, die tusschen de diplomaten en in het openbaar over deze kwestie zijn gevoerd, slechts de opvatting der Duitsche regeering, zooals zij in het begin is uiteengezet, kunnen bevestigen:
1o. Het staat vast, dat het Fransch-Russische verdrag uitsluitend tegen Duitschland is gericht.
2o. Het staat vast, dat Frankrijk, in geval van een conflict tusschen Duitschland en Sovjet-Rusland verplichtingen op zich neemt, welke veel verder gaan dan het Volkenbondspact en tegen Duitschland militaire maatregelen kan nemen, zonder de aanbevelingen van den Volkenbondsraad af te wachten.
3o. Het staat vast, dat Frankrijk in een dergelijk geval volgens eigen opvatting kan vaststellen wie de aanvaller is.
4o. Het staat vast, dat tegenover Sovjet-Rusland verplichtingen zijn aangegaan, welke er practisch op neerkomen, dat zij in strijd zijn met het Volkenbondspact en het verdrag van Locarno.
Hoe moeilijk het ook is, Duitschland moet hieruit zijn conclusies trekken omdat Duitschland niet alleen de Europeesche betrekkingen als maatstaf kan nemen, doch ook de belangen van het Duitsche volk. Indien de tegenpartij begrip en waardeering voor een offer heeft, ben ik gaarne bereid ook een offer te brengen en wil ik het Duitsche volk aanbevelen hetzelfde te doen. Zoodra echter vaststaat dat een partner dit offer niet waardeert, of eerbiedigt, volgt daaruit een eenzijdige belasting van Duitschland en daarmede een discrimineering.
Hitler bracht daarna zijn woorden die hij in zijn eerste groote rede voor den Rijksdag in 1933 heeft gesproken, in herinnering. Als gelijkgerechtigde natie wil Duitschland naar nieuwe wegen zoeken om zijn veiligheid en vrede te waarborgen. Duitschland is hierbij bereid offers te brengen. In verband hiermede heb ik de vertegenwoordigers van de Fransche en die van de andere onderteekenaars van het Pact van Locarno het volgende memorandum overhandigd. (Zie pag. 2208 A.)
Hitler deed daarop voorlezing van de aanbiedingen der rijksregeering aan de staten die aan Duitschland grenzen en ging toen verder: In dit historische uur waarop in de westelijke provincies van het Rijk Duitsche troepen hun vredesgarnizoenen hebben betrokken, leggen wij hier tezamen twee heilige geloften af; ten eerste, dat wij voor geen macht en voor geen geweld zullen wijken bij het herstel van de eer van ons volk en liever eervol zullen ondergaan, dan ooit te capituleeren. Ten tweede, dat wij nu eerst met alle macht zullen streven naar een toenadering tusschen de volken in Europa en in het bijzonder naar een samenwerking met onze westelijke buren. Na drie jaren geloof ik op deze wijze den strijd om de rechtsgelijkheid van Duitschland te kunnen afsluiten.
Als we dit oogenblik weer bereid zijn tot samenwerking terug te keeren is het mijn oprechte wensch dat deze gebeurtenissen en een terugzien op deze jaren ons zullen helpen, het begrip van deze samenwerking ook bij de andere Europeesche staten te verdiepen. Wij hebben in Europa geen territoriale eischen te stellen, wij weten boven alles dat de spanningen die òf uit misplaatste territoriale bepalingen òf uit wanverhoudingen tusschen volkssterkte en woonruimte zijn ontstaan, niet door oorlog kunnen worden opgelost. Wij hopen echter, dat het menschelijk verstand zal medehelpen deze smartelijke toestanden te doen verdwijnen en de spanningen door een langzame en vredelievende samenwerking uit den weg te ruimen. Op dezen dag voel ik de noodzakelijkheid onze verplichtingen na te komen, die onze teruggewonnen nationale eer en vrijheid ons opleggen. Deze verplichtingen hebben wij niet alleen tegenover ons eigen volk doch ook tegenover andere Europeesche staten. Ik heb daarom besloten den Duitschen Rijksdag te ontbinden om het Duitsche volk de gelegenheid te geven zijn oordeel uit te spreken over mijn leiding en over die van mijn medewerkers. Ik verzoek het volk van Duitschland mij voldoende kracht te geven om voor zijn eer en vrijheid op de bres te blijven staan.
(Berliner Tageblatt - A. N. P.)
(Vor. ber. Hitler 2200 B.; Rijksdag-rede 1805 B.; Pact van Locarno 2207 A.)

A. **NEDERLAND. — Adolf Hitler's aanbod. —**
In zijn Rijksdagrede heeft Hitler medegedeeld, dat de Duitsche regeering bereid is, indien de Nederlandsche regeering dit wenscht en de andere verdragspartijen het gewenscht achten, Nederland in een nieuw verdragssysteem te betrekken.

Bij informatie in Den Haag werd het Alg. Handelsblad het volgende te kennen gegeven:
De Nederlandsche regeering heeft herhaaldelijk en in zeer positieven vorm verklaard geen verdragspolitiek voor te staan en een strikte neutraliteitspolitiek te zullen blijven volgen. Er is geen enkele reden om aan te nemen, dat zij na de rede van Hitler van standpunt is veranderd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Hitler 2208 A.)

B. **DUITSCHLAND. — Ontbinding van den Rijksdag. - Referendum. - Joden mogen niet kiezen. —**
De Duitsche regeering heeft besloten den Rijksdag **per 28 Maart '36** te ontbinden; op 29 Maart zullen nieuwe verkiezingen worden gehouden, waarvan het resultaat zal worden beschouwd als de uitspraak van **het Duitsche volk over Hitler's politiek. De Joden** zullen niet aan de verkiezingen mogen deelnemen.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Rijksdag 2208 A.)**

A. SOVJET-RUSLAND. — Geruststellende verklaring van Japan aan Litwinof. —

De Japansche ambassadeur te Moskou, Ota, heeft op 4 Maart '36 een bezoek gebracht aan den Russischen volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, wien hij uit naam van zijn regeering de verzekering gaf, dat de jongste gebeurtenissen in Japan slechts op binnenlandsche aangelegenheden betrekking hadden en dat zij in geenerlei opzicht van invloed zullen zijn op de buitenlandsche politiek der Japansche regeering, in het bijzonder voorzoover betreft de betrekkingen met de Sovjet-Unie.

De Japansche regeering, aldus verklaarde Ota, streeft onveranderlijk naar versteviging der betrekkingen met Rusland. Zij wenscht een snellere, vriendschappelijke oplossing der hangende kwesties, met name wat betreft het tot stand komen van een nieuw visscherijverdrag, ter vervanging van het dit jaar afloopende accoord. (Russisch Telegr. Agentschap)

(Vor. ber. Japan 2070 F.)

B. DUITSCHLAND. — Redevoering van Generaal Von Blomberg. —

In aanwezigheid van Hitler is op 8 Maart '36 naar aanleiding van den „Heldengedenktag" in de Berlijnsche Staatsopera een plechtigheid gehouden, waarbij de Rijksminister van Oorlog, overste-generaal Von Blomberg, een redevoering heeft uitgesproken, waarin hij o.m. zeide:

„De wereld mag en moet de offers en het lijden van den grooten oorlog niet vergeten. Wij, frontstrijders, vooral hebben den plicht aan komende geslachten het ware beeld van dezen oorlog over te brengen. De jeugd vooral moet zich hoeden voor de valsche romantiek van den frisschen en vroolijken oorlog. Vóór den wereldoorlog en tot dusverre na dezen oorlog, zijn geen gevechten voorgekomen, die vergeleken kunnen worden met den hel van een veldslag van materialen uit den wereldoorlog. Wij, Duitschers, behoeven geen nieuwen roem te verbinden aan onze triomphantelijke vanen en standaards. Wel echter hebben wij den vrede noodig, teneinde de nationaal-socialistische revolutie definitief te vestigen. Nooit zal onze plicht tot dankbaarheid jegens de slachtoffers van den wereldoorlog vervagen. Deze staat zal nooit rusten in zijn bezorgdheid om hen. En, evenals voor de levenden, willen wij ook in den vervolge voor onze dooden en hun rustplaatsen zorg dragen. Den schepper van het Derde Rijk, die onze hoogste bevelhebber is, brengt de nieuwe weermacht op den „Heldengedenktag" van heden uit eigen naam en als drager van de traditie van dat oude leger, dat eens het beste van de wereld was, dank. Vandaag en voor alle tijden voelt de weermacht zich onscheidbaar verbonden met de nationaal-socialistische partij en al hare instanties en organisaties. Hoe meer men in het buitenland fluistert en argwaan gevoelt over de verhouding tusschen partij en weermacht, des te hechter zullen beiden achter elkander staan. Als de beide zuilen schragen zij den nieuwen staat en zij vormen op gescheiden arbeidsterreinen en toch in innigste gemeenschap den nieuwen Duitschen mensch. Wij danken onzen Leider voor het onvoorwaardelijke vertrouwen, dat hij aan ons, soldaten, schenkt. Wij, soldaten, en met ons het geheele Duitsche volk, danken hem op den Heldengedenktag in het bijzonder ook daarvoor, dat dit eerste jaar van de defensie-vrijheid tegelijk een jaar van vrede is geweest. Dikwijls heeft in oorlogen het woord opgeld gedaan dat de overwinning is aan de sterkste bataillons. Wij hebben bitter ervaren, dat de onvrede, de slavernij en de schande samen gaan met het ontbreken van bataillons. Thans echter willen wij toonen, dat een sterk Duitschland de veiligste bescherming is van den vrede, de vrijheid en de eer. Door ons sterk te maken, volgen wij slechts het voorbeeld, dat alle andere volkeren ons sedert vele jaren hebben gegeven. De schuld voor den algemeenen bewapeningswedloop ligt dus waarachtig niet bij ons. Wij hebben in het tegenwoordige Duitschland geen anonieme krachten, die eens en vandaag nog in de wereld oorlogen ontketenen of niet betrokken volkeren daarin kunnen sleepen. Wij willen geen wereldrevolutie en geen oorlogswinsten voor kapitalistische raddraaiers. Wij hebben het eenige doel: In veiligheid en rust te kunnen werken aan den vreedzamen opbouw van het nieuwe rijk.

(Völk. Beobachter) **(V. b. Gen. v. Blomberg 1808 F.)**

9 MAART 1936

C. VOLKENBOND. — De opzegging van het Locarno-verdrag. - Frankrijk en België verzoeken bijeenroeping van den Volkenbondsraad. —

De Fransche Regeering heeft op 8 Maart '36 het volgende beroep op den Volkenbond gedaan:

„Met de schending door Duitschland van de bij artikel 1 van het Verdrag van Locarno ingestelde gedemilitariseerde zône, welk verdrag behalve door Duitschland, mede werd onderteekend door België, Frankrijk, Groot-Brittannië en Italië, heeft Duitschland zijn wensch bevestigd de bepalingen van de artikelen 42 en 43 van het Verdrag van Versailles op te zeggen, welke artikelen de demilitariseering bepalen van het Duitsche grondgebied gelegen aan den linker Rijn-oever en, aan den rechteroever, van een strook gelegen tusschen de rivier en een lijn getrokken op 50 K.M. ten Oosten daarvan.

Volgens artikel 8 van het Verdrag van Locarno, kan dit Verdrag slechts beëindigd worden door een besluit van den Volkenbondsraad, genomen met een meerderheid van tweederden.

Ondanks deze formeele bepalingen heeft de Rijksregeering bij haar gisteren aan de vertegenwoordigers der onderteekenende mogendheden te Berlijn overhandigd memorandum, dit verdrag eenzijdig opgezegd.

Bovendien heeft de minister van Buitenlandsche Zaken van het Rijk, in antwoord op een vraag van den Franschen Ambassadeur bij de overhandiging van het memorandum gesteld, medegedeeld, dat de Duitsche regeering het voornemen had, als symbolische handeling kleine detachementen troepen in de gedemilitariseerde zône te zenden.

Inderdaad werd reeds op verschillende plaatsen in de zône de verschijning van belangrijke militaire strijdkrachten gemeld. De Duitsche regeering overtreedt aldus uitdrukkelijk artikel 43 van het Verdrag van Versailles en artikel 1 van het Verdrag van Locarno.

Dientengevolge, en overeenkomstig artikel 4 van dit laatste verdrag, heeft de regeering van de Fransche Republiek de eer den Volkenbondsraad in kennis te stellen van de aldus begane overtreding.

In verband met het dringende der aangelegenheid, zou ik U verplicht zijn, indien U alle maatregelen zoudt willen nemen, opdat de Volkenbondsraad binnen den kortst mogelijken tijd kan bijeenkomen." (w.g. Flandin)

De Belgische regeering zond een soortgelijke mededeeling aan het Secretariaat-Generaal van den Volkenbond.

(Agence Belga - Le Temps)

(Vor. ber. Pact van Locarno 2208 A.)

D. FRANKRIJK. — Radio-rede van minister-president Sarraut. - Antwoord op Hitler's Rijksdagrede van 7 Maart. —

Minister-president Sarraut heeft op 8 Maart '36 een radio-rede gehouden tot het Fransche volk, naar aanleiding van de op 7 Maart door den Rijkskanselier en Führer Hitler in de zitting van den Rijksdag bekend gemaakte beslissing der Rijksregeering, dat zij het Verdrag van Locarno opzegt en het Rijngebied symbolisch met troepen van de Rijksweer bezet.

Minister-president Sarraut zeide zijn boodschap tot de internationale openbare meening te richten, omdat hij er behoefte aan heeft een gematigd woord te laten hooren, welks objectiviteit in tegenstelling is met de hartstochtelijke uitlatingen, welke op 7 Maart 1936 op de tribune in den Rijksdag werden gedaan. Sarraut noemde de besluiten van Duitschland, waarbij het zijn eigen, vrijelijk aangegane verplichtingen opzegt, een voorwendsel.

Het ontstaan van het pact van Locarno.

Toen men na den oorlog Frankrijk wilde vrijwaren voor een nieuwen inval openden zich verscheidene wegen. Men besloot toen den linkeroever van den Rijn en een zône van 50 K.M. langs den rechter-Rijnoever te demilitariseeren.

Duitschland zou er geen troepen legeren en er geen versterkingen aanleggen.

Men kwam voorts overeen, dat Geallieerde troepen gedurende een periode van 15 jaren — tot 1935 — het Rijngebied zouden bezetten. De bezette zône werd geleidelijk kleiner, zulks ter verbetering van de betrekkingen tusschen Frankrijk en Duitschland.

Ten slotte nam de Rijksregeering zelf het initiatief tot voorstellen, welke in 1925 leidden tot het pact van Locarno. Door dit verdrag, dat na langdurige besprekingen tusschen vertegenwoordigers der Fransche, Duitsche, Britsche, Belgische en Ita-

liaansche regeeringen tot stand kwam, werd een stelsel uitgewerkt voor de regeling langs verzoenenden en arbitralen weg van geschillen, welke mochten rijzen tusschen Frankrijk en Duitschland, Duitschland en België. De deelnemers aan het Verdrag verklaarden zich bereid hulp te verleenen aan den staat tegenover wie de verplichtingen waren geschonden, met name in het geval van een schending der gedemilitariseerde zône. Voor Europa brak dus een nieuw tijdvak aan, evenals voor de Fransch-Duitsche betrekkingen. Geleidelijk werd het bezette Rijnland ontruimd. Tot 1935 had de bezetting moeten duren, doch reeds in 1925 kwam een einde aan de bezetting, toen het Locarno-Pact tot stand kwam.
In de laatste jaren waren de daden van Duitschland in eenvoudige tegenspraak geweest met zijn woorden. Duitschland verklaarde zich bezield met de meest vredelievende voornemens. Niettemin verliet het met groot lawaai de Ontwapeningsconferentie en brak het met den Volkenbond.
Het volgend jaar herstelde Duitschland den verplichten militairen dienst en het schiep zich tegen ontzettenden prijs en met buitengewone opofferingen binnen zeer korten tijd een groot leger.
De openbare meening had niettemin nog vertrouwen.
Had Duitschland niet zijn wil uitgesproken zich te houden aan de verdragen tusschen de staten en de gedemilitariseerde zône te eerbiedigen?
Deze eerbiediging van de gedemilitariseerde zône wil zeggen, dat de dag, waarop een onverhoedsche aanval tegenover ons zou worden ontketend, deze aanval aan de grens zelve zou kunnen worden afgeslagen. De integriteit van het nationale grondgebied werd verzekerd.

Memorandum.
Op 7 Maart '36 werd door Von Neurath aan François Poncet een memorandum overhandigd, waarin de Rijksregeering het Verdrag van Locarno éénzijdig opzegt en mededeelt direct gevolg te geven aan haar besluit.
Om deze houding te verklaren, doet de Rijksregeering een beroep op de sluiting van het Fransch-Sovjet Russisch verdrag, waarvan zij een geheel onjuisten uitleg geeft, welke door Frankrijk reeds herhaaldelijk is betwist, en dat zij onvereenigbaar noemt met het Verdrag van Locarno.
Dit bewijst, dat men slechts te doen heeft met een valsch voorwendsel van de Rijksregeering.
Kort na de sluiting van het Fransch-Sovjet Russisch verdrag, dat op 2 Mei 1935 door Laval werd geteekend, n.l. op 21 Mei 1935 verklaarde Hitler in een redevoering, dat de Rijksregeering in de eerbiediging van de gedemilitariseerde zône een bijdrage zag tot den vrede in Europa.
Alle andere staten-onderteekenaars van het verdrag van Locarno hebben unaniem verklaard, dat de verplichtingen voortvloeiende uit het Fransch-Sovjet Russisch pact op geen enkele wijze de verplichtingen van het Rijnland-pact schonden.
De Duitsche regeering had een beroep kunnen doen op het Permanente Hof van Internationale Justitie in Den Haag.
Weliswaar stelt de Rijksregeering in het aan den ambassadeur van Frankrijk overhandigde memorandum voor, daar zij haar verplichtingen heeft geschonden, nieuwe aan te gaan. Ik zal haar voorstellen evenwel niet bestudeeren en wel om twee redenen:
1) Omdat het tweeledig voorbeeld van de éénzijdige opzegging van plechtig aangegane verplichtingen ons geen vertrouwen zou kunnen geven in haar nieuwe voorstel en
2) In weerwil van een zeer stellig recht heeft de Rijksregeering belangrijke strijdkrachten de gedemilitariseerde zône laten binnentrekken en dit alles zonder te voren haar bedoelingen te hebben kenbaar gemaakt zich los te maken van haar plechtige verbintenissen.
Wij zijn voor een voldongen feit geplaatst en zulks op de meest plompe wijze.
Er zou in Europa geen vrede meer zijn, indien deze methode algemeen zou worden toegepast; en er zouden geen internationale betrekkingen meer kunnen bestaan.
Wij willen zoo iets niet en wij dienen de belangen van de Europeesche gemeenschap. De regeering is zeer vast besloten niet voor bedreiging te wijken. Het bloote feit, dat de Duitsche soldaat zich in weerwil van plechtige verplichtingen op den Rijnoever vestigt, sluit terzelfder tijd onderhandelingen uit.

Na de situatie rijpelijk te hebben overwogen, verklaar ik uit naam van de Fransche regeering, dat wij van plan zijn te trachten de essentieele waarborgen voor de veiligheid van Frankrijk en België te handhaven, welke werden mede-onderteekend in het Verdrag van Locarno door de regeeringen van Engeland en Italië.
Wij zijn niet geneigd Straatsburg te laten onder het bereik van het vuur uit Duitsche kanonnen.

Het verdrag van Locarno voorziet in een zijner clausules in het geval van schending der aangegane verplichtingen. Er moet een beroep op den Volkenbondsraad worden gedaan. Het is voorts onvermijdelijk, dat gedachtenwisselingen plaats vinden tusschen de staten-onderteekenaars van het Verdrag.
Onverwijld moet tot deze gedachtenwisseling worden overgegaan. Onze zaak is rechtvaardig en sterk, aldus riep Sarraut uit, en door haar te verdedigen vertrouwen wij met ons lot een essentieel element in den Europeeschen vrede te verdedigen.
Het Fransche volk geeft zich daar rekenschap van.
Alle beuzelachtige twisten op zij zettend is het — wij weten het — en zal het blijven eensgezind om de actie der regeering te steunen.
De Duitsche regeering meende het uur voor haar daad van geweld goed te hebben uitgekozen. Niet in het uur, dat de afgevaardigden moeten stemmen over het Fransch-Sovjet-Russisch pact, dat nog aan de beslissing van den Senaat overblijft, maar in het uur van de verkiezingsperiode, welke in Frankrijk reeds is begonnen.
De Duitsche regeering verwacht oneenigheid, binnenlandsche spanningen, welke de strijd der politieke partijen en de stembusstrijd in den boezem der natie zouden kunnen te weeg brengen.
De Duitsche regeering vergeet evenwel, dat in ieder ernstig uur in onze geschiedenis partijtwisten werden op zij gezet en dat alle partijen zich vereenigen voor de verdediging van de nationale onafhankelijkheid en veiligheid.
(Agence Belga - Le Temps - A. N. P.)
(Vorig bericht Sarraut 2147 C; Hitler's Rijksdagrede 2208 A.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Katharine Brush — "Don't ever leave me." (Farrar & Rinehart, New York)
Duitsch: Wilhelm Hausenstein — „Wanderungen auf den Spuren der Zeiten." (Societäts-Verlag, Frankfurt a.M.)
Engelsch: Violet Campbell — „Marching Minstrel." (John Murray)
K. Swinstead-Smith — „The Marchesa and other stories." (Hogarth Press)
Fransch: Georges Duhamel — „Fables de mon Jardin." (Mercure de France)
Julien Green — „Minuit." (Plon)
Nederlandsch: Etha Fles — „Drie visionnaire kunstenaars van onzen tijd: Medardo Rosso, Gerardo Dottori, Ernesto Masuelli." (Joh. Enschedé & Zonen, Haarlem)
Dr. R. Pennink — „Nederland en Shakespeare." (Martinus Nijhoff, Den Haag 1935)
Spaansch: R. Martinez Torres — „Entre griegos pescadores de esponjas." (Edit. Maucci, Barcelona)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2200 A.)**

B. **ENGELAND. — Duitschland's opzegging van het Locarno-Pact. - Minister Eden's verklaring. —**
Voor een vol-bezet Lagerhuis werd op 9 Maart '36 behandeld de situatie, geschapen door de opzegging van het Verdrag van Locarno door Duitschland.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, bevestigde allereerst, dat hij den zesden Maart aan den Duitschen ambassadeur te Londen, von Hösch, het voorstel heeft gedaan, wederom een aanvang te maken met de onderhandelingen over een Westelijk luchtpact, aangezien hij geloofde, dat een dergelijk pact een stabiliseerenden invloed zou hebben op den toestand in West-Europa.
De Britsche regeering, aldus Eden, acht het sluiten van zulk een pact mogelijk, ondanks den Italiaansch-Abessynischen oorlog.
Met betrekking tot de eenzijdige opzegging van het Locarno-pact door Duitschland verklaarde Eden, dat de Britsche regeering van meening is, dat de Volkenbondsraad het geschikte orgaan is voor het onderzoek van den toestand. Er kan door Frankrijk geen beslis-

sing worden getroffen, vóór de Raad bijeen is geweest, aldus spreker.
„De actie der Duitsche regeering heeft het vertrouwen", vervolgde de minister, „dat men kan koesteren ten aanzien van in de toekomst met Duitschland te sluiten verdragen, in sterke mate geschokt."
Eden verklaarde verder, dat Groot-Brittannië Frankrijk en België te hulp zal komen, indien Duitschland een van de beide landen aanvalt, terwijl de situatie wordt onderzocht, welke door de opzegging van het Locarno-pact is geschapen.
Hij voegde hieraan evenwel toe, dat er geen reden is voor de veronderstelling, dat Duitschland's optreden het gevaar van vijandelijkheden in zich sluit.
De Britsche regeering, besloot hij, zal de nieuwe Duitsche voorstellen rustig en objectief beoordeelen, ten einde vast te stellen, in welken omvang zij een middel vormen ter versterking van den aan het wankelen gebrachten vrede. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Eden 2188 E.; Pact van Locarno 2210 D.)

A. DUITSCHLAND. — Opzegging van het Locarno-Pact. — Perscommentaren en Indrukken. —

Italië. — De „Corriere della Sera" is van meening, dat Italië als een der staten welke het Locarno-pact heeft onderteekend, niet voornemens is stappen tegen Duitschland te doen, daar de door Hitler aangekondigde maatregelen een ingrijpen van de Italiaansche regeering niet noodig maken. Integendeel is de verklaring van den rijkskanselier te Rome met veel sympathie ontvangen.

Polen. — De regeeringsgezinde „Kurjer Poranny" schrijft, dat behalve het negatieve aspect, de laatste initiatieven van Hitler ook een positieve zijde bevatten, n.l. het voorstel tot terugkeer naar den Volkenbond en de afsluiting van non-agressiepacten met alle nabuurstaten.
De politiek van Polen, welke de richtlijnen volgt, vastgesteld door den grooten maarschalk, zal zich niet verliezen in den doolhof van formules en procedures, maar zal een positieve houding aannemen jegens ieder initiatief, dat den vrede werkelijk zal dienen.

Oostenrijk. — De „Reichspost" merkt op, dat de Oostenrijksche kwestie in de redevoering van Hitler niet ter sprake is gebracht. Er wordt vooral op gewezen, dat Duitschlands bereidverklaring om non-agressiepacten met zijn naburen te sluiten geen zinspeling bevat op Duitschlands buurstaat aan den Zuidkant. Wat zullen Frankrijk en Engeland doen? In officieele kringen toont men zich nog gereserveerd.

Roemenië. — De „Adverul" schrijft, dat de eenzijdige opzegging door Duitschland van het Locarno-pact een groote opschudding heeft veroorzaakt. In officieele kringen onthoudt men zich van commentaar, doch men laat doorschemeren, dat een pijnlijke indruk is gewekt door de ernstige geste van de Duitsche regeering. Door de linksche en gematigde kringen wordt het Duitsche besluit sterk afgekeurd.
Het blad „Dimineata" schrijft: „Het binnenrukken van de Duitsche troepen in de gedemilitariseerde Rijnlandzône beteekent een schending van de verdragen van Locarno en Versailles en staat gelijk met een aanvalsdaad tegen Frankrijk."

Duitschland. — Alle bladen juichen Hitler toe, commentaar is onmogelijk.

Tsjecho-Slowakije. — De „Prager Presse" acht het een gunstig teeken, dat Duitschland zich bereid heeft verklaard een nieuw Oost- en West Locarno te sluiten, daar dit insluit dat Duitschland het principe van collectieve veiligheid erkent en er in toestemt tot den Volkenbond terug te keeren. Men acht echter den gekozen weg op zijn minst genomen vreemd en beschouwt de bezetting van de gedemilitariseerde Rijnlandzône als een ernstig feit.

België. — „Het Laatste Nieuws" merkt op, dat Duitschland bereid is opnieuw zijn plaats in te nemen in den Volkenbond, en het blad voegt er aan toe: „Op zichzelf zou dit een goede zaak moeten zijn voor den vrede. Voor ons is het echter de vraag of dit kan opwegen tegen de vermindering van de veiligheid, door het opzeggen van het verdrag van Locarno."
De „Nation Belge" schrijft, dat genoeg gewaarschuwd werd voor wat nu gebeurt. Er blijft thans maar één politiek over: bewapenen, stevige militaire allianties sluiten en zorgvuldig uitgewerkte militaire accoorden. Het gematigde, veel te gematigde militaire ontwerp van minister Devèze moet worden aangenomen, aldus het blad.

Japan. — Het agentschap „Domei" telegrafeert, dat Japan zich voor de opzegging van het Locarno-Pact niet interesseert.

Sovjet-Rusland. — De „Prawda" schrijft, dat Hitler's eenzijdig besluit de Sovjet-Unie niet onverschillig kan laten. In officieele kringen weigert men echter een officieele verklaring te geven.

Frankrijk. — Te Parijs acht men de situatie ernstig; de rede van Sarraut geeft ongeveer de Fransche stemming weer.

Engeland. — Te Londen, waar de regeering groote reserve in acht neemt, verheelt men zich de beteekenis van Duitschland's optreden niet. Toch meent men daar, dat er voor een paniekstemming geenerlei reden is. De rede van minister Eden wijst op een gereserveerde houding.

Nederland. — De Hollandsche bladen nemen een zeer gereserveerde houding aan ten opzichte van Hitler's aanbod om Nederland in het nieuwe verdragsstelsel voor West-Europa in te lasschen. Zoowel de Telegraaf, het Alg. Handelsblad als de Nieuwe Rotterdamsche Courant, beschouwen de opzegging van het Locarno-Pact als een niet toelaatbare handeling.
(V. b. Opzegging v. h. Pact van Locarno 2208 A.)

10 MAART 1936

B. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 3 Maart. — Volkenbond. - Vredesvoorstellen. —
Na besprekingen zijn Eden en Flandin te Genève het eens geworden over den tekst, die aan de Raadscommissie van Dertien zal worden voorgesteld.
De tekst der drie essentieele punten luidt als volgt: 1o. Het staken der vijandelijkheden; 2o. het openen van onderhandelingen om den oorlog te staken; 3o. een spoedig antwoord der oorlogvoerenden.

Leger van Ras Immeroe.
Uit Italiaansche bron wordt gemeld:
Ook het leger van ras Immeroe is na een gevecht van drie dagen door het tweede en vierde Italiaansche legercorps, ten Westen van Aksoem (B 4) verslagen.

5 Maart. — Volkenbond. - Negus van Abessynië aanvaardt oproep.
De Negus heeft den oproep van de Commissie van Dertien tot het openen van vredesonderhandelingen onvoorwaardelijk aangenomen.

8 Maart. — Engelsche ambulance gebombardeerd.
De Engelsche ambulance is tusschen 5 en 8 Maart driemaal door de Italianen gebombardeerd. Een groot aantal dooden is te betreuren. Majoor Burgoyne, een Engelschman, in dienst bij het Abessynische Roode Kruis is door een Italiaansche bom gedood. De Engelsche regeering heeft geprotesteerd.

9 Maart. — Volkenbond. - Italië schorst offensief.
In verband met het Italiaansche antwoord aan Genève heeft het Italiaansche oppercommando, althans voor het oogenblik, besloten af te zien van elke offensieve actie in Abessynië, zoowel van luchtbombardementen, als van aanvallen van het leger. Dit besluit is echter niet in overeenstemming met de feiten. (La Stampa - Lavoro Fascista - N. R. Crt. - Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 2200 C.)**

C. JAPAN. — Kabinet-Hirota gevormd. —
Na een onderhoud van Hirota met generaal Teraoetsji en admiraal Nagano, is een nieuw kabinet gevormd, dat als volgt is samengesteld:
Minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken: Hirota; minister van Binnenlandsche Zaken: Oesjio; minister van Financiën: Baba; minister van Oorlog: Teraoetsji; minister van Marine: Nagano; minister van Justitie: Haiasji; minister van Onderwijs: Mikami; minister van Landbouw: Sjimada; minister van Handel: Tanomogi; minister van Verkeersmiddelen: Maeda; minister van Spoorwegen: Kawasaki; minister van Koloniën: Nagata; Secretaris-generaal van het kabinet: Foeginoema.
Hirota is er in geslaagd een kabinet te vormen door in beginsel de voorwaarden, ook de budgetaire eischen, welke het leger en de vloot hebben gesteld, aan te nemen. Ook heeft hij toegestemd in de versterking van het „Bureau tot coördinatie van de nationale politiek". Dit bureau zal belast worden met het zoeken naar de middelen om de diplomatie en de administratie te hervormen in den geest van de wenschen van het leger.
Leden van de Minseito-partij (democratisch) nemen geen deel aan de nieuwe regeering. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 1950 B.; Opstand 2195 A.)

A. **SYNTHETISCHE VETZUREN UIT STEENKOLEN. —**
De Duitsche geleerden, die zich bezig houden met het scheikundig onderzoek van steenkolen, zijn er thans in geslaagd vetzuren uit steenkolen te winnen. Te Witten aan de Ruhr zijn in verband met deze uitvinding de Deutsche Fettsaeurewerke G.m.b.H. gesticht, door de Maerkische Seifenindustrie te Witten, en de Persilwerke Henkel te Dusseldorf. De nieuwe onderneming zal het proces „Imhausen-Dr. Troschke" voor de synthetische productie van vetzuren uit steenkolen op groote schaal in practijk brengen. Deze vetzuren worden gebruikt voor de vervaardiging van technische vetten, o.a. voor zeep en smeermiddelen.
Het voorloopig kapitaal der onderneming bedraagt 600.000 R.M. De financiering is verzekerd door een toegezegde leening van verscheidene millioenen. Voorzitter van den raad van beheer is Hugo Henkel, uit Dusseldorf. (Die Umschau)
(Vor. ber. Scheikunde 1983 C.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Sociale Zaken aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft de begrooting van Sociale Zaken zonder hoofdelijke stemming aangenomen met aanteekening, dat de heer Van Vessem (N.S.B.) tegen is. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 1704 B.; Eerste Kamer 2190 E.)

C. **NEDERLAND. — Defensie. - Escadron van twaalf pantserauto's. —**
Overgegaan is: ten behoeve van 's lands defensie, tot aanschaffing van 12 pantserauto's, welke, vereenigd tot een escadron, te 's-Hertogenbosch worden gelegerd. (Dagblad van Noordbrabant)
(Vor. ber. Defensie 2172 D.)

D. **ENGELAND. — Witboek inzake bewapening. —**
Het op 3 Maart '36 door de regeering gepubliceerde witboek geeft allereerst een overzicht van den toestand over de laatste jaren op bewapeningsgebied. Het wijst dan op de noodzaak, de verdedigingsmiddelen te herzien ten einde het land te beveiligen tegen een aanval van een vreemde mogendheid, doch tevens om het land in staat te stellen zijn rol te vervullen bij de nakoming der internationale verplichtingen door gemeenschappelijk optreden.
Het witboek wijst verder op de verantwoordelijkheid van Engeland tegenover de geheele wereld, zijn strijdkrachten bij de kusten te concentreeren en wijst op het Abessynische conflict. Het document zet voorts de redenen uiteen, waarom Engeland voorzorgsmaatregelen nam in de Middellandsche zee, o.a. de heftige en dreigende propaganda van Italië tegen Engeland, welke in Augustus de mogelijkheid van een incident, dat het conflict had kunnen uitbreiden, niet uitsloot. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Witboek 1716 G.; Leger en Vloot 2161 F.; Luchtmacht 2130 F.)**

E. **VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — 35.000-ton slagschepen. —**
Op 3 Maart '36 hebben tusschen de Fransche en Amerikaansche vlootdelegaties te Londen besprekingen plaats gevonden, waarbij de Franschen zich er mede accoord verklaarden, dat de grootte der slagschepen zal worden vastgesteld op 35.000 ton. Zij hebben zich voorts bereid verklaard een drie-mogendheden-vlootverdrag te onderteekenen.
Men hoopt thans, dat het vlootverdrag der drie mogendheden in de volgende week plechtig onderteekend zal kunnen worden en bilaterale overeenkomsten tusschen Engeland en Duitschland en Engeland en Rusland onmiddellijk daarop aansluitend zullen volgen. Italië, dat zich afzijdig houdt, en Japan zullen dit drie-mogendheden-vlootverdrag kunnen mede-onderteekenen, wanneer zij dit wenschen. (Times)
(Vor. ber. Vlootconferentie 2179 D.)

F. **NEDERLAND. — Vrouwelijke arbeidskrachten. - Het dienstbodenprobleem. —**
Bij den Hoogen Raad van Arbeid is in onderzoek een voorontwerp van „wet vrouwelijke arbeidskrachten". Dit ontwerp beoogt ter verruiming van werkgelegenheid voor Nederlanders, welke verruiming voor ons volk bezuiniging zal beteekenen, in het algemeen om meisjes beneden 16 jaar geen arbeid in een fabriek of werkplaats of in kantoor te doen verrichten. Van zoodanigen maatregel, wordt deze wet, verwacht de minister van Sociale Zaken, een beperking van den toeloop van meisjes naar fabrieken en kantoren en een zoeken door vele van die meisjes van een werkkring in huiselijke diensten.
In dit verband kwamen ter conferentie mede ter sprake het bestaande tekort aan Nederlandsche dienstboden en de maatregelen om daarin verbetering te brengen. Bij de beroepstelling in 1920 waren er 235.000 dienstboden en bij die in 1930 266.529, een toename dus van ongeveer 31.500, welke toename bestond uit 21.500 vreemde en 10.000 Nederlandsche meisjes. (De Maasbode) **(Vor. ber. blz. 1928 D.)**

G. **NEDERLAND. — Pensioenkorting voor oud-wethouders. —**
Staatsblad No. 2380 bevat een K. B. van 11 Febr. '36, tot goedkeuring, met vernietiging van het desbetreffende besluit van Ged. Staten van Zuid-Holland van 24 Oct./5 Nov. 1934, van het besluit van den raad der gemeente Gouda van 19 Jan. 1934, tot invoering van een korting op de aan oud-wethouders dier gemeente toegekende c.q. toe te kennen pensioenen.
Dit besluit komt hierop neer, dat korting op de pensioenen van oud-wethouders geoorloofd is.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1691 B.)**

H. **DE BELLAMY-GEDACHTE. — Rede van Mr. dr. IJssel de Schepper. —**
Voor de afdeeling Groningen van de Int. Ver. „Bellamy" trad op 5 Maart '36 in de commissiezaal van de Harmonie te Groningen als spreker op, mr. dr. IJssel de Schepper, de voorzitter van de I. V. B.
Mr. dr. IJssel de Schepper begon zijn rede met op te merken, dat er in Amerika een groot profeet heeft geleefd, die in 1887 een boek schreef „In het jaar 2000". Spr. heeft dit boek vroeger gelezen; met belangstelling gelezen, maar hij heeft het beschouwd als een utopie. Totdat hij het tweede boek van Bellamy las „Gelijkheid voor allen", waarin de op- en aanmerkingen, welke op het eerste boek waren gemaakt, wetenschappelijk zijn weerlegd. Bellamy heeft aangetoond, wat de kardinale fout is van het tegenwoordige stelsel, maar Bellamy was positief en heeft niet alleen de oorzaak van de fout aangegeven, maar ook de genezing.
Evenwel, ook nu wordt nog steeds gezegd: de theorie van Bellamy lijkt wel héél mooi, maar..... Altijd „maren". Er wordt gezegd: de tijden zijn er niet rijp voor; de menschen zijn zoo slecht.
Wij hebben te leven voor elkaar en te werken voor elkaar.
De kardinale fout van de huidige maatschappij is, gebrek aan koopkracht. Alle mogelijke middelen als versobering, vrijhandel, industrialisatie, devaluatie enz., welke als hulpmiddelen worden aangeraden, loopen falikant uit.
Bellamy betoogt, dat de oorzaak van al deze ellende is het winst-systeem van heden en als men het winststelsel afschaft, krijgt men de broederschap in praktijk.
Er worden tegen de Bellamy-gedachte allerlei bezwaren ingebracht, zoo o.m. wordt er op gewezen, dat het particulier initiatief verloren gaat, maar dat is niet juist, aldus spr. Het particulier initiatief blijft wel bestaan, maar in een anderen vorm op een hooger niveau.
In het laatste deel van zijn rede schetste spr. de situatie in een Bellamy-staat. Hoe daar de productie zal zijn geregeld, hoe een arbeidsleger wordt gevormd waaraan ieder individu van zijn 21ste tot 55ste jaar is toegevoegd.
Als drie factoren die voorkomen dat de mensch in den Bellamystaat niet lui zou zijn noemde spr.: 1. de publieke opinie; 2. de mogelijkheid om alleen door te werken omhoog te komen en 3. de arbeidslust, die terug zal keeren, omdat een ieder dat vak kiest, waar hij de meeste lust en aanleg voor heeft.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

I. **ZWEDEN. — Duitsche represailles tegen Zweedsche industrieelen. —**
Het „Tidningarnas Telegrambyrå" meldt: Daar de Zweedsche regeering geweigerd heeft aan eenige Duitsche nazi's toestemming te geven om langer in Zweden te verblijven, hebben de Duitsche autoriteiten bij wijze van represaille geweigerd aan drie in Duitschland wonende Zweedsche industrieelen ver-

lenging van hun verblijfsvergunning toe te staan. Van de zijde der Duitsche autoriteiten was evenwel geenerlei critiek op deze Zweedsche onderdanen geoefend.
Zoodra het Duitsche besluit bekend was, werd den Zweedschen gezant te Berlijn opgedragen besprekingen te voeren, die nog steeds gaande zijn.
(Tidningarnas Telegrambyrå)

A. **NEDERLAND. — Herziening fiscaal strafrecht. - Commissie heeft haar verslag aan de Regeering aangeboden. —**
De commissie tot herziening van het fiscaal strafrecht en strafprocesrecht heeft op 29 Febr. '36 het door haar samengestelde verslag aan de ministers van Financiën en van Justitie aangeboden.
De commissie, waarvan mr. N. C. M. A. van den Dries, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden, voorzitter is, is ingesteld bij de beschikking van de ministers van Financiën en van Justitie op 14 en 21 Maart 1929.
Aan de commissie is opgedragen te onderzoeken in hoeverre grond bestaat om in het fiscaal strafrecht en strafprocesrecht wijziging te brengen, terwijl tevens aan de commissie de bevoegdheid is verleend om, indien genoemd onderzoek daartoe aanleiding mocht geven, haar onderzoek mede uit te strekken tot de mogelijkheid om de bestaande belastingwetgeving, met behoud van de stelsels van heffing der verschillende wetten, meer eenvoudig en overzichtelijk te maken.
Bij het verslag zijn als bijlagen gevoegd, zulks in den vorm van ontwerpen van wet, een reeks van wijzigingsvoorstellen, met toelichtingen, welke de Commisise noodig oordeelt. (Alg. Handelsblad)

B. **HONGARIJE. — Handel met Nederland. —**
Naar uit de officieele Hongaarsche statistiek blijkt, voerde Nederland in de jaren 1933, 1934 en 1935 resp. voor 4.671.000, 6.017.000 en 9.241.000 pengö naar Hongarije uit. In percenten van den totaalinvoer bedroeg Nederland's invoer naar Hongarije in die jaren resp. 1.50, 1.75 en 2.33%.
In diezelfde jaren bedroeg de waarde van Hongarije's uitvoer naar Nederland resp. 4.990.000, 4.472.000 en 4.963.000 pengö. Van Hongarije's totalen uitvoer maakte de uitvoer naar Nederland in die jaren resp. 1.28, 1.11 en 1.09%. (Pesti Hirlap) **(1717 E.)**

11 MAART 1936

C. **ZWITSERLAND. — De maatregelen tegen de Duitsche Nazi-organisaties. —**
De politie-directeur van het Kanton Zürich heeft de maatregelen medegedeeld, welke t.a.v. de Duitsche Nazi-organisaties worden genomen, overeenkomstig het besluit van den Federalen Raad inzake het verbod van de leiding van de Duitsche Nazi-partijen in Zwitserland. Door deze maatregelen worden getroffen de leider van den propaganda-dienst in Zürich en zijn vrouw, die de Nazi-vrouwenbeweging leidt, de leider der Duitsche studenten in Zwitserland en diens medewerker, alsmede de Arrondissementsleiders in Zwitserland. Allen zullen hun activiteit moeten staken en zullen tot het einde dezer maand den tijd krijgen hun bureelen te liquideeren. Indien dit niet het geval is, zullen andere maatregelen worden genomen. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. 2199 B.)**

D. **NEDERLAND. — Verlaging van Vaste Lasten en van Huren. - Hypotheken en Hypotheekbanken. —**
Thans is verschenen de memorie van antwoord der regeering (onderteekend door alle ministers) op het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over het wetsontwerp, houdende bijzondere maatregelen ter verkrijging van verlaging van sommige vaste lasten en huren.
De regeering wijst er daarin op, dat in het algemeen de positie der hypotheekbanken tengevolge van de voorgestelde maatregelen zal verbeteren. De te bedingen rentevoet voor nieuwe leeningen wordt vrijgelaten. De rente van hypotheken op landelijk eigendom wordt tot 4¾% verlaagd.
Door de regeering wordt overwogen een Rijkstoezicht op de hypotheekbanken in te stellen.
Met het oog op het primaire belang aan de verlaging van de vaste lasten op onroerende goederen verbonden acht de regeering het verantwoord de mogelijkheid, om daartoe te geraken, voor de gemeentebesturen te vergrooten door hun toe te staan tien opcenten op de gemeentefondsbelasting meer te heffen dan waartoe thans hun bevoegdheid reikt. Wenschelijk wordt het door de regeering geacht het ontwerp aldus te wijzigen, dat eerst in 1937 de thans geldende gemeentelijke belastingverordeningen komen te vervallen.
De regeering heeft afgezien van een imperatieve huurverlaging over de geheele linie. Ze stelt daarvoor in de plaats een systeem van individueele huurbepaling. Voorts heeft de regeering gemeend een individueel stelsel van canonverlaging te moeten introduceeren. (De Maasbode) **(V. b. Vaste Lasten 2205 D.; Hypotheken 1870 B.; Hypotheekbanken 1617 E.)**

E. **NEDERLAND. — Motie-Boon aangenomen. - Bijzondere regeling voor bezoldiging van ambtenaren en onderwijzers, die in communauteit leven. —**
In de op 5 Maart '36 gehouden vergadering van de Tweede Kamer is bij den aanvang de gewijzigde motie van orde van den heer Boon c.s., de regeering uitnoodigend, bij de Centrale Commissie van Georganiseerd Overleg aanhangig te maken de vraag, of er aanleiding bestaat voor een bijzondere regeling voor de bezoldiging van ambtenaren en onderwijzers, die in communauteit leven, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (De Tijd) **(V. b. Salarissen 2159 G.)**

F. **SINGAPORE. — Vlootbasis gereed. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat het voornaamste contract voor den bouw van de versterkingen van de haven van Singapore thans is uitgevoerd.
De aannemers hebben een bedrag van vier millioen pond sterling ontvangen. De admiraliteit zal nu door haar personeel de laatste hand aan de versterkingen laten leggen.
De vlootbasis wordt officieel beschouwd als een onderdeel van de defensie van het Britsche rijk in den Indischen Oceaan. De Britsche vloot zal daardoor ook ten Oosten van Suez kunnen opereeren; vroeger was de meest nabijgelegen basis Malta, welke daarvoor niet meer geschikt wordt geacht.
(Singapore Times) **(Vorig bericht blz. 1628 G.)**

G. **JOEGO-SLAVIE. — Stojadinowitsj over het Balkanpact. - Aanslag. —**
Sprekende over de Kleine en de Balkan Entente zeide minister-president Stojadinowitsj in zijn exposé in de Skoepsjtina: het stelsel der Kleine Entente wordt aangevuld door het tusschen Griekenland, Roemenië, Turkije en Zuid-Slavië gesloten Balkanpact. Dank zij dit pact heerscht op den Balkan in tegenstelling met vroeger een volledige vrede. De Balkan is heden niet meer het kruitvat of een bron van internationale conflicten. De Balkan-naties leven heden als vreedzame buren en het Balkanpact, dat gedurende zijn tweejarig bestaan zijn belang heeft bewezen bij de consolideering op politiek en economisch gebied, blijft ook verder de grondslag onzer Balkan-politiek.
De versterking der Balkansolidariteit binnen het kader van dit pact, beschouwt de Zuid-Slavische regeering als het gewichtigste hoofdstuk van de Zuid-Slavische buitenlandsche politiek. Buiten het Balkanpact staan nog Bulgarije en Albanië.
Onze betrekkingen tot beide landen zijn goed en wij zullen er steeds naar streven hen te verbeteren, want wij zijn ons ervan bewust dat de Balkan alleen in een politiek van goede nabuurschap en oprechte vriendschap een zekeren waarborg voor den vrede kan vinden.
In zijn uiteenzettingen over de Zuid-Slavische buitenlandsche politiek verklaarde hij, dat de buitenlandsche politiek standvastig wordt voortgezet in de richting, die vastgelegd is door den vermoorden koning Alexander. Belgrado wil zorg dragen voor de traditioneele vriendschap met Frankrijk en deze, voor zoover dat nog mogelijk is, versterken. Met Engeland streeft Zuid-Slavië naar een zoo nauw mogelijke samenwerking. Met het naburige Italië wil de regeering de misverstanden uit het verleden opheffen, teneinde de grondslagen voor een duurzame vriendschap in de toekomst te verzekeren.

De nauwe economische banden met Duitschland maken de vervolledigiing en uitbreiding der wederzijdsche betrekkingen zoo veel dit mogelijk is noodzakelijk.
Tijdens de rede van minister-president Stojadinowitsj werden drie revolverschoten op hem gelost. In de zaal ontstond een groote verwarring, de zitting werd onmiddellijk geschorst. Niemand werd gewond.
De politie arresteerde den afgevaardigde Damian Arnautowitsj, lid van de jeftitsj-oppositie. Hij had te veel gedronken. (Vreme)
(V. b. Stojadinowitsj 2189 I.; Balkan Ent. 2207 A.)

A. **NEDERLAND. — Bacon. - Contract vervangen door inschrijving. —**
Geruimen tijd werd gepropageerd, om tegelijk met de nieuwe bacon-regeling, welke minister Deckers zal invoeren, het stelsel van toewijzing der bereiding aan de fabrieken volgens een slachtvergoedingsschaal (bacon-contract), te vervangen door een stelsel van inschrijving.
Thans wordt medegedeeld, dat de minister heeft besloten, om met ingang van 30 Maart inderdaad het stelsel van contracteeren te laten vervallen en daarvoor een inschrijvings- (dus aanbestedings-) stelsel in de plaats te stellen. Export en aanvoer blijven ongewijzigd. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2124 D.)**

B. **NEDERLAND. — „Der Stürmer". - Verkoop in een sigarenwinkel te Amsterdam. - Protestvergadering van den Vrijheidsbond. —**
Op last van de Justitie der centrale recherche te Amsterdam is den eigenaar van den sigarenwinkel „De Driehoek" in de Kalverstraat te Amsterdam, een verhoor afgenomen op het vermoeden van overtreding van art. 137 d van het Wetboek van Strafrecht (het Kamerlid mr. Boon heeft terzake schriftelijke vragen gesteld). Bedoelde winkelier zou exemplaren van het anti-semitische weekblad „Der Stürmer" ter verkoop in voorraad hebben gehad, waardoor in strijd met art. 137 d W. v. S. gehandeld zou zijn, daar dit artikel bepaalt, dat: hij, die een geschrift of afbeelding, waarin een uitlating in beleedigenden vorm over een groep van de bevolking of over een ten deele tot de bevolking behoorende groep van personen voorkomt, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, enz., of om verspreid te worden in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste 6 maanden of een boete van ƒ 300.
Naar aanleiding van een bericht omtrent verkoop van het Duitsche weekblad „Der Stürmer" in een sigarenwinkel te Amsterdam deelt het hoofdkwartier van de N.S.B. mede:
1. dat de N.S.B. in geen enkel opzicht bij de bedoelde handelszaak betrokken is;
2. dat de leiding van de N.S.B. verspreiding in Nederland van het bedoelde weekblad (dat de N.S.B. wegens haar afwijzend standpunt tegenover het Duitsche anti-semitisme herhaaldelijk heeft aangevallen) afkeurt.
In de op 4 Maart '36 in Bellevue te Amsterdam gehouden protestvergadering van den Vrijheidsbond tegen den verkoop van het pornografische Duitsche blad „Der Stürmer" in den N.S.B.-sigarenwinkel te A'dam, hebben de liberale Tweede Kamerleden mr. Wendelaar en mr. Boon hun afkeuring uitgesproken over het gebeurde en een pleidooi gehouden voor het behoud van de geloofsvrijheid in ons land. (Alg. Handelsblad - De Tijd - Telegraaf)
(V. b. Der Stürmer 2079 E.; Vrijheidsbond 1983 E.)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Dr. Kamil Krofta Minister van Buitenlandsche Zaken. —**
De „Prager Presse" meldt, dat bij decreet van 28 Februari 1936 dr. Kamil Krofta tot Minister van Buitenlandsche Zaken is benoemd, als opvolger van dr. Benesj. (Prager Presse) **(V. b. Kabinet 2099 C.)**

D. **NEDERLAND. — Dr. R. J. Th. Meurer gehuldigd.**
Op 7 Maart '36 heeft in het Amstel Hotel te Amsterdam een breede schare bewonderaars, collega's en vrienden de gelegenheid gekregen om dr. R. J. Th. Meurer, de pionier voor medische sportkeuring, die bijna een halve eeuw op de bres stond voor de lichamelijke opvoeding, ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag hulde en eerbied te bewijzen.
(Red. K. H. A.)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — De Heilige Landstichting. —**
Op 28 Febr. '36 was het 25 jaar geleden dat de stichtingsacte werd verleden van de „Heilige Land Stichting" te Nijmegen. Men had toen feitelijk nog slechts een plan. Langzaam aan is gegroeid, wat thans een der aantrekkelijkste bezienswaardigheden van Nijmegen's omstreken vormt.
Behalve de vicaris A. A. Suys en zijn artistieke rechterhand, de schilder Piet Gerrits, die nog steeds even naarstig aan den uitbouw van hun levenswerk arbeiden, waren in de eerste jaren de heeren P. F. Bergmans te Tilburg, F. C. J. A. M. baron van Lamsweerden te Nijmegen, W. H. Rikkers te Hilversum, P. W. Maas te Tilburg, Henri Cramer te 's-Hertogenbosch, E. Laane te Bergen op Zoom en Reekers te Amsterdam de stuwkrachten. Al spoedig traden de heeren jhr. mr. Ch. Ruys de Beerenbrouck en Brenninkmeyer tot het bestuur toe. Naarmate de stichting van een Geldersch dennenbosch tot een monument der gewijde geschiedenis uitgroeide, nam jaar op jaar het vreemdelingenbezoek toe. Er is een reeks gebouwen verrezen, waarin zoowel de geest der toenmalige Joodsche cultuur als de sfeer van Christus' prediking levend wordt; waar veel onbegrepen teksten uit het Oude en Nieuwe Testament worden verduidelijkt en historie en beteekenis van het Christendom, zooals het uit het Oude Testament is voortgekomen, wordt belicht. Gestadig is nog alles in groei. In het jongst verleden is het paleis van Pilatus, met een marktplein en eenige straatbeelden uit Jeruzalem, voltooid. Tegen de glooiing van den Hemelvaartberg is een Palestijnsch landschap in uitvoering, dat beter dan het Geldersch kreupelhout de historische sfeer kan weergeven en dat den hof van Gethsemane, den Hemelvaartkoepel en den Kruisberg tot een geheel vereent. Om den Kruisberg zelf heeft tot het ontstaan van een verrassend schoon landschap bijgedragen de aanleg van een vredige begraafplaats. (De Tijd)

F. **NEDERLAND. — Minister-president Colijn's radiorede. - Winterploeg van infanterie en wielrijders niet met groot verlof. —**
De toeneming der politieke spanningen in Europa is voor de Nederlandsche regeering, hoewel zij vertrouwt, dat het geschil tusschen Duitschland en de andere Locarno-staten langs vredelievenden weg zal worden opgelost, aanleiding geweest tot het besluit, de dienstplichtigen van de z.g. winterploeg van de regimenten infanterie en het regiment wielrijders niet met groot verlof te zenden, doch tot nader order in werkelijken dienst te houden.
Minister Colijn deed van dit besluit mededeeling in de korte radio-rede, die hij op 11 Maart '36 hield, doch hij legde er daarbij grooten nadruk op, dat deze maatregel slechts op militair-technische gronden noodzakelijk is, en dat er voorshands geen enkele reden is om ongerust te zijn. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2198 G.; Defensie 2213 C.)

G. **UTRECHT. — 34ste Jaarbeurs. —**
De 34ste Nederlandsche Jaarbeurs werd op 10 Maart 1936 officieel geopend.
Deze jaarbeurs heeft met 1645 deelnemers op 46 na het aantal deelnemers der vorige voorjaarsbeurs bereikt. Uitgezonderd een deel der vijfde verdieping, welke alleen tijdens de najaarsbeurs benut wordt, is alles vol, binnenshuis zoowel als buiten. De deelneming aan deze beurs bewijst wederom, dat zes lange bange jaren van crisis en depressie geen bres hebben kunnen schieten in het moderne bolwerk van het Nederlandsche bedrijfsleven: de Nederlandsche Jaarbeurs. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1934 B.)**

H. **FILMKUNST. — Nederlandsche films. - Kermisgasten. - Lentelied. —**
Op 13 Febr. '36 vond de première plaats van de film „Kermisgasten", door Nationaal-Film vervaardigd in de Cinetone-Studio's en uitgebracht door Croeze-Bosman. Regie: Jaap Speyer; muziek: Joop de Leur; in de hoofdrollen: Henriëtte Davids, Fientje Berghegge, Johan Kaart Jr., Matthieu van Eijsden, Sylvain Poons, Johan Elsensohn.
5 Maart '36 vond de Nederlandsche première plaats van de film „Lentelied", een Amstelfilm-productie, uitgebracht door N.V. Filmex. Regie en manuscript: Simon Koster; muziek: Alex de Jong en Cor Lemaire; liederteksten: Martin v. d. Helst; aan de camera: Andor von Barsy. De hoofdrollen werden vervuld door: Lau Ezerman, Ank van der Moer, Dick Swidde, Jules Verstraete, Joke Busch, Jan Teulings, John Schilthuizen, Cor Hermus, Julia Cuypers.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 2142 C.)**

I. **FRANKRIJK. — Tardieu doet afstand van zijn Kamerzetel. —**
In een schrijven aan de kiezers van het district van Belfort heeft de oud-premier, André Tardieu, o.a. bekend gemaakt, dat hij besloten heeft afstand te doen van zijn Kamerzetel, aangezien het tegenwoor-

dige politieke systeem noch door het volk geduld noch door parlementaire middelen verbeterd kan worden.
Tardieu deelde aan het slot van zijn brief mede, dat hij zich niet uit het politieke leven zal terugtrekken.
(Le Matin) **(Vor. ber. Tardieu 2114 H.)**

12 MAART 1936

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vestigingswet voor vreemdelingen. —
Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp, houdende regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen.
1. Bij Kon. Besluit kan worden bepaald:
a. dat vreemdelingen en vreemde ondernemingen een beroep of bedrijf niet zelfstandig mogen uitoefenen, zonder dat zij daartoe schriftelijk vergunning van of vanwege den minister hebben verkregen;
b. dat werkzaamheden ten behoeve van derden niet mogen worden verricht, zonder dat die vreemdeling of vreemde onderneming daartoe schriftelijk vergunning van of vanwege den minister heeft verkregen.
2. Aan een vergunning kunnen voorwaarden en beperkingen worden verbonden.
Ter bestrijding van kosten, verbonden aan de uitvoering van deze wet, kan, volgens bij algemeenen maatregel van bestuur vast te stellen voorschriften, van belanghebbenden een vergoeding worden geheven.
Aan de memorie van antwoord is ontleend:
De voorgestelde maatregel zal zich ook uitstrekken over hen, die bij het inwerking treden van de wet reeds gevestigd zijn. Afgescheiden van het bovenstaande, biedt de ontworpen regeling het voordeel, dat in het tot nog toe op de vestiging van vreemde zakenlieden uitgeoefende toezicht uniformiteit wordt gebracht.
De mogelijkheid is geopend, een vergunning slechts voor te schrijven voor een bij het desbetreffend aangewezen gedeelte van Nederland.
De vreemdeling is strafbaar, zoo hij de vereischte vergunning niet heeft, daarnaast is strafbaar degene, die voor een vreemdeling hier te lande werkzaamheden verricht of een filiaal beheert zonder dat de vreemdeling vergunning verkregen heeft.
(Het Vaderland)
(Vor. ber. Vreemdel. 2199 A.; Tw. Kamer 2201 E.)

B. NEDERLAND. — Uitvoer van Radio-artikelen en Gloeilampen. —

	Radio-artikelen (Waarde in *f* 1000)		Metaaldraad Gloeilampen (Waarde in *f* 1000)	
	1935	1934	1935	1934
Januari	3.580	3.720	442	670
Februari	2.803	2.358	428	474
Maart	2.944	1.975	489	627
April	2.548	1.827	433	504
Mei	2.910	2.182	429	451
Juni	2.961	2.570	406	575
Juli	3.674	3.869	578	479
Augustus	3.795	4.201	407	470
September	3.790	5.413	527	595
October	4.238	6.103	613	669
November	3.114	5.427	559	553
December	1.963	5.058	523	620
Totaal	38.320	44.703	5.834	6.687

(De Telegraaf)
(V. b. Gloeilampen 1725 A.; Radio-artikelen 1653 B.)

C. ENGELAND. — Begrooting voor Defensie. - Totaal £ 30 millioen hooger. —
De begrootingen voor land-, zee- en luchtmacht zullen een verhooging van totaal £ 30 millioen aanwijzen.
Deze verhooging houdt geen rekening met de grootere uitgaven, welke het aangekondigde defensieplan zal meebrengen. Voor de kosten van dit nieuwe plan zullen in den loop van 1936-'37 suppletoire credieten worden gevraagd.
Het totale cijfer bedroeg dit jaar 124 millioen en zal stijgen tot 155 millioen pond. Het grootste deel van de verhoogde uitgaven zal besteed worden voor de luchtstrijdkrachten. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht Begr. Luchtvaart 1886 D.; Marine 1712 C.; Leger 1707 C.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Z. H. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen. —
Z. H. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen heeft door bemiddeling van den Apostolischen Internuntius te 's-Gravenhage, mgr. P. Giobbe, de pauselijke Bulle ontvangen, waarin de Paus hem op zijn verzoek eervol ontslag verleent als aartsbisschop van Utrecht, en hem tegelijkertijd verheft tot titulair-aartsbisschop van Selimbria (het tegenwoordige Siliwri in Griekenland aan de zee van Marmora). (De Maasbode)
(Vorig bericht Mgr. Jansen 2176 D.)

E. NEDERLAND. — Politieke activiteit van vreemdelingen. —
De vraag van het Tweede Kamerlid, den heer Goseling, betreffende het nemen van maatregelen van regeeringswege tot beeindigen van alle politieke activiteit van buitenlanders hier te lande hebben de ministers De Graeff en Van Schaik thans beantwoord.
In Nederland, aldus dit antwoord, worden alleen toegelaten naast elkaar staande, plaatselijke vereenigingen van ingezetenen van Duitsche nationaliteit, welke noch onderling in hiërarchisch verband staan, noch in zulk verband staan tot een Duitsche centrale organisatie. Deze vereenigingen mogen geen partijnaam dragen en geen partij- of staatkundig karakter bezitten.
Voorts is aan vreemdelingen op straffe van uitzetting verboden, zich op eenigerlei wijze in binnenlandsche politieke verhoudingen te mengen, naar buiten politiek actief te zijn en met name in dit verband pressie op eigen landgenooten uit te oefenen. De ten deze door de Nederlandsche Regeering genomen maatregelen gaan derhalve verder dan die, welke kort geleden door den Zwitserschen Bondsraad zijn getroffen en voor het oogenblik zich bepalen tot een verbod van een landelijke en van districtsleidingen der N.S.D.A.P. in Zwitserland.
Aangezien, vooral in den laatsten tijd, uit ter beschikking gekomen gegevens gebleken is, dat de voorwaarden, waaronder organisaties van Duitsche onderdanen hier te lande zijn toegelaten, in de praktijk door de betrokken vereenigingen niet voldoende worden nageleefd, is van de zijde der Regeering reeds vóór het Zwitsersche incident het noodige verricht en zal ter uitvoering daarvan ook het noodige geschieden, om aan dien ongewenschten toestand een einde te maken. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 2199 A.; Vreemdelingen 2216 A.)

F. HONGARIJE. — Werkloosheid. —
In December 1935 bedroeg het aantal werkloozen 52.350 tegen 52.900 in December 1934. (Az Est)

G. NEDERLAND. — Minister Deckers verdedigt het Landbouwcrisisfonds. —
Minister Deckers heeft op 10 Maart '36 een rede uitgesproken in antwoord op de debatten in de Tweede Kamer over het Landbouwcrisisfonds. Allereerst gaf hij een overzicht van de voornaamste crisisvoorschriften en hun geleidelijke ontwikkeling, alle gericht op het instandhouden van de bedrijven en schetste de totstandkoming van het landbouw-crisisfonds. Wat den tegenwoordigen toestand betreft, spr. zal er naar streven de indiening van de begrooting van het fonds zooveel mogelijk die der rijksbegrooting te doen naderen. Het cijferaspect van het fonds wisselt met den dag. De verzekering dat alles precies juist zal gaan, kan geen minister geven.
Spr. erkende dat de crisisdienst wel eens wat ingewikkeld werkt. Het is echter moeilijk te zeggen tot welke consequenties andere systemen zouden leiden. Men bedenke ook, dat vele regelingen zijn gemaakt voor korteren tijd dan waarvoor zij blijken te moeten dienen en wie weet nu hoe lang de crisisdiensten nog noodig zullen zijn? Voor de kleine boeren (met minder dan 5 H.A.) wordt een aparte regeling in het leven geroepen. De richtprijzen zijn afgestemd op de middelgroote bedrijven. Spr. was er op uit de boeren te nopen een zeker aantal landarbeiders te werk te stellen. Verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten heeft spr. afgewezen; verplichte arbitrage wil spr. overwegen.
De akkerbouw moet worden uitgebreid, ter verkrijging van producten waaraan Nederland tekort heeft, maar daarbij moet voorzichtigheid worden betracht om het economisch leven van Nederland in zijn geheel niet te ontwrichten.
De voedselverspilling zal spr. zooveel mogelijk tegengaan, opdat de producten aan kinderen en werkloozen ten goede komen. De bezwaren komen niet van de zijde der producenten, maar van die der distributiebedrijven.
De heer Westerman heeft spr. verweten dat hij niet alles weet. De eene man die alles weet, past niet in

het Nederlandsche staatsbestel. Hij weet o.a. niet wat de toekomst brengen zal. Hij die een systeem vraagt, vraagt het onmogelijke. De omstandigheden wisselen daarvoor te snel.
De tegenwoordige gecentraliseerde crisisdienst kan niet tot in lengte van dagen worden gehandhaafd. Zoo spoedig mogelijk zal deze worden vereenvoudigd. Ten slotte deelde de minister mede dat de verstrekking van goedkoope groenten aan behoeftigen zijn aandacht heeft. (Limburger Koerier) **(V. b. Minister Deckers 2142 A.; Landbouw-crisisfonds 2136 B.)**

A. **ADMIRAAL BEATTY OVERLEDEN. —**
Admiraal Beatty is, 65 jaar oud, overleden.
David Beatty werd 17 Januari 1871 geboren als zoon van captain D. L. Beatty op Borodale. Evenals zijn vader koos hij de marineloopbaan; hij nam op 13-jarigen leeftijd dienst. Als jong luitenant ter zee nam hij deel aan de expeditie naar Egypte en als kapitein-luitenant ter zee gedroeg hij zich in den Boxer-opstand zóó dapper, dat hij op 29-jarigen leeftijd bij keuze bevorderd werd tot kapitein ter zee.

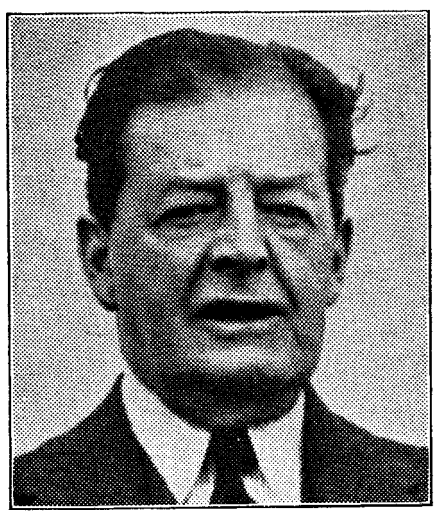

Admiraal Beatty

In 1911 werd hij benoemd tot onder-minister van Marine onder Churchill, maar na drie jaar ging hij weer in den actieven dienst over en was commandant van het Britsche eskader, dat in het voorjaar van 1914 Kiel bezocht.
Toen de oorlog uitbrak deed Beatty in de Duitsche bocht een aanval op de Duitsche vloot bij Helgoland, die zijn naam in Engeland plotseling op aller lippen bracht. Op 31 Mei 1916 nam hij deel aan den zeeslag bij Jutland. Kort daarna volgde hij den eenige dagen geleden overleden admiraal Jellicoe als commandant van de z.g. „grand fleet" op. Van 1919—1927 was hij eerste zeelord der admiraliteit.
Als dank voor de gewichtige diensten door hem aan het vaderland bewezen werd admiraal Beatty in 1919 verheven tot viscount Borodale op Wexford en tot earl of the North sea and of Brooksby, terwijl hij bij zijn afscheid van de marine benoemd werd tot lid van den Privy Council.
In 1930 werd lord Beatty, toen hij met een Engelsch motorjacht de haven van Kiel aandeed, door de Duitsche marine als gast ontvangen.
Lord Beatty, die reeds sedert Juli 1927 niet meer in actieven dienst was, heeft op zijn 65en verjaardag — 17 Jan. '36 — zijn pensioen aangevraagd, hetgeen hem onder dankzegging verleend werd. (Times)

B. **CHINA. — Dienstplicht. —**
Op 3 Maart '36 zijn de plannen der regeering voor een nieuwe militaire politiek bekend gemaakt. Zij is van plan den algemeenen dienstplicht in te voeren, zoodra de militaire autoriteiten den tekst van de desbetreffende wet hebben opgesteld, hetgeen eenigen tijd in beslag zal nemen. Men zou van plan zijn een diensttijd van twee jaar in te stellen voor alle mannen van 18 tot 45 jaar die geen lichamelijke gebreken hebben. Voor het oogenblik begint men echter met de militaire opleiding van regeeringsambtenaren.
(Ostasiatische Rundschau)

C. **JAPAN. — Kabinet-Hirota. - Plannen der nieuwe regeering. - Verdeeling van de grondstoffen en van de emigratiemarkten. —**
Naar de „Nitsji Nitsji" verneemt, zal de nieuwe Japansche regeering aan de Ver. Staten en Engeland verzoeken onderhandelingen te openen over de verdeeling van de grondstoffen en van de emigratiemarkten. Japan zal hiertegenover voorstellen bilaterale verdragen te sluiten van wederkeerige veiligheid.
Naar het blad verder bericht zijn de essentieele punten van de politiek van Hirota als volgt:
1. versterking van de internationale positie van Mandsjoekwo;
2. demilitarisatie van de Sovjet-Russische grens;
3. de verwezenlijking van een anti-communistisch front met China;
4. het voorkomen van een bewapeningswedloop ter zee door bilaterale besprekingen met Amerika en Engeland. (Nitsji Nitsji)
(Vorig bericht Kabinet Hirota 2212 C.)

D. **NEDERLAND. — Kunstzijde-uitvoer. —**

	Hoeveelheid (netto in duiz. K.G.)		Waarde (in duiz. gld.)	
	1935	1934	1935	1934
Januari	528	662	1.008	1.313
Februari	686	760	1.347	1.505
Maart	640	801	1.213	1.590
April	600	684	1.122	1.390
Mei	667	682	1.245	1.444
Juni	568	696	1.029	1.472
Juli	607	645	1.112	1.358
Augustus	614	692	1.099	1.440
September	630	712	1.121	1.391
October	782	664	1.334	1.339
November	683	484	1.185	977
December	609	620	1.001	1.220
Totaal	7.614	8.102	13.816	16.439
Gemidd. p. maand	634	675	1.151	1.369

(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 1433 B.)**

13 MAART 1936

E. **DUITSCHLAND. — De „Völkischer Beobachter" over „gelijke veiligheid". —**
Onder het opschrift „Gelijke veiligheid" wijst de „Völkischer Beobachter" op de geweldige vestingwerken die Frankrijk aan de Fransch-Duitsche grens heeft aangelegd. Voor Duitschland, aldus het blad, vormen deze vestingwerken niet slechts de verdedigingswerken van een naburigen staat, doch een ondubbelzinnige bedreiging van het onbeschermd Rijnland en wel in het bijzonder daardoor, dat speciale troepenafdeelingen zijn gevormd, die sterk gemotoriseerd zijn en naar de Fransche minister van Oorlog op 26 December 1935 zelf heeft verklaard, tot taak kunnen krijgen in het gebied van den vijand verwoestingen aan te brengen. Met het oog op dezen dubbelzinnigen toestand, die door het accoord met Rusland van meer beteekenis werd, was de Duitsche maatregel van 7 Maart een daad van noodweer. Aan Fransche zijde in het vestinggebied zijn 160.000 man geconcentreerd. Bedreiging door het Duitsche leger, aldus besluit het blad, is een al te plompe mededeeling, waarvan de achtergrond maar al te doorzichtig is. (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht Pact van Locarno 2212 A.)

A. Ratificatie van het Verdrag. —

De Fransche Senaat heeft op 12 Maart '36, nadat verschillende moties tot verdaging waren ingetrokken, na een kort debat het wetsontwerp tot goedkeuring van het Fransch-Russische pact met 226 tegen 48 stemmen aangenomen.

Tegen stemden: 18 leden der republikeinsche unie; 3 der democratische en radicale unie, 8 linksrepublikeinen, 4 rechtschen en 15 wilden. Voorts hebben 34 senatoren zich onthouden van wie 18 der republikeinsche unie en 6 der democratische en radicale unie.

Een vooraf door de Regeering gestelde motie van vertrouwen kreeg 231 tegen 52 stemmen.

Hieronder laten wij den volledigen tekst van het verdrag, zooals het op 2 Mei 1935 definitief werd vastgesteld, volgen:

Preambuul. — Het centraal executief comité van de Unie der Socialistische Sovjetrepublieken en de president van de Fransche Republiek, bezield door den wensch in Europa den vrede te bevestigen en aan hun onderscheidene landen daarvan de weldaden te waarborgen door ten volle de strikte toepassing te verzekeren van de bepalingen van het pact van den Volkenbond, die gericht zijn op het handhaven van de nationale veiligheid, de territoriale integriteit en de politieke onafhankelijkheid der staten; besloten hun krachten te wijden aan de voorbereiding en aan het sluiten van een Europeesch accoord met dit doel en intusschen voor zoover dit van hen afhangt mede te werken tot de doeltreffende toepassing van de bepalingen van het pact van den Volkenbond; hebben besloten een verdrag in dezen geest te sluiten.

FRANSCH-RUSSISCH VERDRAG

Artikel 1. — In het geval dat Frankrijk of de U.S.S.R. het voorwerp zouden zijn van een bedreiging met of gevaar van agressie (l'object d'une menace ou d'un danger d'agression) van den kant van een Europeeschen staat, verbinden de U.S.S.R. en wederzijds Frankrijk zich wederkeerig over te gaan tot onverwijlde raadpleging met het oog op maatregelen te nemen tot het inachtnemen van de bepalingen van artikel 10 van het verdrag van den Volkenbond.

Artikel 2. — In het geval dat, in de omstandigheden voorzien in art. 15 paragraaf 7 van het pact van den Volkenbond, Frankrijk of de U.S.S.R., in weerwil van de oprechtelijk vredelievende bedoelingen der twee landen, het voorwerp zouden zijn van een niet-uitgelokte agressie van den kant van een Europeeschen staat, zullen de U.S.S.R. en wederkeerig Frankrijk elkaar onverwijld hulp en bijstand verleenen.

Artikel 3. — In overweging nemend dat, volgens artikel 16 van het pact van den Volkenbond, elk lid van den bond, die zijn toevlucht neemt tot oorlog in strijd met de verplichtingen aanvaard bij de artikelen 12, 13 of 15 van het pact, ipso facto wordt beschouwd als een oorlogsdaad te hebben begaan tegen alle andere leden van den bond, verplichten zich Frankrijk en wederkeerig de U.S.S.R. om in het geval dat een hunner, in deze omstandigheden en in weerwil van de oprechtelijk vredelievende bedoelingen der twee landen, het voorwerp zou zijn van een niet-uitgelokte agressie van den kant van een Europeeschen staat, elkaar onverwijld hulp en bijstand te verleenen door over te gaan tot toepassing van artikel 16 van het pact.

Dezelfde verplichting wordt aanvaard voor het geval dat Frankrijk of de U.S.S.R. het voorwerp zou zijn van een agressie van den kant van een Europeeschen staat in de omstandigheden, voorzien bij artikel 17 paragrafen 1 en 3 van het pact van den Volkenbond.

Artikel 4. — Daar de boven gestipuleerde verbintenissen, in overeenstemming zijn met de verplichtingen der hooge contracteerende partijen voorzooveel zij leden zijn van den Volkenbond, zal niets in het onderhavige verdrag worden geïnterpreteerd als een beperking van zijn taak om de gepaste maatregelen te nemen tot het doeltreffend beveiligen van den wereldvrede of als een beperking van de verplichtingen, voortvloeiend uit het pact van den Volkenbond.

Artikel 5. — Het onderhavige verdrag, waarvan de Fransche en Russische teksten gelijke rechtskracht zullen hebben, zal worden geratificeerd en de ratificatie-oorkonden zullen te Moskou zoo spoedig mogelijk worden uitgewisseld.

Het zal kracht verkrijgen zoodra de uitwisseling van de ratificaties heeft plaats gehad en gedurende vijf jaren van kracht blijven. Indien het niet door een der hooge contracteerende partijen wordt opgezegd met een opzeggingstermijn van één jaar ten minste voor de expiratie van deze periode, zal het zonder beperking van duur van kracht blijven, terwijl elk der hooge contracteerende partijen het dan kan beëindigen door een desbetreffende verklaring met een opzeggingstermijn van een jaar. (Le Temps - Prawda)

(Vorig bericht blz. 2207 A.)

B. Het onderteekenings-protocol. —

Tegelijk met het nevenstaande verdrag hebben de Fransche en Russische gevolmachtigden, Laval en Potemkin, de Russische ambassadeur, het volgende protocol onderteekend, dat bij de uitwisseling van de ratificaties van het verdrag zal worden inbegrepen.

Artikel I. — Overeengekomen is, dat de strekking van artikel 3 is, elk der contracteerende partijen te verplichten onverwijld hulp te verleenen aan de andere partij door zich onverwijld te voegen naar de aanbevelingen van den Raad van den Volkenbond, zoodra deze zullen zijn opgesteld krachtens artikel 16 van het pact.

Eveneens is overeengekomen, dat de twee contracteerende partijen in onderling overleg zullen handelen om te verkrijgen dat de Raad zijn aanbevelingen opstelt met allen spoed, die de omstandigheden zullen vereischen, en dat indien nochtans de Raad om een of andere reden geen enkele aanbeveling opstelt of niet tot een unaniem besluit komt, de verplichting van bijstand onverminderd zal worden nagekomen (l'obligation d'assistance n'en recevra pas moins application).

Eveneens is overeengekomen, dat de verbintenissen van bijstand voorzien in het onderhavig Verdrag, slechts het geval beoogen van een agressie, gericht tegen het eigenlijke grondgebied van de eene of de andere contracteerende partij.

Artikel II. — Daar het de gemeenschappelijke bedoeling der twee regeeringen is door het onderhavige verdrag in niets in te gaan tegen de verplichtingen vroeger door Frankrijk en de U.S.S.R. krachtens gepubliceerde verdragen aanvaard ten aanzien van derde staten, is overeengekomen dat de bepalingen van genoemd verdrag geen toepassing zullen kunnen vinden, die, niet vereenigbaar met conventie-verplichtingen aanvaard door een contracteerende partij, deze zou blootstellen aan sancties van internationaal karakter.

Artikel III. — De twee regeeringen, het sluiten van een regionale overeenkomst wenschelijk achtend, die zou strekken tot het organiseeren van de veiligheid tusschen de contracteerende staten en die anderzijds verbintenissen van wederzijdschen bijstand zouden bevatten of zouden kunnen vergezellen, erkennen elkaars bevoegdheid om, met wederzijdsch goedvinden, in het voorkomend geval deel te nemen aan soortgelijke verdragen in zoodanigen vorm, direct of indirect, die geschikt zou blijken, terwijl de verplichtingen van deze verschillende overeenkomsten in de plaats zouden moeten komen van die, voortvloeiend uit het onderhavige verdrag.

Artikel IV. — De twee regeeringen constateeren, dat de onderhandelingen, die de onderteekening van het onderhavig verdrag tot resultaat hebben gehad, oorspronkelijk zijn aangeknoopt met het doel een veiligheidsovereenkomst te completeeren, de landen van het Noord-Oostelijk deel van Europa omvattend, te weten: de U.S.S.R., Duitschland, Tsjecho-Slowakije, Polen en de Oostzeelanden, die aan de U.S.S.R. grenzen; naast dit accoord moest een verdrag van bijstand worden gesloten tusschen de U.S.S.R., Frankrijk en Duitschland, waarvan elk dezer drie staten zich moest verbinden tot het verleenen van bijstand aan dengene hunner, die het voorwerp van agressie zou zijn van een dezer drie staten.

Ofschoon de omstandigheden totnogtoe niet het sluiten van deze overeenkomsten hebben veroorloofd, die de twee partijen nog steeds als wenschelijk beschouwen, zoo blijft onverminderd dat de verplichtingen, neergelegd in het verdrag van bijstand tusschen Frankrijk en de U.S.S.R., aldus moeten worden opgevat, dat zij slechts mogen werken binnen de grenzen, ontworpen in vroeger opgestelde drievoudige overeenkomst. Onafhankelijk van de verplichtingen, voortvloeiend uit het onderhavige verdrag, wordt er tezelfdertijd aan herinnerd, dat, in overeenstemming met het non-agressie-pact tusschen Frankrijk en de U.S.S.R., dat 29 November 1932 werd geteekend, en zonder overigens inbreuk te maken op de universaliteit van de verplichtingen van dit pact, in het geval dat een der twee partijen het voorwerp zou worden van een agressie van den kant van een of verscheidene derde Europeesche mogendheden, niet voorzien in het bovengenoemde drievoudige accoord, zal de andere contracteerende partij zich, gedurende den duur van het conflict, moeten onthouden van alle directe of indirecte hulp of bijstand aan den aanvaller of de aanvallers, terwijl iedere partij bovendien verklaart niet gebonden te zijn door een accoord van hulp, dat in strijd zou zijn met deze verplichting. (Le Temps - Prawda)

(Vorig bericht blz. 2218 A.)

A. **Kwaliteit en aanwas der bevolking.** —
Op de te Utrecht gehouden jaarvergadering van de Nederlandsche Genetische Vereeniging sprak prof. dr. H. Muckermann S. J. uit Berlijn over het „Probleem van de erfelijkheidsbiologisch gedifferentieerde voortplanting en een poging tot de oplossing daarvan."
Het probleem waarom het hier gaat is een van de belangrijkste problemen der eugenese en zal in de laatste instantie mede de toekomst van het blanke ras bepalen. Het begrip gedifferentieerde voortplanting werd het eerst onder woorden gebracht door Galton, die op 4 December 1898 in een brief aan Pearson de uitdrukking gedifferentieerde vruchtbaarheid gebruikte.
Wie een volk genetisch onderzoekt moet dit als een organisme zien met zijn honderden variaties en differentiaties: In het kader van de eugenese gezien, zal de studie, die zich met de gedifferentieerde voortplanting bezig houdt niet zoo zeer de raszuiverheid van het volk in de eerste plaats in het oog moeten houden, maar met Galton van het standpunt moeten uitgaan, dat elk volk een rassenmenging vertoont en dat het vraagstuk van de raszuiverheid een ander is dan dat van de gezondheid van het ras.
Eugenese en rassenhygiëne zijn dan ook geen begrippen die elkaar dekken. Wat ons interesseert is in hoeverre de rassenmenging in de samenstelling van een volk doorwerkt, in hoeverre het vermengen zich aan zijn eigen ondergang prijsgeeft en ook in hoeverre daar mee de gezondheid van een volk samenhangt.
Allereerst geeft spr. een omschrijving van het probleem van de gedifferentieerde voortplanting en over de geschiedenis van zijn ontstaan. De bevolkingsvermeerdering en haar afname is voor het eerst door Malthus een onderwerp van studie gemaakt.
Malthus wilde door het verkorten der huwelijksjaren, door moreele remmen ondeugden en ellende overwinnen en er voor zorgen dat niet door een te grooten bevolkingsaanwas voedseltekort zou ontstaan. Met het latere nieuw malthusianisme heeft dit niets te maken.
Bij een naïeve beschouwing van den bevolkingsaanwas gaat men uit van het getal levendgeborenen, het aantal huwelijksvoltrekkingen en de mortaliteit. Een vergelijking tusschen Duitschland en Nederland geeft dan de volgende cijfers:
Nederland geboortecijfer 20.7, mortaliteit 10.4.
Duitschland geboortecijfer 18, mortaliteit 11.1
Beide landen schijnen dus vrijwel in dezelfde omstandigheden te verkeeren. In werkelijkheid evenwel is men er met een zoo eenvoudige vergelijking der cijfers niet. Want in Nederland is het aantal huwelijksvoltrekkingen op 1000 inwoners 7.3, terwijl het in Duitschland momenteel kunstmatig opgevoerd is tot 11.1. Op den duur zal dit van zelf een correctie ondergaan en past men thans deze correctie toe op de bovenstaande cijfers, dan wordt het aantal levendgeborenen in Duitschland in vergelijking met overeenkomstige verhoudingen in Nederland 12, terwijl de mortaliteit 20.3 bedraagt. Ook de bestudeering van de leeftijdenpiramide waaruit een volk is samengesteld kan een verdieping van ons inzicht geven. En dan blijkt dat in Zweden bij den adel in vergelijking met de overige bevolking reeds van 1901 af geen overschot bestaat en verandert zich daar de piramide in een urn.
Normaliter hoort de leeftijdsgroep van 1-15 jaar 1/3 die van 15-30 jaar 1/4, die van 30-45 jaar 1/5 uit te maken, wat in Nederland vrijwel gerealiseerd is. In Duitschland zijn de verhoudingen voor deze drie groepen 1/4, 1/4, 1/4, een groot nadeelig verschil dus voor Duitschland ten opzichte van Nederland waar het aandeel van de eerste groep slechts van 34-31 achteruitgegaan is.

Kwalitatieve samenstelling. — Belangrijk is ook de kwalitatieve samenstelling van de bevolking. Hoe groot met andere woorden is de nakomelingschap der erfelijk gezonden, hoe groot het aandeel der erfelijk belasten. Bij deze laatsten was in den tijd voor de sterke afname in kindertal het gemiddelde 6 kinderen, thans bedraagt dit nog 4 en een fractie, bijna evenveel als bij een kleine stadsfamilie. Gelukkig is de numerieke verhouding van zwakzinnigen tot gezonden in een volk gering. Over schizophrenen en epileptici weten wij nog te weinig. Over de nakomelingschap der begaafden deed het eerst Steinmetz in 1904 een onderzoek. Spr. deed dit van 1916 af en omvatte daarbij de totaliteiten van een aantal groepen, waarin hij biologisch voltooide families en biologisch onvoltooide families, waarin nog meer kinderzegen te wachten is, onderscheidt. Onderzocht werden de bevolkingen van een aantal natuurdorpen, die niet zoo worden betiteld omdat zij zich in een cultuurloozen toestand zouden bevinden, maar omdat hier een harmonische levensopbouw en familiegroei tot stand zijn gekomen, waar niet geklaagd wordt over kinderzegen, noch ook de moeders van een verhoogde sterfte door kinderrijkdom te lijden hebben. Als tweede groep werden onderzocht professoren van Universiteiten en technische hoogescholen. Tot de derde groep behoorden: A de landbevolking; B de daarvan afgeleide kleinestadsbevolking, terwijl de vierde groep de Pruisische politie omvatte. Gegeven werden de cijfers voor de voltooide huwelijken, terwijl daarnaast de getallen nakomelingen voor de eerste vijfjarige perioden van het huwelijk afzonderlijk werden aangegeven.
Tot een goed begrip van de beteekenis dezer cijfers moge dienen dat een gemiddeld getal van drie kinderen noodig is om de ouders te vervangen en dat pas bij vier kinderen van een overschot sprake is.
De opbouw van de bevolking van deze vier groepen komt er nu als volgt uit te zien:

BIOLOGIE

	kinder-tal	eerste 5 jaar	tweede 5 jaar	derde 5 jaar
Natuurdorpen . .	6.5	2.3	2	1.8
Landbevolking . .	6.5	2.9	1.9	1.3
Kleine steden . .	4.3	1.9	1.3	0.7
Univers. hoogleer.	2.8	1.65	0.65	0.3
Politie	2.46	0.9	0.34	0.2

Voor de hoogleeraren geldt dat deze toestand reeds sinds 1895 bestaat, terwijl voor de politie werd gevonden, dat de hoogere rangen er nog slechter aan toe zijn dan de plattelandspolitie.
Het losmaken van het land voert tot geboorte-teruggang, terwijl in de intellectueele kringen, die vroeger voornamelijk gerecruteerd werden uit de kleinestadsbevolking, van een komende zelfvernietiging op grond van deze statistieken gesproken moet worden. De politie werd uit den middenstand gerecruteerd. Daar is de teruggang het ergste.

Terug naar de natuur. — Als oplossing om uit de moeilijkheden te komen beveelt spr. een gezonden teruggang tot de natuur aan, het bevorderen van de natuurlijke kinderrijke familie, het tegengaan van de onnatuurlijke dwergfamilie, zoowel als van de onnatuurlijke kinderrijke familie der alcoholici en zwakzinnigen. De tusschentijd tusschen twee geboorten moet niet te klein zijn, anders kan de moeder haar kind niet de normale periode voeden en krijgt men een onnatuurlijk overschot. Het bevredigen der geslachtsdrift, die een bovenpersoonlijke beteekenis heeft moet met het welzijn van echtgenoote en familie in evenwicht zijn.

Sprekend over het rassenvraagstuk wijst spr. er op, dat het vaak voorkomt dat ongelijk-rassige huwelijken disharmonisch zijn. Op het moment dat de wereld te kort schiet moet men helpen, waarbij alleen die hulp blijvend uitkomst brengen kan, die weer een kringloop in de Europeesche arbeidsruimte mogelijk maakt. Dit kan evenwel nog generaties duren voor wij weer zoover zijn. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Biologie 1670 B.; Prof. dr. H. Muckermann 1673 E.)

14 MAART 1936

A. FRANKRIJK. — Locarno. - Minister-president Sarraut bereid met Duitschland te onderhandelen. —
De Fransche minister-president Sarraut heeft op 10 Maart '36 in de Fransche Kamer een verklaring afgelegd, naar aanleiding van de internationale moeilijkheden, die zijn ontstaan, nu Duitschland het verdrag van Locarno heeft opgezegd, en troepen in het Rijnland heeft gelegd.
„Het is duidelijk", aldus zeide Sarraut, „dat de schending der gedemilitariseerde Rijnland-zône onze eigen veiligheid raakt, doch de toekomst van den Europeeschen vrede, de organisatie van de collectieve veiligheid en de Volkenbond loopen nog veel ernstiger gevaar."
Sarraut stelde de vraag, wie ook maar het geringste vertrouwen in het nut van verdragen zou behouden, indien voor de vernietiging daarvan de wensch van den sterkste voldoende zou zijn?
Na er op gewezen te hebben, dat Frankrijk er niet het minste voordeel bij heeft het Duitsche volk in ellendige omstandigheden te brengen, richtte Sarraut de vraag tot Duitschland, in hoeverre de herbezetting van het Rijnland door Duitsche troepen kan bijdragen tot de oplossing van de vraagstukken, waarvoor Duitschland zich geplaatst ziet?
„Het vertrouwen in Duitschland, dat voor nieuwe onderhandelingen noodig is, is verloren gegaan," aldus Sarraut.
„De Fransche regeering wijst onderhandelingen, welke den vrede kunnen waarborgen, niet van de hand, doch zij kan niet onderhandelen onder den invloed van geweld en de schending van vrijwillig geplaatste handteekeningen.
Frankrijk blijft tot onderhandelen bereid, indien de eerbiediging der internationale verplichtingen door Duitschland opnieuw zal zijn verzekerd." ...
De verklaring van Sarraut werd door de geheele Fransche Kamer toegejuicht.
De minister van Buitenlandsche Zaken, Flandin, heeft in den Senaat een soortgelijke verklaring voorgelezen. (Le Temps)
(V. b. Verdrag v. Locarno 2217 E.; Sarraut 2210 D.)

B. RUBBER. — Wereldproductie en -consumptie 1935.

PRODUCTIE (uitvoer) (in tons)	1935	CONSUMPTIE	1935
N.-I. Plantager.	133.000	Ver. Staten	496.000
N.-I. Bevolk.r.	143.000	Engeland	101.000
Malay States	410.000	Frankrijk	48.000
Ceylon	54.000	Duitschland	60.000
Siam	28.000	Italië	20.000
Indo China	28.000	Canada	25.000
Br. Borneo en Serawak	30.000	Australië	10.000
India en Burma	11.000	Japan	56.000
Rest Plant. ruber	1.200	Rusland	32.000
Zuid-Amerika	14.000	België	7.000
Mexico	400	Rest	61.000
Afrika	4.400		
Totaal	857.000	Totaal	916.000

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1649 A.)**

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Bezuiniging. - Welke bepalingen in werking zullen treden. —
Staatsblad 380 bevat een K.B. van 11 Februari, waarbij is bepaald, dat paragraaf 15 van de wet van 29 November 1935 tot verlaging van de openbare uitgaven, in werking zal treden op 1 April 1936.
Paragraaf 15 van genoemde wet heeft betrekking op de bijzondere regelingen voor ambtenaren van vereenigde en opgeheven gemeenten.
Bij K.B. van 23 Februari zijn behalve voor het nieuwe lid 4 bis van art. 28 der L.O.-wet 1920 (leerlingenschaal voor scholen uitsluitend omvattende het zevende en/of de hoogere leerjaren van scholen voor gewoon lager onderwijs) en het 4de lid van art. 63 der L.O. Wet 1920 (verstrekking door 's Rijks belastingdienst van de gemengde hoofdsom voor schoolgeldheffing) vastgesteld de data van in werking treden van de verschillende bepalingen van de wet tot verlaging van de openbare uitgaven voor het onderwijs.
Voor de meeste bepalingen dier wet is de datum van in werking treding bepaald op 1 Maart 1936.
Dit wil dus zeggen: voor de schoolgeldregeling van bijzondere hoogere burgerscholen en gymnasia; het heffen van eindexamengelden hoogere burgerscholen en gymnasia, van extraneï; leerlingenschaal, en wijziging van enkele andere subsidiebepalingen voor scholen voor uitgebreid lager onderwijs; leerlingenschaal voor scholen voor gewoon lager onderwijs; wijziging wachtgeldregeling voor onderwijzers; afschaffing van bijzondere bijdragen aan gemeenten in de kosten van het onderwijs; opschorting van de invoering van het onderwijs in de lichamelijke oefening; nieuwe regeling inzake de vergoeding voor terreinen en gebouwen door gemeenten aan schoolbesturen en terugbetaling van waarborgsommen aan bijzondere lagere scholen; bezuiniging op de onderwijzersopleiding; reglement op de voorloopige pensionneering van 60-jarige onderwijzers; ontslag gehuwde onderwijzeres, niet kostwinster.
Voor eenige bepalingen der bezuinigingswet is een andere datum van in werking treding vastgesteld. Het nieuwe eerste lid van art. 45 duo decies der M. O. Wet en het nieuwe eerste lid van art. 169 der H. O. Wet inzake de subsidieregeling voor bijzondere hoogere burgerscholen en gymnasia treedt met ingang van 1 September 1936 in werking. Op dien datum treedt eveneens in werking de nieuwe regeling inzake de schoolgeldheffing (met uitzondering van — gelijk boven reeds is vermeld — artikel 63, lid 4 der L. O. Wet 1920, waarvoor nog niet een datum is bepaald).
Met ingang van 1 Januari 1937 zal in werking treden de regeling van de bijdragen van buitengemeenten in de kosten van hoogere burgerscholen en gymnasia, terwijl met ingang van 1 October 1937 in werking treedt de bepaling, waarbij de examens in de fraaie handwerken worden afgeschaft.
(Staatsblad) **(Vorig bericht blz. 2180 E.)**

D. BELGIE. — De opzegging van het Locarno-Verdrag. - Een verklaring in de Belgische Kamer. —
Minister-president Van Zeeland is op 11 Maart '36 voor de Kamer verschenen, om een verklaring over den toestand af te leggen.
Minister-president Van Zeeland ving aan met een protest tegen Duitschland. België — aldus zeide hij — is de voornaamste betrokkene bij het Locarno-verdrag. Er is voor het opzeggen van dit verdrag ten onzen opzichte geen enkele verontschuldiging; steeds hebben wij het pact zoowel volgens de letter als naar den geest nageleefd.
Daarop weidde hij uit over het Fransch-Belgisch militair accoord, waaromtrent hij de publieke opinie in België wilde geruststellen.
Het eenige belangrijke element eruit heeft betrekking op het contact tusschen de generale staven van beide landen en hieraan mag men niet tornen.
Het Locarno-verdrag en het Volkenbondspact zijn de eenige bindende elementen voor deze militaire samenwerking. Het Fransch-Belgisch militair accoord sluit geen politieke verbintenissen in en geen enkele verplichting ten aanzien van de inrichting van de wederzijdsche landsverdediging.
Dit is bij onze voorlaatste besprekingen te Parijs en na een briefwisseling in dezen geest, waardoor de overeenkomst van 1920 aan den nieuwen toestand is aangepast, vastgesteld, terwijl verouderde clausules zijn geschrapt. Deze briefwisseling dateert van 6 Maart '36.
Van de voorstellen van Hitler zei hij het volgende: Onder de voorstellen van Hitler zijn er enkele met een opbouwend karakter, doch zij zijn zeer onvolledig. Er moet een middel gevonden worden om de internationale orde te herstellen op grond van de werkelijkheid en met de gewenschte voorzorg. Alles moet evenwel in het werk worden gesteld, om oorlogsgevaar nu en in de toekomst uit te schakelen.
Wij zijn bereid deel te nemen aan elke gemeenschappelijke actie tot oplossing van de situatie vooral in overleg met Frankrijk en Engeland. Inmiddels blijven wij steunen op het Locarno-pact, zoolang dit niet vervangen is door een nieuwe overeenkomst in overeenstemming met alle betrokken partijen.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Dr. v. Zeeland 2178 E.; Verdrag van Locarno 2220 A.)**

E. NEDERLAND. — Voorontwerp verlaging van de pensioenen. —
Een wetsontwerp tot verlaging van de pensioenen der burgerlijke en militaire ambtenaren, overeenkom-

stig het rapport der commissie-Palm is spoedig te wachten.
Nader vernemen wij, dat het de bedoeling is deze verlaging te doen ingaan op 1 Juli 1936 en van kracht te doen zijn tot 1 Januari 1941. Uit den voorgestelden maatregel wordt een jaarlijksche bezuiniging verkregen voor het Rijk van *f* 3.300.000; voor het 40-tal gemeenten, dat voor een deel harer ambtenaren het risico van eigen pensioen draagt, van *f* 800.000 en voor het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds van *f* 1.600.000. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Pensioenwet 2159 F.)

15 MAART 1936

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. J. Goudriaan over „De oorzaken der werkloosheid en de middelen ter bestrijding". —**

Met een rede over „De oorzaken der werkloosheid en de middelen ter bestrijding" heeft prof. dr. J. Goudriaan, buitengewoon hoogleeraar aan de Ned. Handelshoogeschool en hoofd der bedrijfsorganisatie van het Philipsconcern, dezer dagen het ambt van buitengewoon hoogleeraar in de bedrijfsleer en de organisatie der onderneming aan de Technische Hoogeschool aanvaard.
In den loop van zijn betoog behandelde spr. achtereenvolgens den invloed van loonsverlaging en prijsverhooging, van mechanisatie en rationalisatie, van werkloosheidsverzekering, landbouwsteun, industrialisatie en de uitvoering van publieke werken. Geen van alle is afdoende; andere, zooals bescherming van nationaal product, hebben in het groot gezien alleen maar de tendenz de werkloosheid te verplaatsen.
Maar er is, zoo vervolgde spr., één middel, dat oneindig krachtiger dan de zoo juist genoemde het herstel teweeg kan brengen: de oorlog en de toerusting tot den oorlog. Het aanleggen van oorlogsvoorraden van grondstoffen werkt valoriseerend op alle goederenmarkten, het geven van grootscheepsche opdrachten voor de mechanische oorlogstoerusting herstelt de activiteit in de industrie der productiemiddelen: men opereert dus juist op die punten van het economisch organisme, van welke herstel van de activiteit het krachtigst uitgaat. De bewapening van één land stimuleert bovendien die van alle andere en de economische activiteit van ieder land wordt niet alleen gebaat door de uitbreiding van de eigen bewapening, maar ook door de repercussies, die deze maatregelen bij de andere opwekken.
Men moet zich dan ook goed doordringen van deze bittere waarheid, dat de zoogenaamde normale perioden van redelijk stabiele welvaart, die deze maatschappij de laatste anderhalve eeuw heeft gekend, uitsluitend die perioden zijn geweest, waarin oorlogen werden gevoerd en groótere oorlogen werden voorbereid. En men kan dan ook met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid voorspellen, dat wij thans een periode van economische opleving tegemoet gaan met matiger wordende crisissen, die vermoedelijk haar afsluiting zal vinden in den volgenden wereldoorlog.
Is het niet mogelijk de werkloosheid te bestrijden op een manier, die ons gevoel en ons verstand meer bevredigt dan de toerusting tot den oorlog? Spr. ontwikkelde hierover den volgenden gedachtengang. Voorwaarde voor het stabiliseeren van de economische activiteit is in elk geval het stabiliseeren van het prijsniveau, aangezien de plotselinge daling van alle grondstofprijzen met mathematische zekerheid reeds aanzienlijke percentages werkloosheid te voorschijn roept. Het stabiliseeren van het niveau der grondstofprijzen is hetzelfde als het kiezen van een anderen grondslag voor het geldstelsel. Maar dit is geen opportunistische maatregel; de logische opbouw van een rationeel geldstelsel voert tot dezelfde conclusie. Als eersten eisch voor een rationeel geldstelsel mag men immers verlangen, dat men het goed, waarop men het geldstelsel baseert, door een bepaalde hoeveelheid van dit goed te kiezen als eenheid van geld, zoodanig kiest, dat men door deze keuze in de natuurlijke prijsvorming der goederen onderling geen storingen teweeg brengt. Een geldstelsel, dat werkelijk neutraal is ten aanzien van alle goederen, moet dus gebaseerd zijn op een complex van alle goederen, elk vertegenwoordigd volgens zijn invloed in het ruilverkeer.
Het is ook niet mogelijk, het credietwezen, dat in onze maatschappij zulk een belangrijke en onmisbare rol vervult, op te bouwen op den grondslag van een speculatief geldstelsel, dat slechts prijsgebondenheid kent voor één enkel artikel.
Het tweede gezichtspunt maakt gebruik van het feit, dat de prijzen van alle goederen onderling zeer sterk aan elkaar zijn gebonden en statistisch gezien een vrij homogene massa moeten vormen, indien wij althans een oogenblik afzien van de in totaliteit weinig invloed hebbende prijzen van de groep der jonge technische artikelen, zooals automobielen e.d. Wij behoeven dus niet de practisch oneindige menigvuldigheid van alle goederen in de geldeenheid op te nemen, maar uitsluitend een goed gekozen selectie daarvan. Bij het maken van deze selectie moet men zich in de eerste plaats laten leiden door de overweging, dat de goederen wel sterk verwant zijn in hun prijsontwikkeling, maar dat toch de grillige invloed der natuur voor bepaalde groepen van goederen geheel anders kan zijn dan voor andere. Bovendien moeten de goederen, welke wij kiezen zooveel mogelijk indifferent zijn in den tijd; de geldeenheid immers is bestemd voor transacties op langen en zeer langen termijn; de goederen, welke voor haar constructie worden uitgekozen, moeten, niet natuurlijk als exemplaar, maar als soort gedurende dien tijd practisch onveranderd blijven. Aan beide eischen voldoet een juiste selectie der grondstoffen het best. Er liggen op dit terrein nog vele open vragen. Het is evenwel reeds bijzonder verheugend, dat de belangstelling voor en het geloof in de mogelijkheid van een afdoende crisistherapie op redelijke grondslagen allerwegen groeit. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Bedrijfsleer 1521 A.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2202 G.)

B. **NEDERLAND. — De dagorder van den Commandant van het Veldleger. —**

De Commandant van het Veldleger heeft de volgende dagorder uitgevaardigd, welke op 12 Maart '36 op het morgen-appèl door de regiments-commandanten is voorgelezen:

Zijne Excellentie de Minister van Staat, Minister-president, Minister van Defensie a.i. dr. H. Colijn, heeft op 11 Maart '36 in een voor de radio uitgesproken rede medegedeeld, dat de politieke spanningen in den laatsten tijd in Europa weer grooter geworden zijn. Hoewel er alle reden is te vertrouwen, dat men er in zal slagen langs vredelievenden weg tot oplossing van het gerezen geschil te geraken, mag de mogelijkheid van toenemende spanning niet geheel uitgesloten worden geacht en moet met die mogelijkheid dus eveneens rekening worden gehouden. Onder deze omstandigheden acht Hr. Ms. Regeering het niet verantwoordelijk, dat een sterke vermindering van geoefende troepen onder de wapenen zou intreden, welke toestand zou ontstaan, indien de dienstplichtigen van de tweede ploeg (winterploeg) van de lichting 1935 van de infanterie en wielrijders, wier eerste oefening op 14 Maart a.s. zou zijn geëindigd, op dien datum met groot verlof zouden vertrekken. In verband hiermede heeft de Regeering besloten de bedoelde dienstplichtigen, die thans voor de eerste oefening onder de wapenen zijn en eerstdaags huiswaarts zouden keeren, tot nader order te houden.

De Regeering vertrouwt, dat het aanhouden van de dienstplichtigen, die anders binnen enkele dagen naar hunne haardsteden zouden terugkeeren, van korten duur zal zijn.
Ik verwacht van alle dienstplichtigen, die hierdoor worden getroffen, dat zij met blijmoedigheid hun plicht zullen vervullen, die het landsbelang van hen vordert en dat zij er een eer in zullen stellen, bij te dragen tot de veiligheid van het vaderland. Van alle militairen, behoorende tot het veldleger, verwacht ik, dat zij eendrachtig zullen zijn, dat de weermacht zich door stipte plichtsbetrachting en goede krijgstucht zal onderscheiden. Ik weet dat het Vaderland daarop rekenen kan.
Leve de Koningin. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 2215 F.)

C. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's onderhoud met Ward Price van de „Daily Mail". - Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk. —**

„Mijn voorstel tot het sluiten van non-agressiepacten in het Oosten en het Westen van Duitschland moet worden beschouwd als een algemeen voorstel, er is stellig geen enkele uitzondering op en het is ook van toepassing op Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk," aldus verklaarde Hitler in een onderhoud, dat hij op 10 Maart '36 heeft toegestaan aan Ward Price, den specialen correspondent van de „Daily Mail".
(Daily Mail) **(Vor. ber. Hitler 2209 A.)**

D. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Gedelegeerden constateeren verdragsschending door Duitschland. - Minister Eden vraagt Duitschland een „symbolisch" terugtrekken der troepen uit de Rijnzône. - Duitschlands weigering. —**

Nadat op 10 Maart '36 te Parijs een bijeenkomst van de Locarno-mogendheden (Frankrijk, Engeland, België en Italië) was gehouden, werd het volgende communiqué verstrekt:
„Op het ministerie van Buitenlandsche Zaken is een nieuwe bijeenkomst der Locarno-mogendheden gehouden. Eenstemmig werd besloten, dat de besprekingen na 12 Maart te Londen zullen worden voortgezet. De Britsche regeering heeft den president van den Volkenbondsraad verder uitgenoodigd, de eerstvolgende zitting van den Raad, die aansluit op de bijeenkomst der Locarno-mogendheden, eveneens te Londen te doen houden."

Op 12 Maart '36 zijn de vertegenwoordigers van Frankrijk, Engeland, Italië en België op het Foreign Office te Londen in eerste zitting bijeengekomen om te beraadslagen over Hitler's opzegging van het verdrag van Locarno en de bezetting der gedemilitariseerde Rijnlandzône.
Na afloop dier zitting werd het volgende communiqué verstrekt:
De vergadering van gedelegeerden der mogendheden, die het Locarno-pact hebben onderteekend en daarvoor garant zijn, is in het departement van Buitenlandsche Zaken om 17 uur gehouden. Aanwezig waren voor Groot-Brittannië Eden, Lord Halifax en sir Robert Vansittart, voor Frankrijk Flandin en Corbin, voor België Van Zeeland en baron Cartier de Marchienne, voor Italië Grandi.
Met algemeene stemmen werd erkend, dat de herbezetting van de gedemilitariseerde zône door Duitschland een evidente schending vormt van artikel 42 en 43 van het verdrag van Versailles en van dat van Locarno. De Volkenbondsraad, tot welken Frankrijk en België zich gewend hebben, zal zich op dit punt moeten uitspreken.

Na de vergadering der vertegenwoordigers der Locarno-mogendheden, deelde Minister Eden mede, dat hij op 11 Maart met den Duitschen ambassadeur te Londen, von Hösch, een onderhoud heeft gehad waarin hij had voorgesteld, dat Duitschland om de oprechtheid van zijn verlangen te bewijzen alle troepen, met uitzondering van een „symbolisch" aantal (zooals Adolf Hitler in zijn rede van 7 Maart de bezetting van de gedemilitariseerde Rijnlandzône noemde en uit ongeveer 60.000 man troepen bestaat) zou terugtrekken uit de gedemilitariseerde zône, dat Duitschland dit aantal niet zou uitbreiden en dat Duitschland zich zou verplichten de zône niet te versterken, althans niet gedurende den tijd, benoodigd voor de onderhandelingen over een pact en voor het regelen van den internationalen toestand.
Wanneer de Duitsche regeering tot een dergelijk spontaan gebaar zou besluiten, dan was Eden van oordeel, dat dit een kostbare bijdrage zou vormen tot kalmeering van de internationale situatie.
De Duitsche gezant heeft op 12 Maart het volgende geantwoord: De Duitsche regeering kan geen besprekingen aanknoopen over een duurzame of tijdelijke beperking der Duitsche souvereiniteit over het Rijnlandgebied.
Het effectief der troepen in sommige garnizoenen van het Rijnland, dat op de vredessterkte is gebaseerd, is reeds aan de Britsche en Fransche militaire attaché's te Berlijn medegedeeld. Deze effectieven zullen niet worden uitgebreid en ook is men voor het oogenblik niet voornemens deze troepen te verplaatsen naar dichter bij de Fransche en Belgische grenzen gelegen standplaatsen. Deze beperking der militaire herbezetting van het Rijnland zal in acht worden genomen gedurende de huidige onderhandelingen; men neemt echter aan, dat Frankrijk en België een overeenkomstige houding zullen aannemen. (Times - Manchester Guardian - A. N. P.)
(Vor. ber. Verdrag v. Locarno 2220 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Officieele verklaring van de Rijksregeering inzake het Locarno-Pact.**
Ten aanzien van de verschillende berichten in de pers en uitlatingen van buitenlandsche staatslieden wordt van officieele zijde medegedeeld:
1. Voor het Locarno-pact had Frankrijk reeds militaire verdragen afgesloten, welke in geval van een oorlog met Duitschland in werking zouden treden, met België, Tsjecho-Slowakije en Polen. Duitschland accepteerde deze zonder meer, aangezien verzekerd werd, dat het zuiver defensieve verdragen waren en Duitschland geen agressieve bedoelingen had.
2. Sedert het sluiten van den vrede heeft Frankrijk aan de grens van Frankrijk en Duitschland een geweldige troepenmacht geconcentreerd. Sterke vestingen zijn aangelegd en alle militaire autoriteiten van alle landen zijn het er over eens, dat een aanval hierop naar menschelijke berekening op niets moet uitloopen. Duitschland heeft hiervan niets gezegd, aangezien het geen agressieve bedoelingen had.
3. Frankrijk heeft thans een verbond afgesloten met Sovjet-Rusland. Het in werking treden van dit verdrag is evenwel niet meer afhankelijk gesteld van een beslissing van den Volkenbond, doch alleen van eigen inzicht. Bovendien is dit verbond van belang, aangezien Sovjet-Rusland niet alleen theoretisch doch daadwerkelijk de wereld-revolutie eischt.
Reeds voor dit verdrag had Frankrijk als garanten voor zijn onaantastbaarheid in moederland en koloniën ongeveer 100 millioen menschen, bovendien Engeland, België, Polen en Tsjecho-Slowakije, terwijl door het verdrag van Engeland ook nog Italië garant was.
4. Behalve deze, in de geschiedenis nog nooit geziene garantie, meende Frankrijk toch nog zich de steun te moeten verzekeren van het groote Sovjet-Russische Rijk met 175 millioen inwoners. (Berl. Tagebl.)
(Vor. ber. Verdrag v. Locarno 2220 D.)

B. **NEDERLAND. — De Reichs-Deutsche Gemeinschaft. - Verklaring van minister Van Schaik. —**
In de vergadering van de Eerste Kamer heeft de heer Van Schaik, minister van Justitie ten aanzien van de „Reichs Deutsche Gemeinschaft" o.a. het volgende medegedeeld:
„In verband met bewijsbare klachten tegen de Reichs Deutsche Gemeinschaft zijn verscheidene Duitschers uit ons land verwijderd. Er zijn teekenen, dat deze Gemeinschaft geleid wordt door de nat.-soc. beweging in Duitschland. De ministerraad heeft in Januari besloten, dat dit niet kan worden geduld. Wordt het organisch verband niet verbroken, dan zal de regeering niet aarzelen metterdaad daartegen op te treden, en zal den betrokkenen worden duidelijk gemaakt, dat ze op de gastvrijheid van ons land niet behoeven te rekenen." (Dagblad v. Noordbrabant)
(Vor. ber. Minister Van Schaik 2056 B.)

C. **OOSTENRIJK. — Dr. Milan Hodza's bezoek. —**
Na afloop van de besprekingen tusschen den Tsjechoslowaakschen premier dr. Milan Hodza en de Oostenrijksche regeering te Weenen, is een officieel communiqué gepubliceerd, waarin o.a. wordt verklaard:
„De besprekingen hadden betrekking op de handelsbetrekkingen tusschen Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, op de toeristische en cultureele betrekkingen, op hun arbitrage-overeenkomst en op den internationalen toestand. Bondskanselier Schuschnigg en Hodza hebben een protocol onderteekend, waarin de richtlijnen worden aangegeven voor onderhandelingen omtrent een handelsverdrag tusschen de twee landen. Deze zullen onverwijld onderhandelingen openen over een cultureel accoord. Het verzoenings- en arbitrageverdrag tusschen Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, dat dit jaar afloopt, zal voor dien worden vervangen door een nieuw verdrag in denzelfden geest, waarbij rekening zal worden gehouden met den technischen vooruitgang der laatste jaren. De algemeene internationale toestand is het onderwerp van diepgaande gedachtenwisselingen geweest, o.a. de kwestie van de reorganisatie van het Donaubekken. Er bestond overeenstemming ten aanzien van de wenschelijkheid, dat gestreefd moest worden naar steeds nauwer samenwerking op economisch terrein tusschen de staten der Kleine Entente en de onderteekenaars van de protocollen van Rome." (Reichspost)
(Vor. ber. 2141 G.; Dr. Hodza 2189 I.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Benzinebelasting aangenomen. —**
De Tweede Kamer heeft op 13 Maart '36 de verhooging van de benzinebelasting met een halven cent per liter ter financiering van den versnelden bruggenbouw aangenomen met 65—20 stemmen.
Tegen stemden de r.k. Goseling, Van Voorst tot Voorst, v. d. Putt, v. d. Weijden, Steinmetz, Kortenhorst, IJsselmuiden en Teulings, de a.r. Duymaer van Twist en Van den Heuvel, de heer Weitkamp (c.h.), de communisten Wijnkoop en De Visser, de st.-ger. Kersten, Zandt en Van Dis, de heer Vervoorn (pl.), Sneevliet (r.s.a.p.), Arts (r.k.d.p.) en Westerman. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Benzine 1996 B.; Tw. Kamer 2216 A.)

E. **ENGELAND. — Sir Thomas Inskip coördinator der Britsche defensie. —**
De minister van Justitie sir Thomas Inskip is benoemd tot minister voor de coördinatie van de nationale verdediging.

Sir Thomas Inskip, die al sedert 1932 deel van de verschillende ministeries uitmaakt, is thans 59 jaar oud. Na aan de universiteit van Cambridge te zijn opgeleid, werd hij in 1899 tot de Londensche balie toegelaten.
Tijdens den oorlog was sir Thomas verbonden aan den inlichtingendienst der marine en later was hij leider van de juridische afdeeling der admiraliteit. In 1922 volgde zijn benoeming tot solicitor-general, welke functie hij met korte onderbreking tot 1932 bleef vervullen, waarna zijn benoeming tot minister van Justitie volgde. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Kabinet 2099 A.)

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Koloniën goedgekeurd. —**
In de vergadering der Eerste Kamer werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd het wetsontwerp hoofdstuk 13 (departement van Koloniën) van de rijksbegrooting voor 1936, alsmede de bekrachtiging van een door den G.-G. van Ned.-Indië vastgestelde ordonnantie inzake uitvoerrecht op rubber.
(N. R. Crt.) **(V. b. 2107 E.; Eerste Kamer 2213 B.)**

B. **NEDERLAND. — Padvinders. - Wereldjamboree in 1937 te Bloemendaal-Vogelenzang. —**
Behoudens een principieele beslissing, die over een der ondergeschikte punten in de vergadering van den Gemeenteraad van Bloemendaal op 19 Maart '36 moet worden genomen, kan thans worden aangenomen, dat de Wereldjamboree der padvinders in 1937 zal worden gehouden te Bloemendaal-Vogelenzang.
Het Internationaal Bureau der padvinders heeft aan het Nederlandsche hoofdkwartier medegedeeld, zeer groote deelneming uit alle landen aan de Jamboree te verwachten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Padvinders 1588 A.)

C. **MEXICO. — Katholieke scholen gesloten. —**
De school der Paters Salesianen in Pueblo, waar honderden kinderen kosteloos voedsel, kleeding en onderwijs ontvangen, is door de politie-troepen op last van het ministerie van Onderwijs gesloten.
Enkele dagen later is het geheele vermogen der Paters Salesianen in beslag genomen, onder voorwendsel dat in hunne huizen voorwerpen voor den eeredienst bestemd waren aangetroffen.
In minder dan drie maanden zijn vier inrichtingen van onderwijs die door de Salesianen bestuurd werden, op bevel van de regeering gesloten.
(Kathol. Wereld Post)
(Vor. ber. Godsdienststrijd 2189 K.; Scholen 2157 A.)

D. **SPANJE. — Anti-Katholieke onlusten. - Fascisten.**
Volgens „El Debate" vinden dagelijks anti-Katholieke uitspattingen plaats. Kerken gaan in vlammen op, kloosters worden geplunderd. Katholieken worden op straat lastig gevallen, mishandeld en niet zelden vermoord.
Hier en daar grijpen de troepen in. Meestal echter komen deze te laat.
Te Granada is op 10 Maart '36 een algemeene staking uitgebroken. Onmiddellijk vonden ernstige ongeregeldheden plaats. Troepen arbeiders trokken door de stad en plunderden volgens „El Debate" de huizen van katholieken, die zich met de revolver in de hand moesten verdedigen.
De leiders der Spaansche fascistische beweging, waaronder de zoon van Primo de Rivera, zijn gearresteerd. (El Debate) **(V. b. Fascisme 1027 H.)**

E. **NEDERLAND. — Vragen inzake winterploeg van infanterie en wielrijders. —**
Op 13 Maart '36 heben de heeren Aalberse (r.k.) en Vliegen (s.d.) gebruik gemaakt van het vragenhalfuurtje der Tweede Kamer om aan minister Colijn nadere inlichtingen te vragen over den in zijn radiorede van 11 Maart aangekondigden maatregel met betrekking tot het in werkelijken dienst houden van de winterploeg der lichting 1935.

Minister-president Colijn antwoordde o.a.:

Naar het oordeel der regeering zou een mededeeling in een vergadering van een of beide Kamers der Staten-Generaal, met onderbreking van den gewonen arbeid aan den onderwerpelijken maatregel naar buiten een grootere beteekenis hebben verleend dan met de werkelijkheid in overeenstemming zou zijn.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2221 B.)**

16 MAART 1936

F. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Volkenbondsraad bijeen. —**
De 91ste, buitengewone, zitting van den Volkenbondsraad is op 14 Maart '36 in het paleis van St. James te Londen begonnen. De Australische gedelegeerde Bruce, die voorzitter is van den Raad, opende de vergadering en gaf minister Eden het woord, die het volgende zeide:

Eden: „Onze opvatting is het, dat een duidelijke, onbetwistbare schending van de bepalingen van het Verdrag van Versailles met betrekking tot de gedemilitariseerde zône, en van het Verdrag van Locarno is begaan. Als deze conclusie door den Raad wordt gedeeld, dan moet hij den toestand onder het oog zien en trachten een oplossing te vinden voor de gerezen moeilijkheden. Onze mede-onderteekenaars van het Verdrag van Locarno en mede-raadsleden kunnen rekenen op de volkomen medewerking van de Britsche regeering bij alle pogingen om den vrede te waarborgen onder de landen van Europa, op vaste en hechte grondslagen. Veertien jaar geleden heeft de Britsche regeering de eer gehad in deze zelfde zaal den Volkenbondsraad te ontvangen, maar het belang van die toenmalige bijeenkomst wordt overtroffen door de beteekenis van de zaak die ons thans bijeenbrengt. Ik zou eenvoudig kunnen zeggen, dat de toekomst afhangt van de wijsheid onzer besluiten." Eden zeide ten slotte, dat hij later nog wel meer over de zaak zou zeggen, maar dat hij heden eerst plaats wilde maken voor Flandin.

Flandin: „De feiten, die aanleiding hebben gegeven tot deze speciale zitting van den raad, zijn te bekend, dan dat het noodig is er uitvoerig aan te herinneren, aldus begon minister Flandin zijn rede.
Door den Raad in kennis te stellen van deze feiten, door te klagen over schending van de art. 2 en 8 van het Verdrag van Locarno, heeft de Fransche regeering niet zoozeer gebruik gemaakt van een recht, dan wel een plicht vervuld.
Als het slechts was gegaan om de rechten, ontleend aan den tekst van het Verdrag van Locarno, dan was Frankrijk gemachtigd geweest, ijlings krasse en beslissende maatregelen te nemen. Verlangend zijnerzijds geen element van onrust toe te voegen aan den Europeeschen toestand heeft Frankrijk zich vrijwillig daarvan onthouden en zoodoende de volle beteekenis toegekend aan den eerbied, dien het koestert en dien het allen hoopt te zien koesteren voor de internationale wet als voornaamste middel tot handhaving van den vrede."

Van Zeeland: „Ik zal mij er toe bepalen van Belgisch standpunt eenige bedenkelijke zijden uiteen te zetten van het vraagstuk en de gevolgen daarvan voor de wereld. Niemand is meer dan België getroffen door de Duitsche handeling. Locarno en het Handvest van den Volkenbond zijn de grondslag voor de internationale positie van België en de demilitarisatie van de Rijnland-zône vormde een wezenlijk element van veiligheid voor België, daar de Belgische grens met Duitschland de langste en de gevaarlijkste van zijn grenzen is.
Wij zijn het wreedst getroffen, terwijl wij ons niets te verwijten hebben. Wij hebben het Verdrag van Locarno met pijnlijke aandacht toegepast. Het Fransch-Russische verdrag gaat ons niet aan, wijzigt in geen enkel opzicht onze internationale verplichtingen. Er was geen enkele reden, waarom Duitschland zijn handteekening zou verloochenen, daar we te doen hebben met een vrijwillig aanvaard verdrag, dat herhaaldelijk spontaan is bevestigd. De voordeelen van dit verdrag waren gegrond op de wederkeerigheid en op de garantie van Engeland en Italië voor Frankrijk en België, die ook ten voordeele strekte voor Duitschland. Het verdrag stond onder bescherming van het hoogste internationale gezag, den Volkenbond. In onze oogen blijft Locarno van kracht, wij zullen het blijven toepassen, onze tegenwoordigheid hier is er het blijk van. Men moet begrijpen, wat ervan overblijft, als men denkt aan het verleden, maar ik wil op redelijk standpunt blijven en mij aansluiten bij een poging tot het noodzakelijke herstel; wij weten, dat straks opnieuw handteekeningen zullen moeten worden uitgewisseld en een nieuw verdrag gesloten. Maar de houding, die aangenomen is, heeft een slag toegebracht aan het internationaal recht en op elke verdere poging zal een zware moreele hypotheek blijven rusten.
Deze verzwakking van de moreele internationale kracht zal op eenigerlei wijze moeten worden gecompenseerd. Dit zal de menschheid nieuwe lasten opleggen. Wij zijn bereid bij elke collectieve poging ons volle deel te dragen. Uit naam van België, heb ik de droeve eer den Raad te verzoeken de schending van de artikelen 42 en 43 van het Verdrag van Versailles te constateeren en daarvan kennis te geven aan de onderteekenaars."

Uitnoodiging aan Duitschland. —
De Volkenbondsraad heeft zich na de openbare zitting wederom in geheime zitting vereenigd. Op voorstel van minister Eden werd besloten een officieele uitnoodiging tot de Duitsche regeering te richten om aan de raadszitting deel te nemen.
De secretaris-generaal van den Volkenbond heeft het volgende telegram gericht aan de Duitsche regeering:
Verwijzende naar mijn telegram van 8 Maart '36 aan de Duitsche regeering, noodigt de Volkenbondsraad de Duitsche regeering, als contracteerende partij in het Locarno-verdrag, uit, deel te nemen aan de besprekingen van den raad, inzake de kwestie van de mededeelingen van de Fransche en Belgische regeering. (Times - Manchester Guardian - A. N. P.)
(Vor. ber. 2221 D.; Eden 2211 B.; Flandin 2196 B.; Van Zeeland 2220 D.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: John T. Winterich — „Early American Books and Printing." (Houghton Miffin)
Duitsch: Dagobert v. Mikusch — „Cecil Rhodes. Der Traum einer Weltherrschaft." (Vorhut-Verlag, Otto Schlegel)
Erna Sander-Rindtorff — „Karoline von Humboldt und Friedrich Gottlieb Welcker." (Ludwig Röhrscheid Verlag, Bonn 1936)
Engelsch: Margiad Evans — „Creed." Blackwell, Oxford)
Rachel Ferguson — „A Harp in Lowndes Square." (Cape)
Fransch: Ernest Lotthé — „Charme et Lumière des Pays-Bas." (Desclée de Brouwer)
Robert Vivier (België) — „Délivrez-nous du Mal. Antoine le Guérisseur." (Grasset)
Italiaansch: Giuseppe Rovani — „I Centi Anni." (Rizzoli & Cie., Milano)
Nederlandsch: Albert Kuyle — „Het land van de dorst." (Paul Brand's Uitg., Hilversum)
Spaansch: Miguel Pérez Ferrero — „Vida de Ramón." (Gómez de la Serna.) (Cruz y Raya, Madrid 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2211 A.)**

B. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 3 Maart . — Sancties. —**
De commissie-Westmann voor het toezicht op de naleving van de sanctiemaatregelen tegen Italië heeft besloten haar werkzaamheden voorloopig op te schorten in afwachting van het resultaat van de verzoeningspoging van de commissie van dertien.
13 Maart. — Noordelijk front. —
Naar maarschalk Badoglio meldt, is het Noordelijk front van de Italianen weer in beweging gekomen.
(Lavoro Fascista - N. R. Crt. - A. N. P.) **(2212 B.)**

C. **GEESTELIJK LEVEN. — De Stille Omgang te Amsterdam. —**
In den nacht van 14 op 15 Maart '36 is, traditiegetrouw, de jaarlijksche Stille Omgang gehouden. Omstreeks één uur begon het trekken der hoogwaardigheidsbekleeders, priesters en leeken, die uit alle deelen van het land per trein (er waren 38 extra treinen), per bus, per fiets en te voet naar de „heilige stede" waren gekomen om, urenlang loopend door de donkere straten, te bidden voor den vrede en de rechtvaardigheid onder de volkeren, een intentie, welke in dezen tijd zeker niet zonder zin is. Op verschillende plaatsen werd voor een gezamenlijke intentie gebeden. Deze waren: op den Dam: voor Koningin en Vaderland; op de Nieuwe Brug: voor de zeevarenden en voor hen, die op zee zijn omgekomen; op de Lange Brug: voor de Kerk, den Paus en de eenheid der christenen.
Bij het begin van den tocht bij de voormalige N.Z. Kapel, tusschen de Enge en Wijde Kapelsteeg, brachten de deelnemers door het hoofd te ontblooten een stillen groet.
In tal van kerken en kapellen werd in alle vroegte een Mis opgedragen, welke de stille omgangers bijwoonden, en waar predikaties over het Mirakel werden gehouden. (De Tijd) **(Vor. ber. blz. 1726 G.)**

D. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Duitschland neemt uitnoodiging van den Volkenbondsraad onder twee voorwaarden aan. —**
Het Duitsche antwoord op de uitnoodiging van den Volkenbondsraad, om aan de Londensche besprekingen deel te nemen, is op 15 Maart om 7 uur 's avonds te Londen ontvangen.
In dit antwoord wordt medegedeeld, dat de Duitsche regeering bereid is aan de Raadszitting deel te nemen onder twee voorwaarden, namelijk:
1o. Duitschland moet gelijke rechten genieten als de andere vertegenwoordigde landen.
2o. De voorstellen van Hitler moeten als één geheel worden beschouwd en als zoodanig aanstonds in behandeling worden genomen. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 2223 F.)

E. **NEDERLAND. — Het goudclausule-proces van Koninklijke- en Bataafsche Petroleum Maatschappijen. —**
Bij vervroeging heeft de Hooge Raad heden arrest gewezen in de procedures van de Vereeniging voor den Effectenhandel tegen de Koninklijke en Bataafsche Petroleum Maatschappijen, waarin de Vereeniging voor den Effectenhandel vordert uitbetaling op goudbasis van de 4% dollarleening 1930 Koninklijke en de 4½% dollarleening 1927 Bataafsche.
Het Gerechtshof te 's-Gravenhage heeft destijds ten aanzien van de leening der Koninklijke, met vernietiging van het vonnis der Haagsche Rechtbank, de Vereeniging voor den Effectenhandel niet ontvankelijk verklaard en ten aanzien van de vordering tegen de Bataafsche het vonnis der rechtbank, waarbij de Vereeniging voor den Effectenhandel niet ontvankelijk was verklaard, met verbetering van gronden bevestigd.
De procureur-generaal bij den Hoogen Raad heeft eenigen tijd geleden geconcludeerd tot vernietiging van beide arresten van het Hof met terugverwijzing der zaken naar het Haagsche Gerechtshof.
Overeenkomstig deze conclusie heeft de Hooge Raad thans in de zaak tegen de Koninklijke op het beroep in cassatie van de Vereeniging voor den Effectenhandel het arrest van het Hof vernietigd en de zaak terugverwezen naar dit Hof, ten einde dit laatste in staat te stellen met inachtneming van deze uitspraak de zaak verder te behandelen en te beslissen.
Ten aanzien van de vordering tegen de Bataafsche heeft de Hooge Raad het cassatieberoep verworpen, waardoor dus het afwijzend vonnis der rechtbank van kracht is geworden.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2145 A.)**

F. **ROEMENIE. — Bewapening. —**
De Roemeensche regeering heeft besloten, een bedrag van ongeveer 150 millioen gulden uit te trekken voor bewapeningsdoeleinden. (Adverul)

17 MAART 1936

G. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Antwoord van den Volkenbondsraad op Duitschland's telegram van 15 Maart '36. —**
De secretaris-generaal van den Volkenbond Avenol heeft op 16 Maart nadat de Bondsraad vier uur in geheime zitting had beraadslaagd, het volgende telegram aan den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, baron von Neurath, gezonden:
„Ik heb de eer Uwe Excellentie het antwoord van den Volkenbondsraad op uw telegram van 15 dezer mede te deelen:
Duitschland zal aan de Raadszitting betreffende de door de regeeringen van Frankrijk en België ingediende memoranda op dezelfde voorwaarden deelnemen als de vertegenwoordigers van die andere onderteekenaars van Locarno, wier positie door het verdrag volkomen identiek is aan die van Duitschland; dat wil dus zeggen met het volle recht van discussie, terwijl de stemmen der drie mogendheden niet voor de vereischte algemeenheid van stemmen zullen meetellen.
Wat de tweede kwestie betreft, het is niet aan den Raad, de Duitsche regeering de verzekeringen te geven, welke zij verlangt."
(Geteekend) Avenol, secr.-generaal.
(Vorig bericht blz. 2224 D.)

A. **JOEGO-SLAVIE. — Kabinet-Stojadinowitsj. —** Minister-president Stojadinowitsj heeft het ontslag van het geheele kabinet ingediend.
Na de demissie aanvaard te hebben, heeft de prinsregent Paul Stojadinowitsj belast met de vorming van een nieuwe regeering.
Stojadinowitsj heeft daarop een regeering samengesteld, die de volgende afwijkingen vertoont ten opzichte van het vorige kabinet: minister van Oorlog wordt generaal Marici in plaats van generaal Jifkowitsj; Ropelitsj is benoemd tot minister van lichamelijke opvoeding en Georgewitsj wordt minister zonder portefeuille.
De agrarische fractie, die in de Kamer bleef, toen de oppositie de zittingen verliet, heeft zich aangesloten bij de regeeringsmeerderheid. (Politika)
(Vor. ber. Kabinet 2112 C.)

B. **TILBURG. — Econ. Technologisch Instituut. —** Op 12 Maart '36 werd in het gebouw van het Provinciaal Bestuur van Noord-Brabant te 's-Hertogenbosch een vergadering gehouden ter oprichting van een Provinciaal Economisch Technologisch Instituut.
De bijeenkomst, waaraan deelnamen de Gedeputeerde Staten en vertegenwoordigers van de Brabantsche Kamers van Koophandel, stond onder leiding van den Commissaris der Koningin Mr. dr. A. B. G. van Rijckevorsel, die mededeelde, dat het Provinciaal Bestuur overleg had gepleegd met het Economisch Technologisch Instituut der R.K. Handelshoogeschool te Tilburg.
Beide lichamen zullen samenwerken om een provinciaal instituut te Tilburg te stichten.
Overeenkomstig hun wenschen zullen de Kamers van Koophandel deelnemen aan de stichting en ook vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemersorganisaties zullen in het bestuur zitting nemen.
Het Provinciaal Bestuur stelde voor, dat het grootste deel der kosten door de provincie zal worden gedragen.
Gedeputeerde Staten hebben hun medelid, den heer J. P. J. Asselbergs te Bergen op Zoom, tot voorzitter van het Instituut gekozen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Econ. Techn. Instituut 2144 A.)

C. **CHINA. — Japansche Valuta. —** De Japansche zakenlieden in Shanghai hebben besloten om voortaan alle transacties te verrichten in Japansche valuta en in alle Centraal- en Zuid-Chineesche steden, waar zij handel drijven, de yen in hun handelsverkeer voor verrekening te gebruiken. Zij motiveeren dit besluit door te wijzen op het feit, dat de koersschommelingen van den Chineeschen dollar te groote moeilijkheden en verliezen veroorzaakten. (The North-China Daily News)
(Vor. ber. Shanghai-dollar 2021 F.)

D. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Pensionneering.** Tusschen de directie van de Nederlandsche Spoorwegen en den Personeelraad is thans overeenstemming bereikt inzake de pensionneering van personeel met het oog op de afvloeiing en wel op de volgende grondslagen:
De directie krijgt de bevoegdheid ieder lid van het personeel op 60-jarigen leeftijd ontslag te verleenen met dadelijk ingaand pensioen;
Aan wachtgelders van 60-jarigen leeftijd of ouder zal op den datum van de inwerkingtreding der gewijzigde pensioenwet dadelijk ingaand pensioen worden verleend;
Personeel van 55 jaar of ouder kan op eigen verzoek door de directie gepensionneerd worden;
Aan wachtgelders van 55 tot 60 jaar zal, indien zij binnen zes maanden na de inwerkingtreding van de gewijzigde pensioenwet daartoe aan de directie het verzoek richten, dadelijk ingaand pensioen worden verleend;
Ofschoon van de onder 1, bepaalde bevoegdheid in het algemeen slechts gebruik zal worden gemaakt met betrekking tot over-compleet personeel, behoudt de directie zich evenwel de bevoegdheid voor, om personeel dat onder de thans van kracht zijnde pensioenwet met vervroegd ouderdomspensioen ontslagen kan worden, te allen tijde op 60-jarigen leeftijd ontslag met dadelijk ingaand pensioen te verleenen.
De verschillende personeelsorganisaties zullen zich over deze voorstellen moeten beraden. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2180 A.)

E. **DUITSCHLAND. — Mgr. Banasch e.a. vrijgelaten.** Het „Berliner Kirchenblatt" van 15 Maart bevat de volgende officieele mededeeling: Op 22 November van het vorige jaar werd in aansluiting op een huiszoeking bij het Informatiebureau van het Bisschoppelijk Ordinariaat van Duitschland Domkapitular, dr. Banasch, tegelijk met zijn secretaris Boesel „ter eigen beveiliging" gearresteerd.
Op 6 Maart '36 werden zij uit hun „Schutzhaft" ontslagen. Tegelijk met Domkapitular dr. Banasch werden in vrijheid gesteld, zijn secretaris Boesel, en Christophel, pastoor Karfreitag, burgemeester Taube en pater Joannes Imping O.B.M.
(Kathol. Wereld Post) **(Vorig bericht blz. 2062 A.)**

F. **ZWEDEN. — Buitenlandsche handel en Betalingsbalans 1935. —** De Zweedsche buitenlandsche handel met de Europeesche landen heeft in 1935 een invoeroverschot van 200,900,000 kronen opgeleverd, die met Amerika bracht een invoeroverschot van 55,500,000 kronen. De handel met Azië, Afrika en Australië resulteerde in een uitvoeroverschot van 76,100,000 kronen. De Zweedsche invoer uit Europeesche landen steeg met 125,900,000 tot 1,175,000,000 kronen.
De handel met Duitschland toonde een invoersaldo van 162,400,000 kronen. De invoer uit Engeland is van 255,300,000 kronen tot 283,500,000 kronen gestegen, de uitvoer naar Engeland is van 328,200,000 tot 319,700,000 kronen gedaald. De handel met Italië leverde een exportoverschot van 6,600,000 kronen op.
Naar schatting toont de buitenlandsche betalingsbalans van Zweden voor het jaar 1935 een creditsaldo van ongeveer 51,000,000 kr. De uitgaven bedroegen 1,702,000,000 kr., de inkomsten 1,753,000,000 kr. De voornaamste debetposten waren: invoer 1,468,000,000 kr., scheepsvrachten 125,000,000 kr., rentebetaling 35,000,000 kr., door reizigers in het buitenland besteed 45,000,000 kr. De belangrijkste inkomsten waren: uitvoer 1,291,000,000 kr., scheepsvracht 252,000,000 kr., ontvangen rentebetaling 118,000,000 kr., vreemdelingenverkeer 40,000,000 kr.
(Dagens Nyheter) **(V. b. In- en Uitvoer 2105 D.; Betalingsbalans 2001 C.)**

G. **GRIEKENLAND. — Kabinet-Demerdzis gevormd.** De ministerlijst van het nieuwe kabinet is als volgt op 14 Maart '36 definitief samengesteld:
Demerdzis, minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken;
Metaxas, vice-president en minister van Oorlog en Luchtvaart;
Paparigopoelos, minister van Marine;
Logothetis, minister van Binnenlandsche Zaken en voorloopig Justitie;
Monzavinos, minister van Financiën en voorloopig Sociale Voorziening;
Benakis, minister van Landbouw;
Degazos, minister van Economische Zaken;
Economous, minister van Verkeerswezen;
Louvaris, minister van Onderwijs.
(Proia) **(Vor. ber. Kabinet 2152 G.)**

H. **NEDERLAND. — „Pro Juventute" veertig jaren.** Op dezelfde plek, waar veertig jaar geleden „Pro Juventute" is opgericht, is op 16 Maart '36 het veertigjarig bestaan herdacht, namelijk in de aula van de universiteit te Amsterdam. Bij het spreekgestoelte stond het portret van prof. mr. G. A. van Hamel opgesteld. In de aula bevonden zich vele belangstellenden, in hoofdzaak uit de kringen van de rechterlijke macht, van de balie en de kinderbeschermingsvereenigingen

o.m. oud-minister mr. dr. Schokking, den rector magnificus prof. dr. W. P. C. Zeeman, den officier van Justitie mr. dr. J. A. van Thiel, den deken der advocaten mr. J. H. Wust, prof. dr. J. A. van Hamel, mr. G. Kirberger, prof. mr. J. C. van Oven en vele oud-bestuurders van „Pro Juventute".
De voorzitter jhr. mr. J. F. Lewe van Nijenstein, opende de bijeenkomst met een rede. Hij herinnerde er aan, hoe wijlen prof. mr. G. A. van Hamel, in diep mededoogen met het tot misdrijf geneigde kind, gedreven door innige overtuiging en een sterk gevoel voor sociale rechtvaardigheid, in Maart 1896 de eerste schrede gezet heeft op den weg dien „Pro Juventute" daarna gedurende 40 jaren gevolgd heeft.
Gebrekkig was in dien tijd de kinder-rechtspleging, zoowel in wezen als in vorm.
Honderden kinderen werden tot gevangenisstraf veroordeeld, maar het recht vroeg om gerechtigheid, de gerechtigheid om het kinderrecht.
Namens het algemeen bestuur van „Pro Juventute" legde spreker een krans bij het portret van den moedigen en onvergetelijken strijder voor de misdadige jeugd, den grondlegger voor het zegenrijke Pro Juventute-werk in Nederland. Het auditorium hoorde deze hulde staande aan. (A. N. P.)

18 MAART 1936

A. BRAZILIE. — Koffie-oogst 1935—1936. - Koffie-vernietiging. —
Het nationale koffie-departement heeft de herziene raming van den koffie-oogst 1935—1936 gepubliceerd. Volgens deze raming wordt een totale Braziliaansche oogst verwacht van 17.270.000 balen, terwijl volgens de eerste schatting een oogst van 18.670.000 balen werd verwacht. In 1934—1935 bedroeg de oogst 14.102.000 balen en in 1933—1934 29.880.000 balen. De lagere schatting komt geheel op rekening van den oogst van Sao Paulo, welke thans slechts op 11.100.000 balen wordt geschat tegen 12.600.000 balen in Juni 1935. Het departement deelde voorts nog mede, dat, indien de thans heerschende ongunstige weersomstandigheden aanhouden, de schatting te zijner tijd opnieuw verlaagd zal moeten worden.
Het nationaal bureau voor bescherming van de koffie heeft besloten over te gaan tot aankoop van 4 millioen zakken koffie ter verbranding, teneinde aldus het huidige prijsniveau te handhaven.
(Diario de Noticias, Rio de Janeiro) **(V. b. 1979 D.)**

B. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Duitschland accepteert telegrafische uitnoodiging van 16 Maart '36. —
In antwoord op het telegram van Avenol van 16 Maart '36, heeft baron von Neurath uit naam van Duitschland op 17 Maart '36 de volgende beslissing aan den Volkenbondsraad te Londen getelegrafeerd.
„Aan den secretaris-generaal Avenol. Ik bevestig u hierbij de goede ontvangst van uw telegram van 16 dezer en heb de eer u mede te deelen, dat ambassadeur von Ribbentrop Duitschland zal vertegenwoordigen bij de Raadszittingen, waarin de kwestie, door Frankrijk en België aanhangig gemaakt, zal worden behandeld. Ambassadeur von Ribbentrop zal van 19 Maart af te Londen aanwezig zijn".
(w.g.) Baron von Neurath.
Op dringend verzoek van Raadsvoorzitter Bruce besloot de Duitsche regeering later op den dag, von Ribbentrop reeds 18 Maart naar Londen te laten vliegen, zoodat hij de Raadszitting van dien dag reeds zal kunnen bijwonen. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 2224 G.)

C. UITVINDINGEN. — Kunstmatige opwekking van bergklimaat. —
Een uitvinding van den president van de Poolsche republiek, professor Moscicki, bestaande in de kunstmatige opwekking van een bergklimaat, is thans in toepassing gebracht.
Het betreffende toestel, waarmede men de lucht kan verdunnen en ioniseeren, zoodat deze gelijk wordt aan die in de bergen, is opgesteld in het koninlijke slot en de proefnemingen hebben aangetoond, dat zelfs tijdens conferenties met talrijke deelnemers de lucht absoluut zuiver bleef en niet het geringste spoor van tabaksrook hield.
Ook in de staatsschool voor hygiëne is thans zulk een toestel opgesteld.
De lucht wordt volkomen gezuiverd. De temperatuur kan geregeld worden van 0 tot 40 graden C. en door speciale ventilators kan een windstroom worden opgewekt met een snelheid van ruim 5 K.M. per uur. De resultaten zal men thans trachten toe te passen ter verhooging van de hygiëne tijdens den arbeid. Behalve op mijnwerkers, smeden en textielarbeiders, zal ook de reactie van de gezuiverde lucht op intellectueele arbeiders worden nagegaan.
(Polska Gazeta)

D. NEDERLAND. — Ruitersport. - Ned. Federatie van Landelijke Rijvereenigingen krijgt praedicaat „Koninklijke". —
Op den 9den Nationalen Ruiterdag van de Nederlandsche Federatie van Landelijke Rijvereenigingen, welke op 26 Febr. '36 te Utrecht in het Jaarbeursgebouw werd gehouden, heeft de voorzitter jhr. Van Coehoorn van Sminia aan het slot van zijn openingsrede medegedeeld, dat het H.M. de Koningin heeft behaagd de federatie het praedicaat „Koninklijke" te verleenen. (Vaderland)

E. NEDERLAND. — Onderwijs-concentratie. - Staatscommissie. —
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, heeft dezer dagen in een der zalen van het Departement van Binnenlandsche Zaken de Staatscommissie voor de Onderwijs-concentratie geïnstalleerd.
De Minister heeft daarbij in zijn rede gewezen op de taak der commissie:
1. te onderzoeken, of een wettelijke regeling kan worden getroffen om de concentratie van bijzondere scholen voor algemeen vormend lager onderwijs te verwezenlijken op een wijze, die de bezwaren tegen paragraaf 12 van het bij Koninklijke Boodschap van 6 Augustus 1935 ingediende wetsontwerp ondervangt; en eventueel voorstellen in die richting te doen;
2. voorstellen te doen, welke betrekking hebben op de materie, geregeld in de wet van 4 Augustus 1933, Staatsblad no. 414. (N. v. h. Noorden)
(Vorig bericht blz. 2183 D.)

F. NEDERLAND. — Margarine. —
Dezer dagen stond voor den Haarlemschen kantonrechter een 39-jarige dame uit Heemstede terecht, die in de maand Januari er op betrapt was, dat zij in haar woning margarine had vervaardigd voor eigen gebruik. Zij had dit gedaan volgens een recept, dat o.m. verspreid wordt door een min of meer officieel orgaan, terwijl ook door de radio propaganda voor de eigen boterfabricage was gemaakt, zonder dat de radiocontrôle-commissie daartegen bezwaar had gemaakt.
Twee controleurs van de landbouwcrisiswet waren aan de woning van de dame gekomen om een steekproef te nemen. Ze werden door de bewoonster met alle voorkomendheid ontvangen en kregen alle gewenschte inlichtingen.
Een van de controleurs verklaarde ter terechtzitting, dat hij in de keuken van het huis alle gebruikte ingrediënten had aangetroffen.
Om een hooger beroep van deze zaak mogelijk te maken eischte de ambtenaar van het O. M. een geldboete van *f* 6 of 6 dagen hechtenis.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Margarine 2173 F.)**

G. NEDERLAND. — Tuinbouw. —
Op de dezer dagen te Utrecht gehouden vergadering van het Centraal Bureau van de Veilingen heeft de voorzitter, regeeringscommissaris Valstar, een rede gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het jaar 1935, waarvan wij hadden gehoopt, dat het eenige verbetering voor den tuinbouw zou te zien geven, heeft niet anders dan teleurstelling en een verdere inzinking gebracht.
In de laatste zes jaren is de export van groenten, fruit en vroege aardappelen achteruitgeloopen van 88 millioen gulden in 1929 tot ruim 27 millioen in 1935, derhalve een vermindering van bijna 69%. De achteruitgang in 1935 in vergelijking met 1934 was ongeveer 20%.
Hieruit blijkt, dat het tempo, waarmede de tuinbouw naar beneden gaat, in 1935 nog is toegenomen.

In de laatste zes jaren is de uitvoer naar Duitschland, dat altijd het hoofdafzetgebied van den tuinbouw was, en nog is, zelfs met 77% van de waarde gedaald.
Dat zijn niet meer verontrustende cijfers, maar cijfers, die beroering wekken, cijfers, die er op wijzen hoe hoogst ernstig het met den tuinbouwexport geworden is.
De veilingomzet is van 100 millioen in 1929 teruggeloopen tot 53 millioen in 1935.
Het beteekent voor vele bedrijfsgenooten de grens van den ondergang. Is het dan niet te verklaren, dat de tuinbouw zijn weerstand verloren heeft en de roep om steun steeds sterker en dringender wordt?
De regeering heeft in 1935 den steun voor den tuinbouw moeten verhoogen. Voor die verhooging van den steun zijn wij dankbaar. De hulp, aan den tuinbouw verleend, heeft de onbelemmerde inzinking wel kunnen tegenhouden, maar was niet voldoende om den snellen achteruitgang in zijn fatale gevolgen geheel op te vangen. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Tuinbouw 2197 G.)

A. **KUNSTZIJDE. — Wereldproductie. —**
Geraamd wordt dat de wereldproductie van kunstzijde en stapelvezels over 1935 voor het eerst de 1.000.000.000 lbs. heeft overschreden.
Productie van de voornaamste landen:

	Kunstzijde. (in 1.000 lbs.)		Stapelvezels. (in 1.000 lbs.)	
	1935	1934	1935	1934
Ver. Staten	257.000	210.300	4.000	2.200
Japan	213.000	150.200	6.500	2.200
Italië	120.000	95.000	64.000	20.000
Engeland	111.800	90.875	7.105	2.890
Duitschland	97.000	81.600	30.000	20.000
Frankrijk	72.500	62.500	4.400	1.500
Nederland	23.000	24.750	—	—
Canada	12.750	9.750	—	—
Rusland	12.000	9.000	—	—
België	11.500	10.750	—	—
Polen	11.310	9.650	680	665
Andere landen	30.595	29.835	—	—
Totaal	972.455	784.210	116.685	49.455

(Financial News) **(Vorig bericht blz. 1676 G.)**

B. **DUITSCHLAND. — Referendum. - Redevoeringen.**
Adolf Hitler heeft in de afgeloopen week redevoeringen te Karlsruhe, München en Frankfurt gehouden, waarin hij de toestemming van het Duitsche volk voor zijn gevolgde buitenlandsche politiek vroeg. (A. N. P.) **(V. b. Hitler 2221 C.; Volksst. 1440 A.)**

C. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Litwinof spreekt in den Volkenbondsraad. —**
De volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken der Sovjet-Unie, Litwinof, heeft op 17 Maart '36 in den Volkenbondsraad uitvoerig geantwoord op Hitler's jongste redevoeringen en speciaal op diens aanvallen op het Fransch-Russische pact.
Nadat de Turksche gedelegeerde Rüsjdü Aras had betoogd, dat de Raad als scheidsrechter, bemiddelaar en borg der veiligheid moet optreden, kreeg Litwinof het woord, die begon met een historisch overzicht van hetgeen er in de afgeloopen anderhalf jaar is geschied, waarbij hij er aan herinnerde, dat de Raad zich in dien tijd had bezig te houden met de volgende drie belangrijke kwesties:
1. De schending door Duitschland van de militaire bepalingen van het Verdrag van Versailles.
2. Het Italiaansch-Abessynische conflict.
3. De schending door Duitschland van de verdragen van Locarno en Versailles.

Hoewel de belangen der Sovjet-Unie, aldus Litwinof, bij deze drie kwesties niet direct zijn betrokken, heeft haar vertegenwoordiger zich toch geschaard aan de zijde der leden van den Raad, die op duidelijke wijze uitdrukking hebben gegeven van hun verontwaardiging over de schending van internationale verplichtingen, een dergelijk optreden veroordeelen en steun hebben verleend aan de meest doeltreffende maatregelen, om in de toekomst een herhaling te voorkomen.
In het verder verloop van zijn rede verklaarde Litwinof, dat men niet kan strijden voor de organisatie der collectieve veiligheid zonder het treffen van collectieve maatregelen tegen tekortkomingen inzake de internationale verplichtingen.
Indien het gewoonte wordt, dat de aanvaller de aanbevelingen van den Volkenbond negeert, zal de Volkenbond nooit ernstig worden genomen. Een dergelijke bond zou een gevaar worden, daar hij de waakzaamheid der naties zou doen inslapen en illusies zou verwekken, welke de staten zouden verhinderen de noodzakelijke maatregelen te treffen voor hun verdediging.
De verantwoordelijkheid van den Volkenbond en den Raad is te grooter, naarmate de schending der internationale verplichtingen, welke thans besproken wordt, duidelijker is.
Het karakteristieke van de drie door spreker genoemde gevallen is volgens hem juist hun eenvoud. Het vaststellen van het feit der schending zelf levert geen enkele moeilijkheid op en kan geen aanleiding zijn tot disputen of meeningsverschillen.
De Chileensche gedelegeerde die vervolgens het woord voerde, verklaarde, dat Chili zijn plicht zou doen, indien de Raad besliste dat het Locarno-pact was geschonden.
(Manchester Guardian - A. N. P.)
(Vor. ber. Locarno-Conf. 2226 B.; Litwinof 1967 H.)

D. **FRANKRIJK. — Generaal Gamelin waarschuwt.**
Generaal Gamelin, chef van den generalen staf, heeft te Straatsburg in een algemeene vergadering van de „Souvenir français" o.a. verklaard, dat „wij van nature noch volgens traditie uittartend plegen te zijn, maar geen Franschman behoort tot die lafaards, waarvan Laroche Foucault zeide, dat zij zich laten dooden uit vrees om zich te verdedigen.
Wij zijn ons bewust van onze krachten en wij weten, dat ons vaderland groot is juist door zijn deugden, d.w.z. door zijn inspanning en gemeenschappelijke offers, welke het tot stand hebben gebracht."
(Le Temps)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Ds. N. P. E. G. van Uchelen. - Gedachtenisrede. —**
De nestor der Hilversumsche Ned. Herv. predikanten, ds. N. P. E. G. van Uchelen, heeft op 15 Maart '36, ter gelegenheid van zijn 40-jarige ambtsvervulling, in de Groote Kerk te Hilversum een gedachtenisrede uitgesproken. De tekst van zijn rede was het woord van den apostel Paulus in 1 Thim. 1 : 12; „En ik dank hem, die mij bekrachtigd heeft, Christus Jezus onzen Heere, mij in de bediening gesteld hebbende".
Deze woorden ontwikkelde ds. v. U. in drie gedachten: Christus Jezus heeft mij in de bediening gesteld; Hij heeft mij bekrachtigd; ik dank Hem. Aan het einde van zijn predikatie sprak ds. Van Uchelen zijn collega's en de kerkelijke colleges toe, waarna ds. J. A. Hoekzema den jubileerenden predikant namens de gemeente toesprak en zeide, dat voor hem de bediening van het evangelie steeds veel meer dan een beroep was; het was hem een heerlijkheid. De gemeente zong den jubilaris toe: „Dat 's Heeren zegen op U daal". Ook een kerkeraadslid uit zijn eerste gemeente, Renswoude, voerde het woord. Tijdens de receptie sprak ds. J. A. Hoekzema namens de kerkelijke colleges; ds. Crousasz uit 's-Graveland namens de vorige gemeente van ds. Van Uchelen.
(De Standaard)

F. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Duitsche delegatie. —**
De Duitsche delegatie bevat behalve von Ribbentrop nog de volgende leden:
Heinrich Dieckhoff, afdeelingschef van het ministerie van Buitenlandsche Zaken;
Dr. Ernst Woermann, legatieraad, aan de delegatie toegevoegd als juridisch deskundige;
Dr. Oscar Wingen, van de economische afdeeling van het ministerie van Buitenlandsche Zaken;
Paul Schmitt, officieel translateur van het ministerie van Buitenlandsche Zaken. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Locarno-Conferentie 2227 C.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Bijna $ 550 millioen voor Marine. —**
De voorzitter van de Marine-commissie van het Huis van Afgevaardigden heeft bekend gemaakt, dat de marine-begrooting thans is opgesteld.
Het ontwerp voorziet in een uitbreiding van het effectief der marine van 87.300 tot 100.000 man.
Op 1 Juli '36 zal een begin worden gemaakt met de aanwerving van nieuw personeel.
De uitgaven voor de marine worden geraamd op $ 549.591.000. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht blz. 1837 I.)

19 MAART 1936

A. NEDERLAND. — Zeven scheepsbouwmaatschappijen richten nieuwe N.V. op. —

Bij de Staatscourant van 16 Maart '36 was gevoegd de acte van oprichting der Scheepsbouwbelangen N.V. te 's-Gravenhage. Deze N.V. is 15 Februari opgericht door de volgende zeven scheepsbouwmaatschappijen: Dok- en Werf-Maatschappij Wilton-Fijenoord te Rotterdam, De Rotterdamsche Droogdok Maatschappij te Rotterdam, Koninklijke Maatschappij „De Schelde" te Vlissingen, C. van der Giessen en Zonen's Scheepswerven te Krimpen a. d. IJssel, Nederlandsche Scheepsbouw Maatschappij te Amsterdam, Machinefabriek en Scheepswerf van P. Smit Jr. te Rotterdam en Werf Gusto, v.h. A. F. Smulders te Rotterdam.
Het doel der vennootschap is: a) het behartigen van de belangen van in Nederland gevestigde ondernemingen op het gebied van den scheepsbouw; b) meer bepaaldelijk het steunen van scheepsbouwindustrie door het verwerven van overtollige en/of verouderde scheepswerven, het sloopen en vervreemden van opstallen en werktuigen, het te gelde maken van voorradige goederen en inventaris, het vervreemden van de terreinen onder voorwaarden, welke een verder gebruik voor scheepswerven uitsluiten; c) het verrichten van alle handelingen, welke bevorderlijk kunnen zijn aan het onder a. en b. genoemde, of daarmede in verband staan, alles in den ruimsten zin genomen.
Het maatschappelijk kapitaal is ƒ 100.000, verdeeld in 40 aandeelen van ƒ 2500 elk. Bij de oprichting zijn geplaatst 28 aandeelen, ieder der oprichters vier aandeelen.
Aandeelen mogen alleen worden geplaatst bij exploitanten van scheepswerven, tenzij de raad van commissarissen met algemeene stemmen anders beslist.
Den eersten keer worden tot commissarissen benoemd de boven vermelde vennootschappen-oprichters. (Staatscourant)

(Vor. ber. Scheepsbouw 2122 C.)

B. JHR. DR. J. LOUDON ZEVENTIG JAAR. —

Onze gezant te Parijs, Jhr. dr. John Loudon, zoon van wijlen den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië, Jhr. mr. James Loudon, werd 18 Maart '36 70 jaar. Nadat hij in 1890 te Leiden gepromoveerd was op een dissertatie over „De drie regelen van het Tractaat van Washington", koos hij de diplomatieke loopbaan en was o.a. gezant te Tokio en te Washington. Mr. Cort van der Linden gaf hem in 1913 de portefeuille van Buitenlandsche Zaken in zijn kabinet, welke hij tot 1919 beheerde. In Mei van dat jaar werd jhr. Loudon benoemd tot Hare Majesteit's gezant te Parijs, welke post hij thans nog bekleedt.
Dit is de korte loopbaan-beschrijving van een man, die zich voor ons land onsterfelijke verdiensten verworven heeft. Verdiensten, die de groote massa zijner landgenooten zich niet naar waarde bewust heeft kunnen maken, omdat Loudon's groote tijd, de tijd dat hij Nederland's neutraliteit beschermde en verdedigde, nog te dichtbij lag. (Alg. Handelsblad)

C. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Voornaamste punten uit de Raadsdebatten. - Eden, Grandi, Beck, Barcia, Munch en Titulescu. —

Op 18 Maart '36 is de Volkenbondsraad wederom in het St. James Palace te Londen bijeengekomen.
Na eerst in comité vergaderd te hebben, opende de voorzitter de openbare zitting en gaf het woord aan den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden.

ENGELAND. — Eden herinnerde o.a. den Raad er aan dat hem verzocht is een uitspraak te doen inzake de schending van het Verdrag van Versailles en dat van Locarno, zulks op grond van het Fransch-Belgische verzoek daartoe. Na vervolgens uiting te hebben gegeven aan den diepen indruk, dien de redevoeringen van de vertegenwoordigers van Frankrijk en België op hem hadden gemaakt, zeide Eden:
„Het is onweerlegbaar dat een schending is gepleegd van het Verdrag van Versailles". Volgens de opvatting van den Engelschen minister moet deze schending dus ter kennis worden gebracht van de Volkenbondsmogendheden. Hij is echter van meening dat de Raad nog een ander probleem ter hand moet nemen, dat door Locarno voor den Raad is vastgelegd.
Vervolgens zeide Eden: „De toestand bevat op het oogenblik twee elementen, waarvan men kan profiteeren: 1o. dat de gepleegde schending, hoe duidelijk zij ook is, geen onmiddellijke bedreiging met vijandelijkheden met zich brengt, en niet de onverwijlde actie in zich sluit, waarin het verdrag van Locarno in bepaalde omstandigheden voorziet; 2o. dat de toestand, hoe ernstig zij ook is, een kans opent. Ik betuig van ganscher harte mijn instemming met de verklaring van den Belgischen minister-president, n.l. dat wat er ook gebeuren moge, men in de toekomst behoefte zal hebben aan verdragen en dat er moet worden gepoogd het internationale leven weer op te bouwen."

ITALIE. — Als volgende spreker voerde de Italiaansche gedelegeerde Grandi, ambassadeur te Londen, het woord. Hij zeide onder andere:
„Men kan niet verwachten dat mijn land medewerking zal verleenen bij het toepassen van dwangmaatregelen, die mijn volk treffen. Het is ons aller plicht ervoor te waken, dat de eenheid der mogendheden van Locarno verdeeld noch verzwakt wordt. Het is mijns inziens duidelijk, dat een van de oorzaken van een zoodanige verzwakking te zoeken is in de verzwakking van de politieke basis van het verdrag van Locarno als gevolg van de besluiten, te Genève genomen in verband met het Italiaansch-Ethiopische probleem."

POLEN. — Namens Polen verklaarde de minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, dat het binnentrekken van Duitsche militaire effectieven in de gedemilitariseerde Rijnzône een feit is, dat niemand betwist en dat de Raad dit dient te constateeren. Wat de omstandigheden betreft, waaronder dit geschiedde, — deze kwestie behoort door de onderteekenaren van het Pact van Locarno te worden beoordeeld.
Uit naam van Polen verklaarde Beck: „Het pact, dat gesloten is tusschen Frankrijk en Sovjet-Rusland, waaraan Polen evenmin als aan het Rijnpact deelneemt, heeft in niets de verplichtingen kunnen wijzigen of de rechten, die voor Polen voortvloeien uit zijn tevoren aangegane verbintenissen."
Wat Sovjet-Rusland aangaat, — zijn verbintenissen met Polen werden geformuleerd in het non-agressiepact en het protocol van Londen inzake de definitie van den aanvaller. Deze accoorden zijn de uiting van Polen's wensch goede betrekkingen met Rusland te onderhouden.

SPANJE. — Barcia, de Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, legde den nadruk op de noodzakelijkheid van het eerbiedigen der verdragen en betreurde het dat de neiging van thans om het belang der verplichtingen te verkleinen de voornaamste oorzaak der moeilijkheden is. Hij steunde de Fransch-Belgische resolutie.

DENEMARKEN. — Munch verklaarde, dat de bezetting van het Rijnland een onbetwistbare schending van de verdragsbepalingen is.

ROEMENIE. — Vervolgens kwam de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken, Titulescu, aan het woord. Spr. toont de klaarblijkelijke schending aan, ontkent dat het Fransch-Russische pact daarvoor een excuus oplevert, herinnert er aan, dat „geen enkele persoonlijke overweging veroorlooft een staat zichzelf recht te verschaffen," en ook dat Frankrijk heeft aangeboden het pact met de Sovjet voor te leggen aan het Haagsche Hof, hetgeen Duitschland elke rechtvaardiging voor de opzegging ontneemt.
De Kleine Entente is een bespreking van Hitler's voorstellen niet vijandig gezind, maar zij kan daartoe slechts overgaan, wanneer de belangrijke door Frankrijk en België gestelde prolabele kwestie zal zijn beantwoord.
(Daily Telegraph - Alg. Handelsblad - A. N. P.)

(Vor. ber. Locarno-Conferentie 2227 F.; Eden 2223 F.; Grandi 426 F.; Beck 2132 A.; Munch 1055 F.; Titulescu 1748 F.)

D. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt vraagt crediet voor werkverschaffing. —

In zijn boodschap van 18 Maart '36 aan het Congres vraagt president Roosevelt een crediet aan van 1500 millioen dollar, voor de uitvoering van groote werken, ten einde den werkloozen in het met 1 Juli '36 aanvangende jaar te hulp te komen.
(New York Herald Tribune)

(Vor. ber. Werkverschaffing 1848 C.)

E. BELGIE. — Cumulatie. —

Sedert geruimen tijd is het aan de leden van de Belgische Kamer en den Senaat verboden deel uit te maken van den raad van beheer of den raad van regenten van de Nationale Bank van België, het college van commissarissen van de nationale maatschappij van Belgische spoorwegen, enz. Thans heeft het katholieke Kamerlid voor Brussel, Fieullien, een nieuw wetsontwerp ingediend, waarbij dit verbod wordt uitgebreid tot alle functies van commissaris of beheerder of welk bezoldigd ambt ook bij lichamen en instellingen, geplaatst onder garantie van het rijk, of werkende met geld van den Belgischen staat.
(Het Laatste Nieuws)

F. NEDERLAND. — Het Spellingvraagstuk. —

Inzake het spellingvraagstuk heeft het debat in de Eerste Kamer alleen dit nieuws gebracht, dat minister Slotemaker de Bruïne, na de repliek van den heer Van Citters (a.r.), niet meer à priori afwees, aan zijn eventueel in te voeren gewijzigd régime een wettelijke kans te geven door aan de Staten-Generaal een althans eenigszins concreet omschreven machtiging tot het regelen dezer materie te vragen.
Overigens is de bewindsman op dit punt nog niet volkomen uitgestudeerd. Hij heeft bezwaar tegen wat

de commissie-van Haeringen terzake van de buigingsn en de pronominale aanduiding adviseerde. En hij wenscht deze vragen eerst nog eens goed te bezien, voodat hij een definitieve beslissing neemt. Want die beslissing geldt dan tegelijk voor de „spelling", welke voortaan van overheidswege zal worden gebezigd.
Een verschil tusschen de spelling, welke op examens wordt geëischt, en die, welke de Regeering zelf in het ambtelijk leven toepast, is immers volgens de Memorie van Antwoord „een toestand, die in geen geval zou kunnen worden bestendigd."
(Dagbl. v. N.-Brabant) **(V. b. Nwe. Spelling 2063 C.; Min. Slotemaker de Bruïne 1822 C.)**

A. ELEUTHERIOS VENIZELOS OVERLEDEN. —
De bekende Grieksche staatsman Venizelos is op 18 Maart '36 op 71-jarigen leeftijd te Parijs overleden.
Eleutherios Venizelos werd 23 Aug. 1864 te Murniaes op Kreta geboren. Hij studeerde aan de Universiteit te Athene rechten, waarna hij zich op Kreta als advocaat vestigde. In 1887 sloot hij zich aan bij de anti-Turksche-Kretische beweging, die naar aansluiting bij Griekenland streefde. Na den verbitterden onafhankelijkheids opstand 1897—1898 droegen de groote mogendheden prins George van Griekenland als hun Commissaris het bestuur op.
Bij het uitbreken van den wereldoorlog kwam Venizelos in conflict met koning Constantijn, daar deze niet wilde meegaan met zijn plannen om Turkije Klein-Azië te ontnemen. Hij trad in 1915 als minister-president af om op eigen gelegenheid een Entente-gezinde politiek te voeren. Toen de Entente in 1916 Griekenland blokkeerde, stichtte Venizelos een tegenregeering, welke in het eind van dat jaar Duitschland en Bulgarije den oorlog verklaarde. De regeering Lambros, die toen aan het bewind was, moest zich onderwerpen aan de eischen der Entente. De troepen rukten Athene binnen, spoedig daarna kwam Venizelos daar ook aan, onder bescherming van Fransche cavalerie. In 1917 moest koning Constantijn afstand doen ten behoeve van zijn zoon Alexander.

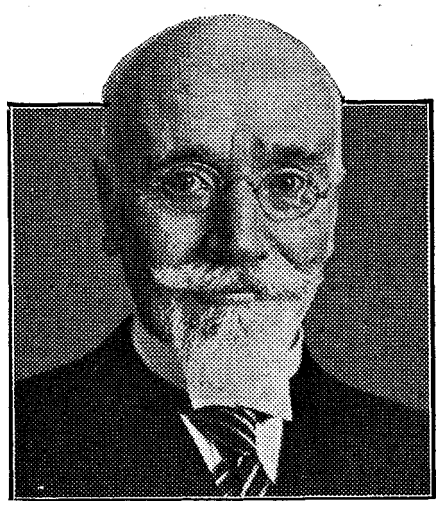

Eleutherios Venizelos.

Voortaan was nu Venizelos de toonaangevende staatsman in Griekenland, hij wist zich door zijn politiek van Groot-Griekenland algemeen bemind te maken.
Toen de krijgsverrichtingen tegen Turkije in Klein-Azië mislukten, verliet Venizelos het land om in het Zuiden van Frankrijk te gaan leven. Einde 1923 echter trad hij weer op. De strijd tusschen monarchisten en republikeinen was in dien tijd zeer hevig geworden. Hij werd president van de Nationale Vergadering en vormde een kabinet. Hij wilde over den regeeringsvorm het volk laten beslissen, doch voor het tot een referendum kwam, maakten de republikeinen zich van de regeering meester. Weer begaf Venizelos zich in vrijwillige verbanning.
Vier jaren later keerde hij terug om de leiding der regeering weer op zich te nemen. In December 1929 werd onder zijn regiem Zaimis tot president gekozen, waarmee de republikeinsche regeeringsvorm definitief werd.
Venizelos wist door het afsluiten van verschillende verdragen de positie van zijn land aanmerkelijk te versterken.
Bij de verkiezingen van Maart 1933 leed zijn regeering echter de nederlaag. Venizelos' houding bij den mislukten putsch van generaal Plastiras, die daarop volgde, leidde tot een proces, waarin echter Venizelos en enkele anderen, die aan dezen putsch hadden deelgenomen, werden begenadigd.
In September 1934 was Venizelos plotseling weer op Kreta, vanwaar hij een nieuwe actie voorbereidde. Op den 1sten Maart van 1935 ondernam een groep hooge officieren een putsch, waarbij Venizelos zich aansloot. De putsch mislukte en Venizelos nam de vlucht. Het krijgsgerecht veroordeelde hem in Mei bij verstek ter dood. Venizelos leefde sindsdien in het buitenland, gewoonlijk in Parijs, vanwaar hij steeds de politiek van zijn land nauwlettend gadesloeg. Dit blijkt uit zijn laatsten brief aan den afgevaardigde Roeffas, dateerende van de vorige week, welke hij besloot met de woorden:
„Uit het diepst van mijn hart roep ik uit: Leve Koning George II!" (Le Journal - A. N. P.)
(Vor. ber. Venizelos 2128 I.)

20 MAART 1936

B. NEDERLAND. — Contingenteering van Koffie. —
In de Staatscourant No. 55 is een Kon. besluit verschenen, waarbij de invoer van koffie in Nederland voor den tijd van 3 maanden wordt gecontingenteerd, zulks op basis der gemiddelde invoeren van 1935.
Van officieele zijde wordt medegedeeld, dat het hier een tijdelijken maatregel geldt, welke verband houdt met de plannen tot steunverleening aan de Indische koffiecultuur, welke thans met mr. G. H. C. Hart, directeur van Economische Zaken in Ned.-Indië, tijdens zijn verblijf in Nederland worden besproken. Het is niet uitgesloten, aldus de officieele mededeeling verder, dat deze contingenteering aanvankelijk eenig ongerief voor den handel met zich zal brengen; dit zal echter van zeer korten duur zijn, terwijl verwacht kan worden, dat de contingenteering zelve binnen betrekkelijk korten tijd kan worden opgeheven.
Bij de toekenning van bijzondere contingenten zal zooveel mogelijk een evenredige verdeeling toegepast worden.
Voorts bevat de Staatscourant een ministerieele beschikking, waarbij het bedrag, ter bestrijding van de kosten, aan de uitvoering van het Kon. besluit verbonden, wordt vastgesteld als volgt: voor ongebrande koffie en voor afval van ongebrande koffie op 15 cent per 100 K.G. en voor gebrande koffie op 25 cent per 100 K.G., telkens met een minimum van 25 cent per 100 K.G. (Staatscourant)
(V. b. Koffie 1643 G.; Contingenteeringen 1852 A.)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verkeersfonds aangenomen. —
De Eerste Kamer heeft op 19 Maart '36 de begrooting van het Verkeersfonds voor 1936 zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aanteekening dat de N. S. B. tegen is. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht 2076 G.; Eerste Kamer 2223 A.)

D. NEDERLAND. — De inkomsten der Posterijen in 1935. —
Blijkens mededeeling der P.T.T. liggen in totaal de opbrengsten over 1935 *f* 1.671.500 beneden het voor 1935 begroote bedrag; wanneer de tariefmaatregelen in aanmerking worden genomen, die niet in de begrooting voorzien zijn, wordt dit bedrag ± *f* 1.270.000.
Ten opzichte van de verwachting welke in het voorjaar 1935 bestond, mag de totale opbrengst over dat jaar zeker bevredigend worden geacht, waartoe de verbetering in de ontvangsten, welke na de inzinking in Juli en Augustus, sedert September '35 optrad, zeer heeft bijgedragen.
De opbrengstcijfers over 1935 waren (in guldens):

	Opbrengst	Vorig jaar	Begrooting
Posterijen . .	35.311.183	—1.235.640	—1.888.817
Telegrafie . .	3.880.615	— 353.404	— 292.385
Telefonie . .	23.014.373	—1.010.681	— 367.127
Postchèque en girodienst .	7.475.678	+ 738.111	+ 876.828
Totalen . . .	69.681.849	—1.861.614	—1.671.501

Ten einde een vergelijking met 1934 mogelijk te maken, werden de cijfers van dat jaar herleid, d.w.z. verminderd met een geschat bedrag, vertegenwoordigende den invloed, welke de inmiddels ingevoerde tariefverlagingen op de opbrengstcijfers van 1934 zouden hebben gehad. (De Standaard)
(Vorig bericht blz. 1891 E.)

A. Import Katoentjes. —
Op basis van de thans bekende cijfers is nu al een vrij juiste indruk te vestigen van den import der voornaamste lijnwaden in Indië in 1935. Gelijk hieronder zal blijken, neemt Japan de eerste plaats in en slechts de aanvoeren van Cambrics uit Twente beginnen nu langzamerhand weer wat beteekenis te krijgen.
Dit blijkt uit de volgende gegevens betreffende Java (incl. Madoera) over het tijdvak Jan.-October 1935:

Import:	Totaal	waarvan uit: Ned.	Japan	Eng.
		(× 1000 yards)		
Gebl. stoffen . . .	88.117	39.125	45.098	2.585
Ongebl. stoffen . .	51.211	82	50.300	204
Gev. en gedr. st. .	107.620	437	104.069	1.477
Bontgeweven st. .	38.332	402	36.494	85
Neteldoek e.d. st. .	28.435	116	24.586	2.057
		(× 1000 corges)		
Sarongs e.d. . . .	235	8,5	220	* 5,5

*) B.-I. en Singapore.

Naar de waarde bedroeg de invoer (Java en Madoera) van alle textielfabrikaten in totaal *f* 39,4 millioen en hiervan leverde Japan *f* 28,8 millioen of 73%, Engeland bijna *f* 2 millioen of pl.m. 5% en Nederland *f* 5,75 millioen of 14½%. En het laatste wordt dan nog wel grootendeels ingenomen door den post gebleekte stoffen ad *f* 4,7 millioen, vertegenwoordigend pl.m. 12% van ons aandeel. (Soerab. Handelsblad)
(Vor. ber. Katoen 1922 B.; Contingenteering 2027 H.)

B. Pest. - Dertienduizend personen overleden in 1935.
Naar uit het jaaroverzicht van den Dienst der Volksgezondheid blijkt, zijn in het jaar 1935 in geheel Ned.-Indië in totaal 12.968 personen aan de pest overleden. In West-Java was dit aantal 10.304, o.a. in Garoet 4108, Bandoeng 4034, Tasik-Malaja 1213, Soemedang 604, in Midden-Java was dit aantal 2619, waarvan in Tegal 1595 en in Pemalang 692; in het Gouvernement Djocja kwamen 62 sterfgevallen voor, in Soerakarta geen enkel; voor Oost-Java werd één sterfgeval geregistreerd. (Dienst v. Volksgezondheid)
(Vor. ber. Pest 1955 F.)

NEDERL. OOST-INDIË

C. Bestuur op Nieuw-Guinea. - De uitbreidingsvoorstellen. —
De eindvoorstellen inzake intensiveering van ons bestuur in Nieuw-Guinea zijn thans, zoo verneemt de „Java Bode", gereed gekomen.
Er zijn boven het reeds aanwezige personeel nog aangevraagd:
een assistent-resident,
twee lagere bestuursambtenaren, waarvan er één wordt geplaatst te Inanwatan, de andere in Mimika; laatstgenoemde krijgt tot standplaats Kokenau, nabij kaap Steenboom.
De afdeeling Fak-Fak krijgt dus drie onder-afdeelingen: Fak-Fak, Inanwatan en Mimika.
Dan zullen nog twee officieren worden belast met bestuursdiensten, één in het midden-Vogelkop, de tweede aan den Boven-Digoel, in het Mappi-gebied.
Er zullen twee Indische artsen in Nieuw-Guinea worden geplaatst, n.l. één te Sorong (Vogelkop) en één in Mimika. In beide plaatsen zullen eenvoudige ziekeninrichtingen worden gebouwd.
De politie zal worden uitgebreid met één commissaris, één hoofdinspecteur, 4 inspecteurs en ongeveer 180 agenten.
Hiervan zullen er 60 in Mimika worden gelegerd.
Er zullen ook bestuursassistenten worden geplaatst op het Frederik Hendrik-eiland en in de Kau en Moegoe-streken.
Hieraan kan nog worden toegevoegd dat in overweging is genomen de aanleg van een vliegterrein nabij Manokwari, waarvan de kosten op rond *f* 20.000 zijn geschat.
Hoewel voorloopig van dit vliegveld slechts een enkele maal gebruik zal worden gemaakt, en dan door toestellen van het olieconcern, lijkt het toch wel wenschelijk dat Manokwari aldus bereikbaar wordt gemaakt voor vliegtuigen. (Java Bode)
(Vor. ber. Nieuw-Guinea 2058 B.)

D. Nieuwe geest onder jongere Chineezen. —
De „Keng Po", een liberaal Chineesch-Maleisch dagblad te Batavia, schreef een hoofdartikel, waarin allereerst alle bestaande Chineesche vereenigingen worden afgekamd, om daarna een pleidooi te houden tot oprichting van een nieuwe Chineesche politieke partij in Nederlandsch-Indië.
„Nu is de tijd gekomen", schrijft het blad, „dat wij een Jong Chineezen-beweging met nieuwe idealen en een nieuwe geest tot stand moeten brengen. Het moet een beweging zijn, dus niet maar een vereeniging. Een levende beweging!
Een bejaarde oude heer die reeds krom is van ouderdom, kan niet meer verjongd worden.
Een nieuwe beweging hoeft niet direct een groot aantal leden te hebben. Hitler begon met slechts eenige vrienden, Kemal Pasha met een voetbalclub. We willen geen beweging bijvoorbeeld van gelehemden die de regeering willen overnemen, maar we willen dat er onder onze menschen eenigen te vinden zijn met een fascistischen geest, met een dapperen fascistischen geest, die waar noodig groote offers durven brengen.
Als we een geest kunnen kweeken, die maar 1/10 gedeelte is van den geest van de Samurai-partij in Japan, dan kunnen we hier al vooruitkomen.
Als we den dapperen geest kunnen kweeken zooals die van de Nazis in Duitschland, als de rijke menschen onder ons hun rijkdom durven opofferen tot ze niets meer bezitten ter wille van ons volk, voorwaar ons lot zou niet zijn zooals het nu is.
Temeer als we ons leven durven opofferen, zooals de Japanners dit doen. Onder onze jongelieden zijn er zeker wel een half dozijn dergelijken te vinden. Laten ze zich vereenigen. Het aantal behoeft in den beginne niet groot te zijn, doch laat men selecteeren zoodat niet iedereen kan toetreden. Op deze wijze hopen wij het middelpunt van een nieuwe beweging te verkrijgen. (Keng Po)

E. Aanslagen in de cultures op Sumatra. - Cijfers der Arbeidsinspectie over 1935. —
In den loop van het jaar 1935 zijn de volgende gevallen van aanslag of bedreiging bekend geworden bij den dienst der Arbeidsinspectie te Medan, voor zoover het haar ressort betreft: in totaal hadden 38 aanslagen en 12 bedreigingen plaats waaronder geen enkele aanslag met doodelijken afloop, meldt de „Deli Courant".
Over de diverse districten en bevolkingsgroepen, waren de gevallen als volgt verdeeld:

Sumatra's Oostkust	7	2	24	3
Atjeh en onderhoorigheden	0	0	5	1
Sumatra's Westkust	0	0	0	0

In dezen staat geven de cijfers van links naar rechts resp. weer het aantal aanslagen op Europeanen, bedreigingen van Europeanen, aanslagen op Aziaten en bedreigingen van Aziaten.
Voor 1934 waren diezelfde cijfers als volgt:

Sumatra's Oostkust	7	2	24	3
Atjeh en onderhoorigheden	2	0	10	1
Sumatra's Westkust	1	0	1	0

In 1934 waren er twee gevallen met doodelijken afloop en wel één op een Aziaat van de Oostkust.
Men ziet uit deze beide cijferreeksen, dat het aantal aanslagen en bedreigingen over het geheel genomen, teruggeloopen is. Vooral blijkt dit sterk indien men het in percenten zou uitdrukken voor aanslagen op Europeanen ter Oostkust, n.l. van zeven op vier.
(Arbeidsinspectie)

TEXTIEL-INDUSTRIE

A. Twente. —

Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad:

Er is reeds veel, zeer veel geschreven over de bijzonder groote moeilijkheden, waarmede de nijvere Twentsche textielindustrie te kampen heeft; moeilijkheden, welke eenerzijds verband houden met het complex van ondermijnende crisisfactoren en anderzijds grootendeels verscherpt worden door de economische en industrieele ontwikkeling van het Verre Oosten, en van Japan in het bijzonder. De enorme moeilijkheden, waarmede de Twentsche textielindustrieelen te strijden hebben, worden dikwijls ernstig onderschat; het is voor den leek ten eenenmale onmogelijk een duidelijk beeld te verkrijgen van de vele en ingewikkelde technische, commercieele, financieele, politieke en sociale factoren, welke in dit veelomvattende probleem een rol spelen. En ten gevolge van dit gebrek aan inzicht heeft in breeden kring de meening postgevat, dat onze nationale textielindustrie niet met haar tijd is meegegaan, de bakens niet tijdig heeft verzet en dus ook niet meer op de wereldmarkt kan concurreeren. Een van Indië's leidende autoriteiten heeft zelfs verklaard:

„Nochtans schijnt de Nederlandsche industrie er zich in het algemeen nog onvoldoende rekenschap van te geven, dat voor het behoud van den afzet in deze gewesten, prijsverlaging en het nauwkeurig volgen van wat de markt vraagt, noodzakelijk zijn."

Dergelijke opvattingen danken hun ontstaan aan onjuiste en oppervlakkige indrukken. De Nederlandsche textielnijverheid heeft in den loop der jaren, ondanks talrijke moeilijkheden, krachtig voor haar bestaan gestreden. Dit blijkt o.m. uit de capaciteit van de fabrieken, waarvan de volgende cijfers *) een duidelijk beeld geven:

	Katoenspinnerijen.		Katoenweverijen.	
	Aantal	Spindels	Aantal	Weef-getouwen
1867 .	18	162.150	34	7.960
1898 .	13	232.446	39	18.698
1911 .	14	452.000	41	31.000
1927 .	25	1.112.740	90	52.026
1930 .	25	1.228.727	83	54.831
1934 .	26	1.245.026	84	52.904

Weliswaar zijn er ook spinnerijen en weverijen buitten Twente gevestigd, doch van het totale aantal Nederlandsche spin-spindels zijn ca. 93% en van het totale aantal weefgetouwen 81% in Twente te vinden. Het aantal arbeiders in de Nederlandsche katoenindustrie bedroeg gedurende de laatste jaren:

1924	35.016	1932	27.796
1929	42.087	1933	27.885
1930	39.045	1934	28.459
1931	35.427		

Tusschen 1898 en 1911 is het aantal spindels verdubbeld, terwijl de weefgetouwen met ca. 70% zijn toegenomen. In de latere jaren, 1911—1928, is de capaciteit der spinnerijen zelfs met 144% vermeerderd en het aantal weefgetouwen is in diezelfde periode met bijna 70% toegenomen. Het aantal werknemers vermeerderde in de periode 1923—1927 met ruim 24%. Deze cijfers getuigen inderdaad niet van een uitgesproken lauwe industrieele bedrijvigheid; en de opvatting, dat de Nederlandsche textielfabrikant toch niet meer kan of zich niet genoeg moeite getroost, wordt hierdoor voldoende gelogenstraft. Verschillende Nederlandsche textielfabrieken zijn er — ondanks de vele moeilijkheden, waarmede zij sinds jaren op de wereldmarkt te kampen hebben — zelfs niet voor teruggedeinsd groote bedragen te besteden voor de aanschaffing van machinerieën voor de verwerking van kunstzijde en wol. Vele bedrijven hebben derhalve al het mogelijke gedaan om de bakens tijdig te verzetten.

De vermindering van het aantal werknemers van 42.087 in 1929 tot 28.459 in 1934 vindt voornamelijk haar oorzaak in den sterk verminderden uitvoer, niet alleen naar Nederl. Oost-Indië, maar ook naar andere landen, en verder in de sterk doorgevoerde rationalisatie van de bedrijven. Bij de beoordeeling van de cijfers van het aantal arbeiders in de textielindustrie moet men er mede rekening houden, dat ten gevolge der technische ontwikkeling en rationalisatie, zelfs wanneer de talrijke handelsbelemmeringen geleidelijk uit den weg geruimd worden, ook in de toekomst in verhouding minder arbeiders in de textielnijverheid te werk gesteld zullen worden.

Onderstaande gegevens verstrekken een beeld van den afzet van onze katoenindustrie:

(Verkoopwaarde in duizendtallen guldens)

	Totale afzet	Waarvan verkocht met binnenl. bestemming	Waarvan verkocht met buitenl. bestemming
1926	ƒ 211.900	ƒ 103.600	ƒ 108.300
1927	227.000	111.300	115.700
1928	238.600	119.800	118.800
1929	239.200	126.900	112.300
1930	190.561	108.769	81.792
1931	145.068	87.615	57.453
1932	97.651	65.715	31.936
1933	96.463	75.636	20.827
1934	84.482	67.052	17.430

Uit deze cijfers blijkt duidelijk, dat de internationale economische oorlog de buitenlandsche afzetmogelijkheden tot een minimum heeft beperkt, terwijl de afzetmogelijkheden op de binnenlandsche markt, als gevolg van de verminderde koopkracht, tegelijkertijd aanzienlijk vermindert. Onze nationale textielindustrie wordt dus als het ware van verschillende zijden bedreigd.

De critiek is immer gemakkelijker dan de kunst zelve en dit geldt niet het minst op industrieel gebied. Vast staat, dat onze nationale textielindustrie in den loop der tijden en ondanks tallooze moeilijkheden niet alleen gestadig is uitgebreid, maar dat deze Nederlandsche bedrijfstak — dank zij een perfect productie-apparaat — op de wereldmarkt een vooraanstaande plaats heeft veroverd, in weerwil van een zeer scherpen internationalen concurrentiestrijd. Het is nuttig, dat men zich hiervan in ruimen kring goed rekenschap geve, alvorens critiek uitgeoefend worde op de gestie dezer industrieelen.

Het gaat intusschen met de moeilijkheden onzer textielnijverheid crescendo, het heerschende economische chauvinisme doet het eene afzetgebied na het andere voor onze fabrieken verloren gaan, de internationale handelsbelemmeringen, zooals hooge invoerrechten, preferentieele rechten, contingenteeringen, deviezenmoeilijkheden, enz., stapelen zich bijna dagelijks op, en de concurrentie wordt daardoor uiteraard heviger. En ten slotte is sedert de laatste jaren op de wereldmarkt Japan verschenen, een producent, die voor geen middelen terugdeinst om zijn afzet uit te breiden en hierin op bewonderenswaardige wijze slaagt. Twente kan de Japansche kostprijzen, en met name de Japansche loonen, onmogelijk benaderen en dientengevolge verliest Twente steeds orders, omdat zijn artikelen te duur zijn. Twentsche doeken hebben jarenlang op de grootste manufacturenmarkten ter wereld een leidende plaats ingenomen, Twentsche handelsmerken werden gedurende vele decennia in alle werelddeelen op de bazars en markten, door de koopers gretig gezocht. Het was de tijd der gunstige jaren, toen de geheele wereld open lag voor de Nederlandsche industrie.

De Nederlandsche industrie beseft volkomen, dat aanpassing aan prijzen en gewijzigde marktomstandigheden van primordiaal belang is en onze nijverheid doet inderdaad al het mogelijke om deze aanpassing te bewerkstelligen. Dat onze textielindustrie er intusschen nog niet in geslaagd is Japansche kostprijzen te benaderen, kan geen weldenkend mensch haar euvel duiden! (Alg. Hbld.) **(V. b. Textiel 1936 G.; Toestand 1725 A.; Jap. concurrentie 927 H.)**

*) De cijfers, welke in dit artikel vermeld zijn, zijn ontleend aan de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek.

21 MAART 1936

A. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — De Duitsche gedelegeerde Von Ribbentrop verdedigt Duitschland's standpunt. —

De openbare zitting van den Volkenbondsraad werd, nadat de geheime zitting was beëindigd, op 19 Maart '36 geopend.
De Duitsche vertegenwoordiger Von Ribbentrop nam zijn zetel in aan de rechterzijde van de hoefijzervormige raadstafel, terwijl de overige leden der Duitsche delegatie achter hem plaats namen. De voorzitter van den Raad gaf onmiddellijk het woord aan Von Ribbentrop. Deze zeide o.m.:
De Duitsche regeering heeft gevolg gegeven aan de uitnoodiging van den Volkenbondsraad in het streven ook harerzijds bij te dragen tot opheldering van den bestaanden politieken toestand. Zij heeft mij opgedragen haar standpunt ten aanzien van de op de agenda staande voorstellen van de Belgische- en Fransche regeering, betreffende het pact van Locarno, uiteen te zetten.
Ik persoonlijk heb met groote voldoening mijn missie aanvaard, doordrongen van de overtuiging, dat de in hoogeren zin rechtvaardige zaak van een volk in den Raad nog nooit vertegenwoordigd is en verder in de oprechte hoop, dat de hervatting der betrekkingen tusschen Duitschland en den Volkenbond een keerpunt in de geschiedenis van Europa na de veelvuldige verwoestingen van den rampzaligen oorlog mag vormen.
Het principieele Duitsche standpunt ten opzichte van de Locarnovraagstukken is bekend uit de rede van den Rijkskanselier.
Het feit echter, dat het mogelijk is geweest dat voorstellen als die van Frankrijk en België zijn gedaan, maakt het mogelijk, dat ik nogmaals het Duitsche standpunt in het kort uiteenzet.
De bedoeling van het Locarnopact is geweest het aanwenden, het vormen van geweld tusschen Frankrijk en België eenerzijds en Duitschland anderzijds voor eeuwig uit te sluiten.
Het Duitsche volk heeft de beperking van zijn souvereiniteitsrechten zoovele jaren verdragen, omdat het verwachtte, dat ook de andere contractanten hun veel lichtere verplichtingen zouden nakomen.
Wat is er echter gebeurd?

Het Fransch-Russische pact. — In den loop van het vorige jaar begon Frankrijk zijn betrekkingen tot Sovjet-Rusland steeds nauwer aan te trekken, totdat het Fransch-Russische militaire bondgenootschap bekend werd gemaakt.
De beangstigende beteekenis van dit pact kan voor Duitschland als volgt worden uitgelegd:

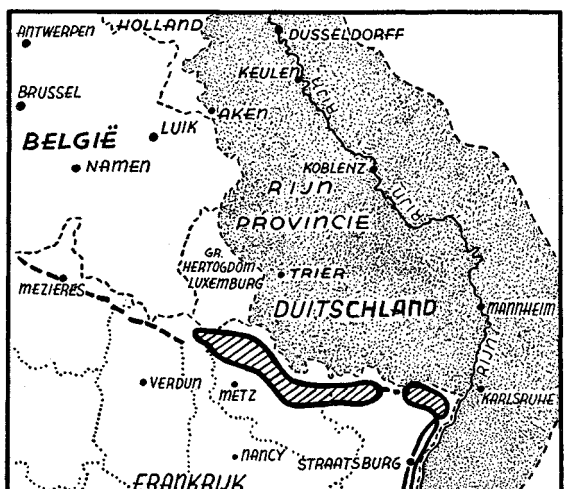

De Fransche fortificaties „Ligne Maginot" langs de Duitsche Westgrens.

1. Dit bondgenootschap beteekent: samenvoeging van twee staten, die met hun koloniale gebieden, die voor militaire hulpverleening in aanmerking komen, over 275 millioen menschen beschikken.
2. Deze twee staten gelden als de sterkste militaire mogendheden ter wereld.
3. Sovjet-Rusland, dat op zich zelf door een groot gebied van Duitschland is gescheiden, heeft met Tsjecho-Slowakije een analoog verdrag gesloten en is dus tot aan de Duitsche grens opgedrongen.
4. Frankrijk en Rusland maken zich op grond van dit bondgenootschap tot rechter in eigen zaak, doordat zij eventueel ook buiten den Volkenbond om den aanvaller kunnen aanwijzen en derhalve naar eigen goeddunken tot een oorlog tegen Duitschland kunnen overgaan.

De mogelijkheid van sancties heeft daarbij rechtens en politiek geen beteekenis, want beide staten zijn zoo machtig dat sancties tegen deze coalitie ondenkbaar zijn.
Het Rijnpact zóó te interpreteeren, dat het voor de eene partij mogelijk is naar believen nieuwe bijstandsverdragen van militairen aard tegenover de andere partij aan te gaan, is naar de vaste overtuiging der Duitsche regeering een onmogelijkheid.
Wanneer op het oogenblik van het totstandkomen van het Locarno-pact een dergelijke uitleg was goedgekeurd, dan zou het pact door Duitschland nooit onderteekend zijn.
Bovendien is het Fransch-Russische verdrag naar de historische opvatting der Duitsche regeering een volledige verstoring van het Europeesch evenwicht, dat tot dusver heeft bestaan en daarmede van de fundamenteele voorwaarden, waaronder het Locarno-pact is gesloten.
De Duitsche regeering staat op het standpunt dat het Fransch-Russisch verdrag in strijd is met West-Europa's veiligheidssysteem van Locarno en dat derhalve het Locarno-pact eenzijdig door Frankrijk is geschonden en de facto opgeheven.
De Duitsche Rijkskanselier heeft sedert de aanvaarding van het bewind Frankrijk steeds de verzoenende hand geboden.
De geheele wereld heeft hij een vredesvoorstel gedaan, maar het is geweigerd.
Toen de ratificatie van het Fransch-Russisch verdrag een feit was, is hij overgegaan tot herstel der volledige souvereiniteit over Duitsch gebied.
De Duitsche regeering moet het verwijt het Locarnoverdrag eenzijdig te hebben geschonden, als ongerechtigd afwijzen.

Waarom niet voor een internationaal gerecht?
Men heeft gevraagd waarom Duitschland zijn bezwaren tegen het Fransch-Russisch verdrag niet voor een Internationaal gerecht heeft gebracht.
Het is voldoende om er in dit verband op te wijzen, dat het hier een vraagstuk betreft, dat van overwegend politiek belang is, welks bespreking en oplossing niet van een rechterlijke instantie kan worden verwacht.
Evenmin heeft Duitschland iets kunnen verwachten van besprekingen langs den weg van onderhandelen met de mogendheden, die haar handteekeningen hebben geplaatst.
De ervaringen der laatste jaren waren zoo duidelijk, dat men daartoe niet is overgegaan.
Duitschland heeft nu volkomen rechtsgelijkheid bereikt en wenscht een streep te zetten onder de dwalingen in West-Europa.
Duitschland wil een einde maken aan een periode van Fransch-Duitsche spanning en oorlogen.
Von Ribbentrop wees nogmaals op de beteekenis der Duitsche voorstellen en zei, dat deze ook door den Volkenbondsraad niet onaangeroerd kunnen blijven, daar zij een politieke eenheid vormen met het herstel van de Duitsche souvereiniteit.
Hij sprak tenslotte de hoop uit, dat de Raad de draagwijdten der historische beslissingen, die in zijn handen liggen, zou beseffen en daarmee zou bijdragen tot het herstel van den vrede in Europa. (Times - Daily Telegraph)

(Vorig bericht 2228 C.; von Ribbentrop 1990 C.)

B. JAPAN. — Weermacht. —

Lioe Pai-min, professor in de Japansche geschiedenis, deelde in een lezing mede, dat Japan een staand leger heeft van slechts 276.647 man; in tijden van oorlog kan het echter 2.000.000 man mobiliseeren.
Lioe, een erkend Chineesch kenner van Japan, zeide dat de Japansche militaire strjidkrachten en de industrieele paraatheid een bijna ongelooflijke toeneming hebben getoond sinds den Japansch-Chineeschen oorlog van 1894-'95
Van het staande leger zijn 17 divisies in Japan zelf, terwijl de overige zijn verdeeld over Formosa, Mandsjoerije en Noord-China. Deze strijdkrachten bestaan uit 17.343 officieren en 259.304 soldaten.

Japan is tevens de derde zeemogendheid. Het bezit 269 schepen met een totale tonnage van ruim 1 millioen ton; Lioe voorspelde een snelle voltooiing van het tweede aanvullingsbouwprogram, hetgeen voorziet in den bouw van twee 8500-ton kruisers, 14 1400-ton destroyers, 6 onderzeebooten en een aantal torpedobooten.
De Japansche militaire luchtmacht bestaat uit ongeveer 1000 toestellen, terwijl de marine-luchtvaart 24 vliegtuig-afdeelingen heeft met 10.000 manschappen en officieren. Het aantal vliegtuigen der Japansche marine is echter onbekend.
(Ost-Asiatische Rundschau)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2113 B.)

A. **JAPAN. — Achtergrond van militaire staatsgreep van 26 Febr. '36. —**
Naar het agentschap Domei mededeelt, is de ideologische achtergrond van de recente revolte te Tokio duidelijker gebleken uit het verhoor door de politie en de gendarmerie van de burgers, die zijn gearresteerd in verband met de incidenten.
De extremistische partijgangers van de beweging, welke leidde tot den coup, ondergingen den invloed van den vroegeren voorzitter van den geheimen raad, baron Ikki Kita en Mitsoekoe Nisjida. Deze twee personen ageerden steeds achter de schermen tijdens incidenten van dezen aard. Zij wenschten een economische en politieke reorganisatie van Japan volgens een systeem, geïnspireerd op het communisme. Zij zetten een complot op touw, dat de macht in hun handen moest brengen — en deden hierbij een beroep op het leger, dat zij wilden gebruiken voor hun eigen doeleinden. (Domei) **(Vor. ber. 2195 A.)**

B. **DUITSCHLAND. — Hitler buigt niet voor geweld. - Rede te Hamburg. —**
Rijkskanselier Hitler heeft op 20 Maart '36 te Hamburg een rede gehouden, waarin hij met name verklaarde:
„Wat er ook gebeuren moge, wij zullen niets van onzen eisch inzake gelijke rechten prijsgeven.
Ik wil samenwerken aan de Europeesche ordening, maar er is geen ordening in Europa zonder gelijke rechten.
Ik beklaag de staatslieden, die meenen, dat een samenwerking voor een nieuwe orde moet worden begonnen met nieuwe vernederingen.
Duitschland zal niet buigen voor het geweld. Dat zal het op 29 Maart '36 bewijzen.
Wij willen een herziening van den geest van Versailles en een einde maken aan de oorlogspsychologie.
Indien men ons niet wil begrijpen, zal Duitschland alleen blijven staan: Dit, mijn besluit, is onwrikbaar.
Ik handhaaf mijn edelmoedig aanbod. De wereld heeft echter geen recht, om van schending van verdragen te spreken." (Völkischer Beobachter)
(Vorig bericht Hitler 2227 B.)

C. **NEDERLAND. — Militaire Attaché's bij Nederl. gezantschappen te Parijs, Brussel en Berlijn. —**
Naar wij vernemen, heeft de regeering besloten weder over te gaan tot plaatsing van militaire attaché's bij enkele Nederlandsche gezantschappen.
Benoemd zijn: de kapitein van den generalen staf D. van Voorst Evekink, werkzaam bij de afdeeling Generale Staf van het Departement van Defensie, tot militair-attaché bij de Nederlandsche gezantschappen te Parijs en te Brussel; en de kapitein van den generalen staf G. J. Sas, werkzaam bij de afdeeling Generale Staf van het Departement van Defensie, tot militair-attaché bij het Nederlandsche gezantschap te Berlijn. (Het Vaderland)

D. **POLEN. — Het ritueele slachten. —**
De Sejm heeft op 20 Maart '36 het wetsontwerp op het ritueele slachten aangenomen, met het amendement van de regeering, waardoor de Joodsche bevolking in de gelegenheid is zich van ritueel geslacht vleesch te voorzien.
In gemeenten met minder dan 3% Joden zal het ritueele slachten slechts op een verzoek aan de overheid kunnen worden toegestaan. Overigens zullen voor elke gemeente afzonderlijk de contingenten bij ordonnantie worden bepaald. De ritueele slagers zullen in het bezit van een concessie moeten zijn. De strekking van de wet is hoofdzakelijk het verbreken van het monopolie, dat de ritueele slagers op vele plaatsen in de practijk bleken te hebben.
(Polska Agencia Telegraficzna)

E. **NEDERLAND. — Spoorwegen. - Electrificatie. —**
De directie heeft besloten tot electrificatie van de baanvakken: Amsterdam—Utrecht; Den Haag—Utrecht; Rotterdam—Gouda; Utrecht—Eindhoven; Utrecht—Arnhem.
Het ligt in de bedoeling deze geëlectrificeerde baanvakken met den zomerdienst-1938 in gebruik te nemen en te doen berijden door treinstellen van het gestroomlijnde type, dat thans dienst doet op het baanvak Rotterdam—Hoek van Holland.

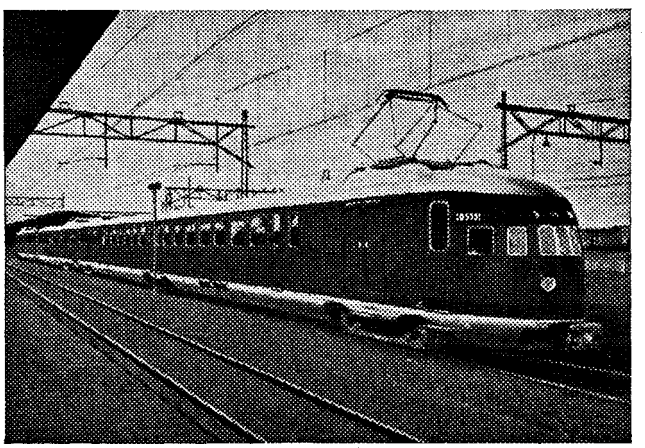

Electrische Stroomlijn: Dubbeltreinstel.

Er zijn daartoe bij de Nederlandsche Industrie (Werkspoor, Beynes en Allan) een groot aantal rijtuigen besteld; de motoren zullen worden geleverd door Heemaf Hengelo en Smit Slikkerveer.
Het thans op bovengenoemde baanvakken in gebruik zijnde Diesel-Electrische materiaal, dat door de invoering der electrische tractie zal vrijkomen, zal worden aangewend ter verbetering der verbindingen van het Westen des lands met het Noorden, Oosten en Zuiden. (Mededeeling Ned. Spoorwegen)
(Vor. ber. Spoorwegen 2171 D.)

F. **SPANJE. — Nieuwe Cortes bijeen. - Staat van alarm verlengd. - Kapitaalvlucht. - Kerken verbrand.**
De eerste zitting der nieuwe Cortes werd op 16 Maart geopend.
Met 386 stemmen werd de leider van de Republikeinsche Unie, Martinez Barrio, gekozen tot voorloopig voorzitter.
De ministerraad kwam onder voorzitterschap van den president der republiek Zamora bijeen om den toestand te bespreken.
President Zamora onderteekende een aantal decreten, waarbij de staat van alarm in Spanje wordt verlengd, de uitvoer van kapitalen wordt geregeld, en de vestiging van 40 tot 50.000 landbouwarbeiders op terreinen, die aan het Instituut voor Agrarische Hervorming toebehooren, wordt voorzien.
Tenslotte teekende de president der republiek een decreet, waarbij het decreet van 26 Sept. 1934, dat bepaalde dat alle goederen, behoorend aan de „Compagnie van Jezus", doch ingeschreven op naam van derde personen, aan hun bezitters zouden worden gerestitueerd, wordt geannuleerd.
Het decreet betreffende den uitvoer van kapitalen be-

paalt een termijn voor den terugkeer in Spanje van alle Spaansche bankbiljetten, die zich thans in het buitenland bevinden.
Geen enkel biljet zal Spanje mogen verlaten zonder bijbehoorende vergunning.
Victoria Kent, lid van de links-republikeinsche partij, is de eerste vrouw, die tot lid van een parlementaire commissie is benoemd.
Niettegenstaande de verklaring van Martinez Barrio, voorzitter van den Senaat, dat het overal volkomen kalm is, meldt „El Debate" de groote verwoestingen, die anti-katholieken te Albacete, Oviedo, Legroño en andere plaatsen hebben aangericht. Vele katholieke kerken zijn in brand gestoken. (El Sol - El Debate)
(V. b. Cortes 2185 C.; Anti-Kath. Onlusten 2223 D.)

22 MAART 1936

A. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — De Fransch-Belgische resolutie met algemeene stemmen aangenomen. —

De Volkenbondsraad is op 19 Maart '36 in besloten zitting bijeengekomen. Deze besloten zitting heeft slechts eenige minuten geduurd.
In de openbare vergadering was aan de orde de stemming over de door Frankrijk en België ingediende resolutie, die als volgt luidt:
„De Raad van den Volkenbond constateert, naar aanleiding van het verzoek dat België en Frankrijk op 8 Maart '36 hebben gedaan, dat Duitschland art. 43 van het Verdrag van Versailles heeft geschonden, daar het op 7 Maart troepen gebracht en gestationneerd heeft binnen de gedemilitariseerde zône, genoemd in de artt. 42 e. v. van genoemd verdrag, en in het Verdrag van Locarno. De Raad besluit krachtens art. 4, par. 2, onmiddellijk den onderteekenaars van het verdrag van constateering dezer feiten mededeeling te doen."

Bruce. — De voorzitter, Bruce, verzocht even het voorzitterschap van den Raad te mogen neerleggen, teneinde uiting te geven aan de opvattingen van de Australische regeering: Ik heb met de grootste aandacht — zoo zeide hij — geluisterd naar de uiteenzettingen van den Duitschen gedelegeerde van hedenmorgen. Deze redevoering heeft geen wijziging gebracht in mijn opvattingen ten opzichte van mijn verplichting, onmiddellijk over te gaan tot stemming over de Fransch-Belgische resolutie. De Raad heeft den plicht te beslissen of hij hier staat voor een schending van het pact van Locarno, een gedeelte van het systeem der collectieve veiligheid.
De grondslag van den Volkenbond, aldus Bruce, is eerbied voor de verdragen. Het is de plicht van een ieder, met alle kracht mede te werken een bevredigende oplossing te vinden uit de huidige moeilijkheden.

Stemming. — Weder als voorzitter van den Raad sprekende, stelde Bruce de stemming over de Fransch-Belgische resolutie aan de orde.
Duitschland heeft tegen de resolutie gestemd. Chili bracht een blanco stem uit, de gedelegeerde van Ecuador was afwezig. De stemmen van Duitschland, Frankrijk en België gelden niet voor de bepaling van den uitslag. De resolutie was dus met algemeene stemmen aangenomen.
De afgevaardigde van Chili heeft blanco gestemd, omdat hij, naar hij verklaarde, wel kon meegaan met de veroordeeling van de schending van Versailles. Over de schending van Locarno echter kon hij zich niet uitspreken zonder eerst in het bezit te zijn van een uitspraak van het Permanente Hof van Internationale Justitie.

Von Ribbentrop (Duitschland) heeft een verklaring afgelegd, waarin hij zeide: Ik heb den indruk dat wanneer de ernstige en volledige verklaring, die ik vanmorgen heb afgelegd over het standpunt van Duitschland, uitvoeriger door de leden van den Raad was bestudeerd, zij daardoor tot een andere beslissing zouden zijn gekomen. Spr. voegde eraan toe: De Duitsche regeering en het Duitsche volk hebben de diepe overtuiging, dat de resolutie van den Raad niet gehandhaafd zal worden in het oordeel der historie.

Flandin (Frankrijk) reageerde aldus op v. Ribbentrop's woorden: Ik zou het woord niet hebben gevraagd, zoo de vertegenwoordiger van het Duitsche rijk niet gemeend had dit te moeten doen. Ik moet hier verklaren dat onder de heerschappij van het internationale recht, niemand de bevoegheid heeft zelf als rechter op te treden.
Ik herhaal hier plechtig het Fransche voorstel, om het door Duitschland opgeworpen geschil aan het Haagsche Hof, dat arbeidt onder de hooge autoriteit van den Volkenbond, voor te leggen. (Manchester Guardian - A. N. P.)
(Vor. ber. 2232 A.; von Ribbentrop 2232 A.; Flandin 2223 F.)

B. NEDERLAND. — Opgeschort groot verlof. - Vervanging door vrijwilligers. —

De Minister van Defensie heeft een regeling vastgesteld omtrent vrijwillig verblijf in werkelijken dienst, welke regeling één dezer dagen in de Legerorders zal verschijnen.
Deze regeling maakt de corps-commandanten bevoegd om dienstplichtigen groot verlofgangers gelegenheid te geven vrijwillig in werkelijken dienst te komen voor zoover zij anderen, die liever naar huis willen, kunnen vervangen.
Deze maatregel geldt zoowel voor onder-officieren en korporaals als soldaten.
De vrijwilligers moeten even lang in werkelijken dienst blijven als de anderen, die zij vervangen, zouden moeten blijven.
Hoe lang dit zal zijn, is uit den aard der zaak niet bekend. Daar de verlenging van den werkelijken dienst voorloopig is beperkt tot de infanterie en de wielrijders, geldt de bedoelde gelegenheid voorshands ook alleen voor de daartoe behoorende dienstplichtigen.
Zij, die vrijwillig onder de wapenen zouden willen komen, behooren zich schriftelijk te wenden tot hun corps-commandant. (Het Vaderland) **(Vorig bericht 2223 E.)**

C. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Hoofdpunten van het accoord tusschen de Locarno-Mogendheden. —

Het op 20 Maart '36 gepubliceerde Engelsche Witboek bevat o.m. het accoord tusschen de Locarno-Mogendheden. Wij ontleenen hieraan de volgende punten:
1. Het Fransch-Russische pact wordt aan het Haagsche Hof voorgelegd.
2. Duitschland wordt gevraagd, zich met de inrichting van een 20 K.M.-breede gedemilitariseerde zône langs de geheele Fransch-Belgische grens aan Duitsche zijde accoord te verklaren. Deze zône zal met Engelsch-Italiaansche troepen worden bezet.
3. Duitschland moet de toezegging geven, de andere gebieden der oorspronkelijk gedemilitariseerde zône niet te versterken en mag bovendien het aantal der daar staande troepen niet uitbreiden en ook geen stoottroepen daar in garnizoen leggen.
4. De doorvoering van deze maatregelen zal door een internationale commissie gecontroleerd worden.
5. De generale staven van Frankrijk, België en Engeland zullen zich onmiddellijk beraden over den grondslag voor maatregelen in bepaalde noodgevallen.
6. Voorwaarde voor onderhandelingen over het nieuwe Rijnland-statuut vormt de aanneming van alle genoemde punten door Duitschland.
Voor het geval van een Duitsche weigering zijn de volgende maatregelen voorzien:
1o. De Britsche regeering zal Frankrijk en België onmiddellijke militaire hulpverleening verzekeren, in overeenstemming met het verdrag van Locarno.
Italië verklaart zich bereid, hetzelfde te doen.
2o. Engeland zal terstond met Frankrijk en België besprekingen aanknoopen over de te treffen maatregelen.
3o. Engeland, Frankrijk en België geven elkaar op wederkeerigheid berustende verzekeringen ter bescherming tegen een niet geprovoceerden aanval.
4o. Groot-Brittannië zal de generale staven der drie mogendheden voor besprekingen bijeenroepen, en
5o. Groot-Brittannië, België en Frankrijk zullen gemeenschappelijk den Volkenbond verzoeken, de noodige maatregelen aan te bevelen die geëigend zijn, om het internationale recht weer in volle kracht te herstellen. (Times) **(Vorig bericht 2234 A.)**

D. MANDSJOEKWO. — Gemengde Commissie inzake incidenten op de grens van Buiten-Mongolië. —

Uit Oelanbator wordt gemeld, dat het ministerie van Buitenlandsche Zaken van Mandsjoekwo den minister van Buitenlandsche Zaken van de Mongoolsche Volksrepubliek, Gendoen, een nota heeft gezonden, waarin het het voorstel aanvaardt van de regeering der Mongoolsche volksrepubliek aangaande de instelling van een gemengde Mongoolsch-Mandsjoerijsche commissie. In de nota wordt gevraagd te willen mededeelen, welke kwesties de regeering der Mongoolsche Volksrepubliek aan deze commissie ter bestudeering zou willen voorleggen.
Gendoen heeft op 14 Maart een nota van antwoord gezonden, waarin hij uiteenzet, dat de regeering der Mongoolsche Volksrepubliek in overeenstemming met haar nota van 29 Februari voorstelt een onderzoek in te stellen naar de omstandigheden, welke op 12 Febr. tot een gewapend conflict hebben geleid. Dit zou de voornaamste taak der commissie zijn.
Indien de commissie zich met succes van deze taak zou kwijten, zou de regeering der Mongoolsche Volks-

republiek de wenschelijkheid onder oogen willen zien haar te belasten met een onderzoek naar andere grensincidenten, welke zich in 1935 en 1936 hebben voorgedaan en voorts naar de methodes, om dergelijke grensincidenten te vermijden.
Als plaats van samenkomst stelt de regeering der Volksrepubliek voor Tamsyksoeme op Mongoolsch gebied, afgewisseld met Gandsjoer op Mandsjoerijsch gebied. (Domei) **(Vor. ber. Grensincidenten 2179 F.)**

23 MAART 1936

A. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Verslag der Fransche, Engelsche en Belgische ministers in de parlementen. —

FRANKRIJK. — In de Fransche Kamer heeft op 20 Maart '36 de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Flandin, een uitvoerige verklaring afgelegd over het verloop der Londensche besprekingen.
Na den tekst der betrokken overeenkomst te hebben voorgelezen, zeide Flandin o.a. dat Duitschland, voordat tot eenige onderhandeling met dat land zal worden overgegaan, alle voorafgaande voorwaarden der Locarno-mogendheden, welke voorwaarden één geheel vormen, zal moeten aanvaarden.

ENGELAND. — In het Lagerhuis heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, de totstandkoming van het accoord tusschen de vertegenwoordigers van Frankrijk, België en Engeland over de voorstellen, welke aan de respectievelijke regeeringen ter goedkeuring zijn voorgelegd, besproken.
„De Britsche regeering", aldus Eden, „is bereid de voorstellen te aanvaarden en wij hopen levendig, dat de Duitsche regeering ze eveneens zal beschouwen als geëigend, om het hoofd te bieden aan den ernstigen toestand van het huidige oogenblik. Het is thans aan de Duitsche regeering, te toonen, tot welke bijdrage ter vermindering van de spanning zij bereid is.

BELGIE. — Minister-president dr. Paul van Zeeland heeft in de Belgische Kamer een overzicht gegeven van de tot 20 Maart '36 te Londen bereikte resultaten.
„De mogendheden", zeide van Zeeland, „hebben er naar gestreefd niemand te kwetsen. Wanneer de ontworpen regeling verwezenlijkt wordt, denk ik, dat de vrede is verzekerd. Het oorlogsrisico zal verdwenen zijn. De internationale troepen zullen zich, bij wijze van symbool, voor onze grenzen bevinden." (Agence Belga) **(Vor. ber. 2234 C.; Flandin 2234 A.; Eden 2228 C.; Van Zeeland 2223 F.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Thomas Wolfe — „From Death to Morning. (Heinemann)
Baskisch: Azkue (Resurrección Maria de) — „Euskaleriaren Yakintza" (populaire literatuur uit het Baskenland). (Espasa Calpe, Madrid 1935)
Duitsch: Edwin Arnet — „Die Scheuen." (Zinnen-Verlag-Leipzig/Bazel)
Lilian Von Kusenberg — „Der Weg zu Dir." (Müller & Kiepenheuer, Berlin)
Engelsch: L. H. Myers — „Strange Glory." (Putnam)
John Owen — „The Road and the Wood." (Macmillan)
Fransch: Fernand Payen — „Raymond Poincaré, Chez lui, au Parlement, au Palais." (Grasset)
C. F. Ramuz — „Derborence." (Grasset)
Nederlandsch: Rolf Keuler — „De onverzoenlijken." (Querido, Amsterdam)
Peter van Steen — „Kentering." (Uitg. Mij. „Elsevier" 1936)
Tsjechisch: Váslac Menger — „Jaroslav Hasek Doma." (Jaroslav Hasek thuis). (Sfinx: Bohumil Janda, Praha)
Vlaamsch: Lode J. Vankrinkelen — „Jongens in 't gesticht." (De Sikkel, Antwerpen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2224 A.)**

C. SCHAKEN. — Bevordering van het schaken onder de schooljeugd. —
Onder leiding van de Stichting tot bevordering van het schaken onder de schooljeugd heeft op 14 Maart '36 in de Militiezaal een vergadering plaats gevonden, welke ten doel had, de beste methoden te bespreken om het schaken in de school ingang te doen vinden.
De voorzitter, de heer W. Terpstra, heette in het bijzonder welkom den wethouder voor het Onderwijs te Amsterdam, den heer E. Boekman, den directeur van de afdeeling Onderwijs ten Stadhuize, dr. W. L. Hendriks, de gemeentelijke inspecteurs van het Onderwijs, de heeren Hollaar en Hoogland, zoomede den vertegenwoordiger van het gemeentebestuur van Rotterdam. Het gemeentebestuur van Amsterdam dankte spr. voor de geboden gastvrijheid.
Wij citeeren uit de rede van den wereldkampioen schaken, dr. Max Euwe, die in het bestuur der Stichting zitting heeft het volgende:
Spr. gaf een uiteenzetting van de beteekenis, die het schaakspel hebben kan voor de jeugd en hierin vond hij aanleiding om te bespreken op welke wijze de jeugd het beste tot schaken te brengen is. Spr. zeide in dit verband, dat het onderricht in het schaken van groote waarde is voor de ontwikkeling van het denkvermogen, om zijn opvoedende beteekenis en om de karaktervorming, welke het brengt. Het schaakspel scherpt het geheugen, omdat men eerst de zetten leert onthouden, later de redeneering, die tot de zetten geleid heeft. Reeds bij het uiteenzetten van de spelregels kan men den leerlingen leeren redeneeren, bij het bijbrengen van het begrip matstelling leert men begripsvorming en in het algemeen brengt men voorstellingsvermogen bij, opmerkingsgave en vindingrijkheid. Omdat het schaken niet iets abstracts is, gelijk wiskunde, maar iets zeer reëels, leert men er door de hersenmachine in werking te stellen. Men leert ook alle mogelijkheden vast te stellen en met elkaar te vergelijken in haar gevolgen, dus systematiek; verder ontwikkelt men de bekwaamheid tot zelfstandig denken en doelmatig handelen. Bij dat alles komen belangrijke intellectueele processen tot werking; een goed schaker weet te abstraheeren en te generaliseeren, zooals uit psycho-technische proeven is komen vast te staan, zoomede oorzaken en gevolgen te determineeren. Hiernaast de opvoedende werking, die voor de karaktervorming. Het schaken kweekt sportiviteit aan, leert over kleinigheden heen te stappen (het opofferen van een pion op den damevleugel om een aanval op den koningsvleugel van den tegenstander te krijgen!); het kweekt ook groote zelfbeheersching aan, leert zelfkritiek, vastberaden doorzetten van een eenmaal gemaakt plan, terwijl van groot gewicht is, dat men door het schaken belangrijke ervaringen van de psychologie verkrijgt: men leert de reactie van zijn daden op anderen nagaan, hetgeen een beschaafd mensch moet kunnen.
Een ideale schaker — zoo besloot dr. Euwe — is een bekwaam, een beschaafd en een gelukkig mensch. En wie de jeugd in het schaken onderricht, kan haar ook wijzen op analogieën in het leven; niet het minst hierom kan het schaakonderricht groot nut hebben. (A. N. P.)
(Vor. ber. Dr. M. Euwe 2142 B.)

D. MARTIN HEUCKEROTH OVERLEDEN. —
Op 19 Maart '36 is de bekende musicus en componist Martin Heuckeroth op 82-jarigen leeftijd te Amsterdam overleden.
Jacob Martin Severinum Heuckeroth werd op 17 April 1853 te Amsterdam geboren.
Reeds op zesjarigen leeftijd trad hij als solist op.
Als jongeling van 15 jaar kwam Martin Heuckeroth als eerste violist in het „Parkorkest", waarvan Willem Stumpff directeur was.
In 1880 volgde Martin Heuckeroth Willem Stumpff als muzikaal leider van het Parkorkest op. Na vier jaar aanvaardde hij de functie van eersten dirigent der Opera comique onder leiding van Gustave Prot en diens zoon.
In 1888 werd de overledene benoemd tot eerste luitenant-kapelmeester van het tijdelijk muziekkorps der dienstdoende Schutterij te 's-Hertogenbosch.
Na een korte, zeer intensieve werkperiode volgde de benoeming van Heuckeroth tot directeur van de Arnhemsche Orkestvereeniging in 1893. Welhaast alle later bekend geworden Nederlandsche componisten werden hier door hem naar voren gebracht. Onder zijn leiding werd Arnhems Mannenkoor opgericht.
Dr. Willem Mengelberg bood Martin Heuckeroth het assistentschap aan het Concertgebouw te Amsterdam, bij het Koor van de Maatschappij tot Bevordering van de Toonkunst en bij de Maatschappij Caecilia aan.
In 1907 richtte Heuckeroth met medewerking van Desiré Pauwels en A. C. Kreeft de Nederlandsche Opera opnieuw op. (Red. K. H. A.)

E. JAPAN. — Kabinet-Hirota. - Verklaring. - Nationale verdediging. —
Krachtig en vastbesloten zullen de leden van de nieuwe Japansche regeering het hoofd bieden aan de moeilijkheden die zich op het huidige tijdstip zoowel op het gebied der binnen- als buitenlandsche politiek voordoen, aldus de Japansche regeeeringsverklaring die op 17 Maart '36 door het kabinet-Hirota bekendgemaakt is.

Afgescheiden van het program tot verbetering van het oorlogsmateriaal, belichaamd in de begrooting 1936-'37 overweegt, volgens de „Nitsji Nitsji", het leger een zesjaarsprogram op te stellen ter „aanvulling van de nationale verdediging" tot een geraamd totaal bedrag van 200 millioen yen en aanvangende met het dienstjaar 1937-'38.

De „Nitsji Nitsji" voegt hieraan nog toe, dat dit zesjaarsprogram inhoudt: ten eerste verbetering van de vuurwapenen van infanterie en artillerie, ten tweede mechanisatie der troepen, ten derde zeer uitgebreide vergrooting van de uitrusting der luchtverdediging en staatscontrôle over de industrie, die lichte metalen vervaardigt, ten vierde mechaniseering van het oorlogsapparaat, ten vijfde reorganisatie naar boven van de Japansche militaire krachten als vervolg op de hervorming van het militaire systeem. (Domei - Nitsji Nitsji)

(Vor. ber. Kabinet-Hirota 2217 C.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2232 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Overstroomingen. —** Terwijl het er eerst den schijn van had, dat de overstroomingen van 16—19 Maart '36 alweer op den aftocht waren en het niveau van het water zou gaan dalen, heeft zich op 21 Maart over de veertien Oostelijke staten een nieuwe vloedgolf uitgestort, met alle gevaren daaraan voor de bewoonde streken verbonden.
Reeds zijn bij deze overstroomingen 209 personen om het leven gekomen, terwijl de menigte dakloozen aangegroeid is tot 320.000 en de aan de eigendommen toegebrachte schade op niet minder geraamd kan worden dan 250 millioen dollars. Zware regenval dreigde nieuwe vernieling te brengen in de reeds overstroomde steden van Nieuw Engeland en vooral in Hartford, Connecticut, waar ruim 50 huizenblokken door de gezwollen watermassa's der weergalooze overstrooming van de rivier Connecticut werden getroffen. Hevige sneeuwval in het Westen van Pennsylvanië belemmerde het reddingswerk in dat gebied, terwijl de toestanden in het Noord-Oosten van Massachusset en eenige streken van Maine steeds ernstiger worden.
In de beneden-vallei van de Ohio-rivier heeft men voorbereidingen getroffen om tot het uiterste weerstand te bieden aan het geweld der wassende wateren. Bij alle ellende komt thans ook nog de vrees voor gebrek aan drinkwater en voor het om zich heen grijpen van besmettelijke ziekten.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Overstroom. 1241 A.)**

B. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 20 Maart. — Verklaring van Wolde Mariam. —** De Abessynische gezant te Parijs, die thans te Londen verblijft, heeft het secretariaat van den Volkenbond medegedeeld, dat geen directe onderhandelingen met Italië zijn begonnen. Tevens verklaarde hij, dat de Italianen gedurende de jongste gevechten den Abessynischen tegenstand niet hebben gebroken. Ten slotte is van een verdeeldheid van het Abessynische volk geen sprake.

22 Maart. — Djidjiga (E 6) gebombardeerd. — Negentien Italiaansche vliegtuigen hebben Djidjiga (E 6) in Harrar gebombardeerd en naar verluidt werden 1000 bommen geworpen.
(Times - A. N. P. - Stampa) **(Vor. ber. 2224 B.)**

24 MAART 1936

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp van wet, houdende regeling betreffende het vestigen van inrichtingen voor detailhandel, ambacht of kleine nijverheid (z.g. Vestigings-ontwerp). —**
Thans is bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend, houdende regeling betreffende het vestigen van inrichtingen, waarin eenige tak van detailhandel, ambacht of kleine nijverheid zal worden uitgeoefend.
Artikelen. — Art. 1 voorziet in de mogelijkheid, bij algemeenen maatregel van bestuur voor het vestigen van inrichtingen, waarin een tak van detailhandel, ambacht of kleine nijverheid zal worden uitgeoefend, ten aanzien waarvan het noodig is gebleken zekere eischen te stellen, een stelsel van vergunning in te voeren. Intusschen kan het wenschelijk blijken, deze regeling slechts voor bepaalde gemeenten van toepassing te verklaren en met name gemeenten ten plattelande, waar b.v. de detailhandel of het ambacht, niet voldoende gedifferentieerd zijn, daarvan uit te sluiten.
De minister acht het gewenscht, de mogelijkheid open te stellen, bij algemeenen maatregel van bestuur, uitzonderingen te maken ten aanzien van die soorten van zeer kleine handels- en ambachtslieden, van welke het voldoen aan vestigingseischen bezwaarlijk te vergen is.
Art. 2 houdt met het bovenstaande rekening.
Het in art. 3 vervatte voorschrift betreft de kern der beoogde regeling.
Dat vestigingseischen niet zullen worden vastgesteld, dan nadat de Middenstandsraad omtrent deze belangrijke aangelegenheid is gehoord, ligt voor de hand.
Het beginsel, dat degenen, die de leiding der inrichting zullen hebben, aan de vestigingseischen moeten voldoen, brengt uiteraard met zich mede, dat ook beheerders, filiaalhouders, e.d., daaraan zullen moeten voldoen.
Het is gewenscht, in verband met het gewicht van de beslissing der Kamers van Koophandel en Fabrieken, hiervan beroep open te stellen en wel bij den minister, die met de uitvoering van deze wet zal zijn belast.
De minister acht het noodzakelijk, dat uitbreiding van het in een bestaande inrichting uitgeoefende bedrijf met een nieuwen tak van detailhandel, zoomede verandering in de leiding eener inrichting, bij wijziging in de personen van ondernemers of beheerders, tot op zekere hoogte aan dezelfde regeling, als voor de vestiging van een inrichting zal gelden, wordt onderworpen.
De regeling ten aanzien van de voortzetting van het in een inrichting uitgeoefende bedrijf brengt een eigenaardige moeilijkheid met zich mede welke die ten aanzien van de vestiging van een zoodanige inrichting niet kent.
Alvorens tot vestiging wordt overgegaan, kan het verkrijgen der betreffende vergunning daartoe worden afgewacht; ten aanzien van de voortzetting van het bedrijf kan zulks in bepaalde gevallen niet wel mogelijk zijn n.l. indien de omstandigheden medebrengen, dat de gelegenheid ontbreekt, om nog tijdig een vergunning aan te vragen of te verkrijgen, of, indien — bij overlijden b.v. — de voortzetting reeds een feit is, alvorens tot aanvrage der vergunning kan worden overgegaan.
Het wil den minister voorkomen, dat het hiertoe het beste is, de Kamer van Koophandel en Fabrieken een voorloopige vergunning te doen verleenen, welke bij het verleenen der definitieve vergunning door deze laatste zal worden vervangen. De voorloopige vergunning sanctioneert de voortzetting op het tijdstip der wijziging.
De uitvoering van de beoogde regeling zal voor de K. v. K. niet onbelangrijke werkzaamheden met zich medebrengen. Het is billijk, dat de daaruit voortvloeiende kosten tot zeker maximum (*f* 10) op de belanghebbenden kunnen worden verhaald.
Het niet nakomen van de voorschriften dezer wet dient te worden gestraft als een overtreding. De strafmaat houdt verband met de beteekenis der door deze wet te beveiligen belangen.
Een bijzondere regeling eischt het geval, waarin een vergunning door misleiding van de Kamer van Koophandel en Fabrieken is verkregen. De vergunninghouder heeft zich dan toegang tot het betreffende bedrijf weten te verschaffen zonder dat is komen vast te staan, dat aan de daarvoor gestelde eischen in feite door hem wordt voldaan. Het belang van het bedoelde bedrijf, in het licht van de onderhavige regeling gezien, brengt mede, dat de op grond van onjuiste gegevens toegelaten ondernemer daaruit kan worden verwijderd. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vorig bericht Tweede Kamer 2222 D.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Justitie aangenomen. —**
De Eerste Kamer heeft de begrooting van Justitie zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (N. R. C.)

(Vor. ber. 1721 D.; Eerste Kamer 2229 C.)

A. DUITSCHLAND. — Herbewapening. - Invoer van ijzererts 1933—1936. —

	Invoer van ijzererts (in 1.000 tonnen) uit Frankrijk			uit Zweden		
	1933	1934	1935	1933	1934	1935
Jan.	95,5	113,5	143,5	169,0	181,3	574,0
Febr.	68,6	112,6	219,1	180,1	151,3	405,5
Maart	104,9	129,1	537,6	173,2	229,6	409,0
April	75,9	132,2	639,6	172,6	373,6	503,4
Mei	88,4	158,4	607,0	152,6	398,5	449,9
Juni	93,4	134,1	561,2	158,2	466,5	402,0
Juli	88,3	165,2	479,3	201,8	568,6	357,4
Aug.	91,5	141,7	401,4	253,1	504,8	445,2
Sept.	85,6	147,8	537,2	202,5	483,7	556,1
Oct.	69,9	161,1	481,3	176,6	501,1	554,9
Nov.	97,6	102,1	493,1	221,3	373,8	401,0
Dec.	71,1	160,3	513,4	195,6	461,9	459,7

In de maand Januari '36 bedroeg de invoer van ijzererts uit Frankrijk 547,4 duizend tonnen en uit Zweden 671,5 duizend tonnen. (Marianne)

(Vor. ber. Herbewapening 2170 A.)

B. ITALIE. — Rede van Mussolini. - „Italië zal nooit bukken voor de sancties". —

Voor de nationale vergadering der corporaties heeft Mussolini op 23 Maart '36 een rede uitgesproken, waarin hij o.a. zei:

„De omstandigheden waaronder deze vergadering bijeenkomt, zijn plechtig. Wij leven in een oorlogstijd en bovendien wordt Italië door 52 landen belegerd. Deze belegering werd alleen door Oostenrijk, Hongarije en Albanië verworpen. Niet slechts uit vriendschap voor Italië, maar ook omdat zij de onmogelijkheid begrepen om Italië, de moeder der beschaving op voet van gelijkheid te plaatsen met Abessynië.

In deze 5de maand van de belegering, die in de geschiedenis van Europa zal worden aangeteekend als een kenmerk van laagheid, evenals de materieele en moreele hulp, die aan Abessynië is verstrekt, is Italië in staat te herhalen, dat deze belegering haar nooit zal doen bukken.

Allen die denken, dat na het einde der belegering men tot den toestand van 17 November zal terugkeeren, vergissen zich.

18 November 1935 beteekent een nieuwe phase in de geschiedenis van Italië, een phase, die wordt beheerscht door het voornemen om in den kortst mogelijken tijd een zoo groot mogelijke autonomie in het economische leven der staten te verwezenlijken.

Deze autonomie moet worden verwezenlijkt speciaal op het gebied der nationale verdediging, omdat zoolang deze autonomie ontbreekt, elke mogelijkheid van verdediging wordt gecompromitteerd.

(La Stampa) **(Vor. ber. Mussolini 2080 A.)**

C. DUITSCHLAND. — „Vereinigte Stahlwerke" weer particuliere onderneming. —

De „Vereinigte Stahlwerke" hebben het pakket aandeelen in deze onderneming, dat in handen was van den staat, teruggekocht, zoodat zij thans weer een volkomen particuliere onderneming zijn geworden. Men meent te weten, dat de terugkoopsom 100 millioen Rijksmark bedraagt.

In dit verband wordt er aan herinnerd, dat de „Vereinigte Stahlwerke", wier voornaamste aandeelhouder August Thijssen is, een groote rol hebben gespeeld bij de economische besprekingen in de nationaalsocialistische partij. Men zag n.l. in de participatie van den staat in dezen grooten trust een begin van de socialisatie der trusts, zooals deze op het nationaal socialistische programma is opgenomen.

De transactie wordt verklaard met de behoefte aan fondsen van het Rijk. De onderneming was in staat tot het terugkoopen der genoemde aandeelen door de winsten, die gemaakt zijn bij de uitvoering van de bestellingen ten behoeve van de herbewapening.

(Agence Belga)

D. SOVJET-RUSLAND. — Interview met Molotof inzake Locarno, Duitschland en Japan. —

Een speciale verslaggever van het blad „Le Temps" is te Moskou door Molotof, den voorzitter van den Raad van Volkscommissarissen, ontvangen.

Molotof verklaarde, dat men in de Sovjet-Unie zeer goed de ontsteltenis heeft kunnen begrijpen, die in Frankrijk en België gewekt is door de remilitarisatie van den linker-Rijnoever. Hij zeide, dat indien Frankrijk het slachtoffer mocht worden van een aanval van de zijde van een Europeesche mogendheid, de verplichtingen krachtens het Fransch-Russische pact, trouw zouden worden nagekomen, welke ook de houding van Polen mocht zijn. Ik geloof trouwens, aldus Molotof, dat een verbetering in de betrekkingen tusschen Rusland en Polen gewenscht, en ook mogelijk is.

Molotof herinnerde aan het Oostelijk pact, dat de Sovjet-Unie het vorig jaar bereid was met Polen te sluiten.

Ten aanzien van de Duitsch-Russische betrekkingen, verklaarde hij, dat bepaalde kringen onverzoenlijk staan tegenover het officieele Duitschland, in het bijzonder in verband met de jongste heftige uitvallen van de Duitsche machthebbers jegens Sovjet-Rusland. De domineerende geest, waardoor ook de Sovjet-regeering zich laat leiden, is echter, een verbetering der betrekkingen mogelijk te achten. Molotof achtte een der beste middelen een terugkeer van Duitschland in den Volkenbond. Wij kennen de vredelievende gevoelens van Frankrijk.

Indien de Duitsche regeering in feite uiting zou geven aan dezelfde gevoelens, evenals aan haar respect voor de verdragen en de principes van den Volkenbond, zouden wij uit een oogpunt van verdediging van den vrede, een Fransch-Duitsche toenadering wenschelijk achten.

Met betrekking tot de verhouding van Rusland en Japan, wees Molotof er op, dat de thans begonnen politieke besprekingen zich gunstig schijnen te ontwikkelen.

Molotof bevestigde vervolgens, dat aan een grondwetsherziening wordt gearbeid. Waarschijnlijk zal geheim algemeen direct kiesrecht, dat voor alle onderdanen gelijk is, worden ingevoerd.

Molotof besloot met te zeggen, dat de beoogde hervorming een bewijs vormt van het vertrouwen der Sovjet-regeering in de aanhankelijkheid aan het regime van de arbeiders en employees in de steden en de boeren op het platteland. (Le Temps)

(Vor. ber. Molotof 2129 D.)

E. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Een „Luthersche Kerk". —

De Luthersche kerken in Beieren, Wurtemberg, Hannover, Saksen en Mecklenburg hebben zich vereenigd onder den naam Luthersche kerk van Duitschland en een raad benoemd voor de leiding der geestelijke zaken der Luthersche kerk.

Men beschouwt dit als een begin van den strijd in de oppositioneele kerk tusschen den radicalen vleugel onder ds. Niemöller en de gematigden, die wenschen tot een compromis te komen met den minister voor kerkelijke zaken, Kerrl. (Reichspost)

(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2197 I.)

F. ALEXANDER KONSTANTINOVITSJ GLAZOENOW OVERLEDEN. —

Te Boulogne sur Seine is op 21 Maart '36 de groote Russische toondichter Alexander Konstantinovitsj Glazoenow in den ouderdom van drie en zeventig jaar plotseling overleden.

Glazoenow, die bij het uitbreken der Russische revolutie vrijwillig in ballingschap ging en in 1922 op uitnoodiging der Russische regeering uit Amerika terugkeerde om het directeurschap van het conservatorium te Leningrad weer op zich te nemen, heeft onder de regeering van den Tsaar een schitterende loopbaan gemaakt. Hij was de geniaalste leerling van Rimsky-Korsakow, die hem in 1899 een professoraat aan het conservatorium te Leningrad bezorgde en dien hij in 1909 als directeur dezer instelling opvolgde.

Hij was nauwelijks zestien jaar, toen zijn eerste symphonie werd uitgevoerd en sindsdien volgde het eene succes op het andere. Hij schreef acht symphonieën, balletmuzieken, ouvertures, cantaten, een vioolconcert (dat tot zijn populairste werken behoort), strijkkwartetten, pianosonaten, liederen en andere kamermuziekwerken. Hij behoort tot de naromantische school, die de laatste helft der vorige eeuw de muzikale productie beheerschte.

(Red. K. H. A.)

G. NEDERLAND. — Haringvisscherij in 1935. —

Van de geheele Nederlandsche vloot hebben in 1935 aan de Noordzee-haringvisscherij, volgens het jaarverslag der reedersvereeniging, deelgenomen in to-

taal 32 stoom- en 171 motorschepen, tegen in 1934 43 stoom- en 191 motorschepen. Evenals in 1934 hebben in het afgeloopen jaar van Scheveningen uit 15 motorschepen onder Poolsche vlag aan de haringdrijfnetvisscherij deelgenomen.
De Nederlandsche drijfnetharingvloot voerde in 1405 reizen aan 472.735 kantjes pekel-en steurharing, tegen in 1934 in 1791 reizen 625.322 kantjes gezouten haring. De gemiddelde prijs per kantje voor 1935 wordt gesteld op bruto ƒ 9.— tegen ƒ 8.— in 1934, ƒ 9.— in 1933 en ƒ 10.75 in 1932.
Van de Katwijksche en Scheveningsche vloot hebben in 1935 aan de treilvisscherij deelgenomen: van Katwijk 74 motorschepen, welke 2096 reizen deden en ƒ 1.035.245 besomden aan versche visch, tegen in 1934 door 70 motorschepen in 1718 reizen ƒ 1.043.078.
Van Scheveningen: 44 motorschepen, welke 567 reizen deden en ƒ 325.911 besomden aan versch visch, tegen in 1934 door 37 motorschepen in 549 reizen ƒ 363.474. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 1744 E.)**

A. NEDERLAND. — Minister Oud over „Overheid en Welvaart". —
Op uitnoodiging van de Geldersche Industrieele Club en het departement Arnhem van de Ned. Maatschappij voor Nijverheid en Handel heeft de minister van Financiën, mr. P. J. Oud, op 11 Maart '36 te Arnhem een rede gehouden over „Overheid en Volkswelvaart". De bijeenkomst werd o.m. bijgewoond door den commissaris der Koningin in Gelderland, mr. S. baron van Heemstra.
Minister Oud wees er op, dat het een typisch verschijnsel is van een crisistijd, dat men de regeering verwijt, dat zij te weinig doet om de welvaart te herstellen. Hij legde er den nadruk op, dat de invloed van een regeering, die iets ten goede van de volkswelvaart wil doen, zeer beperkt is. De minister trad in een uitvoerige historische beschouwing over de economische verhoudingen in vroegere eeuwen en besprak vervolgens den tijd van heden. De crisismaatregelen der regeering behandelende, zeide hij o.m., dat men de regeering vaak verwijt, dat zij een dualistische politiek voert ten aanzien van de aanpassing, omdat zij eenerzijds al het mogelijke doet om loonen en prijzen naar beneden te krijgen, doch anderzijds door allerlei maatregelen het leven duurder maakt.
Deze karakteristiek is op zichzelf juist, maar dat dualisme is een natuurlijk gevolg van het feit, dat de regeering tracht het aanpassingsproces zoo geleidelijk mogelijk te doen verloopen. De regeering had dit proces ook radicaal kunnen doorvoeren, bijvoorbeeld door in het geheel geen werkloosheidssteun uit te keeren. De taak van de regeering moet zich dus beperken tot het remmen, daar waar de aanpassing te snel gaat, en daar waar zij te langzaam gaat, de aanpassing te stimuleeren. Men kan van dit dualisme de regeering geen verwijt maken.
De industrialisatieplannen besprekend wees mr. Oud er op, dat hier het groote probleem is, op welke wijze tot werkverruiming kan worden gekomen, want industrialisatie mag geen werkverplaatsing beteekenen. Mede door de oprichting van industriebanken zal hier in de goede richting moeten worden gewerkt. Resumeerend constateerde minister Oud, dat de oude economische verhoudingen van vóór den oorlog nimmer meer terug zullen keeren. Deze crisistijd is een stadium in het groeiproces van het economische leven. Van een eigenlijke crisis kan men niet spreken. Het tijdsgewricht, waarin wij thans leven, is een van de moeilijkste, die de menschheid ooit doorworsteld heeft. Zooals het Nederlandsche volk in vroegere eeuwen steeds door eendrachtige samenwerking de grootste moeilijkheden te boven is gekomen, zoo zal het ook thans de handen ineen moeten slaan, ten einde een periode van nieuwen bloei tegemoet te kunnen gaan. (A. N. P.)
(Vor. ber. Mr. P. J. Oud 2164 E.)

25 MAART 1936

B. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Zitting van den Volkenbondsraad verdaagd. —
De Volkenbondsraad heeft op 24 Maart '36 in zijn bijzondere zitting een resolutie aangenomen, welke als volgt luidt:
„De Raad zegt den vertegenwoordiger van het Vereenigd Koninkrijk dank voor zijn mededeeling van 20 Maart, waarin kennis werd gegeven van den tekst der voorstellen, die op 19 Maart door de vertegenwoordigers van de leden van den Volkenbond, die het pact van Locarno hebben onderteekend, werden opgesteld en die de respectievelijke regeeringen op het oogenblik bestudeeren.
De Raad is van meening, dat het optreden van den Raad voor het oogenblik geschorst moet worden op grond van de besprekingen, die thans aan den gang zijn. Hij noodigt deze regeeringen uit hem thans op de hoogte te houden van de ontwikkeling dezer besprekingen en besluit weer bijeen te komen, zoodra de omstandigheden zullen aangeven, dat het wenschelijk is het onderzoek der kwestie voort te zetten."
De huidige buitengewone zitting van den Raad zal te Genève, (waarschijnlijk over een tiental dagen) worden voortgezet. (A. N. P.) **(V. b. 2235 A.)**

C. ENGELAND. — Duitsche Joden. —
Op een te Londen gehouden bijeenkomst van den raad voor het Duitsche jodendom, welke voorgezeten werd door Anthony Rothschild, heeft Sir Herbert Samuel een oproep gedaan tot steun aan de Duitsche joden. De raad is voornemens een oproep te doen tot het bijeenbrengen van £ 3 millioen ter bevordering van de opleiding van jonge emigranten en tot het steunen van het overbrengen van joden uit Duitschland, alsmede tot het verzekeren van gunstige voorwaarden voor hun toelating tot andere landen. Tweederde van de som zou in Amerika worden bijeengebracht. Sir Herbert Samuel zeide, dat gebleken was dat de emigratie de werkloosheid in de landen waarheen de Duitsche joden gegaan waren niet had doen toenemen, maar afnemen. In Nederland waren in twee jaar tijds 4500 Nederlandsche onderdanen tewerkgesteld in nieuwe ondernemingen, door Duitsche vluchtelingen gevestigd, zoo voegde hij er aan toe.
(Daily Mail) **(V. b. 1879 E.; Hooge Comm. 2187 E.)**

D. ENGELAND. — Vergadering van de Tweede Internationale inzake den internationalen toestand. —
Op 18 Maart zijn te Londen twee vergaderingen gehouden voor de Tweede Internationale, onder voorzitterschap van den Belg de Brouckère en van het Internationaal Verbond van Vakvereenigingen onder leiding van Sir Walter Citrine. Beide lichamen vertegenwoordigden niet minder dan 36 millioen georganiseerde arbeiders, behalve die uit Rusland, Duitschland, en Italië. Beide vergaderingen behandelden dezelfde onderwerpen: de bespreking van den door Duitschlands daad van 7 Maart geschapen internationalen toestand en het belang daarbij en de gevolgen daarvan voor de arbeidersklassen in Europa. Eveneens is in beide bijeenkomsten een motie aangenomen, waarin de onrust der arbeidersbeweging wordt uitgedrukt over den loop dien de gebeurtenissen de laatste maanden genomen hebben, en waarin verder van de regeeringen geëischt zal worden dat zij in de eerste plaats hun aandacht zullen wijden aan ontwapening en de schepping van economische bestaanszekerheid voor alle volkeren.
Nederland was vertegenwoordigd door den heer Edo Fimmen, Frankrijk door Jouhaux, België door Mertens, terwijl verder tot de aanwezigen behoorden de Secretaris van het I.V.V., de heer Schevenles en de Secretaris van de Socialistische Internationale, de heer Adler. (Daily Herald) **(Vor. ber. I.V.V. 772 G.)**

E. ASTRONOMIE. — Ontdekking van een dubbelster.
De Nederlandsche astronoom professor Gerard Kuiper, uit Delaware, deelde de ontdekking mede van een dubbelster met snellen omwentelingstijd.
Kuiper deelde mede, dat de dubbelster zich bevindt in de Slang; omwentelingsperiode is twintig maanden, de afstand tot de aarde twintig lichtjaren; de ster is van de negende grootte. (A. N. P.)
(Vor. ber. Astronomie 1812 D.)

F. NEDERLAND. — Nederlandsche Heide Maatschappij. - T. van Maanen tot directeur benoemd. —
In de op 23 Maart '36 gehouden vergadering van commissarissen der Nederlandsche Heide Maatschappij is aan den heer J. P. van Lonkhuyzen eervol ontslag verleend als directeur dezer maatschappij, wegens het bereiken van den zestigjarigen leeftijd. In zijn plaats is benoemd de heer T. van Maanen, thans adjunct-directeur.
Tot adjunct-directeuren werden benoemd de heeren G. J. Born en G. Houtsagers, thans inspecteurs.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Ned. Heide Mij. 1982 F.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Suiker Cultuurmaatschappijen. - Vergelijkende productie. —

Voor verschillende Javasche Suikerondernemingen zijn thans bekend de productievergunningen van oogst 1937 (te planten in 1936).

Humfeld's Financier geeft daarvan een tabel, waarin een interessante vergelijking is opgenomen met de producties dezer maatschappijen in de meer normale jaren, voordat tot inkrimping van den aanplant moest worden overgegaan:

	Productie-vergunning oogst 1937 (in quintals)	Ongeveer normale productie vroegere jaren
H. V. A.	1.744.000	3.400.000
Gending	147.000	± 250.000
Javasche Cultuur	438.000	775.000
Kaliwoengoe Plantaran	128.000	128.000
Krian	88.000	107.000
Medarie	201.000	245.000
Ned.-Ind. Landbouw Mij. (Ned.-Ind. Handelsbank)	± 492.000	1.300.000
Pagottan	138.000	200.000
Pradjekan Tangerang	160.000	300.000
Ned.-Ind. Suiker Unie	680.000	1.400.000
Sindanglaoet	165.000	250.000
Suikercultuur	161.000	350.000
Tjepper	122.000	220.000
Tjeweng Lestari	234.000	275.000
Tjoekir	96.000	145.000
Cult. Mij. der Vorstenlanden (eigen fabr.)	272.000	570.000
Watoetoelis Poppoh	151.000	290.000
Wonolongan	210.000	400.000

Over het algemeen blijken de productievergunningen zich voor de grootere ondernemingen — met meer dan één fabriek — te bewegen op een peil, dat 50 pct. of daaromtrent lager is dan in de vroegere normale jaren.

Speciaal voor de alleenstaande fabrieken blijkt echter een naar verhouding hoogere productie.

Dit is in overeenstemming met de getroffen maatregelen, waarbij, zooals officieel werd gezegd: „rendabele alleenstaande fabrieken, door een redelijke tegemoetkoming, in de gelegenheid worden gesteld, haar positie zoodanig te versterken, dat zij zelfstandig aan de productie zullen kunnen blijven deelnemen."

Opvallend is echter, dat aan de Tjeweng Lestari een productievergunning is verleend van 234.000 quintals, een cijfer, dat de normale productie van voorgaande jaren (pl.m. 275.000 quintals) meer nabij komt.

Dit is echter het gevolg van een speciale oorzaak, n.l. zooals wij van de directie vernamen, van de overname van de geheele productievergunning van een andere fabriek, de Baron.

Eenzelfde beeld als bij de Tjeweng Lestari ziet men o.a. ook bij de Kaliwoengoe Plantaran, Krian, e.a.

Daarentegen komt de productievergunning bij de Ned.-Ind. Landbouw Mij. van nog geen 40 pct. zeer laag voor.

(Humfeld's Financier)

(Vor. ber. Suiker 2155 B.)

B. BEVOLKING. — Voornaamste steden. —

Volgens de statistieken van 31 Dec. 1935 bedroeg de bevolking van eenige der voornaamste wereldsteden:

Londen (Greater)	8.202.818
New York	6.930.446
Tokio	5.312.000
Berlijn	4.224.874
Shanghai	3.550.000
Chicago	3.376.438
Parijs (zonder voorsteden)	2.891.020
Moskou	2.800.000
Leningrad	2.783.000
Osaka	2.600.000
Buenos Aires	2.215.000
Rome	1.020.000
Amsterdam	781.646

(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Berlijn 883 G.; Leningrad 163 B.; Moskou 1247 C.; Rome 246 C.; Amsterdam 2061 B.)**

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Natuurkunde. - Inaugureele rede van prof. dr. G. E. Uhlenbeck over „Het principe van behoud van energie". —

Prof. dr. G. E. Uhlenbeck, benoemd hoogleeraar in de theoretische natuurkunde en de theoretische mechanica aan de universiteit te Utrecht, heeft op 23 Maart '36 in de senaatszaal der universiteit zijn ambt aanvaard met het houden van een rede over: „Het principe van behoud van energie".

Men kan zeggen, zeide spr., dat in de negentiende eeuw de twee groote principes van behoud van energie en van materie het fundament waren voor de exacte natuurwetenschappen. Ook voor de tegenwoordige natuurkunde is dit nog het geval. Echter heeft deze geleerd, dat men essentieel slechts met één principe te doen heeft. De omzetting van stralende electromagnetische energie in materie en omgekeerd het verdwijnen van materie in den vorm van straling, is in het laboratorium waargenomen. De ontwikkeling van het energieprincipe zou men in twee perioden kunnen verdeelen. De eerste loopt dan van de ontdekking in 1842 door Mayer en Joule af tot ongeveer 1900, toen het electromagnetische wereldbeeld van Maxwell en Lorentz bekroond werd door het relativiteitsbeginsel van Einstein en de tweede moderne periode begon. In dit tijdperk is men slechts langzamerhand tot een critische beschouwing van het begrip energie en van het energieprincipe gekomen. De moeilijkheden hiervan werden door den spreker geschetst. Door het relativiteitsprincipe, vooral aan de hand van het probleem van de z.g. electromagnetische massa van het electron, werd voor het eerst de equivalentie van massa en energie waarschijnlijk gemaakt. Volgens Einstein is een zekere massa gelijkwaardig met een hoeveelheid energie, die gelijk is aan het product van die massa met het kwadraat van de lichtsnelheid.

De toetsing hiervan is in de laatste jaren allereerst mogelijk geworden door de studie van de desintegratieprocessen van de atoomkernen, veroorzaakt door de beschieting met snelle deeltjes. De mogelijkheid hiervan werd voor het eerst in 1919 door Rutherford getoond. Hierbij wordt meestal een gedeelte der bindingsenergie der kernen, die zich in den beginnen slechts als een klein gedeelte van hun massa's openbaart, omgezet in kinetische energie der destintegratie-producten. Men wint hierbij dus aan mechanisch arbeidsvermogen, en de hoeveelheden ervan kunnen door de relatie van Einstein precies berekend worden. Een tweede toetsing van deze betrekking heeft men verkregen door de ontdekking van het positron in 1932 door Anderson en Blackett. Indien doordringende electromagnetische straling op een plaatje van lood valt, dan kan het voorkomen dat de energie ervan verdwijnt en een electronenpaar, bestaande uit een negatief en een positief electron ontstaat. Ook het omgekeerde hiervan, de vereeniging en wederzijdsche vernietiging van zoo een electronenpaar, waarbij straling ontstaat, heeft men waargenomen.

Tenslotte ging de spreker nog in op een fundamenteele moeilijkheid, die zich heeft voorgedaan bij de z.g. B-radioactieve elementen. De electronen, die deze elementen uitzenden, hebben niet dezelfde energie, zooals door zeer belangrijke proeven van Ellis en Meitner wel definitief is aangetoond. Toch hebben de kernen voor en na de emissie van het electron, onderling geheel gelijke eigenschappen, zoodat het schijnt alsof het principe van behoud van energie hier niet meer geldig is. Slechts door het postuleeren van een nieuw soort elementair deeltje, het neutron dat geen lading, zeer kleine massa en daardoor een buitengewoon groot doordringend vermogen zou hebben, kan men zich aan deze moeilijkheid onttrekken. Zooals blijkt uit een recente theorie van Fermi, is er hoop, dat door de invoering van het neutron men dan ook een dieper inzicht zal krijgen in het verschijnsel der B-radioactiviteit en in de natuur der kernkrachten. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. 1519 I.; Ambtsaanv. i. h. Onderw. 2221 A.)

26 MAART 1936

D. LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Duitschland's voorloopig antwoord. —

De ambassadeur in specialen dienst van Hitler, Joachim von Ribbentrop, is op 24 Maart '36 te Londen teruggekeerd.

Aldaar heeft hij kort na zijn aankomst Eden en de lords Halifax en Cranborne ontmoet, wien hij het Duitsche „voorloopige" antwoord overhandigde. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Het voorstel betreffende een ontwerp-verdrag waarvan de Duitsche regeering door den Britschen minister Eden in kennis werd gesteld, mist echter iedere voorwaarde voor de succesrijke organisatie van een werkelijken, duurzamen vrede, aangezien het allereerst gebouwd wordt op een voor een groot land ondragelijke discriminatie en op een wederom reeds van tevoren gepoogde constateering van niet-rechtsgelijkheid van Duitschland met de andere staten. Wanneer de Duitsche regeering haar toestemming zou geven tot dit voorstel, zou zij deelnemen aan een het Duitsche volk opgedrongen deemoedigende onderwerping. Dit zal de Duitsche rijksregeering echter niet doen. Want het is volgens alle historische ervaring onmogelijk, op een zoodanige basis een werkelijken duurzamen, uit vrijen wil en in gelijkgerechtigdheid gerespecteerden vrede te vestigen. De Duitsche rijksregeering moet derhalve al die bepalingen van het voorstel der Locarno-mogendheden afwijzen, welke in staat zijn de eer der natie wederom te belasteren of de rechtsgelijkheid in twijfel te trekken, onderscheidenlijk op te heffen.

Wanneer zij derhalve gedwongen is het haar voorgelegde voorstel der Locarno-mogendheden voor een ontwerp-verdrag af te wijzen op al die punten, welke de eer en de rechtsgelijkheid van de Duitsche natie betreffen, gelooft zij echter ook, gevolg te moeten geven aan de voorstellen van de Britsche regeering door de indiening van haar kant van eventueele nieuwe voor-

stellen bij te dragen tot een oplossing van de Europeesche kwestie.
De Duitsche regeering zou derhalve ook in dit document niet in bijzonderheden willen uitweiden over de door haar af te wijzen punten, maar zij zou zich willen voorbehouden om ten deze haar afwijzend standpunt in verband te brengen met een nieuw diepgaand voorstel voor de overwinning van de Europeesche crisis, dat zij besloten heeft uit te werken. Zij zal dit voorstel aan de Britsche regeering overhandigen met den oprechten wensch dat het deze regeering dan misschien moge gelukken daarin een basis te vinden voor het inleiden van onderhandelingen, welke de Europeesche volken den vrede zullen geven en hun economische en sociale leven opnieuw zullen doen opleven.
Op grond hiervan moet de Duitsche regeering de Britsche regeering mededeelen, dat zij deze week van de laatste voorbereiding van haar verkiezingen zuiver technisch niet meer in staat is, een zoo omvangrijk en zoozeer overweging vereischend werk gereed te krijgen. Zij achtte het bovendien noodzakelijk, den ambassadeur von Ribbentrop ter mondelinge opheldering van eenige belangrijke problemen op Dinsdag 24 Maart nogmaals naar Londen te zenden. De Duitsche regeering zal dan Dinsdag 31 Maart haar uitvoerig standpunt met haar positieve voorstellen ter beschikking stellen van de Britsche regeering.
(A. N. P. - Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 2238 B.)

A. VEREENIGDE STATEN. — Overstroomingen. — Volgens de jongste berekening bedraagt de door de overstroomingen in 13 staten aangerichte schade 507 millioen dollar. Zonder onderdak zijn 429.000 menschen; het aantal dooden bedraagt 171. Ongeveer een half millioen arbeiders vinden werk bij het herstel der schade. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht blz. 2236 A.)

B. GEESTELIJK LEVEN. — Mgr. N. Stam nieuwe Apostolisch Vicaris van Kisumu. —
Bij decreet van 9 Maart '36 van de Congregatie de Propaganda Fide is benoemd tot Apostolisch Vicaris van Kisumu (Kenya Kolonie) Zijn Hoogwaardige Excellentie Mgr. Nicolaas Stam van de Congregatie der Missionarissen van Mill-Hill.
Mgr. Stam werd in 1876 te Weesp geboren en priester gewijd in 1901. In 1902 vertrok hij naar de Missie van den Boven Nijl, waar hij als een der eerste missionarissen verschillende nieuwe missieposten heeft gesticht.
Mgr. Stam is de opvolger van Mgr. Greg. Brandsma die 20 Juni 1935 in Nairobi is overleden.
In 1929 was Mgr. Stam reeds benoemd tot Pro-Prefect van Kavirondo, en later toen dit missiegebied tot Vicariaat werd verheven volgde de benoeming van Mgr. Stam tot Pro-Vicaris.
(Kathol. Wereld Post)

C. PROTOCOLLEN VAN ROME. — Aanvullende protocollen. —
Op 24 Maart '36 zijn de drie protocollen, die toegevoegd worden aan de protocollen van Rome van 17 Maart 1934 onderteekend door de leiders der regeeringen van Italië (Mussolini), Oostenrijk (Schuschnigg) en Hongarije (Gömbös).
Het eerste protocol constateert met voldoening de gunstige resultaten, waartoe de voortdurende samenwerking tusschen de drie regeeringen geleid heeft ten gunste van de handhaving van den vrede en het economisch herstel van Europa; wederom wordt plechtig de wil bevestigd trouw te blijven aan de politieke economische en cultureele principes van de protocollen van 1934, op grond van de erkenning, dat het in het belang is van de drie landen steeds meer op alle terreinen hun optreden in overeenstemming te brengen met de uiteindelijke ontwikkeling, waaraan de Europeesche toestand onderhevig kan zijn; de drie regeeringen besluiten zich in een groepeering aaneen te sluiten en te dien einde een permanent orgaan voor wederkeerige consultatie in het leven te roepen.
Het tweede aanvullende protocol bepaalt, dat de drie regeeringen op grondslag van het in protocol No. 1 neergelegde, wederom haar besluit bevestigen geen enkele belangrijke politieke onderhandeling te ondernemen met een andere regeering betreffende de Donau-kwestie, zonder van te voren contact te hebben gezocht met de beide andere regeeringen, waarmede de protocollen van Maart 1934 zijn onderteekend. Hoewel de drie regeeringen het volkomen eens zijn over het nut van ontwikkeling harer economische betrekkingen met andere Donaustaten, erkennen zij dat een dergelijke uitbreiding voor het oogenblik slechts ten uitvoer zou kunnen worden gelegd door middel van bilaterale overeenkomsten.
Het derde aanvullende protocol bepaalt, dat het permanente orgaan voor wederkeerige raadpleging, zooals dat onder oogen is gezien in protocol No. 1, gevormd zal worden door de minister van buitenlandsche zaken der drie onderteekenende mogendheden. Dit orgaan zal perodiek bijeenkomen en voorts wanneer de drie regeeringen dit opportuun zullen achten.
(Stefani) **(Vorig bericht blz. 1302 D.)**

D. MR. DR. W. G. A. VAN SONSBEECK TOT COMMISSARIS DER KONINGIN IN LIMBURG BENOEMD. —
De Staatscourant bevat het Kon. besluit waarbij mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck, burgemeester van Breda, tot commissaris der Koningin in Limburg per 1 Juni 1936 is benoemd.

Mr. Dr. W. G. A. Van Sonsbeeck.

Mr. van Sonsbeeck is te Amsterdam geboren op 11 Sept. 1877 en is dus thans 58 jaar oud. Na te Amsterdam de lagere school te hebben doorloopen, volgde hij het Jezuiten-college te Katwijk aan Zee en vervolgens het Stony Hearst college bij Blackburn in Schotland. Na daar met goed gevolg eindexamen te hebben gedaan, bekwaamde hij zich in Nederland voor het staatsexamen A, waarna hij aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam rechten en staatswetenschappen studeerde. In 1902 werd hij meester in de rechten en in 1903 promoveerde hij op stellingen tot doctor in de staatswetenschappen. Kort daarop volgde zijn benoeming tot adjunct-commies ter griffie van de Provinciale Staten van Gelderland te Arnhem, welke functie hij waarnam tot 1905, toen hij benoemd werd tot commies ter griffie van de Tweede Kamer. Na zijn bevordering tot commiesgriffier werd mr. van Sonsbeeck in November 1918 met ingang van 1 Januari 1919 benoemd tot burgemeester van Breda, welk ambt hij dus gedurende ruim 17 jaren heeft waargenomen. Bij zijn koperen ambtsjubileum is hij op grootsche wijze door de burgerij gehuldigd, waarbij hem een copie van het schilderij van den Spaanschen schilder Velasquez, voorstellende de overgave van Breda, alsmede een fraaie ambtsketen van edelsmeedkunst werd aangeboden.
De heer van Sonsbeeck is lid geweest van de Staatscommissie-Oppenheim tot herziening van de Gemeentewet. Voorts is hij nog op velerlei andere wijzen werkzaam geweest in het openbaar leven; van zijn vele functies noemen wij: ondervoorzitter van de Vereeniging van Nederlandsche gemeenten; lid van het hoofdbestuur van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede; hoofdbestuurslid van den Bond van Burgerwachten; voorzitter van de regeeringscommissie inzake het vraagstuk der vuilverwijdering ten behoeve van den landbouw; lid van de regeeringscommissie inzake de gewestelijke plannen. Verder werd hij in 1919 curator van de R.K. leergangen en is hij sedert de oprichting curator van de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg. Ook is de heer Van Sonsbeeck curator van de universiteit te Amsterdam. In 1932 werd hij benoemd tot lid van de Algemeene Armencommissie.
De heer Van Sonsbeeck is ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Limburger Koerier)

A. CANADA. — Conjunctuur-statistiek 1927—1935. —

(alles in duizenden)

Buitenlandsche handel:		1927	1929	1932	1934	1935
Goederen-import		$ 1.087.117	1.298.992	452.614	513.469	550.314
Goederen-export:						
Canadeesche producten		$ 1.218.477	1.182.412	493.809	653.312	729.294
Buitenlandsche producten		$ 20.445	25.926	8.030	7.015	13.058
Saldo Handelsbalans		$ + 151.805	— 90.654	+ 49.225	+ 146.858	+ 192.038
Export granen en meel	Bush.	345.146	280.635	285.643	214.207	210.613
Automobielproductie		179	262	60	116	172
Schoenproductie	paar	20.567	20.459	18.376	18.491	21.316
Import ruwe rubber	lb.	59.253	79.511	46.853	63.717	60.197
Import ruwe katoen	lb.	136.232	136.296	97.355	143.475	117.233
Houtproductie	ft. B.M.	——	2.940.307	1.442.101	2.062.734	2.473.028
Papierproductie	tons	2.086	2.728	1.914	2.599	2.753
Steenkoolconsumptie	tons	35.566	35.272	23.412	27.317	26.468
Staalproductie	tons	907	1.378	339	757	935
Aanbestedingen	$	418.951	576.651	132.872	125.811	160.305
Electriciteitsproductie	-000.000 kw.hrs.	14	17	15	19	22
Opbrengst zeevisscherij	$	26.924	27.220	10.958	15.672	14.312
Verladen wagons		3.396	3.524	2.173	2.320	2.351
Bruto spoorwegontvangsten	$	442.219	469.681	285.040	289.886	302.447
Faillissementen		1	2	2	1	1
Obligatie-uitgiften	$	602.217	661.158	473.117	637.960	1.016.505
Bankposten	$	36.093.503	46.670.481	25.844.288	32.866.672	31.546.066
Minerale productie:						
Kolen	tons	17.426	17.496	11.738	13.810	14.108
Goud	oz. fijn	1.852	1.928	3.044	2.972	3.290
Zilver	oz. fijn	22.736	23.143	18.347	16.415	16.413
Koper	lb.	140.147	248.120	247.679	364.761	418.753
Lood	lb.	311.423	326.522	255.947	346.275	337.459
Zink	lb.	165.495	197.267	172.283	298.579	316.250
Nikkel	lb.	66.798	110.275	30.327	128.687	139.194
Asbest	tons	274	306	122	155	212
Gips	tons	1.063	1.211	438	461	556
Petroleum	barrels	476	1.117	1.054	1.410	1.430

(Canadian Bank of Commerce) **(Vor. ber. Export 1680 I.; Goud 1813 B.; Financiën 1290 F.; Mineralen 636 F.; Petroleum 587 E.)**

B. FRANKRIJK. — „Ligne Maginot". —

De inrichting van een der forten der „Ligne-Maginot", de fortengordel aan de Fransche Oostgrens gebouwd over een afstand van ± 300 kilometer en soms 100 meter diep. De kosten bedroegen ongeveer zes milliard francs.

De aard van de versterking verandert volgens den toestand van den bodem. Op sommige plaatsen kan men ze duidelijk zien op andere is ze gansch verborgen achter boomen en struikgewas.

De forten zijn zoo geplaatst dat het Fransche geschut ieder punt van de Duitsche grensversterkingen bereiken en vernielen kan.

(V. b. 2232 A.)

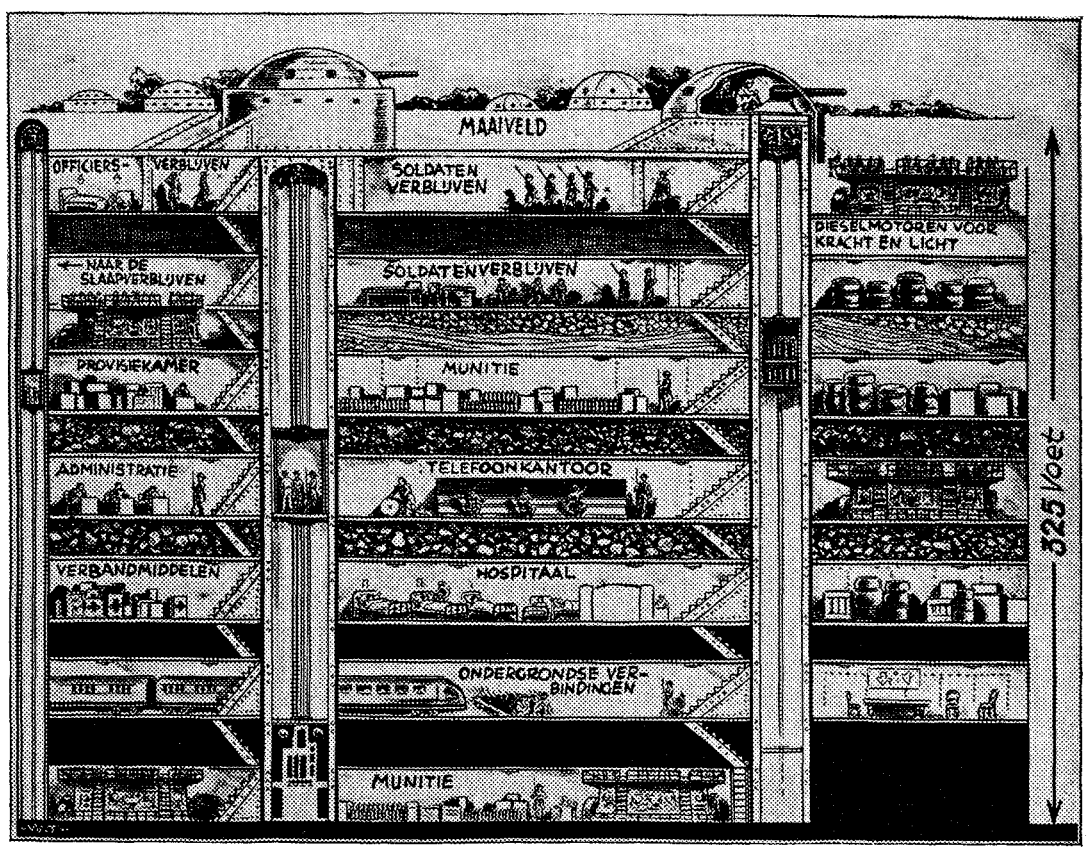

27 MAART 1936

A. BRAZILIE. — De Staat van Oorlog afgekondigd. - Revolutionnaire actie. —
De President van Brazilië heeft een decreet geteekend, waarbij voor het geheele land de staat van oorlog voor een tijdperk van negentig dagen wordt afgekondigd.
Tot het decreet werd besloten in een op 24 Maart '36 gehouden conferentie van den President der republiek met de ministers van Oorlog en Justitie en den chef der politie. Het decreet is een gevolg van de ernstige revolutionnaire beweging die zich in verscheidene centra sinds November 1935 heeft voorgedaan, met het doel de politieke en sociale instellingen des lands omver te werpen. Het decreet treedt terstond in werking. (A. N. P.) **(Vor. ber. blz. 2065 G.)**

B. VLOOTCONFERENTIE TE LONDEN. — Vlootverdrag tusschen Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Frankrijk goedgekeurd. - Hoofdpunten. —
Het Witboek met den tekst in het Fransch en het Engelsch van het verdrag tot beperking der vlootbewapeningen en een bijgevoegd memorandum over de Londensche conferentie van minister Eden, zijn op 25 Maart '36 gepubliceerd.
Wij ontleenen hieraan het volgende:
De algemeene commissie der Vlootconferentie heeft een aantal artikelen van het vlootverdrag tusschen Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Frankrijk goedgekeurd.
Japan, dat niet aan de onderhandelingen heeft deelgenomen, en Italië, dat op eenige punten voorbehoud maakt, zullen, wanneer zij dit wenschen, tot het accoord kunnen toetreden.

Het eerste gedeelte van het verdrag handelt uitsluitend over de definities van de verschillende technische uitdrukkingen, die in het verslag worden gebruikt. Het tweede gedeelte handelt over de beperkingen, waarover de onderteekenaars het eens zijn geworden, n.l. voor linieschepen van 35.000 ton met 14 inch-kanonnen-kaliber, onder voorbehoud dat de andere onderteekenaars van het Verdrag van Washington van 1922 niet later dan 1 April 1937 eveneens besluiten het kanonnen-kaliber dusdanig te verlagen. Verder, dat geen verdere oorlogsschepen van 17.500 ton met 10 inch-kanonnen worden aangebouwd vóór 1943. Het maximum voor vliegtuigmoederschepen wordt 32.000 ton met 6.1 inch kanonnen en het maximum voor kruisers wordt tot 8.000 ton beperkt, tenzij een van de onderteekenende landen bemerkt, dat het voor zijn nationale veiligheid kruisers van 10.000 ton noodig heeft. In dat geval zullen de andere mogendheden natuurlijk hetzelfde recht hebben. Het maximum voor duikbooten wordt 2.000 ton met 5.1 inch-kanonnen. Koopvaardijschepen zullen in vredestijd niet voor oorlog worden toegerust.

In het derde deel wordt uiteengezet dat elk land jaarlijks aan de andere onderteekenaars alle inlichtingen zal verstrekken inzake het vlootbouw- of schepenaankoop-program, welke inlichtingen als vertrouwelijk zullen moeten worden beschouwd. In elf artikelen wordt dit uitvoerig beschreven.

Het vierde gedeelte bevat een aantal artikelen over hetgeen aan de onderteekenaars wordt toegestaan met betrekking tot den verkoop van oorlogsschepen aan andere mogendheden, vervanging van verloren gegane schepen, noodmaatregelen in oorlogstijd en verandering van omstandigheden, waarin niet is voorzien in het verdrag.

Ten slotte wordt in het vijfde gedeelte bepaald, dat het verdrag zal loopen tot 31 December 1942 en dat de Britsche regeering eind 1940 de andere mogendheden voor een nieuwe conferentie zal bijeenroepen. Art. 31 in dit deel bevat het belangrijke besluit, dat alle andere landen, die het verdrag van Londen 1930 hadden geteekend, alsnog tot het verdrag kunnen toetreden.

In het memorandum, dat gelijktijdig is uitgegeven, wordt de voorgeschiedenis en het verloop van de conferentie van de opening op 9 Dec. 1935 af geschetst en worden verder naast elkander geplaatst de tabellen met de door de Britsche regeering voorgestelde beperkingen en die waartoe besloten is. De eenige ernstige verschillen zijn die betreffende den omvang van de groote oorlogsschepen: 25.000 tegen 35.000 ton, en die van duikbooten, welke Engeland afgeschaft wenschte te zien of tot 250 ton wenschte te zien beperkt, dus louter voor kustverdediging bestemd. De conferentie besloot tot duikbooten van maximaal 2.000 ton.
Nadruk wordt gelegd op de „vacantie" in aanbouw van kruisers, waarbij, gelijk gezegd, de vacantie onmiddellijk wordt beëindigd wanneer eenig land, dat niet op de conferentie vertegenwoordigd was, zulke kruisers plotseling in grooten getale ging aanbouwen.
De regels voor duikbootenoorlog tegen koopvaardijschepen blijven dezelfde als die van het verdrag van Londen, dat ook door Japan werd geratificeerd. Frankrijk en Italië, die het niet geratificeerd hadden, hebben den wensch te kennen gegeven dezelfde regels aan te nemen, waarmede zij een blijvende verplichting, niet één op korten termijn, aangaan. Alle zeevarende mogendheden zullen worden uitgenoodigd zich erbij aan te sluiten.

Italië. — De Italiaansche gedelegeerde, Grandi, verklaarde, dat Italië het ten zeerste betreurt, dat het verhinderd is, een verdrag te onderteekenen, aan welks technische uitwerking de Italiaansche delegatie actief heeft medegewerkt.
Grandi herinnerde er aan, dat hij bij den aanvang van de conferentie openhartig verklaard had, dat zijn regeering zich gedwongen zag, rekening te houden met de positie van haar land wegens de houding van tal van staten ten opzichte van het Italiaansch-Abessynisch conflict.

Ver. Staten - Engeland. — In een briefwisseling tusschen den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken en den eersten Amerikaanschen gedelegeerde ter vlootconferentie, Norman Davis, wordt de overeenkomst vastgelegd tusschen Engeland en Amerika, volgens welke, naar in het schrijven van Davis gezegd wordt, „er geen wedloop in vlootaanbouw zal zijn tusschen onze landen en het principe van pariteit tusschen de vloten van de leden van het Britsche gemeenebest en van de Vereenigde Staten ongewijzigd zal voortbestaan".
In zijn antwoord zegt Eden: „Bij het beramen van onze vlootbehoeften hebben wij nooit rekening gehouden met de sterkte van de marine der Vereenigde Staten".
(A. N. P. - Daily Telegraph - Manchester Guardian)
(Vorig bericht blz. 2213 E.)

C. KUNSTIJSBANEN. — Nieuw systeem. - Vinding van Ir. J. F. H. Koopman. —
Na jarenlange proefnemingen is thans ir. J. F. H. Koopman te 's-Gravenhage er in geslaagd op zeer eenvoudige wijze een oplossing te vinden voor den aanleg van kunstijsbanen, waardoor het kostbare buizennet overbodig geworden is.
Volgens het systeem-Koopman, dat een nieuwe phase in den bouw van kunstijsbanen inluidt en het mogelijk maakt met geringe kosten een baan aan te leggen, wordt evenals bij het tot heden toegepaste koelsysteem, een koude pekeloplossing gebruikt. Deze oplossing wordt echter niet door buizen geleid, doch stroomt over den bodem van het bassin. Over deze pekeloplossing wordt een vaste laag gespoten — een samenvoeging van metaalpoeder met diverse bindmiddelen — en op deze uiterst dunne laag, die indifferent is ten opzichte van de pekeloplossing en het op te spuiten water, vriest de ijsvlakte. (A. N. P.)

D. ENGELAND. — Scheepsbouw. - „Queen Mary". —
Onder groote belangstelling van naar schatting een millioen menschen, die zich langs beide oevers van de Clyde hadden opgesteld, is het nieuwe schip van de Cunard-White Star Line, de „Queen Mary", op 24 Maart '36 zijn eersten tocht begonnen van de werf van John Brown te Glasgow, waar het is gebouwd, naar den riviermond bij Greenock.
Zonder eenige stagnatie is de „Queen Mary" in den middag te Greenock aangekomen van waar de reis naar Southampton zal worden voortgezet. (Times)
(Vor. ber. 1502 A.; Photo buiten tekst 1504a.)

28 MAART 1936

E. OOSTENRIJK. — Vonnis tegen socialisten. —
Op 24 Maart is uitspraak gedaan in het hoogverraadproces tegen dertig socialisten, die er van beschuldigd werden, geheime revolutionnaire organisaties te hebben gesticht. Het gerechtshof heeft het hoogverraad niet bewezen geacht. Zeventien der verdachten zijn veroordeeld tot gevangenisstraffen tot 20 maanden. Dertien beklaagden zijn vrijgesproken. De voornaamste verdachte, Sailer, is tot 20 maanden veroordeeld. (Reichspost) **(V. b. Socialisten 1767 H.)**

F. BELGIE. — Oud-minister Van Cauwelaert over toenadering tot Nederland. —
De Belgische Kamer heeft op 25 Maart '36 de debatten over de begrooting van Buitenlandsche Zaken voortgezet.
De leider der rechtsche Vlamingen Van Cauwelaert betoogde dat er in België algemeene sympathie voor Nederland bestaat, maar zulks is niet voldoende. Het is noodig een politiek te voeren van practische toenadering en doeltreffendheid.
Van Cauwelaert zeide van meening te zijn, dat zoowel België als Nederland, die in Europa een moeilijke positie innemen door tot een accoord te komen

een aanwinst zullen kunnen vormen voor de veiligheid.
De regeering, zoo ging de afgevaardigde voort, zou met het Nederlandsche gouvernement tot overeenstemming moeten komen ten aanzien van een accoord van den meest innigen aard, dat niettemin aan beide landen hun volledige onafhankelijkheid doet behouden.
De spreker gaf uiting aan zijn vreugde over het feit, dat de correspondentie tusschen de regeeringen te Brussel en Den Haag thans in de Nederlandsche taal gevoerd wordt en vertrouwde er op dat de diplomaten die naar Nederland zullen worden gezonden, de Nederlandsche taal volkomen machtig zullen zijn.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Van Cauwelaert 566 B.)

A. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Defensie-begrooting aangenomen. —
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot instelling van een Defensiefonds en de begrooting van dat fonds voor 1936 met 28 tegen 9 stemmen (tegen s. d. en de heer van Embden v. d.) goedgekeurd.
Minister Colijn betoogt, dat de blik van den heer Van Embden over de politieke toekomst niet juist is; ten aanzien van een doortocht is nooit uit te maken wat in de toekomst in een gegeven geval moet geschieden.
Het is nu wel gebleken dat de Volkenbond geen afdoende waarborg is tegen vijandelijkheden.
Afzien van verdediging is een uitnoodiging aan anderen om op vreemden bodem een strijd te beslechten.
Bij een conflict in West-Europa zal van een Volkenbondsactie nauwelijks meer sprake kunnen zijn, doch wat zou er 14 dagen geleden gebeurd zijn, als er geen orgaan was geweest voor bespreking?
Of wij een leger kunnen hebben, hangt af van het al of niet slagen van de mobilisatie, daarbij komt de oefentijd en de materieele uitrusting.
Wegens den internationalen toestand staan de mobilisatiekwestie en de materieele uitrusting thans op den voorgrond.
Daarnaast moet de internationale rechtsgedachte bevorderd worden, zonder de gedachten aan eigen veiligheid uit het oog te verliezen.
Ten opzichte van de vakbonden meende spr. dat deze in leger en vloot niet thuis hooren en het zal aan spr. niet liggen, als zij niet daaruit verdwijnen.
Den heer d'Ansembourg zegt spr., dat een eed van trouw aan een ander dan de gezagsdragers in het gezagsapparaat niet kan worden geduld. Daarbij komt, dat men wordt vergiftigd door een vulgaire critiek op de overheid, zooals in „Volk en Vaderland" en andere geschriften van die zijde. Zooiets kan niet worden geduld om dezelfde reden waarom de vakbonden niet kunnen worden geduld.
(Alg. Handelsblad - Telegraaf) **(Vor. ber. 2073 C.; Defensiefonds 2182 D.; Eerste Kamer 2236 D.)**

B. ENGELAND. — Minister Eden's rede in het Lagerhuis inzake het Locarno accoord. - De onafhankelijkheid van Nederland. —
Op 26 Maart '36 heeft minister Eden in het Lagerhuis de debatten over Buitenlandsche Zaken geopend.
Ten aanzien van Locarno zeide hij:
„Ik wil hier in het Huis in alle openhartigheid verklaren, dat ik niet de eerste Britsche minister van Buitenlandsche Zaken wil zijn, die op een Britsche onderteekening terugkomt."
„Wij zijn garanten van het Verdrag", zoo zeide Eden verder, „en als zoodanig hebben wij nauwkeurig omschreven verplichtingen."
Verder verklaarde Eden: „Indien een internationale troepenmacht een moeilijkheid vormt, en Duitschland andere constructieve voorstellen heeft, dan zijn wij bereid te trachten op deze basis een accoord tot stand te brengen; zonder constructieve medewerking van Duitschland is dit evenwel zoo goed als onmogelijk."
Ten aanzien van de voorstellen van de Locarnomogendheden zeide Eden:
„De voorstellen zijn alléén voorstellen, zij zijn geen ultimatum."
Ten aanzien van paragraaf 3 van het Witboek verklaart Eden:
„De verplichtingen zijn streng beperkt en nauwkeurig omschreven. De besprekingen van de generale staven worden gevoerd in het kader van de verplichtingen van Locarno en hebben een zuiver technisch karakter. Zij zullen in niets onze politieke verplichtingen vermeerderen.
Indien een van de buurstaten van Engeland in een twist geraakt, waarbij wij niet betrokken zijn, heeft Engeland geen verplichtingen. Wij zijn trouw aan onze verplichtingen, doch willen hierbij geen nieuwe voegen, tenzij op het gebied, dat reeds is gedekt door Locarno."
Eden verklaart verder geen verplichtingen, vervat in het Witboek, te betreuren. Dit is opgesteld in een tijd, zoo ernstig als sedert den wereldoorlog niet is gezien.
„Indien de Duitsche regeering zou toestemmen in het niet versterken van de Rijnzône, dan zou dit voor ons een aansporing zijn de pogingen voort te zetten, doch wij vernemen, dat de Duitsche regeering zelfs deze verplichting niet op zich wil nemen."
Eden vestigt er vervolgens de aandacht op, dat de gedemilitariseerde zône een latent gevaar in zich bergt. Hij besluit zijn rede met een oproep tot het Volk om ten aanzien van de huidige problemen de partij-geschillen te laten rusten.
„Ik zou tot Frankrijk willen zeggen: wij kunnen geen vrede verzekeren, indien de Fransche regeering niet bereid is met een open geest te naderen tot de problemen, welke Frankrijk nog van Duitschland scheiden. En tot Duitschland zou ik willen zeggen: hoe kunnen wij hopen met succes onderhandelingen te openen, indien gij niet bereid zijt iets te doen om de angst in Europa te verminderen, welke gij hebt geschapen."
De conservatieve generaal Speares drong bijzonder er op aan, dat Engeland ertegen zou waken, dat geen enkele aanvallende macht ooit Nederland, België of Frankrijk zou binnendringen.
Winston Churchill zeide, dat de schending voor Duitschland van het pact van Locarno en de hermilitariseering van het Rijnland een ernstig feit is, gezien de bedreiging van Nederland, België en Frankrijk.
Dalton zeide namens Labour dat het Witboek voor de Arbeiderspartij onaanvaarbaar was.
Neville Chamberlain verklaarde aan het slot der zitting o.a.:
„Naast de overweging, dat wij nog steeds gebonden zijn door het Verdrag van Locarno, moeten wij bedenken, dat ons belang bij de onafhankelijkheid der lage landen onverzwakt is; dit moet altijd het meest vitale element blijven in de Engelsche buitenlandsche politiek." (A. N. P. - Manchester Guardian)
(V. b. Eden 2235 A.; Winston Churchill 2020 E.; Chamberlain 2008 A.; Locarno-Conferentie 2239 D.)

29 MAART 1936

C. FRANKRIJK. — Flandin's verkiezingsrede. - Sceptisch tegenover Hitler's woorden. —
Minister Flandin heeft op 29 Maart '36 een redevoering over de buitenlandsche politiek gehouden.
„Sedert Duitschland, na het verdrag van Locarno te hebben verworpen en opgezegd, de gedemilitariseerde zône weer heeft bezet, welke de waarborg vormde voor de veiligheid van België en Frankrijk, en die plechtig bevestigd was door een vrijelijk overeen gekomen verdrag, heeft Hitler vele redevoeringen gehouden ter ondersteuning van den nieuwen vrede, die hij ter vervanging zegt de wereld aan te bieden. Ik heb reeds uit naam van de regeering verklaard, dat wanneer eenmaal de eerbied voor de internationale wet hersteld zal zijn, Frankrijk bereid zal blijken tot iedere onderhandeling welke in staat is den vrede te consolideeren. Bovendien zullen de bases voor deze onderhandelingen wel omschreven en ernstig moeten zijn. Men zou hebben kunnen hopen, dat Rijkskanselier Hitler in zijn redevoeringen door zijn commentaar een correctie zou hebben gegeven op zijn oorspronkelijk vage voorstellen. Hij heeft het vrijwel niet gedaan, behalve op één punt. In bijna al zijn redevoeringen namelijk, heeft hij de waarde van de verdragen gesteld tegenover wat hij noemde het eeuwige levensrecht van het Duitsche volk."
Flandin concludeerde hieruit, dat Hitler wel voelde hoe zwak zijn stelling was en dat hij daarom uit naam van zijn volk het recht opeischt zijn huis in te richten zooals het dit wil. Daartegenover stelt Flandin de vragen: welke zal morgen de waarde zijn van een verdrag, als Duitschland zich het recht voorbehoudt het uit naam van het eeuwig levensrecht van het Duitsche volk te verwerpen? De tweede vraag is: wie zal morgen ten opzichte van een nieuw verdrag met Duitschland de onafhankelijke en onpartijdige rechter zijn dien het zal erkennen en aan wiens beslissingen het zich zal onderwerpen? Er bestaat een diepe tegenstelling tusschen de beide opvattingen van het internationale leven, die hier tegenover elkaar staan, de Duitsche opvatting is een opvatting van de kracht, de op-

vatting van de rest der wereld is een opvatting van het recht. Hierbij komt, dat de Duitsche rijkskanselier de eenige beoordeelaar is van dit eeuwige levensrecht van het Duitsche volk. Zijn wil bepaalt hier wat recht is.
En zelfs wanneer Duitschland geen vijandelijkheden voornemens zou hebben ten opzichte van Frankrijk, blijft de Fransche opvatting dat de vrede ondeelbaar is en niet gedekt kan worden door bilaterale niet-aanvalsverdragen, waarvan sommige op een uitgekozen oogenblik verloochend zouden worden, terwijl de andere den aanvaller zouden dekken voor een collectieve actie die ten doel heeft de verdragen te doen eerbiedigen en de veiligheid van allen, grooten en kleinen, sterken en zwakken, te handhaven.
Waarom wordt anders juist nu de nationaal-socialistische propaganda zoo verhevigd in Oostenrijk, Deensch Sleeswijk, Poolsch Silezië, het Duitsche deel van Tsjecho-Slowakije en zelfs in het Duitsch sprekende Zwitserland? Wil Hitler afzien, ja of neen, van iedere annexatie en zelfs ieder absorptie van deze bevolkingen en gebieden? Of zijn dat binnenlandsche Duitsche aangelegenheden? Het Fransche volk is evenzeer als het Duitsche overtuigd van de noodzakelijkheid den vrede in Europa te organiseeren op hecht duurzame bases. Wil Hitler nauwkeurig en onvoorwaardelijk antwoorden op alle vragen die wij hem stellen? Europa moet weten of er een realiteit is in den vrede die men het zegt aan te bieden. (Agenca Belga)
(Vor. ber. Flandin 2235 A.)

30 MAART 1936

A. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
Op 28 Maart is het Fransche disconto van 3½ tot 5% verhoogd. (Journal) **(Vor. ber. blz. 2168 E.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Nelson Algren — „Somebody in boots." (Constable & Co.).
Chineesch: Lin Yutang — „My country and my people." (in 't Engelsch) (Reynal & Hitchcook, New York 1936)
Duitsch: Hans von Hammerstein — „Der Wanderer im Abend". (Gedichte.) (Herbert Reichner, Wien)
Paul Eugen Sieg — „Detatom". (Scherl, Berlin)
Engelsch: Gwyn Jones — „Times like these". (Gollancz)
Lance Sieveking — „Silence in Heaven". (Cassell)
Fransch: Guy Mazeline — „Les Iles du Matin". (Gallimard)
Robert de Saint-Jean — „Le feu sacré". (Gallimard)
Italiaansch: Riccardo Bacchelli — „Il Rabdomante". (Treves, Milano)
Nederlandsch: Jan de Hartog — „Ave Caesar". (C. A. J. v. Dishoeck, Bussum)
Russisch: L. Mikoelitsj — „Wstretsji s pisateljami" (Ontmoetingen met schrijvers). (Leningrad)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2235 B.)**

C. VOETBAL. — Holland-België. —
De op 29 Maart '36 in het Olympisch Stadion te Amsterdam gespeelde voetbalwedstrijd Holland-België is in een 8—0 overwinning voor Nederland geeindigd. Met de rust was de stand reeds 4—0.
De doelpunten werden gescoord door Bakhuys (3), Van Nellen (2) en Drok, Smit en Wels ieder 1.
De Belgische doelverdediger, Christiaens, die na een botsing met een der Nederlandsche spelers bewusteloos op het terrein bleef liggen, is met een hersenschudding in het ziekenhuis opgenomen.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1796 C.; Voetbal 2128 G.)**

D. SOVJET-RUSLAND. — Verbond met Buiten-Mongolië. —
Uit Oelan Bator wordt vernomen, dat een pact van wederkeerigen bijstand is gesloten tusschen de Sovjet-Unie en de republiek Buiten-Mongolië.
Volgens een telegram uit Moskou zal bovengenoemd pact de gebeurtenissen in het Verre Oosten en de algemeene politiek der Sovjet-Unie, ook wat den internationalen toestand betreft, beïnvloeden. Het wijst op den wil van Moskou om weerstand te bieden aan de Japansche expansiepolitiek na zijn politiek van matiging der laatste jaren. (Tass)
(De Mongoolsche republiek maakt een integreerend deel uit van China, dat zijn onafhankelijkheid niet heeft erkend. — Red. K. H. A.)

31 MAART 1936

E. DUITSCHLAND. — Referendum inzake goedkeuring van Hitler's politiek. —
Vrijwel het voltallige Duitsche kiezerscorps heeft zich op 29 Maart '36 ter stembus begeven om den nieuwen Rijksdag te kiezen, maar vooral om de vraag te beantwoorden of het de politiek van den Führer en Rijkskanselier Adolf Hitler al dan niet goedkeurt.
De rijksleider voor de verkiezingen publiceerde den volgenden einduitslag:

Uitgebracht werden .	44.954.937 stemmen	
Voor Adolf Hitler .	44.411.911 stemmen	(98.95%)
Tegen Adolf Hitler en ongeldig . . .	543.026 stemmen	

Het aantal stemgerechtigden bedroeg 45.428.641, van wie er 98.95% zijn opgekomen.

Vorige stemmingen.

5 Maart 1933. — De uitslag van de rijksdagverkiezingen op 5 Maart 1933 luidde als volgt:

Nat. soc.	17,3 millioen st.	288	zetels
Soc.-dem.	7,1 „ „	120	„
Communisten	4,8 „ „	81	„
Katholieken	4,4 „ „	73	„
Overigen	5,7 „ „	85	„
Totaal	39,3 millioen st.	647	zetels

12 November 1933. — De volksstemming op 12 Nov. 1933, over de uittreding uit den Volkenbond had het volgende resultaat:

Uitgebrachte stemmen . . .	43.439.046	
Ja	40.588.804	(93,5%)
Neen	2.100.181	(4,7%)
Ongeldig	750.061	(1,8%)

19 Augustus 1934. — De volksstemming gehouden op 19 Augustus 1934 (na den dood van Hindenburg) leverde op:

Stemgerechtigden	45.673.634	
Uitgebrachte stemmen	43.529.710	
Ja	38.362.760	(90%)
Neen	4.294.654)	
Ongeldig	872.296)	(10%)

(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 1445 E.)**

F. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —
26 Maart. — Nederlandsche Ambulance. —
Dr. van Schelven van de Nederlandsche ambulance bevindt zich op den terugweg naar het vaderland. Zijn ambulance schijnt door ongeregelde Abessynische benden te zijn aangevallen.

29 Maart. — Harrar (E 6) gebombardeerd. —
Ongeveer 30 Italiaansche vliegtuigen hebben Harrar gebombardeerd. (N. R. Crt. - La Stampa) **(2236 B.)**

G. DUITSCHLAND. — Referendum inzake goedkeuring van Hitler's politiek. - Perscommentaren. —
Engeland. — Door de bladen van de meest uiteenloopende richtingen, als de „Times" en de „Daily Herald", worden de Duitsche verkiezingen beschreven als een „farce". De „Times" schrijft, doelende op Hitler's wensch, de wereld te imponeeren, dat de wereld deze demonstratie niet al te ernstig zal nemen.

Frankrijk. — De „Excelsior" schrijft, dat de Duitsche kiezer van een eigen wil afstand heeft gedaan en alles overlaat aan den Führer; de onverschilligheid van de massa heeft echter iets tragisch.

Oostenrijk. — „Niemand ter wereld", zoo schrijft de Morgen, „kan de verkiezingscomedie, die zich op 29 Maart '36 op Duitsch grondgebied heeft afgespeeld, ernstig opvatten. **(Vorig bericht blz. 2244 E.)**

H. FRANSCH-RUSSISCH VERDRAG. — Uitwisseling. —
Met ingang van 27 Maart is het Fransch-Russisch Verdrag, waarvan de uitwisseling te Parijs heeft plaats gehad, in werking getreden. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2218 B.)

A. **NEDERLAND. — Werkloosheid. - Einde Februari 1936. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt de volgende cijfers betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekende ingeschreven. Hierbij zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

	Aantal werkloozen op het einde van Febr. 1936	Febr. 1935	Jan. 1936
MANNEN.			
18 jaar en ouder . .	424.478	388.548	435.311
Jonger dan 18 jaar .	18.980	12.635	18.719
Totaal	443.458	401.183	454.030
VROUWEN.			
18 jaar en ouder . .	14.401	11.022	14.260
Jonger dan 18 jaar .	7.604	5.388	7.600
Totaal	22.005	16.410	21.860
Algemeen totaal . .	465.463	417.593	475.890

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2199 E.)**

B. **DENEMARKEN. — Arbeidsgeschillen. - Uitsluiting geëindigd. —**
Tijdens een nachtzitting hebben op 29 Maart '36 de beide Kamers met eenige amendementen de regeeringsvoorstellen goedgekeurd, waarbij een einde gemaakt wordt aan het arbeidsconflict, dat een staking van 125.000 arbeiders had verwekt. Het werk werd 30 Maart hervat op basis van de oude loonen. De kwestie der loonen zal worden voorgelegd aan de arbitrage-commissie, welker beslissingen kracht van wet zullen hebben. (Berlingske Tidende)
(Vorig bericht blz. 2191 C.)

C. **OLIE UIT RIJSTZEMELEN. — Japansche vinding.**
Volgens de „Asahi" is men er in Japan in geslaagd op commercieele basis olie te winnen uit rijstzemelen. Na lange proefnemingen hebben het Physico-Chemisch Instituut en het Rijst-laboratorium van het Japansche ministerie van landbouw en nijverheid bewezen, dat olie, uit rijstzemelen gewonnen, kan worden gebruikt ter productie van zeep, als eetbare olie, b.v. bakolie, of bij het raffineeren van ruwe zijde, de filmfabricage enz. Men zou reeds zijn overgegaan tot oprichting van een fabriek te Tokio en een in Korea om zeep te vervaardigen uit deze rijstzemelenolie; de prijs van deze zeep zou ca. één yen per kwan (8.267 lb.) zijn.
Daar Japan de grootste rijstproducent is en deze zemelen tot nu toe slechts eenige waarde als veevoeder of als mest hebben, voorspelt men zich in Japan een groote toekomst van deze industrie; men beweert commercieel 12 tot 15% olie uit de zemelen te kunnen winnen. (Asahi)

D. **FRANKRIJK. — Werkloosheid. —**
Op 21 Maart '36 bedroeg het aantal ingeschreven werkloozen in Frankrijk 470.460, tegen 477.766 een week geleden en 492.753 in de overeenkomstige week van 1935. (Le Matin) **(V. b. Werkloosheid 2165 A.)**

E. **NEDERLAND. — „Der Stürmer". - Minister Van Schaik's antwoord. —**
In antwoord op desbetreffende vragen van den heer Boon deelt minister Van Schaik mede, dat inderdaad in het perceel Kalverstraat no. 7 te Amsterdam, waar sinds begin Januari '36 gevestigd is de sigarenwinkel „Het Nederlandsche Sigarenbedrijf de Driehoek", naast N.S.B.-materiaal ook verkrijgbaar is geweest het Duitsche weekblad „Der Stürmer" van Julius Streicher te Nürnberg. Echter werd dit orgaan alleen verkocht aan klanten, die speciaal om het blad vroegen; aan Duitschers, die naar Duitsche tijdschriften informeerden, zou echter te kennen zijn gegeven, dat het blad voorhanden was. De betrokken verkoop, die naar het schijnt niet vóór Februari '36 is begonnen, is inmiddels stopgezet.
Er bestaan geen aanwijzingen, dat de verkoop met medeweten van de leiding der N.S.B. heeft plaats gehad.
Volgens verkregen inlichtingen is de uitvoer van „Der Stürmer" door de Duitsche Regeering niet verboden. Ter zake van de verspreiding van het blad van Febr. 1936, no. 9, wordt een gerechtelijk vooronderzoek uitgelokt, waarna, zoo mogelijk, een strafvervolging zal worden ingesteld. Het noodige is verricht, opdat bij verdere verspreiding van „Der Stürmer" in ons land onverwijld worde ingegrepen. (De Maasbode)
(Vorig bericht blz. 2215 B.)

F. **ARABIE. — Verdrag tusschen Sa'oedië en Irak. —**
Koning Ibn Sa'oed heeft sjeik Joessoef Jassim, die onlangs te Bagdad onderhandelingen met de regeering van Irak heeft gevoerd, opgedragen, naar deze stad terug te keeren voor het teekenen van een vriendschapsverdrag. De belangrijkste punten van het verdrag zouden de volgende zijn:
1. Tariefmuren en paspoortverplichtingen worden opgeheven.
2. Beide landen sluiten een militair bondgenootschap met belofte van wederzijdsche hulp, indien een der partijen door een derden staat wordt aangevallen.
3. Er wordt meer uniformiteit gebracht in het onderwijs in beide landen.
4. Zoo mogelijk zullen gemeenschappelijke diplomatieke vertegenwoordigers en consuls in het buitenland worden benoemd.
5. Iedere andere Arabische, zelfstandige mogendheid kan zich bij het verdrag aansluiten.
(Courrier du Caire)

G. **NEDERLAND. — Woningbouw. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent den woningbouw in Nederland:

		Met den bouw begonnen:	Gereedgekomen woningen	Onbewoonbaar verkl., gesl. en a. h. best. onttr. won.	Netto vermeerdering
Jan.	1936 . . .	2655	2727	259	2468
Dec.	1935 . . .	1763	3119	435	2684
Nov.	„ . . .	2358	4110	230	3880
Oct.	„ . . .	2776	4666	409	4257
Sept.	„ . . .	3121	4083	567	3516
Aug.	„ . . .	2950	3625	284	3341
Juli	„ . . .	3666	4740	239	4501
Juni	„ . . .	3081	3768	518	3250
Mei	„ . . .	3514	5082	354	4728
April	„ . . .	3482	4247	397	3850
Maart	„ . . .	3715	3575	243	3332
Febr.	„ . . .	4232	2854	445	2409
Jan.	„ . . .	3577	3495	259	3236

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1744 A.)**

1 APRIL 1936

H. **NEDERLAND. — Cultureele betrekkingen met België. - Meridiaan V. —**
Op 14 Maart '36 werd te Amsterdam de Nederlandsche afdeeling opgericht van de Nederlandsch-Belgische Vereeniging „Meridiaan V", gevestigd te Amsterdam en te Brussel.
„Meridiaan V" stelt zich ten doel de cultureele betrekkingen tusschen beide landen te bevorderen op de basis van volledige wederkeerigheid, onafhankelijk van elke politieke strekking. Naast een tentoonstelling van „Het Mooie Nederlandsche Boek" hebben reeds in Brussel Nederlandsche sprekers het woord gevoerd over letterkundige en pedagogische onderwerpen. Het is de bedoeling van de Nederlandsche afdeeling beurtelings een Vlaamsch- en een Fransch-Belgischen spreker uit te noodigen. Zoo is op 30 Maart als eerste spreker de Vlaamsche schrijver Lode Zielens te Amsterdam opgetreden en zal in

April de Fransch-Belgische schrijfster Marie Gevers een tournée door ons land ondernemen. Op het Nederlandsche programma staan verder bezoeken van Belgische studenten aan Nederlandsche instellingen en het bekend maken van Belgische kunstuitingen. Het voorloopig bestuur bestaat o.a. uit: Dr. M. J. Premsela, Amsterdam, voorzitter; Mej. Dr. H. Frets, Burgemeester Colijnstraat 48, Boskoop, secretaresse. (Red. K. H. A.)

A. **DUITSCHLAND. — Nationaal Socialistische Hoogleeraren. —**
Rijksstadhouder Hildebrand verklaarde op een vergadering van den Nationaal-Socialistischen Bond van Leeraren in Rostock dat het aantal professoren dat lid is van de Nationaal-Socialistische Partij nog slechts 10 procent bedraagt. Dit aantal moet zoo spoedig mogelijk worden verhoogd tot 80 procent.
(Kathol. Wereld Post) **(V. b. Nat.-Socialisten 2158 C.)**

B. **AMSTERDAM. — Bestrijding der werkloosheid. - Commissie van Advies geïnstalleerd. —**
In de Raadzaal heeft op 14 Maart '36 de burgemeester, dr. W. de Vlugt, de indertijd in het leven geroepen Commissie van Advies inzake bestrijding van de werkloosheid geïnstalleerd.
Hoe nijpend de werkloosheid is moge hieruit blijken dat, terwijl in 1929 het gemiddelde jaarcijfer van bij de gemeente-arbeidsbeurs ingeschreven werkzoekenden 10.543 bedroeg, dit aantal 1 Februari '36 gestegen was tot 60.319. (A. N. P.)
(Vor. ber. Werkloosheid 2053 B.)

C. **JAPAN. — Militaire uitgaven 1931—1937. —**
Wij geven hieronder een opgave van de militaire budgetten in de laatste jaren:

Begrootingsjaar:	(in duizenden Yen) Leger:	Vloot:
1931-'32	227.480	227.120
1932-'33	311.630	307.590
1933-'34	447.680	403.770
1934-'35	453.220	488.500
1935-'36	492.950	529.580
1936-'37	500.000	700.000

(Nitsji Nitsji) **(V. b. Leger, Vl. en Luchtm. 2235 E.)**

D. **IVAR KREUGER. — Activa van ± $ 20 millioen ontdekt. —**
De beschermingscommissie voor de houders van verzekerde obligatiën der maatschappij Kreuger & Toll, heeft na een onderzoek van vier jaar activa met een totale waarde van ± $ 20 millioen ontdekt. De commissie gelooft, dat het grootste deel van deze activa, die alle in handen van Zweedsche en Amerikaansche failliete maatschappijen zijn, aan obligatiehouders zal kunnen worden uitgekeerd, als een bevredigende regeling der vorderingen tusschen de verschillende maatschappijen kan worden bereikt.
In verband met bovengenoemde ontdekking merkt de commissie het volgende op:
„In tegenstelling tot het weinige, dat de Zweedsche staatscommissie in 1932 voor de obligatiehouders voorspelde, hebben de activa in de Zweedsche en Amerikaansche faillissementen een waarde, indien omgerekend tegen de huidige wisselkoersen, van £ 4.000.000. Dit cijfer moet men echter als benaderend beschouwen, daar nog vele niet-liquide posten moeten worden gerealiseerd.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2146 G.)**

E. **LUCHTVAART. — De „Uiver". - Omgekomen bemanning bijgezet. —**
Op 1 April '36 zijn de stoffelijke resten van de bemanning van de „Uiver", die op 19 Dec. '34 is verongelukt, ter aarde besteld. Des morgens werd op de algemeene begraafplaats te Muiderberg gezagvoerder W. M. A. O. Beekman ten grave gedragen, des middags werd op Zorgvlied te Amsterdam het stoffelijk overschot van den tweeden piloot, J. van Steenbergen, den werktuigkundige H. A. Walewijn en den marconist G. van Zadelhoff, onder enorme belangstelling aan den schoot der Nederlandsche aarde toevertrouwd. (De Telegraaf)
(Vorig bericht De Uiver 1842 A.)

F. **BELGIE. — Militair verdrag met Frankrijk. —**
De Fransch-Belgische militaire overeenstemming van September 1920 is op 6 Maart 1936 door een ander vervangen. Wij laten hier den tekst volgen welke gelijkluidend is van beide zijden:
„Bij de brieven, op 10 en 15 September 1920 tusschen den President van den Raad, Minister van Buitenlandsche Zaken van Frankrijk, en den eersteminister van België gewisseld, hebben de Regeering van de Republiek en de Regeering van Z. M. den Koning der Belgen, hunne goedkeuring gehecht aan het militaire accoord, dat op zeven September 1920 werd geteekend.
Het accoord van 1920 had tot oogmerk de waarborgen van vrede en veiligheid te versterken, die uit het Pact van den Volkenbond voortvloeien. Het zorgde voor de technische voorwaarden voor een militaire samenwerking tusschen Frankrijk en België in het geval van een niet uitgelokten aanval van Duitsche zijde. In 1925 is te Locarno een verdrag tot stand gekomen, dat op volledíger en nauwkeuriger wijze de in 1920 voorziene waarborgen bepaalde, welk verdrag door den President van de Republiek gesloten en door de Kamers goedgekeurd werd. Dit Verdrag maakt een van de hoofdbestanddeelen uit van het Internationaal Statuut van België; de daarbij bepaalde verbintenissen zijn, met die van het Pact van den Volkenbond, de eenige die op gebied van waarborg en steun, Frankrijk en België verbinden. Het spreekt van zelf dat de beide regeeringen meer dan ooit besloten zijn er zich trouw aan te houden.
Op militair gebied bevat het accoord van 1920, te zamen met algemeene bepalingen die een contact tusschen de staven medebrengen, bijzondere bepalingen met het oog op de gemeenschappelijke bezetting van den linkeroever van den Rijn.
De beide regeeringen, zich rekenschap gevende van al wat in die overeenkomst verouderd is, hebben erkend dat het van belang was vast te houden aan het eenig element dat daarin thans nog geldend is, namelijk het tusschen hen bestaande accoord, dat zij thans wenschen te bevestigen wat betreft het instandhouden van het contact tusschen de Staven met het oog op de uitvoering van de bij het Rijnverdrag van Locarno bepaalde verbintenissen, alsook op de studie van de technische voorwaarden voor een eventueel nakomen van gemelde verbintenissen. Het blijft verstaan dat uit dergelijk contact geen verbintenis van politieken aard, noch eenige verplichting op het stuk van de organisatie van de landsverdediging voor de eene of voor de andere der betrokken partijen kan ontstaan." (Elckerlyc) **(V. b. 2188 A.)**

G. **NEDERLAND. — Nederl. Unie van Accountants.**
In de jaarlijksche bedrijfswetenschappelijke samenkomst van de Nederlandsche Unie van Accountants, gehouden in hotel „Witte Brug" te 's-Gravenhage, is op 28 Maart '36 gesproken over de ordeningsgedachte en over de internationale handelspolitiek van Nederland, onderscheidenlijk ingeleid door prof. mr. G. S. Gerbrandy en door mr. L. G. Kortenhorst, beiden bij uitstek deskundigen op het terrein van deze actueele onderwerpen.
Was eerstgenoemde meer theoretisch-filosofisch, de laatste spaarde de regeering de critiek niet, doch beiden pleitten vurig voor ordening, nationaal en nog veel meer internationaal. De heer Kortenhorst achtte de na den oorlog door Nederland gevoerde handelspolitiek verkeerd en noemde devaluatie zeker niet alle heil brengend en bepleitte verder internationale bedrijfsordening. (De Telegraaf)

A. **NEDERLAND. — Onze handel met de clearinglanden in Januari en Februari 1936. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland, Bulgarije, Italië, Roemenië, Turkije en Chili (in duizendtallen guldens):

Maand:		— Duitschland [2] — Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer [1]
Januari	1936	18,870	9,154	9,716
Februari	„	17,855	8,731	9,124
Februari	1935	17,310	10,532	6,778
Jan./Febr.	1936	36,725	17,885	18,840
Jan./Febr.	1935	35,735	22,209	13,526

Maand:		— Roemenië — Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer [1]
Januari	1936	56	33	23
Februari	„	156	41	115
Februari	1935	378	85	293
Jan./Febr.	1936	212	74	138
Jan./Febr.	1935	743	175	568

— Bulgarije — Invoerwaarde	Uitvoer waarde	Saldo invoer [1]	— Italië — Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer [1]
163	14	149	191	482	—291
98	22	76	126	199	— 73
58	21	37	846	1,387	—541
261	36	225	317	681	—364
214	61	153	2,108	2,726	—618

— Turkije — Invoerwaarde	Uitvoer waarde	Saldo invoer [1]	— Chili — Invoerwaarde	Uitvoerwaarde	Saldo invoer [1]
189	104	85	125	57	68
64	105	— 41	1	41	— 40
142	304	—162	543	74	469
253	209	44	126	98	28
316	683	—367	737	117	620

[1]) Een — teeken wijst op een uitvoersaldo.
[2]) Alle cijfers zijn inclusief die betreffende het Saargebied. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Bulgarije 2171 E.; Chili 2171 E.; Duitschland 2163 A.; Italië 2163 A.; Roemenië 2163 A.; Turkije 2171 E.)

2 APRIL 1936

B. **AMSTERDAM. — Nationale Veiligheid. —**
In het gebouw van de Industrieele Club te Amsterdam werd op 26 Maart '36 een vergadering gehouden, welke ten doel had, de oprichting van een afdeeling Amsterdam van de Vereeniging voor Nationale Veiligheid.
De voorzitter, de heer Gottfr. H. Crone, sprak een kort openingswoord. Daarna hield luitenant-generaal b. d. H. A. F. G. van Ermel Scherer een strategisch-politieke beschouwing over: „Nederlands veiligheid, zoowel hier te lande als in Oost-Azië".

De heer Van Ermel Scherer vestigde de aandacht op de sleutelpositie, welke Nederland in het centrum van West-Europa, dwars op de monding van de drie groote rivieren, die de Noord-Duitsche laagvlakte scheiden van de West-Fransche, inneemt.
Op de kaart toonde hij aan hoe Nederland met zijn sterke positie achter de groote rivieren en met de vesting Holland als reduit, in Gelderland, Oost van den IJsel en Overijssel, en anderzijds in Noord-Brabant en Noord-Limburg, gelegenheid vindt om met zijn veldleger elke schending van ons grensgebied met een gevaarlijken flank- en rugstoot te beantwoorden en daardoor een operatie over ons grondgebied uiterst moeilijk voor den tegenstander te maken.
Daartoe is in Nederland noodig een paraat leger, dat onmiddellijk na mobilisatie kan vechten en uitgerust is met infanteriegeschut en pantserauto's. Ook is een belangrijke versterking der artillerie noodig, lichte houwitsers voor de divisiën, meer kanonnen van 10, veld- en zware houwitsers voor de divisiegroepsartillerie: voorts artillerie voor de reservetroepen en lichte gevechtswapens om de infanterie te ondersteunen.
Ook zette spr. zijn bekende standpunt uiteen over de handhaving en verdediging der neutraliteit in Ned. Oost-Indië. Wil Nederland, zoo besloot hij, zijn positie in de wereld handhaven en niet ten onder gaan, dan moeten daartoe de noodige offers worden gebracht.
Aan het slot der vergadering heeft prof. dr. J. E. de Quay uit Tilburg, voorzitter van het dagelijksch bestuur der Vereeniging voor Nationale Veiligheid nog een nadere toelichting over het werk der vereeniging gegeven, waarna de verdere besprekingen tot de oprichting van een Amsterdamsche afdeeling leidden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nat. Veiligheid 2203 A.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Heffing van belastingen op Nalatenschappen van Nederlanders die het Rijk metterwoon hebben verlaten enz. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot heffing van belasting op nalatenschappen van Nederlanders, die het Rijk metterwoon hebben verlaten en van door zoodanige Nederlanders gedane schenkingen.
In de Memorie van Toelichting lezen wij o.a.:
De minister meent zijn voorstel in hoofdzaak te mogen verdedigen als maatregel tegen het ontgaan van belasting. Immers het komt voor, dat vermogende personen die op jaren gekomen zijn en aan hun erfgenamen den last van het betalen van de vrij hooge Nederlandsche successierechten willen besparen, zich vestigen in landen, waar de successierechten lager zijn, of wel door zich nergens te vestigen, de betaling van successierechten geheel en al trachten te voorkomen. Voor zoover deze personen Nederlander zijn, acht de minister het niet onredelijk deze wijze van belastingbesparing tegen te gaan.
In verband met het vorenstaande wordt o.m. voorgesteld, het eerste lid van artikel 3 van de Successiewet als volgt te lezen:
Een Nederlander, die ingezetene des Rijks is geweest en binnen tien jaren, nadat hij het Rijk metterwoon heeft verlaten, is overleden of een schenking heeft gedaan, wordt geacht ten tijde van zijn overlijden of van het doen der schenking ingezetene des Rijks geweest te zijn, tenzij blijkt, dat hij op dat tijdstip zijn woonplaats had in Nederlandsch-Indië, Suriname of Curaçao. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Tweede Kamer 2236 C.)

D. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Het Vredesplan van Adolf Hitler. - Negentien punten. —**
Het vredesplan der Duitsche regeering, dat ambassadeur von Ribbentrop op 1 April '36 aan de Britsche regeering heeft overhandigd, heeft den volgenden inhoud:
„Met oprechte instemming heeft de Duitsche regeering van den ambassadeur von Ribbentrop vernomen, dat het de wensch van de Britsche regeering en van het Britsche volk is, zoo spoedig mogelijk met de practische werkzaamheden voor de ware pacificatie van Europa te beginnen. Deze wensch komt overeen met de hoop van het Duitsche volk en zijn leiding. Het vervult daarom de Duitsche regeering des te meer met leedwezen, dat zij niet in staat is, in het haar op 20 Maart overhandigde ontwerp der Locarnomogendheden een deugdelijken en vruchtbaren grondslag te kunnen zien voor den aanvang en uitvoering van zulk een waarachtig vredeswerk.
Tot goed begrip van de verwerping door de rijksregeering der afzonderlijke discrimineerende punten en ter motiveering van haar constructieve voorstellen moet de Duitsche regeering het volgende principieel verklaren: De Duitsche regeering heeft pas van het Duitsche volk een plechtig algemeen mandaat ontvangen, teneinde het rijk en de Duitsche natie op twee punten te vertegenwoordigen:
1. Het Duitsche volk is besloten, onder alle omstandigheden zijn vrijheid, zijn zelfstandigheid en daarmede zijn gelijkberechtiging te handhaven.
2. Het Duitsche volk wenscht oprecht met alle krachten mede te werken aan het groote werk eener algemeene verzoening en overeenstemming der Europeesche naties."

In een viertal punten zet de Duitsche regeering vervolgens uiteen, dat het verdrag van Versailles in strijd is met de 14

punten van Wilson, dat de demilitarisatie-bepalingen van het verdrag van Versailles slechts op het geweld waren gebaseerd en dat de z.g. „vrijwillige afstand" van de souvereiniteit van Duitschland in de Westelijke provincie van het rijk, het resultaat is van het dictaat van Versailles.
„Indien derhalve", aldus het Duitsche memorandum, „van de zijde der Britsche regeering verklaard wordt, dat men wel van een dictaat van Versailles gesproken heeft, maar nooit van een dictaat van Locarno, moet de Duitsche regeering antwoorden met de wedervraag:

„Is er ooit geweest, of kan er in de wereld bestaan een groot volk, dat vrijwillig en zonder uitersten dwang eenzijdig van zijn souvereiniteit en wel in dit geval van zijn meest primitieve recht op zijn eigen grenzen afstand doet of afstand doen zou?"
Niettemin heeft het Duitsche volk dezen toestand 17 jaar lang geduld en nog op 21 Mei 1935 verklaarde de Duitsche rijkskanselier: „De Duitsche rijksregeering zal alle uit het Locarno-verdrag voortvloeiende verplichtingen zoolang nakomen als ook de andere verdragspartners bereid zijn, het pact te eerbiedigen". De Duitsche rijksregeering betoogt vervolgens, dat Frankrijk door het sluiten van het militair verdrag met Sovjet-Rusland aan het Locarno-pact zoowel zijn juridische als politieke basis ontnomen heeft en het aldus beroofd heeft van zijn bestaansrecht.
Na er op te hebben gewezen, dat de tendenz, om Europa te doortrekken met militaire bondgenootschappen, in strijd is met den geest en de beteekenis eener ware volkengemeenschap, vervolgt het Duitsche memorandum:
„Overeenkomstig de haar door het Duitsche volk verstrekte opdracht moet de Duitsche regeering alle Duitschland eenzijdig beschuldigende en daarmede discrimineerende voorstellen van de hand wijzen.
Duitschland is, zooals reeds uit zijn aanbod blijkt, niet voornemens, ooit België of Frankrijk aan te vallen. Gezien de enorme vestingwerken aan de Fransche Oostgrens, zou zulk een aanval ook in zuiver militair opzicht zinloos zijn.
Om deze redenen begrijpt de Duitsche regeering ook den wensch der Fransche regeering naar onmiddellijke besprekingen der generale staven niet. De Duitsche regeering zou er slechts een ernstig nadeel in zien, indien overeenkomsten tusschen de generale staven zouden tot stand komen, voordat de nieuwe veiligheidspacten zijn gesloten. Zij is van meening, dat dergelijke overeenkomsten in elk geval eerst het gevolg van de politieke bijstandsverplichtingen der vijf Locarno-mogendheden kunnen zijn en dan nog slechts op een strenge basis van wederkeerigheid".
„De Duitsche regeering is van meening, dat de taak der Europeesche staatslieden in drie phasen moet worden verdeeld:
a) In een periode, waarin de atmosfeer geleidelijk wordt gezuiverd en de procedure voor de te voeren onderhandelingen wordt vastgesteld.
b) In een periode der eigenlijke onderhandelingen tot verzekering van den Europeeschen vrede.
c) In een periode van langeren duur tot behandeling van die gewenschte aanvullingen van het Europeesche vredeswerk, welke, noch wat inhoud, noch wat omvang betreft, tevoren nauwkeurig vastgelegd of begrensd kunnen of zullen worden. (Ontwapeningskwesties, economische vraagstukken, enz.)

De Duitsche regeering stelt thans het volgende vredesplan voor:
1) Ten einde de in de toekomst te sluiten overeenkomsten voor de verzekering van den Europeeschen vrede het karakter van heilige verdragen te geven, nemen de landen slechts als volkomen gelijkberechtigde leden aan de besprekingen deel.
2) Ten einde den tijd van onzekerheid zooveel mogelijk te bekorten, stelt de Duitsche regeering voor, de eerste phase tot aan de onderteekening der niet-aanvalspacten, tot vier maanden te beperken.
3) De Duitsche regeering verzekert onder voorwaarde, dat België en Frankrijk hetzelfde doen, tijdens deze periode, geenerlei versterking van de zich in het Rijnland bevindende troepen in overweging te nemen.
4) Duitschland geeft de verzekering, dat de in het Rijnland gestationneerde troepen tijdens deze periode niet verder naar de Belgische en Fransche grens zullen worden verplaatst.
5) De Duitsche regeering stelt als garantie voor deze wederzijdsche verzekeringen de vorming eener commissie voor, die zal zijn samengesteld uit vertegenwoordigers der beide garantiemogendheden Engeland en Italië en een derde neutrale mogendheid.
6) Duitschland, België en Frankrijk zijn gerechtigd, elk een vertegenwoordiger in deze commissie te zenden.
7) De drie genoemde landen verklaren zich bereid toe te staan, dat, indien zij meenen, dat een wijziging in de militaire verhoudingen binnen den tijdsduur van vier maanden heeft plaats gehad, deze commissie door de Engelsche en Italiaansche militaire attaché's een onderzoek laat instellen.
8) De drie landen geven de verzekering, dat ze in verband hiermede éventueele protesten in vollen omvang zullen onder de oogen zien.
9) Overigens is de Duitsche regeering bereid, op de basis van volkomen wederkeerigheid met haar beide Westelijke naburen in te stemmen met elke militaire beperking aan de Duitsche Westgrens.
10) Duitschland, België en Frankrijk en de beide garantiemogendheden komen overeen, dat ze onmiddellijk of ten laatste na het einde van de Fransche verkiezingen onder leiding van de Britsche regeering in onderhandelingen zullen treden over het afsluiten van een non-agressiepact, d.w.z. een veiligheidspact voor den duur van 25 jaar, tusschen Frankrijk en België eenerzijds en Duitschland anderzijds.
11) Duitschland gaat ermede accoord, dat bij dit veiligheidsverdrag Engeland en Italië weder als garantie-mogendheden zullen functionneeren.
12) Zouden zich tengevolge van deze non-agressie-overeenkomsten speciale verplichtingen van militairen biistand voordoen, dan verklaart Duitschland zich bereid, ook zijnerzijds dergelijke verplichtingen op zich te nemen.
13) De Duitsche regeering herhaalt het voorstel inzake de sluiting van een luchtpact als aanvulling en versterking van deze veiligheidspacten.
14) De Duitsche regeering herhaalt, dat zij bereid is, indien Nederland dit wenscht, ook dezen staat in de West-Europeesche veiligheidspacten te betrekken.
15) Ten einde het werk van deze, uit vrijen wil aangegane vredesgarantie een duurzaam karakter te geven, verplichten Duitschland en Frankrijk zich, ten einde aan deze overeenkomst het karakter van een heilig verdrag te verleenen, de ratificatie ervan door middel van een volksstemming te doen plaats vinden.
17) Duitschland verklaart zich bereid, zich in verbinding te stellen met de staten aan zijn Zuidoost- en Noordoost-grens, om deze uit te noodigen tot het sluiten van niet-aanvalsverdragen.
18) Duitschland verklaart zich bereid, onmiddellijk na het afsluiten van deze verdragen, weder in den Volkenbond terug te keeren, op voorwaarde, dat langs den weg van vriendschappelijke onderhandelingen de kwestie der koloniale rechtsgelijkheid en het probleem inzake de afscheiding van het Volkenbondsstatuut van het verdrag van Versailles, worden opgelost.
19) Duitschland stelt voor, een internationaal scheidsgerecht in het leven te roepen uitsluitend competent voor dit accoord.
In het belang van den Europeeschen vrede houdt de Duitsche regeering het voor dringend noodzakelijk, pogingen te ondernemen, een onbeperkten bewapeningswedloop door practische maatregelen te verhinderen. Ze zou daarin niet slechts een verlichting van de financieele en economische positie der volkeren zien, doch vooral een psychologische ontspanning. De Duitsche rijksregeering stelt zich niets voor van pogingen tot het sluiten van universeele regelingen, die van te voren toch reeds tot mislukking zijn gedoemd. Zij meent daarentegen, dat de onderhandelingen en resultaten op het gebied der beperking van de maritieme bewapening stimuleerend kunnen werken.

In het belang van de Europeesche vredeswaarborging houdt de Duitsche regeering het voor dringend noodzakelijk pogingen te ondernemen om een ongebreidelde herbewapening door practische maatregelen te remmen.
De Duitsche regeering stelt tevens voor op het gebied van de aanwending van nieuwe wapens de mogelijkheid van een zinnelooze verwording uit te sluiten door conferenties bijeen te roepen, die als practische taak voorshands de volgende punten zullen behandelen:
1. Verbod van het werpen van gas-, gif- en brandbommen.
2. Totaal verbod van het werpen van bommen op open steden, die zich buiten het bereik van de zware artillerie der strijdende partijen bevinden.
3. Verbod van het bombardeeren met vèrdragend geschut van plaatsen gelegen op een afstand van meer dan 20 K.M. van het front.
4. Afschaffing en verbod van tanks van het zwaarste type.
5. Afschaffing en verbod van de zwaarste artillerie.

(Times - Völkischer Beobachter - A. N. P.)
(Vor. ber. 2243 B.; Hitler 2233 B.)

3 APRIL 1936

A. NEDERLAND. — Verkeersongevallen in 1935. — In afwachting van de verschijning van het Statistisch Overzicht Verkeersongevallen 1935 worden thans reeds de volgende voorloopige uitkomsten door het Centraal Bureau voor de Statistiek bekend gemaakt.

	1935	1934
Totaal aantal verkeersongevallen in de statistiek opgenomen	43.127	44.705
waarvan in:		
Amsterdam	8.559	9,228
Rotterdam	5.836	6.066
's-Gravenhage	4.324	4.643
Utrecht	1.344	1.468
Haarlem	1.341	1.474
Groningen	1.652	1.807
Omtrent de gevolgen der verkeersongevallen kunnen de volgende cijfers worden gegeven:		
Aantal verkeersongevallen met:		
doodelijken afloop voor één of meer personen	707)	
ander lichamelijk letsel voor één of meer personen	12.623)	13.430
licham. letsel èn materieele schade	6.968	7.122
uitsluitend materieele schade . . .	29.791	31.269
onbekende gevolgen	6	6

Het aantal der gedoode en gewonde personen bedroeg voor het geheele land resp. 755 en 14.005 (in 1934: 744 en 14.192). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1946 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Het Rijk verdeeld in tien militaire gebieden. —**
Bij decreet is het Duitsche Rijk met inbegrip van de voormalige gedemilitariseerde zône verdeeld in tien militaire gebieden, onderverdeeld in districten en deze weer in „recruteeringsbureaux".
(Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2170 A.)

B. **OOSTENRIJK. — Dienstplicht ingevoerd. —**
De Oostenrijksche Landdag heeft na een rede van bondskanselier dr. Schuschnigg op 1 April '36 bij acclamatie een wet aangenomen, waarbij de dienstplicht wordt ingevoerd. Alle Oostenrijksche burgers tusschen 18 en 42 jaar zullen voortaan verplicht zijn, „het vaderland met of zonder wapenen te dienen". De regeering zal bij decreet aard en duur van den „bondsdienstplicht" vaststellen. (Reichspost)

Door het dienstplichtbesluit van regeering en Landdag heeft Oostenrijk, in navolging van wat Duitschland verleden jaar in strijd met met Verdrag van Versailles deed, onmiskenbaar het vredesverdrag van St. Germain overtreden. Dit verdrag stond Oostenrijk een beroepsleger toe van 30.000 man met een diensttijd van 12 jaar en een beperkte bewapening, alles naar analogie met wat Duitschland had mogen behouden. Financieele bezwaren maakten, dat Oostenrijk zich aanvankelijk onder het maximum hield; het leger werd de eerste vijftien jaar niet grooter dan 22.000 man. Toen in 1933 na Hitler's machtsaanvaarding de verhouding tusschen Berlijn en Weenen gespannen werd, stonden Engeland, Frankrijk en Italië toe, dat Oostenrijk naast het beroepsleger van 22.000 man ook een militieleger van 8000 man kreeg. Aanvankelijk gold deze concessie slechts voor één jaar, doch na den Nazi-Putsch van Juli 1934 werd zij voor onbepaalden tijd verlengd. Wat het aantal militairen onder de wapenen betreft, bleef men dus binnen de perken van het vredesverdrag, maar er was een begin gemaakt met het herstel van den dienstplicht (dus met de uitbreiding van het aantal geoefende militairen), en ook wat de bewapening betreft stonden de voormalige geallieerden oogluikend toe, dat Oostenrijk zich meer en moderner wapens aanschafte dan het verdrag van St. Germain gedoogde. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Leger 1813 H.)

C. **A. PH. VAN AKEN OVERLEDEN. —**
De heer A. Ph. van Aken, lid van den Raad van Ned.-Indië, is op 1 April te Batavia aan een beroerte overleden. De heer Van Aken bekleedde zijn functie sinds 22 Januari '36; hij bereikte den leeftijd van 53 jaar. Voor zijn benoeming tot lid van den Raad van Ned.-Indië was hij gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden.
De heer A. Ph. van Aken werd op 24 Januari 1883 te 's-Gravenhage geboren. In 1907 trad hij als burgerlijk ambtenaar in dienst van het gouvernement en werd geplaatst in de residentie Djambi. Na vele functies in 's lands dienst te hebben vervuld, werd hij in 1930 resident van Menado en twee jaar later gouverneur van Atjeh en Onderhoorigheden. De heer van Aken werd op 28 Augustus 1929 benoemd tot officier in de Orde van Oranje-Nassau en 31 Augustus j.l. tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.
Toen kolonel Bongers hem het kruis dezer orde op de borst spelde, dat hem was geschonken door alle bestuursambtenaren in den buitendienst, heeft deze hoofdofficier de groote verdiensten van den heer Van Aken gememoreerd. „Gouverneur Van Aken", zoo zeide hij o.a., „heeft zich een aparte plaats in de harten der Atjehers verworven en „de periode-Van Aken" zal bij de bevolking in dankbare herinnering blijven voortleven". (Aneta)

4 APRIL 1936

D. **SIAM. — Toenadering tot Japan. - Kanaal door de landengte van Kra. —**
Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad van 1 April '36 van de hand van zijn marine-medewerker het volgende:
Het is zéér opvallend, dat de betrekkingen tusschen Japan en Siam de laatste jaren voortdurend hartelijker worden, hetgeen overigens geheel in overeenstemming is met de leuze „Azië voor de Aziaten", die het Japansche keizerrijk in zijn schild voert. De Zuidwaarts gerichte (vreedzame) expansie van Japan, welke volgens minister Hirota tot de taak der marine behoort, is echter zóó doelbewust op uitbreiding van den invloed in het tusschen Britsch- en Fransch koloniaal gebied gelegen Siam gericht, dat het geen wonder is, dat deze actie met eenige zorg door Engeland en Frankrijk wordt gadegeslagen.

Dat Siam zich meer en meer op Japan oriënteert, blijkt uit tal van feiten. Men herinnert zich nog wel, dat Siam zich in 1931 afzijdig hield van een uitspraak ten ongunste van Japan in den Volkenbond, doch sedertdien is het aantal aanwijzingen voor het bestaan van nauwe betrekkingen tusschen beide landen voortdurend toegenomen. Het is de moeite waard om er een paar van te noemen en wel de volgende:
Een aantal Siameesche adelborsten wordt in Japan tot marine-officier opgeleid (vroeger geschiedde dat in Engeland). Ook vele landmacht-officieren krijgen hun verdere vorming in Japan. Een twintigtal Siameesche parlementsleden maakte in Japan een studie van de politieke en economische constellatie; de chef van den Siameeschen marinestaf bezocht Japansche scheepswerven en bracht tevens een bezoek aan Mandsjoekwo. Een Siameesch opleidingsschip met jonge schepelingen ging naar Japan en werd daar zeer hartelijk ontvangen. Siam schonk Japan als bewijs van vriendschap enkele olifanten...; Japansche landbouwkundigen dienden Siam van advies inzake de katoencultuur; een Japansche handelsmissie zal binnenkort met een belangrijke opdracht naar Siam gaan; verschillende schepen voor de Siameesche marine staan op stapel op Japansche scheepswerven, enz.

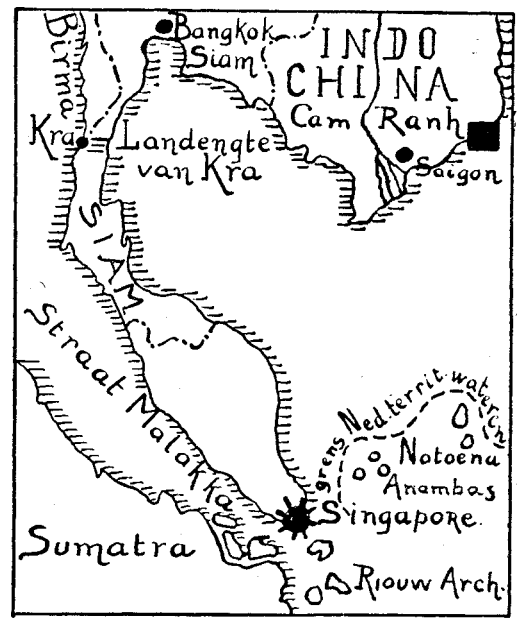

Het Kanaal van Kra.

Het duidelijkste bewijs echter van de groote belangstelling van Japan voor Siam is wel het reeds herhaaldelijk ter sprake gebrachte gerucht, dat Japan voornemens was geld te leenen voor den aanleg van een kanaal door de landengte van Kra. Dit kanaal zou den Zeeweg van den Indischen naar den Stillen Oceaan 600 à 700 zeemijl korter maken. Tot nu toe werden de geruchten omtrent een dergelijk kanaal steeds tegengesproken, hetgeen wel begrijpelijk is. Immers, ook al zou het kanaal slechts ± 50 K.M. lang worden, het blijft toch in ieder geval noodig een bergrug van ± 80 M. hoog door te graven, en dat de economische voordeelen zouden opwegen tegen de formidabele kosten, is al zéér onwaarschijnlijk. Doch de strategische beteekenis van een kanaal valt niet te ontkennen, gezien het feit dat Straat Malakka tijdens een conflict in den Pacific met behulp van de op Singapore steunende zee- en luchtstrijdkrachten gemakkelijk kan worden afgesloten. De kans dat de Japansche handelsvloot een ongestoord gebruik van het Kanaal van Kra zou kunnen maken ingeval van een conflict met Engeland, is in de tegenwoordige omstandigheden niet groot te noemen. Een dergelijk kanaal is natuurlijk uiterst kwetsbaar, en de Japansche zeemacht zou over veel verder Zuidwaarts gelegen bases moeten kunnen beschikken dan thans het geval is.
(Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Handel met Japan 2145 D.)

E. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Vredesplan van Adolf Hitler. - Fransche, Engelsche en Belgische Perscommentaren. —**
Frankrijk. — De Fransche bladen noemen de Duitsche tegenvoorstellen, welke op 1 April '36 zijn gepubliceerd, negatief, onaanvaardbaar en dreigend. Algemeen is men door deze voorstellen teleurgesteld. Uit de opschriften boven de artikelen blijkt reeds

zeer goed, hoe de Fransche pers deze voorstellen ontvangt. „Petit Parisien" schrijft: „De Führer wil zijn vrede aan Europa dicteeren". „Le Journal": „Hoe Duitschland den vrede begrijpt". „Le Jour": „Het Duitsche antwoord is niets". „Ami du Peuple": „Hitler verwerpt brutaal het plan van de Vier Mogendheden, zonder Flandin te antwoorden". „Ere Nouvelle": „Hitler dient zich aan als dictator van Europa". „Humanité": „Het is een ultimatum".

Engeland. — De Britsche pers is algemeen van oordeel, dat de nieuwe Duitsche voorstellen een basis voor besprekingen kunnen vormen.
„Times" schrijft, dat de vorm, waarin Hitler zijn nieuwe voorstellen indient, de overtuiging van zijn vredeswil versterken. Evenwel bestaat er een hinderpaal voor onmiddellijke onderhandelingen, aangezien het verbreken van het Verdrag van Locarno niet kan worden genegeerd.

België. — „Het Laatste Nieuws" schrijft van zijn kant: De Duitsche antwoordnota is tamelijk ingewikkeld en op sommige plaatsen nog niet heel duidelijk. Men zal daarom verdere opheldering wenschen, zoodat er diplomatieke besprekingen in het vooruitzicht zijn. **(Vorig bericht blz. 2247 D.)**

A. NEDERLAND. — De coördinatie van het verkeer.
Bij Kon. besluit is bepaald, dat paragraaf 47 der wet van 29 November 1935 (Staatsblad no. 685) tot verlaging van de openbare uitgaven in werking treedt op 1 April 1936.
Genoemde paragraaf, welke de coördinatie van het verkeer betreft, bevat de volgende artikelen:
Art. 1. Wij behouden ons voor, gehoord de commissie, bedoeld in art. 4 der wet van 6 October 1934 (Staatsblad no. 534) tot instelling van een Verkeersfonds, met afwijking voor zooveel noodig van hetgeen bepaald is in de Wet openbare vervoermiddelen, over te gaan bij algemeenen maatregel van bestuur, tot invoering van een vergunningsstelsel, als bedoeld in de artikelen 2 en 3.
Art. 2. Het exploiteeren van middelen tot vervoer van personen en van goederen kan worden afhankelijk gemaakt van een door Ons of een door Ons aan te wijzen autoriteit, te verleenen vergunning.
Art. 3. Aan de in het vorig artikel bedoelde vergunning kunnen slechts voorwaarden worden verbonden betreffende:
a) den te volgen weg:
b) het aantal uit te voeren ritten, vaarten of vluchten;
c) de dienstregeling;
d) de tarieven;
e) de verzekering tot dekking van de geldelijke gevolgen van de aansprakelijkheid der ondernemers;
f) de aan personeel en materieel te stellen eischen;
g) de dienst- en rusttijden van het personeel;
en hetgeen verder voor de veiligheid van het verkeer wordt vereischt. (Staatsblad)
(Vor. ber. Verkeerswet 1949 E.)

B. ZWEDEN. — De Olympische Spelen. —
De vakvereenigings-organisatie van Stockholm heeft besloten al haar leden te verzoeken niet deel te nemen aan de Olympische Spelen in Duitschland, in den aanstaanden zomer.
Dit is de eerste sociale actie in Zweden tegen de Olympische Spelen en men verwacht nu, dat alle Zweedsche vakbonden zich bij deze beweging zullen aansluiten en een boycot van de Olympische Spelen zullen bepleiten. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Olympische Spelen 2132 G.)

C. BRITSCH-INDIE. — Lord Linlithgow vervangt lord Willingdon als onderkoning. —
Op 2 April '36 is lord Linlithgow naar Indië vertrokken om lord Willingdon als onderkoning te vervangen. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1901 D.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Diensttijd voor zeemiliciens. —
Door de regeering is aan den Volksraad, met verzoek om advies, aangeboden een ontwerp-Koninklijk besluit, behelzende eenige belangrijke wijzigingen in het dienstplichtbesluit voor Ned.-Indië, waarbij onder meer de duur van de eerste oefening voor dienstplichtigen bij de Zeemacht van ten hoogste 5½, 9 en 12 maanden, voor allen gebracht wordt op ten hoogste 18 maanden. Het ligt in het voornemen om zoodanige maatregelen te treffen, dat bij vaststelling van het besluit, conform het thans ingediende ontwerp, het gewijzigde dienstplichtbesluit reeds op de Juli-ploeg 1936 der Zeemacht van toepassing zal zijn. (Aneta) **(Vor. ber. Leger en Vloot 2204 B.)**

E. FILMKUNST. — Nederlandsche film „'t Was 1 April". —
Op 27 Maart '36 vond de première plaats van de Nederlandsch sprekende film „'t Was 1 April", opgenomen in de Duitsche Ufa-ateliers onder regie van Jacq. van Toll en Detlef Sierck. De hoofdrollen werden vervuld door: Herman Tholen, Johan Kaart, Tilly Perin-Bouwmeester, Cissy van Bennekom, Jacques van Bijleveld, Jopie Koopman.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Film 2215 H.)**

5 APRIL 1936

F. DUITSCHLAND. — De Rijksbank in 1935. —
De omzet van de rijksbank is in 1935 sterk gestegen, hij bedroeg 807.1 milliard mark tegen 685.3 milliard in 1934 en 644.3 milliard in 1933. De bruto-winst bedroeg 152.6 mill. tegen 133.6 mill. in het vorige jaar en 129.4 mill. in 1933. De winst uit beleeningen daalde van 4.1 tot 2.5 mill., de winst op effecten steeg van 9.2 tot 10.8 mill. mark, in het bijzonder door verhooging van het dividend van de Golddiskontbank. De netto-winst bedroeg onveranderd 40 mill. mark. Hiervan gaan overeenkomstig de bankwet 10% of 4 mill. in het wettelijke reservefonds.
Het rijk krijgt 18 millioen en een gelijk bedrag wordt besteed voor het uitkeeren van dividend. De aandeelhouders ontvangen in het geheel weder 12%, waarvan 8% in contanten, de rest komt de anleihestock ten goede. Het aantal aandeelhouders steeg van 13.598 tot 13.623, onder hen bevinden zich 1583 (v. j. 1585) buitenlanders. (Berliner Börsen Zeitung)

G. NOORWEGEN. — Vrouwen tot alle openbare beroepen toegelaten. —
De Tweede Kamer van het Storting, het Odelsting, heeft met 64 tegen 38 stemmen het wetsontwerp aangenomen, waarbij vrouwen worden toegelaten tot alle openbare betrekkingen, op dezelfde voorwaarde als mannen.
In den loop van het debat gingen verschillende stemmen op tegen de benoeming van vrouwelijke predikanten, daar dit de religieuze gevoelens bij de meerderheid der bevolking zou kwetsen. De minister van Justitie antwoordde, dat de regeering een discreet gebruik zou maken van het recht vrouwen tot predikant te benoemen, om zoodoende niet de godsdienstige gevoelens te kwetsen. (Aftenposten)

H. JAPAN. — Rusland's verbond met Buiten-Mongolië. —
De Japansche pers, aldus het telegraaf-agentschap Domei, laakt Rusland's verbond met Buiten-Mongolië. Het vermoeden wordt geuit, dat Nanking een anti-Japansch front heeft gevormd, aangezien Nanking geen enkel protest tegen Rusland's handeling heeft laten hooren. (Domei) **(Vor. ber. 2244 D.)**

I. BELGIE. — Nieuwe wet op de zetelverdeeling in de Kamer. —
Ondanks het scherpe verzet van de Walen, die bevreesd zijn voor een Vlaamsche overheersching van hun land, heeft de Kamer met 115 tegen 54 stemmen, bij één stem onthouding, het wetsontwerp van den minister van Binnenlandsche Zaken betreffende de aanpassing van het aantal parlementsleden bij de sterkte der bevolkingsgroepen, op grondslag van de volkstelling van 1930, aangenomen.
Tevens werd een amendement aangenomen waarin bepaald wordt dat het aantal Kamerleden wordt vastgesteld op 202.
Dit beteekent dat in het vervolg Vlaanderen in de Kamer vertegenwoordigd zal zijn door 96 afgevaardigden, Wallonië door 76, en Brussel door 30, onder wie 6 Vlamingen.

De Vlamingen zullen dus in de toekomst in de Kamer de meerderheid hebben.
De Waalsche chauvinist Van Belle verklaarde op 1 April '36 in de Kamer dat, indien dit wetsontwerp mocht worden aangenomen, Wallonië zich hierbij niet zou neerleggen, maar op een splitsing van België zou aandringen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kamerzetels 2198 F.)

A. **WIELERSPORT. — Zesdaagsche te Amsterdam.**
De Zesdaagsche wielerwedstrijd te Amsterdam, welke op 2 April '36 is geëindigd, is door het Nederlandsch-Belgische koppel Slaats—Charlier gewonnen.
Het eind-klassement was als volgt:
1. Charlier—Slaats 229 punten.
Op 1 ronde: 2. Pijnenburg—P. v. Kempen 510 pnt.; 3. Billiet—Deneef 273 pnt.; 4. Schön—Hürtgen 210 pnt.; 5. Ignat—Diot 210 pnt.; 6. Wals—J. v. Kempen 206 pnt.; 7. Zims—Küster 151 pnt.
Op 2 ronden: 8. Buysse—Aerts 247 pnt.
Er werden 3060 K.M. afgelegd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 1564 G.; Zesdaagsche 2202 E.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Reisbelasting. - Beoordeelingen. —**
Het wetsontwerp tot invoering van een belasting op buitenlandsche reizen is bij het op 31 Maart '36 gehouden onderzoek in de afdeelingen door de Tweede Kamer verre van onverdeeld gunstig ontvangen.
Naar de Telegraaf verneemt hebben leden van vrijwel alle fracties velerlei critiek uitgeoefend. Ook degenen, die in principe zich niet tegen een reisbelasting zouden verzetten, met name ook gezien den nood van de schatkist, hebben tegen het voorgestelde stelsel bezwaren doen hooren. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2201 E.; Tw. Kamer 2247 C.)

C. **ZWEDEN. — Bewapening. —**
De Zweedsche regeering heeft in den rijksdag een voorstel tot versterking van de defensie ingediend, waarbij vooral is voorzien in de versterking van luchtvaart en de verdediging tegen luchtaanvallen.
De jaarlijksche begrooting voor de luchtvaart wordt gebracht op 21 millioen kronen, hetgeen een vermeerdering is van tien millioen. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2136 G.)

D. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Minister Eden in het Lagerhuis. - Brieven aan Frankrijk en België. - Besprekingen der generale staven.**
In het Lagerhuis sprak Eden op 3 April over het onderhoud dat hij met den Duitschen gedelegeerde Von Ribbentrop heeft gehad. De minister had aan Von Ribbentrop gezegd dat de jongste voorstellen van Hitler naar de meening der Britsche regeering belangrijk waren en een diepgaande studie verdienden.

De kwestie was thans echter te weten, welke de te volgen methode van onderhandelen moest zijn. Er zal tijd noodig zijn om ons in verbinding te stellen met de andere regeeringen en de regeering acht de pauze van dit moment kostbaar. Eden voegde hier aan toe, dat hij Von Ribbentrop had gevraagd Hitler te verzekeren, dat de regeering geen moeite zou sparen om te trachten de onderhandelingen te openen en op een regeling te doen uitloopen.
Teneinde een sfeer van vertrouwen te scheppen zeide Eden, dat hij er nogmaals den nadruk op wilde leggen dat de besprekingen der generale staven zuiver technisch zullen zijn en de politieke verplichtingen niet zullen vergrooten.
Er is voor deze besprekingen nog geen datum vastgesteld, maar zij zullen plaats hebben, zoodra de noodige schikkingen hiervoor zijn getroffen. De regeeringen van Frankrijk en België hebben er in toegestemd, dat de besprekingen der generale staven in Londen zullen worden gehouden.
Betreffende de op 2 April '36 aan den Franschen en Belgischen ambassadeur overhandigde documenten zeide Eden, dat deze vergezeld waren van de volgende mededeeling:
Uwe Excellentie zal het op prijs stellen, dat de overhandiging van deze documenten geenszins beteekent, dat, naar de meening van de Britsche regeering, de verzoeningspoging waarop gezinspeeld werd is mislukt.
De Britsche regeering is intusschen bereid den Britschen generalen staf instructie te geven onmiddellijk in contact te treden met de Fransche en Belgische generale staven teneinde de technische voorwaarden te bespreken, waaronder de verplichtingen moeten worden uitgevoerd ingeval van een niet-geprovoceerden aanval.
De tekst van den brief, dien minister Eden heeft gericht aan den Franschen ambassadeur Corbin, en van het daarop gegeven vrijwel gelijkluidende antwoord, is de volgende:
„Onder verwijzing naar den tekst van de besluiten, op 19 Maart opgesteld door vertegenwoordigers van België, Frankrijk en Groot-Brittannië ben ik gemachtigd u de officieele verzekering te geven, dat, indien de verzoeningspoging, gedaan in den vorm van de aldus geopperde regeling, mocht mislukken, Z.M.'s regeering
1o. onverwijld in overleg met uw regeering en de Belgische regeering de maatregelen zal nagaan, die genomen moeten worden om het hoofd te bieden aan de nieuwe situatie, die dan zou zijn ontstaan. Zij zal, overeenkomstig het verdrag van Locarno, onverwijld uw regeering te hulp komen, met alle middelen waartoe in gemeenschappelijk overleg besloten wordt. Zij zal, in ruil voor de toezegging van wederkeerigheid van de zijde uwer regeering en in overleg met haar, alle doeltreffende maatregelen nemen, die in haar macht staan om de veiligheid van uw land te verzekeren tegen een niet-uitgelokten aanval. Te dien einde zal contact worden verkregen of gehandhaafd tusschen de generale staven van onze twee landen, zooals dat bedoeld is in par. 3, sub 2 van bedoelde regeling.
2o. Bovendien zal Z.M.'s regeering er met de uwe naar streven, van den Volkenbondsraad te verkrijgen, dat hij elke aanbeveling opstelt, die van nut kan zijn voor de handhaving van den vrede en de eerbiediging van het volkenrecht."
In zijn bevestigend schrijven geeft Corbin nog eens met zooveel woorden de verzekering van wederkeerigheid bij het waarborgen der veiligheid. (Daily Telegraph - Le Temps)
(Vor. ber. 2249 E.; Eden 2243 B.)

E. **OOSTENRIJK. — Phoenix Levensverzekering-Maatschappij. —**
De Oostenrijksche minister van Financiën heeft een verklaring afgelegd, omtrent financieele moeilijkheden van de Oostenrijksche Phoenix.
Hervormingen waren buitengewoon noodzakelijk geworden, aangezien bij de mutaties in het bestuur, die een maand geleden plaats vonden (toen de Duitscher dr. Berliner, die de huidige Oostenrijksche republiek belangrijken financieelen steun verleende, overleed, en werd vervangen door von Reiningshaus) een tekort in de premiereserves was ontstaan.
Dr. Draxler verklaarde, dat het tekort niet grooter zou zijn dan 250 millioen schilling. Dit tekort zal gedekt moeten worden door uitgifte van een obligatieleening door het garantiefonds voor verzekeringsmaatschappijen, dat ingevolge een der afgekondigde besluiten in het leven zal worden geroepen.
In ruil hiervoor zal dit concern zijn transacties moeten onderwerpen aan de contrôle van het assurantiefonds en geleidelijk deze obligaties vervangen door andere middelen en de obligaties aan het garantiefonds retourneeren.
De directie der Phoenix-Levensverz. Mij. voor Nederland deelde mede, dat het bedrijf in Nederland onder toezicht der Verzekeringskamer staat en dat voor dit bedrijf de door de Nederlandsche wettelijke bepalingen vereischte reserve-deposito's hier te lande aanwezig zijn. (Reichspost - Vaderland)

F. **ZWITSERLAND. — Bewapening. —**
De Zwitsersche bondsraad heeft besloten 40 nieuwe militaire vliegtuigen aan te schaffen, voor een bedrag van 5.1 millioen francs.
Deze toestellen zullen geheel Zwitschersch fabrikaat zijn. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Leger en Luchtmacht 1697 L.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Lindbergh's baby. - Hauptmann terechtgesteld. —**
Onder groote belangstelling heeft op 3 April '36 de terechtstelling plaats gehad van Bruno Richard Hauptmann, den ontvoerder en moordenaar van het kind van Lindbergh.
De executie geschiedde in den electrischen stoel in de gevangenis van Trenton. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2011 F.)

H. **ROEISPORT. — Cambridge wint van Oxford. —**
Voor de dertiende maal in successie heeft Cambridge op 4 April '36 de jaarlijksche bootrace tegen Oxford gewonnen. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 1753 D.)**

6 APRIL 1936

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Hans Jüngst — „Das Geständnis." (S. Fischer Verlag, Berlin)
Engelsch: Ernest A. Baker — „The History of the English Novel: The Age of Dickens and Thackeray." (Witherby)
W. Somerset Maugham — „Cosmopolitans." Very short stories. (Heinemann)
Fransch: Jean Vignaud — „L'Ange du 13me jour." (Albin Michel, 1936)
Italiaansch: Stefani Landi — „Il muro di casa." (Valentino Bompiani, Milano)
Poolsch: Bruno Jasenskij — „Chelowek menjajet Kozjoe" (De mensch verwisselt van huid). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Russisch: W. Ardof — „I Smjeg i grjeg" (Lach en zonde). (Sovjetskij pisatel, Moskou)
Spaansch: Narciso Alonso Cortés — „Historia de la literatura española." (Impr. Castellana, Valladolid)
Vlaamsch: Emile Buysse — „Vlamingen." (Uitg. Mij. „De Pauw", A'dam) (Red. K. H. A.) **(2244 B.)**

B. NEDERLAND. — Nieuwe Belga-pariteit. —
Het bestuur van de Ver. v. d. Effectenhandel heeft besloten ten aanzien van den Belga een vaste pariteit aan te nemen van 25 cent, hetgeen nagenoeg overeenkomt met den wisselkoers, die op het oogenblik 24.89 bedraagt. De waarde van den Belgischen franc wordt dan 5 cent. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 1741 F.)

7 APRIL 1936

C. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. dr. N. A. Donkersloot over „Dichter en Gemeenschap". —
Op 6 April '36 aanvaardde prof. dr. N. A. Donkersloot, die benoemd is tot gewoon hoogleeraar in de Nederlandsche taal- en letterkunde, openlijk het hoogleeraarsambt door het uitspreken van een rede: „Dichter en gemeenschap" in de Aula der Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.
Tusschen dichten en schrijven, begon prof. Donkersloot, moet een onderscheid gemaakt worden, als destijds Van Eeden deed tusschen spreken en praten. De term dichten wordt aldus, met een uitbreiding der gebruikelijke beteekenis, in den ruimsten zin van het woord gebruikt, ter aanduiding van het zeer bijzonder en geïntensiveerd gebruik der taal, dat de kunstenaar er van maakt, op de wijze der verbeelding en tot een scheppend doel; in tegenstelling tot andere wijzen en doeleinden, waartoe de taal gebruikt kan worden.
Nu in verschillende landen van overheidswege de doeleinden van het dichterschap met die van den staat vereenzelvigd worden, dient zich de vraag naar de verhouding van dichter en gemeenschap nadrukkelijk aan.
„De" gemeenschap is tot op zekere hoogte een fictie, veronderstelt in de samenleving een idealiteit, die daarin maar zeer onvolkomen aanwezig is. De fictie der totaliteit, die de werkelijkheid in schijn op een ander plan heft, heeft er belang bij den dichter niet slechts uit het volk af te leiden, maar ook ertoe te herleiden, hem volgens duidelijke bepaalde richtsnoeren in den dienst ervan te stellen. Evenzoo kan men, uitgaande niet van een nationalistische doch van een historisch-materialistische wereldbeschouwing den dichter afleiden uit de klasse en de economische omstandigheden en hem in zijn taak wederom tot deze herleiden als dichterlijk strijder voor een verbeterde samenleving. Nationaal en sociaal gevoel zijn natuurlijk beide denkbaar als inspiratiebronnen, maar aanwijzing van plaats en opdracht van den dichter door die gegevens vermindert de spanwijdte van het dichterschap. Een derde vooroordeel is het romantisch individualistische, dat de dichters als geheel op zichzelf staande, onherleidbare en onverklaarbare phenomenen willen opvatten.
Men kan niet, als Sainte Beuve en Taine gemeend hebben, het genie volledig analyseeren en determineeren; wel draagt het onderzoek van alle denkbare bouwstoffen van kunst, stijl en kunstenaar veel tot de kennis er van bij; bepaalde factoren van invloed, met name de economische en sociologische zijn bij het litteratuuronderzoek dikwijls verwaarloosd, de historisch-materialistische litteratuur-beschouwing is meermalen een waardevol middel gebleken tot gedeeltelijke verklaring van bepaalde aspecten der litteratuur, maar zij maakt van een belangrijken factor van invloed, de economische omstandigheden, den overheerschenden.
De voornaamste voorwaarde van alle wetenschap is het besef, dat elk verschijnsel verscheidene aspecten heeft en dat alle mogelijkheden en kenmerken zonder eenige vooropstelling nagegaan moeten worden om tot die betrekkelijk bevredigende uitkomst te komen, die men met eenig recht voor wetenschappelijk verantwoord waagt te houden.
Alle dichtkunst veronderstelt in zekere mate gemeenschap; dit ligt reeds in het wezen der taal. In de uiting ligt een sociaal beginsel; het uitgeven is een sociale daad. De verklanking van het innerlijk leven vraagt om weerklank. Een interne, verborgen relatie met een gemeenschap is een levensvoorwaarde der kunst. De dichters zijn zich hier niet altijd van bewust. Sinds de Middeleeuwen ontwikkelt zich een proces van verbijzondering van het individueele bewustzijn en van de vermindering der sociale en cultureele cohaesie; in zekeren zin dus een ontbinding, maar tegelijk een onvergelijkelijk rijker differentieering van geestelijke nuances. Renaissance en Romantiek zijn stadiën van dit proces. Het gehoor der dichters is daarbij klein geworden. Men houde echter de kloof tusschen dichter en gemeenschap niet in vergelijking tot vroeger, voor grooter dan werkelijk het geval is, en stelle ook niet alleen het z.g. individualisme aansprakelijk er voor; er zijn hier ook factoren van technische en economische ontwikkeling in aanmerking te nemen. Bovendien heeft het individualisme een natuurlijk tegenwicht, het sterke persoonlijkheidsbesef is bij vele dichters samengegaan met een levendig sociaal gevoel, gemeenschapszin en vaderlandsliefde. Alle dichters wortelen trouwens dieper in samenleving en in eigen volk dan zij zelf soms meenen.
De dichter dient de cultuur van zijn volk, en als hij een groot dichter is, van een volkerencomplex op twee wijzen, behoudend en scheppend, vernieuwend en stuwend. Hij vervult een louterende en scheppende cultureele functie.
De geschiedenis der dichtkunst wijst uit, dat het recht der persoonlijkheid op eigen levensruimte niet slechts een levensbelang der kunst maar ook een vitaal belang der cultuur en daarmede der gemeenschap is. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2239 C.)

D. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 31 Maart. — Harrar (E 6) gebombardeerd. —
Bij het hevige bombardement van Harrar (E 6) zijn vele Europeesche (voornamelijk Fransche) kerken, huizen en missies getroffen.

Sardo in Aoesi (C 5) bezet; Atsjangi meer (C 5).
De Italianen hebben in het Noord-Oosten Sardo in Aoesi (C 5) bezet; zij bereikten het Atsjangi meer (C 5).

2 April. — Gondar (C 3, 4) bezet. —
Naar verluidt zijn de Italianen Gondar (C 3, 4) binnengerukt.

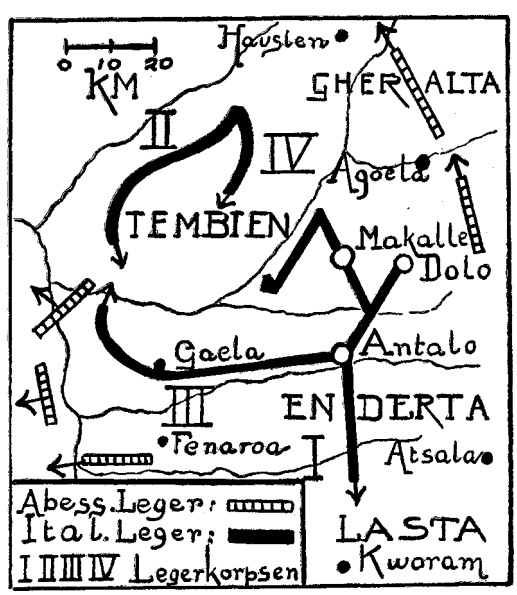

3 April. — Commissie van dertien. - Mussolini wenscht onderhoud met de Madariaga.
Volgens een rapport van de Madariaga aan de leden van de commissie van dertien, heeft Mussolini zich bereid verklaard na 12 April een vertegenwoordiger naar Genève te zenden, om besprekingen te voeren met de commissie van dertien. Mussolini heeft echter de Madariaga verzocht, om voor dien tijd naar Rome te komen om met hem te confereeren.

4 April. — Kworam (C 4) bezet.
De Italianen hebben Kworam (C 4) bezet.
(La Stampa - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2244 F.)**

A. **KLEINE ENTENTE. — Protest tegen de invoering van den algemeenen dienstplicht in Oostenrijk. —**
De gezanten van Roemenië en Joego-Slavië en de Tsjecho-Slowaaksche zaakgelastigde hebben op 6 April '36 op de bondskanselarij drie gelijkluidende nota's overhandigd inzake het Oostenrijksche besluit tot wederinvoering van den algemeenen dienstplicht. In de nota's zouden de regeeringen der Kleine Entente zich niet alleen beperken tot een protest tegen de schending van het verdrag van St. Germain, doch ook mededeelen, dat zij voornemens zijn een beroep te doen op den volkenbond.
Tijdens de overhandiging heeft de Oostenrijksche minister van Buitenlandsche Zaken, Berger Waldenegg, geenerlei opmerking gemaakt. (Prager Presse)
(Vorig bericht blz. 2249 B.)

B. **MEXICO. — Godsdienststrijd. —**
De „Katholieke Wereldpost" meldt uit San Antonio de Texas:
Nu in verschillende staten van Mexico de kerken weer geopend zijn, heeft het Mexicaansche volk weer eenige hoop gekregen, dat er voor de Kerk betere dagen zullen aanbreken. (Kathol. Wereldpost)
(Vorig bericht blz. 2223 C.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Mr. G. H. C. Hart terug naar Indië. - Economische samenwerking met Nederland. —**
Mr. G. H. C. Hart, directeur van het departement van Economische Zaken te Batavia, die een viertal weken hier te lande heeft vertoefd ter bespreking met den minister van Koloniën en andere autoriteiten, van de economische samenwerking tusschen Indië en het moederland, is op 4 April naar Indië teruggekeerd.
Vóór zijn vertrek heeft Mr. Hart op een gehouden persconferentie een uiteenzetting gegeven over de diverse aspecten der economische samenwerking tusschen Nederland en Nederl. Oost-Indië. Wij ontleenen hieraan:
Indië heeft het gevoel gekregen dat de behartiging van zijn belangen door Nederland niet in voldoende mate plaats vindt. Nauwere economische samenwerking tusschen beide deelen van het Rijk is noodzakelijk. Indië vindt het zeer vleiend wanneer het van den kring der openbare meening in Nederland uit op den schouder geklopt wordt om zijn radicale bezuinigingspolitiek en de voor een buitenstaander nauwelijks begrijpelijke aanpassing, maar juist deze platonische waardeering wekt dikwijls meer reacties omdat men het gevoel heeft dat de groote massa in Nederland geen denkbeeld heeft, hoezeer deze aanpassing Indië heeft aangegrepen. Wanneer Nederland de moeite neemt de Indische grieven au sérieux te nemen, zal na de crisis de band tusschen Nederland en Indië hechter in plaats van losser blijken te zijn geworden. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Mr. G. H. C. Hart 1886 I.)

D. **FRANKRIJK. — Werkloosheid. —**
Volgens de officieele wekelijksche statistiek, die door het ministerie van arbeid wordt gepubliceerd, bedroeg het aantal steuntrekkende werkloozen op 28 Maart 465.000. (Le Temps) **(Vor. ber. 2245 D.)**

E. **ENGELAND. — Abessynisch-Italiaansch Conflict in het Lagerhuis. —**
Minister Eden verdedigde het optreden van de regeering te Genève inzake het Italiaansch-Abessynische geschil. De les van het geschil, zoo zeide hij, is:
1. dat de Volkenbond beperkt als zij is, wat het aantal zijner leden betreft, begrensd is in haar werkzaamheid;
2. dat de financieele en economische sancties niet onmiddellijk effect kunnen hebben, indien niet alle naties tot den Volkenbond behooren.
Naar de meening van de Britsche regeering is het onduldbaar dat wij eenvoudigweg te Genève over verzoening spreken, terwijl de oorlog voortgaat. Er moet of, zijn een werkelijke verzoening, d.w.z. een verzoening, die binnen een gegeven periode leidt tot het staken der vijandelijkheden, of wel de commissie van achttien zal opnieuw haar taak onder oogen hebben te zien. De houding der regeering blijft dezelfde, die zij gedurende het geheele geschil is geweest. Wij zijn bereid deel te nemen, met anderen, aan economische en financieele maatregelen, indien die anderen deze maatregel aanvaarden en hen in denzelfden geest uitvoeren als wij.
Neville Chamberlain sloot na Eden namens de regeering de debatten.
Ten slotte werd de motie der regeering, waaraan de vertrouwenskwestie was verbonden, met 361 tegen 145 stemmen aangenomen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Eden 2251 D.; Lagerhuis 2099 G.; Abess.-Ital. Conflict 2252 D.)

F. **BELGIE. — Resultaten van de volmachten. - Belgische regeering brengt gunstig verslag uit. —**
Het verslag der Belgische regeering aan de beide Kamers inzake de volmachten is op 5 April '36 verschenen. Het bevat een studie van de monetaire problemen, de reorganisatie van het bankwezen, de economische expansie, de reorganisatie van de inwendige structuur van het land en de buitenlandsche economische politiek. Het wijst met nadruk op de sterke monetaire positie van België, op het verdwijnen van het probleem der liquiditeit van banken, op de daling van het aantal werkloozen van 270.000 tot 160.000, de uitbreiding van den wisselhandel en de uitbreiding van den handel met de Ver. Staten, Noorwegen, Canada, de Sovjet-Unie, Polen en Portugal. Het rapport eindigt met de woorden, dat de regeering gelooft, te hebben beantwoord aan datgene, wat parlement en volk van haar hebben verwacht.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Volmachten 1606 F.)**

G. **ZWEMSPORT. — Tiny Wagner vestigt nieuw wereldrecord. —**
Tijdens de op 5 April '36 in het Sportfondsenbad te Amsterdam gehouden internationale zwemwedstrijden van „Het IJ" heeft mej. Tiny Wagner het wereldrecord 500 yards vrije slag verbeterd, door dezen afstand af te leggen in den tijd van 6 min. 9.8 sec. Het oude record stond sedert 22 Febr. '36 op naam van de Deensche zwemster Ragnhild Hveger met een tijd van 6 min. 14.8 sec. (Red. K. H. A.)

H. **ENGELAND. — Lord Eustace Percy waarschuwt tegen Duitschland. —**
Lord Eustace Percy, de kortgeleden afgetreden minister zonder portefeuille, heeft te Eastbourne een redevoering uitgesproken, waarin hij o.m. het volgende naar voren bracht:

De publieke opinie vergist zich vaak. De menschen zijn verontwaardigd over den aanval van Italië, maar spreken over het verdrag van Versailles op een wijze, die de Duitsche regeering zou moeten aanmoedigen te denken, dat wij geen enkele grens in Europa heilig achten. Er is iets in de openbare meening in Engeland, die soms schijnt aan te duiden, dat Engeland eerder bereid is zich in de toekomst aan den kant van Duitschland te plaatsen dan aan den kant van Frankrijk. Dat is juist de toestand in de openbare meening, welke er toe bijdroeg den laatsten oorlog te doen ontbranden. Duitschland vormt een gevaar, het eenige gevaar, voor een toekomstigen Europeeschen oorlog. Wij zullen dit gevaar het hoofd bieden door duidelijk te verstaan te geven, dat de grenzen onschendbaar zijn en dat iedere agressie op die grenzen zal stuiten op een actieve, militaire verdediging. Wij hebben dat in 1914 niet duidelijk gemaakt. Wij moeten niet meer onstandvastig zijn. Daarom steun ik de besprekingen der generale staven. Men zegt dikwijls, dat wij ons aan Hitler's woorden moeten houden, maar de moeilijkheid is, dat hij niet heeft aangeboden iets te doen. Laten wij ons inspannen Duitschland terug te brengen naar den Volkenbond en laten wij tot Hitler zegen: Zijt gij bereid u als goede nabuur aan de ronde tafel neer te zetten of zijt gij alleen bereid op te treden als een partijleider op het spreekgestoelte?
(Manchester Guardian)

I. **CONGO (BELG.). — In- en Uitvoer in 1935. —**
De invoer in Belgisch Congo bedroeg in 1935 177.546,5 (163.576,1) t., ter waarde van frs. 524.5 (377.6) mill. De uitvoer beliep 398.983,2 (336.086) t.

ter waarde van frs. 1.202,9 (843.3) mill. De toeneming der waarde (ten gevolge van de devaluatie) is dus belangrijk grooter geweest dan de stijging van de hoeveelheid. Merkwaardig is, dat, niettegenstaande de devaluatie toch een grooter voorsprong op de buitenlandsche markten zou moeten geven, de handel met het moederland relatief is gestegen: van den invoer kwamen 75.939,1 t. of 42.77% uit België, tegen 35.2% in 1934, in waarde: frs. 201 mill. of 38.33% (v. j. 41.55%). Van den uitvoer ging 218.479 t. of 54.75% (v. j. 50.5%) naar België, in waarde: frs. 914.3 mill. of 76.01% (v. j. 74.87%). (Le Soir)
(Vor. ber. Belg. Congo 1396 H.)

8 APRIL 1936

A. **NEDERLAND. — Ned. Sociologische Vereeniging.**
Op 6 April '36 is te Amsterdam in het „Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis" een „Nederlandsche Sociologische Vereeniging" opgericht.
De voorzitter van dit comité, prof. mr. W. A. Bonger, hield een openingsrede, na afloop waarvan de vereeniging werd gesticht en de statuten vastgesteld. Het comité werd door de vergadering met de bestuursopdracht bekleed, waaraan prof. Steinmetz als ethnoloog toegevoegd werd. Het bestaat uit prof. dr. H. Bolkestein, prof. mr. W. A. Bonger, prof. dr. M. J. H. Cobbenhagen, prof. mr. H. Frijda, prof. mr. R. S. Gerbrandy, dr. A. E. van Giffen, prof. mr. N. W. Posthumus, dr. J. J. von Schmid, prof. dr. S. R. Steinmetz, prof. dr. Z. W. Sneller, prof. dr. H. N. ter Veen en prof. dr. G. M. Verrijn Stuart.
Prof. Bonger werd tot voorzitter, dr. von Schmid tot secretaris en prof. Ter Veen tot penningmeester gekozen. (A. N. P.)

B. **JAPAN. — Militaire staatsgreep van 26 Februari 1936. - Ingrijpende maatregelen. —**
Het departement van Oorlog maakt een nieuwe belangrijke en ingrijpende maatregel bekend, welke ten doel heeft orde te scheppen in het Japansche leger en waartoe wordt overgegaan op grond van de gebeurtenissen in Februari. Terwijl reeds een aantal generaals waren overgeplaatst, wordt thans bekend gemaakt, dat 112 officieren van het veldleger, waaronder vier regimentscommandanten, zes bataillonscommandanten en een directeur van een militaire school in de reserve worden geplaatst. De regiments- en bataillonscommandanten van het derde regiment der keizerlijke gardedivisie en van het derde en het eerste regiment infanterie, waartoe de opstandige officieren en soldaten hebben behoord, zijn allen in de reserve geplaatst. (Domei) **(Vor. ber. 2233 A.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2246 C.)**

C. **ENGELAND. — Begrootingsjaar 1935-'36. - Overschot. —**
De inkomsten van het begrootingsjaar, dat op 31 Maart '36 gesloten is, hebben £ 752.920.144 bedragen. De uitgaven bedroegen £ 749.979.442; hierbij zijn inbegrepen £ 12.466.224 voor de aflossing van schulden. Er is dus een overschot van £ 2.740.902.
Neville Chamberlain heeft in zijn beschouwingen over de begrooting in April van het vorige jaar de verwachting uitgesproken, dat de inkomsten 734.5 millioen zouden bedragen en de uitgaven 734 millioen. Destijds was geen aflossing voorzien. (Times)
(Vor. ber. Begrooting 2216 C.; Overschot 1744 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bruggenbouw. - Twaalf jaren-plan. —**
Volgens de Java Bode is een program voor de verwisseling van alle welijzeren bruggen in de S.S.-lijnen opgezet, in een periode van twaalf jaar.
Dit program voorziet in een brugverwisseling van ± 900 ton per jaar. De bruggen van groote lengte zijn het eerst aan de beurt. Zoo werden in 1934 en 1935 omgebouwd: de Tjimanoekbrug bij Tjibatoe — Preanger, lang 90 M. en zwaar 152 t. — de Tjisaätbrug bij Nagrek — Preanger, lang 180 M. en zwaar 304 t. — de Tjisokanbrug bij Tjirandjang — res. Buitenzorg, lang 105 M. en zwaar 200 t. — en de Porrongbrug bij Tarik — res. Soerabaja, lang 179 M. en zwaar 420 t.
In 1936 zijn onder handen de verwisseling van de Tjitaroembrug bij Radjamandala en de Brantasbrug bij Kertosono.
In de plaats van de oude Tjitaroembrug zal worden gelegd de oude Tjisomangbrug, die uit vloeistaal bestaat en voor dit doel is omgebouwd.
Het zal hier noodig zijn om in één nacht de oude bruggen ter lengte van 150 M. te verplaatsen en te vervangen door de naast de oude brug te monteeren Tjisomangbrug.
Ook de Brantasbrug levert moeilijkheden, daar door het karakter van de Brantas, met haar vele bandjirs, in het rivierbed nergens steigerwerk gebouwd mag worden. Voor 1936 en 1937 staan verder op het program de verwisseling van de Serajoebrug bij Maos, de Porrongbrug bij Porrong en de wijziging van de Tjitandoeibrug bij Tjiharong, iedere brug wederom haar eigen bijzondere moeilijkheden biedend.
(Java Bode)

E. **JULES DIRICKX OVERLEDEN. —**
Op bijna drie-en-vijftigjarigen leeftijd is te Rotterdam, waar hij slechts voor een enkelen dag vertoefde, de populaire operette-tenor Jules Dirickx, plotseling overleden.
Zijn grootste succes behaalde hij in „Die schöne Cubanerin" met Else Grassau. (Red. K. H. A.)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Dr. J. W. Meyer Ranneft vraagt ontslag als vice-president van den Raad van Indië. —**
Dr. J. W. Meyer Ranneft, vice-president van den Raad van Ned.-Indië heeft ontslag gevraagd uit 's lands dienst met ingang van 23 Juni '36. Hij is voornemens diezelfde maand met de „Sibajak" voorloopig naar Nederland te vertrekken. (Aneta)
(Vor. ber. Raad van Ned.-Indië 1698 G.)

G. **LUCHTVAART. — Eerste reis van het nieuwe luchtschip LZ 129 „Hindenburg". —**
Het nieuwe luchtschip LZ 129 „Hindenburg" is op 31 Maart '36 om half zes in den ochtend voor zijn eerste reis naar Zuid-Amerika uit Friedrichshafen gestart met als bestemming Rio de Janeiro. Deze eerste Oceaan-vlucht voerde ook over een groot gedeelte van Nederland.
Kapitein Lehmann voerde het commando. Een-en-negentig personen waren aan boord, namelijk een uit vier-en-vijftig personen bestaande bemanning en zeven-en-dertig passagiers.
Onder de luchtreizigers bevonden zich ook dr. Eckener, die de nieuwe luchthaven in de Braziliaansche hoofdstad persoonlijk wil gaan bezichtigen, en Commander Peck, die de proefvluchten van het luchtschip in opdracht van de Amerikaansche bondsregeering heeft meegemaakt en die met Duitsche instanties voeling heeft gezocht betreffende de instelling van een transatlantischen luchtschipdienst.
Het luchtschip is op 4 April '36 om 6.20 's morgens aan den ankermast van het nieuwe vliegveld Santa Cruz nabij Rio de Janiero vastgemaakt.
(Nwe. Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. LZ 129 2204 A.)**

H. **MUZIEK. — Karl Hoffmann overleden. —**
Karl Hoffmann, die gedurende 40 jaar eerste violist van het oorspronkelijk Boheemsch Strijkkwartet was en ook in ons land groote triomfen heeft gevierd, is op 31 Maart '36 te Praag overleden. (Red. K. H. A.)

I. **ENGELAND. — De kroning van Edward VIII. —**
Eerste minister Baldwin heeft op 2 April '36 bekend gemaakt, dat de kroning van koning Edward VIII zal plaats hebben in Mei 1937. De juiste datum zal binnenkort worden medegedeeld. (A. N. P.)
(Vor. ber. Koning Edward VIII 2202 A.)

A. **SPANJE. — President Zamora moet aftreden. —** De president van de Spaansche republiek, Alcala Zamora, is op 7 April '36 gedwongen af te treden, nadat in het parlement een motie van wantrouwen tegen hem was aangenomen met 238 tegen vijf stemmen. In deze motie wordt verklaard dat de op 7 Jan. 1936 plaats gehad hebbende ontbinding van het parlement niet noodzakelijk was.
De zitting van het parlement werd geopend door Martinez Barrios, voorzitter van de volksvertegenwoordiging. De regeeringsbanken waren leeg, waaruit men de conclusie trok, dat de regeering zich buiten het debat wilde houden.
De socialist Prieto kreeg het woord en verklaarde, dat de president van de republiek tweemaal gebruik had gemaakt van zijn recht tot ontbinding van de Kamer. Onder toejuichingen van de geheele linkerzijde verklaarde hij, dat deze hiervan zonder bitterheid kennis neemt, doch zich genoopt voelt een motie in te dienen, die bij aanneming met volstrekte meerderheid het aftreden van den president der republiek beteekent.
Voor de motie van wantrouwen stemden de communisten, de sociaal-democraten, de Catalaansche linkerzijde, de republikeinsche actie en de linksche republikeinen. De oppositie bracht er vijf stemmen tegen uit, terwijl de katholieke volksactie en de twee monarchistische partijen zich van stemming onthielden.

Artikel 81. — Artikel 81 van de Grondwet bepaalt: In geval van een tweede ontbinding van het parlement bestaat de eerste daad van de nieuwe Kamer hierin, de noodzakelijkheid te onderzoeken van de ontbinding der vorige volksvertegenwoordiging. Wanneer zich daarbij een volstrekte meerderheid tegen deze ontbinding uitspreekt, beteekent dit de afzetting van den president der republiek. De voorzitter van het parlement is door de Grondwet aangewezen den president der republiek voorloopig te vervangen. Nieuwe verkiezingen voor een president moeten binnen acht dagen worden uitgeschreven en binnen dertig dagen worden gehouden. Tot dit doel worden door evenredig, geheim en direct kiesrecht evenveel vertrouwenslieden gekozen als het parlement leden telt. De vertrouwenslieden kiezen daarop, samen met de afgevaardigden, den nieuwen president.

Het bureau van de Kamer, met uitzondering van de twee leden der katholieke Volksactie, heeft zich naar de particuliere woning van Zamora begeven om hem zijn afzetting mede te deelen. Zamora weigerde het bureau te ontvangen en verlangde schriftelijke mededeeling van zijn afzetting. Bij het verlaten van Zamora's woning weigerden de leden van het bureau iets te zeggen. Zij begaven zich hierop naar het paleis van den president om er zich officieel te laten aandienen.
Martinez Barrios zal Zamora vervangen totdat Zamora's opvolger zal zijn gekozen. (El Sol - A. N. P.)
(Vor. ber. Zamora 131 F.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Oprichting van de N.V. Java Textiel Maatschappij. - Vestiging te Tegal.**
Dezer dagen is te Enschede een vergadering gehouden van alle deelnemers in de combinatie tot vestiging van een textielindustrie in Nederl.-Indië, voorloopig dan een proefweverij, op de basis van het Centrale Plan der Textiel-commissie.
In deze vergadering heeft de textielcommissie verslag uitgebracht omtrent de werkzaamheden en de noodige machtigingen verkregen om met haar arbeid verder te gaan.
Deze machtigingen betroffen o.a. grondaankoopen en aanstelling van personeel. Verder werden de statuten in kort concept door de vergadering vastgesteld. Er is verder besloten de oprichting eener N.V. Java Textiel Maatschappij, welke de proefweverij zal exploiteeren, zoo spoedig mogelijk te doen geschieden, waarschijnlijk met volmachten.
De vergadering wees, voor het geval dat deze laatstgenoemde procedure gevolgd werd, aan als commissarissen de heeren Joan Gelderman (H. P. Gelderman en Zn. N.V.), Oldenzaal, voorzitter; E. W. Scholten (dir. Fa. Geo Wehry), Amsterdam; A. A. Pauw (dir. Ned. Handel-Mij.), Amsterdam; P. Fentener van Vlissingen Pzn. (dir. P. F. van Vlissingen en Co's Katoenfabrieken), Helmond; H. van Heek Hz. (dir. Van Heek en Co. N.V.), Enschede; H. J. Ekker (dir. Kon. Weefgoederenfabr. v.h. C. T. Stork en Co. N.V.), Hengelo (O.); Jan Scholten (Fa. J. F. Scholten en Zn.), Enschede; A. J. Blijdenstein (dir. N.V. Katoenspinnerij „Bamshoeve"), Enschede; prof. dr. J. Wisselink (Rotterdam), laatstgenoemde secretaris. Prof. Wisselink zal tevens optreden als economisch adviseur der N.V.
De raad van beheer werd als volgt samengesteld: Sigm. Menko N.Jzn. (dir. N. J. Menko N.V.), Enschede, voorzitter; E. Gorter (Fa. H. ten Cate Hzn. en Co.), Almelo; A. Ankersmit (dir. N.V. tot Exploitatie van Ankersmit's Katoenfabrieken, Deventer; dir. N.V. Everard & Co's Export Mij.), Deventer en W. Companjen (dir. N.V. Harmsen Verwey en Co.), Semarang. Als secretaris van den raad van beheer zal optreden de heer H. Meyer, secretaris der directie van N. J. Menko N.V.
De oprichting van de proefweverij op Java op basis van het z.g. Centrale Plan bevindt zich thans in een vergevorderd stadium.
Prof. dr. J. Wisselink, die in Juni 1931 in zijn inaugureele rede te Rotterdam de mogelijkheden van een katoenindustrie in Indië besprak en aandrong op een uitgebreid vestigingsonderzoek, stelde zich reeds toen op een collectiviteitsbasis. Later zijn, onder voorzitterschap van den heer Joan Gelderman, inleidende besprekingen gehouden om tot een centraal plan te komen.
Naar Aneta aan de Indische bladen meldt, zal het proefbedrijf in de residentie Tegal komen. (Telegraaf - Aneta)
(Vor. ber. Textielfabr. op Java 407 H.)

9 APRIL 1936

C. **DUITSCHLAND. — De nieuwe Rijksdag. —** Omtrent de samenstelling van den nieuwen rijksdag wordt o.m. het volgende bekend gemaakt:
Volgens het resultaat van de rijksdagverkiezingen van 29 Maart zijn in totaal 740 afgevaardigden gekozen.
Onder de bekende persoonlijkheden, die hun intrede zullen doen in den nieuwen rijksdag bevinden zich o.m.: S.S.-Obergruppenführer Daluege, S.A.-Obergruppenführer von Jagow, generaal Litzmann, prins August Wilhelm von Hohenzollern, ambassadeur von Ribbentrop, gouverneur dr. Schnee (vroeger gouverneur van Duitsch-Oost-Afrika), rijksjeugdleider Baldur von Schirach, Amtsleiter van het bureau voor rassenpolitiek, dr. Gross, staatsraad dr. Fritz Thyssen, de leider van het nat. soc. motorcorps Huehnlein, rijksperschef der N.S.D.A.P. dr. Otto Dietrich; voorts werden op de rijkslijst o.a. nog gekozen de president van politie van Berlijn, de geheime financiënraad dr. Hugenberg, gezant von Papen, en rijksminister Seldte. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Rijksdag 2209 B.)

D. **PROF. J. G. VAN EERDE OVERLEDEN. —** Te Amsterdam is in den ouderdom van 65 jaar overleden prof. J. C. van Eerde, buitengewoon hoogleeraar in de koloniale volkenkunde en landbeschrijving aan de universiteit van Amsterdam en bijzonder hoogleeraar vanwege het Koloniaal Instituut aan deze universiteit in de koloniale land- en volkenkunde.
Behalve andere wetenschappelijke publicaties over volkenkunde en de economische positie der inlandsche bevolking van Ned.-Indië heeft hij het werk „Koloniale Volkenkunde" geschreven, waarvan vooral het eerste deel „Omgang met inlanders", dat in 1914 voor het eerst verschenen is, de aandacht heeft getrokken. Verder „Ethnologie coloniale: l'Européen et l'indigène", „Inleiding tot de Volkenkunde van Ned.-Indië" en „De Volken van Ned.-Indië".
(Het Vaderland)

E. **DUITSCHLAND. — Het 550-jarig bestaan der Universiteit Heidelberg. —**
De besturen van de Universiteiten Oxford, Cambridge, Birmingham, Oslo, Amsterdam, Leiden en Groningen hebben het aanbod afgeslagen, om tegenwoordig te zijn bij de jubileumsfeesten van de Heidelbergsche Universiteit.
(Comité tot Berscherming der Olympische Gedachte)
(Vor. ber. Universiteit Heidelberg 1867 D.)

F. **NEDERLAND. — Telex-net van het Algemeen Nederlandsch Persbureau (A.N.P.) geopend. —**
Als een zeer bijzondere zaak voor het dagbladwezen in Nederland en daarom tevens als een algemeen belang, moet ongetwijfeld beschouwd worden de officieele indienststelling door Minister mr. J. A. de Wilde op 6 April '36 van het eigen Telexnet van het Algemeen Nederlandsch Persbureau A.N.P. te Amsterdam en zijn bijkantoor te 's-Gravenhage met zoo goed als alle Nederlandsche dagbladen.
Hierdoor zullen 76 dagbladen direct en blijvend verbonden zijn met het A.N.P., dat al het binnenlandsche en buitenlandsche nieuws uit de geheele wereld kan distribueeren op de snelste en meest ideale ma-

nier, die de moderne techniek toelaat. Dank zij het eigen Telexnet wordt de copie, die het A.N.P. naar de bladen seint, op hetzelfde moment in persklaren vorm in duidelijk machineschrift op papier van normale breedte op 76 redactie-bureaux in alle deelen van Nederland ontvangen.
Het initiatief van het A.N.P. en de medewerking van het hoofdbestuur van P.T.T. hebben het mogelijk gemaakt, dat slechts enkele jaren, nadat de Telex of verreschrijver zijn intrede in het particuliere bedrijfsleven heeft gedaan, deze wonderlijke machine voor het dagbladwezen kan worden toegepast op zoo groote schaal als nog nergens in Europa het geval is. Met de Telex kreeg men practisch zijn eigen telegraaf in huis, maar dan een telegraaf, die het nieuws overbrengt in idealen vorm en bovendien door iedereen kan worden bediend, die het machineschrijven machtig is.
Het zendapparaat, is een zeer ingewikkeld en ingenieus mechanisme, doch degene, die met een Telex wil werken heeft slechts te maken met het toetsenbord dat op enkele details na niet afwijkt van het toetsenbord van een gewone schrijfmachine, en verder met de papierrol, waarop men de aangeslagen letterteekens, woorden en zinnen kan aflezen, precies als op het blad papier, dat in de schrijfmachine wordt gebruikt.
Het zend-apparaat is echter tegelijkertijd ontvanger. En het is vooral bij het ontvangen, dat men zich bewust wordt van het wonder, dat voor onze oogen geschiedt. Want terwijl niemand het apparaat bedient en het toetsenbord onberoerd blijft, slaan de lettertypen der ontvang-Telex in snel tempo tegen het papier, verspringt de wagen als de regel vol is en verschijnt op de papierrol, als door geestenhand geschreven woord voor woord, regel na regel, de tekst, die ergens ver weg de typiste op precies hetzelfde oogenblik op de zend-Telex tikt.
In Nederland worden Telex-verbindingen tot stand gebracht via het gewone telefoonnet. (A. N. P.)
(Vor. ber. Alg. Ned. Persbur. A. N. P. 2097 C.)

A. LOCARNO-CONFERENTIE TE GENEVE. — Fransche vredesvoorstellen. - 25 punten. —
De Fransche delegatie bij den Volkenbond heeft op 8 April '36 twee documenten openbaar gemaakt, namelijk één bevattende de beschouwingen der Fransche regeering over het Duitsche memorandum van 31 Maart '36 en een tweede omvattende het nieuwe Fransche vredesplan. De Fransche delegatie deelde bovendien nog mede, dat Flandin en Paul Boncour aan Engeland, België en Italië dezer dagen het Fransche standpunt zullen bekend maken over de beslissingen, die thans met het oog op het accoord van Londen van 19 Maart tusschen de Locarno-mogendheden zullen moeten worden getroffen in verband met de houding, die Duitschland dienaangaande heeft aangenomen.

Het Fransche vredesplan begint met een verklaring, waarin de Fransche regeering bepleit den vrede met allen, den totalen en duurzamen vrede, den vrede in de gelijkheid der rechten, den vrede in de eer voor alle en in den eerbied voor het gegeven woord, den vrede, die gelukkig en zeker is door de vruchtbaarheid van den internationalen ruilhandel en den werkelijken vrede dank zij een uitgebreide bewapeningsvermindering, die tot ontwapening zal leiden. Dat is hetgeen in de omstandigheden, die ondanks haar ernst aan Europa een nieuwe vereenigingsmogelijkheid schijnen te bieden, de Fransche regeering in naam van het Fransche volk aan de andere staten aanbiedt.
Het plan bestaat uit 25 artikelen, waarvan de inhoud in groote lijnen als volgt is:

1. De eerste grondslag der internationale betrekkingen moet zijn de erkenning van de rechtsgelijkheid en van de onafhankelijkheid van alle staten, evenals de eerbiediging van de aangegane verplichtingen.
2. Er is, en er zal geen duurzame vrede tusschen de volkeren ontstaan, indien deze vrede onderworpen blijft aan de wisseling van de behoeften of van de eerzucht van ieder volk.
3. Er zal geen werkelijke veiligheid in de internationale betrekkingen bestaan, indien niet alle geschillen volgens het internationale recht zullen worden opgelost en uitgelegd door een internationaal hof en gewaarborgd zullen zijn door de strijdmachten van alle landen der internationale gemeenschap.
4. De rechtsgelijkheid verhindert niet, dat een staat in het algemeen belang vrijwillig bepaalde beperkingen in zijn souvereiniteit en in zijn rechten aanneemt.
5. Deze beperking der rechten en souvereiniteit is vooral noodzakelijk op het gebied der bewapening, teneinde te verhinderen, dat een volk over andere zwakkere volken een hegemonie zou verkrijgen.
6. De feitelijke ongelijkheid tusschen de volkeren moet worden goedgemaakt door den wederzijdschen bijstand tegen iedere schending van het internationaal recht.
7. Indien de wederzijdsche bijstand in het universeele kader van den Volkenbond nog te moeilijk op het oogenblik te organiseeren is, moet hierin worden voorzien door regionale overeenkomsten.
8. Europa is een regionale eenheid, die gemakkelijk te organiseeren is dank zij de tegenwoordige ontwikkeling.
9 Indien Europa een te uitgebreid gebied zou zijn voor de toepassing van de collectieve veiligheid, voor den wederzijdschen bijstand en de ontwapening dan moeten regionale overeenkomsten binnen het Europeesch kader worden georganiseerd.
10. Deze organisatie moet worden toevertrouwd aan een Europeesche commissie binnen het kader van den Volkenbond.
11. De internationale wet eischt de eerbiediging van de verdragen. Geen verdrag is eeuwig, doch geen verdrag kan eenzijdig worden opgezegd. In de nieuwe organisatie van Europa zal iedere staat zich moeten verbinden tot eerbiediging van het grondgebied. Het grondgebied van een staat zou slechts kunnen worden gewijzigd met algemeene toestemming en geen aanvraag om wijziging van grondgebied zal kunnen worden gedaan, voordat 25 jaar na thans zullen zijn verloopen.
De Europeesche verdragen zullen worden geplaatst onder den wederzijdschen waarborg van alle Europeesche staten. Bepaalde voorzieningen zullen zorgen voor de eerbiediging der verdragen, desnoods door sancties.
12. De staten zullen, teneinde aan hun verplichtingen van wederzijdschen bijstand te kunnen voldoen, strijdkrachten op het gebied van leger, vloot en luchtmacht ter beschikking van de Europeesche commissie of van den Volkenbondsraad permanent moeten stellen.
13. Het permanente toezicht op de naleving der verdragen zal worden georganiseerd door de Europeesche commissie.
14. Nadat de collectieve veiligheid aldus binnen het Europeesche kader zal zijn verzekerd, zal worden overgegaan tot een uitgebreide bewapeningsvermindering. De Europeesche commissie zal met een meerderheid van twee derden der stemmen beslissen, hoeveel bewapeningsvermindering iedere staat zal toepassen. De staat zal het recht hebben tegen deze beslissing beroep aan te teekenen bij een nieuw internationaal hof van arbitrage.
15. Alle tegenwoordig bestaande Europeesche verdragen zullen worden vergelegd aan de Europeesche commissie, die met een meerderheid van twee derden der stemmen zal kunnen beslissen, dat zij onvereenigbaar zijn met dit vredesplan.
16. Hierna zal moeten worden overgegaan tot de organisatie van de economische samenwerking tusschen de volkeren.
17. De rationeele organisatie van den ruilhandel is de grondslag voor de economische samenwerking.
18. Een preferentieel systeem van ruilhandel tusschen de Europeesche staten zal de eerste schrede moeten zijn.
19. Verdragen zullen moeten worden gesloten voor bescherming der staten tegen de misbruiken van het rechtstreeksche of indirecte protectionisme en van het misbruik van het ingrijpen der regeeringen in den internationalen handel.
De monetaire onzekerheid zal moeten worden bestreden door een organisatie van het munt- en crediet-wezen binnen het Europeesche kader.
20. Een herziening van zekere koloniale toestanden, niet met betrekking tot de politieke souvereiniteit over de koloniën, doch met betrekking tot de gelijkheid van economische rechten, zal moeten worden ondernomen.
21. Al deze vraagstukken op economisch gebied zullen moeten worden behandeld door een speciale afdeeling van de Europeesche commissie.
22. Desnoods zullen het volkenbondsverdrag en dit vredesplan met elkander in harmonie worden gebracht.
23. Alle hier bedoelde organen zullen volkenbondsorganen zijn.
24. De toetreding tot dit vredesplan sluit in toetreding tot den Volkenbond.
25. Indien de een of ander staat tot dit vredesplan niet zal toetreden, zal de inwerkingtreding daarvan tusschen de andere staten niet kunnen worden belet, doch het plan zal dan moeten worden gewijzigd, wat betreft de collectieve veiligheid, den wederzijdschen bijstand en de ontwapening.

Antwoord op het Duitsche memorandum van 31 Maart 1936. —
Het is gericht aan de Britsche regeering en tevens medegedeeld aan de regeeringen van België en Italië. In haar memorandum bedoelt de Fransche regeering achtereenvolgens de verschillende argumenten te weerleggen, waarmede de Duitsche regeering de opzegging van het Locarno-pact heeft meenen te kunnen motiveeren. Er wordt op gewezen, dat Duitschland zich tot eigen rechter heeft opgeworpen, hoewel in geval van geschillen arbitrage was voorgeschreven.

De Fransche regeering herinnert er aan, dat de vier Locarno-mogendheden alles hebben gedaan om een regeling met Duitschland tot stand te brengen en haar eischen tot een minimum hebben beperkt, doch dat Duitschland al deze voorstellen heeft verworpen.

De Duitsche voorstellen kunnen naar de meening der Fransche regeering slechts dan van waarde zijn, wanneer de Duitsche regeering duidelijk wil zeggen, hoe zij de nakoming der verplichtingen, die zij op zich zou nemen, zal waarborgen.
Voorts wil de Fransche regeering weten, hoe de houding der Duitsche regeering is ten aanzien van het voorstel der Locarnomogendheden, volgens hetwelk in een nader aan te duiden grenszône geen versterkingen zouden worden aangelegd, waarop de Duitsche regeering nog in het geheel niet heeft geantwoord.
De Fransche regeering betoogt verder, dat de Europeesche veiligheid één geheel vormt. Zij zou niet kunnen deelnemen aan een regeling voor de veiligheid in West-Europa, indien zij zich daartoe bij de veiligheid in de rest van Europa zou moeten desinteresseeren.
Het Duitsche voorstel tot instelling van een internationaal hof van arbitrage acht Frankrijk onaannemelijk. De Duitsche voorstellen tot beperking der bewapening worden onvoldoende geacht en in plaats van humaniseering van den oorlog acht Frankrijk het beter, tegen een eventueelen aanvaller een onmiddellijke collectieve actie te organiseeren.
Tenslotte stelt de Fransche regeering Duitschland de vraag, of het zonder eenig voorbehoud het tegenwoordige territoriale en politieke statuut van Europa als geldig erkent en of het toegeeft, dat dit statuut gewaarborgd kan worden door accoorden, die op de basis van wederkeerigen bijstand gesloten worden.
(Le Journal - Le Temps)

(Vor. ber. Locarno-Confer. te Londen 2251 D.; Duitsche Vredesvoorstellen 2247 D.)

10 APRIL 1936

A. SOVJET-RUSLAND. — Inhoud van het Verbond met Buiten-Mongolië. —

De Sovjet-bladen publiceeren den tekst van het protocol voor wederzijdsche hulpverleening, dat op 12 Maart '36 tusschen de Sovjet-Unie en Buiten-Mongolië werd geteekend.
In het protocol wordt herinnerd aan de vriendschappelijke betrekkingen, welke tusschen beide landen bestaan sedert het roode leger in 1921 de wit-gardisten uit Mongolië heeft verdreven. In het protocol wordt het gentleman's agreement vastgelegd, dat sedert 27 November 1934 bestaat en dat bepaalt, dat met alle middelen beide partijen elkaar moeten steunen ter voorkoming van het gevaar van een militairen aanval, en elkaar hulp moeten verleenen, ingeval van een aanval van een derde op de Sovjet-Unie, of op de Mongoolsche volsrepubliek.
Artikel 1 zegt, dat ingeval van een dreigenden aanval overleg zal worden gepleegd en alle maatregelen zullen worden genomen, die noodig kunnen zijn voor de bescherming der veiligheid der respectieve gebieden.
Bij artikel 2 verplichten de Sovjet-Unie en Mongolië zich in geval van een militairen aanval op een der partijen elkaar elke hulp, dus ook militaire, te verleenen.
Artikel 2 bepaalt, dat de troepen van de eene partij, die zich ter uitvoering van voorgaande artikelen, op het gebied van de andere partij bevinden, direct teruggetrokken moeten worden, zoodra de aanwezigheid onnoodig is geworden, zooals ook in 1925 is geschied, toen zich Sovjet-troepen in Mongolië bevonden.
Artikel 4 zegt, dat het protocol in twee exemplaren, in het Russisch en het Mongoolsch is opgesteld en dat beide teksten dezelfde geldigheid hebben.
Het protocol is op den dag der onderteekening van kracht geworden en loopt voor den tijd van tien jaar.
(Tass) **(Vorig bericht 2250 H.)**

B. CURAÇAO. — Z.Exc. G. J. J. Wouters tot Gouverneur benoemd. —

Bij Kon. besluit is eervol ontslag verleend aan den heer B. W. Th. van Slobbe als gouverneur van Curaçao, onder dankbetuiging voor de in dat ambt bewezen gewichtige diensten. Tot zijn opvolger is benoemd de heer G. J. J. Wouters, thans burgemeester van Eibergen en reserve-hoofdofficier.
De nieuw benoemde gouverneur van Curaçao, de heer G. J. J. Wouters, is geboren in 1883 en reservemajoor van de infanterie, bij den motordienst. Op 14 September 1905 is hij benoemd tot 2e luitenant, op 1 Mei 1909, tot 1e luitenant, op 16 Maart 1918 tot kapitein en op 1 November 1933 tot reservemajoor.
Precies een jaar later volgde zijn benoeming tot burgemeester van Eibergen. De heer Wouters is ridder in de orde van Oranje-Nassau.
(Nieuwe Rott. Crt). **(Photo Buiten Tekst 2252a)**

C. BELGIE. — Diamant-industrie. —

Van officieele zijde wordt medegedeeld: De paritaire commissie der diamantnijverheid heeft besloten de regeering te verzoeken dadelijk als overgangsmaatregel de 44 uren week in te voeren, voor allen, in welke tak der diamantindustrie zij ook werkzaam zijn. Deze maatregel strekt zich ook uit tot de huisindustrie.
Over een jaar, dus einde Maart 1937, zou volgens het voorstel de veertiguren week van kracht worden, op de overtreding waarvan strafbepalingen zullen worden gesteld. (Het Laatste Nieuws)

(Vorig bericht Diamant-industrie 1486 F.)

D. NEDERLAND. —

Aan het verslag van den directeur van de Grootboeken betreffende den stand der Staatsschuld op 31 Dec. 1935 ontleenen wij het volgende:

Stand der Staatsschuld:

	31 Dec. '34	31 Dec. '35
	(in guldens)	
2½ % schuld	511.442.400	506.989.300
3 % ,, ...	379.544.750	369.474.400
3½ % ,, ...	37.993.700	37.873.700
4 % ,, 1929	17.600.000	16.720.000
4 % ,, 1931	260.224.000	253.974.000
4 % ,, 1932	51.860.000	51.250.000
4 % ,, 1933 1e lg.	292.875.000	289.625.000
4 % ,, 1933 2e lg.	197.900.000	195.700.000
4 % ,, 1934	900.000.000	890.550.000
4 % ,, 1935	——	44.000.000
4.4 % ,, 1929	16.000.000	15.200.000
4.4 % ,, 1931	16.563.000	16.173.000
4.4 % ,, 1932	10.893.000	10.773.000
4.4 % ,, 1933	3.687.000	3.649.000
4.4 % ,, 1934	3.723.000	3.687.000
Totaal gecons. schuld	2.700.305.850	2.705.638.400
Totaal vlottende schuld ...	661.997.053	753.374.505
Totaal-generaal	3.362.302.903	3.459.012.905

In het bedrag der staatsschuld zijn begrepen de bedragen, die geleend zijn voor Ned.-Indië, t.w.:

1. het bedrag der 4% staatsleening 1883, dat wegens de conversie in 1896 op ƒ 44.000.000 is vastgesteld en begrepen is in de 3% Staatsschuld 1896.

	31 Dec. '34	31 Dec. '35
	ƒ	ƒ
Van het bedrag van ƒ 44.000.000 was nog in de staatsschuld begrepen	20.859.504	19.883.059
2. het bedrag der 3% staatsleening 1898 ad ƒ 57.815.000, waarvan ten laste van Ned.-Indië nog in de Staatsschuld opgenomen	1.371.550	——
3. een deel v. d. 4% Staatsleening 1933 I, aan Ned.-Indië ter leen. verstrekt, oorspr. ƒ 115 mill, nog bedragende ...	113.789.800	112.531.200
Aand. van Ned.-Indië in de staatsschuld	136.020.854	132.414.259

STAATS-SCHULDEN

Voor amortisatie was in 1935 beschikbaar ƒ 37.096.657, waarvan ƒ 13.072.555 werd besteed voor aankoop van 2½%, 3% en 3½% schuld en wel resp. ƒ 4.443.100 2½% voor koersen van 66¾—83$^{13}/_{16}$ %, ƒ 11.004.250 3% tegen 78 à 94⅜% en ƒ 120.000 3½% tegen 90¼ à 96%. Verder werd ƒ 24.024.000 bestemd voor aflossing door uitloting. De vorderingen, vermeld in de wekelijksche opgave van 's rijks schatkist, stegen van ƒ 354.550.839 op 31 Dec. 1934 tot ƒ 358.485.973 op 31 Dec. 1935. Van de 2½, 3 en 3½% Grootboekschuld stond ten name van den staat en vanwege den staat beheerde instellingen:

	1935	1934
2½% N. W. S.	ƒ 122.101.500	ƒ 122.049.300
3 % schuld	77.534.550	82.102.900
3½% schuld	20.286.700	20.286.700

Door administratiekantoren waren op 1 Jan. 1935 nom. ƒ 90.697.400 certificaten der Nationale Schuld uitgegeven en op 31 Dec. 1935 ƒ 89.681.000. In totaal was in 1935 op de geconsolideerde schuld ƒ 95.912.729 rente verschuldigd tegen in 1934 totaal ƒ 111.290.618.
(Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht Schulden 1757 H.)

11 APRIL 1936

A. INTERNATIONAAL CHRISTELIJK VAKVERBOND. — Vergadering te Brussel. —
Het bestuur van het Internationaal Christelijk Vakverbond kwam op 3 April '36 te Brussel bijeen en nam kennis van een verzoek om aansluiting bij de Internationale van de Centrale der Poolsche Beroepsvereeniging (Z.Z.P.) te Posen.
Tevens stelde het vast, dat de Christelijke Vakbeweging in Spanje tot concentratie is overgegaan en een centrale gevormd heeft onder den naam van C.E.S.O. (d.w.z. Verbond van Spaansche arbeidersvakorganisaties), welke zich met het I.C.V. inzake eventueele aansluiting in verbinding gesteld heeft.
Verder nam het bestuur kennis van de resultaten van een onderzoek over den vrouwenarbeid, dat bij de verschillende aangesloten vakverbonden is ingesteld. Deze resultaten geven een duidelijk beeld van de groote beteekenis van dit vraagstuk in den tegenwoordigen tijd, en zullen aan de eerstvolgende bijeenkomst van den Bestuursraad van de Internationale worden voorgelegd.
In verschillende landen wordt de vrouwenarbeid, inzonderheid de arbeid van meisjes, gebruikt als middel, om het loonpeil te drukken, terwijl een behoorlijk loon voor het gezinshoofd het mogelijk zou maken, de moeder voor het gezin te behouden. Het gevolg van den druk op het loonpeil zal thans veeleer zijn, dat een grooter aantal vrouwen door den nood gedwongen wordt, in de fabrieken te gaan werken. Daarom wil het bestuur aan den Bestuursraad, die op 22 en 23 Mei (waarschijnlijk te Luxemburg) zal bijeenkomen, voorstellen, het vraagstuk van den vrouwenarbeid op de Studieconferentie, die het Internationaal Christelijk Vakverbond van plan is in September te houden, van verschillende zijden te onderzoeken.
Waarschijnlijk zal op deze Studieconferentie ook het koloniale vraagstuk, zoowel in verband met de expansie en de grondstoffenpolitiek als met den toestand van den inlandschen arbeider, besproken worden. (I. C. V.)
(Vor. ber. Int. Chr. Vakverbond 1807 G.)

B. CHINA. — Verbond tusschen Sovjet-Rusland en Buiten-Mongolië. - Protest. —
Het orgaan van den Kuo Min Tang, Tsjoeng Jang je Pao, schrijft, dat China alle wettige middelen te baat zal nemen om zijn souvereiniteit in Buiten-Mongolië te handhaven, indien Moskou het protest van Wai Tsjiao Poe tegen het Russisch-Mongoolsch pact ignoreert.
Buitenlandsche waarnemers in China zijn van meening, dat het protest van China gedeeltelijk te danken is aan het aandringen van Japan te Nanking in verband met het Chineesche stilzwijgen.
(Tsjoeng Jang je Pao) **(Vorig bericht 2257 A.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De reis van den Gouverneur-Generaal. —
Een overzicht gevende van zijn reis over Sumatra gewaagde de Gouverneur-Generaal van het uitmuntende verloop van de geheele reis, speciaal de ontvangst in Tapanoeli en de Westkust van Sumatra vermeldend, terwijl hij voorts de reeds gegeven verslagen over zijn reis bevestigde. Zijne Excellentie wees er op, dat Sumatra thans aan den vooravond staat van de invoering van de decentralisatie, die aan elke zelfstandigheid moet voorafgaan, als eenige weg tot zelfwerkzaamheid. De G.-G. verklaarde dat hij den economischen toestand op reis algemeen bevredigend heeft gevonden en hij bevestigde hetgeen verklaard was in de interviews welke hij aan vertegenwoordigers van de Deli-bladen heeft verleend en waarin enthousiasme over hernieuwde en betere kennismaking met Sumatra tot uiting werd gebracht. Ook het laatste deel van zijn reis was in overeenstemming met dezen totaal-indruk. De kwestie van de hoofdplaats van Sumatra werd in Medan en in Palembang slechts terloops aangeroerd. In Padang bleek de belangstelling voor dit vraagstuk zoo groot te zijn, dat met een enkel woord de noodzaak voor de Regeering om terzake geheel vrij te blijven, even werd aangeduid. (Aneta)
(Vor. ber. Jhr. Mr. B. C. de Jonge 2198 G.)

D. DUITSCHLAND. — Tsjechisch protest tegen Rijksdag-candidaten. —
De gezant van Tsjecho-Slowakije te Berlijn heeft hedenmiddag op het ministerie van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd tegen de candidatuur van twee vroegere leden van den Tsjechischen Rijksdag, bij de verkiezingen van Zondag j.l. Deze beide candidaten, Jungkrebs en Schubert hebben een felle nationaal-socialistische propaganda gevoerd in Tsjecho-Slowakije en zijn vervolgens naar Duitschland gevlucht. Zij zijn evenwel niet van hun Tsjechische nationaliteit vervallen verklaard en kunnen dus niet wettig lid van den Duitschen Rijksdag zijn.
De Duitsche regeering heeft het protest van de hand gewezen. De Tsjechen zullen lid van den Rijksdag blijven. (Prager Presse) **(Vor. ber. Rijksdag 2255 C.)**

E. LOCARNO-CONFERENTIE TE GENEVE. — Fransche vredesvoorstellen. - Persstemmen. —
DUITSCHLAND. — De ochtendbladen publiceeren den woordelijken tekst van de Fransche voorstellen. Korte commentaren vinden wij voorloopig in het „Berliner Tageblatt" en in de „Deutsche Allgemeine Zeitung". Het eerstgenoemde blad schrijft boven zijn commentaar de woorden „Geen antwoord" en doet opmerken dat de anders zoo te waardeeren „clarté" in dit staatsstuk ontbreekt. „Het Fransche document", meent het blad, „antwoordt niet, maar brengt tegen-argumenten". Frankrijk weigert een verschil te maken tusschen vrijwillig gesloten en opgedrongen verdragen en deze weigering is het grondbeginsel, waarvan Frankrijk uitgaat. De „Deutsche Allgemeine Zeitung" constateert, dat het gebouw der Fransche voorstellen een fantastischen indruk maakt. Het is een wolkenkrabber van pacten en visies en voor het grootste deel onpractisch; gelijk het bij wolkenkrabbers gebruikelijk is een reclameschepping. Maar het blad wil toch bekennen dat het een schrede voorwaarts beteekent dat de Franschen, die eenige weken geleden alleen maar „neen" zeiden, nu toch tot onderhandelingen bereid blijken. Het blad geeft natuurlijk aan Hitler's voorstellen, die het duidelijk en eenvoudig noemt, in tegenstelling met het gecompliceerde en vage Fransche ontwerp, de voorkeur. Maar de „Deutsche Allgemeine Zeitung" vermoedt, dat dit vage opzettelijk geschiedt om een eventueele nieuwe Fransche regeering, die uit de verkiezingen te voorschijn kan komen, niet bij voorbaat te binden aan een te nauwkeurig omschreven tekst. Het blad wil voorloopig slechts constateeren, dat de Fransche vrede er anders uitziet dan de Duitsche vrede en dat er nog groote moeilijkheden te overwinnen zullen zijn voordat de wederzijdsche opvattingen tot elkaar zijn gebracht.

ENGELAND.— Volgens de **„Times"** beteekent dat een gedeeltelijk opgeven van souvereiniteit, waarvoor de staten van Europa nog niet rijp zijn. Vele bladen hebben bezwaar tegen het feit, dat het Fransche plan zoo haarfijn in alle bijzonderheden is uitgewerkt, waarvan te vele aanvechtbaar zijn. Men moet niet in één sprong willen doen, wat zeer geleidelijk voetje voor voetje moet worden bereikt, zoo redeneert men.

De **„Daily Telegraph"** vertrouwt erop, dat de staatslieden van Europa uit de verschillende plannen iets tot stand zullen brengen, dat een beteren waarborg voor den vrede geeft dan wij thans hebben.

De **„Daily Herald"** betoogt, dat wanneer het handvest van den Volkenbond als een „vodje papier" wordt behandeld en de geweldenaar ook nog wordt beloond, geen Fransch plan of Duitsch plan of ander plan de minste beteekenis kan hebben. Het gezag van den Volkenbond moet worden opgehouden, en de sleutel voor den vrede in Europa is Abessynië.

Beaverbrook's **„Daily Express"** tenslotte geeft haar dagelijksche tirade, dat Groot-Brittannië zich buiten de verwikkelingen van Europa moet houden en zich bij zijn overzeesche gebieden moet aansluiten. **(Vorig bericht 2256 A.)**

F. BELGIE. — Van Zeeland's politiek goedgekeurd.
De Belgische minister-president Van Zeeland heeft in de Belgische Kamer zijn beleid besproken. Hij bepleitte de wenschelijkheid van stabiliteit der valuta's.
Te verwachten is, dat de werkloosheid in België nog meer zal afnemen. Het experiment dat heden eindigt, maakt het ons mogelijk te verklaren, dat België geen crisis meer kent.
Wij moeten ons aanpassen aan nieuwe omstandigheden, waarvoor slechts een oplossing kan gevonden

worden in een wijziging van de grondwet, aldus zeide hij.
De Kamer nam tenslotte het wetsontwerp, waarbij de koninklijke besluiten, die op grond van de speciale volmachtenwet zijn uitgevaardigd, worden goedgekeurd, aan met 109 tegen 7 stemmen en 13 onthoudingen.
Ook de Senaat heeft dit wetsontwerp goedgekeurd.
(Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Dr. Paul van Zeeland 2235 A.)

12 APRIL 1936

A. **LETLAND. — Ulmanis thans ook president van Letland. —**
Albert Kviesis, die tot nu toe president der Letlandsche republiek was, doch wiens ambtsperiode op 11 April '36 afliep, heeft zijn functie overgedragen aan minister-president Ulmanis.
Minister-president Ulmanis bekleedt thans, overeenkomstig de door den president op 12 Maart afgekondigde wet, ook het ambt van president der republiek.
(Latwijas Sargs) **(Vor. ber. Ulmanis 1306 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Leopold von Hoesch overleden. —**
De Duitsche ambassadeur te Londen, Von Hoesch, is op 10 April '36 plotseling overleden.
Leopold Gustav Alexander von Hoesch, de Duitsche diplomaat, werd in 1881 geboren. Hij genoot zijn opleiding te Genua, Heidelberg, München en Leipzig. In 1907 werd hij benoemd tot attaché bij het gezantschap te Peking, in 1909 werd hij overgeplaatst naar Parijs. Na eenigen tijd te Madrid werkzaam te zijn geweest, volgde in 1911 zijn benoeming aan het Ministerie van Buitenlandsche Zaken.
Van 1912—'14 verbleef hij te Londen, in 1915 te Sofia en in 1916 te Constantinopel. In 1917 werd hij particulier secretaris van den minister van Buitenlandsche Zaken, waarna hij in 1918 tot kanselier te Oslo werd benoemd. Het volgend jaar ging hij als zaakgelastigde naar Madrid tot hij in 1921 benoemd werd tot kanselier aan de ambassade te Parijs, waar hij in 1923 werd bevorderd tot zaakgelastigde en het volgend jaar tot ambassadeur.
Sedert 1932 was von Hoesch ambassadeur te Londen als opvolger van baron Von Neurath, den tegenwoordigen rijksminister van Buitenlandsche Zaken.
(Times)

C. **MEXICO. — Oud-president Calles gearresteerd en verbannen. —**
Volgens berichten uit Mexico is de vroegere president van Mexico, Calles, met drie van zijn voornaamste medewerkers gearresteerd en in een vliegtuig naar Brownsville (Ver. St.) overgebracht en uit Mexico verbannen.
De arrestatie staat in verband met geruchten over z.g. revolutionnaire activiteit van Calles en zijn aanhangers. Bovendien verwijt men Calles de intellectueele verantwoordelijkheid van den spoorwegaanslag bij Vera Cruz, dien men een politieke daad acht te zijn. (New York Herald Tribune)

D. **LOCARNO-CONFERENTIE TE GENEVE. — Officieel communiqué. —**
Op 10 April '36 is door de vertegenwoordigers van België, Frankrijk, Engeland en Italië een gemeenschappelijk officieel communiqué betreffende de besprekingen over de Locarno-kwestie aan de pers verstrekt.
Hierin wordt verklaard, dat genoemde vertegenwoordigers constateerden, dat Duitschland in zijn antwoord van 31 Maart '36 niet een zoodanige bijdrage tot het herstel van het vertrouwen, vereischt voor het opstellen van nieuwe verdragen, heeft geleverd, dat het onmiddellijk aanknoopen van onderhandelingen daardoor mogelijk zou worden.
Zij zijn echter van oordeel, aldus het communiqué, dat alle verzoeningsmogelijkheden uitgeput dienen te worden. Hierom is besloten, aan Eden opdracht te geven, inlichtingen bij Duitschland in te winnen. Deze inlichtingen hebben betrekking op de vragen, welke de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Flandin, in zijn te Vezelay gehouden redevoering aan Duitschland heeft gesteld:
Wat verstaat Hitler onder de non-agressiepacten, welke hij voorstelt? Zijn zij vereenigbaar met het Volkenbondspact? Zijn zij vereenigbaar met de beginselen van wederzijdschen bijstand? Wat is de strekking van de Duitsche these om het verdrag van Versailles van het pact te scheiden? Hoe denkt het Duitsche rijk de rechtsgelijkheid te verwezenlijken, welke het op koloniaal gebied eischt?
In afwachting van de officieele mededeelingen van Duitschland over deze problemen blijven de contracteerende staten trouw aan het verdrag en zullen zij voortgaan, gemeenschappelijk op te treden. De Britsche ministers bevestigden, dat zij bereid waren om onvoorwaardelijk alle verplichtingen na te leven, welke in het accoord van Londen waren omschreven. Met dit doel zullen op 15 April '36 de besprekingen tusschen de generale staven een aanvang nemen.
Ten slotte wordt medegedeeld, dat de goedkeuring van Duitschland zal worden gevraagd voor het voorleggen van het Duitsche memorandum aan den Volkenbond. Op 11 Mei komen de Locarno-staten dan weer te Genève bijeen, in samenhang met de op dat tijdstip plaats vindende gewone zitting van den Volkenbondsraad, tenzij belangrijke gebeurtenissen overleg op een vroeger tijdstip gewenscht doen zijn.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 2258 E.)**

E. **TURKIJE. — Versterking der Dardanellen. —**
De Turksche regeering heeft besloten de noodige stappen te doen bij de staten, die het verdrag van Lausanne hebben onderteekend, om een herziening te verkrijgen van de clausules der conventie betreffende de zee-engten, dit in overeenstemming met de eischen, die door Turkije te Genève of elders geformuleerd zijn.
Hierdoor komt dus plotseling de Dardanellen-kwestie weer aan de orde: In aansluiting aan het verdrag van Lausanne is een overeenkomst samengesteld, waarbij het aan Turkije verboden is de Dardanellen te versterken. Turkije heeft deze overeenkomst onder drang van Engeland onderteekend.
De Dardanellen bleken gedurende den wereldoorlog een onneembare vesting te zijn waardoor de verbinding tusschen Rusland en de Geallieerden niet tot stand gebracht kon worden.
Turkije wil thans deze zee-engte militair versterken en heeft deze kwestie reeds eerder te Genève ter sprake gebracht. Engeland heeft zich daartegen altijd verzet. Turkije redeneert, dat het de volle souvereiniteit over de Dardanellen heeft en dus ook de militaire souvereiniteit wenscht.
Voor Rusland beteekenen de versterkte zeestraten sper-forten, die het tegen verrassing uit het zuiden beschermen. Voor Engeland beteekenen de zware kanonnen aan den Bosporus eveneens veiligheid tegenover verrassingen in Voor-Azië.
(Le Temps- Reichspost)

13 APRIL 1936

F. **S.D.A.P. — Het 42ste Paaschcongres. —**
Het Congres van de S.D.A.P., dat op 11, 12 en 13 April '36 te Rotterdam bijeenkwam, heeft na uitvoerige besprekingen het beleid van het Partijbestuur en de Kamerfracties goedgekeurd. Na verdediging door den heer Woudenberg hechtte het goedkeuring aan een aantal wijzigingen in het huishoudelijk reglement, waardoor ten aanzien van de candidaatstelling van de Tweede Kamer, de bevoegdheden van Partijbestuur en Partijraad worden uitgebreid. Op een voorstel van het Partijbestuur, dat verdedigd werd door den heer J. W. Albarda, keurde het Congres goed de instelling van een commissie, die het

militaire vraagstuk zal onderzoeken en omtrent dit onderzoek rapport zal uitbrengen. Mr. dr. G. v. d. Bergh leidde de besprekingen in over de resolutie over politieke systemen, die door het Congres werd aangenomen.
Het voorstel van het Partijbestuur om het Congres voortaan eens per twee jaar te doen bijeenkomen werd bij schriftelijke stemming met 1002 tegen 903 stemmen verworpen.
Aangenomen werd het voorstel van het P.B. om de leeftijdsgrens van 65 jaar van toepassing te verklaren op een aantal partijfuncties. Het Congres verleende met algemene stemmen aan den heer Vliegen dispensatie van dit voorschrift. De verkiezing voor het Partijbestuur had tot resultaat dat alle aftredende leden herkozen werden op den heer Van Eck na, die zich wegens het bereiken van de 65-jarige leeftijd niet herkiesbaar had gesteld. In zijn plaats werd gekozen dr. M. van der Goes van Naters.

Mr. dr. G. v. d. Bergh.

De laatste Congresmiddag bracht een indrukwekkende rede van ir. J. W. Albarda over de nationale en internationale politieke toestand.
Inzake de beslissing voor deelneming aan de regering nam het Congres het volgende besluit:

Het congres,
gezien de 7de alinea der Verkiezingsresolutie van 1933 (congres te Nijmegen), welke voorschrijft, dat alvorens tot medewerking aan een Kabinetsformatie wordt overgegaan, het oordeel moet worden ingewonnen van een buitengewoon congres der Partij;
gelet op de ervaring, die in 1935 heeft geleerd, dat in omstandigheden als de toenmalige en tegenwoordige 's lands belang dringend kan eisen, dat een Kabinetsformatie wordt volbracht in zo korte tijd, dat de mogelijkheid om vooraf een buitengewoon congres te raadplegen, niet bestaat, zodat het wenselijk is de bedoelde beslissing op te dragen aan een ander, de Partij vertegenwoordigend lichaam, dat op zeer korte termijn kan worden bijeengeroepen;
besluit de 7de alinea van de congresresolutie van 1933 te lezen als volgt:

„De vraag, of de omstandigheden, de vooruitzichten en de voorwaarden zodanig zijn, dat de Partij aan een kabinetsvorming kan deelnemen, zal, alvorens een definitieve stap daartoe wordt gedaan, na overleg met de Vakbeweging, ter beslissing worden voorgelegd aan de Partijraad. (Het Volk)
(Vor. ber. Paaschcongres 1769 B.; S.D.A.P. 2131 H.)

A. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 7 April. — Italiaansche oorlogsuitgaven. —
De oorlog in Oost-Afrika heeft tot dusver uitgaven noodig gemaakt, die thans het bedrag van 7.120 millioen lire hebben bereikt.

Rapport van De Madariaga (Commissie van Dertien).
Het rapport van de Commissie van Dertien bestaat in hoofdzaak uit een weergave van de gedachtenwisseling tusschen De Madariaga en de Italiaansche regeering, welke ook betrekking had op de Abessynische verwijten en protesten wegens gebruik van gifgassen en andere oorlogsmethodes, die in strijd zijn met de bepalingen van den Volkenbond, door Italië.

8 April — Gifgassen.
Minister Eden heeft aangedrongen op een ernstig onderzoek naar het gebruik van gifgassen door Italië.

9 April. — Commissie van Dertien.
De commissie van dertien heeft een juristen-commissie benoemd, die zal nagaan welke conventies door de oorlogsgebruiken in Abessynië geschonden zijn en welk orgaan van den Volkenbond de verschillende Abessynische en Italiaansche klachten zal moeten behandelen.

10 April. — Wapenstilstand. —
In de vergadering van de commissie van dertien is besloten, dat De Madariaga en Avenol zich onmiddellijk met Aloisi in verbinding zullen stellen, om van hem te vernemen of Italië bereid is direct den strijd te staken en vredesonderhandelingen binnen het kader van den Volkenbond te beginnen.
Italiaansche uitlatingen schijnen er op te wijzen, dat Italië niet bereid is tot een onverwijlden wapenstilstand.

11 April. — Kobbo (C 5) bezet.
De Italiaansche troepen hebben Kobbo (C 5) bezet.
(Lavoro Fascista - Journal de Genève)
(Vorig bericht 2253 E.)

B. GRIEKENLAND. — Premier Demerdzis overleden.
De Grieksche premier Demerdzis is op 13 April '36 plotseling aan een beroerte overleden.
General Metaxas heeft het premierschap en de leiding van Buitenlandsche Zaken op zich genomen. Verder zijn in het ministerie geen wijzigingen aangebracht. (Proia)
(Vor. ber. Demerdzis 2225 G.; Kabinet 2225 G.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Grete Gárzarolli — „Zerbrochene Posaunen" (Ernst Rowohlt Verlag, Berlin)
Josef Wenter — „Saul". (R. Piper & Co., München)
Engelsch: Martin Hare — „Mirror for Skylarks". (Heinemann)
C. J. Sisson — „Lost plays of Shakespeare's Age". (Cambridge University Press)
Fransch: Emmanuel Buenzod — „Pouvoirs de Beethoven". (Ed. R. A. Corrêa)
Pierre Jean Jouve — „La Scène Capitale". (Gallimard)
Italiaansch: Angiolo Silvio Novaro — „La Madre di Gesu". (A Mondadori, Milano)
Nederlandsch: Willem de Mérode — „Eenvoudige gedichten". (Bosch en Keuning, Baarn)
Spaansch: Horacio de Castro — „Don Juan de Lanuza". (Nuestra Rza, Madrid)
Jaime Torres Bodit — „Primero de Enero". (PEN Colección No. 10, Espasa-Calpe, Madrid)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2252 A.)**

14 APRIL 1936

D. MANDSJOEKWO. — Mongolen gearresteerd wegens inlichtingen aan Sovjet-Rusland. —
Het hoofdwartier van het Japansche Kwantoengleger deelt mede, dat vijf Mongolen, die in Mandsjoekwo belangrijke functies bekleedden, wegens heimelijke verstandhouding met Buiten-Mongolië en het geven van militaire inlichtingen aan de Sovjet-Unie, zijn gearresteerd en voor den krijgsraad zullen moeten verschijnen.
Tot de arrestanten behooren de gouverneur van Noord-Hsingan, Lin Sjeng, de chef van den generalen staf van het eerste leger van Noord-Holonbair en de chef der politie in Holonbair. (Domei)

A. **NEDERLAND. — Loonen in industrieele bedrijven.**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert in de derde aflevering van het maandschrift een overzicht van uur-inkomens in een aantal gemeenten, welke gemiddeld in het eerste halfjaar 1935 verdiend zijn door arbeiders in industrieele bedrijven. Deze uurloonen zijn rekenkundige gemiddelden van de loonen der arbeiders, die in de statistiek zijn opgenomen. Of de onderlinge verhouding tusschen de aantallen arbeiders in de verschillende bedrijven overeenstemt met de in werkelijkheid bestaande verhouding, is bij dit bureau niet bekend.
Wij laten hieronder de door het Centraal Bureau berekende loongemiddelden volgen, waarbij de gemeenten gerangschikt zijn in volgorde van het loon der geschoolde arbeiders. Bij beschouwing der cijfers dient men in het oog te houden, dat de verhouding tusschen de aantallen arbeiders in de groepen geschoolden, geoefenden en ongeschoolden niet in alle gemeenten dezelfde is.

Gemeenten	UURLOON — Gesch.	Geoef.	Ongesch.
Amsterdam	67	61	58
's-Gravenhage	66	56	55
Velsen	65	60	56
Haarlem	63	55	49
Hilversum	63	55	*)
Delft	62	62	58
Rotterdam	61	56	52
Groningen	61	49	37
Leiden	61	50	48
Zaanstreek (Koog a/d Zaan, Krommenie, Westzaan, Wormer, Wormerveer, Zaandam en Zaandijk)	60	57	57
Schiedam	60	57	48
Zwolle	60	44	39
Utrecht	59	51	46
Arnhem	59	55	51
Dordrecht	59	50	44
Vlaardingen	59	58	*)
Leeuwarden	58	51	47
Renkum	58	50	45
Alkmaar	57	46	*)
Amersfoort	56	50	*)
Deventer	56	50	48
Hengelo	56	52	48
Gouda	56	47	51
Nijmegen	55	48	40
Oss	*)	50	*)
's-Hertogenbosch	55	48	48
Eindhoven	54	48	42
Gorinchem	54	51	44
Vlissingen	53	47	39
Tilburg	53	47	41
Apeldoorn	51	44	41
Breda	50	48	44
Maastricht	49	48	44
Tiel	49	43	43
Ridderkerk	48	44	36
Bergen op Zoom	47	46	43
Tegelen	44	45	41
Helmond	44	42	38

*) Onvoldoend aantal gegevens beschikbaar.
(Centr. Bur. v. d. Statistiek) **(V. b. Loonen 1139 A.)**

B. **POLEN. — Economische toestand in 1935. —**
Tijdens de begrootingsdebatten in den Sejm heeft de minister van Industrie en Handel, Gorecki, een rede uitgesproken, waarin hij verklaarde, dat het jaar 1935 in Polen op economisch gebied een zichtbare verbetering gebracht heeft.
De productie is gestegen, de handelsbalans leverde een overschot op en de actie der regeering tot verlaging van de kosten van levensonderhoud heeft bevredigende resultaten gegeven. Wat de zeevaart betreft, zeide de minister, dat het verkeer in de haven van Gdingen zoo groot is, alsof er geen crisis bestond, 57 % van de uitgaven van het ministerie voor Industrie zijn bestemd voor de vergrooting van de haven en de koopvaardij. Danzig speelt eveneens een belangrijke rol als tweede haven van het Poolsche douanegebied. Na het gevaar van een begrootingsdeficit te hebben overwonnen, wordt thans het tweede deel van het program verwerkelijkt, n.l. de aanmoediging van het economische leven.
(Polska Agencia Telegraficzna) **(Vor. ber. 2184 G.)**

C. **NEDERLAND. — Nationaal Crisis-Comité. - Opheffing. - Instructies aan de Burgemeesters. —**
In verband met de opheffing van het Nationaal Crisis-Comité en het treffen van maatregelen tot vervanging van de door dit Comité georganiseerde steunverleening, heeft minister de Wilde een circulaire gericht aan de burgemeesters, waaraan o.m. het volgende is ontleend:
De minister is van meening, dat de steunverleening in natura voortaan weer geheel moet worden overgelaten aan de normale organen van kerkelijke, particuliere en burgerlijke armenzorg. Ten aanzien van den credietsteun vestigt de minister de aandacht op de zoogenaamde borgstellingsfondsen voor den middenstand, welke beoogen borg te blijven voor credieten, in het algemeen tot een bedrag van ten hoogste *f* 500, welke aan kleine middenstanders door hulpbanken en andere organen van voorschotverleening worden verstrekt. Zelf verleenen deze borgstellingsfondsen dus geen voorschotten.
Deze fondsen zijn de aangewezen instellingen om na de opheffing van het Nationaal Crisis-Comité de voorziening in de credietbehoefte van de kleine credietwaardige middenstanders, die op geen andere wijze — dus ook niet ingevolge de regeling, krachtens welke door de Ned. Middenstandsbank onder regeeringsgarantie credieten worden verleend — aan crediet geholpen kunnen worden, mogelijk te maken.
Ten slotte wijst minister De Wilde er op, dat ook voor den arbeidersstand soortgelijke fondsen van groot nut kunnen zijn. Terwijl bij de borgstellingsfondsen voor den middenstand op den voorgrond staat de bevordering van credietverstrekking voor productieve doeleinden, beoogen de arbeidersborgstellingsfondsen de verstrekking van consumptief crediet, tot aanschaffing van kleeding en huisraad, betaling van ziektekosten e.d. mogelijk te maken. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vorig bericht blz. 1884 I.)

D. **FRANKRIJK. — Oud-minister Henry Chéron overleden. —**
Oud-minister Henry Chéron is op 13 April '36 te Lisieux overleden.
Henry Chéron werd in 1876 te Lisieux geboren. Hij studeerde rechten en was advocaat te Caen. Hierna kreeg hij een aanstelling als burgemeester van Lisieux. In 1906 werd hij links-republikeinsch afgevaardigde voor het district Lisieux in het parlement en vervolgens senator, welke functie hij gedurende dertig jaar heeft bekleed.
Henry Chéron is twaalf keer minister geweest, de eerste keer in een ministerie Clémenceau, waar hij de portefeuille van Oorlog kreeg. Hij was voor het laatst minister in het kabinet-Doumergue, die hem de portefeuille van Justitie toevertrouwde. Na den moord op Koning Alexander van Zuid-Slavië en bij het begin van het proces Stavisky nam hij zijn ontslag.
Als minister van Financiën nam hij deel aan verscheidene conferenties inzake de regeling van den vrede, o.a. te 's-Gravenhage, bij welke gelegenheid minister Snowden eenige argumenten van Chéron met bijzondere levendigheid besprak. (Le Temps)

E. **TURKIJE. — Versterking der Dardanellen. - Perscommentaren. —**
Op 12 April '36 is te Ankara de tekst gepubliceerd van de nota betreffende de wijziging van de clausules van de conventie over de zee-engten, welke de Turksche regeering heeft laten overhandigen aan de regeering van de landen, welke het verdrag van Lausanne hebben onderteekend.

FRANKRIJK. — De **Oeuvre** begint met de Turksche regeering te prijzen voor haar correcte houding. „Ondanks de funeste voorbeelden van het fascistische Italië, het Hitleriaansche Duitschland en het Jezuietische Oostenrijk, heeft Turkije niet de methodes van de coup de force en van het fait accompli willen toepassen." Overigens meent het blad dat Engeland den sleutel van het vraagstuk in handen houdt, dat tot dusver zijn veto heeft uitgesproken, maar dat zich thans moeilijk zal kunnen verzetten tegen een nieuw onderzoek van den toestand, zooals deze zich thans gevormd heeft.

ENGELAND. — De **Times** ziet in het verzoek een dubbelen commentaar op de recente gebeurtenissen. Zonder den slag, welke aan de Europeesche orde is toegebracht door den inval in Abessynië en zonder de bedreiging met een verscherping van

de geweldpolitiek in de Middellandsche Zee zou deze actie op zijn minst tot later zijn uitgesteld.

ITALIE. — De **Stampa** is vooral nieuwsgierig naar de houding, welke Engeland zal aannemen en schrijft verder dat er geen enkele aanwijzing is omtrent de houding van Italië, maar dat het niet gewaagd is om te veronderstellen, dat de fascistische regeering voorloopig niet de houding van waakzaam voorbehoud zal opgeven, welke zij tegenover de andere Europeesche problemen betoond heeft, welke de sanctiemogendheden aangaan.

SOVJET-RUSLAND. — De **Izwestija**, de spreekbuis van de Sovjet-regeering, schrijft, dat men onder de huidige omstandigheden den stap van de Turksche regeering volkomen natuurlijk moet achten. In den loop van haar bestaan heeft de Turksche republiek vele bewijzen van haar vredelievendheid gegeven en altijd alle voorstellen ondersteund, welke op een consolidatie van den vrede uit waren. Een dergelijk Turkije zal inderdaad de beste waarborg voor de veiligheid van de zeeengten zijn. **(Vorig bericht blz. 2259 E.)**

A. **NEDERLAND. — Dr. C. van den Berg tot Directeur van de Volksgezondheid benoemd. —**
Bij Kon. Besluit is benoemd tot opvolger van mr. L. Lietaert Peerbolte tot directeur--generaal van de Volksgezondheid dr. C. van den Berg.
De nieuw-benoemde directeur-generaal van de Volksgezondheid — de Volkshuisvesting komt nu als afzonderlijke afdeeling onder mr. P. A. van der Drift — werd in 1892 geboren en is thans 43 jaar. Na ter gemeente-secretarie van Venlo en Groningen te zijn werkzaam geweest, studeerde hij aan de Handelshoogeschool te Rotterdam, waarna hij in 1919 benoemd werd tot secretaris der directie van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten, waarvan hij later adj.-directeur is geworden.
In 1932 is de heer v. d. Berg te Rotterdam gepromoveerd op een proefschrift: „Onderzoek naar de werking van de wet tot herziening van de financieele verhouding tusschen het rijk en de gemeenten".
Bij de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten hield dr. v. d. Berg zich naast financieele vraagstukken vooral bezig met zaken de volksgezondheid betreffende, zooals de vleeschkeuring, de Warenwet, besmettelijke ziekten, drinkwaterleidingen en Volkshuisvesting.
In 1933 ten slotte is dr. v. d. Berg als opvolger van prof. mr. G. A. van Poelje benoemd tot chef van de afd. Onderwijs ter gemeente-secretarie van 's-Gravenhage. (Telegraaf) **(V. b. Gezondheidsraad 2146 E.)**

15 APRIL 1936

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - 300-jarig bestaan der rijksuniversiteit te Utrecht. - Eeredoctoraten. —**
De senaat der rijksuniversiteit te Utrecht heeft besloten ter gelegenheid van het driehonderdjarig bestaan der universiteit het eeredoctoraat in de rechten te verleenen aan J. B. M. Hertzog, minister-president van de Unie van Zuid-Afrika en aan generaal J. C. Smuts, minister van de Unie van Zuid-Afrika. De eerepromoties zullen plaats heben in het groot auditorium op 24 Juni 1936. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Rijksuniversiteit te Utrecht 408 B.)

C. **PROF. ROBERT BARANY OVERLEDEN. —**
Te Upsala is 8 April op 60-jarigen leeftijd overleden professor Rob. Bárány, hoogleeraar aan de universiteit van die stad en winnaar van den Nobelprijs voor medicijnen in 1914. (Svenska Dagbladet)

D. **ENGELAND. — De geldpolitiek. —**
De Februari-aflevering van „De Economist" opent met een artikel van mr. W. J. L. van Es, getiteld: „De omschakeling der Engelsche monetaire politiek". De schr. betoogt hierin, dat Engeland er na het verlaten van den gouden standaard aanvankelijk naar gestreefd heeft, zijn binnenlandsch prijsniveau stabiel te houden. In het algemeen daalde het pond tegenover de goudvaluta's gelijkelijk met het wereldprijsniveau der goederen in den groothandel. Daarbij bleek echter, dat het binnenlandsche prijsniveau in Engeland, zooals dat in 1931 was, te hoog was om Engeland tegenover het buitenland weder tot concurreeren in staat te stellen. Engeland beleefde een internen vooruitgang, maar moest zich tegenover het buitenland schrap zetten met behulp van protectie en zag bovendien, dat zijn buitenlandsche handel zich onvoldoende herstelde. M.a.w. het had sinds 1931 zijn valuta nog niet ver genoeg laten zakken. Een der overwegingen, die daarbij gegolden zullen hebben, is volgens den schr., dat in geval van verdere daling van het pond ook de dollar verder gedevalueerd zou worden.
Sinds de eerste helft van 1935 heeft zich ook in Engeland een stijging van het groot- en kleinhandelspeil der prijzen voorgedaan, die echter niet zoo sterk is geweest als de stijging der groothandelsprijzen elders in de wereld. De waardedaling van de goud-valuta's tegenover de goederen is dus door het pond in verzwakte mate meegemaakt. Dat verbetert voor Engeland de verhoudingen ten opzichte van het buitenland en daarom is het begrijpelijk, dat Engeland dit proces tot ontwikkeling heeft laten komen in den vorm van een de facto-stabilisatie van het pond ten opzichte van dollar en goudvaluta's. Het laat zich aanzien, dat Engeland deze politiek van de facto koppeling van het pond aan het goud in plaats van aan de index der Engelsche goederenprijzen zal volhouden, totdat òf de huidige opleving weder op korten termijn tot een omslag mocht leiden òf zich mocht ontwikkelen tot een ongewenschte inflatie. In het eerste geval, d.w.z. nieuwe deflatie na een kortstondige onderbreking, zal Engeland vermoedelijk tot het indexpond terugkeeren met gelijktijdige verlaging van den pondenkoers ten opzichte van de goudvaluta's; in het tweede nog in het verschiet liggende geval zal het dat eveneens doen, doch zulks gepaard doen gaan met een stijging van het pond. In deze omstandigheden, meent de schr., is het niet te verwachten, dat Engeland binnenkort tot een de jure stabilisatie op goudbasis bereid zou zijn; de omstandigheden schijnen daartoe nog te onzeker. (De Economist)
(Vorig bericht blz. 2177 A.)

E. **NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —**
De stand der clearing met Duitschland per 23 Maart 1936 was als volgt:

1. Stortingen in Nederland	*f* 46.750.100
waarvan bestemd voor:	
a) Achterstall. vorder.	6.400.100
b) Rented. Dawes- en Youngleen. en Stillhalte; Rentetransfer . . .	2.964.000
c) Vrije rek. Reichsb.	1.829.900
d) Nwe ond. de Clear. vallende vorderingen	35.556.100
2. Stortingen in Duitschland nieuwe onder de clearing vallende vorderingen (incl. saldo 1935 ad *f* 35.655.500)	77.017.300
3. Uitbetalingen in Ned. op nieuwe vorderingen (in mindering komend v. h. bedrag onder 1.d.)	34.198.800
Speciale verrekening.	
Stortingen in Nederland tegen afgegeven reischèques (incl. saldo 1935 ad *f* 367.800)	938.200
Uitbetal. in Nederland	2.500
Overgebracht naar alg. rekening (1)	——
Nog beschikbaar	935.700

Laatst uitbetaald nummer van storting 193.324.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1991 A.)**

F. **ZWITSERLAND. — Mr. J. Limburg tot lid van Noorsch-Zwitsersche arbitragecommissie benoemd. —**
De Noorsche regeering en de Zwitsersche Bondsraad hebben den Nederlander Mr. J. Limburg benoemd tot lid van de Noorsch-Zwitsersche arbitrage- en verzoeningscommissie. (A.N.P.)
(Vor. ber. Mr. J. Limburg 2152 A.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Herziening van het zeehaven- en scheepvaart-regime in Ned.-Indië. —**
Bij de Tweede Kamer zijn ingediend drie wetsontwerpen tot herziening van het zeehaven- en scheepvaart-regime in Nederlandsch-Indië. (Vaderland)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2251 B.)

H. **GEESTELIJK LEVEN. — De Oxford-beweging in Denemarken. —**
Gedurende de Paaschdagen heeft de Oxford-Groep groote demonstraties gegeven in Denemarken. Er waren driehonderd Nederlandsche deelnemers.
In de meetings van 11 April '36 na aankomst te Ollerup werden de Hollanders allereerst toegesproken door dr. Frank Buchman, den pionier der Oxfordgroep, waarna voor Holland het woord werd gevoerd door de dochter van den Nederlandschen gezant te Kopenhagen, een commissionnair te Amsterdam, een advocaat te Den Haag en een werkloozen intellectueel. Sterken indruk ook wekte het getuigenis van

Jimmy Watt, die in vijf districten in Engeland leider was van de communistische partij, doch die de oplossing der problemen nu gevonden had in de Oxfordgroep. Na hem spraken nog prof. Van Rhijn, prof. Cannon Streeter, hoogleeraar in het O. T. te Oxford, lord Addington, lid van het Engelsche Hoogerhuis, een Duitscher, voorzitter van een hof van gezworenen, jhr. Stoop, directeur van Siemens, Den Haag en anderen.

In de meeting van 12 April '36 heeft dr. Frank Buchman een oproep aan de naties der wereld gericht. Dr. Buchman citeerde daartoe de uitspraak van president Roosevelt betreffende den arbeid der Oxford-groep: „Ik twijfel er niet aan, dat elk probleem, hetzij politiek, sociaal of economisch, zal wegsmelten voor het vuur van een nieuw geestelijk ontwaken." Wereldvrede komt alleen tot stand door samenwerking van naties, die leven uit de kracht der opstanding.

Na deze woorden van dr. Buchman werd over de menigte de zegen uitgesproken door dr. Poul Brodersen, die dit deed ter vervanging van den bisschop van Denemarken, dr. H. Fuglsang-Damgaard.

(Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2162 C.)**

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Hernieuwde aanvaarding verplichte internationale rechtspraak.** Bij de Tweede Kamer is ingediend een ontwerp van wet, houdende goedkeuring van de hernieuwde aanvaarding van de verplichte rechtspraak overeenkomstig artikel 36 lid 2 van het statuut van het Permanente Hof van Internationale Justitie.

De minister van Buitenlandsche Zaken zegt in de memorie van toelichting o.m.:

In de tien jaren, verloopen sinds de aanvaarding van de verplichte rechtspraak door het Permanente Hof van Intern. Justitie voor de eerste maal hernieuwd werd, heeft het beginsel van vreedzame beslechting van geschillen wederom aan kracht gewonnen.

Door een verklaring, afgelegd te Genève op 2 September 1926 krachtens de wet van 31 Juli 1926, is de aanvaarding van de verplichte rechtspraak van het Permanente Hof van Internationale Justitie overeenkomstig art. 36, lid 2 van het statuut van dit hof hernieuwd voor den tijd van tien jaar, d.w.z. tot 6 Augustus 1936.

Naar het oordeel der regeering bestaat er alle reden voor een verlenging van den termijn, gedurende welken deze verplichte rechtspraak door Nederland is aanvaard. Zij meent dezen termijn wederom op tien jaar te moeten stellen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Perm. Hof. v. Intern. Justitie 2181 E.; Tweede Kamer 2262 G.)

B. **NEDERLAND. — Centrale Nederlandsche Ambtenaarsbond. - Verslag over 1934-'35. —**

Verschenen is het verslag van den Centralen Nederlandschen Ambtenaarsbond over de jaren 1934 en 1935.

In dit verslag wordt naast het inwendige van de organisatie, een belangrijk gedeelte gewijd aan het comité ter behartiging van de algemeene belangen van overheidspersoneel (a.c.o.p.), waarbij de c.n.a.b. is aangesloten, en aan de gevoerde acties ter zake van de salarieering en de rechtspositie der ambtenaren. Het ledenverloop is in de verslagperiode, ten gevolge van allerlei bezuinigingsmaatregelen der verschillende overheden (ontijdige pensionneering, op wachtgeldstelling, enz.) niet zoo gunstig geweest.

Door een intensieve propaganda, zoo meldt het verslag, heeft men hierin echter herhaaldelijk gunstige kentering kunnen constateeren.

Het bondsvermogen steeg in dezelfde periode tot *f* 250.964,17, van dit bedrag van ruim ¼ millioen gulden behoort tot de weerstandskas *f* 211.627,89, tot de bondskas *f* 35.953,64 en tot de ondersteuningskas *f* 3.382,64.

Speciale aandacht wordt in het verslag gewijd aan de diverse groepen in den bond, gemeente-, belasting-, P.T.T.-, verplegend personeel e.a. Het geheele verslag is voorzien van uitvoerige financieele en statistische gegevens.

(Verslag Centr. Nederl. Ambtenaarsbond)

16 APRIL 1936

C. **SOVJET-RUSLAND. — Het Xde congres van den Komsomol. —**

Op 11 April '36 is in het Kreml te Moskou in tegenwoordigheid van tweeduizend afgevaardigden en talrijke gasten het Xde congres van den Komsomol, de communistische jeugdorganisatie, geopend. Onder de aanwezigen werden Stalin, Molotof, Kalinin, Worosjilof, Kaganowitsj, Mikojan, Tsjoebar en Dimitrof met gejuich begroet.

Kosaref, de secretaris van het centrale comité van den Komsomol, heeft in zijn verslag de groote beteekenis geschetst, welke de jeugd voor den socialistischen opbouw heeft. Er zijn thans zeven millioen arbeiders, die jonger zijn dan 23, van wie bijna de helft in de industrie, 700.000 bij het transportwezen en evenveel in de bouwvakken. In de groote bedrijven vormen zij 42—58 pct. van het totaal aantal arbeiders. In 1934 waren 15 pct. van de voorzitters van dorpssovjets en 26 pct. van de leden, alsmede 18 pct. van de leden van de stedelijke sovjets jonger dan 25 jaar. „In ons land," aldus Kosaref, „leert iedere burger om van zijn jeugd af het leven met de oogen van een staatsman te zien."

Na op het toenemende oorlogsgevaar gewezen te hebben, verklaarde Kosaref, dat de communistische jeugdorganisatie en de heele jeugd het besluit van de regeering om de sterkte van het Roode leger op 1.300.000 man te brengen, begroet hebben en zij verkondigen hun regeering en den leider Stalin, dat zij bereid zijn vrijwillig tot de gelederen van het heldhaftige Roode leger toe te treden.

Kosaref betoogde, hoe steeds weer van den Komsomol nieuw initiatief was uitgegaan voor de organisatie van het maatschappelijke verdedigingswerk. Op initiatief van den Komsomol was het valschermspringen als massasport ingevoerd. In de Sovjet-Unie zijn 400 valschermtorens gebouwd, waarvan 1.120.000 sprongen gedaan zijn. Van vliegtuigen uit zijn 21.000 sprongen gemaakt. In 122 luchtvaartclubs zijn verleden jaar 3500 vliegers, reserve-piloten voor het leger, opgeleid, zonder dat zij hun gewone werk behoefden te onderbreken. Dit jaar zullen op deze wijze 8000 vliegers worden opgeleid. „Wij moeten een geslacht van vliegende menschen worden."

De Osoawiachim (een organisatie ter bevordering van de verdediging tegen den lucht- en chemischen oorlog) heeft in den loop van twee jaar meer dan een millioen Worosjilof-schutters opgeleid. Een millioen menschen heeft examen gedaan voor de normen van verdediging tegen aanvallen uit de lucht en gasaanvallen, een millioen in topografie, een millioen in sanitaire hulpverleening, ruim anderhalf millioen in motorenkennis, 3000 in het zeilvliegen. Bijna vier millioen menschen, hoofdzakelijk tot de jeugd behoorend, legden het examen voor het onderscheidingsteeken „Weest bereid voor arbeid en verdediging!" af.

Zeer uitvoerig weidde Kosaref uit over de hoofdtaak van den Komsomol: opvoeding en onderwijs van de jeugd, de opvoeding van een kader, dat niet slechts de sovjetmacht toegedaan is, maar ook ontwikkeld en technisch geschoold is, specialisten in hun vak, die in staat zijn om revolutionnair temperament met bolsjewistische flinkheid te verbinden. „Cultuur en ontwikkeling worden heden ten dage de voornaamste eigenschappen van de jonge menschen van ons land."

In dit verband betoogde Kosaref ook de noodzakelijkheid van de bestrijding van een respectloos, vlegelachtig gedrag tegenover ouderen en van de overblijfselen van de onbehoorlijke, burgerlijke houding tegenover vrouwen. (Tass)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Indo-Europeesch Verbond. —**

Te Soerabaja is het 17de congres van het Indo-Europeesch Verbond gehouden. In zijn openingsrede deelde de heer F. H. de Hoog, voorzitter van dit verbond, mede, dat de N.S.B. en het I.E.V., na de onvereenigbaar-verklaring van de lidmaatschappen door de N.S.B., elk hun eigen weg zijn gegaan. Ten aanzien van de verhouding tot de regeering merkte spreker op, dat er groote groepen zijn die het I.E.V. verwijten te veel Westersch, anderzijds dat er velen zijn die oordeelen, dat het I.E.V. te veel op Indië, in casu op inlandsche groepen is georiënteerd. Spreker releveerde, dat hij reeds bij zoo vele gelegenheden er op heeft gewezen dat wij nooit uit het oog moeten verliezen dat ten slotte deze Regeering de onze, de Nederlandsche is, en loyaliteit niet iets is waarmede men marchandeert. Wij eischen voor ons zelf op, onze loyaliteit aan het Nederlandsch gezag te bepalen en indien wij niet steeds met de regeering mede zouden kunnen gaan, wijzen wij met trots terug, dat verwerping van de voorstellen der Regeering een gebrek aan loyaliteit zou zijn. Wij willen ons zelf zijn en blijven, wij zullen zelf bepalen wat wij te doen hebben ten aanzien van onze aanhankelijkheid tegenover het Nederlandsch gezag. (Aneta)

A. FRANKRIJK. — Oud-minister Laval over den toestand. —

De Fransche oud-minister van Buitenlandsche Zaken, Laval, heeft in een interview met een redacteur van het blad „Moniteur de Clermont Ferrand" onder meer het volgende verklaard:
Zonder een overeenstemming tusschen Parijs en Berlijn bestaat er geen daadwerkelijke garantie voor den vrede in Europa. Voor Hitler is vernietiging van het Verdrag van Versailles voorwaarde voor de overeenstemming.
Te Krakau had ik een onderhoud met Göring. Dit had plaats na de onderteekening van het Fransch-Russisch verdrag, waarvan de ratificatie slechts een formaliteit was. Göring heeft toen wel tegen dit verdrag geprotesteerd, maar de geldigheid van Locarno toen geen oogenblik bestreden.
Wat de Duitsche vredesvoorstellen betreft, zeide Laval een systematische weigering tot onderhandelen een dwaling te achten.
Wij streven den vrede voor allen na, zoowel in het Westen als in het Oosten. De woorden van Hitler zouden geen enkele waarde hebben, als zij een andere beteekenis hadden. Het gaat thans niet om formules, maar om een substantieel resultaat.
In den staat van onrust en wanorde, waarin Europa zich bevindt, moet gehandeld en vlug gehandeld worden, met name moet getracht worden alle Fransch-Duitsche problemen te regelen.
Frankrijk is teleurgesteld door de houding van Engeland. Het is juist, dat ik, zoo zeide Laval, een gevaar heb gezien in uitbreiding der sancties. Samuel Hoare en ik hebben toen voorstellen gedaan tot een vreedzame oplossing. Ik weet niet, of sommigen, die deze voorstellen toen fel becritiseerden, thans niet betreuren, dat ze niet zijn aanvaard.
Wij roepen thans Locarno op om Italië zijn medewerking te vragen, terwijl wij voortgaan in toepassing van het Volkenbondshandvest sancties tegen dit land ten uitvoer te leggen.
Deze paradoxale toestand kan niet voortgezet worden.
Wanneer de sancties zullen zijn opgeheven, en een rechtvaardige en eervolle vrede met Abessynië eindelijk zal zijn gesloten, zullen wij met meer vertrouwen het lot van Europa onder oogen kunnen zien, en den vrede kunnen organiseeren.
(Moniteur de Clermont Ferrand) **(Vor. ber. Laval 2109 A.)**

B. LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Ned. Oost-Indië. - Legervliegtuig verongelukt. —

Aneta meldt uit Batavia, dat een legertransportvliegtuig dat op weg was naar Andir, in de buurt van Tjililin is verongelukt. De onder-luitenant v. Lavieren, de Javaansche monteur Mento Taroeno zijn hierbij op slag gedood.
De Europeesche monteur-brigadier-geweermaker Rapmund en de Javaansche monteur Amatkasiroem werden zwaar gewond en laatstgenoemde is tijdens het vervoer naar het hospitaal overleden. (Aneta)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2203 D.)

C. BELGIE. — Eeredoctoraten voor 3 Nederlandsche geleerden. —

De Academische senaat van de universiteit van Gent heeft den titel van doctor honoris causa verleend aan de professoren H. R. Kruyt, hoogleeraar in de psychische chemie te Utrecht, G. H. van Mourik Broekman, hoogleeraar in de waterbouwkunde aan de technische hoogeschool te Delft en F. E. S. Scheffer, hoogleeraar in de anorganische scheikunde aan laatstgenoemde hoogeschool. (Het Laatste Nieuws)

D. BELGIE. — Belga definitief gestabiliseerd. —

Op 31 Maart werd in België een Koninklijk besluit uitgevaardigd, waaraan wij het volgende ontleenen:
Het eerste artikel der wet van 30 Maart 1935, waarbij de verplichting van de Nationale Bank van België tot inwisseling van de door haar uitgegeven bankbiljetten werd opgeschort, is ingetrokken.
De pariteit van den Belga is definitief vastgesteld op 0.150632 gram goud.
(Mededeeling Nationale Bank v. België)
(Vor. ber. Devaluatie 1971 C.; Koers 1741 F.)

E. ALBANIE. — Overeenkomst met Italië. —

Omtrent de nieuwe overeenkomst, die kort geleden tusschen Italië en Albanië gesloten werd, deelt de vertegenwoordiger in Nederland van het Albaneesch persbureau het volgende mede:
De overeenkomst had tot doel het leening-verdrag van 1931 door een nieuw contract te vervangen, waarvan de voorwaarden voor Albanië, wat betreft amortisatie en interest, veel voordeeliger zijn. Op grond van de nieuwe overeenkomst verplicht Italië zich aan Albanië een serie leeningen van totaal 38 mill. goudfr. te verstrekken, waarvan o.a. 13 mill. voor industrieele investeeringen, 10 mill. voor de landbouw en 3 mill. voor het nieuw op te richten tabak-monopolie bestemd zijn. Deze leeningen worden gegarandeerd door de inkomsten van de petroleumconcessies en het tabak-monopolie. Behalve deze financieele overeenkomst behelst het verdrag bepalingen, waardoor de export van Albaneesche producten naar Italië vergemakkelijkt wordt door vergrooting van de contingenten, verlaging van de tarieven op de Italiaansche spoorwegen enz. Ter compensatie hiervan heeft de Albaneesche regeering toegestaan, dat Italië op een terrein in de omgeving van Berat, waar petroleumbronnen gevonden zijn, nieuwe boringen verricht.
In zijn rede voor het Albaneesche parlement, dat de nieuwe overeenkomst met algemeene stemmen heeft aanvaard, verklaarde de premier Mehdi Frasheri, dat deze uitsluitend de financieele en economische verhouding tot onderwerp heeft en hij logenstrafte tendentieuse interpretaties alsmede de berichten over militaire maatregelen, waartoe de regeering op grond van de overeenkomst zou heben besloten.
(Albaneesch persbureau in Nederland) **(1675 C.)**

F. VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid. —

De voorzitter van het Amerikaansch Vakverbond Green, deelt mede, dat het aantal werkloozen in de Vereenigde Staten in Februari 12½ millioen bedroeg. Green verklaarde verder: „De industrie vertoont nog geen teekenen, welke erop wijzen, dat een belangrijk aantal werkloozen weer te werk zal kunnen worden gesteld."
De federale hulp heeft ongeveer 4 millioen werkloozen aan openbare werken te werk gesteld.
(New York Herald Trib.) **(V. b. Werkloosh. 1889 C.; Werkverschaffing 2228 D.)**

G. ITALIE. — Uitwerking der Sancties sinds 18 November 1935. —

		— Invoer — Totaal §)	Sanctie-landen	— Export — Totaal §)	Sanctie-landen	Nederl.
		(In 1000 gouddollars)				
Nov.	1934 .	28.578	18.100 .	20.872	8.800	535
	1935 .	29.817	16.500 .	25.350	9.900	804
Dec.	1934 .	27.549	19.000 .	20.900	11.200	377
	1935 .	21.441	8.000 .	16.739	6.400	215
Jan.	1935 .	22.899	14.500 .	17.600	9.700	506
	1936 .	13.844	4.800 .	9.500	2.300	77
Febr.	1935 .	14.650	9.500 .	10.755	4.200	—
	1936 .	8.230	2.800 .	5.600	300	—

§) Deze getallen hebben voor November en December betrekking op 49, voor Januari op 39 en voor Februari op 23 staten. (Il Secolo)
(Vor. ber. Sancties 2224 B.)

H. NEDERLAND. — Koffie. - Crisis-invoerheffing. —

Bij koninklijk besluit van 7 April 1936 no. 18 is de koffie aangewezen als crisisproduct in den zin der landbouw-crisiswet 1933, zulks op grond van artikel 5, sub c, dezer wet.
In verband daarmede bepaalt het Koninklijk Besluit van 6 April 1936, staatsblad no. 750 (het zoogenaamde crisis-koffiebesluit 1936 1), dat van den datum der inwerkingtreding van dat besluit (16 April 1936) af tot en met 31 December 1936 de invoer van koffie slechts is toegestaan na betaling van een voor bepaalde tijdvakken vast te stellen bedrag. Onder koffie wordt verstaan natuurlijke koffie (dus koffie, al dan niet ontdaan van de hoornschil, al dan niet gebrand, al dan niet gemengd met surrogaten of andere zelfstandigheden en afvalproducten, residu's en resten van natuurlijke koffie, voor zoover deze nog als koffie kunnen worden gebezigd), zoomede koffie-extracten, koffie-essences en eventueele andere door den minister van financiën aan te wijzen producten, waarin koffie is verwerkt. De wettelijke bepalin-

gen en de daarop gegronde voorschriften omtrent heffing, vrijstelling en teruggaaf van invoerrechten zijn op koffie van toepassing. Het besluit houdt geen bepaling in omtrent navordering op voorraden.
De crisisheffing op koffie, die 16 April '36 zal ingaan, is tot 31 December 1936 vastgesteld op de volgende bedragen:
Voor ongebrande koffie in de hoornschil: ƒ 10.—per 100 kilogram.
Voor andere ongebrande koffie: ƒ 12.— per 100 K.G.
Voor gebrande koffie: ƒ 16.— per 100 K.G.
Voor extracten en essences: voor elk percent extractgehalte ƒ 0.70 per 100 K.G. (Staatsblad) **(2229 B.)**

17 APRIL 1936

A. **FILMKUNST. — „De Kribbebijter" in Engeland vertoond. —**
Het bekende Academy Theater aan de Oxford Street te Londen heeft de Nederlandsche film „De Kribbebijter" afgesloten voor vertooning in de Nederlandsche taal met Engelsche ondertitels. Deze film, waarvan de première in Londen midden Mei zal plaatsvinden, is de eerste Nederlandsche speelfilm, die in Engeland wordt vertoond. Aansluitend op de vertooningen in het Academy Theater zal de film, zoowel in Londen als in de provincie, nog in eenige andere groote theaters uitgebracht worden. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht 1893 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Duitsche Geloofsbeweging. - Graaf von Reventlow en prof. Hauer afgetreden. —**
Graaf Ernest von Reventlow die onlangs uit de Duitsche Geloofsbeweging is getreden, heeft in het jongste nummer van de „Reichswart" de motieven die tot dezen stap geleid hebben, uitvoerig uiteengezet. Als hoofdmotief geeft graaf von Reventlow aan, dat hij uit de Duitsche geloofsbeweging is getreden vanwege de felle afbrekende strijd, die door de Duitsche Geloofsbeweging tegen het Christendom werd gevoerd.
Ook de leider der Duitsche Geloofsbeweging Prof. Hauer is afgetreden. (Katholieke Wereldpost)
(V. b. Duitsche Geloofsbew. 1795 B.; Hauer 1781 G.)

C. **DISCONTOKOERSEN. — Japan. —**
De Bank van Japan heeft het wisseldisconto met ingang van 7 April '36 verlaagd van 3,65 tot 3.28½%. (Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2119 C.)**

D. **CHINA. — De Toestand en verhouding tot Japan.**
Het optreden van de nieuwe regeering te Tokio en de dreigende taal van den minister van Oorlog maken het duidelijk, dat Japan ten opzichte van Noord-China en Buiten-Mongolië niet zal afzien van zijn wenschen en plannen. Het zenden van 70 oorlogsschepen naar Tsingtao, de haven van het voormalige Duitsche pachtgebied Kiautsjau, behoeft natuurlijk niet dadelijk te worden opgevat als een opening van de vijandelijkheden (die trouwens al enkele jaren openlijk of bedekt aan den gang zijn) maar wel mag het zenden van deze Armada naar Kiautsjau, dat Japan indertijd van China had afgenomen, doch dat het onder den drang der groote mogendheden van het Westen had moeten teruggeven, als een veelbeteekenend feit worden beschouwd. Het is een duidelijke waarschuwing aan Nanking, dat het bij de bestrijding van het communistische gevaar in Noord-China en Sjansi zich zal hebben te gedragen naar de wenschen van Tokio, maar bovenal beteekent het een aanzegging aan de Westersche mogendheden, dat de machtsposities in China thans zoodanig zijn verschoven ten gunste van Japan, dat laatstgenoemd land niet meer bereid is zich voorschriften van die Westersche mogendheden over zijn (Japan's) gestie in China te laten welgevallen. Dat Japan thans dezen ietwat opzienbarenden stap heeft gewaagd, is een gevolg van den internationalen toestand van het oogenblik. De tegenstelling Duitschland-Frankrijk in West-Europa, het gebrek aan werkelijk vertrouwen tusschen Frankrijk en Engeland, de straffeloosheid, waarmede Italië de wenschen en geboden van den Volkenbond trotseert, en de zekerheid, althans de stellige verwachting, dat de Ver. Staten onder een Democratisch bewind niet geneigd zullen zijn om zich de vingers te branden aan een conflict in het Verre Oosten, zullen er alle toe hebben meegewerkt Japan tot het zenden van de vloot naar Tsingtao te doen besluiten.
Waarschijnlijk bedoelt Japan in laatste instantie aan China, d.w.z. aan de regeering te Nanking duidelijk te maken, dat het in het dreigende conflict met de Sovjet-republiek over Buiten-Mongolië enz. de actieve medewerking moet hebben van China en dat, zoo Nanking dat niet inziet, China de kosten zal moeten betalen. Wij zijn benieuwd, welk commentaar de verschijning van deze 70 oorlogsbodems van Japan in een Chineesche, indertijd door Japan bemachtigde maar op last van de mogendheden weer ontruimde haven, in de Japansche pers zal uitlokken en wat thans de verklaringen zullen zijn, door de staatslieden te Tokio af te leggen. In het Verre Oosten is het hek van den dam. Zeer ernstige dingen zullen in de naaste toekomst daarvan het gevolg kunnen zijn. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 2068 G.)**

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Lichamelijke Opvoeding. - Prof. dr. H. J. Jordan over de beweging, physiologisch beschouwd. —**
Op 14 April '36 heeft te Arnhem de Vereeniging van Leeraren en Onderwijzers in de Lichamelijke Opvoeding in Nederland haar algemeene openbare vergadering gehouden, die door tal van landelijke en plaatselijke autoriteiten op het gebied van middelbaar en lager onderwijs werd bijgewoond.
De vergadering stond onder leiding van den voorzitter, den heer J. M. J. Korpershoek.
Prof. dr. H. J. Jordan, hoogleeraar in de vergelijkende physiologie te Utrecht, hield een lezing over „Het bewegen en leeren bewegen, op grond van ervaringen bij dieren". Spr. gaf een overzicht van de lichaamsbewegingen: ten eerste reflexen, ten tweede coördinatie van reflexen, ten derde z.g. corrigeerende reflexen; zoo kwam hij op de physiologische beteekenis van de groote hersenen en op het leeren bewegen, d.w.z. op het onthouden van de bij het „probeeren" van bewegingen verkregen resultaat. Dit alles demonstreerde spr. door voorbeelden te geven van de bewegingen van dieren, ook lagere dieren.
Wat den mensch betreft, voor alle handelingen, die handigheid eischen, is het arsenaal van individueel beheerschte bewegingen onvoldoende. Daarom moeten wij voortdurend dergelijke bewegingen bijleeren. Ook bij den volwassene blijkt n.l. dit vermogen om individueele bewegingen van eenvoudigen aard te leeren, b.v. na chirurgische veranderingen van het bewegende stelsel. De zenuw, die de bewegingen van het gezicht beheerscht is verlamd. Zijn gezond uiteinde, hetwelk direct met de gezichtspieren in verbinding staat, wordt gehecht op het centrale gedeelte van een andere zenuw, die normalerwijze de beweging van den schouder van de betreffende zijde beheerscht. Na herstel zal het voorkomen, dat de betreffende persoon het gezicht beweegt, als hij den schouder wil bewegen, later echter leert hij door de nieuwe zenuwverbinding de mimiek van het gezicht goed en juist te beheerschen.
Alle bewegingen, die wij moeten leeren, goed te verrichten, moeten dus door de probeertechniek worden veroverd. Niemand leert lichamelijke oefeningen of het bespelen van een muziekinstrument door te zien hoe een ander het doet. Het is ook zonder eenige waarde, als de leermeester de ledematen van den leerling tracht passief de juiste beweging uit te doen voeren. Zoodra wij ons niet tot oefeningen met gepreformeerde bewegingscomplexen (b.v. loopen, althans tot op zekere hoogte) beperken, moeten wij dus steeds eraan denken, dat de leerling iets nieuws moet scheppen. De jongen die viool leert spelen, zal de vingers van zijn linkerhand op de snaren drukken, maar het is onmogelijk hem de juiste plaats voor de afzonderlijke tonen aan te wijzen. Hij moet probeeren, totdat de toon zijn oor voldoet en hij moet door het spiergevoel die beweging leeren herhalen. Toch dit spiergevoel zelfs zal hem niet bevredigen. Hij zal zoo lang moeten doorgaan met probeeren totdat het spiergevoel hem door het gevoel van welbehagen erover inlicht, dat de juiste spieren op de juiste wijze gebruikt zijn. Wanneer in den loop der jaren al deze bewegingen juist gevonden en onthouden zijn, wanneer het laatste restje toeval of probeeren uit het spel is verdwenen, dan is de speler een „virtuoos" geworden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Lichamelijke Opvoeding 2012 F.)

F. **DUITSCHLAND. — Alfred Rosenberg hernieuwt zijn aanvallen tegen katholieken en protestanten. —**
Terwijl in de weken die aan de jongste verkiezingen in Duitschland voorafgingen, in de Nat.-Soc. bladen met geen enkel woord tegen Katholieken of Protestanten geageerd werd, blijkt uit het jongste nummer van het weekblad der S.S.: „Das Schwarze Korps"

overduidelijk, dat de campagne tegen het Positieve Christendom weer wordt voortgezet. Alfred Rosenberg richt in zijn artikel over „Leiding, dictatuur en inquisitie" weer felle aanvallen tegen de Katholieke Kerk, die tot een organisatie uit dit middeleeuwsche tijdvak wordt gekleineerd en waarin op verachtelijke wijze gesproken wordt over de Roomsche leer betreffende de gehoorzaamheid, die in wezen in strijd is met de Germaansche opvattingen omtrent vrijheid en recht.
(Katholieke Wereldpost)
(Vorig bericht Alfred Rosenberg 1243 F.)

18 APRIL 1936

A. **NEDERLAND. — Splitsing van het Werkfonds.**
De Staatscourant bevat de officieele benoeming van mr. D. G. Draayer tot directeur-generaal van Werkverschaffing en Steunverleening aan het departement van Sociale Zaken.
De nieuwe directeur-generaal zal ook worden belast met een gedeelte van de werkzaamheden, verbonden aan het Werkfonds. Het ligt in de bedoeling het Werkfonds te splitsen in een industrieel en een openbaar gedeelte, waarbij dan de afdeeling Openbare Werken onder den heer Draayer zal ressorteeren.
(Staatscourant - Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Werkfonds 2065 I.)

B. **POLEN. — Duitschland's garantie-pact voor 25 jaar. —**
De Berlijnsche correspondent van de „Illustrowany Kurjer Codzienny", een regeeringsorgaan, meent te weten, dat Von Neurath aan den Poolschen ambassadeur met het memorandum van 1 April een speciale verklaring heeft overhandigd tot het geven van de verzekering aan Polen, dat het zal worden behandeld op denzelfden voet als de Westelijke mogendheden, d.w.z. dat de duur van het Duitsch-Poolsche pact, dat in Januari 1934 voor tien jaren werd gesloten, zou worden uitgebreid tot 25 jaar, indien Duitschland voor het Westen pacten van non-agressie van dezen duur teekende. (Illustrowany Kurjer Codzienny)
(Vorig bericht 1145 O.)

C. **HONGARIJE. — Het Fransche Vredesplan. —**
Naar aanleiding van het Fransche vredesplan constateert het Hongaarsche blad „Pesti Hirlap" met groote verontwaardiging, dat de kwestie der gebiedsrevisie door het Fransche vredesplan aan twee voorwaarden is gebonden, die de revisie practisch onmogelijk maken.
De eene voorwaarde is, dat voor elke grenswijziging de toestemming van alle leden van den Volkenbond noodig is. Dit voorstel maakt den toestand feitelijk nog moeilijker als hij reeds is.
De gevorderde eenstemmigheid toch maakt een grenswijziging, om te komen tot oplossing der onrechtvaardige minderhedenkwesties, practisch onuitvoerbaar.
De tweede voorwaarde van het Fransche plan, is dat in een periode van 25 jaar geen pogingen tot grensverandering mogen geschieden.
Blijft Hongarije — zoo vraagt Pesti Hirlap — na 25 jaar nog hoop over?
De Hongaarsche eischen inzake gebiedswijziging kunnen als volgt worden samengevat: de Hongaren, die wonen langs de grenzen, zooals zij door het verdrag van Trianon zijn getrokken, moeten zonder beding weer bij het huidige Hongaarsche gebied gevoegd worden, omdat zij daarmee een ondeelbaar geheel vormen; in de andere, van Hongarije afgenomen gebieden moet de bevolking door een volksstemming in de gelegenheid gesteld worden of zij al dan niet weer bij Hongarije gevoegd wenscht te worden.
Toen de vredesverdragen werden gesloten hebben de groote mogendheden met de landen, die nieuw gebied kregen toegewezen, verdragen gesloten, waarbij de positie der minderheden werd geregeld en waarbij de rechten van hen, die noodgedwongen moesten leven onder een andere nationaliteit, zoogenaamd werden omschreven.
Wat er van de nakoming dier minderheidsverdragen is terechtgekomen, weet men zoo langzamerhand wel. Zoowel Tsjecho-Slowakije, Roemenië en Zuid-Slavië hebben tegenover de noodgedwongen onder hun wetten gestelde Hongaren een ambtelijke terreur uitgeoefend om hen economisch en politiek te onderdrukken. Hongaarsche kinderen worden gedwongen Tsjecho-Slowaaksche, Roemeensche of Servische scholen te bezoeken.
Wij vragen ons af — aldus Pesti Hirlap — moet deze toestand nog 25 jaar voortduren?
Het blad verwijt dan ook de Fransche regeering dat het vredesplan geen rekening houdt met de brandende minderhedenkwestie. Het blad eischt, dat een commissie moet gevormd worden, die de bevoegdheid heeft het geheele minderhedenvraagstuk aan een neutraal onderzoek te onderwerpen. Dit onderzoek moet ter plaatse geschieden. Er moeten maatregelen genomen worden, dat de minderhedenverdragen strikt worden nagekomen en de nalatigen streng worden bestraft. Het moet mogelijk zijn, dat de minderhedenkwesties zonder eenige formaliteit op verlangen der betrokkenen voorgelegd worden aan het Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage.
De Fransche regeering zegt, dat het vredesplan gebaseerd is op de heiligheid der verdragen. Waarom —aldus vraagt het blad tenslotte — geldt dit principe dan ook niet voor de minderhedenverdragen?
(Pesti Hirlap) **(Vorig bericht 2258 E.)**

D. **NEDERLAND. — Christelijk Historische Unie. —**
De Christelijk Historische Unie heeft op 15 April '36 te Amsterdam haar jaarlijksche algemeene vergadering gehouden, onder voorzitterschap van jhr. mr. D. J. de Geer.
In zijn openingsrede wees jhr. De Geer er o.m. op, dat sinds de laatste bijeenkomst van de Unie in het economisch en staatkundig beeld van ons land geen groote veranderingen zijn ingetreden.
Op staatkundig gebied hebben wij — zeide spr. — een kabinetswisseling beleefd, die het tegendeel bracht van een nieuw geluid en een nieuwe lente, wat op zich zelf geen reden behoeft te zijn om te treuren. Vernieuwingen in het bewind zijn in dezen tijd niet steeds verbeteringen gebleken.
De politieke verkiezingen van den jongsten zomer hebben eenige verschuivingen gebracht in de samenstelling der Staten-colleges, in hoofdzaak ten koste van de vrijzinnige partijen. Een gevolg daarvan is geweest, dat een nieuwe partij is opgetreden in de Eerste Kamer. Als nuttigen kant hiervan kan worden gezien, dat die partij met het practische leven eenige aanraking heeft verkregen en daardoor in de noodzakelijkheid zal komen, haar strevingen en doelstellingen iets duidelijker te doen kennen. Voorloopig heeft die nadere kennismaking niet den indruk gewekt, dat deze partij een aanwinst zal zijn voor ons politieke leven.
Spr. kwam vervolgens op de a.s. voorstellen tot grondwetsherziening. Zonder vooruit te loopen op wat de commissie hieromtrent zal overwegen, mag er wel eens aan herinnerd worden, zeide hij, dat men evenredig kiesrecht kan hebben, zonder dit vast te leggen in de Grondwet. Het zou nog allerminst afschaffing van het evenredig kiesrecht beteekenen, indien men de zaak voortaan geheel aan den gewonen wetgever overliet. (De Standaard) **(Vorig bericht 1784 K.)**

E. **LOCARNO-CONFERENTIE TE LONDEN. — Stafbesprekingen. —**
De besprekingen tusschen de generale staven van Frankrijk, België en Engeland zijn op 16 April gesloten.
Volgens een Havasbericht verklaart men in gezaghebbende kringen dat de resultaten van de besprekingen bevredigend zijn. (Times)
(Vorig bericht Locarno-Conf. te Londen 2251 D.)

A. **Z.EXC. JHR. MR. CH. J. M. RUYS DE BEERENBROUCK OVERLEDEN. —**
In het St. Anthoniusgasthuis te Utrecht is op 17 April '36 na een korte ongesteldheid, voorzien van de H. H. Sacramenten der Stervenden, in den ouderdom van 62 jaar overleden Z.Exc. Jhr. Mr. Charles Joseph Marie Ruys de Beerenbrouck, minister van Staat, voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, Kamerheer i. b. d. van H. M. de Koningin, Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Grootkruis in de Orde van Pius IX.

Jhr. mr. Charles Joseph Marie Ruys de Beerenbrouck werd op 1 December 1873 te Roermond geboren als oudste zoon van jhr. mr. G. L. M. H. Ruys de Beerenbrouck, die van 1888—1891 minister van Justitie geweest was in het kabinet-Mackay en van 1893—1918 Commissaris der Koningin in de provincie Limburg.
Hij bezocht de gymnasia te Maastricht en te 's-Gravenhage, studeerde daarna aan de Universiteit te Leiden en promoveerde op 17 December 1895 tot dr. in de rechtswetenschap op een proefschrift: „Het strafrecht in het oude Maastricht".
Na zijn promotie oefende hij eerst eenigen tijd te Maastricht de advocatuur uit, doch werd weldra ambtenaar van het O.M. bij het kantongerecht aldaar. Zijn aangename omgangsvormen, gepaard aan een zekere gemoedelijkheid, maakten hem in Zuid-Limburg weldra zóó populair, dat hij algemeen „Jonker Charles" werd genoemd. Reeds in 1905 kreeg hij zitting in de Tweede Kamer voor het kiesdistrict Gulpen en zag sedert zijn mandaat telkens hernieuwd. In de R.K. Kamerfractie, waar hij tot de meest vooruitstrevende leden behoorde, nam hij spoedig een eervolle plaats in. Vooral aan land- en mijnbouwaangelegenheden wijdde hij zijn bijzondere aandacht. Het was op zijn initiatief, dat in ons land begonnen werd katholiekendagen te houden.
Toen zijn vader in 1918 zijn ambt neerlegde en jhr. Charles Ruys zijn plaats innam, moest hij zijn kamerzetel prijsgeven. Nog geen half jaar bekleedde hij deze hooge positie of hij werd naar Den Haag geroepen om een kabinet, steunende op de rechterzijde, samen te stellen, hetgeen leidde tot het optreden van het 1ste ministerie-Ruys de Beerenbrouck, waarin hij zelf het departement van Binnenlandsche Zaken voor zijn rekening nam. Een jongere man dan Ruys heeft in ons land nooit aan het hoofd der regeering gestaan.
Toen de algemeene verkiezingen in 1922 de rechtsche meerderheid in de Tweede Kamer bestendigden, bleven jhr. Ruys en zijn meeste ambtgenooten in hun functie. Dit 2de ministerie-Ruys vroeg echter in October 1923 zijn ontslag wegens de verwerping van het ontwerp-vlootwet door de Tweede Kamer. Daar het na een ministerieele crisis van eenige maanden niet mogelijk bleek een ander kabinet te vormen, willigde de Koningin het verzoek om ontslag niet in, zoodat een eenigszins gereconstrueerd ministerie-Ruys tot September 1925 de teugels der regeering in handen hield.
Nadat jhr. Ruys 7 jaren minister-president was geweest, kreeg hij opnieuw zitting in de Tweede Kamer (1925), welke hem op no. 1 plaatste van het drietal, waaruit de Koningin den Kamervoorzitter benoemde. Van 1925—29 heeft hij de vergaderingen der Kamer op waardige onpartijdige wijze geleid. In Nov. 1925 volgde hij baron Van Wijnbergen op als voorzitter der R.K. Staatspartij.
Het derde ministerie-Ruys de Beerenbrouck regeerde van 10 Augustus 1929 tot 26 Mei 1933.
Jhr. Ruys de Beerenbrouck, die 25 Juli 1927 minister van Staat is geworden, is lid van de Tweede Kamer geweest van 19 September 1905 tot 14 Mei 1918, van 26 Juli 1922 tot 18 September 1922; van 15 September 1925 tot 10 Augustus 1929 en sedert 9 Mei 1933.
Hij is de eerste maal tot voorzitter gekozen op 17 September 1925 en de tweede maal op 31 Mei 1933. Als premier heeft hij het record geslagen. Hij was minister van Binnenlandsche Zaken van 9 September 1918 tot 1 Januari 1923, weer van 1 Januari 1923 tot 4 Augustus 1925, weer van 10 Augustus 1929 tot 1 Mei 1932 en tenslotte van 1 Mei 1932 tot 26 Mei 1933.
Minister Ruys heeft als bewindsman zeer moeilijke oogenblikken doorleefd. Hij trad op, toen de wereldoorlog ten einde liep, maar omtrent den uitslag toch nog allerlei „verrassingen" konden volgen. Men kreeg de vlucht van den ex-keizer en van zijn oudsten zoon op Nederlandsch territoir. De zeer kritieke positie, waarin daardoor Nederland dreigde te geraken. De woelige dagen der demobilisatie, het gaandeweg en weer zeer langzaam in zijn oude voegen terugbrengen van de maatschappij. De revolutiepoging in November 1918.
Uitgestrekt was het veld van zijn politieke belangstelling. Schier geen begrooting of Ruys voerde het woord en zeker niet bij voorkeur over kwesties, liggende in de neutrale zône.
Naast de hoogste ambten, welke hij in het land heeft bekleed, heeft hij er nog heel wat functies bij vervuld. Hij was b.v. voorzitter van den Mijnraad, en in het maatschappelijk leven vervulde hij een actieve rol op het gebied der katholieke drankbestrijding. (De Maasbode)
(Vor. ber. Jhr. Mr. Ruys de Beerenbrouck 2160 A.)

B. **ENGELAND. — Eden's politiek door premier Baldwin gesteund. —**
Minister-president Baldwin heeft dezer dagen te Worcester een rede gehouden over de politieke gebeurtenissen van den laatsten tijd en de Britsche politiek te dien aanzien.
Spreker ving zijn exposé aan met een zinspeling op de geruchten, die van zijn aanstaand aftreden gewagen.
Indien ik aftreed, aldus Baldwin, zal ik dat doen op het oogenblik, dat ik verkies, niet op een tijdstip, dat anderen het geschiktst achten. Het land kan ervan verzekerd zijn, dat ik niet aan het hoofd der regeering zal blijven, als de tijd gekomen is, waarop ik mij niet meer in staat acht, die taak te vervullen.
De minister-president legde er den nadruk op, dat de politiek, die Eden te Genève volgt, en die de Italiaansche bladen aanleiding geeft tot scherpe aanvallen op Eden, niet diens persoonlijke politiek is, doch de weloverwogen politiek van de geheele regeering, die, naar de overtuiging van Baldwin, door de overgroote meerderheid van het Britsche volk wordt gesteund. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Baldwin 2178 G.; Eden 2253 E.)

C. **NEDERLAND. - Dienstplichtigen met klein verlof.**
De regeeringspersdienst meldt:
De minister van Defensie heeft bepaald, dat de dienstplichtigen, die na het einde van de eerste oefening in werkelijken dienst zijn gebleven, op 18 April '36 in het genot van onbepaald klein verlof worden gesteld, voor zoover zij het zelf wenschen, en niet om een bijzondere reden bij den troep aanwezig dienen te blijven. (Regeeringspersdienst) **(2234 B.)**

19 APRIL 1936

D. **OTTORINO RESPIGHI OVERLEDEN. —**
Ottorino Respighi, de buitengewoon begaafde Italiaansche componist, wiens werken herhaaldelijk op de programma's van de groote en kleine concertzalen verschijnen, is op 18 April '36 in den ouderdom van 57 jaar overleden. (Corriere della Sera)

E. **EINDHOVEN. — Henri van Abbe onderscheiden.**
Het heeft H. M. de Koningin behaagd, den heer Henri van Abbe te Eindhoven te benoemen tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw.
Het versiersel voor deze onderscheiding is hem op 18 April '36 door minister Slotemaker de Bruïne overhandigd, bij de opening van het door den heer van Abbe aan de gemeente Eindhoven geschonken museum. (Nieuwsblad v. Noordbrabant)

F. **NEDERLAND. — Werkloosheid in Maart 1936. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt de volgende cijfers betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekenden ingeschreven. Hierbij zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

Mannen:	Maart '36	Maart '35	Febr. '36
18 jaar en ouder . .	391.698	358.494	424.478
jonger dan 18 j. . .	16.659	11.077	18.980
totaal	408.357	369.571	443.458
Vrouwen:			
18 jaar en ouder . .	13.300	10.063	14.401
jonger dan 18 j. . .	6.769	4.588	7.604
totaal	20.069	14.651	22.005
algemeen totaal . .	428.426	384.222	465.463

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2245 A.)**

G. **SPANJE. — Fascisten worden gearresteerd. —**
In verband met de bloedige botsingen, welke op 16 April '36 te Madrid zijn voorgevallen, heeft de politie 120 personen, meest aanhangers van de „Spaansche Phalanx", gearresteerd, alsmede 74 arbeiders, die werkzaam waren aan het bouwwerk, van waar op den begrafenisstoet werd geschoten.
De autoriteiten hebben maatregelen genomen en de militie van het Volksfront heeft een ordedienst georganiseerd. Aangezien de minister van Binnenlandsche Zaken ziek is, heeft minister-president Azaña,

vergezeld van de ministers Quiroga en Franco, zijn intrek in het ministerie van Binnenlandsche Zaken genomen. Met het oog op den gespannen toestand, heeft Quiroga, minister van Openbare Werken, de portefeuille van Binnenlandsche Zaken ad int. op zich genomen.
Op 18 April werden vele fascisten uit de provincie gearresteerd, vooral te Cartagena en Bilbao. Gil Robles, de leider van de Volksactie, heeft tegen deze arrestaties geprotesteerd. (El Sol) **(2223 D.)**

20 APRIL 1936

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Graf Hermann Keyserling — „Das Buch vom persönlichen Leben". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart 1936)
Anna Elisabet Weirauch — „Das Haus in der Veenestraat." (Schützen-Verlag, Berlin)
Engelsch: Radclyffe Hall — „The Sixth Beatitude". (Heinemann)
George Santayana — „The Last Puritan." (Constable, London)
Fransch: Jean Guéhenno — „Jeunesse de la France". (aux Editions Bernard Grasset)
Georges Portal — „Un Protestant." (Denoël & Steele)
Italiaansch: Federico Tozzi — „Tre Croci". (Treves, Milano)
Nederlandsch: Jos. Brusse-van Huizen — „Het steenen ventje". (Brusse, Rotterdam 1936)
H. M. van Randwijk — „Burgers in nood." (G. F. Callenbach, Nijkerk)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2260 C.)**

B. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. —
12 April. — Tsana-meer (C D 3—4). —
Naar verluidt is het schiereiland Gorgora aan het Tsana-meer (C D 3—4) door de Italianen bezet. De Engelsche bladen geven verontwaardigde berichten.

13 April. — Addis Abeba (E 4). —
Italiaansche vliegtuigen verschenen eenige malen boven Addis Abeba (E 4) en wierpen propaganda-strooibiljetten uit.

15 April. — Dessie (D 5). —
Maarschalk Badoglio telegrafeert, dat Dessie (D 5) door Italiaansche troepen bezet is. Dit bericht wordt door de Abessyniërs tegengesproken.

15 April. — De Nederlandsche Ambulance. - Dr. van Schelven in het vaderland. —
Volgens het relaas van dr. van Schelven werd op zijn kamp in Abessynië een roofoverval gepleegd waarbij hij werd gewond. Voor het herstel zijner gezondheid bevindt hij zich nu in Nederland.
„Het is een vrijgevochten, tuchtlooze bevolking. Italiaansch protectoraat zal zonder twijfel zegenrijk zijn voor dit volk. Maar aan den anderen kant gun ik niemand, dat hij zijn vrijheid verliest," aldus dr. van Schelven.

Keizerin Menen hield een radio-rede. —
De Abessynische keizerin vraagt als vrouw en moeder om een beëindiging van den oorlog. Dit werd door de radio uit Addis Abeba in het Engelsch uitgesproken.

19 April. — Volkenbond. - Vredesonderhandelingen. —
De Italiaansche voorwaarden om over den vrede rechtstreeks met Abessynië te onderhandelen zouden niet met een staking der vijandelijkheden gepaard gaan en zijn door de Abessyniërs verworpen.

Commissie van Dertien. - Verzoening mislukt. —
Nadat de vertegenwoordiger van Abessynië geweigerd had, om ook het gewijzigde Italiaansche voorstel om tot onderhandelingen over te gaan, aan te nemen, is in de commissie van dertien vastgesteld, dat de verzoeningspoging, waartoe deze commissie opdracht had gegeven, is mislukt.

20 April. — Volkenbondsraad. - Resolutie over het mislukken der verzoeningspoging. —
Eden heeft in den Volkenbondsraad medegedeeld dat Engeland zijn politiek, die het tot dusverre inzake het Abessynische geschil heeft gevoerd, zal handhaven. De rede van Paul-Boncour inzake het geschil wordt in Engelsche kringen ongunstig opgenomen.
De resolutie van den Volkenbondsraad over het mislukken van de verzoeningspoging en het voortduren van de sanctie-maatregelen, werd met algemeene stemmen, met uitzondering van die van Italië, aangenomen. De resolutie doet opnieuw een beroep op de oorlogvoerenden en richt zich tegen het gebruik van gifgassen. (La Stampa - N. R. Crt. - Journal de Genève)
(Vor. ber. 2260 A.; Keizerin Menen 1951 D.)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoerrecht bevolkingsrubber. —
Het bijzonder uitvoerrecht voor bevolkingsrubber is met ingang van 19 April verhoogd tot *f* 35 per 100 K.G. droog gewicht.
(Het uitvoerrecht was met ingang van 6 April met *f* 1 verhoogd tot *f* 34 per 100 K.G. (Aneta)
(Vor. ber. Rubber 2072 E.)

D. NEDERLAND. — Het Capitulanten-besluit. —
In het „Staatsblad" is afgekondigd een Kon. besluit tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur ter uitvoering van het Capitulantenreglement.
Ingesteld worden een Capitulantenraad en, tot bijstand van dezen raad een Centraal Capitulantenbureau, tot directeur van welk bureau de minister van Defensie a.i. inmiddels heeft aangewezen den heer J. Vennik, referendaris aan zijn Departement.
De Capitulantenraad bestaat uit 11 hoofdambtenaren, van elk departement één en den directeur van het Centraal Capitulantenbureau, terwijl voorts de spoorwegmaatschappijen en de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten ieder een lid kunnen aanwijzen.
De Kroon wijst uit de leden een voorzitter aan.
De aanwijzing der leden geschiedt telkenmale voor een termijn van vier jaren. De raad beraadslaagt en beslist in den regel met drie leden. Hij heeft tot taak te beslissen in alle zaken, welke zich voordoen met betrekking tot de toelating van dienstplichtige onderofficieren, als bedoeld in artikel 1 van het Capitulantenreglement, tot een vrijwillige verbintenis als militair ambtenaar bij de Koninklijke Landmacht, alsmede met betrekking tot de plaatsing van militairen en gewezen militairen, bedoeld in de artikelen 1 en 2, in betrekkingen als ambtenaar dan wel als spoorwegambtenaar. (Staatsblad)
(Vor. ber. Capitulantenreglement 1985 B.)

21 APRIL 1936

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Duitschers en Indo-Europeesche vrouwen. —
De Berlijnsche medewerker van de „Indische Courant" ontving op een desbetreffende vraag het volgende antwoord van de Medizinal Abteilung van het ministerie van Binnenlandsche Zaken:
„Wanneer een Duitscher met een Indo-Europeesche vrouw trouwt, dan verkrijgt zij alle rechten, die het burgerlijk wetboek de getrouwde vrouw toestaat. Dit geldt zoowel voor huwelijken die reeds gesloten zijn, als voor huwelijken, die in de toekomst gesloten zullen worden. Kinderen uit deze huwelijken verkrijgen alle rechten, die het burgerlijk wetboek aan kinderen uit wettelijk erkende huwelijken toestaat. Hun rechten op politiek gebied zullen bij de regeling van de desbetreffende rechten van Reichsbürger vastgesteld worden". (Aneta) **(Vor. ber. blz. 2155 D.)**

F. PALESTINA. — Arabische eischen. - Onlusten. - Stakingen. —
Van Arabische zijde is voor geheel Palestina de algemeene staking afgekondigd. Deze staking zal net zoolang duren, tot het mandaatbestuur de eischen der Arabische nationalisten vervult. De eischen zijn door de stakingsleiding ter kennis van de regeering gebracht.
Te Tel Aviv en Jaffa zijn de laatste dagen ernstige vechtpartijen tusschen Joden en Arabieren voorgevallen. Vele personen zijn gedood. De Britsche Hooge Commissaris heeft volledige volmacht ontvangen om in te grijpen.
Naar aanleiding van de begrafenis van negen Joodsche slachtoffers te Tel Aviv, hadden op 20 April nieuwe botsingen plaats, waarbij een vijftigtal personen gewond werd. (Le Temps)
(Vor. ber. Onlusten 1034 E.)

A. **Buitenland.** —

Het jaarverslag van het Centraal Instituut ter bevordering van het normale handelsverkeer tusschen Nederland en andere landen over het jaar 1935 vermeldt o.m. het volgende beeld:

(De cijfers zijn ontleend aan het Centr. Bureau v. d. Statistiek)

	(in millioenen guldens) Invoer	Uitvoer	Totale buitenl. handel
1930	2.418	1.719	4.137
1931	1.893	1.312	3.205
1932	1.299	846	2.145
1933	1.209	726	1.935
1934	1.038	712	1.750
1935	936	675	1.611

De totale waarde van onzen buitenlandschen handel is in 1935 wederom lager geweest dan in het voorafgaande jaar. Deze vermindering van ons internationale handelsverkeer is sedert 1929 onafgebroken voortgezet. Het Centraal Bureau voor de Statistiek wijst er echter op, dat de cijfers voor het vierde kwartaal van 1935, in tegenstelling tot hetgeen in andere jaren is geschied, hoogere bedragen vertoonen. Zoowel in- als uitvoer vertoonen een toeneming; een vergelijking tusschen het derde en vierde trimester van 1935 bewijst, dat de invoer vermeerderde van *f* 228 tot *f* 253 millioen, terwijl de uitvoer van *f* 174 tot *f* 182 millioen is gestegen. Het is te hopen, dat deze tendenz zich ook in het jaar 1936 zal voortzetten. Onderstaande cijfers geven een beeld van de bestemming van onzen uitvoer, uitgedrukt in percentages der geldswaarde.

Totale Nederl. uitvoer 1935: *f* 675.000.000.

Hiervan naar:

		v. d. totalen export
Groot-Brittannië .	*f* 142.300.000	= 21 %
Duitschland . . .	129.200.000	= 19 %
België en Luxemb.	72.100.000	= 10½ %
Frankrijk . . .	47.100.000	= 7 %
V. S. v. Amerika .	33.150.000	= 5 %
Nederl.-Indië . .	31.800.000	= 4½ %
Zweden	20.500.000	= 3 %

ONS HANDELS-VERKEER

Hieruit blijkt, dat de Nederlandsche uitvoer in 1935 voor ca. 58% geconcentreerd was op de nabij gelegen markten, Engeland, Duitschland, België en Frankrijk. Verschillende onzer agrarische uitvoerproducten, welke aan spoedig bederf onderhevig zijn, kunnen uit den aard van de zaak niet naar andere, meer veraf gelegen, markten geëxporteerd worden, zoodat onze uitvoer-positie zeer kwetsbaar is. Ter illustratie van een en ander diene, dat in het jaar 1935 van de waarde van onzen boter-, groenten- en eierenexport resp. 43%, 40% en 62% naar Duitschland zijn verkocht. Een aanzienlijk deel van onze land- en tuinbouwvoortbrengselen wordt van oudsher in Duitschland verkocht en vindt aldaar gretige koopers. Tengevolge van Duitschland's autarkisch streven en 's lands financieele moeilijkheden worden de land- en tuinbouw, welke voor onze nationale economie van zoo groote beteekenis zijn, zwaar getroffen. Anderzijds wordt door de Nederlandsche industrie ernstig geklaagd over de groote prijsverstoringen, welke de Duitsche offertes op de binnenlandsche markt veroorzaken; deze lage offertes zijn in den regel het gevolg van het z.g. „Zusatzausfuhrverfahren".

De handelspolitiek, welke thans door de Vereenigde Staten gevolgd wordt, en die niet zoo zeer op een „do ut des" politiek dan wel op een verruiming der handelsbeweging gebaseerd is, verdiend een zeer eervolle vermelding. En bovendien zal de dringend noodzakelijke prijsverlaging, welke vrijwel allerwegen een zeer belangrijk onderdeel vormt der regeeringsprogramma's o.i. op den duur tot minder stringent protectionisme moeten leiden.

Gedurende het verslagjaar zijn door de Nederlandsche Regeering onderhandelingen gevoerd met: Roemenië, Italië, België, Frankrijk, Estland, Denemarken en de Ver. Staten, terwijl met Duitschland eind 1934 onderhandelingen zijn aangeknoopt nopens een regeling van het handels- en betalingsverkeer.

Binnenland. —

Voor Nederland bracht 1935 als geheel genomen geen verbetering, al waren er tegen het eind van het jaar wel enkele bewegingen waar te nemen, die 1935 in sommige opzichten minder ongunstig doen eindigen dan het begonnen was.

De toestand van de nijverheid bleef in hoofdzaak zeer gedeprimeerd, het is vrijwel onmogelijk, in een algemeene samenvatting den toestand als beter of slechter dan een jaar geleden te karakteriseeren. In elk geval maakt de aanpassing van het bedrijfsleven vorderingen in den vorm van saneeringen, rationalisatie, mechanisatie enz.

Terwijl de weersgesteldheid in 1935 voor den landbouw ten slotte minder ongunstig blijkt te zijn geweest dan men aanvankelijk vreesde (deels wel matige oogsten, maar van goede kwaliteit), bleven de financieele resultaten van het bedrijf toch onbevredigend. De veeteelt werd door het weer ongunstig getroffen, terwijl de ontwikkeling der prijzen en van de exportgelegenheid geen of althans onvoldoende compensatie bracht. Voor den tuinbouw was 1935 een uitermate moeilijk jaar.

De zeevisscherij werd, hoofdzakelijk als gevolg van de belemmering van onzen vischuitvoer, slechts op beperkte schaal uitgeoefend; de geldelijke uitkomsten waren over het algemeen niet bevredigend.

De goederenmarkten ondervonden over het algemeen een ongunstige inwerking van de koersschommelingen en de exportmoeilijkheden. Oplevingen op verschillende markten, onder invloed van vraag uit Amerika of tengevolge van valutaspeculatie, waren meestal slechts van korten duur. De buitenlandsche politieke verwikkelingen geven in het vierde kwartaal aan sommige markten voor korten tijd een levendig aanzien. De behaalde voordeelen gingen echter meestentijds weer spoedig verloren.

In- en uitvoer bereikten in den loop van 1935 een nieuw laagtepunt, naar waarde zoowel als naar gewicht, maar in de tweede helft van het jaar veranderde de dalende beweging in een — zij het zeer zwakke — stijgende. Hierbij vermeerderde de passiviteit, die echter over het jaar als geheel genomen, absoluut en relatief, minder was dan in 1934.

De zeescheepvaart vertoonde nog weinig teekenen van opleving. De vrachtvaart ondervond in den aanvang van het vierde kwartaal de tijdelijke voordeelen van de buitenlandsche politieke verwikkelingen, waardoor vele schepen in de vaart gebracht konden worden. De toestand in de binnenscheepvaart bleef gedurende het geheele jaar uiterst ongunstig. Ook in het vierde kwartaal kwam hierin geen belangrijke wijziging.

De groothandelsprijzen stonden in 1935 weer op een iets lager peil dan in 1934, maar in de tweede helft van het jaar trokken zij iets aan, voornamelijk die van industrie-grondstoffen en dierlijke voedingsmiddelen.

Het loonpeil had het geheele jaar door een dalende richting. Onder fluctuaties kwamen ook de kosten van het levensonderhoud in Amsterdam en 's-Gravenhage aan het eind van het jaar op een iets lager peil.

De koersen van aandeelen gaven tegen het einde van het jaar een duidelijke stijging te zien, die het koersindexcijfer op een peil bracht, ruim 13% boven dat van eind 1934. Vooral de Indische fondsen stegen in koers. De geldmarkt werd in het afgeloopen jaar herhaaldelijk verontrust door aanzienlijke goudonttrekkingen, die de Nederlandsche Bank tot discontoverhooging noopten. Tegen het eind van het jaar was de rust teruggekeerd. De koersen van obligaties enz. volgden de bewegingen op de geldmarkt in verzwakte mate. De kapitaalmarkt was uiterst flauw.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2102 A.)**

A. **NEDERLAND. — Vrijzinnig Democratische Bond. - Buitengewone vergadering te Utrecht. —**
Op 18 en 19 April '36 waren de Vrijzinnig-democraten te Utrecht bijeen. Na de openingsrede van prof. Kranenburg ging men over tot de behandeling der voorstellen. Allereerst kwam daarbij aan de orde een bestuursvoorstel tot wijziging der redactie van de artikelen in het werkprogram van den bond betreffende orde en veiligheid en het buitenlandsch beleid, in verband met de staatkundige en volkenrechtelijke ontwikkeling der laatste jaren.
Het bestuursvoorstel hield o.m. in, het art. 9 van het werkprogram te lezen:
reorganisatie van land- en zeemacht tot organen, bestemd voor de handhaving van binnenlandsche orde en rust, zoomede tot verdediging ter medewerking aan internationale rechtshandhaving, tegen een oorlogsaanval.
Prof. Kranenburg gaf een nadere uiteenzetting over dit bestuursvoorstel.
Verschillende afgevaardigden voerden hierna het woord om hun standpunt uiteen te zetten. Het bleek, dat de meeningen over het bestuursvoorstel op verschillende punten uiteenliepen.
De heer Joekes verdedigde het bestuursvoorstel.
Minister Oud nam vervolgens het woord om er op te wijzen, dat men in de eerste plaats de eenheid der partij moet bewaren. De groote vraag is wat wij kunnen doen om den oorlog te voorkomen, en wat de beste preventieve werking zal hebben. De eerste preventie is een goed georganiseerde internationale rechtsorde.
Prof. Van Embden wees er nog op, dat voor een wijziging van de huidige redactie van het werkprogram geen aanleiding was.
Vervolgens ging men over tot de stemming. Allereerst werd gestemd over een amendement van Amsterdam, strekkende volgens een rapport-van Embden tot partiëele bewapening ten dienste van den Volkenbond. Dit amendement werd verworpen met 164 tegen, 27 stemmen voor en 1 blanco.
Het bestuursvoorstel werd aangenomen met 165 stemmen voor en 29 tegen. Het luidde met eenige wijzigingen aldus:

de algemeene vergadering van de Vrijzinnig Democratische Bond overwegende,
1. dat de oorlog als middel van tusschenstaatsche eigen richting zedelijk volstrekt verwerpelijk is, zoodat uitbanning daarvan een plicht is, die steeds sterker opdringt, naarmate het oorlogsgeweld afschuwelijker vormen aanneemt,
2. dat beveiliging daartegen, in het bijzonder voor kleine landen, alleen kan worden verkregen door de ontwikkeling door middel van den Volkenbond eener internationale rechtsorde, die tot vreedzame oplossing van geschillen verplicht en over de middelen beschikt om haar beslissingen te doen eerbiedigen,
3. dat er mitsdien naar moet worden gestreefd, dat de nationale weermachten beperkt blijven tot middelen voor de handhaving der binnenlandsche orde en rust en tot medewerking aan de internationale rechtsbescherming,
4. dat de vraag in hoeverre Nederland, onafhankelijk van hetgeen andere landen doen, tot deze ontwapening kan overgaan, behoort te worden beoordeeld in het licht der internationale verhoudingen,
5. dat de partij alzoo volledig handhavende haar pacifistisch streven, het beginsel eener oprecht gezonde samenleving der volken met verwerping van geweldmethoden onverzwakt blijft propageeren en zich daarbij krachtig blijft verzetten tegen het drijven van hen, die van den huidigen internationalen toestand gebruik willen maken om de militaire toerusting onmatig op te voeren,
en besluit in het werkprogram dientengevolge de noodige veranderingen aan te brengen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vrijz. Democr. Bond 2061 H.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bestrijding der blindheid. —**
Te Batavia is opgericht de Ned.-Indische vereeniging ter voorkoming en bestrijding van de blindheid. In verband met de beperkte middelen zal de arbeid voorloopig bepaald worden tot West-Java en wel tot het meest geteisterde noordelijke deel daarvan. De zendings-organisatie te Wrawang, zoomede de leiding van de Pamenoekan- en Tjiasemlanden hebben medewerking toegezegd.
Tot voorzitter der vereeniging is benoemd de gouverneur van West-Java en tot bestuursleden o.a. verschillende regenten en geneesheeren. De heer Meyer Ranneft aanvaardde het eere-presidium. (Aneta)
(De laatste telling der blinden, die in 1929 plaats vond vermeldde voor Java en Madoera alleen een aantal blinden van ongeveer 100.000 hetgeen wil zeggen dat het percentage blinden daar het vijfvoud van dat in het moederland bedraagt. Daar de maatstaf van beoordeeling der blindheid in Ned. Oost-Indië afwijkt van die in Nederland kan men echter eer van een zevenvoud dan van een vijfvoud spreken.)

(Vor. ber. Blinden 1852 H.)

C. **MANDSJOEKWO. — Bevolking. —**
Volgens het Mandsjoekwo Bureau v. d. Statistiek bedroeg de bevolking in 1934 30.870.000 en wees op een vermeerdering van 2.000.000 zielen in één jaar. (Manchoukuo Statistical Bureau) **(V. b. 1319 D.)**

D. **MANDSJOEKWO. — Import-Export 1928—1935 (in millioenen Yuan):**

	Export	Import	Verschil
1928	667,8	459,3	+ 208,5
1929	658,8	502,1	+ 156,5
1930	607,6	462,1	+ 145,5
1931	670,1	312,8	+ 357,3
1932	618,2	337,7	+ 280,5
1933	448,5	515,8	— 67,3
1934	448,4	593,6	— 145,2
1935	421,0	604,1	— 183,1

Export (in millioenen Yuan)

	1935	Percentage	1934
Japan	183,523	43,58	+ 11,260
Korea	33,770	8,02	— 12,643
	217,293	51.60	— 1,383
België	1,148	0.27	— 0,042
China	65,353	15.52	— 0,342
Engeland	24,221	5.74	+ 8,003
Frankrijk	3,570	0.85	+ 0,645
Duitschland	32,799	7.79	— 20,512
Nederland	10,075	2.40	+ 2,002
Hong Kong	7,528	1.79	+ 0.680
Brit. Indië	2,701	0.64	+ 2,056
Italië	3,864	0.92	— 0,440
Ned. O.-Indië	0,701	0.17	— 1,008
Sovjet Rusland	4,662	1.11	— 3,761
Ver. Staten	15,596	3.70	+ 9,630
Andere landen	31,568	7.49	— 22,880

Import (in millioenen Yuan)

	1935	Percentage	1934
Japan	434,229	71.87	+ 50,933
Korea	22,446	3.72	— 2,859
	456,675	75.59	+ 48,074
België	1,511	0.25	+ 0,808
China	31,993	5.30	— 25,602
Engeland	9,482	1.57	+ 1,106
Frankrijk	0,463	0.08	— 0,102
Duitschland	14,742	2.44	+ 2,256
Nederland	0,815	0.13	+ 0,427
Hong Kong	2,759	0.46	— 0,838
Br. Indië	23,821	3.94	— 0,123
Italië	1,357	0.22	+ 0,655
Ned. O.-Indië	5,062	0.84	— 1,633
Sovjet Russia	1,168	0.19	— 3,708
Ver. Staten	24,936	4.13	— 10,291
Andere landen	29,366	4.86	— 0,497

1 Yuan = f 0.42¾.
(Manchurian Economic Review, Bulletin No. 8)

E. **VOLKENBOND. — Noorsche critiek. —**
Aftenposten te Oslo constateert in een hoofdartikel onder het opschrift „Het faillissement van den Volkenbond", dat de Volkenbond in zijn tegenwoordigen organisatievorm volkomen onbruikbaar is als werktuig voor een collectief waarborgen van den vrede, omdat — met betrekking tot het Italiaansch-

Abessynische conflict — alles zijn gang gegaan is alsof er geen Volkenbond was en alsof er geen verdragen en tractaten bestonden. De eenige redding zou een sluiting van het Suez-kanaal zijn, maar het blad gelooft niet, dat Engeland in verband met eigen belangen en nog minder terwille van den Volkenbond een dergelijk offer wil brengen, vooral niet nu gebleken is, dat de Volkenbond bestaat „uit naties met zeer verschillende moraal en ver uiteenloopende opvattingen voor verantwoordelijkheid voor aanvaarde verplichtingen en onderteekende tractaten of pacten. Daarmee is de rol van den Volkenbond als collectieve waarborg tegen oorlog ten einde, in dit opzicht heeft hij opgehouden te bestaan."

„De proefneming is volbracht en het resultaat is negatief", schrijft het blad verder. „De les die men uit het voorgevallene kan trekken is, dat een collectief werktuig tot handhaving van den vrede gebaseerd zal moeten zijn op een verbond van naties en rassen, die in zekeren zin eenzelfde moreele opvatting van aanvaarde verplichtingen hebben, en dan kan dit verbond eventueel groeien door aansluiting van anderen, naarmate zij dezelfde moraal hebben verworven. Wij willen thans niet de naties aanwijzen, waarmee men dan zou moeten beginnen. Maar wij gelooven, dat er voldoende zijn en dat zij groot genoeg zijn om zich van de taak te kwijten."

(Aftenposten)

22 APRIL 1936

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Steun van *f* 25 millioen van Nederland. —**

De besprekingen met mr. Hart in Nederland hebben onder meer geloopen over de economische betrekkingen tusschen Indië en Nederland. Mr. Hart heeft verschillende voorstellen naar Indië medegenomen, om die met de Indische regeering te bespreken.

Naar de N. R. Crt. vernam, behoort daaronder het plan, met het oog op de gebleken noodzaak om aan Indië steun te verleenen, dat Nederland een bedrag van *f* 25 millioen voor dit doel beschikbaar zal stellen, welk bedrag over drie jaar zal worden verdeeld. De steun, dien Nederland op deze wijze aan de Indische huishouding zal verleenen, zal dus ongeveer gelijk zijn aan het bedrag, dat Indië thans nog aan de maritieme defensie bijdraagt. Zooals men weet, betaalt Nederland aan de vlootkosten thans reeds *f* 12 millioen, terwijl *f* 2 millioen kosten aan onderzeebooten naar het Defensiefonds zijn overgebracht. Op de Indische begrooting van 1936 was dus nog een bedrag van *f* 8.4 millioen voor militaire uitgaven aan de zeemacht uitgetrokken, welk bedrag bij suppletoire begrooting met pl.m. *f* 200.000 is verhoogd. In totaal bedraagt de Indische bijdrage in de kosten der maritieme defensie dus pl.m. *f* 8.6 millioen 's jaars. De bijdrage, die Nederland thans aan Indië zal geven, en die voor andere doeleinden zal worden besteed, heeft dus, uit algemeen financieel oogpunt bezien, hetzelfde effect, als zou Nederland gedurende drie jaren de geheele maritieme defensie van Indië voor haar rekening nemen.

(N. R. Crt.) **(V. b. Econ. samenw. m. Nederl. 2253 C.)**

B. **BELGIE. — Wetenschappelijke congressen te Gent. - Prof. mr. Paul Scholten over: „De invloed van de crisis op het privaat-recht". —**

Op 18 en 19 April '36 werd te Gent het 19e rechtskundig congres gehouden, gelijktijdig met andere Vlaamsche wetenschappelijke congressen. Op dit congres heeft prof. mr. Paul Scholten, hoogleeraar aan de universiteit van Amsterdam, een rede gehouden over: „De invloed van de crisis op het privaatrecht".

Spreker begon met een inleidend woord, waarin hij zijn vreugde over de samenwerking van Vlaamsche en Noord-Nederlandsche rechtsgeleerden uitsprak. Hij dankte voor de uitnoodiging. Van hem verwachtte men wellicht een algemeene beschouwing, hij hield het echter voor zijn eersten plicht de Vlaamsche rechtsgeleerden op de hoogte te brengen van het Nederlandsche crisisrecht voor zoover het den privaatrechtelijken kant betreft.

Het centrale punt daarbij is de beperking der contractsvrijheid. Op drieërlei wijze is daarin ingegrepen. Vooreerst is er een geheel stel van maatregelen waardoor de regeering de leiding in handen krijgt der geheele productie op landbouwgebied, verder de contrôle over de andere takken van voortbrenging, over handel en vervoer. Zij heeft daarbij groote macht, maar oefent die uit in de oude vormen van het recht. Spr. beschrijft de crisisorganisaties (stichtingen) met haar dwang tot toetreden, dan tuchtrecht en verplichte arbitrage. Feitelijk zijn de betrokkenen daarbij geheel gedwongen zich aan de aanwijzingen der regeering te houden, maar dit gebeurt in den vorm van vrije toetreding en van contractenrecht.

In de tweede plaats is ingegrepen in een geheele reeks van bestaande overeenkomsten, duur-overeenkomsten waarin de crisis de evenredigheid tusschen de wederkeerig toegezegde prestaties heeft verbroken. Achtereenvolgens wordt dit nagegaan voor de pacht (crisispachtwet), de huur (vaste lastenontwerp), de erfpacht (idem), de geldleening onder hypothecair verband (crisishypotheek-aflossingswet, ontwerp landbouw hypotheek en vaste lastenontwerp). In al deze regelingen wordt den rechter een bevoegdheid gegeven om in geval van nood de overeenkomst te wijzigen. Dan de obligatiehouders-wet, waar onder rechterlijke contrôle aan een meerderheid van bepaalde schuldeischers gelijke bevoegdheid toekomt. In de derde plaats heeft de crisis aanleiding gegeven tot nieuw recht. Dit heeft grooter beteekenis dan de noodregelingen, die een gevolg zijn van de crisis. Spr. doelt op de wet op het algemeen verbindend verklaren van ondernemersovereenkomsten. Deze bevat twee regelingen:

1e. De bevoegdheid ondernemers-overeenkomsten niet bindend te verklaren.

2e. Deze niet bindend te verklaren voor anderen dan de betrokkenen.

Door de eerste regeling wordt een nieuwe vernietigbaarheid van overeenkomsten ingevoerd, die anders werkt dan die van nietigheid wegens strijd met de openbare orde. Door de tweede regeling wordt door ministerieel gezag een overeenkomst bindend voor anderen dan die zich gebonden hebben tegenover weer anderen dan die partij bij de overeenkomst waren, immers tegenover ieder die daarbij belang heeft. Spr. ontleedde deze verhouding en wees op het geheel nieuwe, dat zij in het contractenrecht brengt. Tenslotte ging spr. na welke algemeene beteekenis voor de theorie van het privaatrecht aan deze regeling toekomt. Hij wees erop, dat de nog veelal heerschende voorstelling is, dat het contract is een vrijheid van de wet. Het wordt echter beter begrepen als vrijheid zelf het recht vast te stellen. Het contract is evenzeer rechtsbron als de wet. Het gezag eenerzijds en de eigen belofte aan den anderen kant zijn steeds de fundamenten van het recht. Reeds nu kennen wij een tusschenvorm, waarin beide samenwerken: de macht der vereeniging. Hier wordt nu weer een nieuwe combinatie in het leven geroepen van rechtsvorming, doordien het regeeringsgezag — door concrete uitspraak, niet door algemeene wet en de overeenkomst of het vereenigingsbesluit samen rechtsplichten in het leven roepen. Dit is nieuw recht. De toekomst zal leeren, hoever deze gedachten blijvend zijn.

Zeker is dat er een streven in ligt het recht in dieperen zin te verwerkelijken, dit ligt ook in de erkenning dat in geval van nood een verplichting, in andere tijden aanvaard, kan worden gewijzigd, al zal dit juist omdat het een nood-regeling is, tot het uiterste moeten worden beperkt. De rechter krijgt naast partijen, vereeniging, regeering zijn plaats in de vast-

stelling van het recht. Wel blijft de grondslag de overeenkomst, doch die overeenkomst wordt dan in haar inhoud als recht begrepen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Wetensch. congressen 1261 D.; Prof. Mr. Paul Scholten 1823 D.)

A. **ZUID-AFRIKA. — Begrooting 1936. —**
Uit de begrootingsrede van den minister van Financiën in de Unie bleek, dat de vorige dienst een overschot van ruim 3 millioen pond op heeft geleverd en dat de nieuwe begrooting, welke in uitgaaf een bedrag van 36.5 millioen pond raamt, een overschot van 1.850.000 aanwijst. Voor een bedrag van 4.9 millioen pond zijn de volgende posten op de begrooting gebracht: Storting in het pensioenfonds van ambtenaren £ 1.435.000, terugbetaling aan ambtenaren en parlementsleden van het bedrag in den slechten tijd gekort: £ 470.000, verhooging van ouderdomspensioenen: £ 100.000, hulp aan lichamelijk gebrekkigen: £ 30.000, inkoop van een millioen zak melies tegen 5 shillings: £ 250.000, verhooging van de subsidie voor uitdeeling van kosteloos melk: £ 250.000, toekenning aan den Korenraad voor het verlies van opgeborgen koren: £ 125.000, verlaging van spoorvrachten op vruchten, wol, looibast enz.: £ 250.000, verlaging van invoerrechten o.a. op thee, medicijnen, rijwielen, draadlooze toestellen, gramofoons, horloges, sportartikelen, speelgoed, baksteenen, ontploffingsmiddelen, enz. £ 550.000, verlaging van huur van enkele telefoonlijnen: £ 35.000, storting in het delgingsfonds van schulden voor gedeeltelijke afschrijving, £ 800,000 en schulddelging, £ 530.000. Voor toevallige uitgaven wordt nog een bedrag van £ 100.000 beschikbaar gehouden. De inkomstenbelasting blijft onveranderd, alleen wordt die voor de goudmijnen afgeschaft. Al de bestaande belastingen op de goudmijnen worden ingetrokken en in plaats daarvan een nieuwe belasting ingevoerd, die wisselt tusschen 15 en 50% van de winst. (Die Burger)
(Vor. ber. Begrooting 1701 D.)

B. **LUCHTVAART. — Zweefvliegen. - Nederlandsch duurrecord. —**
De bekende Nederlandsche sport- en zweefvlieger Van Neyenhoff is er in geslaagd het Nederlandsche duurrecord zweefvliegen te verbeteren. Dit record stond sinds 11 Aug. 1935 met een tijd van 5 uur en 5 minuten op naam van den heer L. A. de Lange uit Leiden, die het in Duitschland had gevestigd.
De heer Van Neyenhoff is in totaal 5 uur 44 minuten in de lucht geweest, steeds vliegende van Noordwijk naar Zandvoort en terug, zoodat het record met 39 minuten is verbeterd.
In verband met deze recordverbetering brengen wij in herinnering, dat het eerste Nederlandsche record, waarbij boven Nederlandsch grondgebied werd gevlogen, eveneens te Noordwijk ongeveer drie jaar geleden is gevestigd door den heer J. van Tijen met een tijdsduur van 1 uur 36 minuten.
De zweefvlieger ir. Meyer maakte omstreeks ditzelfde tijdstip boven Noordwijk en omgeving een recordvlucht van 2 uur 20 minuten. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 1912 E.)

C. **BASKISCHE PROVINCIES. — Autonomie. —**
De Cortes-leden van de Baskische provincies hebben in de Cortes een ontwerp ingediend voor de autonomie van deze provincies, dat door alle Baskische afgevaardigden is onderteekend. Het ontwerp is naar de commissie voor deze kwesties verwezen en zal vervolgens in de Cortes worden behandeld. (El Sol)
(Vor. ber. Baskische Provincies 1457 H.)

D. **NEDERLAND. — Nationale Vrouwenraad van Nederland. —**
In de dezer dagen gehouden vergadering van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland heeft o.a. mej. mr. E. C. van Dorp een inleiding gehouden over „Internationale aaneensluiting of autarkie", waaraan wij het volgende ontleenen:
Het is noodig, aldus spr., in te zien, dat autarkie, d.w.z. een volkshuishouding die zich zelf genoeg is, en geen invoer van buiten noodig heeft, niet alleen voor het speciale geval van Nederland, zelfmoord is, maar dat het ook moreel uit den booze en een terugvallen in primitieve barbaarschheid zou zijn, wat erger zou zijn dan de primitieve barbaarschheid zelf, omdat wij heden beter weten. Economisch is de gedachte zinneloos, maar moreel beteekent het het tegendeel van wat het christendom leert. Voor een groot rijk met talrijke hulpbronnen als de Ver. Staten en het Britsche wereldrijk is autarkie van betrekkelijk geringe economische beteekenis, maar moreel is ze ook daar even gevaarlijk voor den wereldvrede en daardoor verderfelijk.
Hier te lande ziet een ieder wel de onmogelijkheid van het stelsel in, maar aan den anderen kant is men er hier vrij algemeen voor. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Nat. Vrouwenraad 1754 E.)

23 APRIL 1936

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Vergadering van den Bond van Nederl. Predikanten. —**
Op 21 April '36 is te Utrecht de jaarvergadering gehouden van den Bond van Nederlandsche Predikanten. De vergadering stond onder leiding van ds. M. van Empel, van Middelburg. In zijn openingswoord werd door hem gewezen op de beteekenis van den bond en zijn bestaansrecht verdedigd. De bond telt, zoo deelde spr. mede, omstreeks 1000 leden. Het aantal werkelijk werkende leden is echter gering.
Spr. drong aan op het aanvragen van emeritaat bij 40 dienstjaren, opdat er plaats kome voor de jongeren, die nu ledig staan.
Na de opening werd het jaarverslag van den secretaris, ds. D. Boer, van Den Haag, uitgebracht en besproken. Uit het verslag blijkt, dat het ledental stationnair bleef, 46 leden traden toe, 24 bedankten en 22 overleden; in totaal telt de bond nu 1006 leden. De oudejaarsavondcollecte voor emeriti en predikantsweduwen, die over 1934 nog ƒ 41.000 bedroeg, daalde met ƒ 10.000. De balans per 31 Dec. bedraagt ƒ 73.333,56; de rekening in baten en lasten ƒ 13.079,85. De begrooting voor 1936 is in ontvangst en uitgaven gesteld op ƒ 12.300. Inzake de houding van den Raad van Beheer wordt opgemerkt, dat de bond daartegen geen strijd meer voert, doch zich rechtstreeks tot de Synode wendt.
In de gehouden zitting heeft ds. H. C. J. van Deelen, van Oosterend (Fr.), gesproken over het onderwerp: „De theologische achtergrond der Doleantie". De Doleantie, aldus spr., was niet in de eerste plaats een beweging voor een herhoren theologie, maar voor alles een specifiek kerkelijk gebeuren. Daaraan is de naam van dr. A. Kuyper onafscheidelijk verbonden; de Doleantie is zonder dezen persoon op den achtergrond niet te denken! Dat er toch ook een theologische achtergrond valt te ontdekken bij de Doleantie, is à priori reeds aannemelijk wegens den nauwen samenhang van kerk en theologie; maar ook de gebeurtenissen zelf wijzen in die richting. Reeds in zijn confidentie van 1873 heeft dr. Kuyper met verrassende openhartigheid zijn theologisch program inzake de kerk ontvouwd. Zoo is er dus alle reden om den theologischen achtergrond van de Doleantie vooral te zoeken bij dezen man.
In het bijzonder de leer der kerk moet in het oog springen als het meest geprononceerde beeld achter de Doleantie-beweging. Reeds in zijn dissertatie over het verschillend kerkbegrip van Calvijn en à Lasco bleek dr. Kuyper besef te hebben voor de spanning, die zich door de eeuwen heen in het kerkbegrip doet gelden, in zooverre de kerk éénerzijds een goddelijke actie, anderzijds een menschelijke reactie beteekent. Spr. poneerde in verband met deze onderscheiding de stelling, dat in de Doleantie de anthropologische zijde der kerk den sterksten nadruk ontving, waardoor de normale spanning in het kerkbegrip werd opgeheven. De vereenigingsgedachte wint het van de kerk als stichting; zij is eerder een vergadering van christgeloovigen dan het lichaam van Christus.
Spr. vestigde verder de aandacht op enkele uitspringende punten in dit kerkbegrip n.l. den vorm, den inhoud en de hervorming der kerk. Historisch zijn deze drie punten naar voren gekomen in een drievoudig alternatief: volkskerk of vrije kerk; verbond or verkiezing; reorganisatie of reformatie.
Spr. besloot met den wensch, dat in de komende 50 jaar de Herv. Kerk als vrije Christus belijdende volkskerk de hand moge rijken aan de Christus-belijdende kerk van het Gereformeerde volk. (De Standaard)
(Vor. ber. Doleantie 2170 B.)

F. **POLEN. — De „Gazeta Polska" in beslag genomen. - Switalski ontslagen. —**
Het officieuse orgaan, de „Gazeta Polska", is wegens een op heftigen toon gesteld artikel naar aanleiding van de bloedige onlusten, die vorige week in Lemberg en elders talrijke slachtoffers hebben geëischt, in beslag genomen.
De Poolsche oud-premier en oud-voorzitter van den Landdag, Switalski, Wojwode van Krakau, is door

den president, op voorstel van den ministerraad, van zijn functie ontheven. De regeering zou tot de overtuiging zijn gekomen, dat hij mede schuldig is aan de ernstige onlusten te Krakau, waarbij talrijke personen werden gedood. (Polska Agencia Telegr.)

A. **NEDERLAND. — Congres „Nederland Weerbaar".**
Het congres „Nederland Weerbaar", dezer dagen te Den Haag gehouden, werd bijgewoond door de ministers Deckers en Gelissen. Eenige bekende sprekers voerden het woord w.o. kolonel Jhr. Alting von Geusau en kapitein-luitenant ter zee L. A. C. M. Doorman.
Prof. dr. J. E. de Quay, voorzitter van de Vereeniging voor nationale veiligheid, hield een rede over „De uitgaven voor de defensie en haar economische gevolgen." Wij ontleenen hieraan het volgende:
Spr. ging na in hoeverre verhoogde uitgaven voor de weermacht thans verantwoord zijn. Daarbij vestigde hij er de aandacht op, dat in alle landen om ons heen in de laatste jaren de uitgaven voor de weermacht zijn verhoogd.
Spr. wees op de ongunstige positie van de Nederlandsche weermacht en was van meening dat zij bij eventueel conflict onmogelijk zal kunnen voldoen aan de aan haar gestelde eischen, terwijl van een preventieve werking zeer zeker geen sprake is. De vraag, of het geld er is, achtte spr. niet juist gesteld. Volgens hem hangt de vraag, of de uitgaven voor de weermacht en eventueele hoogere uitgaven thans verantwoord zijn, af èn van de gevaren, die den vrede en onze zelfstandigheid bedreigen, èn van den financieelen toestand, waarin het land verkeert.
Spr. ging na, tot welke consequenties verhoogde uitgaven voor de weermacht leiden. Dan moet men er allereerst acht op slaan, dat het geld, aan de weermacht besteed, voor een belangrijk deel in eigen land blijft en zelfs het bedrijfsleven zal stimuleeren. Wat het materieel betreft, in enkele gevallen zal men niet in staat zijn, dit hier te lande te vervaardigen, in welke gevallen men zulk materieel zoo noodig als onderhandelingsobject zou kunnen gebruiken. Het streven, om het materieel in eigen land te maken, zal niettemin voorkeur verdienen en dit loopt geheel in de richting van de pogingen, die in het algemeen voor industrialisatie worden aangewend.
Bij het bouwen van schepen taxeert men den post loon en salaris en algemeene kosten op 72 pct. der bouwkosten.
Wat het bezwaar betreft, dat dergelijke gelden consumptief verbruikt worden, merkte spr. op, dat groote openbare werken, door de overheid uitgevoerd, ook te onzent in de toekomst rendabel zullen zijn. Hij noemde de drooglegging van de Zuiderzee, waarvoor thans weer 126 millioen voor den Noord-Oostelijken polder is uitgetrokken. Dergelijke werken zijn nu alleen maar te verdedigen door de inschakeling van het werkverschaffingsmotief, maar dan moet men de verschillende objecten eerlijk naast elkaar stellen en doen, wat in 's lands belang het meest noodzakelijk is.
Daar onder de huidige tijdsomstandigheden een zwakke Nederlandsche weermacht een gevaar meebrengt, gebruike men het economische motief niet, om de onmogelijkheid van een versterking als in strijd met ons welvaartsbelang aan te merken.
(Het Vaderland)

B. **DUITSCHLAND. — Scheepsbouw. —**
Over het totaal aan bouworders van de Duitsche scheepswerven loopen de gegevens vrij sterk uiteen. Onderstaand geven wij een overzicht van den Germanischen Lloyd, per 1000 bruto registerton.

	Totaal	Hiervan voor Duitsche rekening	Hiervan voor buitenl. rekening
Einde 1931	102.9	25.7	77.2
1932	66.6	32.0	34.6
1933	85.6	52.9	32.7
1934	224.7	129.3	95.4
1935	438.9	211.7	227.2

(Germ. Lloyd)

C. **ENGELAND. — Begrooting 1936 ingediend. —**
Op 21 April '36 is in het Engelsche Lagerhuis door den minister van Financiën, Neville Chamberlain, de begrooting ingediend. De ontvangsten zijn geraamd op 798.381.000 pond, de uitgaven op 797.897.000 pond sterling.
In zijn rede wees de minister op een algemeene toename van de rijkdommen van het land en op een uitbreiding van de activiteit op handelsgebied. In het afgeloopen jaar was de nationale schuld met 4½ millioen en de vlottende schuld met 51¼ millioen pond sterling verminderd.
Voor buitengewone credieten voor de landsverdediging zal 20 millioen pond gereserveerd worden.
Ter dekking van het tekort van 21 millioen pond sterling, veroorzaakt door de defensie-uitgaven, wordt verhooging der inkomstenbelasting en van de invoerrechten op thee en bier aangekondigd.
Na Chamberlain werd nog het woord gevoerd door Attlee, den arbeiders-afgevaardigde, die zich niet met de begrooting accoord kon verklaren, daar deze, naar hij zeide, tenslotte tot oorlog zou leiden.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht blz. 2254 C.)**

D. **NEDERLAND. — Anti-Lawaai congres te Delft.**
In het laboratorium voor Technische Physica te Delft werd op 21 April '36 het tweede Anti-Lawaai congres geopend, georganiseerd door de K.N.A.C. in samenwerking met de Geluidsstichting.
Mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye, voorzitter van het Verbond van Vereenigingen voor Veilig Verkeer, hield een voordracht over: „Het signaalgeven en de verkeersveiligheid". Hij wees er op, dat het geven van signalen destijds is ingevoerd om de veiligheid te bevorderen. Thans is men in vergadering en congres bijeen om in naam van diezelfde veiligheid middelen te beramen ter vermindering of zelfs opheffing van die signalen. Het menschelijk zenuwgestel is tegen het lawaai niet bestand gebleken. Teneinde te geraken tot een geordend verkeer, zonder het hulpmiddel der signalen, zullen alle categorieën van weggebruikers tot het besef moeten komen, dat hun medewerking noodzakelijk is. Afdoende verbetering kan niet worden bereikt, zoolang nog het gevoel van antagonisme bestaat tusschen de verschillende categorieën van weggebruikers. Het geheel of grootendeels achterwege laten van signalen zou een rustiger verkeersbeeld doen ontstaan, hetgeen de veiligheid ten goede zou komen.
Nog eenige andere sprekers w.o. ir. J. M. de Casseres, ir. C. Boot en ir. M. E. Tjaden voerden het woord. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Anti-Lawaai-campagne 1613 B.)

E. **VATICAAN. — Het Graalbestuur en Verkenners bij Z. H. den Paus. —**
Op 20 April '36 heeft Z. H. de Paus Z. H. Exc. Mgr. J. P. Huibers in particuliere audiëntie ontvangen.
Na deze audiëntie ontving de H. Vader prof. A. M. A. Vollaerts, directeur van de Vrouwelijke Jeugdbeweging voor Katholieke Actie De Graal, mej. I. Seybel, presidente van De Graal, mej. A. Gribbeling en anderen, leden van het hoofdbestuur van De Graal, die door Mgr. Huibers aan den Heiligen Vader werden voorgesteld.
Daarop volgde de algemeene audiëntie der Nederlandsche verkenners. (De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XI 2205 H.; De Graal 343 G.)

24 APRIL 1936

F. **AMSTERDAM. — De Joodsche Invalide. - 25-jarig jubileum. —**
Ter gelegenheid van het 25-jarig jubileum der vereeniging is op 21 April '36 in het gebouw van „De Joodsche Invalide" receptie gehouden.
Bij den aanvang der receptie deed de voorzitter, de arts A. Keesing, mededeeling van een ontvangen schrijven van den secretaris van H. M. de Koningin meldende, dat het H. M. de Koningin behaagd had een belangrijk bedrag beschikbaar te stellen als jubileumgift voor „De Joodsche Invalide".
(Alg. Handelsblad)

G. **CURAÇAO. — Geboorte- en sterftecijfers. —**
Voor 1935 is het geboortecijfer voor het gebiedsdeel Curaçao 32.3 per duizend geweest. (In Europa is er slechts één land met hooger cijfer, n.l. Roemenië). Aruba had met 44.6 het hoogste cijfer van alle eilanden.
Het eiland Curaçao is van 35.9 in '30 teruggeloopen tot 29.2 in 1935.
Het sterftecijfer is verbeterd, voor het eiland Curaçao tot 12.3.
Voor de overige eilanden is het sterftecijfer ook gunstig.
In de jaren 1866—'95 was voor het eiland Curaçao

het sterftecijfer gemiddeld 19.4 en het kon in jaren van groote droogte schrikbarend hoog worden: zoo in het jaar 1912 toen het opliep tot 53.
In het jaar 1927 stond het op 17.4, wat zoo ongeveer het gemiddelde was in de jaren 1920—1930.
Nadien waren de cijfers voor het hoofdeiland: 16, 17, 11, 13 en 12.3.
In de laatste jaren heeft Curaçao een cijfer bereikt, dat gelijk staat met de meest gunstige in Centraal Amerika: Cuba (11.2) en Panama (12.6).
Op dezen vooruitgang mag onze hygiënische dienst, meent de Amigoe, zeer terecht trotsch zijn: want, gezien de hygiënische verbeteringen in de laatste jaren en de daling van het sterftecijfer meenen we hier toch niet onvoorzichtig te zijn met een conclusie te trekken ten voordeele van onzen hygiënischen dienst.
Ter vergelijking diene, dat het laagste sterftecijfer in Europa dat van Nederland is, met 8.4 (in 1934).
(Amigoe di Curaçao) **(Vor. ber. Bevolking 347 E.)**

A. **ROTTERDAM. — Lezing van het Tweede Kamerlid J. Schilthuis over de huidige positie van de haven. —**
Op 18 April '36 heeft onder voorzitterschap van prof. dr. K. Oestreich in het Geograf. Instituut te Utrecht de Geografische Kring vergaderd.
Als eerste spreker hield de heer J. Schilthuis, lid van de Tweede Kamer, een beschouwing over: „De huidige positie van de haven van Rotterdam". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Spr. beschouwt het denkbeeld van een op samenwerking gebaseerde opzettelijke taakverdeeling der verschillende Rijn-Maashavens als een illusie, zelfs indien de havens onder een zelfde landsbestuur vereenigd zouden zijn.
We kunnen ons thans haast niet meer voorstellen, zeide o.a. spr., dat er een tijd geweest is, dat de concurrentiestrijd werd gestreden met zuiver natuurlijke middelen, zooals geografische factoren, de graad van voortreffelijkheid der outillage, de energie der kooplieden, expediteurs enz. Het ziet er met de huidige positie van Rotterdam slecht uit, hetgeen wegens het groote nationale belang bij het welzijn der haven een ernstig nadeel is voor de Nederlandsche welvaart.
Weliswaar bestaat het verkeer van Rotterdam voor omstreeks 80 pct. uit Rijnverkeer, maar ook de diensten, die het verricht voor het meer bijzonder Nederlandsche bedrijfsleven zijn van groote beteekenis.
Wie vroeger Rotterdam geregeld bezocht en er ook nu wel eens komt, ziet dadelijk, ook als hij niet deskundig is op het gebied van handel en verkeer, hoezeer de bedrijvigheid is verminderd. De stilte, die er heerscht is niet alleen het gevolg van de afneming van het wereldverkeer. Als dat het geval was, zou men, nu het wereldverkeer reeds bezig is zich te herstellen, een spoedige opleving kunnen verwachten. De toestand is echter veel gecompliceerder en gevaarlijker, omdat de oorzaken van Rotterdams achteruitgang tevens liggen in verschuivingen in de wereldhuishouding en min of meer permanente buitenlandsche maatregelen, veelal ingegeven door een sterk opgeleefd nationalisme in het buitenland.
Door de vrijstelling van de Belgische havens van de Fransche surtaxes d'entrepôt et d'origine, opcenten op de Fransche invoerrechten voor goederen, die over niet Fransche havens Frankrijk binnenkomen, ging het verkeer met den Elzas voor Rotterdam verloren. Dit was de eerste verschuiving van Rotterdam's Rijnverkeer naar Antwerpen, door uitschakeling van natuurlijke factoren. Van diep ingrijpende beteekenis was zij echter nog niet, omdat het verkeer met den Elzas slechts een klein onderdeel vormde van het Rotterdamsche Rijnverkeer.
Ernstiger werd het toen Duitschland in 1925 begon met zijn zeehaven-uitzonderings-tarieven en daarmee steeds meer Rijnverkeer overbracht naar de Duitsche Noordzeehavens. Daar aangenomen mag worden, dat vele der tarieven de kosten niet dekken, kan hier bij uitstek gesproken worden van kunstmatige onttrekking van verkeer aan den natuurlijken verkeersweg en daarmede tevens aan Rotterdam en Antwerpen.
(N. R. Crt.) **(Vorig bericht blz. 2115 A.)**

B. **PAEDAGOGIE. — Internationale paedagogische conferentie te Utrecht. —**
De belangstelling voor de vanwege de New Education Fellowship te Utrecht georganiseerde internationale paedagogische conferentie duurt onverzwakt voort. In de gehouden zitting heeft allereerst gesproken de heer W. T. R. Rawson, toegevoegd organisatie-directeur van de New Education Fellowship over het onderwerp: „Vrijheid, gezag of leiderschap".
In de dagen, welke onmiddellijk op den oorlog volgden, aldus spr., hebben wij, onderwijs-hervormers, vele leuzen gekend. Het woord: geef het kind de vrijheid en het zal goed gaan, had een verbazend succes in die gebieden van het onderwijs, waar de persoonlijk geschapen activiteit als hoofdzaak gold. In de kleuterschool deden de kinderen het verbazend goed, maar wat de maatschappelijke zijde van het schoolleven betreft, werden geheel verschillende uitkomsten bereikt door dit type van vrijheid. Men heeft geconstateerd, dat kinderen snakken naar gezag, dat zij zich zonder gezag verloren gevoelen. Het is dus duidelijk, dat vrijheid nooit kan werken zonder een evenredige hoeveelheid verantwoordelijkheid en slechts een zekere mate van verantwoordelijkheid kan van de kinderen verwacht worden. Het is vaak de taak van den volwassene den kinderen zelfvertrouwen in te boezemen en het gevoel in hen op te wekken van hun eigen innerlijk gezag.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Opvoedkunde 1875 K.)**

C. **BRITSCH-INDIE. — Suikerfabrieken. —**
Het dagblad „Mataram" had een interview met Mr. Jain, een Britsch-Indisch suikermagnaat, directeur van de Reserve Bank of India te Calcutta en van verschillende suiker-concerns, tevens fabriekseigenaar.
De heer Jain verklaarde dat de situatie van de Suikerindustrie in Britsch-Indië zoodanig is dat van de volgende campagne af de productie voldoende zal zijn voor „home consumption" terwijl bovendien nog een klein export-overschot verwacht kan worden.
Er zijn thans 150 fabrieken in bedrijf tegen ongeveer 40 in 1933. Voor de volgende campagne zullen geen verdere nieuwe fabrieken in bedrijf worden gesteld; men zal slechts volstaan met uitbreiding van eenige bestaande fabrieken. (Mataram)
(Vor. ber. Suikerfabrieken 775 G.)

D. **MANDSJOEKWO. — Gearresteerde Mongolen veroordeeld. —**
De gouverneur van de provincie Noord-Hsingan, Linsjeng, die met vijf andere Mongoolsche ambtenaren was gearresteerd wegens het onderhouden van heimelijke betrekkingen met Buiten-Mongolië en de Sovjet-Unie, is gefusilleerd. Drie van de gearresteerde ambtenaren deelden zijn lot; de twee anderen zijn veroordeeld tot vijftien jaar gevangenisstraf
(Domei) **(Vorig bericht blz. 2260 D.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Bestuurshervorming der Buitengewesten. —**
Bij de Tweede Kamer zijn ter goedkeuring voorgelegd tien ontwerpen van wet tot goedkeuring van besluiten van den gouverneur-generaal van Nederl.-Indië tot wijziging en aanvulling der Indische begrooting. Deze wetsontwerpen strekken tot goedkeuring van twee en twintig besluiten van den G.-G., waarvan de belangrijkste is die, waarbij *f* 8.098.— en *f* 8.500.— meer ter beschikking wordt gesteld ten behoeve van de doorvoering der bestuurshervorming in de Buitengewesten en ter voorbereiding van een herziening van de financieele verhouding tusschen het Land en de op Java en Madoera ingestelde autonome rechtsgemeenschappen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2142 H.; Tw. Kamer 2263 A.)

F. **INCASSO-BANK N.V. IN 1935. —**
Aan het verslag over 1935 van de Incasso-Bank N.V. is het volgende ontleend:
Na afschrijving van *f* 400.000 op de rekeningen „Gebouwen" en „Meubilair", bedraagt de winst *f* 2.071.205 (*f* 2.214.731 in 1934). Wij stellen voor tegen dubieuse vorderingen *f* 500.000 te reserveeren en de onder het hoofd „Crediteuren" voorkomende rekening „Bijzondere reserve voor eventueele risico's" te doteeren met *f* 400.205, waarna een dividend van 3½% (als v. j.) kan worden uitgekeerd.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1270 A.)**

G. **ROTARY-CLUB. — President Eduard R. Johnson te Amsterdam. —**
Ter gelegenheid van het bezoek van den president van Rotary-international, Eduard R. Johnson, heeft de Rotary-club voor Amsterdam op 3 April '36 een club-diner gehouden, waaraan verscheidene Rotarians uit het westelijk deel van ons land aanzaten. Tot de gasten behoorden ook de echtgenoote en zoon en

dochter van president Johnson en voorts hadden burgemeester dr. W. de Vlugt en de heer Alex Potter, Europeesch secretaris van de Rotary, aan de hoofdtafel plaats genomen.
De voorzitter der Rotary-club voor Amsterdam, de heer Trudus Teves en zijn mede-bestuurderen ontvingen de gasten. De gouverneur van Rotary-Holland 1935-'36, dr. H. L. Visser, hield een rede.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Rotary-Club 1790 D.)**

25 APRIL 1936

A. NEDERLAND. — Werkverschaffing. —
Uit de pogingen, gedaan in de eerste crisisjaren, om productief werk te vinden voor de werkloozen in Nederland, wier aantal steeds grooter werd en wier werkloosheid een permanent karakter dreigde te krijgen, is in den loop der crisisjaren onder leiding van den hoofdinspecteur voor de werkverschaffing, den heer Meyer de Vries, een uitgebreide en goed-geoutilleerde organisatie gegroeid, die zich uitstrekt over het geheele land en het probleem der werkverschaffing systematisch ter hand heeft genomen.
De dienst der werkverschaffing en steunverleening is ondergebracht bij het departement van Sociale Zaken en het land is verdeeld in 13 inspecties. In de laatste jaren is deze dienst er in geslaagd, jaarlijks 60 à 70 duizend werkloozen te werk te stellen.
Naast het algemeen toezicht op de uitvoering der werken, op het naleven der verschillende bepalingen en op de loonen en arbeidsvoorwaarden, behoort tot het belangrijkste gedeelte van de taak der inspecteurs, het opsporen van objecten, die voor werkverschaffing in aanmerking kunnen komen of het onderzoeken van de geschiktheid van objecten, die als zoodanig door anderen worden voorgedragen.
Het criterium, dat hierbij wordt aangelegd, is, dat voor uitvoering in werkverschaffing slechts in aanmerking komen zoodanige werken, die mede in verband met de tijdsomstandigheden zeker niet uitgevoerd zouden worden, indien zulks op de normale wijze zou moeten geschieden. Bovendien moet de verhouding tusschen de loonen en de bijeenkomende kosten gunstig zijn, m.a.w. het loonbedrag moet het grootste gedeelte vormen van de totale uitvoeringskosten.
Waar particulieren, gemeenten, waterschappen, of andere instellingen een object in werkverschaffing willen laten uitvoeren, en het departement op advies van de betrokken inspectie daar gunstig over beschikt, komt toch nog altijd een redelijk gedeelte van de uitvoeringskosten voor rekening van den opdrachtgever en slechts het ontbrekende bedrag van den totalen kostprijs — waardoor juist de opdrachtgever zou hebben afgezien van uitvoering op normale wijze — wordt van overheidswege bijgepast in den vorm van toeslag op de loonen uit het Werkloosheidssubsidiefonds. Daarbij wordt echter terdege rekening gehouden met eventueele waardevermeerdering van het object als gevolg van het uitgevoerde werk.
Als stelregel gold bovendien, dat werken, die, ongeacht de crisis, toch dringend uitgevoerd moeten worden of welker uitvoering op een noodzakelijkheid berust, niet voor subsidie in aanmerking komen.
Terecht wordt bij beschouwingen over de werkverschaffing de nadruk gelegd op de beteekenis van het feit, dat per jaar 60 à 70 duizend werkloozen, die anders op den steun zouden zijn aangewezen, gelegenheid krijgen met productief werk een loon te verdienen, dat toch altijd boven de steunbedragen ligt en deze in vele gevallen zelfs aanzienlijk overschrijdt.
Na een aantal jaren begint nu echter een ander resultaat van de werkverschaffing zichtbaar te worden, dat van niet minder beteekenis is, n.l. de geweldige verbeteringen op verschillend gebied, waarvan in de eerste plaats het agrarische deel van onze bevolking profiteert, en die in verscheidene streken van het land zijn ontstaan, waar men zelfs in tijden van voorspoed niet licht aan gedacht zou hebben, dergelijke werken ter hand te nemen.
Thans, nu men voor werkverschaffingsdoeleinden zoekt naar werken, waarbij vooral een groot deel der kosten verloond kan worden, worden allerwegen gronden ontgonnen, afwateringen verbeterd, wegen aangelegd, die weliswaar niet onontbeerlijk waren, maar niettemin groote verbeteringen zijn, wordt stedeschoon verhoogd, nieuw natuurschoon geschapen en bestaande cultuurgrond verbeterd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Werkverschaffing 1836 F.)

B. BELGIE. — Nationale defensie. - Schending der Nederlandsche neutraliteit. —
In zijn in de openingszitting van de commissie voor nationale defensie gehouden rede verklaarde de minister van Defensie, Devèze, o.a. nog dat het dringendste probleem bij de organisatie van de Belgische landsverdediging op het oogenblik de voortdurende dekking van de grens is door goed geoefende, goed gewapende en te allen tijde beschikbare manschappen.
De Maaslinie is gereed gekomen door de moderniseering van de oude forten van Luik en Namen en door den bouw van het fort Ebenemael. Aan de rivierovergangen tusschen Luik en Dinant wordt gewerkt.
Minister Devèze sprak daarna van het toenemende gevaar voor een schending der Nederlandsche neutraliteit, om daarmede de noodzakelijkheid van de inrichting van de fortificaties van Antwerpen en Gent te rechtvaardigen.
De vestingwerken in de provincie Luxemburg zijn gereed, eveneens de fortificaties van de waterlinie in de provincie Limburg.
De commissie heeft zich tot begin Mei verdaagd. Tot October zal zij dan tweemaal per week bijeenkomen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. Defensie 2198 F.; Devèze 2166 C.)**

C. JAPAN. — De Keizer. - „Dai Nippon Teikoku Tenno". —
De Keizer zal voortaan officieel „Dai Nippon Teikoku Tenno" heeten, wat vertaald beteekent: „Keizerlijke Zoon van den Hemel van Groot Japan". Tevoren heette hij, in plaats van Tenno (Zoon van den Hemel) „Kotei", welk laatste woord gelijk staat met den algemeenen titel voor een souverein. Deze verandering is bedoeld om te laten uitkomen, dat er maar één Japansche monarchie en staat is. Volgens sommigen wil men ook laten uitkomen, welk een verschil er bestaat tusschen den Keizer van Mandsjoekwo, die maar een Kotei is, en Japan's 124sten Zoon des Hemels. (Domei) **(Vor. ber. Keizer 2011 G.)**

D. NEDERLAND. — Jhr. Mr. Dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel. —
Bij Kon. besluit is mr. dr. Augustinus Bernardus Gijsbertus Maria van Rijckevorsel, Commissaris der Koningin in de provincie Noordbrabant, wonende te 's-Hertogenbosch, met al zijn wettige afstammelingen in den Nederlandschen Adel verheven, met de praedicaten van jonkheer en jonkvrouw.
(Dagblad v. Noordbrabant)

E. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —
De stand der clearing met Duitschland per 15 April 1936 was als volgt:

1. Stortingen in Nederland	*f* 59.339.500
waarvan bestemd voor:	
a) Achterstallige vorderingen	8.149.100
b) Rented. Dawes- en Youngleen. en Stillhalte; Rentetransfer	4.179.000
c) Vrije rek. Reichsbank	2.329.600
d) Nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	44.681.800
2. Stortingen in Duitschland: nieuwe onder de clearing vallende vorderingen (incl. saldo 1935 ad *f* 35.655.500)	85.312.000
3. Uitbetalingen in Nederl. op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1d)	43.549.800
Speciale Verrekening:	
Stortingen in Nederland tegen afgegeven reischeques (incl. saldo 1935 ad *f* 367.800)	1.106.200
Overgebracht naar alg. rekening (1)	——
Nog beschikbaar	1.103.700

Laatst uitbetaald nummer van storting: 202258.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2262 E.)**

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Regeling van de afbetaling. —
De Eerste Kamer heeft op 22 April '36 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd de Wettelijke regeling van de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling en eenige wettelijke regelingen nopens het afbetalingsbedrijf. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 2073 B.; Eerste Kamer 2243 A.)

G. SOVJET-RUSLAND. — Noorsche minister van Buitenlandsche Zaken te Moskou. —
De Noorsche minister van Buitenlandsche Zaken, Koht, heeft tijdens zijn officieel bezoek aan Moskou verklaard, dat de Sovjet-Unie en Noorwegen bij het werk van de georganiseerde verdediging van den vrede vereend zijn. Hij zeide, zich tot Litwinof richtend, er van overtuigd te zijn, dat datgene wat in den

laatsten tijd zulke ongelukkige gevolgen heeft te weeg gebracht, in de eerste plaats het resultaat is van het feit, dat de volken der wereld niet in staat waren de ontwapeningsvoorstellen, welke gij hun deed, aan te nemen en te verwezenlijken. Wij hebben zoowel moreele als materieele ontwapening noodig en op deze twee gronden geloof ik aan een vriendschappelijke samenwerking tusschen onze twee landen. (Aftenposten)

A. **NEDERLAND. — Contingenteeringen. - Verlengingen. - Huishoudelijk glaswerk, Porselein, Fijn aardewerk, Sanitair aardewerk, muur- en wandtegels.**
Bij Kon. besluit van 28 Januari is, uit overweging dat het gewenscht is, de tijdelijke beperking van den invoer van huishoudelijk glaswerk voort te zetten, o.m. bepaald:
Gedurende het tijdvak van 12 maanden, aanvangende 1 Febr. 1936 en eindigende 31 Januari 1937, is de invoer uit ieder land verboden van huishoudelijk glaswerk, voor zoover deze meer bedraagt dan 60 ten honderd van het bruto-gewicht, hetwelk in het jaar 1934 uit dat land is ingevoerd.
Onze minister is bevoegd om boven de ingevolge het vorig lid bepaalde contingenten bijzondere contingenten vast te stellen voor den invoer uit nader door hem aan te wijzen landen.
Indien en in zooverre op den dag, waarop dit besluit in werking treedt, bijzondere contingenten van kracht zijn, waarvan de termijn nog niet is verstreken, zullen voor het nog niet verstreken gedeelte van dien termijn bijzondere contingenten in de plaats treden van de in het eerste lid bedoelde contingenten.
Door onzen minister kan worden vastgesteld een lijst van goederen, welke niet vallen onder de in het eerste lid bedoelde.
Gedurende het tijdvak van 12 maanden, aanvangende 1 Febr. 1936 en eindigende 31 Januari 1937, is de invoer uit ieder land verboden van:
a) porselein (wit, gekleurd, gedecoreerd, bedrukt of beschilderd), voor zoover deze meer bedraagt dan 45 ten honderd van de waarde, welke gedurende het jaar 1934 van die goederen uit dat land is ingevoerd, met dien verstande, dat niet meer invoer zal worden toegelaten dan 40 ten honderd van het bruto-gewicht, hetwelk gedurende het jaar 1934 uit dat land is ingevoerd;
b) fijn aardewerk (wit, gekleurd, gedecoreerd, bedrukt of beschilderd, inclusief bespoten en/of beschilderd terra-cotta, doch met uitzondering van sanitair aardewerk) en biscuit (aardewerk, onverschillig van welke kleur, hetwelk éénmaal is gebakken), voor zoover deze meer bedraagt dan 25 ten honderd van de waarde, welke gemiddeld per 12 maanden gedurende de jaren 1929 en 1930 van die goederen uit dat land is ingevoerd, met dien verstande, dat niet meer ten invoer zal worden toegelaten dan 50 ten honderd van het bruto-gewicht, dat gemiddeld per 12 maanden gedurende de jaren 1929 en 1930 uit dat land is ingevoerd;
c) sanitair aardewerk, voor zoover deze meer bedraagt dan 80 ten honderd van het bruto-gewicht, dat gedurende het jaar 1934 van die goederen uit dat land is ingevoerd;
d) muur- en wandtegels (verglaasd of met gekristalliseerde glazuren), voor zoover deze meer bedraagt dan 70 ten honderd van den invoer van die goederen, berekend naar het geglazuurde oppervlak gedurende het jaar 1934. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 1657 F.; Contingenteeringen 2229 B.)

B. **BEWAPENING. — De ontwikkeling van de luchtmacht; bijzondere cijfers van Duitschland. —**
Naar de Londensche Times uit New York meldt, behandelt het jaarboek voor de luchtvaart van 1936, dat juist is gepubliceerd, o.a. de verhouding van de luchtstrijdkrachten van de voornaamste landen ter wereld. Volgens dit Amerikaansche jaarboek is de ontwikkeling van de Duitsche oorlogsluchtmacht het snelste van alle gegaan, maar zoo zegt het boek, dit is nog niets vergeleken met wat dat land had kunnen presteeren, als het met zijn plannen had gestrookt. In het begin van 1935, zoo gaat het boek voort, bezat Duitschland ongeveer 600 vliegtuigen, en niet eens van het nieuwste type. Reeds in het begin van 1936 echter beschikte Duitschland over ongeveer 1600 oorlogsvliegtuigen, waarvan een groot deel beter is dan de oorlogsvliegtuigen van andere landen. Het jaarboek plaatst het Britsche Rijk nummer één op de lijst van oorlogssterkte, met 3.600 machines in Januari 1936. Dan volgt Frankrijk met 3.400, dan Rusland met 3.300, dan Italië met 2.800, dan de Ver. Staten met 1.900, dan Japan met 1.800 en Duitschland met 1.600. De Ver. Staten, Frankrijk en Japan gingen in 1935 wat betreft numerieke sterkte achteruit, maar daartegen weegt een snelle ontwikkeling van de technische kennis ruimschoots op. In technische kennis staan de Ver. Staten nog altijd verre aan de spits.
Het jaarboek verdeelt de Duitsche luchtvloot als volgt: 600 zware bombardementsvliegtuigen, 200 lichte, 200 jachtvliegtuigen van de eerste linie, 300 reserve, en 300 opleidingsmachines. De grootste vliegtuigenfabriek is die van Junkers in Dessau, waar 15.000 man werken en welks capaciteit 1000 complete oorlogsvliegtuigen van hetzelfde type per maand is.
Wanneer men bedenkt, aldus het jaarboek, dat de vereenigde vliegtuigindustrie van de Ver. Staten, of Engeland, of Frankrijk, die capaciteit eerst zou kunnen ontwikkelen na een aanlooptijd van zeven maanden in tijd van oorlog, en onder mobilisatie-omstandigheden, dan wordt het belang van de Duitsche methode duidelijk. (Times)
(Vor. ber. Bewapening 2084 A.; Luchtvloten 1458 D.)

C. **LUCHTVAART. — K.L.M. - Amsterdam-Boedapest.**
Op 20 April '36 is de openingsvlucht der K.L.M. van de luchtlijn Amsterdam-Praag-Weenen-Boedapest, aan welke verbinding de naam „Blauwe Donau Express" werd gegeven, op succesrijke wijze per Fokker-Douglas „Rietvink" volbracht. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. K.L.M. 2098 A.)

26 APRIL 1936

D. **HONGARIJE. — Poolsche premier Koscialkowski's bezoek aan Boedapest. —**
Ter eere van den Poolschen minister-president Koscialkowski heeft de Hongaarsche premier Gömbös een maaltijd aangeboden. Beiden hielden daarbij redevoeringen. Gömbös legde er o.a. den nadruk op, dat nooit ernstige tegenstellingen tusschen de twee volken hebben bestaan, zij zijn in hun liefde voor de vrijheid steeds samengegaan.
In zijn antwoord zeide Koscialkowski, na ook van zijn kant het gevoel van solidariteit tusschen de twee volken in het licht te hebben gesteld, dat ieder volk rekening moet houden met eigen verleden en met de feiten van het heden. Polen en Hongarije moeten in positieven zin deze waarheid voor oogen houden in het bewustzijn van eigen moreele en materieele kracht. Tusschen Polen en Hongarije bestaan gelukkig betrekkingen van groot vertrouwen. Zij vormen derhalve in dit deel van Europa een belangrijk element van stabiliteit en evenwicht. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Koscialkowski 2184 G.; Gömbös 1912 I.)

E. **NEDERLAND. — Radio. - Aantal luisteraars. —**
Op 1 April '36 bedroeg het aantal aangegeven radio-ontvangtoestellen in Nederland 602.839, terwijl het aantal aangeslotenen aan radio-distributie-centrales 349.934 bedroeg.
In totaal bedraagt het aantal luisteraars derhalve 112 per 1.000 inwoners. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 316 A.; Radio 2199 D.)

F. **AMSTERDAM. — De achteruitgang van de haven.**
In de op 23 April '36 gehouden vergadering van de commissie van advies inzake bestrijding van de werkloosheid heeft o.m. een bespreking plaats gehad van de belangen der Amsterdamsche haven, waarbij de voorzitter van de Kamer van Koophandel, de heer Gottfr. H. Crone, een uitvoerige uiteenzetting gaf betreffende den zorgelijken toestand, waarin het scheepvaartbedrijf en de haven van Amsterdam verkeeren. Met het werkloozental vormen de cijfers betreffende de havenbeweging een aanwijzing voor den slechten toestand van handel en bedrijf binnen onze stad, die moeilijk kan worden misverstaan. Spr. vestigde daarbij in het bijzonder de aandacht op den achteruitgang van het stukgoederenverkeer. Deze blijkt bijv. uit het verminderen van de met stukgoederen beladen te Amsterdam ingeklaarde zeeschepen van 1642 in 1932 tot 1444 in het vorig jaar, terwijl het aantal met gemengde lading binnengekomen zeeschepen in dien tijd van 620 tot 515 daalde. Zelfs indien zou blijken, dat de gemeentelijke financiën nieuwe offers niet kunnen dragen, is het, aldus de voorzitter der Amsterdamsche K. v. K., noodzakelijk en verantwoord, dat de rijksschatkist de gemeente daartoe in de gelegenheid stelt. Immers, aan den schrikbarenden achteruitgang moet paal en perk gesteld worden, zelfs indien dit zware offers kost. Schrikt men voor het laatste terug, dan ziet de heer Crone alleen een verdere opdroging van ons havenverkeer, met alle gevolgen van dien.
De voorzitter der commissie, wethouder de Miranda, heeft dit betoog o.a. beantwoord met de verzekering, dat het gemeentebestuur vast besloten is, tot de uiterste grens van het financieel mogelijke te gaan, om aan de geschetste gevaren het hoofd te bieden. Die grens, voegde hij eraan toe, is spoedig bereikt. Thans reeds is het jaarlijksche verlies van de handelsinrichtingen gestegen tot ƒ 1.300.000. Reeds heeft Amsterdam voor verlaging

van tarieven en huren, groote offers gebracht. B. en W., volkomen beseffende de juistheid van het woord van den heer Crone, dat aan den achteruitgang paal en perk moet worden gesteld, hebben nieuwe vermindering van lasten voorbereid. De rijksregeering moet er van doordrongen zijn, dat de haven van Amsterdam is een nationaal belang. Leunen op de rijksschatkist behoort niet tot de specifiek-Amsterdamsche eigenschappen, doch zonder rijkshulp kan Amsterdam alleen den concurrentie-strijd tegen havens, welke in andere landen als een nationaal bezit worden beschouwd, niet volhouden.
Naast deze rijkshulp zal Amsterdam doen wat gedaan moet worden. Daartoe stelde spr. voor, een commissie te benoemen, bestaande uit de heeren P. C. Adrian, Gottfr. H. Crone, D. P. D. Fabius, P. R. Fenenga, D. Goedkoop D.zn., D. Hudig L.J.zn. en A. de Ruyter, aangevuld met den directeur der handelsinrichtingen, ir. L. Boogerd, waaraan als secretaris mr. G. C. Spruyt, referendaris van de afdeeling handelsinrichtingen, toegevoegd zal worden, van welke commissie spr. verwacht, dat aan haar speurend en waakzaam oog niets, wat de Amsterdamsche haven weder tot bloei brengen kan, zal ontgaan.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1762 C.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Eeuwfeest van de Paters Franciscanen te Weert. —**
Op 23 April '36 had te Weert de feestelijke herdenking plaats van het feit, dat de Paters Minderbroeders voor honderd jaren terugkeerden in hun aloude klooster aan De Biest aldaar.
Tijdens de receptie heeft Z. H. Exc. Mgr. Lemmens de jubileerende paters toegesproken, waarbij mgr. wees op de goede verstandhouding tusschen de Franciscanen en het Bisdom.
Door den heer F. X. H. Welters voorzitter van het feestcomité werden de jubileerende paters gelukgewenscht en werd hun de feestgave aangeboden: een algeheele vernieuwing van den Kerkweg en het pleintje binnen de kloosterpoort met een plantsoenaanleg. (Maasbode) **(V. b. Franciscanen 1394 D.)**

B. **NEDERLAND. — Luchtbeschermingsoefeningen.**
De luchtbeschermingsoefeningen, die in den avond van 23 April in het Gooi zijn gehouden hadden de onderstelling ten grondslag, dat een Zuidelijke statengroep en een Noordelijke warbij Nederland behoort sedert 21 April met elkaar in oorlog waren. De grenzen tusschen beide statengroepen werden gevormd door de Nederlandsche zuid-grens verlengd naar het Oosten. De Zuidelijke statengroep, zoo luidde de opzet, beschikte over een sterke luchtmacht.
Het verloop van de oefeningen, de medewerking van de bevolking vooral wat de verduistering betreft, liet niets te wenschen over. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Luchtbescherming 2142 G.)

C. **FRANKRIJK. — Premier Sarraut over de taak van het komende parlement. —**
Minister-president Sarraut hield op 25 April een radio-rede waaraan wij het volgende ontleenen:
Sprekende over het parlementaire stelsel zeide Sarraut, dat het noodzakelijk is, dat de uitvoerende macht minder te lijden heeft van veelvuldige ministerieele crises, dat de rechtsprekende macht aan geen pressie is blootgesteld, dat de wetgevende macht haar arbeidsmethoden herziet en dat de administratie zich er van bewust is, dat zij de natie heeft te dienen. Een politiek en economisch herstel kan niet plaats hebben zonder den krachtigen steun van een moreele herleving. Daarvoor is het niet noodig, dat zich een mystiek vormt rond een persoon of een ras.
(Le Journal) **(Vor. ber. Sarraut 2220 A.)**

27 APRIL 1936

D. **MANDATENGEBIED. — Engelsche en Fransche opinies. —**
In het Britsche Lagerhuis kwam de vrees tot uiting, dat gebieden, die thans onder mandaat staan van het Britsche rijk, wellicht te eeniger tijd aan Duitschland overgedragen zullen worden.
„Overweegt de regeering" — aldus de liberale afgevaardigde Mander — „de eventueele overdracht van mandaatgebied en heeft zij hierover de dominions geraadpleegd en zoo ja, hebben deze zich met een overdracht onder zekere voorwaarden accoord verklaard?"
Verre van bereid te zijn een overdracht van mandaatgebieden aan Duitschland te overwegen, heeft de Britsche regeering reeds herhaalde malen verklaard, dat zij zulk een overdracht nimmer overwogen heeft. Derhalve heeft zij over deze aangelegenheid ook niet de dominions geraadpleegd.
Een groot deel van het Huis bleek evenwel door dit antwoord van den premier niet bevredigd te zijn.
Ook in Frankrijk valt eenige beduchtheid waar te nemen, dat de voormalige Duitsche koloniën weder aan het rijk teruggegeven zullen worden. In verband hiermede heeft, naar uit Parijs wordt gemeld, de chef van het Fransche mandatenbureau, Truitard, heden voor de radio een rede gehouden, waarin hij verklaarde dat Frankrijk evenmin als Groot-Brittannië kan denken aan het afstaan van mandaatgebieden, van welker bevolking het de bescherming op zich genomen heeft.
Aan de hand van statistieken toonde Truitard aan, dat in de vroegere Duitsche kolonie Kameroen in Afrika, die sinds den oorlog onder Fransch mandaat staat, de welvaart gestegen is. Deze grootere voorspoed is geheel aan de bevolking ten goede gekomen, wier aantal tot 300.000 zielen is toegenomen.
(Times - Le Temps) **(Vor. ber. Mandaten 1665 E.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Abessynië. — Nieuwste uitgaven in het Duitsch:
Marcel Griaule — „Die lebende Fackel. Menschen und Geister in Abessinien." (Dietrich Reimer, Berlin 1936)
Friedrich Strindberg — „Abessinien im Sturm." Kleines Tagebuch aus dem afrikanischen Krieg. (Ullstein, Berlin 1936)
Hedwig Weiss-Sonnenburg: „Arme kleine Prinzessin." Ein abenteuerliches Schicksal in Abessinien. (Volker-Verlag, Köln und Leipzig)
Engelsch: Owen Rutter — „Clear Waters, a Borneo Community." (Michael Joseph)
Vincent Sheean — „Sanfelice." (Hamish Hamilton)
Japan. — Nieuwste uitgaven in het Fransch:
Christian de Caters — „Visages du Japon." (Calmann Levy)
Upton Close — „Le Péril Japonais." (Payot)
René Jeuglet — „Soleil Levant", roman. (Grasset)
Kuni Matsuo, e.a. — „Histoire de la littérature Japonaise." (Soc. fr. d'éditions litt. et techn.)
Sakurazawa Nyoiti — „Le livre des fleurs." (Plon)
Nederlandsch: Piet van Ingen — „Wij worstelen." (Uterbo, Bloemendaal, U. M.)
Dr. J. C. Soewarno-v. d. Kaaden — „Nonna Dokter." (C. A. J. van Dishoeck, Bussum)
Vlaamsch: Pieter G. Buckinx — „De dans der Kristallen." (Eenhoorn, Mechelen)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2268 A.)**

F. **ENGELAND. — Invoerrecht op thee verhoogd. —**
De minister van Financiën, Neville Chamberlain, heeft een verhooging van het invoerrecht op thee aangekondigd met 2 d. per Engelsch pond, waarbij de preferentieele marge voor importen uit de Britsche rijksdeelen, ad 2 d. per pond, gehandhaafd wordt. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Invoerrechten 1458 G.; Thee 505 A.)

G. **PALESTINA. — Onlusten. - Arabische verklaring.**
De leider der Arabische beweging in Palestina, Fakri Bey, verklaarde, dat de onlusten het gevolg zijn van een politiek misverstand en geen uiting van antisemitisme beteekenen. Het Arabische volk wil vreedzaam in zijn land leven en zal zijn onafhankelijkheid weten te verdedigen.
De Arabieren heben alle reden om aan te nemen, dat de mandaatregeering onder invloed der Joden handelt. Zij vreezen, dat zij over steeds minder land zullen beschikken.
Engeland zal de sympathie van het Arabische volk moeten winnen, anders zullen de Arabieren niet langer het Britsche rijk steunen. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2268 F.)

H. **SOVJET-RUSLAND. — Gedaalde goudvoorraad der Russische Staatsbank. —**
De Russische Staatsbank heeft haar balans per 1 April gepubliceerd, waarin met de nieuwe goudwaarde van den roebel rekening is gehouden. Een gram fijn goud, dat vroeger een waarde van 1.29 roebel had, kost thans 5.63 roebel.
Op 1 April 1935 bedroeg de goudvoorraad der bank 853.3 millioen roebel, op 1 October d.a.v. 963 millioen en op 1 April 1936 in roebels der nieuwe pariteit

slechts 1404 millioen goudroebel. Het gewicht van het in de kelders aanwezige goud beliep dus op 1 April 1935 pl.m. 665.000 K.G., op 1 October pl.m. 746.000 K.G. en op 1 April 1936 pl.m. 249.000 K.G.
Het goud waarmede de voorraad verminderd is, is op bevel van de regeering naar het volkscommissariaat van Financiën overgebracht.
De bankbiljettenomloop is van 1 October 1935 tot 1 April 1936 van 5 tot bijna 6 milliard roebel gestegen; de omloop aan kasbiljetten, die minstens dubbel zoo groot is, is daarin, evenals trouwens vroeger, niet inbegrepen. (Keesings Fin. Archief)

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 24 April. — Italiaansche uitgaven. —**
Een nieuw bedrag, groot 1.440.500.000 lire, is uitgetrokken voor de buitengewone uitgaven, noodig voor de campagne in Oost-Afrika.
De kosten van de expeditie, gerekend van 20 Juni '35 af, bedragen 8.560.500.000 lire. (La Stampa)
(Vor. ber. 2260 A.; Abess.-Ital. Conflict 2268 B.)

B. **EGYPTE. — Opgravingen. - Het Sakkarah-graf.**
Een wetenschappelijk jong Engelschman, de heer W. B. Emery, heeft in het dorp Sakkarah in Beneden-Egypte bij het oude Memphis in het bekende Sakkarah-graf op eigen initiatief verdere opgravingen verricht. Hij ontdekte een aantal grafkamers en een mummie van een aanzienlijken Egyptenaar, een zekeren Hemeka, grootvizier van den Pharao Dens. Naar verluidt zou deze mummie minstens 5000 jaar oud zijn, dus tweeduizend jaar vóór Toet Ankh Amon. Een groot aantal voorwerpen van groote waarde, die eveneens in de graven zijn gevonden, werden naar het museum te Cairo overgebracht. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Opgravingen 1177 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Generaal-Veldmaarschalk Von Blomberg. —**
Rijksweerminister generaal Von Blomberg is ter gelegenheid van Adolf Hitler's verjaardag tot generaal-veldmaarschalk bevorderd. Von Blomberg is de eerste generaal-veldmaarschalk van het Derde Rijk.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 2210 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Minister-president Generaal Göring commissaris van de grondstoffen- en monetaire politiek. —**
Rijkskanselier en Führer Adolf Hitler heeft besloten een einde te maken aan den openlijken strijd tusschen dr. Schacht en de N.S.D.A.P. over vraagstukken van grondstoffen en monetaire problemen, door generaal Göring te benoemen als commissaris voor de contrôle op en de co-ordinatie van de actie van het betrokken departement.
Hierdoor houdt dr. Schacht op de economische en financieele dictator van Duitschland te zijn.
In een officieel communiqué wordt verklaard:
„Nu talrijke autoriteiten van staat en partij moeten samenwerken tot regeling van de grondstoffen- en deviezen-kwesties, heeft de Führer en Rijkskanselier den minister-president van Pruisen belast met de studie en ordening van alle noodige maatregelen.
Minister-president generaal Göring kan te dien einde alle autoriteiten van staat en partij hooren. Hij kan zich door de competente rijksministers doen voorlichten en eventueel doen vertegenwoordigen."
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Göring 2034 G.)**

E. **FRANKRIJK. — Verkiezingen. —**
In het geheele land zijn de verkiezingen van 26 April 1936 kalm en rustig verloopen. De opkomst van het kiezersvolk was bijzonder groot. Het aantal onthoudingen is geringer dan vorige malen.
Het opmerkelijkst is wel het kleine aantal zetels dat ditmaal bij de eerste verkiezingsronde is bezet. Een ding is echter zeker: de toeneming van het communistische stemmental in talrijke departementen.
Het centrum en rechts hebben zich op dezen eersten stemdag gehandhaafd. Daar de communisten, de socialisten en de soc. radicalen hun aanhang wilden kennen, hebben zij zich verdeeld. De toestand zal bij de herstemming op 3 Mei '36 veranderen, dan zal de discipline in principe tot gevolg hebben, dat de het gunstigst er voor staande candidaat den steun heeft van verwante groepen.
Bij de vorige verkiezingen steunden zoo de socialisten en de soc. radicalen elkaar. Maar nu het volksfront deze discipline ook ten voordeele van de communisten wil doen strekken, is het de vraag of men zich overal aan de aanwijzingen van de partij-instanties zal houden. Al lijken daarom de herstemmingen gunstig voor links, is het toch gevaarlijk om te concludeeren tot een fundamenteele wijziging van de samenstelling van de Kamer. (Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. 334 A.)**

28 APRIL 1936

F. **SPANJE. — „Compromisarios" gekozen. —**
Op 26 April '36 werden de verkiezingen gehouden voor de „Compromisarios", die tezamen met de afgevaardigden den president der republiek moeten aanwijzen.
De verdeeling der kiezers over de partijen is als volgt:

Sociaal-democraten	138
Links Republikeinen	117
Republikeinsche Unie	58
Conservatieve Republikeinen	40
Communisten	34
Esquerra	16
Catalaansche Liga	10
Kleine partijen	47

Hierbij moet in aanmerking worden genomen, dat de uitslag omtrent 13 zetels nog niet bekend is.
(El Sol) **(Vor. ber. President 2255 A.)**

G. **KONING FOEAD I VAN EGYPTE OVERLEDEN.**
Koning Foead I is op 28 April 1936, na een langdurig lijden, te Cairo overleden.
Achmed Foead Pasja werd in 1868 geboren, ontving te Rome en Turijn zijn militaire scholing, waarna hij in Turkschen militairen dienst trad en o.a. attaché van den militairen raad te Weenen was. Hij maakte zich op velerlei gebied voor Egypte dienstbaar en stichtte o.m. de universiteit te Cairo.
Na de onttroning van Abbas Hilmi werd zijn oom Hussein benoemd tot Sultan van Egypte; na diens dood in 1917 volgde hem Achmed Foead op. In 1922, toen Engeland Egypte onafhankelijk, hoewel onder militair toezicht der Britsche regeering verklaarde, nam Foead I den koningstitel aan. Zijn opvolger is prins Faroek.
Reeds spoedig waren er politieke botsingen, toen in 1927, tegen den raad van Engeland, koning Foead het Egyptisch parlement radicaal voor den tijd van drie jaren ophief.
In 1929 bereikte koning Foead, vooral tengevolge van het tot bloei komen der Labourpartij in Engeland, een uitgebreider onafhankelijkheid van Engeland, waardoor het land o.a. eigen vertegenwoordiging in den Volkenbond bekwam en de Engelsche bezettingstroepen werden teruggetrokken.
In 1930 bezorgde de Wafdpartij onder leiding van Nahas Pasja den koning de grootste moeilijkheden, doch Foead maakte korte metten. Voorloopig hief hij het parlement weder op en bracht daarop een nieuwe wetgeving, waarbij parlement en regeering alle zelfstandigheid verloren en de koning een niet-officieele dictator werd. Die positie is Foead I ook onveranderd blijven innemen, zelfs tegenover Engeland. Onder invloed en door middel van zijn jeugdvriend Ibrasji Pasja nam hij al zijn besluiten. Reeds in 1934 werd de koning ernstig ziek en regeerde Ibrasji Pasja.
Tenslotte werd Foead genoodzaakt Ibrasji Pasja te laten vallen en in ballingschap te zenden, n.l. als gezant naar Brussel.
Het Abessynisch conflict bracht sterke spanningen in Egypte, zoodat Foead zich gedwongen zag de wetgeving van 1923 weder kracht te verleenen, waardoor vooral de parlementaire rechten van het volk, welke sinds 1930 waren opgeheven, weder werden hersteld.
Tegelijk met het herstel van de Grondwet werden de onderhandelingen met Engeland over de volledige Egyptische souvereiniteit opgenomen, welke thans nog niet zijn afgesloten.
(N. Rott. Crt.)

H. **NEDERLAND. — Wateler-vredesprijs voor 1936.**
De Wateler-vredesprijs voor 1936, ten bedrage van vijf en twintig duizend gulden, is toegekend aan de Academie voor Internationaal Recht te 's-Gravenhage, wegens de diensten, door deze instelling aan de zaak des vredes bewezen door haar werkzaamheid, sinds 1923, op den grondslag van internationale samenwerking in het belang van de ontwikkeling van het internationale recht en de rechtsgedachte als richtsnoer voor de statengemeenschap. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht 1754 A.)

WERELD-HANDEL

A. **Overzicht van 1935. —**
Het Februari-nummer van het „Bulletin Mensuel de Statistique de la Société des Nations" bevat een reeks statistische gegevens over den wereldhandel en den internationalen handel der verschillende staten in het jaar 1935, alsmede over de wereldvoortbrenging en wereldvoorraden der voornaamste grondstoffen in het afgeloopen jaar. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Wat den wereldhandel betreft, bevat het statistische bulletin wederom gegevens zoowel over de goudwaarde van den wereldhandel als over den omvang daarvan. In beide gevallen is een kleine vermeerdering in vergelijking tot 1934 vast te stellen. De verbetering is het duidelijkst met betrekking tot den omvang van den wereldhandel, omdat de daling der goudprijzen der goederen op de wereldmarkt eerst tegen het einde van het jaar tot staan is gekomen, zoodat de uitbreiding van den wereldhandel nog niet ten volle in de cijfers omtrent de goudwaarde van den wereldhandel tot uitdrukking kon komen.
In omvang is de wereldhandel in 1935 ongeveer met 3% toegenomen in vergelijking tot 1934. De omvang is daardoor in 1935 ongeveer 7% hooger geweest dan in 1932, het jaar waarin de wereldhandel het laagste punt bereikt had. Desniettemin is de omvang van den wereldhandel nog steeds belangrijk geringer geweest dan in 1929. Het cijfer over 1935 heeft nog slechts voor 80% het cijfer van 1929 bereikt.
Veel grooter is nog het verschil tusschen de goudwaarde van den wereldhandel in 1935 en die in 1929. Ondanks een bescheiden verbetering van 1,7% in vergelijking tot 1934 bedroeg de goudwaarde van den wereldhandel in 1935 nog slechts 34% van de goudwaarde in 1929. De enorme daling van de goudprijzen der goederen op de wereldmarkt is mèt de vermindering van den omvang van den wereldhandel de oorzaak van dit lager cijfer. Intusschen is 1935 het eerste jaar sinds 1929, waarin althans een bescheiden vermeerdering der goudwaarde vergeleken bij het voorafgegane jaar viel vast te stellen. Het was ook aan het einde van het afgeloopen jaar, dat voor het eerst een lichte stijging in de goudprijzen der goederen viel waar te nemen, nadat deze sinds 1929 voortdurend snel gezonken waren en eerst in 1934 althans een verlangzaming in het tempo der prijsdalingen was ingetreden.
De cijfers betreffende den internationalen handel der verschillende landen in vergelijking tot het vooraf-gegane jaar zijn wederom zeer uiteenloopend. De goudwaarde der invoeren is in 1935 toegenomen in de volgende landen: Chili met 39%, Ver. Staten van Amerika 24%, Nieuw-Zeeland 13%, Australië 12%, Zuid-Afrika 10%, Brazilië en Zweden 9%, Finland en Noorwegen 8%, Polen 7%, Egypte en Oostenrijk 5%. Een bescheiden vermeerdering, loopend van 2 tot 4%, viel ook vast te stellen in Argentinië, Canada, Britsch-Indië, Japan, Sovjet-Rusland, Spanje, Tsjecho-Slowakije en Zuid-Slavië.
Daarentegen is de goudwaarde van de invoeren in 1935 blijven verminderen in Engeland (minder dan 5%), België, China, Denemarken en Luxemburg (5%), Duitschland (6%), Ierland (7%), Nederl.-Indië (8%), Frankrijk (9%), Nederland (10%), Zwitserland (10,5%), Algiers (18%) en Roemenië (29%).
Ook ten aanzien van de goudwaarde der uitvoeren bestaat een groot verschil tusschen de verschillende landen. Een toeneming der goudwaarde was in 1935 in vergelijking tot 1934 waar te nemen in de volgende staten: Zuid-Afrika (21%), Algiers (17%), China (14%), Japan (11%), Australië (9%), Ierland (8%), Canada (7%), Egypte, Oostenrijk, Roemenië en de Ver. Staten van Amerika (6%), alsmede in Argentinië, Duitschland, Engeland, Britsch-Indië, Noorwegen en Zuid-Slavië, waar de vermeerdering echter de 4% niet overschreed.
In Chili en Tsjecho-Slowakije is de goudwaarde in 1935 ongeveer op hetzelfde peil als van 1934 gebleven. Daarentegen is de goudwaarde der uitvoeren in 1935 nog meer teruggegaan in Frankrijk (13%), Sovjet-Rusland (12%), België en Luxemburg (8%), Brazilië (6%), Nederland, Nederl.-Indië, Nieuw-Zeeland en Polen (5%), Spanje (4,5%), Denemarken, Finland, Zweden en Zwitserland (3%).
Omtrent den internationalen handel van Italië bevat het Volkenbondsbulletin geen jaarcijfers.
Wat de wereldvoortbrenging van ijzer, staal, zink, steen- en bruinkolen en petroleum betreft, deze is in 1935 aanzienlijk grooter geweest dan in 1934. Met betrekking tot ijzer is in 1935 ruim 17% meer voortgebracht dan in het voorafgegane jaar. De ijzerproductie van 1935 overtrof die van 1932, het jaar met de laagste cijfers, met 85%! Intusschen was ook in 1935 de wereldproductie aan ijzer nog niet meer dan 74% van die uit het jaar 1929, het jaar waarin de wereldcrisis is uitgebroken.
De wereldvoortbrenging van staal is in 1935 met ruim 20% toegenomen, waardoor thans weder voor 81% het cijfer der wereldproductie uit het jaar 1929 is bereikt.
Veel geringer was de vermeerdering van de wereldproductie van kolen en petroleum. De wereldvoortbrenging van steenkolen is in 1935 ruim 3% grooter geweest dan in 1934, die van petroleum 8,5%. De belangrijkste toeneming der petroleumvoortbrenging deed zich in de Ver. Staten van Amerika en in Venezuela voor, terwijl daarentegen een kleine vermindering viel vast te stellen in Roemenië en in Sovjet-Rusland.
Tenslotte brengt het maandelijksche statistische Volkenbondsbulletin nog eenige gegevens over de wereldvoorraden aan belangrijke grondstoffen. De totale wereldvoorraad aan grondstoffen, die in het midden van 1934 ongeveer 50% grooter was dan in 1929, is thans weder geleidelijk tot een stijging van 25% teruggebracht.
Wat de afzonderlijke grondstoffen betreft, geeft het bulletin de volgende cijfers. Een vermindering van den wereldvoorraad viel aan het einde van 1935 in vergelijking tot een jaar geleden vast te stellen voor steenkolen (17%), petroleum (6.5%), zink (30%), koper (21%), tin (13%), lood(5%), tarwe (23%), suiker (19%), thee (12%), rubber (13%), zijde (17%). De eenige voorraad-vermeerdering, die vast te stellen was, betrof de koffie, waarvan aan het einde van 1935 ruim 21% meer aanwezig was dan een jaar geleden. De katoenvoorraden, die tegen het midden van het jaar 1935 belangrijk waren afgenomen, hebben daarna weder een vermeerdering ondergaan, zoodat aan het einde van 1935 ongeveer hetzelfde cijfer als aan het einde van 1934 weder was verkregen. **(Vor. ber. 1702 A.)**

B. **Internationale Werkstakingen en uitsluitingen. —**
Er waren betrekkelijk weinig arbeidsconflicten in 1935. Ver. Staten: staking in de vetkolenmijnen en in de havens aan de Golf van Mexico; de wet tot regeling van de arbeidsverhoudingen werd ongrondwettig verklaard. Groot-Brittannië: dreigende algemeene staking in de kolenmijnen werd voorkomen. België: stakingen in de mijnen, steengroeven en steenbakkerijen. Frankrijk en Luxemburg: wetgeving inzake bemiddeling bij arbeidsgeschillen. Noorwegen en Denemarken: in den aanvang van 1935 omvangrijke arbeidsgeschillen door bemiddeling voorkomen; uitsluiting in laatstgenoemd land begonnen in Februari 1936. Zweden: staking in de metaalnijverheid voorkomen; rapport nopens handhaving van den vrede in het bedrijfsleven. Finland: nieuw bemiddelingsstelsel ontworpen.
Over de geheele wereld gezien, werden stopzettingen van den arbeid van grooten omvang ook in het afgeloopen jaar betrekkelijk weinig gebezigd als middel, om eischen op economisch gebied door te zetten of verwezenlijking daarvan te verhinderen. Opnieuw was uitbreiding waar te nemen van de bemoeiingen der overheid bij het handhaven van den vrede in het bedrijfsleven. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

A. **DUITSCHLAND. — Opleidingscursussen voor leiders van partij en staat. —**
Dr. Ley, de leider van de organisatie van de N.S.-A.P., heeft juist een tocht door Duitschland beëindigd welken hij ondernam met het doel jongelieden uit te kiezen die een opleidingscursus van drie jaar zullen genieten, om hen geschikt te maken later als leiders van partij en staat op te treden. De jongelieden zullen gehuisvest worden in drie „kasteelen van de nationaal-socialistische orde", te Crössinsee in Pommeren, Volgelsang in het Rijnland en Santhofen in Beieren. In elk kasteel zullen zij een jaar blijven.
(Völk. Beobachter) **(V. b. Nat. Socialisten 2246 A.)**

B. **NEDERLAND. — Particuliere Rijnvaartcentrale. - Mr. T. J. Verschuur. —**
De Regeeringspersdienst meldt:
De belangstelling der regeering voor de moeilijkheden in de Rijnvaart heeft er toe geleid, dat zij een contact-commissaris bij de Nederlandsche particuliere Rijnvaartcentrale heeft benoemd. Deze heeft tot taak de regeering voor te lichten over hetgeen tot verbetering daarvan kan gedaan worden.
Een der eerste bezigheden van den contact-commissaris zal wezen, advies te geven over middelen, die tot versterking van de centrale kunnen strekken.
De regeering heeft oud-minister mr. T. J. Verschuur bereid gevonden als contact-commissaris op te treden. Hij heeft deze functie reeds aanvaard.
(Regeeringpersdienst) **(Vor. ber. Rijnvaart 1827 C.; Mr. T. J. Verschuur 834 A.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Marine-personeel voorloopig nog aangehouden. —**
Uit officieele bron te Batavia wordt medegedeeld, dat de onlangs genomen maatregelen om marinepersoneel, dat daarvoor in aanmerking kwam, geleidelijk weer te laten thuisvaren, voorloopig moeten worden opgeschort, zulks in verband met een ernstig personeelstekort, zoomede met het oog op den, nog altijd onzekeren, politieken toestand. (Aneta) **(2250 D.)**

D. **NEDERLAND. — Verbruik en waarde van Sigaren, Sigaretten en Tabak in 1935. —**

	Verbruik	Waarde
Sigaren (× 1.000)	1.428.770	ƒ 64.762.000
Sigaretten (× 1.000) . . .	4.008.972	43.222.000
Tabak (× 1.000 K.G.) . . .	10.569	19.416.000

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1714 F.)**

E. **DUITSCHLAND. — Amnestie-wet. —**
De Duitsche Rijkskanselier heeft een wet betreffende amnestiebepalingen onderteekend. Volgens deze wet wordt amnestie verleend:
1. In de gevallen, waarin de dader zich heeft laten verleiden door te grooten ijver in den strijd voor het nationaal-socialisme.
2. Voor politieke criticasters.
3. Voor de zoogenaamde kleine overtredingen.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Amnestie 1506 G.)**

F. **NEDERLAND. — De Nationaal Socialistische Beweging. - Publicaties in „Volk en Vaderland". —**
Het Amsterdamsche Gerechtshof heeft op 26 Maart 1936 arresten gewezen in de zaken van dr. Verviers, redacteur van „Nieuw Nederland" en van mr. Reydon, den heer Hollander en mr. Van Lunteren, resp. waarnemend hoofdredacteur, redacteur en hoofdredacteur van „Volk en Vaderland".
Het vonnis tegen dr. Verviers, die door de Utrechtsche rechtbank wegens opzettelijke openbare beleediging in geschrifte was veroordeeld tot ƒ 100 boete subs. 50 dagen, werd thans bij verstek bevestigd.
De vonnissen tegen den heer Hollander en mr. Van Lunteren, door de Utrechtsche rechtbank vrijgesproken, werden bevestigd.
Het Hof vernietigde het vonnis tegen mr. Reydon, die was veroordeeld wegens beleediging van het gezag en regeeringspersonen tot ƒ 200 subs. 50 dagen en heeft dezen verdachte — tegen wien in hooger beroep vier maanden werd geëischt — thans wegens het zich uitlaten in opzettelijk beleedigenden vorm over het gezag, veroordeeld tot ƒ 100 subs. 50 dagen.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht blz. 2119 B.)**

29 APRIL 1936

G. **BELGIE. — Onmiddellijke vertaling van de redevoeringen in de Kamer. —**
Aangezien de meeste Vlaamsche parlementsleden zich van hun eigen taal bedienen in de debatten in de Belgische Kamer, terwijl de Waalsche leden in het Fransch spreken, hetgeen dikwijls aanleiding was tot incidenten, heeft het bureau van de Kamer een proef genomen met het systeem van onmiddellijke vertaling, dat ook in den Volkenbond en de zittingen van de B.I.B. wordt toegepast. De rede van den spreker wordt onmiddellijk vertaald en door middel van koptelefoons aan de luisteraars overgebracht.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Taalkwestie 2040 C.)**

H. **ITALIE. — Reislires. —**
Een decreet werd uitgevaardigd, waarbij met ingang van 20 Maart '36 voor buitenlandsche toeristen reischèques werden ingesteld voor Italiaansche lires tegen bijzonderen, lagen koers. Deze lires zullen slechts in het buitenland tot onbepaalde bedragen verkrijgbaar zijn. De koers zal steeds opnieuw worden vastgesteld. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Deviezen 1807 E.)

I. **HONGARIJE. — Poolsche premier Koscialkowski's bezoek. —**
De politieke besprekingen tusschen Koscialkowski en Gömbös zijn op 24 April '36 geëindigd.
Koscialkowski heeft tegenover de internationale pers een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, diep getroffen te zijn door de bijzonder hartelijke ontvangst, welke hem ten deel is gevallen.
De band, die sedert eeuwen tusschen Polen en Hongarije bestaat, aldus de Poolsche minister, kan niet slechts herinnering blijven. De geschiedenis van de laatste 150 jaar heeft bewezen, hoe onjuist de meening is, volgens welke de ontwikkeling der betrekkingen tusschen de volken slechts op materieele factoren kan berusten.
De moreele en geestelijke band tusschen het Poolsche en het Hongaarsche volk is de bron voor een verdieping der vriendschappelijke betrekkingen.
(Pesti Hirlap) **(Vorig bericht blz. 2276 D.)**

K. **DUITSCHLAND. — Verbannen wegens stemmen tegen Hitler. —**
Erwin Oehl, een schilder uit Thalmässing in Frankenland, is uit Duitschland verbannen omdat hij op 29 Maart '36 bij de Rijksdagverkiezingen tegen Hitler stemde. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Volksstemming 2244 E.)

L. **SOVJET-RUSLAND. — Program der communistische jeugd. —**
Het nieuwe programma der communistische jeugd is vastgesteld op het op 21 April '36 gesloten congres, gewijd aan de „politiseering" der komsomols, om van dezen de avant-garde van de cultureele en sociale beweging te maken. De secretaris der komsomols, Kratsjenko, heeft den leden der komsomols aanbevolen, zich toe te leggen op het lezen van klassieklitteraire werken.
Op religieus gebied zullen de komsomols, op uitdrukkelijk verlangen van Stalin, niet langer „krachtig en meedoogenloos tegen de religie moeten strijden," zooals men nog tot voor kort zeide, „doch de Sovjetjeugd de dwaasheid dezer vooroordeelen uiteen moeten zetten."
Ten slotte worden de komsomols opgewekt om niet slechts de beoefening der sport algemeen te maken, doch vooral door middel van algemeen onderwijs

zorgvuldig de nationale verdediging voor te bereiden. Opgemerkt dient nog te worden, dat deze richtlijnen uitsluitend van toepassing zijn op de Sovjet-jeugd. De rol der communistische jeugd, aangesloten bij de Komintern, blijft ongewijzigd. (Iswestija)
(Vor. ber. Komsomol 2263 C.)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Luthersche predikanten.**
De Luthersche predikanten hebben op 21 April '36 onder leiding van ds. mr. D. G. Hoevers uit Amsterdam vergaderd.
Na het openingswoord van den waarnemenden voorzitter — ds. Herbschleb uit Doetinchem was verhinderd — en het afdoen van de huishoudelijke aangelegenheden, de periodieke bestuursverkiezing, waarbij ds. J. Ph. Makkink te Leiden tot bestuurslid werd gekozen, verkreeg ds. Ph. L. G. Steenbeek te Zaandam het woord voor een inleiding over: „Openbaring".
Aan dit referaat ontleenen wij het volgende:

Wij zijn overtuigd van de waarheid van ons geloof. Wat ook onder den inhoud van dit geloof zij te verstaan, primair is daarin de erkenning van de realiteit Gods. God is voor ons de levende God. Tot dit werkelijkheidsbewustzijn zijn wij niet gekomen door ons denken, niet door ons zedelijk bewustzijn, niet door het gevoel. Onze zekerheid van de werkelijkheid Gods berust op ervaring. Wij ontvangen in het leven bepaalde indrukken die wij ondanks hun „aardschen" inhoud als „doorbrekingen" van het wereldbewustzijn karakteriseeren. Hier treedt een „onaardsche" werkelijkheid, God, in de gewone werkelijkheid.
De ervaringen, die de mensch hierbij heeft, zijn van verschillenden aard, zij kunnen „hartverheffend" zijn, maar ook een geheel ander karakter dragen. De Godsbeleving is alleen als openbaring mogelijk.
Openbaring is een dynamisch begrip, het geeft een handeling Gods aan. Die handeling is een zelfmededeeling Gods. De openbaring is niet alleen openbaring van Gods bestaan, maar ook van Gods wezen. Wij moeten onderscheiden tusschen fides qua creditur en fides quae creditur. De fides qua creditur is de aard van ons geloof, die berust op de gevoelens, waarmee de ervaring van Gods werkelijkheid gepaard gaat. Deze gevoelens onthullen ons ook iets van Gods wezen, waarop zich de fides quae creditur richt.
Bij de laatste is het menschelijke element van groot belang. Toch is zij niet denkbaar zonder Gods openbaring. Deze opvatting van de openbaring laat de volgende conclusies toe:

1. Er is geen verschil tusschen algemeene en bijzondere openbaring;
2. de openbaring is universeel zoowel wat tijd als plaats betreft;
3. er bestaat geen principieel onderscheid tusschen theocentrischen en Christocentrischen godsdienst. (De Standaard)

(Vorig bericht blz. 1783 C.)

B. **ECONOMISCHE OORLOG. — Dr. graaf Brockdorff in de „Wehrtechnische Monatshefte". —**
Wij ontleenen aan de „Wehrtechnische Monatshefte" van de hand van dr. graaf Brockdorff het volgende:
De economische oorlog is in den herfst van 1929 uitgebroken, gelijktijdig met de staats- en economische crisis in de Ver. Staten en het ophouden van de Amerikaansche milliarden-credieten. Een geweldig drama begon, in welks tweede bedrijf wij ons, volgens den graaf, thans bevinden.
Het eerste bedrijf duurde van het najaar van 1929 tot het najaar van 1931. Het was de tijd van de kleine overgangsmaatregelen, welke hier en daar opduikende noodtoestanden uit den weg trachtten te ruimen. Meestal stelde men snel de diagnose „Economische crisis" en hoopte op terugkeer van de welvaart. Men nam allerlei kleine maatregelen, hoofdzakelijk maatregelen om de grenzen te sluiten en voelde zich ongeveer als een door een regenbui overvallen wandelaar, die in het eerste het beste portiek gaat schuilen en geduldig staat te wachten. Maar alle krachten, die naar de crisis geleid hadden, werkten voortdurend en steeds sterker verder, en de nieuwe afsluitingsmaatregelen werkten in dezelfde richting.
Op 21 September 1931 met den val van het Engelsche pond begon het tweede bedrijf. Het nieuws van dezen val ging als een alarmschot door de wereld. Het begon tot haar door te dringen, dat dit geen kleine crisis was, maar een onafzienbare economische strijd op breed front en voor langen, langen tijd. Nu begon de tijd van de samenhangende afsluitingssystemen met vreedzame middelen. Uit overgangsmaatregelen ontstonden definitieve; afzonderlijke en verstrooide bepalingen groeiden aan tot omvangrijke wetboeken van de internationale economische terreur. „Dieser Weltwirtschaftskrieg mit seinen Einfuhrverboten und verbotsartigen Einfuhrkontingenten, Geldabwertungen und Devisenzwangswirtschaften, Hochschutzzöllen und Einfuhrsteuern, Ausfuhrsubventionen und Einfuhrkontrollen, Dumpingskünsten und Antidumpingsmasznahmen, Verwaltungsschikanen, Genehmigungsverfahren, Zwangs- und Vertragsclearings, Einfuhrscheinen, Monopolen, Verwendungszwängen, Beizwängen, Retorsionen und Repressalien und tausend anderen Künsten verschärft sich von Vierteljahr zu Vierteljahr."
Het derde bedrijf van den economischen oorlog zou dreigen, zoo spoedig de afsluitingssystemen overal zonder doorgang zijn geworden en geen land er meer op hopen kan, door een gestegen economische terreur den vreemden invoer nog grondiger af te schrikken of met nog grootere steunmaatregelen ten behoeve van den eigen export het vreemde economische front te doorbreken.
Is het zoo ver, dan kan een in een verschrikkelijken toestand geraakte sterke staat er aan herinnerd worden, dat men ook het zwaard als breekijzer kan gebruiken en reeds dikwijls gebruikt heeft om de poorten van een gesloten vreemde markt open te breken. Ditmaal zou alles misschien vredig kunnen worden uitgemaakt in den vorm van een economische wereldconferentie in nieuwen stijl. En op deze conferentie zouden de sterke staten de zwakkere dwingen, de eigen economische politiek te laten varen en de bescherming van de eigen economie prijs te geven. „Die Wirtschaftspolitik der Schwächeren würde von da ab in den Kabinetten der Stärkeren gemacht; und mit der Wirtschaftspolitik die Rüstungspolitik". Graaf Brockdorff erkent volmondig dat de herbewapening van Duitschland een gewichtig stuk Duitsche economische politiek is. Slechts de weermacht, aldus zijn opvatting, kan de toekomst van de Duitsche economie verzekeren, als het derde bedrijf van den economischen oorlog nadert. (Wehrtechnische Monatshefte)

C. **VENEZUELA. — Generaal Lopez Contreras. —**
Het Venezolaansche parlement heeft generaal Lopez Contreras voor een ambtsperiode van 7 jaar tot president gekozen. (A. N. P.) **(Vor. ber. blz. 2122 B.)**

D. **CHINA. — Invoerrechten op suiker en kunstzijde verlaagd. - Van groot belang voor Java en Nederland.**
De Chineesche regeering heeft besloten, de invoerrechten op kunstzijde en suiker te verlagen, een belangrijke maatregel voor de Java-suikerindustrie en voor de Nederlandsche kunstzijdenijverheid. De Nederlandsche kunstzijde-afzet heeft in China voor een zeer belangrijk deel het veld moeten ruimen voor het slechtere Japansche fabrikaat, dat in groote hoeveelheden via het Noorden van het land door Japansche benden werd binnengesmokkeld.
(North China Daily News) **(V. b. Invoerr. 1376 A.)**

E. **JAPAN. — Hirota's programma. —**
Het kabinet heeft in zijn zitting van 28 April '36 het concept van de rede, die minister-president Hirota zich voorstelt in de bijeenkomst van den landdag te houden, goedgekeurd. Naar verluidt bevat deze rede de volgende programmapunten:

1. Strenge maatregelen in verband met de revoltepogingen van 26 Februari;
2. noodzakelijkheid van nationale eenheid en solidariteit in den strijd tegen de crisis, welke het land doormaakt;
3. bescherming van het parlementaire stelsel;
4. onafhankelijke en krachtige buitenlandsche politiek;
5. versterking der nationale verdediging, grondige financieele en economische reorganisatie;
6. ontwikkeling van den buitenlandschen handel en stabilisatie van de nationale levensvoorwaarden;
7. administratieve reorganisatie. (Domei)

(Vorig bericht Hirota 2151 G.)

A. **DR. F. M. WIBAUT OVERLEDEN. —**
Op 29 April '36 is dr. F. M. Wibaut, oud-wethouder van Amsterdam, in zijn woning te Amsterdam op 76-jarigen leeftijd overleden.
Florentius Marinus Wibaut werd op 23 Juni 1859 geboren te Vlissingen, waar zijn vader groothandelaar was in kolen. Als jongen uit een katholiek gezin ging hij naar een R.K. lagere school en vervolgens naar de R.K. hoogere burgerschool te Rolduc, in Zuid-Limburg.
Daar meende hij, op 14-jarigen leeftijd zijn levensbestemming te hebben gevonden. Hij wilde geestelijke worden en vroeg naar het seminarium te mogen gaan. Zijn vader achtte het evenwel gewenscht den knaap eerst een proeftijd te doen doormaken om te zien of ook in andere omgeving dit verlangen levendig zou blijven. En daarom werd Wibaut van de school te Rolduc genomen en naar de openbare handelsschool te Amsterdam gestuurd.
Hij deed in Amsterdam eindexamen en keerde op advies van zijn vader terug naar Vlissingen om in den houthandel een loopbaan te beginnen. Hij reisde veel, zat nu eens in Amerika dan in Rusland of Finland, werkte zich op tot directeur van zijn firma, doch bleef in die jaren studeeren. Vooral economie. Die economische studie bracht hem tot het socialisme. Wibaut was socialist lang vóór hij zich in 1897 aansloot bij de S.D.A.P.

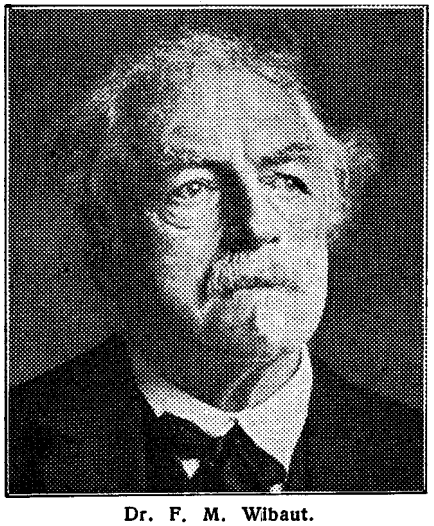

Dr. F. M. Wibaut.

In 1891 erkende hij dit openlijk in de voorrede van de Nederlandsche vertaling van Fabian's „Essays in Socialism" die van zijn hand verscheen. „Ik geloof", schreef hij, „dat volledige democratie zal voeren tot socialisme, dat de consequentie van democratie is sociaal-democratie." Zes jaar later sloot hij zich aan.
In 1904 kwam hij tot het besluit Zeeland te verlaten en zich meer in dienst te stellen van de arbeidersbeweging. Hij vestigde zich te Amsterdam en daar riep P. L. Tak, met wien hij sedert jaren nauw bevriend was, hem al spoedig in de redactie van het maandblad „De Gemeente".
In 1907 deed hij zijn intrede in den Raad van Amsterdam.
De moderne arbeidersbeweging groeide in deze periode zeer snel en met dezen groei ontplooiden zich de mogelijkheden voor Wibaut om werk te gaan verrichten in grooten stijl.
Voorjaar 1914 neemt hij, gemachtigd door de Partij, in het college van B. en W. de afdeeling Volkshuishouding op zich. Amsterdam had jarenlang de woningbouw verwaarloosd. Er lag een enorm terrein braak voor den eersten rooden wethouder in ons land; Wibaut pakte aan en vijf maanden later had hij zijn groote plan, de bouw van 3500 woningen door de gemeente, gereed.
Na den oorlog, in 1919, nam Wibaut de Financiën onder zijn verantwoording.
In April 1921, na zeven jaar wethouder te zijn geweest, trad Wibaut af, omdat hij het in strijd achtte met zijn socialistische overtuiging gemeentepersoneel, dat op last van partij en vakbeweging het werk had neergelegd, straf op te leggen.
De onderbreking van zijn arbeid was echter niet van langen duur. Op 17 Juni 1921 ving het tweede wethouderschap van Wibaut aan, dat zou duren tot 6 September 1927. En weer waren het de Financiën, Bedrijven en Kunstzaken, die aan zijn hoede werden toevertrouwd.
Het jaar 1927 bracht het scherpe conflict met de burgerlijke raadsmeerderheid, die het aantal sociaal-democraten in het college tot twee wilde terugbrengen. De Soc.-Dem. wethouders traden af.
Pas op 18 September 1929 kon hij zijn werk als wethouder hervatten. Weer nam hij de portefeuille van de Financiën en de Bedrijven. Dit laatste wethouderschap duurde tot 29 Augustus 1931. Van den nieuwen raad, die in September zijn eerste zitting zou houden, maakte Wibaut geen deel meer uit. In de volheid van zijn kracht nam hij afscheid.
Het gemeentebestuur huldigde hem, bij monde van den burgemeester, met de gouden medaille van Amsterdam, de hoogste onderscheiding welke de hoofdstad verleent. Uit alles is toen gebleken, welk een plaats Wibaut zich had veroverd.
In 1931 trad hij af als wethouder en raadslid, maar in vele andere functies bleef hij.
Van 1907 tot 1922 was Wibaut lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland. Van 1922 tot 1935 was hij lid der Eerste Kamer en voorzitter van de Eerste Kamer-fractie der S.D.A.P. Hij maakte tal van jaren deel uit van het Partijbestuur der S.D.A.P., was lid van den Hoogen Raad van Arbeid, was een der hoofdfiguren in den Internationalen Stedenbond, welks congres hij in 1929 te Madrid als president opende met een rede in het Spaansch. Voorts vertegenwoordigde hij de S.D.A.P. regelmatig in het buitenland en op conferenties der S.A.I.
(Het Volk) **(Vor. ber. Dr. F. M. Wibaut 278 K.)**

30 APRIL 1936

B. **SCHAKEN. — Tournooi te Margate. —**
De eindresultaten van het te Margate gehouden schaaktournooi zijn als volgt:
Hoofdtournooi: 1. Flohr (Tsjecho-Slowakije) 7½ pt.; 2. Capablanca (Cuba) 7 pt.; 3. Stahlberg (Zweden) 5½ pt.; 4. Lundin (Zweden) 5 pt. 5. en 6. Milner Barry en Tylor (Engeland) 4½ pt.; 7. Miss Menchik (Tsjecho-Slowakije) 3½ pt.; 8. en 9. Sir Thomas en Sergeant (Engeland) 3 pt.; 10. Reilly (Ierland) 1½ punten.
Premier Reserve-tournooi A: 1. en 2. Koltanowski en Conde, ieder 7 pt.; 3. Wood, 6½ pt.; 4, 5. en 6. Schelfhout, Van Seters en Eva, ieder 4 pt.; 7. en 8. Illingworth en Podger, ieder 3½ pt.; 9. Kitto, 3 pt.; 10. Domenech, 2½ punten. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Schaaktournooi 2120 C.)

C. **ENGELAND. — Het inkomen van Koning Edward VIII. —**
De kanselier van de schatkist heeft bekend gemaakt dat hij een bedrag van £ 1.559.000 per jaar bespaart dank zij het feit, dat Koning Edward zich ertoe heeft verbonden, zijn particuliere inkomsten te blijven trekken als hertog van Cornwallis en niet uit de fondsen van den staat.
De palementaire commissie, belast met het indienen van aanbevelingen bij het Lagerhuis voor de civiele lijst des konings, heeft haar rapport openbaar gemaakt. Het adviseert den koning een civiele lijst toe te staan van £ 410.000 in plaats van de £ 470.000, zooals het geval was sedert de troonsbestijging van koning George V in 1910 en wil voorziening treffen voor een bedrag van £ 40.000 in geval de koning in het huwelijk zou treden, een bedrag, dat hem niet zal worden uitbetaald, zoolang hij celibatair blijft.
(Times) **(Vor. ber. Koning Edward VIII 2254 I.)**

D. **PALESTINA. — Onlusten. - Joodsche verklaring.**
Als antwoord op de door Fakhry Bey, den leider der Arabieren, afgelegde verklaring, heeft Bernard Joseph, lid van den Joodschen politieken raad, het centrale orgaan van de Joodsche gemeenschap in Palestina, volgens „Le Temps" het volgende verklaard.
Ongelukkigerwijze zijn de Arabieren vastbesloten den strijd voort te zetten. Dit is niet onze politiek. Wij willen in vrede met onze buren leven, maar de Arabieren vergissen zich, wanneer zij meenen, dat zij er door geweldpleging in zullen slagen, ons het Palestina-ideaal te doen prijsgeven.
Wij rekenen op de Britsche regeering en wij denken, dat, wanneer de Joodsche immigratie in Palestina intensiever zal geschieden, dat ons zal veroorloven den Arabieren te overtuigen van de noodzakelijkheid van een overeenkomst tusschen hen en ons. Wanneer daartoe het oogenblik zal zijn aangebroken, zullen wij de middelen vinden, om naast elkander op vriendschappelijke wijze te leven.

In afwachting daarvan brengen wij evenwel geen enkele wijziging in onze politiek. Wij gelooven, dat ook geen wijziging zal komen in de politiek der regeering. Te dien opzichte hebben wij overigens zekerheid gekregen. (Le Temps) **(Vor. ber. 2277 G.)**

A. **S.D.A.P. — Dr. Henri Polak over het Wilhelmus. —** In het Volk geeft dr. Henri Polak een beschouwing over het Wilhelmus, dat hij een fraai en indrukwekkend gedicht van Marnix van St. Aldegonde noemt. Er is dus geen reden, aldus de schrijver, om het Wilhelmus als lied beschouwd, te veronachtzamen. Er is evenmin reden om het als volkslied links te laten liggen. Want het is het zinnebeeld van den grootsten strijd, dien ons volk heeft gevoerd voor zijn onafhankelijk bestaan, voor de vrijheid van geweten, voor het verdrijven van de tirannie.
Men versta mij niet verkeerd, zegt hij aan het einde van zijn beschouwing. Ik begeer volstrekt niet, dat men Oranjeliefde voorwendt, als men haar niet bezit. Evenmin verlang ik, dat men zich voordoet als monarchist, indien men republikeinsch gezind is. Het allerminst wensch ik verloochening van het socialisme. Wij zijn en blijven, onwankelbaar en onveranderlijk, democraten en socialisten.
Wat ik verlang, is slechts dit:
1. eerbied voor hetgeen de geschiedenis en het wezen van het Nederlandsche volk symboliseert;
2. eerbied voor het wettige hoofd van den Staat;
3. alles doen, wat kan strekken, om te doen uitkomen dat wij een deel zijn van de Nederlandsche natie — alles laten, wat anderen gelegenheid zou geven ons te dringen buiten de volksgemeenschap. (Het Volk)
(Vor. ber. Dr. H. Polak 1584 A.; S.D.A.P. 2259 F.)

B. **POLEN. — Betalingsverkeer onder contrôle. —** Bij een presidentieel decreet is een contrôle ingesteld op het geldverkeer met het buitenland. Deze contrôle betreft zoowel de buitenlandsche als de binnenlandsche betaalmiddelen.
Een deviezencommissie is ingesteld. Deze heeft de bevoegdheid om bovengenoemde operaties te beperken krachtens de nieuwe beschikkingen.
De handel in buitenlandsche valuta is alleen toegestaan aan de Nationale Bank van Polen en aan andere daartoe gemachtigde banken.
Buitenlanders mogen slechts bij de „Deviezenbanken" z.g. buitenlandsche rekeningen onderhouden, welke „vrij" of „geblokkeerd" zullen zijn naar gelang van den oorsprong der bedragen.
Deze maatregelen dragen slechts een tijdelijk karakter. (Polska Agencia Telegraficzna)

C. **PROF. DR. F. A. STOETT OVERLEDEN. —** In den ouderdom van 72 jaren is te Nijmegen overleden prof. dr. F. A. Stoett, oud-hoogleeraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam.
Prof. Stoett werd 5 Mei 1863 te Leeuwarden geboren. Hij studeerde te Leiden Nederlandsche letteren en promoveerde in 1889 op een proefschrift: „Proeven eener beknopte Middel-Nederlandsche syntaxis".
Zijn benoeming tot hoogleeraar aan de hoofdstedelijke universiteit volgde in 1919. In tal van tijdschriften verschenen bijdragen van zijn hand, bijv. in het „Tijdschrift voor Nederlandsche Taal en Letterkunde", „Noord en Zuid", „Taal en Letteren". Bekend is zijn werk over „Nederlandsche Spreekwoorden". Voorts gaf hij vele geannoteerde uitgaven van stukken van Hooft, Vondel, Bredero en Langendijk uit.
Op zijn zeventigsten verjaardag, 21 October 1933, nam hij als hoogleeraar afscheid. (Telegraaf)

D. **ZWITSERLAND. — Het electriciteitsverbruik. —** Zwitserland bezit wel is waar geen kolenbekkens, doch zijn rivieren leveren voortdurend de „witte steenkool", die, in tegenstelling tot de andere, het voordeel biedt onuitputtelijk te zijn. De exploitatie van de waterkracht in Zwitserland heeft een zeer hoog peil bereikt.
Volgens de jongste gegevens zullen de in bedrijf en nog in aanbouw zijnde electrische centrales nog gedurende vele jaren in de behoeften voorzien, zelfs wanneer men aanneemt, dat het verbruik van electrische energie zich in dezelfde mate zal ontwikkelen als tot nu toe.
Het in de Zwitsersche electriciteitsbedrijven belegde kapitaal wordt op twee milliard francs geraamd, waaronder niet begrepen zijn de electrische centrales, die uitsluitend voor de spoorwegen werken.
In 1935 bereikte de productie van electrische energie 5.7 milliard k.w. uur; het verbruik wordt op 1050 k.w. uur per inwoner berekend. 99% van alle woningen zijn bij het electriciteitsnet aangesloten. Zwitserland staat op dit punt van alle landen op de eerste plaats. Dan volgen Frankrijk met 95.6%, Zweden met 94.8%, Duitschland met 75.3%, Nederland met 74.7%, Italië met 56% en Groot-Brittannië met 43.7%.
(Neue Zürcher Zeitung)

1 MEI 1936

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Vrijzinnig Hervormde Predikanten. - Jaarlijksche vergadering. —**
Op 21 April '36 hebben te Amsterdam de Vrijzinnig Hervormde predikanten hun jaarlijksche bijeenkomst gehouden.
De voorzitter, prof. dr. J. Lindeboom, opende de vergadering met een kort woord, waarin hij wees op het eigen karakter dezer bijeenkomsten. Zij willen en mogen geen overbodig duplicaat zijn van de Vergadering van Moderne Theologen, maar wel een voortdurende bezinning op de vraag: hoe en waar staan wij als vrijzinnige theologen in de Ned. Herv. Kerk, een vraag die telkens in gewijzigden vorm aan de orde is en waarop het antwoord steeds opnieuw moet worden gezocht, althans geformuleerd, want geen antwoord van vóór 30 of 70 jaren is voldoende bevredigend. De waarheid stelt ons haar eischen, maar de werkelijkheid óók. Hier ligt geen probleem voor diegenen ter linkerzijde voor wie de waarheid los is van de kerkelijke werkelijkheid; evenmin voor diegenen rechts, voor wie de kerkelijke werkelijkheid naar geen waarheidseischen schijnt te vragen. Maar wel voor ons, in dezen tijd, waar Groepsbeweging in het religieuse en de Duitsche kerkstrijd in het kerkelijke er zoo sprekend aan herinneren welke de mogelijkheden, welke de voorwaarden van werkelijkheidsbesef zijn. Het is niet buitengesloten dat wij in de eerstvolgende jaren komen te staan voor belangrijke kerkelijke beslissingen; dan zal het noodig zijn dat wij ons niet alleen de quaestio iuris maar ook de quaestio facti terdege hebben gesteld.
Hierna hield dr. G. Horreus de Haas uit Zwolle een inleiding over: „Kerkelijk perspectief en onze in verband daarmede te bepalen houding."
Spreker hield zijn inleiding bij de volgende stellingen:
I. De kerk is tegelijkertijd een hoogst betrekkelijk en een groot orgaan van religieuse waarheid en christelijk evangelie. Zal zij haar roeping naar vermogen kunnen volbrengen, dan kan zij een redelijke vrijheid naar buiten en naar binnen niet ontberen.
II. Zij, die met een beroep op een onderstelde, persoonlijke Godsopenbaring de kerk willen vastleggen op een gebrekkige menschelijke geloofsleer, miskennen het organische karakter van de waarheidsopenbaring en het dynamische karakter van de evangelische beginselen, terwijl zij tegelijkertijd aan de taak van een critische theologie en een levende waarheidskerk te kort doen.
III. Terwijl de Vrijzinnig Hervormden uiteraard bereid moeten blijven tot alle redelijke samenspreking en samenwerking met andere kerkelijke groepen hebben zij principieel zulk een samenwerking af te wijzen, die de ondergang zou beteekenen van hunne beweging of schade aan hunne beginselen. De grondlijnen van hun denkwijze en kerkpolitiek hebben zij bij voortduring te zoeken in de besluiten van de Alg. Vergad. van Arnhem van 7 Juni 1923. (Alg. Handelsblad) **(1782 A.)**

F. **OOSTENRIJK. — Positie van de Heimwehr. —** In een Heimwehrvergadering in Horn heeft de minister van Binnenlandsche Zaken, Baar Bahrenfels, verklaard, dat men de Heimwehr nog noodig had, zoo lang het militieleger niet was opgebouwd.
In tegenstelling hiermede zette prins Starhemberg onmiddellijk in het begin van zijn redevoering uiteen, dat de Heimwehr niet aan ontwapenen denkt. Er zal ook in de toekomst een gewapende Heimwehr bestaan. „Slechts over mijn lijk zal het tot ontwapening van de Heimwehr kunnen komen," aldus de vice-kanselier.
Zeer scherp keerde Starhemberg zich tegen het streven den klassestrijd en de partijcorruptie weer te doen opleven. Hij waarschuwde alle politici, die dergelijke doeleinden nastreefden, hoe hooggeplaatst zij ook mogen zijn. De Heimwehr is bereid met allen mee te gaan die den koers van Dollfuss willen volgen.
(Reichspost) **(Vor. ber. Heimwehr 2055 G.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Land-, Zeemacht en Luchtvloot. - Verbod van publicatie van militaire bewegingen. —**
Bij besluit van 29 April '36 is het krachtens de ordonnantie van 24 Februari 1905 tot nader order verboden om door middel van de drukpers in Ned.-Indië berichten te verspreiden omtrent de bewegingen van groepen of schepen, behoorende tot land- en zeemacht in Ned.-Indië. (Aneta)
(Vorig bericht Leger en Vloot 2280 C.)

B. **CHINA. — Besprekingen met Japan. —**
De vertegenwoordigers van China en Japan, die te Tientsin vergaderden, zijn in beginsel tot overeenstemming gekomen over een anti-communistische alliantie. Soeng Tsje-yoean, de voorzitter van den politieken raad van Hopei en Tsjahar, zou reeds telegrafisch aan de regeering te Nanking machtiging tot het sluiten van het verbond gevraagd hebben. Er is voorts sprake van de proclamatie van een „onafhankelijk" Binnen-Mongolië met den steun van Japan, hetwelk als tegenzet tegen het Russisch verdrag met Buiten-Mongolië moet worden beschouwd. De Sovjet-ambassadeur te Tokio heeft aan Japan het instellen van een grenscommissie voorgesteld, om de vele grensincidenten in de toekomst tegen te gaan. Arita verklaarde, dat hij daar „in principe" wel voor voelde. (Domei) **(Vorig bericht 2265 D.)**

C. **AMSTERDAMSCHE BANK. — Verslag 1935. —**
Aan het jaarverslag der Amsterdamsche Bank ontleenen wij:
De resultaten over het afgeloopen jaar ontloopen in eindcijfer niet die van 1934. De rentestand was hooger dan in het vorige boekjaar. Hij begunstigde het saldo der renterekening, belemmerde echter de emissiemarkt en deed de vraag naar beleggingsfondsen dalen. Dientengevolge vloeide ons minder aan provisie toe dan in 1934.
Voorgesteld wordt, het dividend te bepalen op 5% (4%).
De div. debiteuren beloopen ƒ 100.467.697 (ƒ 85.409.536).
Evenals in vorige jaren hebben wij het bedrag van de diverse debiteuren verminderd met de algemeene debiteurenreserve.
De huidige toestanden maken het nauwkeurig waardeeren van vele debiteuren uiterst moeilijk. Wij meenen echter voldoende voorzieningen te hebben getroffen.
Van onze debiteuren is circa ƒ 51.000.000 (ƒ 40.000.000) door onderpand van goederen, borgtochten, hypotheken of op andere wijze gedekt.
Onze voorschotten in verschillende vreemde muntsoorten bedragen, omgerekend tegen de koersen per 31 December 1935 ƒ 2.097.278 (ƒ 4.261.502). Tegen het koersrisico zijn wij gedekt.
De deposito's bedragen ƒ 18.865.118 (ƒ 24.380.877). Hiervan is gestort: ƒ 3.357.000 (ƒ 2.836.000) met één jaar opzegging; ƒ 1.646.000 (ƒ 1.818.000) met verschillende opzeggingstermijnen, niet langer dan één jaar; ƒ 13.862.000 (ƒ 19.727.000) zonder termijn.
De interestrekening sluit met een batig saldo van ƒ 7.378.672 (ƒ 6.578.817).
De provisierekening sluit met een bate van ƒ 3.127.110 (ƒ 3.447.873).
De algemeene onkosten bedragen ƒ 5.798.384 tegen ƒ 5.986.788 in 1934.
De winst- en verliesrekening wijst een zuivere winst aan van ƒ 3.868.588 (ƒ 2.420.300).
De statuten vorderen, dat van dit bedrag een som van ƒ 144.828 in het reservefonds wordt gestort, doch laten vrijheid deze som te verhoogen. Wij geven in overweging van deze bevoegdheid gebruik te maken en het voor dit fonds te bestemmen bedrag te bepalen op ƒ 500.000. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 1743 F.; Amsterd. Bank 1825 C.)

2 MEI 1936

D. **NEDERLAND. - Een televisie-commissie ingesteld.**
Bij beschikking van den minister van Binnenlandsche Zaken is een commissie ingesteld met opdracht een onderzoek in te stellen naar de ontwikkeling van de televisie en ter zake verslag uit te brengen.
De commissie zal mede van advies dienen met betrekking tot de verschillende systemen van televisie in verband met de daaraan verbonden vraagstukken van technischen, juridischen en economischen aard en voorts omtrent de vraag, of televisie reeds thans in Nederland moet worden ingevoerd en zoo ja, hoe de organisatie daarvan zou dienen te zijn, met het oog op de hier te lande bestaande toestanden op het gebied van den radio-omroep.
Tot voorzitter van de commissie is benoemd: mr. J. Terpstra, oud-minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. Tot leden zijn benoemd: prof. dr. ir. W. Th. Bähler, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool, ir. A. Dubois, directeur van de Nozema, mr. G. H. Dijkmans van Gunst, administrateur bij het hoofdbestuur der P.T.T., W. Graadt van Roggen en prof. W. Nolet, leden van den Radioraad en ir. C. H. de Vos, hoofdingenieur 1ste klasse der Telegrafie en Telefonie (wegens ziekte tijdelijk vervangen door Jhr. Chr. Th. F. van den Wijck, ingenieur der Telegrafie en Telefonie). Als secretaris zal optreden: C. C. Grutzner, werkzaam op bureau radio-omroep en -distributie van het hoofdbestuur der P.T.T.
De commissie zal door den minister van Binnenlandsche Zaken worden geïnstalleerd in een eerste bijeenkomst op 9 Mei '36 in het gebouw van het hoofdbestuur der P.T.T. (De Tijd)
(Vorig bericht Televisie 2187 D.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Luchtvaartraad. —**
Op 30 April '36 is ingediend een wetsontwerp, waarbij wordt ingesteld een raad voor de luchtvaart, waarvan de voornaamste taak zal zijn het onderzoeken van ongevallen van burgerlijke luchtvaartuigen. Deze raad zal, evenals de raad voor de scheepvaart, de bevoegdheid hebben, getuigen en deskundigen onder eede te hooren, voorgeleiding bij nietverschijnen te gelasten, enz.
De zittingen van het nieuwe college zullen in het openbaar worden gehouden, terwijl als zetel 's-Gravenhage wordt aangewezen. (De Maasbode)
(Vor. ber. 1917 D.; Tw. Kamer 2274 E.)

F. **CONGO (BELG.). — Europeesche bevolking 1935-1936. —**
Volgens een officieuse mededeeling in de Congokolonie gedaan, is voor het eerst sedert geruimen tijd de blanke bevolking in den loop van het jaar 1935 weer toegenomen. Op 1 Januari 1936 telde men 18.638 blanken, waarvan 67.73 pct. de Belgische nationaliteit hadden, tegen respectievelijk 17.900 en 66.21 pct. op 1 Januari 1935. Mannen waren er 10.304, vrouwen 5416 en kinderen 2918. (Le Soir)
(Vorig bericht 1396 H.)

G. **BRITSCH-INDIE. — Goudexport naar Engeland.**
Naar uit Bombay wordt gemeld, bedraagt de totale hoeveelheid goud uit Bombay uitgevoerd sedert Engeland in Sept. 1931 den gouden standaard verliet ca. £ 200.047.639. (Times of India, Bombay)

H. **KUNST. — Geschenken van Sir Henry Deterding.**
Naar gemeld wordt heeft Sir Henry Deterding aan het Mauritshuis te Den Haag en aan het museum Boymans te Rotterdam prachtige meesterwerken uit zijn schilderijenverzameling ten geschenke gegeven. Het Mauritshuis ontvangt drie schilderijen, n.l. het beroemde Oesteretende vrouwtje door Jan Steen, vroeger in de verzameling Six, voorts een fraai kabinetstukje van Frans van Mieris, voorstellende een heer en dame bij een oestermaal, en eindelijk een groot zeestuk van Jan van de Capelle, dat algemeen geldt als diens meesterwerk.
Het museum Boymans ontvangt een superieur werk van Gerard Dou, een der meest complete en grootste werken van den meester, voorstellende een dame voor haar kaptafel, alsmede een fraai schilderij van David Teniers den Jonge, voorstellende een dorpsfeest.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht Museum Boymans 1869 G.)

I. **ZWEDEN. — Financiën. - Overschot op den dienst 1935-'36. —**
De berekeningen thans gemaakt voor het dienstjaar dat op 30 Juni eindigt toonen, dat de op de begrooting gebrachte posten van inkomsten in vele gevallen zullen worden overschreden, soms aanzienlijk.
Zoo worden de inkomsten uit de staatsspoorwegen op kr. 40 mill. berekend in plaats van kr. 26 mill., die uit de autobelastingen (op voertuigen, banden en benzine) op kr. 100 mill. in plaats van kr. 88 mill., het op de begrooting gebrachte bedrag. De douanerechten, die op de begrooting op kr. 137 mill. waren geraamd, zullen volgens de thans gemaakte berekening kr. 148 mill. opbrengen. De tabaksbelasting wordt berekend op kr. 83.5 mill. tegen kr. 79 mill. op de begrooting. De domeinen zullen echter slechts kr. 8.3 mill. opbrengen tegen kr. 12 mill. volgens de begrooting.
Voor de eerste drie kwartalen (Juli 1935—31 Maart 1936) van het loopende begrootingsjaar hebben de inkomsten kr. 684.7 mill. bedragen of kr. 81.3 mill.

meer dan in hetzelfde tijdsverloop van 1934-'35. De inkomsten- en vermogensbelasting bracht kr. 12.3 mill. meer op, de speciale vermogensbelasting kr. 1.2 mill. meer, de extra-inkomsten- en vermogensbelasting kr. 1 mill. meer.
Bovenstaande opgaven bevestigen in hoofdzaak de in December 1935 gemaakte calculatie, welke den minister van Financiën de gelegenheid bood op een overschot van kr. 42 mill. te rekenen.
(Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. Begrooting 1164 A.)**

A. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. —** De reeds geruimen tijd voorgenomen overplaatsing van een gedeelte der militaire luchtvaartafdeeling van Soesterberg naar de Amsterdamsche vlieghaven Schiphol, zal definitief per 1 Juni '36 geschieden.
(De Tijd) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 2124 F.)**

B. **VENEZUELA. — Een nieuw kabinet. —**
De Venezolaansche legatie te Den Haag deelt mede, een radiogram te hebben ontvangen van den minister van Buitenlandsche Zaken van Venezuela, meldend, dat de president der republiek, generaal Lopez Contreras, in het congres den eed heeft afgelegd en daardoor de uitvoerende macht in handen heeft genomen. De president heeft het kabinet als volgt samengesteld:
Dr. A. Lara, Binnenlandsche Zaken; Gil Oroges, Buitenlandsche Zaken; Dr. A. Adriani, Financiën; Kolonel I. Medina, Oorlog; Dr. N. L. Perez, Mijnen en Handel; Ingenieur T. Pacanins, Openbare Werken; R. Gallegos, Onderwijs; Dr. E. Tejera, Hygiëne en Sociale zaken; Dr. A. Mejia, Landbouw; H. Sigala, Verkeerswezen. Tot secretaris van den president is dr. D. Escalante benoemd.
(Venezolaansche Legatie te Den Haag)
(Vorig bericht Contreras 2281 C.)

C. **POLEN. — Minister-President Van Zeeland's bezoek aan Warschau. —**
Voor zijn vertrek uit Warschau, op 29 April '36, heeft minister-president Van Zeeland o.a. gezegd, dat de politiek van België en van Polen gelijkloopend is en dat beide mogendheden belang hebben, evenals alle andere landen der wereld, bij een spoedige oplossing van de huidige moeilijke omstandigheden. Minister Van Zeeland bracht hulde aan kolonel Beck, die te Brussel alles gedaan heeft om een politiek van samenwerking tusschen Polen en België te bewerken.
Aan de Poolsche pers verklaarde Van Zeeland nog in antwoord op eenige vragen, o.a. betreffende de deflatie en inflatie, het volgende:
„Het zijn maar twee kwalen, maar twee onvermijdelijke kwalen, en ik kan me niet partijganger van de ééne noch van de andere verklaren. Het ideaal in dit opzicht is toch nog de muntstabiliteit."
Wat betreft de vraag, betrekking hebbende op het economisch herstel van België en de economische bedrijvigheid en de actie door de regeering ondernomen, zeide Van Zeeland, dat de regeering zich bijzonder heeft laten beïnvloeden door het verzekeren van het evenwicht in de prijzen.
„Indien men een zeker peil van dit evenwicht te boven gaat, kan de deflatie een betreurenswaardig element worden. België houdt zich op gelijken afstand zoowel van de deflatie als van de inflatie. Het is niet mogelijk den munt factor van den economischen factor te scheiden. De resultaten die door mijn regeering in dat opzicht bereikt zijn, zijn toe te schrijven aan het in zijn geheel uitwerken van het economisch programma.
Wij zijn in den volsten zin van het woord aan de crisis ontsnapt. Er staan ons in elk geval nog groote moeilijkheden te wachten. Het zijn vooral de structuurvraagstukken, betrekking hebbend op politieke en administratieve vraagstukken, die een hervorming noodzakelijk maken. Voor wat de bedrijvigheid van de regeering betreft op sociaal gebied, geven wij ons alle moeite om de koopkracht van de massa te verhoogen".
(Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht Dr. Paul van Zeeland 2258 F.)

3 MEI 1936

D. **VEREENIGDE STATEN. — Belastingontwerp. —** Het Huis van Afgevaardigden heeft op 29 April '36 met groote meerderheid, n.l. met 267 tegen 93 stemmen, het regeeringsontwerp tot invoering en verhooging van een aantal belastingen aangenomen en het reeds aan den Senaat doorgezonden.

Het ontwerp is door de republikeinen heftig bestreden, o.m. met de bewering, dat het op unfaire wijze er door gehaald werd. Ook de Kamer van Koophandel der Ver. Staten heeft scherpe critiek op dit ontwerp uitgeoefend. Niettemin is het aangenomen in den vorm, dien de democratische meerderheid in de begrootingscommissie uit het Huis van Afgevaardigden verlangd had. Zooals bekend, was de begrooting door de beslissing van het federale hooggerechtshof, welke de A.A.A. onwettig verklaarde en door de machtiging van het Congres tot uitbetaling van een bonus aan de veteranen, uit haar evenwicht gebracht.
Het nieuwe belastingontwerp bevat een vèr strekkende herziening van de bepalingen betreffende de vennootschapsbelastingen, waardoor men een bate van 620 millioen dollar verwacht. In plaats van de bestaande progressieve belastingen tot 15%, komt nu een zware belasting op de reserves der vennootschappen, ten einde te bereiken, dat deze alle winst in den vorm van dividend zullen uitbetalen. Deze dividenden worden dan volgens de gewone of verhoogde heffing op het persoonlijke inkomen der afzonderlijke aandeelhouders belast.
Voorts beoogt het ontwerp een belasting op producten, waarvoor geen verwerkingsrechten betaald zijn, die 100 millioen dollar opbrengen moet. De vermogensbelasting en de belasting op abnormaal hooge winsten zijn voorloopig nog behouden. De opbrengst daarvan wordt op 83 millioen dollar geraamd.
(New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Belastingwet 1916 E.)

E. **1 MEI-VIERING 1936. —**
In vrijwel alle Europeesche landen is de 1 Mei-dag gevierd, zij het op verschillende wijze, al naar gelang van het régime dat in de betreffende landen heerscht. Bijkans overal verliep de dag zeer rustig.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 1785 C.)**

F. **AMSTERDAM. — Tentoonstelling „Nederlandsch Fabrikaat". —**
Te Amsterdam is op 30 April '36 een tentoonstelling geopend, voornamelijk ten doel hebbende het publiek te laten kennismaken met producten, vervaardigd in het eigen land, dus in de binnenlandsche nijverheid. Deze expositie wordt tot en met 9 Mei gehouden. Verscheidene belangrijke Nederlandsche industrieën, op alle mogelijk gebied, hebben in keurige en fleurige stands haar voortbrengselen uitgestald. Zij geeft een vrij goed en overzichtelijk beeld van het kunnen en kennen van ondernemers in het vaderland, die artikelen voor dagelijksch gebruik, vooral ook op het gebied der consumptie, fabriceeren. Er zijn tallooze voortbrengselen, welke, in prijs en kwaliteit, stellig de concurrentie met producten, afkomstig uit het buitenland kunnen doorstaan. Deze tentoonstelling vestigt daarop in bijzondere mate de aandacht, een streven, dat gewaardeerd wordt o.a. door de ministers Gelissen en Slingenberg, oud-minister Ch. J. I. M. Welter, voorzitter der Rijkscommissie voor de Werkverruiming en den heer C. J. A. Begeer, president der Ned. Vereeniging voor Tentoonstellingsbelangen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 2109 F.; Nederl. Fabrikaat 2101 G.)**

G. **MANDSJOEKWO. — Handelsverdrag met Duitschland. —**
Naar uit Hsinking wordt vernomen, is tusschen Duitschland en Mandsjoekwo een handelsverdrag gesloten (aankoop van MK 72.000.000 Soya-beans), in verband waarmee laatstgenoemd land heeft besloten, te Berlijn een handelsvertegenwoordiging te vestigen. Volgens den woordvoerder der Chineesche regeering heeft het Duitsch-Mandsjoekwosche handelsverdrag de bezorgdheid gewekt van de Chineesche regeering, die later haar standpunt zal bepalen.
De Duitsche zaakgelastigde heeft het ministerie van Buitenlandsche Zaken mededeeling gedaan van de totstandkoming van het verdrag, dat, naar hij verzekerde, van elk politiek karakter ontbloot is.
(Domei) **(Vorig bericht Duitschland 2108 D.)**

H. **GEESTELIJK LEVEN. — Pater Damiaan, Apostel der Melaatschen. —**
Op 3 Mei 1936 is aan boord van het Belgische schoolschip „Mercator" het stoffelijk overschot van den Belgischen Pater Damiaan, den Apostel der Melaatschen, te Antwerpen aangekomen, waar hij in vaderlandschen bodem te Leuven zal rusten.
Als een eenvoudig broeder heeft Pater Damiaan het Hageland in Vlaanderen in 1873 verlaten. Als een voorbeeld van moreele grootheid voor de Belgische natie, is zijn stoffelijk overschot in zijn vaderland teruggebracht.

Niet alleen Z.M. de Koning der Belgen, maar ook de gansche regeering, alle Belgische bisschoppen met vooraan Kardinaal Van Roey, primaat van België, ontvingen den eenvoudigen Pater, die in 1889 is overleden op de Molokai-eilanden (een der Hawaii-eilanden) aan melaatschheid, waardoor hij werd aangetast bij de verzorging van melaatschen.
In de toespraak van Koning Leopold III klonk door de officieele hulde heen, een stem vol ontroering en menschelijke bewondering. Hij zeide o.a.: Wij kunnen niet diep genoeg bukken bij deze baar. De kist bevat het stoffelijk overschot van een der reinste helden van het menschdom. (Red. K. H. A.)

A. **VOETBAL. — België-Nederland. —**
De op 3 Mei '36 in het Heysel-stadion te Brussel gespeelde voetbalwedstrijd België—Nederland is in een gelijk spel (1—1) geëindigd. Met rust leidde Holland met 1—0 (Bakhuys) terwijl even voor het einde van den wedstrijd Raymond Braine den gelijkmaker scoorde. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 2244 C.)**

4 MEI 1936

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: T. S. Stribling — „The Sound Wagon". (Doubleday Doran, New York 1935)
Duitsch: Hans Jüngst — „Das Geständnis". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Engelsch: John Laird — „An inquiry into moral Notions". (Allen and Unwin)
Edward Shanks — „Old King Cole". (Macmillan)
Fransch: Pierre Berger — „William Blake: Mysticisme et Poésie". (H. Didier)
Claire Sainte-Soline — „D'une haleine". Récit d'une femme du peuple de Paris (Prosateurs français contemp.: Les Ed. Rieder)
Italiaansch: G. Manzella Frontini — „Scale". (Jonica, Catania)
Japansch: (Engelsche vertaling)
Rikuhei Umemoto and Yutaka Ishizawa — „Introduction to the Classic dances of Japan". (Sanseido & Co. Tokyo)
Nederlandsch: Mien Labberton — „Lichtende Horizon". (A'dam, Bigot & v. Rossem)
Frans van Oldenburg Ermke — „Van Alberdingk Thym tot Van Duinkerken en Kuyle". (Malmberg, Den Bosch) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2277 E.)**

C. **FRANKRIJK. — Uitslag der verkiezingen. - Samenstelling der Kamer. —**
Blijkens mededeeling van het Fransche ministerie van Binnenlandsche Zaken, is op 3 Mei '36 in 615 van de 618 districten het verkiezingsresultaat bekend geworden. (De vorige Kamer telde 615 leden). De uitslagen van eenige koloniën ontbreken.
Gekozen zijn:

LINKS:	Nieuw	Oud	Winst of verlies
Communisten (Cachin) . . .	72	11	+ 61
Diss. Communisten (Doriot) .	10	11	— 1
Socialisten (Blum)	146	97	+ 49
Soc. Unie (Paul-Boncour) . .	34	65	— 31
Rad. Socialisten (Daladier) . .	115	159	— 44
	377	343	+ 34
CENTRUM:			
Onafhank. radicalen (Franklin-Bouillon)	31	65	— 34
Kath. Volksdemocraten . . .	23	23	—
Links-republ. (Flandin) . . .	83	99	— 16
	137	187	— 50
RECHTS:			
Republ. Unie (Marin)	90	76	+ 14
Conservatieven	11	6	+ 5
	101	82	+ 19

(L'Intransigeant) **(Vorig bericht blz. 2278 E.)**

5 MEI 1936

D. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 2—5 Mei. —** De Negus is met zijn familie naar Djiboeti gevlucht en bevindt zich aan boord van den Britschen kruiser „Enterprise" op weg naar Haifa (Palestina).
Addis Abeba wordt door Abessynische benden geplunderd.
Recapitulatie van 2 October 1935—5 Mei 1936.
Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit den oorlog in Abessynië, welke nu zeven maanden voortduurt. De berichtgeving der oorlogvoerende mogendheden was niet altijd duidelijk. De aangegeven data zijn dus approximatief.

October 1935.
2. Italiaansche troepen aan het front van Eritrea. Mussolini mobiliseert geheel Italië om naar zijn radio-rede te luisteren.
3. Adoea (B 4) en Adigrat (B 5) gebombardeerd. Abessynië kondigt de algemeene mobilisatie af.
4. Val van Adigrat (B 5). Frankrijk stemt er in toe Engeland te helpen in geval van een niet uitgelokten aanval van Italië in de Middellandsche Zee.
6. Val van Adoea (B 4).
7. De Volkenbondsraad verklaart Italië tot aanvaller.
9. De Volkenbondsvergadering sluit zich bij den Raad aan, inzake deze verklaring.
10. De Volkenbondsvergadering besluit sancties toe te passen.
11. Ras Koeksa loopt over naar den vijand.
11. Embargo afgekondigd op Italiaansche wapens.
14. Financieele sancties opgelegd. Val van Aksoem (B 4).
19. Bepaalde economische sancties toegepast.

November 1935.
5. In het Zuiden valt Gorrahei (F 7).
6. In principe overeenstemming over de toepassing van de oliesancties.
10. Generaal de Bono wordt vervangen door maarschalk Badoglio.

December 1935.
5. Het Amerikaansche Roode Kruis getroffen tijdens het bombardement van Dessie (D 5).
6. Abessynië protesteert tegen het voortdurend bombardeeren van open steden.
8. De voorstellen-Hoare-Laval worden geformuleerd.
9. Genoemde voorstellen aangenomen door het Britsche kabinet.
15. Voor de eerste maal worden de Italianen teruggeworpen aan de Takazze (B 3).
18. De voorstellen-Hoare-Laval worden door de Engelsche regeering verworpen. Sir Samuel Hoare neemt ontslag.
30. Mussolini kondigt een noodzakelijke pauze in den Italiaanschen aanval af.
31. Het Zweedsche Roode Kruis gebombardeerd. 30 patiënten gedood.

Januari 1936.
4. Het Ethiopische Roode Kruis te Daggabour (E 6) gebombardeerd.
7—10. Abessynische successen in Tembien (C 5) en Ogaden (F 7, 8).
12. Generaal Graziani begint het offensief in het Zuiden.
14. Ras Desta wordt aan het zuidelijk front teruggedreven.

Februari 1936.
1. Abessynische successen in Tembien (C 5).
16. Ras Moeloegeta verslagen.
28. Val van Amba Aladji (C 5).

Maart 1936.
2. Ras Kassa verslagen in Tembien (C 5).
3. Ras Imroe verslagen in Zuid-Scire (B 3). De commissie van dertien wordt opgedragen met de oorlogvoerende partijen onderhandelingen aan te knoopen.
4. Het Britsche Roode Kruis te Kworam (C 4) wordt voor de eerste maal gebombardeerd.
6. Voor de tweede maal wordt dit Roode Kruis getroffen.
7. Voor de derde maal wordt dit opnieuw gebombardeerd.
22. Brandbommen geworpen op Djidjiga (E 6), een Finsche Roode Kruis-afdeeling vernield. Herhaalde gasaanvallen op de burgerlijke bevolking.
23. Het Egyptische Roode Kruis te Djidjiga (E 6) beschoten.
29. De open stad Harrar (E 6) voor de helft vernield door bommen, bovendien Britsche, Egytpische en Zweedsche ambulances in de omgeving aangevallen. Algemeen Italiaansch offensief aan het Noordelijk front.

April 1936.
1. De keizerlijke garde te Kworam (C 4) verslagen.
2. Val van Gondar (C 3, 4).
8. Opnieuw worden steden in Ogaden (F 7, 8) gegast.
10. Beroep op de commissie van dertien inzake de schending van het oorlogsrecht.
13. De Italianen bereiken het Tana-meer (C D 3, 4).
15. Val van Dessie (D 5), het voormalig hoofdkwartier van den Negus.
29. Hevige regens verhinderen tijdelijk de opmarsch van generaal Graziani.
30. De verdediging van Addis Abeba wordt opgegeven.

Mei 1936.
2. De Negus vlucht. Wanordelijkheden in Addis Abeba.
3. Aankomst van den Negus te Djiboeti.

(Vor. ber. 2278 A; Recapitulatie 2100 D; Haile Selassie 1957 B.)

AUTOMOBIELEN

A. Wereldproductie. —

De wereldproductie van automobielen is blijkens een publicatie van „Wirtschaft und Statistik" van 6.300.000 stuks in 1929 (recordproductie) tot rond 2.000.000 stuks in 1932 teruggeloopen, om daarna in de volgende drie jaren weer toe te nemen. Voor 1935 wordt de productie op ruim 5.000.000 automobielen geschat.

In de diverse landen hebben verschillende factoren bijgedragen tot dezen omkeer ten goede. De verbeterde economische toestand heeft de algemeene koopkracht verhoogd.

De producenten hebben bijna in alle landen, door zich toe te leggen op de fabricage van kleinere en goedkoopere auto's, een nieuwen kring van afnemers kunnen bereiken. Verder deed zich een sterkere vraag gevoelen wegens vervanging van oude automobielen. In sommige landen hebben overheidsmaatregelen, zooals speciale belastingbepalingen, den afzet bevorderd. Hoewel de toegenomen productie grootendeels in verband stond met de gestegen vraag wegens vervanging, was toch de vraag wegens nieuwen aanschaf aanzienlijk.

In de meeste landen is het aantal automobielen aanzienlijk gestegen. De sterke verschillen in het verhoudingsgetal van aantal auto's en aantal inwoners tusschen de diverse landen is nog steeds blijven bestaan. De landen buiten Europa hebben naar verhouding het grootste aantal auto's. In de Ver. Staten komt op elke 5 inwoners een auto voor, in Nieuw-Zeeland op elke 9, in Canada op elke 10, in Australië op elke 12, in Frankrijk op elke 22, en in Engeland op elke 24 inwoners. In Nederland is één automobiel per 58 inwoners aanwezig, in Duitschland per 63, in Italië per 108 en in Japan per 620.

Onderstaande grafiek geeft een beeld van de verhouding tusschen het aantal auto's en het aantal inwoners in de verschillende landen.

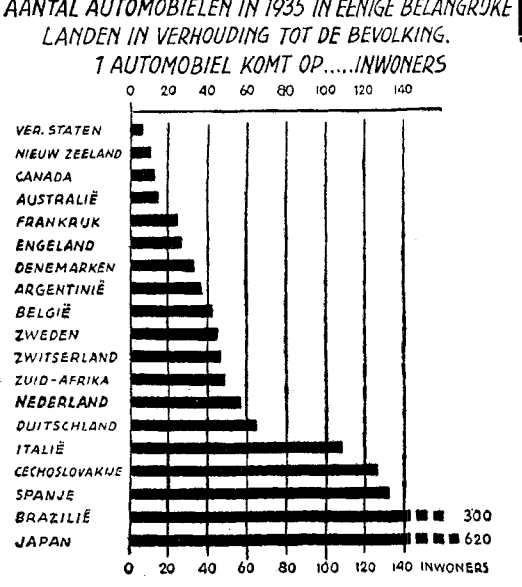

WERELDPRODUCTIE VAN VRACHT- EN PERSONENAUTO'S.

(% der wereldproductie)

	1935 *)	1934	1933	1932	1931	1930	1929
Duitschland .	4.7	4.7	4.0	2.6	2.0	2.3	2.0
Engeland .	7.8	9.1	10.7	11.8	7.4	5.7	3.8
Frankrijk .	3.3	5.3	7.4	9.2	6.9	5.6	3.9
Italië . . .	?	1.2	1.6	1.5	1.0	1.0	0.9
Rusland . .	?	1.9	1.9	1.3	0.7	0.2	0.0
Ver. Staten .	76.6	74.1	71.6	69.3	78.4	81.6	85.3
Canada . .	3.2	3.1	2.5	3.1	2.7	3.7	4.2
Totaal (× 1000)	5128	3749	2683	1977	3049	4127	6278

*) Gedeeltelijk geschat.

	Productie van pers.-auto's	Productie van vracht-auto's	Uitvoer van pers.-auto's	Uitvoer van vracht-auto's
	(in duizenden)			
VER. STATEN.				
1929	4587	771	339	197
1932	1136	235	41	25
1933	1607	353	64	43
1934	2190	589	145	93
1935	3210	720	155	95
CANADA.				
1929	203	59	65	37
1932	51	19	10	3
1933	54	12	16	5
1934	93	24	31	12
1935	131	31	43	15
ENGELAND.				
1929	182	56	33	9
1932	171	61	25	7
1933	220	65	41	10
1934	257	86	45	12
1935	306	92	46	15
DUITSCHLAND.				
1929	96	32	5	3
1932	43	8	9	2.2
1933	92	13	11	2.5
1934	147	27	11	2.2
1935	201	42	21	3.8
FRANKRIJK.				
1929	198	50	39	10
1932	140	35	17	1.8
1933	147	54	24	1.5
1934	164	25	23	1.6
1935	totaal 170		18	1.3

(Wirtschaft und Statistik)

(Vorig bericht Wereldcijfers 1404 E.)

B. Nederland. — Statistiek der motorrijtuigen over 1935. —

Hieronder volgen de eindcijfers voor de verschillende soorten van motorrijtuigen voor een vijftal tijdstippen van telling, waarbij de toe- of afnemingen ten aanzien van het vorig jaar tusschen haakjes boven de aantallen zijn geplaatst, welke cijfers ontleend zijn aan de zoo juist verschenen statistiek voor het tijdstip van telling van 1 Augustus 1935.

Tijdstippen v. telling. 1 Aug.	Aantal motorrijtuigen op 2 of 3 wielen	personenmotorrijtuigen	autobussen	vrachtmotorrijtuigen	motorrijtuigen in totaal
1931 .	33.378	75.369	3.625	46.012	158.384
	(4.316)	(5.908)	(158)	(2.482)	(12.864)
1932 .	37.694	81.277	3.783	48.494	171.248
	(4.428)	(4.123)	(31)	(513)	(9.095)
1933 .	42.122	85.400	3.814	49.007	180.343
	(2.289)	(4.688)	(—)	(944)	(7.921)
1934 .	44.411	90.088	3.814	49.951	188.264
	(934)	(— 1.795)	(— 20)	(— 2.791)	(— 3.672)
1935 .	45.345	88.293	3.794	47.160	184.592

Bij de vergelijking van de gegevens tot en met 1934 met die voor 1935 houde men er rekening mede, dat bij de vervanging van de wegenbelasting door de motorrijtuigenbelasting op 1 Januari 1935 (wet van 6 October 1934, Staatsblad no. 534) het afzonderlijke tarief voor rijwielen met hulpmotor is vervallen en voor motorrijtuigen op 2 of 3 wielen eenzelfde tarief is ingevoerd. Deze motorrijtuigen op 3 wielen werden vóór 1935 in verband met de bestemming in sommige gevallen belast als vrachtmotorrijtuig, zoodat voor deze jaren de cijfers dezer groep ten aanzien van het cijfer voor 1935 iets te groot en de cijfers der groep van motorrijtuigen op 2 of 3 wielen iets te klein zijn. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Motorrijtuigen 2098 A.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoer van Palmolie, Palmpitten en Copra. —**
Volgens de officieele gegevens heeft de uitvoer van de voornaamste plantaardige oliën uit Nederl.-Indië in 1935 een hoogterecord bereikt. Wij laten hier de cijfers betreffende palmolie, palmpitten en copra volgen:

	Palmolie	Palmpitten (in tonnen)	Copra
1935	143.191	30.622	479.702
1934	121.260	25.068	413.457
1933	116.222	23.100	471.540
1932	84.972	17.867	415.540
1931	62,262	12,188	355,943

Wat palmolie betreft, bedroeg de uitvoer in 1924 nog slechts 5118 ton. De vooruitgang, dien Nederl.-Indië in dit opzicht binnen een periode van ruim tien jaar heeft vertoond, is fenomenaal. Nederl.-Indië is thans de grootste producent van palmolie ter wereld en heeft zelfs Britsch West-Afrika, dat een tiental jaren geleden feitelijk het monopolie uitoefende, achter zich gelaten. (De Locomotief)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 2027 E.)

B. **ITALIE. — Rede van Mussolini. - „Abessynië is Italiaansch". —**
De rede, welke Mussolini van het balcon van het Palazzo Venezia af, op 5 Mei te Rome tot het saamgestroomde volk hield, na het signaal „Adunata" d.w.z. het algemeen appèl der bevolking, luidt als volgt:
Zwarthemden van de revolutie, mannen en vrouwen van heel Italië, Italianen en vrienden van Italië aan gene zijde der bergen en der zeeën, luistert!
Maarschalk Badoglio telegrafeert: „Heden, 5 Mei om 4 uur 's namiddags ben ik, aan het hoofd der overwinnende troepen, Addis Abeba binnengerukt".
In de dertig eeuwen zijner geschiedenis heeft Italië talrijke gedenkwaardige stonden beleefd, maar die van heden is zeer zeker een der plechtigste.
Ik verkondig aan het Italiaansche volk en aan de wereld, dat de oorlog is geëindigd.
Ik verkondig, dat de vrede is hersteld.
Niet zonder ontroering en zonder fierheid spreek ik, na zeven maanden harden strijd, dit groote woord uit. Maar het is absoluut noodzakelijk, dat ik er aan toevoeg, dat het gaat om „onzen vrede", den Romeinschen vrede, die wordt uitgedrukt door deze eenvoudige onherroepelijke uitspraak: Abessynië is Italiaansch".
„Abessynië is Italiaansch de facto, omdat het door onze zegevierende legers bezet is, Italiaansch de jure, omdat met den Romeinschen adelaar de cultuur triomfeert over de barbaarschheid, de gerechtigheid over de wreede willekeur, de verlossing over de duizendjarige slavernij. Met de bezetting van Addis Abeba is de vrede reeds een voldongen feit.
De veelsoortige stammen in Abessynië hebben duidelijk blijk gegeven, dat zij rustig in de schaduw van de Italiaansche driekleur willen leven en arbeiden.
De stamhoofden en rassen, die verslagen en gevlucht zijn, tellen niet meer en geen macht ter wereld zal ooit ze weer tot gelding kunnen brengen.
Bij het generale appèl van 2 October heb ik plechtig beloofd, dat ik al het mogelijke zou doen om te verhinderen, dat het Afrikaansche conflict zou uitgroeien tot een Europeeschen oorlog. Ik heb die belofte gehouden. Meer dan ooit ben ik van meening, dat het verstoren van den Europeeschen vrede den ondergang van Europa beteekent.
Ik moet daaraan dadelijk toevoegen, dat wij bereid zijn, onze schitterende overwinning met dezelfde vastberadenheid te verdedigen, als waarmede wij haar bevochten hebben.
Wij voelen, dat wij zoo den wil der strijders in Afrika vertolken, den wil van hen, die gestorven of zegevierend gevallen zijn en wier nagedachtenis van geslacht tot geslacht bij alle Italianen bewaard zal blijven en den wil van de honderdduizenden soldaten, die in een veldtocht van zeven maanden prestaties hebben volbracht, welke de bewondering der wereld afdwingen.
Zij en de honderdduizend arbeiders, die in een bovenmenschelijk rhythme gewerkt hebben, verdienen den dank van het vaderland.
Mannen en vrouwen van geheel Italië — aldus besloot Mussolini — een etappe op onzen weg is afgelegd. In vrede zetten wij den opmarsch en den arbeid voort tot vervulling van de taken, die wij met onzen moed, ons geloof en onzen wil op ons zullen nemen. Leve Italië!" (La Stampa)
(Vor. ber. Mussolini 2237 B.; Ab.-It. Confl. 2286 D.)

C. **CHINA. — Import-Export 1910—1935. —**
Hieronder volgt een statistiek der in- en uitvoercijfers van China der jaren 1910-1935 (in mill Sh. $):

	Invoer	Uitv.	Invoer overschot		Invoer	Uitv.	Invoer overschot
1910 .	649	503	146	1923 .	1251	868	383
1911 .	650	482	168	1924 .	1389	878	511
1912 .	644	485	159	1925 .	1242	876	366
1913 .	788	523	265	1926 .	1473	934	539
1914 .	780	449	331	1927 .	1298	980	318
1915 .	619	546	73	1928 .	1530	1047	483
1916 .	678	612	66	1929 .	1620	1070	550
1917 .	697	570	127	1930 .	1723	944	779
1918 .	797	587	210	1931 .	2002	915	1087
1919 .	787	739	46	1932 .	1524	569	955
1920 .	997	614	383	1933 .	1345	612	733
1921 .	1233	698	535	1934 .	1030	535	495
1922 .	1284	764	520	1935 .	919	576	343

(Ostasiatische Rundschau) **(Vor. ber. blz. 2157 E.)**

D. **ENGELAND. — Lord Queenborough afgetreden als penningmeester der Volkenbondsvereeniging. —**
Lord Queenborough is afgetreden als voorzitter der financieele commissie en als penningmeester van de Volkenbondsvereeniging. Hij heeft deze beide functies ongeveer zestien jaar bekleed. In den brief, waarin hij van dit aftreden kennis geeft, verklaart lord Queenborough: „de Volkenbond is niet langer een werkelijke bond der volkeren en ik zie ook niet in, hoe hij op het oogenblik ook nog als een werkelijk instrument tot vestiging van den vrede zou kunnen optreden". (Manchester Guardian)

6 MEI 1936

E. **ENGELAND. — Winston Churchill over de Duitsche bewapening. —**
In een rede op den laatsten dag van de debatten over de begrooting verklaarde Churchill, dat de kosten van de bewapening van Duitschland sedert het aan de macht komen van Hitler zijn gestegen tot 20.000 millioen rijksmark.
Hij verklaarde verder, dat Europa ofwel zal komen tot een verzoening ofwel tot een catastrophe. Hij is derhalve van meening, dat Engeland sterk moet zijn en niets anders moet zoeken dan den vrede.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. 2020 E.; Churchill 2243 B.; Duitsche Herbewapening 2237 A.)**

F. **„MOE" VAN DER STEUR OVERLEDEN. —**
Op 30 April '36 is „Moe" Van der Steur plotseling te Magelang overleden. Zij was niet ziek geweest.
Moe Van der Steur geboren Maria Zwager werd 19 Mei 1870 te Amsterdam geboren; op 4 April 1907 trad zij met Pa Van der Steur in het huwelijk en kort daarna vertrok zij naar Ned.-Indië. De smart onder de pupillen van het menschlievend echtpaar is zeer groot.
Pa Van der Steur werkte na het overlijden van zijn echtgenoote, zonder onderbreking door; toen men hem dit ontraadde, sprak hij: „Beste vrienden, er is geen beter middel voor een hart vol droefheid dan arbeid".
De bewijzen van deelneming stroomden van alle zijden binnen. (Aneta) **(V. b. „Pa" v. d. Steur 1870 A.)**

A. Invoer en Uitvoer. —

	INVOER. Per 1000 ton	INVOER. In millioen francs	UITVOER. Per 1000 ton	UITVOER. In millioen francs
1928	39.732	32.140	26.693	30.954
1929	44.954	35.510	25.778	32.234
1930	41.985	31.047	23.747	26.340
1931	38.675	23.964	24.619	23.235
1932	31.348	16.342	19.562	15.123
1933	30.697	15.216	19.936	14.328
1934	31.746	14.021	19.989	13.794
1935	30.606	17.325	20.298	16.146

(Vorig bericht blz. 2182 C.)

B. Productie. —

Steenkool (in tonnen).

	Productie	Voorraad	Verkocht
1932	21.413.560	2.045.320	23.911.260
1933	25.277.680	2.857.560	24.516.740
1934	26.389.190	3.578.870	25.709.650
1935	26.484.230	2.557.690	27.505.410

IJzer en Staal (in tonnen).

	Gesmolten ijzer	Ruw Staal	Afgewerkt staal
1932	2.783.500	2.758.280	2.054.470
1933	2.744.560	2.688.700	2.087.640
1934	2.907.289	2.900.141	2.174.675
1935	3.060.447	2.965.666	2.303.760

(Vor. ber. Steenkool 1522 A.; IJzer en Staal 949 D.)

C. Havenverkeer Antwerpen. —

	Aantal binnengek. schepen	Bruto tonnen (× 1000)
1932	9.407	19.667
1933	9.841	20.439
1934	10.306	20.536
1935	11.128	22.035

(Vorig bericht blz. 2074 B.)

D. Nationale Spoorwegen. —

	Ontvangsten (in millioenen francs)	Uitgaven (in millioenen francs)
1928	3.069.9	2.576.2
1929	3.546.7	3.066.8
1930	3.528.5	3.208.3
1932	2.452.0	2.620.5
1934	2.215.2	2.263.2
1935	2.213.6	2.134.8

(Vor. ber. Spoorwegen 456 C.)

BELGIE — CONGO

E. Landbouwproducten. —

Export (in 1000 francs).

	1929	1935
Versche groenten	120.647	65.876
Gedroogde groenten	9.813	50.242
Fruit	168.757	24.074
Planten en bloemen	131.475	76.628
Cichorei-wortelen	57.276	12.985
Aardappelen	142.018	22.332
Eieren	659.092	89.106
	1.289.078	341.243

Import (in 1000 K.G.).

	1929	1930	1931
Boter	4.336	10.166	18.851
Levend vee	7.128	20.800	24.283
Levende varkens	2.179	2.222	1.483
Vleesch	57.100	63.200	74.080

	1932	1933	1934
Boter	21.286	12.406	9.357
Levend vee	21.233	11.203	5.248
Levende varkens	3.343	1.105	5.248
Vleesch	48.817	39.945	27.956

(Vor. ber. In- en Uitvoer 2289 A.)

F. Werkloosheid. —

	Geheel.	Gedeeltelijk.
1932	153.925	179.560
1933	207.136	196.237
1934	206.855	183.712
1935	223.300	158.406
1936	167.083	99.858

(Vorig bericht blz. 1920 F.)

G. Congo. — Export in 1935 (approximatief) in frs.

Koper	580.000.000
Goud	400.000.000
Tin	200.000.000
Edelsteenen	190.000.000
Katoen	185.000.000
Kopal	36.000.000
Koffie	70.000.000
Palmnoten	75.000.000
Palmolie	140.000.000
Hout	32.000.000

(Vorig bericht blz. 2253 I.)

(Ontleend aan de artikelen van de heeren P. van Isacker, P. H. Spaak, Gustave L. Gérard, Maurice Lambilliote en E. Rubbens in de speciale Belgische editie van het Financial News)

H. BRAZILIE. — Britsch kapitaal belegd gedurende de laatste 13 jaren. —

	Bedrag.		Bedrag.
1935	£262.750.632	1928	£285.663.034
1934	274.158.998	1927	272.637.742
1933	277.937.190	1926	258.776.663
1932	274.659.569	1925	251.874.415
1931	286.137.144	1924	248.945.598
1930	287.306.750	1923	250.014.354
1929	278.718.146	1913	223.895.435

(South American Journal)

I. OOSTENRIJK. — Activiteit der Nazi's. —

De Oostenrijksche regeering heeft de ontbinding van den Bond van Groot-Duitschers bevolen. Deze Bond gaf in den laatsten tijd blijken van groote activiteit ten opzichte van den „Anschluss" met Duitschland. (Reichspost) **(Vorig bericht blz. 2143 A.)**

K. VEREENIGDE STATEN. — Marinebegrooting van ruim ½ milliard. —

De begrootingscommissie van het Huis van Afgevaardigden heeft de marine-begrooting tot een bedrag van $ 531.068.707 goedgekeurd. Zij beteekent een record voor een in vredestijd ingediende begrooting.

De begrooting vertoont een stijging van 50 millioen tegenover het vorig jaar en wel voor:

1o. de voortzetting van het werk op 84 oorlogsschepen, die in aanbouw zijn;
2o. het op stapel zetten van 12 nieuwe torpedojagers en 6 duikbooten;
3o. het bouwen van 335 vliegtuigen voor den marinevliegdienst;
4o. de uitbreiding van het personeel van 93.500 tot 100.000 man.
5o. het vormen van een reserve-voorraad strategisch oorlogsmateriaal (waarvoor 5 mill. is uitgetrokken).

De begrooting voorziet voorts in het op stapel zetten van twee nieuwe slagschepen indien een andere mogendheid begint met het vervangen van haar „kapitale schepen". (New York Herald Tribune)

(Vorig bericht blz. 2227 G.)

L. SPANJE. — Verbod van de Fascistenpartij onwettig verklaard. —

De speciale rechtbank, die belast is met het onderzoek van de handelingen der fascistische organisaties in Spanje, heeft Jose Antonio Primo de Rivera, den leider van de fascistische „Spaansche phalanx" en tien van zijn aanhangers vrijgesproken. Zij waren beschuldigd van overtreding van het onlangs uitgevaardigde verbod tot deelneming aan fascistische vereenigingen, doch de rechtbank heeft beslist, dat dit verbod wettelijken grond miste. (El Sol)

(Vor. ber. Fascisme 2267 G.)

7 MEI 1936

A. RUBBER. — Uitvoerpercentage verhoogd. —
In de op 28 April te Londen gehouden verg. van het Internationale Rubber Comité heeft het comité het uitvoerpercentage voor het tweede halfjaar van 1936 vastgesteld op 65% van het basis-contingent.
Voor het laatste kwartaal van 1935 en voor het eerste halfjaar van 1936 was het uitvoerpercentage vastgesteld op 60% van het basiscontingent.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Rubber 2220 B.)**

B. KONING FAROEK VAN EGYPTE. —
Tot opvolger van Koning Foead I is Faroek, een zoon uit het tweede huwelijk van de overleden koning, uitgeroepen. Uit diens eerste huwelijk (dat door echtscheiding werd ontbonden) is één dochter geboren, die met den Egyptischen gezant te Parijs, Fakhry Pasja, is gehuwd.

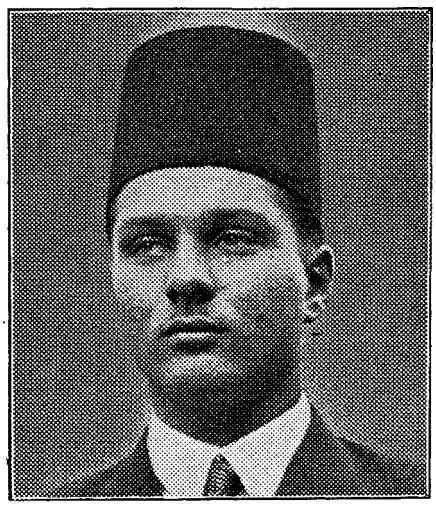

Koning Faroek.

Koning Faroek is op 11 Februari 1920 te Cairo geboren en dus 16 jaar oud. In 1933 ontving hij op 13-jarigen leeftijd den titel van prins van Boven-Egypte. Hij was in October 1935 naar Engeland gekomen om zich voor te bereiden op het toelatingsexamen voor de Koninklijke Militaire Academie van Woolwich. Koning Faroek is op 3 Mei 1936 te Cairo aangekomen, waar hij feestelijk werd ontvangen.
(Daily Telegraph) **(V. b. Koning Foead 2278 G.)**

C. DUITSCHLAND. — Engelsche hulpactie voor de gevluchte Christenen. —
Een internationale commissie van vertegenwoordigers van kerkgenootschappen in Engeland probeert 125.000 pond bijeen te brengen tot hulpverleening aan uit Duitschland gevluchte Christenen. Volgens de Daily Telegraph hoopt men in Groot-Brittannië 50.000 pond te verzamelen.
In een oproep bijdragen te zenden, verklaart de voorzitter der commissie, Lord Bessborough: Het is welbekend, dat de Duitsche natie niet langer Joden in haar midden wenscht. De Joodsche gemeenschap doet zeer lofwaardige pogingen haar menschen naar Palestina en elders te verplaatsen. Wat men niet zoo goed begrijpt is, dat zij die eenig Joodsch bloed in de aderen hebben, niet langer in Duitschland welkom zijn. De feitelijke band der Joodsche gemeenschap is de godsdienst en niet de geboorte.
Van de 80.000 personen, die Duitschland hebben verlaten, wordt een vijfde deel niet tot den Joodschen godsdienst gerekend. De Joodsche gemeenschap heeft het zelf moeilijk genoeg om haar eigen geloofsgenooten te helpen. De hooge commissaris voor het vluchtelingenvraagstuk schat het aantal vluchtelingen, van zuiver christelijken oorsprong, op 2500.
Zij kunnen naar geen enkel land. Geen enkele gemeenschap helpt hen, in vele gevallen hebben zij geen nationaliteit en geen werkvergunning, geen geld en geen hoop. Hun eenige kans geholpen te worden is, dat, aangezien zij Christenen zijn, zij een beroep mogen doen op de edelmoedigheid van hun medechristenen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Duitsche Vluchtelingen 2238 C.)

D. CANADA. — Begrooting 1935-1936 - Im- en Export. —
Dunn, de Canadeesche minister van financiën, heeft bij de indiening van de begrooting medegedeeld, dat het in de bedoeling ligt, binnenkort onderhandelingen te openen met verschillende landen over bilaterale handelsverdragen.
In het afgeloopen begrootingsjaar bedroegen de ontvangsten $ 372 millioen en de gewone uitgaven $ 374 millioen. Buitengewone uitgaven o.m. voor steunverleening en dekking van de spoorwegtekorten brachten de uitgaven op $ 534 millioen.
De goedereninvoer beliep in het afgeloopen fiscale jaar $ 562,803,000, de uitvoer $ 765,615,000. Rekening houdende met den heruitvoer was er een exportsaldo van $ 216 millioen. Hierbij komt een gouduitvoer van $ 216 millioen en een geraamd gunstig saldo uit het toeristenverkeer van $ 110 millioen.
De minister kondigde de intrekking van specifieke invoerrechten en de verlaging van de invoerrechten op bepaalde artikelen aan. (Star, Montreal)
(Vorig bericht blz. 2241 A.)

E. INTERNATIONALE VREDESACTIE. — Vergadering te Genève. —
Naar de Geneefsche correspondent van de Daily Herald meldt, is te Genève onder voorzitterschap van Lord Cecil een vergadering gehouden van vooraanstaande vredespropagandisten uit diverse landen.
In deze vergadering heeft men besloten tot het organiseeren van een vredescampagne over de geheele wereld, waaraan door alle vredesorganisaties, Volkenbondsvereenigingen, vakvereenigingen der wereld zal moeten worden deelgenomen.
Te Genève zal een permanent bureau worden opgericht om een wereldcongres te organiseeren, dat direct voor de opening van de Volkenbondsvergadering van September zal worden gehouden. Verder zal in alle landen, die deze campagne steunen, een uitgebreide propaganda op touw worden gezet, ten einde in de buitenlandsche politiek van iedere regeering een vredesplan te doen opnemen, bestaande uit de volgende vier punten:
a. Herstel van de onschendbaarheid der verdragen.
b. Ontwapening, gepaard gaande met een onmogelijk maken van particulier belang bij de wapenfabricage.
c. Erkenning van Volkenbondssancties, ook militaire sancties, om voor het geval de verzoening mocht uitblijven, de collectieve veiligheid te verzekeren.
d. Vorming van een doeltreffend orgaan voor de herziening van verdragen. Deze herziening zal echter alleen plaats mogen vinden door vreedzame middelen na onderhandelingen met de betrokken partijen.
Aanwezig waren bij deze vergadering vertegenwoordigers van Engeland, Frankrijk, Zwitserland, Tsjechoslowakije, de Ver. Staten, Spanje en Nederland.
(Daily Herald)

F. FRANKRIJK. — Verkiezingen - Gekozenen en niet-herkozenen. —
Gekozenen. — Tot de gekozenen behooren: Yvon Delbos, de soc.-rad. minister van Justitie: Dr. Bietrix, rep.-nat., die den soc.-radicalen oud-minister Julièn Durand, te Besançon verslagen heeft; oud-minister Paul Reynaud (rep.); oud-minister Miellet (soc.-rad.); Henriot (rep.); oud-minister Marquet, burgemeester van Bordeaux (neo-soc.); Marcel Heraud, oud-onderstaatssecretaris (rep.); oud-minister Leon Meyer, burgemeester van Havre, (soc.-rad.); Fernand Bouisson, voorzitter van de Kamer (onafh.-soc.); Jean Zay (soc.-rad.) onderstaatssecretaris voor het voorzitterschap van den ministerraad; oud-minister Oberkirch (rep.); Grumbach (S.F.I.O.); Jean Hennessy (rad.), die te Nice Henry Torrès (S.F.I.O.) heeft verslagen; Raymond Patenôtre, oud-onderstaatssecretaris (rad.); Bastid (soc.-rad.), voorzitter van de Kamercommissie voor Buitenlandsche Zaken;

Doriot (diss.-comm.); Bergery (onafh. soc.); oud-minister De Monzie (soc.-unie); de communist Dordogne; de vlieger Boussoutrot (rad.-soc.) heeft te Parijs den oud-minister van oorlog Fabry (links-rep.) verslagen; Julien, onder-staatssecretaris (soc.-rad.); Taitinger, leider van de Jeunesse Patriote; Le Troquer (S.F.I.O.); oud-minister Marchandeau (soc.-rad.); de communisten Mercier en Rigal.

Niet-herkozenen. — Marcel Déat, de minister van luchtvaart (soc.-unie) is te Parijs in het twintigste district door een communist verslagen; de minister van koloniën, Jacques Stern (rad.), is door een soc.-radicaal te Digne verslagen; Franklin Bouillon (onafh. rad.) is te Pontoise door een communist Prachay verslagen; oud-minister Cathala (rad.) is verslagen te St. Quentin (Aisne); oud-onderstaatssecretaris Martinaud Deplat (soc.-rad) is in het 19e district van Parijs tegen een communist afgevallen; Henry Pâté (rad.) onder-voorzitter van de Kamer, is in het eerste Parijsche kiesdistrict door een communist verslagen; Dalimier (soc.-rad.) is te Corbeil door een communist verslagen; Louis Dreyfus (rad.) is te Grasse door een communist verslagen; Varenne (soc.-unie), oud-gouverneur van Indo-China, is te Riom door een republikein van links verslagen; Bonnaure, (rad.-soc.) is te Parijs (derde district) door een communist verslagen; Jean Goy (rep.) is door Allemane (S. F. I. O.) te Nogent-sur-Marne verslagen. (Le Temps)

(Vorig bericht blz. 2286 C.)

8 MEI 1936

A. ENGELAND. — Verklaringen in het Lagerhuis inzake het Abessynisch-Italiaansch Conflict. —

De Labour-afgevaardigde Dalton heeft op 6 Mei '36 het debat in het Lagerhuis over de buitenlandsche politiek geopend.

Dalton viel de regeering scherp aan, o.a. wat betreft de politiek ten aanzien van het Abessynische conflict. Hij zeide voorts, dat de oppositie iets meer wil weten omtrent de besprekingen met Duitschland en den inhoud van de vragenlijst.

Er is sprake geweest van bedreigingen met geweld van Tsjecho-Slowakije en Oostenrijk, voldoende om ons ongerust te maken, aldus Dalton, ofschoon men ons heeft verzekerd, dat de vrede niet in gevaar is tot na de Olympische Spelen. Hier moeten wij blij om zijn. De herbewapening van Duitschland gaat echter in snel tempo en op dreigende wijze voort.

Sprekende over de Britsch-Egyptische onderhandelingen zeide Dalton: tenzij wij onze betrekkingen met Egypte op vriendschappelijke en coöperatieve basis kunnen plaatsen, zal onze positie in Afrika in haar geheel ernstig bedreigd worden.

De voornaamste grief van Dalton tegen de regeering was, dat deze volgens hem verantwoordelijk was voor het uitbreken van den Italiaansch-Abessynischen oorlog en nagelaten had de verplichtingen uit hoofde van het Volkenbondspact en in het bijzonder artikel 16, na te komen.

Nadat Dalton betoogd had, dat er geen enkele rechtvaardiging voor bestaat, de Italiaansche overwinning te erkennen door de sancties op te heffen en dat het geschokte gezag van het collectief systeem moet worden hersteld, nam de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, het woord.

Hij begon met te zeggen, dat de feiten vrijmoedig onder de oogen moeten worden gezien. Het zwakke punt der sancties, aldus Eden, is dat zij niet onmiddellijk doeltreffend konden zijn. Slechts een sanctie had onmiddellijk doel kunnen treffen: sluiting van het Suez-kanaal voor de Italiaansche schepen. Deze sanctie zou onvermijdelijk tot militaire actie hebben moeten leiden. Indien de oppositie tot militaire actie wil overgaan, moet ik haar waarschuwen, dat men het Suez-kanaal niet met papieren booten kan sluiten.

Dat de regeering niet op militaire sancties aandringt, komt omdat zij afschuw heeft van den oorlog en niet uit vrees voor het uiteindelijk resultaat.

Na erop te hebben gewezen, dat artikel 1 van de Suez Kanaal-conventie bepaalt, dat het Suez Kanaal zoowel in oorlogs- als in vredestijd steeds open moet blijven, verklaarde Eden, dat het volkomen duidelijk is, dat het kanaal niet gesloten kon worden, behoudens door een actie van den Volkenbond. Eden stelde daarop de vraag of de oppositie, gezien de houding van talrijke regeeringen ten aanzien van de sancties, werkelijk geloofde, dat de Volkenbond met algemeene stemmen een resolutie had kunnen aannemen om het Suez Kanaal te sluiten.

Aan den Volkenbond was volgens Eden een zware slag toegebracht, doch zonder schroom diende de les hieruit getrokken te worden.

Wat de toekomst betreft, zeide Eden, dat het duidelijk is, dat de Volkenbond moet blijven voortbestaan. In de hedendaagsche wereld is hij absoluut onontbeerlijk voor de organisatie der internationale aangelegenheden.

Iedere regeering die in den Volkenbond vertegenwoordigd is, moet voor zichzelf zorgvuldig de conclusies overwegen, die uit de laatste zeven maanden getrokken kunnen worden en moet vervolgens aan den Volkenbond haar meening kenbaar maken en dit organisme moet als een geheel zijn toekomstige gedragslijn vaststellen. Wij stellen voor, zoo vervolgde Eden, onmiddellijk met de bestudeering der betrokken vraagstukken te beginnen en tot dit doel zullen wij in overleg treden met de Dominions.

De Volkenbond had weliswaar den oorlog niet verhinderd, doch, aldus Eden, hij heeft de voortzetting van den oorlog moeilijker en kostbaarder gemaakt en in dit licht moet het onderzoek worden gevoerd.

De liberale leider Sinclair verklaarde onder applaus van de oppositie, dat de Volkenbond naar zijn meening nog niet was gestrand, omdat de kwestie tusschen den Volkenbond en Italië nog niet is geregeld. Deze afgevaardigde drong aan op verscherping der sancties.

Austen Chamberlain bestreed het nut hiervan. Een actie van de vloot in den aanvang, die ik bereid geweest zou zijn te steunen, aldus spreker, had kunnen slagen, doch ik ben er zeker van, dat zij tot een oorlog zou leiden, indien zij morgen beproefd werd. Het gebruik van geweld zou volgens Chamberlain nutteloos zijn, want er zou geen druppel bloed in Abessynië door gespaard worden, en de oude regeering zou er niet door hersteld worden, aangezien deze ineengestort is. Chamberlain verklaarde ervan overtuigd te zijn, dat de regeering gelijk heeft de grondvesten van den Volkenbond te willen versterken door een reeks regionale pacten met regionale waarborgen.

Wij hebben, zeide hij, een reusachtigen bovenbouw, doch de grondvesten zijn op het oogenblik zeer wankel. (Daily Telegr.)

(Vor. ber. Lagerhuis 2253 E.; Eden 2253 E.)

B. ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. - Veroordeeling van dr. Hans Wesemann. —

Dr. Wesemann is wegens ontvoering van Berthold Jacob tot drie jaar tuchthuis veroordeeld met aftrek van de voorloopige hechtenis sedert 26 Maart 1935, en tot vijf jaar verlies van burgerrechten. Verder moet hij aan Jacob een bedrag van frs. 5.000 betalen als schadevergoeding. Bij het ministerie van justitie is voorts een verzoek ingediend tot uitwijzing van den verdachte na afloop van de straf.

De president gaf de volgende mondelinge motiveering van het vonnis: „De gevangenhouding in Duitschland druischte tegen het recht in, terwijl ook de ontvoering op Zwitserschen bodem in strijd met de wet heeft plaats gehad. Dat blijkt ook hieruit, daar Duitschland Jacob weer heeft uitgeleverd. Verder komt als strafverzwaring in aanmerking, dat de verdachte niet uit zuiver vaderlandsche gevoelens heeft gehandeld; hij wilde ook zijn financieelen toestand verbeteren. Het gerecht heeft voorts ook een voorbeeld willen stellen, daar voornamelijk kleinere staten voor zulke ontvoeringen met voorbedachten rade worden gebruikt. In aanmerking is ook genomen, dat Wesemann niet de hoofddader is, doch slechts een werktuig was. De perfide handelwijze van den verdachte rechtvaardigt echter een flinke straf en daarom legt de rechtbank tuchthuisstraf op."

(Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Berthold Jacob 1968 B.)

C. NEDERLAND. — Reisbelasting. - Voorloopig verslag der Tweede Kamer. —

Het voorloopig verslag der Tweede Kamer maakt melding van gewichtige bedenkingen, die bij het onderzoek in de afdeelingen door vele leden tegen het wetsvoorstel zijn te berde gebracht.

Reeds tegen de grondgedachte van het ontwerp werden bezwaren aangevoerd. Het vrije reizigersverkeer, zoo betoogde men, is ongeveer het eenige, dat ons van de vroegere algemeene verkeersvrijheid nog rest. Andere leden, die in principe voorstanders zijn van een reisbelasting, hadden tegen de uitwerking van het denkbeeld, welke de regeering voorstelt, ernstige bezwaren. Met name keurde men het af, dat veel reizen worden belast, die geen pleizierreizen zijn. Ook de voorgestelde wijze van heffing achtten deze leden verwerpelijk. Zij stelden hun stem afhankelijk van de mate, waarin de regeering aan hun bedenkingen tegemoet zal komen. (Telegraaf)

(Vor. ber. 2251 B.; Tw. Kamer 2284 E.)

D. DUITSCHLAND. — Generaal von Falkenhausen overleden. —

Freiherr von Falkenhausen, gouverneur van België van 1917 tot het einde van den wereldoorlog in 1918, is op 90-jarigen leeftijd overleden. (A. N.P.)

E. WIJSBEGEERTE. — Prof. José Ortega y Gasset over „Ideeën en het Geloof". —

Op uitnoodiging van het Delftsche studentendispuutgezelschap Vrije Studie heeft José Ortega y Gasset, hoogleeraar in de metaphysica aan de universiteit te Madrid op 4 Mei '36 in een der zalen van de bibliotheek der Technische Hoogeschool een lezing gehouden over: „Ideeën en het Geloof".

De voordracht werd o.a. bijgewoond door ir. J. F. de Vogel, president-curator der hoogeschool, vele hoogleeraren, studenten en andere belangstellenden. Spreker stelde tegenover elkaar het geloof en de idee. De ideeën die aan ons intellect ontspringen „hebben" wij, terwijl wij in het geloof als het ware „zijn". Ten opzichte van het leven hebben de ideeën slechts een betrekkelijke autoriteit. Wij gevoelen behoefte onze ideeën te formuleeren, maar op deze wijze komen wij nooit tot het geloof. Het intellec-

tualisme keert de zaken om door aan te nemen, dat die dingen het werkelijkst zijn, die het meest bewust zijn. Spreker betoogde, dat sommige tijden zich kenmerken door diepen onrust en onzekerheid, en dat alle ware historische crises, ontstaan uit een te veel aan materieele of geestelijke rijkdommen. De ideeën vormen werelden, afgescheiden van de gewone, en zijn daarvan op een grooten afstand geplaatst, terwijl wij met ons geloof juist onafscheidelijk verbonden zijn.
Maar er is ook een geloof aan de intelligentie, evenwel niet aan haar steeds veranderende producten. Het geloof laat ook ruimte voor twijfel, maar ook daarin blijft iets van het geloof bewaart. Het verschil tusschen twijfel en geloof ligt in datgene waarin men gelooft. Prof. Gasset eindigde met te verklaren, dat er behoefte bestaat aan een subtieler rede dan de gangbare. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Wijsbegeerte 2131 G.)

9 MEI 1936

A. **ENGELAND. — Suppletoire Marine-begrooting. —**
In het Lagerhuis is op 4 Mei '36 de suppletoire marinebegrooting ten bedrage van 10.300.000 pond sterling ingediend en aangenomen.
De parlementaire secretaris der admiraliteit, Lord Stanley, verklaarde, dat extra-uitgaven noodig zijn gebleken in verband met de bijzondere vlootmaatregelen ten aanzien van het conflict tusschen Italië en Abessynië. Het is de plicht van de admiraliteit, de naar de Middellandsche Zee gezonden vloot in behoorlijken staat van gereedheid te houden.
(Daily Telegraph) **(V. b. 1712 C.; Begroot. 2273 C.)**

B. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Op 6 Mei 1936 heeft de Banque de France haar disconto verhoogd van 5 tot 6%.
Wijzigingen, welke in het Fransche disconto sinds 1924 hebben plaats gehad:

1—12—1924	7 %	25— 5—1935	4 %
9— 7—1925	6 %	28— 5—1935	6 %
31— 7—1926	7½ %	20— 6—1935	5 %
16—12—1926	6½ %	4— 7—1935	4 %
3— 2—1927	5½ %	18— 7—1935	3½ %
14— 4—1927	5 %	8— 8—1935	3 %
29—12—1927	4 %	15—11—1935	4 %
19— 1—1928	3½ %	21—11—1935	5 %
30— 1—1930	3 %	25—11—1935	6 %
1— 5—1930	2½ %	31—12—1935	5 %
2— 1—1931	2 %	9— 1—1936	4 %
9—10—1931	2½ %	6— 2—1936	3½ %
8— 2—1934	3 %	28— 3—1936	5 %
31— 5—1934	2½ %	6— 5—1936	6 %
23— 5—1935	3 %		

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2244 A.)**

C. **DE VLIEGENDE MENSCH. — Clem Sohn. —**
Als een zeemeeuw, glijdend voor den wind, meer nog dan als een vleermuis, heeft op 2 Mei '36 de Amerikaansche parachutist, Clem Sohn, voor een groote volksmenigte, boven het vliegveld te Hanworth in West-Londen laten zien hoe een man met vleugels en een tusschen de beenen gespannen staart kan vliegen.
Het was een angstwekkend-sensationeel gezicht, men vreesde aldoor dat er iets verkeerd zou gaan, maar hij heeft het gedaan en hij is ten slotte veilig met een parachute geland. (Daily Mail)
(Vor. ber. 1706 H.; Vliegende Mensch 1799 E.)

D. **NEDERLAND. — De Centrale Rijnvaart-Commissie. —**
De Centrale Rijnvaart-commissie heeft het volgende communiqué uitgegeven:
De centrale commissie voor de Rijnvaart heeft van 22 April tot 4 Mei 1936 te Straatsburg vergaderd. Afgezien van de bespreking van administratieve en juridische aangelegenheden, is zij na lange jaren van moeilijke onderhandelingen erin geslaagd, een belangrijken stap te doen tot volbrenging van haar taak, om de acte van Mannheim van 17 October 1868 te herzien en deze in overeenstemming te brengen met de huidige vereischten van de Rijnvaart.
Met het oog op bepaalde verschillen, waaromtrent nog geen overeenstemming kon worden bereikt en die aan een onmiddellijke onderteekening van een nieuwe conventie in den weg stonden, is een modus vivendi voorgesteld door de Duitsche en Fransche delegaties.
Deze heeft tot doel, binnen een kort tijdsbestek de toepassing te verzekeren van de bepalingen der bedoelde conventie, met uitzondering van enkele aangelegenheden, welke geregeld blijven volgens de thans geldende bepalingen.
Deze modus vivendi is voor gezien geteekend en geparafeerd door de commissarissen, die Duitschland, België, Frankrijk, Groot-Brittannië, Italië en Nederland in de Rijnvaart-commissie vertegenwoordigen.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Rijnvaart 2280 B.)**

E. **NEDERLAND. — Prof. Mr. P. J. M. Aalberse benoemd tot voorzitter der Tweede Kamer. —**
Bij Kon. besluit van 6 Mei is tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor den verderen duur der tegenwoordige zitting benoemd prof. mr. P. J. M. Aalberse, minister van Staat, lid van die Kamer.
In de vergadering van 6 Mei '36 had de Tweede Kamer met 74 van de 82 uitgebrachte stemmen, als eerste candidaat, bij het opmaken van de nominatie voor het voorzitterschap der Kamer, benoemd prof. mr. P. J. M. Aalberse (R.K.); 1 stem werd uitgebracht op den heer Van Dijk (A.R.), 1 op den heer Van Koeverden (R.K.) en 6 blanco.
Als tweede candidaat voor het voorzitterschap werd gekozen de heer J. J. C. van Dijk (A.R.), met 58 van de 85 uitgebrachte stemmen; 21 stemmen werden uitgebracht op den heer Vliegen, 1 op den heer Van den Tempel, 1 op den heer Wendelaar en 4 blanco. Als derde candidaat werd de heer W. H. Vliegen (S.D.A.P.) met 59 van de 81 stemmen op de voordracht geplaatst.
De nieuwbenoemde voorzitter van de Tweede Kamer, de Minister van Staat, prof. mr. P. J. M. Aalberse, is op 27 Maart 1871 geboren.
Mr. Aalberse is in 1903 tot lid van de Tweede Kamer gekozen en heeft het Kamerlidmaatschap bekleed tot 1916. In laatstgenoemd jaar werd hij benoemd tot hoogleeraar aan de technische hoogeschool te Delft, welk ambt hij reeds twee jaar later vaarwel zegde om de portefeuille van Arbeid te aanvaarden in het kabinet-Ruys de Beerenbrouck, toen dit, in 1918, aan het bewind kwam. Hij slaagde er in, reeds een jaar na zijn optreden, de door hem ontworpen Arbeidswet in het Staatsblad te brengen. Als minister van Arbeid, Handel en Nijverheid maakte mr. Aalberse deel uit ook van het tweede kabinet-Ruys de Beerenbrouck, van 1922 tot 1925. Sedert laatstgenoemd jaar is mr. Aalberse weder ononderbroken lid der Kamer. Na mgr. Nolens' overlijden koos de Katholieke fractie hem tot haar voorzitter. Van 1925 tot 1928 was mr. Aalberse hoofdredacteur van „Het Centrum".
De regeering erkende zijn verdiensten door hem te benoemen tot minister van Staat.
Mr. Aalberse is ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Red. K. H. A. - Maasbode)
(V. b. Prof. Aalberse 1993 G.; Tw. Kamer 2291 C.)

10 MEI 1936

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Handelsverdrag met de Vereenigde Staten. —**
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend, houdende goedkeuring van het op 20 December 1935 te Washington tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en de Ver. Staten van Amerika gesloten handelsverdrag met bijlagen en bijbehoorende notawisseling.
(N. R. Crt.) **(V. b. 2104 C.; Tw. Kamer 2292 E.)**

A. **NEDERLAND. — Accoord met België nopens de wederzijdsche toegestane contingenten. —**
De sedert eenigen tijd afwisselend te Brussel en te 's-Gravenhage gevoerde besprekingen tusschen Nederland en de Belgisch-Luxemburgsche economische unie hebben er toe geleid, dat de tusschen beide landen bestaande, tot 30 April '36 verlengde contingenteeringsovereenkomst van 7 Maart 1935 aan een herziening is onderworpen. Bij de aldus gewijzigde regeling, die 6 Mei '36 is onderteekend, werden van weerszijden een aantal contingenten aan de sedert de sluiting van de vorige overeenkomst gewijzigde omstandigheden aangepast. Bij deze gelegenheid zijn tevens uit den weg geruimd enkele moeilijkheden, die in de afgeloopen periode waren gerezen. De gewijzigde regeling geldt van 1 Mei 1936 tot 30 April 1937.
De onderteekening geschiedde van Nederlandsche zijde door den heer Lamping, directeur van de handelsaccoorden, en van Belgische zijde door den heer Suetens, directeur-generaal belast met de generale directie van den buitenlandschen handel.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht blz. 1719 B.)**

B. **AMSTERDAM. — Kamer van Koophandel en Fabrieken. - Herdenking van het 125-jarig bestaan. —**
Op 1 Mei '36 werd het 125-jarig bestaan herdacht van de Amsterdamsche Kamer van Koophandel en Fabrieken. In de groote zaal van de Kamer in het Beursgebouw had de herdenking plaats, die door vele vooraanstaande personen werd bijgewoond. Zij allen werden door den voorzitter, den heer Gottfr. H. Crone, welkom geheeten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Kamer van Koophandel 1636 D.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Oprichting van een N.V. Maatschappij voor Industrie-financiering.**
De Tweede Kamer heeft op 7 Mei '36 het wetsontwerp inzake de oprichting van een N.V. Maatschappij voor Industrie-financiering zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd, met aanteekening, dat de communisten en de heer Sneevliet (r.s.) tegen zijn.
(N. R. Crt.) **(V. b. 2030 C.; Tw. Kamer 2292 F.)**

D. **ENGELAND. — Vragen aan Duitschland inzake het Locarno-pact. —**
De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft een instructie in den vorm van een aide-mémoire aan den Britschen ambassadeur te Berlijn, Sir Eric Phipps, doen toekomen. Deze instructie, welke op 8 Mei '36 in de Britsche en Duitsche hoofdsteden werd gepubliceerd, bevat een aantal vragen, welke de Britsche regeering aan de Duitsche heeft gesteld, waarvan de voornaamste de volgende zijn:
Erkent gij den huidigen territorialen en politieken status in Europa, voor zoover die niet later door vrije onderhandelingen en overeenkomsten mocht worden gewijzigd?
Hoe denkt gij over het van kracht blijven der thans geldende bepalingen van het Verdrag van Versailles?
Beschouwt gij u thans als een partner, die in staat is werkelijke verdragen te sluiten?
Zijt gij bereid non-agressiepacten te sluiten met de Sovjet-Unie, Letland en Estland?
Mogen non-agressiepacten gegarandeerd worden door pacten van wederzijdschen bijstand?
Wat zou de taak zijn van het door u voorgestelde internationale arbitragehof en hoe staat ge tegenover het bestaande Haagsche Hof en de bestaande verdragen inzake arbitrage, verzoening en gerechtelijke beslissing? (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Pact van Locarno 2222 A.; Confer. Londen 2266 E.; Genève 2266 C.)

E. **BALKAN-ENTENTE. — Overeenstemming. —**
Na afloop van de slotzitting van de conferentie der Balkan-Entente heeft de voorzitter van den Permanenten Raad der Balkan-Entente, Roestoe Aras, het volgende communiqué aan de pers verstrekt:
„De Permanente Raad van de Balkan-Entente heeft van 4 tot 6 Mei '36 te Belgrado vijf zittingen gehouden onder voorzitterschap van Roestoe Aras, den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken. Alle op de angenda voorkomende kwesties zijn in den meest vriendschappelijken geest besproken, en opgelost op een wijze, die rekening houdt, zoowel met het nationale belang der vier landen, als met de veiligheid op den Balkan en de handhaving van den algemeenen vrede, waaraan de Balkan-Entente meer dan ooit trouw wil blijven.
Aangezien de politiek der Balkan-Entente gebaseerd is op de onschendbaarheid der tegenwoordige grenzen en op handhaving van de veiligheid, heeft de Permanente Raad de meest doeltreffende middelen bestudeerd om de strenge toepassing ervan te verzekeren in het gedeelte van Europa, waar de Balkanvolkeren wonen." (Politika)
(Vor. ber. Balkan-Entente 2214 G.)

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Arabisch (in het Fransch): Tewfik el Hakim — „Schéhérazade — traduit par Khédry et Morik Brin." (Les Nouvelles Edit. Latines, Paris)
Duitsch: Georg Bernanos — „Das Verbrechen." (Jakob Hegner, Leipzig)
Franz Zeise — „Die Armada, Don Juan d'Austria." (Rowohlt, Berlin 1936)
Engelsch: H. E. Bates — „A House of Women." (Cape)
Geoffrey Gerer — „Bali and Angkor: or looking at Life and Death." (Michael Joseph)
Fransch: Edouard Peisson — „Mer Baltique." (Bern. Grasset)
Dr. A. Ribot — „Journal de Alexandre Ribot" (1914—1922). (Plon)
Nederlandsch: H. Marsman en S. Vestdijk — „Heden ik, morgen gij." (Em. Querido's U. M., 1936)
Siegfried E. van Praag — „Madame de Pompadour." (Em. Querido's U. M., 1936)
Russisch: Konstantin Fedin — „Pochisjtsjenije Evropy" (de roof van Europa) deel I en II. (Staatsuitgeverij, Leningrad)
Tsjechisch (in het Duitsch): Ludwig Winder — „Steffi oder Familie Dörre überwindet die Krise." (Staatsprijs 1934) (Julius Kittis Nachf., Leipzig)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2286 B.)**

11 MEI 1936

G. **FRANKRIJK. — Verklaring van Léon Blum. —**
Nu het Volksfront in Frankrijk heeft gewonnen, schrijft Le Temps, en de socialistische partij als grootste uit den verkiezingsstrijd is gekomen, verwacht men algemeen, dat de socialistische leider, Léon Blum, de regeering uit de handen van Albert Sarraut zal overnemen.
De vergadering der socialistische partij, de S.F.I.O., die op 10 Mei '36 te Parijs onder voorzitterschap van Léon Blum werd gehouden, trekt in Frankrijk zeer de aandacht. De partij heeft besloten, de regeering met de andere partijen van het Volksfront ter verwezenlijking van het gemeenschappelijk program te aanvaarden en indien de andere partijen zouden weigeren, desnoods alleen een homogeen-socialistische regeering te vormen. Léon Blum heeft in zijn rede het socialistisch program ontvouwd, waarbij hij o.a. verzekerde:
1e. altijd te zijn gekant geweest tegen de devaluatie van den frank en dit ook te zullen blijven.
2e. Strijd tegen het fascisme in het binnenland en zuivering der hoogere ambtenarenkaders van alle de republiek vijandig gezinde elementen.
3e. Herstel van het vertrouwen in den Volkenbond en terugkeer naar een rustiger atmosfeer in Europa door algemeene ontwapening.
4e. Uitvoering van groote openbare werken tot bestrijding van de werkloosheid.
(Le Temps - Het Volk) **(V. b. Léon Blum 2176 A.)**

A. SPANJE. — Mannel Azaña tot president der republiek gekozen. —
De Spaansche premier Manuel Azaña is op 10 Mei '36 met 754 van de 864 stemmen, die door de compromisarios — de kiesmannen van het presidentschap — en de Cortes tezamen werden uitgebracht, geroepen tot het presidentschap van de Spaansche republiek. De candidaten Lerroux, Caballero en Primo de Rivera behaalden ieder één stem, terwijl op Gonzalez Peña twee stemmen werden uitgebracht. Alle andere stemmen waren blanco.
Azaña heeft zijn benoeming aanvaard. (El Sol)
(V. b. photo Manuel Azaña 2185 C.; Presid. 2278 F.)

B. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 5—6 Mei. — Addis Abeba Italiaansch. —
De plundering der stad door Abessynische benden is met kracht onderdrukt. Er zijn vele dooden.
Op 5 Mei trok maarschalk Badoglio, gezeten op een wit paard, ter weerszijden begeleid door den gouverneur van Rome, Bottai, en den Italiaanschen onderstaatssecretaris voor de Koloniën, Lessona, aan het hoofd van de troepen door de straten van Addis Abeba. Hij nam zijn intrek in de Italiaansche legatie.

Dr. Melly, leider van het Britsche Roode Kruis, overleden. —
De leider van het Britsche Roode Kruis in Abessynië, dr. Melly, die bij de onlusten te Addis Abeba werd gewond, is op 5 Mei in de Britsche legatie aldaar overleden. Dr. Melly was 37 jaar oud.

8 Mei. — De Negus te Haifa en Jeruzalem aangekomen. —
De Negus van Abessynië is te Haifa aangekomen en onmiddellijk per trein naar Jeruzalem doorgereisd.

9 Mei. — Victor Emanuel tot Keizer van Abessynië uitgeroepen; onderkoning Badoglio; maarschalk Graziani. —
Ten aanhoore van honderdduizenden Romeinen, die op het Piazza Venezia te Rome verzameld waren, heeft Mussolini op 9 Mei '36 van het historische balkon van het Palazzo Venezia, medegedeeld:
1e. Alle landen en volken, die tot Abessynië hebben behoord, zijn van 9 Mei af gekomen onder de volledige souvereiniteit van het koninkrijk Italië en worden derhalve in het Italiaansche rijk opgenomen.
2e. Victor Emanuel heeft naast den titel van koning van Italië den titel van keizer van Ethiopië aangenomen; hij is de eerste vorst, die deze dubbele waardigheid bekleedt. De titel koning-keizer zal erfelijk zijn.
3e. Maarschalk Badoglio zal namens den vorst Abessynië besturen als gouverneur-generaal, met den titel van onderkoning.
4e. Generaal Graziani is tot maarschalk van Italië benoemd.

10 Mei. — Diredaua (E 6). —
De Italiaansche troepen van noordelijk en zuidelijk front hebben elkaar te Diredaua (E 6) ontmoet.
(La Stampa - Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Ab.-Ital. Confl. 2288 B.; Mussolini 2288 B.; Haile Selassie 2286 D.; Koning Victor Emanuel 1277 I.; Badoglio 2059 A.; Graziani 1715 A.)

C. TENNIS. — Davis Cup 1936. - Nederland wint van Monaco. —
In den van 1 tot 3 Mei te Monte Carlo gehouden tenniswedstrijd om de Davis Cup, heeft Nederland een 3—2 overwinning op Monaco behaald.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2175 B.)**

D. HOCKEY. — Duitschland—Nederland. —
De op 10 Mei '36 te Hannover gespeelde Hockeywedstrijd Duitschland—Nederland is in een 5—2 overwinning voor Duitschland geëindigd.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1778 B.)**

E. OSWALD SPENGLER OVERLEDEN. —
De bekende Duitsche filosoof Oswald Spengler is 8 Mei '36 op 56-jarigen leeftijd te München overleden.
Oswald Spengler werd op 29 Mei 1880 te Blankenburg in den Harz geboren. Hij is beroemd geworden door zijn boek „Der Untergang des Abendlandes", dat in 1918 het licht zag en bij zijn verschijnen groot opzien baarde. In dit werk, dat in de wetenschappelijke wereld vele heftige bestrijders, maar ook enthousiaste voorvechters vond, toont Spengler zich de schepper van de idee eener vormleer der geschiedenis. Volgens dezen geleerde is er geen continuïteit in de beschavingsgeschiedenis der menschheid, maar zijn de culturen als bloemen of planten, die naast en na elkaar bloeien, en hun gelijkvormige kenmerken van opkomst, bloei en verval hebben. De West-Europeesch-Amerikaansche cultuur zou in het stadium van civilisatie verkeeren en gedoemd zijn te verdwijnen en spoorloos onder te gaan, zooals eens de Egyptische, de Perzische, Klassieke, Indische en andere culturen.
Een korte samenvatting van dit lijvig en van groote universeele kennis en belezenheid getuigend werk gaf Spengler in zijn onlangs ook in Nederlandsche vertaling verschenen „Mensch und Maschine", „De Mensch en de Techniek". (Red. K. H. A.)

F. NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ. — Jaarverslag 1935. —
De gunstige invloed van de maatregelen, welke wij getroffen hebben, is in overeenstemming met de in het vorige jaarverslag uitgesproken verwachting in het bedrijfsresultaat van 1935 tot uitdrukking gekomen, aldus de directie van de Nederlandsche Handel-Mij. in het jaarverslag over 1935.
Hierin is niet begrepen het avans, verkregen op de in 1935 gerealiseerde of in verband met marktwaarde hooger gewaardeerde activa ad circa ƒ 1.800.000, welk bedrag wij aan onze onder crediteuren geboekte reserves hebben toegevoegd.
Voegen wij bij het bedrijfsresultaat van 1935 het per ultimo December 1934 naar nieuwe rekening overgebrachte saldo der winst- en verliesrekening over 1934 ad ƒ 701.949, dan is thans beschikbaar ƒ 3.016.564.
Krachtens het bepaalde bij artikel 23, alinea 1 der Statuten heeft de directie besloten tot afschrijving op de vaste eigendommen van ƒ 333.936 en tot het vormen van een bijzondere reserve met het oog op de algemeene tijdsomstandigheden, groot ƒ 1.000.000, zoodat ter verdeeling blijft ƒ 1.682.627.
Voorgesteld wordt hieruit te betalen: 5% (nihil) op de preferente aandeelen ƒ 1.500, 4% (nihil) op de gewone aandeelen ƒ 1.400.000, of totaal ƒ 1.401.500 en het restant ad ƒ 281.127 over te brengen naar nieuwe rekening. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1820 F.)

12 MEI 1936

G. VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch conflict. —
De Volkenbondscommissies, die over de voortzetting van de sancties hebben te beslissen zijn niet bijeengeroepen. De sancties tegen Italië zullen dus voorloopig voortduren. De cijfers uit 19 staten betreffende de naleving van de sancties, toonen aan, dat ook over Maart 1936 de handelsbetrekkingen met Italië enorm zijn verminderd.
Nadat in de vergadering van den Volkenbondsraad de Abessynische vertegenwoordiger uitgenoodigd was aan de raadstafel plaats te nemen, weigerde de Italiaansche delegatie de besprekingen verder bij te wonen.
Naar verluidt zou de eerstvolgende vergadering op 15 Juni worden gehouden. (N. R. C.)
(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 2294 B.; Volkenbond 2268 B.)

H. NEDERLAND. — Luchtaanvallen. - Benoeming van een Inspecteur. —
Bij beschikking van den minister van Binnenlandsche Zaken van 6 Mei '36 is, met ingang van 18 Mei 1936 benoemd tot inspecteur voor de bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen, in vasten dienst, P. H. A. de Ridder, gep. luitenant-generaal.
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Luchtbescherming 2277 B.)

A. Toekomstige gedragslijn vastgelegd in elf punten.

De besprekingen van den Permanenten Raad van de drie staten, die deel uitmaken van de Kleine Entente (Tsjecho-Slowakije, Joego-Slavië en Roemenië) zijn op 7 Mei '36 beëindigd.

Na afloop van de conferentie werd een zeer uitvoerig communiqué gepubliceerd, waaruit blijkt, dat de Kleine Entente haar tot dusver gevolgde politiek absoluut ongewijzigd wil voortzetten.

Het communiqué luidt als volgt:

„De permanente raad van de Kleine Entente is den 6en en 7en Mei onder voorzitterschap van Stojadinowitsj te Belgrado bijeengekomen.

Na te zijn overgegaan tot een diepgaande bespreking van den huidigen internationalen toestand en na alle concrete kwesties der buitenlandsche politiek, welke de drie staten der Kleine Entente interesseeren, grondig te hebben bestudeerd, geeft de permanente raad de volgende richtlijnen voor de gemeenschappelijke politiek van deze drie staten:

1e. Sedert zestien jaar spannen de staten der Kleine Entente zich in, om den vrede en de eerbiediging van de internationale verplichtingen met toewijding in het kader van den Volkenbond te verdedigen, daarbij trachtend in Europa een vreedzame samenwerking tot stand te brengen tusschen de volken in een geest van wederzijdsch begrijpen.

2e. In het verlangen den vrede, de grootste weldaad van alle volken, te hanhaven, hebben zij zich met kracht verzet tegen alles wat den tegenwoordigen stand van zaken in Centraal Europa zou kunnen omverwerpen.

Om deze reden hebben zij steeds de politiek der westersche mogendheden gesteund, die een steun was voor de handhaving van Oostenrijks onafhankelijkheid.

Zij verzetten zich tegen wijzigingen van de grenzen door een verkeerd revisionisme alsook tegen een terugkeer op den troon van de Habsburg-dynastie, welker aanwezigheid onvermijdelijk een ernstiger conflict in het Donaubekken zou veroorzaken.

3e. Plechtig verklaren zij heden, op een voor de Europeesche politiek bijzonder moeilijk oogenblik, dat de staten der Kleine Entente geenerlei reden hebben, om in welk opzicht dan ook deze politiek te wijzigen, welke consequent is toegepast met absoluut onwankelbare trouw en vastheid; meer dan ooit houden zij thans aan deze politiek vast en zij zullen haar dus ook nu voortzetten met dezelfde energie en in de laatste consequenties in het belang van den Europeeschen vrede.

4e. Om deze reden verklaren zij met geheel bijzonderen nadruk, dat de vitale belangen en het begrip van de historische behoeften van gisteren, heden en morgen hen noodzaken, voor immer onverbreekbaar met elkander verbonden te blijven.

Dit is meer dan ooit waar op dit oogenblik nu de internationale toestand groote moeilijkheden en zelfs ernstige bedreigingen voor den vrede in Europa doet rijzen.

5e. Om deze reden onderstrepen zij de groote locale eenheid van geheel hun internationale politiek, hetzij het gaat over hun houding ten opzichte van den Volkenbond, de onafhankelijkheid van Oostenrijk, den terugkeer der Habsburgers, de eerbiediging van de grenzen en de verdragsbepalingen inzake de militaire verplichtingen en in het algemeen de eerbiediging van de internationale verbintenissen, hetzij het gaat over hun betrekkingen met Frankrijk en Engeland, Italië en Duitschland, Hongarije, Bulgarije, Oostenrijk of Polen, met de landen der Balkan-Entente of de Sovjet-Unie.

Hun politiek blijft absoluut identiek, gebaseerd op dezelfde gemeenschappelijke belangen.

De staten van de Kleine Entente staan erop, dit uitdrukkelijk te verkondigen, teneinde in hun eigen landen als overal elders ieder misverstand en iedere vergissing te vermijden.

De houding van de drie landen der Kleine Entente tegenover onverschillig welk van deze landen zal dus steeds dezelfde en volkomen solidair zijn.

6e. De staten der Kleine Entente zullen de Volkenbondspolitiek blijven volgen met de grootste getrouwheid in de vaste hoop, dat deze er in slagen zal, de huidige ernstige crisis te boven te komen.

Zij zijn voorstanders van het beginsel van een doeltreffende collectieve veiligheid; zij zijn bereid daarin hun aandeel te nemen en dit beginsel daadwerkelijk in praktijk te brengen, doch, evenals zij dit in het verleden gedaan hebben, zullen zij in de toekomst ook door andere middelen de noodzakelijke kracht en doeltreffendheid weten te geven aan de politiek van hun volken.

7e. Wat de kwestie van het verdrag van Locarno betreft en de gevolgen, die de opzegging ervan met zich meebracht, wenschen zij de voorbereidende besprekingen tusschen de Locarno-mogendheden voor den Europeeschen collectieven vrede spoedig beëindigd te zien, opdat de Kleine Entente het hare zal kunnen bijdragen tot de consolideering van den algemeenen vrede, zoowel in West-Europa als in Centraal- en Oost-Europa.

Hoewel zij geen rechtstreeksche onderteekenaars zijn van het Rijnpact, volgen zij niettemin aandachtig de ontwikkeling van deze onderhandelingen, wel wetend wat voor gevolgen ook voor hen uit een conflict hieromtrent zouden voortvloeien.

8e. Zij wijzen met nadruk op het vitaal belang dat zij hebben bij de eerbiediging van de verdragen van Saint Germain, Trianon en Neuilly. Zij hebben hun standpunt dienaangaande reeds doen kennen en de welbekende houding aangenomen.

KLEINE ENTENTE

Nu zij tijdens deze onderhandelingen hun practische houding voor de toekomst besproken hebben, teneinde hun belangen en hun rechten ten volle te waarborgen, verklaren zij met kracht, dat zij op het gegeven oogenblik alles doen zullen wat noodig zal zijn, om deze rechten en vitale belangen te doen eerbiedigen.

Zij behouden zich dus voor de toekomst alle vrijheid van handelen voor, daarbij bovendien eens en voor altijd constateerend, dat zij nooit hun toestemming zullen geven aan de legaliseering van een wijziging van een internationale bepaling, waardoor zij gemeenschappelijk gebonden zijn met andere onderteekenaars, indien deze wijziging niet met hen wordt besproken en indien zij niet met hen is overeengekomen volgens de beginselen van het internationale recht.

9e. Deze houding ten aanzien van de eerbiediging der geldende verdragen belet de staten der Kleine Entente geenszins, met kracht de pogingen voort te zetten, om tot een economische samenwerking tusschen de staten in het Donaubekken te komen. Zij willen zelfs door daden de duidelijke bewijzen leveren van hun goeden wil, om in dezen een ware overeenstemming te verwezenlijken.

Reeds verscheidene malen hebben zij hun instemming betuigd met het beginsel van economische samenwerking met het bloc van Rome en Duitschland.

10e. De staten der Kleine Entente zijn zich er wel van bewust, dat de internationale toestand zeer ernstig is.

Overwegende echter de noodzakelijkheid van een rechte politieke lijn, die werkelijk tot een oprechte vreedzame samenwerking leidt, zijn zij vastbesloten gemeenschappelijk en in eensgezindheid en innige trouw alle maatregelen te nemen, om den vrede en hun nationaal erfgoed te verdedigen.

11e. Met het oog op de belangrijke onderhandelingen omtrent al deze kwesties, die zeer binnenkort hetzij te Genève hetzij langs diplomatieken weg zullen gevoerd worden, zullen de drie ministers in permanent contact met elkander blijven". (Politika - Maasbode)

(Vorig bericht Kleine Entente 2207 A.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's nieuw verkiezingsprogram. —**
Volgens de New York Herald Tribune bevat president Roosevelt's nieuw verkiezingsprogram de volgende punten:
1. Behoorlijke minimumloonen en verkorting van den arbeidstijd voor personen in vasten dienst.
2. Invoering van een hoogeren minimum- en lageren maximum-leeftijd voor den werkman.
3. Het streven naar oplossing van economische en sociale problemen door de Staat.
4. Meer algemeene verdeeling van het verhoogde volksinkomen.
5. Verhooging van het prijsniveau.
(New York Herald Tribune)
(Vorig bericht President Roosevelt 2182 E.)

B. **POLEN. — Het buitenlandsche kapitaal in de Poolsche Naamlooze Vennootschappen. —**
Volgens gegevens van het Ministerie van Handel en Industrie, gepubliceerd in de „Polska Gospodarcza", bedraagt het buitenlandsche kapitaal, geïnvesteerd in Poolsche Naamlooze Vennootschappen, 1.602,7 millioen Zloty of 46.8% van het totaal der geïnvesteerde kapitalen, dat 3.427,7 millioen Zloty bedraagt.
De buitenlandsche kapitaal-deelname is het belangrijkst in de petroleum-industrie, n.l. 88.2% van het totaal; vervolgens in de electriciteits-ondernemingen (79.8%); in de mijn- en metaal-industrie (73.9%); in de electro-technische-industrie (54%); in de chemische industrie (51%) enz.
Van de geïnvesteerde kapitalen, bezet het Fransche kapitaal de eerste plaats met 391.4 millioen Zloty, hierop volgen het Amerikaansche kapitaal met 350.4 millioen Zloty, het Duitsche kapitaal met 308.7 millioen Zloty, het Belgische kapitaal met 176.8 millioen Zloty en tenslotte het Engelsche kapitaal met 82.3 millioen Zloty.
Minder belangrijke beleggingen komen ten goede van Zwitsersch, Oostenrijksch, Hollandsch, Zweedsch en Tsjecho-Slowaaksch kapitaal.
(Polska Gospodarcza - Red. K. H. A.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Doopsgezinde predikanten. —**
Onder voorzitterschap van ds. F. Dijkema van Amsterdam is op 20 April '36 in de Doopsgezinde Singelkerk te Amsterdam de algemeene vergadering der Algemeene Nederlandsche Doopsgezinde Predikanten Vereeniging aangevangen.
In zijn openingswoord memoreerde de voorzitter twee voor de Doopsgezinde Broederschap zeer belangrijke feiten, de 400-jarige herdenking van Menno's Uitgang uit het Pausdom en het 200-jarig bestaan van het Doopsgezind Seminarium te Amsterdam, terwijl hij daarnaast herinnerde aan het groote congres van de Doopsgezinden uit de geheele wereld, dat dezen zomer in ons land gehouden zal worden. Hij besloot met een opsomming van de facta en fata uit het afgeloopen jaar.
Na afdoening van enkele aangelegenheden van huishoudelijken aard was het woord aan dr. D. Cattepoel die sprak over „De religieuze stroomingen en tendenzen in het huidige „Duitschland".
Spr. memoreerde in zijn inleiding, dat voor het begrijpen van de gecompliceerde religieuze situatie in het tegenwoordige Duitschland vóór alles noodig is de ernstige poging om zich zuiver te denken in het benarde lot van het geplaagde en gekwelde Duitsche volk, dat de smarten van den oorlogstijd en van de na-oorlogsche jaren kreeg te dragen en dat de bevrijdende daad van Adolf Hitler als een redding heeft ervaren.
De religieuze situatie van den na-oorlogs-tijd werd gekenmerkt door een sterk geaccentueerd levenspessimisme, waarvan de dialectische theologie (Barth, Brunner, Turneysen e.a.) één der vruchten is.
Voor het radicale pessimisme werd godsdienst een illusie en cultuur een chaos. De dialectische theologie vindt in deze „verloren wereld", waaraan elk weldenkend mensch volslagen moet wanhopen, haar uitgangspunt. Zij stelt tegenover deze verloren en gebroken wereld „im dialectischen Widerspruch" het Kruis van Golgotha als de doorbraak van de Eeuwigheid in den tijd. In den loop der jaren heeft zich uit de dialectische theologie een Neo-orthodoxie ontwikkeld, die haar fundament en centrum vindt in het Woord Gods van den Bijbel.
Het nationaal-socialisme bracht in Duitschland een geweldige verandering, ook op geestelijk gebied. Poneerde de dialectische theologie het irrationalisme van het Woord Gods der Schrift, het nationaal-socialisme bracht de kennis en de erkenning van een ander irrationalisme, dat van het metaphysisch gebonden zijn aan bodem, bloed en ras.
Het nationaal-socialisme ziet het leven, het leven van menschen, volkeren, rassen als een metaphysisch gegeven, als iets, dat door God opzettelijk en met een bepaalde bedoeling is gewild. Daarom staat het sterk „bejahend" tegenover den godsdienst, waarlijk niet uit opportuniteitsoverwegingen, doch op grond van zijn eigenlijke wezen, zooals o.a. ook blijkt uit films als „Friesennot" en „Fährmann Maria" en uit de wijdingsstonde te Keulen aan den vooravond der verkiezingen. Bij deze sterke „Bejahung" ten opzichte van den godsdienst onthoudt het nationaal-socialisme zich er angstvallig van zich uit te spreken voor een bepaalden godsdienstvorm. Ten opzichte van de belijdeniskeuze blijft het strikt neutraal.
Aan de Evangelische Kerk bracht de Revolutie van 1933 het enorme voordeel, dat de dertig landskerken werden opgeruimd en vervangen door één Rijkskerk. In die ééne Rijkskerk ontbrandde nu evenwel de Kerkstrijd, die zoowel over kwesties van kerkinrichting als over theologische tijd- en strijdvragen gaat. Tegenover elkaar staan hier de Duitsche Christenen, die zoowel organisatorisch als religieus de nieuwe politieke ideeën van het nationaal-socialisme in de Kerk tot geldigheid willen brengen en het Belijdenisfront, dat krachtig op de bres staat voor de handhaving van Schrift en belijdenis als éénige autoriteit in kerkelijke zaken en voor godsdienstige vragen.
De felle strijd heeft tot een scheuring gevoerd. De Staat, de Rijksregeering bleef voorloopig neutraal en is pas tot ingrijpen overgegaan, daarbij steunend op haar „iura circa sacra", toen de Kerk aan volslagen anarchie dreigde ten gronde te gaan. Door de Rijksregeering werd nu aan de Evangelische kerk een behoorlijk kerkelijk bestuur en een voorloopige ordening van zaken verzekerd.
Als buitenkerkelijke bewegingen ontstonden de modern-heidensche Deutsche Glaubensbewegung en de fel-anti-christelijke groep-Ludendorff, die in den allerjongsten tijd toenadering tot elkaar zoeken, nu gematigde elementen als Hauer, graaf Reventlow, Gustav Frenssen e.a. de Deutsche Glaubensbewegung den rug toegekeerd hebben.
Van zijn persoonlijke theologische opvattingen uit, waarbij hij blijkt de opvatting van een volkomen breuk tusschen God en wereld te verwerpen en het Barthiaansche uitgangspunt dus afwijst, komt referent tot een beoordeeling en waardeering van de hedendaagsche stroomingen in Duitschland. Het extreme Barthianisme van de fractie-Niemöller, den uiterst rechtschen vleugel van het Belijdenisfront, leidt hoe langer hoe meer tot een starre bijbelsch-confessioneele orthodoxie, die de versteening van het Christendom beteekent. De Duitsche Christenen zien voorbij, dat godsdienst nooit politiek mag worden. Dit schaadt godsdienst en politiek beide, zooals op ontstellende wijze het politieke of verpolitiekte Roomsch-Katholicisme ons dit demonstreert. Het waarheidsgehalte van de beweging der Duitsche Christenen is hierin gelegen, dat zij als hun overtuiging belijden, dat een levend Christendom een open oog behoort te hebben voor de nooden en vragen van het heden.
Spr. betreurt zeer, dat de Deutsche Glaubensbewegung wetenschappelijk en positief-religieus zoo zwak staat. Zij toch was anders in staat geweest de groote massa der onkerkelijken en der van de kerk vervreemden op te vangen. Er behoort aan dezen breeden stroom zoekende zielen toch iets positiefs gereikt te worden.
De Doopsgezinden vormen in Duitschland een heel klein groepje. Numeriek beteekenen zij niet veel voor de oplossing van de problemen, waarom het huidige Duitschland vraagt. Toch, hoe klein ook in getal, kunnen zij het probeeren iets te zijn voor en iets te brengen aan die onkerkelijken, die naar religie en geloof terug willen. Als er iets van Gods kracht in hen leeft en werkt, zullen zij ook bij anderen kracht, bezieling en geloof kunnen wekken.
Op deze boeiende lezing volgde een zeer uitvoerige en belangwekkende gedachtenwisseling, die den inleider in staat stelde in zijn repliek in verschillende détailpunten dieper te treden.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

D. **BELGIE. — De aanstaande verkiezingen. —**
Blijkens een statistiek, samengesteld door het departement van binnenlandsche zaken, zullen 2.652.707 kiezers zich op 24 Mei naar de stembus moeten begeven. Er zullen 5447 stembureaux zijn, verdeeld over het geheele land.
Voor de Kamer (202 zetels) zijn 1124 candidaturen voorgedragen. In dit totaal zijn 16 vrouwelijke candidaturen begrepen. Nergens werden meer dan 10 lijsten ingediend. De katholieken, de liberalen, de sociaal-democraten en de Rexisten treden in alle arrondissementen in het strijdperk. De christelijke arbeiders komen met aparte lijsten uit in de provincie Henegouwen. Dissidente socialistische lijsten zijn ingediend te Bergen (Mons) en te Charleroi.
De Vlaamsche nationalisten nemen aan den strijd deel in al de arrondissementen van het Vlaamsche land.
Voor den Senaat (101 zetels toe te wijzen door hetzelfde aantal kiezers als voor de Kamer) zijn 117 candidatenlijsten met 550 namen van candidaten, o.w. 7 vrouwen, ingediend. Het aantal lijsten bedraagt 8 te Brussel, 7 te Antwerpen, Gent, Bergen, Doornik-Ath; 6 te Leuven, Roeselare, Charleroi-Thuin, Luik, enz.
Alleen in de provincie Limburg komen de Rexisten niet uit voor den Senaat.
(Het program van Rex is vrij summier. Het komt

op voor een autoritaire regeering, strikte handhaving van een nauwgezet financieel beheer en beperking van het aantal parlementsleden tot 100 voor de Kamer en 50 voor den Senaat. Leider der Rex-beweging is Léon Degrelle.) (N. R. Crt. - Le Soir)
(Vor. ber. Kamerverk. 583 G.; Senaatsverk. 586 B.)

13 MEI 1936

A. **DUITSCHLAND. — Schulden op korten termijn. - Achterstallige handelsvorderingen. —**
De schuld op korten termijn is van Februari 1934 tot Jan. 1936 slechts gedaald van R.M. 6.800.000.000 tot 6.500.000.000. Hierbij is rekening gehouden met de daling der stilstandschulden in deze periode van R.M. 2.600 millioen tot R.M. 1.500 millioen. Hieruit blijkt dus dat de niet onder de stilstandovereenkomst vallende schulden met rond R.M. 800.000.000 zijn toegenomen. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de accumulatie van de achterstallige handelsschulden aan het buitenland voor en tijdens het inwerkingtreden van Schacht's nieuwe plan.
In onderstaand staatje is de stand der achterstallige handelsvorderingen van de volgende landen op Duitschland weergegeven per eind Maart of midden April 1936:

	R.M.
Nederland	99.000.000
Tsjecho-Slowakije	62.000.000
Zwitserland	52.000.000
Polen	47.000.000
Griekenland	40.000.000
Frankrijk	39.000.000
Joegoslavië	25.000.000
Hongarije	25.000.000
België	10.000.000
Noorwegen	5.000.000
Finland	3.700.000

(„Die Wirtschaft") **(Vor. ber. Schulden 1935 D.)**

B. **NEDERLAND. — Nationaal fonds voor bijzondere nooden. —**
Ten overstaan van notaris Kraft te 's-Gravenhage werd de oprichtingsakte verleden van de stichting Nationaal Fonds voor Bijzondere nooden, welk fonds op 11 Mei '36 in de plaats is getreden van het Nationaal Crisis-Comité.
H. M. de Koningin is beschermvrouw van de nieuwe stichting, terwijl H. K. H. Prinses Juliana het ereevoorzitterschap heeft aanvaard.
De eerste vergadering van den raad van beheer van het fonds werd gehouden op 11 Mei '36 in de vergaderzaal van het departement van Binnenlandsche Zaken en is door de Prinses bijgewoond. De voorzitter van het dagelijksch bestuur, Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, heeft bij deze gelegenheid een rede gehouden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Nat. Crisis-Comité 2261 C.)

C. **LUCHTVAART. — Recordvlucht van het luchtschip LZ 129 „Hindenburg". —**
In een recordtijd van circa 62 uur heeft het luchtschip „Hindenburg" zijn eersten tocht van Europa naar Amerika volbracht en is 9 Mei vlot op het vliegveld Lakehurst gedaald. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 2254 G.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opgravingen - Oude Tempels op Sumatra. —**
Naar de „Deli-Courant" meldt heeft de archaeoloog Schnitger, conservator van het museum te Palembang, vijf groote tempelcomplexen ontdekt, waarvan de grootste een ringmuur van honderdvijftig meter in het quadraat heeft, dat is dus vier maal zoo groot als de beroemde bouwvallen van Moera Takoes aan de Kampar.
De daarop in grootte volgende tempel heeft een ringmuur van 85 × 93 meter en omvat een plein, dat geheel met baksteen is geplaveid.
Zeer merkwaardig is voorts nog, dat het heiligdom een trap heeft op het Zuideen, geheel afwijkend dus van het tot nu toe bekende model. Voor de trap bevindt zich een uitgestrekt terras.
Hoewel de trap aan den zuidkant gebouwd is, ligt de poort in den buitensten ringmuur op het Oosten.
Een nader onderzoek der complexen geeft aan, dat deze gebouwen waarschijnlijk in de elfde of twaalfde eeuw gebouwd moeten zijn geworden, dus ongeveer ten tijde van den bloei der Padang Lawas-cultuur.
(Deli-Courant) **(Vor. ber. Opgravingen 1085 E.)**

E. **NEDERLAND. — Bevolking - Kindergeboorte- en sterftecijfers. —**

	1	2	3	4
Het Rijk	8.423.182	170.400	202	400
Noordbrabant	966.328	25.122	260	501
Gelderland	885.605	18.926	214	444
Zuid-Holland	2.067.993	37.877	183	328
Noord-Holland	1.605.752	27.510	171	310
Zeeland	252.286	4.364	173	391
Utrecht	447.655	8.925	199	321
Friesland	413.131	8.587	208	342
Overijssel	550.173	11.490	209	433
Groningen	410.137	7.874	192	347
Drenthe	236.482	5.462	231	421
Limburg	587.640	14.263	243	609

1. Inwoners 1 Juli 1935; 2. Levend geborenen; 3. Geboorten per 10.000 zielen; 4. Overledenen ben. 1 jaar per 10.000 lev. geborenen.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2180 B.)**

F. **DUITSCHLAND. — Banken in 1935. —**
Uit de gepubliceerde jaarverslagen en balansen der drie groote Berlijnsche banken (Deutsche Bank und Disconto-Gesellschaft, Dresdner Bank, Commerz- und Privatbank) blijkt, dat bij deze instellingen de gang van zaken in 1935 is verbeterd, zij het ook geenszins in gelijke mate als dit bij de industrie het geval is geweest.
Het totale bedrag der verleende credieten is bij de drie banken, vergeleken met 1934, aanmerkelijk gestegen. (In millioenen mark).

	1935	1934
Deutsche Bank und Disconto-Ges.	890	830
Dresdner Bank	637	578
Commerz und Privat-Bank	356	294

Het totale aantal credieten is bij de twee eerstgenoemde instellingen gedaald en alleen bij de Commerz und Privat-Bank vrij sterk gestegen:

Deutsche Bank und Disconto-Ges	93.064	95.129
Dresdner Bank	12.802	12.992
Commerz und Privat-Bank	18.709	17.228

(„Die Wirtschaft") **(Vor. ber. Banken 2021 I.)**

G. **NEDERLAND. — R.K. Kamerfractie. - Mr. C. M. J. F. Goseling voorzitter. —**
In de gehouden vergadering van de R.K. Fractie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd mededeeling gedaan van het besluit van prof. mr. P. J. M. Aalberse om, na zijn benoeming tot voorzitter van den kamer, ontslag te nemen als bestuurslid van de fractie.
Tot voorzitter der fractie werd daarna met op een na algemeene stemmen gekozen mr. C. M. J. F. Goseling, terwijl de vacature als bestuurslid werd aangevuld door de verkiezing van dr. L. G. Kortenhorst.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Mr. Goseling 2160 A.)**

H. **GEESTELIJK LEVEN. — Pauselijk Jaarboek 1936. —**
Verschenen is het „Annuario Pontificio" voor het jaar 1936, waarvan het eerste exemplaar onlangs door Mgr. Tardini aan den H. Vader is aangeboden. Volgens den huidigen stand, in het Jaarboek weergegeven, telt de Kerk 10 patriarchaten, 214 metropolitane diocesen, 38 aartsdiocesen, 912 diocesen en 47 zelfstandige prelaturen en abdijen. Bovendien zijn er 4 titulaire patriarchen en 685 titulaire metropolieten, aartsbisschoppen en bisschoppen.

Het missiegebied omvat 274 Apostolische vicariaten, 103 apostolische prefecturen en 33 zelfstandige missies en missie-districten.
Het Heilig College telt heden 67 kardinalen, waarvan 4 kardinaal-bisschoppen, 55 kardinaal-priesters en 8 kardinaal-diakens zijn; 52 van de kardinalen, die het huidige College uitmaken, zijn benoemd door den regeerenden Paus, 11 door Benedictus XV, 3 door Pius X en 1 door Leo XIII.
Onder de wijzigingen sedert het vorige jaarboek is te vermelden de instelling van een nieuwe commissie in de Congregatie der Propaganda Fide, getiteld „Commissie voor de revisie van bisschoppelijke synoden en conferenties, van de constituties en statuten der religieuze congregaties, welke aan de Propaganda ondergeschikt zijn, en van de reglementen der inlandsche regionale seminaries". Voorzitter dezer commissie is Z. H. Exc. Mgr. J. O. Smit, tit. bisschop van Paralus.
De H. Stoel heeft een diplomatieken vertegenwoordiger in 36 staten en bovendien 21 Apostolische Delegaties zonder diplomatiek karakter, terwijl 35 staten een diplomatieke vertegenwoordiging bij het Vaticaan hebben. (Annuario Pontificio)

A. **ZUID-AFRIKA. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Een vijfjaren-plan. —**
De Zuid-Afrikaansche minister van Defensie, Pirow, heeft in het Huis van Afgevaardigden een verklaring afgelegd over de defensiepolitiek der regeering. Hij zeide, dat in de eerstvolgende vijf jaar duizend piloten zullen worden opgeleid. Men is verder voornemens, een bataljon voor tankafweer samen te stellen, dat met de modernste middelen zal zijn uitgerust en binnen 48 uur een afstand van 800 kilometer zal kunnen afleggen. Volgens het vijfjarenplan zullen uit de verkeersluchtvloot 12 bombardements-eskaders gevormd worden. Intusschen verklaarde Pirow, dat het nog geenszins zeker is, dat deze maatregelen voldoende zullen zijn. Wellicht zal men in eenige jaren vaststellen, dat het aantal gevechtsvliegtuigen driemaal zoo groot moet zijn. De Unie behoudt zich in alle defensiekwesties vrijheid van handelen voor, hetgeen niet beteekent, dat tusschen Engeland en Zuid-Afrika geen contact bestaat in militaire aangelegenheden. In de laatste zestien jaar en in het bijzonder sedert 1924 hebben herhaaldelijk gedachtenwisselingen tusschen de Britsche rijks-defensiecommissie en het Zuid-Afrikaansche Ministerie van Defensie plaats gehad. (Die Burger) **(1147 B.)**

B. **FILMKUNST. — Nederlandsche film „Jonge Harten". —**
Op 8 April vond de première plaats van de Nederlandsche film „Jonge Harten", uitgebracht door Lumina-film, opgenomen op Texel en in de Cinetone-Studios.
Productie en regie: C. A. Huguenot, v d. Linden en H. M. Josephson. Fotografie Otto v. Neyenhoff. Muziek Leo Smit. Liedjesteksten Clinge Doorenbos.
In de hoofdrollen: Lizzi Dernburg, Leo de Hartogh, Rini Otte, Ad. van Hees, Martha Posno, Emile van Stuwe, Carl Tobi, Jacqueline Rooyaards Sandberg, Kommer Kleyn, Loesje Bouwmeester. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nederl. Film 2250 E.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Kon. Paleis te Amsterdam. - Afstand aan den Staat. —**
De minister van Financiën heeft bij de Tweede Kamer ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van de overeenkomst, houdende afstand om niet door de gemeente aan den Staat van het koninklijk paleis aan den Dam te Amsterdam en uitkeering door den Staat aan de gemeente Amsterdam van een bedrag, groot *f* 10 millioen, voor den bouw van een nieuw raadhuis.
Een desbetreffend voorstel der regeering ter oplossing dezer aangelegenheid, heeft de raad van Amsterdam goedgekeurd.
De daarop tusschen het Rijk en de gemeente gesloten overeenkomst wordt bij het onderhavige wetsontwerp ter goedkeuring aangeboden.
De minister deelt mede, dat het in het voornemen der regeering ligt, de uitkeering van de krachtens het contract aan de gemeente Amsterdam verschuldigde bedragen te doen plaats hebben ten laste van het Werkfonds. (De Tijd)
(Vorig bericht 2099 B; Tw. Kamer 2293 C.)

D. **NEDERLAND. — Ondernemersraad voor Nederl.-Indië. —**
Op 7 Mei '36 heeft de Ondernemersraad voor Nederl.-Indië te 's-Gravenhage zijn veertiende jaarlijksche algemeene ledenvergadering gehouden. Nadat het jaarverslag was uitgebracht, hield de voorzitter, de heer Ch. J. I. M. Welter, een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:
In den aanvang daarvan wees spreker er op, dat het met het jaar moeilijker valt optimist te blijven.
Er vormt zich, zooals spr. reeds het vorige jaar opmerkte, ge leidelijk een evenwichtstoestand op de basis van 1/3 der prijzen van in- en uitvoer van 1929, wat uiteraard een belangrijke daling van de financieele capaciteit en een inschrompeling van de maatschappelijke structuur impliceert.
De uitvoer, exclusief goud en zilver, bedroeg in 1935 naar de waarde *f* 479 millioen, het laagste bedrag sedert de intrede van de depressie en was ruim *f* 25 millioen lager dan in 1934. Het exportsaldo is van *f* 213 millioen in 1934 teruggeloopen tot *f* 202 millioen in 1935, het is echter hooger dan het saldo van 1933, ad *f* 143 millioen. Naar de hoeveelheid is de uitvoer weder ongeveer gelijk geworden aan dien in 1928, hoewel natuurlijk verschuivingen in den aard van den uitvoer plaats vonden. Van de belangrijke uitvoerproducten als aardoliën, suiker, thee, rubber, koffie, peper, tabak en cassave, is in 1935 de uitvoerwaarde gedaald, vergeleken bij 1934, van tin, copra, palmolie, maïs en vezels daarentegen gestegen.
De voor de geheele economie van Indië en voor de welvaart der bevolking op Java zoo uitermate gewichtige suikercultuur heeft zich voorshands ingesteld op de productie van 1.400.000 ton suiker, hetgeen voor de naaste toekomst stellig een verbetering van het economische perspectief beteekent.
In zoover valt echter eenige ontspanning waar te nemen, dat op het bereikte lage niveau een zekere stabilisatie is ingetreden en hier en daar een lichte verbetering valt waar te nemen.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 1787 F.)**

14 MEI 1936

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoerrecht op Bevolkingsrubber, 1934—1936. —**
Uitvoerrecht op bevolkingsrubber per 100 K.G. droog-gewicht met ingang van

16 Dec.	1934	*f* 16.—		30 Oct.	1935	*f* 26.—
1 Juni	1935	*f* 18.—		23 Nov.	„	*f* 29.—*)
16 Juni	„	*f* 22.—		12 Febr.	1936	*f* 32.—
30 Juni	„	*f* 21.—		20 Febr.	„	*f* 33.—
22 Juli	„	*f* 20.—		6 April	„	*f* 34.—
30 Sept.	„	*f* 22.—		19 April	„	*f* 35.—
13 Oct.	„	*f* 23.—		8 Mei	„	*f* 34.—
16 Oct.	„	*f* 24.—		11 Mei	„	*f* 33.—
23 Oct.	„	*f* 25.—				

*) Voor blankets, bark en crèpe met ingang van 11 Dec. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 2268 C.)

F. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - De nieuwe kruiser „De Ruyter". —**
De nieuwe kruiser „De Ruyter", waarvan op 16 Nov. 1933 de kiel werd gelegd op de werf van Wilton-Fyenoord te Schiedam en die op 11 Mei 1935 te water werd gelaten, is op 27 April '36 vertrokken voor het aanvaarden van den technischen proeftocht, welke ongeveer zeven weken zal duren.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1849 E.)**

G. **NEDERLAND. — Het Vaste-Lasten-ontwerp. —**
In overleg met de Tweede Kamer-commissie heeft de regeering overwogen het vaste lasten-ontwerp in dezen zin te wijzigen, dat met behoud van het individueele stelsel objectiever normen betreffende huurverlaging aan de rechterlijke beslissing ten grondslag worden gelegd.
Was in het gewijzigd ontwerp aan den rechter overgelaten naar gelang de draagkracht van huurder en verhuurder tot 80 pct. van de huurwaarde van 1931 toe te staan, thans zal de verlaging steeds kunnen worden toegestaan tenzij de verhuurder niet draagkrachtig is en tenzij in de betreffende gemeente een even geschikt huis van lager huurprijs leegstaat. In dit laatste geval zal de huurder dus mogen kiezen tusschen doorbetalen van de oude huur en de verhuiskosten. Wanneer echter in de laagste categorie van huurhuizen — waarvoor de wet toepasselijk is — weinig of geen woningen leeg staan, zal de nader

gewijzigde bepaling wel tot ruimere toepassing van de huurverlaging aanleiding geven dan de eerste wijziging liet voorzien, waarbij voor ieder geval ook nog de draagkracht van den huurder moest worden nagegaan. In zooverre kan de nadere wijziging een verbetering zijn.
Overigens zijn er in het wetsontwerp weinig veranderingen aangebracht. De inwilliging van de verzoeken tot verlaging van erfpachtscanons is iets gemakkelijker gemaakt en de hypothecaire obligatieleeningen zijn mede aan de werking van de wet ten aanzien van de hypotheekrenteverlaging onttrokken.
Op andere voorgestelde wijzigingen is de regeering niet ingegaan, zoo b.v. ook niet op de suggestie om de forensenbelasting weder in te voeren voor gemeenten, die door de lasten van huiseigenaren te verlichten, meer dan nu op de belastingen op het inkomen aangewezen zullen zijn, welke suggestie er intusschen wel op wijst, wat men in de mogelijkheid van lastenverlaging en lastenverschuiving voor de gemeenten een zwaar hoofd heeft. (Dagblad van Noordbrabant)
(Vorig bericht blz. 2214 D.)

A. **TENNIS. — Davis Cup 1936. - Nederland verliest van Frankrijk. —**
De op 11 Mei '36 geëindigde tenniswedstrijden tusschen Nederland en Frankrijk, om de Davis Cup 1936, hebben een 4—1 overwinning voor Frankrijk opgeleverd. Timmer kon alleen zijn enkelspel tegen Boussus winnen. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2294 C.)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Militair beraad met de Oostzeelanden. —**
De Chef van den Estlandschen Generalen Staf, generaal Reck, is door den Chef van den Russischen generalen staf, Maarschalk Jegorof, dezer dagen te Moskou ontvangen. De chef van den Letlandschen generalen staf, Generaal Gartmanis en zijn Litausche collega, Cernius, zijn eveneens te Moskou aangekomen. Zij brachten een bezoek aan den Volkscommissaris van defensie, Worosjilof. (Izwestija)
(Vor. ber. Oostzee-Staten 2097 D.)

C. **NEDERLAND. — In- en Uitvoer. —**
Waarde van in- en uitvoer (zonder goud en zilver) in mill. guldens:

	Invoer		Uitvoer		% v. d. invoer gedekt door uitvoer	
	1935	1936	1935	1936	1935	1936
Januari . .	76	79	55	50	71.9	63.6
Februari . .	70	75	51	51	72.4	68.0
Maart . . .	80	79	54	55	67.9	69.3
April . . .	78	81	50	57	64.1	70.7
Mei	78	—	58	—	74.3	—
Juni	73	—	51	—	69.5	—
Juli	76	—	54	—	70.9	—
Augustus . .	76	—	61	—	80.6	—
September . .	76	—	59	—	78.2	—
October . .	94	—	70	—	74	—
November . .	86	—	60	—	70.4	—
December . .	73	—	52	—	71.2	—
Totaal . . .	936	314	675	213	72.1	67.9

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2269 A.)**

D. **NEDERLAND. — Handel met Sovjet-Rusland. - Overzicht van bestellingen in 1935. —**
De bestellingen van Sovjet-Rusland in Nederland gedurende het jaar 1935 hebben *f* 22.033.700 bedragen. In vergelijking met de cijfers van het vorige jaar zijn de door Rusland in Nederland geplaatste opdrachten voor industrieele producten belangrijk gestegen en wel tot ca. *f* 9.965.000 tegen *f* 5.458.000 in 1934. In 1935 bestelde Rusland in ons land drie zeeschepen voor houtvervoer, zeven zeesleepbooten en twee baggermachines. Daarnaast werden nog eenige schepen, die reeds onder Nederlandsche vlag gevaren hadden, gekocht.
Onder de groep industrieele bestellingen vallen verder machines, instrumenten, chemicaliën, lompen, enz. De Russische aankoopen van koloniale waren — rubber, tin, thee, cacaoboonen en specerijen— bereikten een bedrag van *f* 11.518.600.
De overige bestellingen ten bedrage van ca. *f* 550.000 betroffen haring en eenige andere goederen.
Volgens de statistiek van de Unie van Sovjet-Republieken voor Jan.-Nov. 1935 staat Nederland onder de aan Rusland leverende landen op de vijfde plaats, achter Groot-Brittannië, Duitschland, Ver. Staten en Iran, en onder de afzetlanden van de Unie van de Sovjet-Republieken op de zesde plaats, achter Groot-Brittannië, Duitschland, Ver. Staten, België en Frankrijk. (Alg. Handelsblad - Prawda)
(Vorig bericht blz. 1894 C.)

E. **NEDERLAND. — Kon. Stearine Kaarsenfabriek te Gouda door brand grootendeels verwoest. —**
Een groot deel van het complex gebouwen der Kon. Stearine Kaarsenfabriek te Gouda is 11 Mei '36 verbrand. Enorme voorraden grondstoffen en afgewerkte producten zijn verloren gegaan. De fabriek zal vermoedelijk geheel stilgelegd moeten worden en vele arbeiders komen door deze ramp voor Gouda zonder werk. De schade loopt in de honderdduizenden guldens. Zij wordt door verzekering bij Lloyd's gedekt.
(Alg. Handelsblad)

F. **GENEVE. — Vergadering van neutrale staten. —**
Op 9 en 10 Mei '36 hebben de ministers van Buitenlandsche Zaken der zeven neutrale landen — Zweden, Noorwegen, Denemarken, Nederland, Finland, Spanje, en Zwitserland — beraadslaagd over de vraag, welke houding zij onder de huidige omstandigheden te Genève dienen aan te nemen. Aan het slot der heden gehouden conferentie, waaraan ook de voltallige Nederlandsche delegatie onder leiding van minister De Graeff deelnam, werd het volgende communiqué uitgegeven.
„De vertegenwoordigers der zeven staten bevestigen unaniem hun gehechtheid aan het werk van den Volkenbond.
Zij hebben van gedachten gewisseld over de gevolgen der huidige gebeurtenissen voor de organisatie en de werking van den Volkenbond".
(Journal de Genève)

G. **JAPAN. — Minister Arita laakt Sovjet Rusland. - Radek's antwoord. —**
In den nieuwen Japanschen Landdag heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Arita o.a. gezegd:
„Het feit, dat de Sovjet-Unie aan de verwijderde voorposten in het Verre Oosten uitgebreide bewapeningen onderhoudt, vormt een waar gevaar voor den vrede in dit deel van de wereld. Ik verlang er hier nadrukkelijk op te wijzen, dat Japan, in zijn verlangen naar vrede in het Verre Oosten, niet onverschillig kan blijven voor dit feit".
Karel Radek stelt in een artikel in de „Izwestija" de vraag, in antwoord op Arita's rede, hoe het komt, dat op Sovjet-gebied de lijken van Japansche militairen zijn gevonden, terwijl op het grondgebied van Mandsjoekwo tot nu toe noch levende noch doode leden van het Russische leger werden aangetroffen.
(Domei - Izwestija) **(Vorig bericht blz. 2210 A.)**

H. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Italiaansche annexatie van Abessynië. - Perscommentaren. —**

ENGELAND. — De **Morning Post** schrijft: „De handelwijze van den Duce is eer de uiting van een overwinnaar in zijn roes, dan de ingeving van een staatsman. Mussolini heeft de laatste kans om matiging te toonen laten glippen. Erger nog, hij speelt degenen in Engeland en elders, die luidkeels roepen om versterking van het verzet van den Volkenbond, in de kaart".
De **Daily Telegraph:** „De Volkenbond kan zich niet door een enkel gebaar van Rome weg laten jagen; de Italiaansche soevereiniteit over Abessynië moet nog door de andere mogendheden erkend worden."
De **Times** bevat vele brieven van bekende figuren, die waarschuwen tegen het zich buigen voor de uitgemaakte zaken.
De **Daily Herald** noemt Mussolini's proclamatie een waarschuwing. In Europa, zooals de Albaneezen en de andere Balkanvolken heel goed weten, zou een Mussoliniaansch imperium, aangevuurd door de herinneringen aan het oude Rome en gegrond op een overwinning over den Volkenbond, een bedreiging kunnen vormen.

FRANKRIJK. — **Mevrouw Tabouis schrijft in l'Oeuvre,** dat men daar nooit had kunnen denken, dat deze ongelukkige oorlog in Abessynië op zoo een noodlottige wijze voor de internationale orde zou kunnen eindigen. Men begon er al over te

spreken, dat het beste maar zou zijn Italië althans voorloopig van den Volkenbond uit te sluiten.
Het **Petit Journal** schrijft, dat de annexatie van Abessynië, hoezeer ook verwacht, in Fransche regeeringskringen toch een duidelijke katterigheid teweeg heeft geroepen. Men ziet zonder optimisme den weerslag van deze bruuske oplossing op de besprekingen te Genève onder het oog. Men vreest voor een levendige reactie van de zijde van de Britsche regeering.
ITALIE. — De **„Giornale d'Italia"** schrijft: „Het Italiaansche „fait accompli" kan niet meer ongedaan worden gemaakt; dat feit laat geen discussie of verandering meer toe. Het Abessynische verleden is definitief geliquideerd. Alles, wat men daartegen zou willen ondernemen, zou slechts het bewijs van een meer of minder vijandige politiek jegens Italië zijn. Tot de vele misstanden in den Volkenbond behoort ook, dat geen rekening is gehouden met het verdwijnen van een staat. Er is voorzien in een vrijwillig uittreden, maar niet in zelfmoord van een staat". **(Vorig bericht blz. 2294 B.)**

15 MEI 1936

A. VATICAAN. — De paus tegen het Communisme.
De Paus heeft op 11 Mei '36 tot een groep pelgrims uit Hongarije een rede gehouden over het communisme, waarin hij o.a. zeide: „Het is maar al te waar, dat thans evenals ten tijde van de aanvallen van de Turken op Boedapest een gemeenschappelijke vijand bestaat, het communisme, dat overal tracht door te dringen en dat ongelukkigerwijze op vele plaatsen is doorgedrongen, hier door list, daar door geweld of door bedrog, door het meest kalmeerend uiterlijk aan te nemen. Velen hebben zich laten bedriegen en zien niet het gemeenschappelijk gevaar, dat allen bedreigt en dat de vernietiging van de sociale orde op zijn program heeft staan.
Gij hoopt op den heiligen stoel, wij hopen op de Goddelijke barmhartigheid, wanneer we zooveel blindheid zien in de wereld tegenover dit onmetelijk gevaar, wanneer wij zien, dat zij, die zich moesten vereenigen om niet alleen Godsdienst, doch ook de beschaving te verdedigen, in hun plicht tekort schieten. (Osservatore Romano) **(V. b. Paus Pius XI 2273 E.)**

B. SPANJE. — Kabinet Casares Quiroga gevormd. —
Casares Quiroga, die in het kabinet Azaña minister van Binnenlandsche Zaken en Openbare Werken is geweest, heeft op 13 Mei '36 het volgende kabinet gevormd:
Premier en Oorlog: Casares Quiroga (links-republikein).
Marine: José-Giral (links-republikein).
Justitie: Blasco Garzon (republikeinsche unie).
Binnenlandsche Zaken: Juan Moles (links-republikein).
Openbare Werken: Antonio Velao (links-republikein).
Onderwijs: Francisco Barnes (links-republikein).
Landbouw: Mariano Ruiz Funes (links-republikein).
Financiën: Enrique Ramos (links-republikein).
Buitenlandsche Zaken: Augusto Barcia (links-republikein).
Handel en Nijverheid: Alvarez Buylla (republikeinsche unie).
Arbeid: Juan Lluhi (links-Catalaansch).
Verkeerswezen: Giner de los Rios (republikeinsche unie).
Onderstaatssecretaris van den premier is Carlos Espla.
In het ministerie zitten overwegend aanhangers van den president Azaña, die, zooals bekend, tot de linksrepublikeinen behoort; de meeste ministers hadden zitting in Azaña's kabinet, dat door zijn benoeming tot president demissionnair was geworden. Alleen de ministers van Binnenlandsche Zaken, Openbare Werken, Onderwijs, Arbeid en Verkeer zijn nieuwe figuren. (El Sol) **(Vorig bericht blz. 2185 C.)**

C. VATICAAN. — De wereldtentoonstelling van de R.K. Pers. —
Op 13 Mei heeft Z. H. de Paus op plechtige wijze de Vaticaansche wereldtentoonstelling voor de katholieke pers geopend, welke georganiseerd is ter gelegenheid van het 75-jarig jubilé van de „Osservatore Romano".
De Paus had hiertoe zijn naamdag, het feest van den heiligen Achilles uitgekozen.
Op deze tentoonstelling is de katholieke pers van 113 landen vertegenwoordigd, alleen Duitschland ontbreekt.
Tot de meest verzorgde afdeelingen mag zonder twijfel ook de Nederlandsche gerekend worden. Nergens ter wereld is de katholieke pers zoo gedifferentieerd als in Nederland.
De groote sociale organisaties in Nederland, de missiewerken en de katholieke jeugdbeweging hadden een rijke verscheidenheid van publicaties ingezonden.
De katholieken exposeerden met hun oudste en jongste dagbladleggers, extranummers en andere bijzonderheden. Op deskundige wijze was alles gerangschikt in een der grootste expositieruimten, waarvoor de architect Melis uit Amsterdam decoraties en inrichting verzorgd had.
Reeds vroeg was de groote aula, waarin de cortile herschapen is, gevuld met voor de plechtigheid genoodigden.
Om kwart voor elf 's morgens verliet de H. Vader zijn vertrekken en daalde, vergezeld van zijn anticamera, af tot de eerste loggia, doorliep het museum Lapidarium en de nieuwe vleugels. Daar werd de H. Vader gehuldigd door het uitvoerend comité, waarna hij de groote aula binnentrad. Hier waren om Z. H. te begroeten aanwezig de kardinalen, het corps diplomatique, de ridderschap van Malta, de gouverneur van Vaticaanstad, het Pauselijk Hof, de vertegenwoordigers der curie, ordes en religieuse instituten, van het gouvernement, en de presidenten der nationale comité's en verschillende leden dezer comité's.
Z. H. Exc. Mgr. A. F. Diepen, bisschop van 's-Hertogenbosch en ruim driehonderd Nederlanders, waaronder vele priesters, brengen een bezoek aan de tentoonstelling. (De Tijd)

D. SURINAME. — Begrooting verworpen. —
De Koloniale Staten van Suriname verwierpen de begrooting, als protest tegen het hun voortdurend negeeren in belangrijke aangelegenheden.
Zij zonden een telegrafisch verzoek aan de Staten-Generaal om het wetsontwerp inzake de reorganisatie van den vaartuigendienst in Suriname, omtrent welk wetsontwerp zij niet zijn gehoord, aan te houden totdat zij in de gelegenheid zijn gesteld hun oordeel over deze kwestie kenbaar te maken. De koloniale staten beschouwen deze reorganisatie als nadeelig voor de Nederlandsche financiën en voor Suriname.
(Het wetsontwerp inzake de reorganisatie van den vaartuigendienst in Suriname is inmiddels door de Tweede Kamer aangenomen). (Aneta)
(Vor. ber. Begrooting 2189 B.)

E. SPANJE. — President Manuel Azaña beëedigd. - Levensloop. - Een stuk Spaansche geschiedenis der laatste jaren. —
De nieuwe president Azaña, is op 11 Mei '36 in een plechtige zitting van het parlement beëedigd.
Het corps diplomatique en verschillende autoriteiten waren aanwezig. Na de plechtigheid defileerden de troepen voor den nieuwen president, die vervolgens zijn ambt aanvaardde.
De waarnemende minister-president heeft den president het ontslag van het kabinet aangeboden.

Levensloop van Manuel Azaña.
Zes-en-vijftig jaar is Manuel Azaña, die thans tot tweeden president der tweede Spaansche republiek, welken den 14den April 1931 werd uitgeroepen, is gekozen. Hij werd in Alcala de Henares geboren, studeerde rechten en werd advocaat. Als publicist echter, en schrijver van politieke essays in dagbladen en tijdschriften, maakte hij naam. Ook op literair gebied geniet hij groote vermaardheid; de door hem vervaardigde nieuwe Bijbelvertaling geldt als een klassiek werk der Spaansche literatuur. In 1926 verwierf hij met zijn boek over „Het Leven van Juan Valera" den nationalen prijs voor letterkunde.
Als lid der Cortes behoorde hij tot aan den staatsgreep van Primo de Rivera (1923), tot de Reformistische Partij; daarna trad hij tot de Republikeinen toe en werd leider der „Acción Republicana".

In het eerste republikeinsche kabinet-Zamora, na den val der monarchie, werd hij minister van Oorlog. Na het aftreden van Zamora, tengevolge van een aanneming van het grondwetsartikel inzake de ontbinding der religieuze orden en de afschaffing van de officieele Staatskerk, nam Azaña het minister-presidentschap op zich. Reeds enkele maanden later viel ook zijn kabinet en maakte plaats voor dat van Lerroux.
In de woelige periode van 1932 tot 1934 is Azaña meermalen aan het bewind geweest. In Mei 1932 kondigde hij de autonomie van Catalonië af in het kader van het Spaansche staatsverband. De onlusten van Februari 1933, die zulk een bloedig verloop hadden, vielen onder zijn bewind voor. Hij ging heen, keerde echter spoedig weer terug.
In April 1934 stichtte Azaña een nieuwe partij, „De Republikeinsche Linksche Liga", welke een fusie was tusschen de Republikeinsche actie, de Galicische Republikeinen en de Onafhankelijke Radicaal-Socialisten.
In 1934 werd Azaña gearresteerd onder beschuldiging ten tijde van zijn minister-presidentschap het smokkelen van wapenen, met het oog op een toekomstige „roode revolutie", te hebben bevorderd, bij den opstand in Catalonië een rol te hebben gespeeld en de hand te hebben gehad in de revolutionnaire beweging in Asturië. Hij werd echter, na geruimen tijd in hechtenis te hebben gezeten, door het Hooggerechtshof vrijgesproken.
De jongste verkiezingen brachten Azaña opnieuw aan het bewind. In Februari van dit jaar vormde hij zijn kabinet, dat tot zijn thans afgekomen benoeming tot hoofd van den staat is aangebleven. (El Sol) **(V. b. 2294 A.; Photo 2185 C.)**

A. **EGYPTE. — Parlementsverkiezingen. - Regentschap. - Kabinet afgetreden en Kabinet-Nahas Pasja gevormd. —**
Op 2 Mei '36 zijn de verkiezingen voor de nieuwe Kamer gehouden.
Krachtens een tusschen de partijen getroffen stembusafspraak zou de Wafd, die voor onafhankelijkheid van Egypte binnen het kader van een bondgenootschap met Engeland strijdt, omstreeks driekwart van alle zetels bezetten. De overige zetels zullen de constitutioneele liberalen, de fascistisch georiënteerde volkspartij, de gematigde partij en de extreme nationalisten onder elkaar te verdeelen krijgen. Slechts de laatstgenoemde groep is niet bij het stembusaccoord betrokken.
Het resultaat is, dat 163 zetels door de Wafd-partij, 40 zetels door de tegenpartij en 14 door de onafhankelijken zullen worden bezet.

Het Egyptische parlement, dat sedert 23 Juni 1930 niet heeft vergaderd, is op 8 Mei '36 in plechtige zitting bijeengekomen om kennis te nemen van het politieke testament van nu wijlen koning Foead, en voor het benoemen van een regentschapsraad. De zitting werd geopend door Amin Tehia Pasja, die woorden van herinnering aan koning Foead en woorden van huldebetoon jegens koning Faroek sprak. Onder luiden bijval riep hij Faroek tot koning uit. Vervolgens werd de eed afgelegd.
Koning Foead heeft in zijn testament Nessim Pasja, oud-premier, Adly Eghen Pasja, oud-minister en Mahmoed Fakhr Pasja, diplomatiek vertegenwoordiger te Parijs, als regenten aangewezen. Adly Eghen is intusschen overleden.
Het parlement wees met algemeene stemmen als leden van den regentschapsraad andere personen aan dan die, in het testament van Foead genoemd en wel prins Mohamad Aly, zoon van den overleden ex-Khedive, Aziz Ezzet Pasja en Sjerif Sabri Pasja. Deze drie personen zullen het bewind voeren zoolang koning Faroek minderjarig is.
Het Kabinet is afgetreden. De leider der Wafd-partij, Nahas Pasja, heeft opdracht ontvangen tot het vormen van een nieuw kabinet, waarin hij geslaagd is. Het bestaat geheel uit leden van de Wafd-partij. Nahas Pasja neemt zelf de portefeuille van Binnenlandsche Zaken en die van Volksgezondheid, naast het voorzitterschap van den ministerraad.
De overige portefeuilles zijn als volgt verdeeld: Financiën, Makram Ebeid; Buitenlandsche Zaken, Wasyf Pasja Ghali; Oorlog en Marine, Lewa Ali Pasja Fahmi. (Al Ahram)
(Vor. ber. Kabinet 2157 B; Parlement 1595 E.)

B. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — 15 Mei — De Nederlandsche Ambulance. —**
Jhr. dr. J. N. van der Does en dr. Colaço Belmonte zijn in Nederland teruggekeerd. Jhr. dr. van der Does, die naast dr. Winckel de leiding heeft gehad van de Nederlandsche Roode Kruis Ambulance in Abessynië, deelde mede, dat na den overval op dr. v. Schelven en op de leden der ambulance, die bij hem waren, waarbij groote voorraden levensmiddelen en verbandstoffen verloren gingen, het niet mogelijk was het Roode Kruis-werk behoorlijk voort te zetten. Toch heeft het Nederlandsche Roode Kruis veel nuttig werk verricht. Toen jhr. dr. v. d. Does het basishospitaal te Dessie verliet, waren er 140 patiënten. Dr. Colaço Belmonte deelde mede, dat de Abessyniërs in den grond een lafhartig en leugenachtig volk zijn. Zij zijn karakterloos en hebben geen gevoel voor orde en tucht. Daarbij is — op enkele hooge uitzonderingen na — iedereen analphabeet en van een verbluffende onkunde tegenover technische zaken.
Niemand is er te vertrouwen en zelfs de paters Lazaristen, die reeds 15 jaar in Dessie wonen, waren niet eens veilig.
Naar verluidt is het overgroote deel van het materiaal van het Nederlandsche Roode Kruis verloren gegaan. (A. N. P.) **(Vor. ber. Abess.-Ital. Conflict 2299 H.; Nederl. Ambulance 2268 B.)**

C. **OOSTENRIJK. — Nieuw ministerie gevormd. - Prins Starhemberg uitgeschakeld. - Dr. Schuschnigg blijft Bondskanselier. —**
In den nacht van 14 Mei '36 begaven bondskanselier dr. Schuschnigg en vice-kanselier Starhemberg zich naar president Miklas. Dr. Schuschnigg bood zijn ontslag aan, dat Miklas tot het geheele kabinet uitbreidde. Dr. Schuschnigg werd met de vorming van een nieuw ministerie belast.
Eenige uren later werd het nieuwe kabinet gepubliceerd, waarin dr. Schuschnigg bondskanselier en minister van Buitenlandsche Zaken en Oorlog is.
Prins Starhemberg heeft in dit kabinet geen zitting meer. Dr. Schuschnigg heeft ook de leiding van het Vaderlandsche Front van Starhemberg overgenomen.
De nieuwe Oostenrijksche regeering is als volgt samengesteld:
Dr. Schuschnigg: bondskanselier, minister van Buitenlandsche Zaken en Landsverdediging.
Von Baar-Bahrenfels (Heimatschutz): vice-kanselier, minister van Binnenlandsche Zaken en Veiligheid.
Hammerstein-Equord (Christ.-soc.): minister van Justitie.
Dr. Pernter (Christ.-soc.): minister van Onderwijs.
Stockinger (Christ.-soc.): minister van Handel en Verkeer.
Dr. Draxler (Heimatschutz): minister van Financiën.
Resch (Christ.-soc.): minister van Sociale Zaken.
Het ministerie van Landbouw wordt voorloopig niet bezet.
Verder werden twee staatssecretarissen benoemd en wel voor Landsverdediging: infanterie-generaal Zehner, terwijl Zernatto staatssecretaris voor speciale diensten wordt.

Starhemberg, Berger Waldenegg, Dobretsberger en Strobl verdwijnen uit de Regeering.
Het incident van 10 Mei '36 te Weenen is niet zonder gevolgen gebleven. Aldaar had Bondskanselier Schuschnigg deelgenomen aan het Meifeest van den „Freiheitsbund" (organisatie der Christelijke arbeiders) van Kunschak en van zijn eigen „Sturmschare", die hij practisch reeds heeft ontwapend, om door dit voorbeeld een einde te maken aan de eeuwige fronde der Oostenrijksche „Heimwhere", die onder het opperbevel van Starhemberg staan.
In een kleine provinciestad verklaarde prins Starhemberg echter veertien dagen geleden, dat de weg tot ontbinding van de „Heimwehre" slechts over zijn lijk kon gaan. Men twijfelde er toen nog aan, of dit werkelijk ernstig was gemeend. Op 10 Mei hield deze twijfel ondubbelzinnig op. Al dan niet over het hoofd van Starhemberg heen hebben op dien dag de „Heimwehre" geprobeerd, om de door den Bondskanselier geleide betooging der beide andere bonden, welke met haar in de toekomst samen de vrijwillige militie zullen moeten vormen, te verstoren en onmogelijk te maken. Dit was dus een publieke demonstratie tegen het hoofd der regeering. De politie rekende een kleine honderd Heimwehrlieden (in uniform) in. Starhemberg bemoeide zich er direct mee en liet ze op vrijen voet zetten, na hun een „vermaning tot orde en rust" te hebben toegediend. Hij beweerde, dat „onverzoenlijke elementen zich hadden laten verleiden tot hinderende betoogingen en dat hij ze ter verantwoording zou roepen."
Algemeen zag men in, dat hiermede het incident niet ongedaan was gemaakt, wilde het prestige van Schuschnigg niet hopeloos te niet gaan. De Bondskanselier, die in gewone tijden een wat schuchteren en aarzelenden indruk maakt, kan in buitengewone tijden met ijzeren energie optreden, wat hij bewees na den moord op Dollfuss. Ook thans toonde hij deze energie en zette prins Starhemberg eenvoudig aan den dijk. Hij vormde een nieuwe regeering zonder prins Starhemberg en gaf aan deze regeering een cachet geheel tegen den geest van dezen ultra-fascistischen man in.
Het conflict Starhemberg-Schuschnigg loopt niet alleen over de ontwapening der „Heimwehre", maar vooral en het diepst over den staatsvorm. De prins is fascist. Ter gelegenheid van de Italiaansche overwinning op Abessynië zond Starhemberg een telegram aan den Duce, waarin hij o.a. de fascistische zege over democratische oneerlijkheid en huichelarij en over dema-

gogische leugenachtigheid verheerlijkte. De Bondskanselier, die, hoewel vasthoudend aan een autoritaire regeering, zich wil oriënteeren naar het Westen, langzaam aan de volksvrijheden wil herstellen en vooral een nieuwe sociale richting wenscht te inaugureeren, was reeds lang van plan geweest, Starhemberg te breidelen. Men verwachtte dat dit in het najaar zou gebeuren. Hij heeft nu het incident van 10 Mei aangegrepen, om meteen geheel schoon schip te maken. Zijn nieuwe regeering heeft op de allereerste plaats een Christelijk-socialen inslag en laat voorts een gematigde regeeringsrichting vermoeden.
Bondskanselier Schuschnigg heeft op 14 Mei een telegram gezonden aan Mussolini, waarin hij verklaart, dat de nieuwe regeering de vriendschappelijke betrekkingen tot Italië wenscht te handhaven en vasthoudt aan het protocol van Rome.
(Reichspost- A. N. P.)
(Vor. ber. Kabinet 2185 E.; Dr. Schuschnigg 2141 G.; Prins Starhemberg 2055 G.; Berger-Waldenegg 2005 A.; Heimwehr 2283 F.)

A. **AMSTERDAM. — Werkloosheid. - Manifest aan de burgerij. —**
In de op 14 Mei '36 ten stadhuize, in de raadszaal gehouden zitting van de commissie van advies tot bestrijding van de werkloosheid, waartoe ook de raadsleden waren uitgenoodigd, heeft de burgemeester het volgende manifest in zake de werkloosheid aan de burgerij uitgevaardigd:

MANIFEST

AAN DE BURGERIJ VAN AMSTERDAM!

Dat onze Stad sinds 1929 in zeer ernstige en steeds toenemende mate door werkloosheid geteisterd wordt, mag van algemeene bekendheid worden geacht.
Dit verschijnsel legt de burgerij drukkende lasten op. Het steunbedrag over het jaar 1935 was méér dan 25 millioen gulden.
Hoewel de oorzaken van de crisis niet door de plaatselijke overheid kunnen worden opgeheven, doet deze in samenwerking met de Regeering het uiterste om tot werkverruiming te komen. Groote werken zijn thans reeds in uitvoering, andere zullen zeer spoedig tot uitvoering worden gebracht. Daarnaast moet het van het grootste belang worden geacht, dat ook de burgerij actief medewerkt aan de bestrijding van de werkloosheid. Reeds verleende een aantal burgers deze medewerking, doordat zij bereid waren, zitting te nemen in een door Burgemeester en Wethouders benoemde Commissie van advies in zake bestrijding van de werkloosheid.

Deze Commissie wenscht de aandacht te vestigen op het feit, dat vele burgers in staat zijn tot werkverruiming bij te dragen.

Burgemeester en Wethouders meenen deze gedachte ten zeerste te moeten ondersteunen en achten het van het grootste belang, dat de geheele bevolking van de beteekenis daarvan doordrongen wordt.
Ook U kunt nog vandaag daaraan medewerken. Ziet in Uw woning, Uw werkplaats, Uw fabriek rond en besluit nog heden, dàt noodige te doen verrichten, dat gij al lang, al te lang, hebt uitgesteld!
Elke arbeid, van welken omvang ook, is welkom!
Tracht zooveel mogelijk arbeiders in Uw bedrijf te plaatsen en schenkt daarbij aandacht aan den nood der jongere werkloozen. Denkt aan de vele kunstenaars, die in moeilijkheden verkeeren. Laat geen middelen ongebruikt liggen, doch bevordert, dat deze aan het scheppen van werkgelegenheid ten goede komen. Maakt U bewust, dat uitbreiding van de werkgelegenheid leidt tot verhooging van de koopkracht en dat de geheele burgerij daarvan de vruchten zal plukken.
Helpt mede een stoot te geven, die ons uit den noodlottigen cirkelgang, welke tot steeds dieperen economischen neergang voert, kan leiden.

Burgers van Amsterdam, staat schouder aan schouder in den strijd tegen de werkloosheid!
Besluit nog heden tot die werkzaamheden, tot die vernieuwingen, tot die herstellingen, welke binnen het bereik van Uw beurs vallen, en die U, om welke redenen dan ook, tot nu toe uitstelde!

De nood is groot!
Helpt Uw medeburger aan arbeid, welke mede de grondslag is van geluk en welvaart!

Amsterdam, 14 Mei 1936.

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam,

De Commissie van advies tot bestrijding van de werkloosheid,
S. RODRIGUES DE MIRANDA, voorzitter
F. VAN MEURS
JAC. RUSTIGE

de Secretaris,

M. J. VAN DER AA, P. C. ADRIAN, A. ANDRIESSE, G. J. J. BOTH, GOTTFR. H. CRONE, Ir. N. H. DAMME, W. F. DETIGER, F. VAN ECK, D. P. D. FABIUS, P. S. FINENGA, Prof. Dr. H. FRIJDA, D. GOEDKOOP Dzn., D. HUDIG L. Jzn., G. J. JONG, Mr. H. F. VAN LEEUWEN, Dr. W. LULOFS, Ir. W. HAAS GEESTERANUS, B. T. W. PARSON, A. DE RUYTER, Ir. W. H. T. THIJSSEN, W. WESSEL Bzn., J. W. WILLEMSEN

(Vorig bericht blz. 2246 B.)

B. **POLEN. — Kabinet-Koscialkowski afgetreden. - Kabinet Skladkowski gevormd. —**
De regeering-Koscialkowski heeft op 15 Mei '36 den president der republiek haar ontslag aangeboden. De president heeft dat aanvaard en generaal Skladkowski belast met de vorming van een nieuw cabinet.
De oorzaken der kabinetscrisis ziet men eenerzijds in de ontwikkeling van den economischen toestand, die tenslotte geleid heeft tot deviezencontrôle en verschillende handelsmaatregelen, anderzijds hebben de ernstige werkloozen-onlusten, die onder meer te Krakau en Lemberg hebben plaats gehad, de kwestie van een energieke bestrijding der werkloosheid naar voren gebracht.
Nader wordt gemeld, dat Skladkowski geslaagd is in de vorming eener nieuwe regeering.
De samenstelling is als volgt:
Minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken, generaal Felicien Slowoj Skladkowski.
Witold Grabowski vervangt Michalowski als minister van Justitie.
Roman vervangt generaal Goreck als minister van Handel en Industrie.
Koscialkowski, oud-premier, vervangt Jaszczolt als minister van Arbeid en Sociale Zaken.
De overige ministeries blijven ongewijzigd.
Financiën, Eugene Kwiatkowski; Oorlog, generaal Thadu Kaspzzuscki; Buitenl. Zaken, Joseph Beck; Onderwijs, Swientoslawski; Landbouw, Jules Poniatowski; Verkeer, Jules Ulrych; P.T.T., Emile Kalinski. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Kabinet 2000 C.)

16 MEI 1936

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Zora Neale Hurston — „Jonah's Gourdvine". (J. B. Lippencott & Co., Philadelphia)
Duitsch: Rudolf Hans Bartsch — „Der grosse Traum der kleinen Wienerin". (Das Berglandbuch, Salzburg, 1936)
Waldemar Bonsels — „Der Reiter in der Wüste". (Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart 1936)
Engelsch: A. J. Cronin — „The Stars look down". (Gollancz)
E. M. Delafield — „Faster! Faster !" (Harper's, London 1936)
Fransch: Claire et Line Droze — „La Foire aux Maris". (Flammarion, Paris)
J. Kessel — „La Passante du Sans-Souci". (Gallimard)
N. Serran — „Un Frère de Loti". (Gustave Viaud) (Nouvelles Edit. Latines, Paris)
Italiaansch: Mario Alberto — „L'Irredentismo senza romanticismi".
Angelo Bramini — „Gesù e i soldati, Meditazione dal Vangelo". (A. V. E., Roma)
Nederlandsch: Fenna de Meyier — „Het leven gaat door". (Meulenhoff, A'dam)
M. C. van Zeggelen — „Een liefde in Kennemerland". (Meulenhoff, A'dam)
Noorsch: Dagmar Edqvist — „Tre menn og Cecilia". (Gyldendal Norsk Forlag, Oslo)
Thorton Wilder — „Til himlen vil jeg fare". (Gyldental Norsk Forlag, Oslo)
Spaansch: J. Izquierdo Ortega — „Filosofia espaňola". (Ediciones Argos, Madrid, 1935)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2293 F.)**

D. **LUCHTVAART. — Amy Mollison. - Recordvlucht Engeland-Kaapstad-Engeland. —**
Amy Mollison, die op 4 Mei '36 om negen uur te Gravesend opsteeg met bestemming naar Kaapstad en met het doel het record voor de snelste solo-vlucht naar de Kaap weer op haar naam te brengen, heeft haar doel bereikt. Zij is op 7 Mei '36 om half vijf 's middags te Kaapstad aangekomen en heeft het record, dat zij in November 1932 veroverde, doch dat Tommy Rose haar ontnam, toen hij den tocht aflegde in 3 dagen, 17 uur en 38 minuten, weer op haar naam gebracht.
Op 10 Mei, om 22 uur 19 min. (plaatselijken tijd) is de aviatrice wederom gestart voor haar thuisvlucht, die eveneens in recordtijd plaats vond. Zij arriveerde op 15 Mei om 13.36 te Croydon, en volbracht hierdoor de vlucht Kaapstad-Croydon in 4 dagen, 16 uur 18 minuten. Het record van Tommy Rose werd met 1 dag 14 uur en 39 minuten verbeterd.
Amy Mollison volbracht de vlucht Engeland-Kaapstad-Engeland in 7 dagen, 22 uur, 43 minuten, hetgeen eveneens een nieuw record beteekent.
(Daily Telegraph) **(V. b. Londen-Kaapstad 2183 E.; Kaapstad-Londen 2046 E.)**

A. **Economische toestand in 1935.** —
Wij ontleenen aan het jaarverslag der Nederlandsche Handel-Maatschappij over 1935 het volgende:
Straits Settlements. — Het afgeloopen jaar beteekende voor deze gewesten een tijdperk van voortgezet herstel. De economische toestand, waarin reeds gedurende het jaar 1934 verbetering was gekomen, bleef zich in gunstigen zin ontwikkelen. Het verhoogde prijsniveau voor de beide voor deze gewesten zoo belangrijke stapelproducten rubber en tin, dat zich goed kon handhaven, gepaard aan een merkbare verbetering van de statistische posities en aan een verhooging van de handelsomzetten droegen er toe bij den algemeenen welstand van deze gewesten verder gunstig te beïnvloeden. De inheemsche bevolking ondervond eveneens de verbetering van de conjunctuur, hetgeen tot uiting kwam in het verminderde aanbod van goud uit het binnenland. Het goud, dat thans nog via Penang en Singapore zijn weg naar Europa vindt, is hoofdzakelijk uit Siam afkomstig. De gezamenlijke waarde van den im- en export nam toe. De totale omzetten bedroegen $ 1.037.013.635 tegen $ 1.004.419.000 over het jaar 1934. Van deze toeneming kwam $ 26.357.000 op rekening van den export en $ 6.237.000 op die van den import.
Omtrent de financieele positie van de Straits Settlements valt te vermelden, dat de inkomsten in 1934 wederom meer bedroegen dan aanvankelijk was geraamd, terwijl de uitgaven beneden de begrooting bleven.

Britsch-Indië. — In het algemeen kan van den economischen toestand van Britsch-Indië worden gezegd, dat de opleving, die tegen het eind van 1934 waarneembaar was, zich in 1935 niet heeft voortgezet. Wel kan worden gewezen op een prijsverbetering van sommige producten, zooals rijst en katoen, terwijl de exporten een stijgende lijn lieten zien, doch tegelijkertijd namen de importen in sterkere mate toe. Het actieve saldo der handelsbalans, dat op het einde van het financieele jaar 1934/35, d.w.z. 31 Maart a.p., in vergelijking met 1933/34 sterk was teruggeloopen, kon zich in de resteerende maanden van 1935 nog slechts weinig herstellen. De voortdurende stroom van goudexporten was voorts een bewijs, dat de groote massa der landelijke bevolking in het verbouwen van producten nauwelijks een bestaan vond en op haar reserves teerde. De val in den aanvankelijk door de Amerikaansche politiek opgedreven zilverprijs is speculanten, doch ook bona fide beleggers, tot tweemaal toe op groote verliezen komen te staan, evenals de krach in jute-aandeelen in Juli/Augustus als gevolg van de moeilijkheden dezer industrie in Bengalen.
Het met suikerriet beplante areaal wordt geschat op 3.679.000 acres tegen 3.471.000 in 1934/35, zijnde een vermeerdering met ca. 6%. De vooruitzichten voor het te velde staande riet zijn gunstig. De productie van fabriekssuiker bedroeg in 1934/35 578.000 ton en wordt voor 1935/36 op 650.000 ton geschat. Het aantal fabrieken bedroeg in 1934/35 130 tegen 112 in 1933/34; in 1935/36 zullen waarschijnlijk nog dertig nieuwe fabrieken in bedrijf worden gesteld.
De importen van suiker bedroegen in 1934/35 223.000 ton tegen 261.000 ton in 1933/34. Het aandeel van Java resp. 176.000 ton en 195.000 ton.
De goudexporten vormden een grooten steun voor het handhaven van de Rupeewaarde, uitgedrukt in Sterling. Men hoort den laatsten tijd overigens weinig meer spreken over verlaging dier waarde van 1 sh. 6 d. tot 1 sh. 4 d., een wensch van de nationalisten, die daarvan verhooging van het prijsniveau verwachten.

China. — Het jaar 1935 was voor China wederom geenszins een jaar van voorspoed. Een reeks van economische tegenslagen, natuurrampen, binnenlandsche politieke onlusten en buitenlandsche agressie troffen de jonge Chineesche Republiek als nimmer te voren in den loop van haar 24-jarig bestaan.
Op financieel gebied is het definitief verlaten van den zilveren standaard door China wel van het grootste belang.
De theeoogst was, zoowel voor de groene als de zwarte soorten, kleiner dan het jaar te voren.
Zoowel de voorjaars- als de najaarsoogst van de zijde-cocon vielen zeer bevredigend uit, terwijl ook de kwaliteit gunstig afstak ten opzichte van het 1934-product. De totale oogst wordt circa 30% hooger geraamd dan het jaar te voren.
Evenals in het voorgaande jaar was de China-markt voor Java-suiker in 1935 van weinig belang. De importen liepen met circa 15.000 ton terug van 71.588 ton tot 56.777 ton. Zoolang men de buitensporig hooge invoerrechten handhaaft, blijft het artikel voor de groote massa onbereikbaar. De vooruitzichten voor 1936 zijn in dit opzicht verre van bemoedigend.
De buitenlandsche handel van Shanghai verminderde met 8½% ten opzichte van het vorige jaar. Deze achteruitgang kwam op rekening van de importen, welke met 15.2% achteruitliepen. De exporten daarentegen gaven een vooruitgang van 6.1% te zien.
De zilvervoorraad te Sjanghai liep in den loop van 1935 van N. $ 335.000.000 terug tot N. $ 275.600.000.

OOST-AZIË

Japan. — Ongetwijfeld zal 1935 voor Japans industrie en export als een der levendigste jaren geboekstaafd blijven. Werd vroeger reeds van verschillende zijden de meening verkondigd, dat het maximum van Japan's prestaties op dit gebied reeds zou zijn bereikt, door een geweldige krachtsontplooiing wist Japan deze verder op te voeren. Gemakkelijk had Japan het hierbij niet, want nog immer, en stellig niet minder dan vroeger, werden aan den afzet van zijn goederen en producten in alle landen der wereld moeilijkheden in den weg gelegd.
De tusschen Nederl.-Indië en Japan hangende vraagstukken wachten nog steeds op een oplossing. De door Japan in zijn buitenlandschen handel behaalde successen waren voor een niet gering deel te danken aan de stelselmatige wijze, waarop bij het zoeken naar nieuwe afzetgebieden te werk werd gegaan. Een uitgebreid corps van handelsattaché's en de opgerichte exportverbonden, de z.g. „export guilds", speelden hierbij een voorname rol.

In de diverse industrieën heerschte over het algemeen zeer groote bedrijvigheid. De door verschillende landen genomen afweermaatregelen leidden echter ten aanzien van sommige artikelen, vooral van kunstzijde, tot overproductie.

De regeeringsbemoeienis uitte zich o.a. in het streven, alle particuliere instellingen op het gebied van de ijzer- en staalindustrie onder te brengen in één centraal instituut, t.w. de „Nippon Iron Manufacturing Co.".

Voor de scheepsbouwindustrie was 1935 een zeer levendig jaar. De drukte op de scheepswerven kreeg zulk een omvang, dat op het einde van 1935 vele hellingen reeds voor 1936 waren volgeboekt en geen nieuwe orders meer konden worden aangenomen.
De goudreserve van de circulatiebank vermeerderde van Yen 466.338.000 op het einde van 1934 tot Yen 504.000.000 ultimo 1935. De vermeerdering werd verkregen door aankoopen in de open markt.
De scheepvaart heeft geen ongunstig jaar achter den rug. Het inkomen uit vrachten wordt op Yen 144 millioen aangenomen tegen Yen 120 millioen in 1934. Een der factoren, welke tot een verhoogde activiteit bijdroegen, was het uitbreken van het conflict tusschen Italië en Abessynië.

Onder Nederlandsche vlag werden te Kobe gedurende 1935 ingeklaard 79 schepen metende 363.000 ton, tegen 80 schepen metende 345.000 ton in 1934.

(Vorig bericht blz. 1933 A.)

A. **CHINA. — Smokkelarij. —**
Het verlies van inkomsten uit invoerrechten in Tientsin en Tsjen-Wan-Tao (Noord-China) bedroeg van 1 Aug. 1935 tot einde Maart 1936 ongeveer 14 millioen dollar. (Sin Pau)

B. **CATALONIE. — Catalaansch statuut hersteld. —**
De „Gaceta de Madrid" publiceert een decreet, waarbij de regeeringsbesluiten naar aanleiding van de wet van 2 Januari 1935, die de toepassing van het Catalaansch autonoom statuut tijdelijk opschortte, worden ingetrokken. (Gaceta de Madrid)
(Vor. ber. Catalaansch Statuut 484 G.)

C. **ITALIE. — Decreten inzake de annexatie van Abessynië en de instelling van het Keizerrijk in de Kamer en Senaat goedgekeurd. —**
De Italiaansche Kamer en Senaat hebben in buitengewone zitting geratificeerd de decreten van Mussolini betreffende de annexatie van Abessynië en de instelling van het Keizerrijk.
De voorzitter van de Kamer stelde voor, in de zaal van de Kamer een gedenkteeken te plaatsen met het inschrift: „Op den 9den Mei van het jaar 1936, van het jaar 14 van het fascistische tijdperk, stichtte Benito Mussolini het imperium". (La Stampa)
(Vorig bericht blz. 2294 B.)

D. **VOLKENBOND. — Italiaansche gedelegeerde verlaat Genève. —**
Aloisi, de Italiaansche gedelegeerde in den Volkenbondsraad, heeft op 12 Mei '36 opdracht gekregen, Genève te verlaten en is reeds te Rome teruggekeerd. Hij heeft den Volkenbondsraad demonstratief verlaten.
De Abessynische gedelegeerde, Wolde Mariam, heeft een korte verklaring afgelegd, dat Abessynië vastbesloten is, zijn onafhankelijkheid en integriteit te verdedigen. (Journal de Genève) **(V. b. 2294 G.)**

E. **NEDERLAND. — Loonen van vrouwelijk personeel in industrieele bedrijven. —**
De laatste aflevering van het Bureau v. d. Statistiek bevat cijfers over de verdiensten van arbeidsters in verschillende industrieele bedrijven in de zes grootste gemeenten van ons land en in de Zaanstreek (Zaandam inbegrepen). Voor alle bedrijven tezamen genomen was het gemiddelde uurinkomen als volgt:

	21 jaar en ouder	18—20 jaar	beneden 18 jaar
Amsterdam	35 ct.	22 ct.	11 ct.
Rotterdam	23 ct.	18 ct.	11 ct.
's-Gravenhage . . .	29 ct.	19 ct.	11 ct.
Utrecht	24 ct.	17 ct.	10 ct.
Haarlem	29 ct.	21 ct.	13 ct.
Groningen	29 ct.	20 ct.	9 ct.
Zaanstreek	29 ct.	22 ct.	16 ct.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2261 A.)**

F. **NEDERLAND. — Nederlandsche Dierkundige Vereeniging. —**
Op 2 Mei hield de Nederlandsche Dierkundige Vereeniging een vergadering in het nieuwe Laboratorium voor vergelijkende Physiologie te Utrecht.
Uit de vele mededeelingen citeeren wij een gedeelte der redevoering van Prof. Dr. H. J. Jordan (Utrecht), over: „Organisatie der dieren in het licht van de vergelijkende physiologie".
Het laboratorium voor vergelijkende physiologie heeft een bijzondere taak, waardoor het zich onderscheidt van physiologische laboratoria, behoorende bij de medische faculteit.
Wij willen immers de organisatie van de verschillende diergroepen leeren kennen. De weg om dit doel te bereiken is die van een grondige physiologische analyse der functies van de organen van zooveel mogelijk diersoorten. In deze causale analyse zoeken wij ons hoofdwerk. Methodisch bestaat er tusschen dit werk en het werk van den medischen physioloog geen principieel verschil. Ook wij bezigen chemische en physische methodiek om de causale eigenschappen en de bestanddeelen van de organen te leeren kennen, b.v. door analogie met de eigenschappen van niet levende stoffen.
Ook wij bezigen dus onder meer modelproeven. Onze problemen echter ontstaan uit een voorloopig inzicht in het wezen van de specifieke organisatie van bepaalde dieren. Wij trachten bepaalde eigenschappen van bepaalde weefsels te voorspellen, door ons een denkbeeld te vormen van de samenwerking van alle deelen onderling en met de factoren van het milieu, waarin de dieren leven. Als voorbeeld voor dergelijke problemen werd de vraag naar het wezen der spierfunctie bij verschillende diergroepen behandeld.
Door onze vergelijkende methode verkrijgen wij inderdaad inzicht in de organisatie van de behandelde typen wat hun motorische functies betreft. Tevens dringen wij door toepassing van deze methode dieper door in het wezen van de spierverrichting, want om de algemeene physiologie van spierfuncties te leeren kennen, is het noodig de functies van alle variëteiten van spieren te leeren kennen, die er bestaan.
Op die wijze vindt men in dit laboratorium verschillende werkzaamheden aan den gang, hetzij op biophysisch gebied (b.v. het wezen der zenuwgeleiding), dan wel op biochemisch gebied (spijsvertering en ademhaling). (Nieuwe Rotterd. Courant)

G. **ROTTERDAM. — De begrooting 1936. —**
De gemeenteraad heeft op 6 Mei '36 zonder hoofdelijke stemming de begrooting aangenomen. Het aanvankelijk geraamde tekort bedroeg *f* 17.2 millioen, en na overleg heeft de regeering toegestemd in een achterwege laten van de afschrijvingen op de oude nadeelige saldi, in totaal voor een bedrag van *f* 5.865.000.
Als bijdrage uit het werkloosheidssubsidiefonds mocht maximaal vier millioen gulden worden geraamd. De inmiddels toegepaste loonkorting brengt *f* 385.000 op, en de verschillende bezuinigingen na aftrek van tegenvallers *f* 1.565.000. Het tekort is daardoor verminderd tot *f* 4.285.000. Er zijn echter nieuwe tegenvallers, die het bedrag wederom brengen op *f* 5.440.000.
De bezuinigingsvoorstellen, die aanhangig zijn gemaakt bij de nota van wijziging en die in de raadszitting van 5 Mei '36 zijn aangenomen, zullen over de resteerende maanden van 1936 een besparing brengen van *f* 1.1 millioen. De post wachtgelden wordt uit den gewonen dienst gelicht en naar den kapitaaldienst overgebracht. Deze post bedraagt *f* 2.040.000. Het tekort van de begrooting is nu gebracht op *f* 2.3 millioen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Begrooting 2003 H.)

H. **NEDERLAND. — Bureau voor Uitvinders. - Jaarverslag over 1935. —**
Blijkens het jaarverslag van het Bureau voor Uitvinders te Delft zijn de werkzaamheden in 1935 uitgebreid, als gevolg van een door den minister van Economische Zaken tot het bureau gericht verzoek, medewerking te willen verleenen om met behulp van een Rijkssubsidie octrooihouders, die daarvoor in aanmerking kwamen, financieel te helpen bij het betalen van hun jaarcijns. Het bureau onderzoekt of in bepaalde gevallen tot een dergelijke hulpverleening kan worden overgegaan. Nadat deze subsidiemogelijkheid was bekend gemaakt meldden zich 14 uitvinders tot het bureau, waarvan er ten slotte 3 financieel geholpen konden worden. De steunmaatregel geldt niet voor uitvinders, wier uitvinding nog niet door een octrooi beschermd is.
Aanvragen van 574 personen werden in het verslagjaar in behandeling genomen, wat vergeleken met vorige jaren een niet onaanzienlijken groei beteekent.
Onder de ingediende ontwerpen worden o.a. genoemd:

ettelijke brandstoflooze motoren, signaalinrichtingen voor onbewaakte overwegen, reddingsapparaten voor bemanningen in gezonken duikbooten, niet-verblindende autolampen enz. enz. Slechts aan een der inzenders meende het bestuur een subsidie te moeten toekennen. Bovendien zijn aan een 15-tal aanvragers inlichtingen verstrekt omtrent mogelijke verbeteringen aan hun vinding.

Het bestuur bleef samengesteld als volgt: ir. L. H. N. Dufour te 's-Gravenhage, voorzitter; ir. H. F. G. J. Grevers te Delft, secretaris en directeur; ir. W. K. van Oort te Groningen; ir. H. Steketee te 's-Gravenhage; A. H. W. Hellemans te Groningen en J. W. J. baron van Haersolte te Rotterdam.

(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Octrooiraad 1026 A.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Herziening koelie-ordonnantie. —**

Bij den Volksraad is ingediend een ontwerp-ordonnantie tot herziening van de koelie-ordonnantie 1931.

Op vóór of in 1921 geopende ondernemingen mag het aantal contractanten van 1 October 1936 af ten hoogste 50 pct. uitmaken van het totaal der arbeiders, van 1 Januari 1938 af ten hoogste 25 pct. Van 1 Januari 1940 af mogen geen contractanten meer op deze ondernemingen werkzaam zijn. Voor ondernemingen, geopend in 1922 tot en met 1927, moeten deze verhoudingscijfers in acht worden genomen resp. per 1 Januari van het vijftiende, het zeventiende en het negentiende jaar na de opening. Voor ondernemingen in 1928 tot en met 1930 zijn deze verhoudingscijfers in acht te nemen resp. per 1 Januari 1942, 1 Januari 1944 en 1 Jan. 1946. Op ondernemingen, welke in 1931 tot en met 1941 zijn of worden geopend, zullen met ingang van 1 Januari 1942 ten hoogste 50 pct. contractanten in dienst mogen zijn.

Het vorenstaande is mede toepasselijk op uitbreidingen, indien de bij een regeerings-verordening vast te stellen omvang, mede in verband met het noodige aantal werkkrachten, wordt overschreden.

De ordonnantie treedt op 1 October 1936 in werking. De voor dit tijdstip gesloten re-engagementscontractanten worden mede beschouwd als werkovereenkomsten in den zin der koelie-ordonnantie.

In de memorie van toelichting wordt verklaard, dat met dit ontwerp wordt voortgegaan op den in 1931 ingeslagen weg ter vervanging van den arbeid onder poenale sanctie door vrijen arbeid. Op het meerendeel der ondernemingen in de Buitengewesten, welke voor of in 1921 zijn geopend zal met ingang van 1 Januari 1940 niet meer van arbeid onder poenale sancties mogen worden gebruik gemaakt.

Het ontwerp wordt vergezeld van een toelichting der regeering op de punten, waarop van het advies van de permanente arbeidscommissie is afgeweken en van een voorloopig schema voor de verdere afschaffing van de poenale sanctie. (Aneta)

17 MEI 1936

B. **TELEVISIE. — Nieuwe vorderingen. —**

Dezer dagen zijn in het kader van een ontvangstavond bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn verschillende televisie-gesprekken gevoerd tusschen de Duitsche hoofdstad en Leipzig.

Voor het eerst werden die gesprekken naar een derde plaats, n.l. naar het hotel Adlon (Berlijn), doorgezonden, waar de gasten van Buitenlandsche Zaken de gesprekken uitstekend konden verstaan en de met elkaar sprekende personen ook waarnemen.

Het eerste gesprek werd gevoerd door staatssecretaris Ohnesorge met burgemeester Gärdeler van Leipzig. Daarin deelde de heer Ohnesorge mede, dat volgend voorjaar de televisie-telefoon tusschen Berlijn en Leipzig zal worden uitgebreid naar Hamburg en München, dus over een afstand van 1000 K.M. Voorts zeide hij dat de televisie-industrie inmiddels vorderingen van beteekenis heeft gemaakt, met name door het verkleinen der apparatuur, wat een groote beweeglijkheid beduidt, zoodat men weldra ook gebeurtenissen, die zich buiten de zendruimte afspelen zal kunnen uitzenden. (Die Umschau)

(Vorig bericht blz. 2187 D.)

C. **NEDERLAND. — Stichting „Nationaal Fonds tot bevordering van de kennis der Nederlandsche beschaving". —**

Als een der zeer betreurenswaardige gevolgen van den nood van dezen tijd moeten allerlei boekwerken, die voor de wetenschap van groot belang zouden zijn, onuitgegeven blijven. Tal van doorwrochte studies blijven als manuscript liggen, omdat geen uitgever er voor te vinden is, wanneer hij niet verzekerd is van dekking van een goed deel van zijn risico.

Eenige personen hebben gemeend hierin niet te kunnen berusten. Juist in dezen tijd, nu de strijd voor het materieele bestaan vrijwel alle energie in beslag dreigt te nemen, is het naar hun meening meer dan ooit noodig het besef levendig te houden, dat slechts geestelijke waarden aan het bestaan werkelijk beteekenis kunnen geven. In het bijzonder ook uit de kennis van de vaderlandsche beschaving met haar talrijke facetten kan ons volk kracht putten.

Daarom willen zij een nationaal fonds in het leven roepen. Volgens de ontworpen statuten ligt het niet in de bedoeling, dat het fonds zelf het uitgeven van werken ter hand zal nemen. Het zal uitsluitend subsidies verleenen en wel slechts dan, wanneer alle andere middelen moeten geacht worden te zijn uitgeput.

De beoordeeling van werken, welke in aanmerking komen, geschiedt door een bestuur, waarin naast deskundigen op verschillende terreinen der beschavingsgeschiedenis, tevens zitting hebben vertegenwoordigers van hen, die de geldmiddelen beschikbaar stellen. De Koninklijke Academie van Wetenschappen, afdeeling letterkunde, heeft zich bereid verklaard zich te belasten met een zeker toezicht.

Het voorloopig bestuur bestaat uit de heeren: dr. J. Huizinga, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Leiden, voorzitter; jhr. mr. D. P. M. Graswinckel, rijksarchivaris te 's-Gravenhage, onder-voorzitter; mr. J. K. van der Haagen, hoofdcommies bij het departement van onderwijs, kunsten en wetenschappen, secretaris; W. Munnix, directeur van de centrale suiker-maatschappij, te Bloemendaal, penningmeester; dr. G. J. Hoogwerff, directeur van het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome; dr. J. Kalf, directeur van het rijksbureu voor de monumentenzorg, te 's-Gravenhage; dr. H. Schneider, directeur van het rijksbureau voor kunsthistorische en ikonografische documentatie, te 's-Gravenhage; Alf. Schröder, assuradeur te Amsterdam; dr. A. A. Smijers, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Utrecht.

Voorts heeft de heer H. A. van den Steenstraten te 's-Gravenhage zich welwillend bereid verklaard, zijn medewerking als notaris te verleenen.

De secretaris (adres van Horvettestraat 53, Voorburg), is gaarne bereid desgewenscht nadere inlichtingen te verstrekken.

(Het Vaderland)

D. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Nederl. Oost-Indië. - F. C. 5 neergestort. - Sergeant Pieters gedood. —**

Op 8 Mei '36 is bij het vliegveld Salatri een F. C. 5 neergestort. De sergeant van de luchtvaart-afdeeling, leerling-vlieger H. Pieters, werd gedood. De eerste luitenant der infanterie H. Maurenbrecher, werd licht gewond.

Tijdens het mitrailleurschieten is de Fokker na in een vrille te zijn geraakt, verongelukt. Het toestel sloeg over den kop en beide inzittenden werden er uit geslingerd, waarna het toestel in brand vloog en geheel werd vernield. (Aneta) **(V. b. 2264 B.)**

E. **NEDERLAND. — Contingenteering van Koffie ingetrokken. —**

Met ingang van 12 Mei wordt ingetrokken het Koninklijk Besluit van 17 Maart 1936 (pag. 2229 B.) tot tijdelijke beperking van den invoer van koffie.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2264 H.)**

F. **NEDERLAND. — Werkloosheid einde April 1936 - Vermindering. —**

Het Centraal Bureau voor de Statistiek verstrekt de volgende cijfers betreffende het aantal geheel werkloozen, bij alle organen der openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekende ingeschreven. Hierbij zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekende bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.

Mannen.	Aantal werkloozen op het einde van		
	April '36	April '35	Maart '36
18 jaar en ouder .	381.660	344.865	392.290
Jonger dan 18 jaar	15.337	10.260	16.682
Totaal	396.997	355.125	408.972
Vrouwen.			
18 jaar en ouder .	12.372	9.036	13.295
Jonger dan 18 jaar	6.377	4.022	6.779
Totaal	18.749	13.058	20.074
Algemeen totaal .	415.746	368.183	429.046

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2267 F.)**

G. **LORD ALLENBY OVERLEDEN. —**

Lord Allenby, die op 14 Mei '36 is overleden, werd in 1861 geboren. Hij vocht als officier in Zuid-Afrika en gedurende den Boerenoorlog nam hij deel aan het

ontzet van Kimberley. Ook de wereldoorlog vond hem op zijn post en van 1915 tot 1917 commandeerde hij het derde Engelsche leger, waarna hij het opperbevel over het leger in Egypte kreeg. Hij veroverde Palestina en een groot deel van Syrië. In December 1917 trok hij Jeruzalem, dat aan de Turken ontrukt was, binnen. In 1919 werd hij benoemd tot hoogen commissaris in Egypte, hetgeen hij tot 1925 bleef.
(Daily Mail)

A. VOLKENBOND. — Guatemala zegt lidmaatschap op. —
Guatemala heeft op 15 Mei besloten den Volkenbond te verlaten.
Ofschoon Guatemala geen enkele reden heeft opgegeven voor zijn besluit, gelooft men algemeen, dat de president van Guatemala zich solidair heeft willen toonen met Mussolini, voor wien hij een groote bewondering koestert.
Men wijst er nog op, dat Guatemala den Volkenbond nog achterstallige contributie schuldig is tot een bedrag van 150.000 goudfrancs, en dat het voor afloop van de twee opzeggingsjaren een totale schuld van ongeveer 200.000 francs zal moeten vereffenen.
(Journal de Genève)

B. PALESTINA. — Immigratie van Duitsche Joden 1933—1935. —
Van Januari 1933 tot December 1935 zijn 36.372 Joden uit Duitschland naar Palestina geëmigreerd; deze maken 70% uit van de Joodsche emigranten uit Duitschland. Van hen vestigden zich 24.500 blijvend in het land, 11.800 als toeristen. Van hen, die zich blijvend vestigden, waren 42% mannen, 36% vrouwen en 22% kinderen. Naar den ouderdom verdeeld:

tusschen	1 en 9	jaar	12.2%
„	10 en 20	„	17.3%
„	21 en 30	„	29.4%
„	31 en 40	„	20.2%
„	41 en 50	„	9.4%
„	51 en 60	„	6 %
„	61 en 70	„	3.1%
„	71 jr. en	ouder	2.4%

(Centraalblad voor Israëlieten) **(Vor. ber. 2206 C.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De voedselvoorziening op Java. —
Naar aanleiding van de door het Volksraadslid Pranoto gestelde vragen, heeft de regeering o.a. medegedeeld, dat in een groot aantal gevallen de voedselvoorziening en voedselverdeeling door plaatselijke maatregelen werden ondervangen.
Waar het voedseltekort een grooter omvang had, is de hulp der Regeering gevraagd. In deze gevallen bestond die hulp uit:

A. 1934—1935.

a. Verstrekking van buitenlandsche rijst tegen kostprijs:
in de residentie Cheribon 850 ton ter waarde van ƒ 37.600
in de residentie Banjoemas 20 ton ter waarde van „ 1.000
in de residentie Bantam 35 ton ter waarde van „ 1.600

b. Verstrekking van buitenlandsche rijst, gratis:
in de residentie Cheribon 665 ton ter waarde van ƒ 29.600
in de residentie Banjoemas 450 ton ter waarde van „ 29.000

c. Verleening van steun in geld:
in de residentie Cheribon ... ... ƒ 149.600
in de residentie Banjoemas ... ... „ 49.000
in de residentie Madioen ... ... „ 11.200
in de residentie Kediri ... ... „ 9.150
in het regentschap Buitenzorg ... ... „ 6.000

B. 1935—1936.

a. Verstrekking van buitenlandsche rijst, gratis:
in de residentie Cheribon 775 ton ter waarde van ƒ 32.200
in de residentie Bantam 35 ton ter waarde van ... „ 2.000

b. Verstrekking van Java-padi, gratis:
in de residentie Cheribon 4897 ton ter waarde van ƒ 52.100

c. Verstrekking van Java-rijst, gratis:
in de residentie Cheribon 2200 ton ter waarde van ƒ 112.100
in de residentie Cheribon 400 ton ter waarde van „ 9.800

d. Verleening van steun in geld:
in de residentie Cheribon ... ... ƒ 102.000
(Java Bode)

18 MEI 1936

D. NEDERLAND. — Werkverschaffing in Drente. —
Dezer dagen heeft de regeering de voor aankoop van het Ruiner-, Echtener-, Pesser- en Koekangerveld benoodigde gelden ter beschikking gesteld. De aankoop zal geschieden door den houtvester bij het Staatsboschbeheer te Assen. Het ligt in de bedoeling van de regeering om 1200 H.A. te bestemmen tot bosch en 600 H.A. tot den aanleg van bouw- en grasland.
Met den aanleg zijn 1.5 millioen gulden arbeidsloon gemoeid, terwijl het geheele werk, met inbegrip van aankoop grond, bouw boerderijen en aanleg harde en andere wegen, rond 2.5 millioen gulden zal vorderen. Dit werk zal gedurende ongeveer tien jaren aan een paar honderd werkloozen arbeid kunnen verschaffen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Werkverschaffing 2275 A.)

E. SURINAME. — Economische toestand. —
Uit het zoo juist verschenen jaarverslag der Surinaamsche Bank blijkt, dat het afgeloopen jaar nog uiterst moeilijk voor deze Nederlandsche kolonie is geweest en dat er nog geen sprake is van eenig herstel. Al is de totale omvang van den internationalen handel iets toegenomen, de export, die in 1934 iets was gestegen, is opnieuw gedaald en heeft een nieuw laagterecord bereikt.

	Invoer	Uitvoer
1930	ƒ 9.188.476	ƒ 8.389.803
1931	6.626.645	6.017.885
1932	5.650.259	4.616.374
1933	4.899.186	3.649.671
1934	4.758.551	3.832.363
1935	5.147.386	3.644.779

	Inkomsten	Uitgaven	Rijksbijdrage
1929	ƒ 4.443.940	ƒ 7.808.967	ƒ 3.059.176*)
1930	4.595.332	7.625.678	2.917.200*)
1931	4.118.422	7.386.739	3.268.317
1932	3.861.461	6.950.440	3.088.979
1933	3.663.620	6.746.805	3.083.185
1934	3.796.793	6.699.118	2.902.325
1935	3.849.626	6.871.242	3.021.616
1936 †)	4.019.728	6.681.139	2.661.411

*) Bovendien werden resp. ƒ 305.851 en ƒ 113.146 uit een leening gedekt.
†) Raming.
(Verslag Surinaamsche Bank) **(Vor. ber. 2152 E.)**

F. SPANJE. — Casares Quiroga. - Levensloop. —
De nieuwe minister-president Casares Quiroga is uit Coroña afkomstig. Te Madrid heeft hij gedurende langen tijd de advocatenpraktijk uitgeoefend. In de laatste maanden der monarchie maakte hij deel uit van het Revolutionnair Comité en werd tijdens den opstand der kapiteins Galan en Garcia Hernandez te Jaca gearresteerd. Hij werd tot een lichte gevangenisstraf veroordeeld; onmiddellijk na zijn invrijheidstelling hervatte hij zijn politieke campagne.
Aanstonds na het uitroepen der republiek vertrouwde Zamora, destijds president van het voorloopig bewind, hem de portefeuille van Marine toe. Daarna werd hij minister van Binnenlandsche Zaken en later van Justitie.
Na de verkiezingen van 1933, toen de linksche partijen de nederlaag hadden geleden, onderteekende Quiroga het manifest der Links-Republikeinen, waarin alle betrekkingen met Alcala Zamora, president der republiek, werden verbroken. Den 17den Febr. '36, na de overwinning van het Volksfront, werd Quiroga minister van Openbare Werken, vervolgens werd hij ad interim met de portefeuille van Binnenlandsche Zaken belast. In deze functie beantwoordde hij onlangs de interpellaties in de Cortes over de jongste onlusten, hetgeen zijn gezag bij de linksche partijen nog deed toenemen.
(El Sol)
(Vor. ber. Casares Quiroga 2300 B.)

A. Z. H. EXC. MGR. J. H. G. JANSEN OVERLEDEN.
Op 17 Mei '36 is Z. H. Exc. mgr. Joannes Henricus Gerardus Jansen, oud-Aartsbisschop van Utrecht en titulair-Aartsbisschop van Selimbria, na een langdurige ziekte in het Sint Antoniusziekenhuis te Utrecht, waar Z. H. Exc. sedert 19 Juli 1935 werd verpleegd, in den ouderdom van 68 jaar overleden.

Z. H. Exc. Mgr. J. H. G. Jansen.

Mgr. Joannes Henricus Gerardus Jansen, werd op 9 Mei 1868 te Leeuwarden geboren. In October 1881 ving hij zijn gymnasiale studies te Rolduc aan. In 1887 deed hij zijn intrede in het Groot-Seminarie „Rijsenburg" te Driebergen. Op 15 Augustus 1893 werd hij priester gewijd.
In 1927 werd hij belast met de voorbereiding van de oprichting van de nieuwe parochie van het H. Hart van Jezus onder de bestaande parochie van O. L. Vrouwe ten Hemelopneming. Op 1 September 1927 werd de eerste spade in den grond gestoken. Op Tweeden Paaschdag 1928 werd de eerste steen gelegd door den deken van Utrecht, Mgr. B. A. de Wit, en op 23 Mei werd de kerk door Mgr. H. van de Wetering geconsacreerd. Van deze parochie werd pastoor Jansen in 1929 de herder.
Kort daarna volgde zijn benoeming tot deken van Utrecht.
Op 18 November stierf Mgr. H. v. d. Wetering en vaceerde de aartsbisschoppelijke zetel. Den volgenden dag werd de deken van Utrecht in een buitengewone vergadering van het kapittel benoemd tot vicaris-kapitulaar. Na vijf maanden werd door den pauselijken internuntius, Mgr. L. Schioppa, aan pastoor Jansen medegedeeld, dat hij was uitgekozen als opvolger van den stoel van St. Willibrord.
Op vijf Juni 1930, den feestdag van den H. Bonifacius, apostel der Friezen, werd hem de bisschopswijding toegediend door Z. H. Exc. Mgr. L. Schioppa, geassisteerd door Z. H. Exc. Mgr. L. Schrijnen, bisschop van Roermond en Z. H. Exc. Mgr. P. Hopmans, bisschop van Breda.
Zijn groot levenswerk mag wel genoemd worden de hervorming van de zorg voor de rijpende en rijpere jeugd.
In 1931 nam Z. H. Exc. het initiatief tot de oprichting van een klein Seminarie te Apeldoorn, dat thans voltooid is. In hetzelfde jaar wijdde hij, ter gelegenheid van de Rerum Novarumherdenking te Rome, het Nederlandsch Priestercollege in.
Op 15 Augustus werd hij te Utrecht op grootsche wijze gehuldigd bij zijn veertigjarig priesterfeest. Zijn ingespannen arbeid en zijn vele dienstreizen hadden zijn gezondheid gesloopt. Op de terugreis van het Eucharistisch Congres te Buenos Aires, in 1934, openbaarde zich een hartkwaal, die niet meer genezen is. Mgr. Jansen zag zich genoodzaakt aan Rome de benoeming te verzoeken van een coadjutor.
(De Maasbode - Dagblad v. N.-Brabant)
(Vor. ber. Mgr. J. H. G. Jansen 2216 D.)

B. DR. NAHOEM SOKOLOW OVERLEDEN. —
De eere-voorzitter van de Zionistische wereld-organisatie, dr. Nahoem Sokolow, is op 17 Mei '36 plotseling in den leeftijd van 77 jaar te Londen overleden.
Sokolow werd te Wyzegrad in het toenmalige Russische Polen geboren. Te Warschau, waar hij zich vestigde, toen hij 21 jaar was, wijdde hij zich aanvankelijk aan de letterkunde, publiceerde eenige Hebreeuwsche werken en werd redacteur van het Hebreeuwsche weekblad „Hazefirath", dat een jaar later een dagblad werd.
Na het overlijden van den hoofdredacteur Slonimski werd hij met de geheele leiding belast en twintig jaar heeft Sokolow die functie behouden. Hij vond echter nog tijd voor tal van publicaties over Joodsche zaken. In 1896 werd hij tevens hoofdredacteur van het Poolsche weekblad „Izraelita".
Na zich bij de Zionisten te hebben aangesloten, heeft Sokolow jarenlang in woord en schrift het zionisme verdedigd. Toen de uitgave van „Hazefirath" eenigen tijd gestaakt moest worden, kwam Sokolow naar Berlijn, waar hij medewerkte aan verschillende Zionistische bladen. In 1910 keerde hij naar Warschau terug, doch hij moest die stad wegens een politiek artikel, waarvoor hij door de Russische regeering werd vervolgd, weer verlaten. Hij ging naar Berlijn en werd benoemd tot secretaris-generaal van de Zionistische wereld-organisatie en later tot lid van het hoofdbestuur dezer organisatie.

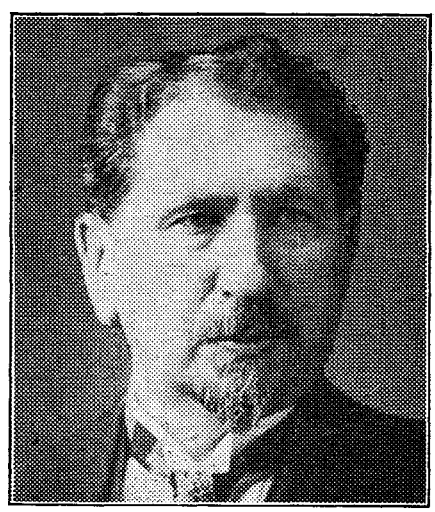

Dr. Nahoem Sokolow.

Na het uitbreken van den oorlog heeft Sokolow nog eenigen tijd in ons land vertoefd. Toen ging hij naar Londen en werkte hij in 1918 en 1919 mede aan de opstelling der Balfour-declaratie betreffende het Joodsch nationaal tehuis in Palestina.
Na het einde van den oorlog ging Sokolow als hoofd van het comité der Joodsche delegaties naar Parijs en nam deel aan de formuleering der rechten van de Joodsche minderheden, welke in de vredesverdragen zijn opgenomen, alsmede aan het tot stand komen van het Britsche mandaat over Palestina.
In 1921 werd Sokolow voorzitter der executieve van de Zionistische organisatie en later opvolger van dr. Weizmann als president der wereld-organisatie. Tevens werd hij in 1933 president van de Jewish Agency. Nagenoeg tot zijn dood is Sokolow als de leider der Zionistische wereld-organisatie actief blijven optreden. (De Telegraaf - Daily Telegraph)

19 MEI 1936

A. FRANKRIJK. — Socialistische partij. - These uiteengezet door Paul Faure. —

De secretaris-generaal der partij, Paul Faure, heeft de socialistische these uiteengezet, welke beoogt „het verbruik en de welvaart te ontwikkelen naar mate de rijkdommen zelf zich ontwikkelen".
De maatregelen, welke de werkloosheid zouden moeten doen verdwijnen, omvatten volgens Faure:
1. de 40-urige werkweek met behoud van het tegenwoordige loon, ook gedurende de vacanties.
2. uitvoering van groote werken ten behoeve van de nationale outillage.
Dit is een geweldig en veelomvattend plan, dat met name zal moeten omvatten de uitbreiding van het aantal sanatoria en ziekenhuizen, de opruiming van krotwoningen en de electrificatie van de provincie.
Faure zei voorts, dat men allereerst een „beroep" op de spaarders zou moeten doen, tot wie wij ons in het belang van het algemeen moeten wenden en in dat van de nationale verdediging. Paul Faure stelde dan de vraag, wat gedaan zou moeten worden, indien geen gehoor zou worden gegeven aan dit beroep.
Welnu, aldus vervolgde hij: ik ben van meening, dat wij dan het recht zouden hebben onze toevlucht te nemen tot een algemeene mobilisatie. Zoo goed als men van de mannen vraagt hun eigen leven op te offeren voor de verdediging van hun land, zou men ook het recht hebben van dezelfde middelen gebruik te maken tegenover de gevoellooze stof, welke kapitaal heet, riep Faure uit. Door aldus op te treden zouden wij laten zien, dat wij het bewijs leveren „betere" vaderlanders te zijn in de menschelijke beteekenis van het woord.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek zei Faure: Voor ons gaat de weg des vredes over Genève. Wij zullen daar de gelijktijdige ontwapening eischen, te beginnen met de nationalisatie der wapenfabricage. Wij zullen economische maatregelen voorstellen, die geschikt zijn de voorbereiding van den oorlog te verhinderen in de landen, die hem wenschen te ontketenen.
Om alleen maar eens te spreken van Duitschland, is het niet opmerkelijk dat het grootste deel der producten, die dienen ter voorbereiding van den oorlog, zooals bauxiet en ijzererts, uit Spanje, Zweden, Rusland en Frankrijk komt, dus uit de landen waarvan de regeering óf socialistisch, óf sociaal democratisch is, óf tot het volksfront behoort? Is het onder het teeken van den Volkenbond niet mogelijk door preventieve maatregelen deze staat van zaken te verhinderen? (Le Peuple)

(Vor. ber. Soc. Partij 1836 G.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Instelling van een rubberfonds. —

Bij gouvernementsbesluit is ingesteld de Rubberfondscommissie. De taak van deze commissie zal zijn de voorbereiding van de instelling van een z.g. Rubberfonds, waarmede beoogd wordt met de daarvoor beschikbaar te stellen gelden uit de opbrengst van het bijzondere uitvoerrecht op bevolkingsrubber, de toekomstige financiering te verzekeren van maatregelen als bedoeld in art. 20 van de Bevolkingsrubber-uitvoerordonnantie.
Tot lid, tevens voorzitter, van deze commissie is benoemd de assistent-resident ter beschikking, hoofd van het kantoor voor de bevolkingsrubber-restrictie aan het departement van binnenlandsch bestuur, de heer G. van Brakel. Tot leden zijn benoemd de heeren L. Götzen, thesaurier-generaal, en ir. Ch. F. van Haeften, hoofdingenieur aan het departement van verkeer en waterstaat, hoofd van de afdeeling irrigatie, waterkracht en assaineering. (Aneta)

(Vor. ber. Rubber 2298 E.)

C. GEESTELIJK LEVEN. — Aartsbisschop van Rouaan afgezet. —

Bij decreet van de Congregatie van het Consistorie is Mgr. Jean Chollet, Aartsbisschop van Kamerijk, benoemd tot Administrator Apostolicus van het diocees Rouaan, sede vacante, met ingang van 2 Mei '36. Dit mandaat is provisorisch: Den katholieken van het diocees is medegedeeld, dat Mgr. André De la Villarabal, die 8 December 1920 werd benoemd tot Aartsbisschop van Rouaan, geen jurisdictie meer over hen heeft.
De „Matin" deelt mede, dat Mgr. De la Villarabal een ernstig verschil van meening had met een jong kanunnik, Mgr. Bertin, die zijn secretaris was.
Mgr. Bertin is thans door hem beschuldigd van misbruik van vertrouwen.
De Kerk is thans tegen den Aartsbisschop opgetreden, niet wegens feiten, welke bij het proces tot uiting zijn gekomen, noch wegens de sancties tegen den kanunnik, doch omdat hij, in strijd met de meest strikte regelen van het kanonieke recht, een geestelijke voor het wereldlijk gerecht heeft gedaagd.
(De Tijd)

D. CHINA. — Ontwerp voor een Grondwet. —

Uit Nanking wordt gemeld, dat de wetgevende Joean het ontwerp voor een Chineesche grondwet, dat reeds eenige malen was veranderd, heeft goedgekeurd. Het ontwerp zal in November '36 aan de Nationale Vergadering worden voorgelegd, die den datum van inwerkingtreding zal vaststellen. (Sin Pau)

(Vor. ber. Grondwet 1497 D.)

E. PORTUGAL. — Dr. de Oliveira Salazar. —

Lissabon heeft den achtsten verjaardag van de intrede van dr. de Oliveira Salazar, den tegenwoordigen minister-president van Portugal, in het ministerie van Financiën, gevierd.
De Portugeesche bladen, die in alle toonaarden het financieel beleid van Salazar prezen — de begrooting vertoonde het laatste dienstjaar een batig saldo — waren vol lof over zijn werk.
Het herstel van het godsdienstig leven is dank zij zijn samenwerking met Z. H. Em. Kardinaal Cerejeira, merkbaar. Beiden werken aan de moreele verheffing van het Portugeesche volk. (O Seculo)

(Vor. ber. Salazar 2189 G.)

20 MEI 1936

F. BULGARIJE. — Het burgerlijk huwelijk. —

De Bulgaarsche ministerraad bereidt een wet voor tot instelling van het burgerlijk huwelijk. Hierover is de geestelijkheid zeer verontwaardigd en zij maakt zich op er tegen te velde te trekken. De aartsbisschop-neophiet is door den koning in audiëntie ontvangen en overhandigde den souverein een motie van de synode. (Vreme)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Haringwet 1927. —

Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de Haringwet 1927. Ter toelichting wordt onder meer gezegd:
Sedert het in werking treden van de Haringwet 1927 op 1 Juni 1928 hebben zich bij de toepassing van die wet moeilijkheden voorgedaan met betrekking tot de uitoefening van de contrôle op den uitvoerhandel van haring, welke moeilijkheden hebben geleid tot de indiening van het onderhavige wetsontwerp.
In artikel 1 van de Haringwet is het verboden haring, behoorende tot een der aangewezen soorten, uit te voeren of aan een middel van vervoer tot uitvoer aan te bieden, tenzij de haring verpakt en de verpakking gemerkt is op de voorgeschreven wijze.
De ten aanzien van dit wetsartikel in de practijk ondervonden moeilijkheid is, dat „uitvoer" eerst kan worden vastgesteld op het oogenblik, dat de haring de grens passeert, derhalve op een oogenblik, dat het voor eventueel ingrijpen te laat is.
„Aanbieden aan een middel van vervoer tot uitvoer" kan worden geconstateerd, indien de haring aan een trein of boot, die bestemd is naar het buitenland te vertrekken, wordt aangeboden. Veelal wordt de haring echter eerst van de pakkerij met een of ander vervoermiddel vervoerd naar een station van de spoorwegmaatschappij of naar een havenplaats, terwijl tegenwoordig ook zeer veel haring vervoerd wordt per vrachtauto, o.a. naar Duitschland en naar België. Deze vrachtauto is dikwijls het eigendom van den haringexporteur, zoodat er van „tot uitvoer aanbieden" aan een middel van vervoer dan geen sprake is.
Aan deze bezwaren wordt thans tegemoet gekomen.
Voorts is gebleken, dat sommige ingeschreven haringexporteurs tonnen haring, voorzien van het stempelmerk, afleveren aan in een der grensplaatsen gevestigde handelaars, die deze haring eerst in opslag houden en daarna exporteeren. De uitvoer wordt dan niet verantwoord op de staten, welke de exporteurs moeten indienen, want deze hebben geen haring uitgevoerd en de handelaars in de grensplaatsen staan meestal niet bij den dienst der Nederlandsche haringcontrôle ingeschreven. Bovendien is er gelegenheid te knoeien met het gewicht door haring uit de tonnen te nemen of goede haring te vervangen door haring van mindere kwaliteit. Ook hierin wordt thans voorzien.
Voorts zijn nog eenige voorzieningen van technischen aard getroffen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Tweede Kamer 2298 C.)

H. GRIEKENLAND. — Panayotis Tsaldaris overleden.

De vroegere minister-president Tsaldaris is op 17 Mei 1936 aan een congestie overleden.
Panayotis Tsaldaris was in 1868 te Kamarios bij Corinthe geboren. Na aan Grieksche, Duitsche en

Fransche universiteiten te hebben gestudeerd, begon hij in 1910 zijn politieke loopbaan als afgevaardigde van Corinthe. In 1915 werd hij minister-president. Toen Venizelos in 1917 aan het bewind kwam, werd Tsaldaris verbannen, doch in 1920 speelde hij weer een rol in het politieke leven. Verschillende malen was hij minister. In 1932 vormde hij met Kondylis en Metaxas een regeering, die door Venizelos ten val werd gebracht. In Maart 1933 kwam hij opnieuw met Kondylis aan het hoofd der regeering. In October van het vorige jaar trad hij af. (Proia)

(Vor. ber. Tsaldaris 1881 B.)

21 MEI 1936

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Minister Colijn inzake de Indische begrooting. —

Minister Colijn heeft in de Eerste Kamer het ontwerp Indische begrooting verdedigd.

Hoofddoel voor 's ministers financieel beleid is van den aanvang af geweest het stopzetten van de schuldtoeneming op de Indische begrooting. Aan de begrooting 1934 kan spr. niet veel meer doen. Toen was er een tekort op den gewonen dienst van *f* 83 millioen, het volgende jaar was dit *f* 49 millioen, voor 1936 *f* 11 millioen.

Er waren gelukkig eenige overschotten op buitengewone diensten en zoo zijn voor 1934, 1935 en 1936 op de rekening ten slotte de tekorten nog verdwenen. De minister hoopte, dat de begrooting 1937 ook zonder deze bijzondere omstandigheden, geen tekort zal vertoonen. Daarmede is het volgend jaar hopelijk de eerste mijlpaal geslagen. Uit de voorloopige cijfers putte de minister het vertrouwen, dat dit zal gelukken.

In het slot van zijn rede zeide de minister te meenen, dat het zich laat aanzien, dat de aller-donkerste tijden voor Indië achter ons liggen en dat de lichtstrepen zullen toenemen.

De benoeming van een nieuwen Gouverneur-Generaal is begin Juni te wachten.

Voorstellen inzake wijziging in de Indische staatsregeling zijn van dezen minister niet te wachten. Heffing op olie acht de minister thans niet gewenscht.

Na re- en dupliek werd de begrooting zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2215 F.; Begrooting 2141 D.; Eerste Kamer 2275 F.)

B. PALESTINA. — Onlusten. - Verklaring van den Hoogen Commissaris. —

De Hooge Commissaris in Palestina heeft op 12 Mei 1936 in een radio-redevoering tot de Arabische bevolking de waarschuwing gericht, dat de regeering alle uitspattingen zal onderdrukken en alle schuldigen zal straffen.

De in Palestina uit Egypte aangekomen tanks en pantserwagens zullen, evenals de troepenversterkingen, de taak hebben aanvallen op particuliere eigendommen, welke den laatsten tijd vaak zijn voorgekomen, te verhinderen. Het is noodig de politie onder militaire bescherming te stellen. Een eskadron Engelsche bombardementsvliegtuigen kruist boven Jeruzalem.

Ondanks het ultimatum der Arabieren heeft de Britsche Hooge Commissaris zijn goedkeuring gehecht aan een door de Joodsche gemeenschap opgesteld arbeidsplan en medegedeeld, dat hij het aantal immigratie-certificaten zal vaststellen dat aan Israëlietische immigranten zal worden uitgereikt.

De oproep van de Arabische leiders tot de belastingstaking motiveeren dezen met de niet-vervulling van de nationale eischen van de Arabieren. Als er geen volksvertegenwoordiging is, kan er ook geen belastingplicht zijn. De bevolking wordt echter vermaand, de staking met vreedzame middelen door te voeren.

De Arabische en anti-Joodsche agitatie dreigt zich thans tot buiten Palestina uit te breiden. De opperste raad der Arabieren heeft n.l. naar Egypte, Syrië, Marokko en Irak agitatoren gezonden, die tot taak hebben, propaganda te maken voor de Arabieren in Palestina en betoogingen te organiseeren tegen de Joden en in het bijzonder tegen de nationale haardstede der Joden in Palestina. Volgens mededeelingen van het bureau van den Britschen Hoogen Commissaris zijn sedert het begin der onlusten 600 arrestaties verricht. (Courrier du Caire)

(Vor. ber. blz. 2282 D.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Resettlement Act en Guffey Coal Act ongrondwettig verklaard. —

Het Hof van Appèl van de Vereenigde Staten voor het district Columbia heeft op 18 Mei '36 de Resettlement Administration — (organisatie die tot doel heeft de binnenlandsche kolonisatie te regelen) — ongrondwettig verklaard.

Voorts nam het Hoogste Gerechtshof een belangrijke beslissing en verklaarde de Guffey Coal Act (de bekende steenkolenwet) in strijd met de grondwet.

(New York Herald Tribune)

D. FRANKRIJK. — Ontvolking. —

Senator Albert Duvre, die enkele weken geleden het congres der talrijke gezinnen in zijn departement, Seine-et-Marne, heeft gepresideerd, schrijft in de „Petit Parisien": het aantal geboorten in Frankrijk heeft aan het einde van het tweede keizerrijk zijn hoogtepunt bereikt met 1.034.000 voor 1868. Het is gedaald tot 677.000 in 1934 en ongeveer 650.000 in 1935, een vermindering dus van 384,000, d.i. meer dan één derde.

Frankrijk telde in 1870 38 millioen inwoners, in 1936 41 millioen.

Een vergelijking met eenige andere staten geeft duidelijk Frankrijk's ontvolking aan:

	1870	1936
	aantal inwoners	
Italië	25 millioen	43 millioen
Groot-Brittannië	26 „	47 „
Duitschland	39 „	67 „
Japan	33 „	69 „
Brazilië	10 „	47 „

(Petit Parisien) **(Vor. ber. Bevolking 314 A.)**

E. ZWEMSPORT. — Tiny Wagner vestigt nieuw wereldrecord. —

Op 17 Mei '36 is het Tiny Wagner gelukt het wereldrecord 440 yards vrije slag op haar naam te brengen, door dezen afstand in 5 min. 22 sec. te zwemmen. Zij verbeterde daarmede het wereldrecord, waarvan Rie Mastenbroek met 5 min. 29.2 sec. houdster was, met niet minder dan 7.2 sec. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Tiny Wagner 2253 G.)

F. AMSTERDAM. — Luchtbescherming. - De verduisteringsoefening mislukt. —

De verduisteringsproef die in den nacht van 19 op 20 Mei '36 heeft plaats gevonden, is niet gelukt. Het is gebleken dat de verlaging van de spanning van het electrische licht tot op een derde, tot ongeveer 80 volt, niet zoo sterke vermindering van de straatverlichting tengevolge heeft, dat voldoende veiligheid van de bevolking gedurende oorlogstijd en een eventueelen luchtaanval zou worden bereikt. Bij de proef bleek, dat de stad nog te veel oriënteeringspunten voor vliegers, die zich er boven bevinden, bood.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Luchtbescherming 2294 H.)**

22 MEI 1936

G. NEDERLAND. — Congres van de Liberale Staatspartij „De Vrijheidsbond". - Grondwetsherziening. —

Op 16 en 17 Mei '36 kwam te Utrecht het congres van de liberale staatspartij „De Vrijheidsbond" bijeen. In de zitting kwam aan de orde het rapport van de commissie ter voorbereiding van de grondwetsherziening, met bijbehoorende resolutie. Zij luidt:

„De liberale staatspartij „De Vrijheidsbond" enz.,

betuigt haar instemming met de onverzwakte handhaving van de drukpersvrijheid en derhalve ook van het verbod van preventieve censuur;

spreekt zich uit voor de handhaving van het algemeen kiesrecht;

wijst de instelling van een economische kamer als wetgevend orgaan onvoorwaardelijk af, omdat aan een vertegenwoordiging van groepsbelangen nimmer de behartiging van het algemeen belang kan worden toevertrouwd;

kant zich evenzeer tegen het toekennen van wetgevend gezag aan bedrijfsraden of andere corporaties van belanghebbenden;

stelt als haar meening vast, dat bij de voorgenomen Grondwetsherziening 1937 moet worden gestreefd naar:

a. uitsluiting van het actief kiesrecht van maatschappelijk ongeschikten, van in staat van faillissement verkeerenden en van terzake van speciaal omschreven delicten veroordeelden;

b. uitsluiting van het passief kiesrecht van bezoldigde vertegenwoordigers van bepaalde groepsbelangen;

c. bepalingen voor vervallenverklaringen van het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam van den revolutionnairen volksvertegenwoordiger;
d. instelling van een adviseerende rijksraad."
(Telegraaf - Alg. Handelsblad - Het Volk)
(Vor. ber. Vrijheidsbond 2215 B.; Grondwet 2168 D.)

A. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Nederlandsche Ambulance in Nederland teruggekeerd.** Op 19 Mei '36 is het stoomschip „Palembang" van den Rotterdamschen Lloyd te Rotterdam aangekomen met aan boord de zes leden van de Nederlandsche Roode Kruis-ambulance naar Abessynië, die tot nu toe nog niet in ons land waren teruggekeerd, t.w. de doktoren Winckel, Hagenstein, Lampe en Veenenklaas, ir. De Vries en de verpleger Van den Honing. Zij werden door Prinses Juliana hartelijk toegesproken. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 2301 B.)**

23 MEI 1936

B. **ENGELAND. — Minister Thomas neemt ontslag. - „Verzekeringskwestie". —**
De minister van Koloniën Thomas heeft bij den koning zijn ontslag-aanvrage ingediend, welke door hem is aanvaard.
In een schrijven aan minister-president Baldwin wijst minister Thomas er op, dat de wijze, waarop zijn naam ter sprake is gebracht in de „verzekeringskwestie" hem onmogelijk maakt langer lid te blijven van de regeering. Meer dan ooit is hij van meening, dat alleen de nationale regeering het land door de crisis kan helpen.
Baldwin antwoordde, dat hij in de plaats van Thomas evenzoo zou hebben gehandeld en hij en zijn collega's nemen met droefheid het ontslag aan. (Times)
(Omtrent de „verzekerings-kwestie" in den ontslagbrief van minister Thomas werd in den laatsten tijd in de Engelsche bladen het volgende gemeld: Vóór de Britsche minister zijn bebegrooting bij het Lagerhuis indiende, wist men op de beurs, dat er een verhooging van de theebelasting zou komen en enkele ingewijden w.o. minister Thomas' zoon, zouden daarvan gebruik hebben gemaakt door zich onmiddellijk voor groote bedragen tegen een verhooging te dekken, waardoor zij zich zelf hebben verrijkt en de schatkist benadeeld. — Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Minister Thomas 2176 G.)

C. **LUCHTVAART. — „A. H. G. Fokker-Fonds". —** Op 16 Mei '36 was het 25 jaar geleden, dat de heer A. H. G. Fokker op een door hem zelf ontworpen en gebouwd vliegtuig de proeven aflegde, die hem in het bezit stelden van het brevet van vliegtuigbestuurder. Dit zilveren jubileum is voor den heer Fokker aanleiding geweest ƒ 100.000 te schenken voor een fonds, dat de snelle opleiding van vliegers ten doel heeft. (De Nieuwe Eeuw)
(Vor. ber. A. H. G. Fokker 2036 B.)

D. **NEDERLAND. — Volkenbond en Vrede. - Rede van minister Dr. H. Colijn. —**
In het Gebouw voor K. en W. te 's-Gravenhage heeft op 18 Mei '36 de vereeniging voor Volkenbond en Vrede ter gelegenheid van den Volkenbondsdag, een openbare bijeenkomst gehouden, waarin als sprekers optraden minister Colijn en het Tweede Kamerlid mr. A. M. Joekes.
Onder de aanwezigen werden opgemerkt enkele ministers, eenige leden van het corps diplomatique en verschillende andere Kamerleden. Na een kort openingswoord van den voorzitter van het hoofdbestuur der vereeniging, mr. J. C. A. Everwijn, was het woord aan minister Colijn.
Minister Colijn vroeg, wanneer men zegt dat er van al die fraaie beginselen niets terecht is gekomen: is men dan bereid de grondregelen voor het statenverkeer geheel prijs te geven? Zoo neen, meent men dan dat de toepassing daarvan bevorderd zal worden door de afwezigheid van een collectief orgaan dat in het leven werd geroepen om te waken voor de handhaving van die regelen? Ook hierop verwachtte spr. geen toestemmend antwoord. Maar wat blijft er dan over? Den Volkenbond in zijn huidigen vorm geheel doen verdwijnen en dan van nieuws aan weer beginnen met den opbouw van wat anders? Die oplossing zou toch van weinig practischen zin getuigen en dient reeds daarom ter zijde te worden gesteld. Wel is volgens sommigen de bond reeds ter ziele, maar daarbij doelt men toch meer op zijn zedelijke beteekenis dan op zijn formeel bestaan. We moeten thans afwachten, het hoofd koel houden en nadenken over mogelijke wijzigingen in het handvest, die de werkzaamheden van den bond op meer reëelen grondslag zullen kunnen vestigen. Het ligt niet op sprekers weg thans de daarbij te volgen richting aan te geven. Al dadelijk is hier weinig te bereiken als het initiatief niet van een der groote machten uitgaat en al ware dit anders, dan nog zou een Nederlandsch regeeringspersoon het probleem langs anderen weg aan de orde moeten stellen dan via een vergadering als deze.
Zeker zal zulk een herziening groote moeilijkheden opleveren, maar het alternatief is zoo afschrikwekkend, dat een uitweg moet worden gevonden.
Vervolgens sprak mr. Joekes, die erop wees, dat niet van prijsgeving en verzwakking van den Volkenbond heil kan worden verwacht, maar in versterking ervan en in aanvulling van de leemten. (Het Vaderland) **(V. b. Dr. H. Colijn 2309 A.; Volkenbond en Vrede 2046 C.)**

E. **NEDERLAND. — Vrouwen-vredesgang 1936. —** Meer dan achttienduizend vrouwen uit alle deelen van het land trokken op 18 Mei '36 in een zwijgenden stoet door de straten van de hoofdstad om te demonstreeren voor den vrede en uiting te geven aan haar wil, zich te verzetten tegen het oorlogsmonster.
Op het voormalig Paleis voor Volksvlijt-terrein had tenslotte een meeting plaats.
In den namiddag hebben de minister van Sociale Zaken, mr. Slingenberg, en de president van het Permanente Hof van Internationale Justitie, sir Cecil Hurst, ieder een deputatie van den vrouwen-vredesgang ontvangen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vrouwen-vredesgang 1804 B.)

24 MEI 1936

F. **BELGIE. — Kamerverkiezingen. —**
De uitslag van de op 24 Mei '36 gehouden Kamerverkiezingen luidt als volgt:

	Aantal stemmen 1936	1932	Zetels 1936	Winst of verlies
Katholieken	673.161	(904.561)	63	— 16
Socialisten	761.490	(869.486)	70	— 3
Liberalen	290.763	(333.568)	23	— 1
Rexisten	270.965	(0)	21	+ 21
Vlaamsch-nationalisten	166.504	(130.419)	16	+ 8
Communisten . . .	143.234	(65.905)	9	+ 6
			202	

Kleine wijzigingen kunnen zich hierbij nog voordoen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht blz. 2296 D.)**

G. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Chineesch (in het Engelsch vertaald): T'ang Leang Li — „The New Social Order in China". (China United Press, Shanghai)
Duitsch: Hans Reepen — „Kinder der Steppe". Universitas, Berlin 1936)
Engelsch: Harold Beeley — „Disraeli". (Duckworth)
Stephan Swynn — „Irish Literature and Drama in the English Language". (Nelson)
Rebecca West — „The Thinking Reed". (Hutchinson)
Fransch: Auguste Bailly — „Louis XI". (A. Fayard & Cie., Paris)
Irène Némirovsky — „Jezabel". (Albin Michel, Paris)
Charles Oulmont — „Voltaire en robe de Chambre". (Calmann-Lévy, Paris)
Italiaansch: Gustavo Giovanni — „L'Architettura del Rinascimento". (Fratelli Treves, Milano)
Leonardo Olschki — „Struttura Spirituale e Linguistica del Mondo Neolatino". (Laterza, Bari)
Nederlandsch: Arthur v. Schendel — „Avonturiers". (Folemprise, Boucher, 's-Hage 1936)
Noorsch: C. J. Hambro — „Taler i tiden". (Gyldental, Oslo)
Russisch (in het Engelsch vertaald): Paul Nizovoy — „The Ocean". (Hamish Hamilton)
Spaansch: Francisco Agustin — „Naturaleza humana" (Narraciones) (Madrid 1935)
Jorge Guillen — „Cántico". (Al aire de tu vuelo) (Ediciones del Arbol, Madrid 1935)
Zweedsch: Eyvind Johnson — „Här har du ditt liv". (Bonniers, Stockholm)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2302 C.)**

OCTROOI-WEZEN

A. De nieuwe Octrooiwet in Duitschland. —
De Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage deelt mede:
De zooeven verschenen nieuwe Duitsche octrooiwet brengt een reeks van zeer belangrijke en principieele veranderingen tegenover de oude Duitsche wet. Gezien het groote belang dat Nederland bij de regeling van deze materie in Duitschland heeft, geeft de Kamer een korte uiteenzetting van de voor Nederlandsche belanghebbenden meest belangrijke veranderingen van deze wet, die 1 October 1936 in werking treedt.
Waarschijnlijk de belangrijkste wijziging is, dat de nieuwe wet den uitvinder het recht op patent toewijst.
Weliswaar geldt om practische redenen in de aanmeldingsprocedure de aanmelder als gerechtigd, de toewijzing van het octrooi te verlangen, doch de rechten van den werkelijken uitvinder kunnen niet, zooals tot nu toe, door zulk een aanmelding worden besnoeid.
De uitvinder kan zonder meer, indien zijn uitvinding door een ander is aangemeld, van dezen binnen een jaar eischen, dat hem de aanspraak op de toewijzing van het octrooi, of, wanneer dit reeds is toegewezen, op het octrooi zelf, wordt overgedragen.
Degenen die van de uitvinding reeds voordien gebruik maakten, die echter van den aanmelder mededeeling hebben ontvangen, dat hij zich zijn rechten voor het geval van octrooi-toewijzing heeft voorbehouden, kunnen zich tegenover de werking van het octrooi niet meer daarop beroepen, dat zij voordien van de uitvinding hebben gebruik gemaakt.
Ook publicaties gemaakt door onbevoegden binnen zes maanden vóór de aanmelding door den uitvinder, kunnen de toewijzing van een octrooi niet meer belemmeren.
De nieuwe wet kent, behalve het recht op toewijzing van een octrooi en het recht uit het octrooi, ook een recht op het octrooi, dat op de erfgenamen kan overgaan en dat overdrachtelijk is.
De octrooiduur is ongewijzigd gebleven.

De Lizenz-Bereitschaft. —
Zeer belangrijk voor de Nederlandsche fabrikanten is de invoering van een nieuw rechtsbegrip, de z.g. „Lizenz Bereitschaft". Deze bepaling dient, zooals zoovele in deze nieuwe wet, vooral ter bescherming van kleine uitvinders, die niet in staat zijn groote kosten te maken.
Volgens deze bepaling kan de octrooihouder tegenover het „Reichs-Patentamt" schriftelijk verklaren, dat hij aan ieder het gebruik van de uitvinding tegen een billijke vergoeding toestaat. Na afgifte van een dergelijke verklaring verminderen de octrooirechten tot op de helft.
Een dergelijke verklaring, die niet te herroepen is, is niet toelaatbaar, wanneer een monopolie-licentie is gegeven. Voor zoover „Lizenz Bereitschaft" is ingeschreven, kan een ieder de licentie door middel van het schrijven van een aangeteekenden brief aan den octrooihouder verwerven. Hij is dan verplicht aan het einde van elk kwartaal mededeeling over het gebruik te doen en de vergoeding te storten. Voor zoover geschillen over de rechten ontstaan, beslist het „Reichs-Patentamt" definitief. De nieuwe wet kent ook verplichte licenties, doch deze materie is nu zoo geregeld, dat deze alleen kunnen ontstaan, wanneer de rijksregeering verklaart, dat zij in het belang van de volksgemeenschap geboden zijn. Zij zijn pas drie jaren na toewijzing van het octrooi toelaatbaar.

Regeling van de aanmelding door buitenlanders. —
Van groot belang voor Nederland is ook de regeling van de aanmelding door buitenlanders. Octrooihouders die in Duitschland woonplaats noch nederzetting hebben, welke octrooihouders ook reeds vroeger een vertegenwoordiger moesten kiezen, wanneer zij aan een procedure van het „Reichs-Patentamt" deelnamen of rechten uit een octrooi wilden geldend maken, moeten in de toekomst of een octrooibezorger of een advocaat, die in de octrooirol is ingeschreven, daarmede belasten.
Ook buiten de materieele bepaling over octrooi-toewijzing en rechten uit octrooien, brengt de nieuwe wet vele wijzigingen.
Nadere bijzonderheden over deze nieuwe Duitsche octrooiwet kunnen belanghebbenden bij de Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage verkrijgen.
(Nederl. Kamer van Koophandel voor Duitschland)

B. NEDERLAND. — Octrooiraad. - Wijzigingen. - Optreden als gemachtigde. —
Verschenen is Staatsblad no. 642, waarbij onder intrekking van het oude, is vastgesteld een nieuw reglement betreffende het optreden als gemachtigde voor den Octrooiraad.
Krachtens dit nieuwe reglement zal het toezicht op de werkzaamheden van de octrooi-gemachtigden voortaan door twee instanties geschieden. Tot nu toe was er een raad van toezicht, waarin de octrooi-gemachtigden geen zitting hadden. Voortaan zal in eersten aanleg toezicht worden gehouden door een in te stellen orde van octrooi-gemachtigden, waarin personen zitting hebben uit het midden der octrooi-gemachtigden. Voorts wordt een raad van beroep ingesteld, waarvan als voorzitter zal optreden de voorzitter van den Octrooiraad. Dwingend is voorgeschreven, dat één der drie leden van den raad van beroep een raadsheer in het Haagsche gerechtshof zal zijn.
In het nieuwe reglement is ook dwingend voorgeschreven, dat één of meer octrooi-gemachtigden zitting zullen hebben in de examencommissie, die de examens voor octrooi-gemachtigden afneemt.
De naam octrooi-bezorger is uit het reglement verdwenen. Deze is vervangen door de benaming octrooi-gemachtigde.
Ook is bepaald, dat de rang van artillerie- of genie-officier niet meer voldoende is om tot het examen van octrooi-gemachtigde te worden toegelaten.
In het nieuwe reglement is ten slotte vastgesteld, dat het bewijs van inschrijving als octrooi-gemachtigde jaarlijks moet worden geviseerd. Hiermede wordt bereikt, dat degeen die als gemachtigde optreedt, de practijk geregeld is blijven uitoefenen.
(Staatsblad No. 642) **(Vor. ber. Octrooiraad 1026 A.)**

C. BOLIVIA. — President- en regeeringswisseling. —
Uit de berichten, welke uit La Paz binnenkomen, blijkt, dat de algemeene staking in Bolivia aanleiding tot de militaire putsch is geweest. Het militaire garnizoen in de hoofdstad schaarde zich aan de zijde der stakers en president Sorzano werd afgezet. Luitenant-kolonel German Busch heeft voorloopig de macht in handen genomen, doch men verwacht spoedig kolonel Toro, die in den Chaco vertoefde en die het presidentschap der republiek op zich zal nemen. Er is een nieuwe regeering gevormd, die verklaard heeft, alle internationale verdragen te zullen eerbiedigden. (A. N. P.) **(Vor. ber. Kabinet 1891 C.)**

25 MEI 1936

D. BELGIE. — Economisch-Technologisch Instituut.
Het Vlaamsch Economisch Verbond heeft er toe medegewerkt, dat het Eerste Economisch-Technologisch Instituut in België op 14 Mei '36 te Antwerpen is tot stand gekomen. (Het Laatste Nieuws)

E. POLEN. — Handelsverdrag met Frankrijk opgezegd. —
De Poolsche regeering heeft op 6 Mei tegen 10 Juli de Poolsch-Fransche handelsconventie van 1924 opgezegd, waarbij het handelsverkeer tusschen de beide landen werd geregeld.
De Poolsche regeering heeft verzocht spoedig tot onderhandelingen over te gaan om een nieuwe overeenkomst te sluiten. Deze stap der Poolsche regeering houdt ten nauwste verband met de onlangs door Polen genomen maatregelen voor de reglementeering van den handel in goud en in deviezen.
Artikel 16 van de Fransch-Poolsche conventie van 1924 stipuleert, dat de Poolsche regeering geen enkele beperking mag brengen in het vrije deviezenverkeer.

Deze clausule nu is onvereenigbaar met de deviezenregeling, welke Polen op 27 April heeft afgekondigd en het is om deze reden, dat Polen de conventie opzegt in overeenstemming met de in de conventie vervatte bepaling. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Frankrijk 2131 E.; Polen 2201 C.; Deviezenregeling 2283 B.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nederlandsch-Duitsch handelsverdrag. —
Ingediend is een wetsontwerp houdende goedkeuring van het Nederlandsch-Duitsche verdrag nopens de regeling van het goederenverkeer voor 1936 met bijlage en bijbehoorend slotprotocol, op 23 December 1935 te Berlijn gesloten.

In de Memorie van Toelichting wordt er aan herinnerd, dat men bij de verdragen van 27 April 1933, 15 December 1933 en 22 December 1934 voor een aantal artikelen tengevolge van de op het maken van hooge prijzen ingestelde Duitsche landbouwpolitiek, extra prijzen heeft kunnen bedingen.
De nijpende deviezenschaarschte heeft echter de Duitsche regeering in de onmogelijkheid geplaatst om de Nederlandsche landbouwproducten tegen de tot dusver berekende prijzen in het jaar 1936 te blijven invoeren. Dit heeft ten gevolge gehad, dat niet langer tegen de voor 1935 bedongen prijzen kan worden geëxporteerd.
Intusschen dient niet uit het oog te worden verloren, dat men tengevolge van de lagere prijzen in staat zal zijn beduidend grootere hoeveelheden naar Duitschland te exporteeren, hetgeen in tegenstelling met voorafgaande jaren een betere uitputting van de betreffende verdragscontingenten mogelijk zal maken.
Met uitzondering van spek, waarvoor de onderhavige regeling blijft gehandhaafd, zijn zoodanige mogelijkheden voor boter, kaas, melkproducten en eieren in het verdrag van 23 December 1935 nedergelegd.
Tengevolge van de onzekere economische omstandigheden kwam het niet wenschelijk voor het verdrag voor langer dan één jaar te sluiten.
De beide regeeringen zijn bij notawisseling, waarvan een afdruk en een vertaling zich als bijlage bij deze memorie bevinden, overeengekomen het verdrag met ingang van 1 Januari '36 voorloopig toe te passen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2108 D.; Tw. Kamer 2308 G.)

B. CHILI. — In- en Uitvoer. - Handel met Nederland en België. —
De buitenlandsche handel van Chili bedroeg in 1935 776.700.000 Goudpesos. De export bedroeg 473.000.000 pesos en de import 303.700.000 pesos. Vergeleken met de bedragen over 1934 wijzen de exportcijfers een vooruitgang van 0.7% en de importcijfers een vooruitgang van 25.6% aan.

Geïmporteerd werden:	Pesos.
Textielgoederen	64.037.600
Chemische producten	39.862.200
Metalen	36.949.400
Machines en gereedschappen	34.764.400
Landbouwproducten	25.626.700
Transportmateriaal	25.008.800
Afgewerkte artikelen	21.198.500
Mijnbouwproducten	19.611.200
Geëxporteerd werden:	
Mijnbouwproducten	366.668.900
Landbouwproducten	43.259.400
Levend vee	34.161.400

Het aandeel van Nederland en België in den im- en export was in 1935 als volgt (in Pesos):

	Import uit:	Export naar:
Nederland	2.569.000	6.533.000
België	4.963.000	8.832.000

(South American Journal)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1979 E.; Handel met Nederland 2247 A.)

C. ROEISPORT. — Studentenroeiwedstrijden. - De Varsity. —
Op 21 Mei '36 werden op het Noordzeekanaal de jaarlijksche studenten-roeiwedstrijden gehouden. Het hoofdnummer, de Varsity, werd door de oude vier van „Triton" gewonnen, tweede werd „Nereus" de winnaar van 1935.
De gedetailleerde uitslagen luiden als volgt:
Jonge vier: 1. Njord, 8 min. 23 2/5 sec.; 2. Aegir, op 2 lengten; 3. Triton, op 2½ lengten; 4. Nereus, ver.
Overnaadsche twee: 1. Triton, 10 min. 15 4/5 sec.; 2. Njord, op 5 lengten; 3. Nereus, ver.
Vier zonder stuurman: 1. Nereus, 8 min. 20 2/5 sec.; 2. Njord, op 5 lengten; 3. Laga, ver.
Jonge twee: 1. Njord, 9 min. 59 4/5 sec.; 2. Triton, op 3 lengten.
Oude vier, hoofdnummer, 3000 M.: 1. Triton, 12 min. 21 sec.; 2. Nereus, op 2 lengten; 3. Njord, op 5 lengten; 4. Aegir, ver; 5. Laga, zeer ver.
Achten, niet-studenten: 1. De Maas, 7 min. 25 2/5 sec.; 2. De Amstel, op ¼ lengte.
Overnaadsche vier: 1. Triton, 8 min. 27 3/5 sec.; 2. Nereus, op 3 lengten; 3. Aegir, op 3½ lengten; 4. Laga, op 4 lengten.
Jonge acht: 1. Nereus, 7 min. 30 1/5 sec.; 2. Njord, op ½ lengte; 3. Triton, op 1½ lengten; 4. Aegir, ver; 5. Laga II; 6. Laga I.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 1297 D.)**

D. SOVJET-RUSLAND. — Nieuwe Grondwet. —
Dezer dagen heeft te Moskou een vergadering van de commissie voor de herziening van de grondwet plaats gehad, welke uitvoerig het ontwerp voor de grondwet van de Sovjet-Unie behandeld heeft, dat haar door de redactiecommissie was voorgelegd. Zij heeft den definitieven tekst vastgesteld en besloten, dat hij aan de eerstvolgende zitting van het centrale uitvoerende comité zal worden voorgelegd.
Het ontwerp bestaat uit de volgende dertien hoofdstukken: maatschappelijke orde, staatsvorm, hoogste organen van de staatsmacht in de Sovjet-Unie, hoogste organen van de Unie-republieken, organen van het staatsbestuur in de Sovjet-Unie, organen van het staatsbestuur in de Unie-republieken, hoogste organen van de staatsmacht van de autonome socialistische Sovjet-republieken, plaatselijke organen van de staatsmacht, rechterlijke macht en procuratuur, grondrechten en -plichten van de burgers, kiesstelsel, wapen, vlag en hoofdstad, modus van de grondwetswijziging. (Prawda) **(Vorig bericht blz. 1680 E.)**

E. NEDERLAND. — Nationaal Socialistische Beweging. - Bisschoppelijk schrijven. —
Op Zondag, 24 Mei '36 werd de volgende brief in alle R.K. kerken in Nederland voorgelezen:
„De Aartsbisschoppen en Bisschoppen van Nederland aan de hun toevertrouwde geloovigen zaligheid in den Heer.
Beminde geloovigen,
Voor ruim twee jaar hebben wij U in een herderlijk schrijven gewaarschuwd tegen de gevaarlijke strooming van onzen tijd, vooral op staatkundig gebied. Ofschoon ons schrijven duidelijk genoeg was, hebben sommigen door gewrongen uitleg daarvan misbruik gemaakt. Het feit dat de gevaren waarop wij U toen wezen duidelijker aan het licht zijn getreden, maakt het ons tot plicht nogmaals het woord tot U te richten.
Wij blijven heilig overtuigd, dat de Kerk in ons Vaderland in hooge mate geschaad, en dat zelfs haar heilzame werking grootendeels onmogelijk gemaakt zou worden, als de Beweging van het Nationaal Socialisme de overhand zou krijgen. Daarom verklaren wij als herders uwer zielen, die diep onze verantwoordelijkheid gevoelen, dat zij, die aan deze partij in belangrijke mate steun verleenen, niet tot de Heilige Sacramenten kunnen worden toegelaten. De volgzaamheid, dierbare geloovigen, die gij zoo dikwijls in moeilijke omstandigheden getoond hebt, doet ons vertrouwen, dat gij ook nu naar het woord van uw bisschoppen zult luisteren en zal dit ons herderlijk schrijven op Zondag 24 Mei '36 in alle tot onze kerkprovincies behoorende kerken, alsmede in de kapellen, waarover een rector is aangesteld, onder de vastgestelde heilige diensten op de gebruikelijke wijze worden voorgelezen. Gegeven te Utrecht den 6den Mei 1936." (De Maasbode - De Tijd)
(V. b. N.S.B. 2280 F.; Herderlijk schrijven 1169 G.)

F. MUZIEK. — Nederlandsch Muziekfeest te Wiesbaden. —
Op initiatief van den ook in Nederland bekenden „Generalmusikdirektor" Carl Schuricht werd dezer dagen te Wiesbaden een Nederlandsch muziekfeest gehouden waarop werken van eenige Nederlandsche levende componisten werden uitgevoerd, waaronder composities van Johan Wagenaar, Willem Landré, Guillaume Landré, Henk Badings e.a. (Red. K. H. A.)

A. **BEWAPENING. — Moderne Torpedo's. —** In Japan zijn eenigen tijd geleden torpedo's gebouwd, die bestuurd konden worden door iemand „aan boord" (fig. 1). De bestuurder zou, indien de torpedo haar doel bereikte en tot ontploffing kwam, daarbij zelf onherroepelijk omkomen.

Het Amerikaansche systeem (fig. 2 en 3) houdt meer rekening met de waarde van een menschenleven. De bestuurder van de torpedo kan zich vlak vóór de explosie, door middel van een hefboom, daarvan losmaken.

(De Telegraaf)

(Vor. ber. Bewapening 2276 B.)

FIG. 1

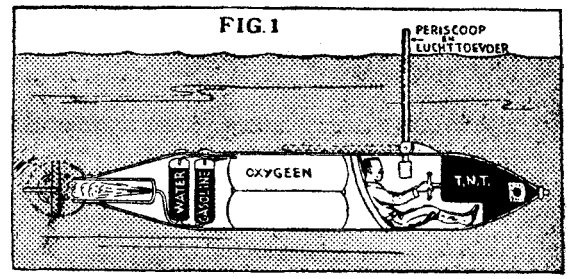

FIG. 2

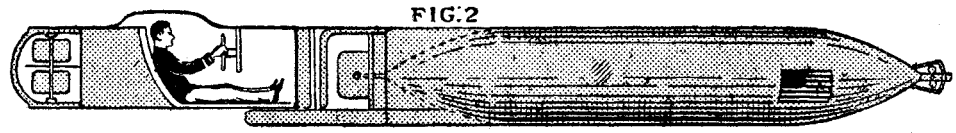

FIG. 3

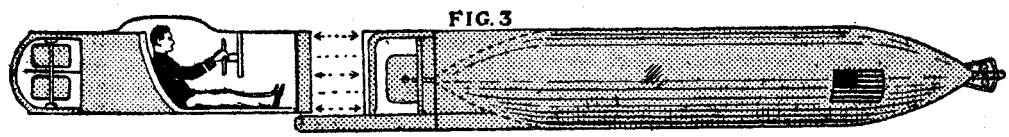

26 MEI 1936

B. **INTERNATIONAAL ARBEIDSBUREAU TE GENEVE. —**

De directeur van het Internationaal Arbeidsbureau, Harold Butler, stelt in zijn verslag over de werkzaamheden van het bureau in 1935, de vraag welk aandeel der vermeerderde productie over 1935 toegeschreven kan worden aan de wapenindustrie.

De algemeene index der industrieele productie, aldus het rapport, heeft zich in eenige landen in opwaartsche richting bewogen. Het index-cijfer voor de wereldproductie als geheel is thans terug tot het peil van 1929. De vraag doet zich voor, in hoeverre deze vooruitgang gezond is. Het is bekend, dat in alle belangrijke industrielanden de wapenindustrie een groote uitbreiding ondergaat, hetzij voor eigen gebruik dan wel voor rekening van het buitenland.

In hoeverre moet bijv. de opmerkelijke vermeerdering der productie van plaatijzer en staal, welke vooral geldt voor Tsjecho-Slowakije, Duitschland, Italië, Japan, Groot-Brittannië, de Vereenigde Staten en Sovjet-Rusland aan deze omstandigheid worden toegeschreven? In hoeverre spruit de hernieuwde activiteit in de chemische-, automobiel-, kleeding- en steenkoolindustrie bijv. hieruit voort? Voor zoover deze welvaart in de industrie gebaseerd is op oorlogsvoorbereiding is zij alleen onheilspellend.

De fabricatie van wapenen, aldus Butler, voegt niets toe aan de nationale welvaart. Als nationale uitgave is de wapenhandel steriel en onproductief. De economische gevolgen van herbewapening moeten geplaatst worden tegenover de schijnbare teekenen van economische opleving.

In het algemeen gesproken voert het economisch nationalisme nog steeds den boventoon: clearingovereenkomsten, quota, buitensporige tarieven en beperkingen op monetair gebied versperren den weg aan een hervatting van den internationalen handel, den barometer van economische welvaart.

De algemeene vooruitzichten voor het internationaal arbeidsbureau zijn bemoedigend. Ondanks vertroebelingen en bezorgdheden voortvloeiend uit den internationalen toestand is het gestadig voortgegaan op zijn weg. (Journal de Genève)

(Vor. ber. Intern. Arbeidsbureau 2065 C.)

C. **JOEGO-SLAVIE. — Betrekkingen tot Duitschland.** Stojadinowitsj, de Zuid-Slavische premier en minister van Buitenlandsche Zaken, heeft een belangrijke verklaring over de betrekkingen tusschen Zuid-Slavië en Duitschland afgelegd in een interview, dat gepubliceerd is in het Roemeensche dagblad Universul.

Men weet, dat de houding van Zuid-Slavië tegenover Duitschland onrust heeft gewekt bij Roemenië en Tsjecho-Slowakije; ondanks alle verklaringen van eensgezindheid welke bij de conferenties van de Kleine Entente gepubliceerd worden. Duitschland heeft vele handelsconcessies aan Zuid-Slavie gedaan, en het politieke doel daarvan is duidelijk. In Zuid-Slavië gaan nu ook steeds meer stemmen op, dat de tijd is gekomen om nieuwe vrienden te zoeken.

In het interview zegt Stojadinowitsj, dat Italië en Duitschland de beste klanten van Joego-Slavië zijn en dat de Duitsche markt, in verband met de sancties tegen Italië van dubbel zoo groot belang is geworden. Daarbij komt nog, dat Zuid-Slavië een bevroren crediet van 450 millioen dinar in Duitschland heeft. Dit beteekent geen politieke toenadering van Joego-Slavië tot Duitschland. Maar economische zwakheid beteekent politieke en militaire zwakheid. Politiek en economie moeten niet verward worden. De economische betrekkingen tusschen Franrijk en Zuid-Slavië zijn van geen beteekenis, maar hun politieke betrekkingen zijn zeer goed. (Universul)

(Vorig bericht Stojadinowitsj 2214 G.)

D. **ASTRONOMIE. — De rotatie van het Melkwegstelsel. —**

De astronoom H. Mineur a/h. Obs. te Parijs, is na langdurige waarnemingen, metingen en berekeningen, tot het resultaat gekomen, dat het geheele melkwegstelsel, waartoe ook onze zon behoort, in gemiddeld 260 millioen jaren, om een punt R.o., gelegen, op 10.000 parsec. van de zon roteert.

De rotatie snelheden, van sterrenhoopen en verschillende typen van sterren, in de omgeving der zon, zijn vastgesteld en zijn, alles om het bovengenoemd centrum:

	K.M. per sec.
de snelste in maximum	370
de zon zelf	317
cepheiden klasse II	308
gewone sterren	305
open sterrenhoopen	287
M. sterren met emissie lijnen	284
cepheiden klasse I	260
variabele sterren m/lange periode	195

(Le Temps) **(Vor. ber. Astronomie 2238 E.)**

E. **DUITSCHLAND. — De positie der Katholieken. —** De „Katholieke Wereldpost" geeft het oordeel van een hooggeplaatst Duitsch geestelijke over de positie der katholieken in het Derde Rijk.

De geestelijke komt tot de volgende conclusie:

1. De practische toepassing van het Concordaat laat nog steeds op zich wachten.
2. Meer dan 400 katholieke dagbladen zijn ten doode opgeschreven.
3. Vernietiging van alle katholieke vereenigingen dreigt.
4. De actualiteit der katholieke sociale instellingen wordt ten zeerste beperkt.

5. De schoolstrijd wordt met onverminderde heftigheid voortgezet.
6. Het inwendig geestelijk leven verzwakt. De jeugd gaat bijna niet naar de kerk.
(Katholieke Wereldpost)
(Vor. ber. Katholieken 2189 E.)

A. **NEDERLAND. — Voetbal. - Geen Nederlandsch elftal naar de Olympische Spelen te Berlijn. —**
In de op 16 Mei '36 gehouden bestuursvergadering van den Kon. Ned. Voetbal Bond is besloten geen elftal naar de Olympische Spelen af te vaardigen.
Het bestuur van den Kon. Ned. Voetbal Bond deelt mede, dat het zich niet vereenigen kan met de bepalingen van het Intern. Olympisch Comité, dat niet toestaat, dat aan spelers vergoeding van loonderving verstrekt wordt. Zoolang deze bepaling gehandhaafd wordt, zullen Nederlandsche voetballers niet meer deelnemen aan de Olympische Spelen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Voetbal 2286 A.; Olymp. Spelen 2250 B.)

27 MEI 1936

B. **DUITSCHLAND. — Vlootsterkte. —**
Volgens het officieele Marine-blad bestond de Duitsche vloot op 1 April 1936 uit de volgende eenheden: 3 slagschepen: Deutschland, Admiral Scheer, Admiral Graf Spee. In aanbouw zijn de Ersatz Elsasz en de Ersatz Essen. Hierbij komen nog de oude pantserschepen Hannover, Schlesien en Schleswig-Holstein. Er zijn 6 kruisers: Emden, Königsberg, Karlsruhe, Köln, Leipzig, en Nürnberg. In aanbouw zijn de Ersatz Berlin, Ersatz Hamburg en de „J". Er zijn 16 torpedobootjagers in aanbouw. Er bestaan 19 torpedobooten en 17 duikbooten: de U 1—U 15 en de U 17—U 20. In aanbouw zijn 17 onderzeebooten: de U 16 en de U 21—U 36. Voorts bestaan 3 flottiljeleiders en 7 in aanbouw, 29 mijnenvegers, 20 dergelijke kustvaarders en nog 4 in aanbouw, een niet gespecificeerd aantal snelvarende booten, waarnemingsvaartuigen, etc.; 2 artillerie-opleidingsvaartuigen, 5 artillerie-oefen-schepen; het waarnemingsvaartuig Meteor, het opleidingszeilschip Gorch Fock, het onderzeebootenmoederschip Saar en nog een aantal bodems voor allerlei doeleinden. (Marine-Zeitung)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2249 A.; Vlootsterkte 1850 B.)

C. **NEDERLAND. — Ned. Vereeniging voor Vrouwenbelangen en gelijk Staatsburgerschap. —**
Op 9 Mei '36 heeft te Amsterdam de tweede jongeren conferentie van de Ned. Vereeniging voor Vrouwenbelangen en gelijk Staatsburgerschap plaats gehad. De eerste spreekster, mrs. Corbett Ashby, presidente van den Wereldbond, zette de bedoeling der vrouwenbeweging uiteen. Honderd jaar is het geleden, dat de eerste pogingen werden ondernomen om te komen tot erkenning der persoonlijkheid van de vrouw; hierop volgde omstreeks de helft, het derde kwart der vorige eeuw de phase, waarin gestreefd werd naar een moderne opvoeding voor de vrouw. Het solidariteitsbegrip tusschen de vrouwen groeide: de internationale vrouwenorganisaties ontstonden. In 1904, toen de Internationale Vrouwenraad te Berlijn bijeenkwam, openbaarden zich twee stroomingen, de eene, welke indirect door opvoeding, tot de vrijmaking der vrouw wilde komen, de andere, die dit doel door directe propaganda, in casu door de verwerving van het stemrecht wilde bereiken. De Wereldbond voor Vrouwenkiesrecht werd opgericht: thans bezitten de vrouwen in ruim 20 landen dit recht. Weliswaar is thans in vele landen reactie merkbaar, doch vastgesteld kan worden dat de sociale positie der vrouw is veranderd, politiek en economisch. De jongere generatie moet front maken tegen de reactie en in het bijzonder onderzoeken, hoe in werkelijkheid de economische positie der vrouw is, niet hoe ze wettelijk is geregeld. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 1844 C.)**

D. **SPANJE. — Kabinet-Casares Quiroga. - Zijn program. —**
De regeering-Casares Quiroga heeft zich aan de Cortes voorgesteld.
Quiroga hield bij deze gelegenheid een rede, waarin hij allereerst hulde bracht aan Azaña en vervolgens er op wees, dat zijn kabinet eenvoudig een voortzetting is van de vorige Volksfront-regeering.
Zijn program (d.i. tegen fascisme, opheffing der werkloosheid enz.) is dus ook het program van het Volksfront, hetwelk Quiroga in versneld tempo zal trachten te verwezenlijken.
Voor dit werk heeft de minister-president den steun noodig niet alleen van het parlement doch ook van de straat.
Zonder den steun van de volksmassa's, zeide hij, kan ik niets doen. Juist omdat ik op dezen steun reken, heb ik het bewind aanvaard.
Met 217 tegen 61 stemmen sprak de Cortes hierna haar vertrouwen in Quiroga uit. (El Sol)
(Vor. ber. Quiroga 2306 F.; Kabinet 2300 B.)

E. **NEDERLAND. — Capitulanten-reglement. —**
Bij Kon. besluit is bepaald, dat artikel 2 van het capitulanten-reglement met ingang van 16 Juni '36 in werking treedt.

Dit artikel luidt als volgt:
Vrijwillig dienende manschappen der Koninklijke Marine, behoorende tot het korps Mariniers, die te rekenen van het einde hunner eerste opleiding bij dat korps daarbij gedurende een tijdvak van zes jaren hebben gediend en die niet bestemd worden om bij de zeemacht blijvend een functie te vervullen; korporaals van het korps politietroepen, die gedurende een tijdvak van zes jaren bij dat korps gediend hebben en die niet bestemd zijn om daarbij blijvend een functie te vervullen; marechaussee's, die gedurende een tijdvak van zes jaren als zoodanig hebben gediend en die niet bestemd zijn om bij hun wapen blijvend een functie te vervullen; remonterijders, die gedurende een tijdvak van tien jaren als zoodanig hebben gediend, zoomede eervol uit den dienst bij het Kon. Ned.-Indisch leger ontslagen Europeesche militairen beneden den rang van sergeant, die gedurende een tijdvak van tenminste vijf, doch niet meer dan acht jaren bij dat leger hebben gediend en wier ontslag, na den datum van inwerkingtreding van dit reglement is ingegaan, hebben aanspraak op een benoeming tot ambtenaar in dienst van een der lichamen, genoemd in artikel 3 en artikel 4 der Pensioenwet 1922, dan wel op een benoeming tot spoorwegambtenaar in den zin der Pensioenwet voor de spoorwegambtenaren, in de ambten en betrekkingen, welke daartoe ingevolge de bepalingen van dit reglement bij door het daartoe bevoegd gezag getroffen regelingen zijn aangegeven. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2268 D.)

F. **BELGIE. — Senaatsverkiezingen. —**
De kiezers hebben op 24 Mei '36 naast de 202 Kamerleden ook 101 leden van den Senaat of Eerste Kamer gekozen.
De uitslag van de Senaatsverkiezing is de volgende:

Katholieken	34 zetels	— 8
Liberalen	11 zetels	gelijk
Socialisten	39 zetels	gelijk
Communisten	4 zetels	+ 4
Vlaamsch Nationalisten	5 zetels	+ 4
Rexisten	8 zetels	+ 8

Het aantal te kiezen Senatoren bedroeg ditmaal 101 tegen 93 bij de vorige verkiezingen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. blz. 2296 D.)**

G. **ENGELAND. — Versnelde bewapening. —**
De nieuwe minister voor de Coördinatie der Britsche verdediging, sir Thomas Inskip, heeft in het Lagerhuis zijn standpunt inzake de verdediging van het Britsche Rijk uiteengezet.
De herbewapening gaat voort in een enorm tempo en in wanhopigen omvang. Geheel Europa bewapent zich en bereidt zijn oorlogsindustrie voor. Aan het andere eind van de wereld wapent Japan zich. Een nieuwe factor is bovendien het ernstige antagonisme dat zich tusschen ons en Italië ontwikkelde. Waarom niet onmiddellijk een ministerie van Munitie gevormd? Ik verzoek dit ernstig aan de regeering.
Engeland moet derhalve gereed zijn. Het moet, zoodra de oorlog uitbreekt, binnen vier en twintig uur zijn strijdorganisatie kunnen opbouwen en zijn productie enkele malen kunnen verveelvoudigen.

Het aantal vliegtuigen moet verdrievoudigd worden. De automobielindustrie moet haar productie kunnen opvoeren. Hetzelfde geldt voor de munitie-fabricage. De twee voornaamste doeleinden van de regeering zijn:
1e. Voorziening in de leemten in de defensie, welke ontstaan zijn door de nalatigheid van de afgeloopen vier of vijf jaar.
2e. Voorbereiding van de vorming van reserves en van den geregelden aanvoer.
Na den minister heeft de vroegere kanselier der schatkist, Winston Churchill, een rede gehouden, waarin hij zeer sterk critiek uitoefende op de regeering wegens de langzame wijze, waarop zij haar taak tot reorganisatie der defensie vervulde. Hij was van meening, dat een ministerie voor de munitie-voorziening in het leven moest worden geroepen. (Times)
(V. b. Sir Inskip 2222 E.; Winston Churchill 2288 E.)

28 MEI 1936

A. **CURAÇAO EN ARUBA. — Petroleumbedrijf. —** De in- en uitvoer van petroleum en petroleumderivaten van Curaçao en Aruba waren in 1935 belangrijk grooter dan in 1934 en op het hoogste niveau in de geschiedenis van deze eilanden.

Invoer van Curaçao en Aruba (in 1000 vaten ad 159 L.)

	1935	1934
Ruwe olie	121.402	108.107
Benzine	1.180	184
Lampolie	762	—
Gasolie	892	372
Stookolie	5.847	4.836
Totaal	130.083	113.499

Toeneming 14.5%.

Aanzienlijk is ook de petroleumuitvoer gestegen, waarvan de cijfers als volgt luiden:

Uitvoer van Curaçao en Aruba (in 1000 vaten ad 159 L.)

	1935	1934
Ruwe olie	6.390	8.295
Benzine	26.983	25.010
Lampolie	3.292	2.111
Gasolie	7.083	7.685
Dieselolie	5.747	5.748
Stookolie	68.171	58.444
Smeeroliën	1.375	1.111
Totaal	119.041	108.404

Toeneming 9.8%.
(Amigoe di Curaçao)
(Vor. ber. Curaçao 2273 G.; Aruba 220 G.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. — Wijziging der Pensioenwet. —**
De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot wijziging van de Pensioenwet zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht 2159 F.; Tweede Kamer 2312 A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Presidentsverkiezingen. - Senator William Borah's program. —**
Het program van Senator Borah, tegencandidaat van president Roosevelt en Republikeinsch candidaat, kan op grond van zijn uitlatingen zoowel in als buiten den Senaat als volgt worden samengevat:
1. Gecontroleerde expansie van circulatie, bij handhaving van dienovereenkomstige goudreserves.
2. Uitkeering van werkloozensteun geschiedt door de bondsregeering.
3. De begrooting wordt zoo spoedig mogelijk in evenwicht gebracht door bezuinigingen der bondsregeering.
4. Steun aan den landbouw door beperking van industrieele monopolies, herstel van de koopkracht, bescherming van de binnenlandsche markt tegen buitenlandsche producten en bevordering van den landbouw door middel van de Frazier-Lemke-wet, welke een aflossing van hypotheken op boerderijen beoogt door uitgifte van „greenbacks" tot een bedrag van ongeveer $ 3 milliard.
5. Strikte handhaving der grenzen, welke door de grondwet gesteld zijn aan de volmachten der bondsregeering; bevestiging van de bevoegdheid van het Hooggerechtshof, de geldigheid der wetten te onderzoeken en, zoo noodig, aanvulling van de grondwet door langs legalen weg aangenomen amendementen.
6. Absolute afzijdigheid van alle Europeesche conflicten en geschillen.
7. Werkloosheidsverzekering en ouderdomspensioenen, betaalbaar door de bondsregeeringen en de regeeringen der staten, ter hoogte van 60 dollar per maand per persoon.
(New York Herald Tribune) **(Vorig bericht 2163 B.)**

D. **OOSTENRIJK. — Prins Starhemberg versus Schuschnigg. - Communiqué van de Heimatschutz. — Starhemberg heeft definitief besloten in de oppositie te gaan tegen Schuschnigg, den bondskanselier.**
De volgende mededeeling werd door Prins Stahrhemberg gepubliceerd:
„Onder voorzitterschap van den bondsleider Starhemberg is op 26 Mei '36 de bespreking gehouden van de landsleiders in den Oostenrijkschen Heimatschutz. De bondsleider Starhemberg gaf een overzicht van den huidigen politieken toestand, waarop zich een diepgaande bespreking aansloot. De volgende organisatorische maatregelen werden door den bondsleider genomen en door de aanwezigen aangehoord:
De zetel van de stafleiding van den Oostenrijkschen Heimatschutz wordt van Weenen naar Linz verplaatst.
Aangezien de minister buiten dienst Berger Waldenegg binnenkort zijn functie van gezant te Rome zal aanvaarden, zal hij voor den duur van zijn afwezigheid verlof krijgen van zijn functies als bondsleider-plaatsvervanger, benevens als landsleider van den Oostenrijkschen Heimatschutz in Stiermarken. De landsstadhouder Berthold Stürg zal de post bekleeden van landsleider van den Oostenrijkschen Heimatschutz in Stiermarken. Landsstadhouder Wenninger, landsleider van den Oostenrijkschen Heimatschutz in Opper-Oostenrijk, zal naast bondsleider-plaatsvervanger vice-kanselier Baar Bahrenfels belast worden met het bevel over de stafleiding als bondsleider-plaatsvervanger.
Als resultaat van de besprekingen, die verscheidene uren geduurd hebben, is de door niets te schokken wil van de leiders van den geheelen Oostenrijkschen Heimatschutz tot uiting gekomen, ook in den vervolge voor de doelstelling van den Oostenrijkschen Heimatschutz te strijden en in gesloten eenheid den bondsleider Starhemberg onvoorwaardelijk te volgen en trouw te zijn.
De zetel van den bondsleider Starhemberg blijft ook in den vervolge in Weenen. (Reichspost)
(Vor. ber. Starhemberg 2301 C.; Heimwehr 2301 C.)

E. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland afgetreden. —** De Belgische regeering heeft op 26 Mei '36 den Koning het collectieve ontslag van het kabinet aangeboden. De Koning heeft het ontslag aanvaard.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Kabinet 1740 A.)**

F. **ENGELAND. — Verklaring van minister Baldwin inzake de Nederlandsche en Britsche strategische belangen. —**
In het Engelsche Lagerhuis verklaarde Baldwin op 27 Mei '36 in antwoord op de vraag of de regeering in verband met het strategische belang van Nederland in een luchtaanval, een plan tot verdediging had opgesteld in samenwerking met de Nederlandsche militaire autoriteiten, dat een dergelijk plan niet bestond. (Times) **(V. b. Baldwin 2267 B.)**

G. **NEDERLAND. — Het vreemdelingenverkeer. - Commissie-Krayenhoff. —**
Als een van de middelen om meer vreemdelingen naar ons land te brengen heeft de commissie-Krayenhoff aan de regeering het advies gegeven in bepaalde plaatsen en in het bijzonder in de groote badplaatsen weer gelegenheid te geven tot kansspel onder zeer strenge contrôle. Men wil geen terugkeer tot straperlo — welke naam niet in het rapport voorkomt — doch kansspel zooals dit bijvoorbeeld in de Belgische badplaatsen getolereerd wordt door de overheid. Hiervan verwacht de commissie een gunstige uitwerking op de toeneming van het aantal buitenlandsche toeristen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 2143 D.)**

H. **NEDERLAND. — Transfer-accoord met Duitschland. —**
De onderhandelingen, die te Berlijn nopens de regelingen van de transfer van Duitsche kapitaalrenten en dergelijke hebben plaats gevonden, hebben tusschen de delegaties tot een principeele overeenstemming geleid, die alsnog de goedkeuring van de beide regeeringen behoeft.
De nieuwe regeling zal voor den tijd van 1 Juli 1936 tot en met 30 Juni 1937 gelden.
Tegelijkertijd is de met Juni '36 afloopende overeenkomst nopens het reizigersverkeer eveneens voor den

duur van een jaar, zij het met kleine wijzigingen, verlengd.
De regeering heeft zich met bovengenoemde transferregeling vereenigd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2275 E.; Transfer-verdrag 1849 K.)

29 MEI 1936

A. **CHINA. — Geldwezen. —**
De minister van Financiën, Kung, publiceerde te Nanking een communiqué, waarin wordt opgemerkt, dat maatregelen zijn getroffen om China's onafhankelijke geldwezen op een permanente basis te handhaven. Onder deze maatregelen zou het monetaire systeem aan geen enkele buitenlandsche valuta vastgekoppeld zijn.
De getroffen maatregelen zijn de volgende:
1. De regeering zal tegenover den bankbiljettenomloop behoorlijke reserves blijven aanhouden, die zullen moeten bestaan uit goud, vreemde valuta en zilver, terwijl de zilverreserve minstens 25% van den bankbiljettenomloop moet bedragen.
2. De uitgifte van zilveren munten ter waarde van 50 $-cent en 1 Chineesche dollar.
3. De verhooging van het gedeelte der reserves, dat uit goud en vreemde valuta bestaat.
Kung kondigde verder de opheffing van de bepaling aan, volgens welke zilveren voorwerpen slechts een gehalte van 30% fijn mogen hebben.
Tot deze maatregelen is waarschijnlijk te Washington door de Chineesche delegatie besloten.
(Chinese Economic Journal and Bulletin Shanghai)
(Vorig bericht blz. 2201 F.)

B. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. Dr. J. A. Prins over: „Water". —**
Op 25 Mei '36 heeft prof. dr. J. A. Prins het ambt van hoogleeraar in de natuur- en weerkunde aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen aanvaard met een rede over: „Water". Na een korte inleiding, waarin spr. de belangrijke functie van het water in ons dagelijksch leven uiteenzette, betoogde hij, dat voor het water eigenschappen moeten zijn aan te wijzen, waaraan het zijn universeel gebruik in de levende natuur dankt. Reeds in de omzettingen der „doode" natuur speelt het een overheerschende functie, waarbij twee eigenschappen van water als doorslaggevende factoren in het oog springen; aan den eenen kant zijn groot vermogen om stoffen op te lossen, aan den anderen kant zijn juiste mate van beweeglijkheid, d.w.z. een vluchtigheid, die voldoende is om zich tijdelijk van de aarde tot de wolken te verheffen. Water is dus de circuleerende en de in circulatie brengende stof bij uitnemendheid. Wanneer men nu tracht deze eigenschappen te verklaren, kan men iets algemeener vragen: Welke zijn de uitzonderlijk physica-chemische eigenschappen van water en hoe zijn ze te verklaren?
Spr. zou zich ter verklaring achtereenvolgens op het z.g.n. phenomenologische en op het atoom-theoretische standpunt stellen. Reeds zuiver phenomenologisch blijkt water een abnormale stof te zijn: terwijl de meeste stoffen bij smelting uitzetten, krimpt water daarbij in, m. a. w. ijs is lichter dan water. Ook bij verdere verwarming van 0 gr. tot 4 gr. krimpt water nog verder in, om eerst bij nog hoogere temperatuur zich op normale wijze te gaan uitzetten.
De abnormaal hooge soortelijke warmte van water stelt de zeeën in staat des zomers en overdag groote hoeveelheden warmte te reserveeren en die des nachts en 's winters weder af te geven, een voorname factor van ons zeeklimaat. Verder heeft water een abnormaal hooge diëlectriciteitsconstante, n.i. 80 in plaats van circa 2 à 8, zooals de meeste stoffen. Daaruit is te verklaren, dat een groote klasse van stoffen, de z.g. electrolyten, in water oplosbaar zijn.
Ten slotte kwam spr. tot de afleiding van de eigenschappen van water uit zijn moleculairen bouw. Deze wordt uitgedrukt door het chemische symbool H_2O wat aanduidt, dat ieder watermolecuul samengesteld is uit twee atomen waterstof (H) en één atoom zuurstof (O.). Het waterstofatoom bestaat uit een positief geladen kern, waaromheen een negatief geladen electron loopt, ongeveer zooals de aarde om de zon.
De beide waterstofkernen liggen niet vlak naast elkaar, maar min of meer aan denzelfden kant van het molecuul waar zij een overschot van positieve lading vormen, terwijl de negatieve lading haar zwaartepunt vrijwel in het centrum heeft liggen. De zwaartepunten van positieve en negatieve lading in het molecuul vallen dus op eenigen afstand van elkaar, d.w.z. het molecuul draagt een „electrische dipool". Hiermede hangen nu alle bijzondere eigenschappen van het water samen. De waterstofkernen liggen niet geheel vast in het molecuul, maar kunnen om haar evenwichtspositie trillen. Hierbij wordt straling geëmitteerd, maar omgekeerd kan het molecuul dezelfde golflengten die het emitteert, ook absorbeeren. Dit is de reden van de sterke absorptie van het ultraroode deel van het zonnespectrum in deze atmosfeer, welke van overwegend meteorologisch belang is.
Spr. trad vervolgens in een nauwkeuriger beschouwing van wat hij de electrische dipool van het water had genoemd.
Nadat spr. de gewone modificatie van ijs nog eens nader had beschouwd, concludeerde hij, dat de betrekkelijk geringe vluchtigheid van water haar oorsprong vindt in den bouw ervan, n.l. in het feit dat de globale aantrekking tusschen de watermoleculen versterkt wordt door de gelegenheid, die de structuur biedt om overal tegengestelde polen aan elkaar te laten grenzen. Deze belangrijke eigenschap laat zich met de andere van de groote diëlectriciteitsconstante terugbrengen tot éénzelfde eigenschap van het watermolecuul, n.l. zijn tetraedrische polariteit, die we uit de atoom-theorie verklaren kunnen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2252 C.)

C. **FRANKRIJK. — Charles Maurras veroordeeld. —**
Charles Maurras, een van de hoofdredacteuren van de „Action Française", is wegens „aansporing tot moord" onvoorwaardelijk tot drie maanden gevangenisstraf veroordeeld; Joseph Delest, gérant van het blad, tot frs. 100 boete.
Zij werden vervolgd wegens de op 14 en 15 Mei in het blad verschenen artikelen met betrekking tot den persoon van Léon Blum, die beleedigend en staatsgevaarlijk werden geacht. (Le Temps)
(Vor. ber. Aanslag op Léon Blum 2176 A.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Tijdelijke maatregelen betreffende de mechanisatie in de sigarenindustrie. - Wetsontwerp goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 27 Mei '36 het wetsontwerp tot beperking van het gebruik van machines in de sigarenindustrie na langdurige discussies z. h. s. goedgekeurd. Het amendement-Van der Putt tot verschuiving van de invoering van 15 Mei 1935 tot 26 Mei 1936 is aangenomen met 43—36 stemmen.
Het amendement-Van der Waerden (inschakeling bedrijfsraad) werd aangenomen met 70 tegen 11 stemmen.
Het tweede amendement-Van der Waerden (geen machinale fabricage boven 4 cent verkoopprijs) werd verworpen met 39 tegen 31 stemmen. (Telegraaf)
(Vor. ber. 2123 F.; Tw. Kamer 2315 B.)

E. **ENGELAND. — De kroning van Koning Edward VIII. —**
De kroningsdatum van Koning Edward VIII is vastgesteld op 12 Mei 1937. De kroning zal geschieden in Westminster Abbey. (Times)
(Vor. ber. Koning Edward VIII 2282 C.)

30 MEI 1936

F. **ENGELAND. — W. G. A. Ormsby-Gore tot Minister van Koloniën benoemd. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat Ormsby-Gore is benoemd tot minister van koloniën, als opvolger van Thomas.
Hij bekleedde in het tegenwoordige kabinet de functie van minister van Openbare Werken.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Kabinet 2310 B.)**

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Onderwijs. - Prof. dr. W. F. Wertheim. —**
Dr. W. F. Wertheim, referendaris aan het departement van Justitie is benoemd tot gewoon hoogleeraar aan de Rechtshoogeschool te Batavia, om onderwijs te geven in Inleiding tot de rechtswetenschap, Intergentiel privaatrecht en Internationaal privaatrecht, als opvolger van Prof. Mr. R. D. Kollewijn.
In 1930 promoveerde hij te Leiden op proefschrift, getiteld „Aansprakelijkheid voor schade buiten overeenkomst." In hetzelfde jaar deed hij het aanvullend examen Indisch recht. Sinds einde 1932 was hij redacteur van het Indisch Tijdschrift van het Recht, publiceerde eenige artikelen over privaatrechtelijke onderwerpen in dat tijdschrift en verder een opstel over een rechtsphilosophisch onderwerp, getiteld: „Kernvragen van wetgeving" in den bundel, door oud-leerlingen op 2 November 1935 aangeboden aan Prof. Meijers ter gelegenheid van diens 25-jarig hoogleeraarsjubileum. (Aneta)
(Vor. ber. Onderwijs 1723 B.)

A. **ITALIE. — Mussolini en Engeland. - Interview „Daily Telegraph". —**
In een speciaal interview, dat Mussolini den diplomatieken correspondent van de „Daily Telegraph" heeft toegestaan, verklaarde de duce o.a., dat het einde der sancties het oogenblik zal aangeven, waarop Italië in de gelederen der bevredigde mogendheden treedt. De kleinere Middellandsche Zeestaten hebben absoluut niets te vreezen. Italië is vastbesloten, zijn vriendschapsverdragen met Griekenland en Turkije na te komen. Het eenige doel van Italië in Albanië is de onafhankelijkheid van dit land te bewaren en te eerbiedigen.
Met betrekking tot het herstel van het vertrouwen in de Middellandsche Zee, zeide de duce, dat Italië onder de huidige omstandigheden, en zoolang de sancties voortduren, niet het initiatief voor een Middellandsche Zee-accoord nemen kan.
Op een vraag over de houding tegenover de kleinere Middellandsche Zeestaten, die sancties toepassen, zeide Mussolini: „Wij zijn geen volk dat zich aan wraakgevoelens overgeeft.
Wij kunnen 37 lichtingen reservisten mobiliseeren, d.w.z. acht millioen soldaten, en wij hebben geen zwart leger in Afrika of Europa noodig.
Wat betreft de handelsbetrekkingen van ons Ethiopische keizerrijk met de buitenlandsche mogendheden, zullen wij een gematigde en verdraagzame oplossing vinden. Addis Abeba zal de hoofdstad blijven. De troepen in Lybië zullen door Italië teruggetrokken worden, zoodra de Britsche oorlogsschepen teruggetrokken zijn.
Toenadering tusschen Engeland en Italië is niet alleen gewenscht, doch noodzakelijk. Ik zal alles doen wat in mijn vermogen is, om deze tot stand te brengen.
De Volkenbond kan niet voortbestaan, tenzij hij hervormd wordt. Indien de sancties gehandhaafd blijven, zal de kwestie of Italië den Volkenbond al dan niet moet verlaten, een dringend karakter krijgen.
Het einde der sancties zal een algemeene ontspanning teweeg brengen en gunstige vooruitzichten openen voor stabilisatie en samenwerking in Europa. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Mussolini 2294 B.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Weercorpsen.**
De Tweede Kamer heeft op 28 Mei het wetsontwerp, waarbij verboden wordt weercorpsen tot stand te brengen en daarvan deel uit te maken of deze te steunen, z. h. s. aangenomen met aanteekennig dat de Communisten en de heer Sneevliet (r. s. a. p.) geacht willen worden te hebben tegengestemd. (Telegraaf) **(Vor. ber. 2152 F.; Tw. Kamer 2316 D.)**

C. **PALESTINA. — Onlusten. - Duitschers en Italianen in de gunst. —**
De „Corriere Della Sera" bevatte een telegram van haar correspondent in Jeruzalem, waarin het volgende werd gezegd: De volken, die op het oogenblik bij de Arabieren in de gunst staan zijn de Duitschers en de Italianen. De Duitschers hebben een bijzondere prestige verworven omdat zij de fabel van de Joodsche overheersching in de heele wereld den oorlog hebben durven verklaren. De Italianen bewondert men, omdat zij zijn opgekomen tegen de fabel van het onoverwinnelijke Britsche rijk. Het is niet langer een geheim dat de Italiaansche consul-generaal in Jeruzalem tegenwoordig de vlag op zijn auto beschouwt als een beter middel van veiligheid dan een Britsch politie-escorte (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Onlusten 2309 B.)

D. **ROTTERDAM. — De haventarieven en de regeering. —**
De regeering heeft na kennisneming van het eindrapport van de interdepartementale commissie aan B. en W. medegedeeld, dat zij met het oog op de zeer bijzondere omstandigheden waarin de haven verkeert, in beginsel niet ongenegen is de extra bijdrage uit het werkloosheidssubsidiefonds aan de gemeente voor het jaar 1936 zoodanig te verhoogen, dat het gemeentelijk budget van de vermindering der inkomsten door een verlaging van de gemeentelijke haventarieven met 28% uiteindelijk geen nadeelige gevolgen zal ondervinden.
De regeering heeft aan deze principieele toezegging echter de voorwaarde verbonden, dat het gemeentebestuur op zich neemt, voor zoover eenigszins mogelijk te zullen doorzetten, dat de particuliere havenkosten met een gemiddelde van tenminste 15% worden verlaagd.
Ten slotte heeft de regeering ook nog medegedeeld, dat het onderzoek van de vraag, of nog op andere wijze hulp kan worden verleend, nog niet is voltooid. Dit onderzoek wordt door de regeering voortgezet. De regeering meent echter, dat met het oog op de urgentie der zaak de verlaging van de havenkosten niet moet wachten, totdat ook over laatstgemelde vraag een beslissing is genomen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Haven 2274 A.)

E. **JOEGO-SLAVIE. — Bezoek van den Poolschen Minister van Buitenlandsche Zaken Beck. - Communiqué. —**
De Zuidslavische minister-president en minister van buitenlandsche zaken Stojadinowitsj en de Poolsche minister van buitenlandsche zaken Beck hebben op 28 Mei de vertegenwoordigers van de pers ontvangen en hen een officieele mededeeling gedaan over het resultaat van de besprekingen. In de inleiding van het communiqué wordt gezegd, dat de beide ministers de brandende vraagstukken der internationale politiek aan een diepgaande studie hebben onderworpen, waarbij zij voor de oplossing van deze vraagstukken in het bijzonder den nadruk legden op de Poolsch-Zuidslavische samenwerking en vriendschap. (Vreme)
(Vor. ber. Beck 2228 C.; Stojadinowitsj 2313 C.)

31 MEI 1936

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: George Jean Nathan — „Passing Judgments". (Knopf, New York 1935)
Duitsch: Ernst Fuhrmann — „Das Wunder der Pflanze". (Büchergilde Gutenberg, Berlin 1936)
Johannes Haller — „Tausend Jahre deutsch-französischer Beziehungen". (Cotta-Verlag, Stuttgart)
Engelsch: Henri Cochet — „The Art of Tennis". (Jarrolds)
George Winn — „Communion on Earth". (Cassell)
Fransch: Henri Pourrat — „Toucher terre". (Ed. de la Cigale, Uzes)
Iersch: Tomás o Cleirigh — „Aodh MacAingil Agus an Scoil Nua-Ghaedhilge i Lobháin". (Hugh MacAingil and the Modern Irish School in Louvain.) (Government Publications, Dublin)
Italiaansch: Giorgio Mortara — „Prospettive economiche". (Ed. Fuori commercio, Roma)
Carlo Sada — „Cesare". (Ed. Apuana, Piacenza)
Japansch (in het Duitsch vertaald): Komakiki Nohara — „Das wahre Gesicht Japans". (Zwinger-Verlag, Dresden)
Nederlandsch: Theun de Vries — „Stiefmoeder Aarde". (Van Loghum Slaterus N.V., Arnhem)
Noorsch: H. Winsnes — „Norsk Litteraturhistorie". (Trydes Boghandel, Kjøbenhavn)
Spaansch: Manuel Bueno — „El sabor del pecado" (Editorial Araluce, Barcelona 1935)
Zweedsch: Fredrik Borelius — „Där forntiden lever" (Lindblads Förlag, Uppsala)
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2310 G.)**

G. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — De reis van den Negus. —**
De Negus van Abessynië, die korten tijd te Jeruzalem verblijf heeft gehouden, bevindt zich op weg naar Engeland, waar hij voorloopig zal mogen blijven mits hij zich van politieke agitatie onthoudt.
(Daily Mail) **(Vor. ber. Haile Selassie 2294 B.)**

H. **FRANKRIJK. — Stakingen. —**
Gedurende de laatste 8 dagen hebben in de Metaal- en Auto-industrie groote stakingen plaats gehad. In sommige fabrieken werden de ateliers door de arbeiders bezet. Zesduizend arbeiders der bleekerijen en wasscherijen in den omtrek van Parijs hebben eveneens het werk neergelegd.
De commissie, die belast is met het bestudeeren van de mogelijkheid om tot een collectief arbeidscontract te komen in de metaalbedrijven van Parijs en omstreken is op 1 Juni onder voorzitterschap van den minister van Arbeid bijeengekomen. De stakingen duren voort. (Le Temps) **(V. b. Stakingen 1170 A.)**

A. **VOLKENBOND. — Abessynisch-Italiaansch Conflict. - Annexatie van Abessynië. - Argentinië verzoekt bijeenroeping. —**
De Argentijnsche gezant in Bern, Ruiz Guinazu, heeft op 30 Mei '36 een démarche bij den secretaris-generaal van den Volkenbond ondernomen om hem te verzoeken de buitengewone Volkenbondsvergadering op 16 Juni '36 bijeen te roepen ter bespreking van den door de annexatie van Abessynië geschapen toestand.
De volgende punten der agenda zijn voorgesteld:
1. de sancties;
2. het vraagstuk der erkenning van de annexatie van Abessynië (Argentinië heeft geweigerd de annexatie te erkennen);
3. de hervorming van het Volkenbondspact.
(Journal de Genève) **(V. b. Ab.-Ital. Confl. 2310 A.)**

B. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 30 Mei 1936 haar disconto als volgt verhoogd:

Wisseldisconto	3½%
Promessedisconto	4 %
Bel. op Effecten	4 %
Voorsch. Rek.-Crt.	4 %

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2161 A.)**

1 JUNI 1936

C. **PALESTINA. — Onlusten. - Verklaring van den Groot-Mufti. —**
In een interview met een correspondent van de „Daily Express" heeft de Groot-Mufti van Palestina, Amin el Hussein, verklaard, dat de Arabieren blijven strijden tot het bittere einde. Eerst als er een eind zal komen aan de Joodsche immigratie in Palestina, zullen de Arabieren den strijd staken. (Daily Express)
(Vor. ber. Onlusten 2317 C.)

D. **NEDERLAND. — N.S.B.-landdag te Lunteren. —**
De Nationaal Socialistische Beweging heeft op 1 Juni op een heideveld nabij Lunteren een landdag gehouden. Volgens de Telegraaf waren er ongeveer 40.000 bezoekers. Sprekers waren de heeren Ir. Mussert, Van Geelkerken, Vlekke, ds. Van Duyl e.a.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. N.S.B. 2312 E.)**

E. **ENGELAND. — Scheepvaart. - De „Queen Mary's" eerste reis. —**
De Queen Mary heeft op 1 Juni '36 haar eerste reis over den Oceaan volbracht. Zij heeft den afstand van Bishop Roc tot Ambrose Light Ship (bij New York) afgelegd in vier dagen, zes uur en 38 minuten, d.i. 2 uur en 42 minuten langer dan de „Normandie"; zij heeft dus den Blauwen Wimpel niet verworven.
De vertraging van de Queen Mary is aan den zwaren mist te wijten, welken het schip op het laatste gedeelte van zijn tocht ontmoette.
De gemiddelde uursnelheid van de Queen Mary bedroeg over de geheele reis 29.133 knoopen, terwijl de Normandie gemiddeld 29.98 knoopen draaide.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Queen Mary 2242 D.)**

F. **NEDERLAND. — Nieuwe Transfer-overeenkomst met Duitschland. —**
Op 29 Mei '36 is te Den Haag de nieuwe transferovereenkomst tusschen Nederland en Duitschland geparafeerd.
Ter zake van het in contanten uit te betalen gedeelte is overeengekomen, dat dit gedeelte ongewijzigd gehandhaafd blijft op 3½%.
De Hollandmark, welke in Duitschland door den eigenaar kan worden gebruikt voor reizen, belastingbetaling, reparatiën aan onroerende goederen, ondersteuningen, enz., blijft ongewijzigd bestaan. Daarentegen zullen Fundingbonds niet meer worden uitgegeven.
In plaats daarvan zal de Nederlandsche schuldeischer in den zin van het protocol een chèque in Rijksmark kunnen ontvangen. Ten aanzien van obligatiën, welke meer dan 3½% rente dragen, zullen Nederlandsche schuldeischers het meerdere doch tot geen hooger rentebedrag dan 5½% in totaal, te hunner keuze kunnen verkrijgen:
a) Een op naam van den schuldeischer staande, niet verhandelbare chèque op de Konversionskasse, luidende in Reichsmark, welke voor dezelfde doeleinden, als tot dusver was bepaald, in Duitschland gebruikt kunnen worden. Deze marken worden „Hollandmark" genoemd, en/of
b) Een onpersoonlijke chèque op de Konversionskasse luidende in Reichsmark.
Deze chèques kunnen terstond bij een nader aan te wijzen instelling in Nederland à 30% van hun nominale Reichsmarkwaarde (de RM. omgerekend tegen den koers van den dag) worden gerealiseerd.
Nederlandsche houders van Dawes- en Young-obligatiën zullen per jaar 3½% in guldens kunnen ontvangen. Het verschil tusschen deze 3½% en de oorspronkelijke rente zullen zij in een speciaal soort „Sperrmark" kunnen ontvangen (zoogenaamde „Dawes- en Young-mark"), welke verhandelbaar zijn en die gebruikt kunnen worden op ongeveer dezelfde wijze als „Registermark". (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 2315 H.)

G. **ITALIE. — Bondskanselier Schuschnigg onverwachts naar Rome vertrokken. —**
De Oostenrijksche bondskanselier Schuschnigg is onverwachts naar Italië vertrokken. (La Stampa)
(Vor. ber. Dr. Schuschnigg 2301 C.)

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Raad van Ned.-Indië. - C. van den Bussche vice-president. —**
De „Staatscourant" van 29 Mei '36 bevat de volgende Koninklijke besluiten:
Benoemd tot vice-president van den Raad van Indië de heer C. van den Bussche, thans lid van dien raad.
Benoemd tot lid van den Raad van Indië dr. F. H. Visman, thans regeeringscommissaris voor de bestuurshervorming;
benoemd tot lid van den Raad van Indië de heer J. H. B. Kuneman, thans Gouverneur van Oost-Java.
(Staatscourant) **(V. b. Raad v. Ned.-Indië 2254 F.)**

I. **ZWEDEN. — Huwelijken van Zweedsche Prinsen.**
Beide Kamers van den Zweedschen Rijksdag hebben het ontwerp goedgekeurd, waarbij het verbod wordt opgeheven voor Zweedsche prinsen om met de dochter van een buitenlandsch particulier te trouwen. Voor zulk een huwelijk is — op straffe van verlies van het erfrecht op den Zweedschen troon — de toestemming van den koning, den ministerraad gehoord, noodig. De prins verliest zijn erfrecht wanneer hij, met of zonder bovengenoemde toestemming, de dochter van een Zweedsch particulier tot vrouw neemt.
(Dagens Nyheter)

2 JUNI 1936

K. **NEDERLAND. — Het Duitsch-Nederlandsche reizigersverkeer. —**
Met ingang van 15 Juni '36 treedt een regeling in werking, volgens welke in Duitschland woonachtige personen ten behoeve van niet-zakelijke reizen naar Nederland reiscredietbrieven, reis-chèques, hotelcoupons enz. ter waarde van hoogstens RM. 500 per persoon en kalendermaand zullen kunnen verwerven.
Het totale bedrag, dat voor het reizigersverkeer naar Nederland ter beschikking zal worden gesteld, is dit jaar op *f* 850.000 gesteld. Daarvan zal *f* 700.000 op aanvraag in het a.s. seizoen worden uitgegeven, terwijl na uitputting van dit bedrag onder zekere voorwaarden nog beschikbaar zullen blijven:
1. *f* 100.000 voor Nederlandsche onderdanen, welke in Duitschland wonen en een reis naar het vaderland willen maken, met dien verstande, dat hiervoor een maximum van *f* 100 per persoon en per kalendermaand geldt;
2. *f* 50.000 voor deelnemers aan congressen en dergelijke. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 1154 A.)

L. **NEDERLAND. — De „Hocapolis" geopend. —**
Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, heeft op 29 Mei '36, in de Nenijto-hal te Rotterdam de officieele opening verricht van de „Hocapolis 1936", de groote nationale tentoonstelling op het gebied van het hotelwezen, het café-restaurantbedrijf en alles wat hiermede economisch is verbonden.
De tentoonstelling zal tot 14 Juni duren.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Tentoonstelling 2190 C.)**

A. **De verjaardag van Paus Pius XI. - 25 belangrijke documenten van 's Pausen leerambt. —**
De negen en zeventigste verjaardag op 31 Mei 1936 van Paus Pius XI, of zooals het in Romeinschen stijl heet: zijn intrede in het tachtigste levensjaar, werd in Rome gevierd met een grootsche plechtigheid in Sint Pieter, met een feestelijke illuminatie van de basiliek en — als een bijzonder welkome feestgave voor den Paus der Katholieke Actie — met een samenkomst ten Vaticane van de vertegenwoordigers van dit apostolaat over de gansche wereld rondom den grijsaard.
Des avonds heeft de Paus in de Aula delle Benedictione de vertegenwoordigers van de Katholieke Actie uit de geheele wereld in audientie ontvangen. Door mgr. Pizzardo, onderstaatssecretaris van het pauselijk staatssecretariaat, werd een in het Latijn gesteld adres van hulde voorgelezen, waarin de werkzaamheid van Zijne Heiligheid voor de Katholieke Actie werd gehuldigd en de gelukwenschen der Katholieke Actie op den verjaardag van den Paus werden uitgesproken.
Een der belangrijkste bronnen om het Pontificaat van Paus Pius XI te leeren kennen zijn ongetwijfeld de Encyclieken, welke tijdens dit Pausschap zijn verschenen.
Al geeft de opsomming dezer documenten slechts een uiterst onvolledig beeld van hetgeen zij inhouden, toch zou deze opsomming kunnen aansporen er een diepere studie van te maken.
In het eerste jaar van Zijn Pontificaat, den 23sten December 1922, publiceerde Paus Pius XI de Encycliek „Ubi arcano" over den Vrede van Christus in het Rijk van Christus, waarin een uiteenzetting werd gegeven van de kwalen der moderne samenleving en van het eenige middel, dat afdoende redding kan brengen: den terugkeer naar Christus, den Vredevorst.
Den 26sten Januari 1923 verscheen bij gelegenheid van het derde eeuwfeest van den H. Franciscus van Sales de Encycliek „Rerum omnium", waarin de deugden van dezen heilige, bijzonder zijn zachtmoedigheid, zijn nederigheid en zijn zielenijver ter navolging werden voorgehouden. Bij dezelfde gelegenheid werd de H. Kerkleeraar Franciscus van Sales aan de journalisten tot patroon gegeven.
Den 29sten Juni van hetzelfde jaar bood het zesde eeuwfeest van den H. Thomas van Aquino aanleiding tot een nieuwen wereldbrief „Studiorum Ducem", waarin de bestudeering van diens godgeleerde en wijsgeerige werken dringend werd aanbevolen.
Den 12den November behandelde de Encycliek „Ecclesiam Dei" bij het eeuwfeest van den H. Martelaar Josaphat de hereeniging met de Slavische kerken.
Van den 18den Januari 1924 dateert de Encycliek „Maximam gravissimamque" over de statuten der diocesane associaties in Frankrijk. Deze brief was bijzonder tot het Fransche episcopaat en volk gericht.
Den 11den December 1925 werd door de Encycliek „Quas Primas" het feest van Christus' Koningschap ingesteld.
Kort daarop, den 28sten Februari 1926, wendde de H. Vader in de Encycliek „Rerum Ecclesiae" Zijn blik naar de missielanden en spoorde Hij alle geloovigen aan de Missies door gebed en offers te steunen. In „Rite expiatis" van 30 April herdacht de H. Vader het zevende eeuwfeest van den H. Franciscus van Assisië, terwijl Hij den 18den November in „Iniquis afflictisque" over de kerkvervolging in Mexico handelde.
Het jaar 1927 ging zonder Encycliek voorbij; daarentegen bracht 1928 drie Pauselijke wereldbrieven: „Mortalium animos" van 6 Januari over de eenheid der Katholieke Kerk; „Miserentissimus Redemptor" van 8 Mei over het gemeenschappelijk eerherstel aan Jezus' Goddelijk Hart; en „Rerum orientalium" van 8 September over het bevorderen van de studie der Oostersche Kerk.
Ook in 1929 verschenen drie Encyclieken in de laatste helft van December. Op 20 December „Mens nostra" over de geestelijke oefeningen en retraites; op 23 December „Quinquagesimo ante", een lof- en dankgebed des Pausen bij Zijn gouden priesterfeest; op 31 December „Divini illius Magistri" over de Christelijke opvoeding der jeugd.
„Ad salutem" verscheen den 20sten April 1930 bij gelegenheid van het vijftiende eeuwfeest van den H. Augustinus; de 31ste December bracht de Encycliek „Casti connubii" over het Christelijk huwelijk.
De veertigste verjaardag van Rerum Novarum schonk op 15 Mei 1931 de wereld de Encycliek „Quadragesimo Anno", waarin de Katholieke maatschappijleer opnieuw aan de menschheid werd voorgehouden en waarin de H. Vader o.a. zegt:

Zaken van secondaire beteekenis moet het staatsgezag niet zelf bezorgen, doch aan kleinere openbare lichamen overlaten. Uit den strijd der klassen moet men komen tot een eendrachtige samenwerking der standen. Vernieuwing van een standenorganisatie is daarom het politieke doel der maatschappij. De standen moeten niet gevormd worden naar bepaalde groepen op de arbeidsmarkt, maar naar de verschillende maatschappelijke functies van het individu. Gelijk de buurschap de menschen tot een gemeente verbindt, laat zij de vakken tot beroepsstanden of corporaties naar den beroepsstand aaneensluiten. In deze corporaties ligt het gewicht bij de gemeenschappelijke taak, waarvan het belangrijkste de medewerking is van den beroepsstand aan het algemeen welzijn. Speciale belangen van de beroepsstanden dienen daarentegen ook afzonderlijk behandeld te worden. De menschen hebben volle vrijheid den staatsvorm te kiezen naar eigen verlangen, doch zij moeten daarbij de rechtvaardigheid en het algemeen welzijn in het oog houden. De goede orde van het bedrijfsleven mag niet worden prijsgegeven aan een onbeperkte concurrentie. Veeleer dient het bedrijfsleven, met zooveel mogelijk behoud van de noodzakelijke vrijheden aan een waarachtig verhoudingsbeginsel worden onderworpen. De leiding dienaangaande moet geschieden naar de beginselen van sociale rechtvaardigheid en liefde, gelijk ook voor alle staats- en maatschappelijke instellingen vereischte is. De verschillende volken moeten internationale overeenkomsten en instellingen scheppen om tot een waarachtig vruchtbare economische samenwerking te geraken. De staat moet de vakvereenigingen rechtens erkennen, maar de aansluiting bij de vakvereeniging voor het individu vrijlaten. De beroepscorporaties moeten gevormd worden uit vertegenwoordigers van de vakvereenigingen van patroons en arbeiders. Als staatsorganen oefenen zij het oppertoezicht op de vakvereenigingen uit. Stakingen zijn verboden. De overheid moet als bemiddelaar optreden. Voorwaarde voor de hervorming van de maatschappelijke orde is de zedelijke vernieuwing. De geheele reorganisatie van de maatschappij moet geschieden met officieele medewerking van de kerk.

Encyclieken

Op 29 Juni 1931 kwam de Encycliek „Non abbiamo", welke opkwam voor de Katholieke Actie in Italië, die door het fascisme werd bedreigd.
Een zeer bijzondere Encycliek is „Nova impendet" van den 2den October, een opwekking tot den kruistocht van naastenliefde met het oog op den nood der tijden.
„Lux veritatis" van 25 December 1931 was aan het tienjarig eeuwfeest van het oecumenisch concilie van Ephese gewijd en behandelde met de Godheid en menschheid van Christus het Goddelijk moederschap van Maria.
In het jaar 1932 verschenen twee Encyclieken; den 3den Mei het rondschrijven „Caritate Christi compulsi", over smeekbeden en eerherstel aan Jezus' Goddelijk Hart in deze tijden van zwaren nood voor het menschelijk geslacht; den 29sten September de wereldbrief „Acerba animi". wederom over de Kerkvervolging in Mexico.
Nadat dan den 6den Januari 1933 het schrijven verschenen was, waarbij een buitengewoon H. Jaar werd afgekondigd, volgde den 3den Juni van datzelfde jaar de Encycliek „Dilectissima Nobis", over de onrechtvaardige behandeling der Katholieken in Spanje.
Tenslotte heeft de H. Vader nog, nadat Hij in 1934 geen Encycliek had uitgegeven, tegen het einde van 1935, den 20sten December, het magistrale document „Ad catholici sacerdotii" doen verschijnen, dat als een hoogste samenvatting van 's Pausen innerlijkste gedachten kan worden beschouwd. (Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Paus Pius XI 2300 A.; Encycliek 2107 F.)

3 JUNI 1936

A. **Jaarverslag 1935-'36. - Netto-winst ƒ 5.628.319 (v. j. ƒ 3.020.686). - Dividend ƒ 50 (v. j. ƒ 36) per aandeel. —**

In het verslag van den President van de Nederlandsche Bank, mr. L. J. A. Trip, wordt verklaard, dat het laatst verstreken boekjaar een tijdperk vormt van verwarring en tegenstrijdigheid. Het besef, dat slechts verbetering en uitbreiding van de internationale betrekkingen het wereldherstel kunnen brengen, hoewel in theorie beleden, kon zich in de praktijk niet doorzetten. De politieke verhoudingen vertoonden een toenemende spanning, wantrouwen en oorlogsvrees deden zich in sterkere mate gevoelen. In alle landen werden maatregelen tot krachtiger bewapening getroffen. Dat deze ontwikkeling een stijging van de vraag naar grondstoffen en werkkrachten voor de oorlogsindustrie tengevolge heeft, kan bezwaarlijk als een factor van duurzame verbetering worden aangemerkt.

Het valt niet te ontkennen, dat in nagenoeg alle landen de budgetaire positie reden tot zorg geeft. De openbare machten blijken buiten staat de tering naar de nering te zetten.

Op het gebied der internationale kapitaalverstrekking kan niet gesproken worden van een verbetering en evenmin ten aanzien van het goederenvervoer tusschen de verschillende landen.

De goudzendingen naar Amerika in 1935 hebben het recordcijfer van 1934 nog overtroffen en de kapitaalbewegingen naar Amerika, die ten naastenbij ƒ 2,9 milliard hebben bedragen, speelden hierbij een belangrijken rol.

In monetair opzicht bracht het afgeloopen jaar niet de zoozeer gewenschte rust en zekerheid. De overgebleven landen van het z.g. goudblok waren gedwongen tot het nemen van krachtige maatregelen tot afweer van bewegingen, die zich in binnen- en buitenland tegen de handhaving van de goudpariteit hunner geldeenheden deden gevoelen. De aanhoudende daling van het pond, welke zich sinds 1931 voordeed, kwam tot staan. Tevens bleek, dat de monetaire ontwikkeling in Engeland en de Vereenigde Staten heeft opgehouden een druk op de wereldmarktprijzen uit te oefenen en ook dat in de richting van onderlinge aanpassing gegaan wordt.

De Nederlandsche Bank

De goudproductie vertoont telkenjare een nieuw recordcijfer, en in 1935 was de waarde der goudproductie ƒ 1.577.900.000 tegen ƒ 1.011.900.000 in 1929. In een tijdperk van zeven jaar werd voor een waarde van niet minder dan omstreeks ƒ 8¾ milliard aan den op 1 Januari 1929 bestaanden wereldvoorraad toegevoegd.

Handhaving monetaire politiek geboden.

Wat den toestand in Nederland betreft, valt niet te ontkennen, dat in ons land nog slechts in zeer geringe mate een verbetering te bespeuren is. De voorstellen als zou de gevolgde economische en monetaire politiek hiervan de schuld dragen, noch de verzekering dat die politiek zou mislukt zijn, kunnen alle omstandigheden in overweging nemende, als billijk en houdbaar worden aangemerkt. Overziet men hetgeen sedert 1929 bereikt werd, en de mate van aanpassing die verkregen is in de jaren sedert het doordringen tot Nederland van de wereldcrisis met al haar uiterst diepingrijpende gevolgen, dan bestaat geen reden tot twijfelen aan de mogelijkheid om het economisch en financieel evenwicht van ons land te herstellen. Slechts kan het strekken ter versterking van de overtuiging, dat het vasthouden aan de monetaire politiek geboden is in het welbegrepen en duurzaam belang van ons land en zijn bevolking, devaluatie of depreciatie van het ruilmiddel blijft het karakter dragen van een noodsprong, die een tijdelijke verlichting kan brengen, maar zooals in de rede ligt en door de ervaring geleerd wordt, na korteren of langeren duur zijn uitwerking verliest. Niet minder duidelijk toont de ervaring, dat deze noodsprong gedaan wordt ten koste van de minst draagkrachtigen van het volk.

In tegenstelling tot hetgeen voor het boekjaar 1934—1935 geldt, bracht het laatst verstreken jaar voor de Nederlandsche Bank hevige schokken op het gebied van de haar opgedragen monetaire politiek, die schokken hebben intusschen aan het welslagen van die politiek gericht op de handhaving van de goudwaarde van den gulden, niet kunnen afdoen. Zij vonden hun oorsprong nu eens in het buitenland, dan weer in het binnenland.

Uit het verloop van zaken kan worden opgemaakt, dat de gevolgde disconto-politiek het gewenschte resultaat heeft opgeleverd.

Het in het verslag verstrekte overzicht van de uitgiften van schatkistbiljetten en -promessen doet zien, dat de ontwikkeling op de geldmarkt beslissend was voor de rentevergoeding die de Staat voor de door hem opgenomen credieten moest betalen. Het beroep, dat in het afgeloopen boekjaar op de Nederlandsche kapitaalmarkt werd gedaan, was iets grooter dan verleden jaar.

In het afgeloopen jaar bedroeg het gemiddeld opereerend kapitaal ƒ 194.782.332. De disconteering van binnenlandsch papier bedroeg ƒ 208.511.862. Het bezit aan buitenlandsche wissels en saldi beliep aan het einde van het boekjaar ƒ 2.875.588.

De Bank beschikte aan het einde van het boekjaar over een goudvoorraad van ƒ 714.653.736 en een zilvervoorraad van ƒ 19.315.051, tezamen ƒ 733.968.787.

Op 31 Maart 1936 waren het kapitaal alsmede de reserves en het pensioenfonds belegd tot een bedrag van ƒ 38.160.050. Het gezamenlijk bedrag van bankbiljetten, bankassignaties en saldi in rekening-courant, uitmakende de opeischende schuld der bank, beliep gemiddeld ƒ 871.065.548.

De dekking van de opeischbare schuld door metaal bedroeg gemiddeld 75,17%. Het gemiddeld bedrag der bankbiljetten in omloop bedroeg ƒ 805.691.294.

Resultaten. —

De uitkomsten van het bedrijf der Bank zijn opgesomd in de winst- en verliesrekening, waaruit blijkt, dat de netto winst vergeleken met het vorige boekjaar een stijging vertoont van ƒ 3.020.686 tot ƒ 5.628.319.

Volgens de wet van 27 Mei 1932 komt hiervan in mindering van de vordering op den Staat der Nederlanden ƒ 2.814.159.72. Van het overblijvende ad ƒ 2.814.159.71 ontvangt de Bank een zoodanig bedrag als noodig is om aan aandeelhouders een dividend van 5% uit te keeren over ƒ 20.000.000 zijnde ƒ 1.000.000. Voor dividendbelasting is benoodigd ƒ 100.500, terwijl de Staat der Nederlanden nogmaals ƒ 1.000.000 ontvangt. Het restant ten bedrage van ƒ 713.659.71 komt weder in mindering van de vordering op den Staat der Nederlanden, die dus met ƒ 3.527.819.43 wordt verminderd en dientengevolge nog te boek staat met ƒ 11.958.329.12. Voor aandeelhouders is in totaal beschikbaar inclusief dividendbelasting en het onverdeeld saldo van het boekjaar 1934—1935 ƒ 1.116.248.21, welk bedrag, rekening houdende met de te betalen dividend-belasting, een uitkeering van ƒ 50 (v. j. ƒ 36) per aandeel toelaat.

In de op 2 Juni gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders van de Bank is gekozen tot lid van de commissie van advies de heer ir. M. H. Damme, en zijn herkozen tot commissarissen de heeren A. J. M. Goudriaan en Matthieu ter Kuile.

Het dividend werd op ƒ 50 bepaald.

(Verslag van de Nederlandsche Bank)

(Vorig bericht blz. 1827 E.)

A. **FRANKRIJK. — Léon Blum's rede op het Socialistisch congres. —**
Op het Fransche socialistische congres van 31 Mei '36 heeft Léon Blum een rede gehouden, waarin hij er zijn leedwezen over uitsprak, dat de communisten en de C(onfédération) G(énérale) de T(ravail) hebben geweigerd aan de te vormen regeering deel te nemen. Het programma van de toekomstige regeering zal echter dat zijn van het Volksfront. Blum verklaarde, zich bewust te zijn van de moeilijkheden, verbonden aan zijn taak. „Ik kende, zeide hij, deze moeilijkheden. Sedert eenige weken ken ik ze nog beter. Voor den nationalen raad sprak ik van een monetaire paniek. Sedert dien is er eenige ontspanning ingetreden. Doch de laatste dagen heerscht er een soort sociale paniek, die in de plaats is gekomen van de monetaire paniek."
Blum wees vervolgens op de noodzakelijkheid, de arbeidersmassa's te doen begrijpen, dat er verschil bestaat tusschen het zich meester maken van de macht en het uitoefenen van de macht in een kapitalistisch regime. Thans wordt de macht uitgeoefend en veroverd is zij niet. Blum besloot met den nadruk te leggen op den vredeswil zijner geestverwanten.
De motie, die door het congres van de S.F.I.O. is aangenomen, luidt als volgt: De socialistische afgevaardigden zullen trouw blijven aan het mandaat, dat hun door het Fransche volk is toevertrouwd, d.w.z. zij zullen alle pogingen in het werk stellen om het fascisme te vernietigen, de vrijheid te verdedigen en te strijden tegen de alleenheerschappij der banken en industrieën. Zij zullen een eind maken aan de werkloosheid, aan den handel zullen zij nieuw leven geven; in de bestuursorganen zullen zij een republikeinschen geest brengen. De diensttijd zullen ze verkorten, Frankrijk zullen ze verder een plaats geven onder de staten, die vastbesloten in de eerste plaats den vrede wenschen. (Le Temps) **(V. b. Léon Blum 2293 G.)**

B. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Organisatie van Abessynië, Erythrea en Somaliland. —**
De Italiaansche ministerraad heeft zijn goedkeuring gehecht aan een wet op de organisatie en het bestuur van Italiaansch Oost-Afrika, waaronder begrepen wordt het Abessynische rijk, Erythrea en Somaliland. Het bestuur over Italiaansch Oost-Afrika zal ten uitvoer worden gelegd door een gouverneur-generaal, den onderkoning, die als hoogste chef alle bevoegdheden in zich zal vereenigen. Het gebied wordt verdeeld in vijf gouvernementen. De centrale regeering heeft haar zetel in Addis Abeba.
Onmiddellijk onder den gouverneur-generaal, den onderkoning, zal een vice-gouverneur-generaal staan, terwijl de onderkoning voor militaire zaken bijgestaan zal worden door een chef van den generalen staf.
De vijf gouvernementen zijn de volgende: het Erythreesche met Asmara als hoofdstad, het gouvernement Amhara met Gondar als hoofdstad, het gouvernement Galla en Sidamo met Djimma als hoofdstad, het gouvernement Harrar met de gelijknamige stad als hoofdplaats en het gouvernement Somali met als hoofdstad Mogadiscio.
Addis Abeba, de hoofdstad van Italiaansch Oost-Afrika, zal een speciaal bestuur krijgen onder leiding van den stedelijken gouverneur. Regelingen worden getroffen voor een gemeentelijke constitutie der belangrijkste centra, waaronder zich de hoofdsteden der verschillende gouvernementen zullen bevinden.
De Mohammedaansche godsdienst zal alle waarborgen genieten. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. 2304 C.; Abess.-Ital. Conflict 2318 A.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Vereeniging van Kerkvoogdijen. - Jaarvergadering te Breda. —**
Onder leiding van den heer J. Bakker uit Menaldum is de Vereeniging van Kerkvoogdijen in de Ned. Herv. Kerk te Breda in jaarvergadering bijeengekomen. De voorzitter zeide in zijn openingswoord o.m., dat de vereeniging thans 730 leden telt; hij drong aan op een betere reglementeering van het hulppredikerschap, roerde de verhouding van de Vereeniging tot den Raad van Beheer aan, tegenover welken de Vereeniging zich niet wil stellen mits de Raad zich niet met bestuursaangelegenheden bemoeit en het reglement op het predikantstractement rechtvaardig toepast. Dit reglement is overigens practisch onuitvoerbaar in zijn tegenwoordigen vorm, zoodat het gewijzigd zal moeten worden. Spr. wenschte verder samenwerking met den Bond van Ned. Predikanten, waartoe het ondanks de pogingen der Vereeniging nog niet is gekomen, en betreurde het dat de protesteerende kerkvoogdijen haar taak nog altijd niet als geëindigd beschouwden. Ten slotte zeide hij o.m., dat men ook iets ten aanzien van de ziekteverzekering moet doen, en ook de gedachte aan een kerkelijke hypotheekbank — waarvoor overigens medewerking van hoogere colleges niet noodzakelijk is — laat de vereeniging niet los. (Alg. Handelsblad)

D. **NEDERLAND. — Het Groene Kruis bestaat 25 jaar. —**
Dezer dagen heeft in het Jaarbeursgebouw te Utrecht het vierde Groene Kruis-congres plaats gehad, ter gelegenheid van het zilveren jubileum van de Algemeene Nederlandsche Vereeniging „Het Groene Kruis".
Dr. H. G. Hamaker presideerde en sprak een enkel begroetingswoord uit. De eerste inleider, dr. R. N. M. Eykel, geneeskundig hoofdinspecteur van de volksgezondheid, hield een referaat over de vraag, waarom de Volksgezondheid het werk van de gekleurde kruisen bevordert en gaarne samenwerking heeft met het particulier initiatief.
Spr. betuigde van zijn waardeering voor de gekleurde kruisen in het algemeen en voor 25 jaar Groene Kruis-arbeid in het bijzonder. Spr. ging de geschiedenis van de „kruisbeweging" na (in 1875 in Noord-Holland begonnen). De vereenigingen beoogden aan te vullen, wat er op hygiënisch gebied aan de bemoeiingen van de overheid ontbrak. Dr. Penn, de voorzitter van den geneeskundigen raad van Noord-Holland, gaf den stoot tot de oprichting van de provinciale vereeniging tot afwering van epidemische ziekten en tot hulpbetoon bij epidemieën. Verpleeg-arbeid en sociaal-hygiënische arbeid stonden toen reeds op het programma, alsmede hygiënische volksvoorlichting, waarbij zich spoedig de zorg voor de opleiding van verplegenden voegde (die inderdaad in die dagen ver beneden peil was, zoozeer... dat men in de Amsterdamsche gasthuizen naar Veenhuizen schreef, als men „zaalmeiden" noodig had!). In 1880 waren reeds zes gediplomeerde verpleegsters aan het Witte Kruis verbonden. Door de energie van ds. Fleischer verbreidde de kruisbeweging zich over het geheele land. De tuberculosebestrijding werd in 1906 voor het eerst door het Groene Kruis te Norg ter hand genomen en is sedert een belangrijk deel van het werk der kruisvereenigingen geworden (alleen in de steden bestaan afzonderlijke vereenigingen voor dit doel); thans zijn er ongeveer 900 plaatselijke kruisvereenigingen, die zich met de tuberculosebestrijding bezig houden. Later is men ook tot zuigelingen- en kleuterbescherming overgegaan, geslachtsziektenbestrijding, zorg voor lichamelijk gebrekkigen, geestelijke volksgezondheid. De overheid steunt dien door haar gewaardeerden arbeid gaarne, die een typische uiting is van ons volksbestaan en geheel ingesteld is op de mentaliteit van het volk.
Nog vele sprekers, ook buitenlanders, voerden het woord.
(De Standaard)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1937. —**
Dezer dagen had ten paleize te Batavia de vergadering plaats waarop de begrooting voor het jaar 1937 is besproken.
In deze vergadering werd de begrooting voor het jaar 1937 definitief vastgesteld. Het tekort op de begrooting bedraagt ongeveer *f* 21.000.000, wat juist het bedrag is dat voor de aflossing van de vaste schuld was uitgetrokken, zoodat een begrootings-opzet is verkregen, welke geen vermeerdering van schuld medebrengt.
Dit resultaat is bereikt zonder verdere nieuwe salariskorting. Ook is geen verhooging van belasting ingevoerd.
De regionale regeling zal verder worden doorgevoerd. Over de besteding van de bekende gift van *f* 25.000.000 is niet gesproken, zoodat deze in de aanvullende begrooting zal moeten worden verwerkt. (Aneta)
(Vor. ber. Begrooting 2309 A.)

F. **ZWITSERLAND. — Veiligheid van Bazel. —**
De herbezetting van de Rijnzone heeft voor Zwitserland ook twee vraagstukken opgeworpen, waarvan er thans slechts een tot een oplossing is gebracht. Deze kwestie gaat om de al of niet versterking van het Elzassische stadje Huningue, dat op den linkeroever van den Rijn, vlak bij Bazel is gelegen. Hu-

ningue werd in 1680 door den beroemden vestingbouwkundige Vauban versterkt en het speelde een belangrijke rol bij de Napoleontische oorlogen. Bij het verdrag van Parijs van 1815 werd gestipuleerd dat Huningue zou worden ontmanteld, en dat binnen een afstand van 5 kilometer van Bazel geen fortificaties zouden worden opgericht. In 1871 nam Duitschland aan zich ook aan deze bepalingen te houden. Ook bij het verdrag van Versailles werd geen wijziging in deze kwestie gebracht, daar de demilitarisatie van de Rijnzone voldoende veiligheidswaarborgen voor Frankrijk verzekerde. Na de gebeurtenissen van 7 Maart echter zou de mogelijkheid niet uitgesloten zijn dat Frankrijk het plan zou opvatten Huningue te versterken, en zoodoende fortificaties aan te leggen vlak bij Bazel. Dezer dagen hebben de Fransche autoriteiten aan de Zwitsersche medegedeeld dat geen fortificatie van Huningue wordt overwogen, zoodat Zwitserland gerust kan zijn wat betreft de veiligheid van Bazel, voor zoover dit van de linkerzijde van den Rijn onder kanonvuur genomen zou kunnen worden.
Wat betreft de veiligheid van Duitsche zijde zijn de moeilijkheden nog niet opgelost. Tot aan 1914 werd Bazel bedreigd door de kanonnen van Ifstein, zeven kilometer ten noorden van de stad. Het Zwitsersche leger had zich bij een aanval uit het noorden, uit Bazel moeten terugtrekken in het Juragebergte ten zuiden van Bazel, om eerst daar voldoende sterke defensieve stellingen te kunnen vinden. Na den oorlog werd Ifstein ontmanteld. De zevende Maart zou daar echter ook verandering in gebracht kunnen hebben. De Duitschers hebben nog niet verklaard of zij ook Ifstein weer zullen versterken, maar hier wordt verteld dat zij er al fortificaties aanleggen, zoodat Bazel en de bruggen over den Rijn onder het vuur van de nieuwe forten liggen. De Zwitsersche autoriteiten zullen dus weer verandering moeten aanbrengen in hun plannen en terugkeeren tot de oude van defensieve stellingen in het Jura-gebergte ten zuiden van Bazel. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Herbezetting Rijnzône 2208 A.)

4 JUNI 1936

A. IERLAND. — Senaat afgeschaft. —
Daar de Senaat geweigerd had zelf over zijn voorgestelde afschaffing te stemmen, heeft de Valera in de Dail een daartoe strekkend voorstel ingediend. De Dail had deze opheffing reeds eenmaal goedgekeurd, zoodat thans na een nieuwe stemming daarover deze kracht van wet zou krijgen. De Valera verklaarde, dat de Senaat eerder een gevaar dan een hulp voor den staat beteekende. Hij deelde verder mede, dat hij in den herfst een voorstel tot wijziging van de grondwet zou indienen.
De Dail nam vervolgens met 74 tegen 52 stemmen de Valera's voorstel aan, waarmede de afschaffing van den Senaat dus thans een feit is geworden.
(Irish Times) **(Vorig bericht blz. 1318 D.)**

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Versnelde Bruggenbouw. - Benzine verhoogd. —
Het wetsontwerp tot financiering van den versnelden bruggenbouw door verhooging der tijdelijke heffing van het bijzonder invoerrecht op benzine is 3 Juni '36 in de Eerste Kamer zonder hoofdelijke stemming aangenomen met aanteekening, dat de heer Ter Haar (c.-h.) tegen is. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Bruggenbouw 1996 B.; Benzine 2222 D.; Eerste Kamer 2309 A.)

C. CHINA. — Japansche penetratie. - Politieke stroomingen. —
Volgens het persagentschap Domei hebben de autoriteiten van Zuid-China te Canton „den oorlog verklaard" aan de Nanking-regeering. Dit wordt echter door de Canton-regeering ontkend.
Naar Domei voorts meldt, zouden de troepen in Zuid-China bevel hebben ontvangen op te rukken naar Koenan en Kaingsi om de troepen der centrale regeering aan te vallen op de grens tusschen Koetatoeng en Joe Kiangsi.
Van oogenblik tot oogenblik verwacht men de vorming eener onafhankelijke regeering.
De autoriteiten van Zuid-China hebben een telegram gezonden aan de centrale regeering te Nanking, waarin zij aandringen op een verzet van het leger tegen Japan en waarin zij volledigen steun toezeggen.
In het telegram wordt voorts geprotesteerd tegen de uitbreiding der Japansche troepenmacht in Noord-China en verklaard, dat slechts een afschuwelijke oorlog China zal kunnen redden.
Er zijn thans in China drie groote politieke stroomingen werkzaam: Ten eerste is er het Japansche imperialisme, dat tot dusver zijn actie voornamelijk tot Noord-China heeft beperkt, maar dat, wanneer de berichten over pogingen in Foekien, even ten noorden van Canton, dus in Zuid-China gelegen, juist zijn, thans in Zuid-China naar expansie zou streven. Dan is er de scherp nationalistische beweging, welke in Canton haar centrum heeft en een gewapend conflict met Japan onvermijdelijk acht. Tenslotte is er de naijver tusschen Canton en Nanking, die thans naar voren komt. De centrale regeering van Nanking is reeds lang ontstemd over de pressie, door Canton uitgeoefend. Het is niet uitgesloten, dat Tsjang Kai Sjek een poging zal ondernemen de macht van de Canton-regeering te vernietigen.
(Domei - Sin Pau Tel. Agency)
(Vor. ber. 2284 B.; Penetratie 1943 C.)

D. LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Mr. A. J. van Hengel en Godewin von Brumowsky gedood. —
De Directeur-Generaal van de Oesterreichische Creditanstalt, de Nederlandsche bankier mr. A. J. van Hengel, is 3 Juni '36 om halfacht in den avond met het door hem zelf bestuurde Oostenrijksche sportvliegtuig O.E.—D.V.H. neergestort en gedood. Ook de tweede inzittende, de Oostenrijksche vliegtuiginstructeur Godewin von Brumowsky, uit Weenen, was op slag dood.
Het toestel, een Miles Falcon-sportvliegtuig, dat uit Bazel kwam, werd bij de landing vernield.

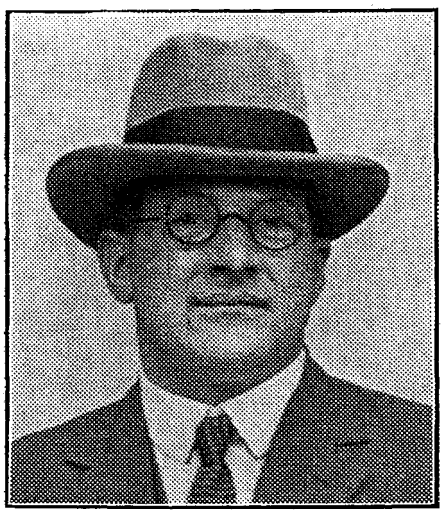

Mr. A. J. van Hengel.

Mr. Adrianus Johannes van Hengel werd in 1886 te Amsterdam geboren. Na in zijn geboorteplaats de H.B.S. te hebben gevolgd, legde hij in 1904 staatsexamen af, waarna hij aan de universiteit te Leiden studeerde in de rechtswetenschappen.
In 1911 verwierf hij den graad van doctor op het proefschrift „De verhouding tusschen gerechtigden en verplichten bij papieren van waarde". In 1909 was hij intusschen zijn loopbaan begonnen aan de Amsterdamsche Bank, waarvan hij in 1916 tot directeur werd benoemd. Toen in 1924 de Rotterdamsche Bankvereeniging behoefte had aan een reorganisatie, werd de heer van Hengel benoemd tot gedelegeerd commissaris dezer bankinstelling, terwijl hij bij de Amsterdamsche Bank het lidmaatschap van den raad van toezicht behield. In 1927, na beëindiging der reorganisatie der Robaver, maakte hij een reis om de wereld. Van 1927 tot 1932 bekleedde hij wederom de functie van directeur der Amsterdamsche Bank. In 1931 werd hij geroepen om zijn financieele deskundigheid aan te wenden als reorganisator en raadgever van de Oesterreichische Creditanstalt, welke functie hij tot heden bekleedde. In 1932 trad hij af als directeur van de Amsterdamsche Bank.
De overledene had een internationalen naam als financier en als organisator van het bankwezen. Voor de saneering van het economisch leven in Oostenrijk heeft hij belangrijk werk verricht. Ondanks zijn vijftig jaren behaalde de heer Van Hengel pas onlangs zijn vliegbrevet. Zoowel zijn vrouw als hij waren geestdriftige sportvliegers.
Kapitein-instructeur Godewin von Brumowsky was 47 jaar.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Mr. A. J. van Hengel 1825 C.; Vliegongelukken 2305 D.)**

5 JUNI 1936

A. CURAÇAO. — Toestand in 1935. —
Aan het gedetailleerd economisch overzicht van het jaar 1935 is het volgende ontleend:
Het jaar 1935 mag voor Curaçao als havenplaats gunstig genoemd worden. Vele toeristen bezochten Curaçao, en hebben niettegenstaande den lagen dollarkoers, inkoopen gedaan.
Het totaal gewicht van de producten ingevoerd voor de verwerking in de petroleum-raffinaderijen vertoont een vooruitgang.

Bevolking. — Deze was op den laatsten dag van het jaar 1935 als volgt: Op Curaçao 26.588 mannen en 28.875 vrouwen; op Aruba 10.531 en 9.883; op Bonaire 2.681 en 3.258; op St. Martin 1.090 en 1.584; op St. Eustatius 519 en 679 en op Saba 539 mannen en 877 vrouwen.

Scheepvaart. — De cijfers voor de scheepvaart vertoonen voor Curaçao en voor Aruba tamelijk groote verbetering.
In Curaçao kwamen binnen 5.047 stoom- en motorschepen, totaal 29.662.000 M³. (v. j. 4.877 en 28.862.000).
In Aruba 3.972 stoom- en motorschepen, totaal metende 24.070.000 M³. (v. j. 3.715 en 21.962.000).
De handelsvloot van de Curaçaosche Scheepvaart Mij. is twee schepen rijker geworden, zoodat het verkeer met tankschepen tusschen Curaçao en Maracaibo in bovenstaanden staat een gunstiger verhouding tot het overige scheepvaartverkeer inneemt dan in 1934 het geval was.

In- en uitvoer. — De totale waarde van den invoer was voor Curaçao ƒ 91.247.000 (v. j. ƒ 87.239.000), van den uitvoer ƒ 77.981.000 (v. j. ƒ 84.971.000).
Voor Aruba bedroegen die cijfers: invoer ƒ 82.525.000 (v. j. ƒ 67.102.000) en uitvoer ƒ 89.346.000 (v. j. ƒ 76.299.000).

Doorvoer. — De doorvoer via Curaçao bedroeg in totaal gewicht 180.545.000 K.G. (v. j. 131.533.000 K.G.) en via Aruba 202.749.000 (v. j. 449.204.000) K.G.

Nijverheid. — De hoeveelheid ruwe olie, door de raffinaderijen op Curaçao en Aruba verwerkt, kan veilig gesteld worden op ongeveer de ingevoerde hoeveelheid.
De stroohoedenvlechtnijverheid werd door velen die werkloos waren of wier kostwinners zonder verdiensten kwamen, ook in 1935 beoefend; de uitgevoerde hoeveelheid is vrijwel de gefabriceerde, daar van een eenigszins grooten voorraad niet kan worden gesproken.
Curaçao 1935 12.918 doz. ƒ 31.985; Aruba 1935 nihil; Bonaire 1935 85 doz. ƒ 170.
De ijsfabricage 3.864.000 K.G., waarvan 1.114.980 K.G. ter waarde van ƒ 21.391 werd uitgevoerd.
Van Curaçao, Bonaire en St. Martin werd in totaal 3.781.618 K.G. zout uitgevoerd. Het cijfer van het gewonnen zout kan niet worden opgegeven.

Circulatie. — Het bankbiljettenkapitaal van de Curaçaosche Bank, dat op 1 Januari 1935 ƒ 4.640.376 bedroeg, nam af en bedroeg op 31 December 1935 ƒ 4.330.896,50.

Auto's. — Het aantal motorvervoermiddelen is toegenomen; thans rijden een 1700-tal personen- en lastwagens.
(Amigoe di Curaçao) **(Vor. ber. Curaçao 2315 A.)**

B. ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Italiaansche verliezen. —
De bladen publiceeren het laatste oorlogsbulletin omtrent de verliezen in Oost-Afrika, volgens hetwelk van het begin tot het einde der operaties 1.148 militairen zijn gesneuveld en 125 aan hun verwondingen zijn overleden; van 31 heeft men niets meer gehoord. Gedood door oorzaken, verband houdende met den dienst zijn 1000 man. Van het begin tot het einde der militaire operaties zijn 1.086 inboorlingen uit Eritrea en 507 uit Somaliland, dus 1.593 in totaal gesneuveld. (La Stampa)
(V. b. Abess.-Ital. Confl. 2321 B.; Ital. verl. 2180 F.)

C. ENGELAND. — Oud-minister Thomas schuldig bevonden aan indiscretie inzake de verhooging van de thee-belasting (verzekeringskwestie). —
Het tribunaal te Londen, dat belast was met het instellen van een onderzoek naar de oorzaken van het z.g. „thee-lek" (verzekeringskwestie), heeft thans rapport uitgebracht.
Het gerechtshof concludeert, dat uit gezaghebbende bron onthullingen zijn gedaan aangaande de begrooting en dat de oud-minister van Koloniën, J. H. Thomas, voor deze indiscretie verantwoordelijk is.
Volgens het gerechtshof heeft Thomas aan Alfred Bates staatsgeheimen onthuld. Het tribunaal verklaart, dat Bates van deze inlichtingen gebruik heeft gemaakt om er zich persoonlijk voordeel van te verschaffen.
Thomas heeft hetzelfde geheim onthuld aan Sir Alfred Butt, die er eveneens persoonlijk voordeel van heeft getrokken.
De zoon van oud-minister Thomas, Leslie Thomas, werd van elke blaam gezuiverd. (Times) **(2310 B.)**

D. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —
De stand der clearing met Duitschland per 30 Mei '36 was als volgt:

(in duizenden guldens)

1. Stortingen in Nederland	ƒ 87.921
Waarvan bestemd voor:	
a. achterstallige vorderingen	12.015
b. rentedienst Dawes- en Youngleening en Stillhalte; rentetransfer	5.316
c. vrije rekening Reichsbank	3.435
d. nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen	67.155
2. Stortingen in Duitschland (nieuwe onder de Clearing vallende vorderingen) incl. saldo 1935 ad ƒ 35.655.500)	108.545
3. Uitbet. in Nederland op nieuwe vorderingen (in mindering komend van het bedrag onder 1 d.)	66.218
Laatst uitbetaald nummer van storting:	221338.
4. Speciale verrekening. Stortingen in Nederland tegen afgegeven reischèques (incl. saldo 1935 at ƒ 367.800)	1.529
Uitbetalingen in Nederland	2
Overgebracht naar alg. rekening (1) . .	—
Nog beschikbaar	1.527

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2275 E.; Clearing met Duitschland 2318 F.)**

E. HOCKEY. — Overwinning van het Nederlandsche Elftal te Luzern. —
Op 31 Mei '36 heeft het Nederlandsch hockey-elftal te Luzern een 2—0 overwinning (rust 0—0) behaald op de Zwitsers. De nederlaag der gastheeren werd niet grooter omdat zij in hun doelverdediger Tüscher een keeper van meer dan gewone capaciteiten hadden.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Hockey 2294 D.)**

F. DUITSCHLAND. — Nieuwe Persverordening uitgevaardigd. —
De voorzitter der rijksperskamer publiceerd een verordening bestemd om „de onafhankelijkheid der dagbladen" te verzekeren.
Zij houdt o.a. in, dat de betrekkingen tusschen het dagbladpersoneel en personen of maatschappijen niet zoodanig mogen worden geëxploiteerd, dat de objectiviteit of de vrije concurrentie wordt benadeeld. Wetenschappelijke bladen moeten als zoodanig in den titel worden aangeduid en mogen geen plaatselijke nieuwsberichten opnemen. De bladen mogen geen advertenties weigeren onder het voorwendsel, dat zij niet in overeenstemming zijn met de opvattingen of de godsdienstige overtuiging der directie.
Slechts leden der Vereeniging van Dagblad-uitgevers mogen bladen uitgeven.
De uitgever moet aantoonen, dat hij en zijn vrouw sedert 1800 van Duitschen bloede zijn.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Pers 2202 C.)**

6 JUNI 1936

G. SPANJE. — Stakingen en excessen. —
In de laatste 25 dagen zijn in Spanje 38 stakingen uitgebroken, 53 bomaanslagen en 90 overvallen gepleegd. Vele gebouwen zijn in brand gestoken waaronder vele kerken. Ongeveer 50 dooden zijn te betreuren.
Naar schatting hebben op 3 Juni ongeveer 150.000 arbeiders het werk neergelegd, waarvan in de provincie Malaga ruim 100.000 man. Zelfs de doodgravers zijn in staking gegaan. Verder is een algemeene staking in het mijnbekken van Asturië aangekondigd.
(El Sol - A. B. C. - A. N. P.)
(Vor. ber. Onlusten 2185 C.; Staking 1564 A.)

A. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De rentestand is door de Directie der Nederlandsche Bank met ingang van 4 Juni '36 vastgesteld als volgt:

Wisseldisconto	4½%	(3½%)
Promessedisconto	5 %	(4 %)
Beleening van Effecten	5 %	(4 %)
Beleening van Goederen	5 %	(4 %)
Voorschotten in rek.-crt.	5 %	(4 %)

Hieronder laten wij de verschillende wijzigingen volgen, welke het wisseldisconto in den loop der laatste jaren onderging:

7- 3-1930	3½%	27- 6-1935	4 %
24- 1-1931	2½%	6- 7-1935	3½%
16- 5-1931	2 %	18- 7-1935	3 %
29- 9-1931	3 %	25- 7-1935	5 %
19- 4-1932	2½%	26- 7-1935	6 %
12- 5-1933	3½%	3- 8-1935	5 %
29- 6-1933	4½%	17- 9-1935	6 %
15- 7-1933	4 %	17-10-1935	5 %
29- 7-1933	3½%	22-10-1935	4½%
15- 8-1933	3 %	5-11-1935	4 %
19- 9-1933	2½%	14-11-1935	3½%
5- 4-1935	3½%	16- 1-1936	3 %
10- 4-1935	4½%	4- 2-1936	2½%
16- 5-1935	4 %	30- 5-1936	3½%
1- 6-1935	5 %	4- 6-1936	4½%

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2318 B.)**

B. **ENGELAND. — Haile Selassie te Londen. —**
Het was een zeer sympathieke ontvangst, die den Negus van Abessynië op 3 Juni '36 bij zijn aankomst te Londen te beurt viel. Hij werd door den particulieren secretaris van minister Eden verwelkomd. Vele vrienden van Abessynië, vertegenwoordigers van de Volkenbondsunie, dr. Martin, gezant van Abessynië te London e.a. waren aanwezig. De Negus zal te Londen zijn intrek nemen in het huis van Sir Elly Kadoorie, een bekend koopman uit Shanghai. De zoon en dochter van den Negus vergezellen hem. De Keizerin van Abessynië blijft voorloopig te Jeruzalem in Hôtel King David. (Times - N. R. Crt.)
(Vor. ber. Haile Selassie 2317 G.)

C. **AMSTERDAM. — Onderwijs. - Prof. mr. dr. G. van den Bergh. —**
De Raad heeft op 27 Mei '36 tot gewoon hoogleeraar in het staatsrecht en administratief recht benoemd, met 26 van de 42 uitgebrachte stemmen, mr. dr. G. van den Bergh, oud-lid der Tweede Kamer en oud-lid van den Raad te Amsterdam.
Op prof. mr. dr. C. W. van der Pot, hoogleeraar te Groningen, waren 16 stemmen uitgebracht.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Onderwijs 2150 C.)**

D. **FRANKRIJK. — Stakingen. - Eischen der arbeiders.**
In Parijs en omgeving zijn thans 300 fabrieken in handen van de arbeiders. Men schat het aantal stakers in het departement van de Seine op 100.000, waarvan 180 ondernemingen met 65.000 arbeiders alleen al voor de metaalindustrie. Wanneer men daarbij de departementen van Seine-et-Oise en Seine-et-Marne rekent, komt men tot een totaal van 500.000 stakers.
De beweging breidt zich steeds meer ook tot de provincie uit. In de streek van Ryssel en Roubaix zijn reeds een vijftal fabrieken bezet en staken zeker 15.000 arbeiders. In Lyon is voor het eerst weer een staking uitgebroken in een ijzergieterij van 50 man. In alle mogelijke industrieën wordt thans in de werkplaatsen gestaakt, in de horloge-industrie, in de distilleerderijen, in de wasscherijen en in de chocoladefabrieken, om de nieuwste industrieën, die aangetast zijn, te noemen en daar zal het ongetwijfeld niet bij blijven.
De eischen, door de vertegenwoordigers der werknemers gesteld, zijn: 40-urige werkweek, vacantie met behoud van loon en erkenning van de arbeiders-delegaties door de werkgevers. (Le Peuple - Het Volk)
(Vorig bericht blz. 2317 H.)

E. **FRANKRIJK. — Kabinet-Sarraut afgetreden. - Kabinet-Blum gevormd. —**
De ministers en onderstaatssecretarissen in het kabinet van Albert Sarraut hebben president Lebrun op 4 Juni '36 hun ontslag aangeboden.
Léon Blum werd direct bij aankomst op het Elysée toegelaten tot het kabinet van den president der republiek.
Hij heeft tijdens het onderhoud met president Lebrun de lijst zijner medewerkers voorgelegd, welke officieel is gepubliceerd, nadat Blum de nieuwe functionnarissen aan den president der republiek had voorgesteld.
De regeering-Blum is als volgt samengesteld:
Léon Blum, minister-president.
Camille Chautemps, Paul Faure, Maurice Violette, ministers van staat.
Edouard Daladier, Landsverdediging (vice-president van den raad van ministers).
Pierre Cot, Luchtvaart.
Gasnier Duparc, Marine.
Yvon Delbos, Buitenlandsche Zaken.
Marc Rucart, Justitie.
Vincent Auriol, Financiën.
Roger Salengro, Binnenlandsche Zaken.
Jean Zay, Nationale opvoeding.
Charles Spinasse, Nationale economie.
Paul Bastid, Handel.
Albert Bedouce, Openbare werken.
Marius Moutet, Koloniën.
Jardiller, P.T.T.
Georges Monnet, Landbouw.
Albert Rivière, Pensioenen.
Lebas, Arbeid.
Henri Sellier, Volksgezondheid.
Verder een aantal onderstaatssecretarissen waaronder drie vrouwen: Mevr. Brunschvieg, Nat. opvoeding; Mevr. Joliot-Curie, Wetensch. onderzoekingen en Mevr. Suzanne Lacorre, Kinderbescherming. (Temps)
(V. b. Kabinet 2158 D; Sarraut 2277 C; Blum 2321 A.)

F. **HONGARIJE. — Bezoek van Duitsche militairen.**
In het buitenland is bekend, dat sedert eenige dagen een Duitsche militaire missie in Hongarije vertoefd, welke uit 2 generaals en 4 andere hoogere officieren (ten deele staf-officieren) bestaat. Over deze militaire missie werd in de Duitsche bladen geen melding gemaakt. (Az Est)

G. **MANDSJOEKWO. — Uitbreiding van Japan's leger. —**
De Japansche strijdkrachten in Mandsjoekwo zullen belangrijk worden uitgebreid. Het streven van het Japansche ministerie van Oorlog is er op gericht, het effectief der troepen te brengen op 250.000 man, naar schatting de sterkte der Sovjet-Russische troepen in Oost-Siberië.
De Japanners overwegen voorts het zenden van groepen kolonisten, om het garnizoen te versterken en de noodige Japansche manschappen in dat gebied steeds bij de hand te hebben. (Domei)
(Vor. ber. Pachtovereenkomst 1637 K.)

H. **PALESTINA. — Onlusten. - Arabische pers 10 dagen verboden. —**
Sedert het begin der troebelen zijn 1109 Arabieren en 94 Joden gearresteerd. Hierbij zijn niet begrepen de personen, gearresteerd omdat zij zich na bezetten tijd op straat bevonden.
De Britsche autoriteiten hebben de geheele Arabische pers voor den tijd van 10 dagen verboden.
De aankomst van nieuwe Britsche versterkingen doet krachtiger maatregelen voorzien tot herstel van de orde.
De weg tusschen de heuvels van Jeruzalem naar Jaffa werd onveilig verklaard.
Een nieuw reglement kent den commissarissen der districten het recht toe te bevelen, dat alle winkels en handelszaken heropend moeten worden op straffe

van boete. De militairen zullen politiediensten kunnen verrichten. De vervaardiging en invoer van ontplofbare stoffen zijn verboden.
Dit nieuw reglement is de eerste regeeringsmaatregel tegen de algemeene staking der Arabieren.
(Daily Herald) **(Vorig bericht blz. 2318 C.)**

7 JUNI 1936

A. **NEDERLAND. — Economische samenwerking met Ned. Oost-Indië. - Instelling van een Commissie van Advies. —**
De minister van Staat, minister van Koloniën, heeft mede namens de ministers van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij en van Financiën:
1. ingesteld een commissie van advies nopens concrete uitbreiding van de economische samenwerking tusschen Nederland en Nederlandsch-Indië;
2. benoemd:
a. tot lid en voorzitter van die commissie dr. A. A. L. Rutgers, lid van den Raad van State;
b. tot leden van die commissie de heeren:
ir. Ch. G. Cramer, mr. A. M. Joekes en M. J. M. van Poll, leden van de Tweede Kamer;
dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van den Landbouw en vele andere vooraanstaande deskundigen. (Het Vaderland) **(Vor. ber. blz. 2271 A.)**

B. **VOLKENBOND. — Permanente Mandatencommissie. - Toestand in Palestina. —**
De Permanente Mandatencommissie van den Volkenbond is op 1 Juni '36 begonnen met de behandeling van het Britsche jaarrapport over het bestuur van Palestina in 1935. Hoewel dus feitelijk de tegenwoordige troebelen niet aan de orde waren, spreekt het vanzelf dat de Britsche vertegenwoordiger, de heer Trusted, dit probleem niet geheel onbesproken kon laten.
Hij betreurde het dat de troebelen nog voortduren en wees er op dat de Britsche regeering den terugkeer tot den vrede van het hoogste belang acht en zich niet van haar politiek zal laten afbrengen door oproer en bedreigingen. De Britsche en Palestijnsche politie evenals het militaire garnizoen zijn versterkt om den toestand te kunnen beheerschen. Ook zijn zekere maatregelen genomen tegen oproermakers en stakingsleiders. Meer kon de Britsche vertegenwoordiger op het oogenblik nog niet zeggen.
Zooals de Britsche regeering op 18 Mei aankondigde, zal een onderzoek ter plaatse worden ingesteld en zal er, nadat de rust is teruggekeerd, een koninklijke commissie worden benoemd, die zonder aan de bepalingen van het mandaat te raken de oorzaak van de troebelen en de grieven van Arabieren en Joden zal onderzoeken.
In zijn algemeen overzicht van den toestand in Palestina wees Trusted op bepaalde economische en fiscale moeilijkheden, die veroorzaakt worden door bezorgdheid over de politieke storingen in Europa. Hoewel de financieele positie van de regeering van Palestina geen directe reden tot ongerustheid wekt, zijn nog steeds de gevolgen, die de verwarde toestand in Europa op de plaatselijke industrie heeft, te bespeuren.
Hij merkte ten slotte op, dat de Joodsche immigratie gedurende de eerste vijf maanden van dit jaar lager is dan gedurende dezelfde periode van 1935.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Mandatencommissie 1665 E.; Onlusten in Palestina 2324 H.)**

C. **NEDERLAND. — Het ontwerp-Reisbelasting op vele punten gewijzigd. —**
De bezwaren, welke uit de Tweede Kamer tegen het ontwerp reisbelasting zijn gerezen, hebben de regeering aanleiding gegeven een aantal belangrijke wijzigingen in het ontwerp aan te brengen. Deze zijn:
Het tarief van 75 cent vervalt; de belasting zal dus worden 50 cent per dag gedurende de eerste twaalf dagen en vervolgens een gulden per dag.
De zoogenaamde „beroepsreizigers" worden in twee categorieën onderscheiden:
a. degenen die regelmatig naar het buitenland reizen. Voor hen blijft de regeling, dat zij een abonnement voor een jaar kunnen nemen, dat een bedrag kost naar gelang van hun aanslag in de gemeentefondsbelasting. In het aanvankelijke ontwerp varieerde dit bedrag van *f* 0.50 tot *f* 10; dit is gewijzigd in *f* 0.50 tot *f* 20.
b. degenen die niet de regelmaat kunnen aantoonen, doch wel, dat zij een bepaalde reis uitsluitend uit hoofde van een beroep of een bedrijf maken. Voor hen is een maximumtarief vastgesteld van 24 gulden per reis.
Dit maximumtarief van 24 gulden geldt eveneens voor reizen voor familiebezoek en gezondheidsreizen. In het laatste geval vallen ook begeleiders en verplegers er onder.
Duren deze reizen dus langer dan dertig dagen, dan is voor dien verderen duur geen belasting verschuldigd. Studiereizen van kunstenaars e.d. zullen in vele gevallen als beroepsreizen kunnen worden beschouwd.
De bepaling omtrent vrijstelling voor reizen aan boord van een Nederlandsch zeeschip, wordt teruggenomen.
De minister is bereid, onder nader te stellen voorwaarden een vrijstelling in de wet op te nemen, zoowel voor het verblijf in de overzeesche gebiedsdeelen als voor den normalen duur van de rechtstreeksche uit- en thuisreis.
Ook worden vrijgesteld: reizen van openbare en consulaire ambtenaren, alsmede voor personen die voor de regeering conferenties in het buitenland bijwonen.
Ten behoeve van het gezin komt de memorie op vier punten aan bezwaren tegemoet:
1. Vermindering van het tarief tot de helft voor jeugdreizen, georganiseerd door bepaalde vereenigingen;
2. Een maximumtarief van *f* 12 voor reizen ten behoeve van studie voor universitaire, middelbare en daarmee gelijk te stellen examens.
3. Het afzonderlijk tarief voor kinderen van grensbewoners, die *f* 10 verschuldigd zouden zijn, vervalt.
4. Verlaging van de tarieven voor grensbewoners, in het bijzonder voor gehuwden. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Reisbelasting 2291 C.)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Rechtshervorming. —**
Volgens de Iswestija is tot invoering van een hervorming van het recht-systeem in den geest van de grootste eerbiediging van de rechten van het individu besloten. De procureur-generaal Wisjinski geeft in de Iswestija een overzicht van zekere ontworpen herzieningen. Zoo zullen de individueele eigendomsrechten in de maatschappij een doeltreffender bescherming krijgen, terwijl de bevoegdheden van het rechtsapparaat en van de politie nauwkeuriger zullen worden omschreven. De politie zal uitsluitend belast worden met de handhaving van de orde en zal zich niet meer mogen mengen in de leiding van het onderzoek dat slechts onder de bevoegdheden van den rechter van instructie zal vallen. Ook de orde der advocaten zal worden gereorganiseerd in de richting van een uitbreiding van de rechten van verdediging.
(Iswestija)

E. **NEDERLAND. — Comité voor bijzondere Joodsche belangen. - Het Duitsche vluchtelingen-probleem. - Sir Herbert Samuel. —**
Voor het comité voor bijzondere Joodsche belangen te Amsterdam heeft op 2 Juni '36 de Britsche oud-minister en voormalige hooge commissaris in Palestina, Sir Herbert Samuel, een rede gehouden over het probleem der Joodsche emigratie en der Joodsche vluchtelingen uit Duitschland.
Sir Herbert Samuel, die eenige dagen in ons land heeft doorgebracht als gast van zijn vriend, het voormalige Eerste Kamerlid mr. S. van den Bergh, citeerde eenige passages uit het bekende verslag van den hoogen commissaris voor de vluchtelingenzorg, den Amerikaan James Mac Donald, aan den Volkenbond, waarin Mac Donald tot de conclusie kwam, dat den Joden in Duitschland het leven volslagen onmogelijk werd gemaakt. Sedert dit rapport werd uitgebracht, in September 1935, is deze toestand nog verergerd. De joden in de geheele wereld hebben het daardoor ontstane probleem onder de oogen te zien. De Volkenbond beschouwt de Duitsche Jodenkwestie nog steeds min of meer als een interne kwestie van Duitsche politiek.
Men moet er thans naar streven het probleem der Duitsche Joden op te lossen door de jongere generatie gelegenheid te geven om te emigreeren naar andere landen, niet naar de landen rondom Duitschland, die met haar eigen problemen te kampen hebben, maar naar de overzeesche gebieden, die daartoe gelegenheid scheppen, en vooral natuurlijk naar Palestina.
Uitvoerig besprak Sir Herbert Samuel de moeilijke Palestijnsche kwestie en de mogelijkheid, dat de immigratie in dit land binnenkort door de Britsche regeering stopgezet zou moeten worden. Het is waar, dat de Joodsche bevolking sedert de Balfourdeclaratie Palestina tot Joodsch nationaal tehuis verklaarde is toegenomen, maar de Arabische bevolking is in gelijke mate toegenomen.
Zonder bezwaren kunnen jaarlijks 10 à 12 duizend jonge Duitsche Joden in Palestina worden toegelaten, waarmee in vier jaar tijds 50.000 jonge Duitsche Joden gelegenheid krijgen zich een nieuwe bestaansmogelijkheid te scheppen.
Ook Zuid-Amerika heeft nog plaats voor jonge technici, Nieuw Zeeland voor landbouwkundigen, en al deze gebieden samen

kunnen zeker in vier jaar tijds 100.000 jonge Duitsche Joden opnemen.
Dit is de oplossing van het probleem, waarnaar op het oogenblik gestreefd moet worden. Daarvoor zijn echter aanzienlijke bedragen noodig, zoowel voor de transportkosten als voor de huisvesting en het investeeren van kapitaal, dit laatste vooral in Palestina. Het bedrag dat hiervoor bijeengebracht moet worden, schatte Sir Herbert Samuel op drie millioen pond sterling of ruim 20 millioen gulden.
Spr. wilde het aan zijn Nederlandsche vrienden overlaten, het geld bijeen te brengen. Nederlanders, die wenschen bij te dragen, kunnen het best hun geld niet naar Londen zenden maar afstaan aan het vluchtelingencomité in Nederland zelf.
(Comité voor bijzondere Joodsche belangen)
(Vor. ber. Comité voor bijz. Joodsche bel. 1117 A.; Dtsche Vlucht. 2290 C.; Sir H. Samuel (photo) 95 Q.)

8 JUNI 1936

A. **NICARAGUA. — Onlusten. —**
De nationale garde van Generaal Somoza, die tegen den president van Nicaragua, Sacasa, in opstand is gekomen, beheerscht de hoofdstad Managua.
Verdere berichten luiden, dat Nicaragua in handen van generaal Somoza is. (Ultimas Noticias)
(Vor. ber. Nicaragua 1190 A.)

B. **DUITSCHLAND. — Koloniale Vereenigingen ontbonden. —**
De in Duitschland nog bestaande koloniale vereenigingen zullen tegen half Juni worden ontbonden en vervangen door een Reichskolonialbund onder leiding van den rijksstadhouder van Beieren, generaal von Epp. Het doel dezer reorganisatie is tot een beter en doelmatiger gebruik van de gelden voor de propaganda tot het terugkrijgen der Duitsche koloniën te geraken, al ligt het niet in de bedoeling voorloopig die propaganda uit te breiden. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Koloniale kwestie 2151 I.)

C. **FRANKRIJK. — Herriot voorzitter van de Kamer.**
Edouard Herriot is tot voorzitter van de Kamer gekozen met 378 stemmen van de 585. Op Xavier Vallat werden 150 stemmen uitgebracht. De overige stemmen waren blanco of ongeldig.
Er zijn bovendien 6 ondervoorzitters gekozen en wel de socialisten Albert Paulin en Ferdinand Morin; Acques Duclos, communist; Hippolyte Ducos, radicaal socialist; Léon Baréty, linksrepublikein en Edouard Soulier, van de republikeinsche Unie.
(A. N. P.) **(V. b. Herriot 2097 E.; Parlement 1740 B.)**

D. **UITVINDING. — Bescherming tegen mosterdgas.**
Naar wij vernemen zijn dezer dagen op het scheikundig laboratorium der Artillerie-Inrichtingen te Hembrug interessante proeven genomen met een nieuwe mosterdgas-dichte stof.
Het onderzoek geschiedde onder toezicht van prof. P. van Romburgh voorzitter van de commissie van advies nopens chemische en aanverwante verdedigingsvraagstukken en bestond uit een veertiental experimenten, waarbij de nieuwe stof gedurende 2 à 5 uur aan de inwerking van mosterdgas en actieve chloor werd blootgesteld, wat aanzienlijk meer is dan in de practijk der oorlogsvoering pleegt voor te komen.
Bij al deze proeven, waartoe de regeering haar medewerking heeft verleend, bleek de geimpregneerde stof, een vinding van den heer G. van der Veen te 's-Gravenhage, blijkens een verklaring van prof. Van Romburgh volkomen te beantwoorden aan de gestelde verwachtingen. (De Telegraaf) **(2004 E.)**

E. **BREDA. — Oud-gouverneur B. W. T. van Slobbe benoemd tot burgemeester. —**
De „Staatscourant" van 4 Juni '36 bevat de benoeming van den heer B. W. T. van Slobbe, oud-gouverneur van Curaçao, tot burgemeester van Breda, met ingang van 1 Augustus 1936.
Bartholomeus Wouter Theodorus van Slobbe werd op 31 October 1882 te Schiedam geboren. Hij volgde den hoofdcursus te Kampen en werd in 1906 benoemd tot 2e luitenant der infanterie. In 1919 werd hij tot kapitein en in 1929 tot majoor bevorderd. Hij diende achtereenvolgens bij het 6e, 13e en 6e reg. infanterie en werd in 1921 geplaatst bij den generalen staf.
Aan de Hoogere Krijgsschool doceerde de heer Van Slobbe strategie, krijgsgeschiedenis en militaire aardrijkskunde.
Hij was ook medewerker aan de „Wetenschappelijke Jaarberichten" van de Vereeniging voor Krijgswetenschappen" en mede-redacteur van „De Militaire Spectator" en heeft als zoodanig verdienstelijk werk geleverd.
Hij was mede-oprichter en eerste alg. secretaris der Ver. „Ons Leger", bestuurslid der R. K. Officieren Vereeniging, voorzitter van de Haagsche afdeeling dezer vereeniging en lid van de commissie voor georganiseerd overleg voor de landmacht.
In 1929 heeft de heer Van Slobbe, die toen den rang van majoor had, de benoeming tot gouverneur van Curaçao aangenomen en in April van dit jaar is hem als zoodanig eervol ontslag verleend. De heer Van Slobbe is ridder in de orde van den Ned. Leeuw.
(Staatscourant - Dagblad van Noordbrabant)

F. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TE GENEVE. —**
Te Genève is op 4 Juni onder leiding van den Canadees Riddell de Internationale Arbeidsconferentie geopend. 48 Staten hebben delegaties gezonden met 153 afgevaardigden en 36 technische raadsleden.
Voor Nederland zijn afgevaardigd de heeren Prof. mr. P. J. M. Aalberse, mr. A. M. Joekes, mr. A. R. Molenaar, H. Amelink, ir. N. C. Winkel, G. F. Evelein, dr. H. Kolkman, E. Kupers, P. J. S. Serrarens en Mejuffrouw mr. G. Stemberg.
Twee leden, Duitschland en Italië, hebben geen delegaties gezonden.
Riddell heeft de bijeenkomst met de gebruikelijke rede geopend.
Vervolgens heeft Léon Jouhaux, secretaris van het Fransche vakverbond (C.G.T.) twee voorstellen ingediend. Het eerste strekt tot verbetering van de arbeidstoestanden in landen waar het gebruik van opium den arbeiders is toegestaan. Het tweede oppert een verzoek van de Arbeidsconferentie aan den Volkenbond om een of meer conferenties te beleggen nopens het geldvraagstuk, productie en handel en de bevolking van koloniale gebieden. Het voorstel legt vooral den nadruk op de belangen van de arbeiders in groote steden en koloniën. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsconferentie 1850 A.)

G. **LUCHTVAART. — Anthony Fokker ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. —**
Het heeft H. M. de Koningin behaagd den heer Anthony Fokker ter gelegenheid van zijn 25-jarig vlieger-jubileum, op 6 Juni '36 tot ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen.
Den heer Anthony Fokker werd op Schiphol dien dag een grootsche officieele huldiging gebracht.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. A. H. G. Fokker 2310 C.)**

H. **BELGIE. — De Kabinets-crisis. —**
De Belgische kabinetscrisis is niet gemakkelijk op te lossen. Koning Leopold ontving alle partijleiders, zooals Staf de Clercq, Vlaamsch-Nationalist; Léon Degrelle, Rexist; Jacquemotte, Communist. Léon Degrelle vertelde, dat hij maar één portefeuille zou kunnen aanvaarden, die van Justitie. En als hij die had, dan zou hij de aanhouding en veroordeeling vragen van alle bankiers, het ontslag van den gouverneur der Nationale Bank, van het bestuurscomité der Spaarkas, van de Association Nationale des Industriels et de Commerçants en van de Nationale Maatschappij voor Credietverleening aan de Industrie.
Op staanden voet zou ook ontslag worden verleend aan alle politieke personen, die in den raad van beheer van financieele maatschappijen zetelen.
Koning Leopold heeft den afgetreden minister Van

Zeeland gevraagd, of hij andermaal aan het hoofd van de regeering wilde staan, maar hij weigerde. „Ik ben geen politiek persoon", zeide hij. „De Koning heeft 14 maanden geleden de eerste maal een beroep op mij gedaan. De toestand was ernstig. Rampen waren in het vooruitzicht. Ik heb toenmaal de opdracht uit plichtsgevoel aangenomen. Toen ik haar aanvaardde, deed ik dat voor een bepaalden tijd en voor het vervullen van een taak, die ruim en zeer belangrijk was, maar tevens goed afgebakend. Welnu, die taak meen ik als vervuld te mogen beschouwen."
De leider der Socialisten, Vandervelde, heeft de opdracht van den Koning tot vorming van een nieuwe regeering aanvaard, waarin hij echter niet is geslaagd. Van Zeeland is hierna weder belast met de kabinetsvorming. (Het Laatste Nieuws - Handelsblad van Antwerpen) **(Vor. ber. 2315 E.)**

A. **ROTTERDAM. — Verlaging van haventarieven enz.**
De voordracht van B. en W. met betrekking tot de aanpassing van de havenlasten is op 6 Juni '36 verschenen. Het voorstel komt voor op de agenda der vergadering van den raad, die op 11 Juni gehouden wordt. Voorgesteld wordt over het tijdvak van 15 Juli 1936 tot en met 31 December een vermindering van 28% toe te passen op het verschuldigde havengeld voor zeeschepen en het verschuldigde kadegeld. Voorts wordt voorgesteld te besluiten tot het verlagen over hetzelfde tijdvak van de huren en erfpachtscanons van terreinen in de haven met gemiddeld 28% volgens door B. en W. vastgestelde progressieve schalen en vervolgens om het college van B. en W. te machtigen over hetzelfde tijdvak een reductie van 15% toe te kennen op de huren van loodsen en de onderscheidene tarieven voor het gebruik voor den opslag van goederen bij de gemeentelijke handelsinrichtingen en van de huren der gemeentelijke kranen, tippen en andere hefwerktuigen. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. blz. 2317 D.)**

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Regeeringsverklaring. —**
De nieuwe Fransche premier, Léon Blum heeft op 6 Juni in de Kamer de regeeringsverklaring voorgelezen. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De taak der regeering is van den aanvang af door de uitspraak van het volk bepaald: het behoud van de democratische vrijheden tegen alle pogingen tot geweld, het behoud van den vrede. Het regeeringsprogram zal bestaan in het verwezenlijken van het program van het Volksfront.
De volgende week zullen reeds voorstellen worden ingediend betreffende amnestie, 40-urige werkweek, collectieve arbeidsovereenkomsten, vacantie met behoud van loon, een plan voor groote openbare werken, nationalisatie der wapenfabricage, een graanbureau, dat tot voorbeeld zal dienen voor de revalorisatie van de andere landbouwproducten, zooals wijn, vleesch, melk, verhooging van den leerplichtigen leeftijd, hervorming van het statuut van de Bank van Frankrijk, waardoor overwicht van de nationale belangen wordt gewaarborgd, een eerste herziening van de wetsdecreten.
Wanneer deze maatregelen zullen zijn aangenomen zal de regeering een tweede reeks voorstellen indienen, die betrekking hebben op een nationaal werkloosheidsfonds, pensioenregeling voor oude arbeiders, en ten slotte een breedvoerig systeem voorstellen strekkende tot een doen herleven van de algemeene bedrijvigheid met name door een fiscale ontspanning en een onderdrukking van fraude.
Voortgaande zet de regeeringsverklaring uiteen, dat aanvallen op de democratische instellingen met kracht zullen worden afgeslagen en dat openlijk een balans zal worden opgemaakt van den economischen en financieelen toestand, daar openhartigheid het vertrouwen van de natie in zich zelf zal versterken.
Ten opzichte van de internationale politiek wordt gezegd, dat de klaarblijkelijke wil van het land uitgaat naar behoud van den ondeelbaren vrede met alle naties ter wereld en voor alle naties.
De vrede is identiek met eerbiediging van de internationale wet en de internationale overeenkomsten zijn identiek met de trouw aan de aangegane verplichtingen en het gegeven woord. Frankrijk wenscht vurig een organisatie van de collectieve veiligheid, welke den waanzinnigen bewapeningswedloop, waarin geheel Europa vastzit, zal stuiten en welke zal leiden tot een internationale overeenkomst betreffende publiciteit en voortschrijdende vermindering van en contrôle over de nationale bewapeningen.
Ter uitvoering van deze binnen- en buitenlandsche richtlijnen heeft de regeering geen ander dan het met de democratie overeen te brengen gezag noodig, maar dat dan ook in zijn geheel. Het gezag in de democratie wordt gevormd door snelheid en energie van een methodisch overlegde actie en de overeenstemming van die actie met de uitslagen van het algemeen kiesrecht, voorts door de trouw aan de gegeven beloften aan de kiezers en de vastbeslotenheid een einde te maken aan alle vormen van corruptie.
Deze taak kan slechts ten uitvoer worden gelegd wanneer allen medewerken. „Trouw aan onze verplichtingen zal onze stelregel zijn. Het openbaar welzijn zal ons doel vormen."
In den Senaat werd de regeeringsverklaring voorgelezen door Daladier.
De rechtsche afgevaardigde Xavier Vallat veroorzaakte een incident door te verklaren, dat Frankrijk thans voor het eerst door een Jood wordt geregeerd. Herriot protesteerde tegen deze uitlating en riep Vallat tot de orde.
„Ik ken," aldus Herriot, „in dit land noch joden, noch katholieken, noch protestanten. Ik ken slechts Franschen."
Tenslotte heeft de Fransche Kamer met 384 tegen 210 stemmen haar vertrouwen in de regeering-Blum uitgesproken.
(L'Intransigeant)
(Vor. ber. Kabinet 2324 E.; Blum 2324 E.)

C. **FRANKRIJK. — Nieuwe Gouverneur van de Banque de France. —**
De Fransche ministerraad heeft op 6 Juni '36 een decreet goedgekeurd, waarbij de gouverneur van de Banque de France, Tannery, wordt vervangen door den procureur-generaal van de Rekenkamer, Emile Labeyrie. Tannery is tot honorair gouverneur benoemd. (A. N. P.)
(Vor. ber. Bank van Frankrijk 1912 D.)

D. **FRANKRIJK. — Léon Blum. - Levensbeschrijving.**
Léon Blum, Frankrijk's nieuwe minister-president is thans 64 jaar. Hij studeerde aan de universiteit te Parijs in de rechtswetenschappen. Léon Blum vestigde zich hierna als advocaat. In zijn vrijen tijd hield hij zich bezig met de litteratuur en leverde vele bijdragen voor moderne tijdschriften. Léon Blum was in dien tijd anarchist. Eerst later, o.m. onder invloed van zijn vriendschap met Lucien Herr, is hij overgegaan tot het socialisme. Met de actieve politiek bemoeide hij zich in den beginne niet, zijn advocatenpractijk bloeide en ondanks het aandringen van Jean Jaures weigerde hij zich candidaat te stellen voor het lidmaatschap van de Kamer. Eerst na den moord op Jaures begon hij de noodzakelijkheid zich in de actieve politiek te begeven, in te zien. Hij werd politiek secretaris van Marcel Sembst, toentertijd den socialistischen minister van Openbare werken. In 1916 werd hij secretaris van de socialistische partij, in 1919 afgevaardigde voor de Narbonne. In 1924 werd hij gekozen tot voorzitter van de socialistische partij.
Het oogenblik waarop Blum zich in de actieve politiek begaf, valt samen met de splitsing in de socialistische partij. Ondanks de vele pogingen door Blum in het werk gesteld, kon hij echter niet verhinderen, dat tijdens het congres te Tours de linkervleugel zich van de socialistische partij afscheidde. Met de hulp van vrienden stichtte Blum toen het socialistische partijblad de Populaire, waarvan hij nu nog directeur is.
Léon Blum is een pacifist. Dit is in den loop der jaren duidelijk gebleken. Fel heeft hij zich na den oorlog tegen Poincaré en zijn Roerbezettingsplannen gekeerd. Steeds heeft hij zich een groot voorstander getoond van een vroegtijdige ontruiming van het Rijnland en van het tot stand brengen van een algemeene ontwapeningsconventie. Zijn tegenstanders hebben hierin aanleiding gezien hem voor een landsverrader uit te maken.
Léon Blum heeft het als voorzitter van de socialistische partij niet gemakkelijk gehad. De moeilijkheden bleven niet beperkt tot buiten de partij, tot het steeds sterker naar voren tredende fascisme, dat op het succes van zijn partij niet anders dan een remmenden invloed kon hebben. Ook binnen de socialistische partij kwam het tot botsingen, hetgeen tenslotte geëindigd is met de afscheiding van de z.g. neo-socialisten.
Blum is verder een overtuigd feminist. Drie vrouwen heeft hij bij de samenstelling van zijn ministerie tot onder-staatssecretaressen gemaakt. Zijn ideeën op dit gebied zijn niet van den laatsten tijd. Reeds op 20-jarigen leeftijd verbaasde Blum zijn vrienden door

zijn boek over het huwelijk, waarin hij o.m. verklaarde van oordeel te zijn, dat de plaats van de vrouw niet in de eerste plaats in het huis was. Vrouwen moeten volgens Blum in de gelegenheid zijn dezelfde posten te bekleeden als mannen.
(Le Temps - Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Léon Blum 2327 B.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Clarence Day — „Life with Father". (Knopf, London) **(Vor. ber. 2317 F.)**
Deensch: Peter Freuchen — „Min Grølandske Ungdom". (Gyldental, Kjøbenhavn) **(Vor. ber. 2200 A.)**
Duitsch: Richard Grande — „Der Menschenfreund". (S. Fischer-Verlag, Berlin 1936)
Ernst Wurm — „Die Adlerin, Roman der Johanna von Navarra". (F. G. Speidel, Wien 1936) **(2317 F.)**
English: Joseph O'Neill — „Day of Wrath, War in 1952". (Gollancz)
Kathleen Pawle — „We in Captivity, a novel of Ireland". (Cassell) **(Vor. ber. 2317 F.)**
Fransch: M. Bourgoin — „La Turquie d'Atatürk". (Hachette, Paris)
L. F. Céline — „Mort à crédit". (Denoël et Steele, Paris) **(Vor. ber. 2317 F.)**
Italiaansch: Michele Mastropaolo — „La vita che ci fa forti". (Ed. G. B. Paravia, Torino) **(V. b. 2317 F.)**
Nederlandsch: C. Borstlap — „Een schip vaart uit". (C. A. J. Dishoeck, Bussum 1936)
Jan H. Eekhout — „Machten" (verzen). (Uitg. Mij. Holland, A'dam 1936) **(Vor. ber. 2317 F.)**
Noorsch: Arthur Ratche — „Finsk fare for Finnmark". (Gyldental, Oslo) **(Vor. ber. 2317 F.)**
Spaansch: L. Forcheron — „Las locas hijas del mar". Bauzá, Barcelona) **(V. b. 2317 F.)** (Red. K. H. A.)

B. **ENGELAND. — Kabinet-Baldwin. - Sir Samuel Hoare weder minister. —**
Sir Samuel Hoare is op 5 Juni '36 benoemd tot eersten lord van de Admiraliteit als opvolger van lord Monsell. (Times) **(Vor. ber. Kabinet 2316 F.; Sir Samuel Hoare 2099 G.)**

C. **BULGARIJE. — Het bezoek van dr. Hj. Schacht.** Het blijkt, dat Duitschland tegenover Bulgarije geheel dezelfde tactiek gaat volgen als tegenover Zuid-Slavië. Duitschland is de Bulgaarsche Nationale Bank 600 millioen lewa schuldig voor landbouwartikelen. De gouverneur van de Bank, Bozilof, stelde voor een deel van deze schuld in contanten en een deel in goederen af te doen. Bozilof verlangde 200 millioen in deviezen voor den aankoop van grondstoffen.
Schacht daarentegen wilde, dat die grondstoffen ten behoeve van Bulgarije door Duitschland zelf in het buitenland zouden worden gekocht om daarna opnieuw aan Bulgarije te worden verkocht, en dat voor de rest van 400 millioen lewa Duitschland machines zou leveren. Met andere woorden zou Bulgarije vrijwel geheel onder de economische contrôle van Duitschland moeten komen. (Politika)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2200 E.)

D. **'S-GRAVENHAGE. — Gedenkteeken voor H. M. de Koningin-Moeder onthuld. —**
Onder groote belangstelling van autoriteiten en publiek heeft op 4 Juni '36 in het rosarium aan het Jozef Israëlsplein te 's-Gravenhage, in tegenwoordigheid van de Koninklijke Familie en haar vorstelijke gasten, de plechtige onthulling plaats gehad van het gedenkteeken voor H. M. de Koningin-Moeder, dat ontworpen en vervaardigd is op initiatief van de Vereeniging voor handel, nijverheid en gemeentebelangen te 's-Gravenhage, door den beeldhouwer Toon Dupuis en den bouwmeester Co Brandes.
Nadat H. M. de Koningin het woord had gevoerd werd onder het spelen van het volkslied van Waldeck het monument door H. M. onthuld. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. H. M. de Koningin-Moeder 1728 B.)

E. **FRANKRIJK. — Stakingen. - Eenerzijds principieel accoord en arbeidshervatting anderzijds nieuwe stakingen. —**
In den nacht van 7 op 8 Juni zijn de bond van werkgevers aan den eenen en het Fransche Vakverbond aan den anderen kant het eens geworden over een principieel accoord ter beëindiging van het huidige arbeidsconflict.
Dit accoord behelst de volgende bepalingen:
1. Een loonsverhooging over de geheele linie, gaande van 7 tot 15 procent, zal worden toegepast.
2. Het recht der arbeiders om lid te zijn van een vakvereeniging wordt erkend.
3. Er zullen bedrijfsgedelegeerden worden benoemd.
Ook omtrent de voorwaarden, waarop het werk zal worden hervat, is men tot overeenstemming gekomen. De werkgevers hebben verder bij voorbaat de teksten aanvaard van de door de regeering in te dienen wetsvoorstellen betrekking hebbende op de invoering van het collectief arbeidscontract, de 40-urige werkweek en de vacanties met behoud van loon.
In het Noordelijke industriegebied is het aantal stakers opnieuw toegenomen, doch in vrijwel alle gevallen worden de berichten over nieuwe conflicten gevolgd door de mededeeling, dat onderhandelingen tusschen de arbeiders en de betrokken directies aangeknoopt zijn. (Le Temps) **(Vor. ber. blz. 2324 D.)**

F. **BELGIE. — Provinciale verkiezingen. —**
Op 7 Juni zijn de verkiezingen gehouden voor de Provinciale Staten. De resultaten luiden als volgt:

	Zetels 1936	1932	
Liberalen	89	95	(verlies 6)
Katholieken	224	318	(„ 94)
Socialisten	221	241	(„ 20)
Vlaamsche nationalisten	50	31	(winst 19)
Communisten	27	7	(„ 20)
Rexisten	78	0	(„ 78)
Eupener Volkspartij	3	2	(„ 1)
Pro-Belgen (Eup. Malm.)	2	0	(„ 2)
Afgesch. Kath. in Limb.	2	0	(„ 2)
Landbouwers	0	2	(verlies 2)

(Het Laatste Nieuws) **(V. b. 592 F.; Verk. 2314 F.)**

9 JUNI 1936

G. **BELGIE. — Staking in de haven van Antwerpen. - Eischen der stakers. —**
Op 3 Juni '36 is in de haven van Antwerpen een staking uitgebroken, die tot op heden, 8 Juni, nog voortduurt.
De socialistische Volksgazet formuleert o.a. de volgende eischen der stakende havenarbeiders: Afschaffing van het overwerk; Afschaffing van 2 shiften achter elkaar te werken buiten de reglementen; Aanwerven op regelmatige uren; Herziening van het loon, dat niet meer evenredig is met den levensstandaard, Herziening der toeslagen.
De reederijen hebben de loonen der scheepsofficieren, matrozen en stokers met 15% verhoogd.
(Volksgazet - Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Staking 1200 H.)

H. **JHR. MR. A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH STACHOUWER TOT GOUVERNEUR-GENERAAL VAN NED.-OOST-INDIE BENOEMD.** H.M. de Koningin heeft op 8 Juni het besluit geteekend, waarbij benoemd wordt tot gouverneur-generaal van Nederlandsch-Indië, jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, thans Nederlandsch gezant te Brussel.
Het besluit der benoeming staat op 8 Juni in de Staatscourant. Tevens is aan den tegenwoordigen G.-G., jhr. mr. B. C. de Jonge, eervol ontslag verleend. (Staatscourant)
(V. b. Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer 975 F.; Jhr. Mr. B. C. de Jonge 2258 C.)

A. **Het Economische Plan voor het jaar 1936. —**
Op 14 Januari werden op de zitting van het Centraal Executief Comité door M. Grinko, Volkscommissaris van Financiën der U.S.S.R. de begrootingsvoorstellen toegelicht. Het totale budget bedroeg 78.8 milliard roebel, vergeleken bij 68.5 milliard roebel in het vorige jaar, een toename dus van 15%. De militaire uitgaven werden verhoogd tot 19% van het geheel, wegens de bedreigingen op de Sovjet-grenzen en van de rest zou het grootste gedeelte worden besteed voor de kapitaalopbouw zooals dit in de voorafgaande jaren geschiedde. De financieele politiek had tot doel den roebel te versterken en te stabiliseeren. De geruchten in het buitenland, dat devaluatie of het uitgeven van een nieuwe valuta beoogd werd, werden tegengesproken. De heer M. Grinko vergeleek het Sovjet-budget met dat der andere landen en merkte op, dat in de Sovjet-Unie alle bedrijven en de handel door den Staat worden beheerd en dat hierdoor de uitgaven niet slechts de fondsen voor de gewone regeeringsfuncties omvatten, maar tevens de kosten, welke in andere landen betaald worden aan loonen en nieuwe kapitaalsbeleggingen door de particuliere bedrijven.
M. V. I. Mezhlauk, voorzitter van de Staatsplancommissie der U.S.S.R., die een verslag uitbracht over het economische plan voor het jaar 1936, toonde aan hoe gedurende 1935 de economische ontwikkeling ten zeerste was bespoedigd. Voor het jaar 1936 zijn de belangrijkste taken: verhooging der arbeidsproductiviteit, verbetering van den opbouw der productiemiddelen, vermindering van den achterstand in bepaalde industrieën (voornamelijk olie), verdere verhooging der oogsten, verbetering der levensomstandigheden en het versterken der defensie. In den loop van het jaar moet het nationale inkomen met 26.5% worden verhoogd. Voor de eerste maal zal de productie van consumptie-goederen in sterkere mate toenemen dan die van productiemiddelen. Het ten uitvoer leggen van het plan voor 1936 beteekent, dat sommige industrieën reeds in 4 jaar hun 5-jarenplan zullen hebben volvoerd. De totale productie van productiemiddelen gedurende 1936 zal de vervulling van het tweede 5-jarenplan dicht naderen.

SOVJET-RUSLAND

De navolgende tabel toont de cijfers, welke in de meest belangrijke takken van industrie als doel zijn gesteld:

De productie van electrische kracht moet 32 milliard kW. bedragen.

Kolen	135	millioen ton
Olie	30	„ „
Ruw IJzer	14.5	„ „
Staal	16	„ „
Gewalst staal	12.2	„ „
Hoogwaardig gewalst staal	2	„ „

Bewerkte metalen in het algemeen: Tot een waarde van 22 milliard roebel (1926-1927 prijzen).

Locomotieven	1.900	stuks
Vrachtwagons	90.000	„
Tractoren	154.000	„
Combines	61.000	„
Automobielen	161.500	„

Chemische industrie: tot een waarde van 4.262.200.000 roebel.
Lichte industrie: 12.598.000.000 roebel, waaronder begrepen:

Katoenwaren	3.215.000.000	meter
Linnen	326.000.000	„
Schoenen	103.631.000	paar
Rijwielen	800.000	stuks
Gramofoons	955.000	„
Gramofoonplaten	50.800.000	„
Uurwerken	500.000	„
Motorrijwielen	10.000	„
Cameras	236.000	„
Radio-ontvangtoestellen	500.000	„

Levensmiddelen industrie: tot een waarde van 11.860.000.000 roebel.
Hout-industrie: tot een waarde van 3.104 millioen roebel.

Het commissariaat voor de zware industrie heeft 8.5 milliard roebel vastgesteld voor kapitaalsuitgaven en tevens 7.565 millioen roebel toegewezen voor exploitatiekosten; dezelfde cijfers voor het commissariaat voor de lichte industrie zijn onderscheidelijk: 380 millioen roebel en 1.228.000 roebel.
De kapitaalsuitgaven voor de levensmiddelenindustrie zullen 1.130 millioen roebel bedragen, waarnaast 1.005.700.000 roebel zijn bestemd voor exploitatieuitgaven.

Voor de oprichting van plaatselijke bedrijven zal 930 millioen roebel worden besteed.
Bij den landbouw dient de productie met 24.2% te worden vermeerderd, waarbij wordt gerekend op een toename van 23.6% aan landbouwproducten en van 26.1% van den veestapel.

Bij de spoorwegen wordt het totaal der te vervoeren vracht op 457 millioen ton en de kapitaalsuitgaven op 5.099 millioen roebel geraamd. Het transport te water zal 75.6 millioen ton over de rivieren en 31.6 millioen ton over zee omvatten.
De lijnen der civiele luchtvaart zullen een totale lengte hebben van 54.000 K.M.
Voor de nieuwe woningbouw is 4.950 millioen roebel beschikbaar.

Het totaal aantal te werk gestelden zal 25.725.000 bedragen; het loonfonds is vastgesteld op 63.4 milliard roebel tegen 56.2 milliard in 1935. Voor openbare en cultureele behoeften zullen 17.638 millioen roebel worden uitgegeven, hetwelk een toename geeft te zien van 33.6%. Het jaarlijksche budget der sociale verzekeringen is begroot op 8 milliard roebel tegen 617 millioen in 1935. Aan de universiteiten zullen 85.300 studenten promoveeren tegen 138.100 van technische scholen, terwijl 69.700 man de arbeidersfaculteiten en 291.600 jongelieden de opleidingsscholen voor beroepen zullen verlaten.
(Ontleend aan „British Russian Gazette and Trade Outlook", Econ. Wereldgebeuren)
(Vor. ber. Vijfjarenplan 1938 A.)

B. **Rechtspositie van den arbeider. —**
De centrale commissie voor de sovjetcontrôle, die dezer dagen bijeen geweest is, heeft zich o.m. bezig gehouden met het onderzoek naar de positie van de arbeiders. Op grond daarvan heeft zij een resolutie aangenomen, welke vervolgens door den raad van volkscommissarissen van de Sovjet-Unie is goedgekeurd, en waarin gewezen wordt op het groote aantal gevallen, waarin aangiften en klachten van arbeiders op de lange baan geschoven of formalistisch en bureaucratisch behandeld worden, hetgeen getuigt van gebreken en bureaucratische misvormingen van het Sovjet-apparaat en van schending van de revolutionnaire rechtmatigheid.
Er moet een einde komen aan ontslagen en weigeringen van indienstneming om redenen van sociale afkomst, het feit, dat men een straf achter den rug heeft, dat ouders of bloedverwanten veroordeeld zijn enz., voor zoover dat niet speciaal bij de wet voorgeschreven is.
Ook mag niet worden toegestaan, dat disciplinaire straffen worden opgelegd in afwezigheid of zonder het aanhooren van de verklaringen van de schuldigen.
De gevolmachtigden van de contrôlecommissie en de procuratuur moeten den strijd tegen overtredingen van het Sovjetstatuut, met name de onwettige uitsluitingen uit de collectieve bedrijven, versterken en de schuldigen sterker ter verantwoording roepen.
Verder zijn een aantal maatregelen genomen, om te zorgen, dat aangiften en klachten van de arbeiders snel en aandachtig onderzocht zullen worden.
(Prawda) **(Vorig bericht blz. 2325 D.)**

10 JUNI 1936

A. **De nieuwe Grondwet. —**
Het ontwerp-grondwet van de Sovjet-Unie luidt als volgt:
Eerste hoofdstuk. — Maatschappelijke opbouw. —
Artikel 1. — De Unie van Socialistische Sovjet-republieken is een socialistische staat van arbeiders en boeren.
Artikel 2. — De politieke grondslag vormen de raden (sovjets) van de afgevaardigden der arbeidende bevolking, ontstaan en gevestigd als resultaat van de vernietiging der macht der grootgrondbezitters en kapitalisten en als resultaat van de verovering van de dictatuur van het proletariaat.
Artikel 3. — De geheele macht in de Sovjet-Unie behoort aan de arbeidende bevolking in stad en land, belichaamd door de raden van afgevaardigden.
Artikel 4. — De economische grondslag vormen het socialistisch-economisch stelsel en de socialistische eigendom op de productiemiddelen, in stand gehouden na de liquideering van het kapitalisme en het particulier bezit der productiemiddelen en na de opheffing van de uitbuiting van den mensch door den mensch.
Artikel 5. — De socialistische eigendom in de Sovjet-Unie bestaat of uit staatseigendom (algemeen nationaal eigendom) of uit coöperatief-collectief eigendom (eigendom van afzonderlijke collectieven of van cooperatieve vereenigingen).
Artikel 6. — Grond en bodem, bodemschatten, wateren, bosschen, werkplaatsen, fabrieken, mijnen, spoorwegen, verkeersmiddelen te water en in de lucht, banken, post, telegraaf en telefoon, door den staat georganiseerde landbouwgrootbedrijven (Sovjet-goederen, machines, stations voor tractors enz.) en de groote massa der woningen in steden en industrieplaatsen zijn staatseigendom, dat wil zeggen algemeen nationaal eigendom.

SOVJET-RUSLAND

Artikel 7. — Maatschappelijke bedrijven in collectieve of coöperatieve organisaties met hun levende of doode inventaris, producten van collectieven of coöperaties mitsgaders hun werkplaatsen van algemeen belang zijn maatschappelijk socialistisch eigendom der collectieve of coöperatieve organisaties.
Iedere boer van een collectieve heeft voor zich persoonlijk een bescheiden hof en stuk land en in persoonlijk bezit bovendien recht op hof en tuin, woonhuis, fokvee, gevogelte en inventaris van kleine landbouwgereedschappen, overeenkomstig het statuut der collectieve bedrijven.
Artikel 8. — Grond der collectieve bedrijven wordt hun eeuwigdurend toegekend.
Artikel 9. — Naast socialistische, d.w.z. de heerschende economische vorm in Rusland, is privaat kleinbedrijf van afzonderlijke boeren en handeldrijvenden, dat op persoonlijken arbeid berust en uitbuiting van arbeid van anderen uitsluit, wettelijk toegestaan.
Artikel 10. — Persoonlijk eigendom van staatsburgers op hun arbeidsinkomen en spaarpenningen, op woonhuis en bijbehoorende uitrusting, op voorwerpen van huishoudelijk gebruik en op voorwerpen van persoonlijk gebruik en gemak, wordt wettelijk beschermd.
Artikel 11. — Het economisch leven van Rusland wordt door staatsplannen in het belang van de vermeerdering van de volkswelvaart, de verheffing van het stoffelijk en cultureele peil der arbeidende bevolking, ter bevestiging van de onafhankelijkheid van Rusland en de versterking der weermacht bepaald en geleid.
Artikel 12. — Arbeid is in Rusland plicht van iederen staatsburger, die tot werken in staat is, volgens het beginsel, dat wie niet werkt, ook niet zal eten. In Rusland wordt het beginsel van het socialisme verwezenlijkt: van ieder naar zijn capaciteiten, van ieder naar zijn werk.

De Staatsorganisatie. —
De Sovjet-Unie zal uit elf onafhankelijke republieken bestaan in plaats van uit zeven. De republieken zijn o.a.: Georgië, Azerbeidsjan, Armenië, Kazakstan en Kirgizië. Er wordt een „Hooge Sovjetraad" in het leven geroepen, die wetgevende bevoegdheid zal hebben en samengesteld zal zijn uit twee Kamers, welke voor een tijd van vier jaren worden gekozen, n.l. een raad der Sovjet-Unie en een raad der nationaliteiten. De Hooge Sovjetraad zal de hoogste macht uitoefenen en zijn bevoegdheden overdragen aan zijn presidium in den tijd tusschen de zittingen. De Hooge Raad wijst leden van den Raad aan als volkscommissarissen.

Fundamenteele rechten. —
De fundamenteele rechten van den burger bevatten o.m. het recht op arbeid, op rust, op invaliditeitspensioen en kosteloos onderwijs. De vrouwen hebben dezelfde rechten als de mannen. Voorts is gewetensvrijheid in de wet opgenomen, d.w.z. het recht tot uitoefening van een godsdienst naar keuze, zoowel als de vrijheid tot het voeren van anti-godsdienstige propaganda. Algeheele scheiding tusschen kerk en staat en tusschen kerk en school is vastgelegd.

Burgerlijke rechten. —
Eerbiediging van de persoonlijke vrijheid. De burgers zullen vrijheid van woord en drukpers genieten, vrijheid van openbare vergadering e.d. Arrestaties van burgers zullen slechts ten uitvoer kunnen worden gelegd bij bevelschrift of bij besluit van den procureur. De onschendbaarheid van de woning en van het briefgeheim wordt gewaarborgd.
Gelijk, direct en geheim kiesrecht wordt toegekend aan alle mannen en vrouwen boven de achttien jaar (actief en pasief) met uitzondering van krankzinnigen en van door de rechtbank veroordeelden.
De wapens en vlaggen blijven als op dit oogenblik. Ook de hoofdstad blijft dezelfde.
Een speciale bepaling is opgenomen ten aanzien van de rassenkwestie. Bepaald is, dat iedere directe of indirecte beperking van rechten alsook iedere invoering van directe of indirecte voordeelen voor staatsburgers op grond van hun ras of nationaliteit, evenals iedere propaganda voor exclusiviteit ten opzichte van ras of nationaliteit en propaganda voor rassenhaat bij de wet strafbaar zullen zijn.
(Prawda - Izwestija) **(Vor. ber. Grondwet 2312 D.)**

B. **Het Vaderschap. —**
De Prawda wijdt een hoofdartikel aan den vader.
Het communisme streeft naar een volwaardigen mensch, vol levensvreugde. De consolidatie en ontwikkeling van het sovjetgezin is een van de hoofdtaken van de sovjetdemocratie. Den naam van sovjetvader en van sovjetburger onwaardig is degeen, die het huwelijk beschouwt als een legalen vorm voor de in de sovjetmaatschappij geliquideerde prostitutie. In de sovjetmaatschappij is de maatschappelijke opvoeding sterk ontwikkeld. Maar de gezinsopvoeding staat niet mechanisch tegenover de maatschappelijke opvoeding en de sovjetstaat bevrijdt moeder noch vader ook maar eenigszins van de zorg voor de kinderen. De vader is een maatschappelijk voeder, verplicht goede sovjetburgers voor te bereiden. Ook degeen, die de heele uitoefening van zijn vaderplicht ziet in het accuraat betalen van alimenten, kan zich geen waardig sovjetburger noemen. Het sovjetkind heeft recht op een werkelijken vader, opvoeder en vriend. De vader, die zijn kinderen lichtvaardig in den steek laat, is schuldig tegenover hen en den staat, die hem de kinderen heeft toevertrouwd. Een lichtzinnige houding tegenover huwelijk en gezin is voor een vader ook als een burger een slechte aanbeveling.
(Prawda)

A. **OOSTENRIJK. — Bondskanselier Schuschnigg's reis naar Italië. —**
Volgens in bevoegde Oostenrijksche kringen ontvangen berichten over het onderhoud te Rocca delle Caminate, heeft Mussolini tijdens dit onderhoud getoond de motieven, die Schuschnigg kort geleden hebben geleid tot een hervorming van zijn ministerie volkomen te begrijpen.
Verder wijst men in deze kringen er op, dat geen enkele wijziging in de politieke oriënteering, of eenigerlei sensatie het gevolg zal zijn van dit onderhoud, waarvan men vooral het hartelijk karakter onderstreept. (Reichspost) **(Vor. ber. 2318 G.)**

11 JUNI 1936

B. **AMSTERDAM. — Luchtbescherming. - Tweede Verduisteringsoefening geslaagd. —**
Tusschen middernacht en één uur werd van 5 op 6 Juni '36 een tweede verduisteringsproefneming te Amsterdam gehouden, welke naar het oordeel der deskundigen, met volledig succes is bekroond.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2309 F.)**

C. **CHINA. — Smokkelarij. - Rapport van de douane.**
De administratie der Chineesche douane publiceert een gedetailleerd rapport, waarin wordt aangetoond, dat de door de Japansche autoriteiten ontwapende douanebeambten in de gedemilitariseerde zone machteloos staan tegenover de Japansche en Koreaansche smokkelaars. In plaats van de douane bij te staan, heeft de Japansche consulaire politie de beambten vaak gedwongen schadevergoeding toe te staan aan smokkelaars, wier goederen in beslag waren genomen. De centra van den sluikhandel zijn Sjan-Hai-Kwan en de kust van Hopei, waar vele schepen dagelijks hun lading lossen zonder dat rechten betaald worden. De opslagplaatsen van het station te Tientsin liggen vol met gesmokkelde goederen. Het rapport noemt de volgende cijfers voor gesmokkelde waren in het tijdvak tusschen 1 Augustus 1935 en 6 Mei 1936: 4300 ton kunstzijde, 60.000 ton suiker, 400 ton sigarettenpapier. De groote meerderheid der smokkelwaar is uit Japan afkomstig.
Volgens een bericht uit Nanking meldt de directie der spoorwegmaatschappij Tientsin-Poekau, dat Japansche en Koreaansche smokkelaars verschillende gewelddaden hebben gepleegd tegen de inspecteurs, die belast zijn met de beteugeling van den sluikhandel, met name op het station Tsinan.
(North China Daily Mail, Tientsin) **(2304 A.)**

D. **POLEN. — Anti-semitische excessen. —**
De anti-semitische troebelen te Minsk en elders hebben een groote afmeting genomen. Alle aan joden toebehoorende winkelzaken zijn gesloten.
Honderden joodsche families zijn in allerijl uit de stad Minsk gevlucht.
Minister-president Skladkowski heeft toegezegd, dat alle noodige maatregelen zullen worden genomen ter verzekering van de veiligheid der joodsche inwoners van Minsk. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 2063 G.)

E. **NEDERLAND. — Nationaal Socialistische Beweging. - Bisschoppelijk schrijven. - Antwoord van Ir. Mussert. —**
Ir. A. A. Mussert zet in het weekblad „Volk en Vaderland" zijn standpunt tegenover het Nederlandsch Episcopaat uiteen. Hij constateert, dat vele Katholieke leden der N.S.B. door de publicatie hunner geestelijke leiders voor een zwaar gewetensconflict zullen worden geplaatst.
„Eenerzijds hun wensch om gehoorzaam en volgzaam te zijn aan het Episcopaat. Anderzijds hun diepe overtuiging, dat de Nationaal-Socialistische Beweging noodzakelijk is voor de geestelijke en materieele verheffing van ons volk, noodzakelijk ook als eenige macht, die de uiteindelijke overwinning van het Marxisme in zijn zuiveren vorm van communisme kan beletten.
Dit gewetensconflict heeft de Beweging nòch gewild, nòch veroorzaakt. Van den aanvang af stond de Beweging op het standpunt: het Nederlandsche volk vereenigen. Protestant en Katholiek samenwerken op staatkundig terrein, omdat dit door tweedracht, haat en nijd verscheurde volk, deze samenwerking noodig heeft om te geraken uit den huidigen staat van verwording en te bereiken dat de geest van tucht, orde, discipline, van Christelijke naastenliefde en offervaardigheid weer tot ons kome.
Als leider der Beweging heb ik er steeds zorgvuldig tegen gewaakt, dat een conflict, met welke Kerk dan ook, door ons toedoen zou ontstaan.
Katholieke leden der N.S.B., gij weet dat onze Beweging volkomen de gewetensvrijheid en de godsdienstige overtuiging respecteert. Ik stel er prijs op nog eens uitdrukkelijk te verklaren, dat dit principieele standpunt ook door het optreden uwer kerkelijke autoriteiten ongewijzigd blijft, zoodat het geheel aan u wordt overgelaten te doen, wat uw geweten u voorschrijft. Moge God u doen handelen in Zijnen Geest." (Volk en Vaderland)
(Vor. ber. 2312 E.; N.S.B. 2318 D.)

F. **OOSTENRIJK. — Staatsraad dr. Josef Kimmel en Bundeswirtschaftsraad Lichtenegger afgetreden. —**
De Weensche landsleider der militie en vroegere rijksleider-plaatsvervanger der Oostmarksche Stormtroepen, staatsraad dr. Josef Kimmel, is als leider der militie afgetreden en neemt tevens ontslag als lid van den Staatsraad. Dit is waarschijnlijk een gevolg hiervan, dat hij ten aanzien van de kwestie der vrijwillige weerkorpsen aan de zijde van Starhemberg staat en zoo in conflict is gekomen met Schuschnigg, wiens intiemste medewerker hij destijds is geweest. Zijn functie bij de militie zal door generaal-majoor b. d. Unger worden ingenomen.
Een tweede belangrijke mutatie betreft den belangrijksten vertegenwoordiger van den Heimatschutz in de vakvereenigingsdienst, den Bundeswirtschaftsraad Lichtenegger. Hij heeft alle functies, die hij bij de verschillende vakvereenigingen en in den vakvereenigingsbond bekleedde, neergelegd. Zijn taak zal door den voorzitter van den vakvereenigingsbond en den vertrouwensman van den vrijheidsbond Staud, overgenomen worden.
Het vertrek van Lichtenegger beteekent de definitieve overwinning van de christelijk-sociale richting in den vakvereenigingsbond. (Reichspost - A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2315 D.)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Geneeskunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. Kapsenberg over „Microbiologie en Immunologie als Wetenschap". —**
Op 4 Juni '36 heeft de nieuwe hoogleeraar in de faculteit der Geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Groningen dr. G. Kapsenberg, die, als opvolger van prof. A. Klein, onderwijs zal geven in de gezondheidsleer en de geneeskundige politie, zijn ambt aanvaard met een rede in de aula van het universiteitsgebouw aldaar over „Microbiologie en Immunologie als Wetenschap".
Spr. gaf allereerst enkele algemeene beschouwingen over de wetenschap en den wetenschappelijken werker en memoreerde de groote verdiensten van den grondlegger der Microbiologie, Anthonie van Leeuwenhoek, het voortreffelijke werk van den Delftschen hoogleeraar Beyerinck, den Engelschman Jenne en vooral van den wereldberoemden Pasteur.
Microbiologie en immunologie hebben zich aldus tot zelfstandige takken van wetenschap ontwikkeld, die geenszins hun onderling verband en hun samenhang met de geneeskunde hebben verloren, doch wat inhoud en vorm betreft, op zich zelf zijn aangewezen, in denzelfden geest als anatomie en physiologie.
Door de vele practische toepassingen, waarvan spreker enkele voorbeelden gaf, ontstaat de neiging om microbiologie en immunologie als vakken van toegepaste wetenschap te beschouwen. Spr. acht het zijn taak om ook op de zuiver wetenschappelijke zijde van beide de aandacht te vestigen. Evenmin als prof. Kruyt ziet spreker een wezenlijk verschil tusschen toegepaste en zuivere wetenschap. Beide vullen elkaar op harmonische wijze aan. Wel is er verschil in vorm en doelstelling.
Spreker deed thans enkele grepen uit het zuiver wetenschappelijke gebied der microbiologie. Morphologisch valt nog veel te onderzoeken. Het vraagstuk van de kern der bacterie-cel is nog niet opgelost. De wijze van voortplanting door kleine

elementen en door spruiting aan een draad vraagt om nader onderzoek. De bouw van een kolonie verdient ook langs microscopischen weg bestudeerd te worden. De stofwisseling der microben levert ook voor de algemeene physiologie rijke studiestof, omdat zij het leven in zijn eenvoudigsten vorm vertoonen. Ten aanzien van de immunologie beperkte spreker zich tot het fundamenteele probleem van het wezen en de vorming der antilichamen. Ten slotte bracht spreker onder de aandacht, dat microbiologie en immunologie tot die gedeelten der biologie behooren, welke trachten door te dringen in het geheim van het leven, dat ongrijpbare, hetwelk elken natuuronderzoeker onweerstaanbaar aantrekt, ook al beseft hij, bij voorbaat, dat hij het nimmer zal begrijpen. (Red. K. H. A.)

(V. b. 1984 D.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2316 B.)

A. **ITALIE. — De nieuwe bepalingen voor den in- en uitvoer van geld door reizigers. —**

Met ingang van 10 Juni zijn nieuwe bepalingen van kracht geworden, inzake den in- en uitvoer van geld door reizigers naar en van Italië. Over deze nieuwe regeling zijn thans eenige nieuwe bijzonderheden bekend geworden.

Zooals men weet mogen reizigers naar Italië zonder verdere formaliteit 300 lire in bankbiljetten en 50 lire in muntgeld bij zich hebben.

Bankbiljetten van iedere waarde, die zich buiten Italië bevinden en waarvoor het voorgeschreven legitimatiebewijs (geel reçu) niet voorhanden is, kunnen voor 30 Juni 1936 per post naar Italië worden ongestuurd naar een filiaal van de Bank van Italië of naar een correspondentschap daarvan.

Voor den rechthebbenden wordt dan een speciale rekening geopend, waarvan het tegoed besteed kan worden in Italië voor onroerende goederen, aandeelen, waren en diensten, met goedkeuring van de overheid.

Genoemde bankbiljetten kunnen ook door bemiddeling der Italiaansche consulaten worden verzonden, op kosten en risico der belanghebbenden.

In verband met het bovenstaande wordt op 10 Juni 1936 de afgifte der gele reçu's gestaakt.

Buitenlandsch geld mag zonder eenige beperking in Italië worden ingevoerd. Het is echter aan te bevelen het bedrag op zijn pas te laten aanteekenen, teneinde het eventueel restant weder te kunnen uitvoeren.

Reis-credietbrieven in lires uitgeschreven mogen vrij worden ingevoerd, mits voldoende aan de desbetreffende voorschriften.

Uit Italië gaande mag men 300 lire in bankpapier en 50 lire in metaal geld meenemen. Uitgesloten hiervan zijn kinderen beneden 4 jaar.

Eigenaars van toeristen-credietbrieven mogen 50 lire in metaal geld doch geen bankbiljetten uitvoeren.

Bovengenoemde bepalingen zijn geen beperking voor het toeristenverkeer uit Italië naar andere landen, aangezien diegenen, die van Italië uit een toeristenreis willen ondernemen, ieder gewenscht bedrag aan deviezen voor dit doel kunnen verkrijgen.

(Alg. Handelsblad - Corriere della Sera)

(Vorig bericht blz. 2280 H.)

B. **NEDERLAND. — Reisbelasting. —**

Volgens het Algemeen Handelsblad schijnt het niet in de bedoeling van de regeering te liggen om de reisbelasting dit jaar nog in te voeren, aangezien dit in verband met de behandeling in het parlement niet meer mogelijk zou zijn. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 2325 C.)

12 JUNI 1936

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Kerken en gemeenschappen in Nederl. Oost-Indië. —**

De Geref. kerken hebben 14 predikanten, 2.198 belijdende leden en 2.221 doopleden. De gedoopten in de uit het zendingswerk ontstane kerken zijn onder „Zending" opgenomen.

De Roomsch-Katholieke kerk werkt met 387 Europeesche priesters (van wie 220 in de B. G.), 9 inheemsche priesters; 342 Europeesche broeders (163 in B. G.) en 17 inheemsche broeders; 1.337 Europeesche zusters (477 in de B. G.), 73 inheemsche zusters. Bovendien zijn er 22 Europeesche en 243 inheemsche seminaristen; en 14 inheemsche hulpleeraars.

Er zijn in totaal 77.898 Europeesche en 339.889 inheemsche roomsch-katholieken; totaal 417.787 (in B. G. 322.151).

Er werden in 1933/4 gedoopt 39.558 personen (in B. G. 31.989). Eerste communie deden 18.535 personen (in B. G. 14.895).

Verder zijn er in Indië een 11-tal Godsdienstige Genootschappen, van wie het aantal leden niet voldoende bekend is.

Men vindt er de Church of England met 3 gemeenten en 5 predikanten, maar het aantal leden is niet bekend.

Het Advents-Zendingsgenootschap heeft 110 gemeenten met 16 Europeesche, 59 inheemsche voorgangers en 9.696 volgelingen.

De Indische Advents-gemeente heeft 7 gemeenten, 8 inheemsche voorgangers en 427 volgelingen.

Het Leger des Heils werkt op 164 plaatsen en heeft 23.795 aanhangers.

De Vrij Katholieke kerk heeft ± 600 leden.

De Pinkstergemeente werkt in 115 gemeenten; aantal aanhangers onbekend.

De Pinksterbeweging heeft in 36 gemeenten, ongeveer 3.250 leden.

De Pinkstervreugde heeft 361 aanhangers.

De Orth. Russische kerk telt 140 leden; de Christian Church 31. Voor deze kleinere Genootschappen komt men dus tot een bekend getal van 38.300.

Men ziet hieruit, dat het getal van 2 millioen is overschreden. Ook heeft men kunnen bemerken, dat de overgroote meerderheid der Inheemsche Christenen in de Buiten-Gewesten wordt gevonden, waar dan ook geheele stukken, vooral in de Molukken gekerstend zijn. Jaarlijks komen er een 40.000 gedoopten bij. (Soerab. Handelsblad) **(V. b. 1636 B.)**

D. **ITALIE. — Mussolini reorganiseert zijn kabinet. - Ciano, Minister van Buitenlandsche Zaken. —**

Op voorstel van den chef der regeering heeft op 9 Juni '36 de koning graaf Galeazzo Ciano, thans minister van Pers en Propaganda, benoemd tot minister van Buitenlandsche Zaken.

Dino Alfieri, thans onderstaatssecretaris van Pers en Propaganda, is tot minister van Pers en Propaganda benoemd. Feruccio Lantini, thans onderstaatssecretaris voor de Corporaties is tot minister voor de Corporaties benoemd, en Alessandro Lessona, thans onderstaatssecretaris van Koloniën, tot minister van Koloniën.

De onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken Suvich is afgetreden. De Duce heeft hem in een eigenhandig geschreven brief meegedeeld, hem op een hoogen vertrouwenspost te zullen benoemen. De ambassadeur te Warschau, Bastianini, is tot onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken benoemd.

Graaf Galeazzo Ciano.

Mussolini's schoonzoon, graaf Ciano, is 34 jaar oud; hij heeft zeer snel promotie gemaakt. Ongeveer vijf jaar geleden was hij Italiaansch consul te Sjanghai, daarna hoofd van het persdepartement van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, onderstaatssecretaris voor de pers en ten slotte minister. Tijdens den oorlog in Abessynië stond hij aan het hoofd van het „disperata-escadrille". Hij keerde eerst drie weken geleden uit Afrika terug in gezelschap van Bruno en Vittorio Mussolini.

Zijn benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken, d.w.z. op een post, die alleen in belang achter staat bij dien van Mussolini zelf, is een overtuigend bewijs van het vertrouwen, dat de Duce in hem stelt. (Corriere della Sera)

(Vor. ber. Kabinet 1661 G.; Graaf Ciano 1480 B.)

A. FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Persstemmen. —

ENGELAND. — De **Daily Herald** is van oordeel, dat Blum zeer snel zal handelen. De crisis aan welke Blum en zijn collega's het hoofd moeten bieden, kan niet vergeleken worden met de crisis, waartegenover president Roosevelt zich geplaatst zag, toen hij aan het bewind kwam.

De **Financial News** schrijft, dat het onjuist zou zijn de stakingsbeweging toe te schrijven aan revolutionnaire krachten.

De **Times** acht het betreurenswaardig, dat het Fransche kabinet zich moet bezighouden met problemen van binnenlandsche politiek, terwijl de buitenlandsche politiek zoo ingewikkeld is, dat deze zijn geheele aandacht behoorde te kunnen vragen.

DUITSCHLAND. — De officieuze **Deutsche diplomatisch-politische Korrespondenz** schrijft, dat tot de leden van het nieuwe kabinet mannen behooren, die zich steeds scherp verzet hebben tegen de noodlottige methoden, welke men in Duitschland met het regime-Poincaré pleegt te bestempelen, doch ook mannen, die krachtig hebben aangedrongen op het bondgenootschap met Sovjet-Rusland, dat niet slechts in Duitschland als een ernstige belemmering voor het aanknoopen van op wederzijdsch vertrouwen berustende betrekkingen tusschen de Europeesche staten beschouwd wordt. Nochtans staat Duitschland zonder eenig voorbehoud of vooroordeel tegenover het nieuwe Fransche kabinet, daar het zich op het standpunt stelt, dat ieder volk het recht heeft, zijn politiek leven naar eigen inzichten te organiseeren. Daarom deren Duitschland zekere leuzen van het Volksfront niet, zoolang deze leuzen voor binnenlandsch gebruik dienen. Het Duitsche volk bejegent zijn Fransche naburen met achting en openhartigheid en met den bij herhaling geuiten wensch, naar een eerlijke en duurzame verzoening, in de overtuiging, dat op deze basis de ontwikkeling van zijn eigen leven en dus ook van den Europeeschen vrede, het best gewaarborgd is.

Ten slotte wordt de hoop geuit, dat de Fransche regeering het hare zal bijdragen tot de oplossing van een probleem, welks verplichtend karakter niet door een wisseling van personen of door regeeringsstelsels wordt aangetast.

(Vorig bericht blz. 2327 B.)

B. NEDERLAND. — Wijzigingen in het Ontwerp-pachtwet. —

De regeering heeft eenige belangrijke wijzigingen gebracht in de voorgestelde nieuwe regeling van de pacht.

In de eerste plaats zijn de overgangsbepalingen herzien. Deze komen nu op het volgende neer:

Pachtovereenkomsten, die op 1 Januari 1936 reeds van kracht waren, zullen door het oude recht beheerscht blijven gedurende den tijd, waarvoor zij waren aangegaan, doch uiterlijk tot 1 Januari 1943. Overeenkomsten, die op 1 Januari 1936 nog niet van kracht waren, blijven nog gedurende twee jaren na de inwerkingtreding der wet door het oude recht beheerscht.

Volgens art. 8 moeten nieuw gesloten pachtovereenkomsten aan het oordeel van den rechter (de pachtkamer) worden onderworpen. Om opeenhooping van werk te voorkomen, heeft de regeering voor de beoordeeling door den rechter alleen het criterium van buitensporigheid gehandhaafd, terwijl het criterium van een redelijk bestaan is overgebracht naar art. 25, volgens hetwelk een actie op dezen grond eerst na een jaar kan worden ingesteld.

Verder is in het ontwerp opgenomen een regeling tot erkenning van pachtbureaux. Wordt een pachtovereenkomst door zulk een bureau goedgekeurd, dan vervalt de contrôle door den rechter. In deze bureaux zullen de belanghebbenden op pachtgebied zijn vertegenwoordigd onder contrôle van de overheid.

Ten slotte is nog nieuw de bepaling, dat van de beslissingen der pachtkamers hooger beroep mogelijk zal zijn op het gerechtshof te Arnhem. Cassatie zal echter uitgesloten zijn.

Het ligt niet in het voornemen der regeering thans bestaande Kamers voor crisis-pachtzaken ook met de rechtspraak volgens dit ontwerp te belasten. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Pachtwet 1811 F.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vaste-lasten. - Ontwerpen verworpen. —

Met 55 tegen 37 stemmen heeft op 9 Juni '36 de Tweede Kamer, zoowel van het ontwerp-Crisislandbouwhypotheekwet als van het Wetsontwerp tot verlaging van vaste lasten en van huren het eerste artikel verworpen, waarna minister Oud schorsing van de beraadslaging heeft gevraagd.

Dit wil dus zeggen, dat onze regeering aan H.M. de Koningin verlof zal vragen om beide ontwerpen in te trekken. Overigens heeft de regeering van deze verwerping geen halszaak gemaakt. Minister Oud heeft nog eens nadrukkelijk gezegd: met deze ontworpen regelingen zou het gemakkelijker gaan, doch ook er zonder, acht zij zich volkomen in staat, de zich gestelde taak verder te blijven vervullen.

De volgende leden hebben tegen gestemd: de katholieken, de christelijk-historischen, de liberalen, de staatkundig-gereformeerden en de heeren Lingbeek (h.g.), Vervoorn (p.b.), en de anti-revolutionnairen Schwarz, Terpstra, Van Dijken, Duymaer van Twist, Van Baren, Schouten, Van der Zaal en Van Dobben de Bruin.

Voor hebben gestemd de sociaal- en de vrijzinnig-democraten, de communisten, de anti-revolutionnairen Zijlstra, Van Dijk, Wielinga, Van den Heuvel en Smeenk, en de heeren Van Houten (c.d.), Arts (k.d.p.) en Sneevliet (r.s.).

Minister Oud verklaarde bij de verdediging van de wetsontwerpen, nadat de heer Sneevliet (r.s.a.p.) op behandeling van de huuramendementen-Drees had aangedrongen, in een korte dupliek nog dat men voorop moet stellen, dat devaluatie nooit de moeilijkheden kan opheffen. Volgens den heer Goseling kan men met consequentie deflatie nu niet meer slagen, maar dan wilde de minister toch even nog eens uitdrukkelijk vaststellen dat de verleidelijke voorgestelde consequente deflatie practisch onmogelijk uitvoerbaar zou zijn. De heer Goseling was dus geheel en al abuis: het veelgebruikte dilemma bestaat niet, mag niet gesteld worden en devaluatie behoeft zeker niet te komen, bij vastberaden volhouden moet het mogelijk zijn, te ontkomen aan de consequenties welke de heer Goseling gesteld heeft.

„Daarom is, zoolang dit kabinet aan het bewind is, niet te verwachten, dat de Regeering vrijwillig tot devaluatie zal overgaan." (A. N. P.)

(Vor. ber. 2298 G.; Tw. Kamer 2317 B.)

D. FRANKRIJK. — De positie van den franc. - Prof. Rist. - Jouhaux. —

In de „Petit Parisien" van 4 Juni verscheen een artikel van de hand van den bekenden professor in de economie Charles Rist, een monetair expert van wereldbekendheid en honorair ondergouverneur van de Banque de France. De heer Rist zegt daarin o.m., een devaluatie van den franc als absoluut noodzakelijk te beschouwen, wil men het verschil tusschen de prijsniveaux in Frankrijk en in andere groote landen overbruggen.

Tevens heeft de „Information" een enquête geopend en tot enkele vooraanstaande persoonlijkheden de volgende vragen gericht:

1. Hoe stelt u zich het economisch herstel voor?
2. Hoe zou het probleem van de begrootingen van de schatkist geregeld kunnen worden?
3. Hoe denkt u zich de oplossing van het prijsprobleem, met name de dispariteit tusschen de waarde van den franc en de buitenlandsche prijzen?

De heer Jouhaux, leider van de C. G. T., die een zeer groote rol onder het huidige bewind zal spelen, heeft daarop het volgende geantwoord: 1. Het economisch herstel is mogelijk; het moet te voorschijn geroepen worden door de inluiding van een politiek van groote openbare werken, die de koopkracht en het verbruik der arbeidersklasse verhoogen zullen. De groote werken bevorderen het verbruik. Zij vergrooten daarentegen niet de productiemiddelen. Daar ligt voor het oogenblik de knoop van de kwestie.

Ad. 2 en 3: Ik stel er geen prijs op, over het monetaire vraagstuk te spreken en geef er de voorkeur aan, mij op het economisch terrein te blijven bewegen, dat het mijne is. De groote werken, die werkloozen arbeid verschaffen, zullen den staat van de ondersteuningsuitgaven ontlasten, die thans circa een milliard francs per jaar vereischen. De vermindering van de werkloosheid zal tevens de belasting-ontvangsten ruimer doen vloeien en zoodoende de oplossing van het probleem van schatkist en begrooting vergemakkelijken.

Ik geloof tevens te kunnen zeggen, dat ik voorstander ben van de bijeenroeping van een internationale monetaire conferentie, die aan een algemeene stabilisatie moet voorafgaan.

(Petit Parisien - Information)

13 JUNI 1936

E. ZWITSERLAND. — Nationale verdediging. —

De Nationale Raad heeft met 110 tegen 53 stemmen 235 millioen francs gevoteerd, welke de Bondsraad tot versterking der nationale verdediging had aangevraagd.

De socialisten stemden tegen. Zij hadden 500 millioen gevraagd, waarvan 235 millioen voor het leger en de rest voor de economische verdediging bestemd zouden zijn. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Leger en Luchtmacht 2251 F.)

A. OLYMPISCHE DAG. — Resultaten. —

Op 7 Juni '36 werd in het Stadion te Amsterdam een „Olympische Dag", georganiseerd door het N.O.C., gehouden. De uitslagen van de verschillende wedstrijden waren als volgt:

Wielrennen. — Sprint over 1.000 M.: 1. Van Vliet; 2. Kropman; 3. Leene.

Olympische Inhaalwedstrijd (maximum 4.000 M.): 1. Roode ploeg (B. J. v. d. Voort, A. Zwartepoorte, G. J. J. van Wees en C. M. Kropman) in 5 min. 3.6 sec.; 2. Witte ploeg (A. Hellemans, P. Zwanenburg, J. C. Peperkamp en J. J. Duyn).

Tandemwedstrijd: 1. H. Ooms en B. Leene.

Athletiek. — 100 M.: 1. Osendarp in 10.4 sec.; 2. Van Beveren in 10.5 sec.; 3. Hänni (Zwitserland) in 10.5 sec.

200 M.: 1. Hänni (Zwitserland) in 21.6 sec.; 2. Van Beveren in 21.6 sec.; 3. Berger in 22 sec.

400 M.: 1. Baumgarten in 49.3 sec.; 2. Bührman in 51.8 sec.; 3. Mieghout in 52 sec.

Halve Mijl (804.5 M.): 1. Taekema in 1 min. 59.1 sec. (nieuw Nederlandsch record); 2. Bouman in 1 min. 59.3 sec.; 3. de Ruyter in 2 min. 0.2 sec.

110 M. horden: 1. W. Kaan in 15.3 sec.; 2. Mesman Schultz in 15.7 sec.; 3. Jansz in 15.8 sec.

4 × 100 M. estafette dames: 1. Voorloopige Nederlandsche ploeg in 50.1 sec. (dames Briejer, Koen, Doorgeest en de Vries); 2. Rotterdamsche ploeg in 50.2 sec.

4 × 100 M. heeren: 1. Voorloopige Nederlandsche ploeg in 41.6 sec. (Klazema, van Beveren, Berger en Osendarp); 2. A. C. C. in 41.7 sec.

De voorloopige Nederlandsche ploegen gaven de andere ploegen, zoowel bij de dames als bij de heeren, 20 Meter voorsprong.

Voetbal. — Nederlandsch Bondselftal—Sparta (Praag) 0—2. De rust ging in met een 1—0 voorsprong voor Sparta.

Ruitersport. — Springconcours Military: 1. Kahn met „Espoir" 0 fouten, 1 min. 13.4 sec.; 2. Luitenant Tonnet met „Danseuse Rose" 3 fouten, 1 min. 17.6 sec.; 3. Luitenant-kolonel baron van Voorst tot Voorst met „Donizetti" 4 fouten, 1 min. 16.4 sec. Hindernisruiters: 1. Luitenant Greter met „Ernica" 0 fouten, 1 min. 19.6 sec.; 2. Pasman met „Duenenbank" 4 fouten, 1 min. 16.4 sec.; 3. Ritmeester baron Sirtema van Grovestins met „Godard" 4 fouten, 1 min. 20.4 sec. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Wielersport 2251 A.; Athletiek 2174 A.; Voetbal 2314 A.; Ruitersport 2226 D.)

B. DUITSCHLAND. — Hoe hoog is het netto loon?

Wij ontleenen aan de „Akademische Blätter" van de hand van dr. ir. J. Wotschke het volgende inzake het netto-loon van den arbeider.

Stelt, schrijft dr. Wotschke, op 100 het loon van den arbeider, die dank zij de medewerking van de onderneming, in welker dienst hij staat, relatief goed woont — waarbij wel aan woonwijken der groote bedrijven wordt gedacht. Van deze 100 worden 9% afgetrokken voor sociale prestaties van het bedrijf, zooals ziekenfonds, verzekering tegen de werkloosheid, verzekering tegen invaliditeit enz. Er blijft daarna dus een bruto-inkomen van 91% over. Wat gaat hier nu van af:

Sociale prestaties, welke voor rekening van den arbeider komen; burger-belasting, loonbelasting, kerkbelasting, ziekenfonds, verzekering tegen werkloosheid en invaliditeit .	13.0 %
Officieuse belasting: bijdragen voor het front van den arbeid en nat. soc. „Volkswohlfahrt"	1.7 %
Contributies (in het bijzonder voor leden van hetzelfde gezin): partij, organisatie voor luchtbescherming, nat. soc. formaties enz. .	1.5 %
Indirecte onkosten: dagblad, radio, vakblad enz.	3.0 %
Bijdragen voor bijzondere organisaties, welke erkend zijn of gesteund worden door den staat: „Arbeitsdank", organisaties van oud-strijders, sportorganisaties	1.0 %
Hiertoe behoorend bezoek van bijeenkomsten en demonstraties	1.2 %
Totaal .	21.4 %

Zoodat een netto-loon van 69.6 % overblijft.

(Dr. ir. Joh. Wotschke in de „Akademische Blätter")

(Vor. ber. Inkomen uit Arbeid 1809 E.)

C. KLEINE ENTENTE. — Conferentie. —

Te Boekarest is dezer dagen een conferentie gehouden, waaraan hebben deelgenomen koning Carol van Roemenië, prins-regent Paul van Joego-Slavië en Benesj, president van Tsjecho-Slowakije.

Met nadruk wordt er op gewezen dat deze drie staatshoofden der Kleine Entente eensgezind zijn, voor wat betreft de te volgen richtlijnen der buitenlandsche politiek. Zij handhaven hun tegenstand tegen een eventueel aansluiten van Oostenrijk bij Duitschland en tegen het herstel van Habsburg op den troon van Oostenrijk. Zij zullen zich blijven verzetten tegen elke wijziging van den territorialen toestand in het Donaubekken. Met betrekking tot de opzegging van het Locarno-verdrag en de herbezetting van het Rijnland door Duitschland zullen zij hun houding regelen naar die van Frankrijk en Engeland. Ten opzichte van de sancties tegen Italië zullen zij de besluiten van den Volkenbond uitvoeren, tegenover het verzoek van Turkije tot herziening van de kwestie der remilitarisatie der Dardanellen staat de Kleine Entente welwillend. (Vreme) **(V. b. Kleine Entente 2295 A.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Exportproducten. —

De uitvoerwaarde van enkele belangrijke exportproducten was als volgt:

Specificatie:	1932	1934	1935
	(in millioenen guldens)		
Tin (incl. tinerts)	18,1	31,9	35,0
Thee	32,5	44,9	36,7
Ondern. rubber	28,4	57,6	53,3
Bevolkingsrubber	4,8	41,8	40,0
Aardoliën	96,8	98,6	86,5
Suiker (incl. residu)	98,6	45,3	35,8
Koffie	35,2	22,5	18,6
Peper	16,2	15,3	11,7
Tabak	52,5	39,1	35,6
Copra	42,1	16,8	25,9
Palmolie	11,8	8,7	13,6
Cassaveproducten	8,9	7,2	6,9
Maïs	5,5	0,9	2,7
Vezels	16,6	12,2	14,2

(Econ. Weekblad voor Nederl.-Indië)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 2288 A.)

E. NEDERLAND. — Het verrichten van arbeid door alle vreemdelingen. - Vergunning. —

De wet tot regeling van den arbeid door vreemdelingen, welke voorschrijft, dat men voor het in dienst hebben van buitenlandsche arbeidskrachten vergunning van de regeering moet hebben en die tot nu toe slechts voor bepaalde bij Koninklijk besluit aangewezen beroepen gold, is door een Koninklijk besluit van 5 Juni uitgebreid tot alle beroepen.

Een uitzondering is slechts gemaakt voor den arbeid op zeeschepen en op schepen of vaartuigen, die den Rijn, de Lek en de Waal en hun uitmondingen in zee of andere internationale wateren bevaren of plegen te bevaren.

Voor bedrijven en beroepen, waarvoor tot nog toe geen werkvergunning noodig was, o.a. voor dienstboden, treedt de wet in werking:

voor werkgevers ten aanzien van vreemdelingen, die zij in dienst hadden op den 5den Juni '36, met ingang van 1 October 1936;

voor werkgevers ten aanzien van alle overige vreemdelingen, die zij na 5 Juni 1936 in dienst hebben genomen, of wenschen te nemen, op 26 Juni 1936.

De directeur van den Rijksdienst der Werkloosheidsverzekering en Arbeidsbemiddeling vestigt er de aandacht op, dat het voor een vlotte afwerking der aanvragen gewenscht is dat werkgevers tijdig hun aanvragen bij hem inzenden.

Voor aanvragen, die hem niet tijdig bereiken, kan afdoening binnen den door de wet voorgeschreven termijn niet worden gegarandeerd.

Formulieren voor de bedoelde aanvragen zijn kosteloos verkrijgbaar bij de arbeidsbeurzen en agenten der Arbeidsbemiddeling ter plaatse. (De Telegraaf)

(Vor. ber. 2162 F.; Vreemdelingen 2216 E.)

F. FRANKRIJK. — Léon Blum's eerste vijf wetten.

In de op 9 Juni '36 gehouden zitting der Fransche Kamer heeft de premier de eerste vijf wetsontwerpen van het nieuwe kabinet ingediend. Zij luiden:

1. Invoering der 40-urige werkweek, met behoud der huidige weekloonen.

2. In handel en industrie zal een vacantie van veertien dagen per jaar ingevoerd worden, met doorbetaling van loon.

Het wetsontwerp behelst voorts de uitbreiding van dezen maatregel tot de vrije beroepen, het huispersoneel en de landarbeiders.

3. Uitbreiding van het beginsel der collectieve arbeidsovereenkomsten.

4. De pensioenen der oud-strijders worden vrijgesteld van belastingen. Door dezen maatregel wordt de toestand hersteld, die vóór de afkondiging der be-

zuinigingsdecreten van kracht was. Vóór eind 1936 zal een pensioenfonds in het leven geroepen worden.
5. Een aantal vergoedingen, die het personeel in overheidsdienst voorheen genoot, doch die bij de bezuinigingsdecreten afgeschaft werden, zullen opnieuw uitgekeerd worden.
De regeering zal voorts het recht hebben minimumtractementen, loonen en pensioenen van overheidspersoneel te verhoogen. (Le Peuple)
(Vor. ber. Decreten 2023 A.)

A. **AMSTERDAM. — Onderwijs. - Evangelisch-Luthersch Seminarium te Amsterdam. - Dr. P. Stegenga Azn. benoemd tot hoogleeraar. —**
Tot hoogleeraar aan het Evangelisch-Luthersch Seminarium te Amsterdam is in de vacature van wijlen prof. mr. J. Loosjes op 8 Juni '36 benoemd prof. dr. P. Stegenga Azn., Evangelisch-Luthersch predikant te Amsterdam.
Dr. Stegenga werd 4 Augustus 1882 te Koudum geboren. Hij studeerde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en promoveerde aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam op een dissertatie „Twijfel". Op 6 September 1908 deed hij zijn intrede bij de Ned. Herv. Gemeente van Garderen, vertrok vandaar naar Zwartsluis, waar hij overging tot de Evangelisch-Luthersche kerk. Hij werd in 1915 predikant bij de Luthersche gemeente te Deventer en arbeidde sedert 18 November 1917 in de hoofdstad.
Hij stichtte o.m. de Witteveenvereeniging te Ermelo, waarvan hij voorzitter is. Ook is hij voorzitter van de Ned. Tentzending. Hij riep de Luthersche jongerenorganisatie in het leven en is lid van het hoofdbestuur van de Nederlandsche afdeeling der Evangelische Alliantie. Ook was hij secunduslid van de Evangelisch-Luthersche synode.
Dr. Stegenga is bekend door zijn lezingen over Faust, Ibsen, e.a. voor de Volksuniversiteiten te Amsterdam, Hilversum, Utrecht enz. Van zijn werken noemen wij naast tallooze artikelen in tijdschriften zijn dagboek „De gordel van den strijder", „Bijbelsche verhalen voor het Moderne Leven" in twee deelen, „Oude landen en steden", „Levensmoeheid", „Persoonlijk geloofsleven", „De Biecht" en tal van apologetische geschriften. De nieuwe hoogleeraar is o.m. redacteur van „Nieuwe Wegen".
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Onderwijs 2324 C.)**

B. **ENGELAND. — Oorlogsschulden aan de Vereenigde Staten. —**
Met betrekking tot de publicatie van het witboek inzake de oorlogsschuld aan de Ver. Staten wordt tot goed begrip gepreciseerd, dat de Britsche oorlogsschuld aan de Ver. Staten met den achterstand tot aan 15 Juni 1936 in totaal bedraagt $ 668.474.071,88. Een bedrag van $ 85.670.765 vertegenwoordigt de halfjaarlijksche betaling met interest welke op 15 Juni 1936 vervalt. (Daily Telegraph)
(V. b. 1036 K.; Europa's Schuld a. Amerika 1620 G.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Soja-melk ter vervanging van koe-melk. —**
Langdurige proeven, welke in de Centrale Burgerlijke Ziekeninrichting te Batavia zijn genomen, hebben aangetoond dat soja-melk, bereid uit kedelee-boonen een volledig succes is geworden. Dit product wordt thans regelmatig gebruikt als bij-voeding in de plaats van koe-melk. Het dagelijksch gebruik in deze inrichting bedraagt 80 liter soja-melk, tot een kostprijs van 2½ cent per liter. Hierdoor wordt een bedrag van achttienhonderd gulden per jaar bezuinigd.
De directeur van de C. B. Z. deelde aan het dagblad „De Locomotief" mede, dat soja-melk, dat hij een belangrijk volksvoedsel acht, reeds in Zuid- en Midden-Java algemeen wordt gebruikt. De Javaan is namelijk afkeerig van koe-melk. (Aneta)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp tot reorganisatie van het Spoorwegbedrijf. —**
De regeering heeft op 10 Juni '36 ingediend een wetsontwerp tot reorganisatie van het spoorwegbedrijf. De daarin voorgestelde maatregelen zijn in hoofdzaak de volgende:
1. Opgericht wordt een nieuwe maatschappij, de N.V. De Nederlandsche Spoorwegen met een kapitaal van *f* 10 millioen, dat geheel door den Staat wordt overgenomen. De N.V. Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en de N.V. Hollandsche IJzeren Spoorweg-Maatschappij worden geliquideerd.
2. De nieuwe N.V. zal behalve de spoorwegen van den Staat, ook de bezittingen, rechten en verplichtingen van de S.S. en de H.S. onder de noodige verrekening overnemen.
3. Aan de obligatiehouders en de houders van schuldbekentenissen zal gelegenheid worden geboden hun stukken in te ruilen tegen Staatsobligaties. De rentevoet voor alle te converteeren spoorwegleeningen zal op 3 procent worden gesteld, en de termijn van aflossing zal worden verlengd. Daartegenover zal het nominale bedrag der obligaties en schuldbekentenissen zoodanig worden verhoogd, dat de contante waarde der vorderingen zooveel mogelijk gelijk blijft.
4. De Staat brengt de Staatsspoorwegen ter waarde van rond *f* 100 millioen in de nieuwe N.V. in tegen *f* 10 millioen aan aandeelen. Daardoor komt *f* 90 millioen vrij, die aan de afschrijvingsrekeningen worden toegevoegd. Bovendien neemt de Staat rente en aflossing van *f* 130 millioen der in Staatsobligaties te converteeren spoorwegschuld voor zijn rekening. Met dit bedrag wordt de afschrijvingsrekening eveneens verhoogd.
5. De houders van aandeelen aan toonder in S.S. en H.S. zullen in de gelegenheid worden gesteld hun aandeelen in te ruilen tegen Staatsobligaties.
De regeering denkt zich als datum van ingang der reorganisatie 1 Januari 1937. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Spoorwegen 2233 E.; Tw. Kamer 2333 C.)

14 JUNI 1936

E. **ZUID-AFRIKA. — Het Afrikaansch. - Strijd tusschen Afrikaners. —**
Er heerscht sedert de laatste weken strijd over het Afrikaansch, waarbij het merkwaardige echter is dat die strijd thans niet woedt tusschen Engelschen en Afrikaners, maar tusschen de Afrikaners onderling.
Prof. M. C. Botha, secretaris van onderwijs van de Unie, heeft betoogd dat het Afrikaansche onderwijs niet goed is en er te weinig gelet wordt op het behoorlijk grammaticaal schrijven.
Van verschillende kanten, vooral van de Afrikaansche schoolhoofden, is er verzet tegen deze bewering gekomen. Er is verklaard, dat bij de hoogere examens voor Afrikaansch ten minste vijftig percent van de candidaten goed Afrikaansch kan schrijven.
Prof. Botha verklaart in antwoord hierop, dat zijn ondervinding van jaren hem leert dat geen tien percent dit kan. Zijn betoog is dat er te veel gelet wordt op ontwikkeling van het literair begrip van de leerlingen, terwijl de grammatica wordt verwaarloosd.
(Die Burger) **(Vor. ber. Taalkwestie 2185 B.)**

F. **KONINKLIJKE NEDERL. MAATSCH. TOT EXPLOITATIE VAN PETROLEUMBRONNEN IN NEDERLANDSCH-INDIE. — Netto-winst 1935: *f* 54.279.189 (v. j. *f* 38.131.575). - Dividend: 10½% (v. j. 7½%) op de gew. aand. en 4% (onv.) op de pref. aandeelen. —**
Aan het verslag over 1935 van de N.V. Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Nederlandsch-Indië ontleenen wij het volgende:
Over het algemeen mag van het jaar 1935 worden gezegd, dat, vergeleken met de zeer slechte jaren die er aan vooraf gingen, eenige verbetering in den economischen toestand merkbaar was. Dit kan niet voor elk land afzonderlijk worden geconstateerd en met name wat Nederland betreft, bleef de economische situatie zeer onbevredigend. Maar waar de Koninklijke haar arbeidsveld over de geheele wereld uitstrekt, daar profiteert zij van elke opleving, die ergens op aarde plaats vindt, en als men aldus de wereld als een geheel beziet, dan schijnt het, alsof in het afgeloopen jaar een herstel van de olie-industrie is begonnen. Niet in de eerste plaats omdat de productie grooter was dan ooit te voren. Maar wanneer een stijgende productie gepaard gaat met belangrijk meer vraag en wanneer tevens hardnekkige pogingen, de productie binnen redelijke grenzen te houden, meer succes hadden dan in het verleden, dan is een eenigszins hoopvolle stemming niet misplaatst. Dergelijke verschijnselen deden zich gedurende 1935 voor. Wat de wereldproductie van ruwe olie betreft, zij bedroeg gedurende 1935 volgens de op dit oogenblik beschikbare cijfers: 226.472.024 K.G. ton tegen 208.261.193 K.G. ton in 1934.
Uit deze cijfers spreekt allereerst, dat het jaar 1935 het record, dat tot dusver op het jaar 1929 stond, met meer dan 16 millioen K.G. ton of met ruim 7 pct. heeft geslagen.
Op 31 December '35 waren bij de Koninklijke Shellgroep ruim 180.400 werknemers in vasten dienst, verspreid over vrijwel alle landen der wereld. Aan kapitaalsuitgaven werd door de groep

over 1935 een bedrag uitgegeven van ongeveer 19 millioen pond en aan loopende uitgaven bijna 113 millioen pond.
De netto-winst over het jaar 1935 heeft ƒ 54.279.189 (v. j. ƒ 38.131.575) bedragen, welke toelaat een dividend van 10½% (v. j. 7½%) uit te keeren, na betaling van 4% (onv.) op de preferente aandeelen. De grootere winst is geheel ontstaan doordat de prijzen in verschillende landen eenigszins stegen en de afzet niet onbelangrijk toenam.
(Verslag Kon. Ned. Mij. tot Expl. v. Petr.bronnen in Ned.-Indië)
(Vor. ber. Kon. Petr. Mij. 2224 E.; Verslag 1838 C.)

A. **PETROLEUM. — Wereldproductie. —**

	1935 K.G. ton	1934 K.G. ton
Ver. Staten	134.980.500	123.225.000
Rusland (incl. Sachalin)	25.138.500	24.150.500
Venezuela	21.990.373	20.112.115
Roemenië	8.385.000	8.467.455
Iran	7.607.400	7.657.970
Ned.-Indië	6.060.795	5.908.533
Mexico	5.871.175	5.689.929
Columbia	2.461.000	2.475.000
Argentinië	2.031.001	1.990.842
Peru	2.294.000	2.191.000
Trinidad	1.706.830	1.559.020
Britsch-Indië	1.272.725	1.243.085
Polen	515.000	529.210
Britsch-Borneo	729.122	673.806
Japan (incl. Taiwan)	264.625	211.201
Egypte	176.436	214.671
Ecuador	246.899	236.822
Duitschland	429.663	314.852
Canada	204.215	203.017
Irak	3.728.681	1.066.365
Frankrijk	75.795	78.985
Bahrein	174.000	38.514
Overige landen	128.789	23.301

(Verslag Kon. Ned. Mij. tot Expl. v. Petr.bronnen in Ned.-Indië)
(Vorig bericht blz. 1781 C.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Werkverschaffing. - Senaat keurt $ 1425 millioen goed. —**
De Senaat heeft op 2 Juni '36 de door president Roosevelt gevraagde bedragen voor werkverschaffing, in totaal $ 1425 millioen, goedgekeurd.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2228 D.)**

C. **AMSTERDAM. — Vervroegd ontslag gemeentepersoneel. - Wachtgelden. - 41 scholen worden opgeheven. —**
De gemeenteraad heeft op 10 Juni '36 de voorstellen van B. en W. om ontslag te geven aan 57-jarige werklieden en 60-jarige ambtenaren goedgekeurd. Slechts de communisten stemden tegen.
Ook de voordracht tot verlaging der wachtgelden werd aangenomen, doch niet dan nadat door aanneming van een voorstel-De Jong aan deze regeling de terugwerkende kracht was ontnomen.
Het voorstel tot concentratie der scholen verwierf eveneens een meerderheid. Er zullen thans 41 scholen in de hoofdstad worden opgeheven. (Telegraaf)
(Vor. ber. Gemeentepers. 2182 F.; Scholen 1467 D.)

D. **FRANKRIJK. — Defensie. - Coördinatie van Departementen. —**
De staatscourant van 8 Juni '36 bevat een decreet, waarbij de minister van Nationale Verdediging en Oorlog belast wordt met de coördinatie van het optreden der Departementen van Oorlog, Marine en Luchtvaart. De coördinatie beoogt onder meer het gebruik van de land-, vloot- en luchtstrijdkrachten, instelling en uitvoering van bewapeningsprogramma's, industrieele mobilisatie, besparing der uitgaven van nationale verdediging, onderzoek der problemen met betrekking tot de uitwerking van internationale conventies op bewapeningsgebied.
Het decreet stelt onder voorzitterschap van den minister van Nationale Verdediging en Oorlog een blijvende commissie van nationale verdediging in, die tot uitsluitende taak heeft de studie van deze kwesties. De commissie bestaat uit ten eerste den minister van Marine en Luchtvaart, ten tweede maarschalk Pétain, ten derde de hoofden der generale staven van leger, marine en luchtvaart, en ten vierde eventueel hooge functionarissen, die met het algemeen beheer der drie departementen van nationale verdediging belast zijn. (Moniteur) **(V. b. Defensie 2241 B.)**

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Scheepvaartkwestie met Japan opgelost. —**
De onderhandelingen tusschen de Java-China-Japanlijn en de Japansche scheepvaartmaatschappij Nanyo Kaishin Kabusiki Kaisha over een gezamenlijke scheepvaartovereenkomst zijn met succes bekroond. Er is een accoord tot stand gekomen, waardoor de concurrentiestrijd, begonnen sedert het laatste contract in Juni 1935 werd beëindigd, zal ophouden en dat voor beide partijen bevredigend is.
(Aneta - Domei)
(De Nanyo Kaishin Kabusiki Kaisha is een fusie van de voornaamste Japansche scheepvaartmaatschappijen. — Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1955 A.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wetsontwerp tot het aangaan van een overeenkomst met de Mijnbouw-Maatschappij „Nederl. Nieuw-Guinea". —**
Ingediend is een ontwerp van wet, houdende machtiging tot het sluiten van overeenkomsten als bedoeld in art. 5 a der Indische Mijnwet met de te 's-Gravenhage gevestigde N.V. Mijnbouw Maatschappij „Nederlandsch Nieuw-Guinea", voor de opsporing en ontginning van alle delfstoffen, genoemd in het eerste lid, sub a, van artikel 1 dier wet, in terrein, gelegen in de residentie Molukken.
Ter toelichting schrijft de minister van Koloniën o.a.: Hetgeen tot dusver omtrent de geologische structuur van Nederlandsch Nieuw-Guinea bekend is, heeft nog geen aanwijzing opgeleverd, dat de vestiging in dat gebied van een mijnbouwindustrie op loonende basis mogelijk zou zijn. Uitvoering van een dergelijke exploratie door het gouvernement of deelneming daaraan in den vorm van een gemengd bedrijf is dan ook uitgesloten.
De ontwerp-overeenkomst betreft een tweetal terreinen tot een totale uitgestrektheid van 5.827.900 H.A. De duur der overeenkomst is, evenals voor het contract met de N.V. Nederlandsche Nieuw-Guinea Petroleum Maatschappij, gesteld op 50 jaren, waarbij is aangenomen, dat met de exploratie der terreinen een tijdvak van vijftien jaren kan zijn gemoeid.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Tweede Kamer 2335 D.)**

G. **ENGELAND. — Ex-minister Thomas afgetreden als lid van het Lagerhuis. —**
Ex-minister J. H. Thomas en Sir Alfred Butt hebben op 11 Juni '36 in het Lagerhuis medegedeeld, dat zij zullen aftreden. (Daily Telegraph) **(2323 C.)**

H. **INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TE GENEVE. — Rede van Léon Jouhaux. —**
Aan den officieelen tekst van de toespraak van Jouhaux op de Internationale Arbeidsconferentie ontleenen wij het volgende:
Ik wensch met nadruk te zeggen, dat, indien wij onzen wil weten op te leggen in ons land en indien wij zelfs in de werkgeversklasse een goed begrip ontmoeten, wij niet van zins zijn ons nationaal bedrijfsleven aan alle concurrentie over te leveren, zelfs niet aan de meest deloyale.
Indien men wenscht, dat de contingenteeringen en douanegrenzen worden opgeruimd, moet men den weg van den socialen vooruitgang betreden. Zoo niet, dan zullen wij ons verdedigen en voor de eerste maal in de geschiedenis zal men de arbeidersklasse met haar regeering verbonden zien om uit sociale overwegingen het nationale bedrijfsleven te verdedigen.
Dat wilt gij niet. Gij wilt een hervatting der internationale betrekkingen. Gij wilt de ontwikkeling van de betrekkingen tusschen de volken. Welnu, het is hoog tijd, dat gij tot daden overgaat. (Le Peuple)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsconf. 2326 F.)

A. **ITALIE. — Maarschalk Graziani onderkoning van Abessynië. - Badoglio, Hertog van Addis Abeba. —** Maarschalk Badoglio heeft Mussolini verzocht hem te ontheffen van zijn post als onderkoning van Abessynië, daar hij zijn vroegere functie als chef van den generalen staf weer wenscht in te nemen.
De Duce heeft het verzoek ingewilligd en medegedeeld, dat de koning Badoglio den titel heeft verleend van Hertog van Addis Abeba.
Maarschalk Graziani is benoemd tot onderkoning van Abessynië. (La Stampa)
(Vor. ber. Badoglio 2294 B.; Graziani 2294 B.)

B. **ZWITSERLAND. — Geen betrekkingen met Sovjet Rusland. —**
Het Zwitsersche parlement heeft zich met 96 tegen 72 stemmen uitgesproken tegen hervatting der diplomatieke betrekkingen met Sovjet-Rusland.
(Le Journal de Genève) **(Vorig bericht 183 D.)**

C. **ROTTERDAM. — Haventarieven enz. verlaagd. —**
De gemeenteraad van Rotterdam heeft op 11 Juni '36 zonder hoofdelijke stemming, slechts met aanteekening dat de heer Menist (R.S.A.P.) wil geacht worden te hebben tegengestemd, besloten tot verlaging van het havengeld voor zeeschepen en het verschuldigd kadegeld over het tijdvak 15 Juni tot 31 Dec. 1936 met 28%, tot verlaging over hetzelfde tijdvak van de huren en erfpachtcanons van gemeenteterreinen, welke gebezigd worden voor een scheepvaartbedrijf of daarmede verband houdende bedrijven met 28% en tot toepassing van een reductie van gemiddeld 15% op de loodshuren, op de tarieven van de gemeente-handelsinrichtingen en de huren der gemeentekranen, tippen en andere hefwerktuigen.
De vermindering van inkomsten, welke hiervan wordt verwacht, is in totaal op *f* 885.000 geraamd.
De Regeering heeft zich in beginsel bereid verklaard, de extra-bijdragen uit het Werkloosheidssubsidiefonds zoodanig te verhoogen, dat van de vermindering van de inkomsten door de tariefsverlaging de gemeente uiteindelijk geen nadeelige gevolgen zal ondervinden.
De daarbij gestelde voorwaarde, dat de particuliere havenkosten een aanpassing zullen vertoonen van ten minste gemiddeld 15%, is door het gemeentebestuur aanvaard, na de toezegging uit het bedrijfsleven, dat medewerking zal worden verleend tot verlaging van 15% van de particuliere tarieven, voor zoover dat in redelijkheid nog kan worden geëischt.
(N. Rott. Crt.) **(Vorig bericht 2327 A.)**

D. **UITVINDINGEN. — Motor zonder krukas. —**
In het jaarverslag van de Utrechtsche machinefabriek Jaffa over 1935, wordt o.m. medegedeeld, dat deze onderneming een nieuw project ter hand heeft genomen op het gebied der ruwolie-motoren.
Dit project is een op een geheel van het bestaande type afwijkend principe gebaseerde motor zonder krukas, uitgevonden door den heer W. Hulsebos te Laren (N.H.), die reeds een aantal motoren van het nieuwe type heeft gebouwd, welke zich reeds geruimen tijd in gebruik bevinden en waarmee zoodanige resultaten zijn bereikt, dat niet alleen de groote waarde van de uitvinding er door is bewezen, maar de licentie reeds door twee van onze voornaamste machine-industrieën is aangekocht, waarvan een reeds voorbereidingen treft om tot seriebouw over te gaan, terwijl bovendien eenige vooraanstaande industrieelen en ook overheidsorganen op daadwerkelijke wijze hun steun hebben verleend.
De heer Hulsebos heeft in zijn motor de krukas vervangen door een Z-vormige as, waarvan de beide met elkaar parallel loopende deelen de eigenlijke hoofdlagers vormen.
Bij de proefnemingen zijn de voordeelen van den nieuwen motor, die bruikbaar is voor automobielen, reeds gebleken. Op de eerste plaats het economisch voordeel door het gebruik van goedkoope olie in plaats van benzine. Verder is de motor bijzonder klein van bouw en lichter dan een benzinemotor van gelijke capaciteit. Bovendien is het rendement van de brandstof veel grooter.
(Jaarverslag Machinefabriek Jaffa)

15 JUNI 1936

E. **VEREENIGDE STATEN. — Presidentsverkiezingen. - A. M. Landon republikeinsch tegencandidaat van Roosevelt. —**
Op het congres der Republikeinsche partij te Cleveland is A. M. Landon tot Republikeinsch candidaat voor het presidentschap gekozen. Op hem werden 984 stemmen uitgebracht, op Senator Borah 19. Van den Berg en Frank Knox hadden Landon hun steun beloofd.

Nadat het partijprogramma door het republikeinsche congres was aangenomen, verklaarde Landon, dat hij voorstander is van terugkeer naar een valuta, die in goud inwisselbaar is. Tevens zeide hij, dat hij, indien hij tot president zou worden gekozen, een wijziging van de grondwet zou voorstellen, die het den afzonderlijken staten mogelijk zou maken, minimumloonen en maximalen arbeidstijd vast te stellen.
Hierbij moet worden opgemerkt, dat dit persoonlijke beginselen van Landon zijn, die niet voorkomen op het programma zijner partij.
Volgens dit programma verbindt de partij zich, met alle beschikbare middelen den vrede te zullen bevorderen, zonder dat dit het aangaan van allianties of bondgenootschappen meebrengt. De Ver. Staten moeten geen lid van den Volkenbond, noch van het Haagsche Hof worden. Met andere landen moet worden samengewerkt ter vermindering der bewapening en tot regeling van den wapenhandel. Leger, vloot en luchtmacht moeten aan de behoeften der nationale defensie worden aangepast, op de betaling der oorlogsschulden moet met meer kracht worden aangedrongen. De staat moet behoeftigen, die den 65-jarigen leeftijd bereikt hebben, helpen en de werkloosheid energiek bestrijden. Het recht der arbeiders om zich te organiseeren en hun eischen door gedelegeerden kenbaar te maken moet worden gesteund. Aan den landbouw moeten faciliteiten worden toegestaan. De consumptie moet vergroot worden. De begrooting moet in evenwicht gebracht worden door bezuiniging op de uitgaven. De partij strijdt voor een gezonde valuta en is gekant tegen iedere devaluatie. De partij is tegenstander van een monopolie der trusts. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht 2315 C.)

F. **ENGELAND. — Neville Chamberlain's verklaring. - Critiek op de sancties. —**
Voor de Club van 1900 heeft de minister van Financiën, Neville Chamberlain, een rede gehouden waarin hij constateerde, dat de politiek der sancties een échec heeft geleden. Hij verklaarde, dat de Volkenbond gereorganiseerd moet worden, wil een dergelijk échec in het vervolg worden voorkomen.
„De politiek der sancties" — aldus Chamberlain — „is niet in staat geweest den oorlog te voorkomen noch hem te beëindigen noch het slachtoffer van den aanval te redden. Ik wijt deze mislukking aan niemand. Ik constateer haar slechts om er mijn conclusies uit te trekken". Het standpunt van Lord Cecil, die de sancties wil handhaven en zelfs versterken, noemde Chamberlain het toppunt van dwaasheid.
Ten aanzien van de hervorming van den Volkenbond zeide de minisster, dat regionale overeenkomsten moeten worden gesloten, gegarandeerd door de volken, welker belangen gemoeid zijn bij de gevaren der sancties. Welke ook de politiek van Engeland mag zijn, het is noodzakelijk, dat het land behoorlijk is gewapend, aldus besloot Chamberlain.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht Neville Chamberlain 2243 B.; Sancties 2224 B.)**

G. **FRANKRIJK. — 40-urige werkweek. —**
De Fransche Kamer heeft op 12 Juni '36 met 385 tegen 175 stemmen het wetsontwerp inzake de instelling eener 40-urige werkweek in zijn geheel aangenomen. (Le Temps) **(Vorig bericht 2334 F.)**

H. **ZWEDEN. — Defensie-voorstellen afgehandeld. - Ouderdomsrente. —**
De Rijksdag heeft de nieuwe regeling van de landsverdediging afgehandeld in den geest van het desbetreffende voorstel van de commissie uit den Rijksdag, dat met kleine meerderheid werd aangenomen.

Tegen het voorstel en daarmede voor het defensieontwerp der regeering stemden de sociaal-democraten, de linksche socialisten en de communisten, en vóór alle burgerlijke partijen (conservatieven, vrijzinnige volkspartij, boerenpartij en de kleine zgn. nationale groep).
De beide Kamers van den Zweedschen Rijksdag hebben, de Eerste Kamer met 81 tegen 64 en de Tweede Kamer met 113 tegen 107 stemmen, een regeeringsvoorstel over een verhooging van de ouderdomspensioenen in plaatsen, waar het leven bijzonder duur is, verworpen. Daar de Rijksdag eerst kort geleden het defensievoorstel der regeering van de hand had gewezen, had de regeering thans aan de nieuwe pensioenwet de vertrouwenskwestie verbonden.
Met het voorstel der Rijksdagcommissie was een bedrag van Kr. 148 millioen gemoeid, met het ontwerp der regeering Kr. 131 millioen. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2251 C.)

A. **BELGIE. — Tweede Kabinet-Van Zeeland gevormd.**
Het tweede kabinet-Van Zeeland is op 13 Juni '36 samengesteld.
In het kabinet hebben, buiten den premier en den minister van nationale defensie, zes socialisten, vier katholieken en drie liberalen zitting. Er zijn elf afgevaardigden onder en vier niet-parlementariërs.
De samenstelling is als volgt:
Minister-president en voorzitter van den Ministerraad: P. van Zeeland (katholiek).
Openbare Gezondheid en onder-voorzitter van den Raad: Vandervelde (socialist).
Financiën, Werkverschaffing en Economische Opbeuring: H. de Man (socialist).
Buitenlandsche Zaken: Spaak (socialist).
Arbeid en Sociale Voorzorg: Delattre (socialist).
Openbare Werken: Merlot (socialist).
P. T. T. en Radio: Bouchery (socialist).
Economische Zaken: Van Isacker (katholiek).
Binnenl. Zaken: De Schrijver (katholiek).
Koloniën: Rubbens (katholiek).
Landbouw: Pierlot (katholiek).
Justitie: Bovesse (liberaal).
Openbaar Onderwijs: J. Hoste (liberaal).
Verkeerswezen: Marcel Henry Jaspar (liberaal).
Landsverdediging: Luitenant-kolonel Denis.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 2326 H.)**

B. **FRANKRIJK. — Stakingen. —**
Léon Blum heeft zich in den Senaat in de debatten gemengd en o.m. verklaard:
De regeering is vastbesloten de openbare orde te handhaven. Zij is een regeering van orde en niet een regeering van anarchie.
Zondag, 14 Juni, werd door de arbeiders te Parijs en omgeving besloten de overwinning van hun gemeenschappelijk streven feestelijk te vieren. Het werk wordt 15 Juni grootendeels hervat. Groote betoogingen hadden te Parijs plaats. De communisten hadden een groote volksmeeting in het Buffalostadion op touw gezet.
De conflicten zijn echter nog niet ten einde. Er dreigen nieuwe stakingen in de provincie. De regeering is evenwel meester van de situatie. (Le Journal)
(Vorig bericht 2328 E.)

C. **PALESTINA. — Onlusten. - Terrorisme. - Strenge straffen. —**
Het terrorisme in Palestina neemt de overhand. Een Engelsche politiechef werd verraderlijk gedood. De Arabieren voeren een guerilla tegen Joden en Engelschen.
Bij decreet van den hoogen Britschen commissaris voor Palestina is bepaald, dat voortaan tegen de terroristen levenslange gevangenisstraf of doodstraf geëischt zal kunnen worden. Zoowel de opstandelingen, die op Britsche troepen vuren als zij, die bommen werpen met de bedoeling te dooden, te verwonden of schade aan te richten zullen op deze wijze gestraft kunnen worden, evenals degenen, die verbindingen van welk soort ook vernietigen of beschadigen. (Daily Herald) **(Vorig bericht 2325 B.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Afrikaansch: T. J. Haarhoff — „Afrikaans, its origin and development". (lectures) (Clarendon Press, Oxford) **(Vorig bericht 1956 B.)**
Duitsch: Ottfried Graf Finkenstein — „Fünfkirchen". (Verlag Eugen Diederichs, Jena 1936) **(2328 A.)**
Engelsch: Lord Berners — „The Camel, a Tale with three illustr. by the Author". (Constable & Co., London) **(Vorig bericht 2328 A.)**
Esperanto: Edmon Privat — „Interpopola Konduto". (A. E. L. A., Budapest) **(Vorig bericht 2188 B.)**
Fransch: Edouard Buchet — „La Volée". (R. A. Corrêa, Paris)
Eug. Dabit — „Train de Vies". (Gallimard) **(2328 A.)**
Italiaansch: Mario Bersellini — „Brittania senza veli". (La Stampa Commerciale, Milano)
Alberto Castelli — „La Gerusalemme Liberata nella Inghilterra di Spenser". (Vita e Pensiero, Milano) **(Vorig bericht 2328 A.)**
Nederlandsch: M. H. Székely-Lulofs — „De Hongertocht". (Elsevier, A'dam 1936) **(Vor. ber. 2328 A.)**
Zweedsch (vertaald in het Engelsch): Hugo Valentin — „Antisemitism". (Gollancz) **(Vor. ber. 2317 F.)**
(Red. K. H. A.)

16 JUNI 1936

E. **G. K. CHESTERTON OVERLEDEN. —**
De bekende Engelsche schrijver G. K. Chesterton is op 14 Juni '36, op 62-jarigen leeftijd overleden.
Gilbert Keith Chesterton is op 29 Mei 1874 te Londen geboren. Hij genoot zijn opleiding te Londen eerst op de St. Paul's School en daarna aan de Slade School of Arts waar hij kunstgeschiedenis studeerde. Zijn loopbaan begon hij met besprekingen van boeken over beeldende kunst voor „The Bookman" en weldra werd hij medewerker, voornamelijk voor letterkundige critiek, aan de „Daily News", aan „Litterature", „Pall Mall" en tal van andere periodieken. Omstreeks 1913 stichtte hij tezamen met zijn broeder Cecil het tijdschrift „The Eye-Witness", later omgezet in „G. K.'s Weekly". Meer dan 25 jaar lang is hij bovendien redacteur geweest van „The Illustrated London News". Behalve als superieur journalist heeft Chesterton, die een zeer veelzijdig talent had, naam gemaakt met zijn fantastische romans (o.a. The man who was Thursday, The Ball and the Cross en The Flying Inn), met zijn hoogstaande detective-verhalen (de Father-Brown serie), doch vooral ook met zijn letterkundige, wijsgeerige en religieuze essays. Uitvoerig heeft hij o.a. geschreven over Browning, Dickens en Shaw, maar ook over St. Franciscus en in het algemeen over het Christendom. Ook poëzie en tooneelstukken heeft Chesterton geschreven, o.a. een bundel „Poems" en het tooneelstuk „The Magic". (Times)

F. **BELGIE. — Stakingen. —**
Op een op 14 Juni '36 te Brussel gehouden buitengewoon mijnwerkerscongres werd besloten met ingang van 15 Juni de algemeene staking af te kondigen. Ruim 110.000 mijnwerkers zijn bij de beweging betrokken.
De eischen der mijnwerkers omvatten een verhooging der loonen met 10%, vaststelling van een minimumloon van 43 frs. per dag voor de ondergrondsche arbeiders, de 40-urige week en betaalde vacantie.
Circa 1500 stakende diamantarbeiders en -bewerkers te Antwerpen, wier looneischen door de patroons werden ingewilligd, hebben het werk hervat.
In vakvereenigingskringen schat men het totale aantal stakers in het geheele land op 150 à 160.000 man. (Het Laatste Nieuws) **(V. b. Stakingen 2328 G.)**

G. **ZWEDEN. — Kabinet-Hansson afgetreden. —**
De sedert 1932 aan het bewind zijnde regeering-Hansson heeft op 15 Juni '36 haar ontslag ingediend. De koning heeft dit ontslag aanvaard en den leider der boerenpartij, Pehrsson, belast met de vorming van een nieuw kabinet. Pehrsson heeft deze opdracht aanvaard. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. 2337 H.; Kabinet 507 E.)

A. **Economische samenwerking met Nederland.** — Aan den Volksraad is een schrijven van de rgeeering aangeboden, hetwelk is opgesteld in overleg met het departement van Koloniën, betreffende de richtlijnen inzake de economische samenwerking tusschen Nederland en Ned.-Indië.

In dit schrijven zijn tevens de denkbeelden neergelegd omtrent de wijze van besteding van het bedrag van 25 millioen gulden, hetwelk Nederland aan Indië heeft toegezegd.

In aansluiting op bovengemeld telegrafisch bericht kan Aneta-Holland nog melden, dat het volgende exposé door den minister van Koloniën terzake aan de beide Kamers der Staten-Generaal is aangeboden.

1. Bij de economische samenwerking tusschen Nederland en Ned.-Indië zijn zoowel belangen van het rijk als geheel als belangen der beide afzonderlijke gebiedsdeelen betrokken.

De structuur van de economische verhouding Nederland/Indië brengt mede, dat bij de door Nederland in het kader dezer samenwerking aan Indië bewezen diensten in de meeste gevallen tegelijkertijd Nederlandsche belangen gebaat zijn, terwijl bij de door Indië verleende hulp weliswaar ook rijksbelangen betrokken zijn, doch de rechtstreeksche economische steun aan Nederland overweegt. Dientengevolge ligt in de door Nederland getroffen maatregelen reeds een zekere compensatie voor de gebrachte offers, terwijl bij de door Indië getroffen maatregelen deze compensatie in den regel ontbreekt.

2. De tegenwoordige wereldverhoudingen brengen de noodzakelijkheid mede eener intensieve voortzetting van de economische samenwerking der beide gebiedsdeelen in rijksverband. Na het eerste thans als afgesloten te beschouwen experimenteele stadium behoort deze samenwerking niet langer incidenteel, doch zooveel mogelijk stelselmatig te geschieden, waarbij de wederzijdsche prestaties in een algemeen kader worden ingepast.

NEDERL. OOST-INDIË

3. De economische samenwerking vergt onvermijdelijk offers, welker aanvaardbaarheid mede beoordeeld moet worden in verband met het weerstandsvermogen en de structuur der betrokken gebieden en met de ontvangen hulp. Zij mag echter niet het karakter van een do-ut-des politiek tusschen beide gebiedsdeelen verkrijgen.

4. De door Nederland aan Indië te verleenen economische steun bestaat hoofdzakelijk uit handelspolitieke en clearinghulp, die moeilijk in geld te waardeeren is. Directe steun aan den afzet van Indische producten in Nederland is slechts in beperkte mate mogelijk. De verdere mogelijkheden ten deze dienen niettemin van weerszijden nog nader te worden onderzocht en, waar het kan, benut.

5. Het beleid ten aanzien van de handelspolitieke betrekkingen met het buitenland dient, voor zoover daarbij beide gebiedsdeelen betrokken zijn, te geschieden op grondslag der rijkseenheid en in nauwe samenwerking der betrokken departementen. Daar Indië in vele gevallen niet in staat is om door eigen prestaties zijn exporten naar het buitenland in voldoende mate te verdedigen, dient het moederland deze verdediging naar vermogen voor zijn rekening te nemen.

6. De door Indië aan Nederland te verleenen hulp bestaat noodzakelijkerwijze in hoofdzaak uit bevordering van den invoer uit Nederland, waarbij het verleenen van contingenten het voornaamste middel is. Deze contingenteeringen veroorzaken doorgaans aanzienlijke prijsstijgingen, die veelal op economisch zwakke deelen der Indische maatschappij drukken en de in Indië doorgevoerde aanpassing doorbreken. Deze prijsstijgingen dienen niettemin binnen bepaalde grenzen aanvaard te worden wegens het belang der Nederlandsche industrie en de rijksbelangen genoemd onder 1.

7. De afstand tusschen het Nederlandsche en het Ned.-Indische prijspeil is ook bij krachtige aanpassing in Nederland zoo groot, dat het noodzakelijk is, dat de prijzen zoo laag zijn als de Nederlandsche verhoudingen dit veroorloven. Nederland dient hiertoe de noodige maatregelen te nemen en te bevorderen, dat de Nederlandsche industrie actieve voeling met de Indische markt onderhoudt.

8. Het is in het belang der Nederlandsche industrie en voor het slagen der contingenteeringen noodig, dat over langere perioden zoo groot mogelijke zekerheid omtrent de Nederlandsche contingenten bestaat.

9. Waar contingenteering op zichzelf veelal niet tot het beoogde doel leidt, dient realisatie der Nederlandsche contingenten ook in de toekomst door Indië te worden bevorderd.

10. De belangen der Nederlandsche industrie mogen er niet toe leiden, dat de voor Indië onder de huidige omstandigheden noodzakelijke industrialisatie wordt tegengegaan, al zal bij de ontwikkeling der Indische industrie ook op de belangen der moederlandsche nijverheid gelet worden. Dit laatste geldt ook wanneer een algemeene invoerbeperking noodig wordt wegens stijgende Indische productie.

11. Er dient wederzijds gestreefd te worden naar het vermijden van wrijvingsvlakken tusschen Indische en Nederlandsche bedrijfstakken. Hiertoe kunnen o.m. Nederlandsche industrieelen door beleggingen in Indië bijdragen.

12. Wanneer blijkt, dat bij bestaande contingenteeringen de realisatie der Nederlandsche contingenten belet wordt door in Ned.-Indië geheven invoerrechten, dient overwogen te worden in hoever hieraan door verlaging dezer rechten tegemoet gekomen kan worden. Blijkt een dergelijke verlaging niet mogelijk te zijn, hetzij uit financieele overwegingen, hetzij wegens het karakter der Indische tariefwet, dan kan Nederland dezen last overnemen in gevallen, waarbij geen derde landen betrokken zijn.

13. De Indische contingenteeringen ten bate van Nederland behooren voorloopig niet in belangrijke mate verder uitgebreid te worden. Consolidatie der belangrijke reeds verkregen en beoogde resultaten moet voorloopig voorop staan.

14. Een op grond van overwegingen van algemeenen aard door Nederland aan Indië te verleenen financieele bijstand tot het treffen van welvaarts-maatregelen, vormt, in verband met de feiten, genoemd in de punten 1, 4 en 6, een passend complement der hierboven behandelde economische samenwerking. Hierdoor kan aan het economisch veel zwakkere Indië een zekere, aan de in Nederland toegepaste steunmaatregelen analoge, verlichting worden gegeven. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 2325 A.)**

B. **Conferentie van Gouverneurs te Batavia.** — In het gebouw van den Raad van Indië te Batavia is een conferentie van gouverneurs en departementshoofden gehouden, waarin van gedachten is gewisseld over de wijze waarop de *f* 25 millioen, die Nederland Indië ter beschikking stelt, het best kan worden besteed.

Ter conferentie waren aanwezig o.a.: de gouverneur van West-Java L. G. C. A. v. d. Hoek; mr. K. L. J. Enthoven, dept. van Justitie; de gouverneur van Oost-Java, tevens pasbenoemde J. H. B. Kuneman; de nieuw benoemde vice-president Van den Bussche, die de conferentie presideerde; de gouverneur van Soerakarta M. J. J. Treur; de gouverneur van Midden-Java J. C. de Vos; de gouverneur van Djokjakarta J. Bijlefeld; de directeur van Financiën C. F. de Bruyn Kops; dr. E. de Vries, vertegenwoordiger van het departement van Economische Zaken; de directeur van B.B., F. A. E. Drossaers; mr. dr. ir. J. A. M. van Buuren, directeur Verkeer en Waterstaat en de directeur van Econ. Zaken, mr. G. H. C. Hart. (Aneta) **(Vorig bericht blz. 2339 A.)**

17 JUNI 1936

A. **Voordracht Prof. dr. Keesom. —**
Prof. dr. Keesom heeft dezer dagen te Leuven een voordracht gehouden over vloeibaar helium. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Vloeibaar helium heeft merkwaardige eigenschappen. Het atoom met de eenvoudigste samenstelling is dat van waterstof. Het bestaat uit de waterstofkern en één electron. Dit ééne electron is intusschen niet in staat met de kern een naar buiten behoorlijk afgerond systeem te leveren. Er is rond de kern nog plaats voor een tweede electron. Hiermede hangt samen, dat, wanneer twee waterstofatomen in elkanders nabijheid komen, zij elkander zoo stevig beetpakken, dat zij een molecuul vormen.

Anders is het heliumatoom. Dit bezit rondom zijn kern twee electronen. Daarmede is een naar buiten afgerond systeem verkregen. De heliumatomen trekken elkander slechts zeer weinig aan

Dit nu heeft vele gevolgen. Het is daaraan te danken, dat helium slechts zeer weinig neiging vertoont zich tot vloeistof te verdichten. We moeten afkoelen tot — 268 ° C., d. i. nog slechts 5 ° boven het absolute nulpunt, of 5 ° K(elvin), om helium te zien vloeibaar worden.

Intusschen, we stellen ons voor, dat we, op de wijze als Kamerlingh Onnes ons heeft geleerd, het helium hebben vloeibaar gemaakt. Laten we het helium staan koken onder den druk van een atmospheer, dan neemt het een temperatuur aan van 4.2 ° K. We pompen de damp, die van het kokende helium opstijgt, weg, met steeds machtiger pompen. Daardoor wordt het helium nog steeds kouder en kouder. We verwachten, dat op zeker oogenblik het helium zal gaan vast worden. Zulks geschiedt echter niet. Men heeft op deze wijze helium afgekoeld tot dicht bij 0.7 ° K. Het bleef een licht beweeglijke vloeistof.

VLOEIBAAR HELIUM

We herinneren ons nu hetgeen zooeven gezegd is over de geringe aantrekking tusschen de heliumatomen. Blijkbaar is die aantrekking nog juist voldoende om het helium vloeibaar te doen worden, maar niet meer om de atomen in een rigide verband vast te leggen. Eerst wanneer men door het aanwenden van druk de heliumatomen kunstmatig dichter bijeenbrengt, krijgen deze genoegzaam vat op elkander om het helium vast te zien worden.
We keeren echter terug tot onze proef, waarbij het vloeibare helium door afpompen wordt afgekoeld, en kijken eens nauwkeuriger toe. Dan bemerken wij tot onze verbazing, dat op zeker oogenblik het aanschijn van het helium een merkwaardige verandering ondergaat. Terwijl men eerst voortdurend door de geheele vloeistof kleine belletjes zag opstijgen, houdt dat eensklaps op, en wordt het helium een volkomen rustige vloeistof. Letten we op den thermometer, dan zien we, dat deze een kort oogenblik tot staan is gekomen, om daarna, eerst even langzaam, daarna weer sneller te dalen. Deze verandering geschiedt bij een zeer bepaalde temperatuur, 2.19 ° K. De druk boven het helium is dan 38.65 mm. kwik.
Nader onderzoek leert, dat een aantal eigenschappen van het vloeibare helium daar een plotselinge wijziging ondergaan. Het helium gaat in een anderen toestand over. Men onderscheidt de twee toestanden als helium I en helium II. De eerste toestand treedt op bij de hoogere, de tweede bij de lagere temperaturen. Bijzonder kenmerkend is het gedrag van de soortgelijke warmte van vloeibaar helium. Beginnen we bij 1.4 ° K. en laten we de temperatuur oploopen, dan zien we de soortgelijke warmte belangrijk stijgen, zij overtreft weldra die van water en stijgt dan snel tot eenige malen dat bedrag om bij 2.19 ° K. plotseling tot ongeveer 1 terug te vallen, en dan, na nog iets gedaald te zijn, ongeveer constant te worden.
Toen ik met Ehrenfest de vraag besprak, welken naam men zou kunnen geven aan het punt, waar deze sprongsgewijze overgang van helium II tot helium I plaats grijpt, stelde hij, wegens den karakteristieken vorm van de curve der soortgelijke warmte, daarvoor den naam lambda-punt voor. Deze naam heeft sinds burgerrecht verkregen.
Men kan vragen, waarom een nieuwe naam gewenscht was. De reden is, dat de overgang He II—He I wezenlijk anders is dan de overgangen in een anderen aggregatietoestand, waarmede we tot nu toe vertrouwd waren. Bij genoemden overgang treedt n.l. geen latente warmte op. Ook geen plotselinge verandering in dichtheid. Wel echter in soortgelijke warmte, zooals we reeds bespraken, in uitzettingscoëfficient, samendrukbaarheid, en andere eigenschappen. We weten nu, dat bij verschillende andere stoffen min of meer overeenkomstige overgangen optreden, die echter nog niet zoo in bijzonderheden zijn bestudeerd als bij het helium. Ehrenfest heeft ze transformaties van de tweede orde genoemd.
Wanneer we nu nader de ligging van het lambdapunt van helium vergelijken met die van het kritisch punt, dan valt op, dat het lambda-punt ongeveer daar ligt, waar we, naar analogie met wat bij andere stoffen het geval is, het stolpunt zouden verwachten. Dit heeft geleid tot het vermoeden, dat we toch eigenlijk met een soort van stolproces te doen hebben, dat de atomen van het helium zich plotseling min of meer regelmatig in een kristalrooster gaan rangschikken, met dit verschil van hetgeen bijv. bij het stollen van water tot ijs geschiedt, dat de interatomaire krachten bij het helium niet voldoende zijn om aan zijn rooster die vastheid te geven, die we anders bij kristallen aantreffen. Het helium zou bij het lambda-punt in een quasi-kristallijnen toestand overgaan.

Deze gedachte heeft enkele maanden geleden eene interessante uitwerking gevonden in een artikel van F. London. Deze geleerde berekent, op grond van hetgeen over de interatomaire krachten in het helium bekend is, en van hetgeen men omtrent de nulpuntsenergie ervan moet verwachten, dat bij het absolute nulpunt, zoolang de druk een zeker bedrag niet overschrijdt, de meest stabiele toestand van het helium die is, waarbij zijn atomen volgens een diamantrooster gerangschikt zijn, dus op dezelfde wijze als de koolstofatomen in diamant. Deze rangschikking is zoo, dat elk atoom zich bevindt in het centrum van een regelmatigen tetraëder, welks hoekpunten eveneens door atomen zijn bezet.

Ik zeg: zich bevindt in. Juister is: ten gevolge van de warmtebeweging, of bij het absolute nulpunt tengevolge van de dan overgebleven nulpuntsbeweging, zich beweegt om genoemd punt. Wegens de slapte van de atomaire bindingen eenerzijds en de lichtheid van het atoom anderzijds botst elk oogenblik een atoom tegen zijn buren op. (Red. K. H. A.)

(Vor ber. Prof. dr. Keesom 608 E.; Scheikunde 2213 A.)

B. **Radio-activiteit. - Zes nieuwe elementen. —**
Prof. Enrico Fermi van de universiteit te Rome verklaarde in 1934 dat hij er in was geslaagd een 93e element te „scheppen" zwaarder dan het zwaarste natuurlijke element uranium. Aanvankelijk twijfelde men aan deze verklaring, maar thans hebben, naar „Nature" op gezag van de „Berichte der Deutschen Chemischen Gesellschaft" mededeelt, drie Duitsche professoren, Otto Hahn, Louise Meitner en F. Strassman, de onderzoekingen gecontroleerd en zijn er in geslaagd door het bombardeeren van het atoom uranium met neutronen, niet één doch zes nieuwe elementen te „scheppen", waarvan de atomen nog zwaarder zijn dan die van uranium. Zij zijn alle radio-actief, doch vallen weer uiteen, onder sterke radio-actieve uitstraling, in tijden varieerend van een half uur tot zes dagen. (Nature)

(Vor. ber. 1331 B.; Scheikunde 2340 A)

A. **NEDERLAND. — De herziening van de Grondwet. - Voorstellen van de Staatscommissie. —**
Het rapport van de staatscommissie ter voorbereiding van de partieele grondwetsherziening is thans gepubliceerd. De commissie doet in dit rapport de volgende voorstellen:

Drukpersvrijheid. — Ten einde misbruik van de drukpersvrijheid tegen te gaan wordt voorgesteld de mogelijkheid in onze wetgeving te openen om het verschijnen van bepaalde uitgaven, die een grove inbreuk maken op de openbare orde, tijdelijk te verbieden.
Inkomen van de Kroon. — Voorgesteld wordt, dat de bedragen, vastgesteld voor het inkomen der Kroon, gewijzigd zullen kunnen worden bij een wet, waarvan het ontwerp in elke Kamer met een gekwalificeerde meerderheid van twee derden van het aantal leden dier Kamer wordt aangenomen.
Tot nog toe moest voor het aanbrengen van een wijziging het geheele stroeve apparaat van een grondwetsherziening in werking worden gesteld.
Het jaarlijksche inkomen van den Koning of Koningin, thans *f* 1.200.000 wil men brengen op *f* 1.000.000. De commissie acht het verder een leemte, dat in de grondwet geen jaarlijksch inkomen wordt verzekerd aan den gemaal van een regeerende Koningin, alsmede aan den gemaal eener Prinses, vermoedelijke troonopvolgster. Zij geeft in overweging, hierin bij deze gelegenheid te voorzien. Het inkomen van den Prins-gemaal uit 's Rijks kas wil men gesteld zien op *f* 200.000.
Vergoeding Tweede-Kamerleden. — De schadeloosstelling voor leden der Tweede Kamer wil men met *f* 1.000 verlagen tot *f* 4.000 per jaar. Het pensioen dient volgens de commissie gebracht te worden van *f* 150 op *f* 120 per jaar tot een maximum van *f* 2.400 per jaar (thans *f* 3.000).
Raad van State. — De commissie ziet geen aanleiding wijzigingen aan te brengen in de taak van den Raad van State.
Evenredig Kiesrecht. — Het evenredig kiesrecht wenscht men niet te wijzigen; alleen wil men den gewonen wetgever iets meer armslag geven bij de uitwerking, in dien zin, dat hij niet verplicht zal zijn, de wiskundige evenredigheid zoo dicht mogelijk te benaderen.
Kamer voor het Bedrijfsleven. — Instelling van een Kamer voor het bedrijfsleven naast de Eerste en Tweede Kamer wordt door de commissie afgewezen. Wel is de commissie van meening, dat goede gronden zijn aan te voeren voor het nader aanwijzen van een weg in de grondwet voor organen, die, blijvend op het eigen terrein van het bedrijfsleven, regelend zullen kunnen optreden.
Parlementaire onschendbaarheid. — Een volksvertegenwoordiger die onwettige middelen en wegen aanprijst of bevordert moet men zijn lidmaatschap kunnen ontnemen. De opengevallen plaatsen zullen niet vervuld kunnen worden. Verder wordt voorgesteld de parlementaire onschendbaarheid van ministers en Kamerleden op te heffen ter zake van opruïng of schending van geheimen.
Algemeene Rekenkamer. — Afwijzend staat de commissie tegenover het denkbeeld om de Algemeene Rekenkamer af te schaffen en de contrôle over de rijksinkomsten en uitgaven in het departement van Financiën te concentreeren. Evenmin wenscht men de mogelijkheid te openen, dat de Algemeene Rekenkamer zal bestaan uit een lid.
Grondwetswijziging. — Ook in de procedure van grondwetswijziging wenscht men geen verandering aan te brengen.
Minister en Kamerlid. — Het ministerschap en het Kamerlidmaatschap wil men onvereenigbaar verklaren, maar tevens wil men bepalen, dat een minister, bij een verkiezing tot lid der Staten-Generaal gekozen, ten hoogste drie maanden na zijn toelating het ambt van minister en het lidmaatschap der Staten-Generaal vereenigen kan.
Staatssecretaris. — De commissie acht invoering van het ambt van staatssecretaris, lid van het ministerie, niet wenschelijk.
Minderheidsnota's. — Aan het rapport der commissie zijn vier minderheidsnota's toegevoegd:
1. Een nota van de sociaal-democraten en de vrijzinnig-democraten tegen de beperking van de drukpersvrijheid;
2. een nota van dezelfden tegen de voorstellen aangaande de revolutionnaire volksvertegenwoordigers;
3. een nota, onderteekend door de professoren Van den Bergh, Kranenburg en Van der Heyden, waarin wordt voorgesteld, de schadeloosstelling der Kamerleden niet met *f* 1000 maar met *f* 500 te verlagen;
4. een nota, onderteekend door de leden Aalberse (r.-k.), Albarda (s.-d.), Van den Bergh (s.-d.), De Geer (c.-h.), Joekes (v.-d.), Kranenburg (v.-d.) en Anema (a.-r.) ten gunste van de invoering van het ambt van Staatssecretaris, lid van het ministerie.

(Alg. Handelsblad - Telegraaf - Het Volk)
(V. b. Grondwet 2309 G.; Staatscommissie 2157 G.)

B. **AMSTERDAM. — Commissie-Romme geïnstalleerd. - Onderzoek naar mogelijke inschakeling der maatschappelijke organisaties bij het besturen der gemeente. —**
Op 3 Juni '36 heeft ten stadhuize de installatie plaats gehad der commissie, welke naar aanleiding eener motie-Romme is ingesteld, betreffende de gemeentelijke bestuursorganisatie. De burgemeester, dr. W. de Vlugt, hield daarbij een rede welke door wethouder F. van Meurs werd beantwoord. De burgemeester omschreef de taak en het arbeidsveld der commissie.
Professor mr. C. P. M. Romme heeft indertijd een voorstel ingediend, dat door den gemeenteraad is aangenomen, om Burgemeester en Wethouders uit te noodigen „een onderzoek te doen instellen naar de wenschelijkheid en de mogelijkheid van duurzame inschakeling der maatschappelijke organisaties van Gemeentenaren bij het regelen en besturen van de huishouding der gemeente.
Een commissie welke dit onderzoek zal instellen, is thans geïnstalleerd. (De Maasbode)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bestrijding van Duitsche dumping. —**
Minister Morgenthau, de staatssecretaris der schatkist, deelt officieel mede, dat op 11 Juli '36 de heffing zal aanvangen van de anti-dumping-rechten op tien groepen Duitsche goederen. Deze rechten zullen later worden uitgebreid tot andere goederen, indien Duitschland ook daarmede op de Amerikaansche markt dumpt. (New York Herald Tribune)

D. **LUCHTVAART. — De Air France. - Bedrijfsresultaten over het jaar 1935. —**
Sedert Februari 1935 wordt de verbinding van Frankrijk met Zuid-Amerika geheel door de lucht afgelegd, de Air France vliegt in twee dagen naar Natal, binnen drie dagen naar Rio de Janeiro, terwijl Buenos Aires en Montevideo in nog geen vier dagen worden bereikt. Buenos Aires—Parijs werd den 23sten Juni zelfs in 66 uur en 29 minuten gevlogen.
Wat de overige trans-continentale verbindingen der Air France betreft, in Februari van het vorige jaar werd de lijn Bangkok—Hanoi voor passagiersvervoer opengesteld, aansluiting gevend op het Chineesche luchtnet.
Tenslotte werden de lijnen op Rome en Madrid gevlogen, door de Air France in pool geëxploiteerd, resp. met de Ala Littoria en de L. A. P. E.
De vliegtuigen der Air France legden in 1935 af 9.688.000 K.M., zij vervoerden 67.719 passagiers (1934: 50.019), 1.313.000 K.G. goederen (944.000) en 271.000 K.G. post (219.500) waaronder 39.000.000 brieven.
De meeste passagiers werden geboekt op de lijn Parijs—Londen (meer dan 16.000), hierop volgen Parijs—Lyon—Marseille (met ruim 8.000), Parijs—

Brussel—Amsterdam (6.000), Toulouse—Casablanca (4.000), Marseille—Tunis (3.800) en Marseille—Algiers (3.400).
De vloot telde op 1 Januari 1936: 97 vliegtuigen, die gevlogen werden door 101 piloten, 62 radio-telegrafisten en 53 mecaniciens.
De Air France heeft nog verscheidene uitbreidingen van haar luchtnet in overweging, o.m. de verbinding met Noord-Amerika over het noordelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan en een aansluiting van haar Aziatische lijn met Hongkong. (L'Auto)

18 JUNI 1936

A. ENGELAND. — Werkloosheid. —
De werkloosheid in belangrijke takken van de Engelsche industrie is als volgt:

	27 April 1936	16 Dec. 1935	15 April 1935
Kolenmijnbouw . . .	218.511	182.394	229.881
Chemische industrie .	18.141	18.423	20.222
IJzer- en staalindustrie	40.857	46.595	62.188
Metaalindustrie . . .	3.617	3.857	4.528
Machine- en constructie-industrie . . .	67.663	75.677	98.104
Automobiel-industrie .	17.113	19.604	20.711
Scheepsbouw	51.892	58.484	69.780
Katoenindustrie . . .	74.079	73.455	100.101
Wolindustrie	21.481	17.528	33.387
Kunstzijdegarens . .	2.215	2.170	1.835
Linnenindustrie . . .	14.904	14.612	14.755
Lederindustrie . . .	7.364	6.371	9.263
Kleedingindustrie . .	48.513	73.880	54.758
Levensmiddelen en dranken	61.891	56.376	65.927
Hout- en meubelind. .	28.818	26.723	32.951
Papierindustrie . . .	33.268	28.776	33.220
Bouwnijverheid . . .	245.755	309.385	269.962
Transportbedrijven .	152.992	153.969	167.007
Handel	217.675	202.569	228.377

(The Economist) **(Vorig bericht blz. 1910 D.)**

B. CHINA. — Burgeroorlog. —
De dreiging van burgeroorlog in Zuid-China schijnt toch nog vermeden te zullen worden. De leiders van Kwantoeng en Kwangsi hebben hun troepen bevel gegeven, zich uit de provincie Hoenan terug te trekken.
Wel blijkt, zooals gemeld, een treffen tusschen het Kwangsi-leger en de Nanking-troepen ten Zuiden van Hengtsjau te hebben plaats gehad, doch dit was, volgens latere berichten, slechts een schermutseling, waarbij het hoofdkwartier van de troepen van Kwangsi en Kwantoeng niet betrokken was.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 94 B.)**

C. NEDERLAND. — Prof. mr. Aalberse neemt ontslag als Rijksbemiddelaar. —
Prof. mr. P. J. M. Aalberse, voorzitter van de Tweede Kamer, is bij nader beraad tot het besluit gekomen, dat het gelijktijdig vervullen van de functie van rijksbemiddelaar eventueel tot moeilijkheden zou kunnen leiden. Hij heeft daarom tot H. M. de Koningin het verzoek gericht, hem als rijksbemiddelaar in het vierde district eervol ontslag te willen verleenen.
(Het Vaderland) **(V. b. Prof. Mr. Aalberse 2292 E.)**

D. SPANJE. — Onlusten nemen toe. —
Te Malaga zijn bloedige incidenten voorgevallen tusschen anarchisten, syndicalisten en socialisten. De tegenstelling tusschen beide bewegingen neemt nog toe. Anarchisten trachtten een overval te plegen op het gebouw van den Socialistischen Arbeidersbond U.G.T. De socialisten beantwoordden dezen overval met een bestorming van het gebouw der syndicalisten, dat zij in brand staken.
De communistische afgevaardigde Rodriguez, lid van den gemeenteraad, is op straat overvallen en neergeschoten. Kort daarop is een aanslag op den leider der anarcho-syndicalisten gepleegd. Deze werd levensgevaarlijk gewond.
Te Ronda heeft de tot het Volksfront behoorende burgemeester bepaald, dat binnen 24 uur alle heiligenbeelden van de huizen moeten worden verwijderd.
Te Sevilla is Antonio Ramiro Perez, de leider van de socialistische groep van Aznalcasar, door verscheidene revolverschoten gedood op het oogenblik, dat hij zijn huis wilde binnengaan.
Francisco Alonso, een partijgenoot van Perez, die in zijn gezelschap verkeerde, werd ernstig gewond.
(El Sol - A. B. C.) **(Vor. ber. Onlusten 2323 G.)**

E. NEDERLAND. — Electro-warmte-congres. —
Op 13 Juni '36 is te 's-Gravenhage de tweede werkzitting gehouden van het Internationale Electrowarmte-congres. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Minister Gelissen is van meening, dat in den strijd om den voorrang in het energie-verkeer een Energieraad zal moeten optreden als scheidsgerecht, om te voorkomen, dat kapitalen, vastgelegd in een energiebedrijf, alvorens afgeschreven te zijn, vernietigd worden door een nieuw opkomende industrie.
In Nederland is het energieverkeer nog niet geordend. De instelling van een energieraad is in studie. Spr. acht het niet onmogelijk, dat de strijd om den voorrang in de energie-opwekking tusschen kleine en regionale centrales gevoerd zal worden, ongeveer dezelfde strijd als thans in gang is tusschen autobus- en spoorwegverkeer in het personen- en goederenvervoer.
Prof. Von Zeerleder, hoogleeraar aan de technische hoogeschool te Zürich, sloot zich aan bij den van vele zijden uitgesproken wensch om op het voetspoor van dit congres een permanent comité te vormen om de samenwerking tusschen de electriciteitsbedrijven en de gebruikers van electrowarmte blijvend te verzekeren. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Energieraad 2084 E.)

19 JUNI 1936

F. NEDERLAND. — Onderwijs. - Voorbereidend en Vervolgonderwijs. - Statistiek 1935. —
Volgens mededeeling nr. 55 van het Centraal Bureau van de Statistiek, afdeeling Onderwijsstatistiek, bedroeg op 31 Dec. 1935 het aantal scholen voor voorbereidend onderwijs 86 meer dan het vorige jaar, het leerlingen-accres was 1.519 of 0.7% (in 1934 was dit 2.4%); voor de openbare school nam het aantal leerlingen af met 7.4%; daarentegen nam het toe bij de Prot.-Chr. met 4.5%, R.-Kath. met 0.7%, en het overige bijzonder onderwijs met 7.9%, zoodat ook hier een verschuiving van het openbaar naar het bijzonder onderwijs vast te stellen is.
Het aantal leerkrachten (hoofden en onderwijzeressen) steeg met 76, het aantal kweekelingen liep terug van 1.264 tot 1.169, d. i. 95, terwijl dat der helpers van 766 tot 781, dus met 15 toenam.
Een zeer groote achteruitgang is te constateeren bij het vervolgonderwijs, dat aan jeugdige personen, die de lagere school doorloopen hebben, gegeven wordt, in aansluiting op de aldaar verworven kennis (mededeeling nr. 56). Het aantal cursussen in 1935 liep terug van 430 tot 359; het aantal leerlingen verminderde van 11.483 in 1934 tot 9.312 in 1935, terwijl het aantal leerkrachten van 1062 tot 844 daalde.
In het algemeen is gebrek aan belangstelling waar te nemen voor vervolgonderwijs; leerlingen, die de lagere school doorloopen hebben, geven de voorkeur aan onderwijs van andere soort, dat hun geheel nieuw schijnt. Dat is ook de oorzaak geweest van het volkomen verloopen van de herhalingscursussen in kleine plaatsen, toen de onderwijzers er geen propaganda meer voor maakten, wijl de betrekkelijk groote belooning ervoor in de „zeven vette jaren", zeer belangrijk werd ingekrompen.
Tot het openbare onderwijs behoorden 35.4% der cursussen en 26.5% der leerlingen, tot het bijzonder onderwijs 64.6% en 73.5% der leerlingen, terwijl ook hier het openbaar onderwijs het meest geleden heeft onder den achteruitgang.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Onderwijs 2262 B.; Statistiek 2135 A.)

G. ENGELAND. — Minister Duff Cooper acht den toestand in Europa ernstig. —
De Britsche minister van Oorlog, Duff Cooper, heeft, het woord voerend aan een banket, verklaard, dat de toestand in Europa veel ernstiger is dan in 1914 en der er niemand is, die eenige kennis van de situatie heeft, welke dit feit zou willen betwisten.

Duff Cooper critiseerde heftig de pacifistische houding van sommige kringen. Hun redevoeringen zijn veel gevaarlijker dan gifgassen. De minister wees op de noodzakelijkheid voor Groot-Brittannië, een leger te bezitten, dat de verdediging des lands zal kunnen verzekeren.
Voor de verdediging van Londen tegen luchtaanvallen zijn reeds 10.000 man noodig.
(Manchester Guardian)

A. **VEREENIGDE STATEN. — De bonusbetalingen aan de Amerikaansche oud-strijders. —**
Op 15 Juni '36 is een begin gemaakt met de uitdeeling der bonusbetalingen aan de oud-strijders, waarvan het betreffende wetsontwerp door het Congres, in weerwil van Roosevelt's veto is goedgekeurd. In totaal krijgen 3.517.000 veteranen de schadeloosstelling volledig uitbetaald, ofschoon dit oorspronkelijk in 1945 zou geschieden.
Niet minder dan 2.670.514 enveloppen met bonuscertificaten en chèques ter waarde van 1.6 milliard dollar moesten worden klaargemaakt, terwijl nog anderen zullen volgen, daar nog niet alle oud-strijders zich voor de uitkeering hebben aangemeld.
Wanneer alle veteranen zijn betaald, zal ongeveer twee milliard zijn uitgegeven. De uitkeeringen fluctueeren tusschen 60 en 1500 dollar per persoon.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2151 H.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opening van den Volksraad door Z. Exc. Jhr. mr. B. C. de Jonge. —**
Voor het laatst de zitting van den Volksraad openend kon de aftredende gouverneur-generaal, jhr. mr. B. C. de Jonge, 15 Juni '36 verklaren:
Indië heeft de eerste etappe op den weg naar evenwicht in de landshuishouding afgelegd. De toestand in Indië is beter dan tevoren en voor het eerst na een reeks van jaren is bereikt, dat de bezuiniging op de uitgaven niet teniet wordt gedaan of wordt overtroffen door den teruggang van de inkomsten.
De begrooting voor 1937 vertoont aspecten, welke op een zich baanbrekend herstel wijzen. Verdere toeneming van schuld kon worden voorkomen; met nadruk wordt echter verklaard, dat hieraan niet de beteekenis mag worden gehecht als zou een periode van verdere intensieve versobering thans kunnen worden afgesloten.
Als nieuw middel is op de begrooting gebracht de verhooging van het uitvoerrecht op bevolkingsrubber van 5% tot 10%, zulks in verband met de invoering van de individueele rubberrestrictie.
De bijzondere betaling door de aardoliemaatschappijen is voor 1937 omgezet in een gegarandeerden minimumcijns van 1 gulden per ton gewonnen ruwe olie. (Aneta) **(Vor. ber. Volksraad 1953 C.; Jhr. Mr. B. C. de Jonge 2328 H.)**

C. **JOEGO-SLAVIE. — Buitenlandsche Handel. —**
Tengevolge van de handelsbesprekingen, die met dr. Schacht zijn gevoerd, heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken van Joego-Slavië besloten, met ingang van 25 Juni 33 artikelen uit landen, welke geen clearing-overeenkomst met het land hebben, slechts toe te laten met een speciale te voren door de Nationale Bank verleende vergunning.
Naar de Times-correspondent nader uit Belgrado meldt, is door den minister van Financiën, Lititza, een order uitgevaardigd, waarbij de invoer uit Groot-Brittannië, de Ver. Staten, Nederland en verschillende andere landen moet worden beperkt, terwijl daarentegen de handel met Duitschland zal worden aangemoedigd. Het oogmerk van deze order is het invoeroverschot dat Joego-Slavië in deviezen aan het buitenland moet betalen, zoo klein mogelijk te maken.
Genoemde 33 artikelen maakten in 1935 ca. 36% uit van de totale waarde van den Joego-Slavischen invoer uit de landen waarmede geen clearing plaats had (voornamelijk uit Groot-Brittannië, Ver. Staten, Nederland en Argentinië). Tot deze producten behooren o.a. katoenen en wollen garens, producten der kleeding-industrie, cokes, naaimachines, radiotoestellen en automobielen.
Anderzijds zou Duitschland bereid zijn in den vorm van extra-contingenten te koopen het geheele exportsurplus van Joego-Slavische tarwe, een groote hoeveelheid mais, een duizend wagonladingen pruimen, het geheele exportsurplus hennep, 2.000 licht gewicht paarden, 2.000 wagonladingen (van 10 ton elk), als aanvulling op de reeds geldende quota, verder extra 2.000 wagonladingen appels, 150 wagons grape-fruit. Al deze leveringen zou Duitschland in goederen moeten betalen. De uitvoer naar Duitschland zou hierdoor stijgen van 900 tot 1200 millioen dinar, d.i. een verdubbeling voor de laatste twee jaar. (Times)
(Vor. ber. Invoerbeperking 1735 H.)

20 JUNI 1936

D. **NEDERLAND. — Het Elfde Binnenscheepvaartcongres. —**
Dezer dagen werd te Scheveningen het Elfde Binnenscheepvaartcongres gehouden.
Het congres vereenigde zich met de volgende conclusies:
Eigenvervoer. — „Het congres acht het in het belang van de instandhouding van een voldoend beroepsvervoerapparaat gewenscht, dat in een algemeene regeling van het vervoer, welke algemeen urgent geacht wordt, een regeling van het eigen vervoer worde opgenomen.
In ieder geval neme men nu reeds maatregelen, waardoor aan het eigen vervoer, vervoer voor derden verboden wordt."
Normaliseering van vaarwegen. — „Het congres spreekt den wensch uit, dat algemeene geldende regelen worden gesteld, waardoor bij aanleg van nieuwe binnenscheepvaartwegen en bij de vernieuwing en den bouw van kunstwerken in en over waterwegen, ten aanzien van het bepalen der afmetingen, zooveel mogelijk worde uitgegaan van normen, waardoor voorkomen wordt, dat deze waterwegen niet zouden passen in een algemeen kader, dat voor de rationeele ontwikkeling van het verkeer te water in Nederland, mede in verband met de behoeften van handel en industrie, wenschelijk moet worden geacht."
Seizoenvervoer en vervoer van en naar de zeehavens. — „Het congres verklaart met groote belangstelling te hebben kennis genomen van de in de prae-adviezen verzamelde gegevens, en spreekt den wensch uit, dat met de verzameling van statistisch materiaal worde voortgegaan, opdat men in de toekomst bij de bestudeering en oplossing van vraagstukken betreffende de binnenscheepvaart zal kunnen beschikken over de feiten en cijfers, die tot dusver zoo noode werden gemist."
Beperking der tonnage. — „Het congres, in aanmerking nemende, dat de bestaande scheepvaart-, haven-, kade- en andere heffingen de gebruiksmogelijkheden van de vloot beperken en het teveel vergrooten,
dat deze heffingen een zoodanig percentage van de totale besomming in de binnenvaart uitmaken, dat verlichting dezer heffingen dringend noodig is,
dat naast een inperking der tonnage en de daaraan te verbinden voorzieningen mede wegneming van gebruiksbelemmeringen moet worden overwogen,
besluit tot instelling van een commissie, welke zoo spoedig mogelijk zal hebben te rapporteeren, omtrent de vraag of en zoo ja welke maatregelen, die kunnen leiden tot doelmatige beperking van de tonnage van het beroepsvervoerapparaat te water, behooren te worden genomen;
omtrent de voorzieningen, welke moeten worden getroffen, indien door de te nemen maatregelen personen hun bedrijf moeten opgeven of in hun bedrijfsuitoefening worden geschaad;
omtrent de vraag, of en de wijze waarop het teveel kan worden verminderd door uitbreiding van de gebruiksmogelijkheden van de vloot speciaal door de herziening van de op dit gebruik rustende heffingen,
verzoekt den voorzitter te willen overgaan tot samenstelling van deze commissie en bepaling van den termijn binnen welken rapport moet worden uitgebracht."
De heer J. J. van Capelle dankte namens het congres den voorzitter, den heer J. J. C. van Dijk, voor de uitstekende leiding van het congres. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Binnenscheepvaart 2098 A.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlenging Octrooi van De Nederlandsche Bank. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot verlenging en wijziging van het octrooi der Nederlandsche Bank.
De belangrijkste wijzigingen betreffen de uitbreiding van den werkkring der bank door haar de bevoegdheid te geven een openmarkt-politiek te voeren. Dit zal mogelijk worden gemaakt door het koopen en verkoopen van wissels, binnenslands betaalbaar en van Nederlandsch schatkistpapier. (Dit laatste alleen dan wanneer het eerst van derden is betrokken, dus niet rechtstreeks van den agent van het Ministerie.)
Verder heeft een wijziging van de winstverdeeling plaats, noodig geworden in verband met de tevens door te voeren verhooging van het maximum van het reservefonds van *f* 5 mill. tot *f* 20 mill. (dit laatste evenwel eerst nadat het pondenverlies van het jaar 1931 geheel is afgeschreven) en met de vorming van een speciale reserve. Daarvoor zal de helft van de inkomsten, voortvloeiende uit de uitbreiding van den werkkring, worden aangewend. De tantièmes voor directie, commissarissen en commissie van advies zullen worden afgeschaft.
De vorming van een pensioenfonds wordt verplicht gesteld. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Ned. Bank 2320 A.; Tw. Kamer 2336 F.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Herberekening van pensioenen van burgerlijke en militaire ambtenaren. —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot herberekening van pensioenen van burgerlijke en militaire ambtenaren.

Hoewel de Regeering in haar Memorie van Antwoord inzake het wetsontwerp tot verlaging van de openbare uitgaven haar voorstel tot herberekening van pensioenen heeft teruggenomen, meent zij, dat zij haar taak onjuist zou zien, als zij wanverhoudingen liet voortbestaan. Om den groei hiervan te stuiten, meent de Regeering, dat zij de teruggenomen herberekening weder dient voor te stellen.

Het ligt in de bedoeling de regeling te doen gelden van 1 Januari 1937 tot 1 Januari 1942.

De bezuiniging voor het Rijk bedraagt *f* 3.300.000, voor een veertigtal gemeenten *f* 800.000 en voor het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds *f* 1.600.000.

Van de herberekening worden uitgezonderd pensioenen van *f* 800 en minder. Dit limiet van *f* 800 geldt niet voor reservepersoneel zee- en landmacht.

De herberekening geschiedt:

Voor wat betreft pensioenen van Burgerlijke Ambtenaren, waarop uitzicht of recht is of wordt verkregen:

Op of na 1 Jan. 1921, doch vóór 1 Jan. 1922 met 2%.
Op of na 1 Jan. 1922, doch vóór 1 Jan. 1923 met 6%.
Op of na 1 Jan. 1923, doch vóór 1 Jan. 1934 met 10%.
Op of na 1 Jan. 1934, doch vóór 1 Jan. 1935 met 8%.
Op of na 1 Jan. 1935, doch vóór 1 Jan. 1936 met 6%.
Op of na 1 Jan. 1936, doch vóór 1 Jan. 1937 met 4%.
Op of na 1 Jan. 1937, doch vóór 1 Jan. 1938 met 2%.

Voor wat betreft pensioenen van Militaire Ambtenaren, waarop uitzicht of recht is of wordt verkregen:

Op of na 1 Jan. 1921, doch vóór 1 Jan. 1934 met 10%.
Op of na 1 Jan. 1934, doch vóór 1 Juli 1934 met 8%.
Op of na 1 Juli 1934, doch vóór 1 Jan. 1935 met 6%.
Op of na 1 Jan. 1935, doch vóór 1 Jan. 1936 met 3%.
Op of na 1 Jan. 1936, doch vóór 1 Juli 1936 met 2%.

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Pensioenen 2220 E.; Tweede Kamer 2343 E.)**

B. ENGELAND. — Minister Eden's rede inzake de Sancties. —

In het Lagerhuis heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, op 18 Juni '36 een verklaring afgelegd, waarin hij o.m. zeide: „Wij moeten toegeven, dat het doel, waarvoor wij de sancties hebben uitgevaardigd, niet bereikt is. Het is nutteloos verder sancties toe te passen als middel van pressie op Italië."

Indien de Volkenbond het doel wil bereiken, dat hem oorspronkelijk werd gesteld, moet hij bereid zijn maatregelen te nemen van een geheel verschillenden aard dan die welke tot nu toe zijn toegepast. Er is geen sprake van, dat, naar onze opvatting, het vonnis, dat de Volkenbond in den vorigen herfst heeft uitgesproken over een agressieve handeling, zou moeten worden gewijzigd of in tegengestelden zin zou moeten worden veranderd. Uit hoofde van de ervaring in de laatste maanden opgedaan heeft de regeering bepaald, dat het noodzakelijk is, dat wij in de Midellandsche Zee permanent defensieve strijdkrachten stationneeren van grooter sterkte dan er geweest zijn voor het begin van het geschil.

Ten aanzien van een Volkenbondshervorming verklaarde Eden, dat het veel verstandiger zou zijn de aangelegenheid te verwijzen naar de zitting van September.

Wij zullen te Genève voortgaan ons aandeel te nemen in iedere beslissing van den Volkenbond. Eden bevestigde, dat Groot-Brittannië tijdens het Italiaansch-Abessynisch conflict nimmer is opgehouden met op resolute wijze de internationale actie te leiden ter voorkoming van een aanval.

Voor zoover Eden weet, bestaat nergens op Abessynisch grondgebied een Abessynische regeering. Niets zou dezen toestand kunnen wijzigen dan een militaire actie van buiten af. Is er een land bereid een dergelijke actie te ondernemen? De oppositie protesteert, wanneer Eden zegt, dat het nutteloos is de sancties voort te zetten. Er wordt geroepen: aftreden!

De Brische regeering zal zich voegen naar de opvatting van de Volkenbondsvergadering. Het tumult is zoo groot, dat Eden tien minuten lang zijn rede moet onderbreken.

Indien de Volkenbond dus de sancties zou willen opheffen, zal de Britsche regeering zeggen, dat dat ook haar opvatting is. Zij wil op deze wijze medewerken aan de tot standkoming van het vertrouwen.

Ten aanzien van Duitschland verklaart Eden te hopen, dat Duitschland nu spoedig antwoord zal geven op de Britsche vragenlijst.

Arthur Greenwood, die als leider der Labour-oppositie fungeerde, gaf als zijn oordeel te kennen, dat de verklaring van Eden door millioenen met schaamte en ontsteltenis zal worden vernomen. Spr. vergeleek de edele gevoelens, welke Eden enkele maanden geleden heeft vertolkt met de huidige houding der regeering die hij als verachtelijk bestempelde.

Vervolgens nam Lloyd George het woord. Hij vroeg zich af, welk land geweigerd heeft zich aan de sancties te houden, welk land deze niet heeft toegepast. De gelederen van den Volkenbond waren niet verbroken; dat gaat Eden thans doen. Dit zal een einde maken aan het gezag van Genève. Nog nooit, ging Lloyd George voort, heb ik een Britschen minister op een zoo belangrijken post als die van Eden voor het Lagerhuis zien komen met een verklaring, dat Groot-Brittannië verslagen is en dat het Britsche rijk moet opgeven hetgeen het ondernomen heeft. Volgens spr. is het oorlosggevaar kleiner dan toen men met de sancties begon; de Britsche marine is thans volledig uitgerust en de stemming in Spanje en Frankrijk is thans veel gunstiger. (Daily Telegraph)

(Vor. ber. Eden 2291 A.; Lloyd George 2166 D.; Sancties 2224 B.)

C. MAXIM GORKI OVERLEDEN. —

Uit Moscou wordt gemeld, dat de schrijver Maxim Gorki op 18 Juni is overleden

Maxim Gorki, wiens eigenlijke naam is Alexei Maximowitsj Pesjkow, werd 28 Maart 1868 te Nizjni Nowgorod geboren uit een klein burgerlijk gezin. Later heeft te zijner eere de Sovjet-Regeering de naam van deze gemeente veranderd in Gorki. Hij had een echt proletarische jeugd en raakte als koksjongen op een rivierschip aan het lezen.

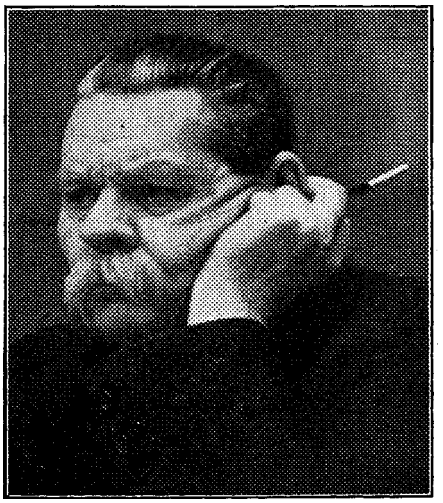

Maxim Gorki.

Van de Heiligenlevens, die zijn eerste lectuur vormden, ging hij weldra over tot de boeken van de groote Russische schrijvers, waarvan vooral Poesjkin door hem zeer bewonderd werd.

Zijn poging, om aan een universiteit zijn ontwikkeling te volmaken, leed in 1884 schipbreuk en als havenarbeider en bakker kwam hij aan den kost, toen hij met revolutionnaire studentengroepen in aanraking kwam en Tsjernisjewski en Karl Marx ging lezen.

Het was vooral A. M. Kaloezjkin, een aanhanger van de partij van den Volkswil, die hem bij zijn eerste litteraire werk aanmoedigde: in 1892 verscheen zijn vertelling Makar Tsjoedra in een Tiflische krant. In 1898 publiceerde hij twee bundels korte verhalen die hem terstond beroemd maakten.

Vanaf het begin dezer eeuw sympathiseerde Gorki met de sociaal-democraten. Eenige malen werd hij wegens revolutionnaire agitatie gearresteerd. Na de revolutie van 1905 vertoefde hij zelfs een tijd in de Peter- en Paulsvesting, zoodat hij van 1906—1913 in het buitenland ging wonen. Op het Italiaansche eiland Capri stichtte hij samen met Loenatsjarski, den lateren volkscommissaris, een partij-school voor Russische arbeiders.

Van zijn talrijke boeken is waarschijnlijk „De Moe-

der" (1907), door Poedowkin meesterlijk verfilmd, het meest bekend. De aandacht verdienen echter vooral ook zijn autobiografische herinneringen „Mijn Jeugd" (1914), dat indertijd als feuilleton verscheen, „Onder vreemde menschen" (1918), „Mijn universiteiten", zijn kostelijke verhalenbundel „Uit de Steppen", die ook in het Nederlandsch verscheen en waaruit „Artem" in Rusland verfilmd werd, en „Een biecht" (1918).
Van zijn later werk, dat na de bolsjewistische revolutie verscheen, noemen wij „Het werk der Artamanows" (1925) en „Klim Samgins Leven" (1928) die ook in het Hollandsch vertaald werden. Van zijn tooneelstukken is het bekendst „Nacht-asyl" (1903). Dit stuk, waar hij verloopen heeren en zwervers in een logement tezamen brengt, is tallooze malen ook in ons land gespeeld, zoowel door Nederlandsche troepen alsook door een Russisch gezelschap.
Gorki was in Rusland de meest geëerde schrijver. In hem meende men de traditie van de groote Russische auteurs te kunnen verbinden aan het werk der jongeren. Van zijn verzamelde werken verscheen in de jaren 1924—1928 een uitgave in 22 deelen te Leningrad en zijn boeken hebben verreweg de grootste verspreiding in Rusland. (Tass Agency - Prawda)

A. **FRANKRIJK. — 40-urige werkweek door Senaat aangenomen. —**
De Senaat heeft op 18 Juni '36 de wet op de 40-urige werkweek met 182—84 stemmen aangenomen. (Le Temps) **(Vorig bericht 2337 G.)**

B. **NEDERLAND. — C. W. van der Hoogt-prijs voor den dichter H. Marsman. —**
De op 17 Juni te Leiden gehouden algemeene jaarvergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft overeenkomstig de adviezen van de Commissie voor Schoone Letteren en van het bestuur met 75 tegen 13 stemmen en 5 blanco, den C. W. van der Hoogt-prijs, ditmaal groot *f* 1000, voor 1936 toegekend aan den dichter H. Marsman.
Zooals men zich herinnert, weigerde het bestuur verleden jaar hetzelfde advies van de Commissie te aanvaarden op grond van den scherpen aanval van Marsman. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. C. W. van der Hoogt-prijs 1904 C.)

C. **NEDERLAND. — De Waalbrug bij Nijmegen geopend. —**
Het was een historisch oogenblik toen Hare Majesteit de Koningin op 16 Juni '36 het oranje lint, dat over de Waalbrug was gespannen, doorknipte. Een historisch oogenblik niet alleen voor Nijmegen, dat een sinds jaren gekoesterden wensch in vervulling zag gaan, maar ook voor het geheele land, want hiermede werd de verbinding tusschen Zuid- en Noord-Nederland tot stand gebracht.
De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude gaf te dezer gelegenheid een uitvoerig overzicht van de historie van den rivier-overgang bij Nijmegen. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Op 23 October 1931 werd de eerste proefpaal geheid, op 11 Maart 1935 werd de montage van den bovenbouw aangevangen, op 16 Juni '36 behaagt het H. M. de Koningin de brug voor het openbare verkeer open te stellen. Het machtige bouwwerk, dat wij aanschouwen, is de welsprekende getuige van den arbeid, die in de laatste vijf jaren werd verricht.
De totale lengte van de brug, tusschen de landhoofden is 604,1 meter. Ter vergelijking diene, dat de Koningsbrug te Rotterdam een totale lengte van rond 300 meter heeft. De middenoverspanning, bestemd voor de scheepvaart, is wijd 244.10 meter, de hoogte van den onderkant van de rijvloerconstructie (dus van de bovenbegrenzing van het voor de scheepvaart vrije profiel) bedraagt 24 meter boven N.A.P., dit is 11 meter boven den hoogsten waterstand, die te Nijmegen is voorgekomen. Boven den rijvloer is de hoogte in het midden van de overspanning 32.25 meter. De groote boog heeft een hoogte van de geboorte tot den top van 45 meter. De wijdte tusschen de hoofdliggers van de groote boog is 13 meter, dat geheel als rijdek dienst doet. Buiten de hoofdliggers zijn paden uitgekraagd, ter breedte van vier meter, bestemd voor wielrijders en voetgangers, die aldus een volkomen vrij uitzicht op de rivier, de stad en het landschap hebben. De totale breedte van de brug, ten dienste van het verkeer, is aldus in de hoofdoverspanning 21 meter.
Naast de middenoverspanning zijn aan weerskanten twee overspanningen gemaakt, waarvan de bogen onder den rijvloer liggen. Deze overspanningen zijn resp. 95 en 72 meter lang. Het rijdek is hier 12 m. breed, met ter weerszijden eveneens een pad voor rijwielen en voetgangers. Het totale gewicht van de ijzerconstructies bedraagt niet minder dan 7400 ton. De brug met bijkomende werken heeft rond vijf millioen gulden gekost.
Het heeft H. M. de Koningin behaagd o.a. de volgende onderscheidingen te verleenen:
Te benoemen tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw: ir. W. J. H. Harmsen, hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie bruggen; J. A. H. Steinweg, burgemeester van Nijmegen en ir. M. H. Damme Jr., directeur van de N.V. Werkspoor te Amsterdam. Tot officier in de Orde van Oranje Nassau den heer D. Manarsen, directeur-hoofdredacteur van de Prov. Geldersche en Nijmeegsche Courant. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. H. M. de Koningin 1961 A; Jhr. Ir. van Lidth de Jeude 1713 D; Bruggenbouw 2322 B.)

21 JUNI 1936

D. **OOSTENRIJK. — Otto van Habsburg richt proclamatie tot zijn volk. —**
Aartshertog Otto von Habsburg heeft op 17 Juni '36 een proclamatie tot het Oostenrijksche volk gericht, waarin hij verklaart, dat hij op een oproep van het volk wacht om op den troon terug te keeren. Het verbod van de monarchie noemt hij een inbreuk op de wet.
„Evenals mijn vader", aldus de aartshertog, „ben ik bereid mij opofferingen te getroosten. Mijn volk gaat mij boven alles. Dat is mijn vaste overtuiging. Zoo helpe mij God." (Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht 1984 B.)

E. **ITALIE. — Lof voor Duitschland. —**
In de „Giornale d'Italia" brengt Virginio Gaydo hulde aan de houding, die Duitschland tijdens het Italiaansch-Abessynisch conflict jegens Italië heeft aangenomen.
De aandacht van Italië, schrijft hij, is voor alles naar Duitschland gericht. De houding van dit land was vriendschappelijk, loyaal en klaar. Het heeft zich verzet tegen elken druk, die op dit land is uitgeoefend in een voor zijn buitenlandsche politiek in Europa zoo delicaat oogenblik.
Het blad schrijft voorts, dat het zich gelukkig acht, Duitschland in dit historische tijdperk aan zijn zijde te hebben gevonden. (Giornale d'Italia)

F. **DUITSCHLAND. — Heinrich Himmler hoofd der Duitsche politie. —**
Adolf Hitler heeft op voorstel van den rijksminister van Binnenlandsche Zaken, ter coördinatie van de taak der politie in het Duitsche Rijk den plaatsvervangenden chef der geheime staatspolitie van Pruisen, den rijksleider der S.S., Heinrich Himmler, tot chef van de Duitsche politie in het rijksministerie van Binnenlandsche Zaken benoemd.
Men zal dus voortaan niet meer te doen hebben met Pruisische, Wurttembergsche enz. politie, maar alleen met een Duitsche politie met verscheidene onderafdeelingen. Himmler zal als chef der politie aan de zittingen van het kabinet deel kunnen nemen.
(Berl. Tageblatt) **(Vorig bericht Himmler 1262 F.)**

A. Herdenking der reformatie te Genève.

Op 14 Juni '36 is het de groote dag van Genève geweest, waar men het vierde eeuwfeest van de invoering der Reformatie gevierd heeft. Het was in 1536, dat Johannes Calvijn, na in den loop van 1553 uit Parijs voor de vervolging te zijn geweken en in 1534 te Bazel, waar hij in het begin van dat jaar aankwam, de Institutie te hebben geschreven, te Genève aankwam met de bedoeling om naar Noyon door te reizen, waar Guillame Farel, die er sedert 1532 de nieuwe leer trachtte in te voeren — de r.k. bisschop was reeds in 1535 uit de stad geweken — hem ertoe wist te brengen te blijven teneinde daar het werk der Reformatie te leiden: het begin van den grooten tijd.

Men heeft nu op 13 en 14 Juni het herdenkingsfeest internationaal gevierd. 13 Juni sprak in een bijeenkomst in de kathedraal van St. Pieter prof. dr. Eugène Choisy, voorzitter van het herdenkingscomité, de plechtige herdenkingsrede uit; op de rede volgden korte herdenkingsverklaringen van afgevaardigden. Deze beroemde kerk, die op het hoogste punt van de oude stad staat en in haar oorspronkelijkste gedeelten uit de elfde eeuw dateert, bevat kostbare monumenten uit den Reformatietijd, zooals een stoel waarop Calvijn gezeten moet hebben, en een gedenkbord voor den Franschen staatsman Agrippa d'Aubigné, die als calvinist uit Frankrijk gebannen is en in 1630 te Genève gestorven. Niet ver van de St. Pieterskathedraal staat het Auditoire, de middeleeuwsche kerk van Onze Lieve Vrouwe, waar Calvijn in den eersten tijd gepredikt heeft, en later, van 1555 tot 1557, de Schotsche reformator John Knox; het gebouw is tegenwoordig de zetel van den hervormden kerkeraad van Genève.

Op 15 Juni begon het Congres voor Calvinistische Theologie. Ongeveer 150 deelnemers hadden zich ingeschreven, waarvan een honderdtal aanwezig was, o.a. Prof. Mr. V. H. Rutgers, Prof. Besselaar, Prof. Sebestijen van het Gereformeerd College te Boedapest, Dr. Oorthuys van Amsterdam, Dr. N. J. Hommes van IJlst, die wegens studieredenen enkele maanden te Berlijn vertoeft en ter gelegenheid van het congres was overgekomen, Dr. D. J. de Groot van Woudsend en Dr. Krüger van Castricum met diens echtgenoote.

CALVINISME

Des avonds sprak o.a. Prof. Mr. V. H. Rutgers, oud-minister van Onderwijs over „Calvinisme et état". De openbare congreszitting, die gehouden werd in de aula der Universiteit, werd geopend door Ms. P. Lachenal, Hoofd van het Departement van Onderwijs, die Prof. Rutgers hartelijk welkom heette en hem dankte voor zijn bereidwilligheid, in Genève dit onderwerp te willen komen toelichten.

Prof. Rutgers begon met te zeggen, dat Dr. H. Colijn tot zijn spijt verhinderd was, dit referaat te houden, waarom men hem had verzocht, diens plaats te willen vervullen.

Bij de behandeling van dit onderwerp kan men de historische methode volgen, en nagaan hoe zich de calvinistische staatsleer bij de verschillende reformatoren heeft ontwikkeld. Dit mag echter te Genève grootendeels bekend worden verondersteld, waarom het beter is de theorie van het Calvinisme en haar consequenties voor de staatsleer te bezien.

De overwegende staatsleer is de humanistische, die in den mensch de grondslag van het staatsgezag zoekt. Deze leer maakt thans een crisis door. Dit is in verschillende landen op te merken.

Bij de behandeling van het onderwerp komen de volgende vragen aan de orde: I. Vanwaar komt de Staat? II. Wat is haar taak? III. Wat is onze plicht tegenover den Staat?

Op welk recht berust de autoriteit van het staatsgezag? Er zijn hierbij historische factoren, als usurpatie, occupatie, revolutie etc., alle historische feiten. Ook zijn er sociologische feiten, als het recht, de verdediging van het grondgebied e.d. Een andere vraag is echter, wat het juridische fundament van den staat is. Dit is geen feitelijke kwestie. Er is een opklimming, wanneer men dit nagaat en de laatste grond is Gods wil. Alleen omdat hij door God bekleed is met gezag heeft de eene mensch het recht om over de andere te regeeren.

Dit verordineeren van het gezag is een middel Gods om aan de zonde bepaalde perken te stellen en uitvloeisel van Zijn algemeene genade. Deze genade wordt aan alle menschen bewezen zonder onderscheid van boozen en goeden.

Natuurlijk kan de mensch dit gevolg van Gods algemeene genade, de Overheid, op een verkeerde en zondige wijze gebruiken, doordat de Overheid als zoodanig tegen Gods geboden ingaat. Toch bewaart deze gemeene gratie de wereld in zekere mate. Aan het einde der wereld zal haar taak ophouden.

De staat is dus door God ingesteld na den val om der zonde wil ter ordening in deze wereld. Fundament nu der Calvinistische politiek is, dat aan het staatsgezag moet gehoorzaamd worden, zoolang men, door dit te doen niet met Gods geboden in strijd komt.

Tegen deze leer keeren zich alle humanistische stroomingen. Het is in Nederland de leer der A.R. partij. Die naam wil niet zeggen dat die partij alle verandering verwerpt en dus conservatief is, wat spr. uitvoerig uiteenzette.

De leer van de door God ingestelde Overheid heeft vele consequenties, daar Overheid en onderdaan beiden gehoorzaamheid aan God verschuldigd zijn.

Bij de omschrijving der staatstaak ging spreker na de verhouding van gezag en vrijheid. Hier kan alleen iets bereikt worden wanneer men zich stelt op de vaste basis van het Calvinisme. In de Middeleeuwen waren kerk en staat ieder een eigen terrein, wat niet zeggen wil, dat niet vele staten zeer veel aan de kerk en het Christendom te danken hebben. In vele staten zien wij tegenwoordig het staatsabsolutisme dat God verwerpt weer naar voren komen. Geloofsvervolgingen vinden weer plaats.

Wij zijn, aldus spreker bij de behandeling van de derde vraag, den staat eerbiedige gehoorzaamheid verschuldigd en moeten in het gebed de regeerders steunen. Er zijn veel voorbeelden te noemen waar een staat tegen Gods geboden ingaat. In dat geval heeft de Calvinist recht gehoorzaamheid te weigeren, als gehoorzaamheid aan het staatsgezag niet te vereenigen is met gehoorzaamheid aan God. Deze leer heeft veel bijgedragen tot de ontwikkeling der politieke vrijheden in verschillende landen. In de meeste landen heeft het volk invloed op de regeering. In die gevallen hebben de onderdanen een roeping en verantwoordelijkheid. Wij hebben hier ieder een talent, dat niet in de aarde mag verborgen worden.

Hoe met dat talent gewoekerd moet worden is de vraag van Christelijke politiek. Spreker zette hierna de bezwaren tegen deze uitdrukking uiteen, om ze vervolgens stuk voor stuk te weerleggen.

Dit alles zijn, aldus spreker, slechts algemeene richtlijnen, die in de concrete gevallen gespecialiseerd moeten worden.

Ook op dit terrein, aldus besloot spreker, moeten wij aan de zaak van God arbeiden. Hij zelf zal die zaak doen triumfeeren. De geloovige, die de waarde hiervan beseft, zal gaarne de taak vervullen, die hem door God is opgedragen.

De voorzitter, Prof. Lecerf, dankte den sprekers voor hun referaten en betuigde met enkele woorden zijn bijzondere instemming met het betoogde.

Ds. Peter Barth waarschuwde tegen het doen verstarren van het systeem der praedestinatieleer.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1862 D.; Prof. mr. V. H. Rutgers 1691 D.)**

A. **FRANKRIJK. — Ontbinding der strijdbonden. —** Op 18 Juni '36 is een kabinetsraad gehouden, welke gepresideerd werd door den heer Daladier.
De kabinetsraad keurde de decreten goed waarbij krachtens de wet van 10 Januari 1936 de minister van Binnenlandsche Zaken de strijdbonden ontbindt. Men weet nog niet zeker, welke organisaties onder deze bepaling zullen vallen, doch gelooft dat hiertoe zullen behooren de Croix de Feu, de Solidarité Française, de Jeunesses Patriotes en de Francistes.
(L'Intransigeant) **(Vorig bericht blz. 2107 D.)**

B. **ZWEDEN. — Kabinet-Pehrsson gevormd. —** De nieuwe regeering is gevormd en op 19 Juni '36 door den koning in haar ambt bevestigd. Kort daarop is zij voor haar eerste vergadering bijeengekomen. Van de elf leden der regeering zijn er slechts vijf lid van den Rijksdag en van de boerenpartij; de anderen behooren tot ambtenaars- en vakkringen.
De minister-president Pehrsson heeft zich eveneens met het ministerie van Landbouw belast. De verdere portefeuilles zijn als volgt verdeeld:
Buitenlandsche Zaken: professor Westman (lid van den Rijksdag);
Justitie: Bergqvist;
Defensie: Janne Nilsson (Rijksdaglid);
Financiën: Vilmar Ljungdal;
Sociale Zaken: Gerhard Strindlung (Rijksdaglid);
Verkeer: Gustav Heiding (Rijksdaglid);
Eeredienst: bisschop Tor Andreae;
Handel: Elof Ericsson.
Ministers zonder portefeuille: Sture Centerwall, Tage Gynnerstedt en Nils Quensel.
De nieuwe regeering is de eerste regeering van de boerenpartij. Met uitzondering van prof. Westman heeft geen der leden van de regeering vroeger een minister-functie bekleed. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Kabinet 2338 G.)

C. **VATICAAN. — Geheim Consistorie. - Twee nieuwe Kardinalen gecreëerd. —**
Op 15 Juni '36 is het eerste geheim consistorie gehouden, dat door Z. H. Paus Pius XI is bijeengeroepen, en waarin de officieele benoeming afkwam tot kardinaal van Mgr. Jena Mercati en Mgr. Eugenius Tisserant. De plechtigheid vond naar gewoonte plaats in de zaal van het consistorie. Na het consistorie overhandigde Mgr. Pio Rossignani, kamerheer van kardinaal Pacelli, de benoemingsbrieven aan de twee nieuwe kardinalen, die vervolgens de protocolaire bezoeken en felicitaties in ontvangst namen.
(Osservatore Romano) **(Vorig bericht blz. 2096 A.)**

22 JUNI 1936

D. **FRANKRIJK. — Geen devaluatie van den franc. - Verklaring van den minister van Financiën, Auriol.**
De Fransche regeering heeft reeds eenige malen verklaard, de devaluatie van den franc te verwerpen, zooals o.a. weer blijkt uit de volgende verklaring van den minister van Financiën, V. Auriol:
„Ik ben een beslist tegenstander van devaluatie". Auriol gaf hiermede antwoord aan de devaluïsten, die meenen, dat de franc moet worden „aangepast". „Verkeeren zij in de illusie", aldus Auriol, „dat in zulk een geval het pond en de dollar op het tegenwoordige niveau zouden blijven?"
„Nauwelijks zouden wij ons hebben „aangepast" of het evenwicht zou verbroken worden, want de monetaire politiek der Angelsaksische landen is in de eerste plaats opportunistisch.
Er is 25 milliard francs aan biljetten en 20 milliard aan goud aan de circulatiebank onttrokken. Een economische opleving moet deze terugbrengen, maar deze opleving is alleen mogelijk door een verhooging van het binnenlandsch prijsniveau, hetwelk door hoogere loonen moet worden voorgegaan, die niet de geheele prijsstijging zouden absorbeeren." (Le Temps)
(Vor. ber. Franc 2333 D.)

E. **JAPAN. — Verkiezingen te Tokio. —**
De op 10 Juni '36 gehouden verkiezingen voor de prefecturale vergadering te Tokio heeft geleid tot een overwinning der Minseito-partij, die 49 zetels behaalde. De Seyoekai verkreeg 36 zetels, de „proletariërs", met inbegrip van de partij der sociale massa 22, de nationale liga 3 en de onafhankelijken 2. De Minseito en de Seyoekai beschikten voor de verkiezingen resp. over 42 en 46 zetels.
Het belangrijkste feit van deze verkiezingen is intusschen de vooruitgang der „proletariërs" van 1 tot 22 zetels, hetgeen door het blad „Asahi Sjimboen" wordt aangemerkt als een aanduiding voor de huidige tendenz. (Asahi Sjimboen)
(Vor. ber. Verkiezingen 2187 I.)

F. **ENGELAND. — Palestina en de verklaring van Balfour. - Lloyd George prijst de Joodsche hulp in den grooten oorlog. —**
In het Lagerhuis sprekende over de verklaring van Balfour, zeide op 19 Juni '36 Lloyd George, dat deze gedaan werd in een der donkerste perioden van den oorlog, toen Groot-Brittannië niets anders overbleef dan het hoofd te bieden aan de machtigste militaire combinatie, welke de wereld ooit heeft aanschouwd. Het was van belang, dat wij naar iedere mogelijke wettige hulp zochten.
Wij waren het er over eens, dat het een levensbelang was de sympathie der Joodsche gemeenschap te hebben. Het was geen geval van vooringenomenheid tegen de Arabieren, daar wij honderdduizenden mannen op de been hadden voor de bevrijding der Arabieren van de Turken.
Onder deze omstandigheden beslisten wij, dat het wenschelijk was zich de sympathie en medewerking te verzekeren van deze allermerkwaardigste gemeenschap, te weten de Joden van de geheele wereld. Al onze bondgenooten aanvaardden het voorstel en vervolgens namen ook alle Volkenbondsstaten het aan.
Ik ben er getuige van, aldus Lloyd George, dat de Joden het beroep beantwoordden. Ik weet niet, of het Huis er zich voldoende rekenschap van geeft, wat wij verschuldigd zijn aan den grooten geleerde Weissmann, die letterlijk het Britsche leger redde, toen een onmisbaar onderdeel voor onze kanonnen ontbrak. Dit scheikundig genie heeft het probleem opgelost.
Lloyd George prees zichzelf gelukkig, dat de regeering het mandaat op liberale wijze interpreteerde sinds de vervolging der Joden in Duitschland. Ten aanzien van de eisch der Arabieren om de Joodsche immigratie stop te zetten, verklaarde Lloyd George: wij kunnen dat niet aanvaarden zonder onze verplichtingen te onteeren. Er is geen reden een dergelijke politiek te volgen wegens een overbevolking of met het oog op de loonen, daar de loonen en het levenspeil der Arabieren thans hooger zijn dan ooit tevoren.
De minister van Koloniën, Ormsby Gore, bevestigde, dat de rechten der Joodsche bevolking zouden worden beschermd en dat er geen sprake zou zijn van het in gebreke blijven nopens de verplichtingen, welke Groot-Brittannië bij het mandaat heeft aangegaan. De minister noemde de Arabische eischen onaanvaardbaar, maar hij hoopte, dat de commissie, welke benoemd zal worden na het herstel van de orde in Palestina, de middelen zal vinden om het Arabisch-Joodsche probleem op te lossen binnen het kader van het mandaat. (Daily Herald)
(Vor. ber. Lloyd George 2344 B.; Onlusten 2338 C.)

G. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Marianne von Angern — „Die ganz groszen Torheiten". (Universitas, Berlin)
Walter Elze — „Friedrich der Grosse". (Mittler, Berlin) **(V. b. 2338 D.)**
Engelsch: C. S. Forster — „The General". (Michael Joseph)
Erward Holstius — „Winter's End". (Geoffrey Bles) **(V. b. 2338 D.)**
Fransch: G. Mottier — „Le phénomène de l'Art". (Boivin & Cie., Paris)
G. Truc — „Florence et les Médicis". (Grasset, Paris) **(V. b. 2338 D.)**
Italiaansch: Leo Leopardi — „Il sedicesimo peccato". Novelle. (Ed. Angelo Signorelli, Roma) **(2338 D.)**
Nederlandsch: Proza en Poëzie van Hein Boeken. (Dr. H. J. Boeken) (Wereldbibliotheek, A'dam, 1936) **(V. b. 2338 D.)**
Russisch: Iwan Sjoechow — „Nenawistj" (De Haat). (Staatsuitgeverij, Moskou) **(V. b. 2310 G.)**
Spaansch: J. Arrarás — „Para la historia anecdótica de la Segunda República". (Cultura Española, Madrid, 1936) **(V. b. 2328 A.)**
Vlaamsch: Jan Vercammen — „Het Tweede Land". (Uitg. Steenlandt, Kortrijk) **(V. b. 2277 E.)**
(Red. K. H. A.)

A. **BELGIE. — De stakingen. - Een overzicht van den toestand. —**
Op 22 Juni '36 is het werk aan de Antwerpsche, Gentsche en Brusselsche havens alsmede in een aantal glasblazerijen in de streken van Charleroi hervat. De mijnwerkers nemen een afwachtende houding aan. Te Binche hebben de winkeliers als blijk van solidariteit met de arbeidersbevolking 22 Juni hun zaken voor 24 uur gesloten. Te Gent duurt de tram- en autobusstaking voort. Een bataljon van het 1e regiment onbereden jagers is aldaar gearriveerd om het garnizoen te versterken. De betrokken autoriteiten hebben het inzicht te kennen gegeven bij een eventueele herhaling van de vrij ernstige relletjes, welke zich in deze stad voordeden, den staat van beleg af te kondigen.
Voorts wordt door enkele bladen gemeld, dat de socialistische burgemeesters van de Borinage geweigerd hebben de noodige manschappen te requireeren teneinde de opgebroken straten weer in orde te brengen, zoolang de circulaire van den gouverneur der provincie Henegouwen waarbij alle samenscholingen worden verboden, niet is ingetrokken.
Minister Van Zeeland's bemoeiingen in de Antwerpsche havenstaking hebben tot de volgende overeenkomst tusschen werknemers en werkgevers geleid:
1e. Loonsverhooging van twaalf francs per werkkracht per dag.
2e. Uitschakeling van het overwerk door een rationeele aanwerving van de ploegen.
3e. Volledige ploegen met een minimum van dertien man. (Handelsblad van Antwerpen)
(Vor. ber. Stakingen 2338 F.)

B. **PALESTINA. — Onlusten. - Hevig gevecht bij Toelkarem. - Arabisch protest. —**
21 Juni '36 heeft bij Toelkarem een treffen plaats gehad, dat verscheidene uren duurde en waarin soldaten en politie, met behulp van vliegtuigen, te kampen hadden met een tamelijke sterke groep gewapende Arabieren. Er zou één Engelsch soldaat gedood zijn en drie gewond. Aan Arabische zijde moeten tenminste drie dooden gevallen zijn. Drie van de vier vliegtuigen, die aan den strijd deelnamen, zijn door kogels getroffen, maar zij konden veilig naar hun vliegveld terugkeeren. Men heeft vier Arabische scherpschutters onschadelijk gemaakt.
De Opperste Arabische raad heeft telegrammen gezonden aan den Engelschen minister van Koloniën en het Engelsche parlement om te protesteeren tegen de verbanning van Arabische hoofden en de vernieling van Arabische huizen en om tegen te spreken dat de staking door het buitenland zou worden gesubsidieerd. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2347 F.)**

C. **BOKSEN. — Joe Louis-Max Schmeling. —**
Op 19 Juni '36 werd te New York de veel besproken bokswedstrijd tusschen den neger Joe Louis en den Duitscher Max Schmeling gehouden. De Duitscher toonde zich de meerdere en behaalde in de twaalfde ronde de overwinning door knock-out. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Joe Louis 2174 D.; Max Schmeling 509 D.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Steun aan textielfabrieken. —**
Bij de Tweede Kamer zijn op 20 Juni drie wetsontwerpen ingediend, in hun onderlingen samenhang ten doel hebbende de Nederlandsche textielnijverheid te steunen, eenerzijds door het behoud van de Indische contingenteeringen van gebleekte en ongebleekte katoenen stoffen mogelijk te maken zonder den zwaren druk te bestendigen, dien deze op de batiknijverheid in Ned.-Indië leggen, anderzijds door aan bedoelde textielnijverheid eenige meerdere bescherming te verleenen door een verhooging van de bestaande invoerrechten ad 10 en 12% resp. tot 12 en 15% op afgewerkte textielproducten en aanverwante goederen en van de daaruit vervaardigde kleedingstukken en andere fabrikaten.
De verhooging zal in werking treden op een door de kroon te bepalen tijdstip, waarna de wet een jaar van kracht zal zijn.
Opgenomen is een artikel, dat dient ter voorkoming, dat industrieën hier te lande, welker product bij invoer niet door het verhoogde recht zou worden getroffen, nadeel van deze heffing zouden ondervinden door de verhooging van het recht op door hen gebezigde uit het buitenland afkomstige grondstoffen.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Textiel 2231 A.; Tw. Kamer 2344 A.)

E. **IERLAND. — Iersche republikeinsche leger illegaal. —**
De regeering van den Ierschen Vrijstaat heeft het Iersche republikeinsche leger illegaal verklaard en de ontwapening van de organisatie geboden.
Maurice Twomey, de stafchef van dit leger, is tot 3 jaar gevangenisstraf veroordeeld. (Irish Times)

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad. - Dienstplichtbesluit aangenomen. —**
In het Regeerings-antwoord op de volksraad-discussies omtrent het dienstplichtbesluit, verdedigden op 19 Juni '36 de regeeringsgemachtigden, de legercommandant luitenant-generaal Boerstra en kapitein ter zee Sonnenberg, het beleid der regeering. De laatste zette uiteen, dat een diensttijd van achttien maanden het minimum is, dat kan worden gesteld voor een behoorlijke oefening voor de Marine. De maatregel, thans in te voeren, kan als definitief worden beschouwd.
Na een korte behandeling in tweeden termijn werd het ontwerp tenslotte zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Aneta)
(Vor. ber. 2250 D.; Volksraad 2343 B.)

G. **DUITSCHLAND. — De Balkanreis van Dr. Hj. Schacht. - Fransche persstemmen. —**
In de Echo de Paris beschouwt Pertinax de zooeven beëindigde Balkanreis van Schacht als een onderneming van militaire politiek van den eersten rang. Hij betreurt het, dat Frankrijk niet beter de uitrusting van de Roemeensche en Zuid-Slavische legers verzekerd heeft. Het is paradoxaal, dat Duitschland deel zal hebben aan de oprichting van de wapenfabrieken, die waarschijnlijk op Roemeenschen bodem zullen worden opgericht. Op de werven van Noord- en Oostzee zullen binnenkort zes Griekse torpedo-jagers op stapel gezet worden. Dat is de beteekenis van de verbindingen en uitwisseling van officieren en ingenieurs en de afhankelijkheid welke daardoor wordt opgelegd.
Mevrouw Tabouis schrijft in de Oeuvre, dat de politieke beteekenis van de reis van Schacht onberekenbaar is en in de hoogste mate de aandacht verdient van de leiders van Frankrijk; anders zouden zij in de toekomst voor verschrikkelijke verrassingen kunnen komen te staan. Als Schacht verslag van zijn zending uitbrengt, zal hij kunnen zeggen, dat voortaan het Rijk de hand gelegd heeft op de helft van het monopolie van den Europeeschen handel en dat hij zijn welvaart onverbrekelijk verbonden heeft aan die van de Balkanlanden, zoodanig dat men zich met recht mag afvragen, hoe de regeeringen van deze landen de mogelijkheid van handelen zullen moeten vinden als zij zich politiek tegen hun nieuwen economischen meester zouden moeten keeren. Het is echter nog niet te laat, als naast hetgeen ongelukkiglijk met Berlijn afgesproken is, de Balkanregeeringen kunnen steunen op een krachtige politiek van Frankrijk. Indien zij dat niet zouden kunnen, moet men den toestand onder oogen zien en constateeren, dat hij zoowel op den Balkan als in Centraal-Europa voor Frankrijk verloren zou zijn.
Het oogenblik is ernstig, want volgens de laatste berichten uit een hoofdstad in Centraal-Europa zouden de gebeurtenissen in Oostenrijk niet wachten. Een restauratie van de Habsburgers zou binnenkort te wachten zijn, hetgeen de mobilisatie van alle staten van Centraal-Europa en den Balkan ten gevolge zou hebben. De ernstigste gebeurtenissen zullen in Europa plaats hebben. **(Vor. ber. blz. 2328 C.)**

23 JUNI 1936

H. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Minister Eden over Abessynië's annexatie door Italië. —**
In antwoord op een desbetreffende vraag heeft de Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, op 22 Juni '36 in het Lagerhuis medegedeeld, dat de regeering volstrekt niet voornemens is in de komende zitting van den Volkenbond de erkenning van de annexatie van Abessynië door Italië voor te stellen. Evenmin ligt het in haar voornemen, met zulk een erkenning accoord te gaan. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Annexatie 2321 B.; Eden 2344 B.)

A. **JHR. MR. A. W. L. TJARDA VAN STARKENBORGH STACHOUWER. — Levensbeschrijving. —** Jhr. mr. Alidius Warmoldus Lambertus Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, de nieuw benoemde Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, werd 7 Maart 1888 te Groningen geboren als zoon van jhr. mr. Edgard Tjarda van Starkenborgh Stachouwer en Jkvr. Christina Jacoba Quintus.

Jhr. Tjarda doorliep het Groningsche gymnasium en studeerde in de rechten aan de rijksuniversiteit aldaar.

In 1911 promoveerde hij tot doctor in de rechtswetenschap. Twee jaar later ving hij de ambtelijke loopbaan aan als adjunct-commies bij het departement van Buitenlandsche Zaken. Na in 1915 het examen voor gezantschapsattaché afgelegd te hebben, werd jhr. Tjarda benoemd tot gezantschapsattaché in algemeenen dienst, tijdelijk werkzaam gesteld aan het gezantschap te Washington. Achtereenvolgens doorliep hij de verschillende rangen in den Nederlandschen diplomatieken dienst.

In 1918 werd hij bevorderd tot gezantschapssecretaris en later als zoodanig werkzaam gesteld aan Hr. Ms. gezantschap te Parijs.

In 1921 ging hij als algemeen secretaris der Nederlandsche delegatie bij de vlootconferentie naar Washington en eveneens naar de conferentie van Genua in 1922. In hetzelfde jaar werd hij toegevoegd aan het bureau van de Internationale Conferentie te Den Haag inzake den Russischen adel.

In 1924 werd jhr. Tjarda bevorderd tot gezantschapsraad en werkzaam gesteld bij Hr. Ms. gezantschap te Berlijn.

In 1925 verliet hij den diplomatieken dienst om het ambt van Commissaris der Koningin in de provincie Groningen te aanvaarden, een ambt dat ook zijn vader bekleed had. Van 1925 tot 1933 was hij als zoodanig werkzaam. Tevens was hij van 1928 af president-curator der rijksuniversiteit.

Bij Koninklijk besluit van 28 Sept. 1933 werd jhr. Tjarda benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister bij de Belgische en Luxemburgsche hoven te Brussel.

De nieuwe gourverneur-generaal is in 1915 te Baltimore (Ver. Staten) gehuwd met miss Christine Marburg, dochter van den vroegeren Amerikaanschen gezant in Brussel, Theodore Marburg. Uit dit huwelijk zijn twee dochters geboren.

Jhr. Tjarda is officier in de orde van Oranje-Nassau, ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, officier van het Legioen van Eer van Frankrijk, eere-ridder der balley van Brandenburg der Johanniters en officier in de orde der heilige Mauritius en Lazarus van Italië. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vorig bericht blz. 2328 H.)

B. **NEDERLAND. — Benzine-invoerrecht verhoogd.** In Staatsblad no. 400, is afgekondigd de wet van 5 Juni 1936, krachtens welke, ter financiering van den versnelden bruggenbouw het bijzondere invoerrecht op benzine wordt verhoogd van *f* 8 op *f* 8.60.

Met ingang van 17 Juni is, wegens de afkondiging van de wet, de benzineprijs met een halven cent per liter verhoogd. (Staatsblad - Nieuwe Rott. Crt.)

(Vorig bericht blz. 2322 B.)

C. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Rede van Kardinaal Faulhaber. —**

Op 14 Juni '36 heeft Z. E. Kard. Faulhaber, Aartsbisschop van München, een predikatie gehouden, waaraan wij het volgende ontleenen:

Heden wordt er zooveel gesproken over trouw aan de leiding en over den eed van trouw aan het vaandel en den staat. Maar het moet worden gezegd, dat zij, die hun eed van trouw, bij het H. Vormsel afgelegd, breken, absoluut geen waarborg er voor kunnen geven, dat zij eenmaal ook hun vaandel- en staatseed niet zullen breken. Mannen, die aan Gods woord gelooven en dit geloof in het openbaar belijden, zijn een zegen voor hun volk, wijl zij trouw en geloof in den boezem des volks steunen en handhaven door hun geloof aan Gods woord.

Slechts door het geloof kan men het bijgeloof en geheel de oppervlakkigheid van het huidige geestelijke leven afweren.

In dit verband wees de Kardinaal het slagwoord der „Reichsjugendführung", dat de jeugd alléén door de jeugd kan worden opgevoed, met kracht af.

Daarna sprak de Kardinaal over den huidigen toestand:

„Ik weet, dat Uw zielen bedrukt worden door de herinnering aan de gewelddadige wijze, waarop de ouders bij de laatste inschrijvingen voor de scholen, zelfs onder bedreiging van broodroof, werden gedwongen hun kinderen van de confessioneele scholen af te nemen en ze te zenden naar de gemeenschapsscholen. Zoo zelfs, dat men haast niet meer kan spreken van den vrijen wil der ouders. En thans is er een officieele mededeeling afgekomen, dat in de eerste maanden zes honderd kloosterlijke onderwijzeressen en over eenigen tijd alle kloosterlijke onderwijzeressen aan de Beiersche scholen zullen worden ontslagen.

Bij dezen druk van buiten komt nog een zware druk van binnen: de berichten over zedelijke delicten van Ordebroeders, welke in de pers en nog meer in den volksmond misbruikt worden tot ophitsing tegen alle kloosterlingen en alle katholieken. Niemand van ons wil in bescherming nemen wat slecht is. Niemand kan deze ten hemel schreeuwende misdaden tegenover de zedelijke wet scherper veroordeelen dan de Kerk zelf. Gelooft mij, het Kerkelijk gerecht zal met alle gestrengheid tegen deze ongelooflijke afschuwelijkheden optreden en ze bestraffen." (Katholieke Wereldpost)

(V. b. Kard. Faulhaber 2182 A.; Kerkstrijd 2189 E.)

D. **NEDERLAND. — Niet-Arische Christenen. - Hulpactie. —**

„Wij hebben op het oogenblik *f* 200 à *f* 250 per week noodig om hulp te verleenen aan degenen, die zich tot ons hebben gewend", aldus mevr. B. Stern Hanf-Viehoff op een bijeenkomst, waarin ons een en ander werd medegedeeld omtrent het werk van het Nederlandsch Comité voor z.g. niet-Arische Christenen. Dat zijn derhalve de Duitsche vluchtelingen, die niet door het comité voor Bijzondere Joodsche Belangen geholpen kunnen worden.

Over het probleem van die z.g. niet-Arische Christenen heeft de secretaris van het Internationaal Christelijk Comité voor vluchtelingen uit Duitschland, mr. dr. A. L. Wurfbain, o.a. de volgende bijzonderheden medegedeeld:

Onder de 80.000 personen, die Duitschland hebben moeten verlaten bevinden zich ongeveer 15.000 niet-Joden. Zij behooren tot de volgende drie categorieën:

1) z.g. niet-Ariërs,
2) „Arische" Christenen,
3) Politieke vluchtelingen.

Een som van £ 125.000 (ongeveer *f* 937.500) is noodig om deze menschen aan een nieuw bestaan te helpen. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Dtsche Vluchtel. 2325 E.)**

E. **FRANKRIJK. — Nieuwe regeling met de Banque de France. —**

De Kamer heeft op 20 Juni met 345 tegen 192 stemmen het regeeringsontwerp aangenomen, waarbij een speciale conventie met de Banque de France getroffen wordt, ten einde den thans bestaanden toestand te regulariseeren.

De centrale bank zal in het vervolg den staat een speciaal voorschot verleenen ten bedrage van veertien milliard, dat onder een afzonderlijk hoofd op de balans opgenomen zal worden. Het gaat er in wezen om, de veertien milliard schatkistbons, welke zich in de discontoportefeuille bevinden, op de vervaldata successievelijk daaruit te lichten en hen om te zetten in een direct voorschot aan den staat. Dit voorschot zal geen rente dragen, doch de Banque de France mag een commissie van twee per mille per jaar berekenen. Tevens zal de centrale bank, behalve de genoemde veertien milliard, nog een crediet aan den staat openen ten bedrage van maximum tien milliard, dat ook onder een afzonderlijk hoofd opgenomen zal worden en waarvan de staat al naar gelang zijner behoefte gebruik maken zal.

Tevens is met 340 tegen 208 stemmen aan de regeering machtiging verleend de limieten voor de uitgifte van schatkistbons, welke thans 22.700 millioen bedraagt, op twintig milliard vast te stellen voor het jaar 1936. Deze vermindering is echter slechts schijn.

Daar veertien milliard zich in de disconto-portefeuille der Banque de France bevinden en deze in een direct voorschot aan den staat omgezet worden, bedraagt de huidige effectieve maximumcirculatie aan schatkistbons slechts 8.700 millioen. In wezen is zij thans ongeveer gelijk aan 7.940 millioen. De vaststelling van het nieuwe limiet van twintig milliard beteekent dus, dat de regeering de beschikking krijgt over een nieuwe marge tot uitgifte van iets meer dan twaalf milliard.

Met de tien milliard van het speciale voorschot wordt dus voor de regeering de mogelijkheid geopend, niet minder dan 22 milliard aan nieuwe middelen op te nemen.

(Le Temps - L'Intransigeant)

(Vor. ber. Bank van Frankrijk 2327 C.)

A. DE ZONSVERDUISTERING VAN 19 JUNI 1936.

Op 19 Juni '36 was in een groot deel van Sovjet-Rusland een totale zonsverduistering zichtbaar. De Sovjet-republiek rustte o.a. 26 expeditie uit. Van de Leidsche sterrewacht namen aan de internationale expeditie deel de heeren J. Uiterdijk, A. J. Wesselink en J. G. Ferwerda. Doel van deze expeditie was, bij de zoneclips die 19 Juni plaats vond, de kracht van de zon te meten juist op het oogenblik dat de maan nog een klein plekje van de zon zichtbaar liet. Het is n.l. bekend dat de kracht van de zon in het midden het grootst is en naar den kant toe eerst uiterst langzaam doch in de nabijheid van den rand snel in kracht afneemt. Deze eclips nu bood gelegenheid metingen van een klein gedeelte van den rand te nemen, omdat dit door de eclips vrijgelaten stukje in tegenstelling met den normalen toestand van de zon vrijwel geen atmospherische invloeden ondervindt. Voor het doen van de eigenlijke onderzoekingen waren slechts enkele luttele seconden gunstig. Bij de sterrewacht te Leiden is 19 Juni een telegram binnengekomen afkomstig van de wetenschappelijke Leidsche expeditie die zich op het oogenblik te Beloretsjenskaja (Rusland) bevindt. Dit telegram luidt: „thin clouds, observations poor".
Het resultaat dezer expeditie zal later worden gepubliceerd.

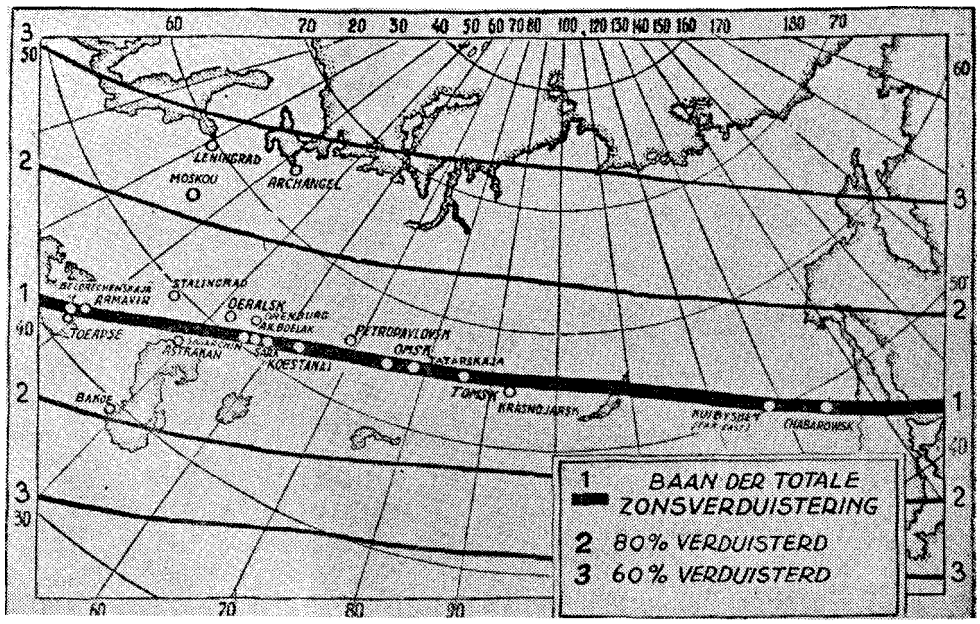

Oost-Rusland.

De zoneclips van 19 Juni '36 bij Amsterdam.

In Holland was de zonsverduistering partieel zichtbaar. Het Algemeen Handelsblad deelt daaromtrent het volgende mede:
Reeds vóór zonsopgang hadden zich eenige tientallen belangstellenden naar den dijk van het IJsselmeer bij Zeeburg begeven. Te 4 u. 37 werd de zonneschijf vlak boven den horizon zichtbaar, iets gesluierd door een dunne wolkenlaag. Tien minuten later was het begin van de verduistering waar te nemen: rechts opzij kwam er een deukje in den zonnerand. De maan begon zich tusschen ons en de zon in te schuiven. Nog een tiental minuten was het mogelijk het grooter worden van de inham met het onbeschermde oog te volgen. Toen kwamen de zonnebrillen voor den dag en weldra waren die ook onvoldoende om in het scherpe zonlicht te kijken. Van 5 uur af was het noodzakelijk van beroete glaasjes of zware laschbrillen gebruik te maken om het verloop der verduistering te kunnen volgen.
Aldus uitgerust kon men een waarlijk fraai natuurverschijnsel bewonderen. Geleidelijk aan schoof de donkere maanschijf verder voor de benedenhelft van de zon langs. Omstreeks half zes stond de maan juist onder het middelpunt van de zon, die nu op een — overigens niet natuurgetrouwe — halve maan geleek, met de horens naar beneden wijzend.
Nu werd het verduisterde deel van de zon weer kleiner en verplaatste zich verder naar links, totdat te 6 u. 23 de laatste inham verdween en de zon weer ongerept aan den hemel stond.

Nieuwe ster ontdekt. — Op 19 Juni '36 om 1 uur 's nachts kwam van de sterrewacht Berlijn—Babelsberg, waar men bezig was met de voorbereidingen voor de waarneming der zonsverduistering bericht van de ontdekking van een heldere nieuwe ster van derde grootte in het sterrenbeeld Cepheus.
Onmiddellijk werden de instrumenten in gereedheid gebracht om, zoolang het nog donker was, de nieuwe ster, die door Hoffmeister, de leider der afdeeling Sonnenberg van de sterrewacht was ontdekt, te observeeren. Men is daarin goed geslaagd; het spectrum van de ster kon worden opgenomen.
Onmiddellijk zijn alle sterrewachters over de geheele wereld van de ontdekking op de hoogte gesteld.
De heer P. G. Meesters te Halfweg, bekend amateur-astronoom, die zelf kijkers vervaardigt, heeft de nieuwe ster eveneens ontdekt. Zijn gegevens komen overeen met de berichten van de Berlijnsche sterrewacht. (Red. K. H. A.) **(V. b. Zonsverduist. 1658 H.; Nieuwe Planeet 1714 I.)**

24 JUNI 1936

A. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Nieuwe chef van den Marine-staf. —**
Uit den Haag wordt het bericht bevestigd, dat vice-admiraal J. de Graaff, thans chef van den staf, met ingang van 1 Juli den dienst met pensioen zal verlaten en dat met ingang van dien datum schout-bij-nacht Fürstner hem opvolgen zal. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 2072 F.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Nederl. Oost-Indië. - Eerste Algemeene Synode. —**
De eerste algemeene Synode van de Protestantsche Kerk is op 9 Juni '36 plechtig geopend, met een rede van Dr. Slotemaker de Bruïne.
In zijn rede wees Dr. Slotemaker er op dat drie jaar geleden op dezelfde plaats een groote vergadering is gehouden, waarbij een even groot aantal afgevaardigden van de verschillende deelen der Protestantsche Kerk als thans bijeen was. Niettemin is er een groot verschil in karakter tusschen beide samenkomsten en in haar krachtsmogelijkheden. De groote vergadering van 1933 droeg hoofdzakelijk een consultatief en adviseerend karakter. Deze synode echter heeft de macht tot besluiten en tot daden. Het interim is voorbij en de caesuur in de geschiedenis der kerk ligt achter ons. Tusschen toen en nu ligt het Koninklijk Besluit van 10 Juni 1935 waarbij de volkomen afhankelijkheid van de kerk van den Staat is opgeheven. De synode welke thans is geopend zal het woord met de daad kunnen en moeten verbinden. Zij zal de verantwoordelijkheid der vrijheid en de vrijheid der verantwoordelijkheid dragen. Na de openingsrede las dr. Slotemaker een gedeelte uit de Heilige Schrift voor waarna hij in gebed voorging. De openingsplechtigheid was hiermede beëindigd.
In zijn verslag over de Protestantsche Kerk in Ned.-Indië, uitgebracht op de algemeene synode, deelde de voorzitter van het Kerkbestuur o.a. mede, dat de periode van predikantennood nog steeds voortduurt. Verschillende voorteekenen wijzen er echter op dat in de naaste toekomst verbetering zal komen. Indien in de komende drie jaren minstens evenveel nieuwe predikanten zich aan de Kerk verbinden als in de afgeloopen drie jaar, dan zal het getal predikanten weer eenigermate voldoende zijn. In 1937 zullen de laatste, in Nederland opgeleide, hulp-predikers worden uitgezonden. De Hoogere Theologische School te Buitenzorg zal in 1940 de eerste abiturienten afleveren. De opleidingsscholen te Tomohon en te Amboina zullen voornamelijk voorgangers opleiden voor eigen kerken, n.l. de Protestantsche Kerk voor de Minahassa en de Molukken, die resp. in 1934 en 1935 als zelfstandige kerken binnen het verband van de Protestantsche Kerk zijn opgericht. De opleidingsschool in Timor, welke in 1931 werd gesloten, is in 1935 heropend. (Batav. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië 2332 C.)

C. **ITALIE. — Suvich Italiaansch ambassadeur in de Vereenigde Staten. —**
Minister Cordell Hull maakte op 22 Juni bekend, dat de Amerikaansche regeering haar agreement had verleend aan de benoeming van Suvich tot Italiaansch ambassadeur in de Vereenigde Staten. Hij voegde erbij, dat de kwestie van de erkenning der annexatie van Ethiopië hierdoor niet werd opgeworpen.
(New York Herald Tribune - La Stampa)
(Vor. ber. Suvich 2332 D.)

D. **DELFT. — Onthulling en overdracht der zeven nieuwe ramen van de Nieuwe Kerk. —**
In tegenwoordigheid van H. K. H. Prinses Juliana en ongeveer 1100 genoodigden zijn op 20 Juni 1936 in het koor van de Nieuwe Kerk te Delft de zeven nieuwe gebrandschilderde ramen, geschonken door de Prinses en door het Delftsche Vrouwencomité, onthuld en overgedragen aan kerkvoogden.
(Het Vaderland)

E. **ZWEDEN. — Kabinet Pehrsson. - Regeeringsverklaring. —**
Aan de regeeringsverklaring van het nieuwe kabinet Pehrsson, ontleenen wij het volgende:
„De politieke toestand, waarin de wereld zich bevindt, evenals de verontrustende staat van de wereldhuishouding, hebben het Zweedsche volk ertoe gebracht, de krachten aaneen te sluiten, teneinde de welvaart te behouden en tot ontwikkeling te brengen en de nationale souvereiniteit te beschermen.
De regeering bereidt er zich derhalve op voor, de beslissing ten uitvoer te brengen, welke kortgeleden in den Rijksdag is genomen betreffende de versterking der landsverdediging, een beslissing, welke de regeering beschouwt als de uitdrukking van den krachtigen wil van het Zweedsche volk, zijn onafhankelijkheid te verdedigen". (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Kabinet 2347 B.)

F. **DE DARDANELLEN-KWESTIE. — Conferentie te Montreux geopend. - Turksche eischen. - Italië houdt zich afzijdig. —**
Op 21 Juni '36 zijn de vertegenwoordigers van de staten, welke zijn uitgenoodigd om deel te nemen aan de zeeëngten conferentie, met uitzondering van Italië, dat zich voorloopig afzijdig houdt, te Montreux bijeengekomen. Op 22 Juni '36 is de conferentie in een plechtige zitting door bondsraad Motta geopend.
Motta wees er op, dat de Turksche regeering een voorbeeld van correctheid bij de regeling van een diplomatieke kwestie heeft gegeven, door in den voorgeschreven vorm een verzoek in te dienen tot wijziging van een verdrag.
In het leven der volken geldt noodzakelijkerwijze de regel, dat verdragen moeten worden nageleefd, doch deze conferentie bewijst ook, dat verdragen niet onherzienbaar zijn.
De Turksche eischen, die op de conferentie officieel naar voren zijn gebracht, omvatten drie hoofdstukken:
1. Remilitarisatie der zeeëngten.
2. Reglementeering van de vrijheid van doorgang voor oorlogsschepen, gebaseerd op beperking tot 14.000 ton voor de schepen, die de verschillende zeeengten mogen passeeren, en tot 28.000 ton voor de oorlogsschepen, die zich in de Zwarte Zee mogen bevinden.
3. Reglementeering van het vliegen over de zeeengten. (Daily Telegr.) **(V. b. Dardanellen 2261 E.)**

G. **BRAZILIE. — Banken. —**
In de Kamer is een wetsontwerp ingediend, waarbij wordt voorgesteld, dat voortaan slechts Braziliaansche banken, geleid door Brazilianen met uitsluitend Braziliaansch kapitaal, deposito's zullen mogen aannemen. De tegenwoordig bestaande filialen van buitenlandsche banken zouden moeten worden geliquideerd. Hiervoor is een termijn vastgesteld van drie jaar. (Keesings Financieel Archief)

25 JUNI 1936

H. **FLOR LA ROCHE OVERLEDEN. —**
De bekende acteur Flor la Roche is op 21 Juni bij een auto-ongeluk nabij Osnabrück gedood.
Flor la Roche is in 1887 in Antwerpen geboren. Hij was een zoon van den ook in Nederland bekenden tooneelspeler Hubert la Roche. Bij het uitbreken van den oorlog kwam la Roche tegelijk met verschillende andere Vlaamsche acteurs en actrices naar Nederland, waar hij door Willem Royaards, die destijds aan het hoofd stond van „Het Tooneel" werd geëngageerd.
In verschillende stukken heeft hij belangrijke rollen gespeeld, o.m. trok zijn spel de aandacht in de opvoeringen van Cyrano de Bergerac, waarin zijn vader de hoofdrol speelde, en in Fientje Beulemans, waarin Magda Janssens de hoofdrol vervulde. Toen

Royaards zich uit het tooneelleven terugtrok, en zijn gezelschap uit elkaar viel, werd Flor la Roche geengageerd door Saalborn, bij wien hij o.m. de rol vervulde van Jonker Tobias in Shakespeare's Driekoningenavond.
De laatste jaren was Flor la Roche ambulant en trad hij nu eens bij het eene, dan weer bij het andere gezelschap op. (Alg. Handelsblad)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet. - Wapenembargo opgeheven. —**
President Roosevelt heeft op 21 Juni '36 het embargo op den uitvoer van wapens naar Italië en Abessynië opgeheven, evenals het embargo op credieten aan deze landen.
Roosevelt verklaarde, de zekerheid te hebben gekregen, dat de omstandigheden, die destijds de maatregelen tot handhaving van de Amerikaansche neutraliteit noodzakelijk maakten, niet langer bestaan.
(New York Herald Tribune)
(V. b. Neutr. wet 2186 F.; Wapenembargo 1976 F.)

B. **PHILIPPIJNEN. — Defensie. —**
Maarschalk Mc Arthus, oud-chef van den generalen staf van het Amerikaansche leger, heeft een plan aan de assemblée voorgelegd, dat ten doel heeft een invasie op de Philippijnen zoo goed als onmogelijk te maken. Het plan voorziet in een algemeenen militairen oefentijd van 5½ maand en in het gebruik van snelle motorbooten, die torpedo's kunnen lanceeren en optreden in samenwerking met de luchtstrijdkrachten.
Uitvoering van het plan zou kosten met zich mede brengen ten bedrage van 80 millioen dollar, welk bedrag over een tijdsverloop van 10 jaar zou worden verdeeld. (El Sol) **(Vorig bericht blz. 2111 F.)**

C. **FRANKRIJK. — Reorganisatie van de luchtmacht. - Oprichting luchtvaartacademie. —**
Een communiqué van het ministerie van Luchtvaart kondigt een reorganisatie aan van de luchtmacht, teneinde dit lichaam een zoo hoog mogelijk technisch rendement te geven en tevens de noodige bezuinigingen in te voeren door een nieuwe groepeering van de verschillende opleidingsscholen. Er zal een Nationale Luchtvaartacademie, bestaande uit drie klassen, komen, genaamd de „Ecole d'Air", die over de voornaamste luchtbases zal beschikken. De opening hiervan zal geschieden aan het einde van 1937.
(Le Matin) **(Vor. ber. Luchtmacht 1745 B.)**

D. **NEDERLAND. — Bibliotheek-Congres. —**
Te Amsterdam werd op 27 en 28 Mei '36 het veertiende bibliotheek-congres gehouden, onder leiding van dr. H. de Buck, die in zijn openingsrede een kort overzicht gaf van de voornaamste gebeurtenissen in de bibliotheekwereld gedurende het afgeloopen jaar. Verder spraken nog Dr. H. E. Greve, over „Passanten en Constanten in de leeszaalboekerij"; Dr. J. D. Bierens de Haan, over „De Poëzie als Beschavingsfactor" en Dr. L. Brummel, over: „De internationale oriënteering van het bibliotheekwezen".
(Alg. Handelsblad)

E. **SCHAKEN. — Tournooi te Dresden. —**
Het internationale schaaktournooi te Dresden, dat op 14 Juni '36 is geëindigd, is gewonnen door dr. Aljechin met 6½ punten. Tweede werd de Duitscher Engels met 6 punten. De derde en vierde prijs werden gedeeld door Maroczy (Hongarije) en Stahlberg (Zweden). Bogoljubow bezette de vijfde plaats.
(Berliner Tageblatt) **(V. b. Schaaktournooi 2282 B.)**

F. **ENGELAND. — Motie van wantrouwen in de regeering. - Sir John Simon's antwoord. —**
De leider der Labour-oppositie, majoor Attlee, had op 23 Juni '36 in het Lagerhuis een motie van wantrouwen ingediend, volgens welke de regeering „door gebrek aan vastberadenheid in de buitenlandsche politiek het prestige van Engeland heeft verminderd, den Volkenbond heeft verzwakt, den vrede in gevaar heeft gebracht en het vertrouwen van het huis heeft verloren."
De minister van Binnenlandsche Zaken, Sir John Simon, antwoordde hierop:
„Alleen militaire actie door den Volkenbond en zijn leden kan de situatie ten aanzien van Abessynië doen verkeeren. De Britsche regeering is niet van zins om met geweld de oplossing der Abessynische kwestie te forceeren en ik ben, gezien den toestand in Europa, waarbij ernstige gevaren ons omringen, niet bereid, zelfs in een succesrijken zeeslag, een enkel Britsch schip tot zinken te zien brengen voor de zaak van Abessynië."
De motie van wantrouwen, die door de Labour-partij was ingediend, werd met 384 tegen 170 stemmen verworpen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Sir John Simon 1779 G.)

G. **NEDERLAND. — Binnenscheepvaart. - Grootte en samenstelling van de binnenvloot. —**
Aan de gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek, betreffende de grootte en samenstelling van de binnenvloot naar den toestand op 1 Januari 1936, ontleenen wij het volgende:
Sinds de vorige waarneming op 1 Maart 1934 blijkt de binnenvloot (d.w.z. de binnenschepen, voor zoover die geregistreerd zijn ten behoeve van de evenredige vrachtverdeeling) te zijn toegenomen van 17.133 schepen met een laadvermogen van 3.117.638 ton tot 18.532 schepen met een laadvermogen van 3.607.407 ton.
Ten deele komt deze sterke toeneming voor rekening van het aannemersmateriaal (bakken, onderlossers e.d.), waarvan het aantal steeg van 481 tot 634 (laadvermogen van 99.378 tot 165.530 ton).
Beschouwt men alleen de vloot der particuliere binnenschipperij, zooals die overwegend voor bevrachting over de beurs in aanmerking komt, met uitsluiting van westlanders en schouwen, tankschepen en aannemersmateriaal, dan komt men tot de volgende cijfers:

	1 Maart 1934		1 Januari 1936	
	aantal	ton	aantal	ton
21 t/m 50 ton	1.409	52.178	1.684	61.599
51 t/m 100 ton	2.681	192.390	2.942	209.886
101 t/m 150 ton	1.924	234.434	2.115	257.302
151 t/m 200 ton	669	110.949	752	124.727
201 t/m 250 ton	464	104.624	507	114.142
251 t/m 300 ton	306	82.197	341	91.711
301 t/m 350 ton	285	92.939	342	111.769
351 t/m 400 ton	225	83.751	290	108.264
401 t/m 450 ton	198	84.383	228	97.243
451 t/m 500 ton	185	88.503	213	101.692
501 t/m 550 ton	477	253.822	523	278.722
551 t/m 600 ton	172	98.166	202	115.508
boven 600 ton	898	892.845	1.104	1.132.219
Totaal	9.893	2.371.181	11.243	2.804.784

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 1884 E.; Binnenscheepvaart 2343 D.)

H. **DUITSCHLAND. — Nieuwe leening van RM. 700 millioen. —**
Het Duitsche Rijk gaat over tot de uitgifte van een nieuwe leening van RM. 700 millioen. De rentevoet zal 4½% bedragen, terwijl de leening een looptijd heeft van twaalf jaar. De koers van uitgifte is gesteld op 98¾%. RM. 200 millioen nieuwe schatkistbiljetten werden reeds vast geplaatst, zoodat thans openbaar slechts RM. 500 millioen zal worden uitgegeven door een consortium, onder leiding van de Duitsche Rijksbank.
Te beginnen met 1943 is elk jaar een zesde van het totale nominale leeningsbedrag aflosbaar.
Op de nieuwe rijksleening zal het publiek kunnen inteekenen tusschen 29 Juni en 14 Juli.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leening 1925 A.)**

I. **FRANS COENEN OVERLEDEN. —**
De bekende schrijver mr. Frans Coenen is op 23 Juni 1936, 70 jaar oud, te Amsterdam overleden.
Mr. Frans Coenen is 23 April 1866 te Amsterdam geboren, studeerde in de rechten en promoveerde in 1892 op een proefschrift over „De Fransche wet op de verwaarloosde en verlaten kinderen". Niet als jurist, maar wel als letterkundige en kunstzinnig man heeft hij naam gemaakt. Hij is van 1895 tot 1933 conservator geweest van het Museum Willet-Holthuysen. Zijn eerste literaire werk was „Verveling", dat in 1892 verscheen. Daarna volgden: „Studies",

1895; „Een zwakke", 1896; „Bleeke levens", 1899; „Zondagsrust", 1902; „In Duisternis" en „Vluchtige Verschijningen", 1903; „Charles Dickens en de romantiek", 1911; „Studiën van de tachtiger beweging", 1925; „Reizen", 1929. Men moet, bij een overzicht van zijn oeuvre ook zijn medewerking aan Tak's „Kroniek" in herinnering brengen. Na het overlijden van W. G. van Nouhuys trad Coenen toe tot de redactie van „Groot-Nederland".

Frans Coenen's novellistisch werk behoort tot den na-bloei van de literatuur der tachtigers. Uit de data betreffende zijn werken blijkt, dat hij pas tot schrijven kwam, toen de strijd voor de vernieuwing van onze poëzie en van onze proza-kunst, door de Nieuwe-Gidsers bevochten was. (Alg. Handelsblad)

26 JUNI 1936

A. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —

Na op 23 Juni haar disconto van 6 tot 5% te hebben verlaagd, heeft de Banque de France op 25 Juni dit wederom tot 4% gereduceerd. (Le Temps) **(2292 B.)**

B. FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Buitenlandsche politiek. —

Op 23 Juni '36 hebben Léon Blum in den Senaat en minister Delbos in de Kamer, de regeeringsverklaring over de buitenlandsche politiek voorgelezen. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Frankrijk beschikt over de krachten om zijn verdediging te verzekeren, zijn verplichtingen na te komen en om mede te werken aan de noodzakelijke versterking der collectieve veiligheid. Wij willen vrede voor alle volken en met alle volken, omdat wij weten, dat de vrede ondeelbaar is. Wij willen geen vrede, gebaseerd op vrees, noch een passieven egoïstischen vrede. Onze vredeswil is te oprecht, dan dat hij niet werkzaam zou zijn. Daarom spreken wij onze trouw uit in den Volkenbond. Voor de organisatie van de collectieve veiligheid eischen wij een eerbiediging der wetten en internationale overeenkomsten, het herstel van het wederzijdsch vertrouwen.

In dezen geest heeft de regeering het probleem bestudeerd, dat zich direct aan haar openbaarde: dat van de sancties tegenover Italië.

Frankrijk sloot zich bij de beweging der sancties aan ondanks de banden, welke het met het Italiaansche volk verbinden. Het is volgens zijn tradities, dat het steeds zijn verplichtingen vervult en zijn plichten op het gebied der rechtvaardigheid en menschelijkheid nakomt.

Bij den huidigen stand van zaken zou de handhaving van sancties niet meer zijn dan een symbolisch gebaar zonder werkelijke doeltreffendheid.

Onder deze omstandigheden hebben wij onze opvatting bekend gemaakt, welke overigens in overeenstemming is met die der bevriende volken, van wie wij ons in ons optreden niet willen afscheiden. De opheffing der sancties gaat gepaard met andere problemen, welker oplossing onderhandelingen vereischen, welke moeten leiden tot een consolidatie van den vrede.

De vrede kan slechts worden geconsolideerd door de versterking van de veiligheid der naties. Wij zullen al onze krachten wijden aan deze versterking. Wij gelooven niet, dat het onder de huidige omstandigheden passend zou zijn een te uitgebreid en te begeerig plan op te stellen.

De collectieve veiligheid moet op twee punten betrekking hebben: in de eerste plaats moet een groep mogendheden bereid zijn al haar krachten tegen een aanvaller in te zetten en daartoe moet de geheele Volkenbond tot economische en financieele sancties overgaan. De Fransche regeering stelt voor het principe van de unanimiteit, waardoor art. 11 verlamd kan worden, op te heffen.

Ten aanzien van de Fransch-Duitsche betrekkingen verklaart de regeering, dat indien Duitschland zal antwoorden op de Britsche vragenlijst, Frankrijk de Duitsche voorstellen zal bestudeeren met den oprechten wensch er de basis voor een overeenstemming in te vinden.

Dit accoord kan evenwel slechts worden verwezenlijkt, indien het beantwoordt aan het principe van den ondeelbaren vrede zonder bedreiging tegen eenig land.

De regeering zou zich met volkomen loyaliteit willen verbinden tot iederen maatregel, welke met algemeene stemmen zou worden genomen en tot doel zou hebben de bewapeningen te controleeren, te beperken en te verminderen.

Ten aanzien van een luchtpact en den wederzijdschen bijstand tusschen de Westelijke mogendheden zou noodig zijn, dat deze voltooid zou worden door een overeenkomst inzake een beperking der luchtstrijdkrachten.

De regeering zal de bijeenroeping vragen van een commissie voor de bestudeering van een Europeesche Unie, zooals deze door Briand is gedacht, welke alle staten van Europa zou moeten omvatten, met inbegrip van Duitschland en Sovjet-Rusland.

De partijen, welke thans vereenigd zijn in het Volksfront, hebben steeds geijverd voor een goede verstandhouding tusschen Frankrijk en Duitschland. Wij zijn vastbesloten deze actie te vervolgen en tegelijkertijd de eer der beide landen te verzekeren. Herhaaldelijk heeft Hitler zijn bereidheid uitgesproken met Frankrijk tot overeenstemming te komen. Wij willen niet twijfelen aan zijn woord van oud-strijder, maar hoe innig onze wensch tot een goede verstandhouding ook moge zijn, wij zullen de lessen der ondervinding en der feiten niet kunnen vergeten. De Duitsche herbewapening ontwikkelt zich met een tempo, dat dagelijks versneld wordt en sinds 7 Maart is de toestand ernstig gebleven.

Ten slotte deed de regeering in haar verklaring een beroep op de internationale samenwerking van alle volken en van alle regeeringen, die den vrede toegewijd zijn en die de wereld door evolutie willen hervormen volgens rechtvaardigheid en moraliteit als besten waarborg voor de nationale veiligheid.

(L'Intransigeant) **(Vor. ber. Kabinet Blum 2333 A.; Buitenlandsche Politiek 2064 B.)**

C. DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.

De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 25 Juni '36 haar disconto als volgt verlaagd:

Wisseldisconto	4 %	(4½%)
Promessedisconto	4½%	(5 %)
Beleening van Effecten	4½%	(5 %)
Beleening van Goederen	4½%	(5 %)
Voorschotten in rek.-crt.	4½%	(5 %)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2324 A.)**

D. NEDERLAND. — Landdag der R.K. Staatspartij te Alkmaar. —

Oud-minister mr. T. J. Verschuur heeft op den Alkmaarschen landdag der R.K. Staatspartij van 21 Juni 1936 een rede gehouden, waarin hij nadrukkelijk naar voren heeft gebracht — zulks in het voetspoor van oud-minister mr. Steenberghe — dat slechts muntcorrectie nu, nadat wij het onmogelijke beproefd hebben, ons over het doode punt kan heenhelpen. De behandeling en verwerping der vaste-lasten-ontwerpen heeft de situatie opgehelderd, oordeelde hij.

In het vervolg van zijn rede heeft mr. Verschuur ook nog in het licht gesteld dat Quadragesimo Anno voortbouwt op de ontwikkeling, welke zich sinds Rerum Novarum heeft voltrokken. Staatssocialisme en de dictatuur van de geldmarkt zijn nu de twee uitersten, welke met kracht en beleid vermeden en bestreden moeten worden. Om dit te bereiken dient er een maatschappelijke ordening te komen, bezield door de idee der christelijke liefde.

(Nieuwsblad v. Noordbrabant) **(Vor. ber. R.K. Staatspartij 2297 G.; Mr. T. J. Verschuur 1265 F.)**

27 JUNI 1936

E. NEDERLAND. — Maatschappij voor Nijverheid en Handel. - Prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen's rede. —

Op de jaarvergadering van de Mij. voor Nijverheid en Handel van 19 Juni '36 heeft de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, gesproken over „Eenheid in de Economische Voorlichting". Aan het slot van zijn rede liet hij de volgende waarschuwing hooren:

Men moet niet van de economische voorlichting verwachten, wat zij niet kan geven. Zij kan veel en nuttig werk verrichten, doch het lot van den Nederlandschen export en van het Nederlandsche bedrijfsleven liggen niet in haar handen. Voor een opleving is noodig een uiterste krachtsinspanning van handel en nijverheid zelf, geschraagd door twee eigenschappen, welke steeds ons volk hebben gekenmerkt: volharding en ondernemingsgeest. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Minister Gelissen 2142 A.)

F. INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE TE GENEVE. — Drie conventies aangenomen. —

De 20ste Internationale Arbeidsconferentie is op 24 Juni '36 gesloten. Zij heeft nog een conventie aangenomen, namelijk die voor de betaalde vacantie der arbeiders, zoodat de oogst van deze conferentie toch nog uit drie nieuwe arbeidsconventies bestaat.

Deze conventie vormt, tezamen met de conventie inzake de methode van aanwerving van inlandsche arbeidskrachten en die over de 40-uren-week in de openbare werken, een positieve winst op het gebied der internationale sociale wetgeving.

(Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 2336 H.)**

A. Het Derde Eeuwfeest. —

In het kader van de festiviteiten ter gelegenheid van het 300-jarig bestaan van de Utrechtsche Universiteit die van 15 tot en met 27 Juni '36 worden gevierd, had in de Pieterskerk in de Domstad op 23 Juni een bijeenkomst plaats, waar de vertegenwoordigers van binnen- en buitenlandsche universiteiten den academischen senaat van Utrecht hun gelukwenschen kwamen aanbieden. Naast tallooze hooggeplaatste autoriteiten uit alle deelen des lands, en Nederlandsche hoogleeraren uit andere academie-plaatsen, waren er ruim honderd vertegenwoordigers van buitenlandsche universiteiten.

De Utrechtsche hoogleeraren hadden zich in ambtsgewaad in optocht van de academie naar de Pieterskerk begeven, waar de rector-magnif., prof. dr. C. W. Vollgraff, de aanwezigen welkom heette.

Daarna sprak prof. dr. J. Huizinga als voorzitter der Koninklijke Academie van Wetenschappen een rede uit.

De volgende woordvoerder was de rector-magnificus der Technische Hoogeschool te Delft, prof. ir. G. Diehl, die sprak namens alle instellingen van hooger onderwijs in Nederland, dus ook namens alle andere Nederlandsche Universiteiten.

Van de vele vertegenwoordigers der buitenlandsche Universiteiten, die een adres van gelukwensch kwamen aanbieden, hebben slechts drie het woord gevoerd en wel de vertegenwoordigers der universiteiten en hoogescholen in Duitschland, Frankrijk en Groot-Brittannië.

Prof. dr. Fr. Pietrusky, rector-magnificus van de Friedrich Wilhelm Universiteit te Bonn, richtte zich tot den rector-magnificus van den Utrechtschen Academischen Senaat namens de Duitsche Universiteiten.

De volgende spreker was de rector-magnificus van de universiteit van Parijs, prof. S. Charlety, die sprak namens de Fransche hoogescholen.

Prof. G. N. Clark, vertegenwoordiger van de oudste Britsche universiteit, de universiteit van Oxford, bracht de gelukwenschen over namens alle Britsche Universiteiten.

Na deze drie sprekers kregen de overige officieele vertegenwoordigers gelegenheid tot het aanbieden van hun adressen van gelukwensch, waarbij slechts korte woorden van gelukwensch werden gesproken.

De secretaris van den Senaat, prof. Baart de la Faille, las de namen der vertegenwoordigers op in alfabetische volgorde van de landen, die zij vertegenwoordigden.

De adressen, in totaal een kleine vijftig in getal, werden overhandigd aan den rector-magnificus, die aan het einde van de plechtigheid gevoelvolle woorden van dank sprak voor de overstelpende bewijzen van sympathie en hulde, die de Utrechtsche Universiteit op dezen dag had mogen ondervinden.

Hiermede was de plechtigheid ten einde.

UNIVERSITEIT UTRECHT

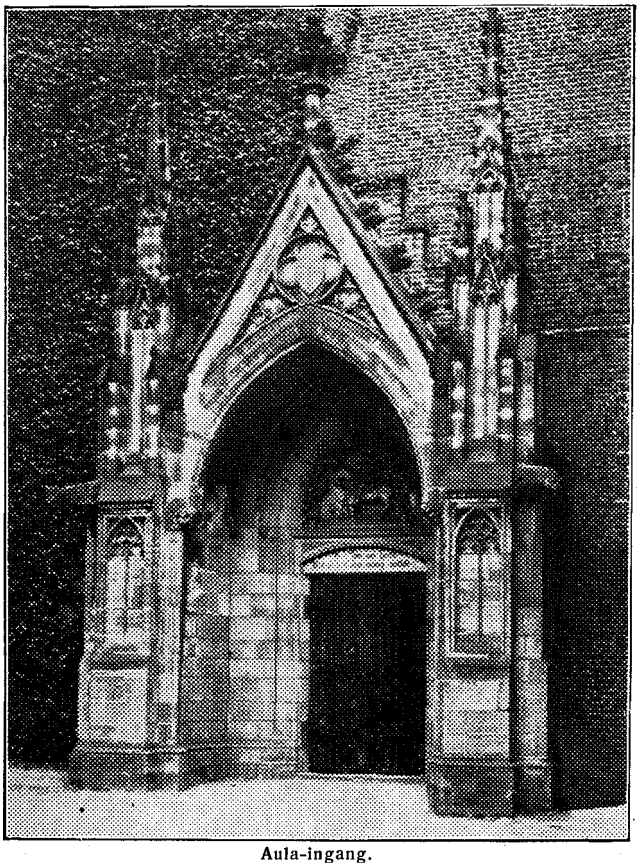

Aula-ingang.

De plechtige herdenking in de Domkerk. —

Aan den sacristie-ingang wachtte een eeregarde van de studentenweerbaarheid de komst van H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana af. Toen de vorstelijke bezoeksters daar arriveerden, inspecteerde H. M. de Koningin de eerewacht en liet den Commandant, den heer v.d. Bijl, aan zich voorstellen.

In de sacristie wachtten de curatoren der Universiteit, de rector-magnificus en de abactis van den Senaat de Koninklijke gasten af. Een zoontje van den curator Jhr. mr. de Beaufort en een dochtertje van den rector-magnificus boden H. M. de Koningin en H. K. H. Prinses Juliana een ruiker orchideeën aan, afkomstig uit den eigen hortus der Universiteit.

Terwijl alle aanwezigen zich van hun zetel verhieven en het orgel uit Valerius' gedenckklanck „O Heer, die daer des Hemels tenten spreidt" liet hooren, betraden Koningin en Prinses door de zijdeur het kerkgebouw en namen plaats op de tegenover den preekstoel, voor het doophek staande zetels, fraaie Gothische stoelen uit de Engelsche kerk. De leden van het gevolg namen op de onmiddellijk daarachter staande banken plaats. Het orgel speelde inmiddels „comt nu met sang van soete tonen".

Rechts van de Koningin namen plaats de minister-president dr. Colijn, minister Slotemaker de Bruïne, de president-curator dr. s'Jacob en de secretaris van het college van curatoren, dr. B. J. L. baron de Geer van Jutphaas, terwijl links van de Prinses plaatsnamen de curatoren, Jhr. dr. L. Bronkhorst Sandberg, dr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen, Jhr. mr. H. W. L. de Beaufort, dr. J. Donner en als oud-president curator de voormalige burgemeester van Utrecht, thans commissaris der Koningin in Groningen, dr. J. P. Fockema Andreae.

De voorzitter van het College van Curatoren, dr. H. Th. s'Jacob, betrad het spreekgestoelte, om de wijdingsvolle plechtigheid te openen.

Hij herinnerde aan het ontstaan der Universiteit uit de Illustre School in 1636 en ging in het kort de ontwikkeling der Universiteit na. Aan het einde begroette hij H. M. de Koningin en H. K. H. de Prinses en dankte Haar voor Haar aanwezigheid. Tevens verwelkomde hij den voorzitter van den ministerraad, dr. H. Colijn, de buitenlandsche gasten en den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. Slotemaker de Bruïne.

De herdenkingsrede. —

Hierna hield de rector-magnificus, prof. dr. C. W. Vollgraff, de officieele herdenkingsrede over „Volksgeest en Wetenschap", waaraan wij de navolgende passages ontleenen:

De herdenking van het 300-jarig bestaan onzer Universiteit vervult allen, die haar lief hebben, met dankbaarheid en vreugde. Drie eeuwen lang is de Universiteit, wat ook viel en voorbijging, gespaard gebleven en is het haar gegeven geworden te komen tot een hooge trap van ontwikkeling. Dit gedenkende, richten wij onze aandacht als vanzelf op den tijd, waarin de stichting der hoogeschool werd voltrokken.

Het was in het jaar 1636. Sedert elf jaar voerde Frederik Hendrik met kracht en met goeden uitslag den oorlog, die althans de vrees voor vreemde overheersching in Noord Nederland voorgoed te niet zou doen. De hevige partijtwisten, die den staat vóór zijn optreden hadden verscheurd, had Frederik Hendrik tot bedaren gebracht, getrouw aan de beginselen gehuldigd door Willem den Zwijger.

Welken voedingsbodem vond de jonge hoogeschool en welke prikkels ontving zij uit de haar omringende samenleving? Zij was opgericht in de ontluikende gouden eeuw der Nederlanden. Rubens' leven spoedde ten einde, Frans Hals stond op het toppunt van zijn roem, Rembrandt telde dertig jaren, toen onze Voetius zijn intree-rede hield. In 1637 schreef Vondel zijn Gijsbrecht van Amstel. Doch niet alleen op het gebied der kunst was Nederland toen groot. In schier elk vak waarin begaafdheid, vernuft en vlijt vooruitgang waarborgen, blonken onze voorvaderen in die dagen uit.

Uitvoerig wees de rector-magnificus op den invloed, die er van de Reformatie op de Universiteit is uitgegaan, om aan het slot de periode van nieuw leven der Alma Mater te beschrijven.

Ongeveer zestig jaar geleden geraakte de Universiteit tot nieuw leven en tot een tevoren ongekende ontwikkeling onder leiding der natuurwetenschappen. Het getal der studenten werd in den loop der laatste periode bijkans vertiendubbeld. De twee voorloopers dezer grootsche opwaartsche beweging waren Donders en Buys Ballot. Toen Donders in 1889 stierf, had hij den aanvang

gezien der nieuwe aera, die de Universiteit groot zou maken. Sedert is en wordt in ons midden groot en baanbrekend werk verricht door mathematici, wis- en natuurkundigen, chemici, zoölogen, plantkundigen en geologen. Daarnaast beschikt de faculteit der geneeskunde, welke te Utrecht de grootste van alle is, over een statige reeks van moderne klinieken en laboratoria. Deze wetenschappelijke opleving, die in Nederland algemeen geweest is, heeft wederom haar grond gehad in het geestesleven van ons volk, dat omtrent 1830 een verandering onderging zoo diep als sedert de hervorming niet was voorgekomen. Een nieuwe bevrijding van eigengesmede kluisters, een tweede bewustwording van den geest hadden bezieling en krachten gewekt, die dra op schier elk gebied vrucht droegen en waarvan de samenleving nog heden teert. Ook de geesteswetenschappen ondervonden denzelfden heilzamen en vernieuwden invloed.
In 1925 verrijkte een kloekmoedige daad onze Universiteit in één slag met een volledige opleiding van toekomstige ambtenaren in Nederlandsch-Indië.
Het is helaas niet te loochenen, dat zich in de laatste vijf jaren dreigende wolken aan den gezichtseinder hebben vertoond, ja, dat zij thans geheel het zwerk bedekken. De groei der Universiteit is gestuit als gevolg der nationale inzinking. Zij heeft nu te strijden voor het behoud van hetgeen zij voor staat en volk kan doen. Ondanks de ongunst der tijden en den daaruit voortvloeienden druk blijven hare dienaren getrouw aan het beginsel dat voor hun leven geldt: zij zijn van zins zich in het belang der wetenschap elke inspanning te getroosten, in afwachting van den dag waarop een nieuwe golf van enthousiasme, oprijzende evenals vroeger uit de diepte der volksziel, de tijden zal veranderen en de Universiteit mede opvoeren tot ongekende bloei en kracht.
Moge de geest opstijgen gelijk een adelaar naar de zonne der gerechtigheid.

Uitreiking gulden eere-medaille aan de Koningin. —

Na zijn rede te hebben beëindigd, daalde de rector-magnificus af van den kansel, plaatste zich voor den zetel van de Koningin en sprak tot H. M. de volgende woorden:
„Majesteit, als rector-magnificus valt mij de hooge eer ten deel, aan Uwe Majesteit uit naam van den Senaat te mogen aanbieden de gulden eeremedaille der universiteit. De senaat heeft onlangs besloten deze medaille in te stellen en haar voor de eerste maal aan te bieden aan Uwe Majesteit bij gelegenheid van ons derde eeuwfeest.
Tevens veroorloof ik mij aan Uwe Majesteit de bij de medaille behoorende bul te overhandigen.
Moge het Uwe Majesteit behagen in de aanbieding der medaille een bewijs te zien van de verknochtheid en onwankelbare trouw der universiteit aan Uwe Majesteit."
De medaille is ontworpen door dr. Anna Roes, privaatdocente in de archaeologie aan de universiteit te Utrecht. Zij stelt voor aan de voorzijde een zittenden adelaar, die de vleugels ontvouwt en opziet naar de stralende zon met de lijfspreuk der universiteit „Sol justitiae illustra nos" (zonne der gerechtigheid beschijn ons). De fraai geornamenteerde keerzijde draagt het opschrift: „Wilheminae reginae academia traiectiai, (aan Koningin Wilhelmina, de Utrechtsche universiteit).

Universiteit Utrecht

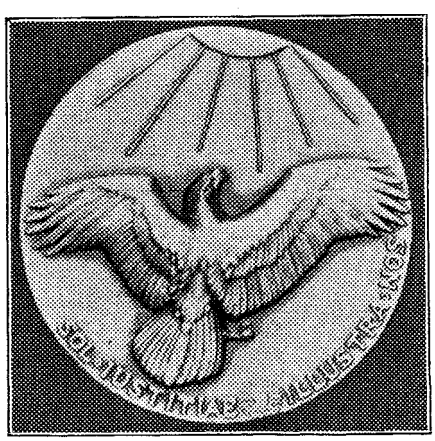

De tekst van de bul luidt: „Wilhelminae reginae maiestatique eius senatus academiae traiectinae per tria saecula superstitis aurum designavit cudit dedictavit honoris et pietatis causa".
(„Voor Hare Majesteit Koningin Wilhelmina heeft de Senaat der Utrechtsche Universiteit, na gedurende drie eeuwen gespaard te zijn gebleven, dezen gouden penning doen ontwerpen en slaan en hem aan Hare Majesteit aangeboden in eerbied en aanhankelijkheid".)

Antwoord van de Koningin. —

H. M. de Koningin aanvaardde de gulden medaille met bijbehoorende bul met de volgende woorden:
„De woorden door den heer president-curator en u gewijd aan de ontwikkeling en de lotgevallen dezer thans driehonderdjarige universiteit mogen tevens verklaren, waarom Ik er prijs op heb gesteld, heden persoonlijk aanwezig te zijn bij de plechtige viering van dezen mijlpaal in haar bestaan.
Want duidelijk bleek daaruit, welk een belangrijke plaats deze universiteit reeds van ouds inneemt in het leven van ons volk, welks wel en wee zij deelde, en tevens hoe zeer zij zich bewust is geweest van haar hooge roeping, haar schoone maar zware taak vervullende op een wijze, die hare thans levende en werkende leden met trots en voldoening mag vervullen.

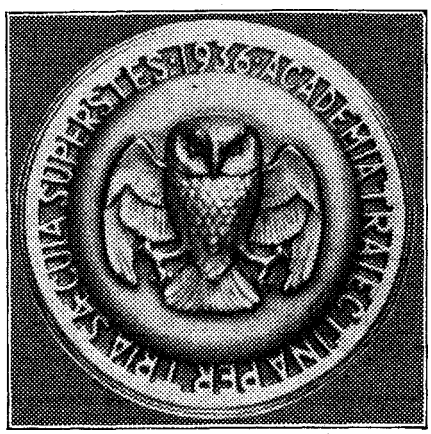

Ook is zij in het verleden voor tegenspoed niet gespaard gebleven, maar het geloof in haar roeping heeft zij daaronder steeds behouden en zoo hebben uwe voorgangers haar weten op te voeren tot een centrum van wetenschap, ver over onze grenzen bekend en geacht.
Weer zijn de tijden donker, maar ook thans weer versaagt dat geloof niet. Naast uwe woorden is de nieuwe gouden medaille daarvan het bewijs. Hoogelijk waardeer Ik het als eerste die uit uw handen te hebben ontvangen. Ik aanvaard haar als een hooge onderscheiding, maar behouden zal ik haar als het tastbare symbool van uw aller onwankelbaar vertrouwen in de toekomst der Utrechtsche universiteit, die Ik daarom alleen reeds in uw handen veilig reken".
Na deze met heldere stem gesproken woorden van de Koningin was het even stil, waarna het orgel de fantasie, in g-mol van Johan Sebastiaan Bach speelde.
Als laatste spreker werd de kansel betreden door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne. Deze sprak namens regeering de hartelijke gelukwenschen uit.

Eere-doctoraten. —

In aansluiting aan ons bericht op pag. 2262 B geven wij de volledige lijst der eere-doctoraten, die ter gelegenheid van het driehonderdjarig bestaan der rijksuniversiteit zijn verleend. De promoties hebben in de senaats-zitting van 24 Juni 1936 plaats gehad.
In de faculteit der Godgeleerdheid: dr. H. Kraemer te Aerdenhout, bij Haarlem, taalgeleerde op het gebied der Indonesische talen, die den stoot gaf tot de stichting der Theologische School te Batavia; prof. dr. W. F. Albricht te Baltimore, een der beste kenners van het oude Kanaän, die vele opgravingen in Palestina heeft verricht; prof. dr. Karl Barth te Bazel, bekend leider der Dialectische school in de Theologie; prof. dr. Emil Brunner te Zürich, voorman der Dialectische school, hoogleeraar in de Systematische en Practische Theologie.
In de faculteit der Rechtsgeleerdheid: Z.Exc. J. B. M. Hertzog te Kaapstad, minister-president van de Unie van Zuid-Afrika; Z. Exc. J. C. Smuts te Kaapstad, minister van de Unie van Zuid-Afrika; prof. dr. Henri Capitant te Parijs, vertegenwoordiger van het Fransche Burgerlijk Recht; prof. dr. Emiel van Dievoet te Leuven, bekwaam jurist, die zich verdienstelijk heeft gemaakt ten opzichte van de vernederlandsching der Belgische rechtstaal; F. H. Fentener van Vlissingen te Utrecht, voorzitter van de Kamer van Koophandel te Utrecht en voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel te Parijs; prof. dr. Hans Kelsen te Genève, hoogleeraar aan het Institut universitaire de Hautes Etudes internationales en prof. dr. Richard van Striol te Weenen, vertegenwoordiger van de Oostenrijksche school van economisten.
In de faculteit der Geneeskunde: prof. dr. L. Otten te Bandoeng, directeur van het instituut Pasteur aldaar; J. C. Renijsse te Rotterdam, arts-heelmeester van het Gemeente-Ziekenhuis aan den Coolsingel; prof. P. C. Flu te Leiden, kenner van tropische ziekten, zoowel in Oost- als in West-Indië; dir. dr. Henry H. Dale te Londen, directeur van het National Institute for medical research te Hampstead (Londen); prof. dr. G. Heymann te Gent, experimenteel physioloog en pharmacoloog; prof. dr. C. Wessely te München, wetenschappelijk en practisch oogheelkundige; prof. dr. W. B. Castle te Boston, experimenteel patholoog aan het Therndike Memorial Laboratory; prof. dr. M. Labbe te Parijs, beroemd clinicus-internist, vooral op het gebied der suikerziekte.
In de faculteit der Wis- en Natuurkunde: prof. dr. Enrico Fermi te Rome, onderzoeker op het gebied der experimenteele en theoretische natuurkunde, vooral betreffende de radio-actieve stoffen; prof. dr. Arnaud Denjoy te Parijs, voorheen te Utrecht, wiskundige van naam; prof. dr. H. Freundlich te Londen, academic fellow aan the University of London; prof. dr. V. M.

Goldschmidt te Oslo, adviseur der Noorsche regeering op mineralogisch gebied; Felix de Roy te Antwerpen, hoofdredacteur van Le Matin te Antwerpen, sterrenkundige van internationale reputatie; C. A. Backer te Heemstede bij Haarlem, botanicus en plantengeograaf, kenner van de flora van Java; prof. dr. Emile Perrot te Parijs, hoogleeraar in de faculteit van Pharmacie; prof. dr. J. J. baron von Uexkuell te Hamburg, leider van het Laboratorium für Umweltforschung te Hamburg.
In de faculteit der Letteren en Wijsbegeerte: prof. dr. Andreas Alfoeldi te Boedapest, archeoloog van grooten naam op het terrein der klassieke oudheid; prof. dr. J. Bidez te Gent, voorzitter van de Kon. Academie van België, nestor der Belgische klassische philologen; prof. dr. G. N. Clark, Oxford All Souls' College, historicus van beteekenis; prof. dr. L. J. Hammerick te Hellerup, hoogleeraar aan de Universiteit te Kopenhagen; Dom-Jacobus Huyben, O.S.B. te Egmond, geleerde op het terrein van de middeleeuwsche spiritualiteit en mystiek; prof. dr. E. Panofsky te Londen, docent aan verschillende universiteiten in Amerika; dr. Maurits Sabbe te Antwerpen, conservator van het Museum Plantijn aldaar; prof. dr. André Siegfried te Parijs, hoogleeraar aan het Collège de France, aardrijkskundige en economisch adviseur voor Volkenbondszaken.
In de faculteit der Veeartsenijkunde: dr. A. Vrijburg, veearts te 's-Gravenhage, voorheen lector voor Tropische ziekten aan de Veeartsenijschool te Utrecht; sir Arnold Theiler te Onderstepoort bij Pretoria, stichter van de veterinaire laboratoria te Onderstepoort en te Pretoria; prof. dr. Erik Agduhr te Upsala, verdienstelijk onderzoeker op het gebied der anatomie, physiologie en histologie. (Red. K. H. A.) **(V. b. 2262 B.)**

28 JUNI 1936

A. VEREENIGDE STATEN. — Financieele toestand. - Belastingwet aangenomen. —
Het deficit van de schatkist over het huidige fiscale jaar is op 4 Juni '36 de $ 3 milliard gepasseerd. Zonder rekening te houden met de bonus-betalingen zal het deficit voor het volgend jaar waarschijnlijk ongeveer $ 500 millioen minder bedragen dan voorspeld was. Dit is het gevolg van de hoogere inkomsten. Ten gevolge van de transacties van 4 Juni bedroegen de uitgaven $ 6.654.000.000, hetgeen $ 61 millioen hooger is dan het vorig jaar.
De betreffende commissie uit het congres heeft overeenstemming bereikt in de kwestie der belastinghervorming, waardoor de mogelijkheid eener definitieve verdaging van het Congres sterk is toegenomen. De nieuwe belastingen, ad $ 800 millioen, omvatten o.a. een verhooging der belasting van 8 tot 15% op vennootschappen.
Het Congres heeft vóór de verdaging het wetsontwerp tot heffing van $ 800 millioen vennootschapsbelasting aanvaard.
De belastingwet houdt in een belasting van 8—15% op alle inkomsten der vennootschappen, met een extra-belasting van 7—27% op onverdeelde winsten.
Er zijn speciale voorzieningen getroffen voor kleine vennootschappen, waarbij haar toegestaan wordt de 7% belasting toe te passen op de eerste 10% of op de eerste $ 5000 van de onverdeelde winst, al naar gelang welk van deze beide bedragen het grootste is.
Dividenden van maatschappijen welke in het bezit zijn van effectenbezitters zullen onderworpen zijn aan de normale 4% inkomstenbelasting.
De bestaande belastingen op de overwinsten en op het aandeelenkapitaal worden gehandhaafd; laatstgenoemde belasting wordt verlaagd van $ 1.40 tot $ 1 per $ 1000 kapitaal.
De wet, zooals zij op voorstel van den president ontworpen is, houdt bepalingen in inzake de belastingheffing op buitenlanders en op buitenlandsche vennootschappen welke bepalingen als volgt luiden:
1. 10% belasting op inkomsten, van buitenlanders, niet in de Ver. Staten gevestigd, uit bronnen in de Ver. Staten;
2. 22½% op inkomsten uit Amerikaansche bronnen door buitenlandsche maatschappijen met filialen in de Ver. Staten;
3. 15% op winsten uit bronnen, binnen de Ver. Staten door buitenlandsche maatschappijen, die geen filialen in de Ver. Staten hebben;
4. dezelfde 15% inkomsten-belasting op buitenlandsche banken en verzekering-maatschappijen als op soortgelijke Amerikaansche instellingen.
Volgens bericht uit Washington beteekent de nieuwe belastingwet, dat een maatschappij, die b.v. $ 10 millioen winst heeft gemaakt na aftrek van alle lasten, met uitzondering van de federale inkomstenbelasting op onverdeelde winsten er niet aan ontkomen kan meer te moeten betalen dan onder de oude wet, zelfs indien zij 99% van haar netto-winst als dividend zou uitkeeren.
Zelfs kleine maatschappijen zouden niet in staat zijn hieraan te ontkomen. Dividenden door een maatschappij aan een andere uitgekeerd, die thans onderhevig zijn aan een belasting van 1½% zullen een minimum-belasting dragen van 2¼%. Indien een maatschappij, welke dividend ontvangt, dit niet op haar beurt uitkeert aan de aandeelhouders, zou zij vallen onder de nieuwe belasting op onverdeelde winsten en ingehouden dividenden, welke 7% tot 27% kan bedragen. Evenals onder de oude wet wordt een vennootschapsbelasting geheven van 15% op de winsten boven $ 40.000. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Belastingwet 2285 D.)

B. NEDERLAND. — Bloembollenbedrijf. - Saneering.
De Algemeene Vereeniging voor Bloembollencultuur te Haarlem heeft op 22 Juni '36 het saneeringsvraagstuk besproken en besloten de maatregelen ter voorkoming van overmatige uitbreiding der teelt te handhaven, met opheffing van inlevering van surplus tegen vergoeding en zonder vaststelling van binnen- en buitenlandsche minimumprijzen. Een voorstel-Bennebroek om de huidige saneering in vollen omvang te handhaven indien de regeering alle surpluskosten en de kosten der saneering voor haar rekening neemt, werd eveneens aangenomen. (De Tijd)
(Vor. ber. Bloembollenbedrijf 2146 F.)

C. DE DARDANELLEN-KWESTIE. — Conferentie verdaagd. —
De zeeëngten conferentie is op 25 Juni tot na de vergadering van den Volkenbond verdaagd, dit in verband met het feit, dat de voornaamste afgevaardigden zich naar Genève moeten begeven en mede door de afwezigheid van Italië, welks handelsvloot het meest gebruik maakt van de Dardanellen.
De eerste debatten zijn geëindigd zonder dat eenstemmigheid over de hoofdpunten kon worden bereikt. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. blz. 2351 F.)**

D. NEDERLAND. — Werkloosheid. —
Het aantal werkloozen, ingeschreven bij de organen der openbare arbeidsbemiddeling, bedroeg op het einde van Mei 1936 392.884, tegen einde April 1936 415.746 en einde Maart 1936 429.046.
(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(V. b. 2305 F.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoerrecht op bevolkingsrubber. —
Na op 20 Mei 1936 tot *f* 34 te zijn verhoogd, is het uitvoerrecht op bevolkingsrubber per 100 K.G. drooggewicht met ingang van 24 Juni 1936 tot *f* 35 verhoogd. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 2298 E.; Rubber 2308 B.)

F. ENGELAND. — Minister Duff Cooper over de Engelsch-Fransche vriendschap. —
De Vereeniging „Frankrijk-Groot Brittannië" heeft op 24 Juni '36 een banket gehouden ter eere van den Engelschen minister van oorlog, Duff Cooper.
Tijdens den maaltijd hield Duff Cooper een rede, waarin hij o.a. zeide, dat de Engelsch-Fransche vriendschap geen gevoelskwestie, zelfs geen keuzekwestie is, doch een dringende noodzakelijkheid, een kwestie van leven of dood voor beide landen. Zich keerende tegen het vooroordeel van zekere Engelschen, die van meening waren, dat Engeland aan den grooten oorlog deelnam uit louter goedheid des harten, verklaarde Cooper: „Wij namen aan dezen oorlog deel omdat onze levensbelangen op het spel stonden en omdat onze levens in gevaar waren".
Aan het slot van zijn rede verklaarde Cooper, dat beide landen in een zoo gevaarlijk tijdvak de zaak van den wereldvrede niet beter kunnen dienen, dan door de wereld een doorloopend bewijs te geven van de solidariteit hunner vriendschap en eensgezindheid. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht Duff Cooper 2342 G.)

G. AMSTERDAM. — Haventarieven verlaagd. —
De Raad der gemeente Amsterdam heeft op 25 Juni '36 de voordracht tot verlaging van de haventarieven met 28% goedgekeurd, zonder stemming. Slechts de heer Schmidt wenschte te worden geacht te hebben tegengestemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Haven 2276 F.)

H. ZUID-AFRIKA. — Smuts bepleit versterking der weermacht. —
Smuts heeft op 25 Juni '36 een pleidooi gehouden voor versterking van de weermacht der Unie, waarbij hij verklaarde, dat Zuid-Afrika een aantrekkelijk lokaas vormde voor een begeerige natie. Het was volgens Smuts noodzakelijk, dat Zuid-Afrika op vriendschappelijken voet bleef met Brittannië.
Smuts verklaarde verder, dat men den Volkenbond

tot het bittere einde zou steunen en voegde er aan toe, dat de deloyaliteit onder de naties voorkomen had, dat de Volkenbond den Abessynischen oorlog had kunnen tegenhouden. (Manchester Guardian)

(Vor. ber. Generaal Smuts 1681 C.)

A. **BELGIE. — Kabinet Van Zeeland. - Regeeringsverklaring. —**

Aan de regeeringsverklaring, die op 24 Juni '36 in de Kamer door minister-president Van Zeeland is voorgelezen, ontleenen wij het volgende. Er werd een uiteenzetting gegeven van de middelen, die de regeering zal bezigen op het gebied der sociale hervorming. Voornamelijk behooren hiertoe de minimum-loonen, betaalde vacanties en een 40-urige werkweek in de z.g. ongezonde bedrijven.

Tevens werden maatregelen aangekondigd ten behoeve van den middenstand, mits de economische toestand gunstig en de begrooting in evenwicht blijft.

De regeering wenscht de verlaging der douane-rechten, vergrooting van den bloei der industrie, staatscontrôle op de credietinstellingen en de instelling van een landbouw-credietorganisatie.

In de verklaring werd tevens de herziening van de wet op de naamlooze en andere vennootschappen aangekondigd.

Het parlement zal zijn werkzaamheden beter moeten organiseeren. De begrootingen moeten vóór Februari zijn afgehandeld, zoo niet, dan zouden de voorgaande begrootingen krachtens een wet van toepassing moeten worden.

De regeering stelt vermindering van het aantal afgevaardigden en senatoren, alsmede de instelling van een staatsraad, voor. Aftreden der regeering zal slechts onder bepaalde omstandigheden mogelijk zijn.

Invoering zal worden gevraagd van het instituut der volksstemming. De corporatieve organisatie zal het onderwerp van een wetsvoorstel vormen, alsmede de kwestie van de onvereenigbaarheid van openbare ambten.

Koninklijke commissarissen zullen zich bezig houden met de regeling der financieele, industrieele en commercieele vraagstukken.

De regeering zal de buitenlandsche politiek harer voorgangers blijven volgen. (Handelsblad van Antwerpen)

(Vor. ber. Kabinet v. Zeeland 2338 A.)

29 JUNI 1936

B. **GENEVE. — Vergadering van neutrale staten. - De opheffing der sancties. - Hervorming van den Volkenbond. —**

De vertegenwoordigers der zeven „neutrale" staten hebben zich op 25 Juni eenstemmig uitgesproken voor de opheffing der sancties.

Op 26 Juni zijn de neutrale staten opnieuw bijeengekomen ter bespreking van de kwestie van de hervorming van den Volkenbond. Hoewel er geen enkele beslissing werd genomen, was men eenstemmig van meening, dat het handvest versterkt moest worden door versterking van de interpretatie, liever dan door wijziging van de bepalingen ervan.

Ook de instelling van een commissie, die de geheele kwestie zou moeten bestudeeren, werd aanbevolen.

(Journal de Genève) **(Vorig bericht Neutrale Staten 2299 F; Sancties 2344 B.)**

C. **VOLKENBOND. — Nicaragua zegt lidmaatschap op. —**

Nicaragua heeft op 27 Juni besloten den Volkenbond te verlaten. De regeering van Nicaragua heeft geen enkele verklaring gegeven over de redenen van haar uittreding uit den Bond. Sedert 3 November 1925 maakte Nicaragua deel uit van den Volkenbond.

(Journal de Genève)

D. **VOLKENBOND. — Hervorming voorgesteld. - Behandeling van het Abessynisch-Italiaansch Conflict uitgesteld. - Italië houdt zich afzijdig. —**

Onder voorzitterschap van minister Eden heeft de Volkenbondsraad op 26 Juni zijn in Mei onderbroken 92ste zitting voortgezet.

De vrij langdurige besprekingen betroffen niet in hoofdzaak het Ethiopisch geschil doch de kwestie der hervorming van den Volkenbond, welke aangelegenheid door den gedelegeerde van Chili, Rivas Vicuna, ter sprake werd gebracht.

De argumentatie der regeering van Chili is als volgt: Chili is een voorstander van de universaliteit van den Volkenbond; zij acht het daarom ook gewenscht dat de niet-Volkenbondsleden worden gepolst over de mogelijkheid van een terugkeer tot den Volkenbond en dat de Bond op zoodanige wijze wordt hervormd dat de toetreding van de niet-Volkenbondsstaten mogelijk zal worden. Anderzijds ziet Chili niet in waarom een land bij een geschil betrokken zou worden waarbij het geen rechtstreeksch belang heeft. De regeering van Chili wil den oorlog localiseeren en het geval vermijden dat iedere oorlog tot een wereldoorlog hetzij van militairen, hetzij van economischen aard zal uitgroeien.

Zelfs wanneer toekomstige conflicten groote afmetingen zouden kunnen aannemen, wenscht Chili er zooveel mogelijk buiten te blijven.

Noch Litwinof, noch Titulescu, noch Delbos, die juist van het beginsel van de ondeelbaarheid van den vrede uitgaan, konden zich bij de Chileensche argumenten aansluiten.

Op voorstel van Eden werd besloten, de verdere beraadslaging over het vraagstuk van de hervorming van den Volkenbond uit te stellen tot na afloop van de bijeenkomst der Volkenbondsvergadering.

Over Abessynië werd heel weinig gesproken.

Ras Nassiboe nam als vertegenwoordiger van Abessynië aan de raadstafel plaats, maar Eden sprak terstond de meening uit, dat de Raad zich er toe moest bepalen kennis te nemen van het feit, dat de kwestie in de algemeene vergadering zal worden behandeld.

Van graaf Ciano, den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, heeft Eden een schrijven ontvangen, waarin o.a. wordt verklaard, dat gezien den tegenwoordigen toestand de Italiaansche delegatie niet kan deelnemen aan de bijeengeroepen zitting.

Zelfs aan de beraadslaging over punt 3 der agenda (het wederzijdsche garantieverdrag tusschen Groot-Brittannië, België, Italië en Frankrijk, dat te Locarno werd geteekend) zal de delegatie niet kunnen deelnemen.

Ook de kwestie van het verdrag van Locarno werd aangehouden tot een later tijdstip, aangezien de Engelsche regeering niet in het bezit is van het Duitsche antwoord op de Engelsche vragenlijst. (Journal de Genève)

(V. b. Volkenbond 2318 A.; Locarno-kwestie 2293 D.)

E. **BELGIE. — Sociale wetten aangenomen. —**

De Belgische Kamer heeft op 27 Juni '36 de discussies over de drie sociale wetsontwerpen, welke de regeering ingediend had, beëindigd.

Het resultaat is geweest, dat het wetsontwerp, dat het minimumloon per dag op frs. 32 vaststelt, en de wet met betrekking tot het betaald verlof van zes dagen, met algemeene stemmen werd aangenomen.

Na eenige discussie werd het derde wetsontwerp — dat inzake de 40-urige werkweek — met 163 stemmen vóór en 23 onthoudingen aangenomen.

Wat het betaald verlof betreft, het zal volgens het wetsontwerp worden toegekend, nadat de arbeider een jaar in dezelfde stad of in hetzelfde bedrijf zal hebben gewerkt. Werkgevers, die zich niet aan deze wet houden, zullen kunnen worden veroordeeld tot het betalen van zware boeten, of zelfs tot gevangenisstraf.

Wat de 40-urige werkweek betreft, deze wil men invoeren in die bedrijven, waar de omstandigheden waaronder de arbeiders werken, gevaarlijk of ongezond zijn. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. 2357 A.; Wetsbesluiten 1612 D.)

F. **BELGIE. — De stakingen. - Een overzicht van den toestand. —**

Na de publicatie van het manifest der vakvereenigingen is op 24 Juni '36 de staking in vele bedrijven geëindigd.

In verschillende bedrijven zijn echter nieuwe stakingen uitgebroken. In het Kortrijksche o.a. is het werk neergelegd in 50 kleine bedrijven met tezamen 4000 arbeiders. Te Brussel heeft de staking zich uitgebreid tot verschillende banken. In Antwerpen dreigt een staking bij de Rijn- en Binnenvaartschippers, welke een reeks eischen gesteld hebben; bij niet inwilliging waarvan de staking geproclameerd zal worden.

De paritaire commissie voor de diamantnijverheid heeft op 25 Juni '36 besloten tot een loonsverhooging van 10% bij een minimum uurloon van vijf francs en zes dagen betaalde vacantie per jaar.

Op 29 Juni is een algemeene staking in de papierindustrie uitgebroken, die, als zij niet spoedig wordt bijgelegd, van funesten invloed op het dagbladbedrijf zal blijken, daar een nieuwe prijsstijging van het papier het de dagbladen onmogelijk zou maken de thans geldende verkoopprijzen te handhaven.

(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. 2348 A.)**

G. **FRANKRIJK. — Stakingen. —**

De havenarbeiders van Oran in Fransch-Noord-Afrika hebben zich op 25 Juni bij de stakingsbeweging aangesloten en de in de haven liggende stoomschepen bezet.

In een oproep vestigt het Fransche vakverbond met

de meeste klem de aandacht van de arbeiders op de absolute noodzakelijkheid om op de meest strikte wijze de orde in het land te handhaven.
Het eischt van de arbeiders, die nog geen voordeelen genoten hebben van het mantelaccoord, dat zij beginnen met bij de directies hun eischen in te dienen en niet eer een staking afkondigen, dan wanneer zij stuiten op een weigering om te onderhandelen of op een ontoegeeflijke houding van de zijde der patroons.
Op alle marinewerven te St. Nazaire is op 26 Juni een staking uitgebroken. Het aantal stakers bedraagt meer dan 9.000.
De staking der zeelieden te Marseille is geëindigd. Verschillende passagiersschepen hebben de haven verlaten.
Te Nancy is de stakingsbeweging weder belangrijk verscherpt. Stakers bezetten de gasfabrieken, waarop de burgemeester besloot de werkplaatsen door een afdeeling mobiele garde te doen ontruimen en onder militaire bezetting te plaatsen.
Aan de Côte d'Azur hebben een aantal hotelhouders besloten hun bedrijven te sluiten, dit als protest tegen de nieuwe sociale wetten.
(L'Intransigeant - Le Temps - Le Journal) **(2338 B.)**

A. TH. M. KETELAAR OVERLEDEN. —
Op 72-jarigen leeftijd is op 27 Juni '36 te Amsterdam overleden het Tweede Kamerlid de heer Th. M. Ketelaar.

Th. M. Ketelaar.

Theodoor Matthieu Ketelaar werd op 6 Mei 1864 te Amsterdam geboren. Hij volgde de kweekschool voor onderwijzers in zijn geboortestad, waar hij van 1882 tot 1897 zich aan de opvoeding van de jeugd wijdde. In dit laatste jaar werd hij voor den Vrijzinnig Democratischen Bond tot lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal gekozen, waar hij op 21 December 1897 zitting nam. In 1889 werd hij secretaris van den Bond van Nederlandsche Onderwijzers en redacteur van het orgaan „De Bode". Hij bleef dit tot 1907, toen hij werd benoemd tot schoolopziener in het arrondissement Hilversum, terwijl hetzelfde jaar zijn verkiezing tot lid van den raad der gemeente Amsterdam bracht. Beide functies gaf de heer Ketelaar op in 1912, toen hij, na een zevenjarig lidmaatschap van de Provinciale Staten van Noord-Holland, werd gekozen tot Gedeputeerde.
Als lid van het college van Gedeputeerde Staten heeft hij tot 1923 gearbeid; daarna was hij weder lid van den gemeenteraad van Amsterdam. Van 1925 tot 1927 bekleedde de heer Ketelaar het ambt van wethouder van Onderwijs en Kunstzaken.
Belangrijk werk heeft de heer Ketelaar ook verricht als penningmeester van het Centraal Genootschap voor Kinderherstellingsoorden en Vacantiekolonies, welke functie de overledene sedert 1906 vervulde.
(Alg. Handelsblad)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Gottfried Zarnow — „Verbündet . . . verraten". Habsburgs Weg von Berlin nach Paris (Albert Nauck & Cie., Zürich) **(Vor. ber. 2347 G.)**
Engelsch: G. C. Beresford (M' Turk) — "School-days with Kipling". (Gollancz)
E. K. Venables — „Behind the smile in real Japan". (Harrap) **(Vorig bericht 2347 G.)**
Fransch: Paul Claudel — „Figures et Paraboles". (Edit. de la N. R. F., Paris)
Jacques Soustelle — „Mexique, terre indienne". (Grasset) **(Vorig bericht 2347 G.)**
Italiaansch: Raffaele Calzini — „La Commandante Veneziana". (Mondadori, Milano) **(V. b. 2347 G.)**
Nederlandsch: Leonhard Huizinga — „De gestroomlijnde Wereld". (Uitg. Mij. „Elsevier", A'dam 1936) **(Vorig bericht 2347 G.)**
Spaansch: H. R. Romero Flores — „Estudio psicológico sobre Lope de Vega". (Sucesores de Rivadeneyra, Madrid) **(Vor. ber. 2347 G.)** (Red. K. H. A.)

30 JUNI 1936

C. CHINA. — Burgeroorlog. —
De leiders van het Zuid-Westen, Tsjen Tsji Tang Li Tsjoen Jen en Pei Tsjoeng Hsi, hebben een gemeenschappelijk telegram aan maarschalk Tsjang Kai Sjek gezonden waarin zij er hun leedwezen over uitspreken, dat de actie in het Westen door de Nankingregeering niet begrepen is.
De militaire leiders van Kwantoeng en Kwangsi versterken de grensgarnizoenen dezer provincies, organiseeren een boerenmilitie en een geregeld leger. De generaal van het Kwangsileger Pai Tsjoen-hsi gaat voort met de mobilisatie zijner troepen voor den opmarsch naar het Noorden.
Kwantoeng heeft besloten een leening aan te gaan van 12 millioen Mexicaansche dollars voor de versterking van de luchtmacht van deze provincie.
De minister van Oorlog der Nanking-regeering en de chef van den generalen staf hebben een telegram gezonden aan de generaals van het zuidwesten, waarin zij het terugtrekken der zuidelijke troepen uit Hoenan, Kiangsi en Kweitsjau eischen. Indien aan dit verzoek wordt voldaan, zullen de troepen van Nanking uit Hoenan terugtrekken. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2342 B.)

D. PALESTINA. — Onlusten. - Dreiging uit Transjordanië. —
De onlusten in Palestina duren nog steeds voort. Ten gevolge van een explosie bij een brug is het wegverkeer tusschen Jeruzalem en Jericho verbroken.
Op 25 Juni heeft een ernstig gevecht plaats gehad bij het dorp Kabalan op den weg van Nabloes naar Ramallah tusschen Britsche politietroepen en Arabische rebellen, deze trokken pas terug na zware verliezen te hebben geleden.
Op denzelfden weg had bij het dorp Akraba nog een treffen plaats tusschen soldaten en Arabieren. Hierbij werd een Schotsch soldaat gedood.
De pijpleiding, die het water van de kust naar Jeruzalem aanvoert, is door terroristen beschadigd.
De Arabische opstandige beweging, die tot dusverre tot Palestina beperkt is gebleven, zou zich volgens de „News Chronicle" over Transjordanië uitbreiden. Ieder oogenblik zouden 60.000 Bedoeïnen den Jordaan kunnen overtrekken om zich te voegen bij de opstandige Arabieren.
Op 26 Juli is op het traject Haifa—Lydda een personentrein tengevolge van een aanslag ontspoord. De machinist en een soldaat kwamen om het leven, twee andere soldaten werden zwaar gewond.
Te Hebron, waar ernstige gevechten plaats hadden, is de staat van beleg afgekondigd. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2348 B.)

E. PROF. DR. C. SNOUCK HURGRONJE OVERLEDEN. —
Onze hooggeachte supervisor van Arabische zaken, prof. dr. C. Snouck Hurgronje, is op 26 Juni '36 te Leiden overleden. (Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — P.T.T. - Verlaging van porto. —**
Het porto voor locale brieven met een gewicht van ten hoogste 20 gram wordt met ingang van 1 Juli '36 verlaagd van vijf tot drie cent en voor een gewicht van 20—40 gram van tien tot zes cent. Het tarief boven 40 gram blijft ongewijzigd.
Het porto voor locale briefkaarten wordt met ingang van 1 Augustus verlaagd van drie tot twee cent; dat voor de dubbele briefkaarten (met betaald antwoord) van zes tot vier cent.
Voor den wereldoorlog bedroeg het porto voor een localen brief tot en met 20 gram eveneens drie cent en voor een locale briefkaart anderhalve cent, plus een halve cent voor het formulier. (A. N. P.)
(Vorig bericht P.T.T. 2229 D.)

B. **TIN. — Productiequota verhoogd. —**
Het Internationale Tin-Comité heeft de productiequota voor het derde kwartaal 1936 vastgesteld op 90% der standaardtonnage vergeleken met 85% over het tweede kwartaal en 90% over het eerste kwartaal. (De Telegraaf) **(Vorig bericht Tin 1709 A.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Presidentsverkiezingen. - Roosevelt candidaat der Democraten. —**
President Roosevelt is op 27 Juni '36 door de democratische conventie bij acclamatie aanvaard als candidaat voor het presidentschap der Ver. Staten. Zijn candidatuur werd in zestig redevoeringen verdedigd. (New York Herald Tribune) **(Vor. ber. Presidentsverk. 2337 E; Roosevelt 2296 A.)**

D. **FRANKRIJK. — Nationalisatie van de Oorlogsindustrie. —**
Een ontwerp inzake de nationalisatie der oorlogsindustrie is op 26 Juni '36 door den president der republiek geteekend.
Het bevat drie belangrijke bepalingen, waaronder deze, dat bij decreet van den ministerraad tot geheele of gedeeltelijke nationalisatie van oorlogsindustrieën zal kunnen worden overgegaan; voorts de contrôlemaatregelen en de modaliteiten op de uitvoering ervan. (L'Intransigeant)

E. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 30 Juni '36 haar rentetarieven over de geheele linie opnieuw met een half procent verlaagd.
Het wisseldisconto wordt derhalve teruggebracht van 4 tot 3½%. (Keesings Financieel Archief) **(2353 C.)**

F. **ZWITSERLAND. — Haile Selassie te Genève. —**
Op 26 Juni '36 is Haile Selassie te Genève aangekomen.
Aan de vertegenwoordigers van de pers verklaarde de Negus, dat hij zijn eischen handhaaft en van den Volkenbond verlangt, dat deze zijn verplichtingen nakomt.
De Negus heeft een verklaring aan den Volkenbond doen toekomen, waarin hij zegt dat minder dan de helft van het grondgebied van Abessynië door de Italiaansche troepen is bezet en dat zelfs dit gedeelte zich nog niet in hun bezit bevindt, daar slechts hier en daar vijandelijke troepen gekampeerd zijn.
De Abessynische troepen hebben hun verzet voorloopig moeten staken wegens gebrek aan wapenen en munitie, doch deze tijdelijke stilstand mag niet worden beschouwd als een opgeven van den strijd, noch als de erkenning van het voldongen feit.
De Negus deelt verder mede, dat zich in het niet-bezette deel van Abessynië een geregelde regeering bevindt, die door den Negus zelf is gevormd en aan wie hij de noodige volmachten voor het bestuur van het land en voor de handhaving van het gezag heeft toevertrouwd. De Negus staat in verbinding met deze regeering.
Hij herhaalt verder, dat hij geen afstand van zijn rechten heeft gedaan. Daarom verlangt hij nogmaals namens het Abessynische keizerrijk, als lid van den Volkenbond de eerbiediging van de territoriale integriteit en van de politieke onafhankelijkheid.
De Negus heeft er ook nimmer van afgezien om van alle Volkenbondsstaten de naleving te verlangen van de aan Abessynië door de toetreding van dit land tot den Volkenbond gedane en in het Volkenbondsverdrag nader omschreven beloften.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. Haile Selassie 2324 B.)**

G. **NEDERLAND. — Bacon. - Uitbreiding van het recht van inschrijving. —**
De nieuwe bacon-regeling is op 26 Juni '36 in werking getreden en houdt in, dat voor de bereiding van bacon voor de Centrale zullen kunnen inschrijven:
1. de voormalige participanten van het baconcontract;
2. zij, die georganiseerd zijn bij de Centrale of een aanvrage daartoe hebben ingediend en in de periode 1 Jan. 1929—1 Aug. 1932 gedurende eenigen tijd de beschikking hebben gehad over een baconbedrijf, hetwelk op 1 Juni '36 voldeed aan de eischen, gesteld door de Ver. Baconcontrôle.
Ingeschreven wordt per 3 maanden en tot 35% der fabriekscapaciteit op 1 Juni '36, doch in geen geval meer dan de thans toegewezen hoeveelheid per bedrijf. (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2215 A.)**

H. **PROF. DR. C. SNOUCK HURGRONJE. — Levensbeschrijving. —**
Christiaan Snouck Hurgronje werd op 8 Febr. 1857 te Oosterhout (N.-B.) geboren. Hij studeerde van 1874 tot 1880 aan de Leidsche universiteit Theologie en Semietische letteren en in 1880 promoveerde hij op het proefschrift: „Het Mekkaansche feest".
Na nog eenigen tijd te Straatsburg gestudeerd te hebben, werd hij aangesteld als leeraar aan de gemeente-instelling voor opleiding van Oostindische ambtenaren te Leiden.
In 1884 ondernam dr. Snouck Hurgronje een reis naar Mekka, waar hij onder den naam Abd al Ghaffar verbleef.
In 1887 werd hij tot lector aan de universiteit te Leiden benoemd. In 1888—1889 verscheen zijn uit twee deelen bestaand werk over Mekka. In 1889 vertrok dr. Snouck Hurgronje naar Indië als wetenschappelijk adviseur der Ned.-Indische regeering voor inlandsche en Arabische zaken. In 1891 ging hij blijvend in Indischen dienst over als adviseur voor de Oostersche talen en het Mohammedaansch recht.
Nadat hij eerst in 1892 een geheim verslag aan de regeering had uitgebracht omtrent de religieus-politieke toestanden op Atjeh, verscheen in 1893 en 1894 het uit twee omvangrijke deelen bestaande werk „De Atjehers".
Bij gouvernementsbesluit van 8 April 1898 werd dr. Snouck Hurgronje's functie uitgebreid: hij werd adviseur voor Inlandsche zaken.
Ten slotte werd hij in 1907, een jaar nadat hij uit Indië was teruggekeerd, tot hoogleeraar in het Arabisch aan de Leidsche universiteit benoemd.
Tot 1927, toen hij den 70-jarigen leeftijd had bereikt, bleef prof. Snouck Hurgronje hoogleeraar aan de Leidsche universiteit, doch ook nadien is hij nog voortgegaan met doceeren. In den loop van zijn lang en vruchtbaar leven heeft het hem niet aan waardeering ontbroken. In 1898 werd hij bevorderd tot commandeur in de Orde van den Ned. Leeuw. Van 1888 af was hij lid van de Kon. Akademie van Wetenschappen, in 1925 werd hij correspondeerend lid van de Russische Akademie van Wetenschappen te Leningrad, in 1926 verwierf hij het eeredoctoraat van de universiteiten te Parijs, in 1927 het eeredoctoraat van de Sorbonne, in 1928 werd hij eerelid van de Asiatic Society of Bengal, van het Institut d'Egypte, van de Russische Akademie van Wetenschappen, van het Royal Anthropological Institute of Great Britain and Ireland, buitenlandsch lid van de Reale Accademia Nazionale dei Lincei, in 1930 werd hij buitenlandsch lid van de Gesellschaft des Wissenschaften te Göttingen.
In 1933 viel prof. Snouck Hurgronje het grootkruis in de orde van Oranje-Nassau ten deel.
Van zijn publicaties citeeren wij tenslotte nog: Het Gajoland (1911), Lectures on Mohammedanism (1914), Heilige Oorlog, made in Germany (1915), Verspreide geschriften (6 deelen) 1923. (Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vorig bericht 2358 E.)

I. **NEDERLAND. — Voetbal. - Feyenoord kampioen van Nederland. —**
De op 27 Juni '36 te Rotterdam gespeelde wedstrijd Feyenoord—Be Quick, werd met 3—2 door Feyenoord gewonnen, die hierdoor het landskampioenschap veroverde. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht Voetbal 2334 A.)

K. **DR. BERNHARD VON BUELOW OVERLEDEN.**
Op 21 Juni '36 is de Duitsche staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, dr. Bernhard Wilhelm von Bülow, tengevolge van een longontsteking overleden.
Dr. Bernhard Wilhelm von Bülow werd op 19 Juni 1885 in Potsdam geboren. Hij studeerde rechten en werd op 1 Januari 1912 als attaché op de Duitsche legatie te Washington aangesteld.
In April 1913 keerde hij naar Berlijn terug. Van 1914 tot November 1915 stond hij als reserve-officier op het slagveld. Daarna ging hij naar Constantinopel en werd in Mei 1916 benoemd tot legatie-secretaris aan het gezantschap te Athene.
Tot 1919 was von Bülow weer verbonden aan het departement van Buitenlandsche Zaken te Berlijn.
In 1923 trad hij andermaal in diplomatieken dienst en was sedertdien belast met de leiding van de af-

deeling volkenbondsaangelegenheden op het departement van Buitenlandsche Zaken. Op uitdrukkelijken wensch van den toenmaligen minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Curtius, werd von Bülow in 1930 als opvolger van Schubert tot staatssecretaris benoemd. (Berliner Tageblatt)

1 JULI 1936

A. NEDERLAND. — De zeepindustrie in 1935. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de voorloopige uitkomsten mede van de statistiek van voortbrenging en gebruik van de zeepnijverheid in 1935.

	gemidd. 1926/1930	1934	1935
Aantal ondernemingen . . .	61	56	58
Hoeveelh. (× 1.000.000 K.G.) van:			
a) Verbr. oliën, vetten en vetzuren	34,2	39,0	42,3
b) binnenlandschen afzet van toilet- en medic. zeep . .	2,2	2,8	2,9
zeepvlokken en -schilfers (met ca. 80% vetzuur) . .		0,6	0,8
andere harde en vloeibare huishoud- en textielzeep . .	10,6	12,4	14,9
zeeppoeder (boven 30% vetz.)	12,5	16,1	19,0
waschpoeder		6,8	6,2
totaal verbruik grondst., brandst. enz. (× *f* 1 mill.)	20,2	10,1	11,4
tot. productie (× *f* 1 mill.)	31,5	21,2	21,9
Sterkte personeel op ca. 15 September	2420	2820	2820

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 1035 B.)**

B. J. H. VEDER OVERLEDEN. —
Op 90-jarigen leeftijd is op 25 Juni '36 te Rotterdam overleden de heer J. H. Veder.
Jan Hoyte Veder werd den 29sten April 1846 te Rotterdam geboren. In 1894 werd hij tot directeur-generaal bij de Bijbank der Nederlandsche Bank benoemd. Nadat hij deze functie twee jaar had vervuld, werd hij tot directeur, en nog een jaar later tot president van het bestuur benoemd. In 1921 werd hem als zoodanig eervol ontslag verleend.
De heer Veder was gedurende 14 jaar lid van de Kamer van Koophandel en Fabrieken, terwijl hij aan de oprichting van de Vereeniging voor den Goederenhandel en de stichting van de Termijnmarkt voor koffie eveneens heeft medegewerkt. Ook was hij langen tijd voorzitter van de commissie voor de Rijnvaart.
Commissariaten heeft hij o.a. vervuld in de Holland-Amerika lijn, de Nederlandsche Handelmaatschappij en de Nieuwe Afrikaansche Handelsvennootschap.
De overledene was ridder in de Orde van den Ned. Leeuw. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

C. NEDERLAND. — Nationaal Crisis-Comité. - Totaal der uitkeeringen. —
Uit de gegevens van de gerechtelijke- en armenzorgstatistiek blijkt, dat het Nationaal Crisis-Comité gedurende zijn bestaan van December 1931 tot Mei 1936, tezamen met de plaatselijke afdeelingen, voor steunverleening A en credietsteun heeft uitgegeven: in 1932 *f* 2.650.893 (December 1931 inbegrepen); in 1933 *f* 1.964.725; in 1934 *f* 1.899.566; in 1935 *f* 1.854.774 en in 1936 *f* 607.618. In totaal dus *f* 8.977.576.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Nationaal Crisis-Comité 2261 C.)

D. ZWEMSPORT. — Nieuwe wereldrecords. —
Bij de te New York verzwommen dameskampioenschappen verbeterde mevr. Kight-Wingard twee wereldrecords. Over de mijl (1609 meter) deed zij 24 minuten 7.2 sec. (oud record 24 minuten 34.6 sec., gevestigd op 3 Juli 1930 door Helen Madison). Over de 1500 meter deed zij 22 min. 39.2 sec. (oud record 23 min. 17.2 sec., gevestigd op 15 Juli 1931 door Helen Madison).
Dit laatste record is echter reeds op 26 Juni achterhaald door de Deensche Grethe Frederiksen, die de 1500 meter in 22 min. 36.7 sec. aflegde.
Voorts heeft Ralph Flanagan een nieuw wereldrecord gevestigd op de 880 yards vrijen slag met een tijd van 10 min. 7 sec.; het oude wereldrecord stond op zijn eigen naam met een tijd van 10 min. 7.6 sec.
(New York Herald Tribune - Berlingske Tidende)
(Vorig bericht Wereldrecords 2175 D.)

E. NEDERLAND. — Zuivelorganisaties zeggen medewerking op aan minister Gelissen. —
De drie zuivelorganisaties, n.l. de Alg. Ned. Zuivelbond, de V. V. Z. M. en de Bond van Kaasproducenten zullen na 1 Juli '36 iedere bemoeiing met de uitvoering der exportregeling van de hand wijzen, dit als gevolg van het besluit van minister Gelissen, om een deel van den export, die verdeeld wordt op grond van basisjaren, te gaan ontdooien. (De Telegraaf)
(V. b. Zuivelpositie 1553 C; Alg. Ned. Zuivelb. 1972 F)

F. BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Motie van vertrouwen. —
Na het beëindigen der debatten over de regeeringsverklaring, heeft de Kamer op 29 Juni '36 met 119 tegen 51 stemmen en negen onthoudingen haar vertrouwen in de regeering uitgesproken.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Kab. v. Zeeland 2357 A.)**

G. LUCHTVAART. — Hoogte-record van Maryse Hilsz. —
De Fransche aviatrice Maryse Hilsz heeft een hoogte bereikt van 14.310 meter, hetgeen een nieuw wereldrecord voor vrouwen is. Het oude record stond op naam van de Italiaansche aviatrice Negrone, met 12.043 meter. (L'Auto) **(Vorig bericht 1851 C.)**

H. NEDERLAND. — Contingenteeringen. - Toiletzeep.
Bij Kon. besluit van 30 Juni '36 is gecontingenteerd de invoer van geparfumeerde zeep, transparante zeep, medicinale zeep, een en ander in blok-, staaf- of tabletvorm; voorts van geparfumeerde zeeppoeder, alsmede van geparfumeerde zachte en vloeibare zeep. Deze contingenteering is met ingang van 1 Juli '36 in werking getreden en geldt voor 3 maanden. Het percentage van den toegestanen invoer is 60 van het netto gewicht van den gemiddelden invoer in 3 maanden van 1935. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Contingenteeringen 2305 E.)

I. VOLKENBOND. — Britsch-Fransche overeenstemming inzake de opheffing der sancties. - Geen erkenning der annexatie van Abessynië. —
Tusschen de Fransche en Britsche staatslieden, Blum, Delbos, Eden en Stanhope, heeft een conferentie plaats gevonden, die tot zeer bevredigende resultaten heeft geleid.
De Britsche en Fransche standpunten inzake de te volgen Europeesche politiek zijn elkander zoo dicht genaderd, dat men van „identiteit van beider inzichten" kan spreken.
Wat de sancties betreft, deze zullen nog deze week opgeheven worden tijdens een sanctie-conferentie der 52 staten.
Voorts werd besloten dat de verovering van Abessynië door Italië niet erkend zal worden, zonder dat men er evenwel op zal aandringen, een scherpe resolutie over Italië's optreden in Oost-Afrika te doen aannemen. Op grond van mededeelingen der Italiaansche regeering is namelijk gebleken, dat Rome bereid is, zijn plaats in de internationale samenwerking te hernemen, zoodra de sancties opgeheven zijn, zonder dat de Italiaansche regeering verder aanstoot zal nemen aan de al dan niet erkenning van de verovering van Abessynië en de keizer-proclamatie van Victor-Emanuel. (Journal de Genève - A. N. P.)
(Vor. ber. Volkenbond 2357 D; Sancties 2357 B.)

2 JULI 1936

A. Monumentendag te Leeuwarden. — Rede van dr. Jan Kalf over Friesche monumenten.

Op 13 Juni '36 heeft de commissie voor den monumentendag haar jaarlijksche bijeenkomst gehouden. De vergadering werd geopend door den eere-voorzitter, mr. P. A. V. baron van Harinxma thoe Slooten, commissaris der Koningin in Friesland.

Daarna hield dr. Jan Kalf, directeur van het Rijksbureau voor de monumentenzorg te 's-Gravenhage een rede over Friesche monumenten.

Het gedurende meer dan een eeuw verrichte systematische terpenonderzoek heeft ons geleerd, dat de heidensche Friezen een eigen cultuur bezaten, die zelfs tot een belangrijke kunst heeft geleid.

In zijn boek over Friesland vóór de elfde eeuw heeft Boeles aangetoond, dat de prachtige lijfsieraden, gevonden te Wieuwerd en Hoogebeintum, autochthoon Friesch werk zijn uit de zevende eeuw en hiermede is het volk, dat een eeuw later Bonifacius vermoordde, in een nieuw licht gekomen.

Van de eerste periode van het Christendom, zoo vervolgde spreker, waarin de kerkjes van hout werden opgetrokken, is in Friesland nauwelijks iets bewaard gebleven. Het duurt tot de elfde eeuw vóór wij het begin vinden van een Christelijke architectuur, waarvan de voorbeelden ons dan verder in een samenhangende reeks zijn bewaard gebleven. Als om ons de buitenlandsche herkomst van deze bouwkunst goed in te prenten, heeft een van haar oudste monumenten, de krypt van de kerk te Rinsumageest, zuilen van travertijn en kapiteelen, waarvan wij de onmiddellijke voorbeelden in Lombardije kunnen aanwijzen, zoodat men den indruk krijgt, dat dit alles kant en klaar uit Italië is aangevoerd.

In zijn Geschiedenis der Nederlandsche Bouwkunst heeft Vermeulen er terecht op gewezen, dat, van alle Nederlandsche gewesten, Friesland het rijkst is aan Romaansche kerkjes. Gelukkig stellen nog bewaarde kerkjes ons in staat ons een denkbeeld te vormen van deze Friesche Romaansche architectuur, wat in het bijzonder het geval is met kerkjes van Oudega Sm. en Oldeberkoop, die door restauratie zooveel mogelijk tot hun oorspronkelijke gedaante zijn teruggebracht. De groote kerken in de steden zijn in Friesland alle in de vijftiende en zestiende eeuw herbouwd en meestal in later tijd zóózeer geschonden, dat men zich hun oorspronkelijke gedaante nauwelijks meer kan voorstellen.

Een sterk eigen karakter dragen in Friesland de torens, gekenmerkt als zij zijn door hun zadeldak tusschen twee gevels aan Oost- en Westkant. Zij zijn tegenwoordig typisch voor het Friesche landschap, maar het is de vraag of dit altijd zoo geweest is. Niet alleen zijn deze gevels bijna nergens meer origineel. Het is ook de vraag of in den Romaanschen tijd de torens niet een veel rijker bekroning hebben gedragen, bestaande uit gevels op elk der vier zijden, die een steenen of houten achtzijdige spits droegen. Torens als die van Bedum en Schildwolde in Groningerland leveren nog voorbeelden van dezen beëindigingsvorm. Het laat zich aanzien dat men, wanneer de spits bouwvallig werd, het herstellingswerk heeft vereenvoudigd door twee van de gevels af te breken en tusschen de twee overblijvende een zadeldak in te leggen. In later tijd kan men deze eenvoudige kappen van den aanvang af hebben toegepast.

Van middeleeuwsche beeldhouwkunst in steen is in deze provincie nauwelijks iets bewaard gebleven. Dat het er aan plastischen zin toch niet ontbrak, bewijzen de rijkgesneden koorbanken van omstreeks 1500 in de kerk te Bolsward.

Aan openbare gebouwen van niet-kerkelijke bestemming is Friesland niet rijk, maar het heeft er toch enkele van groote waarde als de Kanselarij te Leeuwarden (1566—1571), waarvan de gevel in zijn algemeenen opzet sterk herinnert aan de 25 jaar oudere Latijnsche school in Nijmegen, maar door zijn veel grootere kleurigheid toch van een meer echt Nederlandschen geest getuigt. Stellig het meesterwerk van de openbare gebouwen in Friesland is het stadhuis van Franeker (1591), een werk van Claes Jelles, dien wij ook kennen als beeldhouwer van grafzerken in Franeker. Levendiger en zoowel in den plattegrond als in details misschien „moderner" maar stellig toch ook meer provinciaal, is het stadhuis te Bolsward (1613).

Soberder dan deze stadhuizen, meer „Hollandsch", zijn de Waaggebouwen van Leeuwarden (1598) en Workum (1650).

Voor de geschiedenis van de woning bezit Friesland uit de middeleeuwen nagenoeg geen enkel monument meer. Van de kloosters, er eens in grooten getale gesticht, bleef geen enkel bewaard en met de talrijke kasteelen van den Frieschen adel is het nauwelijks beter gesteld. Van woonhuizen heeft de voorloopige lijst der Monumenten in Friesland er bijna 500 het vermelden waard gevonden.

Na er op gewezen te hebben, dat het Friesch Genootschap gedurende meer dan een eeuw het bodemonderzoek voortreffelijk heeft behartigd, zeide spreker, dat Leeuwarden er trotsch op mag gaan, dat het zijn Oldehove behoorlijk heeft gerestaureerd.

Het Provinciaal bestuur stelde een provinciaal adviescollege in voor de beoordeeling van bouwplannen en dit heeft menigmaal de afbraak of verminking van oude gevels weten te voorkomen. De van Rijkswege uitgevoerde inventarisatie der monumenten in Friesland is door den Commissaris der Koningin krachtig ondersteund. Vele landelijke gemeenten hebben „monumentenverordeningen" vastgesteld, doch gemeenten als Leeuwarden, Sneek, Dokkum, Workum, Hindeloopen, ontbreken.

FRIESLAND

Sinds spreker sedert 1918 belast is met de leiding van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg, zijn in deze provincie 30 monumenten gerestaureerd met Rijkssubsidie.

Er waait de laatste jaren, zoo besloot spr. zijn lezing, in Friesland een frissche wind; men wordt zich meer en meer van eigen volksaard bewust, men strijdt voor eigen taal, zeden en gewoonten. Ik ben overtuigd, dat men óók zou strijden voor de eigen kunst, als men beter besefte, die te bezitten.

Natuurbescherming in Friesland.

Vervolgens hield de heer M. Wiegersma, voorzitter van de vereeniging „It Fryske Gea" een rede over natuurbescherming in Friesland.

Na er op te hebben gewezen, dat met de stichting van de Vereeniging tot behoud van natuurmonumenten in Nederland de opzettelijke natuurbescherming ook in Friesland haar intrede deed, gaf spr. een kort overzicht van de terreinen, die „It Fryske Gea" in eigendom heeft of bij haar in beheer zijn, en stelde spr. in het kort een tweetal principieele vragen aan de orde.

Allereerst deze: Heeft de provinciale natuurbescherming ook een bijzonder doel, naast dat der natuurbescherming in het algemeen?

Naar de meening van spr. stellig. Wij zullen b.v. de planten en dieren, die in onze provincie reeds zeldzaam beginnen te worden, op hun laatste woonplaatsen veilig willen bewaren. Ik denk b.v. aan de groeiplaatsen van Lobelia, Andromeda, boschklaverzuring, boschpaardestaart, welriekende nachtorchis, e.d. Hetzelfde geldt voor den das, den vischotter, den buizerd en den aalscholver.

Een tweede principieele vraag is de verhouding van de Provinciale Landschappen tot de Vereeniging tot behoud van Natuurmonumenten, wier werkterrein heel Nederland omvat. Wij voelen ons deel van een grooter geheel en niet provinciaal in dien zin dat wij meenen alle vraagstukken zelf op te kunnen lossen. In belangrijke zaken plegen wij steeds overleg met het bestuur van Natuurmonumenten.

(Leeuwarder Courant)

A. VOLKENBOND. — Haile Selassie's rede. —

Onder voorzitterschap van den Belgischen minister-president, Van Zeeland, is de Volkenbondsvergadering op 30 Juni '36 in plenaire zitting bijeengekomen.

Nadat als eerste spreker de Argentijnsche gedelegeerde Cantillo, zijn rede had gehouden, verkreeg Haile Selassie het woord. Nauwelijks was de Negus zijn rede begonnen, of eenige Italiaansche journalisten verwekten een incident. Zij werden uit de zaal verwijderd, waarna de Negus zijn rede ongestoord kon voortzetten.

Hij begon met den uitroep: „Ik, Haile Selassie, de eerste keizer van Abessynië, ben hier vandaag gekomen om de gerechtigheid, die men aan mijn volk verschuldigd is, op te eischen, evenals de hulpverleening, die aan mijn volk acht maanden geleden beloofd is door vijftig staten, welke toegezegd hebben, dat de aanval, die op mijn land gedaan is, een schending is van ieder verdrag. Niemand anders dan de Keizer van Abessynië zelve kan aan deze vijftig staten het beroep van het Abessynische volk overbrengen.

Haile Selassie.

De Negus acht het zijn plicht te beschrijven op welke wijze de Italianen in Abessynië den oorlog gevoerd hebben als een schrikwekkend voorbeeld van het lot, dat de andere staten zou kunnen bedreigen, wanneer zij zich bij voldongen feiten zouden neerleggen.

De Negus verklaarde hierna dat hij gedurende twintig jaar alles in het werk gesteld had om zijn volk voor de weldaden der beschaving toegankelijk te maken en goede betrekkingen aan te knoopen met zijn buurstaten, in het bijzonder met Italië. In 1928 was hij hierin geslaagd door het sluiten van het verzoenings- en arbitrageverdrag met dat land. Maar zooals de Italiaansche regeering thans ook openlijk toegeeft, heeft zij veertien jaar gewerkt aan de voorbereiding van de verovering van Abessynië. Vriendschapsverdragen, die de Italiaansche regeering teekende, waren niet eerlijk gemeend. Het Wal-Wal incident is als een donderslag tot den Negus doorgedrongen. Hoewel hij de toepassing van de Volkenbondsbeginselen en van de arbitrage-procedure verzocht, trof het ongelukkig dat juist op dat oogenblik een zekere regeering van oordeel was dat de Europeesche toestand haar noodzaakte tegen iederen prijs de vriendschap van Italië te koopen. Deze prijs was de Abessynische onafhankelijkheid ten bate van Italië. Deze geheime overeenkomst, in strijd met de bepalingen van het Volkenbondsverdrag, heeft zwaar gewogen op den loop der gebeurtenissen. Abessynië en de geheele wereld ondervinden thans nog de rampspoedige gevolgen daarvan.

De Negus gaf vervolgens een overzicht van de verdere gebeurtenissen: de voor Abessynië gunstige uitspraak der scheidsrechters inzake het Wal-Wal-incident; het rapport van de Raadscommissie van Dertien, dat Italië als aanvaller bestempelde; de veroordeeling van Italië in October 1935, eerst voor den Volkenbondsraad en daarna door twee-en-vijftig staten der Volkenbondsvergadering, die allen verklaard hebben dat de aanvaller niet zou overwinnen en dat het Volkenbondsverdrag zou worden toegepast om de overwinning van het recht over het geweld te verzekeren. De Negus verzocht daarom vandaag dezen twee-en-vijftig staten om de politiek, die zij acht maanden geleden begonnen, niet te vergeten. Op grond van deze politiek, die hem vertrouwen in den Volkenbond gegeven heeft, heeft de Negus zijn ongelijken strijd tegen de overmacht voortgezet. Maar wat is de werkelijke steun geworden, dien Abessynië van deze twee-en-vijftig staten heeft ontvangen? Niet zonder verwondering had de Negus reeds in October gezien dat drie staten hun vriendschap met Italië zwaarder lieten wegen dan hun verplichtingen uit het Volkenbondsverdrag, doch een groote teleurstelling is het voor hem geweest te zien hoe een zekere regeering onder herhaalde betuigingen van aanhankelijkheid aan het Volkenbondsverdrag niettemin alles in het werk stelde om de bestudeering en de toepassing van waarlijk doeltreffende sanctiemaatregelen uit te stellen. De Negus wees er op dat hij nooit verwacht had dat de andere staten het bloed van hun eigen soldaten zouden vergieten om het Volkenbondsverdrag te verdedigen, maar hij begreep niet waarom hem de gevraagde financieele bijstand voortdurend werd geweigerd.

Haile Selassie wees er nogmaals op dat de Volkenbondsvergadering bijeen is gekomen niet alleen voor het Italiaansch-Abessynisch geschil, doch dat het hier gaat om het lot van den Volkenbond. Men wil thans de sancties opheffen, die hun doel niet hebben bereikt; men wil den Volkenbond hervormen, doch hoe kunnen sancties, die moedwillig slecht zijn toegepast en ondoeltreffend waren, ooit den aanval weerhouden? Welke hervorming van het Volkenbondsverdrag zal eenig nut hebben wanneer niet de wil bestaat de verplichtingen na te leven? Het is de internationale moraal, die in gebreke is gebleven en niet de inhoud van het Volkenbondsverdrag.

Voor de geheele wereld verklaarde de Negus dat het Abessynische volk niet van plan is zich voor het geweld te buigen, dat het zijn eischen handhaaft en alle middelen, die in zijn macht liggen, zal aanwenden voor den triomf van het recht en voor de handhaving van de Volkenbondsbeginselen. De Keizer vroeg wat thans de twee-en-vijftig staten met hun plechtige beloften zullen doen. En hij eindigde aldus: „Vertegenwoordigers van de wereld, ik ben naar Genève gekomen om dien voor een staatshoofd allerpijnlijksten plicht te vervullen. Welk antwoord zal ik aan mijn volk kunnen brengen?"

(Journal de Genève - Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Haile Selassie 2359 F.; Volkenbond 2360 I.)

3 JULI 1936

B. NOORWEGEN. — Werkloosheid. —

Het werkloosheidscijfer in Noorwegen beweegt zich in dalende lijn. Op 15 Juni '36 waren er bij de arbeidsbeurzen ruim 26.000 werkloozen ingeschreven tegen ongeveer 31.000 op 15 Mei, een daling dus met 15½%. Vergeleken bij Juni 1935 is het aantal werkloozen met ruim 12% gedaald. (Aftenposten)

(Vorig bericht 760 A.)

C. POLEN. — Sancties tegen Italië opgeheven. —

De Poolsche ministerraad heeft bij decreet van 28 Juni '36 besloten de sancties tegen Italië op te heffen en tegelijkertijd schikkingen getroffen voor een spoedige hervatting van het handelsverkeer tusschen beide landen. (Polska Agencia Telegraficzna)

(Vorig bericht Sancties 2360 I.)

D. VOLKENBOND. — Italiaansche nota. —

De Italiaansche regeering heeft een communiqué i. z. Abessynië aan den president der Assemblée doen toekomen. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Italië waarborgt een rechtvaardige behandeling der inheemsche bevolking en zal er naar streven, haar zedelijk en stoffelijk welzijn te bevorderen. Inheemschen zullen worden opgenomen in de adviseerende lichamen; de eerbied voor en de vrije uitoefening van alle godsdiensten wordt volledig gegarandeerd. Elke Abessynische volksstam geniet het vrije gebruik van zijn taal. Slavernij en dwangarbeid zijn afgeschaft. De belastingen zullen uitsluitend worden gebruikt voor de behoeften des lands.

Italië is bereid zich te houden aan het beginsel, dat inheemschen niet voor militairen dienst moeten worden gebruikt, tenzij voor politiediensten en voor de landsverdediging. De noodige maatregelen zullen worden genomen om de vrijheid van verkeer en een rechtvaardige behandeling van alle landen op handelsgebied te waarborgen.

De Italiaansche regeering beschouwt haar arbeid in Abessynië als een heilige beschavingstaak, welke zij conform de beginselen van het Volkenbondspact en de andere internationale verdragen, waarin cultureele werkzaamheden zijn neergelegd, denkt te verrichten. Het zal de Italiaansche regeering een eer zijn, den Volkenbond op de hoogte te houden van de vorderingen van haar beschavingswerk.

Ten slotte wijst de Italiaansche regeering op de noodzakelijkheid van een doeltreffende Volkenbondshervorming; zij is bereid daaraan mede te werken. Zij heeft geen vooropgezette meening over den vorm, dien de internationale verdragen te dien einde moeten aannemen. Zij is zich bewust van de rol, die haar bij de oplossing van deze problemen toevalt.

(Journal de Genève - La Stampa)

(Vorig bericht Volkenbond 2362 A.)

A. **NEDERLAND. — Actie tegen het Nationaal-Socialisme. - „Comité van Waakzaamheid". —**
Dezer dagen is te Amsterdam opgericht een „Comité van Waakzaamheid van Anti-Nationaal-Socialistische Intellectueelen", dat de volgende beginselverklaring heeft aangenomen: Nu de in het buitenland nog steeds veldwinnende nationaal-socialistische beweging ook ons land meer en meer bedreigt, hebben een groep Nederlandsche intellectueelen (geleerden, kunstenaars, artsen, advocaten, ingenieurs, leeraren enz.), daarbij het initiatief van hun Fransche, Belgische en Engelsche beroepsgenooten volgend, in Juni 1936 de volgende verklaring onderteekend:
De Nederlandsche intellectueelen, wier namen hieronder volgen, zich vereenigend, ongeacht hun politieke overtuiging, van oordeel, dat het nationaal-socialisme en alle andere groepeeringen van denzelfden aard een ernstig gevaar beteekenen voor de vrijheid van onderzoek en meeningsuiting en daarmede voor de ontwikkeling van maatschappij, cultuur en wetenschap, besluiten een comité van waakzaamheid te stichten, als centrum van alle intellectueelen, die zich het gevaar van het nationaal-socialisme bewust zijn en het willen bestrijden; en bevestigden hun besluit om gezamenlijk op te komen voor de verdediging der geestelijke vrijheid en tegen het nationaal-socialisme, dat dit essentieele cultuurgoed belaagt.
Dr. D. Bartling, prof. dr. H. Bolkestein, prof. mr. W. A. Bonger, dr. J. W. G. ter Braak, dr. Menno ter Braak, prof. dr. Titus Brandsma, prof. dr. Gerard B. Brom, dr. T. Brouwer, prof. dr. F. J. J. Buytendijk, prof. dr. D. Ooster, M. van Crevel, dr. O. Damste, Anthonie Donker, Anton van Duinkerken, prof. dr. D. van Embden, C. van Emde Boas, arts, Jan Engelman, mej. mr. Clara Enthoven, mej. Rosa Manus, prof. dr. P. H. van Moerkerken, dr. O. Noordenbos, dr. W. F. Noordhoek-Hegt, A. C. Oerlemans, arts, mr. S. Oskam, prof. mr. J. C. van Oven, K. Pels, arts, E. du Perron, D. C. v. d. Poel, mgr. dr. H. Poels, prof. dr. H. J. Pos, S. Premsela, arts, S. A. Prins, arts, dr. K. F. Proost, mevr. C. Ramondt-Hirschmann, dr. W. van Ravesteyn, Henriette Roland Holst, dr. Jan Romein, dr. A. Romein-Verschoor, dr. Elisabeth de Roos, dr. H. H. Ruemke, prof. dr. B. Faddegon, dr. J. J. Fahrenfort, prof. dr. J. C. Franken, Jan van Gilse, Jan Greshoff, dr. G. F. C. Griss, drs. C. van Heerikhuizen, prof. mr. H. R. Hoetink, mgr. prof. dr. J. Hoogveld, Caspar Hoeweler, dr. L. Jumpertz Loeb, prof. dr. G. W. Kernkamp, prof. dr. E. Laqueur, dr. A. M. Leenmans, dr. H. A. Leenmans, Bertus van Lier, dr. D. Loenen, prof. G. Mannoury, prof. dr. J. J. Salverda de Grave, dr. V. W. Schenk, F. J. Schaper, arts, Reinier P. Sterkenburg, jhr. dr. N. van Suchtelen, prof. dr. J. H. Thiel, dr. J. Tielrooy, prof. dr. J. Tinbergen, mr. dr. J. Valkhoff, prof. P. Valkhoff, S. Vestdijk, Abr. v. d. Vies, prof. dr. C. G. N. de Vooys, prof. C. W. de Vries, mevr. A. E. J. de Vries-Bruins, arts, dr. F. Wibaut, prof. dr. J. P. Wibaut, P. Wiedijk (J. Saks), dr. Herman Wolf, prof. L. K. Wolff, A. M. Wolff-Beffie, architect B.N.A., dr. J. van Yzeren, mr. M. Zeldenrust.
De personen, die deze verklaring hebben onderteekend, hebben zich geconstitueerd tot een centraal comité. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht N.S.B. 2331 E.)

B. **AMSTERDAM. — Haventarieven verlaagd. —**
Nadat Gedeputeerde Staten reeds gunstig beschikt hadden over de verordening op de kraan- en terreinhuren, heeft ook de Kroon haar goedkeuring aan de verlaagde havenbelasting gehecht.
De verlaagde haventarieven zijn 1 Juli '36 in werking getreden. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 2356 G.)**

C. **NEDERLAND. — Goudclausule Koninklijke Petroleum Maatschappij. —**
Onder voorzitterschap van jhr. ir. H. Loudon vond op 30 Juni 1936 te Amsterdam plaats de algemeene vergadering van aandeelhouders der Koninklijke Petroleum Maatschappij.
De directeur, ir. J. E. F. de Kok, legde de volgende verklaring af: Zooals bekend wees in het gloudclausuleproces de Hooge Raad in Maart van dit jaar een arrest, dat gunstig was voor houders van 4% dollaroblig. der maatschappij. Hierop werden besprekingen gevoerd tusschen de Vereeniging voor den Effectenhandel en de directie.
Aangezien deze niet tot een resultaat hebben geleid, zal de directie — opdat obligatiehouders niet langer op hun rente zullen behoeven te wachten — maatregelen treffen dat de coupons der 4% dollar-obligaties van de Koninklijke, welke verschenen zijn vóór heden en nog niet zijn verjaard of geïncasseerd, van 6 Juli af tot 31 Augustus '36 toe ten kantore van de Nederlandsche Handel-Maatschappij te Amsterdam tegen overgifte daarvan zonder reserve kunnen worden verzilverd à ƒ 2.46 per dollar. De coupons van hen, die onder reserve van rechten hebben gefinancierd, vallen niet onder deze regeling.
(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht 2224 E.; Kon. Petroleum Mij. 2335 F.)

D. **BELGIE. — Senaat samengesteld. —**
De Senaat heeft als gecoöpteerde Senatoren benoemd 9 socialisten, 8 katholieken, 2 liberalen, 1 communist, 1 frontist en 1 rexist.
De Senaat is thans definitief samengesteld uit 66 socialisten, 57 katholieken, 19 liberalen, 12 rexisten, 9 frontisten en 4 communisten.
Tot de gecoöpteerde Senatoren, die gekozen zijn, behooren: minister De Man, de oud-ministers Soudan en Lippens, en de toekomstige katholieke voorzitter van den Senaat, Moyersoen. (Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht Senaat 2314 F.)

E. **NEDERLAND. — Dienstplicht. - Lichting 1938. —**
In de Rolzaal op het Binnenhof te Den Haag heeft op 30 Juni '36 de loting voor de lichting 1938 plaats gehad.
Getrokken werd no. 743, welk nummer in het Amsterdamsche register correspondeerde met den naam Carel Frederik Brandse, geboren 14 Januari. De aanwijzing der dienstplichtigen in de verschillende gemeenten of groepen van gemeenten zal dus aanvangen bij dezen naam, of wanneer die in het betrokken register niet voorkomt, bij den daarop alphabetisch volgenden naam. (De Tijd) **(Vorig bericht 1845 E.)**

F. **CHINA. — Begrooting 1936-'37. —**
De uitvoerende yoean te Nanking heeft haar goedkeuring gehecht aan de begrooting 1936-'37, die $ 911 mill. bedraagt. De douane-ontvangsten zijn geraamd op $ 318 mill., de militaire uitgaven op $ 322 mill. (Sin Pau) **(Vorig bericht Begrooting 1737 B.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Reisbelasting voor 1936 van de baan. —**
De reisbelasting is voor 1936 van de baan. Nadat de voorzitter der Tweede Kamer op 30 Juni de behandeling van de agenda aan de orde had gesteld, diende de heer Goseling een voorstel in om het wetsontwerp tot instelling van een reisbelasting aan te houden, daar het als dekkingsmiddel voor 1936 geen beteekenis meer had. De Kamer heeft dit voorstel met groote meerderheid aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht 2332 B.; Tweede Kamer 2348 D.)

H. **NEUTRALE STATEN. — Communiqué. —**
De vertegenwoordigers der neutrale mogendheden hebben op 1 Juli '36 een communiqué uitgegeven, waarin overeenstemming geconstateerd wordt ten aanzien van het feit, dat de verscherping van den internationalen toestand en de gevallen, waarin van geweld gebruik gemaakt werd, in de neutrale staten twijfel hebben doen rijzen over de vraag, of de omstandigheden, waarin zij de verplichtingen aanvaard hebben, die in het handvest vervat zijn, nog in bevredigende mate bestaan. Vastgesteld wordt, dat de bepaling ten aanzien der bewapeningsvermindering doode letter is gebleven.
De neutrale mogendheden erkennen de noodzakelijkheid van wijziging van het handvest of van zijn toepassing en leggen er den nadruk op, dat zij bereid zijn, amendementen op het pact te bestudeeren. Zij zijn echter van meening, dat het beste zou zijn, een procedure te aanvaarden, waarbij richtlijnen voor de toepassing van het handvest worden vastgelegd, zoodat de preventieve werkzaamheid van den Volkenbond versterkt zal worden. Zoolang het handvest in zijn geheel slechts op onvolledige en inconsequente wijze wordt toegepast, zijn de neutrale mogendheden verplicht, daarmede rekening te houden bij de toepassing van artikel 16. Op alle gebieden der economische politiek moet de activiteit van den Volkenbond, die in zekere mate door de laatste crisis verlamd is, worden hervat. (Journal de Genève)
(Vorig bericht 2357 B.)

4 JULI 1936

I. **AMSTERDAM. — Begrooting 1936 door Gedeputeerde Staten goedgekeurd. —**
B. en W. hebben van Gedeputeerde Staten bericht ontvangen, dat zij de begrooting 1936 hebben goedgekeurd. (De Telegraaf) **(Vorig bericht 2079 B.)**

K. **VEREENIGDE STATEN. — Walsh-Healy-Act geteekend. —**
President Roosevelt heeft op 30 Juni '36 de z.g. Walsh-Healy-Act onderteekend, waardoor de fabrikanten gedwongen zullen zijn zich te houden aan de bepalingen betreffende maximum-werktijden en minimum-loonen, zooals die gelden bij de met de regeering aangegane contracten voor te verrichten werken. De nieuwe wet bevat o.m. bepalingen ten aanzien van den achturigen werkdag en verbiedt het werken van kinderen en veroordeelden bij werken onder federale contracten. (N. Y. Herald Tribune)

A. AMSTERDAM. — Hoeveel geven wij uit voor eten en drinken?

Het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam heeft de uitgaven van 184 gezinnen gedurende de periode 1 Maart 1934—18 Februari 1935 bewerkt en gesplitst naar vier groepen arbeidersgezinnen en zeven groepen ambtenaarsgezinnen. De voedingsuitgaven en een nadere specificatie van de artikelen zijn daarbij berekend.

Zoo is nagegaan, hoeveel een gezin uitgeeft voor al het eten en drinken, dat op tafel verschijnt.

Het eindresultaat is neergelegd in een grafiek, welke weergeeft, voor elk der onderdeelen van het voedingsbudget, de gemiddelde uitgaven in procenten van die voor de totale voeding. En wel bij twee groepen met den meest uiteenloopenden welstand: eenerzijds de arbeidersgezinnen van de laagste groep en anderzijds de beter gesitueerden met de hoogste inkomens. De grafiek, welke wij hierbij afdrukken, geeft een aardige vergelijking tusschen de uitgaven van een huismoeder met een kleine beurs en één, die over ruimere middelen beschikt, want de eene is ingedeeld in de groep van een inkomen tot *f* 1400, de ander in die boven *f* 12.000.

(Met speciale toestemming van „De Telegraaf")

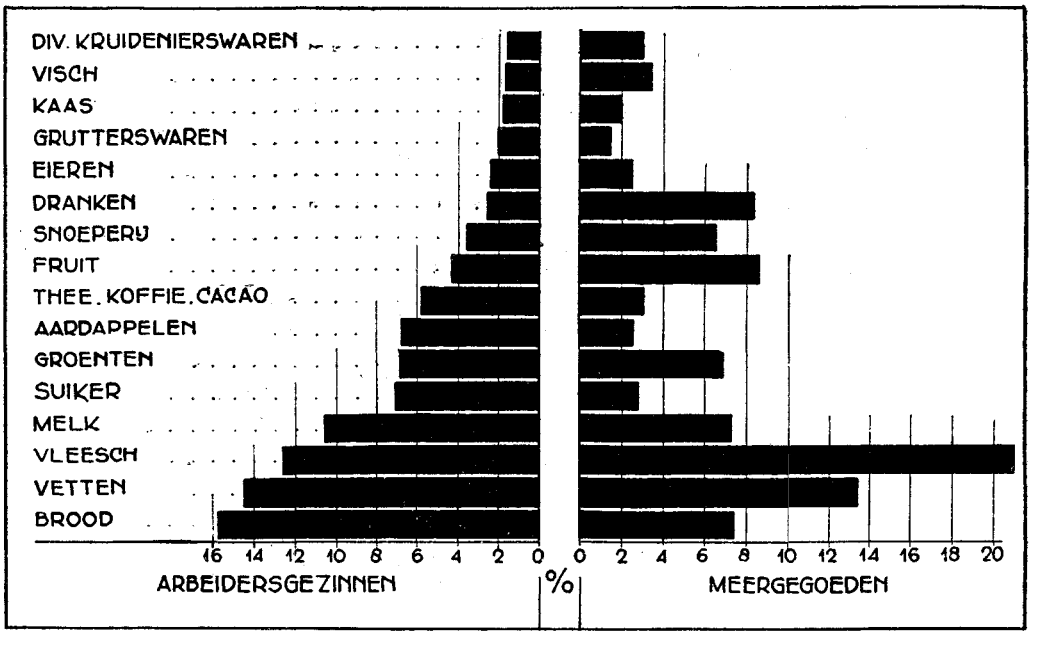

B. VOLKENBOND. — Verklaringen van Blum, De Water, Eden en Litwinof. —

Op 1 Juli '36 kwam de Volkenbondsvergadering te Genève wederom bijeen.

Na een verklaring van trouw aan de principes van het Volkenbondspact door den afgevaardigde van Columbia, Turbai, sprak Léon Blum namens de Fransche regeering. Hij zette de gevolgde Fransche buitenlandsche politiek uiteen vanaf het moment, dat door Duitschland de verdragen van Versailles en Locarno werden geschonden door de remilitarisatie van het Rijngebied.

Dat Frankrijk zich beriep op de garandeerende mogendheden en niet overging tot mobilisatie, is niet te beschouwen als een zwakheid, doch een juiste poging om de ernstigste gevolgen te voorkomen.

Ook de politieke moeilijkheden hebben zich zonder geweldplegingen in de vorming eener nieuwe regeering opgelost.

Met volkomen recht en vastberadenheid kan daarom de Fransche delegatie spreken over den wil van het land en zijn verlangens voordragen.

Die wil van het Fransche volk is eenvoudig en helder: Frankrijk wil vrede.

Frankrijk wenscht den vrede voor alle volken en met alle volken, welke ook hun regeeringen of principes zijn.

Het tegenwoordig Europa, en ook de tegenwoordige wereld, worden niet beheerscht door den vrede, de mogelijkheid van den oorlog wordt thans algemeen geaccepteerd.

Spreker wil alleen dit feit constateeren en niet de aanleiding daartoe nagaan.

Er moet getracht worden deze oorlogsmogelijkheid te verdringen door den wil tot vrede te versterken.

De gedelegeerde der Unie van Zuid-Afrika, De Water, bevestigde de gehechtheid zijner regeering aan de beginselen van den Volkenbond en verklaarde, dat de Unie van Zuid-Afrika steeds bereid zal zijn de collectieve actie te handhaven.

De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, die vervolgens aan het woord kwam, verklaarde: Wij zijn er ons allen van bewust, dat de economische maatregelen, welke wij hebben genomen, hun doel hebben gemist. Indien de Britsche regeering eenige reden zou hebben gehad te gelooven, dat het handhaven der bestaande sancties of de uitbreiding met nieuwe sancties de positie van Abessynië zou hebben hersteld, dan zou zij een dergelijke politiek hebben bepleit.

Onder de tegenwoordige omstandigheden zou slechts militaire actie resultaaat kunnen hebben en ik kan niet gelooven, dat een dergelijke actie in overweging zou kunnen worden genomen.

De Britsche regeering gelooft niet, dat de Volkenbond de verovering van Abessynië zal kunnen erkennen.

Met groote belangstelling verklaarde Eden te hebben geluisterd naar hetgeen Blum heeft gezegd over de pogingen het prestige van den Volkenbond te herstellen. Namens de Britsche regeering kon Eden Blum de verzekering geven van volledige medewerking. Het ideaal der collectieve veiligheid brengt de idee van militaire maatregelen mede.

Spr. achtte het noodig dat eenige voorbereidende besprekingen werden gehouden over de toekomst van den Volkenbond en hij stelde derhalve voor, dat deze kwestie pas in de Septembervergadering ter sprake zal worden gebracht. Eden besloot met zijn trouw te bevestigen aan de Volkenbondsbeginselen.

Vervolgens sprak Litwinof. Hij bevestigde, dat de houding van zijn regeering in het Italiaansch-Abessynisch conflict slechts werd ingegeven door de eerbiediging van de bij het pact aangegane verplichtingen.

Men zou ernstiger maatregelen onder oogen moeten zien, indien zekere staten bereid zouden zijn geweest een militaire poging te ondernemen. Aangezien zulks niet het geval is geweest, aldus Litwinof, was het nutteloos verder de sancties toe te passen.

Artikel 16 geeft den Bond machtige wapenen, welke hij niet gebruikte. De afzijdigheid van zekere mogendheden veroorzaakte de mislukking der toepassing van het pact. Het pact is niet volkomen, het bevat onduidelijkheden en vaagheden. Men moet het niet hervormen, maar het preciseeren, het versterken, met name door een goede definitie van het begrip aanvaller.

Men moet niet raken aan artikel 16. De economische sancties moeten verplicht zijn voor alle Volkenbondsleden.

In een idealen Volkenbond zouden militaire sancties eveneens verplicht moeten zijn. Indien wij dit ideaal van internationale solidariteit niet kunnen bereiken, moeten wij ieder continent versterken, bijv. door een net van regionale pacten, waarvoor bijzondere groepen staten bepaalde gebieden tegen iederen aanvaller zouden moeten verdedigen.

Litwinof vervolgde met te bevestigen, dat de Sovjet-regeering geheele ontwapening nog steeds den besten waarborg voor den vrede vindt, maar zoolang deze maatregel niet is aanvaard, kan men niets anders dan dan den Volkenbond versterken, hetgeen kan gebeuren zonder het principe der collectieve veiligheid prijs te geven. Den Volkenbond moet nieuw leven worden gegeven, dat is meer dan ooit noodzakelijk.

(Journal de Genève - Le Temps - Times)

(Vor. ber. Volkenbond 2362 D.; Blum 2353 B.; De Water 1960 A.; Eden 2348 H.; Litwinof 2227 C.)

C. NIEUW-GUINEA. — Prof. ir. W. Schermerhorn over de Luchtkarteering. - Resultaten en perspectieven. - Kolonisatie. —

Op 22 Juni '36 is uit Nederl.-Indië teruggekeerd prof. ir. W. Schermerhorn, hoogleeraar in de landmeetkunde, waterpassen en geodesie aan de technische hoogeschool te Delft.

Betreffende het luchtkarteeringswerk, dat op Nieuw-Guinea geschiedt, vertelde prof. Schermerhorn, dat dit in de eerste plaats moet gezien worden als een onderdeel van de petroleum-exploitatie. Er wordt door de petroleummaatschappijen grandioos werk verricht, waarbij men beschikt over alle middelen der techniek. Het zijn bijna uitsluitend de petroleummaatschappijen, die dergelijke opdrachten kunnen geven, omdat er kapitalen mee gemoeid zijn, waarover andere ondernemingen, zelfs zeer groote, niet beschikken.

Dit laatste diende tevens als antwoord op een vraag, welke

mogelijkheden de luchtkarteering aan cultuurondernemingen in de andere deelen der Nederl.-Indische archipel kon bieden. Ook de Nederl.-Indische typografische dienst hield zich reeds geruimen tijd bezig met de bestudeering van de mogelijkheid om de thans nog toegepaste triangulatie door luchtfotogrammetrie te vervangen. Deze bracht bovendien ook voortreffelijke gegevens aan het licht omtrent de vegetatie, op welk gebied iemand als kapitein Kint van den topografischen dienst in Ned.-Indië veel uit de luchtkarteering had kunnen halen.
Betreffende de kolonisatie-mogelijkheden op Nieuw-Guinea, verklaarde prof. Schermerhorn een definitief oordeel hieromtrent niet te kunnen uitspreken. Maar zijn indruk was, dat het klimaat, zelfs in de hooger gelegen deelen, allermiserabelst was. Wat de luchtverbindingen betreft had hij den indruk gekregen, dat voor Nieuw-Guinea het amphibie-vliegtuig het best bruikbare type is. (Nieuwsblad v. h. Noorden)
(Vor. ber. Luchtkarteering 1950 E.)

A. **FRANKRIJK. — Académie Française. - Nieuwe leden. —**
De Académie Française heeft Edmond Jaloux met 18 van de 31 stemmen en Joseph de Pasquidoux met 16 van de 31 stemmen tot haar leden gekozen.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 2089 F.)**

B. **AMSTERDAM. — Raadsleden. - M. M. Cohen benoemd. —**
De voorzitter van het centraal stembureau ter verkiezing van leden van den gemeenteraad heeft, ter voorziening in de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer Th. M. Ketelaar, tot lid van den gemeenteraad benoemd verklaard den heer M. M. Cohen. (Het Volk) **(V. b. Raadsleden 1491 D.)**

C. **VOLKENBOND. — Rede van Jhr. Mr. A. C. D. de Graeff. —**
Minister De Graeff heeft op 2 Juli in de Assemblée een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:
De toepassing van artikel 16 van het Volkenbondsverdrag in het Italiaansch-Ethiopische conflict heeft niet tot het beoogde doel geleid.
In de bestaande omstandigheden moeten wij, gezien de houding der groote mogendheden en ondanks alle teleurstelling die dit tekortschieten van den Bond ons veroorzaakt, erkennen, dat de handhaving der sancties tegenover Italië verder nutteloos zou zijn.
Om die reden vereenigt Nederland zich met het voorstel de sancties op te heffen op een tijdstip in de naaste toekomst, dat in onderling overleg zal moeten worden bepaald.
Het is geen schande te moeten erkennen, dat in den strijd voor het recht de kracht van den Volkenbond te kort is geschoten, maar op ons allen, die den Volkenbond hebben begroet als den beschermer van den vrede en het bolwerk tegen onrechtmatige aanvallen, rust thans de plicht om ons rekenschap te geven van de oorzaken en de gevolgen van dit falen voor den Bond en opnieuw de houding te overwegen, welke wij tegenover deze instelling moeten innemen.
Ten aanzien van de hervorming van het Volkenbondsverdrag teekenen zich twee stroomingen af: sommigen willen het Pact versterken door hun toevlucht te nemen tot regionale verdragen in het kader van den Bond.
Ieder echter, die zich rekenschap geeft van de traditioneele politiek van mijn land, dat zich steeds afkeerig heeft getoond van deelneming aan politieke en militaire allianties van regionalen aard, zal de zeer gereserveerde houding begrijpen, welke de Nederlandsche regeering zich genoopt ziet van meet af tegenover deze oplossing van het vraagstuk aan te nemen.
Een tweede strooming beoogt de sancties in den huidigen vorm geheel te doen vervallen en het Volkenbondsverdrag te hervormen tot een „pacte consultatif".
Het geheele systeem van de tegenwoordige sancties ware dan te vervangen door een sanctie van automatische uitsluiting van een aanvaller uit den Volkenbond. (A. N. P. - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2364 B.; Minister De Graeff 2186 C.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Koninklijk Paleis te Amsterdam. —**
De Tweede Kamer heeft op 2 Juli '36 het wetsontwerp tot goedkeuring van de overeenkomst houdende afstand-om-niet door de gemeente Amsterdam aan den staat van het Paleis op den Dam en tot uitkeering door den staat aan de gemeente van een bedrag van *f* 10 millioen, verdeeld over vijf jaren als bijdrage voor den bouw van een nieuw raadhuis, aangenomen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2298 C.; Tw. Kamer 2363 G.)

E. **NEDERLAND. — Nieuwe A.V.R.O.-studio geopend.**
Te Hilversum is op 2 Juli '36 de nieuwe studio van de A.V.R.O. officieel ingewijd. Tevoren ontving het gemeentebestuur de A.V.R.O.-bestuurders op het raadhuis, waar burgemeester Lambooy in hartelijke bewoordingen zijn voldoening erover uitsprak, dat de A.V.R.O. Hilversum niet alleen in het land, maar door de geheele wereld bekendheid heeft geschonken.
De directeur-generaal der P.T.T., ir. M. H. Damme, sprak de openingsrede uit, waarin hij o.a. hulde bracht aan den heer Vogt en hem mededeelde, dat H. M. de Koningin hem benoemd heeft tot ridder in de orde van Oranje-Nassau. (A. N. P.)
(Vor. ber. A.V.R.O. 1816 F.)

F. **DUITSCHLAND. - Luchtvaartconventie met Italië.**
De Italiaansche onderstaatssecretaris van Luchtvaart, generaal Valle, en de onderstaatssecretaris van het Duitsche ministerie van Luchtvaart, Milch, hebben op 26 Juni '36 een conventie geteekend, waarin de reeds voor het burgerlijke luchtverkeer tusschen de beide landen geldende bepalingen neergelegd zijn. De conventie heeft een looptijd van tien jaar.
Naar verluidt is er bij deze luchtvaartconventie uitsluitend sprake van een technisch accoord, met geen enkelen politieken achtergrond. Het bevat geen enkel nieuw element en het grijpt slechts terug op de op het oogenblik nog van kracht zijnde overeenkomst, die twee jaar geleden geteekend werd en die geregeld hernieuwd wordt.
Men heeft in de eerste plaats zijn aandacht geschonken aan de vorderingen, welke de luchtvaart de laatste jaren gemaakt heeft en met name aan de snelheid van de machines. (Berl. Tageblatt - La Stampa)

G. **FRANKRIJK. — Prix Osiris. —**
Het Institut de France heeft twee Osiris-prijzen, elk ten bedrage van 100.000 francs, toegekend aan mevrouw Henri de Régnier, de weduwe van den onlangs overleden dichter, en aan prof. dr. A. Meillet.
Mevrouw Henri de Régnier is als schrijfster bekend geworden onder het pseudoniem Gérard Douville.
De Prix Osiris is de hoofdprijs van het Institut de France en wordt om de drie jaren toegekend.
(Le Temps)

H. **ITALIE. — Handelsaccoorden met Duitschland en Oostenrijk. —**
Tusschen Duitschland en Italië zijn eenige handelsaccoorden tot stand gekomen, welke op 27 Juni '36 door den minister van Buitenlandsche Zaken Ciano en den Duitschen ambassadeur von Hassell onderteekend zijn.
Deze accoorden dienen ter aanvulling en verbetering van de Duitsch-Italiaansche handelsovereenkomst van 1925, de verrekeningsovereenkomst van 1934 en de overeenkomst van April 1935. Volgens een vroeger gesloten accoord zullen regeeringscommissies met regelmatige tusschenpoozen bijeenkomen voor regeling van technische kwesties. Thans is onderhandeld over de regeling van bepaalde moeilijkheden betreffende het in evenwicht brengen van de clearing en het reisverkeer.
Tevens zijn op 27 Juni eenige handelsaccoorden tusschen Italië en Oostenrijk gesloten. Zij hebben ten doel, den invoer van Oostenrijksche goederen in Italië meer in overeenstemming te brengen met de door de Italiaansche regeering getroffen maatregelen ten aanzien van den invoer van buitenlandsche goederen.
(La Stampa) **(Vor. ber. Oostenrijk 1405 B.; Italië 1895 B.; Duitschland 2312 A.)**

5 JULI 1936

I. **NEDERLAND. — Het versche cadetje. —**
De minister van Sociale Zaken heeft goedgevonden, bij wijze van proef, dat door de arbeidsinspectie op verzoek van de daarvoor in aanmerking komende hotelhouders vergunning wordt verleend, dat de bakkers, van wie zij het voor hun gasten bestemde ontbijtbrood betrekken, de benoodigde hoeveelheid van acht uur v.m. af mogen vervoeren en aan die hotels afleveren.
De hotelhouders moeten bij de arbeidsinspectie een vergunning vragen om het brood te betrekken van

die bakkerijen, die regelmatig aan het hotel brood leveren. Deze bakkerijen dienen eveneens een vergunning tot aflevering van versch brood te bezitten.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2185 A.)**

A. VOLKENBOND. — Het Assemblée-debat. —
In het verloop der zitting van 2 Juli '36 hebben, behalve minister De Graeff, nog verschillende gedelegeerden zich eveneens voor opheffing der sancties uitgesproken.
Bruce (Australië) stelde daarbij vast, dat geen enkel land bereid is militaire sancties toe te passen, terwijl namens Uruguay Guani een juridische motiveering van de opheffing gaf. Munch (Denemarken) drong aan op verbetering van den internationalen handel. Motta (Zwitserland) zeide, dat het doel der sancties niet was bereikt, doordat de Volkenbond niet universeel is. De Litausche gedelegeerde Lozaraitis bepleitte versterking van het bestaande stelsel, waarbij rekening moet worden gehouden met de opgedane ervaring. De gedelegeerde van Chili, Rivas Vicuna, drong aan op bestudeering van het Volkenbondsstatuut, met het doel, den Bond universeel te maken.
De gedelegeerde van Zweden, Westman, gaf uiting aan den wensch, dat de Volkenbond de middelen zou nagaan om den oorlog te voorkomen.
De Valera (Iersche Vrijstaat) constateerde, dat geen enkel land bereid is, het risico van een oorlog te aanvaarden. Als realisten moeten wij thans onze aandacht op Europa concentreeren, aldus spreker.
Namens Nieuw-Zeeland verklaarde sir James Parr, dat zijn regeering bereid blijft, de sancties te handhaven en zelfs te verscherpen. Indien de meerderheid der Assemblée evenwel daartoe niet bereid blijkt te zijn, dan zal Nieuw-Zeeland zich daarbij neerleggen.
Hierna voerden nog het woord baron Pflügl (Oostenrijk), Wellington Koo (China) en De Velics (Hongarije).
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 2365 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Phillips Amerikaansch gezant te Rome. —
De onderstaatssecretaris bij het Amerikaansche ministerie van Buitenlandsche Zaken, Phillips, is tot opvolger benoemd van Long, den gezant te Rome, die wegens ziekte deze functie niet langer meer kon bekleeden. (New York Herald Tribune) **(2351 C.)**

C. VOLKENBOND. — De Negus vraagt een leening van 10 millioen Pond Sterling. —
Bij het secretariaat van den Volkenbond is het volgende tweeledig voorstel van de Abessynische delegatie aan de Assemblée ingekomen:
1) De Assemblée herinnert aan de bewoordingen van de art. 10 en 16 van het handvest van den Volkenbond, waaraan zij haar aanhankelijkheid uitspreekt. Dientengevolge verklaart zij, dat zij geen enkele annexatie, door geweld van wapenen verkregen, erkennen zal.
2) De Assemblée, aan Abessynië den steun willende verleenen, waarop het krachtens art. 16 van het handvest recht heeft, ten behoeve van zijn territoriale ongereptheid en zijn politieke onafhankelijkheid, besluit, den regeeringen der staten-leden aan te bevelen, zich garant te stellen voor een leening van tien millioen pond sterling, door Abessynië uit te geven, op de voorwaarden, welke de Raad zal vaststellen, gehoord de financieele commissie van den Bond.
In de toelichting op deze voorstellen wordt o.a. gezegd: „De keizer van Abessynië heeft den te Genève vereenigden volken vragen gesteld, waarop enkele staten uitgezonderd, de mogendheden geen duidelijk antwoord gegeven hebben. Onder de huidige, tragische omstandigheden, na een debat, dat van het hoogste belang was voor het bestaan van den Bond en voor het bestaan van zijn leden, die door toekomstige aanvallen bedreigd zouden zijn, is het van belang, dat elk land openhartig de verantwoordelijkheid voor zijn houding aanvaardt."
(Journal de Genève - De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 2366 A.)

D. ENGELAND. — Baldwin's rede. —
Baldwin heeft op 2 Juli '36 het woord gevoerd aan het banket, dat was aangericht ter gelegenheid van het eeuwfeest van de conservatieve vereeniging der City van Londen. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Baldwin verklaarde, dat de geruchten volgens welke zijn gezondheidstoestand achteruit zou gaan en zijn aftreden binnenkort te verwachten zou zijn, van allen grond ontbloot zijn. Ik zal mij terugtrekken, wanneer ik dat goed acht, aldus Baldwin, ik zal persoonlijk mijn beslissing nemen en niemand behoeft mij voor te schrijven, wat ik doen moet.
Ten aanzien van de opheffing der sancties zeide hij, dat de regeering tot dit besluit is gekomen om verschillende redenen, die bij elkaar genomen onaanvechtbaar zijn.
In het najaar gaan wij naar Genève om de toekomst van den Volkenbond onder de oogen te zien en na te gaan, hoe wij in het licht der lessen van de laatste jaren een nieuwe poging kunnen doen om eenigen vorm te verkrijgen ter verzekering van den vrede door collectieve veiligheid. Ik hoop, dat wij in de volgende maanden vorderingen zullen kunnen constateeren ten aanzien van het doel, dat wij allen wenschen te bereiken. In dezen tijd is het niet altijd mogelijk uw doel te bereiken, wanneer gij er recht op afgaat.
Baldwin sprak voorts de hoop uit, dat het vroeg of laat wellicht mogelijk zal zijn te beraadslagen over een bewapeningsvermindering.
Het is onze innige wensch Frankrijk en Duitschland tot elkander te brengen. Zonder de medewerking van deze mogendheden is geen vrede in Europa mogelijk.
(Times) **(Vor. ber. Baldwin 2315 F.)**

E. DANZIG. — Incidenten. - Greiser naar Genève ontboden. —
De Volkenbondsraad heeft besloten zich op 4 Juli '36 bezig te houden met de incidenten te Danzig. De Raad heeft den Senaatspresident van Danzig, Greiser, telegrafisch verzocht naar Genève te komen om over de situatie gehoord te worden.
De moeilijkheden zijn begonnen met het bezoek van den Duitschen kruiser „Leipzig" aan Danzig. De bevelvoerende commandant gaf aan boord een soirée ter eere der Danziger regeering, zonder evenwel den Hoogen Commissaris van den Volkenbond, Lester, uit te noodigen. De Volkenbondscommissaris is de hoogste instantie te Danzig en is het nog nooit voorgekomen, dat hij bij dergelijke officieele gelegenheden gepasseerd werd. De oppositie-pers besprak dit voorval dan ook uitvoerig.
Twee dagen later hield de nazi-gouwleider, Forster, een felle rede, waarin hij den Volkenbond aanviel, de solidariteit van Danzig met het Derde Rijk proclameerde en niet te miskennen bedreigingen tot de oppositie uitte.
Tegen de in December gegeven belofte in, werden eenige bladen der oppositioneele pers zonder eenige motiveering verboden en het gevolg was, dat Lester deze week naar Genève kwam om wederom over de gespannen situatie verslag uit te brengen. De Engelsche minister Eden, die in deze aangelegenheid Raadsrapporteur is, heeft een langdurig onderhoud met den Poolschen minister Beck gehad. Wederom onderstreepte hij, dat Danzig bij de vredesverdragen tot vrije stad met eigen regeering onder toezicht van den Volkenbond werd gemaakt, uitsluitend en alleen ten behoeve van Polen, opdat dit land een groote haven aan de Oostzee zou hebben, zonder van Duitschland afhankelijk te zijn. Wanneer de Poolsche regeering op grond van het tienjarig vriendschapsverdrag met Berlijn dus zou aarzelen, doortastend op te treden, zouden de gevolgen geheel voor Poolsche rekening blijven. (Journal de Genève - A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2197 A.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Bestuurshervorming der Buitengewesten. —
Het Indisch debat in de Tweede Kamer is 1 Juli '36 geëindigd met de goedkeuring van de suppletoire begrootingen. Het voornaamste onderwerp van de discussie vormde de bestuurshervorming.
(De Telegraaf) **(V. b. 2274 E.; Tw. Kamer 2365 D.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Werkloosheidssubsidiefonds. —
De Tweede Kamer heeft op 2 Juli '36 het wetsontwerp tot verlenging van het werkloosheidssubsidiefonds tot 1 Januari 1940, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2088 B.; Tw. Kamer 2366 F.)

H. VOLKENBOND. — Rede van Delbos. —
De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, heeft op 3 Juli '36 een verklaring voorgelezen betreffende de redenen van het Geneefsche échec in de Abessynische aangelegenheid en de thans noodige hervorming van het Geneefsch instituut.
Na herinnerd te hebben aan de redevoering van Blum over het standpunt van Frankrijk, zette de minister uiteen, dat het falen van den Volkenbond veroorzaakt is door het feit, dat de wapens van het pact niet op doelmatige wijze gehanteerd zijn door een gemeenschap, die aan het gebruik daarvan nog niet gewend is. Frankrijk verklaart zich bij voorbaat tegen ieder voorstel, dat de aantasting van de structuur of den geest van den Bond tengevolge zou hebben.
De basis moet niet gewijzigd, maar de toepassing verbeterd worden. Indien men rekening moet houden met de bijzondere belangen en wenschen van ieder werelddeel, is niets ongelukkiger dan een splitsing. Den zwaarsten slag zou men Genève toebrengen door den Volkenbond slechts een consultatieve rol toe te kennen. Frankrijk zal dus geen fundamenteele wijziging van het pact voorstellen. Een belangrijk resultaat zou bereikt zijn indien de Vergadering in September voorstellen zou kunnen aannemen, waaruit iedere staat met meer zekerheid zou kunnen weten op welken steun hij kan rekenen.
Wij moeten de beste methode trachten te vinden voor het brengen van een nauw verband tusschen de toepassing van

economische en financieele pressie en het gebruik van militaire dwangmiddelen. Volgens de Fransche regeering kan de oplossing worden gevonden in de vorming van nieuwe regionale ententes of in de versterking der bestaande.
Om spoed te maken stelt de Fransche delegatie dus voor, dat de regeeringen der aangesloten staten worden uitgenoodigd voor den 15den Augustus alle opmerkingen of voorstellen, die zij naar voren wenschen te brengen ten aanzien van de meest doelmatige toepassing van de artikelen 11 en 16, aan het secretariaat te doen toekomen. Wij stellen verder voor, dat van die voorstellen een studie wordt gemaakt, en dat een rapport daarover aan de Septembervergadering zal worden voorgelegd.
(Journal de Genève - Le Temps) **(Vor. ber. blz. 2366 C.)**

A. VOLKENBOND. — Nieuwe Abessynische Regeering. - Mexico houdt zich afzijdig. —
De Abessynische delegatie heeft officieel den Volkenbond en daardoor den leden-staten kennis gegeven van de vorming van een nieuwe regeering in Gore op bevel van den Negus. Ras Imroe heeft opdracht gekregen de militaire krachten van het land te reorganiseeren.
De Mexicaansche delegatie heeft den voorzitter van de Volkenbondsvergadering doen weten, dat zij, aangezien zij het niet eens is met de wijze, waarop het Abessynische conflict is behandeld, besloten heeft verder geen deel te nemen aan de werkzaamheden van de Assemblée ten aanzien van dit conflict en zich te onthouden van stemmen.
(Journal de Genève) **(Vor. ber. Volkenbond 2366 H.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: J. Hoffmann — „Atlantis und das Rätsel der Eiszeitkunst". (Verlag Hoffmann, Stuttgart)
Hanns Weltzel — „Erk Alburger". (Ernst Rowohlt Verlag 1936) **(Vorig bericht 2358 B.)**
Engelsch: Louis Bromfield — „The man who had Everything". (The Albatross Library No. 301)
Hugh Talbot — „Laughter from the Lowlands". (Dent & Sons, London) **(Vorig bericht 2358 B.)**
Fransch: A. Fourgeaud — „L'Homme devant le Capitalisme. Essai d'une économique rationelle".
R. Francis — „Une vie d'enfant". (N. R. Fr. Paris) **(Vorig bericht 2358 B.)**
Italiaansch: S. Flavia — „Mala Fortuna". (Cappelli, Bologna) **(Vorig bericht 2358 B.)**
Nederlandsch: C. J. Kelk — „Een Kind van Uncle Sam". (Bigot en Van Rossum, A'dam)
Max Kijzer — „Honderd Kwatrijnen". (W. Bruna & Zoon's Uitg. Mij.) **(Vorig bericht 2358 B.)**
Russisch: W. M. Baghmetief — „Prestoeplenije Martyna". (Gozlitizdat, Moskou) **(Vor. ber. 2347 G.)**
Spaansch: C. Linares Bercera — „Vendrá por el mar". (Juventud, Barcelona) **(Vor. ber. 2358 B.)**
(Red. K. H. A.)

C. LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - James Melrose verongelukt. —
Charles James Melrose, de bekende Australische vlieger, is op 5 Juli '36, niet ver van Melbourne met zijn toestel, waarin als tweede inzittende een mijn-ingenieur had plaats genomen, neergestort. Beide inzittenden kwamen om het leven. (A. N. P.)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2322 D.)

6 JULI 1936

D. VOLKENBOND. — Danzig. - Greiser verwekt incidenten. - Contrôle-commissie aangewezen. —
De Volkenbondsraad is op 4 Juli in openbare vergadering bijeengekomen, onder voorzitterschap van Eden. Het belangrijkste punt van de agenda vormde het rapport van den Volkenbondscommissaris van Danzig over den toestand in Danzig.
De Nationaal-Socialistische voorzitter van den Senaat van Danzig, Greiser, hield tijdens de bijeenkomst een rede, welke in verband met de heftige aanvallen op den Volkenbondscommissaris te Danzig, aan zijn gehoor felle protesten ontlokte.
Hij verklaarde, dat de toestand te Danzig tot de komst van het nationaal-socialisme te vergelijken was met een kruitvat, en dat de Volkenbond het door zijn optreden dreigde te doen ontploffen. Hij zeide niet te spreken uit naam van doode artikelen en paragrafen, doch uit naam van 400.000 Duitschers, die niet steeds van het moederland gescheiden willen blijven.
Hij wenschte, dat een nieuwe Hooge Commissaris van den Volkenbond naar Danzig zou worden gezonden, die zich van iedere inmenging in de binnenlandsche politiek zou onthouden. Geheel zonder commissaris, voegde hij er aan toe, zou alles echter beter gaan.
Er werd heftig geprotesteerd toen Greiser besloot met den uitroep „thans genoeg hiervan", en zijn dossier met kracht op de Raadstafel wierp.
De Volkenbondsraad nam hierna de volgende resolutie aan:
De Raad heeft van het rapport van den Hoogen Volkenbondscommissaris der Vrije Stad Danzig over het incident, dat zich bij het bezoek van den Duitschen kruiser „Leipzig" te Danzig heeft voorgedaan, kennis genomen en is tot de conclusie gekomen, dat het zoogenaamde incident een internationaal karakter draagt. Overwegend, dat Polen er zich toe verplicht heeft, de leiding der buitenlandsche aangelegenheden van Danzig op zich te nemen, besluit de Raad de Poolsche regeering te verzoeken namens den Raad langs diplomatieken weg deze kwestie te onderzoeken en den Raad in zijn eerstvolgende gewone zitting een rapport te doen toekomen over het resultaat der maatregelen, die zij noodzakelijk geacht heeft te nemen.
De hooge-commissaris van den Volkenbond, Lester, antwoordde kort op de beschuldiging van Senaatspresident Greiser. Delbos (Frankrijk) en Barcia (Spanje) spraken hierna hun vertrouwen in Lester uit, evenals Beck en wezen erop, dat thans uitsluitend het incident met den kruiser „Leipzig" aan de orde was. Eden sprak als raadsrapporteur eveneens het volle vertrouwen in Lester uit, welke woorden door alle raadsleden werden bevestigd.
De Volkenbondsraad kwam hierna nog in geheime zitting bijeen en heeft besloten een commissie voor de Danziger kwestie te vormen, bestaande uit de gedelegeerden van Engeland, Frankrijk en Portugal.
De Raad heeft voorts besloten zijn 92e zitting nog niet te beeindigen. (Journal de Genève) **(Vor. ber. blz. 2366 E.)**

E. LOCARNO-PACT. — Nieuwe Conferentie. - Communiqué. —
De Fransche, Engelsche en Belgische delegaties hebben op 3 Juli het volgende communiqué verstrekt:
„Naar aanleiding van de te Genève tusschen Blum, Delbos, Eden, Van Zeeland en Spaak gehouden besprekingen achtte men het tijdstip gunstig binnenkort een nieuwe bijeenkomst te houden van de onderteekenende mogendheden van het Verdrag van Locarno, wier vertegenwoordigers te Londen hebben deelgenomen aan de uitwerking van de overeenkomst van 19 Maart, teneinde den tegenwoordigen toestand onder de oogen te zien.
Datum en plaats der bijeenkomst werden nog niet definitief vastgesteld, doch er werd overeengekomen, dat de uitnoodigingen daartoe door Van Zeeland zullen worden verzonden na een nieuwe beraadslaging met de belanghebbenden."
(Journal de Genève - A. N. P.)
(Vor. ber. Pact van Locarno 2293 D.)

F. VOLKENBOND. — Slotzitting. - Resoluties goedgekeurd. —
Op 4 Juli kwam de Volkenbondsvergadering voor haar laatste zitting bijeen.
Nadat de vertegenwoordigers van Abessynië, Panama, Canada en Columbia nog het woord hadden gevoerd, werd overgegaan tot de stemming over de twee volgende resoluties:
De Volkenbondsvergadering,
1. Opnieuw bijeengeroepen op initiatief van de Argentijnsche regeering, om den toestand te onderzoeken, die voortspruit uit het Italiaansch-Abessynische geschil.
2. Acte nemende van de mededeelingen en verklaringen die haar in dit opzicht zijn gedaan.
3. Constateerende dat verschillende omstandigheden de integrale toepassing van het Volkenbondsverdrag hebben belet,
4. Gehecht blijvende aan de beginselen van het Volkenbondsverdrag, die eveneens hun uitdrukking vinden in andere diplomatieke acten, zooals de verklaring van de Amerikaansche staten van 3 Augustus 1932, die de regeling van territoriale kwesties door geweld uitsluiten.
5. Verlangende het gezag van den Volkenbond te versterken door de toepassing van deze beginselen aan te passen aan de lessen der ondervinding,
6. Overtuigd dat de werkelijke doeltreffendheid van de veiligheidswaarborgen, die de Volkenbond aan zijn leden aanbiedt, moet verhoogd worden,
spreekt den wensch uit dat de Volkenbondsraad
a. de regeeringen der Volkenbondsstaten zal uitnoodigen om aan den secretaris-generaal zooveel mogelijk vóór 1 September alle voorstellen te doen toekomen, die zij meenen te moeten aanbieden met het doel de inwerkingstelling van de beginselen van het Volkenbondsverdrag te vervolmaken in den geest en met de beperkingen, die boven zijn aangeduid.
b. den secretaris-generaal zal opdragen de bedoelde voorstellen te onderwerpen aan een eerste studie en in het bijzonder deze te rangschikken,
c. rapport over den stand van het vraagstuk zal uitbrengen aan de Volkenbondsvergadering tijdens haar a.s. zitting.
De Volkenbondsvergadering,
acte nemende van de mededeelingen en verklaringen die haar gedaan zijn met betrekking tot den uit het Italiaansch-Abessynische geschil voortgesproten toestand,

in herinnering roepende de constateeringen die zij gedaan heeft en de beslissingen die zij vroeger genomen heeft met betrekking tot dit geschil,
spreekt den wensch uit dat de coördinatie-commissie alle noodige voorstellen aan de regeeringen zal doen met het doel om een einde te maken aan deze gemeenschappelijk door hen getroffen maatregelen.
Deze twee resoluties werden met 44 stemmen tegen 1 (Abessynië) en 4 onthoudingen (Zuid-Afrika, Chili, Panama en Venezuela) aangenomen.
Hierna moest de vergadering zich nog uitspreken over de beide resoluties van Abessynië (zie pag. 2366 C.). Over de eerste resolutie werd niet gestemd, daar aangenomen werd, dat deze reeds in de door de Vergadering aangenomen resoluties was opgenomen.
De tweede resolutie werd met 23 stemmen tegen 1 (Abessynië) en 25 onthoudingen verworpen.
Nadat de vergadering hierop nog het voorstel van het bureau had goedgekeurd om de zeventiende Volkenbondsvergadering niet op 7 doch eerst op 21 September te openen, teneinde meer tijd te geven voor de voorbereiding van de Volkenbondshervorming, sloot de voorzitter Van Zeeland de zestiende vergadering met een korte redevoering.
Hij eindigde met het uitspreken van zijn vast vertrouwen in de toekomst van den Volkenbond, omdat deze een internationale noodzakelijkheid is. (Journal de Genève - A. N. P.)
(Vorig bericht 2367 A.)

A. **BULGARIJE. — Nieuw Kabinet Koesseiwanof. —** Minister-president Koesseiwanof heeft bij den koning het ontslag van het kabinet ingediend. De koning heeft dit ontslag aanvaard, maar tevens Koesseiwanof, met de vorming van een nieuw ministerie belast. Deze is hierin geslaagd en heeft het volgende ministerie samengesteld:
Minister-president en Buitenlandsche Zaken: Koesseiwanof; Binnenl. Zaken: Kranovsky; Financiën: Koenef; Handel: Welef; Openbare Werken: Ganef; Verkeer: Todor Kosjoecharof; Onderwijs: Misjai Kof; Landbouw: Radi Wassileg; Justitie: Karagiosof; Oorlog: Loekof. (Wremje) **(Vorig bericht 2057 D.)**

B. **VOLKENBOND. — Opheffing der Sancties. —** De coördinatie-commissie heeft op 6 Juli '36 besloten de sancties tegen Italië op 15 Juli '36 op te heffen.
De coördinatie-commissie heeft op gemeenschappelijk voorstel van Groot-Brittannië en Frankrijk besloten, aan deskundigen op te dragen om uit technisch oogpunt het mechanisme van de sancties te bestudeeren, zooals dit gewerkt heeft teneinde er alle lessen, die voor de toekomst van nut kunnen zijn, uit te trekken.
(Journal de Genève)
(Vorig bericht 2367 F.; Sancties 2362 C.)

C. **PALESTINA. — Onlusten. —** Er is nog steeds geen verbetering in den toestand in Palestina ingetreden; de daden van terreur houden aan. Benden van Arabieren zijn druk aan het recruteeren en geld inzamelen op het platteland. Zij willen elke familie ertoe dwingen één zoon af te staan om de Arabieren te versterken.
Gedurende de laatste weken hebben verscheidene personen, die buiten de regeering staan, groepen gevormd om het huidige conflict te bestudeeren.
Een dezer groepen, waarin gematigde Arabieren en Joden zijn vertegenwoordigd, heeft zich meer in het bijzonder bezig gehouden met het standpunt, hetwelk men in de toekomst zal moeten innemen, wanneer er geen einde komt aan het conflict. Deze groep stemt toe, dat de Arabische eisch van algeheele stopzetting der Joodsche immigratie als het maximum moet worden beschouwd, en dat men niet kan verwachten, dat verantwoordelijke Arabieren openlijk een beperkte Joodsche immigratie als oplossing zullen voorstellen, evenmin als de Jewish Agency een vermindering der Joodsche immigratie zal voorstellen, doch dat beide wel zoo een compromis zullen aannemen, wanneer het door de Britsche regeering wordt voorgesteld. (Times - A. N. P.) **(Vorig bericht 2358 D.)**

D. **BELGIE. — De stakingen. - Een overzicht van den toestand. —**
De scheepsherstellers-metaalbewerkers in de haven van Antwerpen zijn op 29 Juni '36 in staking gegaan. Het gaat hier om loonsverhooging en verkorting van arbeidstijd.
Met het lichter- en sleepbootpersoneel in de binnenvaart is men tot overeenstemming gekomen, zoodat dit conflict beëindigd is.
De loonsverhoogingen, welke in de verschillende takken van industrie toegestaan zijn, varieeren van 5 tot 10%.
Onder de Belgische zeelieden is op 1 Juli weer een nieuwe staking uitgebroken. Officieren en manschappen hebben geweigerd aan te monsteren voor Belgische schepen. Zij eischen loonsverhooging en betere arbeidsvoorwaarden.
De stakingsbeweging in het Antwerpsche heeft zich op 4 Juli vrij belangrijk uitgebreid. De staking der zeelieden duurt eveneens in vollen omvang voort.
In de Borinage werken thans mijnbouw en metaalindustrie weer normaal. Hetzelfde geldt voor de schoennijverheid. (Het Laatste Nieuws) **(2357 F.)**

E. **FRANKRIJK. — De stakingen. - Een overzicht van den toestand. —**
De stakingsbeweging in Frankrijk loopt langzaam ten einde, hier en daar zijn echter nieuwe stakingen uitgebroken.
Te Parijs zijn vijf nieuwe overeenkomsten tot stand gekomen. Te Bordeaux is een collectieve arbeidsovereenkomst gesloten voor de winkelbedienden en het administratieve personeel in levensmiddelenbedrijven.
Te Rouaan is een definitief accoord tot stand gebracht tusschen het gemeentebestuur, het personeel en de directie der tramwegmaatschappij.
In de prefectuur van Metz werd eveneens een accoord bereikt.
Te Rijssel is de staking bij de dagbladen door een scheidsrechterlijke uitspraak van den prefect op 2 Juli beëindigd.
Te Nice is voorloopige overeenstemming bereikt. De hotels aan de Fransche Rivièra zijn weer geopend.
De directeur van den Opéra Comique, Gheusi, heeft op 4 Juli zijn ontslag aangeboden, dat werd aanvaard. Het personeel van den Opéra Comique, dat vele grieven had tegen Gheusi, had het gebouw eenige dagen bezet gehouden.
Het aantal stakers in Frankrijk bedraagt nog ongeveer 120.000. Het werk is hervat in de metaalfabrieken en de mijnen in het departement van de Moezel.
(L'Intransigeant - Le Temps - Le Journal)
(Vorig bericht 2357 G.)

7 JULI 1936

F. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.** De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 7 Juli 1936 haar disconto als volgt verlaagd:

Wisseldisconto	3 %	(3½ %)
Promessedisconto	3½ %	(4 %)
Beleening van Effecten	3½ %	(4 %)
Beleening van Goederen	3½ %	(4 %)
Voorschotten in rek.-crt.	3½ %	(4 %)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2359 E.)**

G. **AMSTERDAM. — Tentoonstelling „Twee eeuwen Engelsche Kunst". —**
In het Stedelijk Museum te Amsterdam is op 4 Juli 1936 door den Hertog van Kent de tentoonstelling van „Twee Eeuwen Engelsche Kunst" plechtig geopend. Tegenwoordig waren o.a. de vertegenwoordiger van H.M. de Koningin, baron van Hardenbroek, minister-president Z. Exc. dr. H. Colijn, minister prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, de Engelsche gezant te Den Haag en de Nederl. gezant te Londen, de Commissaris der Koningin in de provincie Noord-Holland, de burgemeester van Amsterdam, alsmede de voorzitter van het Engelsch uitvoerend comité lord Balniel, de directeur der Londensche Tate Gallery J. B. Manson en Sir Robert Witt.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Tentoonstellingen 2285 F.; Hertog van Kent 1594 B.)**

A. NEDERLAND. — Stand der Clearing met Duitschland, Chili, Turkije, Italië en Bulgarije. —

De stand der clearing per 30 Juni '36 is als volgt:

met Duitschland.

1. Stortingen in Nederland	ƒ 106.541.600
waarvan bestemd voor:	
a) Achterstall. vorder.	14.560.500
b) Rented. Dawes- en Youngleen. en Stillhalte: Rentetransfer	5.780.500
c) Vrije rek. Reichsb.	4.161.400
d) Nwe. onder de Clear. vallende vorderingen	82.039.200
2. Stortingen in Duitschl. nwe. onder de clearing vallende vorderingen inclusief saldo 1935 ad ƒ 35.655.500	121.660.400
3. Uitbetalingen in Nederl. op nieuwe vorderingen in mindering komend v. h. bedrag onder 1 d.	81.094.400
4. Speciale Verrekening	
Stortingen in Nederland tegen afgegeven reischeques (inclusief saldo 1935 ad ƒ 367.800)	2.041.500
Uitbetal. in Nederland	556.300
Overgebracht naar alg. rekening (1)	—.—
Nog beschikbaar	1.485.200
Laatst uitbetaald nummer van storting: 235851.	

met Chili.

(clearingrekening „A")

1. Stortingen in Nederland	ƒ 237.400
2. Stortingen in Chili (inclusief saldo 1935 ad ƒ 40.600)	157.700
3. Uitbetal. in Nederland	141.900
4. In part. compensatie toegelaten	131.400
Laatst uitbetaald nummer van storting: 431.	

met Turkije.

1. Stortingen in Nederland	ƒ 326.200
waarvan bestemd voor:	
a) Vrije rek. Turksche Centrale Bank	97.900
b) Onder de Clearing vallende vorderingen	228.300
2. Stortingen in Turkije (incl. saldo 1935 ad ƒ 1.170.700)	1.591.500
4. In partic. compensatie toegelaten	31.100
5. Waarvan afgerekend	24.100
Laatst uitbetaald nummer van storting: 1059.	

met Italië.

Clearingrekening „A" (Nederland)

1. Stortingen in Nederland	834.300
2. Stortingen in Italië (inclusief saldo 1935 ad Lire 6.802.000) ... ... Lire	11.187.900
4. In partic. compensatie toegelaten	499.500
5. Waarvan afgerekend	274.500
Laatst uitbetaald nummer van storting: 2180.	

Clearingrekening „B" (Overzeesche gebiedsdeelen).

1. Stort. op rek. van het Clearinginstituut ...	148.600
2. Stortingen in Italië (inclusief saldo 1935 ad Lire 11.824.100) *) ... ... Lire	12.878.400
3. Uitbetal. door het Clearinginstituut	126.800
Clearingkoers lire geldend tot en met 27 Juni 1936: 11.63.	
Laatst uitbetaald nummer van storting: 78 gedeeltelijk.	
*) Voorloopig cijfer.	

met Bulgarije.

1. In partic. compensatie toegelaten	168.700
2. Op partic. compensatierekening gestort	221.300
3. Waarvan afgerekend	118.500

(Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Duitschland 2323 D.; Chili 1991 A.; Turkije 1894 A.; Italië 1991 A.; Bulgarije 1976 H.)

B. DISCONTOKOERSEN. — Litauen. —

De Centrale Bank van Litauen heeft met ingang van 1 Juli het disconto van 6% tot 5% verlaagd. (Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2119 C.)**

C. NEDERLAND. — Openluchttheater en Vergaderplaats te Ede geopend. —

Op 1 Juli is te Ede onder groote belangstelling de geheel in werkverschaffing aangelegde openluchtvergaderplaats, zitplaats biedende aan 1500 personen en staanplaats aan 700 personen, officieel geopend. (Alg. Handelsblad)

D. TENNIS. — Wimbledon kampioenschappen. —

De eindresultaten van de Wimbledon kampioenschappen luiden als volgt:

Heeren enkelspel, finale: Perry (Engeland) slaat von Cramm (Duitschland) 6—1, 6—1, 6—0. De Duitscher was even tevoren bij een auto-ongeval geblesseerd en kon derhalve niet op volle kracht spelen.

Dames enkelspel, finale: Mej. Helen Jacobs (V. S.) slaat mevr. Sperling (Denemarken) 6—2, 4—6, 7—5.

Heeren dubbelspel, finale: Hughes en Tuckey (Engeland) slaan Hare en Wilde (Engeland) 6—4, 3—6, 7—9, 6—1, 6—4.

Dames dubbelspel, finale: Mej. Stammers en mej. James (Engeland) slaan mevr. Fabyan en mej. Helen Jacobs (V. S.) 6—2, 6—1.

Gemengd dubbelspel, finale: Mej. Round en Perry (Engeland) slaan mevr. Fabyan en Budge (V. S.) 7—9, 7—5, 6—4. (Manchester Guardian)

(Vorig bericht 1877 G.)

E. TIN. — Wereldverbruik. —

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het tinverbruik in de voornaamste landen in het jaar geeindigd 30 April 1936:

	Jaar per 30 April 1936	1935	Toeneming of vermindering in %
	long tons		
Ver. Staten	66.951	49.220	+ 36.0
Engeland	24.131	21.391	+ 12.8
Duitschland	9.431	10.131	— 6.9
Frankrijk	8.880	8.649	+ 2.7
Sovjet-Rusland . .	7.700	5.503	+ 39.9
Overige landen . .	31.549	28.725	+ 9.8
Tot. schijnb. verbruik	148.642	123.619	+ 20.2
Totaal werkelijk verbruik (bij benad.)	139.500	129.800	+ 7.5
Verandering in voorraden bij verbruikers (bij benad.) .	+ 9.000	— 6.000	

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1709 A.)**

F. VENEZUELA. — 125-jaar onafhankelijk. —

Op 5 Juli was het 125 jaar geleden dat te Caracas de onafhankelijkheid van Venezuela werd geproclameerd.

Na langdurigen strijd, en niet eerder dan nadat Napoleon ook Spanje had veroverd, gelukte het in verschillende steden voorloopige regeeringen uit te roepen. Deze regeeringen, welke aanvankelijk nog het gezag van den afgezetten koning van Spanje erkenden, gingen weldra over tot volledige zelfstandigheid, zooals te Buenos Aires, Quito, Bogota en op 19 April 1810 te Caracas.

In 1811 kwam een nationaal congres bijeen, dat had te beraadslagen over de volledige zelfstandigheid en op 5 Juli werd het besluit genomen, Venezuela tot een volledig souvereinen staat te verklaren.

Het is vooral aan Simon Bolivar te danken geweest, dat niet alleen Venezuela, doch ook Columbia, Ecuador, Bolivia, Panama en Peru vrije staten werden. Aan Bolivar werd dan ook de eerenaam „El Libertador", de bevrijder, gegeven. (Red. K. H. A.)

G. NEDERLAND. — Contingenteering van metalen schepwerk. —

Ingediend is een wetsontwerp, houdende regeling van den invoer van metalen schepwerk. (Bij K. B. van 2 Juni is de invoer van schepwerk voor een tijdvak van vier maanden beperkt).

De twee voornaamste groepen, welke deze contingenteering omvat, zijn het schepwerk van nieuwzilver, al of niet verzilverd, en het schepwerk van verchroomd ijzer of koper. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht Contingenteeringen 2360 H.)

H. BELGIE. — Sociale wetten aangenomen. —

De drie sociale wetsontwerpen, welke op 27 Juni door de Kamer zijn aangenomen, zijn thans ook door den Senaat aanvaard. (Het Laatste Nieuws)

(Vorig bericht 2357 E.)

I. SIR LIONEL PHILLIPS OVERLEDEN. —

Op bijna 81-jarigen leeftijd is te Londen overleden Sir Lionel Phillips.

Sir Lionel was een van de pioniers der Zuid-Afrikaansche goudindustrie. Al vroegtijdig vertrok hij naar Afrika, waar hij zich eerst in de Kaapkolonie en vervolgens in Transvaal vestigde. Als zoodanig

maakte hij de geheele opkomst en vervolgens ook den val der twee Boerenrepublieken, Transvaal en Oranje-Vrijstaat, mee. In 1895 nam hij deel aan den Jameson-raid.
Als vurig verdediger van de empire-idee nam hij deel aan den Boerenoorlog en na de annexatie der beide Boerenrepublieken werd hij spoedig een der machtigste mannen uit de goudindustrie (Times)

A. **NEDERLAND. — Vaste-Lastenontwerpen ingetrokken. —**
De voorzitter van den Raad van Ministers, dr. H. Colijn, daartoe gemachtigd door H.M. de Koningin, heeft aan de Tweede Kamer medegedeeld, dat het ontwerp van wet, houdende bijzondere maatregelen ten aanzien van loopende landbouwhypotheek- en pachtovereenkomsten, alsmede het wetsontwerp, houdende bijzondere maatregelen ter verkrijging van verlaging van sommige vaste lasten en van huren, worden ingetrokken. (De Telegraaf) **(2333 C.)**

B. **SPANJE. — Galicië spreekt zich uit voor autonomie. —**
De officieele resultaten der stemming voor of tegen autonomie in Galicië zijn bekend gemaakt. Het blijkt, dat 73% der stemmers zich voor autonomie heeft uitgesproken. Een definitief statuut voor dezen vorm van bestuur is nog niet uitgewerkt. (El Sol)

C. **JAPAN. — Militaire staatsgreep van 26 Februari 1936. - Vonnissen. —**
Dertien van de officieren, die aan den opstand van 26 Februari '36 hebben deelgenomen, zijn ter dood veroordeeld. Vijf officieren zijn veroordeeld tot levenslangen dwangarbeid, terwijl nog een aantal werd gestraft met 10 tot 15 jaren dwangarbeid. (Domei) **(Vorig bericht 2254 B.)**

D. **ITALIE. — Bevolking. —**
Volgens de op 21 April '36 gehouden volkstelling, bedraagt het aantal Italiaansche inwoners van het land 42.527.561. Indien hierbij nog worden gevoegd de Italianen in Oost-Afrika en die, welke niet in het land verblijven, komt men op een totaal van 43.060.103 Italianen. (La Stampa) **(Vorig bericht 1439 C.)**

8 JULI 1936

E. **ENGELAND. — Haile Selassie in Londen teruggekeerd. —**
De Negus is op 6 Juli in Londen teruggekeerd.
Hij werd ontvangen door dr. Martin, den Abessynischen gezant, die tegenover de pers verklaarde, dat de plannen van den Negus nog onzeker waren.
(Manch. Guardian) **(V. b. Haile Selassie 2362 A.)**

F. **VOLKENBOND — Danzig. - Duitsche verklaring. - Perscommentaren. - Poolsch communiqué. —**
De Fransche ambassadeur en de Britsche zaakgelastigde hebben afzonderlijke bezoeken afgelegd op het departement van Buitenlandsche Zaken te Berlijn, om de situatie te bespreken, welke gerezen is in verband met de kwestie-Danzig.
In antwoord op hun vragen, ontvingen zij geruststellende verklaringen over de onwaarschijnlijkheid van het ontstaan van moeilijkheden in Danzig in de naaste toekomst.
In verantwoordelijke kringen in Berlijn is men van meening, dat te Danzig niets onrustbarends als gevolg van de terugkomst van den hoogen commissaris Lester te verwachten is.

DUITSCHLAND. — De „Völkischer Beobachter" is van oordeel, dat de hooge commissaris zijn taak niet zoo opvat, als Danzig van hem moet verwachten. Hij is niet de borg van den vrede, doch het kristallisatiepunt van alle oppositiegroepen.

Het „Berliner Tageblatt" schrijft: „De senaatspresident heeft voor een zienderoogen steeds onvriendelijker wordende vergadering, de gelegenheid waargenomen om het geheele probleem van de vrije stad uiteen te zetten. Het plan, dat met de uitnoodiging van Greiser naar Genève beoogd werd, was duidelijk, hoewel men poogde dit te verdoezelen: men had iets noodig, om de aandacht af te leiden van het al te pijnlijke slot van het sanctie-avontuur.

De „D. A. Z." komt tot de volgende conclusie: „Weg met den Volkenbondscommissaris".Voor Duitschland, welks hart nog steeds warm en met deelneming voor Danzig en zijn lot klopt, kan het niet aanlokkelijk schijnen in een gemeenschap als den Volkenbond terug te keeren, om daar getuige te zijn van gebeurtenissen, zooals deze zich door het rapport van den commissaris van Danzig hebben voorgedaan. De Volkenbond wilde zichzelf, door de behandeling van de Danziger kwestie, nieuw leven inblazen. Hij heeft daardoor een nieuwen spijker in zijn eigen doodkist geslagen".

De „Montag-Post" schrijft: „Zulke duidelijke, eerlijke en effectvolle woorden zijn te Genève sedert lang niet gesproken. Twee groote volken, Duitschland en Polen hebben, dank zij het vooruitziend initiatief van hun beide leiders tot vredelievende en oprechte samenwerking besloten. In de Danziger kwestie is tusschen Duitschland en Polen geen instantie noodig, die door Genève is aangesteld. Indien Lester niet naar Danzig terugkeert, is het probleem opgelost".

FRANKRIJK. — De „Figaro" zegt, dat Van Zeeland in zijn slotwoord hoopvol heeft gesproken over de toekomst van den Volkenbond en vraagt, of men daarin, na de jongste gebeurtenissen nog kan gelooven.

Ook Saint Brice spreekt in het „Journal" in pessimistische woorden over den Volkenbond en over een slechte acrobatie tijdens de slotzitting.

In de „Echo de Paris" spreekt Pertinax van „vernedering en verval van den Bond". Nadat het echec in de Abessynische kwestie was vastgesteld, heeft Greiser met ongehoorde brutaliteit openlijk zijn minachting voor de internationale instelling getoond.

De „Jour" zegt, dat de Poolsche vertegenwoordigers te Genève, door te verklaren, dat zij een voldongen feit niet zullen erkennen, trouw blijven aan de politiek van Pilsoedski.

Madame Tabouis schrijft in de „Oeuvre", dat de gedelegeerden, die de slotresolutie hebben opgesteld, zelf beschaamd waren over hun werk.

ENGELAND. — Greiser's demonstratie, aldus de „Daily Telegraph", moet des te ernstiger opgevat worden, daar langs diplomatieken weg pogingen zijn gedaan, om een regeling te verkrijgen van het incident, dat zich bij het bezoek van den Duitschen kruiser aan Danzig heeft voorgedaan.

De „Morning Post" is van oordeel, dat er geen reden voor ongerustheid voor de orde in Danzig behoeft te zijn, aangezien er van Duitsche zijde vóór alles naar gestreefd wordt van de Olympische spelen een propagandistisch succes te maken.

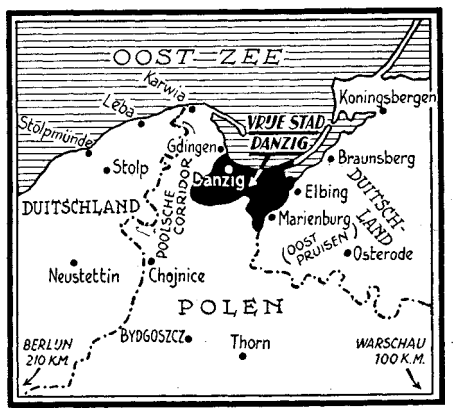

DANZIG. — Het officieele orgaan van de Danziger N.S.D.A.P., de „Danziger Vorposten" schrijft, dat de rede van Greiser beschouwd moet worden als het doelbewuste begin van een nieuwen weg, dien men wel moest inslaan, nadat de tot nu toe gevolgde weg tot teleurstelling heeft geleid.

De „Danziger Neueste Nachrichten" schrijft met betrekking tot de eischen, waarvan Greiser zich de tolk heeft gemaakt, dat deze nu eens duidelijk en luide uitgesproken zijn en niet meer verstommen zullen. Zij eischen een antwoord.

Te Warschau is een officieus communiqué gepubliceerd, waarin o.a. wordt gezegd, dat de pers in sommige landen te veel waarde hecht aan de Danziger kwestie, teneinde te doen gelooven, dat de opmerkzaamheid van Duitschland elders dan in deze landen wordt bezig gehouden.
Het communiqué verklaart verder, dat Greiser te Genève zeide, dat de belangen van Polen in Danzig zullen worden geëerbiedigd, en dat, indien de rede van Greiser revisionistische tendenzen bevatte, deze uitsluitend betrekking hebben op de rol van den Volkenbond in de vrije stad.

Tenslotte wordt nog verklaard, dat de rechten van Polen in Danzig moeten worden geëerbiedigd en dat dit ook zal geschieden. **(Vorig bericht 2367 D.)**

A. **GIFGASOORLOG. — Nederlandsch protest bij den Volkenbond ingezonden. —**
Jhr. O. Reuchlin, leider van het Nederlandsche Volkenbondsbureau te Genève, heeft in opdracht van minister De Graeff aan den secretaris-generaal van den Volkenbond in Fransche vertaling toegezonden het door meer dan 4000 Nederlandsche mannen en vrouwen onderteekende protest tegen het gebruik van gifgas door Italië in Abessynië, waarbij tevens voor de toekomst geëischt wordt handhaving van het verbod inzake de gifgasoorlog, als zijnde een barbaarsch en menschonteerend wapen, dat ook de weerlooze burgerbevolking treft. De 186 lijsten met de onderteekeningen van het protest zijn mede aan het Volkenbondssecretariaat toegezonden.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Chemische Oorlog 1715 I.)**

B. **NEDERLAND. — Nieuwe Electrische Centrale te Nijmegen. —**
De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, heeft op 6 Juli '36 de nieuwe Centrale van de N.V. Provinciale Electriciteitsmaatschappij, gebouwd aan den mond van het Maas-Waalkanaal te Nijmegen, in tegenwoordigheid van een groot aantal autoriteiten, officieel in bedrijf gesteld
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. **INTERNATIONALE VREDESCAMPAGNE. — Nederlandsch Comité. —**
Op initiatief van Lord Cecil hebben organisaties van verschillenden aard en vooraanstaande personen in een groot aantal landen besloten tot een internationale campagne tot verdediging van den vrede. Van het internationale comité, dat zich tot dit doel gevormd heeft, is Lord Cecil of Chelwood algemeen president en mejuffrouw Rosa Manus uit Amsterdam algemeen secretaresse. Tot de leden van dit comité behooren de presidenten van Tsjecho-Slowakije en van Spanje, de Fransche minister Pierre Cot, Edouard Herriot en de aartsbisschop van York. Op 3, 4, 5 en 6 September 1936 zal een internationaal congres worden gehouden, dat zal worden bijgewoond door gedelegeerden uit alle landen, die hun instemming met deze campagne betuigd hebben.
Als grondslagen voor de te voeren besprekingen gelden de volgende beginselen:
1) Onschendbaarheid van verdragsverplichtingen.
2) Vermindering en beperking der bewapeningen bij internationale overeenkomst en voorkoming van winst uit wapenproductie.
3) Versterking van den Volkenbond om oorlogen te voorkomen en te beëindigen door de meest doeltreffende organisatie van de collectieve veiligheid en den onderlingen bijstand.
4) Doeltreffende regeling binnen het kader van den Volkenbond van de wijze, waarop verbetering kan worden gebracht in internationale toestanden, die tot oorlog zouden kunnen leiden.
Er heeft zich in Nederland een comité gevormd, dat besloten heeft de deelneming van ons land aan deze campagne te organiseeren. In het uitvoerend comité hebben zitting vertegenwoordigers van de Vereeniging voor Volkenbond en Vrede, de Jongeren Vredes Federatie, de Nederlandsche afdeeling van den Wereldbond voor Internationale Vriendschap door de Kerken, de Roomsch-Katholieke Vredesbond in Nederland, „Kerk en Vrede" en de Nederlandsche afdeeling van den Internationalen Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid.
De voorzitter der Vereeniging voor Volkenbond en Vrede, mr. J. C. A. Everwijn, is president van dit comité, mevrouw mr. B. J. A. de Kanter—Van Hettinga Tromp secretaresse en mr. J. Visser, penningmeester. (Het Vaderland)
(Vorig bericht 2290 E.)

D. **NEDERLAND. — Commissie van beroep inzake Sierteeltaangelegenheden. —**
De Staatscourant no. 129 bevat een beschikking van den minister van Landbouw en Visscherij, waarbij wordt ingesteld een commissie van beroep inzake sierteeltaangelegenheden bedoeld in de artikelen 19 en 24 van de statuten van de Nederlandsche sierteeltcentrale (toelating als georganiseerde, tuchtrechtelijke maatregelen naar aanleiding van crisis-regelingen). Tevens is de commissie opgedragen in beroep te oordeelen over de verleening van teeltvergunningen als bedoeld in artikel 2 van het Bloembollensaneeringsplan 1935 (Teelt), in artikel 2 van het Crisisboomkweekerijbesluit 1935 en in artikel 2 van het Crisis-bloementeeltbesluit 1935 I; de goedkeuring van overschrijving van teeltvergunning en het verleenen van overdracht van teeltvergunning als bedoeld in de artikelen 8 van deze besluiten, en in de verleening van vergunning als bedoeld in artikel 3 van het Bloembollensaneeringsplan 1935 (export), in artikel 2 van het Bloembollensaneeringsplan 1935 (handel).
In de commissie zijn benoemd tot lid, tevens voorzitter: mr. D. van Dijk, te Wassenaar; tot lid, tevens plaatsvervangend voorzitter: jhr. dr. J. C. Mollerus, te Haarlem; tot lid: ir. J. G. W. Ignatius, te 's-Gravenhage. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Sierteeltcentrale 1413 B.; Tuinb. 2226 G.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Girowet goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 7 Juli '36 het ontwerp-girowet zonder hoofdelijke stemming aangenomen, alleen de communisten verzochten aanteekening, dat zij geacht wilden worden te hebben tegengestemd. Bij de behandeling in de Tweede Kamer heeft dit wetsontwerp nog de volgende wijzigingen ondergaan. De bestaande gemeentelijke giro-diensten vallen buiten het voorgestelde vergunningsstelsel. Uit art. 1 van het ontwerp is geschrapt het absolute renteverbod voor den Rijksdienst. De gemeentelijke kantoren worden ten aanzien van de rentevergoeding vrijgelaten tot 1 procent. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2179 B.; Tweede Kamer 2366 G.)

F. **OOSTENRIJK. — Heimwehren naar het Vaderlandsche front. —**
Op last van Starhemberg zijn de Heimwehren in hun geheel overgegaan naar de militie van het Vaderlandsche front. (Reichspost) **(V. b. Heimwehr 2315 D.)**

9 JULI 1936

G. **NEDERLAND. — Mr. T. J. Verschuur opvolger van prof. mr. Aalberse als Rijksbemiddelaar. —**
Bij Kon. besluit is met ingang van 1 Juli '36 aan prof. mr. P. J. M. Aalberse, op zijn verzoek eervol ontslag verleend als Rijksbemiddelaar in het vierde district, onder dankbetuiging voor de vele belangrijke diensten, door hem in die functie bewezen en is benoemd tot Rijksbemiddelaar in het vierde district de heer mr. T. J. Verschuur, oud-minister van Economische Zaken. (De Tijd) **(Vor. ber. Prof. mr. Aalberse 2342 C.; Mr. Verschuur 2353 D.)**

H. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers. - Algemeene vergadering. —**
Op 5 Juli '36 is te Schoennau (Moravië) de algemeene vergadering van den bond van Sudeten-Duitschers gehouden. Ongeveer 10.000 personen namen aan de vergadering deel, ook Konrad Henlein was aanwezig. Medegedeeld werd, dat het ledental van den bond gestegen is tot ruim 300.000. De bijeenkomst van dit jaar vormde tevens een herdenking van de stichting voor 50 jaar van de eerste Duitsche schuttersvereeniging in het voormalige Oostenrijk.
(Prager Presse) **(Vorig bericht 1937 B.)**

I. **STEFAN LUX. — Zelfmoord. - Brief aan Litwinof.**
De Tsjechische journalist Stefan Lux, die op 3 Juli 1936 in de zittingzaal van den Volkenbond zelfmoord heeft gepleegd, heeft in een brief aan Litwinof de volgende verklaring afgelegd:
Het was niet mijn voornemen om zelfmoord te plegen, want ik hield van het leven zooals de meesten, maar er moest iets gebeuren om opnieuw den ongelukkigen toestand van mijn ras- en geloofsgenooten in Duitschland onder de aandacht te brengen der publieke wereldopinie. Ik verzoek u mijn vrouw en kind toe te staan zich in Rusland te mogen vestigen, in welk land ik ook eens gehoopt had mijn dagen te zullen eindigen, ofschoon ik geen communist ben.
(Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **De economische situatie. —**

De Fransche handelsattaché in Australië, M. Bader, heeft een interessant rapport gezonden over de economische situatie in Australië, dat gepubliceerd is in de „Moniteur Officiel du Commerce et de l'Industrie" en waarvan de voornaamste bijzonderheden hier volgen.

Tegen het einde van 1934 was de prijs van de grondstoffen, welke de basis vormen van de Australische volkshuishouding, verre van loonend. De onontvette wol bracht per lb. gemiddeld slechts 9½ d. op (125 Austr. ponden = £ 100) terwijl de prijs van het graan zóó laag was, dat de boeren bijna uitsluitend afhankelijk waren van de subsidies van het Gouvernement teneinde in hun levensonderhoud te kunnen voorzien. Toch was het jaar 1934 beter geweest dan 1933, want de geldcirculatie was grooter, de werkloosheid verminderde beduidend· en de bouwvakken vertoonden een groote bedrijvigheid na een volledigen stilstand van vier jaren.

Van het begin van 1935 af verbeterde de algemeene toestand gestadig; aanvankelijk bleef de wolprijs stationnair; zelfs daalde deze einde Februari tot het laagste punt sedert het begin van de campagne. Op grond van aankoopen op het continent ontstond eerst tegen medio Maart een willige markt, gestimuleerd door de vrees voor een langdurige vaste tendenz, mede als gevolg van een vermindering van het wolscheren. De campagne eindigde 30 Juni en de „wolwissels", vertegenwoordigend de verkoopen op de publieke veilingen, beliepen ongeveer 38.500.000 Austr. ponden, of 13.640.000 Austr. p. minder dan de opbrengst van de wolcampagne in 1934. De productie-cijfers overschreden de 3 millioen balen en wel voor de vierde achtereenvolgende campagne. (1 baal woog gemiddeld 303 lbs.)

De handelsbalans over het boekjaar 1933-1934 is voor een bedrag van £ 30.500.000 ten gunste van Australië geweest, wat de goederen betreft.

AUSTRALIË

Voor het boekjaar 1934-'35 daarentegen is de handelsbalans, hoewel actief gebleven, toch met niet minder dan £ 21 millioen achteruitgegaan. Dit ongunstig resultaat is te wijten aan vermindering van den uitvoer met £ 8 millioen, terwijl de invoer steeg met £ 13 millioen. De goudexport is niet in dit cijfer begrepen; deze bedroeg in totaal 10.450.000 Austr. ponden of £ 8.360.000, hetgeen 321.000 Austr. ponden of £ 256.000 minder was dan in het vorig boekjaar. Ondanks deze minder gunstige teekenen is de economische situatie vooruit blijven gaan; de beurs heeft zich het geheele jaar goed gehouden; de staatsfondsen zijn in waarde gestegen en de industrieele waarden, vooral goudmijnen, liepen sterk op.

Het index-cijfer der groothandelsprijzen steeg in den loop van het jaar langzaam, behalve in de maanden Maart en April; in September 1935 bedroeg het 137,6 tegen 137,5 in September 1934 (basiscijfer 100 in 1913). De verkoopen van goedkoope gebruiksartikelen stegen, doch die van betere kwaliteitsartikelen bleven stationnair. De Australische markt is zeer duidelijk een markt voor goedkoope artikelen geworden.

Toch zijn de groothandelsprijzen van alle artikelen nog ver beneden die van vóór de crisis (1929—1932), maar het is duidelijk, dat deze moeten stijgen, als de hooge prijzen der grondstoffen, vooral wol en graan, op het huidige niveau blijven gehandhaafd en alles wijst erop, dat zulks inderdaad het geval zal zijn. Het index-cijfer voor wol is gestegen van 101 in Maart 1935 tot 151 op 15 December 1935; hetzelfde is te constateeren voor graan, boter en industrieele producten, zoodat het gemiddelde index-cijfer voor 100 verbruiksartikelen dat 186 bedroeg in 1929, thans reeds 156 is (basiscijfer 100 in 1911). De verbetering in den kleinhandel is duidelijk merkbaar. Aan het einde van het boekjaar 1934-'35 toonde de opbrengst van de omzetbelasting een stijging van 2 procent.

De werkloosheid daalde van 26,5 % in Mei 1932 tot 18 % in Augustus 1934, terwijl dit percentage in het tweede kwartaal van 1935 langzaam is verminderd. Gedurende het geheele jaar 1935 zijn de rente-tarieven der banken geleidelijk gestegen; toch hebben de banken hun tarieven voor voorschotten aan hun cliëntèle op het laagste niveau van de crisisjaren gehouden, hetgeen in het algemeen een groote steun is geweest voor handel en nijverheid.

Dank zij de zeer belangrijke reserves in Londen waren de Australische banken in 1935 in staat aanzienlijke bedragen terug te trekken, zoowel als gevolg van de vermindering van de wolopbrengst als van terugtrekken van buitenlandsche credit-saldi en aan het buitengewoon groote aantal Australiërs, dat zich naar Londen begaf ter gelegenheid van de Jubileumfeesten.

Aan het einde van het boekjaar 1934-'35 werd het totaal der reserves van de Australische banken te Londen geschat op £ 56 millioen; waarschijnlijk zal dit totaal aan het einde van het loopende jaar, rekening houdende met alle tusschentijdsche verbintenissen van Australië, doch vooral dank zij het herstel der grondstoffenprijzen, niet veel gewijzigd zijn.

De financieele situatie van Australië blijft zich in gunstigen zin ontwikkelen. In totaal zijn de tekorten van alle Australische staten gedurende 1934-'35 gedaald tot £ 3 millioen, hetgeen £ 2 millioen minder is dan verwacht werd. Ook de tekorten der Staatsspoorwegen zijn in dalende lijn.

In verband met de verhoogde uitgaven zijn de vermoedelijke tekorten van het begrootingsjaar 1935-'36 evenwel grooter dan de werkelijke tekorten van 1934-'35, doch de verhoogde ontvangsten van de laatste maanden zullen de zwaardere lasten ongetwijfeld compenseeren.

De Thesaurier-Generaal van het Federale Gouvernement deelde op 4 Januari '36 mede, dat de ontvangsten der invoerrechten en accijnzen over het eerste halfjaar 1935 méér gestegen waren, dan zij sedert verscheiden jaren in de overeenkomstige periode hadden bedragen; zij wezen een grootere opbrengst aan van 1.795.000 Austr. ponden, terwijl de ontvangsten der posterijen en telegraphie eveneens een verhooging aanwezen, n.l. van 421.850 Austr. ponden.

Sedert October 1932 gaat het Australische Gouvernement voort met de conversiepolitiek van Staatsleeningen; op het einde van Januari 1935 was reeds een totaal van £ 146.384.000 geconverteerd.

Een andere conversie, welke thans overwogen wordt, zal £ 182.000.000 bedragen, behoorende tot de serie van financieele operaties door den Hoogen Commissaris voor Australië in Londen sedert October 1932 ondernomen; er blijft dan nog slechts een 4½ % leening van ongeveer £ 13 millioen te converteeren.

De wolproductie, welke minder is dan in de vorige campagne, wordt geschat op 250.000 balen. De kudden hebben aanzienlijke verliezen geleden door de langdurige droogte; alleen reeds in den staat Queensland, zijn naar schatting 5 à 6 millioen schapen omgekomen. Gelukkig is dit verlies in de productie goedgemaakt door een prijsstijging.

De graanoogst wordt geschat op 135.500.000 schepels (1 schepel = 27,18 K.G.) of 1.800.000 schepels méér dan aanvankelijk werd verwacht. De bezaaide oppervlakte bedraagt pl.m. 12,5 millioen acres (1 acre = 40,5 Are) of 560.000 acres meer dan verleden jaar. De prijsnoteering te Sydney was op 3 Januari 1936 3 sh. 11¼ d. per schepel in silo en 4 sh. per schepel graan in zakken.

De agrarische bevolking van Australië kan niet anders dan de gunstige gevolgen ondervinden van deze betere prijzen, de hoogste sedert Augustus 1930.

(Ontleend aan „l'Economiste Français", Economisch Wereldgebeuren)

(Vor. ber. Toestand 1509 D.; Schulden 1728 F.)

10 JULI 1936

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Hooger Onderwijswet. —
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot wijziging en aanvulling der Hooger Onderwijswet. Volgens de toelichting acht de minister het van groot belang, dat aan de handelshoogescholen en aan de faculteit der economische wetenschappen aan de gemeentelijke universiteit te Amsterdam een wettelijke grondslag wordt gegeven en dat de mogelijkheid wordt geopend, om aan hen, die het doctoraal examen aan deze instellingen hebben afgelegd, onderwijsbevoegdheden te verleenen. (Het Vaderland)
(Vorig bericht Tw. Kamer 2371 E.)

B. ENGELAND. — Vragen in het Lagerhuis inzake Italië, Danzig en Duitschland. - Eden's antwoord. —
Minister Eden heeft op 6 Juli ontkennend geantwoord op de vragen van het conservatieve Lagerhuislid, generaal Spears, die hem vroeg of Italië behoort tot de regeeringen, die zullen deelnemen aan de voorbereidende besprekingen inzake de hervorming van den Volkenbond.
Ook ten aanzien van den toestand in Danzig werden den minister verschillende vragen gesteld, doch deze beperkte zich tot het doen van mededeelingen aangaande de bijeenkomst van den Volkenbond en weigerde iets toe te voegen aan de verklaringen, die hij te Genève heeft afgelegd.
Sandys, die de Duitsche zaak in het Britsche parlement reeds herhaaldelijk heeft verdedigd, stelde een plebisciet inzake Danzig voor. Eden antwoordde, dat Sandys zich diende te herinneren, dat deze kwestie bij verdrag is geregeld en dat de beide mogendheden, die er het meest bij zijn geïnteresseerd, Duitschland en Polen zijn.
Hierop vroeg de afgevaardigde Dalton of er in deze aangelegenheid sprake is van een geest van hartelijke samenwerking met de Poolsche regeering. Eden antwoordde bevestigend.
In antwoord op de vraag van Arthur Henderson of de regeering van plan is de Duitsche regeering te polsen inzake het probleem der versterking van de gedemilitariseerde zône, verklaarde Eden niet te gelooven dat het oogenblik geschikt is om deze kwestie afzonderlijk te behandelen, daar de Britsche regeering nog goede hoop heeft dat men tot algemeene onderhandelingen met Duitschland zal kunnen komen.
Wat het antwoord op de Britsche vragenlijst betreft zeide Eden: „Ik ben niet bereid nog eens om het Duitsche antwoord te vragen." (Times)
(Vor. ber. Eden 2364 B.; Lagerhuis 2291 A.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Middelbaar Onderwijswet. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging en aanvulling der Middelbaar Onderwijswet. Daarin stelt de minister voor de Hoogere Burgerschool met driejarigen cursus op te heffen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2373 A.)

D. SCHAKEN. — Landau kampioen van Nederland.
De uitslagen van het tournooi te Rotterdam om het kampioenschap van Nederland, luiden als volgt:
1. S. Landau 7½ pnt.; 2. G. R. van Doesburgh 6 pnt.; 3. T. D. van Scheltinga 5½ pnt.; 4. L. Prins 5½ pnt.; 5. J. Veerkamp 4½ pnt.; 6. W. A. T. Schelfhout 4 pnt.; 7. W. Koomen 3½ pnt.; 8. N. Cortlever 3½ pnt.; 9. W. Geyser 3 pnt.; 10. H. G. Blok 2 pnt.
(Nieuwe Rott. Crt.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Uitvoerrecht op bevolkingsrubber. —
Het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber is, met ingang van 9 Juli '36, verhoogd van *f* 35 tot *f* 36 per 100 K.G. droog gewicht.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2356 E.)**

F. TSJITSJERIN OVERLEDEN. —
De voormalige volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken voor Rusland, Georgij Wassiljewitsj Tsjitsjerin, is op 8 Juli '36, na een langdurige ziekte, in den ouderdom van 64 jaar te Moskou overleden.
Georgij Wassiljewitsj Tsjitsjerin werd in 1872 te Kaloega bij Tambov geboren. Hij behoorde tot een oude Russische adelijke familie en kwam na voltooiing zijner studiën in diplomatieken dienst. Hij verliet dezen in 1907, daar hij na een verblijf te Berlijn tot een overtuigd bolsjewiek was geworden. Gedurende den wereldoorlog trad hij meer op den voorgrond, eerst te Parijs, waar hij in 1915 werd uitgewezen, daarna te Londen.
Na het uitbreken der October-revolutie in Rusland werd Tsjitsjerin te Londen gearresteerd doch kort daarop te Petrograd tot volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken benoemd. Eerst toen Lenin dreigde met represaillemaatregelen werd Tsjitsjerin vrijgelaten.
In 1928 werd Tsjitsjerin ernstig ziek en begaf zich voor herstel van gezondheid naar het buitenland. In 1930 keerde hij naar Rusland terug. Litwinof, die reeds sedert 1928 de leiding van zijn departement had, werd toen ook officieel zijn opvolger.
(Poslednie Nowieste, Parijs)

G. RUBBER. — Uitvoerpercentages. - Overzicht. —
Onderstaand staatje geeft een overzicht van de uitvoerpercentages van rubber over de jaren 1934 tot en met 1936. Hierbij dient te worden opgemerkt, dat het Internationale Rubber Comité in Mei 1934 besloten heeft met ingang van 1 Juni 1934 tot restrictie van den uitvoer over te gaan.

Jaar	Tijdvak	Uitvoerpercentage van de basisquota
1934	Juni en Juli	100%
	Augustus en September	90%
	October en November	80%
	December	70%
1935	Januari t/m Maart	75%
	April t/m Juni	70%
	Juli t/m September	65%
	October t/m December	60%
1936	Januari t/m Juni	60%
	Juli t/m December	65%

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2290 A.)**

H. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Contingenteering van Steenkolen. —
Het wetsontwerp tot bekrachtiging van de verlenging van contingenteering van steenkolen, is op 7 Juli '36 zonder hoofdelijke stemming door de Tweede Kamer goedgekeurd. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 1605 D.; Tweede Kamer 2373 C.)

I. BELGIE. — Analfabeten. —
Het regeeringsonderzoek, dat is ingesteld naar de ontwikkeling van de bevolking, heeft tot het volgende resultaat geleid: Van de 8.092.004 inwoners kunnen er 6.821.426, d.i. 84.3%, lezen en schrijven; 1.270.578, d.i. 15.7%, kunnen noch lezen noch schrijven.
Het percentage varieert naar gelang van den leeftijd. Van 7 tot 15 jaar bedraagt het 3.57%, van 15 tot 21 jaar 1.17%, van 21 tot 60 jaar 4.57; en boven de 66 jaar 16.24%. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Analfabeten 183 E.)

K. THEE. — Restrictiepercentages. - Overzicht. —
Over de jaren 1933—1937, eindigend 31 Maart, was het restrictiepercentage van thee als volgt:

1e restrictiejaar	(1933-'34)	15 %	v. d. basisquota
2e „	(1934-'35)	12½%	„
3e „	(1935-'36)	17½%	„
4e „	(1936-'37)	17½%	„

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2114 D.)**

L. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp-Rijtijdenwet goedgekeurd. —
Het ontwerp-rijtijdenwet is op 8 Juli '36 door de Tweede Kamer goedgekeurd; alleen dr. I. H. J. Vos (v.b.) stemde tegen.
Deze wet machtigt de regeering bij algemeenen maatregel van bestuur bepalingen uit te vaardigen tot het tegengaan van oververmoeidheid bij bestuurders van motorrijtuigen.
Minister Slingenberg heeft in de Tweede Kamer de toezegging gedaan, dat bij de vaststelling van de definitieve algemeene maatregelen van bestuur overleg zal worden gepleegd met de werkgevers- en werknemersorganisaties en de verkeersbonden.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Tweede Kamer 2373 H.)**

11 JULI 1936

A. **JAVASCHE BANK. — Netto-winst f 1.395.710 (v. j. f 1.035.805). - Dividend 9½% (v. j. 8%). —**
In de te Batavia gehouden gewone algemeene vergadering van aandeelhouders van de Javasche Bank werd medegedeeld, dat het uit te keeren dividend over het op 31 Maart '36 afgeloopen boekjaar 9½% (v. j. 8%) bedraagt. De netto-winst bedraagt f 1.395.710 (v. j. f 1.035.805).
In de commissaris-vacature, ontstaan door het vertrek van den heer Mr. B. Th. W. van Hasselt, is benoemd de heer Mr. A. C. Sandkuijl. De heer P. Th. Elfring werd als commissaris herkozen. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 1860 C.)

B. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Petretti Vice-Gouverneur. —**
Staatsraad Ardnaldo Petretti is benoemd tot vicegouverneur van Italiaansch Oost-Afrika.
(La Stampa)

C. **NEDERLAND. — Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. —**
Tot voorzitter van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde is op 17 Juni '36 benoemd prof. dr. G. G. Kloeke. (A. N. P.) **(Vor. ber. blz. 2005 B.)**

D. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Hongarije.**
Tusschen Nederland en Hongarije is een handelsverdrag gesloten, waarbij bepaald wordt, dat Nederland 1 millioen quint. graan zal aankoopen en Hongarije hiertegenover grondstoffen en producten van Nederland zal betrekken tot eenzelfde waarde.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Nederland 2312 A.; Handelsbetr. m. Hongarije 2214 B.)**

E. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid. —**
In Juni 1936 is het werkloosheidscijfer in Duitschland met 176.000 gedaald. Aan het einde van die maand waren er nog 1.315.000 werkloozen. (Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 2180 C.)

F. **DE DARDANELLEN-KWESTIE. — De Conferentie te Montreux op het doode punt. —**
Na de hervatting der zeeëngten-conferentie is deze weder op het doode punt geraakt. De Britsche en Fransche gedelegeerden zijn naar hun land teruggekeerd om nieuwe instructies te halen.
(Le Matin - Times) **(Vorig bericht blz. 2356 C.)**

G. **FRANKRIJK. — Middellandsche Zee. - Engeland. - Maritieme Bijstand opgezegd. —**
De Fransche regeering heeft Groot-Brittannië en Italië er van in kennis gesteld, dat Frankrijks verplichtingen tot wederzijdschen bijstand in de Middellandsche Zee ten opzichte van Groot-Brittannië, niet langer van kracht zijn, tengevolge van het te Genève genomen besluit tot opheffing der sancties.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 2067 A.)**

H. **PALESTINA. — Onlusten. - Arabisch memorandum. —**
De tekst van het door de 137 Arabische regeeringsambtenaren aan den Engelschen Hoogen Commissaris, sir Arthur Wauchope, voorgelegde memorandum is gepubliceerd. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De onderteekenaars spreken als hun meening uit, dat de oorzaak van de troebelen gevonden moet worden in het gevoel van de Arabische bevolking, dat haar een diep onrecht is aangedaan en dat niet voldoende aandacht wordt besteed aan de grieven.
De onderteekenaars van het memorandum zijn van meening, dat deze klachten grootendeels gerechtvaardigd zijn. Zij verklaren alle mogelijke pogingen te hebben aangewend om de bevolking tot rust en orde te brengen, maar deze zijn steeds afgestuit op het gebrek aan vertrouwen in de beloften van de regeering. Stopzetten van de Joodsche immigratie is het eenige dat de oorzaak van de onrust kan opheffen.
Te meenen, zooals de regeering schijnt te doen, dat het prestige der overheid door geweld kan worden hersteld, is een groote vergissing. (Times)
(Vorig bericht blz. 2368 C.)

I. **ENGELAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Suppletoire credieten. —**
Op 9 Juli zijn de suppletoire credieten voor uitbreiding van de vloot, de luchtmacht en het leger gepubliceerd. Voor de vloot wordt een bedrag gevraagd, groot 1.059.000 pond sterling, voor het leger een bedrag van 6.600.000 pond sterling en voor de luchtmacht een bedrag van 11.700.000 pond sterling.
Men stelt voor aan het vlootprogram van 1936 toe te voegen twee kruisers, een „leader" en acht torpedojagers, een vliegtuig-moederschip en vier onderzeeërs.
Het luchtvaartpersoneel zal gebracht worden van 50.000 op 55.000 man. Het aantal overzeesche luchtescadrilles, 25 in totaal, zal voor 1939 verhoogd worden met 12 escadrilles.
Het aantal eerste linie-toestellen van de thuisvloot zal worden gebracht op 1750 machines, waarbij de vlootttoestellen niet zijn begrepen.
Het aanvullend crediet voor bestellingen bij de wapenfabrieken bedraagt 293.700 pond sterling, zoodat het totaal der vier gevraagde credieten dus 19.652.700 pond sterling bedraagt.
De aanvullingen van het vlootprogram worden geraamd op 11.015.000 pond sterling. Het program tot aanvulling van de lacunes in het leger zal naar schatting kosten meebrengen, groot 5.614.000 pond sterling, terwijl de speciale maatregelen met betrekking tot het Italiaansch-Abessynische conflict uitgaven met zich hebben meegebracht van naar schatting 1.252.000 pond sterling. (Times)
(Vor. ber. 2292 A.; Witboek 2213 D.)

K. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verdedigingswerken in verband met de afsluiting der Zuiderzee. —**
De regeering heeft een wetsontwerp ingediend tot wijziging van de wet van 29 Juni 1925, betreffende maatregelen en werken noodig tot voorziening in de belangen van de landsverdediging in verband met de afsluiting en droogmaking van de Zuiderzee.
(Het Vaderland) **(V. b. 2085 A.; Tw. Kamer 2373 L.)**

12 JULI 1936

L. **NEDERLAND. — S.D.A.P. - Beginselprogram. —**
Het ontwerp-beginselprogram der S.D.A.P., door een commissie van het partijbestuur ontworpen en dat bestemd is te worden ingelascht in art. 2 der Partijstatuten, is gepubliceerd.
O.m. wordt daarin gezegd, dat de S.D.A.P. tot taak heeft, aan het gezamenlijk anti-kapitalistische verzet vorm en inhoud te geven.
De Staat heeft voor de uitvoering van zijn groeiende taak bij de ordening van het economische en sociale leven behoefte aan nieuwe organen, naast de reeds bestaande. Bij overdracht van gedeelten van de Staatstaak aan niet-territoriale lichamen worden naast vertegenwoordigers van het algemeen belang en deskundigen, vertegenwoordigers van bijzondere belangen in de uitvoering daarvan betrokken, waarbij zij aandeel krijgen in publiekrechtelijke verantwoordelijkheid. De nieuwe organen zullen staan onder contrôle van het centrale gezag, dat op zijn beurt verantwoordelijk is aan de, op den grondslag van het algemeen kiesrecht, verkozen volksvertegenwoordiging.
Het ingrijpen van den Staat op economisch en soc. gebied zal aan de geestelijke vrijheid geen afbreuk mogen doen. Vrijheid op het gebied van den godsdienst, vrijheid van spreken, van drukpers en van vereeniging en vergadering en gelijkheid voor de wet moeten ten volle verzekerd zijn. (Het Volk)
(Vor. ber. S.D.A.P. 2283 A.)

A. **Herdenkingscongres.** —

Ter herdenking van den 400sten sterfdag van Desiderius Erasmus, werd te Rotterdam op 10 en 11 Juli '36 een Congres gehouden, waarop in voordrachten van binnen- en buitenlandsche geleerden, o.a. prof. dr. Slotemaker de Bruïne, prof. dr. J. Huizinga, prof. dr. A. Renaudet en dr. Walter Koehler, de veelzijdige beteekenis van Erasmus in het licht werd gesteld.

Prof. dr. J. Lindeboom uit Groningen sprak een rede uit over „Erasmus in de waardeering van het nageslacht.

In de 16e en 17e eeuw wordt hij door alle schrijvers als klassiek literator met eere genoemd, zij het met meer of minder overtuiging naarmate zij zijn godsdienstige houding konden waardeeren. Ten opzichte daarvan zwegen de meesten geheel, of, als zij tot de protestantsche of katholieke confessioneelen behoorden, laakten zij zijn slappe houding of dubbelzinnigheid. In de 18e eeuw komt de algemeene zienswijze daar niet boven uit. Toch had toen reeds Bayle een positiever en rechtvaardiger oordeel over Erasmus' bemiddelende houding neergeschreven in zijn bekende encyclopedie. Ranke ziet in hem vooral het type van den humanist met de zelfoverschatting van zijn klassieke geleerdheid. Eerst in onze eeuw komt meer algemeen een historische juiste waardeering van zijn persoonlijkheid en karakter tot uiting bij Roomsche en niet-Roomsche historici. Het inzicht over hem is inderdaad gegroeid en wij kunnen nog verder, besluit spreker, Erasmus' persoonlijkheid en gedachtenwereld zijn de inspanning waard!

Prof. dr. Albers Hyma, hoogleeraar aan de Universiteit van Ann Arbor (Michigan U.S.A.) hield een rede over „Erasmus and the Oxford-reformers 1493—1503". Hij onderzocht de gangbare opvatting, dat Erasmus bij zijn eerste bezoek in Engeland, onder invloed van John Colet en Thomas More, zich zou hebben afgekeerd van de middeleeuwsche scholastische theologie en van de idealen van het kloosterleven. In het bijzonder zou dit ook zijn geschied doordat Erasmus in Engeland kennis maakte met de geschriften van Pico della Mirandola. Spreker betoogt de onjuistheid van deze onderstellingen door erop te wijzen: 1. dat Erasmus nooit een werkelijke studie van de scholastische theologie had gemaakt en dus daarmede niet hoefde te breken; 2. dat zijn afkeer van het kloosterleven pas in een latere periode dan de Engelsche tot uiting komt, en 3. dat hij voor het mysticisme van Pico noch voor noch na zijn Engelsche reis bijzondere belangstelling heeft gehad. In zijn eerste jaren van studie in Parijs volgde hij zijn smaak door zich af te wenden van het college Montaigu en de vriendschap te zoeken van wereldsche humanisten als de historicus Gaguin en de Italiaansche literator Faustus Andrelinus. Spreker komt dan tot het „Enchiridion militis Christiani" en onderzoekt of men terecht mag beweren dat Erasmus zich hierin een man toont, die van zijn vroegere inzichten is teruggekomen. Ook hier is de geest van de klassieke moralistische schrijvers overheerschend, al heeft Erasmus veel Christelijke leeringen en bijbelsche lessen in zijn prediking samengebracht.

Pater Mr. R. Regout S.J. uit Nijmegen, behandelde het onderwerp „Erasmus en de theorie van den rechtvaardigen oorlog".

Wanneer men, aldus spreker, komend van de wat koud juridische, zakelijke beschouwingen der laatmiddeleeuwsche schrijvers over het vraagstuk van oorlog en vrede, de vredesgeschriften van Erasmus hierover openslaat, moet men wel even rondzien om zich te oriënteeren. Men ontmoet allerlei bekende termen, men herkent ook spoedig de grondgedachten der vroegere schrijvers, maar de geest en de denkwijze zijn volkomen verschillend. Erasmus gaf geen theorie. Erasmus greep de kwestie midden uit de bewogenheid van het leven. Hij ziet rondom zich de afschuwelijkheid en ellende en komt in verzet; rechtvaardig of niet rechtvaardig, de oorlog is een ramp en een misdaad, waaraan een einde moet worden gemaakt. Meerdere geestverwanten, zooals Vives en Clichtovius en vooral de Spanjaard Francisco de Vitoria, hebben bewust of onbewust Erasmus' ideeën doen voortleven en deze hierdoor ook doen meewerken tot de vorming van het moderne volkenrecht.

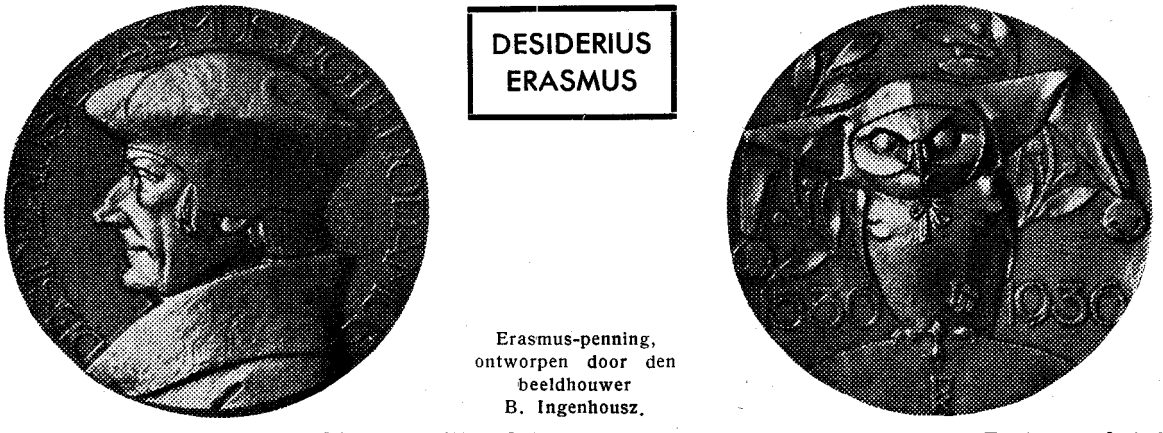

Erasmus-penning, ontworpen door den beeldhouwer B. Ingenhousz.

De weleerw. heer dr. R. R. Post van het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome, sprak over: „Erasmus en het laat-middeleeuwsche onderwijs". Wat de organisatie betrof, was er verschil tusschen publieke en private scholen. De kapittelschool te Deventer was in zijn tijd reeds zulk een publieke school, die der Broeders des Gemeenen Levens te 's-Hertogenbosch een dergelijke particuliere instelling. Erasmus heeft over de Broeders en hun onderwijs altijd een zeer slechte meening gehad. De invloed van de Broeders op Erasmus is vaak te hoog aangeslagen. Erasmus leerde te Deventer Latijn volgens de middeleeuwsche methode, die geheel op uit het hoofd leeren was ingericht. Spreker toont met voorbeelden, hoe zonderling die mnemotechnische leerwijze was. Voor de humanisten was dit geheele onderwijs een ergernis. Zij wilden meer tijd aan stijlbeoefening besteden dan aan het trainen in de middeleeuwsche dialectiek. Zij wilden in plaats van de middeleeuwsche philosophenschool de rhetorenschool herstellen. De leerlingen moesten worden ingeleid in de algemeene cultuurgoederen der antieken, hun levenswijsheid in verzen, spreuken en zedelessen omschreven en door hun helden toegepast, hun gegevens over aardrijkskunde, rekenkunde, geschiedenis en geneeskunde. Erasmus beperkte zich niet tot het wijzen op deze slechte toestanden; niemand heeft zich meer dan hij beijverd om voor anderen de studie der klassieke talen te vergemakkelijken.

(Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 2204 C.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Bernard von Brentano — „Theodor Chindler - Roman einer deutschen Familie." (Oprecht, Zürich 1936)
Karl Röttger — „Dämon und Engel im Lande". (Paul List Verlag, Leipzig) **(Vor. ber. 2367 B.)**
Engelsch: Lettice Cooper — „The New House". (Gollancz, Londen 1936)
A. E. W. Mason — „Fire over England". (Hodder & Stoughton)
Alfred Tresidder Sheppard — „Rome's gift. (Period of the Great Schism in the Papacy)." (Hodder & Stoughton) **(Vor. ber. 2367 B.)**
Fransch: Marcelle Vioux — „Belle Jeunesse". (Charpentier, Parijs) **(Vor. ber. 2367 B.)**
Italiaansch: R. Ridolfi — „Le Lettere di Girolamo Savonarola". (Olschki, Florence) **(V. b. 2367 B.)**
Nederlandsch: Arthur v. Schendel — „Avonturiers". (L. J. C. Boucher, Den Haag)
Dr. J. H. J. M. Witlox — „Varia Historica". (Teulings' Uitg. Mij., Den Bosch) **(Vor. ber. 2367 B.)**
Noorsch (in het Hollandsch vertaald door dr. Annie Posthumus): Trygoc Gulbranssen — „Winden waaien om de rotsen". (Zuid-Holl. Uitg. Mij., Den Haag 1936) **(Vor. ber. 2328 A.)**
Russisch: J. K. Olesha — „Izbrannoie". (Gozlitizdat, Moskou) **(Vor. ber. 2367 B.)**
Spaansch: Pio Baroja — „Rapsodias". (Espasa-Calpe, Madrid) **(Vor. ber. 2367 B.)** (Red. K. H. A.)

13 JULI 1936

B. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
De Banque de France heeft op 9 Juli haar disconto verlaagd van 4% tot 3%. (Le Temps) **(2353 A.)**

C. DUITSCHLAND. — Overeenkomst met Oostenrijk.
Tusschen Duitschland en Oostenrijk is op 11 Juli een overeenkomst tot stand gekomen. De tekst van het officieele communiqué luidt als volgt:
In de overtuiging bij de ontwikkeling van den Europeeschen toestand een kostbare bijdrage te leveren ter instandhouding van den vrede, en in het geloof, daarmede het best de veelvormige, wederkeerige belangen der twee Duitsche staten te dienen, hebben de regeeringen van het Duitsche Rijk en van den Bondsstaat Oostenrijk besloten aan hun betrekkingen weder een normalen en vriendschappelijken vorm te geven.
Naar aanleiding daarvan wordt verklaard:
1) In den geest der verklaringen van den leider en Rijkskanselier van 21 Mei 1935 erkent de Duitsche regeering de volle souvereiniteit van den Bondsstaat Oostenrijk.
2) Elke der twee regeeringen beschouwt den in het andere land bestaanden binnenlandschen politieken staatsvorm met inbegrip van de kwestie van het Oostenrijksche nationaal-socialisme, als een binnenlandsche aangelegenheid van het andere land, waarop zij noch onmiddellijk noch middellijk invloed zullen oefenen.
3) De Oostenrijksche Bondsregeering zal haar politiek in het algemeen, en in het bijzonder tegenover het Duitsche Rijk, baseeren op de beginselen, die in overeenstemming zijn met het feit, dat Oostenrijk zich zelf beschouwt als Duitsche staat.
Hierdoor worden de protocollen van Rome 1934 en hun aanvullingen van 1936, evenals de positie van Oostenrijk tegenover Italië en Hongarije, als deelgenooten aan deze protocollen, niet geraakt.
In de overweging, dat de door beide partijen gewenschte ontspanning slechts zal zijn te verwezenlijken, wanneer door de regeeringen der twee landen bepaalde voorwaarden worden vervuld, zullen de Rijksregeering en de Oostenrijksche Bondsregeering in een reeks afzonderlijke maatregelen de hiertoe noodige grondslagen leggen.
(Berliner Tageblatt - Reichspost) **(Vor. ber. 1981 G.)**

D. MOTORSPORT. — T.T.-races te Assen. —
Op 11 Juli '36 werden te Assen de jaarlijksche T.T.-races verreden. De volledige uitslagen waren als volgt:
250 c.c. categorie: 1. Geiss (D.K.W.) 2 u. 23 min. 4 3/5 sec. gem. 124,8 K.M.; 2. H. Winkler (D.K.W.) 2 u. 29 min. 59,2 sec., gem. 119 K.M.; 3. Tyrell Smith (Excelsior) 2 u. 30 min. 38 1/5 sec., gem. 118,7 K.M.; 4. G. Timmer (New Imperial) 2 u. 36 min. 30 1/5 sec., gem. 114 K.M.; 5. Simo (Terrot) 2 u. 39 min. 35,1 sec., gem. 111,4 K.M.; 6. Häusler (D.K.W.) 2 u. 40 min. 35,2 sec., gem. 111,1 K.M.; 7. Dickwel (Barbé) 2 u. 41 min. 3,4 sec.; 8. Fernihough (Cotton) 2 u. 43 min. 24,4 sec.
350 c.c. categorie: 1. White (Norton) 2 u. 29 min. 18 1/5 sec., gem. 132,9 K.M.; 2. Frith (Norton) 2 u. 29 min. 18 4/5 sec., gem. 132,8 K.M.; 3. Newman (Velocette) 2 u. 31 min. 17 sec., gem. 131,1 K.M.; 4. Charlier (F.N.) 2 u. 32 min. 36 1/5 sec., gem. 130,5 K.M.; 5. Thomas (Velocette) 2 u. 33 min. 11 sec., gem. 129,4 K.M.; 6. Hänni (Norton) 2 u. 44 min. 28 sec., gem. 120,8 K.M.; 7. Anderson (Velocette) 2 u. 46 min. 57,1 sec., gem. 118,9 K.M.; 8. W. Peters (Excelsior) 2 u. 54 min. 47 sec., gem. 113,10 K.M.; 9. G. in der Elst (Norton) 2 u. 55 min. 27,3 sec., gem. 112,8 K.M.; 10. Ahlswede (Excelsior) 2 u. 57 min. 25,3 sec., gem. 111,9 K.M.
500 c.c. categorie: 1. Guthrie (Norton) 2 u. 53 min. 33 1/5 sec., gem. 137 K.M.; 2. Ley (B.M.W.) 2 u. 58 min. 33 4/5 sec., gem. 133.6 K.M.; 3. Wood (Norton) 3 u. 1 min. 36 1/5 sec., gem. 131 K.M.; 4. Lampinen (Norton) 3 u. 11 min. 0 2/5 sec., gem. 125 K.M.; 5. Zwolle (Nd. Kamp.) (Norton) 3 u. 11 min. 48 2/5 sec., gem. 124 K.M.; 6. A. Binz (Motosacoche) 3 u. 13 min. 23,3 sec., gem. 122,9 K.M.; 7. H. Bock (Norton) 3 u. 15 min. 39,4 sec., gem. 121.9 K.M. (Alg. Handelsblad - Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 1872 C.)

E. FINLAND. — Rijksdag - Verkiezingen. —
De begin September bijeen komende Rijksdag is als volgt samengesteld: 83 Sociaal-Democraten (78), 53 (53) Agrariërs, 21 (21) afgevaardigden van de Zweedsche volkspartij, 20 (18) Conservatieven, 14 (14) vertegenwoordigers van de Vaderlandsche Volksbeweging, 7 (11) Liberalen, 1 (3) afgevaardigde van de partij der Kleine Boeren en eveneens 1 (2) afgevaardigde van de Volkspartij.
De sociaal-democraten en de conservatieven zijn met respectievelijk 5 en 2 nieuwe zetels de winnende partijen, terwijl de liberalen en de beide kleine partijtjes 4, 2 en 1 zetels verloren. Het aantal stemmen der sociaal-democraten is gestegen van 413.551 tot 446.501 en dat van de liberalen is gedaald van 82.129 tot 71.284. (Helsingin Sanomat)

14 JULI 1936

F. DUITSCHLAND. — Overeenkomst met Oostenrijk. - Perscommentaren. —
ENGELAND. — De **Times** wenscht Hitler geluk en zegt, dat de overeenkomst Midden-Europa moet stabiliseeren en pacificeeren en den weg moet banen voor een blijvende regeling.
De **Daily Telegraph** zegt, dat de eerste reactie in Engeland een groote voldoening was. De overeenkomst zal Duitschland's banden met Hongarije en Italië tevens versterken en kan leiden tot een revisionistisch blok in Midden-Europa.
De **Daily Mail** schrijft, dat Italië en Duitschland, de twee zwaarst gewapende landen van Europa, voortaan een gemeenschappelijke politiek zullen volgen en een onweerstaanbare combinatie zullen zijn.

FRANKRIJK. — In de **Echo de Paris** betwist Pertinax Mussolini volstrekt niet het recht den weg te kiezen, die hem aanstaat, maar zijn gedrag botst met de verplichtingen, die hij in 1925 als garant van het Locarno-verdrag op zich nam. Men neemt aan, dat het front van Stresa hiermede ter ziele is.
De **Jour** schrijft: morgen zullen er verscheidene nationaal-socialisten in de regeering te Weenen treden. Dan kunnen hun geestverwanten een volksstemming eischen ten gunste van een aanhechting bij Duitschland. Dat de Anschluss op die manier in der minne tot stand komt, lijdt bij de meeste Franschen geen twijfel.
Volgens **l'Oeuvre** is Europa van de Oost- tot de Adriatische Zee door landen met dictatoriaal bewind in tweeën gesneden.
Voor de Franschen is dit een schrikbeeld; het stelsel van de collectieve veiligheid en de gewestelijke verdragen ligt daarmede overhoop.

TSJECHO-SLOWAKIJE. — De **Lidove Noviny** spreekt van een politieke manoeuvre en vreest uitholling van Oostenrijk van binnenuit.
(Vorig bericht blz. 2376 C.)

G. SPANJE. — Calvo Sotelo, leider der monarchistische partij, vermoord. —
Op 13 Juli '36 is op het kerkhof te Madrid het lijk gevonden van den monarchistischen leider Calvo Sotelo. Het bericht van den moord heeft in Spanje grooten indruk gemaakt. (El Sol)

A. **Openbare zitting van de Internationale Academie voor Vergelijkend Recht. —**
Op 13 Juli '36 is in de kleine rechtzaal van het Vredespaleis te 's-Gravenhage een openbare zitting gehouden van de Internationale Academie voor Vergelijkend Recht.
Prof. A. S. de Bustamante y Sirven, voorzitter der Academie en rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie, heeft een rede uitgesproken, waarin hij opmerkte, dat het vergelijkend recht in alle landen de lessen der historie voortzet en nauw verbonden is aan het geheel der juridische wetenschappen, aan het recht van het verleden, aan dat van het heden en, wat nog van grooter belang is, aan dat van morgen.
Het internationaal publiek recht profiteert van de studie van het vergelijkend recht niet alleen, wat betreft de overeenkomst der nationale regelen, welke het mogelijk maken, soortgelijke internationale regelen vast te stellen, maar ook met betrekking tot het strafrecht.
Men neemt bij voorbeeld als een algemeenen regel aan, dat de aanvalsoorlog een misdaad is tegen het internationale recht, maar men verbaast zich daarna, als men in de boeken en in de verdragen oorlogsrecht vindt, dit wil zeggen recht van de misdaad. Spr. herinnerde aan den titel van Grotius' boek „Het recht van Oorlog en Vrede".
Maar, vervolgde prof. de Bustamante, als men dan het nationale strafrecht nagaat, bespeurt men, dat dezelfde daden hierin misdrijven of straffen zijn, al naar de vraag, wie ze bedrijven en waarom zij bedreven worden. Als een individu een ander de vrijheid beneemt, is dit een misdaad tegen de veiligheid van een mensch, maar de Staat kan gevangen houden, een veel voorkomende en bekende straf.
Hij die iets wegneemt, dat niet zijn eigendom is, is schuldig aan diefstal, maar de staat heeft het recht het te doen in den vorm van boete. Als een mensch een ander doodt, is dit een misdaad. Als de Staat een misdadiger doodt, is het een straf.

RECHTS-WETEN-SCHAP

Sommige strafwetgevingen hebben voorschriften, volgens welke het geen misdaad is, als het dooden wordt bevolen door de wet en door de wettige autoriteit en als het dooden noodzakelijk is voor de verdediging van zichzelf of van anderen.
Zoo ook zijn er gevallen, waarin de oorlog wettig is, omdat hij een straf is. Van bijna alle oorlogen, waarin één der oorlogvoerenden aanvaller is geweest, zou men kunnen zeggen, dat hij eenerzijds een misdaad en anderzijds een straf is. En zoo, ondanks het feit, dat de oorlog zeer vaak een misdaad is, is er oorlogsrecht noodig, omdat de oorlog zeer vaak een straf is. Maar zelfs als men zich plaatst op het standpunt van den misdadiger, moet men zich niet verbazen over het bestaan van oorlogsrecht en vooral van regelen, krachtens welke men besluit, dat bepaalde middelen van oorlogvoering moeten worden verboden.
In geval van wettigen oorlog betreft het alleen verboden, opgelegd aan hem, die de straf heeft toe te passen en die zich daarbij moet houden binnen de perken van noodzakelijkheid en gerechtigheid. En voor den misdadiger betreft het, evenals in het nationale strafrecht, alleen omstandigheden, welke zijn verantwoordelijkheid kunnen verzwaren en den aard van het misdrijf en van de straf kunnen veranderen, omdat er niet doodslag, maar moord in het spel is. Men heeft uit het feit, dat de nationale strafwetboeken van zulke omstandigheden gewagen, nooit afgeleid, dat er een recht zou bestaan om misdaden te plegen. Uit het feit, dat het internationale recht, zekere middelen van oorlogvoering verbiedende, omstandigheden opsomt, welke de verantwoordelijkheid van den staat-misdadiger verzwaren, kan men evenmin afleiden, dat er een recht zou bestaan om een misdadigen oorlog te voeren. Zoo ziet men, dat het vergelijkend recht noodzakelijk is, want zekere misverstanden in het internationale publieke recht zullen kunnen worden weggenomen.
Prof. de Bustamante eindigde met te verklaren, dat de academie tot het algemeen welzijn wil bijdragen door de mogelijke unificatie van het recht. Wij vergeten niet, dat het recht de gerechtigheid is, dat wil zeggen een der grootste bronnen van geluk voor de menschheid en voor de individuen, die haar vormen.

Referaat van prof. Balogh. —
Prof. Elemer Balogh, van de universiteit van Johannesburg, heeft het woord gevoerd over het belang van de studie van het vergelijkend recht en van het internationaal privaatrecht op de rechtsscholen in deze veranderende wereld.
Hij wees erop, dat deze wetenschappen reeds voor de Christelijke jaartelling bestonden, van den tijd af, dat volkeren en stammen met elkaar in aanraking kwamen. De tegenwoordige ontwikkeling der internationale betrekkingen, in het bijzonder sedert den wereldoorlog, heeft kennis van vreemde wetten noodzakelijk gemaakt, alsmede een vergelijking van de verschillende wettelijke stelsels en een onderzoek van de gevolgen, voortkomende uit het introduceeren van een buitenlandsch element in een wettelijk probleem, dat slechts van een nationaal oogpunt is nagegaan. De tegenwoordige economische crisis heeft de gemeenschappelijkheid der belangen van de geheele beschaafde wereld doen blijken.
Het vergelijkend recht en het internationaal privaatrecht, hoewel vakken der wetenschap van het recht, zijn ook onafhankelijke wetenschappen. Een wetenschap immers beteekent het bestaan van een speciale materie en van een speciale methode. Het vergelijkend recht en het internationaal privaatrecht hebben deze speciale materie, en hun methoden verschillen zoo belangrijk van het nationale recht, dat wij ze moeten beschouwen als onafhankelijke wetenschappen en als onderwerpen van afzonderlijk onderwijs. Daarom kunnen zij niet eenvoudig een deel zijn van het onderwijs in het nationale recht. Men kan de vraagstukken van vergelijkend recht en van internationaal privaatrecht niet beschouwen van een nationaal oogpunt uit.
Bij het vergelijkend recht moet men het recht der geheele beschaafde wereld in aanmerking nemen, met het doel, de onderscheidene wettelijke stelsels te combineeren en te unificeeren. De leermeester zal zich vooral aan de waarneming moeten wijden. Combineeren en unificeeren behooren meer tot het gebied van de techniek der wetgeving of tot dat der internationale verdragen, dan tot dat van het onderwijs. Bij het onderwijs in het vergelijkend recht zullen ook de wettelijke stelsels der oude en primitieve volkeren moeten worden betrokken, alsmede het onderzoek van de vergelijkende rechtsgeschiedenis, van ethnologie en wettelijke socialogie.
De onafhankelijke studie van het vergelijkend recht en van het internationale privaatrecht heeft het groote voordeel, dat zij ze bevrijdt van den nadruk van het bijzondere nationale recht. Tegelijkertijd is zij een zeer goede oefening voor den student, die op deze manier bekend wordt met andere methoden en andere vormen van het wettelijk denken. Daarom is de jurist van elk land verplicht om den geest van vreemde volkeren door hun wetten te begrijpen of, althans, om er bekend mee te worden. Dit draagt bij tot een wederzijdsch begrip tusschen de volkeren, omdat algemeene rechtsbeginselen ten grondslag liggen aan elk wettelijk systeem.
Daarom zijn internationaal privaatrecht en vergelijkend recht van groot belang voor het onderwijs in het nationale recht, afgescheiden van hun belang als onafhankelijke wetenschappen.
In dit verband wees spr. ten slotte op het belang van de vestiging van een internationale rechtsfaculteit.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Rechtswetenschap 1846 A.)**

15 JULI 1936

A. „Tot stof zult gij wederkeeren".

Dezer dagen heeft prof. dr. Jan Smit het ambt van hoogleeraar in de microbiologie aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen aanvaard met het uitspreken eener rede over het onderwerp „Tot stof zult gij wederkeeren".

Een der belangrijkste vragen, die de bioloog zich kan voorleggen, aldus spr., is zonder twijfel die naar de herkomst van al het levende op onze aarde. Maar, zoo hij er al in mocht slagen zich een eenigermate overzichtelijk beeld te vormen van de wijze, snelheid, de opeenvolging van het verschijnen der duizendtallen dierlijke en plantaardige organismen op aarde, zoo zou dit beeld nog verre van bevredigend zijn, indien daarin geen plaats werd ingeruimd aan alle verschijnselen, die samenhangen met het weer verdwijnen van de ontelbare aantallen der vertegenwoordigers van al deze organismensoorten, die de aarde in haar langen levensloop hebben bevolkt. De bioloog heeft hier een bovenmenschelijke taak: hij zal het komen der tallooze geslachten van mensch, dier en plant hebben te begrijpen in hetzelfde verband waarin ook hun gaan zal zijn te verantwoorden.

Spr. vroeg de aandacht voor het hoofdstuk „gaan", waarbij het bijbelsche adagium „stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeeren", hem als leidraad diende. Wat is het aardsche lot van al wat sterft, mensch, dier en plant, en hoe is het mogelijk, dat de resten, die zij laten, zoodanig worden veranderd, dat zij ten goede komen aan den groei en de voeding van nieuwe geslachten? Het eerste dat ons treft, is dat de tijd in de daarvoor noodige processen een factor is: de assimilatie, de opbouw van organische stof, gaat, wat de dierenwereld betreft, gelijkmatig door, voor een ander deel is zij onderworpen aan de periodiciteit, die juist het typische kenmerk is van het overgroote deel der plantenwereld. Vandaar dat de afbraak in de periode van een jaar practisch geheel moet afloopen.

MICRO-BIOLOGIE

Er is één hiaat in de huishouding der natuur: de vegetatie, die in den loop der ongetelde eeuwen tot steenkool, bruinkool en veen is geworden, is in een toestand van stabiliteit geraakt, voordat de mineralisatie volledig is geschied, en is daardoor ontrokken aan den kringloop der koolstof. Ons tijdperk van industrie teert op een voorraad, die, hoewel groot, niet onuitputtelijk is; wij zijn bezig door een snelle en wat roekelooze verbranding dezer voorraden het koolzuur-evenwicht in de atmosfeer in korten tijd te belasten met een hoeveelheid koolzuur, die vele malen grooter is dan die door biologische processen van allerlei aard. Ontzaglijke hoeveelheden stooten de vulkanen uit; de in plantenmateriaal weer vastgelegde hoeveelheid blijkt omstreeks tien maal het jaarlijksche steenkoolverbruik en ongeveer 1/50 deel van de totale hoeveelheid in de atmosfeer te zijn.

Nadat spr. nog had aangetoond, dat de voorziening met gebonden stikstof niet onze grootste zorg uitmaakt, en dat de kringloop van den phosphorus meer angst geeft, kwam hij tot de biologische verwerking der afvalstoffen zelf.

De verschijnselen van het vergaan zijn bekend: het blad verwelkt en verteert, eiwitstof kan in rotting gaan of gisting, koolhydraten geven weer tot andere gisting aanleiding of tot verschimmeling. De zuurstof heeft invloed bij deze dissimilatieprocessen. Hun producten zijn maar zelden reeds de eindpunten der afbraak, waarbij de opbouw der planten begint. Voor totale afbraak van een organische stof is meestal een groot aantal bacteriegroepen noodig, en de natuur is in dit opzicht zoo onmetelijk rijk, dat in verreweg de meeste gevallen niet een, maar meer groepen bacteriën klaar staan hun aanval te beginnen, zoodra eenige levende materie afsterft. Spr. noemde eenige voorbeelden, bijv. petroleum, die honderd jaar geleden op aarde nog zoo goed als onbekend was.

De bewerkers van deze reeksen elkander aanvullende dissimilatieprocessen hebben we te zoeken onder de micro-organismen.

Nadat spr. nog had stilgestaan bij de functie van de door de bacteriën afgescheiden enzymen, schetste hij het studieveld van den microbioloog. Een hoogst belangwekkend gebied voor den microbenarbeid, en dus van microbenstudie, ligt op het terrein van land- en tuinbouw. Het is daar dat alle takken van microbiologische wetenschap, behalve de zuiver medische, samenkomen en hun bijdrage leveren tot de kennis en de beheersching van de processen, die leiden moeten tot de meest doelmatige verstrekking van voedsel aan nuttige plantengewassen. Men is tot het inzicht gekomen, dat men met recht mag spreken van een bodempopulatie der microben die voor haar voedsel afhankelijk is van de resten van het plantenleven, terwijl de plant weder rekent op de microbenwereld om die resten af te breken en daaruit nieuw plantenvoedsel op te bouwen. Spr. noemde het isoleeren en bestudeeren van rein-culturen van allerlei aard onbevredigend, de studie van den bodem-zooals-hij-is aanbevelenswaardig.

Een ander gebied van studie en toepassing, waar men onze bacteriën te hulp roept voor belangrijke opruimwerkzaamheden, is het verwerken van vaste en vloeibare afvalstoffen der menschelijke huishouding.

De composteering, zooals de gemeente Den Haag die toepast, is een verfijnde uitwerking van een algemeen biologisch principe. Voor het rioolwater noemde spr. grootscheepsche biologische reinigingsinstallaties, die overal in de wereld zijn en worden gebouwd. Er is intusschen een groeiend streven, het rioolwater voor directe akkerbemesting te gebruiken. Voorts hebben wij de drinkwaterzuivering, waar bacteriën als vijanden beschouwd worden.

Tenslotte, met elke afbraak gaat een opbouw van organische stof samen. n.l. de vermeerdering der bacteriën, welke hoeveelheid echter zeer ver achter staat bij de afgebrokene. Van die levende producten sterft een deel op normale wijze af, verder zijn er aanwijzingen, dat er ook bacteriën zijn, die zich uitsluitend met andere bacteriën voeden. Maar zonder twijfel dient een grooter deel tot voedsel aan hooger georganiseerde organismen, de protozoën, en hun verspreiding in de natuur is weer zoodanig, dat men hun opbloei vooral daar kan waarnemen, waar bacteriën hun werk gedaan en zich vermeerderd hebben.

Zoo zijn er weer eenige groepen van organismen, die zich met protozoën voeden en te hunnen koste lichaamssubstantie van hoogere orde opbouwen naast afbraakproducten van lager soort. Deze reeks van elkaar opetende organismen belandt spoedig bij de visschen en van deze tot den mensch is een laatste stap van den cyclus, die bij mensch, dier en plant begon. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2331 G.)

B. De bactericide van prof. Sbarski. —

Eenigen tijd geleden is gewag gemaakt van de ontdekking van een nieuwe bactericide door den Moskouschen hoogleeraar prof. B. Sbarski.

Een aantal onderzoekingen heeft uitgewezen, dat de bactericide als heelmiddel bruikbaar is. Het zou een uitstekend prophylactisch middel zijn om de ettering van wonden te voorkomen, het bespoedigt het reinigingsproces van etterende wonden en bekort den tijd van de genezing. Het wasschen van etterende plaatsen met de bactericide (in een oplossing van 1 : 3000) bij ziekten als etterende pleuritis is in een aantal gevallen van een gunstig klinisch verloop van de ziekte vergezeld gegaan en leidde tot volledige genezing.

A. **OOSTENRIJK. — Overeenkomst met Duitschland. - Twee nieuwe ministers. - Telegrammen van Dr. Schuschnigg aan Mussolini, Gömbös en Adolf Hitler. Twee nieuwe ministers. —**
De directeur van het militaire archief Glaise-Horstenau en de onder-directeur van het bureau van den bondspresident Miklas, Guido-Schmidt, zijn in het kabinet opgenomen.
De eerste heeft goede betrekkingen tot de officieele kringen te Berlijn en vooral in de Reichswehr en geldt als geprononceerd nationaal. Hij was de man die in Januari te Berlijn een lezing over Prins Eugene van Savoye hield, die indertijd sterk de aandacht trok. De laatste is een bekend christen-sociaal.

Mededeeling van Schuschnigg aan Mussolini. —
Bondskanselier Schuschnigg zond aan Mussolini het volgende telegram, waarin hij de sluiting van het Oostenrijksch-Duitsch accoord aankondigde; hij voegde daaraan toe:
„Op dit oogenblik herinner ik mij met vreugde, het uiterst kostbare onderhoud dat ik laatstelijk met u had te Rocca della Caminate.
Ik ben ervan overtuigd dat u, even voldaan zult zijn als ik over dit accoord, dat een nieuwe doelmatige bijdrage wil zijn tot den algemeenen vredesarbeid.
Ik wil deze gelegenheid aangrijpen om uwe Excellentie opnieuw te verzekeren van mijn diepgevoelde vriendschap en van mijn ernstigen wil deze arbeid in de toekomst voort te zetten in volledige overeenstemming met uwe Excellentie op basis van de protocollen van Rome die hun waarde reeds bewezen hebben voor de samenwerking met Italië, onder de krachtige en met succes bekroonde leiding van uwe Excellentie."

Schuschnigg en Gömbös. —
Bondskanselier Schuschnigg heeft minister-president Gömbös telegrafisch in kennis gesteld met het afsluiten van de overeenkomst. Hij verklaarde in zijn telegram overtuigd te zijn, dat hierdoor de vrede werd gediend. Gömbös antwoordde, dat de overeenkomst een historische gebeurtenis is, welke zeker den algemeenen vrede ten goede zal komen.

Hitler en Schuschnigg. —
Tusschen Bondskanselier Schuschnigg en Hitler zijn ook telegrammen uitgewisseld. Schuschnigg heeft in zijn telegram aan Hitler o.m. geseind, dat hij er van overtuigd was, dat „de uitwerking van de overeenkomst tusschen Oostenrijk en het Duitsche Rijk ten nutte en daarmede het geheele Duitsche volk ten zegen zou strekken". Voorts zegt Schuschnigg in dit telegram er van overtuigd te zijn, dat met het accoord tusschen beide staten tegelijkertijd een waardevolle dienst is bewezen aan den algemeenen vrede.
Hitler heeft hierop geantwoord met een telegram, waarin hij de wensch uitspreekt, dat door het accoord „de oude, door rasgemeenschap en eeuwenlange gelijke geschiedenis gegroeide traditioneele betrekkingen" hersteld zouden worden en dat daarmede een verder gemeenschappelijk werken wordt ingeleid tot nut van de beide Duitsche staten en ter bevestiging van den vrede in Europa. (Reichspost)
(Vor. ber. Kabinet 2301 C.; Overeenkomst 2376 F.)

B. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Hr. Ms. Van Brakel in dienst gesteld. —**
Op 25 Juni '36 is op plechtige wijze het, bij de N.V. Kon. Maatschappij „De Schelde" gebouwde politievaartuig „Jan van Brakel", door den commandant van dezen bodem, luitenant-ter-zee 1e klasse Jhr. J. F. N. de Jong van Beek en Donk, namens het departement van Defensie, overgenomen.
De officieele overneming geschiedde in tegenwoordigheid van tal van militaire, zoowel van zee- als landmacht, en burgerlijke autoriteiten. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2351 A.)

C. **ENGELAND. — Bewapening. - Nieuwe vloot. - Rede van minister Hoare. —**
In een te Southampton gehouden redevoering heeft de minister van Marine, Sir Samuel Hoare, verklaard dat Groot-Brittannië binnenkort om zoo te zeggen een geheel nieuwe vloot zal bezitten, welke sterk genoeg zal zijn om haar taak onder alle omstandigheden te vervullen.
„Wij hebben zoo lang met de vernieuwing van onze vloot gewacht," aldus de minister, „dat wij ons thans voor het probleem geplaatst zien, over te gaan tot den bouw van hetgeen practisch neerkomt op een nieuwe vloot.
De nieuwe en geweldige bedreiging vanuit de lucht heeft van wat eens het eiland van de grootste veiligheid ter wereld was, de trefbaarste natie van Europa gemaakt.
Het is dan ook met den vasten wil om binnen den kortst mogelijken tijd met de sterkste mogendheid, binnen het bereik onzer grenzen, pariteit op het gebied der luchtbewapening te verkrijgen, dat nieuwe eskaders gevormd en nieuwe toestellen gebouwd worden." (Daily Telegraph)
(V. b. Sir S. Hoare 2328 B.; Leger en Vloot 2374 I.)

D. **NEDERLAND. — Hooge Raad. - Mr. P. van Regteren Altena. —**
De Staatscourant bevat het Kon. besluit waarbij mr. P. van Regteren Altena, raadsheer in het Gerechtshof te Amsterdam, is benoemd tot raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden (vacature-Schepel).
(Staatscourant) **(Vor. ber. Hooge Raad 2071 C.)**

16 JULI 1936

E. **CHINA. — Tekst van het Duitsch-Chineesche verdrag omtrent wapeninvoer. —**
De pers verklaart uit officieele bron een verklaring te hebben ontvangen omtrent de op 28 Juni '36 gesloten Duitsch-Chineesche overeenkomst. Deze zou uit drie punten bestaan. Het eerste punt houdt in, dat Duitschland China, wanneer het in een oorlog gewikkeld raakt, op alle wijzen zal helpen bij den wapeninvoer. Het tweede behandelt de grondstoffen, die China aan Duitschland zal leveren en het derde het door Duitschland aan China te leveren oorlogsmateriaal.
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken weigert de verantwoordelijkheid voor deze verklaring op zich te nemen. Waarschijnlijk is zij afkomstig van het ministerie van Oorlog. (Domei)

F. **DUITSCHLAND. — Overeenkomst met Oostenrijk. - Italiaansch commentaar. —**
In Rome is de overeenkomst zeer gunstig ontvangen. De basis van het accoord is een maand geleden te Rocca della Caminate gelegd bij de bespreking van Schuschnigg met Mussolini. Men vindt het zeer belangrijk, dat Hitler schriftelijk zijn verklaring van 1935 vernieuwt, waarbij hij zich verplichtte de souvereiniteit en onafhankelijkheid van Oostenrijk te eerbiedigen.
Men acht het van niet minder belang, dat Oostenrijk getrouw blijft aan het protocol van Rome en dat deze trouw door Duitschland in vriendschappelijken geest wordt erkend.
De Stampa van 13 Juli publiceert een bericht, dat Mussolini den politieken toestand in Europa geheel naar zijn zin heeft geweizigd. (La Stampa)
(Vorig bericht blz. 2379 A.)

G. **VOLKENBOND. — De Madariaga afgetreden. —**
Salvador de Madariaga is afgetreden als gedelegeerde van Spanje bij den Volkenbond. (El Sol)
(Vorig bericht blz. 1974 E.)

H. **NEDERLAND. — Vrijz.-Democratische Jongeren Organisatie. —**
De Vrijzinnige Democratische Jongeren Organisatie heeft op 12 Juli '36 een landdag gehouden in het Openlucht-theater op den Waterberg te Arnhem. Minister Oud hield een inleiding getiteld: „Oude beginselen en nieuwe tijden". Mr. A. M. Joekes hield een rede getiteld: „Onoverwinnelijke kracht", waaraan wij het volgende ontleenen:
Voor hem, die met een open oog en een open hart de gebeurtenissen van den laatsten tijd mee beleeft, aldus ving spr. zijn rede aan, is het duidelijk, dat er door de landen een bruising gaat, die alle volken raakt. De toestanden zijn overal moeilijk. In vrijwel alle landen is er een onmiskenbare teruggang in welvaart en iedere beperking brengt groote moeilijkheden mee, vooral wanneer het gaat om het behouden van verkregen sociale toestanden en rechten.
Verwonderlijk is het dan ook niet, dat er stroomingen komen, die het willen zoeken in andere vormen.
Ook binnen onze grenzen zijn nieuwe stroomingen

ontstaan, die het doen voorkomen alsof zij de grondslagen van onze samenleving moeten prijsgeven. Maar als democraten moeten wij staan aan de zijde van hen, die opkomen tegen machtsmisbruik, om zoover noodig met grooter kracht pleitende voor sociale rechtvaardigheid en er op wijzende, dat ook bij ons niet alles ideaal is, dat thans een groote groep menschen niet krijgt, waaraan vóór alles behoefte is: werk. Wij moeten staan aan de zijde van hen, die in dat opzicht al wat mogelijk is willen doen.
(Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht 1393 B.)**

A. **PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. - Baron Rolin Jacquemyns overleden. —** Baron Rolin Jacquemyns, rechter in het Permanente Hof van Internationale Justitie, is op 11 Juli '36 te Brussel overleden. Hij werd door den Volkenbondsraad en de Assemblée op 25 September 1930 tot rechter in genoemd Hof benoemd.
In 1899 was baron Rolin Jacquemyns afgevaardigde ter eerste Vredesconferentie in Den Haag.
In 1928, 1929 en 1930 nam de thans ontslapene als gedelegeerde van België deel aan den arbeid van de Assemblée en van de te Genève ingestelde commissies ter onderzoek van vraagstukken van arbitrage, veiligheid en ontwapening. (Het Vaderland)

B. **VOLKENBOND. — Narcotica-conferentie. - Verslag Opium-commissie. —**
De opiumcommissie heeft zich in haar 21ste zitting o.a. bezig gehouden met de bespreking van de vraag, wat nu wel de resultaten zijn van de twee volkenbondsconventies, die in 1925 en 1931 zijn tot stand gekomen en die beide door een bijzonder groot aantal staten, waaronder ook de belangrijkste niet tot den Volkenbond behoorende staten, geratificeerd zijn, n.l. ieder van beide door meer dan 50.
De commissie kon tot haar groote voldoening vaststellen, dat het doel der volkenbondsbemoeiingen in zooverre bereikt is, dat in de met staatsvergunning fabriceerende fabrieken van alle landen tezamen thans jaarlijks geen grootere hoeveelheden morfine en cocaine vervaardigd worden dan in overeenstemming is met de wereldbehoefte aan verdoovende middelen voor rechtmatige wetenschappelijke en medische doeleinden.
Een paar cijfers geven een beeld van de belangrijke vermindering der wereldfabricatie, waarbij men in het oog houde, dat ook in het jaar 1930 de wereldvervaardiging reeds zeer veel lager was dan een tiental jaren vroeger, toen de Volkenbond zich nog weinig met de bestrijding van het kwaad der verdoovende middelen had bezig gehouden. In de jaren 1930—1934 was de wereldfabricatie in den volgenden omvang teruggegaan: voor morfine van 38.000 tot 26.000 K.G., voor diacetylmorfine van 4.000 tot 1.100 K.G., voor cocaine van 5.800 tot 3.400 K.G.
De opiumcommissie moest ook dit jaar, evenals in 1935, vaststellen, dat clandestiene fabrieken nog aan het werk zijn, die ervoor zorgen, dat ondanks alle volkenbondsbemoeiingen toch nog heel wat verdoovende middelen in verkeerde handen geraken. Het Volkenbondssecretariaat had mededeeling ontvangen, dat in het jaar 1935 alléén reeds 17 clandestiene fabrieken ontdekt waren, zoodat het aantal opgespoorde clandestiene fabrieken in de jaren 1930—1935 thans reeds 51 bedraagt. Deze cijfers werpen een bedenkelijk licht op den omvang van het kwaad. Want niemand twijfelt eraan, of het aantal onontdekt gebleven clandestiene fabrieken is nog veel grooter dan het getal der opgespoorde.
Vooral het Verre Oosten wordt nog steeds door den ongeoorloofden handel in verdoovende middelen geteisterd. De regeeringsgedelegeerden van China en van de Vereenigde Staten van Amerika, alsmede de deskundige assessor der opiumcommissie Lyall (Engeland) hebben rondult Japan ervan beschuldigd de hoofdleverancier van verdoovende middelen in China te zijn. Want al zijn in Japan nog geen clandestiene fabrieken ontdekt (vermoedelijk door gebrek aan voldoende nasporingen van de zijde der Japansche politie), de commissie heeft bewijzen voor oogen gehad, dat aanzienlijke hoeveelheden verdoovende middelen van Japan uit in den ongeoorloofden handel in China gekomen zijn. China lijdt echter niet slechts onder de verdoovende middelen, zooals morfine en heroine, doch ook nog steeds onder het misbruik van het opiumrooken. Weliswaar kon de Chineesche vertegenwoordiger verzekeren, dat zijn regeering het „zes-jarenplan", binnen welk tijdsverloop de Chineesche regeering den opiumaanbouw en het opiumrooken geheel wil uitroeien, met groote vastberadenheid ten uitvoer brengt en dat b.v. in 1935 reeds 970 doodstraffen tegen Chineezen, die de opiumwetgeving geschonden hadden, waren uitgesproken, doch de Amerikaansche regeeringsgedelegeerde, die China zoo min als Japan spaarde, had geen moeite de commissie ervan te overtuigen, dat de invloed der Chineesche regeering in de meeste Chineesche provincies nog veel te gering is, om het gewenschte succes te kunnen behalen.
Onder deze omstandigheden moet men wel eenigszins sceptisch staan tegenover de uitzichten op practisch nut van de voorgenomen nieuwe Volkenbondsconferentie, die den aanbouw van ruwe opium in de geheele wereld tot de voor rechtmatige behoeften noodwendige hoeveelheid wil beperken.
De vertegenwoordigers der landen, die op China volgen als voornaamste opiumvoortbrengende landen, zooals Iran en Turkije, waren niet geestdriftig voor een conferentie, die zou trachten hun voortbrenging aan banden te leggen, zoolang de Chineesche regeering nog niet beter in staat is haar wil in geheel het land door te zetten. Desniettemin weigerden zij hun medewerking aan een Volkenbondsconferentie ter bespreking van de aangelegenheid niet. (Bulletin de la Société des Nations)
(Vorig bericht 2152 A.)

C. **FRANKRIJK. — Parti Social Français. —**
Op 12 Juli '36 heeft de eerste besloten vergadering plaats gehad van de „Parti Social Français", de nieuwe partij der Vuurkruisers. Voorzitter was kolonel de la Rocque.
Het woord werd gevoerd door het Kamerlid Ybarnegaray, den vlieger Mermoz en den voorzitter de la Rocque. (Le Jour)

D. **LETLAND. — De annexatie van Abessynië. —**
De directeur-generaal der Letlandsche posterijen heeft opdracht gegeven, dat de namen Abessynië en Ethiopië moeten worden afgevoerd van de lijst, waarop de tarieven der Letlandsche posterijen vermeld staan.
Deze maatregel houdt in, dat Letland de annexatie van Abessynië door Italië erkent. (Latwijas Sargo)
(Vorig bericht 2348 H.)

E. **PALESTINA. — Balans der onlusten. —**
Ruim 150 personen, onder wie 5 Britsche militairen en 41 Joden, zijn sedert 19 April, d.w.z. sedert het begin der Arabische onlusten gedood. Het aantal gewonden wordt geraamd op 300. Het aantal Arabische slachtoffers is niet nauwkeurig bekend, aangezien de Arabieren de gewoonte hebben hun gewonden en dooden mee te nemen. Het totale aantal moet echter grooter zijn dan 120. De door Joodsche eigenaars in den loop van de gebeurtenissen geleden schade wordt geraamd op 200.000 pond sterling. In 150 dorpen zijn tot dusverre gewapende huiszoekingen gehouden.
Tijdens een gevecht tusschen Britsche troepen en Arabieren, dat op 13 Juli plaats vond, werden 7 Arabieren gedood en één gewond. Een Britsche soldaat werd licht gewond. (Agence Belga) **(2374 H.)**

17 JULI 1936

F. **DUITSCHLAND. — Helgoland wordt versterkt. —**
In het Lagerhuis deelde Lord Cranborne voor den Minister van Buitenlandsche Zaken mede, dat in antwoord op een vraag van commandeur Oliver Locker-Lampson, na ingewonnen inlichtingen, was gebleken dat Helgoland, dat bij het verdrag van Versailles permanent gedemilitariseerd was, weder wordt versterkt.
Locker-Lampson: „Wordt dit met goedvinden van de Britsche regeering gedaan?"
Cranborne: „Neen, het wordt niet versterkt met goedvinden of verlof van iemand."
(Manchester Guardian)

G. **FRANKRIJK. — Herdenking van den strijd om Verdun. —**
Ter herdenking van den 20-sten verjaardag van den strijd om Verdun, verzamelden zich 12 Juli '36 op de hoogten van Douaumont de vertegenwoordigers van de oud-strijders van bijna alle landen, die aan den oorlog deelnamen. Van Fransche zijde waren 30.000 oud-strijders gekomen, terwijl ook 500 Duitschers aanwezig waren. Verder Engelschen, Belgen, Italianen, Amerikanen, Grieken, Polen, Portugeezen, Roemenen, Tsjechen, Russen en Joegoslaviërs.
Het hoogtepunt van de plechtigheid was de eedsaflegging door ruim 100.000 oud-frontstrijders uit zestien verschillende landen. Dit geschiedde op het kerkhof van Douaumont, waar ongeveer een millioen soldaten begraven ligt.
Driemaal herhaalden daarna de oud-frontstrijders de woorden „voor den wereldvrede", waarna een oorlogsinvalide de volgende eedsformule uitsprak: „Omdat zij, die hier en elders rusten, slechts de eeuwige

rust zijn ingegaan om den vrede te vestigen, en omdat het van ons een heiligschennis zou zijn in de toekomst te aanvaarden wat de dooden hebben veracht, daarom zweren wij te verlangen en te waarborgen den vrede welken wij aan hun offer verschuldigd zijn".
De formule werd in de zestien talen der aanwezigen herhaald. (Le Temps)

A. **ITALIE. — Organisatie Italiaansch Oost-Afrika. - Decreten goedgekeurd. —**
De ministerraad heeft eenige decreten goedgekeurd betreffende organisatie van het schoolwezen in Lybië en Abessynië, regeling van de economische bedrijvigheid in Oost-Afrika, instelling van juridische organen, o.a. Hof van Appèl in Addis Abeba, terwijl voorts besloten werd maarschalk Badoglio voor de rest van zijn leven eenzelfde tractement uit te betalen als hij ontving in zijn functie van opperbevelhebber in Oost-Afrika.
Tenslotte werd een wetsontwerp aangenomen betreffende de uitbreiding van de luchtstrijdkrachten in verband met het feit dat binnenkort nieuwe luchteenheden zullen worden geschapen. (La Stampa)
(Vorig bericht 2321 B.)

B. **CURAÇAO. — Aankomst van den nieuwen Gouverneur, Z.Exc. G. J. J. Wouters. —**
Op 14 Juli is de nieuwe Gouverneur van Curaçao, Z.Exc. G. J. J. Wouters, met het m.s. Columbia te Willemstad aangekomen.
De waarnemende Gouverneur Mr. F. A. Jas Jr. hield een toespraak waarop Z.Exc. Wouters antwoordde, dat hij met het vaste voornemen naar Curaçao is gekomen om zich met volle energie aan de behartiging van Curaçao's belangen te wijden. (A. N. P.)
(Vorig bericht 2257 B; Photo 2252a)

C. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Einde der sancties. —**
Nadat successievelijk Polen, Zwitserland, Nederland, Engeland en de andere sanctie-staten de sancties hebben opgeheven, vlagde Italië op 15 Juli, evenals het gedaan heeft op den eersten dag van de toepassing van de sancties, doch nu om het einde van wat men daar te lande het economisch beleg noemde. De pers legt er den nadruk op, dat deze datum van 15 Juli niet wordt gevierd in een geest van opluchting, maar met den trots van een overwinnaar. De „Giornale d'Italia" schrijft: „Italië verheft zich thans in Europa en de wereld krachtiger, rustiger, vastberadener. Vertrouwende in zijn roeping, heeft het geen onherstelbare feiten voor de beschaving van Europa uitgelokt, maar het doet van geen van zijn rechten afstand en zeker niet van den eerbied, dien men het verschuldigd is".
De „Tribuna" schrijft: „De herroeping van de sancties is niet slechts een uiting van technische mislukking maar een volledige overgave van den Volkenbond". **(Vorig bericht Sancties 2368 B.)**

D. **DUITSCHLAND. — Luchtvaart. - Frankfort's nieuwe vliegveld. —**
Het nieuwe vliegveld „Rhein-Main" bij Frankfort aan de Main is dezer dagen feestelijk geopend.
Merkwaardig is allereerst de keuze van het terrein, dat zoo gunstig mogelijk is gelegen in de beschutting van de omliggende heuvels en bergen. Sterke winden treden er niet op en ook mistvorming komt vrijwel nooit voor. Daarbij ligt het terrein ongeveer 100 Meter lager dan de oude startplaats der Zeppelins te Friedrichshafen, wat, naar men berekend heeft, de stijgkracht der vertrekkende luchtschepen en daarmee het laadvermogen, met 80 ton verhoogt. De ankermast van de Zeppelins op het nieuwe vliegveld is verplaatsbaar over een rail van ruim een kilometer lengte. Wanneer het luchtschip buiten op het veld aan den mast is verankerd, zet zich deze in beweging en loopende over de rail, voert hij het reusachtige luchtgevaarte mee tot in de Zeppelinhal. Dit ontzaglijke bouwsel meet 52 bij 275 Meter en is 51 Meter hoog. Tot ver in den omtrek is het zichtbaar.
Ook de wijze, waarop de gastoevoer voor het luchtschip is geconstrueerd, verdient vermelding. Een buizenstelsel van enkele kilometers lengte voert van de fabrieken der I. G. Farben onder de Main door naar de Zeppelinhal, waar de 60.000 M³. gas in de 348 reservoirs van het luchtschip worden gebracht. De bouw van de Zeppelinhaven heeft bijna 4 millioen Mark gekost. De aanleg van de geheele luchthaven ruim 7½ millioen Mark. Het werk heeft zes maanden geduurd. (Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht 1633 B.)

18 JULI 1936

E. **WERELDTENTOONSTELLING. — Amsterdam 1940. —**
Hoewel van de zijde der Nederlandsche regeering nog steeds geen definitieve besluiten zijn genomen in zake het organiseeren van de veelbesproken wereldtentoonstelling te Amsterdam, staat het thans sedert eenigen tijd vrijwel vast, dat de wereldtentoonstelling in 1940 binnen de muren van de hoofdstad zal worden gehouden. Er zou dan werk voor 20.000 menschen komen. (Het Volk)

F. **SIR HENRY DETERDING GEHULDIGD. —**
Sir Henry Deterding is 13 Juli '36 op „Te Werve" door eenige duizenden employé's gehuldigd. Als blijvende herinnering aan het feit, dat hij onlangs 40 jaren aan de Koninklijke was verbonden en aan zijn 70sten verjaardag werd hem zijn door Johan Polet vervaardigd borstbeeld aangeboden. (Vaderland)
(Vorig bericht Sir Henry Deterding 2284 H.)

G. **NEDERLAND. — Handelsdelegatie naar Zuid-Amerika. —**
De Staatscourant van 13 Juli '36 bevat een Kon. besluit betreffende de instelling van een handelsdelegatie naar Zuid-Amerika.
Op voordracht van de ministers van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Buitenlandsche Zaken, van Landbouw en Visscherij en van Koloniën en overwegende, dat het wenschelijk is gebleken de economische betrekkingen tusschen het Koninkrijk der Nederlanden en eenige Zuid-Amerikaansche staten te verlevendigen en uit te breiden, is ingesteld een commissie, welke zich naar Argentinië, Brazilië, Chili en Uruguay zal begeven, ten einde aldaar een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheden tot verruiming van het handelsverkeer met genoemde landen te geraken en al die besprekingen te voeren, die het gestelde doel kunnen bevorderen.

Tot lid en voorzitter van de commissie is benoemd jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, minister van Staat, commissaris der Koningin in Zuid-Holland, oud-minister van Buitenlandsche Zaken. Tot regeeringsgedelegeerde is benoemd A. Th. Lamping, directeur van de handelsaccoorden en tot leden van de commissie zijn benoemd J. A. D. M. Daniels, gedelegeerd lid van den raad van bestuur van het internationaal kunstzijde verkoopkantoor; H. P. Gelderman C. Mzn., voorzitter van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers; ir. H. G. A. Leignes Bakhoven, inspecteur van het veeteelt- en zuivelwezen; mr. E. E. Menten, lid van de firma Heldring en Pierson; ir. J. H. H. Verloop, directeur van de N.V. Wilton Feijenoord; Ch. J. I. M. Welter, voorzitter van den ondernemersraad voor Nederl.-Indië, oud-minister van Koloniën; secretaris van de commissie is de heer E. Henny, lid van het dagelijksch bestuur van het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut, directeur van het centrale instituut tot bevordering van het normale handelsverkeer tusschen Nederland en andere landen.
Als adviseur van de commissie voor publiciteitsaangelegenheden zal optreden mr. W. J. van Balen, lid van het bestuur.
(Staatscourant)

De Regeeringspersdienst meldt:
In verband met de uitzending van een handelsmissie naar Argentinië, Brazilië, Chili en Uruguay, welke in overleg met het Nederlandsch Zuid-Amerikaansch Instituut geschiedt, maakt het ministerie van Handel, Nijverheid en Scheepvaart bekend, dat belanghebbenden zich schriftelijk tot het secretariaat van genoem-

de missie, dat ten kantore van het Instituut: Kneuterdijk 8, 's-Gravenhage, gevestigd zal zijn, kunnen wenden, ten einde inlichtingen met betrekking tot de mogelijkheid van bevordering van hun belangen bij de door de missie te bezoeken landen te bekomen.
(Vor. ber. Argentinië 1579 D.; Brazilië 1817 F.; Chili 2312 B.)

A. **SPANJE. — Moord op Calvo Sotelo. - Nota van de regeering. —**
Het kabinet is op 13 Juli '36 ten tweede male in zitting bijeen gekomen. Na afloop der besprekingen, werd de volgende nota aan de pers overhandigd:
„De regeering stelt er prijs op openlijk te protesteeren tegen de serie gewelddaden, die de laatste tijden zijn gepleegd, en die in den moord op den luitenant van de stormtroepen Castillo en in dien op Calvo Sotelo hun hoogtepunt hebben gevonden. De regeering zal geen middel ongebruikt laten om een herhaling van dergelijke gebeurtenissen te voorkomen. Zij zal verder alle pogingen in het werk stellen om de misdadigers te straffen, welke ook hun politieke richting moge zijn. Een lid van het Hooggerechtshof en de procureur-generaal van de republiek zijn aangewezen om in deze aangelegenheid de instructie te voeren. De regeering zal verder een proclamatie uitvaardigen, waarin een beroep zal worden gedaan op de bevolking, om dit werk der rechtvaardigheid in vreedzame omstandigheden te kunnen volbrengen."
In verband met den moord op Sotelo is de Cortes voor den tijd van een week gesloten. (El Sol)
(Vorig bericht 2376 G.)

B. **JAPAN. — Sterke verhooging van de legeruitgaven.**
De minister van Oorlog heeft de lang verbeide voorloopige raming voor de legerbegrooting ingediend. Volgens het agentschap Domei voorziet deze begrooting in een tweede aanvullend plan voor een periode van 12 jaar. Voor de eerste 6 jaar wordt een bedrag van 3 milliard yen als aanvulling vereischt. Domei wijst er op, dat de voornaamste uitgaven betrekking hebben op de versterking van de troepenmacht in Mandsjoekwo en van het luchtwapen.
In militaire kringen wordt verklaard, dat twee-derde deel van de legerbegrooting indirect ten goede zal komen aan de kleine industrie en aan het platteland. De tegenwoordige begrooting bedraagt 2.2 milliard yen, die voor het nieuwe dienstjaar zal, de marine inbegrepen, ongeveer 3 milliard yen bedragen.
(Domei) **(Vor. ber. 2246 C; Leger, Vloot en Luchtmacht 2254 B.)**

C. **TOXICOLOGIE. — Prof. dr. L. van Itallie. —**
Prof. dr. L. van Itallie, hoogleeraar in de artsenijbereidkunde en de vergiftleer aan de rijksuniversiteit te Leiden, die wegens het bereiken van den 70-jarigen leeftijd het hoogleeraarsambt moet neerleggen, heeft op 1 juli '36 zijn afscheidscollege gegeven over: „De groei der toxicologie". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Spr. vergeleek eerst den tegenwoordigen omvang van de vergiftenleer met dien van een kwarteeuw geleden. Daarna behandelde hij o.m. het gevaar van bepaalde slaapmiddelen. Het op eigen houtje medicineeren is gevaarlijk, en wordt in de hand gewerkt door de niet behoorlijke handhaving van de op dit punt bestaande wettelijke bepalingen.
Spr. noemde pyramidon, verder het vermageringsmiddel dinitrophenol, dat ook met den naam dinitri wordt bestempeld, cocaïne enz. Men kent wel de op den voorgrond tredende geneeskrachtige werking dezer middelen, de schadelijk bijwerkingen komen helaas te laat te voorschijn. Van medicinale vergiftiging moet ook gesproken worden als door een te groote dosis de geneeskrachtige werking in een toxische overgaat. In ons land kunnen de ouders hiervan medespreken, die kinderen verloren hebben door de toediening van phosphor-levertraan. Verlamming heeft meerdere vrouwen overvallen door het gebruik van het middel apiol. Ook op het gebied der toilet- en schoonheidsmiddelen zijn vergiftigingen voorgekomen. Blanketsel met loodverbindingen, haarkleursel met paraphenyleen-diamine, zoogenaamde onbrandbare benzine, kan spr. uit eigen ervaring als oorzaken van intoxicaties aanhalen. De laatstgenoemde vloeistof, die haar mindere ontvlambaarheid aan de bijmenging van een aanzienlijke hoeveelheid tetrachloorkoolstof dankt, kan ongelukken geven bij het haarwasschen. De uitgebreide toepassing, die het blauwzuur als ontrattings- en desinfectiemiddel van schepen, fabrieken en huizen en ter bestrijding van plantenbeschadiging heeft gevonden, maakte talrijke slachtoffers. Giftige arseenverbindingen vinden toepassing in den tuinbouw om parasieten te dooden. Voor hetzelfde doel vinden nicotine-preparaten aanwending en ook hier heeft zoowel de ondeskundige, die met de behandeling van het antiparasitaire middel belast is, alsmede de verbruiker der tuinbouwproducten, gevaar van de toepassing te duchten.
Met een enkel woord noemde spr. het menschonteerende gebruik van giftige oorlogsgassen. Behalve pogingen tot bescherming tegen dergelijke rampen zijn toxicologische onderzoekingen ter spoedige herkenning dier gassen en ter wering van de schadelijke gevolgen geregeld noodig.
Tenslotte besprak spr. de gevaren, welke uit toxicologisch oogpunt de uitbreiding der industrie met zich brengt. Een der langst bekende vergiften is het koolzyde-gas, dat in den vorm van kolendamp tallooze slachtoffers heeft gemaakt.
(Red. K. H. A.)

D. **ABESSYNISCH-ITALIAANSCH CONFLICT. — Britsche vloot wordt uit de Middellandsche Zee teruggetrokken. —**
Het besluit van 10 Juli '36 om de Engelsche vlootversterkingen uit de Middellandsche Zee terug te trekken werd onmiddellijk ten uitvoer gebracht. Naar de Engelsche regeering reeds heeft medegedeeld, zal evenwel de Britsche vloot in de Middellandsche Zee iets sterker blijven dan voor het uitbreken van het Abessynische conflict. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht 2059 A.)

E. **DE DARDANELLEN-KWESTIE. — Conferentie te Montreux bereikt een accoord. —**
De zee-engtenconferentie is op 15 Juli '36 in plenaire zitting bijeengekomen en heeft de bestudeering van de ontwerp-conventie in derde lezing voortgezet.
Op voorstel van Paul-Boncour heeft de plenaire zitting zonder debat het amendement op artikel 16 van het Engelsche tegenvoorstel aangenomen, dat voorziet in een volledige sluiting van de zee-engten in tijden van oorlog, wanneer Turkije neutraal is, dit in overeenstemming met de Russische eischen.

De eenige uitzonderingen die opgenomen zijn, worden gevormd door de uitvoering van een besluit van den Volkenbondsraad tegen den aanvaller of van een regionaal accoord, dat mede door Turkije zou zijn onderteekend. (Neue Zürcher Zeitung) **(2374 F.)**

F. **INTERN. VROUWENBOND VOOR VREDE EN VRIJHEID. —**
Het resultaat van de in Nederland gevoerde actie van den Internationalen Vrouwenbond voor vrede en vrijheid, t.w. een collectie van bijna 100.000 handteekeningen, gebundeld in 20 pakketten, is op 15 Juli 1936 aan den minister van Buitenlandsche Zaken aangeboden. (Het Vaderland)
(Vorig bericht Int. Vredesactie 2371 C.)

G. **FRANKRIJK. — Nationale Feestdag. - 14 Juli '36.**
Ter viering van zijn overwinning bij de stembus en de viering van een ministerie uit zijn midden heeft het Volksfront te Parijs een groote betooging gehouden. De dichte menigte juichte de verschillende groepen uit den optocht levendig toe, waaruit tal van roode vlaggen en banieren met diverse symbolen als drie pijlen, sikkel en hamer en andere, opstaken. Ook

zag men veel nationale vlaggen, de meeste voorzien van roode strikken. De menigte zong nu eens de Marseillaise, dan weer de Internationale of de Carmagnole. Uit de ramen van de huizen langs de pleinen wierp men roode bloemen naar de betoogers, die daarvoor met opgeheven vuist dankten.
Op de officieele tribune werden toespraken gehouden, o.a. door Blum, Daladier en Victor Basch, den voorzitter van de liga voor de rechten van den mensch. Deze redevoeringen werden door den draadloozen omroep verspreid. (Le Jour) **(Vor. ber. 1878 B.)**

19 JULI 1936

A. NEDERLAND. — Het 33ste Nationaal Middenstandscongres. - Rede van dr. H. Colijn. —
Op het op 8 en 9 Juli te Delft gehouden Nationale Congres van den Kon. Ned. Middenstandsbond hield Minister-president dr. H. Colijn een slotrede waaraan wij het volgende ontleenen:

In dezen tijd wordt, aldus spr., al heel spoedig gevraagd: wat doet de Overheid? Doch de middenstand ziet in de eerste plaats uit naar wat hij zelf kan doen om de moeilijkheden het hoofd te bieden. Al te veel vertrouwen op de overheid komt altijd verkeerd uit. De overheid beschikt niet over magische krachten.
Daarmede wil spr. niet zeggen, dat de overheid onmachtig is, evenmin dat zij geen verplichtingen zou hebben. De staat heeft meer het algemeen belang te behartigen. De vraag is echter: met welke middelen? En dan leert de ervaring, dat de staat niet zoo heel veel kan doen zonder er later schadelijke tegenwerking van te ondervinden.
Is het nu noodig, dat de overheid voor den middenstand directe maatregelen neemt? Er zijn er reeds verschillende getroffen. Doch er zijn raadgevers, die nog andere maatregelen wenschen, b.v. verhooging der koopkracht door uitspuiting van geld in de maatschappij. Daar zitten zekere voordeelen in, doch spr. vraagt zich af, wat de uiteindelijke werking zal zijn van zulk een credietinflatie.
Er wordt tegenwoordig ook wel gesproken over muntcorrectie, doch voorbeelden uit andere landen toonen ons aan, dat dit middel slechts tijdelijke verlichting brengt.
Men noemt Nederland wel een duurte-eiland, zoo vervolgde de minister, doch dat is ons land niet meer. Meer dan men denken zou, is de aanpassing der kostprijzen gevorderd en de jaarverslagen over 1935 spreken reeds van verbetering ten opzichte van die van 1934. (Rapport Kon. Ned. Middenstandsbond)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2310 D.; Congres 1867 I.; Kon. Ned. Middenstandsbond 1993 A.)

B. AANSLAGEN. — Mislukte aanslag op Koning Edward VIII van Engeland. —
De autoriteiten van Scotland Yard hebben op 16 Juli '36 het volgende officieele communiqué gepubliceerd:
„Toen de koninklijke stoet terugkeerde van de plechtigheid, die vanmorgen in Hydepark heeft plaats gehad, ter gelegenheid van de overhandiging der vaandels aan het garde-regiment, drong nabij de Wellingtonpoort op Constitution Hill een man uit de menigte naar voren.
Het is nog niet duidelijk hetgeen daarop geschiedde doch een revolver is op den weg gevallen tusschen den koning en de troepen, die hem begeleidden.
Het individu is onmiddellijk gearresteerd en naar het politiebureau Hydepark overgebracht.
Er is geen enkel schot gelost, doch de revolver was met vier kogels geladen."
De dader, een Ier, Jerome Bannigan genaamd, in 1902 te Coston geboren, noemt zich journalist en meent eenige jaren geleden onrechtmatig te zijn gearresteerd. Hij wilde slechts de aandacht op zich vestigen en hij had, volgens zijn verklaring, geen intentie den koning te dooden. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Koning Edward VIII 2316 E.)

C. FRANKRIJK. — Banque de France. - Statutenwijziging. —
De financieele commissie der Kamer van Afgevaardigden te Parijs heeft het voorstel over de wijziging der statuten van de Bank van Frankrijk besproken.
Het voorstel heeft inzonderheid tot doel, aan den gouverneur der bank onafhankelijkheid te waarborgen. Hij zal door de overheidsinstanties worden benoemd als tot dusver en zal volle vrijheid van handelen genieten.
De raad van regenten zal worden uitgebreid door bevoegde vertegenwoordigers van een aantal bedrijfstakken, die gekozen worden om hun bekwaamheid zonder eenige politieke overweging.
Vincent Auriol, de Fransche minister van Financiën, heeft in zijn uiteenzetting voor de financieele commissie van den Senaat in de eerste plaats er de aandacht op gevestigd, dat teneinde speculatie te vermijden, de regeering voorstelde, welk voorstel hij onmiddellijk hoopte te kunnen toepassen, dat van 16 Juli '36 af elke handel in aandeelen der Bank van Frankrijk zal zijn verboden behalve bij vergunning der regeering voor belegging van gelden van minderjarigen.
De minister voegde hieraan toe, dat de algemeene raad der Bank niet alleen regenten zal omvatten, die om de zes jaar opnieuw moeten worden benoemd. De algemeene vergadering zal drie leden aanwijzen, die deel zullen uitmaken van den algemeenen raad, evenals een vertegenwoordiger van den handel, de nijverheid, den landbouw en coöperatieve verbruiksvereenigingen. In den raad zullen verder worden opgenomen vijf deskundigen, waarvan één vertegenwoordiger van het personeel, afgevaardigden van volksbanken, vertegenwoordigers van den Nationalen Raad van Economie, Vereeniging van bankiers en van effectenhandelaren; verder tien vertegenwoordigers van het Openbaar Crediet, als Caisse des Dépôts et des Consignations, Caisse du Crédit Agricole en de directie van het Crédit Foncier, enz.
De minister besloot met een beroep te doen op de commissie tegenvoorstellen te verwerpen, en behield zich het recht voor zoo noodig met de Bank van Frankrijk nieuwe overeenkomsten aan te gaan, nadat het Parlement een voorstel zal hebben aangenomen, hetwelk de regeering het voornemen heeft bij den terugkeer der Kamers in den herfst in te dienen. Dit zal ten doel hebben het crediet te organiseeren, de spaarders te beschermen en de belasting te vereenvoudigen.
De financieele commissie van den Senaat heeft, behoudens enkele veranderingen, het voorstel der regeering omtrent wijziging der statuten van de Bank van Frankrijk aanvaard.
(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht blz. 2349 E.)**

D. LA ARGENTINA OVERLEDEN. —
De beroemde Spaansche danseres La Argentina, is op 18 Juli '36 te Bayonne aan een hartverlamming overleden.
Met La Argentina verdwijnt een der beroemdste, zoo niet op het oogenblik de beroemdste danseres van onze eeuw. Zij werd te Buenos Aires uit een Castiliaanschen vader en een Andalusische moeder geboren. Haar ware naam was Antonia Mercé. Haar kunst, die als een door het ballet veredelde volksdans beschouwd kan worden, omvatte zoowel de „danses nobles" als de Zigeunerdansen. Zij was de lieveling van het publiek en meermalen heeft zij ook het Nederlandsche publiek (1934) voor altijd uitverkochte schouwburgen in groote extase gebracht.
(L'Intransigeant)

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Paul Horgan — „Main Line West". (Constable & Co., London 1936) **(V. b. 2328 A.)**
Duitsch: Gerhart Ellert — „Der König". (Speidel Verlag, Leipzig 1936) **(Vor. ber. 2376 A.)**
Engelsch: James Hanley — „The Secret Journey". (Chatto and Windus)
Florence A. Yeldman — „The Teaching of Arithmetic through four hundred years (1535—1935). (Harrap) **(Vor. ber. 2376 A.)**
Esperanto: Richard Meye — „La longa vojo". (Heroldo de Esperanto, Köln) **(Vor. ber. 2338 D.)**
Fransch: Max Daireaux — „Villiers de l'Isle-Adam". (Desclée de Brouwer) **(Vor. ber. 2376 A.)**
Nederlandsch: A. D. Hildebrand — „20.000 jongens op stap". (Gebr. Kluitman, Alkmaar 1936)
H. Kuitenbrouwer en A. Sassen — „Katholieke poëzie na 1900". (Het Spectrum, Utrecht) **(V. b. 2376 A.)**
Pali: „The Dhammapada". Translated from the Pali with an Essay on Buddha and the occident by Irving Babbitt. (University Press, Oxford)
Spaansch: Paulino Masip — „El báculo y el paraguas. - Comedia en un prólogo y tres actos." (Madrid 1936.) **(Vor. ber. 2367 B.)** (Red. K. H. A.)

20 JULI 1936

F. SPANJE. — Reactionnaire beweging. —
De meest uiteenloopende geruchten zijn in omloop over den toestand in Spanje, zonder dat het mogelijk is de waarheid te achterhalen. Naar verluidt, zouden militaire opstanden zijn uitgebroken en zouden speciaal in Carthagena en El Ferrol de militairen aan het muiten zijn geslagen.

Tegelijkertijd is een miltaire revolte uitgebroken in Spaansch Marokko. Er wordt daar hevig gevochten. Op 18 Juli hebben legervliegtuigen de steden Melilla en Ceuta gebombardeerd.
De regeering heeft door de radio medegedeeld, dat een nieuwe aanslag tegen de Republiek is mislukt en dat zij den toestand meester is. Het volk wordt bewapend.
Op 19 Juli besloot Casares Quiroga als eerste minister af te treden; hij werd opgevolgd door den president der Cortes, Martinez Barrio, die echter op verlangen der arbeiders weer plaats maakte voor José Geral, leider der republikeinsche linkerzijde.
Naar verluidt zou generaal Franco de leider zijn van den opstand tegen de republikeinsche regeering.
(A. N. P.) **(V. b. Onlusten 2342 D.; Kabinet 2314 D.)**

A. **DANZIG. — De Grondwet wordt uitgeschakeld. - Poolsche protesten. —**
De regeering van Danzig heeft eenige bepalingen uitgevaardigd, die practisch neerkomen op opheffing van de constitutie der Vrije Stad.

De nieuwe bepalingen behelzen o.a. het volgende:

Door een wijziging van het vereenigingsrecht wordt bepaald, dat vereenigingen ook dan worden ontbonden, als bestuursleden, of andere leden met medeweten van het bestuur, berichten verspreiden, die het staatsbelang in gevaar kunnen brengen. Deze bepaling heeft niet slechts betrekking op de publicatie van dergelijke berichten, doch ook op het doorgeven naar politieke instanties.
Een andere wijziging behelst, dat politiemaatregelen met een politiek karakter niet meer door de rechtbank moeten worden bekrachtigd. Deze bepaling heeft betrekking op politiemaatregelen inzake het recht van vereeniging en vergadering, de drukpersvrijheid, het bezitten van wapens en de Schutzhaft.
Voorts wordt de maximum duur van een Schutzhaft verlengd van drie weken tot drie maanden. Ook wordt een oude bepaling weer van kracht, volgens welke afgevaardigden geen verantwoordelijke redacteuren mogen zijn; als in strijd hiermee wordt gehandeld, wordt het desbetreffende blad verboden.
Ten slotte heeft de regeering een verordening uitgevaardigd, waarbij het ritueel slachten wordt verboden.
In alle steden van Polen zijn demonstraties gehouden om te protesteeren tegen de Duitsche oogmerken met betrekking tot Danzig. Als slagwoorden in de bijeenkomsten werden gebruikt: „Danzig moet Poolsch zijn", „Danzig voor Polen", en dergelijke. Te Warschau hadden 30.000 personen gehoor gegeven aan den oproep van 300 organisaties om te demonstreeren.
(D. N. B. - Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Incidenten 2370 F.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - N.V. Maatschappij voor Industriefinanciering. —**
Met 24 tegen 8 stemmen heeft op 17 Juli '36 de Eerste Kamer haar goedkeuring gehecht aan het ontwerp tot oprichting van de N.V. Maatschappij voor Industriefinanciering. Tegen stemden de heeren Ter Haar (c.h.), Van der Hoeven (c.h.) en De Gijselaar (c.h.), de beide N.S.B.'ers en de heeren Van den Bergh, Gelderman en Van Rappard (lib.).
(N. R. Crt.) **(V. b. 2293 C.; Eerste Kamer 2322 B.)**

C. **DUITSCHLAND. — Staking in autofabriek. —**
Naar verluidt zijn 300 arbeiders van de autofabriek van Opel te Rüsselsheim in staking gegaan. Zij protesteeren tegen de verkorting van den werktijd, die de directie heeft moeten invoeren in verband met de moeilijkheden bij het betrekken van rubber.
De arbeiders laten bij hun actie het nationaal-socialistische beginsel van het „recht op arbeid" gelden.
De directie heeft zich tot het Duitsche Arbeidsfront gewend, dat onder leiding staat van Robert Ley, die bevel heeft gegeven, de arbeiders te ontslaan.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Stakingen 1832 A.)**

D. **BELGIE. — Vlaamsch Volksfront gevormd. —**
Op 19 Juli '36 heeft te Leuven het congres plaats gehad, waaraan alle Vlaamsche partijen deelnamen en dat georganiseerd was door den Vlaamsch-Katholieken Landbond, den Vlaamsch-Katholieken Bond van Oudstudenten en de Vereeniging Nieuw-Vlaanderen.
Verder namen vertegenwoordigers van alle politieke en cultureele Vlaamsche groepen aan het congres deel.
Het congres besloot tot vorming van een groot Vlaamsch Volksfront uit alle partijen.
De leiding van het congres kreeg volmacht voor de opstelling van een programma, dat o.a. inhoudt: de vorming van een Vlaamsch front buiten de politieke partijen, hervorming van het onderwijs, kunst en wetenschap volgens Vlaamsch gezichtspunt, economische toenadering tot Nederland, opheffing van het geheim Fransch-Belgisch militair verbond, amnestie voor de Vlamingen en politiek zelfbestemmingsrecht voor Vlaanderen. (Het Laatste Nieuws)

21 JULI 1936

E. **POLEN. — Generaal Rydz-Smigly. - „Eerste persoonlijkheid in den Poolschen staat na den president".**
Generaal Rydz—Smigly, inspecteur generaal der Poolsche strijdkrachten, is officieel tot de „eerste persoonlijkheid in den Poolschen staat na den president der republiek" geproclameerd, als opvolger van wijlen Maarschalk Jozef Pilsudski. Alle functionarissen, óók de minister-president, zullen hem derhalve eerbied en gehoorzaamheid verschuldigd zijn.

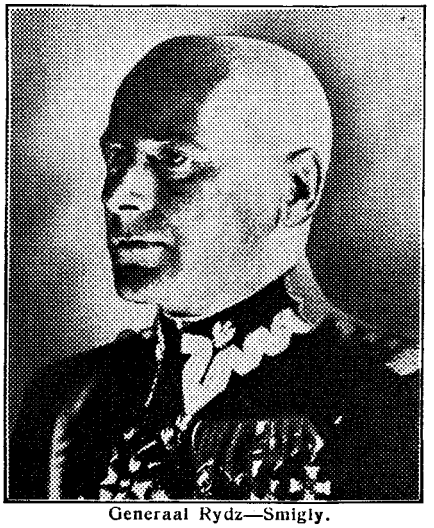
Generaal Rydz—Smigly.

Dit besluit, overeenkomstig den wil van den president getroffen, is aan alle beambten middels een door den minister-president onderteekend communiqué medegedeeld en openlijk afgekondigd na een ministerraad, waaraan ook generaal Rydz—Smigly deelnam.
(Polska Agencia Telegraficzna)

F. **FRANKRIJK. — De nationalisatie der oorlogsindustrieën. —**
De Kamer heeft het wetsontwerp inzake de nationalisatie van fabrieken van oorlogsmateriaal met 424 tegen 85 stemmen aangenomen. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2359 D.)

G. **DE DARDANELLEN-CONFERENTIE. — Accoord te Montreux geteekend. - Turksche bezetting hersteld.**
De plechtige onderteekening van het accoord dat een herziening van de bepalingen van het verdrag van Lausanne over Dardanellen en Bosporus bevat, welke herziening na lange onderhandelingen op verzoek van Turkije tot stand gekomen is, heeft op 20 Juli '36 te Montreux plaats gehad. Tien exemplaren werden onderteekend door de vertegenwoordigers der tien landen, die aan de conferentie te Montreux deelgenomen hebben: Bulgarije, Groot-Brittannië, Frankrijk, Griekenland, Japan, Roemenië, Turkije, Joego-Slavië, de Sovjet-Unie en Australië.
Nauwelijks had de radio van Turkije het nieuws van het accoord gebracht, of de intocht der Turksche troepen op Gallipoli en langs den Bosporus begon.
De 21ste Juli is in Turkije tot nationalen feestdag verklaard. (Agence Belga) **(Vor. ber. 2382 E.)**

A. Internationaal Eugenetisch Congres te Den Haag.
Het Ned. comité van de internationale eugenetische federatie heeft een internationaal congres georganiseerd, dat te Den Haag dezer dagen is bijeengekomen. Minister Slotemaker de Bruïne was onder de aanwezigen.
Nadat de voorzitter der Nederlandsche Eugenetische Federatie, dr. P. J. Waardenburg, den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, den burgemeester van Den Haag, de buiten- en binnenlandsche gedelegeerden en verdere aanwezigen heeft welkom geheeten, heeft hij een rede gehouden over: „Oorsprong en doeleinden der Eugenetiek".
Er zijn, aldus zette spr. uiteen, drie coïncidenties in de geschiedenis der moderne erfelijkheidsleer. In de eerste plaats wordt in 1822 zoowel de grondvester dier leer, Mendel, als de Engelsche anthropoloog en erfelijkheidsonderzoeker bij den mensch, Fr. Galton, geboren; voorts hebben in 1865 beiden de hoofdgedachten uitgesproken, die den grondslag zouden vormen der elkaar zoo zeer verwante wetenschappen der genetica (erfelijkheidsleer) en eugenetica (toegepaste genetica bij den mensch) en ten slotte zijn de aanvankelijk vergeten Mendel-wetten in 1900 onafhankelijk van elkaar door drie geleerden, o.w. onze landgenoot Hugo de Vries, opnieuw ontdekt.
De eugenetica, zegt spr. o.a. verder, aanvaardt de selectietheorie van Darwin, toegepast op de menschenmaatschappij; de hoofdbron der selectie bij den mensch is gelegen in diens voortplantingstempo. Dit is voor verschillende groepen van menschen verschillend en heeft dus alleen dan vèrstrekkende gevolgen als deze groepen in erfelijk gehalte verschillen. Galton heeft bewezen dat dit zoo is, niet alleen op lichamelijk, maar ook op geestelijk gebied; verder heeft hij getracht, het aandeel van erfelijkheid en milieu (omstandigheden) te leeren kennen door onderzoek van tweelingen, een methode die nu weer uitgebreid in zwang gekomen is.
Vervolgens schetste spr. de doeleinden en desiderata. Tot de laatste behoort meer steun van overheidswege aan het in 1933 opgerichte instituut voor erfelijkheidsonderzoek bij den mensch en rassenbiologie, opdat de studie in Nederland en koloniën voortgang kan hebben. Zeer gewenscht is beter inzicht te verkrijgen in de frequente en eventueele toename van zwakzinnigheid, krankzinnigheid, criminaliteit, erfelijke gebreken en de zoogenaamde inteelt bij gedegenereerde families, alsmede de gevolgen van kruising van ver verwijderde rassen en de erfelijke grondslagen van tuberculose en kanker.

Sterilisatie. —

Dr. F. Ruttke van het departement voor Volksgezondheid te Berlijn gaf een overzicht van alle wettelijke maatregelen, die in Duitschland genomen zijn om de rassen-hygiënische beginselen door te voeren. In aansluiting hierop heeft prof. E. Rüdin uit München uit medisch oogpunt de resultaten bekeken. In het jaar 1934 zijn er 84.525 aanvragen voor sterilisatie binnengekomen bij de 250 erfrechtbanken, behandeld werden 64.469 aanvragen. Hiervan werden 56.244 gevallen voor sterilisatie goedgekeurd, dat is dus in 93.8% der gevallen en in 6.2% afgewezen. In 8211 gevallen werden door de personen of hun wettelijke vertegenwoordigers bezwaren gemaakt tegen de sterilisatie, waarvan slechts in enkele gevallen de bezwaren erkend werden. Van de gevallen, die gesteriliseerd werden, behoorden 60% tot de zwakzinnigen, 22% tot de schizophrenen, 13% tot de epileptici, 2.5% tot de manisch depressiven. De sterfte van de gesteriliseerde vrouwen bedroeg ten gevolge van deze operatie 0.4%. Ongeveer de helft van de ruim 50.000 sterilisaties bedroeg vrouwen; daarvan stierven er dus honderd.

Prof. Rüdin behandelde daarna nog de nieuwe huwelijkswetgeving in Duitschland en verklaarde de verschillende huwelijksverboden in verband met de opvatting in Duitschland omtrent de eugenetiek.

Vervolgens heeft prof. Astel een overzicht gegeven van de wijze, waarop in Thüringen de erfelijkheidswetten worden toegepast. Van alle personen wordt een medische geschiedenis samengesteld, speciaal met het oog op erfelijke ziekten en verwantschap daarmede. De erfelijk belaste personen worden nauwkeurig onderzocht en hun afstamming wordt nagegaan; hetzelfde geschiedt met de misdadigers. Dit alles wordt zoo bewaard, dat het zeer gemakkelijk terug is te vinden.

Daarna hebben de afgevaardigden van drie landen, te weten Denemarken, Zwitserland en Californië, mededeelingen gedaan over de resultaten, aldaar bereikt met de sterilisatie. In deze landen is de sterilisatie niet gedwongen, in tegenstelling met Duitschland, doch de regeering heeft het recht de personen, die erfelijk belast zijn, af te zonderen, indien ze zich niet willen laten steriliseeren.

Intelligentie-onderzoek. —

Dr. Houyer uit Parijs gaf een overzicht van de methoden die door hem zijn gebruikt voor het intelligentie-onderzoek bij kinderen. Men begint met 37 vragen betreffende het karakter van het kind, welke met ja of neen beantwoord worden. Dan volgen verscheidene proeven, welke neerkomen op het kiezen door het kind van die dingen, die het kind het liefst heeft, en dus overeenkomen met het karakter van het kind. De intelligentie wordt daarbij volgens een der bekende Fransche of Amerikaansche methoden onderzocht.

EUGENETIEK

Het ethische gevoel van het kind wordt ook door proeven onderzocht, om daardoor een inzicht te krijgen in het geheele geestelijke leven van de onderzochten. Het begrip kind moet wat ruim worden genomen. Dr. Houyer heeft personen van 11—21 jaar met deze tests onderzocht.

In aansluiting hieraan werd medegedeeld, dat prof. Schröder te Leipzig voorstander is van het langdurige gadeslaan van het kind, om te weten te komen, wat het kind wel en niet doet. Dit gadeslaan is noodig als aanvulling van de verschillende tests.

Mrs. Linder uit New York heeft, in samenwerking met dr. Morris Steggerda, kinderen van verschillende rassen in Yucatan onderzocht voor wat betreft intelligentie en lichamelijke eigenschappen. Nasayokinderen, Maya-Spaansche, Maya-Indiaansche en Nederlandsche kinderen werden onderzocht. Er bleken groote verschillen tusschen de groepen te bestaan, zoowel lichamelijk als geestelijk. De Maya-Indiaansche kinderen hadden de laagste intelligentie, daarna de Maya-Spaansche.

Dr. Stephenson uit Engeland sprak daarna over het meten van karaktereigenschappen, zooals tegenwoordig in Engeland wordt gedaan. Spearman en spreker konden slechts vijf fundamenteele groepen onderscheiden, Thurnstone zeven en Thorndike zelfs twintig. Door bepaling van de correlatie tusschen de uitkomsten van dezelfde test van alle onderzochte personen, krijgen we een cijfer voor de eigenschappen; daarentegen door de correlatie te berekenen tusschen de uitkomsten van de verschillende tests bij dezelfde personen, is het mogelijk typen te krijgen.
Op deze wijze is het volgens dr. Stephenson mogelijk, de karakter-eigenschappen in cijfers uit te drukken en te vergelijken tusschen de verschillende personen, hetgeen tot nu toe niet mogelijk was.

Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Sterilisatie Duitschland 1923 G.)

A. **TURKIJE. — In- en Uitvoer. —**

De laatste publicaties van de „Turkofis" *) geven de volgende ontwikkeling van den in- en uitvoer te zien:

Invoergoederen (uitgedrukt in procenten van den totalen handel):

	1930	1931	1932	1933	1934	1935
IJzer en staal	13,69	12,82	12,13	12,14	14,60	18,67
Katoentjes	18,44	21,90	19,02	20,77	15,44	15,93
Machines	7,92	8,66	9,55	8,99	14,88	10,41
Transportmiddelen	2,16	2,31	3,26	2,95	5,21	5,69
Petroleum, brandstoffen	4,74	3,94	4,98	5,09	4,22	3,95
Wol en wollen garens	1,45	1,84	3,43	4,27	4,49	3,35
Papier en papierwaren	3,55	2,92	3,59	4,49	3,34	3,07
Katoenen garens	2,55	3,39	4,44	4,11	4,15	3,01
Uitvoerproducten:						
Vruchten	17,94	21,61	22,50	21,43	21,29	29,73
Tabak	28,50	22,96	26,79	22,25	14,23	19,76
Tarwesoorten	3,72	7,54	9,98	7,95	15,64	10,10
Katoen	11,00	5,82	3,18	1,77	5,67	7,08
Levend vee	5,00	6,30	6,29	5,55	6,32	4,66
Wol- en hennepgaren	3,12	2,82	3,00	4,59	8,74	4,42
Chroom, antimonium	1,02	0,90	1,56	2,79	3,15	3,33
Brandstoffen	1,16	1,87	3,75	3,97	3,48	2,77

*) Bureau ter bevordering van den Turkschen buitenlandschen handel.

Hoewel van officieele zijde wordt vermeden cijfers te publiceeren betreffende het aandeel der afzonderlijke landen aan den buitenlandschen handel van Turkije, bevatten toch de geregelde berichten van de „Turkofis" en van andere semi-officieele instellingen en in het bijzonder van banken, belangrijke gegevens omtrent den in- en uitvoer over het jaar 1935, waaruit duidelijk blijkt, dat in de Turksche Volkshuishouding een belangrijke opleving heeft plaats gevonden; het verdient hierbij de aandacht dat behalve de cijfers van den buitenlandschen handel, ook de cijfers der Turksche industrie een stijging vertoonen.

Bij het lezen van deze cijfers vallen twee dingen op en wel: het verdringen bij den invoer van katoenen goederen door ijzer en staal, m.a.w. het verdringen van verbruiksgoed door een productiemiddel, zulks als gevolg van den industrieelen opbouw in Turkije; en wat den uitvoer betreft het vervangen van de tabak, welke gedurende vele jaren het belangrijkste uitvoerproduct was, door vruchten, hetgeen eveneens een gevolg is van de Turksche economische politiek. In dezelfde richting beweegt zich de ontwikkeling van den invoerhandel van machines.

Hierin en in de cijfers betreffende de transportmiddelen komt een voorbijgaande conjunctuur tot uiting, welke nauw verband houdt met den industrieelen opbouw en den aanleg van nieuwe spoorlijnen. Door de bemoeienis van het Turksche ministerie van Economische Zaken met een gestandaardizeerden uitvoer, kan de uitvoer van vruchten nog worden verhoogd. Bij deze cijfers is het tevens opvallend, dat de uitvoer van granen belangrijk is, hoewel Turkije tot 1928 granen moest invoeren.

(Türkische Wirtschaftsberichte)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 412 D.)

---

22 JULI 1936

B. **GENEESKUNDE. — Het kankervraagstuk belicht.** In de op 9 Juli '36 in het Antoni van Leeuwenhoekhuis aangevangen 23ste algemeene jaarvergadering van het Ned. Kankerinstituut, maakte prof. Deelman de woorden van zijn vriend, prof. Gye — den nieuwen directeur van de Imperial Cancer Research Fund — „kanker is niet langer een onbenaderbaar mysterie en wij behoeven niet langer te vreezen, dat de oplossing boven menschelijke krachten uitgaat", tot de zijne.

Spr. herinnerde er aan, hoe het destijds aan Japanners gelukt is — nu meer dan 20 jaar geleden — proefondervindelijken gezwelgroei bij dieren op te wekken; in het teermengsel, dat hiertoe gebruikt wordt, moeten bepaalde chemische stoffen aanwezig zijn, die haar invloed op de cellen uitoefenen. Kennaway en Cook hebben ze ons weten aan te wijzen, ja, zelfs synthetisch kunnen bereiden.

Wij weten nu ook, dat zeer kleine hoeveelheden van deze stoffen reeds haar volle werkzaamheid kunnen ontvouwen; de heer Lettinga kon in zijn laboratorium zelfs met 1/100 mgr. nog een duidelijk positief resultaat verkrijgen. Nu opent zich een geheel nieuw veld van onderzoek; spoedig wordt gevonden, dat groeihormonen een chemische structuur toonen, die misschien eenigszins verwant is aan die van deze carcinogene stoffen. Het is zeker overbodig te zeggen, hoe hier wegen geopend worden voor nader onderzoek, en wij kunnen zeer wel begrijpen, dat veel staat in het teeken van de chemische oorzaak van den gezwelgroei en dat velen in deze richting de oplossing zoeken. Reeds eerder, en toch ook weer vrijwel tegelijk, komt een geheel andere zijde van het kankervraagstuk ons verrassen en ons weer voor geheel nieuwe problemen stellen: Peyton Rouss brengt in 1911 een kippengezwel, dat de eigenaardigheid bezit, niet alleen van dier op dier door levende cellen te zijn over te enten, maar dat bovendien overentbaar blijkt te zijn door tumorsap te filtreeren door een kaars van Pasteur en dit nu geheel celvrije filtraat over te enten. Dit beteekent, dat een levend virus een gezwelgroei kan verwekken.

Deze Rouss-tumor bleef de voortdurende aandacht van velen houden. De verrassing brengt nu MacIntosh. Hij spuit een kip onder de huid gezwelwekkende teer in; hij verwekt een gezwel — ditmaal een sarcoom — dat op zijn beurt eenerzijds alle klassieke eigenschappen van een gezwel heeft, anderzijds overdraagbaar van kip op kip door een celvrij filtraat blijkt te zijn. In Engeland aanvaardt men het resultaat van deze proef, ofschoon zeker herhaling van het experiment gewenscht blijft. En nog later brengt Shope, uit Amerika, een konijnengezwel, dat alle overeenstemming vertoont met de door teer experimenteel verwekte gezwellen en waarbij bewezen wordt, dat ook hier een overdracht door een celvrij — d.w.z. virushoudend — filtraat mogelijk is.

Boven zagen wij, hoe alles ingesteld stond op de chemische oorzaak van den gezwelgroei, en toch zien wij dat vrijwel tegelijk de vireuze oorzaken ook intens onze belangstelling vragen. Er blijft dus over de diepere oorzaken, die den gezwelgroei opwekken, oneenigheid heerschen.

„Als ik zie, dat door teerproducten een gezwelgroei wordt opgewekt, die door celvrij filtraat kan worden overgedragen, dan ben ik wel geneigd de ontwikkeling van dit „virus" gebonden te denken aan de levende cellen zelf. Op deze wijze zou een synthese tusschen de chemische oorzaken van den gezwelgroei en levend virus als oorzaak van den groei mogelijk zijn. Veel blijft hier nog te verwachten van verdere studie. De ontwikkelingsgang van het vraagstuk leidt er toe, dat men op zijn beurt chemicus, hormonoloog, viroloog enz. moet zijn, om dit alles ten volle te beheerschen; de taak van den enkeling wordt daardoor een uiterst veelzijdige en moeilijke. Bij de vereischte veelzijdigheid dreigt oppervlakkigheid.

Ook voor ons instituut ligt daarin — naar het mij voorkomt — de gedragslijn: een vaste kern van onderzoekers met ruimen blik, en een beweeglijke aureool van hen, die deze kern voorthelpen, vaak gekomen uit hoeken, waar men aanvankelijk zeker dacht, voor het kankervraagstuk geen werk van beteekenis te kunnen doen." (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Kanker 1854 H.; Prof. Deelman 1559 E.)

C. **NEDERLAND. — Raden van beroep. - Ledenlijst.** De minister van Justitie, gelet op artikel I van het Kon. besluit van 18 Juni 1936, Staatsblad no. 249, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van bestuur, als bedoeld in artikel 13 der beroepswet, heeft aangewezen als algemeen erkende organisaties van werkgevers en algemeen erkende vakcentralen van werknemers, welke op den voet van de

bepalingen van het hierboven vermelde besluit bevoegd zijn personen voor te dragen voor plaatsing als lid of plaatsvervangend lid op de lijsten der leden van de Raden van Beroep, bedoeld in artikel I der Beroepswet, de navolgende organisaties van werkgevers:

het Verbond van Nederlandsche Werkgevers;
de Algemeene Roomsch Katholieke Werkgeversvereeniging;
de Vereeniging van Christelijke Werkgevers en Groothandelaren in Nederland „Christelijke Werkgevers Vereeniging";
den Koninklijken Nederlandschen Middenstandsbond;
den Nederlandschen Roomsch Katholieken Middenstandsbond;
de Vereeniging van den Christelijken Handeldrijvenden en Industrieelen Middenstand in Nederland;
het Koninklijk Nederlandsch Landbouw Comité;
den Katholieken Nederlandschen Boeren- en Tuindersbond;
den Christelijken Boeren- en Tuindersbond in Nederland,

en de navolgende centralen van werknemers:

het Nederlandsch Verbond van Vakvereenigingen;
het Roomsch Katholiek Werkliedenverbond in Nederland;
het Christelijk Nationaal Vakverbond in Nederland;
de Nederlandsche Vakcentrale. (Staatscourant)

A. NEDERLAND. — Referendum van de Groene Amsterdammer. —

Ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan heeft het weekblad De Groene Amsterdammer een referendum uitgeschreven onder 150.000 Nederlanders over een viertal belangrijke staatkundige vragen.

Van de politieke partijen deden niet mede: de A.R., de N.S.B., Nat. Herstel, Staatk. Geref., Herv. Geref. en de Rev. Soc. Arbeiderspartij. Het aantal R.K. dat is uitgenoodigd, bedroeg 48.700.

Speciaal aan vrouwen werden uitgestuurd 7005 biljetten. De R.K. vrouwenbond en de gereformeerde vrouwen deden niet mee.

Verder was de verdeeling der biljetten als volgt:

40.700 aan academisch gevormden en daarmee gelijk gestelden, als notarissen, geestelijken, architecten, enz.; 38.460 aan bestuurders van vakvereenigingen; 7.360 werkgevers en effectenhandel; 6.661 functionarissen in landbouworganisaties; 5.830 middenstandsgroepen; 25.900 politieke partijen; 21.248 diversen.

27.364 antwoorden kwamen tijdig binnen. Ongeveer 24 pct. heeft dus geantwoord. De uitslag is als volgt:

I. Mogelijkheden van maatschappijvorm:

1. Het „Vrije spel van krachten"	6.266
2. Solidarisme	11.497
3. Democratisch socialisme	7.820
4. Communistische klasse-overwinning	263

II. Staatkundig stelsel:

1. Parlementair	25.241
2. Autoritair	1.096
Tusschenvormen	616

III. Buitenlandsche politiek:

1. Sterk bewapend nationalisme	1.350
2. Gewapend neutraal Volkenbondslid	11.468
3. Eigen leger voor collectieve veiligheid	3.737
4. Volkenbond met politieleger	4.779
5. Volkenbond met volledige ontwapening	5.192

IV. Koloniale politiek:

1. „Rijkseenheidspolitiek"	9.064
2. „Ethische" opvoedingspolitiek	15.258
3. „Indië los van Holland, nu"	576
Tusschenstandpunten	650

N.B. Tusschenstandpunten beneden de 1 pct. en blanco's zijn verwaarloosd. (Groene Amsterdammer)

B. WERELDWERKLOOSHEID. — 30 Juni 1936. —

De sinds drie jaren door het internationale arbeidsbureau vastgestelde langzame, doch voortdurende verbetering heeft ook in het afgeloopen kwartaal aangehouden. Op 30 Juni van dit jaar was de werkloosheid in Australië, België, Canada, Chili, Denemarken, Duitschland, Engeland, Estland, Finland, Hongarije, Ierland, Japan, Letland, Luxemburg, Nieuw-Zeeland, Noorwegen, Polen, Tsjecho-Slowakije, de Vereenigde Staten van Amerika, Zuid-Afrika en Zweden minder groot dan op hetzelfde tijdstip een jaar geleden. Alleen de cijfers van Nederland, Roemenië en Zwitserland waren nog hooger dan op 30 Juni 1935.

Met betrekking tot Bulgarije, Frankrijk, Oostenrijk en Zuid-Slavië was het internationale arbeidsbureau in het bezit van verschillende tegenstrijdige cijfers, die het aan het bureau niet mogelijk maken een oordeel uit te spreken over de vraag, of in deze landen de werkloosheid bij het einde van de eerste helft van het jaar 1936 minder ernstig dan wel nog erger was dan aan het einde van het tweede kwartaal van het vorige jaar. (Internationaal Arbeidsbureau)

(Vorig bericht 2122 A.)

23 JULI 1936

C. INTERNATIONALE CONFERENTIE VAN HET REDDINGSWEZEN TE GOTHENBURG. — Nederlandsche deelneming. —

Dezer dagen kwamen te Gothenburg de vertegenwoordigers van de reddingsmaatschappijen en reddingsorganisaties van 15 landen bijeen om gedurende een drietal dagen met elkaar van gedachten te wisselen over vele interessante onderwerpen, die op het kustreddingwezen betrekking hebben.

Tal van zeer belangrijke vraagstukken werden besproken. Zoo heeft men het gehad over den bouw van lichte motorstrandreddingbooten, over de te Delft en Wageningen gehouden stuur-, manoeuvreer- en voortstuwingsproeven met een model van een dubbelschroef-motorreddingboot, radio-telefonie a/b. van motorreddingbooten, pensionneering van oud-redders, nieuwe lichte Dieselmotoren, tunnels en roeren, vuurpijlen, zoeklichten, de moeilijkheden van het maken van verbinding met een wrak, liggend aan den voet van een hooge rotskust, de uniformiteit van seinen, die op het reddingwezen betrekking hebben, Japansche motorreddingbooten, schuimrubberzwemvesten, rubberfenders voor motorreddingbooten en reddingvlotten, terwijl ook vraagstukken, die op organisatie en propaganda betrekking hebben uitvoerig werden besproken. De bijdragen voor deze conferentie waren aan alle deelnemers enkele weken tevoren toegezonden, zoodat direct tot gedachtenwisseling kon worden overgegaan. Er is in de drie dagen véél werk verzet.

De Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij was vertegenwoordigd door de H.H. P. E. Tegelberg, H. de Booy en H. Th. de Booy; de Zuid-Hollandsche Mij. tot redding van Schipbreukelingen door de H.H. A. A. Baron Sweerts de Landas Wyborgh, J. Rypperda Wierdsma en A. J. Drenth, terwijl ook prof. E. Vossnack van Delft, de technische adviseur der beide Reddingmaatschappijen, de conferentie bijwoonde.

Geen enkele andere reddingmaatschappij of regeeringsinstantie doet zooveel voor behoeftige oud-redders als de beide Nederlandsche reddingmaatschappijen. De N. en Z.H. R.M. betaalt bijv. jaarlijks ± ƒ 20.000 aan pensioenen en ondersteuningen aan de oud-redders, die naar haar meening voor financieele hulp in aanmerking komen. (Göteborgs Handels- och Sjöfarts-Tidning)

(Vorig bericht 386 C.)

D. VATICAAN. — Pauselijke Encycliek tegen immoreele films: „Vigilanti Cura". —

Aan den inhoud van de nieuwe pauselijke Encycliek „Vigilanti Cura" („met wakende zorg . . .") ontleenen wij het volgende:

Na herinnerd te hebben aan den arbeid van het R.K. „Legion of decency", het legioen der eerbaarheid in Amerika, spoort de paus de bisschoppen en verdere geloovigen van de geheele wereld aan, dat voorbeeld van Amerika na te volgen. Het resultaat van deze campagne is een verheffing van het zedelijke peil der films geweest, zonder dat zij aan de film-industrie schade bracht, want tal van katholieken, die tevoren zich van de bioscopen verre hielden, zijn er heen gegaan, toen ze vernamen, dat de ontspanning er veilig was.

De encycliek handelt vervolgens over den toenemenden invloed van de film, hetzij ten goede, hetzij ten kwade, en vermeldt in het bijzonder het kwaad, dat zij de jeugd doet, vooral sinds men in verschillende landen het variété bij de film ingevoerd heeft.

De paus verklaart, dat het noodzakelijk wordt, keuringscommissies in te stellen onder de contrôle van huisvaders en huismoeders, opdat de film, welker invloed zoo geweldig is, ophoude een instrument van verlaging te zijn en een leerschool worde van zielenadel en deugd, en aldus tot de moreele en sociale verheffing van de wereld bijdrage; eenige regeeringen

zijn reeds begonnen maatregelen in dien geest te treffen.
In het tweede deel der encycliek zegt de paus, dat het probleem van de film opgelost zou zijn, als men slechts goede films vertoonde, en daarom prijst hij hen, die zich met de hulp van bevoegde industrieelen en technici aan de schepping van een werkelijk kunstzinnige en opvoedende film wijden. Daar echter de organisatie van de film-industrie uiterst moeilijk is, en men moet voorkomen, dat de slechte producten zedelijke schade aanrichten, is het noodzakelijk, dat de bisschoppen waken, opdat hun gelooviven bij deze ontspanning niet moreel bedorven worden.
Voor de bisschoppen geeft de paus de volgende richtlijnen:
1) De bisschoppen moeten de uiterste krachten inspannen, om van hun gelooviven de belofte, welke jaarlijks vernieuwd zal worden, te verkrijgen, dat zij nooit slechte films zullen gaan zien. De bisschoppen zullen pogen, bij dit werk de medewerking van de vaders en de moeders, die hun verantwoordelijkheid nog beseffen, te verwerven.
2) Opdat het geheele Chr. volk goed ingelicht zij over de moreele waarde van de films, zal in elk land, onder het gezag der bisschoppen, een bureau gesticht worden, dat de films zal classificeeren, en deze classificatie zal bekend maken aan de geloovigen, opdat dezen terdege weten, welke films zij, zonder gevaar te loopen, kunnen gaan zien. (De Maasbode)

(Vorig bericht Encycliek 2319 A.)

A. **FRANKRIJK. — Partij Populaire Français. —**
Op 28 Juni '36 werd te Saint-Denis de „Parti Populaire Français" met als chef of „leider" Jacques Doriot, oud-communist, opgericht. Doriot werd uit de communistische partij gestooten en helt nu meer naar het fascisme over. (Le Temps)

B. **NEDERLAND. — Uitvoerverboden naar Italië ingetrokken. —**
Bij Kon. besluit van 10 Juli '36 zijn ingetrokken de Kon. besluiten van 16 October 1935 tot vaststelling van een verbod van uitvoer van wapenen, munitie en oorlogsmateriaal naar Italië en zijn bezittingen, en van 14 November 1935, houdende een verbod van uitvoer van bepaalde transportdieren en grondstoffen naar Italië en zijn bezittingen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Sanctiewet 2019 C.; Uitvoerverb. 2038 A.)

C. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Protest der leiders. —**
De Duitsche leiders der Evangelische Belijdeniskerk hebben eenige weken geleden aan Hitler een protest doen toekomen, waarin zij verklaren, dat de misleidingen die met het oogmerk der eenheidsbeweging in naam van het volk plaats vinden, en de anti-Kerk campagne Duitschland moreel in gevaar brengen.
Verder verklaren zij: Wij vragen voor ons volk vrijheid om in Gode te wandelen, opdat onze kleinkinderen niet hun grootvaders zullen vervloeken, die een staat op aarde opbouwden, doch den staat van Gods Koninkrijk voor hen sloten.
Zij protesteeren verder tegen de systematische ondermijning van den invloed van de kerk op jong en oud en verzekeren, dat de anti-semietische beweging in strijd is met het Christendom.
Zij voegen hieraan toe: Wij moeten den Führer waarschuwen, dat heel vaak de aanbidding, die hem ten deel valt, slechts Gode verschuldigd is. Heden ten dage worden zijn denkbeelden gebruikt als basis voor alle beslissingen omtrent moraal en wet en wordt hij zelf gehuld in de godsdienstige waardigheid van priester des volks, zelfs van bemiddelaar tusschen volk en God.
Naar van gezaghebbende zijde vernomen wordt, is een antwoord op den brief van de z.g. voorloopige leiding der Duitsche evangelische kerk van 17 Juli '36 van de rijks- of van de Pruisische autoriteiten, nauwelijks te verwachten. De betreffende organisatie is volgens minister Kerrl onwettig en heeft geenerlei recht op de leiding der evangelische kerk en dus ook niet op het indienen van klachten. (De Standaard)

(Vorig bericht Evang. Kerkenbond 2237 E.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Koninklijk Paleis te Amsterdam. - Voordracht voor prijsvraag.**
De Eerste Kamer heeft de overeenkomst tusschen het Rijk en de gemeente Amsterdam betreffende het Paleis op den Dam zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
In verband met dit besluit van de Eerste Kamer is thans de voordracht verschenen, waarin den Raad wordt voorgesteld voor het bouwen van het Raadhuis op het Frederiksplein een Ideeënprijsvraag uit te schrijven, gevolgd door een beperkte prijsvraag.

(Vorig bericht 2365 D.; Eerste Kamer 2384 B.)

E. **NEDERLAND. — Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer over de Nederlandsch-Belgische betrekkingen. —**
Op 18 Juli '36 heeft in hotel Paulez te 's-Gravenhage het noenmaal plaats gehad, dat het bestuur van den Nederlandschen Journalistenkring aan den nieuwbenoemden gouverneur-generaal van Nederl.-Indië, jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer heeft aangeboden.

Wij ontleenen aan zijn rede het volgende:

Proefondervindelijk is bewezen, dat een voorloopig onopgelost voortbestaan van vele vraagstukken (tusschen België en Nederland) waarover vertrouwelijk wordt onderhandeld, geen hinderpaal behoeft te zijn voor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen. Dit neemt niet weg, dat het van beteekenis is, ook deze wrijvingsvlakken te verwijderen en de gelegenheid om op tegenstellingen te wijzen, te ontnemen aan hen, die liever zien wat scheidt, dan wat vereenigt.
Het moge van zelf spreken, dat vertrouwelijkheid alleen bestaanbaar is bij volkomen eerbiediging over en weer van het wederzijdsche staatsbestel. Ik denk hierbij aan het streven van sommigen in ons eigen vaderland, die wanen, goed te doen door bij woord en geschrift bepaalde groepen aan te moedigen, die het aan de overzijde van de grens op het bestaan van den Belgischen staat gemunt hebben, groepen wier belangrijkheid hier te lande trouwens veelal grootelijks wordt overschat. Deze landgenooten dienen geen Nederlandsch belang. Een gezond, levenskrachtig België is, als zuiderbuur, waardevol voor Nederland. Ik denk bovendien aan anderen, eveneens landgenooten, die — weliswaar zich voor de uiterste dwaling van eerstbedoelden hoedend — in Belgische taalaangelegenheden een belangstelling aan den dag leggen, welke in bemoeizucht ontaardt. Gij zult mijn bedoeling begrijpen en niet deze woorden willen misverstaan, als zou ik geen waarde hechten aan het gebruik ook in België van onze moedertaal. Ik wensch gerekend te worden tot diegenen, die zich over haar verbreiding verheugen om der wille van den roem der Nederlandsche beschaving op zichzelve en van onze betrekking tot België. Gemeenschap van taal en cultuur is een bindmiddel, dat Nederland en België tot beiderzijdsch welzijn dienen kan. Voorwaarde voor deze heilzame werking is evenwel onthouding van inmenging in Belgische binnenlandsche politiek, niet slechts van de zijde der Nederlandsche regeering — dit moge vanzelfsprekend zijn — maar ook van de zijde van de openbare meening in Nederland. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer 2349 A.)

24 JULI 1936

F. **AMSTERDAM. — Werkloosheid. - De „Meer Werk"-actie. —**
In de afgeloopen drie weken zijn honderdduizend brieven met antwoord-kaarten, houdende een oproeping voor „Meer-Werk", uitgezonden, terwijl een millioen strooibiljetjes beschikbaar zijn gesteld voor magazijnen en winkels, ten einde bij zendingen en paketten te worden ingesloten.
Het totaal aan extra-opdrachten bereikte reeds een bedrag van ruim *f* 446.000.
Het Bureau tot bestrijding van de werkloosheid, Sint Agnietenstraat, telefoon 43471, geeft gaarne alle inlichtingen of zendt op verzoek nog portvrije invulbiljetten. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 2302 A.)**

G. **AMSTERDAM. — Tooneelkunst. - Commissie benoemd. —**
B. en W. hebben besloten een commissie in het leven te roepen, die tot taak zal hebben, een onderzoek in te stellen, op welke wijze te Amsterdam de toestand van het tooneel kan worden verbeterd en op welke wijze de gemeente hiertoe kan bijdragen.
De wethouder voor de Kunstzaken, de heer E. Boekman, zal het voorzitterschap dezer commissie bekleeden. Tot leden zijn benoemd de heeren Ko Arnoldi, directeur van de tooneelgroep „Het Masker"; mr. H. L. de Beaufort, regeeringscommissaris bij het Bureau

voor Muziekauteursrecht „Buma", ondervoorzitter der Wagnervereeniging; Walrave Boissevain, lid van den Gemeenteraad; Frits Bouwmeester, artistiek leider van het Nieuw-Schouwtooneel; A. Defresne, directeur van de Amsterdamsche Tooneelvereeniging; mevrouw Marie Hamel, afgevaardigde door de Nederlandsche Tooneelkunstenaars Vereeniging; de heeren P. Klijnveld, accountant; Cees Laseur, directeur van het Centraal Tooneel; Cor van der Lugt Melsert, directeur van het Vereenigd Rotterdamsch Hofstad-Tooneel; Frans Mijnssen, letterkundige; W. Steinmetz en C. Woudenberg, leden van den Gemeenteraad.
(De Tijd)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — De Grondrechten voor Indo-Europeanen. - Conclusies der Commissie. —**
Het laatste verslag van de commissie inzake grondrechten voor Indo-Europeanen, welke commissie onder leiding stond van mr. Spit, is verschenen. Dit verslag bevat de volgende algemeene conclusies:

1) De commissie is van oordeel dat voor Indo-Europeanen, blijvers hier te lande, met name voor minder bemiddelden, een reëele behoefte bestaat om op minder omslachtige zeker een minder kostbare wijze, grondbezit te kunnen verwerven voor woon- en werkgelegenheid;

2) tegemoetkoming aan verlangens op dit punt is om sociale en staatkundige redenen gewenscht;

3) om gelijke redenen is het echter evenzeer gewenscht om, in het te beschermen belang der Inheemsche bevolking, daarbij ten volle rekening te houden met de Adat-rechtelijke, economische en staatkundige bezwaren, welke verbonden kunnen zijn aan het onbeperkt tegemoetkomen aan deze wenschen;

4) uit een en ander volgt, dat van opheffing van het zoogenaamde vervreemdingsverbod, vervat in Staatsblad 1875 no. 179, geen sprake zal kunnen of mogen zijn. Dit verbod zal in beginsel moeten worden gehandhaafd. Een oplossing zal moeten worden gevonden op basis van het toelaten van uitzonderingen binnen de grenzen aangegeven door Adat-rechtelijke en economische overwegingen. Hetzelfde geldt voor de verwerving van grond voor landbouwdoeleinden. Ten aanzien van dit onderwerp stelt de commissie nog:

1. het moet praematuur en niet redelijk worden geoordeeld om à priori de ongeschiktheid van den Indo-Europeaan hier te lande voor kleinen- of midden-landbouw aan te nemen en derhalve nadere voorzieningen terzake niet noodig te achten en het vraagstuk hiermede als afgedaan te beschouwen;

2. dat anderzijds eventueele nadere voorzieningen terzake niet zoodanig mogen zijn, dat daardoor kunstmatig een boerenstand in het leven wordt geroepen en gehouden, welke dien naam niet verdient en meer na- dan voordeel brengen zou;

3. dat wel echter wettelijke bepalingen zoodanig zullen moeten worden ingericht dat een behoorlijke mogelijkheid zal blijven voor den Indo-Europeaan-blijver hier te lande op eigen grond werkelijken kleinen- of midden-landbouw te kunnen uitoefenen.

Al het vorenstaande geldt niet slechts voor Indo-Europeaan-blijvers hier te lande, doch voor Europeaan-blijvers in het algemeen. Het karakter van de te treffen voorzieningen brengt nochtans mede, dat zij beperkt blijven tot Nederlandsche onderdanen.
(Aneta)
(Vorig bericht 1743 D.)

B. **DIPLOMATIE. — De Spaansche gezant verlaat Den Haag. —**
De Spaansche gezant bij het Nederlandsche Hof, de heer José Maria Doussinague y Texidor, heeft wegens verschil van politiek inzicht met het jongste Spaansche kabinet, ontslag uit zijn functie gevraagd.
Dit ontslag is hem door de Spaansche regeering verleend. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Diplomatie 1603 C.)**

C. **VOLKENBOND. — Positie der Duitsche Vluchtelingen. —**
De intergouvernementeele conferentie, welke bijeengeroepen is tot bespreking van een juridisch statuut voor uit Duitschland afkomstige vluchtelingen, heeft dezer dagen een voorloopig accoord getroffen.
De gedelegeerden van de vijftien regeeringen, die aan de besprekingen hebben deelgenomen, hebben een definitie opgesteld voor het begrip „een uit Duitschland afkomstigen vluchteling" en hebben de regels vastgesteld voor het uitreiken en vernieuwen van identiteitsbewijzen. De getroffen voorloopige regeling heeft er eveneens in voorzien, dat het persoonlijk statuut van de vluchtelingen, die hun oorspronkelijke nationaliteit wenschen te behouden, bepaald zal worden overeenkomstig de regels, welke in ieder land van kracht zijn op vreemdelingen, die een eigen nationaliteit bezitten. Ten slotte werd nog besloten, dat de vluchtelingen rechtelijken bijstand zullen genieten.
(Daily Telegraph)
(Vor. ber. Duitsche Vluchtelingen 2349 D.)

D. **BELGIE. — Rede van Minister Spaak inzake de buitenlandsche politiek. —**
De Belgische minister van Buitenlandsche Zaken, Spaak, heeft op een dejeuner, aangeboden door de buitenlandsche persvereeniging, een redevoering uitgesproken over de buitenlandsche politiek van België. Hij legde er daarbij den nadruk op, dat hij „uitsluitend en volkomen Belgische" buitenlandsche politiek wenschte. Wanneer spr. het probleem „strijd voor het recht of handhaving van den vrede" moest oplossen, zou hij in de eerste plaats trachten den vrede te handhaven. Is het niet onjuist, zoo vroeg hij verder, uitsluitend op een eeuwig bewegend recht de principes te baseeren der buitenlandsche politiek en op de basis van wat slechts het recht van een oogenblik is, het lot der menschen en de toekomst onzer beschaving op het spel te zetten?
Zeventien jaar na het sluiten van den vrede komt thans de wreede werkelijkheid te voorschijn.

Minister Spaak.

Het realisme, dat spr. wil betoonen, verplicht hem mede te werken aan alle pogingen, die strekken tot het doelmatig maken van het internationale recht, dat hervormd moet worden om het van de volkomen mislukking te redden.
De volken moeten zich niet tot meer verplichten dan tot wat zij psychologisch kunnen aanvaarden en geven. Ook kunnen van alle volkeren niet dezelfde inspanningen en dezelfde offers gevraagd worden. Er moet een hierarchie in de internationale verplichtingen worden opgesteld. Een volk kan redelijkerwijze slechts in een oorlog toestemmen, wanneer zijn vitale belangen op het spel staan, zijn onafhankelijkheid, de onaantastbaarheid van zijn grondgebied, de verdediging van zijn vrijheid.
Wat België aangaat, de minister van Buitenlandsche Zaken mag nooit de aardrijkskundige positie van zijn land vergeten en het bestaan van de Vlaamsche en Waalsche bevolkingen met eigen sympathieën in den eenen staat.
Het is ons niet voldoende, aldus spr., dat wij den vrede willen, onze groote naburen moeten dien ook willen. Wat wij willen is, dat er vrede heerscht tusschen onze buren. Onze samenwerking staat vast naar de mate van onze middelen, maar het lijkt niet te veeleischend, wanneer wij de rust en de veiligheid, waarop wij recht hebben, ons door onze buren wenschen te zien verzekerd. Ik ben er zeker van, dat geen enkele onzer buren er aan denkt de gewettigdheid van een zoodanige houding te bestrijden.
Ons optreden tijdens den oorlog heeft ons in de wereld een plaats verleend, die zonder twijfel grooter is dan die waarop wij recht zouden hebben volgens het belang van ons grondgebied. Niemand — moet ik het zeggen? — is van zins afstand te doen van dit glorierijke, moreele erfdeel.
Maar wij verminderen ons niet wanneer wij de materieele macht waarover wij beschikken, juister beoordeelen, en wij zouden onze belangen schaden met, in de buitenlandsche politiek, doeleinden na te streven, die onze middelen zouden te boven gaan.
Ik ben er van overtuigd, zoo al de Europeesche moeilijkheden niet makkelijk en snel kunnen opgelost worden, er evenwel geen werkelijk ernstige hinderpaal bestaat, opdat de vraagstukken die voor ons een levensbelang zijn, niet onverwijld aangevat en opgelost worden.

Wij zijn bereid mede te werken, in de mate van al onze middelen en met al onzen goeden wil, aan de realistische en practische pogingen, die zouden gedoogen den vrede in de wereld te bevestigen." (Volksgazet)

(Vorig bericht Paul Spaak 1761 D.)

25 JULI 1936

A. NEDERLAND. — De gewijzigde regeling van de Spelling. —

In de staatscourant van 22 Juli '36 is afgekondigd het Kon. besluit van 18 Juli tot wijziging van de Kon. besluiten van 23 Augustus 1934 met betrekking tot de schrijfwijze van de Nederlandsche taal. Deze besluiten van 28 Augustus 1934 wijzigden het programma van het eind-examen der gymnasia en van het staatsexamen, van de eindexamens der hoogere burgerscholen, van het onderwijzersexamen en het eindexamen der Kweekscholen en voor het hoofdonderwijzersexamen. Daarbij werd de z.g. spelling-Marchant verplicht gesteld.
In het Kon. besluit van 18 Juli '36 nu wordt bepaald, dat de toevoeging, vervat in elk der bovengenoemde Kon. besluiten, gelezen wordt als volgt:

Bij het schriftelijk werk volgt de adspirant de schrijfwijze volgens de Vries en te Winkel, met de navolgende afwijkingen:

1. **De e in open lettergrepen.** — De e wordt aan het eind van open lettergrepen niet verdubbeld. De ee blijft echter aan het einde van een woord, alsmede in afleidingen en samenstellingen van woorden op ee. (Gelijk aan den regel-Marchant.)

2. **De o in open lettergrepen.** — De o wordt aan het eind van open letterpregen niet verdubbeld. De oo blijft echter vóór ch in de woorden: goochelen, goochem, loochenen, alsmede in hun afleidingen en samenstellingen. (Gelijk aan den regel-Marchant.)

3. **De regel van de sch.** — Sch wordt alleen daar geschreven, waar de ch gesproken wordt. Echter behoudt het achtervoegsel -isch de thans gangbare spelling. (Conform regel-Marchant.)

4. **De uitgangen -e en -en.** — De verbuigingsuitgangen e en en van het lidwoord een, van geen en van de bijvoeglijk gebruikte bezittelijke voornaamwoorden mijn, uw, zijn, hun en haar, mogen worden weggelaten, behalve in staande uitdrukkingen als Hare Hoogheid, te zijnen huize, en in bijzondere taal en bijzonderen stijl. (De gespatieerde woorden zijn een toevoeging op den regel-Marchant; vervallen uit den regel 1934 zijn de woorden „waar deze uitgangen in de beschaafde gesproken taal worden gehoord"; welke woorden betrekking hadden op de schrijfwijze van staande uitdrukkingen.)

5. **De naamvalsuitgang -n.** — De naamvalsuitgang -n bij lidwoorden, voornaamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden of daarmede gelijkstaande verbuigbare woorden mag worden weggelaten, behalve:
a. in staande uitdrukkingen en in bijzondere taal en bijzonderen stijl;
b. in het enkelvoud bij de namen van mannelijke personen, bij de namen van dieren, die óf een gebruikelijke afleiding op -in ter aanduiding van het vrouwelijk individu naast zich hebben, benevens bij woorden, die een kennelijk mannelijke zelfstandigheid aanduiden.

6. **De voornaamwoordelijke aanduiding.** — Onverminderd hetgeen geldt voor staande uitdrukkingen, bijzondere taal en bijzonderen stijl, richt men zich bij de voornaamwoordelijke aanduiding van zelfstandigheden en bij het gebruik van den tweeden naamval enkelvoud naar het beschaafde taalgebruik, met dien verstande, dat zij, haar, der, dezer, enz. niet gebruikt mogen worden met betrekking tot de namen van mannelijke personen, van dieren, die óf uitsluitend een mannelijk individu aanduiden, óf een gebruikelijke afleiding op -in ter aanduiding van het vrouwelijk individu naast zich hebben, benevens met betrekking tot de woorden, die een kennelijk mannelijke zelfstandigheid aanduiden, en dat hij, zijn, hen, hun, des, dezes, enz. niet gebruikt mogen worden met betrekking tot de namen van vrouwelijke personen en de namen van dieren, die uitsluitend een vrouwelijk individu aanduiden.

De regels 5. en 6. van de thans voor het onderwijs geldende regeling-Marchant luiden:

5. De naamvalsuitgang -n bij lidwoorden, voornaamwoorden, bijvoeglijke naamwoorden of daarmee gelijkstaande verbuigbare woorden, wordt behalve in staande uitdrukkingen, als onder 4. bedoeld, slechts gebruikt in het enkelvoud bij de namen van mannelijke personen en bij de namen van dieren, die uitsluitend en mannelijk individu aanduiden;

6. Bij de voornaamwoordelijke aanduiding van zelfstandigheden en bij het gebruik van genitiefvormen als der, dezer, des, richt men zich naar het beschaafde spraakgebruik. (Staatscourant)

(Vorig bericht blz. 2228 F.)

B. NEDERLAND. — Herziening der Grondwet. - Drukpersvrijheid blijft gehandhaafd. —

De ministerraad heeft zich in hoofdzaak vereenigd met de voorstellen der staatscommissie van het vastgestelde voor-ontwerp voor de partieele grondwetswijziging-1937. De voornaamste afwijking is dat de regeering zich aangaande de persvrijheid vereenigd heeft met het standpunt van de minderheid der staatscommissie, bestaande uit ir. Albarda, prof. v. d. Bergh, mr. Joekes en prof. Kranenburg, welke bezwaren heeft tegen het voorgestelde lid 2 van art. 7 luidend:
„De wet kan regels stellen, volgens welke een bepaalde uitgave wegens nader bij de wet te omschrijven grove inbreuk op de openbare orde tijdelijk kan worden verboden." (N. R. Crt.) **(V. b. 2341 A.)**

C. ROTTERDAM. — Kunst. - Tentoonstelling van Jeroen Bosch geopend. —

Dezer dagen is in het Museum Boymans de tentoonstelling van Jeroen Bosch en de Noordnederlandsche primitieven door burgemeester mr. P. Droogleever Fortuyn geopend. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

D. BELGIE. — Leger. - 30.000 verlofgangers blijven onder de wapenen. —

De Belgische regeering heeft in overleg met den generalen staf bepaald, dat 30.000 man van de lichting, welke de volgende maand naar huis zou gaan, in verband met den internationalen toestand nog drie maanden onder de wapenen moeten blijven. De garnizoenen van Luik en Verviers, die over eenige dagen naar het kamp van Beverloo bij de Duitsche grens vertrekken, zullen door het garnizoen van Brussel vervangen worden.
Deze regeeringsmaatregelen zijn oorzaak geweest van ernstige ongeregeldheden in het kamp van Beverloo. Meer dan 2.000 militairen zijn aan het muiten geslagen. Er zijn vele gewonden. De toestand in het kamp is weder normaal. (Het Laatste Nieuws)

(Vorig bericht blz. 2084 F.)

E. DE CONFERENTIE VAN DRIE. — Uitnoodigingen aan Italië en Duitschland overgebracht. —

De Britsche, Fransche en Belgische delegaties zijn op 23 Juli '36 te Londen bijeengekomen.
Naar verluidt zou tijdens de besprekingen aan de Fransche en Belgische delegaties de verzekering zijn gegeven dat Engeland, in afwachting van een nieuw Locarno-pact, de militaire garanties, die het na Duitschland's schending van het Rijnpact heeft gegeven, handhaaft.
Het volgende communiqué werd na afloop der conferentie uitgegeven:
De vertegenwoordigers van Frankrijk, België en Groot-Brittannië, te Londen bijeen op 23 Juli '36, zijn tot de volgende conclusies gekomen:
1. Het voornaamste doel, waarnaar de pogingen van alle naties van Europa moeten uitgaan is het versterken van den vrede door een algemeene regeling.
2. Een zoodanige regeling kan slechts verkregen worden door een vrije samenwerking van alle belanghebbende mogendheden en niets zou rampspoediger zijn voor de verwachtingen, die men te dien aanzien kan hebben, dan een schijnbare of werkelijke verdeeldheid van Europa in tegenover elkaar staande blocs.
3. De drie regeeringen zijn bijgevolg van meening, dat stappen moeten worden gedaan om een ontmoeting te organiseeren van de vijf Locarno-mogendheden, zoodra deze gehouden zal kunnen worden. De eerste taak, die ten uitvoer moet worden gelegd, zal naar haar meening zijn het voeren van onderhandelingen over een nieuwe overeenkomst, die bestemd moet zijn in de plaats te komen van het Locarnopact en verder door samenwerking van alle belanghebbenden den toestand te regelen, die ontstaan is door het Duitsche initiatief van 7 Maart '36.
4. De drie regeeringen stellen zich dus voor in verbinding te treden met de Duitsche en de Italiaansche regeering, ten einde haar medewerking voor de aldus voorgestelde bijeenkomst te verkrijgen.
5. Wanneer in deze bijeenkomst vorderingen kunnen worden behaald, zullen noodzakelijkerwijze andere problemen betreffende den Europeeschen vrede ter sprake komen. Onder die voorwaarden zou er aanleiding zijn de uitbreiding van het terrein van besprekingen onder oogen te zien, ten einde, met samenwerking van de andere mogendheden, een regeling

te vergemakkelijken van de problemen, welker oplossing essentieel lijkt voor den vrede in Europa.
De tekst van het communiqué is aan de regeeringen van Italië en Duitschland overgebracht. (Times)
(Vor. ber. Locarno Pact 2367 E.)

26 JULI 1936

A. OOSTENRIJK. — Algemeene amnestie. - Een Duitsche waardebepaling van het accoord met Oostenrijk. - De Heimatschutz blijft waakzaam. —

Algemeene amnestie. — Naar officieel wordt medegedeeld heeft Bondspresident Miklas bij besluit van 22 Juli '36 een reeks amnestiebesluiten van politieken aard onderteekend, welke op 23 Juli zijn uitgevoerd.
De amnestiebesluiten maken tusschen de politieke richtingen van de beschuldigden geen onderscheid. De amnestie omvat vier groepen. In totaal zullen ongeveer 10.000 personen, waaronder ook oud-burgemeester Seitz, amnestie krijgen.
Volgens betrouwbare mededeelingen bevindt dr. Rintelen zich niet onder degenen, die amnestie hebben gekregen.

Een Duitsche waardebepaling van het accoord met Oostenrijk. — Die Deutsche Volkswirtschaft, het officieel economisch orgaan van de Duitsche nationaal-socialistische partij, hecht de volgende waarde aan het Duitsch-Oostenrijksch accoord van 11 Juli '36 „Het Duitsch-Oostenrijksche verdrag is een voorloopige oplossing, in afwachting van den Anschluss. Van militair standpunt beschouwd is het een garantie voor de verdediging van Duitschland aan de Alpen.
Het verdrag is de eerste stap in de richting van een economisch imperium, dat Midden- en Zuid-West Europa omvat". Het blad gaat dan verder: „Oostenrijk is een zeker punt in de Duitsche wereldmacht. Het accoord met Oostenrijk garandeert succes voor de pogingen van Duitschland inzake economische betrekkingen in den Balkan.
Tusschen Weenen en Istanboel is een enorme industrieele mogendheid.
Het economisch imperium in Midden- en Zuid-West Europa zal niet rusten op een imperialistische politiek, doch op het welbegrepen belang van vrije en onafhankelijke volkeren. De weg naar het Zuid-Westen gaat over Weenen en is voor Duitschland de eenige natuurlijke weg, nu de weg over Praag is gesloten."

Heimatschutz blijft waakzaam. — De houding van den Heimatschutz ten aanzien van het Duitsch-Oostenrijksche accoord is uiteengezet in een hoofdartikel in den „Heimatschutzer", het orgaan van Starhemberg. Het is een houding van waakzaamheid en bereidwilligheid het accoord te beoordeelen naar zijn toepassing. Het artikel zegt o.m.: „Wanneer het accoord loyaal in acht wordt genomen, zal daaruit veel goeds kunnen voortvloeien. Wij moeten echter het vervolg voorzichtig en met het geweer aan den voet afwachten. Wanneer zich de geringste omwentelingsneiging of de geringste poging mocht voordoen met Berlijn in den pas te gaan loopen, zou de Heimatschutz en zouden alle Oostenrijksche patriotten zich in de bres stellen."
Aan het slot bepleit het artikel samenwerking van alle politiekweldenkende Oostenrijkers, hetzij zij aanhangers zijn van de Duitsche cultuur, katholieken, arbeiders, patriotten of monarchisten. (Reichspost - Deutsche Volkswirtschaft - Heimatschutzer)
(Vor. ber. Amnestie 2112 D.; Duitschland 2379 F.; Heimatschutz 2371 F.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Internationale handelscrediet-conferentie. —

Prof. Nicholas Murray Butler, president van de Columbia-Universiteit en van de Carnegie Endowment for International Peace, heeft een oproep gericht tot de Ver. Staten om een internationale conferentie voor het handelscrediet bijeen te roepen om eventueele tragische gevolgen van de huidige situatie te voorkomen.
Prof. Butler wijst erop, dat verscheidene Europeesche regeeringen tot de uiterste grens van haar financieele mogelijkheden zijn gekomen en hun ontredderde financiën waarschijnlijk tot een oorlog zullen leiden met al de tragische gevolgen daarvan.
(New York Herald Tribune)

27 JULI 1936

C. SPANJE. — Politieke gebeurtenissen van 1931 tot heden. —

Het is op dit oogenblik onmogelijk een juist verslag te geven van de huidige gebeurtenissen in Spanje. De overwinningsberichten van de regeering en die der reactionnaire beweging zijn tegenstrijdig en onduidelijk. Onze hoofdredactie geeft derhalve, tot beter begrip van de oorzaken der reactionnaire beweging, een korte opsomming van de gebeurtenissen sinds de afdanking van koning Alfons XIII.

1931. — 12 April. — De algemeene verkiezingen, welke sedert 1925 niet hadden plaats gehad, wijzen op een overwegende meerderheid van de republikeinen.
14 April. — De Tweede Republiek wordt geproclameerd. Koning Alfons XIII teekent een acte van abdicatie. Een provisorisch gouvernement wordt onder leiding van Alcala Zamora samengesteld. Kolonel Macia proclameert de Catalaansche republiek.
15 April. — Ex-koning Alfons XIII vertrekt naar Frankrijk.
27 April. — Arrestatie van Generaal Berenguer.
12 Mei — Monarchistische beweging roert zich; de algemeene staking wordt geproclameerd, maar verloopt binnen 24 uren.
23 Juni. — Verkiezingen voor de Cortes. - Overwinning der Coalitie van de republikeinsche socialisten.

1932. — 21 Januari. — Communistische troebelen in Catalonië. - 15.000 opstandelingen bezetten eenige steden en dorpen.
23 Januari. — Algemeene staking te Sevilla.
10 Augustus — Militaire opstand onder aanvoering van Generaal Sanjurjo.
11 Augustus. — Opstand verloopt. Generaal Sanjurjo gevlucht en wordt te Sevilla gearresteerd, evenals Admiraal Majaz en Generaal Berenguer, die slechts eenige maanden vooraf uit zijn hechtenis was ontslagen.

1933. — 9—25 Januari. — Rechtsche elementen veroorzaken een staking en beroering te Barcelona.
26 April—14 Juli. — Madrid wordt door een rechtsche beweging bedreigd. Het hoofdkwartier der Vrienden van Sovjet-Rusland wordt vernield.
23—26 Juli. — Rechtsche troebelen te Madrid, Malaga, Oviedo, Gijon, Granada, Sevilla, die dadelijk onderdrukt worden.

1934. — 4 October. — Na de vorming van het radicale kabinet-Lerroux wordt de algemeene staking geproclameerd.
5 October — Asturië in staat van beleg.
6 October. — Catalonië verklaart zich onafhankelijk. - Azaña vormt te Barcelona een provisorische regeering. - De staat van beleg wordt in geheel Spanje geproclameerd. - Talrijke plunderingen en opstanden in geheel Spanje.

1935. — 7 Juli. — Companys, president der Catalaansche generaliteit, wordt gearresteerd, eveneens de leden zijner regeering.
8 Juli. — Anarchistische en communistische beweging neemt grooten omvang aan. - Oproerige beweging in Marokko.

1936. — Februari. — De rechtsche partijen veroorzaken talrijke incidenten.
12 Juli. — Luitenant José de Castello wordt door monarchisten vermoord.
13 Juli. — De leider der monarchisten, Calvo Sotelo, wordt uit wraak voor den moord op José de Castello door militairen doodgeschoten.
18 Juli. — Een algemeene opstand breekt uit, die in Spaansch Marokko begint.

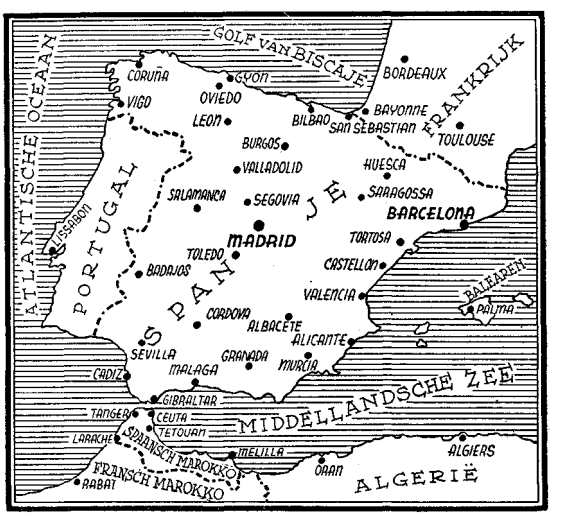

19 Juli. — Melila en Ceuta door regeeringsvliegtuigen gebombardeerd. - Casares Quiroga treedt als eerste minister af, wordt vervangen door Martinez Barrio, die echter op verlangen der arbeiders plaats moest maken voor José Geral, leider der republikeinsche linkerzijde.
20 Juli. — Generaal Sanjurjo, die de reactionnaire beweging wilde helpen, is bij het neerstorten van zijn vliegtuig bij de Spaansche grens om het leven gekomen. - Generaal Franco en Generaal Mola zijn de leiders der reactionnaire monarchistische beweging.
21 Juli. — De burgeroorlog golft heen en weer. Catalonië wordt op de rechtsche partij herwonnen en is nu in handen der regeeringspartij. Vele kerken zijn verwoest.
23 Juli. — Zoowel in het Noorden als in het Zuiden hebben zich voorloopige rechtsche regeeringen gevormd, maar zij hebben tot dusver geen invloed op de vorderingen der regeeringslegers. - Tanger, dat als basis der regeeringsvloot wordt gebruikt, moet op aandringen van Engeland en Frankrijk neutraal blijven; de Spaansche regeeringsbodems verlaten de haven.
27 Juli. — De regeeringstroepen weerstaan in de Sierra de Guadarrama de hevige aanvallen van Generaal Mola, bevelhebber der rechtsche troepen. - Madrid wordt van drie kanten door rechtsche troepen bedreigd, maar de druk verslapt en de regeeringstroepen schijnen meester van den toestand.

Met het oog op de afsluiting, waarin de Nederlandsche gezant en de gezantschapssecretaris zich te San Sebastian bevinden,

is de behartiging der Nederlandsche belangen in Spanje tijdelijk opgedragen aan den vice-consul Schlosser te Madrid. Hiervan is aan de Spaansche regeering mededeeling gedaan.
Naar verluidt zijn de Nederlanders in Spanje veilig. (Red. K.H.A.)
(Vorig bericht 2383 F.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Chineesch: Schi Nai An — „De Roovers van Liang Shan Moer", Nederl. vertaling van A. Demaeckere. (Wereldbibliotheek 1936) **(Vor. ber. 2310 G.)**
Deensch: Aage Rasmussen — „Paa Havsens Bund". (Nyt Nordisk Forlag, Kjóbenhavn '36) **(2328 A.)**
Duitsch: Graf Hermann Keyserling — „Das Buch vom persönlichen Leben". (Deutsche Verlags-Anstalt, Berlin) **(Vorig bericht 2383 E.)**
Engelsch: John Buchan — „The Island of Sheep". (Hodder and Stoughton)
Robert Harrey — „Ignatius Loyola, a General in the Church Militant". (Geo E. J. Coldwell, London)
(Vorig bericht 2383 E.)
Fransch: André Chevrillon — „Kipling". (Plon)
Armand Lunel — „Le Balai de Sorcière". (Gallimard) **(Vorig bericht 2383 E.)**
Italiaansch: A. Salvatore — La vita segreta dell'Arabia felice". (Mondadori, Milano) **(2376 A.)**
Nederlandsch: Annie de Hoog-Nooy — „Marjoleintje". (Allert de Lange, A'dam 1936)
S. Vestdijk — „Kind van Stad en Land". (poëzie) (Nijgh & v. Ditmar, R'dam 1936) **(Vor. ber. 2383 E.)**
Spaansch: Iscar Peyra — „Gabriel y Galan, Poeta de Castilla". (Espasa-Calpe, Madrid) **(2383 E.)**
Russisch: A. Bem — „Oe istokow twortsjestwá Dostojewskogo". (bij de bronnen van het scheppen van Dostojefski) (Petropolis, Praag 1936) **(2376 A.)**
(Red. K. H. A.)

B. BRIDGE. — Internationaal Bridge-tournooi te Stockholm. —
Het resultaat van het te Stockholm gehouden internationaal bridge-tournooi was als volgt:
Heeren: De eindstand in deze afdeeling is: 1. Oostenrijk, 1670 p.; 2. Hongarije, 1618 p.; 3. Nederland, 1571 p.; 4. België, 1324 p.; 5. Tsjecho-Slowakije; 6. Noorwegen; 7. Engeland; 8. Frankrijk; 9. Joego-Slavië; 10. Denemarken; 11. Zweden; 12. Estland en 13. Finland.
Dames: De eindstand in deze afdeeling luidt: 1. Oostenrijk, 1502 p.; 2. Zweden, 1418 p.; 3. Frankrijk, 1300 p.; 4. Nederland, 1280 p.; 5. Noorwegen, 874 p.; 6. Denemarken, 655 p. (Svenska Dagbladet)
(Vorig bericht 1536 A.)

C. SOVJET-RUSLAND. — Wijziging in de handelspolitiek. —
De volkscommissaris voor Handel, Rosengoltz, heeft medegedeeld, dat de Sovjet-Unie in het vervolg alleen onder de volgende voorwaarden goederen in het buitenland zal koopen:

1. Met behulp van financieele credieten, door het buitenland aangeboden, en aflosbaar in minstens vijf jaar.

2. De rente voor deze credieten mag niet meer dan 6% per jaar bedragen.

3. De Sovjet-Unie koopt alleen bij die landen, welke in staat zijn om Rusland volledig te voorzien van machines voor de industrie.

4. De Sovjet-Unie weigert in het vervolg credieten van individueele maatschappijen te aanvaarden.

In de zitting van den Raad van Volkscommissarissen heeft Rosengoltz de richtlijnen voor de Russische handelspolitiek uiteengezet. Ten einde de deviezenpositie te versterken moet Rusland in nog sterkere mate een autarkische politiek voeren. De import moet zoo gering mogelijk worden en geschieden op bovengenoemde basis.
Rosengoltz gaf nadere toelichting op de weigering van Rusland om de credieten van Vickers en een Poolsch staalconsortium te aanvaarden en om een Engelsche leening, te verleenen na regeling der oude Russische schuld, aan te gaan.
Zinspelende op de suggesties in zekere milieu verklaarde Rosengoltz, dat Rusland in het geheel geen liberale economische politiek zal gaan voeren. Hij gaf evenwel toe dat de mogelijkheid bestaat, dat Rusland textielgoederen en andere producten, waaraan de Sovjet-Unie dringend behoefte heeft, op andere dan de bovengenoemde voorwaarden in het buitenland zal koopen.
Ten aanzien van de werkzaamheid van de Russische handelsvertegenwoordigers in het buitenland deelde Rosengoltz mede dat deze in de toekomst vooral een informeerende taak zullen hebben (A. N. P.)
(Vorig bericht 2329 A.)

28 JULI 1936

D. Z.EXC. MR. J. A. N. PATIJN. — Nieuwe gezant te Brussel. —
Naar wij vernemen, zal mr. J. A. N. Patijn, thans buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Rome, oud-burgemeester van 's-Gravenhage, benoemd worden tot opvolger van Jhr. mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer als H.M.'s Gezant bij het Belgische Hof te Brussel, tevens geaccrediteerd bij het Hof van Luxemburg. De benoeming van mr. Patijn is binnenkort te verwachten.

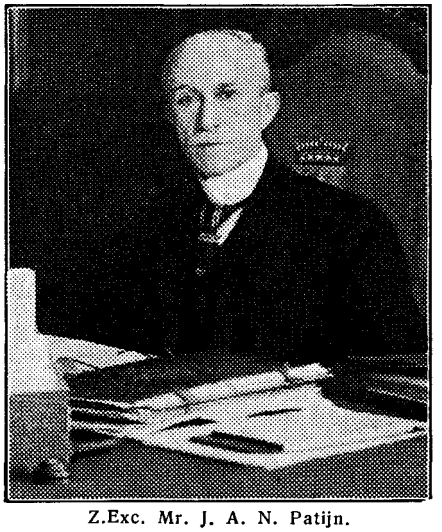

Z.Exc. Mr. J. A. N. Patijn.

Mr. J. A. N. Patijn, is thans 63 jaar oud. Hij werd in Rotterdam geboren en ontving zijn gymnasiale opleiding in 's-Gravenhage, waarna hij aan de Leidsche universiteit in de rechten ging studeeren. In 1897 promoveerde hij tot doctor in de rechtsgeleerdheid op een dissertatie „Zondagswetgeving".
Voorts studeerde de heer Patijn ook te Parijs aan de Ecole libre des sciences politiques.
Na zijn promotie trad mr. Patijn in diplomatieken dienst en hij was eenige jaren gezantschapsattaché in Siam. Hij deed groote reizen en bezocht o.m. Oost-Indië, Japan en Amerika. Toen hij in Nederland terugkeerde, verliet hij den diplomatieken dienst en werd hij benoemd tot chef der afdeeling gemeentebedrijven van 's-Gravenhage.
In 1911 volgde zijn benoeming tot burgemeester van Leeuwarden en in 1918 werd hij aan het hoofd gesteld van de Residentie als opvolger van jhr. van Karnebeek.
Tot 1930 was de heer Patijn burgemeester van Den Haag, toen hem op zijn verzoek, eervol ontslag als zoodanig werd verleend. Eenige maanden later benoemde H.M. de Koningin hem tot haar gezant in Rome. (De Maasbode)

A. **Erkenning van Sovjet-Rusland. — Pro en contra.**
De Groene Amsterdammer van 25 Juli geeft eenige opstellen van vooraanstaande personen inzake de erkenning van Sovjet-Rusland door Nederland. Wij citeeren hieruit eerstens de eindconclusies van Prof. Mr. Dr. J. H. W. Verzijl, Hoogleeraar in het Volkenrecht te Utrecht, over de volkenrechtelijke zijde van het vraagstuk.
Sinds 1934 is de U.S.S.R. lid van den Volkenbond. De toelating van Rusland tot den Bond heeft, zelfs voor de vóórstemmers, zeker niet den rechtsplicht medegebracht om nu ook tot „erkenning de jure" over te gaan, maar zij heeft wel tot onafwijsbaar rechtsgevolg gehad, dat alle Bondsleden, ook de tegenstemmers bij de beslissing over de toelating, voortaan in alle volkenbondsrechtelijke betrekkingen de Russische regeering te woord moeten staan, of zij het aangenaam vinden of niet. Dus: heeft de Sovjet-regeering klachten over Nederland, die zij voor den Raad wil brengen, dan neemt de Raadsprocedure haar normalen loop, niettegenstaande de niet-erkenning; het preventieve art. II of het sanctieartikel 16 zouden ook ten bate van Rusland in werking moeten worden gesteld, enz. Zou Rusland alsnog de obligatoire rechtsmacht van het Internationaal Gerechtshof aanvaarden, dan zou Nederland eventueel ook met Rusland, vertegenwoordigd door zijn niet-erkende regeering, moeten procedeeren, en dergelijke.
Wat is er dus ten slotte van dien toestand van niet-erkenning overgebleven? Heel weinig. Alles is eigenlijk ineengeschrompeld tot de blijvende weigering om in normaal diplomatiek verkeer met de Sovjetregeering te treden, met wat daaruit onmiddellijk voortvloeit. De Nederlandsche regeering is volkenrechtelijk volkomen vrij om in deze houding te volharden, al wordt dit met het jaar vreemder, maar op den duur is de laatste stap, de ook diplomatieke erkenning van het voldongen feit der Russische revolutie en het berusten in normale betrekkingen met de nieuwe machthebbers van het moderne Rusland, toch niet te vermijden. Men kan alleen met eenige nieuwsgierigheid afwachten, hoe lang de tegenwoordige onregelmatige toestand nog duren zal.
Dat de definitieve „erkenning" van iets, dat de facto al lang erkend is, in de rechtspositie veel wijziging zou brengen, kan ik niet inzien. Er zouden over en weer gezanten worden aangesteld, gewapend met hun normale volkenrechtelijke onaantastbaarheid en voorrechten. Deze gezanten zouden voortaan de onderdanen van hun staat in het rechtsgebied van den ander diplomatiek kunnen beschermen, wat nu niet mogelijk is. Oorlogsschepen zouden over en weer naar de normale regelen toegang tot de havens hebben. Zoo is er meer. Maar beteekent dat veel? Ik zou meenen van niet. Is men bevreesd voor communistisch gewroet, bijv. in Nederlandsch-Indië, in strijd met formeele toezeggingen bij de „erkenning", en zou dat onder dekking van het officieele verkeer moeilijker tegen te gaan blijken dan te voren, zoo blijft altijd nog afbreking van de aangeknoopte diplomatieke betrekkingen mogelijk. Deze afbreking zou de „erkenning" niet meer ongedaan maken, maar wat heeft het ook voor zin, te volharden in een officieel negeeren van wat feitelijk en volkenrechtelijk toch al vast staat, n.l. dat de Sovjet-regeering sinds vele jaren de eenige wettige vertegenwoordigster is van het tegenwoordige Rusland?

Sir Henry Deterding, directeur-generaal van de Kon. Ned. Petroleum Maatschappij verheft zijn stem tegen de erkenning van Sovjet-Rusland. Hij schrijft o.a. „Weest niet dom" en houdt dezen permanenten vijand verre. Een vijand respecteert alléén hem, die dien vijand doorziet, doch zeker niet hem, die ter wille van losse beloften zich laat verleiden zijn vijand in zijn huis als z.g. vriend toe te laten.
Duitschland begrijpt wat de Sovjet in zijn schild voert, de meeste andere landen hebben het paard van Troje vergeten; daarom respecteert Sovjet-Rusland Duitschland en veracht Spanje.
De Sovjets maakten een contract met de Lena Goldfields met de door de Sovjets onderteekende clausule, dat eventueele disputen onderworpen zouden worden aan een arbitrage. Toen een dispuut plaats vond en de beslissing van den arbiter de Sovjets in het ongelijk stelde, kwamen deze de uitspraak eenvoudig niet na en confisqueerden zelfs alle machines, enz. die na de totstandkoming van het contract in de goudvelden waren opgesteld. Is dat geen voldoende waarschuwing voor wat men verwachten mag, wanneer men zich opnieuw door hen laat lijmen!
Weest op uw hoede!
Het signaal staat op „onveilig"!
Bolsjewisme beduidt niets anders dan slavernij der massa ten gerieve van enkele heerschers. Houdt dit verdorven principe van de slechtste dictatuur uit uw land en verruilt niet uw eerlijk principe van „niet-erkenning van een verklaard-permanenten vijand" tegen een looze belofte van meerderen handel, die alleen zal worden nagekomen wanneer het den beloftegever past.

SOVJET-RUSLAND

Dr. L. G. Kortenhorst, Lid der Tweede Kamer geeft eenige cijfers van den handel tusschen Nederland en Sovjet-Rusland.
Sedert 1917, aldus dr. Kortenhorst, waren alle officieele banden met ons land verbroken. Midden 1933 begon echter het bedrijfsleven meer aandacht aan Sovjet-Rusland te schenken: het bekende Comité voor den Handel met Sovjet-Rusland werd in het leven geroepen en vestigde onlangs zijn Bureau te 's-Gravenhage aan den Kneuterdijk 8, onder leiding van den heer Rethmeier.
Wij kregen contact met de Sovjet-autoriteiten: onmiddellijk ontstond samenwerking met volledig begrip van beider moeilijkheden; deze onderhandelingen, die onzerzijds werden gevoerd door den heer van Walree, culmineerden in een bezoek aan Moskou in Januari verleden jaar. Het Comité heeft den zakenweg naar het nieuwe Sovjet-Rusland gebaand en de deuren geopend. Werkelijk heeft men van Russische zijde zijn best gedaan om de aankoopen in Nederland te vergrooten. Ziehier eenige cijfers (Nederlandsche statistieken):

	Uitvoer naar Rusland uit Nederland	Invoer uit Rusland in Nederland
1929 . . .	*f* 2.537.000	*f* 40.553.000
1930 . . .	„ 4.203.000	„ 60.550.000
1931 . . .	„ 4.385.000	„ 72.047.000
1932 . . .	„ 4.663.000	„ 36.267.000
1933 . . .	„ 5.264.000	„ 35.858.000
1934 . . .	„ 7.907.000	„ 26.743.000
1935 . . .	„ 10.997.000	„ 22.499.000

Hierin is duidelijk de groote invloed te zien van het werk van het Comité.
Nog duidelijker blijkt de opleving van onze exporten naar Sovjet-Rusland, wanneer men de Russische statistieken bekijkt, die den Nederlandschen en Nederlandsch-Indischen handel tezamen omvatten.
De Russische autoriteiten zijn eerst in de laatste jaren begonnen aandacht aan de samenstelling der statistieken te schenken, zoodat ik veiligheidshalve slechts de importen in Rusland vermeld. (Russische statistieken) (1 R. = *f* 1.30).

Importcijfers (uit Nederland + Nederl.-Indië)

1931 . . .	Rs. 6.809.000
1932 . . .	Rs. 5.488.000
1933 . . .	Rs. 6.089.000
1934 . . .	Rs. 15.751.000
1935 . . .	Rs. 19.525.000

Tot zoover een globaal overzicht van den stand van zaken op dit moment.
(Vorig bericht 1049 B.; Handelsbetrekkingen 2299 D.)

29 JULI 1936

A. **„Een groot man en een man van eer". —** George Bernard Shaw, de wereldberoemde Iersch-Engelsche roman- en tooneelschrijver, geeselaar van sociale misstanden en profeet van een creatieve evolutie, vierde op 26 Juli zijn tachtigsten verjaardag. De wereldpers heeft gedurende eenige dagen lange kolommen gewijd aan het leven van G. B. S. en wij citeeren uit de N. Rott. Crt. en het Nieuwsblad v. h. Noorden eenige korte artikelen over het leven van Shaw, dien de N. Rott. Crt. „een groot man en een man van eer" noemt.

Er is wel eens beweerd, schrijft het Nieuwsblad v. h. Noorden, dat Bernard Shaw ons twee aangezichten toont. En in vele opzichten is dat zeer zeker zoo. Immers hij is wereldhervormer tot elken prijs, die elke nieuwe geestelijke idee met gejuich begroet en alles doet om de verbreiding van die idee te bevorderen — en dit alleen omdat zij nieuw is, omdat zij den wil tot verbetering in zich draagt, die den weg naar de toekomst zal effenen, ook al is zij nog zoo gebrekkig, nog zoo onjuist, nog zoo onuitvoerbaar. Doch achter dezen hekelaar van al het oude en bestaande verschuilt zich de filosoof, achter alle boosaardigheid schuilt een goedheid — een wonderlijke goedheid wel is waar, want zij wil onverbiddellijk steeds den toon aangeven, altijd alleen gelijk hebben. Zij heeft haar eigen wetten, die buiten den tijd staan en wijst elke nieuwe wet, waar zij ook opkomt, met tegenzin af. Want alleen de geest, waarin deze goedheid ontsprong, weet waar het werkelijk op aan komt. Tegenover den man, die met open armen elke nieuwigheid van zijn tijd ontvangt, staat de man, die rotsvast overtuigd is, dat hij — maar hij alleen — de reddende levensfilosofie kent, die menschen gelukkig zal maken.

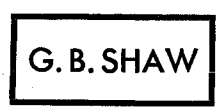

Het is om dit dubbele aangezicht, zoo schrijft dr. Nicolaas Sementowski in een opstel over G. B. S., dat men Shaw zoo vaak het verwijt van ijdelheid, zelfoverschatting en niet in de laatste plaats van pose heeft gemaakt. In zijn zelfgenoegzaam lachje alleen al meende men een aanwijzing voor al deze ondeugden te zien. Doch deze dubbele persoonlijkheid, die in haar voortdurende wisseling zoo licht tot oppervlakkige conclusies verleidt, omdat de veelheid van haar uitdrukkingsvormen voor den gemiddelden beschouwer eenvoudig niet te begrijpen is, maakt den mensch Shaw juist tot de persoonlijkheid die hij is en die niet anders zijn kan dan een absolute eenheid.

En inderdaad, als men de fonkelende dialogen van Shaws tooneelfiguren leest — men moet ze lezen en niet alleen van achter het voetlicht hooren — dan voelt men onmiddellijk, dat al deze gestalten gepersonifieerde gedachten van een dichter zijn, die hun door zijn dramatische scheppingskracht leven heeft ingeblazen, gedachten die met elkaar in tegenspraak zijn, die fel tegen elkander botsen, die principieel zoo van elkaar verschillen, dat hun vereeniging tot één geheel wel een absolute onmogelijkheid moet schijnen. En toch is het altijd een synthese die het eindresultaat van al Shaws dialogen is! Deze synthese op welk terrein van het leven zij ook thuis hoort, is steeds klaarheid, is steeds een ja. Dit resultaat schijnt in de meest volstrekte tegenspraak met de persoonlijkheid van den dichter te zijn. Kennen wij hem niet als den eeuwigen afbreker en hekelaar?

Het geheim van deze tegenstrijdigheid is eenvoudig te doorgronden, als men bedenkt — het heden van al Shaws stukken is zijn beeld van de toekomst. De synthese van zijn dialogen is niet alleen een ja, niet alleen klaarheid, maar ook een eisch: zoo moet het zijn! Met andere woorden: de onvermoeide wil van den wereldhervormer doordringt de elementen van zijn tijd, evenals zijn eigen gedachten, die hij als tijdgenoot denkt, om, gelouterd door de goedheid van een die verder ziet, die van geen tijd en van elken tijd is, een dwingend beeld te vormen, het beeld van den mensch, dien een betere toekomst moet en zal voortbrengen.

Scheppende vooruitgang, dat is het voornaamste dogma van Shaws toekomstleer. Maar scheppende ontwikkeling wil zeggen: onvoorwaardelijk geloof in de kracht en het verstand van de menschen, in de eeuwige macht van hun geest en menschelijk streven.

En dit jeugdige optimisme is het onvergankelijke goed, dat Bernard Shaw, wat men ook van zijn later werk denken moge, de wereld geschonken heeft en waarvoor men hem dankbaar moet zijn.

Shaw en de politiek.

Shaw (wiens telegramadres later zou luiden: Socialist London), schrijft de N. Rott. Crt., heeft zich jong in de politiek gemengd. In 1884 was hij lid van de Fabian Society geworden, waarvan hij een steunpilaar is geweest. Hij hield lezingen, debatteerde, sprak op straat de menigte toe en schreef: Two Fabian Essays on Socialism, The Impossibility of Anarchism, Socialism for Millionaires, Fabianism and the Empire, Fabianism and the Fiscal Question, The Common Sense of Municipal Trading, enz. In de practische politiek is Shaw nooit gegaan; toen de Labour Party hem in 1932 een candidatuur voor het Lagerhuis aanbood, wees hij deze sarcastisch af. In 1928 publiceerde hij The Intelligent Woman's Guide to Socialism and Capitalism. Het is hier niet de plaats, over zijn politieke denkbeelden, welke niet stil stonden, uit te weiden: een oogenblik heeft men hem van sympathieën voor het fascisme verdacht, de communisten deelden hem bij hun gelederen in. Zelf heeft hij zich onlangs „theoretisch communist" genoemd. Een feit is, dat hij in zijn latere tooneelwerken fel tegen de uitwassen der democratie heeft gestreden, vooral in On the Rocks; aan het slot daarvan zongen de opstandelingen niet de „Red Flag" doch „England arise". Ook in de politieke constellatie was zijn verwachting op den Superman gevestigd.

Tijdens en na den oorlog heeft Shaw zich herhaaldelijk in de internationale politiek gemengd: zijn open brief aan Wilson in The Nation; „Common Sense about the War"; „Peace Conference Proposals"; zijn open brief aan Karel Capek over de Hongaarsche kwestie, welke werd beantwoord met een boycot van zijn werk in Hongarije; zijn opmerkingen over de Vlootconferentie.

Ook over den oorlog in Abessynië heeft hij natuurlijk zijn woordje gezegd. In de Times nam hij het op voor de civiliseerende Italianen. Tegenover Amerikaansche journalisten verklaarde hij, niet in te stemmen met de methoden van Mussolini, doch „geen enkel verstandig mensch mocht hopen, dat Abessynië den oorlog zou winnen; niemand kon verlangen, dat de beschaving zou worden verslagen door het barbarisme". Maar in het weekblad Time and Tide noemde hij de valsche voorspiegelingen, welke de Volkenbond den Negus had gedaan, erger dan mosterdgas. Trouwens, zijn tooneelstuk Geneva, dat zijn standpunt ten opzichte van den Volkenbond zal uiteenzetten, is op komst.

Shaw kan zich veel permitteeren en hem wordt nog altijd veel vergeven. Al heeft men dezer dagen met belangstelling zijn belofte vernomen, niet meer in het openbaar over allerlei te zullen praten, want „oude menschen moeten leeren zwijgen en het woord laten aan de jongeren". . . .

In 1925 is aan Shaw de Nobel-prijs voor Letterkunde toegekend, een onderscheiding waarop hij tevoren fel had afgegeven. Aanvankelijk weigerde hij den prijs, doch tenslotte heeft hij de gelden bestemd ter verbetering van de literaire betrekkingen tusschen Scandinavië en Engeland. (Red. K. H. A.)

A. **ENGELAND. — Minister Eden's rede over de Middellandsche Zee garanties en de Mandaatgebieden.** Minister Eden heeft in een rede over de buitenlandsche politiek verklaard, dat de Britsche regeering tot opheffing van de garanties in de Middellandsche Zee besloten was, na een geruststellende Italiaansche verklaring aan de regeeringen te Ankara, Sofia en Athene.
Naar aanleiding van de conservatieve motie nopens de uitwisseling van mandaatgebieden verklaarde minister Eden dat de Britsche regeering hier tegen is. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Eden 2373 B.; Mandatengebied 2277 D.)

B. **SCHEEPVAART. — Wereldtonnage. —**
Vergelijkende staat van stoom- en motorschepen in bruto registertons in Juni 1925 en 1936.

	1925	1936
Engeland	19.305.000	17.183.000
Britsche Dominions	2.603.000	2.990.000
Denemarken	1.022.000	1.134.000
Frankrijk	3.320.000	2.973.000
Duitschland	3.006.000	3.708.000
Griekenland	895.000	1.801.000
Nederland	2.588.000	2.507.000
Italië	2.931.000	3.057.000
Japan	3.920.000	4.216.000
Noorwegen	2.618.000	4.054.000
Spanje	1.143.000	1.146.000
Zweden	1.254.000	1.507.000
Ver. Staten (zee)	11.932.000	9.434.000
Idem (meren)	2.277.000	2.471.000
Andere landen	3.566.000	5.824.000
Totaal	62.380.000	64.005.000

Van 1914 tot 1925 steeg de wereldtonnage met 16.976.000 ton of 37.4 pct. De netto-stijging sinds 1925 beloopt 1.625.000 ton of 2.6 pct.
(Lloyd's Register Book 1936-'37) **(Vor. ber. 1918 A.)**

C. **FILMKUNST. — Algemeen Ned.-Indisch Film-Syndicaat. —**
Op 22 Juli '36 vond te Batavia een vergadering plaats waarin besloten werd tot oprichting der N.V. Algemeen Ned.-Indisch Film-Syndicaat, ten doel hebbende: de vervaardiging en verhandeling van films in het algemeen en van journaal-films over Ned.-Indië in het bijzonder.
Als aandeelhouders zijn toegetreden: de Kon. Paketvaart-Mij., de Ned. Handel-Mij., de Ned.-Indische Escompto-Mij., de Bataafsche Petroleum Mij., de Ned. Koloniale Petroleum Mij., de Ned.-Indische Levensverzekering- en Lijfrente-Mij (N.I.L.L.M.IJ.) en de Ned. Telegraaf-Mij. Radio-Holland.
Met verschillende andere in Ned.-Indië werkzame maatschappijen zijn besprekingen gaande inzake participatie.
Besloten werd tot directeur te benoemen den heer F. Brandenburg van Oltsende, directeur van Aneta, en tot commissarissen de heeren G. J. Govaars, directeur der Ned.-Ind. Escompto-Mij. en ir. W. D. P. Stenfert, vertegenwoordiger der N. T. M. Radio-Holland in Ned.-Indië, welke laatste tevens optreedt als technisch adviseur der N.V. Verder is benoemd tot productie-leider de heer A. Balink, die thans reeds in Europa vertoeft ter voorbereiding der werkzaamheden. De bedoeling is namelijk om binnen enkele maanden de productie aan te vangen, om zoo spoedig mogelijk in en buiten Ned.-Indië een goede voorlichting over belangrijke Ned.-Indische gebeurtenissen op het witte doek te bevorderen, waarbij tevens gestreefd zal worden om door goede natuuropnamen meer bekendheid omtrent Ned.-Indië zoowel in Nederland als in het buitenland te geven. (Aneta)

D. **CANADA. — Werkverschaffing. —**
Mr. Rogers, de Canadeesche minister van Arbeid, heeft medegedeeld dat er een overeenkomst is getroffen tusschen de Federale regeering en de provinciale regeeringen, waarbij dit jaar ten minste $ 30 mill. zal worden uitgegeven voor werkverschaffing. Dit als aanvulling van de reeds voor de Federale werkverschaffingsplannen gevoteerde $ 40 mill. Dominion en provincies zullen een gelijk deel van deze nieuwe uitgaven dragen.
In de overeenkomst is echter geconditionneerd, dat door de werkverschaffingsprojecten ten minste de helft van het aantal werkloozen van de steunlijsten moet kunnen worden geschrapt. (The Star)
(Vorig bericht 535 M.)

30 JULI 1936

E. **DUITSCHLAND. — Economische opleving. —**
Een der vooraanstaande nationaal-socialistische bladen houdt zich in een artikel bezig met de vraag, hoe lang de tegenwoordige economische opleving in Duitschland zal kunnen aanhouden. De tegenwoordige opleving, aldus het blad, wordt evenals bij de vroegere conjunctuurverschijnselen beslissend beïnvloed door den omvang der investeeringen. Na zware crises placht tot dusver tamelijk spoedig een stagnatie in de opleving in te treden, daar de wil en de kracht voor nieuwe kapitaalbeleggingen na de crisis zich slechts langzaam konden ontwikkelen. Het initiatief van den staat schakelt thans deze factoren uit.
De vraag blijft echter bestaan of andere spanningen tot een stagnatie aanleiding kunnen geven. Overspeculatie is met het oog op de bemoeiïngen om het prijsniveau stabiel te houden, niet voorhanden, ook indien men de aandeelenkoersen voor te hoog houdt. Onsolide financieringen zullen in het particulier economisch leven door de emissieblokkade en de zelf-financiering nauwelijks een rol spelen. De staat doet met succes pogingen, de schulden op korten termijn te consolideeren. Bovendien ontbreekt de anders gewoonlijk daarmede gepaard gaande samenhang tusschen credietuitbreiding en prijsverhooging. Daarentegen vormen de reserves bij verbruikers en de niet-geëxploiteerde capaciteit der verbruiksgoederenindustrieën geen zekere garantie voor het aanhouden van de opleving, daar het niet op het verbruik, doch op de investeeringen aankomt.
De beslissende doch meestal slecht waar te nemen oorzaak voor het onderbreken van de opleving ligt in het ontstaan van wanverhoudingen tusschen goederenhandel en productie. Deze wanverhoudingen uit den weg te ruimen, is, zooals bekend, de zin van de z.g. „saneeringscrisis".
De verbazingwekkende kracht van de kapitaalvorming, welke een groot deel van onze industrie vertoont, veroorlooft de veronderstelling, aldus het blad, dat de particuliere investeeringen na beëindiging van den opbouw van onze weermacht meer op den voorgrond zullen komen. De opheffing der emissieblokkade zal dan den thans nog tegengehouden ondernemerslust tot ontplooiïng brengen. De staat kan dan een gereserveerde houding aannemen, en eerst dan weer op den voorgrond treden indien in het particulier economisch leven zich vermoeiïngsverschijnselen vertoonen, die onvermijdelijk zijn, daar de menschen fouten maken.
Doch daar het tegenwoordig, zoo besluit het blad, niet meer mogelijk is fouten met het geld van anderen te maken en de economische politiek de excessen van de hoogconjunctuur verhindert, is de veronderstelling volkomen gerechtvaardigd dat de tegenwoordige opleving en de levendige gang van zaken van langen duur zullen zijn. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Econ. Toestand 2112 G.)

F. **DUITSCHLAND. - Von Papen wordt Ambassadeur.** Hitler heeft den Duitschen gezant te Weenen, Von Papen, bevorderd tot ambassadeur.
Het Weensche gezantschap wordt verheven tot een ambassade. (Reichspost) **(V. b. Von Papen 1573 E.)**

G. **TELEVISIE. — Uitzending van beelden in ons land.** Ingevolge het besluit van den minister van Binnenlandsche Zaken is aan het experimenteele radio-zendstation P.A.O.J.F. van den heer J. G. Mulder, Van Halewijnlaan 287 te Voorburg, vergunning verleend voor het draadloos uitzenden van televisiebeelden op een golflengte van ongeveer 80 meter. Deze uitzendingen, die als wetenschappelijk experiment zijn bedoeld, zullen geschieden op alle Zaterdagavonden, direct na het sluiten van de Nederlandsche omroepzenders. De juiste datum van inbedrijfstelling zal nader worden bekend gemaakt. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Televisie 2305 B.)

H. **FRANKRIJK. — Monument op den heuvel van Vimy. —**
Zes duizend Canadeesche oud-strijders, allen leden van het Canadeesche legioen, hebben een pelgrimstocht ondernomen naar de slagvelden van Noord-Frankrijk, waarheen zij twintig jaar geleden een even verre reis begonnen. Haar hoogtepunt bereikte deze

bedevaart op 26 Juli '36 in de plechtige onthulling van het reusachtige monument voor de Canadeesche gevallenen, dat als een baken uit de golvende heuvels van Artois oprijst.
Koning Edward VIII heeft zelf, in tegenwoordigheid van president Lebrun en duizenden oud-strijders en toeschouwers, dit monument onthuld op den heuvel van Vimy, waar negentien jaar geleden zoovele Canadeesche onderdanen het leven lieten. (Le Temps)

A. **DUITSCHLAND. — Het reizen van Duitschland naar Nederland. - De contingenten uitgeput. —**
De leiding van de Reichsstelle für Devisenbewirtschaftung deelt mede, dat de voor het algemeen reisverkeer naar Nederland ter beschikking staande contingenten uitgeput zijn. Dientengevolge treedt terstond de volgende regeling in werking: 1. De Duitsch-Nederlandsche reisovereenkomst geldt nog slechts voor menschen die hun zetel of vaste verblijfplaats in het rijk hebben, in het bezit zijn van een Nederlandsche pas en den leeftijd van zes jaar hebben bereikt. Het maximum bedrag per persoon per maand bedraagt 100 gulden. 2. Er kunnen alsnog in de lijst van genoemde overeenkomst bedragen ter beschikking worden gesteld voor het bezoeken van congressen en dergelijke in Nederland.
(Frankfurter Zeitung) **(Vor. ber. 2318 K.)**

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers. —**
De crisis in de Sudeten-Duitsche partij duurt voort. Drie vooraanstaande leden, die de eererechtbank vormen, welke Henlein zelf heeft ingesteld, om de beschuldigingen (machtsmisbruik) tegen zijn vertrouweling Brand te onderzoeken, zijn afgetreden. De eererechtbank had Brand schuldig veroordeeld, doch Henlein verlangde, dat zij opnieuw bijeen zou komen om nogmaals de zaak te bespreken en Brand vrij te spreken. De leden van de rechtbank weigerden en traden af. Verder zijn twee professoren van de universiteit uit de partij getreden. (Prager Presse)
(Vorig bericht 2371 H.)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Landbouwcrisisfonds 1936. —**
De Eerste Kamer heeft op 16 Juli de begrooting voor het Landbouwcrisisfonds 1936 goedgekeurd.
(N. R. Crt.) **(V. b. 2216 G.; Eerste Kamer 2388 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Dr. Georg Michaelis overleden.**
De vroegere Duitsche rijkskanselier, dr. G. Michaelis, is op 24 Juli '36 in den ouderdom van 78 jaar, tengevolge van een hartverlamming, overleden.
(Berliner Tageblatt)

31 JULI 1936

E. **NEDERLAND. — De kunsthandel. - Prof. Huib Luns' rede. —**
Op 22 Juli, den laatsten dag van het Internationaal Congres van Kunsthandelaren hield prof. Huib Luns, hoogleeraar in de Kunstgeschiedenis aan de Delftsche universiteit een rede, waaraan wij het volgende ontleenen:
Wat zou onze hedendaagsche smaak in den eenvoud hebben opgeroepen als de verzadiging van de weelde het niet had gedaan? Hoe zouden wij den rijkdom van de armoede hebben leeren waardeeren als wij de armoede van den rijkdom niet hadden verkend? En spr. lichtte met zeer verschillende voorbeelden toe dat de archeologie veel sterker, dan gewoonlijk wordt gedacht, beïnvloed wordt door den smaak van den dag. De kunsthandel steunt het geheugen der menschheid als hij de kunstwerken van het verleden bewaart, verzorgt en ons voorzet. Daarna ontwierp prof. Luns voor zijn gehoor het plan van een boekwerk, dat de geschiedenis van den kunsthandel ontvouwt, waardoor hij gelegenheid kreeg die geschiedenis in breede trekken te behandelen en de rol aan te wijzen, die in den loop der eeuwen de kunsthandel in de Europeesche beschavingsgeschiedenis heeft gespeeld, een historie, waaruit het „noblesse oblige" duidelijk te hooren is. Kunstliefde is de groote stuwkracht van den kunsthandelaar. Met vergelijkingen, getrokken op heel het breede terrein der cultuur, wekte prof. Luns zijn gehoor op, zich bewust te blijven van het belang en de hoogheid van het bedrijf.
In zijn slotwoord gaf spr. de verzekering dat over de geheele wereld en in deze stad, menschen zijn met begrip voor het belang en de moeilijkheden van den handel in oude kunst, handel, die zich bezig houdt met de edelste materie uit menschenhand voortgekomen en die, evenals in de dagen van Rembrandt, dien grooten vriend van den kunsthandelaar nog heden ten dage luister geeft aan Amsterdam.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Prof. Huib Luns 1398 C.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Buitenlandsche verloven. —**
Een telegram heeft reeds de indiening bij den Volksraad gemeld van de nieuwe regeling op de buitenlandsche verloven aan burgerlijke ambtenaren.
Aanspraak op buitenlandsch verlof volgens de voorgestelde regeling zullen hebben: alle uitgezonden Europeesche landsdienaren;
niet-uitgezonden Europeesche landsdienaren, die een wedde genieten van meer dan *f* 300 en bijzondere belangen in Europa hebben;
niet-uitgezonden landsdienaren, die een wedde genieten van meer dan *f* 475 en géén bijzondere belangen in Europa hebben;
Inlandsche landsdienaren, die een wedde genieten van meer dan *f* 475 in bijzondere gevallen.
Geen Europeesch verlof zal meer worden verleend aan ambtenaren die den leeftijd van 55 jaar hebben bereikt. (Aneta) **(Vor. ber. Ambtenaren 1666 K.)**

G. **HONGARIJE. — Toenadering tot Italië en Duitschland. —**
Bij het tot stand komen van de overeenkomst tusschen Weenen en Berlijn moet men erkennen, aldus de Pesti Hirlap, dat dit, naast een groot succes voor de politiek van Mussolini, in niet mindere mate een succes voor de politiek van de Hongaarsche regeering is, in het bijzonder voor den minister van Buitenlandsche Zaken: Kàlmàn de Kànya, oud-gezant in Berlijn, den eersten werkelijken minister van Buitenlandsche Zaken, dien Hongarije na de revolutie heeft gehad.
Het einddoel van de Hongaarsche buitenlandsche politiek is een revisie van de vredesverdragen in dien geest, dat de aan Hongarije's grens liggende, door een compacte Hongaarsche meerderheid bewoonde gebieden, die door de vredesverdragen van het moederland werden afgescheiden, daarmede weer worden vereenigd, terwijl zoo mogelijk in de overige van Hongarije afgescheiden gebieden plebiscieten zouden worden georganiseerd, opdat deze gebieden zullen kunnen beslissen, of zij eventueel weer tot Hongarije willen terugkeeren.
Het was in verband daarmede, dat de Hongaarsche politiek in het laatste jaar, zonder ook maar een oogenblik Italië los te laten, Duitschlands voorzichtig tasten tusschen Italië en Joegoslavië nog voorzichtiger volgde. De overeenkomst tusschen Weenen en Berlijn door Mussolini's bemiddeling gaf den doorslag. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Overeenk. Duitschl.-Oostenrijk 2379 F.)

H. **GEESTELIJK LEVEN. — De Oxford-beweging. - Samenkomsten en getuigenissen te Birmingham. —**
Bijna tienduizend personen uit 35 landen hebben dezer dagen Birmingham bezocht om aan de bijeenkomsten der Oxford-Groep deel te nemen. In den optocht die aan de eerste samenkomst voorafging liepen 500 mannen uit een afzonderlijk kamp, honderd vrouwen die te Oxford hadden gekampeerd, een groep Ieren die met de Engelsche en de Iersche vlag aan het hoofd gingen en 400 Nederlanders, eveneens

groepsgewijs. De voorzitster der vergadering was mevr. Marjoribanks uit Edinburgh. Rapporten werden uitgebracht over de pas gehouden house parties in allerlei deelen van Engeland. Een werklooze mijnarbeider uit Bolton beschreef het mannenkamp waarin hij een week lang vertoefd had, en zeide dat hij al dien tijd er nimmer een onaangenaam woord had gehoord. „Wanneer wij op die manier in harmonie kunnen leven", zoo zeide hij, „kan de wereld dat ook, als zij naar God luisteren wil; de Groep leert den werkloozen, dat er voor hen een plaats in de wereld is, dat zij even goed noodig zijn en dat zij nuttige leden der maatschappij zijn". Sportbeoefenaars gaven getuigenissen van wat de Groep voor hen heeft gedaan, o.a. de heer A. W. Angus, een oud rugby- en cricket-kampioen, en anderen van bekende namen, onder wie ook vrouwen.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Oxford-Beweging 2262 H.)**

1 AUGUSTUS 1936

A. VOLKENBOND. — Commissie voor intellectueele samenwerking. —
De 18e jaarlijksche zitting van de Volkenbondscommissie voor intellectueele samenwerking is dezer dagen te Genève beëindigd.
Alvorens zich weder voor een jaar te verdagen, heeft de Volkenbondscommissie nog een aantal benoemingen gedaan. Zoo werd het Nederlandsche lid prof. Huizinga benoemd tot een der drie vertegenwoordigers der Volkenbondscommissie voor intellectueele samenwerking in de raadgevende commissie voor het onderwijs inzake den Volkenbond. Prof. Huizinga zal in deze commissie de plaats innemen van prof. Shotwell (Vereenigde Staten van Amerika), die voor het lidmaatschap der commissie bedankt heeft. De beide andere vertegenwoordigers der Volkenbondscommissie in deze onderwijscommissie zullen blijven de voorzitter prof. Gilbert Murray en de Spaansche professor Castillejo.
De Volkenbondscommissie heeft voorts den Belgischen minister van staat Paul Hymans bereid gevonden de plaats in te nemen, die in de permanente commissie voor letteren en schoone kunsten was opengevallen door het overlijden van zijn landgenoot Jules Destrée. Een ander nieuw lid dezer commissie is de bekende Italiaansche tooneelschrijver Pirandello geworden.
Tenslotte zij nog vermeld de benoeming van den vroegeren permanenten gedelegeerde van Spanje in den volkenbondsraad prof. Salvador de Madariaga tot voorzitter van het uitvoerend bestuur over het internationale museumbureau, dat onder de auspicien van de volkenbondsorganisatie voor intellectueele samenwerking staat. (Vaderland)

B. NEDERLAND. — Volkshuisvesting. —
Het jaarverslag 1935 van ir. van der Kaa, den hoofdinspecteur van den rijksdienst, belast met het toezicht op de handhaving van de wettelijke bepalingen betreffende de volkshuisvesting, bevat algemeene beschouwingen over de woningvoorziening in Nederland. Wij ontleenen hieraan het volgende:
Het jaar 1935 bracht eenige teruggang in de woningproductie, een teruggang, die echter nog in geen verhouding staat tot de depressie in andere bedrijven. Het aantal nieuwgebouwde woningen bedroeg 48.397. Dit aantal is wel kleiner dan de productie in 1934, welke 55.284 woningen bedroeg (1934 was echter een recordjaar) het bleef evenwel slechts weinig beneden het gemiddelde van de voorafgaande tien jaren, hetwelk 49.800 heeft bedragen.
Het aantal woningen, dat in den loop van het jaar in uitvoering werd gebracht, was intusschen aanmerkelijk lager dan vorige jaren. In 1933 bedroeg het 58.626, in 1934 nog 47.100 en in 1935 slechts 37.513. Het aantal woningen in uitvoering bedroeg dan ook aan het einde van het verslagjaar slechts 15.052.
Deze cijfers doen voor 1936 een productie verwachten, die belangrijk kleiner zal zijn dan die van vorige jaren. Deze teruggang in de woningproductie, die voert tot de waarschijnlijk voor de toekomst normale omvang, leidt in de eerste plaats tot groote toeneming van de werkloosheid in het bouwbedrijf.
Over de woningbehoefte wordt het volgende medegedeeld.
In zijn verslag van 1932 maakte ir. van der Kaa de schatting, dat de woningbehoefte met 30.000 woningen per jaar zou toenemen, zoodat, in verband met sloopingen en onbewoonbaarverklaring een jaarlijksche productie van 38.000 à 40.000 woningen voldoende zou zijn. Ir. Angenot heeft in het tijdschrift voor de volkshuisvesting de noodzakelijke vermeerdering van de woningvoorraad op 32.500 woningen 's jaars berekend.
Sedert 31 December 1930 is de woningvoorraad vermeerderd met 220.00 woningen, terwijl volgens bovenvermelde berekeningen toeneming van de voorraad met 150.000 à 162.500 woningen voldoende zou zijn geweest.
Aangezien op 31 December 1930 50.000 woningen leegstonden, moet, indien de vraag relatief niet zou zijn veranderd, het aantal leegstaande woningen in het geheele land thans rond 110.000 bedragen of 4,2% van de woningvoorraad. In de drie groote steden stonden op 31 December 1930 ruim 15.000 woningen leeg en einde 1935 rond 34.000. Deze toeneming is dus procentsgewijze nog sterker dan voor het geheele land werd becijferd.
In het bijzonder in deze gemeenten is de vraag naar woningen in deze crisisperiode relatief afgenomen. Het aantal gezinnen, dat tezamen een woning bewoont, is thans grooter dan in 1930.
Wat het onderwerp leegstaande woningen en huurpeil betreft, zegt het verslag o.m.:
In 's-Gravenhage stonden eind October 1935 in de huurgroepen beneden *f* 4 per week 906 woningen leeg of 10% van de voorraad in die groepen; beneden *f* 250 per jaar (*f* 4.81 per week) 1528 woningen of 8.3% van de voorraad.
In Rotterdam, waar een telling is gehouden van April tot Juli 1935, bedroeg het aantal leegstaande woningen beneden *f* 4 per week 1137 of 10% van de voorraad; beneden *f* 250 per jaar 2663 of 9.2%. (Verslag Rijksdienst: Afd. Volkshuisvesting)
(Vorig bericht Woningbouw 2245 G.)

C. VOLKENBOND. — Nicaragua bevreesd voor Europeeschen oorlog. —
De opzegging van Nicaragua voor het lidmaatschap van den Volkenbond vindt haar oorzaak in het feit, dat Nicaragua, bevreesd voor een Europeeschen oorlog, liever geen lid wenscht te blijven van een bond, die weinig medewerkt tot instandhouding van den Europeeschen vrede. (La Noticia de Managua)
(Vorig bericht 2357 C.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfstandigheid. - De tekst van het voorstel van den heer Soetardjo. —
Het lid van den Volksraad Soetardjo, heeft een petitievoorstel ingediend, ten einde een rijksconferentie te beleggen, om maatregelen te beramen, die Indië zelfstandigheid verschaffen binnen het kader van de Grondwet.
Wij geven uit de handelingen van den Volksraad den tekst van het voorstel, zooals de heer Soetardjo het bij zijn rede (algemeene beschouwingen) heeft aangekondigd:
Ondergeteekenden zijn de meening toegedaan:
1e. dat de eeuwen-historie de materieele en ideëele belangen van Nederland en Indië dusdanig met elkaar verweven heeft, dat een uiteengaan van beide landen niet zonder ernstige nadeelige gevolgen zal geschieden,
2e. dat in het belang van den opbouw van beide gebiedsdeelen een innige en hartelijke samenwerking noodzakelijk is,
3e. dat evenwel in de laatste jaren in de massa van het denkend deel der inheemsche samenleving, en in het bijzonder in de Indonesische intellectueele wereld, een gevoel van ongenoegen, politieke matheid en onverschilligheid is binnengeslopen, dat doorsijpelt bij de millioenenmassa en elk enthousiasme verlamt.
4e. dat het enthousiasme absoluut noodig is voor den opbouw, omdat hiervoor noodig is, dat alle krachten van het volk in beweging gebracht moeten worden, zoowel op sociaal, op economisch, als op staatkundig gebied,
5e. dat enthousiasme alleen gewekt kan worden, als doelbewust en volgens een bepaald plan aangestuurd wordt op een verhouding, die de nationale, cultureele en economische behoeften van het deel van beide volken, dat de door de historie geboden samenwerking aanvaardt, kan voldoen.
6e. dat ondergeteekenden zich voorstellen, dat door geleidelijke omvormingen binnen tien jaar aan Indië de staat van zelfstandigheid binnen de grenzen van artikel 1 der Grondwet zal worden toegekend,
7e. dat eerbiedig in overweging wordt gegeven een conferentie van vertegenwoordigers van beide volken bijeen te roepen, die op den voet van gelijkgerechtigheid een plan ter uitwerking van den sub ten 6e. uitgesproken wensch zal hebben op te stellen. (Aneta)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Wereldcongres Doopsgezinden te Witmarsum. —
Op het wereldcongres der Doopsgezinden te Witmarsum gehouden en dat op 4 Juli eindigde, opende ds. J. Yntema uit Leeuwarden de lange rij verhandelingen over het thema „Die Mennoniten in Geschichte und Gegenwart" met een indruk te geven van „De Doopsgezinden in Nederland in verleden en heden".
De oorsprong van de Doopsgezinde gemeenten ligt in den tijd der Reformatie. Er is een breede strooming, die niet wil weten van „eene hervorming der Kerk in hoofd en leden", doch die radicaal wil breken met de Kerk. Troeltsch en Heiler hebben gezegd, dat de Doopers tegenover het Kirchen-Christentum der R. K. Kerk en van de protestantsche belijdeniskerken een „Bergpredigt-Christentum" gesteld hebben; het lijkt spr. juister om te spreken van een „Gottesreich-Christentum". De Doopers wilden „een gemeente zonder vlek of rimpel", die als afschaduwing van het Godsrijk tot een „Arke des behouds" zou zijn op de woelige wateren van den oceaan der wereld. Deze droom van het Godsrijk leidde tot een strenge „afschutting" van de wereld.

De Doopers begeerden niets vuriger dan stil met rust gelaten te worden, maar van 1531—1597 zijn in ons land 1500 Doopsgezinde martelaars, onder wie zeer vele vrouwen, voor hun geloof gestorven.
Door ban en mijding heeft men er voor willen waken de gemeente zuiver en onbestraffelijk te houden. Dit is de oorzaak geworden van heel veel verdeeldheid. Spr. behandelde de scheuringen der 16de, 17de en 18de eeuw, (eerst strijd over de zuiverheid der gemeente, later over de zuiverheid van de leer), die de Broederschap zóó zwaar gehavend hebben, dat in den tijd van een eeuw haar ledental terugliep van 160.000 in 1700 tot 27.000 in 1809. De stichting der Alg. Doopsgezinde Sociëteit in 1811 heeft dit verval gestuit. Daaraan is het behoud der gemeenten te danken geweest. Bij de luisterrijke viering van haar eeuwfeest in 1911 is overduidelijk gebleken, hoezeer het werk der A.D.S. in breede kringen erkenning en waardeering gevonden heeft. In 1923 en 1924 is zij gereorganiseerd tot de centrale vereeniging van alle Doopsgezinde gemeenten in Nederland. Spr. schetst wezen, waarde en werkmethode van de A.D.S. en haar commissiën, alsmede van de Gemeentedagbeweging en hare arbeidsgroepen met haar drie Broederschapshuizen te Elspeet, Fredesheim en Schoorl, en besloot met den wensch, dat het internationale contact, dat de Ned. Doopsgezinden onderhouden met de buitenlandsche broeders en zusters, ook door dit congres verdiept en versterkt moge worden.
(Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Doopsgezinden 2296 C.)

2 AUGUSTUS 1936

A. NEDERLAND. — Handelsverkeer met Hongarije.
In verband met de omstandigheid, dat in sommige belanghebbende kringen onzekerheid bestaat omtrent de uitvoermogelijkheden, die door de onlangs met Hongarije gesloten handelsregeling zijn geopend, deelt de regeeringspresident mede, dat voor een aantal Nederlandsche producten invoercontingenten in Hongarije zijn vastgesteld. Deze contingenten zullen kunnen worden benut, naarmate de daartoe benoodigde middelen uit den invoer van tarwe uit Hongarije beschikbaar komen. Belanghebbenden kunnen zich voor inlichtingen betreffende het gebruik van deze contingenten, alsmede omtrent het tijdstip, waarop zij geopend worden, tot het crisis-uitvoerbureau wenden.
(Vaderland) **(Vorig bericht 2374 D.)**

B. NEDERLAND. — Bevolking 1936. —
Blijkens het pas verschenen rapport van het Centraal Bureau voor de Statistiek bedroeg op 1 Januari 1936 het juiste cijfer der bevolking 8.474.506, waaronder 4.220.674 mannen en 4.253.832 vrouwen.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 2297 E.)**

C. BULGARIJE. — Nationaal-Socialisme. —
De Bulgaarsche nationaal-socialistische beweging heeft aan de vertrouwenslieden overal in den lande opdracht gegeven in de jeugdafdeelingen van de beweging een klein aantal moedige jongelieden te organiseeren, die bereid zijn offers te brengen. Zij zullen worden gebruikt voor vertrouwelijke opdrachten. Hun namen mogen alleen bekend zijn aan den leider van de politieke sectie, waaronder deze stormafdeelingen zullen ressorteeren.
Zij heeft verder een brochure uitgegeven, waarin het hoofddoel van de beweging uiteen wordt gezet, n.l. de concentratie van de Bulgaarsche natie. In dit geschrift wordt niet verbloemd, dat de beweging groote bewondering heeft voor het Duitsche nationaal-socialisme en het Italiaansche fascisme. Tenslotte wordt een meedoogenlooze strijd tegen het Volksfront aangekondigd.
De aanhangers van de beweging in de regeering hebben de hoop nog niet opgegeven, dat zij den minister van Binnenlandsche Zaken, Krasnowski, kunnen dwingen een aantal van hun menschen op belangrijke posten te plaatsen.
In verband met dezen inwendigen toestand is de mogelijkheid niet uitgesloten, dat koning Boris eerder van zijn vacantie, welke hij in het buitenland doorbrengt, terugkeert.
Volgens schatting van welingelichte zijde zou bij een vrije verkiezing de beweging in de steden 25 procent van de stemmen behalen, en op het platteland 10 tot 15 procent. (A. N. P.) **(Vorig bericht 2125 E.)**

D. NEDERLAND. — Landbouw. - De beteelde oppervlakte in 1935 en 1936. —
Staatscourant no. 118 bevat een tabel, waarin naast de voorloopige cijfers voor het jaar 1936, zijn vermeld de definitieve cijfers, aangevend de oppervlakten in 1935 met de onderscheidene gewassen beteeld, terwijl ter vergelijking zijn opgenomen de overeenkomstige gemiddelden in het tijdvak 1925—1934.

	1936 ha.	1935 ha.	1925/'34 ha.
Wintertarwe	127.545	129.675	70.358
Zomertarwe	21.905	24.261	11.078
Rogge	220.330	210.088	187.955
Wintergerst	15.189	14.906	8.632
Zomergerst	27.097	25.725	18.655
Haver	134.239	127.768	147.134
Boekweit	336	301	854
Totaal granen	546.641	532.724	444.666
Veldboonen	13.678	8.855	11.327
Erwten	40.055	42.140	39.573
Stamboonen	8.588	8.266	7.519
Totaal peulvruchten	62.321	59.261	58.419
Koolzaad	2.080	1.484	2.152
Bruin mosterdzaad	247	432	314
Geel mosterdzaad	567	992	2.172
Karwijzaad	3.668	5.769	6.123
Blauwmaanzaad	445	404	2.976
Vlas	13.065	9.375	10.950
And. handelsgewassen	5.348	4.915	9.164
Totaal handelsgewassen	25.420	23.371	33.851
Land- en tuinb.zaden	6.332	6.248	6.518
Consumptie-aardappelen	110.768	111.358	135.418
Fabrieksaardappelen	18.913	27.747	31.926
Suikerbieten	42.765	41.081	54.268
Mangelwortels en voederbieten	46.917	47.157	41.619
Koolraapen en knollen	8.063	9.310	12.151
Gele wortelen of paardenpeen	1.346	1.383	1.915
Cichorei	240	262	589
Uien	4.310	4.452	4.116
Andere knol- en wortelgewassen	235	205	336
Totaal knol- wortel- en bolgewassen	233.557	242.955	282.338
Klavers	23.174	24.581	31.319
Kunstweiden	19.717	21.326	17.541
Andere groenvoedergewassen	7.538	7.570	6.933
Totaal groenvoedergewassen	50.429	53.477	55.793
Algeheel totaal	924.700	918.036	881.585

(Staatscourant)
(Vorig bericht 2066 A.)

E. DE CONFERENTIE VAN VIJF. — Duitschland en Italië aanvaarden de uitnoodiging. —
Duitschland en Italië hebben beide de uitnoodiging om deel te nemen aan een conferentie der drie mogendheden (Frankrijk, Engeland en België) aanvaard. De datum der bijeenkomst zal nader worden bepaald. (A. N. P.) **(Vorig bericht 2390 E.)**

F. NEDERLAND. — Wijzigingen in de steunregeling.
De regeering heeft in de laatste weken herhaaldelijk contact gehad met de besturen der vakcentralen, die sterk den nadruk hebben gelegd op het feit, dat als gevolg van de rouleering in de werkverschaffing en de daarmede gepaard gaande vermindering van de tewerkstelling in het algemeen, vooral ten plattelande de nood hoog is gestegen.
Naar aanleiding van deze besprekingen heeft de regeering deze aangelegenheden aan een ernstig onderzoek onderworpen. Zij is daarbij tot de conclusie gekomen, dat inderdaad eenige tegemoetkoming in de geopperde bezwaren gewettigd is.
Vermits uit den aard der zaak wegens den nood der schatkist het totaal der beschikbare geldmiddelen niet voor verhooging vatbaar is, is naar een mogelijkheid gezocht om te komen tot een meer rechtvaardige verdeeling der beschikbare gelden.
Hierbij moest mede nader in oogenschouw worden genomen het vraagstuk van den huurbijslag, waaromtrent reeds geruimen tijd is gebleken, dat deze op de algemeene aanpassing van de huren aan een lager niveau een sterk remmenden invloed heeft gehad. Vooral na de verwerping van het wetsontwerp in zake de vaste lasten zal deze rem los gezet moeten worden.
Na besprekingen met de vertegenwoordigers der vakcentralen en de contact-commissie van de Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten heeft de minister van Sociale Zaken een complex van wijzigingen in de steunregeling aangebracht, gepaard gaande met nadere voorschriften ten aanzien van de werkverschaffing. Tevens zal de distributie van goedkoope levensmiddelen worden uitgebreid.

Huurbijslag. — De te nemen maatregelen zijn de navolgende: De huurbijslag zal in twee etappes worden afgeschaft in dier voege, dat met ingang van de week 30 Augustus—5 September

a.s. de thans geldende bijslag tot de helft wordt verminderd terwijl de tweede helft komt te vervallen met ingang van de week, die 9 Mei 1937 aanvangt.
Voor zooveel ook in verband met deze afschaffing, een verlaging van de huur van arbeiderswoningen wenschlijk zal zijn, stelt de minister zich voor, deze te bevorderen door:
1. mede te werken aan huurverlaging van reeds bestaande woningwetwoningen;
2. den aanbouw van goedkoope woningen op grond van de Woningwet aan te moedigen;
3. den gemeenten te vergunnen, om de huur van particuliere woningen, welke op een h.i. voor de tegenwoordige omstandigheden redelijk bedrag is teruggebracht, op verzoek van den huiseigenaar af te houden van den steun en aan dien eigenaar uit te keeren.
De maximum-steunuitkeeringen voor de ondersteunden met middelmatige en groote gezinnen worden voor loonen boven ƒ 15 verhoogd, doordat voor deze groepen het maximum-steunbedrag een hooger percentage van het loon zal mogen bedragen dan tot heden het geval was.
De tarieven der laagste klasse worden met ƒ 0.50 per week verhoogd.
Arbeiders, die langdurig werkloos zijn, zullen ten aanzien van de steunregeling niet meer beschouwd worden als te behooren tot hun eigenlijk beroep of vak, weshalve voor deze arbeiders met betrekking tot de steunverleening in den vervolge een door den minster van Sociale Zaken vast te stellen standaardloon zal worden aangenomen.
Voor de jongere arbeiders, die, hoewel zij reeds in loondienst werkzaam zijn geweest, in verband met hun toenmaligen jeugdigen leeftijd nog niet het loon van een volslagen arbeider hebben verdiend, zal door den minister van Sociale Zaken eveneens een standaardloon worden vastgesteld, dat meer in overeenstemming is met het loon, dat zij met hun inmiddels bereikten hoogeren leeftijd zouden kunnen verdienen.

Werkverschaffing. — In het komende winterseizoen zal de gelegenheid tot tewerkstelling bij de werkverschaffing worden uitgebreid. Ten einde zulks mogelijk te maken, zijn nieuwe plannen van werkverschaffing bij de regeering in voorbereiding. Deze uitbreiding zal gepaard kunnen gaan met een minder straffe toepassing van het rouleersysteem.
Aangekocht zijn eenige groote terreinen in de provincies Drente, Groningen, Friesland en Noord-Brabant, welke met behulp van werkloozen zullen worden ontgonnen. Bovendien zijn in eenige streken ten behoeve van zeer groote particuliere ontginningen subsidies in uitzicht gesteld.
Daarnaast zal medewerking worden verleend voor eenige belangrijke werken in de provincie Noord-Holland. Ook in Limburg wordt de werkverschaffing uitgebreid.
Tevens zullen, voor zoover noodig, de werkverschaffingsloonen nader getoetst worden aan de loonen in het vrije bedrijf.

Technische herzieningen. — Evenals reeds het geval is ten aanzien van de uitkeering, welke inwonende gezinsleden uit een werkloozenkas ontvangen, zullen de andere inkomsten van de bij een ondersteunde inwonende gezinsleden, die een bijdrage voor een werkloozenkas betalen, niet, naar den aard der inkomsten, voor 2/3 of geheel op het steunbedrag van den kostwinner in mindering worden gebracht, dan nadat deze inkomsten met een bepaald bedrag per week per gezinslid zijn verminderd. Voor gezinsleden beneden achttien jaar is dit bedrag vastgesteld op 20 cent per week, voor gezinsleden boven achttien jaar op 50 cent.
In aansluiting bij hetgeen reeds lang geldt ten aanzien van de toepassing der steunregeling zal voortaan het loon voor te werk gestelden, die geen bijdrage voor een werkloozenkas verschuldigd zijn, ƒ 0.50 per week minder bedragen dan het loon, dat verdiend wordt door degenen, die wel zoodanige bijdrage betalen.

Distributie levensmiddelen. — De regeering heeft besloten de beschikbaarstelling van levensmiddelen aan werkloozen krachtig ter hand te nemen.
Daartoe zal de geheele distributie gecentraliseerd vanwege het departement van Sociale Zaken plaats vinden en zullen, voor zoover mogelijk, verschillende levensmiddelen aan de distributie worden toegevoegd.
Zooals bekend zal zijn, wordt, in opdracht van den minister van Sociale Zaken en in samenwerking met het departement van Landbouw en Visscherij, thans gehakt in blik vervaardigd. Een vijftiental fabrieken is met het maken van dit product bezig, zoodat, naar mag worden verwacht, de regeering in het najaar en in den komenden winter over een behoorlijk kwantum blikvleesch zal kunnen beschikken.
Sinds December 1934 heeft distributie plaats van versche groenten. Deze distributie is geleidelijk uitgebreid en zij neemt nog steeds toe.
Hoewel versche groente een product is, dat zich uitermate moeilijk voor distributie leent, is hiermede resultaat van beteekenis bereikt. Bij den huidigen vorm van groentendistributie blijven er echter nog bezwaren en leemten in de distributie bestaan. Ten einde aan deze bezwaren tegemoet te komen en in de leemten aan te vullen, heeft de regeering besloten om een hoeveelheid groenten te doen inblikken.
Naar verwachting zal hiertoe binnen enkele weken kunnen worden overgegaan.

Geen groente meer vernietigd. — Door dezen maatregel zal zoo goed als zeker kunnen worden voorkomen, dat vernietiging van groente plaats heeft, terwijl de distributie daarmede zeer zal zijn gebaat.
Verder wordt als goedkoop voedingsmiddel onvermengde margarine aan werkloozen en armlastigen verstrekt. Door deze distributie, die in het vervolg ook door het departement van Sociale Zaken plaats zal hebben, wordt in een groote behoefte voorzien.
Aan dit product zal door de regeering binnenkort een belangrijk kwantum bak- en braadvet worden toegevoegd.
Het ligt in de bedoeling van den minister van Sociale Zaken om in de komende maanden met spoed te doen onderzoeken, of nog meer voedingsmiddelen aan de reeds genoemde kunnen worden toegevoegd. Ten slotte wordt er met nadruk de aandacht op gevestigd, dat vorenstaand complex van maatregelen geen besparing beoogt op de totale uitgaven voor werkloozenzorg, doch ten doel heeft door wijziging in de verdeeling der beschikbare gelden rekening te houden met de gewijzigde en zich nog steeds wijzigende omstandigheden.
Voor zooveel van de bovenbedoelde wijziging het gevolg mocht zijn, dat de steun van bepaalde personen daalt, zal de vermindering aanvankelijk beperkt worden tot ten hoogste ƒ 1.25 per week. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Werkloozensteun 2190 D.)

3 AUGUSTUS 1936

A. **BRITSCH-RUSSISCH VLOOTACCOORD. — Overeenstemming op alle punten. —**
De vlootonderhandelingen tusschen Engeland en de Sovjet-Unie hebben in elk opzicht tot een accoord geleid. Deze onderhandelingen hadden ten doel een bilateraal accoord te sluiten, dat gebaseerd is op het vlootverdrag, dat Frankrijk, Engeland en Amerika 25 Maart '36 (pag. 2242 B.) hebben afgesloten en gepubliceerd. (Daily Telegraph)

B. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Abessynische strijdbenden. —**
Einde Juli hebben Abessynische strijdbenden onder leiding van Averra Kassa en den Aboena Petro zich in de om Addis Abeba liggende wouden genesteld. Volgens Italiaansche berichten is een aanval op Addis Abeba afgeslagen. (Corriere della Sera)
(Vorig bericht Abessynië 2380 D.)

C. **OOSTENRIJK. — Nationaal-Socialisme. - Duitsche betoogingen. —**
In verband met de betoogingen, welke tal van nationaal-socialisten op 29 Juli tijdens het Olympisch feest hebben gehouden ten gunste van den „Anschluss" zijn een honderdtal personen gearresteerd en velen gewond.
Een nationaal-socialistisch leider van Duitsche nationaliteit, die zich onder de demonstranten bevond, werd eveneens gearresteerd. (Reichspost)
(Vorig bericht Nationaal-Socialisme 2289 I.)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Belgisch-Fransch: Maurice Butaye — „La porte au brin de buis". (Les Edit. de Belgique, Bruxelles)
(Vorig bericht 2079 H.)

Duitsch: M. Bruns — „Die Dioskuren in Olympia", Roman aus Alt-Griechenland. (Stalling, Berlin 1936)
A. Schmitt-Henner — „Heidelberger Erzählungen". (Deutsch. Verlags Anstalt, Stuttgart) **(2392 A.)**

Engelsch: J. R. Cruikshrank — „The Double Quest". (Macmillan & Co., London 1936)
J. B. Priestley — „They walk in the City". (Heinemann) **(Vorig bericht 2392 A.)**

Fransch: Marguerite Aron — Prêtres et Religieuses de Notre-Dame de Sion". (Les grands ordres monastiques et Instituts réligieux, Grasset)
André Thérive — „Fils du Jour". (Grasset) **(2392 A.)**

Italiaansch: Giovanni Comisso — „Avventure terrene". (Valecchi, Firenze) **(Vor. ber. 2392 A.)**

Nederlandsch: Net Houwink — „De Avonturiers". (Em. Querido U.-M., A'dam 1936)
Dr. G. Stuiveling — „De nieuwe gids als geestelijk brandpunt". (De Arbeiderspers, A'dam) **(2392 A.)**

Spaansch: E. de Champourcin — „La Casa de enfrente". (Signo, Madrid 1936) **(Vor. ber. 2392 A.)**

Vlaamsch: Willem Gijssels — „Leven en Droom". (Zuid-Hollandsche Uitg. Mij., Den Haag) **(2347 G.)**
(Red. K. H. A.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 27 Juli—3 Aug. 1936.**

27 Juli. — Onze gezant verlaat met het geheele corps diplomatique het land.

Soldaten uit Marokko worden per vliegtuig naar Spanje overgebracht en verslaan tusschen Gibraltar en Malaga regeeringstroepen.

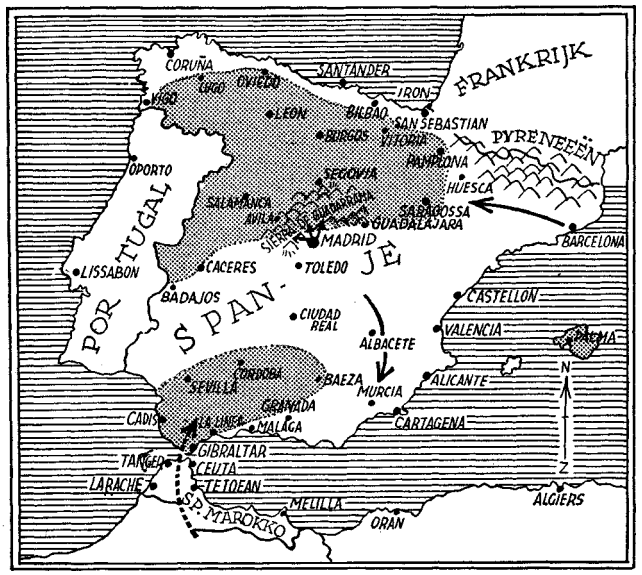

Het donkere gedeelte en Spaansch Marokko is in handen der opstandelingen.

29 Juli. — De Agamemnon en de Tiberius verlaten Barcelona, resp. Malaga, met een aantal Nederlanders aan boord.

30 Juli. — Gil Robles, de leider van de Accion Popular verklaarde niets uitstaande te hebben met de huidige situatie in Spanje.

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft het volgende communiqué verspreid:

„De opmarsch onzer troepen in Guadarrama duurt voort. De toestand is op het oogenblik uitmuntend en de regeeringstroepen zullen binnenkort opmarcheeren naar de Castilliaansche provincies, die nog in handen der opstandelingen zijn.

1 Augustus. — Uit Rabat wordt vernomen dat een aantal Italiaansche vliegtuigen van hetzelfde type als dat, hetwelk te Saida is neergestort te Nador in Spaansch Marokko bij de rechtsche troepen is aangekomen. De Italiaansche regeering ontkent deze feiten.

2 Augustus. — De Fransche regeering zendt een telegram aan de groote mogendheden waarin non-interventie in den Spaanschen burgeroorlog wordt bepleit.

In Burgas heeft zich een rechtsche regeering gevormd.

3 Augustus. — Steden in handen der regeering: Barcelona (1.006.000 inwoners), Madrid (953.000); Valencia (321.000); Malaga (188.000); Bilbao (162.000); Murcia (159.000); Cartagena (103.000); Santander (86.000); San Sebastiaan (79.000); Gijon (79.000) en Alicante (73.000).

Steden in handen der rechtsche groepen: Sevilla, Saragossa, Granada, Cordova, Valladolid, Palma de Mallorca, Oviedo, Cadiz, La Coruña, Jerez en Vigo met totaal 1.200.000 inwoners. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht 2391 C.)

B. **PERMANENTE HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Nederland-België inzake onrechtmatige onttrekking van water aan de Maas. —**

De Nederlandsche regeering heeft, bij verzoekschrift gedateerd 1 Augustus 1936, bij het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag de vraag aanhangig gemaakt of de aanleg door België van onderscheidene werken in verband met het graven van het Albertkanaal en de wijze waarop thans en in de toekomst in de voeding van de oude en nieuwe kanalen in Noord-België door dit land eenzijdig is voorzien, overeen te brengen is met de rechten die Nederland ontleent aan het Nederlandsch-Belgisch tractaat van 12 Mei 1863 betreffende de wateronttrekkingen aan de Maas.

Als agent der Nederlandsche regeering treedt op professor mr. B. M. Telders, hoogleeraar te Leiden.

(Telegraaf)

C. **OLYMPISCHE SPELEN TE BERLIJN. — Opening. —**

Op 1 Augustus '36 zijn de Spelen der XIde Olympiade te Berlijn met de bij protocol voorgeschreven plechtigheden, welke werden bijgewoond door de hoogste autoriteiten der Duitsche Republiek en der sportorganisaties van de heele wereld en in tegenwoordigheid van rond honderdduizend toeschouwers, in het nieuwe Olympische Stadion geopend.

Nadat de groepen deelnemers der verschillende naties in grooten stoet voor de tribunes hadden gedéfileerd, sprak de Führer en Rijkskanselier Hitler de openingsformule uit.

Hierna kwam de laatste looper der estafette Olympia-Berlijn met de brandende fakkel de arena binnen en werd het Olympisch vuur op den Marathontoren ontstoken.

Tenslotte heeft een der Duitsche athleten namens alle deelnemers den Olympischen eed afgelegd.

(Berl. Tageblatt) **(Vor. ber. Olymp. Spelen 2314 A.)**

D. **SCHAKEN. — Tournooi te Zandvoort. —**

Het eindresultaat van het te Zandvoort gehouden internationale schaaktournooi was als volgt:

1. Fine 8½ punt; 2. Euwe 7½ punt; 3. Keres en Tartakower 6½ punt; 5. Bogoljubow en Maroczy 6 punten; 7. Grünfeld, Landau en Spielmann 5½ punt; 10. Van Doesburgh 4 punten; 11. Becker 3 punten; 12. Prins 1½ punt. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Schaaktournooi 2352 E.)

4 AUGUSTUS 1936

E. **LOUIS BLERIOT OVERLEDEN. —**

Op 2 Augustus '36 is 64 jaar oud te Parijs overleden, Louis Blériot, een van de pioniers der luchtvaart, de man, die op 25 Juli 1909 als eerste met een geheel door hemzelf gebouwd vliegtuig „zwaarder dan de lucht" over het Kanaal naar Engeland vloog.

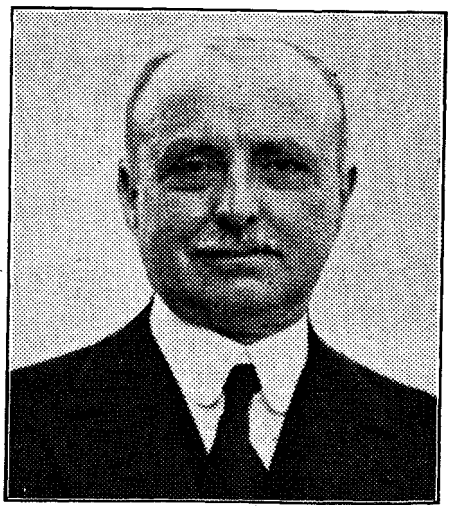

Louis Blériot

Eveneens met een geheel door hemzelf geconstrueerd toestel had hij op 31 October 1908 een „stedentocht" volbracht, door namelijk een vlucht te maken van Thoury naar Arthenay en terug. Na de vlucht over het Kanaal is Blériot zich tot het eind van zijn leven aan de luchtvaart blijven wijden. (Le Journal)

(Vorig bericht Louis Blériot 1361 H.)

A. **NEDERLAND. — Invoer van geschut en munitie. - Januari—Juli 1936. —**
In verband met de voor de versterking onzer landsverdediging gevoteerde gelden is het niet oninteressant te zien, dat deze gelden niet uitsluitend in het binnenland worden besteed, zooals trouwens begrijpelijk is. Immers de statistiek laat zien, dat de invoer van geschut en munitie en dergelijke vergeleken bij vorige jaren sterk is toegenomen:

	1e halfjaar 1934	1935	1936
	(× *f* 1000)		
Geschut, affuiten, richtmiddelen en deelen	9	85	1625
Mitrailleurs v. alle soorten en deelen	13	7	334
Handvuurwapenen	14	19	47
Torpedo's enz.	16	20	171
Munitie voor geschut	44	26	190
Andere munitie	278	67	95

(Telegraaf) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 2379 B.)**

B. **NEDERLAND. — Handelsovereenkomst met Ierland. —**
Het departement van Buitenlandsche Zaken maakt bekend, dat op 31 Juli '36 te Dublin bij notawisseling een overeenkomst tusschen Nederland en den Ierschen Vrijstaat tot stand is gekomen tot regeling van de wederzijdsche handelsbetrekkingen gedurende de periode 1 Aug. 1936 tot en met 31 Juli 1937.
Nederland verleent bij genoemde regeling aan den Ierschen Vrijstaat contingenten voor den invoer in Nederland van paarden, ongesmolten dierlijk vet, wollen stoffen, linnen en half linnen stoffen, linnen zakdoeken en tricotages.
De aanleiding tot het toekennen van deze contingenten hangt nauw samen met het verloop van de Nederlandsch-Ierssche handelsbalans. De Ierssche Vrijstaat voert in Nederland namelijk slechts in voor een waarde van ca. *f* 45.000, terwijl Nederland in Ierland invoert voor een waarde van ruim *f* 4 millioen, met inbegrip van de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen zelfs voor ongeveer *f* 8½ millioen.
(N. R. Crt.) **(V. b. Nederl. 2398 A.; Ierland 1674 F.)**

C. **POLEN. — Minister Roman's reis naar Nederland.**
De Poolsche minister van handel en industrie, Roman, die van zijn reis naar Nederland is teruggekeerd, is te Warschau aangekomen. In een door hem verleend interview verklaarde Roman, dat zijn reis veeleer het karakter van een studiereis en een beleefdheidsbezoek heeft gedragen. Er bestaan nog groote mogelijkheden voor uitbreiding van het handelsverkeer tusschen Polen en Nederland en Nederlandsch-Indië.
Thans bedraagt de handelsbalans tusschen deze landen 50 millioen zloty per jaar. Maar na het pas gesloten handelsverdrag zal dit bedrag wel toenemen. Overigens, aldus de minister, hebben wij zekere concessies ten aanzien van Nederlandsch-Indië gekregen.
(Polska Agencia Telegraficzna)

D. **DE OLYMPISCHE SPELEN VAN 1940. — Tokio.**
Het Internationaal Olympisch Comité heeft in zijn vergadering met 36 tegen 27 stemmen besloten de twaalfde Olympische Spelen van 1940 te Tokio te doen houden.
Er is echter nog geen beslissing genomen omtrent de plaats, waar de Winterspelen in 1940 gehouden zullen worden, zoodat het nog geenszins vaststaat, dat die ook in Japan zullen plaats vinden. Een besluit hieromtrent zal pas het volgende jaar genomen worden.
(Vaderland)

E. **FRANKRIJK. — Tijdelijke steunverleening aan Handel en Industrie. —**
De Kamer van Afgevaardigden heeft het wetsontwerp tot tijdelijke steunverleening aan handel en industrie aangenomen.
De door de Kamer aangenomen ontwerpen houden de volgende maatregelen in:
1. Uitbreiding van het terrein van credietverzekering door den staat.
2. De limiet voor de verplichtingen uit hoofde van credietverzekering door den staat wordt op franc 2 milliard gesteld.
3. De regeering wordt gemachtigd om de mobilisatie der geblokkeerde handelsschulden, welke door den staat worden gegarandeerd, te vergemakkelijken, evenals die der overige in het buitenland geblokkeerde schulden.
Verder wordt de regeering gemachtigd, bepalingen op te stellen voor het geven van exportgaranties.
(L'Intransigeant) **(V. b. Wetsontwerpen 2345 A.)**

F. **TILBURG. — Paleis-Raadhuisfeesten. —**
De gemeente Tilburg heeft op 2 Augustus '36 met grooten luister haar nieuw Paleis-Raadhuis officieel in gebruik genomen.
Tegenwoordig waren o.a. jhr. mr. J. T. M. Smits van Oyen, als vertegenwoordiger van H. M. de Koningin, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, mr. D. G. M. Spitzen, als vertegenwoordiger van den minister van Binnenlandsche Zaken, jhr. mr. dr. A. van Rijckevorsel, commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant en leden van Ged. Staten van Noord-Brabant.
De burgemeester van Tilburg, mr. dr. F. L. G. Z. M. Vonk de Both, opende de eerste plechtige zitting van den gemeenteraad in het Paleis-Raadhuis.
(Dagblad v. Noordbrabant) **(V. b. Tilburg 1972 E.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Bescherming van in het wild levende vogels. - Memorie van antwoord. —**
Verschenen is de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer op het wetsontwerp houdende nieuwe bepalingen tot bescherming van in het wild levende vogels. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Wanbegrip en onverschilligheid hebben bij zeer velen plaats gemaakt voor inzicht in het nut hetwelk de onderscheidene vogelsoorten opleveren, en voor liefde tot de levende natuur.
Hieraan vooral is het te danken, dat de minister de indiening van een wetsontwerp kon bevorderen, hetwelk Nederland, voor wat de vogelbescherming betreft aan de spits kan brengen.
De minister kan tot zijn leedwezen niet de meening deelen van die leden, die het ongeoorloofd achten een wilden vogel in een kooi te houden. Hij kan niet meegaan met het toekennen van menschelijke gevoelens en gewaarwordingen aan vogels, welke blijkt uit de keuze der uitdrukking „tot levenslange opsluiting in een kooi veroordeelen".
Worden de vogels, zooals meestal het geval is, in hun kooien en volières goed verzorgd, dan blijken zij aan levenslust niet in te boeten.
De kooivogelvangst kan worden beoefend zonder dat van mishandeling der lokvogels ook maar in het minst sprake behoeft te zijn.
Waar mishandeling of verminking mocht voorkomen, zullen deze met alle ten dienste staande middelen worden bestreden. (N. v. h. Noorden)
(Vor. ber. 2180 D.; Tweede Kamer 2374 K.)

H. **BREDA. — Installatie van burgemeester B. W. Th. van Slobbe. —**
De nieuwbenoemde burgemeester van Breda, de heer B. W. Th. van Slobbe, oud-gouverneur van Curaçao, werd op 3 Augustus als zoodanig geïnstalleerd.
Burgemeester Van Slobbe dankte allereerst H.M. de Koningin voor zijn benoeming en deelde mede, dit ambt met vreugde te aanvaarden.
Spr. waarschuwde de Bredasche bevolking voor het communistische gevaar. (Dagblad v. Noordbrabant)
(Vorig bericht blz. 2326 E.)

5 AUGUSTUS 1936

A. **Tweede Kamer. — Wijziging van de grondwet.** — De regeering heeft haar voorstellen tot wijziging van de grondwet, ieder in een afzonderlijk wetsontwerp vervat, bij de Staten-Generaal op 4 Augustus '36 ingediend.
Deze voorstellen strekken respectievelijk tot:
Wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende het inkomen der kroon.
Wijziging en aanvulling van de bepalingen betreffende de schadeloosstelling en het pensioen van de leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.
Het openen van de mogelijkheid, ministers te benoemen, niet belast met de leiding van een ministerieel departement.
Aanvulling van de bepalingen betreffende het kiesrecht.
Het openen van de mogelijkheid, leden van vertegenwoordigende lichamen, die een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen, van hun lidmaatschap vervallen te verklaren.
Het openen van de mogelijkheid openbare lichamen voor beroep en bedrijf in te stellen.
Verandering van eenige artikelen in de grondwet, strekkende tot wijziging en aanvulling van de bepalingen van overgangsrecht.
Zij komen in het algemeen overeen met de voorstellen der Staatscommissie (pag. 2341 A.) uitgezonderd op drie punten:
A: het voorstel in zake vrijheid van drukpers is niet overgenomen.
B: ten aanzien van het orgaan dat geroepen zal worden revolutionnaire leden van vertegenwoordigende lichamen van het lidmaatschap vervallen te verklaren, stelt de regeering een andere regeling voor.
C: het maximum pensioen van oud-leden der Tweede Kamer wordt niet *f* 2400 maar *f* 2800.

Inkomen der kroon. — Het jaarlijksche inkomen van den koning of koningin wordt verlaagd van *f* 1.200.000 tot *f* 1.000.000. De gemaal der koningin, alsmede de gemaal eener prinses, vermoedelijk troonopvolgster, geniet een inkomen van *f* 200.000.
De mogelijkheid wordt geopend deze bedragen te wijzigen bij een wet, die met een gequalificeerde meerderheid moet worden aangenomen.

Vergoeding Tweede Kamer. — De schadeloosstelling voor de leden der Tweede Kamer wordt verlaagd van *f* 5000 tot *f* 4000 per jaar. Pensioen: *f* 120 's jaars voor elk jaar (thans *f* 150) tot een maximum van *f* 2800 (thans *f* 3000). De commissie-De Wilde stelde voor *f* 2400.
Ook hier wordt de mogelijkheid van wijziging bij een wet, met gequalificeerde meerderheid, geschapen.
De jaarlijksche toelage van den voorzitter der Kamer wordt verlaagd van *f* 10.000 tot *f* 8000.

Ministers zonder portefeuille. — De Koning kan ministers benoemen, die niet belast zijn met de leiding van een departement.

Kiesrecht. — De evenredige vertegenwoordiging wordt gehandhaafd, echter „binnen door de wet te stellen grenzen".

Revolutionnaire leden. — Tweede-Kamerleden die een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing van onwettige middelen, kunnen door de Tweede Kamer van hun lidmaatschap vervallen worden verklaard. Voor zulk een besluit is een gequalificeerde meerderheid noodig.
Voor Eerste Kamer, Prov. Staten en gemeenteraden wordt een gelijke regeling voorgesteld, met dien verstande, dat van een vervallenverklaring door den Raad beroep op Ged. Staten zal openstaan.
De commissie-De Wilde stelde voor deze vervallenverklaringen door den Raad van State te doen geschieden.

Kamers voor bedrijfsleven. — De wet kan voor bepaalde beroepen en bedrijven en groepen daarvan, alsmede voor het beroeps- en bedrijfsleven in het algemeen, lichamen instellen ten einde regelend op te treden.

Andere artikelen. — O.m. wordt voorgesteld den naam van het deel van het Koninkrijk dat de eilanden van West-Indië omvat, te veranderen in Nederlandsche Antillen.
Op het beginsel van de parlementaire onschendbaarheid is een uitzondering gemaakt ter zake van opruiing of schending van geheimen.
In haar toelichting bij de voorstellen tot Grondwetsherziening merkt de regeering op, dat zij zich met de positieve voorstellen, waartoe de commissie-De Wilde is gekomen, in het algemeen vereenigen kan.

Vrijheid van Drukpers. — Wat de vrijheid van de drukpers aangaat, heeft de Staatscommissie voorgesteld, aan artikel 7 der Grondwet een lid toe te voegen, luidende: „De wet kan regels stellen, volgens welke een bepaalde uitgave wegens nader bij de wet te omschrijven grove inbreuk op de openbare orde tijdelijk kan worden verboden."
Na ampele overweging heeft de regeering gemeend, het voorstel der Staatscommissie niet te moeten overnemen.
Zij is tot deze conclusie geleid uit overweging, dat het vraagstuk van de vrijheid van de pers een sterk politieken inslag heeft, waarover, zooals reeds tot uitdrukking is gekomen, in breede kringen verschillend wordt gedacht. Het scheen haar niet wenschelijk, vooral in de huidige tijdsomstandigheden nu slechts door samenwerking van alle nationale krachten de moeilijkheden kunnen worden overwonnen, een politiek vraagstuk van dezen aard op te werpen.

GRONDWET

Inkomen der Kroon. — Paragraaf 2. In artikel 22 worden de volgende wijzigingen gebracht. In het eerste lid wordt in plaats van „*f* 1.200.000" gelezen: *f* 1.000.000. Het tweede lid vervalt.

Paragraaf 3. Het eerste lid van artikel 24 wordt gelezen: „de koning en de leden van het koninklijk huis, genoemd in de artikelen 26, 28 en 28a, zijn vrij van alle personeele lasten."

Paragraaf 4. Artikel 26 wordt gelezen: „de gemaal van eene regeerende koningin geniet uit 's rijks kas een jaarlijksch inkomen van *f* 200.000, hij blijft in het genot van dit inkomen na overlijden van de koningin, zoolang hij weduwnaar is en den staat van Nederlander behoudt. Een koningin geniet, na overlijden van den koning, uit 's rijks kas een jaarlijksch inkomen van *f* 200.000 gedurende haar weduwlijken staat."

Paragraaf 5. Artikel 28 wordt gelezen: „de Prins van Oranje geniet uit 's rijks kas een jaarlijksch inkomen van *f* 200.000, te rekenen van den tijd, dat hij den ouderdom van achttien jaren heeft vervuld. Dit inkomen wordt gebracht op *f* 400.000 na het aangaan van een huwelijk, waartoe bij de wet toestemming is verleend."

Paragraaf 6. Na artikel 28 worden twee artikelen ingevoegd, luidende:

ART. 28a. De dochter des konings, die de vermoedelijke erfgenaam is van de kroon, geniet uit 's rijks kas een jaarlijksch inkomen van *f* 200.000, te rekenen van den tijd, dat zij den ouderdom van achttien jaren heeft vervuld.
Indien zij een huwelijk aangaat, waartoe bij de wet toestemming is verleend, geniet haar gemaal uit 's rijks kas eveneens een jaarlijksch inkomen van *f* 200.000, hij blijft in het genot van dit inkomen na overlijden van de prinses, zoolang hij weduwnaar is en den staat van Nederlander behoudt.
Na het overlijden van haar gemaal geniet de prinses, zoolang zij ongehuwd blijft, een jaarlijksch inkomen van *f* 400.000.
De inkomens, bedoeld in dit artikel, blijven bestaan, ingeval later een prins van Oranje geboren wordt.

ART. 28b. De bedragen, vastgesteld in deze afdeeling, kunnen worden gewijzigd bij eene wet.
De Kamers der Staten-Generaal kunnen het ontwerp eener zoodanige wet niet aannemen dan met de stemmen van twee derden van het aantal leden, waaruit elk der Kamers bestaat.
In de Memorie van Toelichting op dit wetsontwerp wijst de regeering er op, dat, indien wijziging van het grondwettelijk bedrag van het jaarlijksche inkomen der kroon wenschelijk is, het geheele stroeve apparaat van een grondwetherziening in werking moet worden gesteld. Hierin ligt een bezwaar dat gevoeld wordt bij sterke stijging of daling van de koopkracht van het geld.
De regeling van het inkomen van den prins-gemaal, weduwnaar geworden, is, behoudens de vermindering van het bedrag, gelijk aan dat in de bestaande grondwet (art. 26) toegekend aan de koningin-weduwe.
Het eerste lid wijkt in zoover af van het voorstel van de staatscommissie, dat de prins-gemaal, weduwnaar geworden, het hem toegedacht inkomen slechts zal behouden zoolang de band, die hem verbindt met het land, niet geheel verbroken wordt.
Artikel 28b: Opdat de gequalificeerde meerderheid van twee derden volledig tot haar recht kome, is, anders dan in artikel 198, bepaald, dat de hier bedoelde wet in elke der Kamers slechts kan worden aangenomen met een meerderheid van twee derden van het aantal leden, waaruit de Kamer bestaat, namelijk respectievelijk honderd en vijftig leden. In afwijking van de redactie der staatscommissie, welke als een imperatief zou kunnen worden opgevat, is meer aansluiting gezocht bij de terminologie van artikel 198

Vergoeding Kamerleden. — De regeering heeft zich ten aanzien van het bedrag der schadeloosstelling van leden der Tweede Kamer aangesloten bij het advies van de Staatscommissie, hoewel zij gewicht niet kan ontzeggen aan de argumenten, door de leden Van den Bergh, Van der Heijden en Kranenburg aangevoerd in hun afzonderlijke nota, om het bedrag van de schadeloosstelling te bepalen op *f* 4500.

Zij heeft een schadeloosstelling van *f* 4000 in haar voorstellen aanvaard, omdat zij zich vleit met de verwachting, dat de burgerzin in ons volk nog groot genoeg is, dat niet dan in uiterste noodzaak personen, wegens hun bekwaamheid aangezocht, zich niet beschikbaar zullen stellen met het oog op het bedrag der schadeloosstelling.
Dat het lage bedrag zal leiden tot cumulatie van functies, acht de regeering geen ernstig bezwaar, mits de cumulatie binnen redelijke grenzen beperkt blijft.

GRONDWET

De regeering is van oordeel, dat het bedrag in de Grondwet moet blijven worden vastgelegd, maar dat wijziging zal moeten kunnen plaats hebben, zonder ontbinding van de beide Kamers der Staten-Generaal, bij een wet, die in elke de Kamers met een gequalificeerde meerderheid van twee derden van het aantal leden dier Kamer wordt aangenomen.
Het pensioen van de leden der Tweede Kamer behoort de verlaging van de schadeloosstelling te volgen. Het jaarlijksche pensioen ware van *f* 150 per jaar te verlagen tot *f* 120 en het maximum van *f* 3000 tot *f* 2800.
De Staatscommissie had voorgesteld, het maximum pensioen te stellen op *f* 2400. De regeering heeft gemeend dit bedrag te moeten verhoogen tot *f* 2800; door deze wijziging zal het pensioen der Kamerleden, evenals zulks ten aanzien van de wedden der ambtenaren het geval is, in maximum 70 percent kunnen bedragen van hun schadeloosstelling.
Ook deze bedragen zullen kunnen worden gewijzigd bij een wet, aangenomen met een gequalificeerde meerderheid.
De jaarlijksche toelage van den voorzitter der Tweede Kamer behoort een overeenkomende verlaging te ondergaan. Zij bedraagt thans *f* 10.000 en zal voortaan op *f* 8000 gesteld worden.
Een lid, dat voor een bepaalden tijd van de beraadslagingen wordt uitgesloten, geniet gedurende den tijd van zijn uitsluiting geen schadeloosstelling. Hetzelfde geldt voor de vergoeding voor reiskosten.
Bij de behandeling van het ontwerp der cumulatiewet is de vraag gesteld, of niet een regeling behoorde te worden getroffen nopens de cumulatie van de wedde der ministers en hun pensioen als lid van een der kamers van de Staten-Generaal in dier voege, dat dit pensioen zou worden opgeschort gedurende het ministerschap.
De staatscommissie beantwoordde deze vraag bevestigend en nam een daartoe strekkende bepaling op in den tweeden volzin van het nieuw voorgestelde derde lid van artikel 90.
De regeering heeft echter gemeend, deze bepaling niet te moeten overnemen, uit overweging, dat het niet rationeel zou zijn, een minister zijn pensioen als gewezen kamerlid te onthouden, zoolang deze pensioenen bij het aanvaarden van alle andere ambten onverkort worden uitgekeerd.
Ministers zonder portefeuille. — Voorgesteld wordt het opschrift van de zevende afdeeling van het tweede hoofdstuk te lezen als volgt:
„van den Raad van State, de ministers en de vaste colleges van advies en bijstand."
In artikel 77 worden de volgende wijzigingen gebracht:
Het eerste en tweede lid worden vervangen door de volgende drie leden:

De koning stelt ministerieele departementen in.
Hij benoemt ministers en ontslaat hen naar welgevallen. Hij kan ministers benoemen, die niet belast zijn met de leiding van een ministerieel departement.
De ministers zorgen voor de uitvoering der Grondwet en der andere wetten, voor zooverre die van de Kroon afhangt.
Het laatste lid wordt gelezen:
Alle koninklijke besluiten en beschikkingen worden door één of meer van de ministers mede-onderteekend.

Kiesrecht. — Ingediend is een wetsontwerp, waarbij voorgesteld wordt in de artikelen 82, 83, 128 en 143 de woorden „evenredige vertegenwoordiging" te vervangen door: „evenredige vertegenwoordiging binnen door de wet te stellen grenzen".
De voorgestelde wijziging beoogt den gewonen wetgever iets meer armslag te geven bij de uitwerking van het evenredig kiesrecht, in dien zin, dat hij niet verplicht zal zijn de wiskundige evenredigheid zoo dicht mogelijk te benaderen.

Revolutionnaire leden. — Artikel 86 wordt gewijzigd in dier voege, dat leden der Tweede Kamer tusschentijds door de Tweede Kamer van hun lidmaatschap vervallen worden verklaard, indien zij een streven tot uitdrukking brengen, gericht op verandering van de bestaande rechtsorde met toepassing of bevordering van onwettige middelen.
Een voorstel tot vervallenverklaring kan niet worden aangenomen dan met de stemmen van twee derden van het aantal leden, waaruit de Kamer bestaat.
De wet regelt de rechtspleging en de gevolgen van vervallenverklaring; de gevolgen kunnen mede het lidmaatschap betreffen van de andere vertegenwoordigende lichamen, in de Grondwet genoemd. De plaats van het vervallen verklaarde lid blijft gedurende de loopende periode onbezet.
Voor de leden der Eerste Kamer wordt een gelijke regeling voorgesteld, evenals voor Prov. Staten en gemeenteraden. Het besluit tot vervallenverklaring moet ook hier worden genomen met twee derden van het aantal leden waaruit de Staten of de Raad bestaan. Van de beslissing van den Raad staat beroep open op Gedeputeerde Staten. De wet geeft regels omtrent dit beroep en omtrent de macht des konings om de uitspraken van Ged. Staten, die met de wet strijdig zijn, te schorsen en te vernietigen.
Ten aanzien van de aanwijzing van de afdeeling voor de geschillen van bestuur van den Raad van State als orgaan, dat de vervallenverklaring van het lidmaatschap zou moeten uitspreken, is de regeering van oordeel, dat het meer in overeenstemming met het karakter van een volksrepresentatie is, de vervallenverklaring te leggen in handen van het betreffend vertegenwoordigende lichaam zelf. Ten einde echter alle misbruik te vermijden, wordt een beslissing van het betreffende lichaam gebonden aan een gequalificeerde meerderheid.

Kamers voor bedrijfsleven. — Na het vierde hoofdstuk wordt ingevoegd een vierde hoofdstuk a, luidende: van openbare lichamen voor beroep en bedrijf.
Een nieuw artikel 149a bepaalt, dat de wet voor bepaalde beroepen en bedrijven en groepen daarvan, alsmede voor het beroeps- en bedrijfsleven in het algemeen, lichamen kan instellen, ten einde regelend op te treden.
De samenstelling, inrichting en bevoegdheid van deze lichamen worden door de wet geregeld.
De wet kan aan deze lichamen verordenende bevoegdheid geven.
De besluiten van deze lichamen, die met de wet of het algemeen belang strijdig zijn, kunnen worden geschorst en vernietigd volgens regels, bij de wet te stellen. De wet kan bepaalde besluiten dezer lichamen aan goedkeuring onderwerpen, volgens door haar te stellen regels.
De regeering kan zich met de door de commissie in deze voorgestelde oplossing alleszins vereenigen, zonder daarmede intusschen een oordeel uit te spreken

met betrekking tot de bezwaren, door de commissie aangevoerd tegen het aanvankelijk gerezen denkbeeld aan de beide Kamers der Staten-Generaal een derde Kamer toe te voegen tot vertegenwoordiging van het bedrijfsleven en tot overneming van een deel van de taak van de bestaande Kamers.
De regeering meent van dit denkbeeld te eerder te kunnen afzien, waar het door de commissie voorgestelde artikel 149a, naast lichamen voor bepaalde beroepen en bedrijven, of groepen van beroepen en bedrijven, uitdrukkelijk de mogelijkheid opent van een lichaam voor het beroeps- en bedrijfsleven in het algemeen.
De verhouding van het aldus te vormen algemeene lichaam tot de bestaande Kamers der Staten-Generaal zal bij de wet, met volledige handhaving uiteraard van de bepalingen van het derde hoofdstuk van de Grondwet, nader kunnen worden geregeld en zal bij veranderde verhoudingen ook later kunnen worden gewijzigd. **(Vor. ber. Grondwet 2390 B.; Voorst. Staatscomm. 2341 A.; Tw. Kamer 2401 G.)**

6 AUGUSTUS 1936

A. ENGELAND. — Credietverleening aan Sovjet-Rusland. —
In het Lagerhuis deelde minister Runciman mede, dat met Rusland een overeenkomst is gesloten, op grond waarvan aan de exporteurs een garantie voor exportcredieten wordt verleend voor door Russische importorganisaties gedane bestellingen en wel een bedrag van £ 10 millioen, uit te voeren van in Engeland geproduceerde producten.
Deze Russische bestellingen moeten gedaan worden tusschen den huidigen datum en 30 September 1937. Rusland heeft verklaard inderdaad voor £ 10.000.000 te zullen bestellen. Oorlogsmateriaal zal in deze bestellingen niet zijn inbegrepen.
Het departement voor Exportcredietgaranties heeft toegestaan dat overeenkomsten zullen worden gesloten op grond waarvan Rusland in staat zal zijn alle orders contant te voldoen.
Van tijd tot tijd zal Rusland 5½% 5-jarige notes uitgeven. Het departement voor Exportcredietgaranties zal hoofdsom en interest dezer notes garandeeren.
De notes zullen worden verkocht en het provenu zal worden gestort op een speciale rekening van den Russischen handelsvertegenwoordiger bij een Engelsche bank.
Het tegoed op deze rekening zal alleen worden aangewend voor betaling van goederen, welke op grond van bovengenoemde overeenkomst zijn besteld. (Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 5 K.)

B. NEDERLAND. — Prof. dr. J. van Ginneken S. J. onderscheiden. —
De Fransche Academie voor Koloniale Wetenschappen heeft prof. dr. J. van Ginneken S. J., hoogleeraar aan de R.K. Universiteit te Nijmegen, benoemd tot buitenlandsch eerelid.
Door den Franschen gezant aan het Nederlandsche hof, baron De Vitrolles, is hem de prachtig uitgevoerde eere-medaille aangeboden. Deze onderscheiding is den hoogleeraar verleend vanwege zijn buitengewone verdienste op het gebied der algemeene taalwetenschappen en door toepassing op de talen der inboorlingen van Azië en Afrika. (De Maasbode)

C. DE BRITSCHE GROENLAND-EXPEDITIE. — Programma volledig uitgevoerd. —
Na negen maanden is eindelijk weer bericht ontvangen van de Britsche Groenland-expeditie onder leiding van L. R. Wager. De expeditie verliet Aberdeen op 4 Juli 1935 aan boord van Shackleton's oude schip „Quest", en meldde verleden zomer nog, dat zij er in geslaagd was den hoogsten berg van de hoogste bergketen in Groenland, genaamd Watkins Range, te beklimmen. De heer Courtauld, die deel nam aan dien tocht, keerde vervolgens met de „Quest" naar Engeland terug. De andere leden van de expeditie — vijf mannen en twee vrouwen — bleven den winter over in het Noordpoolgebied. Zij hebben thans per radio gemeld: Wegens het buitengewoon zachte weer kon het Noorsche zeilschip „Saeles" ons kamp op 29 Juli bereiken, dat is drie weken eerder dan wij verwacht hadden. Door de radio van dit schip kunnen wij thans voor het eerst na elf maanden van ons laten hooren.
Alle leden van de expeditie, en 15 Eskimo's, waarvan er één pas geboren, zijn wel. De expeditie heeft haar programma van geologischen en botanischen arbeid volledig kunnen uitvoeren. Zij heeft twee wegen ontdekt door de bergketens naar de binnenlandsche ijsvlakte, en er zijn twee sledetochten gemaakt van elk 400 mijl. Tijdens den winter hadden wij merkwaardig genoeg haast geen stormweer, en wij waren in staat in December en Januari, terwijl de zon onder den horizon bleef, sledetochten te maken.
(Alg. Handelsblad - Times)

D. CURAÇAO. — Het drankvraagstuk. —
Door den Gouverneur van Curaçao is op 6 Juni een permanente commissie geïnstalleerd tot bestrijding van het drankmisbruik op Curaçao. Deze commissie zal vooral haar werk toegewezen krijgen op gebied der volksgezondheid en het schoolwezen.
Op 22 September 1934 is op Curaçao een commissie ingesteld aan wie de vraag werd voorgelegd of het noodig was de drankbestrijding op Curaçao te organiseeren.
De eindconclusies van deze commissie waren:
Van een noodtoestand was er geen sprake.
Een actie voor drankverbod werd afgeraden, hoewel men niet stond ten ongunste van de geheelonthouding. Individueel kon men wel eens spreken van een overmatig gebruik, echter niet van een chronisch volkseuvel.
Op feestpartijen kan men zich wel eens te buiten gaan. De commissie was verder van meening, dat men op de goede weg was door het optreden tegen openbare dronkenschap, met de beperking der vergunningen, met de bevordering van de sport en het onderricht op de scholen; alleen voor de scholen zou men nog willen aandringen op meer voorlichting van de zijde van de Inspectie van Onderwijs.
Als gevolg van deze conclusies is door den Gouverneur deze permanente commissie geïnstalleerd, waarin zitting zullen hebben de Inspecteur van het Onderwijs, Dr. Harts, de heer J. H. P. Schrils, Frater Radulfus, Frater Arnoud en de Adjudant van het Leger des Heils Beunders. (Amigoe di Curaçao)

E. ENGELAND. — Scheepvaart. - Een Zusterschip der Queen Mary. —
De Engelsche regeering verleende op 30 Juli 1936 subsidie voor den bouw van een zusterschip der Queen Mary. (Daily Mail) **(V. b. Queen Mary 2318 E.)**

F. VOLKENBOND. — Probleem der Assyriërs. —
In de vergadering van den Volkenbondsraad van begin Juli is o.a. ook over het probleem der Assyriërs gesproken.
Het is nu bijna 3 jaar geleden, dat de Volkenbondsraad naar aanleiding van de bloedige onlusten, die in Irak tegen de Assyriërs uitbraken, een commissie onder voorzitterschap van den Spaanschen gedelegeerde Lopez Olivan met de taak belastte een nieuwe verblijfplaats voor de Assyriërs te zoeken.
Eerst hoopte men in Afrika, aan de Goudkust, vervolgens in Zuid-Amerika de gewenschte condities te zullen vinden. Na een onderzoek ter plaatse liepen evenwel beide streken op een teleurstelling uit.
In Juli 1935 heeft toen de Fransche regeering het edelmoedige voorstel gedaan een gedeelte van Syrië, de vallei van de Ghab, voor de Assyriërs open te stellen. Hierbij deden zich wel groote materieele en politieke moeilijkheden voor doch zij schenen niet onoverkomelijk te zullen zijn. De Raad nam dus dankbaar het aanbod van de Fransche regeering aan en onmiddellijk werd met de uitwerking van plannen begonnen. De financieele bijdragen voor Engeland, Frankrijk en Irak en van den Volkenbond werden vastgesteld. Daarna ontbraken nog een anderhalf millioen gulden, waarvoor een beroep op de weldadigheidsinstellingen werd gedaan. Een Raad van Beheer werd benoemd, die ter plaatse alle administratieve problemen zou regelen. Ook werd een onderzoek ingesteld onder de Assyriërs in Irak om nauwkeurig te weten hoeveel van hen werkelijk het land wenschten te verlaten. Hieruit bleek, dat er ruim 14.000 vertrekken wilden, 7350 nog weifelden en slechts 59 er de voorkeur aan gaven in Irak te blijven. Intusschen waren reeds tegen eind 1935 bijna 6000 Assyriërs naar de hoogvlakte van de Khaboer in Syrië vertrokken.
Toen de Raad van Beheer evenwel bezit wilde nemen van de 8500 hectaren terrein in de vallei van de Ghab bleken deze niet meer beschikbaar te zijn. De Assyriërs zouden volgens het vastgestelde plan reeds in de lente van dit jaar naar Syrië verhuizen. In April bleek, dat op niet meer dan 360 hectaren terrein gerekend kon worden. De verhuizing moest dus uitgesteld worden.

Niettegenstaande al deze materieele moeilijkheden, hielden Raad van Beheer en de Raadscommissie vol. Totdat de Raadscommissie op 25 Juni van dit jaar kennis nam van een brief van de Fransche regeering, die het geheele plan in duigen deed vallen. Hierin toch wijst de Fransche regeering op de mogelijke botsingen, die tusschen de christelijke Assyriërs en de Arabieren zouden kunnen ontstaan, gezien den geestesgesteldheid die in de geheele Arabische wereld heerscht. Verder wijst de Fransche regeering er op, dat zij gedwongen is sneller dan zij aanvankelijk gedacht had, het mandaat over Syrië op te geven. Men zal zich herinneren, dat de mandatencommissie van den Volkenbond gedurende haar laatste zitting verschillende petities heeft ontvangen van Assyriërs, die smeekten dat het mandaat over Syrië niet spoedig opgeheven zou worden. Zij vreesden natuurlijk voor herhalingen van het bloedbad, dat zij na de opheffing van het mandaat over Irak ondergaan hebben. Ook de Fransche regeering vreesde daar blijkbaar voor en de Raadscommissie heeft het dan ook raadzaam geacht om den Volkenbondsraad voor te stellen het plan voor de huisvesting van de Assyriërs maar op te geven en het geheele probleem opnieuw te onderzoeken. De Raad heeft zich bij deze zienswijze aangesloten en op voorstel van den Spaanschen rapporteur een resolutie aangenomen, waarbij de Raadscommissie wordt uitgenoodigd haar taak voort te zetten en waarbij eenerzijds de regeering van Irak herinnerd wordt aan de verklaring die zij heeft afgelegd ten opzichte van de verzekering van de veiligheid van de Assyriërs totdat zij het land kunnen verlaten en anderzijds den Assyriërs op hun plicht gewezen wordt niets te doen, dat klachten zou kunnen uitlokken.
De Raadscommissie moet dus weer van voren af aan beginnen!
(De Standaard)

(Vorig bericht blz. 969 C.)

7 AUGUSTUS 1936

A. **GRIEKENLAND. — Dictatuur van Metaxas. —** De voorzorgsmaatregelen, welke de Grieksche regeering op 4 Augustus '36 reeds had genomen, in verband met de afkondiging eener algemeene staking door de linksche vakbonden, heeft zij op 5 Augustus nog belangrijk moeten verscherpen.

In haar proclamatie aan het volk rechtvaardigt de regeering de afkondiging van den staat van beleg in het geheele land en de ontbinding van het parlement. Zij wijst op de duidelijke onmacht van het huidige parlement om de belangen des lands op behoorlijke wijze te behartigen en op het gevaar van de communistische propaganda, die tegen een ordelijk bewind is gericht. De proclamatie, die door den minister-president is onderteekend, besluit met de mededeeling, dat na de consolidatie van een sociaal regime onder het oppertoezicht van den koning, gearbeid zal worden voor de geheele Grieksche gemeenschap en vooral voor de behoeftige klassen.
Deze maatregelen, welke de Grieksche premier Metaxas heeft genomen, zijn met de volledige goedkeuring van koning George.
De algemeene staking is begonnen. Alle communistische afgevaardigden zijn gearresteerd, zoomede eenige linksche afgevaardigden, die met de communisten samenwerkten.
De telefoon- en telegraafverbindingen zijn verbroken.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Metaxas 2260 B.; Parlement 2202 B.)**

B. **BRAZILIE. — Handelsverdrag met Nederland opgezegd. —**
Van Hr. Ms. gezant te Rio de Janeiro is telegrafisch bericht ontvangen, dat de Braziliaansche regeering op 31 Juli '36 de voorloopige handelsovereenkomst met Nederland d.d. 16 September 1931 heeft opgezegd. Onderhandelingen zijn gaande zoowel over een nieuwe overeenkomst alsook over de behandeling van den wederzijdschen invoer hangende deze onderhandelingen. (Med.: Hr. Ms. Gezant te Rio de Janeiro)
(Vor. ber. Brazilië 2111 G.; Nederland 2401 B.)

C. **GRIEKENLAND. — In- en uitvoer. —**
Volgens de statistieken ziet de lijst van den Griekschen handel op het buitenland, uitgedrukt in millioenen drachmen, er als volgt uit:

	invoer	uitvoer	saldo
1931	8.763	4.203	4.560
1932	7.870	4.757	3.113
1933	8.743	5.141	3.602
1934	8.792	5.475	3.317
1935	10.681	7.101	3.580

(L'Indépendant de Salonique 30-7-36)

D. **EGYPTE. — Militaire clausules en de kwestie der Capitulaties met Engeland. —**
Nopens de overeenkomst, die bij de Britsch-Egyptische besprekingen getroffen is inzake de militaire clausules, worden de volgende bijzonderheden gemeld. Het Britsche effectief in Egypte zal niet meer bedragen dan 10.000 man, welke geconcentreerd zullen liggen in de Kanaalzone voor den tijd van 20 jaar. Daarna zal de Britsche troepenmacht uit Egypte worden teruggetrokken. Indien het Egyptische leger sterk genoeg wordt geacht om het grondgebied te beschermen. Indien verschil van meening bestaat zal de Volkenbond beslissen.
Verder zullen vliegvelden nabij Suez en Moascar die bij Heliopolis en Aboekir vervangen. Ter zelfder tijd zullen de Britsche troepen Caïro en Aboekir verlaten. In vredestijd zal geen enkele Egyptische haven dienen voor vlootbasis aan de Britsche vloot. In tijd van oorlog kunnen Britsche oorlogsbodems in overleg met de Egyptische regeering gebruik maken van de Egyptische havens. Ten slotte zal Egypte het effectief van zijn legermacht kunnen versterken zonder Engeland te raadplegen.
Verder hebben de Britsche gedelegeerden zich accoord verklaard met de opheffing der financieele en gerechtelijke capitulaties. De kwestie van de afschaffing der gemengde rechtbanken wordt echter nog aangehouden.
De Britsche elementen in het Egyptische politiekorps zullen binnen 5 jaar worden afgevoerd.
(Gazette Egyptienne)

E. **NEDERLAND. — Recapitulatie der Clearingovereenkomsten sinds 1932. —**
Dec. 1932: Verrekeningsovereenkomst met Duitschland later omgezet in het Clearingverdrag van 5 December 1934. — Juni 1936 nieuwe transferovereenkomst.
Clearingovereenkomst met Argentinië.

1 Juni 1934: Clearingovereenkomst met Chili.
In Juni 1934 is de invoer van graan uit Hongarije, Roemenië, Polen, Zuid-Slavië en Bulgarije voortaan slechts toegestaan indien deze invoer in compensatie geschiedt.

23 Sept. 1934: Clearingverdrag met Turkije, in principe gelijk aan dat met Chili. De Centrale Bank van Turkije mag over 30% van de in Nederland gestorte bedragen vrij beschikken. De verhouding tusschen den Turkschen export naar Nederland en den Nederlandschen uitvoer naar Turkije is in verband daarmede gefixeerd op 10 : 70.

10 Febr. 1935: Clearingverdrag met Roemenië.

29 Juli 1935: Clearingovereenkomst met Italië.

27 Augustus 1935: Compensatie- en clearingovereenkomst met Bulgarije.

12 October 1935: Deviezenovereenkomst met Estland.

De Nederlandsche clearingwet van 25 Juli 1932 is ingetrokken en vervangen door een nieuwe clearingwet van 14 November 1934, bij K. B. van 12 Dec. 1934 met ingang van 19 Dec. d.a.v. in werking gesteld. Bij min. Besl. van 2 Mei 1935 („Besluit Intern. Betalingsverkeer Nederland 1935") zijn nadere voorschriften gegeven nopens de betaling van goederen van oorsprong of herkomstig uit landen, met welke een clearingverdrag is gesloten.
(Banknummer Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Duitschland 2369 A.; Chili 2369 A.; Roemenië 1683 I.; Bulgarije 2369 A.; Turkije 2369 A.; Italië 2369 A.; Clearingwet 1566 F.)

8 AUGUSTUS 1936

A. WIELERSPORT. — Tour de France. —
De einduitslag van den 30sten „Tour de France" luidt als volgt:
1. S. Maes (België) in 142 u. 47 m. 32s.; 2. A. Magne (Frankrijk) 143 u. 14 m. 27 s.; 3. Vervaecke (B.) in 143 u. 15 m. 25s.; 4. P. Clemens (Lux.) in 143 u. 30 m. 14 s.; 5. Mersch (Lux.) in 143 u. 40 m. 24 s.; 6. Canardo (Spanje) in 143 u. 50 m. 36 s.; 7. Clemens (Lux.) in 143 u. 58 m. 16 s.; 8. Amberg (Zwitserl.) in 144 u. 6 m. 45 s.; 9. Kint (B..) in 144 u. 9 m. 57 s.; 10 Level (indiv.) in 144 u. 15 m. 29 s.
Het klassement der Nederlanders, die voor het eerst in den „Tour" meereden, luidt: 15. Albert v. Schendel in 144 u. 39 m. 55 s.; 23. Middelkamp in 145 u. 4 m. 5 s.; 32. Antoon v. Schendel in 146 u. 0 m. 55 s.
Het landenklassement luidt: 1. België 430 u. 12 m. 54 s.; 2. Luxemburg—Spanje 431 u. 1 m. 14 s.; 3. Frankrijk 432 u. 32 m. 34 s.; 4. Nederland 435 u. 44 m. 15 s.; 5. Zwitserland 441 u. 20 m. 3 s.
Afgelegd zijn 4.442 kilometers in 21 étappes.
(L'Auto) **(Vorig bericht blz. 1891 B.)**

B. GEESTELIJK LEVEN. — Internationaal Vrijzinnig Christendom. —
Op de internationale theologenconferentie te Arnhem vanwege het Intern. Verbond voor Vrijz. Christendom en Geloofsvrijheid, heeft dr. Mac Lachlan een overzicht gegeven van het vrijz. protestantisme in Engeland, en de situatie van vroeger met die van het heden, de tegenwoordige probleemstelling, vergeleken; dr. W. Schubring, de geschiedenis van het vrijz. protestantisme in Duitschland behandelend, wees de wortelen der beweging aan zoowel in de Reformatie als in de Aufklärung en in het Duitsche idealisme.
In de avondzitting van 28 Juli '36 sprak dr. H. Faber uit Velsen over de vraag, waarvoor het vrijzinnig christendom in het heden strijdt. Spr. deelde mede, dat de groote wereldconferentie, die in 1937 te Oxford gehouden wordt, tot thema zal hebben de stelling, dat de wereld het vrijzinnig christendom noodig heeft; de besprekingen van nu willen in het licht van het komende congres de boodschap van het vrijzinnige christendom tot de wereld behandelen.
Dat de vraag naar zulk een boodschap telkens weer in vele landen opduikt, is wel een overtuigend bewijs voor den ernstigen wil en sterke begeerte naar de vernieuwing, verdieping en versterking van het geestelijk bezit, dat het vrijzinnig christendom bewaart. Het is echter verre van licht om een duidelijke boodschap te poneeren en te formuleeren, omdat thans vaak heel sterk een linker en rechter vleugel aan den dag treedt.
De oplossing van dit moeilijke probleem en de vervulling dezer opgave kan gevonden worden: a. wanneer men het vrijzinnig christendom ziet als een arbeidsgemeenschap, die strijdt voor de vrijheid op het gebied van het kerkelijk leven; b. wanneer men het daarnaast ook als een eigen apart type van christendom en daarom ook als een geloofsgemeenschap zien wil.
In plaats van „daarnaast" gaf spr. in het laatste geval verre de voorkeur aan het „daarboven". Volgens spreker behoort het vrijzinnig christendom allereerst een geloofsgemeenschap te zijn, en wel een evangelisch humanistische geloofsgemeenschap.
Uit dit grondbeginsel vloeien weer nieuwe taken voort. Als taken voor het heden schilderde spr. vernieuwde bijbelwaardeering, medewerking aan de oecumenische beweging, verdediging der democratie en van het internationale recht. Dit zijn enkele elementen die vruchtdragend kunnen zijn voor de vestiging en zegenrijke werking van een constructief vrijzinnig christendom. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Vrijz. Protestantisme 2088 G.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Maatregelen tot verkrijgen van juiste Economische Statistieken.
Ingediend is een wetsvoorstel waarin maatregelen worden voorgesteld tot het verkrijgen van juiste economische statistieken.
Ter toelichting merkt de regeering het volgende op:
De voornaamste aangebrachte wijzigingen zijn een, met het oog op de uitbreiding der bevoegdheden, ingevoegde uitbreiding der garanties, teneinde te voorkomen, dat gegevens ingevolge de wet verzameld, op zoodanige wijze openbaar gemaakt worden, dat daaruit opgaven en inlichtingen over afzonderlijke personen, ondernemingen of instellingen zouden kunnen blijken.
Voorts is, met het oog op het te respecteeren bankgeheim, de tusschenkomst van de Nederlandsche Bank ingevoegd, waar het betreft het verzamelen van gegevens, welke liggen op het gebied van het Nederlandsche bankwezen.
Gelijk ook bij de productie-statistiek tot dusver steeds is geschied, is het de bedoeling, dat in de daartoe leidende gevallen de wettelijke verplichting niet zal worden opgelegd, dan nadat organisaties van belanghebbenden zullen zijn gehoord.
Artikel 5 verschaft aan elken belanghebbende afzonderlijk de zekerheid, dat gegevens, van hem afkomstig, niet zonder zijn toestemming worden openbaar gemaakt in een vorm, waaruit kan blijken, op wien die gegevens betrekking hebben.
(Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2402 A.)

D. ZUID-AFRIKA. — Een land zonder crisis. —
Een land, dat geen crisis kent, mag een bevoorrecht land genoemd worden. Zulk een land is Zuid-Afrika. De Nederlandsche gezant te Pretoria, mr. H. A. Lorentz, die op het oogenblik met verlof hier te lande vertoeft, zeide tot den correspondent van de Telegraaf: „Economisch staat Zuid-Afrika er zeer goed voor. Het heeft niet alleen sluitende begrootingen, maar men werkt er zelfs jaarlijks met een overschot".
Een van de oorzaken van dezen gunstigen toestand is, dat de goudindustrie een hausse-periode beleeft. Er worden zeer goede prijzen voor het goud gemaakt, mede in verband met den koers van het pond sterling. Het gevolg hiervan is geweest, zoo vertelde mr. Lorentz, dat ook de kleinere goudmijnen, die langen tijd wegens haar geringe capaciteit hadden stilgelegen, het werk hebben kunnen hervatten. Deze hausseperiode viel juist samen met het intreden van de wereldcrisis, zoodat Zuid-Afrika het merkwaardige beeld biedt, dat de voorspoed er toeneemt, terwijl andere landen nog volop met economische moeilijkheden te kampen hebben.
Naar Nederland voert Zuid-Afrika o.m. uit: wol, maïs, huiden, diamanten, looistoffen enz. De invoer uit Nederland bedroeg in 1935 £ 820.987, de uitvoer naar Nederland in ditzelfde jaar £ 876.862 of bijna £ 150.000 meer dan het vorige jaar.
Hoe geweldig Zuid-Afrika's export naar de verschillende werelddeelen is toegenomen, bewijst dit staatje:

(In duizenden £)	1910/14	Thans
Boter	2	123
Kaas	19	48
Eieren	7	200
Versche vruchten	56	2000
Vleesch	8	300
Wijn	11	164
Wol	4500	9000
Diamant	8,5	1000

De uitvoer van struisveeren is sedert 1914 teruggeloopen, natuurlijk alleen als gevolg van de gewijzigde damesmode, welke deze hoedversiering niet meer

kent. Heel wat houders van struisvogelfarms hebben hierdoor zware verliezen geleden.
De handel met Ned.-Indië is de laatste jaren zeer ten gunste beïnvloed door de opening van de nieuwe stoomvaartlijn der K.P.M. van Ned.-Indië naar Zuid-Afrika. Voornamelijk thee, olie en cocosolie worden uit Ned.-Indië ingevoerd. Zeer energiek heeft de K. P. M. de exploitatie dezer nieuwe lijn, die zoowel voor ons Indië als voor de Zuid-Afrikaansche Unie van zeer groot belang is, aangevat. Een moeilijkheid is vaak het krijgen van retourvracht. (Telegraaf)
(Vor. ber. Econom. Toestand 2196 G.)

9 AUGUSTUS 1936

A. NEDERL. OOST-INDIE. — De Postspaarbank in 1935. —

Het verslag der Postspaarbank in Ned.-Indië over 1935 deelt mede, dat het aantal spaarbankboekjes in omloop van 447.634 tot 454.824 steeg.
De terugbetalingen bedroegen ƒ 22.078.000 (20.500.000), de inlagen ƒ 22.287.000 (22.717.000); de inlagen van Europeanen stegen met ca. ƒ 94.000 (1.677.000), die van inlanders daalden met ƒ 26.000 (v. j. stijging ƒ 277.000), die van vreemde Oosterlingen stegen met ƒ 141.000 (263.000).
Opgemerkt wordt, dat ook de overbrenging der boekjes naar de Rijkspostspaarbank als terugbetaling zijn opgevoerd, evenals de bedragen, bestemd tot aankoop van obl. Ned.-Indië.
De inlagen bedroegen 31 December 1935 in totaal ƒ 35.714.316 (34.790.497), waarvan ƒ 22.980.807 (22.426.128) van Europeanen, ƒ 9.946.507 (9.773.657) van inlanders en ƒ 2.787.000 (2.590.711) van vreemde Oosterlingen. Gemiddeld bedroeg de iniage voor deze drie groepen resp. ƒ 205.11 (207.05), ƒ 32.99 (33.10) en ƒ 67.59 (66.29).
Het aantal z.g. „actieve" spaarbankboekjes van inlanders bedroeg 187.368, waarvan 3702 met minder dan ƒ 1 tegoed; 58.234 met ƒ 1 tot ƒ 2; 48.793 met ƒ 2 tot ƒ 5; 20.507 met ƒ 5 tot ƒ 10; 19.449 met ƒ 10 tot ƒ 25; 10.861 met ƒ 25 tot ƒ 50 en 8863 met ƒ 50 tot ƒ 100 tegoed; „slapende" boekjes waren in totaal 114.128 aan inlanders uitgereikt, waarvan 31.464 met minder dan ƒ 1 tegoed, 53.729 met ƒ 1 tot ƒ 2, 19.826 met ƒ 2 tot ƒ 5, 5776 met ƒ 5 tot ƒ 10 tegoed.
De beleggingen der Postspaarbank bestonden op 31 Dec. 1935 uit: Effecten ƒ 36.011.872; Leeningen der gemeenten en provincies op schuldbekentenis ƒ 1.641.257; Depôt Rijksschatkist ƒ 3.966.474; Prolongaties ƒ 132.550; Deposito's ƒ 1.3 millioen; Kas en bankiers ƒ 739.554; Vendu-papier ƒ 390.494; Terreinen en gebouwen ƒ 965.900. (Java Bode)

B. ALCOHOL. — Verbruik in Nederland en andere landen, sedert 1885. —

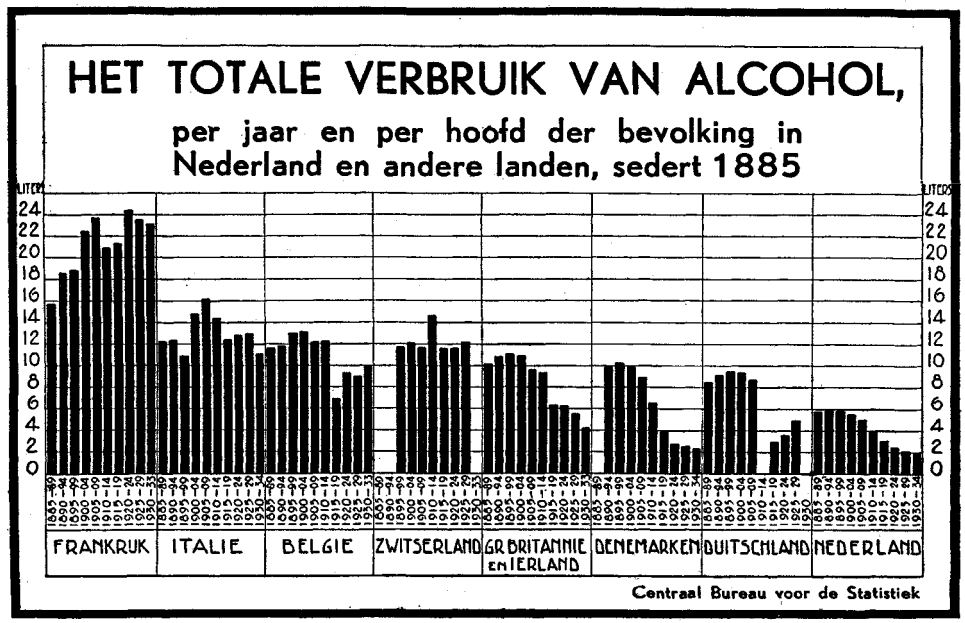

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Oskar Maurus Fontana — „Der Weg durch den Berg, ein Gotthard-Roman". (Zsolnay, Berlin/Wien, 1936)
Karl Springenschmid — „Saat in der Nacht, Bauernschicksal in Südtirol". (Das Bergland-Buch, Salzburg 1936) **(Vorig bericht 2399 D.)**

Engelsch: Elisabeth Goudge — „A City of Bells". (Duckworth, London 1936)
Arthur Stringer — „Tooloona, a novel of the North". (Eskimo girl.) (Methuen) **(Vor. ber. 2399 D.)**

Fransch: Stanislas Fumet — „Mission de Léon Bley". (Desclée de Brouwer & Co., Paris)
Ignace Legrand — „Héry". (Gallimard, Paris 1936) **(Vorig bericht 2399 D.)**

Italiaansch: C. Gattai — „La Pittura Fiorentina". (Atena, Florence) **(Vorig bericht 2399 D.)**

Nederlandsch: G. J. Kelk — „Een Kind van Uncle Sam". (Uitg. Bigot en Van Rossum)
Aar van de Werfhorst — „De Groote Stille Knecht". (Uitg. Arbeiderspers) **(Vorig bericht 2399 D.)**

Spaansch: Gomez Mereno — „Breve historia de la escultura española". (Misiones de Arte, Madrid 1935) (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2399 D.)**

D. GRIEKENLAND. — Kabinet-Metaxas. - Reorganisatie. —

De voornaamste portefeuilles van het nieuwe Grieksche ministerie zijn thans als volgt bezet:
Generaal Metaxas: minister-president, minister van Buitenl. Zaken, van Oorlog, van Marine en van Luchtvaart; Zavitzaninos: vice-president, minister van Financiën en van Economie; Skylakakis: minister van Binnenl. Zaken; Logothetis: minister v. Justitie. (Proia) **(Vor. ber. Kabinet 2260 B.)**

E. BELGIE. — Legercommissie voor nationalisatie der wapenindustrie. —

De uit militaire deskundigen en parlementsleden bestaande commissie voor de organisatie van België's verdediging heeft met algemeene stemmen een motie inzake nationalisatie der wapenindustrie aangenomen, waarin o.a. wordt gezegd: „De staat moet in het bezit zijn van een apparaat, dat hem in staat stelt zelf in zijn behoeften voor de nationale defensie te voorzien. Strenge contrôle moet worden geoefend op de niet-genationaliseerde particuliere fabricage van oorlogsmaterieel, met als doel: ten eerste de winst te beperken, en ten tweede toezicht te houden op den verkoop van dergelijke producten in binnen- en buitenland. In geval van oorlog moeten personeel en installaties van alle fabrieken, die oorlogsmaterieel vervaardigen, gerequireerd worden."
De commissie heeft haar werkprogram opgesteld, dat bepaalt, dat bij de behandeling der defensiepolitiek rekening gehouden zal worden met den aard der Belgische buitenlandsche politiek, de verdragsverplichtingen, de opvattingen der Vlamingen en

Walen, de spanning tusschen bepaalde staten als gevolg van tegengestelde politieke opvattingen enz.
Bij de beoordeeling van de moreele waarde van het leger zal rekening worden gehouden met het Vlaamsche standpunt inzake het taalgebruik. Andere punten van het program betreffen de technische organisatie, de bescherming der burgerlijke bevolking en de verdediging van de grensgebieden.
Ten aanzien van de buitenlandsche politiek, in verband met de defensie, is een motie aangenomen, welke zegt, dat de organisatie der verdediging uitsluitend gericht moet zijn tegen elke agressie, van welke zijde ook. Ook de schijn moet worden vermeden, dat de defensie tegen een bepaald land gericht is.
Er wordt herinnerd aan de verklaring van Van Zeeland van 11 Maart 1936, volgens welke het verdrag van Locarno een van de voornaamste elementen van het internationale statuut van België is en dat Frankrijk en België alleen daardoor zijn gebonden. (Handelsblad van Antwerpen)

(Vor. ber. Defensie 2275 B.)

10 AUGUSTUS 1936

A. **PORTUGAL. — Onlusten op Madeira. —**
De Portugeesche minister-president heeft aan de pers medegedeeld, dat uit de telegrammen van den civielen gouverneur van Funchal blijkt, dat op verscheidene plaatsen van het eiland Madeira onlusten zijn uitgebroken.
De reden der onlusten is ontevredenheid over het decreet tot reorganisatie van de zuivelbedrijven op het eiland. De openbare macht moest optreden met het gevolg dat enkele burgers werden gedood. De regeering besloot te breken met de gewoonte van straffeloosheid op den Archipel in dergelijke gevallen en zond twee oorlogsschepen met vliegtuigen en een compagnie jagers met mitrailleurs naar Funchal. Ook zullen enkele politiemannen naar Funchal vertrekken om een onderzoek in te stellen naar de aanstichters van deze beweging. Een krijgsraad zal de zaak berechten, doch de zittingen zullen niet te Funchal plaats hebben. (O Seculo)

(Vor. ber. Onlusten 1946 A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Van 3—10 Augustus 1936. —**
Een aanwijzing van de krachtsverhoudingen geven bij benadering de parlementsverkiezingen, die in Februari '36 zijn gehouden. Van de 473 Cortes-zetels verkregen toen:
Rechts: 148 of 31%.
Centrum: 62 of 13%.
Links: 263 of 56%.
De linkerzijde was op haar beurt weer als volgt onder te verdeelen:

Burgerlijke democraten	155 of 33%
Sociaal-democraten	94 of 20%
Communisten	14 of 3%

4 Augustus. — De officieren van de beide Duitsche oorlogsschepen, den kruiser „Deutschland" en den torpedojager „Luch", die op 3 Aug. '36 te Ceuta zijn aangekomen, hebben een bezoek gebracht aan generaal Franco in het paleis van den hoogen commissaris.
Dit bericht is in regeeringskringen met verontwaardiging ontvangen.

De „Ajax", „Venus", „Juno" en „Saturnus" van de Kon. Ned. Stoomboot Mij. hebben vele gevluchte Nederlanders aan boord.

2000 Rif-Kabylen zijn naar Malaga gezonden om de regeeringstroepen te bestrijden.

Infant Juan, derde zoon van ex-Koning Alfons XIII, werd op den weg naar Burgos aangehouden en over de grens gebracht. Hij wilde de monarchisten helpen.

5 Augustus. — Oud-premier Samper is te Valencia door de regeering gearresteerd.

Nederlandsche, Belgische, Noorsche en andere gezantschappen hebben zich in de grensplaats Irun, nabij de internationale brug, gevestigd.

6 Augustus. — Ten einde elk misverstand tusschen de verschillende arbeidersorganisaties te vermijden, is een nieuw Catalaansch kabinet gevormd, waarin geen socialisten meer zijn opgenomen en dat als volgt is samengesteld:
Minister-president: Casanovas (links republikein).
Defensie: Kolonel Sandino.
Justitie: Quero (links republikein).
Financiën: Esteve (Catalaansche actie).
Onderwijs: Ventura Gassol.
Binnenlandsche Zaken: Espanya (links republikein).
Economische Zaken: Terradelles (links republikein).
Landbouw en Levensmiddelenvoorziening: Calvet (Bond van Catalaansche pachters).
Openbare Werken: Mestres (links republikein).
Arbeid: Prunes (links republikein).
Sociale Zaken: Puig Ferrater (links republikein).
President van de generaliteit blijft Luis Companys.

7 Augustus. — De Bisschop van Jaen is door de regeering gearresteerd.

Algeciras is door het regeeringsslagschip „Jaime" I, geholpen door de kruisers „Cervantes" en „Libertad", gebombardeerd; de pas gebouwde versterkingen zijn vernield. Groote schade is aan de stad gebracht.
Ook Ceuta werd gebombardeerd.

9 Augustus. — Volgens mededeeling van de regeering heeft zij de Balearen-eilanden Ibiza en Formentera op de rechtsche troepen veroverd.

10 Augustus. — De Fransche regeering heeft thans van Engeland, Duitschland, Italië, Sovjet-Rusland, België, Tsjecho-Slowakije en Nederland bericht ontvangen, dat men instemt met het denkbeeld van non-interventie in Spanje.
In Fransche diplomatieke kringen wordt thans gewerkt aan de opstelling van een tekst der overeenkomst. Hierbij zullen alle leveringen van wapens, munitie, oorlogsmaterieel of luchtvaartmaterieel aan Spanje, Spaansch-Morakko en ander gebied onder Spaansche souvereiniteit worden verboden.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2400 A.)**

11 AUGUSTUS 1936

C. **JOODSCH WERELDCONGRES TE GENEVE. — Het Doel. —**
Dr. Stephen Wise, uit New York, de voorzitter van het organisatie-comité voor het eerste Joodsche wereldcongres, dat op 8 Aug. '36 te Genève werd geopend, heeft voor de internationale pers een uiteenzetting gegeven van de beteekenis en het doel van het congres. Volgens Wise is het wereldcongres de uitdrukking van den wil van de Joden uit vele landen (32 landen zijn vertegenwoordigd, Duitschland, Nederland en Sovjet-Rusland niet) om ernstig hun gemeenschappelijke problemen te bespreken en deze aan de niet-Joodsche wereld voor te leggen om hun medewerking in te roepen en aan de Joden als een oplossing aan te bieden. Het Joodsche wereldcongres is echter niet in de eerste plaats een beroep op de niet-Joodsche wereld, maar een aanmoediging tot de Joden om tot activiteit te komen. De organisatoren van het congres gaan van het denkbeeld uit, dat het den Joden geen goed doet te trachten zich met de bevolking van het land, waarin zij leven, te assimileeren. Zij moeten eerlijk uitkomen voor hun ras en hun geloof en eischen, dat hun normale menschelijke, sociale en economische rechten worden verzekerd.
Stephen Wise wees er verder op, dat het wereldcongres geen parlement is, noch een poging een parlement op te richten. Het is niet anders dan een vergadering van de vertegenwoordigers van die Joden, die zich verkiezen aan te sluiten bij de verdediging van de Joodsche rechten. De bedoeling is een permanente uitvoerende organisatie in het leven te roepen, die de bescherming van de Joodsche rechten zal nastreven. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vorig bericht blz. 1967 E.)

A. Aftapping van Maaswater. - Nederlandsch-Belgisch geschil. —

De Maas heeft sedert de ingebruikneming van de in de jaren 1823—1826 gegraven Zuid-Willemsvaart, behalve als scheepvaartweg voor gering verkeer, beteekenis gekregen als voedingsbron voor kanalen.

Deze beteekenis nam toe, toen België omstreeks de helft van de vorige eeuw overging tot den aanleg van het Kempensch kanaal, welk kanaal het, via de Zuid-Willemsvaart, eveneens met Maaswater voedde en voorts, alweer met gebruikmaking van Maaswater, in de Kempen belangrijke bevloeiingswerken ondernam, die in den loop der jaren nog aanmerkelijk in omvang zijn toegenomen.

In de periode van 1843—1863 onttrok België voor de twee genoemde doeleinden (kanaalvoeding en bevloeiing) water aan de Maas. Daardoor leed Nederland een drievoudig nadeel:

1e. verminderde de bevaarbaarheid van de Maas;

2e. werd door die Belgische aftappingen een voor de scheepvaart lastige stroom in de Zuid-Willemsvaart veroorzaakt; 3e. had de afvloeiing van het voor de bevloeiingen in de Kempen gebruikte water wateroverlast in Noord-Brabant ten gevolge.

Een en ander heeft aan de Nederlandsche regeering veel moeite veroorzaakt, aan den eenen kant met de Belgische regeering en aan den anderen kant met de onderscheidene groepen van belanghebbenden in Nederland zelf; in de Staten-Generaal werden herhaaldelijk interpellaties tot de regeering gericht, en in 1860 besloot de Tweede Kamer zelfs tot het instellen van een enquête.

Dat dit alles op de stemming tusschen Nederland en zijn zuidelijken nabuur een ongunstigen invloed had, behoeft geen betoog. Tusschen de beide regeeringen had in de jaren tusschen 1850 en '60 een zeer omvangrijke gedachtenwisseling plaats die eerst in 1863 kon worden besloten. België sloeg aanvankelijk weinig acht op de herhaalde klachten en protesten van de Nederlandsche regeering, en gaf gedurende verscheidene jaren blijk van weinig medewerking om tot een regeling te komen. In 1861 werden de beide regeeringen het eindelijk eens over een conventie, welke echter in Nederland door de Tweede Kamer werd verworpen.

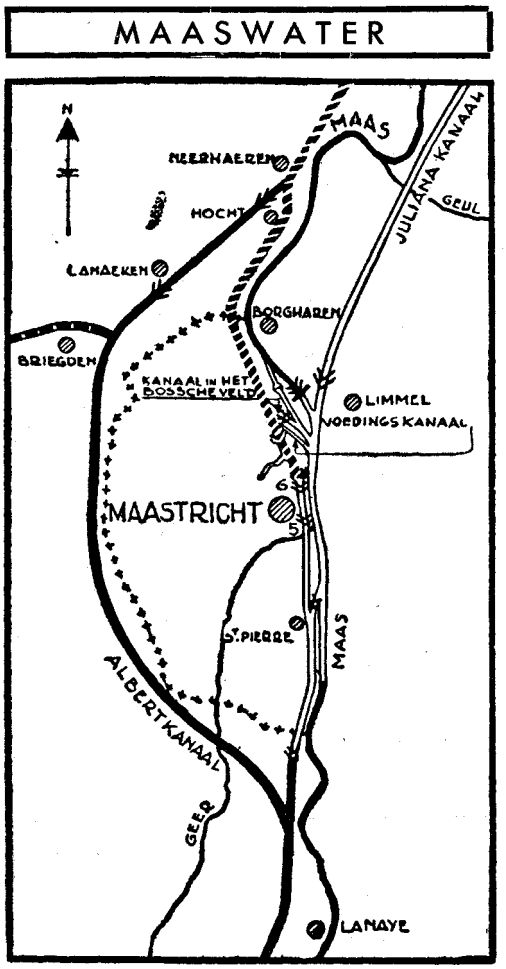

De Nederlandsche regeering is toen uit de daardoor ontstane moeilijkheid gered, doordat in dien tijd België vurig verlangde naar afschaffing van den bij de verdragen van 1839 ingestelden Scheldetol. Aangezien dit een verlangen was, tegen welks inwilliging de Nederlandsche regeering noch om principieele, noch om politieke redenen bezwaar behoefde te maken, heeft zij die inwilliging afhankelijk gesteld van Belgische medewerking om tot een wederzijds bevredigende regeling te geraken ten aanzien van de wateraftappingen uit de Maas; voorts werd onderhandeld over een handelsverdrag. Op die wijze werd toen betrekkelijk spoedig overeenstemming bereikt, zoodat op 12 Mei 1863 over elk der drie genoemde onderwerpen een verdrag kon worden geteekend; die verdragen zijn vervolgens, voor zooveel noodig, parlementair goedgekeurd, en in werking getreden.

Het is van groot belang, voor deze thans, ten aanzien van de wateraftappingen uit de Maas opnieuw acute kwestie, steeds voor oogen te houden, dat Nederland, voor de verkrijging van een billijke regeling van die aftappingen, den vollen prijs heeft betaald in den vorm van medewerking tot afkoop van den Scheldetol. Van hoe enorme beteekenis die afkoop voor den bloei van Antwerpen is geweest, blijkt ten duidelijkste uit het bekende werk van baron Guillaume: „L'Escaut depuis 1830".

Het is van belang in het oog te houden, dat, zooals het heette in een brief dien de Belgische gezant te 's-Gravenhage op 19 Februari 1863 richtte tot den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken, de drie in 1863 gesloten verdragen vormden „un ensemble basé sur des concessions réciproques".

De inhoud van het verdrag van 1863.

Wat den inhoud van het wateraftappingsverdrag van 1863, hetwelk is afgedrukt in het Staatsblad van 1863 no. 118, aangaat, diene het volgende:

België kreeg recht op het Maaswater waaraan het behoefte had voor het kanaal door de Kempen en de bevloeiingen aldaar. Al het aan de Maas ten behoeve van beneden Maastricht gelegen kanalen — dit is een punt waar het vooral op aan komt — en ten behoeve van de bevloeiingen in de Kempen en in Nederland te onttrekken water moet volgens art. 1 van het verdrag te Maastricht worden afgetapt door de op den linker oever aan te leggen voedingsgeul; blijkens de préambule was de bedoeling dit aldus te „régler d'une manière stable et définitive". Aangezien ten gevolge van de onttrekking van water te Maastricht de waterspiegel van de Maas beneden die stad verlaging zou ondergaan, hetgeen nadeelig zou zijn voor de oevers en voor de scheepvaart, vooral bij lagen waterstand, zouden aan de Maas werken worden uitgevoerd, waarvan België 2/3 der kosten op zich nam, en die ten doel hadden aan de rivier de diepte terug te geven, die zij zou verliezen door verlaging van den waterspiegel ten gevolge van de aftappingen. Ten einde de stroomsnelheid in de Zuid-Willemsvaart te verminderen, werd het peil van dat kanaal tusschen Maastricht en Bocholt verhoogd. Maatregelen werden getroffen om overstroomingen in Noord-Brabant door bevloeiingswater uit de Kempen tegen te gaan.

Een en ander bewijst wel dat deze taak niet geschikt was om, gelijk tusschen 1843 en 1863 was geschied, door België eigendunkelijk te worden geregeld; het was een aangelegenheid, waarin Nederland terdege had mee te spreken en die naar haren aard slechts in overleg en door overeenkomst kon worden geregeld. Van bijzonder belang is het, dat dit verdrag bepaalde dat de wateraftappingen ten behoeve van de beneden Maastricht gelegen kanalen slechts mochten geschieden op Nederlandsch gebied, en dus onder Nederlandsche contrôle. (Nieuwe Rott. Crt.) **(2400 B.)**

12 AUGUSTUS 1936

A. De goudrijkdom der wereld. —
De goudwinning is in 1935 over de geheele wereld nog meer toegenomen dan in de voorafgegane jaren. Volgens een Engelsche berekening heeft men in 1935 voor een waarde van *f* 1.59 milliard aan goud geproduceerd tegenover *f* 1.44 milliard in 1934 en *f* 1.02 milliard in 1929. Aan deze toeneming heeft het voornaamste goudproduceerende land, de Zuid-Afrikaansche Unie, slechts een gering aandeel gehad. De goudproductie van Rusland daarentegen is buitengewoon gestegen. Deze wordt voor 1935 getaxeerd op *f* 240 millioen tegenover een productie van *f* 56 millioen in 1929.
Doch ook in de overige deelen der wereld is de productie uit de beschikbare goudafzettingen belangrijk grooter geworden. In de landen, die niet tot Engeland, Rusland of de Vereenigde Staten behooren, is de productie uit de talrijke kleine goudafzettingen, in vergelijking met 1929, bijna verdubbeld; voor 1935 wordt deze op *f* 241 millioen getaxeerd. Vooral de landen van Centraal- en Zuid-Amerika en verder Japan, Korea, Formosa en Mandsjoerije hebben hier veel toe bijgedragen.
Engeland met al zijn dominions produceerde in 1935 voor *f* 891 millioen tegenover *f* 848 millioen in 1934; de Vereenigde Staten respectievelijk *f* 162 millioen in 1935 en *f* 142 millioen in 1934; Rusland *f* 294 millioen in 1935 en *f* 222 millioen in 1934; de overige landen *f* 241 millioen in 1935 en *f* 225 millioen in 1934 en de geheele wereld *f* 1588 millioen in 1935 en *f* 1438 millioen in 1934.

GOUD

De voorraden aan monetair goud (het bezit in gouden staven of baren der circulatiebanken is hier inbegrepen) in de wereld bedroegen eind 1935 voor zoover bekend is, *f* 33.7 milliard tegenover *f* 32.9 milliard eind 1934 en 29.6 milliard eind 1931. De toeneming is echter minder dan de hoeveelheid goud, die ter beschikking staat. Een belangrijk deel van het nieuw gewonnen goud, ongeveer *f* 807 millioen is dus in 1935 weer verdwenen in de schatkamers van de oppotters. Dit opzij leggen of verbergen van het goud was het ergste toen in Mei de Fransche franc werd aangetast. De totale hoeveelheid verborgen goud, welke berekend kan worden uit een vergelijking van wat er bij gekomen is, d.w.z., de goudproductie en van wat er eind 1935 in de verschillende landen aan goud aanwezig was, kan worden geschat op rond *f* 24 milliard. Hierin is ook begrepen de hoeveelheid goud van het Britsche waarborgfonds ter handhaving van de waarde der geldelijke betaalmiddelen, over welke hoeveelheid goud geen inlichtingen worden verstrekt. Bovendien kunnen ook in enkele andere landen bijzondere stabiliseeringsfondsen in goudgeld of in gouden staven zijn gevormd naast de gewone reservefondsen in goud voor instandhouding der muntwaarde.
De totale goudvoorraad, zoowel zichtbaar als verborgen, bedroeg eind 1935 ongeveer *f* 36.08 milliard, eind 1934 *f* 34.5 milliard en eind 1931 *f* 29.93 milliard. Van de rond *f* 34 milliard zichtbare of bekende goudvoorraden aan het einde van 1935 bevonden zich *f* 15 milliard in de Vereenigde Staten, *f* 8.86 milliard in de goudbloklanden en *f* 2.4 milliard in Engeland. In totaal zijn *f* 28.8 milliard van de *f* 36.08 milliard in 1935 opeengehoopt in de Vereenigde Staten en West-Europa. Behalve deze landen, welke dus nog rijkelijk goud bezitten, heeft alleen Rusland volgens de cijfers van zijn Staatsbank een gedeelte van het zelf geproduceerde goud achtergehouden ter versterking van zijn betalingsbalans-reserves. In de geheele overige wereld, dat zijn dus alle overzeesche landen en alle niet-goudbloklanden van Europa, is de zichtbare goudvoorraad in 1935 opnieuw met *f* 120 millioen afgenomen en bedroeg deze aan het einde van 1935 nog slechts ongeveer *f* 6 milliard.
De goudbloklanden hebben van hun zichtbaren goudvoorraad in 1935 rond *f* 2.1 milliard verloren. Dientengevolge is deze voorraad lager dan aan het einde van 1931; hun totale goudvoorraad, d.w.z. met inbegrip van den privé opzijgelegden goudvoorraad, is ten hoogste nog even hoog als in laatstgenoemd jaar.
Aan de goudverliezen van de goudbloklanden is Frankrijk debet voor *f* 1586 millioen, Zwitserland voor *f* 253 millioen en Nederland voor *f* 201 millioen.
De opeenhooping van goud in de Ver. Staten, die reeds in 1934 een grooten omvang had, is daardoor nog aanmerkelijk grooter geworden. De goudvoorraad is daar in 1935 met *f* 2804 millioen toegenomen en heeft daardoor voor het eerst de *f* 15 milliard overschreden. Ook schijnt thans in Engeland in afwijking van den goudvoorraad in het voorjaar, een grootere hoeveelheid goud naar het bovengenoemde munt-waarborgfonds gestroomd te zijn. Weliswaar is de goudvoorraad van de Bank van Engeland slechts met *f* 95 millioen toegenomen, doch de goudvoorraad van het laatstgenoemde fonds is hooger dan bij het begin van het jaar.
Hoewel in verschillende landen de goudvoorraad is afgenomen, wordt er toch duidelijk naar gestreefd, de reservefondsen voor instandhouding van de munt- en papierwaarde te versterken door het achterhouden van het in het land zelf geproduceerde goud of de door de verbetering van de betalingsbalans gewonnen deviezen-reserves in goud om te zetten. In Europa heeft Zweden voor *f* 38 millioen, Noorwegen voor *f* 34 millioen en Finland voor *f* 10 millioen goud gekocht. Van de overzeesche landen heeft vooral Japan zijn goudvoorraad door middel van zijn eigen goudproductie met *f* 47 millioen vergroot, Brazilië met *f* 14 millioen door eigen goudproductie. Ook in Bolivia, Peru, Mexico en Guatemala heeft men zijn goudvoorraad op dergelijke wijze vergroot.
(New York Herald Tribune - Daily Telegraph - L'Information) **(Vorig bericht Goud 2197 E.)**

B. DUITSCHLAND. — Joachim von Ribbentrop tot ambassadeur te Londen benoemd. —
Als opvolger van wijlen gezant Von Hösch is tot Duitsch ambassadeur te Londen Joachim von Ribbentrop, Hitler's ambassadeur in specialen dienst, benoemd.
Joachim von Ribbentrop werd den 30sten April 1893 in Wezel als zoon van een officier geboren. Hij heeft den grooten oorlog van 1914—1918 als artillerie-officier en als ordonnantie-officier in Konstantinopel meegemaakt.
Ook behoorde hij tot de Duitsche delegatie te Versailles. Hij heeft daarna het leger verlaten en is gehuwd met de dochter van den champagne-fabrikant Henckel. Handelsbelangen hebben hem dikwijls over het Kanaal gebracht, vandaar dat hij in Engeland geen volkomen onbekende is.
Sedert 1930 behoort Ribbentrop tot de nationaal-socialistische partij. Hij werd door Hitler speciaal belast met de ontwapeningskwesties en vervolgens tot ambassadeur in speciale dienst benoemd. Als zoodanig heeft hij het Duitsch-Britsche vlootverdrag gesloten. Na de militaire bezetting van het Rijnland kreeg hij van Hitler de moeilijke opdracht, de Duitsche opvattingen in den Volkenbondsraad te verdedigen. Thans is hij tot de belangrijke post van ambassadeur in Londen benoemd. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. v. Ribbentrop 2234 A.; Photo 1858 B.; Buiten tekst 2244a.)

C. PALESTINA. — De opstand. - Interventie van Arabische koningen. - Geen vergoeding van de schade.
Het memorandum van de koningen van Sa'oedie, Irak en Jemen, dat twee weken geleden aan de Britsche regeering is overhandigd, is klaarblijkelijk in samenwerking met het Arabische stakingscomité tot stand gekomen. De besprekingen van het comité met deze koningen zouden tot een oproep van deze

Arabische koningen tot hun volkeren moeten leiden, waardoor de algemeene staking en de onrust tot een einde zouden kunnen komen.
De mandaatregeering in Palestina heeft bekend gemaakt, dat zij de schade, welke tijdens de onlusten is geleden, niet kan vergoeden.
Van andere zijde wordt vernomen, dat de 3000 Joodsche vluchtelingen uit Jaffa, die zich thans te Tel Aviv bevinden in een moeilijken toestand zijn. Zij kunnen niet naar Jaffa terugkeeren, noch kunnen zij langen tijd van liefdadigheid leven.
(Le Courrier du Caire) **(Vor. ber. blz. 2380 E.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Radio. - Aantal luisteraars. —**
Het aantal luisteraars van de N.I.R.O.M. (Nederl.-Ind. Radio Omroep Mij.) bedraagt thans 32.200. Blijkens ingekomen rapporten behooren Britsch-Indië, de Straits Settlements en Britsch-Borneo tot de gebieden, welke vrijwel geheel op de N.I.R.O.M. zijn aangewezen, voorzoover den omroep in het Oosten betreft. (Aneta)

B. **NEDERLAND. — Achteruitgang van onzen handel met Duitschland. —**
In de „Mededeelingen van de Duitsche Kamer van Koophandel voor Nederland" komt een artikel voor van de hand van dr. ir. M. D. Dijt te Haarlem. In dit artikel bespreekt hij het bekende verschijnsel van den sterken achteruitgang van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer. De volgende cijfers toonen dezen teruggang aan:

	1860	1913	1929	1934	1935
Boteruitvoer:		(millioenen K.G.)			
Totaal	19.0	37.5	47.0	36.9	46.8
Hiervan in % naar:					
Engeland	94.5	21.2	13.6	47.1	55.0
Duitschland	0.1	50.8	76.2	39.3	25.2
Kaasuitvoer:					
Totaal	28.0	67.0	96.0	61.2	61.1
Hiervan in % naar:					
Engeland	67.5	28.7	10.3	11.6	17.8
Duitschland	5.3	24.8	44.4	38.9	27.7

De sterke teruggang van den uitvoer naar Duitschland heeft zich in het loopende jaar verder voortgezet en deze teruggang viel niet alleen bij boter en kaas, maar ook bij eieren, groenten en bloembollen waar te nemen. Hieronder nog enkele cijfers:

				eerste halfjaar	
in 1000 tonnen	1929	1934	1935	1935	1936
Eieren	52.3	47.9	31.3	18.5	14.2
Boter	32.8	14.5	11.8	6.0	5.8
Kaas	42.6	23.8	16.9	7.9	6.1

Wat de overige landbouwproducten betreft ontwikkelde zich de uitvoer van groente, vleesch en bloembollen naar Duitschland als volgt (in mill. tonnen):

	1934	1935
Groenten	163.0	111.0
Vleesch	11.6	8.3
Bloembollen	7.7	4.1

(Mededeeling van de Duitsche Kamer van Kooph. voor Nederland) **(Vorig bericht 2247 A.)**

13 AUGUSTUS 1936

C. **VOLKENBOND. — Mr. M. Rost van Tonningen neemt ontslag als vertegenwoordiger te Weenen. —**
Onze landgenoot mr. M. Rost van Tonningen, de vertegenwoordiger van den Volkenbond te Weenen, heeft op 4 Aug. '36 een brief gericht aan den secretaris-generaal van den Volkenbond, waarin hij om ontslag vraagt.
Sedert den herfst van 1931 belast geweest zijnde met het toezicht op het werk van den wederopbouw der Oostenrijksche financiën, zooals deze door de Oostenrijksche regeering in samenwerking met den Volkenbond was ondernomen, acht hij den toestand thans zoodanig, dat z.i. de aanwezigheid van een buitenlandschen controleur te Weenen verder als overbodig beschouwd kan worden en het zelfs niet verantwoord zou zijn een taak voort te zetten, die haar reden van bestaan heeft verloren.
Aan de bovenstaande motiveering van zijn verzoek om ontslag heeft de heer Rost van Tonningen toegevoegd, dat de toestand van zijn vaderland zoodanig moeilijk is, dat hij zich als goed vaderlander verplicht acht voor zijn eigen land te werken, teneinde het te helpen oprichten tegen de vernietigende macht, die het van binnenuit en van buitenaf bedreigt. Hij heeft verzocht het ontslag per 1 October te doen ingaan. (Het Vaderland)

D. **CURAÇAO. — Curaçaosche Handel-Maatschappij. - Verslag 1935. —**
Aan het verslag der Curaçaosche Handel-Maatschappij ontleenen wij het volgende:
Niettegenstaande de handel verder werd bemoeilijkt door nieuwe contingenteeringen en betalingsmoeilijkheden, zoo hebben toch de werkzaamheden der maatschappij tot een gunstiger uitslag geleid dan behaald in voorafgaande crisisjaren.
De nadeelige gevolgen van de fluctuaties van verschillende valuta's konden door koersavances vrijwel worden gecompenseerd.
Ook al laten de behaalde resultaten in de eerste helft van het loopende boekjaar zich gunstig aanzien en mag met voldoening worden geconstateerd, dat de in enkele landen ingetreden verbetering van meer duurzamen aard schijnt te zijn, zoo blijven de politieke, monetaire en economische omstandigheden in het meerendeel der landen zóó onstabiel, dat de toekomst nog weinig zekerheid biedt.
Na afschrijving van ƒ 143.012 (ƒ 164.936) blijft ter verdeeling ƒ 314.632 (ƒ 178.498). Hiervan kan een dividend worden uitgekeerd van 5% (3%), waarna een onverdeeld saldo resteert van ƒ 14.632.
De balans vermeldt als activa: gebouwen en terreinen ƒ 1.443.283 (1.565.906), machines, gereedschappen enz. ƒ 95.359 (86.563), kas, kassiers en giro ƒ 2.823.869 (1.630.770), wissels ƒ 282.795 (194.795), effecten ingekochte eigen aandeelen ƒ 6.400 (17.600), effecten niet genoteerd ƒ 1.250 (ƒ 2.000), deelnemingen en vorderingen ƒ 1.608.573 (ƒ1.784.961), debiteuren ƒ 4.062.419 (ƒ 4.207.383), grondstoffen en emballage ƒ 47.041 (ƒ 37.741), goederen ƒ 2.086.336 (ƒ 1.928.247).
Als passiva: kapitaal ƒ 6.000.000 (ƒ 6.000.000), statutaire reserve ƒ 1.251.927 (ƒ 1.251.527), reserve bijkant. ƒ 300.000 (ƒ 300.000), ondersteuningsfonds ƒ 100.000 (ƒ 100.000), niet betaald dividend ƒ 9.310 (ƒ 1.550), bankiers ƒ 2.180.934 (ƒ 819.939), wissels ƒ 1.326.511 (ƒ 1.909.820), diverse crediteuren ƒ 951.666 (ƒ 878.124), dividend 1935 ƒ 300.000 (ƒ 180.000), belasting ƒ 22.346 (ƒ 15.000), onverdeelde winst ƒ 14.632 (—).
De winst- en verliesrekening staat credit voor: exploitatie en rente ƒ 467.644 (ƒ 482.354), saldo a. p. — (ƒ 40.729), en debet voor: afschrijving op gebouwen en terreinen, machines, gereedschappen enz. ƒ 143.012 (ƒ 164.936), dividend ƒ 300.000 (ƒ163.498), belasting ƒ 10.000 (ƒ 15.000), saldo op nieuwe rekening ƒ 14.632 (—), koersverschillen — (ƒ 179.648).
(Verslag der Curaçaosche Handel-Maatschappij)

E. **NEDERLAND. — De Zomerpostzegels. —**
Blijkens de voorloopige cijfers zijn van de zomerzegels, welke tot 15 Juli verkrijgbaar waren, de volgende aantallen verkocht:

frankeerwaarde	verkoopprijs	aantal
1½ cent	3 cent	706.210
5 cent	8 cent	583.708
6 cent	10 cent	1.045.031
12½ cent	16 cent	438.831

De opbrengst boven de frankeerwaarde welke, zooals bekend, ten bate komt van sociale en cultureele doeleinden, bedroeg bruto rond ƒ 85.000, hetgeen vrijwel hetzelfde is als het vorige jaar. (Het Vaderland)
(Vorig bericht blz. 2022 G.)

F. **GENEESKUNDE. — Kanker. - Het werk van Prof. Ferdinand Blumenthal. —**
Prof. Ferdinand Blumenthal, de voormalige directeur van het Instituut voor Kankeronderzoek aan de Universiteit te Berlijn werd wegens zijn Joodsche afstamming van het katheder verwijderd en werd daarop aan de Universiteit te Belgrado als hoogleeraar benoemd.
Op het gebied van het kankeronderzoek genoot prof. Blumenthal een wereldvermaardheid en te Belgrado zette hij zijn arbeid in dienst der medische wetenschap voort. Thans bericht het „Schweizerische Me-

dizinische Wochenschrift" in een drietal opstellen, dat een nieuwe heilzame therapie tegen kanker door Blumenthal en zijn eveneens uit Duitschland geemigreerden medewerker E. Jacobs is ontdekt en met zeer gunstige resultaten in ziekenhuizen en klinieken te Parijs, Rouen, Genève en Belgrado is toegepast.
(Schweiz. Medizinische Wochenschrift)
(Vor. ber. Kanker 2386 B.)

A. **NEDERLAND. — Visscherij. —**
In 1935 zijn door Nederlandsche visschers hier te lande in totaal aangevoerd rond 190.469.000 K.G. visch, schaal- en weekdieren ter waarde van ƒ 14.903.400, tegen in 1934 rond 212.319.500 K.G. ter waarde van ruim ƒ 16.902.900 (in deze cijfers zijn niet begrepen de vangsten der rivier- en binnenvisscherij, met uitzondering van de riviertrekvisschen en de visch uit het IJsselmeer).
Bovendien werd door vreemde vaartuigen hier te lande aangevoerd (met inbegrip van de aanvoer door Poolsche drijfnetvisschersvaartuigen) rond 6.301.300 K.G. visch, ter waarde van rond ƒ 607.900 tegen in 1934 6.960.500 K.G. ter waarde van rond ƒ 601.900.
Uitgevoerd werd in 1935 aan visch, schaal- en weekdieren voor een waarde van bijna 10,8 millioen gulden tegen voor bijna 12,8 millioen gulden in 1934.
(Vaderland) **(V. b. Visscherij 2237 G.; Versl. 1744 E.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Hergroepeering van de Rijkspolitie. - Eigen hulp-officieren van Justitie. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de artikelen 141, 154, 157, 158 en 177 van het Wetboek van Strafvordering.
Het wetsontwerp heeft — blijkens de toelichting — de strekking, aan de rijksveldwacht eigen hulpofficieren van justitie te verleenen, gelijk de Koninklijke maréchaussee reeds op ruime schaal bezit.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 1921 F.; Tw. Kamer 2406 C.)**

14 AUGUSTUS 1936

C. **NEDERLAND. — De oppervlakte der Nederlandsche gemeenten. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft een overzicht samengesteld van de oppervlakte der Nederlandsche gemeenten op 1 Januari 1936. Met de wetten, waarbij gedeelten van het Zuiderzeegebied, die te voren niet gemeentelijk waren ingedeeld, aan de oppervlakte van enkele gemeenten werden toegevoegd, is voor zoover opmeting plaats had, rekening gehouden, terwijl de oppervlakten zijn verminderd met de tot de gemeente behoorende wateren, zooals deze bekend zijn geworden ter gelegenheid van de volkstelling van 1930.
De totale oppervlakte van het Rijk bedraagt 3.285.865 H.A., over de verschillende provincies verdeeld als volgt: Gelderland 502.353, Noord-Brabant 497.199, Overijssel 336.829, Friesland 332.885, Noord-Holland 294.345, Zuid-Holland 292.502, Drente 266.344, Groningen 229.509, Limburg 219.088, Zeeland 178.575 en Utrecht 135.236.
De gemeenten met meer dan 100.000 inwoners hebben een totale oppervlakte van 39.640 H.A. met 2.267.025 inwoners, de gemeenten met 50.001 tot 100.000 inwoners 87.520 H.A. met 906.177 inwoners, de gemeenten met 20.001 tot 50.000 inw. 147.926 H.A. met 957.923 inwoners, de gemeenten met 5.001 tot 20.000 inw. 1.482.444 H.A. met 2.579.973 inwoners en de gemeenten met 5.000 en minder inw. 1.528.335 H.A. met 1.763.408 inwoners.
De kleinste oppervlakte heeft Stad Vollenhove met 5 H.A., de grootste Apeldoorn met 33.961 H.A. Beneden de 100 H.A. zijn nog Valkenburg met 46, Nieuwpoort met 55, Ammerstol met 60, Urk met 81 en Schoonhoven met 83 H.A.; boven de 20.000 H.A. behalve Apeldoorn, de gemeenten Ede met 32.932, Emmen met 29.100, Ermelo met 20.929, Ooststellingwerf met 22.544, Opsterland met 3.066 en Weststellingwerf met 22.820 H.A.
Amsterdam is groot 14.986, Rotterdam 10.488, 's-Gravenhage 6.618, Eindhoven 6.443, Groningen 2.796, Haarlem 2.452 en Utrecht 2.300 H.A. (dit zijn de plaatsen met meer dan 100.000 inwoners). Verder volgen hier nog de resteerende provinciale hoofdsteden: Leeuwarden 1.667, Assen 5.517, Zwolle 2.005, Arnhem 6.732, Middelburg 1.371, 's-Hertogenbosch 2.234 en Maastricht 3.214 H.A.
Van de provinciën is het dichtst bevolkt Zuid-Holland met 710.7 inwoner per vierk. kilometer, daarop volgen Noord-Holland met 548.5, Utrecht met 331.9, Limburg met 269.1, Noord-Brabant met 196.1, Groningen met 180.1, Gelderland met 177.4, Overijssel met 164.3, Zeeland met 141.7, Friesland met 124.7 en Drente met 89.5. Het gemiddelde voor het geheele Rijk bedraagt 257.9 (op 1 Januari 1830 slechts 80.2).
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

D. **POLEN. — Generaal Gamelin's bezoek. —**
Naar aanleiding van het bezoek van generaal Gamelin, den Franschen chef van den generalen staf, schrijft de „Gazeta Polska" o.a.:
Het is verwonderlijk, dat vele Europeesche bladen van dit bezoek een politieke sensatie probeeren te maken. Er kan geen sprake zijn van een verandering van de richtlijnen der Poolsche politiek. Het bondgenootschap met Frankrijk heeft in deze politiek altijd een plaats ingenomen, welke in overeenstemming was met het belang van dit bondgenootschap voor beide staten. Tegenover de snelle verandering, welke in den tijd na den oorlog in Europa valt waar te nemen, moet het onmiddellijk contact tusschen de verantwoordelijke mannen natuurlijk zijn beteekenis hebben. Daarom is het bericht van de aankomst van generaal Gamelin in Warschau, evenals het voorgenomen tegenbezoek van generaal Rydz-Smigly aan Parijs, door de Poolsche openbare meening met groote vreugde en voldoening ontvangen. (Gazeta Polska)
(Vor. ber. Gen. Gamelin 2227 D.)

E. **NEDERLAND. — Woningbouw. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent den woningbouw in ons land:

		I	II	III	IV
Juni	1936 .	1.961	3.140	334	2.806
Mei	1936 .	2.529	3.247	364	2.883
April	1936 .	2.218	2.907	497	2.410
Maart	1936 .	3.033	2.591	286	2.305
Februari	1936 .	2.395	2.509	281	2.228
Januari	1936 .	2.655	2.727	259	2.468
December	1935 .	1.763	3.119	435	2.684
November	1935 .	2.358	4.110	230	3.880
October	1935 .	2.776	4.666	409	4.257
September	1935 .	3.121	4.083	567	3.516
Augustus	1935 .	2.950	3.625	284	3.341
Juli	1935 .	3.666	4.740	239	4.501
Juni	1935 .	3.081	3.768	518	3.250

I. Met den bouw begonnen. II. Gereed gekomen woningen. III. Onbewoonbaar verklaarde, gesloopte en aan haar bestemming onttrokken woningen. IV. Netto vermeerdering. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Woningbouw 2397 B.)

F. **DUITSCHLAND. — Ontslag van Oberpräsident Kube. —**
De correspondent te Berlijn van de „Neue Zürcher Zeitung" schrijft aan zijn blad, dat het ontslag van Kube als „Oberpräsident" van Brandenburg en Posen (West-Pruisen), en uit al zijn staats- en partijfuncties, verschillende oorzaken heeft. Naast onregelmatigheden op financieel gebied in verschillende administraties, welke onder zijn beheer stonden, en waarop hij geen voldoende toezicht heeft gehouden, moet er op zijn persoonlijk leven ook nogal een en ander zijn aan te merken.
Kube's opvolger is gouverneur Stürtz uit Westfalen, wiens naam het vorige jaar tijdens het congres in Neurenberg nogal eens werd genoemd ten gevolge van zijn gematigde houding in het Jodenvraagstuk, waardoor hij zich den toorn van Julius Streicher op den hals haalde. (Neue Zürcher Zeitung)

G. **NEDERLAND. — Wijziging in de steunregeling. - Protestvergadering. —**
Ongeveer negen- à tienduizend werklooze arbeiders waren op 12 Aug. '36 in de Apollohal te Amsterdam bijeengekomen teneinde te protesteeren tegen het voornemen van de regeering tot het doen vervallen van den huurbijslag op de steunuitkeeringen.
Tenslotte nam de vergadering een motie aan, waarin op intrekking van de gewraakte maatregelen wordt aangedrongen.
De Communistische Partij Nederland hield tegelijkertijd een soortgelijke vergadering in het R.A.I.-gebouw te Amsterdam. (Het Volk) **(Vor. ber. 2398 F.)**

A. NEDERLAND. — Geboorte, Sterfte en Huwelijken sedert 1840. —

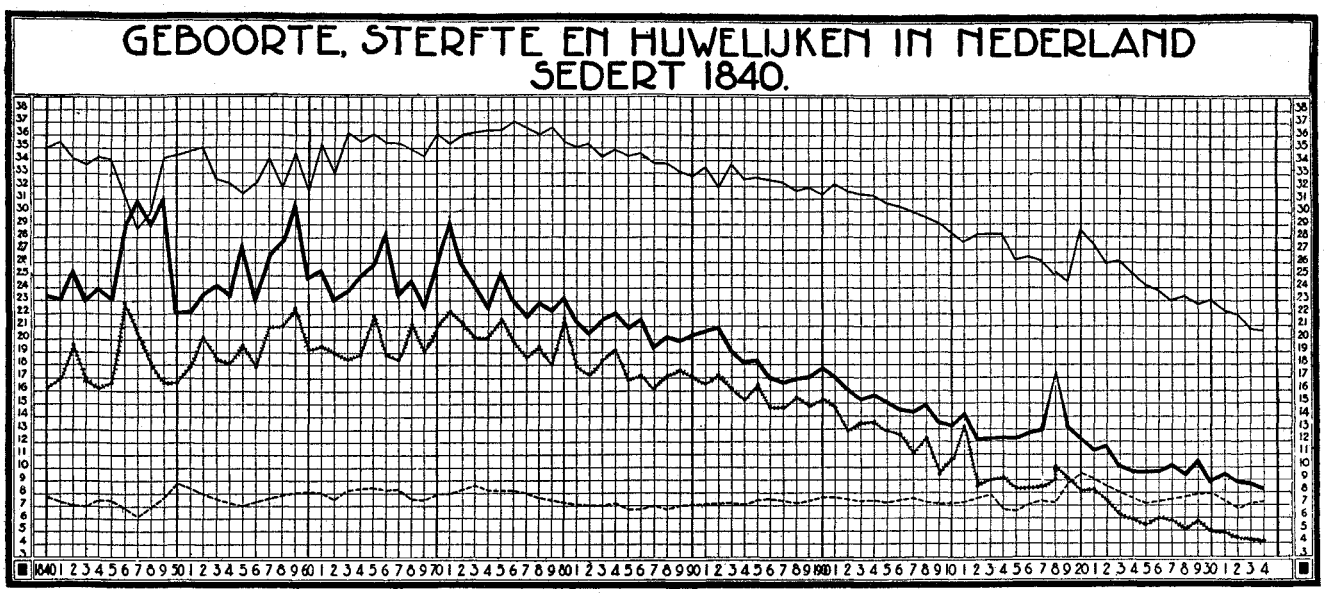

1) Van 1918 af levend geborenen.
2) Van 1918 af met inbegrip der levenloos aangegevenen, die bij de geboorte leefden.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. Bevolking 2398 B.)**

15 AUGUSTUS 1936

B. NEDERLAND. — Invaliditeitswet en Ouderdomswet 1919. —

Op 1 Juli '36 werden 33603 weduwenrenten en 13926 weezenrenten krachtens de invaliditeitswet genoten, terwijl op genoemden datum krachtens art. 373 dier wet 115478 menschen in het genot waren van een als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week.

Voorts genoten 50837 menschen een invaliditeitsrente, als bedoeld in artikel 71 dier wet.

Krachtens artikel 24 der Ouderdomswet 1919 waren op vorengenoemden datum 122707 menschen in het genot eener als vrucht hunner verzekering verkregen ouderdomsrente van drie gulden per week.

Het aantal renten, voortvloeiende uit krachtens art. 10 van genoemde wet gesloten verzekeringen (self-supporting verzekeringen) met rentebedragen van drie tot twintig gulden per week bedroeg 3887.

(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vorig bericht 1458 E.)**

C. NEDERLAND. — Het Plan van den Arbeid. - Critiek van het Verbond van Nederl. Werkgevers. —

Het Plan van den Arbeid dat in October van het vorige jaar door S.D.A.P. en N.V.V. aan een bijzonder sociaal-democratisch congres werd voorgelegd, heeft het Verbond van Nederlandsche Werkgevers aanleiding gegeven tot een ernstig onderzoek naar de practische waarde van dit welvaartsproject. Als resultaat daarvan is nu een brochure door het Verbond gepubliceerd, getiteld „Waar het om gaat", en waarin het Plan wordt ontleed. In acht hoofdstukken wordt de materie verwerkt. Wij citeeren een der eindconclusies uit de brochure:

De z.g. constructieve politiek van de S.D.A.P. en van het Plan van den Arbeid is in wezen negatief; daarentegen is de politiek, waarvoor het Verbond van Nederlandsche Werkgevers voortdurend gestreden heeft, waarlijk constructief, omdat zij leidt tot bevordering van de welvaart en niet tot vernietiging van den hartader daarvan. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Plan van den Arbeid 2131 H.; Verb. van Nederl. Werkgevers 2169 A.)

D. NEDERLAND. — In- en Uitvoer. —

Uitvoer van enkele voorname producten der Nederlandsche industrie (× 1000 gld.):

Soort van goed. Tijdvak	Katoenen manufact.	Kunstzijden garens	Prod. der mach.-ind.	Radio-artikelen	Metaaldr. gloeil.	Papier-waren	Kunst-mest	Margarine	Zuivel-prod.
1935.									
1e kwart. .	3.795	3.599	4.384	9.329	1.361	3.567	5.261	364	16.054
2e kwart. .	3.554	3.399	4.268	8.420	1.268	3.576	3.935	264	17.796
3e kwart. .	3.899	3.332	3.881	11.260	1.512	3.555	3.814	297	18.410
4e kwart. .	5.105	3.526	4.356	9.317	1.733	4.143	5.551	450	18.766
Totaal . .	16.353	13.856	16.889	38.326	5.874	14.841	18.561	1.375	71.026
1936.									
1e kwart. .	3.435	3.136	4.568	5.518	1.254	4.091	5.552	321	17.820

(Vor. ber. In- en Uitvoer 2299 C.)

16 AUGUSTUS 1936

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Anthology of Student Verse at Pennsylvania. (University of Pennsylvania Press, Philadelphia) **(Vor. ber. 2383 E.)**
Duitsch: Anton Kippenberg — „Geschichten aus einer alten Hansestadt". (Insel-Verlag, Leipzig 1936)
Friedrich von der Leyen — „Volkstum und Dichtung". (E. Diederichs, Jena) **(Vor. ber. 2407 C.)**
Engelsch: Rhys Davies — „The Skull". (Brockweir, Chepstow, Tintern Press)
G. Simpson Marr — „Sex in Religion". (Allen and Unwin) **(Vorig bericht 2407 C.)**
Fransch: Roland Dorgelès — „Quand j'étais montmartrois". (Albin Michel)
Roger Vercel — „Léna". (Albin Michel) **(2407 C.)**
Nederlandsch: H. H. J. Maas — „Een hoekje stad". (A. G. Schoonderbeek, Laren)
B. Stroman — „Obbe Philipsz". (Rozenbeek en Venemans) **(Vor. ber. 2407 C.)** (Red. K. H. A.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Leger. - Dienstplichtige leeftijd verlaagd. —
De Sovjet-Regeering publiceerde een decreet, waarbij de dienstplichtige leeftijd tot negentien jaar wordt verlaagd. Door dezen maatregel wordt het Russische leger met 50 procent vergroot. (Prawda)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2149 E.)

17 AUGUSTUS 1936

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Van 11—17 Augustus. —
11 Augustus. — Te Barcelona zijn een aantal priesters doodgeschoten.
Volgens de „Paris Soir" meldt een bericht uit Tanger, dat de troepenverschepingen uit Marokko naar Spanje door Franco beëindigd zijn. In totaal zou Franco ongeveer 15.000 man naar het Iberische schiereiland hebben gebracht.
Naar Reuter uit Barcelona meldt, heeft admiraal Rolf Karls, die het bevel voert over het Duitsche eskader in de Middellandsche Zee in gezelschap van den Duitschen consul een bezoek gebracht aan president Companys.
Reuter meldt uit Tanger:
De generale staf van de rechtschen heeft bevestigd, dat 21 vliegtuigen te Tetouan zijn aangekomen. Men verklaarde, dat het Spaansche vliegtuigen waren. Volgens Reuter merkt men in de bureaux van den generalen staf verscheidene Duitschers op en in de straten wordt het aantal inlandsche soldaten steeds grooter. Alle maatregelen die voor de grensposten en de bewaking van de stad getroffen waren zijn verscherpt.

12 Augustus. — Aan boord van het gevangenisschip „Uruguay" in de haven van Barcelona heeft de krijgsraad de beide rechtsche generaals Goded en Burriel na een langdurige zitting ter dood veroordeeld. Het vonnis is reeds voltrokken.

13 Augustus. — Naar aanleiding van de stappen der Fransche regeering in zake non-interventie ten opzichte van Spanje heeft de Nederlandsche regeering den Franschen zaakgelastigde medegedeeld, dat zij, in afwachting van een gemeenschappelijk accoord, binnen het raam der Nederlandsche wetgeving, geen vergunning zal verleenen voor den uit- en doorvoer van wapenen en munitie naar Spanje.

14 Augustus. — De „Gazeta de Madrid" publiceert een decreet, waarbij de minister van justitie bij wijze van voorzorgsmaatregel de huizen der kloosterorden en congregaties, die op eenigerlei wijze de hand hebben gehad in den huidigen opstand, doet sluiten.
Verder wordt een decreet gepubliceerd, waarbij Gil Robles van zijn professorszetel te Salamanca wordt ontheven. Ook enkele andere professoren zijn afgezet.

15 Augustus. — De gezantschapssecretaris dr. R. Flaes, verbonden aan Hr. Ms. gezantschap in Spanje, is via Barcelona en Valencia te Madrid aangekomen en heeft daar de leiding van Hr. Ms. gezantschap aanvaard. Blijkens van dr. Flaes ontvangen telefonisch bericht bevinden zich op het oogenblik ongeveer 60 Nederlanders te Madrid. Voor hun welzijn en veiligheid wordt gedaan, wat mogelijk is.

17 Augustus. — Generaal Franco deelt mede, dat Badajoz voor zijn troepen is gezwicht. Volgens de ingekomen berichten moest barricade na barricade op de regeeringstroepen worden veroverd. Ongeveer 2000 volksfronters zijn gedood. De inneming van Badajoz is een der bloedigste strijdmomenten die tot dusverre de Spaansche burgeroorlog heeft gekend. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2408 B.)**

D. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt over de internationale situatie. —
President Roosevelt heeft te Chantangua in den staat New York een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:
De Europeesche vrede is een belangrijke aangelegenheid. Ons volk kan zich niet afzijdig houden van de problemen en kwesties, welke ofschoon zij aan de andere zijde der grenzen bestaan, in de toekomst op de Vereenigde Staten een invloed van vitaal belang kunnen oefenen en waarschijnlijk zullen oefenen. Ik ben meer ongerust ten aanzien van de internationale situatie, dan ten opzichte van onzen binnenlandschen toestand.
Ik zeg dit niet omdat ik pessimistisch ben, maar omdat ik nog hoop, dat de afgunst, de haat en de boosaardigheid tusschen de volken hun grenzen hebben bereikt en zullen worden gevolgd door een nieuwe golf van goeden wil en vredelievendheid.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Pres. Roosevelt 2359 C.)

E. BRITSCH-INDIE. — Suikerindustrie. —
Over de laatste jaren waren de suiker-importen in Britsch-Indië als volgt:

	Hoeveelheid in tonnen 1935-'36	1934-'35
Uit Engeland	2,941	831
Uit Java	150,416	175,731
Uit China en Hongkong	1,837	2,123
Uit Japan	3,755	2,314
Uit Portugeesch Oost-Afrika	15,956	10,464
Uit andere landen	211	2,211
Bietsuiker:		
Uit Engeland	20,503	15,953
Uit Nederland	1,835	1,686
Uit andere landen	1,238	9,172

Dank zij de zware invoerrechten van 200% heeft de suikerindustrie zich in Britsch-Indië dusdanig kunnen ontwikkelen, dat het land geacht kan worden bij normalen oogst zelfgenoegzaam te zijn.
Van een verlaging der invoerrechten zal voorloopig nog wel geen sprake zijn, doch er gaan wel geruchten, dat de accijns op suiker verhoogd zal worden. Deze bedraagt op het oogenblik rs. 1.5/- per cwt.
(Handelsberichten) **(Vor. ber. Suiker 2274 C.)**

F. CHARLES BENOIST OVERLEDEN. —
De Fransche staatsman en publicist, Charles Benoist is op 12 Aug. '36, 75 jaar oud, overleden.
Reeds in 1887 en ook later bezocht hij herhaaldelijk ons land en na den wereldoorlog was hij gezant bij het Nederlandsche Hof. Jarenlang was hij de leider der rechterzijde van het Fransche parlement.
Hij sloot zich in 1919 aan bij Charles Maurras en werd monarchist. (Le Temps)

18 AUGUSTUS 1936

A. OLYMPISCHE SPELEN TE BERLIJN. — Olympische overwinnaars. —

Wij laten hieronder de volledige lijst volgen van de prijswinnaars der XIe Olympiade, die van 1—16 Augustus 1936 te Berlijn heeft plaats gehad.

ATHLETIEK.

100 M. hardloopen: 1. Owens (A.) 10,3 sec.; 2. Metcalfe (A.) 10,4 sec.; 3. Osendarp (Ned.) 10,5 sec.

200 M.: 1. Owens (A.) 20,7 sec. (nieuw Olympisch record); 2. Robinson (A.) 21,1 sec.; 3. Osendarp (Ned.) 21,3 sec.

400 M.: 1. Williams (A.) 46,5 sec.; 2. Browns (E.) 46,7 sec.; 3. Luvalle (A.) 46,8 sec.

800 M.: 1. Woodruff (A.) 1 min. 42 sec.; 2. Lanzi (Italië) 1 min. 53,3 sec.; 3. Edwards (A.) 1 min. 53,6 sec.

1500 M.: 1. Lovelock (N.Z.) 3 min. 47,8 sec. (nieuw wereldrecord); 2. Cunningham (A.) 3 min. 48,4 sec. (ook binnen wereldrecordtijd; 3. Beccalli (Italië) 3 min. 49,2 sec.

5000 M.: 1. Hoeckert (Finland) 14 min. 22,2 sec. (nieuw Olymp. record); 2. Lethinen (Finl.) 14 m. 25,8 sec.; 3. Jonsson (Zweden) 14 min. 29 sec.

10.000 M.: Olympisch kampioen: Salminen (Finl.) 30 min. 15,4 sec.; 2. Askola (Finl.) 30 min. 15,6 sec.; 3. Iso Hollo (Finl.) 30 min. 20,2 sec.

100 M. voor dames: 1. Mej. Stephens (A.) 11,5 sec.; 2. Mej. Walasiewikz (Polen) 11,7 sec.; 3. Mej. Kraus (Duitschl.) 11,9 sec.

110 M. horden: 1. Towns (A.) 14,2 sec. (nieuw wereldrecord 14,1 sec. in den halven eindstrijd); 2. Finnlay (Eng.) 14,4 sec.; 3. Sollard (A.) 14,4 sec.

400 M. horden: 1. Hardin (A.) 52,4 sec.; 2. Loaring (Can.) 52,7 sec.; 3. White (Phil.) 53 sec.

80 M. horden voor dames: 1. Valla (Italië) 11,7 sec.; 2. Steuer (Duitschl.) 11,7 sec.; 3. Taylor (Can.) 11,7 sec.

3000 M. hindernis: 1. Iso Hollo (Finl.) 9 min. 3,8 sec. (nieuw Olymp. record); 2. Tuominen (Finl.) 9 min. 6,8 sec.; 3. Dompert (Duitschl.) 9 min. 7,2 sec.

Marathon: 1. Son (Japan) 2 u. 29 min. 19,2 sec. (nieuw Olymp. record); Het oude record stond sinds 1932 op naam van Juan Zabala (Arg.) met 2 uur 31 min. 36 sec. 2. Harper (Eng.) 2 u. 31 m. 23,2 sec.; 3. Nan (Japan) 2 u. 31 m. 42 sec.

4 × 100 M. estafette heeren: 1. Amerika 39,8 sec. (nieuw Olymp. record, het oude stond met 40 sec. eveneens op naam van Amerika); 2. Italië 41,1 sec.; 3. Duitschland 41,2 sec.

4 × 100 M. estafette dames: 1. Amerika 46,9 sec.; 2. Engeland 47,6 sec.; 3. Canada 47,8 sec.

4 × 400 M. estafette heeren; 1. Engeland 3 min. 9 sec.; 2. Amerika 3 min. 11 sec.; 3. Duitschland 3 min. 11.8 sec.

Tienkamp: 1. Morris (A.) 7900 punten (nieuw wereldrecord); 2. Clark (A.) 7601 ptn.; 3. Parker (A.) 7265 pnt.

Snelwandelen: 1. Whitlock (Engeland) 4 u. 30 min. 41 sec.; 2. Schwab (Zwitserl.) 4 u. 32 min. 9,2 sec.; 3. Bubenko (Letland) 4 u. 32 min. 42,2 sec.

Discuswerpen voor heeren: 1. Carpenter (A.) 50,48 M. (nieuw Olymp. record); 2. Dunn (A.) 49,36 M.; 3. Oberweger (Italië) 49,23 M.

Speerwerpen: 1. Stoeck (Duitschl.) 71,84 M.; 2. Nikkaanen (Finl.) 70,77 M.; 3. Toionen (Finl.) 70,72 M.

Hamerwerpen: 1. Hein (Duitschl.) 56,49 M. (nieuw Olymp. rec.); 2. Blask (Duitschl.) 55,04 M.; 3. Warngard (Zweden) 54,83 M.

Kogelstooten: Olympisch kampioen: Woellke (Duitschl.) 16,20 M. (nieuw Olymp. record); 2. Baerlund (Finl.) 16,12 M.; 3. Stoeck (Duitschl.) 15,56 M.

Hoogspringen: Olympisch kampioen: Johnston (A.) 2,03 M. (nieuw Olymp. record); 2. Al Britton (A.) 2 M. (bij overspringen 1,97 M.); 3. Thurber (A.) 2 M. (bij overspringen 1,95 M.).

Hoogspringen voor dames: 1. Csak Hong.) 1,60 M. (bij het overspringen 1,62 M.); 2. Odam (Eng.) 1,60 M.; 3. Kaun (Duitschl.) 1,60 M.

Verspringen: 1. Owens (A.) 8,06 M. (nieuw Olymp. record); 2. Long (Duitschl.) 7,87 M.; 3. Tagina (Japan) 7,74 M.

Polsstokhoogspringen: 1. Meadows (A.) 4,35 M. (nieuw Olymp. record); 2. en 3. Nisjada en Oe (beiden Japan) 4,25 M. (bij het overspringen 4,15 M.).

Hink-stap-sprong: 1. Tajima (Japan) 16 M. (nieuw wereldrec.); 2. Harada (Japan) 15,66 M.; 3. Metcalfe (Austr.) 15,50 M.

Discuswerpen voor dames: 1. Mej. Mauermayer (Duitschland) 47,43 M. (nieuw Olymp. record); 2. Mej. Wassowa (Polen) 46,22 M.; 3. Mej. Mollenhauer (Duitschl.) 39,80 M.

Speerwerpen voor dames: Olympisch kampioene: Fleischer (Duitschl.) 45,18 M. (nieuw Olymp. rec.); 2. Krügen (Duitschl.) 43,29 M.; 3. Kwasniewski (Polen) 41,80 M.

Moderne vijfkamp: 1. Handrick (Duitschl.); 2. Leonard (A.); 3. Abba (Italië).

GYMNASTIEK.

Turnlandenwedstrijd: 1. Duitschland; 2. Zwitserland; 3. Finland. Persoonlijk eindklassement: 1. Schwarzmann (Duitschl.); 2. Mack (Zwitserland); 3. Frey (Duitschland).

Paard voltigeeren: 1. Frey (Duitschl.); 2. Mack (Zwitserland); 3. Bachmann (Zwitserland).

Vrije oefeningen: 1. Miez (Zwitserl.); 2. Walter (Zwitserl.); 3. Frey (Duitschl.) en Mack (Zwitserl.).

Brugturnen: 1. Frey (Duitschl.); 2. Reusch (Zwitserland); 3. Schwarzmann (Duitschl.).

Rek-oefeningen: 1. Saarvala (Finland); 2. Frey (Duitschland); 3. Schwarzmann (Duitschl.).

Paardspringen: 1. Schwarzmann (Duitschl.); 2. Mack (Zwitserland); 3. Volz (Duitschland).

Ringen: 1. Hudec (Tsjecho-Slowakije); 2. Stukele (Zuid-Slavië); 3. Volz (Duitschland).

Landenwedstrijd voor dames: 1. Duitschland; 2. Tsj.-Slowakije.

KRACHTSPORT.

Gewichtheffen. — Vedergewicht: Terlazzo (A.) 312,7 K.G., drukken 92,5 K.G., trekken 97,7 K.G. en stooten 122,5 K.G.; 2. Soliman (Egypte) 305 K.G., 85, 95 en 125 K.G.; 3. Ibrahim (Egypte) 300 K.G., 80, 95 en 125 K.G.

Licht gewicht: Mohammed Ahmed Mesbah (Egypte) 342,5 K.G., drukken 92,5 K.G., trekken 105 K.G., stooten 145 K.G.; 2. Robert Fein (Oostenrijk) 342,5 K.G. (resp. 105, 100 en 137,5 K.G.); 3. Karl Jansen (Duitschl.) 327,5 K.G. (95, 100 en 132,5 K.G.). Mohammed Ahmed Mesbah (Egypte) heeft op het onderdeel stooten (met 145 K.G.) een nieuw wereldrecord gevestigd. Het oude wereldrecord stond met 141,5 K.G. op naam van zijn landgenoot Attia.

Halfzwaargewicht: Louis Hostin (Frankrijk) 372,5 K.G. (drukken 110 K.G., trekken 117,5 K.G., stooten 145 K.G.); 2. E. Deutsch (Duitschl.) met 365 K.G. (105, 110, 150 K.G.); 3. Wasif Ibrahim (Egypte) met 360 K.G. (100, 110, 150 K.G.).

Middengewicht: 1. Touny (Egypte) 387,5 K.G.; 2. Ismayr (Duitschl.) 352,5 K.G.; 3. Wagner (Duitschl.) 352,5 K.G. (Beslissing door lichaamsgewicht).

Zwaargewicht: 1. Manger (Duitschland) 410 K.G. (132.5, 122.5, 155 K.G.), 2. Paenivka (Tsjecho-Slowakije) 402.5 K.G. (122.5, 125, 155 K.G.), 3. Luhaaeae (Finland) 400 K.G. (115, 120, 165 K.G.).

WORSTELEN.

Vrij worstelen. — Bantamgewicht: 1. (Olympisch kampioen) Zombori (Hongarije); 3. Flood (A.); 3. Erbert (Duitschland).

Vedergewicht: (Olympisch kampioen) Pihlajamaeki (Finland); 2. Millard (A.); 3. Joensson (Zweden).

Lichtgewicht: 1. (Olympisch kampioen) Karpati (Hongarije); 2. Ehrl (Duitschland); 3 Pihlajamaeki (Finland).

Weltergewicht: 1. (Olymp. kampioen) Lewis (A.); 2. Andersson (Zweden); 3. Schleimer (Canada).

Middengewicht: 1. (Olymp. kampioen) Poilve (Frankr.); 2. Voliva (A.); 3. Kerecci (Turkije).

Halfzwaargewicht: 1. (Olymp. kampioen) Fridell (Zweden); 2. Neo (Estland); 3. Siebert (Duitschland).

Zwaargewicht: 1. (Olympisch kampioen) Palusala (Estland); 2. Klapuch (Tsjecho-Slowakije); 3. Nystroem (Finland).

Grieksch-Romeinsch worstelen. — Lichtgewicht: 1. Tokoskele (Finl.); 2. Herda (Tsj.-Slowakije); 3. Villi (Estland).

Vedergewicht: 1. Erkan (Turkije); 2. Reini (Finland); 3. Karlsson (Zweden).

Weltergewicht: 1. Svedberg (Zweden); 2. Schaefer (Duitschland); 3. Virtanen (Finland).

Middengewicht: 1. Johansson (Zweden); 2. Schweikert (Duitschland); 3. Palatos (Hongarije).

Halfzwaargewicht: 1. Cadier (Zweden); 2. Bietags (Letland); 3. Neo (Estland).

Bantamgewicht: 1. Loerinx (Hongarije); 2. Svensson (Zweden); 3. Brendel (Duitschland).

Zwaargewicht: 1. Palu Salu (Estland); 2. Nyman (Zweden); 3. Hornfischer (Duitschland).

BOKSEN.

Vlieggewicht: 1. Kaiser (Duitschl.); 2. Matta (Italië); 3. Laurie (Amerika).

Bantamgewicht: 1. Sergo (Italië); 2. Wilson (A.); 3. Ortiz (Mexico).

Vedergewicht: 1. Casanova (Argentinië); 2. Catterall (Zuid-Afrika); 3. Miner (Duitschland).

Lichtgewicht: 1. Hapangi (Hongarije); 2. Stetolov (Estland); 3. Agren (Zweden).

Weltergewicht: 1. Suvio (Finland); 2. Murach (Duitschland); 3. Petersen (Denemarken).

Middengewicht: 1. Despeaux (Frankrijk); 2. Tiller (Noorwegen); 3. Villarear (Argentinië).

Halfzwaargewicht: 1. Michelot (Frankrijk); 2. Vogt (Duitschland); 3. Risigliorie (Argentinië).

Zwaargewicht: 1. Runge (Duitschland); 2. Lovell (Argentinië); 3. Nielsen (Noorwegen).

Paul Waterbeker. — De Amerikaansche lichtgewicht Louis Laurie heeft als de technisch beste bokser van het Olympische bokstournooi den Paul Waterbeker gekregen.

TURNEN.

1. Schwarzmann (Duitschland).
2. Mack (Zwitserland).
3. Hudeck (Tsjecho-Slowakije).

XIDE OLYMPIADE

XIDE OLYMPIADE

SCHIETEN.

Pistoolschieten. 1. Van Oyen (Duitschland).
2. Hax (Duitschland).
3. Ullman (Zweden).

Schijfschieten. 1 Ullman (Zweden).
2. Krempel (Duitschland).
3. Jamonières (Frankrijk).

Schieten klein kaliber geweren:. 1. Rogeberg (Noorwegen).
2. Berczeny (Hongarije).
3. Karas (Polen).

SCHERMEN.

Equipewedstrijd degenschermen. 1. Italië.
2. Zweden.
3. Frankrijk.

Personeel degen. 1. Riccardi (Italië).
2. Ragno (Italië).
3. Carnaggio (Italië).

Personeel sabel. 1. Kabos (Hongarije).
2. Marzi (Italië).
3. Gereij (Hongarije).

Floretschermen heeren. 1. Gandini (Italië).
2. Edward Gardère (Frankrijk).
3. Bocchino (Italië).

Equipe floretschermen. 1. Italië.
2. Frankrijk.
3. Duitschland.

Personeel floret dames. 1. Ilona Eleck-Schacherer (Hongarije).
2. Helene Mayer (Duitschland).
3. Ellen Preiss (Oostenrijk).

Equipe sabelschermen. 1. Hongarije
2. Italië.
3. Duitschland.

WIELRENNEN.

Sprint. 1. Merkens (Duitschland).
2. Van Vliet (Nederland).
3. Chaillot (Frankrijk).

1 K.M. tijdrace. 1. Van Vliet (Nederland) 1 min. 12 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Georget (Frankrijk) 1 min. 12.4 sec.
3. Karsch (Duitschland) 1 min. 13 sec.

2 K.M. tandem. 1. Duitschland (Ihbe en Lorentz).
2. Nederland (Ooms en Leene).
3. Frankrijk (Georget en Maton).

4 K.M. achtervolging. 1. Frankrijk 4 min. 45 sec.
2. Italië 4 min. 51 sec.
3. Engeland 4 min. 53.3 sec.

Wegwedstrijd 100 K.M.: 1. Charpentier (Frankrijk) 2 u. 33 m. 5 sec.; 2. Lapebie (Frankrijk) 2 u. 33 m. 5.1 sec.; 3. Nievergelt (Zwitserland) 2 u. 33 m. 5.4 sec.

ZWEMMEN.

100 M. vrije slag heeren: 1. Csik (Hongarije) 57.6 sec.
2. Yusa (Japan) 57.9 sec.
3. Arai (Japan) 58 sec.

100 M. vrije slag dames: 1 Rie Mastenbroek (Nederland) 1 m. 5.9 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Mej. Campbell (Argentinië) 1 m. 6.4 sec.
3. Mej. Arendt (Duitschland) 1 m. 6.6 sec.

100 M. rugslag heeren: 1. Kiefer (A.) 1 min. 5.9 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Vandeweghe (A.) 1 min. 7.7 sec.
3. Kiyokawa (Japan) 1 min. 8.4 sec.

100 M. rugslag dames: 1. Nida Senff (Nederland) 1 min. 18.9 sec.
2. Rie Mastenbroek (Nederland) 1 min. 19.2 sec.
3. Mej. Bridges (A.) 1 min. 19.4 sec.

200 M. schoolslag heeren: 1. Hamuro (Japan) 2 min. 42.5 sec.
2. Sietas (Duitschland) 2 min. 42.9 sec.
3. Koike (Japan) 2 min. 44.2 sec.

200 M. schoolslag dames: 1. Maehata (Japan) 3 min. 3.6 sec.
2. Genenger (Duitschland) 3 min. 4.2 sec.
3. Sörensen (Denemarken) 3 min. 7.8 sec.

400 M. vrije slag heeren: 1. Medica (A.) 4 min. 44.5 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Uto (Japan) 4 min. 45.6 sec.
3. Makino (Japan) 4 min. 48.1 sec.

400 M. vrije slag dames: 1. Rie Mastenbroek (Nederland) 5 m. 26.4 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Hveger (Denemarken) 5 min. 27.5 sec.
3. Wingard (A.).

1500 M. vrije slag heeren: 1. Terado (Japan) 19 min. 13.7 sec.
2. Medica (A.) 19 min. 34 sec.
3. Uto (Japan) 19 min. 48.5 sec.

4 × 100 M. estafette voor dames: 1. Nederland 4 min. 36 sec. (nieuw Olympisch record).
2. Duitschland 4 min. 36.8 sec.
3. Amerika 4 min. 40.2 sec.

4 × 200 M. estafette heeren: 1. Japan 8 min. 51,5 sec. (nieuw wereldrecord); 2. Amerika 9 min. 3,2 sec.; 3. Hongarije 9 min. 12,4 sec. (nieuw Europ. record).

Schoonspringen heeren: 1. Degener (A.).
2. Wayne (A.).
3. Greeve (A.).

Schoonspringen dames: 1. Gestring (A.).
2. Rawls (A.).
3. Poynton-Hill (A.).

Torenspringen heeren: 1. Wayne (A.).
2. Root (A.).
3. Storck (Duitschland).

Torenspringen dames: 1. Poynton-Hill (A.).
2. Dunn (A.).
3. Koehler (Duitschland).

WATERPOLO.

1. Hongarije; 2. Duitschland; 3. België.

ZEILEN.

Olympiajollen: 1. Kagchelland (Ned.); 2. Duitschl.; 3. Engeland.

Starklasse: 1. Duitschland; 2. Zweden; 3. Nederland (Maas).

Zesmeterklasse: 1. Engeland; 2. Noorwegen; 3. Zweden.

Achtmeterklasse: 1. Italië; 2. Noorwegen; 3. Duitschland.

ROEIEN.

Vier met stuurman: 1. Duitschland 7 min. 16 sec.
2. Zwitserland 7 min. 24.3 sec.
3. Frankrijk 7 min. 33.3 sec.

Twee zonder stuurman: 1. Duitschland 8 min. 16.1 sec.
2. Denemarken 8 min. 19.2 sec.
3. Argentinië 8 min. 23 sec.

Skiff: 1. Schaefer (Duitschland) 8 min. 21.5 sec.
2. Hasenoehrl (Oostenrijk) 8 min. 25,8 sec.
3. Barrow (A.) 8 min. 28 sec.

Twee met stuurman: 1. Duitschland 8 min. 36.9 sec.
2. Italië 8 min. 49.7 sec.
3. Frankrijk 8 min. 54 sec.

Vier zonder stuurman: 1. Duitschland 7 min. 1.8 sec.
2. Engeland 7 min. 6.5 sec.
3. Zwitserland 7 min. 10.6 sec.

Dubbel scull: 1. Engeland 7 min. 20.8 sec.
2. Duitschland 7 min. 26.2 sec.
3. Polen 7 min. 36.2 sec.

Achtriemsgieken: 1. Amerika 6 min. 25.4 sec.
2. Italië 6 min. 26 sec.
3. Duitschland 6 min. 26.4 sec.

KANOVAREN.

Kano 1 K.M.

Eenpersoons kajaks: 1. Hradetzky (Oostenrijk) 4 min. 22.9 sec.; 2. Kämmerer (Duitschl.) 4 min. 25.6 sec.; 3. Nederland 4 min. 35.1 sec.

Tweepersoons kajaks: 1. Oostenrijk 4 min. 3.8 sec.; 2. Duitschl. 4 m. 8.9 sec.; 3. Nederland 4 min. 12.8 sec.

Eenpersoons Canad. kano's: 1. Amyot (Canada) 5 min. 32.1 sec., 2. Karlik (Tsjecho-Slowakije) 5 m. 36.9 sec., 3. Koschik (Duitschland) 5 m. 39 sec.

Tweepersoons Canadeesche kano's: 1. Tsjecho-Slowakije 4 min. 50.1 sec., 2. Oostenrijk 4 m. 53.8 sec., 3. Canada 4 m. 56.7 sec.

Kano 10 K.M.

Tweepersoons kajaks: 1. Duitschland, 2. Oostenrijk, 3 Zweden.

Eenpersoons kajaks: 1. Krebs (Duitschland), 2. Landart (Oostenrijk), 3. Riedel (A.).

Tweepersoons vouwbooten: 1. Zweden, 2. Duitschland, 3. Nederland (P. en C. Wijdekop).

Eenpersoons vouwbooten: 1. Hradetzky (Oostenrijk), 2. Eberhardt (Frankrijk), 3. Hoermann (Duitschland).

Tweepersoons Canadeesche kano's: 1. Tsjecho-Slowakije, 2. Canada, 3. Oostenrijk.

PAARDENSPORT.

Groote dressuurproef. — Equipes: 1. Duitschland, 2. Frankrijk, 3. Zweden.

Individueel: 1. Pollay (Duitschland), 2. Gerhard (Duitschland), 3. Podhajsky (Oostenrijk).

Samengestelde ruiterwedstrijd. — Equipes: 1. Duitschland, 2. Polen, 3. Engeland.

Individueel: 1. Stubbendorff (Duitschland), 2. Thomson (A.), 3. Lunding (Denemarken).

Prijs der natiën. (Springconcours). — Equipes: 1. Duitschland, 2. Nederland, 3. Portugal.

Individueel: 1. Hasse (Duitschland), 2. Rang (Roemenië), 3. Von Platthy (Hongarije).

POLO TE PAARD.

1. Argentinië; 2. Engeland; 3. Mexico.

VOETBAL.

1. Italië; 2. Oostenrijk; 3. Noorwegen.

HANDBAL.

1. Duitschland; 2. Oostenrijk; 3. Zwitserland.

BASKETBALL.

1. Amerika; 2. Canada; 3. Mexico.

HOCKEY.

1. Britsch-Indië; 2. Duitschland; 3. Nederland.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Olymp. Spelen 2400 C.)**

A. NEDERLAND. — Wijziging Ongevallenwet. - Voorontwerp bij den Hoogen Raad van Arbeid. —

De minister van Sociale Zaken heeft bij den Hoogen Raad van Arbeid aanhangig gemaakt een voorontwerp van wet tot wijziging der Ongevallenwet 1921. De voorgestelde wijzigingen geven uitwerking aan de gedachte om de gelegenheid te openen voor uitvoering van de onderhavige verzekering mede door organisaties, in het leven geroepen in samenwerking van de georganiseerde werkgevers en arbeiders. Deze niet-ambtelijke organen zullen erkenning behoeven en ten einde de noodige zekerheid te hebben, dat de erkenning vragende organisatie in werkelijkheid berust op samenwerking van georganiseerde werkgevers en arbeiders, is bepaald, dat voor erkenning uitsluitend in aanmerking komt een vereeniging, opgericht door tenminste twee algemeen erkende representatieve centrale organisaties van werkgevers en tenminste twee representatieve algemeen erkende centrale vakorganisaties van arbeiders. Deze zijn het verbond van Nederlandsche Werkgevers, de Vereeniging van R.K. Werkgevers, de Ver. van Christelijke Werkgevers, het Ned. Verbond van Vakvereenigingen, het R.K. Vakverbond, het Protestantsch-Christelijk Vakverbond en de Nederlandsche Vakcentrale. De eisch is niet gesteld, dat tot een bedrijfsvereeniging alleen ondernemingen, waarin een zelfde of een soortgelijk bedrijf wordt uitgeoefend mogen toetreden. Toegelaten wordt derhalve een organisatie, omvattende ondernemingen uit de meest verscheiden bedrijfstakken.

De minister heeft ontkennend beantwoord de vraag, of het geen aanbeveling zou verdienen om bij deze gelegenheid in het geheel onzer sociale verzekering deze vereenvoudiging aan te brengen, dat voortaan de plaats gevonden ongevallen, althans voor den duur der eerste zes weken, der ongeschiktheid tot werken, als ziektegevallen worden schadeloos gesteld, en eveneens de vraag, of niet in de wet ware te bepalen, dat het ziekterisico en het ongevallenrisico van dezelfde arbeiders moet worden gedragen door een organisatie. Deze laatste concentratie wenscht de minister aan de practijk over te laten. (Nieuwsbl. v. h. Noorden)

(Vorig bericht blz. 2081 H.)

B. NEDERLAND. — Diamanthandel. —

Sinds Januari 1934 verzamelt het Centraal Bureau voor de Statistiek gegevens omtrent de in- en uitvoer van diamant, welke volledi ger zijn dan die, tot nu toe gepubliceerd in de desbetreffende rubrieken van de in- en uitvoer en van de in- en uitvoer per post, zooals die in de Maandstatistiek van de In-, Uit- en Doorvoer voorkomen.

De totaalcijfers geven van 1934 op 1935 een belangrijke toeneming te zien: de invoer van ongeslepen diamant steeg van *f* 7.1 millioen op *f* 12.0 millioen, de verkoop ervan van *f* 2.8 millioen op *f* 6.6 millioen en de uitvoer van het geslepen product van *f* 12.1 millioen op *f* 15.8 millioen.

Dat de invoer van ongeslepen diamant de uitvoer ervan overtreft, komt, doordat onze diamantindustrie het ongeslepen materiaal als grondstof gebruikt; daardoor komt het ook, dat van geslepen diamant de export zooveel hooger is dan de invoer.

De voornaamste landen van herkomst van het ongeslepen product zijn Groot-Brittannië en de Unie van Zuid-Afrika, geslepen diamant betrekken wij vrijwel uitsluitend uit België. Daarentegen wordt ongeslepen materiaal voornamelijk aan België geleverd. De voornaamste afnemers van geslepen diamant zijn de Ver. Staten (in 1935 bijna de helft), daarna volgen België en Frankrijk. De export naar Duitschland en Italië, die in 1934 nog meer dan een millioen gulden bedroeg, is in 1935 tot een onbeteekenend bedrag teruggeloopen. (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vor. ber. Diamant 2130 E.)

19 AUGUSTUS 1936

C. WERELDHAVENS. — Statistiek. —

Wij ontvingen dezer dagen de door de „Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam" uitgegeven statistiek, waaraan wij voor de wereldscheepvaart over 1935 de volgende cijfers ontleenen.

Wij geven hier de hierarchische orde van de wereldhavens naar het aantal binnengekomen tonnen.

1. New York ...	25.352.284	10. Liverpool ...	13.981.479
2. Londen	21.829.113	11. Lissabon ...	12.159.871
3. Rotterdam ...	20.933.244	12. Yokohama ...	11.968.509
4. Hamburg ...	18.214.977	13. New Orleans	10.958.760
5. Antwerpen .	18.068.910	14. Southampton	10.755.721
6. Kobe	16.763.526	15. Curaçao	10.481.496
7. Marseille ...	16.611.897	16. Havre	10.466.007
8. Hongkong ...	15.340.273	17. Osaka	10.410.430
9. Singapore ..	14.800.027		

Deze plaatsen zijn tevens de havensteden waar meer dan 10 millioen ton per jaar binnenkomt. Rotterdam neemt de derde plaats in omdat in dit cijfer inbegrepen zijn de kleine havens in de omgeving; buiten deze havens zou Rotterdam na Antwerpen komen, met 18.029.404 ton.

Ook zijn in de genoemde cijfers de tonnen der kustvaart niet inbegrepen.

Curaçao komt dan volgens deze cijfers op de 15de plaats en de eerste plaats in Centraal en Zuid-Amerika.

Aruba heeft met 8.505.366 ton nog vóór zich in hiërarchische orde, Los Angeles, Boston, San Francisco, Houston en Shanghai en komt dus op de 23ste plaats.

Echter dienen wij er rekening mee te houden, zooals gezegd, dat deze cijfers alleen maar betrekking hebben op de groote vaart. (Kamer van Kooph. en Fabrieken v. Rotterdam)

D. JAPAN. — Engelsch-Japansche toenadering. —

De het eerst door de „Asahi Shimboen" bepleite toenadering tusschen Japan en Engeland, wordt thans door de „Djidji Shimpo" besproken.

Dit blad, dat grooten steun geniet in zakenkringen, is van meening, dat een Engelsch-Japansche toenadering gerechtvaardigd zou worden, omdat daardoor een mogelijke botsing tusschen Engeland en Japan zou worden voorkomen of althans verzacht. Het blad wijst erop, dat de Japansche bevolking gestadig toeneemt, zoodat de eischen van het land ten aanzien van grondstoffen en nieuwe markten volkomen natuurlijk zijn.

Wanneer een samenwerking met Japan werkelijk gewenscht wordt door Engeland, dat de grootste natuurlijke hulpbronnen tot zijn beschikking heeft en de grootste markten ter wereld bezit, gelooft de „Djidji Shimpo", dat Groot-Brittannië in staat zou zijn, haar tot stand te brengen en den stelregel: leven en laten leven, voor Japan zou kunnen doen gelden met de minst mogelijke offers.

De Engelsch-Japansche handelsgeschillen, aldus meent het blad verder, zouden geregeld kunnen worden zonder dat het Britsche rijk als geheel eenig offer brengt, maar het blad betwijfelt, of Engeland zich op de juiste wijze rekenschap geeft van de realiteiten in den internationalen handelstoestand en den vooruitgang van den Japanschen buitenlandschen handel. Tenslotte schrijft het blad, dat een waarachtige Engelsch-Japansche toenadering alleen tot stand kan worden gebracht op een voet van gelijkheid.

(Djidji Shimpo) **(Vorig bericht blz. 1293 I.)**

E. FRANKRIJK. — Vredesbijeenkomst te Saint Cloud.

Te Saint Cloud zijn dezer dagen tienduizenden bijeen geweest voor het „universeele appèl voor den vrede", dat daar heeft plaats gehad.

Onder de sprekers was Jeanzay, de Fransche minister van Onderwijs, die betoogde, dat de Fransche regeering hartstochtelijk voor den vrede en tegen den oorlog werkt en zeide, dat de veiligheid, d.w.z. het collectieve vertrouwen in den duur en stevigheid van den vrede slechts kan berusten op de wederkeerigheid van internationale verplichtingen.

De Engelsche afgevaardigde Henderson verklaarde, dat de wereld opnieuw op een kruispunt stond, waar zij moest kiezen tusschen oorlog en vrede, conflict en samenwerking, de terugkeer tot de barbarij van het verleden en de op gelijkheid en rechtvaardigheid berustende beschaving. De collectieve veiligheid is niet failliet, zij is niet juist toegepast. Zij moet eerder versterkt dan verzwakt worden, zij mag niet exclusief zijn en er mag niets gedaan worden waardoor de wereld in politieke kampen verdeeld wordt of om welke natie ook den oorlog te verklaren, omdat men het niet eens is met haar regeeringsvorm.

Ten aanzien van Spanje verklaarde hij, dat allen, die in vrede en democratie gelooven, met hun sympathieën aan den kant van de regeering moeten staan. Er ontstaat een ernstige toestand op internationaal terrein en het is de plicht van den Volkenbond, om op grond van artikel 2 van het pact de zaak voor den raad te brengen.

De Tsjechoslowaak Prohazka, die namens het coördinatiecomité voor Centraal Europa het woord voerde, verklaarde: steunend op de groote volksmassa verklaren wij plechtig, dat de politieke en territoriale onafhankelijkheid van alle staten onschendbaar is. Steunend op de breede volksmassa, willen wij complicaties, die tot oorlog leiden, vermijden, en de economische en cultureele samenwerking verwezenlijken, de naties door bewuste samenwerking en door de organisatie van een collectieven bijstand tegen den aanvaller verbinden. Wij ondersteunen den Volkenbond in de ondeelbaarheid van den vrede. Wij zijn bereid ons met alle kracht te verdedigen tegen de schending van kleine staten door bruut geweld of politieke en economische onderdrukking.

Minister-president Blum wees er met name op, dat de veiligheid, d.w.z. het collectieve vertrouwen in haar duurzaamheid en hechtheid berust op de wederkeerigheid der internationale verplichtingen of niet bestaan kan. Blum noemde dit de diepere beteekenis van deze bijeenkomst. Zij is internationaal en heeft

ten doel een internationaal congres voor te bereiden, dat de middelen zal bestudeeren ter versterking van de internationale organisatie. Ik zeg versterken, aldus Blum, omdat zij bestaat en Volkenbond heet. (Le Temps - Le Jour)

A. **ZWEDEN. — Productie-index gestegen. —**
De bond van Zweedsche industrieën heeft nieuwe cijfers gepubliceerd, welke duidelijk de uitbreiding van Zweden's industrieele productie aantoonen in het tijdperk Januari 1934 tot Mei 1936. De algemeene productie-index, gebaseerd op rapporten van industrieën met tezamen ruim 225.000 arbeiders of meer dan de helft van het totaal aantal arbeiders in Zweden, vertoont een stijging van 83 tot 106. Het indexcijfer van de machine-industrie is van 67 tot 110 gestegen en dat van de ijzer- en staalgroep van 80 tot 104. Een speciaal rapport van de Zweedsche vereeniging van staalfabrieken toont aan, dat het binnenlandsch verbruik van gewalst en gesmeed ijzer en staal in de eerste helft van 1936 429.500 ton bedroeg, tegen 399.300 ton voor hetzelfde tijdperk in 1935, dus een vermeerdering van ruim 7%. Het aantal werklieden in deze industrie bedroeg aan het einde van Juni 1936 26.328 tegen 24.769 verleden jaar. De verschepingen van ijzererts in Juli door het Grängesbergconcern bedroegen 905.000 ton tegen 948.000 in Juni en 563.000 in Juli 1935. De totale verschepingen van deze maatschappij in de eerste 7 maanden van dit jaar bedroegen ruim 5.44 millioen tegen 3.52 millioen in dezelfde periode van 1935. De Zweedsche houtverkoop bedroeg per 31 Juli 675.000 standaard tegen 600.000 standaard in dezelfde periode van 1935. (Svenska Dagbladet)

B. **POLEN. — Het bezoek van den Franschen generaal Gamelin. —**
Generaal Gamelin is dezer dagen uit Warschau naar Krakau vertrokken, waar hij hulde heeft gebracht aan de nagedachtenis van generaal Pilsudski. Twee Poolsche generaals vergezelden hem.
In een kort onderhoud met de Kurjer Poranny heeft Gamelin zich zeer ingenomen betuigd met zijn ontvangst in Polen.
Voor zijn vertrek heeft de Poolsche president de generaal het grootkruis van de orde „Polonia restituta" verleend.
De Fransche militaire attaché en drie andere Fransche officieren hebben eveneens onderscheidingen gekregen.
De Roemeensche generaal-majoor Samsonovici zal binnenkort een bezoek aan Polen brengen. Volgens de Kurjer Poranny zou dit bezoek in verband staan met de besprekingen die generaal Rydz-Smigly met generaal Gamelin heeft gehad.
De Poolsche politiek zou weder meer naar Fransche gezichtspunten overhellen. (Kurjer Poranny)
(Vorig bericht 2412 D.)

C. **NEDERLAND. — Mijnindustrie. —**
Het jaarverslag van den hoofdingenieur der Mijnen over 1934 vermeldt, dat de gedurende het verslagjaar verkregen productie bijna 2% ten achter bleef bij die van 1933, en vrij aanzienlijk minder was dan de hoeveelheid brandstoffen, die in het algemeen als resultaat van productie, in- en uitvoer in 1934 voor binnenlandsch verbruik beschikbaar kwam. Sedert 1926 is de productie gestegen met 40%, terwijl de voor binnenlandsch verbruik beschikbaar gekomen hoeveelheid, die vergeleken met 1933, met 109.334 ton vermeerderde, sedert 1926 met 24% is vooruitgegaan.
De totale invoer van steenkolen, cokes en steenkolenbriketten tezamen is, vergeleken met het vorige jaar, met 994.106 ton of met niet minder dan 13% gestegen. Die vermeerdering is voornamelijk een gevolg van de stijging van den invoer uit Duitschland, ten bedrage van 716.301 ton of van niet minder dan 13%; de invoer uit dit land bedroeg bijna 74%; van den totalen invoer in ons land. De import uit Groot-Brittannië vermeerderde eveneens en wel met 115.184 ton of met ruim 8%. Van den totalen invoer in ons land bedroeg die uit Groot-Brittannië bijna 18%. Ook de invoer uit België ging iets vooruit en wel met 7789 ton of met bijna 2%; het aandeel van den invoer uit dat land in den totalen invoer bedroeg 5%.
De totale uitvoer van steenkolen, cokes en steenkolenbriketten tezamen vermeerderde met slechts 21.252 ton of met nog geen ½%. De uitvoer naar België en Luxemburg verminderde met niet minder dan 346.259 ton of met ruim 18%, die naar Frankrijk met 146.830 ton of met 9%. De uitvoer naar Duitschland vermeerderde met 80.027 ton of met 7% en die naar Zwitserland met slechts 387 ton; deze bleef dus nagenoeg gelijk. De uitvoer naar Italië was bijna verdrievoudigd. Van den totalen uitvoer bedroeg die naar België en Luxemburg nog geen 28%, naar Frankrijk 27%, naar Duitschland ruim 23% en naar Italië ruim 6%. Van den totalen uitvoer was slechts 4% naar Zwitserland gericht. De hoeveelheid verstrekte bunkerkolen aan vreemde schepen vermeerderde met 597.735 ton of met 5%, die aan Nederlandsche schepen met 32.707 ton of met 6%. Sedert 1926 is de hoeveelheid bunkerkolen aan vreemde schepen verstrekt, met 53%, die aan Nederlandsche schepen met 38% verminderd, terwijl de totale uitvoer van bunkerkolen met de helft is achteruitgegaan. (Jaarverslag Hoofdingenieur der Mijnen)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 1812 H.)

D. **NEDERLAND. — Staatsboschbeheer 1934. —**
Het jaarverslag van het staatsboschbeheer over 1934 is verschenen.
Het overzicht van de kosten van dezen dienst geeft, sinds deze geheel beheerscht wordt door de werkverschaffing, geen beeld meer dat met de vroegere is te vergelijken. De uitgaven op de Landbouwbegrooting van den dienst daalden van *f* 1.4 millioen in 1933 tot *f* 1 millioen in 1934. In dit laatste jaar was er echter geen grondaankoop van beteekenis, zooals in 1933. Het bedrag, dat het Staatsboschbeheer bovendien ten laste van het departement van sociale zaken afdeeling werkverschaffing heeft uitgegeven, is veel meer dan de eigen begrooting, n.l. *f* 1.7 millioen.
Beboscht werden 1159 h.a. (in 1933 was dit 1052 h.a.).
De arbeidsloonen werden in den loop van het jaar over de geheele linie eenigszins verlaagd.
De voortdurende daling van de opbrengsten van het bedrijf in de laatste jaren kwam tot staan; verbetering in de prijzen was er echter geenszins. Dat het eindbedrag der opbrengsten (*f* 244.000) wat hooger is dan in 1933 (*f* 230.000) vindt zijn oorzaak in den verkoop van een grootere hoeveelheid hout.
De bebossching met renteloos voorschot der gemeenten zag in 1934 zijn bedrag op de staatsbegrooting in eens van *f* 120.00 tot *f* 40.000 verminderd. Om de werkzaamheden toch mogelijk te maken, nam sociale zaken de loonen op zich. Wij zien hier dus het meer gesignaleerde verschijnsel van overheveling van normaal werk naar de werkverschaffing.
Aan werkverschaffing gaf sociale zaken in de gemeenten onder toezicht van het Staatsboschbeheer *f* 910.000 uit.
De inventariseering van het natuurschoon in Nederland, welk werk eenige jaren onderbroken was, is in 1934 weer voortgezet door de beschikbaarstelling van een tijdelijke kracht door de Stichting tot verruiming van werkgelegenheid voor academisch gevormden. (Jaarverslag Staatsboschbeheer)

20 AUGUSTUS 1936

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Grondwet. —**
In vervolg op onze publicatie van 5 Augustus '36 (pag. 2402 A.) geven wij nog eenige andere artikelen der grondwet, die door de regeering worden voorgesteld om te worden gewijzigd.
Nederl. Antillen: Voorgesteld wordt, den naam van het deel van het koninkrijk, dat de eilanden in West-Indië omvat, te veranderen in dien van de Nederlandsche Antillen. Deze aan-

duiding verdient, in meer dan een opzicht, de voorkeur boven den bestaanden toestand, waarbij de naam van een der eilanden tevens de naam van het gebiedsdeel is.

Zittingsduur Staten-Generaal: Het derde lid van artikel 73 laat de mogelijkheid open, dat in geval van ontbinding van de Kamers der Staten-Generaal een wet het mandaat van de nieuwgekozen Kamers verlengt voor een termijn, die den gewonen zittingsduur ver overschrijdt. De voorgestelde wijziging heeft ten doel, de mogelijkheid van verlenging van het mandaat te beperken tot het gedeelte van het jaar tusschen het bijeenkomen van de nieuwgekozen Kamers en den eerstvolgenden derden Dinsdag van de maand September, op welken dag de normale zittingsduur van vier jaar voor de Tweede Kamer en van zes jaar voor de Eerste Kamer aanvangt.

Verkiesbaarheid: De tegenwoordige redactie van artikel 85 sluit van de verkiesbaarheid uit bedelaars, landloopers en gewoontedronkaards, maar laat toe personen, die wegens het begaan van een ernstig misdrijf tot een vrijheidsstraf van meer dan een jaar zijn veroordeeld.
Van ieder bestaand lid van een vertegenwoordigend lichaam mag echter worden verwacht, dat hij zich niet in een positie brengt, die tot het opleggen van een zoo zware straf aanleiding zou kunnen geven, onverschillig het meer of minder politiek karakter van de strafbare handeling.

Parlementaire onschendbaarheid: Voorgesteld wordt de parlementaire immuniteit op te heffen voor hen, die zich schuldig maken aan opruiing en schending van geheimen.
Hier kan het optreden van den voorzitter niet zoo licht het gezag van de strafwet vervangen, omdat in het bijzonder bij schending van geheimen het feit niet meer is ongedaan te maken en het kwaad met het uitgesproken woord onherstelbaar wordt. Nog te meer dient hier een voorziening te worden getroffen, nu in de volksvertegenwoordiging leden hun intrede hebben gedaan, die verklaren zich principieel door een opgelegde geheimhouding niet gebonden te achten.

Dienstplichtigen: Volgens artikel 187 moet, wanneer in geval van buitengewone omstandigheden dienstplichtigen, die niet in werkelijken dienst zijn, door den koning geheel of gedeeltelijk buitengewoon onder de wapenen worden geroepen, onverwijld een voorstel van wet aan de Staten-Generaal worden gedaan, om het onder de wapenen blijven zooveel noodig te bepalen.
De regeering heeft zich in de vergadering van de Tweede Kamer van 13 Maart '36 op het standpunt gesteld, dat dit artikel moet worden geïnterpreteerd in dien zin, dat het niet betrekking heeft op het onder de wapenen houden van dienstplichtigen, die wel in werkelijken dienst zijn.
Voorgesteld wordt art. 187 te wijzigen in dien zin, dat het op de beide gevallen betrekking heeft.

Additioneele artikelen: Van de dertien additioneele artikelen zijn niet minder dan zes (6 tot en met 11) op het oogenblik uitgewerkt; zij behooren te vervallen.
De artikelen 1, 2, 4, 5, 12 en 13 zijn in drie groepen te onderscheiden. Een artikel (artikel 4) bevat geen overgangsrecht, doch een materieele bepaling van blijvenden aard. Drie andere (artikelen 1, 2 en 13) houden overgangsrecht van blijvend karakter, bestemd om bij iedere Grondwetsherziening te gelden. De artikelen 5 en 12 houden overgangsrecht met afloopend karakter, bevattende tijdelijke afwijkingen van blijvende bepalingen, in de Grondwet opgenomen.
Het schijnt redelijk, alleen deze laatste bepalingen onder de additioneele artikelen, behoorende bij de nieuwe Grondwet, op te nemen, de andere kunnen beter naar andere plaatsen in de Grondwet (artikel 152 en hoofdstuk 11, artikelen 200 en 201, nieuw) worden overgebracht.
Het bestaande additioneele artikel 3 draagt een apart karakter. Gezien het nauwe verband tusschen het tweede lid, dat in geen geval kan vervallen, en het eerste lid is het aangewezen, het artikel in zijn geheel te handhaven.
De inhoud van de additioneele artikelen 1, 2 en 13 behoorende bij de Grondwet in haar huidige lezing, kan, als blijvend overgangsrecht, naar het oordeel der regeering in hoofdstuk 11 der Grondwet worden ondergebracht. Hierdoor wordt tevens de bestaande onzekerheid, of zij alleen gelden voor de herziening van de Grondwet, waarbij zij zijn opgenomen, of ook voor latere herzieningen, in den laatsten zin opgelost. De artikelen 200 en 201 sluiten zich ongedwongen bij de voorafgaande artikelen van hoofdstuk 11 aan.
In artikel 201 zijn de additioneele artikelen 1 en 2 samengesmolten. (Staatscourant)

(Vor. ber. Grondwet 2402 A.; Tw. Kamer 2412 B.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Techn. Hoogeschool te Bandoeng. - Rede van Prof. Mr. Dr. M. A. G. Harthoorn. —**
Bij de zestiende herdenking van de stichting der Technische Hoogeschool te Bandoeng op 31 Juli '36, heeft prof. mr. dr. M. A. G. Harthoorn een rede uitgesproken, getiteld: „Sociaal economische ordening". In deze uitvoerige voordracht betoogde spreker o.a. dat het credietwezen de spil is, waarom het geheele bedrijfsleven draait, daar alle kapitaal en arbeid, hoezeer ook ieder op zichzelf waarde bezittende, alleen door de tusschenkomst van het crediet als betaalmiddel tot productiviteit kunnen worden gebracht en dat daarom het publieke karakter van het credietwezen evident is. Hij wees dan, voor ons land, op de noodzaak van de oprichting eener staatscredietbank als de eenige credietbank in het land, waarover alle betalingen worden geleid, zoodat ook alleen haar credieten als betaalmiddel, geld, dienst doen.

(Java Bode)

B. **LUCHTVAART. — Hoogte-records sinds 1909 voor landvliegtuigen. —**

1909	300	meter	Latham (Frankrijk).
1913	6.120	„	Legagneux (Frankrijk).
1920	10.093	„	Schröder (Ver. Staten).
1929	12.739	„	Neuenhofen (Duitschland).
1930	13.157	„	Soucek (Ver. Staten).
1932	13.404	„	Uwins (Engeland).
1933	13.661	„	Lemoine (Frankrijk).
1934	14.443	„	Donati (Italië).
1936	14.836	„	Détré (Frankrijk).

(L'Auto) **(Vor. ber. Records 2360 G.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — N. S. B. en Inlandsche persberichten. —**
De **Keng Po,** een Chineesch-Maleiseh dagblad te Batavia, constateert dat de afscheiding tusschen de verschillende bevolkingsgroepen in Indië zich steeds scherper gaat afteekenen.
Het blad wijst er op, dat de propagandavergadering van de N.S.B. te Batavia, waar ds. van Duyl het woord voerde, door niet minder dan 2.000 enthousiaste Nederlanders werd bijgewoond. De Nederlanders in Indië zijn thans fascistisch geworden, of althans super-nationalisten.
De **Sipatahoenan,** een nationalistisch Soendaneesch dagblad te Bandoeng, schrijft een artikel naar aanleiding van de propagandarede door ds. van Duyl eveneens in Bandoeng gehouden.
Het blad zegt, dat de N.S.B. handig gebruik heeft gemaakt van de omstandigheid, dat wij thans staan voor de wisseling van de Landvoogdij en dat wij verkeeren in een tijd van verslapping van de Inheemsche beweging. In de vergaderingen te Batavia en Bandoeng, heeft ds. van Duyl, volgens het blad, heftige aanvallen gedaan tegen het huidige bewind en zelfs ook tegen minister-president Colijn. Doch de politie kwam niet tusschenbeide, zooals dit zoo vaak bij Inlandsche vergaderingen wèl voorkomt.
Het blad besluit met de Overheid te verzoeken om ten opzichte van de rechtsche partijen denzelfden maatstaf aan te leggen, aangezien de Regeering boven de partijen moet staan.
De **Pemandangan,** een liberaal-nationalistisch dagblad te Batavia en thans onder leiding van M. Tabrani, acht het noodig zijn lezers te wijzen op de passage uit de rede van ds. van Duyl te Batavia, waar deze propagandist naar aanleiding van een aan hem gestelde vraag, wat hij dacht van het Italiaansch-Ethiopisch conflict, geantwoord heeft dat de Nederlanders toch op dezelfde wijze in Indië waren gekomen. (Keng Po - Sipatahoenan - Pemandangan)

(Vor. ber. N. S. B. 2198 G.)

D. **GRAZIA DELEDDA OVERLEDEN. —**
Op ruim zestigjarigen leeftijd is te Rome overleden mevrouw Madesani, beter bekend als de romancière Grazia Deledda. Zij kreeg in 1926 den Nobelprijs voor litteratuur. (La Stampa)

E. **ITALIE. — Oorlogsvloot wordt gemoderniseerd. —**
Binnen zes maanden zullen twee slagschepen, 35.000 ton metende, de „Littorio" en de „Vittorio Veneto" van stapel loopen. Zij krijgen een snelheid van ruim 30 knoopen per uur, tegen het Engelsche slagschip „Rodney" 23, en een actieradius van niet minder dan 15.000 mijl. De bewapening wordt gevormd door negen kanonnen van 37½ c.M., verder een batterij van twaalf 15 c.M.-kanonnen, twaalf stuks luchtafweergeschut van 9 c.M. en twintig machinegeweren. Het kaliber der grootste kanonnen van de „Rodney" is 40 c.M., doch de Italiaansche zijn van het allernieuwste type en dragen, naar men zegt, even ver, terwijl hun vuursnelheid grooter is.

Overigens vordert Italië's vlootbouw snel. Drie nieuwe kruisers komen nog dit jaar gereed, waardoor de marine de beschikking zal hebben over negentien kruisers, waarvan de oudste zes jaar is, en die alle meer dan 36 knoopen per uur kunnen varen. Sommige halen 40 knoopen en zijn sneller dan welke kruiser ook. Ook de torpedojagers maken records met 44 knoopen snelheid. Hun aantal, varende en in aanbouw tezamen, bedraagt 104. Aan duikbooten telt de Italiaansche vloot er 77, waarvan 50 jonger dan zes jaar. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Vloot 1745 F.)**

21 AUGUSTUS 1936

A. JOODSCH WERELDCONGRES TE GENEVE. — Resoluties. —

In zijn op 13 Aug. '36 gehouden zitting heeft het Joodsche Wereldcongres eenige resoluties aangenomen, waarbij de Joodsche gemeenten worden uitgenoodigd, de boycot van Duitsche goederen voort te zetten en besloten wordt tot instelling van een centraal bureau voor den strijd tegen het anti-semitisme.
In de avondzitting heeft het congres een resolutie aangenomen, waarin krachtig geprotesteerd wordt tegen de anti-semietische maatregelen, die in Duitschland genomen zijn en herstel van de rechtsgelijkheid der Joden met de overige ingezetenen van Duitschland wordt geëischt.
In zijn laatste resolutie protesteert het congres tegen de terroristische actie van bepaalde elementen der Arabische bevolking van Palestina en wordt van Groot-Brittannië als mandaatmogendheid geëischt, dat het van elk denkbeeld de Joodsche immigratie in Palestina stop te zetten of te beperken, zal afzien.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 2408 C.)**

B. CURAÇAO. — Proclamatie Gouverneur Wouters.

In de Amigoe di Curaçao is afgedrukt de proclamatie van den nieuwen gouverneur van Curaçao, den heer G. J. Wouters, aan de ingezetenen van het gewest. De proclamatie luidt:
„Ik breng te uwer kennisse, dat het Harer Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, heeft behaagd mij bij Hoogstderzelver Besluit van den 7den April 1936 te benoemen tot Gouverneur van Curaçao en dat ik op heden in een plechtige zitting van den Kolonialen Raad het bestuur heb aanvaard.
Ter voldoening aan het verlangen van Hare Majesteit breng ik u Hoogstderzelver beste wenschen over voor den groei en bloei van het Gewest Curaçao.
Met Gods onmisbaren steun en met uw aller medewerking, hoop ik uwe belangen naar mijn beste vermogen te behartigen en de welvaart, waarin het Gewest Curaçao zich mag verheugen, niet alleen te bestendigen, maar zoo mogelijk nog op te voeren."
(Amigoe di Curaçao) **(Vorig bericht blz. 2381 B.)**

C. DUITSCHLAND. — Overeenkomst met Oostenrijk. - Samenwerking. —

De onderhandelingen tusschen Duitschland en Oostenrijk, die op 27 Juli '36 te Berlijn zijn begonnen en die ten doel hadden, verschillende met de tenuitvoerlegging van het Duitsch-Oostenrijksche accoord van 11 Juli samenhangende vraagstukken te regelen, zijn op 12 Aug. '36 beëindigd.
De leider van de Oostenrijksche delegatie, gezant Wildner, en de leider van de Duitsche delegatie, dr. Clodius, hebben een aantal accoorden geparafeerd, waardoor de tot nog toe op het gebied van het toeristenverkeer bestaande beperkingen zijn opgeheven en zekere maatregelen tot verruiming van het wederzijdsch handelsverkeer worden beoogd.
Uit den inhoud van deze accoorden, die na verkregen goedkeuring der wederzijdsche regeeringen spoedig zullen worden onderteekend en in werking zullen treden, kan het volgende worden naar voren gebracht:
De Rm. 1000-blokkade bij reizen naar Oostenrijk zal worden opgeheven. In overeenstemming daarmede zullen ook in Oostenrijk de beperkingen voor reizen naar Duitschland worden ingetrokken.
Tusschen de beide regeeringen wordt een overeenkomst gesloten voor het reizigersverkeer waarbij het reisverkeer naar Oostenrijk wordt aangepast aan de Duitsche deviezensituatie en de noodige betalingsmiddelen voor eenigen tijd worden gegarandeerd.
Voorts is een programma opgesteld voor de afwikkeling der steenkoolleveringen uit Duitschland naar Oostenrijk, geldende tot einde van dit jaar.
De in Augustus 1934 tusschen de beide circulatiebanken gesloten overeenkomst tot regeling der betalingen in het goederenverkeer wordt vervangen door een clearingverdrag tusschen beide landen.
De besprekingen zullen te eeniger tijd worden hervat om na te gaan op welke wijze de ontwikkeling der economische betrekkingen tusschen de beide landen verder kan worden bevorderd.
De afsluiting van een overeenkomst tot regeling van het kleine grensverkeer is zeer binnenkort te verwachten.
Verder is tusschen de beide delegaties een overeenkomst tot vergrooting van den omvang van den goederenruil gesloten.
De onderhandelingen betroffen in de eerste plaats de vraagstukken van den seizoens-in- en uitvoer. Hierbij werd naast de behandeling van de den industrieelen uitvoer betreffende vraagstukken, overeenstemming bereikt over de vaststelling van extra-contingenten voor aankoopen op de aanstaande Messen te Leipzig en Weenen, zoowel als over de schepping van de mogelijkheid van uitvoer van een zeker aantal runderen en paarden uit Oostenrijk naar Duitschland. (Berliner Tageblatt)
(Vorig bericht blz. 2391 A.)

D. NEDERLAND. — Hoog Militair Gerechtshof. - Mr. Ed. Jellinghaus tot president benoemd. —

De Staatscourant bevat de benoeming van mr. E. Jellinghaus, tot president van het Hoog Militair Gerechtshof te 's-Gravenhage.
Mr. Jellinghaus, geboren op 2 Sept. 1871, is thans lid van dit college en president van het Gerechtshof te 's-Gravenhage. (Staatscourant)

E. ERASMUS. — Beeld uit Japan. —

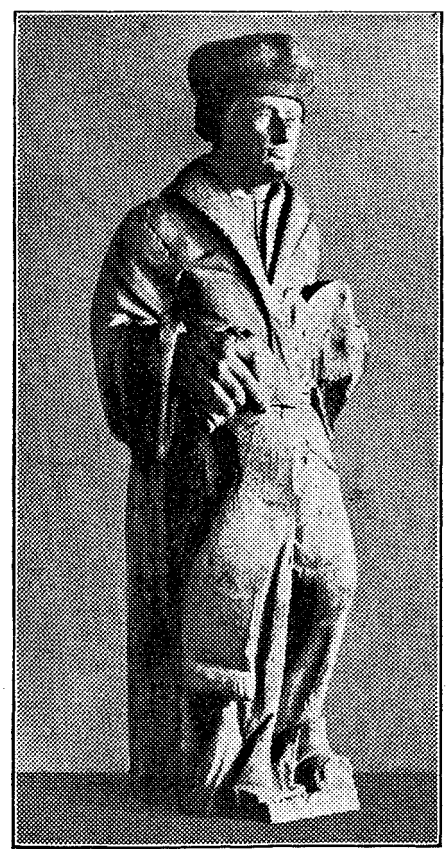

Drie en een halve eeuw geleden voer het schip „De Liefde" Rotterdam's haven uit voor de reis naar Japan. Als hekbeeld sierde het schip de houten beeltenis van Erasmus, wiens naam het eens droeg. Het beeld bleef in Japan en is daar eeuwen in hooge eere gehouden. Thans is het echter in Erasmus' geboortestad, Rotterdam, teruggekeerd en de Japansche gezant, Zijne Excellentie Toshihiko Taketomi, heeft op 19 Aug. '36 in het museum Boymans het beeld voor de Erasmus-tentoonstelling in bruikleen aangeboden.
(N. R. Crt.) **(Vorig bericht Erasmus 2375 A.)**

22 AUGUSTUS 1936

A. De ontwikkeling. - Januari—Juli 1936. —
Het jongste nummer van het Economisch-Statistisch Maandbericht bevat o.m. een beschouwing over de conjunctuur in Nederland, welke is samengesteld in overleg met het Centraal Bureau voor de Statistiek te 's-Gravenhage. Wij ontleenen hieraan het volgende:
De algemeene tendenz wees in de richting van een tot staan komen van het inkrimpingsproces, hoewel de ontwikkeling, met name op de geldmarkt, niet meer het geleidelijke karakter van het eerste kwartaal van 1936 bezat.
De industrieele bedrijvigheid nam, te oordeelen naar de invoersaldi van grondstoffen, een weinig toe. Deze langzame verbetering is reeds sedert ongeveer een jaar op te merken. Het vrij constante karakter der stijging kan, ondanks de mogelijkheid van voorraadvorming in verband met vrees voor devaluatie, prijsstijging op de internationale grondstoffenmarkten, de politieke spanningen e.d., toch wel als gunstig symptoom in rekening worden gebracht.
Aan den anderen kant staat evenwel de steeds toenemende werkloosheid, welke voor dezen tijd van het jaar een ongekend hoog niveau heeft bereikt. Nu is het wel mogelijk, dat bij de huidige ontwikkeling de structureele werkloosheid van toenemende beteekenis wordt en de conjunctureele werkloosheid misschien zelfs een kleine verbetering vertoont. De werkloosheid geeft namelijk niet een volledig beeld van de werkgelegenheid, omdat tengevolge van de bevolkingsvermeerdering een stijgende werkloosheid gepaard kan gaan met een vermeerdering van de werkgelegenheid.
Wij geven hier eenige cijfers:

Aantal geheel werkloozen (× 1000)

midden Juni 1931	97
midden Juni 1932	243
midden Juni 1933	275
midden Juni 1934	292
midden Juni 1935	350
midden Juni 1936	368

Hetzelfde verschijnsel doet zich ook voor, indien door rationalisatie de werkloosheid stijgt bij gelijkblijvende of toenemende werkgelegenheid. Hoe dit ook zij, het voortdurend aangroeiende leger van werkloozen beteekent eenerzijds een verdere daling van de koopkracht, anderzijds een toenemende verzwaring van de overheidslasten.
Gezien de groote lasten, welke de ondersteuning van dit massale werkloozenleger meebrengt (voor werkloozensteun wordt nu jaarlijks ca. *f* 140 mill. uitgegeven) en de velerlei pogingen om aan den voortdurenden achteruitgang een einde te maken, verdient dit vraagstuk alleszins een nadere beschouwing. Dit nog te meer, daar de gegevens juist aantoonen, dat de maatregelen tot stimuleering van het bedrijfsleven, ondanks hun dikwijls ingrijpenden aard, vruchteloos blijven om de totale werkloosheid te remmen.
De toenemende invoer van grondstoffen, welke ook op de totale invoercijfers een stijgende tendenz vertoont, geschiedt voor een belangrijk deel ten behoeve van bepaalde, door regeeringssteun gestimuleerde bedrijfstakken (scheepsbouw, bruggenbouw, textielindustrie, defensie). Het is nu opmerkelijk, dat juist in deze bedrijfstakken de werkloosheid afnemend is, zoodat de overheidssteun dus duidelijk een toenemende koopkracht van bepaalde bevolkingsgroepen tengevolge heeft.
Ook de uitvoer vertoont nog geen parallellisme met den gestegen invoer van grondstoffen. Weliswaar is de sedert 1930 aanhoudende achteruitgang tot staan gekomen, hetgeen op zichzelf reeds een gunstig verschijnsel is, van een verbetering kan echter nog niet worden gesproken. In relatieven zin, d.w.z. vergeleken met den stijgenden wereldhandel, is er zelfs een achteruitgang te constateeren. De tegenwoordige toestand van stijgende prijzen van grondstoffen geeft aan het exportprobleem, zoolang de prijzen van fabrikaten aan deze stijging geen deel hebben, een weinig gunstig karakter, omdat met het oog op de kleine marge tusschen kostprijs en verkoopsprijs en de reeds sterk toegepaste bezuinigingen de meerdere uitgaven voor grondstoffen geheel of gedeeltelijk opgevangen moeten worden in de loonsom.
Aan den anderen kant bieden de grondstofproduceerende landen tengevolge van de gunstige conjunctuur gelegenheid tot vergrooting van de invoeren, hetgeen voor onzen export wellicht van beteekenis kan worden, vooral indien de afzet van onze producten zich meer naar die markten richt.
De prijsbeweging in het binnenland in de laatste maanden was van dien aard, dat een vergrooting van de divergentie met het prijsniveau van de landen met gedeprecieerde valuta, welke aan het einde van het vorige jaar inderdaad heeft gedreigd, voorloopig niet is te vreezen, vooral met het oog op de langzame prijsstijging in die landen.
Minder gunstig was in het afgeloopen kwartaal de ontwikkeling op de geld- en kapitaalmarkt.
Terwijl juist de eerste maanden van dit jaar een geleidelijke verbetering toonden, werd deze in de laatste maanden weer onderbroken door nieuwe storingen.
Hoewel het herstel op de geldmarkt in het begin van Juli krachtig voortgang maakte, is uit de gebeurtenissen in de laatste maanden wel degelijk gebleken, dat onze geld- en wisselmarkt nog uiterst gevoelig is voor de gebeurtenissen in Frankrijk. Aangezien de toestand in dit land nog steeds onoverzichtelijk blijft, moet ook rekening worden gehouden met het feit, dat het nog niet vast staat, dat onze geld- en kapitaalmarkt vrij zal blijven van nieuwe storingen.

Nederland
Conjunctuur

De algemeene indruk, welke een nauwkeurig onderzoek der gegevens oplevert, geeft blijk van een nog belangrijke mate van onzekerheid van den geheelen toestand, en van een nog zwaren druk der depressie, al is het verheugend, dat de door ons voor eenige maanden geconstateerde tendenzen tot stabilisatie zich in het algemeen bestendigen en voortzetten.
Het is nu de vraag, in welke mate de huidige ontwikkeling de kiemen voor een toekomstige verbetering bevat. Eenerzijds biedt de verbetering van den economischen toestand in de meeste landen der wereld, de stijgende prijsbeweging enz., gunstige mogelijkheden. Anderzijds oefenen de vele handels- en betalingsbelemmeringen nog steeds een remmenden invloed uit. In het binnenland daarentegen is het voornamelijk de ongunstige positie van de kapitaalmarkt, welke een natuurlijk herstel in den weg staat.
De ontwikkeling wekt steeds meer den indruk, dat een herstel, via de geld- en kapitaalmarkt voorloopig onwaarschijnlijk is te achten. Het is dan ook vooral om deze reden, dat aan de pogingen van overheidswege om door middel van het uitvoeren van openbare werken het economisch leven te activeeren, groote aandacht moet worden geschonken.
(Econ. Stat. Maandbericht) **(V. b. Werkl.h. 2356 D.)**

B. Werkloozensteun Gemeenten. - Suppletoire begrooting van *f* 15 millioen ingediend. —
In een suppletoire begrooting bij de Tweede Kamer ingediend, over 1935 van het werkloosheidssubsidiefonds, vraagt de regeering nog *f* 15.730.000 voor werkloosheidsuitgaven der gemeenten.
Ter toelichting wordt o.m. opgemerkt:
In de begrooting van uitgaven van het Werkloosheidssubsidiefonds voor het dienstjaar 1935 werd onder artikel 3 wegens bijdragen aan gemeenten *f* 94.770.000 uitgetrokken, en onder art. 5, wegens bijdragen aan gemeenten *f* 5.380.000. Terzake van bijdragen aan gemeenten in de uitgaven wegens voorzieningen terzake van werkloosheid, werd onder deze beide artikelen derhalve in totaal *f* 100.600.000 gevoteerd. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Werkloozensteun 2412 G.; Tw. Kamer 2418 E.)

A. **NEDERLAND. — Belastingen. —**

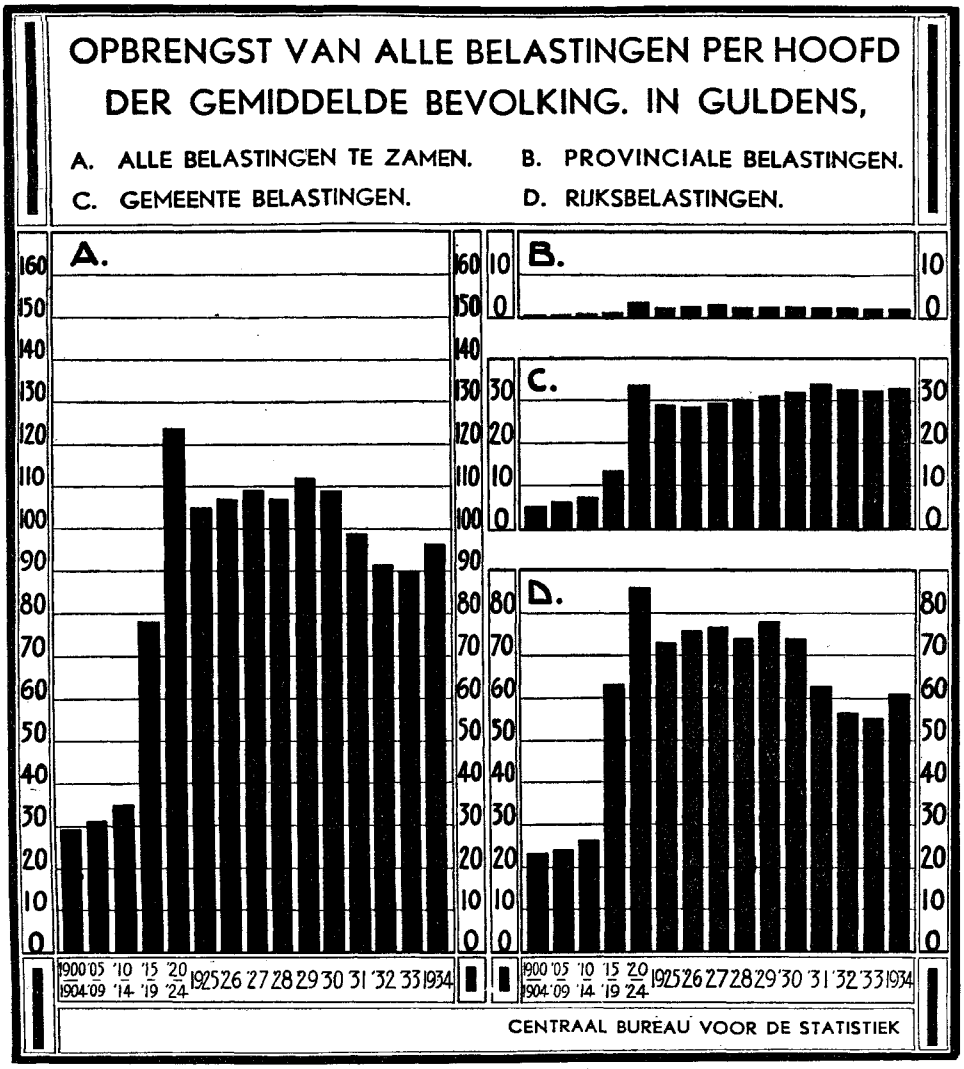

(Vor. ber. Belastingen 2181 A.)

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Rede van president Benesj. - Praag wenscht vriendschappelijke betrekkingen met Duitschland. —**
In een te Zelesny-Brod uitgesproken redevoering heeft president Benesj o.m. uiteengezet, dat Tsjecho-Slowakije als eerste steunpunt van zijn vredespolitiek den Volkenbond beschouwt en wel als centrum van de evenwichtspolitiek tusschen de groote mogendheden en als waarborg voor het doen gelden van de kleine staten en naties. Er kan geen sprake zijn van een wijziging in deze oriënteering. Het probleem van de betrekkingen met Duitschland is voor Tsjecho-Slowakije het belangrijkste. Spr. vindt het begrijpelijk, wanneer de Duitschers in Tsjecho-Slowakije goede en vriendschappelijke betrekkingen van den staat met Duitschland wenschen. De overweldigende meerderheid van Tsjecho-Slowakije heeft denzelfden oprechten wensch.
In Tsjecho-Slowakije bestaat jegens Duitschland in geen der doorslaggevende kringen een onobjectieve vooringenomenheid, noch het gevoel van vijandschap of van haat.
Ook de bewering, dat Duitschland het bestaan van Tsjecho-Slowakije in gevaar wil brengen, welke bewering hier en daar in de Europeesche pers is opgedoken, moet afgewezen worden als eenvoudig abnormaal. (Prager Presse) **(V. b. Benesj 2097 A.)**

C. **BELGIE. — Koninklijke Vlaamsche Academie. - Nederlanders onderscheiden. —**
In het Belgisch Staatsblad zijn thans de benoemingen verschenen van buitenlandsche eereleden van de Koninklijke Vlaamsche Academie, n.l. die van professor dr. J. Huizinga, uit Leiden, den heer Fr. J. Kruitwagen, filoloog te Woerden, dr. Albert Verwey, uit Leiden en den heer Dirk Coster, letterkundige te Bennebroek. (Moniteur)

23 AUGUSTUS 1936

D. **NEDERLAND. — Ned. Onderwijzersgenootschap. - Inleiding van prof. dr. Ph. Kohnstamm over: „De opleiding van onderwijzers". —**
Na de opening door den voorzitter, den heer H. J. Bon, van de negentigste algemeene vergadering van het Nederlandsch Onderwijzersgenootschap, dezer dagen te Apeldoorn gehouden, hield prof. dr. Kohnstamm, hoogleeraar aan het Nutsseminarium voor de Paedagogiek te Amsterdam, o.a. een inleiding over het rapport van de Commissie inzake de vakopleiding van onderwijzers en onderwijzeressen. Spr. kwam tot de volgende conclusies: Het tot stand komen van — thans in Nederland ontbrekende — vakopleiding voor onderwijzers en onderwijzeressen is dringend noodzakelijk. De vooropleiding van deze vakopleiding

dient een school van algemeene vorming te zijn, welker centrale vak is: studie van Nederlandsche taal en cultuur. De algemeene vorming wordt in den regel met 18 à 19 jaar afgesloten. De vakopleiding dient tweejarig te zijn. Zij omvatte behalve de paedagogiek en haar onderdeelen en hulpwetenschappen (psychologie, in het bijzonder kinderpsychologie, algemeene en speciale didactiek, practische vorming) twee keuzevakken b.v. wiskunde en natuurkunde, of biologie en scheikunde, of geschiedenis en aardrijkskunde, of Nederlandsch en een moderne taal. Een belangrijk gedeelte der twee jaren vakopleiding worde besteed aan eigen vrije studie. De opleiding der onderwijzeres zij in den regel gericht op het onderwijs aan kinderen van 4—8 jaar. De regeling dient zoo te zijn, dat later een aanvullingsbevoegdheid kan worden verworven voor oudere kinderen. Deze opleiding dient dus te zijn niet gelijk aan, maar gelijkwaardig met die der onderwijzers. De voornoemde voorbereidende school kan alleen dan haar taak vervullen, als zij een voldoend groote staf heeft van voor deze gewichtige taak voldoend bevoegde leeraren (volledige bevoegdheid voorbereidend hooger onderwijs en kennis van het lager onderwijs). Dit is alleen mogelijk als niet te veel vakken in één hand worden gelegd, en dit brengt wederom mede, dat de gecombineerde school van vooropleiding en vakopleiding tenminste negen klassen zal moeten tellen. De bevoegdheid voor het doceeren van de paedagogiek en haar onderdeelen en hulpwetenschappen worde door de wet geregeld naar het voorbeeld der thans bestaande officieuze opleiding voor middelbare acte. De overgangsexamens van vooropleiding naar vakopleiding en het de vakopleiding afsluitende bevoegdheidsexamen dienen schoolexamens te zijn, onder contrôle van alleszins bevoegde gecommitteerden. Het examen zij allereerst gericht op practische bruikbaarheid en studiegeschiktheid; de hoeveelheid parate kennis worde verminderd tot het minimum, dat ter wille van de genoemde bruikbaarheid en geschiktheid moet worden geëischt.
De examen-techniek richte zich op functionneering, niet op reproduceeren van kennis. De onderwijzersbevoegdheid geve na eenige jaren van practische ervaring toegang tot universitaire studie (en examens) ter verdere verdieping van al wat met de vakopleiding in nauw verband staat, dus voor hoofdvak en bijvakken der vakopleiding.
(Algemeen Handelsblad)

A. **NEDERLAND. — Bisschoppen en N.S.B. —**
In alle kerken en kapellen van het bisdom Roermond is op 16 Aug. '36 aldus meldt „De Tijd", een herderlijke brief van dr. G. Lemmens, bisschop van Roermond, voorgelezen.
De bisschop herinnert daarin aan de vorige waarschuwingen tegen de N.S.B., welke zijn uitgegaan van hem persoonlijk en van het geheele Episcopaat. Wij zullen — aldus de bisschop — op Zondag 6 September een grooten Biddag houden om Gods hulp af te roepen tegen het groeiend gevaar.
De Bisschop sluit met een vermaning en een smeekbede tot hen, die de stem van hun Bisschop tot nu toe niet verstonden en niet volgden:
„Broeders, weest niet eigenwijs maar blijft trouw aan de leiding van hem, die door God gesteld werd om ook u veilig naar uw eeuwig einddoel te leiden. Thans geldt het verschrikkelijke woord: wie niet met Mij is, is tegen Mij. Wie zou dan tegen Christus durven kiezen? Wij zegenen u allen en rekenen op u!"
(De Tijd) **(Vorig bericht blz. 2331 E.)**

B. **EGYPTE. — Overeenstemming met Engeland. —**
Tusschen Engeland en Egypte is thans na maandenlange moeilijke onderhandelingen algeheele overeenstemming bereikt. De verschillende clausules van het verdrag zijn thans geparafeerd. Een Egyptische delegatie onder leiding van premier Nahas Pasja is reeds onderweg naar Londen, waar de overeenkomst met veel plechtigheid op 27 Augustus zal worden onderteekend. Daarmede zal aan een jarenlangen onbevredigenden toestand, eigenlijk al sinds het einde van den wereldoorlog, een einde komen. Het verdrag voorziet o.m. in een geleidelijke terugtrekking van de Britsche troepen van Caïro naar het gebied van Ismailia; in een betere directe verbinding tusschen Alexandrië en de Kanaal-zône. Voorts zou het verdrag ook voorzien in een verdedigend verbond op langen termijn, binnen het kader van den Volkenbond. Het vraagstuk van den Soedan, het groote stuikelblok bij vorige onderhandelingen, is opgelost door een redelijk vergelijk. Egyptische troepen zullen opnieuw aan de verdediging van den Soedan gaan deelnemen en aan den wensch van Egypte om weer deel te hebben aan het condominium (gemeenschappelijk bestuur) over dit land, bij welks watervoorziening zijn bestaan gemoeid is, is ruimschoots tegemoet gekomen. Als de Egyptische regeering zich nu eerlang aanmeldt voor het lidmaatschap van den Volkenbond zal het daarbij natuurlijk den vollen steun van de Engelsche regeering hebben.
(Daily Telegraph - Gazette Egyptienne) **(2405 D.)**

C. **BENZINE. — Verbruik in Europa. —**
Volgens de statistieken van het Petroleum Press Bureau is het benzineverbruik in de eerste helft van dit jaar in bijna alle vijftien groote Europeesche consumptielanden toegenomen.
De totale invoer van minerale oliën bedroeg in duizenden tonnen:

	1e helft 1936	1e helft 1935	Wijz. in %
Groot-Brittannië	5.221.5	5.304.6	— 1.6
Frankrijk	3.513.7	3.098.5	+13.4
Duitschland	1.774.0	1.475.2	+20.2
Nederland	624.8	542.6	+15.2
Zweden	476.2	421.6	+12.9
België	363.9	220.8	+64.8
Denemarken	343.1	297.2	+15.6
Spanje (Jan. t/m. Apr.)	199.8	169.8	+17.7
Noorwegen	205.7	180.3	+14.1
Tsjecho-Slowakije	192.4	178.8	+ 7.6
Zwitserland	190.9	206.9	— 7.7
Oostenrijk	167.2	168.1	— 0.6
Griekenland	106.5	91.9	+15.9
Iersche Vrijstaat	109.1	109.9	— 0.7
Finland	74.4	62.7	+18.7

De daling in Groot-Brittannië is een gevolg van den zeer grooten invoer in het voorafgaande jaar, terwijl de sterke toeneming in verschillende landen, inzonderheid België, ten deele een gevolg is geweest van de ontwikkeling van de binnenlandsche raffinageindustrie. (Petroleum Press Bureau)

D. **NEDERLAND. — N.S.B. - Dagblad. —**
In Volk en Vaderland deelt ir. Mussert mede dat hij een dagblad (avondeditie) zal stichten, dat met November onder hoofdredactie van mr. M. Rost van Tonningen zal verschijnen. Daarnaast zal het weekblad Volk en Vaderland blijven bestaan.
(Volk en Vaderland) **(Vorig bericht N.S.B. 2423 A.; Mr. Rost v. Tonningen 2411 C.)**

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Van 18—23 Augustus 1936. —**
18 Augustus. — De minister van financiën heeft besloten, dat het op 19 Augustus afloopende bankmoratorium niet zal worden verlengd. In alle steden waar banken zijn gevestigd, moeten comité's worden gevestigd, die alle gevallen van opschorting van betaling afzonderlijk zullen regelen.
De „Spaansche zone", in het zuiden van Marokko, die tot dusver de regeering trouw gebleven was, is thans ook afgevallen.
19 Augustus. — De Duitsche regeering heeft de Fransche regeering geantwoord, dat zij ook harerzijds bereid is, een verbod van uitvoer van wapens, munitie, oorlogsmateriaal, vliegtuigen en oorlogsschepen af te kondigen, onder voorwaarde dat:
1. Het door de Spaansche regeering nog te Madrid vastgehouden Duitsche verkeersvliegtuig vrijgegeven wordt, en
2. alle staten, die industrieën ter vervaardiging van oorlogsmateriaal en viegtuigen in noemenswaardigen omvang bezitten,

zich op dezelfde wijze binden, en dat in het bijzonder ook de levering door particuliere firma's of personen onder het embargo valt.
Bovendien heeft de Duitsche regeering te kennen gegeven, dat het dringend gewenscht is, dat de betrokken regeeringen hun maatregelen ook zouden uitstrekken tot het verhinderen van het vertrek van vrijwillige deelnemers aan de gevechten in de betreffende gebieden.
In het Noorden is de strijd om Irun nog niet geëindigd. De positie van de stad, die in handen van de regeering is, is versterkt.
Het Duitsche s.s. „Kamerun" is buiten de Spaansche territoriale wateren door een Spaanschen regeerings-onderzeeër en kruiser doorzocht en moest zijn koers veranderen. De Duitsche pers is verontwaardigd. Men acht het incident zeer ernstig, vooral omdat de Hitler-regeering de huidige Spaansche Volksfrontregeering niet gezind is.
De Duitsche zaakgelastigde heeft tevens opdracht gekregen, de Spaansche regeering te verwittigen, dat de Duitsche oorlogsschepen bevel hebben gekregen, de Duitsche schepen buiten de Spaansche territoriale zône met alle middelen tegen soortgelijke inbreuken, strijdig met het volkenrecht, te beschermen.

20 Augustus. — De van Valencia uit naar de Balearen gezonden regeeringstroepen hebben — naar de radio-zender der nationalisten te Palma op Majorca bekend maakt — bij een nieuwe landingspoging op het eiland een nederlaag geleden.

21 Augustus. — De Spaansche minister van Binnenlandsche Zaken heeft over de radio meegedeeld:
„De optimistische berichten van 19 Augustus zijn door nieuwe overwinningen van 20 Augustus bevestigd. Na de overwinning bij Medellin, in Estremadura, hebben de regeeringstroepen de veroverde stellingen bevestigd, om nieuwe aanvallen voor te bereiden.
De vliegtuigen bombardeeren alle zeefronten en surveilleeren voortdurend boven de kust van Afrika en Andalusië.
De kolonne-Mangada heeft Navalperal de la Mata, ten noordoosten van Madrid, veroverd. Aan het front van Guadarrama zijn stellingen van groote strategische beteekenis genomen.
De regeeringstroepen staan voor de muren van Teruel.
In Guipuzcoa maken de regeeringstroepen vorderingen.
De opstandige generaals maken als hulptroepen gebruik van de eeuwenoude vijanden van Spanje en den katholieken godsdienst. De Spanjaarden zijn niet van plan zich door Afrikaansche troepen te laten onderwerpen. De regeeringstroepen zijn onoverwinnelijk."

22 Augustus. — Sprekende voor de radio, heeft Queipo de Llano medegedeeld, dat een nieuwe aanval der regeeringstroepen op Oviedo is afgeslagen.
Hij verklaarde, dat de opstandelingen op het oogenblik 31 provincies bezet hebben, tegen de regeeringstroepen slechts 18. Van de 71 bijkantoren der Bank van Spanje zijn er 43 in het bezit der rebellen en 28 in dat der regeering. Dit, aldus concludeerde de generaal, laat duidelijk zien, dat wij er veel beter voorstaan.

23 Augustus. — Kardinaal Vidal y Barraquer, Kardinaal-Aartsbisschop van Taragona, is te Barcelona door een menigte volksfronters omgebracht.
Onverwacht spoedig heeft Italië door den minister van Buitenlandsche Zaken Ciano aan den Franschen ambassadeur te Rome een nota doen overhandigen, waarin in principe wordt toegestemd in het accoord betreffende de niet-inmenging in de Spaansche aangelegenheden.
Volgens een bericht uit Sevilla heeft generaal Queipo de Llano per radio bekend gemaakt, dat in Madrid drie bekende tooneelschrijvers gedood zijn, n.l. Jacinte Benavente (nobelprijswinnaar 1932) en de broers Serafim Alvarez Quintero en Joaquin Alvarez Quintero. Bovendien is de schilder Ignacio Culoaga, bekend amateur-stierenvechter, gedood. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht 2414 C.)

24 AUGUSTUS 1936

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Harlan Hatcher — „Creating the Modern American Novel". (Williams & Norgate) **(Vorig bericht 2414 A.)**
Duitsch: Eduard Dansky — „Frau Chef". (Paul Zsolnay-Verlag, Berlin)
Gertrud Lendorff — „Die Salige Frau". (Verlag Huber & Co., Frauenfeld)
Agathe Lindner — „Madonna an der Treppe". (Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart) **(Vor. ber. 2414 A.)**
Engelsch: Edward Conze — „Spain to-day", Revolution and Counter-Revolution. (Secker and Warburg)
Eden Phillpotts — „Once upon a time". (Hutchinson) **(Vorig bericht 2414 A.)**
Fransch: Georges Duhamel — „Discours de Réception à l'Académie Française, avec Réponse de Henry Bordeaux". (Ed. du Mercure de France)
Georges Imann — „Les Etendards de l'Enfer". (Grasset) **(Vorig bericht 2414 A.)**
Nederlandsch: Victor E. van Vriesland — „Afscheid van de wereld in drie dagen". (Querido, Amsterdam)
G. Wijdeveld — „Het Voorschot", poëzie. (De Gemeenschap, Bilthoven) **(Vorig bericht 2414 A.)**
Spaansch: Juan P. Ramos — „La Voz de los Libros". (Viau y Zona, Buenos Aires) **(2407 C.)** (Red. K.H.A.)

B. **CHINA. — Ultimatum van Tsjang kai Sjek verworpen. —**
Het Japansche agentschap Domei verneemt uit Kanton, dat de generaals Li Tsoeng Yen en Pai Tsoeng Hei het ultimatum van Tsjang Kai Sjek verworpen hebben.
Tsjang Kai Sjek had in dit ultimatum den eisch gesteld, dat zij binnen drie dagen uit Kwangsi moesten vertrekken. De militaire voorbereidselen worden intensiever aan de grenzen van Kwangsi en Kwantoeng. (Domei) **(Vorig bericht 2358 C.)**

C. **SOVJET-RUSLAND. — Trotski-Zinowjef-groep ter dood veroordeeld. —**
Overeenkomstig den eisch van den procureur-generaal zijn alle zestien verdachten in het proces tegen de Trotski-Zinowjef-groep door de militaire kamer van het hooggerechtshof der Sovjet-Unie, ter dood veroordeeld.
Het vonnis, dat op 24 Aug. '36 tegen middernacht werd geveld, legt den gewezen Sovjet-leiders Zinowjef, Kamenef, Jewdokimof en hun dertien medeverdachten allen als straf den dood door den kogel op wegens samenzwering tegen leidende personen (o.a. Stalin) van het Sovjet-regime.
De veroordeelden hebben bij het centrale executieve comité een verzoek tot gratie ingediend, hetgeen geweigerd is. Alle zestien veroordeelden werden terechtgesteld. (Tass Agentschap) **(Vor. ber. 1656 D.)**

D. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Kanselbrief. ——**
Op 23 Augustus hebben alle predikanten van de Confessioneele Kerk van den kansel een brief voorgelezen, waarvan de voornaamste punten hier volgen:
Lang hebben we gezwegen en we hebben den Führer met deze onderdrukking in kennis gesteld. Thans zijn we in naam van Christus verplicht ons zwijgen te verbreken. In het nationaal-socialistisch kamp leert men de mythe van Rosenberg en beperkt men de mogelijkheid van actie van de kerk, men onderdrukt het geweten, bespionneert de christenen en vernielt alle moreele verplichtingen. Tot onze diepe droefheid zijn we verplicht deze dingen te zeggen. We zijn bereid ons bloed te offeren voor het Duitsche volk, doch wij willen het Evangelie verdedigen. We vragen vrijheid van godsdienstoefening, vrijheid voor de christelijke pers en voor de christelijke liefdadigheid.
We vragen, dat de Duitsche jeugd niet zal worden belemmerd door politieke oefeningen in het christelijk familieleven. (A. N. P.) **(V. b. Ev. Kerkenb. 2388 C.)**

25 AUGUSTUS 1936

E. **DUITSCHLAND. — Actieve dienstplicht vastgesteld op twee jaar. —**
Rijkskanselier Adolf Hitler heeft dato 24 Aug. '36 de volgende verordening betreffende den duur van den actieven dienstplicht bij de weermacht onderteekend:
„Betreffende paragraaf 8 van de Rijksweerwet van 21 Mei 1935 bepaal ik, met opheffing van mijn verordening van 22 Mei 1935: de duur van den actieven dienstplicht bij de drie afdeelingen van de weermacht wordt gelijkelijk vastgesteld op twee jaar. De Rijksminister van Oorlog en Opperbevelhebber van de Weermacht vaardigt de noodige uitvoerings- en overgangsbepalingen uit.

Berchtesgaden, 24 Aug. 1936.
w.g. Adolf Hitler
Von Blomberg

In verband met bovenstaande verordening publiceert de nationaal-socialistische Korrespondenz, de „N. S. K." een beschouwing, waarin deze maatregel gemotiveerd wordt met het bolsjewistische gevaar en de geweldige strijdkrachten, waarover het bolsjewistische militarisme beschikt. (D. N. B. - N. S. K.)
(Vorig bericht 1806 A.)

A. **SPANJE. — Bank van Spanje. —**
Naar aanleiding van den burgeroorlog heeft de Bank van Spanje de publicatie van haar weekstaten gestaakt, met het oog op de moeilijkheden, welke het verkrijgen van de noodzakelijke gegevens van de filialen in de provincie met zich medebrengt.
De goudvoorraad van de Bank van Spanje is bijna niet veranderd.
Hieronder volgen de gespecificeerde gegevens van den laatsten weekstaat:

	3 Aug. 1935	18 Juli 1936	25 Juli 1936	1 Aug. 1936
ACTIVA:		(In duizenden peseta's)		
Goud . .	2.269.345	2.202.300	2.202.289	2.202.290
Zilver . .	702.645	656.709	656.268	649.843
Disconto's	1.053.969	1.168.276	1.089.613	1.081.525
Leeningen	1.341.613	1.675.758	1.666.280	1.747.092
Schatk.bilj.	77.415	75.998	75.998	75.998
Effecten .	36.832	46.894	46.978	47.117
PASSIVA:				
Biljetten in circulatie	4.632.468	5.451.556	5.454.540	5.572.942
Deposito's	889.551	1.145.715	1.157.022	1.169.514

(Agence Economique et Financière)

B. **CANADA. — De Fransch-Canadeezen van Quebec. - Provinciale Verkiezingen. —**
Op 16 Aug. '36 zijn de kiezers van de groote Fransch-sprekende provincie van Canada, Quebec, naar de stembus getrokken om het provinciale parlement voor de eerstvolgende vijf jaren te kiezen.
De voorloopige resultaten worden in het volgende medegedeeld:
De nederlaag van de liberale regeering, welke 40 jaren lang in de provincie Quebec aan de macht is geweest, is thans verzekerd. De jongste stembuscijfers zijn: Union Nationale 52 zetels, Liberalen 6. Er zijn in het geheel 90 zetels.
De liberale Premier, Mr. Godbout, is in zijn eigen kiesdistrict verslagen. Vier andere leden van het kabinet zijn evenmin herkozen.
Mr. Duplessis, de leider der Union Nationale, is gekozen.
De Union Nationale is conservatief, tegen het socialisme en communisme en streng nationaal Fransch gezind, dus tegen de verengelsching van Quebec.
(Le Soleil, Quebec) **(Vor. ber. Verkiezingen 2003 A.)**

C. **DUITSCHLAND. — Verlenging van den diensttijd. - Indrukken te Londen en Parijs. —**
De verlenging van den diensttijd in Duitschland zal tot het gevolg hebben, dat de permanente Duitsche effectieven ongeveer een millioen man sterk zullen zijn. Op het oogenblik zijn er ongeveer 600.000 man in dienst, waarvan de helft beroepssoldaten zijn, die langen tijd dienen en de andere helft jonge dienstplichtigen. De lichtingen dienstplichtigen, die in de oorlogsjaren geboren zijn, zijn nog betrekkelijk groot. De lichting 1914 telt 598.000 man, die van 1915 467.000; die van 1916 345.000. De lichting van 1917 is het kleinst, deze bestaat uit 317.000 mannen. Dan komt de lichting '18 met 422.000 en '20 met 647.000. De vermindering, sedert de wijziging van de dienstplicht, bedroeg minder dan 10%. Duitschland kan dus ondanks de „uitgeholde jaren" ieder jaar nog 300.000 man onder de wapenen roepen. Het is duidelijk, dat de maatregel die thans genomen is, Duitschland militair de sterkste mogendheid van het vasteland maakt.

LONDEN. — Het bericht van de verlenging van den diensttijd in Duitschland heeft te Londen in politieke kringen een zekere ontmoediging veroorzaakt. Het bericht was bovendien een volslagen verrassing, want er was in officieele kringen niets van het besluit bekend. Het was den correspondent van Reuter niet mogelijk nadere inlichtingen te krijgen van officieele kringen. Wel maakte men in het algemeen toespelingen op het samenvallen van dezen maatregel met den ernstigen keer, dien de internationale gebeurtenissen genomen hebben, en men beschouwde den maatregel vrijwel unaniem als een antwoord op de militaire maatregelen van de Sovjet-Unie. In linksche en gematigde kringen achtte men de militaire maatregelen van de Sovjet-Unie een gaarne aangegrepen voorwendsel voor den Duitschen stap, in rechtsche kringen achtte men dit voorwendsel echter volkomen juist.

PARIJS. — Ook te Parijs heeft het bericht van de verlenging van den diensttijd in Duitschland, welk bericht laat in den avond bekend werd, in diplomatieke kringen een diepen indruk gemaakt. Het is zeker, dat de tevredenheid, die men des ochtends tot uitdrukking bracht naar aanleiding van de onmiddellijke inwerkingtreding van het Fransche voorstel van niet-inmenging in den Spaanschen burgeroorlog voor Duitschland, des avonds op een ernstige wijze herzien werd.
Men achtte den Duitschen maatregel van ernstigen aard, zoodat de consequenties op ieder gebied nauwkeurig bestudeerd zouden moeten worden. (D. N. Z. - Daily Telegraph - Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2424 E.)

D. **NEDERLAND. — Bijzondere Scholen en Doodehand-belasting. —**
De Hooge Raad heeft de beslissing van een Raad van Beroep bevestigd, waarbij de jaarlijksche uitkeering aan besturen van bijzondere scholen belastbaar zijn verklaard ingevolge art. 3 der Wet op belasting van de Doode Hand. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Doodehand-belasting 2089 D.)

E. **PROF. DR. A. A. NIJLAND OVERLEDEN. —**
In den ouderdom van 67 jaar is te Utrecht dezer dagen overleden, prof. dr. A. A. Nijland, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en directeur van de sterrenwacht aldaar.
Prof. Nijland, die 30 October 1868 te Utrecht werd geboren, bezocht daar het gymnasium, studeerde aan de universiteit wis- en natuurkunde en werd in 1895 observator aan de sterrenwacht. In 1896 promoveerde hij tot doctor in de wis- en natuurkunde en in 1897 tot doctor in de wis- en sterrenkunde. In 1898 werd hij als opvolger van prof. Oudemans benoemd tot hoogleeraar in de sterrenkunde en tot directeur van de sterrenwacht. (Het Vaderland)

F. **BRITSCH-INDIE. — Textiel. - In- en Uitvoer. —**
De export van inheemsche katoenen stukgoederen uit Britsch-Indië bedroeg over 1935-'36: 71.250.00 (v. j. 57.693.000) yards. Geïmporteerd werd, blijkens een mededeeling van den wnd. consul te Bombay in Handelsberichten, aan katoenen stukgoederen in 1935-'36: 946.435.000 (943.714.000) yards. Hiervan is afkomstig uit:

	1935-'36	1935-'36
Engeland . .	439.375.000 yards	552.394.000 yards
Japan . . .	495.745.000 „	373.774.000 „
Nederland . .	1.718.000 „	2.181.000 „

Duidelijk blijkt uit deze cijfers, dat Japan op dit gebied Engeland van de eerste plaats heeft verdrongen.
(Handelsberichten)

G. **DUITSCHLAND. — Bezoek van den Hongaarschen rijksbestuurder Horthy. —**
De Neue Freie Presse publiceert een telegram volgens hetwelk de Hongaarsche rijksbestuurder Horthy op 22 Augustus '36 een onderhoud heeft gehad met Adolf Hitler, inzake de reorganisatie van het Donaubekken. (Neue Freie Presse)

H. **ZUID-AFRIKA. — De Nationalisten. - Rede van Dr. Malan. —**
In een rede voor 2000 personen verklaarde dr. Malan, de leider van de Zuid-Afrikaansche Nationalisten, dat de leden van de oppositie zich moeten onthouden van bijwonen van de kroning.
Dr. Malan acht de volgende maatregelen voor de Zuid-Afrikaansche Unie noodzakelijk:
1. Afschaffing van den titel Britsch onderdaan.
2. Breken met de imperiale conferentie.
3. Weigeren de kroning van den koning bij te wonen.
4. Afschaffing van de gouverneurs-generaal, die geïmporteerd zijn.
5. Het vervangen van den koning door een president.
6. Verkiezing van dien president door het volk, overeenkomstig een nieuwe grondwet, door het volk

goedgekeurd. Deze president is verantwoordelijk aan het volk, niet aan den koning.
Dit zijn de maatregelen welke Ierland heeft genomen en dit is thans op het punt een onafhankelijke republiek te worden. (A. N. P.)
(Vor. ber. Nationalisten 1892 F.)

26 AUGUSTUS 1936

A. ROEMENIE. — „Preventieve dictatuur". —
In de felle debatten over de verdere politieke evolutie in Roemenië — van rechts verzekert men dat het communisme klaar staat om naar de macht te grijpen, en links spreekt men over een elk oogenblik te verwachten dictatuur van rechts — is plotseling een nieuw woord gevallen: dat van „preventieve dictatuur".
Deze formule wordt thans van rechts gelanceerd. Zij zou moeten dienen om het van links dreigend gevaar te bezweren, of, zooals het officieel heet, om een gevoeligen socialen schok te voorkomen. Past men deze formule niet toe, dan zal, volgens rechts alweer, de „repressieve" dictatuur van links den wedstrijd winnen. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Vakbeweging. - Breuk.
Het bestuur van het Amerikaansche Vakverbond, onder leiding van William Green, heeft het nieuwe Comité voor Industrieele Organisatie (C.I.O.) in den ban gedaan. De leider dezer organisatie is John Lewis, president van den mijnwerkersbond en medewerker van Samuel Gompers.
Lewis verwijt het bestuur der Federatie, dat zij niets gedaan heeft om het ledenaantal van het vakverbond te vermeerderen of het prestige te versterken. Hij heeft met een tiental vakvereenigingen een nieuwen bond gesticht. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Vakbonden 1685 B.)

C. MANDSJOEKWO. — Buitenlandsche handel. —
Het ministerie van Financiën van Mandsjoekwo deelt mede, dat de buitenlandsche handel van Mandsjoekwo van Januari tot Juni 1936 in de volgende cijfers kan worden uitgedrukt:
Import: 338.502.000 Yen, export: 344.091.000 Yen.
Dit beteekent een gunstige balans van 5.589.000 Yen tegen een ongunstige van 72.950.000 van het vorige jaar. De import nam toe met 40.259.000 Yen en de export met 118.798.000 Yen, vergeleken met dezelfde periode van het vorige jaar.
(Manch. Econ. Review) **(V. b. In- en Uitvoer 2270 D.)**

D. JULIETTE ADAM OVERLEDEN. —
De romanschrijfster Juliette Adam is in den ouderdom van bijna honderd jaar overleden.
Met Juliette Adam, die op 4 October 1836 geboren werd, is een vrouw heengegaan, die zich in haar lange leven buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt ten opzichte van de Fransche letterkunde. Zij stichtte „La Nouvelle Revue" en verleende steun aan jonge talenten, die later dragers werden van beroemde namen als: Bourget, Richepin, Léon Daudet, Rosny en Pierre Loti.
Behalve romans heeft zij tooneelstukken en politieke essays gepubliceerd. Haar briefwisseling met Loti, aan wien zij door warme vriendschapsbanden verbonden bleef, vormt een monument van de literaire geschiedenis van ons tijdperk.
(Les Nouvelles Littéraires)

E. DANZIG. — Verhouding tot Polen. —
De officieuse „Gazeta Polska" publiceert een interview met den president van den Senaat van Danzig, Greiser, over de betrekkingen tusschen Polen en Danzig. Greiser zeide hierin o.a.:
„De rechten van Polen en de Poolsche minderheid in Danzig moeten erkend en geëerbiedigd worden. We zullen geen enkele maatregel nemen, waardoor deze worden geschonden of beperkt."
Greiser wees erop, dat sedert de nationaal-socialisten aan de macht zijn gekomen de betrekkingen tusschen Polen met Danzig en Duitschland verbeterd zijn.
Indien vijanden van het nationaal-socialistisch regiem de politiek van Danzig zouden beïnvloeden, zouden deze betrekkingen hieronder lijden, hierom wenscht Danzig geen interventie van den hoogen commissaris van den Volkenbond in de binnenlandsche kwesties van Danzig."
In haar commentaar op dit interview verklaart het blad, dat de nationaal-socialisten in Danzig zich er rekenschap van geven, dat iedere eenzijdige wijziging in het statuut van Danzig een ernstig conflict met Polen zou opleveren, en daarom hebben zij deze plannen opgegeven. (Gazeta Polska)
(Vor. ber. Polen 1982 B.)

F. POLEN. — De omkeer in de buitenlandsche politiek.
Het bezoek van generaal Gamelin aan Warschau en Krakau en de komende reis van den inspecteur-generaal van het leger, Rydz Smigly naar Parijs, hebben tezamen met de op handen zijnde besprekingen tusschen de Poolsche en Roemeensche generale staven in den Poolschen politieken geest een zekeren omkeer teweeggebracht.
Ook van kanten, waar men tot dusver het eenige heil zag in een zoo dicht mogelijke toenadering tot Berlijn, kan men thans hooren, dat de regeling der betrekkingen zoowel met Tsjecho-Slowakije, als Rusland een noodzakelijkheid is geworden, welke niet langer te vermijden ware.
Dat de samenwerking tusschen het Fransche en Poolsche leger wordt geïntensiveerd, aanvaardt Polen's openbare meening thans reeds als vanzelfsprekend. Eveneens kan men nu ook in die organen van de regeeringspers, welke nog kort geleden beweerden, dat er aan de richtlijnen van de Poolsche buitenlandsche politiek na het bezoek van Gamelin niets veranderd was, lezen, dat de politieke beteekenis van de laatste besprekingen tusschen de diplomaten der beide staten van diepere beteekenis en verdere strekking zijn geweest, dan men aanvankelijk had gemeend.
De richting van de diplomatie te Warschau behoeft zich in zooverre niet te wijzigen, als het bondgenootschap met Frankrijk en Roemenië nooit heeft opgehouden een hoeksteen van de Poolsche politiek te zijn, wel zullen thans vooral overwegingen van tactischen aard op den achtergrond moeten treden, terwijl de noodzakelijkheid eener principieele lijn, die nooit geheel verloren is gegaan, practisch doeltreffend op den voorgrond komt.
De deelneming van de hoogste waardigheidsbekleeders en de omstandigheid, dat zij vaak uren langer onderhandelden dan verwacht was, vestigden inderdaad naar men achteraf hoort den indruk, dat Gamelin niet met leege handen is vertrokken en dat er ernstig onderhandeld is over de consolideering van Polen's internationale positie.
Een zeer belangrijke rol heeft hierbij ook de Fransche ambassadeur Léon Noel gespeeld, die vroeger gezant te Praag was en om zoo te zeggen ook als zaakgelastigde der Kleine Entente naar Warschau is gekomen.
Er wordt den laatsten tijd veel over gesproken, of het niet opportuun ware, een eigen Poolsch ideeën-imperialisme te scheppen, dat het hoofd zou kunnen bieden aan communisme en hitlerisme, doch gelijk de massa tot zich zou kunnen lokken gelijk Hitler, Stalin en Mussolini dat door de propaganda van hun denkbeelden deden.
Dat tijdens de Olympische Spelen de Poolsche gezant te Berlijn den voorbijtrekkenden Poolschen turners den Hitlergroet bracht — welk moment door de fotografen onmiddellijk werd vastgehouden — werd als een zeer gevaarlijk symptoom beschouwd, waarop een reactie niet kan uitblijven.
Na het vertrek van Gamelin wordt algemeen over de wenschelijkheid gesproken, de grens in het Oosten te dekken en wordt weer met een gevoel van bezorgdheid gevraagd wat er te gebeuren staat, wanneer Polen eens van het Westen mocht worden aangevallen, d.w.z. van den Duitschen kant.
Kenschetsend voor de stemming is ook de nadruk waarmede het orgaan van de Christelijk-Democratische partij, de Polonia, zijn reeds vroeger geuite wensch herhaalt, dat ook de vertegenwoordigers van den Tsjechischen generalen staf zoo gauw mogelijk naar Polen zouden komen.
Zinspelend op het aanstaand bezoek van den Roemeenschen chef van den staf, generaal Samsonowitsj, zet de Polonia boven haar artikel: Wanneer komt generaal Syrovy? (de chef van den Tsjechischen staf). Het liefst zag het blad beiden tegelijk in Warschau. In geval van oorlog moet Polen in de eerste plaats met deze beide legers samenwerken. Bij de Tsjechische en Roemeensche manoeuvres mogen de Polen niet ontbreken en omgekeerd.
Wij hopen — aldus het blad — dat wij hiertoe gauw komen. Het Tsjechische leger evenaart het Roemeensche en is het in vele opzichten vooruit. De anti-Tsjechische betoogingen te Teschen zijn nu wel weer vergeten. De betrekkingen tusschen Polen en Tsjecho-Slowakije zijn iets verbeterd en verbeteren nog steeds. Zij moeten wel beter worden, want beide volken dreigt het Duitsche gevaar sinds eeuwen, en beiden herinneren zich, dat bij Grunewald niet alleen Polen en Litauen maar ook Tsjechen hebben gevochten.
(Polonia - Gazeta Polska - Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Buitenl. Politiek 2184 G.)

27 AUGUSTUS 1936

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging en verhooging van het XIIIe hoofdstuk der rijksbegrooting 1936. - Versterking van de Indische weermacht.** Het ontwerp tot wijziging en verhooging met *f* 1 millioen van het dertiende hoofdstuk der rijksbegrooting voor 1936 is op 25 Aug. '36 ingediend. Bij deze gelegenheid geeft minister Colijn tevens gevolg aan zijn toezegging om nog voor het einde van dit zittingsjaar mededeeling te doen van de plannen der regeering met betrekking tot de noodzakelijk geachte versterkingen van de weermacht in Indië.
In het licht van de tegenwoordige internationale verhoudingen acht de regeering het in de eerste plaats noodzakelijk voort te gaan met den aanbouw van jagers en onderzeebooten, zoodat zij wenscht te besluiten tot aanbouw van 2 jagers en 4 onderzeebooten (boven de reeds in aanbouw zijnde K XIX en XX), waarvoor de noodige gelden eerst in 1937 beschikbaar behoeven te zijn.
In de tweede plaats wordt gedacht aan de geleidelijke aanschaffing van groote gevechtsvliegtuigen (bommenwerpers) voor de Indische landmacht, voorloopig tot een aantal van 3 maal 13. Verder ligt het in het voornemen om boven de reeds bestelde 6 Dorniers, dit jaar nog 12 zeeverkenners te bestellen en de voorbereidingen te treffen voor de bestelling in 1937 van een verdere groep van 18 dergelijke verkenners, waarvan een deel hier te lande gebouwd zal kunnen worden.
Op stapel zetten van een nieuwen kruiser wordt op het oogenblik niet overwogen. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ned.-Ind. Begrooting 2309 A.; Ind. Weermacht 2151 F.; Tw. Kamer 2421 B.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Na de terechtstelling van Zinowjef c.s. - Trotski's verdediging. —**
In verband met de uitvoering van de in het proces tegen het centrum Trotski-Zinowjef gevelde vonnissen, heeft Trotski verklaard: de beschuldigers konden niet anders doen dan de beklaagden terechtstellen. Indien den een of ander gratie was verleend, dan zou deze het net van de Gepeoe hebben kunnen vernielen en daarom werden zij veroordeeld tot eeuwig zwijgen. Ik evenwel, van wien men den voornaamsten schuldige heeft willen maken, ben nog in leven. Mijn z.g. terroristische activiteit zou zich voornamelijk hebben afgespeeld in Frankrijk, Denemarken en Noorwegen.
De misdaden waarvan ik word beschuldigd, zijn in deze landen strafbaar en derhalve kan een aanklacht tegen mij worden ingediend. Doch tevens heb ik den plicht een van de grootste misdaden in de geschiedenis der wereld te onthullen en te wreken".
De Noorsche regeering heeft Trotski gelast zich van politieke agitatie te onthouden. (Aftenposten)
(Vorig bericht blz. 2424 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Overeenkomst met Oostenrijk geteekend. —**
De op 12 Augustus geparafeerde overeenkomst tusschen Duitschland en Oostenrijk inzake het toeristenverkeer, den goederenhandel en het geldverkeer is op 26 Aug. '36 geteekend.
De heffing van 1000 mark, te betalen door Duitsche staatsburgers, die naar Oostenrijk reizen, wordt opgeheven.
De nieuwe regeling treedt op 28 Augustus in werking. (Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. 2420 C.)**

D. **JAPAN. — Regeeringsprogramma. —**
Het Japansche kabinet heeft, naar thans officieel gemeld wordt, het nieuwe programma vastgesteld, bestaande uit de volgende zeven punten:
1. Versterking van de landsverdediging;
2. Hervorming van het opvoedingswezen;
3. Hervorming van het belastingstelsel;
4. Stabilisatie van het nationale leven door voorzorgsmaatregelen tegen rampen, bevordering van de volksgezondheid, steun voor boeren en visschers, alsmede voor kleine handeldrijvenden en industrieelen;
5. Bevordering van de industrie en den buitenlandschen handel en in verband hiermede staatscontrôle op de electriciteitsvoorziening, verzekering van de voorziening met petroleum, ijzer en staal alsmede vezelstoffen, bevordering van de luchtvaart- en scheepvaartindustrie en bevordering van de Japansche overzeesche expansie.
6. Bevordering van emigratie naar en aanmoediging van beleggingen in Mandsjoekwo.
7. Vernieuwing der bestuursorganen. (Domei)
(Vorig bericht blz. 2235 E.)

E. **SCANDINAAFSCHE LANDEN. — Besprekingen inzake Volkenbond. - Niet-inmenging in Spanje. —** Tusschen de ministers van Buitenlandsche Zaken van Finland, Noorwegen, Zweden en Denemarken hebben dezer dagen te Kopenhagen besprekingen plaats gevonden. Na afloop van deze besprekingen werd een communiqué verstrekt, door het Deensche ministerie van Buitenlandsche Zaken, in welk communiqué wordt opgemerkt, dat de vier ministers het er over eens zijn, dat ieder van de vier landen afzonderlijk zal antwoorden op de uitnoodiging van den Volkenbond, den vierden Juli gedaan, waarin den leden werd verzocht voorstellen in te dienen nopens de toekomstige organisatie en werkzaamheid van den Volkenbond.
Na diepgaande besprekingen werd tusschen de vier ministers eveneens overeenstemming gekregen over de hoofdpunten van de antwoorden op de desbetreffende vraag te geven. Verder viel er een eensgezindheid te constateeren over de houding die men zal innemen tegenover den Engelschen wensch tot deelneming aan de door Engeland voorgestelde vlootovereenkomst. Ten slotte besprak men de Fransche uitnoodiging inzake de niet-inmenging in Spanje en kwam men tot overeenstemming inzake het zenden van een antwoord in bevestigenden zin.
Tijdens het diner dat des avonds plaats vond en waaraan ook minister-president Stauning aanzat, verklaarde Munch, dat de Noordelijke landen zich buiten ieder conflict willen houden, zij zouden de rol van sterk geïnteresseerde doch onpartijdige waarnemers spelen en eventueel als bemiddelaar optreden. (Berlingske Tidende) **(Vor. ber. Volkenbond 2367 F.; Scandinaafsche Landen 2053 C.)**

F. **ENSCHEDE. — De Haven geopend. —**
Het was 26 Aug. '36 een groote dag voor Enschede. Na de opening van de tentoonstelling „'t Volle Profijt" werd des middags de haven, het eindpunt van den hoofdtak van het Twente—Rijnkanaal officieel in gebruik genomen. De autoriteiten en tal van genoodigden vertrokken per auto naar Hengelo, waar allen zich aan boord van de salonboot „Veluwe" begaven, welke daarna naar Enschede afvoer, om het lint in de Enschedesche kleuren, waardoor de haven nog was afgesloten, te verbreken.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(V. b. Enschede 2094 E.)**

G. **GEESTELIJK LEVEN. — Alg. Synode der Ned. Herv. Kerk. —**
De negentiende zitting van de Alg. Synode der Ned. Herv. Kerk werd op 5 Augustus gehouden. Wij ontleenen hieraan o.a. het volgende:
Aan de orde kwam de zaak ds. Snethlage en ds. Boers. De heeren dr. Weeda en ds. Winkel brengen namens de commissie, die deze zaak in studie genomen heeft, daarover uitvoerig rapport uit.
In deze rapporten wordt naar aanleiding van de vele ingekomen stukken bovenal gehandeld over de vraag of het verband tusschen communisme en atheïsme accidenteel dan wel essentieel is. In de commissie blijkt de grootst mogelijke meerderheid van oordeel, dat het verband essentieel is.
De president geeft de prae-adviseerende hoogleeraren gelegenheid, hun gedachten uit te spreken.
Prof. Korff komt na een duidelijke uiteenzetting met den wensch, dat de Synode zich als volgt uitspreke:
1. De Synode erkent met leedwezen, dat er ernstige misstanden zijn in de Kerk. Zij acht het echter verkeerd deze misstanden

geïsoleerd te beschouwen en meent dat zij gezien moeten worden in samenhang met den ganschen toestand der Kerk.
2. In dezen toestand kan de Synode slechts heil verwachten van een nieuwe doorwerking van Gods geest, die ons tot verootmoediging en tot meer levend geloof brengt.
3. Als menschelijk hulpmiddel voor deze doorwerking van den Heiligen Geest acht de Synode een herziening van den vorm der Kerk noodzakelijk, waardoor een meer normale ontwikkeling van het kerkelijke leven wordt bevorderd.
4. Met het oog op dit alles acht de Synode het niet gewenscht in dit stadium kerkelijke tucht te oefenen op enkele personen, wier optreden haar in het oog is gevallen, te minder waar zij de aandacht getrokken hebben minder door hun theologische dan wel door hun economische denkbeelden.
Prof. De Vrijer kan zich met veel van wat prof. Korff zegt vereenigen. Hij accentueert verder extra de moeilijkheden, verbonden aan de beoordeeling van de ideologie van het communisme vooral in verband met het altijd bestaan hebben van Christelijk communistische ideeën in den geest van Handelingen II. Overigens is hij van oordeel, dat de betrokken predikanten niet ongemoeid kunnen blijven maar gewezen moeten worden op hun verantwoordelijkheid als ambtsdragers der Kerk. Nog verscheidene andere Synodeleden voerden hierover het woord.
De rapporteerende Commissie had aan de Synode het volgende voorgesteld:
1. De zaak-Snethlage—Boers ter behandeling naar een lager bestuur te verwijzen (allen voor);
2. deze verwijzing te doen plaats hebben naar het Provinciaal Kerkbestuur, waaronder zij ressorteeren (zes voor, drie tegen, die verwijzing naar het Classicaal Bestuur voorstonden) (werd verworpen).
3. een motie aan te nemen en algemeene bekendheid te geven van den volgenden inhoud: „De Algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, in haar vergadering van 1936, gevoelende haar groote verantwoordelijkheid in deze donkere en verwarde tijden, spreekt als haar stellige overtuiging uit, dat het communisme, zooals het zich met name in Rusland en ook elders in denzelfden geest openbaart, niet slechts toevallig, maar noodzakelijk met een atheïstische wereld- en levensbeschouwing verbonden zijnde, met de kerkelijke belijdenis strijdt.
(Werd aangenomen.) (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Ned. Herv. Kerk 2125 C.)

28 AUGUSTUS 1936

A. NEDERLAND. — Verslag v. h. Verbond van Nederlandsche Werkgevers 1935-'36. —
Verschenen is het jaarverslag van het Verbond van Nederlandsche Werkgevers, loopende van Juli 1935 tot Juli 1936.
Het verslag wijst erop, dat sommige landen ons in verschillende opzichten in economische expansie vooruit zijn en dat voorkomen moet worden, dat een eventueel komende periode van opleving in het wereldverkeer ons verrast.
Het voeren van een „do ut des" politiek tusschen Nederland en Indië acht het verslag uitgesloten. Het Verbondsbestuur meent dat behoefte bestaat aan een eigen vertrouwenspost van onze industrie in Indië. Het verslag vermeldt, dat de plannen van het Verbondsbestuur tot het vestigen van een dergelijke vertegenwoordiging in Indië thans in verren staat van voorbereiding zijn.
Het grootste bezwaar van het Verbond tegen den landbouwcrisissteun is niet gelegen in het feit, dat landbouwbedrijven, die ten onder dreigen te gaan, tijdelijk worden geholpen, doch in de dikwijls willekeurige wijze, waarop daarbij met de belangen van de rest wordt gehandeld. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Ned. Werkgevers 2413 C.; Verslag 1929 B.)

B. DUITSCHLAND. — Uitwijzing van Nederlandsche onderdanen. - Represaillemaatregel. —
Vier Nederlanders in de Duitsche hoofdstad, allen mannen van goeden naam en faam, die met de politie nimmer in aanraking kwamen en zich met de politiek nimmer bemoeiden, n.l. de heeren P. E. Peters, W. A. H. de Heer, Eric van Lith Harrebomée en A. Hes, ontvingen 22 Aug. '36 een schrijven van den Polizeipräsident, dat hen uit het Duitsche gebied uitwijst. Deze uitwijzing geldt als tegenmaatregel tegen de uitwijzing van vier personen van Duitsch staatsburgerschap uit de Nederlandsche provincie Limburg.
In aansluiting aan het bericht, dat een viertal Nederlanders te Berlijn aanzegging hebben gekregen om Duitschland binnen tien dagen te verlaten, kan, na ingewonnen informaties te bevoegder plaatse in Den Haag, het volgende worden medegedeeld:
In den loop der laatste jaren hebben Nederlandsche autoriteiten zich meermalen genoopt gezien, hier te lande gevestigde Duitschers uit te wijzen, wijl dezen bleken te hebben gehandeld in strijd met de regelen, die de regeering had gesteld ten aanzien van de organisatie van vreemdelingen hier te lande, in verband met het te hunner aanzien geldend verbod van politieke actie.
Kortelings zijn op dezen grond wederom een viertal Duitschers, werkzaam bij de steenkolenmijnen in Limburg, uit het land verwijderd moeten worden. Voordat aan het besluit tot uitwijzing gevolg was gegeven, werden door het Duitsche gezantschap bij het ministerie van Buitenlandsche Zaken stappen ondernomen, strekkende om de uitzetting te doen opschorten en een nader onderzoek te doen instellen.
Er zouden wellicht termen zijn geweest om aan dit verzoek tot een nader onderzoek te voldoen, ware het niet, dat van Duitsche zijde de bedreiging werd geuit, dat werd niet aan het verzoek voldaan, 4 willekeurige Nederlanders uit Duitschland zouden worden uitgewezen. De ambtenaar van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, bij wien de démarche werd gedaan, had nog, alvorens de regeering met den Duitschen stap in kennis te stellen, er met nadruk op gewezen, dat de bedreiging wel haast onmogelijk zou maken, het Duitsche verzoek in overweging te nemen, doch men bleek te Berlijn niet bereid die bedreiging terug te nemen.
De Nederlandsche regeering harerzijds was niet bereid, onder bedreiging verdere besprekingen te voeren en de uitzetting van de Duitschers uit Nederland heeft hierna conform het besluit plaats gevonden.
De thans gemelde uitwijzing van Nederlanders te Berlijn is dus als een represaille op te vatten: als hoedanig zij ook door de Duitsche regeering ter kennis van de betrokken Nederlanders is gebracht.
Aan Hr. Ms. gezant is opgedragen, te Berlijn tegen de voorgenomen uitzetting, als zijnde in strijd met de bestaande verdragen, te protesteeren en op intrekking ervan aan te dringen.
(Het Vaderland)

C. THEE. — Werelduitvoer en -verbruik. —
Het dezer dagen gepubliceerde rapport van het Internationale Thee-Comité over het restrictiejaar 1 April 1935 tot 31 Maart 1936 opent de mogelijkheid, de positie van het artikel op te maken. Wij ontleenen er hieronder enkele gegevens aan, welke de aandacht in ruimeren kring verdienen.
De uitvoeren bedroegen (in millioen lbs.) voor de 4 jaren, eindigende op 31 Maart:

	1936	1935	1934	1933
Uit beperkende gebieden	682.4	703.3	655.8	826.5
Van outsiders t. a. v. uitvoerbeperking . . .	164.4	164.7	148.7	140.0
Totaal	846.8	868.0	804.5	966.5
Het verbruik in Engeland en de importen in andere landen bedroegen	878.1	844.3	866.4	849.3
Zoodat de voorraden vermeerderden met . .		23.7		117.2
verminderden met . .	31.3		61.9	

Wat het verbruik betreft, wordt de ontwikkeling gedurende de laatste 3 jaren goed geïllustreerd, wanneer wij de cijfers van het internationale comité als volgt groepeeren, gerekend over de jaren eindigende op 31 Maart:

	1936	1935	1934
	(in millioenen lbs.)		
Ver. Koninkrijk en Ierland . .	473.3	458.4	457.2
Ver. Staten van Amerika . . .	82.2	78.0	92.7
Australië en Nieuw Zeeland . .	55.3	53.3	58.9
Rusland (excl. herexporten) . .	34.6	32.6	49.9
(herexporten naar Azië) . .	17.2	15.4	1.9
Canada	36.7	30.0	35.8
Nederland	24.1	23.7	21.9
Overig Europa	31.5	29.6	32.3
Azië (zonder consumptie in thee-produceerende landen) .	35.9	41.4	33.0
Afrika	64.0	60.0	61.4
Zuid-Amerika	11.2	10.1	8.5
Ov. Noord- en Midden-Amerika	2.9	2.9	2.3
Overig Australië	0.8	0.8	0.8
Importen in thee-produceerende landen	8.4	8.1	9.8
	878.1	844.3	866.4
Verbruik van eigen thee in thee-produceerende landen, behalve China en Fransch Indo-China	90.0	80.0	?
	968.1	924.3	?

(Rapport Int. Thee Comité)
(Vor. ber. Thee 2373 K.; Werelduitvoer 1936 E.)

29 AUGUSTUS 1936

A. **Hoogconjunctuur.** —

Onze minister van Landbouw en Visscherij, mr. dr. L. N. Deckers, en onze minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, hebben een bezoek aan Finland gebracht. Beiden is een hooge Finsche onderscheiding te beurt gevallen. Zij werden door den Finschen president Svinhufvud benoemd tot dragers van het grootkruis in de orde van de Witte Roos. Dr. H. M. Hirschfeld werd benoemd tot groot-officier in deze orde.

Wij publiceeren het volgende artikel, ontleend aan het Algemeen Handelsblad, inzake de hoogconjunctuur in Finland.

Indien men als schrijver dezes een reis maakt door Finland dan ontkomt men niet aan den indruk, dat dit land een periode van hoogconjunctuur doormaakt. In Juni 1936 was de omvang der industrieele productie vergeleken met het jaar 1932 met 46% (vorig jaar 35%) gestegen, waarmee het land aan de spits stond van alle Europeesche landen. Deze bijzondere ontwikkeling verdient stellig de aandacht, temeer daar het hier betreft een land met een betrekkelijk kleine bebouwde oppervlakte (Finland wordt het land genoemd van de duizend meren, doch in werkelijkheid zijn er niet minder dan 35.500 meren), terwijl de voornaamste rijkdom bestaat uit bosch en waterkracht. Van de totale oppervlakte van 388.000 vierkante meters (dat is 9 maal zoo groot als Zwitserland) bestaat 11.5% uit meren en slechts 6.6% is bebouwd, terwijl 73.6% door bosschen is bedekt. De landbouw, die ongeveer 60% van de 3.8 millioen inwoners voedt, is de voornaamste bron van inkomsten. Als gevolg daarvan woont dan ook slechts 20% in steden waarvan 272.000 in Helsingfors. Sedert een aantal jaren ontwikkelt zich echter met steun van de regeering een industrialisatieproces, waardoor de sterke afhankelijkheid van het economische leven van het buitenland verminderd wordt. Dit is te meer noodzakelijk omdat nog in het jaar 1935 84% van den totalen uitvoer uit hout en houtveredelingsproducten, zooals cellulose en papier bestond. De uitvoer werd grootendeels mogelijk gemaakt door de lage loonen, die in de houtindustrie worden betaald. Er is op het oogenblik echter een beweging tot loonsverhooging gaande, die op den duur den export

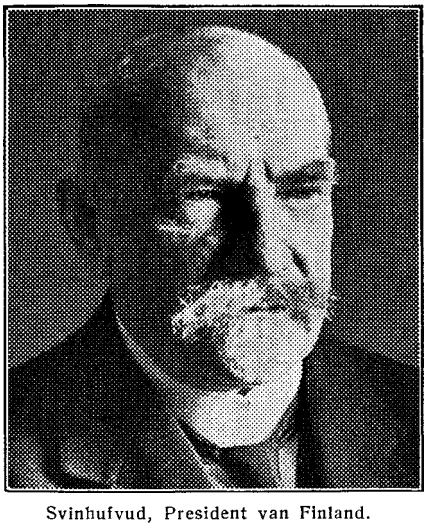

Svinhufvud, President van Finland.

zal kunnen bemoeilijken. Voor het oogenblik beweegt de uitvoer zich echter in stijgende richting, maar uit den aard der zaak is de verdere ontwikkeling afhankelijk van de politiek der groote importlanden en de wereldmarkt voor hout en houtproducten. Tegenover de mogelijkheid van een vermindering van den afzet naar het buitenland, ook van andere producten, zooals boter en eieren, staat het reeds gememoreerde industrialisatie-proces. De voor het binnenland werkende industrie kan reeds thans voor een groot deel de binnenlandsche vraag bevredigen en men zoekt reeds naar verdere afzetgebieden in het buitenland. Tegelijkertijd is het gelukt de zelfverzorging met graan sterk op te voeren. Men beoordeelt de vooruitzichten met een zeker vertrouwen, zulks temeer omdat het kapitaal arme Finland niet alleen van buitenlandsche kapitaaltoevloeiing onafhankelijk is geworden, doch door terugbetalingen zijn buitenlandsche schuld zelfs belangrijk heeft kunnen verminderen.

In Finland hebben de verbruiksvereenigingen een hoogen vorm van ontwikkeling aangenomen, waarvan de geheele bevolking profiteert. Aan het einde van 1935 waren er niet minder dan 7251 verbruiksvereenigingen, zij he ook, dat deze niet alle actief werkzaam waren. Als omzet van 545 vereenigingen wordt genoemd een bedrag van F. M. 753 millioen. De vereenigingen hebben betrekking op den verkoop van de meest uiteenloopende artikelen. Er zijn zelfs 335 vereenigingen op het gebied van telefoon. Ook kan men bij de inrichtingen van deze verbruiksvereenigingen zeer goedkoop eten. Een ieder betaalt daar voor middageten 5 Finsche Mark (17½ cent). Kortelings hebben de verbruiksvereenigingen te Helsingfors een glazen paleis met een modern restaurant, winkels en een bioscoop opgericht. In dit restaurant, waarin 1500 plaatsen zijn, krijgt men een uitgebreide lunch voor ca. 40 cent en middageten voor 40 à 50 cent.

Uit deze prijzen blijkt wel duidelijk hoe laag de kosten van levensonderhoud in Finland zijn. Ook voor de meeste andere artikelen komt zulks tot uitdrukking. Zoo kost een ei 2½ à 3 cent. Een K.G. boter 50 à 55 cent, een K.G. vette kaas 75 cent. Een K.G. koffie *f* 1.50, een tramrit nog geen 3 cent. Een heerencostuum confectie *f* 30.—. Een kamer in een eerste klas hotel *f* 1.60.

FINLAND

Ook de loonen en salarissen zijn zeer laag en zijn bijv. belangrijk lager dan in Scandinavië. Tengevolge van de lage kosten van levensonderhoud, die alleen in Estland hun weergave vinden, is de werkelijke levensstandaard in Finland betrekkelijk hoog, zulks niettegenstaande de lage loonen. Men kan gerust zeggen, dat de levensstandaard hooger is dan in Frankrijk, Duitschland en Italië.

Zooals de toestand zich thans laat aanzien, gaat Finland op economisch gebied een goede toekomst tegemoet.

De volgende tabel toont de ontwikkeling van Finland's buitenlandschen handel:

	Import	Export	Saldo
	(in millioen F. Mark)		
1928	8.012	6.245	— 1.767
1929	7.001	6.429	— 572
1930	5.247	5.404	+ 157
1931	3.464	4.456	+ 992
1932	3.502	4.631	+ 1.129
1933	3.928	5.297	+ 1.369
1934	4.776	6.226	+ 1.449
1935	5.344	6.240	+ 896

Het verloop van dezen handel met Nederland blijkt uit de volgende cijfers:

	Nederlands export naar Finland	Nederlands import uit Finland
	(in millioenen glds.)	
1932	4,1	7,6
1933	3,2	10,7
1934	4,8	11,0
1935	4,5	6,0

(Alg. Handelsblad - Hufvudstadsbladet)

(Vor. ber. Econ. Toestand 1984 F.; Handelsbetr. met Nederland 1928 C.; Minister Deckers 2216 G.; Minister Gelissen 2353 E.)

A. NEDERLAND. — Clearing met Duitschland. —
Er is in exporteurskringen zekere ongerustheid ontstaan over het z.g. clearing-tekort of wil men, den achterstand in de clearing met Duitschland. Het bedrag immers, dat tot dusver uit die clearing voor onzen export naar Duitschland beschikbaar is gekomen, is belangrijk minder dan dat, waarvoor sinds de inwerkingstelling van het clearing-systeem naar Duitschland van uit Nederland is geëxporteerd, terwijl daarnaast de achterstallige vorderingen van Nederlandsche exporteurs op Sonder- en Treuhänderkonto nog altijd niet zijn afgewikkeld.
Is er nu aanleiding voor de vrees, dat die achterstand, dat tekort, hetzij stationnair zal blijven, hetzij zal toenemen, zoodat het noodig zou zijn verdere ingrijpende veranderingen in ons handels- en betalingsverkeer met Duitschland te brengen?
In de eerste plaats eenige cijfers, die in staat stellen het ontstaan en het verloop van het tekort op de clearing van kwartaal tot kwartaal te volgen.
Tot ult. Dec. 1934 was er een tekort ontstaan van ƒ 11.501.000.
Dit tekort is in het eerste kwartaal van 1935 toegenomen met ƒ 12.692.000.
Het is in het tweede kwartaal van 1935 toegenomen met ƒ 7.152.000.
Het is in het derde kwartaal van 1935 toegenomen met ƒ 6.334.000.
Het is in het vierde kwartaal van 1935 afgenomen met ƒ 2.024.000.
Het is in het eerste kwartaal van 1936 toegenomen met ƒ 5.498.000.
Het is in het tweede kwartaal van 1936 afgenomen met ƒ 1.533.000.
Hieruit is, volgens den zegsman van „De Ned. Werkgever", af te leiden, dat men er thans in geslaagd is de positie van de clearing in de hand te krijgen en verdere stijging van het tekort te verhinderen. Wij moeten, aldus het orgaan, deze mededeeling als komende van deskundige zijde aanvaarden; wijzen er echter op, dat de Nederlandsche Regeering om aan het accres van het tekort een einde te maken onzen export scherp heeft moeten inperken. Dit is een teleurstellende ervaring geweest, zooals uit de cijfers kan blijken.
In het eerste kwartaal van 1935 beliepen de betalingscontingenten voor den uitvoer van goederen naar Duitschland 70.5% gemiddeld, waarbij het uitgangspunt was de totale uitvoer over het tweede halfjaar 1933 en het eerste halfjaar 1934, dus een volledig jaar, voorafgaande aan het instellen van de clearing. Deze betalingscontingenten zijn sindsdien ingeperkt tot:

58.9%	in het	tweede	kwartaal	van	1935
56.2%	„ „	derde	„	„	„
53.8%	„ „	vierde	„	„	„
50.2%	„ „	eerste	„	„	1936
46.9%	„ „	tweede	„	„	„

In het derde kwartaal van 1936 is voor de eerste maal geen verdere verlaging toegepast. Immers men meent thans, het tekort in de hand te hebben gekregen; wij herhalen, door beperking van den Nederlandschen uitvoer.
Wat nu verder de liquidatie van het Sonderkonto en het Treuhänderkonto betreft, deze zal uiterlijk einde December 1936 of in de eerste weken van 1937 een feit zijn geworden.
Het totaal bedrag van het Sonder- en Treuhänderkonto, dat voor aflossing ten laste van de clearing in aanmerking kwam, beliep ƒ 67.703.000. Van dit bedrag staat nu nog circa ƒ 10 millioen open, terwijl nog enkele stortingen van reeds eerder aangemelde bedragen zijn te verwachten. Per kwartaal bedragen de aflossingen op deze oude vorderingen ƒ 7 à 7½ millioen, zoodat gemakkelijk valt uit te rekenen, dat inderdaad in het begin van het volgende jaar deze vorderingen geheel zullen zijn afgelost, indien de Nederlandsche markt met Duitschland zich op hetzelfde peil blijft handhaven.
Op ultimo Maart 1935 was de clearing-achterstand ƒ 8 millioen grooter dan hetgeen op de oude vorderingen was afgelost.
Op ultimo Juni 1935 overtrof die achterstand de aflossingen op de oude vorderingen met ƒ 7.2 millioen, op ultimo September 1935 met ƒ 5.8 millioen.
Maar op ultimo December 1935 was er op de oude vorderingen ƒ 4.1 millioen meer afgelost dan de toenmalige achterstand bedroeg.
Op ultimo Maart 1935 overtrof de aflossing den achterstand reeds met ƒ 6.7 millioen en op ultimo Juni 1936 bedroegen de aflossingen in totaal zelfs ƒ 15.7 millioen meer dan het bedrag van den achterstand.
Ook hieruit blijkt, dat men de situatie van de clearing meer en meer in de hand heeft gekregen. Beschouwt men de clearing als eenheid, beschouwt men m.a.w. de aflossingen en den achterstand in onderling verband en samenhang, dan is de clearingpositie er belangrijk op vooruitgegaan.
Wanneer nu op 31 December 1936 de oude achterstand op Sonder- en Treuhänderkonto zal zijn verdwenen, dan zal ook de 14% van de stortingen in Nederland, die tot dusver voor die aflossing werd gereserveerd, beschikbaar komen voor de verdere verbetering van de clearingsituatie.
Uit dit betoog blijkt, dat uit de stortingen in Nederland bij het Clearing-Instituut thans relatief meer dan vroeger voor goederen- en dienstprestaties beschikbaar komt en dat de mogelijkheid bestaat met den aanvang van 1937 dat bedrag verder te verhoogen. (De Nederlandsche Werkgever)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2369 A.)

B. SIR THOMAS CULLINAN OVERLEDEN. —
Sir Thomas Cullinan, de ontdekker en president van de Premier-diamantmijn en een van de voornaamste personen, die indertijd voor het verkrijgen van een zelfstandige regeering in Zuid-Afrika hebben geijverd, is heden op 74-jarigen leeftijd overleden.
De Cullinan-diamant werd nagenoeg bij toeval in zijn mijn ontdekt. In het jaar 1905 deed een opzichter zooals gewoonlijk zijn ronde door de mijn. Op een gegeven oogenblik zag hij iets glinsteren in het halfduister. Hij groef het uit met zijn zakmes en het bleek een diamant te zijn, welke drie keer zoo groot was als eenige andere diamant, welke ooit voorheen gevonden was. De Cullinan-diamant werd in Holland bewerkt. Cullinan maakte destijds in twee jaar een winst van £ 750.000. (A. N. P.)

30 AUGUSTUS 1936

C. FRANKRIJK. — Dr. Hj. Schacht's bezoek aan Parijs. —
Dr. Schacht, de president van de Duitsche Rijksbank, die op 25 Aug. '36 te Parijs is aangekomen, heeft na het door Labeyrie, den president van de Bank van Frankrijk, aangerichte noenmaal een bespreking met minister-president Blum en verscheidene leden van het Kabinet gehad. 's Middags ontving hij in de Duitsche ambassade eenige persoonlijke vrienden en hervatte na het diner zijn gesprekken met de Fransche ministers van Buitenlandsche Zaken, Financiën en Handel.
De aanwezigheid aan het diner in de ambassade van den minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, den secretaris-generaal van het departement van buitenlandsche Zaken, Léger, en den directeur van politieke zaken, Bargeton, wijst er op dat diplomatieke kwesties niet geheel buiten de gesprekken worden gehouden. Aan beide zijden bewaart men echter het grootste stilzwijgen over de gedachtenwisseling.
Op 26 Aug. is de tekst gepubliceerd van het antwoord dat Blum heeft gegeven op een brief van het communistische Kamerlid Thorez, dat geprotesteerd had tegen de „bijzondere eerbewijzen", welke dr. Schacht ten deel vallen, den dag nadat Duitschland zijn militairen diensttijd heeft verlengd. Blum zegt dat de Fransche regeering op geen enkel oogenblik zich wil onttrekken aan de besprekingen inzake een Europeesche regeling. Hij legt den nadruk op het gewicht van de besprekingen en betoogt dat het inderdaad waarschijnlijk is dat de besprekingen over economische en financieele problemen hebben geloopen; het is niet onmogelijk dat de voorwaarden zijn bestudeerd, waaronder het clearing-accoord zou kunnen worden vervangen. Maar het zou ook weinig begrijpelijk zijn indien den dag nadat Duitschland zijn diensttijd op twee jaar heeft gebracht, de ministerpresident en de Fransche ministers geen opheldering zouden hebben gevraagd aan hun Duitschen collega. Hij weet niet of dr. Schacht tegenover de Fransche ministers de intensieve bewapening van zijn land met economische en sociale redenen heeft gemotiveerd, daar immers de oorlogsindustrieën de werkloosheid doen verminderen. Hij weet dat dr. Schacht een geneesmiddel ziet in de herdistributie van grondstoffen en in de opening van commercieele afzetgebieden, — twee oplossingen, die ten deele bereikt zouden worden door de restitutie aan Duitschland van zijn voormalige koloniën.
Blum besluit met te zeggen dat de Fransche regeering niets wil nalaten om tot het herstel van den wereldvrede bij te dragen.
(Le Temps - Le Journal - A. N. P.)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2348 G.; Blum 2364 B.)

D. BEWAPENING. — Europa's legers. —
De huidige sterkte der Europeesche legers bedraagt: Rusland, ongeveer 2.000.000; Frankrijk, 684.000 met een reserve van 4.000.000; Italië, 1.250.000; Polen, 273.000; Groot-Brittannië, veldleger 213.000, territoriaal leger 128.000; Roemenië, 180.000; Tsjecho-Slowakije: 150.000; Oostenrijk, 70.000; Duitschland, 1.200.000. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Bewapening 2313 A.)

A. **EGYPTE. — De tekst van de overeenkomst met Engeland. —**
De tekst van het Engelsch-Egyptische verdrag, dat op 26 Augustus in de Locarno-zaal te Londen werd geteekend, is thans gepubliceerd. Hieruit blijkt, dat het verdrag voor den tijd van 20 jaar is gesloten. Tusschentijdsche wijzigingsonderhandelingen kunnen op wederzijdsch verlangen na 10 jaar worden gevoerd. Iedere herziening moet een voortzetting van het door dit verdrag gevestigde bondgenootschap ten doel hebben en geen van beide partijen mag een bondgenootschap sluiten, dat strijdig is met het verdrag.
Beide partijen zullen elkander raadplegen over de vreedzame regeling van geschillen met derden en ingeval één der partijen in oorlog zal raken, zal de andere partij te hulp komen als bondgenoot volgens de verplichtingen van het Volkenbondshandvest of het Kellogg pact.
De hulp van Egypte zal bestaan in het ter beschikking stellen van havens, vliegvelden en verkeersmiddelen in Egypte, benevens in het nemen van alle administratieve en wetgevende maatregelen, die noodig zullen zijn, met inbegrip van den staat van beleg, effectieve censuur en faciliteiten voor het transporteeren van Britsche troepen of versterkingen.
Ter bescherming van het Kanaal van Suez machtigt Egypte het Vereenigde Koninkrijk in de Kanaalzone landtroepen te houden tot een totaal van 10.000 man en luchtstrijdkrachten tot een totaal van 400 piloten, tot aan het oogenblik, waarop het Egyptische leger in staat zal zijn de veiligheid van het Kanaal te waarborgen.
Deze getallen zullen echter vergroot kunnen worden, in geval van oorlogsdreiging of gevaar voor een internationalen crisistoestand.
De Egyptische regeering zal wegen aanleggen van de Kanaalzone naar Caïro en Alexandrië en zal het spoorwegverkeer in de Kanaalzone verbeteren.
Wanneer de noodzakelijke werkzaamheden op voor beide partijen bevredigende wijze gereed zullen zijn, zullen de Britsche troepen uit Egypte naar de Kanaalzone worden teruggetrokken. De strijdkrachten in Alexandrië zullen in de huidige stellingen blijven voor een periode van hoogstens acht jaar, welke noodig is voor het bouwen van nieuwe kazernes in de Kanaalzone.
De Britsche luchtstrijdkrachten zullen overal mogen vliegen, waar zij dit noodig achten voor haar oefeningen en een wederkeerige behandeling zal aan Egypte worden toegekend.
Landingsterreinen en ligplaatsen voor watervliegtuigen zullen verschaft worden.
Hoewel het Britsche personeel uit het Egyptische leger zal worden teruggetrokken, zal de Egyptische regeering blijven beschikken over de raadgevingen van een Britsche militaire missie.
De bewapening en uitrusting der Egyptenaren zal niet van het Engelsch model verschillen.
Wat den Soedan betreft, voorziet het verdrag erin, dat het bestuur zal blijven, zooals het in de accoorden van 1889 is vastgesteld. Beide partijen houden echter het recht, nieuwe overeenkomsten omtrent den Soedan af te sluiten. De kwestie van de souvereiniteit over den Soedan wordt door dit verdrag niet geprejudicieerd.
De Egyptische regeering verbindt zich, de verantwoordelijkheid te aanvaarden voor leven en eigendommen van vreemdelingen. Het Europeesch bureau van het openbaar veiligheidsdepartement zal verdwijnen, maar gedurende vijf jaar zal het Europeesch element in de Egyptische stedelijke politie, welke gedurende een gelijke periode onder bevel van Britsche officieren zal staan, gehandhaafd blijven. Jaarlijks zal een vijfde gedeelte van de Europeesche politie opgeheven worden.
Bij het aanstellen van buitenlandsche deskundigen zal over het algemeen de voorkeur worden gegeven aan Britsche onderdanen.
Wat de capitulaties betreft, erkent de Britsche regeering, dat deze uit den tijd zijn, weshalve de Engelsche regeering Egypte zal steunen bij de besprekingen met de andere mogendheden, die capitulaire rechten hebben, over de opheffing van dit regiem.
Voorts bepaalt het verdrag nog, dat beide partijen zich in elkanders hoofdsteden door een ambassadeur zullen doen vertegenwoordigen en dat Egypte toelating tot den Volkenbond zal vragen, waarbij het gesteund zal worden door de Britsche regeering.
Ieder geschil over de toepassing of interpretatie van het verdrag, dat niet langs directen weg geregeld kan worden, zal volgens het Volkenbondshandvest worden opgelost.
(Daily Telegraph)
(Vorig bericht blz. 2423 B.)

B. **LUCHTVAART. — Vliegveld Ypenburg.**
Op 29 Augustus '36 heeft de minister van waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, het vliegveld Ypenburg, dat aan den rijksweg van Den Haag naar Delft onder de gemeente Rijswijk is aangelegd, geopend. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Vliegvelden 2381 D.; Nederland 2063 E.)

C. **NOORWEGEN. — Trotski wordt uitgewezen. —**
De Noorsche minister van Justitie heeft medegedeeld, dat Trotski een visum ter hand gesteld zal worden als een ander land hem in de gelegenheid stelt Noorwegen te verlaten. Het zou ons genoegen doen, indien Trotski ons land verlaat, aldus de minister.
De minister zeide, dat de regeering zich niet gebonden acht door het verlof, dat zij Trotski heeft gegeven, tot 18 December 1936 in Noorwegen te blijven.
Volgens een Tass-bericht uit Moskou heeft de Sovjetregeering de Noorsche regeering medegedeeld, dat zij een langer verblijf van Trotski in Noorwegen als schadelijk voor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen zou beschouwen.
(Aftenposten - Tass Agentschap)
(Vor. ber. Trotski 2427 B.)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Hans Franck — „Die Geschichte von den beiden gleichen Brüdern". (Holle & Co. Verlag, Berlin 1936)
Heinrich Mann — „Es kommt der Tag". (Zürich, Europa Verlag, 1936) **(Vor. ber. 2424 A.)**
Engelsch: Francis Brett Young — „Far Forest". (Heinemann)
Hugh Walpole — „A prayer for my Son". (Macmillan)
Finsch (in het Duitsch vertaald): Aleksis Kiwi — „Die sieben Brüder". (Holle & Co. Verlag, Berlin)
Fransch: Bernard Grasset — „Commentaires". (Gallimard)
Louis de Robert — „Trop Belle". (Flammarion)
(Vor. ber. 2424 A.)
Nederlandsch: Dr. M. van Can — „J. A. Alberdingk Thijm, zijn dichterlijke periode". (Vox Romana, Rotterdam) **(Vor. ber. 2424 A.)**
Russisch: Wladimir Lidin — „Mogila Neïzwestnowo soldata" (het graf van den Onbekenden Soldaat). **(Vor. ber. 2392 A.)** (Red. K. H. A.)

31 AUGUSTUS 1936

E. **ROEMENIE. — Kabinet Tatarescu gereorganiseerd.**
Na afloop van den Roemeenschen ministerraad, welke te Sinaia is gehouden, heeft de premier Tatarescu den Koning het ontslag van het geheele kabinet aangeboden, dat werd aanvaard. Koning Carol heeft direct daarop Tatarescu opgedragen een nieuw ministerie te vormen, waarin hij op 29 Aug. '36 is geslaagd. De samenstelling van het kabinet is als volgt:
Tatarescu: Minister-president.
Incouletz: Vice-premier.
Antonescu: Binnenlandsche Zaken.
Iuca: Buitenlandsche Zaken.
Pop: Handel en Industrie.
Cancinov: Financiën.
Javara: Justitie.
Masciu: Landbouw.
Nistor: Arbeid.
Costinescu: Volksgezondheid.
Iamandi: Eeredienst.
Het bericht, dat Titulescu, die de portefeuille van Buitenlandsche Zaken in alle kabinetten sedert Oct. 1932 beheerde, geen deel meer uitmaakt van het nieuwe ministerie, heeft te Boekarest groote sensatie verwekt. (Adverul) **(Vor. ber. Kabinet 1508 E.)**

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - De strijdende partijen.**
In The Nation geeft Anita Brenner een overzicht van de partijen, die in den Spaanschen burgeroorlog tegenover elkaar staan.

De krachten van het Volksfront. — Het Volksfront bestaat van rechts naar links, uit de volgende partijen:
1. De republikeinen van Martinez Barrio, die den kleinen winkelier en den tamelijk welgestelden middenstand van stad en platteland vertegenwoordigen. Deze klasse is in Spanje niet erg sterk. Haar sympathieën met de arbeiders zijn niet bijzonder groot, maar zij staat scherp tegenover het leger en de kerk, voor wie zij zware belastingen te betalen gehad heeft. Haar partij neemt ongeveer een kwart van het Volksfront in beslag.
2. De republikeinen van Azaña. Dezen vinden hun aanhang hoofdzakelijk onder de rechtsche socialisten en de daarmee correspondeerende Algemeene arbeidersunie, die geen van beide veel aanhang onder de massa hebben. In dit kamp staat ook Pietro.
3. De Catalaansche Ezquerra, de zeer heterogene, zeer demagogische regeeringspartij in Catalonië, welke den steun van misschien een kwart of een derde van de Catalanen vindt, voornamelijk op het platteland.
Bij elkaar hebben deze drie zuiver republikeinsche partijen ongeveer zes millioen menschen achter zich. Hun militie telt

ongeveer 100.000 leden. Hun grootste militaire kracht vinden zij in het luchtvaartcorps en de civiele garde en in sommige deelen van de stootgarde en het gewone leger. Hun grootste zwakheid bestaat in hun versnipperdheid. Daardoor vindt het Volksfront zijn grootsten steun bij de arbeiders, hoewel deze weer met veel voorbehoud gegeven wordt. Het aantal radicale arbeiders kan op vijftien millioen worden geschat, onder wie twee of drie millioen leden van vakvereenigingen, in de volgende volgorde:
1. De Union General de Trabajadores (U.G.T.), met ruim een millioen leden, met een verderen aanhang, die wellicht anderhalf of tweemaal zoo groot is.
De leiding is rechts geörienteerd, de volgelingen voelen meer links. De meesten van hen volgen Largo Caballero en een minderheid zelfs de communisten. Met Caballero te beginnen, zijn de socialistische vakvereenigingen, de Socialistische partij en met name de socialistische jeugdbeweging revolutionnair en zijn, voorbij het Volksfront, aanhangers van een arbeidersrevolutie.
De U.G.T. en de Socialistische partij beheerschen Madrid en het grootste gedeelte van het Centrum en het Zuiden van Spanje en de groote steden buiten Catalonië. Zij beheerschen de spoorwegen, gemeentebedrijven, groote industrieën (buiten Catalonië) en nemen een sterke positie in onder de zeelieden, zoowel op de oorlogs- als de koopvaardijvloot. Ook onder de soldaten is hun invloed zeer belangrijk. Hun hoofdkwartier, de Casa del Pueblo, was gedurende de eerste periode van de republiek en is nu weer de werkelijke zetel van de politieke macht in de bovengenoemde streken.
2. De Confederacion National de Trabajadores (C.N.T.), die over een half millioen of een millioen volgelingen beschikt in Catalonië, het Noorden en ook wel in Asturië. De organisatie is anarcho-syndicalistisch en aanvaardt de leiding van de Federacion Anarquista Iberia (F.A.I.). Tot voor kort waren vrijwel alle militante arbeiders hierbij aangesloten, maar ook bandieten en provocateurs konden er gemakkelijk binnendringen. De voornaamste leiders zijn Garcia Oliver en Durruti.
3. De Communistische partij, waarvan het ledental varieert tusschen 50.000—100.000. Daar haar vakvereenigings- en jeugdorganisaties in de socialistische zijn opgelost, is het moeilijk haar werkelijke kracht te bepalen. Haar leden zijn zeer militant.
4. In Catalonië hebben de socialistische en communistische partij vrijwel niets te beteekenen. De meest samenhangende en sterkste politieke groep vormt daar de Partido Obrero de Unificacion Marxista, van Andres Nin en Joaquim Maurin, drie jaar geleden ontstaan uit een fusie van Trotskisten en rechtsche communisten, maar later weer door Trotski becritiseerd, omdat zij zich niet bij de Socialistische partij aansloot.
Zij heeft den stoot gegeven tot de oprichting van de Arbeiderscomité's, die in Catalonië thans den toon aangeven.

De krachten der opstandelingen. — Aan den anderen kant zijn het minder partijen dan personen, die de leiding geven: Franco, Mola, Queipo de Llano als militairen, Gil Robles, Juan March en Franciscus Cambo als burgers.
Franco en Mola stammen beide uit de periode van Primo de Rivera. Franco is vooral bekend als de organisator van het Vreemdelingenlegioen en de Rifstrijdkrachten en Mola als de organisator en het hoofd van het politie- en spionnage-stelsel van Primo de Rivera, welk laatste, volgens Mola's eigen gedenkschriften, op den grondslag van terreur werkte. Evenals Queipo de Llano, hebben zij steeds met de Duitsche nationaalsocialisten en militairisten gesympathiseerd.
Gil Robles, de leider van de katholieke Accion Popular, heeft steeds blijk gegeven een voorstander te zijn van een stelsel als waaronder Oostenrijk en Portugal worden geregeerd. Het zijn Gil Robles en Herrera, de hoofdredacteur van El Debate, een clericaal dagblad, die grootendeels voor de hersens en door hun verbindingen met het groote industriekapitaal voor het geld moeten zorgen. Door middel van den jongen Primo de Rivera is het verbond met de openlijke fascisten gelegd. Buiten Spanje onderhoudt de groep van Gil Robles verbindingen met het Vaticaan en Mussolini aan den eenen kant en aan den anderen kant met Engelsche belanghebbenden.
Waarschijnlijk staan slechts drie of vier millioen van de geheele bevolking aan den kant van de opstandelingen, met inbegrip van vrijwel de geheele geestelijkheid. De sterkte van hun troepenmacht bedraagt op zijn hoogst 50.000. Zij wordt gevormd door het vreemdelingenlegioen, de Marokkaansche troepen, de meeste hooge officieren uit het Spaansche leger en wat de vrijwilligers betreft, zoowel uit de hoogste als de laagste kringen van de Spaansche maatschappij.
Uit de hoogste kringen komen de fascistische señoritos, hoofdzakelijk zonen van groote grondbezitters, uit de onderste lagen de pistoleros, die onder de dictatuur van Primo de Rivera in de z.g. Sindicatos Blancos, terroristische onderkruipersorganisaties, georganiseerd zijn. Hun aanhang op het platteland vinden de opstandelingen hoofdzakelijk in het Noorden, waar een tamelijk groot aantal kleine welvarende boeren woont, die door hun financieele en marktorganisaties nauw verbonden zijn met de groote grondbezitters. Het zijn de afstammelingen van de Carlisten, die in de vorige eeuw voor Don Carlos en het absolutisme tegen Isabella en het liberalisme gevochten hebben. Een deel van hen, de Baskische nationalisten, staan echter aan den anderen kant, tot de verrassing van beide partijen.
(The Nation)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2423 E.)

A. ENGELAND. — Scheepvaart. - De „Queen Mary" verovert den „Blauwen Wimpel". —
Het Engelsche passagiersschip „Queen Mary" is er in geslaagd den „Blauwen Wimpel" te veroveren. Het schip maakte den overtocht van Cherbourg naar het lichtschip Ambrose in den tijd van 4 dagen 7 uur en 12 minuten, met een gemiddelde snelheid van 30.01 knoopen. Het record van de Normandie werd met 4½ uur verbeterd. Het schip deed over den terugtocht van Ambrose-lichtschip naar Bishops Rock op de Scilly-eilanden 3 dagen, 23 uur en 57 minuten, met een gemiddelde snelheid van 30.63 knoopen. Het record van de Normandie werd met 3 uur en 31 min. geslagen, de snelheid van dit schip bedroeg gemiddeld 30.31 knoopen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Queen Mary 2318 E.; Bl. Wimpel 1822 G.)

B. SCHAKEN. — Tournooi te Nottingham. —
Het eindresultaat van het te Nottingham gespeelde schaaktournooi luidt als volgt:
1. en 2. Botwinnik en Capablanca, ieder 10 punten; 3. 4. en 5. Dr. Euwe, Fine en Reshevsky, ieder 9½ p.; 6. Dr. Aljechin, 9 p.; 7. en 8. Lasker en Flohr, ieder 8½ p.; 9. Dr. Vidmar, 6 p.; 10. en 11. Bogoljubow en Tartakower, ieder 5½ p.; 12. Tylor, 4½ p.; 13. Alexander, 3½ p.; 14. Thomas, 3 p.; 15. Winter, 2½ p.
(Daily Telegr.) **(Vor. ber. Schaaktournooi 2400 D.)**

C. DUITSCHLAND. — Toenadering der R.K. Kerk tot de Nationaal-Socialistische regeering. —
Het herderlijk schrijven van de Duitsche bisschoppen, dat op de conferentie van Fulda is opgesteld, heeft in nationaal-socialistische kringen een zeer goeden indruk gemaakt. Deze leggen hier nadruk op: „De Kerk vereenigt zich met het nationaal-socialisme in den strijd tegen het wereld-bolsjewisme. Zij roept den zegen van den hemel af over het werk van den Führer en verklaart haar geestelijke krachten in dienst te stellen van de nationale gemeenschap".
In tegenstelling met hetgeen de laatste jaren heeft plaats gehad, publiceert één der meest actieve partijbladen, de „National-Zeitung" te Essen, een orgaan van Göring, groote uittreksels uit het schrijven en legt den nadruk op karakteristieke passages.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2349 C.)**

1 SEPTEMBER 1936

D. SPANJE. — Burgeroorlog. - Stand op 31 Aug. '36.
Het hardnekkige verzet van de regeeringsaanhangers aan het Irun-front, waar zij thans reeds zes dagen den druk der nationalisten weerstaan, heeft het Noordelijk hoofdkwartier der rechtschen aanleiding gegeven een nog grooter offensief voor te bereiden.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 2431 F.)**

E. WIELERSPORT. - Wereldkampioenschappen 1936.
De te Zürich verreden wereldkampioenschappen wielrennen (sprint) hebben de volgende resultaten opgeleverd:
Amateurs: 1. Van Vliet (Nederland); 2. Georget (Frankrijk); 3. Collard (België); 4. Sellinger (Ver. Staten).
Professionals: 1. Scherens (België); 2. Gérardin (Frankrijk); 3. Richter (Duitschland); 4. Michard (Frankrijk). (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 1906 H.)**

F. ITALIE. — Mussolini inzake de militaire mogelijkheden. —
Mussolini heeft te Avellino een groote redevoering uitgesproken ten overstaan van de soldaten, die aan de groote manoeuvres deelnemen. Hij verheerlijkte de strijdmacht van Italië en verklaarde, dat deze zoowel diende als behoeder van den vrede van Italië als van den wereldvrede. Hij zeide met name: „Ik noodig den Italianen uit mijn afdoende verklaring absoluut volgens den letter te nemen:
Het is niet ondanks den oorlog in Afrika, maar als gevolg van den oorlog in Afrika, dat alle militaire krachten van Italië doeltreffender zijn dan voor dezen oorlog. Wij kunnen steeds binnen enkele uren en op een enkel bevel 8 millioen man mobiliseeren."
Wij hopen echter voor zoo lang mogelijk op vrede met allen. (La Stampa) **(V. b. Mussolini 2317 A.)**

A. **De versterking der Philippijnen en de beteekenis hiervan voor Ned.-Indië. —**
Wij ontleenen aan het Algemeen Handelsblad het volgende:
Een simpel persbericht meldde dezer dagen dat de regeering der Ver. Staten aan Japan heeft medegedeeld, dat zij voornemens is het eiland Palawan van de Philippijnengroep te versterken. Dit korte berichtje ging verloren tusschen den stroom nieuws die dezer dagen uit het roerige Spanje komt, en toch is dit besluit van Amerika voor ons van enorm belang omdat een versterkt Palawan een zeer ernstige hinderpaal zou beteekenen voor een eventueele expansiepoging van Japan in Zuidwaartsche richting. Op het hierbij gevoegde kaartje blijkt wel, dat de passages tusschen Mindoro en Palawan knooppunten zijn van scheepvaartverkeer. Is Palawan versterkt, zoodat het als vloot- en luchtbasis kan dienst doen, dan moet het voor de Amerikaansche zeemacht mogelijk zijn den weg naar de Soeloezee af te sluiten. Op de rechtstreeksche route van Japan naar onze oliehavens, Tarakan en Balik Papan, ligt dan een krachtig Amerikaansch marinesteunpunt. En aangezien de olieaanvoer nog steeds Japan's Achilleshiel is, kan men zich indenken, dat het besluit van de Amerikaansche regeering in Japan niet met instemming zal zijn vernomen. In dit verband krijgt het bericht uit New York bijzondere beteekenis. Volgens dit bericht heeft de Japansche delegatie op de conferentie van het (niet officieele) „Institute of Pacific Affairs" dat in Californië gehouden wordt, verklaard, dat Japan geen expansie in Zuidelijke richting overweegt, en een internationaal accoord over den status van de (straks onafhankelijke) Philippijnen zou verwelkomen ter bevordering van den vrede in deze streken. Anderzijds verklaarde de Philippijnsche delegatie dat de Philippijnen hun bescherming door de Amerikaansche forten en vloot op hoogen prijs stelden en dat ook zouden blijven doen nadat de eilanden in 1945 onafhankelijk zouden zijn geworden. In hoeverre al deze delegaties precies de officieele regeeringsstandpunten weergeven, moet worden afgewacht, maar als strooming-aanwijzers zijn deze opvattingen zeker alle aandacht waard.

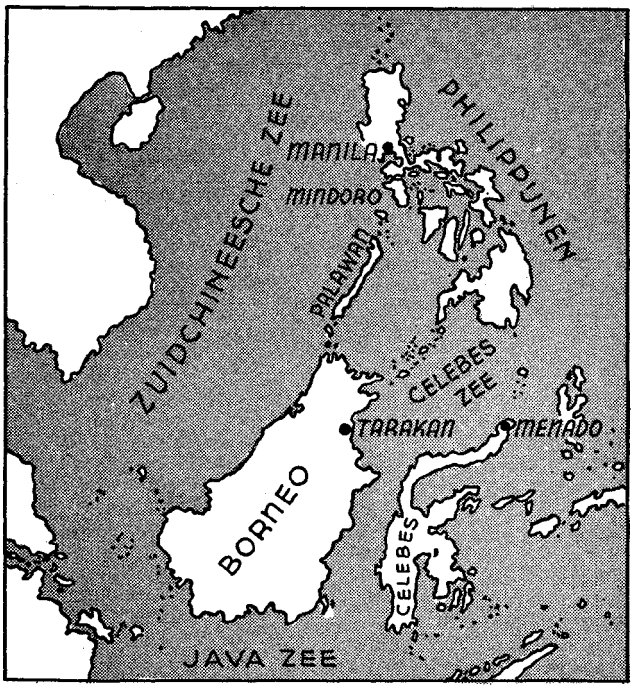

Het versterken van Palawan bevestigt de opvatting dat de Ver. Staten er niet over denken om de Philippijnen, dien zij om sentimenteele maar vooral commercieele redenen (uitschakeling van voorkeurstarieven voor Philippijnsche producten) onafhankelijkheid hebben beloofd als een rijpen appel in Japan's schoot te laten vallen!

Philippijnen

Sir Frederick Whyte, die de Oost-Aziatische toestanden zeer goed kan beoordeelen, heeft korten tijd geleden in een lezing te Londen voor de „Royal United Service Institutions" den te verwachten loop der gebeurtenissen in de Philippijnen, nadat de Amerikanen dezen archipel aan hun lot zouden hebben overgelaten, geschetst. Japan zou beginnen met het verbeteren van de handelsbetrekkingen (hierin is reeds thans een belangrijke wijziging ten gunste van Japan doch ten koste van de Ver. Staten gekomen!), doch op den duur zullen de Philippijnsche economische belangen natuurlijk in botsing raken met de Japansche, en dan is het moment voor Japan gekomen om te verklaren, dat zijn vitale belangen in gevaar worden gebracht ten gevolge van het onvermogen der Philippijnsche regeering om de wettelijke rechten van buitenlanders te beschermen! Een modus voor „interventie" zal worden voorbereid en als de „krachten" eenmaal in werking zijn, is het niet moeilijk om den uitslag te raden. Japan's „zuidwaarts gerichte" expansie zou dan tot Britsch en Nederlandsch gebied zijn genaderd.
Tot dusver klopte de Amerikaansche marine-politiek niet met de door de regeering gevolgde politiek in het Verre Oosten. Want tegelijk met het zich terugtrekken uit Oost-Azië werd een geweldig vlootbouwplan voorbereid. En op denzelfden morgen dat vicepresident Garner te Manila aan wal stapte om den Philippijnen officieel onafhankelijkheid te beloven, arriveerde de vliegboot „China Clipper" uit San Francisco. De „China Clipper" kwam slechts met mail, doch het feit, dat luchtverbinding tot stand was gebracht beteekende, dat er luchtbases waren opgericht op de Aleoeten en verschillende eilandjes tusschen Hawai en de Philippijnen. Op 1 Juni 1936 stonden er 81 oorlogsschepen (tezamen 284.000 ton) op stapel in de Ver. Staten, en wel 3 vliegkampschepen, 3 zware en 9 lichte kruisers, 12 onderzeebooten, 12 flottilleleiders, 40 torpedojagers, benevens 2 flottillevaartuigen. Een geweldige maritieme activiteit dus, die er geenszins op wijst dat Amerika van plan is zijn belangen in Oost-Azië onverdedigd te laten. In 1937 zullen wederom zware slagschepen op stapel worden gezet, en ook het marine-luchtwapen zal nog verder worden uitgebreid. Intusschen wordt eveneens aan de locale defensie van de Philippijnen gewerkt: een Amerikaansch generaal is met de reorganisatie van de landmacht en de vorming van Philippijnsche troepen belast.
De belangstelling van Japan voor de Philippijnen heeft trouwens niet nagelaten ook bij vele Philippino's, die de in het uitzicht gestelde onafhankelijkheid zeer toejuichten, ernstige ongerustheid te verwekken. Zij hebben gezien hoe Japan zich heeft genesteld in de provincie Davao (een der vruchtbaarste streken van de Philippijnen), waar het aantal Japanners van 1923 tot 1936 groeide van 2600 tot ± 15.000, die in tegenstelling met de opvatting wel degelijk kleinen landbouw uitoefenen zonder daarbij van inlandsche werkkrachten gebruik te maken. Zij weten, dat deze kolonisten kans hebben gezien op ± 150.000 H.A. bouwgrond beslag te leggen, terwijl de abacacultuur reeds geheel in hun handen is. Doch bovendien is het hun bekend dat deze Japansche kolonisatie de bevolking geenszins ten goede komt.
Het besluit van de Ver. Staten om te elfder ure werk te gaan maken van de verdediging van de Philippijnen, zal ook Engeland niet onwelgevallig zijn. Maar datzelfde geldt ook voor ons. Ook wij kunnen de versterking van Palawan niet anders dan toejuichen. Deze beslissing van de Ver. Staten is een aanwijzing dat Washington niet gerust is over het lot van de Philippijnen, voor ons een reden te meer op onze hoede te blijven. (Alg. Handelsblad)
(Vor ber. Defensie 2352 B.; Onafhankelijkh. 2051 D.)

A. **OLYMPISCHE SPELEN 1936 TE BERLIJN. — Nederland op de 9e plaats. —**

De slotbalans van de gewonnen Olympische medailles luidt als volgt:

		gouden	zilveren	bronzen
1	Duitschland	33	26	30
2	Amerika	24	20	12
3	Hongarije	10	1	5
4	Italië	8	9	5
5	Finland	7	6	6
6	Frankrijk	7	6	6
7	Zweden	6	5	9
8	Japan	6	4	8
9	Nederland	6	4	7
10	Engeland	4	7	3
11	Oostenrijk	4	6	3
12	Tsjecho-Slowakije	3	5	—
13	Argentinië	2	2	3
14	Estland	2	2	3
15	Egypte	2	1	2
16	Zwitserland	1	9	5
17	Canada	1	3	5
18	Noorwegen	1	3	2
19	Turkije	1	—	1
20	Britsch-Indië	1	—	—
21	Nieuw-Zeeland	1	—	—
22	Polen	—	3	3
23	Denemarken	—	2	3
24	Letland	—	1	1
25	Joego-Slavië	—	1	—
26	Roemenië	—	1	—
27	Zuid-Afrika	—	1	—
28	Mexico	—	—	3
29	België	—	—	2
30	Australië	—	—	1
31	Philippijnen	—	—	1
32	Portugal	—	—	1

De rest der 52 deelnemende landen behaalde geen enkelen prijs. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 2415 A.)

2 SEPTEMBER 1936

B. **NEDERLAND. — Wijziging van de steunregeling. - De standaardloonen nader vastgesteld. —**

Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat in verband met de Zwolsche conferentie tusschen de vertegenwoordigers der groote gemeenten, en minister Slingenberg, over de gewijzigde steunregeling, deze, — na bespreking in den ministerraad, — de standaardloonen voor langdurig werkloozen heeft gewijzigd. Wij laten hieronder de nieuwe standaardloonen voor de negen klassen der steunverleening volgen, met daarachter, tusschen haakjes, de loonen zooals deze oorspronkelijk in de regeeringscirculaire van 31 Juli waren aangegeven:

eerste klasse *f* 23 (*f* 20); tweede klasse *f* 21 (*f* 19); derde klasse *f* 20 (*f* 18); vierde klasse *f* 18 (*f* 17); vijfde klasse *f* 18 (*f* 16); zesde klasse *f* 16 (*f* 15); zevende klasse *f* 16 (*f* 14); achtste klasse *f* 14 (*f* 13); negende klasse *f* 13 (*f* 12).

Bovendien wordt de maximumverlaging, die aanvankelijk op *f* 1.25 vastgesteld was, nader teruggebracht tot *f* 1.—.

De gemeentebesturen zullen van deze nieuwe regeling schriftelijk op de hoogte worden gebracht.

(Het Volk) **(Vor. ber. 2421 B.; Wijziging 2412 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — De wedergeboorte van het Duitsche leger. —**

De „Daily Telegraph" publiceert naar aanleiding van Hitler's jongste besluit om den militairen diensttijd tot 2 jaar te verhoogen, de voornaamste data uit de geschiedenis van Duitschlands herbewapening:

14 October 1933 — Duitschland verlaat de ontwapeningsconferentie en den Volkenbond.

27 Maart 1934 — De begrooting 1934-'35 bedraagt £ 54.300.000 voor de Rijksweer en £ 14.800.000 voor de luchtmacht.

10 Maart 1935 — Generaal Göring geeft toe, dat Duitschland een militaire luchtmacht bezit.

16 Maart 1935 — Wederinvoering van den militairen dienstplicht en proclamatie van een leger bestaande uit 500.000 man.

21 Mei 1935 — De nieuwe Defensie-wet verplicht iederen Duitscher van 18 tot 45 jaar tot militairen dienst en stelt een nieuw ministerie in van Oorlog.

22 Mei 1935 — Hitler bepaalt, dat de militaire dienstplicht een jaar zal bedragen.

18 Juni 1935 — Britsch-Duitsch vlootverdrag geeft Duitschland het recht een vloot te bouwen, welke 35% van de sterkte der Engelsche vloot mag bedragen.

7 Maart 1936 — Hitler proclameert de hermilitarisatie van het Rijnland.

24 Aug. 1936 — Hitler verhoogt den duur van den militairen dienstplicht tot twee jaar. (Daily Telegr.)

(Vor. ber. Dienstplicht 2425 C.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2314 B.)

D. **CHINA. — Wie regeert? —**

In de Augustus-aflevering van het driemaandelijksch tijdschrift China geeft prof. Thos. T. H. Ferguson het vervolg van zijn artikel: Tien jaar China-kroniek (1925—1935). Hij geeft daarin ook een kort antwoord op de vraag, hoeveel regeeringen China thans heeft. Hij schrijft daarover: „De situatie wat betreft de „regeering van China" heeft zich ontwikkeld in een richting, die het veel geplaagde corps diplomaten wel wat hoofdbrekens moet kosten en groote wissels trekken op hun zin voor humor, in zooverre een diplomaat in China dien mag bezitten. In de eerste plaats wonen zij in het gebied — de hoofdstad zelfs — van de gezworen vijanden van de regeering bij wie zij geaccrediteerd zijn. En toch gaat alles zijn gewonen gang. Alleen in China is zoo iets mogelijk.

Voorts moeten de diplomaten steeds onderhandelingen voeren met de regeering van Nanking, omtrent zaken en plaatsen, welke geheel buiten de macht van die regeering liggen. Het doet weer denken aan de absurde situaties van de laatste dagen van de regeering van Peking in 1927.

Om nu eenigszins duidelijk te omschrijven hoe de regeeringsmacht in China verdeeld is, is geen gemakkelijke taak. Afgezien nog van het verschil wat een regeering is en wat zich er een noemt, hebben wij nog heel wat de stellen met het uit elkaar houden van de personen, lichamen en partijen in wier handen de feitelijke regeeringsmacht berust. En dan moet nog onderscheid gemaakt worden tusschen wat er aanspraak op maakt de regeering van „heel China" te zijn, en wat zich tevreden stelt met de erkenning als een onafhankelijke gewestelijke macht, waarvan Mandsjoerije het voornaamste voorbeeld is.

Zoo zijn nu twee regeeringen van „heel China", n.l. de bestaande van Nanking, met een feitelijke macht, die niet verder reikt dan drie of vier provincies, maar met alle prerogatieven voortvloeiende uit de volledige erkenning door het buitenland, — en de Noordelijke coalitie met zetel te Peking, die beweert dat zij 14 van de 18 provincies onder haar vaandel telt. Onder deze coalitie ressorteeren echter de meest uiteenloopende politieke figuren en partijen, van wie men zeker weet, dat zij niets anders beoogen dan de eventueele vernietiging van hun tegenwoordige bondgenooten en hun eigen vestiging als alleenheerschende macht. Naast de bekende militaire potentaten behooren hiertoe o.a. de partij der „reorganisten", de „Western Hill Partij", enz.

Wat de plaatselijke regeeringen betreft, kan die van Mandsjoerije nu wel beschouwd worden als formeel erkend, temeer daar zij thans op de wip staat tusschen Noord en Zuid en tot ieder om beurt een vermanend woord laat hooren.

De andere plaatselijke regeeringen liggen meer in de afgelegen provincies, Szetsjuan, Kwetsjou, enz., en eindelijk vindt men over heel China min of meer, maar in het bijzonder in de centrale provincies, het communisme, dat zich ook een regeering van China noemt.

De herleving van het communisme in China, dat kort na 1927 als vrijwel geknakt en onder den grond gedreven kon worden beschouwd, is een opmerkelijk verschijnsel. Voor een groot gedeelte echter kan het geen communisme genoemd worden, maar is het eenvoudig banditisme onder een door velen als nauw daaraan verwant beschouwden naam, n.l. „koeng-tsjaan", dat gemeen bezit beteekent. Maar ook in de georganiseerde koeng-tsjaan in China, zich in de eerste plaats uitend in economische botsingen, is nu een duidelijke opleving te bespeuren.

(Prof. Thos. T. H. Ferguson in „China")

E. **PAN-AMERIKAANSCHE CONFERENTIE TE BUENOS-AIRES. — Programma. —**

Uit Buenos-Aires wordt gemeld, dat alle Amerikaansche Republieken, slechts Nicaragua uitgezonderd, de voorloopige uitnoodiging van Argentinië om deel te nemen aan een pan-Amerikaansche conferentie te Buenos-Aires, hebben aangenomen.

De Argentijnsche regeering heeft thans een officieele uitnoodiging verzonden voor de conferentie, die 1 December '36 wordt geopend.

Ook het programma der conferentie-werkzaamheden is thans ontworpen. Het omvat de volgende punten:
1. Een onderzoek naar de middelen tot het voorkomen en de vreedzame regeling van conflicten tusschen Amerikaansche naties.
2. Een onderzoek naar andere middelen voor samenwerking, gericht op een nauwer verband dier Republieken.
3. Bespreken van de regeling der rechten en plichten van neutrale landen en oorlogvoerende staten.
4. Beperking der wapeningen, behalve voor zoover de wapeningen noodig zijn voor de nationale verdediging.
5. Bestudeering van de middelen ter codificatie van het internationaal recht.
6. Vaststelling van de beginselen nopens de uitbanning van dwang en nopens het toepassen van diplomatieke interventie voor de invordering van schulden.
7. Unificatie van de Amerikaansche opvattingen inzake nationaliteitskwesties.
8. Bestudeering van middelen om de Amerikaansche republieken nauwer saam te brengen van economisch standpunt beschouwd.
9. Verbetering van de verkeersmiddelen.
10. Besprekingen van maatregelen voor de uitbreiding van de intellectueele betrekkingen en sterking van den geest van moreele ontwapening.

(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2182 E.)**

3 SEPTEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Nederlandsche schepen. —

Het jongste nummer van „Handelsberichten", een uitgave van het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, bevat een statistisch overzicht omtrent de schepen, toebehoorende aan de leden der Nederlandsche Reedersvereeniging en voorzien van Nederlandsche zeebrieven. Wij laten het hier volgen:

		OPGELEGD.		IN DE VAART.	
		Aantal	Br. Reg. ton	Aantal	Br. Reg. ton
1935,	1 Januari .	63	297.798	343	1.602.563
	1 April . .	86	352.858	317	1.540.356
	1 Juli . . .	58	276.727	334	1.575.096
	1 October .	37	173.098	351	1.643.940
1936,	1 Januari .	26	132.263	358	1.660.545
	1 Februari .	35	146.728	351	1.651.436
	1 Maart . .	35	160.283	350	1.638.807
	1 April . .	38	190.112	345	1.622.470
	1 Mei . . .	39	197.973	343	1.608.604
	1 Juni . .	34	161.940	344	1.632.926
	1 Juli . .	26	94.608	354	1.715.190
	1 Aug. . .	19	69.140	363	1.754.807

Gedurende de laatste drie maanden was er één schip in verbouwing, metende ruim 5.000 ton.
De negentien opgelegde schepen van de 383, die in het bezit zijn van de Ned. Reedersvereeniging, meten tezamen 69.140 bruto register tons. De opgelegde tonnage bedraagt 3.8%. Sedert 1 Januari 1935 is dit percentage niet zoo laag geweest.
(Handelsberichten) **(Vorig bericht blz. 2194 B.)**

B. IRAN. — Betrekkingen met Nederland. - Mogelijkheid tot emigratie voor onze boeren. —

Dr. Raphael Aghababoff, een vooraanstaand advocaat in Teheran, de hoofdstad van Iran, heeft na een bezoek van anderhalve maand ons land verlaten.
Dr. Aghababoff heeft in opdracht van verschillende Iraansche commercieele ondernemingen een onderzoek ingesteld naar de mogelijkheid van toenadering op handelsgebied tusschen Iran en Nederland. Een verslaggever van het A. N. P. heeft naar aanleiding van het door den Perzischen bezoeker ingestelde onderzoek het een en ander vernomen over de mogelijkheden tot uitbreiding van onze commercieele belangen.
In opdracht van grootgrondbezitters heeft de Perzische advocaat hier besprekingen gevoerd over de aanschaffing van toestellen voor zuivelbereiding en heeft hij de mogelijkheden van emigratie van Nederlandsche boeren naar Iran besproken.
De onderhandelingen met het Internationaal Handelsconsortium in Den Haag hebben tot resultaat gehad, dat de heer Aghababoff thans op de hoogte is van de kosten aan de aanschaffing van toestellen voor zuivelbereiding verbonden en van de condities, waarop onze boeren geneigd zouden zijn op Iraanschen grond te arbeiden.
Een ander punt, dat in dit onderhoud ter sprake kwam, was de groote minerale rijkdom van den Iraanschen bodem. De Nederlandsche industrie zou, naar de meening van dr. Aghababoff, zeer goed grondstoffen van Iran kunnen betrekken in plaats van uit andere landen.
De regeering stelt thans een onderzoek in naar een irrigatieplan, dat ongeveer 30 jaar geleden door een Nederlandsch ingenieur is ontworpen, waardoor vroeger zeer vruchtbare terreinen tot een oppervlakte van 2.000.000 H.A. voor ontginning geschikt gemaakt zouden worden. Op last van de regeering is een onderzoek naar de bodemgesteldheid ingesteld, waardoor is komen vast te staan, dat de verbouw van katoen van eerste kwaliteit in Iran zeer goed mogelijk is.
Andere gedeelten van het land maken uitgebreide drainage-werken noodzakelijk en, zeide dr. Aghababoff, wie zouden voor dezen arbeid meer aangewezen zijn dan de Nederlandsche ingenieurs, die bijv. met de drooglegging van de Zuiderzee een werk hebben verricht, dat ik met groote belangstelling en bewondering heb aanschouwd? (A. N. P.)

C. ZWEDEN. — Begrooting 1935-'36. —

De inkomsten van den Zweedschen staat zijn in het begrootingsjaar Juli 1935—Juni 1936 ongeveer kr. 70 millioen grooter geweest dan de door den Rijksdag verleden jaar goedgekeurde raming. De ontvangsten bedroegen Kr. 994.2 millioen tegen Kr. 902.8 millioen in 1934-'35. (Svenska Dagbladet)
(Vorig bericht blz. 2284 I.)

D. JAPAN. — Emigratie en Expansie. - Een 20-jarenplan. —

Het Japansche departement van Overzeesche Zaken heeft plannen ontworpen betreffende de emigratie naar Mandsjoekwo en de expansie naar het Zuiden, aangezien de toestand der overbevolking kritiek is. Het emigratieplan omvat volgens de Japan Weekly Chronicle van 16 Juli de overbrenging in 20 jaar tijds van één millioen Japansche gezinnen (vijf millioen personen) naar Mandsjoekwo. Met dit plan is een bedrag van 2 milliard Yen gemoeid. In het eerste jaar (1937-'38) zullen 10.000 gezinnen (50.000 personen) naar Mandsjoekwo vertrekken, waarvoor een bedrag van 8 millioen Yen is uitgetrokken; in de volgende jaren zal het aantal gezinnen geregeld worden opgevoerd en zal worden getracht de regeeringsbijdragen geleidelijk te verminderen.
De expansie naar de Zuidzee-eilanden stelt veel geringer eischen aan de schatkist, want hiervoor is slechts 2 millioen Yen uitgetrokken; zij is zuiver economisch en van volstrekt vredelievenden aard.
Het departement van Overzeesche Zaken acht ontwikkeling der zuidelijke regionen onmisbaar voor Japan's voorziening met voedsel en grondstoffen, waarmede het bevolkingsvraagstuk ten nauwste samenhangt. Het departement zal krachtig streven naar het verkrijgen van concessies in den vreemde en daarvoor actief samenwerken met Buitenlandsche Zaken. (Japan Weekly Chronicle) **(V. b. 1933 H.)**

E. ROEMENIE. — Critiek op de verwijdering van Titulescu. —

De Roemeensche bladen geven onomwonden als hun meening te kennen, dat de verklaring van ministerpresident Tatarescu, luidens welke de nieuwe regeering een partijregeering zou zijn, waaruit Titulescu had moeten wegblijven omdat hij geen lid der liberale partij was, in geen enkel opzicht steek houdt

en niet klopt met zijn betoog, dat de buitenlandsche politiek van Roemenië noch zaak van een persoon, noch van een partij is. Logisch ware het geweest wanneer Titulescu, die noch partijman was, noch persoonlijke politiek maakte, verder minister van Buitenlandsche Zaken was gebleven. Het wegvallen van Titulescu moet dus heel andere reden hebben.
De Dreptatea, het blad der nationale boeren, ziet deze reden in de voortdurende aanvallen die de rechtsche partijen den laatsten tijd op Titulescu hebben gedaan.
De Adeverul kan het verdwijnen van Titulescu niet verklaren, maar wil zeggen, dat de manier waarop men hem aan den dijk heeft gezet, in de politieke geschiedenis van Roemenië van een nog niet gekende ruwheid is. Het heele land is van meening, dat Tatarescu niet goed gehandeld heeft en zijn daad op geen enkele wijze kan rechtvaardigen.
Ook de Zorile spreekt van een „Balkaneesche brutaliteit". De heele comedie was opgezet om Titulescu uit te schakelen.
De Demeneata is overtuigd, dat Titulescu's heengaan belangrijke gevolgen voor de internationale politiek zal hebben en dat in het binnenland de politiek der regeering in de oogen der openbare meening wordt verzwakt. (Dreptatea - Adeverul - Zorile - Demeneata) **(Vorig bericht blz. 2431 E.)**

A. **VEREENIGDE STATEN. — Begrootingstekort. —**
Het bruto-tekort voor het loopende begrootingsjaar der Vereenigde Staten is door president Roosevelt in de herziene begrooting getaxeerd op $ 2.096.996.300.
Het netto-tekort wordt begroot op $ 1.516.996.300.
De president voorziet dat de openbare schuld aan het eind van het financieele jaar, n.l. op 30 Juni 1937, $ 34.188.543.494 zal bedragen, zoodat het loopende jaar een toeneming van $ 410 millioen te zien zou geven. (New York Herald Tribune)

(In de herziene begrooting zijn de belastingontvangsten hooger geraamd dan aanvankelijk geschiedde. In het vorige begrootingsjaar bedroeg het tekort rond $ 4400 millioen, in het jaar daarvoor $ 3473 millioen.)
(Vor. ber. Begrooting 2289 K.)

B. **NEDERLAND. — Luchtvaart. - De vlieger M. van Meel gehuldigd. —**
Een grootsche huldiging heeft de Oranje-vereeniging van Tiel op 29 Augustus '36 den oud-vlieger Van Meel bereid. Het was dit jaar namelijk een kwart eeuw geleden dat de Fédération Aéronautique Internationale hem als den eersten Nederlander het verzwaarde vliegbrevet uitreikte.
(Dagblad van Noordbrabant)

C. **FRANKRIJK. — Het bezoek van den Poolschen Generaal Rydz-Smigly aan Parijs. —**
Het regeeringsorgaan Gazeta Polska te Warschau schrijft, dat het bezoek van Rydz-Smigly, Inspecteur generaal der Poolsche strijdkrachten, te Parijs evenals dat van generaal Gamelin te Warschau, in de eerste plaats een zuiver militair karakter draagt binnen het kader van de Poolsch-Fransche bilaterale betrekkingen. De Poolsche politiek is op drie grondstellingen gebouwd: een voldoende defensieve legersterkte, goede betrekkingen met de buurstaten en defensieve allianties. De resultaten van de eerste stelling zijn reeds overal bemerkbaar. De ontwikkeling der normale betrekkingen met de twee grootste buurstaten Duitschland en Rusland vormt een der voornaamste voorwaarden om de bevestiging van den vrede in Europa. Het verbond met Frankrijk in 1921 en dat met Roemenië zijn de defensieve allianties. De omstandigheden van het huidige bezoek liggen echter anders dan in 1921. De macht van Polen is sindsdien belangrijk toegenomen en is nog steeds toenemende; dientengevolge is ook het aandeel van Polen in de alliantie belangrijker geworden. Dit onbetwistbare feit is niet steeds door alle organen der Fransche publieke opinie erkend.
De beteekenis van de alliantie ligt in haar bilateraal karakter, d.w.z. in de absolute gelijkheid der beide partijen.
In dezen geest ziet de Poolsche openbare meening in het bezoek te Parijs van de chefs der legerleiding een gunstige ontwikkeling van de wederzijdsche betrekkingen. Een verandering in de buitenlandsche politiek beteekent het bezoek in geen geval omdat Polen daarin een vaste lijn volgt die met zijn belangen overeenkomt.
De alliantie met Frankrijk zal in deze politiek steeds een belangrijke rol spelen, maar bij alle initiatieven van Polen zal ook steeds met den internationalen toestand rekening worden gehouden. (Gazeta Polska)
(Vor. ber. Rydz-Smigly 2384 E.; Gamelin 2418 B.)

4 SEPTEMBER 1936

D. **NEDERLAND. — Koninklijke onderscheidingen. —**
Een buitengewone Staatscourant van 29 Augustus '36 bevat een uitvoerige lijst van onderscheidingen, verleend ter gelegenheid van den aanstaanden verjaardag van H.M. de Koningin. In deze lijst komen verschillende benoemingen in hooge ridderorden voor o.a.:
Het Grootkruis in de orde van Oranje-Nassau is verleend aan dr. Hendrik P. N. Muller, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister ter beschikking, te 's-Gravenhage.
Dezelfde hooge onderscheiding is toegekend aan Zijne Hoogheid Hamengkoe Boewono Senopati Ingalogo Abdoerrachman Sajidin Panotogomo Kalifatoellah de VIIIste, sultan van Jogjakarta.
Tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau is bevorderd de heer R. C. T. Roosmale Nepveu, gezant te Madrid.
Voorts zijn benoemd tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau: mr. A. G. A. ridder van Rappard, wonende te Velp, gemeente Rheden, voorzitter van de Geldersch-Overijselsche Maatschappij van Landbouw; dr. F. H. Fentener van Vlissingen, te Utrecht, voorzitter van de Internationale Kamer van Koophandel en voorzitter van den raad van beheer van de Koninklijke Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland; mr. A. I. M. J. baron van Wijnbergen, oudlid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, te Utrecht; H. J. L. Merckelbach, lid van Gedeputeerde Staten van Limburg, te Wittem; mr. G. van der Meulen, te 's-Gravenhage, secretaris-generaal van het departement van Waterstaat en prof. dr. L. Otten, directeur van 's Lands Koepok-inrichting en het Instituut Pasteur in Nederlandsch-Indië.
Tot commandeur in de orde van Oranje-Nassau, met de zwaarden: de heer J. C. Koster, gepensionneerd luitenant-generaal, oud-commandant van het leger en hoofd van het departement van Oorlog in Ned.-Indië. (Staatscourant)
(Vorig bericht blz. 1932 B.)

E. **NEDERLAND. — Rev. Social. Arbeiderspartij. - P. J. Schmidt als voorzitter afgetreden. —**
Naar uit Amsterdam wordt gemeld, heeft de heer P. J. Schmidt, lid van den gemeenteraad van Amsterdam en van de Provinciale Staten van Noord-Holland zijn functie van voorzitter van de Rev. Socialistische Arbeiderspartij neergelegd. De doodvonnissen en de terreur in Rusland waren aanleiding voor den heer Schmidt een verklaring aan zijn partijbestuur te zenden, waarin hij constateert o.m. dat openlijk dient te worden uitgesproken, dat er geen enkel wezenlijk verschil meer bestaat tussehen het regime van Stalin en dat van Hitler. De clausules, die betrekking hebben op de aanvaarding van de „dictatuur van het proletariaat" zouden uit de programma's van de R.S.A.P. moeten worden geschrapt. Aangezien de heer Schmidt bleek, dat hieromtrent geen overeenstemming in de partijleiding bestond, heeft hij zijn functie als voorzitter en als redactielid van De Nieuwe Fakkel neergelegd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. R.S.A.P. 2055 D.)

F. **AARDBEVING. — Koeta-Radja zwaar geteisterd.**
In den afgeloopen nacht, zoo schrijft de Deli Crt. van 24 Augustus, heeft te Koeta-Radja een ontzettende aardbeving plaats gehad, welke enkele minuten aanhield en gevolgd werd door een kleinere beving. De eerste schokken zijn om ongeveer tien minuten voor vier vannacht gevoeld. Het hoofd-gebouw van de Gas Maatschappij te Koeta-Radja stortte geheel in, evenals de Orion-bioscoop op Peunajoeng, ook wel de Royal-bioscoop genoemd. Vele huizen, vooral kampong-woningen, zijn vernield evenals een militaire barak van het kampement Koeta Alam, als gevolg waarvan drie militairen

werden gedood. Voorts zijn onder meer drie Chineezen omgekomen, waaronder een Chineesche vrouw, benevens een Javaansche vrouw.
Volgens de voorloopige raming van de schade overtreft deze een bedrag van honderdduizend gulden. (Deli Courant) **(Vor. ber. Aardbevingen 1831 E.)**

A. **DUITSCHLAND. — Na de Olympiade. - De kosten overtreffen de baten. —**
Het economische weekblad Volkswirt publiceert, naar de Times uit Berlijn verneemt, eenige interessante mededeelingen over de financieele zijde van de Olympische Spelen. Deze hebben Duitschland meer geld gekost, dan er uit het buitenland heen werd gebracht. De buitenlanders gebruikten Registermarken, die betaald worden uit geld dat Duitschland aan het buitenland schuldig is, en zij consumeerden goederen die Duitschland moest invoeren. Zij gaven ook niet zooveel Registermarken uit dat de Duitsche schuld veel is verminderd. Van de 350.000 particuliere kamers werden er maar 60.000 door vreemdelingen in gebruik genomen, en niet voor de volle veertien dagen der Spelen.
Aan entree-gelden werd 7.5 millioen mark betaald, en de kosten van organisatie waren slechts 6.5 millioen mark, zoodat men zou denken dat er een batig saldo van 1 millioen was. Bij deze kosten van de organisatie zijn echter niet de kosten van de nieuwe gebouwen meegerekend, die meer dan een millioen bedragen.
De Berlijners hebben dan ook aan andere dingen kunnen merken dat de Olympische Spelen voorbij zijn. Rundvleesch, varkensvleesch en eieren, die tijdens de Spelen in overdaad in de winkel-etalages waren te zien, zijn thans scherp gerantsoeneerd, waarschijnlijk om de vermindering van den voorraad tijdens de Spelen goed te maken. In het Noorden van Berlijn kon men eenige dagen geleden alleen bevroren vleesch krijgen, en de prijzen van de worst, een voornaam voedingsmiddel van de werkende klasse, zijn scherp gestegen. Ook in de meer welvarende buurten van Berlijn vertelden de slagers dat er weinig rundvleesch te krijgen was, en nog minder varkensvleesch, terwijl de prijzen van geïmporteerde levensmiddelen stijgen. Er heerscht nog wel geen tekort aan levensmiddelen, maar de autoriteiten nemen waarschijnlijk voorzorgsmaatregelen met het oog op den naderenden winter. (Times)

B. **NEDERLAND. — Gevangenisstatistiek over 1934.**
Belangwekkende gegevens en mededeelingen bevat de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde gevangenisstatistiek over 1934.
In de eerste plaats wordt voor het eerst de werking nagegaan van den met ingang van 1 Januari van genoemd jaar in werking getreden nieuwen gevangenismaatregel, waarin een nieuw regime voor de strafgevangenissen, huizen van bewaring en rijkswerkinrichtingen is neergelegd. Vooral wordt aandacht geschonken aan de bepalingen betreffende de gemeenschap voor bepaalde doeleinden. In verscheidene gevangenissen werd voor het eerst gemeenschappelijk onderwijs gegeven, gemeenschappelijk gearbeid, aan zang en spelen deelgenomen. Bezwaren deden zich daarbij niet voor. Anderzijds kunnen volgens de nieuwe beaplingen de tot hechtenis veroordeelden in tegenstelling tot den algemeenen regel, de straf in afzondering ondergaan, o.a. indien de gedetineerde dit verzoekt of het gestichtsbestuur dit noodig oordeelt. Bij dit alles is echter ook een factor van belang de beschikbare plaatsruimte. Want duidelijk blijkt uit de statistiek, hoe meer en meer door de toeneming der bevolking met de gestichtsruimte moest worden gewoekerd. Tegen het einde van het jaar werden een aantal tot gevangenisstraf veroordeelden ondergebracht te Veenhuizen. Te 's-Gravenhage werden in drie vleugels van de in de oorlogsjaren gebouwde cellenbarak (bij de bijzondere strafgevangenis) de cellen weer bewoonbaar gemaakt. Oorspronkelijk lag het in de bedoeling om ongeveer 130 cellen in de barak in gebruik te stellen voor het tenuitvoerleggen van korte gevangenis- en hechtenisstraffen; gaandeweg moest dit aantal worden uitgebreid tot meer dan 200 cellen.
Aan de cijfers betreffende de bevolking zij het volgende ontleend. De totale bevolking in de gestichten tezamen in den loop van het jaar aanwezig geweest, bedroeg 40.657 tegen 31.662 in 1933. De stijging is grootendeels toe te schrijven aan de bijzonder sterke toeneming van de bevolking in de huizen van bewaring (1933 22.408, 1934 30.496). Het aantal preventief gedetineerden steeg van 3959 in 1932 tot 4934 in 1934. De vermeerdering was nog sterker in de categorie der subsidiair tot hechtenis veroordeelden (1931 7812, 1934 20.948). Vergeleken met het cijfer van 1931 nam het aantal gevallen van subsidiaire hechtenis onder invloed van den ongunstigen economischen toestand met 168% toe.
Veel wetenswaardigs vermeldt de statistiek verder omtrent onderwijs, arbeid, gedrag, stelsel van afwijkingen, voorwaardelijke invrijheidstelling en economischen toestand der ontslagenen. Uit de gegevens betreffende de gijzeling wegens schulden blijkt, dat de wetswijziging, die 1 Januari 1933 in werking trad, het aantal gegijzelden snel en sterk heeft doen slinken: in 1932 bedroeg het aantal nog 396, in 1933 96 en in 1934 slechts 30. De statistiek bevat ook een overzicht van de wijze, waarop de ter beschikking van de regeering gestelde psychopathen worden verpleegd en bezig gehouden in het rijksasyl te Avereest.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht blz. 1875 F.)

C. **DUITSCHLAND. — Belastingverhooging. - Vennootschappen. —**
Teneinde de financiering van de uitgaven voor de grootscheepsche nationaal-politieke plannen, welker uitvoering de Duitsche regeering zich tot taak heeft gesteld, uit de loopende ontvangsten mogelijk te maken, is een wet uitgevaardigd, krachtens welke de Duitsche vennootschapsbelasting met 50% wordt verhoogd.
Deze verhooging wordt onmiddellijk van kracht voor de belasting die de vennootschappen voor het tweede halfjaar van 1936 moeten opbrengen. Aangezien de belasting op de inkomsten der vennootschappen tot dusverre 20% bedroeg, zal zij voortaan dus 30% bedragen.
In de desbetreffende toelichting wordt o.a. verklaard, dat het levensrecht van de Duitsche natie de tegenwoordige grootscheepsche uitgaven eischt en anderzijds aan de economisch niet noodzakelijke oprichting van N.V.'s door de belastingverhooging paal en perk kan worden gesteld. (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Belastingen 1720 E.)

5 SEPTEMBER 1936

D. **NOORWEGEN. — Trotski voorloopig geïsoleerd.**
In overeenstemming met het door het Noorsche Kabinet genomen besluit heeft de minister van Justitie verordend, dat Trotski en zijn vrouw voorloopig geïsoleerd zullen worden. Trotski zal nog slechts bezoek kunnen ontvangen na goedkeuring van het paspoortenbureau. Hij zal niet mogen telefoneeren en zijn post en telegrammen zullen gecontroleerd worden.
Trotski en zijn vrouw zijn op 2 Sept. '36 uit Hoenefos naar hun nieuwe verblijfplaats te Sundby op 36 K.M. ten Z. van Oslo vertrokken. Zij werden begeleid door zes politie-auto's en een vrachtauto.
(Aftenposten) **(Vorig bericht blz. 2431 C.)**

E. **JAPAN. — Begrooting 1937. —**
Volgens voorloopige ramingen, zal de Japansche begrooting voor 1937 een totaal bereiken van 3.200 millioen Yen, hetgeen 900 millioen Yen hooger is dan de cijfers van dit jaar.
De kabinetsraad heeft zijn goedkeuring gehecht aan de nieuwe nationale plannen, waarvoor voorloopig een bedrag van 150 millioen Yen noodig zal zijn.
(Domei) **(Vor. ber. Begrooting 2076 B.)**

F. **NEDERLAND. — Suppletoire Begrooting 1936. - Organisatie van de Luchtbescherming. —**
In een suppletoire begrooting-1936 voor Binnenlandsche Zaken vraagt de regeering een crediet van ƒ 30.000 voor de uitvoering van de wet tot bescherming van de bevolking tegen luchtaanvallen.
In de toelichting wijst minister De Wilde er op, dat de aangevraagde som van ƒ 30.000 voor bescherming tegen luchtaanvallen misschien bij hen, die zich voorstellen dat het dringend noodig is, aanstonds een volledige voorziening, ook wat materiaal betreft, tot stand te brengen, eenige teleurstelling zal verwekken. Bedacht moet echter worden, dat de voorziening met materiaal van rijkswege eerst volledig nut kan afwerpen, wanneer een behoorlijke regeling van de luchtbescherming is tot stand gekomen in de onderscheidene gemeenten. Dat is het werk, dat het eerst moet worden gedaan en dit kost naar verhouding minder dan de materiaalvoorziening.
Vandaar, dat het thans gevraagde bedrag niet moet worden gezien als maatstaf voor wat in de toekomst benoodigd zal zijn; het is veeleer te zien als het bedrag, dat noodig is om de organisatie te bevestigen en op gang te helpen. (Vaderland)
(Vor. ber. Luchtbescherming 2331 B.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — „Amok". - Een verklaring van Prof. v. Wulfften Palthe. —

Ter gelegenheid van den Dies Natalis der Medische Hoogeschool te Batavia heeft prof. dr. P. M. van Wulfften Palthe een rede uitgesproken: „Geestesstoornis en gemeenschapsstructuur", waarin hij o.a. een verklaring gaf van hoe de Javaan tot „amok" kan komen, met de dikwijls voor hem zelf en zijn omgeving zoo vreeselijke gevolgen. Aan die redevoering ontleenen wij het volgende:

De structuur van de gemeenschap kan van dien aard zijn, dat zij bepaalde geestelijke stoornissen provoceert, en zoo leert de ervaring dan ook, dat in aard en frequentie bepaalde vormen van geestesaandoening zeer verschillend zijn in Europa en hier te lande en dat bovendien bepaalde volksgroepen, bijvoorbeeld Javanen en Chineezen, zich in dit opzicht verschillend gedragen. Is het verschil in proportie van beschaving en cultuur bij samenlevende volksgroepen zeer groot, dan zijn er weinig punten van aanraking en dus ook van wrijving, zoodat een symbiose zonder al te groote affectspanningen mogelijk is. De geestelijke afstand tusschen Javanen en Chineezen bijvoorbeeld is zóó groot, zij leven zóó ieder hun eigen leven, dat zij elkaar juist daardoor goed verdragen, terwijl de factor van bedreiging der vitale belangen, welke tot een zeker anti-chinesisme zou kunnen leiden, in toom wordt gehouden door een gesuperponeerd, „neutraal", gezag.

Ook op zuiver geestelijk gebied kunnen structuurverschillen aanleiding geven tot wrijving: aan den wortel van de vijandigheid en de minachting, welke een bepaalde categorie „volbloed"-Europeanen tegen den „Inlander" kan hebben en toonen, ligt vaak het besef, dat bij al het meerdere bezit aan kennis, aan techniek, aan geestelijk leven, kortom aan cultuur, die Inlander hem toch de baas is in uiterlijke en innerlijke beschaving. Omgekeerd geldt deze verklaring ook voor het rassentiment, den wrok en wrevel van vele halfontwikkelde Inlanders ten opzichte van den Europeaan.

Onder „amok" verstaan wij het plotseling verrichten van ongemotiveerde en ongerichte gewelddaden (tegen menschen, dieren of voorwerpen), waarbij de agressieve instincten — niet meer geremd door den geestelijken bovenbouw — volgens een gepraeformeerd klaarliggende reactiewijze, n.l. die van het zeer jonge kind in drift, zich uitleven en waaraan slechts door onmacht (uitputting, „neerleggen", zelfvernietiging) een einde komt.

Het dooden van een „ongeloovige", een kafir, door een Atjeher is dus geen amok, maar een naar buiten gerichte zelfmoord met een motief (n.l. het verwerven van den Mohammedaanschen hemel). Het uitmoorden bijv. van een geheel huisgezin door een vader, die in een onontwarbare conflict-situatie is gekomen, is een onberedeneerde wanhoopsdaad, maar gericht op bepaalde personen en in zekeren zin gemotiveerd, uit dien hoofde dus geen amok.

Er bestaat echter ook een andere mogelijkheid en wel deze, dat bij een te naasten bij normale emotionaliteit een abnormale ophooping van geestelijke spanningen plaats vindt — door belemmering van den „afvloed" —, een ophooping die dan plotseling, explosief, langs den gebaanden weg der amok, tot uiting kan komen.

Wij hebben onze Javanen leeren kennen als een volk, waarbij in alle klassen en standen de „beschaving" zeer groot is. Zij „slikken" en verdragen veel zonder er iets van te toonen. Aan hun vormendienst ontbreekt niets, zij schijnen het „zachtste" volk der aarde en de stuwdam tegen affectuitingen is bij hen hoog opgetrokken.

Als de Westerling zijn emoties uit in zijn mimiek, in een woordenvloed, in gesticuleeren, in vloeken, in een driftbui en het stuksmijten van zijn huisraad, dan is deze Oosterling daar nog lang niet aan toe. Zij zijn in dien zin veel beschaafder, veel beheerschter dan wij. Maar hiermede is tevens ook de mogelijkheid gegeven, dat geestelijke spanningen ook bij normale emotionaliteit zich ophoopen.

Deze kunnen, op de simpele wijze der „onbeschaafdheid", niet afvloeien, maar men kan de spanningen, welke ontstaan door ontzegging, verdringing of uitstellen van neigingen, ook nog anders afreageeren, n.l. in cultuuruitingen.

Op een ongecompliceerde wijze kan dit geschieden door gebruik te maken van de technische hulpmiddelen der materieele cultuur, sedativa bijv. en alcoholica of verdoovingsmiddelen. Tot deze categorie kan men, behalve de „ontspanningsmiddelen" van het moderne leven — de jazz, de film en wat niet al —, ook rekenen andere uitingen van eenvoudig allooi, bijv. het zelf rijden met een auto of het besturen van een vliegtuig, waardoor de mensch een bevrijdend gevoel van „macht" krijgt, dat oplossend op de spanningen werkt (gelegenheid geeft om „uit te razen"), evenals de sport in het algemeen dat doet, waarin heel wat agressieve tendenzen een onschuldigen uitlaat vinden.

Op een hooger niveau staan de middelen der ideëele cultuur, welke ons het bestaan zonder al te groote spanning mogelijk maken: men gaat geestelijk op in zijn „arbeid", de kunstenaar leeft zich uit in zijn kunst, men vindt „vrede" in den godsdienst, de toeschouwer leeft mee met het drama en wordt er door bevrijd, het Barongspel der Baliërs geeft „lucht".

Deze middelen moet de Javaan uit de volksklasse vrijwel alle ontberen. Door hun beschaving wordt het verwerken van spanningen in woorden, in een driftbui, in mimiek en gesticulatie — in motorische uitingen met symbolische beteekenis dus —, onmogelijk gemaakt, terwijl evenmin het afvoeren in cultuuruitingen een noemenswaardige rol kan spelen.

Hiermede zijn dan de voorwaarden gegeven, dat het, bij die categorie Javanen, waarvoor het bovenstaande geldt, kan komen tot een zoodanige ophooping van spanningen, dat de beheersching niet meer voldoende is, de stuwdam plotseling en onweerstaanbaar doorbreekt en de oerinstincten en agressieve tendenzen zich uitleven in het amok.

Het verschil in relatieve frequentie en in den aard van geestesstoornissen bij de verschillende bevolkingsgroepen hangt stellig niet alleen af van de gemeenschapsstructuur, toch is zij een factor van hooge beteekenis: op een enkel facet daarvan — besloot de spreker — heb ik getracht eenig licht te werpen."
(Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Handelsverdrag met Polen. —

Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 9 April 1936 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en Polen gesloten handelsverdrag.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Tw. Kamer 2427 A.; Nederland 2405 B.; Polen 2311 E.)**

C. BELGIE. — Een Anti-Communistisch blok. —

Op een bijeenkomst van de katholieke Associatie te Chatelineau heeft Senator de Dorlodot een beroep gedaan op de katholieken, liberalen, rexisten en Vlaamsch-nationalisten om een anti-communistisch blok te vormen. De burgerlijke partijen, zeide hij, behaalden bij de laatste Kamerverkiezingen, samen zoowat 1.410.000 stemmen; de socialisten en communisten 902.000.

De redenaar, die naar de gebeurtenissen in Spanje verwees, achtte de bolsjewistische bedreiging in België zoo dringend, dat hij nog alleen heil kan verwachten van een concentratie van alle elementen, die het communisme verwerpen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Eenheidsfront 2122 D.; Senator De Dorlodot 1910 C.)

D. HONGARIJE. — Premier Gömbös afgetreden. —

De Hongaarsche premier Gömbös heeft op 2 Sept. '36 om gezondheidsredenen de portefeuille van minister van Oorlog, welk ambt hij naast dat van minister-president bekleedde, ter beschikking gesteld.

Tot opvolger van Gömbös als minister van Oorlog is benoemd de chef van den generalen staf, veldmaarschalk graaf Somkuthy, die een vertrouwensman van Horthy is. (Pesti Hirlap)
(Vor. ber. Gömbös 2276 D.; Kabinet 1708 F.)

E. DUITSCHLAND. — De Katholieke Kerk. - Commissie benoemd voor vreedzame oplossing der conflicten met den Staat. —

De „Katholieke Wereldpost" meldt uit Berlijn:

Op de vergadering van het gezamenlijke Duitsche Episcopaat te Fulda is een nieuwe commissie benoemd, die tot taak heeft gekregen om nieuwe onderhandelingen te voeren met de Duitsche rijksregeering om te komen tot een vreedzame oplossing van de talrijke conflicten die zich tusschen Kerk en Staat hebben voorgedaan naar aanleiding van het niet naleven van de bepalingen van het concordaat van de zijde van den Staat. De samenstelling van deze commissie is thans als volgt:

Kardinaal Adolf Bertram, Aartsbisschop van Breslau, kardinaal Michael von Faulhaber, aartsbisschop van München, kardinaal Karl Joseph Schulte, aartsbisschop van Keulen, Mgr. Konrad graaf von Preysing, bisschop van Berlijn, en Mgr. Clemens August, graaf von Galen, bisschop van Münster.
(Katholieke Wereldpost) **(Vor. ber. blz. 2432 C.)**

F. VREDESCONGRES TE BRUSSEL. — Slotverklaring. —

In de plenaire zitting van het vredescongres, dat te Brussel op initiatief van Lord Cecil werd gehouden en waaraan Eduard Herriot, Pierre Cot, Mevr. Frithjof Nansen, Prof. dr. Wang uit China, e.a. deelnamen, werden de volgende 4 punten behandeld.

1. Onschendbaarheid van verdragsverplichtingen.
2. Vermindering en beperking der bewapeningen bij internationale overeenkomst en voorkoming van winst uit wapen-productie.
3. Versterking van den Volkenbond om oorlogen te voorkomen en te beëindigen door de meest doeltreffende organisatie van de collectieve veiligheid en den onderlingen bijstand.

4. Doeltreffende regeling binnen het kader van den Volkenbond van de wijze waarop verbetering kan worden gebracht in internationale toestanden, die tot oorlog zouden kunnen leiden.

Op 6 September werd met algemeene stemmen een slotverklaring aangenomen, waarin o.m. gezegd wordt: Ruim 400 gedelegeerden uit 35 landen hebben het congres den warmen steun gebracht van alle vredeskrachten. Onze leuze van aaneensluiting is en blijft: De vrede is in gevaar, zij moet gered worden. Deze drie dagen gemeenschappelijk werk hebben in ons slechts de overtuiging kunnen bevestigen, dat de onmetelijke meerderheid van de menschheid met afschuw de gedachte van een fatalen oorlog verwerpt. In dit critieke uur noodigt ons algemeen front alle volken uit de verdediging van den vrede op te nemen. Onze eenige vijand zou de aanvaller zijn, die met inbreuk op de internationale wet den wereldvrede zou vernielen. (Het Laatste Nieuws)

6 SEPTEMBER 1936

A. **FRANKRIJK. — Poolsch-Fransch accoord geteekend. —**

In het kasteel te Rambouillet van president Lebrun, waar de Poolsche generaal Rydz-Smigly op 6 Sept. vertoefde, zijn de financieele en militaire documenten geteekend ter versterking van het Fransch-Poolsche bondgenootschap.

Over den inhoud van het accoord wordt de grootste discretie in acht genomen, doch is het geen geheim, dat de besprekingen voornamelijk liepen over het verleenen van financieelen steun aan Polen voor de versterking van zijn nationale verdediging.

Er wordt naar aanleiding van het bezoek van Rydz-Smigly speciaal op gewezen, dat zoowel Parijs als Warschau blijk heeft gegeven van zijn wil het Fransch-Poolsche bondgenootschap defensieve en zelfs preventieve doeltreffendheid te geven. Het staat namelijk vast, dat een nauwe Fransch-Poolsche samenwerking een der voornaamste factoren voor den Europeeschen vrede is. (Le Temps)

(Vor. ber. 1596 B.; Rydz-Smigly 2436 C.)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe Clearingovereenkomst met Roemenië. —**

Tusschen Nederland en Roemenië is 28 Aug. '36 een nieuwe clearing-overeenkomst tot stand gekomen, waardoor de vorige, welke van 10 Febr. 1935 dateert, vervalt, terwijl echter de op laatstgenoemden datum tevens gesloten handelsovereenkomst blijft voortbestaan.

De nieuwe overeenkomst is op 1 Sept. '36 in werking getreden. De clearing omvat het geheele directe handelsverkeer tusschen beide landen, de overzeesche gebiedsdeelen van Nederland inbegrepen, terwijl een bijzondere regeling is getroffen voor de achterstallige vorderingen. Bovendien zullen aan Nederlandsche zijde de rente op Roemeensche leeningen en financieele vorderingen over de clearing kunnen worden verrekend. Kapitaalvorderingen kunnen echter niet op deze wijze tot uitbetaling komen.

De rente op obligatieleeningen zal via de clearing worden betaald binnen de grenzen van de regelingen, in 1934 te Parijs met de obligatiehouders getroffen, terwijl de betaling van financieele schulden in het algemeen niet verder teruggaat dan tot 1 Januari 1935.

Zoowel voor de rentevorderingen op obligatieschulden als voor de financieele vorderingen, geldt, dat deze sedert 1 Juli 1936 bij voortduring in het bezit moeten zijn geweest van in Nederland gevestigde en Nederlandsche belangen vertegenwoordigende natuurlijke rechtspersonen.

De helft van de in Nederland gestorte gelden komt aan nieuwe uit het handelsverkeer voortvloeiende vorderingen ten goede. Overlegging van een door het Crisis-Uitvoerbureau afgegeven certificaat is vereischt.

Aan de Roemeensche Nationale Bank zijn 12% vrije deviezen toegestaan, welk percentage bij een goed verloop van de clearing en wanneer de achterstallige vorderingen zullen zijn afbetaald, nog eenigermate zal kunnen stijgen.

Naast de verrekening over de algemeene clearing kunnen particuliere compensaties worden toegelaten.

Gelijktijdig met de clearingovereenkomst is een afzonderlijke regeling getroffen voor den import van Roemeensche tarwe uit oogst 1936, in Nederland.

De Nederlandsche regeering heeft zich bereid verklaard, geen bezwaar te maken tegen den invoer van een hoeveelheid van maximaal 90.000 ton Roemeensche tarwe, welke aan bepaalde vereischten voldoet.

De koopsom zal bij het Nederlandsch Clearinginstituut moeten worden gestort.

Na aftrek van een percentage waarover de Roemeensche Nationale Bank vrij zal kunnen beschikken, zal de koopsom van een eerste tranche van 20.000 ton geheel voor de afbetaling van achterstallige handelsvorderingen vrijkomen, terwijl bij verdere tranches een toenemend percentage aan de algemeene clearing zal ten goede komen.

De uit deze bijzondere regeling voor de achterstallige handelsvorderingen vrijkomende bedragen, zullen kunnen worden benut tot het verkrijgen van betaling van die achterstallige handelsvorderingen, waarop de Nederlandsche houder 30% laat vallen. Aangezien het lei-bedrag, hetwelk op achterstallige vorderingen moet worden betaald, krachtens de Roemeensche voorschriften, met een valuta-premie van 38% moet worden verhoogd, wordt in al die gevallen, waarin reeds indertijd een bedrag in lei door den debiteur bij een Roemeensche bank werd gedeponeerd en de invordering achteraf van de premie van 38% bezwaar ontmoet, in feite toch reeds een verlies van bijkans 30% geleden. Zij, die hun achterstallige handelsvorderingen met een vermindering van 30% wenschen te liquideeren, moeten deze vorderingen ten spoedigste en in ieder geval vóór 1 November 1936 bij het Nederlandsch Clearinginstituut indienen.

Omtrent de uitbetaling van coupons van Roemeensche obligaties zullen nadere mededeelingen worden gedaan door de Vereeniging v. d. Effectenhandel te Amsterdam. (Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Clearing met Roemenië 1991 A.)

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**

Amerikaansch: B. Schrieke — „Alien Americans". (The Viking Press, New York) **(Vor. ber. 2424 A.)**

Duitsch: R. Roeder — „Savonarola, eine Untersuchung über das Gewissen". (Bermann-Fischer, Wien)

A. Schaeffer — „Cara". (Rütten und Löning, Frankfurt a/M.) **(Vor. ber. 2431 D.)**

Engelsch: Harry J. Greenwall & Roland Wild — „Unknown Liberia". (Hutchinson, London)

J. M. Scott — „Snowstone". (Hodder and Stoughton) **(Vorig bericht 2431 D.)**

Fransch: P. Frondaie — „Zigoel, ou l'aventure de l'idéal". (Plon, Paris)

J. Maritain — „Humanisme intégral". (Montaigne, Paris) **(Vor. ber. 2431 D.)**

Italiaansch: Silvia d'Amico — „Storia del Teatro Italiano". (Bompiani, Milano) **(Vor. ber. 2407 C.)**

Nederlandsch: Rob. Franquinet — „Nieuwe klanken" (poëzie), van de jongste lichting in Nederland en Vlaanderen; bloemlezing. (Letter-Nypels, Maastricht 1936) **(Vorig bericht 2431 D.)**

Russisch: F. Gladkof — „Tragedija Loebasji". (de tragedie van Loebasja) (Staatsuitg. Schoone letteren, Moskou) **(Vor. ber. 2431 D.)** (Red. K. H. A.)

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**

2 September. — Generaal Franco is door de Nationale verdedigingscommissie te Burgos tot Opperbevelhebber van alle nationale strijdkrachten in Spanje benoemd.

San Marcial en La Puncha door de rechtsche troepen veroverd.

4 September. — De rechtsche troepen van Generaal Mola zijn er in geslaagd Irun te veroveren. Het stadje is totaal platgeschoten.

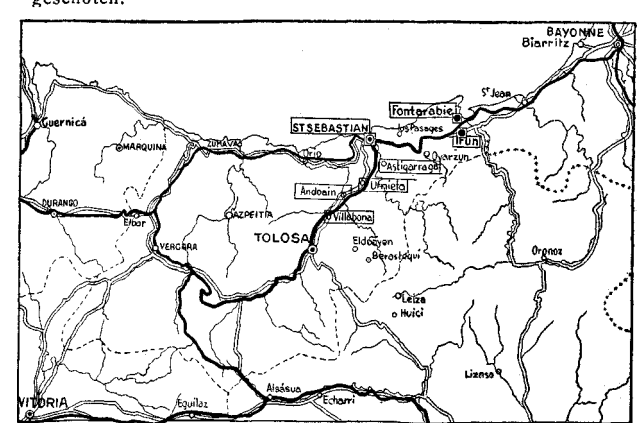

Het front bij Irún.

In Britsche officieele kringen wordt gemeld, dat te Hendaye een bijeenkomst is gehouden van ambassadeurs van verschillende mogendheden, op initiatief van den gezant van Argentinië, ter bestudeering van de kwestie hoe de burgerstrijd in Spanje „menschelijker" kan worden gemaakt. De ambassadeurs wisselden instructies uit, welke zij van hun regeeringen hadden ontvangen.

Kabinet-Largo Caballero gevormd en als volgt samengesteld:

Largo Caballero (socialist), Premier en minister van Oorlog;
Julio Alvarez Delvayo (socialist), minister van Buitenlandsche Zaken;
Indalecio Prieto (socialist), minister van Marine en Luchtvaart;
Angel Galarza (socialist), minister van Binnenlandsche Zaken;
Dr. Juan Negrin (socialist), Minister van Financiën;
Jesus Hernandez (Communist), minister van Onderwijs;
Anastasio de Gracia (socialist), minister van Industrie en Handel;
Aguirre (Baskisch Nationalist), minister van Openbare Werken;
Mariano Ruiz Fuez (Linksch Republikein), Minister van Justitie;
Luis Uribe (Communist), minister van Landbouw;
Bernardo Ciner de los Rios (Rep. Unie), minister van Verkeerswezen;
Juan Thomas y Pierra (Linksch Catalaan), minister van Arbeid.
Giral, de afgetreden premier, is in het nieuwe kabinet opgenomen als minister zonder portefeuille.

5 September. — De radio-zender van Burgos heeft op 5 Sept. medegedeeld, dat de Catalaansche regeering alle dienstplichtige mannen in den leeftijd van 18 tot 45 jaar heeft gemobiliseerd, ter verdediging van Catalonië tegen eventueele aanvallen der opstandelingen.
Tot opperbevelhebber der Catalaansche strijdkrachten is Garrido Diaz benoemd, die den titel van „generaal van Catalonië" voert.
De zesde Italiaan is het slachtoffer geworden van den burgeroorlog. Italië heeft den kruiser Pola naar Barcelona gezonden.

6 September. — De Duitsche regeering heeft prins von Bismarck, den Duitschen zaakgelastigde te Londen, benoemd tot vertegenwoordiger van Duitschland in de commissie welke moet letten op het uitvoeren van de neutraliteitsbepalingen inzake Spanje. Van officieuse zijde wordt vernomen, dat Duitschland zijn houding nader uiteen zal zetten, doch de medewerking van Duitschland in de niet-inmenging is verkregen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 2432 D.; Kabinet 2383 F.)

7 SEPTEMBER 1936

A. PALESTINA. — Onlusten. —
De verhoogde activiteit der Arabische terroristen, die in den laatsten tijd tot uiting kwam in bloedige botsingen bij Nabloes, waarbij 3 Engelschen werden gedood, heeft de Britsche regeering doen besluiten meer troepen naar Palestina te zenden. Naar verluidt zou de sterkte der troepen op 17.000 man worden gebracht. (A. N. P.) **(Vor. ber. 2410 C.)**

B. LUCHTVAART. — Oceaanvlucht Merrill en Richman. —
De Amerikaansche vliegers Dick Merrill en Harry Richman, die op 2 September '36 van New York vertrokken, met de bedoeling in 36 uur naar Londen en terug te vliegen, hebben hun plan niet kunnen volvoeren. Benzinegebrek heeft hen genoopt op een weide bij Llandilo in Wales een noodlanding te maken. Toch hebben zij een vliegprestatie van den eersten rang geleverd; zij volbrachten den oceaantocht in den recordtijd van vijftien uur, vliegend met een gemiddelde snelheid van 336 K.M. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Oceaanvlucht 1976 E.)

C. LUCHTVAART. — Oceaanvlucht Beryl Markham.
Mevrouw Beryl Markham, die 4 September '36 uit Engeland was vertrokken en na ruim 24 uur vliegen een noodlanding heeft moeten maken op het Cape Breton-eiland (Nieuw Schotland), heeft op 6 September met een ander vliegtuig haar tocht kunnen voortzetten en is behouden te New York aangekomen. Zij is de eerste vrouw, die er in geslaagd is van Oost naar West over den Atlantischen Oceaan te vliegen. (Red. K. H. A.) **(V. b. Oceaanvlucht 2440 B.)**

D. NEDERLAND. — N.S.B. - Limburgsche volksdag.
In het park van den heer Philips, gelegen tegen de helling van den Couberg boven Valkenburg, heeft de N.S.B. op 5 September '36 haar volksdag gehouden. Er waren naar schatting 5000 bezoekers, onder wie een aanzienlijk deel van buiten de provincie, en ook uit Dusseldorp en andere plaatsen in de Rijnprovincie.
In het programma van de N.S.B. zou volgens graaf d'Ansembourg niets staan dat in strijd is met de kerkelijke leer, terwijl men er naar streeft om ieder conflict met het episcopaat te vermijden. Toen de bisschop van Roermond spr. had laten weten, dat hij het houden van den landdag op het landgoed te Amstenrade als een uitdadiging zou beschouwen en zulks aanleiding zou geven tot een openlijk optreden tegen spr. persoonlijk, heeft spr., niet wegens het dreigement, maar om zijn goeden wil te toonen en zich te richten naar den wensch van het episcopaat, voor zoover eenigszins in overeenstemming met zijn geweten te brengen was, aan de leiding van de N.S.B. verzocht de bijeenkomst op een ander terrein te doen plaats vinden.
Scherp polemiseerde spr. tegen de r.k.- staatspartij en dr. Poels.
Na graaf d'Ansembourg sprak Ir. Mussert (N. R. Crt.)
(Vorig bericht N.S.B. 2423 D.)

E. NEDERLAND. — Betooging der Limburgsche Katholieken. - Gebedsactie. —
Ingevolge den wensch van Z. H. Exc. Mgr. Lemmens, Bisschop van Roermond werd op 6 Sept. '36 behalve in geheel het diocees Limburg ook te Maastricht gedemonstreerd als antwoord op de gestes van de N.S.B. ten aanzien van den Limburgschen kerkvorst.
Er werd n.l. op de eerste plaats gedemonstreerd voor het katholiek geloof teneinde getuigenis af te leggen van trouw aan het kerkelijk gezag en eenheid in geest, waarbij op de tweede plaats kwam de strijd tegen de N.S.B.
Op het groote Vrijthof alwaar de demonstratie plaats vond, richtte Mgr. Deken Wouters het woord tot de vele duizenden demonstranten.
Het Tweede Kamerlid H. Hermans voerde daarna het woord, waarin Spr. de beleedigingen den Limburgschen Bisschop door de N.S.B. aangedaan, scherp hekelde en allen aanspoorde tot trouw aan kerk-, geloof- en kerkelijk gezag.
Een telegram van trouw en aanhankelijkheid aan Z. Exc. Mgr. Lemmens werd verzonden, waarna een plechtig Lof in de open lucht de bijeenkomst besloot.
In het dekenaat Roermond werd de aangekondigde biddag gehouden.
Een stoet van meer dan 10.000 mannen en vrouwen trok met tallooze vaandels biddend vanuit de stad naar het Kruiswegpark en de kapel van 't Zand, waar de weleerw. heer kapelaan Sars een toespraak tot de duizenden hield.
Een plechtig Lof besloot deze manifestatie van katholiek geloof. (De Maasbode)
(Vorig bericht Katholieken en N.S.B. 2423 A.)

F. NEDERLAND. — S.D.A.P. - Demonstratie voor het Plan van den arbeid. —
Naar schatting hebben op 6 September '36 ongeveer een 40.000 betoogers deelgenomen aan de meeting voor het Plan van den Arbeid van de S.D.A.P. op het IJsclubterrein te Amsterdam.
De voorzitter van de S.D.A.P., de heer Vorrink, hield een rede. Spr. schetste eerst breedvoerig de werkloosheid, de hooge indirecte belastingen, de ondervoeding en de armoede in vele gezinnen, zoodat men, volgens spr., mag zeggen, dat de politiek-Colijn van aanpassen en het lager levensniveau gefaald hebben. De crisis, welke in 1929 aanving en nog steeds in toenemende mate het economisch leven van Nederland vernielt, heeft reeds velen doen inzien, dat slechts middelen, als in het Plan van den Arbeid aangegeven, de crisis kunnen overwinnen. Het Plan geeft uitkomst voor het heden en voorkomt in de toekomst een crisistoestand, als wij thans beleven met 400.000 werkloozen. Spr. deed een beroep op de katholieke en christelijke arbeiders, om zich achter dit plan te scharen en samen te werken aan het herstel van ons land. Tegen verdere verlaging van het levenspeil komen ook de katholieke arbeiders in verzet.
Ten slotte zeide de heer Vorrink nog eens, dat de partij was tegen elke dictatuur, ook die in Rusland, waar het proces tegen vroegere leiders nog eens een schel licht wierp op de toestanden aldaar en bewijst, wat een eenheidsfront zou beteekenen.
Het aantal betoogers voor het Plan van den Arbeid was volgens Het Volk zeer groot, o.a. te Rotterdam 50.000, Utrecht 14.000, Leeuwarden, Groningen en Deventer ieder 12.000, Nijmegen, waar ir. Albarda sprak, 10.000 demonstranten. Ook te Vlissingen, Eindhoven en Maastricht waren vele betoogers. (Het Volk)
(Vorig bericht blz. 2413 C.)

8 SEPTEMBER 1936

G. H. K. H. PRINSES JULIANA VERLOOFD MET PRINS BERNHARD VAN LIPPE-BIESTERFELD.
De particulier secretaris van H. M. de Koningin heeft, in opdracht van Hare Majesteit, aan den Regeeringspersdienst mededeeling gedaan van de verloving van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.
Prins Bernhard Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Karl Gottfried Peter von Lippe-Biesterfeld, geboren te Jena 29 Juli 1911, is dus 25 jaar oud.
Hij doorliep het gymnasium te Berlijn en na zijn eindexamen ging hij aan de Berlijnsche universiteit in de rechtswetenschappen studeeren. Hij heeft het vorige jaar zijn candidaatsexamen gedaan.
Vervolgens vertoefde hij eenigen tijd in Engeland en maakte ook een reis naar Marokko. Daarna is hij in dienst getreden bij de I. G. Farben, het groote chemische wereldconcern. Prins Bernhard werd geruimen tijd gedetacheerd in Parijs bij het Fransche filiaal. Ook heeft hij later gewerkt op het hoofdkantoor der I. G. Farben in Berlijn
(Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. H. K. H. Prinses Juliana 2150 E.)
(In onze volgende uitgave (No. 273) wordt een uitvoerige beschrijving van Prinses Juliana's verloving en van het vorstenhuis Von Lippe-Biesterfeld gepubliceerd).

A. **DUITSCHLAND. — Koloniën. - Generaal Von Epp herhaalt de Duitsche eischen. —**
De rijksstadhouder voor Beieren, generaal Von Epp, die leider is van de afdeeling koloniale politiek der nationaal-socialistische partij en van den Duitschen kolonialen bond, verklaart in een artikel, dat gepubliceerd wordt in de „Europäische Revue", dat Duitschland slechts zijn oude koloniën opeischt, welke het bij het verdrag van Versailles heeft ingeboet. Om zich economisch te herstellen, heeft Duitschland koloniale gebieden noodig welke het de grondstoffen moeten verschaffen, die het noodig heeft.
De generaal motiveert dit standpunt als volgt:
1. Het Duitsche volk heeft een voor deze bevolking te eng gebied.
2. Dit gebied verschaft eenige grondstoffen niet, welke van essentieel belang zijn.
3. Duitschland verkeert zonder koloniën in een tweede rangs positie.
4. De door Sir Samuel Hoare voorgestelde grondstoffenconcurrentie houdt geen rekening met de Duitsche eischen inzake koloniale gebieden.
Wanneer Duitschland koloniën opeischt, denkt het slechts aan de koloniën welke bij het verdrag van Versailles onder Volkenbondsmandaat werden geplaatst. (Europäische Revue)
(Vor. ber. Von Epp 1845 F.; Koloniën 2151 I.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Het Duitsche protest inzake de Russische radiopropaganda. —**
In welingelichte kringen te Berlijn verklaart men, dat de Russische regeering niet heeft geantwoord op het Duitsche protest inzake de anti-Duitsche campagne in de radio. Opgemerkt wordt, dat in de Izwestia een artikel is verschenen, dat officieus de meening van de Sovjetregeering weergeeft.
Het blad verklaart hierin, dat het protest van Duitschland ontijdig is aangezien de Duitsche pers een aantal artikelen publiceert welke beleedigend zijn voor Rusland en systematisch de maatregelen, welke de Sovjet-Unie heeft genomen tot verdediging van haar gebied een andere bedoeling toekennen.
Vermoedelijk zijn deze argumenten ook ter kennis gebracht van den Duitschen ambassadeur te Moskou, graaf von der Schulenburg. Een ander antwoord aan Berlijn wordt niet verwacht.
(Izwestia - Berliner Tageblatt)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Bewapening. —**
In de „Intransigeant" deelt de Fransche vliegtuigbouwer Louis Bréguet, die van een studiereis door Rusland te Parijs is teruggekeerd mede, dat Sovjet-Rusland met zijn 200.000 in de vliegtuigindustrie werkzame arbeiders ongeveer 20 maal zooveel vliegtuigen, motoren en onderdeelen kan vervaardigen als Frankrijk.
De vijf groote motorenfabrieken en de vier voornaamste vliegtuigfabrieken zijn in staat 5000 vliegtuigen per jaar af te leveren. Hij heeft zich daarvan kunnen overtuigen en de directie der fabrieken heeft het hem verzekerd.
In een der fabrieken worden b.v. dagelijks vier bommenwerpers vervaardigd, die een uursnelheid van 400 K.M. kunnen bereiken; te Nisjninowgorod komen per dag vijf moderne jachtvliegtuigen gereed.
(Louis Bréguet - Intransigeant)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2414 B.)

D. **TURKIJE. — Industrialisatie. - Vijfjaren-plan. —**
Het eerste industrieele vijfjaren-plan met een totale uitgave van 45.580.000 Turksche ponden, werd reeds voor het twee-vijfde deel uitgevoerd in de eerste twee jaren 1934 en 1935; bij dat twee-vijfde gedeelte worden medegerekend, de fabrieken, welke in aanbouw waren. De nog uit te voeren rest betreft het volgende. Als plaats waar de ijzerindustrie zal worden in het leven geroepen is gekozen Karaboel aan de lijn Filiyos-Irmak. De regeering zou voornemens zijn uit het buitenland de grondstof in te voeren en voor elke eventualiteit haar ijzererts te sparen zoo men geen rijke mijn ontdekt. Zij gaat voort met haar onderzoek naar ijzerbeddingen. (Akcham)
(Vorig bericht blz. 1959 B.)

E. **POLEN. — Het bezoek van generaal Rydz-Smigly aan Parijs. —**
De Wieczor Warsawsky, een blad van de gematigde oppositie in Polen, schrijft:
Het eerelint, dat president Lebrun Rydz-Smigly op de borst gespeld heeft, heeft een tijdperk van misverstanden afgesloten tusschen twee volken, voor wie nauwe samenwerking een gebiedende noodzakelijkheid is, zoowel gelet op de historie als op de moeilijkheden van het oogenblik. Gelukkig is de korte periode, waarin wij nieuwe vrienden en nieuwe wegen gezocht hebben, geëindigd. Wij keeren nu terug tot onze beproefde vriendschappen.
(Wieczor Warsawsky) **(Vor. bericht blz. 2436 C.)**

F. **NEDERLAND. — Het Nederlandsche volkskarakter. - Rede van Prof. mr. A. C. Josephus Jitta. —**
Aan een noenmaal van groep Nederland van belangstellenden in de Haagsche Academie van internationaal recht, heeft dezer dagen prof. mr. A. C. Josephus Jitta gesproken over: Het Nederlandsche volkskarakter. Volgens spreker zijn o.m. kenmerkend voor ons volkskarakter, in verband met den bodem, onze volharding in den strijd met het water, en in verband met den godsdienst, de groote verscheidenheid van geloofsovertuiging, welke gaat tot haarkloverij, maar ook anderzijds eerbiediging van elkaar's meeningen ten aanzien van het geloof en dus verdraagzaamheid.
In verband met geografische ligging en rasvermenging, wees prof. Jitta er op, dat wij een open oog hebben voor andere culturen, met name voor de Germaansche, Romaansche en Angel-Saksische. De Nederlander accepteert, in verband met het internationalisme, in het algemeen alleen iets met vreemd etiket, wat zich niet tot stoffelijke goederen bepaalt.
Spreker vatte zijn rede samen in de volgende conclusie: Wij zijn nuchter en bedaard, maar wij moeten ons hoeden niet onverschillig te worden voor traditie en ideaal.
Wij zijn een godsdienstig volk, maar wij moeten de godsdienstige tegenstellingen niet op de spits drijven.
Wij zijn vrijheidslievend, maar wij moeten waken, dat onze vrijheidsliefde niet ontaardt in losbandigheid en tuchteloosheid.
Wij zijn vredelievend, maar wij moeten onze defensie — hier en in Indië — niet verwaarloozen.
Wij zijn internationaal voelend, maar wij moeten ons hoeden, de nationale waarden niet te vergeten.
Wij moeten ons niet verheffen op ons volkskarakter en doen alsof dat het karakter van alle andere volken overtreft.
Wanneer wij ons laten bezielen door het beste deel van onze nationale traditie — door onze volksdeugden in eere te houden en ons te hoeden voor de ondeugden, welke van die deugden het onvermijdelijk complement zijn — dan bestaat er geen reden, aan de toekomst van ons vaderland te wanhopen.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Prof. Mr. A. C. Josephus Jitta 1618 D.)

G. **FRANS HULLEMAN OVERLEDEN. —**
Op 5 September 1936 is in het Amsterdamsche Binnengasthuis overleden de bekende letterkundige en voordrager van eigen werken, Frans Hulleman.
De overledene bereikte den leeftijd van 57 jaar. Hulleman, schrijver van een aantal romans en bundels novellen: „Stadsmenschen", „Toewijding", „Avonturen van mijnheer Richard", „Een kleine wereld", „Een ongelukkige vrouw" en een bundel Heijermans-herinneringen, is een bekende figuur geweest in de oude Amsterdamsche tooneel- en literatuurwereld.
Frans Hulleman was literair adviseur bij de Kon. Vereeniging Het Nederlandsch Tooneel. In dien werkkring bracht hij tien jaar door en publiceerde onderwijl zijn schetsen in bladen en tijdschriften.
In 1927 vierde hij zijn 25-jarig jubileum als letterkundige en voordrager. (Red. K. H. A.)

H. **TELEVISIE. — Proefneming in vliegtuig. —**
In opdracht van een Britsche filmmaatschappij te Londen is dezer dagen een zeer geslaagde televisieproef genomen in de cabine van een der Fokker/Douglas D.C. 2 toestellen van de K.L.M., gedurende een vlucht boven Londen.
Aan boord bevonden zich behalve de piloot Geyssendorffer en de twee operateurs nog twaalf passagiers. De muziek en de beeldenfilm, uitgezonden door het Alexandra Palace en overgebracht via de radio-ten-

toonstelling aan het vliegtuig, kwamen in de cabine van het vliegtuig schitterend over. De zich aan boord bevindende vertegenwoordigers van de maatschappij en journalisten waren vol lof over deze eerste televisie-proefneming in de lucht. De vakmenschen waren van oordeel, dat deze proefneming geslaagd is, mede wegens de geruischloosheid van dit type vliegtuig. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Televisie 2395 G.)**

9 SEPTEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Nederl. Spoorwegen. - Slechtere uitkomsten over 1935. —

Aan het jaarverslag van de Hollandsche IJzeren Spoorweg Mij. en de Mij. tot Expl. van Staatsspoorwegen ontleenen wij het volgende:

De gang van zaken in het Nederlandsche spoorwegbedrijf vertoonde in 1935 hetzelfde algemeene beeld als in de laatste jaren: dalende opbrengsten en eveneens, doch in mindere mate, afnemende kosten en lasten met als gevolg andermaal slechtere uitkomsten.

De uitkomsten zijn ƒ 1.934.178 slechter dan over 1934. De algemeene vergaderingen stelden echter de bijdragen aan de vernieuwingsrekeningen voor gebouwen en kunstwerken ƒ 4.700.000 lager dan technisch en wettelijk verplicht is en bereikten daarmede dat de uitkomsten over 1935 op papier ƒ 2.765.822 beter zijn dan over 1934.

De achterstand in afschrijvingen is nu echter met ƒ 4.700.000 toegenomen.

Doordat het Juliana-kanaal in zijn volle lengte en verdere gedeelten van het Twente-kanaal in dienst gesteld werden, zijn zulke groote vervoeren aan den ijzeren weg onttrokken en zoodanige vrachtverladingen tot behoud van bestaand vervoer noodig geweest, dat het spoorwegbedrijf daarvan in het verslagjaar aanzienlijk nadeel ondervonden heeft. De geweldige sommen, aan den aanleg der genoemde kanalen besteed, hebben dus niet slechts het in de eerste plaats beoogde doel, maar tevens het onvermijdelijke gevolg gehad: slechtere spoorweguitkomsten. De staat betaalt de nieuwe kanalen nu twee malen: eens in de rente en aflossing der aanlegkosten en in onderhoud en bediening van de kanalen en eens in hoogere spoorwegtekorten.

Tegenover de aangegeven belangrijke uitbreiding van den door den staat kosteloos ter beschikking van den gebruiker gestelden waterweg stond geen enkele verbetering van andere, voor het spoorwegbedrijf schadelijke, factoren.

De handel met het buitenland bleef aan talrijke belemmeringen onderworpen. Onder deze omstandigheden waren een verdere daling van het spoorwegvervoer en een nieuwe vermindering der spoorwegopbrengsten wel haast vanzelfsprekend.

De afneming van het vervoer maakte het meer dan ooit geboden het mogelijke te doen om nieuw vervoer te verwerven, den spoorwegdienst te verbeteren en voor den gebruiker aantrekkelijker te maken en de uitgaven te beperken. Daartoe werden dan ook alle krachten ingespannen. Helaas bleven de dieselelectrische treinstellen aanvankelijk nagenoeg alle en daarna voor een groot gedeelte buiten dienst.

Het electrisch geëxploiteerde net werd uitgebreid met de spoorwegen Schiedam—Hoek van Holland en Haarlem—Zandvoort en verkreeg daardoor een omvang van ruim 198 K.M.

De goede resultaten, verkregen met de instelling van groepswagendiensten voor het vervoer van stukgoederen, deed een soortgelijken maatregel ontwerpen voor het vervoer van wagenladingen.

De lengte van den spoorweg verminderde in totaal met 91.793 K.M. Het net op 31 December 1935 bedroeg totaal 3.484.024 K.M.

(Jaarverslag van de Holl. IJzeren Spoorweg Mij.)

(Vor. ber. Spoorw. 2335 D.; Jaarcijfers 1848 F.)

B. DUITSCHLAND. — Katholiek weekblad in beslag genomen. —

Een katholiek weekblad te Berlijn, dat de tekst afdrukte van den herderlijken brief van de bisschoppen, is door de geheime politie in beslag genomen. Zooals men weet hebben de nationaal-socialistische bladen eenigen tijd geleden vrij groote stukken uit dezen brief overgenomen. Men gelooft in katholieke kringen te Berlijn, dat de inbeslagneming is geschied op grond van de overweging, dat de herderlijke brief aangelegenheden behandelt, die in de katholieke bladen niet behandeld mogen worden.

(De Maasbode) **(Vor. ber. Pers 2323 F.)**

C. FRANKRIJK. — Léon Blum over Spanje. —

Tijdens een socialistische demonstratie in het Lunapark te Parijs heeft de Fransche minister-president Léon Blum op 6 Sept. '36 een rede gehouden.

In den aanvang dezer rede zeide Léon Blum, doelende op den op dienzelfden dag door een delegatie der metaalbewerkers van de afdeeling Parijs ondernomen stap: „Ik wilde geen wreed misverstand laten ontstaan tusschen de regeering van het Volksfront, waarvan ik het voorzitterschap bekleed, en een deel der werklieden-groepen zonder een uitleg te geven."

Daarna de redenen uiteenzettend van de houding der regeering, met betrekking tot de gebeurtenissen in Spanje, verklaarde Blum, dat de handhaving der Spaansche Republiek Frankrijk de veiligheid zijner zuidelijke grenzen en die zijner verbindingen met Noord-Afrika zou garandeeren.

Blum zeide, dat men zich niet moest verwonderen, dat men tot de idee van niet-inmenging was gekomen, welke tegelijkertijd de redding van Spanje en van den vrede zou veroorloven.

Met betrekking tot het verzoek der delegatie van de metaalbewerkers, dat de regeering zich uit zou spreken, voor een openlijke politiek van hulp aan Spanje, weigerde Blum, dat de regeering haar woord zou breken. (Le Temps) **(Vor. ber. Blum 2430 C.)**

D. NEDERLAND. — Verbond van Nederlandsche Werkgevers te Amsterdam. - Opleving. —

Op 4 Sept. '36 hield het Verbond van Nederlandsche Werkgevers te Amsterdam zijn gewone jaarlijksche algemeene ledenvergadering. Zooals gebruikelijk werd op deze vergadering een jaarrede uitgesproken door den algemeen-voorzitter van genoemd verbond, den heer H. P. Gelderman C. Mzn.

Spreker wees er o.a. op, dat de algemeene wereldconjunctuur ontegenzeggelijk een verbetering toont. Het indexcijfer van de industrieele wereldproductie is weer op het niveau van 1929 aangeland. Hierbij moet men echter ter dege in aanmerking nemen de geweldige uitbreiding der bewapeningsindustrie in vele landen.

Het is mijn vaste overtuiging — aldus de heer Gelderman — dat de hier te lande bestaande disparitеiten, b.v. tusschen de belooningen van exportarbeiders en arbeiders, werkende in beschutte bedrijven, en de mede daaruit voortvloeiende nog steeds te hooge huishuren en de te weinig dalende kosten van levensonderhoud, zoo snel mogelijk moeten worden geliquideerd.

Het gevaar dreigt thans, dat wij niet voldoende paraat staan om ons deel te kunnen opvorderen van de opleving elders. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Verb. v. Ned. Werkgevers 2428 A.; H. P. Gelderman 1949 F.)

E. INTERNATIONAL FEDERATION OF UNIVERSITY WOMEN. — Congres te Krakau. —

Van 26—29 Augustus werd te Krakau het 7e congres gehouden van de International Federation of University Women, onder leiding van de presidente, prof. dr. Johanna Westerdijk uit Baarn.

De bijeenkomsten van het congres vonden plaats in het gebouw van de universiteit van Krakau, en werden bijgewoond door afgevaardigden van 26 landen (bij de internationale vereeniging zijn in het geheel 34 nationale vereenigingen aangesloten). Het totale aantal congresleden bedroeg ongeveer 450, Nederland was hierbij vertegenwoordigd door 14 leden.

In haar openingsrede constateerde professor Westerdijk, dat een groote activiteit in de vereeniging viel waar te nemen. In deze tijden, waarin de positie der werkende vrouw steeds meer bedreigd wordt, is deze activiteit zeer noodig. Twee nationale vereenigingen gingen voor de internationale vereeniging verloren, Duitschland en Italië.

Vele lezingen werden gehouden. (Telegraaf)

F. LINGUISTENCONGRES TE KOPENHAGEN. — Sprekende Röntgenfilm. —

Onder beschermheerschap van den Deenschen koning is van 26 Augustus tot 2 September het linguïstencongres te Kopenhagen gehouden. Er was groote belangstelling voor; de ledenlijst telde ongeveer 350 personen, van 41 nationaliteiten. Nederland was met 29 deelnemers goed vertegenwoordigd.

De werkzaamheden van het congres waren in drie series verdeeld; een algemeene sectie, waar kwesties

van principieelen en methodischen aard behandeld werden; een historische sectie, onderverdeeld in een afdeeling aangaande de geschiedenis van één taal en één, betreffende de vergelijking van verschillende talen; en een sectie, waar men zich bezighield met grammaticale en stylistische vraagstukken.
De belangrijkste gebeurtenis van het congres was zeker wel de vertooning van een sprekende Röntgenfilm, vervaardigd door prof. P. Menzerath uit Bonn. Duidelijk kon men op deze film de bewegingen van tong, onderkaak, huig en lippen waarnemen. Het strottenhoofd en de stemvliezen waren echter moeilijk te onderscheiden.
Een gedeelte van de film was, zonder geluid, met grootere snelheid opgenomen, zoodat de bewegingen op het projectiescherm verlangzaamd werden. Om te bewijzen, dat de verschillende klanken werkelijk goed te scheiden zijn, had prof. Menzerath de filmstrook, waarop het woord „Manometer" gezegd werd, in stukken geknipt en tusschen de deelen strooken onbelichte film geplakt, zoodat men bij de projectie het woord hoorde spellen, terwijl het tijdens de opname nooit gespeld was. Op analoge wijze was het woord „Baumeister" samengesteld door uit een reeks woorden de benoodigde klanken te nemen en deze aaneen te plakken tot een „Baumeister".
(Berlingske Tidende)

10 SEPTEMBER 1936

A. HEERLEN. — Kamer van Koophandel. - Minister Gelissen over uitbreiding van bevoegdheden van de Kamers van Koophandel. —
Op 4 September heeft de minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart te Heerlen het nieuwe gebouw van de Kamer van Koophandel voor de Zuid-Limburgsche mijnstreek geopend.
In de rede, waarin de voorzitter der Kamer van Koophandel, de heer J. Mous, den minister, den commissaris der Koningin, het lid van Ged. Staten den heer J. H. Maenen, mgr. dr. Poels, de burgemeesters uit de mijnstreek, de vertegenwoordigers in de andere mijnen en velen andere genoodigden verwelkomde, prees hij het werk van architect Jos. Wielders, die een gebouw had ontworpen dat aan alle eischen voldoet. Spr. installeerde den nieuwen secretaris van de Kamer, den heer P. Snel.
Minister Gelissen zeide in zijn openingsrede, dat de Kamers van Koophandel behalve haar adviseerende en administreerende taak ook nog de bevoegdheid hebben stichtingen in het belang van handel en nijverheid in het leven te roepen. Aan deze bevoegdheid danken wij mede de totstandkoming van het economisch-technologische instituut en de industriebank. Deze instellingen zijn, aldus spr., op het oogenblik onmisbaar. Ik geloof niet, vervolgde de minister, dat de eerste jaren het goederen-diensten en kapitaalverkeer van vóór 1929 hersteld zal worden. Men moge den vrijhandel aanhangen — ik doe dat ook — maar de werkelijkheid is dat wij staan voor het feit van de gebonden economie waarbij niet meer ondernemer met ondernemer, maar natie met natie onderhandelt.
In dit systeem is het noodig dat er orde op de zaken wordt gesteld ook in eigen land opdat een welvaartsniveau wordt bereikt zoo hoog als onder de gegeven omstandigheden mogelijk is. In dit systeem hebben ook de Kamers van Koophandel haar plaats en op het oogenblik is bij mij in studie de vraag of de bevoegdheid van de Kamers van Koophandel moet worden vergroot in dien zin, dat besturen van openbare lichamen verplicht worden haar advies te vragen, voor zij belangrijke beslissingen op economisch gebied nemen.
Tenslotte vroeg spr. den voorzitter bij de behartiging van de belangen van handel en industrie deze taak zoo te vervullen, dat de sociale vrede behouden blijft.
Spr. verklaarde het gebouw voor ingebruikgenomen, waarna ververschingen werden aangeboden. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Minister Gelissen 2429 A.)

B. UTRECHT. — 35ste Jaarbeurs. —
Op 8 Sept. '36 heeft de Nederlandsche Jaarbeurs te Utrecht voor den 35sten keer haar poorten geopend. Zooals gewoonlijk verzamelde de Raad van Beheer de vertegenwoordigers van de pers in een bijeenkomst, waarin de secretaris-generaal, de heer Graadt van Roggen, een beschouwing hield.
Deze najaarsbeurs onderscheidt zich van haar voorgangsters, aldus de heer Graadt van Roggen, doordat voor de eerste maal aan het Nederlandsche jaarbeursinstituut een agrarische afdeeling, een agrarische jaarbeurs verbonden is. Door dezen uitbouw die principieele beteekenis heeft, is de najaarsbeurs 1936 niet alleen een mijlpaal op den ontwikkelingsweg van het Nederlandsche jaarbeursinstituut, zij markeert tevens het begin van een nieuwe taak voor het jaarbeursintermediair. Voor de eerste maal doet de Landbouw, op voet van gelijkheid met de industrie, zijn intrede in het Nederlandsche Jaarbeurswezen.
Met deze eerste agrarische jaarbeurs wordt een begin gemaakt met het inschakelen van het jaarbeursintermediair op het gebied van den land-, tuin- en boschbouw, de landbouwindustrie, en den landbouwhandel, de vee- en pluimveeteelt. (Jaarbeursbericht)
(Vor. ber. Jaarbeurs 2215 G.)

C. ENGELAND. — De reis van koning Edward VIII. - De politieke beteekenis. —
De „Star" meldt, dat de vacantiereis van koning Edward groote politieke beteekenis heeft gehad, al is daarop uiteraard niet algemeen de aandacht gevestigd. Koning Edward heeft de koningen van Griekenland en van Bulgarije ontmoet, alsmede den president van Turkije. In de landen van deze staatshoofden is koning Edward met vervoering door de bevolking welkom geheeten.
Het belang van deze bezoeken is, zegt het blad, dat zij zijn gedaan in een deel van de wereld, dat sterk onder Duitschen invloed was gekomen. Koning Edward heeft opnieuw bewezen, dat hij Engeland's besten afgezant is. Hij heeft in Oost-Europa nieuwe gevoelens van vriendschap voor Groot-Brittannië wakker geroepen, hetgeen — aldus de Star — van groote beteekenis is. (Star)
(Vor. ber. Koning Edward VIII 2382 B.)

D. FRANKRIJK. — Minister-president Blum wordt door Communist Thorez bestreden. —
De betrekkingen tusschen Blum's regeering en de communistische partij, toch reeds gespannen door de communistische campagne tegen Blum's neutraliteitspolitiek, zijn thans verergerd, na het onderhoud van Blum met Thorez, den secretaris der communistische partij. Het is gevolgd door hernieuwde aanvallen van Thorez in de „Humanité" en een oproep tot actie tegen wat hij noemt de blokkade van de Spaansche regeering, waarbij ook de veiligheid en de onafhankelijkheid van Frankrijk in de waagschaal worden gesteld en er een omcirkeling van Frankrijk door fascistische staten uit zal voortvloeien. Dit beteekent, dat de onvermijdelijke strijd van het liberale socialisme van Blum en zijn collega's en het meedoogenloos opportunisme van de communistische partij thans openlijk is uitgebroken. De communisten geven niet toe, dat het lichten der blokkade Frankrijk in een oorlog zou kunnen wikkelen. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht Blum 2442 C.)

E. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Verbod van particuliere Weercorpsen. —
De Eerste Kamer heeft op 9 Sept. '36 zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd het wetsontwerp tot het treffen van voorzieningen omtrent weercorpsen; de heer Van Vessem (N.S.B.) werd geacht tegen te hebben gestemd. (Telegraaf)
(V. b. Weercorpsen 2317 B.; Eerste Kamer 2396 C.)

11 SEPTEMBER 1936

F. PORTUGAL. — Muiterij. —
De muiterij, welke zich op 8 Sept. '36 aan boord van twee Portugeesche oorlogsschepen, „Albuquerque" en „Dao", heeft voorgedaan, droeg een zuiver communistisch karakter. Verscheidene muiters werden gedood of gewond. De „Albuquerque" liep op het strand, waarbij de bemanning probeerde te vluchten, maar zij werd weldra gearresteerd.
Volgens het dagblad „Diaro de Manha" zouden de muiters van de beide schepen het voornemen hebben gehad zich naar Valencia of Malaga te begeven om zich daar aan te sluiten bij de strijdkrachten der Spaansche regeering. (Diaro de Manha)

A. **Geestdrift.** — In geheel ons land, ook in Ned.-Oost-Indië, Suriname en Curaçao, is op 8 September '36, na het bekend worden van het nieuws van de verloving van Prinses Juliana met Prins Bernhard von Lippe-Biesterfeld, feest gevierd. Overal hebben de feestklanken weerklonken, overal werden optochten gehouden en werden concerten of zanguitvoeringen gegeven.
Geen stad en geen dorp is achtergebleven in het vreugdevertoon op dezen voor ons vorstenhuis zoo blijden dag. Op velerlei manieren heeft de bevolking wederom getoond, hoe zij meeleeft met het Huis van Oranje.

Op 9 September '36 hielden H. M. de Koningin, Prinses Juliana en Prins Bernhard de volgende radiotoespraken:

De rede van H. M. de Koningin. —
Ingezetenen van alle deelen des rijks!
De bladen hebben u gisteren (8 September) de blijde tijding kond gedaan van de verloving mijner dochter met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.
In groote en beslissende oogenblikken in mijn leven en in dat der mijnen, gevoel ik mij meer dan ooit met u nauw verbonden, dank zij uw innig medeleven met ons in lief en leed.
Het is voor mij daarom eene diep gevoelde behoefte in dit gelukkig oogenblik, waarop ik, vergezeld van het van blijdschap stralend verloofd paar voor den zender sta, enkele woorden tot u te richten, opdat gij in ruime mate zoudt kunnen deelen in onze vreugde.
Ik kan u niet zeggen, hoe dankbaar is ben, dat deze verloving eene is, die uitsluitend berust op beiderzijdsche genegenheid, de beste waarborg voor eene gelukkige toekomst.

VERLOVING PRINSES JULIANA

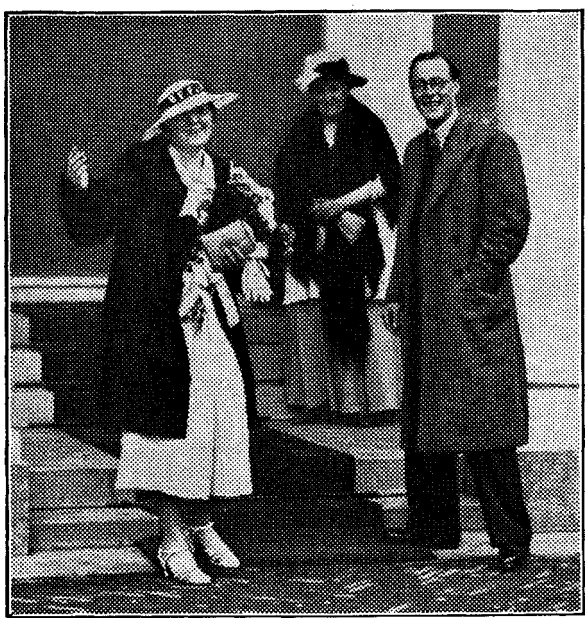

H. M. de Koningin ontvangt in het paleis aan het Noordeinde te Den Haag Prinses Juliana vergezeld van haar verloofde Prins Bernhard.

Het is voor mij eene voldoening, hieraan te kunnen toevoegen, dat ik de keus mijner dochter van harte toejuich en eene alleszins verstandige acht, gezien de goede eigenschappen, die mijn aanstaande schoonzoon bezit.
Ofschoon hij onlangs eerst den leeftijd van 25 jaar bereikte, heeft hij blijk gegeven, een degelijk en hard werker te zijn. Aanstonds na voltooiing van zijne studie in de rechten in zijn vaderland, heeft hij werk gezocht en gevonden op economisch gebied. Een jaar geleden werd hij te werk gesteld te Parijs en het lag in de bedoeling, de daar aangevangen arbeid en studie te Amsterdam voort te zetten. Zijn verloven gebruikte hij voor buitenlandsche reizen tot verdere ontwikkeling en bezocht o.a. Nederland en Marokko.
Waar het slechts mijne bedoeling is, het verloofde paar bij u in te leiden, wensch ik dit thans aan het woord te laten komen.
Ik besluit met den uit het hart opwellenden wensch, dat Juliana en Bernhard door het smaken van een groot eigen geluk in ruime mate de kunst mogen verstaan, anderen gelukkig te maken en tot een zegen te zijn en veel, zeer veel voor ons volk in al zijne geledingen te kunnen doen. Daartoe sterke hen God. — Ik heb gezegd.

De rede van Prinses Juliana. —
Hierna hield Prinses Juliana de volgende rede:
Hoe kan ik u beschrijven, wat een blij moment het voor mij is, u mijn verloofde voor te kunnen stellen. Ik ben heel gelukkig, nadat wij elkander in den loop van dit jaar in alle stilte heel goed hebben leeren kennen. Het eerst ontmoetten wij elkaar in de wintersport, daarna herhaalde malen hier in het land, tenslotte onlangs in de bergen. Geleidelijk aan zijn wij het samen „eens" geworden en wel zeer eens.
Nu wij van deze stilte plotseling gekomen zijn in de feestvreugde te onzer eere — gisteren nog geheel onopgemerkt rijdende naar mijn ouderlijk huis — nu maken wij uren mee, die onder de mooiste van ons gemeenschappelijk leven gerekend zullen blijven.
Wij staan verrast en overweldigd door wat ons hier opwachtte en ik dank u bij dezen hartelijk voor dit alles en tevens voor mijn deel van de tallooze schriftelijke en telegrafische gelukwenschen en het paradijs van bloemen, die wij hier gevonden hebben, en wat sindsdien nog steeds aangegroeid is.
Mijn verloofde wil zich eerst nog eenigen tijd rustig wijden aan de studie van ons land en zijn overzeesche gewesten en die, geleid door zijn persoonlijken aanleg, speciaal van de economische zijde aanvatten.
Wij zijn zoo gelukkig en ontvangen zooveel blijken van hartelijk medeleven, dat onze grootste wensch is, zooveel mogelijk geluk te verspreiden waar wij de mogelijkheid zullen vinden, dit te doen.
Thans zal Bernhard eenige woorden tot u spreken.

De rede van Prins Bernhard. —
Prins Bernhard von Lippe-Biesterfeld sprak als volgt in het Nederlandsch:
In de eerste plaats een woord van innigen dank voor de hartelijke ontvangst, welke mij in Nederland ten deel is gevallen. Ik begrijp natuurlijk volkomen, dat die hartelijkheid in de allereerste plaats de Prinses geldt en niet mij, die voor u een onbekende ben. Maar toch heb ook ik reeds zoovele hartelijke gelukwenschen ontvangen, dat ik niet kan nalaten, er hier mijn diepgevoelden dank voor uit te spreken.
Maar ik wil trachten, mij zoo spoedig mogelijk met mijn toekomstige vaderland vertrouwd te maken. En ik hoop, dat men mij rustig den tijd zal willen laten, om mij hier in allerlei belangen in te werken. Ik hoop, dat wij dan na twee of drie maanden kunnen trouwen.
Ik ben heel gelukkig en mijn streven zal er op gericht zijn, mijne aanstaande vrouw tot een werkelijken steun in het leven te zijn.
In mijne betrekkingen met het Nederlandsche volk neem ik mij voor, mij te laten leiden door het voorbeeld van de zoo bijzondere betrekking, welke van ouds bestaat tusschen Nederland en het Huis van Oranje. (N. R. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf)

(Vor. ber. H.M. Koningin Wilhelmina 2344 C.; Prinses Juliana 2440 G.; Prins Bernhard 2440 G.)

A. **Het geslacht von/zur Lippe. —**

Volgens de Duitsche kronieken vangt de stamreeks aan met:

1. HAROLD, die tusschen 946 en 948 vermeld wordt, en die met zijn broers Bruno en Friedrich en zijn zuster Wigburg het klooster Geseke stichtte. Hij overleed vóór 1011, en liet na een zoon:
2. BERNHARD, die als voogd van genoemd kloosster omstreeks 1015 genoemd wordt;
3. Hij werd opgevolgd door zijn zoon SICKO, en deze op zijn beurt door zijn zoon:
4. BERNHARD, evenals de vorigen als voogd van Geseke vermeld:
5. Diens zoon BERNHARD, noemt zich het eerst Bernhard zur Lippe. Hij wordt in oorkonden van 1121 en 1158 vermeld;
6. tot jongeren zoon had deze BERNHARD II, geb. vóór 1140, vermeld als bisschop van Semgallen, in 1224 overleden en gehuwd met Helwig von Nurburg. Zij lieten 11 kinderen na. Het zevende:
7. HERMANN II, huwde met Oda van Tecklenburg en diens zoon:
8. BERNHARD III, wordt omstreeks 1221 vermeld. Uit zijn huwelijk met Sophie von Arnsberg stamt:
9. BERNHARD IV, gehuwd met Agnes von Rietberg en hieruit:
10. SIMON I, in oorkonden omstreeks 1276 vermeld, welke zich Adelheid, dochter van Heinrich III van Waldeck koos;
11. OTTO, die omstreeks 1344 op Blomberg vermeld wordt en gehuwd was met Ermgard v. Mark;
12. Hun zoon SIMON III, stierf in 1410, en was gehuwd met Ermgard von Hoya. Zij lieten een zoon na:
13. BERNHARD VI, geboren 16 April 1374, die zich eveneens een gravin uit het huis Waldeck koos, Margaretha von Waldeck werd de moeder van:
14. SIMON IV, geb. omstreeks 1404 en overleden 1429, en gehuwd met Margaretha van Brunswijk-Grubenhagen;
15. Hun zoon BERNHARD VII, 1429—1511, huwde met Anna, dochter van Otto II von Holstein zu Schaumburg;
16. SIMON V, geb. 1470 en gest. 1536, huwde met Walpurga, dochter van Gijsbert II, graaf van Bronkhorst;
17. Hun zoon BERNHARD VIII, geb. 6 Dec. 1527 en gest. 15 April 1563, huwde met Catherina, dochter van Philipp III van Waldeck-Eisenburg. Hieruit:
18. SIMON VI; deze was de vader van:
19. SIMON VII, den oudsten zoon (geb. 30 Dec. 1587 en gest. 26 Maart 1627); huwde met Anna Catherina, dochter van Johan Lodewijk graaf van Nassau Wiesbaden, en ten tweede male met Christina von Waldeck-Wildungen.

Zij werden de stamhouders van Hermann Adolf, den oudsten tak, die later uitstierf, waarop de nakomelingen van zijn jongeren broer Idocus (Jobs) von Biesterfeld op 13 Januari 1935 opvolgden.

Von Schaumburg Lippe. —

SIMON VII had een jongeren broer, Philipp, graaf en edelen heer von Lippe, heer van Aleverdissen, die van zijn zusters en moeder groote gedeelten van het graafschap Schaumburg erfde. Hieruit is het huis Schaumburg Lippe gesproten.

IDOCUS (JOBS) HERMANN ZUR LIPPE BIESTERFELD (hier ontmoeten wij den naam voor het eerst) werd 9 Febr. 1625 geboren en overleed 6 Juli 1678. Hij huwde met Elisabeth Juliane, dochter van graaf Johann von Sayn Wittgenstein.

VERLOVING PRINSES JULIANA

GESLACHTSWAPEN VAN DE VORSTEN ZUR LIPPE

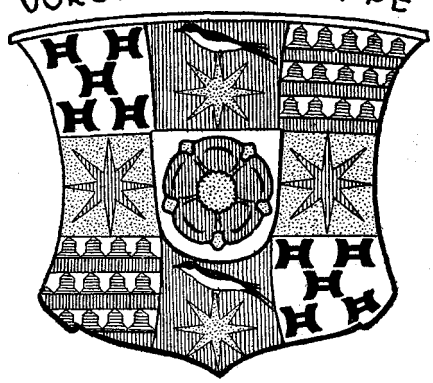

Uit deze echt werd geboren:

21. RUDOLPH FERDINAND (geb. 3 April 1671, overl. 12 Juli 1926). Hij huwde met Juliane Louise, gravin von Kunowitz, afstammelinge uit een oud Moravisch geslacht. Hun zoon:
22. FRIEDRICH CARL (geb. 20 Jan. 1706 en overl. 31 Juli 1781), huwde een gravin van Solms Baruth, waaruit geboren werd:
23. CARL Ernst Casimir (geb. 2 Nov. 1735 en overl. 19 Nov. 1810).

Een jongere broer van Friedrich Carl, t.w. FERDINAND LUDWIG, huwde eveneens een gravin van Solms Baruth, waaruit de tak Lippe-Weissenfeld gesproten is.

Uit het huwelijk van Carl en Henriëtte Dorothea van Bentheim Tecklenburg is geboren:

24. ERNST (geb. 15 April 1777 en overl. 1840), die gehuwd was met Modeste, gravin von Unrun. Hieruit:
25. JULIUS, geb. 1 April 1812 en gehuwd met Adelheid, gravin von Castell. Hun tweede zoon:
27. ERNST, vijfde graaf von Lippe, geb. 9 Juni 1842, huwde met Caroline, gravin von Wartensleben, waaruit LEOPOLD.
28. De tweede zoon, prins BERNHARD Casimir Friedrich Gustaf Heinrich Wilhelm Edward (geb. Obercassel 26 Augustus 1872 en overleden te München 19 Juni 1934) huwde op 4 Maart 1909 met ARMGARD Cunegonde Alharde Agnes Oda Frelin VON CRAMM, behoorende tot een Nedersaksisch oeradellijk geslacht, dat reeds omstreeks het einde der 9e eeuw vermeld wordt, en groote bezittingen heeft in Hannover en Brunswijk. Dit geslacht steeg tot verschillende erfelijke waardigheden aan de Hannoversche en Brunswijksche hoven. Zij was oorspronkelijk gehuwd met Bodo, graaf von Oeynhausen, welke echtverbintenis ontbonden werd.

Zij werd bij besluit van 8 Februari 1909 voor haar en al haar nakomelingen verheven tot gravin von Biesterfeld en later bij besluit van 24 Febr. 1916 voor haar en al haar afstammelingen tot vorstin von Lippe-Biesterfeld.

Zij werd geboren te Driburg 18 Dec. 1883. Uit dit huwelijk stamt als oudste zoon: prins BERNHARD Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Gottfried Peter von Lippe-Biesterfeld, geb. 29 Juli 1911 te Jena.

Een jongere broer van Bernard Casimir is gehuwd met een hertogin van Mecklenburg-Strelitz.

Het Protestantsch geloof. —

In Lippe heeft het protestantisme reeds van den eersten tijd der Reformatie af, grooten invloed gehad. Ook de graven van Lippe hadden het protestantsche geloof aanvaard.

Simon de zesde heeft reeds in zijn jeugd den godsdienststrijd meegemaakt. Na den dood van zijn vader zond zijn moeder hem met het oog op zijn ontwikkeling naar Parijs. Hij was daar juist in den tijd van den Bartholomeusnacht.

Slechts met moeite gelukte het den jongen graaf zich verborgen te houden en op die manier aan de vervolging der Protestanten te ontkomen.

Zijn zoon, graaf Simon de Zevende, wordt beschouwd als de stamvader van het geslacht Lippe-Detmold, dat bijna drie eeuwen de regeerende tak in Lippe is geweest. (De Telegraaf - Red. K. H. A.)

(Vorig bericht Prins von Lippe-Biesterfeld 2444 A.)

A. **DUITSCHLAND. — Het partijcongres te Neurenberg. —**
Te Neurenberg is op 9 September het partijcongres der Duitsche nationaal-socialistische partij ingezet met een defilé van 16,000 Hitlerjongens.
De openingsredevoeringen kenmerkten zich door een bijzonder fellen toon tegen de Joden en het bolsjewisme.
In de proclamatie van den Fuehrer wordt er op gewezen, dat de voorspellingen inzake het bolsjewisme in de wereld zijn uitgekomen. Bijna overal ziet men bolsjewistische opstanden en revoluties. Indien de volkeren, evenals in Duitschland, niet geluisterd hadden naar de internationale ophitsers, doch denzelfden arbeid hadden verricht als in Duitschland, dan zou heden in Europa een vastere eenheid bestaan en zou men door gemeenschappelijk werk den nood kunnen lenigen.
Het is de taak van de nationaal-socialistische regeering, nauwkeurig vast te stellen, welke grondstoffen, brandstoffen e.d. in het land zelf kunnen worden vervaardigd, aldus de proclamatie.
„In vier jaar moet Duitschland in deze stoffen volledig onafhankelijk zijn van het buitenland. In deze industrie zullen ook zij, die vrijkomen na de beeindiging van de bewapening, nationaal-economisch nuttigen arbeid kunnen verrichten.
De noodzakelijke aanwijzingen voor deze onafhankelijk-making zijn uitgevaardigd.
Duitschland kan zijn aanspraak op koloniën niet laten varen. Het levensrecht van het Duitsche volk is even groot als dat van ieder ander volk.
In zijn proclamatie verklaart Hitler verder, dat hij over vier jaar rekenschap zal afleggen aan het volk over den reuzenarbeid tot verzekering van zijn voeding en daarmee van zijn leven en onafhankelijkheid.
(Agence Belga) **(Vor. ber. 1973 E.; Hitler 2247 D.)**

B. **ZWITSERLAND. — Weerbaarheidsleening. —**
De bondsraad kondigt de uitgifte aan van een weerbaarheids-leening groot fr. 80 mill. De inschrijving is opengesteld van 21 September tot 15 October 1936. De obligaties hebben een rentevoet van 3%. Er zijn coupures van fr. 100, fr. 500, fr. 1000, en fr. 5000, welke alle op naam zullen luiden.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Leger en Luchtm. 2333 E.)**

12 SEPTEMBER 1936

C. **FRANKRIJK. — Dienstplicht wordt niet verlengd.**
In verband met de verlenging van den dienstplicht in Duitschland, heeft de Fransche ministerraad eveneens de legerkwesties besproken.
De ministers Daladier en Cot gaven een overzicht van de maatregelen, welke zij in de eerste plaats willen nemen. De aanmaak van munitie, materiaal en gasmaskers zal worden voortgezet, evenals het bouwen van vliegtuigen. De grensverdediging zal worden versterkt door werken, welke onafhankelijk van elkaar zullen zijn. Het aantal technici zal worden vermeerderd.
De ministerraad verwierp de verlenging van den diensttijd.
Toch zal de regeering niettegenstaande zij maatregelen neemt tot versterking van de verdediging van het grondgebied, een beroep doen op de volkeren een einde te maken aan de bewapeningen.
(Le Journal) **(Vor. ber. Diensttijd 1753 C.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2352 C.)**

D. **WERELD-JEUGDCONGRES TE GENEVE. — Oproep tot samenwerking ter verdediging van den vrede. —**
Op 5 Sept. '36 is het te Genève gehouden Wereld-jeugdcongres, na gedurende een week bijeen te zijn geweest, gesloten.
Na de rapporten van verschillende commissies goedgekeurd te hebben, beval het congres een hervorming van den Volkenbond aan in den geest van een versterking van het pact. Het congres hechtte vervolgens zijn goedkeuring aan een lijst van voorstellen, leidende tot vermindering der werkloosheid onder de jeugd en waarbij voorts de jongeren worden uitgenoodigd samen te werken tot verdediging van den vrede, hoe ook hun meeningen mogen zijn. Het congres besloot tot de oprichting van een wereldcomité tot vereeniging van de jongeren van alle landen, dat den naam zal dragen van Comité van het Wereld-jeugdcongres, en te Genève gevestigd zal zijn. Dit lichaam zal rechtstreeks samenwerken met de Internationale Unie van Volkenbondsvereenigingen.
Een voorstel van de delegatie der Vereenigde Staten met betrekking tot de mogelijkheid van het houden van een tweede Wereld-jeugdcongres in dat land werd in overweging genomen. In zijn sluitingsrede wees de Belgische senator Henri Rollin, de president van het congres, op de noodzakelijkheid voor de jeugd zich sterk te toonen in het gezicht van de oorlogsdreigingen, die op het oogenblik boven Europa hangen. (A. N. P.)

E. **FRANKRIJK. — Het nationale inkomen. —**
Volgens cijfers ontleend aan officieele gegevens van het ministerie van financiën, vertoont het Fransche nationale inkomen een aanzienlijke vermindering. In 1929 bedroeg het totale opgegeven bedrag aan inkomsten 7,969,588,000 frs., in '34 slechts 3,553,000,000 francs.
Er valt een scherpe daling zoowel in het aantal van opgegeven inkomens van 200.000 francs als van de totale belastingopbrengst uit deze inkomens te constateeren. Ook doet zich een scherpe daling voor in het bedrag, dat ontleend is aan de belasting van den zakelijken omzet.
De République waaraan deze cijfers zijn ontleend, herinnert aan de bedreiging der communisten, om binnenkort het particulier vermogen te confisceeren, tenzij de welgestelde klasse aan den regeeringsoproep voor financieele hulp beantwoordt.
(Moniteur-République) **(Vor. ber. blz. 2165 A.)**

13 SEPTEMBER 1936

F. **GRIEKENLAND. — Parlementair regiem opgeheven. —**
Griekenland's Minister-president Metaxas verklaarde in een rede, dat het parlementair regiem in Griekenland voorgoed is geëindigd.
Het bankroet van het parlementaire systeem en de voortdurende partijstrijd hebben den groei van het communisme bevorderd. De voorgenomen staking had ten doel met geweld de macht te veroveren, hetgeen een periode van bloedigen burgeroorlog ten gevolge zou hebben gehad.
Wanneer gezonde sociale toestanden zijn hersteld, overweegt de regeering een systeem van volksvertegenwoordiging in te stellen, waarin de arbeiders in staat zullen worden gesteld mede te werken aan het nationaal herstel. (Proia)
(Vor. ber. Parlement 2405 A.; Metaxas 2405 A.)

G. **NEDERLAND. — Christelijke Werkgeversvereeniging. —**
Op 9 Sept. '36 is in hotel Wittebrug te Den Haag de jaarlijksche algemeene ledenvergadering gehouden van de Christelijke Werkgeversvereeniging (Vereeniging van Chr. Werkgevers en Groothandelaren in Nederland).
De voorzitter, de heer F. L. van der Bom, hield een openingsrede.
Hij ving aan met te wijzen op de bijzondere omstandigheden, waaronder deze vergadering wordt gehouden. Bijzonder in de eerste plaats in verband met de reorganisatie der vereeniging, daarnaast door het ontbreken van de gelegenheid voor het bedrijfsleven, om zich rustig te ontwikkelen en ten slotte omdat thans meer dan ooit de vraag naar voren komt, in welke richting de taak van den bedrijfsleider zich moet ontplooien.

Het is deze laatste vraag, die spr. in het bijzonder in het midden van deze vergadering wilde plaatsen, om na te gaan, hoe de bedrijfsleider persoonlijk heeft te staan op de plaats, hem in den bedrijfskring aangewezen.
Bij het steeds weerkeerend verschijnsel van eb en vloed in het leven van de maatschappij in het algemeen en van ieder persoonlijk, zijn niet de uiterlijke omstandigheden hoofdzaak, doch alleen de vraag, of wij het leven met al zijn wederwaardigheden aanvaarden uit de hand Gods en welbewust en onder iedere omstandigheid voor Zijn aangezicht verkeeren. Juist voor den verantwoordelijken leider in kleineren of grooteren bedrijfskring is dit van bijzondere beteekenis. (De Standaard) **(Vor. ber. 1944 A.)**

A. BELGIE. — Verklaring van minister-president Van Zeeland. —
In een rede, gehouden voor de Kamer- en Senaatscommissie voor Binnenlandsche Zaken heeft minister-president Van Zeeland gezegd, dat men België kan beschouwen als een oase in Europa, waar de levensvoorwaarden, gezien uit economisch en sociaal oogpunt, zeer goed zijn. Na te hebben herinnerd aan het werk der regeering op economisch en sociaal gebied en aan de verbetering in de werkloosheid deelde Van Zeeland mede, dat de staat van de schatkist uitstekend is.
Ten aanzien van den politieken toestand zeide de premier, dat hij tegenstander is van een extremistische regeering, zoowel van links als van rechts. De tegenwoordige samenstelling der regeering is de eenige, die het vertrouwen van het volk kan hebben. De regeering waarschuwt degenen, die van geweld droomen, dat de regeering vastbesloten is, tegen iedere poging van dien aard op te treden. Zij wil het gezag versterken en de vrijheid tegen losbandigheid verdedigen.
Sprekende over de buitenlandsche politiek zeide Van Zeeland dat België zijn politiek niet ondergeschikt zal maken aan die van een of ander blok en den oorlog nooit als noodzakelijk of onvermijdelijk zal beschouwen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Van Zeeland 2338 A.)

B. VOLKENBOND. — Voorstellen tot hervorming. —
ENGELAND. — De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond doen weten, dat de Britsche regeering niet voornemens is schriftelijk te antwoorden op de vraag inzake de hervorming van den Bond. De regeering zal haar meening op de komende zitting van de Volkenbondsvergadering bekend maken.

SOVJET-RUSLAND. — De Sovjet-Russische regeering is van meening, dat een herziening van het statuut van den Volkenbond op het oogenblik niet gerechtvaardigd zou zijn wegens de moeilijkheden, waarop de procedure tot amendeering van het pact op grond van artikel 26 zou stuiten. Zij stelt echter met het oog op een juistere toepassing van het pact o.a. de volgende grondslagen voor:

1. In geval van oorlog tegen een lid van den Volkenbond moet de Volkenbondsraad binnen drie dagen worden bijeengeroepen;

2. Binnen drie dagen na zijn bijeenroeping moet de Volkenbondsraad zijn houding bepalen wat betreft het al dan niet aanwezig zijn van omstandigheden, die aanleiding geven tot de toepassing van artikel zestien van het pact;

3. Na de vaststelling van het feit, dat een staat zijn toevlucht tot oorlog heeft genomen, wordt deze staat beschouwd als zijnde in staat van oorlog met alle leden van den Volkenbond en moet deze staat aan sancties worden onderworpen;

4. De toepassing van militaire sancties vindt plaats door staten, die partij zijn in verdragen van wederzijdschen bijstand en die gemeenschappelijk moeten optreden, evenals door de staten die zich willen onderwerpen aan de aanbeveling van den Volkenbondsraad op grond van de bepalingen van paragraaf 2 artikel 16.

SCANDINAAFSCHE LANDEN. — In een nota verklaart Koht, de Noorsche minister van Buitenlandsche Zaken, dat de vier Noorsche landen (Noorwegen, Zweden, Finland en Denemarken), het over het belangrijkste punt eens zijn: de voornaamste taak van den Bond is te voorkomen, dat conflicten uitbreken, die tot een oorlog kunnen leiden.
Hij stelt voor: 1. ontwapening en 2. een meer automatische inwerkingtreding van de preventieve maatregelen, vervat in de art. 11, 15, 17 en 19 van het pact. Verder stelt hij een permanente ontwapeningsconferentie voor, of wel de benoeming van een commissie, waarin van elk land een vertegenwoordiger zitting heeft. Hij wijst eveneens op de noodzakelijkheid van contrôle op de bewapening.
Tenslotte stelt hij voor, internationale conferenties te beleggen, voor de behandeling van de economische vraagstukken, zooals stabilisatie, de verdeeling der grondstoffen en de koloniale kwesties. (Times - Prawda - Politiken)
(Vorig bericht blz. 2427 E.)

C. DE CONFERENTIE VAN VIJF. — Uitnoodiging van Engeland. —
De Britsche regeering heeft na overleg met de Fransche regeering besloten, aan de regeeringen van Duitschland en Italië 19 October '36 als datum van bijeenkomst der Locarno-mogendheden te Londen voor te stellen.
Duitschland heeft echter een ontwijkend antwoord gegeven. (Times) **(Vorig bericht blz. 2398 E.)**

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Bengali (in het Nederlandsch): Rabindranath Tagore — „De gast, en andere verhalen", ingeleid en uit het Bengaalsch vertaald door drs. lit. B. Dhawale. (H. Meulenhoff, Amsterdam)
Duitsch: Gerhart Hauptmann — „Im Wirbel der Berufung". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Korfiz Holm — „Mehr Glück als Verstand". (G. Grote Verlag, Berlin 1936) **(Vor. ber. 2439 C.)**
Engelsch: Richard Blaker — „But beauty vanishes". (Heinemann)
Lord Raglan — „The Hero, a study in Tradition, Myth and Drama". (Methuen) **(Vor. ber. 2439 C.)**
Esperanto: A. Schneider-Magda Carlsson — „Barbro Kaj Eriko". (Förlagsforeningen Esperanto, Stockholm) **(Vor. ber. 2383 E.)**
Fransch: Georges Blond — „Journal d'un imprudent". (A. Fayard)
André Thérive — „Fils du Jour". (Grasset) **(2439 C.)**
Nederlandsch: Wies Lorz — „Kees de Indo". (A. C. Nix & Co., Bandoeng)
Baron Van Voorst tot Voorst — „De Duitsche herbewapening". (Moorman, Den Haag) **(V. b. 2439 C.)**
Russisch: Matwej Roizman — „Granitsa" (de grens). (Staatsuitgeverij, Moskou) **(Vor. ber. 2439 C.)**
(Red. K. H. A.)

14 SEPTEMBER 1936

E. NEDERLAND. — Extra-uitkeering aan werkloozen. —
Aan het slot der vergadering van de Eerste Kamer op 11 Sept. '36 heeft de minister van Sociale Zaken, mr. Slingenberg, medegedeeld, dat de regeering heeft besloten, naar aanleiding van de heugelijke gebeurtenis der vorstelijke verloving, in de aanstaande week aan alle gesteunde werkloozen een extra-uitkeering te doen van *f* 2.50. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Werkloozensteun 2434 B.)

F. SPANJE. — Burgeroorlog. - 7—14 September '36.
7 September: De radiopost van Jerez de la Frontera zond op 5 Sept. uit, dat voor den val van de stad Irun de zich aldaar bevindende Bisschop van Valladolid en talrijke geestelijken door de volksfrontmilitie zijn gefusilleerd.
14 September: Voor de tweede maal tijdens den Spaanschen burgeroorlog is San Sebastian door de rechtsche troepen bezet, die zich reeds, achter de wijkende regeeringsstrijdkrachten aan, op marsch bevinden naar Bilbao. (Red. K. H. A.) **(2439 D.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging der wet op het Levensverzekeringsbedrijf. - Buitenlandsche spaarkassen verboden. —
Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging der wet op het levensverzekeringsbedrijf.
In de toelichting lezen wij: Het ontwerp van wet beoogt aan buitenlandsche spaarkas-ondernemingen te verbieden hier te lande werkzaam te zijn. Thans is er geen zoodanige onderneming, die in Nederland haar bedrijf uitoefent. De strekking van het ontwerp is dan ook van bloot preventieven aard.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Verzekeringsbedr. 1915 A.; Tweede Kamer 2438 B.)**

A. DUITSCHLAND. — Partijcongres te Neurenberg. - Slotrede van Hitler. —

De groote politieke rede op de slotzitting van het partijcongres te Neurenberg gehouden, kan als volgt worden samengevat:
Ten eerste: Het nationaal-socialistische Duitschland wil andere volken zijn leer niet opdringen. Deze leer is „Duitschland's belangrijkste eigen patent". Maar daar het bolsjewisme, wat Spanje thans zoo duidelijk aantoont, zich over de geheele wereld wil gaan uitbreiden en ook tot een dreigend gevaar voor Duitschland zou kunnen worden — ofschoon de Duitsche weermacht op haar post is — voelt Duitschland zich verplicht in de eerste plaats de Europeesche staten te waarschuwen en tot een gemeenschappelijken strijd tegen dit bolsjewistische gif op te roepen, waarmede Hitler tevens, voor binnenlandsch gebruik, de Joden bedoelt, want 98% der leidende bolsjewieken zijn volgens Hitler, Rosenberg en Goebbels, Joden.
Ten tweede: Duitschland wil den vrede, dien het tot het voortzetten van zijn binnenlandsche hervormingen noodig heeft. Het zegt tot zijn buurstaten, dat als deze Duitschland willen respecteeren, zij geen warmeren vriend zullen hebben dan het nationaal-socialistische Duitsche Rijk.
Ten derde: Het Duitsche volk moet in deze gevaarlijke tijden weer meer terugkeeren tot het programma der nationaal-socialistische beweging en in het bijzonder tot het socialistische deel van dit programma; en die Duitschers, die niet in de leer der Hitler-beweging willen gelooven, worden door den Führer ernstig gewaarschuwd.
Ten vierde: In den komenden winter moet de actie der Rijkswinterhulp met nog meer kracht worden gesteund. Ditmaal zal niet meer gevraagd worden wie steunen wil, maar het steunen zal tot plicht worden gemaakt.
Deze hoofdzaken werden door Hitler opgebouwd in een rede, die ruim een uur duurde en die wat de binnenlandsch-politieke tendenz betreft, vooral daar geestdriftig applaus oogstte, waar zij voor meer sociaal gevoel en tegen het blijkbaar weer insluipende standsvooroordeel stelling nam.
Twee groote beginselen konden worden gekristalliseerd: opwekking naar binnen, en naar buiten tot strijd tegen het bolsjewisme, en vermaning naar binnen het nationaal-socialisme niet te doen verwateren, maar zich socialistisch nauwer aaneen te sluiten. (Berliner Tageblatt - A. N. P. - Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 2446 A.)

B. NOORWEGEN. — Natuurramp. —

Een rots van 300 meter breedte en 800 meter hoogte is in het Lön-meer op 13 Sept. '36 in de prille ochtenduren met donderend geraas omlaaggestort, in zijn val een springvloed van ontzettende kracht veroorzakend, die alles wat op zijn weg kwam vernietigde. Tot dusver zijn reeds 74 dooden te betreuren, waaronder 30 kinderen. De dorpen Boedal en Nesdal zijn totaal vernield. De aangerichte schade wordt bij benadering op ruim een millioen Kronen geschat. Deze ramp is van denzelfden aard als die van 15 op 16 Januari 1905 in dezelfde streek. (Aftenposten)

(Vor. ber. Natuurramp 1245 G.)

15 SEPTEMBER 1936

C. NEDERLAND. — De Troonrede. —

H.M. de Koningin heeft op 15 Sept. '36 de nieuwe zitting der Staten-Generaal geopend met de volgende rede:

Leden der Staten-Generaal,

Mij wederom in Uw midden bevindend, gevoel Ik allereerst behoefte uiting te geven aan Mijn innige vreugde over het voorgenomen huwelijk Mijner Dochter.
De in verband daarmee noodzakelijke ontwerpen van wet zullen U binnenkort worden voorgelegd. De overstelpende bewijzen van belangstelling bij deze verloving door het gansche volk aan den dag gelegd, hebben Mij met warme erkentelijkheid vervuld.
Nog altijd levend in een zorgelijken tijd erken Ik met dankbaarheid, dat Mijn Volk gedurende het afgeloopen jaar zijn geestkracht heeft weten te behouden en is blijven worstelen om de moeilijkheden, waaronder wij gebukt gaan, te overwinnen.
Gelukkig kan worden getuigd, dat de betoonde inspanning niet zonder vrucht is gebleven. In sommige takken van nijverheid heeft het streven naar aanpassing bij de sterk gewijzigde omstandigheden tot resultaten geleid, die de hoop wettigen, dat, bij verdere doorwerking, de ondervonden druk allengs zal afnemen.
Zoolang de economische omstandigheden, ook in het buitenland, daartoe noodzaken, zal intusschen de bemoeienis der Overheid met het economische leven in haar tegenwoordigen vorm en het verleenen van steun op menig gebied nog niet kunnen worden gemist. Wel zal worden zorg gedragen, dat in het bedrijfsleven onnoodig knellende banden zullen worden verwijderd.
De toestand der openbare geldmiddelen is nog altijd zorgelijk. Zoowel voor het Rijk als voor de gemeenten moet daarom de grootste voorzichtigheid het financieele beleid blijven beheerschen. Aan de verdere doorwerking van de aanpassing en een daaruit voortvloeiende opleving van het bedrijfsleven mag de hoop verbonden worden, dat zij ook een gunstigen invloed op den stand der openbare geldmiddelen zal gaan oefenen, zoodat de financieele vooruitzichten langzamerhand minder donker zullen worden.
Ook in het komende zittingjaar zal de bestrijding van de werkloosheid en van haar gevolgen de volle aandacht vragen. Op een zoo rechtvaardig en doelmatig mogelijke aanwending van de daarvoor bestemde geldmiddelen zal het streven der regeering gericht blijven. De bestrijding van de werkloosheid onder de jeugd zal met onverminderde kracht worden voortgezet.
De betrekkingen met andere mogendheden zijn vriendschappelijk. Waar nu hier dan daar de internationale verhoudingen onder zoo zwaren druk zijn gesteld, stemt zulks tot bijzondere voldoening. Aan de gedragslijn, die de Regeering bij het bestuur der buitenlandsche betrekkingen pleegt te volgen, zal onveranderd worden vastgehouden.
Naast de behandeling van de reeds aanhangige ontwerpen van wet zal Uwe medewerking worden gevraagd voor de totstandkoming van wetten strekkende tot het openen van de mogelijkheid tot het verbindend en onverbindend verklaren van bepalingen uit collectieve arbeidsovereenkomsten, tot herziening van het burgerlijk kinderrecht en tot het geven van eenige voorschriften omtrent stichtingen. Voorts zullen U worden voorgelegd ontwerpen tot wijziging van eenige bepalingen van de Lager Onderwijswet 1920 en van de Dienstplichtwet, tot bestrijding van de lintbebouwing, tot verbetering der tertiaire wegen, tot overneming van een bedrag van 25 millioen gulden aan Nederlandsch-Indische schuld, zoomede een ontwerp inzake de electriciteitsvoorziening.
Met uitzondering van Curaçao, waar de toestand bevredigend is te achten, vordert de economische en financieele toestand in de overzeesche gewesten nog de voortdurende zorg der Regeering. Bij sommige Europeesche bedrijven in Nederlandsch-Indië valt eenige verbetering in den toestand waar te nemen, doch onder de inheemsche bevolking van Java zijn, ondanks alle inspanning der Indische Regeering, de omstandigheden nog onbevredigend.
Onafgebroken wordt gezocht naar bruikbare middelen om de economische samenwerking tusschen de verschillende deelen van het Koninkrijk te bevorderen.
De begrootingstoestand in Nederlandsch-Indië geeft hoop, dat ook voor het jaar 1937 vermeerdering van schuld zal kunnen worden voorkomen.
Met erkentelijkheid maak Ik gewag van de toewijding waarmede Leger en Vloot zoomede de ambtenaren in burgerlijken dienst van elke geleding in het geheele Koninkrijk hun taak blijven vervullen.
Het komende zittingjaar zal ook thans weer veel van de krachten van Kamers en Regeering vergen. Al is er veel, dat ernstige zorg blijft baren, een hartelijke samenwerking tusschen Volksvertegenwoordiging en Regeering, steunend op een eensgezinden volksgeest, zal ons, onder de hulpe van den Almachtigen God, Die ons sterkte en wijsheid moge schenken, het volbrengen der taak, die voor ons ligt, mogelijk maken.
En hiermede verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.

(Vor. ber. H. M. Koningin Wilhelmina 2444 A.; Troonrede 1961 A.)

A. **ENGELAND. — „Wat doet Lloyd George in Duitschland?" —**
In het weekblad „Forward" schrijft Morrison, de socialistische voorzitter van den Londenschen graafschapsraad: „Wat doet Lloyd George in Duitschland?" Daar zal menigeen zoowel uit regeeringskringen als oppositie het hoofd over schudden. Misschien geeft hij een misleidenden indruk van de Engelsche publieke opinie nopens het nazidom; misschien maakt hij een knieval voor den glans van de dictatuur met al haar propaganda en openbare optochten, misschien komt hij terug als nog overtuigder kampioen van Hitler's buitenlandsche politiek. Zijn jongste redevoeringen in het Lagerhuis wijzen in die richting en de welwillendste verklaring is dat zijn geweten is gaan spreken. Hij is mede verantwoordelijk voor het Verdrag van Versailles en bij de verkiezingen in 1918 stortte hij het volk in de anti-Duitsche hartstochten en hij deed niets om het gebrul van herstelbetalingen te doen verstommen. De politiek van zijn Coalitieregeering heeft den ondergang van de republiek in Duitschland verhaast, om geen sterker woord te gebruiken. Het heeft 10 jaar geduurd voor het Engelsche volk begreep, dat het verdrag van Versailles een dom ding was en noodlottige gevolgen moest hebben.
Maar is dat een reden, dat hij het nu moet trachten goed te maken jegens de verkeerde machten in Duitschland? Hitler's regeering heeft de levering van oorlogstuig aan de Spaansche fascistische rebellen veroorloofd, Hitler heeft Joden, socialisten. communisten, en vakvereenigingsleiders vervolgd, hij giet den militairen geest weer met geweld in het Duitsche volk, tot de kinderen toe: hij bedreigt Rusland en werkt de verzoening in Europa tegen.
En nu komt een Engelsche ex-eerste minister en een leider der liberalen en maakt den Duitschen dictator zijn compliment!
Het is waar, zij hebben één ding gemeen: niemand weet ooit wat een van hen beiden het volgende oogenblik doen zal.
Misschien praten ze over den Spaanschen burgeroorlog van 1936 of misschien over den Russischen van 1919 in welken Lloyd George's regeering na den wapenstilstand de reactie gesteund heeft."
(Forward) **(Vor. ber. Lloyd George 2347 F.)**

B. **PALESTINA. — Onlusten. - Luitenant-Generaal Dill, bevelhebber der Engelsche troepen. —**
Naar uit Jeruzalem wordt gemeld, is de mededeeling van de Britsche regeering, waarin de Arabische hoofden verantwoordelijk worden gesteld voor de onlusten en de Israëlieten voortaan hulp wordt beloofd, door de Palestijnsche Joden met voldoening ontvangen.
Het bericht, dat er spoedig versterkingen zullen komen onder bevel van luitenant-generaal Dill, heeft diepen indruk gemaakt in Arabische kringen, omdat het na aankomst van de versterkingen mogelijk zal zijn den staat van beleg af te kondigen als de daden van geweld voortduren.
Luit.-generaal Dill is inmiddels te Jeruzalem aangekomen. (A. N. P.) **(Vor. ber. Onlusten 2440 A.)**

C. **FRANKRIJK. — Bewapening. —**
Omtrent de dezer dagen in den Ministerraad genomen besluiten, werden de volgende bijzonderheden gepubliceerd.
Het materiaal van alle wapens zal worden uitgebreid. Er zullen cursussen worden ingesteld voor de vorming van deskundigen, het aantal beroepsmilitairen wordt vergroot en de defensieve organisatie van Frankrijk wordt versterkt, speciaal voor de verdediging tegen gepantserde auto's en dergelijke.
Voor 1937 zal, ter uitvoering van dit program, een eerste tranche van 4.200 millioen francs uitgetrokken worden.
De minister van Marine, Gasnier du Parc, heeft het decreet laten goedkeuren, waarbij hij wordt gemachtigd vóór 31 Dec. '36 honderd millioen francs uit te geven voor den bouw van oorlogsschepen, aankoop van kanonnen en werkzaamheden in de oorlogshavens.
(Le Temps) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 2352 C.)**

D. **OOSTENRIJK. — Begrooting 1937. —**
De Oostenrijksche regeering heeft thans de ontwerpbegrooting voor het jaar 1937 goedgekeurd. Ze heeft laten publiceeren, dat deze begrooting sluiten zal met een tekort van slechts 40 millioen schelling; de inkomsten zijn n.l. geraamd op 1940, de uitgaven op 1980 millioen schelling. (Reichspost)
(Vor. ber. Begrooting 1303 B.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Debat over de gewijzigde steunverleening. - Motie-De la Bella en Motie-De Bruyn. —**
De Eerste Kamer heeft in haar zitting van 11 Sept. 1936 onder voorzitterschap van mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk de moties-De la Bella en De Bruyn behandeld.
De eerste motie-De la Bella (de regeering uitnoodigend, de wijziging der huurtoeslag-regeling voor de ondersteunde werkloozen in nadere overweging te nemen) wordt verworpen met 30 tegen 11 stemmen (de soc.-dem. en de heer Van Vessem (N.S.B.).
De tweede motie-De la Bella (idem betreffende de vastgestelde standaardloonen voor bepaalde categorieën van werkloozen) wordt ingetrokken.
De motie-De Bruyn (waarin de Kamer instemming betuigt met de verhooging van het steunbedrag in de 9de klasse met *f* 0.50 per week, inzonderheid voor de betrokkenen ten plattelande, en met de verhooging der maximum-percentages der steunverleening voor een aantal gevallen, om aan de groote gezinnen eenigszins tegemoet te komen, en waarin er op wordt aangedrongen, de voorgenomen regeling der standaardloonen in dien vorm niet in te voeren en de uitvoering der plannen betreffende den huurbijslag op te schorten, totdat door afdoende maatregelen de noodig geoordeelde huurverlaging bereikt is) wordt aangenomen met 25 tegen 16 stemmen (voor de r.k., soc.-dem., de heer Van Vessem en de vrijz. dem. behalve de heer Otten). (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 2434 B.; Eerste Kamer 2443 E.)

F. **NEDERLAND. — R.S.A.P. - P. J. Schmidt geroyeerd. —**
Op 5 Sept. '36 vergaderde het partijbestuur van de R.S.A.P., waarbij ook de districtsvertegenwoordigers aanwezig waren. Deze vertegenwoordigers brachten verslag uit over den indruk, dien het aftreden van den heer P. J. Schmidt als voorzitter der partij en het uittreden van mevr. de Ruyter-de Zeeuw uit de dagelijksche leiding, in de partij had gemaakt.
Het partijbestuur besloot met algemeene stemmen tot royement van den heer Schmidt en mevrouw de Ruyter-de Zeeuw.
Den heer Schmidt zal worden verzocht zijn zetels in den Amsterdamschen Gemeenteraad en de Provinciale Staten van Noord-Holland ter beschikking van de partij te stellen. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 2436 E.)

G. **ABESSYNIE. — Een beroep van den Negus op de wereld. —**
De Negus van Abessynië heeft een beroep op de wereld voor vrede en rechtvaardigheid jegens Abessynië gepubliceerd naar aanleiding van de aanstaande Volkenbondsvergadering. Hij zegt, dat meer dan tweederde van zijn land nog niet door de Italianen bezet is en dat de voorloopige regeering normaal functionneert in West-Abessynië. „Onze betrekkingen met de vreemde mogendheden en onze verbinding met den Volkenbond als staat-lid gaan normaal voort. Oorlog en oorlogsgeruchten houden de aandacht der regeeringen en volken bezig, maar de wereld snakt meer dan ooit naar vrede en recht. Aan vrede en recht heeft ook Abessynië zoozeer behoefte en wij

blijven een beroep doen op de naties, die borg zijn voor de onafhankelijkheid van Abessynië, om hun verplichtingen na te komen. (Agence Belga)

(Vor. ber. Haile Selassie 2370 E.)

16 SEPTEMBER 1936

A. GEESTELIJK LEVEN. — Het Roomsch-Katholieke congres te Mechelen. —

Op 10 Sept. '36 is te Mechelen het groot katholiek congres begonnen onder voorzitterschap van kardinaal van Roey en waarvan het doel volgens de organisatoren luidde: aan de roomsch-katholieken van België van doctrinaal standpunt uit richtlijnen te geven op religieus, sociaal, economisch en cultureel gebied, ten overstaan van de moderne tijden.

Het werk buiten de algemeene vergaderingen is in tien Vlaamsche en tien Waalsche afdeelingen verdeeld. Het congres werd ingezet met een pontificale mis in de kathedraal, opgedragen door den kardinaal.

Na de opening van het congres sprak kardinaal van Roey in het Nederlandsch en in het Fransch een rede uit waarin hij de aanwezigen welkom heette en op doel en aard van het congres wees. Hij zeide o.m. dat dit congres geen politieke vergadering was, maar ook geen zuiver godsdienstige; het was ook geen uitvloeisel van de roomsch-katholieke partij, maar van de roomsch-katholieke gemeenschap. Verder verklaarde spreker:

„Nieuwe tijden breken aan. De maatschappij is in gisting. De gangbare gedachten worden in opspraak gebracht. De instellingen, welke schijnbaar het meest vast stonden, storten in of wankelen. Men heeft genoeg van het verleden, men wil iets nieuws. Zal het nieuwe een verjonging en een vooruitgang zijn? Dat zal de toekomst leeren. Nieuwe vraagstukken eischen een antwoord. De katholieken moeten ze onder oogen nemen en een oplossing betrachten. Worden de nieuwe tijden opgebouwd zonder hen, dan zal het zijn tegen hen. Daarom nam het congres tot taak aan, het katholicisme tegenover de nieuwe tijden te plaatsen. Door dit algemeen streven zullen de werkzaamheden ingegeven zijn."

In verband met het revolutionnair gevaar zei nog de kardinaal: „Onderling vereenigd en eensgezind met de andere elementen uit het land is het zeker, dat de katholieken zegevierend zullen weerstaan aan de omwentelingstokers en hun naïeve handlangers. Ten overstaan van het verschrikkelijk verschiet in de toekomst zouden wij willen dat het congres aan alle katholieken de volstrekte noodzakelijkheid, de zware verplichting van verstandhouding en eendracht deed inzien."

Daarop werd door den pauselijken nuntius en door den secretaris van het congres, resp. in het Fransch en het Nederlandsch, voorlezing gegeven van een apostolische boodschap — een brief van den Paus — waarin de hoop wordt uitgedrukt, dat het congres vruchtdragend zal zijn en aangestipt, dat in sociaal opzicht het roomsch-katholicisme volledig modern is.

De plechtigheid werd met liederen, gezongen door het bekende koor van St. Rombouts uit Mechelen, gesloten.

(De Maasbode - N. Rott. Crt.)

B. FILMKUNST. — Rubber. —

Op 3 Sept. '36 vond de Nederlandsche première plaats van de, op de Biennale te Venetië vertoonde film „Rubber", naar het gelijknamige boek van Mevrouw Székèly-Lulofs. Regie en manuscript: Gerard Rutten en Joh. de Meester. Aan de camera: Laslo Schaffer. Architect: Prof. Herman Rosse. Muziek: Walter Gronostay. Hoofdrollen: Jules Verstraete, Frits van Dongen, Enny Meunier, Georges Spanelly, Amcy Moina, Constant van Kerckhoven, Mien Duymaer van Twist, Phil. la Chapelle, Dolly Mollinger, Elias van Praag, Johan Schilthuizen.

De buitenopnamen werden door een speciaal uitgezonden filmexpeditie, op Sumatra's Oostkust in Deli opgenomen. De binnenopnamen werden vervaardigd in de Cinétone-studio's te Amsterdam.

De film werd vervaardigd door de „Nederlandsche Filmgemeenschap" en wordt in roulatie gebracht door Tobis-Filmdistributie N.V. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ned. Films 2298 B.)

C. ROEMENIE. — Een accoord met Joego-Slavië gesloten. —

Inlichtingen uit Belgrado ontvangen, wijzen er op, dat de landen van de Kleine Entente (wier ministers van Buitenlandsche Zaken een van hun periodieke bijeenkomsten in Bratislava zullen houden) besloten hun militaire en strategische samenwerking hechter te maken. Deze zeggen, dat de voorloopige besprekingen in Boekarest tusschen den Roemeenschen premier Tataresco en den Joegoslavischen premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Stojadinowitsj, hebben geleid tot een overeenkomst omtrent het reeds lang bestaande plan een brug over den Donau te bouwen tusschen Roemenië en Joego-Slavië. De Roemeensche minister van Verkeer, Franazowitsj, die in Parijs is geweest, wordt in Belgrado verwacht om over de bijzonderheden van dat plan overeenstemming te verkrijgen.

Dr. Stojadinowitsj heeft ook de petroleumbronnen in Morena in Roemenië bezocht in verband met de bestaande samenwerking om Roemeensche petroleum te koopen voor leger en marine van Joego-Slavië in tijd van oorlog. Joego-Slavië van zijn kant zal in geval van oorlog Roemenië voorzien van grondstoffen waaraan het behoefte heeft, zooals bijvoorbeeld koper. Overeenkomsten hieromtrent werden geteekend tijdens dr. Stojadinowitsjs bezoek aan Boekarest. Die maatregelen, gelijk ook die van credieten door Tsjecho-Slowakije voor oorlogsmateriaal aan Roemenië en het crediet voor hetzelfde doel van Frankrijk aan Polen verleend, wijzen er op, dat de anti-revisionistische staten alles in het werk stellen om zich te beveiligen en elkander de grootst mogelijke samenwerking te verleenen in geval van oorlog.

(Politika - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Kleine Entente 2334 C.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — De verdeeling der ƒ 25 millioen. - Voorstellen bij den Volksraad ingediend. Bij den Volksraad zijn vier aanvullende begrootingen voor het jaar 1936 ingediend, in verband met de besteding van de welvaartsbijdrage van Nederland, ten bedrage van 25 millioen gulden.

Hierbij is voorgesteld dit jaar in totaal een bedrag van ƒ 1.162.250 te verwerken, waarvan voor irrigatiewerken ƒ 300.000, namelijk voor Oost-Java ƒ 110.000, voor Midden-Java ƒ 60.000, voor West-Java ƒ 65.000, voor de Buitengewesten ƒ 65.000.

Verder is voorgesteld aan kolonisatie te besteden een bedrag van ƒ 50.000, met name voor de instelling van een systematisch onderzoek naar kolonisatieterreinen in de Buitengewesten.

Verder: voor wegenaanleg en wegenverbetering ƒ 456.000, namelijk voor Oost-Java ƒ 146.000, voor Soerakarta ƒ 112.000, voor Midden-Java ƒ 114.000 en voor West-Java ƒ 84.000.

Verder voor landbouw en veeteelt een bedrag van ƒ 88.000, namelijk voor de oprichting van zaadhoeven op Java en de Buitengewesten, conserveeringsproeven voor fruit en groenten, onderzoekingen inzake zuivelbereiding. Voorts aan nijverheid ƒ 95.500, ter bevordering van de kleine nijverheid ƒ 35.500 en voor de visscherij ƒ 25.750, namelijk ƒ 10.000 voor de verbetering van de visschershavens, ƒ 15.750 voor extra-subsidie aan het zeevisscherij-instituut, ten behoeve van een biologisch onderzoek naar het voorkomen en de verspreiding van de belangrijkste vischsoorten.

De memorie van toelichting stelt verder het volgende in uitzicht: Steun aan de Europeesche kolonisaties, waarbij in de eerste plaats gedacht is aan Nieuw-Guinea. Het wordt echter gewenscht geacht het bedrag, dat eventueel ter beschikking zal worden gesteld, geheel in handen te laten van den eerlang op te richten kolonisatie-raad.

Voorts zullen nadere begrootingsvoorstellen worden afgewacht inzake gouvernementswerken, assaineering, steun aan metaalvakarbeiders, voorzieningen voor die gedeelten van Sumatra en Borneo, welke niet tot het rubbergebied behooren, instelling van een welvaartsfonds voor Madoera.

Ten aanzien van schuldbevrijding van het grondbezit wordt het noodzakelijk geacht allereerst een zorgvuldig onderzoek in te stellen.

De algeheele verdeeling van het bedrag van ƒ 25.000.000 wordt voorshands als volgt gedacht:

Irrigatie	ƒ 6.350.000
Kolonisatie	3.377.000
Bouwwerken	2.180.000
Wegen	3.272.000
Assaineering	2.020.000
Werkverschaffing aan de metaalindustrie	1.100.900
Ten behoeve van landbouw en veeteelt	1.001.000
Boschwezen	1.630.000
Nijverheid	1.000.000
Visscherij	300.000
Schuldbevrijding	750.000
Welvaartsfonds voor Madoera	800.000
Voorzieningen voor genoemde deelen van Sumatra en Borneo	220.000

Voorts zijn ingediend aanvullende begrootingen in verband met de ontwikkeling van Nieuw-Guinea. Voor het jaar 1936 zijn hiervoor de volgende verhoogingen aangevraagd: bestuur ƒ 18.298, politie ƒ 70.500, militaire uitgaven ƒ 70.750.

Voor het jaar 1937 bedragen die verhoogingen: bestuur ƒ 61.190, politie ƒ 115.040, militaire uitgaven ƒ 86.500.

De voorstellen inzake Nieuw-Guinea omvatten een nieuwe administratieve indeeling van Nieuw-Guinea in twee afdeelingen, te weten Noord-Nieuw-Ginea en West- en Zuid-Nieuw-Guinea, met de hoofdplaats Fak-Fak. (Aneta)

(Vor. ber. 2339 B.; Begrooting 1936, 2427 A.)

A. **NEDERLAND. — De Troonrede. - Perscommentaren. —**

De **Nieuwe Rott. Courant** verklaart door den inhoud van de Troonrede ten volle bevredigd te zijn. Een goede kantteekening verdient de passus, waarin over de bemoeienis der overheid met het economisch leven wordt gesproken. Hoewel deze bemoeienis in haar tegenwoordigen vorm en het verleenen van steun nog niet kunnen worden gemist, zoolang de economische omstandigheden, ook in het buitenland, daartoe noodzaken, zal worden zorggedragen, dat in het bedrijfsleven onnoodig knellende banden zullen worden verwijderd.

Het **Algemeen Handelsblad:** Resumeerend zien wij in deze Troonrede het bewijs, dat in groote lijnen het regeeringsbeleid den eenmaal ingeslagen koers wil voortzetten. Ondanks tekortkomingen en afwijkingen, waarop wij in den loop der jaren critiek hebben moeten oefenen, verheugen wij ons daarover. Het kabinet-Colijn houdt een koel hoofd, en weigert zich over te geven aan de mode van den dag, aan Arbeidsplannen, of corporatieve toekomst-constructies, die den noodzakelijken zin voor de werkelijkheid hebben vergeten. Het regeeringsrecept blijft naar onze meening in principe goed. Maar het moet krachtig bereid worden en even krachtig toegepast.

De Telegraaf: De politiek door het kabinet-Colijn gevolgd, was de eenig mogelijke en het stond van den aanvang af vast, dat zij op den duur tot gunstige resultaten zou moeten leiden, al werd het geduld der bevolking op een lange en harde proef gesteld. Het zwaarste en moeilijkste werk is thans verricht en nadat jaren achtereen de weg omlaag ging, beginnen wij nu weer langzaam te stijgen. Men heeft het den minister-president niet gemakkelijk gemaakt.

De Maasbode: Na gewaagd te hebben van de komende interpellatie inzake de aanwending van den werkloosheidssteun concludeert de Maasbode:
Weinigen zullen een kabinetscrisis verlangen in het zicht van een Kamer-ontbinding, noodig geworden door de komende grondwetsherziening, die mede met het oog op het huwelijk van de Prinses voortgang hebben moet. De mogelijkheid van een conflict is echter virtueel geschapen door het gebeurde in de Eerste Kamer en zekere daden hebben nu eenmaal zekere gevolgen in ons Staatsbestel.

De Standaard schrijft: Ook deze Troonrede spreekt weer met overtuiging over de houding, waarin naar de meening der Regeering, ons volk al die zorgvolle verschijnselen behoort te ontmoeten.
Vooreerst noemt zij het een gelukkig feit, dat ons volk gedurende het afgeloopen jaar zijn geestkracht heeft weten te behouden en is blijven worstelen om de moeilijkheden, waaronder wij gebukt gaan, te overwinnen.
Op die worsteling mag wel de nadruk vallen.
Het is een gelukkig verschijnsel, dat het volk die worsteling met de ongunst der tijden wil.

De Nederlander: Wanneer men deze Troonrede naast hetzelfde staatsstuk van verleden jaar legt, treft wel een frappant verschil. Toen een stuk, dat — mogen wij dit germanisme even gebruiken? — toch een zekere „dadendrang" ademde. Thans een opsomming van tamelijk vage, algemeene constateeringen, zonder veel uitzicht op wegen, die regeering en volk hebben te gaan.

Het Volk schrijft, dat een Troonrede zelden zoo inhoudloos was als deze wat de verdere toekomst betreft en dat de regeering haar wetgevenden arbeid vrijwel staakt. Waarover het blad zich verheugt. Het wetsontwerp inzake de bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten zal zoo worden toegepast, dat wat als een versterking der arbeidersbeweging werd gevraagd, tot fnuiking van die beweging wordt aangewend.

De Tribune, vaststellend, dat de regeeringspolitiek, opnieuw in de Troonrede aangekondigd, den ondergang van het land beteekent, publiceert een voorstel van de C.P.V., waarbij een ernstig beroep worden gedaan op „alle vooruitstrevende krachten in Nederland" om ongeacht de principieele verschillen van politieken of godsdienstigen aard, die hen scheiden, in de komende maanden en bij de verkiezingen zich op een gemeenschappelijk en vooruitstrevend program te vereenigen en voor de verwezenlijking daarvan gezamenlijk en broederlijk te strijden.

(Vor. ber. Troonrede 2448 C.)

17 SEPTEMBER 1936

B. **JOODSCHE PROBLEMEN. — Protest tegen Hitler's anti-semitiesche redevoeringen te Neurenberg.**

In een communiqué van de permanente leiding van het Joodsche wereldcongres wordt geprotesteerd tegen de „campagne van dreigementen en lasterlijke aantijgingen, welke op het congres te Neurenberg methodisch is georganiseerd door de hoogste functionarissen der Duitsche regeering en der nationaal-socialistische partij tegen het geheele Jodendom".
Men kant zich met klem tegen de dwaze bewering, dat Jodendom en bolsjewisme hetzelfde zouden zijn en herinnert er aan, dat het tijdens den wereldoorlog juist het Duitsche militarisme is geweest, dat het bolsjewisme aan de macht heeft geholpen.
Ten slotte wordt de aandacht van de openbare meening der wereld gevestigd op het leed en de gevaren, welke deze nieuwe ontketening van vervaarlijken anti-semietischen hartstocht beteekent voor de honderdduizenden Joden in Duitschland, mannen, vrouwen en argelooze kinderen.
Een dringend beroep wordt gedaan op de staatslieden en journalisten van alle beschaafde landen om zich energiek te verzetten tegen de lasterlijke aantijgingen, die worden verspreid door de hoogstgeplaatste autoriteiten van Duitschlands staat en partij tegen de Joden van alle landen, aantijgingen, die in alle staten crises en conflicten kunnen verwekken.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Nat. Soc. Congres te Neurenberg 2448 A.; Joodsch Wereldcongr. 2420 A.)**

C. **NEDERLAND. — Begrooting 1936-'37. —**

De minister van Financiën, Mr. P. J. Oud, heeft 15 Sept. 1936 de Rijksbegrooting 1937 bij de Staten-Generaal ingediend.

Voor 1937 zijn geraamd:	
Uitgaven gewone dienst	ƒ 657.794.017
Inkomsten gewone dienst	610.059.022
Nadeelig saldo	ƒ 47.734.995

Het tekort van ƒ 47.734.995 zal op de volgende wijze worden gedekt:

1. Perspectiefbesparingen uit het dekkingsplan-1936:		
a. Besparing op onderwijsuitgaven	ƒ	7.600.000
b. Besparing wegens afloopen v. wachtgelden		3.200.000
c. Besparing door het capitulantenstelsel		5.000.000
d. Vermindering van het spoorwegtekort		12.000.000
	ƒ	27.800.000
2. Herberekening van pensioenen (aanhangig)		3.300.000
3. Bestendiging van tijdelijke opcenten t.w.:		
a. 20 opc. div.- en tantièmebel. ƒ 1.800.000		
b. 20 opcenten zegelrechten 1.400.000		
c. 20 opcenten registratierechten 1.800.000		
d. 20 opcenten successierechten 6.800.000		
		11.800.000
4. Tijdelijke verhooging van invoerrechten op textielproducten wegens steun aan invoer in Ned.-Indië (aanhangig)		1.250.000
Totaal	ƒ	44.150.000

De dekking van het restant van het tekort ad ruim ƒ 3½ millioen verwacht de regeering uit de meerdere opbrengst, die mag worden verwacht van de bij de Staten-Generaal aanhangige wetsontwerpen tot wijziging van de wet op de inkomstenbelasting en van de successiewet, alsmede van een in voorbereiding zijnde technische wijziging der wet op de omzetbelasting. Behalve deze belastingwijzigingen is bij den minister nog in overweging een ontwerp van wet tot het treffen van voorzieningen met betrekking tot de belasting van naamlooze vennootschappen op een zoodanige wijze, dat de belangrijkste bezwaren, aangevoerd tegen het ontwerp van wet houdende voorzieningen betreffende de heffing van belastingen van besloten vennootschappen en vereenigingen en haar aandeelhouders of leden zullen worden ondervangen.

Dienstjaar 1933.

De definitieve cijfers, opgenomen in de rijksrekening voor het dienstjaar 1933, zijn als volgt:

Gewone dienst:		
Uitgaven	ƒ	572.829.640
Middelen		516.958.612
Nadeelig saldo	ƒ	55.871.028
Kapitaaldienst:		
Uitgaven	ƒ	452.020.397
Middelen, na aftrek v. e. bedrag ad ƒ 498.873.000, wegens opbrengst van geldleeningen		57.932.039
Nadeelig saldo	ƒ	394.088.358

Dienstjaar 1934.

De cijfers, opgenomen in de door de Alg. Rekenkamer goedgekeurde algemeene rekening van het dienstjaar 1934 zijn als volgt:

Gewone dienst:		
Uitgaven	ƒ	637.103.095
Middelen *)		603.865.672
Nadeelig saldo	ƒ	33.237.423
Kapitaaldienst:		
Uitgaven	ƒ	1.021.070.207
Middelen		94.972.558
Nadeelig saldo	ƒ	926.097.649

*) Na overbrenging van ƒ 9.811.486 wegens ontvangsten, voortvloeiende uit de extra heffingen ingevolge artikel 3 der crisisuitvoerwet 1931, naar den dienst 1935.

In de vorige nota werden de gewone uitgaven op ƒ 647.445.153, de gewone middelen op ƒ 610.249.875 geraamd.
De uitgaven blijken thans ƒ 3.466.900 lager, de ontvangsten ƒ 1.620.808 hooger te zijn.
Het nadeelig saldo op den kapitaaldienst werd in de vorige nota gesteld op ƒ 927.218.787. Thans blijkt dit te zijn ƒ 926.097.649, derhalve ƒ 1.121.138 lager en wel tengevolge van hoogere uitgaven tot ƒ 599.593 en hoogere middelen ad ƒ 1.720.722.

Dienstjaar 1935.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomsten op:

Gewone dienst:

Uitgaven	ƒ 675.879.792
Middelen	605.989.928
Nadeelig saldo	ƒ 69.889.864

Kapitaaldienst:

Uitgaven	ƒ 134.870.903
Middelen	54.228.002
Nadeelig saldo	ƒ 80.642.901

Blijkens de aanvankelijk toegestane begrootingen werd aan gewone uitgaven geraamd ƒ 710.391.672 en aan gewone middelen ƒ 625.530.287. Aanvankelijk werd dus een nadeelig saldo verwacht van ƒ 84.861.385.

De aanvankelijke raming der middelen werd vastgesteld op ... ƒ 625.530.287

In het dekkingsplan 1935 waren opgenomen:

1e. voor tijdelijke heffing van opcenten op de inkomsten- en de vermogensbelasting	14.500.000
2e. voor heffing van de belasting van de doode hand	3.000.000
	ƒ 643.030.287

In de memorie van toelichting bij het bezuinigings-wetsontwerp werd medegedeeld, dat te rekenen viel met een lagere opbrengst der middelen ad ... ƒ 30.000.000

zoodat het totaal daardoor nader wordt vastgesteld op ... ƒ 613.030.287

Volgens de voorloopige cijfers hebben de middelen opgebracht ... 605.989.928

derhalve minder ... ƒ 7.040.359

De gewone uitgaven zijn naar de voorloopige gegevens, waarbij ook de, naar de onderstelling nog te verrichten uitgaven in rekening zijn gebracht — met ƒ 34.511.879 onder de raming gebleven.

Neemt men hierbij in aanmerking, dat, gelijk in de millioenennota voor 1936 werd medegedeeld, verlagingen tot een bedrag van ƒ 38.232.300 konden worden aangebracht, terwijl als gevolg van tegenvallers ƒ 12.550.000 meer moest worden uitgegeven, dan blijkt, dat uit anderen hoofde ƒ 8.829.579 werd bespaard.

Voor zooveel den gewonen dienst betreft, is ƒ 10.642.556 van den dienst 1934 naar het dienstjaar 1935 overgebracht. Is de gewone dienst 1935 derhalve door het overbrengen van die uitgaven ongunstig beïnvloed, daar staat tegenover, dat zich deze overboeking weder van 1935 naar 1936 zal herhalen. Het bedrag hiervan is thans uit den aard der zaak nog niet met juistheid bekend, doch naar uit de voorloopige gegevens blijkt, zal het voor den gewonen dienst vermoedelijk een som van omstreeks ƒ 12.000.000 bedragen.

Dienstjaar 1936.

De begrooting van het loopende dienstjaar 1936 is, wat den gewonen dienst betreft, vastgesteld als volgt:

Uitgaven	ƒ 707.272.684
Inkomsten	598.818.638
Zoodat een nadeelig saldo is geraamd van ...	ƒ 108.454.046

Van het plan tot dekking van dit tekort zijn de volgende maatregelen in 1936 effectief geworden:

a. Direct ingaande budgetverbeteringen:

Lagere uitgaven ƒ 36.740.845, hoogere middelen ƒ 4.155.535, tezamen ƒ 40.896.380.

b. Posten, welke in de ontwerp-begrooting voor 1936 moesten worden geraamd, doch na aanneming van de Bezuinigingswet 1935 konden worden geschrapt, resp. verlaagd: 1. Schrapping van de annuïteit ten behoeve van het Invaliditeitsfonds ƒ 10.223.000; 2. Schrapping van de uitkeering van administratiekosten der Sociale Verzekeringsfondsen, welke naar het Ouderdomsfonds A zijn overgebracht ƒ 749.300; 3. Vermindering van de bijdrage aan het Algemeen Pensioenfonds ƒ 3.000.000. Tezamen ƒ 13.972.300.

c. Heffing voor één jaar van: I. 20 opcenten op de rechten van successie van overgang en van schenking ƒ 6.800.000; II. 20 opcenten op de evenredige zegelrechten ƒ 1.600.000; III. 20 opcenten op de rechten en boeten van registratie, met uitzondering van het recht wegens het geplaatste kapitaal van naamlooze vennootschappen, enz. ƒ 2.000.000. IV. 20 opcenten op de dividend- en tantièmebelasting ƒ 1.800.000. Tezamen ƒ 12.200.000. Totaal generaal ƒ 67.068.680, zoodat een tekort resteert van ƒ 41.385.366.

Voor een juiste berekening van het tekort is het noodig het bedrag van ƒ 41.385.366 te verhoogen met de in 1936 aan het defensiefonds te betalen annuïteit ad ƒ 3.570.000, welke bij suppletoire begrootingswet in het dienstjaar 1936 is opgenomen. Nader berekend tekort 1936 ƒ 44.955.366.

In het dekkingsplan 1936 kwamen voorts nog voor de volgende posten: a. Perspectiefbesparingen ƒ 29.400.000; b. Salarisherziening voor jeugdige ambtenaren en onderwijzers ƒ 8.500.000; c. heffing van 20 opcenten op de omzetbelasting ƒ 12.000.000, waartegenover verlaging der accijnzen op gedistilleerd en bier ƒ 7.000.000, resteert ƒ 5.000.000; d. Invoering eener reisbelasting ƒ 2.000.000. Tezamen ƒ 44.900.000.

Door deze gezamenlijke maatregelen zou, waren zij alle tot stand gekomen en effectief geworden, het tekort ongeveer zijn gedekt.

Dienstjaar 1937.

Voor 1937 moet blijkens het vorenstaande opnieuw een tekort worden geraamd.

Dit tekort kan als volgt worden gespecificeerd:

I. Nader berekend tekort voor 1936 ƒ 44.955.366.

II. Lagere raming der (belasting) middelen als gevolg van de omstandigheid, dat een viertal heffingen, welke slechts ten behoeve van het jaar 1936 zijn toegestaan en, om te kunnen werken voor 1937, opnieuw wettelijke bekrachtiging behoeven ƒ 12.200.000.
Tezamen ƒ 57.155.366.

III. Hoogere raming der middelen 1937 ƒ 7.084.849.

IV. Lagere raming der uitgaven 1937 ƒ 2.335.522 (tezamen ƒ 9.420.371).
Geraamd tekort 1937 ƒ 47.734.995.

De minister wijst er evenwel op, dat dit resultaat mede met behulp van de volgende maatregelen is bereikt.

1e. Op de begrooting voor het jaar 1936 werd een verandering gebracht in de wijze van verantwoording in de Rijksbegrooting van de uitkeering door de Staatsbedrijven ter zake van gedane afschrijvingen, door ƒ 6 millioen, uitgetrokken wegens aflossing van gevestigde schuld, over te brengen naar den kapitaaldienst. Het bedrag, dat voor overboeking naar den kapitaaldienst in aanmerking komt, stijgt met ƒ 1.720.000, met welk bedrag dus de gewone dienst verlicht wordt.

2e. De Staatsleeningen, welke staan tegenover de door het Rijk uitgeleende woningbouwvoorschotten, worden aanmerkelijk sneller afgelost dan de voorschotten door de debiteuren van het Rijk worden terugbetaald. Deze leeningen hebben n.l. in het algemeen een 40-jarigen looptijd, terwijl de woningvoorschotten in den regel worden afgelost in 50 jaar, voor wat de bouwvoorschotten betreft, en in 75 jaar voor wat aangaat de grondvoorschotten.
Een berekening heeft aangetoond, dat aldus jaarlijks door het Rijk ten laste van den gewonen dienst rond ƒ 2.5 millioen meer wordt afgelost op de Staatsschuld dan van de debiteuren van het Rijk worden terugbetaald. Deze leeningen hebben n.l. in king wordt een op zich zelf zeer nuttige stille reserve gevormd, welke reservevorming echter onder de huidige financieele omstandigheden niet kan worden gehandhaafd. Daarom wordt een gedeelte van de aflossing der Staatsschuld tot ƒ 2.5 millioen overgebracht naar den kapitaaldienst. Het gewone budget wordt daardoor verlicht met ƒ 2.500.000.

3e. Een aantal uitgaven van het Verkeersfonds, welke tot dusver ten laste van den gewonen dienst kwamen, komt voor overbrenging naar den kapitaaldienst in aanmerking. Het gevolg van dezen maatregel is, dat de uitkeering aan het Verkeersfonds ten laste van Hoofdstuk IX (Waterstaat) uit dezen hoofde rond ƒ 8 millioen lager kan worden geraamd dan anders het geval zou zijn geweest.

4e. Ten laste van de begrooting van het Dep. van Sociale Zaken zijn in den loop der jaren ter bevordering van werkverschaffing een aantal uitgaven gedaan voor den aankoop van voor ontginning bestemde gronden. Met deze aankoopen wordt in 1937 voortgegaan. Tot dusver werden deze uitgaven ten laste van den gewonen dienst gebracht. Aangezien de aangekochte gronden na ontginning een bezit vormen, waarvan in de naaste toekomst revenuen kunnen worden verwacht, is het verantwoord te achten deze uitgaven op den kapitaaldienst te brengen. Het gewone budget ondervindt hiervan een verlichting van ruim ƒ 1.300.000.

5e. Het was tot nu toe gewoonte om de aflossing op voorschotten, verstrekt aan het Tiendfonds en aan enkele andere lichamen, ten bate van den kapitaaldienst te brengen. Thans zijn enkele inkomstenposten tot een totaal van ongeveer ƒ 1 millioen van den kapitaaldienst naar den gewonen dienst overgebracht.
In totaal is het gewone budget door de hier omschreven maatregelen gebaat met een bedrag van rond ƒ 14 millioen. Het was door deze voorzieningen mogelijk de gewone uitgaven voor 1937 op ƒ 2.3 millioen lager te ramen dan voor 1936.

Middelen.

Ter zake van de raming der middelen moge het volgende worden opgemerkt:

De raming 1936 luidt als volgt:

middelen volgens de ingediende begrooting	...	ƒ 598.818.638
middelen volgens het dekkingsplan 1936:		
20 opcenten op de rechten van successie van overgang en van schenking	ƒ 6.800.000	
20 opcenten op de evenredige zegelrechten	1.600.000	
20 opcenten op de rechten en boeten van registratie	2.000.000	
20 opcenten op de dividend- en tantièmebelasting	1.800.000	
		12.200.000
overige middelen, ingevolge de bezuinigingswetten		4.155.535
Tezamen	...	ƒ 615.174.173
De gewone middelen voor 1937, zooals deze zijn verwerkt in den ramingstaat, wijzen een totaal aan van	...	610.059.022
alzoo minder	...	ƒ 5.115.151

RAMING.

	1937	1936	Meer	Minder
Grondbelasting	ƒ 10.300.000	ƒ 10.125.000	ƒ 175.000	—
Inkomstenbelasting	72.000.000	74.600.000	—	ƒ 2.600.000
Vermogensbelasting	18.000.000	18.375.000	—	375.000
Verdedigingsbelasting I	8.000.000	8.000.000	—	—
Belasting van de doode hand	2.000.000	2.000.000	—	—
Dividend- en Tantièmebelasting	12.000.000	12.000.000	—	—
Invoerrechten	91.250.000	84.000.000	7.250.000	—
Statistiekrecht	1.600.000	1.600.000	—	—
Accijns op zout	2.000.000	2.500.000	—	500.000
Accijns op geslacht	6.000.000	5.000.000	1.000.000	—
Accijns op wijn	1.800.000	2.000.000	—	200.000
Accijns op gedistilleerd	27.500.000	28.250.000	—	750.000
Accijns op bier	7.000.000	7.000.000	—	—
Accijns op suiker	53.000.000	53.000.000	—	—
Accijns op tabak	32.500.000	35.000.000	—	2.500.000
Belasting op gouden en zilveren werken	475.000	475.000	—	—
Omzetbelasting	62.500.000	60.000.000	2.500.000	—
Zegelrecht	15.000.000	17.000.000	—	2.000.000
Registratierechten	9.300.000	12.000.000	—	2.700.000
Successierechten	34.000.000	34.000.000	—	—
Couponbelasting	5.500.000	5.000.000	500.000	—
Opcenten, toegestaan voor het jaar 1936	—	12.200.000	—	12.200.000
Totaal belastingen	ƒ 471.725.000	ƒ 484.125.000	ƒ 11.425.000	ƒ 23.825.000
Overige gewone middelen	138.334.022	131.049.173	7.284.849	—
Totaal gewone middelen	ƒ 610.059.022	ƒ 615.174.173	ƒ 18.709.849	ƒ 23.825.000
			minder ƒ 5.115.151	

Kapitaaldienst.

De kapitaaldienst wijst voor 1937 een totaal in uitgaven aan van ... ƒ 128.566.721
en in ontvangsten van ... 20.082.000

zoodat het nadeelig saldo bedraagt ... ƒ 108.484.721

Voor 1936 is geraamd aan uitgaven ... ƒ 91.925.534
en aan ontvangsten ... 23.744.470

zoodat het nadeelig saldo voor 1936 werd geraamd op ... ƒ 68.181.064

Wat de uitgaven betreft wordt meer aangevraagd op hoofdstuk VII b (Financiën) ƒ 32.100.672. Tegenover een hoogere raming o.a. voor verstrekking van kapitaal aan het Verkeersfonds, het Defensiefonds en het Zuiderzeefonds ad respectievelijk ƒ 15.155.000, ƒ 22.346.000 en ƒ 10.443.680 en voor bouw van boerderijen op van de ontginningsmaatschappijen ter verdere exploitatie en verkoop overgenomen gronden ƒ 300.000, staat een lagere raming voor ingetrokken en ter vermunting voor rekening van het rijk bestemde munten en voor ingetrokken en ter ontmunting bestemde munten, resp. ad ƒ 500.000 en ƒ 7.600.000, voor voorschotten aan gemeenten teneinde deze in staat te stellen aan particuliere bouwers geldleeningen te verstrekken onder verband van tweede hypotheek voor den bouw van arbeiderswoningen ad ƒ 4.000.000 en voor rentelooze voorschotten aan het Gemeentefonds ƒ 4.159.100.
De lagere raming der middelen is o.m. het gevolg van de omstandigheid, dat ƒ 3.250.000 wegens rente van nationale schuld, aangekocht voor het Nederlandsche muntfonds, ingevolge de bepalingen der bezuinigingswet, naar den gewonen dienst is overgebracht.

Maatregelen tot dekking van het tekort.

De minister stelt zich voor in de dekking van het tekort ad ƒ 47.734.995 op de navolgende wijze te voorzien:

1. **Perspectiefbesparingen, welke van het dekkingsplan voor 1936 zijn overgebleven:**
a. Besparing op de uitgaven van het dep. Onderwijs, K. en W. ƒ 7.600.000; b. Vermindering van de Rijksuitgaven als gevolg van het afloopen van verdere wachtgelden ƒ 3.200.000; c. Besparing te verkrijgen uit het Capitulantenstelsel ƒ 5.000.000; d. Besparing op de uitgaven van het Verkeersfonds door vermindering van het Spoorwegtekort ƒ 12.000.000.
Totaal ƒ 27.800.000.

2. **Pensioenen:**
Bij de Staten-Generaal is ingediend een ontwerp van wet tot herberekening van pensioenen van burgerlijke en militaire ambtenaren. Bij aanneming van dit wetsontwerp zal voor het Rijk een jaarlijksche vermindering van uitgaven worden verkregen van ƒ 3.300.000.

3. **Belastingen:**
In het najaar van 1935 werd tegelijk met de ontwerp-Rijksbegrooting voor 1936 ingediend een wetsvoorstel tot heffing van enkele belastingen.
Het lag aanvankelijk in de bedoeling der Regeering de opbrengst dezer belastingen toe te voegen aan het Werkloosheidssubsidiefonds onder gelijktijdige verlaging der Rijksbijdrage aan dat fonds met een bedrag, gelijk aan de vermoedelijke opbrengst dezer heffingen. (Deze bijdrage was voor 1936 geraamd op ƒ 53.000.000). Met het oog op de omstandigheid, dat de wet tot instelling van het Werkloosheidssubsidiefonds voorloopig niet langer van kracht zou zijn dan tot 1 Jan. 1937, werden de vorenbedoelde nieuwe heffingen alleen tot het jaar 1936 gevraagd, met de bedoeling, dat bij de indiening van de begrooting voor 1937 de zaak opnieuw zou worden bezien. Bedenkingen van de Staten-Generaal waren oorzaak, dat de aanwijzing dezer nieuwe heffingen ten bate van het Werkloosheidssubsidiefonds uit het wetsvoorstel kwam te vervallen en dat de voorgestelde belastingen tot stand kwamen als heffingen ten bate van het algemeen budget. De algemeene budgetaire positie maakt het onafwijsbaar noodzakelijk, dat deze heffingen worden verlengd. De baten, daarvan voor 1937 te verwachten, worden geraamd op ƒ 11.800.000.

4. Bij de Staten-Generaal is aanhangig een drietal wetsontwerpen, strekkende tot het verleenen van een bijdrage door Nederland aan Ned.-Indië, wegens door laatstbedoeld gebiedsdeel te verleenen steun in verband met den invoer daar te lande van bepaalde Nederlandsche textielgoederen en tot heffing van rechten in Nederland op den invoer van bepaalde goederen. Uit deze heffing kan een bate voor het rijksbudget worden verwacht van ƒ 1.250.000.
Het totaal dezer maatregelen bedraagt ƒ 44.150.000.
Na de volledige doorvoering van bovenstaande maatregelen zal het begrootingsevenwicht dus op ongeveer ƒ 3.500.000 na zijn bereikt. Laatstgemeld bedrag zal kunnen worden gevonden uit de meerdere opbrengst, die mag worden verwacht van de bij de Staten-Gen. aanhangige wetsontwerpen tot wijziging van de wet op de inkomstenbelasting en van de successiewet, alsmede van een in voorbereiding zijnde technische wijziging der wet op de omzetbelasting.

Het tekort van het Werkloosheidssubsidiefonds.

Het Werkloosheidssubsidiefonds heeft in den korten tijd van zijn bestaan herhaaldelijk tot onaangename verrassingen van financieelen aard aanleiding gegeven. Zoo moest de begrooting van dat fonds voor 1935 worden ingediend met een tekort van ƒ 4.600.000, niettegenstaande de omstandigheid, dat op het oogenblik, dat het wetsontwerp tot instelling van dit fonds in het najaar van 1934 werd ingediend, grond bestond voor de verwachting, dat die begrooting, met inachtneming van een rijksbijdrage van ƒ 46.000.000, zonder nadeelig saldo zou sluiten. Nu de uitgaven over 1935 kunnen worden overzien, wordt een tekort van het fonds verwacht van rond ƒ 20.000.000.
Bij de opstelling der ontwerp-begrooting van het fonds voor 1936 bleek, dat met een tekort van ƒ 14 millioen moest worden rekening gehouden. De regeering heeft tot dekking van dit tekort de rijksbijdrage van ƒ 46.000.000 op ƒ 53.000.000 gebracht. Intusschen zal, zooals de zaken zich thans laten aanzien, het fonds voor 1936, ondanks de verhoogde rijksbijdrage een tekort geven van circa 20 à 25 millioen gulden.
Voor een belangrijk deel moet dit hoogere tekort worden toegeschreven aan meerdere uitgaven wegens het verleenen van bijzondere bijdragen (extra- en belastingbijdragen) aan gemeenten. De toestand is thans deze, dat de tekorten der gemeentebegrootingen in feite worden overgeheveld naar een centraal punt — het Werkloosheidssubsidiefonds — terwijl zij daar leiden tot een groot tekort van het fonds, hetwelk ongedekt moet blijven, m. a. w. de druk van de tekorten, voortspruitende uit de crisisomstandigheden der gemeenten, wordt van de locale eenheden afgenomen en op het fonds gelegd. Dit is nimmer de bedoeling van het fonds geweest. De regeering heeft zich genoodzaakt gezien, voor 1937 het bedrag voor bijzondere bijdragen aan gemeenten ten laste van het fonds te beperken, zoodat een gedeelte van het tekort voor rekening van de gemeenten zal moeten worden gelaten. Ook dan nog sluit de begrooting van dat fonds voor 1937 met een tekort van rond ƒ 7.500.000. Aangezien met een bijdrage van ƒ 53.000.000 het Rijk het uiterste heeft gedaan wat in zijn vermogen ligt, zal in dit tekort voorloopig moeten worden berust. Wanneer de werkloosheid zich eindelijk in dalende lijn zal gaan bewegen, zal het mogelijk zijn, dit tekort, dat volgens de bepalingen der wet tot instelling van het Werkloosheidssubsidiefonds naar de rekening van een volgend dienstjaar overgaat, uit de middelen van dat fonds in volgende jaren te dekken.

Onderstand aan noodlijdende gemeenten.

Het is bekend, dat het bedrag dat voor den onderstand aan gemeenten uit 's Rijks kas moet worden beschikbaar gesteld, van jaar tot jaar toeneemt. Laatstelijk moest in de begrooting van het departement van binnenlandsche zaken voor 1936 hier-

voor pl.m. ƒ 3.500.000 worden uitgetrokken en het blijkt nu reeds, dat dit bedrag bij lange na niet voldoende zal zijn, zoodat voor 1936 op een verdubbeling van het geraamde bedrag moet worden gerekend.
Voor 1937 zouden dus — wilde men den ingeslagen weg blijven volgen — voor dit doel eenige millioenen meer moeten worden uitgetrokken dan primitief voor 1936 plaats had. De regeering kan dit niet blijven volhouden. De tekorten van de noodlijdende gemeenten worden op deze wijze van de gemeentebegrootingen overgeheveld naar het rijksbudget, waarop daarvoor geen dekking te vinden is. De regeering acht zich daarom verplicht, voor 1937 het bedrag wegens onderstand aan noodlijdende gemeenten te beperken tot het bedrag, dat daarvoor op de primitieve begrooting voor 1936 is uitgetrokken.
Intusschen is het de bedoeling der regeering om den gemeenten, die niet aanstonds in staat zijn om het tekort te dekken, dat haar begrooting zal vertoonen, de helpende hand te blijven bieden. Zij zal na onderzoek van het gemeentelijk budget, rentedragende voorschotten verstrekken ten beloope van de tekorten in de begrooting, welke op geen andere wijze aanstonds kunnen worden gedekt. Deze voorschotverleening zal plaats hebben tegen een rente van 3% 's jaars. Ten laste van de begrooting van het Werkloosheidssubsidiefonds zullen de voorschotten worden verstrekt, welke moeten voorzien in de tekorten, als gevolg van de vermindering der bijzondere bijdragen, terwijl de voorschotten welke in de plaats treden van het departement van binnenlandsche zaken ten laste van het hoofdstuk VII b der Rijksbegrooting zullen worden gebracht.
Aan de toelichting van minister Oud op de begrooting 1937 ontleenen wij nog het volgende:
Terwijl elk jaar het uiterste werd beproefd om door bezuiniging op de uitgaven een herstel van het begrootingsevenwicht te verkrijgen, werd het bereiken van een afdoend resultaat telkenmale opnieuw verhinderd door een voortgaande daling van de opbrengst der belastingmiddelen, gepaard gaande met een verhooging van uitgaven voor „crisisdoeleinden".
Bedriegen de voorteekenen niet, dan is thans een keerpunt nabij. Met name schijnt de catastrophale daling in de opbrengst der middelen tot staan te zijn gekomen. Verwacht mag worden, dat op het stuk van de inkomsten een zekere stabiliteit is bereikt. Daarmede is wel het onmiddellijke gevaar voor onze Staatsfinanciën afgewend, doch afdoende verbetering zal eerst kunnen worden bereikt, wanneer de inkomsten zich zullen gaan bewegen in stijgende lijn.
Dit laatste zal echter eerst dan het geval zijn, wanneer zich door ruimeren afzet onzer producten in binnen- en buitenland een verbetering in onze volkshuishouding zal gaan voltrekken.
De minister gelooft intusschen niet te veel te zeggen, indien hij meent te mogen constateeren, dat zich eenige symptomen van verbetering beginnen te vertoonen, al blijft toch nog steeds het aanbod van goederen en diensten op welhaast elk gebied de vraag daarnaar overtreffen. Het wedervinden van het evenwicht tusschen deze twee in dezen zin, dat de productiemogelijkheden door de toegenomen vraag weer ten volle benut zullen kunnen worden, is onmisbare voorwaarde voor de vermindering der werkloosheid. Terwijl uiteraard ook binnenlandsche factoren hierbij een rol spelen, ligt de oplossing der moeilijkheden op dit gebied voor een zeer belangrijk deel op internationaal terrein.
Bij het zoeken naar een herstel van het evenwicht tusschen productie en consumptie zal hier en daar naar wijziging der productie moeten worden gestreefd. Vooral zal op een stimuleeren van de mogelijkheden tot opneming der voortgebrachte goederen het streven gericht moeten blijven.
De regeering heeft er reeds bij herhaling op gewezen, dat blijvend resultaat hier naar haar vaste overtuiging alleen valt te bereiken door een verder doorvoeren van de aanpassing der kosten en loonen van ons bedrijfsleven aan de gewijzigde omstandigheden.
De regeering meent ernstig te moeten waarschuwen tegen het streven om de consumptie te stimuleeren door op kunstmatige wijze koopkracht in het leven te roepen.
De overheid zal daarom bij het verleenen van credieten in de gevallen, waarin daarvoor, bij gebreke van de mogelijkheid om het benoodigde kapitaal van particulieren te verkrijgen, op haar een beroep wordt gedaan, met groote behoedzaamheid moeten te werk gaan.
Wil een lagere rentevoet, die voor het herstel van het economisch leven onmisbaar is, verwezenlijkt worden, dan dient echter in de eerste plaats elke twijfel aan het Staatscrediet buitengesloten te zijn.
Gelukkig kan worden verklaard, dat tot dusver het vertrouwen in de credietwaardigheid van den Staat ongeschokt is gebleven, en de Regeering rekent het zich tot een harer hoogste plichten er voor te waken, dat dit ook in de toekomst het geval zal blijven.
De loop der gebeurtenissen heeft de Regeering gesterkt in haar overtuiging, dat zij met haar politiek een weg heeft ingeslagen, welke, moge die naar te vooorzien was, tijd vorderen niettemin zal voeren tot zoodanige resultaten, dat de mededinging van Nederland op internationale markten mogelijk blijft.
Weliswaar kan Overheidssteun daarvoor voorshands nog niet altijd worden gemist, maar voor een belangrijk deel is de oorzaak daarvan gelegen in de nationaal georiënteerde economie, die er toe leidt eenerzijds den invoer te belemmeren, anderzijds goederen en diensten goedkooper aan het buitenland aan te bieden dan de binnenlandsche voortbrengingskosten rechtvaardigen.
Zoolang die ongezonde toestand, welken slechts internationale samenwerking schijnt te kunnen opheffen, blijft voortbestaan, zullen — al zal alle aandacht moeten worden gericht op het slaken van onnoodig knellende banden — Overheidsmaatregelen om den eigen handel en industrie steun te bieden op binnenlandsche zoowel als op buitenlandsche markten wel niet achterwege kunnen blijven.

De regeering heeft vol vertrouwen, dat bij een vastberaden voortgaan op den tot dusver gevolgden weg — onder aanvaarding eener harde werkelijkheid, die, zij is daarvoor allerminst blind, van ons volk groote offers vraagt, en met afwijzing van experimenten, die wel eenig oogenblikkelijk soulaas, doch geen werkelijke verbetering kunnen verschaffen — gunstige resultaten voor volks- en staatshuishouding niet kunnen uitblijven. Bij het dan geleidelijk intredend herstel zal het mogelijk blijken, bij een voortgezet voorzichtig financieel beleid, een verdere saneering van het budget te verkrijgen.
In vorige begrootingen zoowel als in de onderhavige zijn verschillende maatregelen verwerkt, die zoo spoedig zich daarvoor de gelegenheid voordoet, weder ongedaan zullen moeten worden gemaakt. Te denken valt hierbij aan de stopzetting van stortingen in verschillende fondsen, het verminderen van de reserveeringen voor de bedrijven, het overbrengen van uitgaven van den gewonen dienst naar den kapitaaldienst, het uitrekken van de aflossingstermijnen der staatsschuld en dergelijke.
Al deze maatregelen, welke hun rechtvaardiging uitsluitend hebben kunnen vinden in den uitzonderlijken financieelen toestand der laatste jaren, hebben de reserve-krachten, die een goede Staatsbegrooting behoort te bezitten, langzamerhand uitgeput. Het herstel daarvan zal een der eerste zaken zijn, die behooren te geschieden, zoodra de mogelijkheid daarvoor zal worden geboden.
Daarnaast mag niet uit het oog worden verloren, dat de belastingdruk, zoo van het Rijk als van de gemeenten gedurende de achter ons liggende jaren tot een ongekende hoogte is opgevoerd. Het is om deze reden, dat de minister gemeend heeft, ook al zou het bedrag van ƒ 2 millioen, dat daarmede zou kunnen worden verkregen, op zichzelf zeker een hoogst gewenschte versterking der middelen opleveren, voor het oogenblik te moeten afzien van de invoering eener reisbelasting, al zal uiteraard, indien de financieele omstandigheden zich in min gunstigen zin mochten gaan ontwikkelen, de mogelijkheid bestaan, dat hij op zijn voornemen tot heffing van een dergelijke belasting zal moeten terugkomen.

ALGEMEENE VERZAMELSTAAT DER RIJKSBEGROOTING VOOR HET DIENSTJAAR 1937.

Gewone Dienst (Titel A).

Omschrijving.	Geraamd voor 1937.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1936.
Uitgaven.		
Totalen der titels A van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
I. Huis der Koningin	ƒ 1.550.000	ƒ 1.550.000
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin	1.892.134	1.881.569
III. Buitenlandsche Zaken	3.612.963	3.429.219
IV. Justitie	25.832.993	26.048.816
V. Binnenlandsche Zaken	17.539.967	17.752.165
VI. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	142.264.486	150.686.565
VIIa. Nationale Schuld	143.152.260	147.045.211
VIIb. Financiën	55.291.207	58.806.832
VIII. Defensie	84.807.998	*) 87.615.426
IX. Waterstaat	41.324.248	50.345.650
X. Handel, Nijverh. en Scheepv.	13.915.127	12.353.940
XI. Landbouw en Visscherij ...	7.988.047	7.730.447
XII. Sociale Zaken	99.766.850	128.415.187
XIII. Koloniën	18.825.737	17.151.657
XIV. Onvoorziene Uitgaven	30.000	30.000
	ƒ 657.794.017	ƒ 710.842.684
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel A)	610.059.022	598.818.638
Nadeelig saldo	ƒ 47.734.995	ƒ 112.024.046

*) In dit bedrag is, evenals voor 1937 begrepen ƒ 3.570.000 wegens annuïteit aan het Defensiefonds verschuldigd, welk bedrag in 1936 in de oorspr. begrooting niet was uitgetrokken.

Kapitaaldienst (Titel B).

Omschrijving.	Geraamd voor 1937.	Toegestane uitgaven en geraamde Middelen voor 1936.
Uitgaven.		
Totalen der titels B van de hoofdstukken der begrooting van uitgaven.		
Hoofdstuk		
V. Binnenlandsche Zaken	ƒ 13.162.682	ƒ 13.182.500
VIIa. Nationale Schuld	11.000.000	6.780.000
VIIb. Financiën	93.256.706	61.156.034
VIII. Defensie	540.000	323.000
IX. Waterstaat	9.052.333	10.164.000
X. Handel, Nijverh. en Scheepv.	Memorie	
XI. Landbouw en Visscherij ...	200.000	320.000
XII. Sociale Zaken	1.355.000	——
	ƒ 128.566.721	ƒ 91.925.534
Middelen.		
Totaal v. d. ramingstaat (titel B)	20.082.000	23.744.470
Nadeelig saldo	ƒ 108.484.721	ƒ 68.181.064

Geheele Dienst.

Saldi.	Geraamd voor 1937.	Vastgestelde begr. 1936.
Nadeelig saldo titel A	ƒ 47.734.995	ƒ 112.024.046
Nadeelig saldo titel B	108.484.721	68.181.064
Nadeelig saldo Geheele Dienst ...	ƒ 156.219.716	ƒ 180.205.110

(Vor. ber. Overzicht 1961 C.)

A. **DE CONFERENTIE VAN VIJF. — Uitgesteld. —** Het is nu zeker, dat de conferentie van de vijf Locarno-mogendheden niet voor de maand November zal plaats vinden. Bij gelegenheid van een bezoek, dat de Duitsche zaakgelastigde te Londen, prins Bismarck, aan het Foreign Office bracht, heeft hij doen weten, dat van Duitsch standpunt bezien, de bijeenkomst op 19 October geen tijd overliet om behoorlijke voorbereidingen te treffen.
(Manchester Guardian) **(Vorig bericht 2447 C.)**

B. **NEDERLAND. — Begrooting 1936-'37. - Perscommentaren. —**

Het **Algemeen Handelsblad:** Wij hopen, dat mr. Oud zijn verwachtingen in vervulling zal zien gaan. Indien wij inderdaad op het keerpunt zijn ook voor de staatsfinanciën, dan zullen wij de regeering-Colijn niet dankbaar genoeg kunnen zijn, dat zij het juiste midden heeft weten te vinden tusschen bezuiniging en handhaving van de wenschelijke financieele verzorging van essentieele belangen. Al moet het ons van het hart, dat wij op het punt van defensie in dit opzicht niet gerust zijn. Ons volk heeft zware offers gebracht in den vorm van steeds stijgende belastingen, maar zijn veerkracht en financieele elasticiteit zijn zeer groot gebleken; onze landaard is over het algemeen zeer voorzichtig en conservatief in financieele zaken. Van dezen voorzichtigen aard hebben de staatsfinanciën sterk geprofiteerd; de reserves in ons volk hebben het mogelijk gemaakt extra-zware lasten te dragen. Het zal zaak zijn, nu die reserves zijn aangetast en in sommige opzichten uitgeput, weer op haar opbouw aan te sturen. De regeering is zich daarvan bewust. Zij zal nog meer moeten woekeren met het beschikbare, en daarmee in de eerste plaats moeten verzorgen — bij het handhaven van onszelf en het lenigen van uitersten nood — wat in het totale belang van land en volk het zwaarste weegt, ook wanneer daarvoor minder essentieele dingen tijdelijk moeten wijken.

De **Nieuwe Rotterd. Courant:** Alleen door een verdere besnoeiïng van kosten en lasten ook in overheidsdienst kunnen zoowel de opleving van het bedrijfsleven en de verbetering van de openbare financiën, als de distribueerende rechtvaardigheid beter worden gediend.
Met instemming hebben wij echter, behalve van den eisch der aanpassing, kennis genomen van de andere in de nota zonder reserves geuite gezonde denkbeelden betreffende de afwijzing van experimenten welke alleen eenig oogenblikkelijk soulaas opleveren. Ook van het stimuleeren van de consumptie door op kunstmatige wijze koopkracht in het leven te roepen verklaart de regeering zich een overtuigd tegenstander, terwijl zij alle aandacht zal wijden aan het slaken van onnoodig knellende banden.
Men mag het zeer waardeeren, dat dit alles zoo beslist werd neergeschreven, hoewel de minister van financiën zich niet zal hebben ontveinsd, dat in groepen op wier steun hij steeds prijs heeft gesteld, daaromtrent zoo geheel andere opvattingen heerschen.

De Maasbode: Economisch ziet de minister blijbaar eenig licht. Hij hoopt, dat op het stuk der inkomsten de stabiliteit nu is bereikt, maar rekent toch voor, dat stijging noodig is om de Staatsfinanciën in evenwicht te houden. Daarvoor is echter vereischt, dat onze goederen en diensten weer aanvaard worden, een eisch, welke de regeering pas in vervulling ziet gaan als de aanpassing bereikt is, al erkent zij, dat de oplossing van de moeilijkheden vooral op internationaal terrein ligt. In hoever wij de „aanpassing" bereikt hebben, laat de Nota helaas in het duister.
Zonder namen te noemen, gaat het blad voort, neemt de nota, misschien in te algemeene termen, stelling tegen de koopkrachttheorie. Ook merkt het blad op dat het feit, dat de credietwaardigheid van den staat ongeschokt is gebleven, groote offers van ons volk eischt en eischen blijft, om er tot besluit de aandacht op te vestigen, dat de staatsschuld een derde der geheele begrooting bedraagt.

De Telegraaf schrijft onder het hoofd „Vooruitgang" o.m.:
Het voornaamste feit is in onze oogen, dat het vertrouwen en voor alles het zelfvertrouwen van ons volk in vergelijking met September 1935 in sterke mate is hersteld. Een verbetering in de feitelijke situatie, die hand in hand gaat met een grooter vertrouwen in de toekomst, ziedaar ook de voornaamste indrukken, welke een beschouwing van de jongste Millioenennota achterlaat.
Nog zeer onlangs wezen wij op de gunstige stemming van de Nederlandsche staatsfondsen, welke vooral sterk tot uiting kwam bij een vergelijking met September van het vorige jaar. Men zal dan ook met den lof instemmen, welken de regeering voor zich opeischt, n.l. dat het vertrouwen in de credietwaardigheid van den Staat ongeschokt is gebleven.

De Standaard (a.r.) noemt de vermindering van de uitkeeringen aan de gemeenten uit het Werkloosheidssubsidiefonds en van den onderstand aan noodlijdende gemeenten twee onaangename verrassingen. Het blad vervolgt:
Het geraamde begrootingstekort, de gememoreerde feitelijke stijging van de uitgaven van deze beide verrassingen, zijn zeker wel geschikt, om ons bij vernieuwing, onder den indruk te brengen van de groote financieele moeilijkheden, waarmede het rijk en de gemeenten hebben te worstelen. Talrijke maatregelen tot financieel herstel zijn genomen. De meeste daarvan hebben fel verzet ontmoet. Het stond voor ons vast, dat zij geboden waren. De millioenennota bevat voor die noodzaak nogmaals het onomstootelijk bewijs. Niettegenstaande alle genomen maatregelen is het doel, dat daarmede werd beoogd, n.l. evenwicht in de publieke financiën, nog niet in het zicht. Wel mocht de regeering in de Troonrede zeggen: „De toestand der openbare geldmiddelen is nog altijd zorgelijk."
De Millioenennota heeft ons een zeker niet opwekkend beeld van den financieelen toestand gegeven. In de slotbeschouwingen van dit stuk klinkt echter ditmaal een eenigszins optimistische toon door.
Het blad hoopt, dat de werkelijkheid zal beantwoorden aan de verwachting, welke uit dit ietwat optimistische geluid spreekt. Het zou een zegen zijn.

De Nederlander (c.h.) schrijft onder het hoofd „Nog geen land in zicht", dat de financieele toestand somber blijft. Dit is de indruk, dien ook thans de lezing van de Millioenennota nalaat. Over de maatregelen met betrekking tot de gemeentefinanciën (Werkloosheidssubsidiefonds en onderstand noodlijdende gemeenten) zegt het blad, dat een en ander er kwaad schijnt uit te zien voor de gemeenten. De verstrekking van voorschotten tegen matige rente aan noodlijdende gemeenten acht het blad niet fraai. Zij beteekent, dat ook hier weer gewone uitgaven worden overgebracht naar den kapitaaldienst, ditmaal inzonderheid naar dien van de gemeenten.
Het is voorwaar geen wonder, dat de regeering aan het slot van haar Nota verklaart ten volle overtuigd te zijn, „dat de bestaande begrootingstoestand heel wat gebreken vertoont".
Over de verschuiving van een vijftal posten naar den kapitaaldienst oordeelt het blad als volgt:
Sommige van de vorenstaande maatregelen zijn, op zich zelf genomen, wel verdedigbaar. Maar waar gedurende de laatste jaren, door stopzetting van de stortingen in de verzekeringsfondsen en tal van andere maatregelen, reeds veel naar de toekomst moest worden verschoven, is het toch te betreuren, dat bij deze begrooting zich nu de noodzaak voordoet, als het ware de laatste „stille reserves" aan te spreken.

Het Volk noemt de Millioenennota ditmaal een curieus stuk. Voor zoover er op een enkel punt eenige verlichting voor 's rijks schatkist voorgespiegeld wordt, geschiedt dit nog door een rijkstekort op de nog veel zwaarder gedrukte gemeenten af te schuiven. Een verderfelijke en volstrekt ongeoorloofde methode, daarbij ten eenenmale in strijd met de herhaalde regeeringsverzekering, dat financiën van rijk en gemeenten één zijn voor 's lands economischen toestand.

(Vorig bericht blz. 2451 C.)

C. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Italianen hervatten de operaties. —**
De diplomatieke redacteur van het agentschap Stefani meldt, dat een uit Addis Abeba vertrokken gemotoriseerde colonne, o.a. bestaande uit inboorlingen onder bevel van Ras Hailoe, in het plaatsje Anbo, op ongeveer 90 K.M. ten westen van Addis Abeba is aangekomen. Hiermede zijn de politie-operaties hervat, na eenigen tijd onderbroken te zijn geweest als gevolg van de tropische regens, waarvan het einde in de laatste helft van September verwacht kan worden. De expeditie, waaraan nog meer troepen zullen deelnemen, zal verder naar het westen trekken en Italiaansche garnizoens vestigen te Gore, Ganbela en in het merengebied.
De Stampa van 12 Sept. geeft een lijst van 100 gesneuvelden en 300 gewonden politietroepen tusschen 1—31 Aug. '36. (Stefani - La Stampa)

(Vorig bericht Abessynië 2399 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Kina-restrictie. —**
In het thans verschenen rapport van de studiecommissie voor het kina-vraagstuk, adviseert de studiecommissie tot verlenging van de kina-overeenkomst en van de restrictie met minstens tien jaar, ten einde tot saneering te geraken. Verder beveelt de commissie aan de invoering van standaardproducties, handhaving van de bestaande verkooporganisaties en instandhouding van het regeeringscommissariaat.
Het systeem van „single seller" wordt ontraden.
Verder kan nog worden gemeld, dat de commissie voorstelt de invoering van onveranderlijke standaardproducties, gebaseerd op het gemiddeld productievermogen per H.A. gedurende 1932—'36.

(Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht Kina 2155 C.; Restrictie 1093 C.)

18 SEPTEMBER 1936

A. Bestuursoverdracht. —

Had de overdracht der landvoogdij vroeger in den Raad van Indië plaats, sedert de instelling van den Volksraad is de Indische Volksvertegenwoordiging daarvoor aangewezen. Daarin ligt een symbool van de veranderde tijden en de veranderde staatsrechtelijke positie van dit deel van het Rijk.

Al viert men ter eere van den nieuwen bewindsman geen feest als in de dagen der Compagnie, de ontvangst van den nieuwen man in Indië en de plechtigheid van de overdracht zelf hebben toch een luisterrijk en indrukwekkend karakter behouden en demonstreeren telkens weer de hooge plaats, die de vertegenwoordiger van onze Koningin als zoodanig in Indië inneemt.

In een buitengewone zitting van den Volksraad heeft op 15 Sept. '36 de gouverneur-generaal, Jhr. mr. De Jonge, zijn ambt overgedragen aan zijn opvolger, Jhr. Tjarda van Starkenborch Stachouwer.

Ik kan verklaren, zei Jhr. De Jonge, dat ik van hier ga met groote dankbaarheid in het hart voor het feit, dat ik vijf jaren lang werk heb mogen doen, dat zoo veelomvattend, zoo veelzijdig en zoo belangwekkend was, dat persoonlijke offers volkomen gecompenseerd werden en persoonlijk ongemak niet telde. Dankbaar ben ik voorts voor den steun, dien ik ondervonden heb.

Nadat Jhr. De Jonge op treffende wijze de medewerking had geschetst, die hij heeft ondervonden en daarvoor zijn dank had uitgesproken, wendde hij zich tot zijn opvolger. Hij wees er op, dat zijn taak zwaar zal zijn. De moeilijkheden voor Indië zijn nog niet voorbij. Maar terecht laat ge u daardoor niet afschrikken, ge zijt gereed voor den strijd en bezit den oprechten wil dien tot een goed einde te brengen, riep hij uit. Dat ge daartoe de kracht, bekwaamheid en tact zult hebben, vertrouwt Indië op goede gronden, het roept zijn nieuwen landvoogd dan ook een hartelijk welkom toe. Persoonlijk moge ik daaraan de bede toevoegen, dat God u in uw werk moge leiden en steunen en dat Hij u de wijsheid geve, welke gij zult behoeven.

Met die bede draag ik thans het bestuur van Nederl.-Indië aan u over.

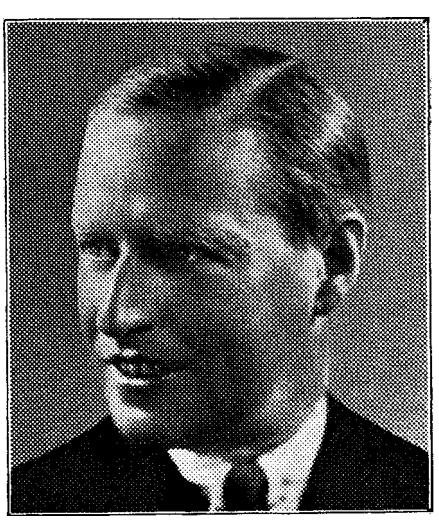

Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer.

Jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer aanvaardde hierop zijn ambt met het uitspreken van een rede, waarin hij dank bracht aan de Koningin en haar raadgevers voor zijn benoeming en tevens in waardeerende bewoordingen mededeeling deed van de benoeming van den scheidenden landvoogd tot drager van het grootkruis in de Orde van Oranje Nassau. Evenals Jhr. De Jonge dit gedaan had, gewaagde ook Jhr. Tjarda met blijdschap van de verloving van Prinses Juliana.

Zich wendend tot Jhr. De Jonge wees spr. er op, dat op het veld van werkzaamheid, dat hij thans verlaten gaat, de indrukken zichtbaar zullen blijven van de stappen door zijn voet gezet. Vele stemmen zullen nog opgaan om van uw bewind te spreken: zij zullen gewagen van wat het gebracht of niet gebracht, bevorderd of voorkomen heeft, vervolgde Jhr. Van Starkenborgh. Bevoegden en onbevoegden zullen oordeelen over uw bestuursbeleid, gelijk over elke openbare zaak geoordeeld wordt.

Inmiddels hebt gij reeds ervaren, dat dit vijftal dadenrijke levensjaren u eerbied en waardeering in breede kringen bracht. Wanneer de „Sibajak" wegvaart en de kust van Java voor uw oog vervaagt, moge gij bij den terugblik de voldoening smaken, die in het bewustzijn van hooge plichtsbetrachting gelegen is.

Voor de eerste maal zet ik voet aan wal in deze gewesten, rechtstreeksche bemoeiing met de zaken van Nederl.-Indië had ik te voren nooit, ik sta vreemd tot de taak, die mij is gesteld. Het zou lichtvaardig zijn een uitspraak te doen, waar onvoldoende kennis der verhouding aanwezig is.

Zoolang de crisis op de zwaarbeproefde welvaart drukken blijft, zal de onafwijsbare eisch van handhaving en bevestiging van het ten koste van bewonderenswaardige inspanning verkregen financieele evenwicht helaas tot een spaarzaam gebruik der landsmiddelen dwingen. Intusschen zal al datgene, wat — geldelijk verantwoord — tot verheffing van het geestelijk en stoffelijk welzijn doeltreffend blijken moge, van mijn warme, daadwerkelijke belangstelling verzekerd zijn.

NEDERL. OOST-INDIË

Mogen eindelijk tijden van herademing komen, waarin nieuwe welvaart de zorg verdrijven en een wijder vergezicht zich openen kan.

De aanpassing aan een lager economisch peil, welke met kracht en kloekheid is doorgezet, heeft deze landen er toe voorbereid om aanstonds ruimer en meer profijtelijk aandeel te nemen in het wereldruilverkeer, indien dit eenmaal vrijer banen volgen mag.

De vrijheid van meeningsuiting waardeer ik als een kostbaar goed. Toch erken ik, dat de behartiging der belangen van land en volk onontkoombaar voert tot den plicht te onderscheiden tusschen woorden en gedragingen, die toelaatbaar of niet toelaatbaar zijn. Gelijk mijn voorgangers, zal ook ik met gestrenheid handelen jegens hen, die door de aantasting van gezag en orde voor de gemeenschap schadelijk zijn.

De gewichtige rol, mijnheer de voorzitter, die in het Nederl.-Indische staatsbestel aan uwen raad is toebedeeld, vordert een gestadige gedachtenwisseling tusschen hem en de landsregeering. Zoolang mogelijk dienen zij gelijke paden te betreden en bij een aanvankelijk verschil van inzicht den weg naar overeenstemming te zoeken. Tot een ernstig gemeenschappelijk pogen in dien zin zult gij mij telkens bereidvaardig vinden.

Met deze woorden en met den wensch, dat een heilzaam gevolg voor deze gewesten het loon van mijn arbeid zij, aanvaard ik het ambt van Gouverneur-Generaal van Nederl.-Indië.

De laatste regeeringsdaad van den aftredenden gouverneur-generaal, jhr. De Jonge, was de teekening van het gouvernementsbesluit ter openbaarmaking van de door H. M. de Koningin aan den benoemden gouverneur-generaal, jhr. Tjarda van Starkenborgh Stachouwer, verleende open brieven.

De eerste regeeringsdaad van den nieuwen gouverneur-generaal was de uitgifte van een proclamatie inzake de aanvaarding van de landvoogdelijke waardigheid. (Aneta)

(Ver. ber. Jhr. Mr. B. C. de Jonge 2343 B.; Jhr. Mr. A. W. L. Tjarda v. Starkenborgh Stachouwer 2388 E.)

A. **ZWITSERLAND. — Het geval Berthold Jacob. - Vonnis van dr. Hans Wesemann bevestigd. —**
Hans Wesemann, die den emigrant Berthold Jacob ontvoerde en die op 7 Mei 1936 door het gerechtshof te Bazel tot drie jaar tuchthuis veroordeeld is, had tegen het vonnis appèl aangeteekend, hetwelk dezer dagen door den Raad van Beroep te Bazel werd behandeld.
Het eerste deel van het vonnis werd door dezen raad in zijn geheel bevestigd, en Wesemann werd tot de kosten van het geding veroordeeld.

De verdediger van den verdachte vroeg om een vermindering van de straf, daar hij deze te zwaar vond. Als Wesemann weer tot tuchthuis veroordeeld zou worden, dan zou voor hem na zijn ontslag uit de gevangenis emigratie naar Venezuela onmogelijk zijn.
Wesemann probeerde zijn daad te verklaren, door te zeggen, dat hij uit nationale gevoelens heeft gehandeld. Jacob was nooit zijn vriend geweest. Hij had Duitschland erg benadeeld.
Interessant is, dat de officier van Justitie, welke reeds in eerste instantie een straf van slechts twee jaar geëischt had, ook ditmaal het gerecht vroeg om een mildere straf en wel om drie jaar gevangenisstraf in plaats van tuchthuis. Eerst door de bekentenis van Wesemann was het mogelijk geweest, dat Jacob weer naar Zwitserland werd teruggestuurd. Wesemann heeft zijn toestand door deze bekentenis niet verlicht, doch integendeel verzwaard. Daarom was een mildere straf op haar plaats. De bevestiging van het eerste vonnis is in Zwitserland gunstig ontvangen. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht 2291 B.)

B. **OOSTENRIJK. — Majoor Fey en de burgerwacht.**
De loco-burgemeester van Weenen, Lahr, heeft op 14 Sept. '36 de burgerwacht van Weenen bijeengeroepen. Deze heeft een resolutie aangenomen, waarbij majoor Fey, die bijna een jaar geleden door prins Starhemberg uit zijn functie was ontzet, wederom commandant der afdeeling Weenen van de burgerwacht wordt.
Majoor Fey heeft er in toegestemd dit commando weer op zich te nemen. (Reichspost) **(2055 G.)**

C. **DUITSCHLAND. — Het partijcongres te Neurenberg - Perscommentaren. —**
ENGELAND. — De **Daily Herald** schrijft naar aanleiding van de door Hitler uitgesproken redevoering: „Indien Hitler ernstig gelooft, dat Duitschland het slachtoffer is van ernstige economische inferioriteit, is de eenig mogelijke houding niet te schreeuwen, maar deel te nemen aan de onderhandelingen in den loop waarvan men, zooals de Locarno-mogendheden herhaalde malen hebben aangeboden, vrijelijk de geheele internationale economische situatie zal bestudeeren."
De **Times** schrijft: „In 1914 deed Duitschland een beroep op de wapenen en als gevolg daarvan verloor het zijn koloniën.
De Britsche regeering hoopt, dat de kwestie der verdeeling van koloniale grondstoffen in de volgende Volkenbondsvergadering zal worden besproken. Misschien zal het mandaatsysteem eens kunnen worden uitgebreid. Men zal binnen het kader van een algemeene politieke regeling de zaak moeten bestudeeren. Duitschland zal dan moeten afzien van den oorlog als instrument van zijn politiek.
Duitschland nu de concessies doen, zou slechts ten gevolge hebben, dat het morgen belangrijker eischen zou stellen."
FRANKRIJK. — In de **Echo de Paris** merkt Pertinax op: „Hitler neemt tegen Moskou de allures aan van verdediger van de beschaving en aanvoerder van de kruistocht tegen het bolsjewisme. Is hij hierin te goeder trouw? Gelooft hij werkelijk aan dit eene verschrikkelijke gevaar dat dreigender is dan alle andere? Of heeft hij zijn kruistocht slechts ondernomen om de doeleinden van het pan-germanisme te bereiken en een coalitie te breken die in staat is ze te beletten? Tot Juli 1934 heeft Hitler zich bij iedere gelegenheid voor eerlijke „Samenwerking met de mannen van Moskou" verklaard. In deze periode polemiseert hij niet met de Sovjets, maar na 12 Juli is de band van Rapallo plotseling verbroken. In hartstochtelijke woorden vertelt Hitler nu te Neurenberg dat het door Frankrijk voorgestelde oostelijk verdrag van veiligheid door Moskou is goedgekeurd. Er is dus in Hitler's politiek niets dan opportunisme en begeerte naar verovering."
In de **Excelsior** schrijft Marcel Pays: „Hitler zou niet anders spreken als hij de hartstochten wilde opzweepen tegen de Joden en de z.g. tegenstanders van Duitschland om hen met één slag te verdeelen, te verzwakken en zoo mogelijk te vernietigen. Men zou geneigd zijn te gelooven dat het Rijk van Hitler den brand die Spanje verteert tot geheel Europa wil laten overslaan. Als de westelijke democratiën elkaar eigenhandig zouden verscheuren, zou Duitschland een schoone gelegenheid hebben om met de minste kosten en verspilling van tijd een antibolsjewistischen kruistocht te ondernemen die het de hegemonie in Europa zou verschaffen.
In **L'Oeuvre** schrijft mevrouw Tabouis: Duizenden Franschen hebben van dit congres een sterken indruk van ongerustheid voor de allernaaste toekomst meegebracht. Als Duitschland zijn bewapening moet beperken zou de economische opleving onmiddellijk stop gezet zijn. Dit was de reden dat van zekere Fransche zijde, tijdens het bezoek van Schacht aan Parijs, voorzichtig geïnformeerd is of Frankrijk en Engeland er toe zouden kunnen komen Duitschland nieuwe economische faciliteiten te verschaffen: of zij b.v. te Genève zich ervoor zouden willen spannen aan Duitschland nieuwe koloniale exploitatie te verschaffen. En of in dit geval het Duitsche rijk bereid zou zijn, zijn huidige voor de wapening bestemde activiteit te wijzigen. Naar verluidt hebben zij die deze inlichtingen trachtten in te winnen, niet veel hoop kunnen putten uit de gedachtenwisseling met de Duitsche bezoekers.

RUSLAND. — De **Prawda** schrijft, dat de Sovjet-vijandige orgie van het congres te Neurenberg juist de tegenovergestelde resultaten bereikt heeft van die welke de Duitsche fascisten hadden beoogd. De redevoeringen van Hitler en Goebbels hebben definitief aan de oorlogszuchtige bedoelingen van het Duitsche fascisme de schaal van vreedzame verzekeringen ontrukt. Het fascistische Duitschland heeft zich voor de heele wereld blootgesteld als aanvaller en oorlogsstichter.
In verband met de ophanden bijeenkomst van de Locarno-mogendheden schrijft de Prawda, dat Duitschland alles doet om deze te laten mislukken en zich de vrijheid voor te behouden van de vorming van het blok van Centraal-Europa, dat het op het oogenblik organiseert en waarin het de overheerschende positie inneemt.

VER. STATEN. — Naar uit Washington wordt gemeld wijden de meeste Amerikaansche bladen groote aandacht aan de rede die Hitler te Neurenberg heeft gehouden. Alle bladen veroordeelen de felle aanvallen van den Führer tegen Sovjet-Rusland en de **Washington Post** merkt op: „Er zijn in de betrekkingen tusschen twee regeeringen in tijd van vrede nooit gestes geweest, die te vergelijken zijn met de wijze, waarop Hitler het herstel van Duitschland's voorspoed vastknoopt aan de annexatie van Russisch grondgebied."
Ondanks den wensch om neutraal te blijven reageert de openbare meening in de Ver. Staten tegen de houding van Duitschland. **(Vorig bericht blz. 2448 A.)**

D. **FRANKRIJK. — Bagno in Cayenne wordt geleidelijk opgeheven. —**
Het bagno, de misdadigerskolonie in Fransch-Guyana (Cayenne), gaat zijn einde tegemoet. Op de departementen van Koloniën en Justitie wordt een wetsontwerp voorbereid, om de deportatie door andere straffen te vervangen en het bagno in Guyana geleidelijk op te heffen. (Le Temps)

E. **CHINA. — Het incident van Pakhoi. - Japansche penetratie. —**
Een sterk Japansch eskader is in de Chineesche wateren geconcentreerd bij Hasinan-eiland, 170 mijl van Pakhoi, waar een Japansch onderdaan door Chineezen werd vermoord.
De Chineesche autoriteiten weigeren een onderzoek door de Japanners te laten instellen en verboden de landing van Japansche troepen.
Men verwacht ernstige incidenten en voorwaartsche verschuiving der Japansche troepen op Chineesch gebied. (Sin Pau-Agency) **(Vorig bericht 2322 C.)**

19 SEPTEMBER 1936

F. **FRANKRIJK. — Verdrag met Syrië. —**
De sinds eenige weken te Parijs gevoerde Fransch-Syrische onderhandelingen zijn met succes bekroond. Er is een verdrag opgesteld, dat op 9 Sept. '36 plechtig onderteekend werd.

Het verdrag regelt alle vraagstukken betreffende den nieuwen status van Syrië en de betrekkingen tusschen Frankrijk en Syrië. Het voorziet in een overgangstijdperk van drie jaar, gedurende hetwelk geleidelijk de noodige aanpassingsmaatregelen zullen worden genomen, waarna ten slotte Syrië tot den Volkenbond zal worden toegelaten.
Voorts zal gedurende dit overgangstijdperk de eenheid van Syrië tot stand gebracht worden door de toevoeging aan genoemd land van de gebieden der Allawieten en van de streek van den Djebel Druse. De omvang der Fransche strijdkrachten zal geleidelijk verminderd worden en hun verdeeling over het land in overeenstemming worden gebracht met het nieuwe Fransch-Syrische verdrag.
Ten slotte voorziet het verdrag in een reorganisatie van rechtspraak en bestuurswezen ten opzichte van in Syrië gevestigde Fransche onderdanen en van de eigendommen dezer personen. (L'Intransigeant) **(Vorig bericht 1057 E.)**

G. **GRIEKENLAND. — Oud-president Zaimis overleden. —**
Zaimis, de vroegere president van Griekenland, die eenigen tijd om gezondheidsredenen op den Semmering (Oostenrijk) heeft vertoefd, is op 16 Sept. '36 in een ziekenhuis te Weenen overleden.
Alexander Zaimis werd in 1855 geboren. Hij studeer-

de aan de universiteiten van Athene, Leipzig, Berlijn en Heidelberg. In 1885 werd hij afgevaardigde. In 1890 kwam hij als minister van Justitie in de regeering. In 1895 werd hij Kamerpresident, in 1897 minister-president en minister van Buitenlandsche Zaken. In 1914 werd hij benoemd tot gouverneur van de nationale bank.
In de in 1916 en 1926 gevormde coalitie-regeeringen was hij minister-president.
In 1929 werd hij tot senaatspresident gekozen en kort daarop tot president der republiek, welke functie hij heeft bekleed tot het vorig jaar. (Proia)
(Vor. ber. Zaimis 1718 C.)

A. **NEDERLAND. — Verloving van prinses Juliana. - Grootsche hulde te Den Haag en Amsterdam. —**
Op 12 September '36 werd prinses Juliana en prins Bernhard te Den Haag een grootsche hulde gebracht. Op 17 September werd het Koninklijke verloofde paar te Amsterdam met onbeschrijfelijk enthousiasme ingehaald. Duizenden defileerden langs de Koningsloge in het stadion.
H. M. de Koningin, prinses Armgard en prins Aschwin, moeder en broeder van prins Bernhard waren aanwezig. (A. N. P.)
(Vor. ber. Prinses Juliana 2444 A.; Prins Bernhard 2445 A.)

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Interpellatie-Kupers inzake wijzigingen der steunverleening niet toegestaan. —**
In de zitting der Tweede Kamer van 17 Sept. '36 kwam aan de orde het verzoek van den heer Kupers om verlof tot het richten van vragen aan den minister van Sociale Zaken naar aanleiding van de wijzigingen, welke zijn aangebracht in de steunverleening aan werklooze arbeiders.
De Voorzitter stelde voor, het gevraagde verlof te verleenen.
De heer De Geer (c.h.) kon zich hier niet mede vereenigen, nu de Eerste Kamer dit onderwerp pas enkele dagen geleden uitvoerig heeft behandeld. De regeering kan moeilijk nu reeds nadere informaties inwinnen. Zij zal ook niet op haar standpunt kunnen terugkomen. Wil men de regeering ter verantwoording roepen, dan kan binnenkort bij de begrooting dit onderwerp worden behandeld. Meermalen is in September een interpellatie geweigerd wegens de a.s. begrooting. Spreker stelt voor, de interpellatie thans niet te houden.
Het voorstel van den heer De Geer werd aangenomen met 49 tegen 27 stemmen (tegen de soc.-dem., de communisten en de heeren Van Houten (chr.-dem.), Cohen (vrijz.-dem.), Arts (kath. dem.), benevens de voorzitter). De interpellatie is dus niet toegestaan.
(Het Vaderland) **(V. b. 2449 E.; Tw. Kamer 2447 G.)**

C. **FRANKRIJK. — Radio-rede van premier Blum. - Indirect antwoord op Hitler's redevoeringen te Neurenberg. —**
In een radio-rede heeft de minister-president Blum op 17 Sept. '36 o.a. verklaard:
„In overgroote meerderheid blijft het Fransche volk gehecht aan de herinnering en de traditie der Fransche Revolutie. Frankrijk gelooft in politieke vrijheid, burgerlijke gelijkheid en menschelijke broederschap. Tot de rechten der vrijheid rekent het in de eerste plaats de vrijheid van gedachten en van geweten. Zonder burgerlijke gelijkheid, welke de Fransche Revolutie verkondigde, zouden de autoritaire staten in Europa thans geen mannen aan het hoofd hebben, die zijn voortgekomen uit de volksklasse en die juist uit dezen oorsprong hun verdiensten en trots putten. De geschiedenis van de laatste eeuw heeft bewezen, dat het democratische regime ten minste evenveel stabiliteit heeft geboden als de regeeringssystemen, die berusten op de almacht van één man. Frankrijk wil geen enkelen anderen staat de regeeringsbeginselen opleggen, die het als de verstandigste en rechtvaardigste beschouwt, het eerbiedigt de souvereiniteit van andere staten zooals het zijn eigen souvereiniteit meent te kunnen verdedigen. Frankrijk wil in vrede leven met alle volken, onverschillig hoe hun binnenlandsch bestuur geregeld is." (Le Temps - Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. Blum 2443 D.)**

20 SEPTEMBER 1936

D. **POOLONDERZOEK. — „Pourquoi Pas?" vergaan. - Dr. Charcot verongelukt. —**
Het vermaarde Fransche ontdekkingsschip „Pourquoi Pas?" is tijdens een hevigen storm in de Borgafjord aan de Westkust van IJsland vergaan.
Van de omstreeks 30 opvarenden heeft vermoedelijk slechts één lid der bemanning er het leven afgebracht. Op de IJslandsche kust zijn reeds 30 lijken aangespoeld, waaronder dat van dr. Charcot, den leider der expeditie.
De „Pourquoi Pas?" was op 22 Juni uit de Bretonsche haven St. Servan vertrokken, met de bedoeling zich via Zweden naar IJsland te begeven, vanwaar dan koers naar Groenland zou worden gezet. In Zweden werden de Zweedsche onderzoekers aan boord genomen, die aan de expeditie van dr. Charcot zouden deelnemen. Voorts lag het in de bedoeling, in de Scoreby Sund op Groenland de leden van een Fransche expeditie aan boord te nemen, die sinds 1935 op Groenland heeft vertoefd en met de „Pourquoi Pas?" naar haar vaderland wilde terugkeeren.
Naar dr. Charcot voor zijn vertrek uit Frankrijk had verklaard, zou dit de laatste reis zijn, die hij naar Groenland, waarheen hij reeds herhaaldelijk ontdekkingsreizen had gemaakt, zou ondernemen.
Gezagvoerder van de „Pourquoi Pas?" was kapitein Leconninat.

Charcot. — Omtrent den verongelukten Franschen Poolreiziger, Jean Baptiste Charcot, die een prachtigen staat van dienst heeft als ontdekkingsreiziger, verzamelaar en oceanograaf, kan nog het volgende worden medegedeeld:
Charcot werd in 1867 geboren te Neuilly bij Parijs. Hij was een zoon van den beroemden prof. J. M. Charcot en studeerde in de medicijnen. Na zijn examens te hebben gedaan, was hij een tijd lang werkzaam als assistent in Parijsche ziekenhuizen. In 1890 werd hij verbonden aan het instituut-Pasteur te Parijs en in 1896 werd hij benoemd tot hoogleeraar aan de medische faculteit te Parijs en tot eerste geneesheer aan de universiteitskliniek. Hij toonde echter een bijzondere belangstelling voor het Pool-onderzoek en in 1904-'05 maakte hij de Zuidpoolreis mee van het schip France, bij welke gelegenheid de Palmerarchipel werd bereikt. Drie jaar later trad hij op als leider van een zeer belangrijke Zuidpool-expeditie met zijn schip de „Pourquoi Pas?", welke expeditie drie jaar heeft geduurd en waarbij geëxploreerd werd aan de Westkust van Grahamland, terwijl tevens zeer belangrijke biologische en fossielenverzamelingen werden aangelegd en naar het vaderland meegenomen.
Op deze reis bereikte Charcot een Zuidelijker breedte dan ooit door een schip in de Zuidpoolwateren was bereikt. Ook ontdekte hij een nieuwe kust naar hem Charcotland genoemd.
De kaarten van de Westkust van Graham-archipel zijn door de opnemingen van Charcot zoowel verbeterd als uitgebreid. In Juni 1910 in Frankrijk teruggekeerd, werd Charcot spoedig benoemd tot directeur van het laboratorium voor zee-onderzoek. In die functie is hij tot zijn dood werkzaam gebleven.
In 1926 ging Charcot er met de „Pourquoi Pas?" opnieuw op uit en ook ditmaal had de reis een goeden afloop. Zij was bekostigd door de Fransche academie van wetenschappen en had de verkenning en bestudeering ten doel van de Groenlandsche wateren en de geologische gesteldheid van Groenland. Dat was een reis aan de Oostkust van het groote eiland. Charcot zou het hierbij niet laten, en in 1928 gaat hij opnieuw naar het Noorden, om nasporingen te doen naar en zoo mogelijk het leven te redden van Amundsen en diens makkers op hun tocht in het vliegtuig van den Franschman Guilbaud, dat vertrokken was ter redding van Nobile en de zijnen, doch welk vliegtuig met allen, die er zich in bevonden, op nooit verklaarde wijze is verongelukt.
Sindsdien is de belangstelling voor het Poolonderzoek bij Charcot niet verzwakt. Hij is nog tal van malen naar het Noorden geweest — soms voor betrekkelijk korte reizen — en hij heeft behalve medische werken, ook heel wat boeken en artikelen over het Poolonderzoek doen verschijnen. (Le Journal)
(V. b. Poolonderz. 2139 B.; Scheepsrampen 2169 C.)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Worosjilof's antwoord aan Hitler. —**
In een te Kief, de hoofdstad van de Oekraïne, gehouden rede, verklaarde de Russische volkscommissaris van Oorlog, Worosjilof, dat „er wel is waar lieden aan de andere zijde der grens leven, die droo-

men nogmaals Russisch grondgebied te betreden, doch dat hun dit niet zal gelukken." De regeering der Sovjet-Unie, vervolgde spreker, heeft herhaaldelijk verklaard, dat Rusland den vrede wil, en bereid is zijn geheele leger, waarop het zoo trotsch is, af te danken, indien de kapitalistische landen het voorstel tot algeheele ontwapening aanvaarden. Op dit voorstel zullen zij evenwel niet ingaan.
Mocht echter iemand trachten ons aan te vallen en ons dwingen naar de wapens te grijpen, zeide Worosjilof, welnu, dan zijn wij bereid oorlog te voeren. Ik kan aan alle arbeiders der Oekraïne de verzekering geven, dat het Roode leger volkomen bereid zal zijn, den vijand het hoofd te bieden, wanneer hij zijn verstand zou verliezen en Rusland mocht aanvallen. Herhaaldelijk heb ik reeds verklaard en ik wil deze verklaring hier nogmaals herhalen, dat wij bezield zijn door den vasten wil, dat als een vijand de Oekraïne, Wit-Rusland of een ander deel der Sovjet-Unie zou aanvallen, wij hem niet slechts niet in ons land zullen dulden, doch hem in zijn eigen land zullen verslaan, besloot de volkscommissaris. (Prawda)
(Vor. ber. Hitler's Rede 2448 A.)

A. **OSSIP GABRILOWITSJ OVERLEDEN. —**
De bekende pianist en dirigent Ossip Gabrilowitsj is, naar uit New York wordt gemeld, 58 jaar oud, overleden.
Gabrilowitsj werd geboren 7 Febr. 1878 te Leningrad (toen St. Petersburg), studeerde aldaar aan het Conservatorium onder leiding van Anton Rubinstein en behaalde in 1894 den Rubinstein-prijs. Daarna zette hij zijn studies voort te Weenen bij Lesjetitski (piano) en Navratil (compositie) en begon in 1896 zijn loopbaan, die hem door geheel Europa en ook naar Amerika voerde. Van 1910 tot 1914 was hij werkzaam te München en debuteerde daar tevens als dirigent. In 1918 stichtte hij te Detroit het „Detroit Symphonie Orchestra", waarvan hij tevens den leider was; verder was hij ook naast Stokofski dirigent van het orkest te Philadelphia.
Ook in ons land was Gabrilowitsj een geziene figuur en trad hij hier dan ook vrij geregeld op.
(New York Herald Tribune)

B. **ENGELAND. — Aanslag op Koning Edward VIII. - Dader veroordeeld. —**
George Andrew MacMahon, die op 16 Juli '36 een incident veroorzaakte in het Hyde Park te Londen door met een revolver in de hand op koning Edward VIII toe te loopen, is tot een jaar dwangarbeid veroordeeld. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. 2383 B.; Koning Edward VIII 2443 C.)

C. **Z. EXC. MR. J. A. N. PATIJN. — Benoeming afgekomen. —**
In de Staatscourant is thans officieel mededeeling gedaan van de benoeming van Z. Exc. Mr. J. A. N. Patijn, tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Brussel. (Staatscourant) **(2392 D.)**

21 SEPTEMBER 1936

D. **LUCHTVAART. — Oceaanvlueht Merrill en Richman. —**
De Amerikanen Merrill en Richman, die van Amerika naar Engeland vlogen, hebben ook de retourvlucht volbracht. Zij moesten echter op New-Foundland een noodlanding maken, waarbij zij licht gewond werden en hun toestel zwaar beschadigd.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2440 B.)**

E. **FRANKRIJK. — Textielconflict te Rijssel. - Overeenstemming. —**
In het textielconflict te Rijssel, dat 100.000 man omvatte, is, dank zij de bemiddelingspogingen van minister-president Blum, overeenstemming bereikt. Nog slechts eenige detailpunten moeten geregeld worden.
Daar de partijen niet tot overeenstemming konden komen ten aanzien van het vraagstuk der arbeidersgedelegeerden, heeft de regeering voorstellen gedaan betreffende verhooging der loonen.
Het accoord houdt onder meer in, dat een loonsverhooging van 10% wordt toegestaan. De arbeidersdelegatie heeft er in toegestemd, dat de fabrieksgedelegeerden door beroepsinstanties worden benoemd. (Le Journal) **(V. b. Stakingen 2368 E.)**

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: A. T. Gruelich — „Schicksalfaden über den Atlantik". (Holle & Co. Verlag, Berlin)
Oswald Richter — „Der Meister Schwimmer". (Das Bergland Buch, Salzburg) **(Vor. ber. 2447 D.)**
Engelsch: Elizabeth Cambridge — „The Two Doctors". (Cape)
Sir Harry Luke — „The making of modern Turkey". (Macmillan) **(Vor. ber. 2447 D.)**
Fransch: Enno van Gelder — „Histoire des Pays-Bas". (Armand Colin)
Paul Morand — „La route des Indes". (Plon)
(Vor. ber. 2447 D.)
Italiaansch: Giovanni di Jasio — „C'era una Volta". (Casa editrice „Quaderni di poesia", Milano)
(Vor. ber. 2439 C.)
Nederlandsch: D. Hannema en A. van Schendel Jr. — „Noord- en Zuidnederlandsche Kunst der XVIIde Eeuw". (Bigot & v. Rossum)
J. J. Slauerhoff — „Een eerlijk Zeemansgraf" (poësie). (Nygh & v. Ditmar) **(Vor. ber. 2447 D.)**
Russisch: A. Blok — „O Literatoere". (A. Blok over de literatuur.) (Staatsuitgeverij, Moskou) **(2447 D.)**
Spaansch: José Maria Salaverria — „Salón de té, Escenas de la vida moderna madrileña". (Editores Reunidos, Madrid 1936) **(Vor. ber. 2424 A.)**
Vlaamsch: Eric Aduled — „Het ivoren vrouwtje". (Uitgeverij Mercurius, Antwerpen) **(V. b. 2399 D.)**
(Red. K. H. A.)

G. **DR. KARL BURESCH OVERLEDEN. —**
De vroegere Oostenrijksche Bondskanselier, dr. Karl Buresch, is op 17 Sept. '36 na een korte ziekte onverwacht overleden. Van Juni 1931 tot Mei 1932 was hij Bondskanselier. (A. N. P.)

H. **KLEINE ENTENTE. — Conferentie. —**
De ministers van Buitenlandsche Zaken der Kleine Entente hebben dezer dagen te Bratislava een conferentie gehouden om den huidigen politieken toestand onder oogen te zien. In de groote lijnen der gemeenschappelijke politiek zal geen wijziging komen. Een der belangrijkste elementen hiervan blijft de Volkenbond. Merkbaar reageerend op de Duitsche aspiraties was de verzekering, dat een veiligheidssysteem niet tot het Westen beperkt kon blijven.
In het uitgegeven communiqué wordt o.m. verklaard, dat de Kleine Entente het betreurt, dat haar betrekkingen met Oostenrijk te lijden hebben gehad van het feit, dat in dat land de bepalingen van het verdrag van Saint-Germain zijn overtreden. De drie staten zijn het eens geworden over de houding, die moet worden aangenomen, indien dergelijke verdragsschendingen opnieuw zouden voorkomen.
Verder wordt gezegd, dat de ministers bijzondere aandacht hebben gewijd aan de uitbreiding der economische betrekkingen. (Prager Presse)
(Vor. ber. Conferentie Kl. Entente 2334 C.)

I. **NEDERLAND. — Regeeringscommissaris Van Zwanenberg vraagt ontslag. —**
De regeeringscommissaris, de heer S. van Zwanenberg, commercieel adviseur van het college van regeeringscommissarissen, heeft — naar het A. N. P. mededeelt — den minister van Landbouw en Visscherij verzocht, hem binnen korten tijd van zijn functie te ontheffen.
De heer Van Zwanenberg had dit verzoek ingediend, om zich weer geheel aan de belangen van zijn eigen

bedrijf te kunnen geven. De minister heeft het verzoek ingewilligd, onder betuiging van zijn groote waardeering voor den door den heer Van Zwanenberg verrichten arbeid. (A. N. P.)
(Vor. ber. Regeeringscommissarissen 2095 B.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
18 September. — De regeeringstroepen hebben het Alcazar, de machtige citadel te Toledo, ondermijnd en in de lucht laten vliegen. Naar verluidt zouden vele vrouwen, kinderen en grijsaards om het leven zijn gekomen. Latere berichten melden, dat de citadel niet geheel vernield werd. Er worden nu door regeeringstroepen pogingen gedaan het overblijvende gedeelte van het Alcazar te verwoesten.

De Italiaan Fernando de Rosa, bekend door zijn aanslag op prins Umberto van Italië, te Brussel, is op 17 Sept. '36 gesneuveld. Hij streed tegen de nationalisten en fascisten.

20 September. — Van bevoegde zijde wordt medegedeeld, dat dr. R. Flaes, tijdelijk zaakgelastigde te Madrid, in opdracht van de Nederlandsche regeering op 17 Sept. '36 de Spaansche hoofdstad heeft verlaten. Dr. Flaes is te Valencia aan boord gegaan, met bestemming naar Marseille.
De diplomatieke betrekkingen met Spanje zijn niet verbroken, hoewel de aanleidende oorzaak van het incident is de niet-nakoming van verschillende beloften der Spaansche regeering, waardoor de verkregen immuniteit geschonden werd.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2447 F.)**

B. **JAPAN. — Begrooting 1937. —**
De Japansche gewone begrooting voor 1937 zal sluiten met een totaal van ca. 1866 mill. yen. Hieraan moet worden toegevoegd 1400 mill. yen voor het Departement van Oorlog, Marine en andere ministeries.
In werkelijkheid beteekent dit derhalve een totaal aan uitgaven voor 1937 van 3300 mill. yen. (Domei)
(Vorig bericht blz. 2437 E.)

C. **NEDERLAND. — Diamant-tentoonstelling te Amsterdam. —**
Op 19 Sept. '36 is de Diamant-tentoonstelling in de groote zaal van de Beurs voor den Diamanthandel te Amsterdam, georganiseerd ter gelegenheid van het 25-jarig bestaan van het beursgebouw, geopend door den burgemeester, dr. W. de Vlugt, met een rede, waaraan het volgende ontleend is:
Deze tentoonstelling laat op een der facetten, welke de hoofdstad van Nederland vertoont, het volle licht vallen. Zij herinnert er aan, dat Amsterdam, meer dan eens „Diamantstad" genoemd, niet alleen als centrum van den diamanthandel, maar ook als centrum van de diamantindustrie, een wereldreputatie geniet. Dat juist in dezen tijd, nu de diamantnijverheid en -handel zulke moeilijke jaren doormaken, deze tentoonstelling wordt gehouden, verhoogt de waarde daarvan des te meer. Want daaruit blijkt, dat de leiders van dit bedrijf zich niet gewonnen geven, maar zich met taaie energie willen handhaven. Zij toont, dat het vertrouwen in de toekomst nog niet verloren is. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Diamant 2417 B.; Tentoonstelling 2368 G.)

D. **ENGELAND. — De Arbeiderspartij en de Defensie. —**
In een rede te Famborough heeft oud-minister Arthur Greenwood op 19 Sept. '36 gezegd, dat de Arbeiderspartij gekant blijft en zal blijven tegen een nutteloozen bewapeningswedstrijd, die slechts kon uitloopen op vernietiging van de Europeesche beschaving. Maar daarmee was niet bedoeld, dat de partij niet evenzeer gekant was tegen imperialisme en een aanvalspolitiek zooals die in verscheidene Europeesche staten op verschillende wijzen tot uiting kwam. Het beste afweermiddel was een sterk Engelsch leger en vloot, die te allen tijde en onder alle omstandigheden hun nationale en internationale verplichtingen konden vervullen. De Arbeiderspartij kon ondanks haar pacifistische beginselen, niet blind zijn voor het gevaar dat het fascisme voor de democraten bood zooals dit op het oogenblik overtuigend in Spanje bleek. Gelukkig had het fascisme in Engeland geen toekomst en het zou de ware democratie overal op zijn weg vinden. De Engelsche regeering had gefaald in haar buitenlandsche politiek en daarom was het fascisme machtig geworden en had allerweg, het hoofd opgestoken; maar de Engelsche Arbeiderspartij zou nooit een duimbreed voor het fascisme wijken en daarom moest zij thans de middelen toestaan die de regeering noodig oordeelde om Engeland's defensie in behoorlijken staat te brengen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Labour Party 1991 F.)

22 SEPTEMBER 1936

E. **FRANKRIJK. — Vincent Auriol's verklaring betreffende de regeeringspolitiek. —**
De minister van Financiën, Vincent Auriol, heeft verschillende vragen betreffende de gereserveerde houding, die de beurs aanneemt en de kapitaalvlucht, die uit den jongsten weekstaat der Banque de France bleek, beantwoord.
De minister begon met er aan te herinneren, dat het principe van de regeeringspolitiek blijft, dat de schatkist en de geldmarkt solidair zijn.
Hij deelde mede, dat zijn vertrouwen door de feiten gerechtvaardigd was. De vergrooting van de koopkracht der werkenden (alleen reeds door de prijsverhooging voor het graan zal geleidelijk 4 à 5 milliard francs nieuw geld in circulatie worden gebracht), het begin, dat aan de uitvoering van groote werken is gemaakt, dit alles is in staat een scherp herstel in de omzetten en de productie te veroorzaken.
Reeds getuigt de toeneming van den omzet van zekere ondernemingen van de gelukkige resultaten van de regeeringsactie. De vergrooting der omzetten zal de winstmarge der ondernemingen, welker kostprijzen zullen dalen, vergrooten. Auriol preciseerde, dat de regeering deze ontwikkeling zou begunstigen door terughouding en een vereenvoudiging van het belastingstelsel en door de credietpolitiek.
Auriol verklaarde verder de gereserveerde houding van de beurs niet te begrijpen.
„Het is", aldus de minister, „nooit bij ons opgekomen, iets te requireeren, wat het ook zij, industrieën, industrieele fondsen, noch welke andere waarden ook. Wij hebben steeds in het parlement en in politieke vergaderingen gezegd, dat wij onze gemeenschappelijke pogingen in het kader van het tegenwoordige sociale stelsel, dat van het kapitalisme, in het werk stellen." (Le Temps)
(Vor. ber. Vincent Auriol 2347 D.)

F. **ZWEDEN. — Verkiezing Tweede Kamer. - Uitslagen. —**
De op 21 Sept. '36 gehouden verkiezingen voor de Tweede Kamer (de Andra kammaren) zijn geëindigd met een overwinning van de Sociaal-democraten.
De volledige uitslagen luiden:

	Aantal stemmen	Zetels Nieuw	Oud
Sociaal-democraten . . .	1.336.554	112	102
Rechtsche partij	511.467	44	53
Boerenpartij	418.569	36	37
Volkspartij	375.796	27	25
Links Socialisten	127.640	6	8
Communisten	96.223	5	2
Nationale Partij	26.646	0	3

(Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Verkiezingen 1726 B.)

ITALIË

A. Economische problemen na den Abessynischen oorlog. —

Na de opheffing van de sancties tegen Italië is er tot nu toe weinig omtrent de economische ontwikkeling in Italië gepubliceerd. Men dient er echter rekening mede te houden dat in Italië reeds sinds geruimen tijd geen statistische gegevens worden gepubliceerd, waardoor het uiterst moeilijk is positieve gegevens te verkrijgen. Maar het geringe aantal berichten dat de buitenwereld bereikt, opent toch de mogelijkheid hieruit eenige gevolgtrekkingen te maken ten aanzien van den gang van zaken. Daar de verhooging van de loonen van ca. 3 mill. arbeiders met 10% geen merkbaren tegenstand uit het bedrijfsleven ontmoette, moet dus de macht van het fascisme over landbouw en industrie wel zeer groot zijn. Intusschen wordt, hoewel de geringe tegemoetkoming die Italië bij de verschillende handelsbesprekingen heeft getoond, het tegendeel zouden doen verwachten, al het mogelijke gedaan om den buitenlandschen handel op te voeren.

De lijst van goederen die zonder vooruitbetaling naar het buitenland mogen worden uitgevoerd wordt steeds langer. De economische exploitatie van Abessynië blijft intusschen als probleem het meest de aandacht vragen. In het algemeen kan men zeggen dat de oorlog in Afrika en de sancties het economische leven ernstig hebben aangetast. Evenals in Duitschland wordt deze ontwrichting echter gecamoufleerd door de zeer groote industrieele bedrijvigheid.

Italië staat echter voor twee verschijnselen, die ernstige moeilijkheden opleveren, te weten: vermindering van de beleggingen in het buitenland, gebrek aan grondstoffen en buitenlandsche deviezen aan de eene zijde en de steeds slechter wordende toestand van de staatsfinanciën aan de andere zijde.

Op geen van beide punten was de positie van Italië sterk toen het den oorlog in Afrika begon. Door het kunstmatig op peil houden van de Lire waren de goudreserves sterk geslonken, terwijl door de roekelooze openbare uitgaven de staatsschuld van 88 milliard Lire in Juni 1930 tot 107 milliard Lire in Sept. 1935 was gestegen. Bij de voorbereiding van den oorlog had de regeering ten koste van den goudvoorraad zeer groote hoeveelheden grondstoffen opgeslagen. Ondanks de toenemende productie van „Ersatz"-fabrikaten is echter het grootste deel van deze grondstoffen reeds verbruikt. Dit geldt echter niet voor alle grondstoffen. Er zijn momenteel nog vrij groote voorraden zware metalen, maar katoen en wol zijn daarentegen zoo schaarsch dat de betrokken industrieën hierdoor in groote moeilijkheden zijn geraakt. Daarom is het noodzakelijk dat Italië zoo spoedig mogelijk zijn buitenlandschen handel uitbreidt. Aan het einde van de sanctieperiode bedroeg de handelsschuld 1.5 milliard Lire. Met Frankrijk en Zwitserland is het Italië mogen gelukken overeenkomsten te sluiten waarbij het de gelegenheid krijgt haar achterstallige schuld over een lange periode te vereffenen. Dit is, zooals bekend, met Nederland en Engeland niet het geval geweest.

Wanneer er echter weer opgaven van de circulatiebank zullen worden gepubliceerd is het zeer goed mogelijk, dat de goudvoorraad van de Bank van Italië geen sterke vermindering te zien zal geven ten opzichte van December 1935. De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat hij zelfs grooter is, daar de Italiaansche regeering, liever dan haar goudvoorraad uit te putten, voor de betaling van schulden aan het buitenland, andere middelen heeft gebruikt. Een groot deel van den Italiaanschen invoer gedurende de laatste maanden werd gefinancierd door liquidatie van beleggingen in het buitenland. Wat Oostenrijk betreft heeft Italië haar aandeel, groot 50 mill. Lire, in de Volkenbondsleening van 1930 van de hand gedaan. Hongarije nam voor zijn uitvoer genoegen met betaling in den vorm van haar eigen schatkistwissels die in het bezit van Italië waren. Verder heeft Italië het grootste deel van de buitenlandsche beleggingen van haar onderdanen voor dit doel gebruikt. Tenslotte heeft de bevolking 2 milliard goud ingeleverd. Zelfs indien dus de goudvoorraad zou zijn toegenomen blijft toch het feit bestaan, dat Italië's activa in het buitenland voor het grootste deel zijn geliquideerd. Het directe gevolg van het verlies van dat actief is geweest het zeer sterke streven naar autarkie. Het is echter zeer twijfelachtig of dit streven succes heeft gehad, zoowel uit een oogpunt van prijs als van kwaliteit der producten. Het streven heeft er in elk geval wel toe geleid, dat de uitgaven van de regeering nog meer zijn toegenomen met het gevolg dat het voor haar nog moeilijker is geworden door leeningen het stijgende tekort te dekken. De toeneming van het tekort moet voor een zeer groot deel op rekening worden geschreven van den oorlog in Afrika, die kapitalen heeft verslonden. Volgens de begrooting van 1935-'36 bedroegen de uitgaven 18 milliard Lire. Voor zoover bekend bedroeg het tekort gedurende die periode alleen al 17 milliard Lire. Hiertegenover stonden de volgende ontvangsten: Ca. 7 milliard Lire uit de conversie van de 3½% aflosbare leening 1934 in 5% staatsfondsen.

Het tekort op de begrooting heeft een vrij sterke uitbreiding van het crediet tot gevolg gehad, en daar het bijna zeker is dat de regeering haar uitgaven in de komende jaren niet of zeer weinig zal verlagen, zal zij genoodzaakt zijn òf voort te gaan op het pad der inflatie òf de belastingen nog meer te verhoogen, of wel beide middelen toe te passen. Zulks zou echter de prijzen sterker doen stijgen. Sedert het begin van 1935 zijn de kosten van het levensonderhoud reeds met 25% gestegen. Hiertoe hebben natuurlijk de stijging van de grondstoffenprijzen en de extra-kosten van de productie van de „ersatz"-artikelen ook medegewerkt. De verhooging van de loonen heeft bovendien een verdere stijging in de hand gewerkt en ondanks de controleerende maatregelen van de regeering zet de stijging door.

In den laatsten tijd is de inflationistische stemming toegenomen en de fabrikanten dringen er op aan de prijsbeperkende maatregelen op te heffen totdat een nieuw algemeen prijsniveau is bereikt.

De Duce heeft echter, hierin sterk gesteund door de arbeiderscorporaties, tot nu toe getracht deze prijsstijging zoo krachtig mogelijk tegen te gaan.

De economische vooruitzichten voor Italië zijn, indien inflatie en gebrek aan grondstoffen blijven bestaan, dus niet bepaald gunstig te noemen. Ook komt men meer en meer tot het besef dat de plannen voor de economische ontwikkeling van Abessynië, voor het grootste deel plannen zullen moeten blijven. Wel zal de Duce met alle mogelijke middelen trachten er zooveel mogelijk ten uitvoer te brengen en in dit licht moet dan ook het besluit van de Regeering, schatkistbiljetten uit te geven in buitenlandsche valuta, worden gezien.

Deze emissie zou bedoeld zijn voor de in het buitenland wonende Italianen, maar het spreekt van zelf dat indien ander buitenlandsch kapitaal zich hiervoor zou interesseeren, dit zeer zeker niet zal worden geweigerd. Het bedrag van deze emissie is echter van dien omvang (£ 12.5 mill.) dat het slechts een klein deel uitmaakt van hetgeen Italië voor haar meest dringende behoeften noodig heeft.

(Alg. Handelsblad) **(V. b. Econ. Toestand 2081 A.)**

B. Nederland en Italië. —

Naar aanleiding van het standpunt der Nederlandsche regeering en de werkzaamheid van mr. Limburg in de verificatiecommissie te Genève, die een onderzoek heeft ingesteld naar de geldigheid der Abessynische volmachten, schrijft de Italiaansche journalist Gayda: „Wij noemen Nederland onder de staten, ten opzichte waarvan Italië het zich tot taak zal stellen de traditioneele betrekkingen te herzien".

(Giornale d'Italia)

A. **ENGELAND. — Lloyd George's bezoek aan Duitschland. —**
De „News Chronicle" van 21 Sept. '36 bevat een interview met Lloyd George over diens bezoek aan Duitschland.
Hij beschouwt Duitschland niet als een bedreiging van den vrede van Europa, behalve indien het mocht worden aangevallen, volgens Lloyd George, gelijk Poincaré in 1923 had gedaan. Naar Lloyd George's overtuiging is echter de eerste tien jaar oorlog tusschen Rusland en Duitschland practisch onmogelijk. Het Duitsche leger kan volgens hem niet binnen tien jaar klaar zijn en kan niet worden vergeleken met het Duitsche leger van 1914.
Wanneer Hitler's herbewapeningsplan voltooid is, zullen de arbeiders onmiddellijk worden te werk gesteld aan reusachtige reconstructiewerken, groote wegen, drooglegging en verbetering van millioenen morgens grond en woningbouw. Het was om hierover inlichtingen in te winnen, dat Lloyd George naar Duitschland was gegaan.
In een hoofdartikel van hetzelfde blad over het interview, wordt intusschen gevraagd, waarom de Duitsche leiders altijd over oorlog spreken, wanneer een oorlog niet binnen tien jaar kan worden verwacht? De eenige manier om dit dilemma op de juiste wijze te behandelen is volgens de „News Chronicle" om Hitler's aanbiedingen au serieux te nemen, en te trachten Duitschland terug te brengen in den Volkenbond. Blijkt evenwel, dat al die goede bedoelingen niet meer zijn dan „bluf", dan moet een vredebreuk met onweerstaanbare kracht worden onderdrukt.
(News Chronicle) **(Vorig bericht blz. 2449 A.)**

B. **NEDERLAND. — Tuinbouw. - Exportmoeilijkheden. —**
De veilingsvereenigingen, aangesloten bij het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen in Nederland, hebben op 8 Sept. '36 te Utrecht een druk bezochte algemeene vergadering gehouden ter bespreking van de exportmoeilijkheden, waarmede de tuinbouw te kampen heeft.
Tot deze vergadering waren mede uitgenoodigd de besturen van den Christelijken Boeren- en Tuindersbond in Nederland, den Katholieken Nederlandschen Boeren- en Tuindersbond, het Kon. Nederl. Landbouwcomité, den Nederl. Tuindersbond en vertegenwoordigers van de drie arbeidersorganisaties in het tuinbouwbedrijf.
Er werd besloten een gemeenschappelijk adres aan den minister van Landbouw en Visscherij te zenden, waarvan de slotconclusies de volgende zijn:
1. bij alle handelsverdragen en contingenteeringsovereenkomsten met landen, welke als afzetgebied voor Nederlandsche groenten en fruit in aanmerking komen, door daadwerkelijke vermindering of opheffing der belemmerende bepalingen verruiming van afzetgebied te verkrijgen;
2. in het bijzonder bij het met Duitschland nieuw af te sluiten clearingverdrag ruimere betalingscontingenten ten behoeve van den Nederlandschen tuinbouw te reserveeren, hetgeen bereikt kan worden doordat in verband met de volledige aflossing der z.g. achterstallige vorderingen aan het einde des jaars een zeer belangrijk bedrag op de Nederlandsch-Duitsche clearing vrijkomt. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Tuinbouw 2371 D.)

23 SEPTEMBER 1936

C. **VEREENIGDE STATEN. - Het Economisch herstel.**
De meeste Amerikaansche bedrijven hebben in de drie maanden, geëindigd per einde Aug. '36, vergeleken bij de overeenkomstige periode, in hun zaken een vooruitgang van 15 à 20% geboekt.
De vooruitzichten voor het resteerende deel van 1936 worden met vertrouwen tegemoet gezien. De koopkracht is versterkt door de hoogere prijzen van grondstoffen en door de bonusuitkeering aan oudstrijders. De omzetten in den kleinhandel zijn in overeenstemming met de meest optimistische verwachtingen. In Juli werd zelfs voor deze herstelperiode een recordniveau bereikt.
Gedurende de zomermaanden was in vele takken van industrie van een seizoenachteruitgang niets te bespeuren. De bedrijvigheid bij verschillende verbruiksgoederen-industrieën is zoo groot, dat zich op den duur voorraden zullen moeten gaan vormen, indien de bestaande productie-activiteit nog lang gehandhaafd blijft. De textielfabrieken b.v. werken op 120% der capaciteit door toepassing van het twee-ploegenstelsel. (Overzicht National City Bank)

D. **CHINA. — Japan's economische penetratie. - Spinnerijen en weverijen opgekocht. —**
Japan heeft in het bijzonder belangstelling voor de Chineesche katoen en heeft eenige proefnemingen betaald, welke mogelijkheden tot verbetering van het gewas hebben aangetoond. Bijna alle Chineesche spinnerijen en weverijen zijn opgekocht.
De katoenoogst van dit jaar is bijna dubbel zoo groot als normaal, hetgeen aantoont wat er onder gunstige omstandigheden uit den bodem is te halen.
Het is duidelijk dat China binnen korten tijd zooveel ruwe katoen zou kunnen leveren, dat Japan zou kunnen volstaan met alleen Amerikaansche en Egyptische katoen te koopen voor fijnere producten.
De Chineesche pers betreurt deze bedreiging van een binnenlandsche industrie, die al zwaar te lijden heeft onder de Japansche concurrentie, en ziet alleen een uitweg als de regeering de belasting op de katoenspinnerijen en weverijen vermindert en financieele hulp verleent.
De Japanners zijn er ook op uit de kwaliteit van de wol uit Binnen-Mongolië en West-China te verbeteren, om zoodoende onafhankelijk van Australië te worden, maar deze wol is zoo ruw, dat het lang zal duren voordat Japan het zonder de fijne Australische wol zal kunnen doen. (China Times)
(Vorig bericht blz. 2457 E.)

E. **DUITSCHLAND. Anti-semitisme. - De uit Spanje gevluchte Duitsche Joden. —**
De Joodsche vluchtelingen, die met Duitsche schepen uit Spanje naar Duitschland zijn gehaald, werden uitgenoodigd, in een nationaal-socialistisch „scholingskamp" te komen, dan wel het land vrijwel onmiddellijk weer te verlaten. (A. N. P.)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2185 D.)

F. **BELGIE. — Huiszoekingen bij linksche partijen.**
In Brussel en omgeving zijn door de Belgische regeering huizoekingen op groote schaal verricht. De politie heeft wapens ontdekt, alsmede documenten betreffende de bewapening van „arbeidersmilities". Verder is een correspondentie met de provincie en het buitenland gevonden, waarin sprake is van een beroep op de arbeiders om zich te wapenen.
(Het Laatste Nieuws)

G. **NEDERLAND. — Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid. - Anna Polak neemt afscheid. —**
Om gezondheidsredenen is op 15 Sept. '36 aan Anna Polak, de directrice van het Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid, eervol ontslag verleend uit haar werkkring.
Anna Polak, die 28 jaar lang directrice van het Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid is geweest, werd geboren te Rotterdam. Haar deelneming aan de vrouwenbeweging dagteekent van de tentoonstelling van vrouwenarbeid van 1898.
Op 15 Sept. 1908 aanvaardde zij het ambt van directrice van het Nationaal Bureau voor Vrouwenarbeid. Tevoren had zij zich in tijdschriftartikelen („Vragen des Tijds" en „De Economist") met vrouwenarbeids- en met economische vraagstukken bezig gehouden.

Als directrice heeft zij dagelijk adviezen en inlichtingen, die aan het bureau gevraagd werden, verstrekt.
H.M. de Koningin benoemde Anna Polak 31 Augustus 1926 tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Vrouwenarbeid 2213 F.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — N. S. B. - Indische perscommentaren op ds. Van Duyl. —**
De „**Mata Hari**", een Chineesch-Maleisch dagblad, uitgegeven door het Oey Tiong Ham-concern, schrijft een artikel onder het hoofd „Java - Jood", waarmede de Chineezen zelf bedoeld worden.
Het blad noemt de beweging van Ds. van Duyl, groote nonsens. De Chineezen, Aziaten zijnde, kunnen niet uit Azië verdreven worden. De weldenkende Nederlander kent, volgens het blad, het nut der Chineezen in Nederl.-Indië. Zij vormen zelfs het fundament waarop de Regeering rust. Zonder de Chineezen zou Indië er niet zoo uitzien als het thans doet. De N.S.B. wil de Chineezen behandelen zooals de Nazis de Joden in Duitschland doen. Hiertegen moet de Regeering ageeren voordat het te laat is. De afbraak-politiek van de N.S.B. is een gevaarlijke politiek voor de samenleving en de Regeering zelf.
De „**Sin Po**", een Chineesch-Maleisch dagblad te Batavia, schrijft, dat thans de tijd gekomen is voor het vormen van een krachtig front in verband met de actie van de N.S.B. Het blad schrijft onder meer: „Wij Chineezen zijn een vredelievend volk en kunnen vele beleedigingen slikken, doch thans moeten wij, aan wie het ook zij, laten weten dat wij het verder vertikken om als speelbal te worden beschouwd. Het is daarom dat wij alle onderlinge geschillen opzij moeten zetten en moeten trachten een krachtige samenwerking te organiseeren. Er bestaat geen grootere misdaad dan thans onder deze omstandigheden met rasgenooten te twisten.
Er moet een Chineesch front komen."
Verder deelt het blad mede, dat de twee elkaar eeuwig beconcurreerende begrafenisondernemingen Hoo Hap en Hong Gie Soen, die elk tienduizenden leden tellen en nog al eens met elkaar overhoop liggen, thans plannen koesteren om tot een samenwerking te geraken.
Voorts zegt het blad, dat de Java Bode getracht heeft de uitlatingen van Ds. van Duyl in Soerabaja te verzachten, welke poging echter door de Chineezen is doorzien. Aan het slot zegt het blad: „Wij moeten op de N.S.B. blijven passen. Zoowel de openlijke actie als de geheime zullen wij in de gaten bijven houden. Wij Chineezen zijn bekend met geheime organisaties en het is dus voor ons geen kunst om een geheime actie tegen ons te volgen."
(Vorig bericht blz. 2419 C.)

B. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Voorzitter. —**
Bij Kon. besluit van 3 Sept. '36 is benoemd tot voorzitter van de Eerste Kamer, gedurende de zitting welke zal aanvangen op den derden Dinsdag in September, de heer mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, lid van die Kamer. (Staatscourant)

24 SEPTEMBER 1936

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De post en telegrafie. - Jaarverslag over 1935. —**
Het jaarverslag van den dienst der P.T.T. over 1935 vermeldt dat in 1935 de baten met rond *f* 1.300.000 gedaald zijn, maar de lasten verminderd met *f* 2.785.000. Het jaar is afgesloten met een voordeelig saldo van *f* 2.350.000. Dit was mogelijk door inkrimping van personeel, versobering van het bedrijf, enz. De omvang van het postverkeer is bij 1934 met 7,6 pct. achtergebleven. De vermindering is nog niet tot stilstand gekomen. Het binnen- en buitenlandsche telegraafverkeer blijft terugloopen, voor het buitenland o.a. door den luchtdienst van de K.L.M. Ook het aantal beeldtelegrammen is afgenomen. Door verschillende maatregelen is de P.T.T.-dienst meer en meer in het algemeene geldverkeer opgenomen.
(Aneta)

D. **NEDERLAND. — De veiligheid in de lucht. —**
Ontleend is aan het thans verschenen verslag van de commissie, belast met de taak een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van verhooging der veiligheid van het luchtverkeer:
De commissie heeft zooveel mogelijk kennis genomen van het vele, dat hier te lande geschied is, met het doel de veiligheid van het luchtverkeer te verhoogen. Zij verheugt zich te kunnen vaststellen, dat in het algemeen deze veiligheid op hoog peil staat.
Aan het luchtverkeer, evenals trouwens aan elk verkeer, zijn evenwel gevaren verbonden, welke niet geheel te ontgaan zijn. De commissie heeft dit, tijdens haar werkzaamheden, eenige malen bevestigd gezien. Gelukkig echter kan geconstateerd worden, dat verschillende der waargenomen gevaren door doeltreffende maatregelen kunnen worden beperkt. In de aanbevelingen, welke in het rapport voorkomen, vestigt de commissie de aandacht op eenige leemten in het stelsel van voorschriften en doet zij voorstellen om deze aan te vullen, wijst zij op enkele gebreken in de organisatie van het rijkstoezicht op de luchtvaart en bij de leiding van de K.L.M. en geeft zij aanbevelingen omtrent punten, welker verdere bestudeering zij gewenscht acht. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1917 D.; Luchtvaartraad 2284 E.)

E. **ROEMENIE. — De IJzeren Garde. —**
Leden van de IJzeren Garde, een bij de wet verboden uiterst rechts georganiseerde organisatie, die het Duitsche Nationaal-Socialisme imiteert, hebben in den laatsten tijd op verschillende plaatsen te Galatz en Boecarest moordaanslagen gepleegd. (Adeverul)
(Vor. ber. IJzeren Garde 1243 C.)

F. **NEDERLAND. — Delfzijl's Haven in 1935. —**
In het verschenen verslag van het provinciaal havenbedrijf te Delfzijl over 1935 wordt het jubileum van het bedrijf gememoreerd, terwijl verder opgemerkt wordt, dat de haven in 1935 ongevraagd datgene kreeg waarvoor jarenlang was geijverd, n.l. vaste verbindingen op Engelsche havens. Het inleggen van deze verbindingen op Goole en Londen respectievelijk door de Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij N.V. en de General Steam Navigation Company moet als een gevolg worden gezien van den uitvoer van stroocarton via Delfzijl door tusschenkomst van de Boardexport sinds den winter van 1933. In het inleggen van diensten van Delfzijl op Goole en Londen door leden van de Conference Lines mag men een erkenning zien van de beteekenis van de haven van Delfzijl voor het in de onmiddellijke nabijheid daarvan gelegen industriegebied.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

G. **NEDERLAND. — —Economisch Technol. Instituut in Limburg. - Mr. dr. W. van Sonsbeeck tot voorzitter benoemd. —**
Alvorens in de gehouden algemeene vergadering van aandeelhouders van de N.V. ter bevordering van de industrieele belangen der provincie Limburg (Economisch Technologisch Instituut) tot behandeling van de agenda werd overgegaan, heeft de wnd. voorzitter van den Raad van bestuur dier instelling, de heer J. Th. Verheggen, met gevoelvolle woorden den sedert de laatst gehouden algemeene vergadering overleden voorzitter, wijlen mr. E. baron van Hövell tot Westerflier, herdacht.
Daarna volgde o.m. de benoeming van den nieuwen voorzitter. Als zoodanig werd met algemeene stemmen gekozen de Commissaris der Koningin in Limburg, mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck, die deze functie heeft aanvaard en inmiddels reeds werd geïnstalleerd. (Limburger Koerier)
(V. b. Econ. Techn. Inst. 2225 B.; Limburg 1878 A.; Mr. dr. W. G. A. v. Sonsbeeck 2240 D.)

H. **GUSTAVE KAHN OVERLEDEN. —**
Te Parijs is aan een hartverlamming op 76-jarigen leeftijd overleden de dichter Gustave Kahn, met Moréas, Laforgue en Adam, voorvechter van het Symbolisme, waarvan onlangs uitvoerig het ontstaan, voor een halve eeuw, is gevierd. Bij zijn „Premiers Poèmes" schreef Kahn destijds een inleiding, waarin hij beweerde de uitvinder van het „vers libre" te zijn. Men heeft daar toenmaals veel over gedebatteerd.
In ieder geval kon niet ontkend worden, dat hij een der eersten was die het vrije rhythme, het rijmlooze en het z.g. assoneerende gedicht, beoefende.
Zijn critische beschouwing „Symbolistes et Déca-

dents" is een belangrijk werk over deze periode der nieuwe Fransche literatuur en den strijd tegen het naturalisme geworden.
In de „Premiers Poèmes" (1898) zijn die vroegere bundels verzen vereenigd: Kahn schreef ook romans en proza: „Le roi fou", „L'adultère sentimental", „Contes Hollandais".
Later schreef hij veel over beeldende kunst: „Rodin, l'homme et l'oeuvre", „La Femme dans la carricature française", „F. Rops", „Fragonard", „L. Legrand", „Montmartre et ses artistes", „Fantin Latour", „Charles Baudelaire". Hij was een gezaghebbend medewerker aan vele groote Parijsche bladen en tijdschriften. (De Nieuwe Eeuw)

A. LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Campbell Black verongelukt. —
De bekende vliegenier Campbell Black, die tezamen met Scott de groote Londen-Melbourne-race won, is op 19 Sept. '36 omgekomen bij een vliegtuigbotsing op het vilegveld van Liverpool.

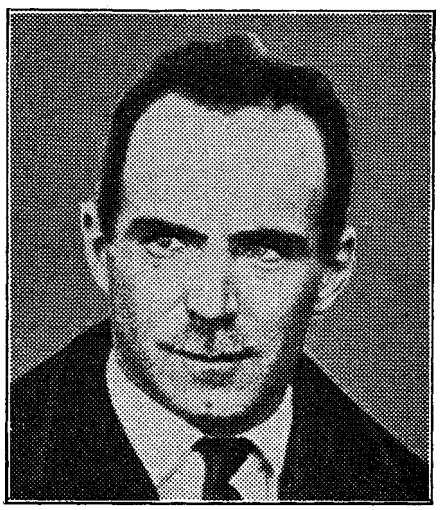

Thomas Campbell Black.

Thomas Campbell Black werd in 1899 in Engeland geboren. Na den oorlog werd hij verkeersvlieger in Afrika en langen tijd was hij directeur van een Afrikaansche luchtvaartmaatschappij. In die jaren vloog hij dertienmaal het traject Londen—Nairobi; het daarbij door hem behaalde record, hij heeft deze 8000 K.M. in acht dagen afgelegd, is nog steeds niet verbeterd. Zijn vlucht van Entebbe naar Kisoemi, Mombassa en Daressalam, een afstand van 2500 K.M., wordt echter als zijn topprestatie beschouwd.
(Daily Telegraph)
(V. b. Campbell Black 1536 C.; Vliegongel. 2367 C.)

B. JOODSCHE PROBLEMEN. — De situatie in Palestina. - Rede van Chaim Weizmann. —
In het Concertgebouw te Amsterdam heeft op 21 Sept. '36 een bijeenkomst plaats gehad, waarin prof. dr. Chaim Weizmann, president van de Jewish Agency en van de Zionistische Executieve heeft gesproken over: de situatie in Palestina en het Joodsch Nationaal Tehuis. Vooraf werd het woord gevoerd door de heeren S. v. d. Bergh Jr. uit Wassenaar, lid der Eerste Kamer, mr. Abel J. Herzberg, namens de Nederlandsche Zionistische organisaties en mr. B. A. Kahn namens het Palestina-opbouwfonds.
Prof. dr. Chaim Weizmann begon met een kort overzicht te geven van den groei van het kolonisatiewerk. Hij herinnerde er aan dat de beide grondoorzaken voor de Balfour-verklaring van 1917 waren:
het bewustzijn bij de vooraanstaande Engelsche staatslieden, dat er een innig verband bestaat tusschen Palestina en het Joodsche volk en het gevoel, dat het Joodsche vraagstuk op een of andere wijze, hier of daar op waardige wijze, moest worden opgelost. Er waren wel strategische en utiliteitsoverwegingen, en de Joden zouden nimmer mogen eischen dat Engeland het mandaat over Palestina op zich zou nemen.
De Arabische belangen mochten in geen geval worden benadeeld. In 1919 kwam het verdrag met wijlen koning Feisal tot stand, welk verdrag de basis werd voor de betrekkingen tusschen Arabieren en Joden. De Arabische clausule en de Joodsche clausule zijn het resultaat van jarenlangen arbeid. Wij hebben het recht Palestina voor het Joodsche volk te nemen en er ons Joodsch nationaal tehuis op te bouwen. Het realisme der wereld bestaat uit kanonnen, ontplofbare stoffen en gifgassen. Ons realisme bestaat hierin, dat wij Palestina in den loop der eeuwen niet hebben willen vergeten.
Zeer zeker zijn er landen ter wereld beter voor kolonisatie geschikt dan Palestina. In dit verband wees spr. op het verschil der resultaten bij de Joodsche kolonisatie in Argentinië en in Palestina. Het is het verschil tusschen geld en sentiment, aldus spr. Iedere Jood heeft het recht naar zijn tehuis in Palestina te gaan en geen Britsche politie of Arabische terroristen zullen hen den weg kunnen versperren.
De immigratie zal onbeperkt worden voortgezet.
Ons werk is ondanks de belemmeringen der laatste maanden niet vertraagd, aldus spr. De Joden zijn zich ervan bewust in Palestina te strijden tegen tegenstanders die hun mentaliteit niet hebben. Wij zijn niet naar Palestina gegaan om anderen schade te berokkenen, maar omdat dat ons recht is.
De Arabische bevolking in Palestina is in de laatste 18 jaar met 40 pct .toegenomen. Vóór den oorlog was er een groote emigratie van Arabieren uit Palestina, sedert 1918 is een nog grooter immigratie naar Palestina, dat wordt opgebouwd met het zweet en bloed van de Joden.
En nog is slechts 200.000 dunam (300.000 H.A.) in cultuur gebracht. Wij willen niemand overheerschen, riep spr. harstochtelijk uit, maar wij willen ook door niemand overheerscht worden.
Tenslotte deelde prof. Weizmann mede, dat hoewel thans 2500 Joden bij de politie vrijwillig dienst doen, 40.000 à 50.000 man zich beschikbaar willen stellen voor inlijving bij de legale troepen.
(Alg. Handelsblad - Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Joodsche Problemen 2451 B.)

25 SEPTEMBER 1936

C. NEDERLAND. — Reisbelasting ingetrokken. —
De regeering stelde in haar begrooting geen belastingverhooging voor. Er was den minister daarom aan gelegen, het dekkingsplan in de millioenennota zoo te kunnen inrichten, dat daarin geen voorstellen tot nieuwe belastingverhooging behoefden te worden opgenomen. Het is om deze reden, dat de minister gemeend heeft, ook al zou het bedrag van *f* 2 millioen, dat daarmede zou kunnen worden verkregen, op zichzelf zeker een hoogst gewenschte versterking der middelen opleveren, voor het oogenblik te moeten afzien van de invoering eener reisbelasting, al zal uiteraard, indien de financieele omstandigheden zich in min gunstigen zin mochten gaan ontwikkelen, de mogelijkheid bestaan, dat hij op zijn voornemen tot heffing van een dergelijke belasting zal moeten terugkomen. (Het Vaderland)
(V. b. Reisbelasting 2363 G.; Begrooting 2451 C.)

D. FRANKRIJK. — De minister van Handel, Bastid, over zijn reis naar Warschau en Berlijn. —
In een verklaring betreffende zijn reis naar Warschau en Berlijn, zei de minister van Handel, Bastid, zeer tevreden te zijn over de resultaten daarvan.
Hij verklaarde o.a.: „Ik vond in Polen gelijk in Frankrijk een gunstig gezinde sfeer en ondervond, dat allen met wie ik gesproken heb, bezield waren van den levendigen wensch, alle kwesties uit den weg te ruimen, die een beletsel zouden hebben kunnen vormen voor onze goede betrekkingen. Ik heb slechts enkele uren te Berlijn vertoefd en was daar de gast van dr. Schacht, met wien ik de besprekingen voortzette, die hij zelf te Parijs had geopend. Hieruit moge blijken, dat het contact niet verbroken is en dat de regeeringen der beide landen van den gemeenschappelijken wensch bezield zijn, hun handelsbetrekkingen op bevredigende en stabiele grondslagen te vestigen. Wij zijn, men begrijpe dit goed, nog slechts in het beginstadium. De onderhandelingen zullen in den loop van October hervat worden. (Le Temps)

E. ITALIE. — Politiek ten opzichte van Duitschland.
Sedert enkele dagen heerscht in Italië een steeds sterker toenemende tendenz tot een nieuwe herziening van de buitenlandsche politiek. Voorloopig wordt daar in de Italiaansche bladen nog niet openlijk over geschreven, doch in verschillende kringen is reeds sprake van een zich meer los maken van Duitschland. Men is hier over den inhoud der redevoeringen van Neurenberg niet bijzonder gesticht. Dat Mussolini

bereid zou zijn, tezamen met Hitler een soort kruistocht tegen het bolsjewisme te beginnen, is te eenen male uitgesloten. Italië voelt zich door het bolsjewisme of door Rusland als zoodanig niet bedreigd, en heeft op het oogenblik genoeg andere en meer urgente problemen op te lossen. Men kan dan ook sterke critiek vernemen op den inhoud van de redevoeringen van den Partijdag, en o.a. verwijt men Hitler, dat hij zich te veel in de binnenlandsche aangelegenheden van Rusland heeft gemengd.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Italië-Duitschl. 2345 E.)**

A. **ENGELAND. — Verklaring van Sir Samuel Hoare inzake de Middellandsche Zee. —**
Na zijn terugkeer van zijn kruistocht in de Middellandsche Zee, heeft Sir Samuel Hoare verklaard, dat de Britsche regeering voornemens is, de moeilijke Middellandsche Zee-problemen onder de oogen te zien en de Britsche positie in dat gebied volkomen veilig te maken. Hij zeide, dat men daarin geen bedreiging tegen een of anderen staat moet zien.
Naar aanleiding van Italiaansche persartikelen, waarin gezegd werd, dat Engeland een uiteenzetting moet geven van zijn Middellandsche Zee-politiek, betoogde Samuel Hoare, dat die politiek niet veranderd is. Engeland wil de beste betrekkingen met alle Middellandsche Zee-mogendheden, Italië daaronder begrepen, onderhouden. Engeland wil slechts zijn vitale verbindingswegen met Britsch-Indië beveiligen.
Sir Samuel Hoare zeide verder nog: Wij zullen Malta niet verlaten. De militaire toekomst van Cyprus is nog steeds in studie, maar ik ben er van overtuigd, dat het eiland een betere haven moet hebben. Ook het luchtvaartprobleem is gewijzigd, maar niet zoo, dat onze politiek daardoor omvergeworpen wordt.
(Daily Telegraph) **(V. b. Sir Samuel Hoare 2379 C.)**

B. **BERGBEKLIMMING. — Bestijging van de Nanda Devi. —**
Een Anglo-Amerikaansche expeditie onder leiding van Prof. Graham Brown heeft op 12 Sept. '36 den hoogsten top, den Nanda Devi, van den berg van denzelfden naam (West-Himalaya) bereikt. De expeditie vertrok op 14 Juli van Ranikhet.

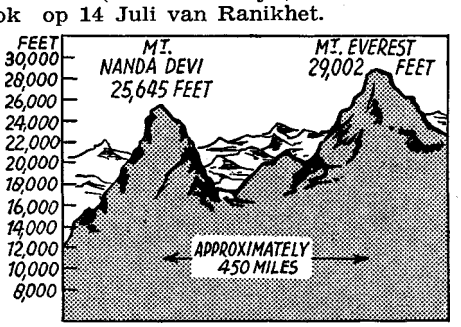

De Nanda Devi is 25.645 Eng. voet hoog en is voorheen nooit met succes bestegen. (Morning Post)
(Vor. ber. Himalaya 39 F.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Prof. Mr. P. J. M. Aalberse voorzitter. —**
Bij Kon. besluit van 16 September is tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor het tijdvak der tegenwoordige zitting benoemd prof. mr. P. J. M. Aalberse, minister van staat, lid van die Kamer. (Staatscourant)
(Vor. ber. Prof. Mr. P. J. M. Aalberse 2371 G.; Voorz. Tw. Kamer 2292 E.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Rede van den onderkoning. —**
De onderkoning van Britsch-Indië, markies Linlithgow, heeft op 21 Sept. '36 in een rede in het parlement gezinspeeld op het werk van de nieuwe organisatie van Indië. Hij stelde hier tegenover het sombere dreigende beeld van de huidige wereldgebeurtenissen. In Europa, aldus de onderkoning, zien wij een reeks dictaturen verrezen uit de asch van de liberale stelsels der regeeringen die er aan voorafgingen. Ieder wapent zich koortsachtig tegen een mogelijke crisis welke allen vreezen en die niemand wenscht, terwijl een burgeroorlog in den wreedsten en meest vernielenden vorm een natie teistert, die weleer oppermachtig was in de oude zoowel als in de nieuwe wereld. In vele deelen van de wereld nemen wij een opleving waar van het recht van den sterkste en onder een of anderen vorm van de uitbuiting van den zwakke door den sterke.
Dat is de toestand in de wereld onder welke Groot Brittannië en Indië door een eendrachtige politiek op het punt staan hier een vertegenwoordigende regeering in te wijden en te beproeven, die door breedte van opvatting en stoutheid van ontwerp haar gelijke niet heeft in de geschiedenis. Het gaat hierbij om niets minder dan het prijsgeven van het oude imperialisme voor het nieuwe ideaal van aaneensluiting en samenwerking. (A. N. P.)
(Vor. ber. Onderkoning 2250 C.)

26 SEPTEMBER 1936

E. **MALTA. — Nieuwe grondwet afgekondigd. —**
Op 2 September is de nieuwe grondwet afgekondigd, die volgens den Engelschen gouverneur slechts een tijdelijk karakter draagt.
Het gebruik van de Italiaansche taal en officieele stukken is verboden.
Het voornaamste onderdeel der nieuwe grondwet is de uitvoerende raad, bestaande uit door de Engelsche regeering benoemde leden. Het recht van wetten uitvaardigen, dat de kroon in 1921 ten deele had verloren, is weder aan haar teruggekomen. De uitvoerende raad zal voortaan uitsluitend raadgevend lichaam zijn. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Malta 1510 D.)**

F. **NEDERLAND. — Jhr. ir. W. G. Roëll, secretaris van prins Bernhard. —**
Naar wij vernemen, is aan Prins Bernhard als secretaris toegevoegd jhr. ir. W. G. Roëll, sinds 1 September 1934 jachtjonker van de Koningin.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Prins Bernhard 2458 A.)**

G. **ZUID-AFRIKA. — Hoofdrechter Sir Johannes Wessels overleden. —**
Dezer dagen overleed Sir Johannes Wessels, hoofdrechter in Transvaal. Hij werd in 1862 in de Kaap uit Hollandsch sprekende ouders geboren en bracht het tot het hoogste ambt in Zuid-Afrika.
Op politiek gebied was Wessels een defaitist. Hij verloochende zijn Afrikaansche afkomst en was tijdens den Boerenoorlog in 1900 rechtskundig adviseur van lord Roberts. (Het Vaderland)

H. **LUCHTVAART. — Engeland. - British Airways-British Continental Airways versmolten. —**
Twee Engelsche luchtvaartlijnen, die beide onze luchthaven Schiphol aandoen, de British Airways en de British Continental Airways, hebben zich tot één maatschappij versmolten, al blijft, in ieder geval voorloopig, elk van deze maatschappijen onder eigen naam vliegen. (Daily Mail) **(V. b. Engeland 1628 E.)**

I. **BRAZILIE. — Economisch vijfjarenplan. —**
De voorzitter van de financieele commissie van het parlement heeft aan dit lichaam tegelijk met de voorloopige begrooting voor 1937 een economisch vijfjarenplan voorgelegd, waarbij voorzien wordt in de verleening van een buitengewoon crediet van 1½ milliard milreis voor de uitvoering van uit economisch oogpunt noodzakelijke werkzaamheden en bouwwerken.
De plannen omvatten het boren naar petroleum en de oprichting van een nationalen scheepvaartdienst. Tevens wordt een buitengewoon crediet van 1½ milliard milreis voorzien voor uitbreiding van leger en vloot. De helft van het uitgetrokken bedrag is bestemd voor de vernieuwing van de vloot en de vol-

tooiing van het nieuwe marine-arsenaal. De rest van het crediet is bestemd voor den aankoop van oorlogsmateriaal en andere militaire uitgaven, o.a. voor den bouw van fabrieken voor oorlogsmateriaal.
(O Jornal do Brasil)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Sovjet-Rusland. — Verzameling bijzonderheden van 390 religiën. —**
Het museum voor godsdienstgeschiedenis heeft een verzameling samengesteld betreffende 390 religiën, geloofsuitingen en secten die in het tsaristisch Rusland bestonden. Men beschikt voor den eersten keer over zulk een verzameling en de verschillende gebruiken bij de gebeden leveren een interessante studie op. De „Dyraiki" baden voor een opening van een muur naar het Oosten, de „Temnowerttsis" baden in volle duistenis en de „Daropekis" reinigden brood door vuur als een religieuze handeling. (Prawda)
(Vor. ber. Sovjet-Rusland 1542 C.)

B. **NEDERLAND. — Overdracht der Rectoraten. —**
Aan de verschillende Universiteiten en hoogescholen heeft op 21 September 1936 de gebruikelijke overdracht van het rectoraat plaats gehad: Aan de Rijksuniversiteit te Leiden geschiedde dit door prof. mr. A. S. de Blécourt aan prof. dr. J. van der Hoeve; aan de Rijksuniversiteit te Utrecht door prof. dr. C. W. Vollgraff aan prof. dr. W. E. Ringer; aan de Rijksuniversiteit te Groningen door prof. dr. L. Polak Daniels aan prof. dr. G. F. Rochat; aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam door prof. dr. W. P. C. Zeeman aan prof. dr. E. Laqueur; aan de Technische Hoogeschool te Delft door prof. ir. G. Diehl aan prof. jhr. dr. G. J. Elias; aan de Handelshoogeschool te Rotterdam door prof. mr. F. de Vries aan prof. dr. P. E. Verkade; aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen door prof. dr. W. C. Mees RAzn. aan prof. dr. H. M. Quanjer; aan de R.K. Universiteit te Nijmegen door prof. dr. F. A. M. van Welie aan prof. dr. Th. Baader; aan de R.K. Handelshoogeschool te Tilburg door prof. dr. F. A. M. Weve O.P. aan prof. mr. E. G. J. Gimbrère; aan de Vrije Universiteit te Amsterdam door prof. dr. L. van Horst aan prof. dr. J. Waterink. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1967 D.)

C. **FILMKUNST. — Merijntje Gijzen's Jeugd. —**
Op 17 September vond de première plaats van de in Loet C. Barnstijn's Filmstad vervaardigde film „Merijntje Gijzen's Jeugd", naar het bekende boek van A. M. de Jong. Regie: Kurt Gerron; aan de camera: Akos Farkas; Montage: G. J. Teunissen.
De hoofdrollen werden vervuld door: Marcel Krols, Piet Bron, Mimi Boesnach, A. M. de Jong, Bill Benders, Harry Boda en Aaf Bouber. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ned. Films 2450 B.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Parate Indische Weermacht. - Propagandacomité uit de burgerij gevormd.**
Uit de burgerij heeft zich een comité gevormd met het doel uit alle geledingen dier burgerij in Nederland en Indië instemming en medewerking te verkrijgen voor het streven om de regeering te overtuigen van de noodzaak van het op de vereischte sterkte brengen van de weermacht op korten termijn, zooals dit door de omstandigheden wordt geboden.

Het comité bestaat uit de heeren Aronstein (S. M. „Nederland"), Van Baalen (middenstand), De Boer (departement Verkeer en Waterstaat), Brandenburg van Oltsende (Cultuur Maatschappij „Pasir Nangka"), Van Buttingha Wichers (President-directeur Javasche Bank), Ekels (Lindeteves Stokvis), Everts (directeur K. P. M.), Groenenberg (N. I. Landsyndicaat), Van Kesteren (lid van den Volksraad), Khouw Kim An (majoor der Chineezen), Kramer (Alg. Landbouw Syndicaat), Menschaar (Billiton Mij.), Michielsen (Javasche Bank), Ritman („Bat. Nieuwsblad"), Sandkuyl (Bataafsche Petroleum Mij.), Soekawati (lid van den Volksraad voor Bali), Soeria Nata Atmadja (lid van den Volksraad, regent Tjiandjoer), Sosrohasikoesoemo (lid van den Volksraad), Tielens (Internatio), Vreede, (Ned. Kol. Petr. Mij.), Weijer (Alg. Landbouw Syndicaat), Woutman (factorij der Ned. Handel-Mij.) en Zentgraaff („Java-Bode").

Over de beginselen, naar welke zal worden gewerkt, en waaromtrent in een bijeenkomst eenstemmigheid is verkregen, zal zoo spoedig mogelijk mededeeling worden gedaan. (Aneta)
(Vor. ber. Weerm. 2081 B; Leger en Vloot 2348 F.)

E. **DENEMARKEN. — Verkiezingen voor het Landsting (Eerste Kamer). —**
Op 22 Sept. '36 hebben de verkiezingen plaats gehad voor de vernieuwing van de helft der leden van het Landsting (de Deensche Eerste Kamer).
De verdeeling van de zetels in het nieuwe Landsting over de gekozenen is als volgt:
Sociaal-democraten 12 (9).
Gematigde linkschen 7 (12).
Conservatieven 6 (2).
Radicalen 3 (3).
In het Landsting hebben thans 38 aanhangers van de regeering, 31 sociaal-democraten en 7 radicalen zitting, terwijl de oppositie over 37 zetels, 22 gematigd linkschen en 15 conservatieven beschikt. (Politiken)

(De Deensche Volksvertegenwoordiging, de Rigsdag, bestaat uit Folketing en Landsting. Het Folketing bestaat uit 149 leden, die voor den tijd van vier jaar worden gekozen bij algemeen kiesrecht van personen boven de 25 jaar.
Het Landsting bestaat uit 76 leden, van wie 19 door het Landsting worden gecoöpteerd, terwijl de overigen door colleges van kiesmannen worden gekozen. De leden van het Landsting worden voor acht jaar gekozen. Om de vier jaar treedt de helft af. — Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Verkiezingen 2014 A.)**

F. **MOTORSPORT. — Internationale Motorzesdaagsche. —**
Op 22 Sept. '36 is te Garmisch Partenkirchen de 18e Internationale Motorzesdaagsche geëindigd.
Van de 246 gestarte rijders gaven er 75 op, 87 rijders, die zonder strafpunten waren gebleven, veroverden een gouden medaille, 56 rijders veroverden een zilveren medaille en 22 een bronzen medaille.
De uitslagen luiden als volgt:
Internationale Trophy: 1. Engeland 0 strafpunten, 2. Duitschland 17 strafpunten, 3. Frankrijk 531 strafpunten, 4. Tsjecho-Slowakije 609 strafpunten, 5. Italië 627 strafpunten.
Internationale Zilveren vaas: 1. Engeland B, 2 Nederland A, 3. Engeland A, 4. Oostenrijk B, allen 0 strafpunten, 5. Duitschland B 13 strafpunten, 6. Zwitserland 21 strafpunten.
Groote gouden medaille van de F.I.C.M. — De volgende vier merkenteams waren zonder strafpunten: Rudge (Engeland), Triumph (Engeland), Austra Daimler Steyr (Oostenrijk) en Auto Union D.K.W. (Duitschland).
Prijs van den leider der Duitsche motorsport: 1. Duitschland (Kraftfahr-Lehr und Versuchsabt. der Wehrmacht Wuensdorf) 0 strafpunten, 2. Engeland (Tweede team van de Rudge Club Scotland), 3. Duitschland (N.S.K.K. motorbrigade Hochland), 4. Duitschland (K.L.V.A. Wuensdorf Mannschaft), 5. Engeland (Birmingham M.C.C.), 6. Engeland (Carshalton M.C.C.).
(Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Motorsport 2376 D.)

27 SEPTEMBER 1936

G. **CHINA. — Japansche penetratie. - Een lijst van anti-Japansche daden. - Toestand te Shanghai normaal. —**
De Japansche regeering heeft een lijst van 10 anti-Japansche daden gepubliceerd welke sedert November van het vorig jaar in China zijn gepleegd.
9 November 1935 is de Japansche marine-officier Makeyama te Shanghai vermoord.
11 November 1935 is de Japansche consulaire politiebeambte Tsunoda te Swatow vermoord.
10 Juli 1936 is de Japansche koopman Kayasi te Shanghai vermoord.
20 Augustus 1936 is een bomaanslag gepleegd op een Japansch officier te Shanghai.
24 Augustus 1936 zijn te Tsjegtoe vier Japansche reizigers door een bende Chineezen aangevallen, twee werden gedood en twee gewond.
3 September 1936 is de Japansche drogist Nakano te Pakhoi vermoord.
17 September 1936 is een bomaanslag gepleegd op een Japanschen winkel te Swatow.

19 September 1936 is de Japansche consulaire politiebeambte Yoshida te Hankow vermoord.
23 September 1936 hebben Chineezen te Shanghai op drie Japansche matrozen geschoten, één werd gedood, de beide anderen gewond.
Het laatste incident heeft de bezetting van de wijken Hongkjoe en Tsjapei ten gevolge gehad. De Japansche troepen zijn echter op 25 Sept. weer naar hun kazernes teruggekeerd. (Domei) **(V. b. 2462 D.)**

A. VOLKENBOND. — Vergadering 21—26 Sept. 1936.

Opening. —

De zeventiende Volkenbondsvergadering is op 21 Sept. '36 met een korte redevoering van den voorzitter van den Volkenbondsraad, Rivas Vicuna (Chili) geopend, die vooral op drie punten den nadruk legde:
1. Al het mogelijke zal beproefd moeten worden opdat de Volkenbond universeel wordt. Bij de bespreking van de plannen tot hervorming van het Volkenbondsverdrag zal vooral dit punt in het oog moeten worden gehouden.
2. Van deze volkenbondsvergadering zal een initiatief moeten uitgaan, dat de economische en financieele volkenbondsorganen weer met kracht aan den arbeid gegaan.
3. Niets zal mogen worden verzuimd om, in samenwerking ook met de niet-Volkenbondsstaten, den vrede te handhaven, dien alle volken wenschen. **(Vor. ber. Zitting 2367 F.)**

Voorzitter: Saavedra Lamas gekozen. —

Met 44 van de 49 stemmen werd Saavedra Lamas tot voorzitter gekozen.

Negus van Abessynië te Genève. —

De Negus is met zijn gevolg op het vliegveld Cointrin bij Genève aangekomen. Er was een uitgebreide ordedienst georganiseerd. De Negus werd verwelkomd door dr. Martin, den leider der Abessynische delegatie. **(Vor. ber. Haile Selassie 2449 G.)**

Mr. J. Limburg. —

Mr. J. Limburg werd tot voorzitter der Juridische Commissie benoemd **(Vor. ber. Mr. J. Limburg 2262 F.)**

Italiaansche delegatie inzake radio-omroep. —

De Italiaansche delegatie, die tot dusverre heeft deelgenomen aan de zittingen van de internationale volkenbondsconferentie voor het sluiten van een conventie betreffende het gebruik van den radio-omroep in dienst van den vrede, heeft naar aanleiding van een telegram van haar regeering den president doen weten, dat zij niet langer de zittingen kan bijwonen. Motieven werden niet opgegeven.
Men ziet in dezen maatregel een zeer duidelijke waarschuwing van Italië in verband met de houding van de Volkenbondsvergadering ten opzichte van de Abessynische geloofsbrieven.
(Vor. ber. Italië 2304 D.)

Abessynië. - Geloofsbrieven. —

Met 39 tegen 4 stemmen en 6 onthoudingen heeft de Volkenbondsvergadering op voorstel der geloofsbrieven-(verificatie)-commissie besloten de Abessynische delegatie tot de Assemblée toe te laten, zonder een beroep te doen op het Permanente Hof van Internationale Justitie te Den Haag, zooals vele leden hadden voorgesteld.
De goedkeuring van de geloofsbrieven der Abessyniërs geldt alleen voor deze 17de Volkenbondsvergadering.
Tegen stemden Albanië, Ecuador, Hongarije en Oostenrijk, van stemming onthielden zich Bulgarije, Panama, Portugal, Siam, Venezuela en Zwitserland. Afwezig gebleven waren Afghanistan, Bolivia en Chili.

Italië inzake de Abessynische geloofsbrieven. —

In politieke kringen te Rome, zoo wordt gemeld, blijft men onverschillig voor de beslissing van den Volkenbond te Genève en het besluit om Abessynië toe te laten zal de houding van Italië niet wijzigen.

Aantal niet-permanente Raadszetels wordt uitgebreid.

De eerste commissie der Assemblée, de z.g. juridische commissie, welker president, mr. Limburg (Nederland) is, heeft in haar op 24 Sept. '36 gehouden zitting een voorloopige regeling bereikt voor het sinds jaren aanhangige vraagstuk der samenstelling van den Volkenbondsraad.
Het aantal niet-permanente Raadszetels zal tot 11 worden uitgebreid, waardoor in totaal 15 staten in den Raad zitting zullen hebben.
Op het oogenblik telt de Raad 4 permanente en 9 niet-permanente zetels, benevens één voorloopigen niet-permanenten zetel. Laatstgenoemde, die in 1933 aan Portugal toegewezen werd en waarvoor zich ditmaal een groot aantal gegadigden heeft aangemeld, zal als niet-permanenten zetel bestendigd blijven. De nieuw te scheppen 15de Raadszetel zal aan China worden toegewezen. **(Vor. ber. Raadsleden 1968 C.)**

Opheffing van het Volkenbondstoezicht inzake Oostenrijk met 1 November 1936. —

Overeenkomstig het verzoek van de Oostenrijksche regeering besloot de Volkenbondsraad zonder eenigen tegenstand de posten van vertegenwoordiger van den Volkenbond in Oostenrijk en van raadsman bij de Oostenrijksche nationale bank met ingang van 1 November a.s. op te heffen.
De Volkenbondsraad aanvaarde het gevraagde ontslag van mr. Rost van Tonningen tegen 1 October en besloot gedurende de maand October den post van Volkenbondsvertegenwoordiger in Oostenrijk onbezet te laten.
(Vor. ber. Oostenrijk 1974 D.; Mr. Rost v. Tonningen 2423 D.)

Minister Eden's pleidooi inzake herziening van het Volkenbondspact. —

De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft 25 Sept. '36 voor de Assemblée een rede gehouden, waarin hij de problemen van een herziening van het Volkenbondspact, de bewapening en den economischen toestand in de wereld uitvoerig besprak en tevens voorstellen tot verbetering aan de hand deed.
Wat de reorganisatie van den Volkenbond betreft, stelde hij voor:
1. Het Volkenbondspact van de vredesverdragen los te maken.
2. Artikel 19 van het Volkenbondsstatuut, dat betrekking heeft op de herziening der vredesverdragen, in werking te stellen.
3. Af te zien van eenstemmigheid van besluiten in den Raad, ten einde eerder dan tot dusver het geval was, te kunnen ingrijpen in conflicten, die den vrede bedreigen.
Een dringend beroep deed Eden ten gunste van de slooping der hooge tolmuren.
Wat het koloniale probleem betreft, herhaalde hij het voorstel van Sir Samuel Hoare, nog tijdens deze Assemblée het vraagstuk van een betere verdeeling der grondstoffen op te lossen.
Verder hield de Britsche minister een pleidooi voor de democratie, bedoeld als antwoord op Hitler's rede te Neurenberg.
De hooge ernst van het huidige oogenblik, aldus begon Eden zijn met spanning aangehoorde rede, eischt openhartige taal, zoodat ik ditmaal mijn woorden in een minder voorzichtigen vorm zal gieten, dan tot dusver in de Assemblée gewoonte was. Nationalisme viert hoogtij. Sterk zijn alsgevolg daarvan de tegenstellingen. Wat kan het uiteindelijk resultaat hiervan zijn? Iedere staat, zelfs de kleinste en meest vredelievende, besteedt een steeds grooter deel van zijn nationaal inkomen aan bewapening, ten nadeele van zijn economischen toestand. Het moet voor de volken mogelijk zijn naast elkaar te leven en met elkaar samen te werken, hoe verschillend hun regeeringsvormen ook mogen zijn.
Hoe kunnen wij dit doel bereiken?
In de eerste plaats door gematigdheid en zelfbeheersching te betrachten. Ik geloof niet, dat wij den eerbied voor onze eigen regeeringen verhoogen, door op die van andere staten af te geven. Wellicht heb ik meer dan anderen reden dit te zeggen, daar het een Britsche traditie is, uitersten te wantrouwen. Mogelijkerwijs kan deze traditie, waaraan wij vasthouden, Europa in de komende jaren van grooten dienst zijn.
Wij zijn zeer gesteld op onze vrijheden en op onze tradities en wij zullen deze nimmer prijsgeven, noch zullen wij toelaten, dat iemand ze ons ontwringt. Wij gelooven in de democratie en haar voortbestaan. Geen systeem kan voor ons aanvaardbaar zijn, wanneer het de vernietiging van onze vrijheid en onze tradities zou inhouden. **(Vor. ber. Anthony Eden 2395 A.; Volkenb. Hervorming 2447 B.)**

Rede van den Franschen minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos. —

De Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, heeft op 26 September '36 voor de Volkenbondsvergadering een rede gehouden, waarin hij begon met uiting te geven aan het vertrouwen van Frankrijk in den Volkenbond.
Wat wij willen, aldus Delbos, is met u de vrijheid, gelijkheid en broederschap der volkeren te verdedigen, omdat dit de voorwaarden zijn noodig voor de internationale veiligheid en rechtvaardigheid.
Met betrekking tot de gebeurtenissen in Spanje zeide Delbos: „Wanneer de Fransche regeering gepleit heeft voor niet-inmenging, is dit niet uit onverschilligheid, doch met het oog op de gevaren van rivaliteit in de levering van wapens en de fatale gevolgen van incidenten, die niet hadden kunnen uitblijven".
Delbos wees ten slotte op de wenschelijkheid van ontwapening en verlangde, dat het bureau der ontwapeningsconferentie zijn taak zal hervatten. **(Vor. ber. Yvon Delbos 2366 H.)**
(Le Temps - Journal de Genève - A. N. P. - Daily Telegraph)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Gerhart Ellert — Der Doge Foscari, Schauspiel in sechts Akten (F. G. Speidel'sche Verlagsbuchhandlung, Wien-Leipzig 1936)
Kurt Hildebrand Matzak — „Der Sieger Prinz Eugen und andere Novellen". (Das Berglandbuch, Salzburg 1936) **(Vor. ber. 2459 F.)**
Engelsch: H. A. L. Fisher — „A History of Europe". (Edward Arnold & Co., London)
Susan Goodyear — „Cathedral Close". (Chatto and Windus, London 1936) **(Vor. ber. 2459 F.)**
Fransch: Edmond Jaloux — „Sous les Oliviers de Bohème". (J. Ferenczi & fils, Paris 1936)
Charles Silvestre — „Le Démon du Soir". (Aux Edit. Plon, Paris) **(Vor. ber. 2459 F.)**
Nederlandsch: Siegfried E. van Praag — „La Judith". (Querido's Uitg.)
H. Roland Holst — „De Stem die roept". (W. L. en J. Brusse, Rotterdam 1936) **(Vor. ber. 2459 F.)**
(Red. K. H. A.)

A. **De Fransche franc.** — Uit Parijs kwam op 25 Sept. tegen tien uur 's avonds het bericht, dat het Fransche parlement tegen 28 Sept. is bijeengeroepen, dat de Parijsche beurs tot 29 Sept. gesloten is en verder dat in den loop van den nacht tegelijkertijd te Londen, New York en Parijs een nota inzake een monetaire entente zou worden gepubliceerd.
Naar uit Parijs wordt gemeld, zijn de laatste drie maanden onderhandelingen gevoerd over een overeenkomst tot verzekering van een gelijkheid in het wereldprijsniveau.

De officieele verklaringen.
Hieronder volgt de verklaring, die na overleg tusschen de regeeringen van Frankrijk, Engeland en de Ver. Staten is opgesteld en die tegelijkertijd in de drie landen is gepubliceerd. Wij geven den voor Frankrijk opgestelden tekst.
Na ruggespraak met de regeeringen der Ver. Staten en Engeland komt de Fransche regeering overeen met de regeeringen der beide andere landen om een gemeenschappelijke wensch te vervullen, en tot die voorwaarden te geraken, die den vrede verzekeren en die er het beste zullen toe bijdragen om ordening in de internationale, economische betrekkingen te herstellen en een politiek te volgen, welke erop gericht is welvaart in de wereld te brengen en den levensstandaard te verbeteren.
De regeeringen van Engeland en de Ver. Staten moeten natuurlijk in haar politiek tegenover internationale monetaire betrekkingen rekening houden met de behoeften en de interne welvaart in hun landen op dezelfde wijze als de regeering van Frankrijk dit doet.
De betrokken regeeringen gebruiken deze gelegenheid, om wederom die politiek voort te zetten, welke zij in den loop van de laatste jaren voeren en waarvan het voornaamste doel is het grootst mogelijke evenwicht in het systeem van de internationale valuta's te handhaven en tot het uiterste iedere stoornis in het systeem door een Britsche of Amerikaansche monetaire actie te vermijden.
De Fransche regeering is bovendien, evenals die van de Ver. Staten en Engeland overtuigd, dat het succes van de hierboven aangegeven politiek ten nauwste samenhangt met de ontwikkeling van den internationalen handel. In het bijzonder hecht zij groote beteekenis eraan, dat onmiddellijk maatregelen worden getroffen ter verzachting en uiteindelijk tot opheffing van het huidige systeem van contingenteeringen en deviezencontrôle. De Fransche regeering hoopt, evenals die van de Ver. Staten en Engeland, samenwerking te vinden met andere landen voor het uitvoeren van een politiek zooals in deze verklaring is geformuleerd. Zij rekent er op, dat geen enkel land zal trachten een onredelijk valutavoordeel te behalen en daardoor de pogingen tot het herstel van stabieler economische betrekkingen tusschen de Ver. Staten, Engeland en Frankrijk te belemmeren.
De Fransche regeering is er met de Engelsche en Amerikaansche regeeringen van overtuigd, dat de voortzetting van deze politiek er toe zal bijdragen, dat de door alle regeeringen gestelde doeleinden bereikt zullen worden. De regeering, erkennende dat de gewenschte stabiliteit van de voornaamste valuta's niet op solide basis verkregen kan worden zonder dat vooraf een duurzame overeenstemming tusschen de verschillende economieën is tot stand gebracht, heeft tot dit doel besloten, haar parlement een aanpassing van de valuta voor te stellen.
De regeeringen van de Ver. Staten en Engeland, hopende, dat aldus een steviger grondslag voor de stabiliteit der internationale economische betrekkingen gelegd zal worden, hebben dit besluit gunstig ontvangen. De drie regeeringen verklaren, dat het hun bedoeling is, de daartoe geschikte middelen waarover zij beschikken, te gebruiken, ter voorkoming van elken mogelijken maatregel, die de nieuwe basis der wisselkoersen zou kunnen aantasten. Overeengekomen is, dat tot dit doel het noodige overleg zal worden gepleegd met de twee andere regeeringen en tusschen de desbetreffende instellingen.

DEVALUATIE

Het Fransche monetaire wetsontwerp. — De Fransche ministerraad heeft na van de hierboven afgedrukte verklaring te hebben kennis genomen, een monetair wetsontwerp goedgekeurd, dat tot doel heeft de waarde van den franc aan te passen aan den huidigen economischen toestand. In het wetsontwerp wordt bepaald, dat een nieuwe goudwaarde van den franc zal liggen tusschen 43 en 49 milligram goud van een gehalte van 0.900 fijn.
Men voorziet, dat tot nader order een wisselstabilisatiefonds van 10 milliard franc een reguleering zal waarborgen van de verhouding tusschen den franc en de buitenlandsche deviezen, waarbij de pariteit van den franc tegenover het goud binnen de hierboven aangegeven grenzen zal worden gehandhaafd.
In afwachting, dat de kamers het wetsontwerp zullen aannemen, zal de bank van Frankrijk de noodige maatregelen nemen om speculatieve manoeuvres te verhinderen. De markt van den franc zal zorgvuldig gecontroleerd worden. De effecten- en goederenbeurzen zullen gedurende eenige dagen gesloten zijn.
(Vor. ber. Fransche Franc 2347 D.)

B. **De Zwitsersche franc.** — Naar het D.N.B. uit Bern meldt, heeft de Zwitsersche bondsraad op 26 Sept. '36 een zitting gehouden, die vier uur heeft geduurd. Na afloop werd de volgende officieele mededeeling gepubliceerd: „Na kennisneming van het besluit der Fransche regeering, den franc met ca. 30 pct. te devalueeren, is de bondsraad van meening, dat het belang van het economisch leven ook Zwitserland dwingt, zijn valuta bij de leidende wereldvaluta's aan te passen. Op 28 Sept. '36 zal de bondsraad aan het parlement zijn voorstellen doen. De beurzen blijven 28 en 29 Sept. '36 gesloten. **(Vor. ber. 1603 D.)**

28 SEPTEMBER 1936

C. **De Hollandsche gulden.** — In den nacht van 26 op 27 Sept. '36 werd het volgende bericht van den regeeringspersdienst ontvangen.
Nadat de regeering, na de aangekondigde monetaire maatregelen in Frankrijk, haar voornemen te kennen gaf, om hare monetaire politiek onveranderd te handhaven, heeft het sindsdien genomen besluit der Zwitsersche regeering de Nederlandsche regeering genoopt, hare houding opnieuw in overweging te nemen. Nu Nederland het eenige land ter wereld is geworden, dat zijne muntpariteit ongerept heeft bewaard en het daardoor in de sterkste mate den druk op de wisselkoersen en op zijn goudvoorraad zal gevoelen, kan de mogelijkheid om de huidige monetaire politiek te blijven handhaven niet langer aanwezig worden geacht.
Teneinde te verhoeden, dat men tenslotte genoopt zou worden den gouden standaard prijs te geven na eene niet te verantwoorden verzwakking van den goudvoorraad der Nederlandsche Bank, heeft de regeering, in volledige overeenstemming met het gevoelen der Nederlandsche Bank, besloten, met ingang van 27 September den uitvoer van goud te verbieden, tenzij gedekt door een authentiek certificaat van de Nederlandsche Bank.
Tevens zal de effectenbeurs op 28 Sept. gesloten zijn. Nadere mededeelingen omtrent de voornemens der regeering zullen op 28 Sept. worden bekend gemaakt.
(Vor. ber. 1892 D.; Gouden Standaard 1554 D.)

D. **Nederlandsch-Indië.** — Het college van gedelegeerden nam op 28 Sept. zonder hoofdelijke stemming een spoedordonnantie aan tot goedkeuring van het gouvernementsbesluit van 27 Sept. '36, houdende een verbod van uitvoer van gemunt en ongemunt goud uit het tolgebied van Nederl.-Indië.
De beurs te Batavia blijft 28 en 29 Sept. gesloten.

E. **Koninklijk Besluit.** — Verschenen is een extra-nummer van de Staatscourant, gedateerd Maandag 28 September. De inhoud van dit nummer is als volgt:
Wij, Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Op de voordracht van onzen minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den raad van Ministers, en van onzen minister van Financiën van 26 September 1936, no. 79, generale thesaurie,
gezien een verzoek van de Nederlandsche Bank, dat van regeeringswege maatregelen zullen worden genomen, om zoo noodig te beletten, dat de goudvoorraad in Nederland op bedenkelijke wijze naar het buitenland zou kunnen wegvloeien,
hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:
dat de uitvoer van gouden munt en goudmuntmateriaal van een door onzen minister van Financiën te bepalen tijdstip af tijdelijk wordt verboden, behoudens hiervan door of vanwege onzen voornoemden minister in bepaalde gevallen te verleenen ontheffing.
Onze minister van Financiën is belast met de uitvoering van dit besluit.
Het Loo, den 26sten September 1936.
WILHELMINA.
(Vorig bericht 2468 C.)

A. Radio-rede van minister Colijn. —

Alvorens een nadere motiveering te geven van het in den nacht van Zaterdag op Zondag genomen besluit der regeering inzake onze monetaire politiek, moet ik eerst in de herinnering terug roepen, dat een zeker aantal landen in 1933, tijdens de Londensche wereldconferentie, als hun gemeenschappelijk gevoelen tot uitdrukking brachten, dat het wenschelijk was den z.g. gouden standaard te handhaven, d.w.z. door afgifte van goud aan elkander, de onderlinge bestaande muntverhoudingen in het wisselverkeer te verzekeren.

Deze landen waren zes in getal, n.l. Frankrijk, Italië, Zwitserland, België, Polen en Nederland. Van deze zes konden Italië en Polen den laatsten tijd niet meer meegerekend worden, terwijl België, na het vorige jaar een devaluatie zijner munt te hebben doorgemaakt, onlangs wel weer tot het goud terugkeerde, doch niet meer behoorde tot het oorspronkelijke goudblok. Zoo waren er van de zes nog maar drie overgebleven n.l. Frankrijk, Zwitserland en Nederland. Weliswaar behoorde ook Amerika sinds eenigen tijd tot de landen, die het wisselverkeer door goudafgifte steunden, doch de goudwaarde van den dollar was daarom nog niet definitief; de dollarwaarde kon nog door den President der Ver. Staten verder verlaagd worden, nadat hij reeds 40% van zijn waarde had ingeboet. Niet zonder bezorgdheid heeft de Nederlandsche regeering den laatsten tijd den gang van zaken op monetair terrein gevolgd.

Niet omdat zij twijfelde aan de juistheid harer eigen politiek. Het tegendeel is waar. De aanpassing aan de gewijzigde internationale verhoudingen op economisch en financieel terrein was hier te lande een heel eind en in Nederl.-Indië nagenoeg geheel geslaagd en men mocht hopen, dat het eind van een zeer moeilijken weg in het zicht was.

De bezorgdheid der regeering vond haar oorzaak dan ook in hetgeen hier en daar om ons heen plaats greep en waarvan geducht moest worden, dat de voornaamste pilaar onder het reeds gehavende goudblok bezwijken zou. Men mocht zich niet verhelen, dat de positie van Zwitserland en Nederland heel veel moeilijker zou worden, indien Frankrijk zich genoodzaakt zou zien het Belgische voorbeeld van 1935 te volgen en eenigen tijd den gouden standaard prijs te geven.

Toch meende de regeering, toen bekend werd, dat Frankrijk den gouden standaard ging verlaten, en zij zich daarover in den nacht van Vrijdag op Zaterdag te beraden had, hare beproefde politiek nog niet te mogen prijsgeven. Vandaar dat in de ochtendbladen van Zaterdag de mededeeling verscheen, dat de regeering hare tot nu gevolgde monetaire politiek onveranderd zou handhaven. Op die houding was mede van invloed de op dat tijdstip volstrekt gegronde verwachting, dat Zwitserland den gouden standaard zou blijven handhaven.

Zaterdag in den loop van den namiddag ontving de regeering evenwel door haren gezant te Bern de mededeeling van den Zwitserschen Bondsraad, dat men integendeel in Bern besloten had tot aanpassing van den Zwitserschen franc aan de leidende valuta's en men dus tot prijsgeving van den gouden standaard zou overgaan. Dit feit maakte een hernieuwde overweging van het Nederlandsche standpunt noodzakelijk.

DEVALUATIE

De positie van de Zwitsersche Nationale Bank was bank-technisch sterker dan die van de Nederlandsche zusterinstelling. Toen dus de sterkere van de beide banken den strijd meende te moeten opgeven, moest in de nationale èn internationale geldwereld wel de vraag opkomen: nu het eene goudland na het andere den gouden standaard heeft moeten prijsgeven, nu van de 2 laatst overgeblevenen de sterkste van de twee de vlag strijkt, waarom zou nu de laatst overgeblevene het wel kunnen houden?

Dit alles noopte er toe om opnieuw de positie van Nederland in beschouwing te nemen.

Nederland zou nu, met Amerika, dat al 40% gedevalueerd had en waar de mogelijkheid van een verdere devaluatie nog aanwezig was en met België, dat ook reeds gedevalueerd had, deel blijven uitmaken van een trio, waarin het het eenige lid was — het eenige land zelfs in de geheele wereld — dat zijn oude muntpariteit ongerept had weten te bewaren.

Het was hard van die eerepositie afstand te moeten doen en het besluit is der regeering dan ook onnoemelijk zwaar gevallen, maar persoonlijke gevoelens moesten wijken voor het belang van het land. Zij heeft toch die handhaving van hare, aan den gouden standaard gebonden muntpolitiek, niet alleen beoordeeld van economisch standpunt, maar haar steeds ook gezien als een zaak van financieele waardigheid, die nimmer vrijwillig mocht worden prijsgegeven, doch alleen als gevolg van overmacht, alleen als er volstrekte noodzaak toe bestond.

Die volstrekte noodzaak was, naar het oordeel der regeering, ingetreden nu Nederland feitelijk, d.w.z. in het licht van de geboorte van het goudblok, het eenig overgebleven lid van dat blok was gebleven en het eenige land, dat de oude muntpariteit had gehandhaafd.

Immers sprak het vanzelf, dat elke deining op het terrein der internationale wisselmarkt zich in bijzondere mate zou openbaren tegen den Nederlandschen gulden.

Een voortdurende en toenemende druk op den gulden en daardoor op den goudvoorraad der Nederlandsche Bank moest met zekerheid worden aangenomen.

In elk geval kon de mogelijkheid om onze tot nu toe gevolgde monetaire politiek blijvend te handhaven, niet langer aanwezig worden geacht. Maar hoe werd dan het beeld van den toestand? Zoo, dat men dan enkele weken, of, op zijn best, een paar maanden zou blijven doorworstelen, met doorloopende sterke schommelingen in den rentevoet, met al de daaraan voor het bedrijfsleven verbonden bezwaren, om dan ten slotte toch te eindigen met het prijsgeven van den gouden standaard, doch dan met een op onverantwoordelijke wijze verzwakten goudvoorraad van de Nederlandsche Bank.

Dit moest worden voorkomen, omdat wij, temidden van deze grenzenlooze verwarring op financieel terrein, niet weten wat de toekomst ons nog brengen kan.

Daarbij kwam dan nog, dat men zienderoogen aan sommigen de gelegenheid bleef schenken om, door middel van het afvloeiende goud van de Nederlandsche Bank, zich in een nabije toekomst winsten te verzekeren, waarop niet alleen geen enkele zedelijke aanspraak bestond, doch die bovendien aan het land ernstige schade berokkenden.

In die overwegingen wortelt het besluit van de regeering om met ingang van 27 Sept. den uitvoer van goud te verbieden. Daardoor is verzekerd, dat de Nederlandsche goudschat ter beschikking blijft van het eigen land en van het algemeen belang.

Wat beteekent deze maatregel nu eigenlijk?

Hij beteekent, dat we den z.g. gouden standaard tijdelijk hebben prijsgegeven, zooals dat ook het geval is geweest vanaf Aug. 1914 tot eind April 1925.

In zooverre is het dus ook voor ons niet iets nieuws.

Beteekent het nu ook waardevermindering van den gulden, zooals door devaluïsten gewenscht wordt?

Met volkomen zekerheid valt dit niet te zeggen. In de periode 1914—1925 zijn er tijden geweest, dat de waarde van den gulden, met betrekking tot pond en dollar, lager dan normaal kwam te liggen, doch er waren ook perioden, waarbij het omgekeerde het geval was.

Nu is dit laatste thans niet te verwachten en moet er met het eerste, d.i. eenige waardevermindering van den gulden tegenover buitenlandsche valuta, gerekend worden.

Twee factoren oefenen daarop voornamelijk invloed uit.

De eerste is de kapitaalbeweging en de tweede de aanpassing, voor zooveel nog noodig, aan het buitenlandsche prijspeil.

In het oog moet worden gehouden, dat het wenschelijk is, dat de weggevloeide kapitalen weer naar Nederland terugkeeren, waardoor kapitaalvlucht vanzelf wordt tegengegaan, en ook dat de concurrentie-mogelijkheden voor onzen export ten zeerste de aandacht verdienen.

Dit brengt mee, dat de regeering den nieuwgeschapen toestand niet geheel aan zijn eigen ontwikkeling kan overlaten.

Het betalingsverkeer blijft volkomen vrij.

Maar wel stelt de regeering zich voor onverwijld aan de Staten-Generaal te doen toekomen een ontwerp van wet tot instelling van een egalisatiefonds van omtrent 300 millioen gulden, ten einde daardoor harerzijds invloed te kunnen oefenen op den loop der wisselkoersen met het buitenland, gelijk Engeland ook heeft gedaan en in Frankrijk en Zwitserland in overweging is. Daardoor hebben we het in de hand, in samenwerking met de Nederlandsche Bank, onnoodige daling van de waarde van den gulden te voorkomen.

Dit is ook onvermijdelijk met het oog op het binnenlandsche prijspeil. Verhooging van dat prijspeil zal niet geheel zijn te ontgaan. Wat we uit het buitenland moeten betrekken zal duurder worden, indien de gulden belangrijk in waarde dalen zou. Maar voor het binnenland ligt de zaak ten deele anders.

Daarom is ook een woord van ernstige waarschuwing tegen onnoodige prijsopdrijving op zijn plaats. Wie zich daaraan schuldig maakt verricht een onsociale, een onvaderlandlievende daad en de regeering zal niet aarzelen daartegen op te treden met alle bevoegdheden waarover zij beschikt en die haar verder bij de wet zullen worden verleend.

Een ontwerp van wet tot het tegengaan van onredelijke prijsopdrijving zal dezer dagen aan de Staten-Generaal worden aangeboden.

Ook het koopend publiek waarschuw ik met ernst tegen het z.g. „hamsteren" van goederen. Daarvoor bestaat geen enkele reden. Er ontstaat geen gebrek aan goederen, dus is de vlucht in de goederen niet noodig. Wèl is zulk een vlucht in de goederen, een buitengewone vraag naar goederen, oorzaak van prijsstijging die anders geheel of ten deele zou zijn uitgebleven.

Laat ons volk niet vervallen in de fouten die elders, onder gelijke omstandigheden, wel eens gemaakt zijn. Laat ons onze koele bezinning behouden.

De moeilijkheden, waarvoor we zullen komen te staan, zijn ongetwijfeld vele en groot. Ze zijn te overwinnen, maar niet als het volk een anderen kant uit trekt dan de regeering. De regeering kent haar koers, ze volgt een doelbewuste lijn nu zij den nieuwen toestand onder de oogen heeft te zien. Ze acht zichzelf in staat om de voornaamste schokken op te vangen en den koers naar de haven te vinden. Maar voorwaarde daarbij is, dat men in het land met den raad en de aanwijzingen van de regeering rekening houdt en die niet, bewust of onbewust, wederstreeft.

Voor de eerstvolgende dagen is die raad allereerst: rustig blijven, niet zenuwachtig worden en nog minder zenuwachtig handelen. Doe zooveel mogelijk precies wat ge ook de vorige week en een maand geleden gedaan hebt. Doe alsof er niets veranderd was, dan zult ge dra bemerken, dat er inderdaad maar heel weinig veranderingen behoeven in te treden.

Als ons volk zich op die wijze gedraagt, dan zullen we, met Gods hulp, ook dezen nieuwen schok wel te boven komen.

Ik ben niet getreden in allerlei technische beschouwingen, zooals b.v. over de werking van het in te stellen egalisatiefonds. Het volk als geheel heeft daaraan geen behoefte en de personen, die dat moeten weten, kunnen zich vervoegen bij de directie der Nederlandsche Bank.

Wel moet ik nog iets zeggen over de verklaringen te Parijs, te Londen en te Washington afgegeven, waarbij ook België zich heeft aangesloten.

De Nederlandsche regeering heeft de handelsbelemmeringen en de instabiliteit van het internationale geldverkeer altijd gezien als de voornaamste hinderpalen op den weg naar herstel. Het spreekt dus vanzelf, dat zij van harte bereid is mede te werken aan alle pogingen, die ondernomen zullen worden tot opheffing van die handelsbelemmeringen en tot stabilisatie van het inter-

nationale geldverkeer, zonder zich daarbij intusschen over te geven aan al te rooskleurige verwachtingen.
Ik meen te mogen aannemen, dat de overgroote meerderheid van ons volk gehoopt heeft, dat wij in staat zouden zijn onze beproefde, rustige, stabiele monetaire politiek te blijven voortzetten. Dat was ook de wensch der regeering en Nederland is daarvan dan ook niet afgeweken, vóór dat alle anderen den strijd hadden opgegeven, en toen voor ons alle kansen op een gunstig resultaat hadden opgehouden te bestaan.
Thans gelde als wachtwoord: Niet meer blijven hangen aan het verleden, dat is voorbijgegaan, vooruitzien naar de toekomst.
De handen nu allen ineengeslagen en allen saam, met biddend hart en eenparig willen, den nieuwen toestand tegemoet.

(Vor. ber. 2468 E.; Dr. H. Colijn 2383 A.)

29 SEPTEMBER 1936

A. Persopinies betreffende de Devaluatie van den Franschen Franc. —

De Telegraaf: Devaluatie is een zwaar offer, dat van de bevolking wordt geëischt. Indien zij zulk een offer moet brengen, dan mag zij tenminste van haar regeering verlangen, dat deze weet wat zij wil en in staat is tegenover het nadeel van devaluatie voordeelen te stellen. Het is een groote vraag of het kabinet-Blum dat kan doen. Wij komen thans voor den paradoxalen toestand te staan, dat een socialistisch régime de beschikking krijgt over groote geldmiddelen.

Alg. Handelsblad: De toekomst is voor Frankrijk nog even duister als vóór de devaluatie, wanneer de regeering-Blum haar politiek van groote uitgaven voortzet, want dan zal binnen korteren of langeren tijd de speelruimte, welke de Fransche regeering zich thans door de devaluatie en haar „winst" op den goudvoorraad heeft geschapen, zijn opgebruikt, en zal men voor nieuwe spanningen komen te staan.

De Maasbode: Een groote geruststelling bij deze gebeurtenis is, dat de Engelsche en Amerikaansche regeeringen de schoonste beloften hebben afgelegd om mede te werken door de haar ter beschikking staande welvoorziene stabilisatiefondsen. Daaruit mag men n.l. gevoegelijk concludeeren, dat er geen nieuwe valutawedloop zal plaats vinden door een nieuwe aanzienlijke depreciatie van pond en dollar.

Nieuwe Rotterd. Courant: Als er aan deze nieuwe ontwrichting van de internationale muntbetrekkingen één goede zijde is, dan is het wel deze, dat zij tevens maatregelen schijnt te zullen inluiden omtrent een stabilisatie van de verschillende wisselkoersen, waardoor dan een groote mate van onzekerheid, die het internationale handelsverkeer zoo vele jaren verlamd heeft, uit den weg zou worden geruimd.

Le Matin: De verantwoordelijkheid van dezen stap rust niet in de eerste plaats op het huidige kabinet. Overigens moet men afwachten of de aanpassing der inkomsten van alle Fransche burgers aan de nieuwe omstandigheden even gemakkelijk zal verloopen als de aanpassing van hun geld bij de buitenlandsche valuta's.

Le Temps: De devaluatie is niets anders dan de bekrachtiging van de begane fouten. Slechts dan kan de muntverzwakking het begin van een beteren toestand beteekenen, indien in de toekomst deze fouten met grooter zorg zullen worden vermeden.

Le Peuple: Gelukkig zijn Blum en Vincent Auriol door de gebeurtenissen niet overrompeld. Vijandig staand tegenover een devaluatie, had de regeering van het Volksfront van den eersten dag van haar bewindsaanvaarding af actieve onderhandelingen met de overige mogendheden aangeknoopt ter voorbereiding van een internationale monetaire gelijkschakeling.

Journal des Débats: De resultaten hangen voor een groot deel af van de politieke en sociale omstandigheden, waaronder de devaluatie zal geschieden.

New York Times: De aanpassing van den franc is een gelukkig resultaat der besprekingen van de laatste dagen.

Financial News: Minister Blum heeft thans den duik genomen, onder den druk van de economische omstandigheden. De Bank van Frankrijk heeft groote goudverliezen geleden; de goudvoorraad is feitelijk tot beneden de Frs. 50 milliard gedaald, hoewel het dekkingspercentage toch nog steeds 57.4% is.

Manchester Guardian: Een groote internationale gebeurtenis heeft plaats gehad, waardoor de economische toestand een nieuwe gedaante aanneemt, die allerlei mogelijkheden in zich sluit. Wij vreezen echter, dat de reactie in Frankrijk veel erger zal zijn, dan zij vijf jaar geleden in Engeland is geweest.

Berliner Tageblatt: Het Fransche publiek heeft voor het geval van een verrassing frs. 30 à 40 milliard opgehoopt, wat beteekent, dat op het oogenblik van de devaluatie deze „latente koopkracht" in grooten omvang op de markt zal komen. Het gelukken van het Fransche experiment hangt af van de garanties, op handelspolitiek gebied, welke de beide groote Anglo-Saksische landen gegeven hebben.

(Vor. ber. Frankrijk 2468 A.)

B. Persopinies betreffende de Monetaire politiek van Nederland. —

De Telegraaf: Hoezeer het betreurd moet worden, dat een voortzetting van onze monetaire politiek door de gewijzigde internationale situatie niet mogelijk is gebleken, mag men wellicht toch de hoop koesteren, dat thans een gezamenlijke internationale actie op valuta- en economisch gebied mogelijk zal worden, welke een beter verschiet voor de wereld en ook voor ons land kan openen.
Aan onze regeering komt in ieder geval de lof toe, dat zij de politiek, welke zij in het belang van ons land de beste achtte, tot het laatst heeft voortgezet.

Alg. Handelsblad: De argumentatie van het regeeringscommuniqué is o.i. niet zeer overtuigend; ongetwijfeld zullen velen met ons niet inzien waarom de mogelijkheid van handhaving der tot nu toe gevolgde monetaire politiek vervallen is, nu Nederland het eenige land ter wereld is geworden, dat zijn muntpariteit ongerept heeft bewaard, en het „daardoor" in sterke mate den druk op de wisselkoersen en zijn goudvoorraad zal gevoelen.

De Standaard: Het nemen van het besluit moet aan de Regeering zeer zwaar gevallen zijn. Zij heeft eenige jaren aaneen, temidden van de internationale onrust op monetair gebied en onder veel tegenstand in ons eigen land, met de grootste beslistheid steeds vastgehouden aan de handhaving van den gouden standaard, omdat zij dit plicht en in 's Lands belang achtte. Zij moest nu wijziging brengen in hare politiek. Het handhaven van den gouden standaard zou, nu Nederland als een eenzame kwam te staan temidden van de volken, te groote gevaren met zich brengen. Met name het gevaar, dat na eenigen tijd van voortworstelen de verminderde goudvoorraad van de Nederlandsche Bank, toch zou nopen tot eene wijziging van gedragslijn. En dan zou daartoe moeten worden overgegaan in een zeer bedenkelijke verzwakte positie.
Wij moeten het besluit van de Regeering zien als onvermijdelijk.

Het Volk: De devaluatie van den gulden komt op een hoogst ongelegen oogenblik. De groothandelsprijzen trekken aan. Dit op zichzelf schept reeds duurte; een duurte, die dezelfde tendenz door de devaluatie geschapen, nog versterkt.
Hoeveel beter waren de Engelschen er aan toe en de Zweden, Denen en Noren, die devalueerden in een tijd van scherpe daling der groothandelsprijzen.
De daling van het indexcijfer ving toen de prijsstijging als gevolg van de verandering in de wisselkoersen ten volle op.

DEVALUATIE

De Maasbode: Hoe men ook tot heden dacht over de al of niet wenschelijkheid van devaluatie voor ons land, thans kunnen allen het er over eens zijn, dat het besluit der regeering den gouduitvoer te verbieden is geweest een wijs besluit.

Limburger Koerier: Na de devaluatie moet het groote werk van economischen opbouw nog beginnen. Devaluatie zonder activeering van nationale economie zou een stroovuur zijn zonder blijvende warmte.
De kabinetscrisis, die in 1935 onopgelost bleef, moet nu spoedig een logisch einde vinden. Als de parlementaire logica niet bedriegt — heel erg betrouwbaar is zij echter in dezen tijd niet meer — is binnen enkele dagen het aftreden van het kabinet-Colijn ook wel te verwachten.

De Nederlander schrijft, dat een technische noodzakelijkheid tot het loslaten van den gouden standaard bestond.
Hoe men ook over de gevolgen van het embargo op goud moge denken, zeker mag het gelukkig worden geacht, dat de noodzakelijkheid daartoe zich zoo acuut heeft doen gevoelen. In de eerste plaats heeft dit voor, dat aan de beslissing der regeering alle willekeur kan worden ontzegd.

(Vor. ber. Nederland 2469 A.)

C. Tweede Kamer. - Wetsontwerpen. - Uitvoerverbod van goud. - Egalisatiefonds. - Prijsopdrijving. —

In verband met den nieuw geschapen toestand op monetair gebied zijn door de regeering de volgende wetsontwerpen bij de Tweede Kamer ingediend:
1. Wetsontwerp tot verbod van uitvoer van gouden munt en goud-muntmateriaal;
2. Wetsontwerp, houdende eenige voorzieningen in verband met de buitengewone omstandigheden ten aanzien van de wisselkoersen in het buitenland, waarbij wordt ingesteld een egalisatiefonds, dat gefinancierd wordt door de uitgifte van schatkistpapier;
3. Wetsontwerp houdende tijdelijke maatregelen tegen het opdrijven van prijzen, waarbij vooral de eerste levensbehoeften in bescherming worden genomen. Ook de huren komen onder contrôle te staan.

(Vor. ber. 2470 B.; Tw. Kamer 2458 B.)

D. Monetaire wetsontwerpen aangenomen. —

De Eerste en Tweede Kamer hebben op 29 Sept. '36 de drie ingediende monetaire wetsontwerpen zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

(Vor. ber. 2470 C.; Eerste Kamer 2449 E.)

A. NEDERLAND. — Toelichting op het wetsontwerp tot verbod van uitvoer van gouden munt en goudmuntmateriaal. —

De Regeering heeft zich, teneinde den goudvoorraad in Nederland tegen verdere afvloeiing te beschermen, verplicht gezien bij Koninklijk Besluit van 26 September 1936 den uitvoer van gouden munt en goud-muntmateriaal te verbieden. Zij heeft dit verbod moeten uitvaardigen zonder daartoe wettelijk bevoegd te zijn, daar, ingeval zij gewacht zou hebben op de totstandkoming eener wettelijke machtiging, inmiddels zonder twijfel een afvloeiing van grooten omvang zou hebben plaats gehad. Reeds vroeger heeft een dergelijk geval zich voorgedaan met het Koninklijk Besluit van 31 Juli 1914 („Staatsblad" no. 333), dat ook onder buitengewone omstandigheden — zij het andere dan thans — dezelfde materie regelde en achterna kracht van wet gekregen heeft door de wet van 3 Augustus 1914 („Staatsblad" no. 344).

Deze sedert meermalen gewijzigde wet kon hoezeer zij bevoegdheden geeft tot het uitvaardigen van uitvoerverboden, niet tot grondslag strekken van het in den aanhef dezer genoemde besluit, daar de omstandigheden welke thans tot het tot stand brengen van een gouduitvoerverbod noopten, niet gerekend konden worden tot de gevallen, bedoeld in art. 1, lid 1, der wet.

De regeering heeft reeds geruimen tijd geleden overwogen in gemeld artikel wijzigingen aan te brengen, waardoor het ook op omstandigheden als zich thans hebben voorgedaan, van toepassing zou zijn, doch zij heeft gemeend van het indienen van zoodanig voorstel te moeten afzien, uit hoofde van de onrust, die daardoor in het land zou zijn gewekt.

Het verdient thans aanbeveling, het bedoelde Kon. Besluit nader te gronden op de meergenoemde wet van 1914, waardoor de strafbepalingen en de daarmede verband houdende voorschriften dier wet, voor zoover hiervan in het besluit niet is afgeweken, ook met betrekking tot dit verbod van toepassing zullen zijn.

Te allen overvloede moge er hier op worden gewezen, dat de belangrijkste afwijking, in het gemelde besluit opgenomen, is, dat de ontheffingen van het uitvoerverbod, omdat het hier uitsluitend een monetaire aangelegenheid betreft, zullen moeten worden verleend door of vanwege den Minister van Financiën.

De toelichting is onderteekend door den raad van Ministers, dr. H. Colijn, en den Minister van Financiën, mr. Oud.

Toelichting op het wetsontwerp, houdende eenige voorzieningen in verband met de buitengewone omstandigheden ten aanzien van de wisselkoersen op het buitenland. - Egalisatie-fonds. —

DEVALUATIE

De loop der omstandigheden heeft ten slotte ook Nederland gedwongen, den gouden standaard tijdelijk los te laten. De regeering heeft een verbod van den uitvoer van goud moeten afkondigen.

Het zal wel overbodig zijn hierbij aan te teekenen, dat de regeering onverzwakt hare meening handhaaft, dat het welbegrepen en duurzaam belang van het land het best door het systeem van den internationalen gouden standaard gediend wordt, zoodat zij zich bij voorbaat bereid verklaart, tot het herstel van dat systeem hare volle medewerking te verleenen. Het ware intusschen praematuur hieromtrent thans in nadere beschouwingen te treden.

Te dezer zake wenscht de regeering voorop te stellen, dat zij het, zoolang de internationale monetaire verhoudingen zoo onzeker zijn als thans het geval is, ongewenscht zou achten, zich aanstonds aan een bepaalde goudpariteit te binden.

Zoolang niet de voornaamste wereldvaluta's aan een internationaal monetair systeem, gebaseerd op het goud, gebonden zijn, ware een dergelijke band ook voor Nederland niet aan te leggen. Dit beteekent geenszins, dat de regeering belangrijke schommelingen in de goudwaarde der zooeven bedoelde valuta's verwacht of waarschijnlijk acht.

Het beteekent slechts, dat, naar de meening der regeering, Nederland, onder de huidige omstandigheden, zich zijn vrijheid van handelen dient voor te behouden.

Deze gedachtengang zou er toe kunnen leiden, geenerlei voorziening te treffen en den gulden, volgens de gebruikelijke terminologie, zijn eigen waarde te laten vinden. De practijk der laatste jaren heeft intusschen boven twijfel gesteld, dat het beoogde doel op de aangegeven wijze niet zou worden bereikt. Verplaatsingen van de nog steeds belangrijke kapitalen, welke op korten termijn worden aangehouden, en speculatieve overwegingen kunnen een ongewenschten invloed oefenen en schommelingen in het leven roepen, die, in het belang van het bedrijfsleven, voor zoover mogelijk, dienen voorkomen, althans beperkt te worden. Het hierbij aangeboden wetsontwerp strekt tot het scheppen van het instrument, hetwelk, naar het oordeel der regeering, niet zal kunnen worden gemist.

Volgens artikel 1 zal een fonds worden ingesteld met het doel buitenlandsche valuta's en goud te koopen en te verkoopen, teneinde langs dien weg invloed uit te oefenen op den loop der buitenlandsche wisselkoersen. Omtrent de prijzen, waartegen deze aan- en verkoopen zullen geschieden, kunnen uit den aard der zaak, op grond van de in het algemeen deel dezer memorie gegeven beschouwingen, geen definitieve gegevens a priori worden verstrekt. Zij zullen met de marktontwikkeling en in het algemeen met de monetaire verhoudingen op internationaal gebied samenhangen.

Wel stelt de Regeering er prijs op de verzekering te geven, dat met behoedzaamheid zal worden te werk gegaan, zoodat zoowel een onnoodige benadeeling van de z.g. vaste inkomsten als het verwijt van valuta-dumping zal vermeden worden.

Artikel 2 regelt de beschikbaarstelling van de middelen, waarover het fonds ter uitvoering van zijn taak zal moeten beschikken. Met een maximum van 300 millioen gulden zal, naar aan te nemen is, kunnen volstaan worden.

In verband met den aard der voorschotten ligt het voor de hand, de benoodigde gelden door de uitgifte van schatkistpapier te verkrijgen.

Het schatkistpapier zal geplaatst kunnen worden in de open markt dan wel in onderpand aan de Nederlandsche Bank kunnen gegeven worden.

De rente zal ten laste van het fonds gebracht worden. In verband daarmede kan verevening van rente op de rijksbegrooting achterwege blijven.

Artikel 3 opent voor de Bank de mogelijkheid, tot dit laatste haar medewerking te verleenen. In hoever het wenschelijk of noodig zal blijken om, in overleg met de Nederlandsche Bank, voor het hier besproken doel van haar crediethulp gebruik te maken, zal van de omstandigheden, in het bijzonder van den stand der geldmarkt, afhangen. Waar het hier transacties betreft, welke in normale omstandigheden rechtstreeks door de Bank zelve plegen verricht te worden, kan tegen het verleenen van de zooeven bedoelde crediethulp voor die transacties ook in beginsel geen bezwaar bestaan.

In verband met het zooeven bedoelde karakter der transacties ligt het voor de hand, het beheer van het fonds te doen geschieden door De Nederlandsche Bank. De boekhouding zal geheel afgescheiden van die der bank gevoerd worden. Waar het hier een Rijksfonds betreft, zal de minister van financiën het beheer moeten regelen en het toezicht op dat beheer en de boekhouding moeten oefenen. Publicatie van de gegevens omtrent het fonds zou het bereiken van het beoogde doel in ernstig gevaar brengen. Zulks is in alle landen waar dergelijke fondsen bestaan erkend.

Een en ander is geregeld in artikel 4.

Artikel 5 beoogt de bank, tijdens de opschorting van den gouden standaard, tegen overigens niet waarschijnlijk massale aanvragen tot inwisseling harer biljetten te waarborgen.

Dit artikel luidt: De verplichting van de Nederlandsche Bank tot betaling van hare biljetten is opgeschort totdat daaromtrent nader bij de wet zal zijn beslist.

Zooals vanzelf spreekt, zal de Bank voor de verwisseling van hare biljetten in zilveren munten ten behoeve van een goede verzorging van den geldsomloop op denzelfden voet als tot dusver het noodige blijven verrichten.

Ten slotte zij aangeteekend, dat de Nederlandsche Bank zich met de in de wetsvoordracht gedane voorstellen heeft vereenigd.

Toelichting op het wetsontwerp, houdende tijdelijke maatregelen tot het tegengaan van prijsopdrijving.

In verband met het door de regeering genomen besluit, den uitvoer van goud te verbieden, zal zijn rekening te houden met een beweging in de wisselkoersen, die voor den gulden in nederwaartsche richting zal gaan. In hoeverre het prijsniveau daardoor zal worden beïnvloed is van tevoren niet vast te stellen. Echter moet men bedacht zijn op de mogelijkheid, dat dientengevolge minder scrupuleuze lieden van de onwetendheid van het publiek zouden gebruik maken en door het opzetten van de prijzen of het achterhouden van voorraden, een normaal verloop van zaken zouden bemoeilijken.

In het bijzonder dient er voor te worden gewaakt, dat niet de eerste levensbehoeften en noodzakelijke gebruiksartikelen aan een onevenredige prijsstijging zouden worden blootgesteld.

Daarnevens is het wenschelijk ook de vergoeding, bedongen voor het verrichten van diensten en de huur van onroerend goed, waar het algemeen belang een prijsopdrijving niet gedoogt, tijdelijk onder contrôle te stellen.

Het onderhavige wetsontwerp beoogt dit doel te bereiken door het in het leven roepen van eenige bepalingen, welke zich tegen gedragingen als hierboven geschetst, richten.

Artikel 1 geeft den ministers van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Landbouw en Visscherij de bevoegdheid, regelend op te treden met betrekking tot de prijzen, welke, hetzij landelijk, hetzij plaatselijk, maximaal in den handel zullen gelden

Deze bevoegdheid omvat zoowel het in concreto vaststellen van algemeen geldende maximumprijzen als bijv. het bedrag of percentage, waarmede de prijzen den in een vroeger tijdvak of op een vroeger tijdstip in rekening gebrachten prijs ten hoogste mogen overschrijden.

De artikelen 2 en 3 geven overeenkomstige voorschriften ten aanzien van het verrichten van diensten en het verhuren van onroerende goederen, met dien verstande, dat in het geval van artikel 2 aan de ministers van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en van Sociale Zaken, in dat van artikel 3 aan den minister van Sociale Zaken de bevoegdheid wordt toegekend.

Voor die gevallen waarin voor toepassing van de artikelen 1, 2 en 3 geen aanleiding bestaat, houdt artikel 4 een algemeen verbod van prijsopdrijving in. Het artikel bedoelt uiteraard niet elke verhooging van prijzen tegen te gaan, doch wel de zoodanige, welke niet kan worden aangemerkt als een noodzakelijk uitvloeisel van den geschapen toestand.

Artikel 5 luidt aldus:

Strafmaatregelen. — 1. In de gevallen, waarin bij den burgemeester eener gemeente gegronde verdenking bestaat, dat het bepaalde krachtens artikel 1 of bij artikel 4 wordt overtreden, kan hij de in zijn gemeente aanwezige, tot den voorraad der betreffende onderneming behoorende goederen van de soort, ten aanzien waarvan de verdenking van de overtreding bestaat, zonder eenige formaliteit in bezit nemen.

2. Het bepaalde in het vorig lid vindt overeenkomstige toepassing ingeval geweigerd wordt, tot den voorraad eener onderneming behoorende goederen te verkoopen, indien naar het oordeel van den burgemeester, hetzij voor de weigering geen gegronde redenen bestaan, hetzij de weigering in strijd is met het door deze wet beoogde doel.

3. De op grond van de beide voorgaande leden in bezit genomen goederen worden door den burgemeester zonder verwijl op

door hem te bepalen wijze ter beschikking gesteld ten behoeve van de bevolking of bepaalde groepen der bevolking van zijn gemeente tegen prijzen, welke onderscheidenlijk de krachtens art. 1 geldende en — voor zoover dit artikel geen toepassing heeft gevonden — de normale prijzen, niet te boven gaan.
4. De schadeloosstelling voor de in bezit genomen goederen door de gemeente te betalen, wordt door een door den gemeenteraad aan te wijzen schatter geschat. Zij bedraagt in geen geval meer dan 90% van den hoogsten prijs, waarvoor de goederen ingevolge het vorig lid ter beschikking kunnen worden gesteld.
5. De burgemeester en de door hem aan te wijzen ambtenaren, zijn te allen tijde bevoegd, de uitlevering te vorderen van de in bezit te nemen goederen. Zij, alsmede de hen, op hun laste, vergezellende personen, hebben te allen tijde vrije toegang tot alle plaatsen waar redelijkerwijze vermoed kan worden dat zich de goederen bevinden. Wordt hun den toegang geweigerd of belemmerd, of wordt hun op aanmelding tot toegang niet geantwoord, dan verschaffen zij zich dien desnoods met inroeping van den sterken arm.
6. In woningen treden de ambtenaren en de hen vergezellende personen tegen den wil van den bewoner niet binnen dan op bijzonderen of algemeenen schriftelijken laste van den burgemeester, dan wel vergezeld van dezen. Van dit binnentreden wordt door hen proces-verbaal opgemaakt, dat binnen vier-entwintig uren aan hem, wiens woning is binnengetreden, in afschrift wordt medegedeeld.
7. Tot een inbezitneming, als bedoeld in dit artikel, wordt niet overgegaan, tenzij, volgens door ons nader vast te stellen regelen, de in art. 4 bedoelde schadeloosstelling vooraf is verzekerd.
Het bepaalde in dit artikel is ten deele ontleend aan de wet van 3 Augustus 1914 („Staatsblad" no. 351), tot aanvulling der onteigeningswet ter voorkoming van vasthouding en prijsopdrijving van waren.
Bij het tweede lid kan worden opgemerkt, dat naar de meening van de regeering een ernstige poging van de zijde van het koopende publiek om goederen te hamsteren, in voorkomend geval als gegronde reden zou kunnen worden beschouwd om den verkoop dier goederen te weigeren.
Art. 6 luidt: Hij, die goederen, ten aanzien waarvan artikel 1 toepassing heeft gevonden, in het klein te koop aanbiedt of verkoopt, is verplicht, bij die goederen op voor het publiek duidelijk zichtbare wijze den prijs dier goederen te vermelden. Dit artikel bedoelt de noodige openbaarheid te geven aan de prijzen, welke voor de te verkoopen goederen in rekening worden gebracht.
Artikel 8 luidt:
1. Hij die handelt in strijd met het bepaalde bij of krachtens de artikelen 1, 2, 3 of 4, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zesduizend gulden.
2. Overtreding van het bepaalde bij artikel 6 wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste duizend gulden.
3. De feiten worden beschouwd als overtredingen.
De overige artikelen behoeven geen toelichting. Het spreekt vanzelf, dat, gelijk artikel 10 bepaalt, de wet slechts een tijdelijk karakter draagt. **(Vorig bericht 2470 D.)**

A. FRANKRIJK. — Devaluatie-wetsontwerp door de Kamer goedgekeurd. —

De Fransche Kamer heeft op 29 Sept. gestemd over de gezamenlijke wetsontwerpen betreffende de devaluatie van den Fransche franc. De wetsontwerpen werden door de Kamer met 350 tegen 221 stemmen goedgekeurd.
Artikel 1 bepaalt, dat de maatregelen van artikel 2 en 3 van de financieele wet van 25 Juni 1928 zullen worden opgeheven en werd met 343 tegen 252 stemmen aangenomen.
Artikel 2 bepaalt, dat het nieuwe goudgehalte van den franc later bij decreet zal worden vastgesteld tusschen 43 en 49 m.g. Een amendement van Louis Marin, lid van de republikeinsche federatie, werd met 351 tegen 217 stemmen verworpen. Hetzelfde gold voor een tweede amendement, afkomstig van den volks-democraat Schumann, waarop het artikel werd aangenomen.
Artikel 3, betreffende maatregelen inzake het valutastabilisatiefonds,
artikel 4, betreffende goedkeuring van de overeenkomst met de Bank van Frankrijk van 25 September en
artikel 5 nopens herwaardeering van de goudvoorraden en de aanwezige buitenlandsche deviezen werden hierna door de Kamer aangenomen.
Artikel 6, bepalende, dat de wet geen betrekking heeft op de internationale betalingen welker afdoening in goudfranken was gestipuleerd, geeft aanleiding tot debatten en tot het indienen van een amendement-Crouot (onafh. radicaal), dat door de Kamer wordt verworpen, waarna artikel 6 wordt aanvaard. Ook artikel 7, betreffende maatregelen inzake den goudvoorraad der banken in de koloniën, wordt aangenomen. Verder
artikel 8 en 9, die respectievelijk betrekking hebben op de verhandeling van baren goud en de ratificatie van het decreet, waarin de betalingen van zeker handelspapier worden verdaagd. Hiermede is de Kamer aangeland bij hoofdstuk II van het wetsontwerp, inhoudende maatregelen tegen de speculatie en het opvragen van goud.
Artikel 10 houdt in bepalingen over de aangifte en het opvragen van goudstaven, baren of gouden muntstukken. Auriol stemt, na tusschenkomst van Guérin, erin toe alle menschen, die een hoeveelheid fijn goud in baren, staven of muntstukken bezitten, beneden de 200 gram van iedere aangifte vrij te stellen, waarop artikel 10 wordt aangenomen. Ook
artikel 11, dat maatregelen bepaalt om de bezitters van goud een som gelijk aan de waardevermeerdering af te nemen. Hierna artikel 12, dat sancties inhoudt tegen de speculateurs en fraudeurs. Dan
artikel 13, dat bepaalt, dat alle transacties contant of op termijn, die betrekking hebben op buitenlandsche deviezen en tusschen 20 en 26 September 1936 zijn afgesloten, aan het ministerie van Financiën moeten worden medegedeeld.
Hierna komt men aan hoofdstuk III van het wetsontwerp betreffende sociale maatregelen.
Blum deelt mede, dat de regeering besloten heeft artikel 14, artikel 15 en artikel 15bis te vervangen door het amendement-Duclos-Campinchi-Renaitour, waardoor de inhoud als volgt wordt:
De regeering is tot 31 December gemachtigd decreten uit te vaardigen, strekkende tot de beveiliging van de koopwaarde van den franc en om pogingen tot ongerechtvaardigde prijsopdrijving tegen te gaan. Deze maatregelen zullen voor 31 Januari 1937 de Kamers ter ratificatie worden voorgelegd. (Le Temps)
(V. b. Wetsontwerp 2468 A.; Persstemmen 2470 A.)

30 SEPTEMBER 1936

B. ZWEDEN. — Kabinet Hansson gevormd. —

Tengevolge van de laatste verkiezing is het kabinet Pehrsson afgetreden.
Per Albin Hansson heeft op 27 Sept. '36 een uit sociaal-democraten en leden der boerenpartij bestaand coalitiekabinet gevormd, dat als volgt is samengesteld:
Minister-president: Per Albin Hansson.
Buitenl. Zaken: Sandler.
Justitie: Westman (boerenp.).
Defensie: Nilsson (boerenp.).
Financiën: Wigforss.
Sociale Zaken: Möller.
Eeredienst: Engberg.
Landbouw: Pehrsson (boerenp.).
Verkeer: Forslund.
Handel: Sköld.
Ministers zonder portefeuille: Quensel (boerenp.) en Levinson. (Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Kabinet 2351 E.)

C. ENGELAND. — De luchtmacht. —

Overeenkomstig de plannen van de regeering tot versterking van de luchtmacht zijn 26 nieuwe escadrilles in dienst gesteld, waarvan 23 in gewonen dienst en drie in reserve.
In Aug. 1936 zijn drie van deze escadrilles gebouwd. Nog 45 escadrilles zullen in dienst moeten worden gesteld om het totaal aantal te brengen op 123, zooals werd voorgesteld in Mei van het vorig jaar. In het Witboek, dat in Maart van dit jaar werd gepubliceerd, werd voorgesteld de totale sterkte van de luchtmacht te brengen op 129 escadrilles. De bombardementsescadrilles hebben de meerderheid. Van de nieuw in dienst gestelde escadrilles zijn 18 bombardeurs en 5 gevechtstoestellen, terwijl 3 verkenners zijn.
Veertig nieuwe vliegvelden voor de luchtmacht zullen worden aangelegd. Op twee en dertig hiervan is men reeds hard aan het werk. Dertien scholen voor piloten zijn opgericht. Tusschen April 1935 en einde Mei van dit jaar zijn weer een negenhonderdtal piloten in dienst gesteld. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Luchtmacht 2374 I.)

D. ITALIE. — Onderwerping van Wolde Mariam. —

Wolde Mariam, de Abessynische gezant te Parijs heeft zich op 23 September naar de Italiaansche ambassade begeven en zich aan Italië onderworpen.
(La Stampa) **(Vor. ber. Wolde Mariam 2236 B.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad. - Waterreglement - Vrije dagen-regeling aangenomen.

De Volksraad nam zonder hoofdelijke stemming aan het algemeen waterreglement voor gouvernementslanden op Java en Madoera, nadat een amendement, ingediend door den heer Van Helsdingen c.s., was aanvaard, welk amendement de strekking had te bepalen dat „zoo eenigszins mogelijk" ook voor de bevolkingsrietaanplantingen bevloeiingswater gedurende de dag-uren zal worden verstrekt.
Een amendement, ingediend door den heer Soeroso c.s., hetwelk beoogde dit imperatief voor te schrijven, werd met 22 stemmen voor en 28 stemmen tegen verworpen.

De Volksraad nam eveneens zonder hoofdelijke stemming aan de vrije-dagen-regeling, zulks nadat een nieuw amendement, ingediend door den heer Van Lonkhuyzen c.s., door de regeering was overgenomen. Dit amendement had de strekking vast te stellen, dat „ieder vorderingsrecht krachtens art. 1602 van het Burgerlijk Wetboek vervalt na drie jaar, gerekend van den laatsten dag van het kalenderjaar, waarin te weinig vrije Zondagen of andere vrije dagen zijn gegeven". (Java-Bode) **(V. b. Volksraad 2348 F.)**

A. **NEDERLAND. — Ontwerp-Automatenwet. —**
Minister Geissen heeft een aantal wijzigingen aangebracht in het ontwerp-automatenwet.
De meest ingrijpende zijn wel deze, dat z.g. automatische winkels en open hallen met automaten binnen twee jaar zullen moeten verdwijnen.
De verkoop van tabaksartikelen in restaurants en café's wordt zonder automaat ook mogelijk in den z.g. „gesloten tijd". Dus na den maaltijd zal de gast gewoon een sigaar of sigaret kunnen koopen.
Automatische café's voldoen aan een bewezen behoefte en aan de exploitatie hiervan wil de minister niet tornen.
Het ontwerp laat bijvulling van eetwaren-automaten op Zondag tweemaal en op werkdagen in den gesloten tijd éénmaal gedurende een korte periode toe.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1233 G.)**

B. **PALESTINA. — Onlusten - Generaal Dill's troepenmacht. - Arabische tegenstand. —**
De nieuwe troepen onder bevel van Generaal Dill zullen de weermacht in Palestina verhoogen tot een kleine 30.000 man infanterie, naast den vliegdienst die hier een sterke basis heeft. Zoo moeilijk lijkt het probleem de Britsche regeering dus om de orde te herstellen in dit land na vijf maanden staking en guerilla. Over hoeveel kracht beschikken de Arabieren indien zij besluiten zouden gewapend verzet te bieden tegen de regeering? Het antwoord hierop kan slechts een schatting zijn, maar het is toch de moeite waard er op in te gaan. Er is geen geuniformeerde en geconcentreerde, openlijke vijand waarmede de Britsche troepen den strijd kunnen aanbinden. Er is een Arabische bevolking van ongeveer 900.000 zielen, en het aantal mannen tusschen de 20 en 60 jaar, indien men deze allen als bruikbaar strijdmateriaal beschouwt, zal ongeveer 200.000 man zijn.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2449 B.)**

C. **ITALIE. — Het bezoek van Guido Schmidt, den Oostenrijkschen Onderstaatssecretaris aan Rome. —**
Men beschouwt het bezoek van Guido Schmidt, den Oostenrijkschen onderstaatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, aan Rome, als een inleiding tot een belangrijke diplomatieke actie.
Men treft voorbereidingen voor een bijeenkomst te Weenen van de staten van de Romeinsche protocollen: Italië, Oostenrijk en Hongarije.
Op deze bijeenkomst zou in de eerste plaats aandacht worden besteed aan de houding der drie staten tegenover de Kleine Entente. De conferentie te Weenen wordt beschouwd als een antwoord op de bijeenkomst te Bratislava. (La Stampa)
(Vor. ber. Conferentie te Bratislava 2459 H.)

D. **LUCHTVAART. — Zweefvluchten. —**
De eerste vrouw in Nederland, die zweefvliegvergunning B heeft om over het land te zweefvliegen, zonder aan een vliegveld gebonden te zijn, verkreeg Mej. W. J. Grotenhuis op het vliegveld Teuge, nabij Deventer. (De Telegraaf) **(V. b. Zweefvluchten 2272 B.)**

E. **BARON VAN NAGELL OVERLEDEN. —**
In den leeftijd van 84 jaar is op 24 Sept. '36 te Velp overleden A. W. J. J. baron van Nagell, die gedurende 42 jaren burgemeester der gemeente Barneveld was en vele jaren lid van de Prov. Staten van Gelderland. De overledene werd in 1881 benoemd tot kamerheer in b. d. van Z. M. den Koning. Hij was Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw, Commandeur in de Orde van Oranje Nassau, landcommandeur van de Duitsche Orde Balye van Utrecht, ridder tweede Klasse met het Roode Kruis der Orde van de Kroon van Pruisen en drager van het kruis van verdienste van het Nederlandsche Roode Kruis.
Baron van Nagell was sinds vele jaren voorzitter van de Nederlandsche Heidemaatschappij en van de oprichting af voorzitter van de afdeeling Barneveld van de Geldersch-Overijsselsche Maatschappij van Landbouw.
Van vele vereenigingen te Barneveld was hij voorzitter of eere-voorzitter. (Het Vaderland)

F. **NEDERLAND. — Vernietiging van groenten - Oorzaken waarom somtijds daartoe moet worden overgegaan. —**
Op de vragen van mevrouw Bakker-Nort betreffende het aan werkloozen uitreiken van groenten, welke op de veilingen de minimumprijzen niet kunnen opbrengen, heeft de minister van sociale zaken geantwoord:
Inderdaad zijn den laatsten tijd nog — en niet alleen te Venlo, doch ook wel op andere veilingen — groenten vernietigd moeten worden.
De minister is van oordeel, dat vernietiging van groenten, voor zoover mogelijk, dient te worden voorkomen. Zijnerzijds werden daarvoor dan ook reeds voor eenigen tijd maatregelen genomen. Het blijkt echter onmogelijk geheel te voorkomen, dat van tijd tot tijd een hoeveelheid noodwendig vernietigd moet worden.
De minister meent goed te doen de oorzaak daarvan in het kort uiteen te zetten.
De distributie van versche groenten kan slechts beperkt zijn, omdat, indien in bepaalde gemeenten versche groenten worden gedistribueerd, er voldoende zekerheid moet bestaan, dat het benoodigde quantum met regelmaat beschikbaar gesteld zal worden.
Er moet daarom mede worden rekening gehouden, dat bij deze versche groentendistributie niet meer gemeenten worden ingeschakeld dan de hoeveelheid groenten, die in doorsnee z.g. „doordraait", toelaat.
Heeft er nu plotseling een buitengewoon groote aanvoer van groente plaats, dan blijft er steeds een hoeveelheid over, die niet in de distributie kan worden opgenomen.
Uit het oog moet niet worden verloren, dat het niet vooruit bekend is, wanneer een hoeveelheid groenten zal „doordraaien", voorts dat versche groente een product is, dat vrij spoedig aan bederf onderhevig is, althans niet meer voor consumptie geschikt is.
Deze twee factoren maken het ondoenlijk om het surplus te doen vervoeren naar gemeenten, die niet bij de regelmatige distributie kunnen worden betrokken en daarom niet over een behoorlijk distributie-apparaat beschikken.
Het inblikken. — Daar derhalve naar andere maatregelen moest worden omgezien, besloot de minister voor eenigen tijd de groente, die doordraaide en niet in de versche-groentendistributie kon worden opgenomen, voor zoover deze daarvoor geschikt was, te doen inblikken, daartoe in staat gesteld door den minister van landbouw en visscherij, die deze groente ter beschikking van den minister stelde.
Practisch kan worden gezegd, dat alle groente, die in den laatsten tijd doordraaide en voor conserveering geschikt was, voor de distributie bestemd is geworden.
Behoudens enkele kleinere hoeveelheden moeten dan ook de groenten, die in den laatsten tijd zijn vernietigd, als ongeschikt voor conserveering worden gequalificeerd.
Hierbij zij voorts opgemerkt, dat tomaten en augurken niet tot de producten kunnen worden gerekend, die voor distributie in aanmerking komen.
Van de doorgedraaide sla is een hoeveelheid geconserveerd om den komenden winter te worden gedistribueerd. (De Maasbode)

G. **ENGELAND. — Ernest Bevin voorzitter van het T.U.C. —**
Het congres van het T.U.C. (het Britsche verbond van vakvereenigingen) heeft op 23 Sept. '36 voor den duur van een jaar, den heer Ernest Bevin met algemeene stemmen tot voorzitter gekozen.
De nieuwe voorzitter, die thans 52 jaar oud is, is een van de leidende figuren der Britsche vakbeweging. (Daily Herald)

H. **NEDERLAND. — Anti-Revolutionnaire Landdag te Den Haag. —**
Onder zeer groote belangstelling — er waren naar schatting meer dan 20.000 aanwezigen — is 16 Sept. '36 op Houtrust te Den Haag de anti-revolutionnaire Landdag gehouden.
Op de gereserveerde tribune bevonden zich minister De Wilde, de oud-ministers Van Dijk, Donner, Terpstra en De Vries, en voorts een aantal Eerste- en Tweede-Kamerleden, zoomede eenige andere autoriteiten.
De heer A. Warnaar, voorzitter van het provinciaal verbond van a.-r. propagandaclubs in Zuid-Holland, burgemeester van Hazerswoude, sprak het openingswoord.

Minister De Wilde zeide, dat bij alle eenheid, welke ons volk onder Oranje zoo gelukkig ten toon spreidt, de anti-revolutionnairen actief, principieel en eendrachtig dienden te zijn en te blijven. De A.-R. Partij, aldus spreker, is niet zoo groot, maar zij vindt de kracht in haar beginsel en haar eendrachtigheid. Scheuring in haar gelederen moet tot elken prijs worden vermeden.
Ds. B. E. J. Bik, Hersteld Evangelisch Luthersch predikant te Enkhuizen, hield een betoog over het onderwerp: „In de branding".
Dr. Colijn, die daarna het spreekgestoelte betrad, schetste de eenheid van het Nederlandsche volk in Oranje, hetgeen juist deze week wederom zoo treffend is gebleken. Het zijn God, Nederland en Oranje, die ons, aldus spreker, tezamen binden. Wij, anti-revolutionnairen, hebben den strijd te voeren tegen het communisme eener- en het fascisme anderzijds. (De Standaard)
(Vor. ber. Anti-Revol. Partij 2062 K.)

1 OCTOBER 1936

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Werkloosheid. —
Dr. E. de Vries acht de werkgelegenheid voor den Europeaan in Indië teruggeloopen met 21 tot 28%. Wat de arbeidsgelegenheid van de Inlandsche werkkrachten in het Westersche bedrijfsleven betreft, worden de volgende verminderingen aangegeven in de jaren tusschen 1929 en 1934:

Buitengewesten	54 procent
Tinmijnen	77 procent
Steenkolenmijnen	52 procent
Goud- en zilvermijnen	38 procent
Aardolie-winning	61 procent
Suikerindustrie	78 procent
Gouv. zoutwinning	71 procent

(Java-Bode) **(Vor. ber. Werkloosheid 1988 E.)**

B. NEDERLAND. — De N.S.B. en de Pers. - Protest van den Ned. Journalistenkring. —
Het bestuur van den Nederlandschen Journalistenkring zendt ons het volgende communiqué:
In de jongste vergadering van het bestuur der Nederlandschen Journalistenkring is het feit besproken, dat de Nederlandsche pers van de zijde der Nationaal-Socialistische Beweging voortdurend en stelselmatig op de meest grievende wijze wordt beoordeeld.
Als recente voorbeelden werd gewezen op de laatst-verschenen nummers van het weekblad „Volk en Vaderland", waarin de algemeene leider der N.S.B. zonder eenig redelijk motief spreekt van een „knechtenpers", die „een bron van verwording" is geworden, die „noch eerlijk" en „noch onafhankelijk" is en die er zelfs niet tegen opziet „de berichtgeving te vervalschen".
Het kringbestuur, hoewel niet geloovend, dat deze ongemotiveerde en grievende veroordeeling onzer pers daardoor een einde zal nemen, meent verplicht te zijn, toch voor één maal een zeer ernstig protest tegen een dergelijke bejegening te publiceeren. Het spreekt daarbij de verwachting uit, dat de groote meerderheid van het Nederlandsche volk dit optreden van de zijde der N.S.B. op zijn juiste waarde zal weten te schatten en, in weerwil van alle meeningsverschillen, vertrouwen zal blijven stellen in een pers, welke er steeds naar streeft, ons volk op eerlijke wijze in te lichten, hetgeen door alle tot oordeelen bevoegde objectieve buitenstaanders ook steeds is erkend.
Het kringbestuur verzoekt ons volk te willen bedenken, dat het streven der N.S.B. zelf er juist op gericht is, een politiek systeem in te voeren, waarin van een vrije, van de regeering onafhankelijke pers, geen sprake zal zijn. (Ned. Journal.kring)
(Vor. ber. Nat.-Soc. Beweging 2440 D.)

C. BELGIE. — Volksfront. —
De nationale raad van de socialistische partij heeft op 23 Sept. '36 te Brussel vergaderd om de kwestie te bespreken van een eventueele toetreding tot een Volksfront. Alle socialistische ministers, behalve minister Spaak die zich te Genève bevond, woonden de vergadering bij. Met een groote meerderheid van stemmen heeft de vergadering zich uitgesproken in denzelfden zin als de vakbondcommissie. De partij heeft n.l. besloten, dat het wenschelijk is niet tot een Volksfront met de communisten toe te treden.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Eenheidsfront 2122 D.)**

D. GEESTELIJK LEVEN. — Een eeuw Zondagsschoolarbeid. —
Op 21 en 22 Sept. '36 vierde de Zondagsschool te Amsterdam haar eeuwfeest, met die ingetogen vreugde, welke bij den aard der instelling past. De zedelijke en maatschappelijke roeping van de Zondagsschool is echter zoo belangrijk, dat de bescheidene zich ditmaal niet aan het voetlicht onttrekken kan. Aan een instituut, dat tweehonderdvijftig duizend kinderen van Nederland in deze tijden kennis wil brengen van den bijbel en „wil leiden tot den Heiland" (Capadose) mogen wij de belangstelling niet weigeren, die wij in zoo ruime mate uitstorten over filmsterren en voetbalgrootheden. (De Telegraaf)

E. UITVINDINGEN. — Schrijfmachine voor notenschrift. —
Te Frankfurt heeft de Duitscher Gust Rundstatler een schrijfmachine voor notenschrift uitgevonden.
(Berliner Tageblatt)

F. NEDERLAND. — Wettelijke regeling van Afbetaling en het Afbetalingsbedrijf op 1 October '36 in werking. —
Bij Kon. besluit is bepaald, dat de wet van 23 April 1936 tot wettelijke regeling van de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling, en de wet op het afbetalingsbedrijf (wet van 23 April 1936), in werking zullen treden op 1 October 1936.

Bij de wet op de overeenkomst van koop en verkoop op afbetaling, vervalt het huidige artikel 1576 van het Burgerlijk Wetboek, waarin gezegd wordt, dat indien vóór de levering van een verkochte inschuld, of van eenig ander onlichamelijk recht, de schuldenaar aan den verkooper de schuld voldaan heeft, hij op een voldoende wijze bevrijd is.
Bij deze wet wordt aan het einde van den vijfden titel van het derde boek van het Burgerlijk Wetboek een nieuwe afdeeling toegevoegd „van koop en verkoop op afbetaling in het algemeen". Na 1 October zal dit artikel 1576 aldus gelezen worden:
Koop en verkoop op afbetaling is de koop en verkoop, waarbij partijen overeenkomen, dat de kostprijs wordt betaald in termijnen, waarvan twee of meer verschijnen, nadat de verkochte zaak aan den kooper is overgedragen, al dan niet in eigendom. Alle overeenkomsten, welke dezelfde strekking hebben, onder welken vorm of welke benaming ook aangegaan, worden als koop en verkoop op afbetaling aangemerkt.
Koop en verkoop op afbetaling in den zin der wet zijn niet de overeenkomsten, welke betrekking hebben op onroerende zaken of schepen, die kunnen worden ingeschreven in een der registers, bedoeld in art. 314 van het Wetboek van Koophandel.
De wet van 23 April 1936, houdende eenige wettelijke regelen nopens het afbetalingsbedrijf bepaalt in artikel 1 dat het verboden is het beroep of bedrijf van kleinverkooper op afbetaling uit te oefenen, behoudens krachtens vergunning als in paragr. 2 bedoeld. Deze paragraaf zegt:
Deze wet verstaat onder kleinverkoopers op afbetaling alle natuurlijke rechtspersonen, die, onder welken naam of in welken vorm ook, al of niet met het oogmerk om winst te behalen, een beroep of bedrijf maken van het verkoopen op afbetaling uitsluitend of voor een overwegend deel van zaken ter uitvoering van deze bepaling bij algemeenen maatregel van bestuur omschreven. (Staatscourant)
(Vor. ber. Afbetaling 2275 F.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs. - Dr. E. C. Wiersma benoemd tot hoogleeraar te Delft. —
Bij Kon. besluit van 25 Aug. '36 is benoemd tot gewoon hoogleeraar in de afdeeling der algemeene wetenschappen aan de Technische Hoogeschool te Delft, om onderwijs te geven in de theoretische en toegepaste natuurkunde dr. E. C. Wiersma te Leiden.
De nieuwbenoemde hoogleeraar is thans conservator van het Kamerlingh-Onnes-laboratorium te Leiden. Dr. Wiersma promoveerde op 28 Febr. 1932 op een proefschrift: „Eenige onderzoekingen over para magnetisme". Van zijn hand verscheen een groot aantal publicaties, in samenwerking met andere onderzoekers met name prof. dr. J. W. de Haas en prof. dr. H. A. Kramers, waarvan verscheidene geschriften zich bewegen op het gebied van het bereiken van zeer lage temperatuur met magnetische methode.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Onderwijs 2466 B.)**

H. FRANKRIJK. — Nationalisatie van de vliegtuigindustrie. —
Nu de nationalisatie wettelijk geregeld is, wenscht luchtvaart-minister Cot haar ook zoo spoedig mogelijk voor zijn departement te verwezenlijken. Hiervoor heeft hij bekend gemaakt dat met ingang van 1 October het nieuwe statuut feitelijk is ingegaan voor de eerste groep van fabrieken. Deze groep omvat Lioré, Nieuport, Bréguet en Movane-Saulnier, die samengevoegd worden onder den naam Groupement National de Constructions Aéronautiques de l'Ouest.

In 2 maanden tijds zullen alle financieele en personeele zaken afgehandeld moeten worden. Op welke basis precies is niet bekend, maar het schijnt zoo goed als vast te staan, dat van deze groep alleen Bréguet een volledig staatsbedrijf zal worden, zoodra deze fabriek de orders zal hebben afgeleverd, waaraan zij op dit oogenblik werkt. De andere fabrieken zullen, althans voorloopig, als gemengd bedrijf worden geëxploiteerd onder het opperste toezicht van den luchtvaart-minister. (Le Matin)

(Vor. ber. Nationalisatie Oorlogsindustrie 2384 F.)

A. **DISCONTOKOERSEN. —**
De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	8- 2-36	3½%	Nederl. Bank:		
België	16- 5-35	2 %	Wisseldisc.	7- 7-36	3 %
Britsch-Indië	28-11-35	3 %	Promessedisc.	7- 7-36	3½%
Bulgarije	15- 8-35	6 %	Bel. op Eff.	7- 7-36	3½%
Chili	23- 8-32	4½%	Bel. v. Goed.	7- 7-36	3½%
Columbia	18- 9-30	7 %	Voorsch. R.C.	7- 7-36	3½%
Danzig	21-10-35	5 %	Ned.-Indië	1- 7-35	3½%
Denemarken	22- 8-35	3½%	New York		
Duitschland	21- 9-32	4 %	Fed. Res. Bk.	1- 2-34	1½%
Engeland	30- 6-32	2 %	Noorwegen	24- 5-33	3½%
Estland	1-10-35	4 %	Oostenrijk	10- 7-35	3½%
Finland	1-12-34	4 %	Peru	1- 8-30	9 %
Frankrijk	24- 9-36	5 %	Polen	26-10-33	5 %
Griekenland	14-10-33	7 %	Portugal	11- 5-36	4½%
Hongarije	28- 8-35	4 %	Roemenië	15-12-34	4½%
Ierland	22- 4-32	4 %	Spanje	10- 7-35	5 %
Italië	18- 5-36	4½%	Tsjecho-Slow.	1- 1-36	3 %
Japan	7- 4-36	3.285	Zuid-Afrika	15- 5-33	3½%
Joego-Slavië	18- 1-35	5 %	Zweden	29-11-33	2½%
Letland	1- 1-33	5½%	Zwitserland	9- 9-36	2 %
Litauen	1- 7-36	5½%	(Keesings Financieel Archief)		

(Vor. ber. Discontokoersen 2376 B.; Overz. 2119 C.)

B. **FINLAND. — Kabinet-Kivimäki afgetreden. —**
De regeering Kivimäki heeft op 25 Sept. '36 in den Finschen Rijksdag een nederlaag geleden met 94 93 stemmen. De regeering had een wetsontwerp ingediend tot verscherping van de straffen op land- en hoogverraad, zij oordeelde deze wet noodzakelijk, teneinde de Finsche landsverdediging beter te beschermen tegen spionnage en communistische actie. Tegen het ontwerp stemden vooral de socialisten en de agrariërs.
De regeering Kivimäki is afgetreden.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors)

C. **NEDERLAND. — H.K.H. Prinses Juliana en Z.D.H. Prins Bernhard. - Dank aan het Nederlandsche volk. —**
H.K.H. prinses Juliana en Z.D.H. prins Bernhard hebben op 29 Sept. '36 voor de radio bedankt voor de bij hun verloving ontvangen gelukwenschen.
Prinses Juliana zei o.m.: Wij hebben verbijsterd van ontroering gestaan — en dat talrijke malen opnieuw — over de afmetingen, die de algemeene vreugde, juist over ons persoonlijk geluk, heeft aangenomen. Een schooner welkom hadt gij waarlijk nooit mijn aanstaanden man kunnen bereiden.
Z.D.H. prins Bernhard, die daarna sprak, zei o.m.: De radio heeft toch altijd het voordeel rechtstreeks van hart tot hart te gaan. Mag ik mij van schriftelijke dankbetuiging ontslagen rekenen? Dan zal ik nu aan den arbeid gaan en mijn economische studies voortzetten over de belangen van Nederland en speciaal zijn overzeesche gewesten. Ik zou daarbij een vriendelijk beroep willen doen, met name op de ingezetenen van Amsterdam, geen notitie van mij te nemen en mij zooals ieder ander rustig en ongestoord aan mijn dagelijksche werk te laten gaan, en dan zal ik een nieuwe reden tot dankbaarheid jegens u allen hebben. (A. N. P.)

(V. b. Prinses Juliana 2458 A.; Pr. Bernhard 2465 F.)

D. **NEDERLAND. — Overgangsbijslag op den steun.**
De minister van sociale zaken deelt, ter nadere toelichting van hetgeen door den minister-president in de Tweede Kamer ter zake is verklaard, het volgende mede:
De huurbijslag wordt met ingang van 4 October geheel afgeschaft. De betrokkenen zullen, te rekenen van 4 October af, een overgangstoelage op den steun ontvangen, welke zal worden berekend naar den huurprijs op 30 September, volgens de regeling van den huurbijslag, welke voor 13 September j.l. bestond, dus als regel naar 2/3 van de som, welke de huur meer is dan een bepaald bedrag.
Wijzigingen in het huurbedrag naar boven dan wel naar beneden, zullen geen wijziging brengen in deze toelage.
Deze toelage zal mede worden ontvangen door hen, die later dan 1 October in ondersteuning komen, mits zij ook reeds gedurende eenigen tijd steun genoten hebben in het tijdvak Maart-October 1936.
Evenals zulks met den huurbijslag het geval was, zal de overgangs-toelage begrepen worden in de maximum-steunuitkeering. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Werkloozensteun 2458 B.)

E. **VOLKENBOND. — Litwinof beantwoordt Hitler's Neurenbergsche redevoeringen. —**
Litwinof heeft 28 Sept. '36 in de Volkenbondsvergadering een rede gehouden, die scherp tegen Duitschland was gericht. Hij bezwoer de vergadering, niet de oogen te sluiten voor het streven naar hegemonie van het „uitverkoren volk" (d.w.z. Duitschland), dat, naar de leiders verkondigen, door de geschiedenis is geroepen, alle andere, minderwaardige, volken te overheerschen. De aanvalslustige staten zijn slechts door krachtig eensgezind optreden van de anderen in toom te houden.
Liever een Volkenbond zonder universaliteit (algemeene aansluiting) dan universaliteit zonder Volkenbondsbeginsel, was het oordeel van Litwinof over de eventueele Volkenbondshervorming, aldus te kennen gevend, dat de Bond sterk moet blijven. De nietleden van den Volkenbond moeten met de andere staten tot een internationale vredesconferentie worden uitgenoodigd. Komen eerstgenoemden niet, dan moet de vrede zonder hen worden georganiseerd.
Tenslotte deelde Litwinof mede, dat de Russische regeering zich bij het niet-inmengingsaccoord inzake Spanje heeft aangesloten, omdat een bevriende regeering (d.w.z. Frankrijk) vreesde, dat bij inmenging oorlog zou uitbreken. De Russische regeering heeft hiermede, aldus Litwinof, haar vredeswil bewezen, hoewel zij de neutraliteit onverdedigbaar acht bij een oorlog tusschen rebellen en een wettige regeering.
Bolivia, Nieuw-Zeeland en Denemarken werden als niet-Permanente Raadsleden gekozen. (Prawda)

(Vor. ber. 2458 E.; Litwinof 2364 B.)

2 OCTOBER 1936

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfstandigheid. - Petitie-Soetardjo. —**
Nadat de heer Soetardjo in den Volksraad nogmaals de aanneming van zijn petitie inzake de zelfstandigheid van Ned.-Indië bepleitte, en nadat sommige leden hun stem hadden gemotiveerd, werd het voorstel met 26 stemmen voor en 20 stemmen tegen aangenomen.
Voor het voorstel stemden een deel der leden van de nationale fractie, de leden van het Indo-Europeesch Verbond, behalve mevr. Razoux Schultz, de leden van de P. E. B., het Arabische lid Alatas en de heer Ko Kwat Tiong.
Nu de Volksraad de petitie-Soetardjo heeft aangenomen, zal hij zich dus tot het opperbestuur en de Staten-Generaal wenden, waartoe hij de bevoegdheid heeft op grond van artikel 68 van de Indische staatsregeling, met het verzoek, om te willen bevorderen, dat een conferentie van vertegenwoordigers van Nederland en van Indië wordt bijeengeroepen, welke een plan zal hebben op te stellen ten einde Nederlandsch-Indië langs den weg van geleidelijke hervorming binnen een zekeren tijd (de heer Soetardjo heeft den termijn van 10 jaar laten vallen) een staat van zelf-

standigheid toe te kennen binnen de grenzen van het rijksverband. Een soort dominionstatus dus.
(Aneta - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2397 D.)**

A. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. mr. dr. G. van den Bergh over „De democratische staat en de niet-democratische partijen". —**
Op 28 Sept. '36 heeft mr. dr. G. van den Bergh het hoogleeraarsambt in het staats- en het administratief recht aan de universiteit van Amsterdam aanvaard en daarbij een rede uitgesproken over: „De democratische staat en de niet-democratische partijen."
Welke houding, vraagt spr., moet onze democratische staat aannemen tegenover de niet democratische partijen? Het vraagstuk wordt veelal niet juist gesteld en wel ten gevolge van het feit, dat de bedoelde partijen niet altijd voor het gebruik van onwettige middelen terugschrikken. In verband hiermede pleegt men te spreken van partijen, die verandering van de rechtsorde voorstaan met „toepassing of bevordering van onwettige middelen". Het groote principieele probleem wordt volgens spr. echter gevormd door de partijen, die uitsluitend met wettige middelen aan de democratie een einde willen maken. Vele democraten zijn van oordeel, dat deze partijen, naast de overige partijen, als gelijkgerechtigden moeten worden erkend. Sommigen beschouwen deze stelling zelfs als een axioma.
De gedachtengang, die tot deze opvatting leidt, is duidelijk. In een democratischen staat heeft een ieder het recht, te pogen het volk voor zijn denkbeelden te winnen en aldus zijn ideaal te verwezenlijken. Deze meening schijnt geheel in overeenstemming met het wezen der democratie, voor wie alle beginselen gelijkwaardig zijn. De vreedzame strijd der geesten moet tusschen die beginselen beslissen.
Bij nauwlettend onderzoek toont zich echter spoedig een belangrijk verschil tusschen alle andere met wettige middelen te verwezenlijken staatkundige doeleinden en dit eene doel: de dictatoriale staat. Een der sterkste zijden van de democratie wordt gevormd door haar „zelfcorrectie". Het volk neemt zijn beslissingen en voelt de gevolgen aan eigen lijve. In beginsel is iedere democratische beslissing herroepelijk. Er is maar één uitzondering, die niet voor democratische herroeping vatbaar is, dat is de beslissing, welke de democratie zelf opheft.
Met Struycken is spr. van oordeel, dat men de z.g. grondrechten niet als eeuwig en onveranderlijk kan beschouwen, maar hij meent toch, dat, zoolang bepaalde fundamenteele zedelijke beginselen in een volk leven, een poging tot wijziging dezer beginselen in strijd met de goede zeden is.
Welnu, de dictatuurgedachte, althans in de gedaante, waarin de niet-democratische partijen haar huldigen, vormt de negatie van den eerbied voor de persoonlijkheid van iederen mensch en bedreigt dan ook in mindere of meerdere mate de onaantastbare beginselen van ons volksleven, zooals de godsdienstvrijheid, het beginsel der vrijheid van overtuiging en het principe der gelijkheid voor de wet. De conclusie kan dus geen andere zijn dan deze: Het doel der niet-democratische partijen is in strijd met de goede zeden, in strijd met de openbare orde. Daarom zijn ze volgens het geldende recht verboden vereenigingen.
Is de democratie verplicht, uit hoofde van haar beginselen van verdraagzaamheid, dezen rechtsregel te verwerpen en de niet-democratisch partijen als gelijkgerechtigden naast de andere partijen te erkennen?
Partijen, die de beginselen van geestelijke vrijheid en gelijkheid voor de wet aantasten, zijn zijn vijanden. De staat moet hen met al zijn machtsmiddelen bestrijden.
Zijn volgens geldend recht de dictatuurpartijen verboden vereenigingen, spr. aanvaardt dit beginsel eveneens jure constituendo. Maar hij zou de uitwerking, welke dit beginsel in de geldende wet heeft gevonden, niet gaarne onveranderd handhaven. Jure constituendo zal z.i. de politieke partij, die er van wordt beticht een verboden vereeniging te zijn, voor het forum privilegatium van den Hoogen Raad berecht moeten worden. Er zal op den grondslag van het tweede lid van artikel 9 van de Grondwet, naast de al dan niet te wijzigen wet van 1855, een afzonderlijke wet op de staatkundige vereenigingen moeten komen.
Nadat spr. dit nog nader had toegelicht, richtte hij zich tot de curatoren der universiteit, de bestuurders van Amsterdam, zijn ambtgenooten en de studenten, waarbij hij eenige woorden wijdde aan de nagedachtenis van zijn voorganger prof. Huart en van zijn leermeester prof. Strucken. (Red. K. H. A.)
(V. b. 2000 D.; Amtbsaanv. i. h. Onderwijs 2378 A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 22 Sept.—1 Oct. 1936.**
22 September. — De sultan van Marokko heeft op verzoek van de Fransche regeering den handel tusschen de Fransche en de Spaansche zone tot nader order verboden. Het gewone handelsverkeer tusschen de grensstammen blijft geoorloofd.
Tot dezen maatregel is overgegaan, nadat Frankrijk tevergeefs verschillende eischen had gesteld in verband met de executie in Spaansch Marokko van den Franschman Aguilard. De autoriteiten te Tetoean hebben daarop slechts een ontwijkend antwoord gegeven.

23 September. — Uit Montevideo wordt gemeld, dat Uruguay de diplomatieke betrekkingen met de regeering te Madrid heeft verbroken in verband met de terechtstelling van drie zusters van den Uruguee-schen vice-consul te Madrid.
De Spaansche oud-minister Salazar Alonso, die door de volksrechtbank te Madrid, onder beschuldiging den opstand der nationalisten te hebben bevorderd, ter dood is veroordeeld, is 22 Sept. '36 op het binnenplein der z.g. modelgevangenis gefusileerd.

24 September. — Op de puinhoopen van het Alcazar houden nog steeds een klein aantal verdedigers stand.

26 September. — In geheel België zijn huiszoekingen gedaan inzake wapenleveranties aan de Spaansche regeering. Volgens Reuter zou België een zeer aanzienlijk aandeel in den clandestienen wapenhandel naar Spanje hebben.

27 September. — Portugal schijnt de rechtschen met groote wapenleveringen te steunen. Engeland's pogingen dit te beletten hebben tot dusver gefaald.

28 September. — Het Alcazar is na een harden strijd van 9 weken door de rechtsche troepen ontzet, nadat Toledo door hen was ingenomen.

29 September. — De regeeringsgezinde torpedojager „Almirante Ferrandiz" is door een rechtsch oorlogsschip in den grond geboord.

1 October. — Het reeds geruimen tijd geleden aangekondigde decreet, waarbij generaal Franco werd benoemd tot president van het nationalistische Spanje, leider van de regeering en opperbevelhebber der rechtsche legers, is op 30 Sept. '36 te Burgos gepubliceerd.
De Cortes, in vergadering bijeen geroepen, heeft met algemeene stemmen, het Baskenland autonomie verleend. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2460 A.)**

C. **ZWEDEN. — Kabinet-Hansson beëedigd. —**
Het nieuwe kabinet heeft op 28 Sept. '36 den eed afgelegd.
In een verklaring van de nieuwe regeering wordt gezegd, dat het de noodzakelijkheid van samenwerking tusschen de vertegenwoordigers van verschillende denkbeelden en de verschillende belangen van partijen en klassen is, die aanleiding gaf tot versterking van de vroegere parlementaire samenwerking tusschen sociaal-democraten en agrariërs. Grondslag van deze samenwerking zal zijn het streven om aan de groote massa des volks zekerder levensvoorwaarden te geven.
Tot de te verwezenlijken hervormingen behooren blijkens de verklaring der regeering pogingen tot bestrijding der werkloosheid en een herziening van het belastingstelsel, opdat de zwaarste lasten gedragen worden door de groote inkomens en de groote vermogens.
De buitenlandsche politiek van Zweden zal ongewijzigd blijven en zal evenals vroeger gegrond zijn op intieme overeenstemming tusschen de verschillende partijen nopens de fundamenteele beginselen van deze politiek. De regeering vraagt dien steun van de verschillende partijen, opdat Zweden in den boezem van den Volkenbond kan bijdragen tot bijlegging van conflicten en de vestiging van een internationale samenwerking gegrond op vertrouwen.
Bijzonder gewicht wordt gehecht aan nauwe samenwerking met de andere Scandinaafsche naties.
(Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. blz. 2472 D.)**

D. **FRANKRIJK. — Devaluatiewet door den Senaat aangenomen. —**
De Senaat heeft op 2 Oct. '36 het aanvankelijk aangenomen amendement-Laffont op de heffing van beursoperaties verworpen, waardoor de tekst van de Kamer van het monetaire ontwerp werd aanvaard en dit ontwerp thans definitief gevoteerd is.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 2472 A.)**

E. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
Met ingang van 1 October '36 heeft de Banque de France het disconto verlaagd van 5% tot 3%.
(Le Temps) **(Vor. ber. Discontokoersen 2475 A.)**

A. De eerste Muntwet. —

De eerste Muntwet, die door het Koninkrijk der Nederlanden werd uitgevaardigd — en wel in 1816 — handhaafde den gulden van de Republiek. Als noviteit werd toen ingevoerd de thans nog bestaande indeeling in 100 centen, terwijl tevens besloten werd, goudstukken ter waarde van 10 gulden te slaan.
In 1847 werd in Nederland de zilveren standaard ingevoerd. Van 1821 af immers was het goud tegenover het zilver geappreciëerd en volgens de wet van Gresham verdween het duurste metaal — in casu het goud — uit de circulatie.
De zilverprijs daalde echter steeds meer, zoodat in 1873 de aanmunting van zilver voor rekening van particulieren tijdelijk verboden werd.
Bij de vet van 9 December 1877 is dit tijdelijk verbod definitief geworden, nadat bij de wet van 6 Juni 1875 wederom een gouden tienguldenstuk van 6.048 gram was ingevoerd.
Sedertdien werd de gouden standaard in Nederland onveranderd gehandhaafd en eerst het uitbreken van den wereldoorlog bracht hierin verandering. De plotselinge totale wijziging in de internationale situatie die na het uitbreken van den wereldoorlog intrad, noopte tot het afkondigen van een gouduitvoerverbod, welk besluit op 31 Juli 1914 werd genomen. Alle groote landen — behalve de Ver. Staten — hadden reeds een gouduitvoerverbod afgekondigd.
In 1925 volgde toen weer een herstel van den gouden standaard, waarbij de gulden op onveranderde pariteit ten opzichte van het goud en den dollar werd gebaseerd.

De reactie in het land. — Kalmte. —

De mededeelingen over de monetaire politiek der regeering hebben, voor zoover valt na te gaan, in het geheel geen paniekstemming teweeg gebracht.
Integendeel, overal heerscht volmaakte rust en orde. Van „bestorming" van levensmiddelenwinkels bijv. was gelukkig geen sprake en alles wijst er op, dat men zich terecht houdt aan het vermanende woord van den minister-president, dr. H. Colijn, alles na te laten, wat tot „hamsteren" leidt.

Middenstandsbonden tegen hamsteren. —

De drie Middenstandsorganisaties hebben ter beschikking van haar leden-winkeliers een affiche laten vervaardigen en den leden verzocht, de affiche voor hun winkelruiten te plakken ter voorlichting, geruststelling en waarschuwing van hun cliënten.
De tekst daarvan luidt als volgt:

Een goede raad aan het koopend publiek.

Maakt u niet noodeloos ongerust over prijsstijging! Over het algemeen bestaat daartoe voorshands niet de minste aanleiding. Koopt in normale hoeveelheden en op het gebruikelijke tijdstip, hetgeen u noodig heeft, dan helpt gij mede om, naar den wensch der regeering, het algemeen belang te dienen.
Aan „hamsteraars" wordt niet geleverd.

DE MIDDENSTANDSORGANISATIES.

Hoeveel is de Gulden gezakt? —

De wisselmarkt was 29 Sept. '36 weder geopend en zoo kon men beter dan 28 Sept., toen alleen in z.g. „straathandel" zaken werden gedaan, er een beeld van krijgen, waar de gulden nu op gewaardeerd wordt. De te Amsterdam tot stand gekomen koers van het pond was *f* 8.91 tegen *f* 7.46 op 26 Sept. '36, terwijl de dollar 1.80 noteerde, tegen 1.48. Afgaande op deze prijzen heeft derhalve de gulden tegenover het pond 16.3 pct. van zijn oude waarde verloren en tegenover den dollar 17.8 pct. Dat de daling in vergelijking met het pond kleiner is dan tegenover den dollar, komt, doordat de dollar sedert 26 Sept. tegenover het pond is gestegen. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Devaluatie 2471 A.)

B. Tweede Kamer. — Dr. Colijn's antwoord inzake de monetaire politiek. —

Minister Colijn, op 29 Sept. '36 de sprekers beantwoordende, acht het onvruchtbaar, thans te treden in vragen inzake afschaffing van diverse belastingen, die tezamen 80 millioen per jaar opbrengen, of invoering van nieuwe uitgaven vorderende maatregelen.
Het wetsontwerp inzake verlenging van de crisispachtwet zal tijdig worden ingediend.
In bewerking is een wetsontwerp betreffende de goudclausule in contracten.
Maatregelen tegen onredelijke prijsverhooging zijn ook in Indië reeds getroffen.
De regeering zal haar volle aandacht schenken aan de bestrijding of voorkoming van dumping.
Met voldoening heeft spreker geconstateerd dat de maatregelen der Regeering vrijwel algemeene instemming hebben gevonden in de volksvertegenwoordiging. Aan den heer Westerman antwoordt spreker, dat geen enkel land vrijwillig den gouden standaard heeft verlaten.
Na Zwitserland stonden wij practisch alleen. Op 24 Sept. '36 vernam spreker, dat men in Frankrijk voorbereidingen trof om 25 Sept. den gouden standaard te verlaten. Zwitserland handhaafde toen den gouden standaard nog. De maatregel van Frankrijk gaf onze Regeering nog geen aanleiding, het voorbeeld te volgen. Hieraan werd eerst gedacht, toen 26 Sept. het bericht uit Zwitserland kwam, dat men daar evenals Frankrijk ging devalueeren. Om afvloeiing op groote schaal van goud te voorkomen heeft de Regeering toen het gouduitvoerverbod afgekondigd.
De Regeering acht het volstrekt onmogelijk, thans reeds een nieuwe goudwaarde voor den gulden vast te stellen. Het is spreker bekend, dat landen die reeds gedevalueerd hebben, een nieuwe devaluatie overwegen. Wilde men thans een goudwaarde vaststellen dan zou men zóó diep moeten grijpen, dat werkelijk ernstige nadeelen zouden ingebracht. Het gaat niet aan, over een half jaar weer te depreciëeren. De vraag, waarom wij niet hebben gedaan als Zwitserland zou beter kunnen worden gericht tot den Zwitserschen Bondsraad in dien zin, dat men daar de vraag zou kunnen stellen, waarom niet werd gehandeld gelijk in Nederland is geschied.
Het verloop van de koersen van den gulden op de wisselmarkt wijst erop, dat het egalisatiefonds belangrijke diensten zal hebben te bewijzen en dat het rustpunt niet lang op zich kan laten wachten.
Spreker zal gaarne medewerken aan internationale stabilisatie.
Wat het economisch-sociale element betreft, het spreekt vanzelf, dat een groot aantal nieuwe problemen zich voordoen. Het is niet mogelijk, daaromtrent thans zijn houding definitief te bepalen. Het beste antwoord dat spr. geven kan is wellicht dit: dat elken morgen om 9.15 een commissie aanwezig is, bestaande uit de ministers van Financiën, Handel, Nijverheid en Scheepvaart, Landbouw en Visscherij, Sociale Zaken en spreker om de problemen van den dag na te gaan.
Wat de huurbijslagen voor werkloozen betreft, deze zullen in de komende week geheel worden ingetrokken, doch tegelijkertijd worden vervangen door een maatregel waardoor de toestand van vóór 13 Sept. '36 practisch wordt hersteld.
Indien ten aanzien van loonen of pensioenen zou blijken, dat deze nadeel zouden ondervinden van den ontstanen toestand, dan zal deze opnieuw onder oogen moeten worden gezien. Eveneens is dit het geval met mogelijke prijsverhooging als gevolg van invoer van noodzakelijke grondstoffen of producten uit het buitenland die duurder mochten zijn geworden. Zooveel mogelijk zal worden gelet op het belang van de bedrijfsvrijheid.
Spreker acht de motie-De Visser volkomen overbodig, na hetgeen spr. reeds heeft gezegd.
Hij eindigt met een woord van dank aan het Nederlandsche volk voor de wijze waarop dit heeft gereageerd op sprekers aansporing tot kalmte.

(V. b. Dr. H. Colijn 2469 A.)

C. Eerste Kamer. — Minister Oud's repliek inzake onze monetaire politiek. —

DEVALUATIE

Minister Oud zeide, dat de Regeering zal overwegen, maatregelen als het uitvoerverbod van goud dadelijk een wettelijken grondslag te geven, als in het begin van Augustus 1914.
Spr. is er trotsch op, dat dit kabinet alles heeft gedaan om den gaven gulden te handhaven. Het heeft een strijd moeten voeren als nooit te voren, doch ondervond nooit steun van de geestverwanten van den heer v. Vessem (N.S.B.). En nu doet deze zich voor als de strijder voor den gaven gulden.
Ook op dit oogenblik zijn wij, — zoo zeide de Minister — geen muntvervalschers. En als de gulden nog staat zooals geen andere valuta, dan is dat dank zij de politiek der Regeering. Dit kan geen mensch haar ontnemen.
Onvaderlandlievende schobbers zijn zij, die aan den gulden en zijn moeilijke positie willen verdienen, menschen die aanspoorden tot het koopen van vreemde valuta, alleen voor eigen voordeel, tot schade van het algemeen belang. Menschen, die een strooibiljet hebben geschreven, als spr. voor zich had, noemde spr. onvaderlandlievende schobbers.
De beslissing van 28 Sept. '36 is de Regeering zwaar gevallen, doch werd alleen genomen in het belang van het volk, overeenkomstig de deskundige adviezen. Daarvoor aanvaardt de Regeering de volle verantwoordelijkheid, wijl ze alleen handelde in 's lands belang. Er zijn momenten in het leven van een volk, waarin het partijbelang moet wijken voor het nationaal belang.
Op dezen dag hebben de communisten en de nationaal-socialisten zich gesteld buiten de gemeenschap van het Nederlandsche volk. Het manifest, waarop spr. doelde, had evenzeer door de communisten kunnen zijn geschreven.
De Regeering heeft uitsluitend gehandeld in het belang van het Nederlandsche volk.
De heer Van Vessem (N.S.B.) repliceerde.
Het wetsontwerp werd zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Tegen de N.S.B.).

(Vor. ber. Minister Oud 2238 A.)

D. De depreciatie van den gulden. — Percentages. —

Hieronder volgt een staatje waaruit af te lezen valt, hoe de gulden gedepreciëerd is bij verschillende dollar- en sterlingnoteeringen. Bij de dollarkoersen is uitgegaan van de goudpariteit van *f* 1,46945 en bij het pond van den koers van 25 Sept. '36 ad *f* 7.46.

Guldens-depreciatie	Dollar-koers	Sterling-koers	Guldens-depreciatie	Dollar-koers	Sterling-koers
10% .	1,6327	8,29	21% .	1,8601	9,44
11% .	1,6510	8,38	22% .	1,8839	9,56
12% .	1,6698	8,48	23% .	1,9059	9,69
13% .	1,6890	8,57	24% .	1,9335	9,82
14% .	1,7086	8,67	25% .	1,9593	9,95
15% .	1,7287	8,78	26% .	1,9857	10,08
16% .	1,7493	8,88	27% .	2,0129	10,22
17% .	1,7704	8,99	28% .	2,0409	10,36
18% .	1,7920	9,10	29% .	2,0696	10,51
19% .	1,8141	9,21	30% .	2,0992	10,66
20% .	1,8369	9,32			

(De Maasbode)

(Vorig bericht blz. 2477 A.)

A. NEDERLAND. — Koersverloop gedurende het tijdvak dat de Gouden Standaard buiten werking was 1914—1925. —

		Dollar	Pond	Fr. fr.	Mark
Oude pariteit ...		2.48¾	12.10¾	48.—	59.26
1914—15ǂ) ...	H	2.53¾	12.17	50.25	59.20
	L	2.34⅝	11.69	47.25	51.05
1915—16	H	2.53½	12.20	47.80	52.22½
	L	2.18½	10.39½	37.47½	39.75
1916—17	H	2.48½	11.85½	42.57½	46.05
	L	2.32	11.05½	38.30	38.85
1917—18	H	2.46¾	11.76	42.97½	47.35
	L	2.13⅞	10.19⅝	37.45	30.52½
1918—19	H	2.50½	11.73⅞	44.62½	41.92½
	L	1.89¼	9.02½	33.30	22.22½
1919—20	H	2.86	11.88½	41.70	23.45
	L	2.47⅛	8.70½	17.85	2.43¾
1920—21	H	3.37¼	11.45½	24.65	8.37½
	L	2.66⅞	10.47⅜	16.—	3.80
1921—22	H	3.27¼	11.83¾	25.35	4.81¼
	L	2.59⅞	11.10½	19.27½	0.78
1922—23	H	2.64⅝	11.89¾	24.56¼	1.04¼
	L	2.49	11.28¾	15.10	0.006
1923—24	H	2.71⅛	11.89½	17.40	0.012†)
	L	2.53½	11.30¼	9.93¾	0.25*)
1924—25	H	2.70⅛	12.00¼	18.05	64.25§)
	L	2.45⅞	11.43⅜	12.67½	56.—§)
30 April 1925 ...		2.48$^{15}/_{16}$	12.07⅞	13.01	59.32½§)

ǂ) Sedert het uitbreken van den wereldoorlog.
†) Per 100 Mark.
*) Per milliard Mark.
§) Per 100 Mark.

(De Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 2477 D.)

B. NEDERLAND. — Monetaire politiek. —

Schematisch overzicht positie Ned. Bank op 28 Sept. 1936:
(In millioenen guldens)

Activa:		Passiva:	
Opereerend kapitaal	145	Biljetten in omloop	735
Goudvoorraad, circa	760	Rek.-crt. saldi	145
Zilveren munt	20	Andere passiva	45
Diverse activa	60	Beschikbare „winst" op goud circa	60
	985		985

(Vor. ber. Devaluatie 2478 A.; Ned. Bank 2343 E.)

C. ZWITSERLAND. — Devaluatiebesluit goedgekeurd.
Met 99 tegen 60 stemmen heeft de Zwitsersche Federale Raad op 30 Sept. '36 het besluit van den Bondsraad tot devaluatie van den Zwitserschen franc goedgekeurd. (Neue Zürcher Zeitung) **(V. b. 2468 B.)**

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Prof. A. Herrmann — „Katastrophen, Naturgewalten und Menschenschicksale". (Schönfeld, Berlin)
Joseph Roth — „Beichte eines Mörders". (Allert de Lange, 1936) **(Vor. ber. 2467 B.)**
Engelsch: Agnes Mure MacKenzie — „The Scotland of Queen Mary and the Religious Wars 1513—1638". (Alexander MacLehose)
Frances Shelley Wees — „Untravelled World". (Eyre and Spottiswoode) **(Vor. ber. 2467 B.)**
Fransch: Ch. Gillonin — „Journal d'un Chrétien philosophe". (Fischbacher, Paris)
Simenon — „45° à l'ombre". (Nouvelle Revue Française, Paris) **(Vor. ber. 2467 B.)**
Italiaansch: M. Simoni — „Il nuovo spiritualismo in Italia". (Perella, Napoli) **(Vor. ber. 2459 F.)**
Nederlandsch: J. H. Boas — „De Brit". (Uitgave van het Thijmfonds te Rotterdam)
H. Veersema — „Delianen van de Tafelronde". (Köhler & Co., Medan 1936) **(Vor. ber. 2467 B.)**
Spaansch: José Maria de Cossio — „Poesia española". (Espasa-Calpe S.A., Madrid 1936) **(V. b. 2459 F.)**
(Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — R.K. Staatspartij. - Landdag te Heerlen. —
Op den landdag van de R.K. Staatspartij voor Zuid Limburg, te Heerlen gehouden, heeft o.a. de partij-voorzitter, mr. Goseling, het woord gevoerd.
Limburg heeft getoond, aldus mr. Goseling, dat het geen aanranding wil van zijn geestelijken bestuurder en niemand heeft daaraan getwijfeld, zelfs zonder raadpleging van den raad van katholieken. Maar uit wat wij gehoord en gelezen hebben, zullen wij onze lessen trekken. Onkunde is het, wanneer men zegt, dat wij het werk van kerk en partij vereenzelvigen. Wij hebben geen recht gewetens te binden, omdat wij als politici ze niet kunnen ontbinden en wij moeten zelfs den schijn vermijden, dat wij de kerk zouden kunnen compromitteeren. Maar als katholieken moeten wij onze houding bepalen en daarbij komt het leiding geven toe aan hen, die gij zelf hebt aangewezen. Vooral moeten wij niet „voldaan" zijn, maar werkzaam en vurig blijven. Dit is de duidelijke conclusie: verstrooiing beteekent zelfmoord, gelijkschakeling beteekent altijd uitschakeling van ons. Alleen door samenwerking kunnen wij de zoo dringend noodzakelijke hervorming in staat en maatschappij volgens onze wereldbeschouwing tot stand brengen. Onze denkbeelden kan men kennen uit ons algemeen program, waarvan de uitwerking en concretiseering spoedig verwacht kan worden. Er is veel belangrijk werk, dat gedaan moet worden, niet onder de leuze „wij of zij", maar: „wij mede ons vaderland dienend". Het gaat om ons gezamenlijk, om het algemeen belang, en de groepsbelangen mogen alleen behartigd worden in verbondenheid. Dat is het karakter van onze partij en haar ware nationale beteekenis. Wij staan niet voor de keuze nationaal socialisme of bolsjewisme. Wij willen geen van beide, maar wij willen ons zelf blijven en Limburg zal daarbij, zooals in 1918, zijn groot aandeel leveren. Wij zullen winnen voor Christus in samenwerking met hen, die ook positief dat groote doel met ons willen nastreven. Hulp van hen, wier intenties wij niet kunnen richten, zullen wij onder afdoende waarborgen kunnen aanvaarden. Een samenwerking in algemeen christelijke gezindheid zonder meer, zonder concrete politiek is een massa-appel voor den sprong in het duister. Ik zal mij door deze sterke overtuiging laten leiden om, voor zooveel van ons afhangt, een beleid te verkrijgen, in positief christelijken geest. (Limb. Koerier)
(V. b. R.K. Staatspartij 2353 D.; Mr. Goseling 2297 G.)

F. PORTUGAL. — Vrijwillig leger gevormd tegen het Communisme. —
De Diario de Noticias te Lissabon publiceerde op 16 Sept. '36 een decreet van de regeering, waarin een vrijwilligersleger wordt samengesteld van minstens 20.000 manschappen ter bestrijding van Communisme en Anarchisme. (Diario de Noticias)

G. LUCHTVAART. — Luchtrace Portsmouth-Johannesburg. —
De Engelschman Scott is met zijn metgezel Giles Guthrie in zijn een-motorig Percival Vega Gull-toestel op 1 October '36 te Johannesburg aangekomen en heeft daardoor beslag gelegd op den grooten prijs van £ 4000, welke door den heer I. W. Schlesinger was uitgeloofd.
Hij heeft den afstand van Portsmouth naar Johannesburg, zijnde 9.841 K.M., afgelegd in den recordtijd van 52 uren 56 min., met een gemiddelde snelheid van 187 K.M. per uur, inbegrepen het verblijf op de vliegvelden.

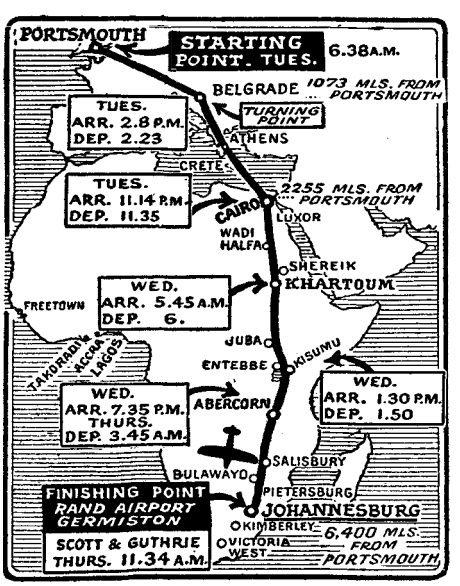

Aan deze race mochten alleen Britsche piloten met Britsche vliegtuigen deelnemen. Er hadden zich negen mededingers ingeschreven, acht werden echter, getroffen door verschillende ongevallen, gedurende de race uitgeschakeld. (Times)
(Vor. ber. Scott 1536 C.; Photo 1536a.)

4 OCTOBER 1936

A. De werking. —

Het egalisatiefonds is door de regeering ingesteld om invloed te kunnen oefenen op het verloop en den stand der buitenlandsche wisselkoersen of, hetgeen hetzelfde is, op de waarde van den gulden in de wisselmarkt. Het lijkt misschien een nogal geheimzinnige instelling, maar in den grond is de zaak vrij eenvoudig.

Het is niet zoozeer de bedoeling den koers van den gulden in een bepaalde richting te manipuleeren, maar wel om sterke koersschommelingen, waar inderdaad niemand belang bij heeft, te voorkomen. Als door kapitaalverplaatsingen (die immers volkomen vrij gelaten worden) of door speculatieve bewegingen er plotseling een groot aanbod van b.v. ponden en dollars optreedt, waardoor de koers van den gulden wordt opgezet, moet dit aanbod dus worden opgevangen: het egalisatiefonds zal dan ponden of dollars koopen en de stijging van den guldenkoers zal niet of slechts in geringe mate optreden. Komt er anderzijds plotseling een groote vraag naar ponden of dollars opzetten, zoodat de gulden sterk zou dalen, dan zal het fonds dus ponden of dollars verkoopen, waardoor de plotselinge daling van den gulden wordt geremd of voorkomen.

Door het feit dat voor het uitoefenen van deze egaliseerende functie een speciaal lichaam in het leven wordt geroepen, moet men zich niet van de wijs laten brengen. In wezen komt dit op hetzelfde neer als wanneer b.v. De Nederlandsche Bank zelve deze taak ter hand zou nemen. Men zou dan haar voorraad valuta's zien toenemen als zij een overmatig aanbod hiervan neutraliseerde, en dien voorraad weer zien afnemen als zij aan een groote vraag naar valuta's tegemoet kwam. En een toeneming van den valutavoorraad zou dan gepaard gaan met een vergrooting van het bedrag der door haar uitgegeven bankbiljetten (want zelfs De Nederlandsche Bank moet hetgeen zij koopt betalen) en een vermindering van haar valutavoorraad zou de bankbiljettencirculatie dan weer doen verminderen.

EGALISATIE-FONDS

En hoewel De Nederlandsche Bank krachtens haar octrooi alleszins bevoegd is, op deze wijze te opereeren, heeft men er toch de voorkeur aan gegeven voor het doen van deze transacties een, laat ons zeggen, afzonderlijke afdeeling van De Nederlandsche Bank in te stellen, die wel beheerd wordt door De Nederlandsche Bank, maar waarover de regeering de zeggingsschap heeft en waarvoor zij ook de financieele verantwoordelijkheid draagt. Want het is ook immers de regeering, die voor den nieuwen toestand, die is ontstaan door het door haar afgekondigde uitvoerverbod van goud, verantwoordelijk is en het is ook de regeering die t.z.t. de definitieve stabilisatiewaarde van den gulden zal bepalen, die ook van veel invloed zal zijn op het uiteindelijke financieele resultaat van het egalisatiefonds.

Daar komt nog bij dat het nieuwe fonds niet alleen valuta's zal kunnen koopen en verkoopen, maar ook goud, b.v. door in eerste instantie gekochte valuta's tegen goud te ruilen, wat onder bepaalde omstandigheden een nog wel zoo veilig bezit zal zijn. Als De Nederlandsche Bank nu zelf al deze transacties zou uitvoeren, zou dit tot eigenaardige complicaties aanleiding geven, in verband met het feit, dat de gulden volgens de wet nog altijd de oude goudwaarde heeft: het goud waarvoor zij, bij den huidigen stand der wisselkoersen, b.v. *f* 2100 per K.G. fijn betaalt, moet zij dan te boek stellen voor *f* 1647,50. En als zij b.v. hier te lande goudtransacties uitvoert, zou zij haar goud in de markt moeten verkoopen voor *f* 1653,44 per K.G. fijn, want dat is nog altijd haar officieele verkoopprijs. Een en ander maakte het noodzakelijk het egalisatiefonds een afzonderlijk bestaan te geven. Dit egalisatiefonds is er nu, krachtens de Wet. Maar als het nu b.v. dollars wil koopen moet het toch geld hebben om ze te kunnen betalen. Die guldens worden hem door het Rijk verstrekt en het Rijk verschaft zich deze door de plaatsing van schatkistpapier bij het publiek of door een beleening van schatkistpapier bij De Nederlandsche Bank. In het eerste geval verschaft het publiek dus de middelen, die noodig zijn om die valuta's te koopen (welke eventueel dan weer in goud worden omgezet), en is de geldmarkt hiervoor te krap, dan doet De Nederlandsche Bank dit. Het egalisatiefonds zal op deze wijze zich een bedrag van *f* 300 millioen kunnen verschaffen, maar dit is een maximum. Het fonds zal telkens wel niet meer vragen dan waarnaar behoefte bestaat.

En als dan op een ander moment het egalisatiefonds weer goud of valuta's verkoopt (om een stijging van de wisselkoersen en een daling van den gulden tegen te gaan) dan wordt het fonds in guldens betaald en met die guldens kan dan de beleening van schatkistpapier bij De Nederlandsche Bank weer worden afgelost of als het schatkistpapier bij het publiek was ondergebracht kan het geld wellicht dienen voor de eerstvolgende aflossing van schatkistpapier door het Rijk.

Als de eerste transacties die het egalisatiefonds uitvoert aankoopen van valuta's zijn, krijgt het vanzelf ook het materiaal dat noodig is om anderzijds den koers van den gulden te steunen. Maar het is natuurlijk best mogelijk dat dit steunen toevallig de eerste taak is, waarvoor het egalisatiefonds komt te staan. Maar daar het dan nog geen valuta's heeft, lijkt dit een moeilijk geval. Doch er is nog wel een ander middel voor het egalisatiefonds om aan valuta's te komen, zonder ze in de markt te koopen (wat een averechtsch effect zou hebben).

Het egalisatiefonds kan n.l. goud koopen bij De Nederlandsche Bank en dit in het buitenland omzetten in valuta's, die het fonds dan in de markt aanbiedt om den gulden te steunen. De Nederlandsche Bank zal dit goud weliswaar afstaan voor *f* 1653,44 per K.G. fijn, terwijl het egalisatiefonds (dat is de Staat) er misschien *f* 2100 voor maakt, maar daar bij een eventueele stabilisatie van den gulden op een lager niveau de boekwinst op den goudvoorraad van De Nederlandsche Bank toch wel aan den Staat zal vervallen, maakt dit geen verschil. Het egalisatiefonds zou ook hier in de markt goud kunnen koopen (dat tengevolge van het uitgevaardigde uitvoerverbod lager noteert dan het goud in het buitenland) en dit goud in het buitenland kunnen verkoopen om aan valuta's te komen. Ook dan krijgt het egalisatiefonds de beschikking over valuta's die het kan aanwenden om den guldenkoers te steunen, zonder dat het noodzakelijk was deze valuta's in de markt te koopen, wat juist een nederwaartschen druk op den gulden zou hebben uitgeoefend.

Bij de definitieve herstabilisatie van den gulden zullen de verliezen en winsten die het egalisatiefonds heeft opgeleverd wel worden verrekend met de dan naar buiten tredende boekwinst op den goudvoorraad van De Nederlandsche Bank.

(Vorig bericht blz. 2478 B.)

B. Goudvoorraad Ned. Bank. —

De per 5 October '36 opgemaakte verkorte balans van De Nederlandsche Bank geeft o.m. eene vermindering van den goudvoorraad te zien ten bedrage van ongeveer honderd millioen gulden. De Nederlandsche Bank deelt mede, dat deze vermindering is ontstaan, doordat de bank een gedeelte van haar goudvoorraad als werkkapitaal ter beschikking heeft gesteld van het krachtens art. 1 der wet van 30 Sept. 1936 ingestelde egalisatiefonds. De stijging van den post „beleeningen (inclusief voorschotten in rekening-courant op onderpand)" op den weekstaat der bank houdt voor het grootste gedeelte verband met deze goudtransactie.

(Vorig bericht blz. 2479 A.)

A. **NEDERLAND. — Wet tegen prijsopdrijving. - Artikelen die niet verhoogd mogen worden. —**
Ten vervolge op zijn circulaire van 1 October '36 en naar aanleiding van de vele gestelde vragen, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken een tweede circulaire aan alle burgemeesters doen uitgaan betreffende de uitvoering van de wet tegen prijsopdrijving. De minister merkt in deze circulaire op, dat in het algemeen de hierna te noemen artikelen, welke behooren tot de eerste levensbehoeften, in verband met de getroffen maatregelen niet in prijs verhoogd mogen worden, zoodat elke prijsverhooging daarvan als prijsopdrijving is te beschouwen.

*) Aardappelen, zoomede aardappelmeel, stijfsel en puddingpoeder.	*) Kaas. Margarine. Melk.
*) Boter. Brood.	*) Roggebloem. Slaolie.
*) Consumptievetten.	*) Spek.
*) Eieren.	Suiker.
*) Groenten.	Tarwebloem.
§) Huisbrand.	*) Vleesch.

Voor de met een *) gemerkte artikelen behoudens geringe bij deze artikelen steeds optredende marktschommelingen.
§) Normale winterprijs.
Deze lijst is nog niet volledig, daar alle te nemen maatregelen nog niet vaststaan. (Minist. Circulaire)
(Vorig bericht blz. 2471 A.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — De monetaire maatregelen. - Eenige persstemmen. —**
Volgens de „Java-Bode" heerscht in deskundige kringen de overtuiging, dat thans meerdere bijzondere maatregelen noodig zijn, om de gevolgen van de waardevermindering van den gulden op te vangen, en wel in het bijzonder ten behoeve van de minder-gunstig gesitueerde Europeanen en vrijwel de geheele Inheemsche bevolking, welke groepen naar het oordeel van het blad, het meest blootgesteld zijn aan de gevolgen van de gewijzigde omstandigheden.
Het „Bat. Nieuwsblad" kan voor het effect dat het bericht uit Nederland in Ned.-Indië maakte, geen andere uitdrukking vinden dan „als een bom". Het blad acht het nutteloos en tevens schadelijk aan het besluit der Nederlandsche Regeering bittere commentaren te verbinden. De Regeering stond op het standpunt dat het nooit zoover zou komen.
(Vor. ber. Nederl. Oost-Indië 2468 D.)

C. **NEDERLAND. — Eenheid door Democratie. - Beginselen. —**
In een druk bezochte vergadering, welke op 23 Sept. '36 te Zaltbommel is gehouden, hebben drie sprekers uit verschillende kampen een uiteenzetting gegeven van de beginselen en organisatie der beweging „Eenheid door Democratie".
De eerste spreker, dr. H. Faber uit Velsen, herinnerde aan de feestdagen, die achter den rug zijn en die bewijzen, dat wij geen dictatuur noodig hebben om ons als Nederlanders één te voelen. Scherp staan tegenover elkaar de geestes-gesteldheid, die streeft naar dictatuur en die, welke streeft naar democratie. Doel van „Eenheid door Democratie" is het vormen van een gezamenlijk front van allen, die niet willen prijsgeven wat met veel strijd door onze voorouders is opgebouwd: ons democratisch staatsbestel. De democratie in al zijn schakeeringen staat open voor alle vruchtbare ideeën. Eenheid door Democratie is zeer positief in haar streven naar versterking der eenheid van ons volk. Het is geen politieke partij.
De tweede spreker was de heer H. de Greeve. Deze getuigde van zijn liefde voor de democratie, het gezag en ordelijke toestanden in ons vaderland. Wanneer een troep avonturiers roept om den totalen staat als bron van recht en zedelijkheid, dan moet men zeggen: „Die totale staat is een monstrum horrendum. Boven dien totalen staat is God." Het één verdraagt het ander niet. Wat is de garantie voor al die vage, maar mooie beloften? Zie naar Duitschland. De bisschoppen hebben met een concordaat het nieuwe régime welkom geheeten. In Duitschland werd door het nieuwe régime waarborgen gegeven aan den Heiligen Stoel. Maar van die waarborgen is niets terecht gekomen dan bittere teleurstellingen. Zou het hier dan anders gaan?
De derde spreker, mr. J. J. R. Schmal uit Voorburg zeide: Op den predikant en den priester volgt de ouderling. Elk met eigen zorgen en vragen. Wezenlijke tegenstellingen houden ons verdeeld. Maar daartegenover is er veel, dat ons samenbindt: lots- en levensgemeenschap uit een gemeenschappelijk verleden. Wij zijn volksgenooten en hooren bij elkaar. Op politiek gebied is de staatsgedachte in Nederland gebonden aan twee namen: Thorbecke en Groen van Prinsterer. Beiden hebben, elk op hun manier, de baan voor de democratie vrijgemaakt. Geen Christen kan bezvaar hebben tegen Vrijheid, Gelijkheid en Broederschap. Thorbecke en Groen, Troelstra en Bos, Schaepman en Kuyper, door welke antithese ook gescheiden, waren treffend eenstemmig op het gebied van medezeggenschap van het volk. De praktijk in niet-democratische landen is voor ons niet aantrekkelijk. Van tweeën één: Wij leven of worden geleefd. Wij zoeken samen een oplossing, eerbiedigen elkaars overtuiging, willen leven en laten leven: dat is democratisch. Eenheid door Democratie. Wie leeft in de democratische sfeer, laat zich leiden door de Christelijke gedachte. (Alg. Handelsblad)

5 OCTOBER 1936

D. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Joego-Slavië. —**
Op 26 Sept. '36 vond te Belgrado een notawisseling plaats tusschen de Zuidslavische en de Nederlandsche regeeringen, waardoor de Nederlandsche en Nederl.-Indische artikelen, waarvoor ten gevolge van het decreet van 13 Juni 1936 geen invoervergunningen meer werden verstrekt, wederom vrij kunnen worden ingevoerd. Het betalingsverkeer zal wederzijds met vrije deviezen blijven geschieden, waardoor de instelling van een clearing kon worden vermeden.
Tevens werd het bestaande invoerrecht op kaas verlaagd van 150 tot 80 dinar per 100 K.G., terwijl voor niet-bloeiende, levende planten, met name rhododendrons, azalea's en hortensia's het invoerrecht op 5 dinar per 100 K.G. werd vastgesteld.
Van Nederlandsche zijde werd hiertegenover een gelegenheid geopend Zuidslavische tarwe en maïs in Nederland in te voeren, terwijl bovendien eenige contingenten werden toegestaan. De overeenkomst is met ingang van 1 October in werking getreden en is gesloten voor den duur van een jaar met mogelijkheid van verlenging, terwijl de overeenkomst in bijzondere omstandigheden tusschentijds kan worden opgezegd. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Nederland 2438 B.)

E. **LUCHTVAART. — Vliegveld „De Teuge" geopend.**
Op 26 Sept. '36 is onder zeer groote belangstelling het vliegveld „De Teuge", gelegen onder de gemeente Voorst, officieel geopend.
Het vliegveld is 60 H.A. groot en geheel gedraineerd. Het werk is uitgevoerd in werkverschaffing onder toezicht van de Ned. Heide Maatschappij.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Vliegvelden 2431 B.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — De monetaire toestand.**
Op 5 Oct. '36 werd de verklaring van de Indische regeering, in verband met de omstandigheden voortvloeiende uit de monetaire maatregelen, in den Volksraad door den regeeringsgemachtigde voor algemeene zaken, Mr. Peekema, gegeven.
Mr. Peekema zette uiteen, dat het hoofddoel van de politiek der Regeering is, den tendenz naar verhooging van de kosten voor het levensonderhoud in toom te houden.
De regeering heeft besloten een prijsverhooging zooveel mogelijk te remmen, door de douane-prijscourant voor het vierde kwartaal niet te wijzigen, waardoor de druk van het invoerrecht vermindert. Tegelijkertijd zullen specifieke rechten niet verhoogd worden.
Ook ten aanzien van de prijzen, welke de bevolking in handen krijgt bij den opkoop van verschillende exportgewassen zal onmiddellijk worden ingegrepen, doch hier in omgekeerden zin.
Welke consequenties de depreciatie zal hebben voor de landsbegrooting, zoowel voor 1936 als voor 1937, wordt momenteel met voortvarendheid in beschouwing genomen.
Binnenkort zal aan den Volksraad een ontwerp-ordonnantie worden voorgelegd tot afronding en aanvulling van de beschikbare middelen tot bestrijding van onredelijke prijsopdrijving.
De Regeering onderzoekt overigens in hoeverre er aanleiding kan bestaan om aan de bedingen, strekkende om den aanvang van bepaalde schuldverplichtingen te binden aan de waarde van goud of vreemde valuta, rechtskracht te ontnemen.
Ook de vraag, welken invloed de prijsstijging zal hebben op de van landswege toegekende salarissen en pensioenen, heeft de volle aandacht.
De verklaring van de Regeering eindigt met de toezegging, dat, zoodra de stand van zaken hiertoe aanleiding geeft, de Regeering opnieuw aan den Volksraad inlichtingen zal verschaffen.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 2480 B.)**

G. **SOVJET-RUSLAND. — Volkscommissaris Rykov van zijn functie ontheven. —**
Bij besluit van het bureau van het Centraal Uitvoe-

rend Comité der Sovjet-Unie is Rykov ontheven van zijn ambt van Volkscommissaris voor P.T.T. In zijn plaats is benoemd de Volkscommissaris van binnenlandsche zaken Jagoda, die wordt opgevolgd door Jesjov, secretaris van het Centraal Comité der Communistische partij van de U.S.S.R. (Prawda)
(Rykov, vroeger premier van de Sovjet-Unie, werd officieel vrijgesproken van de beschuldiging dat hij betrokken was bij de samenzwering van Kamenef c.s.).

A. **ENGELAND. — Bewapening. - Sir Samuel Hoare's rede. —**
Te Margate heeft op 1 Oct. '36 het congres der conservatieve partij een aanvang genomen.
Sir Samuel Hoare, de Britsche minister van Marine, voerde ter openingszitting het woord over de Britsche defensie. Spreker begon met te betoogen, dat de werkelijke of vermeende zwakheid van het Britsche rijk een storende factor in de internationale politiek is gebleken.
Na een overzicht te hebben gegeven van de Europeesche bewapeningsprogramma's verklaarde Hoare o.a.:

Gesteld tegenover een dergelijke situatie, hadden wij geen andere keus dan ons eigen bewapeningsprogram met zoo min mogelijk uitstel uit te voeren.
In géén geval kunnen wij ontwapeningsvoorstellen aanvaarden, welke onze betrekkelijke zwakheid zouden stabiliseeren.
Indien wij in een algemeene beperking der bewapeningen zullen toestemmen, dan zal dat zijn op den grondslag van ons voltooid bewapeningsprogram.
Ons program is soepel, niet star, dynamisch, niet statisch. Naarmate immers de beschaving gecompliceerder vormen aanneemt, stelt ook het defensie probleem grootere eischen.
In geen geval kunnen wij de zaak licht opnemen en ik kan u de verzekering geven, dat de regeering onze bewapening allesbehalve gemakkelijk opvat. In de afgeloopen maanden is er onmiskenbaar vooruitgang gemaakt en die vooruitgang zal in de toekomst nog versneld worden.
Ons vlootbouwprogram wordt sneller verwezenlijkt, dan wij geraamd hadden. Officieren en manschappen van uitstekende hoedanigheid melden zich aan voor onze militaire luchtvaart, terwijl de vliegtuigtypes, welke binnenkort in gebruik zullen worden genomen, de vergelijking met elk ander vliegtuig ter wereld kunnen doorstaan. (Manchester Guardian)

(Vor. ber. Sir Samuel Hoare 2465 A.)

B. **GRIEKENLAND. — De dictatuur van Metaxas. —**
Een betooging heeft op 2 Oct. '36 tegen het communisme plaats gevonden, waarop minister-president Metaxas het woord heeft gevoerd.
Deze gaf een overzicht van hetgeen de regeering, na de bevrijding van het land van het communisme, had gedaan en beschreef in algemeene lijnen de toekomstige politiek der regeering.
Minister Kotzias deelde aan een vertegenwoordiger van het D. N. B. mede, dat de volmacht van de regeering uit twee artikelen zou bestaan: Art. 1 zou luiden, dat een nieuw Griekenland geschapen moest worden, en het tweede, dat tot verwezenlijking van dit doel Metaxas een blanco-volmacht en alle rechten zou krijgen. (Berliner Tageblatt)

(Vor. ber. Metaxas 2446 F.)

C. **NEDERLAND. — Standaardloonen voor werkloozen worden gewijzigd. —**
In aansluiting op de mededeeling van den Regeeringspersdienst betreffende de regeling welke in de plaats van den huurbijslag is getroffen, deelt de R. P. D. mede dat, bij de circulaire van 31 Juli, waarin de herziening van de steunregeling, welke 13 Sept. '36 in werking trad, is vervat, behalve de gewijzigde regeling van den huurbijslag, o.m. nog is opgenomen een bepaling omtrent vaststelling van standaardloonen voor arbeiders die langdurig werkloos zijn.
Uit overweging, dat ten gevolge van de wijziging in de monetaire positie, eenige werkverruiming tot stand zal komen, heeft de minister van Sociale Zaken besloten, ook in dit laatste voorschrift wijziging aan te brengen. Deze wijziging komt hierop neer, dat de bepaling wordt opgeschort voor arbeiders, die uitsluitend ten gevolge van gebrek aan werkgelegenheid op steun aangewezen zijn geweest, en omtrent wier bereidheid tot arbeiden geen twijfel bestaat. Immers dezen hebben thans de kans om weer aan den arbeid te komen.
De regeling tot vaststelling van standaardloonen zal echter van kracht blijven voor die ondersteunden, van wie is gebleken of moet worden aangenomen, dat hun langdurige werkloosheid moet worden toegeschreven aan de omstandigheid, dat zij niet of niet voldoende naar werk omzien.
Zal dus eenerzijds het voorschrift betreffende de standaardloonen worden opgeschort voor zoover de arbeiders betreft, die weliswaar reeds geruimen tijd werkloos zijn, doch die niettemin geen prikkel tot het zoeken van werk behoeven, anderzijds zullen de bedragen der vastgestelde standaardloonen, waar de regeling uitsluitend voor de beroepswerkloozen en in het algemeen voor diegenen die op den steun blijven leunen, zal gelden, worden verlaagd.
Waar aan de regeling een ander karakter zal worden gegeven, heeft de minister, in afwachting van de nadere ten dezen aan de gemeenten te geven voorschriften, besloten, de regeling der standaardloonen met ingang van 4 October '36 voorloopig op te schorten. (Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Werkloozensteun 2475 D.)

6 OCTOBER 1936

D. **NEDERLAND. — Nationaal Jongeren Verbond. —**
Op 3 Oct. '36 heeft het Nationaal Jongeren Verbond zijn jaarlijksche algemeene vergadering gehouden in het gebouw Tivoli te Rotterdam. Na de openingsrede van den algemeen-voorzitter, mr. W. de Vries, werd bij acclamatie besloten, het volgende telegram te zenden aan H. M. de Koningin:
„Te Rotterdam in algemeene vergadering bijeen mag het Nationaal Jongeren Verbond Uwe Majesteit zijn verknochtheid, aanhankelijkheid en trouw betuigen."
Mr. O. Verdoorn, voorzitter van de afd. Rotterdam van het N. J. V., heeft de aanwezigen welkom geheeten, in het bijzonder luit.-generaal jhr. W. Roëll, commandant van het Veldleger, die zich bereid had verklaard een inleidend woord te spreken; voorts kolonel J. C. O. Dorren, chef van het corps mariniers te Rotterdam, die een aantal manschappen ter beschikking heeft gesteld om aan deze vergadering medewerking te verleenen, ir. L. J. M. Feber en E. J. van Kempen, de beide sprekers ter vergadering.
„Meer dan tien jaren," zoo vervolgde spreker, „heeft het N. J. V. zijn idealen nagestreefd, meer dan tien jaar zijn wij gewend te werken naar binnen en naar buiten. Naar binnen door de jeugd de nationale waarden te doen beseffen, naar buiten door den vinger te leggen op den enkeling, die schade toe wil brengen aan het Nederlandsche volk, door de kracht van de weermacht te ondermijnen en ons koloniale rijk te willen doen uiteenspatten. Het N. J. V. heeft steeds getracht een voorbeeld te geven hoe men Oranje hoog boven de natie moet stellen." (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Nat. Jongeren Verbond 2189 A.)

E. **BELGIE. — Mijngasontploffing te La Bouverie. —**
In de steenkolenmijn Grand-Trait te La Bouverie in de omstreken van Bergen werden 48 mijnwerkers door een mijngasontploffing bedolven. Men is erin geslaagd 40 te redden, waarvan echter 17 mijnwerkers aan de bekomen verwondingen zijn overleden. Acht mannen vonden den dood in de mijn.
Nieuwe ontploffingen hebben zich voorgedaan. De brand is opnieuw opgelaaid. De laagste verdiepingen van de mijn worden onder water gezet.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Mijnongelukken 1305 A.)**

F. **OOSTENRIJK. — Heimwehr. - Majoor Fey en Vice-burgemeester Lahr uit de partij gezet. —**
Op 2 Oct. '36 is te Weenen een bijeenkomst gehouden door de leiders van de Heimwehr. Na afloop er van werd een communiqué uitgegeven, waarin gemeld wordt, dat majoor Fey en de vice-burgemeester van Weenen, Lahr, uit de organisatie zijn gezet. Ook de andere leden, die het initiatief van Fey en Lahr steunden om prins Starhemberg de leiding te ontnemen, zijn geroyeerd.
De uitzetting van Fey, van wien onlangs werd gemeld, dat hij met goedvinden van bondskanselier Schuschnigg weer leider van de Weensche Heimwehr zou worden, geschiedde na een fellen aanval van prins Starhemberg. Naar het heet, heeft het huidige conflict slechts interne beteekenis, d.w.z. majoor Fey en Lahr zouden zich schuldig hebben gemaakt aan ondermijning van het gezag in de Heimwehr.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 2457 B.)**

A. **ENGELAND. — Bewapening. - Neville Chamberlain's rede. —**
De Britsche minister van Financiën, Neville Chamberlain, die als plaatsvervanger optrad voor Baldwin, heeft op 2 Oct. '36 in zijn rede op het congres der conservatieve partij de bewapeningspolitiek der regeering uiteengezet en tevens herhaald, dat Groot-Brittannië te allen tijde bereid blijft mede te werken aan vrede en verzoening.
Overgaande tot de bewapening zeide de minister: „Wanneer ons bewapeningsprogram zal zijn uitgevoerd, zal onze marine in staat zijn onze belangrijke verbindingswegen te beschermen. Wij zullen een leger hebben, dat wel is waar zwak is in vergelijking met de groote militielegers van het vasteland, doch dat uitgerust zal zijn met de allermodernste wapens en machines, terwijl onze luchtmacht, wat snelheid, kracht, actieradius en hoedanigheid der manschappen betreft, voor geen andere zal behoeven onder te doen."
(Manchester Guardian)
(Vor. ber. Neville Chamberlain 2337 F.)

7 OCTOBER 1936

B. **NEDERLAND. — Vereeniging voor Nationale Veiligheid. - Een beroep op den ministerraad. —**
De Vereeniging voor Nationale Veiligheid, in welker bestuur mannen van verschillende politieke richting zitting hebben, o.a. prof. dr. J. E. de Quay, voorzitter; mr. A. J. A. A. baron van Heemstra, onder-voorzitter; mr. W. C. C. van Romondt Vis, penningmeester; J. J. C. van Dijk; mr. H. Th. s'Jacob; mr. J. Linthorst Homan; H. W. C. E. Mathon; mgr. dr. H. A. Poels; jhr. mr. J. W. Quarles van Ufford; prof. mr. V. H. Rutgers; jhr. mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel; prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman; mr. dr. W. G. A. van Sonsbeeck; mr. W. J. R. Thorbecke; Ch. J. I. M. Welter, heeft in een adres o.a. het volgende onder de aandacht van den raad van ministers gebracht:
Bij onze actie is ons gebleken, dat breede lagen van het Nederlandsche volk waardeering hebben voor de wijze, waarop door de regeering de tekortkomingen bij ons defensie-wezen zijn in het licht gesteld. Hoop is daardoor gewekt, dat met energie en bekwamen spoed maatregelen genomen zullen worden, met het oog op den gespannen internationalen toestand, om in zoo kort mogelijken tijd de gevechtswaarde van leger, vloot en luchtmacht te verhoogen, al geeft men zich er uiteraard rekenschap van, dat een achterstand van lange jaren niet ineens kan worden ingehaald.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vorig bericht blz. 2247 B.)

C. **PALESTINA. — Onlusten. - Initiatief van de Arabische vorsten. —**
Medegedeeld wordt dat de vier Arabische vorsten hebben besloten een gemeenschappelijken oproep tot de Palestijnsche Arabieren te richten met het verzoek een einde te maken aan de stakingen en de geweldcampagnes, ten einde de Britsche Koninklijke enquête-commissie in staat te stellen haar werkzaamheden te beginnen.
De promotors dezer beweging zijn Koning Ibn Saoed, de Ghazé van Irak, Iman Yehia van Jemen en Emid Abdoellah van Transjordanië.
Volgens bepaalde berichten zouden de Arabische leiders thans van oordeel zijn dat de beoogde procedure de eenige is, die een einde zou kunnen maken aan de crisis zonder hun prestige nadeel te berokkenen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Onlusten 2473 B.)**

D. **DANZIG. — De Hooge Commissaris Sean Lester wordt teruggeroepen. - Sociaal-Democratie wordt onderdrukt. —**
De Volkenbondsraad heeft besloten den Hoogen Commissaris te Danzig, Sean Lester, begin 1937 terug te roepen. Hij wordt dan plaatsvervangend secretaris-generaal van den Volkenbond. De Nationaal-Socialisten meenden dit besluit van den Volkenbond als een succes van hun optreden te moeten boeken, maar de ontnuchtering was groot toen de president van den Senaat van Danzig, Greiser, uit de dagbladen van 6 October vernam, dat de Volkenbond een opvolger voor Lester zal kiezen, weliswaar in overleg met Polen, maar toch van dezelfde volmachten als Lester voorzien. Greiser heeft daarop bij den Volkenbond geprotesteerd en meent, dat hij Danzig's zaken zonder den Volkenbond zou kunnen regelen. Hij zal dan ook geen vertegenwoordiger naar Genève zenden. De Danziger bevolking, meestal sociaal-democraten, die van het nationaal-socialisme niet gediend zijn, zelfs in den laatsten tijd naar Polen overhangen, wordt door Greiser c.s. onbarmhartig vervolgd. Op 8 October werden 75 socialisten, vertrouwensmannen van de Danziger sociaal-democratie, gearresteerd. Lester, de Hooge Commissaris, heeft hierover een rapport naar Genève gezonden.
(Social-Demokraten, Stockholm)
(Vor. ber. Incidenten 2370 F.)

E. **ITALIE. — Het Katholiek Perscongres te Rome.**
Op 25 Sept. '36 is in het Angelicum te Rome het tweede katholieke perscongres plechtig geopend, waaraan ongeveer 500 congressisten uit niet minder dan 28 naties deelnamen.
Uit Nederland was een achttal deelnemers aanwezig.
Om vier uur 's middags werd in de kerk van de H.H. Dominicus en Sixtus een plechtig Veni Creator gezongen, waarna de generaal der Dominicanen, Pater Gillet, in een korte toespraak de godsdienstige strekking van dit congres op den voorgrond stelde. Later begon in het Angelicum de openingszitting, die onder eerevoorzitterschap stond van kardinaal Pacelli.
Nadat Graaf Della Torre met enkele woorden het gezelschap had begroet verleende hij het woord aan kardinaal Pacelli, die in een toespraak o.a. de beteekenis van den katholieken journalist schetste en een vurige opwekking tot eenheid uitsprak. Deze eenheid, aldus de redenaar, is heden meer dan ooit noodig temeer daar de tegenstanders van de katohlieke zaak deze op hun beurt reeds hebben verkregen. De zonen der duisternis geven door de gesloten kracht, waarmede zij samenwerken een droevig maar prikkelend voorbeeld aan de kinderen des lichts.

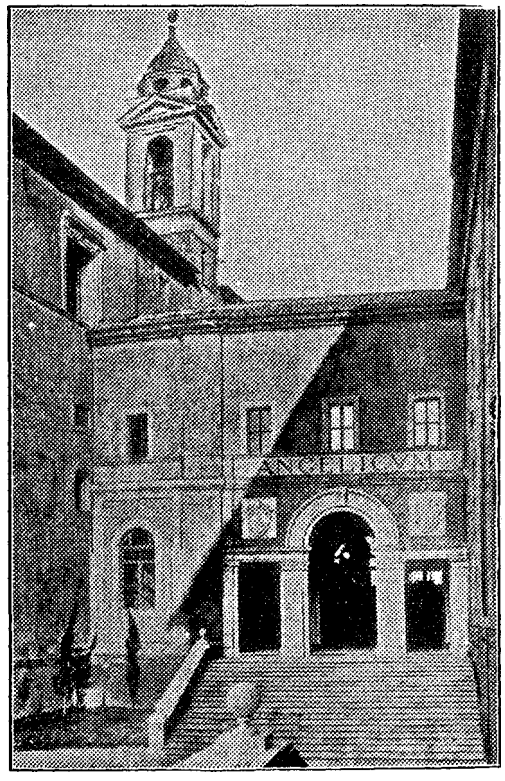

Het Angelicum te Rome.

Van de katholieke pers, die in de voorhoede der katholieke actie strijdt, vordert die eenheid discipline en zelfverloochening. Zij vordert van den journalist de kracht om somtijds ook te zwijgen, want ook dat kan noodig zijn om eendrachtig het gemeenschappelijk programma in daden om te zetten. De strijd, die heden gestreden moet worden is de strijd tegen het verheidenschen van het moderne leven.
Gij journalisten zijt de strijders en uw wapenen zijn de verbreiding en vertolking van de woorden van den Paus. In een scherp overzicht schetste de kardinaal de positie van den vijand: de dwalingen op wijsgeerig terrein, het plutocratische liberalisme eenerzijds, dat de waarde van den arbeider miskent en de geordende opheffing der minderen verhindert en anderzijds den waan van een welvaart door bloedigen klassenstrijd; het atheïsme, dat in vreeselijkheid losbreekt en een naturalistische godsdienst, die zich gemakkelijk verbindt met een staatsvergoding, welke de vaderlandsliefde vervalscht. (Osserv. Romano)
(Vor. ber. Kath. Pers 2300 C.)

8 OCTOBER 1936

A. JAN JACOB SLAUERHOFF OVERLEDEN. — In een kliniek te Hilversum, waar hij sinds eenigen tijd werd verpleegd, is op 5 October '36 overleden de dichter en romanschrijver J. J. Slauerhoff. Hij is slechts 38 jaar oud geworden.

Nu weet ik: nergens vind ik vree,
Op aarde niet en niet op zee,
Pas aan die laatste smalle ree
Van hout in zand.
(Een Eerlijk Zeemansgraf).

Zóó heeft Slauerhoff geschreven en het was zijn laatst gedicht.

Een markante figuur is met hem uit de jonge Nederlandsche letteren heengegaan, de meest fascineerende van zijn generatie en onder die allen misschien ook degene, die het meest grootsch van aanleg was.
Zijn leven is als een voortdurende vlucht geweest. De enkele bijzonderheden uit zijn korte loopbaan wijzen het al uit.
Hij is den 15en September 1898 te Leeuwarden geboren, liep aldaar de H.B.S. af, studeerde medicijnen te Amsterdam en werd na zijn artsexamen scheepsarts bij de Java-China-Japan lijn, de Kon. Holl. Lloyd, de V. N. S., tandarts te Haarlem en arts te Marokko. Van zijn voornaamste werken noemen wij: Gedichten: Archipel 1923; Clair Obscur '26; Oost Azië '27; Eldorado '28; Serenade '30; Saturnus '30; Fleurs de Marécage 1928; Yoeng Poe Tsjoeng '30; Soleares '33; Een Eerlijk Zeemansgraf '36
Tooneel: Jan Pietersz. Coen 1930.
Proza: Het Lente-Eiland 1930; Schuim en Asch '30; Het Verboden Rijk '33; Het Leven op Aarde '34.
Slauerhoff was een onbevredigde, een innerlijk verscheurde, een gedrevene door het groot romantisch verlangen. Hij zal dichter van de zee en het zeemansleven blijven heeten, van strijd en avontuur. De zee was hem een toevlucht en achter het avontuur was er de schemering van het beloofde land.
Vele jaren heeft de overledene als letterkundig recensent aan de Nieuwe Arnhemsche Courant meegewerkt. In Juni 1934 verwierf hij den C. W. van der Hoogt-prijs, den jaarlijkschen prijs van aanmoediging van ƒ 1000 van de Nederlandsche Maatschappij der Letterkunde „voor zijn dichtbundel Soleares, mede beschouwd in verband met zijn te voren uitgegeven geschriften."
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. J. J. Slauerhoff 1346 A.)**

B. NEDERLAND. — Nieuwe regels voor het wegverkeer. —
Op 5 Oct. '36 werd afgekondigd Staatsblad no. 578, houdende het Kon. Besluit van 18 September 1936 tot nadere wijziging van het Motor- en Rijwielreglement.
Hoofdinhoud der nieuwe verkeersbepalingen.
Voorrang voor het „hoofdweg" verkeer. — Er komen z.g. voorrangswegen; wie daarop rijdt, heeft bij kruisingen ook voorrang boven het van rechts komende verkeer. Borden zullen aangeven, wat een voorrangsweg is en dat men zoo'n weg nadert.
's-Nachts geen geluidssignalen. — Tusschen 22 uur en ½ uur voor zonsopgang zijn geluidssignalen verboden. (Men moet dan knipperen met de koplampen).
Verlichtingsvoorschriften. — De plaats van de verschillende lantaarns wordt nauwkeurig omschreven. Dimmen zal reeds moeten geschieden als de tegenligger zich in de gerichte luichtbundels bevindt.
Voor wielrijders is verblindend licht steeds verboden; een rood rijwielachterlicht met reflector is van 1 Januari 1938 af verplicht. Het witte achterspatbord, waarvoor eenige voorschriften worden gegeven, wordt gehandhaafd.
Niet hinderlijk stilstaan. — Stilstaan wordt verboden, indien de verkeersveiligheid daardoor in gevaar wordt gebracht, alsmede in tal van nauwkeurig omschreven gevallen.
Stilstaande auto's verlicht. — Alleen als auto's 30 M. van een lantaarn (of op een parkeerterrein) staan, behoeven zij geen licht te voeren.
(Staatsblad No. 578) **(Vorig bericht blz. 1400 A.)**

C. JULIUS GOEMBOES OVERLEDEN. — Generaal Julius Gömbös von Jakfa, minister-president van Hongarije, is op 6 Oct. '36 in den leeftijd van 49 jaar overleden te Nymphenburg bij München, waar hij in den laatsten tijd in een sanatorium ter verpleging was opgenomen.

Julius Gömbös, geboren op 26 Dec. 1886 te Murga (graafschap Tolna), heeft een militaire opleiding gehad, eerst te Boedapest, later te Weenen. Tijdens den oorlog diende hij als kapitein bij den generalen staf.
Naar buiten trad Gömbös voor het eerst op in de eerste jaren na den oorlog. Hij kantte zich eerst tegen de regeering-Karolyi, naderhand met nog meer felheid tegen het communistische bewind. In dien tijd organiseerde hij een uiterst-rechtsche officieren-vereeniging, die tijdens de witte terreur, welke op de roode volgde, een leidend aandeel had in de actie tegen al wat Joodsch, rood of vrijmetselaar was.
Hij zocht contact met graaf Bethlen, hielp dezen, in 1921, den putsch van ex-koning Karel te doen mislukken.
Een korte terugval tot al te extremistische methoden — hij hield eenigen tijd de moordenaars van Erzberger op zijn landgoed verborgen — vervreemdde hem echter van Bethlen; deze maakte zich weldra geheel van hem los, en in de jaren 1923—1928 werd de naam Gömbös vrijwel niet meer genoemd.
Wel leidde hij in het parlement nog de partij der anti-semietische „Rasbeschermers", maar vond niet veel bijval. In 1928 gooide hij het roer om en verzoende zich met Bethlen, die hem, aanvankelijk op den bescheiden post van onderstaats-secretaris van Oorlog, in zijn regeering opnam. Een jaar later was hij minister, in 1932 was zijn positie al weer zoo sterk geworden, dat Horthy hem, na Bethlen en Karolyi, het premierschap toevertrouwde. Tot zijn dood heeft hij sindsdien de politiek van Hongarije geleid.
Onder den invloed van het Derde Rijk waren in de jaren voor zijn dood zijn „ras"-instincten weer scherp ontwaakt.

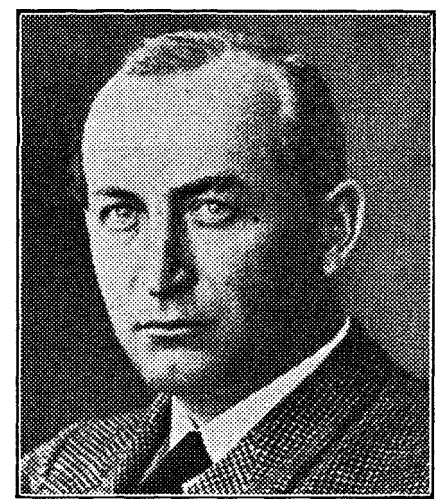

Julius Gömbös.

Zijn hoofddoeleinden waren, evenals die van zijn voorgangers, het herstel van Hongarije's gelijkheid in rechten en herziening van het vredesverdrag van Trianon; maar terwijl Bethlen voornamelijk samenwerking met Italië had nagestreefd, was het Gömbös' doel veeleer — met name na de overwinning van het Nationaal-Socialisme in Duitschland —Hongarije tot een schakel te maken tusschen Duitschland en Italië, ja tot de spil van een sterk revisionistisch blok in Midden-Europa. Sloot hij in 1934 de protocollen van Rome met Italië en Oostenrijk, het jaar daarop ging hij jagen met Göring en had, in aansluiting daaraan, vele besprekingen met Duitsche staatslieden. Ook de oude innige betrekkingen met Polen werden nauwer aangehaald.
Op politiek gebied was zijn positie in de laatste maanden sterk ondermijnd. Er liepen voortdurend geruchten van zijn aftreden. De oppositie tegen hem ging vooral uit van zijn vroegeren vriend dr. Tibor Eckhardt, leider der partij der kleine boeren.
(Pesti Hirlap) **(Vor. ber. Gömbös 2438 D.)**

D. BELGIE. — Rexisten en Vlaamsch-Nationalisten. - Samenwerking. —
De Kamerleden van Rexisten en Vlaamsch-Nationalisten hebben op 8 Oct. '36 vergaderd. Een communiqué werd uitgegeven, waarin werd gezegd, dat de besprekingen hebben doen constateeren, dat een gemeenschappelijk programma bestaat, dat voldoende ruim is om samen te werken, vooral tegen het communisme.
Er is geen sprake van twee groepen te vormen, doch een toenadering tot stand te brengen, welke van groot belang kan zijn. In politieke kringen gelooft men, dat deze coalitie ook andere rechts-Vlaamsche groepen en linksch-liberalen tot zich zal trekken; reeds zijn stappen in deze richting gedaan.
De Rex-beweging heeft twintig zetels in de Kamer en de Vlaamsch-Nationalisten achttien.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(Vor. ber. Rex 2296 D.; Vlaamsch-Nationalisten 1789 G.)**

A. DUITSCHLAND. — Staatsmonopolie voor groenten, planten, zaden, fruit en wijn. —
In Duitschland is een staatsmonopolie gesticht voor den buitenlandschen handel in zekere levensmiddelen. Een door de Rijksregeering uitgevaardigde noodverordening stelt een staatsbureau in, dat groenten, planten, zaden, fruit en wijn voor invoer zal aankoopen en deze volgens de behoeften zal verdeelen.
De maatregel heeft ten doel te verhinderen, dat de invoer dezer artikelen een nadeeligen invloed zal uitoefenen op de prijzen van dergelijke Duitsche producten en tot handhaving der loonen. (Agence Belga)

B. NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - De overdracht van den kruiser „De Ruyter". —
Op 3 October '36 is H.M. kruiser „De Ruyter" in tegenwoordigheid van H. M. de Koningin plechtig in dienst gesteld op de werf Wilton-Feyenoord te Schiedam.
Op het achterschip had de overdracht van den kruiser plaats. H. M. de Koningin sprak hierna de volgende rede uit:
Officieren, onderofficieren en manschappen.
Het was Mijn wensch persoonlijk aan boord van den kruiser „De Ruyter" aanwezig te zijn, teneinde den commandant op te dragen het schip in dienst te stellen.
Met de marine verheug Ik mij bijzonder in deze aanwinst, temeer daar wij er op kunnen bogen, dat het schip op vaderlandschen bodem is gebouwd en door Nederlandsche industrie is vervaardigd, terwijl het de toets der vergelijking met zijne soortgenooten in het buitenland ten volle kan doorstaan.
Het zal ongetwijfeld op U allen bezielend inwerken en een eer voor U zijn te dienen op dezen kruiser, die den naam draagt van Nederland's grootsten admiraal.
Gij zult krachtig kunnen meewerken aan het beste wat steeds in de marine heeft geleefd, de voortzetting eener goede traditie, waarvan de grondslagen in de tijden van De Ruyter zijn gelegd.
Ik besluit met den wensch, dat het dit schip beschoren zal zijn onder Gods zegen steeds gelukkig te mogen varen en de eer van onze driekleur op alle zeeën hoog te houden.
En thans noodig Ik den commandant uit den kruiser „De Ruyter" in dienst te stellen.
Toen de Koningin Haar rede beëindigd had, werd de geus en de commandovlag geheschen.
Vervolgens sprak de commandant van de „De Ruyter" de Koningin toe, waarbij hij dankte voor het in hem gestelde vertrouwen.
Hierna sprak kolonel Van de Sande Lacoste de bemanning toe.
Nadat de geheele equipage zich langs het schip had opgesteld, inspecteerde de Koningin officieren en bemanning, waarna de commandant de officieren aan H. M. voorstelde. (Het Vaderland)
(Vor. ber. „De Ruyter" 2298 F.)

C. MONETAIRE POLITIEK VAN HET BUITENLAND. —
DUITSCHLAND. — Volgens dr. Hj. Schacht zou Duitschland er niet aan denken te devalueeren. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Deviezen 2078 B.)

GRIEKENLAND. — De Nationale Bank heeft besloten voortaan niet meer den Zwitserschen Frank, maar het Pond Sterling als basis voor de valuta te beschouwen. (Proia) **(V. b. 320 H.)**

HONGARIJE. — De Hongaarsche regeering zal geen verandering brengen in de munteenheid. (Pester Lloyd) **(V. b. 46 G.)**

ITALIE. — De Lire is gedevalueerd tot het peil van 4 677 gram goud per 100, hetgeen tegenover het goud een devaluatie met 40.91% beteekent.
Rekening houdende met de depreciatie van den gulden, welke thans rond 23% bedraagt, zou men den nieuwen koers van de Lire dus op 100/77 × ƒ 7.70 = ƒ 10 per 100 Lire kunnen aannemen.
De laatste maanden vóór de depreciatie van den gulden noteerde de Lire ongeveer ƒ 11.60 per 100 Lire.
(Corriere della Sera - A. N. P.)
(Vor. ber. Deviezen 2332 A.; Goudclausule 1882 G.)

LETLAND. — De regeering van Letland heeft besloten zich bij het sterlingblok aan te sluiten. De verhouding tusschen beide valuta's zal bedragen 25.22 lat per pond. (Latvias Kareiwis)

OOSTENRIJK. — De Schilling zal niet worden gedevalueerd. (Nat. Bank v. Oostenrijk) **(Vorig bericht 172 F.)**

POLEN. — De Zloty zal op dit oogenblik niet worden gewijzigd. (Gazeta Polska) **(Vor. ber. Goudclausule 1384 D.)**

ROEMENIE. — De minister van Financiën constateerde, dat de tot dusverre gevolgde valuta- en financieele politiek vastberaden zal worden voortgezet. (Adeverul)
(Vor. ber. Deviezen-Verordening 339 L.)

TSJECHO-SLOWAKIJE. — De regeering heeft besloten het goudgehalte van de Tsjechische kroon van 37.15 milligram fijn tot 31.21 milligram fijn te verlagen, hetgeen overeenkomt met een depreciatie van 16%. Het parlement zal de volgende week bijeenkomen om den maatregel der regeering te sanctionneeren. (Prager Presse) **(Vorig bericht 1183 A.)**

TURKIJE. — De Turksche regeering heeft besloten zich bij het Sterlingblok aan te sluiten; dit is 635 piasters inkoop, 638 piasters verkoop voor het pond sterling. (Akcham)
(Vor. ber. Betalingsverkeer 335 K.)

ZWITSERLAND. — De toevloed van goud naar de Nationale Bank, die een 20 frs. goudstuk koopt tegen 28.4 frs. en een 10 frs. goudstuk tegen 13.9 frs., is zoo groot, dat zij den aankoop heeft moeten staken. In de laatste dagen is 15 mill. aangekocht.
De Bondsraad deelt nog mede, dat de verhooging van den goudprijs voor geval van devaluatie reeds lang van te voren was overwogen. De nieuwe goudprijs komt ongeveer overeen met de waardevermindering van den franc, n.l. met 30%.
Tot 1 October is de goud- en deviezenvoorraad der bank met 200 mill. frs. toegenomen. (Neue Zürcher Zeitung) **(2478 C.)**

D. NEDERLAND. — Invoerheffing op koffie verlaagd.
De regeering heeft besloten de invoerheffing op ongebrande koffie, ingesteld bij het crisis-koffiebesluit-1936 I, met ingang van 7 October '36 van 12 tot 6 cent per K.G. te verlagen.
Ook de overige op gebrande koffie, koffie-extracten, enz. ingestelde invoerheffingen worden met ingang van dienzelfden datum met 50% verlaagd.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2264 H.; Conting. 2305 E.)**

E. GEESTELIJK LEVEN. — Protestantsche Wereldorganisatie. —
Het Protestantischer Weltverband hield van 21—23 Sept. '36 zijn tweejaarlijksche samenkomst in de badplaats Podebradij bij Praag.
Bij deze gelegenheid werden vele toespraken gehouden, o.a. door den voorzitter van het Internationaal Verbond, dr. Slotemaker de Bruïne (Den Haag) en prof. F. Zilka van Praag, terwijl de président van de Fédération Protestante de France, pasteur Marc Boegner van Parijs een uitvoerige rede hield over: „La puissance de l'Evangile dans la vie des nations".
Het congres werd geopend door een godsdienstige samenkomst in de kerk te Podebradij, waar verschillende toespraken werden gehouden en de Generalbisschof der evangelischen Kirche A. B. in den Slowakei, dr. Vl. Cobrda, een preek hield.
Den volgenden dag hield dr. Slotemaker de Bruïne een openingsrede, waarin hij zijn vreugde erover uitsprak, dat dit congres in dezen tijd mogelijk is en hij in het bijzonder prof. Zilka dank bracht voor de uitnemende voorbereiding. Hij stelde het feit op den voorgrond, dat in het eere-comité dr. Masaryk en de minister van Justitie plaats hadden willen nemen, wat het prestige van het Internationaler Verband zeker ten goede komt.
Vervolgens herdacht hij met name eenige leden, die sinds de samenkomst te Hemmen (Holland) twee jaar geleden, door den dood waren weggenomen.
Uit 21 verschillende landen waren afgevaardigden aanwezig — uit Nederland 5 — en zelfs uit Canada.
Prof. Zilke hield nu een inleiding over het geestelijk en kerkelijk leven in de Tsjechoslowaaksche republiek. Het roomsch-katholicisme won na den oorlog zeer aan invloed. Het tast de beginselen van verdraagzaamheid en wettelijke gelijkheid aan.
De protestantsche kerk heeft sterk te lijden van atheïstische propaganda, en tracht de van de kerk vervreemden terug te winnen door de christelijke beginselen tot haar recht te doen komen in haar toepassing op de problemen van dezen tijd. Het is nog niet te laat. Er is plaats voor Christus. Samenwerking met de roomsche kerk, door de laatste soms voorgesteld, is alleen mogelijk als men wenscht te voldoen aan de eischen van Rome. Daar het als meerderheid de verantwoordelijkheid draagt wil het ook in alle omstandigheden de eindbeslissing hebben. Zoo vat Rome in Tsjecho-Slowakije de gelijkberechtigdheid op.
(Prager Presse - N. Rott. Crt.)

F. ENGELAND. — Bewapening. - Resolutie van de Labour Party. —
Het Congres der Labour Party te Edinburgh heeft met 1.738.000 tegen 657.000 stemmen, nadat verscheiden amendementen verworpen waren, een resolutie aangenomen, waarbij de opvatting der Labour Party

wordt bevestigd de verdedigingsstrijdkrachten welke vereenigbaar zijn met de verantwoordelijkheid van Groot-Brittannië als staat-lid van den Volkenbond, te handhaven, maar geweigerd wordt de politieke verantwoordelijkheid te aanvaarden voor een bewapeningswedloop.
De partij, aldus de resolutie, behoudt zich volledige vrijheid voor het herbewapeningsprogram der regeering te critiseeren en verklaart dat de particuliere wapenfabricage een ernstig gevaar voor den wereldvrede vormt. (Daily Herald)
(Vor. ber. Labour Party 2460 D.)

9 OCTOBER 1936

A. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Bank van Frankrijk heeft op 8 Oct. '36 het disconto verlaagd van 3 tot 2½%. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2476 E.)

B. **NEDERLAND. — Contingenteeringen ingetrokken.**
De contingenteeringen van zoolleder, tuig- en zaalleder, drijfriemen en technisch leder, meubelen, hout, wollen en halfwollen dekens en bladzink zijn ingetrokken.
De buiten werking stelling van de heffing op varkensvleesch is op 7 October ingegaan. (Staatscourant)
(Vor. ber. Contingenteeringen 2373 H.; Heffing op Varkensvleesch 2014 E.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Karl Radek gearresteerd.**
Het Russische officieele nieuwsagentschap Tass deelt mede, dat Karl Radek is gearresteerd. Hij zal vervolgd worden, daar vast is komen te staan dat hij met Zinowjef en Kamenef aan een samenzwering tegen Stalin heeft deelgenomen. (Tass-Agentschap)
(Vor. ber. Zinowjef 2427 B.)

D. **FINLAND. — Kabinet-Kallio gevormd. —**
De voorzitter van den Rijksdag Kallio heeft op 6 Oct. 1936 aan president Svinhufvud zijn definitieve ministerlijst voorgelegd, waarop de volgende namen voorkomen:

Kallio (agrarische partij): staatsminister en directeur van de staatsbank.
R. Holsti (vooruitstrevende partij): Buitenl. Zaken.
Dr. Kekkonen (agrar. partij): Justitie.
Dr. Puhakka (eenheidspartij): Binnenlandsche Zaken.
Niukkanen (agrar. partij): Financiën.
Ir. A. Oksala (eenheidspartij): Oorlog.
Dr. A. Kukkonen (agrar. partij): Onderwijs.
P. V. Heikkinen (agrar. partij): Landbouw.
Lahdensuo (agrar. partij): Verkeer.
Vesterinen (agrar. partij): Handel.
Prof. K. Kauppi (vooruitstr. partij): Sociale Zaken.

Er is dus geen coalitieregeering tot stand gekomen, zooals de president gewenscht had. De regeering-Kallio zal in den 200 leden tellenden Rijksdag slechts op de 53 stemmen van de agrarische partij en op de 7 stemmen van de liberale partij kunnen rekenen.
De conservatieve partij heeft verklaard, dat de ministers Oksala en Puhakka niet door de partij in de regeering zijn afgevaardigd maar alleen als „vakministers" moeten worden beschouwd.
(Hufvudstadsbladet) **(Vor. ber. blz. 2475 B.)**

E. **CHINA. — Onderhandelingen met Japan. —**
Aan drie weken van Chineesch-Japansche spanning is op 8 Oct. '36 een eind gekomen doordat de bijeenkomst van twee uur te Nanking tusschen Tsjang Kai-sjek en den Japanschen ambassadeur Kawagoe eindigde met een accoord om de onderhandelingen te hervatten tot nieuwe regeling der betrekkingen tusschen de twee landen. (Sin Pao Agency)
(Vor. ber. China-Japan 2466 G.)

10 OCTOBER 1936

F. **VOLKENBOND. — 17de vergadering gesloten. -**
De zeventiende Volkenbondsvergadering en de vier en negentigste zitting van den Volkenbondsraad zijn op 10 Oct. '36 gesloten en niet verdaagd. De volgende, de 18de Assemblée, zal waarschijnlijk begin December plaats hebben.
De voorzitter van de 17de Volkenbondsvergadering, de minister van Argentinië, Saavedra Lamas, heeft in zijn sluitingsrede als zijn overtuiging uitgesproken, dat de discussies over de Volkenbondshervorming het volgende voorloopige resultaat hebben opgeleverd:
Het Volkenbondsverdrag moet noch worden geamendeerd, noch op een al te ruime met den tekst niet vereenigbare wijze worden geïnterpreteerd. Bovenal moet gestreefd worden naar het bereiken van de universaliteit, en naar aanvulling van regionale verdragen, met versterking van de doeltreffendheid der bepalingen van het Volkenbondsverdrag.
Na verder te hebben gewezen op het gevaar van een bewapeningswedloop, bracht Saavedra Lamas met warme instemming de jongste gebeurtenissen op monetair gebied ter sprake. Ook hij verklaarde, dat deze monetaire maatregelen niet voldoende zijn voor het herstel van de welvaart, indien zij niet begeleid worden door de noodzakelijke economische maatregelen, die een hervatting van den handel tusschen alle staten metterdaad zullen verzekeren.
Over de binnen- en buitenlandsche onrust, die dezen tijd kenmerkt, sprak voorzitter Saavedra Lamas als zijn oordeel uit, dat de voornaamste bron daarvan is de armoede en de werkloosheid. Daarbij komt dat de massa, die radicale hervorming wenscht, dit thans niet doet onder den invloed van verlichte apostelen zooals in vroeger eeuwen, die den weg naar vooruitgang wezen of onder den invloed van een diepzinnig werk als „Het Kapitaal" van Marx. De tegenwoordige revolutionnair gezinde massa leest vaak alleen literatuur van den tweeden rang. Zij tracht niet in werkelijken zin tot de doctrine door te dringen, zij laat zich menigmaal slechts door de ruwste inlichting leiden.
Aandringend op een vrij internationaal goederenverkeer, verbond Saavedra Lamas hieraan echter den dringenden wensch naar een vrijer verkeer ook onder de menschen zelf. De demografische vraagstukken van de overbevolkte landen kunnen worden opgelost door landverhuizing naar Zuid-Amerika, waar uitgebreide vruchtbare gronden op ontginning wachten. Zuid-Amerika is bereid de Europeanen te ontvangen, als zij niet komen met de oude bedoeling van een nationalistische kolonisatiepolitiek, doch uitsluitend indien zij komen voor een vreedzame kolonisatie, zonder nationalistische oogmerken.
Saavedra Lamas eindigde zijn inhoudrijke rede met een lofspraak op de democratie der Volkenbondsvergadering, georganiseerd op een grondslag van volkomen gelijkgerechtigdheid, gemeenschappelijke belangen besprekend en haar wenschen door een stemming tot uiting brengend, waarbij de wil der meerderheid geëerbiedigd wordt. (Journal de Genève) **(2467 A.)**

G. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 2—10 October 1936. —**
2 October. — Het nieuwe hoofd van den Spaanschen nationalistischen staat, generaal Franco, heeft te Burgos een verordening uitgevaardigd betreffende de voorloopige inrichting van het bestuur des lands, dat gebaseerd zal zijn op gezag, eenheid, bestendigheid en snelle actie.
Een technische junta wordt ingesteld, bestaande uit zes afdeelingen: een commissie van financiën, een commissie van justitie, een commissie voor handel, industrie en levensmiddelenvoorziening, een landbouwcommissie, een commissie voor posterijen en openbare werken en een cultuurcommissie.
Over de door de nationale troepen bezette gebieden wordt een gouverneur-generaal aangesteld.

3 October. — Hitler's plaatsvervanger, Hess, heeft den nationalisten telegrafisch zijn gelukwenschen gezonden met de herovering van het Alcazar.

4 October. — De Spaansche regeering heeft Genève een nota gezonden waarin opgesomd worden de leveranties van vlieg-

tuigen en oorlogsmateriaal aan de nationalisten en rechtschen, waarbij de regeeringen van Duitschland, Italië en Portugal hun medewerking hebben verleend.

5 October. — De omsingeling van Madrid onder leiding van den rechtschen generaal Varela is begonnen.

10 October. — Volkenbond. — Op 8 October heeft de regeering van Sovjet-Rusland in een communiqué den Volkenbond medegedeeld, dat zij zich genoodzaakt zou zien, zich ontslagen te achten van de verplichtingen, haar opgelegd door het non-interventie-accoord inzake Spanje om schendingen van dit accoord (geuit tegen Portugal, Duitschland en Italië) te verhinderen.
De klachten van Sovjet-Rusland werden op 9 Oct. '36 in de non-interventie-commissie van den Volkenbond behandeld. Zij nam het besluit, dat Sovjet-Rusland meer concrete en gedetailleerde gegevens moest overleggen voor de door de Sovjet-regeering tegen sommige staten geuite beschuldigingen nopens de schending der non-interventie-afspraken. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2476 B.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Richard Flatter — „Hamlet's Flucht in den Tod". (Herbert Reichner Verlag, Wien 1936)
Ernst Wiechert — „Wälder und Menschen". (Alb. Langen/Georg Müller, München 1936) **(2478 D.)**

Engelsch: John Laird — „Recent Philosophy". (Home University Library, Thornton Butterworth)
Allardyce Nicoll — „The English Theatre, a short History". (Thomas Nelson) **(Vor. ber. 2478 D.)**

Fransch: Luc Durtain — „Le Globe sous le Bras". (Flammarion, Paris) **(Vor. ber. 2478 D.)**

Italiaansch: F. Terni Cialente — „Cortile e Cleopatra". (Corticelli, Milano) **(Vor. ber. 2478 D.)**

Nederlandsch: Prof. dr. H. Brugmans — „Geschiedenis van den Wereldoorlog, 1914—1918". (Scheltens & Giltay, Amsterdam)
Jeanne v. Schaik-Willing — „Nachtvorst". (Uitg. Querido, Amsterdam) **(Vor. ber. 2478 D.)**

Russisch: L. Sobolef — „Kapitalnij Remont". (Algemeene reparatie.) (Staatsuitgeverij, Moskou)
(Vor. ber. 2459 F.) (Red. K. H. A.)

B. OPGRAVINGEN. - Wegenbouw onzer voorvaderen.
De Heer H. F. Buiskool zendt ons het volgende:
In Juni '36 werd in het veen tusschen Valthe en Exlo een z.g. „Romeinsche brug" ontdekt. Deze houten veenweg bestaat uit evenwijdig liggende boomstammen bij wijze van onze spoorrails, waarop een wegdek rust van dwars naast elkaar gevlijde stammen van meestal dennen met een enkele berk en ruw gespleten eiken planken. De midden- en langsliggers bestaan uit dennenhout. De weg heeft een breedte van 3—3½ meter en ligt op en onder de Webersche grenslaag.
Dr. Van Giffen, onder wiens leiding de brug is blootgelegd, stelt de dateering op grond van zijn ligging, 2 meter onder de oppervlakte en in verband dat de houtbewerking met primitieve werktuigen is geschied, op het begin van het bronzen tijdperk, 1800 j. v. Chr.. De bestemming van deze en andere ontdekte veenwegen zoo in ons land als in Duitschland, Denemarken e. m. a., is niet met positieve zekerheid te zeggen. Terwijl sommigen hierin vluchtwegen zien, zijn anderen van meening, dat ze voor een vreedzaam doel zijn aangelegd.
Sedert 1818, toen bij de vergraving van de Valthervenen de z.g. Romeinsche brug werd ontdekt, heeft dit verkeersprobleem de geleerden in binnen- en buitenland bezig gehouden.
(Vor. ber. Opgravingen 1863 D.)

C. NEDERLAND. — Landbouwproducten. - Prijsstijging. - Waarschuwing van minister Deckers. —
Het A. N. P. meldt: In enkele bladen zijn berichten verschenen, volgens welke zich hier of daar gevallen van onredelijke prijsstijging van landbouwproducten hebben voorgedaan, zulks in strijd met de desbetreffende wet, doordat bepaalde voor den handel bestemde voorraden van die producten zouden worden vastgehouden.
Wij hebben naar aanleiding hiervan den minister van Landbouw en Visscherij, mr. dr. Deckers, inlichtingen gevraagd. De minister antwoordde:
Ook ik heb kennis genomen van persberichten omtrent onredelijke prijsverhooging. Mocht blijken, dat er landbouwers zijn, die voor den handel bestemde voorraden vasthouden, in de hoop, dat zij er straks een extra-winst op zullen behalen, dan zal ik niet nalaten ernstige maatregelen te nemen.
Zoo noodig zal ik er niet voor terugschrikken, het bedrijf van dengeen, wien de gemeenschapszin zoo zeer ontbreekt, uit te sluiten van den steun, dien het krachtens de Landbouwcrisiswet wordt geboden.
Ik heb echter alle vertrouwen, dat dergelijke maatregelen achterwege kunnen blijven. Onze boeren bewezen meermalen, dat zij oog hebben voor de belangen van hun medeburgers. Mochten er nochtans enkelen zijn, die in grof egoïsme die belangen zouden schaden, dan zal met gestrengheid tegen hen worden opgetreden. (A. N. P.) **(V. b. Min. Deckers 2429 A.; Monetaire Wetsontwerpen 2471 A.)**

11 OCTOBER 1936

D. LUCHTVAART. — Jean Batten. - Recordvlucht Engeland—Australië. —
De 26-jarige Nieuw Zeelandsche pilote Jean Batten, is op 11 October '36 te Port Darwin aangekomen. Zij heeft het traject Engeland—Australië afgelegd in den tijd van vijf dagen, twintig uur en 55 minuten en hiermede het op naam van den Australischen vlieger Broadbent staande record voor solo-vliegers met 1 dag en 24 minuten verbeterd. (A. N. P.)
(Vor. ber. Jean Batten 2111 C.)

E. OOSTENRIJK. — Bondskanselier dr. Kurt von Schuschnigg met dictatoriale macht bekleed. —
De Oostenrijksche regeering heeft op 10 October '36 eenige besluiten genomen, die bondskanselier Schuschnigg feitelijk tot dictator over Oostenrijk maken:
De half-militaire organisaties, waarvan de Heimwehren verreweg de omvangrijkste waren, zijn ontbonden. De leden zullen worden overgeheveld naar de militie van het Vaderlandsche Front.
De ministers, ook die welke vroeger tot de Heimwehren behoorden, zullen voortaan slechts gebonden zijn door hun eed op de grondwet, en naar verluidt zou Schuschnigg dezen eed willen combineeren met een eed van trouw aan zijn persoon.
De regeeringsbesluiten zijn genomen in een ministerraad, die onder voorzitterschap van Bondspresident Miklas begon en 15 uur duurde.
Het Kabinet wordt niet gewijzigd. Wel hebben de ministers, die tot de Heimwehr behoorden: vicekanselier Baar-Barenfels, dr. Draxler (Financiën) en dr. Pernter (Onderwijs) hun ontslag aangeboden, maar dit werd door den Bondspresident niet aanvaard. Uitdrukkelijk is echter vastgesteld, dat er thans geen enkele band meer bestaat tusschen hen en eenigerlei half-militaire organisatie.
Prins Starhamberg heeft een proclamatie uitgegeven waarin hij mededeelt, dat de Heimwehren (Heimatschutz) ontbonden zijn. Ook majoor Fey heeft zich tot zijn getrouwen van de Weensche Heimwehr gericht en zijn vrienden tot kalmte aangemaand. Hij zou met dr. Schuschnigg over een definitieve oplossing nog onderhandelen.
De Duitsche pers toont zich voldaan over het besluit tot ontbinding van den Heimatschutz in Oostenrijk. De Angriff zegt, dat deze organisatie en de persoon van Starhemberg de eenige factoren waren, die den goeden betrekkingen met Duitschland in den weg stonden. Zonder prins Starhemberg en majoor Fey is de weg veel gemakkelijker, aldus het blad.
(Reichspost - Angriff - A. N. P.)
(V. b. Dr. Schuschnigg 2331 A.; Heimwehr 2481 F.)

A. **Het ekacaesium: element 87. —**
In het Chemisch Weekblad geeft ir. J. C. de Wijs een overzicht van de ontdekkingsgeschiedenis van het element 87, het ekacaesium.

Tot voor korten tijd ontbraken in het periodiek systeem nog twee elementen, en wel die met de atoomnummers 85 en 87, welke in navolging van de door Mendelajeff gebezigde terminologie voor nog onbekende elementen, voorloopig resp. ekajodium en ekacaesium zijn genoemd. Voor element 87 zijn tusschen 1930 en 1932 zeer sterke aanwijzingen omtrent zijn bestaan verkregen, zoodat het element als ontdekt beschouwd kan worden. Het is echter nog niet gelukt, dit element als zoodanig af te zonderen.

Ir. de Wijs somt nu de voornaamste onderzoekingen op, welke naar dit laatste alkalihomoloog zijn verricht.

Door de plaats, welke het ekacaesium in het periodiek systeem inneemt, kunnen de onderzoekingen naar dit element in twee groote groepen verdeeld worden. Het ekacaesium staat in de rij der alkali-metalen; en daar deze een zeer regelmatige verandering in hun eigenschappen vertoonen, is het waarschijnlijk, dat het onbekende homoloog vooral in die mineralen aanwezig zal zijn, welke tevens rubidium en caesium bevatten. Als zoodanig komen de mineralen pollucite en lepidolieth in aanmerking.

In de tweede plaats staat het ekacaesium tusschen de radio-actieve elementen, zoodat het voor de hand ligt, te veronderstellen, dat het ontbrekende element eveneens radio-actief zal zijn, en er dus groote kans zal bestaan, dat het als desintegratieproduct van een der bekende radio-actieve elementen gevonden zal kunnen worden. Als moeder-element is voornamelijk het mesothorium 2 onderzocht, hetgeen door uitzenden van een alpha-deeltje in element 87, of een isotoon hiervan, moet overgaan.

Scheikunde

Uit Amerika kwam het bericht, dat het aan Fred Allison en medewerkers op het Polytechnisch Instituut te Alabama, gelukt was het ekacaesium in een aantal mineralen aan te toonen; en wel door toepassing van een geheel nieuwe analysemethode, welke tusschen 1927 en 1930 door deze onderzoekers werd uitgedacht en geperfectioneerd.

Wanneer een doorzichtige, isotope stof in een magneetveld wordt geplaatst, dan krijgt dit medium de eigenschap, om het polarisatievlak te draaien; mits echter het licht in de richting van de krachtlijnen loopt. Wordt het licht door een nicol rechtlijnig gepolariseerd, dan ziet men in de, gekruist geplaatste, analysator het gezichtsveld ophelderen. Dit is het welbekende Faraday-effect.

Allison en medewerkers hebben nu een toestel geconstrueerd, dat op deze eigenschap gebaseerd is, en hiermede een groot aantal, voornamelijk anorganische, verbindingen onderzocht. Door den eigenaardigen bouw van hun toestel konden zij voor iedere verbinding één of meerdere lichtminima waarnemen, welke karakteristiek zijn voor den aard der stof en welke niet door andere, er niet meer reageerende verbindingen, worden beïnvloed. Volgens de auteurs zijn deze minima nog bij een concentratie der stof van 10—11 zichtbaar, waardoor deze „magneto-optische analysemethode" op een groote gevoeligheid kan bogen.

Bij het onderzoek van de oplossingen der chloriden, nitraten, sulfaten en hydroxyden van alle elementen tusschen waterstof en thallium, vonden Allison en Murphy, dat de ligging der minima van deze verbindingen evenredig is met het aequivalent gewicht der kationen; terwijl het aantal minima, op weinig uitzonderingen na, gelijk is aan het aantal bekende isotopen der metalen.

Op deze wijze is het derhalve mogelijk, om voor onbekende elementen de plaats der minima door interpolatie vast te stellen, waardoor het zoeken naar deze elementen natuurlijk zeer vereenvoudigd wordt. Het mocht dan ook aan Allison en Murphy in 1930 met behulp van deze methoden gelukken, om in pollucite en lepidolieth-monsters, een aantal minima te vinden, waarvan de ligging overeenkwam met die, welke aan element 87 moet worden toegeschreven.

Tevens was men in staat door toevoeging van zuren en basen, de minima van het chloride, nitraat, sulfaat en hydroxyde van het ekacaesium te meten, waarbij gevonden werd, dat dit element zes isotopen moet hebben, correspondeerende met het aantal minima der verschillende verbindingen.

Behalve in pollucite en lepidolieth werd ekacaesium ook gevonden in monazietzand (Brazilië), Searles Lake pekel (Californië), kaïnite (Stassfurt), samarskite (Brazilië, Noorwegen), en in ruw caesiumchloride, hoewel de hoeveelheid in elk monster zeer gering is; door de auteurs wordt deze hoeveelheid geschat op 10^{-8}—10^{-12}.

Als naam voor het ekacaesium is door deze onderzoekers Virginium (Va) voorgesteld, ter eere van Allison's geboorteland. Reeds algemeen is deze benaming aangenomen; maar als symbool komt ook voor Vi en Vg. Het is noodig, dat hierin eenheid komt.

De geschiedenis van het ekacaesium heeft eenige jaren geleden ook een droevige zijde gekregen. Bij zijn zoeken naar dit element werd Gustav A. Aartovaara uit Helsingfors, tengevolge van een explosie van een zijner toestellen, aan het oog getroffen, hetgeen blindheid veroorzaakte. Deze explosie was vermoedelijk een gevolg van de werking van radio-actieve stralen, uit het door hem onderzochte veldspaath, op perchloorzuur, dat in het toestel aanwezig was. Niettegenstaande dit ongeluk kon Aartovaara eenigen tijd later mededeelen, dat hij het ekacaesium in een Finsch veldspaath had gevonden.

Hoewel het tot op heden nog niet gelukt schijnt te zijn, het ekacaesium af te zonderen — in de literatuur is er tenminste niets over verschenen — mogen we, afgaande op de onderzoekingen der laatste jaren, wel aannemen, dat ook het laatste alkali-element op aarde aanwezig is. Daar het ekacaesium, als element met oneven atoomnummer, geflankeerd wordt door twee zeer zeldzame elementen met even atoomnummer, Em en Ra, zal het (volgens den regel van Harkins) in nog véél kleinere hoeveelheid voorkomen; waardoor het niet te verwonderen valt, dat het zoo lang geduurd heeft, vóór het met eenige zekerheid kon worden aangetoond. (Chemisch Weekblad)

(Vor. ber. Scheikunde 2340 B.)

B. **Kolloidchemie. — Een Rubbersymposium. —**
In het gebouw voor Technische botanie der Technische Hoogeschool te Delft werd het Rubbersymposium geopend, uitgaande van de sectie voor kolloidchemie der Nederl. Chemische vereeniging, door dr. J. H. de Boer, Eindhoven.

Achtereenvolgens werden behandeld:

door prof. dr. ir. G. van Iterson Jr.: „het ontstaan van latex in de plant; de beteekenis van latex voor het plantenleven; de natuurlijke coagulatie";

door dr. O. de Vries, Groningen: „Latex en coahulum";

door prof. dr. J. P. Wibaut, Amsterdam: „De chemische structuur van de natuurlijke rubberkoolwaterstof en van de synthetische rubbersoorten";

door dr. J. R. Katz, U.S.A.: „Röntgenspectrographie van natuurlijke en synthetische rubber";

door dr. ir. A. van Rossum, Delft: „Nieuwe inzichten in het wezen van het vulcanisatieproces";

door ir. I. G. Fol, Den Haag: „Toepassingen van latex".

(Vor. ber. Scheikunde 2487 A.)

A. NEDERLAND. — Oprichting N.V. Mij. voor Industrie-financiering. —

De Regeeringspersdienst meldt:
Ten overstaan van notaris D. Erdman te 's-Gravenhage is de acte van oprichting verleden van de N.V. Maatschappij 'voor Industrie-financiering.
Voor den Staat der Nederlanden trad daarbij op minister H. Gelissen, terwijl de N.V. Industriebank te Limburg als tweede oprichtster was vertegenwoordigd door mr. R. Gielen. Blijkens de acte van oprichting zijn voor de eerste maal benoemd tot leden van den raad van bestuur de heeren: dr. H. M. Hirschfeld (voorzitter), mr. dr. A. A. van Rhijn, mr. dr. A. V. Doorninck, A. K. Spanjaard, allen te 's-Gravenhage, mr. D. Crena de Iongh te Amsterdam en C. F. J. Schellens te Eindhoven.
Uit de statuten der vennootschap blijkt, dat zij zich o.m. ten doel stelt het verstrekken van credieten op langen termijn aan, het deelnemen in het kapitaal van en het verleenen van bemiddeling voor het verstrekken van financieelen steun aan bestaande of nieuw op te richten industrieele ondernemingen, voor zoover werkverruiming en behoud van werkgelegenheid in de Nederlandsche industrie daardoor kan worden bevorderd.
Het bureau der vennootschap is gevestigd te 's-Gravenhage, Bezuidenhout 107. In afwachting van een spoedig te houden eerste vergadering van den Raad van Bestuur, zullen, zooals tot dusver reeds het geval was, de werkzaamheden voor de vennootschap worden verricht door de afdeeling industrie-financiering van het werkfonds. (Regeeringspersdienst)

(Vorig bericht blz. 2384 B.)

12 OCTOBER 1936

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Bevolkingsrubber. - Uitvoerrecht. —

Het uitvoerrecht op bevolkingsrubber per 100 K.G. drooggewicht bedroeg met ingang van

2 Aug. 1936 .	*f* 37.—	4 Oct. 1936 .	*f* 50.—
30 Sept. „ .	*f* 47.—	8 Oct. „ .	*f* 51.—
1 Oct. „ .	*f* 48.—		

(Met ingang van 23 Sept. werd het bijzonder uitvoerrecht op natte bevolkingsrubber verhoogd tot *f* 37.— per 100 K.G.) (Keesings Financieel Archief)

(Vorig bericht blz. 2373 E.)

C. GENEVE. — Volkenbondsraadzaal ingewijd. —

Met grooten luister is op 2 Oct. '36 de Raadzaal in het nieuwe Volkenbondspaleis ingewijd. Na een plechtige raadszitting, waarin de Spaansche gedelegeerde het geschenk zijner regeering, de wandschilderingen, aanbood, gaf de secretaris-generaal om 10 uur des avonds een soirée, waar meer dan duizend personen als zijn gasten verschenen. (Journal de Genève)

D. ROTTERDAM. — Bezoek van H. K. H. Prinses Juliana en Z. D. H. prins Bernhard. - Dank van H. M. de Koningin. —

Na het vertrek van den Koninklijken trein op 9 Oct. 1936 deelde de burgemeester van Rotterdam, mr. P. Droogleever Fortuyn, mede, dat de Koninklijke Familie hem had verzocht Haar diepgemeenden dank over te brengen aan de burgerij van Rotterdam. H. M. de Koningin had zich in zeer waardeerenden zin uitgelaten over de ordemaatregelen die men in alle deelen van de Maasstad had getroffen, en over de belangstelling welke de bevolking heeft getoond. De Prinses en de Prins waren zeer opgetogen over de bijzonder hartelijke ontvangst die men Hun had bereid. (N. R. Crt.) **(V. b. Kon. Wilhelmina 2451 A.; Prinses Juliana 2475 C.; Prins Bernhard 2475 C.)**

E. HONGARIJE. — Kabinet-Dáranyi gevormd. —

Het Hongaarsche kabinet is onmiddellijk na den dood van premier Gömbös afgetreden. De nieuwe kabinetsformateur, Dáranyi, is er in geslaagd op 11 Oct. '36 een nieuw kabinet te vormen, waarvan de samenstelling is als volgt:
Landbouw: Dáranyi (Premier).
Handel en Nijverheid: Bornemissa.
Oorlog: generaal Röder.
Binnenlandsche Zaken: von Kozma.
Buitenlandsche Zaken: von Kanya.
Onderwijs: Homan.
Justitie: Lazar.
Financiën: Fabinyi.

Zooals uit deze samenstelling blijkt heeft het kabinet slechts geringe wijzigingen ondergaan: de minister van Handel, Winckler, heeft zijn post verlaten en is vervangen door den minister van Nijverheid, Bornemissa. De vroegere minister van Oorlog, Somkuthy, is eveneens heengegaan en nu vervangen door generaal Röder, die het vorige jaar chef van den generalen staf was.
Aan deze beide veranderingen in het kabinet liggen geen politieke motieven ten grondslag. Vermoedelijk zijn zij slechts het gevolg van omstandigheden van zuiver persoonlijken aard. In ieder geval zal dit nieuwe kabinet een ontspanning teweeg brengen, die het mogelijk zal maken, dat de verschillende politieke partijen tot een hergroepeering komen. Na het heengaan van minister Gömbös was deze noodzakelijk geworden, daar zijn persoonlijkheid den sterksten band vormde tusschen de politieke tendenzen, die in de nationale eenheidspartij gegroepeerd zijn.
Men kan het reeds als zeker aannemen, dat de buitenlandsche politiek van deze regeering ongewijzigd zal blijven. (A. N. P. - Pester Lloyd)

(Vor. ber. Kabinet 2438 D.)

F. LUCHTVAART. — K. L. M. - Zomerseizoen 1936.

Het zomerseizoen der K. L. M. is begin October geëindigd. In de afgeloopen vijf maanden werden op de lijnen der K. L. M. 47.800 passagiers vervoerd, tegen 46.200 het vorig jaar, waarvan 34.000 passagiers voor rekening kwamen van de buitenlandsche lijnen (v. j. 31.000).
Dezen zomer werden 445.000 K.G. goederen vervoerd, waarvan 355.000 K.G. door de buitenlandsche lijnen. Het vervoer van de couranten geschiedde in opmerkelijke hoeveelheden. Tijdens de Olympiade bedroeg het courantenvervoer van Londen 20 ton. Het Europeesch net der K. L. M. werd dit seizoen uitgebreid met de trajecten Milaan-Rome, Malmö-Stockholm en Praag-Boedapest, alle verlengingen van bestaande lijnen.

Binnenlandsch luchtverkeer. — Aangaande het binnenlandsch luchtverkeer zij vermeld, dat de bezetting van de Zeeland-lijn, die haar eerste lustrum vierde, zeer bevredigend was. Alleen op deze lijn werden dezen zomer ruim 8.000 passagiers vervoerd. De Amsterdam-Twente verbinding bleek niet ten volle aan de verwachte resultaten te voldoen, doch de lijn naar Groningen, welke zich langzamerhand gaat ontwikkelen, geeft meer reden tot optimisme.
Het bezoek aan de vliegvelden nam buitengewoon toe, vooral op Schiphol, waar de nieuwe inrichtingen en het rondleiden per sightseeing-car een groote aantrekkelijkheid bleken te zijn. Alleen in Augustus '36 gingen meer dan 100.000 belangstellenden door de poorten van Amsterdams luchthaven.
Van de rondvluchten werd op alle vliegvelden in ons land een veelvuldig gebruik gemaakt.
De ruggegraat van het bedrijf wordt steeds meer de Indië-lijn, welke op 1 October vijf jaar bestond. De inkomsten bedroegen dit jaar ver over de één millioen gulden; bij meer laadvermogen had dit bedrag gemakkelijk nog een ton grooter kunnen zijn. Het vervoer op de Indië-lijn bereikte in den zomerdienst een gemiddelden bezettingsgraad van 78 pct., welke gedurende de laatste maanden zelfs boven de 80 pct. uitkwam, op zichzelf reeds een zeldzaamheid bij een vervoermiddel. De financieele resultaten op deze lijn waren dan ook uitermate gunstig en zij vormen een belangrijken steun voor de exploitatie van het Europeesche en binnenlandsche luchtnet. Zij stelden de K. L. M. in staat het tekort van een kwart millioen, waarmee het jaar op weinig bemoedigende wijze werd ingezet, volkomen in te loopen. (Het Vliegveld)

(Vor. ber. 2121 F.; K. L. M. 2276 C.)

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Crisis-Hypotheek-Aflossingswet. —

Bij de Staten-Generaal is ingediend een wetsontwerp tot wijziging en aanvulling van de crisis-hypotheek-aflossingswet 1936.
Bij de mondelinge behandeling in de Tweede Kamer van de crisis-hypotheek-aflossingswet 1936 is door de regeering toegezegd, dat indien mocht blijken, dat tengevolge van genoemde wet hypotheekbanken minder aflossing zouden ontvangen dan noodig was om haar in staat te stellen haar eigen aflossingsverplichtingen op haar obligatieleeningen na te komen en artikel 5 van het vaste-lastenontwerp, hetwelk een voorziening terzake trof, niet tot stand zou komen, er maatregelen zouden worden voorbereid om te voorkomen, dat de hypotheekbanken door dezen gang van zaken in ongelegenheid zouden geraken. Na de intrekking van laatstgenoemd ontwerp, is de regeering te rade geworden de regeling, vervat in artikel 5 van genoemd ontwerp, betreffende de voorwaarden

van obligatieleeningen, uitgegeven door grondcredietinstellingen, als zelfstandig ontwerp in te dienen. In verband met den nauwen samenhang van deze materie met de crisis-hypotheek-aflossingswet 1936, meent de regeering de onderhavige regeling zonder bezwaar in deze wet te kunnen onderbrengen. (Vaderland)
(Vor. ber. 2165 B.; Tw. Kamer 2470 D.)

13 OCTOBER 1936

A. **PALESTINA. — Einde van de Arabische staking.** Op grond van het door de Arabische vorsten gedane beroep, vraagt het Hooge Arabische comité in een manifest aan de bevolking, den arbeid te hervatten. Het manifest brengt in herinnering, dat de staking noodzakelijk werd door „de groote gevaren, die de Arabische staatkundige rechten bedreigden door de thans gevolgde politiek" en het comité verklaart op de bemiddeling en den steun te rekenen van de Arabische vorsten, ten gunste van de nationale zaak.
De staking heeft 166 dagen geduurd. Op 12 Oct. '36 is het werk hervat. (Agence Belga) **(2482 C.)**

B. **NEDERLAND. — Middenstandsbonden en het publiek. - Elke prijsverhooging is geen prijsopdrijving.**
De hoofdbesturen van de drie Nederlandsche Middenstandsbonden richten zich met eenige nadere mededeelingen tot het publiek, waarin zij er de aandacht op vestigen, dat niet elke prijsverhooging prijsopdrijving is. Door de waardedaling van den gulden is elke import duurder geworden, hetgeen beteekent, dat de goederen, welke geheel of ten deele uit het buitenland komen, hier te lande in meerdere of mindere mate in prijs zullen moeten worden verhoogd.
De winkelier zal daarmede rekening hebben te houden, ook met betrekking tot zijn aanwezigen voorraad. Zou hij den bestaanden voorraad opruimen tegen de voor hem geldende prijzen, dan komt het in de meeste gevallen hierop neer, dat hij niet voldoende geld ontvangt, om straks tegen de hoogere prijzen eenzelfden normalen voorraad aan te koopen.
Wil de winkelier verzekerd zijn van den geregelden voortgang van zijn zaak, dan moet hij reeds nu rekening gaan houden met den hooger geworden inkoopprijs, ook wanneer deze eerst straks zijn invloed doet gelden.
Een tweede moeilijkheid is deze, dat de prijszetting van den winkelier bijna steeds afhankelijk is van de prijszetting van grossier of fabrikant.
De besturen van de drie Ned. Middenstandsbonden verzoeken het publiek, met een en ander rekening te willen houden.
Gevallen, waarin kennelijk van prijsopdrijving sprake is, brenge men onmiddellijk aan bij de bevoegde autoriteiten. Bij het beoordeelen van prijsverhoogingen ga men rustig en met onderscheid te werk, opdat niet direct een blaam worde geworpen op den winkelier. Achteraf zou dan na onderzoek blijken, dat ten onrechte een klacht is ingediend, maar de schade welke de winkelier als gevolg van de ongegronde klacht ondervond, is daarmede niet goedgemaakt. (De Standaard)
(V. b. Prijsopdr. 2480 A.; Middenstandsb. 2477 A.)

C. **BELGIE. — Begrooting-1937. —**
De minister van Financiën heeft de begrooting-1937 voorgelegd en toegelicht. De inkomsten worden geraamd op frs. 10.737 mill., de uitgaven op frs. 10.566 mill., zoodat de begrooting sluit met een batig saldo van frs. 171 mill. Hiervan zullen frs. 150 mill. aangewend worden om de crisisbelasting te verlagen met ongeveer 25%. In de begrooting-1937 heeft men nog geen rekening gehouden met de uitwerking van de devaluatie van den Franschen franc, den Nederlandschen gulden en den Zwitserschen franc op den rentedienst van België's buitenlandsche schuld.
Volgens de ruwe schatting zal deze rentedienst als gevolg van de monetaire veranderingen in het buitenland voor dit jaar circa frs. 100 mill. minder vergen.
De minister duidde aan, dat ook de hierdoor vrijkomende middelen zullen worden aangewend om den belastingdruk te verminderen, waarbij men in het bijzonder schijnt te denken aan een verlaging van de omzetbelasting.
Voor het einde van het loopende jaar zal het restant van het z.g. Mendelssohn-crediet van frs. 905 mill. terugbetaald worden, terwijl de minister op 1 Nov. 1936 eveneens de nog in omloop zijnde obligaties (frs. 1070 mill.) van de 7% stabilisatieleening van 1926 zal aflossen. Na de terugbetaling van het Mendelssohn-crediet zal België geen vlottende buitenlandsche schuld meer hebben. (Moniteur)
(Vor. ber. Begrooting 2061 D.)

D. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Geneeskunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. A. P. H. A. de Kleyn over: „De ontwikkeling der oor-, neus- en keel-heelkunde. —**
Op 5 Oct. '36 heeft prof. dr. A. P. H. A. de Kleyn met een rede over de ontwikkeling der oor-, neus- en keel-heelkunde in den loop der laatste halve eeuw, zijn ambt als buitengewoon hoogleeraar aan de Gemeentelijke Universiteit te Amsterdam aanvaard.
Spreker ging in zijn rede o.a. in op de z.g. directe onderzoekingsmethoden en het onderzoek door middel van de roentgenologie, waarbij door het opvullen van de diepere luchtwegen met vloeistoffen, welke voor de patiënten onschadelijk zijn, een veel beter inzicht is te verkrijgen omtrent de processen, welke zich in gezonde en zieke longen afspelen. Op deze wijze is het tevens mogelijk de functie der trilharen beter te bestudeeren, welke door hunne bewegingen mogelijk maken, dat kleinere vreemde voorwerpen, welke in de diepere luchtwegen zijn terecht gekomen, op natuurlijke wijze naar buiten worden bevorderd en onschadelijk gemaakt. Ook de chirurgische behandeling bij de ziekten der bovenste luchtwegen heeft in de laatste tientallen van jaren zeer groote vorderingen gemaakt. Zoo is b.v. het risico verbonden aan het verwijderen van het geheele strottenhoofd bij kwaadaardige gezwellen betrekkelijk gering geworden en werd het mogelijk door de ontwikkeling der spraakheelkunde, den patiënten ook na deze ingrijpende operatie eene bruikbare stem terug te geven.
Nader werd ingegaan op het z.g. uitpellen der keelamandelen, waarbij de indicatie zoo scherp mogelijk moet worden gesteld, daar de functie der normale amandelen nog vrijwel onbekend is.
Ook de neusheelkunde heeft in de laatste vijftig jaren een geheel ander aspect gekregen. Herinnerd werd aan de beroemde onderzoekingen van Zwaardemaker over het reukorgaan, den vooruitgang bij de chirurgische behandeling der bijholten van den neus, waardoor het o.a. mogelijk is geworden de zoo verraderlijke aandoeningen van de oogzenuw, welke bij ontstekingen van de achterste bijholten van den neus het gezichtsvermogen kunnen belagen, afdoende te genezen.
Bij het gehoororgaan moet in aanmerking worden genomen, dat het z.g. gehoororgaan twee zintuigen bevat: het eene noodzakelijk voor het kunnen hooren en het andere een belangrijke rol spelend bij het bewaren van het evenwicht. Spreker releveert den vooruitgang bij het onderwijs der doofstommen, waarbij zijn voorganger, prof. Burger, zooveel tot stand heeft gebracht.
Wat de ontwikkeling onzer kennis omtrent het evenwichtsorgaan betreft, hierdoor kan men thans bij ontstekingsprocessen in het oor veel beter dan voorheen, de uitbreiding van deze processen beoordeelen, en is de oorarts door de nieuwe clinische methoden dikwijls tevens in staat belangrijke diagnostische gegevens aan de neurologen te verstrekken bij aandoeningen van het centrale zenuwstelsel.
Ten slotte wees spreker op de keerzijde der medaille. Niettegenstaande de hooge vlucht, welke de oor-, neus- en keel-heelkunde in de laatste halve eeuw heeft genomen, wachten de meest fundamenteele physiologische vraagstukken en de oorzaak der voornaamste ziekten op dit gebied nog steeds op een oplossing.
(Red. K. H. A.)
(V. b. 2331 G.; Ambtsaanv. in het Onderw. 2476 A.)

E. **ZWITSERLAND. — Leger. - Nieuwe defensieregeling. —**
Voor het goedkeuren van de nieuwe militaire maatregelen door den nationalen raad verklaarde de leider van het militaire departement, bondsraad Minger, o.a., dat de legerleiding de paraatheid van de sterk bewapende grenswacht tot het hoogste peil wil opvoeren. Zoolang dit niet is bereikt, zullen permanente compagnieën grenswachten worden opgericht. Een van deze compagnieën wordt nog dit jaar in dienst gesteld. De anderen volgen in het komende jaar. De grens wordt ingedeeld in divisies.
De grensbewaking komt los van het overige deel van het leger te staan en kan afzonderlijk worden gemobiliseerd.
Het snelst kunnen de z.g. lichte brigaden worden gemobiliseerd, waarbij ook cavallerie is ingedeeld. Het aantal van deze brigaden wordt verhoogd van 6 tot 9, waarbij drie bergbrigaden als zelfstandige eenheden.
Nieuw is verder de verdeeling van de landstorm in eerste en tweede ban.
Tenslotte verklaarde Minger nog, dat het leger voorloopig wordt verdeeld in drie legerkorpsen, een legerkorps is een zelfstandig optredende legereenheid.
De luchtmacht wordt nog voorloopig georganiseerd. De luchtbescherming komt onder een verantwoordelijk leider, die zelfstandig kan optreden.
Door de devaluatie is de aanschaffing van oorlogsmateriaal uit het buitenland duurder en daarom zal een verhooging van de credieten hiervoor noodig zijn.
(Neue Zürcher Zeitung) **(Vorig bericht blz. 2446 B.)**

14 OCTOBER 1936

A. NEDERLAND. — Nederl. Vereeniging voor Waardevast geld. —

De Nederl. Vereeniging voor Waardevast geld hield op 3 Oct. '36 in Den Haag een openbare vergadering, waarin prof. dr. ir. J. Goudriaan uit Eindhoven sprak over: „Waardevast geld, de eerste voorwaarde voor het behoud van welvaart, vrijheid en cultuur".

Na een openingswoord van prof. dr. N. J. Polak, voerde prof. Goudriaan het woord, die meende, dat er alle reden is om de toekomst met groot vertrouwen en optimisme tegemoet te zien. Thans kan de Nederlandsche Vereeniging voor Waardevast geld haar eigenlijke taak eerst goed beginnen.

De hoofdzaak is, dat men nog veel sterker dan tot dusver de publieke opinie er van doordringt:

1. dat het geldvraagstuk niet alleen het economisch leven, maar ook de geheele sociale en politieke structuur van de maatschappij beheerscht;
2. dat dit geldvraagstuk in zijn werkelijke natuur niet is een theologisch of een metaphysisch, maar een technisch vraagstuk, waarbij over bepaalde nuanceeringen in de te nemen maatregelen, altijd verschil van meening mogelijk zal zijn.

Het geldvraagstuk moet onttrokken worden aan het autoritaire gebaar van de directeuren der circulatiebanken.

De ervaring heeft nu voldoende geleerd hoezeer hun inzichten hebben gefaald en ook al zouden zij het nieuwe willen, dan nog is hun positie tegenover de publieke opinie niet onafhankelijk genoeg om daaraan onbewimpeld uiting te geven. Zij moeten geleid worden door den invloed van een goed geïnstrueerde publieke opinie en niet omgekeerd.

De eerste groote gedachte, die de Ned. Vereeniging voor Waardevast geld in het Nederlandsche volk wil verbreiden, is deze, dat het werkloosheidsvraagstuk, dat aan den wortel ligt van alle maatschappelijke ellende, in wezen is een geldvraagstuk.

Spr. zette dit nader uiteen. De tegenstellingen, welke thans nog bestaan tusschen de verschillende naties, zullen zich zoolang het geldvraagstuk niet is opgelost, moeten verscherpen, omdat de gebreken van het geldstelsel het niet mogelijk maken de binnenlandsche markt regelmatig te vergrooten in hetzelfde tempo als het stijgen der productiviteit, terwijl buitenlandsche expansie zooals in de 19de eeuw nog mogelijk was, thans practisch is uitgesloten. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Ned. Ver. v. Waardevast geld 1541 F.)

B. RADIO. — Conferentie te Genève. —

De Volkenbondsconferentie voor het gebruik van de radio in dienst van den vrede is op 24 Sept. '36 geëindigd. De conferentie heeft met enkele wijzigingen, die van geen groote beteekenis zijn, het ontwerpconventie van het Volkenbondsinstituut voor intellectueele samenwerking aangenomen. Van de 36 op deze conferentie vertegenwoordigde staten hebben reeds 17 de conventie onderteekend, n.l. Albanië, Brazilië, Denemarken, Engeland, Frankrijk, Griekenland, Br.-Indië, Litauen, Luxemburg, Nederland, Nieuw-Zeeland, Oostenrijk, Roemenië, Tsjecho-Slowakije, Sovjet-Rusland (dit land met eenige voorbehouden), Uruguay en Zwitserland. (Journal de Genève)

C. ENGELAND. — Eilandjes der Phoenix-groep in de Stille Zuidzee opnieuw geannexeerd. —

De Phoenix-eilanden, die ongeveer 1000 K.M. ten Noorden van Samoa en juist ten Zuiden van den evenaar liggen, zijn door een Engelsch oorlogsschip opnieuw geannexeerd. Zij zijn acht in getal met een totale oppervlakte van zestien vierkante mijlen en een bevolking van ongeveer zestig personen.

Deze groep eilanden is voor de Britsche verdediging in de Stille Zuidzee van groot belang.

Uit het feit, dat een oorlogsschip van de divisie, welke bij Nieuw-Zeeland is gestationneerd, op een der eilanden de Britsche vlag heeft geheschen, mag men concludeeren, dat de thans opnieuw geannexeerde eilanden onder het beheer zullen komen te staan van de regeering van Nieuw-Zeeland. (Daily Telegraph)

D. FRANKRIJK. — Invoerrechten van 10 October '36 af verlaagd. —

In de Fransche staatscourant is een decreet van 2 Oct. '36 gepubliceerd, volgens hetwelk in het ministerie van Nationale Economie een tariefcommissie voor prijscontrôle is ingesteld, die, naar wordt uiteengezet, belast zal worden met de taak iedere ongerechtvaardigde prijsstijging te beletten, door buitenlandsche producten in grootere hoeveelheden in te voeren.

De commissie zal aan de daartoe bevoegde ministers de noodige maatregelen voorstellen, zooals verlaging van invoerrechten, de kosten voor licenties en een verruiming, ja zelfs een afschaffing, van de contingenten.

Verder is een decreet gepubliceerd, waarbij de invoerrechten op niet-gecontingenteerde goederen worden verlaagd. Deze verlaging gaat in met ingang van 10 Oct. '36 en bedraagt 20% voor grondstoffen, 17% voor half-afgewerkte producten of artikelen en 15% voor afgewerkte goederen.

Bij een ander decreet wordt bepaald, dat met ingang van 10 October de norm van de belasting, welke wordt geheven van importeurs van gecontingenteerde goederen, verlaagd wordt met 20%. (Moniteur)

(V. b. Wetsontwerpen 2401 E.; Invoerrechten 1151 M.)

E. BELGIE. — Splitsing der Katholieke Unie. —

Op 11 Oct. '36 heeft de splitsing der Katholieke Unie plaats gehad. Zij heeft plaats gemaakt voor een nieuwe formatie, die zich „het blok der katholieken van België" noemt, en die in wezen niets anders is dan een trait d'union tusschen twee nieuwe katholieke partijen: een Vlaamsche, die zich de katholieke Vlaamsche Volkspartij en een Waalsche, die zich de Parti Catholique Social noemt. (Le Soir)

(Vor. ber. Katholieke Unie 2196 F.)

F. BELGIE. — Koninklijke Vlaamsche Academie. - Vijftigjarig jubileum. —

De feestelijkheden ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum van de Koninklijke Vlaamsche Academie werden op 8 Oct. '36 met een diner besloten. Hieraan werd deelgenomen door den Belgischen minister van Onderwijs, Julius Hoste, den Nederlandschen minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, Slotemaker de Bruïne, oud-minister Van Cauwelaert, den burgemeester van Antwerpen, Huysmans, den heer Carnoy, den gezant van Zuid-Afrika, dr. Van Broekhuizen, de gedelegeerden van de Nederlandsche universiteiten, den letterkundige Dirk Coster, de eereleden van de Academie, waaronder de heer Kroonenberg, professor dr. Albert Verwey.

Nadat de voorzitter van de Academie het openingswoord had uitgesproken, werd het woord verleend aan prof. Slotemaker de Bruïne, die mededeelde, dat het Koningin Wilhelmina had behaagd den Belgischen minister van Onderwijs, Hoste, het Grootkruis van de Orde van Oranje-Nassau te verleenen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Kon. Vlaamsche Academie 2422 C.)

15 OCTOBER 1936

G. FRANKRIJK. — Redevoeringen van premier Blum en Maurice Thorez. —

Premier Blum verzekerde in zijn rede van 11 Oct. '36 te Lens, dat de regeering van het Volksfront haar beloften heeft gehouden. De toepassing van de werkweek van 40 uur was niet gemakkelijk. Doch 1 November zal deze van kracht worden voor de metaal-industrie en de textiel-industrie en later zullen ook de bouwvakken volgen.

„De hervormingen, die wij achtereenvolgens zullen toepassen," zoo sprak Blum, „omvatten een omverwerping van de methoden, die in de laatste zittingsperiode van het parlement ten aanzien van de economische activiteit zijn gebezigd. Wij hebben systematisch tegenmaatregelen genomen tegen de deflatie, die wij hebben bestreden. Alle maatregelen, die wij nemen en nog zullen nemen, hebben ten doel de vermeerdering van het nationale inkomen en de toeneming van de algemeene koopkracht."

„Ik herhaal nog eens," zeide Blum verder, „dat wij geen socialistische regeering zijn. Wij zijn geen regeering, die het programma van de socialistische partij moet uitvoeren. Wij zijn een Volksfront-regeering om het programma van het Volksfront uit te voeren. Wij aanvaarden voor onze regeering geen andere meerderheid. Wij zijn trouw aan deze meerderheid."

Vervolgens sprak Maurice Thorez, de secretaris-generaal der Communistische partij, die herziening eischte van de politiek van niet-inmenging in de Spaansche aangelegenheden. Voorts richtte Thorez een scherpen aanval op het Hitler-régime. Hitler heeft, zoo zeide spr., slechts één doel: de vernietiging van Frankrijk. Wij willen desondanks met Hitler besprekingen voeren, doch alles in het kader van den Volkenbond en voor de totstandkoming van den ondeelbaren vrede, want iedere andere vrede zou geen ware vrede zijn. (Le Temps - L'Oeuvre)

(V. b. Léon Blum 2458 C.; Maurice Thorez 2443 D.)

A. **Regeling van goudafgifte tusschen de Ver. Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië tot stand gekomen. —**

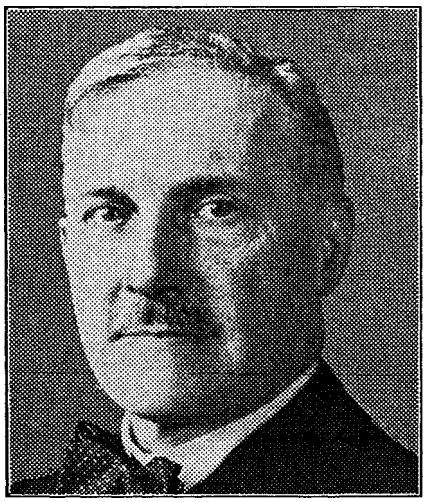

Emile Labeyrie.

GOUD-COVENANT

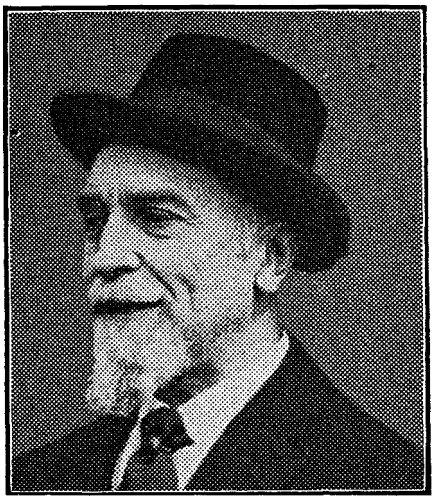

Montagu Norman.

Tusschen de Ver. Staten, Frankrijk en Groot-Brittannië is een overeenkomst getroffen, waarbij de goudafgifte tusschen de wisselkoersfondsen dezer drie landen geregeld wordt.

Deze regeling is 12 Oct. '36 officieel geworden door een verklaring van minister Morgenthau, die tegelijkertijd te Washington, Londen en Parijs werd gepubliceerd.

„In aansluiting aan de mededeelingen, die door hem zijn gedaan op 31 Januari en 1 Februari 1934, waarbij de aankoopen van goud door de Amerikaansche schatkist werden geregeld en die van 31 Jan. 1934 betreffende den verkoop van goud voor export, verklaarde minister Morgenthau dat voortaan — en zulks, mits niet met een termijn van 24 uur is opgezegd of gewijzigd — de Ver. Staten ook goud zullen verkoopen voor onmiddellijken export of earmarking aan de wisselkoersfondsen, die op dezelfde wijze bereid zijn goud aan de Ver. Staten te verkoopen, mits een dergelijk aanbod van goud worde gedaan tegen den prijs en onder de voorwaarden, welke de minister van Financiën het meest in het openbaar belang acht.

Elke verkoop van goud en gouden munten zal geschieden door tusschenkomst van de Federal Reserve Bank van New York, die daarbij handelt als fiscaal agent der Amerikaansche regeering.

Het goud zal worden verkocht tegen den prijs van 35 dollar per ounce fijn, vermeerderd met ¼% voor kosten, terwijl de verkoop en het earmarken zullen worden onderworpen aan de regelen die ter toepassing van de Gold Reserve Act 1934, zijn opgesteld."

Ter toelichting zeide minister Morgenthau tegenover persvertegenwoordigers, dat men thans te doen heeft met een nieuw type van den gouden standaard.

„Het niveau van de wisselkoersen tusschen Engeland, de Ver. Staten en Frankrijk," zeide minister Morgenthau verder, „kan worden vergeleken met een driehoekig vlak, waarvan elke hoek rust op een egalisatiefonds van elk dezer landen. Elk van de onderteekenende landen van het accoord gebruikt dit fonds om zijn betaalmiddel in evenwicht te houden door buitenlandsche wissels te koopen of te verkoopen.

Geen enkel land wenscht door deze operaties een te groote hoeveelheid papiergeld der andere landen te accumuleeren. Ten einde hieraan tegemoet te komen stellen zij voor tot omzetting van deze deviezen in goud te machtigen. De koers waartegen deze omzetting plaats vindt, zal dagelijks worden vastgesteld, volgens de wet van vraag en aanbod."

Wat den koers van den dollar betreft, die thans op $ 35 voor één ounce goud is vastgesteld, verklaarde minister Morgenthau, dat deze koers zou kunnen worden gewijzigd na overeenstemming tusschen de onderteekenaars en nadat hiervan 24 uur te voren mededeeling is gedaan, dit voor het geval het accoord op de tegenwoordige basis gebrekkig zou functionneeren, een eventualiteit, die hij echter zeer weinig waarschijnlijk achtte.

Minister Morgenthau verklaarde ten slotte nog, dat andere landen welkom zullen zijn, indien zij zich bij dit accoord wenschen aan te sluiten.

Het accoord is 13 October '36 in werking getreden en fixeert geen vaste verhoudingen tusschen de drie valuta's. Goudtransacties door particulieren zullen niet worden toegestaan.

(De regeling houdt geen enkele wijziging der tot nog toe gevolgde politiek in en wijzigt natuurlijk niet het feit, dat het pond sterling een zwevende valuta is.) (New York Herald Tribune)

(Vor. ber.: Morgenthau 1799 A.; Goudreservewet Ver. St. 1134 A.; Gouden Standaard Engeland 66 G.; Labeyrie 2327 C.; Devaluatie Frankrijk 2476 D.; Goudblok 1696 K.; Goud-valuta 1755 A.)

B. **Nederland en de overeenkomst inzake de goudafgifte.** Bij navraag te bevoegder plaatse is het A. N. P. gebleken, dat de Nederlandsche regeering nog geen mededeeling van de tusschen Amerika, Frankrijk en Groot-Brittannië getroffen overeenkomst, waarbij de goudafgifte tusschen de wisselkoersfondsen dezer drie landen geregeld wordt, ontvangen heeft, en dus op het oogenblik zelfs geen gelegenheid voor haar aanwezig is, om te overwegen, of er aanleiding zou bestaan om zich bij een dergelijke regeling aan te sluiten.

(A. N. P.)

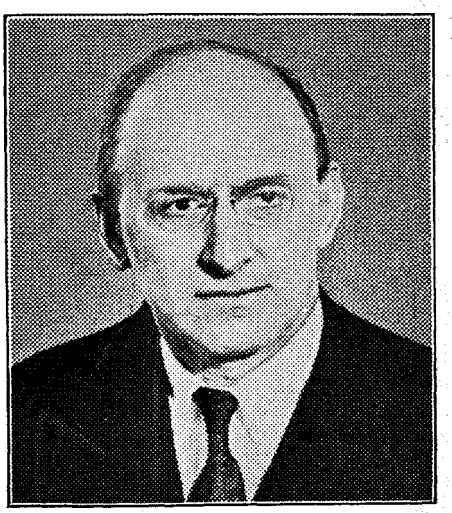

Henry Morgenthau.

A. GOUD-COVENANT. — Persopinies. —

Alg. Handelsblad: Het is bevreemdend, dat Frankrijk en Amerika tot deze overeenkomst bereid zijn gebleken, zonder dat Engeland een prijs heeft vastgesteld, waartegen het bereid zou zijn goud te verkoopen, terwijl Amerika daarvoor wel een prijs heeft bepaald, n.l. $ 35 per ounce fijn verhoogd met ¼% voor onkosten. Ook Frankrijk heeft trouwens geen vasten goudprijs bepaald, terwijl Amerika den prijs met een opzegtermijn van 24 uur kan veranderen.
De practijk zal wel zijn, dat men de onderlinge verhouding van Pond, Dollar en Franc zooveel mogelijk wenscht te handhaven, terwijl de band met het goud slechts zeer losjes is. Het wekt dan ook een verkeerden indruk om, zooals minister Morgenthau gedaan heeft, van een nieuwen gouden standaard te spreken. Het woord is geheel misplaatst. Wij zouden liever spreken van een Verbond van kreupele valuta's.
Een toetreden tot een dergelijk verbond lijkt voorloopig nog niet aanlokkelijk voor ons. En ook niet noodzakelijk. Indien Nederland zich goud wil verschaffen, d.w.z. indien het Nederlandsche egalisatiefonds over te veel Ponden en dollarsaldi de beschikking krijgt, kan het zich op de Londensche markt van goud voorzien. Het Pond is voor ons van de meeste beteekenis en de Londensche goudmarkt niet ver af. Derhalve is de kwestie stellig niet dringend en het geheele accoord voor ons voorloopig van secundair belang.
Amsterd. Effectenblad: Wij zijn geneigd geen al te groote principieele waarde eraan toe te kennen. Met name kunnen wij nog niet den indruk krijgen, dat hier de wegbereiding moet worden gezocht voor een internationale stabilisatie. Veeleer zien wij de getroffen regeling als een noodhulp, waar de basis voor iets beters nog niet kon worden gevonden.
De quintessens van de door de jongste monetaire gebeurtenissen ontstane situatie was eigenlijk, dat de techniek van de saldeering der betalingsbalansen der voornaamste landen was vastgeloopen. In landen, waar de centrale bank van die functie was ontheven, was wel een nieuwe apparatuur in het leven geroepen, om die taak over te nemen, maar de middelen, waarvan deze zich moest bedienen waren te wankel geworden. Het voorbeeld Engeland heeft immers duidelijk geleerd, dat zelfs principieele voorstanders van een duurzaam zwevende munt, zonder vaste band aan het goud, deze vaste basis voor de techniek van hun wisselmarkt-reguleering niet willen missen. Het resultaat is dan ook geweest, dat hoewel geen blijvende vaste relatie tusschen pond en franc en het goud is geschapen, toch het goud weer geheel in eere is hersteld als transportmiddel voor onderlingen betalingsbalansvereffening.
Zoo zien wij dan ook de beteekenis van de nieuwe overeenkomst. Geen principieele wijziging maar een aanpassing van de outillage van het internationale betalingsverkeer aan de gewijzigde omstandigheden.
De Telegraaf: Een technische maatregel van beperkten aard is getroffen, welke het functionneeren der drie wisselkoersfondsen aanmerkelijk vergemakkelijkt.
Voor enthousiasme schijnt bij nuchtere beschouwing vooralsnog geen reden, daartoe geven de mededeelingen nog te weinig houvast. De practijk zal moeten toonen, of verdergaande verwachtingen ten aanzien van deze overeenkomst gerechtvaardigd zijn. Het schijnt echter wel zeker, dat de wereld weer een schrede in de goede richting heeft gedaan.
Het is wel merkwaardig, dat de thans getroffen regeling waarschijnlijk juist het meest in het voordeel van Engeland is. Zooals bekend, gaf Amerika tot nu toe slechts goud af aan landen, die hunnerzijds eveneens bereid waren zoo noodig goud aan de Ver. Staten af te staan, m.a.w. niet aan Engeland. Engeland stond dus in die positie, dat het wel goud naar Amerika kon afgeven, maar wist, dat het nimmer goud van de Ver. Staten zou terugkrijgen. Deze situatie is thans voor Engeland aanmerkelijk verbeterd, Engeland is er zeker van, dat het, zij het op basis van 24 uur, voor zijn dollarsaldi steeds goud zal kunnen terugkrijgen.

FRANKRIJK. — **Populaire:** Het kan slechts voldoening schenken te weten, dat de samenwerking op monetair gebied tusschen Frankrijk, Engeland en Amerika thans verzekerd is.

Excelsior: De verschillen tusschen de monetaire stelsels belemmeren niet in het minst het gebruik van de egalisatiefondsen of de stabilisatie van valuta.

ENGELAND. — **Times:** De samenwerking met Amerika zou, zoo niet onmogelijk, dan toch moeilijk zijn geweest, indien de Ver. Staten de regeling omtrent den gouduitvoer niet had gewijzigd. De regeling zal de technische uitvoering van de samenwerking bevorderen tusschen de drie landen en tot het slagen van het plan tot stabilisatie medewerken.

Daily Telegraph: Een tijdvak van een „proefstabilisatie" die min of meer elastisch is, is ingeluid.

Daily Mail: Het plan heeft het voordeel van den gouden standaard zonder ons aan het goud te binden met een vaste verhouding. Hierdoor zal de contrôle over de buitenlandsche wissels worden vergemakkelijkt en tot het herstel van grooter vrijheid van den handel bijdragen.

VER. STATEN. — **Journal of Commerce:** De z.g. „nieuwe" gouden standaard laat veel te wenschen over en heeft zeer veel minder waarde dan de echte gouden standaard, welke de beweging der wisselkoersen automatisch beperkte tusschen de goudpunten door goudzendingen. Ondanks de fouten, die het stelsel van den gouden standaard aankleven, was alle politiek er vreemd aan, hetgeen men niet van den „nieuwen" gouden standaard kan zeggen.
Het feit dat elk land zich het recht voorbehoudt, de overeenkomst met 24 uur op te zeggen, zal de internationale speculatie aanmoedigen. De volkomen stabilisatie volgens oude beproefde opvattingen zal er niet door worden bereikt.
De „nieuwe" gouden standaard is slechts welkom als overgangsmaatregel. Het zou voor de geheele wereld veel beter zijn, dat de internationale stabilisatie automatisch hersteld wordt.

(Vorig bericht blz. 2491 A.)

16 OCTOBER 1936

B. BELGIE. — Militaire wijzigingen. - Rede van Koning Leopold III. —

Onder voorzitterschap van den Koning werd op 14 Oct. '36 een ministerraad gehouden, waar de ministers van Binnenlandsche Zaken en Nationale Verdediging gemachtigd werden een wetsontwerp in te dienen, dat wijzigingen brengt in de wet op de militie, recruteering en dienstverplichtingen.

Het was de eerste maal, dat koning Leopold den ministerraad presideerde. Onmiddellijk na de opening van de zitting hield hij een rede, waarin hij in groote trekken de redenen uiteenzette, die de versterking van het Belgische leger noodzakelijk maken. Deze redenen zijn de volgende:

1) De herbewapening van Duitschland, komende na de volstrekte militariseering van Italië en Rusland, heeft in het meerendeel der andere staten buitengewone voorzorgsmaatregelen in het leven geroepen, zelfs in die staten, die uitgesproken vredesgezind zijn, zooals Zwitserland en Nederland;

2) De wijziging der oorlogsmethoden, onder den invloed van den technischen vooruitgang, met name op het gebied van de luchtvaart en van de motoriseering, maakt het mogelijk voortaan bij een gewapend conflict reeds aan de aanvangsoperatie een kracht, een felheid en een omvang te geven, welke vooral voor landen van geringe uitgestrektheid, zooals België, bijzonder onrustbarend zijn;

3) De onverhoede herbezetting van het Rijnland en het overbrengen naar de Belgische grens van de uitgangsbasis voor een eventueelen Duitschen inval hebben onze vrees nog doen toenemen;

4) Wij hebben gezien hoe de grondvesten van de internationale veiligheid aan het wankelen werden gebracht door inbreuken, zelfs op verbintenissen, die in alle vrijheid waren aangegaan en door de bijna volstrekte onmogelijkheid onder de huidige omstandigheden de bepalingen van het Pact van den Volkenbond toe te passen ter beteugeling van die inbreuken. Tenslotte dreigen de binnenlandsche oneenigheden in zekere staten zich te verwikkelen en twisten over politieke en sociale stelsels in andere staten een strijd te ontketenen, die met nog meer hardnekkigheid gevoerd wordt en tot nog grootere rampen zou kunnen leiden dan de wereldoorlog.

De militaire politiek en de buitenlandsche politiek, welke deze eerste bepaalt, moeten geen oorlog voorbereiden, doch een oorlog op eigen gebied voorkomen.
De wederbezetting van het Rijnland en de schending van de verdragen van Locarno plaatsten België bijna terug in den toestand van vóór den oorlog.
De aardrijkskundige toestand dwingt België een militair apparaat te onderhouden, dat in staat is iederen buurstaat, welke het Belgisch gebied wil leenen om een ander aan te vallen, te weerhouden. Door zich van deze taak te kwijten, bewerkt België op eminente wijze den vrede in West-Europa en dwingt het eerbied af van de landen, welke bij dezen vrede belang hebben.
De verplichtingen van België moeten evenwel niet verder gaan, iedere eenzijdige overeenkomst verzwakt de positie van België. Ook een defensief verbond, want hoe snel de hulp van een bondgenoot zou kunnen komen na een aanval van een vijand, welke bliksemsnel zou zijn, toch zou België vanaf het begin geschokt zijn.
Daarom moet België, zooals kort geleden de minister van Buitenlandsche Zaken zeide, een zuiver Belgische politiek volgen, welke zich plaatst buiten de conflicten van de buurstaten.
Dit beantwoordt aan het Belgisch ideaal en kan zich handhaven door redelijke militaire en financieele pogingen en zal België plaatsen in de rijen van allen, die den vrede verlangen.
Hen, die twijfelen aan deze mogelijkheid, wijst de Koning op het trotsche en vastberaden voorbeeld van Nederland en Zwitserland. Zij moeten zich herinneren, welk gewicht het angstvallig handhaven door België van zijn statuut van neutraliteit ten gunste van België en zijn bondgenooten gedurende den geheelen oorlog in de schaal legde en gedurende de regeling na den oorlog.
Koning Leopold herhaalde, dat België door zijn militair systeem den oorlog moet voorkomen.
Dit statuut beantwoordt niet meer aan de mogelijkheden van een plotselingen inval en dit moet ten spoedigste hersteld worden.
De regeering zal het land tegelijk geven een zuiverheid van geest ten aanzien van de gebeurtenissen in het buitenland en een gevoel van veiligheid, dat noodig is voor de algemeene welvaart. Zij zal de belangen van België vóór alles laten gaan.

Omtrent den inhoud van het wetsontwerp zij gemeld, dat ongeveer 2/5 van het Belgische leger 18 maanden dienst zal moeten doen en 3/5 gedeelte 12 maanden. Het ontwerp voorziet in de volledige motorisatie van de cavalerie, de uitbreiding van het stelsel van vrijwilligers. Dit laatste voornamelijk met het oog op het vormen van technici in verband met de uitbreiding van de speciale wapens. Bovendien zullen de vrijstellingen voor leden van de groote gezinnen behouden blijven. Over het algemeen echter zullen zij aanzienlijk beperkt worden.

In welingelichte kringen is men van meening, dat de nieuwe Belgische politiek, zooals die uitgesproken is in de redevoering van koning Leopold, niet beteekent, dat de accoorden der Fransche en Belgische generale staven zullen worden opgegeven. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Kon. Leopold 2077 F.; Dienstplicht 2198 F.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2390 D.)

A. **DANZIG. — Soc.-Dem. Partij ontbonden. —**
De hoofdcommissaris van politie heeft de sociaaldemocratische partij met al haar onderafdeelingen ontbonden.
Dit besluit, dat onmiddellijk van kracht is geworden, is genomen op grond van de wetsbepalingen tegen het ongeoorloofd in bezit hebben van wapens en wegens overtreding der sabotagebepalingen.
(Berliner Tageblatt) **(Vorig bericht blz. 2482 D.)**

B. **NEDERLAND. — Herziening der Grondwet. - Voorloopig Verslag der Tweede Kamer. —**
In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer inzake het wetsontwerp tot het in overweging nemen van voorstellen tot verandering der Grondwet, welk verslag op 16 Oct. '36 is verschenen, komt als welhaast unanieme meening der Tweede Kamerleden tot uiting, dat de beteekenis van de verschillende voorstellen niet zeer groot is. Men had een onderzoek op breedere basis beter geacht. Niettemin achtte men dit geen reden om de voorgestelde herziening als geheel af te wijzen.

Voorts spreekt het verslag van de sterke overtuiging, die bij het Nederlandsche volk leeft, dat het democratische karakter van ons staatsbestel dient te worden gehandhaafd. Tevens vestigt men er de aandacht op, dat het afdeelingsonderzoek geschiedde vóór den dag, waarop de uitvoer van goud uit ons land werd verboden.
Aan het verslag ontleenen wij nog het volgende:
Inzake de vrijheid van drukpers waren eenige leden van oordeel, dat de wijze, waarop in den laatsten tijd van sommige zijden het recht van openbare meeningsuiting gebruik wordt gemaakt, zorg baart. Daartegen wenschten zij echter uitsluitend repressief te zien opgetreden. Andere leden bepleitten het „droit de réponse".
Het denkbeeld van een Kamer voor het bedrijfsleven ontmoette over het algemeen weinig instemming: het drie-Kamerstelsel wordt een stap achteruit genoemd, alhoewel eenige leden van oordeel waren, dat een centraal orgaan voor het bedrijfsleven op den duur noodzakelijk zou blijken.
Vele leden waren voorts van oordeel, dat een verdere versnippering van politieke partijen het parlementair stelsel onmogelijk zou kunnen maken. Inzake het toelaten van revolutionnaire vertegenwoordigers in de Kamers waren vele leden van oordeel, dat de democratie niet behoeft te dulden, dat de aan haar ontleende rechten en vrijheden worden misbruikt om haar zelf te vernietigen. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. 2418 E.; Tw. Kamer 2488 G.)

C. **BELGIE. — Rede van minister Spaak tegen het rexisme. —**
De Belgische minister van Buitenlandsche Zaken, Spaak, heeft op een politieke vergadering een rede gehouden, waarin hij de nieuwe Belgische politiek als volgt omschreef:
„De zekerheid, dat het Belgische grondgebied niet kan dienen voor een doortocht, noch als operatiebasis voor eenige mogendheid, is een geruststellend element. Wanneer wij, om de deugdelijkheid van deze politiek te verzekeren, van het land een belangrijke militaire krachtsinspanning eischen, die ons in staat moet stellen, onder vervulling van al onze plichten, onze verdediging en onze veiligheid te verzekeren, voeren wij niet slechts Belgische politiek, doch dragen wij op de meest doeltreffende wijze tot den wereldvrede bij."
In deze bijeenkomst, die vooral gericht was tegen het rexisme, zeide minister Spaak verder, dat de regeering „den handschoen opnam, indien het noodig was de mouwen zou opstroopen en tegenover de golf van het rexisme een golf zou stellen, zoo krachtig, dat men over 6 maanden niet meer van een dictatuur zou spreken."
Spaak wees vervolgens op de immoraliteit van het bondgenootschap der rexisten met de Vlaamschnationalisten. (Het Laatste Nieuws - A. N. P.)

(Vor. ber. Paul Spaak 2389 D.; Rexisme 2483 D.)

17 OCTOBER 1936

D. **BELGIE. — Militaire wijzigingen. - Perscommentaren op de rede van Koning Leopold III.—**
FRANKRIJK. — In de **Echo de Paris** vergelijkt Pertinax de Belgische beslissing met de daad van Hitler op 7 Maart. „Voortaan zal België zich dus slechts verdedigen, als zijn gebied wordt aangevallen", aldus vervolgt hij. „Het wijst dus een Rijnlandpact af. Het heeft zich van een vrijwillig aangegane internationale verplichting ontdaan zonder iemand te raadplegen, eenzijdig. De gebeurtenis van gisteren schept een nieuwe politiek en strategie. De wijziging in de militaire verhoudingen zal, naar wij vreezen, ten voordeele van Duitschland zijn."

Madame Tabouis schrijft in de **Oeuvre,** dat geen jurist ter wereld de Belgische beslissing zal kunnen goedkeuren. Niet alleen beteekent zij een opzegging van artikel 1 van het Locarno- en het Rijnlandpact, maar ook van alle verplichtingen jegens den Volkenbond. Niettemin moet het land nog twee jaar lid van den Volkenbond blijven.

In de **Populaire** schrijft Lerroux, dat de rede van den Koning zekere vraagstukken onopgelost laat. België wil, dat zijn „neutraliteit" in een nieuw Locarno-pact erkend wordt, maar het wil zelf neutraal blijven bij een conflict tusschen de garanten. Verder is geen enkele toespeling gemaakt op het Volkenbondspact en op de artikelen betreffende aanvallers. Zal België — zoo vraagt het blad — na de militaire overeenkomsten met Frankrijk en het Locarno-pact te hebben opgezegd ook den Volkenbond verlaten?

Volgens de **Petit Parisien** heeft België de gemakkelijkste positie gekozen met opgeving van alle Volkenbondsidealen.
Het schijnt geen onderscheid meer te maken tusschen vredelievende en oorlogszuchtige landen. De beslissing is niet zonder gevaar, aldus de „Petit Parisien", want zij zou België in een staat van isolement kunnen brengen.

ENGELAND. — De **Times** meldt: De rede van koning Leopold over België's terugkeer naar een politiek van neutraliteit beteekent voor de Britsche regeering geen verrassing, daar men op grond van de berichten uit Brussel en Genève reeds sinds eenigen tijd op dit besluit verdacht kon zijn.
Men merkt te Londen op, dat België's neutraliteit den inval van 1914 niet heeft kunnen verhinderen. Men is dan ook in politieke kringen van oordeel, dat al beoogt deze houding, zooals koning Leopold verklaard heeft, België afzijdig te doen blijven van conflicten, die tusschen zijn buren kunnen uitbreken, dit niets verandert aan de aardrijkskundige omstandigheden, die in 1914 de plaats van den aanval bepaalden.
Hoe dit ook zij, het besluit van België beteekent voor de Locarno-onderhandelingen een nieuwen factor en verandert er, naar men te Londen meent, een der voornaamste grondslagen van.

DUITSCHLAND. — De verklaringen van den Belgischen koning hebben in Duitschland een aangename verrassing teweeggebracht en zijn met instemming begroet. De aangekondigde Belgische neutraliteitspolitiek kan immers niet anders worden beschouwd, betoogt de **Angriff,** dan als een versterking van het reeds sedert jaren door Duitschland ingenomen en telkens weer gepropageerde standpunt.
Duitschland ziet in de thans door België aangenomen houding een rechtvaardiging van het beginsel, dat een vruchtbare Europeesche politiek slechts gevoerd kan worden, indien de daarvoor in aanmerking komende staten individueele overeenkomsten en verdragen sluiten.

Het **Berliner Tageblatt** gelooft, dat door de Belgische maatregelen de z.g. collectiviteitstheorie welke door Frankrijk werd beleden en door Duitschland steeds weer van de hand gewezen, aanzienlijk aan overtuigingskracht heeft ingeboet. In zooverre ziet men in Duitschland in de verklaring van den Koning van België een moreele ondersteuning van de Duitsche buitenlandsche en militaire politiek.

ITALIE. — De **Stampa** schrijft, dat het denkbeeld van den Koning van België, volgens hetwelk de herbewapening de nationale onafhankelijkheid moet verzekeren, hetzelfde is, dat Mussolini in den laatsten ministerraad heeft verdedigd. Anderzijds is het een axioma der Italiaansche politiek, dat de nationale veiligheid niet moet afhankelijk zijn van een systeem van bondgenootschappen. Italië is altijd tegenstander geweest van een blocpolitiek.

(Vorig bericht blz. 2492 B.)

E. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —**
De Banque de France heeft op 15 October '36 het disconto van 2½ tot 2% verlaagd. (Le Temps)

(Vorig bericht blz. 2485 A.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Aben Kandel — „City of Conquest". (Michael Joseph, New York) **(Vor. ber. 2439 C.)**
Duitsch: J. Rosenbauer — „Eine Welt zerbrach. Der Weg nach Sarajevo". (Schönfeld, Berlin)
Heinrich Zillich — „Zwischen Grenzen und Zeiten". (Alb. Langen/Georg Müller, München) **(2486 A.)**
Engelsch: F. Britton Austin — „Forty Centuries Look Down". (Thornton Butterworth)
W. J. Cator — „The Economic position of the Chinese in the Netherlands Indies". (Blackwell, Oxford) **(Vorig bericht 2486 A.)**
Fransch: Monique Saint-Hélier — „Le Chevalier de paille". (Grasset, Paris) **(Vor. ber. 2486 A.)**
Nederlandsch: A. H. M. Romein-Verschoor — „Vrouwenspiegel, een literair-sociologische studie over de Nederlandsche romanschrijfster". (Uitg. Em. Querido, A'dam) **(Vorig bericht 2486 A.)**
Spaansch: A. Fernandez Suarez — „Sentido mistico de la energia". (M. Aguilar, editor, Madrid) **(2478 D.)**
(Red. K. H. A.)

18 OCTOBER 1936

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 15—17 October '36. —**
15 October. — Op het van het centraal-comité der Spaansche communistische partij ontvangen telegram, zond Stalin aan den secretaris van dit centraal-comité, José Diaz, het volgende antwoord:
„De werkers der Sovjet-Unie vervullen slechts hun plicht, wanneer zij naar hun vermogen de revolutionnaire massa in Spanje hun hulp verleenen. Zij zijn er van overtuigd, dat de bevrijding van Spanje van de onderdrukking der fascistische reactionnairen geen privé-aangelegenheid der Spanjaarden is, doch ook de gemeenschappelijke taak van de geheele naar vooruitgang strevende menschheid. Met broederlijken groet, Stalin."

De Sovjet-gedelegeerde bij de non-interventie-commissie te Londen, Kagan, heeft den voorzitter, lord Plymouth, een derde nota der Sovjet-regeering overhandigd. Lord Plymouth heeft geantwoord, dat hij niet bereid is op dit oogenblik de commissie bijeen te roepen.

De zwarte pijltjes geven den opmarsch der nationalistische troepen naar Madrid aan.

17 October. — Oviedo is door de nationalistische troepen voor het grootste gedeelte ontzet. Er wordt nog hevig gevochten. Madrid wordt door de nationalistische troepen meer en meer ingesloten. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht biz. 2485 G.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Alg. Comité van Katholieke Actie „Voor God". —**
In den herderlijken brief van het Ned. R.K. episcopaat, die op 4 Oct. '36 in de R.K. kerken is voorgelezen, is medegedeeld, dat „eenigen het initiatief heben genomen om zich te vereenigen en alle krachten van ons rijke katholieke leven samen te trekken, om de eer van God in het persoonlijk en openbaar leven te bevorderen, en alle vormen van Godsonteering met kracht te bestrijden". De R.K. bladen melden nu verder, dat er een Algemeen Comité van Katholieke Actie „Voor God" is gevormd, onder leiding van prof. mr. P. J. M. Aalberse; het secretariaat is gevestigd in het seminarium Hageveld te Warmond. Het doel is „alle krachten van ons rijke katholieke leven samen te trekken, eenerzijds om de eer van God in het persoonlijk en openbaar leven te bevorderen en alle vormen van Godsonteering met kracht te bestrijden, anderzijds om hulp te brengen aan de slachtoffers van de geloofsvervolging in de verschillende landen en daarvoor een blijvende instelling in het leven te roepen". (De Tijd)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Sovchozen worden geliquideerd. —**
De Sovjet-regeering is begonnen met op groote schaal de Sovchozen in Zuid-Rusland, den Kaukasus en Siberië te liquideeren en het land te verdeelen onder de Kolchozen. Dit beteekent een opmerkenswaardige wijziging in haar politiek, daar de Sovchozen werden beschouwd als de echte socialistische boerderijen, of zuivelbedrijven, waar de arbeiders proletarische boeren waren, die werkten voor loon zooals de arbeiders in de steden. (Tass Agency)

E. **ITALIE. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Mussolini over de militaire voorbereiding van den laatsten tijd. —**
De ministerraad is op 10 Oct. '36 bijeengekomen onder voorzitterschap van Mussolini, die als minister den raad inlichtte over de ontwikkeling van de militaire voorbereiding in den laatsten tijd.
Het algemeen commissariaat van oorlogsfabricage controleert op het oogenblik 1200 fabrieken van oorlogstuig. Voor zekere fabrieken, vooral die welke luchtvaartmateriaal vervaardigen en vlootbenoodigdheden, is verlof verleend tot instelling van een werkweek van maximaal 60 uur.
Voor nieuwe vliegvelden in de Po-vallei en langs de Adriatische en Thyreensche Zee, op Sardinië en Sicilië is 40 millioen uitgetrokken. De werkzaamheden zullen nog deze maand beginnen.
De bouw van toestellen is bevredigend, maar nog niet voldoende volgens het opgestelde plan. Fabrieken die uitsluitend vliegtuigmotoren zullen vervaardigen, worden ingericht. Het luchtvaartpersoneel wordt voortdurend uitgebreid.
Het vlootpersoneel zal worden opgevoerd tot gemiddeld 60.000 man. Op Italiaansche werven zijn op het oogenblik verscheidene tientallen oorlogsvloot-eenheden in aanbouw. De nieuwe bewapening van het leger gaat regelmatig voort en zal binnen een reeds vastgesteld tijdperk voltooid zijn.
Het koloniale leger is nog bezig gevormd te worden. Er worden 30 bataillons zwarthemden in het koloniale leger opgenomen. (La Stampa)
(Vor. ber. Mussolini 2432 F.; Defensie 1732 B.)

F. **FRANKRIJK. — De bezetting van fabrieken. —**
Eenige sociaal-radicale leden van het kabinet-Blum hebben de bezetting van fabrieken tot verkrijging van loonsverhooging, afgekeurd. Volgens de Temps heeft de Communistische partij in het Volksfront eenigen tijd de leiding gehad en het zijn de Communisten, die orders gaven de fabrieken te bezetten. (Le Temps)
(Vor. ber. Stakingen 2459 E.)

19 OCTOBER 1936

G. **DISCONTOKOERSEN. — De Nederlandsche Bank.**
De Nederlandsche Bank heeft besloten met ingang van 20 Oct. '36 haar disconto als volgt te verlagen:

Wisseldisconto	2½%	(3 %)
Promessedisconto	3 %	(3½%)
Beleening van Effecten	3 %	(3½%)
Beleening van Goederen	3 %	(3½%)
Voorschotten in rek.-crt.	3 %	(3½%)

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2368 F.)**

A. **Wat Engeland na vijf jaar devaluatie bereikte.** — Het was op 21 Sept. '36 vijf jaar geleden, dat Engeland zijn gouden standaard prijs gaf. Vijf jaren beteekenen in onzen tijd, waarin de gebeurtenissen op politiek en economisch gebied elkander met groote snelheid opvolgen, heel wat.

De gang van zaken in de afgeloopen vijf jaar heeft duidelijk doen zien, dat de wenschen, die Engeland bij de depreciatie van het pond sterling gekoesterd heeft, niet zonder meer in vervulling zijn gegaan. De eigenlijke correctie van de verhouding der sterlingprijzen tot het goud en de goudprijzen is door den loop der gebeurtenissen, met welke de Engelschen blijkbaar niet geheel en al rekening hadden gehouden, in sterke mate illusoir geworden. Daarentegen hebben de Engelschen door het loslaten van den gouden standaard iets bereikt, dat aanvankelijk geenszins bij hun plannen op den voorgrond had gestaan. Dit „iets" is het goedkooper worden van het crediet, dat sedert 1934 de eigenlijke grondslag van het herstel op economisch gebied is geworden. Ongetwijfeld had men ook met de mogelijkheid rekening gehouden, om na het loslaten van den gouden standaard tot een actieve open markt-politiek ter uitbreiding van het crediet over te gaan, doch de invloed daarvan op den gang van zaken in het economische leven stond toch aanvankelijk geenszins op den voorgrond. Veel meer gaven toen in hoofdzaak doeleinden, zuiver op het gebied der staatsfinanciën liggende, den doorslag. Met name waren dat toen de actie tot conversie van de oorlogsleening en de ontlasting van het Engelsche budget, die daarvan het gevolg zou zijn. Pas toen deze conversie een volkomen onverwacht succes bleek te zijn is men zich bewust geworden van de voordeelen, die uit het goedkooper maken van het geld en een eventueele credietexpansie zouden zijn te verwachten. Intusschen dient men bij de huidige, met het verlaten van den gouden standaard ingeluide, actie tot goedkoop maken van het geld, twee omstandigheden niet over het hoofd te zien. Ten eerste de als uitvloeisel van de wereldepressie ontstane onderbreking van den Engelschen kapitaaluitvoer, waardoor de beschikbare middelen uitsluitend ten goede kwamen van het binnenlandsche bedrijfsleven; ten tweede den nieuwen toevloed van buitenlandsche gelden, die met het terugkeeren van rust op het gebied van de Europeesche politiek, zijn intrede heeft gedaan. Het voornaamste daarbij is, dat het gevaar voor een inflationistische credietverruiming door den kleinen omvang van de werkelijke credietvraag werd uitgeschakeld en dat daarenboven weder een goudreserve in Engeland kon worden opgezameld, tot een zoodanigen omvang als in de jaren na den oorlog nog nimmer viel waar te nemen.

Hoe staat het nu echter met de eigenlijke correctie van de prijzen sedert het loslaten van den gouden standaard? Slechts kort na de depreciatie van het nationale ruilmiddel dreigde het gevaar van een duurder worden van de sterlingprijzen in sterke mate op den voorgrond te treden. Zeer spoedig evenwel deed zich het merkwaardige verschijnsel voor, dat ook de sterlingprijzen verder omlaag liepen.

Voor dezen gang van zaken moeten waarschijnlijk twee omstandigheden verantwoordelijk worden gesteld. Ten eerste was men er in Engeland spoedig in geslaagd om voorname niet-Britsche landen, vanwaar Engeland goederen betrok, binnen den kring der valuta-depreciatie te halen; dat waren de landen, die wij tegenwoordig de landen van het sterlingblok plegen te noemen. Vervolgens sloot zich ook het verdere gedeelte van het Empire op het gebied van de valutapolitiek bij het moederland aan. Deze beide omstandigheden maakten het mogelijk, dat ten minste 50% van de Engelsche behoeften aan buitenlandsche grondstoffen op het sterling-niveau kon worden gehouden. Voorts kwam dan nog de devaluatie van den dollar de goedkoopte van den invoer in de hand werken. In de tweede plaats — en hier doet zich wel een merkwaardige paradox voor — kwam dan nog de aanhoudende depressie in de rest van de wereld Engeland bij het laag houden van zijn prijspeil te hulp. Aldus heeft het gedwongen proces der deflatie in de goudlanden indirect het stabiel houden van de sterlingprijzen mogelijk gemaakt. Juist op het oogenblik, nu zich aan den horizon zekere vage teekenen van herstel in de wereldeconomie vertoonen en een langzame stijging van de wereldmarktprijzen schijnt te zullen doorzetten, wordt dit feit wel heel duidelijk merkbaar. Juist heden ten dage, nu ook in Engeland niet enkel grondstofprijzen en loonen, maar ook de prijzen voor Engelsche fabrikaten omhoogloopen, doen zich verschijnselen voor, die, zij het ook vertraagd, de schaduwzijden van een valuta-depreciatie naar voren brengen. In de binnenlandsche conjunctuur maakt dat bij toenemende bedrijvigheid en koopkracht nog niet veel uit. Bedroeg het maandelijksche gemiddelde van het Engelsche indexcijfer voor de groothandelsprijzen (Board of Trade: 1930 = 100) in 1931 87.8, zoo daalde het in 1932 eerst tot 85.6 om in 1933 slechts lichtelijk tot 85.7 en in 1934 verder tot 88.1 te stijgen. Ten vorigen jare bedroeg het 89.9, doch in Juli van dat jaar was het reeds tot 93.6 geklommen, terwijl thans het indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud van het ministerie van Arbeid 146 bedraagt, tegen 143 als maandelijksche gemiddelde voor 1935 en 141 als maandelijksche gemiddelde voor 1934.

De verwachtingen, die men ten aanzien van den Engelschen goederenuitvoer aan de depreciatie van het pond gekoppeld had, zijn niet uitgekomen. Op zijn best zou men nog kunnen aannemen, dat een sterkere daling van den Engelschen export voorkomen is. De eigenlijke krachten uit de depreciatie ten gunste van een goedkooper worden van den uitvoer en een versterking van het Engelsche concurrentie-vermogen op de wereldmarkten zijn echter niet aan den dag getreden, gedeeltelijk doordat het buitenland tegenwerkende krachten deed inschakelen en gedeeltelijk ook doordat zelfs het nominaal goedkooper worden van den uitvoer geleidelijk gecompenseerd is door de stijgende kosten. Voorts moet er in dit verband de aandacht op worden gevestigd, dat Engeland met zijn overgang naar het protectionisme — het belangrijkste verschijnsel dat de depreciatie van het pond begeleidde — onmogelijk twee vliegen in één klap kon vangen. Het kon niet zijn invoer met een belangrijk percentage inperken om de eigen industrie een ruimere binnenlandsche markt te geven en tegelijkertijd ook de koopkracht van zijn buitenlandsche afnemers ten behoeve van zijn export op peil houden. Tegenwoordig, nu bij een gunstige binnenlandsche conjunctuur en gestegen grondstoffenprijzen de waarde van de Engelsche importen weer scherp oploopt, krijgt het land in tal van opzichten de gevolgen van den stagneerenden export te gevoelen. Het passiefsaldo van de handelsbalans is in de eerste acht maanden van het loopende jaar in vergelijking met denzelfden tijd van verleden jaar met £ 47 millioen tot niet minder dan £ 211.7 millioen gestegen en overschrijdt daarmee het actiefsaldo van de betalingsbalans over het geheele jaar 1935 met ruim £ 10 mill. Men kan op het oogenblik vaststellen, dat Engeland geen verdere voordeelen meer uit het papieren pond voor het prijsverloop verwacht. Wat de depreciatie van het ruilmiddel te dezen aanzien aan krachten opleverde, is nu uitgeput. Dit feit kan van beteekenis worden, juist omdat pogingen tot internationale stabilisatie van de valuta's weer met nieuwen moed worden gedaan en met name Frankrijk, dat met zijn tot nu toe gevolgde valutapolitiek in een beslissend stadium is gekomen, er alles op zet, het vraagstuk van de stabilisatie te regelen. Wij verwijzen te dien opzichte naar ons artikel op pag. 2491 A.

(Red. K. H. A. - Alg. Handelsblad - N. Rott. Crt)

(Vor. ber. Gouden Standaard 263 K.; Valutafonds 321 K.; Goud-Covenant 2491 A.)

ENGELAND

A. **Het Protestantisme in Frankrijk.** —
Door zijn geografische verstrooïing is het Fransche Protestantisme bijna geheel en al een kerkelijk diaspora. Daarom is dit pastoreele werk — zoowel in stoffelijk als in geestelijk opzicht — ongemeen moeilijk. Des te meer waardeering verdienen de groote geldelijke cijfers, die door het Fransche Protestantisme aan de Société Centrale Evangélique worden gebracht. In 1935 bedroegen de bijdragen uit Frankrijk en de koloniën niet minder dan 1.342.400 francs. In den loop van haar 87-jarig bestaan heeft deze Société 121 kerken en gemeenten opgericht. De president van de Société Centrale Evangélique is de bekende pasteur Ch. Merle d'Aubigné.
Een aanschouwelijk beeld van de ontwikkeling van het Fransche Protestantisme en zijn geschiedenis vol strijd en arbeid geeft de statistiek der protestantsche geestelijken. Zij begint met het jaar 1561, waarin op het godsdienstgesprek te Poissy kon worden vastgesteld, dat ongeveer het zesde deel van Frankrijk voor de Reformatie gewonnen was. Toenmaals bedroeg het aantal predikanten 2500. Toen kwam de Bartholomëusnacht in 1572 en het herstel van den godsdienstvrede door het Edict van Nantes in 1598. Er waren 800 predikanten overgebleven. Onder de nawerking van de opheffing van dit Edict was in 1750 dit getal tot 48 gedaald. De Napoleontische tijd bracht een nieuwe stijging; in 1804 bedroeg het aantal 120; in 1857 was dit getal gestegen tot 740, in 1905 tot 1200. In 1928 daalt het getal weer tot 1097 en beweegt zich thans om de duizend.
Volgens een onlangs doorgevoerd statistisch onderzoek bedraagt het aantal leden van de protestantsche kerken en groepen in Frankrijk 777 duizend.
(Société Centrale Evangélique) **(Vor. ber. 1610 D.)**

B. **Vrijzinnig Hervormd Congres.** —
Op 2 Oct. '36 is te Utrecht in het gebouw „Leeuwenbergh" een congres gehouden, dat door de Vereeniging van Vrijzinnige Hervormden in Nederland was georganiseerd.
De bedoeling van dit congres was een bezinning op het kerkbegrip, gelijk de vrijzinnigen in de Ned. Herv. Kerk dat voorstaan, en op de wijze waarop dat kerkbegrip in de Ned. Herv. Kerk zou moeten en kunnen worden verwezenlijkt.
Het gebouw „Leeuwenbergh" was tot op de laatste plaats bezet, toen de voorzitter der Vereeniging van Vrijz. Hervormden in Nederland, ds. J. Boonstra uit Gieten, de bijeenkomst opende met voorlezing van een gedeelte uit 1 Korinthen 3, en een gebed. Daarna opende hij het congres met een toespraak, waarin hij er op wees dat er voor de vrijzinnigen in de Ned. Herv. Kerk geen ander fundament is dan het fundament dat gelegd is, Jezus Christus. De bedoeling van het congres was in de eerste plaats oriënteering.
De ochtendbijeenkomst van het congres werd besteed aan de bespreking van het vrijzinnige kerkbegrip. Als eerste inleider sprak ds. W. J. Klaar, Ned. Herv. pred. te Renesse over „het mysterie der kerk". Alle inleiders hadden in een syllabus den korten inhoud van hun referaat weergegeven. De syllabus van het referaat van ds. Klaar luidde als volgt:
Mysterie der Kerk. — „Aan de uitwendige organisatie, prediking en arbeid der Christelijke Kerk ligt haar verborgen wezen ten grondslag. Er is een nauwe samenhang tusschen dit innerlijke wezen (het „mysterie" der Kerk) en de kern van de bijbelsche boodschap. Een bespreking ervan moet dus ook uitgaan van de bijbelsche gedachte, dat de Kerk het lichaam van Christus vormt (1 Kor. 12 : 12-27; Ef. 5 : 22-32). Onder dit gezichtspunt vertoont het mysterie der Kerk twee zijden: een goddelijke en een menschelijke zijde. Een goddelijke, voor zoover geldt, dat de Kerk „van Christus" is. Zoo gezien, vormt zij de ideale gemeenschap van allen, die zich door het geloof op mystieke wijze met Jezus Christus als hun Hoofd en Heer verbonden weten. Deze Kerk is meer dan een menschelijke vereeniging; zij draagt een bovenpersoonlijk, institutioneel karakter. Een menschelijke zijde, in zooverre de Kerk „lichaam" is. Zooals het Hoofd de deelen bezielt en samenhoudt, wekt de mystieke band met Christus in zijn leden het besef van verbondenheid met elkander. In elk hunner verhoudingen is Christus de groote Derde.
We kunnen dus zeggen: het mysterie der Kerk is: Christus. Wie Christus loochent, loochent het verborgen wezen der Kerk, en daarmee de heele Kerk.
Op grond van haar bovenpersoonlijk karakter is de Kerk in staat, met geestelijk gezag te spreken over datgene, wat het middelpunt van de bijbelsche prediking vormt: de Verzoening van den mensch met God door de kracht der Liefde van Christus. Zij vormt zoo een bemiddelende macht tusschen wereld en Koninkrijk Gods.
Haar karakter van menschelijke gemeenschap in Christus maakt haar tot de zichtbare uitbeelding van het Koninkrijk Gods temidden van een zondige werkelijkheid van zondige menschen.
In de liturgie komt het verborgen wezen der Kerk tot hoorbare en zichtbare uiting. In de liturgie komt Gods roepstem en Gods genadebelofte tot den mensch; maar tevens komt daar de mensch, tezamen met zijn naaste, voor God. De liturgie bevestigt de zekerheid van het geloof, en verwerkelijkt de gemeenschap met God en menschen.
Tot de liturgie behooren de Sacramenten, Doop en Avondmaal, in het bijzonder. Zij vormen, naast het „hooren des Woords", de uiterlijke kenteekenen, wie in den eigenlijken zin tot de Kerk behooren. Waar zij worden verwaarloosd of misverstaan, blijkt het mysterie der Kerk te worden geloochend. Hier liggen meteen de grenzen der Kerk. Het moet aan de innerlijke tucht van ieders Christelijk geweten worden overgelaten te bepalen, waar men deze grenzen overschreden heeft.

GEESTELIJK LEVEN

De Nederlandsche Hervormde Kerk is in zooverre „lichaam van Christus", als haar prediking, de wijze waarop en de geest waaruit zij de sacramenten bedient, de verhouding tusschen haar leden onderling, en ten slotte haar arbeid en optreden in de „wereld" door dit verborgen wezen der Kerk, worden bezield en gedragen. M.a.w. in zooverre zij belijdt te gelooven „een eenige katholieke of algemeene Kerk; welke is een heilige vergadering der ware Christgeloovigen". De Vrijzinnige Hervormden dienen er zich rekenschap van te geven, waar voor hen in het bijzonder de grenzen van deze Kerk liggen." (Alg. Handelsbl.)
(Vor. ber. Vrijz. Herv. Predik. 2283 E.; Ned. Herv. Kerk 2427 G.)

C. **Joodsch gebed voor de vervolgde Katholieken.** —
In alle synagogen van Parijs is dezer dagen een gebed gestort voor de vervolgde katholieken van Spanje. In den tekst van dit gebed komen o.a. de volgende treffende passages voor:
„Voor het tragische lot van priesters en katholieke religieusen, die slechts eenvoudig hun ambt uitoefenden en die gisteren in Mexico vielen, voor het ongelukkige Spanje, dat door een wreeden broederkrijg wordt verscheurd, voor alle slachtoffers van onverdraagzaamheid en fanatisme, christenen en Joden, broeders naar het vleesch, buigen wij eerbiedig het hoofd en brengen wij, diep bewogen, onze hulde, want Israël moet overal met de vervolgden tegen de vervolgers samengaan.
Wij zullen nooit vergeten, dat eminente christelijke leiders medelijden hebben gekoesterd met het lijden der Joden, die het slachtoffer werden van onwaardige behandelingen.
Wederkeerig betuigen wij onze diep bewogen sympathie, daar wij begrijpen, dat hun hart verscheurd wordt bij den marteldood van zoovele mannen en vrouwen, die hun leven in dienst van God en medemenschen stelden. In ons gebed gedenken wij hun slachtoffers en de onze, om Gods barmhartigheid en medelijden voor hen af te smeeken." (Maasbode)

A. NEDERLAND. — In- en Uitvoer tot September 1936. —

Handelsverkeer met eenige landen over het tijdvak Jan./Sept. 1935 en 1936.
(Totalen zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal.)

	Jan./Sept. 1935				Jan./Sept. 1936			
	INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland		INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland	
	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000
Argentinië	1.314.678	56.845	104.442	5.670	983.496	44.893	187.292	6.857
België en Luxemburg	2.384.868	74.800	2.894.508	50.829	2.325.474	81.985	3.147.712	56.967
Bolivia	4.139	4.155	338	31	5.962	3.993	1.367	113
Brazilië	54.927	7.450	5.226	1.620	30.875	6.269	11.439	2.577
Britsch-Indië, enz.	113.656	9.730	31.364	5.070	149.022	12.619	33.884	4.694
Britsch West-Afrika	78.626	8.898	9.404	2.100	63.014	9.112	8.793	2.856
Bulgarije	7.689	656	1.411	201	7.619	668	2.746	258
Canada	101.542	5.854	25.831	3.389	239.979	12.992	40.648	3.875
Chili	35.849	2.246	2.035	435	29.721	1.737	2.105	392
China, enz.	57.516	6.560	5.000	925	33.306	5.399	9.413	1.184
Columbia	11.299	1.498	2.477	351	11.841	1.469	2.355	519
Costa Rica	228	89	255	61	665	129	601	76
Curaçao, enz.	338.779	6.765	32.980	5.309	610.672	12.675	37.305	3.662
Denemarken	23.598	3.314	50.203	2.517	23.206	2.573	23.630	2.249
Duitschland	5.646.428	176.010	1.680.628	98.015	5.184.772	171.181	1.650.666	88.626
Egypte, enz.	15.138	1.205	35.554	2.229	50.130	2.229	32.275	2.490
Estland	8.433	436	7.512	377	4.850	395	10.702	587
Finland	175.666	4.272	55.197	3.275	159.481	5.029	58.959	3.585
Frankrijk	396.500	31.924	1.244.344	34.191	362.266	30.134	1.276.542	34.949
Fransch Marokko en Tanger	72.904	1.157	26.153	1.823	99.426	1.514	23.138	2.113
Griekenland	25.219	1.779	13.918	2.163	30.991	1.795	23.112	2.263
Groot-Brittannië, enz.	1.070.175	64.326	811.713	106.485	1.108.971	65.917	931.115	118.440
Hongarije	3.987	1.097	1.657	479	15.883	1.842	1.514	761
Iran en Afghanistan	53.275	1.729	888	472	42.266	1.435	1.365	781
Italië	81.524	8.223	266.779	10.425	8.699	1.403	28.501	2.732
Japan	32.515	5.190	33.269	1.669	18.853	5.321	11.000	857
Joego-Slavië	5.930	344	13.233	1.129	19.553	865	12.893	828
Letland	38.328	1.298	1.535	608	48.590	1.636	1.387	434
Litauen en Memel	33.969	1.729	9.644	931	28.104	1.361	18.183	1.334
Mandsjoekwo en Kwantoeng	99.294	5.770	379	141	95.364	6.682	306	114
Mexico	111.375	3.282	2.916	952	27.194	1.961	4.399	1.546
Nederlandsch-Indië	148.238	38.924	66.603	22.734	206.686	54.501	88.682	29.431
Noorwegen	83.552	4.187	122.661	5.544	106.139	4.904	171.293	6.048
Oostenrijk	4.439	2.530	18.569	3.224	4.403	3.016	25.256	3.613
Palestina	—	—	—	—	13.601	1.237	4.567	976
Polen en Danzig	238.086	9.099	53.059	5.886	306.706	12.691	61.420	7.080
Portugal	25.184	971	30.857	2.443	33.858	1.378	31.927	2.599
Roemenië	93.558	2.299	1.831	378	14.521	746	1.218	1.007
Sovjet-Rusland	470.989	12.951	52.974	8.376	558.038	14.900	22.694	11.254
Spanje	308.368	6.783	134.292	10.799	385.760	8.535	63.920	4.768
Tsjecho-Slowakije	57.913	11.728	19.799	6.894	52.302	12.137	21.972	6.285
Turkije	5.665	999	13.163	1.342	4.472	918	3.052	658
Unie v. Zuid-Afrika	44.429	1.862	73.295	4.026	12.813	765	86.210	4.767
Uruguay	15.883	1.731	5.757	585	7.321	1.230	8.354	596
Ver. Staten van Amerika	448.782	48.593	162.151	24.481	459.896	50.500	251.477	31.189
Zweden	246.376	10.022	364.487	14.369	237.578	10.835	484.984	15.415
Zwitserland	10.036	8.233	258.768	11.583	9.413	6.989	254.548	10.688

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2413 D.; Overzicht 2299 C.)**

20 OCTOBER 1936

B. INTERN. P.E.N.-CONGRES TE BUENOS-AIRES. — Waarschuwing tegen oorlogsgevaar. —

Het Internationaal Congres der P.E.N.-clubs, dat dezer dagen te Buenos-Aires werd gehouden, heeft de kwestie van de verantwoordelijkheid der schrijvers behandeld.

Georges Duhamel (Frankrijk) betoogde de noodzakelijkheid van vrijheid voor de intellectueelen, Marinetti (Italië) was van meening, dat auteurs niet verplicht zijn voor het volk te schrijven, Sonia Wadia (Indië) verklaarde daarentegen, dat een schrijver zich tot allen moet richten.

Benjamin Crémieux (Frankrijk) constateerde daarop, dat Marinetti opkomt voor de rechten van het intellect, Duhamel voor die van de vrijheid en Sonia Wadia voor de rechten der menschheid.

De Duitsche schrijver Emil Ludwig bepleitte een actie van alle schrijvers ten gunste van den vrede, waarop Marinetti verklaarde, dat het fascisme niet tegen vrijheid gekant is en dat hij den oorlog afkeurt, behalve als verdediging tegen een aanval.

Op voorstel van den Franschen schrijver Jules Romains heeft het Congres daarop besloten aan alle regeeringen een boodschap te zenden, waarin gewezen wordt op het nieuwe oorlogsgevaar en waarin een beroep wordt gedaan op de voorzichtigheid der regeeringen en op de zelfbeheersching der volken.

(El Sol) **(Vorig bericht blz. 1827 A.)**

C. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler over zijn wegenprogram. —

Bij gelegenheid van de opening van een nieuw gedeelte van den autoweg van Berlijn naar Breslau, heeft rijkskanselier Hitler verklaard, dat binnen 18 maanden Duitschland niet meer genoodzaakt zal zijn benzine uit het buitenland te betrekken en dat alle problemen betreffende het automobilisme en de rubberfabricatie binnen vier jaar een oplossing zullen vinden.

Hitler gaf vervolgens een uiteenzetting van de be-

weegredenen, welke hem er toe geleid hebben, tot het aanleggen van autowegen over te gaan, waarna hij uitriep: „Ondanks alle moeilijkheden en niettegenstaande alle pessimisme, zijn vandaag 1.000 K.M. autowegen in gebruik en binnen de eerstkomende vijf jaar zullen er 7.500 K.M. gereed zijn." Hitler verklaarde ook, dat deze wegen „eeuwigdurend" zijn. „Indien wij duizenden vierkante kilometers aan koloniën zouden bezitten, indien ons land een minder dichte bevolking zou tellen, indien wij een overvloed aan graan en grondstoffen zouden bezitten, dan zouden wij het ons misschien kunnen veroorloven, dat een democratisch régime iedereen maar naar eigen goeddunken laat raaskallen. Maar, in een land waar aan alles gebrek was, bleek het noodig alle krachten te concentreeren. Wij hebben niets tegen de democratie in het buitenland, maar in ieder geval zal Duitschland dien politieken vorm behouden, welke met zijn mogelijkheden en behoeften overeenstemt en waarin men minder spreekt, maar des te meer daden toont." (Völkischer Beobachter - Telegraaf)

(Vor. ber. Hitler 2475 E.)

A. NEDERLAND. — Prijsopdrijving. - Circulaire van minister De Wilde. —

De minister van Binnenlandsche Zaken heeft een circulaire aan de burgemeesters gezonden, waaraan we het volgende ontleenen:
Op 30 Sept. '36 is afgekondigd de wet van denzelfden datum, houdende tijdelijke maatregelen tot het tegengaan van prijsopdrijving. De wet is in het Staatsblad opgenomen en onmiddellijk in werking getreden.
Zooals uit de artikelen 1, 2 en 3 blijkt, kunnen door de regeering op verschillend gebied regelingen inzake prijzen worden vastgesteld.
Daarnevens verbiedt artikel 4 prijsopdrijving voor die gevallen, waarvoor de artikelen 1, 2 en 3 niet zijn toegepast. Zoolang beschikkingen, als in de genoemde wetsartikelen bedoeld, niet zijn genomen, geldt artikel 4 dus ten aanzien van alle goederen, diensten en huren.
De beide maatregelen vinden in de voornaamste plaats hun sanctie in artikel 8 van de wet.
Voor wat het toezicht op de naleving van artikel 4 betreft vestig ik er de aandacht op, dat, zooals trouwens ook uit de officieele stukken betreffende de wet blijkt, niet elke prijsverhooging zonder meer als prijsopdrijving kan worden aangemerkt, doch dat daarvan slechts dan sprake is, indien de verhooging niet als een noodzakelijk uitvloeisel van de op monetair gebied genomen maatregelen kan worden beschouwd.
Elk geval zal dus op zichzelf moeten worden bezien. Zoo is het mogelijk, dat tengevolge van hoogere inkoopsprijzen de verkooper voor de noodzaak wordt gesteld ook zijnerzijds de prijzen te verhoogen. Blijft zulk een verhooging binnen redelijke grenzen, dan is prijsopdrijving niet aanwezig. Bij twijfel verdient het aanbeveling, dat men zich, naar gelang van het geval, direct in verbinding stelt met een der departementen van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, van Landbouw en Visscherij of van Sociale Zaken, welke departementen alle telefonisch te bereiken zijn onder letter „G".
Ik stel er prijs op hieraan toe te voegen, dat ik anderzijds gaarne zal zien, dat in duidelijk aanwijsbare gevallen van prijsopdrijving met kracht wordt opgetreden en dat alsdan niet wordt volstaan met een waarschuwing, doch dat de politieambtenaren aanstonds ingrijpen door het opmaken van procesverbaal.
Naast de hiervoor besproken voorziening opent art. 5 van de wet de mogelijkheid voor den burgemeester der gemeente tot een onverwijld ingrijpen ingeval van verdenking van overtreding der artikelen 1 en 4.
Indien door u bijzondere ervaringen worden opgedaan bij de handhaving der wet, dan wordt u verzocht daarvan regelmatig mededeeling aan het daarvoor in aanmerking komend departement te doen, terwijl voorts aan die departementen gaarne periodiek opgave wordt ingewacht van de gevallen, dat procesverbaal werd opgemaakt of uwerzijds ter handhaving van de wet andere maatregelen werden genomen. Voorts houden de departementen zich aanbevolen voor alle mededeelingen en aanwijzingen, welke voor een goede uitvoering der wet van nut kunnen zijn. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 2489 B.)

B. NEDERLAND. — Veestapeltelling. —

Uit de resultaten der in de tweede helft van Mei gehouden jaarlijksche inventarisatie van den veestapel, uitgaande van de crisis-organen, blijkt volgens het Handelsblad, dat het totale aantal runderen bedroeg 2.57 millioen stuks, tegen 2.64 vorig jaar en 2.37 in 1930.
Het aantal melk- en kalfkoeien bedroeg 1.455.000 stuks, tegen 1.435.000 vorig jaar en 1.299.000 in 1930. De toeneming, vergeleken bij vorig jaar, wordt veroorzaakt door het feit, dat het aantal eerste- en tweede-kalfskoeien daalde met resp. 10.000 en 4.000 stuks, doch dat van derde-kalfs en oudere steeg met resp. 10.000 en 23.000 stuks.
Het aantal stuks vrouwelijk jongvee beneden één jaar bedroeg 389.000, tegen 399.000 vorig jaar en 502.000 in 1930.
Het aantal stuks drachtig en gust jongvee van één jaar en ouder bedroeg 482.000 tegen 533.000 vorig jaar en 419.000 in 1930.
Het aantal varkens bedroeg 1.679.000 tegen 1.524.000 vorig jaar; dat van biggen beneden zes weken steeg van 319.000 tot 401.000; dat van varkens van 6 weken tot 60 K.G. daalde van 658.000 tot 649.000; de klasse 60—100 K.G. steeg van 199.000 tot 240.000; de varkens zwaarder dan 100 K.G. stegen van 190.000 tot 210.000; de fokzeugen kwamen van 152.000 op 174.000.
Blijkens een nadere telling in de derde week van Augustus was de varkensstapel toen 1.791.000 stuks sterk, tegen 1.629.000 in dezelfde week van het vorig jaar. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Veestapel 2066 A.)**

C. NEDERLAND. — Accountantsonderzoek tegen prijsopdrijving. —

Uit klachten van den detailhandel is gebleken, dat verschillende industrieele ondernemingen, groothandelaren en importeurs, zonder voorafgaand overleg met het Depart. van Handel, Nijverheid en Scheepvaart tot verhooging van den prijs van hun artikelen zijn overgegaan.
Dit heeft den Minister aanleiding gegeven terstond bij vele bedrijven een accountantsonderzoek te doen instellen, ten einde te laten nagaan, of daarbij niet in strijd met de wet van 30 Sept. 1936, houdende tijdelijke maatregelen tot het tegengaan van prijsopdrijving is gehandeld. (De Telegraaf) **(2498 A.)**

21 OCTOBER 1936

D. NEDERLAND. — Bloembollen. - Verbod van uitvoer naar Denemarken. —

De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft bepaald, dat tot nadere aankondiging de uitvoer van bloembollen naar Denemarken verboden is, tenzij een certificaat overgelegd kan worden. Een dergelijk certificaat wordt vanwege den minister afgegeven door den voorzitter van een commissie voor den uitvoer van bloembollen naar Denemarken.
In deze ingestelde commissie zijn benoemd tot voorzitter: mr. M. van Toulon van der Koog te Haarlem, en tot leden: P. Reinierse, te Overveen; C. J. van Til, te Hillegom; R. van Til, te Hillegom; T. M. H. van Waveren, te Bennebroek; J. Hylkema, te Hillegom en Th. R. de Vroomen, te Warmond. (Maasbode)

(Vor. ber. 385 A.; Bloembollenbedrijf 2356 B.)

E. OOSTENRIJK. — Bondskanselier Dr. von Schuschnigg over Oostenrijk's statuut. —

In de groote zaal van den Rijksraad, welke sedert 18 jaar is gesloten geweest voor iedere politieke betooging, is op 17 Oct. 1936 een bijeenkomst gehouden van 1500 functionarissen van het Vaderlandsche Front, als inleiding tot het te houden tweede bondsappèl (op 18 October) van het Vaderlandsche Front. Bondskanselier Dr. von Schuschnigg heeft bij deze gelegenheid belangrijke politieke verklaringen afgelegd.
Na een historisch overzicht besprak hij eerst economische kwesties. Hij verklaarde daarbij met nadruk, dat men niet zal overgaan tot een devaluatie van den schelling. Dit zou namelijk een verhooging van den prijs der grondstoffen en een ondraaglijke achteruitgang in den levensstandaard der geheele bevolking beteekenen.
Vervolgens sprak Von Schuschnigg over de ontbinding der weerkorpsen. Hij besloot dit deel van zijn rede met de volgende woorden:
„Hiermede onthef is vice-kanselier Baar-Baarenfels op diens verzoek van het opperbevel over de militie van het Vaderlandsche Front. Als opperbevelhebber daarvan heb ik benoemd luitenant-veldmaarschalk Hülgerth „Landeshauptmann" van Karinthië. Luitenant-veldmaarschalk Hülgerth heeft deze benoeming aanvaard."
Een verdere belangrijke verklaring van den bondskanselier had betrekking op de Oostenrijksche staatsvlag.
Voortaan zal de vlag met het krukkenkruis van het Vaderlandsche Front in het binnenland aan de tegenwoordige staatsvlag worden gelijk gesteld.
Het Dollfuss-lied zal naast de oude nationale hymne van Haydn tot tweede volkslied worden verheven.
In de volgende fase van zijn redevoering sprak Dr. von Schusch-

nigg over de op 11 Juli '36 met Duitschland gesloten overeenkomst. Von Schuschnigg verklaarde, dat dit accoord niet te beschouwen is uit een oogpunt van binnenlandsche politiek.
„De zelfstandigheid van Oostenrijk en de totaliteit van het Vaderlandsche Front," aldus de bondskanselier, „zijn boven allen twijfel verheven. De beteekenis der overeenkomst is veeleer gelegen op het gebied der nationale politiek. Het is te hopen, dat hierdoor een der smadelijkste hoofdstukken der Duitsche geschiedenis definitief tot het verleden behoort."
„Wij willen Oostenrijk als souvereinen staat, als het Oostenrijk, dat zich thans luide en duidelijk uitspreekt als Duitschen staat, waaraan ik ook in de toekomst niets wensch te veranderen. Het Oostenrijksche volk is zich boven alle thans bestaande tegenstellingen op het gebied der wereldbeschouwing bewust van zijn cultureele gemeenschap met het geheele Duitsche volk. Wij zijn het eens met de opvatting der regeering van het Duitsche rijk, dat de overeenkomst van 11 Juli den Europeeschen vrede dient."
Luitenant-veldmaarschalk Hülgerth, die door bondskanselier Dr. von Schuschnigg tot opperbevelhebber der Frontmilitie is benoemd, behoorde tot den Heimatschutz en is sedert 1933 „Landeshauptmann" van Karinthië. In 1919 was hij opperbevelhebber van de Oostenrijksche vrijwilligers, die de troepen van den Servischen generaal Majster uit het land verdreven. (Reichspost)
(Vor. ber. Dr. v. Schuschnigg 2486 E.; Vaderl. Front 2149 C.)

A. OPVOEDKUNDE. — Dr. Maria Montessori in ons land. —
Dr. Maria Montessori, de grondlegster van het naar haar genoemde onderwijs-systeem, is naar Nederland gekomen en heeft zich te Laren gevestigd, waar zij een kinderhuis zal leiden. Dr. Montessori, Italiaansche van geboorte, woonde de laatste jaren te Barcelona; de burgeroorlog noopte haar Spanje te verlaten. (A. N. P.) **(Vorig bericht 1325 C.)**

B. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van prof. dr. A. J. M. Mulders over „Missiologie en Oostersche theologie". —
Dr. A. J. M. Mulders, sinds October 1930 lector in missiologie aan de R.K. universiteit te Nijmegen en daarin in Februari benoemd tot gewoon hoogleeraar in missiologie en Oostersche theologie, heeft met het uitspreken van een rede over deze vakken, in de aula aan den Bijleveldsingel, zijn ambt aanvaard. Aan de rede is het volgende ontleend:
Het begrip missiologie of missiewetenschap kan men als volgt omschrijven: de methodische en systematische kennis en voorstelling van de voortplanting des geloofs in de missielanden, d.i. in die landen, waar de kerk nog niet tot vollen wasdom is gekomen. En omdat de missiewetenschap, wil zij een logisch en organisch geheel vormen, zoowel het geschiedkundig verloop en den tegenwoordigen toestand als de grondslagen, wetten en regels der missioneering in het oog moet vatten, is hiermede meteen de omvang van de missiewetenschap en derzelver verdeeling gegeven in missiegeschiedenis, missiekunde, missietheologie, missierecht en missiemethodiek; als hulpwetenschappen komen dan nog in aanmerking: taalkunde, volkenkunde en Godsdienstwetenschap.
Na te hebben gesproken over den omvang en de taak, het ontstaan en de beoefening, de waarde en de waardeering van de missiologie, weidt spr. uitvoeriger uit over de thans voor het eerst bij de R.K. universiteit binnengeleide wetenschap: de Oostersche theologie.
Spr. geeft een idee van de omvangrijkheid der taak, waarvoor de beoefenaar van de Oostersche theologie zich geplaatst ziet. Verschillende eigenschappen — gaat hij daarna voort — van de Oostersche theologie zou men kunnen aangeven om den aard ervan in het licht te stellen; gewoonlijk wijzen de Protestanten op haar liturgisch, de Katholieken liever op haar traditioneel karakter. Men mag intusschen geen van beide kenmerkende eigenschappen te exclusivistisch verstaan. Over het algemeen kan men zeggen dat de Oostersche theologie bij gemis aan levend leergezag is blijven staan bij de vanouds uitgeleverde opvattingen, welke zij niet zoozeer tracht te doorgronden als wel op mystieke wijze te beleven. Al kent de geschiedenis der Oostersche theologie geen juist omschreven systemen noch eigenlijk gezegde scholen, toch kan men er in enkele perioden, ten deele bepaald door invloeden van buiten, onderscheiden; waarop spr. wijst. Ofschoon men tot op zekere hoogte kan toegeven dat het Oosten en het Westen vooral verschillen door de wijze waarop beide de leerstellige vraagstukken ontwikkelen en verklaren, mag men toch de dogmatische verschilpunten om voorloopig van de disciplinaire en liturgische nog te zwijgen, allerminst over het hoofd zien. De Cardo quaestionis tusschen katholieken en orthodoxen vormt de leer omtrent het primaat van den bisschop van Rome, zooals nog in 1930 tot uiting kwam in het geruchtmakende werk van den tegenwoordigen Grieksch-orthodoxen bisschop van Athene, Chrysostomos Papadopoulos of, zooals in 1932 Sergius Bulgakov het uitdrukte in zijn brief naar het zesde unionistisch congres te Velehrad: de eigenlijke vraag, waarover het gaat, betreft het begrip en het bestuur van de Kerk. Maar rondom dit centrale punt groepeeren zich, zooals vanzelf spreekt, tal van „quaestiones theologicae ad Orientales maxime spectantes", die een afzonderlijke behandeling verdienen. Om tot een meer volledige kennis der zaken van het kerkelijk Oosten te geraken moet men echter bij de theologie der afgescheiden Oosterlingen ook de liturgie en het kerkelijk recht, de patrologie en de archaeologie, de geschiedenis en den tegenwoordigen toestand van het Oosten binnen den kring van zijn beschouwingen trekken; en in deze verschillende opzichten zullen vooral de geunieerde Oostersche kerkgroepen het voorwerp van studie uitmaken. De systematische beoefening van de Oostersche theologie in haar breeden omvang, zooals spr. deze fragmentarisch poogde te schetsen is bij de Katholieken van betrekkelijk recenten datum. Wel zijn er in de vorige eeuwen meerderen geweest, die, hetzij door de behandeling van afzonderlijke vraagstukken, hetzij door bronnenpublicaties pioniersarbeid verrichtten, die spr. gedenkt door het noemen van enkele namen en werken. Spr. heeft niet veel woorden meer noodig om het nut van de wetenschapsbeoefening met betrekking tot het Christelijk Oosten aan te toonen. Dat nut geldt vooreerst de godgeleerde wetenschap zelf.
Ook vormt in de vooruitziende bedoeling van Rome het bevorderen van de studie der Oostersche zaken een deel van de voorbereidende maatregelen, welke de Kerk treft om breede bruggen naar het afgescheiden Oosten te slaan. De Pontifex Maximus, de Opperste Bruggenbouwer zelf is bij dit werk-in-uitvoering opdrachtgever en leider.
Spr. richtte aan het einde zijner rede het woord tot het bestuur der St. Radboudstichting, het college van curatoren, mgr. Hopmans (uit wiens bisdom dr. Mulders de eerste priester is dien de bisschop universitaire studiën liet maken en uit het bisdom Breda ook de eerste priester is die een universitairen leerstoel inneemt), collega's en studenten. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2489 D.)

C. OLYPMISCHE SPELEN TE BERLIJN. — K. J. J. Lotsy onderscheiden. —
Het heeft H. M. de Koningin behaagd, den heer K. J. J. Lotsy, chef de mission van de Nederlandsche ploeg te Berlijn, te benoemen tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vorig bericht K. J. J. Lotsy 1609 D.)

22 OCTOBER 1936

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1937. —
Door verschillende nota's van wijziging en aanvullende begrootingen, geeft de Ned.-Indische begrooting voor 1937 thans de volgende eindcijfers: uitgaven buitengewone dienst *f* 38.377.803; uitgaven gewone dienst *f* 440.693.383; ontvangsten buitengewone dienst *f* 21.758.661; ontvangsten gewone dienst *f* 414.986.673. Hierdoor wordt het tekort op den buitengewonen dienst *f* 16.619.142 en op den gewonen dienst *f* 25.706.710 of totaal *f* 42.325.852. (Aneta) **(2321 E.)**

E. DENEMARKEN. — Stauning's regeeringsverklaring. —
De gewone zitting van den Deenschen Rijksdag is door den premier Stauning geopend met een rede, waarin hij ook de monetaire situatie heeft besproken.
De premier begon met te verklaren, dat Denemarken zal blijven medewerken aan de versterking van den Volkenbond en de regeling der problemen.
De belangrijke veranderingen in het geldwezen van Europa, aldus Stauning, kunnen misschien het begin zijn van een nieuwe oriënteering. Voor Denemarken bestaat geen andere uitweg dan zijn handel en zijn economisch leven ook in het vervolg aan de omstandigheden aan te passen.
Met de andere landen in de wereld onderhoudt Denemarken zoowel politiek, als commercieel zeer vriendschappelijke betrekkingen en het moet natuurlijk de taak der regeering zijn die goede verhouding te bewaren en te versterken.
Wat den landbouw betreft, wees de premier op de noodzakelijkheid van voortgezette bescherming en een zoo laag mogelijken rentevoet.
Er zullen onderhandelingen gevoerd worden over een wijziging van de grondwet. Op defensiegebied zullen eenige wijzigingen plaats hebben in leger en vloot, om bepaalde lacunes aan te vullen, de bewapening der Deensche grenzen en wateren te garandeeren en de neutraliteit te handhaven. (Politiken)
(Vorig bericht Stauning 2014 A.)

F. DUITSCHLAND. — Rede van Rudolf Hess, plaatsvervanger van Adolf Hitler. - Kanonnen in plaats van boter. —
Bij de opening van een nieuwe Adolf Hitler-halle heeft op 12 Oct. '36 de plaatsvervanger van den Führer, Rudolf Hess, gesproken over de levensmiddelenvoorziening van het Duitsche volk. O.m. zeide hij,

dat het Duitsche volk voor honderd procent door de Duitsche productie kan worden voorzien, van brood, meel en aardappelen, suiker en melk. Groente, vleesch, eieren en zuivel en ook vet moet voor een zeker percentage worden ingevoerd. Dit kan evenwel alleen geschieden tegen uitruilen van Duitsche producten. De Joodsche boycot-hetze heeft dit bemoeilijkt, aldus Hess.

De pogingen om een arbeidzaam volk tot uithongeren te brengen zijn mislukt en zullen ook verder mislukken en niemand moet gelooven, dat als de economische oorlog mislukt, Duitschland door geweld van wapenen gedwongen kan worden, zooals door het binnenrukken van Sovjet-Russische troepen.

Indien noodig, zullen de Duitschers ook in de toekomst wat minder vet, varkensvleesch en eieren eten, want ook nu nog geldt het wachtwoord: „kanonnen in plaats van boter". Aangezien de wereld Duitschland gedwongen heeft te wapenen, zal het ook bewapenen. Ieder kanon, iedere tank, ieder vliegtuig meer is een zekerheid meer voor de Duitsche moeder, dat haar kinderen niet worden uitgemoord in een onzaligen oorlog of doodgemarteld door bolsjewistische benden.

Hess verklaarde verder, dat men er in geslaagd is de stijging van de levensmiddelenprijzen te verhinderen en met draconische middelen zal deze verder voorkomen worden. De lijdensweg van een inflatie zal het volk niet nogmaals doormaken.

De Führer heeft den weg gewezen. De wereld moet grondstoffen ter beschikking stellen door Duitschland koloniën te geven, aangezien het anders gedwongen wordt te exporteeren en de andere landen schade zal aandoen. Verder het fabriceeren van grondstoffen in eigen land: reeds worden vele fabrieken gebouwd tot dit doel.

Tenslotte verklaarde spr. nog dat Joden en Bolsjewieken in Duitschland nooit meer zullen zegevieren. (Völk. Beobachter) **(Vorig bericht Hess 2485 G.)**

A. FRANKRIJK. — Léon Blum's pleidooi voor het Volksfront. —

De Fédération Radicale en de Radicaal-Socialisten hadden op 18 Oct. '36 demonstraties te Orleans georganiseerd, welke werden bijgewoond door de ministers Blum, Chautemps, Yvon Delbos, Cot en Bastid.

In een rede wees minister-president Blum op den geest van samenwerking van de Regeering. De democratische instellingen moeten worden verdedigd. Deze taak is door het land toevertrouwd aan de Regeering van het Volksfront. Spreker vroeg of de Regeering moet voortgaan en of het Ministerie moet blijven als het is en steunen op dezelfde meerderheid in het Parlement en vereeniging van sociale krachten in het land. Hij is overtuigd, dat indien deze vragen aan het land worden gesteld, het antwoord gelijk zal zijn aan dat van een half jaar geleden. Het Volksfront-idee heeft niet geleden.

Er kan niet met een andere politieke formatie worden geregeerd, dan welke voor de verkiezingen werd opgesteld. Indien één van de partijen het vertrouwen aan de Regeering zou onttrekken, dan zou een nieuwe Regeering moeten worden gevormd.

Dan bespreekt Blum de geschiedenis van het Volksfront, dat 6 Febr. 1934 „geboren" werd, en gaat over op de arbeidsconflicten en de bezetting van de fabrieken. Ten aanzien hiervan verklaart spr., dat de wijzigingen, welke in het sociale leven zijn gebracht eenigen tijd noodig hebben om in te burgeren. Spr. verlangt vastberadenheid, doch zonder geweld. Hij wilde orde, doch vergeet niet, dat sommige vormen van onderdrukking een doodslag voor de republiek zouden beteekenen, doordat zij in de arbeidersmassa een afkeer van de democratische vrijheden zouden bewerken.

Tot slot verklaarde Blum, dat op drie terreinen een gemeenschappelijke actie mogelijk is tusschen de Radicalen en de Socialisten, n.l.: politieke vrijheden, pacificatie en sociale hervormingen. Dit was 10 jaar geleden sprekers meening, en op het oogenblik gelooft hij dit nog. (Le Temps)

(Vorig bericht Léon Blum 2490 G.)

23 OCTOBER 1936

B. DR. J. D. BIERENS DE HAAN ZEVENTIG JAAR.

In tegenwoordigheid van vele geestverwanten, vrienden en vereerders, is op 18 Oct. '36 te Amsterdam aan dr. J. D. Bierens de Haan, ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag, op bijzondere wijze eer bewezen.

Nadat de jubilaris door de heeren prof. dr. R. de Josselin de Jong en W. Munnix, resp. voorzitter en secretaris-penningmeester van het huldigingscomité, was binnengeleid, sprak prof. De Josselin de Jong dr. Bierens de Haan toe.

Het was spr. o.a. een vreugde den zeventigjarige temidden van de zijnen te kunnen gelukwenschen namens velen, bij de plechtigheid tegenwoordig, en zeer velen, die niet aanwezig konden zijn, maar die in gedachten er bij waren.

„14 October 1936, was een feestdag voor u, uw gezin, uw familie, maar een feestdag niet minder voor ons, uw vrienden, een feestdag ook voor hen, die evenals gij, de beoefening der wijsbegeerte tot hun levenstaak kozen, een feestdag tenslotte voor de talloozen in den lande, aan wie gij, door geschrift en woord, zooveel geschonken hebt tot verheldering en verheffing des geestes."

Dr. J. D. Bierens de Haan.

Spr. deed daarna uitkomen, dat dr. Bierens de Haan een zeer bijzondere plaats inneemt in het cultuur-leven van ons land, een plaats, die hij zich heeft veroverd op een wijze, kenschetsend voor zijn persoon, zelfstandig, bezonken, in voornamen stijl. „Als predikant — zoo vervolgde spr. — zijt gij uw werk begonnen, maar gij waart geboren filosoof. Filosofos nascitur non fit.

Of men van koninklijke afkomst is, dichter te Athene, als Aristocles, dan wel een arme slaaf in Rome, hij, aan wiens wieg Minerva als schutsengel stond, zal wijsgeer worden, en als Plato en Epictetus voortleven bij het nageslacht.

De predikant van Ootmarsum, Hoogland, Rozendaal, was voorbestemd te worden: de filosoof van Aerdenhout. Het was geen „hubris" die u dreef, maar een juist begrip van eigen kracht. Den kansel, de godsdienstprediking, hebt gij verlaten om u aan de wijsbegeerte te geven".

Na een waardeerend en dankbaar woord te hebben laten hooren uit het intellectueele forum, waarvoor de jubilaris zoo veel jaren zijn krachten gegeven heeft, bracht spr. in herinnering wat dr. Bierens de Haan in antwoord op de toespraak van zijn promotor had gezegd: „Het wijsgeerig denken dient de gemeenschap, doordat het is een arbeid des menschen aan zichzelf."

Dr. J. D. Bierens de Haan werd op 22 Sept. '36 namens den Senaat van de Universiteit van Amsterdam met het doctoraat honoris causa in de wijsbegeerte bekleed.

Het heeft H.M. de Koningin behaagd hem tot ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw te benoemen. (Red. K. H. A.)

C. MEXICO. — Seminaries gesloten. —

De regeering heeft bevolen, dat alle opleidings-instituten voor geestelijken in alle 33 bisdommen van Mexico gesloten moeten worden; alle gebouwen en bezittingen zijn tot staatseigendom verklaard. Bij afzonderlijke wet is het verboden om nieuwe seminaries op te richten en diegenen die hun gebouwen voor

dat doel zouden afstaan, worden gestraft, terwijl de localiteiten zullen worden geconfisqueerd.
(Katholieke Wereldpers) **(Vor. ber. Godsdienststrijd 2253 B.; Scholen 2223 C.)**

A. **DUITSCHLAND. — Hitler's vierjarenplan. - Generaal Göring met uitvoering belast. —**
Hitler heeft de volgende verordening uitgevaardigd tot doorvoering van het vierjarenplan.
„De verwezenlijking van het door mij op den partijdag-der-eer afgekondigde vierjarenplan eischt een eenhoofdige leiding van alle krachten van het Duitsche volk en een straffe samenvatting van alle betreffende instanties van partij en staat.
Met de doorvoering van het vierjarenplan belast ik minister-president generaal Göring.
Hij neemt de maatregelen, welke noodig zijn en heeft de bevoegdheid verordeningen en algemeene voorschriften uit te vaardigen. Verder kan hij voorschriften uitvaardigen voor alle autoriteiten van staat en partij.
Minister-president Göring heeft op 23 Oct. '36 zijn eerste decreet uitgevaardigd.
Göring zal zich laten voorlichten door een ministerraad van deskundige vakministers, waarin o.a. de chef van de rijkskanselarij, staatssecretaris dr. Lammers en de deskundige voor Duitsche grondstoffen, dr. Keppler, zitting hebben. Dr. Keppler is tevens tot persoonlijk raadsman van Göring benoemd.
De organisatie wordt verdeeld in de volgende groepen: 1) het fabriceeren van Duitsche grondstoffen; 2) verdeeling van grondstoffen; 3) arbeidsregeling; 4) de landbouwproductie, voorzoover deze in verband staat met het vierjarenplan; 5) prijsregeling; 6) deviezen-kwesties.
De financieele kwesties worden uitgewerkt in samenwerking met de ministeries van financiën en economische zaken. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Göring 2278 D.)

B. **NEDERLAND. — De depreciatie van den Gulden.**
Sedert 28 Sept. '36 heeft de depreciatie van den gulden zich als volgt ontwikkeld:

	Dollar-koersen	Guldens-depreciatie		Dollar-koersen	Guldens-depreciatie
28 Sept. ...	ƒ 1.83	19.8%	9 Oct. ...	ƒ 1.88½	22.0%
29 Sept. ...	ƒ 1.79½	19.2%	10 Oct. ...	ƒ 1.88	21.9%
30 Sept. ...	ƒ 1.82½	19.5%	12 Oct. ...	ƒ 1.88¼	22.0%
1 Oct. ...	ƒ 1.82¾	19.6%	13 Oct. ...	ƒ 1.88 1/16	21.9%
2 Oct. ...	ƒ 1.85¾	20.9%	14 Oct. ...	ƒ 1.87⅝	21.7%
3 Oct. ...	ƒ 1.89	22.3%	15 Oct. ...	ƒ 1.87⅝	21.8%
5 Oct. ...	ƒ 1.90	22.7%	16 Oct. ...	ƒ 1.85¾	20.9%
6 Oct. ...	ƒ 1.88½	22.0%	17 Oct. ...	ƒ 1.85⅝	20.8%
7 Oct. ...	ƒ 1.88½	22.0%	19 Oct. ...	ƒ 1.865	21.2%
8 Oct. ...	ƒ 1.87⅞	21.8%	20 Oct. ...	ƒ 1.87	21.4%

(Amsterd. Effecten Blad)
(Vor. ber. Depreciatie-percentages 2477 D.)

C. **DUITSCHLAND. — De uitwijzing van vier Nederlandsche onderdanen ingetrokken. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Een voortgezette vriendschappelijke gedachtenwisseling tusschen het Nederlandsche gezantschap te Berlijn en het Duitsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft ertoe geleid, dat de Duitsche regeering de harerzijds genomen maatregelen tot uitwijzing van een viertal Nederlanders uit Duitschland heeft ingetrokken.
Door deze intrekking is de weg geëffend tot verder diplomatiek overleg teneinde het gerezen conflict volledig tot oplossing te brengen. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht blz. 2428 B.)

D. **SURINAME. — Devaluatie. —**
Ten aanzien van Suriname zijn de gevolgen van de monetaire koersveranderingen min of meer onzeker. In sommige richtingen kan er een opleving het gevolg van zijn, maar daarbij moeten dan ook nog andere factoren medewerken. Suriname heeft verschillende producten van eigen bodem. Nu is de laatste jaren de uitvoer wel zeer sterk achteruitgegaan, maar het is lang niet uitgesloten, dat de depreciatie van het Nederlandsche betalingsmiddel den export in de toekomst in stijgende lijn zal bevorderen. (A. N. P.)
(Vor. ber. Gouduitvoerverbod Nederland 2468 C.)

E. **CURAÇAO. — Devaluatie. —**
Voor Curaçao, dat nagenoeg geen uitvoer van product van eigen land heeft en dat bijna alles, wat het noodig heeft, uit het buitenland moet aanvoeren, brengt de depreciatie van den gulden nadeelen mede. Wel voert Curaçao groote hoeveelheden aardolie uit, maar die is geen product van eigen bodem. Zij wordt n.l. gewonnen in het nabij gelegen Venezuela en gaat naar de eilanden Curaçao en Aruba alleen om geraffineerd te worden. Voor het Nederlandsch gebied vloeit daaruit dus geen valutawinst voort.
Door den duurder geworden invoer zullen de kosten van levensonderhoud echter aanzienlijk stijgen, en het zal in dit gebied dan ook moeilijk zijn om op den duur aan een algemeene verhooging van kosten (met inbegrip van loonen en salarissen) te ontkomen. Voor het Gouvernement beteekent dit dus een uitbreiding der uitgaven. (Amigoe di Curaçao)
(Vor. ber. Gouduitvoerverbod Nederland 2468 C.)

24 OCTOBER 1936

F. **REIS OM DE WERELD. — Record van Ekins. —**
De Amerikaansche journalist Ekins heeft de reis om de wereld in 18 dagen, 14 uur en 56 minuten volbracht, waarmede hij een nieuw record gevestigd heeft.
De route welke Ekins genomen heeft is als volgt:
30 September: vertrek New York met het luchtschip „Hindenburg".
3 October: aankomst Frankfurt.
4 October: met Flamingo in Athene.
5 October: met Kwak Athene—Basra.
6 October: met Kwak Basra—Jodhpur.
7 October: met Kwak Jodhpur—Rangoon.
8 October: met Kwak Rangoon—Singapore.
9 October: met Kwak Singapore—Batavia.
9 October: met K.N.I.L.M.-toestel naar Balikpapan.
10 October: met K.N.I.L.M.-toestel naar Manilla.
13 October: met Hawaii-Clipper naar Goeam.
14 October: met Hawaii-Clipper naar Wake
15 October: met Hawaii-Clipper naar Midway.
16 October: met Hawaii-Clipper naar Pearl Harbour.
17 October: met Hawaii-Clipper naar San Francisco.
18 October: aankomst te San Francisco.
18 October: met American Airways naar New York.
19 October: aankomst te New York.
(New York Herald Tribune)

G. **GOUDA. — Glazen der St. Janskerk gerestaureerd.**
Op plechtige wijze is op 17 Oct. '36 in de St. Janskerk te Gouda het gedenkraam onthuld, waarmede de restauratie van de Goudsche Glazen in de St. Janskerk is voltooid. Deze onthulling is geschied door den vertegenwoordiger van H.M. de Koningin, den opperkamerheer mr. W. J. Baron van Lijnden, in een plechtige bijeenkomst, welke door het bestuur van het Fonds tot Herstel van de Goudsche Glazen in de St. Janskerk was belegd.
Het gedenkraam bevat het wapen van wijlen Prins Hendrik, die voorzitter was van het Eere-Comité, benevens de familiewapens van de leden van het Uitvoerend Comité van het Fonds tot Herstel van de Goudsche Glazen, welk fonds in Augustus 1926 is opgericht.
In de linker- en rechterhelft van het raam zijn de wapens geplaatst van Zuid-Holland en het Hoogheemraadschap Rijnland, terwijl het geheel bekroond is door de wapens van H.M. de Koningin en van wijlen H.M. de Koningin-Moeder.
In het rond, als omlijsting, zijn ter weerszijden de wapens van Amsterdam, Delft, Dordrecht, Enschede, 's-Gravenhage, Haarlem, Hengelo, Leiden, Rotterdam en Utrecht aangebracht.
Verder zijn er de symbolische voorstellingen van vereenigingen instellingen, diensten enz. die medegewerkt of bijgedragen hebben tot het welslagen der restauratie, zoo zijn er de vereeniging „Rembrandt", de vereeniging „Crabeth", de Nederlandsche Pers en de Dienst der P.T.T. in het glas afgebeeld.
Het wapen van Gouda is aangebracht als teeken van huldi door de Goudsche Burgerij aan het Fonds.
Onderin is een opschriftplaat, waarop vermeld staat: „Ao. DI 1926-1935". En vervolgens:

„Dit glas is geplaatst in dankbare herinnering en als huldeblijk aan het Fonds tot Herstel van de Goudsche Glazen voor zijn belangrijke medewerking verleend aan de Restauratiewerken van de Glazen."
Het is wel 40 jaar geleden, dat de plannen tot restauratie der kerkglazen van de St. Janskerk vasten vorm kregen. Een restauratie-commissie werd ingesteld, waarin met verschillende autoriteiten der Goudsche burgerlijke en kerkelijke gemeenten ook zitting namen de heeren A. Hoynck van Papendrecht, mr. J. C. van Overvoorde, jhr. dr. W. A. Beelaerts van Blokland, de architecten W. Kromhout Czn. en ir. Jos. Cuypers. De restauratie werd na beoordeeling van verschillend werk opgedragen aan ir. J. L. Schouten te Delft.
In 1901 begon de restauratie. In de jaren tot 1909 werden 11 glazen gerestaureerd, in de periode 1911—1916 volgden snel achter elkaar nog 17. In 1920 werd een gedenkraam geplaatst als hulde aan hetgeen voor de restauratie was gedaan. In de jaren 1922—'24 werden wederom 14 glazen gerestaureerd, tusschen 1925—'28 nog 5, terwijl van 1929—'33 nog 15 glazen in ouden luister werden hersteld. Werd aanvankelijk het herstel der glazen bekostigd door schenkingen, zooals de ramen zelf in de tweede helft der 16e eeuw en kort daarna door steden en vorstelijke personen geschonken zijn, in de latere herstelperiode, toen het moeilijker was geworden de benoodigde gelden bijeen te krijgen, is een Fonds tot Herstel der Goudsche Glazen in het leven geroepen, welks bestuur er in geslaagd is de groote bedragen te vinden om de restauratie van de Goudsche Glazen te voltooien. Er ontbreekt nog wel wat aan, maar bij het groote bedrag van bijna vier ton, dat voor het herstel dezer nationale kunstwerken is geschonken, is het nog ontbrekende toch maar gering te noemen.
(De Standaard - Alg. Handelsblad)

A. BELGIE. — De Rexistische „marsch naar Brussel" verboden. —
Nadat de Brusselsche federatie van socialistische vakvereenigingen had besloten, zich te verzetten tegen den „opmarsch naar Brussel", die de Rexisten voor 25 Oct. '36 hadden georganiseerd, heeft de regeering besloten deze bijeenkomst van de Rexisten te verbieden. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Rexisten 2493 C.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Verlaging van invoerrechten. —
Bij den Volksraad is naar Aneta uit Batavia meldt, ingediend een nood-ordonnantie tot verlaging van invoerrechten voor enkele goederen en tot verlaging van opcenten op invoerrechten, met verzoek vóór 27 Oct. '36 een beslissing te nemen.
Voorgesteld is o.a. dat, behoudens uitzonderingen, de opcenten van 50 tot 25 terug worden gebracht.
(Aneta) **(Vor. ber. Invoerrechten 2020 B.)**

C. ZWEMSPORT. — Wereldrecord van Nida Senff. —
Tijdens onderlinge zwemwedstrijden van de Amsterdamsche Dames Zwemclub is Nida Senff er in geslaagd het wereldrecord 150 yards rugslag te verbeteren. Zij legde dezen afstand af in 1 min. 45.4 sec. Het oude wereldrecord stond op naam van Alice Bridges (Ver. Staten) met 1 min. 50.8 sec.
Nida Senff heeft dus het wereldrecord met 5.4 sec. verbeterd. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nida Senff 2415 A.)

D. BELGIE. — Minister-president Van Zeeland over het verbod der Rexistenbetooging. —
Minister-president Van Zeeland heeft op 22 Oct. '36 zijn reeds eerder aangekondigde redevoering voor de radio uitgesproken. Hierin ontwikkelde hij de redenen, die er toe leidden, dat de regeering het noodzakelijk achtte de Rexistische betooging, die voor 25 October was aangekondigd, te verbieden. Bij dit besluit heeft de regeering vooral rekening gehouden met de essentieele overweging, dat de orde moet worden gehandhaafd. Daartoe had zij niet alleen het recht, maar ook den plicht. Orde heerscht in België en zal er blijven heerschen.
Vervolgens ging de eerste minister over tot bespreking van den binnenlandschen toestand in België. Daarbij zeide hij o.m. dat een politieke partij tegen de nationale regeering een heftige, hatelijke campagne voert van een zuiver negatieven en destructieven aard, door systematisch haar toevlucht te nemen tot beleediging, leugen en laster. Wat doet nu de regeering?
Zij werkt, zij schenkt geen aandacht aan dit optreden en wenscht het vrije spel der nationale instellingen te doen eerbiedigen. Nooit zal België een regeering van de straat aanvaarden.
De regeering der nationale concentratie, steunende op groepeeringen, die vier vijfden der levende krachten der natie vertegenwoordigen, wenscht geen aandacht te schenken aan den partijstrijd en zal niet afwijken van deze houding om zelf te treden op het terrein der partij-polemieken. Het is de taak van hen, die haar steunen, om zoo zij dit noodig achten een tegenaanvalshouding aan te nemen. De regeering echter moet het land haar werk doen kennen. Het oogenblik is niet gekomen, aldus vervolgde Van Zeeland, ons onderling te verscheuren. De resultaten van een lange en moeilijke inspanning van bijna twintig maanden zouden snel in gevaar kunnen worden gebracht, wanneer opwinding zich van ons vaderland meester maakte.
In dezen geest heeft de regeering het besluit genomen vanaf 20 Oct. '36 en zoolang de tegenwoordige spanning zal duren, alle betoogingen te verbieden welke ook de opvatting zij van de organisatoren, wanneer haar omvang de contrôle, die het openbaar gezag moet kunnen uitoefenen op de bewegingen der massa, twijfelachtig zou maken.
Al degenen, die de legaliteit buiten werking zouden willen stellen, zullen de kracht der wetten voelen. Er is in België één regeering, één regeering, die beveelt in het kader van haar constitutioneele rechten en volledig gewapend is om de orde te verzekeren.
Sprekend vervolgens over de voortdurende bezorgdheid van een groot aantal burgers over het communistisch gevaar, zeide Van Zeeland, dat de regeering tegen elke poging van muiterij of geweld is bewapend en in staat is zich met kracht te verzetten tegen elke dictatoriale neiging van linksch.
Drie problemen beheerschen op het oogenblik het openbare leven in België. Op de eerste plaats het probleem van de nationale verdediging, de regeering heeft een ontwerp opgesteld tot regeling van het militair statuut voor langen tijd. Dan komt het probleem van de buitenlandsche politiek. Hier moeten opnieuw de ontzaglijke consequenties worden bepaald, ons internationaal statuut maakt dit noodig. Ten slotte worstelt België met economische moeilijkheden.
De crisis is overwonnen, doch de strijd is nog niet volbracht en het resultaat zou in het gedrang kunnen komen als de troepen, die tot nu toe overwonnen, nu de discipline zouden opzeggen.
Dit zijn de drie kapitale aspecten van ons politiek leven, dit interesseert alle burgers. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. 2502 A.; Van Zeeland 2447 A.)

E. NEDERLANDSCHE BANK. — Octrooi. - Verlenging met vijf jaar. —
In zijn Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over het wetsontwerp tot verlenging en wijziging van het aan de Nederlandsche Bank verleende octrooi, zegt de minister van Financiën, dat nader overleg met de bank er toe heeft geleid, dat de voorgestelde termijn van vijftien jaar wordt teruggebracht tot vijf jaar.
Verder wijst de minister er op, dat de macht van de regeering om buiten het bestuur van de bank om, den gouduitvoer te verbieden, niet van geringe beteekenis is. Zij verzekert immers, in verband met het feit, dat het muntstelsel bij de wet wordt geregeld, aan de regeering uiteindelijk de zeggenschap over de te voeren monetaire politiek. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2343 E.; Ned. Bank 2479 B.)

F. DANZIG. — Vakvereeniging ontbonden. —
De bond van spoorwegpersoneel en havenarbeiders te Danzig is ontbonden, daar hij als een onderafdeeling van de reeds ontbonden socialistische partij beschouwd werd. De leider van den bond, Kayser, is in arrest genomen.
Deze nieuwe maatregel heeft veel opwinding veroorzaakt, vooral in Poolsche kringen, daar de bond eigenlijk een Poolsche organisatie is; immers de spoorwegen behooren aan een Poolsche maatschappij en het personeel is in Poolschen dienst. In oppositiekringen wordt deze maatregel dan ook opgevat als een bewijs, dat de nationaal-socialisten Danzig willen gelijkschakelen met het Duitsche rijk, zelfs wanneer Poolsche belangen daarbij in het geding mochten komen. (Gazeta Polska) **(Vor. ber. 2493 A.)**

25 OCTOBER 1936

G. DUITSCHLAND. — De formeele erkenning van Abessynië als Italiaansch Keizerrijk. —
De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, die zich voor besprekingen in Duitschland bevindt, is op 24 Oct. '36 door den Duitschen rijkskanselier, Hitler, ontvangen in tegenwoordigheid van den minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath.
Bij deze gelegenheid deelde Hitler graaf Ciano, als vertegenwoordiger van de Italiaansche regeering mede, dat het Duitsche rijk is overgegaan tot formeele erkenning van het Italiaansche keizerrijk in Ethiopië.

De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken nam van deze mededeeling kennis en gaf uiting aan de voldoening en waardeering van de fascistische regeering. (Stefani) **(V. b. Annexatie Abess. 2380 D.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Grace Mitchell — „Gone with the Wind". (The Macmillan Comp., New York) **(2494 A.)**
Duitsch: E. Maass — „Verdun". (Propylaen Verlag, Berlin)
H. Noack — „Symbol und Existenz der Wissenschaft (eine philosophische Wissenschaftslehre)". (Niemeyer, Halle) **(Vor. ber. 2494 A.)**
Engelsch: Wa-Sha-Quon-Asin (Grey Owl) — „Tales of an Empty Cabin (Canadian Indians)". (Lovat Dickson)
H. G. Wells — „The Anatomy of frustration". (The Cresset Press) **(Vor. ber. 2494 A.)**
Fransch: S. de Madariaga — „Anarchie ou Hiérarchie. La Crise de la Démocratie". (Gallimard, Paris)
Jacques Madaule — „Le Drame de Paul Claudel". (Desclée de Brouwer & Cie, Paris) **(V. b. 2494 A.)**
Italiaansch: R. Forges Davanzati — „Cronache del regime. Anno XIII." (Mondadori, Milano)
M. Simoni — „Il nuovo spiritualismo in Italia". (Perella, Napoli) **(Vor. ber. 2486 A.)**
Nederlandsch: Albert Kuyle — „Rond een blauw meer". (Paul Brand's Uitg., Hilversum)
A. Roland Holst — „Voorteekens". (De Halcyon Pers 1936)
S. Vestdijk — Meneer Visser's hellevaart". (Nygh & v. Ditmar, R'dam) **(V. b. 2494 A.)** (Red. K. H. A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 21—24 October 1936.**
21 October. — De Duitsche regeering heeft, door middel van haar zaakgelastigde te Londen, lord Plymouth, den voorzitter van de niet-inmenging-commissie, een nota doen toekomen, waarin zij antwoordt op de beschuldigingen van de regeering te Madrid en van de Sovjet-regeering, dat Duitschland het wapen-embargo zou hebben overtreden. In de Duitsche nota worden deze beschuldigingen onhoudbaar genoemd en met beslistheid verworpen.
Tezelfdertijd deelt de Duitsche regeering, aan de hand van het omvangrijke materiaal dat haar ten dienste staat, de commissie een groot aantal gevallen mede, waarin het wapen-embargo van Sovjet-Russische zijde op flagrante wijze is geschonden.

22 October. — Het Italiaansche antwoord op de nota van de commissie van non-interventie is overhandigd. Het is in denzelfden geest gesteld als het Duitsche antwoord en verwerpt geheel en al alle beschuldigingen van Del Vayo (den Spaanschen gedelegeerde) tegen Italië.
Zijnerzijds heeft Italië een andere nota ingediend behelzende klachten betreffende schending van de non-interventie-overeenkomst door de Sovjet-Unie.

24 October. — Navalcarnero is door de nationalistische troepen bezet.

De Portugeesche minister van Buitenlandsche Zaken heeft een nota gezonden aan Albornoz, den Spaanschen gezant te Lissabon, waarin hij zegt, dat de Portugeesche regeering verplicht is de diplomatieke betrekkingen met de regeering te Madrid te verbreken. De Portugeesche zaakgelastigde heeft Spanje verlaten.

Sovjet-Rusland wenscht het non-interventie-verdrag op te zeggen en is bereid munitie en ander oorlogstuig naar Spanje te zenden. Rusland neemt echter nog een afwachtende houding aan. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2494 B.)**

C. **SCHAKEN. — Tournooien. - Internationale Achtkamp. —**
Het eindresultaat van den te Amsterdam gespeelden Internationalen Achtkamp luidt als volgt:
1. en 2. Dr. M. Euwe en Fine, 5 punten; 3. Aljechin, 4½ pnt.; 4. gedeeld door Van den Bosch, Grünfeld en Landau, 3½ pnt.; 5. Kmoch, 3 pnt., 6. Van Scheltinga, 0 pnt. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Schaaktournooi 2432 B.)

D. **FRANKRIJK. — Het Radicale Congres te Biarritz.**
Het Radicale Congres, dat te Biarritz werd gehouden, werd op 24 Oct. '36 besloten met een door Daladier ingediende en met algemeene stemmen aangenomen motie, waarin de voornaamste punten van de eerder ingediende moties waren overgenomen en welke tevoren de instemming van Herriot, Chautemps en Sarraut verkregen had.

De motie begint met een woord van dank aan den voorzitter van de partij en de radicale ministers voor de wijze, waarop zij de radicale beginselen verdedigd hebben.
Zij herinnert aan de verklaring van de rechten van den mensch als het charter van de democratie, verkondigt de onschendbaarheid van den eigendom en zegt dat de bezetting van fabrieken, boerderijen enz. een onduldbaren aanslag op de vrijheid vormt en dat de voortdurende agitatie van de straat, van welken kant zij ook kome, onvereenigbaar is met de hervatte economische activiteit.
De motie wijst op de noodzakelijkheid om meer dan ooit de radicale leer integraal toe te passen, die wil:
1. handhaving van den internationalen vrede, door de handhaving van vriendschappen, eerbiediging van verdragen en Volkenbondspact, waakzaamheid ter verwijdering van mogelijke oorzaken van een Europeesch conflict en een algemeen initiatief ter verzachting van de gruwelen van den burgeroorlog bij buurstaten;
2. versterking van de nationale defensie;
3. energieke handhaving van de nationale souvereiniteit en van de openbare orde, met eerbiediging van de legaliteit, ontwapening en ontbinding van alle oproerige organisaties en loyale toepassing van de sociale wetten;
4. oplossing van sociale conflicten door verzoening en verplichte arbitrage;
5. effectieve solidariteit tusschen alle handwerkers, nationale solidariteit en waakzame verdediging van de landbouwproductie;
6. handhaving van het gezag van den staat tegen alle aanslagen en met name van die van groote belangencoalities;
7. een felle krachtsinspanning in de richting van begrootingsevenwicht en waarborging van de stabiliteit van de munt.
Het congres spreekt zijn vertrouwen uit in zijn vertegenwoordigers in de regeering, om deze beginselen in het regeeringsoptreden te blijven verdedigen. (L'Echo de Paris)
(V. b. Rad. Soc. Partij 2097 E.; Congres 1546 B.)

26 OCTOBER 1936

E. **NEDERLAND. — Het Koningin Emma-monument te Soest onthuld. —**
H.M. de Koningin heeft op 21 Oct. '36 te Soest een monument, vervaardigd door den beeldhouwer Etienne, voor H.M. de Koningin-Moeder onthuld.

Nadat de burgemeester van Soest, de heer G. Deketh, en de voorzitter van het comité, de heer A. O. Dammers, het woord hadden gevoerd, sprak H.M. de Koningin aldus:
„Mijnheer de voorzitter van het comité,
Het is Mij een bijzondere voldoening, dat het Mij mogelijk was, heden hier aanwezig te zijn en gevolg te kunnen geven aan uw verzoek, het monument — ter nagedachtenis aan Mijne geliefde Moeder opgericht — persoonlijk te onthullen, temeer daar dit de liefde, de trouw en de toewijding vertolkt van de bevolking van geheel Soest.
Het waren hechte en zeer bijzondere banden, die deze gemeente aan Haar verbonden. Groot was Hare belangstelling en groot was Hare liefde voor de bevolking. Hare daden hebben dit menigmaal bewezen. De gevoelvolle woorden, welke u, mijnheer de burgemeester, en u, mijnheer de voorzitter van het comité, aan Haar hebben gewijd, hebben Mij diep getroffen. Waar dit gedenkteeken voor Mij het symbool is van de liefde, welke het gemeentebestuur en de ingezetenen van Soest Mijne Moeder toedroegen, daar ga Ik thans gaarne over tot de onthulling van het door u opgerichte monument." (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. Koningin-Moeder 2328 D.; H.M. Koningin Wilhelmina 2488 D.)

F. **NOORWEGEN. — Storting. - Verkiezingen. —**
Op enkele weinige districten na zijn alle verkiezingsuitslagen van 20 Oct. '36 binnen. De zetelverdeeling luidt nu:

Arbeiderspartij	71	(69)
Conservatieven	36	(31)
Liberalen	23	(25)
Boerenpartij	18	(23)
Chr. Volkspartij	2	(1)
Gemeenschapspartij	0	(1)

De stemmencijfers zijn:

		in 1933:
Arbeiderspartij	612.000	497.000
Conservatieven	306.000	255.000
Liberalen	235.000	217.000
Boerenpartij	166.000	171.000
Nationale Eenheid (fascisten)	26.000	27.000
Gemeenschapspartij	42.000	18.000
Vrijzinnigen	18.000	14.000
Christ. Volkspartij	19.000	10.000
Communisten (in Bergen)	4.400	16.000 (geh. land)

(Aftenposten - Het Volk)
(Vor. ber. Storting 2129 C.)

A. SCHEEPSRAMP. — s.s. „Van der Wijck" gekapseisd en vergaan. —

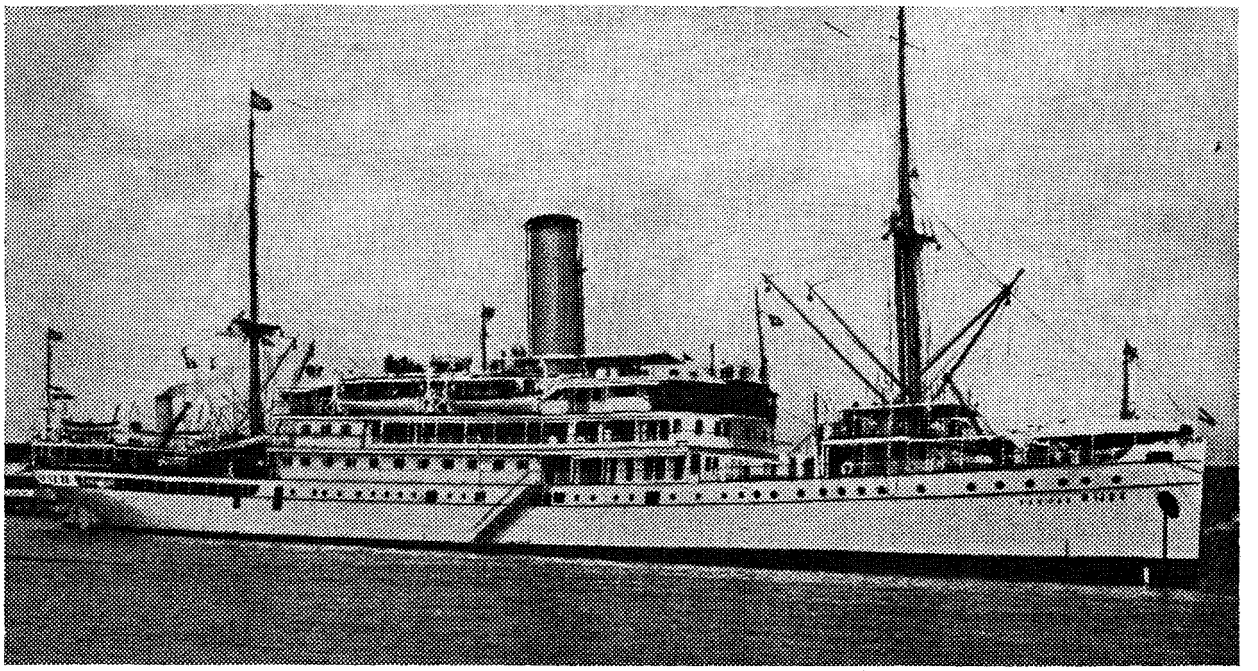

Het stoomschip „Van der Wijck" van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij is op 15 mijl ten Noorden van Tandjong Pakis op weg van Soerabaja naar Semarang door nog onbekende oorzaak gekapseisd en vergaan. De ramp geschiedde om ongeveer 1 uur in den nacht van 20 October '36. Aan boord van de „Van der Wijck" bevonden zich 22 volwassen Europeesche passagiers met 5 kinderen, alsmede 100 Inlandsche dek-passagiers. De bemanning bestond uit den gezagvoerder, den heer B. C. Akkerman, elf officieren, den marconist, den hofmeester, vijf klerken en 80 man Inlandsch personeel.
De K. P. M. deelde op 23 Oct. '36 mede, dat volgens een uit Soerabaja ontvangen lijst het totaal aantal vermisten van de ramp 49 bedraagt en wel: 8 Europeesche passagiers, 3 Europeesche kinderen, de marconist M. J. Uytermark, 15 leden van de inheemsche bemanning, 19 inheemsche dekpassagiers en 3 koelies, afkomstig uit Makassar. Behalve deze 49 vermisten zijn er in totaal 4 slachtoffers overleden, n.l. de twee Europeesche dames Wisse en Brandes en twee inlanders.
De havenmeester van Soerabaja heeft een onderzoek naar de oorzaak van de ramp ingesteld. (Aneta)
(Vor. ber. Scheepsramp 2458 D.)

B. ITALIE. — Een redevoering van Mussolini te Bologna - „Olijftak verheft zich boven het bosch van acht millioen bajonetten." —
Mussolini heeft op 24 Oct. '36 te Bologna een toespraak gehouden, waarin hij een overzicht gaf van de historische gebeurtenissen gedurende de laatste tien jaren. Hij constateerde, dat het fascistisch bewind in deze periode groote problemen heeft opgelost. Wij hebben in zeven maanden tijds met vijf veldslagen een keizerrijk verworven, aldus de Duce. Wij hebben het niet alleen strijdende tegen de vijandelijke legers, die de verraders van de Europeesche beschaving van kader hadden voorzien en gewapend, veroverd, maar tegenover een geheele coalitie, welke haar hoofdkwartier had opgeslagen aan het meer van Genève.
In zeven maanden hebben wij een keizerrijk veroverd. Er zal veel meer tijd voor noodig zijn om het te bezetten en te pacificeeren. Terwijl ik tot u spreek, zijn eenige onzer kolonnes bezig op te rukken in de zeer vruchtbare gebieden der groote meren in het hartje van Afrika.
Een andere kolonne rukt naar het Westen op om te trachten de fantastische regeering van Goré op te sporen. Wanneer deze gebieden, welke zes maal zoo groot zijn als het moederland, gepacificeerd zijn, zal er plaats zijn voor allen.
Op dit oogenblik, nu de Europeesche horizon onzeker is en vol wanorde, biedt Italië, aldus Mussolini, het bewonderenswaardige beeld van discipline. Vervolgens sprak de Duce over den olijftak, welke zich verheft „boven het bosch van 8 millioen bajonetten" en hij besloot: Deze geest, welke achter de bajonetten en de kanonnen staat, is de geest, welke heiligheid en heldendom geeft en de geest, welke ons overwinning en roem zal verschaffen. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 2494 E.)

27 OCTOBER 1936

C. NEDERLAND. — Benzine-prijs verhoogd. —
Met ingang van 26 October is de prijs van de autobenzines van Shell, Standard en Texas een halven cent per liter verhoogd.
Benzine is een import-product, zoodat het te voorzien was, dat een prijsverhooging onvermijdelijk zou zijn. (N. R. Crt.) **(Vor. ber. Benzine 2349 B.)**

D. DUITSCHLAND. — Graaf Ciano over zijn besprekingen met Adolf Hitler en Von Neurath. —
Het resultaat van de Duitsch-Italiaansche onderhandelingen, die te Berlijn en Berchtesgaden tusschen den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, en den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, baron von Neurath en Hitler zijn gevoerd, komt op het volgende neer:
1) Sovjet-Rusland moet buiten de Europeesche aangelegenheden worden gehouden.
2) Gen. Franco zal door Duitschland en Italië worden erkend als hoofd der geheele Spaansche regeering.
3) De Oostenrijksche belangen en het Donau-gebied zullen zoowel door Italië als door Duitschland worden geëerbiedigd.
4) Ten aanzien van den Volkenbond zullen beide landen een negatief front vormen.
5) De erkenning door Duitschland van Abessynië als Italiaansch keizerrijk. (La Stampa)
(Vor. ber. Graaf Ciano 2332 D.)

A. Inaugureele rede van Prof. Ir. E. R. Hondelink te Delft. —

Prof. ir. E. R. Hondelink, benoemd hoogleeraar in de afdeeling der Weg- en Waterbouwkunde van de Technische Hoogeschool te Delft, heeft op 22 Oct. '36 zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over „Transportvraagstukken".

Tijdens zijn verblijf buitenslands waren spr. twee dingen steeds duidelijker geworden: ten eerste dat in de transportsystemen te land de spoorwegen in de naaste toekomst de belangrijkste plaats zullen blijven innemen; ten tweede, dat de economische moeilijkheden die de spoorwegen gedurende vele jaren hebben ondervonden, veel meer veroorzaakt zijn door de over de wereld verspreide depressie dan door andere factoren, zooals mededinging van nieuwe vervoersmiddelen over den gewonen weg.

Spr. noemde de ingrijpende veranderingen, die zich na den oorlog in het transportwezen voltrokken hebben. De ingenieur trachtte de relatieve positie van de transportorganen in onze economische structuur te bestudeeren en tot volmaakte samenwerking te brengen. In eenige wereldstreken is men hierin geslaagd, in andere is men nog zoekende. De ontwikkeling van het spoorwegnet is in nagenoeg alle landen gegaan door een beginperiode van twijfel, vijandigheid en obstructie, die in bijna alle gevallen ten gevolge heeft gehad een opdrijven van aanleg- en exploitatiekosten. Daarop is een periode van bloei gevolgd, leidende tot een verkeersmonopolie te land, dat op den duur in vele landen dictatoriale eigenschappen ten opzichte van reizigers en vervoerders vertoonde. De derde periode wordt gekenmerkt door de depressie, samengaande met een intensieve concurrentie van nieuwe vervoersmiddelen. Terwijl in Europa en Amerika deze drie periodes verdeeld waren over honderd jaar, deed men er b.v. in China slechts vijftien jaar over.

Transport-vraagstukken

Spr. heeft de laatste jaren beide transportvormen onder verschillende omstandigheden van nabij kunnen bestudeeren. Hij aarzelt niet als zijn conclusie uit te spreken, dat spoorweg- en straatverkeer, ieder op zijn eigen gebied, in de naaste toekomst normale ontwikkeling zullen toonen. Te oordeelen naar de ervaringen in landen, waar het verkeersvraagstuk zijn oplossing nadert, moet men tot de conclusie komen, dat spoorwegen als voornaamste verkeersmiddel zullen blijven voorzien in het vervoer van reizigers en goederen over groote afstanden en in het massavervoer van reizigers in het voorstedenverkeer der bevolkingscentra. De straatwegen zullen vooral bedienen het locale vervoer van reizigers en goederen over korte afstanden, dat bijna geheel aan de spoorwegen zal worden onttrokken, en het verkeer in dunbevolkte en moeilijk toegankelijke gebieden. De grens van het afstandsverkeer zal in de naaste toekomst wel liggen tusschen 50 en 100 K.M., waarschijnlijk dichter bij de 50 dan bij de 100.

Zonder twijfel, aldus spr., zullen dus de spoorwegen voor goed een gedeelte van het vervoer over korte afstanden moeten prijsgeven aan het wegvervoer, doch daartegenover heeft het wegverkeer een nieuw vervoer geschapen in afgelegen districten, ontoegankelijk voor den spoorweg, een vervoer, dat in vele gevallen ten slotte den spoorweg toch ten goede komt.

Spr. wees er hierna op, dat de kosten van het wegverkeer zullen toenemen (inrichting van kostbare stations voor autobussen enz.) waardoor een gedeelte van het vervoer weer naar de spoorwegen zal terugkeeren, zoodat op den duur de straatweg voornamelijk zal blijven voorzien in het locale verkeer.

Spr. kwam vervolgens op den spoor- en wegaanleg in Mandsjoerije, China, Japan, Rusland en Turkije. In Europa teruggekeerd, vond spr. daar zeer verschillende toestanden. De redenen, die het den spoorwegen moeilijk maakten zich in de gewijzigde economische toestanden te schikken zijn drieërlei. Een ervan is te zoeken in de groote kapitaalsuitgaven, die in onze Westersche landen voor baan en inrichting noodig zijn geweest. De kosten van weg en werken, baan, bruggen, tunnels, stationsinrichtingen en beveiliging staan tot de kosten van de werkelijke vervoersmiddelen, het rollend materieel en de werkplaatsen, in een verhouding van gemiddeld 5 tot 1; in de jongere landen is die verhouding zelden hooger dan 2 tot 1. De tweede reden vormt de depressie en de derde schuilt in de wegconcurrentie. Spr. noemde verscheidene aanwijzingen, waaruit kan worden geconcludeerd, dat de werelddepressie, meer dan de andere oorzaken, tot de onbevredigende spoorwegresultaten hebben bijgedragen. De verkeersingenieur heeft zich voor te bereiden op hernieuwde activiteit, waarbij de spoorwegen de leidende plaats zullen blijven innemen, in samenwerking met de nieuwe vervoersmiddelen over den straatweg. De voornaamste taak van den spoorweg zal blijven het vervoer op groote afstanden, voor zoover daarvoor de snelheid een voorname factor is geworden, en het massavervoer in de omgeving van de groote steden, waarbij snelheid en menigvuldigheid van vervoersgelegenheid de voornaamste eischen zijn.

Daarbij zal speciaal op den factor snelheid moeten worden gelet. De voorbeelden, die de leidende spoorweglanden te zien geven, zijn aanwijzingen, waaruit verdere ontwikkeling ook in ons land wel zal volgen. De constructie en het onderhoud van den weg der Ned. Spoorwegen behoort tot de beste ter wereld. De terreingesteldheid is gunstig voor snelheidsontwikkeling. De omstandigheid dat de belangrijke verkeerscentra hier zoo dicht bij elkaar liggen, maakt het opvoeren der snelheid echter minder eenvoudig. Als eisch kan worden gesteld snelle en veelvuldige vervoersgelegenheid met een minimum van stationsinrichtingen. Een tweede vraagstuk, van grooter belang geworden voor de spoorwegen, is het voorstedenverkeer.

Spoorwegmaatschappijen hebben met succes dit voorstedenverkeer weten te ontwikkelen door actieve deelneming in stadsuitbreiding, grondexploitatie voor tuindorpen, in de omgeving van hoofdsteden, en een goed georganiseerde reclame daarvoor. In Japan hebben de maatschappijen, die voorstedenlijnen exploiteeren, in de dichtstbevolkte centra van Tokyo en Osaka hun bedrijf uitgebreid met de exploitatie van kantoren, theaters en bioscopen, restaurants en theehuizen en zelfs warenhuizen in enorme terminusgebouwen in de stadscentra.

Electrische exploitatie is voor dit soort verkeer de beste, omdat het snelheid en korte tusschenruimte der treinen gemakkelijker maakt. Zoo zijn er aantrekkelijke mogelijkheden te vinden voor vervoerstoename in de exploitatie van dit verkeer over onze spoorwegen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2499 B.)

B. Nieuwe regels voor het wegverkeer in Nederland.

Met ingang van 1 November 1936 zullen de volgende belangrijke nieuwe verkeersregels van kracht worden:

1. Tusschen een half uur na zonsondergang en 10 uur 's avonds heeft men voor signaal geven de keus tusschen den hoorn en het knipperen met de koplampen; van 10 uur tot een half uur voor zonsopgang zijn geluidsseinen verboden (tenzij bij uiterste noodzaak en mits men gelijktijdig vaart vermindert).
2. Rechts langs verkeersleiders, tenzij deze van zuilen met groen licht zijn voorzien.
3. Zooveel mogelijk rechts houden; nimmer gas geven bij ingehaald worden.
4. Trams mogen links ingehaald worden, indien de weg rechts naast de tram niet breed genoeg is.
5. Strenge voorschriften voor het stilstaan.
6. Bij het stilstaan des avonds moeten de stadslichten branden, tenzij de wagen niet verder dan 30 meter van een brandende lantaarn staat.
7. Verblindend licht is verboden bij het rijden door verlichte bebouwde kommen en bij het tegemoetkomen van andere weggebruikers van het moment af, dat deze zich in de gerichte stralenbundels der koplampen bevinden.
8. Naast den chauffeur mogen slechts dan 2 personen zitten, indien voor den bestuurder 60 c.M. en voor elken passagier 40 c.M. bankbreedte beschikbaar is (kinderen tot 12 jaar 30 c.M.).

Zoodra de vereischte borden geplaatst zijn, worden bepaalde wegen tot voorrangsweg gepromoveerd. **(V. b. 2483 B.)**

A. NEDERLAND. — Ziekenfondsstatistiek op 1 Jan. 1936. —

	Aantal fondsen	Aantal aangesloten personen
Maatschappijfonds	1	1.075.840
Onderling beheerde fondsen	199	903.954
Directiefondsen	21	580.359
Ondernemingsfondsen	59	359.639
Overige fondsen	13	273.872
Totaal (excl. doktersfondsen)	293	3.193.664

Wanneer men het aantal bij ziekenfondsen aangesloten personen per 1.000 inwoners berekent, verkrijgt men het volgende globale beeld:

Noord-Brabant	255	Friesland	112
Gelderland	285	Overijssel	487
Zuid-Holland	461	Groningen	185
Noord-Holland	544	Drenthe	117
Zeeland	205	Limburg	349
Utrecht	389	het Rijk	377

	Aantal aangesloten personen	Per 1000 inwoners
Amsterdam	439.780	563
Rotterdam	341.996	549
's-Gravenhage	274.876	531

(Centr. Bur. v. d. Statistiek) **(V. b. Ziektewet 2081 H.)**

B. LUCHTVAART. — Chineesch-Japansche luchtvaartmaatschappij opgericht. —
De onderhandelingen tusschen den politieken raad van Hopei-Tsjahar en de Japansche resp. Mandsjoerijsche instanties hebben tot een accoord geleid betreffende de oprichting van een Chineesch-Japansche Luchtverkeersmaatschappij met een kapitaal van 5 millioen yen. Het Chineesche aandeel zal bestaan in levering van vliegterreinen. Japan zal de vliegtuigen, het bedrijfskapitaal en de technische leiding ter beschikking stellen. (Sin Pau Agency)
(Vor. ber. Japan 1933 B.)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Mijnbouwmij. Nederl. Nieuw-Guinea. - Nederl. Textielindustrie. —
De Tweede Kamer heeft in zijn op 20 Oct. '36 gehouden vergadering het wetsontwerp houdende machtiging tot het sluiten van overeenkomsten met de Mijnbouwmij. Nederlandsch Nieuw Guinea zonder hoofdelijke stemming aanvaard.
De Tweede Kamer heeft voorts het wetsontwerp beoogende steun aan de Nederlandsche Textielindustrie zonder hoofdelijke stemming aangenomen.
(Alg. Handelsbl.) **(V. b. Mijnb.mij. Ned. Nw. Guinea 2336 F.; Textielind. 2348 D.; Tw. Kamer 2493 B.)**

D. NEDERLAND. — De wet inzake ondernemersovereenkomsten. —
Bij Kon. besluit zijn benoemd tot leden van de commissie, bedoeld in artikel 12 van de wet op het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van ondernemersovereenkomsten 1935 (belast met het toezicht op de naleving van de verbindend en onverbindend verklaring):
Mr. T. J. Verschuur, oud-minister van Econ. Zaken, te Voorburg; prof. mr. E. M. Meijers, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Leiden; prof. dr. N. J. Polak, hoogleeraar aan de Nederlandsche handelshoogeschool, te Rotterdam; prof. dr. J. van Loon, bijz. hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Utrecht, te Deventer; prof. mr. C. P. M. Romme, buitengew. hoogleeraar aan de R.K. handelshoogeschool te Tilburg, te Amsterdam; mr. A. M. Engels, administrateur, hoofd van de afdeeling arbeid van het departement van Sociale Zaken, te 's-Gravenhage; drs. M. de Bloeme, directeur van den crisis-accountantsdienst, te 's-Gravenhage; drs. J. H. Gispen, referendaris aan het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, te 's-Gravenhage; jhr. mr. G. A. M. J. Ruys de Beerenbrouck, te Born, en mr. A. Stoop, werkzaam bij het departement van Justitie, te 's-Gravenhage.
Voorts is bij beschikking van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart aangewezen als voorzitter: mr. T. J. Verschuur, oud-minister van Econ. Zaken, te Voorburg; als onder-voorzitter: prof. mr. E. M. Meijers, hoogleeraar aan de rijksuniversiteit te Leiden, te Leiden, en als secretaris drs. J. H. Gispen, referendaris bij het departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, te 's-Gravenhage.
(Staatsblad) **(Vorig bericht 2001 G.)**

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Minister Krofta's rede.
De minister van Buitenlandsche Zaken van Tsjecho-Slowakije, Krofta, heeft voor de parlementscommissie van Buitenlandsche Zaken een uiteenzetting gegeven van de buitenlandsche politiek van Tsjecho-Slowakije en daarbij verklaard, dat Tsjecho-Slowakije trouw blijft aan zijn verplichtingen en zijn vrienden en de huidige ontwikkeling met aandacht volgt. In ieder geval, aldus Krofta, weigert Tsjecho-Slowakije zich aan te sluiten bij een of ander anti-bolsjewistisch of anti-fascistisch front.
Tsjecho-Slowakije, verre van uitsluitend te vertrouwen op den Volkenbond of zelfs ook maar op zijn bondgenootschappen om zijn veiligheid te waarborgen, vertrouwt vooral op zijn eigen militaire kracht.
Krofta verklaarde, dat de met Frankrijk en de Kleine Entente gesloten bondgenootschappen veel van hun waarde zouden verliezen door de herbewapening van Duitschland, indien zij niet zouden worden aangevuld door de vaststelling van wederzijdsche verplichtingen en de sluiting van verdragen tot wederzijdschen bijstand met andere staten.
Krofta verklaarde verder, dat Tsjecho-Slowakije niet het voorbeeld van België zou volgen. Hij deed opmerken, dat de Italiaansch-Duitsche toenadering de organisatie van Centraal-Europa zou kunnen vergemakkelijken. Hij verklaarde, dat de betrekkingen met Duitschland en Hongarije goed en met Oostenrijk vriendschappelijk waren, dat de betrekkingen met Polen wat verbeterd zijn en dat het hernieuwde Fransch-Poolsche bondgenootschap zou moeten leiden tot een ontspanning in de betrekkingen tusschen Polen en Tsjecho-Slowakije.
Ten aanzien van Spanje zal Tsjecho-Slowakije de niet-inmengingsovereenkomst, welke het heeft aangegaan, strikt naleven. (Prager Presse)
(Vor. ber. Dr. Krofta 2215 C.)

28 OCTOBER 1936

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Belasting op nalatenschappen van Nederlanders in het buitenland en hun schenkingen. —
De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot instelling van een belasting van nalatenschappen van Nederlanders, die het rijk metterwoon hebben verlaten en van door zoodanige Nederlanders gedane schenkingen, zonder één woord en zonder stemming goedgekeurd. (Telegr.) **(V. b. 2247 C.; Tw. Kamer 2506 C.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Bescherming van in het wild levende vogels. —
De nieuwe vogelwet is zonder hoofdelijke stemming op 21 Oct. '36 door de Tweede Kamer goedgekeurd.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2401 G.; Tw. Kamer 2506 F.)**

H. GRIEKENLAND. — Dictatuur. —
De regeering heeft, overeenkomstig haar autoritair programma, besloten tot afschaffing van het instituut van de gekozen burgemeesters. Voortaan zullen de burgemeesters door de regeering worden benoemd en beschouwd worden als organen van den staat.
(Proia) **(V. b. Dictatuur 2405 A.; Metaxas 2481 B.)**

I. LETLAND. — Invoerrechten verlaagd. —
Ten einde prijsstijging van geïmporteerde goederen als gevolg van valuta-aanpassing te vermijden heeft de regeering verlagingen van invoerrechten tusschen 12½% en 80% vastgesteld. (Latwijas Sargas)
(Vor. ber. Valuta-aanpassing 2484 C.)

A. **BULGARIJE. — Kabinet-Koesseiwanof. - Mutaties.**
De portefeuille voor de Spoorwegen werd toevertrouwd aan den generaal van de reserve, Iovof, den vroegeren minister van Openbaar Onderwijs in het eerste kabinet-Koesseiwanof.
De portefeuille voor Openbaar Onderwijs komt aan den secretaris-generaal van het ministerie van Buitenlandsche Zaken, dr. Nicolas Nikolajef, die langen tijd directeur is geweest van La Bulgarie, een te Sofia in de Fransche taal verschijnend dagblad.
(Vreme) **(Vor. ber. Kabinet 2368 A.)**

B. **NEDERLAND. — Diamant-industrie. - Regeeringsbijdrage verminderd. —**
Naar verluidt is een aan alle fabrikanten gerichte circulaire verschenen, waarin de besturen der Waarborg- en Trustmaatschappij (de „Combinatie") en de Alg. Juweliersvereeniging, er mededeeling van doen, dat met ingang van 1 November '36 de Regeeringsbijdrage met 10% wordt verminderd.
Over een tweede vermindering, vermoedelijk wederom van 10%, wordt nog onderhandeld en een beslissing dienaangaande is nog niet gevallen.
In bovenbedoelde circulaire wordt tevens kennis gegeven van de doorvoering van een jaar geleden toegezegd loonherstel voor de groepen diamantbewerkers, die sorteeringen van 60—4 en kleiner maken. Indertijd hebben deze groepen, omvattend ongeveer 500 man, toegestemd in een garantieloon van *f* 22.— teneinde de industrie van kleine sorteeringen voor Amsterdam te behouden. Thans wordt dit garantieloon conform de desbetreffende toezegging op *f* 24.— gebracht.
In verband met het bovenstaande kan tenslotte nog worden medegedeeld, dat er gelukkig het laatste half jaar van eenige opleving in Amsterdam's diamantindustrie sprake is. Van 23 Mei '36 af steeg het aantal werkenden n.l. van 1431 tot 2237 en binnenkort hoopt men dit aantal van ± 900 nieuw-geplaatsten tot 1000 te kunnen opvoeren, terwijl dan tevens het vraagstuk van de aanneming van nieuwe leerlingen onder de oogen zal worden gezien.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Diamant 2460 C.)**

C. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - Oranje Hein. —**
Op 23 October '36 vond de première plaats van de Monopole-film „Oranje Hein", vervaardigd in Loet C. Barnstijn's Filmstad. Deze film werd gemaakt naar een tooneelstuk van Herman Bouber met muziek van Louis Davids en Margie Morris.
Productie-leider: Leo Meyer; regie: Max Nosseck; in de hoofdrollen: Herman Bouber, Aaf Bouber, Joh. Elsensohn, Theo Moens, Fientje Berghegge, Annie Verhulst, Sylvain Poons, Harry Boda, Jeanne Verstraete en Marie Meunier. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ned. Films 2466 C.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Herberekening van de Indische Pensioenen. —**
De regeering heeft thans bij de Tweede Kamer een wetsvoorstel ingediend tot herberekening van de Indische pensioenen. De nieuwe regeling komt in hoofdzaak hierop neer, dat de pensioenen, welke hooger zijn dan de overeenkomstige pensioenen, zooals deze voortaan op grond van de herziene bezoldigings- en pensioenregelingen zullen worden toegekend, tot dit peil worden teruggebracht. Echter zal de vermindering in het algemeen niet meer bedragen dan 20%; alleen in exceptioneele gevallen kan zij tot 25% gaan. Het meerendeel der pensioenen ondergaat dus een verlaging met 20% van het vóór de korting genoten pensioen. Een relatief klein aantal uit de periode 1925—1934 en een groot aantal van vóór 1925 zal met minder dan 20% of in het geheel niet worden verminderd. Tot deze laatste categorie behooren de meeste inlandsche pensioenen van vóór 1925.
De op den voet van de nieuwe salaris- en pensioenregelingen toegekende pensioenen zijn van herberekening vrijgesteld.
De wet treedt in werking met ingang van 1 Jan. 1937 en blijft van kracht tot 1 Januari 1942. (Telegraaf)
(Vor. ber. Pensioenen 2112 E.; Tw. Kamer 2506 G.)

E. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Godsdienst. - Inaugureele rede van Prof. dr. P. Stegenga Azn. over „Het verband tusschen religie en zedelijkheid". —**
October 1936 heeft dr. P. Stegenga Azn., benoemd tot hoogleeraar bij het Evangelisch Luthersch Seminarie aan de Universiteit van Amsterdam, in de aula der universiteit zijn hoogleeraarsambt aanvaard met het uitspreken van een rede over: „Het verband tusschen religie en zedelijkheid".
Na eenige inleidende opmerkingen, wees spreker er in de eerste plaats op, dat onder religie moet worden verstaan de wortel waaruit de godsdienst groeit, dieper liggende dan geloof of ongeloof, en dat onder zedelijkheid, in het verband zijner rede, eveneens moet verstaan worden het psychische gegeven, dat de wortel is van alle zedelijkheidsinzichten of moraliteit. In het populaire spraakgebruik wordt echter niet steeds aan deze begrippen de eigenlijke zin gegeven en in de populaire opvattingen meent men meestal, dat religie en zedelijkheid parallel gaan. Ook in de literatuur is dit gevoelen doorgedrongen, gelijk spreker met allerlei voorbeelden aantoont.
Om het verband te vinden, is het niet voldoende en zelfs betrekkelijk vruchteloos, als men beproeft, streng wijsgeerig het wezen van religie en zedelijkheid te bepalen. De philosophen zijn het, naar Ovinks uitspraak, „over niets, letterlijk over niets eens". Spreker wijst op de totaal verschillende opvattingen betreffende het verband tusschen religie en ethiek en wijst erop, hoe te midden van alle onzekerheid algemeen verlangd wordt naar een ethiek, ja naar geheele baseering der geesteswetenschappen, op een levend metaphysisch besef en een absoluut waarheidsbegrip, zooals dat in het „geloof" gegeven wordt. Doch dit geloof eischt overgaaf van den wil. Daarom, eerst wie religieus en zedelijk zijn wil, leert het geheim van den samenhang. Spreker maakt nu opmerkzaam op de leer van Albert Schweitzer, die „door het offer zijns levens gewijd", naar spreker's meening in het probleem licht kan geven. Spr. stelt Schweitzer's ethisch grondbeginsel „eerbied voor het leven", in het licht, in zijn beteekenis; en verdedigt het tegen misduidingen als b.v. van Brunner. Deze eerbied, spreker zou liever willen zeggen: deze eerbiedige liefde tot het leven, is niet alleen geschikt het grondbeginsel der ethiek te zijn, maar kan ook zijn het wezen der religie, als men dan daarbij n.l. het leven denkt als metaphysische grootheid. Religie is dan in haar diepste wezen de liefhebbende vereering voor het leven als metaphysische realiteit; zedelijkheid, de liefhebbende eerbied voor het leven in zijn tijdruimtelijke verschijning. Spreker betoogt, dat hiermede het Evangelie in overeenstemming is en dat dit, van de reformatoren, door niemand zuiverder en schooner is uitgedrukt dan door Luther. (Red. K. H. A.)
(V. b. 2072 B.; Ambtsaanv. in het Onderw. 2505 A.)

29 OCTOBER 1936

F. **NEDERLAND. — Sigaretten-industrie. - Overeenkomst 1935 verlengd. —**
Op grond van de door den voorzitter van het „Verbond van Sigarettenfabrikanten", mr. A. E. von Saher, verschafte inlichtingen, kan gemeld worden, dat de „Sigarettenovereenkomst 1935" gehandhaafd blijft. (De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 1976 A.)**

G. **BOTANIE. — Nederl. Botanische Vereeniging. - Daglengte en plantenbestraling. —**
In de dezer dagen gehouden vergadering der Nederlandsche Botanische Vereeniging hield o.a. dr. J. W. M. Roodenburg (Wageningen) een voordracht over: „Daglengte en plantenbestraling".
Bij het onderzoek naar de eischen, welke gesteld moeten worden aan kunstmatige belichting van kasplanten in den winter, was het noodzakelijk naast den invloed van de kwaliteit en de intensiteit van het licht, ook dien van den bestralingsduur na te gaan.
Aan de hand van een proefreeks met komkommerplantjes werd aangetoond, dat bij middelmatige intensiteiten en belichtingstijden, de bladontwikkeling evenredig is aan de lichthoeveelheid (duur × intensiteit). Deze bladontwikkeling houdt direct verband met de koolzuurassimilatie.
Geheel andere regels volgen de photo-periodische verschijnselen. De specifieke invloed van de daglengte komt vooral tot uiting in den bloei en houdt vrijwel geen verband met de lichtintensiteit (Garner & Allard). Hier is dus het effect uitsluitend afhankelijk van den duur der dagelijkschc belichting. Zoo wordt verklaarbaar, dat onder bepaalde omstandigheden, ook met uiterst geringe licht-intensiteiten de bloei van sommige planten bevorderd kan worden. De toepassing van zulke geringe intensiteiten (Withrow) heeft echter alleen beteekenis als aanvulling op een te korte daglengte, voor de koolzuurassimilatie heeft een dergelijke verlichting practisch geen waarde.
De methode van Withrow is dus feitelijk het meest geschikt voor sub-tropische gebieden, waar het daglicht 's winters nog voldoende koolzuurassimilatie mogelijk maakt, doch de daglengte voor sommige planten te kort kan zijn.

De invloed van de daglengte kwam zeer sterk tot uiting bij de Wageningsche proeven met aardbeien, welke in den vroegen herfst geforceerd werden in de kas, voor er nog sprake kon zijn van gebrek aan assimilaten. De groeiremming, welke einde September door het korten der dagen dreigde op te treden, werd voorkomen door een langedag-behandeling met een zoo geringe lichtintensiteit, dat geen verhooging van de koolzuurassimilatie kon plaatsvinden.
De vergroote daglengte bleek een bijzonder sterken invloed te hebben op den strekkingsgroei van bladeren en bloemstengels. In de wintermaanden was echter de zwakke verlichting niet in staat een krachtigen groei te onderhouden, daarvoor is een verhoogde koolzuurassimilatie noodzakelijk en dus ook een relatief sterke verlichting.
Ten slotte licht hier de aanwijzing tot een theorie, welke de verklaring zou kunnen leveren van den physiologischen invloed der daglengte. Het ontbreken van eenig verband met de koolzuurassimilatie eenerzijds en de zeer vèrgaande overeenstemming met de werking van celstrekkingshormonen anderzijds, maakt het aannemelijk, dat de duur der dagelijksche lichtperiode op een of andere wijze den groeistoftoestand in de plant beheerscht. De overeenkomst in werking van daglengte en bepaalde temperaturen (Jarowisatie) zou hierdoor ook verklaarbaar worden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ned. Bot. Ver. 1587 C.; Botanie 1945 D.)

A. HONGARIJE. — Kabinet-Dáranyi. - Verklaring van den premier. —
In een voor de Kamer gehouden rede heeft de nieuwe Hongaarsche premier, Dáranyi, het programma van de regeering uiteengezet.

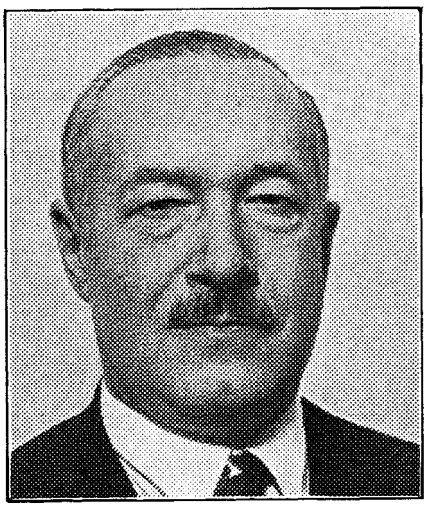

Premier Dáranyi.

Wat de buitenlandsche politiek betreft plaatst de nieuwe Hongaarsche regeering zich op het standpunt, dat de tot dusver gevoerde politiek over het algemeen ongewijzigd moet blijven. Terwijl de regeering er naar zal streven, de vriendschapsbanden met Italië en Oostenrijk nog te verstevigen, zal zij — aldus de premier — ook groote aandacht wijden aan de traditioneele betrekkingen tusschen Hongarije en Duitschland. Insgelijks voelt Hongarije zich met Bulgarije en Polen verbonden.
Wat de betrekkingen met andere landen betreft, verklaarde de minister: „De samenwerking van Hongarije met zijn vrienden is tegen niemand gericht."
In zake de kwestie van de minderheden merkte Dáranyi op, dat de regeering het lot van de minderheden in de nabuurstaten met groote aandacht gadeslaat. „Wij moeten constateeren", aldus de premier, „dat de Volkenbond op het terrein van de bescherming van de minderheden niet opgewassen is tegen zijn nobele taak. Van de 458 petities, die door de minderheden bij den Volkenbond werden ingediend, zijn er slechts zeven bij den Raad gekomen. Toch zal de Hongaarsche regeering de verbetering van het lot der minderheden slechts met wettige middelen nastreven. (Pester Lloyd) **(Vor. ber. 2488 E.)**

B. DUITSCHLAND. — Von Ribbentrop te Londen. —
Von Ribbentrop, de nieuwe Duitsche ambassadeur te Londen, is op 26 Oct. '36 aldaar aangekomen.
In een tegenover persvertegenwoordigers afgelegde verklaring heeft von Ribbentrop met nadruk gezegd, dat Duitschland vriendschappelijke betrekkingen met Engeland wenscht te onderhouden.
„Rijkskanselier Hitler", aldus zeide hij, „is ervan overtuigd, dat het eenige werkelijke gevaar voor den Europeeschen vrede en het Britsche rijk gelegen is in de verbreiding van het communisme. Dit is de grootste van alle rampen, omdat men zich over het algemeen te laat rekenschap geeft van het gevaar." (Daily Telegraph) **(Vor. ber. J. v. Ribbentrop 2410 B.)**

30 OCTOBER 1936

C. INTERNATIONALE KAMER VAN KOOPHANDEL. — Het herstel der welvaart. —
De Internationale Kamer van Koophandel heeft steeds bijzondere aandacht besteed aan monetaire en handelspolitieke vraagstukken. Vooral in de gegeven omstandigheden hebben deze voor haar groote beteekenis. Het is daarom gewenscht kennis te nemen van de conclusies waartoe de door de Kamer ingestelde commissie is gekomen mede op grond van de rapporten van een aantal economisten van wereldnaam zooals prof. Eugen Böhler (Zürich), prof. Lionel Robbins (Londen), dr. Leo Pasvolsky (Washington), prof. Jacob Viner (Chicago), prof. Andreas Predöhl (Kiel), prof. Charles Rist (Parijs), prof. T. E. Gregory (Londen), prof. Ludwig von Mises (Genève), prof. Giorgio Mortara (Milaan), prof. Bertil Ohlin Stockholm).
Onder de Nederlandsche rapporteurs treffen wij aan den heer A. A. van Sandick over de techniek der buitenlandsche wisselmarkt en de uitschakeling van onzekerheid.
Dit internationale gezelschap heeft twee boekwerken met rapporten samengesteld, op grond waarvan de Internationale Kamer tot de conclusie is gekomen, dat de volgende maatregelen dienen genomen te worden om tot herstel van de welvaart in de wereld te komen.
Het sluiten van multilaterale overeenkomsten, open voor allen, die zich daarbij willen aansluiten.
In afwachting van de ontwikkeling van een toestand ten gunste van zulke onderhandelingen, bilaterale verdragen te sluiten, die bewust zullen worden gebruikt als een middel tot het afbreken van handelsbelemmeringen.
De weloverwogen opneming van de meestbegunstigingsclausule in al dergelijke verdragen.
Het algemeen gebruik van de meestbegunstigingsclausule in haar onvoorwaardelijken vorm, met een mogelijke uitzondering voor die landen, die zelfs na het herstel van meer normale monetaire toestanden zouden willen voortgaan met het toepassen van discriminatoire contingenteeringen of deviezenverordeningen.
De instelling van een internationaal centrum, dat tot taak zal hebben richtlijnen samen te stellen om den respectieven druk van de protectie in de verschillende landen te vergelijken.
De afschaffing, bij voorkeur bij multilaterale overeenkomst, van import-contingenten, zoodra de weg tot een definitief herstel van den wereldhandel zal zijn gebaand door passende monetaire en andere maatregelen.
Een bespoediging van dit proces door de vervanging van „import"-contingenten door „tarief"-contingenten gedurende een overgangsperiode.
Een orienteering van de handelspolitiek in de richting van een beperking van het gebruik van importcontingenten voor doeleinden, welke deze tijdelijk gewenscht doen zijn.
De toepassing op het contingenteeringssysteem van een „fair play code".
Het sluiten van regionale en beperkte collectieve verdragen, zoolang het doel en de resultaten daarvan een uitbreiding van den handel en van de vreedzame ontwikkeling der volkeren beteekenen.
Het progressief tot stand brengen van de juiste onderlinge verhouding tusschen de nationale valuta's, welke niet langer op een juiste pariteit gebaseerd zijn, waarbij rekening dient te worden gehouden met: de positie van de betalingsbalans, de relatieve kosten en prijzen in de verschillende landen en de positie der binnenlandsche schulden (een dergelijke aanpassing zou moeten worden aangemoedigd door een verzekering van de zijde van de landen, die zich in een financieel sterke positie bevinden, aan de landen, die een devaluatie overwegen, overeenkomstig de beginselen, die belichaamd zijn in het internationale accoord van 26 September 1936).
Een collectieve verklaring met betrekking tot de monetaire politiek door de voornaamste groote mogendheden, welke de volgende punten zou moeten omvatten:
de vermijding van muntdepreciatie als een middel tot internationale handelsconcurrentie; het behoud en de uitbreiding van de bestaande stabiliteit der wisselkoersen, behalve voorzoover vereischt door de noodzakelijkheid van aanpassing aan de juiste pariteiten; de uitschakeling van seizoenschommelingen in de waarde der munteenheden; erkenning van de wenschelijkheid van overgang naar een meer permanent regime zonder onnoodig uitstel.
De voortschrijdende afschaffing van deviezen- en clearingregelingen al naar mate het mogelijk zal zijn geweest de internationale schuldenvraagstukken op te lossen, het internationale credietverkeer te herstellen en ongecontroleerde kapitaalvluchten te beperken (b.v. door „Stillhalte" overeenkomsten).
(Rapport der Intern. Kamer van Koophandel)
(Vor. ber. Intern. Kamer v. Koophandel 1861 A.)

A. **Nieuwe Directie.** —
De directie van de Koninklijke Nederlandsche Maatschappij tot Exploitatie van Petroleumbronnen in Ned.-Indië deelt naar aanleiding van de algemeene vergadering van aandeelhouders, die 17 Nov. '36 zal plaats vinden, het volgende mede:

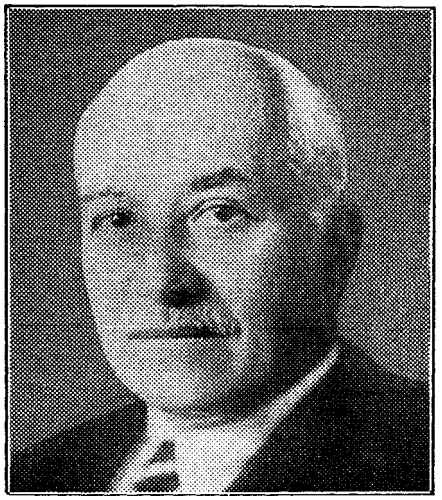

Sir Henry Deterding.

De heer Deterding heeft den wensch te kennen gegeven met het einde van het loopende jaar als Directeur-Generaal af te treden.
Aan de a.s. algemeene vergadering zal nu allereerst worden voorgesteld, hem een plaats in het college van commissarissen aan te bieden. Verder zullen twee nieuwe directeuren ter benoeming worden voorgedragen, t. w. de heeren J. M. de Booy en mr. J. C. Panthaleon baron Van Eck.
Inmiddels heeft de raad van commissarissen aan den heer ir. J. E. F. de Kok, thans directeur, met ingang van 1 Januari '37 den titel verleend van Directeur-Generaal.

Koninklijke Petroleum Maatschappij

Sir Henry Deterding. — Met den persoon van Sir Henry Deterding verlaat een der meest markante figuren, welke ons land de laatste tijden gekend heeft, het actieve zakenleven.
Naar men weet was Sir Henry, die voor eenige maanden te Amsterdam met een Duitsche dame in het huwelijk trad, reeds eerder uit Engeland vertrokken en had zich gevestigd in Duitschland, in de onmiddellijke omgeving van Berlijn.
Zonder eenigen twijfel is Deterding de man geweest, aan wiens energie, aan wiens koopmanschap en aan wiens zakelijk beleid het te danken is, dat de Koninklijke van een nationale onderneming geworden is een concern van wereldvermaardheid en wereldbeteekenis, doch dadelijk moet daarbij gevoegd worden, dat het ook Deterding geweest is, die de Koninklijke in al haar grootheid en in haar internationale ontwikkeling steeds gehouden heeft tot een zuiver Nederlandsche onderneming en de zaak van de Koninklijke steeds heeft beschouwd als een nationale zaak.
19 April 1936 is Sir Henry Deterding 70 jaar geworden. Van vele zijden is hem toen op ondubbelzinnige wijze blijk gegeven, hoezeer men hem waardeerde en hoezeer men hem in eere hield.
Henry Wilhelm August Deterding werd in 1866 te Amsterdam geboren. Hij doorliep daar ter stede de Hoogere Burgerschool en trad in 1882 bij de Twentsche Bank in dienst. Daar bleef hij tot 1888, waarna hij bij de Nederlandsche Handel-Maatschappij in dienst trad. In 1889 ging hij naar Indië en werd voor de Ned. Handel-Maatschappij waarnemend agent in Medan, later gevolgd door zijn aanstelling tot subagent in Penang.
In 1896 trad hij in dienst van de Koninklijke, waar hem een zware taak wachtte. Aanvankelijk als inspecteur, later als waarnemend directeur en ten slotte, in 1901, als directeur diende hij de belangen dier maatschappij.
Als een van de voornaamste successen, welke onder zijn bestuur zijn behaald, moge genoemd worden het tot stand brengen van de Koninklijke-Shell, de combinatie tusschen de Nederlandsche en de groep van Engelsche Maatschappijen.
In 1902 werd hij benoemd tot directeur-generaal en verkreeg daarmee de opperste leiding van het concern.
Op grond van zijn vele verdiensten werd hij in 1928 door de Technische Hoogeschool te Delft benoemd tot doctor honoris causa in de technische wetenschappen.

Ir. J. E. F. de Kok. — De heer De Kok, die Sir Henry als directeur-generaal van de Koninklijke zal opvolgen, is in 1882 te Maastricht geboren. Hij kreeg een militaire opleiding en doorliep de Koninklijke Militaire Academie te Breda. In 1902 trad hij als tweede luitenant in dienst bij de infanterie van ons leger in Ned.-Indië. In 1904 vertrok hij naar Delft om zich te wijden aan de studie der chemie. Het diploma voor scheikundig ingenieur verkreeg hij, onder vermelding „met lof", in 1908. In hetzelfde jaar werd hij benoemd tot bedrijfsingenieur bij de Koninklijke en aan deze maatschappij heeft hij in zijn verder leven al zijn krachten gewijd.
Zijn groote bekwaamheid, zijn energie en zijn toewijding hebben hem snel omhoog gebracht en hem geleid tot de hooge positie van directeur-generaal van het groote concern der Koninklijke.
In 1921 werd de heer De Kok directeur van de Koninklijke en van de Bataafsche, terwijl hij in den loop der jaren verschillende commissariaten van buitenlandsche petroleum-maatschappijen vervulde.
Ir. De Kok maakte enkele inspectiereizen naar Ned.-Indië om zich op de hoogte te stellen van den gang van zaken daar te lande.
De nieuwe directeur-generaal van de Koninklijke heeft steeds groote belangstelling getoond voor de Nederlandsche luchtvaart. Hij is lid van den raad van commissarissen der K. L. M. en zeer onlangs werd hij, als opvolger van ir. J. F. de Vogel, gekozen tot voorzitter van de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging voor Luchtvaart. Ir. De Kok is zelf ook een

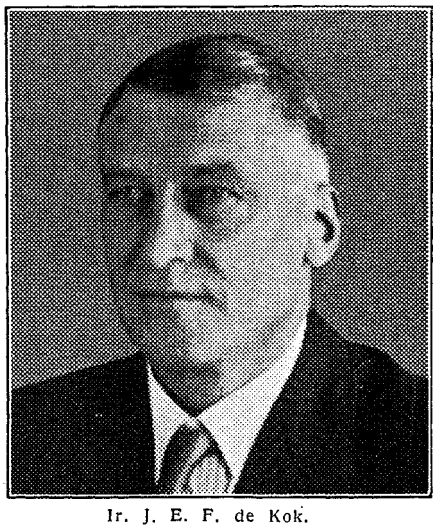

Ir. J. E. F. de Kok.

ervaren sportvlieger. Nog slechts enkele weken geleden heeft hij in zijn eigen machine een vliegtocht naar Egypte en N.-Afrika gemaakt. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Sir Henry Deterding 2381 F.; Koninkl. Petr. Mij. 2363 C.; Grafiek Kon.-Shell-groep 1546a.)

31 OCTOBER 1936

A. PRINS BERNHARD ONDERSCHEIDEN. —
Naar het A. N. P. verneemt, heeft H.M. de Koningin Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld benoemd tot grootkruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw. (A. N. P.) **(Vor. ber. Prins Bernhard 2488 D.)**

B. FRANKRIJK. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Uitbreiding luchtvloot. —
De minister voor de Luchtvaart, Pierre Cot, heeft op 27 Oct. '36 in den kabinetsraad een gedetailleerd programma van maatregelen tot uitbreiding van de militaire luchtvloot doen aannemen.
Een crediet van 5 milliard franc is gevraagd voor de versterking van Frankrijks veiligheid in de lucht. In plaats van de 1000 vliegtuigen, welke volgens het vorig plan de Fransche luchtmacht moeten versterken, wil Cot een grooter aantal toestellen in versneld tempo doen aanbouwen. Deze toestellen moeten grooter mogelijkheid voor aanval en verdediging bieden. Verder moet het aantal vliegvelden worden vermeerderd. (L'Oeuvre)
(Vor. ber. 1745 B.; Leger, Vloot en Luchtm. 2449 C.)

C. NEDERLAND. — Nationaal Huwelijksgeschenk aan H.K.H. Prinses Juliana en Z.D.H. Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld. —
Oproep aan het Nederlandsche Volk.
Het Algemeen Comité richt zich hierbij tot het Nederlandsche Volk voor het verkrijgen van de medewerking van allen aan het Nationale Geschenk, dat zal worden aangeboden ter gelegenheid van het huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Juliana, Prinses der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, en Zijne Doorluchtige Hoogheid Bernhard, Prins van Lippe-Biesterfeld.
In al zijn geledingen heeft het Nederlandsche volk een overweldigende en ontroerende vreugde getoond bij het vernemen van de heuglijke tijding. De liefde en trouw jegens het Huis van Oranje traden opnieuw in een helder licht. Van tal van zijden klonk reeds aanstonds, spontaan en hartelijk, de wensch om deze gevoelens van vreugde, liefde en trouw in een huwelijksgeschenk tot uitdrukking te brengen. Dezen wensch te verwezenlijken, is het doel van het Comité. Het Prinselijk Paar heeft zich uitgesproken voor één nationaal geschenk. Aan deze uitspraak zij hier herinnerd.
Onder goedkeuring van Prinses en Prins bestaat het voornemen een jacht voor het bevaren van de binnenwateren aan te bieden. Daarenboven ligt het in de bedoeling, het noodige te verrichten voor moderniseering en inrichting van het paleis, dat het Prinselijk Paar zal gaan bewonen, dan wel voor bouw en inrichting van een passend landhuis. Een beslissing omtrent dit tweede geschenk kon niet aanstonds worden genomen.
De gelegenheid tot het storten van bijdragen is opengesteld bij de penningmeesters van de Provinciale Comité's, van de Comité's in Amsterdam, Rotterdam en 's-Gravenhage en van de plaatselijke Comité's, die onder de auspiciën van de Provinciale Comité's zijn of zullen worden opgericht.
Stort uw giften bij den penningmeester van het Algemeen Comité voor aanbieding van een nationaal huwelijksgeschenk. Het adres van het secretariaat van het Algemeen Comité is gevestigd: Velperbinnensingel 5, Arnhem. (Het Vaderland)
(V. b. Prinses Juliana 2488 D.; Pr. Bernhard 2510 A.)

1 NOVEMBER 1936

D. GEESTELIJK LEVEN. — L. H. Sarlouis tot opperrabbijn van Amsterdam benoemd. —
In de op 25 Oct. '36 gehouden ressortale vergadering van het synagogaal ressort Amsterdam is met 24 van de 26 uitgebrachte stemmen tot opperrabbijn benoemd rabbijn L. H. Sarlouis, voorzitter van het college van rabbijnen, waarnemende het opperrabbinaat. Twee stemmen waren in blanco uitgebracht.
De nieuw benoemde opperrabbijn van Amsterdam, Lodewijk Hartog Sarlouis, werd 28 Februari 1884 te Amsterdam geboren. Hij bezocht de in Joodsche kringen in de hoofdstad toentertijd bekende z.g. „Elte-school", een bijzondere Joodsche school onder leiding van den heer Elte. Daarna werd hij op elfjarigen leeftijd leerling van het Ned. Isr. Seminarium te Amsterdam. Na zijn staatsexamen tot toelating aan de universiteit gedaan te hebben, studeerde hij in de klassieke letteren, waarin hij candidaat is. In 1909 slaagde hij voor het z.g. Moré-examen, het Nederland voor de benoeming tot rabbijn en opperhoogste theologische examen, dat voorwaarde is in rabbijn.
In Maart 1912 werd de heer Sarlouis benoemd tot rabbijn aan de Ned. Israëlietische hoofdsynagoge te Amsterdam. De bevestigingsrede werd daarbij uitgesproken door den toenmaligen oudsten rabbijn van de Ned. Isr. hoofdsynagoge, den lateren opperrabbijn van Noord-Holland, den heer A. S. Onderwijzer, wiens opvolger voor Amsterdam de heer Sarlouis thans geworden is. (Centr.bld. v. Israëlieten)

E. DUITSCHLAND. — Rede van minister-president Göring over het Vierjaren-plan. - „Kanonnen maken de natie sterk, vet maakt den buik dik." —
In het Berlijnsche „Sportpalast" heeft minister-president generaal Göring op 28 Oct. '36 voor een auditorium van 20.000 personen een rede gehouden over het te Neurenberg aangekondigde vierjaren-plan.
Göring begon met de beteekenis uiteen te zetten van de hem door den Führer verleende volmachten. Met die volmachten heeft hij de taak gekregen, alle krachten tot hetzelfde doel te concentreeren.
Het gaat, aldus vervolgde hij, er thans om, Duitschland van het buitenland onafhankelijk te maken, opdat van buiten uit niemand de hand zal kunnen uitsteken, om ons naar de keel te grijpen.
Thans beweren onze tegenstanders, dat het het Duitsche volk slecht gaat, omdat een tweede vierjaren-plan noodig is. Eerlang zal men ons verwijten, dat in Duitschland geen grondstoffen aanwezig zijn.
In Duitschland wonen 136 menschen op een vierkanten kilometer. In Engeland 137. Het Britsche rijk bezit het derde deel der wereld aan koloniën, om zijn menschen te voeden en wij daarentegen niets. Indien wij slechts een klein gedeelte dier koloniën zouden bezitten, zouden wij niet behoeven te zeggen, dat er gebrek aan grondstoffen en schaarschte aan levensmiddelen heerscht.
Wij zullen ons dan ook tot het uiterste inspannen, om ook het laatste uit den Duitschen bodem te halen.
In de eerste plaats zullen we den landbouw versterken, de veeteelt bevorderen. Ook de visscherij zal worden gestimuleerd. De productie der vetten zullen we doen toenemen.
Iedere Duitscher moet zuinig zijn en afval verzamelen. Een organisatie zal in het leven worden geroepen, welke dezen afval zal ophalen en na bewerking verder distribueeren, opdat toch niets verloren ga. Het belangrijkste is, dat de minder-gesitueerden en vooral de bevolking, welke zwaren arbeid moet verrichten, onder alle omstandigheden voldoende voedsel zullen krijgen, noodig om hun werk te kunnen blijven doen.
Iedere Duitscher zal voldoende krijgen en ik beloof u, dat niemand honger zal lijden.
Wij moeten allereerst nagaan, welke grondstoffen wijzelf kunnen produceeren.
Ik doe een beroep op u, om te helpen bij de oprichting van fabrieken, die onze eigen rubber zullen produceeren en ons millioenen deviezen aan katoen zullen uitsparen. Uit vezelstof zullen wij onze eigen kleeding maken, zoodat wij de katoen niet meer noodig zullen hebben.
Het zou natuurlijk beter zijn als wij dit niet behoefden te doen, het buitenland slechts wilde begrijpen, dat men ons niet kan isoleeren.
Uit de Duitsche steenkool zullen wij binnen 18 maanden benzine en olie trekken. Het woord van den Führer: „Binnen 18 maanden is de Duitsche benzine gereed", zal ik in vervulling doen gaan. Wij zullen er niet langer mede tevreden zijn, dat slechts een tiende van den Duitschen bodem is geëxploreerd. Steenkool, hout en ertsen zullen de basis vormen, waarop voortaan Duitsche fabrieken van eigen producten zullen ontstaan.
Tegen degenen, die hamsteren en op onrechtvaardige wijze de prijzen verhoogen, zal met uiterste gestrengheid worden opgetreden.
De commissaris voor prijsbewaking krijgt de meest uitgebreide volmachten. Wie hamstert begaat een zonde jegens zijn volk. Hij is niet waard, volksgenoot te heeten en wij zullen hem en zijn voorraden weten te vinden. Wie parasiet wil zijn, moet het weten, dat hij thans gewaarschuwd is.
Göring wees vervolgens erop, dat de nationaal-socialistische leiders zich met dezelfde discipline onderwerpen.
Kanonnen maken de natie sterk, vet maakt den buik dik. Gij kunt u iets ontzeggen, indien dit noodig is.
Blijft den Führer vertrouwen, hij heeft alles gehouden, wat hij heeft beloofd. (Völkischer Beobachter)
(Vor. ber. Goering 2501 A.; Vierjarenplan 2501 A.)

2 NOVEMBER 1936

A. **ITALIE. — Mussolini's rede over de buitenlandsche politiek. —**

Op 1 November 1936 heeft Benito Mussolini te Milaan een groote rede gehouden waarin hij een overzicht gaf van de huidige Italiaansche buitenlandsche politiek.

Mussolini begon zijn rede met er op te wijzen, dat zijn betoog uitermate samenvattend zou zijn en dat hij elk van zijn woorden te voren had gewikt en gewogen.

Op dit zoo verwarde en zoo bewogen oogenblik — aldus Mussolini — wensch ik de positie van het fascistische Italië ten aanzien van zijn relaties met de andere Europeesche staten te omlijnen. Wil men de Europeesche atmosfeer verhelderen, dan dient men „tabula rasa" te maken met betrekking tot alle illusies en alle gemeenplaatsen, die de etappes vormen van de schipbreuk der Wilson-politiek.

De eerste dezer illusies is die van ontwapening. Niemand wil ontwapenen en een ontwapening van allen is onmogelijk.

De tweede illusie is die der collectieve veiligheid. Collectieve veiligheid bestaat nooit.

De derde illusie is die van den ondeelbaren vrede, die slechts een ondeelbare oorlog kan zijn.

De vierde illusie is die van den Volkenbond, die gegrondvest is op de belachelijke stelling der volstrekte rechtsgelijkheid van alle landen. De Volkenbond moet vernieuwd worden of ten onder gaan. Daar vernieuwing uiterst moeilijk is, mag hij wat ons betreft, rustig ten onder gaan.

Nimmer zullen wij de duivelsche economische blokkade vergeten, die de Bond tegen ons ontketend heeft. Italië toonde zich hierbij tot alle opofferingen bereid, waardoor het in staat was het hoofd te bieden aan de 52 landen, welke aan deze blokkade deelnamen.

Vervolgens behandelde Mussolini de betrekkingen tusschen Italië en de andere landen.

Wat **Frankrijk** betreft, bracht de Duce speciaal de accoorden van 1935 in herinnering.

Na zeventien jaren van polemieken, wrijvingen, misverstanden en onopgeloste problemen kon — aldus spreker — in Januari 1935 een accoord met Frankrijk tot stand gebracht worden. Deze accoorden konden en moesten een nieuw tijdperk van waarlijk vriendschappelijke betrekkingen tusschen de beide landen openen, doch toen kwamen de sancties. Uit den aard der zaak onderging de vriendschap daardoor een eerste verstarring. Dat was in het begin van den winter. De winter verliep en het voorjaar brak aan, dat ons de overwinning bracht. Doch de sancties bleef men met uiterste scherpte toepassen. Nadat wij ons reeds twee maanden lang te Addis Abeba bevonden, werden de sancties nog altijd toegepast, een klassiek voorbeeld van de letter, die den geest doodt, van het formalisme, dat de levende werkelijkheid worgt en het leven verstart.

Nog altijd houdt Frankrijk den vinger gericht op de vergeelde archieven van Genève, met de verklaring: Het keizerrijk van den gewezen leeuw van Juda leeft nog steeds. Doch welke taal spreekt de werkelijkheid van onze zegepraal? Dat het keizerrijk van den Negus morsdood is.

Het is duidelijk, besloot de Duce dit deel van zijn rede, dat zoolang Frankrijk ten opzichte van ons een houding van gereserveerde afwachting blijft betrachten, wij niet anders kunnen handelen.

Midden-Europa. — Met **Zwitserland** zijn onze relaties vriendschappelijk en zij zullen dat steeds blijven. Voor **Oostenrijk** is een nieuw tijdperk in zijn geschiedenis aangebroken. Het Duitsch-Oostenrijksche accoord van 11 Juni kende ik reeds sedert 5 Juni. Het is in het buitenland onjuist geïnterpreteerd, daar het de onafhankelijkheid van Oostenrijk versterkt heeft.

Wat **Hongarije** aangaat, er zal, zoolang aan dit land geen rechtvaardigheid deelachtig geworden is, geen evenwicht in het Donaubekken mogelijk zijn. Hongarije is waarlijk de groote verminkte, als men bedenkt, dat vier millioen van zijn kinderen buiten zijn grenzen wonen.

Het Italiaansche volk is jegens het Magyaarsche volk vervuld van respect voor zijn militaire deugden, zijn moed en zijn offervaardigheid. Binnenkort zal het Italiaansche volk trouwens gelegenheid hebben van zijn gevoelens jegens het Hongaarsche volk te doen blijken.

Met **Joego-Slavië** zijn onze betrekkingen den laatsten tijd aanzienlijk verbeterd, een verbetering, die ik twee jaar geleden, toen ik mij eveneens te Milaan bevond, voorspeld heb.

Duitschland. — Daarna sprak Mussolini over Duitschland, „dit groote land, dat in den allerjongsten tijd aller sympathie in Italië had". Spreker wees er op, dat de besprekingen te Berlijn geleid hebben tot een accoord tusschen beide landen over bepaalde onderwerpen, accoorden, die door behoorlijk onderteekende documenten zijn bekrachtigd.

De lijn tusschen Berlijn en Rome is geen scheidslijn, doch een spil, rond welke alle Europeesche landen, die den vrede willen, kunnen samenwerken.

Italië tracht niet het verleden te balsemen, doch een betere toekomst te verkrijgen. Het is niet gehecht aan een onmenschelijk kapitalisme. Het fascisme wil den weg effenen naar een ware beschaving van den arbeid.

Vervolgens besprak Mussolini het vraagstuk van het communisme en „de antithese fascisme-democratie". Wij heffen heden het vaandel van het anti-bolsjewisme. Hierin schuilt niets verwonderlijks. Het is het oude vaandel, in welks schaduw wij geboren zijn. Wij hebben tegen dezen vijand gestreden en hem ten koste van ons bloed overwonnen, want datgene wat men thans bolsjewisme en communisme noemt, is niets anders dan een staatskapitalisme in zijn hardsten vorm. Dat is dus niet een negatie, doch een voortzetting en een opvoering van het kapitalistische stelsel.

Het wordt tijd, aldus ging Mussolini voort, dat er een einde komt aan de methode van het tegenover elkaar plaatsen van fascisme en democratie.

Men kan gerust zeggen, dat Italië nog altijd de groote miskende is. Als alle ministers, volksvertegenwoordigers of andere persoonlijkheden van dezen aard, die thans op hooren zeggen afgaan, eens besloten te goeder trouw ons land te bezoeken, dan zouden zij zich er van kunnen overtuigen, dat, als er één land bestaat, waar een waarachtige en krachtige democratie werkelijkheid is geworden, dit land het fascistische Italië is.

De Middellandsche Zee. — Wat de betrekkingen met **Engeland** betreft, wees Mussolini er op, dat Italië een eiland is in de Middellandsche Zee. De Italianen moeten zich een „eilandersmentaliteit" eigen maken, liet hij er ironisch op volgen. Dat is voor hen het eenige middel om begrip te krijgen voor de problemen van Italië's verdediging ter zee.

De Middellandsche Zee — en hierbij richt ik mij tot de Engelschen, die wellicht voor de radio naar mij luisteren — is voor Groot-Brittannië een der vele wegen, die de ver uiteengelegen deelen van het Britsche Rijk met elkaar verbinden. Voor ons daarentegen is de Middellandsche Zee het leven zelf.

Ik heb reeds duizend maal gezegd en ik herhaal het hier nogmaals, dat ik niet voornemens ben dezen Britschen Rijksweg te bedreigen, dat ik hem niet wil afsnijden. Doch de levensbelangen van Italië moeten geëerbiedigd worden. Engeland dient te begrijpen, dat dit een voldongen en onherroepelijk vaststaand feit is. Hoe eerder het dit doet, des te beter zal het zijn. Men mag niet denken aan een botsing tusschen ons beiden alleen en nog veel minder aan een botsing tusschen ons beiden, die tot een Europeesch conflict zou worden.

Derhalve bestaat er slechts één weg, namelijk een accoord. Doch indien zulk een accoord niet tot stand zou komen — een mogelijkheid die ik uitsluit — indien men het Italiaansche volk zou willen verstikken in deze zee, die eenmaal de zee van het Romeinsche rijk was, dan zou het Italiaansche volk zich als één man verheffen in een ongekende, weergalooze vastberadenheid.

Gewapende vrede met allen. — De marschorder voor het komende jaar, het jaar XV der fascistische revolutie, luidt:

Vrede met allen, zoowel met hen, die zich dicht bij ons bevinden, als met hen, die ver van ons verwijderd zijn. De gewapende vrede.

Derhalve zal ons program voor de bewapening te land, ter zee en in de lucht gestadig worden uitgevoerd. Op landbouw- en industrieel gebied zullen de productieve krachten der natie versterkt worden. Het corporatieve stelsel zal definitief verwerkelijkt worden.

Gij moet — besloot de Duce zijn rede — de voorhoede zijn voor de ontplooiing van het keizerrijk, ten einde er in den kortst mogelijken tijd een factor van welzijn, voorspoed en roem voor het vaderland van te maken. (La Stampa - Corriere della Sera - Giornale d'Italia) **(Vorig bericht Mussolini 2504 B.)**

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: John Dos Passos — „The big money". (Harcourt, Brace and Comp., N. Y. '36). **(2503 A.)**

Duitsch: Herbert Junkers — „Niederländische Schauspieler und Niederländisches Schauspiel im 17. und 18. Jahrhundert in Deutschland". (Mart. Nijhoff, Den Haag 1936)

Wilhelm Schäfer — „Die Fahrt in den heiligen Abend". (Albert Langen/Georg Müller, München) **(Vorig bericht 2503 A.)**

Engelsch: Harold J. Laski — „The Rise of European Liberalism". (An essay in interpretation.) (George Allen and Unwin, London 1936)

Priscilla Johnston — „Burnt Mallow". (Duckworth, London 1936) **(Vorig bericht 2503 A.)**

Fransch: Pierre Champion — „Paganisme et Réforme" (fin du règne de François Ier - Henry II) (Calmann-Lévy, Paris)

Paul Delourme —— „Trente-cinq années de politique religieuse". (Préface de l'Abbé Trochu.) (Editions Fustier, Paris) **(Vorig bericht 2503 A.)**

Noorsch: Kol. Gudmund Schnitler — „De Wereldoorlog 1914—1918", vertaald door generaal-majoor b. d. W. H. C. Boellaard (Zd. Holl. Uitg. Mij.) **(2376 A.)**

(Red. K. H. A.)

B. VOETBAL. — Nederland-Noorwegen. —

De op 1 November 1936 in het Olympisch Stadion te Amsterdam gespeelde voetbalwedstrijd Nederland-Noorwegen is in een gelijk spel (3—3) geëindigd. Met rust leidde Noorwegen met 1—0.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederland 2359 I.)**

3 NOVEMBER 1936

C. ITALIE. — Mussolini's rede over de buitenlandsche politiek. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — De Fransche pers critiseert eenstemmig de rede van Mussolini en men is verontrust over de wijze, waarop de duce de collectieve veiligheid, de ontwapening en den Volkenbond beschouwt.

De **„Echo de Paris"** schrijft ten aanzien van de woorden van Mussolini over de collectieve veiligheid, dat de duce aanhanger is van de Duitsche theorie van localiseeren van de conflicten. Verder vraagt het blad, waarom Mussolini den Volkenbond niet verlaat, als deze toch wat hem betreft kan sterven. De woorden van den duce over de regeling in de Middellandsche Zee noemt het blad bijna dreigend.

In de **„Populaire"** schrijft Lerroux, dat Mussolini nog nooit zoo ver is gegaan in zijn negatie van de internationale wet en in het afstand doen van de grondbeginselen, welke vastgeworteld schenen in het wereld-geweten en zonder welke Europa teruggestooten kan worden in het barbarisme en den chaos.

De **„Petit Parisien"** schrijft, dat de spil Berlijn—Rome, waarom Mussolini de overige landen zou willen verzamelen, de groote mogendheden niet erg aanlokt. Zij zijn van meening, zelf spil genoeg te zijn en voelen geen lust rond een andere as te draaien.

De **„Oeuvre"** schrijft, dat de wijze, waarop Mussolini den vrede voorstelt aan de wereld, herinnert aan die van Hitler. Men zou deze als volgt kunnen samenvatten: „Geef mij alles, wat ik vraag en ik zal u met rust laten".

De **„Temps"** besluit zijn artikel inzake Mussolini's rede, dat het zeker is, dat er in de rede van Mussolini naast betwistbare beginselen, bedoelingen schuilen welker feitelijke waarde men niet miskennen moet.

ENGELAND. — De **„Times"** schrijft, dat Mussolini zijn bedoelingen beter had kunnen inkleeden, maar men moet rekening houden met de omstandigheden, waaronder de rede is gehouden. De toon van zijn toespelingen op Engeland — zelfs al hielden die een ietwat gemelijke terechtwijzing in aan Baldwin nopens zijn antithese tusschen fascisme en democratie — wordt beschouwd als opmerkelijk gematigder dan die van de passages tegen Frankrijk gericht. Tenslotte schrijft de Times, dat Mussolini schijnt te verlangen naar een overeenkomst met Engeland inzake de Middellandsche Zee.

De **„Daily Telegraph"** is van meening, dat het eenige belang van Groot-Brittannië gelegen is in een handhaven van den status quo in de Middellandsche Zee.

Een bilateraal, of zelfs multilateraal Middellandsche Zee-pact zal het bereiken van dit doel naar men meent niet begunstigen. Voorts wijst men er op, dat door Engeland reeds een soort de facto-erkenning van Abessynië is gegeven, gezien de betrekkingen der Engelsche legatie in Addis Abeba met maarschalk Graziani.

Tenslotte is men in Engeland algemeen van opinie, die in de pers tot uiting komt, dat de rede van Mussolini hoofdzakelijk voor binnenlandsch gebruik bestemd was. Het lijkt weinig waarschijnlijk, dat de rede aanleiding zal geven tot diplomatieke ontwikkelingen, voor zoover Engeland, betreffende de Middellandsche Zee.

DUITSCHLAND. — De **„Deutsche Allgemeine Zeitung"** is o.a. van oordeel, dat Mussolini zich verdienstelijk heeft gemaakt door de oude illusies van ontwapening en collectieve veiligheid en de leus van een ondeelbaren vrede openlijk te veroordeelen, omdat zij de samenleving der volken slechts storen en oorlogsgevaar met zich brengen.

De **„Diplomatisch-Politische Korrespondenz"** zegt, dat het in den geest ligt van een gezonden opbouw, dat Mussolini de illusies van ontwapening, collectieve veiligheid en Volkenbond verstoord heeft, daar met gebarste steenen geen gezond bouwwerk op te trekken valt. Hij heeft op de reëele politieke methoden gewezen, waarmee, door wederzijdsche erkenning van elkaars levensbehoeften een vaste grondslag voor vriendschappelijke en vruchtbare betrekkingen tusschen de volken geschapen kan worden. Duitschland heeft reeds herhaaldelijk getoond de waarde van dergelijke methoden in te zien en heeft getoond, dat in directe besprekingen tusschen de belanghebbenden zelf moeilijke vraagstukken kunnen worden opgelost en dreigende gevaren van de Europeesche politiek uit den weg kunnen worden geruimd.

ITALIE. — De **„Giornale d'Italia"** schrijft o.a.: „Mussolini heeft nu te Milaan helder en duidelijk het vraagstuk van de revisie gesteld. Voor men op de oude, uitgeloopen, steenige paden van de pactonomie, van de organisatie van den Volkenbond en zelfs van Locarno verder gaat, is een nieuw onderzoek van de beginselen, de methoden en de voorwaarden van Europa noodzakelijk. Met den Volkenbond schuift Mussolini ook de zinnelooze en aanmatigende formules op zij, waardoor de Volkenbond is opgesierd met het Fransche begrip van de collectieve veiligheid en de Russische uitvinding van den ondeelbaren vrede. De afwijzing van deze formules is duidelijk en afdoend. Tegelijkertijd moet Europa echter ook van de gifgassen en de ondermijning van het communisme bevrijd worden. Regeeringen en volken tot elkaar te brengen zou geen zin hebben, als men tegelijk deze vernietigende ondermijning zou gedoogen.

„La Tribuna" schrijft dienaangaande: „De vraag is of de Middellandsche Zee open zal staan voor het vrije verkeer of een particuliere weg moet zijn voor het Engelsche imperium, dat het gebruik van dezen weg naar believen zal kunnen toestaan of verbieden".

BELGIE. — De **„Libre Belgique"** (kath.) vindt, dat de rede van Mussolini een pijnlijken indruk maakt. Een constructieve gedachte of een vredelievende geest spreken er niet uit.

De **„Peuple"** (soc.) zegt, dat de verwerping van de pacifistische illusies, de afwijzing van de collectieve veiligheid en den Volkenbond, de veroordeeling van den ondeelbaren vrede zoo uitgesproken zijn, dat Hitler zelf het moeilijk zou vinden ze te overtreffen.

SPANJE. — **„Radio Sevilla"** meldt, dat de rede van den Duce in Spanje een diepe beroering heeft gewekt. Zij heeft verder den lof gezongen van de rede en vooral van de passage nopens het communisme.

ROEMENIE. — De **„Adeverul"** schrijft: De woorden, welke door den Duce te Milaan zijn gesproken ten gunste van het Hongaarsche revisionisme, hebben in politieke en journalistieke kringen verontwaardiging gewekt.

HONGARIJE. — De **„Pester Lloyd"** schrijft: Minister-president Dáranyi heeft heden aan Mussolini een telegram gezonden, waarin hij zegt, dat diens rede te Milaan in geheel Hongarije een geestdriftigen en dankbaren weerklank heeft gevonden. Dáranyi betuigt dan als tolk der Hongaarsche natie den Duce zijn liefdevolle vriendschap.

(Vorig bericht blz. 2511 A.)

TER GELEGENHEID VAN HET 25-JARIG BESTAAN VAN „SYSTEMEN KEESING", ZOOMEDE HET EERSTE LUSTRUM VAN „KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF", GEVEN WIJ EEN RECAPITULATIE VAN ONZE WEKELIJKSCHE LITERATUUROPGAVEN, BIJGEWERKT TOT EN MET 31 MEI 1936 EN ALPHABETISCH EN VOLGENS LAND VAN HERKOMST GERANGSCHIKT.

ABESSYNISCH.

„Abyssinia and Italy". (London, The Royal Institute of International Affairs)
„Das ist Abessinien". 140 Photographische Bilddokumente (Im Auftrag der Ass. Press. 1935 aufgenommen. Wilhelm Goldmann Verlag, Bern, Leipzig, Wien)
Darley, Major Henry — „Slaves and Ivory". A record of Adventure and Exploration among the Abyssinian Slave-Raiders (Witherby, London 1935)
Farago, Ladislas — „Abyssinia on the Eve". (Putman, London 1935)
Griaule, Marcel — „Les flambeurs d'homme". (Calman Lévy, Paris 1935. Prix Gringoire)
— „Die lebende Fackel". Menschen und Geister in Abessinien (Dietrich Reimer, Berlin 1936)
Grühl, Max — „Abessinien, die Zitadelle Afrikas". (Schlieffen - Verlag, Berlin 1935)
Harinxma thoe Slooten, B. Ph. van — „Dwars door Abessynië". (Bigot & van Rossum, A'dam)
Lubinski, Kurt — „Abessynië, Land en Volk". (Andries Blitz, Amsterdam)
Strindberg, Friedrich — „Abessinien im Sturm". Kleines Tagebuch aus dem Afrikanischen Krieg (Ullstein, Berlin 1936)
Weiss-Sonnenburg, Hedwig — „Arme kleine Prinzessin". Ein Abenteuerliches Schicksal in Abessinien (Volker - Verlag, Köln und Leipzig)
Zischka, Anton — „Abessinien". Das letzte ungelöste Problem Afrikas (Wilhelm Goldmann, Bern, Leipzig, Wien)

AMERIKAANSCH.

Algren, Nelson — „Somebody in boots". (Constable & Co.)
Andersen, Edward — „Hungry Men". (Doubleday, Doran & Co., New York)
Archibald, Norman — „Heaven High - Hell Deep 1917—1918". (Albert & Charles Boni Incp., New York)
Armstrong, Arnold — „Parched Earth". (Lovat Dickson Ltd., London)
Boyle, Kay — „My next bride". (Faber and Faber, London)
Branch, Douglas — „The Sentimental Years 1836—1860" (illustr.). (D. Appleton-Century Comp., New York)
Bromfield, Louis — „The Man who had everything". (Harper's, New York)
Brophy, John — „The World went Mad". (The Macmillan Comp.)
Brush, Katharine — „Don 't ever leave me". (Farrar and Rinehart, New York)
Bryant, William Cullen — „Representative Selections, with Introduction, Bibliography and Notes by Tremaine McDowell". (American Book Comp., New York)
Cabell, James Branch — „Ladies and Gentlemen". (Robert McBride, New York)
Cain, James M. — „The Postman Always Rings Twice". (The Albatros, Hamburg)
Cather, Willa — „Lucy Gayheart". (Alfred & Knopf, New York)
Dana, Julian — „Sutter of California, a biography". (The Press of Pioneers, New York)
Dobie, Charles Caldwell — „Less Than Kin". (D. Appleton-Century Comp., New York)
Erskine, John — „Forget if you can". (The Bobbs-Merrill Comp., Indianapolis)
Faulkner, William — „Pylou". (Smith & Haas, New York)
Ferber, Etna — „Come and Get In". (Doubleday Doran, New York)
Fergusson, Erna — „Fiesta in Mexico" (illustr.). (Alfr. A. Knopf, New York)
Gask, Arthur — „The Judgment of Larose". (The MacAnley Comp., New York)
Glasgow, Ellen — „Vein of Iron". (Harcourt Brace, New York)
Graham, Angus — „The Golden Grindstone". (Chatto and Windus, London)
Grift Sanchez, Nellie van de — „Stories of the Latin-American States". (Th. J. Crowell Cy., New York)
Hansen, Harry — „O. Henry Memorial Prize Stories, American Short Stories". (Heinemann)
Hummel, George F. — „Heritage". (Frederick A. Stokes Comp., New York)
Hurston, Zora Neale — „Jonah's Gourdvine". (J. B. Lippencott & Co., Philadelphia)
Johnson, Josephine — „Now in November". (Victor Gollancz)
Kromer, Tom — „Waiting for Nothing". (Constable & Co.)
Lafarge, Oliver — „All The Young Men". (Houghton Mifflin Comp., New York)
Lewis, Elisabeth Forman — „Ho-Ming, Girl of New China". (The John C. Winston Comp., Philadelphia)
Lewis, Sinclair — „It can 't happen here". (Doubleday Doran, New York)
— „Selected Short Stories". (Doubleday Doran, New York)
Lincoln, Victoria — „February Hill". (Farrar and Rinehart, New York)
Loon, H. W. van — „Ships". (Simon and Schuster, New York)
McCleary, Dorothy — „Not for Heaven". (Doubleday, Doran & Co., New York)
McCoy, Horace — „They Shoot Horses, Don 't they?" (Simon and Schuster, New York)
Mitchell, J. Leslie — „The Conquest of the Maya". (E. P. Dutton & Co., New York)
Morgan, Beatrice Burton — „Sweet Falk". (Farrar and Rinehart, New York)
Nathan, George Jean — „Passing Judgments". (Knopf, New York)
Norman, Thomas — „Human Exploitation in the United States". (Frederick A. Stokes Comp., New York)
North, Sterling — „Plowing on Sunday". (The Macmillan Comp., New York)
Owl, Grey — „The Adventures of Sajo and her beaver people" (Wa-Shanquon-Asin). (Lovat Dickson & Thompson Ltd.)
Robinson, Elsie — „I want Out". (Farrar and Rinehart, New York)
Roche, Mazo de la — „Young Rennie". (Little, Brown & Co., Boston)
Saroyan, William — „The Daring Young Man on The Flying Trapeze and other stories". (Faber and Faber)
Saunders, Kenneth — „The Ideals of East and West". (The Macmillan Comp., New York)
Spencer, Claire — „The Island". (Harrison Smith and Robert Haas, New York)
Stong, Phil — „Week-end". (Harecourt, Brace and Co., New York)
Stribling, T. S. — „The Sound Wagon". (Doubleday Doran, New York)

Thorne, Anthonv — „Delay in the Sun". (Doubleday Doran, New York)
Wells, Carolyn — „The Wooden Indian". (Lippincott, 1935)
Weseen, H. — „A dictionary of American slang". (Harrap)
Williams, Michael — „The Catholic Church in Action". Authorised by the Catholic Church (The Macmillan Comp.)
Winterich, John T. — „Early American Books and Printing". (Houghton Mifflin)
Wolfe, Thomas — „From Death to Morning". (Heinemann)
— „Of Time and the River". (Scribner's, New York)

BASKISCH.
Ariztia, Mayi — „Amattoren Uzta". (Baskische Volksverhalen) (Laserre, Bayonne)
Azkue, Resurrección Maria de — „Euskaleriaren Jakintza" (populaire literatuur uit het Baskenland). (Espasa Calpe, Madrid)

BELGISCH-FRANSCH.
Bernier, Armand — „Le Voyageur égaré" (poëzie). („L'Avant-Poste", Verviers)
Gauchez, Maurice — „Marées de Flandre". (La Renaissance du Livre, Bruxelles)
Gevers, Marie — „Muziek in den Meinacht" (voor Nederland bewerkt door dr. Martin Premsela). (Zuid-Hollandsche Uitg. Mij., Den Haag)
— „Le Voyage de Frère Jean". (Plon, Paris)
Hellens, Franz — „Frédéric". (N. R. F., Paris)
Piérard, Louis — „Propos sur l'Art et la Littérature". (Libr. Fédérale, Mons)
Roy, Grégoire Le — „L'Ombre sur la Ville" (poëzie). (Nouv. Soc. d'Edit., Bruxelles)
Tousseul, Jean — „La Croix sur la Bure". (Les Editions de Belgique, Bruxelles)
— „Le Masque de Tulle". (Editions de la Belgique, Bruxelles)
d'Ydewalle, Charles — „Enfances en Flandres". (Nouv. Soc. d'Edit., Bruxelles)

CATALAANSCH.
Guansé, Domènec — „Una Nit". (Libreria Catalonia, Barcelona)
Metge, Bernat — „Somni". (Els Nostres Classics-Editorial Barcino, Barcelona)
Nadal, Joaquim M. de — „Novella Extravagant". (Libreria Catalonia, Barcelona)
d'Ors, Eugeni — „Gualba, la de mil Veus". (Libreria Catalonia, Barcelona)
Roig I-Llop, Tomás — „Ronda d'Histoiries" (12 schetsen). (Libreria Verdaguer, Barcelona)

CHINEESCH.
Hsiung, S. I. — „Lady Precious Stream" (in het Engelsch vertaald). (Methuen, Londen)
Kuhn, Franz — „Die Räuber vom Liang Schan Moor". (Insel-Verlag, Leipzig)
Lao Tsz' — „Tao Teh King" (Het boek van den Weg der Deugd, abstracte bespiegeling; populaire Chineesche uitgave). (China Press, Foechow)
Lin Yutang — „My country and my people" (in 't Engelsch). (Reynal & Hitchcook, New York)
Sjoe Tsjoeng (Shu Chiung) — „Beauty in Exile" (Tsjao Tsjoen). Verhaal in het Engelsch van Chao Chun (Tsjao Tsjoen), een Chineesche schoonheid, die 2.000 jaar geleden leefde. (Uitg. National Quarantine Service, Shanghai)
T'ang Leang Li — „The New Social Order in China". (China United Press, Shanghai)
Tsiang Ting-Fu, Prof. dr. — „Das kämpfende China". (H. W. Gerls, Berlin)

DEENSCH:
Anker, Jens — „En Kvinde myrdet". (Axelholms Forlag)
Bregendahl, Marie — „Tolger Hauge og Hans Hustru I. II.". (Jespersen & Pio, København)
Gunnarsson, Gunnar — „Hvide-Krist" (IJslandsch verhaal). (Gyldendal, København)
Herdal, Harald — „Man skal jo leve". (Funkis Forlag).
Jensen, Joh. V. — „Dr. Renaults Fristelser". (Gyldendal, København)
Lanesen, Marcus — „Freden" (de vrede). (Hasselbalch, København)
— „Koetteren fra Eisleben" (uit Luther's leven). (Hasselbalch, København)
Lemche, Gyrithe — „Edwardsgave I/V". Vertaling van Letta Hingst. (Uitg. J. Philip Kruseman, Den Haag)
Nielsen, Aage Krarup — „Blandt Hovedjaegere i Ecuador". (Gyldendal, København)
Nixo, Martin Andersen — „Het kleine dier, de geschiedenis van een kind. Uit het Deensch vertaald door Cl. Bienfait". (v. Holkema & Warendorf)
Ott, Estrid — „Børnene paa Grønland". (Jespersens og Pios Forlag)
Rubin, Edgar — „Far fortaeller". (Levin & Munksgaard)
Tønnesen, Jens — „Gamle Skagensfiskere Fortaeller". (Einer Nielsens Forlag, Skagen)

DUITSCH:
Andres, Fred. — „Einer zuviel an Bord". (Ullstein, Berlin)
Arnet, Edwin — „Die Scheuen". (Zinnen-Verlag, Leipzig-Bazel)
Barckhausen, Joachim — „Das gelbe Weltreich". Lebensgeschichte einer Macht (Buch- und Tiefdruck G.m.b.H., Berlin S.W. 19)
Bartsch, Rudolf Hans — „Der grosse Traum der kleinen Wienerin". (Das Bergland-Buch, Salzburg)
Bernanos, Georg — „Das Verbrechen". (Jakob Hegner, Leipzig)
Bertram, Ernst — „Michaelsberg". (Insel Verlag, Leipzig)
Betsch, Roland — „Narren im Schnee". (G. Grobe'sche Verlagsbuchhandlung, Berlin)
Billinger, Richard — „Das Schutzengelhaus". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Bohlmann, Gerhard — „Der vergessene Kaiser". (Philipp Reclam jun., Leipzig)
Bonsels, Waldemar — „Der Reiter in der Wüste". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart)
Brenner, Hans Georg — „Fahrt über den See". (Bruno Cassirer, Berlin)
Brod, Max — „Heinrich Heine". (Allert de Lange, Amsterdam)
Brues, Otto — „Fliegt der Blaufusz?" Roman aus der flämischen Bewegung unserer Tage (G. Grote Verlag, Berlin)
Buchholtz, Hans Georg — „Anuschka". Zwei Erzählungen, Ostpreussen-Bücher, 18. Band (Gräfe und Unzer, Königsberg/Pr.)
Buehrer, Jakob — „Sturm über Stifflis". (Oprecht & Helbling, Zürich)
Busse, Hermann Eris — „Die Leute von Burgstetten". (Paul List Verlag, Leipzig)
Castell, Alexander — „Begegnung mit einem bösen Tier". (Zinnen Verlag)
Döblin, Alfred — „Babylonische Wandlung, oder Hochmut kommt vor dem Fall". (Querido Verlag, Amsterdam)
Ebermayer, Erich — „Fall Claasen". (Paul Zolnay Verlag, Berlin)
Eidlitz, Walther — „Reise nach den vier Winden". (Helmuth Wollermann Verlag, Braunschweig)
Elert, Georg — „Wohin wandern unsre Söhne". (Universitas Verlag, Berlin)
Ellert, Gerhart — „Karl V". Roman (Speidelsche Verlagsbuchhandlung, Wien und Leipzig)
Ernst, Paul — „Verfall und Neuordnung" (Opstellen). (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Esswein, Richard — „Kampf um Kehrwieder". Roman eines Schiffsunterganges (Fritz Kirchhofer Verlag, Berlin-Friedenau)

Fallada, Hans — „Wir hatten mal ein Kind". (Ernst Rowohlt, Berlin)
Feuchtwanger, Lion — „Die Söhne". (Querido Verlag, Amsterdam)
Fischer, E. W. — „Die Siegelmarke, eine Hofgeschichte". (Universitas, Berlin)
Flake, Otto — „Anselm und Verena". Roman (S. Fischer Verlag, Berlin)
— „Die junge Monthiver". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Frenssen, Gustav — „Die Witwe von Husum". (G. Grote-Verlag, Berlin)
Fuhrmann, Ernst — „Das Wunder der Pflanze". (Büchergilde Gutenberg, Berlin)
Gäfgen, Hans — „Kampf um Iphigenie". (Köhler & Amelang, Leipzig)
Gárzarolli, Grete — „Zerbrochene Posaunen". (Ernst Rowohlt Verlag, Berlin)
Gehrmann, Fritz — „Ruf aus dem Osten". (Robert Kämmerer Verlag, Berlin)
Gesemann, Gerhart — „Helden, Hirten und Hajduken". (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Graf, Oskar Maria — „Der harte Handel, ein bayrischer Bauerroman". (Querido Verlag, Amsterdam)
Griese, Friedrich — „Der Wagenburg". Eine Erzählung. (Alb. Langen-Georg Müller)
Gulbransson, Grete — „Geliebte Schatten". Eine Chronik der Heimat. (Grote Verlag, Berlin)
Gulbransson, Olaf — „Es war einmal". (Piper Verlag, München)
Hahn-Butry, Jürgen — „Landsknecht .... nein, Soldat!" (Nord-Verlag, Berlin)
Haller, Johannes — „Tausend Jahre deutsch-französischer Beziehungen". (Cotta-Verlag, Stuttgart)
Hammerstein, Hans von — „Der Wanderer im Abend" (Gedichte). (Herbert Reichner, Wien)
Harms, Willy — „Das Kollegium von Kleckerfeld". (Hellmuth Wellermann, Braunschweig)
Hauptmann, Gerhart — „Das Meerwunder". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Hausenstein, Wilhelm — „Wanderungen auf den Spuren der Zeiten". (Societäts-Verlag, Frankfurt a. M.)
Hausmann, Manfred — „Ontje Arps".
Heinen, Werner — „Brot aus den Steinen". (Bergstadt Verlag, Breslau)
Heller, Alfred — Mädel in Not". (Das Bergland-Buch, Salzburg)
Heuer, Hans — „Malumba. Mutter aller Mütter". Roman aus Deutsch-Ostafrika (Das Bergland-Buch, Salzburg)
Heydenau, Friedrich — „Der Leutnant Lugger". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Hoensbroeck, Lothar Graf — „Wanderjahre eines Jägers". Mit 68 Bildtafeln. (J. Neumann, Neudamm)
Holland, Katrin — „Das Frauenhaus". (Orell Füssli, Zürich-Leipzig)
Huch, Rudolf — „Zwiegespräch". (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Jacob, Heinrich Eduard — „Treibhaus Süd-Amerika". (Bibliothek Zeitgenossischer Werke, Zürich)
Jüngst, Hans — „Das Geständnis". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Kafka, Franz — „Erzählungen". (Schocken Verlag, Berlin)
Kanig, Karl — „Sonnensöhne". (Verlag Koehle)
Karr, Otto — „Das Religiöse in der Menschheit und das Christentum". (Herder, Freiburg i. Br.)
Kennicott, M. B. — „Briefe einer Liebe". (Rainer Wunderlich Verlag, Tübingen)
Kerr, Alfred — „Die Diktatur des Hausknechts". (Les Associés, Brussel)
Kestien, Käte — „Als die Männer im Graben lagen". (Societäts-Verlag)
Keyserling, Graf Hermann — „Das Buch vom persönlichen Leben". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart)
Koeppen, Wolfgang — „Eine unglückliche Liebe". (Bruno Cassirer, Berlin)
Kolbenhoff, Walter — „Untermenschen". (Trobris Verlag, Kopenhagen)
Krieger, Arnold — „Das Blut der Lysa Gora". (Rowohlt, Berlin)
Kruck von Poturzyn, M. J. — „Antonius und der Grieche". (Deutsche Verlags-Anstalt, Stuttgart-Berlin)
Kusenberg, Lilian von — „Man nennt mich Jackie". (Müller und Kiepenheuer, Berlin)
— „Der Weg zu Dir". (Müller & Kiepenheuer, Berlin)
Leidmann, Eva — „Ein Mädchen geht an Land". (Buch- und Tiefdruck Gesellsch. m. b. H., Abt. Buchverlag, Berlin S.W. 19)
Lichnowsky, Mechtilde — „Delaïde". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Lorenz, Jacob — „Erinnerungen eines simplen Eidgenossen". (Erlenbach, Eugen Rentsch)
Lothar, Ernst — „Eine Frau wie viele". (Paul Zsolnay Verlag, Berlin)
Maass, Joachim — „Die unwiderbringliche Zeit". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Mann, Klaus — „Flucht in den Norden". (Uitg. Querido Verlag, Amsterdam)
Martini, Fritz — „Germanische Heldensagen". (Volksverband der Bücherfreunde, Wegweiser-Verlag, Berlin)
Meschendoerfer, Adolf — „Der Bueffelbronnen". (Alb. Langen-Georg Müller)
Mikusch, Dagobert v. — „Cecil Rhodes". Der Traum einer Weltherrschaft. (Vorhut Verlag, Otto Schlegel)
Modlmayr, Jörg — „Andreas". (Wilh. Gotlieb Korn, Breslau)
Molo, Walter von — „Der kleine Held". (Holle & Co. Verlag, Berlin)
Mombart, H. v. — „Die Witwe Scarron". Roman (Müller & Kiepenheuer Verlag)
Neubauer, Friedrich — „Die Heimkehr der Lena Lenz". (Gustav Kiepenheuer, Berlin)
Penzoldt, Ernst — „Idolino". Erzählung (S. Fischer Verlag, Berlin)
Peteani, Maria von — „Susanne". (Das Bergland-Buch)
Pfeiffer, Victor — „Am Rande des Weissen Flecks". (Das Bergland-Buch, Salzburg)
Polley, Otto Maria — „Das Neue Haus". (G. Grote Verlag, Berlin)
Ponten, Josef — „Die Väter zogen aus". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart-Berlin)
Rabener, Johann — „Denn ich bin ein Mensch gewesen". (Rowohlt, Berlin)
Rachmanowa, Alja — „Die Fabrik des neuen Menschen". (Verlag Anton Pustet, Salzburg)
Raschke, Martin — „Das Erbe". Eine Erzählung. (Rütten & Loening, Frankfurt a. M.)
Redslob, Edwin — „Ein Jahrhundert verklingt". Geschichte einer Jugend (W. G. Korn Verlag, Breslau)
Reepen, Hans — „Kinder der Steppe". (Universitas, Berlin)
Reger, Erik — „Lenz und Jette". Chronik einer Leidenschaft (Rowohlt, Berlin)
— „Schiffer im Strom". (Rowohlt, Berlin)
Reimann, Hans — „Mensch, Mache Dirs Leicht!" (Carl Reissner, Dresden)
Renker, Gustav — „Fünf Männer bauen einen Weg". Ein Alpenroman. (Reclam, Leipzig)
Rilke, Rainer Maria — „Briefe aus Muzat 1921-1926". (Insel-Verlag, Leipzig)
Roth, Joseph — „Tarabas, ein Gast auf dieser Erde". (Querido Verlag, Amsterdam)
Sander, Ulrich — „Kliffsommer". (Propyläen Verlag, Berlin)
Sander-Rindtorff, Erna — „Karoline von Humboldt und Friedrich Gottlieb Welcker". (Ludwig Röhrscheid Verlag, Bonn)
Schaber, Will — „Thomas Mann zu seinem Sechzigsten Geburtstag". (Verlag Oprecht, Zürich)
Schaumann, Ruth — „Amei: eine Kindheit!" (G. Grote, Berlin)

— „Der singende Fisch". (G. Grote Verlag, Berlin)
Scheffen-Döring, Luise — „Adelheid und ich". (Leopold Klotz Verlag, Gotha)
Schelle-Noetzel, A. H. — „Kampf im Aether oder die Unsichtbaren". (Rowohlt, Berlin)
Schindler, Maria — „Columba". Geschichtliche Erzählung. (Orell Füssli, Zürich-Leipzig)
Schmall, Eugen — „Ohne Gewehr". (Keil Verlag, Berlin)
Schmidtbonn, Wilhelm — „Der dreieckige Marktplatz". (Propyläen-Verlag)
Schoeps, Hans J. — „Gestalten an der Zeitwende". (Vortrupp Verlag, Berlin)
Schucht, Elisabeth — „Annette im Zwielicht". (Carl Schünemann, Bremen)
Schwab, Guenther — „Mensch ohne Volk". (F. G. Speidel, Wien)
Schwarz, Georg — „Der Diamantenherzog". (Frundsberg Verlag G.m.b.H., Berlin)
Seidel, Heinrich Wolfgang — „Krüsemann". (G. Grote Verlag, Berlin)
Selchow, Bogislav v. — „Der unendliche Kreis". (Koehler & Amelang)
Sieg, Paul Eugen — „Detatom". (Scherl, Berlin)
Siegmund, Walter — „Der Fähnrich". (Universitas, Berlin)
Sinsheimer, Hermann — „Maria Nunnez". (Philo Verlag, Berlin)
Stomps, V. A. — „Die Fabel vom Peter Lech". (Die Rabenpresse, Berlin)
Stradal, Hildegard — „August Stradals Lebensbild". (Verlag Paul Haupt, Leipzig)
Strauss, Emil — „Das Riesenspielzeug". (Albert Langen-Georg Müller, München)
Tauber, Erwin — „Irrungen". Novellen (Orell Fussli, Zürich)
Tolten, Hans — „Kampf um die Wildernis". (Rütten & Loening, Frankfurt a. M.)
Tuegel, Ludwig — „Pferdemusik". (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Veit, Otto — „Die Tragik des technischen Zeitalters". Mensch und Maschine im 19. Jahrhundert. (S. Fischer Verlag, Berlin)
Velter, Joseph M. — „Elfenbein vom Aldan". (Wilhelm Goldmann Verlag, Leipzig)
Vogt, Helmund — „Der Einzige". Roman (Holle & Co. Verlag, Berlin)
Waddel, Helen — „Peter Abälard". (H. Goverts Verlag, Hamburg)
Wahl, Ludwig v. — „Die Türme des Schweigens". (Schützen-Verlag, Berlin)
Wassermann, Jakob — „Tagebuch aus dem Winkel". (Querido-Verlag, Amsterdam)
Weichert, Ernst — „Hirtennovelle". (Alb. Langen-Georg Müller, München)
— „Die Magd des Jürgen Doskocil". (Georg Müller, München)
— „Die Majorin". Erzählung. (Alb. Langen-Georg Müller, München)
Weidemann, Eva — „Inselfieber". (Wilhelm Goldmann Verlag, Leipzig)
Weirauch, Anna Elisabet — „Das Haus in der Veenestraat". (Schützen-Verlag, Berlin)
Wenter, Josef — „Saul". (R. Piper & Co., München)
Westkirch, Luise — „Der Soldat von Heisterbusch". Roman. (Union Deutsche Verlagsgesellschaft, Stuttgart)
Wilke, Werner — „Das Buch Hanka". (Müller und I. Kiepenheuer, Berlin)
Witte, Victor — „Männer sehen dem Tod ins Gesicht". (Drei Masken Verlag A.G., München)
Wolff, Johanna — „Wir bleiben jung!" (Gräfe & Unzer, Königsberg)
Zuckmayer, Carl — „Eine Liebesgeschichte". (S. Fischer Verlag, Berlin)
Zweig, Stefan — „Triumph und Tragik des Erasmus von Rotterdam". (Herbert Reichner, Wien)

ENGELSCH:
Aclaud, Eleonore — „Good-Bye for the Present". (Hodder & Stoughton Ltd., Londen)
Adamic, Louis — „Grandsons". (Gollancz)
Albee, George — „Not in a Day or Seven". (Methuen)
Aldington, Richard — „Women must work". (Chatto & Windus, Londen)
Allen, E. L. — „Kierkegaard". His Life and Thought. (Stanley Nott)
Bagnold, Miss Enid — „National Velvet". Illustrated. (Heinemann)
Baker, Ernest A. — „The History of the English Novel: The Age of Dickens and Thackeray". (Witherby)
Baring, Maurice — „Darby and Joan". (Heinemann)
Bates, H. E. — „Cut and Come Again". (Cape)
— „A House of Women". (Cape)
— „The Poacher". (Cape)
Beauclerk, Miss Helen — „The Mountain and the Tree". (Collins)
Beely, Harold — „Disraeli". (Duckworth)
Belloc, Hilaire — „The Battle Ground" a study of the Holy Land. (Cassell)
Blake, George — „The Shipbuilders". (Faber and Faber)
Blake, Snowdon — „Nor Helm nor Compass". (Harrap)
Boas, Miss Cicely — „A Farmer's Marriage". (Hutchinson)
Bowen, Miss Elizabeth — „The House in Paris". (Gollancz)
Bower, Marian — „Sisters' Circus". (Lovat Dickson)
Brett Young, Francis — „This little world". (Heinemann, Londen)
— „White Ladies". (Heinemann)
Bridge, Ann — „Illyrian Spring". (Chatto and Windus)
Bromfield, Louis — „The Man who had Everything". (Cassell)
Brophy, John — „I let him go". (Cape)
Brown, Alex — „Daughters of Albion". (Boriswood)
Bulygin, Capt. Paul — „The murder of the Romanovs". Foreword by Alexander Kerensky. (Hutchinson)
Calder-Marshall, Arthur — „Dead Centre". (Cape)
Cameron, L. C. R. — „The Lady of the Leash, a Sporting novel". (Lincoln Williams & Co.)
Campbell, Violet — „Marching Ministrel". (John Murray)
— „Seed of Adam". (Murray, Londen)
Casey, W. F. — „Private Life of a Successful Man". (Dent)
Chase, Mary Ellen — „Silas Crockett". (Collins)
Cochet, Henri — „The Art of Tennis". (Jarrolds)
Coleman, Richard — „Don 't You Weap, Don 't You Mean". (Macmillan)
Collins, G. E. P. — „Twin Flower", illustr. (Jonathan Cape, Londen)
Conquest, Joan — „The Only Gentleman". (T. Werner Laurie, Londen)
Conrad, Jessie — „Joseph Conrad and his Circle". (Jarrolds)
Coppard, A. E. — „Polly Oliver". (Cape)
Croft-Cooke, Rupert — „Crusade". (Jarrolds)
Cronin, Dr. A. J. — „The Stars Look Down". (Gollancz)
Dane, Clemence — „Fate Cries Out - Nine Tales". (Heinemann)
Davis, H. L. — „Honey in the Horn". (Lovat Dickson)
Davis, Rhys — „Honey and Bread". (Putnam)
Delafield, E. M. — „Faster! Faster!" (Harper's, Londen)
Douglas, Lloyd — „Green Light". (Lovat Dickson)
Drew, Elizabeth — „The enjoyment of Literature". (Cambridge University Press)
Druce, Clifford J. — „No Through Fare". (Gollancz)
Evans, Margiad — „Creed". (Blackwell, Oxford)
Faulkner, William — „As I Lay Dying". (Chatto and Windus)

— „Pylou". (Chatto and Windus)
Ferguson, Rachel — „A Harp in Lowndes Square". (Cape)
— „Celebrated Sequels". (Cape)
Footman, David — „Half Way East". (Heinemann)
Forester, C. S. — „The African Queen". (Heinemann)
Fort, Gertrud Von Le — „The Pope from the Ghetto, the Legend of the Family Pier Leone". (Sheed and Ward)
Frankau, Gilbert — „Three Englishmen". (Hutchinson)
Frankau, Pamela — „Tassell Gentle". (The Bodley Head, Londen)
Fraser, Ronald — „Clear Horizon". (Dent & the Cresset Press)
— „Surprising Results". (Cape)
Fülör-Miller, René — „Leaders, Dreamers and Rebels". (Harrap)
Galsworthy, John — „The Collected Poems of John Galsworthy". (Heinemann)
Gerer, Geoffrey — „Bali and Angkor: or looking at Life and Death". (Michael Joseph)
Gibbs, Sir Philip — „Blood Relations". (Hutchinson)
Golding, Louis — „The Pursuer". (Gollancz)
Gordon Keown, Anna — „Mr. Theobald's Devil". (Macmillan)
Hall, Miss Barbara — „Last Flight". (Longmans)
Hall, Radclyffe — „The Sixth Beatitude". (Heinemann)
Hanley, James — „The Furys". (Chatto and Windus)
— „Stoker Bush". (Chatto and Windus)
Hare, Martin — „Mirror for Skylarks". (Heinemann)
Harrison, G. B. — „The Letters of Queen Elizabeth". (Cassell, Londen)
Hichens, Rob. — „Susie's Career". (Cassell)
Hodson, J. L. — „God's in His Heaven". (Gollancz)
Hody, Florence — „Enter Charles". (Heinemann)
Holland Rose, J. — „Man and the Sea". (Heffer, Cambridge)
Home, Michael — „This String First". (Rich and Cowan)
Hutchinson, R. C. — „One Light Burning". (Cassell)
Jacob, Miss Naomi — „Honour come back". (Hutchinson)
Johnson, Pamela Hansford — „Blessed above Women". (Chapman and Hall)
Johnston, Miss Mary — „Drury Randall". (Thornton Butterworth)
Jones, Gwyn — „Times like these". (Gollancz)
Jordan, Humfrey — „Creation's Cry". (Hodder & Stoughton)
Jorke, G. J. — „China Changes". (Cape)
Kaye-Smith, Sheila — „Selina in Older". (Cassell)
Kincaid, Douglas — „Tropic Rome". (Chatto and Windus)
Laird, John — „An inquiry into moral Notions". (Allen and Unwin)
Lane, Miss Margaret — „Faith, Hope, no Charity". (Heinemann)
Lawrence, T. E. — „Seven Pillars of Wisdom". (Cape)
— „Week-End at Forthries". (Murray)
Lindsay, Jack — „Despoiling Venus". (Nicholson and Watson)
Linklater, Eric — „God Likes Them Plain". (Cape)
— „Ripeness Is All". (Cape)
Lorne, Charles — „Henrietta". (Peter Davies)
Mackail, Denis — „The Wedding". (Hodder & Stoughton Ltd.)
Manning, Ethel — „The Falconer's Voice". (Hutchinson)
Manning-Sanders, Mrs. — „Mermaid's Mirror". (Cassell)
Mare, Walter de la — „Early one Morning" (Chapters on Children and on Childhood as it is revealed on particular in Early Memories and in Early Wortings). (Faber and Faber)
— „Poems 1919-1934". (Constable)
Marshall, Bruce — „Canon to Right of Them". (Gollancz)
— „The Uncertain Glory". (Gollancz)
Masefield, John — „Victorious Troy". (Heinemann)
Mason, A. E. W. — „They wouldn 't be Chessmen". (Hodder & Stoughton Ltd.)
Mayor, F. M. — „The Room Opposite". (Longmans)
McKenna, Stephen — „While of Sound Mind". (Hutchinson)
Miles, Susan — „Blind men crossing a bridge". (Constable, Londen)
Mitchison, Mrs. Noami — „We have been warned". (Constable)
Moseley, Sydney A. — „The Truth about a Journalist". (Pitman)
Mottram, R. H. — „Flower Pot End". (Murray)
Munday, Talbot — „Purple Pirate". (Hutchinson)
Myers, L. H. — „Strange Glory". (Putnam)
Nathan, Robert — „Road of Ages". (Constable)
Newborg, Katherine — „Out of that dream". (Heinemann)
Nicholson, Mary — „Ask the brave Soldier". (Longmans Green & Co., Londen)
Niven, Frederick — „Old Soldier". (Collins)
O'Brien, Edward J. — „The best short stories 1935: English and American". (Cape)
O'Flaherty, Liam — „Hollywood Cemetery". (Gollancz)
O'Neill, Joseph — „Land under England". (Gollancz)
Owen, John — „The Road and the Wood". (Macmillan)
Peck, Winifred — „The Skirts of Time". (Faber and Faber)
Penton, Brian — „Landtakers". (Cassell)
Pocok, Guy — „Period Programme". (Dent)
Pollard, Frank — „East Indiaman". (Constable)
Powell, S. W. — „Autobiography of a Rascal". (Selwyn and Blount)
Powys, John Cowper — „Jobber Skald". (Lane)
Powys, T. F. — „Captain Patch" twenty-one short stories. (Chatto and Windus)
Quennell, Marjorie and C. H. B. — „A History of Everyday Things in England, 1851-1934". (Batsford)
Ratter, Magnus C. — „Albert Schweitzer". (Allenson)
Rattray, R. S. — „The Leopard Priestress". (Thornton Butterworth)
Raymond, Ernest — „We, The Accused". (Cassell)
Rea, Lorna — „Six and Seven". (Heinemann)
Rhys, Jean — „Voyage in the dark". (Constable & Co. Ltd., Londen)
Rolfe, baron Corvo Frederick — „The Desire and Pursuit of the Whole, a Romance of Modern Venice". (Cassell)
Rutter, Owen — „Clear Waters, a Borneo Community". (Michael Joseph)
Santayana, George — „The Last Puritan". (Constable, Londen)
Sayers, Dorothy L. — „Gaudy Night". (Gollancz)
Scherer, James A. B. — „Pilot and Shogun", a Story of old Japan. (Hakuseido Press - Tokyo; E. Allen, Londen)
Scheu-Riesz, Helen — „Gretchen discovers America". (Dent)
Scholes, Percy A. — „The Puritans and Music in England and New England". (The Oxford University Press)
Shanks, Edward — „Old King Cole". (Macmillan)
Sharp, Margery — „Sophy Cassmajor". Illustr. by Anna Zinkeisen. (Arthur Barker Ltd., Londen)
Sheean, Vincent — „Sanfelice". (Hamish Hamilton)
Sieveking, Lance — „Silence in Heaven". (Cassell)
Simpson, Helen — „Saraband for Dead Lovers". (Heinemann)
Sisson, C. J. — „Lost plays of Shakespeare's Age". (Cambridge University Press)
Smith, Thorne — „Skin and bones". (Arthur Barker)
Smith, Wallace — „The Captain Hates the Sea". (The Albatros, Hamburg-Paris-Bologna)

Solmes, Alwyn — „The English Policemen 871-1935". (Allen and Unwin, Londen)
Somerset Maugham, W. — „Cosmopolitans". Very short stories. (Heinemann)
— „Don Fernando, Variations on some Spanish themes". (Heinemann)
Soutar, Andrew — „My Sporting Life". (Hutchinson)
Spencer, Claire — „The Island". (Rich and Cowan)
Spring, Howard — „Rachel Rosing". (Collins)
Stein, Guenther — „Made in Japan". (Methuen & Co.)
Storer Clouston, J. — „Scots wha ha'e". (Herbert Jenkins)
Streatfeild, Noël — „It pays to be good". (Heinemann)
Stucley, Peter — „Private Stars". (Selwyn and Blount)
Swinstead-Smith, K. — „The Marchesa and other stories". (Hogarth Press)
Swynn, Stephan — „Irish Literature and Drama in the English Language". (Nelson)
Tickell, Jerrard — „See how they run". (Heinemann)
Tom-Gallon, Nellie — „I meant no Harm". (Heath Cranton Ltd., Londen)
Tracy, Don — „Round Trip". (Constable)
Trumbo, Dalton — „Eclipse". (Lovat Dickson)
Turley, Charles — „Roald Amundsen, Explorer". (Methuen)
Vaughan, Hilda — „A Thing of Nought". (Lovat Dickson)
— „The Curtain Rises". (Gollancz)
Wallace, Doreen — „Latter Howe". (Collins, Londen)
Walpole, H. — „Captain Nicholas". (Macmillan)
— „The Inquisitor". (Macmillan)
Wells, H. G. — „The Shape of Things to Come". (Hutchinson)
West, Miss Rebecca — „The Harsh Voice". (Cape)
— „The Thinking Reed". (Hutchinson)
Whitaker, Malachi — „Honeymoon and other stories". (Jonathan Cape, Londen)
Whitman, Edmund S. — „Guilty in the Tropics". (Gollancz)
Willert, Sir Arthur — „The Frontiers of England". (Heinemann)
Wilson, A. E. — „Christmas Pantomime; The Story of an English Institution". (Allen and Unwin)
Winn, George — „Communion on Earth". (Cassell)
Wodehouse, P. G. — „The Luck of the Bodkins". (Herb. Jenkins Ltd.)
Wolfe, Thomas — „Of Time and the River, a Legend of Man's hunger in his youth". (Heinemann)

ESPERANTO:
Adamson, Hendrik — „Auli, rakonto pri Knabeto".
Baghi, Julio — „Sur sanga Tero". (A. Szalky, Budapest)
Elola, J. de — „La amo en la jaro dekmil" (de liefde in het jaar tienduizend). (Heroldo de Esperanto, Keulen)
Engholm, Stellan — „Ifanoj en Torento" (Kinderen in Torento). (Literatura Mondo, Budapest)
Jelusic, Marko — „Cezaro". (Komisio de Literatura Mundo, Budapest)
Rosenörn, J. Mangada — „Amelia kaj Marina". (Amalia en Marina) (Chililla e Angel, Madrid)
Sas, H. 't — „Irisis". (Ideala Esperanto Biblioteko, No. 3, Helmond)
Varaukin, V. — „Metropoliteno". (Ekrelo, Amsterdam)

FRANSCH:
Arlaud, Marcel — „La Vigie". (Edit. de la N.R.F.)
Aveline, Claude — „L'Homme de Phalère". (Emile-Paul Frères, Paris)
Aymé, Marcel — „Maison Basse". (Edit. de la N.R.F.)
Bailly, Auguste — „Louis XI". (A. Fayard & Cie., Paris)
Bainville, Jacques — „Les Dictateurs". (Denoël et Steele)
Barrès, Maurice — „Mes Cahiers, huitième volume". (Plon, Paris)
Bédarida, Henri et Hazard, Paul — „L'Influence Française en Italie au dix-huitième siècle". 34e Cahier des Etudes Françaises. (Les Belles Lettres, Paris)
Bedel, Maurice — „L'Alouette aux Nuages". (Gallimard, Paris)
— „Mémoire sans malice sur les dames d'aujourd'hui". (Edit. de la N.R.F., Paris)
Benda, Julien — „Délice d'Eleuthère". (Gallimard)
Benoit, Pierre — „Boissière". (Albin Michel, Paris)
Berger, Pierre — „William Blake: Mysticisme et Poésie". (H. Didier)
Bernanos, Georges — „Un Crime". (Plon, Paris)
Bernard, Tristan — „Robins des Bois". (Albin Michel)
Bibesco, Princesse — „Egalité". (Grasset, Paris)
Blond, Georges — „L'Amour n'est qu'un plaisir". (A. Fayard)
Bonneau, Georges — „Aux Trois Bonheurs" (Japansche zeden). (Plon, Paris)
Bordeaux, Henri — „Marianna, la grande religieuse portugaise". (Albin Michel)
— „Les Trois Confesseurs". (Plon, Paris)
Bost, Pierre — „Un grand Personnage". (Gallimard, Paris)
Bourgeois, Nicolas — „Le Berceau sous le beffroi". (Plon, Paris)
Brasillach, Robert — „L'Enfant de la Nuit". (Plon, Paris)
Brunet, Georges — „Victor Hugo". (Edit. Rieder, Paris)
Buenzod, Emmanuel — „Pouvoirs de Beethoven". (Ed. R. A. Corrêa)
Burniaux, Constant — „Le Village". (Edit. de la Belgique)
Carco, Francis — „Brumes". (Albin Michel)
— „La Dernière Chance". (Albin Michel)
— „Ténèbres". (Albin Michel)
Carton de Wiart, Comte — „Marguerite d'Autriche". (Grasset)
Cassou, Jean — „Les Massacres de Paris". (Gallimard, Paris)
Chadourne, Marc — „Extrême-Orient". (Plon, Paris)
Chamson, André — „L'Année des Vaincus". (Grasset, Paris)
Chaponnière, Paul — „Voltaire chez les Calvinistes". (Librairie Perrin)
Chardonne, Jacques — „Les Destinées Sentimentales". (Grasset, Paris)
— „Pauline". (Grasset, Paris)
Chateaubriant, A. de — „La Meute". (Grasset, Paris)
Chaveau, Léopold — „Grelu". (La Nouvelle Revue Française)
Chevrillon, André — „Sanctuaires et Paysages d'Asie". (Calmann-Lévy)
Claude, Saint-André — „La Duchesse de Bourgogne". (Plon, Paris)
Cocteau, Jean — „Essai de Critique indirecte". (Grasset, Paris)
— „Portraits-Souvenir". (Grasset, Paris)
Colette — „Duo". (Ferenczi & Fils)
— „Mes Apprentissages". (Ferenczi & Fils)
Constantin-Weyer, Maurice — „La croisière du jour sans fin". (Rieder, Paris)
Courlande, Paul de — „Les Maquignons à l'Ombre du Clocher". (Denoël et Steele)
Coutrot, Jean — „De quoi vivre" Essai. (Grasset, Paris)
Dabit, Eugène — „La zone verte". (Gallimard)
Davet, Michel — „Les Cinq Femmes de la Maison". (Plon, Paris)
David, Georges — „Passage à Niveau". (Aux Editions Sociales Internationales)
Demaison, André — „Le Jugement des Ténèbres". (Grasset, Paris)
Derblay, Claude — „Une héroïne de Brantôme". (Plon, Paris)
Derème, Tristan — „Le Violon des Muses". (Grasset, Paris)

Dietrich, Luc — „Le Bonheur des Tristes". (Denoël et Steele)
Dorgelès, Roland — „Si c'était Vrai" roman. (Albin Michel)
Drieu la Rochelle, P. — „Journal d'un Homme Trompé" (verhalen). (Gallimard)
Droze, Claire et Line — „La Foire aux Maris". (Flammarion, Paris)
Duhamel, Georges — „Fables de mon Jardin". (Mercure de France)
— „La nuit de la Saint-Jean". (Mercure de France)
— „Vue de la Terre Promise". (Mercure de France)
Durtain, Luc — „Jagouta aux Cavaliers". (Flammarion)
Duvernois, Henry — „La Maison Camille". (Grasset, Paris)
Escholier, Raymond — „Maripepa". (Albin Michel)
Fleuret, Fernand — Echec au Roi (Prix de la Renaissance 1935) (Gallimard, Paris)
Francis, Robert — „Les Mariés de Paris". (Gallimard, Paris)
Galzy, Jeanne — „Jeunes filles en serre chaude". (Ed. de la N.R.F.)
Gard, Maurice Martin du — „Un Français en Europe". (Edit. Flammarion)
Gide, André — „Nouvelles Nourritures". (Edit. de la N.R.F.)
Giono, Jean — „Le Chant du Monde". (Nouvelle Revue Française, Paris)
— „Que ma joie demeure". (Grasset, Paris)
Giraud, Victore — „Anatole France". (Desclée de Brouwer)
Green, Julien — „Minuit". (Plon, Paris)
Griaule, Marcel — „Les Flambeurs d'Hommes". (Calmann-Lévy)
Guéhenno, Jean — „Jeunesse de la France". (Grasset Paris)
— „Journal d'un Homme de 40 ans". (Grasset, Paris)
Hanes, Petre V. — „Histoire de la littérature Roumaine". (Ernest Leroux, Paris)
Hanotaux, Gabriel — „Raymond Poincaré". (Plon, Paris)
Hériat, Philippe — „Miroirs". (Denoël et Steele)
Hermant, Abel — „Poppée". (Albin Michel)
Herwegen, Dom Ildefons — „Saint Benoit". (Desclée de Brouwer, Paris)
Hugo, Victor — „Oeuvres Choisies", en deux volumes (Poésie et Prose) (Larousse)
Imann, Georges — „La double affaire du 20 avril" roman. (Grasset, Paris)
Istrati, Panaït — „Méditerranée". (Ed. Rieder, Paris)
— „Méditerranée, II - Coucher du Soleil". (Ed. Rieder, Paris)
Jaloux, Edmond — „Le Dernier Jour de la Création". (Plon, Paris)
— „Le Voyage". (Plon, Paris)
Jammes, Francis — „De tout temps à jamais". (Edit de la N. R. F.)
Joly, Edmond — „La Cantique du Vitrail". (Desclée de Brouwer & Cie., Paris)
— „La mère de Dieu dans la pensée, l'art et la vie". (Edit. Spes, Paris)
Jouhandeau, Marcel — „Algèbres des valeurs morales". (Gallimard, Paris)
Jouve, P. J. — „La scène capitale". (Gallimard, Paris)
Kessel, J. — „La Passante du Sans-Souci". (Gallimard, Paris)
— „Le Repos de l'Equipage". (Gallimard, Paris)
Lacretelle, Jacques de — „La monnaie de plomb". (Gallimard, Paris)
Laporte, René — „La Part du Feu". (Denoël et Steele)
Leautraud, Paul — „Amour". (Editions Spirale)
Lecoq, Louis — „Pascualette L'Algérien". (Albin Michel)
Legrand, Ignace — „A sa lumière". (N. R. F.)
Lenormand, H. R. — „Théâtre Complet". VIII. Les Trois Chambres (Crépuscule du Théâtre) (Albin Michel, Paris)
Lotthé, Ernest — „Charme et Lumière des Pays-Bas". (Desclée de Brouwer)
Maeterlinck, Maurice — „Avant le grand silence". (Fasquelle)
— „La Princesse Isabelle". (Fasquelle)
— „Le Sablier". (Fasquelle)
Magre, Maurice — „Pirates, Flibustiers et Negriers". (Grasset, Paris)
Malraux, André — „Le Temps du Mépris". (Edit. de la N. R. F.)
Mandonnet O.P., P. — „Dante le Théologien". Introduction à l'intelligence de la vie, des oeuvres et de l'art de Dante Alighieri. (Desclée de Brouwer)
Mauriac, François — „Les Anges Noirs". (Grasset, Paris)
— „La Fin de la Nuit". (Grasset)
Maurois, André — „Premiers Contes". (H. Defontaine, Rouen)
— „Sentiments et Coutumes". (Grasset, Paris)
Mazeline, Guy — „Les Iles du Matin". (Gallimard, Paris)
Mille, Pierre — „L'Homme, qui ne savait pas dire „non". (Edit. Calmann-Lévy)
Monfreid, Henry de — „Le lépreux". (Grasset, Paris)
Montherlant, Henry de — „Service Inutile". (Grasset, Paris)
Montherlant, M. de — „Les Célibataires". (Grasset, Paris)
Moraud, Paul — „Rond-Point des Champs Elysées". (Grasset, Paris)
Mordacq, Général H. — „Faut-il changer le régime?" (Albin Michel)
Mura, E. — „Le Corps Mystique du Christ" (des Frères de St. Vincent-de Paul). (André Blot, Paris)
Némirovski, I. — „Films parlés". (Gallimard)
— „Jezabel". (Albin Michel, Paris)
Oudard, Georges — „Portrait de la Roumanie". (Plon, Paris)
Oulmont, Charles — „Voltaire en robe de Chambre". (Calmann-Lévy, Paris)
Paléologue, Maurice — „Guillaume II et Nicolas II". (Plon, Paris)
Pary, Juliette — „Les Hommes sont pressés". (Gallimard, Paris)
Payen, Fernand — „Raymond Poincaré, chez lui, au Parlement, au Palais". (Grasset, Paris)
Peisson, Edouard — „Mer Baltique". (Grasset, Paris)
Peyré, Joseph — „Sang et Lumières". (Grasset, Paris)
Plattard, Jean — „Etat présent des études sur Montaigne". 36e Cahier des Etudes Françaises. (Les Belles Lettres, Paris)
Portal, Georges — „Un Protestant". (Denoël et Steele)
Pourrat, Henri — „Toucher terre". (Ed. de la Cigale, Uzes)
Quoniam, Th. — „Erasme". (Desclée de Brouwer)
Ramuz, C. F. — „Derborence". (Grasset)
Ribot, Dr. A. — „Journal de Alexandre Ribot (1914—1922)". (Plon, Paris)
Rigaux S. J., Maurice — „En face du problème social. Est-il vrai que l'Eglise s'en désintéresse?" (Spes, Paris)
Rolland, Romain — „Quinze ans de Combat (1919—1934)". (Edit. Rieder)
Romains, Jules — „Les Hommes de Bonne Volonté". Deelen VII en VIII. (E. Flammarion, Paris)
— „Les Hommes de Bonne Volonté IX, Montée des Périls". (Flammarion, Paris)
— „Les Hommes de Bonne Volonté X, Les Pouvoirs". (Flammarion, Paris)
— „Zola et son exemple". (Flammarion, Paris)
Rops, Daniel — „Mort, où est ta Victoire?" (Plon, Paris)
Saint-Jean, Robert de — „Le feu sacré". (Gallimard, Paris)

Sainte-Soline, Claire — „D'une haleine". Récit d'une femme du peuple de Paris. (Prosateurs français contemp.: Les Ed. Rieder)
Saurat, Denis — „Modernes". (Denoël et Steele, Paris)
Scheikévitch, Mme Marie — „Souvenirs d'un temps disparu". (Plon, Paris)
Schuhl, Pierre-Maxime — „Platon et l'art de son temps" (arts plastiques). (Alcan)
Sen Ring Hai — „Miroir, Cause de Malheur" (Koreaansche Verhalen). (Eug. Figuière, Paris)
Serrau, N. — „Un Frère de Loti". (Gustave Viaud). (Nouvelles Edit-Latines, Paris)
Silve, Claude — „Bénédiction" (Prix Femina). (Grasset, Paris)
Simone — „Jours de Colère". (Plon, Paris)
Strawinsky, Igor — „Chroniques de ma vie". (Denoël et Steele)
Suarès, André — „Marsiko". (Grasset, Paris)
— „Portraits sans modèles". (Grasset, Paris)
Tharaud, Jerôme et Jean — „Cavaliers d'Allah" (la première partie d'une trilogie). (Plon, Paris)
Touchard, Albert — „Philanthropie". (Grasset)
Troyat, Henri — „Faux Jour". (Plon, Paris)
— „Le Vivier". (Plon, Paris)
Vercel, Roger — „Capitaine Conau". (Albin Michel)
Vignaud, Jean — „L'Ange du 13me jour". (Albin Michel)
Vivier, Robert — „Délivrez-nous du Mal. Antoine le Guérisseur". (Grasset, Paris)

FRIESCH:
Brouwer, Gerben — „Weagen". (J. Kamminga, Dokkum)
„Fryske Sketsen" feu underskate skriuwers. (A. J. Osinga, Bolsward)
Kiestra, D. H. — „Efter it oargel, Fersen". (Brandenburgh & Co., Sneek)
Pollema, B. R. S. — „Lok en Lijen". Forhalen ut it bunte libben. (Brandenburgh & Co., Sneek)

HONGAARSCH:
Máral, Sándor — „Vreemdelingen". Uit het Hongaarsch vertaald door László Székely en M. H. Székely-Lulofs. (Ned. Keurboekerij, A'dam)

IERSCH:
Cleirigh, Tomás o — „Aodh MacAingil Agus an Scoil Nua-Ghaedhilge i Lobháin". (Hugh MacAingil and the Modern Irish School in Louvain). (Government Publications, Dublin)

IJSLANDSCH:
Kamban, Gudmunder — „The Virgin of Skalholt". Icelandic tragedy translated from the Swedish. (Nicholson & Watson)
Laxness, Halldor — „Salka Valka" (een IJslandsche meisjesnaam). In het Deensch vertaald door Gunnar Gunnarsson. (Hasselbalch, Kopenhagen)

ITALIAANSCH:
Alberto, Mario — „L'Irredentismo senza romanticismi".
Alvaro, Corrado — „Il Mare". (Mondadori, Milano)
Ambra, Lucio d' — „Anime in Sottordine", Romanze. (Mondadori, Milano)
Angioletti, G. B. — „Amici di Strada". (Carrabba, Lanciano)
Bacchielli, Riccardo — „Mal d'Africa". (Treves, Milano)
— „Il Rabdomante". (Treves, Milano)
Bargellini, Piero — „Giosuè Carducci". (Morcelliana, Brescia)
Bonfantini, Mario — „Ariosto". (Carrabba, Lanciano)
Bramini, Angelo — „Gesù e i soldati, Meditazione dal Vangelo". (A.V.E. Roma)
Brayda di Soleto, Pietro — „Il Papato nella storia nazionale e della civiltà d'Italia". Fino a tutto il secolo XVIII. Es cursione storica. (Tip. Pont. degli Artigianelli, Napoli)
Brocchi, Virgilio — „Gioia di raccontare, due romanzi". (Mondadori, Milano)
Buscaroli, Rezio — „La Pittura di Paessaggio in Italia". (Soc. Tip. Mareggiani, Bologna)
Capasso, Aldo — „Saper distinguere" (essays). (Emiliano degli Orfini)
Cecchi, Emilio — „Scrittori inglesi e americani". (Carabbi, Milano)
Chiesa, Francesco — „Scoperte nel mio Mondo". (Mondadori, Milano)
Colonna, Gustavo Brigante & Chiorando, Emilio — „Il Processo dei Cenci". (Mondadori, Milano)
Croce, Benedetto — „Orientamenti", Piccoli Saggi di Filosofia Politica. (Gilardi e Note, Milano)
— „Varieta di storia letteraria e civile". (Laterza, Bari)
Folgare, Luciano — „La Trappola Colorata". (Corbaccio, Milano)
Gallian, Marcello — „Comando di Tappa" (Marschcommando). (Cabala, Roma)
Giovanni, Gustavo — „L'Architettura del Rinascimento". (Treves, Milano)
Giuliani, Antonio de — „La Cagione Riposta delle Decadenze e delle Rivoluzioni". (Benedetto Croce, Bari: Laterza)
Gotta, Salvator — „L'amante Provinciale". (Baldwini & Castoldi)
Guarnieri, Silvio — „Lo Spettatore Appasionato". (Solaria, Firenze)
Guicciardini, Paolo — „Lettere Giovanili Inedite di Francesco Guicciardini". (Vallecchi, Firenze)
Grego, Andreano — „I due fratelli". (Vallecchi, Firenze)
Landi, Stefani — „Il muro di casa". (Valentino Bompiani, Milano)
Manzella Frontini, G. — „Scale". (Jonica, Catania)
Maria, Federico de — „Estate di San Martino, Leriche". (Trimarchi, Palermo)
Menini, Giulio — „L'Italia sul Mare". (La Nuova Italia)
Mignosi, Pietra — „Poveri Diavoli". (La Tradizione, Palermo)
— „Il segreto di Pirandello". (La Tradizione, Palermo)
Montale, Eugenio — „Ossi di Seppia" (poëzie). (Carrabba, Lanciano)
Moravia, Alberto — „Le Ambizioni Sbagliate". (Mondadori, Milano)
— „La bella vita". (Carrabba, Lanciano)
Mortara, Giorgio — „Prospettive economiche". (Ed. Fuori commercio, Roma)
Moscardelli, Nicola — „La Vita ha sempre ragione". (Vallecchi, Firenze)
Novaro, Angiolo Silvio — „La Madre di Gesu". (Mondadori, Milano)
Olschki, Leonardo — „Struttura Spirituale e Linguistica del Mondo Neolatino". (Laterza, Bari)
Palazzeschi, Aldo — „Sorelle Materassi". (Vallecchi, Firenze)
Pancrazi, Pietro — „Doune e Buoi de Paesi Tuoi". (Vallecchi, Firenze)
Panzini, Alfredo — „Novellini divertenti per Bambini Intelligenti". Illustrato a colori da P. Bernardini. (Bemporad & Co., Firenze)
Papini, Giovanni — „La Pietra Infernale". (Morcelliana, Brescia)
Pirandello, Luigi — Nederlandsche uitgaven: „De goede ziel" - „Hendrik IV" - Vijftien verhalen" (Mij. v. Goede en Goedk. lect.) - „Ieder zijn beurt" - „Levend dood" (Em. Querido, A'dam) - „De paraplu" (v. Gorcum & Comp., Assen) - „De vrouw die uitgestooten werd" (J. M. Meulenhoff, A'dam)
Pittaluga, Rosetta — „Rievocazioni africane". (Vanini, Brescia)
Rossi, Vittorio G. — „Tropici, Dal Senegal all' Angola". (Valentino Bompiani, Milano)
Rovani, Giuseppe — „I Centi Anni". (Rizzoli & Cie., Milano)
Sada, Carlo — „Cesare". (Ed. Apuana, Piacenza)

San Marzano, Cap. Roberto di — „Dalla piana somala all' altipiano etiopico". (L'Azione Coloniale, Roma)
Scanziani, Antonio — „Il Chiuso Autore". (Ceschina, Milano)
Sibilla, Aleramo — „Si Alla Terra". (Mondadori, Milano)
Soldati, Mario — „America, primo Amore". (Bemporad, Firenze)
Tecchi, Bonaventura — „I Villatauri". (Mondadori, Milano)
Terracini, Enrico — „Quando avevamo ventanni". (Solaria Firenze)
Timiani, Raffaele — „Lirici italiani del Cinquecent", „Lirici italani del Settecento". Con introduzione e note a cura di Raffaele Timiani. (Carlo Signorelli, Milano)
Toffanin, Giuseppe — „Storia dell'Umanesimo (dal XIII al XVI secolo)". (Perrella, Napoli)
Tozzi, Federico — „Tre Croci". (Treves, Milano)
Ugolini, Luigi — „Leggende della Maremona". (Toskaansche legenden). (L'Eroica, Milano)

JAPANSCH:
Caters, Christian de — „Visages du Japon". (Calmann Levy)
Close, Upton — „Le Péril Japonais". (Payot)
Jeuglet, René — „Soleil Levant". Roman (Grasset)
Matsuo, Kuni, e.a. — „Histoire de la littérature Japonaise". (Soc. fr. d'éditions litt. et techn.)
Nohara, Komakiki — „Das wahre Gesicht Japans". (Zwinger-Verlag, Dresden)
Noma, Seiji — „Kodansha". Autobiographie van den Japanschen krantenkoning Seiji Noma, Duitsche vertaling; beschrijft de Japansche evolutie der laatste 40 jaar. (Holle & Co.)
Nyoiti, Sakurazawa — „Le livre des fleurs". (Plon)
Sugimoto, Etsu — „De levensroman van een Japanse prinses". (J. M. Meulenhoff, Amsterdam)
Umemoto, Rikuhei and Ishizawa Yutaka — „Introduction to the Classic dances of Japan". (Sauseido & Co., Tokyo)
Yuzo, Jamamoto — „Three Plays". Translated from the Japanese by Glenn W. Shaw. (Tokyo: the Hokuseido Press. London: E. G. Allen)

LATIJN:
Bellevaux, Buchardus de — „Apologia de barbus". Nunc primum ex M.S. Add. 41.997 Museai Britannici edidit E. Ph. Goldschmidt. (Cambridge University Press)
Virghetti (Blasius) — „Joannis Ludovici Vives-Colloquia". (Voor hen die Latijn vlot willen leeren spreken). (Marietti, Torino)

NEDERLANDSCH:
Ammers-Küller, Jo van — „Heeren, Knechten en Vrouwen". (J. M. Meulenhoff)
Augustin, Elisabeth — „Volk zonder Jeugd". (P. N. v. Kampen & Zn.)
Boer, Dr. Tj. de — „Amerikaansche Denkers". (De Erven P. Bohn N.V.)
Bokhorst, G. van — „Onder lage daken". (J. H. Kok, Kampen)
Bordewijk, F. — „De laatste eer". (Wereldbibliotheek)
Boschma, Hilbr., J. K. v. Eerbeek, e.a. — „Wolken, Wind en Water". (G. F. Callenbach)
Brom, Gerard — „Vondel's Geloof". (De Spieghel)
Brusse-Van Huizen, Jos. — „Het steenen ventje". (Brusse)
Bruyn, Cor — „Een zakkennaaier grijpt naar het geluk". (Uitg. v. Dishoeck)
Buning, Werumeus — „Negen Balladen". (Em. Querido)
Campert, J. — „Die in het donker". (H. P. Leopold's Uitg. Mij.)
— „Wier", roman. (H. P. Leopold's Uitg. Mij.)
Charivarius — „Het einde van Socrates". (Tjeenk Willink & Zn.)
Clerx, Arnold — „Sinjo Q", roman. (Em. Querido)
Coolen, André — „De Vreemdeling". (Nijgh & van Ditmar)
Coolen, Antoon — „Dorp aan de Rivier". (Nijgh & v. Ditmar)
— „Kerstvertellingen, een vijftal sagen". (Nijgh & v. Ditmar)
Dam, A. v. — „Taifoen". (Over de moderne ontwikkeling van China en Japan) (Uitg. de Vlam)
Debrot, C. — „Mijn zuster de negerin". (Nijgh & v. Ditmar)
Dekker, Maurits — „Aan beide kanten van den drempel". (J. L. Joachimsthal)
— „Oranje en de Opstand der Nederlanders". (Em. Querido)
Den Doolaard — „Orient Express". (Em. Querido)
Donker, Anthonie — „Schaduw der bergen". (W. L. en J. Brusse's Uitg. Mij.)
Duinkerken, A. v. — „De menschen hebben hun gebreken". (Paul Brand)
Eeden, Frederik van — „Mijn dagboek VII—VIII". (Van Munster's Uitg. Mij.)
Eekhout, Jan H. — „Patriciërs". (Uitg. Mij. Holland)
Eerbeek, J. K. v. — „Gesloten grenzen". (Uitg. Mij. Holland)
— „Strooschippers". (G. F. Callenbach)
Elsschot, Willem — „Een Ontgoocheling". (P. N. v. Kampen & Zoon)
— „Tsjip". (P. N. v. Kampen & Zn.)
Fabricius, Johan — „De dans om de Galg". (H. P. Leopold's Uitg. Mij.)
Fles, Etha — „Drie Visionnaire kunstenaars van onzen tijd: Medardo Rosso, Gerardo Dottori, Ernesto Masuelli". (Joh. Enschedé & Zn.)
Genderen Stort, Reinier van — „Sprokkelingen". (A. W. Sijthoff)
Gevers, Marie — „Guldentop" (Belgische letteren). Vertaald door S. J. G. Premsela-den Boer (Zuid-Holl. Uitg.)
Geversman, Dr. H. — „Vluchtelingen vertellen" (geen politieke beschouwingen). (D. van Sijn & Zonen)
Gonggrijp, G. — „De blanke Tijger". (Leopold's Uitg. Mij.)
Greshoff, J. — „Arthur van Schendel" (J. M. Meulenhoff)
Hageman, Felix — „De Velden der Zaligen". (Johan Mulder's Uitg. Mij.)
Haghe, Adolf ter — „Adat, een verhaal uit het Javaansche leven, met teekeningen van Thomas Nix". (A. C. Nix, Bandoeng)
Hamel, Prof. A. H. van — „IJsland, oud en nieuw". (W. J. Thieme & Co.)
Hartog, Jan de — „Ave Caesar". (C. A. J. v. Dishoeck)
Helman, Albert — „De dolle dictator". (Nijgh & v. Ditmar)
— „Orkaan bij nacht". (Nijgh & v. Ditmar)
Hertog, A. den — „Vrouwen naar Jacatra". (Sijthoff)
Hilst, M. v. der — „De bezoldiging der zonde". (H. A. v. Batenburg)
Holst-Van der Schalk, H. Roland — „Poëzie en Maatschappelijke vernieuwing" (religieus socialistische vragen) V, No. 2. (Van Loghum Slaterus)
Hoog-Nooij, Annie de — „Rijkdom". (Joh. Mulder's Uitg. Mij.)
Huizinga, Prof. — „In de schaduwen van morgen". (Uitg. Tjeenk Willink)
Huyts, Mr. J. — „Nieuwe mensen in Moskou". (W. L. & J. Brusse)
Ingen, Piet van — „Wij worstelen". (Uterbo, U. M.).
Jong, A. M. de — „Merijntje Gijzen's jonge jaren". De grote Zomer. (Em. Querido)
Jonge, Peter de — „Een hommel uit den bijenkorf". (W. L. & J. Brusse)
Josselin de Jong, G. — „Wij zigeuners". (Scheltens & Giltay)
Josselin de Jong, K. H. R. — „Kinderen ... en menschen". (J. M. Meulenhoff)
Kalff Jr., Dr. G. — „Het Dietsche dagboek". (J. B. Wolters)

Kelk, C. J. — „Variatie op het thema vrouw". (Bigot & van Rossum)
Keuler, Rolf — „De Onverzoenlijken". (Em. Querido)
Koenraads, A. F. — „Mannen in leer". (W. L. & J. Brusse)
— „Kristal", letterkundige productie 1935. (De Spieghel)
Kuiper, Johanna E. — „Kersttijd van kleinen Niels" (voor de jeugd). Band en illustr. van Rein Stuurman. (H. Meulenhoff)
Kunst, Hub. — „Brabantsche Sagen". (Eigen uitgave van den schrijver, Diemselstraat 9, Roermond)
Kuyle, Albert — „Het land van de dorst". (Paul Brand's Uitg.)
Labberton, Mien — „Lichtende Horizon". (Bigot & v. Rossum)
Langhoff, Wolfgang — „De Veensoldaten", uit 't Duitsch vertaald. (Een onpolitiek feitenrelaas van 13 maanden concentratiekamp). (Uitg. Contact)
Last, Jef — „Zuiderzee". (Em. Querido)
Leeuw, Aart van der — „Die van hun leven vertellen". (Nijgh & v. Ditmar)
Leeuwen, W. C. M. E. van — „Naturalisme en Romantiek", Proza en kritiek in Nederland sinds 1880, met bloemlezing. (Wolters)
Lokhorst, Emmy van — „Aanloop". (H. Meulenhoff)
— „De toren van Babel". (Em. Querido)
Luber, Jet — „Moeras". (Van Holkema & Warendorf)
Lubinski, K. — Abessynië, Land en Volk". (Andries Blitz)
Marsman H. en Vestdijk S. — „Heden ik, morgen gij". (Em. Querido)
Mérode, Willem de — „Eenvoudige Gedichten". (Bosch en Keuning)
— „Geestelijke Liederen". (Uitg. Mij. Holland)
Meuw, Joh. Andreas der (Adwaita) — „Nagelaten Verzen". (Nijgh & v. Ditmar)
Meyier, Fenna de — „Het leven gaat door". (J. M. Meulenhoff)
Mollinger, Jenny — „Buiten de haven deint de zee". (H. D. Tjeenk Willink)
Naeff, Top. — „Een huis in de rij". (Van Holkema & Warendorf)
Oldenburg Ermke, Frans van — „Van Alberdingk Thijm tot Van Duinkerken en Kuyle". (Malmberg)
Ott, Leo — „Mensen onder schijnwerpers". (C. A. J. v. Dishoeck)
Parmentier, K. D. — „In drie dagen naar Australië". (Scheltens & Giltay)
Parvus, Erasmus — „De nieuwe Lof der Zotheid", met een voorrede van Dr. P. A. Dietz (N.V. Servire)
Pater, Dingena de — „Vechters". (Bosch & Keuning)
Pauwels, François — „De Madonna van Juan-les-Pins". (Scheltema & Giltay)
Pennarts, Hans — „Dreiging uit het Oosten". (Boekdrukkerij Helmond)
Pennink, Dr. R. — „Nederland en Shakespeare". (Martinus Nijhoff)
Perron, E. du — „De smalle mens" (Essays). (Em. Querido)
Peters, André — „Villa de Vijf Populieren". (W. P. v. Stockum & Zn.)
Philips, Marianne — „Bruiloft in Europa". (C. A. J. v. Dishoeck)
— „Het Oogenblik" (C. A. J. v. Dishoeck)
Praag, Siegfried E. van — „Madame de Pompadour". (Em. Querido)
Premsela-den Boer, S. J. G. — „De Jeugd van Jetty Verboeken". (N.V. Zuid-Holl. Uitg. Mij.)
Randwijk, H. M. van — „Burgers in nood". (G. F. Callenbach)
Romein-Verschoor, A. H. M. — „Vrouwenspiegel". (Literair-sociologische studie over de Nederlandsche romanschrijfster na 1880) (W. de Haan)
Schaik-Willing, Jeanne van — „Sofie Blank". (Em. Querido)
Schendel, Arthur v. — „Avonturiers". (Folemprise, Boucher, 's-Hage)
— „Een Hollandsch Drama" (J. M. Meulenhoff)
— „Herinneringen van een dommen jongen". (Nijgh & v. Ditmar)
Schoup, J. G. — „Blanke boeien". (Uitg. Schuyt)
Selleger-Elout, J. M. — „Menschen in den storm". (N.V. Servire)
Servaes, Anke — „Bezoekuur". (Hollandia Drukkerij)
Smit, Gabriel — „Het laatste Gezicht". (Rozenbeek en Venemans)
Smit, Dr. W. A. P. — „Over-IJsselsche Sangen en Dichten". (U. M. Holland)
Soewarno-v. d. Kaaden, Dr. J. C. — „Nonna Dokter". (C. A. J. van Dishoeck)
Steen, Peter van — „Kentering". (Uitg. Mij. Elsevier)
— „Ochtendnevel". (Uitg. Mij. Elsevier)
Sterck, Dr. J. T. M. — „Vondel". Brieven uit de XVIIde eeuw aan en over den dichter (Wereldbibliotheek)
Stokvis, Benno J. — „Dagboekbladen van een krankzinnige". (Nederl. Keurboekerij)
Stols, A. A. M. — „Het schoone boek". (W. L. & J. Brusse)
Stuiveling, Garmt — „Elementen poëzie". (De Arbeiderspers)
Stuwe, Eline van — „Het Plein in Zon en Regen". (P. N. v. Kampen & Zn.)
Székely-Lulofs, M. H. — „Vizioen". (Nederl. Keurboekerij)
Timmermans, Alphons — „Onze Lieven Heer z'n kostgangers". (Teulings)
Tricht, Dr. H. W. — „Frederik van Eeden". Denker en strijder. (Langkamp & Brinkman)
Valkhoff, Rein — Pension „Timtonthea". (Voor de jeugd) (Meulenhoff)
Veenendaal, W. van — „Cockpit". (Andries Blitz)
Veldman, Jan — „De Glimlach van Maria". (Leiter-Nijpels)
Verweij Albert — „Het lachende Raadsel". (N.V. Uitg. v.h. C. A. Mees)
Vestdijk, S. — „De dood betrapt". (Nijgh & van Ditmar)
— „Terug tot Ina Damman". (Nijgh & v. Ditmar)
Viruly, A. — „Alles O.K.! ... Draaien!" (A. Blitz)
Vlemminx, Paul — „Den hof der Jonkheid". (Het Venster)
Vloemans, Dr. Antoon — „De mensch in deze wereld". (H. P. Leopold's Uitg.)
Vries, Anne de — „Bartje". (G. F. Callenbach)
Vries, Hendrik de — „Copla's" (Korte Gedichten over Spanje)
Vries, Theun de — „Stiefmoeder Aarde". (Van Loghum Slaterus N.V.)
Walschap, Gerard — „Celibaat". (Nijgh & v. Ditmar)
Wells, H. G. — „Arbeid, Welvaart en Geluk der Menschheid" (uit het Engelsch vertaald). (N.V. Servire)
Wessem, Constant v. — „300 Negerslaven". (Em. Querido)
Wijhe-Smeding, Alie van — „Hunkering". (Nederl. Keurboekerij)
Wilma — „Drie Torens". (Uitg. Mij. Holland)
Wolf-Catz, Helma — „Het Gezin". (Bigot & van Rossum)
Woude, Johan van der — „Goud en andere vertellingen". (Het boekengilde)
Wytema, M. S. — „Klaar voor Onderwater!" Met Hr. Ms. K. XVIII langs een omweg naar Soerabaja. (Andries Blitz)
Zeggelen, M. C. van — „Een liefde in Kennemerland". (J. M. Meulenhoff)
Zernicke, Elisabeth — „Het buurmeisje". (Wereldbibliotheek)
— „Vriendschappen". (Nijgh & v. Ditmar)
Zischka, Anton E. — „Japan Wereldveroveraar". (N.V. Ned. Boekhuis)
Zoomers-Vermeer, J. P. — „Vader". (v. Holkema & Warendorf)

NIEUW-GRIEKSCH:
„L'Hymen Libérateur de Costis Palamas" (Editions Rieder)

NOORSCH:
Boo, Sigrid — „O heerlijk Leven". Uit het Noorsch vertaald. (Uitg. L. J. Veen)
Brøgger, Waldemar — „Den evige Vilje", „Annen Akt". (Aschehoug, Oslo)
Edqvist, Dagmar — „Tre menn og Cecilia". (Gyldental, Oslo)
Fangen, Ronald — „Mannen som elsket rettferdigheten" (de man die de rechtvaardigheid liefhad) (Gyldental, Oslo)
Gudmundsson, Kristmann — „Hvite netter" (witte nachten), (Aschehoug, Oslo)
Hagerups, Jens — „Sommernatt i Nordland". (Gyldental, Oslo)
Hambro, C. J. — „Taler i tiden". (Gyldental, Oslo)
Heiberg, Hans — „Ta den ring og la den vandre". (H. Aschebourg & Co., Oslo)
Isachen, Gunnar — „Norvegia rundt Sydpollandet". (Gyldental, Oslo)
Nissen, Hartvig — „Øie for øie, tann for tann?" (Cappelens Bibl. for Kultur og Natur)
Schjelderup, Alv. G. — „Dans rundt bålet". (H. Aschebourg & Co., Oslo)
Undset, Sigrid — „Elleve Aar". (Aschehoug, Oslo)
Wilder, Thorton — „Til himlen vil jeg fare". (Gyldental, Oslo)
Winsnes, H. — „Norsk Litteraturhistorie". (Trydes Boghandel, Kjøbenhavn)

POOLSCH:
Jasenskij, Bruno — „Chelowek menjajet Kozjoe". (Lach en zonde) (Sovjetskij pisatel, Moskou)

PORTUGEESCH:
d'Aurora, Conde — „O Pinto". (Livraria Tavares Martins, Oporto)
Azevedo, Alves de — „Figuras Contomporâneas". (Livraria Peninsular Editora, Lisboa)
Bates, H. W. — „Um Naturalista no rio Amazonas". (Ediçoes da Companhia Editora Nacional, Sao Paulo)
Castro, Ferreira de — „Terra Fria". (O Seculo, Lisboa)
Eca de Queiroz, Antonio — „Crueldade". (Ediçao do Autor, Lisboa)
Gentil, G. Le — „La Littérature Portugaise". (Armand Colin, Paris)
Mendonça, Renato — „A influencia africa no Portuguez do Brasil". (Ediçoes da Companhia Editora Nacional, Sao Paulo)
Monteiro, Adolfo Casais — „Confusao poemas". (Ediçoes Presença, Coimbra)
— „Poemas Do Tiempo Incerto". (Ediçoes Presença, Coimbra)

ROEMEENSCH:
Diaconde, Mr. Dr. E. — „Roemeensche letterkunde". Met een voorwoord van Prof. dr. M. Valkhoff (J. de Groot, Amsterdam)

RUSSISCH:
Afdejef, Viktor — „Karapet". (Sovjetliteratuur, Moskou)
Ardof, W. — „I Smjeg i grjeg". (Lach en zonde). (Sovjetskij pisatelj, Moskou)
Dostojefski, F. M. — „Materiali ie issledowanija". (Materialen en onderzoekingen) (Leningrad)
Ehrenburg, Ilja — „Me perewodja dychanija" (zonder adem te scheppen). (Sovjetskij pisatelj, Moskou)
Fedin, Konstantin — „Pochisjtsjenije Evropy" (de roof van Europa), deel I en II. (Staatsuitgeverij, Leningrad)
Gerassimowa, Walerja — „Zjalostj" (Medelijden). (Leningrad)
Gladkof, F. — „Energia". (Moskou)
Gorbatof, B. — „Moje pokolenie" (mijn generatie). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Grossman, W. — „Stjastje" (Geluk) verhalen. (Moskou)
Iljenkof, W. — „Wedoesjtsjaja Osj" (De drijfas). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Iljm, M. — „Gory ie Ljoedie" (Bergen en Menschen). Wordingsgeschiedenis van Rusland, tekst met teekeningen. (Moskou)
„Indoestrija Sotzialisma". (De Industrie van het socialisme) (Izogir, Moskou)
Katajef, I. — „Otetsjestwo" (Het Vaderland). Novellen. (Moskou)
„10 Let Oezbekistana" (10 jaar Oezbekistan). (Izogir, Moskou)
Lewin, Boris — „Goloebyje Konwerty" (de lichtblauwe enveloppen) (Moskou)
Mikoelitsj, L. — „Wstretsji s pisateljami". (Ontmoetingen met schrijvers). (Leningrad)
Moeratof, M. — „L. N. Tolstoj i W. G. Tsjerkof poig perepieske". (Tolstoj en Tsjerkof, briefwisseling). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Nizovoy, Paul — „The Ocean" (in het Engelsch vertaald) (Hamish Hamilton)
Noessimof, I. en Breithart — „Lenin i Tolstoj". (Comm. Academie, Moskou)
Ostrofski, N. — „Kak zakaljalasj s'talj" (hoe het staal gehard werd). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Prawda (redactie) — Pochod „Tsjeljoeskina". (De tocht van de Tjelsjoeskina). (Moskou)
Roetjka, Arsenij — „Pod Solntsem" (Onder de zon). (Moskou)
Sjtsjepkina-Koepernik, T. L. — „Dni mojej Zjisni" (dagen uit mijn Leven). (Staatsuitgeverij, Moskou)
Tolstoj, Alexej — „Pjotr Perwij". (Peter de Eerste, hist. Epos, boek II). (Moskou)
Tolstoj, Dnewniki Sophji Andrejewny — „De dagboeken van Sophia Andrejewna Tolstoj". Dl. I, II en III. Uitgegeven en van een voorrede voorzien door Zjawlowskij en S. Tolstoj. (Moskou)
Werchowskij, N. — Koekoljnyje Teatry Lentjoeza" (het poppentooneel van het jeugdtooneel te Leningrad). (Staatsuitgeverij)
Weresajef, W. — „The Sisters" (Engelsche vertaling). (Hutchinson, London)
Woronskij, A. — „Boersa". (Opleiding van minvermogenden van Staatswege) (Staatsuitgeverij, Moskou)
Zosjtsjenko, M. — „Istorija odnoj zjizni" (de geschiedenis van een Leven). (Leningrad)

SLOWAAKSCH:
Urban, Milo — „Zivy Bic". (De levende zweep). Standaardwerk der Slowaaksche literatuur; beschrijving van een door den oorlog ontredderd Slowaaksch dorp. (Druzstevni Prace)

SPAANSCH:
Agustin, Francisco — „Naturaleza humana". (Narraciones) (Madrid)
Alberti, Rafael — „Verte y no verte". A Ignacio Sánchez Mejias. (Mexico)
Alonso, Dámaso — „Poesias de Gil Vicente". (Cruz y Raya, Madrid)
Ansart, Francisco Bastos — „Pistolerismo". (Espasa-Calpe, Madrid)
Arconada, Cesar M. — „Reparto de Tierras". (Publicaciones Izquierda, Paris)
Arias Campoamor, J. F. — „La fragata rebelde". (Edit. Bergua, Madrid)
Azorin — „Lope en silueta". (Ediciones del Arbol, Madrid)
Balseiro, José A. — „Novelistas españoles Modernos". (The Macmillan Company)
Baroja, Pio — „Las Noches del buen retiro". (Espasa-Calpe, Madrid)

Benavente, Jacinto — „No jogueis con esas Cosas". (Rivadeneyra, Madrid)
Bergamin, José — „Mangas y Capirotes". (Editorial Plutarco, Madrid)
Bergua, José — „Psicologia del Pueblo Español". (Saez, Madrid)
Blanco-Forbona, R. — „El secreto de la Felicidad". (Editorial América, Madrid)
Blanco y Caro, Rafael — „Los Comendadores de Cordoba, Comedia famosa de Lope de Véga". (Edición del Centenario de Lope de Véga)
Bodit, Jaime Torres — „Primero de Enero". (PEN Colección No. 10, Espasa-Calpe, Madrid)
Bueno, Manuel — „El sabor del pecado". (Editorial Araluce, Barcelona)
Castro, Horacio de — „Don Juan de Lanuza". (Nuestra Raza, Madrid)
Coe, Ada M. — „Catálogo Bibliografico y Critico de las Comedias Anunciadas en los Periodicos de Madrid desde 1661 hasta 1819". Extra Volume IX. (John Hopkins Press, London)
Cortés, Marisco Alonso — „Historia de la literatura española". (Impr. Castellana, Valladolid)
Cossio, José Maria de — „La Obra Literaria de Pereda". (Martinez, Santander)
Deleito y Piñuela, J. — „El rey se divierte". (Espasa-Calpe, Madrid)
Guillen, Jorge — „Cántico" (Al aire de tu vuelo). (Ediciones del Arbol, Madrid)
Jarnes, Benjamin — „El professor inútil". (Espasa-Calpe, Madrid)
Léon, Ricardo — „Roja y Gualda". (Hernando, Madrid)
Moreno, Manuel Gómez — „El arte Románico Español: Esquema de un libro". (Centro de Estudios Históricos, Madrid)
Obregon, Antonio de — „Hermes, en la via publica". (Espasa-Calpe, Madrid)
Ortega, J. Izquierdo — „Filosofia española". (Ediciones Argos, Madrid)
Pérez Ferrero, Miguel — „Vida de Rámon" (Gómez de la Serna). (Cruz y Raya, Madrid)
Pérez Minguez, Fidel — „Don Juan de Idiaquez, Consejero del Rey Felipe II". (A.B.C. diario illustrado)
Pérez de Olaguer, Antonio — „Mi Vuelta al mundo".
Pinis, Oscar M. — „Hatuey, Poema Versión de Andrés de Piedra-Buena". (La Habana)
Quintero, Serafin y Joaquin Alvarez — „La Risa". (Madrid)
Ramos, Ramiro Ledesma — „Discursu à las juventudes de España". (Editorial España)
Romero Flores, H. R. — „Perfil moral de nuestra hora". (Madrid)
Sanz y Ruiz de la Peña, N. — „Ruta en imagen", poesias. (A.B.C., Diario illustrado)
Serna, R. Gómez de la — „El Greco". (Edit. Nuestra Raza, Madrid)
Torres, R. Martinez — „Entre griegos pescadores de esponjas". (Edit. Maucci, Barcelona)

TSJECHISCH:
Klástersky, Antonin — „Vzpominky a Portrety" Herinneringen en portretten). (F. Borody, Praag)
Menger, Váslac — „Jaroslav Hasek Doma" (Jaroslav Hasek thuis). (Sfinx: Bohumil Janda, Praag)
Winder, Ludwig — „Steffi oder Familie Dörre überwindet die Krise". (Staatsprijs 1934). (Julius Kittis Nachf., Leipzig)

VLAAMSCH:
Albe — „De Poëet". (Steenlandt, Kortrijk)
Bogaerts, Theo — „Mazoerka" (Steenlandt, Kortrijk)
Buckinx, Pieter G. — „De dans der kristallen". (Eenhoorn, Mechelen)
Buysse, Emile — „Vlamingen". (Uitg. Mij. „De Pauw", A'dam)
Cauwelaert, Aug. van — „Harry" (letterkundige prijs der Vlaamsche provinciën 1935) (P. N. v. Kampen & Zn., A'dam)
Celen, Dr. V. — „Michel de Swaen, zijn leven en werken". (De Sikkel, Antwerpen)
Claes, Ernest — „Pastoor Campens Zaliger". (Wereldbibliotheek, A'dam)
Coole, Marcel — „De minnaar van het licht" (Poëzie). (Varior, St. Amandsberg)
Eekhout, Jan H. — „Geuzen" (vijf verhalen). (Uitg. Mij. Holland, Amsterdam)
Geest, A. de — „Frans Demars en zijn exotische Tooneel". (Jos. Janssens, Antwerpen)
Godemare, V. E. — „Gedichten". (L. van Melle, Gent)
Hallen, Ernest van der — „Zes dagen". (De Sikkel, Antwerpen)
Indestege, Luc — „Andioenora". (Van der Donck-Robijns, Maesyck)
Moens, Wies — „Golfslag". (De Sikkel, Antwerpen)
Pillecyn, Filip de — „Hans van Malmedy". (Wereldbibliotheek, A'dam)
— „Monsieur Hawarden". (De Spieghel, A'dam - Het Kompas, Antwerpen)
Putman, Willem — „Pruiken". (Nijgh & v. Ditmar)
Rijck, Paul de — „Oase". Keur uit werk van jongeren. (Varior, Sint Amandsberg)
Sterkens, Dr. Remi — „De Letterkunde in de Antwerpsche Kempen van 1830—1900". (Uitg. Kon. Vlaamsche Academie)
Streuvels, Stijn — „Sagen uit het Hooge Noorden". (Uitg. Pax, Den Haag-Brussel)
Timmermans, Felix — „Boerenpsalm". (P. N. v. Kampen & Zn.)
Toussaint van Boelare, F. V. — „Turren". (De Sikkel, Antwerpen)
Vankrinkelen, Lod. J. — „Jongens in 't gesticht". (De Sikkel, Antwerpen)
Verbeeck, René — „De Minnaars" (Verzen). (Steenlandt, Kortrijk)
Verbruggen, Paul — „Levenswijding" (poëzie). (De Sikkel, Antwerpen)
Verries, Lode — „De Heldentocht van de Alexis, Antwerpsche bark". (De Sikkel, Antwerpen)
Wyngaert, Frank van den — „De Run naar de eeuwige finaal". (De Sikkel, Antwerpen)

ZUID-AFRIKAANSCH:
Louw, W. L. G. — „Die Rijke Dwaas". (Nasionale Pers Beperk., Kaapstad)

ZUID-AMERIKAANSCH:
Ocamps, Victoria — „Supremacia del alma y de la sangre". (Ed. Sur, Buenos Aires)

ZWEEDSCH:
Beyer, Harald — „Den goda gärningen". (De goede daad). (Norstedts, Stockholm)
Borelius, Frederik — „Där forntiden lever". (Lindblads Förlag, Uppsala)
Hed, Kerstin — „Bergslag" (Mijngebied) Gedichten. (Norstedts, Stockholm)
Ingel, Paul Michel — „Ungdom i Landsflykt" (Jonge mannen in ballingschap). (Stockholm)
Johnson, Eyvind — „Här har du ditt liv". (Alb. Bonniers Förlog, Stockholm)
— „Nu var det 1914". (Alb. Bonniers Förlog, Stockholm)
Liljefors, Bruno — „Det vildas rike". (Alb. Bonniers Förlag, Stockholm)
Oterdahl, Jeanna — „Buiten waait de zomerwind". Uit het Zweedsch vertaald door N. Basenau-Goemans (J. M. Meulenhoff, A'dam)
— „Ruth, de Kleine Koningin". Nederlandsche vertaling van Ag. Lind met een teekening van Co Chevalier. (De Uilenreeks No. 6, Bigot en van Rossum)
Stolpe, Sven — „Det Svenska Geniet". Sven Stolpe Diktens Frihet. (Alb. Bonniers Förlag, Stockholm)
Wästberg, Erik — „Svenska Herrar". (Gebers, Stockholm)

A. De verhouding tusschen rechtswetenschap en rechtspractijk. —

Op 23 Sept. '36 heeft de nieuwe hoogleeraar in de rechtswetenschap te Batavia, prof. dr. W. F. Wertheim, zijn ambt aanvaard met het uitspreken eener rede, waaraan wij het volgende ontleenen:

In den aanvang van zijn rede over het onderwerp: „De verhouding tusschen rechtswetenschap en rechtspractijk" zeide spr., dat theorie en practijk niet steeds op goeden voet met elkander leven. De practijk is snel gereed met het verwijt aan de theorie dat deze de eischen des levens miskent, de theorie is al spoedig geneigd aan de practijk „bewustzijnsverenging" in de schoenen te schuiven.

Deze bekende strijd tusschen weten en kunnen, tusschen kennis en kunst, is merkwaardigerwijze in het kamp der juristen vrij zeldzaam gebleven. Rechtswetenschap en rechtspractijk hebben een „mariage de raison" gesloten, dat slechts zelden tot uitingen van „incompatibilité d'humeur" leidt. Te zeer is de rechtspractijk nog steeds er van overtuigd, dat zij de wetenschap noodig heeft als een onontbeerlijk medehelpster.

Wanneer dan ook aan juristen wel eens de onwezenlijkheid harer constructies, hun formalisme, is verweten, was dit verwijt gewoonlijk afkomstig uit den mond van niet-juristen en gelijkelijk gericht tegen rechtspractiei en rechtstheoretici. De spotprenten van Daumier sparen rechters en advocaten evenmin als de Faculteit der Rechtsgeleerdheid.

Spreker zet dan uiteen, dat de rechtsdogmatiek oorspronkelijk een centrale plaats in rechtswetenschap en rechtspractijk beide innam, doch allengs van haar plaats wordt gedrongen door het rechtsbewustzijn, dat de leemten heeft aan te vullen welke bij de rechtsdogmatische methode aan het licht komen. Steeds meer is men tot de overtuiging gekomen, dat de rechtsdogmatiek, de logica, niet het eerste noch het laatste woord spreekt bij den rechterlijken arbeid, dat het een subjectieve waardeering van den rechter, wortelend in zijn rechtsbewustzijn, is die uitmaakt aan welken rechtsregel hij geldingskracht toekent en welke toepassing die rechtsregel op het bijzondere geval behoort te vinden. Maar dan is het centrale punt in de huidige rechtsbeoefening niet langer te vinden in de logica, maar in den persoon van den verantwoordelijken rechter.

Rechts-wetenschap

Spreker betoogt echter, dat hiermede de gangbare wijze van rechtsbeoefening, welke nog in hoofdzaak rechtsdogmatisch is georiënteerd, voor den man der wetenschap veroordeeld is. Want er is in deze opvatting geen enkele rechtsregel meer, waarvan men langer kan weten of hij geldt. Of hij geldt, dat zal de verantwoordelijke rechter te gelegener tijd uitmaken naar gelang van het geval dat zich voor hem afspeelt.

Vervolgens belicht spreker de bijzondere moeilijkheden, welke de dogmatische rechtsbeoefening in Ned.-Indië ondervindt ingevolge de bijzondere structuur van de rechtsbedeeling hier te lande. Hier gelden meerdere rechtstelsels naast elkaar. Op zich zelf is dat voor de rechtsdogmatische methode nog geen overwegend beletsel, want het adat-recht heeft even goed zijn eigen dogmatiek als het Europeesche recht. Maar de moeilijkheden worden onoverkomelijk, indien men de vraagstukken in beschouwing neemt die rijzen ingeval personen, vallende onder verschillend recht, met elkander in rechtsbetrekking treden: de vraagstukken van intergentiel recht derhalve.

Na de moeilijkheden te hebben geschetst, waarin de rechtsmethodiek verkeert, wil spreker trachten er een oplossing voor te vinden en hij zoekt daarvoor steun bij de door prof. Rengers Hora Siccama gemaakte onderscheiding onzer mogelijke levenshoudingen in een spelers- en een toeschouwersstandpunt. Den speler is het er om te doen een bepaald doel te bereiken, een inzet te winnen, den toeschouwer daarentegen slechts om de wereld te begrijpen, om de waarheid te weten.

Aan de hand van deze onderscheiding betoogt spreker, dat zoowel het rechtsgevoel als de rechtsdogmatiek slechts zin hebben voor den speler, den practicus, niet voor den man der wetenschap, den toeschouwer. Het specifiek normatieve karakter van de rechtsdogmatiek stempelt de regels, waarvan de dogmatiek uitgaat, reeds tot spelregels welke slechts gelding bezitten voor een speler, niet voor een toeschouwer.

Men moet inzien, dat bij bewuste rechtsvorming het geheele rechtsmechanisme slechts middel is om andere buitenrechtelijke doelstellingen te verwezenlijken.

Het zijn de spelregels der hoogere staatkunde, niet de juridische spelregels welke het rechtsleven in eigenlijken zin beheerschen. Het zijn deze spelregels, waaruit zoowel de wetgever als de beoefenaar van het intergentiele recht moeten putten: beiden moeten zij de hoofdlijnen der staatkunde van hun land, in hun tijd, bij hun arbeid tot richtsnoer nemen.

Spreker lichtte dit toe aan de hand van het actueele vraagstuk van de gemengde huwelijken. Men heeft zich steeds er aan gestooten, dat de Europeesche vrouw, die met een Mohammedaanschen Inlander in het huwelijk treedt, daarmede aan zijn huwelijksrecht wordt onderworpen en aldus blootstaat aan bigamie en eenzijdige verstooting. Wie zich evenwel op het standpunt der gelijkwaardigheid stelt van Oostersch en Westersch recht, mag aan het Westersche standpunt niet zonder meer voorrang toekennen.

Spreker meent evenwel, dat bestudeering van sociologische verschijnselen hier op den goeden weg kan helpen. Want versteviging van den huwelijksband heeft niet slechts waarde als spelregel der Westersch-Christelijke cultuur, maar wordt ook in zuiver Oostersche rijken beschouwd als doeltreffend middel tot moderniseering en dynamiseering der Oostersche maatschappij

Vandaar dan ook dat in Islamietische kringen hier te lande strevingen merkbaar zijn om de monogamie te bevorderen en de huwelijksontbinding te bemoeilijken. De Regeering zou kunnen trachten hier op zeer voorzichtige wijze aan te knoopen met een regeling van het monogame huwelijk tusschen Mohammedanen onderling. Een zoodanige regeling is reeds aangekondigd, waarbij de Regeering zich blijkbaar van elken dwang wil onthouden en alleen de partijen die dit wenschen in de gelegenheid wil stellen een zoodanig huwelijk te sluiten. Doch daarmede zijn ook de staatkundige richtlijnen voor een regeling van gemengde huwelijken op monogame basis gegeven.

Hiermede meende spreker te hebben aangetoond, dat de rechtswetenschap en de rechtspractijk voortaan hun wegen moeten scheiden en dat de rechtswetenschap slechts door zich van haar bijzonder karakter bewust te blijven de practijk waarlijk zal kunnen dienen. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Rechtswetenschap 2377 A.; Prof. dr. W. F. Wertheim 2316 G.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2507 E.)**

B. Vereeniging van juridische faculteiten in Nederland opgericht. —

Op initiatief van de juridische faculteit van het Utrechtsch Studentencorps is in een te Amsterdam gehouden bijeenkomst opgericht de Vereeniging van juridische faculteiten in Nederland. Met het dagelijksch bestuur werd voor dit jaar de juridische faculteit van het U. S. C. belast; voorloopig werden benoemd tot praeses de heer H. R. Marius en tot ab actis jkvr. M. A. W. van Asch van Wyck.

De samenwerking zal zich in de praktijk in hoofdzaak beperken tot het organiseeren van rondreizen van buitenlandsche sprekers. De mogelijkheid zal verder onder de oogen worden gezien tot het houden van jaarlijksche juridische studentencongressen, meer in het bijzonder om de studenten kennis te laten nemen van de meening van vooraanstaande geleerden uit binnen- en buitenland. (N. Rott. Crt.)

A. NEDERLAND. — Het muntwezen in 1935. —

De minister van Financiën en de minister van Staat, minister van Koloniën deelen in de Staatscourant mede, dat in 1935:

A. Zijn aangemunt:

I. Van regeeringswege:

a. voor Nederland: *f* 800.000 aan 10-centstukken en *f* 80.000 aan 5-centstukken.

b. voor Nederl. Oost-Indië: *f* 70.000 aan ½-centstukken N. I.

II. Voor rekening van anderen: nihil.

Overzicht:	Aantal stukken	Nominale waarde
I. Van regeeringswege:		
a. voor Nederland	9.600.000	*f* 880.000
b. voor Nederl. Oost-Indië	14.000.000	70.000
II. Voor anderen	nihil	nihil
Totaal	23.600.000	*f* 950.000

B. Van regeeringswege zijn ingetrokken:

a. In Nederland:

13	10-guldenstukken	*f* 130,—
23	5-guldenstukken	115,—
851.987	rijksdaalders	2.129.967,50
98.982	guldens	98.982,—
19.019	halve guldens	9.509,50
30.804	25-centstukken	7.701,—
2.368.985	10-centstukken	236.898,50
203	5-centstukken	10,15
17.455	2½-centstukken	436.37½
203.870	1-centstukken	2.038,70
18.183	½-centstukken	90,91½
Tot een nominale waarde		*f* 2.485.879,64

(benevens *f* 340,04 door brand beschadigde specie).

b. In Curaçao:

49.603	rijksdaalders	*f* 124.007,50
160.942	guldens	160.942,—
10.000	halve guldens	5.000,—
975	25-centstukken	243,75
839	10-centstukken	83,90
30	5-centstukken	1,50
71	2½-centstukken	1,77½
456	1-centstukken	4,56
3	½-centstukken	0,01½
Tot een nominale waarde van		*f* 290.285,—

c. In Suriname:

24.156	rijksdaalders	*f* 60.390,—
201.583	guldens	201.583,—
5.537	halve guldens	2.768,50
15.463	25-centstukken	3.865,75
19.176	10-centstukken	1.917,60
100	5-centstukken	5,—
1.280	2½-centstukken	32,—
6.351	1-centstukken	63,51
600	½-centstukken	3,—
Tot een nominale waarde van		*f* 270.628,36

d. In Nederlandsch Oost-Indië:

996.077	rijksdaalders	*f* 2.490.192,50
930.000	guldens	930.000,—
1.000.000	halve guldens	500.000,—
5.280.000	¼-guldens N.-I.	1.320.000,—
7.300.000	1/10-guldens N.-I.	730.000,—
Tot een nominale waarde van		*f* 5.970.192,50

(Staatscourant) **(Vorig bericht blz. 1938 C.)**

B. AMSTERDAM. — Prijsvraag voor het nieuwe Raadhuis. - De Jury. —

Burgemeester en Wethouders van Amsterdam hebben de jury benoemd, die het gemeentebestuur van Amsterdam zal adviseeren omtrent de resultaten van de prijsvraag, welke zal worden uitgeschreven voor den bouw van het nieuwe Raadhuis van Amsterdam.

Deze jury is als volgt samengesteld:

de burgemeester van Amsterdam, dr. W. de Vlugt, tevens voorzitter; de wethouder voor de Publieke Werken van Amsterdam, S. Rodrigues de Miranda, tevens vice-voorzitter;

de directeur van den Dienst der Publieke Werken van Amsterdam, ir. W. A. de Graag;

de Stadsarchitect van Amsterdam, ir. A. R. Hulshoff;

prof. ir. M. J. Granpré Molière, architect;

H. van der Kloot Meijburg, architect;

ir. S. van Ravesteijn, architect;

ir. H. van der Steur, Stadsarchitect, Rotterdam;

P. Vorkink, architect.

Als secretaresse der jury is aangewezen mej. ir. J. H. Mulder, architect bij de afdeeling Stadsontwikkeling en -uitbreiding van den Dienst der Publieke Werken, en als adjunct-secretaris A. B. Takkenberg, adjunct-commies bij genoemden Dienst.

In tegenwoordigheid van enkele leden van het dagelijksch bestuur der gemeente heeft de burgemeester, dr. W. de Vlugt, op 20 Oct. '36 deze jury geïnstalleerd. B. en W. hebben *f* 20.000 voor deze prijsvraag beschikbaar gesteld. (Alg. Handelsblad) **(2388 D.)**

C. LUCHTVAART. — K. L. M. - Indische route. —

Den 12en Juni was het een jaar geleden, dat de K. L. M. haar wekelijkschen dienst op Indië verdubbelde. De resultaten kunnen tot tevredenheid stemmen, wat blijken mag uit een vergelijking der vervoercijfers over de tijdvakken 12 Juni 1934—12 Juni 1935 en 12 Juni 1935—12 Juni 1936.

	1934-'35	1935-'36	stijging.
Briefp. in K.G.	38.314	75.941	+ 98.2%
Briefp. ton/K.M.	518.460	673.000	+ 29.8%
Aantal passagiers	922	2.205	+139.4%
Passagiers/K.M.	4.579.193	10.776.729	+135.3%
K.G. goederen	11.337	23.073	+103.8%
Ton/K.M. goederen	89.646	142.277	+ 58.7%

Het gemiddelde aantal vlieguren van de vluchten in de periode 1934-'35 bedroeg 74 en gedurende den halfwekelijkschen dienst 58.

De reistijd was in de eerste periode gemiddeld voor de heenvluchten 8.8 dagen en voor de thuisvluchten 8.5 dagen, bij den dubbel-wekelijkschen dienst bedroegen deze resp. 6.5 en 6.2 dagen.

(Mededeeling K. L. M.)
(Vor. ber. K.L.M. 2488 F.; Indië-dienst 1837 D.)

D. NEDERLAND. — Mijnbouw. - Rapport-Verschuur.

Verschenen is thans het rapport van oud-minister Verschuur inzake den toestand in den Nederlandschen mijnbouw en de methoden om daarin verbetering te brengen. Door de gewijzigde omstandigheden zijn verschillende opmerkingen thans niet meer ter zake dienende. De rapporteur stelt o.m. den eisch aan de Kolenconventie en de Huisbrandcommissie om de groothandel- en detailhandelsmarge te verminderen met resp. vijftig procent en vijftig cent per ton (25 cent voor eierkolen) ten gunste van de mijnen en de importeurs. (Limb. Koerier)
(V. b. Mijnbedr. 2418 C.; Oud-Min. Verschuur 2371 G.)

E. WERELDSCHEEPSBOUW. — Statistiek. —

Volgens statistiek van „Lloyds Register of Shipping" over het kwartaal per 30 Sept. '36, zijn de stoom-, motor- en zeilschepen in aanbouw als volgt over de verschillende landen verdeeld:

	Aantal schepen Ultimo Sept.	Aantal schepen Ultimo Juni	Bruto ton Ultimo Sept.	Bruto ton Ultimo Juni
Nederland	43	42	140.475	148.005
Duitschland	112	112	424.264	365.179
Italië	2	4	3.360	10.285
Frankrijk	14	12	60.234	45.304
Denemarken	21	20	82.015	71.620
Japan	58	46	175.801	156.811
Zweden	25	24	111.860	124.250
Ver. Staten	31	26	90.960	90.275
Spanje	9	9	24.189	24.189
Danzig	5	5	27.910	25.910
Br. Dominions	6	14	2.683	2.912
Noorwegen	19	25	19.911	25.951
Argentinië	1	1	2.550	2.550
België	12	12	14.154	5.654
Finland	2	2	2.050	2.050
Estland	2	2	450	450

Op de gezamenlijke werven der wereld waren ult. September in aanbouw:

	Aantal schepen	Bruto reg. ton
Stoomschepen	239	856.126
Motorschepen	328	1.248.459
Zeilschepen e.a.	14	6.852
Totaal	581	2.111.437

(Lloyds Register of Shipping) **(Vor. ber. 2194 A.)**

4 NOVEMBER 1936

A. **NOBELPRIJS. — Medicijnen en Physiologie. —**
De Nobelprijs voor geneeskunde en physiologie wordt dit jaar verdeeld tusschen den Engelschen medicus Sir Henry Hallett Dale en den Oostenrijkschen hoogleeraar Otto Loewi te Graz.
Henry Hallett Dale werd in 1875 te Londen geboren. Hij studeerde te Cambridge en was na de voltooiing van zijn studie eenigen tijd werkzaam aan het St. Bartholomew's Hospital te Londen. Van 1904 tot 1914 was hij leider van de Willcome Physiological Research Laboratories. Thans is hij directeur van het National Institute for Medical Research te Hampstead.
Sinds 1927 is Sir Henry Hallett Dale lid van den General Medical Council, twee jaar te voren werd hij benoemd tot secretaris van de Royal Society. Hij is een bekende figuur in de medische wereld, die tal van artikelen heeft geschreven in physiologische, bio-chemische en pharmacologische tijdschriften.
Otto Loewi werd in 1873 geboren. Hij is als pharmacoloog te Graz werkzaam. Naar hem is genoemd het verschijnsel van Loewi, de verwijding der pupil na indruppeling van adrenaline bij sympathicotonie (verhooging van den tonus van het sympathisch zenuwstelsel) en onvoldoende werking van de alvleeschklier.
De beide Nobelprijswinnaars zijn pharmacologen die hebben ontdekt, dat de zenuwprikkel wordt overgebracht door chemische stoffen.
Loewi heeft dat het eerst ontdekt bij het kikkerhart, Sir Henry Hallett Dale bij het centrale zenuwstelsel. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. blz. 2015 D.)**

B. **ZWITSERLAND. — Tegen het Communisme. —**
De Bondsraad heeft op 3 Nov. '36 besloten het parlement, dat in December bijeenkomt, een wetsontwerp ter bescherming van de openbare orde en veiligheid voor te leggen. In afwachting van de uitspraak van het parlement heeft de Raad echter reeds thans eenige maatregelen getroffen, die ten doel hebben onmiddellijk de communistische actie in Zwitserland te onderdrukken. Ook voor het deelnemen van buitenlandsche sprekers aan politieke vergaderingen zijn bepalingen vastgesteld.
Ingevoerde bladen of ander propaganda-materiaal van anti-religieuzen, anti-militaristischen, communistischen of anarchistischen aard zullen in beslag worden genomen, evenals in Zwitserland gedrukte of uitgegeven geschriften, die de binnenlandsche of buitenlandsche veiligheid, de openbare rust of de orde in gevaar zouden brengen. Iedere activiteit van de Zwitsersche afdeeling der „roode hulp" is verboden. (Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Communisten 592 D.)**

C. **NEDERLAND. — Oprichting „Rubber-Stichting".**
Ten kantore van notaris A. J. Tassemeijer te 's-Gravenhage is de oprichtingsacte der „Rubber-Stichting" verleden. Oprichters waren het Nederlandsch-Indische gouvernement en de Internationale Vereeniging voor de Rubbercultuur in Nederlandsch-Indië, gevestigd te Amsterdam.
De raad van bestuur der Rubber-Stichting bestaat uit de volgende heeren: jhr. mr. W. J. de Jonge, voorzitter; Raden Adipati Ario Soejono, onder-voorzitter; J. S. C. Kasteleyn, P. van Leeuwen Boomkamp, mr. P. B. H. van Groin Soeters, prof. dr. Ph. le Cosquino de Bussy, prof. dr. G. van Iterson jr. en prof. J. van Gelderen, leden.
De oprichting van deze stichting is een uitvloeisel van de door rubberproducenten genomen maatregelen om het verstoorde evenwicht tusschen productie en verbruik van rubber te herstellen. Het is toch volkomen rationeel, dat naast maatregelen ter beperking van de productie ook pogingen worden gedaan om door research en propaganda een vermeerdering van het verbruik en de toepassing van rubber of latex en van de daaruit verkregen producten of derivaten te bewerkstelligen.
Met de aan dit streven ter vermeerdering van het rubberverbruik verbonden werkzaamheden zal de nieuwe stichting worden belast, de geldmiddelen zullen o.a. worden verkregen door middel van een heffing op het ondernemingsproduct in Nederlandsch-Indië. Ook de inlandsche rubber-producenten zullen aan de voor deze stichting benoodigde gelden bijdragen. (Vaderland)

D. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - Komedie om geld. —**
De première van de door de Cinetone Maatschappij in eigen studio vervaardigde film „Komedie om Geld" vond plaats op 29 October.
Regie: Max Ophüls; productie-leiding: Will Tuschinski; aan de camera: Schufftan; in de hoofdrollen: Rini Otte, Herman Bouber, Cor Ruys, Mathieu van Eysden, Edwin Doornbos.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Ned. Films 2507 C.)**

E. **IRAK. — Militaire staatsgreep. —**
Op 30 October zijn te Londen berichten binnengekomen omtrent een staatsgreep, die zich te Bagdad heeft afgespeeld.
Volgens deze berichten is de minister-president Yasin onder druk van het leger afgetreden.
Koning Ghazi heeft daarop Hikmet Salayman, vroeger reeds minister van Binnenlandsche Zaken en Justitie, de vorming van een nieuw kabinet opgedragen, waarin deze inmiddels reeds is geslaagd.
Door den Koerdischen leider Begsidky werd de staatsgreep uitgevoerd. Hij stelde den minister-president Yasin eenvoudig voor de keuze: aftreden of een bloedige militaire revolte.
Premier Yasin, die allerminst het leger achter zich heeft, koos de vredige oplossing en diende zijn ontslag in. (Times) **(Vor. ber. Kabinet 1764 F.)**

F. **NEDERLAND. — R. K. Staatspartij. - Rapport der commissie. —**
Het rapport der commissie uit den Raad van studie en documentatie der R.K. Staatspartij, welke een onderzoek heeft ingesteld omtrent het vraagstuk van de herziening van ons staatsbestel is verschenen.
Tot de aanbevolen maatregelen behooren:
Een bepaling betreffende de erkenning bij de wet van beroeps- en bedrijfsschappen en andere dan in de Grondwet genoemde gemeenschappen;
verwijdering van alle voorschriften, welke betrekking hebben op en verband houden met de Eerste Kamer der Staten-Generaal;
omwerking van de Wet tot algemeen verbindend- en onverbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten;
voorziening betreffende samenwerking tusschen corporaties (bedrijfs- en beroepsorganen);
regeling nopens het recht om door de drukpers gedachten of gevoelens te openbaren.
(De Nieuwe Eeuw) **(V. b. R.K. Staatspartij 2478 E.)**

G. **ENGELAND. — Troonrede van koning Edward. —**
In de rede van den koning ter gelegenheid van de sluiting van de parlementszitting op 30 October '36 wordt o.a. gezegd:
„Ik richt mij voor de eerste maal tot u als souverein. Mijn betrekkingen met het buitenland blijven van vriendschappelijken aard. Mijn vaste hoop is het, dat het Britsch-Egyptisch alliantie-verdrag een nieuw tijdperk zal inluiden, waarin de Britsch-Egyptische samenwerking zal worden versterkt.
Het gelukkig resultaat der Dardanellen-conferentie te Montreux is een prachtig voorbeeld voor de toekomst.
Mijn regeering die vast verbonden blijft aan de beginselen van het volkenbond-covenant, heeft reeds haar zienswijze kenbaar gemaakt omtrent de wijze, waarop de toepassing van dat covenant zou kunnen worden verbeterd.

De onderhandelingen inzake Locarno worden voortgezet.
Met ongerustheid volg ik de gebeurtenissen in Spanje. Mijn regeering heeft zich geen moeite gespaard de humanitaire pogingen aan te moedigen, om het lijden van het Spaansche volk te verlichten.
Den nood, door de troebelen in Spanje veroorzaakt, helpende verlichten, handelt mijn vloot overeenkomstig haar verheven tradities.
Het is dan ook de doelbewuste politiek mijner regeering geweest, om te trachten dien rampzaligen krijg te localiseeren. Tot dat doel heeft de Britsche regeering het Fransche initiatief tot het sluiten van een non-interventie-accoord gesteund en krachtig medegewerkt aan de toepassing van dit accoord."
Koning Edward vervolgde zijn rede met de hoop uit te spreken, dat de recente monetaire maatregelen, door de Fransche regeering en andere regeeringen getroffen, een nieuwen weg zullen banen naar een verbetering van den internationalen handel.
Ik dank u, vervolgde hij, voor de door u getroffen regelingen om de eer en de waardigheid van de kroon te handhaven.
Het treffen van maatregelen ter verbetering en versterking der defensieve krachten wordt krachtig voortgezet.
Ik verheug mij over de toeneming van den handel en de vermindering der werkloosheid gedurende dit jaar.
In het verder verloop van zijn rede behandelde de koning de maatregelen ter handhaving van de sociale orde in het binnenland.
Overeenkomstig het gebruik is deze rede voorgelezen door de koninklijke commissie, doch bij de opening van de nieuwe parlementszitting zal zij door den koning zelf worden voorgelezen. (Daily Telegraph)

(Vor. ber. Koning Edward VIII 2459 B.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van prof. dr. W. J. D. v. Dijck over „Het vakgebied der physische technologie". —
Prof. dr. W. J. D. van Dijck, benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de physische technologie aan de Techn. Hoogeschool, heeft op 29 Oct. '36 zijn ambt aanvaard met het houden van een rede over: „Het vakgebied der physische technologie". Wij ontleenen hieraan het volgende:

De mechanische technologie moet als oudste tak der technologie worden genoemd. Zij behandelt de verhooging der bruikbaarheid van materie door verandering van vorm, bijv. door draaien, schaven, smeden of gieten. De chemische technologie houdt zich bezig met het veredelen der grondstoffen door in te grijpen in den bouw van het molecule. Het bereiden van kleurstoffen, kunstharsen, zuren en zeepen valt onder haar vakgebied. Tusschen de chemische technologie en de mechanische technologie ligt het vakgebied der physische technologie, dat al die technische handelingen omvat, waarbij door zuiver physische bewerkingen, zonder dat dus het molecule wordt veranderd, materie kan worden veredeld, onder uitsluiting van die der vormgeving. Het scheiden der aggregatietoestanden, het klassificeeren naar soortelijk gewicht, kleur, electrische of magnetische eigenschappen, het destilleeren, het kristalliseeren, het extraheeren en het absorbeeren behooren tot dit vakgebied. Doch niet alleen het veredelen der materie door scheiding in componenten, ook het mengen tot meer nuttige combinaties behoort hiertoe.
Zelf steunend op de werktuigbouwkunde is de physische technologie een onmisbare hulpwetenschap voor de chemische technologie en het is historisch begrijpelijk, dat de physische technologie vrijwel geheel onder de vleugelen van de chemie is opgegroeid, hetgeen echter den harmonischen groei niet altijd ten goede is gekomen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2525 A.)

B. NEDERLAND. — Onze buitenlandsche handel in diamant. —
In de Maandstatistiek van den In-, Uit- en Doorvoer van het Centraal Bureau voor de Statistiek wordt sedert eenigen tijd een afzonderlijk drie-maandelijksch overzicht van den diamanthandel met het buitenland gegeven. Hieronder volgen de cijfers over het eerste halfjaar 1936, waaraan, ter vergelijking, die over de overeenkomstige perioden van 1934 en 1935 zijn toegevoegd.

I. Ongeslepen diamant.

I A. Aangekocht in het buitenland:

	1e halfjaar 1936	1935	1934
	(in duiz. guld.)		
Totaal	9864	5107	3758
waarvan uit:			
België en Luxemburg	835	926	964
Groot-Brittannië	7535	3214	1604
Unie v. Zuid-Afrika	1389	793	864

De totale aankoop van ongeslepen materiaal is in deze drie jaren belangrijk toegenomen, het cijfer van 1936 (1e halfjaar) is ruim 2.5 maal zoo groot als dat van het eerste halfjaar 1934. De ongeslepen diamant is voor het grootste deel in Engeland gekocht, doch zal ongetwijfeld voornamelijk uit Zuid-Afrika afkomstig zijn.

I B. Verkocht naar het buitenland:

	1e halfjaar 1936	1935	1934
	(in duiz. guld.)		
Totaal	5018	2538	1329
waarvan naar:			
België en Luxemburg	3632	1577	736
Ver. Staten v. Amerika	944	586	297
Groot-Brittannië	258	250	89

Het ongeslepen materiaal, dat ons land weer verlaat, is voor het overgroote deel voor België bestemd.

II. Geslepen diamant.

II A. Aangekocht in het buitenland:

	1e halfjaar 1936	1935	1934
	(in duiz. guld.)		
Totaal	2853	2209	1792
waarvan uit:			
België en Luxemburg	2747	2195	1710

II B. Verkocht naar het buitenland:

	1e halfjaar 1936	1935	1934
	(in duiz. guld.)		
Totaal	8495	6495	5737
waarvan naar:			
België en Luxemburg	1625	1155	915
Ver. Staten v. Amerika	3925	3225	2329
Frankrijk	1114	686	632
Groot-Brittannië	452	364	275
Britsch-Indië	626	284	—

Geslepen diamant, hier te lande ingevoerd, is vrijwel geheel uit België afkomstig; onze voornaamste afnemers van geslepen materiaal zijn de Ver. Staten, daarna volgen België en Frankrijk. De toeneming van den uitvoer van geslepen diamant van *f* 5.7 millioen (1e halfjaar 1934) tot *f* 8.5 millioen (1e halfjaar 1936) is een verheugend feit.

(Maandstatistiek v. d. In-, Uit- en Doorvoer)

(Vorig bericht 2417 B.; Diamant 2507 B.)

C. NEDERLAND. — Verstoring van openbare bijeenkomsten. - Een waarschuwing van de Regeering. —
De Regeeringspersdienst meldt:
In verband met het feit, dat de laatste weken eenige malen geoorloofde vergaderingen met voorbedachten rade zijn gestoord, wordt het volgende ter algemeene kennis gebracht.

Het opzettelijk storen van een geoorloofde openbare vergadering door het verwekken van wanorde of het maken van gedruisch is een misdrijf. Het wordt ingevolge art. 144 van het Wetboek van Strafrecht gestraft met een gevangenisstraf van ten hoogste twee weken of een geldboete van ten hoogste *f* 60.—. In aanverwante gevallen kunnen bovendien nog aanzienlijk zwaardere straffen worden opgelegd.
De regeering acht storingen, als hebben plaats gehad, ontoelaatbaar. Zij heeft den betrokken organen van Justitie en Politie opdracht verleend in eventueel nog volgende gevallen met de grootste gestrengheid op te treden en zich daarbij van alle in aanmerking komende middelen te bedienen. (Regeeringspersdienst)

5 NOVEMBER 1936

A. SCANDINAAFSCHE LANDEN. — „Dag van het Noorden". —
Scandinavië heeft op 27 Oct. '36 zijn saamhoorigheid gedemonstreerd. Als een soort inleiding tot de feestelijkheden die in Zweden, Noorwegen, Finland, Denemarken en IJsland op 27 Oct. '36 plaats vonden, heeft aan den vooravond van den „Dag van het Noorden" de Finsche minister van Buitenlandsche Zaken voor de Zweedsche studenten een feestrede gehouden, waarin hij hoofdzakelijk de cultureele betrekkingen tusschen Zweden en Finland besprak.
Ook de Zweedsche minister van Staat, Hansson, heeft een dergelijke redevoering gehouden. De „Dag van het Noorden" heeft ten doel gehad de groote saamhoorigheid der Scandinaafsche landen de wereld te toonen.
Naar ancienniteit hebben de staatshoofden der Scandinaafsche landen voor de microfoon eenige minuten gesproken. Eerst Koning Gustaaf V van Zweden, daarna president Svinhufvud van Finland, dan volgden koning Christiaan X van Denemarken (en IJsland) en koning Haakon van Noorwegen.
De redevoeringen der staatshoofden leggen op hetzelfde punt het accent d.i. de noodzakelijkheid de Noorsche landen in eendracht te doen leven. „Sammanhållningen är ett livsvillkor för de Nordiska länderna." Er moet samenwerking zijn op het gebied van wetgeving, cultureele en economische aangelegenheden.
(Svenska Dagbladet - Politiken - Hufvudstadsbladet)
(Vor. ber. Scandinaafsche Landen 2427 E.)

B. H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.D.H. PRINS BERNHARD. — Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins. —
De wetsontwerpen, betrekking hebbende op de naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard, en de goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana, luiden als volgt:

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat redenen van Staatsbelang het noodig maken aan Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, den aanstaanden Gemaal Onzer beminde Dochter, het Nederlanderschap te verleenen, tot hetwelk Zijne Doorluchtige Hoogheid ook aanzoek bij Ons heeft gedaan, en dat het dienstig is mede eenige gevolgen dezer naturalisatie te regelen:
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — De hoedanigheid van Nederlander wordt bij dezen verleend aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, geboren te Jena 29 Juni 1911, wonende te 's-Gravenhage.

Artikel 2. — Zijne Doorluchtige Hoogheid is, van het oogenblik waarop Hoogstdezelve de hoedanigheid van Nederlander verkrijgt, ingezetene van het Rijk.

Artikel 3. — Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (Staatsblad no. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (Staatsblad no. 685), niet van toepassing.

Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de Nederlandsche Staatscourant.
Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.
Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministerieele Departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:
Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen;
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., enz., aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, verleenen Wij Onze toestemming.

Artikel 2. — Met afwijking in zooverre van het bepaalde bij de artikelen 20 en 131 van het Burgerlijk Wetboek zal het huwelijk worden voltrokken in tegenwoordigheid van al dan niet binnen het Koninkrijk gevestigde meerderjarige getuigen, ten getale van twee of zooveel meer, als de Hooge Partijen zullen verkiezen.

Artikel 3. — Ten aanzien van Zijne Doorluchtige Hoogheid en van de kinderen uit voormeld huwelijk geboren, zullen in geval van naamsverandering of naamsbijvoeging, de artikelen 64 en 65 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn.

Artikel 4. — Overal waar in wettelijke voorschriften de uitdrukking „Lid van het Koninklijk Huis", „Leden van het Koninklijk Huis", „Prinsen van Ons Huis", „Prinsen van het Koninklijk Geslacht" of „de Vorsten van Ons Huis" voorkomt, zal daaronder mede begrepen zijn Zijne Doorluchtige Hoogheid.

Artikel 5. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.
Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden. (Het Vaderland)
(V. b. Prinses Juliana 2510 C.; Pr. Bernhard 2510 C.)

C. VOLKENBOND. — Bewapening. - Nieuw Militair Jaarboek verschenen. —
Het Volkenbondssecretariaat heeft zoo juist het 12e militaire jaarboek gepubliceerd.
Uit de cijfers van dit jaarboek concludeert men dadelijk, dat op het oogenblik de geheele wereld bezig is zich voor een eventueelen oorlog gereed te maken.
De oorspronkelijke bedoeling van het jaarboek, waartoe de Volkenbondsraad in Juli 1923 besloten heeft, om uitvoering te geven aan de bepaling van artikel 8 van het Volkenbondsverdrag waarbij de leden van den Volkenbond de verplichting op zich nemen om op loyale wijze hun militaire inlichtingen uit te wisselen, is natuurlijk geweest de ontwapening te vergemakkelijken. Op het oogenblik is het jaarboek voor militaire deskundigen interessant studiemateriaal en voor den leek een treurig nieuw bewijs van den oorlogsgeest, die in de wereld heerscht.
Bekijkt men slechts de wereldcijfers voor de militaire uitgaven, dan ziet men, dat deze van 3.5 milliard gouden dollars in 1925 gestegen zijn tot 5.4 milliard gouden dollars in 1935. Van 1925 tot 1930 zijn de militaire uitgaven in de wereld voortdurend iets gestegen. In 1931 zijn zij op hetzelfde peil gebleven en in 1932 toen de ontwapeningsconferentie haar eerste bijeenkomst hield, die tot geleidelijke wapeningsvermindering zou hebben moet leiden, zijn de uitgaven iets gedaald. Sedert 1933 toen men begon in te zien, dat de conferentie tot geen resultaat zou komen, zijn de uitgaven weer op regelmatige en belangrijke wijze gestegen.
Een andere tabel geeft een soortgelijk beeld te zien

wat de wereldtonnage van de vloot betreft. Van 1930 tot 1935 is de wereldtonnage — in aanbouw zijnde schepen inbegrepen — van 5.461.000 ton tot 6.013.000 ton gestegen. Waren er in 1930 voor 433.000 ton schepen in aanbouw, voor 1936 is dit cijfer 908.000. Van 1930 tot 1932 is de wereldtonnage belangrijk gedaald, doch in 1933 onmiddellijk met groote schreden omhoog gegaan.
(12e Militaire Jaarboek van den Volkenbond)
(Vorig bericht Bewapening 2430 D.)

6 NOVEMBER 1936

A. VOLKENBOND. — Zeeliedenconferentie. —
De vierde internationale zeeliedenconferentie werd op 24 Oct. '36 gesloten.
De aanbeveling over de verbetering van de verblijfstoestanden van zeelieden in de havens werd aangenomen met algemeene, n.l. 89 stemmen; de conventie betreffende de minimum-eischen van bekwaamheid voor officieren ter koopvaardij met 80 tegen 9 stemmen, de conventie voor de betaalde vacanties aan zeelieden met 60 tegen 15 stemmen, de conventie inzake de verplichtingen van de reeders jegens een zieken of door een ongeval gewonden zeeman met 70 tegen 14 stemmen, de conventie houdende ziekteverzekering der zeelieden met 60 tegen 5 stemmen, de conventie inzake den arbeidsduur aan boord van schepen en inzake de bemanning der schepen met 62 tegen 17 stemmen en eindelijk de aanbeveling over eenige in de laatst genoemde conventie nog niet geregelde punten met 61 tegen 15 stemmen.
Bij alle stemmingen hebben de vertegenwoordigers van de Nederlandsche regeering en van de Nederlandsche zeelieden vóór de conventie of aanbeveling gestemd.
De vertegenwoordiger van de Nederlandsche reeders, de heer Valstar, heeft zijn stem aan de aanbeveling over de verbetering der verblijfstoestanden in de havens en aan de conventie inzake de minimum-eischen van bekwaamheid voor officieren gegeven, doch tegen de andere voorstellen gestemd.
Bij de eindstemming over de belangrijkste conventie, die inzake den arbeidstijd aan boord van schepen en de bemanning der schepen hebben van de regeeringsgroep alleen de regeeringsgedelegeerden van Engeland en Japan tegengestemd.
Van de reeders gaven die uit Frankrijk, Sovjet-Rusland en de Ver. Staten van Amerika, in afwijking van de meerderheid van hun collega's, hun stem aan de conventie.
Ook de vijfde internationale zeeliedenconferentie werd gesloten na de eenstemmige aanneming bij eindstemming met algemeene (81) stemmen van de in eerste lezing aangenomen wijziging van de conventie van 1920 over den toelatingsleeftijd van kinderen tot arbeid aan boord van schepen, in dien zin, dat na het inwerkingtreden van de wijziging der conventie kinderen beneden vijftien jaar (tot dusver was dit veertien jaar) geen arbeid aan boord van schepen zullen mogen verrichten, tenzij zij veertien jaar zijn en een bijzonder getuigschrift bezitten van een schoolautoriteit, dat het in hun eigen belang raadzaam is, reeds arbeid aan boord van schepen te verrichten.
(Alg. Handelsblad)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Nachttrein Batavia—Soerabaja. —
De eerste nachttrein in den geregelden dienst Batavia—Soerabaja v.v., waarin twee slaaprijtuigen meereden, vertrok op 2 Nov. '36 onder zeer groote belangstelling van de zijde van het publiek naar Soerabaja. (Aneta)

C. DANZIG. — Greiser voor onbepaalden tijd met vacantie. —
Greiser, de president van den Senaat van Danzig, is voor onbepaalden tijd met vacantie vertrokken.
Greiser's vertrek is onmiddellijk gevolgd op een conferentie, die hij had met Papee, den Poolschen gezant in Danzig, die juist uit Warschau was teruggekeerd. Men gelooft, dat het vertrek van Greiser een tactische concessie van de Nazi's aan Polen is.
De onderdrukking van de sociaal-democratische minderheid in Danzig interesseert Polen minder dan de nazificeering van Danzig. (Gazeta Polska)
(Vorig bericht Greiser 2370 F.)

D. NEDERLAND. — Staatsleening. - Uitgifte van *f* 100 millioen tegen 3%, koers 95¾%. —
De Staat der Nederlanden zal een nieuwe staatsleening, groot *f* 100 millioen, rentende 3%, tegen een koers van 95¾% uitgeven.
In verband met het feit, dat deze leening in 20 gelijke jaarlijksche termijnen zal worden afgelost — vroegere leeningen hadden in den regel een looptijd van 40 jaar, terwijl de aflossing in annuïteiten geschiedde — zal het gemiddelde rendement van deze leening 3½% bedragen.
De inschrijving op deze leening, waarvan *f* 50 millioen geplaatst is bij verschillende rijksinstellingen, zal op 10 Nov. '36 worden opengesteld. De storting zal moeten geschieden op 1 December bij de verschillende kantoren van inschrijving.
De halfjaarlijksche coupons dezer leening zijn op 1 Juni en 1 December betaalbaar. Zij zijn vrij van couponbelasting. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Leeningen 2197 F.)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Het bezoek van den Roemeenschen koning Carol aan Praag. —
Koning Carol en kroonprins Michael hebben dezer dagen een bezoek gebracht aan Praag.
De Tsjechische minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, heeft het resultaat van de politieke besprekingen te Praag in een interview, dat op 1 Nov. '36 plaats had met het Roemeensche blad „Dimineata", als volgt uiteengezet:
1. De trouw aan de verplichtingen jegens Frankrijk blijft de spil van de buitenlandsche politiek der drie landen van de Kleine Entente.
2. In de betrekkingen met de Sovjet-Unie is niets veranderd. Bevoegde Roemeensche kringen zijn van meening, dat het Tsjechisch-Russische pact van wederzijdschen bijstand voor Roemenië slechts voordeel kan opleveren.
3. Tsjecho-Slowakije verheugt zich op zijn beurt over de verbetering die tot stand is gekomen in de Roemeensch-Poolsche betrekkingen en het hoopt, dat de regeering te Boekarest ons, wat Polen betreft, indirect een soortgelijken dienst zal kunnen bewijzen, als die welken wij Roemenië bewijzen op het punt van de betrekkingen met Rusland.
4. Volkomen overeenstemming is eveneens bereikt ten aanzien van onze betrekkingen met Duitschland.
(Dimineata) **(Vorig bericht Koning Carol 2181 D.; Dr. Krofta 2506 E.)**

F. SCHEEPSRAMP. — De haringlogger „Sch. 68" vergaan. —
Binnen de pieren van IJmuiden is op 27 Oct. '36 de Scheveningsche haringlogger „Sch. 68" in onstuimig stormweer vergaan. Het schip zonk onmiddellijk. Vier leden van de bemanning, waaronder de kapitein en een stuurman, zijn verdronken. De andere opvarenden — in totaal was de logger met 14 koppen bemand — konden gered worden door de sleepboot „Nestor" van de Fa. Wijsmuller & Co. en door de reddingsboot „Neeltje Jacoba". Twee hunner zijn echter zwaar gewond en moesten naar het St. Antonius-ziekenhuis worden overgebracht. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Scheepsramp 2504 A.)

G. H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.D.H. PRINS BERNHARD. — Het voorgenomen huwelijk. —
Officieel wordt gemeld, dat Prinses Juliana en Prins Bernhard op 7 Januari 1937 in het huwelijk zullen treden.
Het Prinselijk Paar is voornemens, den 19den Dec. '36 aan te teekenen.
Het burgerlijk huwelijk zal ten stadhuize te 's-Gravenhage worden voltrokken en de inzegening zal in de groote kerk aldaar geschieden.
Het zal 7 Januari juist 58 jaar geleden zijn, dat wijlen Koning Willem III in het huwelijk trad met wijlen Koningin Emma. (Het Vaderland)
(V. b. Prinses Juliana 2529 B.; Pr. Bernhard 2529 B.)

H. GOUD-COVENANT. — Zwitserland sluit zich aan bij valuta-accoord. —
Het departement van Financiën en de nationale bank werden op 3 Nov. '36 door den Bondsraad gemachtigd de verklaring af te leggen, dat Zwitserland zich practisch aansluit bij het Amerikaansch-Engelsch-Fransche valuta accoord. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Goud-Covenant 2492 A.)

A. FRANKRIJK. — Leger, Vloot- en Luchtmacht. - Daladier vraagt 500 millioen francs. —

Voor de legercommissie der Kamer heeft de minister van Defensie, Daladier, op 4 Nov. '36 een uitvoerig overzicht gegeven van Frankrijks militaire situatie, die hij als volkomen geruststellend kenschetste.

„Als vele Franschen in staat waren", aldus vatte de minister zijn uiteenzetting samen, „de versterkte gebieden in het Noordoosten des lands te bezoeken en kennis te nemen van de organisatie ter verdediging van onze grenzen, dan zouden zij zich gerustgesteld voelen, als zij zagen, dat Frankrijks veiligheid naar dien kant door een onoverwinnelijke barrière verzekerd is".

Deze arbeid zal thans aangevuld worden door den bouw van versterkingen aan de Noordgrens en in het gebied tusschen Bazel en Belfort, dat tot dusver krachtens het verdrag van 1814 onversterkt gelaten is. Ook de Jura-grens zal versterkt worden, ten einde een leger, dat de neutraliteit van Zwitserland geschonden zou hebben, den weg naar Frankrijk te versperren.

De regeering zal onverwijld bij het parlement een crediet van 500 millioen francs aanvragen ter voltooiing van onze defensieve organisatie, speciaal in het Noorden, welk gebied op het oogenblik vooral door „waterwerken" verdedigd wordt.

Binnenkort zullen ook aan de Belgische grens werken van gewapend beton aangelegd worden, gelijk aan die welke gebouwd werden aan de grenzen van Elzas-Lotharingen, volgens een programma, dat in den loop van verscheiden jaren is uitgewerkt.

Daarvan — aldus Daladier — heb ik mij rekenschap kunnen geven, toen ik onlangs in gezelschap van generaal Gamelin een tocht maakte door de Noordelijke gebieden. (Le Temps)

(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2510 B.; Defensie 2336 D.; Daladier 951 I.)

B. NEDERLAND. — Ontploffingsramp op het Grieksche stoomschip „Petrakis Nomikos". —

Na twee heftige explosies, welke op het Grieksche stoomschip „Petrakis Nomikos", dat op 31 Oct. '36 op de werf van Wilton-Fyenoord te Schiedam voor het vierjaarlijksch survey lag, plaats vonden, is het aantal dooden dat bij de ramp aan boord van het schip eerst op 12 was geschat, tot 14 gestegen. Vele gezinnen te Schiedam en Rotterdam zijn in rouw gedompeld. De brandweer te Schiedam heeft eenige van haar moedige leden verloren. De oorzaak der ontploffingen is nog onbekend. (N. Rott. Crt.)

(Vor. ber. Scheepsramp 2530 F.)

7 NOVEMBER 1936.

C. NEDERLAND. — Eenheid door Democratie. - Groote vergadering te Amsterdam. —

Op 4 November '36 is te Amsterdam in de Apollo-hal door de Nederlandsche beweging voor „Eenheid door Democratie" een nationale demonstratie gehouden. De groote zaal was tot de laatste plaats bezet.

Als eerste spreker trad op de heer H. D. Louwes, lid der Tweede Kamer over: „Boerenstand en Democratie". Een oude volkswijsheid zegt, dat men dikwijls gestraft wordt aan dat lid, waarmede men het meest zondigde. Geldt dit ook niet eenigermate voor de verhouding: democratie en boerenstand? De fouten, privileges, onrechtvaardige toestanden en hun tegendeel, die onder een bepaalden staatsvorm voorkomen, worden dikwijls aan den staatsvorm toegeschreven, terwijl zij in werkelijkheid ook onder een ander bestel voorkwamen of zullen voortduren. Om een voorbeeld te noemen: de positie van den boerenstand was en is heel verschillend in Duitschland en in Nederland. De Duitsche boerenstand genoot voor en onder het keizerlijk regiem en dat der republiek zoowel als onder het huidige meer achting en ondervond meer economische hulp dan de Nederlandsche. En geen verandering van regiem zal den Nederlandschen boerenstand op zijn juiste plaats brengen, maar alleen de juist toegepaste selfhelp over vele jaren. En toch hoort men nu steeds weer de goede positie, die de boerenstand nu in Duitschland geniet, toekennen aan het nationaal-socialistische regiem en wordt de democratische regeeringsvorm in Nederland geheel belast met wat onze nationale boerenstand ontbeert.

Ziehier een der oorzaken, dat er in boerenkringen bij velen het besef leeft, dat wij, om betere toestanden te krijgen, een anderen staatsvorm moeten hebben, dien van het nationaal-socialisme, met als primaire figuur den leider en een anderen maatschappijvorm: dien der corporatieve gedachte. Aldus doende, dreigt men van den wal in de sloot te geraken.

Velen in onzen boerenstand zijn tot ons aller groote schade veel te lang politiek onverschillig geweest. Had het politieke reveil en ook de daaruit voortvloeiende oprichting van den Nat. Bond Landbouw en Maatschappij enkele jaren eerder plaats gehad, een en ander zich in wat meer rustige tijden kunnen consolideeren, dan zou dit ons democratisch staatsbestel een grooten dienst hebben bewezen. De kans daarop is nog allerminst verkeken, maar nu deze bond moet werken onder de felle beroering van de crisis en het opdringen der nationaal-socialistische gedachte, kost het buitengewoon veel beleid den bond in het rechte spoor te houden, hoe ernstig velen dit ook nastreven. Nu moet de democratie — en niet alleen met woorden, maar vooral ook met daden — met te grooter kracht strijden om de ziel van den boer, want de Nederlandsche boer is democraat van nature. Onze boerenorganisaties zijn alle zuiver democratisch opgebouwd. Hieruit volgt, dat de hoofdfiguur van het nationaal-socialisme, de leider, in ons boerenleven onbekend is en dus ook voor onzen boerenstand een door en door on-Nederlandsche schepping is. De boer moet in eigen zaken zelf de teugels hebben. Niet een leider zal bepalen wie de boerenorganisaties zal besturen, maar de boer zelf.

Het is sprekers vaste overtuiging, dat de meerderheid der tot het nationaal-socialisme neigende boeren zich geen juiste voorstelling maakt van wat men helpt bevorderen. Men wil een soort herschapen democratie, waarin de volksvertegenwoordiging een meer enge en de regeering een meer ruime plaats inneemt en men helpt metterdaad den geheelen volksinvloed om hals brengen.

Spr. komt dan tot de corporatieve maatschappij. De N.S.B.-boer stelt zich ongeveer het volgende voor: a. in de landbouwcorporatie bepaalt hijzelf het beleid: b. de landbouwcorporatie bepaalt het landbouwbeleid der regeering. Beide verwachtingen zullen niet vervuld worden. Een stelsel, dat de burgers niet in staat acht door het uitbrengen van hun stem mee te bepalen hoe staat, provincie en gemeente zullen worden bestuurd, kan deze vrijheid moeilijk laten aan de corporaties, ja zelfs aan gewone vereenigingen.

De landbouwcorporaties zullen niet door de boeren, maar over de boeren regeeren.

Laat de Nederlandsche boerenstand zich goed rekenschap geven van wat een regeering volgens het leidersbeginsel beteekent.

Laat de Nederlandsche democratie zich ernstig bezinnen op den Nederlandschen boerenstand, op zijn rechten, zijn beteekenis, zijn grieven. Laat ten slotte de Nederlandsche boerenstand niet kleingeloovig zijn ten opzichte van de democratie, de toekomst van een welgeordenden volksinvloed. Boerenstand van Nederland: blijf u zelf, en handhaaf uwe burgerrechten, zoo eindigde de heer Louwes.

Menschelijkheid. — De volgende spreker, ds. W. Banning, behandelde het onderwerp: „Democratie als eisch van menschelijkheid".

De inhoud van het woord „menschelijkheid" wordt bepaald door de wijze waarop wij het wezen van den mensch zien. Men kan den mensch noemen een met verstand begaafd roofdier of een verachtelijk kuddedier, dat met angst-aanjaging moet worden geregeerd of als een zedelijk-geestelijk wezen, dat met een bestemming in het leven staat. De eerste twee opvattingen voeren tot absolutisme en dictatuur, de laatste tot democratie in maatschappij en staat. Democratie ziet de maatschappij als een zedelijk organisme, dat het geestelijk wezen des menschen, zijn bestemming tot vrijheid heeft te dienen. Daarom stelt zij voor het maatschappelijk leven haar eischen van menschelijkheid, vormt zij een openbare moraal waarin drie kenmerken wezenlijk zijn: onderlinge waarachtigheid en openbaarheid, goede trouw en eerbied voor den medemensch. Democratie is een zaak van beginsel, karakter en geestkracht. Zij wil van ons volk geen slaven maken, zij vernedert de menschen niet tot gedresseerde dieren, zij stelt haar eischen van menschelijkheid.

Mr. J. J. R. Schmal sprak over „Christendom en democratie". Ons werelddeel staat op den tweesprong, democratie of dictatuur, welke van deze twee wegen zal men inslaan? Wat Nederland betreft, hebben wij aan een nieuwe keuze geen behoefte. Wij hebben in ons land nog vasten grond onder de voeten: onze beproefde staatsinstellingen leenen zich blijkens de ervaring van bijkans een eeuw wel degelijk voor de verwezenlijking van hetgeen ons gemeenschappelijk willen en werken nastreeft.

Wij zijn vanavond uit Noord en Zuid, uit Oost en West hierheen gekomen, om het met nadruk te zeggen: zoo willen wij het, zoo en niet anders. Dat zullen wij blijven zeggen, zoo lang er nog één importeur van vreemde cultuur bij ons kans denkt te hebben.

Christendom en democratie zijn geen tegenstelling. Geen echte, geen blijvende democratie dan die gedragen wordt door het christelijk besef. De practische ontkenning van alle moraal, die men cultuurbolsjewisme heeft genoemd, indien zij doorwerkt in het politieke leven, in de wetgeving van een land, beteekent in letterlijken zin den ondergang van de democratie.

Wat wij in ons rijke volksverleden aantreffen als zedelijke grootheid, is altijd ten nauwste aan de belijdenis van het christelijk geloof verbonden. Daarom zegt spreker, dat in Nederland christendom en democratie bijeen hooren. Spr. waarschuwt tegen iedere poging om den boom der vrijheid te verplanten. Hij kan alleen leven daar, waar hij van nature thuis is, in christelijken bodem.

Ten slotte voerde het woord dr. H. Faber met het onderwerp „Onze strijd".

Deze avond, zei spr., is een getuigenis. Hier hebben niet enkele individuen voor zichzelf, maar hier heeft het Nederlandsche volk door vertegenwoordigers van verschillende volksgroepen heen getuigd van zijn geloof in de democratie en van zijn wil om aan de toekomst te bouwen.
Wij willen nationaal zijn in den breeden zin van het woord en de hand reiken aan ieder, die mede wil werken aan het behoud en de versterking der hoogste goederen van onze nationale cultuur in aansluiting aan onze eigen traditie. Wij stellen ons daarbij op de basis van de in de huidige grondwet neergelegde beginselen en daarmede op de basis van de constitutioneele monarchie.
Het blijkt meer en meer, dat het Nederlandsche volk ontwaakt. Op 27 Juni 1935 werd E. D. D. opgericht met 71 leden; op 1 Januari 1936 waren er 1.000, op 27 Juni 1936 3.000 en thans staan meer dan 6.000 Nederlanders van allerlei politieke en godsdienstige schakeering in onze gelederen, terwijl de laatste weken gemiddeld 60 nieuwe leden per dag werden ingeschreven. Deze nationale demonstratie is de inzet van onze winteractie. De beweging heeft de colportagerellettjes en het verstoren van vergaderingen niet van noode om de ziel van ons volk te winnen, maar zal in beheerschte kracht en rustig onder smaad en verdachtmaking van haar tegenstanders voorwaarts gaan om haar werk te doen tot verdediging en vernieuwing der waarachtig Nederlandsche democratie.
De vergadering werd besloten met het zingen van ons volkslied, nadat zich bijna 600 nieuwe leden hadden opgegeven.
(De Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Eenheid door Democratie 2480 C.)

A. **SYNTHETISCHE KININE. — Akrichin. —**
In het jaar 1935 hebben geleerden in de Sovjet-Unie een gecompliceerde chemische samenstelling ontdekt, welke dezelfde eigenschappen heeft als kinine; dit nieuwe product hebben zij „akrichin" genoemd. Volgens berekening van de malaria-commissie van den Volkenbond gebruiken 170 millioen lijders aan malaria 1387 ton kinine per jaar, uit kinabast vervaardigd.
In Augustus 1935 is op 38 km. afstand van Moskou de eerste steen gelegd van een Akrichin-fabriek, op 19 Oct. '36 heeft de eerste partij akrichin, groot 22 kg., de fabriek verlaten. Einde van dit jaar zal de fabriek 6 ton leveren en in 1937 moet naar berekening de productie 45 ton bedragen.
Naar verluidt zou een dosis akrichin 6 tot 7 maal zoo klein kunnen zijn als een dosis kinine met hetzelfde effect. (Prawda)

8 NOVEMBER 1936

B. **NEDERLAND. — Ned.-Turksche Handel- en Compensatie Mij. —**
De ministerieele verklaring van geen bezwaar is verleend op de statuten van de N.V. Nederl.-Turksche Handel- en Compensatie Maatschappij, gevestigd te 's-Gravenhage.
De vennootschap stelt zich ten doel de handelsrelaties met Turkije te bevorderen en in dat land op te treden als vertegenwoordigster der belangen van den Nederlandschen handel en industrie en als zoodanig te bewerkstelligen, dat Nederland een belangrijk aandeel zal kunnen hebben in den economischen opbouw van het nieuwe Turkije.
Tevens beoogt de nieuwe maatschappij den invoer van Turksche producten in Nederland te vergrooten, in het bijzonder door intensiveering van het compensatie-verkeer. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Handelsbetrekk. met Turkije 2247 A.)

C. **OOSTENRIJK. — Begrootingstekort van circa 58.000.000 Schilling. —**
Naar verluidt vertoont de begrooting voor het jaar 1937 een tekort van 57.72 millioen schilling. De grootste uitgaven zijn die voor werkloozen- en ouderdomszorg, die voor delging en rentebetaling der staatsleening en die voor de landsverdediging. Als gevolg van de invoering van den algemeenen dienstplicht zijn de uitgaven voor de weermacht in vergelijking met de begrooting van 1936 met ongeveer 84 millioen gestegen. (Reichspost) **(Vor. ber. 2449 D.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Herkiezing van President Roosevelt. —**
De overwinning, die President Roosevelt op 3 Nov. 1936 bij de verkiezingen voor het presidentschap heeft behaald, overtreft de verwachtingen der meest optimistische democraten en is zelfs nog veel grooter, dan die van vier jaar geleden.
Zes en veertig van de acht en veertig staten, hebben vóór Roosevelt gekozen en slechts twee staten, Maine en Vermont, met te zamen 8 kiesmannen, zijn den republikeinen trouw gebleven, zoodat 523 stemmen op Roosevelt uitgebracht werden. Van de zes staten, die in 1932 nog voor Hoover stemden, zijn thans ook Pennsylvania (36 kiesmannen), Connecticut (8), New Hampshire (4), en Delaware (3) naar de democraten overgeloopen.
Zijn republikeinsche tegenstander, Landon, was de eerste, die Roosevelt met zijn herkiezing gelukwenschte.
In totaal zijn ongeveer 43.000.000 stemmen uitgebracht, waarvan Roosevelt (democraat) 25.936.277 stemmen en Landon (republikein) 15.839.609 stemmen verkreeg. Eenige andere candidaten waaronder Lemke (agrar. lib.), Thomas (soc.) en Browder (comm.) kregen resp. 744.573, 99.865 en 97.243 st.
De definitieve samenstelling van Senaat en Huis van Afgevaardigden te Washington is thans als volgt:
Senaat: 75 Democraten, 17 Republikeinen, 1 landbouwer, 3 onafhankelijken.
Huis van Afgevaardigden: 334 Democraten, 89 Republikeinen, 4 sociaal-democraten, 4 landbouwpartij en 4 onafhankelijken.
Zoowel in Frankrijk, Engeland als in België en de verder democratisch geregeerde landen is Roosevelt's herkiezing met enthousiasme ontvangen.
Gevraagd naar zijn meening over den uitslag van de verkiezingen in de Ver. Staten, verklaarde de Fransche minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos, dat het weergalooze succes van president Roosevelt en de overwinning van de democratische richting in Frankrijk met groote geestdrift zijn ontvangen. Wat den internationalen kant van de overwinning betrof, verklaarde Delbos blijde te zijn, dat de kiezers van de Ver. Staten zoo een overweldigende meerderheid hebben gegeven aan de politiek van vreedzame samenwerking en van economisch herstel. De geweldige cijfers van de overwinning van Roosevelt geven hem de gelegenheid om een nog grootere rol te gaan spelen in de avant garde van de beschaving. Delbos zeide ten slotte ervan overtuigd te zijn, dat Roosevelt in zijn tweede regeeringsperiode, groote resultaten zal weten te bereiken en dat Frankrijk in dien tijd er in zou slagen het ideaal dat de beide staten verbond, te laten overwinnen.
In Duitschland waren de door de regeering geïnspireerde bladen vóór den uitslag der verkiezing meer op een republikeinsche overwinning gesteld. Zij namen dezelfde houding aan als de Duitsch-geörienteerde Hearst-pers in Amerika. Na den uitslag der verkiezingen vindt men zoet-zure artikelen ten opzichte van de herkiezing van Roosevelt.
(New York Herald Tribune - Le Temps - A. N. P.)
(V. b. Roosevelt 2414 D.; Presid.verkiezing 2359 C.)

E. **OOSTENRIJK. — Kabinet-Schuschnigg. - Reconstructie. —**
Op 4 Nov. '36 heeft bondskanselier Schuschnigg zijn regeering gereconstrueerd.
Uit het oude kabinet treden vier ministers, nl. de vice-kanselier Baar-Barenfels, de minister van Financiën Draxler, de minister van Handel Stockinger en die van Justitie Hammerstein-Equord.
Schuschnigg kreeg van den Bondspresident opdracht een nieuwe regeering te vormen, welke aldus werd samengesteld:
Bondskanselier en Defensie: dr. Schuschnigg.
Vice-kanselier: luitenant-veldmaarschalk Ludwig Hülgerth, opperbevelhebber van de Frontmilitie.
Justitie: dr. Adolf Pilz.
Onderwijs: dr. Pernter.
Sociale Zaken: dr. Josef Resch.
Financiën: dr. Neumeyer.
Land- en Boschbouw: Peter Mandorfer.
Handel en Verkeerswezen: prof. dr. Wilhelm Taucher.

Verder zijn tot bondsministers benoemd: de gezant te Boedapest Odo Neustädter-Stürmer en dr. Edmund Glaise-Horstenau; het is de bedoeling, dat eerstgenoemde belast wordt met het departement van Openbare Veiligheid en Glaise-Horstenau met de overige aangelegenheden van Binnenlandsch Bestuur.
Ten slotte zijn aan den bondskanselier de volgende staatssecretarissen toegevoegd:
Buitenl. Zaken: dr. Guido Schmidt.
Vaderlandsch Front: Guido Zernatto.
Defensie: generaal Wilhelm Zehner, terwijl aan het ministerie voor Sociale Zaken als staatssecretaris is toegevoegd Hans Rott.
De Reichspost wijst er op, dat de reorganisatie van het kabinet-Schuschnigg geen wijziging beteekent in de oriëntatie van de binnen- of buitenlandsche politiek, en evenmin in de invloedsverhoudingen en de financieele en monetaire politiek.
Daartegenover meldt de Prager Presse, dat de bondskanselier en leider van Oostenrijk steeds meer het voorbeeld van den Duce volgt. Hij zorgt o.a. ervoor dat nog slechts persoonlijkheden, welke niet gevaarlijk voor hem kunnen worden naast hem komen te staan, en kiest langzaam maar zeker, een staf van medewerkers, die trouwe uitvoerders van zijn inzichten zijn, zonder van een dusdanig „formaat" te zijn, dat zij hem ooit ten val kunnen brengen.
(Reichspost - Prager Presse)
(Vor. ber. Kabinet 2379 A.)

9 NOVEMBER 1936

A. ENGELAND. — Rede van minister Eden. - Antwoord aan Italië en Duitschland. —

In het Lagerhuis heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, op 5 Nov. '36 de debatten over de buitenlandsche politiek geopend met een uitvoerige rede. Eden zeide o.a.:
„Wij moeten ons allen levendig bewust zijn van de spanning in den huidigen internationalen toestand. Het wordt vrijwel een algemeen gebruik in het openbaar verklaringen over de internationale politiek af te leggen op een toon, die zeker niet beheerscht kan worden genoemd. Spr. is niet voornemens dit voorbeeld te volgen. Wel is het wenschelijk, dat het standpunt van de Britsche regeering en dat van het land volledig uiteengezet wordt.
Wij moeten onze aandacht op het heden en de toekomst richten.

Volkenbond. — Het is in zekere kringen mode, aldus vervolgde Eden, te spotten met den Volkenbond. maar wij hopen en zijn voornemens te bewijzen, dat deze spot ongerechtvaardigd is. De principes, waarop de Volkenbond berust zijn de beste beginselen, die tot dusverre gevonden zijn voor de regeling der internationale aangelegenheden. Enkele landen deelen deze opvatting niet, en zoolang zij dit niet zullen doen, kan de autoriteit van den Volkenbond niet volledig zijn, hoewel zij wel volledig gemaakt zou kunnen worden. Het is onze plicht den Bond zoo belangrijk mogelijk te maken.
Intusschen zal Groot-Brittannië bij geen enkel ander land achterstaan in de verdediging van zijn wettige belangen en deze verdediging is in geenerlei opzicht gericht tegen de wettige belangen van welk ander land ook.
De Britsche voorstellen tot hervorming van den Volkenbond raken niet de aan den Bond ten grondslag liggende structuur. Het eerste doel is den Bond in staat te stellen zoo snel mogelijk maatregelen te nemen en het tweede doel de critiek te beantwoorden, volgens welke de Volkenbond uitsluitend gewijd is aan de handhaving van den status quo. In het Volkenbondshandvest zelf is erkend, dat de status quo niet voor eeuwig kan worden gehandhaafd en het staat aan de Volkenbondscommissie deze zijde van de toekomstige Volkenbondspolitiek te bestudeeren.

Vijfmogendheden-conferentie. — Vervolgens een toespeling makende op de vooruitzichten der vijfmogendheden-conferentie zeide Eden, dat de opvattingen der vijf mogendheden thans bekend, bestudeerd en vergeleken zijn. Gisteren heeft de Britsche regeering zich te dien aanzien in verbinding gesteld met de vier andere mogendheden.
De tot dusverre gevoerde gedachtenwisselingen hebben zekere belangrijke meeningsverschillen aan het licht gebracht, maar geen enkele is van verrassenden aard en, ofschoon zij buitengewoon groot zijn, kunnen zij niet als onoverkomelijk worden beschouwd.
Binnen korten tijd, aldus spr., behooren wij in staat te zijn ons nauwkeurig rekenschap te geven van de kansen op succes der conferentie. Eden gaf de verzekering, dat al het mogelijke in het werk gesteld zal worden om succes te verzekeren en vervolgde dan: „Wij achten deze bijeenkomst evenzeer in het belang der andere geïnteresseerde mogendheden als in ons eigen belang.

Samenwerking met Frankrijk en België. — Overgaande tot bespreking van de Britsche betrekkingen met de verschillende buitenlandsche mogendheden, behandelde Eden allereerst de betrekkingen met Frankrijk. Hij verklaarde dat deze betrekkingen steeds nauw en hartelijk zijn geweest. Het zou moeilijk zijn zich een tijdperk in herinnering te brengen, waarin zij beter waren. Misschien — zoo vervolgde spr. — is het natuurlijk, dat in een verwarde wereld de twee groote democratische landen van West-Europa tot elkander worden aangetrokken. Er is echter niets exclusiefs in deze vriendschap. Wij hebben beiden duidelijk te kennen gegeven, dat wij niet alleen bereid zijn, maar zelfs dat wij wenschen ons te verzekeren van de samenwerking met anderen. Wat ik van Frankrijk gezegd heb, geldt evenzeer voor België. Wij hebben de verzekering ontvangen, dat België zich houdt aan zijn verplichtingen.

Duitschland. — Wat de betrekkingen met Duitschland betreft, zeide spr., dat er in Duitschland talrijke verklaringen zijn afgelegd over den wensch tot nauwere vriendschap met Engeland. Deze wensch wordt door Engeland oprecht gedeeld. Er zijn echter twee voorwaarden onvermijdelijk verbonden aan iedere vriendschap, welke Groot-Brittannië zou kunnen aanbieden aan ieder land, of het nu Duitschland is of een ander land en dat is, dat een zoodanige vriendschap niet exclusief kan zijn en niet gericht kan zijn tegen een derde.
Ten aanzien van de neiging van Duitschland om Groot-Brittannië verwijten te doen voor de economische moeilijkheden, verklaarde spr. energiek dat Engeland dit verwijt geen enkel oogenblik kan aanvaarden, aangezien het niet in overeenstemming is met de feiten. Het is spr. onmogelijk uitvoerig en in bijzonderheden uiteen te zetten in welke mate Groot-Brittannië getracht heeft sedert den oorlog op economisch- zoowel als financieel gebied met Duitschland samen te werken. Het is echter een feit, aldus Eden, dat wij alleen aan Duitschland bedragen hebben geleend, die bijna gelijk zijn aan het bedrag, dat wij als herstelbetalingen hebben ontvangen. Intusschen, nog veel belangrijker dan het economische aspect is het centrale probleem, dat wij onder de oogen moeten zien, n.l. de mogelijkheid den wereldhandel te stimuleeren, hetgeen een verhooging van de Duitsche exporten, zoowel als die van andere landen met zich mede zou brengen.
In dit verband wilde Eden iets zeggen over de kort geleden afgelegde monetaire verklaring der drie mogendheden. De samenwerking van andere landen, met inbegrip van Duitschland, is daarbij gevraagd, en, wij zouden ons slechts gelukkig kunnen prijzen, wanneer Duitschland het nuttig zou oordeelen aan dit programma deel te nemen.
Van onzen kant kan er geen sprake zijn van een omsingeling van Duitschland.

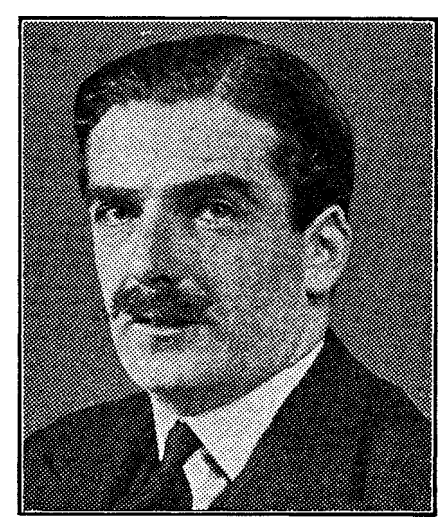

Anthony Eden.

Italië. — Aangaande Italië bracht Eden in herinnering, dat het slechter worden der betrekkingen te wijten is aan de poging van Engeland zijn verplichtingen krachtens het Volkenbondshandvest na te komen.
Van een veete ten opzichte van Italië is nooit sprake geweest. Zoolang dit feit niet door Italië erkend wordt, zullen de betrekkingen tusschen beide landen onder een misverstand lijden.
De door Mussolini geuite bewering, dat de Middellandsche Zee voor Groot-Brittannië eer een gemak is dan een vitaal belang, aldus Eden, geeft niet volledig de Britsche belangen weer.
De Middellandsche Zee vormt geen afkorting, maar de voornaamste verkeersader. Spr. bestrijdt niet, dat voor Italië de Middellandsche Zee het leven zelf is, maar beweert wel, dat de vrijheid van scheepvaart in deze wateren eveneens een vitaal belang is voor de landen van het Britsche gemeenebest.
In de afgeloopen jaren, aldus vervolgde Eden dit deel zijner redevoering, hebben de belangen van Engeland en Italië elkander eerder aangevuld, dan dat zij met elkaar in strijd waren.
De Britsche regeering wenscht oprecht, dat deze betrekkingen ook in de toekomst behouden blijven.
Engeland juicht de verzekering van Mussolini toe, dat Italië niet voornemens is dezen zeeweg te bedreigen of te verbreken.
Ook Engeland heeft dergelijke voornemens niet.
Wij hebben geen enkelen wensch aanvallen te doen op welk Italiaansch belang in de Middellandsche Zee ook. Onder deze omstandigheden zou het mogelijk moeten zijn voor beide landen,

voort te gaan deze vitale belangen in de Middellandsche Zee te handhaven, niet alleen zonder conflict, maar zelfs tot wederzijdsch voordeel.

Het Verre Oosten. — Slechts kort sprak Eden over den toestand in het Verre Oosten. In dit verband zeide hij, dat het hem verheugde te kunnen constateeren, dat laatstelijk aanwijzingen zijn verkregen voor een duidelijke verbetering in de Chineesch-Japansche spanning.

Het beeld, dat ik geschilderd heb, aldus zeide Eden tenslotte, toont, dat de internationale toestand vrij ernstig is.
Persoonlijk geloof ik echter niet, dat een catastrophe onvermijdelijk is. Ik geloof, dat de toekomstige vrede van Europa voor een groot deel afhankelijk zal zijn van de rol, die wij zullen spelen.
Wij wenschen de leiding te nemen bij de regeling der Europeesche conflicten, maar wij zullen een dergelijke regeling niet tot stand brengen, noch zullen wij aan den Volkenbond het gezag kunnen hergeven, dat wij besloten hebben hem te geven, tenzij wij vastberaden op ons doel afgaan en over wapenen beschikken."
De drie voornaamste punten van het Britsche program zijn: Ten eerste versterking van het gezag van den Volkenbond; ten tweede, onderhandelingen over een Europeesche regeling en ten derde, versterking der Britsche strijdkrachten.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Eden 2467 A.)**

A. ENGELAND. — Rede van minister Eden. - Perscommentaren. —

DUITSCHLAND. — De **Berliner Lokalanzeiger,** die ongeveer hetzelfde schrijft als de „Völkischer Beobachter" en „der Angriff", beweert het volgende:
„Het is een feit, dat in Europa twee fronten bestaan, het bolsjewistische front en de tegenstanders van het bolsjewisme. Duitschland is de macht tegen het bolsjewisme en met dit feit moet iedere regeering rekening houden, die met Duitschland vriendschappelijke betrekkingen wenscht te onderhouden. Niet omdat Duitschland deze situatie wil, maar omdat het bolsjewisme het zoo gewild heeft. Het spreekt vanzelf, zoo doet het blad verder opmerken, dat Duitschland volstrekt niet den wensch heeft met Engeland tot een toenadering te komen, welke uitsluitend doelt op een Duitsch-Engelsche gemeenschap, die tegen andere staten gericht zou zijn. Het nationaal-socialistische Duitschland wil slechts in zijn streven den vrede te bevorderen, trachten de ondersteuning te krijgen van die staten, die hunnerzijds eveneens het grootste belang er bij hebben dat een algemeene vrede gehandhaafd blijft.
Waar minister Eden gemeend heeft zekere uitingen van Duitsche zijde, die van het standpunt uitgaan dat Engeland een deel van de schuld draagt aan de economische moeilijkheden, waaronder Duitschland thans gebukt gaat, van de hand te moeten wijzen, spreekt hij in den toon van eenige Engelsche bladen, die tegen het constateeren van deze feiten protesteeren, omdat zij het bewustzijn hebben, dat daardoor onthuld wordt hoezeer zij hun lezers over het bolsjewisme eenerzijds en het economisch verband der dingen in de wereld anderzijds verkeerd hebben ingelicht. Het mag dan juist zijn, dat Engeland aan Duitschland leeningen gegeven heeft ten bedrage van de betalingen, welke Duitschland als herstel verrichten moest, deze omstandigheid doet niets af aan de verantwoordelijkheid voor de van 1919 tot 1932 gehandhaafde politiek in den geest van Versailles."

ITALIE. — Gayda schrijft in de **Giornale d'Italia,** dat de weg dien de Volkenbond bewandelt om den wereldvrede te verzekeren, een ongeschikte weg is. Er zijn, zegt hij, nog andere wegen, die zekerder tot dat doel leiden, b.v. de directe samenwerking tusschen de groote landen, die gemeenzame belangen hebben, zooals b.v. Italië en Duitschland. Italië zoo min als Duitschland zegt hij, hebben eenig vertrouwen in den Volkenbond als instrument van samenwerking om den vrede te handhaven. De Volkenbond is totaal machteloos. Nog veel erger zou het naar zijn meening worden, wanneer de Volkenbond over een „eigen leger en vloot" zou beschikken. In dat geval zouden de Bond en de „collectieve veiligheid" worden tot een „collectieve bedreiging" voor alle staten.
In het kort gezegd, is de verhouding tusschen Italië en Engeland na de groote rede van Mussolini en het antwoord van Eden nog precies als eenige weken tevoren. Eden heeft met geen woord gezinspeeld op een Middellandsche Zee-verdrag met Italië. Tusschen de twee landen bestaat dus een dusdanig verschil van opvatting, ten opzichte van de methoden, waarmede de internationale vraagstukken moeten worden onder de oogen gezien, dat men nauwelijks verwachten mag, dat dit verschil spoedig zal worden overbrugd.

FRANKRIJK en BELGIE. — De rede van minister Eden is zeer gunstig opgenomen.
(Vorig bericht blz. 2533 A.)

B. BELGIE. — Koning Leopold spoort tot eenheid aan.
Koning Leopold heeft op 7 Nov. '36 in een rede, gehouden ter herdenking van het feit, dat een eeuw geleden de wetten inzake het provinciaal bestuur werden afgekondigd, aangespoord tot eenheid en gematigdheid.
De politieke structuur van België, aldus de koning, is niet geschikt voor hevige wijzigingen. Niet dat België afkeerig is van evolutie in de ideeën en instellingen, verre van daar, maar het wenscht die evolutie slechts na wijs beraad te doen voltrekken.
De koning vestigde verder de aandacht der Belgen op de gevaren, die kunnen voortvloeien uit een voortdurende geestelijke wanorde.
De koning eindigde met een beroep te doen op alle Belgen, opdat zij tot bezinning komen, opdat zij, geleid door goede trouw en door den wensch naar algemeene verzoening een einde maken aan de onderlinge verdeeldheid. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Koning Leopold III 2493 D.)

C. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Ernest K. Lindley — „Halfway with Roosevelt". (The Viking Press, New York) **(2512 A.)**
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul — „Le Testament". (Les Editions de Belgique, Bruxelles) **(V. b. 2399 D.)**
Duitsch: Prof. P. E. Müller — „Amerikanische Philosophie". (Frommann, Stuttgart) **(Vor. ber. 2512 A.)**
Engelsch: George Slocombe — „The Dangerous Sea: The Mediterranean and its Future". (Hutchinson) **(Vor. ber. 2512 A.)**
Fransch: L. P. Deschanel — „Histoire de la Politique Extérieure de la France". (Payol, Paris)
M. Lamm — „Swedenborg". (Stock, Paris) **(2512 A.)**
Hongaarsch: Jolan Földes — „A Holászo Macska Uccaja" (de straat van de visschende Kat). (Athenæum, Budapest.) Verkreeg wereldprijs van £ 4000. Verschijnt binnenkort in het Nederlandsch. **(1629 F.)**
Nederlandsch: Johan Fabricius — „Flipje". (A. P. Leopold's Uitg. Mij., Den Haag)
Reinier van Genderen Stort — „Sprokkelingen". (A. W. Sijthoff's Uitg. Mij., Leiden)
Marianne Philips — „Henri van den Overkant". (Uitg. C. A. J. v. Dishoeck, Bussum) **(2503 A.)**
Russisch: Z. Essayan — „Ogyonnaya rubashka". (Armeensche verhaaltjes). (Goslitizdat, Moskou) **(Vor. ber. 2486 A.)**
Zweedsch: A. Forssberger — „Uvertyr". (Bonniers, Stockholm) **(Vor. ber. 2338 D.)** (Red. K. H. A.)

10 NOVEMBER 1936

D. SPANJE. — Burgeroorlog. —
Een nieuw ministerie heeft zich op 5 Nov. '36 gevormd waaronder vier anarcho-syndicalistische ministers, t.w. Garcia Oliver, Juan Peiro, Juan Lopez en Frederiga Monseny.
Op 7 November heeft de Spaansche regeering Madrid verlaten en heeft zich naar Valencia begeven.
De nationalistische troepen omsingelen Madrid en staatgevechten hebben in de voorsteden plaats. De regeeringstroepen zullen Madrid tot het uiterste verdedigen. (A. N. P.) **(V. b. 2503 B.; Kabinet 2439 D.)**

E. ENGELAND. — Handelsverdrag en Ontspanning met Italië. —
De Engelsche regeering die reeds maanden geleden den gezant te Addis Abeba met groot verlof heeft gezonden, besloot tot het terugtrekken van de militaire wacht voor het Legatiegebouw. Dit is de eerste stap tot erkenning van het Italiaansche keizerrijk door Engeland. Van nog meer belang is de overeenstemming van Engeland en Italië inzake de volledige hervatting van het handelsverkeer. Te Londen werd op 7 Nov. '36 officieel bevestigd, dat de minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, en de Britsche ambassadeur te Rome, sir Eric Drummond, een tweetal overeenkomsten hebben onderteekend, welke een hervatting van het handels- en het betalingsverkeer tusschen de beide landen beoogen.
Het nieuwe handelsverdrag heeft ten doel de sancties uit te wisschen. Van de hervatting van het handelsverkeer zullen allereerst de Engelsche kolen-exporteurs profiteeren. De Italiaansche regeering zou besloten hebben groote kolenbestellingen in Zuid-Wales te doen.
Het officieuze Italiaansche nieuwsagentschap Stefani wijst er op, dat dit de voorteekenen zijn van een ontspanning Engeland—Italië.
Mussolini heeft ten slotte in een interview met den bekenden Engelschen correspondent Ward Price verklaard, dat hij een Engelsch-Italiaansch gentlemens-agreement wenscht ter verzekering van de wederzijdsche belangenbescherming.
Het zou een tweezijdige overeenkomst moeten worden om de andere aan de Middellandsche Zee gelegen landen geheel gerust te stellen. Mussolini voegde hieraan toe, dat de nieuwe atmosfeer het geloof wettigt, dat een nieuwe fase is begonnen in de betrekkingen tusschen Engeland en Italië.
(Stefani - Daily Mail) **(Vor. ber. Handelsverdr. 1725 B.; Rede Eden 2533 A.; Rede Mussolini 2511 A.)**

A. WERKLOOSHEID. — Omvang en bestrijding. — De werkloosheid en haar bestrijding vormen, zooals dit ook in de troonrede bij de opening van de Staten-Generaal in September verklaard werd, een der belangrijkste problemen van de Nederlandsche economische politiek. In het bijzonder verdient deze aangelegenheid op het oogenblik belangstelling, eenerzijds in verband met de kans op een toeneming der werkloosheid als gevolg van de nadering van het winterseizoen, en anderzijds met het oog op de depreciatie van den gulden sedert het goud-embargo en de mogelijkheid dat thans nieuwe perspectieven worden geopend. Ten einde zich een oordeel te kunnen vormen omtrent de vooruitzichten op dit gebied, is het echter noodig de ontwikkeling, welke tot dusver plaats vond alsmede de oorzaken der werkloosheid te onzent nader te beschouwen.

Indien men de Nederlandsche werkloosheid vergelijkt met de werkloosheid in andere landen, aan de hand van de laatst beschikbare gegevens — d.w.z. die per midden 1936 — dan krijgt men geen opgewekt beeld.

Stijging der werkloosheid in Nederland.

van 2e kw.	tot 2e kw.	van	tot		
1930	1931	50.700	99.500	= +	96%
1931	1932	99.500	242.800	= +	144%
1932	1933	242.800	293.700	= +	21%
1933	1934	293.700	298.900	= +	2%
1934	1935	298.900	352.300	= +	18%
1935	1936	352.300	395.800	= +	12%

Werkloosheid in Nederland 1930—1936.
(In duizenden)

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
1930	—	50,7	61,4	108,7
1931	137,8	99,5	116,9	198,8
1932	263,0	242,8	263,9	314,7
1933	375,4	293,7	280,9	341,7
1934	359,4	298,9	303,1	369,6
1935	411,4	352,3	352,0	423,0
1936	456,8	395,8	—	—

Indexcijfers van Nederland (1929 = 100).

Jaar	Productie van Kapitaal goederen	Productie van Consumptie goederen	Index der handels-prijzen	Waarde Nederl. uitvoer
1930	86,8	96,3	89,9	86,5
1931	62,9	98,5	76,5	66,0
1932	45,9	83,0	64,8	42,5
1933	55,2	85,9	63,1	36,6
1934	55,8	86,1	63,2	35,8
1935	47,2	89,6	61,5	34,0
Midden '36	52,6	85,9	62,0	32,0

Stand der bevolking in Nederland.

Jaar	Bevolking	Jaarl. toeneming in procenten.
1899	5.104.137	)
		) 1,50
1909	5.858.175	)
		)
1920	6.865.314	) 1,55
		)
1930	7.935.565	) 1,55
		)
1935	8.423.182	) 1,20

Geboorten (in duizenden).

1915	1916	1917	1918	1919	1920	1921
167,4	172,6	173,1	169,5	166,1	195,0	191,4

Aantal personen (in duizenden) **die het 15e levensjaar bereikten.**

1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
134,0	140,0	142,0	141,0	140,0	166,0	163,0

Aantal jeugdige personen (in duizenden) **die op de arbeidsmarkt verschenen.**

1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
67,0	70,0	71,0	70,5	70,0	83,0	81,5

Werkloosheid per 1000 inwoners (midden 1936).

Ver. Staten	81	Duitschland	18
Oostenrijk	48	Denemarken	16
Nederland	45	België	13
Tsjecho-Slowakije	39	Polen	12
Groot-Brittannië	37	Zweden	12
Frankrijk	31	Noorwegen	10
Ierland	23	Hongarije	5
Zwitserland	19		

Hieronder volgen de indexcijfers der werkloosheid in Nederland en in de geheele wereld.

Werkloosheid in Nederland.
Indexcijfers 1930 = 100.

Jaar	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	gem.
1930	—	69,0	83,5	147,0	100
1931	187,0	135,0	159,0	270,0	188
1932	357,0	330,0	358,0	427,0	368
1933	509,0	400,0	382,0	454,0	435
1934	489,0	406,0	411,0	502,0	452
1935	560,0	478,0	478,0	575,0	522
1936	620,0	538,0	—	—	—

Wereldwerkloosheid.

1930	93	87	96	116	100
1931	145	129	134	156	143
1932	181	172	173	174	178
1933	189	168	151	150	167
1934	150	128	125	128	135
1935	136	114	104	107	118
1936	115	105*)	—	—	—

*) voorl. cijfer.

Perspectief. — Een vastlegging van de veelbesproken oorzaken der werkloosheid in cijfers, stuit op buitengewoon groote moeilijkheden. Het ministerie voor Sociale Zaken heeft over deze kwestie, zich daarbij baseerend op de verhoudingen van 1930 en 1935, bij tal van bedrijfstakken een enquête ingesteld. Uit den aard der zaak komt een dergelijk onderzoek echter slechts tot een gedeeltelijk en vaak ook benaderd resultaat. Het aantal der door rationaliseering vrijgekomen arbeidskrachten zou zich tusschen de 20.000 en de 25.000 bewegen, waaruit wel blijkt, dat dit aantal slechts betrekkelijk gering is in vergelijking met de totale werkloosheid.

Ondanks de zeer ongunstige huidige situatie meenen wij toch de toekomst niet zonder optimisme te mogen beschouwen. Het verreweg grootste deel der werkloosheid is nog steeds het gevolg van de conjunctuur In dit opzicht zullen andere aspecten kunnen worden geopend zoodra de wereldhandel een opleving toont. Gehoopt mag slechts worden, dat de depreciatie van den gulden het hare zal bijdragen tot de ontsluiting van nieuwe markten en de herovering van oude afzetgebieden. Hand in hand met de zoo noodzakelijke uitbreiding van den internationalen handel zullen zooals uit de geschiedenis blijkt ook weder technische vooruitgang en bevolkingsontwikkeling als oorzaken van werkloosheid op groote schaal hun kracht verliezen.

(Ontleend aan de Telegraaf van 7 Nov. 1936)
(V. b. Nederl. Werkloosh. 2421 A.; Bevolk. 2413 A.; Indexcijfers 2189 H.; Wereldwerkloosheid 2387 B.)

B. FRANKRIJK. — Minister Daladier over den communistischen cellenbouw in het leger. —
De Fransche minister van Landsverdediging en Oorlog, Daladier, werd op doorreis door het gemeentebestuur van Mont de Barsan ontvangen.

In een toespraak wees de minister er op, dat het leger boven de partijen blijft staan. Het leger zou zich in politieke kwesties hebben gemengd, indien het zou hebben opgehouden alleen naar het vaderland te kijken. In zoodanig geval zou het een grooten slag hebben kunnen toebrengen aan den internationalen vrede.

Daladier bekrachtigde dat hij nimmer zou dulden dat politieke kwesties in het leger zouden naar voren

worden gebracht, omdat van dat oogenblik af geen Fransch leger meer zou bestaan.
Deze rede van Daladier schijnt in verband te staan met de krachtige maatregelen van overheidswege om den communistischen cellenbouw in het leger tegen te gaan. (Le Jour) **(Vor. ber. Daladier 2531 A.)**

A. **NEDERLAND. — Tuinbouw. - Drie millioen steun.** Naar het Handelsblad verneemt zal de regeering zeer binnenkort een derde uitkeering aan den tuinbouw doen. Dit steunbedrag zal liggen tusschen de 3 en 3½ millioen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tuinbouw 2462 B.; Steun 2197 G.)

B. **NEDERLAND. — Prof. Dr. H. Burger over het Nationalisme. —**
Prof. dr. H. Burger heeft voor de eerste-jaarsstudenten te Groningen een toespraak gehouden over: „Nationalisme in Nederland".
Veel misverstand ontstaat, aldus prof. Burger — door een naam. Het Duitsche, het Italiaansche, het bolsjewistische nationalisme die alle verscheidenheid, alle oppositie onderdrukken, zijn voor Nederlanders onaanvaardbaar. Ondenkbaar ook is bij ons een nationalisme, dat haakt naar machtsuitbreiding, naar verovering.
Een gezond Nederlandsch nationalisme berust op liefde voor het eigene. Het is, in daden omgezet, hetzelfde als vaderlandsliefde, het streven tot zedelijke en stoffelijke verheffing van het eigen volk, opdat dit een eervolle plaats zal innemen tusschen de volken. Dit nationalisme staat niet vijandig tegen den tijdgeest, integendeel, het is gericht op internationale rechtvaardigheid en draagt bij tot de harmonie der volken. Er zijn hier groote nationale deugden, maar evenzeer nationale fouten.
Tot deze behoort de nationale onverschilligheid. Onze intellectueelen zijn a-nationaal. Onze linksche volkspartijen anti-nationaal. Niet alleen de communisten, die hun bevelen uit Rusland ontvangen, maar vergelijk onze socialisten met die van Engeland en van de drie Scandinavische landen, in hun verhouding tot de nationale geschiedenis, de nationale vlag, het nationale lied, het koningshuis.
Waarom hebben alleen wij zoo weinig eerbied voor onze taal? Trouwens het voorbeeld komt van hoogerhand, zie onze wetgeving. Het vereenigde ministerie van Oorlog en Marine heet departement van „Defensie", hoewel het mooie „Landsverdediging" voldoende was geweest. De spreek- en schrijftaal der hoogere standen krioelt van barbarismen.
Noord- en Zuid-Nederland waren cultureel en taalkundig geheel één in de middeleeuwen. Het wapengeluk van Parma heeft ze gescheiden. Na drie eeuwen van stelselmatige onderdrukking van het Nederlandsche deel der Belgische bevolking, zien wij daar thans een merkwaardige herleving van den Nederlandschen geest, ook van de dichtkunst.
De Vlaamsche beweging is de strijd voor Vlaamsch rechtsherstel. Zij heeft een aantal successen geboekt in de wetgeving. Evenwel, al deze taalwetten zijn door al de bestuurslichamen steeds stelselmatig ontdoken.
Ten slotte behandelde spreker de vraag of wij ijveren voor een staatkundige hereeniging der Nederlanden. Zeker niet in den zin, dat wij ons mengen in den politieken strijd in België. Maar voorbereiding van de geesten hiervoor, wat De Clercq „den schoonsten zijner droomen" noemde, dit is de taak der Dietsche beweging. Dit doet zij vanzelf, door kennis te verspreiden omtrent het Nederlandsche nationaliteitsvraagstuk, omtrent de nooden van het Vlaamsche volk, omtrent het imperialistische streven der Fransche politiek, die ook onze Rijn-delta bedreigt. De Vereenigde Nederlanden van 1815—1830 wenschen wij niet terug. Wie heeft in den tegenwoordigen wankelen toestand eenig denkbeeld van wat een nieuwe Europeesche catastrofe brengen zal en of dan niet de tegenstelling Waalsch-Vlaamsch tot een verscheuring van België leiden zal?
Wanneer, onder zulke omstandigheden, de Walen uit vrijen wil zich bij Frankrijk zouden scharen, zouden wij, Nederlanders, dan werkelijk wenschen, dat ook Vlaanderen, dit prachtige land met zijn vijf millioen Dietschers, door Frankrijk werd ingeslikt?
(De Telegraaf)

11 NOVEMBER 1936

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Extra uitvoerrecht. —** Bij den Indischen Volksraad is ingediend het ontwerp voor een ordonnantie tot de heffing van een extra uitvoerrecht van 2% op verschillende exportproducten. Van de heffing zullen o.m. worden uitgezonderd: suiker, koffie, Java-tabak en witte peper. (Aneta) **(Vor. ber. Uitvoerrechten 1524 F.)**

D. **NEDERLAND. — Radio-Distributie. - Verlenging der machtigingen. —**
Teneinde de juiste onderlinge verhouding der in den Nederlandschen radio-omroep werkzame groepen, met name de omroeporganisaties en de distributie-bedrijven, te bevorderen en tevens de mogelijkheid te openen, dat deze en andere in den omroep werkzame organen, elk op zijn gebied, op doelmatige en harmonische wijze kunnen medewerken aan de vervolmaking van dezen omroep, zijn bij Koninklijk besluit voorzieningen getroffen voor het ter beschikking stellen van gelden, ten einde deze doelstelling te verwezenlijken.
Aangezien door deze regeling welke na overleg met de vertegenwoordigers van de betrokken belangengroepen tot stand kwam, een voorspoedige ontwikkeling van den Nederlandschen omroep als geheel wordt mogelijk gemaakt, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken termen kunnen vinden om deze ontwikkeling ook anderzijds te bevorderen door met betrekking tot de verlenging van de voor de radio-distributie verleende machtigingen, waarvan het meerendeel in April 1937 afloopt, de volgende gedragslijn vast te stellen:
Indien de gemeentelijke en particuliere radio-distribuanten zich blijven beijveren om de machtigingsvoorwaarden zoowel technisch als exploitatief zoo stipt mogelijk na te komen, zal er in het algemeen in April 1937 geen aanleiding zijn, een anderen exploitatievorm voor die verzorging in het leven te roepen.
Met inachtneming van het vorenstaande zullen dan ook de thans loopende machtigingen met 5 jaren, d.i. tot 1 Mei 1942, worden verlengd, met de bepaling, dat deze termijn na ommegang wederom met 5 jaren kan worden verlengd, wanneer mocht blijken, dat bij het beëindigen van den eersten vijfjarigen termijn daartegen geen technische en/of exploitatieve bezwaren kunnen worden aangevoerd.
Ten einde te bereiken, dat voor de overheid de gelegenheid wordt geschapen om op een bepaald oogenblik het geheele vraagstuk van de radio-distributie opnieuw en in volle vrijheid te overzien, wordt tevens bepaald, dat voor verlenging van de machtigingen welke op een later tijdstip dan 1 Mei 1937 afloopen, dezelfde termijnen en dezelfde bepalingen gelden als hiervoren aangegeven, zoodat ook voor deze de data van 1 Mei 1942 en 1 Mei 1947 zullen worden in acht genomen.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Radio 2276 E.)**

E. **NEDERLAND. — Congres der R.S.A.P. —**
Op 7 en 8 Nov. '36 heeft de Revolutionnair Socialistische Arbeiders Partij (R.S.A.P.) te Amsterdam haar derde congres gehouden.
Het congres besloot met ruim 1800 tegen 7 stemmen de uitgesproken royementen van den heer P. J. Schmidt en mevr. mr. Chr. de Ruyter-De Zeeuw goed te keuren.
De heer Schmidt verklaarde zijn mandaten in den gemeenteraad van Amsterdam en de Provinciale Staten van Noord-Holland te zullen neerleggen.
De gehouden zitting keurde het beleid van het partijbestuur goed, dat daarna werd herkozen.
Verkiezingsprogram en candidatenlijsten voor de Kamerverkiezingen met als lijstaanvoerder het Tweede Kamerlid H. Sneevliet, werden vastgesteld.
(Het Volk) **(Vor. ber. R.S.A.P. 2449 F.)**

F. **FRANKRIJK. — Begrooting 1937. —**
De Fransche begrooting voor 1937, welke bij de Kamer is ingediend, vertoont een totaal aan uitgaven van 48 milliard, het tekort beloopt 3.5 milliard.
Zoowel voor de militaire als administratieve diensten zijn de uitgaven gestegen. O.a. wordt ten behoeve van de departementen en gemeenten 725 mill. meer uitgetrokken, terwijl 1205 millioen meer noodig is voor militaire maatregelen, zooals de verlenging van den diensttijd en de bezetting van vestingwerken. Verdeeld over de ministeries wordt meer uitgetrokken 816 millioen voor Oorlog, 92 millioen voor Marine, 196 millioen voor Luchtvaart, 17 millioen voor Koloniën en 180 millioen voor Binnenlandsche Zaken.
Gezien de vooruitzichten op een economisch herstel in de geheele wereld, neemt Frankrijk een gunstige positie in, aldus de memorie van toelichting, door de vergrooting van de koopkracht der arbeidersklasse, de grootere activiteit, die zal voortspruiten uit de uitvoering der openbare werken en het program voor de nationale defensie, terwijl ook gunstige gevolgen verwacht worden van de hervorming van het militaire regime.
De regeering zal trachten de stijging der detailprijzen tegen te gaan. (Le Temps)
(Vor. ber. Begrooting 2114 G.)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Lager Onderwijswet. - Het Friesch. —**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de Lager Onderwijswet. Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend:
De minister acht den tijd gekomen voor het opnemen van een regeling, welke tegemoet komt aan den in de laatste jaren van vele zijden uitgeoefenden aan-

drang om de mogelijkheid te openen, dat ook de lagere school dienstbaar kan worden gemaakt aan het aanleeren van het Friesch. Te dien einde wordt in art. 2 der wet het volgende nieuwe lid voorgesteld: Daar, waar naast de Nederlandsche taal nog een streektaal of een dialect in levend gebruik is, kan onder lezen en Nederlandsche taal eenige kennis van die streektaal of dat dialect mede begrepen zijn.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Friesch 1770 B.; L. O.-wet 1572 E.; Onderw. 2474 G.; Tw. Kamer 2507 D.)**

A. **DUITSCHLAND. — Nieuw Wetboek van Strafrecht. —**
De in 1933 op bevel van Hitler ingestelde commissie tot voorbereiding van een hervorming van het Duitsche strafrecht heeft haar werkzaamheden geëindigd. Het nieuwe wetboek zal worden in werking gesteld, wanneer het door Hitler zal zijn goedgekeurd.
Op moord en kinderontvoering zal de doodstraf staan. Er zijn geen bepalingen volgens welke duelleeren strafbaar zou zijn.
Een speciaal hoofdstuk is gewijd aan straffen wegens Malthusiaansche propaganda, het onverzorgd achterlaten van kinderen en abortus.
Een belangrijk hoofdstuk behandelt de bescherming van den arbeid van individu en natie, waarbij staking en uitsluiting worden gestraft en prijsopdrijving wordt beschouwd als economisch hoogverraad. Ernstige straffen zullen staan op beleediging van den Führer, zelfs als particulier persoon, en aanvallen op partij, het rijk, het leger en den arbeidsdienst.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. blz. 1869 E.)**

B. **SCHEEPSRAMP — De logger „Sch. 179" vergaan.**
Na de ramp van den Scheveningschen logger Sch. 68 heeft thans nog een grootere ramp rouw gebracht onder de zeevisschers. Na den storm werd voor IJmuiden nog een wrak ontdekt; men vreesde weldra dat dit de logger Sch. 179 was en de vrees is later maar al te waar gebleken. Er bevonden zich 14 man aan boord, die allen om het leven zijn gekomen.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Scheepsramp 2531 B.)**

C. **JAPAN. — Sterke aanwas van de bevolking. —**
Het bureau voor statistiek deelt mede, dat de bevolking van Japan 1 Oct. '36 70.258.200 zielen bedroeg of 1.004.052 meer dan een jaar geleden.
De steden Tokio en Osaka hebben resp. 6.085.800 en 3.101.900 inwoners. (Domei) **(Vor. ber. 2062 B.)**

D. **ENGELAND. — De duikbootenoorlog. - Protocol te Londen geteekend. —**
Het protocol tot regeling van den duikbootenoorlog, dat op 6 Nov. '36 op het departement van Buitenlandsche Zaken te Londen is onderteekend, is gepubliceerd in den vorm van een witboek.
Het protocol zelf bestaat uit slechts 2 paragraphen. Zij luiden:
1. De duikbooten zijn onderworpen aan dezelfde bepalingen van het internationale recht, als de aan de oppervlakte varende schepen, voor zoover hun betrekkingen met de koopvaardijschepen betreft.
2. In het bijzonder (met uitzondering van het geval, waarin het koopvaardijschip na behoorlijk bevel om bij te draaien hardnekkig zou hebben geweigerd te stoppen of actief verzet zou hebben geboden aan een bezoek aan boord of een doorzoeking van het schip) heeft ieder aan de oppervlakte varend oorlogsschip of iedere duikboot niet het recht koopvaardijschepen tot zinken te brengen of ongeschikt voor navigatie te maken, zonder van tevoren de passagiers, de bemanning en de scheepspapieren in veiligheid te hebben gebracht.
In dit opzicht zullen reddingbooten niet kunnen worden geacht voldoende de veiligheid te verzekeren, tenzij de toestand van de zee en het weer, evenals de nabijheid van de kust of van een ander schip, dat de passagiers, de bemanning en de scheepspapieren aan boord kan nemen, voldoende zekerheid geven.
Het protocol is geteekend door de vertegenwoordigers van Frankrijk, Engeland, de Ver. Staten, Italië, Japan, de Britsche dominions en Britsch-Indië.
De inleiding van het protocol zegt, dat het van nu af mogelijk moet zijn een overeenkomst op denzelfden grondslag te laten circuleeren bij andere landen, die geen deelgenooten zijn van het vlootverdrag van Londen.
Men meent te weten, dat Duitschland al heeft laten weten, dat het zich bij een zoodanige overeenkomst zal aansluiten en denkt, dat het deze spoedig zal teekenen.
Ook Rusland is uitgenoodigd het protocol te onderteekenen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Vlootverdrag 2242 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Kardinaal Faulhaber bij Hitler. —**
De Romeinsche correspondent van De Tijd meldt:
De „Tribuna" maakt melding van het bezoek, dat Kardinaal Faulhaber aan Hitler heeft gebracht, en verklaart dat deze ontmoeting het resultaat is van uitvoerige voorbereidingen, waaraan Kardinaal Pacelli en eenige Beiersche nationaal-socialistische leiders hebben deelgenomen en die ook door Mussolini met aandacht zouden zijn gevolgd.
Volgens de „Tribuna" zou deze voorbereiding geleid hebben tot toenadering tusschen de Kerk en het Nationaal-Socialisme.
Hoewel dit bericht zeker voorbarig moet worden genoemd hecht men toch in het Vaticaan aan de ontmoeting tusschen Kardinaal Faulhaber en den kanselier groote beteekenis.
De besprekingen tusschen de Beiersche Kardinaal en den Führer zullen ongetwijfeld in de eerste plaats betrekking hebben gehad op de brandende schoolkwestie in Beieren. (Tribuna - De Tijd)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2438 E.; Faulhaber 2349 C.)

12 NOVEMBER 1936

F. **PALESTINA. — Geen opschorting der Joodsche immigratie. —**
In het Lagerhuis heeft de minister van Koloniën, Ormsby Gore, verklaard, dat de Britsche regeering tot de slotsom is gekomen, dat opschorting der immigratie in Palestina gedurende het onderzoek der Koninklijke Commissie die dezer dagen naar Palestina is vertrokken, niet door economische of andere motieven gerechtvaardigd zou zijn.
Voorts heeft Ormsby Gore gezegd, dat het in de bestaande omstandigheden naar de meening der regeering verstandig zal zijn den Hoogen Commissaris te verzoeken, een gematigd gebruik van de economische hulpbronnen van Palestina te maken. Op voorstel van den Hoogen Commissaris heeft de regeering goedgekeurd, dat het aantal immigratiecertificaten voor de eerstvolgende zes maanden beperkt blijft tot 1800.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Immigratie 2306 B.)**

G. **DANZIG. — Optreden der Nazi's lokt Poolsch protest uit. - Duitsche commentaren. —**
Te Gdynia bij Danzig is op 8 Nov. '36 een groote protestvergadering tegen bepaalde maatregelen der nationaal-socialistische regeering van Danzig gehouden, waaraan ca. 20.000 personen deelnamen.
Volgens het Danziger persbureau zijn er daarbij zeer heftige redevoeringen gehouden. Een der sprekers, Rusinek, de vertegenwoordiger der Poolsche sociaaldemocraten, zou o.a. hebben gezegd: Danzig blijft òf een vrije stad, òf het wordt een zeehaven van Pommerellen. Wij kunnen Danzig ook aan Rydz Smigly, den nieuwen maarschalk van Polen, ten geschenke geven.
Een andere spreker eischte, dat represailles zouden worden genomen tegenover de Duitschers in Pommerellen, waar men de landerijen der boeren zou kunnen onteigenen.
De Duitsche bladen zijn over het gesprokene zeer

verontwaardigd, maar nog meer over het feit, dat de betoogers het anti-Duitsche lied der Opper-Silezische opstandelingen hebben aangeheven.
De „Deutsche Allg. Ztg." schrijft: Na het accoord van 1934 had men mogen hopen, dat er definitief aan dergelijke provocaties een eind zou zijn gemaakt. De „Danziger Korrespondenz" verklaart, dat men alleen kan zeggen, dat een dergelijke perfidie de burgers van een staat, die aanspraak maakt op den rang van groote mogendheid, niet waardig is.
De leider der nationaal-socialistische partij in Danzig, Foerster, heeft tijdens een bijeenkomst der partij o.a. nog verklaard, dat „de geheele oppositie in Danzig voor 1 Januari 1937 definitief uitgeschakeld zal zijn". Foerster gaf voorts als zijn overtuiging te kennen, dat Danzig in den loop van 1937 weder bij het Duitsche rijk zou worden gevoegd.
(Gazeta Polska) **(Vor. ber. Danzig-Polen 2426 E.)**

A. JAPAN. — Tariefoorlog met Australië. - Wolschaarschte. —
De wolhandel in Japan lijdt onder een ernstige schaarschte, tengevolge van de Japansche boycot van Australische producten, voortvloeiend uit de tariefkwestie.
Op hetzelfde oogenblik zijn de wolprijzen in de Ver. Staten en Zuid-Afrika ongeveer 70 sh. per baal hooger dan de Australische.
De wolaankoopen zijn gedaald tot slechts 60.000 balen gedurende het seizoen. De productie-kosten van de garens overtreffen de marktprijzen en tengevolge daarvan is de productie binnen zekere grenzen gehouden, op het oogenblik tusschen 20 en 25%.
(Domei)

B. SPANJE. — Betalingen via het Nederlandsche Clearing Instituut. —
In de Staatscourant van 6 Nov. '36 wordt een Kon. besluit bekend gemaakt, waarbij de Spaansche Republiek wordt aangewezen als vreemde mogendheid in den zin van artikel 4 van de „wet internationaal betalingsverkeer 1934" zoowel voor wat betreft het grondgebied in Spanje, als dat van de Balearen, de Canarische eilanden, de Spaansche bezittingen en het Spaansche protectoraat in Marokko.
Dit besluit, dat op 7 Nov. 1936 in werking is getreden, heeft tengevolge, dat voldoening van schulden, wegens of in verband met levering van goederen van oorsprong uit of herkomstig uit Spanje, met ingang van dien dag slechts kan geschieden door storting bij het Nederlandsch Clearing Instituut.
Tot dezen maatregel is overgegaan, ten einde te vermijden, dat vrijelijk deviezen blijven afvloeien naar een land, waarvan de regeering sinds geruimen tijd geen deviezen ter beschikking heeft gesteld voor de betaling van de Nederlandsche exporten.
(Staatscourant)

C. BELGIE. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Vlaamsche en Waalsche regimenten. - Wetsontwerp wordt ingediend. —
De gewone parlementszitting is op 10 Nov. '36 geopend. Kamiel Huysmans werd tot voorzitter van de Kamer herkozen.
De regeering zal een wetsvoorstel indienen betreffende de wettelijke vorming van Vlaamsche en Waalsche divisies en regimenten en de instelling van administratieve diensten voor het Vlaamsche leger voor de noordelijke gebieden en het Waalsche leger voor de zuidelijke provincies. Gevraagd wordt het gebruik van de beide nationale talen op de Krijgsschool en bij de hoogere officieren verder te ontwikkelen.
Het wetsontwerp heeft ten doel de Vlaamsche parlementsleden tevreden te stellen en aldus hun goedkeuring van de militaire hervorming, die onder deze leden oppositie ontmoet, te vergemakkelijken.
Moyersoen werd tot voorzitter van den Senaat herkozen. (Agence Belga) **(V. b. Taalkwestie 2280 G;. Leger, Vloot en Luchtmacht 2493 D.)**

D. POLEN. — Smigly-Rydz maarschalk van Polen. —
Op de binnenplaats van het koninklijk slot heeft op 10 Nov. '36 een historische plechtigheid van buitengewonen aard plaats gehad.
In tegenwoordigheid van de regeering, de hoogste militaire en geestelijke waardigheidsbekleeders, het diplomatencorps, vertegenwoordigingen van alle militaire formaties en talrijke autoriteiten heeft president Moscicki aan generaal Rydz-Smigly — wiens naam in het vervolg Smigly-Rydz zal luiden — den maarschalksstaf overhandigd.
Met de benoeming van Smigly-Rydz tot maarschalk gaat de bevordering van generaal Casimir Sosnowski tot inspecteur van het Poolsche leger gepaard. Sosnowski was de voornaamste bewerker van en onderhandelaar over het Fransch-Poolsche bondgenootschap. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vor. ber. Rydz-Smigly 2441 E.)

E. NEDERLAND. — Werkloosheid in de voornaamste steden. —

	Aantal werkloozen einde Oct. 1936	Sept. 1936
Amsterdam	56.097	57.964
Rotterdam	54.228	55.449
's-Gravenhage	25.081	25.433
Utrecht	11.575	11.722
Haarlem	6.914	6.769
Groningen	5.005	5.182
Eindhoven	4.845	4.986
Totaal	163.745	167.505

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2535 A.; Amsterdam 2388 F.; Cijfers 2041 B.; R'dam 1014 D.)**

13 NOVEMBER 1936

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nieuwe Pachtwet goedgekeurd. —
De Tweede Kamer heeft bij den aanvang van de vergadering op 10 Nov. '36, na tweede lezing, het ontwerp-pachtwet aangenomen met 76 tegen 12 stemmen. Tegen: de liberalen, staatk. gereformeerden, mr. Westerman, ds. Lingbeek (herv. geref.) en Vervoorn (plattel.). (De Telegraaf)
(Vor. ber. Pachtwet 2333 B.; Tw. Kamer 2536 G.)

G. ALBANIE. — Kabinet-Kotta gevormd. —
Koko Kotta, die door koning Zog belast was met de kabinetsformatie, is geslaagd. Het nieuwe ministerie heeft de volgende samenstelling: Koko Kotta, minister-president en minister ad interim van Economische Zaken en Openbare Werken.
Ekrem Libahara: Buitenlandsche Zaken.
Musa Iuka: Binnenlandsche Zaken.
Thona Orollogai: Justitie.
Kol Thaci: Financiën.
Faik Dibra: Onderwijs.
Kotta is een der meest vooraanstaande persoonlijkheden in de Albaneesche politiek. Hij is vroeger reeds minister-president geweest, en was kortelings gezant te Parijs. (Agence Belga) **(V. b. Kabinet 2012 D.)**

H. OOSTENRIJK. — Driemogendheden-Conferentie te Weenen. - Officieel communiqué. —
In een na de conferentie der drie mogendheden (Oostenrijk, Hongarije en Italië) te Weenen op 12 Nov. '36 uitgegeven communiqué wordt de juistheid erkend van het standpunt van Oostenrijk en Hongarije ten aanzien van de rechtsgelijkheid inzake bewapening.
De drie regeeringen zullen elkander op de hoogte houden van de verwerkelijking van dit principe, dat, aldus het communiqué, een fundamenteel beginsel der rechtvaardigheid is.
Italië zal rekening houden met de wenschen van de Oostenrijksche en Hongaarsche regeeringen, betreffende deelneming dezer landen aan de economische exploitatie van Abessynië.
De ministers van Buitenlandsche Zaken van Italië en Oostenrijk hebben met voldoening kennis genomen van de uiteenzettingen der Oostenrijksche regeering ten aanzien van de ontwikkeling in de betrekkingen tusschen Oostenrijk en Duitschland.
Verwijzende naar de recente besprekingen van Ciano met Hitler en von Neurath gaven de vertegenwoordigers van Oostenrijk en Hongarije uiting aan hun levendige voldoening over de beslissing van de Italiaansche en Duitsche regeeringen, om de problemen van het Donaubekken in een geest van vriendschappelijke samenwerking te behandelen.

Oostenrijk en Hongarije hebben „de jure" het Italiaansch-Abessynisch imperium erkend.
Naar verluidt zouden ook eenige geheime besluiten der conferentie in een apart memorandum zijn vastgelegd. Dit memorandum zou de volgende punten bevatten:
De betrekkingen tot de Sovjet-Unie, de houding ten aanzien van de hervorming van den Volkenbond, het standpunt der regeeringen betreffende de erkenning van de regeering-Franco, de herziening der verdragen en tenslotte de houding van de drie Donau-staten ten aanzien van een nieuw Locarno-pact.
(Reichspost - Le Temps)

A. **NEDERLAND. — Rijksbegrooting 1937. - Memorie van Antwoord. —**
In haar memorie van antwoord betreffende de rijksbegrooting voor 1937 verklaart de regeering de vrije meeningsuiting principieel tot een nationaal goed, dat niet mag worden prijsgegeven voor een kerkhofstilte. De regeering acht het volstrekt zeker, dat de gevoerde aanpassingspolitiek de positie van Nederland onder de nieuwe omstandigheden zal blijken te hebben versterkt. Haar, ook op het gebied der werkverruiming, zoo men wil, voorzichtig beleid, berust op een diep gewortelde overtuiging, dat het niet anders kan en niet anders mag.
Voorshands zal geen algemeene vermindering van invoerrechten plaats hebben voor naar de waarde belaste goederen. Dat de ontwikkeling gaat in de richting eener gebonden economie, is ook de meening der regeering. Doch de overheidstaak blijft hierbij een zeer beperkte. Wat de gulden betreft, deze zal zijn eigen niveau moeten vinden, al zullen groote schommelingen uiteraard moeten worden voorkomen. De regeering houdt zich bezig met de vraag of op andere wijze dan het thans gevolgde stelsel van het verbod aan ambtenaren om van bepaalde organisaties lid te zijn, een even goed of zoo mogelijk zelfs beter resultaat ware te verkrijgen. Met handhaving onzer nationale vrijheden zal gestreefd moeten worden naar inperking van fascisme en communisme. (Het Volk)
(Vor. ber. Begrooting 2455 B.)

B. **H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.D.H. PRINS BERNHARD. — Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Tweede Kamer goedgekeurd. —**
De Tweede Kamer heeft op 11 Nov. '36 de wetsontwerpen:
goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis;
naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld en regeling van eenige gevolgen dier naturalisatie, zonder debat en zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(V. b. Prinses Juliana 2530 G.; Pr. Bernhard 2530 G.)

C. **GENEESKUNDE. — Toeneming van geestes- en zenuwziekten. - Rede dr. J. Ph. Elias. —**
Dr. J. Ph. Elias hield als voorzitter van de veertigste algemeene vergadering van de Zuid-Hollandsche Vereeniging „Het Groene Kruis" te Rotterdam een openingsrede, waarin hij het feit, dat de gemiddelde sterftekansen voor een 45-jarigen niet zijn verminderd, toeschreef aan het voortdurend toenemen van geestes- en zenuwziekten.
Volgens Alexis Carrell zijn ziekten niet overwonnen, doch van aard veranderd. Naar de opgave van den inspecteur van het Staatstoezicht op het krankzinnigenwezen bedroeg op 31 Dec. 1935 de bevolking van de krankzinnigengestichten en psychiatrische inrichtingen in ons land 24.960 — een cijfer dat meer dan achtmaal zoo groot is als het aantal verpleegden in alle sanatoria voor tuberculose lijders tezamen, waar op dien datum 3050 patiënten verblijf hielden. Voor de genezing van geestesziekten, zegt Van der Spek, is noodig de radicale afwending van den blik van het egoïstisch-concentrische naar het excentrisch-altruïstische. Spr. is ervan overtuigd, dat het Groene Kruis de mogelijkheden in zich draagt voor de verdediging, de bescherming en het behoud ook van de geestelijke volkskrachten.
Treffend en veelzeggend is het feit, dat niet minder dan 40 procent van het budget der provincie Zuid-Holland besteed wordt aan subsidies in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen en zwakzinnigen. Uit een en ander blijkt wel heel duidelijk, hoe belangrijk voor de moderne samenleving het vraagstuk van de geestelijke volksgezondheid is. Op aanstichting en onder de auspiciën van het Groene Kruis zijn reeds drie districtsdiensten voor de psychiatrische voor- en nazorg ingesteld en georganiseerd. Verwacht wordt, dat met den steun van gewestelijke overheid aan deze districtsdiensten verdere uitbreiding zal kunnen worden gegeven.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Geestesziekten 1330 C.; Zenuwziekten 579 D.; Groene Kruis 2321 D.)**

D. **AMSTERDAM. — De Scheepvaart. —**
Voor het laatste opgelegde schip te Amsterdam is een vaartbeurt vastgesteld.
Het is duidelijk, aldus het Alg. Handelsblad, dat hier geen sprake is van opleving, die op eenigerlei wijze verband zou kunnen houden met de jongste monetaire maatregelen van de regeering. De Amsterdamsche koopvaardijvloot is eenerzijds door sloop en verkoop naar het buitenland ingekrompen, anderzijds heeft zij geprofiteerd van een kleine opleving op de internationale vrachtenmarkt. Het herstel van het evenwicht tusschen vrachtenaanbod en laadruimte was feitelijk reeds tot stand gekomen voor de regeeringsmaatregelen waren afgekondigd. (Alg. Hbld.)
(V. b. Scheepvaart 2363 B.; Opgel. schepen 1559 C.)

E. **AMSTERDAM. — Uitgifte van f 10 millioen 3½% obligaties ter conversie van 5%-leening 1933. —**
De Twentsche Bank, de firma's Hope & Co., Pierson & Co., Lippmann Rosenthal & Co., de Ned. Handel-Mij., de Rotterdamsche Bankver., de Incasso Bank, de Ned. Ind. Escompto Mij., de Amsterdamsche Bank, de firma's Mendelssohn Zn. & Co. Amsterdam en R. Mees & Zn., alsmede de Banque de Paris et des Pays-Bas stellen op 19 Nov. '36 de inschrijving open op *f* 10 millioen 3½% obligaties Amsterdam à 97½%. Houders van nog uitstaande 5% obligaties 1933, welke leening aflosbaar wordt gesteld, hebben recht van voorkeur bij de inschrijving.
Deze conversieleening beoogt de nog uitstaande 5% obligaties af te lossen en daarvoor in de plaats te stellen een 3½% leening tegen den koers van 97½%.
(Keesings Financ. Archief) **(V. b. Leening 1861 C.)**

F. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Godsdienst. - Inaugureele rede van Prof. dr. Joh. de Groot over „Exegese". —**
Op 2 Nov. '36 heeft prof. dr. Joh. de Groot, laatstelijk hoogleeraar in het Hebreeuwsch te Groningen, benoemd gewoon hoogleeraar in de Hebreeuwsche taal en letterkunde, de uitlegging van het Oude Testament, de geschiedenis van den Israëlietischen godsdienst en de Israëlietische oudheden, dit ambt aanvaard met een rede getiteld: „Exegese".
Spr. vergeleek de Oudtestamentische wetenschap met een cirkelschijf met vele sectoren die deels aan elkander grenzen, deels zelfs gedeeltelijk over elkander heenvallen en alle samenkomen in het middelpunt, het Oude Testament. Alle hulpwetenschappen zijn om dat middelpunt gegroepeerd en als zijn eigenlijke taak ziet hij de bemoeienis met dat middelpunt, dus de exegese, dat is de uitlegging van het Oude Testament. Op grond van Weiser's definitie van de taak der exegese behandelde spr. in het kort de moeilijkheden, waarop de exegeet van het Oude Testament stuit: deels vloeien deze voort uit het ongewoon samengestelde en fragmentarische karakter van dit boek, deels uit den aard van het Israëlietisch denken, nader door hem geschetst, deels uit het mysterium magnum van het boek. Daarom moet de exegese haar grenzen zien en eerbiedigen en zal zij de taak, haar opgelegd naar de Weisersche formule, moeten opvatten als een ideaal, dat zij niet bereiken kan, ten hoogste benaderen. Die benadering kan geschieden door ten minste tweeërlei: ten eerste door een nauwgezet gebruik van alle tot onze beschikking staande hulpwetenschappen, in het bijzonder van alle grammatische en historisch-critische studiën zooals de tekstcritiek, de litteraire critiek, de godsdiensthistorische studiën, de archaeologie enz. Hij schetst de crisis waarin tegenwoordig de litteraire pentateuch-critiek verkeert en wijst op het groote belang van de archaeologie voor de exegese. Behalve de exegese der horizontale lijn dient er nog een tweede te zijn: de

exegese der verticale lijn, omdat elk menschelijk woord één is met zijn oorsprong èn uitwerking en omdat het Oudtestamentisch woord als Woord van God tot den mensch spreekt.
In dit verband richtte spr. zich tegen de methode der tweedimensionaal-exegeten, en besprak wat men tegenwoordig de theologische exegese noemt. Volgens hem is elke nadere toevoeging aan het woord exegese gevaarlijk en verzwakkend. Spr. noemde de gevaren der theologische exegese, die licht afglijdt naar allegorische verklaring, typologie, dogmatische verklaring. Aan eenige voorbeelden uit het Oude Testament maakt spr. dit duidelijk door middel van oude vertalingen, die tegelijk tekst èn uitleg bieden.
Het nut van uitvoerige en vele hermeneutische regels zag spr. niet in en hij betoogt dat de persoon van den exegeet hier de hoofdzaak is; deze moet beschikken over het vermogen om scherp te luisteren, over een zekere congenialiteit met den auteur, en hij moet iemand zijn, die den God van het Oude Testament liefheeft. Daarnaast moet hij zich voortdurend laten leiden, stuwen en remmen door een groeienden exegetischen tact, ten minste evenzeer een zaak van aanleg en kunst als van wetenschap (Red. K. H. A.) **(V. b. Theologie 2507 E.; Ambtsaanv. in het Onderwijs 2528 A.)**

14 NOVEMBER 1936

A. ALUMINIUM. — Productie. —

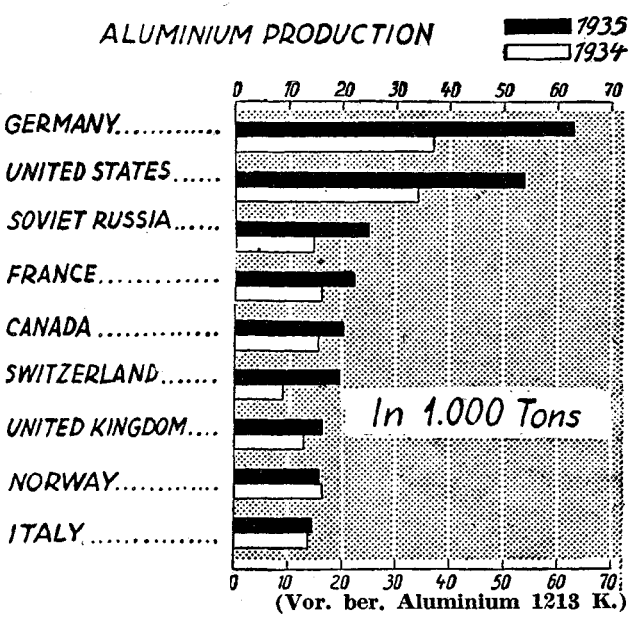

(Vor. ber. Aluminium 1213 K.)

B. OOSTENRIJK. — Erkenning van Abessynië als Italiaansch Keizerrijk. —
In een officieel Oostenrijksch communiqué betreffende de godsdienstige plechtigheid, die op 11 Nov. 1936 heeft plaats gehad in de Italiaansche kerk te Weenen naar aanleiding van den verjaardag van Victor Emanuel III, wordt de Italiaansche vorst aangeduid als koning van Italië, keizer van Ethiopië. (Reichspost) **(V. b. Annexatie Abessynië 2502 G.)**

C. ROTTERDAM. — De Scheepvaart. —
Er blijven voor de haven van Rotterdam gunstige cijfers te vermelden. Al hebben de stormdagen niet te onderschatten hiaten in de statistiek geslagen — er waren dagen, dat er elf schepen binnenvoeren en elf vertrokken — het totaal is gestegen, want in September kwamen er 1034 schepen de haven binnen, tegen 1111 in October. Voor de vertrekkende schepen luiden deze getallen: 1008 en 1116.
Het stukgoedverkeer blijft stijgende cijfers geven: in September vertrokken er 560 schepen, in October 593. Voor de binnenkomende schepen is het aantal practisch gesproken gelijk gebleven. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2074 B.)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Rijtijdenwet goedgekeurd. —
De Eerste Kamer heeft op 5 Nov. '36 na verdediging door de ministers van Sociale Zaken en van Waterstaat bij verdeelde stemming goedgekeurd het ontwerp-Rijtijdenwet. 33 Leden verklaarden zich vóór, 10 tegen, te weten de heeren Michiels van Kessenich, Kropman, Janssen de Limpens (r.k.), De Vlugt, Van Citters, Briët, Van Asch van Wijk (a.r.) en Lohman, Ter Haar en de voorzitter (c.h.). (Telegraaf)
(Vor ber. 2373 L.; Eerste Kamer 2470 D.)

E. DUITSCHLAND. — Gebruik van metalen en alliages in de bouwindustrieën verboden. —
In het Staatsblad is een decreet afgekondigd waarbij het gebruik van koper, nikkel, zink, lood en alliages daarvan, in de meeste voor het bouwbedrijf werkende industrieën verboden wordt.
Het decreet bevat uitzonderingsbepalingen voor reeds door het buitenland gedane bestellingen, aangezien de aflevering van de bestelde goederen deviezen in het land doet komen. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Metaalverbruik 1442 A.)

F. NEDERLAND. — Staatsleening. - Uitgifte van *f* 100 millioen tegen 3%, koers 95¾%. - Overteekend.
Bij de 10 Nov. '36 gehouden inschrijving op de 3% leening ad *f* 100 millioen (waarvan *f* 50 millioen was geplaatst bij de Rijksfondsen) is ingeschreven voor totaal *f* 338.392.500. De toewijzing op de inschrijvingen heeft op zoodanigen voet plaats, dat alle gevraagde obligatiën van *f* 100 ten volle worden beschikbaar gesteld en dat op de inschrijvingen voor obligatiën van *f* 500 20% en op de overige inschrijvingen 14.15% wordt toegewezen. (Keesings Financieel Archief)
(Vorig bericht blz. 2530 D.)

G. NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Opdrachten van de Koninklijke Shell. —
De Koninklijke Shell heeft dezer dagen bij verschillende Nederlandsche scheepswerven een groote order geplaatst tot den bouw van 8 schepen ter waarde van 11 à 12 millioen gulden. Er zullen 6.000 man gedurende een jaar werk vinden. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Scheepsbouw 2228 A.)

H. BELGIE. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Diensttijd. —
De secties van de Belgische Kamer hebben dezer dagen vergaderd en afzonderlijk gestemd over de achttien maanden diensttijd en over het militaire ontwerp in zijn geheel. De achttien maanden diensttijd werden verworpen met 98 tegen 34 stemmen en 16 onthoudingen, terwijl het ontwerp in zijn geheel werd aangenomen met 92 tegen 31 stemmen en 26 onthoudingen. Uit deze stemming moet men concludeeren, dat de socialisten en katholieke democraten, die de meerderheid van de regeeringsfracties vormen, zich zullen inspannen om van de regeering te verkrijgen, dat de diensttijd op minder dan achttien maanden wordt bepaald. In de Kamersecties bleek een meerderheid voor de algemeene twaalf maanden diensttijd te zijn. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. 2492 B.; Leger, Vloot en Luchtm. 2538 C.)

I. ENGELAND. — Premier Baldwin over den bewapeningswedloop. - Duitschland's antwoord. —
Tijdens de redevoering, die premier Baldwin op 9 Nov. '36 heeft gehouden, heeft de minister-president enkele opmerkingen gemaakt over de vrijheid van geest. „Wij hebben niet de bedoeling om een oordeel uit te spreken over hetgeen in andere landen geschiedt, maar ik ben verzekerd," aldus Baldwin, „dat in dit land het buitenlandsche voorbeeld niet zal worden gevolgd. Vrijheid van geest beteekent voor Engeland het leven zelve en in ons land is geen plaats voor een georganiseerde overtuiging. Wij zijn dan ook van meening, dat Engeland hierdoor zal bijdragen tot dátgene waaraan de wereld op het oogenblik behoefte heeft. Indien deze bijdrage van Engeland zal worden geweigerd en Groot-Brittannië zijn positie niet zou kunnen handhaven, zou dit voor de wereld een groot nadeel zijn.
Iedere groote natie heeft de wereld wat aan te bieden. Vrijheid van geest is hetgeen Engeland heeft te geven. Laten wij daarom deze vrijheid van geest in

ons eigen land hoog in eere houden en er zoonoodig voor vechten tot het uiterste.
Wij zijn niet van plan ons te bemoeien met de binnenlandsche aangelegenheden van andere staten, maar wij zullen ook de inmenging van anderen in onze zaken niet dulden. De regeering van Engeland heeft reeds elke gelegenheid te baat genomen om de vermindering van den bewapeningswedloop te bevorderen en den vrede te handhaven. Zoolang de angst voor een nieuwen oorlog niet verdreven is, zal dit doel, waarna ieder mensch met verlangen uitziet, echter niet kunnen worden bereikt."
Baldwin wees ten slotte nog op het gevaar van oorlogen, die wat hun oorsprong betreft, veel overeenkomst zouden vertoonen met de godsdienstoorlogen uit de middeleeuwen.
Volgens de officieuze „Deutsche Diplom. Politische Korrespondenz" wenscht Duitschland niets liever dan beperking der bewapening en stemt met Engeland overeen, dat een regeling zal moeten plaats hebben. (Daily Telegr. - Deutsche Dipl. Polit. Korrespondenz)
(Vor. ber. Baldwin 2366 D.)

15 NOVEMBER 1936

A. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Maatregelen tot Mechanisatie der Sigarenindustrie. —**
De Eerste Kamer heeft op 5 Nov. '36 het wetsontwerp voor de wettelijke maatregelen tot mechanisatie der sigarenindustrie zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Het Volk)
(Vor. ber. 2316 D.; Eerste Kamer 2540 D.)

B. **ENGELAND. — Bezoek van den Poolschen minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, aan Londen. —**
Op 11 Nov. '36 heeft het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Londen een communiqué uitgegeven nopens de besprekingen, die de Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, daar met den leider van de buitenlandsche politiek heeft gevoerd. In dit communiqué wordt het volgende medegedeeld:
In de afgeloopen drie dagen heeft de Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, Beck, met den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken en de andere leden der Britsche regeering een reeks besprekingen gevoerd over den algemeenen toestand in Europa en over problemen, die rechtstreeks Polen en het Vereenigd Koninkrijk aangaan. Beck en Eden hebben tot hun genoegen een overeenstemming van inzichten en verlangens hunner beide regeeringen kunnen vaststellen ten aanzien van de problemen, die beide landen interesseeren. Zij achtten het in hooge mate wenschelijk, dat de pogingen om tot regeling van de Europeesche problemen te komen, worden voortgezet. Tevens heeft men van de gelegenheid gebruik gemaakt, zekere punten te bestudeeren, welke betrekking hebben op het ontwerp voor een Westelijk pact, dat Polen belang inboezemt, terwijl men erkende, dat middelen zullen moeten worden gevonden tot eerbiediging van de wettige belangen van Polen in deze aangelegenheid. Beck en Eden zijn van opvatting, dat internationale samenwerking het best gehandhaafd kan worden binnen het kader van den Volkenbond en dat niets noodlottiger zou zijn voor de hoop op een kalmeering van Europa dan een schijnbare of werkelijke verdeeling van Europa in twee tegenover elkander staande blokken. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Beck 2317 E.; Engeland-Polen 1746 E.)

C. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Premier dr. Milan Hodza tegen de Sudeten-Duitschers en Henlein. —**
In de begrootingscommissie van de Kamer heeft Hodza in een redevoering gewezen op de teekenen voor een economische verbetering in Tsjecho-Slowakije, welke in Maart '37 een verhooging der ambtenaarsalarissen mogelijk zal maken.
In het vervolg van zijn rede wendde Hodza zich tot de sprekers van de Sudeten-Duitsche partij, waarbij hij met nadruk verklaarde, dat er geen sprake kan zijn van Duitsche autonomie in Tsjecho-Slowakije, allereerst reeds omdat territoriale autonomie zou verplichten tot opoffering van 380.000 Tsjechen, die in de Duitsche streken leven en van 730.000 Duitschers, die in Tsjechische gebieden wonen.

Wat de eischen van de Sudeten-Duitsche partij betreft, wees spr. er op, dat de regeering en de coalitie nooit a priori hebben geweigerd overleg te plegen, maar dat zij niet kunnen aanvaarden, dat deze partij zich uitgeeft voor den eenigen vertegenwoordiger van de Duitsche minderheden. Spr. komt vervolgens op tegen de methodes van Henlein, die, geen lid van het parlement zijnde, de partij van buiten af leidt en die de door zijn partijgenooten in het parlement gesloten ententes heeft gedesavoueerd.

Een toespeling makende op de reis van Henlein naar het buitenland, zeide Hodza: „Het merkwaardige is, dat de kortste weg van een Duitsche stad in het Noord-Westen van Boheme naar Praag loopt over Genève, Londen of Berlijn. Wanneer de Sudeten-Duitsche partij een brug wilde vormen in psychologischen zin tusschen Praag en Berlijn, dan is die brug verbroken." Op de bewering van een der Sudeten-Duitsche sprekers, dat Tsjecho-Slowakije ten prooi was aan een „angstpsychose" jegens Duitschland, antwoordde Hodza tenslotte: „Wanneer ons volk zich voor een beproeving mocht bevinden, hoe hard die ook zou zijn voor zijn politieken of militairen weerstand, zou het onder alle omstandigheden overwinnend daaruit te voorschijn treden." (Prager Presse)
(V. b. Dr. Hodza 2222 C.; Sudeten-Duitschers 2396 B.)

D. **JOEGO-SLAVIE. — Nauwere betrekkingen met Turkije. —**
De Zuidslavische premier Stojadinowitsj deelde mede, dat zijn bezoek aan Ankara ten doel had nauwere relaties met Turkije aan te knoopen. Wij krijgen, aldus Stojadinowitsj, een sterk front van Balkannaties, dat zich in staat voelt te verdedigen.
(Politika) **(Vorig bericht blz. 1270 F.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Robert P. Tristram Coffin — „Sailor Take Warning". (Sidgwick and Jackson, London 1936) **(Vor. ber. 2534 C.)**
Duitsch: Peter Bratselie — „Menschen wie du und ich". (Gotthelf-Verlag, Bern 1936)
L. Magrini — „Im Paradiese Buddhas". (Eschenhagen, Breslau) **(Vor. ber. 2534 C.)**
Engelsch: W. F. R. Hardie — „A Study in Plato". (Clarendon Press, Oxford)
Dennis Parry — „Attic Meteor". (Robert Hale) **(Vor. ber. 2534 C.)**
Fransch: Pierre Croidys — „L'empire des sans-Dieu", roman des moeurs soviétiques. (Maison de la bonne Presse, Paris)
Joseph de Pesquidoux — „La Harde". (Plon) **(Vor. ber. 2534 C.)**
Italiaansch: Pietro Badoglio — „La guerra d'Etiopia". (A. Mondadori, Milano 1936) **(V. b. 2503 A.)**
Nederlandsch: Dr. P. J. Bouman, „Jaurès, Wilson, Rathenau". (H. J. Paris, Amsterdam)
Ro Van Oven — „Hendrickje Stoffels". Roman uit het leven van Rembrandt. (Nederl. Keurboekerij, Amsterdam 1936)
Arthur van Schendel — „De Rijke Man". (J. M. Meulenhoff, Amsterdam) **(Vor. ber. 2534 C.)**
Noorsch: Knut Hamsun — „Ringen sluttet". (Gyldendal, Oslo) **(Vor. ber. 2512 A.)**
Spaansch: Enrique Suarez de Deza — „La Millona". (Teatro de Madrid, 1935) **(Vor. ber. 2494 A.)**
(Red. K. H. A.)

16 NOVEMBER 1936

F. **FRANKRIJK. — Vertrouwensvotum inzake de „affaire-Salengro". —**
Een campagne tegen den soc. minister van Binnenl. Zaken, Salengro, beschuldigd van desertie naar de Duitschers in 1915, heeft op 13 Nov. '36 aanleiding gegeven tot een ernstige vechtpartij in de Fransche Kamer. Een rechtsche afgevaardigde bracht deze zaak ter sprake, waarna Daladier, minister van Oorlog, het geheel voor Salengro opnam. Toen premier Blum wilde spreken, werd hem dit door rechts onmogelijk gemaakt, naar aanleiding waarvan het handgemeen ontstond. Herriot, voorzitter der Kamer, schorste de zitting. Na hervatting kwam Léon Blum andermaal aan het woord en werd onder doodsche stilte aangehoord. Blum's rede was een verdediging van Salengro, die op de Kamer indruk maakte. Men mag concludeeren, dat deze campagne, via Salengro gericht op de geheele regeering, het aanzien van Salengro en Blum meer goed dan kwaad heeft gedaan. Een deel van rechts gaf later toe deze zaak eindelijk als afgedaan te zullen beschouwen. De Kamer sprak tenslotte met 374 tegen 201 stemmen haar vertrouwen in de regeering uit. (Le Temps - Le Peuple)
(Vor. ber. Kabinet 2353 B.)

A. NOBELPRIJZEN. — Scheikunde, Natuurkunde en Letterkunde. —

De Nobelprijs-1936 voor Scheikunde is toegekend aan onzen landgenoot prof. P. J. W. Debije, hoogleeraar te Berlijn, voor zijn onderzoekingen over den opbouw der moleculen.
De Nobelprijs-1936 voor Natuurkunde is toegekend aan prof. Victor Hess te Innsbruck en Anderson in Californië gezamenlijk, aan eerstgenoemde wegens zijn werk over de kosmische straling, aan laatstgenoemde voor zijn ontdekking van het positieve electron.
De Nobelprijs-1936 voor Letterkunde is toegekend door de Zweedsche Academie aan den Amerikaanschen tooneelschrijver Eugene O'Neill.

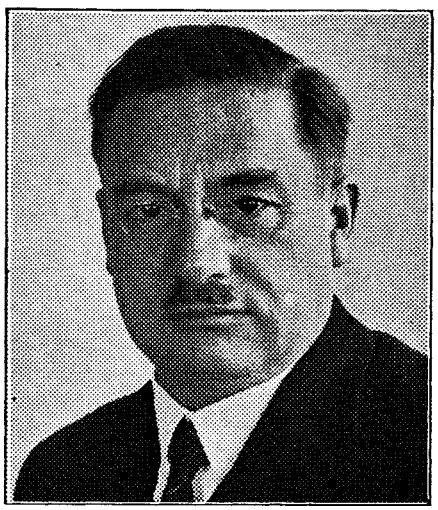

Professor P. J. W. Debije.

Prof. Peter Joseph Willem Debije is Limburger van geboorte en thans 52 jaar oud. In 1910 werd hij lector aan de universiteit van München. Het volgende jaar werd hij hoogleeraar aan de universiteit van Zürich, welk ambt hij in 1912 verwisselde voor het hoogleeraarschap te Utrecht. In 1914 trok prof. Debije naar Göttingen, vanwaar hij in 1919 weer naar Zürich ging om er aan de Technische Hoogeschool te doceeren. Inmiddels had hij zich te Leipzig gevestigd, waar hij in 1917 benoemd was tot hoogleeraar in de natuurkunde aan de universiteit. Hier werd hij ook directeur van het natuurkundig instituut en redacteur van het „Physikalische Zeitschrift". Van Leipzig is prof. Debije naar Berlijn gegaan, waar hem thans aan het „Kaiser Wilhelm Institut für Physik" te Berlijn-Dahlem de hoogste wetenschappelijke onderscheiding is ten deel gevallen.
Zijn wetenschappelijke onderzoekingen bewogen zich in het grensgebied van de natuurkunde en de scheikunde. Hij stelde theorieën op over de soortgelijke warmte, over de electrolytische constanten en over sterke electrolyten.
Prof. Debije heeft zijn grootste kracht gevonden in het opstellen van bruikbare theorieën voor uiterst ingewikkelde vraagstukken, zooals de eigenschappen van stoffenvraagstukken, welke te ingewikkeld zijn om een strenge oplossing ervan te geven, doch waaruit hij het essentieele weet te halen en weer te geven.
In het voorjaar van 1936 verwierf de jongste winnaar van den Nobelprijs voor de scheikunde de Lorentz-medaille van de Koninklijke Academie van Wetenschappen.
Victor Hess aanschouwde het levenslicht in 1883 op het slot Waldstein in Stiermarken en werd in 1920 benoemd tot hoogleeraar aan de Universiteit van Graz. Tusschen 1910 en 1920 kwam hij op het idee van de kosmische straling. Men mag wel zeggen, dat hij hiervan de ontdekker is, en dat hij den stoot tot een diepgaander onderzoek heeft gegeven. Zijn bekendste werk, dat hij in 1936 voleindigde, is: „Die Leitfähigkeit der Atmosphäre und ihre Ursache" (1926).
David Anderson is op hetzelfde gebied werkzaam geweest en is o.a. ook de man van het positieve electron.
Eugene O'Neill is in 1888 te New York geboren. Hij heeft vooral naam gemaakt, ook in Nederland, met zijn tooneelstukken, waarvan „Liefde onder de Olmen", „De Roman van John Loving" en „Emperor Jones". (Red. K. H. A.)

(V. b. Letterkunde 1566 A.; Natuurkunde 2052 C.; Scheikunde 2052 C.; Prof. Debije 2034 B.)

B. DUITSCHLAND. — Opzegging der bepalingen inzake de internationalisatie van eenige rivieren. —

De Duitsche regeering heeft op 15 Nov. '36 de bepalingen van het Verdrag van Versailles opgezegd, die betrekking hebben op de internationalisatie van eenige rivieren (Njemen, Donau, Elbe en Oder). Van dit besluit zijn de belanghebbende regeeringen in kennis gesteld.

Door dit eenzijdig optreden heeft Duitschland zich thans bevrijd van de laatste belemmeringen, waaraan het krachtens het Verdrag van Versailles onderworpen was.
Deze stap sluit in, dat Duitschland zich ook losmaakt van de regeling van 4 Mei 1936 met betrekking tot de wijzigingen der Rijnvaart-acte (welke immers een uitvloeisel zijn van het Verdrag van Versailles).
De Duitsche delegatie in de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, welke sedert 12 Nov. '36 te Straatsburg vergaderde om de inwerkingtreding van den modus vivendi — welke destijds niet door Nederland is geparafeerd, echter wel door de andere zes in de Commissie vertegenwoordigde staten — voor te bereiden, is door de Rijksregeering teruggeroepen. Duitschland zal aan het werk dezer Commissie niet meer deelnemen.
In antwoord op het Duitsche besluit heeft ook Frankrijk de voorloopige overeenkomst van 4 Mei opgezegd. De Fransche regeering overweegt tevens een collectief protest van alle belanghebbende staten bij de Duitsche regeering uit te lokken.

(Berliner Tageblatt - Le Matin)

C. NEDERLAND. — Nationaal Socialistische Beweging. - Meeting in het Concertgebouw te Amsterdam.

Vanwege de Nat. Soc. Beweging werd op 10 Nov. '36 in het Concertgebouw te Amsterdam een vergadering gehouden, met de heeren De Bruin en Vlekke als sprekers.
De eerste spreker, de heer De Bruin, hield o.a. een betoog over den aard en het wezen van de N.S.B., en verklaarde, dat de groote eindstrijd tusschen fascisme en communisme met rasse schreden nadert en zeide daarbij o.a., dat de nationaal-socialisten in ons land, die het onverwoestbare geloof hebben eenmaal te zullen overwinnen, toch „het beest uit de onderwereld", ofwel het bolsjewisme, niet onderschatten. Zij, aldus spreker, die zulks wel doen en de meening verkondigen, dat het communisme geen invloed in Nederland heeft, plegen, zij het misschien onbewust, verraad aan het Nederlandsche volk.
Na de pauze sprak de heer Vlekke, die, met het oog op de aanstaande verkiezingen voor de Tweede Kamer, o.a. een beschouwing hield over den politieken toestand. De spreker verklaarde, dat de Nederlandsche kiezers thans het recht en den plicht hebben aan de huidige regeering rekenschap van haar beleid en daden te vragen. Wanneer de regeering die verantwoording wil afleggen, dan zal zij, aldus de heer Vlekke, moeten erkennen, dat haar aanpassingspolitiek gefaald heeft. Immers, sinds haar optreden is het leger werkloozen van 200.000 tot over de 500.000 gestegen. Spreker zeide de conclusie te mogen trekken, dat het de taak der N.S.B. dan ook moet zijn te strijden tegen voortzetting van het tegenwoordig regeeringsbeleid. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Nat. Soc. Beweging 2474 B.)

D. WIELERSPORT. — Zesdaagsche te Rotterdam. —

De eindstand van den op 12 Nov. '36 te Rotterdam geëindigden zesdaagschen wielerwedstrijd luidt als volgt: 1. Pijnenburg—Wals, 478 punten.
On één ronde: 2. Slaats—Charlier, 418 p.; 3. Schön—Pellenaars, 211 p.; 4. Walthour—Crossley, 210 p.
Op twee ronden: 5. Billiet—De Pauw, 225 p.
Op vier ronden: 6. Van der Ruit—Braspenninx, 120 p.; 7. Wambst—Leducq, 72 p.
Op vijf ronden: 8. Gebr. Van Kempen, 347 p.
Op acht ronden: 9. Rieger—Ehmer, 109 punten.
Er werden 3092.876 K.M. afgelegd. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Zesdaagsche 2251 A.)

17 NOVEMBER 1936

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - 17 November. —

De non-interventie-commissie heeft het ontwerp goedgekeurd betreffende een stelsel van contrôle in Spanje ter verzekering van de toepassing van de non-interventie-overeenkomst. De goedkeuring werd echter afhankelijk gemaakt van eenige redactiewijzigingen en van de instemming der betrokken regeeringen.
De Italiaansche ambassadeur te Londen, Grandi, hield op deze zitting een requisitoir tegen de Sovjet-regeering, welke hij van dubbel spel beschuldigde. De commissie bevond echter dat de Italiaansche beschuldigingen tegen Sovjet-Rusland niet gegrond waren.
(Times) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2534 D.)**

Denemarken

A. **Economische verbetering.** —
Het loslaten van den gouden standaard in Denemarken, thans ongeveer vijf jaar geleden, heeft het land toch niet kunnen redden van de ernstige agrarische crisis, waarin het nog geruimen tijd is gebleven. Daar de valuta-positie van Denemarken bijna geheel afhangt van den boter- en baconuitvoer en de prijzen van deze producten ook na 1931 nog een dalende lijn op de wereldmarkt volgden, bracht de depreciatie van de kroon op zich zelf toch nog geen voldoende ontspanning. De nog steeds bestaande valuta-moeilijkheden hebben toen geleid tot de oprichting van een „Valutakantoor", dat de beschikbare valuta's verdeelde over de importeurs.
De verbetering in de landbouwsituatie begon in 1932, doordat de agrarische export naar Engeland, zij het dan niet naar hoeveelheid, toch naar waarde, op een niveau gehouden kon worden hetwelk voor de boeren een kleine winst liet. Begin 1933 trad een verbetering in op alle gebied; de bouwnijverheid leefde op; in 1934 ontstonden talrijke industrieën in de verschillende steden tengevolge van de valuta-restricties; verschillende van deze bedrijven zijn tot werkelijken bloei gekomen; in de bouwnijverheid werd in den zomer van 1934 een record bereikt: op 1 Juli van dat jaar waren niet minder dan 16.000 huizen in aanbouw; het werkloosheidscijfer daalde van 30% der verzekerde arbeiders in Juli 1932 tot 20% in Juli 1933 en circa 15% in 1934. Ook gedurende 1935 was de levendigheid in de bouwnijverheid de ruggegraat van de binnenlandsche conjunctuur, die aanhield niettegenstaande de Nationale Bank haar crediet duurder maakte: het disconto werd immers van 2½ tot 3½% verhoogd, terwijl de Bank zich van een belangrijk deel van haar sterk gestegen obligatiebezit ontdeed; dit bezit stamde voor een groot deel uit obligatie-emissies ten behoeve van de steunacties der regeering voor het landbouwcrediet. Het obligatiebezit der Bank, op 30 Sept. 1935 nog kr. 121.7 millioen, was een jaar later gedaald tot minder dan de helft, n.l. tot kr. 60.7 millioen.

Exportprijzen der landbouwproducten gestegen. — De industrieele productie van Denemarken is van 1931 tot 1935 met 25% gestegen, terwijl uit de productie-indices 1936 tot Augustus een stijging tot zelfs 34% is af te lezen. De grondoorzaak van deze groote opleving zoekt men naast de practijk van het „Valutakantoor" dat den invoer van grondstoffen begunstigt ten koste van dien van fabrikaten, in de verbetering van de uitvoerprijzen der landbouwproducten. De Britsche landbouw heeft, niettegenstaande de beschermingspolitiek van den vroegeren minister van Landbouw, Elliot, toch nog niet geleerd om bacon zoo te produceeren als de Engelschman het graag heeft. Dientengevolge kan de Deensche bacon binnen het toegestane contingent thans in Engeland prijzen bedingen, die 40 à 50% boven de productiekosten liggen. Als men nu bedenkt, dat bacon van den totalen agrarischen export, welke in 1935 kr. 910 millioen bedroeg, het grootste bedrag verschaft, n.l. kr. 377 millioen, dan begrijpt men, dat de valutapositie van Denemarken door een en ander aanmerkelijk is verbeterd.

Het laatst van de vorige maand is het jaarverslag van het Landbouwbedrijf-bureau te Kopenhagen gepubliceerd, waaruit blijkt, dat de verbetering in 1935 zich over de landbouwbedrijven van alle grootten heeft uitgestrekt; de gemiddelde opbrengst is van 3 tot 3½% van het geïnvesteerde vermogen gestegen; op grond van de boekwaarde bedroegen deze rendementscijfers 4 en 4,6%. De netto-opbrengst per H.A. steeg gemiddeld met kr. 15 tegenover het vorige jaar, de bruto-opbrengst met kr. 58, dat is ruim 10%.

Als oorzaak van deze bevredigende ontwikkeling worden in de allereerste plaats de goede graan- en suikerbietoogsten genoemd.

Stijgende buitenlandsche handel. — De Deensche binnenlandsche conjunctuur berust op een stabiliteit van den buitenlandschen handel; zou immers de uitvoer dalen, in de eerste plaats die van de landbouwproducten, dan zal de binnenlandsche conjunctuur gevaar loopen doordat de industrie spoedig met grondstoffenmoeilijkheden zal hebben te kampen. Reeds den laatsten tijd klaagt de industrie hierover, d.w.z. over de geringe toewijzing van valuta voor grondstoffen. De invoer van de verschillende voornaame grondstoffen toonde in de eerste 8 maanden van dit jaar een belangrijke stijging:

	1935 (Jan./Aug.)	1936
Minerale brandstoffen . .	3.243.497 t.	3.629.312 t.
Brandbare oliën	348.737 t.	425.877 t.
Ruw-ijzer	31.512 t.	36.093 t.
Vorm-ijzer	82.830 t.	113.689 t.
Katoen en wol	6.399 t.	7.085 t.

Wat den uitvoer betreft is het opvallend, dat deze zich steeds meer richt op de twee voornaamste afnemers: Engeland en Duitschland. In de eerste 8 maanden bedroeg de invoer uit Duitschland kr. 219.5 millioen, dat is kr. 41 millioen meer dan in het vorige jaar; Duitschland importeerde voor kr. 183.9 millioen uit Denemarken of kr. 50 millioen meer. Uit Engeland importeerde Denemarken kr. 342 millioen (v. j. 306 millioen), terwijl het zijn uitvoer naar Engeland eveneens met kr. 4 millioen zag toenemen.
De Engelsche botermarkt is voor Denemarken dit jaar in zooverre gunstiger, dat men minder concurrentie van Australië en Nieuw-Zeeland heeft ondervonden en men hoopt, dat dit zoo zal blijven; de economische verbetering in Engeland stimuleert het verbruik. Ook voor den bacon-uitvoer naar Engeland zijn de vooruitzichten niet ongunstig; de varkensfokkerij en -mesterij floreert in Engeland niet en in de eerstvolgende jaren zal de Britsche baconproductie niet belangrijk kunnen stijgen. De grootste bezorgdheid wekt echter het streven van Engeland om het tot nu toe bestaande contingenteeringssysteem te vervangen door een stelsel van invoerrechten, zooals het Britsche landbouwministerie wil.

Het is den Denen in het voorjaar gelukt zich tot Augustus 1937 nog een contingent van 62% van den totalen invoer in Engeland uit niet-Britsche landen te verzekeren.

Stijging der industrieele productie. — Slechts 30% van de Deensche bevolking is werkzaam in den landbouw die zich de laatste halve eeuw meer kapitaal- dan arbeids-intensief ontwikkeld heeft. De industrie vraagt de laatste jaren steeds meer arbeiders: het aantal is gestegen van 124.000 in 1933 tot 140.000 in 1934 en 152.000 in 1935; eind September 1936 waren er nog slechts 165.000 werkloozen, dat is tegenover het vorige jaar een daling met 5700. De index van de industrieele productie bedroeg in Augustus 134 (1931 is 100), die voor de verbruiksgoederen-industrie alleen 136; voor de productiegoederen-industrie 133. De grootste verbetering toont op het oogenblik de leder-industrie: hier bedraagt het indexcijfer 176 (v. j. 172), de textielindustrie toont een cijfer van 160 (v. j. 135), de confectie-industrie 144 (131). Het indexcijfer der groothandelsprijzen is in September tot 130 (124) gestegen. Sedert 1931 zijn de kosten van levensonderhoud in totaal met 12% gestegen.

De aandeelenkoersen zijn den laatsten tijd sterk gestegen, in het bijzonder scheepvaart-aandeelen; de opgelegde tonnage is nog minimaal. De bruto-inkomsten van de Deensche scheepvaart uit het buitenland werden voor 1935 op ca. kr. 200 millioen geraamd.

(Politiken - Frankfurter Zeitung - Berlingske Tidende - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. In- en Uitvoer 1693 B.; Monetaire politiek 2042 C.)

A. NEDERLAND. — Rijksbegrooting 1937. - Algemeene beschouwingen. - Eenige grepen uit de redevoeringen van Dr. Colijn en Mr. Oud. —

Rede van dr. H. Colijn. — Op 13 Nov. '36 heeft de Voorzitter van den Ministerraad, de heer Colijn, ter beantwoording van de opmerkingen, gemaakt bij de algemeene beschouwingen bij de Rijksbegrooting 1937, een rede gehouden, waaraan wij o.a. het volgende ontleenen:

Inzake het wetsontwerp betreffende de goudclausule kon hij mededeelen, dat dit wetsontwerp reeds verleden week het departement had verlaten.

Naar aanleiding van de defensiekwestie heeft spr. zich afgevraagd, of men in zijn critiek niet een meer welwillenden vorm had kunnen kiezen dan dien, dat de regeering verantwoordelijkheid van zich af had willen schuiven.

Na de reeds genomen maatregelen op defensiegebied, die ten deele reeds lang waren voorbereid door sprekers voorganger of die thans geheel gereed zijn, maatregelen die dadelijk effect sorteeren, moest men denken aan die maatregelen, die niet dadelijk effect sorteeren, o.a. die welke de strekking hebben de verjonging van het leger te bevorderen, personeel voor het nieuwe materieel, de verhouding tusschen de oorlogs- en de vredesorganisatie. De voorbereiding van dit alles eischt tijd, de technische voorbereiding moet eraan voorafgaan en dan komt de voorbereiding van de wetswijzigingen zelf. Met dit alles zijn verscheidene maanden gemoeid. Er is geen sprake van, dat dit kabinet daarvoor nog den tijd zou hebben, en indiening zou slechts den indruk maken van een paradepaard.

Daarom heeft het kabinet dit overgelaten aan zijn opvolger. In den tijd maakt dit geen verschil, want voor 1938 zou in geen geval verwezenlijking mogelijk zijn.

Bovendien gaat het hier om belangrijke verzwaring van personeele lasten. Gesteld dat spr. vlak voor de verkiezingen, in April 1937, uitbreiding van het contingent met 10.000 à 12.000 man zou vragen, zou de Kamer dan een dergelijke eisch niet terugwijzen tot na de verkiezingen?

Spr. moet de desbetreffende verwijten dan ook afwijzen en acht het een voordeel, dat de kiezers bij de verkiezingen ook aan dit belangrijke onderwerp aandacht kunnen schenken.

Aan het slot van zijn rede ging dr. Colijn nader in op den aandrang tot vorming van een kabinet op christelijken grondslag. De minister verklaarde, dat naar zijn meening in de samenwerking tot de regeering moeten worden betrokken alle groepen die erkennen dat wij een christelijke natie zijn en bereid zijn op dien grondslag de handen ineen te slaan. Hierbij kunnen, zoo zeide dr. Colijn, de grenzen niet te eng worden getrokken wil men niet iedere practische staatkunde onmogelijk maken.

Minister Oud zeide o.a.: In de afgeloopen 3½ jaar is veel bereikt, al is spr. ook niet voldaan. Spr. deelt niet de al te groote verwachtingen die sommigen koesteren van het loslaten van den gouden standaard, doch als het inderdaad de „felix calamitas" zou zijn, waarvan de heer De Geer heeft gesproken, zou spr. zich daarin slechts verheugen. (De Standaard - Het Vaderland)

(Vor. ber. Begrooting 2539 A.; Dr. H. Colijn 2477 B.; Mr. P. J. Oud 2477 C.)

B. NEDERLAND. — Een vergelijking tusschen Oost- en West-Indië. - Rede van dr. A. A. L. Rutgers te Groningen. —

Dezer dagen heeft Staatsraad Rutgers voor het Comité voor universitaire Indische lezingen een rede gehouden in de aula van de rijksuniversiteit te Groningen onder den titel: Een vergelijking tusschen Oost- en West-Indië.

Dr. Rutgers is niet alleen gouverneur van Suriname geweest, maar daarvoor directeur van het departement van landbouw, nijverheid en handel in Ned.-Indië.

Ter inleiding gewaagde spr. van het opvallende verschil in ontwikkeling tusschen Oost en West in de laatste honderd jaar. De West ging steeds meer achteruit, de Oost ging sprongsgewijze vooruit.

Het kernpunt van alle Surinaamsche problemen ligt in de vraag naar de oorzaken van den achteruitgang van de West. Alleen als de diagnose juist gesteld is, kan er hoop zijn op een juiste therapie.

De verklaring van Suriname's verval zoekt spr. in het feit, dat Suriname in tegenstelling met Ned.-Indië, een volkomen eenzijdig georiënteerde plantagekolonie was. In vroeger eeuwen gaf dit een voorsprong, in de 19de eeuw werd het een geweldig nadeel. Het karakter van plantagekolonie, met geïmporteerd kapitaal, geïmporteerde leiders en geïmporteerde werkkrachten, heeft een beslissenden invloed geoefend op de politieke, economische en cultureele ontwikkeling van de kolonie, welke gedachte spr. met een aantal voorbeelden uitwerkte.

Na ten slotte gewezen te hebben op het typisch Nederlandsche karakter van Suriname en de sterke Oranjeliefde der bevolking, uitte spr. den wensch, dat ook de Zuid-Amerikaansche gebiedsdeelen zich onder de Nederlandsche leiding in de toekomst mogen ontwikkelen tot welvarende deelen van het rijksverband. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

C. DANZIG. — Protest bij Poolsche Regeering. —

Officieel wordt medegedeeld, dat de Danziger regeering op 12 Nov. '36 bij den diplomatieken vertegenwoordiger van Polen geprotesteerd heeft naar aanleiding van bepaalde voorvallen, die de laatste dagen in Polen en Danzig hebben plaats gehad. De vertegenwoordiger van de Danziger regeering heeft daarbij gewezen op de „scherpe en ongemotiveerde aanvallen der Poolsche pers naar aanleiding van deze gebeurtenissen".

Den diplomatieken vertegenwoordiger van Polen werd verzocht, al zijn invloed te willen aanwenden, opdat dergelijke onaangename voorvallen, welke de betrekkingen tusschen Danzig en Polen ernstig zouden benadeelen, in de toekomst niet meer voorkomen.

Tegelijkertijd werd het antwoord van den Senaat op het Poolsche protest met betrekking tot de kwestie der arbeidsbemiddeling overhandigd.

(Gazeta Gdanska) **(Vorig bericht blz. 2537 G.)**

18 NOVEMBER 1936

D. NEDERLAND. — Minister Van Schaik verdedigt het Justitiebeleid. —

De strijd tegen extremistische actie en excessieve uitingen, aldus schrijft minister Van Schaik ten aanzien van zijn beleid in de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer betreffende de Justitiebegrooting 1937, is en wordt naar vermogen gevoerd. De regeering dient zich er echter voor te hoeden, dat zij niet door overdrijving of eenzijdigheid in dezelfde fout vervalt of ongewenschte reacties opwekt. Zij zou dit zeker doen, indien zij zich in haar bestrijding van bepaalde politieke partijen niet beperkte tot het tegengaan van buitensporigheden.

Minister Van Schaik meent, dat uit een aantal recente gevallen van ordeverstoring bij voorstellingen en vergaderingen, het duidelijk is geworden, dat een aantal aanhangers van de nationaal-socialistische beweging voor openlijk en zelfs georganiseerd terroristisch optreden niet meer terugschrikt. Uit dit feit zal de regeering de noodige consequenties trekken.

Het spreken van buitenlanders op de openbare protestvergadering tegen de Russische geloofsvervolging ondervond bezwaar, omdat uit meer dan een omstandigheid bleek, dat de bijeenkomst niet alleen was belegd om over geloofsvervolgingen te protesteeren, doch dat zij mede een politiek karakter bezat. Het verbod van politieke actie kan, met het oog op de belangen der openbare orde, ook op dit gebied niet worden losgelaten. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Begrooting 2544 A.; Justitie 2236 D.; Minister Van Schaik 2222 B.)

E. DUITSCHLAND. — Luchtvaart. - Penetratie naar het Verre Oosten. - Luchtverkeer Duitschland—Griekenland. —

Op het Grieksche departement van Buitenlandsche Zaken is een overeenkomst geteekend door Duitschland en Griekenland. De overeenkomst houdt verband met het geregelde luchtverkeer tusschen beide landen.

De Deutsche Luft Hansa zal haar luchtlijn naar Saloniki thans via Athene en Rhodos naar Bagdad kunnen verlengen. Tot dusverre was het eindpunt te Saloniki. De Grieksche luchtverkeersonderneming zal als tegenprestatie haar luchtlijn over Duitsch gebied mogen leiden, n.l. de route Athene—Berlijn—Londen.

Zoowel de D. L. H. als de Grieksche luchtvaartmaatschappij hebben besloten tot wederzijdschen bijstand in technische kwesties en bij de ontwikkeling en exploitatie van haar luchtlijnen.

De pogingen van de Deutsche Luft Hansa om te komen tot de exploitatie van een luchtlijn naar het

Verre Oosten, waarover reeds vele jaren wordt onderhandeld, hebben een schrede verder op den weg der verwezenlijking gedaan.
De politieke situatie in Rusland heeft de laatste jaren mede in verband met het veranderde regiem in Duitschland weinig gelegenheid geboden aan de D. L. H. om via Rusland en Siberië met het Verre Oosten in contact te komen. In China werkte reeds een Duitsche luchtverkeersonderneming, de Eurasia, welke evenwel bij de jongste overeenkomst tusschen China, Engeland en de Ver. Staten, buiten deze overeenkomst is gehouden.
Intusschen maakt de D. L. H. zich gereed om tot Bagdad door te dringen, waar het Duitsche vliegtuigmateriaal een goeden roep heeft en waar voor dat de D. L. H. werd opgericht een Junkers-luchtverkeersonderneming werd geëxploiteerd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Duitschland 1935 E.)

A. **SOVJET-RUSLAND. — Litwinof krijgt de Lenin-orde en pleit voor den vrede. —**
Op 10 Nov. '36 is aan den volkscommissaris van Buitenlandsche Zaken, Litwinof, in een zitting van het presidium van het centrale uitvoerende comité de Lenin-orde overhandigd.
Bij deze gelegenheid heeft Litwinof een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat hij trotsch was in het bewustzijn, dat hij, terwijl hij de aanwijzingen van de partij, de Sovjet-regeering en Stalin vervulde, en naar de mate van zijn krachten zijn best deed om zijn socialistische vaderland van dienst te zijn, gelijktijdig alle volkeren en de geheele menschheid diende.
De Sovjet-diplomatie, zeide hij, beteekent strijd voor den vrede en vrede heeft de geheele menschheid noodig. De grondslagen van de buitenlandsche politiek van de Sovjet-Unie zijn onveranderlijk. Reeds bij zijn eerste buitenlandsche reis als medewerker van de Sovjet-diplomatie in 1919 had hij de opdracht den staten, die toenmaals de Sovjet-republiek aanvielen, den vrede voor te stellen. Wij stelden den volkeren vrede voor, aldus Litwinof, toen dit voorstel ten onrechte als een teeken van zwakheid kon worden uitgelegd, en wij houden niet op ook thans den vrede voor te stellen, nu dergelijke vermoedens niet meer kunnen opkomen en de heele wereld van de macht en weerbaarheid van onzen staat overtuigd is. Wij hebben algemeene ontwapening voorgesteld op de eerste internationale conferentie, waaraan wij hebben deelgenomen en wij hebben dit voorstel telkenmale herhaald, wanneer zich de gelegenheid daartoe bood, ongeacht den groei van onze gewapende macht en onze wapenindustrie, van ons militaire vermogen, ons overwicht over eiken mogelijken tegenstander en zelfs van mogelijke combinaties van tegenstanders. Wij wapenen ons niet om met wie dan ook de krachten te meten, maar opdat de anderen zich niet laten verleiden door de hoop ongestraft de krachten met ons te kunnen meten. (Prawda)
(Vor. ber. Litwinof 2475 E.)

B. **DUITSCHLAND. — Alle kartels onder contrôle. —**
Minister Schacht heeft bij decreet alle Duitsche kartels onder toezicht geplaatst van officieele economische organen. Dit decreet heeft ten doel de uitvoering van het vierjarenplan te verzekeren.
In officieele commentaren wordt er op gewezen dat de industrie noodzakelijk verouderde opvattingen, als „zoogenaamde rentabiliteit" moet loslaten ten einde zich geheel te wijden aan het vierjarenplan voor de productie en het gebruik van binnenlandsche grondstoffen. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Vierjarenplan 2510 E.)

C. **ROEMENIE. — Koning Carol geeft een uiteenzetting van de buitenlandsche politiek. —**
Koning Carol heeft op 15 Nov. '36 de gewone zitting van het Roemeensche parlement geopend met een rede, warain hij den buitenlandsch-politieken toestand en speciaal de eendracht der Kleine Entente heeft besproken en heeft aangekondigd, dat wetten ingediend zullen worden inzake de pers, de positie der ambtenaren en de versterking van het leger.
„Te midden van de woelingen, die het buitenlandsche politieke leven in beweging brengen", aldus koning Carol, „zal Roemenië onwrikbaar en kalm zijn hoog doel nastreven: de handhaving van den vrede en de onschendbaarheid der voor eeuwig vastgestelde Roemeensche grenzen.
Mijn regeering is overtuigd, dat dit doel bereikt kan worden door vriendschappelijke samenwerking met alle volken binnen het kader van den Volkenbond en door versterking van onze bondgenootschappen. Mijn regeering blijft dan ook vast besloten elke actie te steunen, welke beoogt het gezag en de macht van de Geneefsche instelling te versterken, terwijl zij tevens de bestaande bondgenootschappen zal ontwikkelen en versterken door een nauw permanent contact.
Tot dit contact behooren ook de herhaalde bijeenkomsten der Kleine en Balkan-Entente, gedurende welke bewijzen konden worden gegeven van de solidariteit en eenstemmigheid der twee groepen staten. De Kleine Entente is in den loop van dit jaar opnieuw versterkt door het besluit der staatshoofden van die landen, periodiek met elkaar overleg te plegen."
De Troonrede herinnert vervolgens aan het bezoek, dat de Tsjechoslowaakse president, Benesj, en prins-regent Paul van Joego-Slavië aan Boekarest hebben gebracht en aan de hartelijke ontvangst, hun door de Roemenen bereid, waardoor de onverwoestbare kracht van de Kleine Entente en de broederlijke verhouding tusschen de drie staten werden bevestigd.
„Hetzelfde oprechte enthousiasme," aldus vervolgde de koning, „viel mij ten deel bij mijn bezoek aan Tsjecho-Slowakije. Die ontvangst door de Tsjechoslowaaksche natie heeft ons ontroerd door de groote hartelijkheid, die voor altijd in onze herinnering zal blijven.
Terwijl Roemenië zoozeer zorgt voor versterking van zijn bondgenootschappen, wenscht het tevens vriendschappelijke betrekkingen met zijn buren te onderhouden, daar het overtuigd is, dat het daardoor zijn eigen belangen en den vrede dient." (Adeverul)
(Vor. ber. Koning Carol 2530 E.)

D. **FRANKRIJK. — Académie française. - Nieuwe leden. —**
De Académie Française heeft als nieuwe leden gekozen Admiraal Lacaze en Mgr. Grente, bisschop van Le Mans, onderscheidenlijk voor de zetels, welke opengevallen zijn door het overlijden van Jules Cambon en Pierre de Nolhac.
In den fauteuil van Henri de Régnier is door de Académie Française gekozen Jacques de Lacretelle. Omtrent den vierden zetel, die bezet moest worden, kon men nog niet tot overeenstemming komen. (Le Jour) **(Vor. ber. Académie Française 2365 A.)**

E. **DUITSCHLAND. — Het nieuw-heidendom. —**
Naar den nieuwsten stand der ontwikkeling telt het nieuw-heidendom de volgende groepen, die voor het meerendeel elkander heftig bestrijden (tusschen haakjes staat de naam van het orgaan der groepen):
Huize Ludendorff (Am heiligen Quell).
Deutsche Glaubensbewegung (Durchbruch).
Nordische Glaubensbewegung (Nordischer Glauben).
Deutschgläubige Gemeinde (Der Widar).
Geistchristentum (Dinter-Bewegung).
Deutsche Aktion (Blitz).
Völkische Aktion (Nordland).
Einheitsreligion Gruppe Reventlow (Reichswart).
Gruppe Hauer (Deutsche Glaube).
Gruppe Kummer (nog geen orgaan).
Gruppe Krause (idem).
Deutschgläubige Bewegung (idem). (De Tijd)
(Vor. ber. Duitsche Geloofsbeweging 2265 B.)

19 NOVEMBER 1936

F. **KLEINE ENTENTE. — Eventueele herbewapening van Hongarije. —**
De Prager Presse schrijft, dat de Kleine Entente geenszins verrast was door de bewoordingen van het communiqué van de conferentie te Weenen ten aanzien van de rechtsgelijkheid voor Hongarije op het gebied der bewapening en herinnert eraan, dat de Kleine Entente reeds lang deze mogelijkheid heeft erkend, en zich o.a. tijdens de conferentie te Stresa bereid heeft verklaard tot onderhandelen, op voorwaarde, dat de omvang der bewapening in gemeenschappelijk overleg vastgesteld en aan contrôle onderworpen werd, met de garantie, dat Hongarije zijn leger niet tegen de landen der Kleine Entente zou gebruiken. Zij blijft bereid over dit punt te onderhandelen, doch ingeval de herbewapening op eenzijdige wijze en zonder voorafgaande politieke overeenstemming zou geschieden, zouden de staten der Kleine Entente zich niet langer door zekere bepalingen van het verdrag van Trianon gebonden achten.
Met betrekking tot de economische samenwerking langs den weg van bilaterale verdragen is men te Praag gereed hier zoo spoedig mogelijk aan mee te werken. Trouwens het handelsverdrag tusschen Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije van April 1936, dat in Augustus van kracht geworden is, vormt een goed voorbeeld van een dergelijk verdrag van economische samenwerking, zooals die in Midden-Europa tot stand zou kunnen komen, zij het dan ook, dat er nog vele moeilijkheden te overwinnen zijn, zooals die van de

zijde van Duitschland, dat niet genegen is van de meestbegunstigingsclausule af te zien, als van Hongarije, dat om politieke redenen — vooral na de rede van Mussolini te Milaan — zich verzet tegen economische samenwerking met de Kleine Entente. (Prager Presse) **(Vor. ber. Kleine Entente 2459 H.)**

A. ENGELAND. — Uniformverbod. - Wet op de handhaving der openbare orde. —

De tekst van het wetsontwerp tot handhaving van de openbare orde, welke op 10 Nov. '36 bekend werd gemaakt, voorziet in de vervolging van ieder persoon, die in het openbaar een uniform draagt, waaruit zijn verbondenheid met een politieke organisatie blijkt of dat in verband staat met een politiek doel. Verder voorziet de wet in vervolging van personen, die organisaties vormen, die hen in staat moeten stellen de diensten van politie of gewapende macht aan zich te trekken, of voor het ten toon spreiden van kracht tot ondersteuning van een politiek doel de z.g. half-militaire organisaties.
Ook voorziet de wet in een nauwkeurige omschrijving van de bevoegdheden der politie bij het regelen van optochten en het eventueel verbieden daarvan, zelfs in het voor een bepaalden tijd verbieden van elken optocht of demonstratie.
Het dragen van wapenen tijdens een openbare bijeenkomst of langs den weg van een optocht zal als een misdrijf worden beschouwd.
In bevoegde kringen hoopt men, dat deze wet voor het eind van dit jaar in werking zal kunnen treden en wijst men op de soepelheid van het ontwerp, dat geen definitie geeft van politieke uniformen. Het zal dus aan de justitie worden overgelaten, uit te maken, wat een uniform van politieken aard is.
In de wet ziet men tevens den vasten wil van de regeering in Engeland, geen half-militaire organisaties te laten vormen, al heeft men dan ook niet den indruk, dat deze zich hier reeds zouden hebben gevormd. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Opruiingswet 1573 B.)

B. VEREENIGDE STATEN. — Handel met Nederland en Nederl. Oost- en West-Indië. —

De cijfers inzake de handelsbeweging tusschen de Ver. Staten en Nederland en Nederl. Oost- en West-Indië, in de eerste acht maanden van dit jaar, toonen een duidelijken vooruitgang in het handelsverkeer tusschen de beide landen aan na de inwerkingtreding van de Nederlandsch-Amerikaansche handelsovereenkomst op 1 Febr. '36. Wij laten ze hier volgen:

Amerikaansche uitvoeren naar:	Jan.-Aug. 1935	Jan.-Aug. 1936
Nederland	$ 30.870.000	$ 32.793.000
Nederlandsch-Indië . . .	7.284.000	7.972.000
Nederl. West-Indië . . .	9.806.000	8.259.000
Amerikaansche invoeren uit:		
Nederland	24.077.000	28.992.000
Nederlandsch-Indië . . .	34.111.000	42.492.000
Nederl. West-Indië . . .	8.845.000	9.475.000

(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 1549 C.)**

C. 'S-GRAVENHAGE. — ƒ 9.940.000 3½% Obligatieleening 1936. —

De inschrijving op de 3½% oblig.-leening 1936 der gemeente 's-Gravenhage, groot ƒ 9.940.000 tegen den koers van 98½%, is ruim volteekend. (Vaderland)

D. FRANKRIJK. — Oud-minister Mandel verdedigt het pact met Sovjet-Rusland. —

Oud-minister Georges Mandel, afgevaardigde voor het arrondissement Gironde, heeft dezer dagen voor zijn kiezers een groote rede gehouden, waarbij hij de Duitsche verdragsschendingen in herinnering bracht en wees op de verantwoordelijkheid, die de achtereenvolgende kabinetten gedurende 15 jaar op zich hebben geladen.
Mandel zeide o.a.: Hadden wij geen verdrag met de Sovjets gesloten, dan hadden de Duitschers het misschien gedaan. Het behoeft wel geen betoog, welk een profijt de technici en militairen aan den overkant van den Rijn eventueel van het onmetelijke Russische reservoir getrokken zouden hebben.
Het eenige effect van het verdrag van 3 Mei 1935 is derhalve geweest, dat de Duitschers het niet hebben kunnen sluiten en dat de ravitailleering van de staten der Kleine Entente in geval van een oorlog vergemakkelijkt is. Men dient goed te begrijpen, dat in het kabinet, waarvan ik destijds deel uitmaakte, vooraanstaande leden als Pernot en Louis Marin er hun goedkeuring aan gehecht hebben.
Duitschlands bedoeling is het, Frankrijk in een inferieure positie te brengen. Men wil het dwingen, te kiezen tusschen verbreking van het verdrag met Rusland en bedreiging met een strafoorlog, dien men met behulp van steeds gemakkelijk uit te lokken incidenten voor zou stellen als een noodzakelijken oorlog ter verdediging van de sociale orde. (Le Temps)
(Vor. ber. Fransch-Russisch Pact 2244 H.)

E. IERLAND. — Nieuwe ministers. —

Op voorstel van De Valera heeft het Iersche parlement de benoeming bekrachtigd van twee nieuwe ministers. Het Kamerlid Gerald Roland is benoemd tot minister voor het grondbezit, het Kamerlid Oscar Traymor tot minister van Posterijen. Het ministerie voor Grondbezit maakte tot dusver deel uit van het ministerie van Oorlog. De Valera verklaarde, dat de scheiding van beide ministeries geen verandering van politiek beteekent. (Irish Times)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Goedkeuring van een verdrag met België inzake behoeftigen. —

Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van het op 15 Mei 1936 te 's-Gravenhage tusschen Nederland en België gesloten verdrag, betreffende den onderstand en de terugleiding van behoeftigen.

Het onderhavige verdrag is in zijn groote lijnen de bevestiging van de reeds sedert jaren in beide landen ten aanzien van de wederzijdsche onderdanen gevolgde practijk. Overeenkomstig de Nederlandsche Armenwet, die geen onderscheid maakt tusschen Nederlanders en vreemdelingen, werd en wordt op denzelfden voet als aan de eigen onderdanen aan de Belgische behoeftigen de noodzakelijke ondersteuning en de eventueel vereischte geneeskundige verzorging verschaft. Het verdrag legt dan ook aan de gemeentelijke armbesturen geen andere of meerdere lasten op, dan reeds ingevolge de practijk der Armenwet op hen drukken.
Het aan het verdrag ten grondslag liggende humanitaire beginsel om hem, die hulp behoeft, deze aanstonds, zonder onderscheid van nationaliteit, te verleenen, verzet er zich geenszins tegen, om den armlastigen vreemdeling, wiens gezondheidstoestand daarvoor geen beletsel oplevert, zoo spoedig mogelijk naar zijn eigen land terug te zenden.
Tenzij gezondheids- of andere redenen van humanitairen aard zich daartegen verzetten, kan dientengevolge elk der partijen te allen tijde zonder meer overgaan tot de uitleiding van den armlastigen onderdaan of oud-onderdanen van de andere partij. (Nieuwe Rotterdamsche Courant)
(V. b. Nederland-België 2245 H.; Tw. Kamer 2538 F.)

20 NOVEMBER 1936

G. CHINA. — Mongolen doen aanval op Taolin. —

Op 16 Nov. '36 werd van Chineesche zijde medegedeeld, dat 3000 man Mongoolsche troepen een aanval zouden hebben gedaan op Taolin en dat er hevig zou worden gevochten. Dit zou het begin beteekenen van een algemeenen aanval op Soeijoean. De Mongolen en de Mandsjoes zouden zijn uitgerust met zwaar geschut en zouden, naar de Chineesche pers verder mededeelt, door Japansche soldaten worden gesteund. Ook zouden zij beschikken over bombardementsvliegtuigen van Japansche herkomst. (Sin Pau Agency)
(Vor. ber. Mongolië 2139 C.)

H. VEREENIGDE STATEN. — Na president Roosevelt's herkiezing. - Commentaar. —

De groote overwinning, die de democraten bij de verkiezingen hebben behaald, mag niet uit het oog doen verliezen, dat de tweede regeering-Roosevelt voor een geweldige taak en voor groote moeilijkheden staat.
Men zou de situatie aldus kunnen kenschetsen, dat tegenover de meerderheid van elf millioen, die Roosevelt behaalde, een aantal werkloozen staat van eveneens elf millioen.
De kwestie van de bestrijding dezer werkloosheid door middel van werkverschaffing en steunverleening, zal in verband met de zwaar belaste begrooting allicht tot heftige discussies leiden. Het is daarbij niet zeker, dat de democratische meerderheid eensgezind zal blijven, want de 25 millioen menschen, die Roosevelt hebben gekozen, omvatten zoowel conservatieven als gewezen socialisten; beide groepen begeeren geheel verschillende sociale maatregelen.
De eerste taak van Roosevelt zal derhalve zijn deze uiteenloopende elementen bijeen te brengen op één lijn, die volgens Roosevelt's bekende uitspraak, „iets links van het midden" gelegen is.
Er zijn inmiddels teekenen, die erop wijzen, dat de oppositie der conservatieve financieele en industrieele kringen tegen de vooruitstrevende sociale politiek der regeering-Roosevelt aan

het verzwakken is. Wellicht hebben deze kringen de consequenties getrokken van den uitslag der verkiezing. Het is thans opmerkelijk, dat een der kopstukken van Wall Street na het bekend worden van den uitslag, als zijn meening te kennen gaf, dat de sociale reorganisatie, welke in de New Deal tot uiting is gekomen, te sterk is om haar nog te kunnen tegenhouden, zoodat zelfs de meest verbitterde tegenstanders van de New Deal aan dit blijkbaar onvermijdelijk geworden werk hun steun moeten verleenen, terwijl zij dan tevens beter in de gelegenheid zijn, een matigenden invloed uit te oefenen. (Telegraaf)

(Vor. ber. Roosevelt 2532 D.)

A. **BELGIE. — Onzen gezant, Mr. J. A. N. Patijn, een welkomst-dejeuner aangeboden. —**

In de Brusselsche club, de Cercle Gaulois, is op 4 Nov. '36 den nieuwen Nederlandschen gezant, mr. Patijn, een welkomst-dejeuner aangeboden. Verscheidene ministers en leden van het corps diplomatique waren aanwezig. Mr. Patijn sprak bij deze gelegenheid een redevoering uit over de betrekkingen tusschen België en Nederland, welke veel bijval oogstte. (Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. blz. 2459 C.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Batavia's nieuwe Regent. —**

Uit de loopbaan van den nieuwen regent van Batavia, Raden Toemenggoeng Aria Hasan Soemadipradja, weet de Javabode mede te deelen, dat hij eerst kort geleden het feit herdacht, dat hij 30 jaren in 's lands dienst was.

De heer Hasan Soemadipradja studeerde aan de „Mosvia" te Bandoeng en vervolgens aan de Middelbare Landbouwschool te Buitenzorg.

25 Juni 1906 trad hij daar ter stede in 's lands dienst als mantrilandbouwkundige bij het departement van Landbouw. Eind 1907 werd hij geplaatst bij den Inlandschen Bestuursdienst. In 1910 werd hij benoemd tot assistent-wedana, na eerst ook eenigen tijd als mantri bij het credietwezen te hebben gewerkt. Van 1914 tot 1916 was hij leerling der Bestuursschool.

Daarna werd hij benoemd tot wedana, achtereenvolgens van Krawang en Meester-Cornelis. Van Augustus 1919 tot Mei 1924 was hij gedetacheerd bij de Algemeene Secretarie. In 1924 volgde zijn benoeming tot patih van Krawang, in September 1930 gevolgd door een benoeming tot patih van Bandoeng en in Augustus 1931 tot regent van Bandoeng.

In Juni 1935 werd de heer Hasan Soemadipradja ter beschikking gesteld van den gouverneur van West-Java.

De regent ontving in 1926 de groote zilveren ster en in Aug. 1930 de groote gouden ster van trouw en verdienste, terwijl hij in December 1934 den titel „Aria" verwierf. (Java-Bode)

C. **SOVJET-RUSLAND. — De aanhoudingen van Duitschers. - Een officieele mededeeling. —**

Het Sovjet telegraafagentschap meldt:

De kranten berichten, dat in de eerste dagen van November het volkscommissariaat van Binnenlandsche Zaken te Moskou en Leningrad eenige Duitsche onderdanen in hechtenis genomen heeft, die staatsvijandigen, tegen de Sovjet-Unie gerichten arbeid verrichtten. De gearresteerden trachtten fascistische cellen te vormen en daarbij sovjet-burgers te betrekken, voerden onder dezen fascistische propaganda, verbreidden heimelijk fascistische litteratuur, lieten zich in met militaire spionnage in het belang van een buitenlandschen staat en trachtten daarbij kennis op te doen, die speciaal bewaarde staatsgeheimen golden. De werkzaamheid van enkele beklaagden was ook gericht op sabotage in staatsindustriebedrijven en op voorbereiding van terroristische aanslagen tegen leiders van de Sovjet-regeering.

Onder de arrestanten bevinden zich de volgende Duitsche onderdanen: Parti, Klein, Futerknecht, Demisch, Trinkaus, Fischle, Oderberg, Moche, Niedermeier en Goldschmidt. Het onderzoek is nog gaande. (Sovjet Tel. Agentschap)

D. **OUD-GOUVERNEUR G. J. STAAL OVERLEDEN.**

In den leeftijd van 66 jaar is te Den Haag overleden de heer G. J. Staal, oud-gouverneur van Suriname. De heer Staal had voor zijn benoeming tot gouverneur een langdurige carrière in Oost- en West-Indië achter den rug. Ook is hij secretaris-generaal aan het departement van Koloniën geweest. In 1916 werd de heer Staal benoemd tot gouverneur van Suriname, welk ambt hij tot 1921 vervulde.

De overledene was commandeur in de Orde van Oranje-Nassau, en ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Het Vaderland)

E. **DUITSCHLAND. — Opzegging der bepalingen inzake de internationalisatie van eenige rivieren. - Minister Eden's commentaar. - De gevolgen voor Rotterdam. —**

Engeland. — Minister Eden deed op 16 Nov. '36 in het Lagerhuis mededeeling van den Duitschen stap inzake de opzegging van de bepalingen van het Verdrag van Versailles betreffende de rivieren.

„De Britsche regeering betreurt," aldus minister Eden, „dat terwijl de wederzijdsche besprekingen tot wijziging van het Verdrag voortgang vonden, de Duitsche regeering den weg van onderhandelen voor dien van eenzijdig optreden heeft verlaten, hetgeen een bevordering der internationale betrekkingen zal bemoeilijken."

Kaartje der rivieren, die nu bevrijd zijn van internationale contrôle.

Rotterdam. — Hitler's opzegging van de bepalingen in het Verdrag van Versailles betreffende de internationaliseering van de rivieren, brengt in het algemeen de consequentie mede, dat de Duitsche rijksregeering zichzelf heeft teruggeplaatst in den toestand van vóór den vrede van Versailles. Voor zoover dat betrekking heeft op den Rijn zou dus — aangenomen, dat de andere onderteekenaren van het tractaat er zonder meer mee accoord gaan — de toestand weer gaan gelden van de Mannheimer acte van 1868. In Rotterdam overziet men de gevolgen van den stap van de Duitsche rijksregeering echter nog in geenen deele. De materie is dermate ingewikkeld, dat men bij een voorloopige beschouwing dreigt zich in details te verstrikken, zonder de ware kern — die vooralsnog niet duidelijk waarneembaar is — te treffen.

(Daily Telegraph - De Maasbode)

(Vor. ber. 2542 B.; Eden 2534 A.)

21 NOVEMBER 1936

F. **ZUID-AFRIKA. — Patrick Duncan wordt Gouverneur-Generaal van Zuid-Afrika. —**

Op aanbeveling van generaal Hertzog heeft koning Edward VIII, den minister voor het Mijnwezen der Zuid-Afrikaansche Unie, Patrick Duncan, benoemd tot opvolger van Lord Clarendon in de functie van gouverneur-generaal der Unie. De verlengde ambtsperiode van den laatste zal in Maart 1937 afloopen. Patrick Duncan, 66 jaar oud, is de eerste Zuid-Afrikaner, die tot gouverneur-generaal van Zuid-Afrika wordt benoemd.

Duncan kwam als secretaris van lord Milner naar Zuid-Afrika en staat bekend als een man van gematigde opvattingen, doch tevens als een overtuigd imperialist. Hij heeft de algemeene achting van alle partijen. (A. N. P.)

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Volkenkunde. - Inaugureele rede van Prof. dr. H. Fischer over: De Ethnologie. —

Dezer dagen heeft prof. dr. H. Fischer zijn ambt aanvaard als bijzonder hoogleeraar om onderwijs te geven in de Vergelijkende Volkenkunde van Ned.-Indië aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, met het uitspreken in het Groot-auditorium van een rede over: „De Ethnologie".

De ethnologie is een zeer jonge wetenschap, hetgeen, aldus prof. Fischer, vaak wordt aangevoerd als een verontschuldiging voor de weinig scherpe begrippen daaromtrent. Er heerscht op dit gebied ook veel verwarring.

Spr. heeft echter bezwaar tegen de terminologie, als zouden dit allemaal jeugdzonden zijn van de ethnologie.

In 1908 spreekt Steinmetz bij zijn ambtsaanvaarding er zijn vreugde over uit, dat hij niet tot definitie van de wetenschap, die hij te doceeren heeft, verplicht is. Ook hier zal weinig worden stilgestaan bij de definitie van ethnologie. Wat dynamisch is, zal zich slechts ten koste van het leven statisch laten maken.

De ethnologie werd reeds lang beoefend voor haar naam werd uitgevonden. Vaak wordt 1830 als haar geboortejaar beschouwd, doch in de oudheid werd deze wetenschap reeds beoefend. Wel was 1830 een belangrijk jaar door de publicaties van Edward en in 1831 werd een vereeniging opgericht, de Société d'Ethnologie, die zich bezig hield met de bestudeering niet alleen van de lichaamsverschillen der rassen, maar ook met de verschillende natuurverschijnselen.

Het kan heeten, dat toen de moderne ethnologie is begonnen, omdat de onderzoekingen der primitieve volkeren gebracht zijn in het kader van de moderne wetenschap.

De volkerenkunde is naar de algemeene opvatting **cultuur-historisch** georiënteerd, waarover spr. eenige opmerkingen maakt. Het feit, dat de ethnologie zich vroeger ten nauwste heeft verbonden met de anthropologie, heeft invloed gehad op de wijze, waarop moderne ethnologen hun taak hebben opgevat.

Het is de taak van de ethnologen de veelheid der verschijnselen te groepeeren, waardoor men de verschillende culturen der menschen leert begrijpen. Spr. bracht een en ander in verband met de speciale studie over Ned.-Indië, waarmee spr. zich bezig heeft gehouden.

De ethnologie, zoo vervolgt hij, heeft als historische wetenschap weinig practische waarde. Zij schenkt echter de mogelijkheid tot cultuur-analyse en tot het schrijven van geschiedenis van volkeren, die ons geen geschiedenis hebben nagelaten.

(Red. K. H. A.)

(V. b. 1815 E.; Ambtsaanv. in het Onderw. 2539 F.)

B. VATICAAN. — Pauselijke Academie. —

Een 70-tal geleerden, waarvan 40 buiten Italië, heeft Z.H. de Paus benoemd tot lid van de nieuw opgerichte Pauselijke Academie, de Pontificia Academia Scientiarum. Een vijftal Nederlanders is deze hooge onderscheiding te beurt gevallen n.l. uit Amsterdam prof. P. Zeeman, uit Groningen prof. F. I. J. Buytendijk, uit Leiden prof. W. H. Keesom, uit Utrecht prof. A. K. M. Noyons en uit Berlijn prof. dr. P. J. W. Debije, aan wien juist de Nobelprijs voor scheikunde is toegekend.

9 Februari 1937 zijn alle leden uitgenoodigd tot een plechtige bijeenkomst te Rome. Tot degenen, die deze onderscheiding hebben verkregen behooren ook de bekende buitenlandsche natuurkundigen: prof. Bohr (Denemarken), prof. Millikan (Amerika), prof. Lord Rutherford (Engeland), prof. Marconi (Italië) en prof. Blanck (Duitschland).

(Osservatore Romano)

C. NEDERLAND. — Verbond voor Nationaal Herstel. - Tweedaagsch Congres te Den Haag. —

In den Dierentuin te 's-Gravenhage heeft op 13 en 14 Nov. '36 het tweedaagsche congres van het Verbond voor Nationaal Herstel plaats gehad, hetwelk door den voorzitter, gep. luit.-generaal H. N. A. Swart, werd geopend.

Deze noemde als aanleiding voor het houden van dit congres o.m. de wenschelijkheid nog eens te wijzen op de groeiende ongerustheid in Nederland en in de overzeesche gewesten, dat nog steeds niet door de regeering alles is gedaan, of aangekondigd, opdat onze weermacht in alle opzichten in staat zal zijn bij een oorlog of conflict, in Europa of in Oost-Azië, niet alleen onze neutraliteit te handhaven, maar ook met eenige kans op succes onze onafhankelijkheid te verdedigen.

Op voorstel van den voorzitter werd besloten telegrammen van verknochtheid en aanhankelijkheid te zenden aan Koningin Wilhelmina en Prinses Juliana. Daarna hebben de aanwezigen het eerste couplet van het Wilhelmus gezongen.

Gep. Generaal Snijders hield een rede over: „De verdediging van het rijk"; Vice-Admiraal L. J. Quant sprak over: „De maritieme defensie"; Mr. dr. H. H. A. van Gybland Oosterhoff over: „De waarde van de rijkseenheidsgedachte" en ook over: „Het wereldgevaar van het bolsjewisme"; de heer J. C. J. Kempees gaf een uiteenzetting over: „De staatkundige beginselen der organisatorisch-corporatieve gedachte", terwijl over het sociaal-economische gedeelte der corporatieve gedacht Dr. W. K. H. Feuilletau de Bruyn een verklaring gaf.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Verb. voor Nat. Herstel 2088 E.)

D. IERLAND. — Nieuwe Grondwet voor den Vrijstaat. —

De president van den Ierschen vrijstaat, De Valera, heeft op 3 Nov. '36 een nieuwe grondwet afgekondigd. Volgens zijn verklaring zal deze nieuwe grondwet een vorm hebben, welken het Iersche volk zou kiezen, indien Engeland millioenen mijlen verwijderd was.

Teneinde verwikkelingen te voorkomen, zal deze wet eerst op binnenlandsche aangelegenheden worden toegepast, o.a. zal een tweede kamer worden ingesteld.

Vervolgens zei De Valera nog woordelijk: „Ik betreur te moeten zeggen, dat onze betrekkingen met Engeland in verhouding met vroeger niet verbeterd zijn. Dit is evenwel niet mijn schuld, noch de schuld van het Iersche volk." (Irish Times)

(Vor. ber. Grondwet 84 F.)

E. PALESTINA. — Koninklijke Commissie. —

De leden van de Koninklijke Commissie hebben hun intrek genomen in het hotel „Koning David" te Jeruzalem.

Na een lange vergadering heeft het Hooge Arabische Comité opnieuw verklaard, dat het niet met de commissie zal samenwerken. Een der Arabische leiders zeide, dat de Britsche regeering jegens de Arabieren niet den vereischten goeden wil heeft getoond.

Het Hooge Arabische Comité zal den arbeid der commissie niet bemoeilijken door stakingen of andere middelen, maar geen enkele Arabier zal eenige getuigenis voor de Koninklijke Commissie afleggen. indien niet aan de wenschen van het comité wordt voldaan (d.i. stopzetting der Joodsche immigratie). (Agence Belga) **(Vor. ber. Onlusten 2489 A.)**

22 NOVEMBER 1936

F. POLEN. — Het bezoek van minister Beck aan Londen. - Officieuze Poolsche commentaar. —

De Officieuze Politieke Poolsche Informatie schrijft naar aanleiding van het bezoek van kolonel Beck aan Londen, dat het door het Engelsche ministerie van Buitenlandsche Zaken na afloop van het bezoek uitgegeven communiqué het beste bewijs vormt, dat de richtlijnen der Poolsche politiek door de Britsche regeering en de openbare meening gunstig worden beoordeeld. Ten opzichte van Europa kan in de allereerste plaats genoemd worden de afkeer van de beide regeeringen van de neiging, de Europeesche politiek te baseeren op elkander bestrijdende groepeeringen.

Wat betreft de directe belangen van Polen moet bijzondere waarde worden gehecht aan de vaststelling van het Foreign Office, dat middelen moeten worden gevonden om voldoening te geven aan de wettige belangen, die Polen heeft bij het voorgestelde Westelijke pact.

Tijdens de besprekingen werd de noodzakelijkheid geconstateerd van het bestaan van een internationaal forum, dat op de tot nu toe gevolgde wijze, door rechtstreeksche ontmoetingen der regeeringen zou bijdragen tot het vermijden van internationale moeilijkheden. De door enkele bladen geuite meening, dat het constateeren van dit feit, de meening zou weergeven van de deelnemers aan de besprekingen te Londen omtrent de definitieve vormen en omvang van de Volkenbonds-activiteit, en dat deze meening der deelnemers absoluut zou vaststaan, is voor het oogenblik overdreven te achten.

De Poolsche meening zal met voldoening het feit toejuichen, dat de te Londen gevoerde besprekingen hebben geleid tot het contateeren aan Engelsche zijde, dat de door Polen sedert langen tijd stelselmatig gevolgde politiek vooral wordt ingegeven door Poolsch staatsbelang en een opbouwenden factor uitmaakt voor de Europeesche stabilisatie. (Off. Polit. Poolsche Informatie)

(Vorig bericht blz. 2541 B.)

G. BELGIE. — Dr. Göbbels over de Belgisch-Duitsche betrekkingen. —

De Vingtième Siècle publiceert een personderhoud, dat Robert Leurquin met dr. Göbbels te Berlijn, inzake de Belgisch-Duitsche betrekkingen, heeft gehad. Uit dit interview blijkt, dat Göbbels in de eerste plaats groote waarde hecht aan een soort gemeenschappelijk front tegen het bolsjewisme, waardoor de tusschen België en Duitschland bestaande punten van wrijving op den achtergrond zouden geraken. Göbbels constateert verder met genoegen versterking van de buitenlandsche politiek van België en stelt voor tot verdediging van de onderlinge betrekkingen: in de eerste plaats een zoo ruim mogelijke gedachtenwisseling omtrent de overigens zeldzame punten van wrijving en

in de tweede plaats de organisatie van een soortgelijk stelsel van cultureele uitwisseling als er bestaat tusschen Polen en Duitschland.
Het Rexisme is een aangelegenheid, welke nadere beschouwing behoeft. Ten aanzien van de kwestie Eupen-Malmedy verklaart Göbbels, dat het bijzonder nuttig zou zijn in alle vrijheid van gedachten te wisselen omtrent de wijze, waarop de grensbewoners moeten worden bestuurd, opdat hun cultureele vrijheid zich kan ontwikkelen, ongehinderd door plaatselijke beschikkingen. Göbbels noemt het verder dom te beweren, dat het Duitsche Rijk imperialistische bedoelingen zou koesteren ten aanzien van den Belgischen Congo. Wij hebben een provincie bezet, welke ons toebehoorde en wij hebben ons leger hersteld, wat eveneens ons recht was. Maar wij hebben geen reden om aan een land, dat ons niets gedaan heeft, iets te ontnemen, wat hem toebehoort. Göbbels besluit zijn verklaring met de mededeeling, dat het nationaalsocialisme geen enkele agressieve bedoeling koestert.
(Vingtième Siècle) **(Vor. ber. Göbbels 2202 F.)**

A. **H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.D.H. PRINS BERNHARD. — Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Eerste Kamer goedgekeurd. —**
De Eerste Kamer behandelde op 19 Nov. '36 de wetsontwerpen tot goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis, en tot naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard. De minister-president, dr. H. Colijn, had met zes andere ministers achter de regeeringstafel plaats genomen. Deze wetsontwerpen werden zonder hoofdelijke stemming en zonder debat goedgekeurd.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Prinses Juliana 2539 B.; Pr. Bernhard 2539 B.)

B. **DANZIG. — De Poolsche commissaris Papee treedt af. —**
Het staat thans vast dat Papee, de Poolsche commissaris te Danzig, zal worden benoemd tot gezant te Praag. Hij zou te Danzig worden opgevolgd door den officier van den generalen staf Chodacki, een vertrouwensman van kolonel Beck. (Gazeta Polska)

C. **ANTI-COMMUNISTISCH FRONT. — Duitschland, Italië, Oostenrijk, Hongarije en Japan. —**
ITALIE. — De **„Giornale d'Italia"**, welk blad na de besprekingen te Berlijn liet voorzien, dat het anti-communistische Italiaansch-Duitsche front spoedig zou worden uitgebreid tot Japan, verzekert op 17 Nov. '36, dat tusschen Duitschland en Japan te dien aanzien inderdaad een overeenstemming tot stand is gekomen.
„Het anti-communistische front tusschen Italië en Duitschland te Berlijn in het leven geroepen, dat reeds tijdens de besprekingen te Weenen is uitgebreid met de deelneming van Oostenrijk en Hongarije, omvat thans, d.w.z. na een maand, een deel van het Verre Oosten, door de toetreding van Japan.

ENGELAND. — Commentaar leverend op de Japansch-Duitsche overeenkomst, zegt de **„Times"**, dat Japan zijn vrienden en vijanden kan kiezen hoe, wanneer en waar het wil, maar dat het moeilijk is weerstand te bieden aan den indruk, dat zijn keuze bij deze gelegenheid in zijn eigen belang en dat van de wereld, niet alleen op het verkeerde oogenblik is gedaan, maar ook verkeerd is.
Hoe los de bepalingen van het pact ook mogen blijken te zijn, heeft Japan toch in zekere mate zijn onafhankelijkheid van optreden verloren. Het heeft de reeds gespannen betrekkingen met Rusland verscherpt en geen belangrijke voordeelen als compensatie gekregen. Ook heeft het de vooruitzichten in gevaar gebracht op een Engelsch-Japansche toenadering, op de wenschelijkheid waarvan het sedert eenigen tijd den nadruk had gelegd.

JAPAN. — Het **Domei-Persagentschap** meldt: De woordvoerder van het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft het bericht inzake de totstandkoming van een militair bondgenootschap tusschen Duitschland en Japan, tegengesproken.
Hij verklaarde, dat er ondanks alle desbetreffende geruchten geen bondgenootschap tusschen de beide landen bestaat, en wees in dit verband op de geruchten inzake een Engelsch-Japansch en een Sovjet-Russisch—Japansch bondgenootschap, die ook alle ongegrond bleken te zijn.

D. **FRANKRIJK. — Minister Salengro overleden. —** De Fransche minister van Binnenlandsche Zaken, Roger Salengro, is op 18 Nov. '36 plotseling overleden. Een broer van Salengro heeft verklaard, dat deze, zeer getroffen door verscheidene sterfgevallen in zijn familie, o.a. dat zijner echtgenoote, alsmede door de jongste aanvallen tegen zijn persoon gericht, zelfmoord heeft gepleegd.
De thans zoo schielijk overleden staatsman was minister van Binnenlandsche Zaken in het kabinet-Blum. De bewindsman stond in de laatste maanden in het middenpunt van de door het rechtsche weekblad „Gringoire" gevoerde campagne. Het genoemde orgaan beschuldigde hem ervan tijdens den wereldoorlog voor het front der troepen gedeserteerd te zijn, om in Duitsche krijgsgevangenschap te geraken.
Die beschuldiging was zóó positief en werd zoo hardnekkig wekelijks herhaald, dat de regeering-Blum deze zeer ernstige beschuldiging aan het adres van een harer leden niet op zich kon laten zitten. De minister-president Blum en Daladier, minister van Oorlog, stelden het geheele dossier over Salengro, dat in de archieven voorhanden was, ter hand aan een commissie, waarvan de chef van den Generalen Staf, Gamelin, het voorzitterschap bekleedde, ter onderzoeking der beschuldiging. Inderdaad was tijdens den oorlog Salengro voor een krijgsraad gedaagd wegens verdenking van desertie. Hij werd echter vrijgesproken. Dit vrijsprekende vonnis was des te opmerkelijker, daar Salengro voor den krijgsraad niet was verschenen. De reden van dit niet-verschijnen was gelegen in het feit, dat Salengro in Duitsche gevangenschap was. In Duitschland werd hij tot twee jaren dwangarbeid veroordeeld, omdat hij (en door hem zijn medegevangenen) weigerde te werken in munitiefabrieken, wier producten bestemd waren tegen zijn vaderland te worden gebruikt. Verleden week werd het geval-Salengro in de Fransche Kamer behandeld. Hij werd daar op grond van het onderzoek der commissie met groote meerderheid (niet alleen door leden van het Volksfront) gerehabiliteerd. De zaak scheen daarmede afgedaan.

Minister Roger Salengro.

Salengro was 30 Mei 1890 in Rijssel geboren. Na zijn universiteitsstudiën sloot hij zich aan bij de socialistische partij. Toen de wereldoorlog uitbrak meldde hij zich als vrijwilliger voor het front. Na den oorlog werd hij gemeenteraadslid en later burgemeester van Rijssel. Als lid der socialistische partij (S. F. I. O.) kwam hij in 1928 in het parlement. Op 4 Juni 1936 beriep Blum hem als minister van Binnenlandsche Zaken in zijn Kabinet. (Le Temps - Le Journal)
(Vor. ber. Salengro 2541 F.)

23 NOVEMBER 1936

E. **DUITSCHLAND. — Opzegging der bepalingen inzake de internationalisatie van eenige rivieren. - Mededeeling aan de Nederlandsche regeering. —**
Naar de regeeringspersdienst mededeelt, heeft de Duitsche regeering aan de Nederlandsche doen mededeelen, dat zij zich op het standpunt stelt, dat door de opzegging van de desbetreffende bepalingen van het Verdrag van Versailles de acte van Mannheim van 1868 niet weder van kracht is geworden. In de Duitsche nota aan onze regeering komt tot uiting het beginsel van wederkeerigheid en van vrije onderhandeling.
Deze nota is in hoofdzaak een omschrijving van de mededeeling, welke de Duitsche regeering aan de

desbetreffende mogendheden heeft doen toekomen en waarbij zijn opgezegd de scheepvaartbepalingen van het vredesverdrag van Versailles.
In deze nadere nota verklaart de Duitsche regeering, dat de vrijheid van scheepvaart op de Duitsche waterwegen door Duitschland gewaarborgd wordt aan iedere mogendheid, die wederkeerig vrijheid van scheepvaart wil garandeeren. Voorts wordt van Duitsche zijde de bereidheid uitgesproken om over de vaart van buitenlandsche schepen op de Duitsche waterwegen overleg te doen plegen tusschen de desbetreffende Duitsche autoriteiten en de officieele instanties van iedere mogendheid welke de behoefte hiertoe kenbaar maakt.
(Regeeringspersdienst - De Telegraaf) **(2547 E.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: James T. Farrell — „Studs Lonigan". (Constable & Co., London 1936) **(V. b. 2541 E.)**
Deensch: A. Strøm — „De lange Veje". (Gyldendalske Boghandel, København) **(Vor. ber. 2392 A.)**
Duitsch: Paul Berglar-Schröer — „Frigge". (Das „Bergland-Buch"-Verlag, Salzburg 1936)
Otto Rombach — „Adrian der Tulpendieb". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart) **(Vor. ber. 2541 E.)**
Engelsch: Tom Peete Cross and Clark Harris Slover — „Ancient Irish Tales". (Harrap)
Daniël Thwaite — „The Seething African Pot". (A Study of black Nationalism.) (Constable) **(2541 E.)**
Fransch: Louis Batiffol — „Richelieu et Corneille". (Calmann-Lévy, 1936)
Jacques de Lacretelle — „L'Ecrivain Public". (Nouvelle Revue Française) **(Vor. ber. 2541 E.)**
Nederlandsch: A. den Doolaard — „De groote verwildering". (Em. Querido, Amsterdam 1936)
G. van Nes-Wilkens — „Nieuwe paden". (Van Holkema & Warendorff 1936) **(Vor. ber. 2541 E.)**
Russisch: V. P. Katayev — „Wremya, Wperjod!" (Vooruit!) (Goslitizdat, Moskou) **(V. b. 2534 C.)**
(Red. K. H. A.)

B. **MONGOLIE. — Binnen-Mongolië wordt onafhankelijk verklaard. —**
Uit Chineesche bron verluidt, dat Vorst Teh officieel de onafhankelijkheid heeft uitgeroepen van Binnen-Mongolië en dat hij zijn voornemen te kennen heeft gegeven de vijf oostelijke districten van Soei-joean te veroveren, welke vroeger deel uitmaakten van het Mongoolsche gebied van China.
(Sin Pau Agency) **(Vorig bericht blz. 2139 C.)**

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Indische begrooting 1937. —**
Ingediend is de begrooting van Ned.-Indië voor 1937, aan welker toelichting het volgende is ontleend:
Voor de uitkomsten van het dienstjaar 1936 moet voorloopig nog met een zeer globale schatting worden volstaan. Naar deze schatting, waarbij uiteraard nog geen rekening is gehouden met de recente gebeurtenissen op monetair gebied, zal dit dienstjaar een tekort opleveren van *f* 32.224.000 op den geheelen dienst.
Bij de nota's van wijzigingen werden in de oorspronkelijke ontwerpen der begrooting 1937 eenige veranderingen aangebracht, ten gevolge waarvan de gewone uitgaven en ontvangsten onderscheidenlijk met *f* 83.373 en *f* 6.273 werden verhoogd. Hierdoor werd het tekort op den gewonen dienst gebracht op *f* 25.026.159, zoodat het tekort op den geheelen dienst *f* 24.438.801 kwam te bedragen.
Vergeleken met de raming voor 1936 vertoont het tekort op den gewonen dienst over 1937 een vermindering met rond *f* 25.3 millioen. Deze niet onbelangrijke verbetering van de budgetaire positie is voornamelijk te danken aan de betere verwachtingen, die ten aanzien van de opbrengst van sommige middelen kunnen worden gekoesterd. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2499 D.; Tw. Kamer 2546 F.)

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
Op 18 Nov. '36 is een gelijktijdige officieele regeeringsmededeeling van denzelfden inhoud te Berlijn en Rome gepubliceerd, waarin gezegd wordt, dat de Duitsche en Italiaansche regeeringen, omdat het grootste deel van Spanje in handen van de nationalistische troepen van generaal Franco is, en van een wettig bestaande regeering der tegenpartij niet langer kan worden gesproken, nu deze vrijwillig de hoofdstad heeft verlaten, besloten hebben van dit oogenblik af de nationalistische regeering van Burgos te erkennen als de wettige Spaansche regeering.
José Antonio Primo de Rivera, de leider der Spaansche fascistische partij, is door het Volksgerecht te Alicante ter dood veroordeeld en op 19 November gefusilleerd. Zijn broer Miguel is tot 30 jaar gevangenisstraf veroordeeld en diens vrouw tot 6 jaar.
De in den loop der vorige week verspreide geruchten, dat Madrid zou vallen, zijn niet bewaarheid geworden. De verdedigers der stad hebben zulke krachtige tegenaanvallen ondernomen, dat de aanvallers niets vooruit zijn gekomen, op sommige punten zelfs werden teruggedrongen.
Ramon Franco, een broer van den leider der nationalisten is te Rome met een geheime zending aangekomen. De president van Spanje, Azaña, bevindt zich op dit oogenblik in Catalonië. De president van Catalonië, Companys, die een bespreking heeft gehad met den premier Largo Caballero, verklaarde, dat de regeeringstroepen steeds sterker worden.
In het Lagerhuis heeft op 23 Nov. '36 minister Eden medegedeeld, dat de politiek der Britsche regeering was en blijft geen aandeel te nemen in den Spaanschen oorlog en dus geen steun te verleenen aan eenige van de twee partijen. De regeering heeft geen der twee partijen „belligerent rights" op zee verleend en is ook niet voornemens zulke rechten te verleenen.
Dientengevolge zullen Britsche oorlogsschepen zoo noodig de Britsche koopvaardijschepen op zee beschermen tegen eenig ingrijpen in hun rechten buiten de driemijlszône door welke der twee partijen ook. Om dezen maatregel doeltreffend te maken zal de regeering onmiddellijk een wetsontwerp indienen teneinde het vervoeren van wapenen door Britsche schepen naar Spanje te verbieden.
De Fransche regeering neemt hetzelfde standpunt in als de Engelsche regeering.
(Red. K. H. A. - Daily Telegraph)
(Vorig bericht 2542 E.; Eden 2547 E.)

24 NOVEMBER 1936

E. **GOUD-COVENANT. — Nederland en België sluiten zich aan bij het Valuta-accoord. —**
De Nederlandsche regeering heeft de volgende verklaringen doen afleggen bij de regeeringen te Parijs, Londen en Washington.
„De Nederlandsche regeering draagt kennis van de verklaringen, waarbij de regeeringen van Frankrijk, Engeland en de Ver. Staten van Noord-Amerika haar voornemens te kennen hebben gegeven met betrekking tot haar monetaire beleid en stemt in met de algemeene beginselen, neergelegd in haar driezijdige verklaring van 25 September 1936."
Aan het bovenstaande kan worden toegevoegd, dat het noodige verricht wordt om te geraken tot een technische samenwerking met de monetaire autoriteiten in de genoemde landen. (Regeeringspersdienst)

In een officieuze nota wordt bekendgemaakt, dat ook België zich naast Nederland en Zwitserland rangschikt tot die landen, welke de voordeelen wenschen te genieten van de beschikking van de Amerikaansche schatkist, volgens welke de landen, die bereid zijn goud te verkoopen aan de Ver. Staten, in Amerika goud kunnen kopen. (Agence Belga)
(Vorig bericht Goud-Covenant 2530 H.)

A. **DUITSCHLAND. — Buitenlandsche fondsen. —**
De officieele noteering aan de Berlijnsche Beurs van buitenlandsche fondsen is gestaakt. Deze fondsen kunnen in het vervolg alleen nog maar contant worden verhandeld.
Een verordening inzake de tot de Duitsche beurzen toegelaten buitenlandsche waarden zal worden uitgevaardigd. O.a. zal deze verordening de bepaling bevatten, dat de fondsen bij bepaalde banken zullen moeten worden gedeponeerd.
Een bijzondere verordening van de bevoegde deviezen instanties bepaalt, dat aandeelen van de Ver. Glanzstoff naar het buitenland mogen worden gezonden mits het bewijs wordt geleverd, dat de buitenlandsche bezitter de stukken voor 11 November 1935 heeft verworven. (Keesings Financieel Archief)

B. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Monument van Mendelssohn-Bartholdy te Leipzig vernield. —**
Het monument, dat in 1892 te Leipzig is opgericht ter eere van den grooten componist Mendelssohn-Bartholdy is van zijn voetstuk gehaald en in stukken geslagen.
Deze daad is karakteristiek voor de vijandschap van het nationaal-socialisme tegen alles, wat zou kunnen worden uitgelegd als een „eerbewijs aan den geest van een niet-Ariër".
Dit vandalisme heeft in talrijke artistieke en literaire kringen hevige opwinding veroorzaakt. (De Tijd)
(Vor. ber. Anti-Semistisme 2462 E.)

C. **PROF. DR. G. A. F. MOLENGRAAFF. — Gouden doctors-jubileum. —**
Het was op 11 November '36 vijftig jaar geleden, dat prof. dr. G. A. F. Molengraaff, thans emeritus hoogleeraar te Nijmegen, aan de Universiteit te Utrecht Cum laude tot doctor in de aard- en delfstofkunde promoveerde en tegelijkertijd op stellingen tot doctor in de plant- en dierkunde.
Zeer talrijk zijn de onderscheidingen die hem in binnen- en buitenland de laatste dertig jaren te beurt zijn gevallen; het eere-doctoraat van de Universiteit te Johannesburg, het lidmaatschap van de Kon. Academie van Wetenschappen, en zeer vele andere genootschappen. Prof. M. is drager van de Borneo-medaille van het Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap, en van de Wollaston-medaille van het Geologische Genootschap te Londen, voorts van het ridderkruis in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. In 1930 heeft hij wegens zijn zeventigste jaar als hoogleeraar afscheid genomen, met een rede: „Een blik op den snellen groei der geologische wetenschap in de laatste vijftig jaren", een opbloei waaraan hij persoonlijk met zooveel energie en succes heeft medegewerkt.
Het heeft H. M. de Koningin behaagd prof. dr. Molengraaff op 11 November 1936 tot Commandeur in de Orde van Oranje-Nassau te benoemen.
(Red. K. H. A.)

D. **NEDERLAND. — Radio. - De Vrijdenkers Radio-Omroep. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer over de begrooting voor 1937 van het staatsbedrijf der P.T.T. deelt de minister van Binnenlandsche Zaken mede, dat hij voornemens is de aan den Vrijdenkers Radio-Omroep verleende voorloopige machtiging tot radio-uitzendingen binnenkort in te trekken. De minister is van meening, dat de V.R.O. binnen het kader van de wettelijke voorschriften krachtens aard en doelstelling praktisch geen uitzendingen kan verzorgen, die hij volgens zijn statuten beoogt te verzorgen. Het heeft, aldus de minister, geen zin voor dergelijke uitzendingen aan een afzonderlijke omroepvereeniging een, zij het klein, deel van den in zoo beperkte mate beschikbaren zendtijd ter beschikking te stellen. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Radio 2536 D.)

E. **ENGELAND. — Britsche Communisten en Fascisten. - Buitenlandsche steun. - Verklaring van Sir John Simon. —**
In het Lagerhuis heeft de Labour-afgevaardigde James Griffith een vraag gesteld omtrent het bedrag, dat de fascisten-unie uit het buitenland ontvangt.
Sir John Simon, de minister van Binnenlandsche Zaken, antwoordde hierop, dat hij geen gedetailleerde verklaring kon afleggen, maar dat de inlichtingen, welke hij had gekregen, aan het licht hadden gebracht dat de fascistische organisaties in Engeland, evenals de communistische, een deel harer fondsen uit het buitenland ontvangen. „Ik heb aan dit antwoord niets toe te voegen," aldus Sir John, „maar wat ik heb gezegd, betreft zoowel communisten als fascisten." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir John Simon 2352 F.)

F. **FRANKRIJK. — Ontploffing te Saint-Chamas. —**
De Fransche Staatskruitfabriek te Saint-Chamas bij Marseille is door een hevige ontploffing, welke het gevolg was van een brand, geheel vernield. Ruim 60 personen kwamen hierbij om het leven, terwijl er een 200 werden gewond. (Le Journal)

G. **NEDERLAND. — Koninklijke Petroleum Mij. - Sir Henry Deterding afgetreden. —**
Op de te Amsterdam gehouden buitengewone aandeelhouders vergadering van de Koninklijke Petroleum Mij. op 17 Nov. '36 is de directeur-generaal dr. H. W. A. Deterding officieel afgetreden.
(A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2509 A.)**

H. **NEDERLAND. — Zegelrecht. - Opbrengst van nota's van makelaars en commissionnairs in effecten (beursbelasting). —**

	1936	1935
Januari	ƒ 423.861	ƒ 366.831
Februari	436.043	220.501
Maart	289.612	238.022
April	278.298	398.702
Mei	296.040	322.840
Juni	290.620	228.150
Juli	319.936	237.592
Augustus	225.635	189.698
September	438.102	185.152
October	1.329.277	229.999
	ƒ 4.327.424	ƒ 2.617.487

(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Zegelrecht 210 G.)**

I. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging wet op de Inkomstenbelasting 1914 en de Successiewet.**
De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot wijziging van de wet op de Inkomstenbelasting 1914 en van de Successiewet, ertoe strekkende dat voortaan tot het belastbare inkomen zal worden gerekend van een werknemer, reeds tijdens zijn betrekking, zijn aanspraken tegenover zijn werkgever of een derde (bijv. een spaarfonds of een levensverzekeringmaatschappij) op een toekomstige uitkeering bij het verlaten van den dienst, zonder hoofdelijke stemming aangenomen. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Inkomstenbel. 2181 A.; Tw. Kamer 2550 C.)

K. **IJZER EN STAAL. — Kartel verlengd. —**
Aan een vergadering van het Internationale Kartel van Draadtrekkerijen, welk kartel ultimo 1936 ten einde zal loopen, werd deelgenomen door vertegenwoordigers van Duitschland, België, Luxemburg, Tsjecho-Slowakije, Frankrijk, Nederland, Denemarken, Hongarije en Polen.
Met algemeene stemmen werd besloten het kartel tot 1940 te verlengen. De toetreding van Frankrijk en Nederland is afhankelijk gesteld van de vernieuwing der binnenlandsche kartels in beide landen, die tengevolge van de devaluaties in die landen verlaat is.

Het kartel werd opgericht in 1932 en functionneerde sindsdien tot volkomen voldoening der aangeslotenen. Duitschland bezit 52% van de quota, de Belgisch-Luxemburgsche Tolunie 33%. Daarna komt Tsjecho-Slowakije met 7%. (Journée Industrielle)

(Vor. ber. IJzer en Staal 1641 C.)

25 NOVEMBER 1936

A. DUITSCHLAND. — Vezelstoffen. - Plannen van Ir. Keppler. —

Zooeven is in de bladen het officieele bericht gepubliceerd, dat de bekende nationaal-socialist ir. Keppler, sinds eenige jaren economisch raadgever van Hitler, ontheven is van zijn bijzondere opdracht inzake ruwe grondstoffen enz., om werkzaam te worden gesteld bij de uitvoering van het vierjarenplan, onder de opperste leiding van den economischen dictator minister Göring.

Het is in dit verband belangwekkend, er aan te herinneren, dat het Keppler geweest is, die in 1934, ondersteund door de bewerkende textielindustrie, het eerste vezelfstofplan wist door te zetten, waardoor naast een vergrooting van de productie van kunstzijde de nieuwe cel-wolindustrie in beweging gezet werd, die tot op dat oogenblik in Duitschland slechts een zeer ondergeschikte rol gespeeld had. Dit plan kan op het oogenblik als vrijwel verwerkelijkt beschouwd worden. De productie van celwol bij de beide groote concerns I. G. Farben en Vereinigte Glanzstoff, is reeds zeer toegenomen, en voorts zijn nog vier nieuwe fabrieken voor levering van celwol gebouwd en in bedrijf gesteld en wel in Silezië, Saksen, Thüringen en Baden, op uitdrukkelijk verlangen van de spinners, die een monopolie in de celwolproductie wilden verhinderen.

De capaciteit der reeds gebouwde of zich nog in bouw bevindende fabrieken bedraagt bijna 90 millioen K.G. celwol per jaar. Daarvan is 80 millioen K.G. viscose-celwol, 5 millioen K.G. vezels volgens het koperoxyd-ammoniak-procédé en 3 millioen K.G. azetat-producten. Van dit totaal produceert de I. G. Farben ongeveer 33 millioen K.G., de Vereinigte Glanzstoff met haar dochteronderneming Spinnfaser A.G. Kassel 20 millioen, en leveren de vier hierboven genoemde kleinste fabrieken de rest. Terwijl de Duitsche spinners en wevers in 1934 de celwol nog met wantrouwen begroetten, zijn zij tengevolge van de intusschen opgedane ervaringen en verbeteringen thans van geheel andere meening. Men weet, dat tengevolge van de sterke vraag naar celwol het verbruik door de contrôle-instanties gecontingenteerd is geworden. Deze positieve ontwikkeling valt samen met het toegenomen gebrek aan deviezen en het dientengevolge aangekondigde vierjarenplan. Daarom wordt thans een begin gemaakt met een tweede vezelstofplan.

(Umschau - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Vierjarenplan 2545 B.)

B. GRIEKENLAND. — Oud-minister-president Papanastasioe overleden. —

Alexander Papanastasioe, oud-minister-president, is op 17 Nov. '36 plotseling overleden.

Hij begon zijn politieke loopbaan in 1910 en kreeg bekendheid als een der stichters der Balkan-Entente. In October 1935 werd hij gearresteerd wegens de publicatie van een opruiend manifest tegen de toenmalige regeering en werd naar het eiland Mikonos verbannen. (Proia) **(V. b. Papanastasioe 2032 B.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfbestuur in Goa. —

Naar verluidt zal binnenkort het herstel van het zelfbestuur van Goa met bijzondere plechtigheden plaats hebben.

Het is ongeveer dertig jaar geleden dat Goa het zelfbestuur verloor wegens het verzet tegen ons gouvernement.

De betrekkingen tusschen Goa en Nederland worden nu door een z.g. „Korte Verklaring" geregeld.

(Java-Bode)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Een nieuwe Psalmberijming. —

Prof. dr. H. Th. Obbink schrijft in het „Algem. Weekblad voor Christendom en Cultuur" over een nieuwe psalmberijming, van de hand van een Nederlandsch predikant, wiens naam niet genoemd wordt. Tegenover het titelblad staan het „evulgetur" en het „nihil obstat", ten bewijze, dat ook in R.K. kringen voor deze uitgave belangstelling en sympathie bestaat. Reeds op den dag na haar verschijning, op 1 Dec., zal deze nieuwe berijming gebruikt worden bij de A.V.R.O.-morgenwijdingen. De officieele titel luidt: „Het boek der Psalmen. De Psalmen van Israël op de oorspronkelijke melodieën uit de 16de eeuw, opnieuw naar het Hebreeuwsch bewerkt en voorzien van aanteekeningen". De tekst sluit zich getrouwelijk aan bij de oorspronkelijke bewoordingen van de Israëlietische poëzie. De rhythmische melodieën stammen van de componisten Louis Bourgeois en Maître Pierre, die tevens door deze nieuwe uitgave een kans krijgen, hun wijzen opnieuw te hooren uitvoeren in een tempo en op een manier, zooals zij die oorspronkelijk bedoeld hadden.

(Algem. Weekblad v. Christendom en Cultuur)

E. ECUADOR. — Het Communisme. —

De minister van Buitenlandsche Zaken heeft alle consuls van Ecuador opdracht gegeven, geen passen te verleenen aan personen, die het communisme aanhangen en naar Ecuador willen gaan. Verder besloot de regeering zoo snel mogelijk de buitenlandsche communisten, die in Ecuador vertoeven, over de grens te zetten. (A. N. P.)

(Vor. ber. Politieke Moeilijkheden 1924 D.)

F. CHILI. — De economische toestand. —

Chili vierde onlangs zijn honderdzesentwintigste onafhankelijkheidsfeest. Deze, aan de westkust van Zuid-Amerika gelegen, republiek heeft onder het krachtige bewind van president Arturo Alessandri al het mogelijke gedaan, om de economische gevolgen van de salpeter-crisis te boven te komen. En niet zonder succes; Chili heeft tot 1925 feitelijk zonder ernstige zorgen kunnen leven; lage belastingen, goedkoope werkkrachten, groote afzetgebieden voor 's lands voornaamste artikelen: salpeter en koper, een ruim aanbod van buitenlandsch kapitaal, stabiele wisselkoersen en sluitende begrootingen.

Omstreeks 1925 veroorzaakte de productie van stikstofhoudende meststoffen in de Ver. Staten en Europa de eerste moeilijkheden. 's Lands voornaamste bron van inkomsten, de salpeter-industrie, werd bedreigd. De wereldcrisis en de daarmede gepaard gaande ontreddering hebben uiteraard ook in Chili tot ernstige economische consequenties geleid. In 1932 was de toestand van het land uitermate ongunstig; in de salpeter-districten heerschte toenmaals groote ellende. Deze situatie is echter met groote elasticiteit en energie beheerscht. Nieuwe belastingen werden geheven en een ontredderd muntstelsel werd door ingrijpende maatregelen op een meer solide basis gegrondvest. Twee jaren later bleek de binnenlandsche toestand volkomen gewijzigd; de begrooting was in evenwicht, 's lands werkloosheid was bijna geheel overwonnen en in de binnenlandsche industrie heerschte groote bedrijvigheid.

De salpeter-industrie is gerationaliseerd en gestabiliseerd. De koper-export beweegt zich op een bevredigend peil. De goudproductie is aanzienlijk gestegen, evenals de productie van steenkool. De landbouw is zoo goed mogelijk gemoderniseerd en de prijzen der landbouwproducten laten voldoende marge aan de producenten. De totale belastingopbrengst is sedert 1932 gestegen van 356 millioen pesos tot 974 millioen pesos in 1935. Men raamt de totale belastingopbrengst in 1936 op een milliard pesos. De invoer van het land heeft gedurende de eerste zes maanden van 1936 170 millioen pesos goud bedragen tegen 140 millioen pesos goud in de overeenkomstige periode van 1935. Voor den uitvoer zijn de cijfers resp. 297 en 253 millioen. De buitenlandsche handelsbeweging gaat derhalve eveneens in opwaartsche richting. Het behoeft dus geen verwondering te baren, dat de reiziger, die Chili bezoekt, aldaar een groot optimisme zal constateeren. Men leeft er, in het algemeen gesproken, zonder ernstige zorgen en bijzonder goedkoop.

(South American Journal)

(V. b. Handelsbalans 1918 F.; In- en Uitvoer 2312 B.)

G. VEREENIGDE STATEN. — Brug over de Baai van San Francisco. —

Op 12 Nov. '36 is te San Francisco de brug over de baai van dien naam, welke brug de stad San Francisco verbindt met Oakland, geopend. De brug, de langste ter wereld, is 8¼ Engelsche mijl lang. Er is meer dan drie jaar aan gebouwd en de kosten hebben 78 millioen dollar bedragen. Aan den kant van Oakland heeft gouverneur Frank Merriam het lint doorgeknipt, terwijl de stoomfluiten der schepen gilden, kanonschoten gelost werden en men bommen tot ontploffing liet brengen.

De grootste overspanning van de brug is 2310 voet en de grootste draagtorens voor de kabelbrug verheffen zich tot onderscheidenlijk 474 en 519 voet. De staalkabel, bij den bouw gebruikt, heeft een lengte van meer dan 70.000 Eng. mijl en weegt alleen al 18.500 ton. (New York Herald Tribune)

H. DUITSCHLAND. — Communistische actie. —

De toeneming van het aantal politieke processen en arrestaties wegens samenzwering tegen de veiligheid van den staat verontrust de nationaal-socialistische autoriteiten, die er een duidelijk teeken van een op-

leving der communistische actie in Duitschland in zien.
Dr. Franz Lurtner, de minister van Justitie, heeft op zijn ministerie een belangrijke conferentie bijeengeroepen voor het organiseeren van een onderdrukkingscampagne.
Aan deze conferentie werd deelgenomen door het hoofd van de politieke politie, den president en rechters van de Volks Rechtbank, den voorzitter van het Hof van Beroep, en den president en openbare ministeries van alle rechtbanken, die zich met hoogverraad hebben bezig te houden.
De conferentie kwam tot overeenstemming aangaande de noodzakelijkheid eener nauwe samenwerking tusschen politie en rechtbanken, bij het voeren van energieken strijd tegen alle communistische drijverijen en tegen alle samenzweringen tegen de veiligheid van den staat.
Bovendien hield de conferentie zich bezig met de onderdrukking van de misdaad van „Rassenschending". (Agence Belga) **(V. b. Communisme 918 C.)**

26 NOVEMBER 1936

A. BRAZILIE. — Buitenlandsche handel. —
De buitenlandsche handel van Brazilië gedurende de eerste 8 maanden van 1936, vertoont, volgens het Nederlandsche Zuid-Amerikaansch Instituut, vergeleken met hetzelfde tijdsbestek gedurende voorgaande jaren, het volgende beeld:

(Waarde in £ 1000 goud)

Jan.-Aug.	Invoer	Uitvoer	Uitvoer-saldo
1932 . . .	14.220	24.223	10.002
1933 . . .	19.369	25.270	5.900
1934 . . .	16.216	21.817	5.601
1935 . . .	17.703	21.489	3.785
1936 . . .	19.125	24.484	5.358

De koffie-uitvoer is met £ 11,2 millioen ongeveer op hetzelfde peil gebleven als in 1935; dit product neemt thans minder dan de helft van de totale waarde van den uitvoer voor zijn rekening, n.l. slechts ongeveer 45,8%, zoodat de wensch van Brazilië haar afhankelijkheid van één overwegend uitvoerproduct zooveel mogelijk te beperken, langzamerhand in vervulling schijnt te zullen gaan. Van de producten, welke meer en meer op den voorgrond komen, moet naast vruchten en oliehoudende zaden, speciaal ruwe katoen genoemd worden. Dit product neemt thans reeds bijna 20% van de waarde van den totalen uitvoer in. De toeneming is in een zeer snel tempo geschied, zooals blijkt uit onderstaande cijfers (in 1.000 £ goud over de eerste 8 maanden der resp. jaren):

1932 . . .	25	1935 . . .	3.780
1933 . . .	56	1936 . . .	4.798
1934 . . .	2.108		

In de volgorde van de landen van bestemming hebben sinds het vorig jaar ingrijpende wijzigingen plaats gevonden. De uitvoer naar Duitschland is tot op een derde gedeelte verminderd en bedroeg nog slechts 191.500 ton. Japan betrok uit Brazilië zestien maal zooveel ruwe katoen als in dezelfde periode van 1935, terwijl Engeland ongeveer 150% meer kocht. De katoen-uitvoer naar Nederland bedroeg bijna het dubbele van dien in 1935.
Ook ten aanzien van de volgende artikelen valt een vermeerdering van den uitvoer waar te nemen: vleesch, huiden, wol, mangaan-erts, rubber, cacao, carnauba-was, ricinus-zaad, babassu-noten, plantaardige oliën en veekoeken.
(Nederl. Zuid-Amerikaansch Instituut)
(Vor. ber. Handelsbalans 1918 F.)

B. DUITSCHLAND. — Een nieuw accoord met Oostenrijk. —
De Oostenrijksche staatssecretaris dr. Schmidt heeft met den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, te Berlijn besprekingen gehouden. De ministers kwamen overeen, dat de uitbreiding van de handelsbetrekkingen tusschen het Duitsche rijk en Oostenrijk spoedig zal worden ter hand genomen en dat de desbetreffende onderhandelingen op 7 December a.s. te Weenen geopend zullen worden. Het beschikbaar stellen van geld voor Duitschers, die de wintersport in Oostenrijk willen beoefenen, is thans reeds op bevredigende wijze geregeld.
Verder werden alle andere mogelijkheden van de ontwikkeling der betrekkingen tusschen beide staten besproken. Beide regeeringen zijn het er over eens, dat de weg die door het accoord van 11 Juli '36 werd ingeslagen, bevorderlijk is voor de belangen der twee staten en een belangrijke bijdrage kan vormen voor het in stand houden van den vrede.
Minister Schmidt heeft ook een lang onderhoud gehad met minister-president Göring, die hem na afloop een lunch aanbood, waaraan verscheiden Duitsche en Oostenrijksche autoriteiten, o.a. de gezant von Papen en von Neurath, deelnamen. Daarna heeft dr. Schmidt nog een bezoek gebracht aan het ministerie van Luchtvaart en het „huis der vliegers" waar hij door minister Göring werd rondgeleid.
(Reichspost) **(Vorig bericht blz. 2427 C.)**

C. BEWAPENING. — Engeland-Duitschland-Frankrijk. —
ENGELAND. — De volgende oorlogsschepen staan op het program voor 1936:
2 slagschepen.
2 moederschepen voor vliegmachines.
2 kruisers van 9000 ton.
5 kruisers van 5000 ton.
1 flottille leider.
8 torpedojagers.
1 duikboot-mijnenlegger.
4 duikbooten van de Triton klasse.
3 duikbooten van een klein nieuw type.
3 sloepen-mijnenvegers.
2 convooi eskorte schepen.
1 kustsloep.
2 patrouille schepen.
1 rivier kanonneerboot.
3 schepen voor specialen dienst.
2 treilers.
2 sleepbooten. (Times)

DUITSCHLAND. — De lijst van oorlogsbodems welke in het Duitsche Jaarboek van de Marine gepubliceerd wordt toont aan, dat Duitschland, het voorbeeld van andere zeemogendheden volgende, een slagschip van 35.000 ton op stapel heeft gezet. Hiernaast staan de twee slagschepen van 26.000 ton, waarin werd voorzien door het vlootbouwprogramma dat in Juli 1935 werd bekend gemaakt, na de totstandkoming van het Duitsch-Engelsche vlootaccoord. Hierin werd bepaald, dat de Duitsche vloot 35% van de Britsche mocht zijn. Eén van de genoemde slagschepen, de „Scharnhorst", is al van stapel geloopen, de ander staat nog op de werf. Behalve de schepen die op genoemd vlootbouwprogramma van Juli 1935 staan, worden thans nog gebouwd: één slagschip van 35.000 ton (boven reeds genoemd); een vliegtuigmoederschip, een kruiser van 10.000 ton, zes torpedobootjagers van 1811 ton en 12 torpedobooten van 600 ton, vier onderzeeërs van 250 ton en vier van 500 ton.
De lijst bevestigt dat de 26.000-ton-slagschepen gewapend zullen zijn met negen 11-duims-kanonnen. Het vliegtuigmoederschip zal 19.250 ton zijn. Daar de marine-luchtmacht van Duitschland nog in embryonalen staat verkeert, zal men wel niet spoedig beginnen aan den bouw van het vliegtuigmoederschip. De nieuwe kruiser van 10.000 ton met 7.8-duims-kanonnen brengt het totaal van deze klasse op drie, die alle reeds op de werf staan. Het vlootbouwprogramma van 1935 voorzag in 16 torpedobootjagers van 1.625 ton met vijf 5-duims-kanonnen en 8 lanceerbuizen. Al deze schepen zullen vóór het eind van 1936 van stapel zijn geloopen. Hier komen dan nog de zes bovenvermelde torpedobootjagers bij van 1.811 ton, waarvan er eenige al op de werf staan.
Het programma van 1935 voorzag in 20 onderzeeërs van 250 ton, maar er zijn er al 24 gereed. Boven water loopen deze bodems 13 knoopen, onder water zeven. Zij zijn gewapend met een machinegeweer en drie lanceerbuizen. De vier bijkomende onderzeeërs van 500 ton brengen het totaal van deze klasse op 10. Zij hebben een 3½-duims-kanon en vijf lanceerbuizen. Twee onderzeeërs van 712 ton staan op stapel. Zij hebben een 4-duims-kanon en zes lanceerbuizen.
Men is nog bezig aan de snelvarende booten S 14 t/m S 17, die een machinegeweer en twee lanceerbuizen hebben, en 12 mijnenvegers van 600 ton. (Duitsch-Jaarboek v. d. Marine)

FRANKRIJK. — De minister van Marine heeft aan de „Intransigeant" verklaard, dat vier pantserschepen gebouwd worden, twee van 26.500 ton, n.l. de „Dunkerque" en de „Strasbourg", en twee van 35.000 ton, de „Richelieu" en de „Jean Bart". Dit laatste schip moet nog op stapel gezet worden.
Hier moeten nog aan worden toegevoegd de pantserschepen „Provence", „Lorraine" en „Bretagne", die uit den oorlog dateeren, doch geheel gemoderniseerd zijn.

Voor 1937 staan op het programma de bouw van een kruiser van 8.000 ton en eenige torpedojagers, aangezien die van 1.500 ton beginnen te verouderen.
Voorts zullen duikbooten en een tankschip worden gebouwd. De minister zal bij de Kamer een voorstel indienen voor den bouw van 26 kleine booten en hulpschepen.
Tenslotte zullen nieuwe vliegbooten van groot tonnage worden gebouwd. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Overzicht 2084 A.; Duitschland 2314 B.; Vlootbouw 1870 D.; Engel. 2379 C.; Frankr. 1855 G.)

A. TELEVISIE. — Openbare televisiedienst in Engeland geopend. —
Dezer dagen is in Engeland de openbare televisiedienst officieel ingewijd. De dienst heeft al een maand lang experimenteel gewerkt. Maar de B.B.C. kon in October nog geen geregelde en goede ontvangst garandeeren. Nu, van 1 November af, doet ze dit wel. Onder Engeland, hier gezegd, moet men voorloopig alleen nog Groot Londen verstaan. Er is nog slechts één zender in het land, dat is die in het Alexandra Paleis in Noord-Londen. Televisiezenders reiken niet verder dan tennaastenbij 35 K.M. om zich heen. Het zal nog wel eenigen tijd duren voor men genoeg zenders heeft gebouwd om geheel Groot-Brittannië te kunnen bestrijken. Televisiezenders kosten zoowat 100.000 p. st. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Televisie 2441 H.)

B. SURINAME. — Een bureau voor sociale, economische en crisiszaken. —
Onder het departement van Financiën is een nieuw orgaan in het leven geroepen voor sociale, economische en crisiszaken, waarvan de secretaris van het departement van Financiën, F. Bruyning, directeur is geworden. Het denkbeeld een zelfstandig bureau op te richten, zooals in Nederland en in Ned.-Indië, is wel meermalen overwogen, maar om de kosten nooit uitgevoerd, totdat gouverneur Kielstra den knoop heeft doorgehakt en een zelfstandig bureau heeft opgericht, doch geen afzonderlijk departement met den aankleve van dien, als personeel, enz.
Dit crisisbureau heeft dus zijn oorsprong aan de huidige tijdsomstandigheden te danken. Het kan de verzoeken, welke voorheen door verschillende departementen werden behandeld, en waartusschen zij vaak bleven zweven, onmiddellijk behandelen. Voor zijn eigenlijke taak staat het crisisbureau rechtstreeks onder den gouverneur, zoodat de administrateur van financiën ontlast is van de bemoeienissen die hem voorheen te veel in beslag namen. Er wordt voorloopig met twee ambtenaren gewerkt. Het bureau zal ook de werkzaamheden van de koffiecentrale behandelen, waarvan de heer Bruyning voorzitter is. (De Maasbode)

C. NEDERLAND. — Diplomatie. - Rome. —
De regeeringspersdienst bevestigt de benoeming van dr. J. B. Hubrecht, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Boekarest, in gelijke hoedanigheid te Rome.
Dr. J. B. Hubrecht, die als opvolger van mr. J. A. N. Patijn tot gezant te Rome is benoemd, is 13 April 1883 te Utrecht geboren. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2459 C.)

27 NOVEMBER 1936

D. VOLKENBOND. — Verkiezing van drie nieuwe rechters voor het Perm. Hof van Intern. Justitie te Den Haag. —
De Volkenbondsvergadering en de Volkenbondsraad zijn dezer dagen gelijktijdig bijeen geweest ter verkiezing van drie rechters in het Haagsche Internationale Gerechtshof in de vacatures van wijlen prof. Schücking (Duitschland), Kellogg (Amerika) en Wang (China), die beiden hun ontslag hadden genomen.
De Vergadering en de Raad stemden eerst voor twee rechters in de vacatures Schücking en Kellogg, die het eerst waren opengevallen; 54 landen namen aan de stemming deel.
Prof. Manley Hudson (Ver. Staten van Amerika) en de tegenwoordige griffier van het Haagsche Internationale Gerechtshof, Hammarskjöld (Zweden)) verkregen de volstrekte meerderheid, resp. 48 en 38 stemmen.
Daar de Volkenbondsraad, die in een andere zaal bijeen was, aan deze candidaten eveneens de volstrekte meerderheid had geschonken, werden prof. Hudson en Hammarskjöld gekozen verklaard.
Bij de hierop volgende verkiezing voor den derden rechter in plaats van den later afgetreden Chinees Wang, gaf de vergadering de volstrekte meerderheid aan den Chinees Tsjeng Tien-hsi, die 34 van de 52 geldige stemmen verwierf, terwijl daarentegen de Raad de volstrekte meerderheid had geschonken aan den Turk Ertekin, gezant van Turkije te Washington. Er was dus geen overeenstemming tusschen de twee Volkenbondsorganen verkregen.
Bij de nieuwe stemming bleef de vergadering aan Tsjeng getrouw. De Chineesche candidaat verkreeg thans 30 van de 51 geldige stemmen en daar de meerderheid van den Raad zich thans ook te zijnen gunste verklaarde, was dr. Tsjeng gekozen.
Ake Hammarskjöld werd in 1893 geboren als zoon van den gouverneur van de provincie Upsala in Zweden. Hij studeerde aan de universiteit van Upsala in de rechten. Na eenigen tijd in Genève te hebben gefungeerd als secretaris van de juridische commissie van den Volkenbond, werd hij op 3 Februari 1922 voor den tijd van zes jaar benoemd tot griffier van het Permanente Hof van Internationale Justitie, in welke functie hij nadien werd herbenoemd en thans nog werkzaam is. Voorts is Hammarskjöld, die o.m. bekendheid heeft verworven als schrijver van artikelen in juridische tijdschriften, lid van het Instituut voor Internationaal recht. Hij is commandeur in de orde van Oranje-Nassau, commandeur in de orde van den Verlosser van Griekenland en drager van het kruis van verdienste van het Roode Kruis. (Journal de Genève - Svenska Dagbladet)
(Vor. ber. Benoemingen 2181 E.)

E. RECHTZAKEN. — Commissaris v. d. Mark veroordeeld. —
De rechtbank te Arnhem heeft op 24 Nov. '36 uitspraak gedaan in de zaak tegen S. J. W. v. d. Mark, commissaris van politie te Nijmegen, die heeft terechtgestaan verdacht van valschheid in geschrifte en verduistering, meermalen gepleegd. Verdachte, tegen wien de Officier van Justitie vier jaar gevangenisstraf had geëischt, werd veroordeeld tot drie jaar en zes maanden gevangenisstraf, met aftrek van de preventieve hechtenis van 3 Juli '36 af.
(De Telegraaf)

F. NEDERLAND. — Minister De Graeff inzake onze onderhandelingen met België. - Afwatering van westelijk Noord-Brabant en Maasafvoeren. - Duitschland. - Volkenbond. —
Minister De Graeff deelt in zijn antwoord aan de Tweede Kamer inzake de begrooting van Buitenlandsche Zaken mede, dat hij het zoowel aan Nederlandsche als aan Belgische zijde bestaande inzicht, dat nog geen bruikbare grondslag aanwezig is voor nieuwe onderhandelingen om te komen tot herziening der verdragen van 1839, nog onlangs bevestigd heeft gezien.

BELGIE. — De onderstelling, dat de regeering het standpunt zou innemen, dat de uitvoering van werken ter verbetering van de afwatering van Westelijk Noord-Brabant zou moeten wachten totdat met België overeenstemming zal zijn verkregen, steunt op een misvatting.
Na uitvoerig de lange voorgeschiedenis der onttrekking van water aan de Maas te hebben uiteengezet, zegt de minister o.m.: Afgescheiden van het vraagstuk of bij geringe Maasafvoeren wel genoeg water zou overblijven, zag het er naar uit, alsof de contrôle op de Maasaftappingen, die Nederland in 1863 ten koste van groote moeite en opofferingen eindelijk had verkregen, ons door den aanleg door België van het Albertkanaal stond te worden ontnomen.
De Belgische regeering is niet bereid gebleken, het Nederlandsche standpunt als juist te erkennen, terwijl het evenmin is gelukt, met België tot overeenstemming te komen over een redelijke regeling. In die omstandigheden bleef de Nederlandsche regeering, die zich niet kan neerleggen bij de schending van de rechten, welke Nederland aan het verdrag van 1863 ontleend, niets anders over dan een oplossing te zoeken door, gelijk te voren aan de Belgische regeering was bekend gemaakt, de zaak voor het Permanente Hof van Internationale Justitie te brengen, een daad waarvan geen verslechtering der onderlinge verhoudingen het gevolg behoefde te zijn en, naar hier met voldoening zij opgemerkt, ook niet is geweest.

DUITSCHLAND. — De regeering erkent zonder voorbehoud, dat een goede verhouding tot Duitschland als een kostelijk goed is te beschouwen.
Zulk een goede verhouding maakt sinds lang een gewaardeerd gemeenschappelijk bezit van Nederland en Duitschland uit en het gebeurde met de vier uitgezette Nederlanders heeft die goede verhouding evenmin blijvend kunnen schaden als excessen van enkelingen, waartegen de regeering optreedt met de middelen, die haar ten dienste staan.
Wat H. Ms. gezant te Berlijn betreft, heeft de minister den indruk, dat omtrent dezen diplomaat, wiens zeer bijzondere verdiensten hij met kennis van zaken hoog aanslaat, vele ongegronde geruchten de ronde doen.
Ten aanzien van het niet vlaggen door dezen gezant op 20 April 1936 gaat deze geheel vrij uit.

VOLKENBOND. — De Minister is van oordeel, dat de voornaamste zorg thans moet zijn den Volkenbond in stand te houden. Vermeden dient te worden, wat slechts nieuwe verdeeldheid en splitsing kan veroorzaken. Ondanks alle bezwaren tegen den bond, ondanks de onvolledigheid en de zwakte, waarvan hij blijk geeft, ondanks de gevaren, die in sommige gevallen een onjuiste Volkenbondspolitiek kan medebrengen, zou een uiteenspatten van den Volkenbond een ramp voor de menschheid zijn. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - De Tijd)
(Vor. ber. Minister de Graeff 2365 C.)

A. **FRANKRIJK. — Salengro-herdenking in de Fransche Kamer. —**
Onder voorzitterschap van Paulin heeft op 24 Nov. 1936 een zitting van de Kamer plaats gehad, waarbij slechts weinig leden tegenwoordig waren.
In den ochtend had de rouwzitting ter nagedachtenis van minister Salengro plaats onder voorzitterschap van Herriot. De banken van de linkerzijde waren meer dan vol, doch geen enkele afgevaardigde van de rechterzijde was verschenen.
Zwijgend verhieven de aanwezigen zich van hun zetels en met bewogen stem hield Herriot een toespraak, waarin hij hulde bracht aan de nagedachtenis van den op zoo tragische wijze om het leven gekomen minister.
Spreker laakte de lastercampagne en wees erop, dat een priester, die den oorlog heeft medegemaakt, en tezamen met Salengro in Duitschland krijgsgevangen was, de waarheid heeft getuigd. Vervolgens spoorde Herriot de Kamer aan, dergelijke campagnes voor de toekomst onmogelijk te maken.
De rede van Herriot werd herhaalde malen door applaus onderbroken.
Vervolgens sprak minister-president Blum van zijn plaats af enkele woorden. „Ik dank de Kamer van ganscher harte. Ik wenschte, dat ik kon zeggen, de geheele Kamer." Hierbij wees Blum op de leege banken der rechterzijde. (Le Temps)
(Vor. ber. Salengro 2549 D.)

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Extra-uitvoerrecht in Indië. - Twee procent. - Ingaande 25 November '36.**
De ordonnantie op het extra-uitvoerrecht van 2% is afgekondigd.
De ordonnantie tot heffing van een tijdelijk extra-uitvoerrecht en de buitenwerkingstelling van art. 16 der Indische Comptabiliteitswet is vastgesteld overeenkomstig het oorspronkelijk ontwerp — waarbij dus het uitvoerrecht is vastgesteld op 2% —, met inachtneming van de nota van wijziging, dus zonder dat daarin opgenomen zijn de, door den Volksraad aangenomen, amendementen.
(Art. 16 der Indische Comptabiliteitswet, dat buiten werking is gesteld, luidt: „Regelingen, strekkende tot invoering, verhooging, verlaging of afschaffing van belastingen of opheffing van eenig ander middel van inkomst, treden niet in werking, voordat bij de begrooting op die invoering, verhooging, verlaging, afschaffing of opheffing gerekend is.") (Aneta)
(Vorig bericht blz. 2536 C.)

28 NOVEMBER 1936

C. **NEDERLAND. — Herdenking Jacobus Revius te Deventer. —**
Op 18 Nov. '36 herdacht Deventer den 350sten geboortedag van Jacobus Revius, wiens leven en werken mag worden gerekend tot de geschiedenis der stad zelve.
De herdenking werd ingeleid door een rede van mr. B. van 't Hoff, archivaris der gemeente Deventer en bibliothecaris der Athenaeum-bibliotheek, die als titel van zijn toespraak koos: „De levensloop van Jacob Revius, zijn beteekenis als geschiedschrijver".
Mr. Van 't Hoff herinnerde er o.a. aan, dat het bestuur van Overijsselsch Regt en Geschiedenis besloten heeft, deze wintervergadering geheel aan Jacobus Revius te wijden, in samenwerking met het comité, dat op dezen dag de herdenking van Revius in zijn geboortestad Deventer heeft voorbereid.
Was Revius, aldus vroeg spr., een figuur zóó belangrijk, dat zulk een herdenking 350 jaar na zijn geboortedag gerechtvaardigd is? Wij hebben gemeend, dat dit wel het geval is. Revius was als predikant en godgeleerde een man ver boven het gemiddelde uitstekend. Hij stond in het centrum van het kerkelijk en het daar toen zoo nauw mede verbonden staatkundig leven van Deventer en Overijsel. Door den levensloop van Revius te bestudeeren krijgt men een beeld van het leven onzer voorouders in den aanvang der 17de eeuw.
Als dichter wordt Revius in onzen tijd weer erkend als een van de grootsten van de gouden eeuw, met eere genoemd naast Vondel, Huygens en Hooft. Ongetwijfeld is hij de grootste Overijsselsche dichter geweest. Tenslotte heeft hij als man van de wetenschap veel beteekend. Spr. denkt daarbij niet in de eerste plaats aan zijn medewerking bij de Statenvertaling, ook niet aan Revius' theologische werken, maar aan zijn hoofdwerk als geschiedschrijver: Daventriae Illustratae libri sex: dus zes boeken, belichtende de geschiedenis van Deventer.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

D. **NOBELPRIJS. — Voor den Vrede voor de jaren 1935 en 1936. —**
Het Noorsche Nobel-comité heeft op 24 Nov. '36 medegedeeld, dat de Nobelprijs voor den vrede voor het jaar 1935 is toegekend aan den Duitschen pacifictischen publicist Carl von Ossietzky en de vredesprijs voor 1936 aan den Argentijnschen minister van Buitenlandsche Zaken, Saavedra Lamas, voorzitter der Pan-Amerikaansche vredesconferentie.
De toekenning van den vredesprijs aan Carl von Ossietzky, die tot kort geleden wegens landverraad in een concentratiekamp was opgesloten, heeft in Duitschland groote verontwaardiging gewekt als zijnde een opzettelijke krenking van Duitschland.

Carl von Ossietzky is 3 October 1889 te Berlijn geboren en dus thans 47 jaar.
Gedurende den oorlog was hij een van de bekendste pacifistische publicisten; in zijn weekblad „Die Weltbühne" zette hij ook na den wapenstilstand zijn activiteit voort, hetgeen hem spoedig in conflict bracht met de republikeinsche regeering.
Hij had namelijk een artikel gepubliceerd, waarin hij beweerde, dat de rijksweer een geheime rekening had, waaruit de kosten werden betaald voor de opleiding van militaire vliegers, hetgeen in strijd was met het vredesverdrag. Het rijksweerministerie diende een aanklacht tegen hem in; het proces eindigde met zijn veroordeeling tot gevangenisstraf.

Carl von Ossietzky.

Toen Hitler aan de macht kwam, was von Ossietzky pas sedert eenige maanden in vrijheid. Den nacht na den Rijksdagbrand werd von Ossietzky gearresteerd en in een concentratiekamp opgesloten. Daar heeft hij ruim drie jaar doorgebracht. Hij had een zwak gestel en had veel van het leven in het concentratiekamp te lijden. Toen zijn ziekte een ernstig karakter aannam, werd hij naar een sanatorium overgebracht en ongeveer een week geleden is hij in vrijheid gesteld.
Thans vertoeft hij in een ziekenhuis te Berlijn.

Carlos Saavedra Lamas, die den Nobelprijs voor 1936 zal ontvangen, is geboren in 1880. Hij heeft een schitterende carrière als geleerde en politicus achter den rug. Hij is jarenlang hoogleeraar in de sociologie geweest aan de universiteit te Buenos Aires, doch verwisselde deze functie voor die van minister van Justitie en later ook van minister van Onderwijs.
Sedert 1932 is hij Argentijnsch minister van Buitenlandsche Zaken. Het is in deze hoedanigheid, dat hij herhaaldelijk de internationale aandacht op zich heeft gevestigd. Zoo vond zijn bemiddelingsarbeid bij den oorlog tusschen Paraguay en Bolivia veel waardeering in de Amerikaansche landen en het is, behalve aan Cordell Hull, zeker ook voor een belangrijk deel aan Saavedra Lamas te danken, dat weldra de Pan-Amerikaansche vredesconferentie te Buenos Aires kan bijeenkomen en dat president Roosevelt deze door zijn tegenwoordigheid grooter beteekenis verleent. Van deze conferentie is Saavedra Lamas voorzitter.
Saavedra Lamas heeft ten slotte in September '36 de belangrijke zittingen van de Assemblée te Genève geleid. (Aftenposten)
(Vor. ber. Vrede 1608 D.)

E. **PERU. — Congres verleent president Benavides dictatoriale volmachten. —**
Het Peruaansche Congres heeft de juist gehouden verkiezingen ongeldig verklaard en de bepaling in de grondwet, dat de ambtstermijn van een president niet verlengd kan worden, geschrapt, president Benavides

dictatoriale macht verleend en zichzelf ontbonden. De verkiezingen van 11 October dreigden een meerderheid op te leveren voor den sociaal-democratischen candidaat Don Luis Equiguren. De stemmen zijn echter nooit geteld, want president Benavides beval het tellen te staken, toen bleek dat zijn tegencandidaat de meerderheid zou behalen, waarna hij het Congres in speciale zitting bijeenriep om het te laten besluiten alle stemmen voor den sociaal-democratischen candidaat ongeldig te verklaren.
(La Republica) **(Vor. ber. President 798 E.)**

A. **NOBELPRIJS. — Duitsche stap te Oslo inzake den vredesprijs aan Carl von Ossietzky. —**
De rijksminister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, heeft den Duitschen gezant in Oslo telegrafisch opdracht gegeven, blijk te geven van zijn uitermate groote verwondering over het besluit van de Storting-commissie in zake de toekenning van den Nobelprijs voor den vrede aan Carl von Ossietzky.
Al is de Noorsche regeering wel niet als zoodanig direct bij dit besluit betrokken, het feit blijft bestaan, dat hier sprake is van een beslissing van het Noorsche parlement, welke een bewuste en beleedigende uitdaging van Duitschland beteekent.
De gezant heeft opdracht gekregen, er mededeeling van te doen, dat de Duitsche regeering zich voorbehoudt, alle consequenties uit deze handelwijze te trekken. (Aftenposten, Oslo) **(Vor. ber. 2555 D.)**

B. **BELGIE. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Diensttijd. —**
De parlementaire commissie voor landsverdediging heeft op 20 Nov. '36 na een langdurig debat, waaraan ook minister-president Van Zeeland deelnam, het regeeringsontwerp betreffende reorganisatie van de landsverdediging met 8 tegen 6 stemmen bij 7 onthoudingen goedgekeurd.
Voor de stemming had de minister-president verklaard, dat de regeering bereid was bij de behandeling van het wetsontwerp in Kamer en Senaat verschillende amendementen te aanvaarden. O.a. zal zij er zich niet tegen verzetten, dat een diensttijd van 12 maanden in de wet wordt vastgesteld, met dien verstande evenwel, dat hij voor de eerstkomende vijf zg. „holle" jaren met zes maanden zal worden verlengd.
Het zou de bedoeling zijn den soldaten voor deze laatste zes maanden een soldij van frs. 300 per maand te geven. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2540 H.)

C. **NEDERLAND. — De Tarwebouw niet meer beperkt. —**
Aangezien de prijsverhouding tusschen de tarwe en de andere akkerbouwgewassen thans zoodanig is, dat de beperking van den tarweverbouw tot ten hoogste 1/3 van de geheele oppervlakte bouwland — zooals voorgeschreven in artikel 2, lid 1, van de crisistarwebeschikking 1936 — niet meer noodzakelijk is, wordt hiermede te algemeener kennis gebracht, dat deze beperking is opgeheven. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Beperking 1676 C.; Tarwe 2109 G.)

D. **ENGELAND. — Locarno-Nota. —**
De nota, welke de Britsche regeering aan de Locarno-staten heeft gezonden, behelst, volgens de „Morning Post" geen duidelijke voorstellen, doch is meer een verklaring in algemeene trekken.
O.a. wordt in de nota gezegd, dat, indien geen nieuw verdrag in West-Europa zou worden gesloten, de bestaande overeenkomst tusschen Engeland, Frankrijk en België gehandhaafd zou blijven.
Hieruit zou men kunnen afleiden, dat indien Duitschland de gelegenheid, welke hem thans wordt geboden om deel te nemen aan een algemeene overeenkomst, laat voorbijgaan, het in West-Europa geïsoleerd zal staan.
Verder bevat de nota een aantal voorstellen, welke ten doel hebben, Hitler elk geldig motief om zich terug te trekken te ontnemen. (Morning Post)

E. **POLEN. — Koloniën. - Propaganda. —**
Binnen het kader van de „koloniale dagen" zijn op 22 Nov. '36 in geheel Polen indrukwekkende betoogingen gehouden te gunste van koloniën voor Polen. Te Warschau heeft een groote openbare vergadering met algemeene stemmen een besluit aangenomen, waarin wordt verklaard, dat het koloniale vraagstuk een der belangrijkste problemen is welke zich voor den Poolschen staat voordoen. Polen moet de grondstoffen hebben welke noodzakelijk zijn voor de industrialiseering van het land. Polen moet afzetgebieden hebben om werkloozen in de bedrijven aan den arbeid te helpen en de steden te ontwikkelen. Polen moet overzeesche gebieden hebben om de maatschappelijke situatie in de steden en op het platte land te kunnen saneeren.
Tenslotte wordt in het besluit verklaard dat iedere actie der Poolsche regeering op internationaal gebied ten gunste van koloniën voor Polen den hechten en eensgezinden steun van de geheele Poolsche natie zal vinden. (Gazeta Polska)
(Vor. ber. Koloniën 1972 H.)

29 NOVEMBER 1936

F. **ENGELAND. — Het verdrag met Egypte goedgekeurd. —**
Het Lagerhuis heeft met algemeene stemmen de ratificatie van het Britsch-Egyptische verdrag goedgekeurd. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. 2431 A.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Steun aan de Java-suiker. —**
De regeering heeft bij de Tweede Kamer een voorstel ingediend waarvan de strekking is, steun te verleenen aan de Java-suikerindustrie in dier voege, dat de hoeveelheden buitenlandsche suiker, die jaarlijks hier te lande worden ingevoerd, worden vervangen door Java-suiker. De voorbereidende maatregelen daartoe zijn bij het departement van Handel en Nijverheid in bewerking.
In afwachting van deze maatregelen is de invoer in Nederland van ruwe beetwortelsuiker, ruwe rietsuiker, witsuiker en basterdsuiker met ingang van 25 Nov. '36 gecontingenteerd voor den tijd van zes maanden en wel op basis van 80 procent der gemiddelde halfjaarlijksche invoeren van 1935.
Aangezien de buitenlandsche suiker in Nederland wordt geleverd tegen een prijs, welke nog lager is dan het bedrag, waarvoor de Java-suiker zelfs tegen kostprijs hier zou kunnen worden ingevoerd, zal op de Java-suiker een toeslag boven den prijs van de suiker op de vrije markt worden gegeven. Te dien einde wordt voorgesteld in de begrooting van Koloniën een post van 800.000 gulden op te nemen als vergoeding aan het Landbouwcrisisfonds voor uitgaven, veroorzaakt door den aanvoer van Java-suiker hier te lande.
Een jaarlijksche afzet van 85.000 ton suiker zal door deze maatregelen aan Indië worden verzekerd. De bedoeling is, de Nederlandsche markt zoo spoedig mogelijk voor buitenlandsche suiker te sluiten.
(N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - De Telegraaf)
(Vor. ber. Java-Suiker 2086 A.; Tw. Kamer 2551 I.)

H. **SOVJET-RUSLAND. — De aanhoudingen van Duitschers. - Affaire Stickling. —**
Volgens een officieele Sovjet-Russische mededeeling, heeft de voorzitter van het centrale executieve comité der Sovjet-Unie het gratieverzoek van den Duitschen gezant te Moskou ten gunste van den Duitscher Stickling ingewilligd en de doodstraf veranderd in een tienjarige vrijheidsstraf.
(Sovjet Tel. Agentschap) **(Vor. ber. blz. 2547 C.)**

A. Overeenkomst tusschen Duitschland en Japan. —

De Japansche ambassadeur, burggraaf Moesjakoji, in opdracht van den keizer van Japan en de ambassadeur van het Duitsche rijk, Von Ribbentrop, in opdracht van den Führer en rijkskanselier hebben op 25 Nov. '36 een overeenkomst tegen de communistische internationale onderteekend.

Overeenkomst. — De overeenkomst luidt als volgt:
De regeering van het Duitsche rijk en de Keizerlijke Japansche regeering,
van oordeel, dat het doel van de communistische internationale, Komintern genaamd, de ontbinding en gewelddadige onderdrukking der bestaande staten met alle ten dienste staande middelen is;
overtuigd, dat het dulden van de inmenging van de communistische internationale in de binnenlandsche toestanden der naties niet alleen den binnenlandschen vrede en het sociale welzijn dier naties in gevaar brengt maar ook den wereldvrede bedreigt;
zijn, geleid door den wensch, samen te werken ter afweer tegen de communistische ontbinding, het volgende overeengekomen:

Artikel 1. De verdragsluitende partijen komen overeen, elkaar in te lichten over de bedrijvigheid van de communistische internationale, over de noodzakelijke afweermaatregelen te beraadslagen en deze in nauwe samenwerking te verwezenlijken.
Artikel 2. De verdragsluitenden zullen derde staten, welker binnenlandsche vrede door den ontbindingsarbeid der communistische internationale bedreigd wordt, gemeenschappelijk uitnoodigen, afweermaatregelen in den geest van deze overeenkomst te nemen of aan deze overeenkomst deel te nemen.
Artikel 3. Voor deze overeenkomst gelden zoowel de Duitsche als de Japansche tekst als oorspronkelijke tekst. Zij treedt op den dag der onderteekening in werking en geldt voor den duur van vijf jaar. De verdragsluitenden zullen zich tijdig vóór het afloopen van dezen termijn, met elkaar verstaan over den vorm van hun verdere samenwerking.

De gevolmachtigden van beide staten hebben nog het volgende aanvullende protocol gesloten:
a. De bevoegde autoriteiten van beide staten zullen ten aanzien van de uitwisseling van berichten over de actie der internationale, alsmede ten aanzien van de maatregelen van voorlichting en afweer nauw samenwerken.
b. De bevoegde autoriteiten der beide staten zullen in het kader der bestaande wetten strenge maatregelen nemen tegen degenen, die in binnen- of buitenland direct of indirect arbeiden in dienst van de communistische internationale of den ontbindingsarbeid van die internationale bevorderen.
c. Ter vergemakkelijking van de onder a. genoemde samenwerking der bevoegde autoriteiten zal een permanente commissie in het leven geroepen worden. In deze commissie zullen de verdere noodzakelijke afweermaatregelen ter bestrijding van den ontbindingsarbeid van de communistische internationale overwogen en besproken worden. (Berliner Tageblatt)

Tegen de Komintern. — Te Tokio werd een communiqué uitgegeven, waarin de nadruk gelegd wordt op het feit, dat het accoord niet gericht is tegen de Sovjet-Unie, maar uitsluitend tegen de Komintern, die slechts door internationale samenwerking doeltreffend is te bestrijden. Het communiqué voegt hieraan toe, dat Duitschland en Japan thans in een gelijke positie verkeeren ten aanzien van de Komintern, welker bedrijvigheid verdubbeld is in de beide landen na het zevende congres van de Komintern te Moskou in 1935.
Het communiqué beschuldigt de Komintern vervolgens den wereldvrede te bedreigen in welk verband melding gemaakt wordt van de gebeurtenissen in Spanje en van de inmenging van de Komintern in de binnenlandsche aangelegenheden van alle landen, terwijl tevens nadruk gelegd wordt op de vorderingen van het communisme in China. Ten slotte zegt het communiqué, dat Japan met een zoo groot mogelijk aantal mogendheden wil samenwerken tegen de communistische bedreiging.
Na de publicatie van den tekst heeft de Duitsche ambassadeur in Japan, von Dircksen, nog een verklaring afgelegd, waarin hij zeide, dat „Japan en Duitschland zich aaneengesloten hebben in den strijd tegen de Komintern, omdat zij overtuigd zijn, dat het communisme het symbool is van zedeloosheid en een georganiseerde vernietigende kracht vertegenwoordigt, die in staat is op internationaal gebied een moorddadigen oorlog teweeg te brengen." (Domei)

PERSCOMMENTAREN.

ENGELAND. — De **„Daily Herald"** schrijft, dat Hitler den grootsten „blunder" van zijn diplomatieke loopbaan heeft gemaakt, door zich de ernstige afkeuring van de Britsche regeering op den hals te halen over de onderteekening van het Duitsch-Japansche anti-communistische verdrag.

De **„Times"** oefent een heftige critiek op de Sovjet-methoden van revolutionnaire propaganda, maar is niettemin van oordeel, dat de vorming van een anti-communistisch blok tegelijk, „betreurenswaardig en nutteloos" is.
Het blad vreest, dat het bondgenootschap tot voornaamste uitwerking zal hebben, grooter vrijheid te geven aan de Duitschers in Europa en aan de Japanners in het Verre Oosten. Deze laatste bedreiging in het bijzonder raakt, volgens de „Times", Britsche belangen, vooral als er inderdaad een geheime bepaling is betreffende de verdeeling van Insulinde in invloedssferen. Dichter bij is er, naar het blad verder betoogt, reden te vrezen, dat de aanhoudende en niet te verontschuldigen campagne van Duitschland tegen de beweerde bolsjewiseering van Tsjecho-Slowakije ten slotte onaangename vruchten zal afwerpen.

De **„Manchester Guardian"** is van oordeel, dat de militaire positie van Rusland veel te sterk is dan dat Duitschland voornemens zou zijn te pogen een aanval te ondernemen, voor het succes waarvan op zijn minst eerst Polen en Tsjecho-Slowakije aan Duitschland onderworpen zouden moeten worden. Op het oogenblik is Duitschland, volgens het blad, bezig een plan van interventie in Tsjecho-Slowakije voor te bereiden.

FRANKRIJK. — De **„Petit Parisien"** schrijft: Elke staat heeft het onbetwistbaar recht, zelf het régime te bepalen, dat hij op zijn grondgebied wil toepassen en niemand kan op dit gebied lessen of raadgevingen aanvaarden. Het door Berlijn en Tokio gekozen stelsel is daarom zoo onhandig mogelijk en het beste middel om juist het communisme daar waar het vasten voet krijgt te beschermen. De conclusie kan niet anders zijn dan dat de eigenlijke bedoelingen van het verdrag geheel andere zijn dan die genoemd worden.
Het blad spreekt verder zijn verwondering uit over het feit, dat Japan zoover gegaan is tegen Rusland. Toen het Fransch-Russische verdrag gesloten werd, heeft Frankrijk alle mogelijke voorzorgen genomen om te maken, dat Japan daaraan geen aanstoot kon nemen. In verschillende artikelen er van wordt gespecificeerd, dat de onderlinge bijstand tusschen de twee landen slechts in Europa gelden zou. Anders zouden de Fransche leiders het nooit gesloten hebben. Men heeft te dien aanzien te Tokio alle mogelijke geruststelling gegeven en men mag er zich dus over verbazen, dat de Japansche regeering zich thans heeft laten verleiden tot het sluiten van een verdrag, dat over de Komintern en Rusland heen eventueel het veiligheidsstelsel van Frankrijk zou kunnen aantasten.

Het **„Journal"** wijst er op, dat indien het doel van het verdrag werkelijk was, samen te werken om het bolsjewisme te bestrijden, de publiciteit die er nu aan gegeven is, al zoo onhandig mogelijk zou zijn. Die samenwerking betreft de politie van beide landen en de binnenlandsche politiek, niet de diplomatie. Er is juist niets wat zooveel discretie vereischt.

Anti-Communistisch Front

De **„Echo de Paris"** verzekert, dat in het begin van dit jaar de Japansche regeering Frankrijk gewaarschuwd heeft, dat deze voorstellen haar door Berlijn werden gedaan. Toen was er nog niets gebeurd. Maar het uitblijven van eenige Fransche reactie na het Duitsche initiatief van 7 Maart, heeft den tegenstand gebroken, die te Tokio zelf tegen het Duitsche drijven bestond en Japan tot deze beslissing gebracht.

BELGIE. — **„Het Laatste Nieuws"** beschouwt het anti-communistische accoord in het kader van de internationale politieke constellatie en komt tot de conclusie dat de kruistocht tegen het communisme, die Duitschland wil beginnen, al even gevaarlijk voor den vrede is, als de kruistocht voor de collectieve veiligheid, die Litwinof indertijd te Genève predikte en die natuurlijk op een actie ten voordeele van de Russische politiek zou zijn uitgeloopen.

De Brusselsche **„Standaard"**, het orgaan van oud-minister Sap, verwacht, dat Italië, Oostenrijk, Hongarije, Portugal, Bulgarije, Griekenland en wellicht nog andere staten, weldra tot het anti-communistische blok zullen toetreden. Wat men gevreesd heeft en waartegen men zich in sommige kanselarijen steeds heeft teweer gesteld, nl. de indeeling van de staten in anti-communistische of fascistische en communistische of democratische statengroepeeringen, is zich thans aan het verwezenlijken.

SOVJET-RUSLAND. — In een artikel, getiteld: „De aanstichters van den oorlog tegen den arbeid" schrijft de **„Prawda"**: Het zoogenaamd tegen de Komintern gerichte stuk is niet anders dan een oorlogsverdrag tusschen Duitschland en Japan. Het is een stuk van den oorlog, dien de Japansche en Duitsche aanvallers tegen de volken voorbereiden. De Japansche regeering, thans door geheime verdragsverplichtingen aan Duitschland gebonden, zal voortaan gedwongen zijn op last van Berlijn alle besprekingen te staken over wat voor overeenkomsten met de Sovjet-Unie ook, welke in staat zouden zijn de betrekkingen tusschen beide landen te normaliseeren.
De uitgebreide commentaren van de pers over de heele wereld toonen, dat dit slecht opgestelde stuk niemand om den tuin heeft geleid. De vrienden van den vrede kunnen er slechts een conclusie uit trekken: „Een nog grootere waakzaamheid, een nog krachtiger strijd is noodig voor den vrede, voor het scheppen van waarborgen van collectieve veiligheid tegen de aanstichters van den oorlog en hun boosaardige kuiperijen."

JAPAN. — De **„Nisji-Nisji"** is van meening, dat het verdrag beschouwd moet worden als de eerste stap van een positieve politiek, welke een uitweg moet vinden voor de impasse, waarin Japan en China zijn geraakt. Door de omsingeling van Rusland kan Japan een krachtiger politiek volgen. Bovendien vermindert de Duitsche druk aan den eenen kant de bedreiging van het roode leger in het Verre Oosten. Daar staat tegenover, aldus de Nisji-Nisji, dat de wrijving tusschen Japan en Rusland vergroot zal worden, dat China naar Rusland wordt toegedreven en dat de mogelijkheid voor Japan om vriendschappelijker

betrekkingen met Engeland en de Vereenigde Staten aan te knoopen, verkleind wordt.

De **„Asahi"** verwijt de regeering ook, dat zij er niet voldoende voor heeft gezorgd, dat Engeland meer gerustgesteld is. Het voornaamste orgaan van de industrieele kringen in Japan waarschuwt de regeering, dat zij niet verder mag gaan dan de nauwste grens, omdat Japan anders verwikkeld zou kunnen worden in Europeesche conflicten.

DUITSCHLAND. — De **„Deutsche diplomatisch-politieke Korrespondenz"** schrijft onder het opschrift: „Ware collectieve veiligheid", o.a.

„De duidelijke beperking van de Duitsch-Japansche afspraken tot de bestrijding van expansieve krachten van een bepaalde wereldbeschouwing gelijk het internationale bolsjewisme, logenstraft alle beweringen, dat de overeenkomst een mom zou zijn voor imperialistische en derhalve egoïstische en dreigende bedoelingen. Ook het verdere feit, dat deze overeenkomst ook tot andere staten uitgebreid kan worden, die deel wenschen te nemen aan het verweer tegen dergelijke expansieve bedoelingen, toont het ware karakter van de overeenkomst, die slechts gericht is op behoud van de rust en de veiligheid in alle landen. Van een kruistochtgeest kan alleen daar sprake zijn, waar expansieve bedoelingen heerschen, niet daar, waar men deze wil beperken.

POLEN. — De **„Kurjer Warzawsky"** gewaagt van de schijnheiligheid", die „onder theatralen schijn een anti-Russische overeenkomst, die vermomd is als een heilige missie", verbergt. Het blad zegt ten slotte: „Polen heeft zich duidelijk en helder uitgesproken tegen de vorming van vijandelijke coalities in Europa."

De **„Goniec Warzawsky"** schrijft: „De overeenkomst, welke gisteren gesloten is, is inderdaad een bondgenootschap tusschen de twee groote imperialistische staten, dat tot strekking heeft de hegemonie uit te oefenen in de beide wereldeelen Europa en Azië."

Het regeeringsblad **„Kurjer Czerwony"** is van oordeel, dat met het verdrag een nieuwe internationale is geboren.

ITALIE. — De diplomatieke redacteur van het Italiaansche persagentschap **„Stefani"** geeft als zijn meening te kennen, dat het anti-communistische accoord, dat tusschen Duitschland en Japan geteekend is, een defensief karakter draagt. Uit den tekst volgt, dat het voornaamste doel is om de verdragsluitende mogendheden te beschermen tegen de bolsjewistische aggressie Een niet geprovoceerde actie is niet voorzien. Dat dit accoord te rechter tijd komt, wordt bewezen door het bloedige terrorisme, dat Moskou in Spanje heeft geïmporteerd en dat zoo schandalig met alle mogelijke middelen wordt ondersteund. Italië heeft ook een anti-communistisch accoord met Duitschland gesloten en gelijksoortige accoorden zijn door de Oostenrijksche en Hongaarsche regeeringen noodig geacht.

Z.G. GEHEIM PROTOCOL INZAKE NED. OOST-INDIE. —
De diplomatieke redacteur van de „Evening Standard" beweert uit goede bron bijzonderheden te hebben vernomen over een geheim protocol, dat als aanhangsel zou zijn toegevoegd aan het nieuwe Japansch-Duitsche verdrag.
Dit protocol, zoo schrijft hij, verdeelt Nederlandsch Oost-Indië in Japansche en Duitsche belangensferen en regelt de kwestie van de eilanden in den Stillen Oceaan, die hebben toebehoord aan Duitschland en geplaatst zijn onder Japansch mandaat. Duitschland zou afzien van alle rechten op de Marianen, de Carolinen en de Marshall-eilanden, d. w. z. op alle gebieden in den Stillen Oceaan, die gelegen zijn ten Noordwesten van een lijn, die loopt door de Java-, de Soenda-, de Banda- en de Arafoera-zee.
Deze lijn moet dan ook — aldus de „Evening Standard" — de respectieve economische belangensferen van Japan en Duitschland in Ned.-Indië aangeven, waarbij Borneo en Celebes door het protocol als onder Japanschen invloed liggende erkend worden en Sumatra en Java onder Duitschlands invloed. In hetzelfde artikel wordt er de nadruk op gelegd, dat de door Nederland gevoerde open-deur-politiek in Ned.-Indië alle vrijheid laat voor buitenlandsche penetratie.
De „Evening Standard" maakt verder bekend, dat dr. Schacht een plan zou hebben opgesteld, dat beoogt de economische penetratie door middel van Duitsche firma's, die te Amsterdam werken volgens de Nederlandsche wet en die rubberplantages exploiteeren voor Duitschland. Eveneens zou men dit doel willen bereiken door de vestiging van Duitsche kolonisatiecentra. Het blad schrijft ten slotte, dat de nationaal-socialistische propaganda zeer actief is onder de Nederlandsche bevolking in Indië, ten einde haar voor te bereiden op een eventueele Duitsche overheersching.
Naar de diplomatieke medewerker van de „Daily Telegraph" verneemt, bevestigt geen der bronnen van speciale informatie, waarover de Engelsche regeering beschikt, de geruchten, dat het Duitsch-Japansche verdrag een geheime clausule zou bevatten, waarbij de verdeeling van eventueele veroveringen tusschen de onderteekenaars in het vooruitzicht zou zijn gesteld. Ook te Tokio wordt een militaire overeenkomst met Duitschland ontkend. (Evening Standard - Daily Telegraph - Domei)

(Vorig bericht 2549 C.)

A. VEREENIGDE STATEN. — American Federation of Labor tegen Fascisme en Communisme. —
Het congres der American Federation of Labor te Tampa (Florida) heeft een resolutie aangenomen, waarin wordt gezegd, dat fascisme, communisme en nationaal-socialisme een bedreiging vormen voor den vrede en de persoonlijke vrijheid. Alle arbeidersorganisaties worden verzocht tegen deze stroomingen te strijden. (New York Herald Tribune)

(Vorig bericht Communisme 1618 B.)

30 NOVEMBER 1936

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Defensie Begrooting. - Het programma van aanbouw. —
Het bij artikel 40 op de begrooting van Koloniën uitgetrokken bedrag van rond *f* 17 millioen voor de Indische defensie is bestemd voor de aanschaffing van:

26 groote gevechtsvliegtuigen (laatste termijn)	*f* 5.300.000
2 torpedobootjagers (eerste termijn) .	2.000.000
2 onderzeebooten, K 19 en K 20 (derde termijn)	2.400.000
4 onderzeebooten, K 21 t/m K 24 (eerste termijn)	2.800.000
een eerste groep van 18 zee-verkenners (laatste termijn)	2.500.000
een tweede groep van 18 zee-verkenners (eerste termijn)	2.100.000

(Het Vaderland) **(Vor. ber. Begrooting 2550 C.; Defensie 2427 A.)**

C. FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Marx Dormoy opvolger van Roger Salengro. —
De kabinetsraad welke op 24 Nov. '36 is bijeengekomen heeft Marx Dormoy tot minister van Binnenlandsche Zaken benoemd, als opvolger van wijlen Roger Salengro. (Le Temps)

(Vor. ber. Kabinet 2541 F.; Salengro 2555 A.)

D. SIR BASIL ZACHAROFF OVERLEDEN. —
Sir Basil Zacharoff is op 27 Nov. '36 te Monte Carlo overleden.
Zacharoff was de bekende groothandelaar in wapens, die in dit bedrijf groote kapitalen heeft verdiend. Hij werd in 1850 geboren en is 86 jaar oud geworden. (Algemeen Handelsblad)

E. DISCONTOKOERSEN. — Zwitserland. —
De directie van de Zwitsersche nationale bank heeft besloten tot verlaging van het disconto van 2% tot 1½%. Het disconto op beleeningen is verlaagd van 3% tot 2½%. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Overzicht 2475 A.)

F. JOEGO-SLAVIE. — Financieele crisis. —
Meer dan de helft van de banken en financieele instellingen van Joego-Slavië heeft in den laatsten tijd haar betalingen gestaakt ten gevolge van verschillende uitgevaardigde decreten in verband met het aan den landbouw verstrekte moratorium tusschen 1932 en 1936.
„Politika" meldt, dat niet minder dan 323 banken en financieele instellingen het recht opgeëischt hebben, de betalingen van vroegere vorderingen te weigeren.
Het blad voorspelt, dat het aantal banken, dat van dit recht gebruik zal maken en onder regeeringscontrôle zal komen, belangrijk zal toenemen, indien de nieuwe wet inzake de landbouwschulden in werking treedt.
25% van deze schulden zal onder de nieuwe wet geannuleerd worden. De staat geeft obligaties uit, eveneens voor 25%, en de resteerende 50% zullen de landbouwers betalen, hierbij geholpen door de geprivilegeerde Landbouwbank tegen vastgestelde aflossingen over een periode van 25 jaar. (Politika)

G. ITALIE. — Betrekkingen met Japan. - Wederzijdsche erkenning van elkaars veroveringen. —
Volgens de „Giornale d'Italia" is een accoord tot stand gekomen, waarbij Japan de Italiaansche heerschappij in Abessynië erkent, in ruil voor een Italiaansche erkenning van Mandsjoekwo. Voorts behelst het

accoord een bevestiging der Japansche commercieele rechten in Abessynië.
Voorts wordt bekend gemaakt, dat men niet voornemens is te trachten deelneming te verkrijgen van Italië aan het Duitsch-Japansche verdrag, aangezien de delicate betrekkingen van Italië met Groot-Brittannië en Rusland Italiaansche deelneming voor het oogenblik niet raadzaam maken.
(Giorn. d'Italia - Domei) **(V. b. Italië-Japan 1145 M.)**

A. **NEDERLAND. — Minister Colijn en het Regeeringsbeleid. - Minister Oud. —**
In zijn antwoord op de algemeene beschouwingen van de Tweede Kamer, heeft de minister-president, Dr. Colijn, er op gewezen, dat hier te lande vóór de depreciatie reeds teekenen van opleving waren. De industrieele bedrijvigheid nam toe en van de handelsvloot waren alle schepen in de vaart. Wat de werkloosheidsbestrijding betreft, aldus Dr. Colijn, heeft de U.S.A. $ 7½ milliard besteed aan reliefwerks. Indien Nederland een soortgelijke actie zou willen ontplooien, zou dit ƒ 750 millioen extra kosten, boven de onvermijdelijke normale schuldtoeneming. Toch waren er medio 1936 per 1000 inwoners nog 81 werkloozen in de U.S.A. en in Nederland 45 per 1000.
De regeering heeft gedaan, wat zonder financieele roekeloosheid mogelijk was. Zij is er zich van bewust, dat door credietinflatie wel een tijdelijke groote opleving bereikbaar zou zijn, doch verwijst er tegelijkertijd naar, dat thans nog tal van bedrijven steunen onder lasten, die zij door gemakkelijke credietverkrijging op zich genomen hebben.
Voorts vestigde de regeering de aandacht op het feit, dat de zwevende gulden de facto zeer stabiel is. Vroeger schommelde de dollarkoers te Amsterdam wel eens met 2½ cent; de grootste fluctuaties zijn de laatste dagen ¾ cent geweest.
Vervolgens kwam minister Oud aan het woord over de begrootingspositie. Z.Exc. vestigde er de aandacht op, dat de begrootingspositie door de gewijzigde monetaire politiek niet plotseling kan verbeteren.
Niettemin kon Z.Exc. er op wijzen, dat de middelenstaat reeds in September, dus los van de depreciatie, een stijging vertoonde. October zal leeren, dat b.v. de dividend- en tantièmebelasting in de eerste 10 maanden de raming met ƒ 3 millioen overtroffen heeft. Vertrouwd wordt, dat het spoorwegtekort met ƒ 12 millioen verminderd zal kunnen worden.
(Keesings Financieel Archief)
(V. b. Dr. H. Colijn 2544 A.; Mr. P. J. Oud 2544 A.)

B. **SOVJET-RUSLAND. — Visscherij-accoord met Japan niet onderteekend. —**
Het eerste antwoord van Sovjet-Rusland op de Japansch-Duitsche anti-communistische overeenkomst is de weigering geweest de visscherij-overeenkomst voor het Verre Oosten, welke onlangs is geparafeerd, te onderteekenen. (Izwestija)
(Vor. ber. Rusland-Japan 2299 G.; Anti-Commun. Front 2557 A.)

C. **MUZIEK. — Japansche muziek. —**
In de gehoorzaal van het Amsterdamsch Conservatorium hield de heer Henri Gil-Marchex, professor aan de „Ecole Normale de Musique" te Parijs, op 24 Nov. '36 een lezing over het onderwerp: „La musique au Japon".
De heer Gil-Marchex, die als concert-pianist vele malen in Japan vertoefde, behandelde de volgende onderwerpen: de invloeden van het Boeddhisme en van de Chineesche cultuur, de Bugaku ofwel Keizerlijke muziek, de Nô of heilige schouwspelen uit de 14e eeuw, waarin dans, poëzie en muziek samenwerken, de Bunraku ofwel het marionetten-theater, dat te Osaka ontstond, de Kabuki ofwel het geschiedkundig drama, waarbij spr. speciaal de aandacht vestigde op de beteekenis van de muziek voor het Japansche tooneel. Vervolgens behandelde spr. ook de kamermuziek en de volksmuziek, en tenslotte de aanpassing van de Japansche muziek aan de Europeesche techniek. Op gramofoonplaten bracht de heer Gil-Marchex ons fragmenten ten gehoore van werken uit de verschillende door hem besproken perioden, en ook door middel van lichtbeelden verduidelijkte hij het gesproken woord, o.a. de muziek uit de Meiji-periode (1868—1911) waarin de Europeesche invloeden zeer duidelijk merkbaar zijn, zonder evenwel aan het Japansche karakter er van afbreuk te doen. Deze, voor onze ooren vrijwel aanvaardbare muziek diende als inleiding tot fragmenten uit de Bagaku-, Nô-, Bunraku- en Kabuki-muziek, welke uiteraard verder van onzen smaak en ons begrip is verwijderd. Eerst de voorbeelden van moderne kamermuziek brachten ons weer bekende klanken. Wat betreft het muziekleven in het moderne Japan zeide spr. dat deze geheel op Europeesche leest is geschoeid.
(Red. K. H. A.)

D. **ENGELAND. — Minister Eden's verklaring inzake België's onafhankelijkheid. —**
Aan een door de internationale Kamer van Koophandel aangeboden dejeuner heeft op 27 Nov. '36 de Belgische premier, Van Zeeland, een redevoering uitgesproken, waarin hij o.m. zeide:
„Onze geographische ligging maakt ons land tot den sluitsteen van West-Europa. Men kan niet aan den sluitsteen komen, zonder het gebouw te vernielen. In geen enkel ander land veroorzaakt het wapenrumoer zooveel ongerustheid als in België.
Voor ons is het een plicht, jegens onszelve en onze buren, het maximum van wat in ons vermogen ligt te doen, teneinde welke verleiding ook, om ons aan te vallen of ons gebied te gebruiken als afkortingsweg, af te wenden."
De Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, antwoordde op deze rede met een toespraak waarin hij zeide: „Wij bevestigen bij deze gelegenheid, dat de onafhankelijkheid en onaantastbaarheid van België een vitaal belang vormen voor dit land en dat België op onze hulp zou kunnen rekenen, wanneer het het slachtoffer mocht worden van een niet uitgelokten aanval." (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Eden 2550 D.; Van Zeeland 2502 D.)

E. **LUCHTVAART. — Nederlandsch Instituut voor de Luchtvaart te Utrecht. —**
De minister van Waterstaat heeft dezer dagen de opening van het Nederlandsch Instituut voor de Luchtvaart te Utrecht verricht.
De minister zeide in zijn rede, Utrecht, als zijnde gelegen in een dichtbevolkte landstreek, in het hart des lands, zeer geschikt voor den zetel van het instituut te achten. Hij toonde zich verheugd, dat het Nationaal Luchtvaartfonds, door toekenning van een renteloos voorschot, aan de tot standkoming van deze instelling heeft medegewerkt.
Ook uitte hij zijn bewondering voor het uitgegeven prospectus, dat de taak van het instituut duidelijk aangeeft: de theoretische opleiding van het navigeerende personeel, en tevens van het grondpersoneel. Hij achtte het een verblijdend verschijnsel, dat sedert den aanvang van de cursussen op 5 October '36 reeds een 90-tal leerlingen onderwijs geniet.
Hij besloot zijn rede met den wensch, dat het instituut steeds moge terugzien op nuttige diensten, aan de ontwikkeling van onze luchtvaart bewezen.
(Het Vaderland)

F. **NEDERLAND. — Werkloosheidssubsidiefonds. - Wijziging in de uitkeering. —**
In de berekening van de gewone bijdragen aan de gemeenten uit het Werkloosheidssubsidiefonds stelt de regeering zich voor, een wijziging te brengen. In stede van als uitgangspunt te nemen negentig procent van de uitgaven voor steunverleening en werkverschaffing over het tijdvak 1 Juli 1935—30 Juni 1936 (gelijk zij had aangekondigd), zal de regeering thans voor 1937 de werkloosheidsuitgaven in dat jaar zelf als uitgangspunt nemen en wel volgens een regeling, welke op dezelfde leest geschoeid is als die voor het jaar 1935. (De Standaard)
(Vor. ber. Werkloosheidssubsidiefonds 2366 G.)

G. **SOVJET-RUSLAND. — Grondwet-congres. - Stalin's rede. —**
In zijn rede ter gelegenheid van de opening van het Sovjet-Congres te Moskou, dat bijeengekomen is om de nieuwe ontwerp-grondwet te behandelen, heeft Stalin als eenig amendement op het ontwerp voorgesteld, hierin een bepaling op te nemen, die voorziet in de instelling van een nieuw commissariaat voor de oorlogsindustrie, bestemd om, zooals hij zeide, de grootste militaire machine ter wereld te worden.
Opvallend in de rede van Stalin was de uitdaging aan het fascisme. Hij gaf voorts een uitvoerig beeld van de ontwikkeling der industrie in de Sovjet-republiek. Zij berust thans, aldus Stalin, op een nieuwe, rijke, moderne techniek, met een krachtige, ontwikkelde zware industrie en een nog meer ontwikkelde machine-industrie. Het belangrijkste is evenwel, dat het kapitalisme uit de sfeer van onze industrie is verdreven, terwijl de socialistische productievorm thans onbeperkt het heerschende systeem is op het gebied onzer industrie.

Men kan het niet als een kleinigheid beschouwen, dat onze tegenwoordige socialistische industrie, aldus Stalin, uit een oogpunt van productie-omvang de industrie van voor den oorlog meer dan zevenvoudig overtreft. (Izwestija)
(Vor. ber. Grondwet 2330 A.; Stalin 2205 B.)

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Kay Boyle — „Death of a Man". (Faber and Faber, 1936)
Upton Sinclair — „Co-op". (Farrar and Rinehart, New York) **(Vor. ber. 2550 A.)**
Deensch: S. Elkjaer — „Mellem Hav og Fjord". (Gyldendalske Boghandel, København) **(2550 A.)**
Duitsch: Carola von Crailsheim — „Episode auf Schloss Rugland". (Deutsche Verlags A.G. Universitas, 1936)
Karl Jacoby — „Hugo von Hofmannstahl". (Maximiliansgesellschaft, Berlin) **(Vor. ber. 2550 A.)**
Engelsch: C. J. Gadd — „The Stones of Assyria". (Chatto and Windus)
Margaret Duley — „The Eyes of the Gull". A Newfoundland Tragedy. (Barker) **(Vor. ber. 2550 A.)**
Fransch: René Béhaine — „O Peuple infortuné, Histoire d'une société". (Grasset)
Mario Meunier — „Apollonius de Tyane". (Grasset) **(Vor. ber. 2550 A.)**
Nederlandsch: Anton van Duinkerken — „Hart van Brabant". (De Spieghel, Amsterdam)
Ds. W. J. N. Kooiman — „Jacobus Revius". (Bosch en Keuning, Baarn 1936) **(Vor. ber. 2550 A.)**
Russisch: A. M. Gorky (1868—1936) — „Retsji, stati i wospominaya o Gorkom". (Prawda, Stalingrad) (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2550 A.)**

B. **ENGELAND. — Echtscheiding. - Hervorming der bepalingen. —**
Het wetsontwerp op hervorming van de echtscheidingsbepalingen, ingediend door het onafhankelijke Lagerhuislid A. P. Herbert en den conservatief R. de la Bere, is op 20 Nov. '36 behandeld en met de overweldigende cijfers 78 tegen 12 stemmen in eerste lezing aangenomen.
De „sollicitor-general", Sir Donald Somervell, liet doorschemeren, dat de regeering het ontwerp zou steunen en dat of hij, of de procureur-generaal bij de artikelsgewijze discussie zou medewerken bij de behandeling der details. Er schijnt dus thans minder oppositie te zijn tegen die hervorming dan tot dusver het geval is geweest. (Daily Telegraph)

C. **DUITSCHLAND. — Kunstkritiek verboden. —**
Op de jaarvergadering van de Rijkscultuurkamer te Berlijn heeft minister Goebbels medegedeeld, dat in het vervolg alle kunstkritiek in Duitschland verboden is en vervangen zal worden door ‚kunst-beschouwingen" of „kunst-beschrijvingen".
In zijn motiveering zeide Goebbels o.a., dat hierdoor de vrije meeningsuiting niet onderdrukt wordt, maar dat alleen hij zijn vrije meening mag openbaar maken die op grond van zijn weten, zijn kennis, zijn vorming en bekwaamheden het recht heeft te oordeelen over het werk van degenen, die met de scheppingen van hun fantasie in de openbaarheid treden.
(Völkischer Beobachter)

1 DECEMBER 1936

D. **ITALIE. — Het bezoek van den regent van Hongarije, Horthy. —**
De Koning van Italië heeft op 25 Nov. '36 in het Quirinaal een gala-diner gegeven ter eere van den regent van Hongarije, Horthy, die op buitengewoon hartelijke wijze te Rome werd ontvangen. Horthy heeft ook een vloot-revue bijgewoond.
Volgens de Italiaansche bladen heeft dit bezoek geen bijzondere beteekenis. (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Horthy 2425 G.)

E. **FRANKRIJK. — Perswet. - Bepalingen. —**
Het wetsvoorstel tot wijziging der perswet, door minister-president Blum ingediend, bevat de volgende nieuwe bepalingen: Overtredingen der wet, begaan ten aanzien van personen, die een openbaar ambt bekleeden, zullen door de strafrechtbank behandeld worden; de straffen en speciaal de boeten zullen verzwaard worden, de voor het uitspreken van een vonnis gestelde termijn wordt bekort. Het z.g. „recht op antwoord", dat de bladen aan een aangevalien persoon moeten toestaan, wordt uitgebreid.
Voorts zijn er een aantal bepalingen opgenomen, om verantwoordelijkheden vast te stellen. Elk dagbladbedrijf moet in een naamlooze vennootschap omgezet worden en zal bijgevolg o.a. zijn balans moeten publiceeren. Bovendien moet de beheerder van het blad tevens gedelegeerd commissaris zijn en dus verantwoordelijk gesteld kunnen worden. De uitvoeringsbepalingen zullen bij decreet vastgesteld worden.
(Le Temps) **(Vor. ber. Wetsontwerpen 2490 D.)**

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
Blijkens een op 20 Nov. '36 door het Departement van Buitenlandsche Zaken ontvangen mededeeling uit Madrid, verkeeren alle zich daar ter stede bevindende Nederlanders in goeden welstand.
De regeering te Valencia heeft aan het Secretariaat van den Volkenbond verzocht, den Bondsraad bijeen te doen roepen, inzake de vermeende hulpverleening van Italië en Duitschland aan generaal Franco.
Tot zaakgelastigde van de Duitsche regeering bij de nationale regeering van Burgos is benoemd de generaal b. d. Faupel, vroeger stafofficier van Maarschalk Von Hindenburg, die tot nu toe voorzitter was van het Ibero-Amerikaansche instituut te Berlijn.
Een tiental bombardementsvliegtuigen en drie oorlogsschepen hebben op 27 Nov. '36 deelgenomen aan een gezamenlijke actie tegen Cartagena. Volgens de laatste berichten zouden drie aan de regeering behoorende oorlogsschepen tot zinken zijn gebracht. Het arsenaal der stad zou gedeeltelijk vernield zijn, terwijl een munitiedepôt in de lucht zou zijn gevlogen. In de haven zou aanzienlijke schade zijn aangericht.
De strijd rond Madrid duurt onverminderd voort. Noch nationalisten noch regeeringstroepen konden op 30 November eenig succes boeken.
(Red. K. H. A. - Intransigeant - Völk. Beobachter - A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2550 D.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's Zuid-Amerikaansche reis. - Zijn redevoering in het Braziliaansche parlement. —**
President Roosevelt, die 27 Nov. 36 op doorreis naar Buenos Aires te Rio de Janeiro heeft vertoefd, heeft in tegenwoordigheid van Vargas, den President van Brazilië en van alle voornaamste personen uit het politieke leven van Brazilië in een vereenigde zitting van Kamer en Senaat een rede gehouden onder het motto: „Op aarde is plaats voor allen".
De president der Ver. Staten wees op den verregaanden afkeer van het Amerikaansche volk tegen den oorlog. Op de wereld is voor allen plaats, zonder dat men elkander op de teenen behoeft te trappen. Gelukkig is het Amerikaansche continent vrij van oude vijandschappen, welke den anderen wereldddeelen zoo veel ellende hebben gebracht. Er bestaat geen inter-Amerikaansch geschil, dat niet langs vreedzamen weg zou kunnen worden beslecht. De Amerikaansche naties kunnen de beschaving geen grooter dienst bewijzen dan door den vrede naar binnen en naar buiten te handhaven en door zich voor altijd van ieder oorlogsgevaar te bevrijden.
Met dit doel is de Pan-Amerikaansche conferentie te Buenos Aires bijeengeroepen. De rest der wereld geeft een grimmig beeld van legerkampen en van dreigende geschillen.
In deze sfeer van bezorgdheid in de geheele wereld hebben, aldus Roosevelt, de Amerikaansche Staten den plicht en de taak zich bewust te worden van hun groote verantwoordelijkheid en op hun werelddeel besluiten te nemen voor een onschendbaren vrede.
In het laatste deel zijner rede betrok de president ook Canada in het Amerikaansche continent en gaf hij uitdrukking aan de overtuiging, dat ook de Canadeezen hun eigen leven wenschen „vrij van veroveringen en vrij van vrees voor veroveringen". Hoe steviger de vrede in dit deel der wereld wordt geconsolideerd, hoe beter het ook voor de rest van de wereld zal zijn."
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2546 H.)

H. **LONDEN. — Crystal Palace afgebrand. —**
Crystal Palace, het vermaarde Londensche tentoonstellingsgebouw, dat op 10 Juni 1854 door Koningin Victoria werd geopend, is op 30 Nov. '36 totaal afgebrand. (Daily Telegraph)

PSYCHO-TECHNIEK

A. Tentoonstelling te Den Haag. —

De practische psychotechniek heeft zich sedert eenige jaren sterk ontwikkeld en vindt allengs meer toepassing, voornamelijk als hulpmiddel bij de selectie van arbeidskrachten in een groote verscheidenheid van werkzaamheden.

Voor hen, die met dit stelsel in het algemeen, met zijn verschillende toepassingsmogelijkheden en met de resultaten, welke eruit verkregen worden, niet op de hoogte zijn, heeft het begrip een onduidelijken klank.

De zeer velen, die volmaakt onkundig tegenover deze zaak staan, zijn onwillekeurig geneigd hun schouders op te halen over het principe en verwijzen de daaruit ontwikkelde moderne denkbeelden naar het terrein der wetenschap, waarmee het practische leven weinig of niets van doen heeft.
Maar ook de betrekkelijk weinigen, die wèl eenig idee hebben van wat de practische psychotechniek wil, zijn over het algemeen niet op de hoogte van haar veelzijdigheid en de talrijke systemen, welke erop zijn gebouwd.

Voor de eersten zoowel als de laatsten, kortom voor een ieder, die belangstelt in het voortschrijden der ontwikkeling van deze moderne selectie-methode, was de tentoonstelling te Den Haag, die op 1 Dec. '36 werd gesloten, van groot belang.

De meeste der in ons land werkzame instituten en instellingen op psychotechnisch gebied, waren er vertegenwoordigd.

Wij noemen: het Sociaal Paedagogisch Instituut, Dr. D. Bosstichting te Groningen; het Psychotechnisch Laboratorium der Vrije Universiteit te Amsterdam; het Psychotechnisch Laboratorium der Stedelijke Universiteit te Amsterdam; het Psychotechnisch Laboratorium der P.T.T., Den Haag; het Psychotechnisch Laboratorium der Philipsfabrieken te Eindhoven; het ministerie van Defensie; het Paedologisch Laboratorium der Gemeente 's-Gravenhage; het Psychotechnisch Laboratorium der Gemeente Rotterdam; het Veiligheidsmuseum te Amsterdam en de Firma L. J. C. Boucher, Den Haag.

De inzending van het departement van Defensie gaf een summier, doch klaar beeld van het psychotechnische onderzoek, waaraan jaarlijks 27.000 aanstaande dienstplichtigen worden onderworpen. Het doel van dit onderzoek is, een hulpmiddel te verkrijgen tot het bepalen van de keuze, voor welke opleiding de dienstplichtigen vermoedelijk het meest geschikt zijn.
De vragen, opgaven en opdrachten, waaruit het onderzoek bestaat, zijn voor het meerendeel van eenvoudigen aard. Het komt vooral aan op bevattelijkheid, snelheid van geest, opmerkzaamheid e.d.

In aansluiting op dit materiaal, had het Centraal Bureau voor de Statistiek eenige grafieken en kaarten opgehangen, gemaakt aan de hand van de statistische uitkomsten, welke de bewerking van een heelen jaargang van deze proeven heeft opgeleverd. Deze grafieken geven een beeld van het intelligentie- of ontwikkelingspeil van verschillende bevolkingsgroepen.
Het Centraal Bureau voor de Statistiek had een afzonderlijke inzending, meer speciaal voor de onderwijs-statistiek. In pakkende beeld-grafieken werd hier een indruk gegeven van de schoolloopbaan der leerlingen. Onder andere was uitgebeeld, hoeveel leerlingen er jaarlijks blijven zitten in de eerste klassen van vijf verschillende categorieën van scholen voor voortgezet onderwijs. Hier bleek zeer duidelijk de noodzakelijkheid van voorafgaande selectie der leerlingen.
Getoond werd verder, dat van de 100 leerlingen, die in 1930 tot de 1e klasse der H.B.S. 3 j. c., werden toegelaten, er na drie jaar slechts 27 het einddiploma behaalden. Voor de 5- en 6-jarige scholen was het onderzoek nog niet beëindigd, doch de cijfers, welke men te zien kreeg, stemmen eveneens tot ernstig nadenken.
In een paar beeldgrafieken werd tenslotte de bestemming der geslaagden voor het einddiploma van H.B.S. en gymnasia weergegeven.

In de inzending van het Psychotechnisch laboratorium der P.T.T., dat reeds sinds 1929 in werking is en uitnemend geleid wordt door mej. dr. M. Biegel, was materiaal aanwezig met betrekking tot de selectie van radiotelegrafisten, telefonisten, bestellers en chauffeurs. De keuringsmethoden zijn, op een enkele uitzondering na, geheel in het eigen laboratorium ontworpen en uitgewerkt. Tevens werd een goed overzicht gegeven van de systemen voor de uitwerking der gegevens en de resultaten der onderzoekingen.
Interessant waren vooral — als noviteiten — de onderwijsmethode voor telegrafisten op morse-schrift, het door dr. Biegel ontworpen toetsenbord voor een schrijfmachine, dat zuiver is „ingesteld" op het werken met tien vingers en de verblindingsproef, waarvan het resultaat lang geheim gehouden werd, doch waaruit nu bleek, dat de verblinding in gelijke mate optreedt bij wit en geel (z.g. selectiva) licht.

Het Psychotechnisch laboratorium van de Philipsfabrieken, dat onder leiding staat van dr. J. Luning Prak, liet in zijn inzending de verschillende methoden van het „fabrieksonderzoek" zien, voorts van het „kantoor-onderzoek" en het onderwijs.

Het Psychotechnisch laboratorium van den gemeentelijken geneeskundigen dienst te Rotterdam kwam met een ietwat meer op de wetenschap ingestelde inzending voor den dag.
Zeer belangwekkend was de apparatuur, welke de mogelijkheid biedt tot verscherpt hartonderzoek, de nerveuse regulatie van het hart- en vaatstelsel en de nauwkeurige registratie van de algemeene psychische gesteldheid der proefpersonen.
Ook was aanwezig een apparaat voor het controleeren der reactietijden van de proefpersonen tot in honderdsten van secunden nauwkeurig.
Tal van proeven behooren tot dit systeem. Zij zijn er op gericht de objectiviteit der methode zoo hoog mogelijk op te voeren, m.a.w. haar geheel onafhankelijk te maken van den persoon van den proefleider.
De officieele opening van deze tentoonstelling had plaats door minister Slingenberg. Wij ontleenen het volgende aan zijn rede:
Onder de sociale prestaties is de psychotechniek een van de meest recente, maar ook een van de meest belangwekkende.
Wanneer wij dat, wat den mensch-in-gemeenschap tot hoogere waarde brengt voor zich zelf en voor de gemeenschap, sociaal noemen, dan is de psychotechniek zeker sociaal, zeer sociaal.
Een methode, een techniek, om in korten tijd psychische en andere eigenschappen van een mensch te onderkennen, zóó dat voor hem of haar, met meer zekerheid, dan zonder die methode mogelijk zou zijn, de meest juiste plaats in het bedrijfsleven kan worden aangewezen, moet — wanneer die methode tot volle ontwikkeling zal zijn gekomen en door juiste organisatie van de maatschappij daarin de haar toekomende plaats zal hebben verkregen — de waarde van de menschen tot betere ontplooiing ten bate van zich zelven en van de maatschappij brengen.
De psychotechniek als hulpmiddel bij de voorlichting bij beroepskeuze en arbeidsbemiddeling wordt middel tot bestrijding van wat in wijden zin werkloosheid is: het niet tot zoo groot mogelijk nuttig effect voor gemeenschap en individuen brengen van de eigenschappen van de individuen. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Psychotechniek 1497 C.; Mr. M. Slingenberg 1891 F.)

A. BAUXIET. — Wereldproductie. —

(In 1.000 t.)

	1932	1933	1934	1935
Frankrijk	401.4	490.5	528.4	512.8
Ver. Staten	97.9	156.7	160.4	237.7
Hongarije	111.6	72.4	185.0	210.5
Joego-Slavië	67.1	80.9	86.0	190.0
Italië	86.6	94.8	131.3	170.1
Suriname (uitvoer)	126.5	106.4	101.0	110.0
Duitschland	1.6	12.0	19.3	40.8
Totaal	892.7	1.013.7	1.211.4	1.471.9
Britsch Guyana	84.8	42.0	65.9	?

(Frankfurter Ztg.) **(V. b. Ned. Oost-Indië 2198 C.)**

B. POLEN. — Anti-semitisme — Studentenrelletjes.
Het voorbeeld volgend van hun studiegenooten te Wilna eischen thans ook de nationaal-socialistische studenten te Warschau de aanwijzing van speciale plaatsen voor Joodsche studenten in de collegezalen. Er hebben ernstige relletjes plaats gehad. Vele joodsche studenten zijn gewond. De regeering heeft drastische maatregelen tegen de nationaal-socialistische studenten genomen. (Gazeta Polska) **(2331 D.)**

C. EGYPTE. — Het Parlement geopend. —
Op 21 Nov. '36 is officieel de parlementszitting geopend. Vooral werd in de openingsrede uiting gegeven aan de voldoening over het tot standkomen van het Britsch-Egyptische verdrag. Er zullen terstond maatregelen genomen worden ter voorbereiding van het toetreden van Egypte tot den Volkenbond, het bijeenroepen van een conferentie der capitulaire mogendheden met het oog op de afschaffing van het regime der capitulaties en ten slotte voor het instellen van een overgangssysteem in plaats van de gemengde rechtspraak, in afwachting van de afschaffing daarvan. (Akcham) **(V. b. Parlement 2301 A.)**

2 DECEMBER 1936

D. DUITSCHLAND. — Invoer van Ned. Indische tabak. —
In de „Reichsanzeiger" is een verordening gepubliceerd van de contrôle-instantie voor tabak, in welke verordening de basiswaarde van Nederlandsche koloniale tabak, welke wordt gebruikt voor de fabricatie van sigaren, sigarillos enz., is verlaagd. Van 1 November 1936 af mag de waarde van deze tabak nog slechts 90% en van 1 December af nog slechts 80% van het basisbedrag beloopen. De hoeveelheid tabak, die voor de genoemde verwerking wordt vrijgegeven, blijft daarentegen onveranderd.
Dit beteekent dus, dat voor den inkoop van Nederlandsche tabak in de toekomst een geringer bedrag ter beschikking wordt gesteld. Het resultaat daarvan zal ongetwijfeld zijn, dat de Duitsche importeurs genoegen zullen moeten nemen met een mindere kwaliteit, zulks des te meer, omdat de tabakprijzen in den laatsten tijd niet onaanzienlijk zijn gestegen.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Tabak 1469 G.; Ned. Oost-Indië 2007 C.)

E. DUITSCHLAND. — Het Boerencongres te Goslar - Redevoeringen van Hess, Goering en Darré. —
In de slotzitting van het boerencongres, die op 30 Nov. plaats had, heeft Rudolf Hess een rede gehouden, waarin hij het leger roemde en den nadruk legde op de beteekenis van het accoord met Japan.
Hij zeide onder meer: „Wij staan aan het begin van een groote krachtsinspanning ter verwezenlijking van het vierjarenplan. Een nederlaag op het gebied der voedselvoorziening zou het bolsjewisme bevorderen. Duitschland heeft den slag om de voedselvoorziening gewonnen.
De Duitsche arbeider heeft geen hoog loon, maar hij is er trotsch op, dat hij werkt, want hij weet, dat de vruchten van zijn arbeid worden beschermd door het leger, welks wapenen worden geschapen door het Duitsche genie. De wereld weet, hoe goed die wapens zijn en Duitschland, hoe noodig zij zijn.
Want Duitschland is er zich van bewust, dat de Komintern den Duitschen muur wil breken. Het is den „Fuehrer" dankbaar, omdat hij dit gevaar heeft verminderd door een pact te sluiten met Japan, dat eveneens inziet, hoe verwoestend het werk der Komintern is. De Duitsch-Japansche overeenkomst zal bijdragen tot de verzekering van den vrede."
Rijksminister Goering zeide, dat de boeren al hun energie in dienst van het vierjarenplan moeten stellen. Na eenige woorden aan het Duitsch-Japansche accoord te hebben gewijd, sprak hij over de beteekenis van de overeenkomst met Oostenrijk. Onze twist met Oostenrijk — aldus Goering — is vergeten.
Wij hopen, dat onze besprekingen met Oostenrijk steeds vruchtdragender zullen worden. Er is thans geen sprake meer van een „Anschluss", maar van een „Zusammenschluss", waarbij beide staten hun eigen plaats behouden.
Verder zeide Goering nog, dat Duitschland, dat later 70, wellicht zelfs 80 millioen inwoners zal tellen, te klein is, om al zijn bewoners van eigen bodem te voeden. Het vierjarenplan bedoelt een compromis tusschen landbouw en industrie ter verzekering van de voorziening van levensmiddelen en grondstoffen.
Indien men ons wil afsnijden van de rest der wereld — aldus Goering — zullen wij ons door eigen energie verschaffen, wat men ons niet wil geven. Omdat men Duitschland koloniën weigert, zal het rubber produceeren, dat beter is dan de koloniale rubber. Maar het vierjarenplan zal slechts in étappes verwezenlijkt kunnen worden.
Goering kondigde nieuwe beperkingen op het gebied der levensmiddelen aan. Het denkbeeld van verhooging der prijzen voor de landbouwproducten, zeide hij, was goed voor de regeering-Bruening, maar niet voor die van Adolf Hitler.
Duitsche boeren — aldus besloot hij — ik vraag u met mij samen te werken, opdat ik niet tegen u zal hebben op te treden. Bij de tenuitvoerlegging van mijn plan zal ik voor niets terugwijken.
De minister van landbouw, Darré, deed een heftigen aanval op de communistische landbouwpolitiek, waartegenover hij den „nationaal-socialistischen productieslag" stelde. Hij keerde zich tegen de landjonkers, die weigeren den nationaal-socialistischen arbeid op het gebied der voedselvoorziening te erkennen en tegen zekere „leeghoofdige geleerden", waarbij hij er op wees, dat in bepaalde streken rachitis (Engelsche ziekte) onder de boerenbevolking wordt geconstateerd. Hij legde den nadruk op de beteekenis van lichamelijke opvoeding der boerenbevolking.
(Völkischer Beobachter)
(V. b. Hess 2499 F.; Göring 2510 E.; Darré 819 B.)

F. NEDERLAND. — H. K. H. Prinses Juliana en Z. D. H. Prins Bernhard te Eindhoven. —
Op 28 November 1936 heeft H. K. H. Prinses Juliana in het park te Eindhoven het Radio-monument, symbool van de eerste radio-telefonische verbinding tusschen Eindhoven en Ned. Oost-Indië onthuld.
Z. D. H. Prins Bernhard heeft dienzelfden dag te Eindhoven een gedenksteen gemetseld, zijn eerste officieele daad, op het fundament van een nieuw sterrekundig observatorium voor amateur-astronomen.
(Nieuwsblad v. Noordbrabant)
(V. b. Prinses Juliana 2549 A.; Pr. Bernhard 2549 A.)

G. SOVJET RUSLAND. — Militaire Luchtvloot. —
Chrispin, de plaatsvervangende leider van de directie der Russische militaire luchtstrijdkrachten, heeft tijdens het Sovjet-congres mededeelingen gedaan over de luchtvloot. Hij zeide o.a., dat Rusland zijn eigen machtig luchtwapen heeft gesmeed, dat de vergelijking kan doorstaan met dat van ieder kapitalistisch land. In de tien maanden van het loopende jaar is de productie der vliegtuigindustrie, in vergelijking met dezelfde periode van het vorige jaar, bijna twee maal zoo groot geworden. De motorenfabrieken leverden 46% meer dan verleden jaar. De strijdeenheden der luchtvloot zijn bijna vier maal grooter dan die van het jaar 1931-32. Spreker beëindigde zijn rede met de verzekering, dat de strijdeenheden van de luchtvloot gereed staan voor de verdediging van het Sovjetland aan al zijn grenzen. (Izwestija)
(Vorig bericht blz. 2441 C.)

H. FRANK LUNS OVERLEDEN. —
Te Amsterdam is op 30 Nov. '36 de heer Frank Luns overleden. Frank Luns is 25 Juni 1886 te Haarlem geboren. Hij volgde, na de lagere school te hebben afgeloopen, het R.K. Gymnasium te Amsterdam en het College St. Michel te Brussel, waarna hij hospitant aan de Amsterdamsche Universiteit was. Hij ontwikkelde zich tot tooneelkundige, criticus, essayist en regisseur, als hoedanig hij bekendheid heeft gekregen. Hij heeft o.a. indertijd Vondel's Leeuwendalers als lustrumspel te Wageningen geregisseerd. Hij is leeraar in de algemeene aesthetica, voorts secretaris en conservator van het Tooneelmuseum geweest en directeur van het Centraal Bureau voor algemeene aesthetica. In zijn handen lag de leiding van het Dramatisch Jaarboek, Het Theater en Het Voetlicht.
De Algemeene R.K. Kunstenaarsvereeniging kende hem het erelidmaatschap toe. Van den katholieken kunstkring, De Violier, was Frank Luns voorzitter.
Een aantal landspelen heeft hij ontworpen, o.m. het jubileumspel „Amsterdam" bij het 650-jarig bestaan van de hoofdstad, het-

welk in 1925 in het Stadion is uitgevoerd, en „Scientia lumen pacis", een Amsterdamsch herdenkingsspel bij het 300ste verjaren der Amsterdamsche universiteit, dat in 1932 in het Stadion is uitgevoerd. Van het groote sacramentsspel „Anno Sancto", dat in 1933 in het stadion is gespeeld, heeft Frank Luns de leiding gehad.
Van de publicaties, welke van de hand van Frank Luns zijn verschenen, noemen wij: De broederschap der Witte Loge, dat in 1906 het licht zag; „Over het ontstaan van het Fransche drama en zijn ontwikkeling in den loop der middeleeuwen (1909); critieken in dagbladen en periodieken, o.a. in Van Onzen Tijd en De Beiaard.
Sedert 1914 was de heer Luns bibliothecaris van de Vereeniging voor den Effectenhandel, waar hij wegens zijn kennis van zaken en zijn groote bereidwilligheid zeer gezien was. (De Tijd)

A. **ZWITSERLAND. — Kanton Genève - Sociaal-Democraten verliezen hun mandaten. —**
De vereenigde burgerlijke partijen van het kanton Genève hebben bij de op 29 Nov. '36 gehouden verkiezingen voor den Staatsraad (de kantonnale regeering) den sociaal-democraten en hun leider Léon Nicole een nederlaag toegebracht.
De sociaal-democraten, die tot dusver van de zeven zetels in den Staatsraad er vier in hun bezit hadden en derhalve de meerderheid in de kantonnale regeering hadden, hebben n.l. hun vier mandaten verloren.
(Neue Zürcher Zeitung)
(V. b. Verkiezingen 2021 A.; Kantonnale 1757 I.)

B. **ANTI-COMMUNISTISCH FRONT. — Minister Eden's verklaring - Duitschland's verklaring. —**
In antwoord op een in het Lagerhuis gestelde vraag, zeide Eden, dat de tekst van het Duitsch-Japansche pact kort voor de publicatie den Britschen ambassadeurs te Berlijn en Tokio ter kennis was gebracht. Tegelijkertijd met deze mededeeling werd door het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Berlijn aan de Britsche ambassade verzekerd, dat het geen militaire alliantie of soortgelijke overeenkomst tusschen Duitschland en Japan gold, terwijl het Japansche ministerie van Buitenlandsche Zaken verklaarde, dat van een geheim verdrag geen sprake was. Minister Eden had nog geen enkele mededeeling ontvangen, dat Italië een soortgelijk accoord met Japan had aangegaan.
Wat Engelands houding hiertegenover betreft, zoo ging Eden voort, het Lagerhuis weet, dat de Britsche regeering ten scherpste elke tendens afkeurt, welke de wereld voornamelijk om ideologische redenen in twee kampen zou kunnen verdeelen. De politiek der Britsche regeering blijft er op gericht, voor zoover het in haar vermogen ligt de vriendschappelijke betrekkingen tusschen alle landen te bevorderen.
(Times)
Naar verluidt heeft Berlijn aan de Britsche regeering de verzekering gegeven, dat het Japansch-Duitsche verdrag geen enkele geheime clausule bevat.
(Daily Telegraph) **(V. b. 2557 A.; Eden 2559 D.)**

C. **BEWAPENING. — Sovjet-Rusland - Japan - China.**
SOVJET-RUSLAND. — Tijdens de debatten over de rede van Stalin voor het achtste buitengewone Sovjetcongres ter bespreking van de nieuwe grondwet, heeft de chef van de strijdkrachten ter zee, Orlof, gesproken over den herbewapeningswedloop van de imperialistische landen en in het bijzonder over de herbewapening ter zee van Japan, Duitschland en Italië. Hij zeide daarbij, dat de Sovjetunie tegenover zulke dreigende toestanden en feiten als het toenemend gevaar voor een nieuwen imperialistischen oorlog, speciaal van de zijde van Japan en Duitschland, de Sovjetunie haar kusten niet zonder verdediging kan laten. In den loop van de laatste jaren hebben wij een machtige vloot voor onze verdediging geschapen, welke strijdkrachten wij combineeren met de verdedigingswerken op de kust en de luchtmacht van de vloot. Indien wij onze vloot van begin Januari 1933 op 100 pct. vaststellen, dan is te zeggen, dat onze vloot aan het einde van dit jaar wat de duikbooten betreft op 715 pct. is te stellen. Het aantal van andere kleine oorlogsschepen, die samen met de duikbooten voor de verdediging van de kust zorg dragen, is in dien tijd ongeveer met 300 pct. toegenomen. Het aantal stukken verdragend artilleriegeschut voor de verdediging van de kust is met 75 pct. toegenomen. De luchtbescherming van onze vlootbases steeg wat het aantal stukken geschut betreft met 100 pct., zij werd dus verdubbeld. De luchtvloot van de zeestrijdkrachten is met 510 pct. toegenomen. Hij stelde vervolgens vast, dat de kwaliteit van de in Rusland gebouwde duikbooten de vergelijking met die van duikbooten van andere mogendheden zeer goed kan doorstaan en dat bij den bouw van de Russische duikbooten de technische eischen die men gesteld had aanzienlijk te boven werden gegaan.
Onder groote geestdrift eindigde hij met de woorden: Wanneer wij den algemeenen internationalen toestand bekijken en daarbij rekening houden met alle gebeurtenissen, die zich afspelen in de kapitalistische wereld rondom Rusland, dan moeten wij bouwen; en wij bouwen thans een werkelijke groote vloot, die schepen van alle klassen omvat en die op het hoogste technische niveau staat. (Prawda)
JAPAN. — Het Japansche volk wordt weer aangespoord zich voor te bereiden op een oorlog met Rusland door een pamflet, door het leger gepubliceerd. 300.000 exemplaren van dit pamflet zijn door het departement van oorlog aan speciaal daarvoor uitgezochte adressen gezonden. Het pamflet verdedigt de geweldige militaire begrooting, en bepleit de reorganisatie van het Rijk op de basis van een totalen staat, zooals het leger deze wenscht. Ontkend wordt dat het leger een militaire dictatuur wenscht, of een fascistisch regime; het wenscht slechts een „staat van nationale defensie" waarbij alle bronnen van het land georganiseerd zijn voor eventueel gebruik in tijd van oorlog. Natuurlijk zal dat een defensieve oorlog zijn. Intusschen wordt de term „nationale defensie" in den tekst van het pamflet gebruikt in den zin van „gevechtskracht". Eén van de alinea's bevat de mededeeling dat de bewapening van Japan verhoogd moet worden tot het peil van de Russische, en andere passages geven een voorstelling van de beproevingen die een natie, die in opkomst is, moet ondergaan. Het is duidelijk dat de schrijver van het pamflet gewapende macht ziet als een instrument voor bevordering van de nationale welvaart, en gelooft dat Japan zich nu moet bewapenen om gereed te zijn voor de gevolgen die zouden voortvloeien uit het uitbreken van een oorlog in Europa.
CHINA. — Sprekende over China zegt het pamflet, dat er 2.000.000 Chineesche soldaten zijn, waarvan het grootste gedeelte in staat is deel te nemen aan een buitenlandschen oorlog. Verder zegt het, dat het Chineesche leger in een snel tempo wordt vervormd tot een doeltreffende vechtmachine. Met de hulp van de Vereenigde Staten en andere vreemde mogendheden is China bezig een geweldige luchtmacht op te bouwen. Het land heeft thans 735 vliegtuigen, wat een geweldige toeneming is, vergeleken bij den tijd van het incident van Sjanghai toen het land er nog maar 100 had. (Domei - Times)
(Vor. ber. 2553 C.; Sovjet-Rusland 2562 G.; Japan 2382 B.; China 2217 B.)

D. **ZWEDEN. — Bewapening. —**
De tijdelijk waarn. vlootcommandant in Zweden heeft een brief tot den Koning gericht, waarin hij vraagt maatregelen te nemen tot versterking van de Zweedsche vloot, die hij in verband met den toestand in Europa noodzakelijk acht. De vlootvoogd stelt de constructie voor van vier flottiljevaartuigen, negen torpedobootjagers en drie duikbooten. Voorts wijst hij op de noodzakelijkheid van uitbreiding van het marinepersoneel. (Svenska Dagb'adet)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2337 H.)

3 DECEMBER 1936

E. **NEDERLAND. — Radiorede van minister Slingenberg over „Het werkende land". —**
Op 26 Nov. '36 heeft de minister van Sociale Zaken, mr. M. Slingenberg voor de radio een rede gehouden over „Het werkende land".
In deze rede gaf de minister o.a. een overzicht van hetgeen de Regeering gedaan heeft en nog doet ten bate van werkverschaffing en werkverruiming. Spr. gaf de volgende globale specificatie.
Noord-Oostpolder 164 millioen gulden, kanaal Amsterdam—Boven Rijn 60 millioen gulden, andere kanalen 40 millioen gulden, bruggen 25 millioen gulden, spoorwegwerken te Amsterdam, te Utrecht en van diversen aard 70 millioen gulden, verschillende kleinere werken 22 millioen gulden, totaal 381 millioen gulden.
Daarboven komen nog de Werkfondswerken, waarvan het bekend is, dat er wel voor 80 millioen gulden een bestemming is gegeven, maar waarvan het ook bekend is, dat nog slechts 6 à 7 millioen tot uitvoering kwam.
Het restant, ongeveer 70 millioen gulden, kan gevoegd worden bij de in de allernaaste toekomst op het programma staande werkverruiming.
(Alg. Handelsbl.) **(V. b. Mr. M. Slingenberg 2561 A.)**

F. **OOSTENRIJK. — Dr. Von Schuschnigg's verklaring inzake het nationaal-socialisme en communisme.**
Op 26 Nov. '36 heeft bondskanselier dr. von Schuschnigg te Klagenfurt een rede gehouden, waarin hij het communisme en het nationaal-socialisme de twee vij-

anden van de Oostenrijksche politiek noemde. Hij zeide o.a.:
„De eerste plaats onder onze vijanden neemt het communisme in. Deze beweging moet nauwkeurig worden gadegeslagen. Drie elementen verhinderen het communisme vasten voet in Oostenrijk te krijgen: de vaderlandsliefde, het religieus gevoel en het hooge intellectueele peil van de bevolking. Wij zien in het communisme het meest kenmerkende en het meest gevaarlijke kenteeken van onzen tijd...
Onze tweede vijand is het nationaal-socialisme. Wij zijn niet anti-Duitsch, doch we zijn vandaag zoowel als gisteren, de onvermurwbare pioniers van de Oostenrijksche onafhankelijkheid. De overeenkomst van 11 Juli bevat geen enkele dubbelzinnigheid. Wij volgen de door Dollfuss aangegeven lijn.... Wij zullen geen jota aan het program van Dollfuss veranderen. Dit weet men in Oostenrijk; men weet 't ook in Duitschland."
De bondskanselier noemde vervolgens als derde vijand van Oostenrijk het defaitisme. Hij verklaarde, dat Oostenrijk vooruitgaat. (Reichspost)
(Vor. ber. Dr. Von Schuschnigg 2498 E.)

A. FRANKRIJK. — Verklaring van Thorez, secretaris van de Fransche Communistische Partij. —
De secretaris van de Fransche communistische partij, Thorez, heeft op 29 Nov. '36 te Saint-Etienne een rede gehouden, waarin hij o.a. zeide, dat het Duitsch-Japansche verdrag niets anders is dan een voorwendsel om een aanval op de Sovjet-Unie voor te bereiden.
Sprekende over Spanje zeide Thorez het te betreuren, dat de regeering-Blum „zulk een heilloos initiatief" (tot non-interventie) heeft genomen. Spr. vroeg, wie buiten Hitler en Mussolini intervenieert in Spanje. Thorez acht het niet mogelijk, dat de buitenlandsche politiek, welke door de Kerillis en andere aanhangers van Laval in de commissie voor buitenlandsche zaken is goedgekeurd, overeenkomstig de belangen van het Fransche volk is. De communistische partij zal niet goedkeuren, dat zij steeds voor een voldongen feit wordt geplaatst met de verplichting goed te keuren, — zelfs al is het duidelijk tegen de belangen van het volk — onder voorwendsel, dat men niet mag riskeeren het Volksfront te breken.
Het lot van het Volksfront is niet verbonden met het bestaan van een ministerie. Men kan aan een regeering van het Volksfront denken, zelfs onder socialistische leiding, met mannen, die vastberaden de politiek voeren, welke door de arbeidende klasse wordt verlangd.
Tenslotte verklaarde Thorez te hopen, dat het Volksfront erin zal slagen den vrede te bewaren zonder het republikeinsche Spanje in den steek te laten. (Le Jour)
(Vor. ber. Thorez 2490 G.)

B. NEDERLAND. — Arbeidscontract in het bouwvak met 1 jaar verlengd. —
In verband met het eindigen der landelijke collectieve arbeidsovereenkomst voor de bouwbedrijven (burgerlijke en utiliteitsbouw), per einde Februari 1937, hebben de arbeiders-organisaties zich voor den opzegdatum van 1 November gewend tot de werkgevers, die de arbeidsovereenkomst met een jaar verlengd hebben. (Telegraaf) **(Vor. ber. 2054 G.)**

C. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Gore bezet. —
De Italiaansche troepen in Abessynië hebben de stad Gore in het Zuidwestelijk deel des lands bezet. Van een waarnemende regeering hebben zij geen spoor kunnen ontdekken.
Tal van stamhoofden hebben hun onderwerping aangeboden. De Italiaansche troepen zullen de pacificatie-actie energiek voortzetten, totdat het geheele land tot aan de Zuidgrens zich in hun bezit zal bevinden. (Giornale d'Italia) **(V. b. 2540 B.; Operaties 2455 C.)**

D. ENGELAND. — De incidenten op Formosa.
In het Lagerhuis heeft minister Eden een uitvoerige uiteenzetting van de incidenten tusschen Engelsche matrozen en Japansche politieagenten op Formosa gegeven.
Drie Engelsche matrozen werden door de politie gearresteerd, die beweerde, dat zij hun taxichauffeurs niet betaald hadden. Eden zeide, dat gebleken is, dat de chauffeurs hun geld wel gekregen hebben.
De Britsche ambassadeur heeft de Japansche regeering medegedeeld, dat het beleefdheidsbezoek van den commandant van het Engelsche eskader in de Chineesche wateren geen doorgang zou vinden, indien Engeland geen voldoening zou krijgen.
De Japansche regeering wenschte evenwel eerst een eigen onderzoek in te stellen. Zij heeft thans — aldus verklaarde Eden — een voorloopig antwoord gezonden, waarin zij het betreurt, dat een dergelijk incident heeft plaats gevonden.
Zoolang de Japansche regeering echter geen definitief en bevredigend antwoord heeft gegeven, kan de Britsche regeering het incident niet als gesloten beschouwen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Eden 2563 B.)

4 DECEMBER 1936

E. SPANJE. — Goud. - Depositie bij de Banque de France. —
Zich baseerend op de erkenning van zijn bewind door Duitschland en Italië, zal generaal Franco volgens „Paris-Midi" een gerechtelijke actie in stellen tegen de Banque de France, teneinde van haar te verkrijgen, dat zij het goud, hetwelk de Madrileensche regeering bij haar heeft gedeponeerd en dat een waarde heeft van zes milliard francs, te zijner beschikking stelt.
Het naar het buitenland gezonden goud vormt vrijwel de geheele reserve, waarover de Bank van Spanje eind Juli beschikte.
Men wijst er te Parijs op, dat de Madrileensche regeering de eenige internationaal-erkende autoriteit was, toen het goud naar het buitenland werd gezonden, zoodat er geen reden is, waarom de Banque de France of een andere centrale bank het deposito geweigerd zou hebben. (Paris-Midi)

F. SOVJET-RUSLAND. — Ir. W. F. de Wit gearresteerd. —
In den loop van de vorige week is hier te lande bekend geworden, dat de Nederlandsche ir. W. F. de Wit, afkomstig uit Enkhuizen, in Rusland is gearresteerd. De heer De Wit vertoefde ieder jaar eenigen tijd met vacantie in Enkhuizen. Toen hij onlangs in Rusland, waar hij reeds zeven jaren als ingenieur werkzaam is, terugkeerde, werd hij eenigen tijd daarna door de Gepeoe in hechtenis gesteld. De reden van zijn arrestatie is hier te lande niet bekend.
De Nederlandsche regeering heeft aanvankelijk getracht, daaromtrent iets te weten te komen door middel van het Internationale Roode Kruis te Bern en heeft vervolgens contact gekregen met de Amerikaansche legatie in Moskou. Er zijn echter nog geen inlichtingen ontvangen. Ir. de Wit zou zich in goede gezondheid bevinden.
Voorts vernemen wij nog, dat de heer De Wit steeds uitgesproken linksche sympathieën had. In verband daarmee heeft hij indertijd dan ook dienst geweige-
De vrouw van den heer de Wit vertoeft nog altijd in vrijheid te Moskou. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Arrestaties 2556 H.)

G. DENEMARKEN. — Premier Stauning en de Monarchie. —
In „Arbejdernes Almanak" heeft de premier Th. Stauning een artikel geschreven „Tien jaar aan het roer van staat" waarin hij o.a. zegt, dat in den loop der tijden gebleken is, dat het gevaar voor de democratie kleiner is onder een monarchie dan onder een republiek. Er schijnt meer stabiliteit te zijn (zoo schrijft hij) in den staatsvorm die aanwezig is in de landen die wij het best kennen dan in de nieuwe republieken. Men heeft blijkbaar makkelijker de gelegenheid een president op zijde te schuiven of omver te werpen dan het geval schijnt te zijn wanneer er een koning is. Duitschland, Oostenrijk en Spanje dragen niet bij tot het geloof in de kracht der republieken of in haar trouw tegenover het volk.
Hier te lande, aldus de socialistische premier verder, hebben wij ons in uitgebreide mate kunnen verheugen

in een koningshuis welks huidige en vroegere vertegenwoordigers loyaliteit hebben getoond jegens het volk en zijn politieke richting. Het is begrijpelijk dat veel van de tegenwoordige wetgeving in strijd is met overgeërfde voorstellingen in monarchistische kringen, maar de koning des lands heeft loyaal meegewerkt aan de belangrijke sociale en politieke ontwikkeling die juist in zijn tijd is geschied. Ik heb tien jaar als premier zeer nauw met den koning samengewerkt; ik heb met hem onderhandeld over vele kwesties en ik heb geleerd, dat er ook bij de monarchie begrip kan zijn voor wat het volk eischt.
(Arbejdernes Almanak) **(V. b. Stauning 2499 E.)**

A. **SOVJET-RUSLAND. — Grondwet-congres. - Litwinof's verklaring. —**
In de rede, welke Litwinof op het achtste buitengewone Sovjetcongres gehouden heeft, heeft hij o.m. gezegd dat van de 26 Europeesche burgerlijke landen democratie en burgerlijke vrijheden in niet veel meer dan tien stand gehouden hebben. De overige landen hebben een stelsel van fascistische of halffascistische dictatuur aanvaard. De Sovjet-Unie roept echter niet op tot het scheppen van een internationaal bloc ter bestrijding van het fascisme. Het fascistische regime van een of ander land gaat haar als staat niets aan. Maar het fascisme houdt op, een binnenlandsche aangelegenheid te zijn van de landen, die het aanhangen. Vele jaren lang is de strijd ter verbreiding van het fascisme buiten de grenzen geen element geweest van de buitenlandsche politiek van Mussolini. Dit is echter veranderd, nadat het fascisme van Mussolini te Berlijn een perfectioneeringscursus heeft doorgemaakt en bevrucht is met de theorieën van het Duitsche nationaal-socialisme, dat in onderscheid met het Italiaansche fascisme, zoodra het zich binnenslands gevestigd had, zijn werkzaamheden ook buiten de grenzen verplaatste.
De werkzaamheid van de in bijna alle landen vertakte agentuur van het Duitsche fascisme besprekend, die niet alleen bestaat, aldus Litwinof in een uitgebreide fascistische agitatie onder de inwoners van de verschillende landen, maar ook spionnage niet versmaadt en zelfs niet terugdeinst voor terrorisme, verklaarde Litwinof, dat een dergelijk agentuur onlangs ook in de Sovjet-Unie was, maar ook deze buitenlandsche activiteit van het fascisme verschrikte de Sovjet-Unie niet het minst. Zij mocht een werkelijke en groote bedreiging zijn voor het bestaan van andere landen, niet voor de Sovjet-Unie. „Wij zullen het op het Sovjetgrondgebied met eigen krachten gemakkelijk ermee klaarspelen en zullen te zijner bestrijding niet om buitenlandsche hulp vragen en hiertoe geen internationale bondgenootschappen en overeenkomsten sluiten."
Ernstiger ziet de buitenlandsche activiteit van het fascisme er uit, zoodra het vormen aanneemt als b.v. in Duitschland. Uitvoerig stond Litwinof stil bij de hulp, welke het Duitsche en Italiaansche fascisme aan de opstandelingen in Spanje verleent, evenals bij de vorming van de Londensche niet-inmengingscommissie.
De gepubliceerde Japansch-Duitsche overeenkomst is, aldus Litwinof, slechts de dekmantel voor een andere overeenkomst, die gelijktijdig besproken en geparafeerd en waarschijnlijk ook onderteekend is, maar die niet gepubliceerd werd en ook niet voor publicatie geschikt is. „Ik beweer, in het bewustzijn van de volle verantwoordelijkheid van mijn woorden, dat juist de opstelling van dit geheime document, waarin het woord communisme niet één keer voorkomt, de vijftien maanden onderhandelingen van den Japanschen militairen attaché met den Duitschen opperdiplomaat noodig gemaakt heeft."
Het gevaar steekt niet in de overeenkomsten en niet in de onderteekening daarvan, maar in de aanwezigheid van staten met regeeringen, waarvan de buitenlandsche politiek steunt op verachting van den vrede en beginselen van aggressie en roofzucht en die erop uit zijn alles naar zich toe te halen, wat niet stevig bvestigd is. De Sovjet-Unie schrikt dat echter niet af, omdat deze niets heeft, wat niet stevig bevestigd is. De veiligheid van de Soviet-Unie hangt niet van papieren documenten en buitenlandsche combinaties af. De Sovjet-Unie is op zichzelf sterk genoeg en deze kracht zal nog grooter worden, wanneer de nieuwe grondwet zal zijn aangenomen. (Prawda)
(Vor. ber. Grondwet 2559 G.; Litwinof 2545 A.)

B. **FRANKRIJK. — Verdrag met Polen geteekend. - Bewapeningsleening van frs. 2.500.000.000. —**
Te Parijs is op 1 Dec. '36 de Fransch-Poolsche overeenkomst onderteekend, waarin de voorwaarden zijn vervat van een Fransche leening aan Polen ten behoeve van de Poolsche bewapening.
Een voorloopig accoord daarover was reeds tijdens het bezoek van Maarschalk Smigly Rydz opgesteld. De leening bedraagt ongeveer 2.500.000.000 francs.
(Le Temps) **(Vorig bericht blz. 2439 A.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Goudexport door particulieren verboden. —**
Met prijsgeving van den internationalen goudwisselstandaard, dien de Ver. Staten technisch sedert de devaluatie van den dollar gehandhaafd hadden, heeft de minister van Financiën, Morgenthau, op 24 Nov. 1936 de opheffing aangekondigd van het recht voor particulieren om goud uit te voeren.
In den vervolge zullen de goudexporten slechts door tusschenkomst van het stabilisatiefonds kunnen geschieden en alleen naar de landen, die toegetreden zijn tot het monetaire accoord, dat op 13 Oct. '36 tot stand is gekomen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Goudembargo 1572 A.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vaccinatie. —**
Ingediend is een wetsontwerp tot verlenging van den geldigheidsduur van tijdelijke bepalingen betreffende de vaccinatie. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Vaccinatie 574 D.; Tw. Kamer 2556 G.)

E. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Ridder Van Rappard gezant te Berlijn. —**
Mr. C. Ridder van Rappard, Harer Majesteits gezant te Bern, is tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Berlijn benoemd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Diplomatie 2554 C.)

5 DECEMBER 1936

F. **PAN-AMERIKAANSCHE CONGRES. — President Roosevelt's rede te Buenos Aires. —**
Op 1 Dec. '36 is het Pan-Amerikaansche congres te Buenos Aires geopend met een redevoering van den president der Ver. Staten, Roosevelt, die er op wees, dat het onderling vertrouwen der republieken in de Nieuwe Wereld de Oude Wereld kan helpen, om aan de dreigende catastrofe van een nieuwen oorlog te ontkomen.
Ik ben overtuigd, aldus Roosevelt, dat de gewone menschen overal in vrede willen leven, en toch nemen de regeeringen weer hun toevlucht tot het geweld. De hoop van millioenen in minder gelukkige landen, waar de oude haat en nieuw fanatisme weer hun toevlucht zoeken bij het zwaard in stee van bij het verstand, is volgens hem gevestigd op dit congres. Wij kunnen geen houding van defaitisme aannemen; de vrede kan slechts door ernstigen arbeid verkregen worden.
Wij lezen, dat het heilige karakter der verdragen veracht wordt, wij weten, dat aan alle zijden sterke bewapeningen oprijzen. De naties, die zich aan deze krankzinnigheden schuldig maken, zullen den dag beleven, waarop òf haar vernietigingswapenen gekeerd zullen worden tegen haar buren, òf haar weinig soliede economie ineen zal storten. In beide gevallen zullen wij mede daarvan te lijden hebben, ook als wij niet in den oorlog betrokken worden.
Ik heb vertrouwen, dat wij de oude wereld kunnen helpen bij het voorkomen van den oorlog. Het is onze eerste plicht een oorlog tusschen de Amerikaansche staten zelf te verhinderen en het beste middel daartoe is de versterking van den constitutioneelen, democratischen regeeringsvorm, opdat de democratische bestuursvorm in de geheele wereld gerechtvaardigd worde.
Wij moeten het hun duidelijk maken, dat wij schouder aan schouder staan in wederzijdsche hulp, waar de anderen, bezeten door oorlogsdrift of landhonger, een aanval zouden pogen.
Verder moeten wij het gebrek aan sociale en politieke rechtvaardigheid bestrijden, waardoor de landen het meest tot de dwaasheid van een oorlog gedreven worden. De politiek van tariefmuren is noodlottig; juist in de landen, die volhouden, dat autarkie de beste economische toestand is, is een verlies aan democratische idealen en een stijging van de bewapening merkbaar.
Het gevolg van deze zelfmoord-politiek is een stijgend gebrek, dat het volk den prijs van een oorlog niet zoo zwaar doet achten als den prijs van den vrede. De democratie is nog de hoop der wereld, waarin de beide deelen van Amerika moeten voorgaan.

Tenslotte wees Roosevelt op de groote beteekenis van den godsdienst. Juist hierdoor zal het Westen den vrede bewaren, en dien met Gods hulp den medemenschen in Europa brengen.

(New York Herald Tribune)
(V. b. Pan-Amer. Congr. 2434 E.; Roosevelt 2560 G.)

A. **POLEN. — Bezoek van den Roemeenschen Minister van Buitenlandsche Zaken aan Warschau. —** Naar aanleiding van het bezoek van den Roemeenschen minister van Buitenlandsche Zaken aan Warschau, schrijft de Express Poranny, dat de politieke besprekingen worden voortgezet in het kader der betrekkingen tusschen Polen en Roemenië.

„Het zou een vergissing zijn", aldus het blad, „de betrekkingen met Roemenië gelijk te stellen met die tusschen Polen en de Kleine Entente. De betrekkingen met Roemenië en Joego-Slavië toch zijn van den meest hartelijken aard, terwijl die met Tsjecho-Slowakije gespannen zijn, doordat de Poolsche minderheid in Silezië vervolgd wordt. Het verstevigen der betrekkingen met Roemenië kan niet beteekenen, dat de politiek tegenover de Kleine Entente gewijzigd wordt".

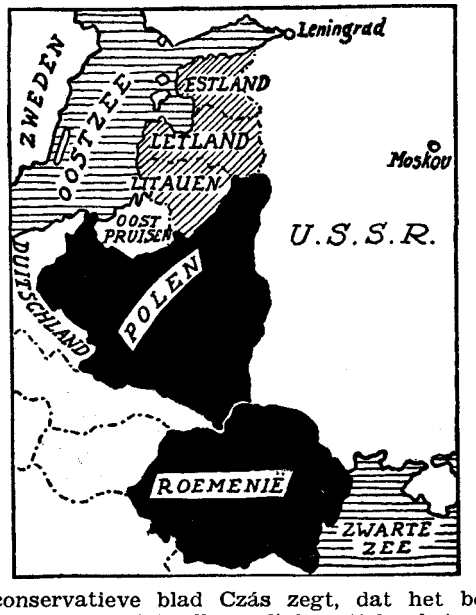

Het conservatieve blad Czás zegt, dat het bezoek van Antonescu niet alleen diplomatieke beteekenis heeft, maar de draagwijdte der wederzijdsche betrekkingen symbolisch onderstreept. Een bondgenootschap is slechts de laatste schakel in deze betrekkingen. Het is de historische zending van Polen en Roemenië Europa te beschermen tegen iedere politiek, die zou leiden tot vernietiging der goederen, die als het hoogste menschelijk bezit worden beschouwd.

(Express Poranny - Czás)
(Vor. ber. Polen-Roemenië 1985 F.)

B. **NEDERLAND. — Begrooting van Buitenlandsche Zaken. - Minister De Graeff over onze buitenlandsche politiek. —**

Onze minister van Buitenlandsche Zaken, Jhr. De Graeff, verdedigde in de Tweede Kamer op 1 Dec. '36 zijn beleid.

De Volkenbond eischte uiteraard ook dit jaar het grootste deel van 's Ministers rede op. Jhr. De Graeff blijft ondanks alle desillusies, niettegenstaande ook de tragische mislukking van Genève's bemoeiingen met het Italiaansch-Abessynische conflict, den Volkenbond beschouwen als een kostbaar internationaal bezit, als een lichaam, dat ook voor Nederland van groote waarde is.

Aan den Nederlandschen vertegenwoordiger in de commissie, die 7 Dec. '36 de mogelijkheden, om tot een reorganisatie te komen, onder het oog gaat zien, zal de minister hetgeen in de Kamer is te berde gebracht over dit punt, ter ernstige overweging aanbevelen. Een algeheele herziening van het Pact lijkt hem intusschen ondenkbaar. Moeilijk ook acht hij het vinden van een geschikten vorm voor de losmaking van het Pact uit het Verdrag van Versailles, al is die losmaking zelf zeer zeker wenschelijk, vooral uit psychologisch oogpunt. Den minister staan vooral voor oogen een wijziging van art. 11 van het Pact, opdat de Volkenbond óók kan ingrijpen, als eenig oorlogsgevaar nog maar dreigt, en een verzachting van art. 16, opdat niet meer iedere staat bij voorbaat en in ieder geval verplicht zal zijn tot de deelneming aan economische sancties. De collectieve veiligheid, door dwang te bewerkstelligen, moge essentieel zijn voor het bereiken van het Volkenbondsdoel, die methode is eerst met kans op succes toe te passen, als de Volkenbond universeel zal zijn.

Daarom is het 's ministers meening, dat men met tijdelijk ter zijde stellen van de krassere middelen, die gefaald hebben, eerst naar de universaliteit moet streven.

Van regionale verdragen, tusschen staten van gelijke gezindheid, is de minister geen bewonderaar. Zij brengen meer nadeel dan voordeel. En zij zijn overbodig ook.

Van de opzegging door Duitschland van de bepalingen in het Verdrag van Versailles nopens het internationaal rivierenrégime heeft de minister een uiteenzetting gegeven. Zeker 99 van de 100 leden dezer Kamer, zoo zeide hij, zullen met mij deze eenzijdige opzegging zonder dat tevoren eenig overleg werd gepleegd, afkeuren; want, als dergelijke methoden algemeen werden, zou de internationale rechtszekerheid volkomen worden ondermijnd.

Acte van Mannheim. — De Duitsche regeering stelt zich thans op het standpunt, dat zij ook de Rijnvaartacte van Mannheim niet meer als geldend erkent. Over dit standpunt wilde de minister zich nog niet uitlaten, zoolang hem de juridische argumentatie der Duitsche regeering niet bekend is.

Wèl sprak hij uit, dat voor de Nederlandsche belangen met kracht zal worden opgekomen. En wèl legde ook hij er met ir. Bongaarts den nadruk op, dat de beginselen van internationaal rivierenrecht, die thans terzijde zijn gesteld door Duitschland, reeds uit 1815 van het Weensche Congres dateeren.

Duitsch-Japansch verdrag. — Wat het verdrag tusschen Japan en Duitschland tegen de actie van de Komintern betreft, heeft minister De Graeff verklaard, dat een uitnoodiging om tot dit verdrag toe te treden, door Nederland zeker niet zal worden aanvaard. Nederland zal zelfstandig zijn beleid tegenover het internationaal communisme vaststellen. En bovendien zou het Duitsch-Japansche verdrag best eens kunnen blijken een van die politieke verdragen te zijn, waarvoor Nederland reeds in het algemeen afschrik heeft.

Geheim accoord. — Het geheim accoord, dat volgens de Evening Standard tusschen Japan en Duitschland zou zijn aangegaan betreffende een verdeeling tusschen beide landen van economische invloedssferen in den Oost-Indischen Archipel, heeft den Minister geen aanleiding tot bepaalde beschouwingen gegeven. De minister beschouwt het bericht als een „puur verzinsel", hetwelk trouwens niet het eerste is van dit blad.

België. — De verhouding met België, aldus de minister, is van vriendschappelijken aard, al wordt van beide zijden de tijd nog niet rijp geacht, om nieuwe onderhandelingen te openen over het netelig punt van de Rijn-Scheldeverbinding. Ook de Maaswaterkwestie, voorgelegd aan het Hof te Den Haag, verstoort de goede verhouding niet.

Erkenning van Sovjet-Rusland. — Erkenning van Sovjet-Rusland blijft de Regeering afwijzen. Zoolang hij minister van Buitenlandsche Zaken zal zijn, zal van hem geen voorstel tot herstel van de officieele betrekkingen met Sovjet-Rusland te verwachten zijn.

Duitschland. — Dat sommigen in Nederland een minder welwillende houding tegenover Duitschland aannemen, kon volgens den minister wel eens aan zekere Nederlandsche beweging liggen, die met haar voortdurenden lof aan het in Duitschland geldend systeem de menschen prikkelt. In dit verband verdedigde de minister den afgetreden gezant te Berlijn tegen de (door mr. Westerman van de N.S.B. overgenomen) aantijging, dat hij de Duitsche Regeering niet behoorlijk zou hebben bejegend.

De uitnoodiging, om het Partijcongres te Neurenberg bij te wonen, werd niet slechts door hem afgewezen, maar ook door den nuntius, ook door de gezanten van de Ver. Staten, België, Frankrijk, Engeland, Noorwegen en Denemarken. Ook deze diplomaten bleken afkeerig van het aanhooren van redevoeringen, die dwars ingaan tegen de rechtsovertuiging van hun eigen volk. Alles is intusschen zeer hoffelijk geschied. En bij zijn afscheid kreeg onze gezant van den Führer de hoogste onderscheiding met een persoonlijk door den heer Hitler geteekende oorkonde.

De begrooting werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
(N. Rott. Crt. - De Tijd - Alg. Handelsblad - De Maasbode)
(Vor. ber. Begrooting 2544 D.; Btl. Zaken 2190 E.; Minister De Graeff 2554 F.)

C. **BELGIE. — De nieuwe Militaire wet. —**

Op 3 Dec. '36 zijn de debatten over het militaire wetsontwerp in de Belgische Kamer geëindigd.

Het ontwerp werd met 137 tegen 43 stemmen en 8 onthoudingen aangenomen.

Behalve de Indépendance Belge, die zich ten zeerste verheugt over het succes in de Kamer door het kabinet-Van Zeeland behaald en tevens met voldoening constateert, dat de Rexistische afgevaardigden zich bij de eindstemming van hun Vlaamsch Nationalistische bondgenooten hebben afgekeerd, wijden de

ochtendbladen geen beschouwingen aan de goedkeuring van de nieuwe militaire wet. Zij publiceeren echter wel de namen van de Kamerleden, die ja, neen of blanco hebben gestemd.
De 43 tegenstemmers waren, naar thans blijkt, 18 Vlaamsch Katholieken onder wie de oud-minister Sap en mr. van Hoeck, burgemeester van Turnhout, verder alle Vlaamsch Nationalisten, alle communisten met uitzondering van een hunner, die blanco wenschte te stemmen en vijf socialisten onder wie mevrouw Blum, de Brusselsche afgevaardigde Brunfaut, en dr. Marteaux. De acht blanco stemmen kwamen van vier Vlaamsche Katholieken, twee Vlaamsch Liberalen en de Vlaamsche rexist Duisburg en de Waalsche communist Glineur.
De 137 andere aanwezige katholieken, liberalen, socialisten en rexisten hebben het ontwerp tot verlenging van den militairen diensttijd goedgekeurd.
Op 4 Dec. '36 heeft de Senaat met 122 stemmen tegen 19 bij 6 onthoudingen de wet goedgekeurd.
(Indépendance Belge - Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht blz. 2556 B.)

6 DECEMBER 1936

A. **FRANKRIJK. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Credieten. —**
Het totaal der credieten voor de nationale verdediging bedraagt 11.046 millioen francs. Het is de hoogste begrooting, die ooit voor dit doel is ingediend.
(Le Temps) **(Vor. ber. Credieten 2531 A.)**

B. **CONSTANT KOROWIN. — De meester der moderne Russische schilderkunst. —**
De Russische schilder Constant Korowin, de eerste Russische impressionist, werd dezer dagen 75 jaar. Hij woont sinds het uitbreken van den wereldoorlog te Parijs.
Constant Korowin is te Moskou op 23 Nov. 1861 geboren. Hij genoot zijn opleiding aan de toenmalige Keizerlijke Academie van Beeldende Kunsten in zijn geboorteplaats. De eerste werken, welke hij exposeerde, werden door de Russische pers eenparig veroordeeld, daar zij geheel afweken van de richting, welke tot dan toe door de Russische schilders was gevolgd. Korowin, die een der beste schilders van den tegenwoordigen tijd is, heeft in de schilderkunst een geheele omwenteling teweeggebracht.
Met Serge Diaghilef stichtte hij het Russische ballet, waarbij hij als decorateur werkzaam was. Als zoodanig was hij de voorlooper van Leon Bakst. Een groot deel van zijn werkzaamheid ligt op het gebied van het theater. Hij heeft niet minder dan 80 opera-décors, 37 décors voor ballet en 17 décors voor tooneelwerken geschilderd.
Een zijner beste schilderijen is het wereldberoemde „Parijsche Café", waarmede hij naam gemaakt heeft en waarin op betooverende wijze en met ongewone frischheid de ziel van het Parijsche straatleven is weergegeven. (Poslednii Nowjiestie)

C. **DUITSCHLAND. — Uniformverbod in Belgische, Fransche en Tsjechoslowaaksche zône opgeheven. —**
De verordening van den minister van Oorlog van Maart 1936, waarbij aan Duitsche militairen in uniform werd verboden zich te bevinden in de zône van 5 K.M. langs de grenzen van België, Frankrijk en Tsjecho-Slowakije, is opgeheven. (Berl. Tageblatt)

D. **DISCONTOKOERSEN. — Nederlandsche Bank. —**
De directie van De Nederlandsche Bank heeft met ingang van 3 Dec. '36 het wisseldisconto met ½% verlaagd van 2½% tot 2%.
Het promesse-disconto, de rente voor beleening van effecten en goederen en voor voorschotten in rek.-courant is tegelijkertijd teruggebracht van 3% tot 2½%. (Keesings Financieel Archief) **(2494 G.)**

E. **FRANKRIJK. — Arbeidsgeschillen. - Verplichte arbitrage. —**
De Fransche Kamer heeft op 3 Dec. '36 het wetsontwerp inzake verplichte arbitrage in arbeidsgeschillen met 438 tegen 130 stemmen aangenomen.
(Le Temps)

F. **ENGELAND. — Verklaring van minister Eden inzake steun aan België. —**
De liberaal Mander vroeg in het Britsche Lagerhuis aan den minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, of de verplichtingen door Groot-Brittannië aangegaan om met de wapens Frankrijk en België te hulp te komen in geval van aggressie, ook bindend zouden zijn als de aggressie een gevolg was van een daad van Frankrijk krachtens het Fransch-Russische pact of krachtens verdragen door Frankrijk gesloten met de Kleine Entente of met Polen.
Eden antwoordde, dat de verplichtingen van Groot-Brittannië ten aanzien van Frankrijk en België krachtens het verdrag van Locarno duidelijk zijn gedefinieerd in dat instrument.
Hoewel ik, aldus Eden, zoolang de onderhandelingen over een nieuw verdrag gaande zijn, niet kan discussieeren over mogelijke bepalingen van dat verdrag, is het de bedoeling van de Britsche regeering, dat de omvang van haar verplichtingen in het nieuwe verdrag zoo dicht mogelijk die van het verdrag van Locarno zal naderen.
In antwoord op een vraag of de Britsche garantie tot verdediging van België in geval van aggressie zich tot het overzeesche Belgische rijk uitstrekt, verklaarde Eden, dat de krachtens het verdrag van Locarno gegeven waarborgen blijkens den tekst van het verdrag duidelijk tot Europa beperkt blijven.
(Daily Telegr.) **(V. b. Eden 2564 C.; België 2559 D.)**

G. **DUITSCHLAND. — Nieuwe wet op de deviezencontrôle. - Doodstraf op kapitaalvlucht. - Status van Berlijn geregeld. —**
In een op 1 Dec. '36 gehouden kabinetsraad heeft rijkskanselier Hitler een uitvoerige uiteenzetting der internationale situatie gegeven.
Vervolgens hechtte het kabinet zijn goedkeuring aan een groot aantal wetten op organisatorisch en economisch gebied.
De voornaamste dezer wetten is ongetwijfeld die tot bestrijding van economische sabotage, welk ontwerp door generaal Göring ingediend was.
Krachtens de nieuwe wet wordt een Duitsch staatsburger, die opzettelijk en gewetenloos uit grof egoïsme of op grond van andere laaghartige motieven in strijd met de wet kapitaal naar het buitenland overbrengt of in het buitenland laat staan en zoodoende de Duitsche volkshuishouding zware schade berokkent, met den dood gestraft.
Tevens worden zijn bezittingen verbeurd verklaard.
De dader is ook strafbaar, als hij zijn delict in het buitenland bedreven heeft.
Competent voor de behandeling der betreffende zaken is het volksgerechtshof.
Vervolgens werd goedgekeurd een wetsontwerp inzake den status en het bestuur der rijkshoofdstad. De functies van Oberbürgermeister en staatscommissaris worden samengesmolten. Leider der beide instanties is voortaan de Oberbürgermeister, die tevens den titel stadspresident voert en rechtstreeks onder de Pruisische regeering ressorteert.
Voorts werden de voorstellen van den minister van Financiën aanvaard, waarbij een uniforme, voor het geheele rijk geldende regeling der belasting op onroerende goederen ingevoerd wordt. Tot dusver waren 16 verschillende wetten en afzonderlijke regelingen van kracht.
Ook is een wet aangenomen inzake de versnelde ontginning van bodemrijkdommen. Krachtens deze wet kan ook tot ontginning overgegaan worden, als de rechthebbende daartoe niet bereid of in staat is.
Een nieuwe wet inzake de deviezencontrôle breidt de mogelijkheden tot bestrijding der inbreuken op en de ontduiking van de deviezenwetgeving uit. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Deviezen 2078 B.; Processen 2059 D.; Berlijn 2239 B.)

H. **DUITSCHLAND. — Hitlerjeugd. —**
In den op 1 Dec. '36 gehouden Duitschen Kabinetsraad is ook een wetsontwerp aangenomen, waarbij de geheele jeugd van het Duitsche Rijk in de Hitlerjeugd samengevoegd wordt. De opvoeding der in de Hitlerjeugd bijeengebrachte jonge generatie wordt toevertrouwd aan den rijksjeugdleider der nationaalsocialistische partij. De rijksjeugdleider is rechtstreeks verantwoording schuldig aan den Führer en rijkskanselier. (Der Angriff)
(Vor. ber. Hitlerjeugd 1393 E.)

I. **FRANKRIJK. — Steun aan Engeland toegezegd.**
In de Kamer antwoordend op de rede, door Eden te Leamington uitgesproken, verklaarde de minister van Buitenlandsche Zaken, Delbos:
Ik verklaar uit naam van de Fransche regeering, dat de geheele gewapende macht van Frankrijk te land, ter zee en in de lucht eveneens spontaan en

onmiddellijk gebruikt zou worden voor de verdediging van Groot-Brittannië in geval van een niet uitgelokten aanval. Ik zou hetzelfde zeggen ten aanzien van België. (Le Temps)
(Vor. ber. Delbos 2467 A.; Eng. Verklaring 2567 F.)

7 DECEMBER 1936

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: John Steinbeck — „In dubious battle". (Engl. edition) (Heinemann, London 1936) **(2560 A.)**
Chineesch: W. Eichhorn — „Chou-Tun-I." Ein chinesisches Gelehrtenleben aus dem 11. Jahrhundert. (Brockhaus, Leipzig) **(Vor. ber. 2392 A.)**
Duitsch: Thomas Mann — „Joseph in Egypten". (Bermann-Fischer, Wien 1936)
J. Strzygowski — „Aufgang des Nordens" (ein deutsches Weltbild). (Schwarzhäupter-Verlag, Leipzig 1936) **(Vor. ber. 2560 A.)**
Engelsch: Frederic G. Kenyon — „The Chester Beatty Biblical Papyri". (Emery Walker)
Hessell Tiltman — „The Far East comes nearer". (Berlin-Tokyo-Moscow) (Jarralds) **(V. b. 2560 A.)**
Fransch: R. H. Delaporte — „Vie de Mahomet d'après le Coran et les Historiens Arabes". (Maisonneuve, Paris)
Raymond Fauchet — „40 Sous de bonheur". (Edit. N. R. F. Libr. Gallimard, Paris 1936) **(V. b. 2560 A.)**
Friesch: S. P. Akkerman Osn. — „In Swalker komt thus". (Smits, Brandenburgh & Co., Sneek 1936) **(Vor. ber. 2148 A.)**
Italiaansch: F. Maggini — Introduzione allo studio di Dante". (Laterza, Bari) **(Vor. ber. 2541 E.)**
Nederlandsch: Jan H. Eekhout — „De neger zingt". (Uitg. Mij. Holland, A'dam)
„In Memoriam J. Slauerhoff, geb. 15 Sept. 1899 - overl. 5 Oct. 1936) (Van Holkema & Warendorff, A'dam) **(Vor. ber. 2560 A.)**
Zweedsch: E. Berg — „Lappen Sjul berättar". (Bonniers, Stockholm 1936) **(Vor. ber. 2534 C.)**
(Red. K. H. A.)

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Kabinetscrisis voorkomen. —**
Tijdens de debatten op 6 Dec. '36 over Frankrijks buitenlandsche politiek pleitte Flandin (dem. all.) voor samenwerking met Italië en verdedigde het Fransch-Russisch pact.
De communist Thorez sprak vervolgens en begon met de fascistische dictaturen ervan te beschuldigen, een oorlog voor te bereiden.
„Italië en Duitschland," zeide hij, „willen onze verbindingen met Noord-Afrika afsnijden.
Om het Duitsche plan te verijdelen, verlangen wij, dat men de republikeinsche regeering in Spanje niet laat verpletteren." Spreker eischte opheffing van de blokkade tegen Spanje, die den oorlog verlengt en hem nog moorddadiger doet zijn.
Thorez besloot met de verklaring, dat het den communisten niet mogelijk is, de buitenlandsche politiek te steunen.
Na de rede van Thorez nam Blum het woord. De minister-president stelde de kwestie van vertrouwen, en herinnerde aan hetgeen hij aan den vooravond van het congres der Radicalen te Biarritz had verklaard, namelijk, dat indien de communisten uit de meerderheid traden, de regeering van het volksfront haar taak niet langer zou kunnen voortzetten. „Ik houd mij," zeide hij, „aan mijn woord."
De zitting werd daarop geschorst.
Na de rede van Blum hebben de communisten beraadslaagd over de houding, welke zij bij de stemming zouden aannemen: de fractie heeft besloten zich van stemming te zullen onthouden.
De Kamer nam daarop de motie van vertrouwen in de regeering met 350 tegen 171 stemmen aan.
Minister-president Blum verklaarde, dat de regeering ondanks de stemonthouding door de communisten, haar taak zal voortzetten. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2558 C.; Blum 2541 F.; Thorez 2564 A.)

8 DECEMBER 1936

C. **ENGELAND. — Constitutioneele crisis. - Koning Edward VIII en zijn voorgenomen huwelijk. —**
De Engelsche regeering is in conflict geraakt met Koning Edward VIII over de betrekkingen van den vorst tot een Amerikaansche, mevrouw Simpson. Men wist, dat de genegenheid van den Koning voor deze dame diep was en zich reeds duurzaam had betoond. De Koning begon van huwelijksplannen te spreken. Een morganatisch huwelijk van den Koning met een gescheiden vrouw van eenvoudige afkomst is zoozeer in strijd met iedere Engelsche traditie, dat de openbare meening zich er mede is gaan bemoeien.
Op 4 Dec. '36 verklaarde premier Baldwin in het Lagerhuis, dat het instituut van een morganatisch huwelijk in Engeland niet bestaat. De dame die de Koning trouwt, wordt door haar huwelijk Koningin en hun kinderen komen in aanmerking voor de troonsopvolging. Deze gevolgen zouden alleen kunnen worden voorkomen door speciale wetgeving. Baldwins regeering is niet van plan tot de indiening van zoodanige speciale wetten haar medewerking te verleenen. De regeeringen der Dominions zijn het daarmee eens.
Op 7 Dec. '36 heeft premier Baldwin in het Lagerhuis, in antwoord op een vraag van den leider der oppositie, majoor Attlee, het volgende geantwoord:

Koning Edward VIII.

Bij het overwegen van deze geheele zaak, zoo zeide Baldwin, is het steeds het streven geweest om aan Z.M. de volste gelegenheid te laten zijn beslissing af te wegen. De premier wees er echter op, dat een verlenging van de periode van overweging niet in het belang der natie zou zijn.
Voorts verklaarde Baldwin, dat geen advies door de regeering aan Z.M. is gegeven uitgezonderd nopens de kwestie van een morganatisch huwelijk. De verschillende kwesties, zoo zeide hij, zijn niet het eerst door de regeering aangeroerd, maar door den Koning zelf in een onderhoud, dat ik eenige weken geleden met hem had. Daarbij maakte hij mij zijn voornemen kenbaar, dat hij met mrs. Simpson wilde trouwen zoodra zij vrij zou zijn. Voor het overige heeft de regeering den Koning slechts informeel advies gegeven. De Koning had dus al eenigen tijd geleden zijn trouwplan opgevat. Zoodra Z.M. tot een besluit zal zijn gekomen, zeide Baldwin, zal hij ongetwijfeld zijn regeeringen in Groot-Brittannië en de Dominions daarvan in kennis stellen. Het zal dan de taak van die regeeringen zijn een nader advies uit te brengen.
Baldwin verzekerde bovendien dat in deze heele zaak de diepe en eerbiedige sympathie naar Z.M. uitgaat.
(Manchester Guardian)
(V. b. Koning Edward VIII 2527 G.; Baldwin 2540 I.)

A. Lezing van prof. A. Piccard. —

Voor het Koninklijk Instituut van Ingenieurs heeft de bekende stratosfeer-onderzoeker prof. A. Piccard op 23 Nov. '36 te 's-Gravenhage een lezing gehouden over het onderwerp: Luchtvaart en stratosfeer. De bijeenkomst werd o.a. bijgewoond door den Zwitserschen gezant Z. Exc. A. de Pury, den secretaris van de Belgische legatie baron Lizette, den heer Ede van de Pals, directeur van den luchtvaartdienst als vertegenwoordiger van den minister van Waterstaat, den directeur van den rijksstudiedienst voor de luchtvaart ir. Wolf, prof. van der Hoeve namens de Academie van wetenschappen, mr. D. A. P. N. Koolen, curator van de Technische Hoogeschool te Delft, prof. Vening Meinesz van de rijksuniversiteit te Utrecht en vele andere belangstellenden uit wetenschappelijke en luchtvaartkringen.

De voorzitter van het Kon. Instituut van Ingenieurs, prof. ir. van Royen, heette de aanwezigen en in het bijzonder prof. Piccard welkom.

Prof. Piccard vestigde er de aandacht op, dat hij zijn opstijgingen had ondernomen niet als luchtvaartkundig ingenieur maar als physicus, die nieuwsgierig was naar wat zich in de bovenste luchtlagen afspeelde.

Het is niet voldoende, aldus prof. Piccard, dat men zorgt voor een goede temperatuur en voor een voldoende hoeveelheid zuurstof, maar de voornaamste factor, die zeer onaangenaam en soms zelfs noodlottig op het menschelijk lichaam inwerkt is de verminderde druk, dien de atmosfeer uitoefent. Op 5300 meter hoogte is de druk van de buitenlucht reeds verminderd tot ½ atmosfeer, op 16.000 meter slechts tot 1/10 atmosfeer.

De gevolgen van het zuurstofgebrek op groote hoogte onder geringen druk op het menschelijk organisme en de inwerking op den geest en het denkvermogen besprekende, komt prof. Piccard tot de conclusie, dat onder bepaalde zuurstofinvloeden de homo sapiens een homme bête wordt. Men maakt fouten, die men onder normale omstandigheden zeker zou vermijden en men denkt op groote hoogte niet aan eenvoudige zaken, die men normaal zeker niet zou vergeten.

Luchtvaart — Stratosfeer

Spr. trekt hieruit de conclusie, dat vliegtuigbestuurders op groote hoogte hun werk zullen moeten verrichten onder normalen druk, en dus hermetisch gesloten cabines voor stratosfeervliegtuigen noodzakelijk zijn.

Spr. heeft den ballon gekozen omdat hij daarmee vertrouwd was en in staat was er een te laten construeeren die voor zijn doeleinden geschikt was.

Hij gebruikte een gesloten gondel om ook de vliegtuigconstructeurs ervan te overtuigen, dat men met een gesloten cabine in de stratosfeer kan leven, mits onder normalen druk.

Waarom moeten vliegtuigen in de stratosfeer opstijgen? Omdat zij op groote hoogte minder luchtweerstand ontmoeten en op een hoogte van 16.000 meter dus ca. 3 maal zoo hard vliegen, mits echter ook de motor 3 maal zoo snel draait, d.w.z. dat de motor dus 3 maal zooveel brandstof zal gebruiken, maar dat dan ook een drie maal zoo groote afstand wordt afgelegd, zoodat het gebruik per K.M. niet toeneemt.

Het is echter niet zoo, dat een vliegtuig, dat op het oogenblik op normale hoogte 500 K.M. per uur haalt, in de stratosfeer een snelheid krijgt van 1500 K.M. per uur. De aerodynamische werking van den schroefwind blijkt haar grootste rendement te hebben bij snelheden van 600 à 800 K.M. Maar zelfs een snelheid van 700 K.M. zou beteekenen, dat men binnen 20 uur van Nederland naar Nederlandsch-Indië zou kunnen vliegen.

De Fransche vliegtuigbouwer Bréguet is trouwens tot de conclusie gekomen, dat de beste vlieghoogte in de stratosfeer ca. 8000 M. zal zijn, omdat voor grootere hoogten de motor zoo zwaar moet worden, dat men te weinig nuttigen last kan meenemen.

Uitvoerig bespreekt prof. Piccard den invloed van de zonnewarmte op groote hoogte. Uit onderzoekingen met ballons is gebleken, dat de temperatuur op grootere hoogte voortdurend afneemt, tot zij op een hoogte van 12 K.M. — 55 graden Celsius heeft bereikt. Stijgt men hooger, dan blijft deze temperatuur verder vrijwel constant. Boven deze hoogte van 12 K.M. worden geen verticale luchtstroomingen waargenomen en heerscht er een evenwichtige toestand en bestaan er ten hoogste nog horizontale stroomingen. Vandaar de naam stratosfeer. In de warme tropenlanden ligt deze grens wel eens hooger, tot op 16 K.M.

Er is in de stratosfeer nog slechts een zeer geringe verticale strooming door het opstijgen der lichtere gassoorten. Monsters hebben bij analyse aangetoond, dat op een hoogte van 20 K.M. het lichte waterstofgas een belangrijke plaats in de samenstelling van de lucht inneemt.

Voor de commercieele luchtvaart is het van belang, dat men in de stratosfeer dus geen last heeft van remousstooten, dus rustig vliegt en er geen wolken aantreft.

In tegenstelling tot wat men zou verwachten is de vochtigheidsgraad zeer hoog. Voor condensatie van waterdamp in de lucht is n.l. niet alleen afkoeling noodig, maar in de eerste plaats stofdeeltjes, waaromheen de droppels zich kunnen condenseeren.

Daar in de hooge luchtlagen de opstijgende vochtige lucht alle stofdeeltjes verliest, stijgt deze lucht in overzadigden vochtigheidstoestand in de stratosfeer. De stofdeeltjes, die prof. Piccard's ballon losliet, waren dan ook voldoende voor het veroorzaken van vrij sterke condensatie.

Wanneer er dan ook stofwolken in de stratosfeer komen, vormen zich daar terstond wolken. Iets dergelijks is waargenomen, bij de uitbarsting van de Krakatau, toen de vulkanische stof tot in de stratosfeer werd geworpen.

Voor stratosfeervliegtuigen beteekent deze hooge vochtigheid van de lucht in oververzadigden toestand bij lage temperatuur echter het gevaar van ijsafzetting. Het vliegtuig moet dus snel door de gevaarlijke zone heen stijgen tot een hoogte van 15 à 16 K.M. waarvoor echter een groote reserve van motorkracht noodig is.

In het laatste gedeelte van zijn rede heeft prof. Piccard nog verscheidene interessante ervaringen meegedeeld van zijn beide ballonopstijgingen in de stratosfeer. O.a. heeft hij besproken den veiligheidsmaatregel om in de cabine een mangat aan te brengen waaruit men met behulp van een parachute kan ontsnappen, mits zich aan de gondel zelf eveneens eenige valschermen bevinden om te voorkomen, dat bij het springen van den ballon de volledige gondel niet in draaiende beweging komt. Overigens acht prof. Piccard bij ballonopstijgingen een minimum aan gevaar aanwezig.

Behalve administratieve moeilijkheden zijn er natuurlijk ook financieele bezwaren. Voor een opstijging tot een hoogte van 30 K.M. is naar schatting van prof. Piccard een bedrag van ca. 2 millioen Belgische francs noodig, waarvoor hij, zooals hij met humor opmerkte, gaarne een passagier zou meenemen, die dit bedrag er voor over had.

Aan het slot van zijn inleiding vertoonde prof. Piccard een serie lichtbeelden van zijn opstijgingen, die hij toelichtte. Het laatste beeld toonde een bezichtiging van zijn ballon door koningin Elizabeth en wijlen koning Albert van België, waaraan prof. Piccard de dankbare herinnering verbond van den daadwerkelijken steun, dien hij van koning Albert bij zijn wetenschappelijke onderzoekingen had ondervonden.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Prof. A. Piccard 663 G.; Stratosfeer 2063 A.)**

A. NEDERLAND. — Goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Z.D.H. Prins Bernhard.

STAATSBLAD
VAN HET
KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 1.) ***WET** van den 24sten November 1936, houdende goedkeuring van het huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses JULIANA en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis.*

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten.

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld* wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses *Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden*, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz. aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, verleenen Wij Onze toestemming.

Artikel 3.

Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (*Staatsblad* n°. 685), niet van toepassing.

Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen Minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de *Nederlandsche Staatscourant*.

Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten November 1936.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Uitgegeven den *zes en twintigsten* November 1936.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Afdruk van het Staatsblad No. 1, gepubliceerd 27 November 1936, inhoudende goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Prins Bernhard. **(Vor. ber. Prinses Juliana 2562 F.; Wetsontwerpen betr. huwelijk 2529 B.)**

B. DUITSCHLAND. — Verdeeling van het geheele Duitsche territorium in bloks. —
De Duitsche regeering is er sinds eenigen tijd toe overgegaan het geheele volk van bijna 70 millioen zielen in cellen en bloks in te deelen en deze kleine afdeeling te plaatsen onder het toezicht der nationaal-socialistische partij d.w.z. onder de S.A.-mannen.
Van officieele zijde wordt er nadrukkelijk op gewezen, dat de partij er geenszins aan denkt, zich in het gezinsleven der afzonderlijke huishoudingen te mengen. De blokleider heeft, zoo heet het, tot taak, zich er van te overtuigen „hoe het volk denkt". Dat is evenwel slechts de negatieve kant van zijn opdracht. Hij is tegelijkertijd ook „vertegenwoordiger der partij en van haar principes". Hij moet voor een politiek contact tusschen de aan zijn hoede toevertrouwde volksgenooten en de partij zorg dragen. Blijkbaar heeft het nationaal-socialisme, om dit contact te bereiken en daarna in stand te houden, besloten, den blokleider tot een sociale vraagbaak en verzorger te maken. (Alg. Handelsblad)

9 DECEMBER 1936

C. LUCHTVAART. — M. A. G. van der Leeuw verongelukt. —
De heer M. A. G. van der Leeuw, gedelegeerd commissaris van de N.V. Erven Wed. J. van Nelle, is op 5 December '36 met zijn Waco-vliegtuig, toen hij komende uit Londen op het vliegveld Waalhaven wilde landen, bij het maken van een bocht afgegleden en in de Waalhaven terecht gekomen. Het kleine, gesloten vliegtuig, gemerkt P.H.V.DL. is onmiddellijk gezonken. De heer van der Leeuw is daarbij verdronken.
Met den heer Van der Leeuw is een onzer bekendste sportvliegers heengegaan, die ook internationaal een groote reputatie genoot. Hij was gedelegeerde voor Nederland in het internationale scheidsgerecht van de Fédération Aéronautique Internationale (F.A.I.) te Parijs en van de commissie voor luchttoerisme van deze organisatie. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2464 A.)

D. VOLKENBOND. — Nederland en de Volkenbondshervorming. —
De Regeeringspersdienst meldt:
Met het oog op de aanstaande bijeenkomst te Genève van het Comité voor de herziening van het Volkenbondsverdrag en in antwoord op het desbetreffende rondschrijven van den secretaris-generaal van den Bond, heeft de Nederlandsche regeering, in aansluiting op de bekende rede van minister De Graeff te Genève (zie pag. 2365 C.), nog eens kortelijk haar standpunt gepreciseerd.
In haar antwoord heeft zij nogmaals betoogd, dat zij de collectieve veiligheid als onontbeerlijk ziet voor de verwezenlijking van het doel van den Bond en ter bereiking hiervan de universaliteit van den Bond een eersten eisch acht. Zoolang de universaliteit van den Bond niet in meerdere mate benaderd zal zijn, kan de Nederlandsche regeering weinig verwachten van een herziening van zekere artikelen, welke op den algemeenen politieken toestand geen grooten invloed zouden kunnen uitoefenen, terwijl wijziging van het pact bovendien nieuwe hinderpalen in den weg zou kunnen leggen aan de toekomstige toetreding der voornaamste staten, welke thans geen lid zijn. Een en ander in het oog houdend, verklaart de Nederlandsche Regeering uiteraard loyaal te zullen medewerken tot de studie, waaraan het Comité zich zal zetten. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Hervorming 2467 A.)

A. **OPGRAVINGEN. — Mesopotamië. - Beelden. —**
De opgravingen der laatste jaren hebben behalve de bouwvallen van tempels en andere gebouwen tal van beeldhouwwerken en reliëfs, kunstig inlegwerk, fraai gesneden zegels en prachtig goudsmeedwerk aan het licht gebracht, elk seizoen worden er nieuwe, belangwekkende vondsten gedaan; steeds duidelijker wordt het aanvankelijk vage beeld der Sumerische kunst. Het treffendst zijn wel de beeldhouwwerken; de Sumerische vormentaal spreekt hier het duidelijkst tot ons.
Van groot belang en zeer typeerend is een groep van twaalf beelden, die onlangs zijn gevonden door een expeditie van het Oriental Art Institute of the University of Chicago (onder leiding van onzen landgenoot, prof. dr. H. Frankfort) en die van omstreeks 3000 dateeren.
Twee er van zijn godenbeelden — een tot nu toe unieke vondst — en stellen den god der vruchtbaarheid voor en de moedergodin, vergezeld van een kinderfiguur, waarvan slechts de beenen zijn bewaard. De tien andere zijn beelden van geloovigen met in gebed gevouwen handen.
Vergelijken wij ze tot beter begrip met wat ons vertrouwd is en van hèn niet al te ver verwijderd is, Egyptische beeldhouwwerken. Hier, evenals in Egypte, zien wij een strengen opbouw, die ons den voorgestelden pal van voren toont en een vast gesloten vorm. Deze is echter daar op een vierkant, hier op een cirkel gebaseerd; de Sumerische beelden zijn cylindervormig.
Zittende figuren met haar loodrecht op elkander staande vlakken en rechte hoeken worden dan ook vermeden; treffen wij ze een enkele maal eens aan, dan zijn de vlakken hellend en de hoeken stomp en is de figuur in haar geheel kegelvormig. Deze vorm zal bewaard blijven ook als later een zeker realisme merkbaar wordt en als de scherpe lijnen wat vloeiender en zachter worden.
Tegenover de statige beheerschtheid der Egyptische kunst staat hier een haast barbaarsche vitaliteit, een groote vrijmoedigheid, zoowel in opbouw der figuur, als in bewerking van het materiaal, een levendige en zeer persoonlijke expressie.
Er is geen zoo strenge scholing als in Egypte, waar elke figuur aan zekere eischen van schoonheid moet beantwoorden; er zijn dan ook verscheidene zeer persoonlijke, maar ook leelijke, slecht bewerkte figuren bij. Vrijmoedigheid blijkt uit het van het lichaam losmaken der armen, uit het ontbreken van een achterpijler, zoodat de zware figuur alleen door de beenen wordt gedragen, die dan ook extra dik worden gemaakt.
De bewerking van de steen doet vaak eerder denken aan die van hout en leem, zooals waarschijnlijk ook in het aan steen arme Mesopotamië oorspronkelijk werd gebruikt. (Telegraaf)
(Vor. ber. Opgravingen 1793 C.)

B. **DUITSCHLAND. — Opzegging der bepalingen inzake de internationalisatie van eenige rivieren. - Protesten van Engeland, Frankrijk en Tsjecho-Slowakije.**
Het departement van Buitenlandsche Zaken te Londen heeft aan den Duitschen ambassadeur aldaar een nota doen overhandigen, waarin het zijn spijt uitdrukt over de eenzijdige opzegging door Duitschland van de internationale overeenkomst nopens de waterwegen.
François Poncet, de Fransche gezant te Berlijn, heeft opdracht gekregen een protestnota aan de Duitsche regeering te overhandigen, waarin geprotesteerd wordt tegen de schending door Duitschland van de artikelen van het verdrag van Versailles, die betrekking hebben op de rivieren.
Ook de Tsjechische minister van Buitenlandsche Zaken heeft den Duitschen gezant te Praag een nota overhandigd, waarin de Tsjechoslowaaksche regeering verklaart te betreuren, dat Duitschland zijn verplichtingen inzake de internationale waterwegen heeft opgezegd. (Agence Belga) **(Vor. ber. 2549 E.)**

C. **GRIEKENLAND. — Mislukte opstand. —**
De autoriteiten hebben te Athene een strenge censuur ingevoerd. Men zegt, dat een aantal oud-ministers gearresteerd en naar den Aegeeschen Archipel verbannen is. Zij zouden tezamen met officieren een complot hebben gesmeed, om de regeering omver te werpen. (Proïa) **(Vor. ber. Opstand 1791 F.)**

D. **NOBELPRIJS. — Duitsche stap te Oslo inzake den Vredesprijs aan Carl von Ossietzky. —**
Het „Norsk Telegrambyrå" meldt, dat de verklaring, welke de Duitsche gezant te Oslo, dr. Sahm, heeft afgelegd bij den minister van Buitenlandsche Zaken, Koht, vrijwel in dezelfde bewoordigen was vervat als het communiqué van het Duitsche Nieuwsbureau inzake het toekennen van den Nobelprijs aan Von Ossietzky.
Koht antwoordde, dat de regeering en het Storting niet verantwoordelijk zijn voor de beslissingen van het Nobelprijs-comité dat, eenmaal gekozen, onafhankelijk is. De minister voegde hieraan toe, dat indien de conclusies, welke de Duitsche regeering uit deze kwestie zou trekken, van dien aard waren, dat de Noorsche regeering hierbij rechtstreeks betrokken wordt, de regeering zou zien, wat haar te doen stond.
(Norsk Telegrambyrå) **(Vorig bericht 2556 A.)**

E. **PERM. HOF VAN INTERNATIONALE JUSTITIE. — Nieuwe President gekozen. —**
Krachtens de bepalingen van het statuut kiest het Permanente Hof van Internationale Justitie zijn president en vice-president voor drie jaren.
De laatste verkiezing heeft plaats gehad in 1933 en betrof de periode van 1 Januari 1934 tot 31 December 1936. Tot de verkiezingen voor het tijdvak van 1 Jan. 1937 tot 31 December 1939 is 25 Nov. overgegaan.
Tot president werd gekozen de heer J. G. Guerrero (San Salvador), die van 1931 af vice-president is geweest.
De tegenwoordige president, sir Cecil J. B. Hurst (Engeland) werd tot vice-president gekozen.
(A. N. P.) **(Vor. ber. Benoemingen 2554 D.)**

10 DECEMBER 1936

F. **NEDERLAND. — Militaire rangen verleend aan Z.D.H. Prins Bernhard. —**
De Staatscourant bevat de volgende Koninklijke besluiten:

Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Defensie a.i., van 3 December 1936,
Hebben goedgevonden en verstaan:
den aanstaanden Gemaal van Onze beminde dochter Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, te benoemen tot luitenant ter zee der 1ste klasse (kapitein) à la Suite van de Koninklijke marine, en tot kapitein (ritmeester) à la Suite van de Koninklijke landmacht.
Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan akte zal worden gezonden aan Zijne Doorluchtige Hoogheid voornoemd en dat voorts in afschrift zal worden medegedeeld aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Chef van Ons Militaire Huis.
's-Gravenhage, 4 December 1936. WILHELMINA.

Bij Koninklijk besluit van 4 December '36 is aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld de titulaire rang verleend van kapitein (ritmeester) bij het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger. (Staatscourant)
(Vor. ber. Prins Bernhard 2562 F.)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Bevolkingsstatistiek van onze Universiteiten. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek publiceert de volgende gegevens betreffende den stand in het studiejaar 1935-'36 van de bevolking onzer universiteiten en hoogescholen.
In totaal telde ons land in dat jaar 12.629 studenten. Het vorige jaar bedroeg dit aantal 13.065. Zoo valt dit jaar een vermindering met 436 studenten of 3,3% waar te nemen. Ook verleden jaar viel er een achteruitgang, n.l. met 4,6% te constateeren. Het aantal mannelijke studenten daalde met 3,1% (1934-'35 met 3,9%), het aantal vrouwelijke studenten met 4,6% (1934-'35 met 8%). Het aantal studenten der universiteiten daalde met 3,8% (1934-'35 met 5,6%), dat der hoogescholen met 1,8% (1934-'35 met 1%). Het percentage vrouwelijke studenten bedroeg in het studiejaar 1935-'36 aan de universiteiten 20,3% (evenals in 1934-'35) en aan de hoogescholen 3,9% (in 1934-1935 4%).
Een nader inzicht in het verloop der bevolking van universiteiten en hoogescholen geven de cijfers omtrent de aantallen eerste-jaars-studenten. Aan de gezamenlijke instellingen voor hooger onderwijs werden in 1935-'36 2276 studenten voor het eerst ingeschreven tegen 2384 in het voorafgaande studiejaar. Er was dus een vermindering met 108 studenten of 4,5%. Verleden jaar was er eveneens een achteruitgang en wel met 128 studenten of 5,1%.
Het aantal mannelijke eerstejaars-studenten verminderde evenals verleden jaar met 4,8%, terwijl dat der vrouwelijke met 3,5% terugliep (1934-'35 met 10,2%). Het aantal eerstejaars-studenten verminderde bij de universiteiten sterker dan bij de hooge-

scholen. Het eerstbedoelde verhoudingscijfer bedroeg in 1935-'36 —5,6%, het laatstbedoelde —1,8%.
Het percentage vrouwelijke studenten bedroeg onder de eerstejaars der universiteiten 22,9% (1934-'35 22,3%) en onder die der hoogescholen 4,1% (1934-'35 3,3%).
(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 2135 A.)**

A. **NEDERLAND. — Omvang van de Vakbeweging.** De dezer dagen verschenen jaarlijksche statistiek van den omvang der vakbeweging, samengesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek, bevat gegevens over het verloop van het aantal georganiseerde werknemers in ons land sedert 1910.
Aan het uitgebreide materiaal, dat de statistiek ons biedt, ontleenen wij de volgende bijzonderheden:
Blijkens de gegevens over de ledentallen bleef het aantal georganiseerden in ons land, dat tot dusver begin 1933 zijn hoogste punt bereikte, zich in dalende richting bewegen. De achteruitgang was echter minder groot dan het vorige jaar, zooals onderstaande cijfers doen zien:

	Aantal georganiseerden.
begin 1933	828.900
begin 1934	795.800
begin 1935	752.000
begin 1936	728.200

	Ledental op 1 Januari: 1934	1935	1936
Nat. Arb. Secr.	19.550	12.950	12.000
N. V. V.	321.800	298.550	285.650
Chr. Nat. Vakverbond . .	115.600	112.600	108.500
R.K. Werkl. Verbond . .	190.400	180.100	173.500
Ned. Vakcentrale . . .	46.900	46.500	44.600
Synd. Vakverbond . . .	2.350	2.000	2.000

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2070 A.)**

B. **NEDERLAND. — Symposium chemie en luchtbescherming te Leiden. - Bescherming der burgerbevolking. —**
De laatste dag van het symposium, dat op 22 Nov. 1936 werd gehouden, werd geopend met een lezing van kapt. A. Burgdorffer, van het departement van Defensie, die sprak over „Bescherming der burgerbevolking".
Spreker begon met er op te wijzen, dat bij luchtaanvallen op de burgerbevolking in de eerste plaats gerekend moet worden op het gebruik van brisantbommen, doch dat wellicht getracht zal worden de herstellingswerkzaamheden te bemoeilijken door het gebruik van strijdgassen. Bij woonhuizen is tegen voltreffers van brisantbommen practisch geen voldoende bescherming te krijgen, zoodat men zich daar moet beperken tot het inrichten van zgn. scherfvrije ruimten, d.w.z. dat ze bestand zijn tegen wegvliegende scherven van in de nabijheid springende bommen en ook berekend om eventueele instortingslasten te dragen en ook gasdicht zijn. De kelder is hiertoe het meest geschikt. Bijzonder wenschelijk is het dan ook een eenvoudige gassluis in te richten.
Spr. wijst dan op de wenschelijkheid om bij het stichten van nieuwe woonhuizen reeds dadelijk met deze dingen rekening te houden, daar de bouwkosten daarbij slechts een zeer geringe verhooging zullen ondergaan, n.l. voor de zwaardere kelderafdekking, voor de noodige stalen luiken en voor gasdicht sluitende deuren. Door de brandvrijheid van de gebouwen te bevorderen wordt tevens tegemoet gekomen aan het gevaar van brandbommen. Instortingsgevaar kan bij groote gebouwen worden beperkt door skeletbouw toe te passen.
Ter bestrijding van het gevaar van brandbommen is het noodig de bovenste verdieping zooveel mogelijk te ontruimen en de bovenste vloer bij voorkeur met brandvrije platen, of eventueel met een laagje zand van 3 c.m. af te dekken. Spr. verdeelt de openbare schuilplaatsen in ruimten voor ten hoogste 50 personen en in ruimten voor meer personen, echter niet meer dan 150 om de schuilplaats niet te groot en te trefbaar te maken. Deze schuilplaatsen moeten volgens de wet betreffende bescherming tegen luchtaanvallen door de overheid worden ingericht. Ook de luchtverversching werd daarbij behandeld; altijd moet over 3 M³. ruimte per persoon worden beschikt. Aan te zuigen buitenlucht moet te allen tijde worden gezuiverd met een zgn. schuilplaatsgasfiltertoestel. Spr. wees op de voordeelen van een dergelijk apparaat, o.a. omdat in de schuilplaats een zekere overdruk ontstaat, die belet dat door ontstane gebreken gas in de ruimte zal dringen, terwijl bij langdurig verblijf toch geen zuurstofgebrek kan ontstaan.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Luchtbescherming 2437 F.)**

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Indische pensioenen. —**
Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingediend tot verlenging van de tijdelijke korting op de Indische pensioenen.
De Memorie van Toelichting hierbij luidt als volgt:
De behandeling van het ontwerp van wet tot herberekening van de Indische pensioenen verkeert in een zoodanig stadium, dat rekening moet worden gehouden met de mogelijkheid, dat de wet niet voor het einde van het jaar haar beslag zal kunnen krijgen.
Aangezien de werkingsduur van de huidige wet tot tijdelijke korting van de Indische pensioenen enz. op 1 Januari 1937 afloopt en de omstandigheden niet gedoogen, dat de oude toestand op dit gebied wordt hersteld, beoogt dit ontwerp van wet den vigeerenden toestand nog gedurende vier maanden te bestendigen. Te zijner tijd zal bij tweede nota van wijzigingen de in het wetsontwerp tot herberekening der Indische pensioenen opgenomen datum van inwerkingtreding worden gewijzigd in 1 Mei 1937, terwijl daarbij tevens zal worden zorggedragen voor de opneming van een bepaling, in strekking gelijk aan het nieuwe artikel 9, lid 2, zooals dit bij de eerste nota van wijzigingen aan het herberekeningswetsontwerp is toegevoegd. Degenen, wier pensioenen door de herberekeningswet zouden stijgen, zullen derhalve deze verhooging met terugwerkende kracht tot 1 Januari 1937 uitgekeerd krijgen.
Met het oog op het spoedeischend karakter van deze aangelegenheid kon de Volksraad daarover niet worden gehoord.
(Het Vaderland) **(V. b. 2507 D.; Tw. Kamer 2565 D.)**

11 DECEMBER 1936

D. **NEDERLAND. — Visscherij. - Geleidelijke overgang naar grootere Zeevisch-maten. —**
Voorloopige overeenstemming nopens een nader te treffen internationale regeling omtrent de maaswijdte van den kuil en vast te stellen minimummaten van visch werd bereikt op de Noordzeevisscherijconferentie, welke dezer dagen te Londen is gehouden.
Met uitzondering van Frankrijk hebben alle deelnemende landen er in toegestemd de bepalingen voor de maaswijdte van den kuil, welke thans reeds in Groot-Brittannië van kracht zijn, over te nemen. Nederland heeft reeds eerder daartoe besloten en het desbetreffend K.B. zal 1 Januari 1937 in werking treden. Hierbij wordt een minimum-maat van 7½ c.m. (bij nat gemeten mazen) voorgeschreven. Naar wij vernemen, is hierbij evenwel het voorbehoud gemaakt, dat de netten van garnalenvisschers van deze regeling zullen zijn uitgesloten, evenals die der visschers, welke betrokken zijn bij de vangst van pelagische vischsoorten, zooals haring en sprot.
Het gebruik van netten met kleinere maaswijdte zal hierbij blijven toegestaan, doch het percentage kleine platvisch, dat onder de vangst mag worden begrepen, zal streng worden beperkt. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Visscherij 2412 A.)

E. **UITVINDINGEN. — Impregneeren van hout en het winnen van zwavel uit zwavelhoudende gassen.** De „Boliden Company", het bekende Zweedsche goudmijnconcern, heeft twee nieuwe belangrijke vindingen gedaan, een voor het gebruik van arsenicum en een voor het winnen van zwavel uit zwavelhoudende gassen, welke bijproducten in groote hoeveelheden worden gehaald uit het boliden-ijzererts.
Op het laboratorium van de Boliden Company heeft men een nieuwe methode bedacht om voor huizenbouw bestemd hout op zoodanige wijze te impregneeren, dat het voor de menschen ongevaarlijk is. Planken van dit hout worden reeds in Zweden gefabriceerd en zullen speciaal worden gebruikt in de tropen, om-

dat zij bestand zijn tegen mieren en andere insecten. In zake het zwavelhoudende gas heeft de Boliden Cy. met de Imperial Chemical Industries een overeenkomst gesloten ter exploitatie van haar eigen gepatenteerde methode voor het directe winnen van ruwe zwavel uit zwaveldioxydegassen en van het procédé der Imperial Chemical Industries om verdunde zwavel te concentreeren uit dioxyde gassen. Voor dit doel heeft men een nieuwe maatschappij gesticht, de „Sulphur Patents Ltd."
(Svenska Dagbladet)

A. NEDERLAND. — „Prix de Rome". —
In overeenstemming met het advies van de commissie van toezicht op de Rijksakademie van Beeldende Kunsten, uitgebracht aan den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is bij Koninklijk Besluit toegekend in den wedstrijd in de monumentale en versierende beeldhouwkunst de gouden eerepenning aan den heer W. Couzijn en de zilveren aan mej. A. H. Rutgers van der Loeff, en in den wedstrijd in de monumentale en versierende schilderkunst de zilveren eerepenning aan mej. E. P. 't Hooft. Bovendien is aan den heer W. Couzijn voor de eerste maal een jaargeld verleend, ten einde hem in staat te stellen zich naar het buitenland te begeven om zich in zijn kunst te volmaken.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Beelhouwkunst 1517 C.; Schilderkunst 1517 C.)**

B. DUITSCHLAND. — Duitsche nationaliteit aan Thomas Mann en 38 andere personen ontnomen. —
De beroemde schrijver Thomas Mann, wien in 1929 de Nobelprijs voor literatuur is toegekend, is van de Duitsche nationaliteit vervallen verklaard.
Tevens is aan nog 38 personen het Duitsche staatsburgerschap ontnomen. Tot hen behooren de leider der status-quo-beweging in het Saargebied Max Braun, de gewezen communistische Rijksdagafgevaardigde Koehnen, de Hitler-biografen Rudolf Olden en Konrad Helden, de gewezen leider der sociaal-democratische Rijksdagfractie en oudrijksminister van Binnenlandsche Zaken Sollmann, de dramaturg Hans von Swehl en de katholieke wijsgeer von Hildebrand. Het verlies der nationaliteit geldt eveneens voor de vrouwen en kinderen van de betrokkenen.
Tevens is het vermogen der van hun nationaliteit vervallen verklaarde personen in beslag genomen. Tot deze maatregelen is men, naar het Duitsche persbureau verklaart, overgegaan omdat de betrokkenen den Duitsche belangen geschaad hebben, hetgeen indruischt tegen hun plicht trouw te zijn jegens rijk en volk. (A. N. P.)
(Vor. ber. Burgerschap 2071 A.; Ontnomen 1560 H.)

C. BELGIE. — Werkloosheid. - Vermindering. —
Door het departement van Arbeid en Sociale Voorzorg is zoo juist een vergelijkende tabel gepubliceerd betreffende de werkloosheid in België, het vorig jaar en thans. Uit deze cijfers blijkt, dat in Januari 1935 het aantal steuntrekkende arbeiders die geheel werkloos waren 223.000 bedroeg; bovendien telde men toen ook nog 158.000 intermittente werkloozen. In October 1935 waren deze totalen respectievelijk gevallen op 131.000 en 95.000. Sedert Mei 1936 valt geen groote verandering meer waar te nemen. De totale cijfers voor deze maand waren: 110.000 en 86.000. Voor October 1936 geeft het departement op: 101.500 en 92.000. (Dept. v. Arbeid en Soc. Voorzorg)
(Vor. ber. Werkloosheid 2289 F.)

D. JAPAN. — Begrooting 1937. - Definitief vastgesteld. - 46% voor defensie doeleinden. —
Het ministerie van Financiën heeft, nadat de defensiediensten zich accoord hadden verklaard met een vermindering van hun oorspronkelijke ramingen met ongeveer 200 millioen yen, de begrooting voor het volgende belastingjaar vastgesteld op 3.040 millioen yen, hetgeen een stijging beteekent van 730 millioen yen ten opzichte van het loopende jaar, waarvoor de begrooting 2.310 millioen bedraagt. Nog nimmer is een dergelijke groote stijging voorgekomen.
De uitgaven voor de defensie worden geraamd op 1.400 millioen t.w. 720 millioen voor het leger en 680 millioen voor de vloot. Het totaal bedraagt derhalve 46% van de geheele begrooting en het is 250 millioen hooger dan de militaire uitgaven van dit jaar, ten beloope van 1.150 millioen.
De begrooting zal op 27 dezer aan den kabinetsraad ter goedkeuring worden voorgelegd.
In totaal was gevraagd 3.470 millioen en toegestaan 3.040 millioen. Voor het leger was gevraagd 822 millioen, toegestaan 720 millioen; voor marine was gevraagd 770 millioen en toegestaan 680 millioen.
De ontvangsten, ten bedrage van 3.040 millioen, omvatten de gewone belastingontvangsten ten bedrage van 1.584 millioen, alsmede de meerdere opbrengst van verschillende belastingen en douanerechten, welke verhoogd zijn. (Domei - A. N. P.)
(Vor. ber. Begrooting 2460 B.)

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Bevolking. —
Onderstaand overzicht geeft een beeld van het zielental van Ned.-Indië (laatste volkstelling in 1930), vergeleken met dat van andere landen.

Nederl.-Indië	60.727.233
Java en Madoera	41.718.364
Buitengewesten	19.008.869
Britsch-Indië	352.837.778
Japan	64.447.724
Indo-China	20.500.000
Siam	11.506.207
Philippijnen	12.859.300
Duitschland	65.335.879
Gr. Britt. en N. Ierland	45.474.593
Europeesch Rusland	108.052.904

De getalsterkte van de voornaamste plaatsen is de volgende:

Batavia	533.015
Soerabaja	341.675
Semarang	271.796
Bandoeng	166.815
Soerakarta	165.484
Jogjakarta	136.649

(Dept. v. Econ. Zaken) **(V. b. Bevolking 1492 E.)**

F. BEWAPENING. — Roemenië koopt 33 millioen gulden wapenen te Praag. —
De onder-staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken Eadulescu, die naar Praag was vertrokken om met de Skoda-fabrieken over aankoop van wapenen te beraadslagen, heeft aldaar voor 3.308.000.000 lei (pl.m. *f* 33 millioen) wapenen besteld. (Adeverul)
(Vor. ber. Bewapening 2563 C.; Roemenië 2224 F.)

G. NEDERLAND. — Dr. Colijn over monetaire stabilisatie. —
In een correspondentie uit Amsterdam schrijft P. G. Martin in de Temps, dat hij door minister-president dr. Colijn is ontvangen.
Dr. Colijn had als zijn oordeel te kennen gegeven, dat geen werkelijke monetaire stabilisatie mogelijk is, zoolang geen ware demobilisatie op douanegebied heeft plaats gevonden.
Nederland, dat de laagste douanetarieven ter wereld heeft, is bereid tot opheffing der contingenten voor alle landen, die het wederkeerige voordeelen verzekeren. (Le Temps) **(V. b. Dr. H. Colijn 2559 A.)**

H. NEDERLAND. — Defensie. - Verdedigingswerken IJsselmeer. —
In een nota aan de Tweede Kamer, naar aanleiding van het verslag betreffende het wetsontwerp tot wijziging van de wet van den 29sten Juni 1925, betreffende maatregelen en werken noodig tot voorziening in de belangen van de landsverdediging in verband met de afsluiting en droogmaking van de

Zuiderzee, deelt de regeering mede, dat van de aanvankelijk geraamde 20 millioen gulden thans reeds uitgaven tot een totaal bedrag van rond 6.042.000 gulden gedaan zijn.
Bedoeld bedrag is besteed voor den bouw van een aantal verdedigingswerken nabij het sluizencomplex op het Kornwerderzand en nabij het sluizencomplex bij den oever, alsmede voor de aanschaffing van het door de verdediging van die sluiswerken benoodigde luchtdoel- en zoeklichtmateriaal.
De eigenlijke bouw van de verdedigingswerken is beëindigd, de nog te doene uitgaven zijn in hoofdzaak bestemd voor meubileering, voltooien van de electrische en zoeklichtinstallaties, alsmede voor de verdere aanschaffing van luchtdoelmaterieel c.a., terwijl voorts nog magazijnen c.a. voor oplegging van het benoodigde genie- en artillerie-materieel moeten worden gebouwd.
Door den rijkswaterstaat moeten ten slotte nog werken worden uitgevoerd, welke verband houden met de voorbereide militaire inundatiën.
Voor een en ander wordt volgens de prijzen, die bij de ruim gestelde ramingen hebben gegolden, een bedrag van rond 5.560.000 gulden gevorderd.
Ook rekening houdende met eventueele prijsstijgingen, kan naar het oordeel van de regeering de bijdrage voor het jaar 1936 achterwege blijven.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. 2374 K.; Defensie 2401 A.)**

12 DECEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Onze prijsniveau's in vergelijk met het buitenland. - Na de muntdepreciatie. —
In het November-nummer van de Nederlandsche conjunctuur worden door het Centraal Bureau voor de Statistiek cijfers medegedeeld aangaande de dispariteiten in het prijsniveau tusschen Nederland en het buitenland.

Kosten van levensonderhoud (in goud, 1929 = 100)

	Jan./Juni 1936	October 1936
Nederland	62	54
Duitschland	81	81
Engeland	53	53 (r)
België	60	61 (r)
Frankrijk	88	
Zwitserland	81	57
Zweden	52	52 (r)
Vereenigde Staten	48	48 (r)

(r) = raming.

Uit bovenstaande tabel blijkt, dat de kosten van levensonderhoud bij een depreciatiepercentage van 20% nog een dispariteit ten ongunste van Nederland vertoonen.
Indexcijfers van groothandelsprijzen (in goud, 1926-1930 = 100) voor eenige landen, zoo goed mogelijk vergelijkbaar gemaakt met het Nederlandsche indexcijfer:

	Jan./Juni 1936	October 1936
Nederland	62	53
Duitschland	78	78
Engeland	49	53
België	54	56
Frankrijk	71	57
Zwitserland	71	54
Zweden	49	50
Vereenigde Staten	50	51

Loonkosten per eenheid van product (in goud, 1929 = 100) in 1935:

Nederland	78*)
Duitschland	75
Engeland	55
Vereenigde Staten	51

*) Voorloopig cijfer. (Nederlandsche Conjunctuur)
(Vor. ber. Indexcijfers 2535 A.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. — Wetsontwerp tegen smokkelarij van alcohol. —
Bij de Tweede Kamer is op 8 December '36 een wetsontwerp ingediend tot beteugeling van smokkelhandel in alcoholhoudende stoffen. Het verdient, naar het oordeel van den minister, aanbeveling, de te treffen voorzieningen in dier voege te regelen, dat in de wet een algemeene bevoegdheid wordt toegekend, terwijl de feitelijke regeling bij algemeenen maatregel van bestuur wordt vastgesteld. Men heeft op deze wijze het voordeel, dat in de regeling gemakkelijk en snel verandering kan worden gebracht, wanneer dit wenschelijk wordt geacht om redenen van welken aard ook. (De Telegraaf)
(V. b. Smokkelarij 1368 E.; Tw. Kamer 2572 C.)

C. FRANKRIJK. — Perswet aangenomen. —
De Fransche Kamer heeft het wetsontwerp, dat wijziging brengt in de perswet van 1881, aangenomen met 359 tegen 193 stemmen. (Le Temps)
(Vor. ber. Perswet 2560 E.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Begrooting van Waterstaat. —
De Tweede Kamer heeft de begrooting van Waterstaat behandeld en z. h. s. aangenomen.
(N. R. Crt.) **(V. b. 1705 B.; Tw. Kamer 2574 B.)**

E. LUXEMBURG. — Garanties voor zijn veiligheid verlangd. —
De Luxemburgsche premier Bech voert dezer dagen belangrijke besprekingen over de voorbereiding van het toekomstige pact voor West-Europa en over den internationalen status van Luxemburg. Hij heeft reeds een onderhoud gehad met den Franschen minister Delbos en met den Belgischen minister Spaak, en is, naar men aanneemt, van plan, binnenkort ook naar Londen te gaan.
Sedert de herbezetting van den linker-Rijnoever door Duitschland is Luxemburg van meening, dat zijn veiligheid onvoldoende gewaarborgd is. Krachtens het statuut van 1867 leeft Luxemburg onder een stelsel van eeuwigdurende neutraliteit, maar de gebeurtenissen van 1914 hebben wel aangetoond, dat die waarborg onvoldoende is. Het is wel duidelijk, dat Luxemburg zich niet tegen een invaller te weer zou kunnen stellen. Vandaar, dat het zeer verlangend is naar aanvullende garanties, die het zou kunnen verkrijgen door een nieuw West-Europeesch pact, waarbij het zou kunnen rekenen op den steun der vredelievende naties, met behoud van zijn neutraliteitsstatus.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Luxemburg 2053 E.)**

F. BELGIE. — Katholieke Vlaamsche Volkspartij en Vlaamsch Nationaal Verbond. - Een accoord bereikt.
Op 8 Dec. '36 is in het parlementsgebouw een bijeenkomst gehouden van gedelegeerden van de katholieke Vlaamsche Volkspartij, die de Vlaamsche afdeeling is van het blok van Belgische katholieken en van het Vlaamsch Nationaal Verbond. De delegaties, ieder bestaande uit drie personen, onder wie de president van de katholieke Vlaamsche volkspartij, senator Verbist, en de voorzitter van de Vlaamsche nationalistische fractie in de Kamer, mr. Borginon, kwamen tot een accoord op de volgende basis: bewegingsvrijheid voor de katholieke kerk bij het vervullen van haar zending; schoolvrede op den grondslag van gelijkheid van het officieele en het vrije onderwijs. Deze punten gelden voor het geheele koninkrijk en dus niet voor het Vlaamsche land alleen.
Het accoord zegt verder, dat indien een gemeenschappelijke partij wordt gevormd, dit niet zal gebeuren op confessioneelen grondslag. Een beroep zal worden gedaan op allen, die de waarde van de katholieke kerk en van den godsdienst als beschavingsfactor erkennen. Het volksbelang moet den voorrang hebben op de staatsinrichting, waaruit dus voortvloeit een publiekrechtelijk statuut voor de Vlaamsche volksgemeenschap, gewaarborgd door een zelfstandige, politieke vertegenwoordiging. De economische eenheid van België blijft behouden, alsmede de eenheid van de buitenlandsche, militaire en koloniale politiek, gewaarborgd door de dynastie en door een gemeenschappelijke, wetgevende en uitvoerende macht.
Het politieke parlement zal worden gehandhaafd. De leden van dit parlement zullen worden aangeduid door middel van een werkelijke vrije volksstemming. Met uitsluiting van alle staatscorporatisme wordt de uitwerking van de cultureele, economische en sociale ordening aan corporaties toevertrouwd. Regeering en parlement beslissen evenwel in laatste instantie over de verordeningen, uitgaande van de corporaties. De vrijheid van de sociale organisatie en van de vakvereenigingen wordt uitdrukkelijk bevestigd. Tevens wordt de noodzakelijkheid erkend van sociale organisaties op christelijken grondslag. Er zal ook naar gestreefd worden om in den geest van de pauselijke encyclieken

het economische leven van den politieken strijd los te maken. De gedelegeerden hebben den wensch uitgedrukt op den grondslag van deze principes een gemeenschappelijke formatie te zien tot stand komen en hun verdere actie te leiden in dezen geest. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Kath. Vlaamsche Volkspartij 2490 E.; Vlaamsch Nat. Verbond 1789 G.)

A. **DISCONTOKOERSEN. — Noorwegen. —**
De Nationale Bank van Noorwegen heeft met ingang van 7 Dec. '36 het disconto van 3½% tot 4% verhoogd. (Aftenposten) **(V. b. Overzicht 2475 A.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Sumatra-Tabak. —**
Wij geven hieronder de vergelijkende cijfers van de laatste vier jaren:

Oogst	Aantal pakken	Gemiddelde opbrengst	Totaal opbr. (rond)
1935 . . .	131.083	149½ cts.	*f* 30.500.000
1934 . . .	132.702	122½ „	25.300.000
1933 . . .	133.583	137 „	28.500.000
1932 . . .	140.829	122½ „	26.900.000

De geldelijke opbrengst van den geheelen oogst 1935, men mag onder zeker voorbehoud wel zeggen de bruto winst van oogst 1935, heeft derhalve rond *f* 5.200.000 meer bedragen dan dien van 1934, indien de kostprijzen ongeveer gelijk gebleven zouden zijn aan vorig jaar. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tabak 2007 C.)

C. **MUZIEK. — Julius J. B. Schrey overleden. —**
Op 3 Dec. '36 overleed de Antwerpsche toondichter Julius J. B. Schrey, die vooral als dirigent van de Kon. Vlaamsche Opera zeer populair was.
Julius J. B. Schrey werd geboren te Antwerpen op 26 Dec. 1870. Hij studeerde aan de toenmalige Antwerpsche muziekschool — die later het „Koninklijk Vlaamsch Conservatorium" zou worden — harmonie, contrapunt en fuga, o.a. bij Jan Bloch en Peter Benoit.
Aan het Conservatorium van Brussel werd hij laureaat van de vioolklas.
Als componist heeft hij de Vlaamsche muziek twee opera's geschonken: „Het Arendsnest" en „De Smid van den Vrede". Verder: „Camilla", een lyrisch drama; een Symphonie, twee symphonische gedichten; een strijkkwartet; pianostukken en talrijke liederen. (Het Laatste Nieuws)

D. **NEDERLAND. — De Nederlandsche Bank. - Verlenging octrooi. —**
De Tweede Kamer heeft zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd het wetsontwerp tot wijziging en verlenging van het octrooi van De Nederlandsche Bank voor den duur van 3 jaren. (Keesings Fin. Archief)
(Vorig bericht blz. 2502 E.)

E. **LUCHTVAART. — De „Lijster" bij Croydon verongelukt. —**
Het Douglas-vliegtuig van de K.L.M., dat op 9 Dec. 1936 om tien uur van Croydon opsteeg, is kort na het vertrek met het dak van een huis in aanraking gekomen, in brand gevlogen en vervolgens neergestort.
Van de zeventien inzittenden zijn er, volgens de jongste berichten, vijftien om het leven gekomen. De geredden zijn de stewardess, mej. Hilde Bongertman, de marconist P. C. V. van Bemmel (later overleden) en de Duitsche passagier Schubach.
De namen der verongelukten zijn: de piloot L. Hautzmayer, de mecanicien Verkerk en voorts de passagiers ir. A. van Donkelaar (Nederland), mevr. en de heer Hoene (Polen), Baron von Höhenberg (Duitschland), de heer Merser (Duitschland), de heer Vigelius (Finland), de heer Dickson (Zweden), admiraal Lindmann (Zweden), de heer Pearson (Engeland), de heer De la Cierva, uitvinder van de autogiro (Spanje) en de heer Stent, wiens nationaliteit niet bekend is. (A. N. P.) **(V. b. Vliegongelukken 2570 C.)**

F. **LOUIS APOL OVERLEDEN. —**
De schilder Louis Apol, die vele jaren vanwege zijn wintergezichten bij het Nederlandsche publiek groote populariteit heeft genoten, is op 86-jarigen leeftijd te 's-Gravenhage overleden. (Nieuwe Rott. Crt.)

G. **NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede van Prof. B. J. O. Schrieke over „Koloniale Volkenkunde" en „Volkenkunde van Nederl.-Indië".**
In de aula der Gemeente Universiteit heeft op 7 Dec. '36 prof. dr. B. J. O. Schrieke, buitengewoon hoogleeraar in de koloniale volkenkunde zijn hoogleeraarsambt aanvaard met het uitspreken van een rede over het onderwerp „Koloniale volkenkunde" en „Volkenkunde van Nederlandsch-Indië". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Spreker wees op de groote beteekenis, die sedert de zeventiger en tachtiger jaren der vorige eeuw de hernieuwde belangstelling in koloniaal bezit voor de volkenkundige wetenschap heeft gehad. Die koloniale expansie, welke ook Nederland en Ned.-Indië niet onberoerd heeft gelaten, heeft ook groote gevolgen gehad voor de volken, waarmede de ethnologie zich bezighoudt. De aanrakingen en conflicten van de moderne Westersche technische cultuur met statische, primitieve of feodale samenlevingen hebben een nieuw element gebracht, dat opzettelijke bestudeering vereischt. Van deze nieuwe problemen worden door spreker talrijke voorbeelden gegeven, zooals de wijziging in de positie en functie der inlandsche hoofden, het opkomen van de geldhuishouding, de cultuur van handelsgewassen in stede van de teelt van voedingsgewassen, het ontstaan van nieuwe klassen, de invloed van pers en onderwijs.
Ten slotte schetste prof. Schrieke het contrast tusschen den geest van het Westersch onderwijs en het traditioneele kosmische levensbesef der inheemsche maatschappij, hetwelk belangrijke punten van verwantschap toont met de wereldbeschouwing, die Vincent van Beauvais en Roger Bacon beheerschte. De wetenschap nu, die zich met de bestudeering van deze moderne koloniale problemen bezighoudt, noemt spreker koloniale volkenkunde. Om deze vraagstukken in hun wezen en verscheidenheid te verstaan, moet deze wetenschap noodzakelijkerwijze vergelijkend te werk gaan. Dit is ook mogelijk, omdat de koloniale expansie van West-Europa zich over de geheele wereld heeft verbreid en in tallooze statische maatschappijen het dynamisch element heeft gebracht. (Red. K. H. A.)
(V. b. 2548 A.; Ambtsaanv. in het Onderw. 2548 A.)

H. **DUITSCHLAND. — Koloniën - Dr. Schacht's rede.**
Ter gelegenheid van het honderdjarig bestaan van het Aardrijkskundig Genootschap van Frankfort heeft dr. Schacht een rede uitgesproken, waarin hij o.m. verklaarde: „Koloniën geven aan Duitschland, ziedaar de oplossing der tegenwoordige moeilijkheden. De pogingen een groot volk te doen verwelken door druk van buiten worden voortgezet en leiden noodlottigerwijze tot maatregelen en sociale troebelen en ten slotte tot een uitbarsting".
In het vervolg van zijn rede haalde dr. Schacht statistieken aan, teneinde aan te toonen, dat de voeding van Duitschland verzekerd zou zijn, wanneer het Rijk zijn vooroorlogsche grenzen kan behouden. Hieraan voegde hij toe, dat hij deze overwegingen niet uitsprak om er „oorlogszuchtige revanche-gedachten uit af te leiden". „Heel mijn houding en mijn werkzaamheid," aldus Schacht, „hebben ten doel een regeling van den Europeeschen toestand door redelijke en vreedzame maatregelen". (Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2430 C.; Koloniën 2441 A.)

I. **LUIGI PIRANDELLO OVERLEDEN. —**
Op 10 Dec. '36 is te Rome de bekende Italiaansche schrijver Luigi Pirandello tengevolge van een longontsteking overleden.
Pirandello werd geboren in 1867 te Girgenti op Sicilië. Hij studeerde in Duitschland literatuur en philosophie, en promoveerde in 1891 te Bonn op een dissertatie, getiteld „Laute und Lautentwicklung der Mundart von Girgenti".
Zijn eerste literaire werk, de verzenbundel „Mal Giocondo" publiceerde hij in 1889 en in 1894 zag zijn eerste roman „L'Esclusa" het levenslicht.
In 1925 richtte hij te Rome een eigen theater op, waar nieuwe Italiaansche en buitenlandsche stukken ten tooneele werden gevoerd.
In 1929 werd hij benoemd tot lid van de Italiaansche Academie en in 1934 werd hem de Nobel-prijs voor literatuur toegekend.
Wij verwijzen voor een uitvoerige opgave zijner literaire werken naar pag. 1566 A. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Pirandello 1566 A.)

13 DECEMBER 1936

A. ENGELAND. — Koning Edward VIII doet afstand van den Troon. - Zijn Boodschap aan de Britsche volkeren. —

Het was 10 December '36 om kwart over vier, toen minister-president Baldwin de regeeringsbank in het Lagerhuis verliet en zich naar den speaker begaf om dezen de boodschap des konings te overhandigen.

Onder doodsche stilte stond de speaker op en las deze boodschap voor. Ze luidt als volgt:

„Na lange en zorgvuldige overweging heb ik besloten, afstand te doen van den troon, dien ik na den dood van mijn vader heb bestegen.

Ik doe daarom hierdoor mededeeling van mijn definitieve en onherroepelijke beslissing, voor mijzelf en mijn nakomelingen afstand te doen van den troon, aangezien ik mij onder de huidige omstandigheden niet in staat gevoel, den last van de zware regeeringstaak verder te dragen.

Derhalve heb ik hedenochtend mijn handteekening geplaatst onder een Acte van Abdicatie, die als volgt luidt:

Ik, Edward VIII, koning van Groot-Brittannië, Ierland en de Overzeesche Dominions, keizer van Indië, geef hierbij uiting aan mijn onherroepelijk besluit, afstand te doen van den troon, voor mijzelf en voor mijn nakomelingen, en aan mijn wensch, dat onverwijld uitvoering zal worden gegeven aan dit afdankingsbesluit. Ten teeken waarvan ik mijn handteekening heb gezet op dezen tienden December van het jaar 1936, in tegenwoordigheid van getuigen.

EDWARD R. I.

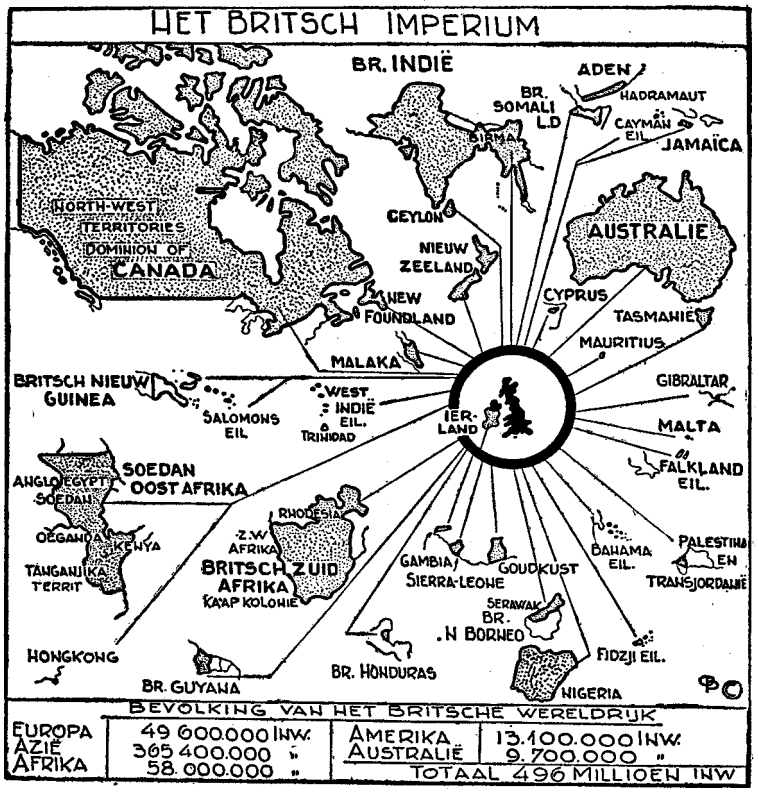

Getuigen van de onderteekening dezer akte zijn geweest mijn drie broeders H.K.H. de hertog van York, de hertog van Gloucester en de hertog van Kent.

Ik heb diepe waardeering voor den geest, waaruit het beroep is voortgekomen, dat op mij is gedaan om een ander besluit te nemen, doch ik heb alvorens mijn definitieve beslissing te nemen, deze ten volle overwogen.

Maar mijn besluit staat vast. Bovendien zou een verdere vertraging slechts schadelijk zijn voor het volk, dat ik als prins van Wales en als koning heb getracht te dienen, en welks verder geluk en voorspoed de bestendige zorg blijven van mijn hart.

Ik neem afscheid van mijn volk in het vaste vertrouwen, dat de weg, dien ik heb ingeslagen, de beste is voor de stabiliteit van den troon en van het rijk en voor het geluk van het volk.

Ik ben zeer erkentelijk voor de liefde, die men mij steeds heeft toegedragen, zoowel vóór als na mijn troonsbestijging. Ik hoop, dat men die liefde in volle mate zal overdragen op mijn opvolger.

Ik verlang ten stelligste, dat er geen vertraging zal intreden bij de uitvoering van mijn besluiten en dat onmiddellijk alle noodige stappen gedaan zullen worden om te verzekeren, dat mijn wettige opvolger, mijn broeder Z.K.H. de hertog van York, den troon bestijgt.

EDWARD R. I.

Rede van premier Baldwin in het Lagerhuis. — Onmiddellijk nadat de speaker de koninklijke boodschap had teneinde gelezen, stond Baldwin op en stelde voor terstond de boodschap van den koning in behandeling te nemen. Baldwin zeide: „geen ernstiger boodschap is ooit door het parlement ontvangen en geen zwaarder taak is ooit op de schouders van den eersten minister gelegd.

Mijn beste handelwijze thans is, de Kamer zoo uitvoerig mogelijk te vertellen, wat geschied is tusschen den koning en mijzelve en wat geleid heeft tot den tegenwoordigen toestand.

Verontrustende brieven. — Baldwin herinnerde er vervolgens aan hoe hem in Augustus en September een tijd lang rust was voorgeschreven en hoe hem half October toen hij terugkeerde twee dingen verontrustten.

Er kwamen brieven op zijn bureau van Britsche onderdanen, burgers der Ver. Staten van Noord-Amerika en eenige uit de dominions, welke alle uitdrukking gaven aan verontrusting ten aanzien van hetgeen in de Amerikaansche bladen gepubliceerd werd. Ook wist hij dat de scheidingskwestie in de onmiddellijke toekomst te verwachten was. De resultaten hiervan deden hem er zich rekenschap van geven, dat zich daarna een moeilijke toestand wellicht zou kunnen voordoen.

Hij vatte toen de meening op, dat het noodzakelijk was, dat iemand zich tot den koning wendde en hem waarschuwde voor den moeilijken toestand, die zich later zou kunnen voordoen, wanneer men toestond dat deze soort van gepraat en critiek voortging. Onder deze omstandigheden was er slechts één man, die deze kwestie met den koning kon bespreken, n.l. de eerste minister.

„Ik raadpleegde toen mijn collega's, en stelde er den koning van in kennis, dat ik hem op fort Belvedère volstrekt particulier wenschte te spreken en wij ontmoetten elkaar op Fort Belvedère den 20en October."

Een gesprek als tusschen twee vrienden. — Ik zeide den koning, dat ik twee groote redenen voor ongerustheid had.

Ten eerste de gevolgen van een voortduren van dit soort publicaties in de Amerikaansche dagbladen en de indruk, die gewekt zou worden in de Dominions, in het bijzonder in Canada, waar deze bladen veel gelezen worden en het effect daarvan in dit land.

Ten tweede bracht ik den koning in herinnering, wat ik vaak tegen hem en zijn broeders gezegd heb in de voorbije jaren, n.l. dat de Kroon in dit land in den loop der eeuwen beroofd is van tal van prerogatieven, maar dat, ofschoon dit juist was, de Kroon toch heden veel meer vertegenwoordigt dan ooit in de geschiedenis.

Ik zeide hem, dat ik met hem over dit onderwerp wilde spreken als vriend, ja zelfs, indien ik kon, hem in deze kwestie wilde helpen. In de vele, vele uren, die wij tezamen hebben doorgebracht en vooral tegen het einde, heeft de koning mij niet eenmaal, maar vele malen gezegd:
„Wij moeten samen deze kwestie regelen; ik zal niet dulden, dat wie ook zich hierin mengt."
Ik wees den koning op de gevaren van echtscheiding en op het feit, dat de periode van afwachten vernietigend zou kunnen zijn. Toen spr. den koning 16 November ontmoette, — de echtscheiding was toen uitgesproken, — meende hij, dat de tijd gekomen was, den koning te spreken over de mogelijke huwelijkskwestie. Hij zeide tot den koning, dat hij geloofde, dat dit bijzondere huwelijk niet de goedkeuring van het land zou wegdragen. Tevens stelde hij in het licht, dat de positie van echtgenoote van den koning afwijkt van die van elk ander burger en dat bij de keuze van een koningin de stem des volks gehoord moest worden.
De koning antwoordde toen, dat hij iets wilde zeggen, dat hij reeds lang tot uiting had willen brengen, n.l. dat hij met mrs. Simpson in het huwelijk ging treden, en dat hij bereid was heen te gaan.
De koning stelde dien zelfden avond nog de koningin in kennis en later ook zijn broers.
Vervolgens ontbood mij de koning op 25 November en vroeg mij, wat ik er van dacht, indien een voorstel tot het sluiten van een morganatisch huwelijk door den koning zou worden gedaan.
Baldwin was toen niet in staat een overwogen antwoord te geven, maar zijn eerste reactie was, „dat het parlement nooit een dergelijken wetgevenden maatregel zou aanvaarden."

Morganatisch huwelijk. — De ingewonnen inlichtingen toonden echter aan, dat noch in Engeland, noch in de Dominions eenig vooruitzicht bestond op aanvaarding van zoodanige wetgevende maatregelen. Op 2 December deelde spr. den koning mede, dat hij vreesde, dat het voorstel onuitvoerbaar was, hetgeen de koning niet verraste. Daarna heeft de koning nooit meer eenige toespeling op deze kwestie gemaakt.
De koning overwoog sindsdien voortdurend vier punten. Een ervan was, dat, wanneer hij heen zou gaan, dit zoo waardig mogelijk en met zoo min mogelijk last voor zijn ministers en zijn volken zou geschieden. Tevens wenschte hij heen te gaan onder omstandigheden, die de troonbestijging zoo gemakkelijk mogelijk zou maken voor zijn broer, terwijl iedere gedachte aan een z.g.n. „koningspartij" hem tegen stond.

De wet van troonsafstand. — Het Hooger- en Lagerhuis hebben op 11 Dec. '36 vergaderd ter aanneming van het ontwerp-wet van troonsafstand, welke werd aangenomen.
Artikel 1 van deze historische wet, die geen precedent heeft in de moderne geschiedenis, bepaalt, dat onmiddellijk na de koninklijke goedkeuring de afstand van den troon door Zijne huidige Majesteit van kracht zal zijn geworden en dat daarin Z.M. zal ophouden Koning te zijn en de Kroon dus zal zijn vrijgekomen en dientengevolge het lid van de koninklijke familie, dat het eerst in aanmerking komt voor troonsopvolging, den troon zal bestijgen.
Artikel 11 bepaalt, dat Zijn huidige Majesteit, zijn nakomelingen, zoo die er zijn, en de afstammelingen van zijn nakomelingen, na den afstand geenerlei recht zullen hebben op den titel of belang bij of tot opvolging op den troon.
Het derde artikel voorziet, dat de wet op de koninklijke huwelijken, welke de toestemming van den monarch eischt voor een voorgenomen huwelijk van een lid van de koninklijke familie, niet van toepassing zal zijn op Z.M. na zijn afstand noch op zijn nakomelingschap of op afstammelingen van die nakomelingschap.
De nieuwe koning heeft dadelijk de wet bekrachtigd en dientengevolge heeft Koning Edward VIII om 13 uur 52 (G.T.) op 11 December 1936 opgehouden koning te zijn.
Na het ontwerp-wet voor tweede lezing te hebben ingediend, stond Maxton, het Lagerhuislid van de Onafhankelijke Arbeiderspartij op en diende zijn amendement in tegen de tweede lezing van het ontwerp, omdat de omstandigheden duidelijk het gevaar zouden hebben aangetoond en het gemeenebest van Britsche naties zijn blootgesteld door de erfelijke monarchie op een oogenblik, waarin de vrede en het welzijn des volks behoefte hebben aan een doeltreffenden regeeringsvorm van het republikeinsche genre in nauw contact met het volk en meer verantwoordelijk jegens den volkswil.
Het amendement-Maxton werd verworpen met 403 tegen 5 stemmen.
Het wetsontwerp werd daarna zonder stemming in tweede lezing aangenomen.

Ex-koning Edward neemt afscheid. — „Hier is Windsor Castle, Zijne Koninklijke Hoogheid prins Edward". Zoo werd de afscheidsrede van Edward VIII tot het Britsche volk aangekondigd, en direct daarop klonk de stem van den scheidenden vorst door den aether.

„Ten langen leste ben ik nu in staat eenige persoonlijke woorden te zeggen. Ik heb nimmer de behoefte gehad, iets te verzwijgen, maar tot dusver was het mij constitutioneel niet mogelijk te spreken.
Eenige uren geleden heb ik mijn laatsten plicht als koning en keizer vervuld, en nu ik ben opgevolgd door mijn broeder den hertog van York, moeten mijn eerste woorden zijn: een verklaring van trouw jegens hem. Ik doe dat van ganscher harte.
Gij kent allen de redenen, die mij genoopt hebben afstand te doen van den troon, maar ik wil, dat gij begrijpt, dat ik bij het bepalen van mijn houding nimmer het land of het rijk uit het oog heb verloren, dat ik, eerst als prins van Wales en den laatsten tijd als koning, 25 jaar heb trachten te dienen. Doch gij moet mij gelooven, als ik u zeg, dat het mij onmogelijk is geweest den zwaren last der verantwoordelijkheid te dragen en mijn plicht als koning te vervullen, zooals ik dat had willen doen, zonder de hulp en den steun van de vrouw, die ik liefheb.
Ik wil, dat gij weet, dat het besluit van mij en van mij alléén is geweest. Dit was een zaak, die ik alleen voor mijzelf te beoordeelen had. De andere persoon, die het naast hierbij betrokken was, heeft tot het laatste oogenblik getracht mij te bewegen, een anderen weg te kiezen. Ik heb dit ernstigste besluit van mijn leven genomen, uitsluitend geleid door de gedachte wat op den duur het best voor allen zou zijn.
Dit besluit is mij lichter gemaakt door de zekerheid, dat mijn broeder met zijn lange ervaring in de openbare aangelegenheden van dit land en met zijn edele eigenschappen in staat zou zijn, onverwijld mijn plaats in te nemen, zonder onderbreking of schade aan het leven en den voorspoed van het Rijk. Hij heeft den onvergelijkelijken zegen, waarin zoovelen uwer zich verheugen, doch die mij niet gegeven is: een gelukkig tehuis met zijn vrouw en kinderen.
Gedurende deze moeilijke dagen ben ik getroost door Hare Majesteit mijn moeder en door mijn verwanten. De ministers van de kroon en met name de heer Baldwin, de eerste-minister, hebben mij altijd met volkomen consideratie behandeld. Er heeft nooit een constitutioneel geschil tusschen mij en hen bestaan, noch tusschen mij en het parlement.
Door mijn vader opgevoed in de constitutioneele tradities, zou ik nooit het bestaan van zulk een geschil hebben gedoogd.
Zoolang ik prins van Wales was, en later, toen ik den troon had bestegen, heb ik van alle groepen der bevolking de grootste genegenheid ondervonden, in elk deel van het rijk, waarin ik verbleef of waarin ik reisde. Ik ben daarvoor zeer dankbaar.
Ik zeg het openbare leven thans geheel vaarwel en ik leg mijn last neer. Wellicht zal er eenige tijd verloopen, alvorens ik weer naar mijn geboorteland terugkeer, doch intusschen zal ik altijd de lotgevallen van het Britsche ras en het rijk met diepe belangstelling volgen, en wanneer ik te eeniger tijd in de toekomst Zijne Majesteit den koning als particulier van dienst kan zijn, zal ik niet in gebreke blijven.
En nu wij allen een nieuwen koning hebben, wensch ik hem, en u, zijn volk, van ganscher harte geluk en voorspoed.
God zegene u allen. — God save the king!"

Boodschap van Koningin Mary. —
Koningin Mary, moeder van ex-koning Edward, heeft een boodschap gericht tot het geheele Britsche Rijk, waarin zij haar smart betuigt, dat haar zoon het zijn plicht geoordeeld heeft zijn taak neer te leggen, en beval zijn broer, den hertog van York, aan, die zoo onvoorzien in zoo moeilijke omstandigheden geroepen is zijn plaats in te nemen.
(Manch. Guardian - Daily Telegr. - A. N. P. - Agence Belga)
(Vor. ber. Koning Edward VIII 2568 C.; Koningin Mary 1788 A.; Baldwin 2568 C.)

A. **LETTTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: W. Arning — „Deutsch-Ostafrika. Gestern und Heute." (Dietrich Reimer, Berlin)
E. Colerus — „Geheimnis um Casanova." (Zsolny, Wien 1936) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Engelsch: R. F. Harrod — „The Trade Cycle." (Oxford University Press)
Jeffrey Pulver — „Paganini, the romantic virtuoso." (Herbert Joseph) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Fransch: André Gide — „Geneviève." (Gallimard)
Arthur Thibaudet — „Histoire de la Littérature Française de 1789 à nos jours." (Librairie Stock, 1936) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Italiaansch: Gino Troiani — „Olanda." (Moderne Boekhandel, A'dam) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Nederlandsch: F. Bordewijk — „Rood Paleis, ondergang van een eeuw." (Nygh & v. Ditmar, R'dam)
Top Naeff — „Juffrouw Stolk en andere verhalen." (v. Holkema & Warendorf) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Tsjechisch: Emil Vachek — „Nepritel v tele (de vijand in het lichaam)." (Sfinx, Bohumil Janda, Praha) **(Vor. ber. 2293 F.)**
Zweedsch: S. Stål — „Närsens lyckliga år." (Bonniers, Stockholm) **(Vor. ber. 2568 A.)**
(Red. K. H. A.)

A. ENGELAND. — De Hertog van York tot Koning geproclameerd. —
Op 12 December '36 is de raad van opvolging in het paleis van St. James bijeengekomen om den hertog van York tot Koning te proclameeren. De nieuwe Koning heeft den naam en titel van George VI aangenomen.
Nadat de leden van den geheimen raad den eed van trouw aan den Koning hadden afgelegd, legde de Koning de gebruikelijke verklaring af en zeide hij te behooren tot de anglicaansche kerk.

Koning George's rede. - Ex-koning Edward VIII wordt Z.K.H. Hertog van Windsor. —
De toespraak, die koning George VI, in den raad voor de troonsbestijging gehouden heeft, luidt als volgt:
Nu op mijn schouders de plichten van souverein rusten, verklaar ik, mij strikt aan de principes van een constitutioneele regeering te zullen houden en vastbesloten te zijn mijn krachten vóór alles te wijden aan het welzijn der naties van het Britsche gemeenebest.
Met mijn gemalin als medewerkster aan mijn zijde aanvaard ik de zware taak, waarvoor ik ben geplaatst en voor welker vervulling ik den steun van al mijn volken vraag.
Mijn eerste bewindstaak zal zijn, mijn broeder, dien ik heb opgevolgd, den hertogstitel te verleenen. Voortaan zal hij den titel dragen van Zijne Koninklijke Hoogheid Hertog van Windsor.

Z.M. Koning George VI.

Kroning. —
De datum der kroning van Koning George VI blijft bepaald op 12 Mei 1937.

Hertog van Windsor. —
De hertog van Windsor heeft voor onbepaalden tijd Engeland verlaten.

Koning George's levensloop. —
De Hertog van York, die als George VI zijn broer heeft opgevolgd, heet voluit: Albert, Frederick, Arthur, George.
Op 14 December 1895 werd hij op York Cottage (Sandringham) geboren, zoodat hij op 14 Dec. '36 zijn 41sten verjaardag vierde.
Prins Albert werd op zijn veertiende jaar bij de marine te Osborne geplaatst, en na de marineschool te Darmouth te hebben bezocht werd hij tot adelborst eerste klasse bij de Royal Navy benoemd.
In 1916 nam hij aan boord van de Collingwood, deel aan den slag bij Jutland.
Aangezien de prins een zwakke maag had, moest hij den zeedienst verlaten. Hij kwam bij den marinestaf van Portsmouth, vanwaar hij naar het vliegkamp te Cramwell werd overgeplaatst. Reeds spoedig werd hij benoemd tot kapitein bij de luchtstrijdkrachten te Nancy.
Na den wapenstilstand kwam hij op het ministerie van Luchtvaart.
Hij behaalde zijn brevet als vlieger, terwijl hij toen zijn studie aan de universiteit van Cambridge aanving. Intusschen werd hij in militairen dienst geleidelijk bevorderd tot luitenant-kolonel.
In Juni 1920 werd prins Albert tot hertog van York verheven, terwijl hem tevens de titels van baron Killarney en van graaf van Inverness werden verleend.
Den 26sten April 1923 werd het huwelijk van den hertog van York met lady Elisabeth Bowes-Lyon ingezegend.
Lady Elisabeth was de 22-jarige dochter van den veertienden graaf van Strathmore en Kinghorne, een zeer aanzienlijken Schotschen edelman.
De sympathie met den hertog van York en diens gemalin nam, voor zoover dat nog mogelijk was, nog toe, toen op 21 April 1926 een prinsesje werd geboren, Elisabeth Alexandra Mary, die, nu haar vader koning is geworden, kroonprinses zal zijn. Prinses Margaret Rose, het tweede dochtertje van het hertogelijk paar, werd vier jaar later, op 21 Aug. 1930 geboren.
(Times - Manchester Guardian)
(Vor. ber. Ex-Koning Edward VIII 2576 A.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Geen salarisvermindering voor landsdienaren met 1 Januari 1937. —
De regeering heeft besloten de uitvoering van die maatregelen, welke directe vermindering van inkomsten voor landsdienaren met 1 Januari 1937 ten gevolge zouden hebben, en welke in verschillende regelingen zijn vastgesteld, dan wel zijn aangekondigd, voorshands op te schorten.
Derhalve ondergaan, noch de regionale overgangsbezoldigingen, noch de overgangsbezoldigingen volgens de Herziene Bezoldigingsregeling Burgerlijke Landsdienaren, noch de overgangsloonen van maandlooners en werklieden, met 1 Januari 1937 een directe vermindering. Ook de overbrenging van een aantal betrekkingen uit het H.B.B.L. naar de regionale bezoldigingsregelingen is opgeschort. De overgangskorting is met 1 Januari geheel vervallen.
Het ligt in het voornemen der regeering in de a.s. zitting van den Volksraad een uiteenzetting te geven van de richtlijnen, welke bij een verdere afwerking van het salarisstelsel zullen worden gevolgd.
(Aneta) **(Vor. ber. Salarissen 2095 C.)**

14 DECEMBER 1936

C. NEDERLAND. — S.D.A.P. en het Militaire vraagstuk. - Ontwerp-paragraaf voor strijdprogram samengesteld. —
De commissie uit de S.D.A.P. ter bestudeering van het militaire vraagstuk, op 9 Mei '36 door het partijbestuur ingesteld naar aanleiding van een besluit van het congres te Rotterdam in April, heeft haar verslag aangeboden.
De commissie heeft gemeend haar conclusies te moeten samenvatten in den vorm van een ontwerp-paragraaf voor het strijdprogram der Partij.
De nieuwe paragraaf luidt als volgt:
Krachtige medewerking tot versterking van den Volkenbond als orgaan der internationale rechtsorde. Nakoming der Volkenbondsverplichtingen ter verwezenlijking van de collectieve veiligheid. Onderwerping van geschillen met andere mogendheden aan rechtspraak of arbitrage. Openbaarheid van verdragen en overeenkomsten en verzekering van parlementaire contrôle op het buitenlandsche beleid. Bevordering van een rechtvaardige oplossing van de internationale economische, koloniale en territoriale vraagstukken en van de herziening van de vredesverdragen door minnelijk overleg.
Bevordering van de totstandkoming van een internationale ontwapeningsovereenkomst en van de schepping van een Volkenbondsmacht ter handhaving van de internationale rechtsorde. Zoolang deze doeleinden niet zijn bereikt, instandhouding van een Nederlandsche weermacht, geschikt voor de nakoming van Volkenbondsverplichtingen, waartoe behoort de verdediging van het Rijk en zijn overzeesche gebiedsdeelen met bijstand van anderen in het kader van collectieve veiligheid, alsmede voor die verdediging met bijstand van anderen zonder Volkenbondsverband.
Verzekering van de trouw van de weermacht aan de democratische staatsinstellingen. Verdere doorvoering van het dienstplichtstelsel tot beperking van het beroepspersoneel bij land- en zeemacht. Democratiseering van de weermacht. Verbod van particuliere wapenfabricage. Verruiming van de vrijstelling van dienstplicht wegens ernstige gewetensbezwaren. (Het Volk)
(Vorig bericht S.D.A.P. 2440 F.)

D. BELGIE. — Geen nieuwe Warenhuizen. - Verbod tot opening of uitbreiding geldt tot 1 Maart 1937. —
De Belgische Kamer heeft met 105 tegen 9 stemmen en 52 onthoudingen een wetsontwerp aangenomen, waarbij tot 1 Maart 1937 de opening of uitbreiding van warenhuizen wordt verboden.

De wet heeft betrekking op die warenhuizen, waarin minstens vijf bedienden zijn aangesteld en die zich bevinden in steden, welke minimaal 100.000 inwoners tellen. Inbreuk op de wet zal gestraft worden met gevangenisstraffen van acht dagen tot drie maanden en met geldboeten van 100 tot 10.000 francs. De wet heeft een voorloopig karakter, totdat de regeering aan het parlement een definitieve regeling zal voorleggen. De socialisten hebben zich, in verband met de coöperaties, die door deze wet getroffen worden, van stemming onthouden.
(Handelsblad v. Antwerpen)

A. NEDERLAND. — Moerdijkbrug voor het verkeer opengesteld. - Nederland's grootste verkeersbrug. —

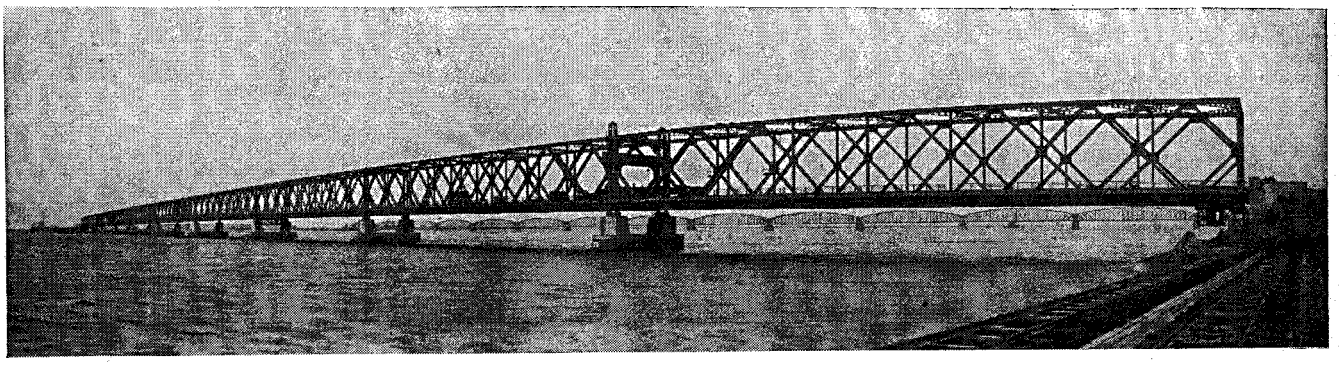

De nieuwe Moerdijkbrug.

Op 12 Dec. '36 heeft H. M. de Koningin de nieuwe, ruim duizend meter lange brug over het Hollandsch Diep bij den Moerdijk, de grootste brug voor gewoon verkeer in ons land, plechtig opengesteld, een plechtigheid, welke het karakter heeft gedragen van een nationale gebeurtenis en bij hen, die, aan de Noord- of Zuidzijde, het voorrecht hadden haar te mogen bijwonen, in eerbiedige herinnering zal blijven.
Met de overbrugging van het Hollandsch Diep is zoowel voor den automobilist, den motorrijder, den wielrijder, als voor den expediteur, den vrachtrijder en den fabrikant een verbetering tot stand gekomen, die veel tijd- en geldbesparing tengevolge zal hebben.
Hoe belangrijk het verkeer over het Hollandsch Diep is, blijkt wel hieruit, dat door middel van het veer bij Moerdijk in 1932 164.753 personenauto's en 46.265 vrachtauto's zijn overgezet. In 1935 waren deze cijfers reeds toegenomen tot 192.277 personenauto's en 49.133 vrachtauto's.
Ongetwijfeld is na de opening van de brug een nog grootere toeneming van het verkeer te verwachten.

Toespraak van den minister van Waterstaat, Jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude. — De minister betuigde H. M. zijn groote dankbaarheid voor haar aanwezigheid, die grooten luister bijzet aan deze plechtige gebeurtenis, die alom in den lande met groote vreugde begroet wordt.
Niet steeds werd van de plaats, waar wij ons thans bevinden, van den Z. H. wal naar de overzijde overgestoken, aldus de minister. Oudtijds, na den St. Elisabethsvloed in 1421, toen Dordrecht van de vaste verbinding met Brabant verstoken was, ontstond het veer, dat van het Bossche Hoofd te Dordt afvoer. In 1580 werd het punt van afvaart verlegd naar de Vuilpoort te Dordt en in 1667 naar het oude veer aan den Wildrechtschen Zeedijk, later naar het nieuwe veer aan den Prinsenheuvel en eerst in 1821 werd Willemsdorp als plaats van afvaart gekozen. En thans is ongeveer 700 meter Oostwaarts van het pontveer de vaste overbrugging tot stand gekomen, die voor het doorgaande verkeer van groote beteekenis is te achten.
Uit verkeerstellingen, in 1935, is gebleken, dat het doorgaande verkeer over het Hollandsch Diep belangrijker is dan bij eenigen anderen rivierovergang in den lande, en ongetwijfeld zal de vaste overbrugging, nog meer dan het pontveer, hoe voortreffelijk dit ook was ingericht, dat verkeer tot zich trekken.
Genoot reeds de spoorwegbrug groote vermaardheid, ongetwijfeld zal de brug voor het motorwegverkeer nog in hoogere mate de aandacht trekken van velen, niet alleen als plaatselijke en gewestelijke, doch ook als nationale en internationale verbinding van beteekenis.

Technische bijzonderheden. — Naar ir. W. J. H. Harmsen, hoofdingenieur-directeur van den Rijkswaterstaat in de directie bruggen, in het herinneringsboek, dat ter gelegenheid van het feit dezer jongste overbrugging is verschenen, mededeelt, overspant de nieuwe Moerdijkbrug (waarvan het werkterrein van de rivierwerken, na op 5 April 1933 te zijn aanbesteed, op 20 Februari 1934 voltooid was) het Hollandsch Diep met tien vakwerkbruggen, elk honderd meter lang, waardoor deze geweldige constructie mede de langste brug voor gewoon verkeer in ons land is.
Het water, dat, tot aan het tijdstip van den bouw der 600 meter stroomopwaarts gelegen spoorbrug, twee kilometer breed was, is thans tot op de helft van zijn oorspronkelijke breedte teruggebracht. Bij den aanleg van den spoorweg in de jaren 1869—1872 werd aan den Noordelijken oever een eerste afdamming over 600 meter gemaakt; bij de uitvoering van de nieuwe brug werd de rivier door vooruitbrengen van den Noordoever nogmaals met 400 meter versmald.

Voor wie van cijfers houden moge dienen, dat ten behoeve van de rivierwerken totaal verwerkt werden 3.270.000 kub. M. zand en 20.000 kub. M. klei. Aan den onderbouw werden verwerkt 20.000 kub. M. beton, 41.000 M. betonpalen, 17.000 vierk. M. stalen damwand, 600.000 K.G. wapeningsijzer, 47.000 vierk. M. zinkstukken, 16.000 scheepston stortsteen en 860 kub. M. natuursteen. Wat den bovenbouw betreft, hieraan werden verwerkt 9.000.000 K.G. staal, terwijl 1.1 millioen klinknagels werden geslagen. Het verf-oppervlak bedraagt 100.000 M. Aan de toegangswegen werden verwerkt 315.000 kub. M. zand en 16.000 kub. M. klei. De totale lengte van de toegangswegen bedraagt ongeveer 5 K.M., aan de Noordzijde 1.2 K.M. en aan de Zuidzijde 3.6 K.M. In totaal was met de bouwkosten een bedrag van ruim ƒ 4.000.000 gemoeid.

Onze bruggenbouw. — Wat zij kosten en hoe groot zij zijn. —

ARNHEM:

Onderbouw	0.5 mill.
Bovenbouw	1.5 ,,
Grondaankoop, toegangswegen, div.	1.0 ,,
Totale bouwkosten .	3.0 mill.
Lengte overspanningen:	
Zomerbed	
50+120+50 =	220 M.
Winterbed ... 6×42 =	252 M.
Totale lengte	475 M.
Rijvloer, breed	12 M.
2 trottoirs, breed	4 M.
Totaal gewicht 5200 ton, waarvan 2600 ton staal.	

VIANEN:

Onderbouw	0.55 mill.
Bovenbouw	1.25 ,,
Grondaankoop, toegangswegen, div.	0.70 ,,
Totale bouwkosten	2.5 mill.
Lengte overspanningen:	
4×42,6+160+	
4×42,6 = ...	500 M.
Rijvloer, breed ...	11 M.
2 trottoirs, breed .	2.50 M.
Totaal gewicht 4800 ton, waarvan 2500 ton staal.	

NIJMEGEN:

Onderbouw	1.5 mill.
Bovenbouw	2.0 ,,
Grondaankoop, toegangswegen, div.	1.5 ,,
Totale bouwkosten .	5.0 mill.
Lengte overspanningen:	
72+95+244,10+	
95+72 = ...	580 M.
Rijvloer, breed	12 M.
2 trottoirs, breed ...	4 M.
Totaal gewicht 6500 ton, waarvan 4000 ton staal.	

MOERDIJK:

Onderbouw	1.25 mill.
Bovenbouw	1.75 ,,
Grondaankoop, toegangswegen, div.	1.00 ,,
Totale bouwkosten	4.00 mill.
Lengte overspanningen:	
10×100 = ...	1000 M.
Rijvloer, breed ...	11 M.
2 trottoirs, breed .	2.5 M.
Totaal gewicht 9000 ton, waarvan 5000 ton staal.	

De aan het maken van de Moerdijkbrug verbonden werken, zooals de rivierwerken, de onderbouw, de bovenbouw, de toegangswegen en het vervoer van de tien overspanningen zijn alle door Nederlandsche firma's verricht, evenals de levering van de afsluitdeuren, de levering van het ijzer en het staal, het leggen van het brugdek en de levering van het graniet.

Geschiedenis van de nieuwe brug in datums.

20 Juli 1934: De administratieve voorbereiding van den bouw is gereed gekomen, zoodat met het werk ter plaatse kan worden begonnen.
30 Maart 1935: De eerste overspanning geplaatst.
6 Mei 1935: Aanvang van het maken van den Noordelijken toegangsweg.
15 Mei 1935: De tweede overspanning geplaatst.
19 Juli 1935: De derde overspanning geplaatst.
20 Augustus 1935: De vierde overspanning geplaatst.
21 September 1935: Aanvang van het maken van den Zuidelijken toegangsweg.
22 October 1935: De vijfde overspanning geplaatst.
5 December 1935: De zesde overspanning geplaatst.
3 Maart 1936: De zevende overspanning geplaatst.
April 1936: Aanvang van het leggen van het brugdek.
2 April 1936: De achtste overspanning geplaatst.
19 Mei 1936: De negende overspanning geplaatst.
17 Juli 1936: De tiende overspanning geplaatst.
29 Augustus 1936: Het brugdek is voltooid.
15 September 1936: De Noordelijke toegangsweg is gereed.
1 December 1936: De Zuidelijke toegangsweg is voltooid.
12 December 1936: De brug feestelijk in gebruik genomen.
(Alg. Handelsblad - De Maasbode - De Telegraaf)

(Vor. ber. 1911 D.; Bruggenbouw 2345 C.; Koningin Wilhelmina 2503 E.; Min. v. Lidth de Jeude 2345 C.)

A. **CHINA. — Militaire opstand in Noord-China. - De president van China gevangen genomen. —**
Maarschalk Tsjang Kai-sjek, de president van China (Nanking-regeering) is gevangen genomen door muitende troepen der provincie Sjensi, die onder commando staan van maarschalk Tsjang Hsu-liang, een zoon van wijlen maarschalk Tsjang Tso-lin.
In een intusschen gepubliceerd manifest heeft Tsjang Hsu-liang — naar het Japansche telegraafagentschap Domei meldt — vier eischen aan de centrale Chineesche regeering gesteld, te weten:

1. Onmiddellijke oorlogsverklaring aan Japan.
2. Teruggave aan China van Mandsjoerije en Noord-Tsjahar.
3. Reorganisatie der Kwomintang (de Chineesche regeeringspartij).
4. Aanvaarding door Nanking van eenige communistische principes.

De centrale Chineesche regeering te Nanking heeft intusschen krachtig ingegrepen, om den opstand te onderdrukken. Maarschalk Tsjang Hsu-liang is van al zijn functies vervallen verklaard, de staat van beleg is na de afkondiging in Nanking, tot andere steden in China uitgebreid en de minister van Oorlog, Ho Jing-sjiang, is met het opperbevel belast. Reeds zijn de Nanking-troepen bij Sianfoe, in de provincie Sjensi, waar Tsjang Kai-sjek wordt gevangen gehouden, tot den aanval op de opstandelingen overgegaan. Ten einde echter een nieuwen burgeroorlog met alle gevolgen van dien te vermijden, wordt getracht door onderhandeling de vrijlating van Tsjang Kai-sjek en een bijlegging van den strijd te verkrijgen.
De minister van Financiën, Koeng, wordt tijdelijk met de waarneming van het presidentschap belast, door zijn benoeming tot waarnemend voorzitter van den uitvoerenden raad.
Feng Joe-Sjiang wordt voorzitter van de militaire commissie.
De aanleidende oorzaak van de muiterij is, dat de goed gewapende troepen van Tsjang Hsu-liang, die uitgezonden waren om de communistische troepen te bestrijden, gemeene zaak met hen gemaakt hebben en zich tegen maarschalk Tsjang Kai-sjek hebben gericht, dien zij verdenken van te veel genegenheid voor Japan te betoonen. (Domei - Sin Pau Agency)
(V. b. Burgeroorlog 2424 B.; Communisten 1877 B.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 14 December 1936.**
Het is nu al een maand geleden, dat generaal Franco het beleg sloeg voor Madrid, maar in al dien tijd zijn de nationalisten practisch geen stap verder gekomen. De regeeringstroepen, die evenals de nationalisten versterkt zijn door buitenlanders en buitenlandsche wapenen, hebben ieder huis in een vesting herschapen. In de afgeloopen twee weken was het initiatief meerendeels in handen der regeeringstroepen. Burgos, de zetel der nationalistische regeering, wordt door twee legers bedreigd, een die uit Bilbao opereert en een uit Santander.
Zooals door de Engelsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, in het Lagerhuis werd verklaard, komen duizenden Duitschers het leger van Franco te hulp schieten, terwijl Italiaansche troepen, meestal oud-strijders uit den Abessynischen oorlog, reeds langen tijd in Franco's leger dienst hebben genomen.
De Portugeesche regeering heeft op 12 Dec. '36 een afwijzend antwoord gegeven op de voorstellen van Frankrijk en Engeland om samen te werken ten einde den burgerstrijd in Spanje door bemiddeling te doen eindigen.
De Duitsche regeering heeft in haar Antwoordnota een zeer conciliante houding aangenomen. Op alle punten zegt de Duitsche regeering haar volle medewerking toe, om een bemiddeling in den Spaanschen burgeroorlog tot stand te brengen.
De Italiaansche regeering heeft geen definitief antwoord gegeven.
De Sovjet-regeering is in principe bereid bij een poging tot bemiddeling in Spanje zich bij andere staten aan te sluiten.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2560 F.)**

C. **AANSLAGEN. — Wilhelm Gustloff, leider der Duitsche N.S.D.A.P. in Zwitserland. - Veroordeeling van David Frankfurter. —**
Het kantonnale gerecht van Graubünden heeft op 14 December '36 uitspraak gedaan in de zaak tegen David Frankfurter, verdacht van moord op Wilhelm Gustloff, den leider van de groep-Zwitserland der Duitsche Nationaal-Socialistische partij.
Frankfurter is veroordeeld tot 18 jaar gevangenisstraf met aftrek van acht maanden preventieve hechtenis; hij verliest de burgerlijke eererechten voor het geheele leven, het verblijf in Zwitserland wordt hem voor zijn leven ontzegd, hij is in beginsel veroordeeld tot vergoeding van alle door zijn misdaad veroorzaakte schade en tot betaling van de proceskosten. (A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2184 E.)**

D. **ENGELAND. — Minister Eden's verklaring inzake Duitschland en Spanje. —**
De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken Eden heeft in een op 14 Dec. '36 te Bradford gehouden rede twee belangrijke verklaringen afgelegd:
1. Er moet een einde komen aan de eenzijdige opzegging van verdragen.
2. Het is van groot belang voor Groot-Brittannië, dat de integriteit van Spanje en zijn overzeesche gewesten gehandhaafd blijft.

Groot-Brittannië, aldus de minister, wil vreedzame en zelfs vriendschappelijke betrekkingen onderhouden met diegenen, die in hun eigen land de gevaarlijke leerstelling huldigen, dat de wereld verdeeld moet worden tusschen linksche en rechtsche dictaturen, of die een van die leerstellingen steunen. Onze relaties met de andere staten worden bepaald door de overweging, of zij bereid zijn den vrede met hun buren te bewaren en of zij de verdragen willen nakomen, die voor de handhaving van den vrede zijn opgesteld.
Ik herhaal dus, bij onze internationale betrekkingen laten wij ons niet leiden door het regime der diverse landen, doch door de wijze, waarop de regeeringen haar verplichtingen nakomen. Mijn te Leamington op 20 November afgelegde verklaring en de verklaring van den Franschen minister van Buitenlandschen Zaken, Delbos, waarin hij Engeland steun beloofde in geval van een niet-uitgelokten aanval, hebben slechts vroegere verplichtingen opnieuw bevestigd en verbergen niet het plan tot het vormen van het eene of andere exclusieve bondgenootschap, terwijl evenmin wordt gedacht aan een politiek van groepsvorming.
Wij wenschen oprecht samenwerking met Duitschland, niet alleen door het Westelijk pact, maar ook met betrekking tot de Europeesche aangelegenheden in het algemeen. Wij verlangen Duitschland niet te omsingelen, doch wel, dat het met de andere landen samenwerkt op economisch, financieel en politiek gebied. Wij wenschen geen groepen en barrières in Europa.
(Manchester Guardian) **(Vor. ber. Eden 2567 F.)**

15 DECEMBER 1936

E. **NEDERLAND. — Het Nationale huwelijksgeschenk voor het Prinsenpaar. —**
Het nationale huwelijksgeschenk is thans definitief vastgesteld. Het omvat ten eerste een motorjacht, waarmede het IJsselmeer, de Zeeuwsche stroomen, de Friesche meren, kortom de grootere wateren van Nederland bevaren kunnen worden, ten tweede het plan voor moderniseering, verbouwing en inrichting van een vleugel van het Paleis Soestdijk. (Telegraaf)
(Vor. ber. 2510 C.; Prinses Juliana 2570 A.; Prins Bernhard 2571 F.)

F. **EGYPTE. — Blauwhemden worden officieel erkend. —**
Na langdurig overleg heeft minister-president Nahas Pasja als leider van de Wafdpartij op 7 Dec. '36 een proclamatie afgekondigd, waardoor een nieuw statuut is vastgesteld voor de organisatie der Blauwhemden. Inplaats dit jonge fascistische leger te ontbinden, zooals velen wenschten, heeft Nahas Pasja het officieel erkend, hoewel het dragen van wapenen en het houden van parades op straat, waaraan zoovelen aanstoot namen, is verboden. (Akcham)

G. **DUIKBOOTENOORLOG. — Humaniseering. - Duitschland treedt toe. —**
Von Ribbentrop, de Duitsche ambassadeur te Londen, heeft een nota doen toekomen aan het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken, waarin verklaard wordt, dat de Duitsche regeering toetreedt tot de bepalingen betreffende den duikbootoorlog, vervat in deel vier van het vlootverdrag van Londen, en deze bepalingen met ingang van 23 Nov. '36 als bindend aanvaardt. (Times)
(Vor. ber. Duikbootenoorlog 2537 D.)

RIJNVAART-REGIEM

A. Ontwikkeling en opzegging. —

In het maandschrift „Economie" wijdt de oud-minister van Waterstaat, ir. M. C. E. Bongaerts een beschouwing aan de ontwikkeling van het Rijnvaartregiem en den toestand, ontstaan door de opzegging van de Rijnvaart-akte door Duitschland.

Het internationale rivierenrecht kreeg zijn grondwet bij de slotakte van het Weener congres in 1815, welke uitgaat van het beginsel van wederkeerigheid in rechten en plichten tusschen de oeverstaten van internationale rivieren. Het voortbouwen op dezen grondslag werd aan de betrokken staten zelf overgelaten en zoo ontstond voor de Rijnvaart de Rijnvaart-conventie van 1831, welke in 1868 werd vervangen door de conventie van Mannheim. Deze werd aangegaan door de oeverstaten Pruisen, Baden, Beieren, Frankrijk, Hessen en Nederland, uit welke rij Frankrijk na den oorlog van 1870 verdween. Zij was de logische uitwerking van het rivierenrecht van 1815 en behelsde bepalingen omtrent de bevoegdheid tot het bevaren van den conventioneelen Rijn, welke zich in Nederland uitstrekte stroomafwaarts tot Gorinchem voor de Waal en tot Krimpen aan de Lek voor de Lek. Het voorzitterschap van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart werd om de beurt waargenomen door de commissarissen der oeverstaten, terwijl voor het stemrecht een zekere verhouding in de conventie was vastgelegd.

Wat dit stemmental betreft heeft Frankrijk na den wereldoorlog, die ook voor het Rijnregiem een geheel nieuwe situatie schiep, een vergissing begaan, zegt ir. Bongaerts.

Het wist in het tractaat van Versailles door te drukken, dat ook niet-oeverstaten voortaan deel zouden uitmaken van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart, dat Frankrijk permanent den voorzitter zou aanwijzen en dat het stemmenaantal zoodanig werd verdeeld, dat Frankrijk met de nieuwe, niet-Rijnoeverstaat zijnde leden, de meerderheid zou hebben. Toen evenwel in de Centrale Commissie in haar nieuwe samenstelling moest worden gewerkt en o.m. de bedoeling naar voren kwam om van de verhoopte overmacht gebruik te maken om aan Nederland de internationalisatie van de z.g. tusschenwateren — tusschen Rijn en Schelde — op te leggen, alsmede de uitbreiding van de jurisdictie der Centrale Commissie over de Nederlandsche rivieren en stroomen zeewaarts van Gorinchem en Krimpen aan de Lek, heeft Nederland zich daartegen, aan de hand van zijn op het beginsel der wederkeerigheid gefundeerd goed recht, verzet. De strijd, niet lang na het vredestractaat van Versailles begonnen, is zwaar geweest en hij is eerst in het najaar van 1936 beëindigd, geheel tot voldoening van Nederland.

Ir. Bongaerts schetst dan, hoe Frankrijk na den wereldoorlog streefde naar de heerschappij over den Rijn. Op de vredesconferentie te Parijs in 1918 kwam Engeland voor den dag met zijn oude denkbeeld van algeheele verkeersvrijheid voor alle staten te land, te water en (thans ook) in de lucht. Bij Frankrijk, dat een overwinnaarspolitiek voerde en Duitschlands gezag over de groote internationale rivieren wilde breken door er internationale beheerscommissies voor in de plaats te stellen, vond dit denkbeeld geen instemming.

Terwijl het Engelsche ontwerp, ten koste van de zeggenschap der oeverstaten op hun rivieren, slechts de verwezenlijking van een zoo groot mogelijke internationale verkeersvrijheid beoogde, had het Fransche ontwerp de ontrechting van de oeverstaten tot doel, aanvankelijk alleen de Duitsche, later alle oeverstaten. Het aldus geconcipieerde algemeene ontwerp, op twee gedachten hinkende, ondervond ter conferentie zoo weinig instemmende bejegening, dat het terzijde werd gelegd om straks, na den vrede, te worden behandeld. Men beperkte zich tot het „internationaal verklaren" van vier der voornaamste Duitsche rivieren, zooals Frankrijk van den beginne af had gewild, op welke rivieren „reeds bij voorbaat" sommige bepalingen welke in de terzijde gelegde concept-algemeene conventie voorkwamen, van toepassing werden verklaard. Die rivieren werden derhalve rechtens in een uitzonderingspositie gebracht.

Doch Frankrijk wenschte die uitzonderingspositie niet voor den Rijn, waarbij het niet alleen zelf oeverstaat zou worden, doch welke rivier zelf eens Fransch moest worden, volgens het oude droombeeld van Lodewijk XIV, welke gedachtengang sedert eeuwen de Fransche buitenlandsche politiek in deze gewesten heeft beheerscht.

De ontrechting der oeverstaten mocht voor den Rijn thans niet worden opgelegd; bovendien meende Frankrijk ten onrechte, dat de Centrale Commissie voor de Rijnvaart krachtens de conventie van Mannheim voor die vaart oppermachtige bestuursbevoegdheden bezat en bijgevolg, dat, wanneer Frankrijk in die commissie maar een overwicht verkreeg, de rivier practisch Fransch zou zijn. Voor den Rijn werd in het tractaat van Versailles dan ook niet veel meer voorgesteld dan een wijziging van de samenstelling der Centrale Commissie en enkele bepalingen over het riviervak, dat weer Fransch-Duitsche grensrivier worden zou, derhalve een wijziging van de akte van Mannheim.

De algemeene conventie, die te Versailles in concept werd ter zijde gelegd, is verder behandeld op de rivierenconferentie van Barcelona van 1921. De daar aangenomen tekst tracht iets anders voor de conventie van Mannheim in de plaats te brengen, maar hij is eveneens gegrondvest op het rivierenrecht van Weenen.

Hoe is nu de toestand, vraagt ir. Bongaerts, na de opzegging van de Rijnvaartbepalingen door Duitschland?

De vraag is naar voren gekomen of nu de conventie van Mannheim automatisch herleefd is, zooals zij vóór het tractaat van Versailles bestond. Die vraag gaat er van uit, dat de scheepvaartbepalingen van dit tractaat kunnen worden afgeschud, zonder meer. Het is echter duidelijk, dat daarmede niet de akte herleeft in den vorm, dien zij had vóórdat zij te Versailles voorloopig werd gewijzigd en vóórdat daarin verdere wijzigingen in de naaste toekomst waren voorzien en overeengekomen, die inmiddels te Straatsburg bijna tot een goed einde zijn gebracht. Ten eerste is Frankrijk als oeverstaat in de plaats gekomen van het voormalige Rijksland. Ten tweede heeft het nieuwe Duitschland zich tot zoodanige Rijkseenheid geproclameerd, dat er nauwelijks meer plaats schijnt voor een afzonderlijk optreden van Pruisen, Beieren, Baden en Hessen als zelfstandige contractanten bij een Rijnvaartconventie. In de derde plaats moge worden bedacht, dat er na den wereldoorlog op den Boven-Rijn technisch veel is gebeurd in dien zin, dat de Rijnvaart zoowel als het Rijnwater aldaar grootendeels kunstmatig wordt afgeleid naar een op Fransch gebied gelegen lateraal kanaal, hetwelk buiten de jurisdictie van de Cenrale Rijnvaartcommissie zal worden gehouden; en ten vierde mag niet worden vergeten, dat de toeneming van het verkeer en de vaartontwikkeling in de laatste tientallen van jaren zoodanig zijn geweest, dat er aanleiding schijnt te bestaan de insluiting van Zwitserland als Rijnoeverstaat te bevorderen.

Ir. Bongaerts meent, dat het van groot belang is, dat de Rijnoeverstaten van thans onderling tot accoord komen. Wellicht verdient het aanbeveling, te trachten den Volkenbond het initiatief te doen nemen, om de oeverstaten van internationale rivieren — niet alleen de Duitsche — in conferentie te vereenigen.

Voor Nederland speciaal is het een levensbelang, dat er voor zijn groote rivieren internationale conventies blijven en komen op den grondslag van wederkeerigheid. Dank zij dien grondslag heeft Nederland, nog in de loopende eeuw, herhaalde malen gevaarlijke aanslagen op zijn economisch en op zijn souverein bestaan weten af te weren.

Herinnerd zij hier aan de poging van Pruisische zijde, voor den oorlog gedaan om ten behoeve van een gewenschte tariefsverhooging op de spoorwegen over te gaan tot het heffen van Rijntollen. De akte van Mannheim gaf Nederland de volledige ruggegraat voor zijn geslaagd verzet als Rijnoeverstaat.

Ik herinner voorts aan de agitatie in Duitschland voor het graven van „Eine Deutsche Rheinmündung", met de bedoeling de welvaart die Nederland en speciaal Rotterdam genoten door den opbloei van het Duitsche Rijk na den oorlog van 1870-'71 en speciaal van de industrieele ontwikkeling van Westphalen voor Duitschland en Duitsche Noordzeehavens te reserveeren.

Eindelijk moge ik herinneren aan de pogingen van Belgische en van Fransche zijden aangewend om de internationale bevoogding van de tusschenwateren te bewerken, alsmede de uitbreiding der zeggingschap van de Centrale Commissie voor de Rijnvaart zeewaarts van Gorinchem en van Krimpen aan de Lek.

Met de Rijnvaartconventie is de ontwikkeling van de groote riviervaart in West-Europa, ten bate van handel en bedrijf en ten bate van de volkswelvaart in het algemeen beter gediend geweest, dan met bilaterale riviertractaten.

Bij dit stelsel bestaat het gevaar voor terugval tot de toestanden van vóór 1792, toen een staat een op zijn territoir gelegen vak van een internationale rivier volledig voor zijn eigen welvaart kon afzonderen.

„Eine Deutsche Rheinmündung" eenerzijds en de stop bij Lixhe anderzijds duiden in die richting. Zelfs een kanaal, dat afscheiding van den Brabantschen wal van de Schelde teweeg brengt, zou een gelijk gevaar voor de toekomst in zich bergen.

Het kleine Nederland heeft door de eeuwen heen altijd sterk gestaan door kordaat en nauwgezet vast te houden aan het recht, zoowel dat van zichzelf als dat van anderen, zonder dat het daarbij nochtans gemis aan de noodige soepelheid om billijkheidsgronden tot verwijt kon krijgen. Er bestaat geen reden te onderstellen, dat het in de toekomst anders zou worden dan het in het verleden is geweest, zoo besluit ir. Bongaerts. (Economie)

(Vor. ber. Opzegging bepalingen inzake internationalisatie van eenige rivieren 2549 E.; Rijnvaart 2292 D.)

A. ENGELAND. — Afstand van den troon van Koning Edward VIII. - Perscommentaren.

ENGELAND. — Dezelfde gebeurtenissen die den eenen mensch tot in de diepste diepten neerwerpen, verheffen den anderen tot de hoogste toppen; zoo is het rad van de fortuin.
Koning Edward, de aangebedene, is mijnheer Windsor geworden, een val over welks beteekenis niets meer behoeft te worden gezegd.
Baldwin is van een oud, afgewerkt en gewantrouwd premier, naar wiens aftreden millioenen met verlangen uitzagen, de redder van zijn land geworden. Hij heeft in de gevaarlijkste crisis, die Engeland en het Britsche Rijk sinds den oorlog hebben gekend, de eenheid van het volk bewaard. Daarmee heeft hij de eeuwigdurende dankbaarheid van zijn volk verworven. Alle bladen, onverschillig van welke richting of partij, zijn eensgezind in hun lof voor zijn optreden. Zelfs organen als de Daily Mail, die de laatste dagen met onbeschrijfelijke blindheid alles gedaan hebben om zijn oneindig moeilijk streven te verijdelen, zijn nu gedwongen hun erkentelijkheid uit te spreken.
Het rad van de fortuin heeft echter in zijn laatste geweldige omwenteling niet alleen personen, maar ook instellingen van plaats doen veranderen. De instelling van de monarchie is gedaald en die van de democratie gestegen.
Over de daling wordt in de pers uiteraard weinig gezegd. Alleen de Times heeft den moed openlijk te erkennen, dat de monarchie zwaar is geschokt. De andere bladen achten het, niet geheel zonder reden, wenschelijk hieromtrent een sober stilzwijgen te bewaren. Sommige van hen, zooals de Manchester Guardian, gaan zelfs zoover de meening uit te spreken, dat de constitutioneele positie van de monarchie niet verzwakt, maar versterkt en gelouterd uit de crisis te voorschijn is gekomen. (N. Rott. Crt.)

DUITSCHLAND. — De **Völkischer Beobachter** meldt, dat Duitschland de hartelijkste sympathie voor het Engelsche volk in een van de ernstigste crises van zijn geschiedenis voelt.

Het **Berliner Tageblatt** merkt op: „De openbare meening in Duitschland heeft de crisis behandeld als een zaak van een voorname familie, waarin zij zich niet wenscht te mengen".

FRANKRIJK. — De **Echo de Paris** schrijft: Het stelsel van de constitutioneele monarchie komt versterkt uit de crisis te voorschijn.

De **Journal** schrijft o.a. „Niemand weet beter dan de Franschen, welke dankbaarheid zij verschuldigd zijn aan Edward VIII. In de betuiging van eerbied, welke wij thans willen geven aan hem, die met zooveel adeldom de bitterste scheiding voltrekt, willen wij tevens onze bewondering uitspreken voor het schitterend voorbeeld van zelfverloochening, met alle beloften van trouw aan zijn gedachtenis".

ITALIE. — De **Giornale d'Italia** schrijft, dat het Italiaansche volk den Koning bewondert, die zijn troon heeft opgegeven voor zijn liefde.

De **Corriere della Sera** staat zeer critisch tegenover het feit, dat Mevrouw Simpson al tweemaal gescheiden is, en men moet bedenken, schrijft het blad, dat het tegen de leer der Katholieke kerk is.

VEREENIGDE STATEN. — In de Vereenigde Staten staat de openbare meening sympathiek tegenover den Koning, terwijl de bladen, behalve de Hearst-pers, als hun meening te kennen geven, dat Groot-Brittannië en het rijk uit de huidige crisis even machtig in alle opzichten zullen te voorschijn treden.

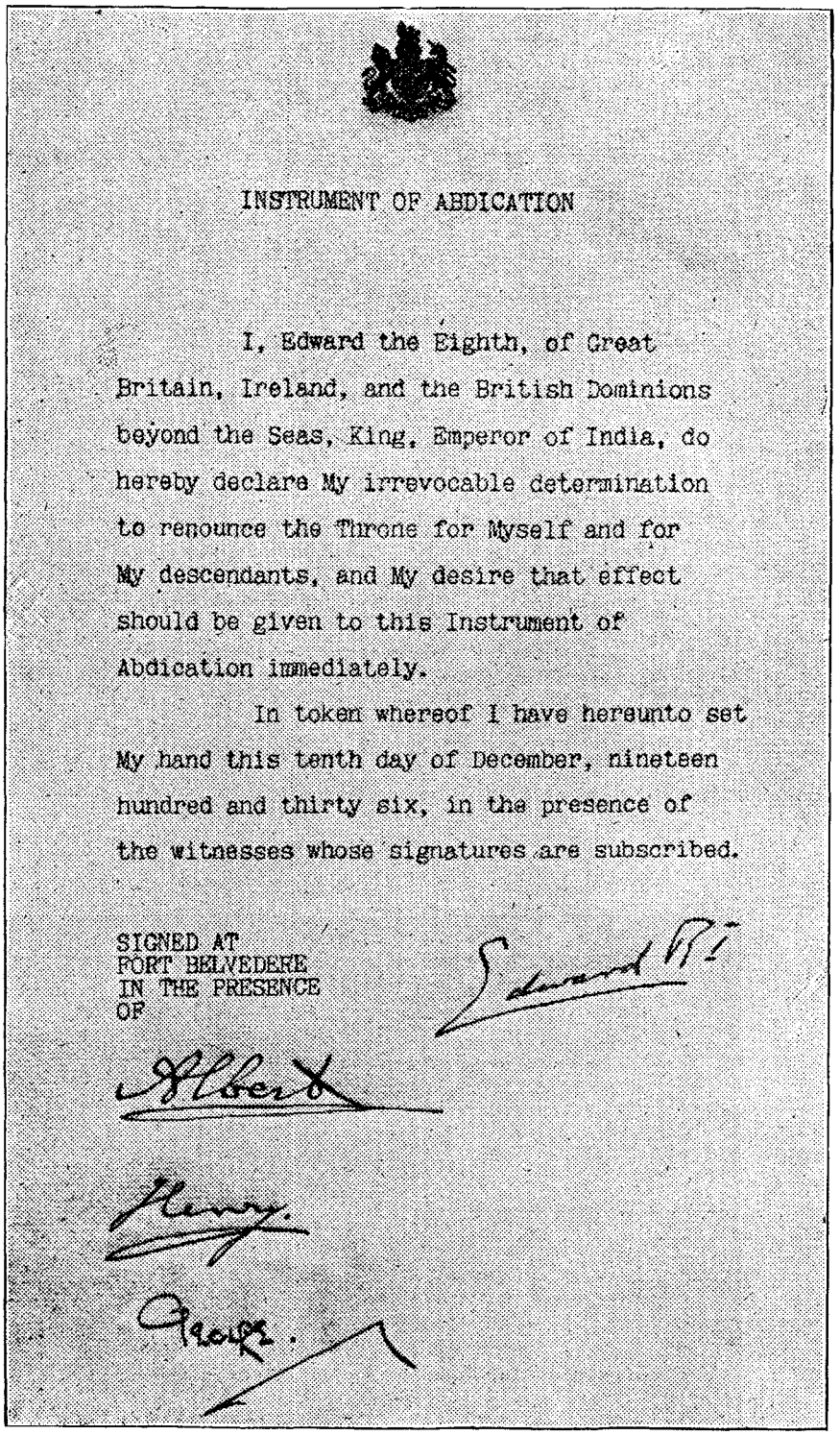

INSTRUMENT OF ABDICATION

I, Edward the Eighth, of Great Britain, Ireland, and the British Dominions beyond the Seas, King, Emperor of India, do hereby declare My irrevocable determination to renounce the Throne for Myself and for My descendants, and My desire that effect should be given to this Instrument of Abdication immediately.

In token whereof I have hereunto set My hand this tenth day of December, nineteen hundred and thirty six, in the presence of the witnesses whose signatures are subscribed.

SIGNED AT
FORT BELVEDERE
IN THE PRESENCE
OF

Facsimile der Acte van Abdicatie van Koning Edward VIII. Deze Acte is medeondertekend door den Hertog van York, den Hertog van Gloucester en den Hertog van Kent.

De houding der Dominions.

CANADA. — Het kabinet te Ottawa heeft een „order in council" aangenomen, waarbij Canada den troonsafstand van Edward VIII aanvaardt en waarbij de Britsche regeering machtiging krijgt ook Canada te vermelden in de wet, waarbij de troonsafstand wordt goedgekeurd.

ZUID-AFRIKA. — Generaal Hertzog heeft met generaal Smuts en andere ministers de zaak besproken. Men gelooft niet, dat het parlement van de Unie van Zuid-Afrika voor den vastgestelden tijd, 8 Januari '37, zal worden bijeengeroepen.

AUSTRALIE. — De Senaat van Australië heeft een besluit genomen, waarbij de wettelijke maatregelen inzake de troonsopvolging, welke door het Britsche parlement werden aangenomen, worden goedgekeurd. Het Huis van Afgevaardigden had de bespreking van deze maatregelen nog niet voltooid.

NIEUW ZEELAND. — De premier heeft medegedeeld, dat het niet noodig zal zijn het parlement bijeen te roepen.

NOORD-IERLAND. — Sir Dawson Bates, de minister van Binnenlandsche Zaken van Ulster, heeft op een conservatieve bijeenkomst te Belfast hulde gebracht aan Baldwin, dien hij beschouwt als de grootste staatsman, die ooit Groot-Brittannië heeft geregeerd. Het rijk heeft de grootste crisis van zijn geschiedenis gelukkig doorstaan. Gode zij dank, dat kroon en rijk thans sterker en grooter zijn dan ooit.
(V. b. Troonsafstand Koning Edward VIII 2576 A.)

16 DECEMBER 1936

A. KONINGEN DIE AFSTAND DEDEN VAN DEN TROON. — In den loop der laatste 25 jaren. —
In weinig monarchieën is in den loop der eeuwen zoo een gering aantal abdicaties voorgekomen als in Groot-Brittannië.
Oostenrijk, Frankrijk, Duitschland, Holland, Zweden, Spanje, Polen, Portugal, Griekenland, Turkije, Rusland, China, Siam en Afghanistan hebben allen te eeniger tijd en in sommige gevallen verscheiden malen hun monarchen verloren tengevolge van een vrijwillige of gedwongen abdicatie.
De „Daily Telegraph" geeft een lijstje van de koningen, die de laatste 25 jaren afstand hebben gedaan van den troon:
Keizer Poe Yi van China, 12 Februari 1912.
Tsaar Nicolaas II van Rusland, 15 Maart 1917.
Koning Ferdinand I van Bulgarije, 3 October 1918.
Keizer Wilhelm II van Duitschland, 9 November 1918.
Koning Friedrich August III van Saksen, 9 November 1918.
Keizer Karel I van Oostenrijk-Hongarije, 12 November 1918.
Koning Ludwig III van Beieren, 13 November 1918.
Groot-Hertog Friedrich van Baden, 22 November 1918.
Koning Wilhelm II van Würtemburg, 2 December 1918.
Groot-Hertogin Marie Adelaide van Luxemburg, 10 Januari 1919.
Koning George II van Griekenland 18 December 1923.
Koning Amanullah van Afghanistan, 12 Januari 1929.
Koning Prahidjapok van Siam, 2 Maart 1935.
Koning Alfonso van Spanje, hoewel gedwongen zijn land te verlaten toen in 1931 de republiek werd uitgeroepen, weigerde de acte van afstand te onderteekenen. Koning George van Griekenland kwam in Mei 1935 wederom op den troon.
Haile Selassie, keizer van Abessynië, verliet in het begin van dit jaar zijn land en verblijft thans in Engeland, doch heeft nooit afstand van den troon gedaan.
Ex-Koning Prahidjapok woont thans in Sussex, Amanullah verblijft te Napels, Ferdinand van Bulgarije in Duitschland, de Duitsche ex-keizer te Doorn en ex-koning Alfonso te Milaan. (Daily Telegraph)

B. NEDERLAND. — Defensiebegrooting. - Verzwaring van den dienstplicht. —
Aan de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer in zake de Defensiebegrooting wordt het volgende ontleend:
Uitbreiding van de vredessterkte bij de zeemacht door middel van verlenging van den eersten oefeningstijd van de daaraan toegewezen dienstplichtigen en vermeerdering van het aantal herhalingsoefeningen bij de land- en zeemacht: dat zijn de voorzieningen, neergelegd in een ontwerp van wet tot wijziging van de Dienstplichtwet, dat het departement van Defensie heeft verlaten. Bovendien zullen maatregelen worden getroffen om te bevorderen, dat bij vergrooting van de lichtingssterkte — waarvoor een ander ingrijpender wetsvoorstel wordt gemaakt — de beoogde versterking spoedig kan intreden.
(Vaderland) **(V. b. 2243 A.; Dienstplicht 2363 E.)**

C. IERLAND. — Grondwetswijziging. - Functie van Gouverneur-Generaal wordt afgeschaft. —
De Iersche Dail heeft met 79 tegen 54 stemmen het wetsontwerp aangenomen, tot wijziging van de Grondwet, waarbij de functie van Gouverneur-Generaal wordt opgeheven en het „in naam des konings" bij alle binnenlandsche aangelegenheden van den Vrijstaat voortaan wordt weggelaten.
Het wetsontwerp voorziet echter wel in de erkenning van den nieuwen Koning, maar bepaalt, dat de functie, die de nieuwe Koning in den vervolge zal uitoefenen, in het bestuur van den Vrijstaat, beperkt zal worden. Zoolang de Vrijstaat verbonden is, aldus het ontwerp, met Australië, Canada, Groot-Brittannië, Nieuw-Zeeland en Zuid-Afrika, en zoolang de Koning erkend wordt door deze naties ten aanzien van benoeming van diplomatieke, consulaire ambtenaren en het sluiten van internationale overeenkomsten, kan en wordt de aldus erkende Koning gemachtigd op te treden voor den Vrijstaat voor gelijke doeleinden.
De bevoegdheden van den gouv.-generaal worden ten deele overgedragen aan den speaker van de Dail, die in de toekomst de wetsontwerpen zal onderteekenen en het parlement zal ontbinden. De Valera zou dan, naar verluidt, de overige functies van gouverneur-generaal op zich nemen.
De Valera verklaarde, dat het niet de bedoeling der regeering is, de banden met het gemeenebest te verbreken, maar de constitutie aan de bestaande omstandigheden aan te passen. „Groot-Brittannië", aldus zeide hij, „is reeds officieus op de hoogte gesteld van hetgeen wij denken te doen. De banden, die ons met Engeland verbinden, zullen bewaard blijven."
(Irish Times) **(Vor. ber. Grondwet 2548 D.)**

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verbindendverklaring van C. A. O. (Collectieve Arbeidsovereenkomsten). —
Ingediend is een wetsontwerp tot het algemeen verbindend en onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten. Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend:
De minister van Sociale Zaken heeft, na zijn optreden, aanvankelijk gemeend, bij het treffen van een regeling op het gebied van de verbindendverklaring van collectieve arbeidsovereenkomsten, zich in zooverre te moeten beperken, dat niet de loonen, maar wel andere bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten zouden kunnen worden verbindend verklaard. Hij heeft, overeenkomstig de door hem gedane toezeggingen, de mogelijkheid daarvan nader onder de oogen gezien. Daarbij is hij tot de overtuiging gekomen, dat op deze wijze een oplossing, welke voldoenden steun biedt aan het instituut van de collectieve arbeidsovereenkomst, niet verkregen kan worden. In het thans aangeboden wetsontwerp is daarom de mogelijkheid tot verbindendverklaring van bepalingen, welke op de loonen betrekking hebben, niet uitgesloten.
De collectieve arbeidsovereenkomsten zijn, naar het oordeel van de regeering, voor den behoorlijken gang van het bedrijfsleven, het bevorderen van de samenwerking tusschen werkgevers en arbeiders en het scheppen van redelijke arbeidsvoorwaarden van zoo groote beteekenis gebleken, dat het wegruimen van belemmeringen, die haar verdere ontwikkeling in den weg staan, van groot maatschappelijk nut is te achten. (De Standaard)
(Vor. ber. Collectieve Arbeidsovereenk. 1703 C.)

17 DECEMBER 1936

E. CUBA. — Nieuwe Grondwet goedgekeurd. —
De Senaat heeft de nieuwe grondwet goedgekeurd, welke wordt beschouwd als een der meest liberale constituties van Noord- en Zuid-Amerika. De nieuwe grondwet voorziet in den achturigen werkdag, mijnexploitatie van staatswege, ouderdomsverzekering en moederzorg. (Agence Belga) **(V. b. 1843 D.)**

F. AMSTERDAM. — Plannen voor een tentoonstelling opgegeven. —
De commissie, welke onder voorzitterschap van den heer Gottfr. H. Crone de mogelijkheid van het houden eener tentoonstelling van groot formaat te Amsterdam in een der eerstvolgende jaren heeft onderzocht, heeft moeten besluiten de plannen op te geven. Het is de commissie gebleken, dat, wat een internationale tentoonstelling aangaat, in verband met de bepalingen van het Internationale Tentoonstellingsverdrag Parijs 1928, thans de tijd voorbij is om nog met kans op succes aan te dringen op toelating van Nederland tot het houden van een internationale tentoonstelling binnen de eerste acht jaren. Mitsdien heeft de commissie, tot haar leedwezen, moeten besluiten, de plannen op te geven. (De Telegraaf)
(Vorig bericht blz. 2381 E.)

A. **DUITSCHLAND. — Het grondstoffenprobleem. - Koloniale kwestie. —**
Dr. Schacht publiceert in het Januari-nummer van het Amerikaansche tijdschrift Foreign Affairs, dat te New York is verschenen, een artikel, dat bedoeld schijnt te zijn als antwoord op de verleden jaar door sir Samuel Hoare in den Volkenbond gedane voorstellen, inzake een bestudeering van een betere verdeeling der grondstoffen.
Dr. Schacht geeft een opsomming van de eischen, welke hij in 1929 ter toen te Parijs gehouden Youngconferentie stelde, in verband waarmede hij verklaart:
1. Duitschland moet grondstoffen produceeren op een gebied, dat onder zijn bestuur is geplaatst; 2. dit koloniale gebied moet een muntstelsel hebben als Duitschland.
Hij verklaart voorts, dat andere mogelijke kwesties — souvereiniteit, leger, politie, wetgeving, kerk en internationale samenwerking — internationaal kunnen worden opgelost, indien aan de eer van Duitschland niets zou worden tekort gedaan. Hij voegt daaraan toe, dat het koloniale vraagstuk noch een imperialistisch probleem noch een prestige-kwestie is, doch slechts een vitaal economisch vraagstuk, waar de Europeesche vrede van afhangt.
De suggestie van dr. Schacht, dat Duitschland het bestuur krijgt over zekere koloniën zonder er de noodzakelijke souvereiniteit over te verwerven, schijnt werkelijk geschreven te zijn, om een beraadslaging te openen over de voorstellen van sir Samuel Hoare. (Foreign Affairs) **(V. b. Dr. Schacht 2575 H.; Koloniën 2575 H.; Grondstoffen 1625 C.)**

B. **FINLAND. — Lappo-leider Kosola overleden. —**
De stichter en leider van de Finsche Lappo-beweging, Victor Kosola, is ten gevolge van een longontsteking te Lappo overleden.
De Lappo-beweging is een fascistisch-getinte boerenpartij, die vooral in 1932 van zich deed spreken, toen de boeren in Maart van dat jaar onder aanvoering van generaal Wallenius en Kosola den opmarsch naar Helsingfors begonnen ten einde de regeering in handen te nemen. De opzet mislukte. Na deze mislukking heeft men niet veel meer van hem gehoord.
(Hufvudstadsbladet) **(V. b. Lappo-Beweging 1309 C.; Kosola 576 I.)**

C. **ZUID-WEST-AFRIKA. — Status ongewijzigd. —**
De regeering der Zuid-Afrikaansche Unie heeft bekend gemaakt, dat zij Zuid-West-Afrika niet als vijfde provincie in de Unie wenscht op te nemen, noch het mandaat over wil dragen aan een andere mogendheid. (The Cape Times) **(V. b. 1606 B.)**

D. **LUCHTVAART. — „Gyroplane" Bréguet. —**
Den 24sten November heeft te Villacoublay de piloot Maurice Claisse aan boord van een „gyroplane" Bréguet gedurende 62 minuten gevlogen en een afstand van 44 kilometer afgelegd. Beide cijfers zijn wereldrecords. Men heeft dit tot nu toe geheim gehouden.
De gyroplane Bréguet wordt gevormd door een eenigszins log geraamte, dat aan beide zijden een rad heeft, en ook voor en achter een kleiner rad. Een 350 paards Hispano-motor zorgt voor de drijfkracht, welke door tandraderen wordt overgebracht naar de twee zeil-schroeven, welke in tegengestelde richting draaien, met een snelheid van ongeveer 2.2 à 2.5 ronden per seconde. Het totaalgewicht is ruim 2000 K.G., waarvan 200 K.G. brandstof.
In den stand van de zeil-schroeven kan tijdens het vliegen verandering worden aangebracht, en hiermede kan de piloot dus naar willekeur vooruit of naar boven vliegen. Wij herinneren er aan, dat met de gyroplane in September de hoogte van 158 meter bereikt is, hetgeen eveneens een wereldrecord is.
Volgens Louis Bréguet is de gyroplane het toestel van de toekomst. Hij ziet een groote gyroplane, wegende 15.000 tot 17.000 K.G., met drie zeilschroeven van 25 meter diameter en in beweging gebracht door vier motoren, die 3600 p.k. zouden ontwikkelen. En hiermede zou een snelheid van 500 K.M. in het uur bereikt kunnen worden. 2650 p.k. zouden noodig zijn, om dit toestel op 3000 meter bewegingloos te houden.
Men zal de ontwikkeling van de gyroplane zeker met belangstelling volgen. (L'Auto)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het graf van Coen. —**
De *f* 60.000 voor het aankoopen van het pakhuis van Geo Wehry & Co., waaronder zich te midden van een aantal andere graven Coen's laatste rustplaats bevindt, is thans bijeen gebracht door de burgerij, aldus het „Bat. Nieuwsblad".
Het land zal nu de kosten van een eenvoudig monument dragen, dat na aankoop en verwijdering van het pakhuis boven de graven zal worden opgericht.
Naar het blad vernam, zal de president der Javasche Bank, die het geld onder berusting heeft, het bedrag op 8 Januari '37, den 350sten jaardag van Coen, aan de regeering overhandigen.
(Bat. Nieuwsblad) **(Vorig bericht 1382 B.)**

F. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vaccinatie. —**
De Tweede Kamer heeft op 17 Dec. '36 het wetsontwerp tot opschorting voor één jaar van den vaccinatieplicht zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
(De Telegraaf) **(V. b. 2565 D.; Tw. Kamer 2574 D.)**

G. **SVEN SCHOLANDER OVERLEDEN. — Vertolker van het Europeesche volkslied. —**
Sven Scholander, de vermaarde bard, de begaafde vertolker van Europeesche volksliederen en luitspeler, is te Stockholm op 76-jarigen leeftijd overleden. Ook in ons land, waar de kunstenaar herhaalde malen optrad en een zeer groote schare vereerders van zijn levensechte, aan humor zoo rijke kunst had, behoudt men voortreffelijke herinneringen aan den eenvoudigen Scholander.
In tien bundels „Scholander-Programme", die door Breitkopf und Härtel zijn uitgegeven, leeft heel de bijzondere kunst van Sven Scholander, dezen gemoedelijken bard, voort.
In deze bundels vindt men de liederen, die door hem op schier niet te evenaren wijze werden vertolkt: Le petit tambour, Spielmanns Bestattung, Bellmann's liederen, Jan Hinnerich, Der Tod von Basel.
De kunstenaar, die ook enkele Nederlandsche liederen in zijn groot repertoire had opgenomen, maakte met zijn dochter in het seizoen 1920-'21 een zeer succesvolle reis door Ned.-Indië. (Red. K. H. A.)

H. **PAN-AMERIKAANSCH PACT. — Onderteekening te Buenos Aires. —**
De vertegenwoordigers der staten, die deelnemen aan de conferentie van Buenos Aires hebben een Pan-Amerikaansch pact onderteekend tot organisatie van den vrede. Het zal ter ratificatie worden voorgelegd aan de parlementen der landen, die net hebben geteekend en het zal naar gelang van de ratificatie in werking treden.
De voornaamste artikelen van het pact houden in:
Art. 1. Wanneer de vrede van de Amerikaansche republieken wordt bedreigd, zal iedere regeering van een Amerikaansche republiek, welke het pact van Briand, Kellogg-pact en het verdrag van verzoening en niet inmenging van 1933 of een dezer verdragen heeft geteekend, in overleg moeten treden met de regeeringen van de andere Amerikaansche republieken, die dan zullen beraadslagen met het doel de beste middelen voor een vreedzame samenwerking te vinden.
Art. 2. In geval van oorlog of staat van oorlog tusschen Amerikaansche naties, zullen de regeeringen van de Amerikaansche republieken, die ter conferentie vertegenwoordigd zijn, direct moeten overgaan tot wederzijdsch overleg en gedachtenwisseling om de verplichtingen vast te stellen, welke uit bovengenoemde overeenkomsten voortvloeien, zoomede de aspecten van het internationale recht en de methodes van vreedzame samenwerking.
In geval van een oorlog buiten Amerika, welke evenwel den Amerikaanschen vrede bedreigt, zullen de beraadslagingen moeten worden uitgebreid om de methodes te kunnen bepalen, welke de Amerikaansche republieken in staat stellen eventueel samen te werken, indien zij dit wenschen, aan een actie, welke beoogt den vrede op het Amerikaansche vasteland te waarborgen.
Het pact wordt gevolgd door een protocol, dat vermeldt, dat de Amerikaansche regeeringen, met het verlangen de weldaden

van den vrede te verzekeren en de gewoonte van inmenging of te schaffen, verklaren, dat geen enkele natie het recht heeft zich direct of indirect te mengen in de binnen- of buitenlandsche aangelegenheden van eenige andere natie.
Iedere schending van dit artikel zou onmiddellijk overleg met andere naties meebrengen met het doel tot een vreedzame oplossing te komen. Voorts wordt verklaard, dat ieder incident of conflict betreffende de interpretatie van dit protocol aan een verzoeningsprocedure zal worden onderworpen in overeenstemming met de bestaande conventies, of aan arbitrage.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Pan-Amerik. Congres 2565 F.)

18 DECEMBER 1936

A. ENGELAND. — Boodschap van George VI. - In Hooger- en Lagerhuis voorgelezen. - Adres van Antwoord. —

In het Hoogerhuis heeft Lord Cromer, opperkamerheer van den Koning, een koninklijke Boodschap voorgelezen, luidende:
„Ik heb den troon bestegen onder omstandigheden zonder precedent en op een oogenblik van groote persoonlijke droefheid, maar ik ben vastbesloten mijn plicht te doen en ik word daarbij gesteund door de wetenschap, dat ik den steun van den sterken goeden wil en de sympathie van mijn onderdanen heb, hier en in de geheele wereld. Ik zal er voortdurend naar streven met de hulp van God en met den steun van mijn beminde echtgenoote, de eer van het koninkrijk te handhaven en het geluk van mijn volken te bevorderen".
In het Lagerhuis is een gelijkluidende Koninklijke Boodschap voorgelezen.
De Koning zal dit jaar met Kerstmis geen redevoering voor de radio uitspreken.
In het Hoogerhuis diende Lord Halifax den tekst in van het Adres van Antwoord op de Boodschap des Konings. Daarin wordt, na den Koning bedankt te hebben, de verknochtheid aan den Koning en de Koningin tot uiting gebracht. Voorts wordt de overtuiging uitgesproken, dat de regeering van George VI de vrijheden des lands zal beschermen en de voorspoed des volks zal bevorderen. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Koning George VI 2578 A.)

B. DISCONTOKOERSEN. —

De verschillende discontokoersen luiden op het oogenblik als volgt:

	Sedert			Sedert	
Argentinië	8- 2-36	3½%	Nederl. Bank:		
België	16- 5-35	2 %	Wisseldisc.	3-12-36	2 %
Britsch-Indië	28-11-35	3 %	Promessedisc.	3-12-36	2½%
Bulgarije	15- 8-35	6 %	Bel. op Eff.	3-12-36	2½%
Chili	23- 8-32	4½%	Bel. v. Goed.	3-12-36	2½%
Columbia	18- 9-30	7 %	Voorsch. R.C.	3-12-36	2½%
Danzig	21-10-35	5 %	Ned.-Indië	1- 7-35	3½%
Denemarken	19-11-36	4 %	New York		
Duitschland	21- 9-32	4 %	Fed. Res. Bk.	1- 2-34	1½%
Engeland	30- 6-32	2 %	Noorwegen	7-12-36	4 %
Estland	1-10-35	4 %	Oostenrijk	10- 7-35	3½%
Finland	1-12-34	4 %	Peru	1- 8-30	9 %
Frankrijk	15-10-36	2 %	Polen	26-10-33	5 %
Griekenland	14-10-33	7 %	Portugal	11- 5-36	4½%
Hongarije	28- 8-35	4 %	Roemenië	15-12-34	4½%
Ierland	22- 4-32	4 %	Spanje	10- 7-35	5 %
Italië	18- 5-36	4½%	Tsjecho-Slow.	1- 1-36	3 %
Japan	7- 4-36	3.285	Zuid-Afrika	15- 5-33	3½%
Joego-Slavië	18- 1-35	5 %	Zweden	29-11-33	2½%
Letland	1- 1-33	5½%	Zwitserland	26-11-36	1½%
Litauen	1- 7-36	5½%	(Keesings Financieel Archief)		

(Vor. ber. Overzicht 2475 A.)

C. NEDERLAND. — De Defensie-begrooting. - Dr. Colijn's rede. —

Als leidende gedacht bij het inhalen van den achterstand bij de organisatie en outillage van leger en vloot noemde dr. H. Colijn in zijn op 15 Dec. '36 in de Tweede Kamer gehouden rede ter verdediging van de Defensie-begrooting: Onze weermacht moet zoodanig ingericht zijn, dat zij ontzag inboezemt en hulp van derden waardig is. Nederland zal echter, zoo voegde de minister er aan toe, niet meedoen aan een bewapeningswedloop zonder einde.
De uitwerking van het vlootplan-Deckers zal een bedrag van *f* 22 à *f* 23 millioen per jaar gedurende drie jaren vragen boven het bedag van den gewonen dienst. Nieuwe kruisers zullen niet voor 1942-43 op stapel worden gezet. Kruisers zijn voor Indië's maritieme defensie onmisbaar, evenals bommenwerpers. Er zal dan ook nog een tweede groep van 39 bommenwerpers besteld worden.
Minister Colijn noemde drie gebreken, die aan het leger in Nederland kleven; 1. het contingent is te klein; 2. er zijn niet het geheele jaar door geoefende manschappen onder de wapenen; 3. het materieel is niet voldoende uitgebreid. Ten einde deze bezwaren op te heffen wordt vergrooting van het contingent — de minister noemde opnieuw het getal van 32.000 man — overwogen, en verlenging van den eersten oefentijd tot een jaar.
Ten aanzien van de luchtmacht zeide dr. Colijn, dat wij daarmede in ons land nog pas aan het begin staan. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2583 B.; Dr. H. Colijn 2573 G.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — De beweging der kasteloozen. —

De kasteloozen („the untouchables"), wier getal op 60 millioen geschat wordt, hebben zich losgemaakt van het Hindoeïsme en overwegen bij welken godsdienst zij zich nu zullen aansluiten. Van 22 tot 24 Mei hebben zij te Lucknow een congres belegd om over deze zaak te spreken. Hun verbitterdheid tegen het Hindoeïsme kwam daar weer op allerlei wijzen tot uiting. „Weg met deze satanische religie!" werd van alle kanten gehoord. Aan het Hindoeïsme wijten zij hun ellende en maatschappelijken nood. Zij hebben er voor goed mee gebroken en vragen nu naar iets anders, dat hun een beter bestaan zal waarborgen.
Leider van deze beweging is dr. Ambedkar, een man die in macht en aanzien stijgt, terwijl het aanzien van Gandhi aan het tanen is. Ambedkar is de zoon van een kasteloozen soldaat, die het met taaie volharding gebracht heeft tot notaris. Door verschillende universiteiten in Amerika, Engeland en Duitschland is hij benoemd tot doctor in de filosofie. Bij de Round Table-Conference te Londen in 1930 was hij de vertegenwoordiger der kasteloozen en maakte hij een goeden indruk door zijn waardig en welbewust optreden. Hij is de aangewezen leider van deze beweging, rustig, bezonnen, welbewust. Hij haast zich niet en laat de beweging den tijd om te groeien. Ook bij het kiezen van een anderen godsdienst legt hij zijn wil niet aan de menschen op, hoewel zij bereid zijn hem onvoorwaardelijk te volgen. Hij wil echter, dat men bewust een keus doet, waarvan men niet spoedig weer zal afwijken. Hij ziet zijn taak als leider in dienen. In hoeveel hij ook met Gandhi moge overeenstemmen, toch meent hij dat Gandhi niet geslaagd is, juist omdat deze het aantasten van den diepsten wortel der ellende vermeed en het Hindoeïsme wilde sparen. Als de menschen daarvan los willen „moet men hen laten begaan en hen helpen in het kiezen van een anderen godsdienst." De kasteloozen schenken hem een blind vertrouwen: „wij zijn de volgelingen van Ambedkar; hem volgen wij in het christendom of in den Islam of in den dood, waar hij ons ook heenleidt; hij kan ons niet op verkeerde paden voeren." (The Madras Mail)

E. FRANKRIJK. — Prix Goncourt. - Maxence van der Meersch. —

De Prix Goncourt is met 7 stemmen toegekend aan Maxence van der Meersch voor zijn roman „Empreinte de Dieu", tegen één stem voor Robert Brasillach voor „Le Marchand d'Oiseaux", één voor Louis Francis voor „La Neige de Galata", en één voor Tristan Maloureux voor „Il n'était qu'un Homme". Maxence van der Meersch werd in 1907 te Roubaix geboren en studeerde te Rijssel. Van 1926 tot 1928 was hij hoofdredacteur van het orgaan „Lille universitaire". Te Rijssel oefende hij het beroep van advocaat uit. Hij heeft vijf boeken gepubliceerd, en verkreeg reeds het vorig jaar 4 stemmen voor den Prix Goncourt voor zijn roman „Invasion". Zijn romans spelen meest in Vlaanderen, en het heden bekroonde werk speelt weer in de noordelijke vlakten van Vlaanderen. (Le Temps - Les Nouv. Littéraires)
(Vor. ber. Prix Goncourt 2089 H.)

F. VOLKENBOND. — Comité tot herziening van het Volkenbondsverdrag. - Prof. mr. V. H. Rutgers. —

De zeventiende Volkenbondsvergadering heeft op 10 Oct. '36 besloten tot het instellen van een Comité tot bestudeering van de herziening van het Volkenbondsverdrag. Dit Comité bestaat uit vertegenwoordigers

van 28 staten, waaronder Nederland. Als vertegenwoordiger onzer regeering in dit Comité werd prof. mr. V. H. Rutgers, hoogleeraar aan de Vrije Universiteit te Amsterdam, benoemd.
Het bleek op de zitting van 14 December, dat de commissie in het geheel niet is voorbereid, noch door het Volkenbondssecretariaat, noch door diplomatiek overleg tusschen de regeeringen.
(Journal de Genève) **(V. b. Hervorming 2570 D.)**

19 DECEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Herziening van de Grondwet. - Memorie van Antwoord. —
Thans is de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake de voorstellen tot verandering der Grondwet verschenen.
De beteekenis van de onderhavige voorstellen tot herziening van de Grondwet werd niet groot geacht. De regeering volstaat ten deze met de opmerking, dat al zijn verschillende voorgestelde wijzigingen inderdaad niet zeer belangrijk, ze in haar onderlingen samenhang van voldoende beteekenis zijn om een herziening van de Grondwet te rechtvaardigen.
Voor voorstellen van verdere strekking acht de regeering den tijd nog niet gekomen.
De regeering is tegen toespitsing van de politieke tegenstellingen. Een voorstel van de zijde der regeering voor een kiesrechtwijziging is niet te wachten.
Optreden tegen ordeverstoring wenscht zij niet als reactionnair bestempeld te zien.
Volgens de Memorie zijn de denkbeelden over de ordening nog te vaag.
Over de drukpersvrijheid heet het, dat de regeering tegen censuur is. De mogelijkheid van een tijdelijk verbod van verschijnen acht zij echter gewenscht.
De regeering handhaaft de door haar gewenschte verlaging van het inkomen van het Koninklijk Huis en van de vergoeding voor de Tweede Kamerleden.
Voor den opruier dient de parlementaire immuniteit te worden opgeheven. Drie leden zijn voortaan noodig voor het verkrijgen van een hoofdelijke stemming in de Kamer.
Inzake het al of niet toelaten van revolutionnaire vertegenwoordigers is de regeering van meening, dat de Staten-Generaal deze kwestie zelf in handen dienen te houden. (Telegraaf - Dagbl. v. Noordbrabant)
(Vor. ber. Grondwet 2493 B.)

B. MAASTRICHT. — Mr. L. B. J. van Oppen, eervol ontslag verleend als burgemeester. —
Aan mr. L. B. J. van Oppen is op verzoek, met 1 April 1937, eervol ontslag verleend als burgemeester der gemeente Maastricht onder dankbetuiging voor de langdurige en belangrijke diensten, als zoodanig bewezen. (Staatscourant)

C. GEESTELIJK LEVEN. — De oorsprong van het Christendom. —
Op uitnoodiging van het comité tot het houden van wetenschappelijke lezingen aan de Technische Hoogeschool, in samenwerking met de afdeeling Delft van de Societas Studiosorum Reformatorum, heeft op 15 Dec. '36 prof. dr. A. Sizoo, hoogleeraar aan de Universiteit te Amsterdam, een lezing gehouden over: „De oorsprong van het Christendom".
Spreker behandelde verschillende opvattingen die dienaangaande bestaan. In de eerste plaats die, welke in het Christendom een mysterie-religie ziet en die dan ook in navolging van Drews, spreekt van een „Christus-mysterie". Hij wees er op, welke gewelddadigheden de aanhangers van deze leer, die intusschen wetenschappelijk verouderd is, moesten plegen ten aanzien van de literaire traditie, ook der profane auteurs. Uitvoerig stond spr. stil bij een tweede opvatting, die meent, dat het Christendom wel zijn oorsprong neemt in de leer van Jezus, maar dat die leer reeds vroeg, dus nog voor dat het Nieuwe Testament tot stand kwam, met Hellenistische gedachten werd verbonden, zoodat een syncretisch systeem ontstond, dat essentieele gedachten aan het heidendom dankt. Zoo zou een christuscultus ontstaan zijn, waarin talrijke mythologische bijzonderheden en sacramenteele handelingen der Oostersche religies waren opgenomen. Ook de Christelijke leer zou sterk geïnfluenceerd zijn door de moraliseerende philosophie der Cynisch-Stoïsche volkspredikers. Het Christendom zou dan een historisch gevormd stelsel zijn, waarvan Jezus' leer de kern is, om welke kern heen zich allerlei uit de heidenwereld gekristalliseerde gedachten hebben vastgezet. Het zou een voortbrengsel zijn van den tijd, waarin het ontstaan is en zijn waarde voor latere eeuwen zou hierin zijn gelegen, dat het elementen bevat, die den echtmenschelijken geest van alle tijden weet te treffen en te ontroeren.
Eindelijk behandelde spr. de supra-natureele beschouwing, die de vorige opvatting geheel afwijst en de absoluutheid van het Christendom aanvaardt. Zij staat op de basis der Heilige Schrift als Gods Woord en van het geloof, dat een zekerheid schenkt, die alle op menschelijke redeneering berustende zekerheid van kennis te boven gaat. Voor den schriftgeloovige is de oorsprong van het Christendom geen probleem. Hij weet, dat God, die voortijds veelmaal en op velerlei wijze tot de vaderen gesproken had door de profeten, toen de door Hem bepaalde volheid der tijden gekomen was, zich aan de menschheid geopenbaard heeft door Christus, die gekomen is om allen, die in Hem gelooven, te reinigen van zonde, hen met God te verzoenen en het eeuwige leven voor hen te verwerven. In dien Goddelijken oorsprong ligt de absoluutheid van het Christendom verzekerd. Spr. wees dan ook de gedachte van heidensche influenceering geheel af, ook daar, waar een schijnbare uiterlijke en formeele overeenkomst wordt aangewezen.
De in de vorige lezing geteekende verschijnselen in de heidenwereld hebben naar Gods bestel, slechts praeparatieve beteekenis gehad. De in de wereld der geesten zich openbarende bewegingen loopen niet uit op de komst van het Christendom, maar op de bereidheid der wereld om het Evangelie te ontvangen. Met talrijke voorbeelden toonde spr. dit aan. Aan die praeparatieve werkzaamheid Gods is dan ook de phenomenaal snelle verbreiding van het Christelijke geloof in de oude wereld te danken. (Red. K. H. A.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Defensiebegrooting goedgekeurd. —
In de zitting van 16 Dec. '36 is de begrooting van Defensie goedgekeurd met 53 tegen 21 stemmen. Tegen stemden de sociaal-democraten, de communisten en de heeren Van Houten, Sneevliet en Arts.
Het wetsontwerp inzake de defensie-uitgaven voor Ned.-Indië is z. h. s. aangenomen. De communisten en de heeren Van Houten, Sneevliet en Arts verzochten aanteekening tegen te zijn. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2585 C.; Tw. Kamer 2584 F.)

E. ENGELAND. — Abessynië's annexatie wordt niet erkend. —
De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat Groot-Brittannië niet van plan is de annexatie van Abessynië door Italië de jure te erkennen. (Times)
(Vor. ber. Abessynië 2564 C.)

F. ZWITSERLAND. — Begrooting 1937. —
De begrootingscommissie van den Senaat heeft eenstemmig de door de regeering aangenomen begrooting voor 1937 van de hand gewezen. Het ziet er naar uit, dat de Senaat de volgende maand eenzelfde houding zal aannemen, tenzij er intusschen door de Kamer belangrijke wijzigingen in zijn aangebracht, zoodat de begrooting meer overeenkomst vertoont met de beginselen van de financieele hervormingsplannen I en II resp. van 1933 en 1936 voor de handhaving van het financieel evenwicht, dat in 1936 met vele opofferingen ten slotte wederom was hersteld. Men rekent in deskundige kringen, dat 1937 een tekort van ongeveer 140 millioen Zwitsersche franken zal aanwijzen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht Begrooting 1784 A.)

G. BANK VOOR INTERNATIONALE BETALINGEN. Mr. J. W. Beyen zal mr. L. J. A. Trip als president vervangen. —
In de 14 Dec. gehouden zitting van den raad van beheer der Bank voor Internationale Betalingen, heeft de president mr. L. J. A. Trip, president van De Nederlandsche Bank, medegedeeld, dat hij voornemens is aan het einde van het boekjaar af te treden.
De Raad van Beheer besloot een wijziging der statuten voor te stellen, waardoor het mogelijk zal worden, dat ook een niet-lid van den raad van beheer gekozen kan worden tot president der B. I. B.
In verband hiermede werd verder besloten, dat na goedkeuring van deze statutenwijziging de plaatsvervangende president der B. I. B. mr. J. W. Beyen, tot president benoemd zal worden.
(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1718 B.)**

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
Een overzicht van de ontwikkeling der Spaansche burgeroorlog. —
Men ziet als eerste phase van den opstand de revolte in Marokko, die onmiddellijk daarop oversloeg naar verschillende steden op het schiereiland zelve: Sevilla, Cadiz, Algeciras enz. In het Noorden sloten zich steden als Burgos, Valladolid, Logrono, Pamplona, Huesca en Saragossa bij de nationalistische beweging aan. Geleidelijk breidden beide enclaves zich over het schiereiland uit en half Augustus werd de verbinding tusschen het Noordelijk en Zuidelijk front tot stand gebracht door de verovering van de steden Badajoz, Merida en Caceres. Nu drongen de witte troepen door het Taagdal via Talavera de la Reine en Toledo onweerstaanbaar op Madrid aan, waar zij echter voor het eerst een zeer hechte verdedigingslinie der linkschen aantroffen, die nu reeds wekenlang tegen de rechtsche aanvallen stand houdt.
In de dagen, dat de verbinding tusschen de Noordelijke en Zuidelijke legers van de nationalisten tot stand werd gebracht, ontbrandde ook in het Noorden een felle strijd, waarbij men zich nog de verovering van Irun en San Sebastian herinnert. In het Noordwesten was Oviedo het tooneel van voortdurende aanvallen en tegenaanvallen. In Aragon rukten de Catalaansch milities op naar de steden Huesca, Saragossa en Teruel, zonder er tot dusverre echter in te zijn geslaagd een dezer plaatsen te nemen. In het Zuiden wordt van tijd tot tijd militaire activiteit gemeld van het Estepona-front, waar Marokkaansche troepen uit La Linea en Volksfrontmilities uit Malaga tegenover elkaar staan.

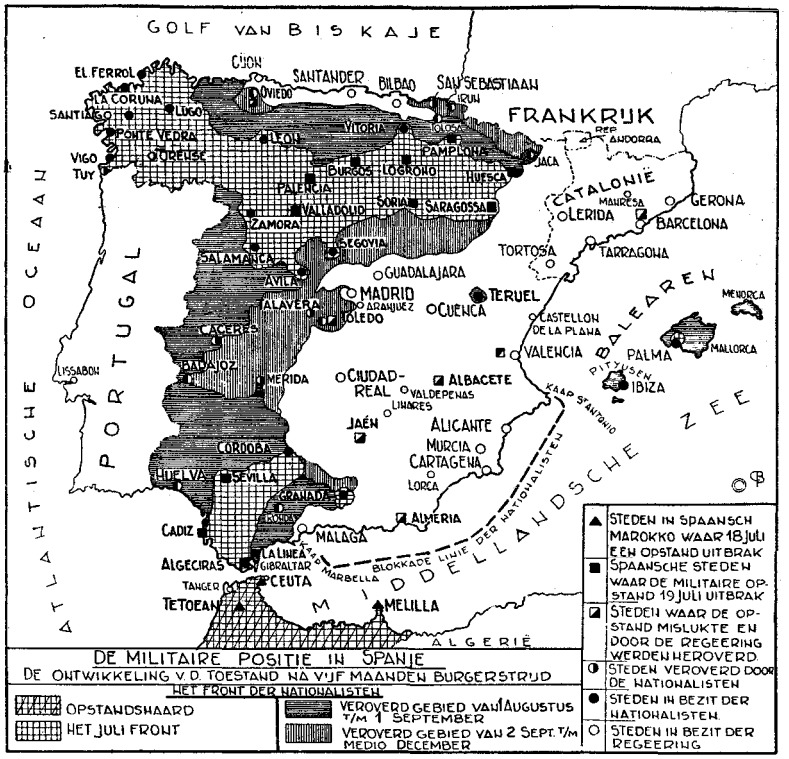

(Vorig bericht blz. 2580 B.)

B. **ENGELAND. — De Duitsche ambassadeur Von Ribbentrop over Koloniën en Komintern. —**
Von Ribbentrop, de Duitsche ambassadeur te Londen, heeft aan een Engelsch—Duitsch banket, dat te Londen is gehouden, gezegd: Hitler acht het bezit van koloniën, gewenscht ter voorziening in de eerste levensbehoeften, en den wereldhandel, essentieele punten om de levensvoorwaarden van het Duitsche volk te verbeteren. Derhalve, zoo vervolgde hij, is een redelijke oplossing van het koloniale vraagstuk uiterst wenschelijk. De verschrikkelijke en tragische dwaling van den laatsten oorlog moet nimmer herhaald worden.
In een toekomstigen oorlog zou er ten slotte geen overwinnaar zijn en dit zou de onvermijdelijke zegepraal beteekenen van de bolsjewistische wereldrevolutie.
Von Ribbentrop eindigde met een fellen aanval op de Komintern. (Manchester Guardian)
(V. b. J. v. Ribbentrop 2508 B.; Koloniën 2584 A.)

20 DECEMBER 1936

C. **GRIEKENLAND. — Communisme. —**
Het is de politie te Athene gelukt, het archief der communistische partij, dat betrekking heeft op het geheele land, met uitzondering van Macedonië en Thracië, in beslag te nemen. Een deel van het archief is gesequestreerd te Athene, een ander deel te Patras.
Uit het gevonden materiaal blijkt, dat de communisten in alle steden en in vele dorpen speciale steunpunten bezaten. Op de ledenlijsten heeft men de namen van ambtenaren en militairen, onder wie drie officieren, gevonden.
Een andere lijst vermeldt bijzonderheden over de organisatie van het politieke bureau der verboden partij en bevat de namen van de leden van het bestuur.
Op grond van deze ontdekkingen zijn niet minder dan 16.000 personen gearresteerd. Van de vijf bestuursleden zijn er drie in hechtenis genomen.
(Athenaika Nea)

D. **BELGIE. — Tweetaligheid in het Leger. —**
De Belgische minister van landsverdediging, luitenant-generaal Denis, heeft op 16 Dec. in de Kamer het wetsontwerp ingediend inzake het taalgebruik in het leger.
Het wetsontwerp bepaalt, dat de officieren, die doorgaans slechts Fransch spreken, voortaan beide landstalen machtig moeten zijn. De cursussen op de militaire scholen zullen eveneens tweetalig zijn.
Er zullen Vlaamsche en Waalsche regimenten worden gevormd. Deze indeeling zal voor 1938 moeten worden tot stand gebracht. (Het Laatste Nieuws)
(Vorig bericht Taalkwestie 2538 C.)

E. **NEDERLAND. — Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden. —**
Over de beide Nederlandsche Omroepzenders heeft op 14 Dec. '36 een radio-uitzending plaats gehad ten bate van het Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden, waarvan de kern was een luisterwedstrijd.
Deze uitzending werd ingeleid door den voorzitter van het Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden, mr. A. J. A. A. baron Van Heemstra, oud-gouverneur van Suriname, die met een enkel woord de doelstelling van genoemd fonds uiteenzette, n.l. het verleenen van steun aan behoeftigen uit alle rangen der samenleving, waardoor het fonds in zekeren zin is een voortzetting van het werk van het Nationaal Crisis Comité. Spr. gewaagde voorts van de werking van het Nationaal Fonds voor Bijzondere Nooden en releveerde daarbij de krachtige en te waardeeren samenwerking die noodig is en in breeden kring reeds is verkregen.
Nadat een couplet van het Wilhelmus ten gehoore was gebracht sprak H. K. H. Prinses Juliana een korte rede uit.
Prinses Juliana sprak ongeveer als volgt:
Landgenooten,
Gaarne wil ik op den propaganda-avond voor het Nationale Fonds voor Bijzondere Nooden een enkel woord van warme aanbeveling spreken voor deze belangrijke actie, die een voortzetting is van het werk van het Nationaal Crisis Comité.
Moge het steeds uwe warme belangstelling hebben en moge ook uw steun en energie, die het Nationaal Crisis Comité van u ondervond, op het Fonds overgaan.

Het Fonds biedt u bij voortduring gelegenheid onze landgenooten, die door de zware nooden van dezen tijd getroffen zijn, metterdaad te helpen.
Verder voerden het woord minister-president dr. H. Colijn, minister prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, minister mr. P. J. Oud, prof. mr. P. J. M. Aalberse, de heer Jan van Zutphen, de commandant van het Leger des Heils in Nederland, Bouwe Vlas. (De Standaard)
(Vor. ber. 2297 B.; Prinses Juliana 2580 E.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Chineesch (in 't Engelsch): Edgar Snow — „Living China." Modern Chinese Short Stories. (George G. Harrap, London 1936) **(Vor. ber. 2568 A.)**
Duitsch: Rudolf Brunngraber — „Radium. Roman eines Elements."
Arthur Hübscher — „Der Klassiker der Kathederblüte. Gesammelte Aussprüche Galettis." (Piper und Co., München) **(Vor. ber. 2577 A.)**
Engelsch: K. E. Kirk — „The Crisis of Christian Rationalism." (Three Lectures) (Longmans)
John Metcalfe — „Foster-Girl." (Constable, London 1936) **(Vor. ber. 2577 A.)**
Fransch: Jean-Richard Bloch — „Naissance d'une Culture." (Aux Editions Rieder, Paris)
Ph. de Zara — „Mustapha Kemal, Dictateur." (Nouvelles Editions Latines) **(Vor. ber. 2577 A.)**
Italiaansch: Francesco Flora — „Il Codice Baruffaldi della Gerusalemme et dell' Aminta di Torquato Tasso." (Hoepli, Milano 1936)
L. Aldovrandi Marescotti — „Guerra diplomatica." (Mondadori, Milano 1936) **(Vor. ber. 2577 A.)**
Nederlandsch: G. van Bokhorst — „De Stille Strijder." (G. F. Callenbach, Nijkerk)
B. van den Eerenbeemt — „Het Kind in onze Middeleeuwsche literatuur." (Van Munster's Uitg. Mij.) **(Vor. ber. 2577 A.)**
Russisch: B. Lavrof — „Pervaja Lenskaja" (Eerste karavaanreis langs de Lena). (Mol. Gwardja, Moskwa) **(Vor. ber. 2560 A.)** (Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer - Wetsontwerp inzake goud-clausule. —
Bij de Tweede Kamer der Staten-General is op 17 Dec. '36 ingediend een wetsontwerp, houdende maatregelen tot nietigverklaring van goudclausules in bepaalde overeenkomsten.
Wordt dit ontwerp wet, dan zullen nietig zijn goudclausules, voorkomende in binnenlandsche overeenkomsten van geldleening of van vestiging van altijddurende renten, van verhuring of verpachting, of tot vestiging van een zakelijk recht op onroerend goed, welke vóór 27 September 1936 zijn aangegaan.
In artikel 4 wordt bepaald, dat de wet niet van toepassing zal zijn op de ter beurze van Amsterdam in de prijscourant van de Vereeniging voor den Effectenhandel genoteerde geldleeningen.
Artikel 6 verleent aan de wet terugwerkende kracht tot en met 26 September 1936. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2586 D.)

C. VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie. —
De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Rüsjdü Aras, bevond zich dezer dagen te Genève en nam deel aan den Volkenbondsraad inzake een voorstel der Turksche regeering, betrekking hebbende op het Sandjak-Alexandrette.
Het is onlangs, naar aanleiding van de verkiezingen voor het Syrische parlement tot ernstige ongeregeldheden met de Turksche bevolking gekomen, waarbij de Fransche troepen ingrepen. Twee personen werden hierbij gedood en ongeveer twintig gewond. De Turksche regeering stelt thans voor, dat de Raad ten spoedigste maatregelen zal nemen, om de veiligheid der Turksche bevolking van het Sandjak te garandeeren.
Voorts stelt de Turksche regeering voor, dat de Raad de toekomstige positie van genoemd gebied zal behandelen.
Sedert 1921 was aan de Turksche bevolking van het Sandjak een bijzonder regime toegestaan, op grond waarvan zij haar cultureele aangelegenheden zelfstandig kon regelen. Dit regime is bij het vredesverdrag van 1923 en in het Turksch-Syrisch verdrag van 1926 bevestigd, en zal ook na de opheffing van het mandaat over Syrië, wat binnen drie jaar zal geschieden, door den nieuwen Syrischen staat worden gehandhaafd. De Turksche regeering stelde nu eenigen tijd geleden aan de Fransche regeering den eisch, dat aan het Sandjak ook politieke onafhankelijkheid zou worden toegestaan, hetgeen beteekent, dat dit gebied van den toekomstigen Syrischen staat losgemaakt, en ondergeschikt zou worden aan Turkije. Hiertegenover is de Fransche regeering van meening, dat zij niet het recht heeft, een mandaatsgebied te verdeelen, doch dat hierover de Volkenbondsraad te beslissen heeft.
De Volkenbondsraad heeft het rapport van den Zweedschen minister van Buitenlandsche Zaken aangaande de voorloopige maatregelen in het Fransch-Turksche geschil om Alexandrette (Syrië) aangenomen, bij onthouding van den Turkschen minister van Buitenlandsche Zaken.
In verband hiermede zullen binnenkort drie neutrale waarnemers naar Sandjak worden gezonden. Anderzijds heeft Frankrijk zich verplicht direct na aankomst der waarnemers de onlangs ter versterking gezonden troepen uit Sandjak terug te trekken, en de daar gestationneerde troepen weer op normale sterkte terug te brengen.
Voorts verplicht Frankrijk zich met de ratificatie van het Fransch-Syrische verdrag te wachten, totdat de Raad zich over de kern van de aangelegenheid zal hebben uitgesproken.
Frankrijk zal 75.000 franken bijdragen in de kosten voor de uitzending der drie waarnemers. (Bulletin Société des Nations)

D. BRAZILIE. — Begrooting 1937. —
De Braziliaansche staatsinkomsten worden voor 1937 begroot op 3.218.466 contos de reis, terwijl de begrooting voor de totale uitgaven een bedrag van 3.726.037 contos aanwijst. Het deficit zou derhalve 507.571 contos bedragen (1 conto = 1000 milreis).
(Diario de Noticias) **(Vor. ber. Begrooting 1282 B.)**

E. MEXICO. — Trotski krijgt toestemming zich te vestigen. —
De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft Trotski officieel toestemming verleend, om naar Mexico te komen, onder voorwaarde, dat hij zich van alle politiek zal onthouden.
Indien hij deze voorwaarde niet nakomt, zal hij uit het land worden gezet. (Agence Belga)
(Vorig bericht Trotski 2437 D.)

F. H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.D.H. PRINS BERNHARD ONDERTROUWD. —
Op 19 December 1936 zijn H.K.H. Prinses Juliana en Z.D.H. Prins Bernhard op het stadhuis te 's-Gravenhage ondertrouwd. De Burgemeester van 's-Gravenhage, mr. S. J. R. de Monchy, fungeerde als ambtenaar van den Burgerlijken Stand.
Acte van Ondertrouw.
De acte van ondertrouw, welke door de Prinses en den Prins en burgemeester De Monchy, als ambtenaar van den Burgerlijken Stand, is onderteekend, luidt als volgt:
Heden, den negentienden December negentienhonderd zes en dertig verschenen voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente 's-Gravenhage, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Koert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud vijf en twintig jaren, en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zeven en twintig jaren, beiden wonende alhier, hun voornemen te kennen gevend om met elkander een huwelijk aan te gaan. Hiervan is deze acte opgemaakt, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.
De afkondiging van den ondertrouw. —
De afkondiging van het voorgenomen huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard, welke op 19 Dec. 1936 om twaalf uur aan het stadhuis te Den Haag is aangeplakt, luidt als volgt:
De ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente 's-Gravenhage verklaart, dat door aanplakking van dit geschrift aan het huis der gemeente op heden, Zaterdag den 19den December 1936, des middags te 12 uur, afkondiging geschiedt van het voorgenomen huwelijk van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud 25 jaren en H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz., oud 27 jaren, beiden wonende alhier.
De ambtenaar van den burgerlijken stand voornoemd:
DE MONCHY.
(V. b. Prinses Juliana 2587 E.; Pr. Bernhard 2580 E.)

21 DECEMBER 1936

ZUID-AFRIKA

A. Het probleem van Zuid-West-Afrika.

De nationaal-socialistische beweging schoot in 1932 wortel bij de Duitschers in Zuid-West-Afrika, en in 1934 was deze beweging zóó toegenomen, dat zij bij wet verboden werd. Het rapport van de enquête-commissie van 1935, Hitler's verklaringen te Neurenberg, de vereeniging van de Duitsche koloniale organisaties en vele verklaringen en redevoeringen hebben gemaakt, dat het probleem van Zuid-West-Afrika tot een van de belangrijkste Afrikaansche vraagstukken is geworden.

In 1884 werd een Duitsch protectoraat over Zuid-West-Afrika gevestigd, als gevolg van voortdurende verzoeken door zendelingen en handelaren om bescherming tegen de lastige inheemsche bevolking. Duitschland had Engeland gevraagd die bescherming te willen verleenen, maar Engeland antwoordde, dat het geen protectoraat wenschte te vestigen. Bismarck legde toen beslag op het land, dat gekoloniseerd werd en tot ontwikkeling gebracht voor zoover opstanden van de inlandsche bevolking dien gang van zaken niet verstoorden. In 1915 bezetten Zuid-Afrikaansche troepen onder generaal Botha het land en bij het verdrag van Versailles deed Duitschland afstand van Zuid-West-Afrika, dat mandaatgebied van de Unie van Zuid-Afrika werd.

Zuid-West-Afrika is 823.000 km² groot, hetgeen meer dan tweederde deel van het grondgebied van de Unie van Zuid-Afrika is. Er wonen 262.000 inboorlingen, 66.000 kleurlingen en 31.000 Europeanen, volgens de telling van 1936. Het oostelijk en het westelijk grensgebied zijn woestijnachtig en onbewoonbaar. Het noordelijk grensgebied wordt bewoond door inboorlingen en eenige Europeesche leden van de administratie en zendelingen.

Zelfs bij ingespannen lichamelijken arbeid kan de Europeaan in Zuid-West-Afrika het zeer goed uithouden. De bodemgesteldheid heeft van Zuid-West Afrika deels een industrie-land, deels een landbouw- en veeteeltland gemaakt. De diamant mijnindustrie is de voornaamste. Het boerenbedrijf heeft voornamelijk den vorm van de groote Zuid-Amerikaansche „ranches" met een gemiddeld grondoppervlak van 82 km². Er zijn bijna 4000 van deze „ranches".

Er moet nog veel gedaan worden voor de ontwikkeling van de inboorlingen, maar het begrootingsdeficit van dit land is een groote hinderpaal daarvoor. In het algemeen zijn de inboorlingen wel tevreden met hun positie.

Het financieele probleem van Zuid-West-Afrika is urgent. Van het begin af aan leverde de begrooting een tekort op. Ofschoon de regeering van de Unie op grond van haar mandaat niet gehouden is op te komen voor dat tekort, heeft de schatkist van de Unie het toch gedragen. Het totaal was in Maart 1935 tot £ 2.456.000 gestegen. Het diamantbedrijf, dat een groot deel van de landsinkomsten leverde, heeft zware klappen gehad. In 1925—26 kwam er voor £ 352.000 aan diamanten op de markt, in 1932—33 was dat nog maar £ 10.000. Eenige opleving is te bespeuren door de binnenlandsche productie van karakul of Persianer. Op het oogenblik is Zuid-West-Afrika de voornaamste producent van vellen van Perzische lammeren, behalve de oorspronkelijke productielanden in Azië en Rusland. De export van dit soort bont is van £ 70.000 in 1930 gestegen tot £ 464.466 in 1935. Daar de bonthandel vrijwel geheel in Joodsche handen is, is de grootste markt voor bont van Leipzig gedeeltelijk naar Londen overgebracht.

De constitutie van 1925 voor Zuid-West-Afrika voorzag in een wetgevende vergadering, een executief comité, en een raad van advies. De wetgevende vergadering bestaat uit 18 leden, van wie er 12 gekozen worden en 6 worden aangewezen door den administrateur van Zuid-West-Afrika, die benoemd wordt door de regeering van de Unie van Zuid-Afrika. Dit systeem van bestuur is echter practisch onmogelijk gebleken omdat de Duitschers weigeren mede te werken. Toen de politie in 1934 een inval deed in het nationaal-socialistische hoofdkwartier te Windhoek, vond zij daar documenten waaruit bleek, dat de Duitschers opgezet waren door het departement van Buitenlandsche Zaken van de N.S.D.A.P. te Berlijn. De Duitschers verwijten de regeering, dat zij opzettelijk tracht om de Duitschers in de minderheid te krijgen, door kolonisatie van Zuid-Afrikanen aan te moedigen, terwijl volgens hen de regeering ook een politiek zou volgen van exploitatie van het land ten bate van de Unie van Zuid-Afrika.

Langen tijd heeft de Unie den schijn gewekt, dat zij de administratie van Zuid-West-Afrika aan zich zou trekken, maar de laatste regeeringsverklaring kondigt het besluit aan, dat voortgegaan zal worden met het afgescheiden houden van de twee administraties. De Duitschers blijven onverminderd hopen op het terugkrijgen van hun kolonie. Zij hebben met hun actie in Zuid-West-Afrika niets te verliezen en veel te winnen. Indien het land aan Duitschland teruggegeven zou worden, zou het moederland inderdaad kunnen voorzien in een groot deel van den import, terwijl het Derde Rijk vrijwel den geheelen export zou kunnen absorbeeren, met een gunstig gevolg voor den deviezenvoorraad. Maar men houdt daarbij geen rekening met de vraag hoe de noodige invoer van levensmiddelen in Zuid-West-Afrika bekostigd moet worden, noch met de compensatie van hen, die sinds 1920 hun geld in het land hebben belegd.

De houding van de Unie van Zuid-Afrika tegenover Zuid-West-Afrika is duidelijk. Het land grenst onmiddellijk aan de Kaapprovincie en aan de andere provincies. Het spreekt vanzelf, dat de Unie nog liever een bankroet land wil subsidieeren, dan dat land in handen te zien komen van een groote Europeesche mogendheid.

(Times - Alg. Handelsblad) **(V. b. 2584 C.)**

B. Nieuwe immigratiebepalingen.

Dr. D. F. Malan, leider der Nationale Partij, zal in de volgende zitting van het Parlement in Januari 1937 nieuwe immigratiebepalingen voorstellen, indien minister Hofmeyer (Binnenlandsche Zaken, enz.) weigert om bij ministerieel besluit strenger regulaties uit te vaardigen.

1. De immigratie van personen, tot een klas behoorende, die zich niet met het volk kan assimileeren, moet belet worden.
2. Jiddisch (Joodsch-Duitsch), thans nog erkend als een Europeesche taal, die toegang tot de Unie verleent, moet weggenomen worden uit onze Immigratiewet.
3. Personen, als in no. 1 genoemd, kunnen niet genaturaliseerd worden.
4. Wie geen burger van de Unie is, moet een licentie aanvragen om vast goed te bezitten en een beroep uit te oefenen.
5. De regeering moet vaststellen in welke beroepen of bedrijven alleen burgers zullen werkzaam zijn.
6. Niemand mag, hier binnen gekomen zijnde, van naam veranderen en beroeps- en zakennamen moeten duidelijk en correct vertoond worden.

Verder moet, in navolging van wat Polen gedaan heeft, een officieel verzoek gestuurd worden naar Londen om te vragen, dat voor Joodsche immigratie de deur van Palestina wijd zal open gezet worden.

(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Immigratie 453 K.)**

C. In- en Uitvoer. —

Over het eerste halfjaar 1936 bedroeg de invoer £ 40.898.000 (vorig jaar £ 35.424.000) en de uitvoer £ 59.237.000 (v. j. £ 47.629.000), het uitvoersaldo beliep derhalve £ 18.339.000 (v. j. £ 12.205.000).

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. 2013 D.)**

A. **NEDERLAND. — De Marineraad. —**
Bij Kon. besluit van 28 November 1936 is in den Marineraad benoemd tot voorzitter:
Prof. mr. B. M. Taverne, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden.
Zijn benoemd tot plaatsvervangend-voorzitter:
Mr. J. E. van der Meulen, raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden,
tot lid: de kapiteins ter zee B. Kruijs, H. J. van der Stad en G. W. Stöve,
tot plaatsvervangend-lid: de kapiteins ter zee K. van Aller en A. C. Wäkerlin en de kapitein ter zee titulair J. A. Kruijs.
De nieuwbenoemde functionarissen zijn benoemd voor den tijd van vier jaren. (Het Vaderland)

B. **FINLAND. — President Pehr Evind Svinhufvud 75 jaar. —**
Voor den Noordelijksten staat in ons werelddeel was het 15 December een gedenkwaardige dag: Pehr Evind Svinhufvud, de president der Finsche republiek, werd 75 jaar.
De viering van dien verjaardag is een hartelijke betooging geworden van de heele bevolking van Finland. In den persoon van president Svinhufvud vereenigen zich alle geestelijke en physieke eigenschappen van het Finsche volk.
(Hufvudstadsbladet, Helsinki) **(Vor. ber. 2429 A.)**

C. **LAPLAND. — Johan Tuuri overleden. —**
Uit Jukkasjarvi in Lapland wordt gemeld, dat aldaar op 82-jarigen leeftijd is overleden Johan Tuuri, die boeken over de Laplanders geschreven heeft in hun eigen taal, welke later in het Zweedsch, Deensch, en andere talen zijn vertaald.
In vele opzichten was hij een merkwaardig man. Hij publiceerde 26 jaar geleden een beroemd geworden werk over het Laplandsche ras. Later heeft hij vaak een bezoek gebracht aan Stockholm, waar hij een koninklijke onderscheiding verkreeg voor zijn verdiensten. Tuuri was ook een bekwaam teekenaar en een geducht wolvenjager. (Berlingske Tidende)

D. **DUITSCHLAND. — Grensversterking in het Zuid-Westen. —**
De „National Zeitung" van Bazel publiceert een bericht volgens hetwelk de Duitschers zouden zijn overgegaan tot een nieuwe grensorganisatie in den sector, welke aan Frankrijk en Zwitserland grenst.
Het betreft de oprichting van afdeelingen „Geheim-Grenztruppen" welke bestaan uit uitgelezen manschappen van de S.A. en de S.S. en uit de gemotoriseerde afdeelingen (NSKK).
De „National Zeitung" meldt voorts: „alle mannen dragen uniform, zij zijn in velduitrusting en gewapend met mitrailleurs".
Te Lörrach bevinden zich twee „honderdschappen". Ieder stadje zal op deze wijze zijn eigen permanent garnizoen krijgen. Deze nieuwe formaties hebben haar eerste manoeuvres gehouden. Tezelfder tijd zijn belangrijke transporten wapens en munitie aangekomen. Deze transporten hebben doorgaans des nachts plaats.
De „Echo de Paris" schrijft hierover: Opgemerkt moet worden, dat Zwitserland sinds eenige weken maatregelen neemt ter bescherming van zijn eigen grens. Men is begonnen met een beschermingscorps op de been te brengen, waaraan gemotoriseerde afdeelingen zijn toegevoegd.
(National Zeitung, Bazel - Echo de Paris)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2567 C.)

E. **FRANKRIJK. — De Rad. Soc. Partij en het Volksfront. - Rede van Jean Mistler. —**
Na Daladier heeft de voorzitter van de commissie voor buitenlandsche zaken van de Kamer, Mistler, in de bijeenkomst van het uitvoerende comité van de Rad. Soc. partij gesproken. Deze drong aan op het behoud van de vriendschappelijke betrekkingen met Engeland, Polen en de Kleine Entente.
Verder verlangde hij, dat het verdrag met de Sovjet-Unie niet ontaardt in een automatisch systeem, waarbij Frankrijk de contrôle van zijn verantwoordelijkheid zou verliezen. Frankrijk moet veel waarde hechten aan de vriendschap met Italië. Het probleem, dat in verband met Duitschland wordt gesteld, is een probleem van vertrouwen.
Hij besloot met te zeggen, dat een twijfel mag bestaan aan de moreele kracht van Frankrijk, wil de vrede gehandhaafd blijven.
Nadat Daladier nogmaals het woord had gevoerd, wees hij erop, dat de Fransche dienstplichtwetten het land een leger van 600.000 man verzekeren, waarvan 150.000 man zich in Noord-Afrika bevinden en 50.000 man in de overige koloniën.
Hiertegenover staat, dat Duitschland een leger heeft van 800.000 man, waarbij nog komen 200.000 man van den arbeidsdienst en 50.000 Schupo's. Ook Italië heeft een sterk leger.
Frankrijk moet dus de integriteit van zijn gebied kunnen verdedigen en offers moeten worden gebracht om te voorkomen, dat de oorlog binnen de Fransche grenzen wordt gevoerd. Ook bestaan eischen van collectieve veiligheid en men moet rekening houden met de mogelijkheid van een plotselingen overval van gemotoriseerde troepen. (Le Temps)
(Vor. ber. Rad. Soc. Partij 2503 D.)

F. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Ras Imroe geeft zich over. —**
Uit het Westen van Abessynië wordt gemeld, dat Ras Imroe zich met al zijn krijgers aan de Italiaansche colonne van Malta heeft overgegeven, na twee veldslagen van korten duur.
De overgave van Ras Imroe wordt in Italiaansche kringen als zeer belangrijk beschouwd, omdat de troepen van dezen aanvoerder de laatste overblijfselen van het Abessynische leger in het Westen waren. (Giornale d'Italia) **(V. b. Abessynië 2586 E.)**

22 DECEMBER 1936

G. **ENGELAND. — Minister Eden inzake de niet-inmenging in Spanje. - Duitsche ambassadeur. —**
In de vergadering van het Lagerhuis zijn verschillende buitenlandsche kwesties aangeroerd. In zijn antwoord aan verschillende sprekers zeide Eden, dat hij vooral over Spanje zou spreken. Ik zou graag in Spanje een regeering zien, die de Spanjaarden zelf zouden wenschen. Wij achten het den plicht van alle naties buiten den strijd in Spanje te blijven en het Spaansche volk zijn moeilijkheden, die toch al tragisch genoeg zijn, zelf te laten regelen.
Als sommigen meenen, dat wij de niet-inmenging steunen uit sympathie voor deze of gene zijde, vergissen zij zich. Ik wil openhartig zijn. De niet-inmenging heeft niet aan onze verwachtingen beantwoord, maar mag dat een reden zijn om haar op te zeggen? Ik vrees, dat een opzegging het oorlogsgevaar in Europa nabij zou brengen. Een vergunning voor de Spaansche regeering om munitie te koopen in Groot-Brittannië zou geenerlei uitwerking hebben op den loop van den strijd. Het alternatief zou een actieve tusschenkomst van Engeland zijn en daar is niemand voorstander van.
Ik geloof, dat de niet-inmenging, hoe flagrant er ook tegen gezondigd is, het gevaar voor een Europeeschen oorlog in het algemeen heeft verminderd. Ik zou niet graag zeggen, dat Blum ongelijk had, toen hij de meening uitsprak, dat in Augustus Europa vlak voor een oorlog heeft gestaan en dat de niet-inmenging Europa gered heeft.
Men kan hier tegen aanvoeren, dat ondanks de niet-inmenging wapens uit Duitschland, Rusland en Italië verscheept zijn. Dat weten wij, maar ik geloof toch, dat de overeenkomst de beteekenis van deze schendingen verkleind heeft.
Het Huis zou kunnen denken, dat de Fransche regeering de gevaren van oorlog in dit najaar overdreven heeft voorgesteld, maar dan zou ik willen, dat het Huis bedenkt, dat men beter het oorlogsgevaar kan overdrijven, dan het ongemerkt te laten naderen.
Onze steun aan de politiek van niet-inmenging is geen uiting van zwakte. Wij meenen, dat een trouw volgen van deze politiek de wijste methode is voor onszelf en Europa en tevens hetgeen wij thans tegenover Spanje verplicht zijn. Niettemin is de toestand nog hoogst onbevredigend. Wij zoeken naar middelen om de overeenkomst te verbeteren en klaarblijkelijk zou de beste methode een of andere vorm van toezicht zijn.
Als de voornaamste naties van Europa inderdaad de overeenkomst doeltreffend willen maken, zou controle heel eenvoudig zijn; willen zij dat niet, dan is geen enkel toezicht voldoende.

Eden verklaarde met nadruk, dat de Engelsche en Fransche regeeringen niet verwachten, dat hun eerste poging om bemiddeling te verkrijgen gunstig zou worden opgenomen, hetzij in Spanje, hetzij in Europa, maar zij zullen de zaak voortzetten en misschien zullen hun pogingen ten slotte beloond worden.
Inzake de uitwisseling van gevangenen en de evacuatie van bedreigde streken zijn belangrijke vorderingen gemaakt. Het zou Eden niet verbazen als ten slotte het totale aantal uitgewisselde gevangenen in de vijf cijfers zou loopen.
Op een vraag van den conservatieven kapitein Ramsay naar de executies, antwoordde Eden: „De feiten, waarvan ik kennis draag, staan mij helaas niet toe te ontkennen, dat er executies van tragischen omvang zijn voltrokken." Op een verdere vraag van Ramsay of de executies op last van de roode aanvoerders talrijker zijn dan die van de andere zijde, antwoordde Eden onder toejuichingen: „Ik ben niet genegen onderscheid te maken. Ik ben overtuigd, dat het Huis en ons land een gelijke minachting koesteren voor deze practijken, wie er zich ook aan overgeven."

De liberaal Mander gispte de houding van den Duitschen ambassadeur te Londen. Nopens de voortzetting van de Duitsche campagne voor het herkrijgen van de koloniën, verwees Eden Mander naar zijn verklaring van 9 December, volgens welke Engeland niet bereid is een aanslag op de integriteit van zijn koloniën of mandaten te dulden.
Mander riep toen uit: „Zou de heer Eden den Duitschen ambassadeur niet te verstaan geven, dat er einde moet komen aan zijn onhandige nationaal-socialistische propaganda in Engeland?"
De minister van buitenlandsche zaken gaf hierop geen antwoord. (Times) **(Vor. ber. Eden 2580 D.)**

A. TIN. — Wereldverbruik. —

Het tinverbruik vertoont volgens de statistieken van het Haagsche Bureau van de International Tin Research and Development Council een opgaande lijn. Het schijnbaar wereldverbruik van tin nam van 134.916 ton in het jaar, geëindigd September 1935, toe met 14% tot 153.751 ton in het jaar geëindigd September 1936. De cijfers voor de wereldproductie in dezelfde perioden zijn respectievelijk 124.585 ton en 166.032 ton.
Het tinverbruik in de voornaamste landen blijkt uit de volgende tabel.

	Jaar geëind. Sept. 1936	1935	Toen. of vermind. in %
	long tons		
Ver. Staten	71.218	56.771	+ 25.4
Engeland	21.959	21.557	+ 1.9
Frankrijk	9.888	8.135	+ 21.5
Duitschland	8.481	10.781	— 21.5
Sovjet-Rusland . . .	8.870	6.697	+ 32.4
Italië	6.000	5.374	+ 11.6
Overige landen	27.335	25.601	+ 6.8
Totaal schijnb. verbruik	153.751	134.916	+ 14.0
Totaal werkelijk verbruik (bij benadering)	151.200	136.916	+ 10.5
Verandering in voorraden bij verbruikers (bij benadering)	+2.551	—2.000	

(Haagsch Bureau van de Intern. Tin Research and Development Council) **(Vor. ber. 2369 E.)**

B. FRANKRIJK. — Begrooting goedgekeurd. —

De Kamer heeft op 18 Dec. '36 in eerste lezing met 489 tegen 106 stemmen het begrootingsproject voor 1937 aangenomen. De groep van Louis Marin, die tegenstemde, motiveerde haar houding door de verklaring, dat zij de algemeene politiek der regeering afkeurde, doch hoopte de begrooting te kunnen aannemen, wanneer daarin eerst door den Senaat zekere wijzigingen zijn aangebracht.
De totale ontvangsten voor de gewone begrooting zijn geraamd op frs. 43.681 millioen en de uitgaven op frs. 48.047 millioen, latende een tekort van frs. 4.366 millioen. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. Begrooting 2536 F.)

C. DUITSCHLAND. — Voedselvoorziening. —

De jongste berichten omtrent de voedselvoorziening van Duitschland, speciaal wat de broodvoorziening aangaat, luiden verre van gunstig. In de laatste weken hebben verschillende Nazileiders openlijk deze situatie besproken; dr. Schacht sprak in zijn rede over het koloniale vraagstuk zelfs van niet meer of minder dan een noodtoestand. Wanneer een man als dr. Schacht, die de reëele economische mogelijkheden steeds voor oogen houdt, zoo spreekt in een rede, welke kennelijk ook voor binnenlandsch gebruik is bestemd om te waarschuwen tegen te groote verwachtingen van het vierjaren-plan, dan mag men wel aannemen, dat dr. Schacht verwacht, dat het met de voedselvoorziening steeds slechter zal gaan en dat tenslotte het vierjaren-plan Duitschland niet voor een hongersnood of een toestand, welke daar zeer veel op lijkt, kan bewaren. Integendeel zal het vierjaren-plan nieuwe opofferingen, nieuwe kapitaalinvesteeringen eischen, o.a. om het niet voldoende gevoede volk te kleeden in allerlei surrogaat-stoffen; het Duitsche volk wordt wel gebruikt tot een economisch experiment op een schaal als nog nooit vertoond is! Waartoe zal een dergelijke economische va-banque-politiek leiden?
Toch scheen het, dat de graanvoorziening van Duitschland dit jaar wel ongeveer gedekt zou zijn, al heeft „Ministerialdirektor" dr. Moritz zijn optimistische ramingen in Augustus '36 wel moeten herzien. De officieele berekeningen van October lieten echter nog een dekking der behoeften toe . . . mits de boeren hun afleveringsplicht gestand deden. Met nadruk werden de boeren gewaarschuwd geen granen te gebruiken voor veevoeder en met een beroep op den goeden hooi-oogst werd betoogd, dat een gebruik van granen als veevoeder niet noodig was. Men vergat evenwel er bij te vermelden, dat de circa 10% grootere hooi-oogst van dit jaar een allernoodzakelijkste compensatie was voor de in veel geringer mate beschikbare hoeveelheid maïs en veekoeken en dat de grootere varkensstapel — vergroot na de nijpende schaarschte aan varkenvleesch in den afgeloopen winter — nieuwe voedsel-eischen stelde. In 1932 bedroeg het invoer-overschot aan oliehoudende zaden en vruchten nog 2.386.000 t.; in 1935 1.333.000 t., in de eerste 10 maanden van 1936 1.468.000 t., de traan-invoer daalde van 234.000 t. in 1932 tot 147.000 t. in de eerste 10 maanden van dit jaar. Nog sterker spreekt de daling van de beschikbare hoeveelheden ingevoerd veevoeder uit de productie en invoer van veekoeken: in 1932 bedroeg het invoeroverschot 639.500 t., de Duitsche productie 1.650.000 t.; in de eerste 10 maanden van dit jaar was het invoer-overschot 52.000 (v. j. 270.000) t., de eigen productie 914.000 (741.000) t.
Nog een andere factor doet zich bij den invoer van oliehoudende zaden en vruchten voelen: de „D. Volkswirt" wijst hier op in zijn jongste nummer: eenerzijds wenscht men zooveel mogelijk vet-houdende zaden en vruchten te koopen om te voorzien in de vetbehoeften van den mensch (naar bekend is dit het punt, waarop Duitschland onmogelijk self-supporting kan worden en niet meer dan circa 60% van de behoefte kan dekken) en de voorziening met veevoeder. Een buitengewoon nadeel voor Duitschland is in dit verband ook de zeer sterke prijsstijging, welke is ingetreden voor copra, palmpitten, soyabonen enz., vooral in de laatste drie maanden; hierdoor toch heeft Duitschland voor copra b.v., dat van £ 14.15 per t. op 1 Oct. '36 tot £ 21.10 is gestegen, dus anderhalf maal zooveel Duitsche producten te leveren als eenige maanden geleden!
Het behoeft geen betoog, dat onder deze omstandigheden de Duitsche boer wel heel sterk in de verleiding komt een deel van zijn graan achter te houden voor veevoeder, daar dit veel duurder en — nog erger! — niet te krijgen is. Hij mag op den Bückeberg nog zooveel hooren over de zegeningen, welke het nationaal-socialisme hem heeft gebracht, men kan moeilijk van een boer vergen, dat hij zijn veestapel moet laten verarmen, omdat hij zijn tarwe en rogge tegen lage prijzen moet inleveren.
In dit verband is het wel teekenend, dat de graanvoorraden in silo's en bij de maalderijen dit jaar veel lager zijn dan het vorig jaar; ten deele is dit wel het gevolg van het feit, dat Duitschland reeds in het 1 Sept. '36 geëindigde tarwe-jaar niet voldoende had en de voorraden toen reeds veel geringer waren dan op 1 Sept. 1935, maar „Wirtsch. und Statistik" teekent bij de statistiek van de graanvoorraden zelf aan, dat inleveringen een daling te zien gaven, welke ten deele moeten worden toegeschreven aan een „zekere terughouding" van de boeren, die met het oog op het uitvallen van den oogst aan hakvruchten de uiteindelijke veevoeder-voorziening willen afwachten.

Voorraden bij silo's en maalderijen (in 1.000 tonnen)

Binnenlandsche	Oct. '36	Sept. '36	Oct. '35
tarwe	649,7	741,8	1459,4
rogge	620,4	684,5	1281,2
haver	122	139,5	189,5
gerst	119,7	160,7	204,5

Indien de graan-situatie in Duitschland zich reeds thans, dus in het begin van het tarwe-jaar 1936-'37, reeds zóó ongunstig laat aanzien, dat, naar de Berlijnsche correspondent van de „Times" meldt, invoer van buitenlandsch graan wordt overwogen (dat door de prijsstijging ook veel duurder uitkomt dan het vorige jaar!), dan kan zulks slechts het gevolg zijn van de „terughoudendheid" der boeren. Tijdens het vorige tarwejaar was pas in Juni en Juli, dus tegen den nieuwen oogst, eenige schaarschte merkbaar; wanneer de boeren voldoen aan hun inleveringsplicht kan immers thans nog geen sprake zijn van eenige moeilijkheden met de broodgraanvoorziening.
De situatie in Duitschland gaat alsdan eenigszins gelijken op die in Rusland, toen een jaar of acht geleden de Sovjets eveneens de boeren wilden dwingen hun graan in te leveren, hetgeen op een mislukking is uitgeloopen, zoodat de Sovjets tenslotte den boeren weer de beschikking over hun graan voor een groot deel hebben moeten overlaten. Om zich ten deele onafhankelijk te maken van de boeren is de Russische regeering toen overgegaan tot oprichting van groote staatslandbouwbedrijven, die echter tot mislukking gedoemd bleken.
Ongetwijfeld beschikt de Duitsche regeering over heel wat sterker dwangmaatregelen om de boeren tot inlevering van hun oogst te brengen, maar met onwillige honden is het kwaad hazen vangen en de jongste berichten uit Duitschland alsmede de hierboven weergegeven statistiek van de graanvoorraden doen vermoeden, dat de Duitsche boer, al moge hij dan nationaal-socialistisch zijn, niet veel afwijkt van zijn communistischen Russischen collega.

Dit kan aanleiding geven tot ernstige moeilijkheden in Duitschland; in 1933 was de boer het troetelkind van het nationaal-socialisme; die liefde schijnt thans wel wat te zijn bekoeld; in ieder geval hoort men thans niet meer zooveel van „Blut und Boden", van de verbondenheid van den boer met zijn „Scholle" als toenmaals en schijnt de boer zich veel meer de talrijke bedreigingen aan het adres van „economische verraders" te kunnen aantrekken. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht blz. 1432 D.)

23 DECEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Verbod van vermenging van benzine met benzol. —

De minister van Financiën heeft bepaald, dat met ingang van 1 Febr. 1937 de vermenging van benzine met benzol, waaronder tevens worden begrepen andere benzolkoolwaterstoffen en alle in hoofdzaak uit benzolkoolwaterstoffen bestaande, met of zonder bewerking of vermenging als motorbrandstof geschikte vloeistoffen, wordt verboden. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Benzine 2504 C.)

B. POLEN. — Minister Beck en de buitenlandsche politiek. —

Minister Beck heeft op 18 Dec. '36 in de Senaatscommissie van Buitenlandsche Zaken een uiteenzetting gegeven van de Poolsche buitenlandsche politiek.

Hij zeide om te beginnen, dat Polen zijn buitenlandsche politiek niet heeft gewijzigd, maar toch het terrein van zijn contacten en belangen heeft uitgebreid.

Met een zinspeling op de betrekkingen met Rusland zeide Beck: Het door ons tezamen met Sovjet-Rusland verrichte werk gaat voort weldadige vruchten af te werpen, zonder schokken of misverstanden van eenige beteekenis.

Vervolgens de betrekkingen met Duitschland besprekende, stelde Beck vast, dat een zekere nervositeit zich meedeelde aan de openbare meening aan beide zijden der grens. Maar, aldus voegde hij er aan toe, dat verandert geenszins mijn innige overtuiging, dat een grootmoedige beslissing, om op vriendschappelijke wijze onze betrekkingen met Duitschland te regelen, haar volledige waarde behoudt.

Vervolgens de bondgenootschappen van Polen besprekende, zeide Beck: Onze defensieve bondgenootschappen, bezield met een geest van volkomen loyaliteit jegens de belangen van derden, blijken positieve factoren in het spel der Europeesche krachten.

In dit verband noemde spr. in de eerste plaats de tusschen de opperste militaire leiders van Frankrijk en Polen gewisselde bezoeken, zoomede de aan maarschalk Rydz-Smigly in Frankrijk bereide ontvangst.

Dit bezoek was het resultaat van zekere overeenkomsten aangaande he probleem der nationale verdediging.

In deze atmosfeer ontwikkelt ons contact met Frankrijk, onzen vriend en bondgenoot, zich op steeds bevredigender wijze en naar ik hoop, zal het volledig tot uitdrukking komen in in de toekomst in Europa te sluiten verdragen.

Na gewezen te hebben op het bezoek van den Roemeenschen minister-president Antonescu en generaal Samsonovici aan Warschau, deelde Beck mede te Boekarest deze besprekingen te zullen voortzetten.

Ten opzichte van Danzig zal de houding van Polen eenvoudig en onveranderlijk zijn. Op dit gebied zal geen enkele wijziging mogelijk zijn.

De Poolsch-Danzigsche onderhandelingen hebben ten doel: de rechten en belangen der Polen te Danzig te doen gelden nopens de nieuwe door den Senaat genomen maatregelen; en den moeilijkheden uit den weg te gaan, welke zich hebben voorgedaan tusschen den vertegenwoordiger van den Volkenbond en den Senaat. (Polska Agencia Telegraficzna)

(Vor. ber. Beck 2548 F.; Buitenl. Politiek 2426 F.)

C. PROF. ALB. EINSTEIN. — Een nieuwe theorie.

De ruimte in de nabijheid van een ster heeft het vermogen om zich te gedragen als een vergrootglas, volgens de laatste mathematische ontdekking van prof. Albert Einstein.

Deze ontdekking beteekent, dat de eene ster met behulp van verbeterde instrumenten een vergrootglas of telescoop kan worden, waardoor een andere, verder verwijderde ster, duidelijker kan worden waargenomen.

De verklaring hiervan is, zooals hij in het tijdschrift „Science" uiteenzet, de afbuiging van lichtstralen, wanneer deze de zon of een ander massieve ster dicht passeeren. De stralen, verklaart Einstein, worden in deze ruimte verzameld, zooals dit ook in een lens geschiedt; daarna komen, op een bepaalden afstand, de aldus verzamelde stralen in een brandpunt tezamen, zooals dit bij een kijker of telescoop het geval is. Het menschelijke oog zou, op een juiste plaats in de wereldruimte, het zoo gevormde beeld kunnen waarnemen en er zijn sterren, de een ver achter de ander, die op deze wijze vanaf de aarde voor waarneming geschikt zijn.

Prof. Einstein legt er echter den nadruk op, dat de tegenwoordige optische apparatuur en het vermogen der telescopen nog niet voldoende zijn om dergelijke beelden zichtbaar te maken. (Science)

(Vor. ber. Prof. Einstein 774 H.)

D. OOSTENRIJK. — Nationaal-socialistische druk. - Verzet der regeeringsbladen. —

De politieke inleiding tot de a.s. economische onderhandelingen met Duitschland is zeer merkwaardig. De regeeringsbladen, met de katholieke, officieuze Reichspost en de Sturm über Oesterreich, het vroegere orgaan van Schuschnigg, aan het hoofd, verzetten zich op scherpen toon tegen den nieuwen druk uit Duitschland, dien een groot deel van de nationaal-socialistisch gezinde Oostenrijkers met geestdrift heeft begroet. Men schijnt de economische onderhandelingen onder politieken druk te willen plaatsen en de overeenkomst van 11 Juli zoo uit te leggen, dat Oostenrijk, alle officieele verzekeringen ten spijt, met, of naast deze overeenkomst de verplichting op zich heeft genomen de nationaal-socialistische partij in Oostenrijk weer te dulden en nationaal-socialisten in de regeering op te nemen. Daarbij komen dan nog van Duitschen kant de beweringen, dat ook de cultureele samensmelting tusschen Duitschland en Oostenrijk thans snel haar beslag zal krijgen. (A. N. P. - Nieuwe Rott. Crt.)

(Vor. ber. Nationaal-Socialisme 2399 C.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Opperrabbijn L. H. Sarlouis geïnstalleerd. —

De voorzitter van het dagelijksch bestuur van het synagogaal ressort Amsterdam, de heer A. Asscher, heeft op 20 Dec. '36 in een buitengewone vergadering van den kerkeraad van dat ressort, den weleerwaarden heer L. H. Sarlouis geïnstalleerd als opperrabbijn van het synagogaal ressort Amsterdam. (Centr.blad v. Israëlieten)

(Vor. ber. 2510 D.; Photo buiten tekst 2542a.)

F. ZWITSERLAND. — Giuseppe Motta weder bondspresident. —

De Zwitsersche bondsvergadering heeft op 17 Dec. '36 den heer G. Motta voor 1937 gekozen tot president van het Zwitsersche eedgenootschap.

Nadat bondsraad Motta reeds in 1915, 1920, 1927 en 1932 de eervolle functie van president van Zwitserland heeft bekleed, valt hem deze eer in 1937 voor de vijfde maal te beurt. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Bondspresident 2089 C.)

G. NEDERLAND. — Spaarbanken in 1935-'36. — 29½ millioen gulden meer uitbetalingen dan inlagen.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft, evenals vorige jaren, een spaarbankstatistiek samengesteld, welke thans betrekking heeft op het boekjaar 1935 (d.w.z. het boekjaar, dat geëindigd is op een datum liggende tusschen 1 Juli 1935 en 30 Juni 1936).

Bij beschouwing der cijfers van de inlagen en terugbetalingen blijkt, dat voor de eerste maal sinds een reeks van jaren de totale inlagen bij de rijkspostspaarbanken en de bijzondere spaarbanken tezamen lager dan de terugbetalingen zijn geweest, n.l. *f* 29,5 millioen.

Bij de R.P.S., waar reeds in 1934 de terugbetalingen *f* 2,7 millioen hooger dan de inlagen waren, is dit overschot in 1935 tot *f* 13,4 millioen vermeerderd. Het in 1934 nog bestaande saldo der inlagen boven de terugbetalingen van *f* 5 millioen bij de bijzondere spaarbanken, is in het daarop volgende jaar veranderd in een saldo groot *f* 16,1 millioen van de terugbetalingen. Het saldo-tegoed, waarvan de laatste jaren de stijging steeds minder werd, vertoont over het statistiekjaar voor de R.P.S. een kleine verhooging, n.l. van *f* 539.518.000 einde 1934 op *f* 540.019.000 einde 1935, een vermeerdering dus van *f* 501.000 of 0,1%. De stijging heeft in 1934 *f* 10.822.000 (2%) beloopen. Bij de 286 bijzondere spaarbanken, welke over 1934 en 1935 opgaven verstrekten, vindt men thans een daling van *f* 1.820.000 of 0,4% en wel van *f* 484.321.000 einde 1934 op *f* 482.500.000 einde 1935. In 1934 viel voor de toen vergeleken banken nog een stijging van *f* 19.548.000 (4,2%) te constateeren.

Voor de R.P.S. en de bovengenoemde 286 bijzondere spaarbanken tezamen is in 1935 een vermindering van het saldo-tegoed van *f* 1.320.000 of 0,1% te zien.

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. 2170 E.)**

A. **BEWAPENING. — De Groote Mogendheden ter zee. —**

Voor de afdeeling 's-Gravenhage van de Kon. Ned. Ver. „Onze Vloot" heeft de heer H. Th. de Booy, oud-zee-officier, een causerie gehouden over de door de voornaamste zeemogendheden gevolgde marinepolitiek.

Spr. wees op de groote rol, welke de zeemacht met de tot haar behoorende luchtstrijdkrachten nog steeds speelt in het politieke schaakspel tusschen de groote mogendheden.

Wat Engeland betreft, heeft de wereldoorlog bewezen hoe kwetsbaar dit land is. Sedert dien is deze kwetsbaarheid grooter geworden, want de maritieme superioriteit van Engeland is voor altijd voorbij.

Spr. deed de groote beteekenis uitkomen der vlootbases, zonder welke een moderne vloot niets zal kunnen uitrichten, en wijdde eenige woorden aan de door Engeland betoonde activiteit tijdens het Italiaansch-Abessynische conflict. Het beproefde middel van concentratie der vloot bleek hier voor het eerst geen succes te hebben en dit is voor Engeland het sein geweest om den vlootbouw te versnellen en de marinebasis te versterken.

Vervolgens behandelde spr. de beteekenis van Singapore, de defensieplannen der Australische regeering en de maatregelen, die genomen worden om den zeeweg rondom Kaap de Goede Hoop te beveiligen.

De Amerikaansche vlootpolitiek toont een geheel ander beeld dan de Britsche. Na den oorlog dreigde de vlootbouwwedstrijd tusschen Japan en de Ver. Staten tot een uitbarsting te leiden, doch de vlootconferentie van Washington maakte hier een einde aan. Spr. lichtte in het kort den stabiliseerenden invloed van deze belangrijke vlootovereenkomst toe, die thans helaas op 31 December van dit jaar wordt opgeheven.

Oorlogsschepen verouderen snel en toen Amerika tot het besef kwam, dat het maritieme wapen der diplomatie schromelijk te kort schoot om Japan's expansiepolitiek te temperen, werd een geweldig vlootplan ontworpen.

Ook de aandacht, die de laatste jaren aan de Aleoeten wordt gewijd, spreekt duidelijke taal.

Spr. zette de beteekenis uiteen van deze eilandengroep voor de veiligheid van den Nederlandsch-Indischen archipel.

Japan heeft getoond een juist begrip te hebben wat de zeemacht kan beteekenen voor een land en het streven om in eigen wateren oppermachtig te zijn is door een doelbewuste vlootpolitiek volkomen bereikt.

Achterstand, zooals bij de Britsche en Amerikaansche vloot bestaat vrijwel niet.

Ook Frankrijk is, evenals Japan, na 1922 met geweldige activiteit oorlogsschepen gaan bouwen en wel voornamelijk kruisers en torpedojagers en onderzeebooten.

De rivaliteit met Italië en de angst voor de wedergeboorte der Duitsche vloot hebben grooten invloed gehad op de Fransche marine-politiek.

Vervolgens behandelde spr. de marinepolitiek van Italië, gericht op heerschappij in de Middellandsche Zee, en die van Sovjet-Rusland. Van de Russische vloot is zeer weinig bekend gemaakt en spr. trok de berichten over enorme uitbreiding van het aantal onderzeebooten in twijfel. Dat Rusland er echter naar streeft, om ook op zee een rol te spelen, is een feit.

Tenslotte wijdde spr. eenige woorden aan de wedergeboorte der Duitsche zeemacht.

Spr. was van oordeel, dat helaas elke actie tot beperking der maritieme bewapening gedoemd zal zijn te mislukken zoolang de buitenlandsche politiek de zeemacht als machtsmiddel waarmede zij kan dreigen, niet kan missen. (Het Vaderland)

(Vor. ber. 2553 C.; Bewapening 2573 F.)

B. **NEDERLAND. — Volksgezondheid. —**

De Tweede Kamer behandelde op 21 Dec. '36 „Volksgezondheid".

Mevrouw De Vries-Bruins (s.d.) meende o.a., dat de gezondheidstoestand in de gezinnen der werkloozen, nopens het eindresultaat van het onderzoek, dat hiernaar wordt ingesteld, ongerustheid baart. Er zijn bij de jongste herhalingsoefeningen b.v. opvallend veel uitvallers geweest, dit bewijst een achteruitgang van den weerstand der bevolking. (De Telegraaf)

(V. b. Volksgezondheid 2262 A.; Tw. Kamer 2588 B.)

C. **LUCHTVAART. — Een Luchtvaart-laboratorium gesticht. —**

Naar wij vernemen is definitief besloten tot oprichting van een Stichting Het Nationaal Luchtvaartlaboratorium, ter gedeeltelijke vervanging van den Rijksstudiedienst van de Luchtvaart.

De bestemming van het laboratorium is onderzoekingen en proefnemingen te doen op het gebied van de luchtvaart, enz. (Alg. Handelsblad)

(Vorig bericht Nederland 2463 D.)

D. **BEWAPENING. — Duitschland's vlootbouw in 1936. —**

In den jaargang 1937 van het bekende Taschenbuch der Kriegsflotten (Weyer's Taschenbuch) wordt opgegeven, dat Duitschland in den loop van 1936 de volgende eenheden heeft besteld: een linieschip, een vliegtuigmoederschip, een kruiser van 10.000 ton, 6 torpedobootjagers van 1811 ton elk, 4 duikbooten van 500 ton, 4 duikbooten van 250 ton, voorts 12 kleine torpedobooten, 12 duikbootopspoorders, enkele motorbooten en het schoolschip „Horst Wessel".

De Duitsche bladen geven bij deze opgave een officieus commentaar. Duitschland, zoo heet het daarin, is het eenige land, dat op grond van een verdrag (het vlootverdrag met Engeland) niet slechts een kwalitatieve, maar ook een kwantitatieve begrenzing van zijn wapening ter zee op zich heeft genomen. Het Duitsche bouwprogramma blijft binnen de lijst van hetgeen voor Duitschland's eigen veiligheid noodig is, geheel in tegenstelling tot het groot vlootprogramma van Rusland, hetgeen onlangs in redevoeringen van Orlof is ontwikkeld.

(Weyer's Taschenbuch) **(Vor. ber. 2553 C.; Bewapening 2593 A.)**

24 DECEMBER 1936

E. **ENGELAND. — Ruilhandel met Duitschland. - „Compensation Brokers Limited". —**

Te Londen is de maatschappij „Compensation Brokers Limited" opgericht, die zich ten doel stelt goederenuitwisseling tusschen Engeland, de Dominions, de koloniën en Duitschland ten uitvoer te leggen.

Men hoopt later ook een dergelijke uitwisseling met Turkije, Roemenië, Bulgarije en Zuid-Slavië tot stand te brengen. In hoofdzaak zullen naar Duitschland worden uitgevoerd: levensmiddelen, vetten, oliën, huiden, leder, jute, sisal en rubber.

Het plan is, naar men verneemt, voorgelegd aan de Britsche regeering, die geen enkel bezwaar gemaakt heeft.

Ook de regeeringen der Dominions zouden het plan hebben goedgekeurd.

Lord Glenconner is president der nieuwe maatschappij. (Times)

F. **VATICAAN. — Kerstrede van Z.H. Paus Pius XI**

Op 24 Dec. '36 te half een heeft Z.H. de Paus, ziek te bed liggend, zijn Kerstrede uitgesproken, waarin hij den Roomsch-Katholieken geestelijken en leeken der geheele wereld op het hart drukte, in deze stormachtige tijden met meer kracht dan ooit aan de Kerk vast te houden. Met smartelijkheid herinnerde hij aan verstoringen van den wereldvrede en in de voornaamste plaats aan het voortduren van den gruwelijken burgeroorlog in Spanje, die dit jaar de vreugde van Kerstmis verstoort; het is, aldus Z.H., alsof de krachten die tegen de hoogste waarden van gemeenschap, gezin en enkeling werken, zich dit jaar tot het uiterste hebben willen inspannen om hun volle vernielende werking in alle landen te doen gevoelen. Misschien is er nooit zulk een dreigende toestand voor de geheele wereld, en in het bijzonder voor Europa en de christelijke beschaving geweest. Dit alles, zoo vervolgde de Paus, geeft ons een schrikwekkende openbaring en voorgevoel van wat Europa en de gansche wereld te wachten staat, indien deze niet terstond zich met de kracht van het goede tegen deze dreiging weet te verzetten. Wij richten, zoo besloot Pius XI, onze smeekbeden tot God, dat Hij de krachten des vredes zal zenden, buiten welke orde en gerechtigheid voor gemeenschap noch enkeling kunnen bestaan, en dit gebed leggen wij eerbiedig neer voor de kribbe van den Vredesvorst, het Goddelijke Kind, Dat ons zegenen wil. Tenslotte gaf hij urbi et orbi den zegen, en bad nogmaals voor allen de overvloedige genade des hemels af, de genade die het Kind Jezus op de aarde heeft gebracht.

(Osservatore Romano)

(V. b. Paus Pius XI 2387 D.; Kerstrede 2107 F.)

G. **FRANKRIJK. — Volmacht voor zes maanden voor oplossing van arbeidsconflicten. —**

De Fransche Kamer heeft met 374—224 stemmen het wetsvoorstel aangenomen, waarbij de regeering voor den tijd van zes maanden volmacht krijgt arbeids-

conflicten op te lossen op de wijze, die haar goeddunkt.
Het ontwerp bestaat slechts uit één artikel. De tekst van dit artikel luidt als volgt: „De aan de regeering toegekende volmachten, ingevolge artikel 15 van de monetaire wet van 1 October 1936, in zake de organisatie bij decreet van de procedures voor verplichte verzoening en arbitrage, worden uitgebreid tot alle collectieve arbeidsconflicten, welke er ook de oorzaak van moge zijn. De procedures zijn slechts van kracht voor den duur van zes maanden, te rekenen vanaf de afkondiging van de wet."
Aangenomen werd verder een amendement, waarin wordt gezegd, dat bij de procedures blijk moet worden gegeven van eerbied voor de rechten van alle betrokken partijen en wel speciaal van het vereenigingsrecht, doch ook eerbied voor den individueelen eigendom. (Le Temps)
(Vor. ber. Arbeidsgeschillen 2567 E.)

A. FRANKRIJK. — Georges Duhamel waarschuwt voor de Duitsche bewapening tegen Frankrijk. —
Georges Duhamel schrijft in „Marianne" het volgende:
De innerlijke twisten in Frankrijk zijn oorzaak, zoo zegt Duhamel, dat men er niet bemerkt, hoezeer het land in gevaar is. Men is er zoo ten prooi aan hartstochten, dat men er den stap der naderende legers en het verre gerommel der oorlogsmachine niet bemerkt. Duhamel heeft op zijn reizen door Europa en Amerika met vele vooraanstaande mannen gesproken, die hem in de meening hebben versterkt, dat Frankrijk met zijn onderlinge verdeeldheid zonder voldoende verdediging zal komen te staan tegenover een talrijk en machtig volk, dat zich met alle kracht wapent. Vele Franschen maken zich illusies omtrent de verdragen en de geruststellende redevoeringen van Eden en Roosevelt en willen zelfs aannemen, dat de bewapening van Duitschland ter verdediging tegenover Rusland is bedoeld. Rusland zal echter nooit het Duitsche Rijk aanvallen en alles wijst er op, dat de leger-organisatie door Hitler tot stand gebracht tegen Frankrijk is gericht.
Een land — zoo vervolgt Duhamel — dat alles van een overval verwacht, zal niet zijn tijd verliezen met het doortrekken van Polen, zelfs aangenomen, dat dit land een doortocht zou toestaan of gemakkelijk kon worden overwonnen. Rusland vormt een slecht slagveld voor een leger, dat een snelle beslissing moet trachten te verkrijgen. Volgens het oordeel van militaire specialisten is het Duitsche leger voor een overweldigenden aanval voorbereid. Het beschikt over een groot aantal gemotoriseerde onderdeelen. Geen ervaren veldheer zal een dergelijk gevaarlijk maar teer wapen in een uitgestrekt land zonder goede wegen en voor een deel van het jaar met sneeuw bedekt willen uitzenden. Ook de Duitsche luchtvloot, hoe sterk ook, zou in de onmetelijke Slavische velden en op steden, die veelal nog slechts groote dorpen zijn, weinig uitwerking hebben.
Wanneer Duitschland dus voortdurend den schijn wekt alsof het zich tegen Rusland wapent, misleidt het opnieuw de wereld. Het Duitsche leger is georganiseerd voor een aanval op Frankrijk. Een dergelijke aanval zal, zoo weet men zeer goed, zonder waarschuwing volgens de gewoonten van het nieuwe Duitschland geschieden.
De aanvaller kan zich langen tijd voorbereiden, zijn uur kiezen en vooral met de luchtvloot op elk punt de eerste vernietiging bewerken. Het is volgens een beroemd generaal niet uitgesloten, dat in een eersten nacht een millioen menschen worden getroffen.
Frankrijk kan nooit geheel op zulk een overval voorbereid zijn, maar het moet toch trachten zoo goed mogelijk zich te wapenen en hierdoor een oorlog te voorkomen. Daarom is het de hoogste tijd om de innerlijke eenheid terug te vinden.
(Marianne)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Sociale Zaken.
De Tweede Kamer heeft de Begrooting van Sociale Zaken zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2213 B.; Tw. Kamer 2593 B.)**

C. DUITSCHLAND. — Kerstredevoeringen van Kerrl en Göbbels. - Ontsteltenis in kerkelijke kringen. —
De Rijksminister voor Kerkelijke Aangelegenheden, Kerrl, heeft op 21 Dec. '36 de reeks Kerstfeesten geopend, die de nationaal-socialistische regeering op grootscheepsche wijze in heel Duitschland georganiseerd heeft. Nadat Kerrl uiteengezet had, dat het Kerstfeest een oeroud Germaansch feest is, verkondigde hij de stelling, dat hetgeen in „oude tijden" Christus voor de menschheid geweest is, „heden ten dage" Adolf Hitler voor de Duitschers is. Daarna schetste hij de beteekenis van het Kerstfeest aldus, dat dit tegenwoordig niet slechts een familiefeest is, doch een feest der Duitsche volksgemeenschap, die gesloten achter den Führer marcheert.
De merkwaardige en opzienbarende uiteenzettingen van den minister voor Kerkelijke Aangelegenheden, hebben niet nagelaten in kerkelijke kringen teleurstelling en ontsteltenis te verwekken.
Tevens hield minister Göbbels op 21 Dec. '36 een radiotoespraak voor de drie millioen Duitsche kinderen, die in het geheele rijk voor de luidsprekers de woorden van den propagandaminister aanhoorden. Nadat minister Göbbels verklaard had, dat overal elders in de wereld haat, onlusten en wanorde hoogtij vieren en slechts in Duitschland vrede heerscht, wees hij er op, hoe kinderzielen in het bijzonder voor groote idealen ontvankelijk zijn. Deze idealen zijn die, welke door den Führer gesteld zijn. „In deze uren", aldus Göbbels, „vereenigen alle Duitsche kinderen zich in een innig dankgebed tot den Führer. Alle kinderen beminnen en vereeren hem. Hij is op dit feest in den geest met alle kinderen vereenigd. Drie millioen paar kinderoogen zien op dit oogenblik in gelukkig verlangen naar hem op. Ik begroet u derhalve met de oude Kerstboodschap, die juist op dit oogenblik zoo tot ons spreekt: „Eere zij den Heer en vrede den menschen, die van goeden wille zijn". Wij allen voor den Führer en het vaderland! Sieg Heil!"
Het Duitschlandlied en het Horst Wessel-lied besloten Göbbels' Kerstboodschap. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Min. Kerrl 1882 F.; Min. Göbbels 2548 G.)

25 DECEMBER 1936

D. VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie. —
In verband met het besluit van den Volkenbondsraad, het Fransch-Turksche geschil betreffende het Sandjak eerst te regelen, nadat een commissie van onderzoek den toestand ter plaatse bestudeerd heeft, zijn thans drie neutrale waarnemers aangewezen.

Terwijl Noorwegen een diplomaat zendt en Zwitserland een officier zal afvaardigen, is Nederland in aanmerking gekomen voor de benoeming van een oud-koloniaal ambtenaar. De keuze is thans gevallen op mr. L. J. J. Caron te Bussum.
De heer Caron heeft een langen staat van dienst als bestuursambtenaar in Ned. Oost-Indië achter den rug, welke geëindigd is met het gouverneurschap van Celebes. (De Standaard) **(Vor. ber. 2588 C.)**

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vestigingswet aangenomen. —
De Tweede Kamer heeft op 22 December z. h. s. de vestigingswet aangenomen. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2236 C.; Tw. Kamer 2594 B.)

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging motorrijtuigen-belastingwet en wet tot instelling van een verkeersfonds. —
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot wijziging van de motorrijtuigenbelastingwet en wet tot instelling van een verkeersfonds, inzonderheid met het oog op het belang der tertiaire wegen. De regeering is van meening, dat het aanbeveling verdient om voor de regeling van de financiering van

de tertiaire wegen de volgende grondslagen te kiezen:
a. Van de opbrengst der motorrijtuigen- en rijwielbelasting na aftrek van de in 1935 ingevoerde verhooging van eerstgenoemde belasting, wordt 10% beschikbaar gesteld ten behoeve van de tertiaire wegen, waarvan de helft komt in mindering van het rijksaandeel en de helft in mindering van het aandeel van de provinciën gezamenlijk.
b. Het ten behoeve van de tertiaire wegen beschikbaar bedrag wordt tusschen de provinciën onderling verdeeld naar evenredigheid van de opbrengst der motorrijtuigen- en rijwielbelasting in elk der provinciën.
c. Aan de provinciale besturen wordt vrijheid gelaten ten aanzien van de wijze, waarop zij de gelden ten behoeve van de tertiaire wegen wenschen te besteden.
Alhoewel het bijgaand wetsontwerp in de eerste plaats beoogt voorzieningen te treffen in het belang van de tertiaire wegen, zijn daarin ook eenige bepalingen opgenomen, welke ten doel hebben te voorzien in enkele leemten, welke in de motorrijtuigenbelastingwet en in de wet tot instelling van een verkeersfonds voorkomen, een en ander in afwachting van een algemeene herziening. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Belastingen 2551 I.; Verkeersfonds 2076 G.; Tw. Kamer 2594 E.)

A. **VOLKENBOND. — De bestrijding der verdoovende middelen. - Propaganda in geneeskundige kringen.**
De secretaris-generaal van den Volkenbond heeft overeenkomstig den wensch der raadgevende opiumcommissie van den Volkenbond een brief tot de regeeringen van alle staten, die lid van den bond zijn, gericht, waarin de aandacht gevestigd wordt op de wenschelijkheid van een propaganda in de medische kringen, zoowel onder de geneesheeren, als onder de apothekers, ziekenverpleegsters, enz., tegen het misbruik van de verdoovende middelen. De secretaris-generaal van den Volkenbond herinnert er in dezen brief aan, dat de opiumcommissie het niet raadzaam acht, dat, zooals enkele gedelegeerden ter Volkenbondsvergadering hadden aanbevolen, op de school of op andere tot de geheele bevolking sprekende wijze propaganda tegen het gebruik van verdoovende middelen zou worden gemaakt. Een dergelijk uitdrukkelijk de aandacht vestigen op dit kwaad zou in de meeste landen niet heilzaam, doch slechts gevaarlijk zijn. Alleen in enkele landen, waar de verslaafdheid aan verdoovende middelen heel ernstig verbreid is en een werkelijke volksziekte is geworden, zou een dergelijke propaganda haar nut kunnen hebben. Gelukkig is het verschijnsel der verslaafdheid in de meeste landen nog slechts sporadisch. Een stelselmatige algemeene propaganda tegen dit kwaad zou daar beslist gevaarlijk zijn. Anders is het echter ten opzichte van de propaganda in de kringen, wier beroep het met zich brengt met verdoovende middelen om te gaan. In deze kringen zou een nadrukkelijk wijzen op de gevaren der toxicomanie van nut zijn, evenals het organiseeren van bijzondere cursussen aan de medische faculteiten van de universiteiten en in de instellingen, die tot medische hulpberoepen opleiden, over de gevaren der verslaafdheid aan verdoovende middelen.
De secretaris-generaal van den Volkenbond, deze aanbevelingen der raadgevende opiumcommissie onder de aandacht der verschillende regeeringen brengend, heeft de regeeringen tevens uitgenoodigd den Volkenbond eenige inlichtingen te willen doen toekomen over de in hun land georganiseerde propaganda onder de medische kringen, zooals boven aangegeven.
(Bulletin de la Société des Nations)
(Vor. ber. Narcotica Confer. 2380 B.)

26 DECEMBER 1936

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. — Rubberfonds.**
Bij de Tweede Kamer is ingediend een wetsontwerp tot instelling van een Rubberfonds.
Uit de opbrengst van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber in Nederlandsch-Indië worden ingevolge artikel 20 der bevolkingsrubberuitvoerordonnantie o.m. betaald:
a. De kosten, verbonden aan de toepassing van genoemde ordonnantie en van de uit haar voortvloeiende regeling.
b. Een bijdrage ter tegemoetkoming in de kosten, voortvloeiend uit den internationalen arbeid ter bevordering van de toepassing en het verbruik van rubber en latex.
In verband hiermede is ten laste van de opbrengst van bedoeld uitvoerrecht reeds een belangrijk bedrag besteed voor werken in het belang van de bevolking in de rubberstreken.
Voornamelijk met het oog hierop wordt het wenschelijk geoordeeld, de gelden, die gereserveerd moeten worden voor verschillende doeleinden, verband houdende met de bevolkings-rubberrestrictie, voortaan afzonderlijk te beheeren door middel van een daarvoor in het leven te roepen speciaal fonds.
Hoewel het in de bedoeling ligt, het fonds zijne werkzaamheid zoo eenigszins mogelijk te doen aanvangen op 1 Januari 1937, is het raadzaam ten deze eenige speling te laten, weshalve de vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding aan den gouverneur-generaal ware over te laten. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Rubberfonds 2308 B.; Tw. Kamer 2594 F.)

C. **NEDERLAND. — Z.D.H. Prins Bernhard opgenomen in de Nederlandsche weermacht. —**
„Ik zweer trouw aan de Koningin, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstucht. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig."
Na de woorden van deze meer dan honderdjarige eedsformule met heldere stem te hebben gesproken, ten overstaan van de symbolen der weermacht, de rechterhand ten eed geheven, werd Prins Bernhard op 23 Dec. '36 voor het front der troepen van land- en zeemacht en in tegenwoordigheid van H.M. de Koningin, Zijn Bruid, Prinses Juliana, Prins Aschwin en de hoogste leger- en marine-autoriteiten, op het Malieveld te 's-Gravenhage, in de weermacht opgenomen.
De Gouverneur van de residentie, luitenant-generaal jhr. W. Roëll, nam den Prins den eed af.

Toespraak van den Commandant van het Veldleger. — Na deze plechtigheid wendde de Gouverneur der residentie zich tot de verzamelde troepen met de volgende toespraak:
Officieren, onderofficieren, korporaals, tamboers, hoornblazers, trompetters en manschappen.
Ik spreek de zekerheid uit — in het bijzonder tegenover U officieren — dat deze officier bij zijn intrede in de Koninklijke weermacht de volle militaire kameraadschap zal ontvangen en als zoodanig in alles met raad en daad zal worden bijgestaan en voor zoover gij van lageren rang zijt, gelast ik u aan alle bevelen, welke zijnerzijds in het belang van den dienst of van de krijgstucht zullen worden gegeven te gehoorzamen en deze stiptelijk uit te voeren.
Het is mij een groote vreugde, van H.M. de Koningin de toestemming te hebben mogen erlangen, Uwe Doorluchtige Hoogheid als nieuw beëedigd officier van Hare Majesteits weermacht enkele gedachten op dezen voor U en voor de weermacht zoo belangrijken dag mede te geven.
Voor elken officier is de aflegging van den eed als zoodanig de belangrijkste in zijn militaire leven. Zij heeft voor hem als soldaat zelfs een sacramenteele beteekenis.
De eed is de rots, waarop hij blijft staan. Niets en niemand kan den officier ontslaan van zijn onder het inroepen van Gods heilige hulp afgelegden eed.
In Uwe benoeming bij de drie hoofddeelen der Koninklijke weermacht heeft Hare Majesteit daarenboven in U zelf gesymboliseerd de eenheid van beteekenis, optreden en kameraadschap van de geheele weermacht van Harer Majesteits 70-millioenen-imperium, in de vier werelddeelen gelegen en in de Grondwet nadrukkelijk vastgesteld.
U zijt thans officier van de Koninklijke weermacht, drager van het Koninklijke charter, steuner van gezag en vrijheid, de groote goederen van het Nederlandsche volk.
In die weermacht, zien op ons neer vele eeuwen van roemrijk bestaan. U denkt aan Indië en ziet voor U zijne geschiedenis van J. P. Coen tot van Heutz.
U ziet oceanen en U denkt aan de vloot onder onze zeehelden, die zelfs in één jaar twee groote koninkrijken tot driemaal toe de trotsche vlag deed strijken.
U ziet onze Koninklijke Landmacht en voor U staan de roemruchte figuren der groote Oranjes met de Staatsche legers en eindelijk bij Quatre Bras en Waterloo, die van Koning Willem II, de Brigade Detmers, waarvan de Rijdende Artillerie, als het oudste korps hier symbolisch aanwezig is.
En de mannen die daar streden waren van dezelfde natuur als die soldaten, die hier voor U staan.
Mannen, vredelievend van aard, maar trouw aan Oranje, gehecht aan hunnen grond en even taai en koppig in de verdediging van het vaderland als hunne dijken tegen den erfvijand, het water.
Flinke trouwe harten, uitstekende soldaten, mits deze voorwaarde, dat zij rechtvaardig, met persoonlijke belangstelling, ja zelfs met humor, behandeld worden en vrijheid in de uitoefening van hun godsdienst hebben.
En daarom wijs ik U op de groote pijlers van de Nederlandsche krijgstucht, rechtvaardigheid, belangstelling en vrijheid den Almachtige naar eigen geaardheid te dienen, zonder welke een Nederlandsche krijgstucht onbestaanbaar en met welke zij onverbreekbaar is. En waarom?
Omdat zij tenslotte elementen zijn van de mystiek van Oranje,

onze oudste geestelijke Grondwet, geschreven met het bloed van den Vader des Vaderlands, dat ook in Uwe aderen stroomt, van het Oranje, dat U thans ook gerechtigd zijt om de lendenen te dragen en waarvan de verpersoonlijking is Hare Majesteit de Koningin, onze Grondwettige opperbevelhebster, die bovenal in de door haar gegeven voorschriften eischt, dat de krijgstucht nadrukkelijk maar zacht, vaderlijk en rechtvaardig zij en die kort geleden weder in eere hersteld heeft den aanhef van het oude reglement van krijgstucht van Koning Willem I, luidende:

„Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd en waren moed, behoort ook in den krijgsstand een ieder zich tot het hooghouden daarvan en tot een zedige levenswijze te bevlijtigen."

Daarom noodig ik U uit met alle troepen en alle aanwezigen tot een driewerf hoera voor Hare Majesteit de Koningin en voor Uwe Koninklijke Bruid.

Leve de Koningin. — Leve Prinses Juliana.

(Vor. ber. Prins Bernhard 2588 F.; Militaire Rangen 2571 F.; Luit.-generaal Jhr. W. Roëll 295 P.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Belgisch-Fransch: Jean de Beucken — „Sainte-Anala." (Editions du Balancier, Liège 1936) **(Vor. ber. 2534 C.)**

Duitsch: Max Mezger — „Der junge Florian." (Propyläen-Verlag, Berlin 1936)

Ernst Scheibelreiter — „Der Liebe Schattenspiel." (Paul Zsolnay Verlag, Berlin-Wien 1936) **(2588 A.)**

Engelsch: Edward O'Brien — „The Best Short Stories of 1936: English and American." (Cape, London)

J. Stover Clouston — „Scotland expects." (Herbert Jenkins) **(Vor. ber. 2588 A.)**

Fransch: Jacqueline Vincent — „Comme par mégarde." (Desclée de Brouwer & Cie., Paris) **(Vor. ber. 2588 A.)**

Japansch (English translation): Jun-Ichiro Tanizaki — „Ashikari and the story of Shunkin." (Hokuseido Press, Tokyo; E. G. Allen, London) **(V. b. 2317 F.)**

Joodsche Bibliographie: Shlomo Shunami — „Bibliography of Jewish Bibliographies." (W. and G. Foyle, University Press, London)

Nederlandsch: H. de Bruin — „Schalm en Scharnier." (J. H. Kok, Kampen)

Jan Hell — „Het Huis." (Contact, A'dam 1936) **(Vor. ber. 2588 A.)**

Hendrik Prijs — „Eenzamen." (St. Truiden-De Geneffe, Vlaamsche uitgave) **(Vor. ber. 2459 F.)**

Zuid-Amerikaansch: Letrusco — „Il mondo senza donne." (El mundo sin mujeres.) (Aliprandi & Martini, Guayaquil-Ecuador) **(Vor. ber. 2168 A.)**

(Red. K. H. A.)

27 DECEMBER 1936

B. CUBA. — Politieke crisis. - President Gomez afgezet; Federico Laredo Bru. —

President Gomez had op 22 Dec. '36 zijn veto uitgesproken over de suikerbelastingwet, de wet, die aanleiding werd tot het conflict tusschen den president en kolonel Batista, den legercommandant.

De Kamer te Havana heeft daarop met 111 tegen 41 stemmen besloten den Senaat te vragen de tegen president Gomez ingebrachte beschuldiging te bespreken.

De Senaat heeft toen met 26 tegen 6 stemmen het door president Gomez uitgesproken veto tegen de wet op de suikerbelasting verworpen.

Nadat president Gomez, op 23 Dec., persoonlijk zijn politiek beleid tegen de tegen hem ingebrachte beschuldigingen had verdedigd, heeft de Senaat met meerderheid van stemmen besloten den president uit zijn ambt te ontzetten.

Hij wordt opgevolgd door den vice-president Federico Laredo Bru.

Ex-president Gomez wordt er van beschuldigd de stabiliteit van de natie in gevaar te hebben gebracht, de Grondwet te hebben geschonden en tegen de Kamer te hebben samengespannen.

Deze wetsvoorstellen zijn het resultaat van de spanning tusschen den ex-president en kolonel Batista, den chef van den generalen staf, dien de ex-president er van verdenkt fascistische neigingen te hebben.

De ex-president had zijn veto uitgesproken tegen het wetsontwerp, dat een accijns instelt op suiker. De opbrengst moet worden besteed voor de stichting van scholen, welke onder civiele en militaire contrôle zullen staan.

De ex-president achtte den maatregel anti-democratisch, terwijl hij de mogelijkheid opent fascistische opvattingen ingang te doen vinden bij de jeugd. Batista zou, naar men meent, voornemens zijn 3000 dezer scholen te laten inrichten.

(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. President 2203 B.)

C. CHINA. — Militaire opstand geëindigd. - Tsjang Kai-sjek in vrijheid. —

Maarschalk Tsjang Kai-sjek, die op 12 Dec. '36 tijdens een autotocht in de provincie Sjensi door soldaten van maarschalk Tsjan Hsu-liang werd gevangengenomen, is met zijn gevolg onvoorwaardelijk in vrijheid gesteld. Hij is reeds, in gezelschap van zijn echtgenoote, die hem te Sianfoe had afgehaald, te Nanking aangekomen, waar ook zijn zwager T. V. Soeng en Tsjang Hsu-liang zijn gearriveerd. In geheel China heerscht groote vreugde over de bijlegging van dit conflict.

Vijf uur voor het verstrijken van den nieuwen termijn van drie dagen, dien de centrale regeering den gouverneur van Sjensi, Tsjang Hsu-liang, had toegestaan voor de invrijheidstelling van zijn hooggeplaatsten gevangene, verschenen op 25 Dec. '36 op het vliegveld van Lojang vijf vliegtuigen uit Sianfoe, waarin o.a. de twee maarschalken, mevrouw Tsjang Kai-sjek, de directeur der bank van China, Soeng, de Australische journalist en bemiddelaar, Donald, de minister van Binnenlandsche Zaken, Tsjiang Tso-pin en de onder-minister van Oorlog, generaal Tsjen Tsjeng, waren gezeten.

Dat ook Tsjang Hsu-liang tegelijk met Tsjang Kai-sjek Sianfoe heeft verlaten, bewijst, dat hij goede waarborgen voor zijn persoonlijke vrijheid heeft ontvangen. Hij verklaarde, dat de opstand het gevolg is van een misverstand, dat thans uit den weg geruimd is.

„Ik dacht ten onrechte," aldus Tsjang Hsu-liang, „dat Tsjang Kai-sjek mij wilde afzetten en mijn leger ontbinden. Om mij te beschermen, heb ik daarom Tsjang Kai-sjek vastgehouden. Nanking betaalde, naar ik meende, het voor de soldij van mijn troepen noodige geld niet, doch thans is gebleken, dat een van mijn ondergeschikten, die inmiddels is gearresteerd, zich het voor de soldijbetaling ontvangen geld heeft toegeëigend."

„Mijn vrijheid heb ik grootendeels aan den moed en de tact van mijn vrouw te danken," zeide Tsjang Kai-sjek in zijn dankwoord voor de huldebetuigingen, die duizenden menschen hem bewezen.

In den middag ontving de maarschalk de officieele persoonlijkheden, die hem kwamen gelukwenschen met zijn bevrijding. Hij zag er bleek uit, doch overigens mankeerde hem niets. In zijn rede zeide hij:

„Op 12 Dec. heeft Tsjang Hsu-liang mij zes eischen gesteld, die onmiddellijk aanvaard moesten worden. Ik antwoordde, dat aangezien er in China geen dictator bestaat, ik mij niet kon verplichten en dat ik bovendien weigerde onder dergelijke omstandigheden besprekingen te voeren. Tsjang Hsu-liang heeft daaron een minder halsstarrige houding aangenomen en zijn fout ingezien. De volgende dagen durfde Tsjang Hsu-liang niet verder te komen dan het aan mijn kamer grenzende vertrek. Toen ik inzag, dat Tsjang Hsu-liang berouw had, stemde ik er in toe hem te ontvangen. Daarna zijn de besprekingen begonnen, die ten slotte tot mijn onvoorwaardelijke vrijlating hebben geleid."

Tsjang Kai-sjek deelde verder mede, dat hij voor zijn vertrek uit Sianfoe een brief van tweeduizend woorden aan Tsjang Hsu-liang en Jang Sjoe-tsjeng, den commissaris voor de pacificatie van Sjensi heeft gezonden, waarin hij o.a. het volgende heeft gezegd:

„Gij zijt beïnvloed door reactionnairen, doch gij zijt bereid uw fout te herstellen. Gij zijt verantwoordelijk voor den opstand, doch daar ik uw opperbevelhebber ben, ben ik niet zonder schuld voor de verslapping der discipline, waarvoor ik het land mijn verontschuldigingen aanbied. Ik verzoek u beiden zich aan de regeering te onderwerpen, opdat gij gestraft kunt worden, doch ik beloof u voor u op te komen, want gij betreurt oprecht uw vergissing."

Als bewijs van berouw over zijn daad heeft Tsjang Hsu-liang zijnerzijds den volgenden brief aan Tsjang Kai-sjek gezonden: „Ik ben natuurlijk een ruwe onbeschaafde boer en daarom heb ik deze misdadige, onbeschaamde daad gepleegd. Berouwvol heb ik u nu naar Nanking gevolgd, om daar te wachten op de straf, die voor mijn misdaad past. Ik zal zelfs den dood aanvaarden, indien dat voor mijn land van voordeel is. Laten geen gevoelens van vriendschap u weerhouden mij te behandelen, zooals ik dat verdien."

Japan verontrust. — De woordvoerder van het Japansche ministerie van Oorlog verklaarde ongerust te zijn ten aanzien van de overeenkomst tusschen maarschalk Tsjang Hsu-liang en de Nanking-regeering. Hij zeide verder, dat het Japansche leger bereid is maatregelen te nemen om het hoofd te bieden aan den thans geschapen toestand.

De Japansche Yomiri Sjimboen meldt uit Sjanghai, dat onder de provinciale militaire „klieks" in China steeds meer aanhang gewonnen wordt voor het organiseeren van een bloc, teneinde gezamenlijk druk uit te oefenen op de Nanking-regeering om de expeditietroepen, die tegen de troepen van Tsjang Hsu-liang uitgezonden zijn, terug te trekken.

(Sin Pau Agency - Domei - Yomiri Sjimboen - Agence Belga)
(Vorig bericht 2580 A.)

D. SPANJE. — Burgeroorlog. —

De Britsche regeering heeft op 24 Dec. '36 haar ambassadeurs te Berlijn, Rome, Moskou en Lissabon opdracht gegeven bij de regeeringen der landen, waar zij geaccrediteerd zijn, aan te dringen op het nemen van maatregelen, om aan het toestroomen van buitenlandsche vrijwilligers naar Spanje een einde te maken.

Eenzelfde démarche is ook namens de Fransche regeering in de genoemde hoofdsteden gedaan.

(Agence Belga) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2587 A.)**

28 DECEMBER 1936

CHINA

A. Het bankpapier.

Het gebruik in China van papier als betaalmiddel in plaats van metaal dateert van ongeveer 1000 jaar geleden, toen het gedurende de Sung-dynastie als „chiao tzu" bekend stond.

In het Chin-tijdvak (1127—1161), gedurende de Yuan en Ming dynastieën (van 1277—1367 en van 1368—1643), zoowel als in het begin van het Mandsjoeregiem gaf men aan papiergeld verschillende benamingen, doch het is pas 40 jaar geleden, dat moderne banken van verschillende soort door het „Keizerlijk Hof" werden opgericht en bankpapier algemeen in gebruik kwam. In 1912 toen de Ta Tsing Bank (oorspronkelijk een keizerlijke onderneming) gereorganiseerd werd onder den naam Bank of China trachtte men over het geheele land eenheid te brengen in de uitgifte van bankpapier, doch doordat de diverse provinciale banken eveneens geregeld bankpapier uitgaven, was het onmogelijk een centrale contrôle tot stand te brengen. Toen in 1928 het nationale bewind te Nanking werd gevestigd, organiseerde men de „Central Bank" en hield de regeering scherp toezicht op de uitgifte van bankpapier, welke maatregel nog versterkt werd op 4 November 1935 toen de nationale regeering het zilver nationaliseerde en het bankpapier tot wettig betaalmiddel verhief in de plaats van den zilveren dollar.

Het papiergeld dat thans in omloop is, bestaat uit „bankbiljetten", „subsidiary notes", „copper notes", „gold unit notes" en „tael notes". Sinds de afschaffing van de „tael", nu ongeveer drie jaar geleden, zijn de „tael notes" geleidelijk uit de circulatie teruggetrokken met uitzondering van een onbeteekenend aantal.

Tot voor kort konden de instellingen, die bankpapier uitgaven, in drie groepen worden verdeeld, n.l. de binnenlandsche banken, de provinciale- en gemeentelijke instellingen en de buitenlandsche banken in China, waardoor een zeer gecompliceerde toestand ontstond. Bovendien had de niet-officieele uitgifte van bankpapier een grooten omvang, hoewel de circulatie van dit bankpapier zich tot bepaalde streken beperkte.

Al deze feiten brachten de Nationale regeering tot de maatregelen betreffende een valuta-hervorming, welke in November 1935 van kracht werd en waardoor o.a. ook de verdere uitgifte van bankpapier nog slechts werd toegestaan aan de drie onder staatscontrôle staande banken.

Wat de hoeveelheid van het bankpapier in omloop betrof, hadden de binnenlandsche banken de leiding, waarna het betaalmiddel der provincialen-gemeentelijke instellingen en dat der buitenlandsche banken kwam en vervolgens het niet-officieele papiergeld.

Het recht tot uitgifte van bankpapier werd aanvankelijk verleend aan de binnenlandsche banken en dateert van 1898; geleidelijk echter onder voorwendsels als het bevorderen der inheemsche industrie of het openleggen van grensprovincies, eischten deze banken verhooging der geautoriseerde bedragen, zoodat in 1927 de totale waarde van het bankpapier-in-circulatie 262 millioen dollars bedroeg, dat door meer dan 30 banken werd uitgegeven.

Toen de nationale regeering te Nanking voor het eerst contrôle op de uitgifte van bankpapier door de binnenlandsche banken ging uitoefenen, daalde het aantal der banken welke bankpapier mochten uitgeven tot 20, daarentegen vertoonde het bedrag aan bankpapier in omloop echter een stijging, en door dit verhoogde crediet van de zijde der Chineesche banken kon het buitenlandsche bankpapier van de markt worden verdrongen.

In April 1934 bedroeg het totaal aan bankpapier, dat in Shanghai, het belangrijkste financieele centrum van China, in omloop was 323 millioen dollars, waarvan 320 millioen, dus 99%, uitgegeven was door Chineesche bankinstellingen. Vergeleken bij vroegere jaren toen het papiergeld der buitenlandsche banken 70% van het totaal uitmaakte, heeft een geweldige ontwikkeling van het Chineesche crediet plaats gevonden.

Van de vroegere circulatie-banken waren de meest belangrijke de Central Bank, de Bank of China en de Bank of Communications (welk drietal uitsluitend het recht van uitgifte van bankpapier bezit), terwijl de Commercial Bank of China, de National Commercial Bank, Ltd., de Ningpo Commercial Bank, Ltd., de Agricultural and Industrial Bank of China, de National Industrial Bank of China, de Land Bank of China en de Four Bank's Joint Reserve Board eveneens bankpapier in omloop brachten. De volgende tabel toont de uitgifte van deze 10 banken van 1921—1934:

	Uitgifte:	Index:		Uitgifte:	Index:
1921	$ 94.948.965	100	1928	$ 308.828.375	325
1922	114.975.436	120	1929	350.236.497	362
1923	140.975.436	146	1930	412.968.588	437
1924	151.470.874	158	1931	393.367.870	410
1925	205.006.026	214	1932	430.282.554	444
1926	228.962.163	227	1933	494.113.124	519
1927	262.164.410	273	1934	563.068.192	585

Uit deze tabel ziet men dat de omloop van Chineesch bankpapier in 14 jaar tijds met bijna 600% is toegenomen.

Volgens de onderzoekingen verricht door het „Currency Reserve Board" (gevormd door het decreet betreffende de valuta-hervorming van November 1935) was in December 1935 het totaal bedrag aan bankpapier uitgegeven door de Central Bank $ 179.064.899, met een reserve aan vlottende middelen van $ 118.256.899 en een reserve aan fondsen van $ 60.808.000; de Bank of China had een totale uitgifte van $ 201.152.245 en een reserve aan fondsen van $ 85.092.797, terwijl de uitgifte der „Bank of Communications" in totaal $ 176.244.950 bedroeg, met een reserve van $ 113.409.133 in contant en $ 62.835.817 in aandeelen. Vergeleken bij 1934 vertoont de uitgifte aan bankpapier van deze drie banken een belangrijke stijging, veroorzaakt door de nieuwe regelingen in verband met China's valuta-herziening op 3 November 1935.

Het papiergeld, dat door de provinciale en gemeentelijke instellingen is uitgegeven, bestrijkt een tamelijk uitgebreid circulatiegebied en vervult een belangrijke rol in het economische leven van het binnenland; dit zal echter geleidelijk verdwijnen, daar de nieuwe valuta-politiek der regeering algemeene toepassing vindt. Nauwkeurige statistieken hieromtrent staan niet ter beschikking, doch de totale waarde van dit in omloop zijnde bankpapier bedroeg volgens Yang Yin-pu, een bekend econoom, ongeveer 100 tot 150 millioen dollars.

Verder is er nog niet-officieel papiergeld in omloop, dat door handelsvereenigingen, fabrieken en zelfs door winkeliers werd uitgegeven. Aangezien dit slechts wordt gebruikt ter tegemoetkoming aan de behoeften van de bewoners van streken, welk economisch nog niet tot ontwikkeling zijn gekomen, blijft de circulatie van dit papiergeld beperkt tot de grensgebieden. Deze onwettige uitgifte van papiergeld is een gevaar voor de circulatie van het officieele bankpapier.

Toen China in 1840 voor den buitenlandschen handel werd opengesteld, werden in verschillende havens buitenlandsche banken opgericht, waarvan elf banken bankpapier mochten uitgeven. Gedurende de laatste jaren van het Mandsjoe-bewind en in de eerste jaren der Republiek bestond er van de zijde van het publiek een groote vraag naar dit bankpapier waarvan de totale uitgifte 100 millioen dollars bedroeg; gedurende de laatste jaren daalde dit echter en beperkte het circulatiegebied zich tot de buitenlandsche nederzettingen en hun naaste omgeving.

(Chinese Economic Journal and Bulletin - Het Econ. Wereldgebeuren) **(Vorig bericht Geldwezen 2316 A.)**

A. NEDERLAND. — Scheepvaart. - De positie der Nederlandsche Scheepvaartmaatschappijen. —

LIJNREEDERIJEN.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
		(in duizenden guldens)				(in guldens)		
Holland-Amerika Lijn	9.163	1.898	—	+ 2.606	207.524	4.812.152	23	129 %
Hollandsche Stoomb.	2.426	50	—	+ 1.034	13.519	1.070.418	79	140 %
Java-China-Japan	9.000	1.779	—	+ 1.226	94.879	9.516.690	100	68 %
Koninklijke Boot *)	4.448	457	—	— 1.677	197.068	10.253.057	52	80 %
Kon. Paketvaart	30.000	22.968	—	+ 37.297	276.648	22.901.960	84	143 %
Rotterdamsche Lloyd	30.000	26.439	—	+ 9.636	240.659	14.100.147	58	88 %
Mij. Nederland	35.000	17.940	8.773	+ 15.648	274.103	31.187.141	114	82 %
VRACHTVAARTREEDERIJEN.								
Houtvaart	2.000	308	—	+ 141	38.250	1.820.000	47	54 %
Maas	8.000	—	—	— 397	73.740	5.620.000	76	56 %
Hillegersberg	260	38	—	— 329	15.395	563.134	36	64 %
Nievelt	4.125	650	2.000	+ 166	140.547	3.403.000	24	92 %
Noordzee	1.050	—	—	— 126	12.295	734.620	60	21 %
Oostzee	750	156	—	— 1.137	67.656	1.812.219	27	67 %
Zeevaart	2.500	157	110	+ 8	27.775	2.204.876	79	55 %

*) Na reorganisatie.

I. Aandeelen-kapitaal; II. Reserves; III. Obligatieschuld; IV. Saldo vlottende middelen (+), saldo vlottende schulden (—); V. Vloot in bruto ton; VI. Boekwaarde vloot na aftrek der reserves; VII. Boekwaarde vloot per bruto ton; VIII. Koers (circa). (De Maasbode) **(Vor. ber. Scheepvaart 2435 A.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Het regeeringsprogram van president Roosevelt. —

De leiders van het congres zijn samengekomen om het werkprogramma voor het loopende seizoen vast te stellen. Het nieuwe regeeringsprogram zal o.a. de volgende wetsvoorstellen bevatten:

1e een landbouwpachtwet, welke de boeren in staat zou moeten stellen, met behulp van overheidssteun, grondbezitters te worden;

2e een wetsontwerp in zake oogstverzekering:

3e een herziening der belasting op onverdeelde winsten, in dien zin, dat de bepalingen grootere ruimte zullen laten voor redelijke reserveeringen;

4e een nieuwe neutraliteitswet;

5e een wetsontwerp in zake werkloozensteun, waarvoor door het Congres een bedrag ineens zou moeten worden uitgetrokken;

6e wijziging van de wet in zake de Tennessee Valley, ten doel hebbende, om tot een compromis te komen met de public utilities.

Andere wetsontwerpen, die spoedig aan de orde zullen komen, zijn: een nationale woningwet en een plan ter regeling van de kolenindustrie, dat thans wordt uitgewerkt door senator Guffey van Pennsylvania.

De belangrijkste dezer wetten is die, waaromtrent het minst bekend is, nl. de toekomst van de N.R.A.

(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2565 F.)

C. PALESTINA. — Nieuw strafwetboek van kracht.

Dezer dagen is het nieuwe Wetboek van Strafrecht in Palestina van kracht geworden.

De Engelsche woordspeling, dat de wetgeving in Palestina niet „Mosaïc" is, maar een „mosaïc", typeert heel juist de verbrokkeling in dit land op wetgevend gebied. Het burgerlijk Wetboek is een samenvatting van Islamietische jurisprudentie. Voorts zijn er een code voor landrecht, gebaseerd op het Turksche gewoonterecht, commercieele voorschriften welke op Engelsche wetten steunen en tal van decreten welke door de mandaatsregeering zijn uitgevaardigd. Het thans afgeschafte strafwetboek was een armzalige afspiegeling van de Code Napoléon.

De nieuwe strafwet is in groote lijnen gelijk aan die welke een jaar of zes geleden in Cyprus is afgekondigd. Zij bevat ongeveer 400 artikelen. De bestaande Islamietische wetten zijn afgeschaft; de nieuwe wet zal geïnterpreteerd worden volgens de Engelsche beginselen van wetsinterpretatie.

Vooral ten aanzien van de bestraffing van moord brengt de nieuwe wet een radicale wijziging. Op opzettelijk dooden staat de doodstraf, tenzij de daad is gepleegd in een hartstochtelijke opwelling, veroorzaakt door een plotselinge provocatie.

Moord is een misdrijf, dat in Palestina zeer veel voorkomt. De bloedwraak geldt nog bij zeer vele stammen. Elk doodvonnis moet thans, voordat het kan worden voltrokken, door den Hoogen Commissaris worden goedgekeurd.

Nieuw is ook het invoeren van de geeseling bij misdrijven tegen vrouwen en kinderen, en bij berooving.

Met plaatselijke gebruiken is in sommige gevallen rekening gehouden. Zoo is bigamie geen misdrijf voor Mohammedanen. Verder wordt overspel door de vrouw gepleegd met twee jaar gevangenisstraf gestraft. Maakt de man zich aan echtbreuk schuldig, dan wordt hij even zwaar gestraft als het feit in de echtelijke woning is gepleegd. De volkszede rekent de vrouw echtbreuk zeer zwaar aan.

Was godslastering vroeger alleen strafbaar als zij gericht was tegen den Profeet, de nieuwe wet bedreigt elke godslastering met straf.

Ten slotte zij nog vermeld, dat in verband met de politiek van non-coöperation elke aansporing tot niet-betalen van de een of andere geldelijke heffing, welke door den Hoogen Commissaris is gesanctionneerd, strafbaar is gesteld.

(Le Courrier d'Orient)

D. PENNINGKUNST. — Nederlandsche penningen te Weenen. —

Op 12 Dec. '36 is te Weenen, in het z.g. Münzkabinett van het Kunsthistorische Museum, de tentoonstelling geopend van de collectie van 88 penningen en plaquetten, welke de directeur van het Kon. Penningkabinet te 's-Gravenhage, dr. M. A. Evelein, hierheen bracht, en welke beschikbaar gesteld werden door dat Penningkabinet en de N.V. Kon. Begeer te Voorschoten.

In de eerste van de serie bovenzalen kon men het oeuvre bestudeeren der Nederlandsche medailleurs van de laatste 25 jaren. De belangstelling, vooral voor in Oostenrijk onbekende procédé's, zooals die van L. Bolle, bleek zeer groot.

In den catalogus schreven dr. M. A. Evelein en zijn Weensche collega dr. August Loehr (schrijver van een werkje „Die Niederländische Medailles des 17. Jahrhunderts") samen een inleiding, waarin de bezoekers een kort overzicht vinden van de renaissance van onze medaillekunst, van Toon Dupuis, Jeltsema en Wienecke over J. J. van Goor tot de schare van jongeren, die met en voor Carel J. A. Begeer en C. J. van der Hoef zoovele schoone penningen deden ontstaan, waarin ook het aandeel van de firma Gerritsen en Van Kempen, dat van de Rijksmunt en van de Nederl. Ver. v. Medaillekunst worden vermeld.

(Reichspost - Alg. Handelsblad)

E. BELGIE. — De internationale diamanttentoonstelling te Antwerpen. —

Dezer dagen is te Antwerpen de Internationale Diamanttentoonstelling door Z.M. den Koning, in gezelschap van minister-president Van Zeeland en dr. Van Isacker, geopend.

Burgemeester Huysmans heette den hoogen bezoeker welkom. Antwerpen, zeide hij, is de diamantstad. Honderden handelaren zijn hier gevestigd. Zij behooren tot vele nationaliteiten, maar allen voelen zich hier thuis. Sedert 1920 heeft de diamantindustrie zich in hooge mate ontwikkeld. Antwerpen is dan ook het

groote diamantcentrum geworden van de geheele wereld.
De burgemeester stelde vervolgens de organisatoren van de tentoonstelling, in de eerste plaats den heer Van Antwerpen, voorzitter van het comité, aan den Koning voor, waarna een langdurige rondwandeling werd gemaakt. De Koning bleef geruimen tijd staan bij de stands, waar men diamantslijpers aan het werk kan zien. Bij het verlaten van de tentoonstelling herhaalde zich dezelfde uiting van enthousiasme en werd ook buiten op de Meir door het volk luide gejuicht. De tentoonstelling, die zeer belangwekkend is, blijft geopend tot en met 3 Jan. '37. De uitgestalde diamanten en brillanten zijn verzekerd voor een waarde van ongeveer 500 millioen francs.
(Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Diamant 1932 A.; België 2257 C.)

29 DECEMBER 1936

A. **VEREENIGDE STATEN. — Bloembollen - Conferentie over narciszickten te Washington. —**
Op 15 Dec. '36 werd in het Natural Museum te Washington de aangekondigde conferentie gehouden over het dooden van ziektekiemen in narcis-bollen (Aaltjesziekte), door middel van sterilisatie (heetwaterbehandeling).
Belangrijke verklaringen in dezen waren opgesteld door G. Steiner van het Amerikaansche ministerie van Landbouw, waarin de Aaltjesziekte en andere plantenziekten worden besproken.
De narcissen, aldus werd gezegd, zijn niet de eenige bloembollen, die door deze ziekte worden aangetast.
Seymour, sprekende namens vele tuinders en bloemistenorganisaties, deelde mede, dat z. i. een quarantaine voor Hollandsche narcissen geen nut heeft, en schadelijk is voor de Amerikaansche tuinders.
De Hollandsche deputatie, bestaande uit prof. Van Slogteren, en de heeren Arentshorst en Van Zonneveld, woonden de conferentie bij.
Prof. Van Slogteren's uiteenzetting over de mogelijkheid om met absolute zekerheid de Aaltjes door koken van de bollen te dooden, werd door de talrijke aanwezigen met enthousiasme ontvangen.
De Nederlandsche bloembollen-expert kwam tot de volgende conclusie: De wereldhandel in tuinbouwproducten is niet mogelijk zonder kans op het binnendringen van plantenziekten.
Quarantaine of embargo zijn slechts te rechtvaardigen als middelen tegen nieuwe ziekten, die nog niet over het geheele land verspreid zijn, (het narcis-aaltje is n.l. reeds in de Ver. Staten en ook in vele andere landen).
De bloembollen-nematode beteekent geen bedreiging voor andere gewassen.
De gezondheidstoestand van de Nederlandsche bloembollen is zoo goed, dat de voorgestelde sterilisatie-methode door middel van koken niet gerechtvaardigd is.
Deze zou een embargo beteekenen.
Het schijnt wel, dat prof. Van Slogteren's exposé een uitstekenden indruk heeft gemaakt. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Nederland, Bloembollen 2498 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Ds. Niemöller weigert met de nazi's samen te werken.**
Ds. Niemöller heeft de geloovigen van zijn parochie Dahlem in West-Berlijn medegedeeld, dat hij categorisch heeft geweigerd samen te werken met de evangelische rijkskerk-commissie, welke door de nationaal-socialisten wordt gesteund. Hij zeide verder, dat op de synode van Breslau vele dominees van de confessioneele kerk bereid waren vrede te sluiten met deze commissie en den voorzitter hiervan, Zöllner, doch hij, Niemöller, weigerde. Hij wil niet van den eens gekozen weg afwijken.
Velen in de confessioneele kerk zijn thans van meening, dat nu Niemöller zijn standpunt heeft uiteengezet, vele van zijn vrienden onder de predikanten van de confessioneele kerk hem zullen verlaten en contact zullen zoeken met de rijkscommissie. (A.N.P.)
(V. b. Evang. Kerkenb. 2424 D.; Niemöller 2077 B.)

C. **TURKIJE. — Nationalisatie van de Spoorwegen. —**
De volkomen nationalisatie van alle spoorwegen in Turkije is bereikt.
Nadat de Turksche regeering de spoorlijn Smyrna—Aidin in Klein Azië, welke in Engelsch bezit was, had teruggekocht, heeft de regeering een overeenkomst gesloten met de Fransche spoorweg maatschappij „Chemins de Fer Orientaux", welke de verlenging vormt van de Simplon-Orient Express van de Bulgaarsche grens naar Istanboel.
De concessie aan Frankrijk voor deze lijn liep tot 1958, doch tegen betaling door Turkije van 1.000.000 pond sterling zullen de Turksche Rijksspoorwegen deze concessie, alsmede de voorraden en rollend materiaal op 1 Januari 1937 overnemen.
Hierdoor heeft de Turksche regeering alle spoorlijnen die met buitenlandsch kapitaal werkten, in eigen beheer gekregen. (Akcham)

D. **POLEN. — Litauen's optreden wekt verontwaardiging. —**
De Poolsche pers is verontwaardigd over de wijze, waarop de Poolsche minderheid in Litauen wordt behandeld. Zij wijst hierbij op het feit, dat het eenige Poolsche blad in Litauen, de „Kowno Dzien Polski" door de autoriteiten werd verplicht, op straffe van verbod van verschijnen, artikelen te publiceeren, waarin werd geconstateerd, dat de toestand van de Poolsche minderheid in Litauen bevredigend is en waarin wordt gewezen op de vervolging der Litausche minderheid in het Wilna-gebied.
De Poolsche pers noemt een dergelijk optreden bijna zonder precedent in de geschiedenis van de journalistiek. (Gazeta Polska)

E. **NEDERLAND. — Spelling op onderwijzersexamens.**
Aan de directeuren van Rijks- en Bijzondere Kweekscholen is, naar „De Standaard" verneemt, de mededeeling verstrekt, dat bij de a.s. Kweekschoolexamens en de examens ter verkrijging van de hoofdacte bij de toepassing van de regels 5b en 6 van het Kon. besluit van 16 Juli 1936 zoolang nog niet de lijst van de kennelijk mannelijk zelfstandige naamwoorden is vastgesteld, de schrijfwijze overeenkomstig de Vries en Te Winkel moet worden gevolgd.
Dit houdt in, dat de faciliteiten van de spelling-Marchant wat het schrijven van de buigings-n betreft voor genoemde examens is ter zijde gezet, en bedoelde examencandidaten zich nu weer hebben te houden aan de oude geslachtslijsten.
(De Standaard) **(Vor. ber. Nieuwe Spelling 2390 A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Nieuwe deviezenbepalingen - Geen invoer van markenbiljetten. —**
In het „Reichsgesetzblatt" worden de richtlijnen voor de Duitsche deviezenpolitiek, samengevoegd tot een allesomvattend geheel, gepubliceerd.
Zij zullen op 1 Januari 1937 in werking treden.
O.m. wordt bepaald, dat zonder uitzondering het meebrengen van Rijksmarkbiljetten, ook in het reisverkeer naar Duitschland verboden is.
Toegestaan is in het reisverkeer alleen het medebrengen van zilvergeld, doch ook daarvan zijn de bedragen verder verlaagd.
Voortaan mag zilvergeld nog slechts tot een bedrag van 30 mark meegebracht worden uit het buitenland door buitenlanders, terwijl z.g. „deviezenbinnenlanders" slechts 10 mark mee terug mogen brengen.
(Reichsgesetzblatt) **(Vor. ber. Deviezen 2567 G.)**

G. **DUITSCHLAND. — De pers - Berliner Tageblatt en Frankfurter Zeitung onder Staatscontrôle. —**
De hoofdredacteur van het Berliner Tageblatt, Paul Scheffer, zal binnenkort uit de leiding van dit blad vertrekken en de functie van correspondent op zich nemen.
Zijn opvolger is nog niet bekend, doch in de directie van de uitgeverij van het Berliner Tageblatt bevinden zich op het oogenblik eenige vooraanstaande leden van de Nat.-Socialistische partij, o.a. Dr. Ludwig Jahnke, voormalig adjunct-perschef van de rijksregeering.
Het blad zelf wordt gecontroleerd door de Dresdener bank, die tegenstander is van staatsondernemingen. Ook de reorganisatie van de Frankfurter Zeitung zal binnenkort haar beslag krijgen. De hoofdredacteur, Rudolf Kircher, zal gehandhaafd blijven, tenminste

als chef voor de buitenlandsche politiek van het blad. Daarentegen is het ministerie van propaganda vast besloten, dit blad te doen controleeren door een nat.-soc. persoonlijkheid. (A. N. P.) **(V. b. Pers 2442 B.)**

30 DECEMBER 1936

A. NEDERLAND. — De uitgewezen Duitschers eveneens terug. —

De intrekking door de Duitsche regeering van de harerzijds genomen maatregelen tot uitwijzing van een viertal Nederlanders uit Duitschland, heeft voor de Nederlandsche regeering haar bezwaar doen vervallen om te voldoen aan het verzoek der Duitsche regeering om haar besluit tot uitwijzing van een viertal hier gevestigde Duitsche onderdanen aan een nader onderzoek te onderwerpen. Dit onderzoek heeft bevestigd, dat, op grond van de gegevens, waarover de regeering beschikte toen zij haar besluit nam, de uitwijzing volkomen gemotiveerd was.
De ten behoeve van het onderzoek van wege de Duitsche regeering verschafte nadere toelichtingen hebben met betrekking tot één, zij het een belangrijk, punt, op de tegen evenbedoelde Duitschers gerezen bezwaren een ander licht doen vallen, waardoor twijfel kan rijzen aangaande de juistheid eener verdere bestendiging van den genomen maatregel.
Bezield met den wensch om deze aangelegenheid ook verder in het belang van de Nederlandsch-Duitsche betrekkingen in vriendschappelijken zin tot oplossing te brengen, heeft de Nederlandsche regeering gemeend, den twijfel ten gunste van de betrokkenen te moeten doen komen.
Zij heeft zich dan ook bereid verklaard aan haar ter zake genomen besluit geen verdere uitvoering te geven, zoodat geen bezwaar zal worden gemaakt tegen eventueelen terugkeer van drie van de vier Duitschers, die Nederland reeds hebben verlaten, en evenmin tegen een verder verblijf hier te lande van den vierden uitgewezen Duitscher, die ten gevolge van ziekte ons land nog niet had verlaten. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Uitwijzing Nederlanders 2501 C.)

B. DUITSCHLAND. — Reisbeperking voor Duitschers tusschen 18 en 45 jaar. —

De Duitsche minister van Binnenlandsche Zaken, Frick, heeft bekend gemaakt, dat voortaan zonder toestemming van de militaire autoriteiten aan mannen tusschen den 18-jarigen en 45-jarigen leeftijd (voor Oost-Pruisen is de grens gesteld op 55 jaar) geen paspoort meer zal worden verstrekt.
Een der andere maatregelen, die thans eveneens getroffen is, betreft een vèrgaande organisatie van de geschoolde werkkrachten, met name monteurs en chauffeurs, van wie zich een deel op den tweeden dag na een eventueele mobilisatie zal hebben aan te melden. (Berl. Tageblatt) **(V. b. Reisverkeer 2396 A.)**

C. DUITSCHLAND. — Eventueele mobilisatie van de burgerbevolking. —

De regeering heeft belangrijke maatregelen genomen, om, in geval van nood, de mobilisatie van de burgerbevolking te verzekeren. Volgens dit plan zullen gespecialiseerde arbeiders, die ontheven zijn van den militairen dienstplicht, zich op den tweeden dag der mobilisatie naar een bepaalde plek begeven, om daar hun instructies te krijgen en bij een vasten dienst te worden ingedeeld. Waarschijnlijk zullen de vrouwen in dat geval den werkkring van haar echtgenooten overnemen.
De eerste stap naar de gebruikmaking van alle krachten des lands werd gezet door de instelling van een enormen dienst van beveiliging tegen aanvallen uit de lucht, met een uitgebreiden staf verplegers en technici uit alle lagen der bevolking.
Het is aan geen twijfel onderhevig, dat het nieuwe vierjarenplan in de eerste plaats ten doel heeft de volkomen mobilisatie van het land te organiseeren.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 2600 B.)**

D. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Engeland en Frankrijk vestigen Consulaat-Generaal te Addis Abeba. - Ver. Staten benoemen een consul. —

De Engelsche regeering heeft de Italiaansche er van in kennis gesteld, dat de Britsche legatie te Addis Abeba veranderd zal worden in een consulaat-generaal. Deze beslissing is onafhankelijk van de onderhandelingen ten aanzien van de Middellandsche Zee en houdt geen verband met de kwestie van erkenning der bezetting van Abessynië.
Ook de Fransche regeering heeft het Italiaansche gouvernement medegedeeld, dat de Fransche legatie te Addis Abeba zal worden veranderd in een consulaat-generaal.
In officieele kringen wordt aan dit bericht toegevoegd, dat de kwestie van erkenning van het Ethiopische keizerrijk hier buiten staat.
Uit Washington wordt gemeld, dat de regeering der Ver. Staten binnenkort een consul naar Addis Abeba zal zenden, hetgeen echter niet de erkenning van Ethiopië als Italiaansche kolonie beteekent.
(Times - Le Journal - Corriere della Sera)
(Vor. ber. Abessynië 2590 F.)

E. PAN-AMERIKAANSCH CONGRES. — Slotzitting. - Verklaring van minister Hull. —

In dezelfde zaal waarin zij drie weken geleden door president Roosevelt werd geopend, is de Pan-Amerikaansche vredesconferentie op 23 Dec. '36 op plechtige wijze gesloten.
De bedoeling was, dat Cordell Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken der Ver. Staten, de sluitingsrede zou houden. Wegens zware verkoudheid moest Hull de rede echter door een der andere leden van Noord-Amerika's delegatie laten voorlezen.
„Ik kan niet krachtig genoeg verklaren," aldus wordt in Hull's rede gezegd, „dat de Amerikaansche naties niet streven naar een politiek van isolement ten behoeve van het Westelijk halfrond. Zij leven niet in den waan der autarkie, doch kennen integendeel het gevaar, dat aan zulk een waan verbonden is. In een wereld, welker deelen onderling van elkaar afhankelijk en nauw met elkaar verbonden zijn, zou het optrekken van een Chineeschen muur rond dit werelddeel dwaasheid zijn.
Ons doel is niet het Amerikaansche halfrond te isoleeren, maar een eigen weg naar den vrede te banen en zoodoende een practisch voorbeeld aan de overige landen ter wereld te geven."
Vervolgens verheft Hull zijn waarschuwende stem tegen het dreigende oorlogsgevaar.
Wij moeten den oorlog vernietigen, verklaart hij, willen wij verhoeden, dat de oorlog ons vernietigt. De vrije volken van het Amerikaansche werelddeel hebben opgehouden den oorlog als onvermijdelijk te beschouwen. De oorlog is een misdaad en geen noodlot.
Haat, vrees, hebzucht, begeerte naar roem, machtswellust, ziedaar de oorzaken van den oorlog. Wel hebben in het verleden de volken den oorlog getolereerd, doch dit zal voortaan onmogelijk zijn wegens de verwoestende kracht der moderne wapens.
De vrije volken der wereld laten zich niet meer meeslepen door den aanblik van militairen of door hysterische oorlogspropaganda. Roem berust niet op marcheerende legers en den dood van menschen. Zij, in wier handen het lot der volkeren berust, hebben den volstrekten plicht niets onbeproefd te laten, wat den oorlog vermag te verhinderen. De ware patriotten en ware helden zullen diegenen onder de leiders wezen, die den weg naar den vrede weten te vinden.
De democratieën gelooven, dat de vrede verzekerd kan worden, door overal ter wereld de openbare meening wakker te schudden. Waarom zouden de staatslieden steeds den blik naar het verleden wenden? Wel is waar bewijst de geschiedenis, dat het aantal oorlogen groot is geweest, doch evenzeer bewijst zij, dat verlicht staatsmanschap de meeste er van had kunnen voorkomen.
De naties van het Amerikaansche halfrond hebben zich thans vereenigd in den gemeenschappelijken wensch naar veiligheid. Het is echter niet noodig, de denkbeelden der conferentie tot Amerika te beperken. Het is volstrekt noodzakelijk, dat zij door de geheele wereld toegepast worden.
Bij ons streven naar vrede en voorspoed — besluit de rede — moeten wij spreken in een geest van volkomen vriendschap jegens alle naties en landen ter wereld. (N. Y. Herald Tribune)
(Vor. ber. Pan-Amerik. Congres 2584 H.; Cordell Hull 2078 C.)

F. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Zwitserland, België en Bulgarije erkennen annexatie van Abessynië. —

De Zwitsersche legatie te Rome is opdracht gegeven, de Italiaansche regeering er van in kennis te stellen, dat de Bondsraad, de Italiaansche souvereiniteit over het Ethiopische grondgebied erkennend, dit gebied beschouwt als deel uitmakende van het consulair ressort, dat onmiddellijk onder deze legatie valt. Deze mededeeling werd hedenavond door den Zwitserschen gezant te Rome, Rüger, aan den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, gedaan.
Graaf Ciano heeft den Zwitserschen gezant mededeeling gedaan van de voldoening der Italiaansche regeering over de beslissing van den Bondsraad. Van eenzelfde voldoening heeft de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken tegenover den Belgischen zaakgelastigde getuigd ten aanzien van de beslissing te Brussel om de Belgische legatie te Addis Abeba om te zetten in een consulaat-generaal.

De Bulgaarsche diplomatieke vertegenwoordiger te Rome, Pomenof, heeft den minister van Buitenlandsche zaken, Ciano, doen weten, dat zijn regeering besloten heeft een consulaat in Addis Abeba te openen.
(Neue Zürcher Zeitung - Agence Belga - Vreme)
(Vor. ber. Abessynië 2600 D.)

31 DECEMBER 1936

A. NEDERLAND. — Overeenstemming over regeling van het handels- en betalingsverkeer met Duitschland voor 1937. —

De onderhandelingen, welke sinds eenigen tijd afwisselend te Berlijn en in Den Haag zijn gevoerd met een Duitsche onderhandelingscommissie, hebben geleid tot overeenstemming over de regeling van het handels- en betalingsverkeer met Duitschland voor 1937. Op 23 Dec. '36 zijn in Den Haag een nieuw clearingverdrag en een nieuw handelsverdrag onderteekend. Het nieuwe clearingverdrag treedt in de plaats van het op 5 Dec. 1934 gesloten verdrag, hetwelk op 31 Dec. 1936 afloopt. Het heeft een looptijd van een jaar en het is in hoofdzaak gelijk aan het bestaande verdrag. In Januari 1937 zullen de oude handelsschulden, waarvoor in het thans nog loopende verdrag een aflossingsregeling werd getroffen, geheel zijn afgelost. Het dan vrijkomende percentage van de stortingen bij het Nederlandsche clearinginstituut op rekening van Duitschland zal in de eerste plaats worden gebruikt om de positie van de Nederlandsch-Duitsche clearing, die een in 1935 ontstanen nieuwen achterstand vertoont, te versterken.
Zoodra de omstandigheden het zullen veroorloven, zullen beide regeeringen besprekingen voeren ten einde na te gaan, of een gedeelte van de 14 pct. beschikbaar gesteld kan worden voor de verruiming van den uitvoer van Nederland en van de Nederlandsche overzeesche gewesten naar Duitschland.
Het nieuwe handelsverdrag heeft eveneens een looptijd van een jaar en treedt in de plaats van het op 31 Dec. '36 afloopende verdrag van 23 Dec. 1935. Ook dit verdrag is in hoofdzaak gelijk aan het dezer dagen afloopende handelsverdrag. Eenige wijzigingen, welke zijn aangebracht, houden verband met de steeds voor het loopende verdrag aanvaarde grondslagen.
De bij het clearing-verdrag aangewezen regeeringscommissies hebben de betalingscontingenten voor het eerste kwartaal 1937 vastgesteld. Vooralsnog bleek het gewenscht te zijn, voor de vaststelling van de betalingscontignenten dezelfde grondslagen aan te nemen als golden voor het vierde kwartaal van 1936.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(V. b. Handelsverdrag 2312 A.; Clearing 2430 A.)

B. JAPAN. — Buitenlandsche handel in 1936 toegenomen. —

Uit Tokio wordt gemeld, dat, blijkens de cijfers, die op 25 Dec. '36 bekend waren, de Japansche buitenlandsche handel in dit jaar belangrijk is toegenomen. Gelijktijdig is het invoeroverschot echter aanmerkelijk toegenomen. De buitenlandsche handel (inclusief Korea en Formosa) is ten opzichte van 1935 van 5.11 milliard yen tot 5.57 milliard yen gestegen. Hiervan bedroeg de invoer 2.85 milliard yen, de uitvoer 2.72 milliard. Het invoeroverschot steeg van 19.1 millioen tot 133.7 millioen. Laat men Korea en Formosa buiten beschouwing, dan is het invoeroverschot van 22.87 mill. yen tot 76.77 mill. gestegen.
(Domei) **(Vorig bericht blz. 2191 F.)**

C. ENGELAND. — Oproep tot herleving van het Christendom. - Aartsbisschop van Canterbury spreekt voor de radio. —

De aartsbisschop van Canterbury heeft op 27 Dec. '36 in Lambeth Palace een godsdienstoefening geleid, welke door de B.B.C. werd uitgezonden en waarin de aartsbisschop, niet alleen als eerste geestelijke van de Engelsche Kerk, maar tevens als vertegenwoordiger van de verschillende christelijke gemeenten des lands, tot zijn hoorders den oproep richtte, het kroningsjaar niet slechts te laten worden tot een sacramenteele Wijding van den koning, maar tevens tot een terugkeer van het volk van het geheele Britsche gemeenebest tot den christelijken godsdienst. De aartsbisschop gaf een kort overzicht van hetgeen zich buiten het Britsche gemeenebest in de wereld afspeelt, waarbij hij er op wees, dat in Rusland een groote beweging leeft, welke op een essentieel anti-christelijke basis berust. Voorkomen moet worden, dat dit gif ook het Engelsche volk aantast. Elders, aldus vervolgde de aartsbisschop, aanbidt men de afgodsbeelden van ras en staat en gedoogt, dat deze de suprematie van Christus overweldigen.
Aan het slot van zijn toespraak wees de aartsbisschop er op, dat de opwekking, terug te keeren tot den godsdienst niet alleen kan uitgaan van de geestelijken, maar dat het de taak van allen is, die zich christen gevoelen, hieraan mede te werken, opdat tenslotte de geheele natie weer haar grondslagen zal vinden in de religie en gezegd zal kunnen worden, dat het Britsche gemeenebest gebouwd is op de rots van waarlijk christelijke godsvrucht. (Daily Telegraph)

D. GENERAAL VON SEECKT OVERLEDEN. —

In den ouderdom van 70 jaar is op 27 Dec. '36 te Berlijn overleden, generaal Hans von Seeckt.
Von Seeckt was de organisator van de rijksweer, het beroepsleger van 100.000 man, dat Duitschland bij het verdrag van Versailles was toegestaan.
Gedurende den wereldoorlog was hij achtereenvolgens werkzaam als stafchef aan verschillende fronten.
In 1919 maakte hij deel uit van de Duitsche delegatie op de vredesconferentie van Versailles. De republiekeinsche Duitsche regeering droeg hem in 1920 op de Reichsweer te organiseeren. In 1926 verliet hij den dienst wegens een incident met de regeering. Hij had namelijk een zoon van kroonprins Wilhelm toegestaan dienst te nemen bij de rijksweer.
Generaal von Seeckt genoot een goede reputatie als militair schrijver en zijn werken spelen nog een groote rol in de organisatie van het huidige Duitsche leger. (Berliner Tageblatt)

E. NEDERLAND. — Benzine-prijs met een halven cent verhoogd. —

Met ingang van 29 Dec. '36 is de prijs van de benzines van Shell, Standard, Texaco en Sinfina met een halven cent per liter verhoogd.
De maatschappij lichtte deze verhooging als volgt toe:
Zooals vrij algemeen bekend, zijn, wanneer men in aanmerking neemt, dat de belasting op benzine 7.75 cent per liter bedraagt, de tegenwoordige prijzen van dit product in ons land buitengewoon laag vergeleken met den prijs op de wereldmarkt.
Op 26 Oct. '36 is de prijs weliswaar reeds met een halven cent per liter verhoogd, doch deze verhooging dekte slechts een gedeelte van de door de depreciatie van den gulden veroorzaakte stijging van den kostprijs. De benzinemaatschappijen hebben daarom thans moeten besluiten tot deze nieuwe verhooging; zij is ingevoerd ingevolge overleg met de overheid.
(Telegraaf) **(V. b. Benzine 2592 A.; Prijs 2504 C.)**

F. BRITSCH-INDIE. — Gandhi's rede. —

Gandhi heeft dezer dagen volgens de „Times" voor het eerst weer een politieke rede gehouden sedert hij zich in 1934 uit de actieve politiek terugtrok. Hij richtte zich tot 10.000 toehoorders op de dorpsnijverheidstentoonstelling te Faizpoer.
„Toon mij den weg," aldus Gandhi, „en ik ben bereid om weer tot mijn doel terug te keeren en ik ben bereid om opgehangen te worden. Ik voel, dat Jawaharlal Neroe eveneens bereid zou zijn om opgehangen te worden.
Als ge alles doet, wat ik wil, dat ge doet, zal Lord Linlithgow zeggen: „Ik heb ongelijk. Ik dacht, dat gij menschen terroristen waart en als ge dat wilt, zullen wij Engelschen met de eerst volgende boot vertrekken." Wij zouden dan tot Lord Linlithgow en de Engelschen zeggen: „Indië is groot genoeg om u en nog meer menschen als gij hier te houden." Dat is mijn „swaraj"."
Sommigen zijn geneigd in deze rede een aanwijzing te zien, dat Gandhi binnen niet al te langen tijd weer in de actieve politiek zal terugkeeren, doch Gandhi verwierp een dergelijke uitlegging van zijn rede.
(Times) **(Vor. ber. Gandhi 2078 A.)**

G. DUITSCHLAND. — Sir Henry Deterding koopt Nederlandsche landbouwproducten. —

Sir Henry Deterding, begaan met de moeilijkheden, waarin de Nederlandsche landbouw verkeert en onder den indruk van de bezwaren, die de voedselvoorziening aan Duitschland baart, heeft besloten, buiten de Nederlandsch-Duitsche clearing om, middelen ten bedrage van eenige millioenen guldens beschikbaar te stellen voor den aankoop van Nederlandsche landbouwproducten, die binnenkort naar Duitschland zullen worden geëxporteerd.
De Nederlandsche regeering heeft haar medewerking in zooverre verleend, dat de noodige vergunningen

voor de uitvoering van deze transacties, die een extra uitvoer naar Duitschland beteekent, verstrekt zullen worden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Sir. H. Deterding 2551 G.)

1 JANUARI 1937

A. ZWITSERLAND. — Na drie maanden devaluatie.
Op 26 Sept. '36 werd besloten tot devaluatie van den Zwitsersche Franc, niet als gevolg van den financieelen toestand van het land, doch in het belang van de economische ontwikkeling. Hoewel het voorbarig is thans reeds de conclusies te trekken omtrent de resultaten van de devaluatie, publiceert het „Office Suisse d'Expansion Commerciale" te Lausanne in een officieele verklaring belangwekkende mededeelingen over den stand van zaken, drie maanden nadat de Zwitsersche Franc zich bij de leidende buitenlandsche valuta's heeft aangesloten.
In de eerste plaats wordt gewezen op het terugvloeien van het goud. De goudvoorraad van de Zwitsersche Nationale Bank, die ongeveer 1 5 milliard Francs bedroeg bij het begin der devaluatie, steeg spoedig tot meer dan twee milliard Francs en bereikte begin December een hoogte van 2 milliard 630 millioen Francs. De toestand op de arbeidsmarkt is in verschillende deelen van het land in verscheidene vakgroepen verbeterd. Ook op het gebied van het vreemdelingenverkeer, dat voor Zwitserland van zoo groot belang is, zijn de gunstige gevolgen van de devaluatie merkbaar.
Een van de belangrijkste doeleinden van de devaluatie was de verbetering van den buitenlandschen handel. In vergelijking met de overeenkomstige periode in 1935 is de uitvoer in October '36 gestegen van 74 millioen tot 84.5 millioen Francs. In hoeveelheid bedroeg de stijging 26.8 pct. Ook in November bleef de buitenlandsche handel zich gunstig ontwikkelen. De uitvoer bereikte een hoogte van 91.5 millioen Francs, hetgeen 7 millioen meer is dan in October 1936 en 15 millioen meer dan in November 1935. De invoer steeg in November tot 141 millioen Francs, hetgeen 13 millioen hooger is dan in de voorafgaande maand en 28 millioen hooger dan de invoer in November 1935.
Verder wordt opgemerkt, dat gedurende de eerste elf maanden van 1936 de totale uitvoer belangrijk is gestegen, de invoer daarentegen is in vergelijking met 1935 gedaald. Het passief der Zwitsersche handelsbalans is daardoor gedaald tot 130 millioen Francs.
De verhoogde uitvoer kwam voornamelijk ten goede aan de textiel-industrie, de metaal- en machine-industrie, de uurwerkindustrie, de levensmiddelenindustrie en de chemische en pharmaceutische industrie.
Ter voorkoming van onnoodige prijsstijgingen heeft de Zwitsersche regeering tal van contingenteeringen opgeheven en de invoerrechten van verscheiden goederen verlaagd. Als voorbeeld wordt gegeven de verlaging van de invoerrechten op benzine, die, hoewel deze moet worden ingevoerd, in den kleinhandel in het geheel niet in prijs is gestegen. Daar prijsverhooging van tal van goederen, hotelprijzen, tarieven voor gas en electriciteit en van huren zonder toestemming der autoriteiten verboden zijn, heeft de devaluatie nog slechts weinig invloed op het algemeen prijspeil gehad. (Office Suisse d'Expansion Commerciale)
(Vorig bericht blz. 2484 C.)

B. AUTOMOBILISME. — Nieuw patent van Ford. —
De automobielmagnaat Henry Ford heeft zich verzekerd van een nieuw patent. Men verwacht dat dit patent een radicale verandering teweeg zal brengen in den bouw van auto's. Indien het nieuwe model werkelijk succes zal hebben, zouden alle bestaande fabrieken geheel herzien moeten worden. Het nieuwe patent voorziet in een auto met den motor in de lengte-richting, ongeveer boven de achteras geplaatst. De heele schakelinstallatie is in een motoronderdeel ondergebracht. Ofschoon het patent alleen dat onderdeel betreft en men gelooft, dat de motor verder van dezelfde soort is als die tegenwoordig in gebruik zijn, verwacht men, dat de carosserie eindelijk gebouwd zal kunnen worden in den druppelvorm, waarover den laatsten tijd zooveel gesproken is, maar waartoe men in de practijk niet kan komen. De voorkant van den auto zou dan den vorm hebben van den onderkant van een druppel en de lijnen van den auto zouden scherp convergeeren naar achteren. De chauffeur zit in het midden vooraan in den auto met een vrij uitzicht, daar de radiator geheel komt te vervallen. Gezegd wordt, dat de motor voor de inzittenden van den auto geruischloozer zou zijn en dat hij economischer zal functioneeren.
De ambtenaren aan het patentbureau zijn meer dan achttien maanden bezig geweest met hun onderzoek om na te gaan of de uitvinding van Ford wel werkelijk nieuw was. In Mei 1935, werd het verzoek voor het patent ingediend en het zou gaan om een „experiment". (Times)

C. JAPAN. — Visscherij-overeenkomst Japan-Rusland geteekend. —
In tegenwoordigheid van den Mikado heeft de Geheime Raad in een plenaire vergadering een ontwerpprotocol goedgekeurd, waarbij de visscherij-overeenkomst met Rusland met een jaar wordt verlengd.
Aan deze vergadering was een bijeenkomst voorafgegaan van een speciale commissie uit den Geheimen Raad, welke een gunstig oordeel over de verlenging der overeenkomst uitsprak, maar tevens uiting gaf aan haar leedwezen, dat de Russische regeering heeft nagelaten deze formeel te onderteekenen. De commissie drong er bij de regeering op aan maatregelen te nemen om herhaling van een dergelijke nalatigheid te voorkomen.
Naar vernomen wordt, heeft op 23 Dec. '36 de onderteekening plaats gehad en wel tusschen Stomoniakov, ondervolkscommissaris voor Buitenlandsche Zaken en Sjigemitsoe, Japansch ambassadeur te Moskou.
(Domei) **(Vorig bericht blz. 2559 B.)**

D. NEDERLAND. — Crisis-Varkensbeschikking 1937.
In de Staatscourant van 29 Dec. '36 (nr. 253) is opgenomen de crisis-varkensbeschikking 1937.
De aantallen biggenmerken die door de verschillende landbouw-crisisorganisaties in hun gewest kunnen worden toegekend zijn hierbij als volgt vastgesteld:

voor Groningen	71.530
Friesland	123.140
Drenthe	233.580
Overijssel	287.970
Gelderland	434.120
Utrecht	133.200
Noord-Holland	93.130
Zuid-Holland	205.470
Zeeland	48.410
Noord-Brabant	312.880
Limburg	177.700

De aantallen varkens die kunnen worden toegewezen bedragen volgens deze beschikking voor:

Groningen	53.994	+ 1.118
Friesland	82.650	+ 1.894
Drenthe	97.259	+ 1.582
Overijssel	160.344	+ 4.230
Gelderland	292.948	+ 9.012
Utrecht	105.923	+ 700
Noord-Holland	76.685	+ 1.744
Zuid-Holland	240.070	+ 1.315
Zeeland	44.170	+ 1.364
Noord-Brabant	218.670	+31.379
Limburg	141.707	+ 998

Hierbij wordt opgemerkt, dat van de in de tweede plaats genoemde aantallen uitsluitend gebruik mag worden gemaakt voor de extra toewijzing van varkens. (Staatscourant)
(Vor. ber. Varkens 2066 A.; Varkensvleesch 2485 B.)

E. BELGIE. — Episcopaat tegen het Communisme.
Op Kerstdag is in België een herderlijk schrijven verschenen van de gezamenlijke bisschoppen. De brief wijst op het communistisch gevaar en haalt als waarschuwende voorbeelden die ongelukkige landen aan, waar de communisten de macht hebben. In Spanje, aldus het schrijven, gaat, sinds de communisten zich van het Madrileensche bewind hebben meester gemaakt, de op zichzelf reeds zoo gruwelijke burgeroorlog gepaard met een afschuwelijken godsdienstoorlog.
„Hoe is het mogelijk", zoo vragen de bisschoppen, „dat sommige landgenooten partij kiezen voor de machten ten dienste van het bolsjewisme? Voorzeker, bij velen is die sympathie ingegeven door hun liefde voor de democratie en door hunne verknochtheid aan de rechten van de vrijheid der menschen. Maar welk een naïviteit en welk een misrekening te gelooven, dat de zegepraal van het bolsjewisme in Spanje de zaak van de democratie en van de vrijheid zou dienen! Is het niet duidelijk, dat zij integendeel

de brutale overheersching zou inluiden van een dictatuur zonder God, noch gebod, op Russische leest geschoeid, met het gevolg, dat alle burgers, ook de werklieden, dezelfde slavernij zouden moeten ondergaan en dezelfde ellende zouden te deelen krijgen? Tegen het bolsjewistisch gevaar achten de bisschoppen van België het noodig, dat alle krachten van orde zouden samenwerken, waaronder het geheel der katholieke krachten.
Intusschen waarschuwen de bisschoppen tegen de gevaren van denkbeelden omtrent een totalitairen, dictatorialen partijloozen staat en leggen tenslotte den nadruk op de rechten van de Katholieke Actie op de integrale vorming van de jeugd. (De Maasbode)

2 JANUARI 1937

A. **MIGUEL DE UNAMUNO OVERLEDEN. —**
De beroemde Spaansche schrijver en wijsgeer, prof. Miguel de Unamuno, is op 31 Dec. '36 na een kortstondige ziekte te Salamanca overleden. Hij heeft den leeftijd bereikt van 72 jaar.
Miguel de Unamuno was geboren te Bilbao in 1864. Hij ontving zijn opleiding te Madrid, waar hij promoveerde in de letteren en wijsbegeerte, en werd in 1892 benoemd tot hoogleeraar in het Grieksch aan de universiteit van Salamanca, waar hij in 1900 rector-magnificus werd. Tijdens het bewind van Primo de Rivera werd hij wegens zijn scherpe aanvallen op de regeering naar de Canarische eilanden verbannen. Hij kreeg echter amnestie en vestigde zich in Parijs. Bij het begin van den Spaanschen burgerstrijd heeft hij zijn sympathie uitgesproken voor de beweging van Franco.
Hij was romanschrijver, dichter, wijsgeer en publiceerde ook artikelen in de pers.
Tot zijn bekende romans behooren: Niebla, Abel Sanchez, La Tia Tula en Amor y Pedagogia. Een zeer bekend gedicht van hem is El Cristo de Velasquez. (A. N. P.) **(Vor. ber. Miguel de Unamuno 1550 D.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Nationaal Luchtvaartlaboratorium. —**
Bij de Tweede Kamer is op 31 Dec. '36 ingediend een wetsontwerp, dat de bedoeling heeft, den huidigen Rijksstudiedienst voor de luchtvaart om te zetten in een stichting, genaamd: Nationaal Luchtvaartlaboratorium. De noodzaak heeft zich namelijk doen gevoelen, niet alleen het departement van Waterstaat, doch ook andere departementen, zoomede de luchtvaartindustrie en de particuliere gebruikers, rechtstreeks bij de leiding van dat apparaat te betrekken en mede in de kosten te doen bijdragen.
Het ligt in het voornemen der regeering, een commissie in te stellen, welke met de overheidscontrôle op luchtvaartmaterieel zal worden belast in dier voege, dat zij zal hebben te adviseeren betreffende elke uitreiking, verlenging, enz. van bewijzen van luchtvaardigheid. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2593 C.; Tw. Kamer 2595 B.)

C. **POLEN. — Het spoorwegverkeer door den Poolschen corridor. —**
De onderhandelingen, tot regeling van het spoorwegverkeer tusschen Oost-Pruisen en de rest van Duitschland over Poolschen grond hebben tot overeenstemming geleid. Ook voor het jaar 1937 geldt de bepaling, dat het verkeer over het kortst mogelijke, in Polen gelegen traject moet geschieden. Ook voor het vraagstuk der betaling is een oplossing gevonden. Duitschland zal een gedeelte van het bedrag, waarschijnlijk een derde, in deviezen betalen en de rest in goederen. Verder is het Duitsch-Poolsche handelsverdrag, dat 31 December zou afloopen, voor den tijd van twee maanden verlengd. Begin Januari '37 zullen er onderhandelingen over een nieuw handelsverdrag beginnen. (Polska Agencia Telegraficzna)
(Vorig bericht blz. 2163 C.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Dienstplichtwet. —**
Het in de Troonrede aangekondigde ontwerp tot wijziging van de Dienstplichtwet is thans bij de Tweede Kamer ingediend. Voorgesteld wordt:
1. Verlenging van den eersten oefeningstijd bij de zeemacht met zes maanden (voor kustwachters twee maanden).
2. Uitbreiding van het aantal herhalingsoefeningen bij de landmacht, zonder dat evenwel de totale duur dier oefeningen verlengd wordt.
Voor het gros der dienstplichtigen worden drie herhalingsoefeningen van 13 dagen ingevoerd (onderofficieren evenals thans 7 dagen langer). Een deel der dienstplichtigen — zij die ingedeeld zijn bij formaties, welke als grensdekking dienst doen — zal echter in vervanging van een derde herhalingsoefening van 13 dagen eenige malen voor een paar dagen moeten opkomen.
Ook voor de zeemilitie wordt de mogelijkheid geopend de herhalingsoefeningen bij gedeelten in verschillende tijdvakken te doen volbrengen.
3. Ten einde een in voorbereiding zijnde verhooging van de lichtingsterkte spoedig te kunnen invoeren, wordt aan de vrijstellingen wegens broederdienst, reeds verleend voor de lichting 1938 en nog te verleenen voor de lichting 1939, een voorloopig karakter gegeven. (A. N. P.)
(Vor. ber. Dienstplicht 2583 B.; Tw. Kamer 2603 B.)

E. **ROTTERDAM. — Tunnel. - Aanleg onder de Nieuwe Maas. —**
Verschenen is thans het voorstel van B. en W. in zake den tunnel-aanleg onder de Nieuwe Maas tusschen Park en Charlois. In dit voorstel dringen B. en W. er bij den raad op aan goedkeuring te hechten aan het z.g. kleine tunnelplan met slechts 2 banen voor auto-verkeer en 2 banen voor wielrijders en voetgangers. Met dit plan, aldus B. en W., heeft de gemeente een bevredigende oplossing in haar bereik en het zou niet te verdedigen zijn deze door uitstel van beslissing, welke van aanvaarding van een andere oplossing het gevolg zou zijn, weer in gevaar te brengen.
De kosten zijn te stellen op:
Groote tunnelplan (bestek 840): Bouwkosten incl. risico's *f* 13.000.000, bijkomende kosten *f* 3.100.000. Stichtingskosten *f* 16.100.000.
Kleine tunnelplan (bestek 841): Bouwkosten incl. risico's *f* 10.500.000, bijkomende kosten *f* 2.830.000. Stichtingskosten *f* 13.330.000.
Brugplan (bestek 126): Bouwkosten incl. risico's *f* 12.000.000, bijkomende kosten *f* 2.470.000. Stichtingskosten *f* 14.470.000.
Gemiddelde jaarlijksche exploitatiekosten: Groote tunnelplan *f* 270.000, Kleine tunnelplan *f* 226.000, Brugplan *f* 216.000. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2053 F.)

F. **NEDERLAND. — Huldiging van staatsraad mr. J. Limburg. —**
De huldiging, welke mr. J. Limburg op zijn 70sten verjaardag op 29 Dec. '36 is ten deel gevallen, heeft opnieuw doen blijken, hoezeer deze veelzijdige internationale jurist in breede kringen hoog staat aangeschreven.
Het heeft dan ook H. M. de Koningin behaagd mr. Limburg tot Commandeur in de Orde van den Nederlandschen Leeuw te bevorderen. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Mr. J. Limburg 2467 A.)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfbestuur van Goa.**
De door Mangi Karaeng Bontonompo, optredend als bestuurder van het landschap Goa, afgelegde en beëdigde korte verklaring, is goedgekeurd en bekrachtigd, waarmede hij tevens is erkend en bevestigd als bestuurder van het landschap Goa. (Aneta)
(Vorig bericht blz. 2552 C.)

3 JANUARI 1937

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Deensch: Gudmundur Kamban — „Jeg ser et stort, skøt Land". (Gyldendalske Boghandel, Kóbenhavn) **(Vorig bericht 2560 A.)**
Duitsch: L. Feuchtwanger — „Der Falsche Nero". (Querido, Amsterdam)
Dr. J. Meurer — „Wilhelm Diltheys Gedankenwelt und die Naturwissenschaft". (Junker & Dünnhaupt, Berlin) **(Vorig bericht 2596 A.)**
Engelsch: Nicol Macnicoll D. D. — „Is Christianity Unique?" A comparative Study of the Relegions (Student Christian Movement Press) **(2596 A.)**
Fransch: J. Hersch — „L' illusion philosophique". (Alcan, Paris)
J. H. Rosny Ainé — „Dans le Calme et dans la Tempête". (Flammarion fils, Paris) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Nederlandsch: Albert Verwey — „Het Kind van het Land". Persoonlijke en staatkundige overdenkingen bij het huwelijk van Prinses Juliana (Uitg. v.h. C. A. Mees, Santpoort) **(Vorig bericht 2596 A.)**
Noorsch: S. Boo — „Fire i bilen". (Aschehoug, Oslo) **(Vorig bericht 2541 E.)**
Zweedsch: A. v. Krusenstjerna — „Dunklet mellan träden". (Bonniers, Stockholm) **(Vor. ber. 2577 A.)**
(Red. K. H. A.)

B. **ENGELAND. — Middellandsche Zee-accoord met Italië. —**
Het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft den volgenden officieelen tekst gepubliceerd van de Britsch-Italiaansche overeenkomst, die 2 Januari 1937 te Rome is geteekend:
„De regeering van het Vereenigd Koninkrijk en de Italiaansche regeering — bezield door den wensch meer en meer bij te dragen tot de zaak van den algemeenen vrede en de veiligheid en tot de verbetering der betrekkingen onderling en tusschen alle Middellandsche Zee-mogendheden, en vastbesloten de rechten en belangen van die mogendheden te eerbiedigen,
erkennen, dat de vrijheid van toegang, uitgang en doorvaart van de Middellandsche Zee van vitaal belang is voor de verschillende deelen van het Britsche rijk en Italië en dat die belangen in geen enkel opzicht onvereenigbaar met elkaar zijn.
Zij ontkennen den wensch te hebben, dat de status quo, wat de nationaliteit over de gebieden aan de Middellandsche Zee betreft, wordt gewijzigd.
Zij verplichten zich elkaars rechten en belangen in dat gebied te eerbiedigen.
Zij komen overeen alle moeite te doen, om pogingen te verijdelen, welke de goede betrekkingen kunnen schaden, welke deze verklaring juist beoogt te consolideeren.
Deze verklaring heeft ten doel de vredesbelangen te dienen en is niet tegen de een of andere mogendheid gericht."
Voorts is de briefwisseling tusschen den Britschen gezant, sir Eric Drummond, en den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, gepubliceerd. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Betrekkingen Engeland-Italië 2534 E.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - 3 Januari 1937. —**
Twee incidenten hebben den internationalen toestand in verband met Spanje verscherpt. Het Spaansche stoomschip „Soton" is door de Duitsche kruiser „Königsberg" beschoten, aan den grond geloopen en vervolgens vlot gekomen en het Spaansche stoomschip „Aragon" is door den Duitschen pantserkruiser „Graf Spree" opgebracht als represaillemaatregel voor het door de Basken in beslag genomen Duitsche stoomschip „Palos".
Verder is een Duitscher, Gudde genaamd, door de Baskische autoriteiten terechtgesteld. Lothar Gudde werd met de wapenen in de hand gevangen genomen en twee dagen later te Bilbao gefusilleerd.
Volgens de Times blijkt uit de Duitsche persberichten, die door de Duitsche regeering zijn geïnspireerd, dat de niet-inmengingsvoorstellen, door Frankrijk en Engeland voorgesteld, door Duitschland geïgnoreerd worden en dat Engeland en Frankrijk nieuwe beproevingen te doorstaan zullen krijgen voor hun geduld en voor hun vastberadenheid.
(A. N. P. - Times - Berl. Tageblatt)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2596 D.)

D. **SERIMPI-DANS. — Huldebetoon aan het Koninklijke Huis. —**
De Javaansche Prinses Goesti Raden Adjeng Siti Noeroel Koesoemo-Wardhani, dochter van Z. H. Pangéran Adipati Ario Mangkoe Negoro VII, heeft op

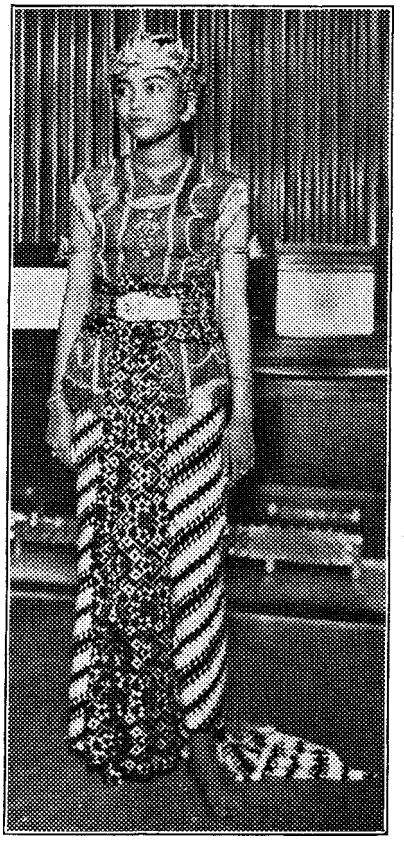

28 Dec. '36 eenige dansen uitgevoerd voor H.M. de Koningin, Prinses Juliana en Prins Bernhard, in het Paleis te Den Haag. Deze dansen werden begeleid door gamelan-muziek, die per radio uit Nederl. Oost-Indië werd uitgezonden. (Red. K. H. A.)

E. **JAPAN. — Tariefoorlog met Australië geëindigd.**
Het handelsconflict tusschen Australië en Japan, dat ontstaan is doordat eerstgenoemd land in Mei '36 scherpe douane- en contingenteeringsmaatregelen tegen den invoer van Japansche textielproducten heeft genomen, welke door laatstgenoemd land met dienovereenkomstig scherpe represaillemaatregelen tegen Australische producten zijn beantwoord, is bijgelegd en de hervatting van de Japansche wolaankoopen in Australië, die uit de thans gesloten overeenkomst voortspruit, kan als een bijzondere stimulans voor de prijsbeweging op de wolmarkt worden beschouwd. De omvang der overeengekomen Japansche wolaankoopen zal wel ongeveer in overeenstemming met de beste verwachtingen zijn.
(Domei - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2538 A.)**

HET HUWELIJK VAN HET PRINSELIJK PAAR.

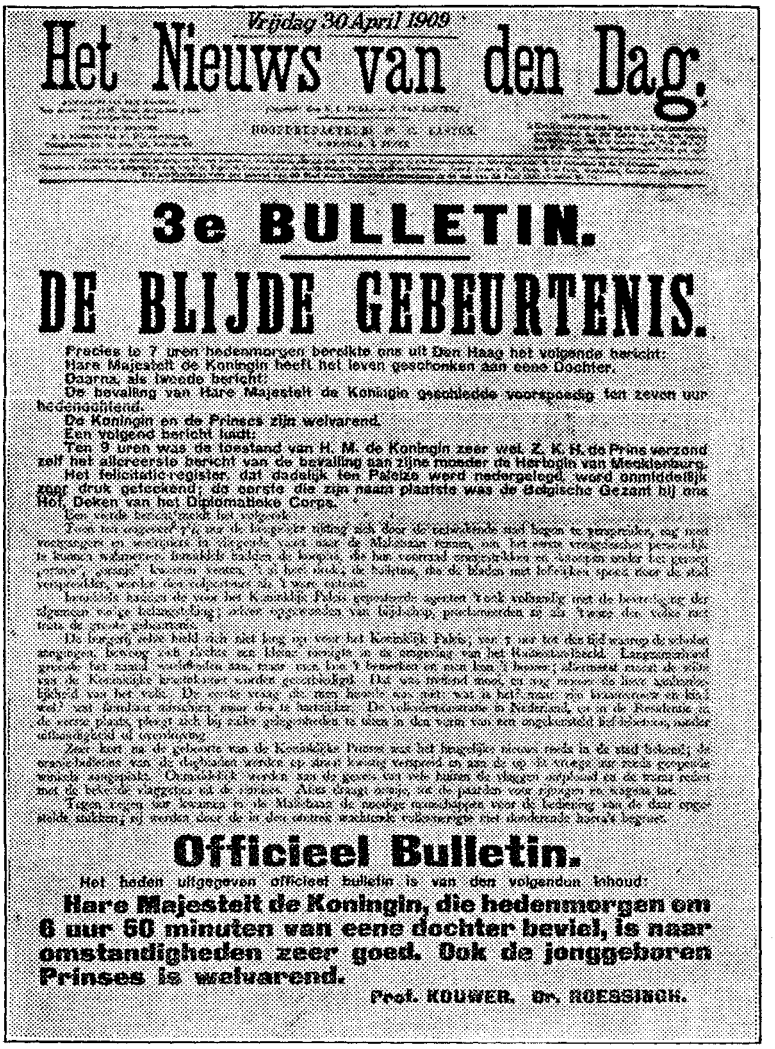

Vrijdag 30 April 1909

Het Nieuws van den Dag.

3e BULLETIN.

DE BLIJDE GEBEURTENIS.

Precies te 7 uren heedenmorgen bereikte ons uit Den Haag het volgende bericht:
Hare Majesteit de Koningin heeft het leven geschonken aan eene Dochter.
Daarna, als tweede bericht:
De bevalling van Hare Majesteit de Koningin geschiedde voorspoedig ten zeven uur heedenochtend.
De Koningin en de Prinses zijn welvarend.
Een volgend bericht luidt:
Ten 9 uren was de toestand van H. M. de Koningin zeer wel. Z. K. H. de Prins verzond zelf het allereerste bericht van de bevalling aan zijne moeder de Hertogin van Mecklenburg.
Het felicitatie-register, dat dadelijk ten Paleize werd nedergelegd, werd onmiddellijk zeer druk getecekend; de eerste die zijn naam plaatste was de Belgische Gezant bij ons Hof, Deken van het Diplomatieke Corps.

Officieel Bulletin.

Het heden uitgegeven officieel bulletin is van den volgenden inhoud:

Hare Majesteit de Koningin, die heedenmorgen om 6 uur 50 minuten van eene dochter beviel, is naar omstandigheden zeer goed. Ook de jonggeboren Prinses is welvarend.

Prof. KOUWER. Dr. ROESSINGH.

Officieel bulletin van de geboorte van prinses Juliana.

De verloving. — De particulier secretaris van H. M. de Koningin meldde op 8 September 1936, in opdracht van Hare Majesteit, aan den Regeeringspersdienst de verloving van H. K. H. Prinses Juliana met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.

Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, is geboren 30 April 1909, dochter van Koningin Wilhelmina en Prins Hendrik der Nederlanden. H. K. H. is presidente van het Roode Kruis. In 1926 nam zij zitting in den Raad van State en het belangrijke Nationaal Crisiscomité had zijn ontstaan aan het initiatief van H. K. H. te danken.

Prins Bernhard Leopold Friedrich Eberhard Julius Kurt Karl Gottfried Peter von Lippe-Biesterfeld, is geboren te Jena 29 Juni 1911 en dus 25 jaar oud.

Hij doorliep het gymnasium te Berlijn en na zijn eindexamen ging hij aan de Berlijnsche universiteit in de rechtswetenschappen studeeren. Hij heeft in 1935 zijn candidaatsexamen gedaan.

Vervolgens vertoefde hij eenigen tijd in Engeland en maakte ook een reis naar Marokko. Daarna is hij in dienst getreden bij de I. G. Farben, het groote chemische wereldconcern. Prins Bernhard werd geruimen tijd gedetacheerd in Parijs bij het Fransche filiaal. Ook heeft hij later gewerkt op het hoofdkantoor der I. G. Farben te Berlijn.

Geestdrift. — In geheel ons land, ook in Ned. Oost-Indië, Suriname en Curaçao, is op 8 September '36, na het bekend worden van het nieuws van de verloving van Prinses Juliana met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, feest gevierd. Overal hebben de feestklanken weerklonken, overal werden optochten gehouden en werden concerten of zanguitvoeringen gegeven.

Geen stad en geen dorp is achtergebleven in het vreugdevertoon op dezen voor ons Vorstenhuis zoo blijden dag. Op velerlei manieren heeft de bevolking wederom getoond, hoe zij meeleeft met het Huis van Oranje.

Op 9 September '36 hielden H. M. de Koningin, Prinses Juliana en Prins Bernhard de volgende radiotoespraken:

De rede van H. M. de Koningin. —

Ingezetenen van alle deelen des rijks!

De bladen hebben u gisteren (8 September) de blijde tijding kond gedaan van de verloving mijner dochter met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld.

In groote en beslissende oogenblikken in mijn leven en in dat der mijnen, gevoel ik mij meer dan ooit met u nauw verbonden, dank zij uw innig medeleven met ons in lief en leed.

Het is voor mij daarom eene diep gevoelde behoefte in dit gelukkig oogenblik, waarop ik, vergezeld van het van blijdschap stralend verloofd paar voor den zender sta, enkele woorden tot u te richten, opdat gij in ruime mate zoudt kunnen deelen in onze vreugde. Ik kan u niet zeggen, hoe dankbaar ik ben, dat deze verloving eene is, die uitsluitend berust op beiderzijdsche genegenheid, de beste waarborg voor eene gelukkige toekomst. Het is voor mij eene voldoening, hieraan te kunnen toevoegen, dat ik de keus mijner dochter van harte toejuich en eene alleszins verstandige acht, gezien de goede eigenschappen, die mijn aanstaande schoonzoon bezit. Ofschoon hij onlangs eerst den leeftijd van 25 jaar bereikte, heeft hij blijk gegeven, een degelijk en hard werker te zijn. Aanstonds na voltooiing van zijne studie in de rechten in zijn vaderland, heeft hij werk gezocht en gevonden op economisch gebied. Een jaar geleden werd hij te werk gesteld te Parijs en het lag in de bedoeling, de daar aangevangen arbeid en studie te Amsterdam voort te zetten. Zijn verloven gebruikte hij voor buitenlandsche reizen tot verdere ontwikkeling en hij bezocht o.a. Nederland en Marokko. Waar het slechts mijne bedoeling is, het verloofde paar bij u in te leiden, wensch ik dit thans aan het woord te laten komen.

Ik besluit met den uit het hart opwellenden wensch, dat Juliana en Bernhard door het smaken van een groot eigen geluk in ruime mate de kunst mogen verstaan, anderen gelukkig te maken en tot een zegen te zijn en veel, zeer veel voor ons volk in al zijne geledingen te kunnen doen. Daartoe sterke hen God. — Ik heb gezegd.

De rede van Prinses Juliana. —

Hierna hield Prinses Juliana de volgende rede:

Hoe kan ik u beschrijven, wat een blij moment het voor mij is, u mijn verloofde voor te kunnen stellen. Ik ben heel gelukkig, nadat wij elkander in den loop van dit jaar in alle stilte heel goed hebben leeren kennen. Het eerst ontmoetten wij elkander in de wintersport, daarna herhaalde malen hier in het land, tenslotte onlangs in de bergen. Geleidelijk aan zijn wij het samen „eens" geworden en wel zeer eens.

Nu wij van deze stilte plotseling gekomen zijn in de

Ons prinsesje in 1911

(Reproductie-recht Nygh & v. Ditmar N.V.)

Prins Bernhard als kind in huzaren-uniform

feestvreugde te onzer eere — gisteren nog geheel onopgemerkt rijdende naar mijn ouderlijk huis — nu maken wij uren mee, die onder de mooiste van ons gemeenschappelijk leven gerekend zullen blijven.
Wij staan verrast en overweldigd door wat ons hier opwachtte en ik dank u bij dezen hartelijk voor dit alles en tevens voor mijn deel van de tallooze schriftelijke en telegrafische gelukwenschen en het paradijs van bloemen, die wij hier gevonden hebben, en wat sindsdien nog steeds aangegroeid is.
Mijn verloofde wil zich eerst nog eenigen tijd rustig wijden aan de studie van ons land en zijn overzeesche gewesten en die, geleid door zijn persoonlijken aanleg, speciaal van de economische zijde aanvatten.
Wij zijn zoo gelukkig en ontvangen zooveel blijken van hartelijk medeleven, dat onze grootste wensch is, zooveel mogelijk geluk te verspreiden waar wij de mogelijkheid zullen vinden, dit te doen.
Thans zal Bernhard eenige woorden tot u spreken.

De rede van Prins Bernhard. —

Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld sprak als volgt in het Nederlandsch:

In de eerste plaats een woord van innigen dank voor de hartelijke ontvangst, welke mij in Nederland ten deel is gevallen. Ik begrijp natuurlijk volkomen, dat die hartelijkheid in de allereerste plaats de Prinses geldt en niet mij, die voor u een onbekende ben. Maar toch heb ik reeds zoovele hartelijke gelukwenschen ontvangen, dat ik niet kan nalaten, er hier mijn diepgevoelden dank voor uit te spreken.
Maar ik wil trachten, mij zoo spoedig mogelijk met mijn toekomstige vaderland vertrouwd te maken. En ik hoop, dat men mij rustig den tijd zal willen laten, om mij hier in allerlei belangen in te werken. Ik hoop, dat wij dan na twee of drie maanden kunnen trouwen.
Ik ben heel gelukkig en mijn streven zal er op gericht zijn, mijne aanstaande vrouw tot een werkelijken steun in het leven te zijn.
In mijne betrekkingen met het Nederlandsche volk neem ik mij voor, mij te laten leiden door het voorbeeld van de zoo bijzondere betrekking, welke van ouds bestaat tusschen Nederland en het Huis van Oranje.

Grootsche hulde te Den Haag en Amsterdam. —
Op 12 September '36 werd prinses Juliana en prins Bernhard te Den Haag een grootsche hulde gebracht. Op 17 September werd het Koninklijke verloofde paar te Amsterdam met onbeschrijfelijk enthousiasme ingehaald. Duizenden defileerden langs de Koningsloge in het stadion.
H. M. de Koningin, prinses Armgard en prins Aschwin, moeder en broeder van prins Bernhard, waren aanwezig.

Dank aan het Nederlandsche volk. —
H.K.H. prinses Juliana en Z.D.H. prins Bernhard hebben op 29 Sept. '36 voor de radio bedankt voor de bij hun verloving ontvangen gelukwenschen.
Prinses Juliana zei o.m.: Wij hebben verbijsterd van ontroering gestaan — en dat talrijke malen opnieuw — over de afmetingen, die de algemeene vreugde, juist over ons persoonlijk geluk, heeft aangenomen. Een schooner welkom hadt gij waarlijk nooit mijn aanstaanden man kunnen bereiden.
Z.D.H. prins Bernhard, die daarna sprak, zei o.m.: De radio heeft toch altijd het voordeel rechtstreeks van hart tot hart te gaan. Mag ik mij van schriftelijke dankbetuiging ontslagen rekenen? Dan zal ik nu aan den arbeid gaan en mijn economische studies voortzetten over de belangen van Nederland en speciaal zijn overzeesche gewesten. Ik zou daarbij een vriendelijk beroep willen doen, met name op de ingezetenen van Amsterdam, geen notitie van mij te nemen en mij zooals ieder ander rustig en ongestoord aan mijn dagelijksche werk te laten gaan, en dan zal ik een nieuwe reden tot dankbaarheid jegens u allen hebben.

Grootsche hulde te Rotterdam. —
Na het vertrek van den Koninklijken trein op 9 Oct. 1936 deelde de burgemeester van Rotterdam, mr. P. Droogleever Fortuyn, mede, dat de Koninklijke Familie hem had verzocht Haar diepgemeenden dank over te brengen aan de burgerij van Rotterdam. H. M. de Koningin had zich in zeer waardeerenden zin uitgelaten over de ordemaatregelen, die men in alle deelen van de Maasstad had getroffen, en over de belangstelling welke de bevolking heeft getoond. De Prinses en de Prins waren zeer opgetogen over de bijzonder hartelijke ontvangst, die men Hun had bereid.

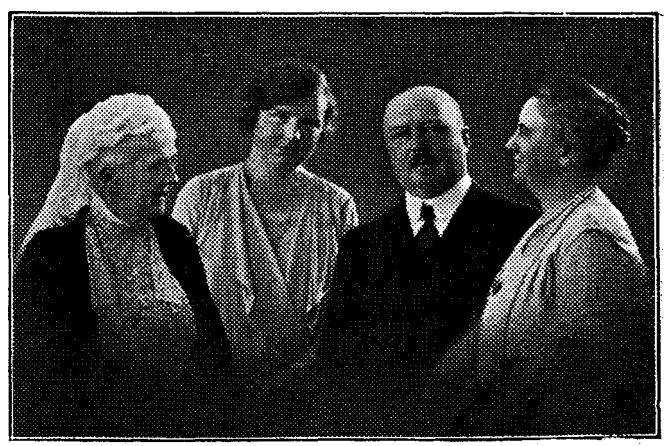

De Koninklijke familie — Koningin Emma, Prinses Juliana, Prins Hendrik, Koningin Wilhelmina.
(Foto Ziegler — Reproductie-recht Nygh & v. Ditmar N.V.)

Viervoudige afstamming van Prins Bernhard-Leopold van Lippe-Biesterfeld uit Prins Willem I van Oranje

Willem I Prins van Oranje, Graaf van Nassau enz.
De Vader des Vaderlands
× 3° 1575
Charlotte Prinses van Bourbon-Montpensier

Louise Juliana van Nassau, Prinses van Oranje
× 1593
Frederik IV Keurvorst van de Paltz

Catharina Belgica van Nassau, Prinses van Oranje
× 1596
Philips Lodewijk II Graaf van Hanau-Münzenberg

Louise Juliana Keurprinses van de Paltz
× 1612
Johannes II Paltzgraaf van Zweibrücken

Frederik Paltzgraaf van Zweibrücken
× 1640
Anna Juliana Gravin van Nassau-Saarbrücken

Elisabeth Prinses van Paltz-Zweibrücken
× 1667
Victor Amadeus Vorst van Anhalt-Bernburg

Leberecht Prins van Anhalt-Bernburg-Hoym
× 1702
Everardina Jacoba Wilhelmina Barones van Weede

Wilhelmina Charlotte Prinses van Anhalt-Bernburg-Hoym

Charlotte Elisabeth Keurprinses van de Paltz
× 1616
George Willem Keurvorst van Brandenburg

Hedwig Sophia Prinses van Brandenburg

Amalia Elisabeth Gravin van Hanau-Münzenberg
× 1619
Willem V Landgraaf van Hessen-Cassel

Willem VI Landgraaf van Hessen-Cassel

Catharina Juliana Gravin van Hanau-Münzenberg
× 1631
Albert Otto Graaf van Solms-Laubach

Karel Otto Graaf van Solms-Laubach
× 1654
Amoena Elisabeth Gravin van Bentheim

Catharina Amalia Gravin van Solms-Laubach

× 1649

Philips Landgraaf van Hessen-Philippsthal

× 1680

Willem Landgraaf van Hessen-Philippsthal
Generaal der Cavalerie in Nederlandschen dienst

× 1724

Dorothea Maria Prinses van Hessen-Philippsthal
× 1764
Johan Karel Lodewijk Graaf van Löwenstein-Wertheim-Virneburg

Sophia Amalia Charlotte Gravin van Löwenstein-Wertheim-Virneburg
× 1788
Albert Frederik Karel Graaf van Castell-Castell

Frederik Lodewijk Hendrik Graaf van Castell-Castell
× 1816
Frederika Christiane Emilie Prinses van Hohenlohe-Langenburg

Adelheid Gravin van Castell-Castell
× 1839
Julius Graaf en Edele Heer van Lippe-Biesterfeld

Ernst Graaf en Edele Heer van Lippe-Biesterfeld
× 1869
Caroline Gravin von Wartensleben

Bernhard Prins van Lippe
× 1909
Armgard von Cramm

Bernhard-Leopold Prins van Lippe-Biesterfeld

Ontleend aan „De Nederlandsche Leeuw", het maandblad van het Koninklijk Nederlandsch genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, onder hoofdredactie van dr. Th. R. Valck Lucassen

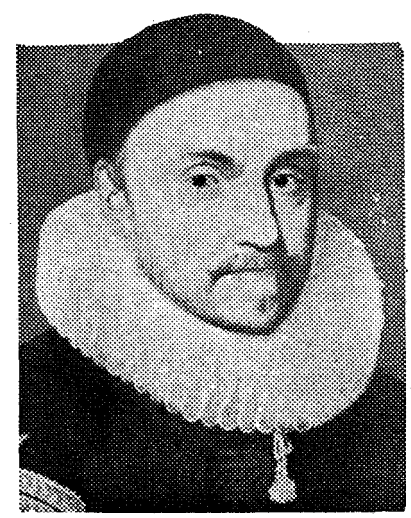

Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands

Prins Bernhard onderscheiden. —
H. M. de Koningin heeft Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld benoemd tot grootkruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins. —
De wetsontwerpen, betrekking hebbende op de naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard, en de goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana, luiden als volgt:
Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.
Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut!

doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat redenen van Staatsbelang het noodig maken aan Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, den aanstaanden Gemaal Onzer beminde Dochter, het Nederlanderschap te verleenen, tot hetwelk Zijne Doorluchtige Hoogheid ook aanzoek bij Ons heeft gedaan, en dat het dienstig is mede eenige gevolgen dezer naturalisatie te regelen:
Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — De hoedanigheid van Nederlander wordt bij dezen verleend aan Zijne Doorluchtigheid Prins

Naaste graad van bloedverwantschap tusschen H.K.H. Prinses Juliana en Z.D. Prins Bernhard-Leopold van Lippe-Biesterfeld

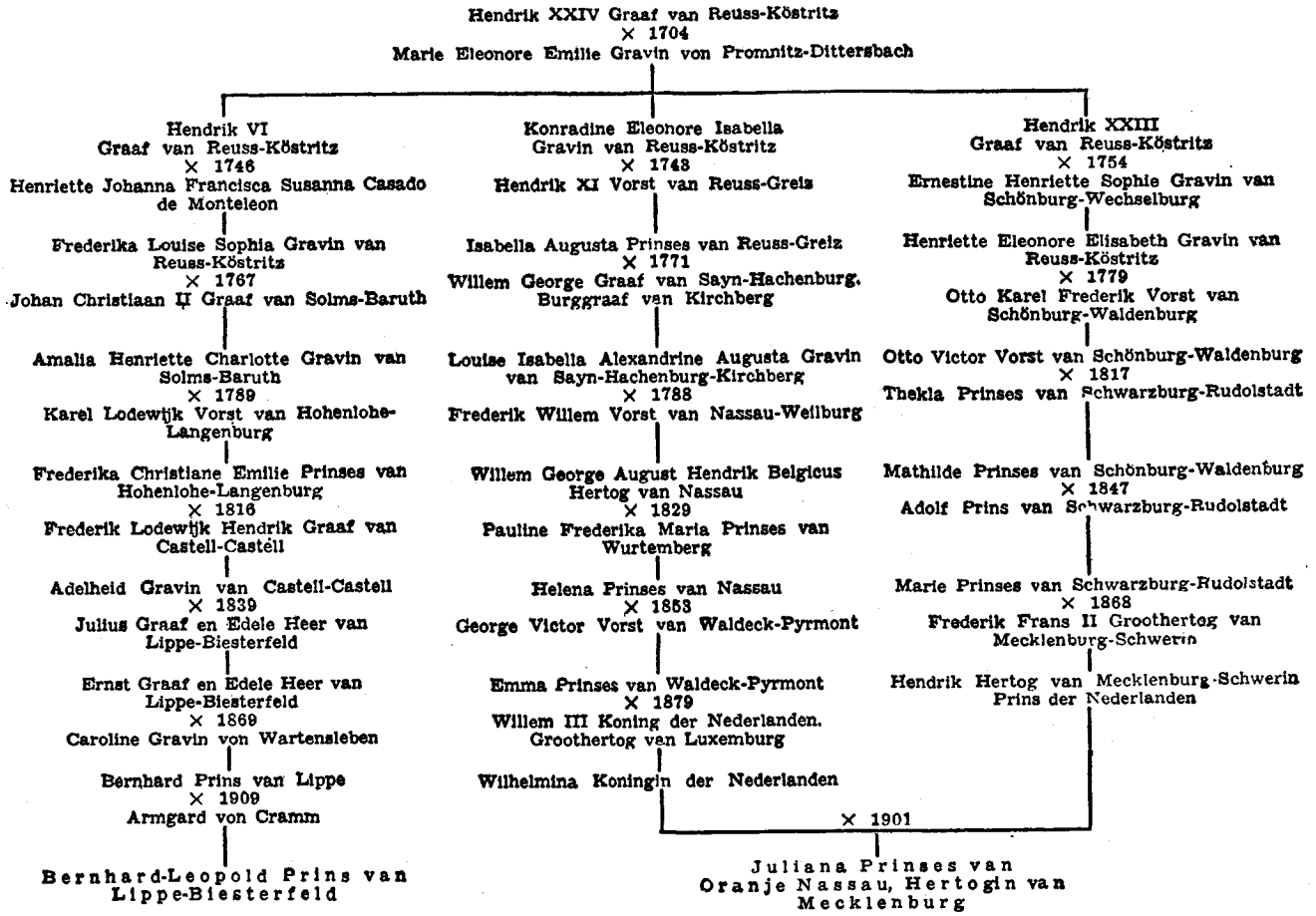

Ontleend aan „De Nederlandsche Leeuw", het maandblad van het Koninklijk Nederlandsch genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, onder hoofdredactie van dr. Th. R. Valck Lucassen

Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, geboren te Jena 29 Juni 1911, wonende te 's-Gravenhage.

Artikel 2. — Zijne Doorluchtige Hoogheid is, van het oogenblik waarop Hoogstdezelve de hoedanigheid van Nederlander verkrijgt, ingezetene van het Rijk.

Artikel 3. — Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (Staatsblad no. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (Staatsblad no. 685), niet van toepassing.

Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de Nederlandsche Staatscourant.

Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministerieele Departementen, autoriteiten, colleges en ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten: Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1. — Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., enz., aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, verleenen Wij onze toestemming.

Artikel 2. — Met afwijking in zooverre van het

De inzegening van het Prinselijk Huwelijk in de Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage

STAATSBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 1.) ***WET*** *van den 24sten November 1936, houdende goedkeuring van het huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses* JULIANA *en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis.*

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat met het oog op artikel 17 der Grondwet het voorgenomen huwelijk van Onze beminde Dochter met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld* wettelijke toestemming behoeft en dat het tevens wenschelijk is de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede eenige gevolgen van deze echtverbintenis te regelen,

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1.

Tot het huwelijk door Onze beminde Dochter Prinses *Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden*, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz. aan te gaan met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, verleenen Wij Onze toestemming,

2

Artikel 2.

Met afwijking in zooverre van het bepaalde bij de artikelen 20 en 131 van het Burgerlijk Wetboek zal het huwelijk worden voltrokken in tegenwoordigheid van al dan niet binnen het Koninkrijk gevestigde meerderjarige getuigen, ten getale van twee of zooveel meer, als de Hooge Partijen zullen verkiezen.

Artikel 3.

Ten aanzien van Zijne Doorluchtige Hoogheid en van de kinderen uit voormeld huwelijk geboren, zullen in geval van naamsverandering of naamsbijvoeging, de artikelen 64 en 65 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn.

Artikel 4.

Overal waar in wettelijke voorschriften de uitdrukking „Lid van het Koninklijk Huis", „Leden van het Koninklijk Huis", „Prinsen van Ons Huis", „Prinsen van het Koninklijk Geslacht" of „de Vorsten van Ons Huis" voorkomt, zal daaronder mede begrepen zijn Zijne Doorluchtige Hoogheid.

Artikel 5.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten November 1936.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Uitgegeven den *ses en twintigsten* November 1936.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

bepaalde bij de artikelen 20 en 131 van het Burgerlijk Wetboek zal het huwelijk worden voltrokken in tegenwoordigheid van al dan niet binnen het Koninkrijk gevestigde meerderjarige getuigen, ten getale van twee of zooveel meer, als de Hooge Partijen zullen verkiezen.
Artikel 3. — Ten aanzien van Zijne Doorluchtige Hoogheid en van de kinderen uit voormeld huwelijk geboren, zullen in geval van naamsverandering of naamsbijvoeging, de artikelen 64 en 65 van het Burgerlijk Wetboek niet van toepassing zijn.
Artikel 4. — Overal waar in wettelijke voorschriften de uitdrukking „Lid v. h. Koninklijk Huis", „Leden van het Koninklijk Huis", „Prinsen van Ons Huis", „Prinsen van het Koninklijk Geslacht" of „de Vorsten van Ons Huis" voorkomt, zal daaronder mede begrepen zijn Zijne Doorluchtige Hoogheid.
Artikel 5. — Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging. Lasten en bevelen, dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Het voorgenomen huwelijk. —
Officieel werd gemeld, dat Prinses Juliana en Prins Bernhard op 7 Januari 1937 in het huwelijk zullen treden.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Tweede Kamer goedgekeurd. —
De Tweede Kamer heeft op 11 Nov. '36 de wetsontwerpen:
goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis;
naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Bies-

Koningin Wilhelmina, prinses Armgard, prins Aschwin, prins Bernhard, prinses Juliana

STAATSBLAD

VAN HET

KONINKRIJK DER NEDERLANDEN.

(N°. 2.) ***WET*** *van den 24sten November 1936, houdende naturalisatie van Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins* BERNHARD LEOPOLD FREDERIK EVERHARD JULIUS COERT KAREL GODFRIED PIETER VAN LIPPE-BIESTERFELD *en regeling van eenige gevolgen dier naturalisatie.*

WIJ WILHELMINA, BIJ DE GRATIE GODS, KONINGIN DER NEDERLANDEN, PRINSES VAN ORANJE-NASSAU, ENZ., ENZ., ENZ.

Allen, die deze zullen zien of hooren lezen, salut! doen te weten:

Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat redenen van Staatsbelang het wenschelijk maken aan Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, den aanstaanden Gemaal Onzer beminde Dochter, het Nederlanderschap te verleenen, tot hetwelk Zijne Doorluchtige Hoogheid ook aanzoek bij Ons heeft gedaan, en dat het dienstig is mede eenige gevolgen dezer naturalisatie te regelen;

Zoo is het, dat Wij, den Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Artikel 1

De hoedanigheid van Nederlander wordt bij deze verleend aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins *Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld*, geboren te *Jena* 29 Juni 1911, wonende te *'s-Gravenhage*.

Artikel 2.

Zijne Doorluchtige Hoogheid is, van het oogenblik waarop Hoogstdezelve de hoedanigheid van Nederlander verkrijgt, ingezetene van het Rijk.

2

Artikel 3.

Op het aan deze wet ontleende Nederlanderschap is, staande het huwelijk tusschen Onze beminde Dochter en Zijne Doorluchtige Hoogheid, artikel 7 der wet van 12 December 1892 (*Staatsblad* n°. 268) op het Nederlanderschap en het ingezetenschap, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 November 1935 (*Staatsblad* n°. 685), niet van toepassing.
Dit Nederlanderschap wordt na ontbinding van het huwelijk verloren, zoowel ingevolge het bepaalde bij artikel 7 voormeld, als indien Zijne Doorluchtige Hoogheid den wil om den staat van Nederlander niet langer te behouden schriftelijk te kennen geeft aan Onzen Minister van Justitie, die daarvan onmiddellijk aankondiging doet in de *Nederlandsche Staatscourant*.
Verlies van het Nederlanderschap door Zijne Doorluchtige Hoogheid is op den staat van de uit dit huwelijk geboren kinderen niet van invloed.

Artikel 4.

Deze wet treedt in werking met ingang van den dag na dien harer afkondiging.

Lasten en bevelen, dat deze in het *Staatsblad* zal worden geplaatst en dat alle Ministerieele Departementen, Autoriteiten, Colleges en Ambtenaren, wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven ten Paleize het Loo, den 24sten November 1936.

WILHELMINA.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

Uitgegeven den *ses en twintigsten* November 1936.

De Minister van Justitie,
VAN SCHAIK.

HAAGS

HUWELIJKSAFKONDIGING.

19 December.

Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld

en

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, Hertogin van Mecklenburg.

J. C. Boekholt en M. van der Zwam. — J. C. Corver en J. H. F. van Doorn. — H. J. I. Daniels en H. G. van den Bosch. — C. J. Ek en A. J. van Es. — J. A. Haseloop en C. H. M. Limbeck. — B. Helms en Ch. M. L. Haag. — J. H. Hogeboom en D. J. Baltus. — C. Koningsberger en W. ten Bosch. — H. A. Lüdicke en M. J. Zwama. — B. M. J. W. Schoon en J. Hoogerwerff. — A. F. van Asten en M. Schallenberg. — D. van Beele en E. Biever. — J. H. Berg en W. M. van 't Hart. — R. B. van den Berg en J. W. Freriks. — A. J. Cassa en C. Blanke. — W. H. W. G. van A. Delfos en V A. C. J. Antho Ruhbert. — A A. van Heusde der Heijden en Kaaij en C. Hc Verschuur. — J. H. Koning en P. J. Boers tens. — J. J. C. van der Lec en E. van Ros Lok. — J. Mi Nieuwpoort en Oltmans en F. Ch. van den en L. M. W. G. Stam. — F Toet en C. va G. H. Rueck. - Matuschek. — A. Vrolijk en W. Duran. — L. G. Zoutendijk en E. Kroeze. — H. C. Carras en E. Hogerwaard. — I. Verwoerd en T. G. Ramp. — L. G. Geradts en A. M. C. Balk. — A. H. Remeeüs en Ch. H. Ver meulen. — P. A. Laarhoven en P. van de Merwe. — Tj. Nawijn en A. H. Tiemers. — F. J. Nieuwenhuis en M. A. Sevenhuijsen. — H. den Engelse en N. Dorleijn.

Huwelijksafkondiging

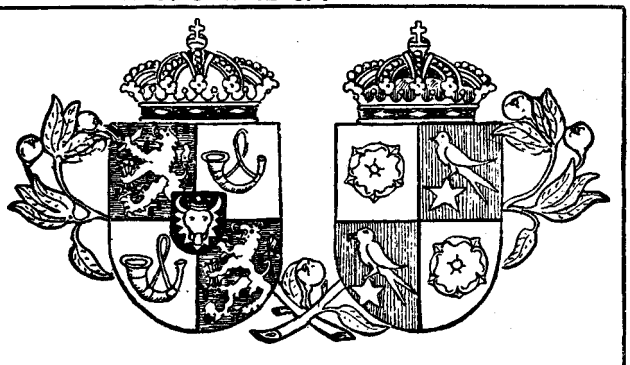

De vereenigde wapens van Oranje en Von Lippe Biesterfeld.

terfeld en regeling van eenige gevolgen dier naturalisatie, zonder debat en zonder hoofdelijke stemming aangenomen.

Wetsontwerpen inzake huwelijk en naturalisatie van den Prins door Eerste Kamer goedgekeurd. —
De Eerste Kamer behandelde op 19 Nov. '36 de wetsontwerpen tot goedkeuring van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana en regeling van de toelating van getuigen bij de voltrekking van dit huwelijk, alsmede van eenige gevolgen van deze echtverbintenis, en tot naturalisatie van Z.D.H. Prins Bernhard. De minister-president, dr. H. Colijn, had met zes andere ministers achter de regeeringstafel plaats genomen. Deze wetsontwerpen werden zonder hoofdelijke stemming en zonder debat goedgekeurd.

Militaire rangen verleend aan Prins Bernhard. —
De Staatscourant bevatte de volgende Koninklijke besluiten:

Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods,
Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz.

Op de voordracht van Onzen Minister van Staat, Minister van Defensie a.i., van 3 December 1936,
Hebben goedgevonden en verstaan:
den aanstaanden Gemaal van Onze beminde dochter Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, te benoemen tot luitenant ter zee der 1ste klasse (kapitein) à la Suite van de Koninklijke marine, en tot kapitein (ritmeester) à la Suite van de Koninklijke landmacht.
Onze Minister van Defensie is belast met de uitvoering van dit besluit, waarvan akte zal worden gezonden aan Zijne Doorluchtige Hoogheid voornoemd en dat voorts in afschrift zal worden medegedeeld aan den Raad van State, aan de Algemeene Rekenkamer en aan den Chef van Ons Militaire Huis.
's-Gravenhage, 4 December 1936. WILHELMINA.

Bij Koninklijk besluit van 4 December '36 is aan Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld de titulaire rang verleend van kapitein (ritmeester) bij het Koninklijk Nederlandsch-Indisch leger.

Ondertrouwd. —
Op 19 December 1936 zijn H.K.H. Prinses Juliana en Z.D.H. Prins Bernhard op het stadhuis te 's-Gravenhage ondertrouwd. De Burgemeester van 's-Gravenhage, mr. S. J. R. de Monchy, fungeerde als ambtenaar van den Burgerlijken Stand.

Acte van Ondertrouw.
De acte van ondertrouw, welke door de Prinses en den Prins en burgemeester De Monchy, als ambtenaar van den Burgerlijken Stand, is onderteekend, luidt als volgt:

Prins Bernhard opgenomen in de Nederlandsche Weermacht

Heden, den negentienden December negentienhonderd zes en dertig verschenen voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente 's-Gravenhage, Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud vijf en twintig jaren, en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje Nassau, hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zeven en twintig jaren, beiden wonende alhier, hun voornemen te kennen gevend om met elkander een huwelijk aan te gaan. Hiervan is deze acte opgemaakt, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De afkondiging van den ondertrouw. —
De afkondiging van het voorgenomen huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard, welke op 19 Dec. 1936 om twaalf uur aan het stadhuis te Den Haag is aangeplakt, luidt als volgt:

De ambtenaar van den burgerlijken stand der gemeente 's-Gravenhage verklaart, dat door aanplakking van dit geschrift aan het huis der gemeente op heden, Zaterdag den 19den December 1936, des middags te 12 uur, afkondiging geschiedt van het voorgenomen huwelijk van Z.D.H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud 25 jaren en H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz., oud 27 jaren, beiden wonende alhier.
De ambtenaar van den burgerlijken stand voornoemd:
DE MONCHY.

Prins Bernhard opgenomen in de Nederlandsche weermacht. —
„Ik zweer trouw aan de Koningin, gehoorzaamheid aan de wetten en onderwerping aan de krijgstucht. Zoo waarlijk helpe mij God Almachtig."
Na de woorden van deze meer dan honderdjarige eedsformule met heldere stem te hebben gesproken, ten overstaan van de symbolen der weermacht, de rechterhand ten eed geheven, werd Prins Bernhard op 23 Dec. '36 voor het front der troepen van land- en zeemacht en in tegenwoordigheid van H.M. de Koningin, Zijn Bruid, Prinses Juliana, Prins Aschwin en de hoogste leger- en marine-autoriteiten, op het Malieveld te 's-Gravenhage, in de weermacht opgenomen.
De Gouverneur van de residentie, luitenant-generaal jhr. W. Roëll, nam den Prins den eed af.
Toespraak van den Commandant van het Veldleger.
Na deze plechtigheid wendde de Gouverneur der residentie zich tot de verzamelde troepen met de volgende toespraak:
Officieren, onderofficieren, korporaals, tamboers, hoornblazers, trompetters en manschappen.
Ik spreek de zekerheid uit — in het bijzonder tegenover U officieren — dat deze officier bij zijn intrede in de Koninklijke weermacht de volle militaire kameraadschap zal ontvangen en als zoodanig in alles met raad en daad zal worden bijgestaan en voor zoover gij van lageren rang zijt, gelast ik u aan alle bevelen, welke zijnerzijds in het belang van den dienst of van de krijgstucht zullen worden gegeven te gehoorzamen en deze stiptelijk uit te voeren.
Het is mij een groote vreugde, van H.M. de Koningin de toestemming te hebben mogen erlangen, Uwe Doorluchtige Hoogheid als nieuw beëedigd officier van Hare Majesteits weermacht enkele gedachten op dezen voor U en voor de weermacht zoo belangrijken dag mede te geven.
Voor elken officier is de aflegging van den eed als zoodanig de belangrijkste in zijn militaire leven. Zij heeft voor hem als soldaat zelf een sacramenteele beteekenis.
De eed is de rots, waarop hij blijft staan. Niets en niemand kan den officier ontslaan van zijn onder het inroepen van Gods heilige hulp afgelegden eed.
In Uwe benoeming bij de drie hoofddeelen der Koninklijke weermacht heeft Hare Majesteit daarenboven in U zelf gesymboliseerd de eenheid van beteekenis, optreden en kameraadschap van de geheele weermacht van Harer Majesteits 70-millioenen imperium, in de vier werelddeelen gelegen en in de Grondwet nadrukkelijk vastgesteld.
U zijt thans officier van de Koninklijke weermacht, drager van het Koninklijke charter, steuner van gezag en vrijheid, de groote goederen van het Nederlandsche volk.
In die weermacht, zien op ons neer vele eeuwen van roemrijk bestaan. U denkt aan Indië en ziet voor U zijne geschiedenis van J. P. Coen tot van Heutz.
U ziet oceanen en U denkt aan de vloot onder onze zeehelden, die zelfs in één jaar twee groote koninkrijken tot driemaal toe de trotsche vlag deed strijken.
U ziet onze Koninklijke Landmacht en voor U staan de roemruchte figuren der groote Oranjes met de Staatsche legers en eindelijk bij Quatre Bras en Waterloo, die van Koning Willem II, de Brigade Detmers, waarvan de Rijdende Artillerie, als het oudste korps hier symbolisch aanwezig is.
En de mannen die daar streden waren van dezelfde natuur als de soldaten, die hier voor U staan.
Mannen, vredelievend van aard, maar trouw aan Oranje, gehecht aan hunnen grond en even taai en koppig in de verdediging van het vaderland als hunne dijken tegen den erfvijand, het water.
Flinke trouwe harten, uitstekende soldaten, mits deze voorwaarde, dat zij rechtvaardig, met persoonlijke belangstelling, ja zelfs met humor, behandeld worden en vrijheid in de uitoefening van hun godsdienst hebben.
En daarom wijs ik U op de groote pijlers van de Nederlandsche krijgstucht, rechtvaardigheid, belangstelling en vrijheid den Almachtige naar eigen geaardheid te dienen, zonder welke een Nederlandsche krijgstucht onbestaanbaar en met welke zij onverbreekbaar is. En waarom?
Omdat zij tenslotte elementen zijn van de mystiek van Oranje, onze oudste geestelijke Grondwet, geschreven met het bloed van den Vader des Vaderlands, dat ook in Uwe aderen stroomt, van het Oranje, dat U thans ook gerechtigd zijt om de lendenen te dragen en waarvan de verpersoonlijking is Hare Majesteit de Koningin, onze Grondwettige opperbevelhebster, die bovenal in de door haar gegeven voorschriften eischt, dat de krijgstucht nadrukkelijk maar zacht, vaderlijk en rechtvaardig zij en die kort geleden weder in eere hersteld heeft den aanhef van het oude reglement van krijgstucht van Koning Willem I, luidende:
„Daar de godsdienst de bron is van alle geluk, deugd en waren moed, behoort ook in den krijgsstand een ieder zich tot het hooghouden daarvan en tot een zedige levenswijze te bevlijtigen."
Daarom noodig ik U uit met alle troepen en alle aanwezigen tot een driewerf hoera voor Hare Majesteit de Koningin en voor Uwe Koninklijke Bruid.
Leve de Koningin. — Leve Prinses Juliana.

Geschenken. — Tweeledig geschenk van het Nederlandsche volk. - Jacht en Inrichting van het Paleis Soestdijk. —
Bij de aanbieding van het huwelijksgeschenk door het Nationale Comité heeft op 29 Dec. '36 de voorzitter, mr. L. A. Trip, de Prinses en den Prins o.a. als volgt toegesproken:
Het heeft Uwe goedkeuring weggedragen, dat het nationaal geschenk zou bestaan uit een prinselijk jacht tot het bevaren van Neerlands wateren en uit een verbouwing en inrichting van de prinselijke woning in het paleis Soestdijk.
Dat op het paleis Soestdijk, waaraan zoovele herinneringen verbonden zijn, de keuze mocht vallen, heeft Nederland ongetwijfeld met voldoening vernomen. Dit paleis toch roept de herinnering op aan den

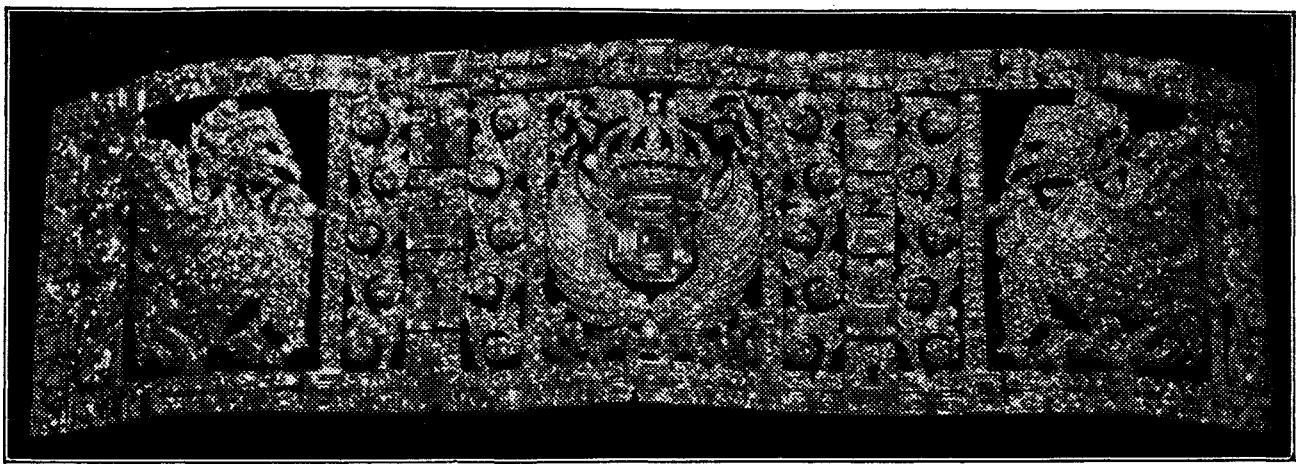

Diamanten Armband, geschenk van Nederlandsch Oost-Indië.

grooten tijd van stadhouder Prins Willem III, tevens koning van Engeland, die opdracht gaf tot den bouw van het lustslot. Het hernieuwt de herinnering aan het herstel en de handhaving van Neerlands onafhankelijkheid onder het koningschap van Oranje, waar het in 1815 uit naam van het Nederlandsche volk door Koning Willem I werd geschonken aan den Kroonprins, den opperbevelhebber van het Nederlandsche leger in den roemrijken veldtocht tegen Napoleon, aan den lateren koning Willem II.

Ook Uw besluit, een jacht ter bevaring van de Nederlandsche wateren wel te willen aanvaarden, heeft tot dankbaarheid gestemd. De wetenschap, dat de bij uitstek nationale watersport door U zal beoefend worden, is een reden tot vreugde. Wie Nederland in zijn waren aard wil leeren kennen, dient zijn vele belangrijke stroomen, meren en kanalen te bevaren. Het doet ons leed dat wij de geschenken niet in voltooiden staat kunnen aanbieden. De beschikbare tijd was daartoe te kort. Maar wel kunnen wij verzekeren, dat in den aanvang van den zomer het Prinselijk jacht ter beschikking zal staan en eenige maanden daarna de arbeid aan het paleis zal beëindigd worden.

Oorkonde aangeboden. —

Wij zien ons dus verplicht, Uwe Koninklijke Hoogheid en Uwe Doorluchtige Hoogheid te verzoeken, thans slechts te willen aanvaarden de oorkonde, die vastlegt, dat uit naam van het Nederlandsche volk heden het nationaal huwelijksgeschenk werd aangeboden en die de omschrijving van dat geschenk met bijbehoorende teekeningen bevat.

Diamanten Armband, Geschenk van Nederlandsch Oost-Indië. —

Op 30 Dec. 1936 hebben de heeren mr. J. W. Meyer Ranneft, oud-vice-president van den Raad van Nederlandsch-Indië, Pangéran Ario Adipati Koesoemo Joedo, oud-lid van den Raad, de oud-regent R. A. A. Soejono en de heer Van der Leeuw, directeur der Handelsvereeniging Amsterdam, ten Paleize aan H. K. H. Prinses Juliana het Indische geschenk aangeboden. Het is een armband welken, volgens een zeer gewaardeerde beslissing van de Prinses, Zij zal dragen op den huwelijksdag. Ook later zal deze armband één der sieraden van de Kroon zijn.

Het sieraad bestaat uit brillanten, gezet in platina; in de bovenste helft van het middenstuk staat de Nederlandsche kroon. Daaronder zijn aan beide zijden de uitgeslagen vleugels van een garoeda, den bekenden mystieken Indischen vogel. Elk der beide zijvakken wordt gevuld door een garoeda, gekeerd naar het middenvak. Tusschen de groote figuren zijn arabesken aangebracht volgens Oudjavaansche motieven; de randversiering is ontleend aan een motief van den Boroboedoer.

De diamanten zijn alle volstrekt loupezuiver; zij zijn van de helderste blauwwitte kleur, afkomstig uit Zuid-Afrika. De 34 groote steenen vertoonen alle het moderne vierkante slijpsel. De figuren zijn geheel bezet met brillanten, alle geslepen in den ronden vorm met 58 facetten. Het geheele aantal steenen is meer dan 1700.

De doos is vervaardigd van een speciaal alliage, waaraan in Indië groote waarde wordt gehecht. Op den deksel zijn in betrekkelijk kleine afmetingen de wapens geplaatst van de Prinses en van den Prins, terwijl links en rechts in twee vignetten de Indische gelukwenschen in symbool zijn gebracht door de afbeelding van rijstaren, buigend van rijpheid, de vrucht en bloesem van den cocospalm en andere gewassen, een tros pisangs, sirihranken en een tros van den pinangnoot.

Geschenken van Suriname en Curaçao. —

Mr. A. J. A. A. baron van Heemstra deelde mede, dat Suriname als onderdeel van den verbouw van het Paleis Soestdijk een schouw in de ontvangkamer aanbood, terwijl Curaçao de inrichting van de eetkamer verzorgde.

H.M. de Koningin schonk aan het Bruidspaar een 200-paards cabriolet.

Geschenken werden o.a. aangeboden door delegaties van de Kon. Landmacht, de Kon. Marine, het Indische leger, den Bijzonderen Vrijwilligen Landstorm, de Friesche Vrouwen, de Nederlandsche schooljeugd, diverse dames uit vele Nederlandsche steden, de bij het Nederlandsche Hof geaccrediteerde gezanten. Zestig Amsterdamsche studenten, estafetteloopers, brachten een Oorkonde aan het Bruidspaar.

Gala-avond. —

De door het Comité tot Luisterrijke Viering van het Vorstelijk Huwelijk georganiseerde eere-avond heeft op 5 Januari 1937 in het Haagsche Gebouw voor Kunsten en Wetenschappen plaats gehad. Twee duizend genoodigden in avondtoilet of in een schittering van uniformen hebben het Bruidspaar en de Koningin toegejuicht toen dezen binnentraden.

Staande in eerbiedige aandacht hoorden allen het „Wilhelmus" aan, waarbij de Duitsche gasten hun rechterarm ophieven.

Hetzelfde geschiedde bij het spelen van het Duitsche volkslied, onmiddellijk gevolgd door een strofe van het Horst Wessellied.

Prins Bernhard zelf bleef in de houding staan.

Hierna werd het Engelsche „God save the King" gespeeld, dat spontaan door een groot gedeelte van de genoodigden luide werd meegezongen.

De volksliederen werden, onder leiding van kapitein Walther Boer, directeur van de Koninklijke Militaire Kapel, uitgevoerd door het Residentie-orkest.
Hierna werd het programma van dezen gala-avond uitgevoerd. Jonkvr. Claudine Witsen Elias droeg een gedicht voor van Werumeus Buning, waarna het Bruidskoor en daarbij aansluitend het voorspel tot de derde acte van Wagner's opera „Lohengrin" werd uitgevoerd door het Residentiekoor en -orkest, o.l.v. Peter van Anrooy.
Als derde nummer volgden eenige Hollandsche volksliederen uit verschillende tijden door Harry van Oss, met begeleiding van Felix de Nobel aan de piano.
Voor de pauze werd nog de orkest-compositie „Indrukken uit Weenen, Wiener Dreivierteltakt op. 28" van Joh. Wagenaar, naar een gedicht uit Von Bauernsfelds „Buch von uns Wienern" ten gehoore gebracht.
Na de pauze volgde de operette „Een verloving bij lantaarnlicht" van Jacq. Offenbach en tenslotte een geestdriftige apotheose, voorstellende de hulde van Nederland en de Overzeesche Gewesten aan het Bruidspaar
Het programma was hiermede ten einde. Nog werd het „Wilhelmus" gespeeld, dat door velen werd meegezongen. Spontaan bracht het publiek een langdurige ovatie aan H.M. de Koningin en het Prinselijk paar.

Hooge onderscheidingen. —
Ter gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Prins Bernhard heeft H.M. de Koningin eenige hooge onderscheidingen verleend.
Bevorderd is tot Grootkruis in de Orde van den Nederlandschen Leeuw dr. H. Colijn, minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den raad van ministers.

Z.Exc. Dr. H. Colijn.

De vice-president van den Raad van State, Jhr. Mr. F. Beelaerts van Blokland is benoemd tot Minister van Staat.
Luitenant-generaal Jhr. W. Roëll, commandant van het veldleger, is benoemd tot Grootkruis in de Huisorde van Oranje.
Benoemd tot Grootkruis in de Huisorde van Oranje: den Minister van Staat, Jhr. Mr. Dr. H. A. van Karnebeek, Commissaris der Koningin in de provincie Zuid-Holland.
Benoemd tot Commandeur in de Huisorde van Oranje: Mr. S. J. R. de Monchy, Burgemeester van 's-Gravenhage.

Kwijtschelding of vermindering van straf. —
De Regeeringspersdienst meldde:
Bij gelegenheid van het huwelijk van H.K.H. de Prinses der Nederlanden met Z.D.H. Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld is, zooals ook vroeger bij dergelijke heugelijke feiten geschied is, aan onderscheidene veroordeelden gratie verleend.
Meerendeels betreft dit veroordeelingen tot, in den regel geringe, geldboeten.
Bovendien is, op den voet van den jaarlijkschen af- en ontslag, aan een aantal tot vrijheidsstraf veroordeelden, afslag of kwijtschelding van straf gegeven.
Voorts hebben — zooals reeds gemeld — bij deze gelegenheid de veroordeelden wegens de muiterij aan boord van „De Zeven Provinciën", voorzoover dezen hun straf nog niet ondergaan hadden, òf kwijtschelding gekregen van het nog onvervulde gedeelte hunner vrijheidsstraf, òf een zoodanigen afslag, dat de mogelijkheid geschapen is, hen voorwaardelijk in vrijheid te stellen; de maatregelen daartoe te geraken, worden spoedig getroffen.

7 JANUARI 1937

Het Prinselijk huwelijk. —
De voltrekking van het Prinselijk huwelijk ten stadhuize te 's-Gravenhage door mr. S. J. R. de Monchy en de inzegening ter kerke door ds. Welter, na een bezielende rede van prof. dr. H. Th. Obbink, is op 7 Januari 1937 ter residentie geschied. De feestvreugde en de gevoelens van verknochtheid van het Nederlandsche volk aan het Oranje-huis, waaraan elk vaderlander, ongeacht rang of stand, hier zoowel als in de overzeesche gewesten en in alle plaatsen ter wereld, waar de Nederlandsche driekleur wappert, op zoo spontane wijze uiting had gegeven gedurende de bruidsdagen, culmineerde op dezen historischen dag in de residentie in een overweldigende betuiging van liefde, trouw en eerlijke geestdrift.

Samenstelling van den stoet. —
Het was ongeveer elf uur, dat de bruidsstoet het Paleis aan het Noordeinde verliet en zich op weg begaf naar het Stadhuis. De samenstelling van den stoet was de volgende:
De stoet werd geopend door een afdeeling Koninklijke marechaussee te paard, ter sterkte van 8 ruiters, gevolgd door een detachement van het Korps rijdende artillerie, in de blauwe uniform, ter sterkte van 16 ruiters alsmede 9 trompetters.
Hierna kwam een eskadron van 2 pelotons van het 3e half-regiment huzaren, samengesteld uit de drie in Den Haag aanwezige eskadrons, voorafgegaan door den standaard van het 3e half-regiment huzaren en het muziekkorps.
Dan kwamen 3 berlines, elk bespannen met 2 paarden en gaande 1 lakei naast elk portier, waarin gezeten waren de bruidsmeisjes en bruidsjonkers.
Vervolgens kwam de gouden koets met het Prinselijk bruidspaar. De koets was bespannen met acht paarden, voorafgegaan door 2 postillons, gaande een koetsier naast elk paard en vier lakeien naast elk portier.
Het bruidspaar had een eere-begeleiding van 20 officieren, allen dragende de huzaren-uniform met blauwe uitmonstering in ceremonieele tenue. De commandant van het 2e regiment huzaren, kolonel baron Creutz, reed ter rechterzijde van de koets en ritmeester Latour, die het escorteerend escadron commandeerde, ter linkerzijde. Acht officieren der huzaren reden voor de koets, 2 officieren rechts en 2 links en acht officieren achter de koets.
Onmiddellijk hierna volgde de glazen koets, waarin gezeten waren de Koningin en Prinses Armgard.
Het rijtuig was bespannen met 4 paarden, gaande een koetsier naast elk paard en 4 lakeien naast elk portier.
De chef van het militaire huis van de Koningin, vice-admiraal Bauduin en de gouverneur der residentie, generaal jhr. W. Roëll, reden respectievelijk ter rechter- en ter linkerzijde van de koets. De overige officieren van het militaire huis van H.M. reden naast en achter de koets.

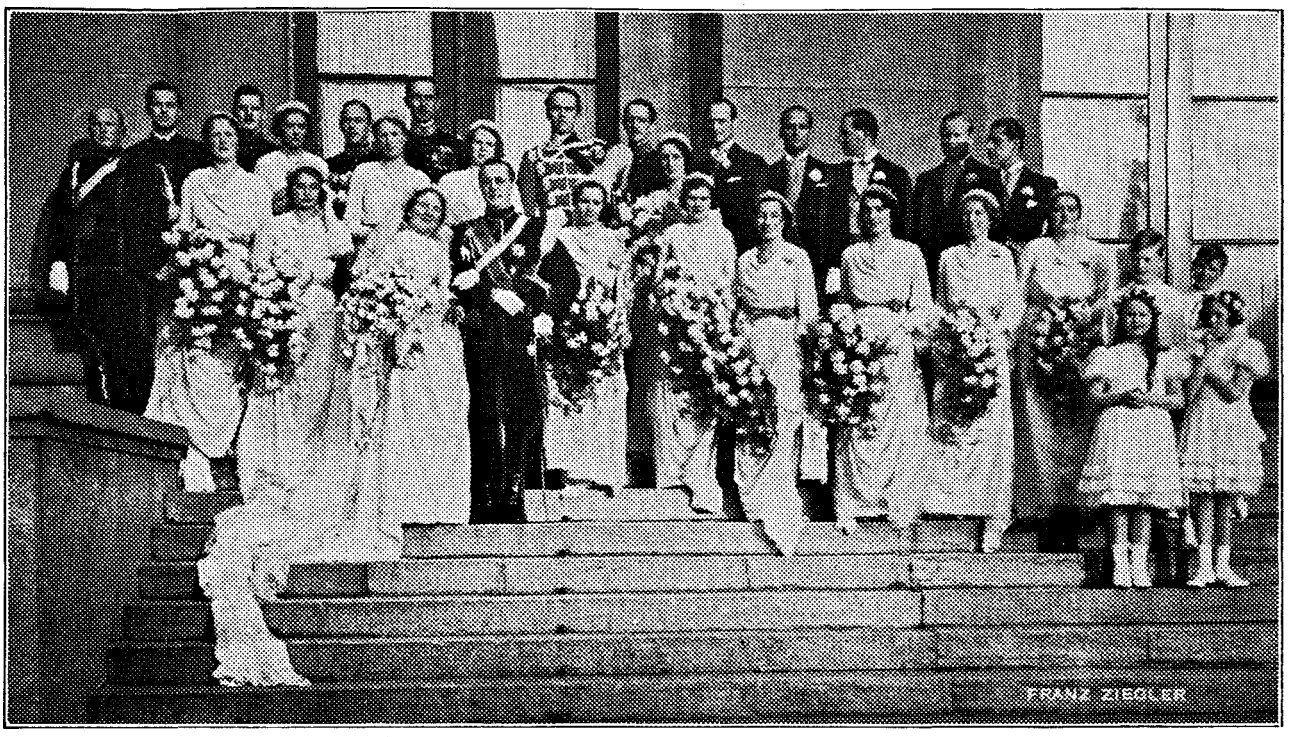

Het Prinselijk Paar met bruidsmeisjes en bruidsjonkers.

Na de glazen koets volgde een berline, bespannen met vier paarden, gaande twee lakeien naast elk portier en waarin gezeten waren hertog Adolf Friedrich van Mecklenburg en prins Ernst Aschwin van Lippe-Biesterfeld.
Daarna kwam een berline, bespannen met vier paarden, gaande twee lakeien naast elk portier en waarin zaten hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg en Julius zur Lippe.
Vervolgens een berline, eveneens bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier met Prinses Julius zur Lippe en graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff.
Daarachter kwam een coupé, ook met vier paarden bespannen en gaande twee lakeien naast elk portier, waarin gezeten waren jonkvrouwe L. P. van de Poll, dame du palais honoraire van de Koningin en jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, kamerheer i. b. d. van de Koningin, vice-president van den Raad van State. Dan een coupé bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier met mevrouw Beelaerts van Blokland en prof. dr. J. Huizinga.
Ten slotte een coupé bespannen met vier paarden en gaande twee lakeien naast elk portier, waarin zaten gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff en kolonel von Pantschulitzew.
Achter het laatste hofrijtuig volgde een detachement veld-artillerie te paard van het 2e regiment, waarbij ingedeeld waren 12 trompetters met de pauken.
Na het detachement artillerie kwam een eskadron van 2 pelotons van het 3de half-regiment huzaren, terwijl de stoet gesloten werd door een afdeeling politie-troepen te paard, ter sterkte van 8 ruiters.

Het bruidstoilet. —
Het bruidstoilet van de Prinses is van ivoire satin peplum en in overleg met H.K.H. in een eenvoudig, smaakvol gedrapeerd model, waarvan de sierlijke lijnen aan een Grieksch gewaad doen denken, met manteau de cour, vervaardigd.
De sluier is in tulle geborduurd met zilveren rozen, zoodanig gerangschikt, dat men daarin de emblemen van Lippe-Biesterfeld herkent.
De bruidskrans is van oranjebloesem en gegarneerd met vijf echte brillanten rozen, in grootte afloopend, wederom zoodanig gearrangeerd, dat zij het embleem Lippe-Biesterfeld vormen.
De ceintuur is gegarneerd met naturel oranje bloesems, deels van bloeiende oranjeboomen van Paleis Het Loo, deels gezonden door eenige Nederlanders in Italië.
De manteau de cour, waarvan de sleep vijf meter lang is, wordt opgehouden door de vier bruidskinderen, in het wit gekleed.
De japonnen der twaalf bruidsmeisjes zijn van hetzelfde model als de bruidsjapon. Zij zijn bij twee gelijk van fijne zijden crêpe, in de pasteltinten lila, bleu, groen, geel, oranje en rose.
De japonnen worden geaccentueerd door fluweelen coiffures en ceintuurs, welke in eenzelfde kleurengamma, doch in donkerder tinten gehouden zijn en daardoor warm aandoen. Ook de zijden schoentjes zijn in de donkere tinten, terwijl de lange handschoenen, aansluitende aan de japon, in de pasteltinten gehouden zijn.
Deze tinten zijn speciaal uitgezocht door H.K.H. de Prinses zelf, die op den blijden dag van haar huwelijk het symbool van den regenboog heeft willen bezigen om de plechtigheid zoo mogelijk nog aan luister en innigheid te doen winnen. Immers de regenboog, teeken van het verbond tusschen hemel en aarde, is het symbool van een blijde en hoopvolle stemming.
Prins Bernhard was gekleed in de ceremonieele tenue van ritmeester der huzaren.

Het burgerlijk huwelijk. —
In de vestibule van het Stadhuis ontving burgemeester de Monchy het bruidspaar.
De burgemeester geleidde het bruidspaar naar zijn kamer, welke voor deze gelegenheid als ontvangstsalon was ingericht. Wethouder van der Bilt geleidde de Koningin en de kabinetschef van den burgemeester, jhr. Six, Prinses Armgard.
In de kamer van den burgemeester werd een enkel oogenblik vertoefd, totdat allen zich hier verzameld hadden.
Van de bruidsmeisjes en bruidsjonkers deden in het stadhuis 4 paren dienst, twee paren waren bij den

ingang aanwezig en begeleidden het bruidspaar tot aan de trouwzaal.
In de burgemeesterskamer werd de stoet geformeerd door baron Baud, de grootmeester van de Prinses had zich reeds eenige oogenblikken tevoren naar de trouwzaal begeven.
Toen allen de voor hen bestemde plaatsen hadden ingenomen, begaf men zich, voorafgegaan door den burgemeester, naar de trouwzaal.
Bij den ingang werd het bruidspaar opgewacht door twee paren bruidsmeisjes en bruidsjonkers, die hun dienst in de trouwzaal hadden te vervullen.
Nadat de bruid en de bruidegom op de voor hen bestemde zetels hadden plaats genomen, zeide burgemeester de Monchy;

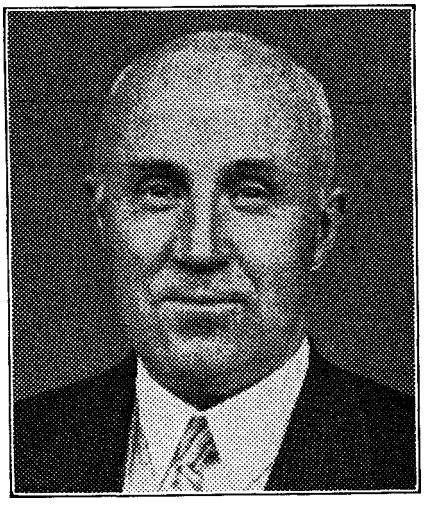

Mr. S. J. R. de Monchy.

„Bruid en Bruidegom, gij zijt voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand, verschenen, opdat uitvoering zal worden gegeven aan uw voornemen om in het huwelijk te treden. Nu aan de formaliteiten, bij de wet voorgeschreven, is voldaan en de afkondiging van het huwelijk zonder stuiting is verloopen, bestaan er geen bezwaren tegen thans tot de voltrekking van uw huwelijk over te gaan, mits de moeder van den bruidegom en de moeder van de bruid hare toestemming verleenen.
Vervolgens richtte de burgemeester zich eerst tot de moeder van den bruidegom en vroeg of zij hare toestemming verleent tot het huwelijk van haar zoon met H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz.
Nadat deze vraag bevestigend was beantwoord, richtte hij zich tot de moeder van de bruid.
Toen ook de Koningin de vraag bevestigend had beantwoord, richtte de burgemeester zich weer tot bruid en bruidegom. Hij verzocht hun op te staan, elkander de ontbloote rechterhand te geven en de vragen, welke hij hun stellen zou, bevestigend te willen beantwoorden.
Aan den bruidegom vroeg de burgemeester:
„Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, verklaart gij in tegenwoordigheid uwer getuigen, H.K.H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., aan te nemen tot uw echtgenoote?"
Na de bevestigende beantwoording van deze vraag ging de burgemeester als volgt voort:
„Verklaart Uwe Hoogheid getrouwelijk alle de plichten te zullen vervullen, welke de wet aan den huwelijken staat verbindt?"
Nadat Prins Bernhard ook deze vraag bevestigend had beantwoord, richtte de burgemeester beide vragen in gelijken zin tot Prinses Juliana. Nadat H.K.H. hetzelfde antwoord als haar bruidegom had gegeven, zeide de burgemeester:
„Dan verklaar ik, als ambtenaar van den Burgerlijken Stand in naam der wet (hamerslag), dat Z. D. H. Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld en H. K. H. Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz., enz., in den echt zijn verbonden."
Nadat bruid en bruidegom aan het verzoek van den burgemeester weder op hun zetels plaats te nemen, hadden voldaan, hield de burgemeester de volgende toespraak.

Rede van den burgemeester. —

Koninklijke Hoogheden.

Het is mij een buitengewoon voorrecht de eerste te mogen zijn, die u oprecht gelukwenscht met uw besluit, dat ik zooeven in naam der wet mocht bekrachtigen.

Majesteit.

Het zij mij vergund, ook Uwe Majesteit mijn eerbiedigen gelukwensch aan te bieden, nu Zij het geluk mag smaken, met haar volle instemming haar eenig kind verbonden te zien aan den man, naar wien de keuze van haar hart uitging.

Auch erlaube ich mir der Mutter und dem Bruder seiner Königlichen Hoheit des Prinzen Bernhard, sowie den verehrten weiteren Verwandten des hohen Ehepaares, meine aufrichtigen Glückwünsche anzubieten.

Koninklijke Hoogheden,
Jonge Echtgenooten.

Het is wel het grootste geluk, dat ons menschen beschoren kan zijn, wanneer een man en een vrouw elkander in oprechtheid verklaard hebben, dat het hun liefste wensch is om voortaan samen hun leven te leiden, schouder aan schouder te staan om samen te dragen wat ieder aan zorgen en verdriet te torsen krijgt, maar ook om de vreugde en de heerlijkheid van het leven tezamen te genieten.
Elk van u heeft het geluk gekend van een zonnige jeugd, omringd als gij waart door de liefde van die u het naaste stonden.
Wat de toekomst u brengen zal, niemand kan het u zeggen. Maar vast staat, dat de band, dien gij heden gelegd hebt, u sterk zal maken in de smart, omdat gij elkanders troost zult hebben, u de vreugde dubbel zal doen genieten, nu gij immers het geluk van den ander als eigen geluk zult ervaren.
Naar menschelijke berekening zal u, Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana, eenmaal — moge het tijdstip nog heel verre zijn — de Kroon der Nederlanden te dragen worden gegeven. Op den hoogen en daardoor noodwendig eenzamen post, dien gij dan zult innemen, zal het voor u een heerlijkheid zijn, naast u een man te hebben, aan wien gij al Uwe zorgen en moeilijkheden zult kunnen toevertrouwen, een man die U kent en begrijpt, voor wien gij Uw hart kunt uitstorten en die als geen ander deelen zal in Uwe blijdschap en voldoening, wanneer de uitkomst de juistheid van moeilijke beslissingen aantoont. Dan zal voor u beiden het eenvoudige woord uit het Burgerlijk Wetboek, waarvan gij zooeven de naleving hebt beloofd: „De echtgenooten zijn elkander wederkeerig getrouwheid, hulp en bijstand verschuldigd", eerst recht een hooge beteekenis verkrijgen en zal het U, Prins Bernhard, een genot zijn om uwe echtgenoote in zoo menig opzicht dien bijstand te verleenen, die haar de vervulling van hare hooge taak lichter zal maken.
Op dit oogenblik lacht echter gelukkig nog een blijde, zorgelooze toekomst u beiden tegen. Hartelijk

verheugen zich uwe moeders en uw broeder in uw jong geluk en het zal u goed gedaan hebben te zien, hoe het Nederlandsche Volk, dat u, Prinses, van uwe geboorte af op de handen heeft gedragen, in deze maanden met u heeft medegeleefd, gelijk het in deze uren bij honderdduizenden op en langs de straten van deze stad, bij millioenen aan de radiotoestellen over vier werelddeelen verspreid, u zoo nabij tracht te zijn als slechts mogelijk is.
Gij hebt — het zij mij vergund dit te zeggen — die groote aanhankelijkheid verdiend. Zoo jong gij nog zijt, hebt gij toch reeds jaren geleden uw persoon ingezet tot leniging van nood. Gij hebt in crisistijd den stoot gegeven tot de oprichting van een instelling, die licht bracht in de duisternis, welke in vele gezinnen heerschte en gij zijt die instelling door uwen bijna dagelijkschen arbeid blijven steunen. En toen gij werd aangezocht om de opperste leiding op u te nemen van den omvangrijken arbeid van het Nederlandsche Roode Kruis, waart gij ook daartoe aanstonds bereid.
Dat gij, Prins Bernhard, thans onze Prins der Nederlanden, u onmiddellijk gezet hebt aan de bestudeering van ons economisch leven door bezoeken aan belangrijke centra in alle deelen van ons land, door uwen arbeid ook aan de instelling, die het geesteskind was van den eersten Koning, het heeft groote waardeering gewekt bij de Nederlanders, wier hart u reeds geopend was, omdat gij hun geliefde Prinses deed stralen van geluk, die Nederlanders, wier taal gij al dadelijk zoo goed bleek te beheerschen, wier aard zich tot uwen eenvoud aangetrokken gevoelde. Aldus hebt gij beiden aan ons volk de hand gereikt en het heeft die met graagte gegrepen. Na hetgeen gij beiden reeds deedt, behoef ik u niet te vragen: trekt die hand niet terug. Komende van de plaats, waarop gij staat, kan een enkel woord, een enkele daad van u zoo vaak tot zegen zijn. Een woord van bemoediging door u gesproken, uw blik waaruit deelneming spreekt, geven kracht in droefenis. Uw waardeerend woord wordt door hem, wien het gold, zijn leven lang niet vergeten.
Zoo mede te leven met ons volk, het kost — gij hebt het reeds ervaren — groote inspanning en zelfverloochening, maar duizendvoudig vindt gij die beloond in de liefde en de aanhankelijkheid van dankbaar Nederland, dat in deze dagen tallooze beden omhoog zendt voor u beider geluk.
Neemt gij u voor in het leven, dat gij thans samen beginnen gaat, allereerst elkander te dienen in trouwe toewijding, aan uwe moeders uwe kinderlijke liefde te blijven schenken en om u heen, in het volk te midden waarvan gij leeft, den zegen te verspreiden van uw medeleven en uwe belangstelling, dan zult gij stellig de daad, die gij heden hebt verricht, als de beste, de mooiste van uw leven blijven beschouwen.
Toen de burgemeester was uitgesproken verzocht hij den assisteerenden ambtenaar, den heer P. C. Wesseling, referendaris ter gemeente-secretarie en chef van de afdeeling bevolking, verkiezingen en burgerlijken stand, de huwelijksacte voor te lezen, welke als volgt luidt:

De huwelijksacte. —

Heden, den zevenden Januari negentienhonderd zeven en dertig, zijn voor mij, ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente 's-Gravenhage, Salomon Jean René de Monchy, burgemeester van 's-Gravenhage, in het openbaar, in het huis der gemeente verschenen, ten einde een huwelijk aan te gaan:
Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, oud vijf en twintig jaren, geboren te Jena, wonende alhier, meerderjarige zoon van wijlen Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Kasimir Friedrich Gustav Heinrich Wilhelm Eduard zur Lippe en van Hare Doorluchtige Hoogheid Prinses Armgard Kunigunde Alharda Agnes Oda zur Lippe-Biesterfeld, oud drie en vijftig jaren, wonende te Reckenwalde, kreis Bomst, en Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zeven en twintig jaren, geboren te 's-Gravenhage, wonende alhier, meerderjarige dochter van wijlen Zijne Koninklijke Hoogheid Hendrik Wladimir Albrecht Ernst, Prins der Nederlanden, Hertog van Mecklenburg, vorst van Wenden, Schwerin en Ratzeburg, graaf van Schwerin, heer van de landen Rostock en Stargard, enzoovoorts, enzoovoorts, en van Hare Majesteit Wilhelmina Helena Pauline Maria, bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enzoovoorts, enzoovoorts, enzoovoorts, oud zes en vijftig jaren, wonende alhier.
De afkondiging van dit huwelijk is zonder stuiting afgeloopen en had alhier plaats op den negentienden December negentienhonderd zes en dertig.
Hare Doorluchtige Hoogheid voornoemd, moeder van den bruidegom en Hare Majesteit mede voornoemd, moeder van de bruid, alhier tegenwoordig, hebben verklaard, dat zij Hoogstderzelver toestemming geven tot het aangaan van dit huwelijk.
Bruidegom en bruid hebben mij overgelegd de bij de wet voorgeschreven acten en bescheiden.
Zij verklaarden, elkander aan te nemen tot echtgenooten en getrouwelijk te zullen vervullen alle de plichten, welke de wet aan den huwelijken staat verbindt, waarna ik in naam der wet heb verklaard, dat zij door den echt aan elkander zijn verbonden.
Als getuigen waren tegenwoordig:
Z.D.H. Prins Ernst Aschwin Georg Carol Heinrich Ignatz zur Lippe-Biesterfeld, oud twee-en-twintig jaren, wonende te Berlijn, broeder van den bruidegom. Z.H. Hertog Adolf Friedrich Albrecht Heinrich zu Mecklenburg, oud drie-en-zestig jaren, wonende te Bad-Doberan, oom van de bruid. Z.D.H. Prins Julius Ernst Rudolph Friedrich Victor zur Lippe, oud drie-en-zestig jaren, wonende te Dresden-Blasewitz, oom van den bruidegom. Rabe Caspar Heinrich Aschwin Maria Laurentius Joseph Ludwig graaf von Oeynhausen-Sierstorpff, oud zeven-en-dertig jaren, wonende te Bad-Driburg. Kreis Höxter, neef van den bruidegom. Jonkvrouwe Louise Pauline van de Poll, oud negen-en-zeventig jaren, dame du palais honoraire van Hare Majesteit de Koningin, wonende te Zeist. Jonkheer Frans Beelaerts van Blokland, oud vier-en-zestig jaren, kamerheer in buitengewonen dienst van Hare Majesteit de Koningin, vice-president van den Raad van State, wonende alhier. Johan Huizinga, oud vier-en-zestig jaren, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Leiden, wonende te Leiden, en Alexis von Pantschulitzew, oud acht-en-veertig jaren, kolonel in het voormalig lijfgarde Grodno Huzarenregiment in het Keizerlijk Russische leger, wonende te Reckenwalde, Kreis Bomst.
Hiervan is deze acte opgemaakt, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen.

De onderteekening. —

Deze huwelijksacte, welke volgens wettelijk voorschrift in tweevoud is opgemaakt en door ieder tweemaal geteekend moet worden, werd allereerst onderteekend door den bruidegom, vervolgens door de bruid, daarna door Prinses Armgard, als moeder van den bruidegom, vervolgens door H.M. de Koningin, als moeder van de bruid, dan door de getuigen en ten slotte door den burgemeester.
Na de onderteekening overhandigde de burgemeester den bruidegom het trouwboekje en aan den grootmeester van de Prinses een extract uit de huwelijksacte — den zoogenaamden kerkbrief —, welke baron Rengers later in de kerk aan prof. Obbink ter hand heeft gesteld.
Het trouwboekje is, wat den inhoud betreft, gelijk aan het boekje, wat aan iederen bruidegom na de

Het Prinselijk Bruidspaar

H. K. H. Prinses Juliana en Z. K. H. Prins Bernhard

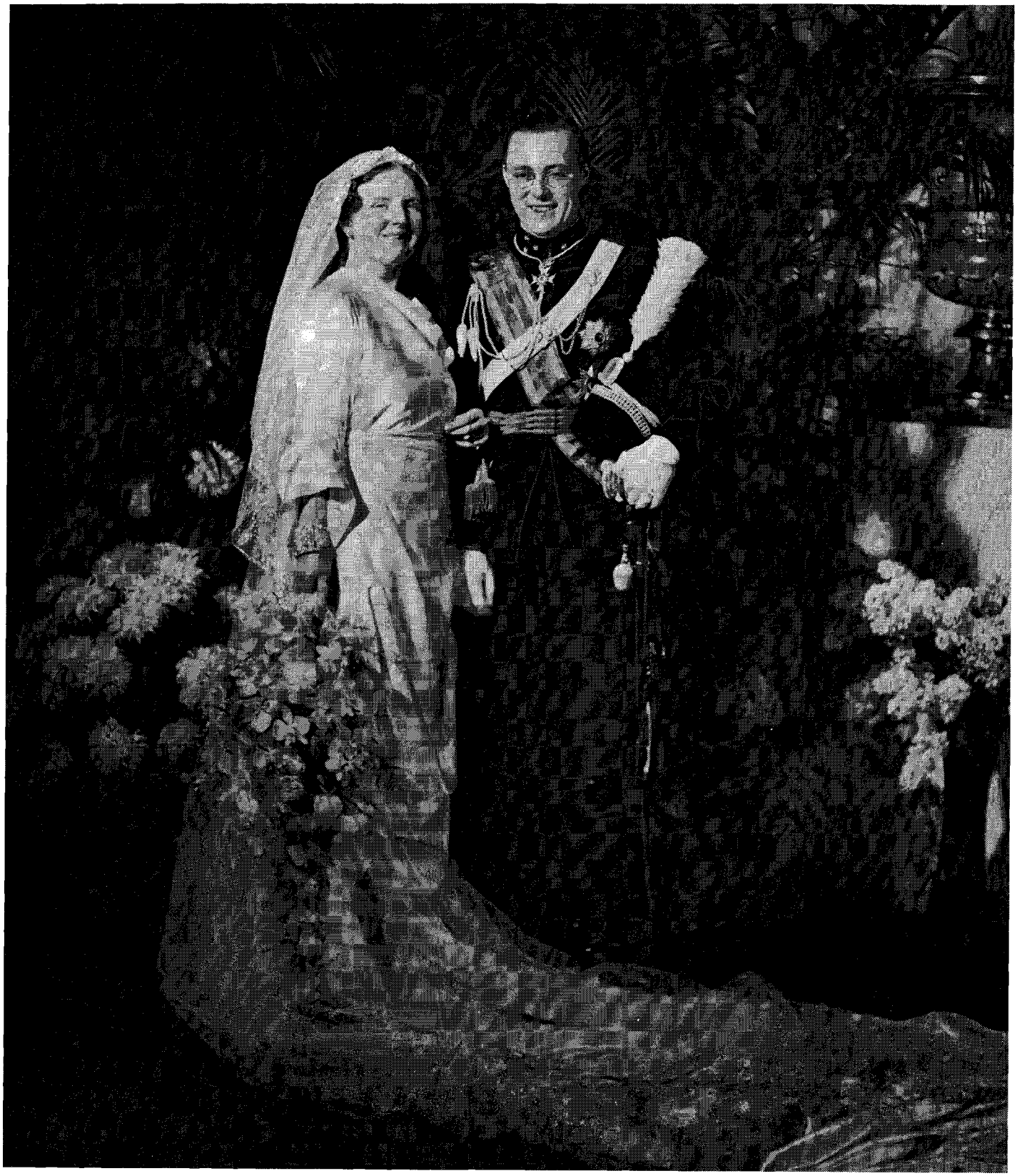

voltrekking van zijn huwelijk wordt uitgereikt. Men heeft alleen door een andere indeeling van de twee eerste bladzijden het mogelijk gemaakt, dat de namen van bruid en bruidegom voluit geschreven konden worden.
Door de gang van het stadhuis begaf de stoet zich na afloop der plechtigheid in de trouwkamer weer naar de vestibule.
In de hall waren vier gobelin-stoelen uit het tijdperk van Lodewijk XIV neergezet. In de gang stonden cadetten en adelborsten als een eerewacht opgesteld. Bloemstukken van witte begonia's hingen ter weerszijden van het koepelvormige uitsteeksel naar beneden.

Het Kerkelijk huwelijk. —
Aan de deur van de Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage werd het Prinselijk paar ontvangen door den opperkamerheer en een kamerheer en naar de consistoriekamer geleid, gevolgd door de Koningin en de gasten.
Tevens was bij de deur der kerk ter begroeting aanwezig een commissie uit den kerkeraad der Nederlandsch Hervormde gemeente te 's-Gravenhage, bestaande uit de heeren dr. L. D. Poot (voorzitter van dien raad), ds. J. Ravesloot (scriba), mr. J. Æ. A. Lisman, kerkvoogd, L. Slagter, ouderling en jhr. mr. J. M. M. van Asch van Wijck, advocaat-diaken.
Onmiddellijk achter de zetels van het bruidspaar bevonden zich de zetels voor H.M. de Koningin, Prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld, prins Aschwin en de overige vorstelijke gasten. Deze namen, gezien van den preekstoel in deze volgorde plaats: achter de bruid had de Koningin plaats genomen, achter den bruidegom Prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld, aan de zijde van de Koningin was Prins Aschwin gezeten, naast dezen de vorstin van Lippe en voorts de vorst van Waldeck-Pyrmont, prinses Carola van Lippe, de groothertog van Mecklenburg, de vorstin van Erbach-Schoenberg, de erfgroothertog van Mecklenburg, Prinses Alice van Groot-Brittannië en de vorst van Bentheim-Steinfurt. Aan de zijde van Prinses Armgard waren achtereenvolgens gezeten hertog Adolf van Mecklenburg, groothertogin douairière van Oldenburg, de vorst van Lippe, Prinses douairière van Saksen-Meiningen, Prins Julius van Lippe, hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg, de erfgroothertog van Oldenburg, de groothertogin van Mecklenburg en de hertog van Kent. Op een tweede rij zaten van links naar rechts prins Ernst August van Lippe, mevrouw Beelaerts van Blokland, kolonel von Pantschulitzew, lady May Henry Abel Smith, graaf van der Goltz, prinses Julius van Lippe, de graaf van Athlone, de vorstin van Bentheim-Steinfurt, graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, gravin von der Goltz, jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, majoor Henry Abel Smith, jonkvrouwe van de Poll en prof. dr. J. Huizinga.
Aan weerszijden van den preekstoel waren de plaatsen voor de bruidsmeisjes en bruidsjonkers. Daarachter was een groote groep van speciale gasten uitgenoodigd vanwege de Prinses en den Prins, onder wie een groot aantal tijdgenooten en studiegenooten van de Prinses. Aan weerszijden van genoemde personen hadden groote groepen dames en heeren van de hofhouding plaats genomen. Een zeer fleurige groep werd verder gevormd door alle actieve vlagofficieren en opperofficieren, waarbij tevens gezeten waren de leden der ridderlijke orden (het Duitsche Huis Ballije van Utrecht, de Joanniters en de Malthesers) in hun veelkleurige uniformen. Aan de zijde van den weg, die de bruidsstoet van de consistoriekamer naar de plaats der huwelijksvoltrekking volgde, werd een andere groep, die zeer de aandacht trok, gevormd door de Indische vorsten, ook bevonden zich aan deze zijde de ministers, leden van het kabinet, en de ministers van staat met hunne echtgenooten en de voorzitters der hooge colleges van staat. Verder waren aanwezig een groot aantal kerkelijke autoriteiten van verschillende gezindten.
Op een der galerijen was het zangkoor van Excelsior opgesteld. Op de galerij boven het orgel bevond zich een zangkoor van Sem Dresden.

Binnenkomst van den bruidsstoet. —
Twaalf paren bruidsjonkers en bruidsmeisjes gingen aan het bruidspaar vooraf, de vier bruidskinderen volgden.
Daarna traden twee aan twee binnen: de Koningin met prins Aschwin aan haar linkerzijde, prinses Armgard van Lippe-Biesterfeld met hertog Adolf Friedrich van Mecklenburg, hertogin Adolf Friedrich van Mecklenburg met prins Julius zur Lippe, prinses Julius zur Lippe met graaf Rabe Oeynhausen-Sierstorpff, jonkvrouwe L. P. van de Poll met jhr. mr. F. Beelaerts van Blokland, mevrouw Beelaerts van Blokland met prof. Huizinga, en gravin Rabe Oeynhausen-Sierstorpff met kolonel von Panschulitzew.

Toespraak van prof. Obbink. —
Na het votum, uitgesproken door den hofprediker, prof. Obbink, klonk plechtig de zang der gemeente door het kerkgebouw:

„Dankt, dankt nu allen God
Met blijde lofgezangen" (enz.)

ging de hofprediker voor in het gebed en hield daarna de volgende toespraak:
Een onstuimige vreugde brak over geheel Nederland los bij het vernemen van de zoo geheel onverwachte verloving onzer beminde Prinses Juliana. Dagenlang wapperden de vlaggen huis aan huis van den Dollard tot de Schelde en tot de overzeesche gewesten toe. En die vreugde laaide opnieuw op toen ons volk gelegenheid kreeg kennis te maken met Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld, toen hij zich aan de zijde onzer Prinses op zoo ongedwongen wijze onder ons bewoog en aanstonds door zijn persoon en optreden aller harten won. Met ongetemperde vreugde zijn de Prinselijke verloofden door het Nederlandsche volk ontvangen. Nu bleek weer eens hoe diep de liefde voor het Oranjehuis in de ziel van ons volk is geworteld, hoe onverwoestbaar de banden zijn, die vorstenhuis en volk aan elkander verbinden.

Prof. dr. H. Th. Obbink

En nu staat Gij, Prins Bernhard en Prinses Juliana, zoo pas in den echt verbonden, als man en vrouw in ons midden. Niet alleen de oogen van die hier vergaderd zijn, maar de oogen van geheel Nederland en van overzee en over het rond der aarde, waar Nederlanders wonen, richten zich naar deze plaats en uit duizenden harten stijgen gebeden op naar den

troon van God, dat Zijn liefde en zegen U geleiden mogen op a. uwe wegen.
En in dit oogenblik gevoelen wij ook de geestelijke aanwezigheid van hen, die ons reeds zijn voorgegaan en die wij thans zoo gaarne in ons midden hadden gezien.
O, als al die menschen wier oogen op U zijn gericht in dit plechtig uur, het eens vermochten het levensgeluk, dat zij U toewenschen, voor U tot werkelijkheid te maken. Uw beider leven zou één stralende vreugde zijn. Want geheel Nederland heeft U lief en ziet op U met ontroerde en eerbiedige dankbaarheid aan God, dat Hij het zoo heeft willen maken als het heden is: Gij beiden, leden van ons beminde Koningshuis, door den huwelijksband vereenigd.
Maar de talrooze getuigen van dezen dag, door wier liefde Gij U omringd en gedragen weet, hebben het niet in de hand Uw huwelijksleven rijk en mooi te maken. Van hen en hun vriendelijke gezindheid hangt Uw beider levensgeluk niet af, noch van de goede en hartelijk gemeende wenschen, waarmede zij U op Uw levensweg vergezellen, doch waarvan de vervulling niet in hunne hand ligt.

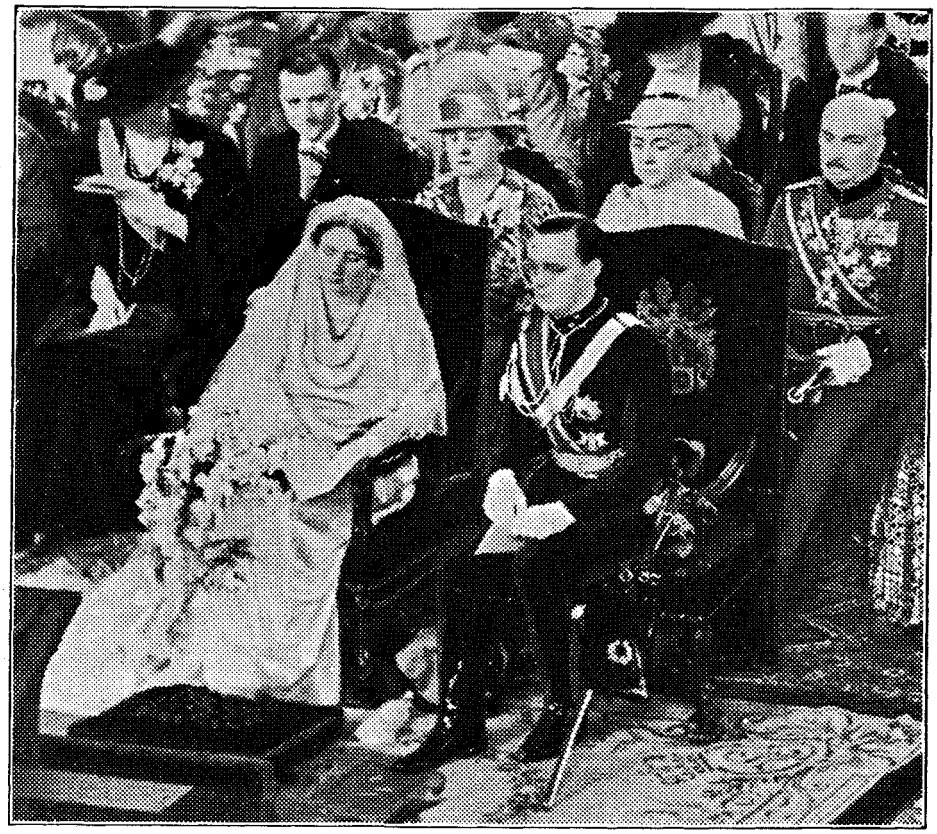

Het Prinselijk bruidspaar in de Sint Jacobskerk

Gij beiden weet dat ook zeer wel. Daarom is Uw eerste daad na uw officieele echtelijke verbintenis, dat Gij hier temidden der christelijke gemeente U komt stellen voor Gods aangezicht om zijn zegen af te smeeken over den gesloten huwelijksband. Ik vergeet dus niet, en weet mij daarmee in overeenstemming met Uw gevoelen, dat deze plechtigheid een zuiver godsdienstig karakter draagt en een kerkelijke handeling is. Ik ga dan ook stilzwijgend voorbij allerlei dat bij een gelegenheid als deze zou kunnen worden gezegd of misschien verwacht. Ik sta hier niet om bij de goede wenschen der duizenden nog mijn wenschen toe te voegen, maar ik ga uit van een woord Gods, dat geen wenschen maar een belofte inhoudt, — want Hij alleen kan beloven zonder falen. Ik bedoel het woord uit den 32sten psalm, het laatste gedeelte van het achtste vers: Mijn oog zal op u zijn. En ik leg den nadruk hierop, dat onder de duizenden wier oogen in dit oogenblik op U zijn gericht, er één is, die meer kan dan toezien en wenschen uitspreken,

> Die wolken, lucht en winden
> wijst spoor en loop en baan,
> Die ook een weg zal vinden
> waarlangs uw voet kan gaan.

Hij belooft het: Mijn oog zal op U zijn. Dat is een woord vol troost en kracht voor U beiden, nu Gij voortaan samen den levensweg zult gaan. Het zegt U dit: Dat God U zal begeleiden op al Uw wegen, dat Hij U zal sterken in den levensstrijd, dat Hij U zorgend en bewarend zal omringen, dat Uw gebed niet tegen een gesloten hemel zal stuiten, maar dat Uw Vader in den hemel Uw gebeden hoort en er op antwoordt.
Ieder huis heeft zijn kruis, zegt een Nederlandsch spreekwoord en ook Uw huis zal Zijn kruis wel hebben. Maar of een kruis zwaar is of licht, of wij er onder bezwijken of het met vreugde dragen, hangt niet af van de zwaarte van het kruis, maar van de kracht van den drager en de bron van alle ware levenskracht is een leven in Gods gemeenschap.
Of ons leven rijk is of arm, hangt niet af van de veelheid van aardsche goederen, noch van het getal der voor- en tegenspoeden die ons op onzen levensweg ontmoeten, maar van de vraag of wij ons leven met zijn blijde en smartelijke ervaringen mogen zien in het licht der eeuwigheid, dat is in het licht van Gods liefde.
Of een huwelijk slaagt of mislukt, hangt niet af van de vraag of de beide echtgenooten het altijd en in alles eens zijn — het aan elkander aanpassen van twee karakters heeft zijn moeilijke zijden — maar of zij samen kunnen knielen voor Gods troon met gebed en dankzegging en of hun liefde in Christus geheiligd is.
Soms mislukt een huwelijk van twee goedwillende menschen, wanneer zij trachten buiten God om door eigen kracht en wijsheid er iets van te maken. Te mogen gelooven dat God, die twee levens samenbracht, ook die beide levens samen leiden wil door Zijne liefde, dat hij hun samen een levenstaak geeft en hun voor die levenstaak zijn goddelijke hulp toezegt, dat is het geheim van het waarachtig huwelijksgeluk.
En waar elk huis het noodig heeft te leven onder open hemel, zal Uw huis dat noodig hebben in dubbele mate: Uw hooge plaats te midden van het Nederlandsche volk, Uw meer dan gewone verantwoordelijkheid tegenover elkander en tegenover ons vaderland en daarmee tegenover God stelt U tot plicht met groote wijsheid te wandelen in Uw persoonlijk èn in Uw openbaar leven. Het Nederlandsche volk wil hoog tegen U opzien, met eerbiedige liefde, tegen U beiden, zooals wij het tot nu toe deden tegenover onze beminde Prinses. Wij willen in U

beiden zien ons voorbeeld in trouw, in eenvoud, in plichtsbetrachting, in Godsvertrouwen.
Gij Prinses Juliana, hebt reeds overvloedig getoond en toondet het onvervaard tot in uw bruidsdagen toe, welk een hooge opvatting Gij hebt van Uw taak en verantwoordelijkheid en hoe Gij medeleeft met de belangen en nooden van ons volk. Tot welk terrein van socialen en filanthropischen arbeid Gij Uw belangstelling en onvermoeide werkkracht uitstrekt en welke offers Gij U getroost om te helpen en te steunen waar dat noodig is, behoef ik waarlijk niet te zeggen: Het ligt voor aller oogen.
En Gij Prins Bernhard, hebt van stonde aan, dat Gij de Nederlandsche grens overschreed, opgemerkt, hoe onze Prinses, thans Uwe gemalin, door ons volk op de handen wordt gedragen niet alleen, maar ook hoe Zij die Haar toegebrachte vereering en liefde eerlijk heeft verdiend èn door Hare persoonlijkheid èn door Hare volkomen toewijding aan het welzijn van ons volk.
Het moet voor U een heerlijke gedachte zijn, Haar daarbij terzijde te staan om nu samen te doen wat Zij tot nu toe alleen deed. En wij, die reeds hebben opgemerkt Uw vitaliteit, Uw breede belangstelling, Uw open oog, Uw blijmoedig hart, wij zijn overtuigd, dat Gij samen de schoone lijn zult doortrekken, die van Grootmoeder over Vader en Moeder heen naar de Dochter loopt: de lijn van werken der barmhartigheid en sociale zorg voor hen die lijden of in nood zijn. Er is voor U samen prachtig werk te doen in Nederland, waarvoor het gansche volk U dankbaar zal zijn.
En op dezen voor U en voor ons geliefde vaderland zoo gewichtigen dag, zegt God U toe, dat ook voor het volbrengen van deze taak zijn oog op U zal zijn en dan houdt dat in, dat Gij in Uw hoogen staat veel genade Gods behoeft maar ook dat die genade Gods Uw deel zal zijn.
U gedragen te weten door de liefde en de gebeden van ons volk mogen reeds een lichtend spoor zijn op Uw levensweg, maar de zekerheid, dat Uw vader in den hemel weet wat Gij van noode hebt, zelfs eer Gij Hem bidt en dat Hij in U ook ons volk wil zegenen zij U een sterkende gedachte.
De duizenden getuigen van dit plechtig oogenblik gaan straks huns weegs en nemen de beste wenschen voor Uw welzijn mee in hun hart. Maar die eene getuige die U belooft, dat Zijn oog op U zal zijn, blijft bij U met zijn goddelijke hulp en liefde. Zooals een moeder haar kind voortdurend volgt met een oog vol waakzame liefde, zoo is Gods oog op U nu en voortaan. Maar dan ook Uw oog op Hem. Om het van Hem te verwachten, zooals Zijn oog op U rust om te geven. Hij zij de derde, neen de eerste in Uw verbond. En Uw weg zal licht en vrede zijn.
Hoogvereerde en geliefde Koningin. God geve U de genade lange jaren de blijde getuige te mogen zijn van het geluk Uwer kinderen, wandelend in den weg des Heeren waarin Gij Uw dochter hebt opgevoed.
En Gij Prinses Armgard, Moeder van onzen Prins Bernhard, die Uw zoon afstaat aan een vreemd volk om onze Prinses gelukkig te maken en zelf daarin gelukkig te zijn, houdt U overtuigd, dat Hij reeds nu de liefde van ons volk heeft gewonnen en dat Nederland hem met vreugde ontvangt als de gemaal onzer Prinses Juliana. Amen.

De inzegening. —
Ds. Welter, oud-hofprediker, stond toen op en nam zijn plaats achter den catheder in.

Hij sprak als volgt:

„Moge ik u thans eerbiedig verzoeken, op te staan van uwe plaatsen, elkander de rechterhand te reiken, u ten volle te doordringen van de heiligheid en heerlijkheid van dit oogenblik en zoo staande, als voor Gods aangezicht, God, die u ziet en hoort, te antwoorden op de vragen, die ik u thans van zijnentwege ga voorleggen.
Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld bekent gij voor God en allen die hier zijn vergaderd, dat gij genomen hebt en neemt tot uw wettige vrouw haar, wier hand in de uwe rust, haar nimmer te zullen verlaten, haar lief te hebben en te eeren gelijk een getrouwe en godvreezende man zijn wettige vrouw schuldig is, dat gij heiliglijk met haar leven wilt naar uitwijzen van het heilig evangelie?
Wat is daarop uw antwoord?

Nadat Prins Bernhard deze vragen bevestigend had beantwoord, richtte ds. Welter zich tot Prinses Juliana en stelde haar de vragen in gelijken zin.
Ook Prinses Juliana antwoordde bevestigend.

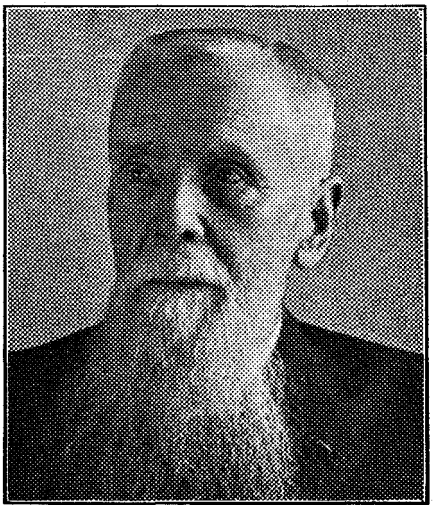

Ds. W. L. Welter.

De grijze predikant strekte toen zijn handen zegenend naar het jonge paar uit en sprak:
„Mag ik u thans verzoeken, samen neder te knielen tot het ontvangen van den zegen des Heeren?"
Prins Bernhard en Prinses Juliana knielden op het kussen neer, waarop ds. Welter hen als volgt toesprak:

„De vader der barmhartigheid die U tot dezen heiligen staat des huwelijks geroepen heeft, verbinde U met rechte liefde en trouw en geve U zijnen zegen. Ja, de Heer zegene U en behoede U. De Heer doe zijn aangezicht over U lichten en zij U genadig. De Heer verheffe zijn aangezicht over U en geve U vrede. Amen."

Ds. Welter verzocht het paar zijn plaatsen weder in te nemen: „Mag ik U thans verzoeken als Koninklijk Echtpaar Uwe plaatsen weder in te nemen?"

Thans trad prof. Obbink wederom naar voren tot het verrichten van de ceremonie van het verwisselen der ringen.
Plechtig klonk zijn stem:

„Deze ringen mogen voor U het symbool zijn van de onkreukbare en overbrekelijke trouw, die gij elkander hebt toegezegd".

Onmiddellijk hierop zette het orgel de zegenbede in, welke staande door allen werd medegezongen:

U zeegne God,
Hij stelle u tot een zegen.
Gezegend zij uw hoofd, uw hart,
[uw wegen.
Uw aardsch, uw eeuwig lot.

O God, verhoor
En schenk ons deze bede:
Toon hun uw gunst, doordring
[hen van uw vrede,
Licht met uw licht hen voor.

Nadat de laatste orgeltonen verklonken waren, heeft prof. Obbink aan Prins Bernhard een Bijbel uitgereikt, het geschenk, dat elke man ontvangt bij de kerkelijke inzegening zijns huwelijks.
De aangeboden Bijbel is in quarto formaat, gebonden in zwart leder.
Prof. Obbink zeide daarbij het volgende:
„Gij hebt reeds vele geschenken ontvangen. Geen van deze overtreft in innerlijke waarde het geschenk, dat ik u aanbied namens den kerkeraad der Nederduitsch-Hervormde gemeente van 's-Gravenhage: een huwelijksbijbel. De kerkeraad biedt u dezen Bijbel aan in het vertrouwen, dat hij voor u zal zijn een lamp voor uw voet en een licht op uw pad. Dat gij veel daarin zult lezen en er kracht uit putten."
Daarna ging de predikant voor in dankgebed.
De slotzang „Halleluja, eeuwig dank en eere" (enz.) werd nog door de gemeente gezongen, gevolgd door het uitspreken van de zegenbede.
Tot slot zong het koor Psalm 138, den lofpsalm van J. P. Sweelinck.

Belangrijke Koninklijke Besluiten voor het Vorstelijk Paar. —
Op 7 Januari 1937 is verschenen een buitengewone Nederlandsche Staatscourant, waarin is opgenomen de volgende bekendmaking:
Heden heeft ten stadhuize te 's-Gravenhage de voltrekking plaats gehad van het hooge huwelijk van Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, Hertogin van Mecklenburg, enz. enz. met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld.
De inzegening van het huwelijk heeft daarna plaats gehad in de Groote Kerk aldaar.

Voorts bevat deze Staatscourant drie Koninklijke Besluiten:
Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.,
gelet op artikel 65 der Grondwet,
hebben goedgevonden en verstaan:
Na de voltrekking van het huwelijk van onze beminde dochter Prinses Juliana der Nederlanden met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard Leopold Frederik Everhard Julius Coert Karel Godfried Pieter van Lippe-Biesterfeld, aan Zijne Doorluchtige Hoogheid te verleenen den titel van Prins der Nederlanden, met het praedicaat van Koninklijke Hoogheid.
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
WILHELMINA.
's-Gravenhage, den 6den Januari 1937.

Wij WILHELMINA, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.,
gelet op artikel 65 der Grondwet,
gezien het tusschen Ons en Zijne Doorluchtige Hoogheid den Vorst van Lippe gesloten familieverdrag,
hebben goedgevonden en verstaan:
aan onze beminde dochter Prinses Juliana der Nederlanden na de voltrekking van haar huwelijk met Zijne Doorluchtige Hoogheid Prins Bernhard van Lippe-Biesterfeld te verleenen den titel van Prinses van Lippe-Biesterfeld, met dien verstande, dat zij dien zal voeren na den naam Mecklenburg.
Onze Minister van Justitie is belast met de uitvoering van dit besluit, dat in het Staatsblad en in de Staatscourant zal worden geplaatst en waarvan afschrift zal worden gezonden aan den Raad van State.
WILHELMINA.
's-Gravenhage, den 6den Januari 1937.

Bij het derde Koninklijk Besluit heeft het Hare Majesteit behaagd aan Zijne Koninklijke Hoogheid Bernhard, Prins der Nederlanden, Prins van Lippe-Biesterfeld, zitting te verleenen in den Raad van State.

Het Vorstelijk Bruidspaar gedenkt wijlen Prins Hendrik. —
De secretaris van Prins Bernhard, jhr. ir. W. G. Roëll, heeft op 7 Januari 1937 in den ochtend een bezoek gebracht aan de Nieuwe Kerk te Delft.
Jhr. Roëll kwam om half acht aan. Hij werd ontvangen door den commissaris van den Koninklijken Grafkelder, den burgemeester van Delft, mr. G. van Baren, die in ambtsgewaad was en den heer D. Houtzager.
Jhr. Roëll vertoefde eenigen tijd in den grafkelder, waar hij een krans van aronskelken namens het Vorstelijk Bruidspaar op de kist van wijlen Prins Hendrik legde.
Om acht uur vertrok jhr. Roëll weer naar de Residentie.

EENIGE PERSSTEMMEN.

Engeland. — Onder den titel „Gelukkig Nederland" (Happy Holland) schrijft de Times een sympathiek hoofdartikel over het huwelijk van Prinses Juliana en Prins Bernhard.

„De feestviering van deze week zou niet zoo volkomen onbezorgd hebben kunnen zijn, als het Nederlandsche volk bij zijn vreugde over het Koninklijk huwelijk, niet besefte, dat het bijeenhoort en dat onder de bekwame leiding van dr. Colijn betere dagen gaan aanbreken na vele jaren van economische depressie.
Het volk van Groot-Brittannië heeft den economischen vooruitgang van Nederland met groote sympathie gadegeslagen; wij zijn met Nederland verbonden door banden van handel en traditie en het Koninklijk huwelijk in Den Haag zal vandaag in Engeland herinneringen wakker roepen aan een van de meest gastvrije en mooiste landen, welks fiere en nijvere bevolking steeds de bezoekers oprecht verwelkomt en welks landschap, dat zich van de duinen aan zee uitstrekt over grazige weiden, heiden en dennebosschen, ons Engelschen zoo vertrouwd eigen aandoet. Geen volk kan warmer gelukwenschen voor de Koninklijke bruid en bruidegom koesteren dan het Britsche."

België. — De officieuze Indépendance Belge wijdt een hoofdartikel aan het prinselijk huwelijk waarin het constateert, dat in geen enkel land ter wereld volk en dynastie dichter bij elkaar staan, hulde brengt aan den glorierijken naam van Oranje en herinnert aan de vele banden die tusschen Nederland en België bestaan, vooral aan de zoo liefderijke gastvrijheid tijdens den wereldoorlog aan honderdduizenden Belgische vluchtelingen betoond, en tenslotte op de hartelijkheid van de huidige Nederlandsche betrekkingen wijst.

De Vlaamsche courant De Dag schrijft: „Ook hier te lande bij ons eigen volk zal het Oranjefeest niet ongemerkt voorbijgaan. Op een dag als deze zullen de herinneringen uit het verre en nabije verleden duidelijker dan anders tot den geest moeten spreken.
N. R. C.

8 JANUARI 1937

A. Binnen- en Buitenlandsche Politiek. —

Het is zes jaar geleden, dat Koning Carol van zijn ballingschap terugkeerde. Hij heerscht thans oppermachtig in zijn land. Erfelijke politieke dynastieën als de Bratianu's, die de verbanning van den Koning hadden bewerkstelligd en die de machten achter den troon plachten te zijn, zagen hun invloed verschrompelen; buitengewoon bekwame staatslieden, zooals Titulescu, merkten dat zij niet onmisbaar waren. Het prerogatief van de Kroon, benoeming en ontslag van ministers, wordt op de juiste wijze en op het geschikte oogenblik toegepast, en zoo zijn de regeeringen te Boekarest inderdaad koninklijke kabinetten. Een goed bestuurd Roemenië behoeft onder de tegenwoordige omstandigheden niet te klagen. Het land is onschatbaar rijk en zijn grenzen sluiten alle Roemenen in. Het cardinale doel van de Roemeensche politiek is daarom de grenzen, welke het uit den oorlog heeft overgehouden, te handhaven. Dit beheerscht ook de buitenlandsche politiek. Roemenië moet samenwerken met alle landen die tegen wijziging van het Vonnis na den Wereldoorlog zijn. Deze landen zijn Frankrijk, Polen, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije. Deze politiek is zonder afwijking door Roemenië gevoerd, en zal, volgens de officieele verklaring, ook gevoerd blijven worden, ook na het aftreden van Titulescu, die de belichaming was van de Roemeensche aanhankelijkheid aan de „Fransche" politiek.

De hoogachting voor Frankrijk in Roemenië is traditioneel en diepgeworteld. Maar in de laatste maanden is Duitschland een machtige militaire mogendheid geworden, welker vijandschap onaangenaam zou zijn voor een klein land, dat niet direct door Duitschland wordt bedreigd. De daaropvolgende toenadering tusschen Frankrijk en Rusland, dat nog steeds niet de rechten van Roemenië op Bessarabië heeft erkend, heeft in Boekarest een reactie gewekt. Er is herleving te bespeuren van de vóór den oorlog zoo krachtige conservatieve partij in Roemenië, die pro-Duitsch was, en die na den oorlog natuurlijk ineenstortte, toen bleek hoe onjuist de verwachtingen van deze partij waren geweest.

ROEMENIË

De grenzen van Roemenië die bedreigd geacht zouden kunnen worden zijn die met Hongarije, Bulgarije en Rusland, en op alle drie fronten heeft Roemenië zich gedekt door militaire allianties: tegenover Hongarije door alliantie met Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije; tegenover Bulgarije door Joego-Slavië, Griekenland en Turkije; tegenover Rusland door Polen. De bescherming van de Roemeensche belangen voor directe bedreiging is daarmede volledig en velen in het land zijn de overtuiging toegedaan, dat het niet noodig is, dat Roemenië zich vijanden op den hals haalt door zich buiten de sfeer van deze directe belangen te begeven. Titulescu echter liet zich telkens hooren als supporter van de „groote" Fransche politiek. De zenuwen van Boekarest werden herhaaldelijk op de proef gesteld door de identificatie van Titulescu met de Fransche politiek, en door zijn periodiek herhaalde bedreigingen van ontslagneming, welke in het buitenland den indruk gingen vestigen alsof het een zaak was van Titulescu tegen de rest van autoriteiten in de Roemeensche buitenlandsche politiek.

De vijanden van Titulescu in Roemenië, wier onophoudelijke aanvallen, zelfs in een zorgvuldig gecensureerde pers, hem bij zijn actie in het buitenland zeer lastig waren, handelden voornamelijk wegens beweegredenen van binnenlandsch-politieken aard. Binnenkort zullen in Roemenië verkiezingen worden gehouden, en verscheidene politici, die hopen dat hun kans dan zal komen en die zien hoe de gebeurtenissen in Europa zich ontwikkelen, gelooven, dat men een overgang naar rechts kan verwachten en dat het dus beter is in Roemenië een politiek te volgen die anti-communistisch, anti-semietisch, antidemocratisch en „autoritair" is. Zooals ook andere politici in andere landen, die niet meer in functie zijn, maken zij pelgrimstochten naar Berlijn, en komen vol enthousiasme terug.

De slechte tijden maken, dat er algemeen hevig tekeer wordt gegaan tegen corruptie bij de openbare diensten, iets, wat in Roemenië wellicht niet méér voorkomt dan in andere landen, maar waarover hier misschien openlijker wordt gesproken. De salarissen van de ambtenaren zijn betrekkelijk laag, maar er is veel gelegenheid er iets bij te verdienen. Dit kan gedeeltelijk nog een gevolg zijn van het Turksche wanbestuur. Hoe het zij, het publiek begint zich nu tegen dergelijke praktijken te verzetten. Eenigen tijd geleden slaagde de politie er nog in door zekere voorschriften alle auto-eigenaars ertoe te dwingen een verouderd model balhoorn te koopen bij een zeker adres, waar men een grooten voorraad ervan had. Nu is een poging om de auto-eigenaars te dwingen een zeker soort richtingaanwijzer te koopen, welke ook maar aan één adres te krijgen is, mislukt. Een hooggeplaatst ambtenaar moest als gevolg van de actie der openbare meening aftreden, maar het is waar, dat hij nu weer een andere belangrijke functie heeft gekregen.

De strijdkreet „Weg met de corruptie" wordt thans vaak gekoppeld aan de leuze „Weg met de Joden", ofschoon er maar weinig Joden ambtenaar zijn. Nationaal-socialistische ideeën hebben ingang gevonden en een anti-semietische beweging versterkt, welke altijd al bestond. De beïnvloeding van buiten af geschiedt niet alleen langs dezen moreelen weg. Bij sommige kranten en politieke kringen is duidelijk, dat er Duitsche materieele steun achter zit. Het geld, dat naar Roemenië wordt gezonden uit Duitschland en Italië, ter bevordering van het fascisme, is waarschijnlijk heel wat meer dan hetgeen uit Rusland komt voor communistische propaganda.

Verscheidene politici, die gelooven, dat het anti-semietisme voor hen in de toekomst beloften inhoudt, voeren nu ook anti-Joodsche leuzen in hun wapen.

Vaida Wojwod, die ministerpresident was vóórdat de tegenwoordige liberale regeering aan het bewind kwam, heeft de Boerenpartij verlaten en een „Roemeensch Front" opgericht, met een gematigd programma voor een autoritaire regeering. Hij wil evenredige vertegenwoordiging van alle leden der minderheden in de functies en beroepen. Het schijnt, dat koning Carol zich in 1937 tot de Roemeensche Frontpartij zal moeten wenden ter vorming van een nieuwe regeering, inplaats van tot de oude, democratische Boerenpartij, die eigenlijk dan weer aan de beurt zou zijn. De heftigste anti-semietische actie wordt gevoerd door de IJzeren Garde van Corneliu Codreanu. Officieel bestaat de IJzeren Garde niet meer, maar de partij noemt zich thans de „Iedereen voor zijn land"-beweging en heeft als voorloopig leider generaal Cantacuzino gekozen, die op openbare vergaderingen met een revolver pleegt te zwaaien om aan te geven hoe het Joodsche probleem opgelost behoort te worden. De IJzeren Garde heeft ettelijke moorden op haar geweten, maar is nog niet ontbonden. De vraag is alleen maar of vrees of begunstiging daarvan de oorzaak is. Zij is ingericht volgens het Duitsche model, met stormtroepen en officieel illegale groene hemden. Hoeveel leden er zijn weet men niet, maar de organisatie ervan is perfect.

Van de misstanden welke deze partijen beweren, dat zij willen afschaffen, is het communisme al zeer ongevaarlijk. Roemenië heeft heel wat eerder een stijging van de prijzen van graan en olie op de wereldmarkt noodig dan een redding van het communisme. Wat het Joodsche probleem betreft: volgens de statistiek zijn er in Roemenië 850.000 Joden, of 5% van de bevolking. In werkelijkheid is het aantal echter grooter. (Times - Alg. Handelsblad)

A. BERNARD DIAMANT OVERLEDEN. —
De bekende koordirigent Bernard Diamant is op 30 Dec. '36, 64 jaar oud, overleden. In tal van functies heeft hij het Nederlandsche muziekleven in het algemeen, het Rotterdamsche in het bijzonder, gediend. Bernard Diamant werd op 16 Juli 1872 te Delft geboren.
In 1896 werd Diamant organist aan de Groote Kerk van de Ned. Herv. Gemeente te Delfshaven, een functie, welke hij vele jaren waarnam. Kort daarna werd hij benoemd tot directeur van de Chr. Zangvereeniging Excelsior.
In 1902 werd Diamant benoemd tot directeur van de Rotterdamsche Liedertafel, in 1919 aanvaardde hij de benoeming tot directeur van de Kon. Zangvereeniging „Rotte's Mannenkoor", welke vereeniging onder zijn leiding een periode van grooten bloei heeft beleefd.
Voorts is hij opgetreden als dirigent van de Kon. Utrechtsche Mannenzangvereeniging en van de gemengde zangvereeniging „Ons Huis".
Bernard Diamant heeft tal van groote werken, zooals Bossi's „Il Paradiso perduto" en Strauss' „Die Tageszeiten" in ons land het eerst uitgevoerd; zijn gezondheidstoestand dwong hem echter gaandeweg de verschillende posities op te geven, welke hij zoovele jaren op de meest succesvolle wijze had ingenomen.
Bernard Diamant, die ook als paedagoog (hij was leeraar aan de Kweekschool voor onderwijzers en onderwijzeressen) en componist van vocale werken, groote verdiensten bezat, was ridder in de orde van Oranje Nassau en Officier d'Académie. (Telegraaf)

B. ENGELAND. — Aartsbisschop van Canterbury over de a.s. Kroningsplechtigheid en tegen het antisemitisme. —
Ter gelegenheid van het nieuwe jaar heeft de aartsbisschop van Canterbury, dr. Lang, een boodschap aan de geloovigen gericht, waarin hij o.a. sprak van de „wolken, die de hoop op vrede verduisteren". Hij voegde hieraan toe, dat de geloovigen moeten bidden, dat de buitenlandsche inmenging in het Spaansche conflict deze hoop nog niet vermindert. Het zou verkeerd zijn, aldus de aartsbisschop, alle vertrouwen te verliezen en van oorlog te spreken als van iets onvermijdelijks. De oorlog zal niet onvermijdelijk zijn, indien de staatshoofden besloten zijn hem te beletten en indien de christenen in alle landen trouw blijven aan den Vredesvorst.
Sprekende over den terugkeer tot het geloof, sprak de aartsbisschop de hoop uit, dat de kroning niet slechts zal zijn een bekleeding van den koning met de koninklijke waardigheid in naam van den godsdienst, maar een herbevestiging, dat de natie aan den dienst van God gewijd is. De aartsbisschop toonde zich voorts bezorgd over de toenemende mate van antisemitisme in Engeland.
„Dit gevoel van een kleine minderheid kan sterker worden, als men het niet geneest. Ik hoop, dat de schande ons bespaard zal zijn, op de een of andere wijze een verwerpelijk vooroordeel aan te moedigen, waardoor bepaalde landen, met name Duitschland, zich laten leiden, er toe gebracht worden de Joden te vervolgen. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Aartsbisschop van Canterbury 2601 C.)

C. FRANKRIJK. — Verzoenende nieuwjaarsrede van den Franschen ambassadeur te Berlijn. —
Te Berlijn ontving op 1 Jan. 1937 de Fransche ambassadeur, François-Poncet, de leden van de Fransche kolonie. In zijn toespraak behandelde hij de gebeurtenissen van het afgeloopen jaar. „Dat jaar", aldus de ambassadeur, „is verstreken, zonder dat zich een tragedie of een onherstelbaar ongeluk heeft voorgedaan, in weerwil van de ernstige episoden, welke de wereld heeft doorgemaakt. Dit is op zichzelf reeds een reden tot optimisme".
Met betrekking tot de verhouding tot Duitschland, zeide François-Poncet: „Men zou zich vergissen, wanneer men meende, dat Frankrijk voornemens is, Duitschland te vernederen, te omcirkelen, te onderdrukken of een kruistocht tegen dat land te leiden. Anderzijds zou men zich evenzeer vergissen, wanneer men Frankrijk zou beschouwen als een wanordelijk, decadent land, dat zich zijnerzijds zou laten vernederen, omcirkelen, onderdrukken of tot voorwerp van een kruistocht zou laten maken. Frankrijk wenscht in vrede en harmonie met Duitschland te leven en het terug te brengen in den kring van groote mogendheden op de plaats, die het toekomt, nl. een der voornaamste plaatsen. Frankrijk weet, dat de organisatie van den vrede, de actieve medewerking van Duitschland vereischt, en doet bij monde van zijn leidende staatslieden een beroep op die medewerking". Spreker eindigde met zijn vertrouwen te uiten in hetgeen het nieuwe jaar brengen zal.
(L'Intransigeant)

D. ZWITSERLAND. — Begrooting 1937 aangenomen.
De Zwitsersche bondsvergadering heeft na langdurige beraadslagingen de federale begrooting voor 1937 ten bedrage van 525 millioen franken aangenomen. Het tekort bedraagt 40 millioen.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht blz. 2586 F.)**

9 JANUARI 1937

E. NEDERLAND. — Raad voor de luchtvaart. - Samenstelling van het nieuwe college. —
Met ingang van den dag, waarop de Luchtvaartrampenwet ingevolge haar artikel 49 in werking treedt, zijn voor den tijd van twee jaren benoemd: tot voorzitter van den Raad voor de Luchtvaart: mr. dr. D. A. P. N. Koolen, lid van den Raad van State; in en bij den raad voor de luchtvaart benoemd tot plaatsvervangend voorzitter: mr. dr. J. Donner, oud-minister van Justitie, lid van den Hoogen Raad der Nederlanden; tot secretaris: mr. J. M. Kan, commies bij den Luchtvaartdienst; tot plaatsvervangend secretaris: mr. P. du Ry van Beest Holle, advocaat en procureur.
Tot gewone leden: prof. dr. ir. C. B. Biezeno, hoogleeraar aan de Technische Hoogeschool te Delft; ir. D. de Iongh Wzn., oud-directeur van Gouvernementsbedrijven in Nederl.-Indië; dr. J. Jongbloed, arts privaat-docent voor luchtvaartgeneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht; jhr. G. L. Schorer, vice-admiraal b.d. (Alg. Handelsblad) **(V. b. 2284 E.)**

F. NEDERL. OOST-INDIE. — De beklimming van den Carstensz-top door den heer Colijn. —
Over de beklimming van den Carstensz-top door den heer Colijn van de Nieuw-Guinea Petroleum Mij. (een zoon van den minister) heeft de resident van Ambon het volgende getelegrafeerd:
De heer Colijn heeft den Oostelijken Carstensz-top, welke 5040 meter hoog is, langs den noordwand beklommen. Hij heeft het Carstensz-gebergte in verschillende richtingen doorkruist en geologische en botanische gegevens verzameld. Hij vestigde er verder de aandacht op dat het Carstensz-gebergte een gletschercomplex is met verscheidene toppen van ongeveer vijfduizend meter hoogte.
Het weer was zeer slecht waardoor bestijging van meer toppen niet mogelijk was. (Aneta)

G. NEDERLAND. — Onderhoud van dr. Colijn met den correspondent van de „Agence Economique et Financière. —
In een onderhoud hetwelk de correspondent van de „Agence Economique et Financière" met dr. Colijn gehad heeft, werd door den minister-president gelegenheid gegeven kennis te nemen van zijn zienswijze omtrent eenige belangrijke problemen, die bij de jaarwisseling de aandacht trekken.
Geen gevaar voor oorlog. —
Ten aanzien van den internationalen politieken toestand kwam de minister tot de slotsom, dat het hem alles bij elkaar genomen voorkomt, dat men voorshands voor het uitbreken van een Europeeschen of wereld-oorlog niet beducht hoeft te zijn.
In verband met het probleem der Duitsche koloniale verlangens merkte dr. Colijn op, dat Duitschland streeft naar koloniaal be-

zit omdat het dan een deel zijner grondstoffen in eigen valuta betrekken kan en zich daarvoor geen vreemde deviezen hoeft te verschaffen.
Men begrijpt echter, zoo ging hij voort, dat ook dat probleem niet zou bestaan indien de monetaire en handelspolitieke verhoudingen gezond waren zooals dit het geval was voor den wereldoorlog. Zoodoende komt men ook bij dit probleem weer terug tot de stelling, dat de groote wrijvingsvlakken in de wereld slechts zullen verdwijnen bij een gezond monetair stelsel gepaard aan een gezonde handelsbeweging. Het onderwerp monetaire moeilijkheden leidde vanzelf tot een beschouwing in vogelvlucht van wat er zich te dien aanzien en tevens in economisch opzicht momenteel in Duitschland voordoet. Er zij slechts vermeld, dat minister Colijn als zijn overtuiging uitsprak, dat de zorgen der voormannen in het Reich thans wel heel groot moeten zijn en dat er dan ook heel wat noodig zal wezen om zonder gevaarlijke experimenten de economische en financieele moeilijkheden, die men thans doormaakt te overwinnen.
Wat in het algemeen de internationale monetaire situatie aangaat gaf dr. Colijn te verstaan, dat deze tengevolge van verschillende factoren nog geenszins een stabiel karakter vertoont. Een oplossing van de monetaire problemen is ten slotte alleen op deugdelijke wijze te bereiken als eindelijk het gezond verstand in de wereld zal gaan zegevieren en men zal overgaan tot herstel van een vrijer ruilverkeer.
De minister moest echter tevens constateeren, dat helaas de wereld hiervoor nog niet rijp schijnt te zijn.

Moeite om den gulden niet te doen stijgen. —
Met betrekking tot den economisch-financieelen toestand in Nederland merkte dr. Colijn op, dat de moeite, die het kost om den gulden niet te doen stijgen, nog eens duidelijk bewijst, dat op zichzelf beschouwd hier te lande depreciatie niet noodig was, doch men moest daartoe onder de bekende omstandigheden wel overgaan, aangezien men nu eenmaal niet in zijn eentje bridge kan spelen.

Opleving los van depreciatie. —
Ontegenzeggelijk valt er ook in Nederland een opleving waar te nemen, echter geheel en al los van de depreciatie, want ook daarvoor kon men dit verschijnsel reeds constateeren, wat o.m. mede uit de werkloosheidscijfers bleek. Die opleving is natuurlijk verblijdend, maar zij mag toch geen aanleiding geven, om nu maar opeens te meenen, dat wij er zijn.
Zoo dient men er zich ook rekenschap van te geven, dat zij ten deele samenhangt met een zich elders voordoende credietinflatie.
Voorzichtig financieel beleid, aldus de conclusie van den minister-president, blijft dus vereischt. (Agence Econ. et Financière)
(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2585 C.)

A. MANDSJOEKWO. — Japansche standaardtijd ingevoerd. —
De regeering van Mandsjoekwo heeft medegedeeld, dat alle klokken in Mandsjoekwo op 31 Dec. '36 om elf uur één uur zullen worden vooruit gezet, zulks in overeenstemming met haar besluit van 27 Juli '36 om met ingang van 1 Januari 1937 in Mandsjoekwo den Japanschen standaardtijd in te voeren. (Domei)

B. FRANKRIJK. — Het bagno in Guyana wordt opgeheven. —
Het bagno in Fransch Guyana gaat werkelijk verdwijnen. De Fransche minister van Justitie heeft in een officieel communiqué, ter aankondiging van het wetsvoorstel, openlijk toegegeven, dat de mislukking der strafkolonie moet worden vastgesteld, daar deze niet heeft geleid tot bescherming der maatschappij tegen gevaarlijke misdadigers en evenmin tot verbetering der veroordeelden.
Den minister was in den op 29 Dec. '36 onder voorzitterschap van Lebrun gehouden ministerraad machtiging gegeven, het wetsontwerp in te dienen. In zijn toelichting zegt hij o.a., dat alle landen successievelijk al heel langen tijd de deportatie hebben afgeschaft. Het ontwerp voert een hervorming in, die het uitvloeisel is van een lange serie proefnemingen en studies in alle landen der wereld.
In het vervolg zullen personen, die tot dwangarbeid worden veroordeeld, in tuchthuizen worden opgesloten en wel gedurende drie jaar geheel alleen in een cel, daarna moeten zij voortdurend gemeenschappelijk werk verrichten, dat tevens tot hun moreele opheffing moet dienen, doch des nachts blijven zij alleen opgesloten.
Na afloop van zijn straftijd zal de gewezen gevangene aan een aantal proefnemingen worden onderworpen, welke zijn reclasseering moeten bevorderen. Het bagno in Guyana zal geleidelijk verdwijnen, daar diegenen, die er thans zijn, er zullen blijven. Het wetsontwerp regelt ook de behandeling van hen, die tot verbanning zijn veroordeeld. Zij zullen in arbeidsinrichtingen worden opgenomen, waar zij zich aan de maatschappij moeten leeren aanpassen, waarna zij eventueel voorwaardelijk in vrijheid gesteld kunnen worden. (Le Temps)
(Vorig bericht blz. 2457 D.)

C. DUITSCHLAND. — Kerkvervolgingen. - Protest tegen beknotting van geloofsvrijheid. - Herderlijk schrijven van Duitsche bisschoppen. —
In een lang herderlijk schrijven der katholieke bisschoppen van Breslau wordt, nadat gewezen is op de gevaren van het bolsjewisme en op de moeilijkheden, waarmede de katholieke kerk in Duitschland te kampen heeft, het volgende gezegd:
Wij zien met bezorgdheid, hoe de eerbied voor den Christelijken godsdienst wordt vernietigd, hoe het volk stelselmatig aangespoord wordt de kerk te verlaten en hoe pogingen worden aangewend, om tot de beweging behoorende ambtenaren en werknemers er toe te bewegen, de kerk den rug toe te keeren.
Wij moeten eischen, dat de jeugd en het volk niet langer wordt verteld, dat na de overwinning van het bolsjewisme als staatsvijand no. 1, het de beurt zal zijn van de katholieke kerk als staatsvijand.
Wat het bolsjewisme betreft, wordt in den brief gezegd, dat de bisschoppen het hun plicht achten, den Führer in den strijd tegen het bolsjewisme te steunen.
(De Maasbode) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2537 E.; Herderlijk schrijven 2151 B.)**

D. NEDERLAND. — Verhooging van Nationale veiligheid. - Mr. W. J. R. Thorbecke spreekt voor de Phohi-microfoon. —
In de reeks voordrachten voor Ned-Indië over aangelegenheden van nationaal belang, die door den Phohi voor de Indische luisteraars wordt uitgezonden, heeft mr. W. J. R. Thorbecke, oud-gezant in China, in zijn functie van bestuurslid der Vereeniging voor Nationale Veiligheid over het streven dezer vereeniging gesproken.
Wijzende op de actie, ingezet door de Vereeniging voor nationale veiligheid, om een geest van weerbaarheid over ons volk vaardig te doen worden en de militaire weerkracht te verhoogen, deelde spr. mede, dat de vereeniging het plan heeft opgevat een fonds te stichten, uit welks inkomsten jongelieden uit alle lagen der bevolking in staat zullen worden gesteld het militaire vliegbrevet te behalen, opdat Nederland in geval van nood over een behoorlijke reserve aan vliegers kan beschikken. Het bestuurslid de heer 's Jacob, die op het oogenblik in Indië vertoeft, zal zich in verbinding stellen met het Algemeen Weermachtcomité en spreker hoopte, dat het hem zal gelukken versplintering te voorkomen en aller streven te coördineeren.
Wij, Hollanders, zoo vervolgde mr. Thorbecke, zijn een vredelievend volk. Wij verfoeien den oorlog. Maar de ervaring uit den wereldoorlog heeft ons geleerd welk een groote preventieve werking van een behoorlijke weermacht kan uitgaan. En bij de huidige politieke spanningen in geheel Europa zijn wij tot de overtuiging gekomen, dat een zelfstandigheidspolitiek alleen nog maar mogelijk is, voor zoover onze zelfstandigheid ook effectief verdedigd kan worden.
Over de verdediging van Ned.-Indië sprekend, zeide mr. Thorbecke, dat over de technische middelen ter verdediging van de onschendbaarheid van ons Indisch territoir de meeningen kunnen uiteenloopen. Maar alvorens methode en tempo vorm kunnen aannemen, is hoofdvereischte de vast aaneengesloten wil van alle landgenooten om onze onafhankelijkheid en vrijheid te verdedigen. Een volk, dat den wil heeft zich te handhaven en zijn weg in de toekomst te banen, zulk een volk beschikt over de beste wapenrusting.
(Vaderland) **(Vor. ber. Nationale Veiligheid 2482 B.)**

E. NEDERL. OOST-INDIE. — Tinfusie. —
Bij den Volksraad is een wetsontwerp ingediend, houdende machtiging aan den minister van Koloniën, om voor en namens het gouvernement van Nederlandsch-Indië met de Billiton Mij. een N.V. op te richten, welke den naam zal dragen van Vereenigde Nederlandsch-Indische Tinbedrijven afgekort V. E. N. I. T. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt *f* 55 millioen, verdeeld in 4.950 aandeelen A en 550 aandeelen B, elk aandeel is *f* 10.000 groot.
De aandeelen A zijn uitsluitend in handen van rechtspersonen in Nederlandsch-Indië, de aandeelen B in het bezit van de Billiton Maatschappij. (Aneta)
(Vor. ber. Tin 2591 A.; Nederl.-Indië 326 D.)

A. **FILMKUNST. — Nederl. Indische Films. - Pareh.** De eerste film van de in Batavia gevestigde Filmproductiemaatschappij Java-Pacific-Film werd, onder beschermheerschap van het comité „Indië in Nederland door de Film" (INEF), op 20 Nov. '36 in ons land in première gebracht. De film „Pareh", die met verschillende ondertitels, o.a. „Het Lied van de Rijst", „Een Rijstlied van Java" en „De Macht van de Kris" aangekondigd wordt, werd geheel door Inlanders gespeeld en geeft een eenvoudig, onopgesmukt verhaal van het Inlandsche leven, waarin weinig van blanke invloeden te bespeuren is. Hij werd vervaardigd door Mannus Franken en A. P. Balink. De nasynchronisatie geschiedde in Nederland. N.V. Nova-Film brengt „Pareh" in roulatie. (Red. K. H. A.)

B. **NEDERLAND. — Het zoogenaamde vlagincident. - Duitschland's klachten. - Het Duitsche volkslied. - Nota van de Nederlandsche regeering aan de Duitsche regeering. - Prins Bernhard's verklaring. —**

De Regeeringspersdienst meldt:
In de Duitsche pers zijn de laatste dagen eenige beschouwingen verschenen, welke eendeels overdreven, deels geheel onjuist beeld geven van enkele gebeurlijkheden hier te lande tijdens de Prinselijke bruidsdagen.
In aanmerking nemende de haar bekende verhouding tusschen de Duitsche overheid en de Duitsche pers heeft de Nederlandsche Regeering hierin aanleiding gevonden, door den tijdelijk zaakgelastigde te Berlijn stappen bij de regeering aldaar te ondernemen. De Nederlandsche Regeering toch achtte de zaak van groot belang ook omdat de in Duitschland ingezette perscampagne ook den persoon van den aanstaanden gemaal van de Prinses der Nederlanden in de polemiek heeft betrokken, o.m. door hem te verwijten, dat hij zijn vroegere vaderland zou hebben verloochend en deze campagne er verder zelfs toe geleid heeft, dat aan het vertrek naar Nederland van eenige Duitsche gasten van H. M. de Koningin aanvankelijk moeilijkheden werden in den weg gelegd.
Het is haar bekend, dat Z. D. H. Prins Bernhard spontaan in een persoonlijk schrijven aan het Duitsche Staatshoofd op de geïncrimineerde feiten het juiste licht heeft doen vallen en de medewerking van den Rijkskanselier heeft ingeroepen om aan die, den Prins persoonlijk zooveel ergernis gevende campagne een einde te maken. Verder heeft de Nederlandsche Regeering kennis genomen van een tot haar door de Duitsche regeering gericht beroep om het mogelijke te doen verdere uitingen hier te lande, welke zouden kunnen worden uitgelegd als geringschatting van de Duitsche Rijksvlag en van het Duitsche volkslied te voorkomen.
Met waardeering voor de goede bedoeling acht de Nederlandsche Regeering zich daardoor toch bezwaard, omdat die mededeelingen haar aanleiding vonden in incidenten waaromtrent de Duitsche Regeering slechts eenzijdig was ingelicht en omdat zij blijk gaven van een volkomen misvatting van het karakter, dat de viering van het aanstaande Vorstelijke huwelijk draagt. Van den aanvang af was het toch de uitdrukkelijke wensch van de Koningin geweest, dat die viering in elk opzicht het karakter van een familiegebeurtenis zou dragen, een wensch, ook door de Nederlandsche Regeering en het Nederlandsche volk nauwgezet geëerbiedigd. De Nederlandsche Regeering heeft in dit verband de Duitsche Regeering erop gewezen, dat voor zoover vlagvertoon plaats vond naast de Nederlandsche nationale vlag met Oranje-wimpel niet de vlag van het voormalige Vorstendom Lippe-Detmold, doch de kleuren van het geslacht van den gemaal der Prinses werden vertoond, dat voor het uitsteken van de Duitsche Rijksvlag van Nederlandsche officieele gebouwen of van privé-woningen van Nederlanders derhalve geenerlei aanleiding bestond, maar dit zelfs onvereenigbaar zou zijn geweest met het karakter van een familie-gebeurtenis, hetgeen eveneens geldt ten aanzien van het spelen van volksliederen.
Voor het ten gehoore brengen, naast het Wilhelmus van Nassauwe, van het Duitschland-lied, ter eere van een voormalig onderdaan van het Duitsche Rijk, bestond evenmin aanleiding; wel werd, als hulde voor zijn geslacht, ter eere van Prins Bernhard hier meermalen een Lippisch lied gespeeld, dat men hier te lande, mogelijk ten onrechte, doch in ieder geval volkomen te goeder trouw, heeft beschouwd als te zijn het lijflied van de Lippische Vorstelijke familie. Zulks geschiedde intusschen nimmer op officieele feesten, doch uitsluitend door particulieren, in café's, enz.
De Nederlandsche Regeering neemt aan, dat door deze uiteenzetting elke misvatting bij de Duitsche Regeering geheel zal zijn weggenomen en spreekt tenslotte de verwachting uit, dat de Duitsche Regeering, mocht zij zich in de toekomst op een of andere wijze gegriefd gevoelen over een vermeende onwelwillende houding van Nederlandsche zijde, zij haar standpunt eerst bepalen zal, nadat zij door navraag bij de Nederlandsche Regeering omtrent de juiste toedracht der feiten zich een oordeel heeft kunnen vormen.

Persoonlijke verklaring van Prins Bernhard. —

De Regeeringpersdienst is gemachtigd het volgende mede te deelen:
Wegens misverstanden, welke tengevolge van het communiqué van het Algemeen Nederlandsch Persbureau van Zaterdag 2 Januari in de Duitsche pers zijn ontstaan, ziet Z. D. H. Prins Bernhard zich genoodzaakt persoonlijk het volgende te verklaren:
Het A.N.P.-bericht berustte op geen enkele opdracht van Prins Bernhard en droeg geen officieel karakter.
Prins Bernhard wenschte slechts na het in Duitschland publiceeren van sommige voorvallen elk misverstand voor de toekomst te vermijden en heeft mitsdien verzocht het spelen van het Lippe-Detmoldlied na te laten bij officieele gebeurtenissen, waarbij het Wilhelmus pleegt gespeeld te worden. Dit geschiedde uitsluitend, omdat hij den indruk wil vermijden, dat hij het Lippe-Detmoldlied als volkslied te zijner eere beschouwt. Aan het uiten van dezen wensch was niet verbonden een verzoek om voor hem slechts het Wilhelmus te doen hooren en andere volksliederen niet.
Prins Bernhard is zeer verwonderd geweest over de interpretatie welke aan het A.N.P.-bericht is gegeven. Hij wil thans voorkomen, dat in Duitschland de mare wordt verbreid, als zou hij het Lippe-Detmoldlied beschouwen als voor hem het Duitsche volkslied te vervangen (het Lippe-Detmoldlied is trouwens nog nimmer na het Wilhelmus ten gehoore gebracht). Het spreekt overigens vanzelf, dat Prins Bernhard nimmer verzocht heeft het Duitsche volkslied niet te spelen.

10 JANUARI 1937

C. **DUITSCHLAND. — Voedselvoorziening. - Vetkaarten. —**

Op alle aanplakzuilen te Berlijn stond te lezen: Nog twee dagen heeft het hoofd van elk Duitsch gezin den tijd om een vetkaart aan te vragen.
Uiterlijk Maandag 28 December moest het desbetreffend formulier te bevoegder plaatse ingediend zijn.
Drie maanden zijn er voorbij gegaan sinds Adolf Hitler zijn tweede vierjaren-plan proclameerde. Sinds drie maanden heeft heel het geweldig propaganda-apparaat der nationaal-socialistische regeering door middel van pers, radio en film een enorme geestdrift aangekweekt voor het groote ideaal: een Duitschland, dat ondanks zijn armoede aan grondstoffen toch sterk wordt door eigen kracht en onafhankelijk van het buitenland.
Thans, nu overal de „blokwacht" van huis tot huis, van verdieping tot verdieping, de hem toevertrouwde „volksgenooten" bezoekt en de groote vellen papier overhandigt, die ingevuld moeten worden en van talrijke gewichtige stempels voorzien, opdat de eigenaar er van tegen de door den „rijkscommissaris" vastgestelde prijzen zijn vrouw de noodige „Schmalz" of „Talg" kan laten inkoopen, thans zeggen wij, is de stemming plotseling eenigszins down geworden.
Zoolang men nog koopen kon wat men wilde, was het wel aardig om in de vergaderzalen, aan de radio en uit de krant te vernemen, hoe groot en sterk en onafhankelijk Duitschland ging worden door de eendrachtige samenwerking van heel het Duitsche volk onder de krachtige leiding van den economischen dictator Hermann Göring. Nu men zich voor het feit geplaatst ziet, dat men weer kaarten aan moet vragen — in Duitschland heeft men in de dagen der distributie nog heel wat bitterder ervaringen opgedaan dan te onzent — is het begrijpelijk, dat den menschen de moed wel min of meer in de schoenen zinkt. (De Tijd) **(V. b. Voedselvoorziening 2591 C.)**

D. **NEDERLAND. — Handelsverdrag met Italië geteekend. —**

De tijdelijke zaakgelastigde van Nederland te Rome, jhr. J. van Panhuys, en de vertegenwoordiger der Italiaansche regeering hebben een nieuwe handelsovereenkomst geteekend, welke na zeer lange onderhandelingen tot stand is gekomen. Deze overeenkomst vervangt het accoord van Juni 1935 en maakt een einde aan de door de sancties en tegensancties veroorzaakte ontwrichting der Italiaansch-Nederlandsche handelsbetrekkingen.
De nieuwe overeenkomst omvat een regeling van de handelsbetrekkingen tusschen Italië eenerzijds en Nederland en Ned.-Indië anderzijds en een clearingregeling tusschen Italië en Nederland.
Daar het saldo van de bestaande clearing reeds grootendeels is afgewikkeld is de nieuwe regeling vooral van belang voor de door Italië geblokkeerde Nederlandsche vorderingen, welke van vóór de sancties

dateeren en die volgens de nu getroffen regeling in een periode van 7 à 8 maanden kunnen worden afgelost. (Telegraaf - Giornale d'Italia) **(1895 B.)**

A. **BELGIE. — Rexisme. - Léon Degrelle spreekt voor de radio te Turijn. - Protest der Belgische regeering.** De leider van de rex-beweging, Léon Degrelle, heeft op 6 Jan. '37 voor Radio-Turijn een rede gehouden, welke door zeven andere Italiaansche zenders werd gerelayeerd.
Na te hebben herinnerd aan het nationale opbouwwerk van Mussolini, gaf hij een uiteenzetting van het programma der rexisten, terwijl hij besloot met er op te wijzen, dat fascisme en rexisme een gemeenschappelijken vijand hebben in het „sovjet-barbarisme, dat de Europeesche beschaving bedreigt."
Degrelle ontving eveneens de vertegenwoordigers van de Turijnsche pers, voor wie hij een verklaring aflegde over het rexisme, welke hij besloot met de woorden: „Het jaar 1937 zal het beslissende jaar zijn".
Daar de Belgische regeering Degrelle heeft verboden voor de Belgische radio te spreken, heeft zij tegenover de Italiaansche regeering haar misnoegen uitgesproken over de vergunning, die aan den rexistenleider verleend is om van de Italiaansche zenders gebruik te maken, teneinde krachtiger propaganda tegen haar te kunnen voeren.
(Handelsblad v. Antwerpen) **(V. b. Rexisten 2502 D.)**

B. **NEDERLAND. — N.S.B. en de Geref. Kerken.** — Van de hand van prof. dr. K. Schilder, hoogleeraar aan de Theologische School der Geref. Kerken te Kampen, is (bij J. H. Kok aldaar) onder den titel „Geen Duimbreed" een werk van ongeveer negentig bladzijden uitgekomen over het besluit der onlangs te Amsterdam gehouden Generale Synode dezer Kerken, om het Kerkelijke tuchtrecht toe te passen op die leden der kerkgemeenschap, die aangesloten zijn bij de N.S.B. en de Christen-Democratische Unie.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. 2093 E.; N.S.B. 2542 C.)**

C. **BELGIE. — Graaf Borchgrave en de Spaansche regeering.** —
De Belgische regeering heeft de Spaansche regeering een krachtige nota gezonden, waarin excuses, schadevergoeding van een millioen voor de familie en uitlevering van het stoffelijk overschot van graaf Borchgrave met militaire eer geëischt worden.
Graaf Borchgrave werd te Madrid dood gevonden. Zijn lichaam was met eenige kogels doorboord.
(Agence Belga) **(V. b. Burgeroorlog Spanje 2604 C.)**

D. **VEREENIGDE STATEN. — Het wapenembargo van kracht.** —
De Senaat heeft de resolutie betreffende een embargo op wapenen met overweldigende meerderheid aangenomen na een kort debat.
Het congres heeft de resolutie eveneens aangenomen en wel met 403 stemmen; slechts één afgevaardigde stemde tegen.
De tekst van de door het Congres aangenomen resolutie luidt:
Zoolang de staat van burgeroorlog, welke thans in Spanje heerscht, zal voortduren, zal het onwettig zijn wapens, munitie en oorlogsuitrustingen uit de Ver. Staten of zijn bezittingen uit te voeren naar Spanje of naar vreemde landen, met het doel dit materiaal naar Spanje te re-expedieeren.
Alle voor den uitvoer naar Spanje van wapens, munitie en oorlogsuitrustingen verleende vergunningen zijn ipso facto geannuleerd. Een boete van ten hoogste 10.000 dollars staat op de overtreding, evenals een gevangenisstraf van ten hoogste een jaar. De president zal het oogenblik aangeven, waarop de omstandigheden, welke tot deze resolutie hebben geleid, zullen hebben opgehouden te bestaan.
Het wapenembargo is officieel op 9 Januari '37 ingegaan. (New York Herald Tribune) **(2352 A.)**

11 JANUARI 1937

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave.** —
Amerikaansch: William Faulkner — „Absalom, Absalom!" (Random House, New York 1936) **(2568 A.)**
Belgisch-Fransch: Madeleine Ley — „Olivia." (Gallimard, Paris 1936) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Duitsch: Albert Schaeffer — „Cara." (Rütten & Loening Verlag, Frankfurt a. M.)
F. C. Weiskopf — „Die Versuchung." Roman eines jungen Deutschen. (Oprecht, Zürich 1936) **(2604 A.)**
Engelsch: Sir Arthur Salter — „World Trade and Its Future." (Oxford University Press, Milford, London) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Fransch: Marthe Lacloche — „L'enfant qui regardait le ciel." (Grasset, Paris) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Friesch: „Gysbert Japicx' wirken, bisoarge trock J. H. Brouwer, J. Haantjes en P. Sipma by A. J. Osinga, Bolsward 1936." **(Vor. ber. 2568 A.)**
Hebreeuwsch (in het Nederlandsch): Prof. dr. J. L. Palache — „De Hebreeuwsche literatuur van den na-Talmoedischen tijd tot op onze dagen, in schetsen en vertalingen". (Menno Hertzberger & Co.)
Italiaansch: Alberto Chiari — „Il libro delle rime di Franco Sacchetti." (Laterza, Bari) **(V. b. 2588 A.)**
Nederlandsch: Dr. Th. v. Schelven — „Wat maakt U van Uw leven?" (N.V. Uitg. Mij. „Kosmos", A'dam) **(Vor. ber. 2604 A.)**
Noorsch: S. Undset — „Den trofaste hustru." (Aschehoug, Oslo) **(Vor. ber. 2604 A.)** (Red. K. H. A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Begrooting 1938. - Rede van President Roosevelt.** —
President Roosevelt heeft op 8 Januari '37 bij het Amerikaansche congres de begrooting voor 1938, d.w.z. voor het boekjaar, dat 30 Juni 1938 eindigt, bij het Congres ingediend.
In zijn boodschap zegt de president, dat de begrooting voor 1936 in evenwicht is en blijft, ook indien hierbij nog supplementaire uitgaven worden gevoegd tot een maximum van $ 1.537.123.000, ter bestrijding van de werkloosheid. Voor het geval, dat de verbetering in zaken in het huidige tempo voortgaat, zal de begrooting voor 1939 geheel in evenwicht zijn, waarbij moet worden aangenomen, dat de aflossing der schulden gelijk blijft.
Roosevelt is voornemens, op later datum aan het Congres voor te stellen credieten te openen, ter bestrijding van de werkloosheid in 1938. Hij hoopt, dat deze credieten niet meer dan $ 1.537.123.000 zullen bedragen.
Deze hoop is gegrondvest op de veronderstelling, dat de industrie zal medewerken, door aan een grooter aantal mannen en vrouwen werk te verschaffen, dan het geval was in het afgeloopen jaar.
Verder is hij voornemens een uitgebreid plan tot reorganisatie van het bestuur in te dienen, waardoor naar hij hoopt een besparing van $ 87 millioen op de begrooting van 1938 zal worden verkregen.
De uitgaven worden in de begrooting geraamd op $ 6158 millioen, waarbij inbegrepen de aflossing der schulden, doch zonder de uitgaven ter bestrijding van de werkloosheid, welke, naar Roosevelt hoopt, niet meer dan $ 1.537.123.000 zullen bedragen tegen $ 2.215.000.000 in 1937.
De begrooting voor leger en vloot is met $ 27 millioen gestegen tot $ 99.160.000, een record voor vredestijd.
Roosevelt verklaart, dat de uitgaven voor defensie dienen tot vermeerdering van de effectieven, welke door het Congres is goedgekeurd, alsmede tot het vervangen van oorlogsschepen.
In de begrooting van defensie zijn fondsen opgenomen voor het beginnen van den bouw van twee nieuwe linieschepen van 35.000 ton, welke 50 millioen elk zullen kosten. Voorts zijn voorzieningen getroffen voor den bouw van 400 marinevliegtuigen, terwijl voor het leger plannen zijn opgesteld, die een minimum van 530 nieuwe vliegtuigen eischen, welke in 1938 gereed moeten zijn.
De inkomsten worden geraamd op $ 7.293.607.000 hetgeen een vermeerdering van $1.465.456.000 beteekent, voornamelijk tengevolge van de meerdere ontvangsten uit de inkomsten-belasting door de verbetering in zaken en tengevolge van de toepassing van de financieele wetten van 1936.
De opbrengst van de inkomstenbelasting wordt geraamd op $ 992.400.000 meer dan in 1937. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Begrooting 2436 A.)

G. **OSLO-CONVENTIE. — Dr. H. Colijn over samenwerking.** —
De Svenska Dagbladet publiceerde op 9 Jan. '37 een onderhoud van een bijzondere verslaggever met den Nederlandschen minister-president, dr. H. Colijn, waarin deze een voorstel doet aan de staten, die behooren tot de z.g. conventie van Oslo, n.l. de Scan-

dinavische landen met België en Nederland, inleidende onderhandelingen aan te vangen met het doel wederzijds de tarieven te verlagen en de bepalingen, welke den handel tusschen deze staten belemmeren, uit den weg te ruimen.
Het oogenblik voor dergelijke onderhandelingen is naar de meening van dr. Colijn juist nu bijzonder gunstig, aangezien Nederland en België door hun monetaire maatregelen dezelfde vrijheid hebben verworven als de Scandinavische landen. Nederland is bereid aan dergelijke onderhandelingen deel te nemen.
(Svenska Dagbladet) **(V. b. Dr. H. Colijn 2622 G.; Oslo-Conventie 704 E.)**

A. **LUCHTVAART. — Maryse Bastié vliegt over het Zuidelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan. —** De Fransche vliegster Maryse Bastié is er op 30 Dec. '36 in geslaagd, over het Zuidelijk gedeelte van den Atlantischen Oceaan te vliegen en het record van Jean Batten te verbeteren. Zij is van Dakar (West-Afrika) naar Natal (Brazilië), een afstand van ruim 3000 K.M., in den tijd van 12 uur en 5 minuten gevlogen, of 70 minuten vlugger dan de Nieuw-Zeelandsche. Haar gemiddelde snelheid bedroeg ongeveer 250 K.M. per uur. (L'Auto)
(Vor. ber. Records 2486 D.)

B. **H.K.H. PRINSES JULIANA EN Z.K.H. PRINS BERNHARD. — Dankbetuiging aan het Nederlandsche volk en Nederl. Oost-Indië. —**
Nederland. — Waar het ons tot ons leedwezen niet mogelijk is, ditmaal allen door de radio persoonlijk te bedanken voor de groote hartelijkheid en aller medeleven tijdens onze bruidsdagen en bij ons huwelijk, willen wij langs dezen weg daarvoor onze bijzondere erkentelijkheid uitspreken.
Wij zijn diep getroffen door de algemeene vreugde en door al wat voor ons in deze zoo gelukkige dagen werd gedaan, dat zooveel gloed en luister aan onzen bruidstijd bijzette.
Wij betuigen allen daarvoor onzen warmen dank, niet in het minst aan hen, die op eenigerlei wijze hebben medegewerkt aan het nationaal huwelijksgeschenk of aan een der vele andere geschenken, welke ons uit het vaderland of uit den vreemde toegezonden werden.
Voor den bloemenschat, die ons wederom kwam verrassen en voor de gelukwenschen uit alle deelen van het rijk en uit het buitenland, betuigen wij langs dezen weg onze groote erkentelijkheid, waar het ons helaas niet mogelijk is ieder persoonlijk te beantwoorden. JULIANA. BERNHARD.

Nederl. Oost-Indië. — De gouverneur-generaal van Ned.-Indië heeft het volgende telegram van H.K.H. de Prinses ontvangen:
Zeer erkentelijk voor alle bewijzen van medeleven van Ned.-Indië met ons groote geluk en voor de ons namens de Ned.-Indische regeering en de bevolking aangeboden gelukwenschen, betuigen wij Uwe Excellentie, daarvoor onzen warmen dank, ook voor Uw persoonlijke gelukwenschen en die van mevrouw Van Starkenborgh. Wij wenschen nogmaals uiting te geven aan onze groote dankbaarheid voor den prachtigen armband, namens Indië geschonken, en voor de talrijke blijken van medeleven, waarvoor wij verzoeken onzen welgemeenden dank aan de bevolking over te brengen. JULIANA.
(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605—2620.)

12 JANUARI 1937

C. **JACOB VELLENGA OVERLEDEN. —**
Te Velp is op 6 Januari '37 overleden, 79 jaar oud, de heer J. Vellenga, oud-hoofd van een M.U.L.O.-school te Rotterdam.
De begrafenis had op 11 Januari op de begraafplaats Crooswijk te Rotterdam plaats. Aan de groeve voerde o.a. de heer R. J. Weersma, leeraar aan het Lyceum, het woord als oud-leerling en oud-onderwijzer aan de school van den heer Vellenga. Jacob Vellenga, zoo zeide spr., was een merkwaardig mensch, een man, die in vele opzichten met hoofd en schouders boven anderen uitstak, een man van karakter, moed en energie. Toen de school aan de Lijnbaanstraat gesticht werd, was het de bedoeling daarvan een inrichting te maken, die de leerlingen speciaal opleidde voor het practische zakenleven van Rotterdam. Als hoofd van zoo'n school had men een man noodig met veel practisch inzicht, die tevens een uitstekend paedagoog was. De heer Vellenga heeft zijn school opgebouwd en deze groote bekendheid verschaft. Men sprak in Rotterdam van de school van Vellenga en een grooter eer kan een schoolhoofd niet te beurt vallen. Met zijn staf heeft hij tallooze opgeleid, die in het zakenleven van de stad een eerste plaats zijn gaan bekleeden.
Zijn methode voor het onderwijs in het Engelsch: „English taught in English" heeft verscheidene drukken beleefd. (Red. K. H. A.)

D. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
De Spaansche regeering heeft op 6 Jan. '37 den secretarisgeneraal van den Volkenbond een nota doen toekomen, waarin geprotesteerd wordt tegen de aanhouding van Spaansche schepen in de territoriale wateren en tegen de steeds talrijker wordende groepen vrijwilligers, die naar de rechtschen gezonden worden. De Duitsche en de Italiaansche regeering hebben op 8 Jan. '37 geantwoord op de Fransch-Britsche nota betreffende het tegengaan van den stroom van vrijwilligers. Het Italiaansche antwoord, dat in overleg met Berlijn is opgesteld, is ongeveer gelijk aan het Duitsche.
De voornaamste punten van de Duitsche nota zijn:
Duitschland spreekt zijn verwondering uit over de Fransch-Britsche afzonderlijke demarche, naast de besprekingen in de non-interventie-commissie; er wordt verwezen naar vroegere Duitsche en Italiaansche voorstellen tot het verbieden van het zenden van vrijwilligers naar Spanje; de vraag wordt gesteld, of een verbod thans eenzijdige bevoordeeling voor de linkschen zou beteekenen en ten slotte verklaart Duitschland zich, onder zekere voorwaarden, bereid, gemeenschappelijke maatregelen te steunen. Deze voorwaarden zijn:
1) dat de andere belanghebbende staten tot het aannemen van dezelfde houding besluiten;
2) dat ook de oplossing der andere, met de indirecte inmenging samenhangende, aangelegenheden onverwijld ter hand wordt genomen;
3) dat alle belanghebbende regeeringen instemmen met een onvoorwaardelijk doelmatig toezicht ter plaatse op de tenuitvoerlegging van het verbod, waartoe men zal besluiten.

Te Cadiz landen bijna dagelijks Duitsche en Italiaansche troepen. Ook de regeeringstroepen worden door vrijwilligers van Duitsche, Fransche en vooral Russische nationaliteit gesteund. Naar verluidt zouden Duitsche troepen in Spaansch-Marokko geland zijn en Ceuta wordt door Duitsche soldaten versterkt.
De toestand wordt in Engeland en Frankrijk als zeer ernstig geacht.
Rijkskanselier Hitler schijnt het met de leiding van de weermacht niet eens te zijn inzake de hulpverleening aan Spanje.

Bij de Nieuwjaarsontvangst van het corps diplomatique heeft rijkskanselier Hitler den Franschen ambassadeur François-Poncet de verzekering gegeven, dat Duitschland niet van plan is, en dat ook nooit is geweest, de integriteit van het Spaansche grondgebied of de Spaansche bezittingen in welk opzicht ook aan te tasten.
Zijnerzijds heeft de Fransche ambassadeur, namens zijn regeering, de verzekering gegeven, dat Frankrijk vastbesloten is de integriteit van Spanje en het statuut van Spaansch Marokko, binnen het kader van de bestaande accoorden, te eerbiedigen.
(Agence Belga - Daily Telegraph - Berliner Tageblatt - Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2625 C.)**

E. **SOVJET-RUSLAND. — Militaire Begrooting 1937.**
In het Kremlin is op 11 Jan. '37 de zitting van het centrale executieve comité der Sovjet-Unie geopend. Nadat de zitting was geopend met een rede van Petrofski, nam de volkscommissaris van Financiën, Grinko, het woord, ten einde de nieuwe begrootingscijfers bekend te maken.
Uit hetgeen hij mededeelde, blijkt, dat de militaire begrooting voor het jaar 1937 met 35% is verhoogd. In het afgeloopen jaar werd een bedrag van 14.815 millioen roebel voor de landsverdediging uitgetrokken: de nieuwe begrooting daarentegen eischt een uitgave van 20.102 millioen roebel.
De geheele begrooting omvat een bedrag van bijna 103 milliard roebel, zoodat het defensie-budget ongeveer een vijfde van het totaal vormt.
(Agence Belga) **(Vorig bericht blz. 2136 C.)**

A. Positie van Nederland in den wereldkoffiehandel.

Volgens Laneuville bedroeg de consumptie (werkelijke afleveringen) gedurende 1935-'36 25.845.000 balen tegen 22.681.000 balen in 1934-'35, 24.451.000 balen in 1933-'34 en 22.484.000 balen in 1932-'33.

Uit onderstaande statistiek blijkt, dat de cijfers van Nederland, die zich sedert 1933-'34 in neergaande lijn hebben bewogen, thans in overeenstemming met de alom verbeterde conjunctuur, wederom een herstel aantoonen.

De aanvoeren en afleveringen bedroegen in balen (volgens Laneuville):

	AANVOEREN.			AFLEVERINGEN.		
	1935-'36	1934-'35	1933-'34	1935-'36	1934-'35	1933-'34
Nederland	1.639.000	1.401.000	2.273.000	1.641.000	1.456.000	2.122.000
Engeland	266.000	303.000	436.000	331.000	313.000	420.000
Hamburg	2.560.000	1.887.000	2.429.000	2.513.000	1.948.000	2.227.000
Bremen	666.000	690.000	758.000	679.000	725.000	675.000
Antwerpen	680.000	446.000	679.000	610.000	516.000	545.000
Havre	3.016.000	2.172.000	2.855.000	2.523.000	2.379.000	2.503.000
Bordeaux	100.000	107.000	103.000	104.000	105.000	99.000
Marseille	611.000	461.000	540.000	589.000	461.000	524.000
Kopenhagen	275.000	289.000	283.000	277.000	293.000	273.000
Zweden	882.000	694.000	874.000	845.000	851.000	587.000
Genua	329.000	319.000	392.000	350.000	338.000	417.000
Triëst	252.000	232.000	368.000	325.000	260.000	429.000
Europa	11.276.000	9.001.000	11.990.000	10.787.000	9.645.000	10.821.000
Ver. Staten	13.503.000	11.349.000	11.879.000	13.160.000	11.563.000	12.091.000
Totaal	24.779.000	20.350.000	23.869.000	23.947.000	21.208.000	22.912.000

KOFFIE

Uit het jaarverslag van de Vereeniging v. d. Koffiehandel ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1936 is voor den Nederlandschen Koffiehandel een veelbewogen tijdvak geweest, waarbij factoren, die met het artikel zelf nauwelijks of geen verband hielden, veelal een overwegende rol hebben gespeeld. Indien wij het prijsverloop — dat stellig eenige reden tot voldoening gaf — buiten beschouwing laten, dan dient geconstateerd te worden, dat de economische moeilijkheden, welke een vlotten handel in den weg stonden, eerder toe- dan afgenomen zijn.

Contingenteeringen, beperkende valuta-bepalingen en verdere belemmeringen waren aan de orde van den dag. Hierbij dient in het oog te worden gehouden, dat het artikel koffie in de allereerste plaats haar belangrijkheid voor de Nederlandsche markt aan den transitohandel ontleent. Geen enkel ander land in Europa kan — en zulks is, zij het ook ten koste van zéér vele opofferingen, gelukkig nog steeds het geval — op zulk een omvangrijken koffiewederuitvoer bogen, als Nederland. Dat deze uitvoer echter allengs aan beteekenis heeft ingeboet, is een onbetwistbaar feit en het is spijtig te moeten vaststellen, dat de verschillende wegen, welke het artikel naar den buitenlandschen consument voeren, meer en meer den Nederlandschen handel en onze havens onberoerd laten.

Geeft het bovenstaande dus geen redenen tot optimistische beschouwingen, anderzijds dient te worden vermeld, dat men wat meer vertrouwen stelde in het artikel in het algemeen, zoodat de ondertoon van de markt gedurende het afgeloopen jaar doorgaans niet ongunstig was. De statistische positie van het artikel kan hiertoe overigens weinig aanleiding hebben gegeven. Deze is immers verre van bemoedigend; Brazilië zag zich nog steeds voor de uiterst moeilijke taak geplaatst om, door het nemen van drastische maatregelen, aan de bestaande overproductie het hoofd te bieden. De vastberadenheid, waarmede hierbij te werk wordt gegaan, zoomede het feit, dat andere Zuid- en Centraal-Amerikaansche koffie-produceerende landen niet ongeneigd bleken Brazilië de helpende hand te reiken, gaf velen aanleiding de toekomst wat rooskleuriger in te zien, alsook om bij het aangaan van nieuwe engagementen wat minder terughoudendheid te betrachten.

Dat deze toestand nochtans vele gevaren in zich bergt, kan niet worden ontkend, althans men dient in het oog te houden, dat zoolang het „kwaad" niet in den wortel wordt aangetast, m.a.w. niet wordt overgegaan tot productie-beperking, overdreven verwachtingen omtrent het prijsverloop in de naaste toekomst niet gewettigd schijnen.

Het invoeren en later weer prijsgeven van een crisisheffing op koffie en niet in de laatste plaats het instellen van een goud-embargo, zijn op het prijspeil van het artikel van grooten invloed geweest. Over het algemeen kan worden gezegd, dat deze onvoorziene gebeurtenissen onze markt weliswaar bij tijd en wijle levendiger aanzien gaven, doch anderzijds, dat de moeilijkheden, die de handel hierbij kreeg te overwinnen, zeer groot waren.

Wat onzen handel betreft, hieronder begrepen de zaken, die door Nederlandsche firma's worden gedaan voor rechtstreeksche verscheping van uit de productielanden naar nagenoeg alle koffie-invoerende landen van de wereld, zoo mogen wij wel verwachten, dat eenige verdere opleving kan worden te gemoet gezien.

De schatting van den export gedurende 1935-'36, schatting van den export 1936-'37 en schatting van de oogsten 1936-'37 (herleid tot balen van 60 K.G.) na aftrek van het verbruik in de productielanden is als volgt (in duizenden):

	Schatting Export 1935-'36	Schatting Export 1936-'37	Schatting Oogsten 1936-'37
Santos	10.558	10.000	15.500
Overig Brazilië	5.307	5.000	6.000
Nederl. Oost-Indië	1.350	1.300	1.750
Suriname en Demerara	50	50	50
Columbia	3.800	3.500	3.500
Venezuela	1.000	1.000	1.000
Guatemala	870	780	780
Salvador	730	900	900
Haiti en San Domingo	600	500	500
Mexico	700	700	700
Costa-Rica	400	450	450
Britsch-Indië	150	150	150
Jamaica, Ecuador en Honduras	325	325	350
Nicaragua	275	250	250
Afrika en overige landen	1.700	2.000	2.000
Totaal	27.815	26.905	33.880

Resumeerende, kan men constateeren, dat het jaar 1936 zeer moeilijk voor den Nederlandschen koffiehandel is geweest, doch, in tegenstelling met de voorafgaande jaren, niet ongunstig kan genoemd worden.

(Laneuville - Jaarversl. Ver. v. d. Koffiehandel)

(V. b. 2205 C.; Nederland 2484 D.; Positie 1643 G.)

A. **AMSTERDAM. — Nieuwjaarsrede van den voorzitter van de Kamer van Koophandel. —**
In de op 4 Jan. '37 gehouden vergadering van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam heeft de voorzitter, de heer Gottfr. H. Crone, zijn traditioneele nieuwjaarsrede uitgesproken, waaraan de volgende bijzonderheden zijn ontleend:
Spr. wees er o.a. op, dat het economisch herstel in de wereld zich voortzette en ook Nederland thans binnen den kring van deze conjunctureele opleving getrokken werd. De verbetering draagt echter nog in veel opzichten het stempel der kunstmatigheid en dus van innerlijke zwakte.
Ook het thans achter ons liggende jaar bracht voor Amsterdam nog geen beslissende wending ten goede. Vooral tijdens de eerste drie kwartalen waren de aanwijzingen van een kentering schaarsch. Daarna kwam er wel wat meer teekening, doch aangaande den blijvenden aard van de oplevingsverschijnselen, die na het loslaten van den gouden standaard konden worden opgemerkt, valt nog weinig te zeggen. Er is met dat al ook in Amsterdam weer meer hoop op de toekomst gekomen. Het Amsterdamsche bedrijfsleven staat gereed om het zijne tot den wederopbouw der welvaart binnen onze stad bij te dragen. Hoezeer deze welvaart door de economische crisis werd aangetast, blijkt onder meer uit de uitkomsten der Gemeentefondsbelasting. Het gemiddelde inkomen van de aangeslagenen daalde van *f* 2316 tot *f* 2034. Het gemiddelde werkloozental was in alle Amsterdamsche bedrijven grooter dan in 1935, het maandelijksche gemiddelde steeg van 53.994 in 1935 tot 58.199 in 1936.
Met instemming maakte de voorzitter der Kamer van Koophandel gewag van de voorgenomen versterking van het contact van de gemeentelijke bedrijven met het Amsterdamsche bedrijfsleven. Uitvoerig behandelde spr. de geldelijke positie der gemeente.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1636 D.; Kamer v. Koophandel 2293 B.)**

B. **ROTTERDAM. — Nieuwjaarsrede van den burgemeester. —**
In de nieuwjaarsrede, welke de burgemeester van Rotterdam, de heer P. Droogleever Fortuyn, in den Raad heeft uitgesproken, kon hij een zeker optimisme niet ongerechtvaardigd achten voor Rotterdam. Het aantal werkloozen toont voor het eerst sedert eenige jaren een daling van bijna 1200 aan het einde van 1936. Voor de haven was 1936, ondanks ingetreden verbetering, nog een tijd van moeilijkheden, maar er is hoop. Het aantal zeeschepen was 1500 hooger, de scheepstonnage 2½ millioen netto register ton, de goederenhoeveelheid bijna vijf millioen gewichtstonnen meer.
Wat het stukgoederenverkeer betreft, kon Rotterdam zijn positie in 1936 niet verbeteren. Bovendien is zijn oude plaats als vooraanstaande erts- en kolenhaven nog steeds ernstig aangetast. (N. R. Crt.)

13 JANUARI 1937

C. **NEDERLAND. — Radio. — Kathodestraal-Oscillograaf. - Meetinstrument voor trillingen. —**
Naar het Persbureau „Industria" mededeelt, is bij Philips te Eindhoven een electro-optisch instrument vervaardigd, de kathodestraal-oscillograaf, waarmede het mogelijk is niet alleen ingewikkelde electrische trillingsverschijnselen op het eerste gezicht te identificeeren, maar ook acoutische, optische en mechanische trillingen te bestudeeren of ze door middel van een foto of film van het oscillogram vast te leggen. Volgens de mededeeling zal het instrument zoowel bruikbaar zijn op het gebied van de radio- en aanverwante technieken als bij mechanische onderzoekingen van motoren, machines, de trilling van gebouwen, bruggen, spoorstaven; voor het testen van geluidsinstrumenten, het meten van uiterst korte tijdsverloopen en zoo meer.
De kathodestraalbuis, welke men in het belang van de televisie heeft verbeterd, zoodat zij bruikbaar werd voor het zichtbaar maken van de draadloos overgebrachte beelden, bleek ook voor de vervaardiging van het nieuwe meetinstrument, dat voor verschillende doeleinden toepassing kan vinden, dienst te kunnen doen. (Persbureau Industria)
(V. b. Radio 2551 D.; Kathodestraalbuizen 1694 A.)

D. **NEDERLAND. — Vreemdelingen. - Vergunning voor beroepen of bedrijven beperkt tot physieke personen. —**
De regeering heeft het beginsel van het wetsontwerp tot regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen in dier voege gewijzigd, dat alleen physieke personen (dus niet vennootschappen e.d.) verplicht zullen zijn, zich van een vergunning te voorzien alvorens hun werkzaamheden te kunnen verrichten. Voorts wordt voorgesteld, dat ook voor vreemdelingen, die een bestuursfunctie vervullen bij een hier te lande gevestigden rechtspersoon, welke een beroep of bedrijf uitoefent, een vergunning voorgeschreven zal zijn.
Deze wijzigingen zijn aangebracht bij een nota van wijziging, welke de op 5 Jan. '37 bij de Tweede Kamer ingediende Memorie van Antwoord vergezelt.
(De Telegraaf) **(Vorig bericht blz. 2334 E.)**

E. **SCHAKEN. — Nationaal schaakgebouw te Amsterdam. —**
Dezer dagen is te Amsterdam „Het Amsterdamsche Schaakhuis" officieel geopend. Nadat 's-Gravenhage reeds een aantal jaren door de stichting „Het Nationaal Schaakgebouw" in het bezit van een eigen home was gekomen, is nu Amsterdam gevolgd, dank zij de samenwerking tusschen de twee grootste vereenigingen, het V.A.S. en de A.S.C.
De stichting „Het Amsterdamsche Schaakhuis", Pl. Franschelaan 14, is het resultaat van deze samenwerking geworden. (Alg. Handelsblad)

F. **MR. J. H. TELDERS OVERLEDEN. —**
Op 7 Januari '37 is te 's-Gravenhage in den ouderdom van 60 jaar overleden mr. J. H. Telders, oudlands-advocaat en ouddeken van de orde van advocaten bij den Hoogen Raad der Nederlanden.
Jean Henri Telders is 4 Februari 1876 te Gorinchem geboren. Nauwelijks gepromoveerd, werd de jonge doctor beëedigd als advocaat en procureur bij den Hoogen Raad. Hij werd verbonden aan het kantoor van mr. W. Thorbecke, een van de bekwaamste advocaten uit die dagen en destijds landsadvocaat. Al spoedig werd mr. Telders plaatsvervangend landsadvocaat en toen mr. Thorbecke in 1917 kwam te overlijden, volgde mr. Telders hem als landsadvocaat op.
Gedurende 19 jaar heeft mr. Telders dit ambt uitgeoefend en bovendien een zeer drukke particuliere practijk gehad. (Het Vaderland)

G. **WERELDBEWAPENING. — Duitsch economisch rapport. —**
In 1936 heeft de wereld voor bewapening, naar het bureau voor bestudeering van den economischen toestand in zijn driemaandelijksch rapport raamt, een bedrag van 35 milliard mark besteed, tegen slechts 10 milliard in 1913 en respectievelijk 15 en 16 milliard mark in de jaren 1928 en 1929.
Tijdens den geheelen wereldoorlog en in de periode 1925 tot 1929 vormden de bewapeningen niet meer dan 4% van de totale industrieele productie. In 1936 was dit percentage tot 11 gestegen.
Het rapport geeft vervolgens een opsomming van de bedragen, waarmede de bewapeningsuitgaven in de onderscheiden landen toegenomen zijn.
Wat het Duitsche rijk betreft wordt slechts opgemerkt, dat het zich in een uitzonderingspositie bevindt, aangezien het door het verdrag van Versailles in een minderwaardige positie gebracht was, zoodat het zich genoodzaakt zag zijn bewapeningen op het-

zelfde peil als dat der omringende staten te brengen. Op basis van de bewapeningsuitgaven van Frankrijk zou Duitschland, aldus het rapport, het recht gehad hebben tusschen 1920 en 1934 een som van 20 milliard mark aan zijn bewapeningen te besteden. Aan het hoofd der lijst plaatst het rapport de Sovjet-Unie, die tusschen 1928 en 1936 haar militaire uitgaven verzestienvoudigd heeft.
Voor Frankrijk wordt de stijging in de bewapeningsuitgaven op 56%, voor Groot-Brittannië op 39% en voor de Vereenigde Staten op 38% aangegeven. Op basis van het nationaal inkomen zijn de bewapeningsuitgaven sinds 1928 tot het twee- à drievoudige gestegen. Het hoogst zijn zij in verhouding in Rusland, waar zij 12½% van het nationaal inkomen bedragen, het laagst in de Vereenigde Staten, waar zij slechts 1½% van het nationaal inkomen vormen. Ten slotte raamt het rapport, dat de productie van oorlogsmaterieel in de komende drie jaar tot 15% à 20% van de totale industrieele productie zal stijgen. (Völkischer Beobachter)

(Vor. ber. Bewapening 2593 D.; Uitgaven 1756 F.)

A. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - „Klokslag Twaalf". - „Op een avond in Mei". —**
De Nederlandsch spekende film „Klokslag Twaalf", die door de France-Europe-Film in Parijs werd vervaardigd en door het Amsterdamsche kantoor van deze firma in ons land wordt uitgebracht, beleefde op 5 November '36 de première.
Het scenario is van Alfred Machard en werd voor de Nederlandsche versie bewerkt door Sam Waagenaar en Louis de Bree.
Regie: Leo Joannon; muziek: Jean Wiener; productie-leiding: Jean Rossi; hoofdrollen: Fientje de la Mar, Louis de Bree, Annie van Duin, Mien Duymaer van Twist, Johan Elsensohn, Oscar Tourniaire, Elias van Praag, Cor Hermus, John Gobau, Coen Hissink en Chris Baay.
In verband met de hooge kosten, die aan het maken van een zuiver Nederlandsche film verbonden zijn, en het kleine taalgebied, waarin deze vertoond kan worden, zijn reeds eerder films in het buitenland als versie van een voor dat land gemaakte film vervaardigd („De 4 Mullers", „Fientje Peters - Poste Restante" en „'t Was 1 April").
„Klokslag Twaalf" is de eerste van een serie films, die op deze wijze in Parijs gemaakt zullen worden. Men gaat uit van een Fransch scenario en de hoofdzaak is het maken van een Fransche film, die in het veel grootere taalgebied vrijwel geheel de kosten kan opbrengen. Daarnaast wordt, met behulp van de voor deze film geëngageerde technische- en productie-staf en gebruik makende van de reeds in het studio gebouwde decors, dezelfde film in de Nederlandsche taal door spelers uit ons land gespeeld. Hierdoor worden de aanmaakkosten van de voor Nederland bestemde film belangrijk minder, dan het geval zou zijn, als deze in ons land zonder versie in een tweede taal opgenomen werd.
„Op een avond in Mei". — Op 11 Dec. '36 vond de première plaats van de Nederlandsche film „Op een avond in Mei", opgenomen in Loet C. Barnstijn's filmstad en uitgebracht door de firma Croeze & Bosman.
Muziek naar motieven van Johan Strauss, bewerkt door Willy Buchbinder. Regie: Jaap Speijer. Fotografie: Akos Farkas. Hoofdrollen: Johan Elsensohn, Cissy van Bennekom, Adolphe Engers, Henk Speijer, Marie van Westerhoven, Minny Erfman en Henry de Vries. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nederl. Films 2527 D.)

14 JANUARI 1937

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Het Prinselijk Huwelijk. —**
Bij den aanvang van het gala-diner, dat op 7 Jan. '37 ter eere van het Prinselijk Huwelijk ten paleize door den gouverneur-generaal aan vele hoofdambtenaren, officieren en verdere genoodigden werd aangeboden, stelde de gouverneur-generaal een dronk in op H. M. de Koningin en op het Prinselijk echtpaar, waarop alle aanwezigen het Wilhelmus uit volle borst meezongen. Na afloop van het diner onderhielden de gouverneur-generaal en mevrouw Starkenborgh zich nog geruimen tijd met de gasten. Den geheelen avond heerschte er een zeer geanimeerde stemming.
Bij de feestviering was te Batavia allereerst het woord aan de jeugd. Veertigduizend leerlingen van lagere scholen maakten een stadwandeling en vulden de straten met een vroolijke en kleurige menigte.
Te tien uur werden op verschillende punten in de stad Juliana-boomen geplant, waarbij luide hoera's op het welzijn van het bruidspaar werden uitgebracht.
Een aardige noot in het programma vormde het in de lucht loslaten van honderden ballonnetjes op het moment waarop de boomen in den grond werden geplant.
Hoezeer ook de inlandsche bevolking met het feest medeleeft, blijkt uit de tallooze eerepoorten over geheel Java voor inlandsche woningen en bij toegangen van kampongs aan de groote wegen opgericht.
Te Madioen werd onder groote belangstelling van de burgerij en in aanwezigheid van alle ambtenaren van het B.B., op het voorerf van het raadhuis een Juliana-fontein onthuld.
Medan, de hoofdplaats van de oostkust van Sumatra, was op schitterende wijze geïllumineerd. Aan den optocht naar het huis van den resident nam geheel Medan en de omgeving deel. Alle rassen en standen waren in dezen stoet opgesteld. Namens de burgerij verzocht de burgemeester het hoofd van het plaatselijk bestuur hulde te willen overbrengen aan het bruidspaar.
In dezen optocht liepen duizend fakkeldragers en negen muziekcorpsen luisterden onder vroolijke marschen den stoet op.
Ook te Padang maakte de illuminatie een imposanten indruk. Helaas viel hier op dien dag veel regen. Straten waren versierd en gouvernementsgebouwen en kantoren passend gedecoreerd en geïllumineerd. Ook van de versiering van winkels en particuliere woningen was veel werk gemaakt.
Te zeven uur in den morgen defileerden de troepen, hetgeen door de autoriteiten en veel publiek werd aanschouwd. Verder werden diensten gehouden in diverse kerken, waarna feestelijkheden van verschillenden aard werden afgewerkt.
Van Madoera meldt men, dat hier het feest alom werd gevierd, overal hingen vlaggen. Te Soemenep en te Bankalan waren veel versieringen en eerepoorten aangebracht en in Pamekasan prijkten de woning van den resident, de kaboepaten, de woning van den regent en de kazerne van de barisan-troepen in feestelijke verlichting. Een optocht van voertuigen is gehouden, waaraan de bevolking in groote mate deelnam. In den morgen vingen de feestelijkheden aan met een militairen marsch, waarna sportfeesten voor de scholen werden gehouden. Helaas was ook hier de regen spelbreker, zoodat de sportfeesten en andere feestelijkheden die zouden worden afgewerkt, zijn afgelast.
Ook te Semarang en te Soerabaja was een zeer uitgebreid feestprogramma opgesteld. In eerstgenoemde plaats dreigde voortdurend regen, doch gelukkig bleef het droog, zoodat ieder in groote opgewektheid aan de vreugde deelnam.
Ook te Bandoeng zijn op uitgebreide schaal Oranjefeesten gehouden.
Te Tjimahi verliepen alle feestelijkheden geheel volgens het programma, daar alles door goed weer werd begunstigd. Te Bandoeng waren overal eerepoorten opgericht en illuminaties en versieringen aangebracht. Er heerschte een ontzettende drukte en de politie had handen vol werk. Een troepenrevue trok enorme publieke belangstelling en de diensten, in de verschillende kerken opgedragen, werden door talloozen bijgewoond. (Aneta)

(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605-2620; Dankbetuigingen 2626 B.)

C. **PALESTINA. — Britsche Koninklijke Commissie. - Arabische eischen. —**
De Moefti van Jeruzalem heeft op 12 Jan. '37 voor het eerst voor de Britsche Koninklijke Commissie, die een onderzoek in Palestina instelt, het standpunt der Arabieren uiteengezet. De meeste leden van het Arabische hooge comité hadden plaats genomen op de getuigenbanken.
In zijn betoog verklaarde de Moefti, dat de Arabieren het doel nastreven, de nationale onafhankelijkheid van Palestina te verkrijgen. Zijn eischen kwamen neer op de volgende drie punten:

1. De poging om van Palestina een Joodsch nationale tehuis te maken moet worden opgegeven.
2. De Joodsche immigratie en de aankoop van terreinen door Joden moeten worden stopgezet.
3. Het huidige mandaat over Palestina moet verdwijnen en plaats maken voor een verdrag tusschen Engeland en de Arabieren.

De Moefti zeide tenslotte nog, dat hij vreesde, dat de Joden de beroemde Moskee van Omar zouden willen vernietigen en op de plaats daarvan den ouden tempel weer willen opbouwen. (Times) **(2548 E.)**

A. JAN PIETERSZOON COEN. — 1587—8 Januari 1937. —

De nationale feesten van 7 Januari hebben eenigszins op den achtergrond gedreven de herinnering aan den geboortedatum van den grooten Nederlander, die 350 jaar geleden geboren werd, Jan Pieterszoon Coen. Hij was de stichter van Batavia en wij zien in hem den grondlegger van ons groote koloniale rijk.

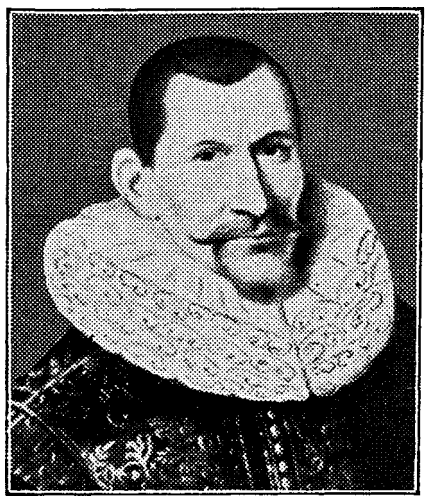

Jan Pieterszoon Coen.

In tegenwoordigheid van een detachement van land- en zeemacht, van alle leden van den Raad van Indië, en van vele hooge autoriteiten, overhandigde op 8 Januari, Coen's geboortedag, de president van de Javasche Bank, mr. dr. Buttingha Wichers, te Batavia, aan de directie van het Koninklijk Bataviaasch Genootschap de som van *f* 60.000, welke bestemd is voor den aankoop van het perceel, waarin het graf van Coen zich bevindt.

De gouverneur-generaal van Nederlandsch Oost-Indië legde op dezen dag een krans aan den voet van het monument voor J. P. Coen aan het Waterlooplein, voor het gebouw van het departement van Financiën. (Aneta - Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2584 E.)**

15 JANUARI 1937

B. VEREENIGDE STATEN. — Bewindsapparaat wordt herzien. —

President Roosevelt heeft bij het Congres aanbevelingen ingediend tot algeheele reorganisatie van de departementale diensten, waardoor de arbeid van den president aanzienlijk vereenvoudigd wordt. Er komen twee nieuwe ministers en zes assistenten, die een gedeelte van Roosevelt's werk zullen overnemen. Door de moderniseering en reorganisatie der diensten zal dertig millioen dollar bezuinigd worden.

Voorts zal afgeschaft worden, dat ambtenaren uit politieke overweging zullen worden benoemd.
(New York Herald Tribune, Parijs)

C. NEDERLAND. — Goudclausule Koninklijke Petroleum Maatschappij. —

Het Gerechtshof heeft 11 Jan. '37 arrest gewezen in de procedure tusschen de Ver. v. d. Effectenhandel te Amsterdam en de Koninklijke, waarin de Vereeniging uitbetaling op goudbasis eischt van de 4% dollarleening 1930 der Koninklijke.

De Haagsche Rechtbank had de vordering van de Vereeniging voor den Effectenhandel toegewezen.

Het Gerechtshof heeft vervolgens de Vereeniging niet-ontvankelijk in haar eisch verklaard, van welke uitspraak appellante in cassatie ging.

De Hooge Raad verwees de zaak terug naar het Haagsche Gerechtshof, dat in zijn uitspraak van 11 Jan. '37 het vonnis van de rechtbank heeft bevestigd.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 2363 C.; Kon. Petr. Mij. 2509 A.)

D. KALI. — Het wereldverbruik. —

In de buitengewone algemeene vergadering van de Kali Mij. St. Therese te Mulhouse (Elzas) werd een overzicht gegeven van het wereldverbruik van kali. Volgens opgave van den directeur-generaal dezer mij. bedroeg het kaliverbruik voor landbouwdoeleinden, met uitzondering van Frankrijk en Duitschland in 1926-'27 665.000 ton, in 1927-'28 760.000 ton, in 1928-'29 870.000 ton, in 1929-'30 870.000 ton, in 1930-'31 530.000 ton, in 1933-'34 825.000 ton, in 1934-'35 1 millioen ton en in 1935-'36 ongeveer eveneens 1 mill. ton. Terwijl Nederland per H.A. ongeveer 27 K.G. zuivere kali gebruikt en België 18 K.G., gebruikt Frankrijk slechts 5 K.G. (Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Kali 463 G.)

E. NEDERLAND. — Maaltijd ter eere van de Indische gasten door de regeering aangeboden. —

De minister van staat, voorzitter van den ministerraad, heeft op 11 Jan. '37 in de Ridderzaal pl.m. honderd genoodigden verzameld aan een maaltijd, mede ter eere van de delegaties der zelfbesturen uit Nederl.-Indië, die in verband met het Prinselijk huwelijk hier te lande verblijven en die voltallig aanwezig waren.

Tot de genoodigden behoorden de leden van het kabinet, de ministers van staat, de voorzitters der beide Kamers der Staten-Generaal, de vice-president van den Raad van State en de leden Hasselman en Rutgers, de oud-gouverneur-generaal van Nederl.-Indië van Limburg Stirum en de Jonge, de oud-ministers van Koloniën de Graeff en Welter, dr. Meyer Ranneft, oud-vice-president van den Raad van Ned.-Indië.

Rede van Dr. H. Colijn. — Bij den aanvang van den maaltijd stelde minister Colijn een dronk in op het Koninklijk Huis.

Later op den avond hield Z.Exc. een redevoering, waarin hij alle aanwezigen namens de regeering toesprak en in het bijzonder Z.H. Pangeran Adipati Ario Mangkoe Nagoro.

„Gij hebt", aldus de minister, „thans aan uw zoo lang reeds gekoesterden wensch gevolg kunnen geven om, vergezeld van uw gemalin en uwe dochter, als hoofd van Uw Huis in persoon Hare Majesteit de Koningin hulde te betuigen.

Maar in niet mindere mate geldt mijn welkomstgroet u, leden der depuaties van Zijne vorstelijke hoogheid den Soesoehoenan van Soerakarta, Hunne hoogheden den sultan van Jogjakarta, het hoofd van het Pakoe Alamsche huis en den sultan van Langkat en van den zelfbestuurder van Koealoe-Ledong.

De regeering waardeert ten zeerste uwe aanwezigheid hier te lande gedurende de nationale plechtigheden en feestelijkheden, waarin het Koninklijk Huis zoo nauw is betrokken.

Uit verre landen van tropenweelde en zonneschijn zijt Gij, landgenooten, in dit gure jaargetijde hierheen gekomen om, hetzij in eigen naam, hetzij uit naam van uw vorstelijke lastgevers, geschenken aan te bieden aan het hooge bruidspaar, dat onlangs in den echt is verbonden, maar ook om getuigenis af te leggen van uw aller onwankelbare trouw aan Uwe hooge souvereine en van Uwe innige verknochtheid aan het Koninklijk Huis.

Namens de regeering dank ik u voor de door u betoonde, zoo bijzondere belangstelling, welke getuigenis aflegt van uw diep gevoelde loyaliteit.

Ongetwijfeld hebt gij allen het als een groot en onvergetelijk voorrecht beschouwd deze hoogtijdagen hier te lande te hebben kunnen medemaken; dagen, waarop de jubelende bevolking van gansch het Koninkrijk der Nederlanden, ongeacht de groote verscheidenheid in aard en wezen, zich spontaan als geestelijke eenheid heeft vertoond, zich gelukkig prijzend onder de regeering van H.M. de Koningin.

Ook gij, Inheemsche landsgrooten van overzeesch Nederland, hebt, door te komen getuigen van het hartelijk medeleven van uwe landgenooten, vorsten, hoofden en volk, in de heuglijke nationale gebeurtenis dezer dagen, uwerzijds op treffende wijze uiting gegeven aan de rijkseenheidsgedachte, welke in de breede massa van zoovele millioenen levend is.

Ik geloof, dat ik uit ons aller naam spreek wanneer ik — zij het ook bij overvloede — u de verzekering geef, dat wij bewoners van Europeesch Nederland evenzeer met U en Uwe landgenooten ginds medeleven in lief en leed; voorts dat wij, die vanavond met u aan dezen disch vereenigd zijn, meermalen in gedachten bij u zullen verwijlen, wanneer gij temidden van de Uwen zult zijn teruggekeerd.

Z.Exc. verzocht den dank der regeering ook over te brengen aan de vorsten, die delegaties naar Nederland hadden afge-

vaardigd, en sprak den wensch uit, dat het verblijf der Indische gasten hun blijdschap mocht hebben opgeleverd.
Minister Colijn gewaagde nog van den nood der tijden die een tijdlang tot stilstand had gedwongen, waardoor de taak in Indië moest worden ingeperkt. Maar thans licht het achter de donkere wolken en wij zullen de tijdelijk onderbroken taak met kracht voortzetten."
Tenslotte stelde de minister een dronk in op de Indische gasten en de prosperiteit van Indië, de parel aan de kroon van het Koninkrijk.

Antwoord van de Indische gasten. — Deze dronk werd beantwoord door Z.H. den Mangkoe Nagoro, die in enkele woorden uitdrukking gaf aan de gevoelens van dankbaarheid en erkentelijkheid welke hem en zijn gemalin in deze dagen vervuld hadden. Dankbaar voor de warme hartelijkheid en voor de zorg, welke hem van alle kanten zijn ten deel gevallen, erkentelijk voor het thans beleefde begrip omtrent de saamhoorigheid en de eenheid van allen die leven — en hier bezigde spr. een Javaansch zinnebeeld — „In de boomschaduw" van het Koninklijk huis van Oranje-Nassau.
Met een: Lang leve de Koningin, lang leve het Prinselijk bruidspaar, eindigde spreker zijn korte rede.
Daarna heeft het woord gevoerd Pangeran Ario Soerjohamidjojo die namens den Soesoehoenan van Soerakarta verzekerde, dat de vereerende uitnoodiging een diepen indruk op zijne delegatie had gemaakt.
Onder teekenen van bijval stelde spr. een dronk in op de Nederlandsche regeering.
Nadat Pangeran Ario Soerjohamidjojo in welgekozen bewoordingen namens den sultan van Djokja had dankgezegd voor de Nederlandsche sympathie en gastvrijheid, stelde deze een dronk in op den minister-president.
Daarna voerde nog het woord Pangeran Ario Praboe Soeriodilogo namens Prins Pakoe Alam VII, die zeide dat het hem verheugde het Nederlandsche volk in eigen land te hebben kunnen ontmoeten en hebben leeren kennen. Het zoo bekend staande koele volk heeft zich in deze dagen ontpopt als een volk met een warm kloppend hart.
Het zou — volgens spr. — voor hem niet mogelijk zijn geweest om van een kort verblijf een maximum profijt te trekken, indien hij de medewerking van de Nederlanders zou hebben moeten missen.
Spr. dankte dr. Colijn, als hoofd der regeering en ieder die hem behulpzaam is geweest voor de betoonde gastvrijheid en ondervonden hartelijkheid.
Namens de delegatie van den sultan van Langkat bracht Tengkoe Kamil dank aan minister Colijn voor de vriendelijke woorden door dezen tot de Indische delegaties gericht en voor de vele zorgen en moeite door de regeering genomen om de delegaties met raad en daad bij te staan. (Het Vaderland)

(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605-2620; Dr. H. Colijn 2625 G.)

A. NEDERLAND. — Handelsbalans 1936. —

Blijkens mededeeling van het Centraal Bureau voor de Statistiek, bedroeg de waarde van den Nederlandschen invoer (zonder goud en zilver) in December '36 *f* 114 (v.m. *f* 101, v. j. *f* 73) millioen en die van den uitvoer *f* 79 (v.m. *f* 77, v. j. *f* 52) millioen.
De waarde van den invoer (zonder goud en zilver) beliep over 1936 *f* 1.017 (v. j. *f* 936) millioen, die van den uitvoer *f* 745 (v. j. *f* 675) millioen.
Het percentage van den invoer, gedekt door den uitvoer, beliep in December '36 69,6% (v. m. 76,6%, v. j. 71,2%) en bedroeg voor het geheele jaar 1936 73,3% (v. j. 72,1%).

	(In millioenen guldens) Invoer		Uitvoer		% v. d. invoer gedekt door uitvoer	
	1935	1936	1935	1936	1935	1936
Januari . .	76	79	55	50	71.9	63.6
Februari . .	70	74	51	50	72.4	68
Maart . . .	80	79	54	55	67.9	69.3
April . . .	78	81	50	57	64.1	70.7
Mei	78	76	58	53	74.3	69.3
Juni	73	77	51	53	69.5	68.9
Juli	76	80	54	60	70.9	74.9
Augustus . .	76	82	61	64	80.6	77.3
September . .	76	82	59	72	78.2	87.7
October . .	94	92	70	75	74	81.6
November . .	86	101	60	77	70.4	76.6
December . .	73	114	52	79	71.2	69.6
Totaal . . .	936	1017	675	745	72.1	73.3

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2497 A.)**

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Wijziging der Indische Tariefwet. —

Bij den Volksraad is op 13 Jan. '37 ingediend een ontwerp-ordonnantie tot wijziging en aanvulling van de Indische tariefwet en van het tarief van invoerrechten, met buiten-werking-stelling van artikel 16 van de Indische comptabiliteitswet.
In de Memorie van Toelichting is o.a. vermeld, dat de voortschrijdende industrialisatie in Ned.-Indië behoeften doet gevoelen aan verruiming van den vrijdom van invoerrechten op korten termijn en tevens aan de herziening, c.q. afschaffing, van sommige invoerrechten. Vrijstelling of teruggave van invoerrechten kan verleend worden voor materialen e.d. voor de vervaardiging van goederen, welke worden uitgevoerd uit die gedeelten van Ned.-Indië, waar in- en uitvoerrechten worden geheven. Dit is van belang voor de hier te lande werkende exportindustrieën.
(Aneta) **(Vor. ber. Invoerrechten 2502 B.; Uitvoerrechten 2555 B.)**

16 JANUARI 1937

C. SPAANSCH-MAROKKO. — Duitsche penetratie. - Een relaas van de „Times". —

De correspondent van de „Times" te Tanger meldt, dat de publicatie, op een geschikt oogenblik, van de Duitsche en Fransche verklaringen wel in staat is de bezorgdheid te kalmeeren, welke door de recente bewijzen van Duitsche penetratie in Spaansch Marokko was gewekt.
Men kan thans hopen, dat de door Frankrijk en anderen bewezen vastbeslotenheid, om zich te verzetten tegen de schending van de conventie van 1912, goed zal worden begrepen en dat zij, die zich misschien voorbereiden haar te schenden, een einde zullen maken aan hun activiteit, eer het te laat zal zijn.
Reeds nu bestaat er geen twijfel, vervolgt de „Times"-correspondent, dat de Spaansche nationalisten en hun Duitsche raadgevers den geest der conventie overtreden, indien nog niet openlijk dan wel naar de letter. De economische exploitatie der Spaansche zone ten bate van Duitschland neemt reeds aanzienlijke afmetingen aan en schijnt nog toe te nemen.

Er werden voorbereidingen getroffen, welke, indien zij voltooid zullen zijn, het mogelijk zouden maken, 20.000 man troepen te ontvangen. Het blijkt evenwel nog niet, of thans een groote strijdmacht in de zone aanwezig is en het is te hopen, dat men hier slechts met een voorzorgsmaatregel te doen heeft.
In de buurt van Ceuta schijnen voorbereidende werkzaamheden voor versterkingen te zijn uitgevoerd. Men heeft het bewijs van geheimzinnige activiteit aan de kust ten Oosten van Melilla. Sinds eenige weken kruisen Duitsche oorlogsschepen voortdurend voor de Marokkaansche kusten.
Te Bessora werden tegelijkertijd zeven Duitsche oorlogsschepen opgemerkt. Duitsche duikbooten hebben hun basis te Melilla. Naar men zegt, maken zij vaak tochten naar de Spaansche wateren. Het vliegveld van Melilla en de marineluchthaven zijn bij technici van de Duitsche luchtmacht in gebruik. Zij dienen voor Junkers- en Dornier-toestellen.
Men kan thans zeggen, dat Melilla een Duitsche stad is. Bijna al het Spaansche personeel is vertrokken.
Een andere vliegbasis werd georganiseerd te Tetoean, waar achttien Duitsche vliegtuigen op 6 Januari daalden. Men zegt, dat te Aralayi, bij Melilla, een schuilplaats voor watervliegtuigen wordt ingericht.
De correspondent beschrijft ten slotte de activiteit der Duitsche handelsschepen, die beladen met tanks en oorlogsmateriaal aankomen en vertrekken met delfstoffen uit de mijnen, welke door Duitsche ingenieurs worden bestuurd.
De „Times" spreekt dan nog over tal van Duitsche schepen, die een zeker aantal bezoekers aan land zetten en dezen niet allen weer aan boord terugnemen. (Times)

(Vor. ber. Spaansch-Marokko 1253 F.)

A. NEDERLAND. — Werkloosheid. - Overzicht over de jaren 1930 tot en met 1936. —

De directeur van den rijksdienst der werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling deelt mede, dat in de week van 21 tot en met 26 December 1936 het aantal leden van ingevolge het Werkloosheidsbesluit 1917 gesubsidieerde vereenigingen bedroeg 531.900 (waarvan 74.100 landarbeiders).

Van de verzekerden, niet behoorende tot de landarbeiders, waren de geheele week werkloos: in de verslagweek 21 tot en met 26 December 31.1 %; in de overeenkomstige week 1935 34.9 % en in de overeenkomstige week 1934 30.5 %.

Bij 1058 organen der openbare arbeidsbemiddeling stonden op 26 December 1936 in totaal 467.043 werkzoekenden ingeschreven, onder wie 443.479 mannen. Van deze werkzoekenden waren er 451.392 werkloos, onder wie 432.806 mannen.

Nevenstaande grafiek geeft een beeld van de werkloosheid (waarbij zij, die een gedeelte der week werkloos waren, voor een derde zijn medegerekend) volgens de persberichten over elk van de jaren 1930 tot en met 1936. In de jaren voor 1931 was het regel, dat van het midden van den zomer af de werkloosheid eerst langzaam, daarna geleidelijk sneller steeg (zie de lijn over 1930). De werkloosheid in 1931 vertoonde dit beeld eveneens, doch in de volgende jaren, toen de werkloosheid in haar geheel een steeds hooger peil bereikte, ondervond zij in mindere mate den invloed der jaargetijden. In 1936 heeft van Augustus af (toen de zomerwerkloosheid een ongekende hoogte bereikte) een licht verbetering in den algemeenen toestand tot gevolg gehad, dat de invloed van herfst- en winterseizoen grootendeels werd opgeheven, met het gevolg, dat de werkloosheid van October af minder was dan in 1935. Op het einde van het jaar stond zij ongeveer op het peil van de jaren 1934, 1933 en 1932.

(Vorig bericht Werkloosheid 2538 E.)

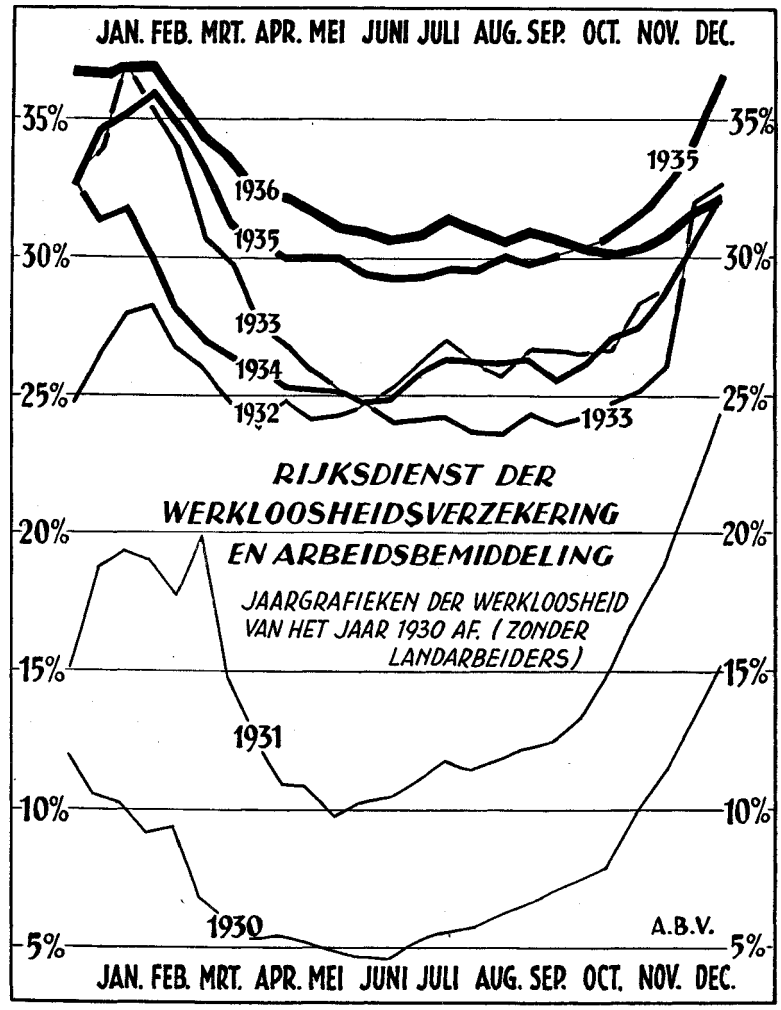

B. ENGELAND. — Minister Eden doet een beroep op samenwerking. - „Wij verkiezen boter boven kanonnen." —

Op een feestmaal van de Foreign Press Association in het Savoy-Hotel heeft minister Eden op 12 Jan. '37 een rede gehouden, waarin hij verschillende aspecten van den buitenlandschen toestand heeft besproken.

Ten aanzien van Spanje zeide hij, dat het aan de Spanjaarden moest worden overgelaten, welk regeeringsstelsel zij verkozen. Het ging niet aan eenig stelsel aan hen op te leggen en daarom zal Groot-Brittannië blijven arbeiden om inmenging door andere mogendheden tegen te gaan.

Eden was niet van meening, dat de uitkomst van den burgeroorlog onvermijdelijk een fascistische of communistische regeering zou moeten beteekenen, daar geen van deze twee regeeringsvormen in overeenstemming was met het Spaansche volkskarakter. Spanje zal een eigen, Spaansche regeeringsvorm aannemen en hoe minder de buitenlanders zich daarin mengen, hoe spoediger deze tot stand zal komen.

Er was in 1936 een onrustbarende neiging om Europa in twee kampen te verdeelen. Die neiging schijnt thans te verminderen, zooals bijv. gebleken was bij de Britsch-Italiaansche gedachtenwisselingen over de Middellandsche Zee. Zulk een verdeeling van Europa in twee kampen was een van de ernstigste bedreigingen van den vrede en ook stemde zulk een verdeeling volgens spreker niet overeen met de werkelijkheid.

Groot-Brittannië gelooft in het democratische stelsel, aldus Eden, dat geenszins het midden houdt tusschen de dictaturen van links en van rechts, doch dat geheel anders is dan elk van die twee, hetgeen niet wegneemt, dat Groot-Brittannië niets liever dan een goede buur wil zijn en in alle verdraagzaamheid en zonder zijn democratische instellingen te willen opdringen, waar men daarvan niet gediend is, op voet van vriendschap wil leven met beide.

Er is geen land, waarmede wij niet in vriendschap wenschen te leven en van dien geest van samenwerking behooren alle naties te zijn doordrongen om den vrede te verkrijgen.

„Wij gelooven niet in strijd," zeide Eden, „wij gelooven in samenwerking teneinde den levensstandaard van allen te verhoogen. Dit kan nimmer door oorlog worden bereikt. Alleen door internationale samenwerking kan de eerste en grootste plicht van staatsmanschap worden vervuld, welke bestaat in het vergrooten van het geluk en den voorspoed van het volk."

Met groote voldoening had Eden Hitler's verklaring tegenover het corps diplomatique gelezen en de Britsche regeering beantwoordde de daarin uitgedrukte gevoelens met warmte. „De wereld is immers niet zoo bankroet, dat zij geen weg kan vinden om dat groote doel, den wereldvrede, te verwezenlijken." riep Eden uit. Hoe kan dit nu geschieden? Aleen als er vertrouwen is in de politiek, kan er sprake zijn van een economisch herstel in Europa.

Wij herbewapenen thans op geweldige schaal, maar eigenlijk willen wij geen geld aan bewapeningen verspillen. Er is een betere weg.

Wij verkiezen boter boven kanonnen en wij zijn bereid ons best te doen om door economische samenwerking en door te werken aan het tot rust brengen van Europa te verzekeren, dat anderen ook boter zullen hebben in een wereld, die geen kanonnen noodig heeft.

Het is aan de naties om te kiezen. Door het verbeteren van de internationale betrekkingen, door vrije samenwerking tusschen de volken, door verlaging van de tariefmuren, welke den internationalen handel belemmeren, door een waarachtige poging om elkanders standpunt te waardeeren, kunnen wij den internationalen toestand verbeteren. Geen natie kan welvaart verkrijgen op de puinhoopen van een andere. In de moderne wereld zijn alle landen zoo niet politiek, dan toch economisch op elkander aangewezen en als wij onze politiek baseeren op dat fundamenteele feit, zijn wij na toe aan het vinden van een oplossing voor de problemen, welke thans schijnbaar onoplosbaar zijn.

(Manchester Guardian) **(V. b. Anthony Eden 2590 G.)**

C. SPAANSCH-MAROKKO. — Vreemdelingen zijn welkom. - Fransch en Engelsch onderzoek naar Duitsche penetratie. —

De hooge commissaris van Spaansch Marokko heeft, na een bespreking te Tetoean tusschen den Franschen consul en kolonel Beigbeder, aan den Franschen militairen attaché in Tanger, kapitein Luiset, een permanent vrijgeleide verstrekt, dat hem veroorlooft, zich vrij te bewegen in de Spaansche zone van Marokko, met inbegrip van Melilla en Ceuta.

Radio-Sevilla heeft op 13 Jan. '37 in een uitzending

in de Fransche taal, alle vreemdelingen op hartelijke wijze uitgenoodigd, een bezoek te komen brengen aan de Spaansche zone van Marokko en zich rekenschap te geven van de onjuistheid der geruchten over het ontschepen van Duitschers en vreemdelingen van welke nationaliteit verder ook.
Voorts heeft de plaatsvervangende hooge commissaris van Spaansch Marokko, kolonel Beigbeder, thans dezelfde uitnoodiging gericht tot den Britschen consul in Tetoean als reeds tot Frankrijk gericht is, waardoor ook de Britsche autoriteiten in staat zullen worden gesteld, in Spaansch Marokko een onderzoek in te stellen naar de beweerde activiteit der Duitschers.
Binnenkort zal de Britsche torpedojager „Vanoc" Gibraltar verlaten, om naar Melilla en Ceuta te gaan. Beide steden zullen worden bezocht. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2631 C.)

17 JANUARI 1937

A. **ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Rassenkwestie.** Het is den Italianen, die in Abessynië wonen, op strenge straffen verboden samen te leven met vrouwen van het Abessynische ras. Een overtreding van dit verbod, zelfs al is de samenleving slechts van korten duur, wordt als een delict beschouwd, waarop één tot vijf jaar gevangenisstraf staat, daar dergelijke Italianen „elk gevoel van waardigheid en politiek besef" verloren hebben.
Deze maatregel geldt echter alleen voor buitenechtelijke gemeenschap. Een huwelijk tusschen een Italiaan en een Abessynische vrouw is niet verboden, omdat dit uiteraard zeer zelden zal voorkomen en in de practijk ook gemakkelijk verhinderd kan worden. (Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Organisatie 2381 A.)**

B. **WERELDWERKLOOSHEID. — Eenige cijfers. —** De nota van het Internationale Arbeidsbureau bevat eenige mededeelingen over het aantal werkhebbende arbeiders in de verschillende landen in vergelijking tot dit aantal in het jaar 1929, waarin de wereldcrisis uitbrak. Uit deze cijfers blijkt, dat in vele landen thans reeds een grooter aantal arbeiders in de gelegenheid is arbeid te verrichten dan in 1929 het geval was, zoodat in deze landen de crisis, wat althans de kwaal der werkloosheid betreft, reeds geheel schijnt te zijn overwonnen.
Het aantal werkhebbenden in 1929 op 100 stellend, bedraagt dit aantal in het laatste kwartaal van 1936 méér dan 100 in de volgende landen:
Bulgarije (135), Engeland (108), Estland (128), Hongarije (100,7), Letland (109), Zuid-Afrika (125), Zuid-Slavië (107) en Zweden (111).
Daarentegen hebben de werkhebbenden het peil van het jaar 1929 nog niet bereikt in de volgende negen staten:
België (88), Canada (93), Frankrijk (75), Luxemburg (69), Nederland (73), Polen (85), Tsjecho-Slowakije (89), de Ver. Staten van Amerika (87) en Zwitserland (69).
Zoo was de toestand althans in October van het jaar 1936. Nieuwere gegevens omtrent het aantal werkhebbenden stonden begin Januari nog niet ter beschikking van het Internationale Arbeidsbureau. (Intern. Arbeidsbureau) **(Vor. ber. blz. 2535 A.)**

C. **INTERNATIONALE UNIE DER KATHOLIEKE PERS. — Bijeenkomst te Luxemburg. —** In de laatste dagen der afgeloopen week kwam het uitvoerend comité van de permanente internationale commissie van Katholieke Dagbladen onder voorzitterschap van Pater Leon Merklen, hoofdredacteur van het Parijsche Katholieke Dagblad „La Croix", te Luxemburg bijeen. Aan dit congres werd o.m. deelgenomen door mgr. Origer (Luxemburger Wort), staatsraad dr. Fr. Funder (Reichspost, Oostenrijk), mgr. S. Kaczynski (K.A.P. Polen), mgr. Jos. Pauchard (K.I.P.A., Freiburg, Zwitserland), directeur Xavier Mapuss (Alzazia Elzes), dr. Araki (Boedapest) en den secretaris dr. H. Hoeben van het internationale Katholieke persbureau te Breda, Holland. Dr. Hein Hoeben bracht een uitvoerig rapport uit over de zich steeds meer uitbreidende werkzaamheden van het secretariaat sedert het internationaal congres der Katholieke Pers te Rome.
In dit rapport viel een zeer optimistische toon te beluisteren. Tijdens de beraadslagingen van het congres werden nieuwe plannen besproken voor een systematische bestrijding van de moderne godloosheid in zijn veelvuldige verschijningsvormen, alsmede de interne organisatie en de nauwere samenwerking met de reeds bestaande nationale Katholieke persbureaux. (De Maasbode) **(Vor. ber. Katholieke Pers 2482 E.)**

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul — „Humbles Visages." (Les Editions de Belgique 1936) **(V. b. 2625 E.)**
Duitsch: W. Bonsels — „Der nicht gespielte Film." (Bruckmann, München)
Friedrich Schilling — „Flieger an allen Fronten." (Verlag Scherl, Berlin) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Engelsch: Leslie Weatherhead — „It happened in Palestine." (Hodder & Stoughton)
G. M. Young — „Victorian England." (Oxford University Press 1936) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Fransch: Charles Maurras — „La dentelle du rempart (préface de Bernard Grasset)." (Grasset)
M. P. Nicolas — „De Nietzsche à Hitler." (Fasquelle) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Japansch (in het Engelsch): Haruko Ichikawa — „Japanese Lady in Europe." (Jonathan Cape) **(Vor. ber. 2596 A.)**
Nederlandsch: Willy Matray-Bédier — „Oermensch." (H. J. W. Becht, Amsterdam)
Urb. Van de Voorde — „Het Pact van Faustus." (Vlaamsche uitgave.) (Die Poorte, Oude God, Antwerpen 1936) **(Vor. ber. 2625 E.)** (Red. K. H. A.)

E. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Zestien luchtkruisers. —**
Het departement van Defensie heeft besloten, aan de N.V. Nederlandsche Vliegtuigenfabriek „Fokker" te Amsterdam een opdracht te verstrekken tot den bouw van 16 luchtkruisers van het type T 5.
De voorbereidingen van constructieven aard zijn in verband met deze opdracht reeds ver gevorderd en zal dan ook eerlang met den daadwerkelijken bouw kunnen begonnen worden.
Het type T 5 is een vrijdragende middendekker met optrekbare wielen en bedoeld als gevechtsvliegtuig en lange afstand-bommenwerper.
De vleugel is geheel opgebouwd uit hout, volgens de normale Fokker-constructie, terwijl de driedeelige romp wat het middenstuk betreft, constructief één geheel met den vleugel vormt en dus ook uit hout is opgebouwd, terwijl het voor- en achterstuk uit gelascht chroom-molybdenum staal bestaat.
De bekleeding van den romp is grootendeels duralen aluminium-plaat, voor het overige doek.
In den neus van den romp is een 20 of 23 m.m. kanon gemonteerd. Hierin bevindt zich ook de vizierinrichting voor het werpen der bommen.
Vervolgens komt de hooger gelegen plaats van den bestuurder, terwijl meer naar achteren zich weer een machinegeweerpost bevindt, van waaruit boven over den romp naar achteren en naar de zijden kan worden geschoten. In dezen post bevindt zich een hulpstuurinrichting.
Weer iets verder naar achteren komt weer een machinegeweerpost, waaruit het vuren mogelijk is zoowel van uit de flank als door den vloer van het vliegtuig.
Tenslotte is nog een machinegeweer gemonteerd geheel in het einde van den staart in eenzelfde soort koepel als bij het Fokker gevechtsvliegtuig G 1 is toegepast.

De bommenwerpers zullen worden uitgerust met twee Bristol „Pegasus"-motoren, type XX, die elk maximaal 925 P.K. leveren en, vliegende op kruissnelheid, 625 P.K.
Leeg weegt de Fokker T 5 4500 K.G., terwijl de nuttige lading 2600 K.G. bedraagt, zoodat het totaal gewicht op 7100 K.G. komt.
De maximum snelheid komt op 390 K.M. per uur en de kruissnelheid, bij een gebruik van twee-derde van het beschikbare motor-vermogen, op 328 K.M. per uur. In 2,4 minuut klimt de T 5 naar 1000 meter en in 16,8 minuut naar 6000 meter. De hoogtegrens ligt op ruim 8000 meter.
In zijn prestaties is dit Nederlandsche ontwerp superieur aan den ten behoeve van den Indischen militairen luchtvaartdienst in Amerika bestelden Martin-bommenwerper, terwijl ook de bewapening van het Nederlandsche ontwerp veel krachtiger is en zijn algemeene bouw en indeeling eveneens een belangrijke vooruitgang op het Amerikaansche product beteekent. (De Tel.) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtmacht 2484 B.)**

18 JANUARI 1937

A. **FRANKRIJK. — De Kamer verbiedt dienstneming in Spanje. —**
Met algemeene stemmen heeft de Fransche Kamer op 15 Jan. '37 het regeeringsontwerp, dat het kabinet machtigt de aanwerving van vrijwilligers voor Spanje te verbieden, aangenomen.
Deze eenstemmigheid, waarbij zelfs geen blanco-stemmen behoefden te worden genoteerd, is de uitdrukking van den wensch der geheele Kamer, zonder onderscheid van politieke overtuiging, dat alles gedaan worde, opdat de burgeroorlog in Spanje niet ontaarde in een algemeen conflict. (Agence Belga)
(Vor. ber. Burgeroorlog in Spanje 2626 D.)

B. **CHINA. — Communisme. — Tsjang Hsu-liang. —**
Sterke afdeelingen communistische troepen rukken in Zuidelijke richting op naar Sianfoe. Vele Engelschen en Amerikanen hebben de provincies Sjensi en Kansoe verlaten. Een aantal missionarissen zal naar Nanking vertrekken.
De Nanking-regeering overweegt maarschalk Tsjang Hsu-liang, die in December maarschalk Tsjang Kai-sjek ontvoerd heeft en daarvoor tot 10 jaar gevangenisstraf werd veroordeeld, maar, naar verluidt, onmiddellijk gratie is verleend, met het commando in Sianfoe te belasten. Hij zou reeds in gezelschap van 10 militaire leiders naar Fengoea vertrokken zijn.
(Sin Pao Agency) **(Vor. ber. Communisme 1877 B.; Tsjang Hsu-liang 2596 C.)**

C. **ITALIE. — Nieuwe samenstelling van Directorium der Fascistische Partij. —**
Men heeft het directorium der fascistische partij vernieuwd. Het zal voortaan, behalve uit den partijsecretaris Achille Starace, die in functie blijft, bestaan uit Adelchi Serena, Vincenzo Zamgara en Dino Gardini, onder-secretarissen en Giovanni Marinelli, administratief secretaris.
Tot de zeven overige leden behooren Pietro de Francisci, rector magnificus van de universiteit van Rome en Fernando Mezzasoma. Men ziet in de aanwezigheid van laatstgenoemden den wensch, een nauw contact te handhaven tusschen de partij en de wereld der wetenschap. (Corriere della Sera)

D. **FRANKRIJK. — Anti-Fransche campagne in Duitschland. —**
Voor de tweede maal in één week is door de Duitsche pers, die door de Duitsche regeering is geïnspireerd, een felle anti-Fransche campagne ontketend. Frankrijk wordt er van beschuldigd in de Zuidelijke departementen een Sovjet-regeering te tolereeren, waarvan Perpignan de hoofdzetel zou zijn onder communistisch bewind. De Action Française, het royalistische blad dat fel gekant is tegen de regeering-Blum en geen enkele regeering in bescherming neemt, schijnt Duitschland het materiaal te hebben verschaft voor zijn anti-Fransche campagne.
Van Fransche zijde is in een onderhoud met bevoegde Duitsche kringen gewezen op de moeilijkheden, die uit een dergelijke houding der Duitsche bladen kunnen voortvloeien. (Le Matin)
(Vor. ber. Frankrijk-Duitschland 2622 C.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De regeering vraagt meer bevoegdheid in tijden van spanning. —**
Bij den Volksraad is een ontwerp-ordonnantie ingediend, waarbij de regeering de bevoegdheid verkrijgt, in dringende omstandigheden — met name in tijden van buitengewone internationale spanning — een bijzonder overheidstoezicht te doen uitoefenen op het reizen en het verblijf van hier te lande aanwezige personen, ter bescherming van de uitwendige veiligheid van Ned.-Indië.
In de Memorie van Toelichting verklaart de regeering, dat thans ter zake eerst kan worden opgetreden, wanneer een staat van oorlog of de staat van beleg reeds is afgekondigd, terwijl het toch geenszins is uitgesloten, dat zij reeds te voren de bevoegdheid tot ingrijpen moet bezitten. (Aneta)
(Vor. ber. Toezicht op de Diensten 1767 A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — De dollar. —**
De machtiging van president Roosevelt om tot eventueele devaluatie van den dollar over te gaan is verlengd tot 1939. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2598 B.)

G. **DISCONTOKOERSEN. — Javasche Bank. —**
De Javasche Bank heeft haar disconto met ingang van 14 Jan. '37 met 1% verlaagd tot 3%. Het tarief voor beleeningen op promessen blijft onveranderd op 6%.
De wijzigingen in het disconto der Bank waren de laatste jaren de volgende:

14- 7-1926	4 %	16- 8-1933	4½ %
25- 2-1929	4½ %	1- 7-1934	4 %
22- 7-1929	5½ %	1-11-1934	3½ %
10- 2-1930	5 %	3- 6-1935	4½ %
10- 3-1930	4½ %	1- 7-1935	4 %
1- 7-1933	5 %	14- 1-1937	3 %

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 1857 E.)**

19 JANUARI 1937

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — 3% Conversieleening.**
Op 25 Januari '37 wordt de inschrijving opengesteld op een 3% Nederl.-Indische Conversieleening, groot nom. *f* 150.000.000, waarvan reeds een bedrag van *f* 55.838.200 bij openbare bankinstellingen is geplaatst. De koers van uitgifte bedraagt 96¾ %. De leening is gegarandeerd door Nederland; zij is verdeeld in schuldbewijzen aan toonder groot *f* 1.000, *f* 500 en *f* 100. De inschrijving geschiedt met recht van voorkeur voor houders van niet-uitgelote, per 16 Febr. '37 aflosbaar gestelde, schuldbewijzen der Nederlandsch-Indische leeningen 1930 en 1931.
(Keesings Fin. Archief) **(V. b. Leeningen 1742 A.)**

I. **SPANJE. — Burgeroorlog. —**
De strijd rond Madrid blijft onveranderd. De berichten der regeeringstroepen en die van de rechtschen zijn steeds in tegenstrijd.
Malaga werd eenige malen door rechtsche vliegers gebombardeerd en naar verluidt zouden Franco's troepen 15 K.M. dichter bij Malaga gekomen zijn.
Naar de Times meldt is de Duitsche economische penetratie in Spaansch-Marokko van groot belang. Te Melilla houden vele jonge Duitschers verblijf, die, volgens de Times, volleerde militaire vliegers zijn. Zij hebben hun intrek in het „Hotel Nacional" genomen, dat speciaal voor hen werd ingericht. Het Joodsche personeel van dit hotel werd ontslagen.
(Times - A. N. P.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2634 A.)**

TURKIJE

A. Politieke ontwikkeling.

Het Oostelijke Middellandsche Zeegebied is ook thans, in het tijdperk van het vliegtuig, evenals ten tijde van het zeilschip en de galei een der gevoeligste plekken in het „zenuwstelsel" van de Europeesche politiek gebleven, zoodat zelfs de kleinste prikkel ergens op een punt in een zijner randstaten onvermijdelijk reflexbewegingen in de Europeesche machtcentra moet opwekken.

Turkije heeft de bijzondere plaats, welke het van oudsher in dit veld van spanningen toekwam, onveranderd gehandhaafd, zooals dit trouwens door zijn geografische constellatie niet anders mogelijk zou zijn geweest, echter met één belangrijk verschil: terwijl zijn functie gedurende de laatste jaren vóór den wereldoorlog zuiver passief was geworden, doet het zich tegenwoordig hoe langer hoe actiever in de internationale politiek gelden. Tengevolge hiervan nemen ook de elementen, welke voor de beoordeeling van de politieke oriënteering en de ontwikkeling in de naaste toekomst van Turkije toonaangevend zijn, in gelijke mate in belangrijkheid toe.

De onlangs tot stand gekomen conventie van Montreux betreffende de zee-engten heeft in dit verband de Turksche positie belangrijk versterkt en tegelijkertijd een grootere beteekenis aan het Russisch-Turksche bondgenootschap gegeven.

Wat de economische politiek aangaat, loopen de draden in de eerste plaats naar Duitschland, waar 40% van Turkije's buitenlandsche handel is geconcentreerd, verder naar Rusland, dat in belangrijke mate aan de financiering van zijn industrialisatie deelneemt en in den laatsten tijd eveneens naar Engeland. Hier heeft echter de politiek — als een van de resultaten van het Abessynische conflict — den doorslag gegeven.

Voor den gemiddelden toeschouwer zijn de naar het Oosten gerichte tendenzen minder duidelijk.

De betrekkingen tusschen de Oostersche landen zijn van den meest uiteenloopenden aard. Natuurlijk worden de betrekkingen nauwer daar, waar, zooals in het N.-Westen van Iran, in de Trans-Kaukasische Sovjet-republieken en in Noord-Syrië, een niet onbelangrijk aantal Turken woont. Ofschoon Turkije elk politiek irredentisme nadrukkelijk en principieel van de hand wijst, verhindert dit toch niet, dat de aantrekkingskracht dezer sterke nationale eenheid van 16 millioen menschen in de volle kracht van hun economische en cultureele renaissance bij bepaalde gelegenheden zeer levendig tot uitdrukking kan komen. Het jongste bewijs hiervan zijn de aansluitings-tendenzen van de Noord-Syrische gebieden van Antiochië en Alexandrette, welke naar aanleiding van de herziening der Fransch-Syrische mandaatsverhoudingen in een acuut stadium traden, waarmede de Volkenbond zich juist thans bezighoudt.

De belangstelling van Aziatische zijde voor de Turksche opleving gaat trouwens veel verder, dan bij ons in het algemeen bekend is. Studiereizen van Perzische, Indische, Japansche of Chineesche publicisten, economen of politici naar Turkije zijn niet zeldzaam.

Als bewijs daarvoor moet worden gewezen op een omvangrijke en zeer gedetailleerde vragenlijst der regeering te Nanking tot Ankara gericht, waarin om uitsluitsel betreffende den Turkschen hervormingsarbeid en de hiermede tot nu toe bereikte resultaten wordt gevraagd.

Hierbij mag niet over het hoofd worden gezien, dat het streven om zich van de politieke en economische voogdij van Europa los te maken, tegenwoordig diep in alle Aziatische landen doordringt en dat Turkije hiervan de eerste staat is geweest, wien dit tot nu toe is gelukt.

Weliswaar is het voor vele noodzakelijke industrieproducten nog op het buitenland aangewezen, doch eenerzijds streeft Turkije elk jaar met succes naar vermindering van dezen buitenlandschen toevoer en aan den anderen kant verstaat het de kunst om door een consequent doorgevoerd compensatiesysteem zijn economische gelijkwaardigheid in dezelfde mate te handhaven als zijn politieke. Telt men hierbij dan nog de zoo goed als volledig ten uitvoer gelegde nationalisatie van de vroeger zich in buitenlandsch bezit bevindende spoorwegen, banken of mijnen, dan wordt het begrijpelijk, dat de Turken als succesvolle pioniers, zich in de sympathie verheugen van die landen, welke deze emancipatie van het „imperialisme van Europa" nog niet in dezelfde mate konden verwezenlijken. Dank zij de handig gevoerde Turksche propaganda vindt ook elke verdere schrede in dit opzicht naar buiten overal instemming. Dat dit alles ook op de geestelijke constellatie van Turkije terugwerkt, behoeft geen betoog.

Hiermede komen wij dan tot de categorie van bewegingen, welke door aan elkaar verwante ideologieën in het leven zijn geroepen, een thans eveneens in Europa zeer actueel middel van politieke „techniek". Het cultureele of politieke bestaansrecht van een „Azië voor de Aziaten"-beweging en haar mogelijkheden zullen hier thans niet worden onderzocht. Dat deze beweging echter bestaat, valt niet te loochenen; Europeesche en Aziatische schrijvers van naam houden zich reeds jaren met haar problemen bezig.

De geestelijke en materieele verschillen in het peil van ontwikkeling tusschen Turkije en onverschillig welke Centraal-Aziatische volksgemeenschappen, staan als een paal boven water; toch is het aantal Turken, in het bijzonder onder de intellectueele jeugd, niet klein, dat in het volle begrip van de beteekenis van deze woorden verklaart: „Wij zijn Aziaten!" De overtuiging, dat Turkije in deze Aziatische gemeenschap een cultureele zending toekomt, welke op de vroeger bereikte resultaten steunt, speelt hierbij geen kleine rol.

Een tweede band in deze ideeënwereld vormt de Islam. Men moet zich niet op een dwaalspoor laten brengen door de steeds grooter wordende vermindering van den invloed van de geestelijkheid op de Turksche bevolking en evenmin door de in vele kringen op den voorgrond tredende vrijdenkerij. Het volk is mohammedaansch gebleven; alleen de middeleeuwsch-islamietische beschaving werd losgelaten.

Analoge verschijnselen doen zich bij andere Mohammedaansche volkeren voor, zij het ook niet met dezelfde heftigheid. Als godsdienst, als wereldbeschouwing en als algemeene cultuurbasis heeft de Islam daardoor vermoedelijk aan waarde gewonnen. Wederom zijn het de intellectueelen die een scherpe scheidingslijn tusschen „moderniseering" en „Europeaniseering" willen zien en die den nadruk leggen op deze bindende kracht van een gelouterden en aan den tijd aangepasten Islam, zonder hierbij ook maar in de verste verte aan het vroegere, thans volkomen overwonnen politieke pan-Islamisme te denken.

Dit zijn enkele van de factoren, welke in veelzijdige schakeering de geestelijke constellatie van Turkije beïnvloeden. Al moge hun beteekenis meer of minder belangrijk zijn, zij moeten in ieder geval bij de beoordeeling van de algemeene richtlijnen der Turksche politiek van uit Europeesch standpunt in aanmerking worden genomen. Zeer zeker ontbreekt het niet aan tegengestelde bewegingen, die aansturen op volledige gelijkschakeling met de Europeesche belangen-sfeer en op een volkomen losmaken van de Aziatische ideeën-wereld. Ook is dit alles nog beperkt tot een intellectueele minderheid, door wie de groote massa zich gaarne laat leiden. Doch een reeks van oorzaken heeft sedert geruimen tijd een wezenlijke sociale verandering gebracht, welke bezig is zich in steeds sneller tempo te voltrekken.

(Met speciale toestemming van het Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Buitenl. Politiek 1793 D.)

A. **KATOEN. — Wereldproductie. —**
De jongste ramingen van de totale wereldkatoenproductie geven een sterke stijging ten opzichte van 1935 te zien.

	1934	1935	1936
	(in 1000 bln. à 478 lb.)		
Ver. Staten	9.634	10.638	12.407
Andere Noord- en Midden-Amerikaansche landen	258	299	395
Zuid-Amerika	1.938	2.214	2.320
Azië (zonder Rusland)	7.705	7.768	8.675
Rusland	1.738	2.250	3.100
Afrika	2.152	2.450	2.730
Europa	76	103	130
Pacific-landen	19	18	22
Totaal	23.520	25.740	29.779

Intusschen wordt de aanplant van katoen alom op groote schaal verder uitgebreid.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Katoen 1509 C.)**

B. **DUITSCHLAND. — Sir Henry Deterding geeft een verklaring van zijn plan. —**
Sir Henry Deterding heeft thans zelf een verklaring gegeven van zijn plan om het te veel van Nederlandsche producten ten behoeve van Duitschland op te koopen. Hij deelt mede, de volgende stappen te hebben genomen:
1. het geheele surplus der landbouwproducten in Nederland aan te koopen;
2. dit zoo snel mogelijk naar Duitschland te vervoeren;
3. het daar tegen Duitsche valuta te doen verkoopen;
4. het verkregen provenu daarvan in Marken aan de Duitsche Winterhilfswerke ter beschikking te stellen (waardoor die producten indirect in ieders bereik in Duitschland komen en een prijsstijging daar gedurende den winter wordt voorkomen);
5. een beroep te doen in Nederland op de grootst mogelijke medewerking in zijn streven tot wederopbouw van de hartelijke verstandhouding tusschen Nederland en Duitschland.
De heer Deterding zou het op prijs stellen, indien een zoo groot mogelijk aantal Nederlanders hem een bewijs van instemming met zijn plan zou doen toekomen in afwachting van zijn nadere uitwerking en eventueele uitbreiding. Ook zij, die zijn plan financieel willen steunen kunnen daartoe thans reeds hun bijdragen storten bij de Kasvereeniging te Amsterdam onder het motto: Westersche samenwerking.
Inmiddels is zijn plan reeds grootendeels uitgevoerd. Een som van 5 à 6 millioen is besteed voor den aankoop van producten van landbouw en veeteelt o.a. 6 millioen eieren, 15 millioen K.G. aardappelmeel, 3000 K.G. spek, runderen enz. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Sir H. Deterding 2601 G.)

C. **BELGIE. — Het Mendelssohn-crediet. —**
De minister van Financiën, De Man, heeft mededeelingen verstrekt betreffende den tegenwoordigen stand van het Mendelssohn-crediet.
In October 1936 heeft de Belgische staat reeds ƒ 61.4 millioen van het crediet aan de firma Mendelssohn terugbetaald. Bovendien waren de noodige maatregelen getroffen om het restant ad ƒ 38.6 millioen vóór het einde van 1936 terug te betalen. In verband met de devaluatie van den gulden heeft de firma Mendelssohn evenwel aangeboden dit saldo te consolideeren en op 24 Oct. 1936 werd overeengekomen, dat de leening voor drie maanden zou worden vernieuwd. Verdere vernieuwing zou bovendien nog voor drie daarop volgende kwartalen mogen geschieden. Het disconto bij iedere vernieuwing bedraagt 1⅜%, zoodat, rekening houdende met alle lasten, de rentevoet met ongeveer 1½% wordt verlaagd.
De Belgische staat zal echter slechts overgaan tot consolideering als de Nederlandsche valuta zal gestabiliseerd zijn. In dit geval zal de rentevoet van de geconsolideerde leening dien van de geunificeerde binnenlandsche 4% leening niet mogen overtreffen. Mochten deze voorwaarden onmogelijk blijken te verkrijgen, dan zou de Belgische staat de voorkeur geven aan de vervroegde aflossing van het geheele bedrag. (Hbld. v. Antwerpen)
(Vorig bericht blz. 2000 A.)

D. **NEDERLAND. — Versche groenten naar België.**
De directie van den Landbouw deelt mede, dat met ingang van 20 Januari het Belgische Koninklijk besluit van 21 Maart 1934, waarbij is bepaald, dat voor den invoer in België van alle soorten groenten en fruit een machtiging van het Belgische Ministerie van Landbouw wordt vereischt, van toepassing zal zijn voor alle soorten versche groenten en vruchten. Van genoemden datum af zullen derhalve versche groenten en vruchten alleen dan in België kunnen worden ingevoerd, indien en voor zoover de Belgische ontvanger in het bezit is van een machtiging als bedoeld. (Het Vaderland)

E. **FRANKRIJK. — Belangen in Noord-Afrika. —**
Le Petit Parisien wijdt een uitvoerig artikel aan de Fransche belangen in Afrika, die door Duitsche inmenging in Spanje en Marokko geschaad zouden kunnen worden.
Hierbij wordt vooral de nadruk gelegd op het aanzienlijke contingent troepen, dat bij mobilisatie uit de Afrikaansche gebieden gerequireerd kan worden. Algiers telt namelijk 7 millioen inwoners, Marokko 5½ en Tunis 2½ millioen.
In totaal bedraagt het aantal inwoners van deze koloniën 15 millioen. Wanneer men bedenkt, dat de bevolking van het moederland 42 millioen bedraagt, een getal dat de Franschen, bij vergelijking met het aantal inwoners van Duitschland, reeds lang verontrust, valt het te verklaren, dat zij alleen hierom reeds tot geen prijs de verbinding met de Afrikaansche gebieden, waar zich zulk een belangrijke aanvulling van hun menschenmateriaal bevindt, bedreigd willen zien. (Le Petit Parisien)

20 JANUARI 1937

F. **DUITSCHLAND. — Kielerkanaal voor vreemde oorlogsschepen gesloten. —**
Het Kielerkanaal zal voortaan voor vreemde oorlogsschepen gesloten zijn. Een verlof om het te bevaren zal langs diplomatieken weg verkregen moeten worden. De betrokken mogendheden zijn van dezen maatregel op de hoogte gesteld.
(Berliner Tageblatt)

G. **DUITSCHLAND. — Grondstoffenvoorziening - Suiker en textielvezels - Dagbladen moeten 10% minder papier gebruiken. —**
De Duitsche dagbladen ontvingen het voorschrift tien procent minder papier te gebruiken.
Deze maatregel is genomen binnen het kader van het vierjarenplan en heeft de strekking hout te sparen, dat thans wordt gebruikt voor de productie van textielvezels en zelfs voor voedingsmiddelen. Volgens het blad „Der Vierjahrenplan", kan uit 100 K.G. hout 60 K.G. suiker worden bereid en 25 K.G. gist. De productie van suiker uit hout zal in staat stellen voor den verbouw van broodgranen gronden te reserveeren, die thans voor de productie van suikerbieten worden gebruikt. (Der Vierjahrenplan)
(V. b. Grondstoffen 2584 A.; Vierjarenplan 2552 A.)

H. **NEDERLAND. — Baksteenindustrie. —**
De Baksteenbond heeft besloten geen verdere pogingen te doen tot verbindendverklaring van de ondernemersovereenkomst in de baksteenindustrie.
Oud-minister Steenberghe is, in verband hiermede, afgetreden als voorzitter. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Mr. M. P. L. Steenberghe 2160 A.)

I. **KOPER. — De restrictie tijdelijk buiten werking.**
De koperproducenten deelen thans officieel mede, dat de restrictie der koperproductie met ingang van 14 Jan. tijdelijk buiten werking is gesteld. De leden van de restrictie-overeenkomst hebben unaniem besloten, dat de restrictie weer in werking zal treden, zoodra dit weer noodig mocht blijken.
(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. Koper 2053 A.)**

K. **JAPAN. — Contrôle op deviezentransacties. —**
In verband met de recente teekenen der zwakke positie van den yen heeft de minister van Financiën een

direct van kracht zijnd decreet gepubliceerd, waarbij een algemeene invoercontrôle wordt ingesteld, door middel van verleening van officieele licenties voor transacties in buitenlandsche deviezen.
Het ministerie streeft er naar om speculatie op termijn in yens te vermijden en eveneens speculatieve invoeren te voorkomen door invoering van een aanzienlijke verhooging der tarieven, welke naar verwacht wordt in April of Mei zal geschieden. Het decreet is slechts tijdelijk van kracht en loopt op **31 Juli af.** (Domei - Times)

A. NEDERLAND. — Kunstzijde-uitvoer. —

	Hoeveelheid (netto in duiz. K.G.)		
	1936	1935	1934
	7.222	7.614	8.102
Gem. per maand . .	601	634	675
	Waarde in gld. (in duiz.)		
	1936	1935	1934
	12.393	13.816	16.439
Gem. per maand . .	1.032	1.151	1.369

(Keesings Fin. Archief) **(Vor. ber. blz. 2217 D.)**

B. FRANKRIJK. — Rede van Herriot in de Kamer.
Bij het innemen van zijn voorzitterszetel heeft Herriot in de Kamer een redevoering uitgesproken, waarin hij een overzicht gaf over de door de Kamer ten uitvoer gelegde aanzienlijke taak. De republiek is thans te sterk geworden, dan dat het, wie het ook zij, veroorloofd zou zijn haar aan te tasten. Binnen dit kader wordt een nieuw statuut uitgewerkt. Tegenover het bezitrecht wordt een arbeidsrecht gevestigd. Wanneer de procedures van arbitrage en verzoening haar intrede doen in onze zeden kunnen wij hopen, dien socialen vrede te bereiken, die het geweld niet in het leven kan roepen en die slechts in rechtvaardigheid gedacht kan worden.
Voortgaande wees Herriot er op, dat een zoodanige politiek een onvoorwaardelijke toewijding aan de wet eischt, een eerbiediging van de wet door allen, trouw aan de gesloten overeenkomst en aan het gegeven woord.
Tegenover den laster, die nog vaak jegens Frankrijk geuit wordt, stelt Frankrijk de zuiverheid van zijn geweten. Frankrijk heeft de hand toegestoken en steekt nog steeds de hand toe aan zijn tegenstanders in den strijd. Het zou er toe willen bijdragen den volkeren een charta van definitieven vrede te geven, zooals het indertijd de regels van het individueele recht geschonken heeft. Het heeft zijn beste verwachtingen geplaatst op den Volkenbond, dien het ondanks zekere teleurstellingen, wil blijven verdedigen en vervolmaken. Het weet, dat de hervatting van den bewapeningswedloop de volkeren meesleept op een gevaarlijke helling en ze blootstelt aan gevaren, die het door zijn verstand en zijn moed weigert als onontkoombaar te beschouwen. Het wil zijn welvaart op de ellende van geen enkel volk grondvesten. Het houdt zich te allen tijde gereed voor redelijke overeenkomsten en eerbiedigt de binnenlandsche privileges der naties, zooals het zijn eigen privileges wil verdedigen. Frankrijk zal nooit ophouden te werken aan het uit den weg ruimen van de misverstanden, die soms ernstiger zijn dan de belangen botsingen zelf.
Zijn rede beëindigende stelde Herriot de diepe eenheid in het licht van het Fransche volk evenals het feit dat „zoodra het om het vaderland gaat er slechts één Frankrijk is." (Le Temps)
(Vor. ber. Herriot 2326 C.)

C. H. M. DE KONINGIN. — Dankbetuiging. —
Diep getroffen en erkentelijk voor de groote belangstelling en de treffende wijze, waarop mijn volk in alle zijn geledingen in alle deelen van het Rijk heeft blijk gegeven mede te leven met het groote geluk mijner kinderen bij gelegenheid van hun huwelijk, wensch ik op deze wijze, daar afzonderlijke beantwoording niet mogelijk is, allen hartelijk dank te betuigen voor de mij toegezonden gelukwenschen.
WILHELMINA.
(Vor. ber. Huwelijk Prinselijk Paar 2605—2620; Koningin Wilhelmina 2579 A.)

D. HAROLD SAMUEL OVERLEDEN. —
Op 14 Jan. '37 is te Londen plotseling overleden de ook in ons land algemeen bekende pianist Harold Samuel, die zich vooral door zijn Bachvertolking op het concertpodium onderscheidde. Samuel had zich als het ware het begrijpen van Bach's figuur en muziek tot levenstaak gesteld. Hij beschikte daarbij over de combinatie van een levendige intelligentie, een diep innerlijk aanvoelen en een smettelooze techniek. Hij had het geheele piano-oeuvre van Bach, zooals eens een zijner vrienden het uitdrukte, niet alleen in zijn hoofd, maar ook in zijn hart.
Harold Samuel werd 1879 te Londen geboren en doceerde reeds sedert jaren aan de Koninklijke Muziekacademie aldaar, waaraan hij eens zijn eigen opleiding ontving. (Haagsche Courant)

21 JANUARI 1937

E. JAPAN. — Textiel-uitvoer in 1936. —
De Japansche bond van katoen- en textielfabrikanten heeft medegedeeld, dat de Japansche uitvoer van katoenen stukgoederen in 1936 2.707.799.000 vierk. yards bedroeg, vergeleken met den Britschen uitvoer van katoenen stukgoederen in 1936 groot 1.917.220.000 vierk. yards.
Gerangschikt naar bestemming kocht Britsch-Indië van Japan (alles in duiz. vierk. yards) 482.273, tegen 416.382 van Engeland. Ned. Oost-Indië resp. 350.410 en 27.211. Het Europeesche continent 94.599 en 204.052. Zuid-Amerika 171.322 en 238.649. Australië 81.890 en 158.948. China 119.497 en 7.767. Singapore 48.432 en 34.190 van Engeland. Landen rondom de Middellandsche Zee 258.659 en 112.598. Afrika 280.741 en 368.530. Andere landen 819.975 en 348.895.
De Japansche uitvoer van katoenen stukgoederen bedroeg in 1936 483.487.000 yen hetgeen in vergelijking met 1935 een vermindering naar waarde van 12.610.000 en een vermindering naar hoeveelheid van 171.310.000 vierkante yards beteekent, doch vergeleken met 1934 een vermeerdering naar hoeveelheid van 130.535.000 vierkante yards en een vermindering naar waarde van 8.864.000 yen. (Osaka Mainichi)
(Vor. ber. Katoenindustrie 1631 D.; Uitvoer 2191 F.)

F. NEDERLAND. — Padvinders. - Wereldjamboree 1937. - Moeilijkheden inzake het bestuur opgelost. —
Naar verluidt is een juridische oplossing gevonden, waardoor de moeilijkheden in zake het bestuur van de stichting Wereldjamboree 1937 definitief uit den weg zijn geruimd.
Het betrof hier het feit, dat naast het bestuur in zijn samenstelling nog leden van het vorige bestuur er aanspraak op maakten, deel van het bestuur uit te maken, en zelfs de bevoegdheid van het nieuw opgetreden bestuur betwisten.
Deze situatie had eenige moeilijkheden doen ontstaan, die een definitieve oplossing noodzakelijk maakten. Daartoe wendde het bestuur zich tot mr. Th. Bodde te 's-Gravenhage. Het ging o.a. over het beschikkingsrecht over de geldmiddelen van de jamboree, welke bij een bankinstelling te 's-Gravenhage waren gedeponeerd.
De heer Diemont, die zich beschouwde als het eenig overgebleven lid van het bestuur, bleek ten slotte bereid tot een juridische oplossing mede te werken, waartoe hij zich tot den hoofdverkenner, staatsraad Rambonnet, wendde, die op zijn beurt generaal Behrens, plaatsvervangend voorzitter, hierin kende.
Na overleg met den juridischen adviseur mr. Bodde is ten slotte de oplossing gevonden, welke hierop neerkomt, dat de heer Diemont ter bevordering van een goeden gang van zaken alsnog zijn ontslag heeft genomen, waarna het nieuwe bestuur opnieuw is geconstitueerd in zijn reeds eerder gepubliceerde samenstelling: staatsraad J. J. Rambonnet, voorzitter, generaal H. Behrens, plaatsvervangend voorzitter, luitenant-kolonel C. W. Becking, penningmeester-secretaris, A. Oosterlee te Nijmegen en ir. P. Telders te Baarn, leden.
Van de vergadering, waarin deze constitutie heeft plaats gevonden, is een notarieel proces-verbaal opgemaakt.
Hiermede is aan de laatste moeilijkheid, die aan de verdere voorbereiding van de wereldjamboree in den weg stond, een eind gekomen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Padvinders 2223 B.)

G. NEDERLAND. — Onderwijs. - Kerkelijk hoogleeraar vanwege het Herst. Evang. Luth. Kerkgenootschap. - Inaugureele rede van Ds. J. C. V. van Bemmel over „Deus Absconditus". —
Ds. J. C. V. van Bemmel, Herst. Evang. Luth. predikant te Hoorn en benoemd kerkelijk hoogleeraar vanwege het Herst. Evang. Luthersch Kerkgenootschap aan de universiteit te Utrecht, heeft in laatstgenoemde kwaliteit op 18 Jan. '37 aldaar zijn inaugureele rede gehouden over „Deus Absconditus", den verborgen God. Spr. behandelde Luther's denkbeelden, en in het bijzonder de beteekenis, die de neo-platonische mystiek voor Augustinus en voor Luther heeft gehad. Van beiden geldt, dat zij het neoplatonisme slechts gedeeltelijk en niet in zijn con-

sequenties aanvaarden; van Luther zou men kunnen zeggen, dat het neo-platonisme feitelijk voor hem meer de vorm was, waarin hij schatten van hooger orde uitdraagt, dan het materiaal waarmede hij dat doet. Dit blijkt vooral uit zijn beschouwing over het „peccatum orginale". Het begrip nu van den Deus Absconditus, den verborgen God, d.w.z. van de onbegrijpelijkheid, den donkeren verborgen achtergrond die er ondanks de openbaring Gods in Zijn wezen blijft bestaan, in dit begrip ligt reactie tegen de scholastiek, maar bij Luther ook tegen het humanisme. Er is een Deus Relevatus, een God, die Zich in Christus geopenbaard heeft, maar achter dezen staat de Deus Absconditus.

Na op deze dingen verder te zijn ingegaan, kwam spr. op den oorsprong van de uitdrukking „Deus Absconditus" in Luther's „Dictata super Psalterium", zijn te Wittenberg gegeven colleges over de Psalmen uit de jaren 1513 tot 1515. Zooals er geen „niemandsland" is tusschen gerechtigheid en zonde, zoo is er ook geen tusschen den Verborgen en den Geopenbaarden God.

Achter het Psalmboek staat voor Luther de Deus Absconditus, maar uit het schemerende Mysterieuze treedt de Deus Revelatus naar voren; zoo is het heele Psalmboek een verheerlijking van Christus Crucifix, die wegneemt de huivering voor den vèr-weg-zijnden Onbegrepene, den Ongenaakbare, den Ongrijpbare.... In Gods Tabernakel, Christi Lichaam, is den gelooVige schuilplaats bereid.

Met de gebruikelijke toespraken beëindigde spreker zijn rede. (Red. K. H. A.)

(V. b. 2539 F.; Ambtsaanv. i. h. Onderwijs 2575 G.)

A. ROTTERDAM. — Symbool „Geef-Meer-Werk-Actie" plechtig in bedrijf gesteld. —

Er is op het Calandplein te Rotterdam een „draaiend rad" opgericht met een diameter van 6 m., dat 1200 kg. weegt.

Op 16 Jan. '37 is, niet zonder plechtigheid, dit rad in bedrijf gesteld.

Nadat een heraut en twee trompetters hun klanken hadden uitgeschald, begaf zich het Comité Herlevend Rotterdam, vergezeld van de harmonie van de tram naar het Calandplein, waar leden van gemeenteraad en Kamer van Koophandel, zoomede van de deelnemende organisaties, zich hadden opgesteld.

De proclamatie van den burgemeester, die overal in de stad is verspreid en waarin de burgerij wordt opgewekt mee te werken tot bestrijding der werkloosheid door het doen uitvoeren van werk, werd voorgelezen. De heer L. de Groot, de voorzitter van het comite, hield een toespraak en het rad, bestraald door schijnwerpers, ving aan te draaien onder de tonen van de muziek van de harmonie.

Het was nog slechts symbool, maar het rad zal naar wij hopen niet tevergeefs dag in dag uit de leus verkondigen: „Koop wat ge noodig hebt, geef meer werk, laat de machine weer draaien."

De groote menigte die de plechtige in gebruik stelling bijwoonde, zal de leus wel verder dragen.

Een deel van het ceremonieel werd later op den Linker Maasoever op het Afrikaanderplein herhaald, waarheen de genoodigden bij de plechtigheid zich met extra-trams hadden begeven.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Werkloosheid 2538 E.)

B. ENGELAND. — Een „Volksfront". —

De Socialistische Liga, de Onafhankelijke Arbeiderspartij en de Communistische Partij hebben op 17 Jan. '37 in afzonderlijke conferenties besloten tot vorming van een eenheidsfront.

De nationale raad der Onafhankelijke Arbeiderspartij heeft bij de goedkeuring eener gemeenschappelijke actie twee reserves gemaakt, n.l. ten aanzien van de Arbeiderspartij en de internationale politiek.

(Daily Herald)

C. NEDERL. OOST-INDIE. — De financieele tegemoetkoming. - Besteding van de f 25 millioen. —

Thans zijn ingediend een vijftal wetsontwerpen, strekkende tot: verleening van een financieele tegemoetkoming aan Ned.-Indië ten einde dat gebiedsdeel in staat te stellen tot het treffen van bijzondere maatregelen van welvaartszorg; goedkeuring van de besluiten van den Gouverneur-Generaal van Ned.-Indië tot wijziging en aanvulling van eenige afdeelingen van de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1936.

Het eerste wetsontwerp betreft het verleenen van geldelijken steun door Nederland aan Ned.-Indië tot een bedrag van ten hoogste f 25 millioen, te verdeelen over drie jaren gerekend van 1 October 1936, ten behoeve van de uitvoering in Indië van bijzondere maatregelen van welvaartszorg, terwijl de genoemde vier overige wetsontwerpen de goedkeuring betreffen van besluiten van den Gouverneur-Generaal in verband met de besteding van een gedeelte van dat bedrag.

De hierbovenbedoelde steun maakt deel uit van het complex van wederzijdsche maatregelen ter bevordering van de economische samenwerking tusschen Nederland en Ned.-Indië.

De ingetreden wijzigingen in de monetaire verhoudingen hebben in de voornemens der Regeering ten dezen geen verandering gebracht, aangezien door de onvermijdelijke prijsstijging van importgoederen, ten gevolge van de depreciatie van den gulden, de economische toestand van een groot gedeelte der inheemsche bevolking, voornamelijk op Java, zeker niet minder zorg eischt dan voorheen.

Het bedrag van f 25 millioen moet worden beschouwd als het maximum, dat Nederland in de huidige tijdsomstandigheden voor voormeld doel kan beschikbaar stellen.

Ten aanzien van de besteding van de steungelden heeft de Regeering zich laten leiden door de volgende drie hoofdbeginselen:

1. De gelden moeten in het algemeen zoodanig worden aangewend, dat na afloop van de drie jaren geen periodiek terugkeerende lasten op het Indische budget zullen zijn gelegd.
2. Geen vermindering van lasten zal worden aangebracht, waarop na afloop der drie jaren zou moeten worden teruggekomen.
3. Uitvoering in de eerste plaats van maatregelen tot duurzame versterking van den economischen toestand en daarnaast van arbeidsintensieve werken. (Het Vaderland)

(Vorig bericht blz. 2450 D.)

22 JANUARI 1937

D. DUITSCHLAND. — Het bestaande verdrag over het handels- en betalingsverkeer met Sovjet-Rusland verlengd. —

Op 24 December is door dr. Schacht en door den Russischen handelsvertegenwoordiger in Duitschland, D. W. Kandelaki, een protocol geteekend, waardoor het bestaande verdrag over het handels- en betalingsverkeer voor het jaar 1937 wordt verlengd. De overeenkomst voorziet in het bijzonder in de regeling voor de betaling van de in 1937 vervallende schulden van Rusland en Duitschland. (Köln. Zeitung)

(Vorig bericht blz. 1765 B.)

E. RECHTSZAKEN. — Verzet tegen officier in burger. —

Het Hoog Militair Gerechtshof heeft uitspraak gedaan in de zaak tegen den gewoon dienstplichtig huzaar, die door den krijgsraad voor de landmacht te 's-Hertogenbosch wegens opzettelijke ongehoorzaamheid was veroordeeld tot veertien dagen gevangenisstraf.

Het Hof heeft het vonnis van den krijgsraad bevestigd.

Het betreft hier het geval van een huzaar, die geweigerd heeft een officier in burger te gehoorzamen, door wien hem was gelast de houding aan te nemen en zijn naam op te geven. (De Maasbode)

F. DUITSCHLAND. — Duitsche Maginot-linie in het Oosten. —

Een bericht uit Berlijn maakte dezer dagen melding van een verbod tot nader order om boven een gebied tusschen de Warthe en den Oder te vliegen. Het vermoeden werd geuit, dat dit verbod verband hield met het aanleggen van versterkingen bij de Poolsche grens.

Dit vermoeden wordt thans bevestigd door hetgeen de Berlijnsche correspondent van het Deensche blad de „Berlingske Tidende" weet mede te deelen. Hij meldt namelijk, dat het hier betreft den aanleg van een Duitsche Maginot-linie aan de Oostgrens van Duitschland met Polen, welke haar voltooiing nadert. De linie strekt zich van de Warthe in het Noorden tot den Oder in het Zuiden uit op een afstand van 30 km. van dat deel van de Poolsche grens, waarachter de vroegere Duitsche provincie Posen ligt. Er is lang gewerkt aan een geweldig versterkingsstelsel met ondergrondsche verbindingsgangen van cement en men is nu zoover, dat de versterkingswerken boven den grond moeten worden voltooid. Vandaar het vliegverbod voor het geheele gebied.

Verwacht wordt, dat er zooveel spoed achter het werk zal worden gezet, dat het nog dit jaar zal voltooid zijn.

De linie, die buitengewoon sterk moet zijn, ligt op ongeveer 40 km. ten O. van Frankfort a./d. Oder en op 120 km. van Berlijn.
De voltooiing ervan wordt bespoedigd uit vrees voor het gevaar dat Duitschland uit het Oosten meent te zien dreigen. (Berlingske Tidende)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2593 D.; Grensversterking 2590 D.)

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Een kolonisatie-raad ingesteld. —**
Ingesteld is een kolonisatieraad, waarvan de taak zal zijn:
Advies uit te brengen aan de regeering in aangelegenheden betreffende de kolonisatie, hulp, leiding en voorlichting te verschaffen aan vereenigingen en organisaties, die arbeid op het gebied der kolonisatie verrichten, bestemming te verleenen of voorstellen te doen voor de besteding van, van wege de Overheid voor kolonisatiedoeleinden beschikbaar gestelde fondsen, en maatregelen in het belang van den kolonisatiearbeid te treffen of voor te stellen.
De taak van den raad omvat niet bemoeienissen ten aanzien van de kolonisatie van Inheemsche landbouwers. Voorzitter van den raad is de heer J. H. B. Kuneman. (Aneta)

B. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - Burgemeester van Leipzig dr. Gördeler neemt ontslag. —**
Dr. Gördeler, burgemeester van Leipzig, is eenige dagen geleden afgetreden.
Naar wij vernemen heeft Dr. Gördeler, die vroeger een belangrijke positie heeft bekleed als Rijkscommissaris voor de Prijsregeling, zoowel onder Dr. Brüning als onder Hitler, ontslag genomen in verband met het feit, dat thans ook uit het Gewandhaus zelf de beeltenis van Felix Mendelssohn is verwijderd.
Zooals bekend is, werd eenigen tijd geleden het standbeeld, dat ter eere van dezen componist, den stichter van het Gewandhaus, voor dit gebouw was opgericht, reeds verwijderd. (A. N. P.)
(Vor. ber. 2551 B.; Dr. Goerdeler 1560 E.)

C. **ENGELAND. — Duitsch commentaar op Minister Eden's rede van 12 Januari 1937. —**
De „Berliner Börsenzeitung"' reageert o.a. op de voor Duitsche ooren onaangenaam klinkende opmerking van Eden, dat Engeland in tegenstelling met Duitschland boter belangrijker vindt dan kanonnen. „Wij meenen te weten," zegt het blad, „wat Eden daarmede bedoelt. Hij heeft blijkbaar naar den Moskouschen zender geluisterd, die de wereld vertelt, dat in Duitschland hongersnood heerscht, dat in Duitschland geen boter meer is te krijgen en dat Duitschland in plaats daarvan kanonnen produceert. Ook al ware dit botersprookje waarheid," aldus het blad, „dan zouden we deze opmerking van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken toch niet bijzonder fraai kunnen vinden. Engeland is in hoofdzaak, dank zij Versailles, zoo doorvoed en rijk, dat het kanonnen èn boter kan fabriceeren of ter beschikking stellen, zooveel als het maar wenscht. Duitschland gaat met de karige middelen, welke het dictaat van Versailles hem heeft overgelaten zóó zuinig om, dat de menschen in Duitschland altijd nog zooveel te eten hebben, boter inbegrepen, als zij noodig hebben en dat het ook de kanonnen kan fabriceeren, welke voor de verdediging van het land noodig zijn, en tot welker vervaardiging het Duitsche volk gedwongen is door de dagelijks toegenomen bedreiging van de zijde zijner tot de tanden gewapende buren." (Berl. Börsen Zeitung) **(2632 B.)**

D. **MEXICO. — Begrooting 1937. - Schulden. —**
De begrooting voor 1937 van Mexico geeft een bedrag aan uitgaven te zien van 330 millioen pesos tegen 287 millioen pesos op de begrooting van 1936. De definitieve uitgaven hebben in 1936 427 millioen pesos bedragen. De middelen van de schatkist bedragen aan het einde van 1936 10 (v. j. 32) millioen pesos.
De openbare schuld is van 16 tot 34 millioen pesos gestegen.
President Cardenas heeft verklaard, dat de metaalreserve 314.840.000 pesos heeft bedragen.
Een overeenkomst ter regeling van de Mexicaansche schuld is 5 Jan. tot stand gekomen.
Op grond van voorwaarden, vervat in het verdrag, zullen de schulden tot een totale waarde van $ 275 millioen in 275 millioen pesos worden geconverteerd, wat bij de tegenwoordige valuta een vermindering met rond 25% beteekent. In de overeenkomst is verder nog bepaald, dat de schuld binnen 40 jaren geliquideerd zal worden en dat de rente 4% zal bedragen. (La Republica) **(Vor. ber. 2103 F.)**

23 JANUARI 1937

E. **ITALIE. — Goerings bezoek aan Mussolini. —**
Virginio Gayda is de eerste, die, in de „Giornale d'Italia", bijzonderheden mededeelt van de besprekingen tusschen Mussolini en Goering en speciaal over het nu spoedig te verwachten Italiaansch-Duitsche antwoord op de Britsche nota.
De reis van Goering heeft volgens hem de kracht van het Duitsch-Italiaansche front ten aanzien van alle Europeesche vraagstukken bevestigd. Te Rome en te Berlijn blijft de buitenlandsche politiek, zooals Italië die voert, het richtsnoer. Andere overeenkomsten, waaraan door Italië wordt deelgenomen, bijvoorbeeld het accoord met Engeland, zijn daarmede niet in strijd, integendeel: zij vormen met die politiek een eenheid.
Het belangrijkste der tusschen Mussolini en Goering besproken vraagstukken is het Spaansche. Te dien aanzien kunnen de drie volgende hoofdbeginselen der Duitsch-Italiaansche politiek worden aangegeven:
1. Een communistische regeering kan in Spanje niet geduld worden.
2. De burgeroorlog moet beperkt blijven tot de oorspronkelijke nationale elementen.
3. Men is bereid tot medewerking aan iedere poging van goeden wil tot het behoud der neutraliteit.
Italië biedt Engeland zijn medewerking aan. Als voorwaarde wordt slechts gesteld, dat de niet-inmenging algemeen wordt aanvaard en streng wordt toegepast.
Italië aanvaardt het toezicht op de vrijwilligers, maar eischt, dat het toezicht óók geldt voor het voeren van propaganda voor geldelijken steun aan een der strijdende partijen. (Giornale d'Italia)
(V. b. Goering 2562 E.; Italië-Duitschland 2464 E.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Nieuwe immigratiebepalingen door het Parlement aangenomen. —**
De nieuwe, door dr. D. F. Malan, leider der Nationale Partij, voorgestelde immigratiebepalingen (pag. 2589 B.) zijn op 13 Jan. '37 in het Parlement ingediend, doch ondervonden veel critiek. Generaal Smuts zeide bij de bespreking van het wetsontwerp, dat het niet de bedoeling is, dat het aantal immigranten beperkt wordt of dat de groote lijnen der Zuid-Afrikaansche politiek veranderd worden. De Unie is een begeerenswaardig gebied voor landen, die naar Koloniën uitzien, heigeen een reden te meer is om den toevloed van geschikte blanken niet te stuiten. Wij zullen — aldus vervolgde Smuts — noch een Jood, noch een ander uitsluiten: alle goede werkers zijn welkom.
De leider van de Dominionpartij, Stallard, zeide, dat hij tegen het wetsontwerp zou stemmen.
Het Zuidafrikaansche Huis van Afgevaardigden heeft op 18 Jan. 1937 met 83 tegen 28 stemmen in tweede lezing het immigratiewetsontwerp aangenomen, nadat met 91 tegen 18 stemmen een door Malan ingediende motie van wantrouwen was verworpen, waarin de regeering verweten werd, dat zij de verdere immigratie van Joden niet volkomen had verhinderd.
Krachtens het wetsontwerp wordt in de Zuidafrikaansche Unie ieder als vreemdeling beschouwd, die niet door geboorte Brit is.
In de gehouden zitting van het Huis hield generaal Hertzog, de premier, een rede, waarin hij onder meer zeide:
Willen onze beschermende maatregelen doeltreffend zijn, dan mogen zij niet het kenmerk van vervolging dragen.
De redenen, die de regeering tot indiening van het onderhavige wetsontwerp hebben geleid, zijn gelegen in den grooten stroom van Joden naar Zuid-Afrika en in de groeiende verbittering tegen de Joden, die in de Unie te constateeren valt en die in hoofdzaak het gevolg van deze sterke immigratie is.
Een tweede factor vormen, naar Hertzog verder opmerkte, de

waarschuwingen, welke de regeering van Zuid-Afrika van haar gezanten in Europa heeft ontvangen. Deze waarschuwingen houden in, dat het gevaar bestaat, dat Zuid-Afrika als gevolg van den onzekeren staat van zaken in Europa en den revolutionnairen geest, die in vele Europeesche landen heerscht, door ongewenschte elementen wordt overstroomd.
Derhalve acht de regeering het noodig, dat op het binnenkomen van immigranten een strikte contrôle wordt uitgeoefend.
Hertzog verklaarde vervolgens, dat het aantal Joden in Zuid-Afrika zoo groot is geworden, dat onder het niet-Joodsche deel der bevolking groote ongerustheid is ontstaan, die zich reeds in krachtige anti-semietische gevoelens begint te uiten. Hierdoor is het gevaar gerezen, dat zoo aan het ongeremd binnenstroomen van Joden in Zuid-Afrika niet paal en perk gesteld wordt, deze anti-semietische gevoelens zulk een omvang zullen aannemen, dat bloedvergieten er het gevolg van zou kunnen zijn.
(A. N. P.) **(Vor. ber. 2589 B.; Gen. Hertzog 1606 D.)**

A. DUITSCHLAND. — Julius Streicher's rede. —
Op 17 Jan. '37 heeft Julius Streicher, Adolf Hitler's vriend en vertrouweling, het woord gevoerd op een vergadering van 2000 vrouwen. Hij zeide dat het hem genoegen deed, dat zij naar hem kwamen luisteren terwijl de kerkklokken luidden, „omdat gij wellicht een meer goddelijken dienst verricht dan zij die op dit oogenblik in de kerk zijn." Streicher, aldus de „Times", voer heftig uit tegen de dienaren der kerk, zonder onderscheid van protestanten of katholieken die hij „papen" noemde. De kerk zou het stevigste bolwerk van het internationale jodendom zijn.
De internationale situatie besprekende zei Streicher, dat men Hitler moest danken „omdat hij een wapen had gegeven om den oorlog te voorkomen. Indien de Joden er echter in slagen de naties op te zetten in een oorlog tegen ons, zullen wij als één man opstaan, omdat wij weten, dat deze laatste worsteling gericht zal zijn op bevrijding van de menschheid van den duivel, van den Jood." (Times)
(Vor. ber. Julius Streicher 1911 A.)

B. ENGELAND. — Minister Eden's rede in het Lagerhuis. - Spanje. - Niet-inmenging de eenige juiste politiek. - Duitschland en Marokko. - Italië. —
In de eerste vergadering van het Lagerhuis na het Kerstreces heeft minister Eden op 19 Jan. '37 zijn aangekondigde verklaring afgelegd over de buitenlandsche politiek en over de Spaansche aangelegenheden in het bijzonder. Met voldoening constateerde spreker de toenemende zucht tot den vrede in Groot-Brittannië en in talrijke andere landen. Niettemin betreurde hij het ontbreken van vrijheid in meeningsuiting, hetwelk het vrije spel der wereldmeening belemmerde. Dit betreuren wij, zoo vervolgde Eden, omdat wij ervan overtuigd zijn, dat de wensch naar vrede onder de volkeren zoo groot is, dat, indien alle belemmeringen voor de vrije meeningsuiting waren weggenomen, de gevaren voor den vrede voor het grootste gedeelte zouden zijn verdwenen. 1937 moet een jaar zijn met buitengewoon moeilijke internationale problemen, maar ook een jaar van internationale mogelijkheden. Iedere maand, die gewonnen is voor den vrede, kan geschreven worden op het actief van den vrede.
De internationale toestand, geschapen door het conflict in Spanje, verduistert thans alle andere gebeurtenissen. Hoewel de strijd met onverzwakte hevigheid voortwoedt, zijn de gevaren om Europa in het conflict te betrekken belangrijk verminderd, ofschoon zij niet geheel weggenomen zijn. Na nog eens herhaald te hebben, dat de Britsche politiek gekant is tegen inmenging, verklaarde Eden, dat degene, die gelooft dat als gevolg van dezen burgeroorlog een of andere buitenlandsche mogendheid de opperheerschappij over Spanje zal krijgen en zijn buitenlandsche politiek zal voeren, zich naar sprekers overtuiging vergist.
Dit zou het minst waarschijnlijke resultaat zijn van dezen burgeroorlog. Tegen een zoodanige uitkomst zullen wij ernstig bezwaar hebben en wij zullen daarin niet alleen staan. Vier en twintig millioen Spaniaarden staan in deze aan onze zijde. De eenige zaak, die Spanje misschien nog kan vereenigen, zou de gemeenschappelijke haat zijn tegen vreemde overheersching. De inmenging in Spanje is niet alleen verkeerd uit menschlievende overwegingen, maar ook uit politieke. Het is geen Britsch belang, of zich in Spanje een rechtsche, dan wel een linksche regeering vormt. Partij te kiezen in dezen of genen zin zou deelneming beteekenen aan den strijd tusschen tegengestelde ideologieën, een strijd, welken wij veroordeelen.
Italië. — Vervolgens sprekende over de Engelsch-Italiaansche overeenkomst zeide Eden: Er is geen woord, geen regel, geen komma in de Italiaansche verklaring, die aan welke buitenlandsche mogendheid ook het recht zou kunnen geven, hoe haar regeering ook gekleurd moge zijn, te intervenieeren in welk deel van Spanje ook.
Na deze woorden keerde de minister terug tot de kwestie van de Britsche belangen in Spanje en het Spaansche conflict, waarover hij zeide, dat deze belangen zijn: ten eerste, het conflict niet buiten de grenzen van Spanje zelf te laten treden en ten tweede, de politieke onafhankelijkheid en territoriale integriteit van Spanje te doen eerbiedigen. Sinds Blum het initiatief nam tot de niet-inmenging hebben alle deelen van de Britsche openbare meening dit principieel gesteund. De critiek is eerst begonnen toen bleek, dat de niet-inmenging onvolledig was. De inbreuken hebben veel bitterheid gewekt en aan de niet-inmengingspolitiek veel van haar doelmatigheid in het bekorten van den oorlog ontnomen, maar toch kan niet betwijfeld worden, dat deze politiek voor Europa de juiste politiek geweest is en blijft.
De vrijwilligers. — Ook aan de vrijwilligers wijdde Eden enkele woorden, zeggende, dat de Engelschen er naar gestreefd hebben het uitzenden van vrijwilligers, van welken kant ook, tegen te gaan. Spreker gaf toe, dat het feit, dat dit onderwerp niet eerder te berde is gebracht aan zekere mogendheden in zekere mate een rechtvaardiging geeft. In dit verband noemde spreker het door het Fransche parlement aanvaarde wetsontwerp betreffende de vrijwilligers, zeggende: Wanneer alle regeeringen dit standpunt zouden gaan innemen, zou de toestand beter zijn, dan op dit oogenblik.
Marokko. - Geruststellende rapporten. — Vervolgens besprak Eden den toestand ten aanzien van Marokko. Hij noemde in dit verband de mededeeling van den Franschen ambassadeur van 8 Januari betreffende beweerde bedrijvigheid, die, naar hij zeide, uiteraard ongerustheid had gewekt in Frankrijk op grond van zijn ligging tegenover Marokko en zijn verdragen. Men heeft toen den Britschen consul-generaal gevraagd rapport uit te brengen en zijn antwoorden, die sindsdien ontvangen zijn, zijn van een over het algemeen geruststellenden aard. Wat het vlootbezoek aangaat, zijn de rapporten nog niet geheel bestudeerd, maar zij zijn toch over het algemeen geruststellend ten aanzien van het aan land zetten van Duitsche troepen. De regeering zal voortgaan den toestand in dit gebied nauwlettend waar te nemen, aangezien zij nauw betrokken is bij een handhaving van den toestand in de Spaansche zone, zooals die bij de thans van kracht zijnde verdragen, is vastgelegd.
De Italiaansch-Engelsche overeenkomst had een einde gemaakt aan de gespannen betrekkingen die door vroegere gebeurtenissen tusschen beide landen waren ontstaan. De overeenkomst had niet de geringste betrekking tot reeds bestaande vriendschapsbanden en de algemeene richting der buitenlandsche politiek zou er niet het minst door gewijzigd worden. Die politiek bleef nog steeds gegrondvest op de drie pijlers: bevestiging van den vrede, onderlinge samenwerking en versterking van den bond der naties onder de auspiciën van den Volkenbond.
De versterking van de Engelsche weermiddelen, vooral van de luchtmacht, diende dan ook slechts om deze doelstellingen der buitenlandsche politiek onder alle omstandigheden te kunnen waarborgen.
De Engelsche regeering erkent het beginsel niet, dat Europa slechts voor de keus zou staan tusschen heerschappij van de fascistische of de communistische beginselen en dat de rol van de democratie eigenlijk uitgespeeld zou zijn en democratische beginselen ten slotte slechts tot den zegepraal van het communisme zouden leiden. De Engelsche regeering is integendeel vast overtuigd dat de gezonde democratische instellingen zooals Engeland die kent zoowel tegen de heerschappij van fascisme als communisme een afdoenden tegenweer bieden.
Duitschland. — Daarna roerde de minister met enkele woorden de positie van Duitschland aan. De toekomst van Duitschland en de rol, welke het in Europa speelt houdt op het oogenblik iedereen in ons werelddeel bezig. Een groote natie van 65 millioen inwoners belijdt op het oogenblik het ras en het nationalisme met een zelfde overgave als zij gepredikt worden. De wereld vraagt zich af, waarheen deze leerstellingen Duitschland en met dit land, ons allen moeten voeren. Ernstig zoekt Europa thans een antwoord op deze vraag, want het kan niet steeds meer afdrijven naar een onzekere toekomst en verscheurd worden tusschen nationale rivaliteiten en tegengestelde ideologieën. Duitschland bezit de macht, invloed uit te oefenen op een keuze, die niet alleen zijn eigen lot, maar ook dat van Europa zal beslissen. Wanneer het algeheele samenwerking met Europa kiest, dan zal er geen mensch meer in Engeland zijn, die het niet zal helpen hem den weg te banen tot de welvaart.
Het is ijdel te meenen, dat wij met lapmiddelen de kwalen kunnen genezen waaraan wij lijden. Remedies van lokalen aard zullen niet voldoende zijn. Wij kunnen de wereld niet genezen met verdragen, noch met redevoeringen of mooie woorden. Er moet een vaste wil bestaan tot samenwerking en deze wil moet zich uiten, geheel los van nationale leerstellingen en met aanvaarding van iederen Europeeschen staat als deelgenoot van de algemeene Europeesche samenwerking, onder het verminderen der wapening tot het noodzakelijk minimum voor de behoeften der landsverdediging en ten behoeve van een internationaal organisme tot regeling van conflicten onder contrôle van den Volkenbond. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Anthony Eden 2632 B.)

24 JANUARI 1937

C. LUCHTVAART. — Ramp te Mont l' Evèque. —
Een sportvliegtuig der Nationale Luchtvaartschool, de P.H.-M.A.G., is op 19 Jan. '37 te Mont l'Evèque, bij Senlis, circa 50 K.M. ten Noorden van Parijs, neergestort en geheel vernield. De inzittenden, de heeren A. R. Somer, instructeur der N. L. S.; J. B. A. Tissot, leerling der N. L. S.; J. Hoeven, chef-werktuigkundige, en J. Maltha, werktuigkundige dier school, allen afkomstig van het vliegveld Ypenburg, werden op slag gedood.

De P.H.-M.A.G., een Waco, welke het eigendom is geweest van den onlangs verongelukten sportvlieger M. A. G. v. d. Leeuw, was om 2 uur 25 Ned. tijd van Le Bourget gestart met bestemming naar Ypenburg. Tengevolge van vleugelbreuk, kwam de machine ten val, tijdens goed vliegweer.
De lijken der slachtoffers zijn opgebaard te Senlis en zullen zoo spoedig mogelijk naar Nederland worden overgebracht. (A. N. P.)
(Vor. ber. Vliegongelukken 2575 E.)

A. **BELGIE. — Vlaamsche Katholieken en Nationalisten. - Geen fusie. —**
De partij der Vlaamsche Katholieken, die sedert verscheidene weken gestreefd heeft naar een coalitie en fusie tot één partij met de Vlaamsche nationalisten, heeft van dit plan afgezien. (Hbld. v. Antwerpen)
(Vor. ber. Vlaamsche Nationalisten 2483 D.)

B. **JAPAN. — Rede van den minister van Buitenlandsche Zaken, Arita. - Overeenkomst met Nederl. Oost-Indië. —**
Bij de opening van het nieuwe parlement heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Arita, op 20 Jan. 1937 een redevoering uitgesproken.
Arita zeide o.m., dat de Japansche regeering nieuwe pogingen in het werk zal stellen, om te komen tot een verbetering van de betrekkingen met Groot-Brittannië. De Japansch-Amerikaansche betrekkingen zijn laatstelijk beter geworden. Japan wenscht geenszins een wedloop in vlootbewapening en hoopt, dat men zal komen tot het sluiten van een rechtvaardig en billijk vlootverdrag ter beperking en ter vervanging van de verdragen van Washington en Londen. Japan blijft gehecht aan het niet-aanvalsbeginsel, maar gevoelt ernstige ongerustheid ten aanzien van de slagboomen in den internationalen handel, waarom het aanbeveelt de kwestie der koloniale markten te doen behandelen door de mogendheden in den geest van het verdrag betreffende het Congobekken.
Voortgaande zette Arita uiteen, dat het Japansch-Duitsche verdrag ten doel heeft een verdediging tegen het internationale communisme. Japan is niet verder dan dit doel gebonden.
Wat China betreft, zal Japan een politiek van onderhandelingen voeren, ondanks de omstandigheid, dat de vroegere onderhandelingen geen resultaten hebben opgeleverd.
Met Rusland hoopt Japan de normale betrekkingen te kunnen handhaven en te kunnen komen tot een regeling van de geschilpunten, die thans met dit land bestaan.
Ten aanzien van Nederl.-Indië heeft Arita in zijn redevoering o.a. het volgende gezegd:
Door de bemiddeling van de regeering van Nederl.-Indië en onze eigen regeering is een overeenstemming tot stand gebracht tusschen de scheepvaartondernemingen der beide landen. Het sluiten van deze overeenkomst, welke een eisch van Nederl.-Indië vormde, alvorens kon worden overgegaan tot handelsbesprekingen, baande den weg voor desbetreffende onderhandelingen, die met tastbare resultaten gevoerd zijn. (Domei)

C. **GRIEKENLAND. — Duitsche „Leening" aan Griekenland voor den aankoop van oorlogsmateriaal. —**
Het Grieksche ministerie van Financiën deelt mede, dat binnenkort een decreet zal worden uitgevaardigd waarbij de regeering gemachtigd wordt een „leening" van 3 milliard drachmen te sluiten met Duitschland. De rente zal 3% bedragen en de „leening" zal in een periode van 6 jaar via de clearing worden afgelost. De clearing-rekening vertoont voortdurend een saldo ten gunste van Griekenland, daar Duitschland de grootste afnemer is van Grieksche tabak. De nieuwe „leening" en het saldo van de clearing-rekening dat ca. 1600 millioen drachmen bedraagt, zullen worden gebruikt om in Duitschland oorlogsmateriaal te koopen. Behalve eenige andere voordeelen, stelt deze „leening" Griekenland in staat nog in den loop van dit jaar het eerste deel van het militaire organisatieplan uit te voeren. Dit plan, dat in een periode van 8 jaar zal worden uitgevoerd, zal totaal 5½ milliard drachmen aan uitgaven vergen. Een ander voordeel van deze „leening" is nog, dat zij uit het overschot van de clearing zal worden terug betaald, zoodat Griekenland hiervoor dus geen deviezen behoeft af te staan en de Grieksche valuta niet in gevaar wordt gebracht. (Proïa)

D. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt aanvaardt tweede ambtsperiode. —**
Ter inleiding van zijn tweede ambtsperiode heeft president Roosevelt op 20 Jan. '37 te Washington een redevoering uitgesproken, waarin hij o.m. zeide te beloven, dat hij, wat hij den kanker der onrechtvaardigheid noemde, zou doen verdwijnen, den kanker, die gebrek veroorzaakt, waar overvloed heerscht. Wij zijn vastbesloten, aldus de president verder, van iederen Amerikaanschen burger een onderwerp van belangstelling en zorg voor zijn land te maken. Onze ouders hebben de federale regeering in het leven geroepen met het doel het algemeen welzijn aan te moedigen en voor het Amerikaansche volk de voordeelen van de vrijheid te verwerven en vandaag doen wij een beroep op dezelfde machten in deze regeering om dezelfde doeleinden te bereiken.
De grondwet van 1787 heeft onze democratie niet machteloos gemaakt. De vooruitgang van het herstel is klaarblijkelijk, maar de nieuwe orde van zaken, die sedert 1933 bestaat, beteekent meer dan dat. Door nieuwe methodes te gebruiken voor de sociale rechtvaardigheid, hebben wij ons verbonden op de oude grondslagen een duurzamer bouw op te trekken tot een beter gebruik der komende geslachten. Onze voeten zijn op weg naar een duurzamen vooruitgang. De traditioneele plechtigheden ter gelegenheid van de ambtsaanvaarding en de presidentieele boodschap werden bedorven door een neerstroomenden regen. De ambtenaren en de duizenden belangstellenden waren ten slotte door en door nat. De oorzaak hiervan was, dat Roosevelt het voorstel had afgewezen den eed af te leggen in het kapitool en zich hield aan de regelingen, die er op berekend waren, dat de eed buiten op het door den regen overstroomde perron zou worden afgelegd. Met de vinger op de steeds grooter wordende menigte wijzende, zei Roosevelt: wanneer deze menschen den regen kunnen verdragen, dan kan ik dat ook. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2634 F.; Herkiezing 2532 D.)

E. **NEDERLAND. — De Theemarkt in 1936. —**
Door de „Pakhuismeesteren van de Thee" is verslag uitgebracht over de Nederlandsche theemarkt in 1936, waarin wordt medegedeeld, dat in het afgeloopen jaar 23 veilingen werden gehouden. Het aanbod bestond uit 8¼ millioen kg. Java thee en 4⅛ millioen kg. Sumatra thee. Op de veilingen heerschte in den regel een willige en opgewekte stemming, en vooral in de najaarsveilingen was de vraag levendig. Door de handhaving van het restrictiepercentage voor het jaar aanvangende 1 April 1937 op 17½% van de standaardproductie, kreeg de handel meer vertrouwen in de markt. De prijzen konden in verband hiermede naar boven loopen. De depreciatie van den gulden bleef ook niet zonder invloed en alles bijeen bedroeg de gem. veilingprijs in 1936 39½ ct. per h. kg. De aandacht wordt er op gevestigd, dat ondanks de propaganda voor het theeverbruik, het verbruik hier te lande naar hoeveelheid en kwaliteit afneemt, hetgeen in hoofdzaak wordt toegeschreven aan de hooge rechten welke hier te lande op de thee worden geheven.
Hierdoor zijn de verpakkers genoodzaakt de kwaliteit der melanges te verminderen, en de ervaring heeft geleerd, dat prijsverhooging of het terugzetten der kwaliteit het verbruik doet afnemen. Het invoerrecht

is een last welke om verlichting vraagt zoowel gezien van Indisch als van Nederlandsch standpunt. In het verslag wordt de hoop uitgesproken, dat de tegenwoordige regeering alsnog een uitweg moge vinden om tot die verlaging over te gaan.

(Verslag v. d. Pakhuismeesteren van de Thee)
(Vor. ber. Thee 2428 C.; Nederland 1936 E.)

25 JANUARI 1937

A. OSLO-CONVENTIE. — Dr. Colijn's voorstellen. - Overzicht. —

Dr. Colijn's voorstellen, om nieuwe pogingen in het werk te stellen, ten einde tot vermindering der handelsbelemmeringen te komen tusschen de z.g. Oslostaten en wel de Scandinaafsche landen, Nederland en België, hebben in Duitschland geen goede pers. Het wordt Z.Exc. euvel geduid, dat hij in het persgesprek met het Svenska Dagbladet onderscheid gemaakt heeft tusschen staten, die bereid zijn tot internationale samenwerking en staten, die zich aan

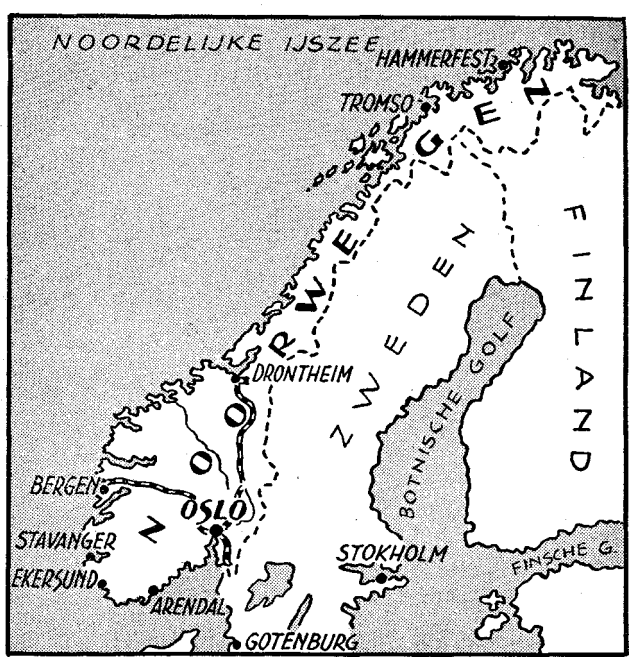

autarkie hebben overgegeven. De wijze, waarop Dr. Colijn zijn gedachten heeft geformuleerd, was voor Duitschland niet kwetsend, doch de Duitsche vertalingen van den Zweedschen tekst waren eenigszins scherper van toon geworden. Overigens meent Duitschland, dat een samenwerking tusschen de Oslo-staten en een verruiming van het onderlinge handelsverkeer tusschen die landen, schadelijk zou kunnen zijn voor zijn handelsbelangen in Scandinavië. Het initiatief van onzen minister-president heeft in Scandinavië over het algemeen een zeer gunstige ontvangst gehad. Dr. Colijn schijnt de Ouchy-gedachte op een herleefde Oslo-conventie te willen enten. Het verdrag van Ouchy voorzag in een geleidelijke vermindering van de handelsbelemmeringen tusschen Nederland en België, een overeenkomst, waarbij alle staten zich hadden kunnen aansluiten. Het verdrag kon echter niet tot stand komen, aangezien Engeland, zich beroepend op de meestbegunstigingsclausule, eenzijdig wilde deelen in voordeelen van de overeenkomst, zonder daar zelf iets tegenover te stellen.
(Vorig bericht 2625 G.; Dr. H. Colijn 2630 E.)

B. CHINA. — Verklaring van Wang Tsjing Wei. —

Wang Tsjing Wei, de voorzitter van den politieken raad, is te Nanking aangekomen. Voor de leden van den Kwo Min Tang heeft hij belangrijke verklaringen afgelegd.

Zoo verklaarde hij ten aanzien van de buitenlandsche politiek, dat China de hand toesteekt aan alle naties, die geen agressieve bedoelingen hebben. Hieraan voegde hij toe: „China kan echter niet over vriendschap spreken, wanneer het slachtoffer is van de inbreuken van een aanvaller". Betreffende den Japanschen eisch aangaande een bondgenootschap tegen het communisme, herhaalde hij de stelling der regeering: De onderdrukking van het communisme in China is een binnenlandsche zaak. De Chineesche regeering is in staat het communisme te onderdrukken en zou deze taak hebben voltooid, wanneer het niet was gedwongen geweest het hoofd te bieden aan een aanval van buiten af. Als antwoord aan de aanhangers van een anti-Japansch eenheidsfront, vroeg hij eerst een zoodanig front te definieeren. Wat een samengaan met de roode troepen betreft, was hij van meening, dat het Fransche volksfront als voorbeeld genomen kon worden, want dit omvat geen gewapende formaties. Frankrijk heeft een enkele regeering en een nationaal leger.

Hieraan voegde Wang Tsjing Wei toe, dat een oorlog tegen Japan het bestaan van het volk op het spel zou zetten, zoolang China niet een voldoende macht had verkregen.

Wang Tsjing Wei besloot zijn verklaringen met te zeggen, dat het noodzakelijk is het werk van het nationaal herstel voort te zetten door consolidatie van de grondslagen der regeering onder het teeken van den Kwo Min Tang. (Sin Pau Agency)
(Vorig bericht Wang Tsjing Wei 2025 A.)

C. ENGELAND. — Minister Eden's rede van 19 Jan. 1937. - Perscommentaren. —

Eden's rede in het Lagerhuis heeft in Italië, zoo wordt uit Rome gemeld, in het algemeen een gunstigen indruk gemaakt, al is er geen commentaar in de couranten verschenen. Al klonken zijn opmerkingen over de democratie niet aangenaam in fascistische ooren, de rede zelf wordt constructief en vreedzaam genoemd en geschikt voor betere samenwerking. Men uit er echter eenige verbazing over, dat Eden zich tot Duitschland richtte en niet tot Rus'and, welk land door Italië wordt beschouwd als het meest verantwoordelijke voor de tegenwoordige stoornissen in Europa.

Eden, zoo schrijft het „Berliner Tageblatt" in een beschouwing, welke het aan de jongste rede van den Engelschen minister van Buitenlandsche Zaken wijdt, heeft gezegd, dat 1937 niet alleen een jaar van groote problemen maar ook van groote gelegenheden zal zijn, maar, zoo voegt het blad er terstond aan toe, men heeft den indruk, dat hij reeds een van deze groote gelegenheden heeft laten voorbijgaan door niet duidelijk enkele verantwoordelijkheden vast te stellen. Zulks zou ook de politiek van Engeland, hetwelk volgens Eden niet zal dulden, dat een buitenlandsche mogendheid zij het ook voor den duur van een generatie Spanje of de Spaansche buitenlandsche politiek beheerscht, ten goede zijn gekomen. „Wat ter wereld", zoo vraagt het Tageblatt verder, „geeft Eden het recht de revolutionnaire plannen van Moskou in Spanje op één lijn te plaatsen met de afwikkeling, welke Berlijn en Rome voor dit zwaar geteisterd land wenschen. De heer Eden heeft de gelegenheid gehad de taak van Engeland in de kwestie van de niet-inmenging duidelijk te omschrijven, hij heeft deze gelegenheid niet te baat genomen."

Hetzelfde wordt ongeveer beweerd in een commentaar van de „Deutsche Allgemeine Zeitung" en „Völkischer Beobachter". **(Vorig bericht 2640 B.)**

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Nieuwe vliegvelden. —

Voor een beter toezicht op de Groote Oost uit de lucht zullen vliegvelden worden aangelegd op Boeton, Celebes, Ambon en Nieuw-Guinea, van welke vlieg-

velden ook de civiele luchtvaart gebruik zal kunnen maken.
Verder is machtiging verleend voor den aanleg van een vliegveld op Kali Banteng te Semarang. De kosten hiervan worden geraamd op *f* 330.000. (Aneta)
(Vor. ber. Ned.-Indië 1955 G.; Vliegvelden 2480 E.)

A. **JAPAN. — Kabinet-Hirota afgetreden. —**
Het Japansche kabinet, waarvan Hirota premier was, heeft op 23 Jan. '37 besloten af te treden. De Keizer heeft de ontslag-aanvrage van Hirota aangenomen. Omtrent de reden van dit besluit wordt gemeld, dat de minister van Oorlog, Terautsji, weigerde een compromis te aanvaarden, waardoor de ministers niet tot een accoord konden komen ten aanzien van de houding, die tegenover den Landdag moest worden aangenomen en een aftreden onvermijdelijk werd.
Minister Terautsji eischte namelijk, dat de Landdag ontbonden zou worden en dreigde met aftreden, indien het kabinet den Mikado niet voorstelde tot die ontbinding over te gaan. De andere leden van het ministerie wilden echter de pogingen tot verzoening met het parlement voortzetten. Zij hoopten n.l., dat Terautsji, die vooral verstoord was over de aanvallen, welke tijdens de zitting van 21 Jan. '37 door den afgevaardigde Hamada op het leger waren gedaan, op zijn besluit om heen te gaan zou terugkomen, indien ook de partijen haar aanvallende houding zouden wijzigen. Deze weigerden echter op eenigerlei wijze toe te geven.
De afgevaardigden hekelden de politiek van Hirota inzake het verdrag met Duitschland, de houding in China en de onverantwoordelijke militaire uitdaging aan Sovjet-Rusland. Hirota zou een strooman der militairen zijn. (A. N. P.) **(V. b. Kabinet 2427 D.)**

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Stephan Lackner — „Die weite Reise". (Oprecht, Zürich 1937)
Heinz Politzer — „Fenster vor dem Firmament". (Julius Kittl, Leipzig) **(Vorig bericht 2633 D.)**
Engelsch: H. R. Ekins — „Around the world in Eighteen Days and How to do it". (Longmans, Green & Co.)
Jack Lindsay — „Adam of a New World". (Giordano Bruno) (Nicholson & Watson) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Fransch: Henri Alain-Fournier — „Lettres au petit B". (Aux Editions Emile-Paul)
Henri Valet — „Le Mauvais Temps". (Grasset)
(Vorig bericht 2633 D.)
Italiaansch: E. Viviani della Robbia — „Vita di una Donna". (Sansoni, Firenze) **(Vor. ber. 2625 E.)**
Nederlandsch: Dr. P. H. Ritter Jr. — „De Goede Herder". Roman (Scheltens & Giltay, Amsterdam)
Jan Veldman — „De Verlossende Vlucht". (N.V. Leiter-Nypels, Maastricht) **(Vorig bericht 2633 D.)**
Russisch: Leo Tolstoj — „Neïzdannje teksti". (Onuitgegeven teksten), door N. Goesdja en N. Goessof (Staatsuitgeverij, Moskou) **(Vor. ber. 2588 A.)**
(Red. K. H. A.)

C. **VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie voorloopig geregeld. —**
Te Genève is op 23 Jan. '37 overeenstemming bereikt tusschen de vertegenwoordigers van Turkije en Frankrijk inzake de Sandjak-kwestie. De voorloopige overeenkomst houdt het volgende in:
Onder garantie van den Volkenbond en in het kader van den Syrischen staat zullen de binnenlandsche kwesties van dit gebied in volle onafhankelijkheid worden geregeld. Het binnenlandsch organisch statuut van Sandjak zal worden opgesteld onder toezicht van den Volkenbond welke zal waken voor de bescherming der minderheden. Het Fransch-Turksch militair verdrag zal Sandjak beschermen tegen iederen aanval van buiten af.
De overeenkomst is zoo getroffen, dat alle betrokken partijen voorloopig tevreden kunnen zijn, in afwachting van de nadere regeling. (A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2594 D.)

D. **FRANKRIJK. — Dienstneming in Spanje. - Senaat eenstemmig in deze kwestie. —**
De Fransche Senaat heeft 21 Jan. '37 de behandeling voortgezet van het wetsontwerp, dat de regeering voor den tijd van zes maanden machtigt alle maatregelen te nemen die zij noodig acht om het vertrek van vrijwilligers naar Spanje te beletten.
Dit wetsontwerp is door den Senaat met algemeene stemmen aangenomen. (L'Intransigeant)
(Vor. ber. 2634 A.; Burgeroorlog in Spanje 2634 I.)

E. **SCHAKEN. — Tournooi te Birmingham. —**
De eindresultaten van het te Birmingham gehouden schaaktournooi luiden als volgt:
Eliskases en Prins beiden 8½ pt. deelen den eersten en tweeden prijs; derde Winter, 7 pt.; vierde Koltanowski, 6½ pt. (Birmingham Post)
(Vor. ber. Schaaktournooi 2503 C.)

F. **PORTUGAL. — Bomaanslagen. —**
Op 21 Januari zijn in verschillende stadsdeelen van Lissabon bommen ontploft, in de gebouwen van het Ministerie van Opvoeding, in het Spaansche Consulaat, in de ongeveer 15 kilometer ten Noorden van Lissabon gelegen Radioclub en nog vele andere officieele gebouwen. Volgens een ministerieele verklaring zijn de bommen van buitenlandsche fabrikaat en de bomaanslagen zouden het werk zijn van buitenlanders, geholpen door eenige slechte Portugeezen. Naar verluidt schijnt de ware oorzaak der bomaanslagen te liggen in de antipathie, welke het Portugeesche volk koestert voor de interventie zijner regeering in Spanje ten gunste van Franco.
(O Seculo - Le Journal)

G. **FRANKRIJK. — Rede van premier Blum te Lyon.**
Ter eere van André Février, den voorzitter van de socialistische fractie in de Kamer van Afgevaardigden van Lyon werd op 24 Januari te Lyon een groote demonstratie gehouden, welke werd bijgewoond door minister-president Blum en 15 ministers en onderstaatssecretarissen. Na een rede van Herriot zeide Léon Blum o.a. het volgende:
„Negen maanden na de verkiezing en niettegenstaande vele moeilijke oogenblikken, is de idee van het Volksfront levendiger en sterker dan ooit.
Het klimaat in Frankrijk is veranderd. Iedere onpartijdige beoordeelaar, die dit land tien maanden geleden zou hebben verlaten en er thans terugkeert, zou getroffen zijn door de veranderingen, die er hebben plaats gegrepen, niet alleen op moreel, maar ook op materieel gebied.
Er is weer gezondheid, vertrouwen en vroolijkheid. Dit alles moedigt ons aan op onzen weg voort te gaan en wij zullen dit doen met aan het parlement binnenkort hervormingen voor te leggen, als de stichting van een nationaal werkloosheidsfonds, de verzekering tegen landbouwrampen, de ouderdomsrente etc.
Ik verberg zoo min aan mijzelf als ik dit ooit aan de openbare meening gedaan heb, dat nog vele moeilijkheden te overwinnen zijn. De Fransche economie moet zich nog aanpassen aan een aantal maatregelen, die haar op hetzelfde oogenblik zijn opgelegd. De verhouding tusschen het binnenlandsche prijsniveau en de loonen, waarvan het behoud en de toeneming der algemeene koopkracht afhangen, is nog verre van stevig.
De financieele situatie met zijn verschillende aspecten: begrooting, schatkist, kapitaalmarkt etc. is nog niet normaal. Ik zou liegen en u zult mij niet gelooven, wanneer ik zeide, dat alle uitgevoerde kapitalen weer naar het land zijn teruggekeerd of dat de oppotting van goud en bankbiljetten tot het verleden behoort.
Ik ben zoodoende tot dat deel mijner redevoering gekomen, dat naar ik weet met de meeste belangstelling wordt verwacht. Wat beteekent o.m. eigenlijk de uitdrukking: „Directe onderhandelingen?"
Wij voeren voortdurend soortgelijke „directe onderhandelingen" door middel nl. van onze gezanten. In den loop van deze gesprekken is geen enkel onderwerp taboe. Wij zijn steeds bereid geweest en zijn dit nog, niet alleen om dagelijksche vraagstukken te behandelen, maar ook algemeene onderwerpen, betrekking hebbende op het politieke leven van twee groote naties aan te snijden. Maar wanneer men over directe onderhandelingen spreekt, dan bedoelt men er mede een „afzonderlijke regeling", waarvan andere staten uitgesloten zouden zijn.
Dit is trouwens de methode, die de voorkeur van kanselier Hitler heeft en door hem in practijk wordt gebracht.
Deze methode heeft echter niet de voorkeur van de Fransche regeering en wordt door haar ook niet in de practijk gebracht.

Wij willen niet de Fransche veiligheid losmaken van den Europeeschen vrede. Wij willen dit niet, omdat wij het niet kunnen. Geen enkel speciaal accoord zou Frankrijks veiligheid kunnen garandeeren en deze overtuiging vindt haar uitdrukking in de formule van den „ondeelbaren vrede".
Wij kunnen in Europa geen onverschillige toeschouwers zijn. Wij zijn leden van den Volkenbond en blijven trouw aan het pact. Wij hebben vriendschappen gesloten, die wij niet willen verloochenen. Ons doel blijft een algemeene regeling der Europeesche problemen. Wij hebben zelfs bewezen, dat wij om dit doel te bereiken bereid zijn tot de openhartigste, onbaatzuchtigste, ik zou bijna zeggen verdienstelijkste medewerking. Maar het is binnen het kader van een Europeesch accoord, dat wij de oplossing van het Fransch-Duitsche probleem zoeken.
In vele hoofden is spontaan de idee opgekomen, dat een soort van contract tusschen ons en onze naburen zou kunnen worden gesloten, waarbij Duitschland op economisch gebied concessies zou verkrijgen in ruil voor de medewerking aan een bevredigende regeling van de Europeesche situatie. Ik zou mij niet op dit terrein willen plaatsen. Ik geloof niet, dat wij aan Duitschland een soort van koop (koehandel) zouden moeten voorstellen.
Wij hebben een te sterk beset van onze eigen nationale waardigheid. Wij zijn te vast besloten om die zoo noodig te doen eerbiedigen, dan dat wij zelve niet de waardigheid eener andere natie zouden wenschen te respecteeren. Wij zijn er nog verder van verwijderd de gevaarlijke en verkeerde idee te koesteren, dat de verscherping der economische moeilijkheden in Duitschland deze natie op een goeden dag zou kunnen dwingen hulp te vragen en zich voorwaarden te laten stellen. Wij zullen ons er tevens voor wachten eenigen twijfel te opperen aan den door kanselier Hitler bij verscheidene plechtige gelegenheden verkondigen vredeswil. Als er ooit accoorden tot stand mochten komen, dan moeten en kunnen deze niet anders worden gesloten dan in een geest van vertrouwen en op den voet van gelijkheid."
De minister-president toonde daarna echter de noodzakelijkheid van ontwapening aan, wil men ooit tot economische accoorden komen.
„Welke natie," riep hij uit, „zal met een ander land willen samenwerken, hetzij door het credieten te verleenen, hetzij door het van grondstoffen te voorzien, hetzij door het faciliteiten van kolonisatie etc. te verschaffen, wanneer zij de vrees mocht koesteren, dat de aldus verleende hulp zich op zekeren dag tegen haarzelf zou keeren?"
Hierop baseerde Léon Blum zijn conclusie, die in enkele woorden als volgt luidde: „Een plotseling staken van den bewapeningswedloop zou in sommige landen economische troebelen kunnen veroorzaken en zal dus waarschijnlijk gepaard behooren te gaan met overeenkomsten van economischen aard, die aan de industrieele landen de gelegenheid zouden geven de aldus vrijgekomen werkkrachten elders aan te wenden. Frankrijk is bereid zoowel vandaag als morgen aan de oplossing der problemen in den hierboven aangegeven zin mede te werken.
(Le Temps - Le Petit Parisien)
(Vorig bericht Léon Blum 2568 B.)

26 JANUARI 1937

A. DUITSCHLAND. — Perscampagne tegen Tsjecho-Slowakije. —
Reeds maanden lang voert de Duitsche pers een stelselmatige campagne tegen Tsjecho-Slowakije, dat zij ervan beschuldigt met Rusland een verbond te hebben gesloten tot een aanvalsoorlog, welke het Russische leger reeds lang tegen centraal-Europa zou voorbereiden. In dit verband verzekert de Duitsche pers, dat talrijke vliegvelden, zoowel onder als boven den grond, op Tsjechisch gebied zijn aangelegd ten behoeve van de Sovjet-luchtmacht. In Tsjecho-Slowaaksche kringen heeft men reeds herhaaldelijk deze berichten tegengesproken, maar dit is voor de Duitsche pers geen reden geweest met haar campagne op te houden.
Om de goede trouw van Tsjecho-Slowakije te bewijzen heeft de generale staf te Praag aan den Britschen militairen attaché voorgesteld een bezoek te brengen aan alle vliegvelden in het land en er ieder gewenscht onderzoek in te stellen. De Britsche militaire attaché heeft dit voorstel aanvaard. Een gelijkluidende uitnoodiging is gericht tot den Duitschen militairen attaché. (Prager Presse)
(V. b. Duitschland—Tsjecho-Slowakije 1201 H.)

B. JOEGO-SLAVIE. — Pact met Bulgarije geteekend.
Op het ministerie van Buitenlandsche Zaken te Belgrado is op 24 Jan. '37 de plechtige onderteekening geschied, door Stojadinowitsj en den Bulgaarschen premier Kusseiwanov, van het pact van vriendschap tusschen de koninkrijken Bulgarije en Joego-Slavië. Het pact bevat slechts twee artikelen. Artikel 1 luidt, dat tusschen de koninkrijken Joego-Slavië en Bulgarije een onschendbare vrede en een oprechte, eeuwige vriendschap heerschen.
Artikel 2 bepaalt, dat het verdrag in werking treedt na de zoo spoedig mogelijk te Belgrado te verrichten uitwisseling van de ratificatie-documenten.
(Politika) **(V. b. Bulgarije—Joego-Slavië 1510 B.)**

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - De vrijwilligerskwestie (niet-inmenging). - Italiaansch en Duitsch antwoord.
Naar verluidt zou een watervliegtuig afkomstig van den Duitschen kruiser „Admiral Graf Spee" op het vliegveld van Roquetad bij Almeria bommen hebben geworpen.

Zoowel te Rome als Berlijn is het antwoord op de Britsche nota nopens de vrijwilligers op 25 Jan. '37 aan de Britsche ambassades aldaar overhandigd.
Beide regeeringen hebben het antwoord in onderling overleg opgesteld. Het Italiaansche antwoord zegt:
1e. De Italiaansche regeering heeft met aandacht de memorie van de Britsche ambassade van 11 dezer nopens het vraagstuk van de niet-inmenging en met name van de vrijwilligers bestudeerd.
2e. Naar de meening, geuit door de Britsche regeering, zijn de naast betrokken mogendheden het er over eens, dat het noodzakelijk is onmiddellijk maatregelen te nemen om den toevloed van vreemde vrijwilligers in Spanje te stuiten, mits deze maatregelen gelijktijdig worden genomen door alle regeeringen, dat men vlijtig doorgaat met het onderzoek van andere vormen van middellijk inmenging en ten slotte, dat men een doeltreffend stelsel van toezicht dienaangaande instelt.
De Italiaansche regeering verheugt zich erover een nieuwe gelegenheid te krijgen om te herhalen, dat, wat haar betreft, deze doeleinden juist behooren tot het voornaamste, wat zij zich voorstelt te bereiken. Zij stemmen overeen met die, welke vervat zijn in artikel 4 van haar nota van 7 dezer.
Dientengevolge is de Italiaansche regeering bereid de noodige wetgevende maatregelen te nemen om op haar gebied de werving, het vertrek en de doorreis te beletten van lieden, die zich naar Spanje willen begeven om deel te nemen aan het huidige conflict.
Dergelijke maatregelen, die feitelijk reeds zijn vastgesteld, zullen worden toegepast, zoodra de overige regeeringen zich bereid zullen hebben verklaard het stelsel van toezicht te aanvaarden en door tusschenkomst van de commissie van Londen den datum voor hun gemeenschappelijk van kracht verklaren van de maatregelen zullen hebben vastgesteld.
3e. In haar memorie heeft de Britsche regeering eraan herinnerd, dat de commissie van niet-inmenging reeds een plan van toezicht op de havens en de landsgrenzen van Spanje heeft uitgewerkt en dat dit plan, op geschikte wijze pasklaar gemaakt en zoodanig uitgebreid, dat er behalve oorlogstuig ook de komst van vrijwilligers in Spanje over land en over zee onder zou vallen, voldoende zou kunnen worden geacht om het doel te bereiken.
Wat dit betreft verzoekt de Britsche regeering te vernemen of de Italiaansche regeering mogelijk bezig is andere middelen en vormen van toezicht, dan in dit plan uiteengezet, te overwegen en zoo ja, welke, waarbij zij zich bereid verklaart deze zoo snel mogelijk te bespreken en onderzoeken.
De Italiaansche regeering heeft de eer te verklaren, dat zij vrijwel gereed is met het onderzoek van de verschillende ontwerpen van de commissie, en met name van het plan van toezicht te land en ter zee, het plan tot uitbreiding van dit toezicht op de vrijwilligers, het ontwerp voor toezicht op de luchtvaart, van welke ontwerpen het enkele pas eenige dagen geleden heeft ontvangen.
Zij behoudt zich voor weldra door tusschenkomst van haar vertegenwoordiger in de Londensche commissie welomschreven aaanwijzingen te geven in dit opzicht, ook wat aangaat het toezicht op de luchtvaart.
Het Duitsche antwoord komt in de groote lijnen met de Italiaansche nota overeen en aanvaardt het beginsel, dat alle betrokken mogendheden gelijktijdig maatregelen tegen de indirecte inmenging zullen doen ingaan en dat een effectief controle-systeem zal worden ingesteld. De Duitsche regeering zegt reeds een wet gereed te hebben welke het vertrek van Duitsche onderdanen naar Spanje evenals de aanwerving verbiedt. Administratieve maatregelen zullen de doorreis van personen, die willen deelnemen aan den burgeroorlog verhinderen.
(Giornale d'Italia - Berl. Tageblatt - A. N. P.)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2643 D.)

D. NEDERLAND. — Nieuw contract in het Zeevisscherijbedrijf te IJmuiden. —
Tijdens de op 25 Jan. '37 gehouden algemeene ledenvergadering van de Vereeniging van reeders van visschersvaartuigen te IJmuiden, is met 36 stemmen voor en 24 tegen besloten het bestuursvoorstel tot afsluiting van de loon- en arbeidsvoorwaarden op de met de vakorganisaties besproken voorwaarden te aanvaarden. Deze stemming had betrekking op de loon- en arbeidsvoorwaarden voor de zeelieden, terwijl de onderhandelingen met betrekking tot de vischloggers zullen worden voortgezet. (Telegraaf)
(Vorig bericht Visscherij 2572 D.)

A. Bezoek van onze ministers. - Economische toestand.

Op 25 Januari 1937 zijn de ministers Deckers en Gelissen, die in gezelschap van de heeren Lamping, directeur van de Handelsaccoorden en ir. Peters, secretaris van den minister van Landbouw en Visscherij, een reis naar Scandinavië hebben gemaakt, in Den Haag teruggekeerd.

In officieele kringen alhier wordt er de nadruk op gelegd, dat de Nederlandsche ministers niet naar Scandinavië waren vertrokken om te onderhandelen over een nieuw verdrag. Het doel van hun bezoek was het terrein te verkennen en te ontdekken of de leden van de Oslo-conventie tot overeenstemming kunnen komen om een collectieven aanval te doen op de bestaande handelsbelemmeringen.

Wat den algemeenen economischen toestand van de landen, welke zij bezocht hebben, betreft, waren de beide ministers eenstemmig van oordeel, dat men inderdaad van een hoogconjunctuur in die landen kan spreken. Wanneer men de verschillende fabrieken bezoekt, zoo zeiden zij, ziet men, dat deze overal in vollen gang zijn. De werkloosheid is uiterst gering en uit alles blijkt, dat de bedrijvigheid nog steeds een opgaande lijn vertoont.

Sterk krijgt men den indruk, dat de fabrieken eigenlijk „overbezet" zijn. Koortsachtig wordt overal gewerkt en van verschillende kanten vernamen de Nederlandsche bezoekers, dat tal van industrieën thans eigenlijk meer produceeren dan de capaciteit bedraagt.

Onze handelsbalans met Zweden heeft sinds 1932 een zeer merkwaardig beeld vertoond.

Zweden exporteerde naar Nederland

in	voor een waarde van:
1932	ƒ 17.925.000
1933	„ 18.549.000
1934	„ 18.867.000
1935	„ 14.346.000
1936 (11 maanden)	„ 14.072.000

Nederland exporteerde naar Zweden:

in	voor een waarde van:
1932	ƒ 14.140.000
1933	„ 12.916.000
1934	„ 16.459.000
1935	„ 20.522.000
1936 (11 maanden)	„ 21.205.000

SCANDINAVIË

Noorwegen is voor ons van veel geringer belang.

Noorwegen exporteerde naar Nederland		Nederland exporteerde naar Noorwegen	
in	voor een waarde van: ƒ	in	voor een waarde van: ƒ
1932	8.160.000	1932	10.276.000
1933	10.063.000	1933	11.210.000
1934	6.756.000	1934	6.756.000
1935	5.698.000	1935	7.589.000
1936 (11 m.)	6.091.000	1936 (11 m.)	8.442.000

Wij ontvangen uit Noorwegen traan, houtwerk, visch, papier, salpeter en kunstmest, huiden en vellen — en wij reciproceeren met kolen, traan, oliën en vetten, bloembollen, manufacturen, garens, suiker, versche groenten, erwten en boonen, maar dit alles in betrekkelijk kleine hoeveelheden.

Denemarken is een geval op zichzelf; het land exporteerde:

naar Nederland		Nederland exporteerde naar Denemarken	
in	voor een waarde van: ƒ	in	voor een waarde van: ƒ
1932	7.571.000	1932	10.062.000
1933	7.261.000	1933	8.216.000
1934	5.069.000	1934	7.943.000
1935	4.779.000	1935	3.886.000
1936 (11 m.)	4.603.000	1936 (11 m.)	3.331.000

Denemarken kwam over het algemeen de wereldcrisis al aardig te boven; de verhouding tusschen in- en uitvoer onderging een aanmerkelijke verbetering; tegenover een invoervermeerdering van 31 millioen kronen stond een uitvoervermeerdering van 52 millioen kronen in één half jaar tijds. Indien in het eerste deel van 1936 niet een groot arbeidsconflict in de industrie ware uitgebroken, waarbij één derde van alle georganiseerde arbeiders betrokken is geweest, dan zou het economisch verloop nog belangrijk gunstiger geweest zijn.

Het voordeel van het sterk verminderde invoeroverschot werd echter weer ongunstig beïnvloed door buitenlandsche prijzenfluctuaties: Denemarken moest zijn invoer met een naar verhouding veel grooteren uitvoer dan een jaar tevoren betalen.

Doch, de industrieele bedrijvigheid nam toe, de werkloosheid verminderde, voor landbouwproducten vertoonde het indexcijfer eenige stijging, de scheepvaartondernemingen werkten zeer bevredigend, de scheepsbouw kwam in vol bedrijf.

Noorwegen kenmerkt zich door passieve handelsbalansen. Over de eerste negen maanden van 1936 steeg — in vergelijking met dezelfde periode van 1935 — het invoersaldo van 153,5 millioen tot 171,8 millioen kronen. Met Engeland, Duitschland, Zweden, de Ver. Staten, Denemarken, België en Luxemburg, Frankrijk en Nederland — en dat zijn voorzeker dè handelscontactlanden voor Noorwegen — wees de handelsbalans volgens de per 1 October 1936 afgesloten statistiek een passief saldo aan.

Intusschen vermeerderde in Noorwegen de industrieele productie, het aantal opgelegde schepen verminderde aanzienlijk; de in cultuur gebrachte gronden zijn de laatste jaren belangrijk uitgebreid, het met tarwe beplante areaal werd zelfs meer dan verdubbeld; de groothandelsprijzen zijn sinds 1934 voortdurend gestegen; de export van visch- en visscherijproducten nam toe over 1935 en 1936, evenals trouwens de totale export; vooral de inkomsten uit de scheepvaart verbeterden aanzienlijk.

Het nationaal vermogen, dat sinds 1924 steeds teruggeloopen was, steeg in de betere jaren met 148 millioen kronen.

Ook hier dus, na de crisis een zekere mate van welvaart.

Zweden staat er verreweg het gunstigste voor in het staten-trio; het algemeene indexcijfer voor de industrieele productie bedroeg er (basis 1935: 100) in Juli 1936: 107 en in Augustus d.a.v. 108; het gebruik van ijzer en staal was in het laatste jaar hooger dan ooit te voren; de omzet op de binnenlandsche markt was voortdurend levendig; in vele industrietakken bereikte de productie een record; in sommige gevallen deed zich zelfs een tekort aan geschoolde arbeiders voor.

In vergelijking met 1935 lagen de prijzen van bijna alle landbouwvoortbrengselen in 1936 op hooger niveau, hetgeen van groot belang was voor de binnenlandsche koopkracht, aangezien de landbouwende bevolking van Zweden nog steeds de grootste volksgroep vormt.

De buitenlandsche handel leverde over de eerste drie kwartalen van 1936 een invoer-overschot van 91.4 millioen kronen op; over dezelfde periode van 1935 een dito overschot van 117.2 millioen; een vermindering van dit overschot dus met 26 millioen kronen.

De staatsschuld liep er terug van b.v. 2.372 millioen kronen op 31 Juli 1936 tot 2.344 millioen op 30 Sept. d.a.v.; de inkomsten van het budgetjaar 1935-'36 beliepen 994 millioen kronen, zijnde 67 millioen boven de raming. (Aftenposten - Svenska Dbl. - Politiken)

(V. b. Min. Deckers 2486 C.; Min. Gelissen 2443 A.; Handelsbetrekkingen Nederl.-Denemarken 1894 B.; Econ. Toestand Denemarken 2543 A.; Noorwegen 1973 B.; Zweden 1883 G.; Scandinavië 2529 A.)

A. NEDERLAND. — In- en Uitvoer over 1936. —

Handelsverkeer met eenige landen in 1935 en 1936
(zonder gouden en zilveren munt en muntmateriaal).

	1935				1936			
	INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland		INVOER uit het buitenland		UITVOER naar het buitenland	
	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000	br. gew. ton	waarde × ƒ 1000
Argentinië	1.719.900	73.993	134.385	7.530	1.370.592	67.182	256.391	10.280
België en Luxemburg	3.194.588	103.259	3.994.019	72.098	3.160.118	118.870	4.429.130	85.588
Bolivia	5.853	5.818	674	59	9.207	6.156	4.041	285
Brazilië	68.284	9.970	7.880	2.363	43.475	9.452	15.233	3.393
Britsch-Indië, enz.	150.199	12.621	45.453	7.129	193.645	16.555	44.605	6.656
Britsch West-Afrika	96.801	11.347	13.288	3.399	87.092	13.579	14.231	4.770
Bulgarije	14.319	1.133	1.940	295	14.500	1.150	3.320	700
Canada	146.830	8.875	37.428	4.330	318.281	19.119	69.937	191
Chili	41.367	2.598	2.588	586	43.909	2.655	6.471	804
China enz.	68.210	8.294	10.768	1.371	50.865	8.162	11.355	1.819
Columbia	18.919	2.461	3.388	491	15.343	2.101	3.663	837
Costa Rica	330	125	319	80	1.058	206	698	107
Curaçao, enz.	482.996	9.755	38.405	6.102	809.620	17.110	54.361	5.288
Denemarken	33.584	4.778	56.009	3.456	29.677	3.825	75.702	5.278
Duitschland	7.566.001	239.324	2.213.919	129.248	7.219.948	237.209	2.059.668	116.610
Egypte enz.	24.176	1.686	83.089	3.924	73.633	3.359	77.061	4.095
Estland	11.098	602	7.951	568	6.913	584	14.240	1.136
Finland	242.544	6.042	87.989	4.515	229.371	7.676	85.381	5.672
Frankrijk	543.965	44.098	1.643.739	47.098	484.623	42.064	1.916.836	54.809
Fransch Marokko en Tanger	103.440	1.612	39.715	2.517	124.445	1.972	40.039	3.454
Griekenland	39.637	2.989	27.114	3.164	72.948	3.341	27.265	2.945
Groot-Brittannië enz.	1.491.401	87.328	1.097.662	142.311	1.472.608	86.409	1.288.611	164.347
Hongarije	9.478	1.873	3.056	896	21.680	2.634	2.178	1.127
Iran en Afghanistan	64.391	2.064	1.119	603	65.998	2.219	1.461	851
Italië	114.628	12.137	375.483	15.632	20.576	2.791	35.024	3.615
Japan	47.227	7.481	40.060	2.100	26.550	7.257	14.053	1.240
Joego-Slavië	14.550	844	14.266	1.602	38.060	1.907	13.725	1.479
Letland	59.364	1.952	1.822	766	58.966	2.205	2.251	691
Litauen en Memel	46.487	2.253	10.227	1.286	34.791	1.695	19.839	1.836
Mandsjoekwo en Kwantoeng	124.460	7.408	436	163	116.815	8.327	455	191
Mexico	135.511	4.200	3.829	1.348	32.103	2.602	5.637	2.130
Nederlandsch-Indië	206.106	57.135	94.326	31.822	305.392	79.119	137.243	43.577
Noorwegen	110.329	5.698	175.936	7.589	142.241	7.061	231.449	8.915
Oostenrijk	6.252	3.567	28.987	4.973	6.008	4.226	39.376	5.864
Palestina	14.102	1.252	12.673	1.737	14.378	1.341	7.767	1.494
Polen en Danzig	321.947	12.111	73.807	7.980	404.970	16.670	112.592	11.484
Portugal	33.691	1.520	40.895	3.554	41.793	2.024	47.659	4.260
Roemenië	97.548	2.411	5.272	550	79.456	4.018	1.639	1.225
Sovjet-Rusland	807.461	22.500	59.121	10.998	789.977	22.028	36.662	17.434
Spanje	404.754	9.113	195.874	14.729	454.545	10.335	83.464	6.803
Tsjecho-Slowakije	82.477	16.660	39.533	10.520	87.368	18.523	36.772	10.593
Turkije	12.190	1.918	16.986	1.758	7.422	1.585	3.541	1.023
Unie van Zuid-Afrika	58.145	2.401	99.504	5.540	14.220	1.091	122.857	7.069
Uruguay	19.108	2.126	7.278	750	12.267	1.806	12.834	947
Ver. Staten van Amerika	602.300	64.806	240.445	33.155	647.357	72.252	355.666	44.575
Zweden	347.351	14.346	556.716	20.501	350.003	16.183	728.498	23.300
Zwitserland	13.471	10.895	358.034	16.773	13.615	10.754	446.358	17.873

UITVOER VAN ENKELE VOORNAME PRODUCTEN DER NEDERLANDSCHE INDUSTRIE. (× ƒ 1.000)

Tijdvak	Katoenen manufacturen	Wollen manufacturen	Kunstzijdengarens	Prod. d. machine-industrie	Radio-art.	Metaaldr. gloeilampen	Papierwaren	Kunstmest	Margarine	Zuivelproducten
1935:										
1e kwartaal	3.795	349	3.599	4.384	9.329	1.361	3.567	5.261	364	16.054
2e kwartaal	3.554	227	3.399	4.268	8.420	1.268	3.576	3.935	264	17.796
3e kwartaal	3.899	210	3.332	3.881	11.260	1.512	3.555	3.814	297	18.410
4e kwartaal	5.105	253	3.526	4.356	9.317	1.733	4.143	5.551	450	18.766
Totaal	16.353	1.039	13.856	16.899	38.326	5.874	14.841	18.561	1.375	71.026
1936:										
1e kwartaal	3.435	227	3.103	4.569	5.518	1.254	4.091	5.552	321	17.820
2e kwartaal	3.791	208	2.876	4.356	5.545	1.029	3.705	3.479	377	21.895
3e kwartaal	5.908	193	2.876	3.935	9.364	1.311	3.852	2.683	402	24.428
4e kwartaal	7.536	269	3.513	4.764	14.010	1.992	4.348	3.908	582	23.215
Totaal	20.670	897	12.368	17.624	34.437	5.586	15.996	15.622	1.682	87.358

1936	In mill. gld., omger. met behulp v. h. indexcijfer		In mill. K.G.	
Kwart.	Invoer	Uitvoer	Invoer	Uitvoer
I	392	252	4.522	3.145
II	381	266	4.833	3.085
III	389	310	5.402	3.346
IV	441	333	5.600	3.961

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(Vorig bericht blz. 2631 A.)

27 JANUARI 1937

A. FRANKRIJK. — Premier Blum's rede te Lyon. - Perscommentaren. —

Duitschland. — Minister-president Blum heeft te Berlijn geen slechte pers. Niet dat men alles aanvaardt, wat hij te Lyon gezegd heeft, of zich ditmaal niet aan critiek waagt, zulks is geenszins het geval. Maar de toon van de beschouwingen en de critiek is ditmaal niet venijnig of boosaardig. Men heeft den indruk dat de redacties van bevoegde zijde instructie hebben gekregen zoo waardig mogelijk te zijn en een dergelijke instructie zou dan eveneens als een teeken in de goede richting kunnen worden begroet. De bladen hebben zich ditmaal ook niet beperkt tot bondige samenvattingen van de rede van Blum. Zij publiceeren veel meer zeer uitvoerige stukken van zijn uitlatingen.

Het „Berliner Tageblatt" stelt vast, dat Blum zeker aan de verwachtingen, welke door zijn vrienden werden gekoesterd, heeft voldaan en zich onvoorwaardelijk heeft uitgesproken voor het principe van de politiek van het volksfront. Wat de buitenlandsche politiek aangaat, hier heeft hij de traditioneele houding van het Frankrijk van na den oorlog gehandhaafd. Toch was in de toon van zijn rede een verbetering vast te stellen, die niemand in Duitschland zal ontgaan. Hij heeft zonder voorbehoud verzekerd niet te twijfelen aan de zoo vaak plechtig geproclameerde vredelievendheid van Hitler. Hij wil de nationale waardigheid van Duitschland niet kwetsen door voorstellen welke onvereenigbaar zijn met deze waardigheid. Het Tageblatt herinnert echter verder aan de algeheele onvruchtbaarheid van alle pogingen om collectieve regelingen tot stand te brengen, terwijl afzonderlijke overeenkomsten gesloten door Duitschland wel degelijk zouden hebben bijgedragen tot verbetering van den Europeeschen toestand.

Het commentaar van de „Angriff" eindigt aldus: zooals bekend, wil iedere Duitscher vrede met Frankrijk. Wij hebben geen rekening aan onzen buurman in het Westen aangeboden. Blum erkent dit en dit is het waardevolle deel van zijn rede. Het geeft reden voor de beste hoop, dat men het toch nog met elkander eens zal worden.

Italië. — De „Lavoro Fascista" zegt, dat Blum voortborduurde op het thema van den ondeelbaren vrede en dat hij dus niet in overeenstemming was met de Italiaansche principes.

Andere bladen wijzen er op, dat een algemeene regeling te vinden is in een gemeenschappelijk front tegen het bolsjewisme. **(Vor. ber. Blum 2643 G.)**

B. FRANSCH NOORD-AFRIKA. — Nieuwe Vlootbasis te Mers-el-Kebir. —

Volgens een mededeeling in de „Temps" zal Frankrijk van het Afrikaansche kustplaatsje Mers-el-Kebir een van de grootste marine-steunpunten aan de westelijke Middellandsche Zee maken. (Le Temps)
(Vor. ber. Fransch Noord-Afrika 2636 E.)

C. POLEN. — Het anti-semitisme aan de Hoogescholen. —

De minister van Onderwijs, Swientoslawski, heeft in de begrootingscommissie van de Sejm verklaard, dat hij niet kan voldoen aan de wenschen van de studenten om aan de rectoren van de hoogescholen opdracht te geven speciale plaatsen te reserveeren voor de Joodsche studenten. (Polska Agencia Telegr.)
(Vorig bericht blz. 2562 B.)

D. FRANKRIJK. — Fransche Staatsschuld. —

De openbare Fransche staatsschuld, inclusief de door de Amortisatiekas voor terugbetaling overgenomen schuld bedroeg op 31 Aug. 1936 frs. 347.777.000.000 (v. j. frs. 323.619.000.000). In deze cijfers zijn niet begrepen de schuld ten laste van het Nationale Fonds voor Landbouwcrediet en de P.T.T. van francs 12.868.000.000.

In dezelfde periode steeg de Fransche buitenlandsche staatsschuld van fr. 2.786.000.000 tot fr. 5.613.000.000, welke toeneming verband hield met het Engelsche crediet aan Frankrijk, dat echter inmiddels weer is afgelost. De binnenlandsche schuld nam toe van frs. 320.833.000.000 tot frs. 342.164.000.000. De vermeerdering is toe te schrijven aan de dekking van het tekort over 1936 en de buitengewone uitgaven voor nationale verdediging en openbare werken. De eeuwigdurende schuld is door operaties van het Amortisatiefonds met frs. 430.000.000 afgenomen tot frs. 50.532.000.000. De vlottende schuld steeg in het jaar per 31 Aug. 1936 van frs. 55.854.000.000 tot frs. 66.825.000.000. (Agence Econ. et Financière)
(Vorig bericht blz. 1247 H.)

E. FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - Amsterdam bij Nacht. —

De Nederlandsche film „Amsterdam-bij-nacht" kwam 8 Jan. '37 in première. De opnamen vonden plaats in de Cinetone-Studios en de distributie is in handen van N.V. Nova-Film. Regie: A. Benno. Productieleiding: Rudolf Meijer. Fotografie: R. Lach. Montage: G. J. Teunissen. Muziek: Max Tak. Hoofdrollen: Louis de Bree, Annie van Duyn, Piet Köhler, Cissy v. Bennekom, Jan Kieveron, Gusta Chrispijn-Mulder. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Ned. Films 2629 A.)**

28 JANUARI 1937

F. NEDERLAND. — Textiel-import. - Commissie van overleg. —

Een commissie van overleg inzake textielimport is opgericht. Deze commissie is tot stand gekomen op initiatief van de Federatie van Nederlandsche Textiel-Grossiersbonden, van de Kath. Organisatie van Grootwinkelbedrijven, van de Ned. Ver. van Handelsagenten, van de Ver. tot behartiging van Textiel-Importbelangen, van de Demo (onderafd. van den Kon. Ned. Middenstandsbond) en van het comité uit winkeliers, die belang hebben bij den invoer van buitenlandsche tricot- en andere textielgoederen (het z.g. Comité-Goemaat).

De nieuwe commissie van overleg heeft zich reeds in verbinding gesteld met de andere organisaties op textielgebied met het doel, de basis der nieuwe samenwerking zoo volledig mogelijk te maken. Het streven der commissie is er op gericht:

1e. onderlinge verschillen, waar deze mochten bestaan op het gebied van contingenteering en/of andere import belemmerende maatregelen, door gezamenlijke besprekingen zooveel mogelijk te elimineeren;

2e. op grond hiervan gezamenlijk éénsluidende adviezen uit te brengen of verzoeken in te dienen;

3e. een zoodanige organisatie in het leven te roepen, dat hiervan gezegd kan worden, dat zij inderdaad den importhandel in textiel vertegenwoordigt, waardoor de overheidsinstanties in de gelegenheid zullen zijn zich, waar dit noodig of wenschelijk zou mogen zijn, tot deze, den handel vertegenwoordigende, organisatie te wenden. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Textiel 2506 C.)

G. FRANKRIJK. — Wereldtentoonstelling te Parijs. Het algemeen commissariaat der Parijsche wereldtentoonstelling van 1937 deelt in een communiqué mede, dat de openingsdatum der wereldtentoonstelling van kunst en techniek te Parijs op 1 Mei '37 zal plaats hebben. (Le Matin)

H. NEDERLAND. — Mijnbedrijf. - Steenkool. —

De netto-productie der gezamenlijke steenkoolmijnen in Limburg gedurende de maand December 1936 bedroeg 1.134.068 ton steenkool tegen 1.010.713 ton in December 1935. De productie over 1936 is bijna 1 millioen hooger dan over 1935, n.l. 12.802.538 ton tegen 11.877.844 ton in 1935.

Deze vermeerdering der productie is voornamelijk verkregen in het laatste halve jaar en is globaal 770.000 ton hooger dan gedurende het eerste halve jaar 1936. Slechts gedurende het jaar 1931 werd een grootere hoeveelheid steenkool gedolven n.l. 12.901.391 ton.

Indien de tegenwoordige gunstige omstandigheden voor de mijnen blijven aanhouden, en alles wijst er op, dat dit inderdaad het geval zal zijn, dan zal 1937 zeer zeker een recordjaar worden. De verhoogde vraag naar steenkool, ook in de omliggende landen, heeft ten gevolge gehad, dat gedurende de maand

December op geen enkele mijn verzuimdiensten behoefden te worden ingelegd. Op alle mijnen werd regelmatig het bedrijf 25 werkdagen uitgeoefend. Sedert 1 Juli 1936 toen het aantal arbeiders tot 28.604 gedaald was, is dit geregeld gestegen en bereikte op 1 Januari '37 een hoogte van 29.574, dus 970 arbeidskrachten meer. Dat de hoogere productie en afzet, de verdwijning van de verzuimdiensten en het te werk stellen van meer arbeiders, voor de geheele mijnstreek een merkbare opleving ten gevolge hebben, zal wel geen nader betoog behoeven.
(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Mijnbedrijf 2526 D.; Steenkool 1723 E.)

A. **NEDERLAND. — Spoorwegontvangsten in 1936.** De ontvangsten der Nederl. Spoorwegen zijn in 1936 een flink stuk onder het bedrag, dat in het voorafgaande jaar werd ontvangen, gebleven. Ofschoon een definitieve vergelijking nog niet mogelijk is, omdat over de maand December '36 nog slechts de geschatte ontvangsten bekend zijn, kan reeds gezegd worden, dat het nadeelig verschil ongeveer 6½ millioen gulden zal bedragen.
De geraamde ontvangsten over December '36 beloopen in totaal *f* 7.619.900, waarvan *f* 4.031.000 aan vervoer van reizigers en *f* 3.152.000 aan goederenvervoer. Met deze som mede was de totale ontvangst van 1 Jan. '36 af *f* 94.460.579,96 tegen *f* 101.120.313,79 (definitief) in 1935.
Het gemiddeld aantal kilometers in exploitatie bedroeg van 1 Jan. '36 af 3.421 tegen 3.531 in 1935. De ontvangst per dagkilometer bedroeg derhalve in 1936 *f* 75,45 tegen *f* 78,46 in 1935.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht blz. 2442 A.)**

B. **VOLKENBOND. — De werkzaamheid van het Nansen-bureau. —**
In een bijeenkomst van het geografische genootschap te Oslo, heeft Michael Hansson, de leider van het Nansen-bureau te Genève, het vraagstuk der politieke vluchtelingen besproken. Deze bijeenkomst werd bijgewoond door koning Haakon, minister Koht, en verscheidene diplomaten en vele autoriteiten.
Hansson schatte het aantal politieke vluchtelingen op 700.000 à 800.000. Na de politieke, sociale en financieele moeilijkheden van het Nansen-bureau uiteen te hebben gezet, drong spreker er op aan, dat de vluchtelingen niet aan hun lot zullen worden overgelaten, wanneer overeenkomstig de beslissing van den Volkenbond, het Nansen-bureau einde 1938 zal worden geliquideerd. De Bond moet erkennen, dat zij verplicht is de vluchtelingen te beschermen, zoowel in politiek als in wettelijk opzicht. Het is duidelijk, dat het vraagstuk niet voor einde 1938 kan worden opgelost en als het secretariaat van den bond zich niet in staat acht een doeltreffende bescherming in te stellen, dan moet het werk van het Nansen-bureau worden toevertrouwd aan een andere organisatie.
Dit voorstel van Hansson werd gesteund door minister Koht en den voorzitter van de storting, Hambro. Het Noorsch Telegraaf-agentschap wijst er op, dat Noorwegen steeds een levendig belang heeft gesteld in het lot van politieke vluchtelingen. Minister Koht heeft bij den Volkenbond een voorstel ingediend tot steun aan deze vluchtelingen, terwijl in Noorwegen aanzienlijke sommen bijeen zijn gebracht uit de opbrengst van de Nansen-postzegels, series welke werden verkocht met een toeslag van 10 ore per zegel, bestemd voor het Nansen-bureau. (Aftenposten)
(Vor. ber. Vluchtelingen 2389 C.)

C. **LUXEMBURG. — Nationale Feestdag. —**
Verleden jaar heeft de volksvertegenwoordiging van het groothertogdom Luxemburg den verjaardag der regeerende vorstin tot nationalen feestdag verklaard en op 23 Januari '37 is dan ook de 41ste verjaardag van H. K. H. Groothertogin Charlotte voor het eerst als nationale feestdag gevierd.
Een plechtig Te Deum vond plaats in de kathedraal der hoofdstad; het geheele corps diplomatique was hierbij aanwezig. Nederland was vertegenwoordigd door zijn gezant bij het Luxemburgsche hof, mr. J. A. N. Patijn, vergezeld van den gezantschapsattaché, den heer J. G. de Beus.
Later op den dag is een gala-maaltijd gehouden, waaraan het corps diplomatique eveneens aanzat.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Luxemburg 2574 E.)**

29 JANUARI 1937

D. **IERLAND. — De Valera streeft naar een Vereenigd Ierland. —**
„Tijdens onze jongste gedachtenwisseling", aldus verklaarde de minister voor de Dominions, Malcolm Mac Donald, op 25 Jan. '37 in het Lagerhuis in antwoord op een vraag van den conservatieven afgevaardigde voor Ulster, sir Donald Ross, „drong de premier van den Ierschen Vrijstaat, de Valera, er krachtig op aan, dat maatregelen genomen zouden worden voor de schepping van een vereenigd Ierland. Eenigerlei definitief plan heeft hij mij evenwel niet voorgelegd en de aangelegenheid is daarna trouwens niet meer ter sprake gekomen." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. De Valera 682 H.)

E. **DUITSCHLAND. — Economische politiek. - Dr. Hj. Schacht's rede. —**
In een te Berlijn gehouden rede heeft de rijksminister van Economische Zaken en bankpresident dr. Schacht o.a. verklaard, dat alle groote economische prestaties slechts mogelijk waren, omdat alles wat op de gouden kapitaalmarkt werd gebracht, aan contrôle en strenge discipline werd onderworpen.
Als tweede factor moet de voortgang met de politiek tot regeling van het schuldenvraagstuk worden genoemd.
Wij kunnen thans als winst op de schuldenaflossing der laatste vier jaren de ronde som van 8 milliard Rijksmark boeken. Ten aanzien van de elf milliard Rijksmark, die wij op het oogenblik nog aan het buitenland schuldig zijn, moet steeds opnieuw onderhandeld worden, want wij kunnen ons in economisch opzicht niet van het buitenland afzonderen.
Als derde factor moet de wijziging in de geheele Duitsche handelspolitiek worden beschouwd, volgens welke Duitschland niets meer koopt dan het betalen kan, en slechts dat koopt, wat men noodig heeft en niet dat wat een ander wil verkoopen.
Als vierde factor van de economische politiek der laatste jaren noemde dr. Schacht het handhaven van de pariteit der Duitsche valuta. (Völk. Beobachter)
(Vor. ber. Dr. Schacht 2584 A.; Econ. Toest. 2395 E.)

F. **NEDERLAND. — Weldadigheidszegels 1936-'37. —** Blijkens de voorloopige cijfers hebben de weldadigheidszegels 1936-'37 opgebracht *f* 5.024.166 tegen in 1935-'36 *f* 4.519.474. De totale meerwaarde boven de frankeerkosten beloopt rond *f* 143.600 (v. j. *f* 128.600), zoodat plus minus *f* 15.000 méér dan het vorige jaar ter beschikking van de kinderverzorging kan worden gesteld. De daling van het verkoopcijfer van den 5-centszegel vindt haar oorzaak in de wijziging van het locale briefport, dat in den loop van 1936 van 5 cent op 3 cent is gebracht. Overigens is in alle waarden de verkoop en daardoor de opbrengst beduidend gestegen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. 2183 H.; Postzegels 2411 E.)

G. **NEDERLAND. — Geschiedenis. - Inaugureele rede van Prof. dr. R. R. Post te Nijmegen over de beteekenis van de Romeinsche Archivalia voor de Nederlandsche Kerkgeschiedenis. —**

In de aula van de R.K. Universiteit te Nijmegen heeft prof. dr. R. R. Post, benoemd hoogleeraar in de kerkelijke geschiedenis der Middeleeuwen en in de algemeene en vaderlandsche geschiedenis der Middeleeuwen, op 25 Jan. '37 zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een rede over de beteekenis van de Romeinsche archivalia voor de Nederlandsche kerkgeschiedenis. Spr. begon met een uiteenzetting over de inrichting van het Vaticaansche archief, in welk doolhof men zonder Ariadnedraad

geen weg vindt. Herhaaldelijk zijn plannen besproken om door de te Rome gevestigde buiten- en binnenlandsche instituten met gezamenlijke krachten en op gemeenschappelijke kosten een volledig repertorium op alle documenten van het Vaticaansche archief tot stand te laten brengen. Dit plan, dat — aldus spr. — werkelijk een voorbeeld van internationale samenwerking zonder weerga zou kunnen geworden zijn, kreeg niet eens een begin van uitvoering en het stierf een spoedigen dood, zooals zooveie schoone pogingen van internationale samenwerking. De vraag besprekende of men belangrijker documenten kan vinden b.v. over het ontstaan, de ontwikkeling en verspreiding van de moderne devotie, over de observantenbeweging in Nederland, de kerkelijke toestanden, het geestelijk en godsdienstig leven, de boetpredikers, heiligen en theologen, de kloosters en kapittels, de geschiedenis der bisschoppen, hun benoemingen, hun verhouding tot de curie en de wereldlijke regeerders enz., zeide spr. dat er een gewichtig onderscheid is te maken tusschen de Middeleeuwen en den nieuweren tijd. Want de gebeurtenissen der zestiende eeuw brachten niet alleen een grooten omkeer in de verhouding van de Nederlanden tot den H. Stoel en daardoor in den aard van het archiefmateriaal, maar ook een belangrijke hervorming der centrale regeering der Kerk, waarvan een ander systeem voor het bewaren der archiefstukken het gevolg was. Eischt men evenredigheid tusschen de waarde der stukken en de kansen om ze te vinden, dan zullen de Middeleeuwsche documenten heel wat belangrijker moeten zijn dan die van de nieuwere tijden. Daartegenover staat echter, dat we in het algemeen van de tijden voor de hervorming minder goed op de hoogte zijn en dat alle nieuwe gegevens uit dien tijd bijzonder wekom moeten worden geacht. Vele van de toestanden en gebruiken, waartegen zich de hartstochtelijke hervormingsgeschriften van de vijftiende eeuw hebben gericht, worden door deze documenten zoodanig belicht, dat we den omvang dezer verschijnselen en de verspreiding in de Nederlanden kunnen vaststellen. Twee belangrijke zaken, waarvan men de centrale kerkelijke regeering vaak een verwijt heeft gemaakt, kunnen door de Vaticaansche documenten tot de ware verhoudingen worden teruggebracht, n.l. de belasting, die de Ned. clerus aan de curie te betalen had en het aantal der bij Ned. kerken gestichte beneficies, die aan vreemdelingen, vooral aan Italianen en curieambtenaren werden gegeven. Naast de cumulatie worden hier andere kwalen van den tijd vermeld: b.v. het groote verschil tusschen het inkomen der hoogere en dat der lagere geestelijkheid, de talrijke pauselijke reservaties en provisies, waardoor vooral de geestelijke patronaatsheeren in het uitoefenen van hun collatierechten werden benadeeld; verder het al te gemakkelijk verleenen van dispensatie in kerkelijke wetten en plaatselijke gewoonten.

Ten opzichte van de betrouwbaarheid, de historische geloofwaardigheid der bronnen is, aldus spr., eenige reserve noodig. Wel kan aan de echtheid der oorkonden, welke in de registers zijn opgenomen, niet worden getwijfeld, maar toch kan niet elk bericht van deze documenten als waarheid worden aanvaard. Het blijkt, dat de stukken elkander dikwijls corrigeeren, waaruit echter weer volgt, dat we eerst alles onder de oogen moeten hebben, om met zekerheid conclusies te kunnen trekken, vooral als men persoonlijke of locale kwesties onderzoekt. Het valt niet te ontkennen, dat deze omstandigheden de practische waarde van het Vaticaansche archiefmateriaal heel wat verminderen. Niet een stuk geeft voldoende inlichtingen en zekerheid, maar alleen alle stukken van een bepaald pontificaat of van een langere periode tezamen. Dit bezwaart natuurlijk het archiefonderzoek ten zeerste.

Het werk van het Pruisisch Historisch Instituut te Rome zal, naar spr. meent, den sleutel bieden om de schatten van het Vaticaan ook voor ons te ontsluiten. Maar helaas er zullen nog eenige geslachten overheen moeten gaan, voor dit reuzenwerk geheel zal zijn voltooid. Het Nederlandsch Historisch Instituut te Rome, dat overigens nog veel werk heeft met het publiceeren van documenten uit lateren tijd, zal zich daardoor weinig met de late Middeleeuwen behoeven te bemoeien. Toch zou het naar spr.'s meening nuttig kunnen zijn, wanneer de historische afdeeling daarvan aan de hand van het Repertorium Germanicum de op Nederland betrekking hebbende stukken opzoekt, deze aanvult met de pauselijke documenten, welke elders zijn overgeleverd en dit alles tot een groote publicatie vereenigt.

In de zestiende eeuw begon een nieuwe periode. Afgezien van de vele kleine fondsen zijn voor dien tijd de op de Ned. kerkgeschiedenis betrekking hebbende stukken bewaard in het fonds der Nunziatura di Fiandra en het archief der Propaganda. De toestand der katholieken tijdens de Republiek wordt door deze gegevens duidelijk geteekend.

Spr. eindigde met de toespraken tot de vertegenwoordigers van het Ned. Episcopaat, het bestuur van de St. Radboutstichting, het curatorium, de hoogleeraren en de studenten.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2637 G.)

A. **BELGIE. — Nationale Bank van België. —** Blijkens de winst- en verliesrekening van de Nationale Bank van België hebben de ontvangsten in de tweede helft van 1936 frs. 61.96 mill. (v. j. frs. 60.29 mill.) bedragen. Er is derhalve een stijging met frs. 1.67 mill., die echter geheel wordt geabsorbeerd door de stijging van de algemeene onkosten, zoodat het tweede halfjaar afsluit met een onveranderde netto winst van frs. 9.89 mill. Hieruit zal een onveranderd dividend van frs. 49.47 bruto, zijnde frs. 37.50 netto, uitgekeerd worden. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Nat. Bank van België 2191 B.)

30 JANUARI 1937

B. **AMSTERDAM. — Het Boschplan. - Tentoonstelling.** In de Militiezaal aan den Singel te Amsterdam is op 25 Jan. '37 onder groote belangstelling de Boschplantentoonstelling geopend door den minister van Sociale Zaken, mr. M. Slingenberg, die daarbij o.a. de volgende rede hield:

Amsterdam heeft in een grootsche conceptie, zijn roemrijk verleden waardig, het plan opgevat, om een bosch aan te leggen, en is zulks reeds gedeeltelijk in uitvoering, een bosch van bijna 900 H.A., een oppervlakte, die alle stadsbosschen, waar ook in Europa, meervoudig overtreft.

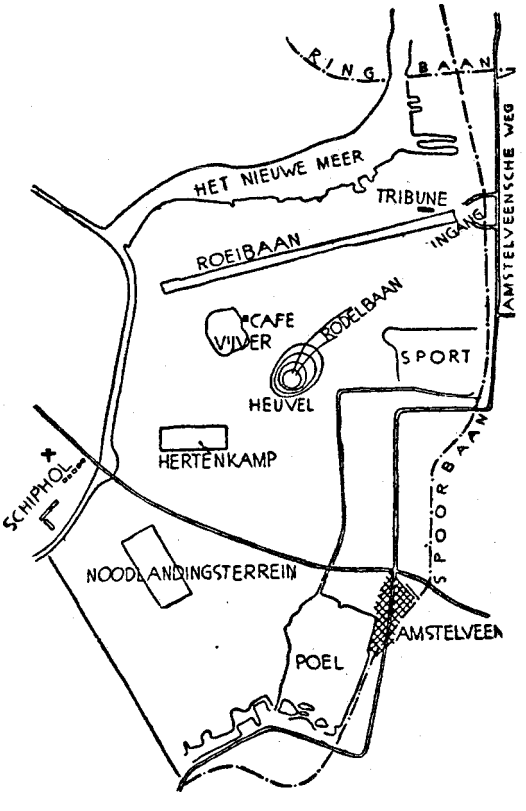

Boschplan.

Ik spreek niet over de financieele uitvoerbaarheid, zulks ligt niet binnen het kader van dit betoog, en ik verwacht zelfs niet, dat de warmste voorstanders van het plan zullen veronderstellen, dat in de allernaaste toekomst het bosch voltooid zal zijn. Ook Rome is niet in een dag gebouwd. Uit den opzet van dit boschplan blijkt echter, dat de aloude durf en ondernemingsgeest, die de stad groot hebben gemaakt, ook nog in het tegenwoordige stadsbestuur aanwezig zijn. Reeds heeft de Gemeenteraad het beginselbesluit genomen en B. en W. gemachtigd om de uitvoering nader in studie te nemen.

Reeds heeft het dagelijksch bestuur der stad aan die opdracht gevolg gegeven en is het College gereed met een uitgewerkt plan.

Voor mij is het een verheugenis, dat reeds nu het eerste begin der uitvoering aan eenige honderden, straks aan een duizendtal arbeiders werkgelegenheid geeft. Zoo wordt ook hier in het werkende land gearbeid. En de regeering geeft daarbij gaarne den bij een dergelijke werkverruiming gebruikelijken financieelen steun.

Thans heeft het Gemeentebestuur een tentoonstelling georganiseerd met het doel om aan het publiek een aanschouwelijke voorstelling te geven hoe men zich dit monumentale bosch gedacht heeft.

(Alg. Handelsbl.) **(V. b. Mr. M. Slingenberg 2563 E.)**

A. **NEDERL. OOST-INDIE. — Aardschuivingen verwoesten dessa's op Oost-Java. —**
Officieel wordt gemeld, dat ten gevolge van zware regens in het district Kalisat (Oost-Java) in de dessa's Ardjasa, Rowohsarie en Randoengaoeng, aardschuivingen hebben plaats gegrepen, waarbij vermoedelijk 21 menschen zijn omgekomen. (Aneta)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Overstroomingen. — Ohio en Mississippi. —**
De overstroomingsramp heeft in de eerste acht dagen een catastrophalen omvang aangenomen. Het aantal vluchtelingen in het Ohio- en Mississippi-dal heeft het millioen overschreden.
Een gigantisch evacueeringsplan zal met spoed worden uitgevoerd. Alle steden, dorpen en boerderijen gelegen in een gebied, dat zich tachtig kilometer links en rechts van den benedenloop van den Mississippi uitstrekt, zullen worden ontruimd.
Men rekent er op, dat in den kortst mogelijken tijd een half millioen menschen uit het bedreigde gebied zullen moeten worden geëvacueerd.

De ziekenhuizen in het geheele gebied zijn overvol en duizenden geneesheeren, verplegers en verpleegsters spannen dag en nacht hun uiterste krachten in om de epidemieën te bestrijden. Het Roode Kruis heeft in de geteisterde streken thans 123 vluchtelingenkampen en 39 veldhospitalen ingericht. In sommige gebieden van Indiana heeft men zelfs reeds roodvonk-barakken doen verrijzen.
Het doodencijfer zou reeds tot 400 zijn gestegen.
(New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Overstroomingen 2240 A.)

C. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Mutaties. - Arthur Wauters vervangt Emile Vandervelde. —**
De socialistische minister van Hygiëne in het kabinet-Van Zeeland, Emile Vandervelde, werd op 28 Jan. '37 opgevolgd door zijn partijgenoot Arthur Wauters. De Koning heeft deze mutatie aanvaard.
Minister Vandervelde ging niet accoord met het beleid van den minister van Buitenlandsche Zaken, dien hij verweet de Spaansche en andere kwesties niet juist te behandelen. (Het Laatste Nieuws)
(Vor. ber. Kabinet 2360 F.)

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - De Nederlandsche Bank. - Verlenging octrooi. —**
In de zitting der Eerste Kamer van 26 Jan. '37 werd aan de orde gesteld het wetsontwerp tot verlenging en wijziging van het aan De Nederlandsche Bank verleende octrooi.
Het wetsontwerp werd z. h. s. aangenomen met aanteekening dat de heeren De Marchant d'Ansembourg en Van Vessem (beiden N.S.B.) geacht willen worden te hebben tegengestemd. (De Maasbode)
(Vor. ber. 2575 D.; Eerste Kamer 2541 A.)

E. **DANZIG. — Accoord bereikt. - Na bespreking Beck-Eden-Greiser. —**
In zake de kwestie-Danzig is te Genève op 25 en 27 Januari 1937 een accoord tot stand gekomen. De algemeene basis voor dit accoord werd gelegd in een bijeenkomst, waaraan de Poolsche minister, kolonel Beck, minister Eden en de voorzitter van den Senaat van Danzig, Greiser, deelnamen.
De Volkenbondsraad heeft den Nederlander Vice-Admiraal de Graaff uitgenoodigd het ambt van Hoogen Commissaris van Danzig te aanvaarden; Vice-Admiraal de Graaff heeft echter dit ambt niet aangenomen.

Het rapport van Beck wijst er ook op, dat het raadzaam is dat de Hooge Commissaris den goeden gang van het binnenlandsch bestuur van Danzig door het onderzoeken van klachten niet zal hinderen.
Terwijl de bevoegdheden van den Hoogen Commissaris op papier over het algemeen onveranderd blijven voortbestaan, ook al blijkt uit de rapporten van Eden en Beck, dat de raad het niet wenschelijk acht, dat de Hooge Commissaris al te veel in binnenlandsche kwesties van Danzig zal worden gemoeid, is de bevoegdheid op een belangrijk punt ingekort. De Hooge Commissaris zal niet langer het recht hebben te beslissen of een kwestie over het constitutioneele leven van Danzig al dan niet op de agenda van de raadszitting zal worden geplaatst. De beslissing over deze kwestie, die in het verleden tot tal van onaangename verwikkelingen tusschen den Hoogen Commissaris en den Senaat van Danzig aanleiding heeft gegeven, zal voortaan uitsluitend bij de raadscommissie van drie (Engeland, Frankrijk en Zweden) liggen.
Eden en Beck vermelden in hun rapport bovendien met instemming, dat de Senaat van Danzig geruststellende verklaringen had afgelegd over het politieke leven van Danzig en over de toekomstige betrekkingen tusschen den Danziger Senaat, den Volkenbond en den Hoogen Commissaris. Zij spraken het vertrouwen uit, dat in de toekomst de spanning van den laatsten tijd tusschen den Senaat en den Hoogen Commissaris zich niet zal herhalen. (Agence Belga)
(Vorig bericht blz. 2370 F.)

31 JANUARI 1937

F. **ROTTERDAM. — Maastunnel. - Plan goedgekeurd en aanbesteed. —**
De burgemeester heeft op 21 Jan. '36 in den Raad medegedeeld, dat op 20 Jan. '37 in een vergadering van gedelegeerden van het college van B. en W. en de ministers van Waterstaat en Financiën overeenstemming is bereikt aangaande het vraagstuk van de tweede oeververbinding, zoowel wat den vorm als wat de financiën betreft.
Op 26 Januari heeft de Rotterdamsche Raad z. h. st. het tunnelplan, zooals dit door B. en W. was voorgesteld, goedgekeurd.
De raad heeft vervolgens besloten tot opdracht van den bouw van een tunnel voor tweebanig autoverkeer (rijvloer ter breedte van 8 meter) en voor verkeer van wielrijders en voetgangers (nuttige breedte van 6 meter) onder de Nieuwe Maas te Rotterdam aan een combinatie van aannemers bestaande uit M. J. van Hattums Havenwerken N.V., W. Blankevoort Czn. Aannemings Mij. N.V., de N.V. Nederlandsche Aanneming Mij. voorh. H. F. Boersma, de N.V. Christiani en Nielsen's Gewapend Beton Mij. en N.V. Int. Gewapend Beton Bouw.
De prijs zal, onder goedkeuring van den minister van Waterstaat, nader tusschen B. en W. en genoemde aannemers-combinatie moeten worden vastgesteld.
Ten aanzien van de financiering is men tot overeenstemming gekomen. De financiering zal geschieden door voorschotten van het rijk op, ten aanzien van den rentevoet en de terugbetaling, voor de gemeente aannemelijke voorwaarden. De regeering heeft tevens toegezegd aan de gemeente een voorschot uit het werkfonds te zullen verleenen voor de verbetering van de toegangswegen, welke in verband met den tunnelaanleg noodzakelijk is. (N. Rott. Crt.) **(2603 E.)**

A. **DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's rede. — Volmachten van Hitler vier jaar verlengd. - Slotrede van Hermann Göring. —**

Nadat in de op 30 Jan. '37 gehouden Rijksdagzitting in de Kroll-opera de aan Hitler verleende volmachten met algemeene stemmen voor vier jaar waren verlengd, heeft de Führer en Rijkskanselier, Hitler, zijn jaarlijksche redevoering gehouden. De hoofdpunten van zijn rede kunnen als volgt worden samengevat:

1) Duitschland voltooit zijn rechtsgelijkheid en trekt de handteekeningen in, welke in 1919 geplaatst werden onder de verklaring van Duitschlands schuld aan den oorlog; de periode der „verrassingen" is thans beëindigd.

2) De Duitsche regeering heeft aan de regeeringen van Nederland en België haar bereidheid te kennen gegeven, de neutraliteit dezer landen onder alle omstandigheden volkomen te garandeeren.

3) Duitschland heeft jegens de landen, die het geen koloniën hebben afgenomen, ook geen koloniale eischen.

4) Met het bolsjewistische Rusland wil Duitschland niet meer dan de strikt noodzakelijke betrekkingen onderhouden.

5) In Spanje wenscht Duitschland slechts een krachtige nationalistische regeering tot stand te zien komen.

6) Duitschland is niet geïsoleerd; het streeft ook niet naar een isolement, maar is bereid loyaal mede te werken aan de oplossing van alle Europeesche problemen.

7) Over zijn bewapening heeft Duitschland alleen zelf te beslissen.

Adolf Hitler wierp allereerst een terugblik op de afgeloopen vier jaren sinds hij aan het bewind is gekomen.
De Führer kwam vervolgens tot het feit, dat het nationaal-socialisme in plaats van het liberale staatsbegrip van het individu en van het marxistisch begrip van de menschheid, het rasechte (blutbedingte) en met den bodem verbonden volk geplaatst heeft.
De bloed-en-rassenleer van de nationaal-socialistische beweging zal een wijziging in het begrip en daarmede in het beeld van de geschiedenis der menschelijke vergankelijkheid en haar toekomst vormen. Dit zal niet tot een vervreemding tusschen de volken, doch integendeel voor de eerste maal tot een werkelijk wederzijdsch begrip leiden. Dit zal ook echter tegelijkertijd verhinderen, dat het Joodsche volk onder het masker van rechtschapen wereldburger alle andere volkeren innerlijk bederft en daardoor tracht te beheerschen.
In de\ plaats van de parlementair-democratische wanorde is thans een regiem van orde, discipline en daden gesticht, zooals het in Duitschland in een dergelijke gesloten eenheid en alles omvattende macht nog nimmer bestond.
In Duitschland bestaat thans slechts één drager van de souvereiniteit, n.l. het volk zelf.

Nieuw strafrecht. — Hitler besprak daarna de reorganisatie van het recht. Binnen enkele weken zal het nieuwe Duitsche strafwetboek worden afgekondigd.
Nu ik — aldus de Führer — na vier jaar voor u verschijn om rekening en verantwoording af te leggen, kunt gij mij en de nationaal-socialistische regeering niet weigeren te bevestigen, dat ik mijn belofte ben nagekomen.

De buitenlandsche politiek. — Inzake de buitenlandsche politiek verklaarde Hitler het volgende:
Het herstel van de Duitsche rechtgelijkheid was een gebeurtenis, welke uitsluitend Duitschland betrof. Hiermede hebben wij geen volk iets ontnomen en geen volk eenig leed berokkend.

Duitsche Spoorwegen. — Ik verkondig, dat ik in den zin van het herstel der Duitsche rechtsgelijkheid de Duitsche Reichsbahn en de Duitsche Rijksbank haar vorig karakter zal ontnemen en onvoorwaardelijk onder de bevoegdheid van het Rijk zal plaatsen.

Duitsche schuld aan den oorlog. — Ik verklaar hiermede, dat hierdoor dat deel van het verdrag van Versailles zijn natuurlijke oplossing gevonden heeft, dat ons volk de rechtsgelijkheid ontnam en het tot een minderwaardig volk degradeerde.
Ik trek daarmede echter vooral op de plechtigste wijze de Duitsche onderteekening terug van de verklaring, welke indertijd van een zwakke regeering tegen haar beter weten in is afgeperst, dat Duitschland de schuld draagt aan den oorlog.
Dit herstel van de eer van ons volk, welke uiterlijk zijn meest zichtbare uitdrukking vond in de invoering van den dienstplicht, het oprichten van een nieuw luchtwapen, het herstel van de Duitsche marine, en de herbezetting van het Rijnland door onze troepen, was de moeilijkste en gedurfdste taak en arbeid van mijn leven.

Verrassingen. — De tijd der z.g. verrassingen is thans gesloten. Als gelijkgerechtigde staat zal Duitschland, zich bewust van zijn taak in Europa, op loyale wijze medewerken aan de oplossing der vraagstukken welke ons en de andere landen bezig houden.

Geen isolement. — In aansluiting hierop ging de Führer in op de onlangs gehouden rede van den Britschen minister van Buitenlandsche Zaken, Eden. Duitschland, zeide hij, wil niet geïsoleerd zijn en voelt zich niet geïsoleerd. De vroegere spanningen zijn door een aantal overeenkomsten uit den weg geruimd, waarmede een bijdrage is geleverd tot een verbetering der Europeesche toestanden.
Steeds weer heeft Duitschland verzekerd, zoo verklaarde hij, dat er b.v. met Frankrijk in het geheel geen menschelijk denkbaar geschilpunt kan bestaan.

Neutraliteit van België en Nederland. — De Duitsche regeering heeft verder aan België en Nederland verzekerd, dat zij bereid is deze landen steeds als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en als zoodanig te waarborgen.
Op economisch gebied streeft het Duitsche volk naar een levendiger uitwisseling van goederen met zijn nabuurlanden. „Ik verheug mij over elke stijging van onzen buitenlandschen handel, maar met het oog op de onduidelijke politieke situatie zal ik niets nalaten, dat aan het Duitsche volk ook dan nog een levensbestaan zal waarborgen, wanneer andere volken wellicht het slachtoffer der bolsjewistische infectie zijn geworden."

Bolsjewisme. — Voor den heer Eden is het bolsjewisme wellicht iets, dat in Moskou zetelt, voor ons is dit bolsjewisme echter een pest, waartegen wij ons in Duitschland zelf bloedig moeten verzetten.
Wij willen geen nauwere betrekkingen met Rusland dan strikt noodig is.
Het Duitsche volk mag geen omgang met de bolsjewisten hebben en de Duitsche soldaten mogen geen hulpdiensten verrichten voor het bolsjewisme. Ook zullen wij van het bolsjewisme nimmer hulp aannemen. Als er landen zijn, die dat wel willen doen, aldus Hitler, zij zullen er aan te gronde gaan.

Spanje. - Marokko. — Duitschland wil ook geen misbruik maken van den toestand waarin Spanje zich bevindt. Onze sympathie voor generaal Franco vloeit uitsluitend voor uit den wensch, dat een sterk nationalistisch Spanje zal ontstaan, hetgeen tot consolidatie van Europa kan leiden.
Duitschland heeft tegenover landen, die het geen koloniën hebben afgenomen, ook geen koloniale eischen.
Het Duitsche volk, zoo vervolgde Hitler, heeft zich eens een koloniaal rijk opgebouwd, zonder iemand te berooven en zonder een verdrag te schenden. Dit koloniale rijk is aan Duitschland ontnomen.
De eisch naar koloniën in een zoo dicht bezet land als Duitschland zal steeds als iets vanzelfsprekends weer naar voren komen.
Als mogelijke wegen, om tot een werkelijken toestand van vrede te geraken noemde Hitler o.m.:
De inwendige stabiliteit en ordening van alle landen en wederzijdsche eerbiediging der levensvoorwaarden van den ander;
reorganisatie van den Volkenbond tot een evolutionnair orgaan, onder erkenning van aller absolute rechtsgelijkheid; en beschouwing der bewapeningskwestie in haar geheel.
Over de bewapening van Duitschland zal uitsluitend in Berlijn worden beslist.
Aan minister Eden gaf hij de verzekering, dat Duitschland nooit meer een verdrag zal teekenen, dat in strijd is met zijn eer en onvereenigbaar met de levensbelangen van het volk en dus op den duur niet kan worden gehandhaafd.
Tenslotte kondigde Hitler o.m. een plan tot uitbreiding van eenige groote steden aan, o.a. van Berlijn als rijkshoofdstad, van München als hoofdstad der nat.-socialistische beweging, van Neurenberg, als stad der rijkspartijdagen en van Hamburg als handelsstad. Verder zal het tot de taak der toekomst behooren, aldus Hitler, het werkelijk leven van ons volk, zooals het zich nu in staatkundigen vorm ontwikkeld heeft, door een grondwet te bezegelen. In zijn slotzinnen gaf de Führer uitdrukking aan de hoop, dat de almachtige God hem den vrede moge schenken om het geweldige werk te kunnen voltooien.

Nobelprijs voor Duitschers verboden. — De Führer heeft een decreet uitgevaardigd, waarbij een nationale Duitsche prijs gesticht wordt voor Kunsten en Wetenschappen. Deze nationale prijs zal jaarlijks worden toegekend aan drie verdienstelijke Duitschers en bedraagt voor elk van hen 100.000 mark.
Verder wordt het voortaan aan alle Duitschers verboden den Nobelprijs aan te nemen.

Slotrede van Hermann Göring. — In zijn redevoering, waarmede de vergadering van den Rijksdag in de Kroll-opera besloten werd, sprak de voorzitter, Hermann Göring, o.a. over het proces te Moskou tegen de Trotzkisten als volgt: wanneer in dit proces beweerd wordt, dat een verantwoordelijke minister van het Duitsche Rijk persoonlijk met den heer Trotzki onderhandeld heeft, dan lachen niet alleen wij daarover, maar de geheele wereld, want het is niet noodig uiteen te zetten, dat noch een verantwoordelijk minister, noch een zijner afgezanten, of zelfs een enkele bewust-Duitsche man met den heer Trotzki een gesprek zou aanknoopen. Nooit heeft zich voor een dergelijk doeleinde een vliegtuig naar Noorwegen begeven. Als een tweede voorbeeld hoe men, naar Göring's meening, Duitschland tracht te krenken, zinspeelde hij op de toekenning van den Nobelprijs voor den vrede aan Ossietzky: „dat men aan een landverrader, een met tuchthuis bestraft individu, een prijs voor den vrede toekent, is niet alleen voor Duitschland beschamend, maar belachelijk voor degenen die dit gedaan hebben. Dit is de reden, waarom de Führer het decreet heeft uitgevaardigd over de stichting van een Duitschen nationalen prijs."

Alle Rijksministers thans lid der Nat.-Soc. Partij. — In de kabinetszitting van 30 Jan. '37 heeft Hitler alle tot dusver niet tot de nationaal-socialistische partij behoorende leden van het kabinet, te weten dr. Schacht, generaal von Blomberg, Eltz von Rübenach, von Schwerin-Krosigk, baron von Neurath en dr. Gürtner in de partij opgenomen en hun de hoogste partij-onderscheiding, het gouden partij-insigne verleend.

Het gouden partij-insigne is tevens toegekend aan generaal von Fritsch, admiraal von Räder, aan den Pruisischen minister van Financiën prof. Popitz, en aan de staatssecretarissen dr. Meissner, dr. Lammers (Rijkskanselarij), dr. Funck (Propagandaministerie), Körner (Pruisen), en Milch (Luchtvaart). (D.N.B.)
(Vorig bericht Hitler 2497 C.; Goering 2639 E.)

A. PROF. ALBERT EINSTEIN. — Zwaartekrachtgolven. —
Prof. Albert Einstein heeft in een bulletin van het Franklin-instituut te Philadelphia een mededeeling gedaan over zwaartekracht-golven. Volgens het telegram passen deze golven wonderwel in het kader van recente resultaten van het natuurkundig onderzoek met betrekking tot de structuur der materie.
In 1917 heeft Einstein het eerst het denkbeeld geopperd, dat er zwaartekracht-golven zouden zijn. Het recente rapport behelst een wiskundige studie, die ten doel heeft het bestaan van dergelijke golven aan te toonen. Einstein schrijft ze toe aan de massa's der vaste lichamen. Terwijl de massa van de aarde een zeer lange golf zou veroorzaken, brengt de massa van een atoom maar een uiterst korte golf teweeg. Einstein ziet dus de oorzaak van de zwaartekrachtverschijnselen in een reeks van golven.
(New York Herald Tribune, Paris)
(Vor. ber. Prof. Einstein 2592 C.)

B. SOVJET-RUSLAND. — Proces Radek c.s. beëindigd. —
Te Moskou is weer een Trotzkisten-proces beëindigd. De hoofdbeklaagden waren Radek, Sokolnikof, Piatakof en Serebrykof, in totaal 17 personen, allen vooraanstaande personen der Sovjet-Unie.
Het betreft hier een analoog geval als het Zinovjefproces; evenals toen werden ook nu alle beklaagden ervan beschuldigd betrokken te zijn bij een wijdvertakte samenzwering, welke door Trotzki zou zijn gesmeed om het Sovjet-regiem te vernietigen en Duitschland, Polen en Japan te helpen. In de acte van beschuldiging werd voorts betoogd, dat Trotzki met Hess te Berlijn onderhandelingen heeft gevoerd, terwijl Radek, Piatakof en Sokolnikof te Moskou als agenten optraden.
Evenals in vorige dergelijke processen, hebben alle beschuldigden openhartig bekend zich schuldig gemaakt te hebben aan spionnage en terrorisme en Stalin naar het leven te hebben gestaan.
Intusschen noemt Trotzki, de banneling, die kort geleden in Mexico een toevluchtsoord heeft gevonden, heel dit proces één opgemaakte leugen.
De openbare aanklager, Wysjinski, heeft tegen alle zeventien beklaagden de maximale straf, den dood door den kogel, geëischt.
In de uitspraak op 29 Jan. '37 werden dertien der beklaagden ter dood veroordeeld. Radek, Sokolnikof en Arnold zijn tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld en Stroilof tot acht jaar. (Tass Agency)

Telegram van Prof. Mannoury aan Moskou. — Prof G. Mannoury, hoogleeraar aan de Universiteit te Amsterdam (voormalig lid van de communistische partij in Nederland) heeft in verband met het proces tegen de Trotzkisten het volgende telegram naar Moskou gezonden:

„Opperste gerechtshof, Moskou.

Het Woikof-proces was massatoorn. Het Kirof-proces was massawraak. De Zinovjef- en Radek-processen zijn massa-angst. De symptomen: Vernauwing van het associatienet tot op de emotioneele onderassociaties. Uitschakeling van het gevoel voor contradictie. Vernietigingswenschen.
De oorzaken: Het verdrongen complex der wereldrevolutie. De symboolvorming-Trotzki.
De herstelmiddelen: De vrije gedachte en het vrije woord.
(w.g.) G. MANNOURY."
(Vor. ber. Radek 2485 C.; Processen 2427 B.)

C. ENGELAND. — Wetsontwerp inzake het Regentschap gepubliceerd. —
Het wetsontwerp betreffende het regentschap, waarvan de tekst op 28 Jan. '37 is gepubliceerd, bepaalt, dat een regentschap zal worden ingesteld ingeval een vorst den achttienjarigen leeftijd nog niet heeft bereikt, of wanneer de vorst door ziekte niet in staat is zijn functie uit te oefenen. Regent zal zijn de persoon, die in de orde der troonopvolging eerste in rang is. De regent zal niet de bevoegdheid hebben goedkeuring te hechten aan een wetsontwerp, waarin de orde der troonopvolging wordt gewijzigd of besluiten worden genomen aangaande den Protestantschen godsdienst. Wanneer de vorst jonger is dan achttien jaar en niet gehuwd, zal zijn moeder regentes zijn.
Verder voorziet het wetsontwerp in de eventueele voogdij over den persoon van den vorst en in het geval dat de vorst bepaalde koninklijke functies kan delegeeren, waarbij is bepaald, dat de bevoegdheid om het parlement te ontbinden niet kan worden gedelegeerd, tenzij de vorst hiervoor uitdrukkelijk opdracht heeft gegeven.
Nader wordt gemeld, dat de minister van Binnenlandsche Zaken op 28 Jan. '37 in het Lagerhuis op een desbetreffende vraag heeft geantwoord, dat de regeering niet het voornemen heeft een wetsontwerp in te dienen om te bepalen dat Prinses Elisabeth de eenige troonopvolgster is, aangezien daaromtrent geenerlei twijfel bestaat. (Times)

D. FRANKRIJK. — Engelsche leening aan de Fransche Spoorwegen. —
De overeenkomst tot verleenen van een bankcrediet aan Frankrijk is op 29 Jan. '37 tot stand gekomen. De onderhandelingen zijn ten einde gebracht. Een syndicaat onder leiding van Lazard Brothers zal aan de Fransche spoorwegen een crediet verstrekken van £ 40 millioen. De interestvoet bedraagt 3½%. De leening is terugbetaalbaar in tien maanden en wordt gegarandeerd door de Fransche regeering.
De opbrengst zal ten goede komen aan de Fransche schatkist, welke de tekorten van de spoorwegen heeft te financieren. Indirect zullen hierdoor de middelen van het Fransche stabilisatiefonds worden versterkt.
(L'Intransigeant) **(Vor. ber. Leeningen 2180 H.)**

E. DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. —
Het disconto van de Bank van Frankrijk werd op 28 Jan. '37 verhoogd van twee op vier procent.
(Le Temps) **(Vorig bericht 2493 E.)**

1 FEBRUARI 1937

F. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Amerikaansch: Pearl Buck — „Fighting Angel." (New York, London 1936-'37)
Harry Hansen — „O'Henry Memorial Award Prize Stories." (New York, London 1936) **(V. b. 2625 E.)**
Chineesch (in het Duitsch): Franz Kuhn — „Die Jadelibelle." (Schützenverlag, Berlin 1936) **(2588 A.)**
Duitsch: Erik Reger — „Heimweh nach der Hölle." (Rohwolt, Berlin) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Engelsch: Hugh Walpole — „Essays by divers Hands, Transactions of the Royal Society of Literature. New Series, Vol. XV." (University Press, Oxford; Milford, London) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Fransch: Marcel Jouhandeau — „Le Saladier." (Gallimard, Paris 1936) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Italiaansch: Curzio Malaparte — „Fughe in prigione." (Vallecchi, Firenze) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Nederlandsch: Salvador Hertog — „De wilde schuit." (Querido, Amsterdam) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Poolsch (in het Duitsch): Joseph Wittlin — „Das Salz der Erde." (Allert de Lange, A'dam) **(2625 E.)**
Portugeesch (in het Hollandsch): Aquilino Ribeiro — „De man die den duivel doodde." Vertaald door Dr. J. Brouwer. (W. J. Thieme & Co., Zutphen 1936) **(Vor. ber. 2079 H.)**
Russisch (in het Engelsch): Nicholas Ostrovski — „The Making of a hero." (Secker & Warburg) **(Vor. ber. 2643 B.)**
Zweedsch: E. Manker — „Vägen går krokigt." (Hökerberg, Stockholm) **(Vor. ber. 2604 E.)**
(Red. K. H. A.)

A. NEDERLAND. — De depreciatie van den Gulden.

Herinneringspenning van M. Meesters.

Sedert 28 Sept. 1936 heeft de depreciatie van den gulden zich als volgt ontwikkeld:

	Dollar-koersen	Guldens-depreciatie
28 September	*f* 1.83	19.8%
29 September	*f* 1.79½	18.2%
30 September	*f* 1.82½	19.5%
October gemiddelde	*f* 1.86½	21.3%
November gemiddelde . . .	*f* 1.83½	20.7%
December gemiddelde . . .	*f* 1.83	19.8%
Jan. 1937 gemiddelde	*f* 1.82½	19.5%

(Vorig bericht blz. 2501 B.)

B. ROTTERDAMSCHE BANKVEREENIGING N.V. - Jaarverslag 1936. - Dividend 5½% (v. j. 4½%). —

Aan het jaarverslag over 1936 der Rotterdamsche Bankvereeniging N.V. ontleenen wij het volgende:

Het belangrijkste feit in de financieele geschiedenis van het afgeloopen jaar was zonder twijfel het losmaken van den gulden van het goud. Onze munt, los van het goud, toont eerst recht haar innerlijke kracht; het ingesteld Egalisatiefonds heeft moeite om den gulden niet boven zeker peil te laten stijgen.

Alles bijeengenomen zijn de resultaten van onze instelling over het afgeloopen jaar zeer bevredigend te noemen. De algemeene omstandigheden — politiek en economisch — brengen ons echter er toe in overweging te geven wederom een uiterst voorzichtig beleid te volgen en belangrijke bedragen aan onze reserves toe te voegen.

Indien onze voorstellen, die de instemming van Commissarissen hebben, ook de goedkeuring der aandeelhouders wegdragen, zal na de gewone storting in het Pensioenfonds en een afschrijving op gebouwen van ruim *f* 578.000 (v. j. *f* 550.000) een bedrag van *f* 1.000.000 (onv.) aan de gewone reserve en *f* 1.500.000 (v. j. *f* 1.300.000) aan de bijzondere reserve voor mogelijke risico's worden toegevoegd, waarna een dividend van 5½% (v. j. 4½%) kan worden uitgekeerd.

Winst- en verliesrekening.

Credit: Het winstcijfer van wissels en rente bedraagt *f* 7.319.972 (*f* 7.598.464), provisie *f* 4.632.139 (*f* 3.801.405) en dat der effecten en syndicaten *f* 596.726 (227.522).

De debetzijde der winst- en verliesrekening vertoont de volgende cijfers:

Bedrijfsonkosten *f* 5.843.417 (*f* 6.015.242); Pensioenfonds *f* 475.888 (*f* 485.913); afschrijving gebouwen *f* 578.584 (*f* 553.071); reserve *f* 1.000.000 (onv.); bijzondere reserve tegen mogelijke risico's *f* 1.500.000 (*f* 1.300.000), dividend 5½% *f* 2.475.000 (*f* 2.025.000), dividend en tantième belasting *f* 265.671 (*f* 203.512); tantièmes *f* 193.500 (*f* 64.500); saldo op nieuwe rekening *f* 249.923 (*f* 60.109). (Jaarverslag Rotterd. Bankver.)

(Vorig bericht blz. 2162 B.)

C. ALBANIE. — Economische ontwikkeling. —

Naar aanleiding van een reis naar Albanië brengt dr. O. Ronart een artikel in het Tijdschrift voor Econ. Geographie over „De economische ontwikkeling van Albanië." Schr. zet uiteen, hoe in slechts 10 jaren tijds door koning Zogou I met behulp van Italiaansch kapitaal en Italiaansche voorlichting een moderne staat is opgebouwd. Daar Albanië nooit kapitaalvorming in West-Europeeschen zin heeft gekend, moest alle kapitaalverkeer met het buitenland loopen via het centrale gezag. De organisatie van het economisch leven kan dan ook „staatskapitalistisch" worden genoemd. De Banque Nationale d'Albanie werkt met een kapitaal van 12½ millioen goudfranken, gefourneerd door drie Italiaansche banken: de Credito Italiano, de Banca Commerciale Italiana en de Banco di Roma. Daarnaast bestaat in Albanië voor industrie- en grondverbeteringsfinanciering, de „Soca" (Societa per lo Sviluppo Economico dell' Albania), eveneens werkend met Italiaansch kapitaal.

Begin 1935 bestond 13% van den Albaneeschen bodem uit bouwland, 11% uit bebouwbaar land, 30% uit weide, 35% uit bosch, terwijl 11% uit woesten grond of meren bestond. De agrarische productie neemt snel toe, n.l. van 1930 op 1934: tarwe van 29,400 tot 42,900 ton, mais van 46,000 tot 141,700 ton, olijfolie van 25,600 tot 28,300 ton. Ook de veestapel is niet onaanzienlijk.

Uiteraard heeft een land als Albanië een grooten invoer noodig. Deze gaat geheel door de handen van de regeering. Het onvermijdelijk deficit daarbij geeft geen aanleiding tot betalingsmoeilijkheden, aangezien Italië steeds weer borg staat. Italië is de grootste klant en leverancier.

De nationale industrie is groeiende. Moderne meelfabrieken staan in Durazzo, Scutari, Tirana, Elbasan en Koritza; olieraffinaderijen in Elbasan en Valona; een brouwerij in Koritza; een cementfabriek in Scutari, enz. (Tijdschrift voor Econom. Geographie)

D. DUITSCHLAND. — Perscampagne tegen Tsjecho-Slowakije. - Engelsch onderzoek geweigerd. - Geen Duitsche militaire bezetting in Marokko. —

Lord Cranborne heeft op desbetreffende vragen in het Lagerhuis namens de regeering geantwoord, dat de Britsche regeering de Tsjechische uitnoodiging om de Tsjechische vliegvelden door den Britschen militairen attaché te doen bezoeken, niet heeft kunnen aanvaarden, aangezien dit een interventie zou beteekenen in een controvers tusschen twee staten, waarbij de Britsche regeering geen enkel rechtstreeksch belang heeft. Bij het Britsche bezoek van luchtvertegenwoordigers aan Duitschland, gaat het om een geheel andere zaak. Ten aanzien van de Britsche bezoeken aan Tetoean en Ceuta verklaarde Cranborne verder, een rapport van den Engelschen consul te Ceuta te hebben ontvangen, dat bijzonderheden behelst over een reis, die de consul met twee andere heeren door Spaansch Marokko heeft gemaakt om de geruchten te controleeren, dat de Duitschers bezig waren dit gebied als een soort wingewest in te richten. In Tetoean waren eenige Duitschers, die daar handelsproblemen bestudeerden, maar nergens werden barakken voor vreemde troepen ingericht. De bouw van een nieuwe reeks arbeiderswoningen heeft dit gerucht waarschijnlijk doen ontstaan.

Te Ceuta waren zeer weinig Duitschers, maar in elk geval geen enkele met militairen rang, maar te Melilla waren 150—300

Duitschers aan het vliegveld verbonden en hier had de Britsche consul ook verscheidene Junkers-toestellen gezien.
Op een vraag, of de uitnoodiging om Marokko te bezoeken niet te vergelijken was met de invitatie van de Tsjechische regeering, en of men in deze gevallen niet een inconsequente politiek had gevoerd, antwoordde Cranborne, dat de gevallen geheel verschillend waren, daar de Britsche regeering, door het verdrag betreffende de Marokkaansche zone, tot Marokko in een geheel andere betrekking stond. (Manchester Guardian)
(V. b. Perscampagne tegen Tsjecho-Slow. 2644 A.; Spaansch Marokko 2632 C.)

2 FEBRUARI 1937

A. FRANKRIJK. — Minister Delbos' rede. - Hitler's rede van 30 Januari 1937. —

Bij de inwijding van een doodenmonument te Chateauroux heeft de minister van Buitenlandsche Zaken Yvon Delbos op 31 Januari '37 een rede gehouden over den internationalen toestand.
Hij zeide onder meer: „Toen de Fransche regeering de leer der niet-inmenging in Spanje aanvaardde, wilde zij den brand beperken in plaats van hem te voeden. Ik meen te mogen zeggen, dat onze pogingen, tezamen met die van Engeland en van alle verdedigers van den vrede, niet vergeefs zijn geweest. Wij zijn ook, aldus vervolgde Delbos, voortgegaan met de organisatie van den algemeenen vrede. Wij blijven voorstanders van versterking der veiligheidsprocedure van den Volkenbond. De laatste zitting van den Raad heeft voor meer dan een netelig schijnende aangelegenheid een bevredigende oplossing gebracht.
Onze nauwe vriendschap met Engeland, de kracht van onze betrekkingen met de Kleine Entente, Polen en Sovjet-Rusland beteekenen voor ons even zoovele waarborgen in den strijd tegen den oorlog. Daarbij komt dan nog de moreele band met vele andere staten. In de eerste plaats de groote Amerikaansche democratie. Wij willen onze vriendschapsbetrekkingen uitbreiden tot de geheele wereld en de mogelijkheid daarvan kan bewezen worden door samenwerking voor het economische herstel, door het sluiten van handelsovereenkomsten en door het deelnemen aan alle gedachtenwisselingen over de internationale moeilijkheden, door middel van arbitrage. Wie heeft het recht te aarzelen, indien hij heeft te kiezen tusschen de vernietiging der overwonnenen, die uit een oorlog voortkomt, en de weldaden van een vredelievende samenwerking?
Daarom twijfel ik niet aan de oprechtheid der plechtige verklaringen, welke wij gehoord hebben, zoowel van den anderen kant der Alpen als van de overzijde van den Rijn. Gisteren (30 Januari) nog heeft Rijkskanselier Hitler zijn vredelievendheid betuigd. Er bestaat dus geen verschil van inzicht over het doel, maar wel over de werkwijze. Ik spreek hier geen antwoord uit op de rede van Hitler, want ik heb nog geen gelegenheid gehad die ernstig te bestudeeren en te overdenken.
Ik zal slechts vorm geven aan eenige mijner indrukken. Ik neem gaarne acte van Hitler's verklaring, dat er menschelijkerwijs gesproken geen enkel twistpunt tusschen Frankrijk en Duitschland kan bestaan. Dat is ook onze gedachte en ons verlangen. Maar Duitschland en Frankrijk zijn niet de eenigen op aarde, voor de handhaving van den vrede zijn algemeene regelingen noodig, die ook anderen betreffen. Hitler heeft door zijn rede het vertrouwen in de handteekeningen onder verdragen niet versterkt. Wel heeft hij verklaard, dat Duitschland tot eerlijke samenwerking bereid is, maar internationale samenwerking sluit zeer moeilijke onderhandelingen in. Doch ik erken gaarne, dat zijn rede meer positiefs inhoudt, zelfs ten aanzien der ontwapening.
Wij weten, dat het niet noodzakelijk is, dat men reeds in den aanvang van gelijk inzicht moet zijn om tot een gunstig resultaat te komen, doch wij blijven bereid mede te werken aan alle pogingen tot toenadering, slechts onder voorwaarde, dat zij tegen niemand gericht zijn. Daarbij denk ik aan Sovjet-Rusland: hoe willekeurig zou het zijn, een volk van bijna 200.000.000 zielen, dat evenzeer den vrede noodig heeft en wenscht, uit te sluiten.
Wij vragen van Duitschland niet meer dan van anderen en onszelf. Als wij ons bereid verklaren mede te werken aan een redelijkere verdeeling der grondstoffen, moeten wij toezien dat de oorlog niet bevorderd wordt. Wil men den vrede, dan moet de oorlogsnijverheid veranderen in vredesnijverheid. Die moeilijkheid kan alleen opgelost worden indien de bewapeningslust verdwijnt en indien in vertrouwen op veiligheid alle handelsgebieden worden opengesteld voor de nieuwe voortbrengselen. Tot het aanvaarden van deze groote taak noodigen wij Duitschland en alle andere landen uit. Om haar tot een goed einde te brengen moeten wij aan weerskanten overgevoeligheid en wantrouwen van ons afzetten. (Le Temps)
(Vor. ber. Delbos 2567 I.; Hitler's Rede 2651 A.)

B. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler's rede van 30 Januari 1937. - Perscommentaren. —

FRANKRIJK. — In de **Echo de Paris** vestigt Pertinax er de aandacht op, dat wat nog van de hypotheek der geallieerden op het goed van den Duitschen staat was overgebleven, grondslag der Young- en Dawes-leeningen, thans ook verdwijnt, en meent, dat te Berlijn stappen gedaan moeten worden, om de rechten der obligatiehouders te verdedigen.

De **Figaro** wijst op Hitler's reserve ten aanzien van zoo goed als alle door de Fransche en Engelsche woordvoerders aangeroerde vraagstukken en zijn volkomen stilzwijgendheid zoover het sommige andere punten betreft.

ENGELAND. — De diplomatieke medewerker van de **Times** schrijft, dat de algemeene indruk over de rede van Hitler in bevoegde Britsche regeeringskringen is, dat zij „niet bemoedigend" is. Hitler heeft geen constructieve voorstellen gedaan, maar maakt den indruk te trachten tijd te winnen. Men gelooft echter, dat de rede voornamelijk voor binnenlandsch gebruik bestemd was.

VEREENIGDE STATEN. — De commentaar op de rede van Hitler alhier is algemeen, dat de onzekerheid erdoor blijft bestaan, terwijl men er den nadruk op legt, dat Hitler niets belooft over Duitschland's deelneming in eenige werkelijke collectieve actie tot samenwerking.

SOVJET-RUSLAND. — De **Izwestija** schrijft: tegenover het Engelsch-Fransche initiatief Duitschland economisch en politiek te steunen binnen het kader van een algemeene overeenkomst der Europeesche mogendheden en onder voorwaarde, dat Duitschland zal afzien van zijn autarkistische politiek en van zijn ontzaglijke verdere bewapeningen en voorts zal afzien van het tot stand brengen van een anti-sovjetblok, verklaart Hitler ondubbelzinnig, dat alles bij het oude blijft.
Engeland en Frankrijk hebben Duitschland de hand toegestoken. Maar deze bleef in de lucht hangen.

BELGIE EN NEDERLAND. — De Belgische en Nederlandsche pers is zeer gereserveerd nopens Hitler's neutraliteits beloften. Vele bladen memoreeren nog even het „vodje papier" in 1914.
(Vor. ber. Hitler's Rede 2651 A.)

C. JAPAN. — Kabinet-Hajasji gevormd. —

De kabinetscrisis in Japan is ten einde. Generaal Hajasji, de door den Mikado aangewezen formateur, is er na langdurige onderhandelingen met leger en vloot in geslaagd, een nieuw ministerie te vormen.
De ministerlijst ziet er als volgt uit:
Premier: General Hajasji.
Buitenlandsche Zaken: Hirosji Saito (thans ambassadeur te Washington).
Oorlog: Luitenant-generaal Kotaro Nakamoera (directeur voor de militaire opvoeding).
Marine: Vice-admiraal Mitsoemasa Jonai (chef van den marinestaf).
Binnenlandsche Zaken: Kakitsji Kawarada (sinds 1932 lid der organisatie voor de verzoening tusschen kapitaal en arbeid en oud-minister van Binnenlandsche Zaken).
Financiën: Tokotaroe Joeki (president der Japansche Industriebank, benevens voorzitter van de Japansche en van de Tokiosche Kamers van Koophandel).
Justitie: Suehikh Sjino (thans procureur-generaal).
Voor de portefeuilles van Onderwijs, Landbouw en Boschwezen moeten de ministers nog aangewezen worden.
De benoeming van generaal Nakamoera tot minister van Oorlog en van vice-admiraal Jonai tot minister van Marine beteekent — naar het Domei-agentschap meldt — dat Hajasji zijn eigen candidaten voor deze beide posten, respectievelijk luitenant-generaal Itagaki en admiraal Suetsoega, heeft laten vallen en in plaats daarvan de door de leger- en vlootleiding voorgestane candidaten heeft aanvaard. In politieke kringen gelooft men, dat Hajasji een politiek van geleidelijke hervormingen zal voeren. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2643 A.)

D. VOETBAL. — Duitschland-Nederland. —

Op 31 Januari werd te Düsseldorf de internationale voetbalwedstrijd Duitschland-Nederland gespeeld. Deze wedstrijd, welke een zeer spannend verloop had, eindigde in een gelijk spel (2—2), welk resultaat voor de Hollanders zeer eervol genoemd mag worden. Met rust was de stand 1—1. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 1690 H.)

E. SCHEEPSRAMPEN. — De „Jonge Jacobus" vergaan. —

Het aanvankelijke bericht omtrent de bemanning van de „Jonge Jacobus", waarin werd medegedeeld, dat alle opvarenden, die zich kort voor het vergaan van het schip (bij de Berlengas-eilanden) in de reddingsboot hadden begeven, gered zouden zijn, is helaas onjuist gebleken.
De bemanning van de „Jonge Jacobus" bestond uit 23 leden, waarvan tien Nederlanders. De buitenlanders waren grootendeels Spanjaarden.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Scheepsrampen 2537 B.)**

A. Voordracht van Dr. J. Brouwer. - Oorzaken en ontstaan van den Burgeroorlog. —

Voor een talrijk en aandachtig gehoor in den kring van het letterkundige genootschap „Oefening kweekt kennis" te 's-Gravenhage, heeft dr. J. Brouwer, den laatsten tijd bekend geworden door verschillende publicaties over den tegenwoordigen toestand in Spanje, een uiterst belangwekkende lezing gehouden.

Dr. Brouwer begon zijn voordracht met openlijk dank te brengen aan de Nederlandsche en de Spaansche autoriteiten voor hun snel ingrijpen, waardoor spr.'s leven gered is kunnen worden.

Voor dr. Brouwer is het Spaansche gebeuren niet anders dan een wetenschappelijke kwestie, een onderdeel van zijn werk. Als zoodanig wenschte hij dan ook zijn betoog van dezen avond beschouwd te zien.

Voor een goed begrip van hetgeen er thans in Spanje gebeurt, is het noodig te weten, wat er aan den burgeroorlog is voorafgegaan. In 1931 kwam de revolutie, in wezen niet anders dan de revolutie van 1789, aanmerkelijk verouderd, verwaterd. Die revolutie van 1789 kon tot Spanje niet doordringen, in de 19e eeuw is herhaaldelijk getracht, de beginselen van de revolutie van 1789 tot Spanje te brengen, maar steeds is dat mislukt. Het Spaansche probleem is eerst pas goed te begrijpen, wanneer men weet dat er in Spanje een gemis is aan burgerij. De feodale krachten waren te sterk voor de vorming van een werkelijke burgerij. In 1931 kon de poging gelukken, omdat van 1917 af de Spaansche burgerij zich snel heeft gevormd. Terwijl elders in de wereld de burgerij haar staatkundige rechten begon te verliezen, begon in Spanje juist deze kracht te groeien.

En toch kwam de revolutie in Spanje in 1931 nog uiterst behoedzaam. Ze werd tot werkelijkheid gebracht door een groepje van mannen, doordrongen van pacifistische denkbeelden. Het is juist de te groote voorzichtigheid geweest, die de republiek van 1931 van den beginne af heeft doen mislukken. Wil men n.l. een revolutie doen gelukken, dan moet men zich in één slag meester maken van alle staatsorganen, enz.

SPANJE

In Spanje kwam uiterlijk een revolutie tot stand, die geheel geleid werd door menschen van het oude regime, dank zij de voorzichtigheid waarmede de omwenteling was begonnen. En zoo kwamen de tegenstanders van de republiek successievelijk in verzet, konden langzamerhand in verzet komen, totdat in 1936 de openlijke strijd begint.

Dat is echter niet de opstand van de feodale krachten, grootgrondbezitters, leger en de officieele geestelijkheid. Daarvoor moet men weten, dat Spanje is een agrarisch land, middeleeuwsch georganiseerd.

Het leger was een basis van een kaste, die daarmede de middelen had, tegen het staatsbestuur in te gaan, wanneer het niet goed gaat naar haar meening. De hooge geestelijkheid was een instituut in handen van hen, die de macht in handen hadden. Ze werden door de aristocraten benoemd. Aanvankelijk heeft men dit niet geloofd. Men noemde het een zuiver binnenlandsche beweging van opper-officieren, en een poging van groot-grondbezitters om ongedaan te maken, wat er ten aanzien van hen tijdens de republiek was gebeurd, en in de derde plaats werd als oorzaak genoemd, dat de kerk terug greep naar haar oude positie. De kerk als politiek-economisch instituut, want dat is de kerk in Spanje.

Wilde men den opstand winnen, dan was noodig: militaire, financieele en economische hulp en de hulp van de publieke opinie. Deze laatste in deze beteekenis, dat twee buitenlandsche couranten meer waarde hebben dan honderd machinegeweren in Spanje.

In Duitschland en Italië heeft men politieke hulp gekocht. De Balearen werden een Italiaansche vlootbasis en zijn het nog. Marokko is niet alleen een Duitsch economische basis doch ook de Canarische Eilanden worden dit op het oogenblik, en bovendien ook militaire! Het Asturische kolenbekken is aan Duitschland geconcedeerd, Casseres eveneens.

Voor spr., voor wien deze feiten vast staan, plaatst dit alles de opstandelingen in het juiste licht. Dit bewijst de „liefde" van de opstandelingen voor hun vaderland!

Wat is er nu sedert midden 1936 in Spanje gebeurd? In het kort beschreef dr. Brouwer ter beantwoording van deze vraag, wat er in Barcelona aan den vooravond van den opstand is geschied.

Toen een delegatie van het anarchistische vakverbond bij de plaatselijke autoriteiten kwam om hen te waarschuwen voor het uitbreken van den opstand, toen die delegatie om wapens verzocht om dien opstand te kunnen onderdrukken, toen werden deze voorstellen van de hand gewezen. Aan het verzoek om wapens werd niet voldaan. Wilt ge wapens, aldus werd aan de delegatie geantwoord, neem dan het geweer van elken guarda civil die valt! Het anarchistische vakverbond greep toen evenwel naar de wapens, die het in eigen bergplaatsen had bijeengebracht! De regeering deed dus niets. Maar door deze houding wordt de positie van Barcelona beheerscht.

Wat gebeurde er in Madrid? De sloppen met het grauw zijn leeg geloopen. Een andere groep van menschen is tot collectieven waanzin vervallen. Een derde groep heeft allereerst front gemaakt tegen den militairen opstand van het duistere volk uit de sloppen.

Wat Madrid de eerste maanden van den opstand heeft doorgemaakt, kwalificeerde dr. Brouwer als verschrikkelijk.

De Guarda Civil — de marechaussee — uit alle dorpen en steden werd teruggeroepen, want deze waren de gehate vijanden van de bevolking; ze werden naar het front gestuurd en daar zijn ze vrijwel allen naar de opstandelingen overgeloopen.

De z.g. overvalspolitie — ten tijde van de republiek georganiseerd — was zeer goed aan het ongeregelde front te gebruiken. Het resultaat was, dat er in het geheel geen openbare macht was. Er was geen apparaat ter beschikking van de overheid om veiligheid van lijf en goederen van de bevolking te verzekeren.

Het front was niet een militair front overigens, maar het liep door de ministeries, door de huiskamers. In Madrid vertrouwde niemand den ander in den beginne. De duistere elementen gingen in naam van de syndicaten, in naam van democratisch Spanje, in naam van de regeering huiszoekingen doen, gingen m.a.w. moorden en rooven!

Voor de duistere elementen was de militaire opstand een sociale opstand; in plaats van man naast man te vechten om Spanje schoon te vegen van de aanvallers, heeft men met Spaansche indolentie de militairen gelaten voor wat ze waren. Maar, men is tevens begonnen het regeeringsapparaat van den bodem af opnieuw op te bouwen!

De sociale revolutie! Dat heeft men een communistische revolutie genoemd, maar dat is onjuist, want de communisten in Spanje zijn zeer weinig in aantal en de ideologie van de Spaansche communisten is een andere, dan die men elders kent en vreest.

Merkwaardig was het voor spr. te constateeren dat de socialisatie van bedrijven niet volledig bleek te zijn. Ze behielden het kapitalistisch-democratisch kenmerk. En dat wordt veroorzaakt, volgens dr. Brouwer, door de omstandigheid, dat die socialisatie niet diep uit het volk voortkomt.

En wat zien we thans? Van anarchisten tot kapitalistische democraten wordt schouder aan schouder gewerkt naar „het gezag in één hand", d.w.z. politiek, militair, economisch, administratief. Totdat de aanval op Madrid begon, waren er van regeeringswege zeven of acht generale staven, verschillende economische besturen, organen enz. om deze onmogelijke situatie tot een oplossing te brengen, was het noodig alles in één hand te brengen.

Dr. Brouwer heeft zijn toehoorders na een korte rustpoos een aangrijpende beschrijving gegeven van het bombardement dat Madrid van 8 tot 11 Jan. '37

heeft doorstaan, en dat hij als gevangene in een onderaardsch gewelf bij Madrid heeft beleefd. Het prachtige westelijke park was geworden tot een toonbeeld van den dood.
De heerlijke universiteitsstad: Een slagveld, Niemandsland.
Dat was voor spr. een samenvatting van geheel Spanje: Niemandsland! De menschen hebben hun besef van evenwicht en verhoudingen verloren. Ze hebben verloren het gevoel van broederschap, ze hebben verloren hun gevoel van begrijpen van anderer inzichten. Spanje: Niemandsland, waarin alle menschelijke gevoelens plaats moeten maken voor destructieve gevoelens.
Waarheen gaat het met Spanje? Deze vraag is op velerlei wijze te beantwoorden, volgens dr. Brouwer. Feiten zijn: 1. De regeering in Valencia weet zich met den dag meer te handhaven en te doen gelden; 2. „Het gezag in één hand" is militair nu vrijwel een feit. Het algemeen bestuur heeft de verdediging van Madrid op het oogenblik zeer stevig in handen. De openbare orde wordt thans met den dag meer gehandhaafd. Spr. heeft aan den lijve ondervonden, dat er weer een autoriteit is in Spanje.
In vier maanden tijd is een corps politietroepen gevormd van 18.000 jonge mannen, een goed betrouwbaar corps. Zoo'n garde te organiseeren is een Titanenwerk geweest, zooals het organiseeren van het geheele regeeringsapparaat een titanenarbeid is. C. N. T. en U. G. T. werken mede. Maar de vereenigde Marxistische Arbeiderspartij is de groep, die de Regeering steeds meer vreest, al erkent ze dat niet. En het is op het oogenblik de eenige werkelijke revolutionnaire groep, die voortdurend groeit.
Communisten en anarchisten vechten evenwel op het oogenblik voor het behoud van de democratie.
Dr. Brouwer heeft getracht de zakelijke inmenging van Rusland in Spanje vast te stellen. Deze inmenging is echter om bijzondere redenen van politiek zeer gering. De vele Russische petten, die men in Spanje ziet dragen, beteekenen nog niet, dat er ook Russen onder loopen. Rusland zal wel wat wapens zenden, maar wat Rusland voornamelijk doet is technische voorlichting geven, o.a. op het gebied van luchtafweer en tankafweer.
In dit verband gaf dr. Brouwer een imposante beschrijving van een gemechaniseerden Duitschen aanval, die hij heeft meegemaakt. Een dergelijke aanval beteekent de dood van alle aanvallers. Vandaar, aldus spr., dat in Duitschland menige brief circuleert over den zoon, die bij de „manoeuvres" om het leven is gekomen..... (Nieuwe Rotterd. Courant)

Radio-rede van Generaal Mola. —
Generaal Mola heeft in een rede voor de microfoon o.a. gezegd, dat het nationalisme van de rechtschen het sterkste argument is, dat zij kunnen stellen tegenover de ongerustheid van de andere mogendheden. Noch het nationalistische Spanje, noch zijn leider zullen ooit toestaan, dat Spanje, zijn koloniën of protectoraten ooit aan een anderen wil gehoorzamen dan een Spaanschen of andere belangen dienen dan Spaansche.
Tenslotte zeide hij, dat de vrede zal worden opgelegd zonder de hulp van Duitsche bataljons, want deze zijn niet in Spanje. (O Seculo, Lisbôa)

Verklaring van den socialistischen ex-minister Prieto.
„Engeland heeft geweigerd", aldus Prieto, „de regeering de vliegtuigen te leveren die vóór het uitbreken der vijandelijkheden besteld waren. Frankrijk heeft dat ook gedaan. Irun viel, terwijl de bestelde voorraden oorlogstuig in Hendaye opgestapeld lagen. De opstandelingen kregen wèl wapenen. Zij hebben daarvoor de ijzermijnen van het Riff, de kopermijnen van de Rio Tinto, de olijvenoogst van de Canarische eilanden in pand gegeven, zoodat Spanje bedreigd wordt met een bankroet, wanneer de opstandelingen het zouden winnen."
Prieto schrijft verder, dat het de Fransche regeering voordeeliger zou uitkomen de Spaansche regeering de bestelde voorraden oorlogstuig te leveren dan later de grens te moeten versterken tegen een fascistischen staat. (El Socialista).
(Vor. ber. Burgeroorlog 2644 C.; Mola 2391 C.)

A. **NEDERLAND. — Keuring Luchtvaartmaterieel. - Commissie van advies ingesteld. —**
Ingesteld is een commissie met de taak om overeenkomstig de bepalingen van de bij beschiking van 31 Dec. 1936 vastgestelde „Regeling Keuring Luchtvaartmaterieel" adviezen te verstrekken met betrekking tot de luchtwaardigheid van luchtvaartuigen en de deugdelijkheid van onderdeelen, motoren daaronder begrepen.
Voor het tijdvak van 1 Januari '37 tot en met 31 Dec. 1939 zijn in de commissie benoemd:
1. tot lid en voorzitter: F. A. van Heyst, luitenant-kolonel-vlieger bij de luchtvaartafdeeling;
2. tot lid en plaatsvervangend voorzitter: H. J. Takens, officier van den marine-stoomvaartdienst der eerste klasse;
3. tot leden: ir. A. G. von Baumhauer, ingenieur bij den Rijksstudiedienst voor de luchtvaart en J. P. van der Heijden, inspecteur bij den luchtvaartdienst;
4. tot plaatsvervangende leden: ir. C. A. F. Falkenhagen, adjunct-inspecteur bij den luchtvaartdienst en M. C. Palm, eerste luit.-vlieger bij de luchtvaart-afd.;
5. tot secretaris: P. de Winter, officier van den marine-stoomvaartdienst der tweede klasse.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Luchtvaartraad 2622 E.)**

B. **DUITSCHLAND. — Handel in 1936. —**
De invoer van Duitschland bedroeg in 1936 Rm. 4218 mill. en de uitvoer Rm. 4768 mill. Vergeleken met het vorige jaar steeg de invoer met Rm. 60 mill., welke stijging uitsluitend is toe te schrijven aan de verhoogde gemiddelde waarde van den invoer. Kwantitatief was deze zelfs iets lager dan in het vorige jaar. De uitvoer was Rm. 500 mill., dit is ongeveer 12% hooger dan in het vorige jaar. Daar de gemiddelde uitvoerprijzen in 1936 nog lager waren dan in 1935, is de uitvoer kwantitatief iets sterker gestegen dan in waarde.
Het jaar 1936 sluit met een actief saldo van Rm. 550 mill. tegen Rm. 111 mill. in het vorige jaar. Dit groote actieve saldo is voor een aanzienlijk deel het resultaat van verschillende betalingsregelingen, o.a. de liquidatie van het Duitsch-Fransche verrekeningsverkeer. Aldus is het mogelijk geweest het debetsaldo op verschillende andere verrekenings-conto's te verlagen en bovendien te voldoen aan de loopende verplichtingen uit kapitaal en reisverkeer.
(Frankfurter Zeitung) **(Vor. ber. blz. 1812 G.)**

3 FEBRUARI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — Werkloosheid verminderd. —**
Twee millioen werkloozen zijn volgens een rapport van de „American Federation of Labour" in het jaar, dat in November 1936 eindigde, weer in het arbeidsproces opgenomen. (American Feder. of Labour)
(Vorig bericht blz. 2264 F.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Een maand staking in de Automobiel-industrie. —**
Het was op 31 Jan. '37 een maand geleden, dat de staking onder de arbeiders in de automobielindustrie uitbrak en de toestand is in die maand allerminst verbeterd. De meeningsverschillen tusschen Miss Perkins, minister van Arbeid, en den president van de General Motors, Alfred P. Sloan Jr., zijn zoo groot gebleken, dat er niet meer de minste kans bestaat voor een doeltreffende interventie door de regeering te Washington en de taak van verzoening is weer komen te berusten bij den gouverneur van Michigan, Frank Murphy. (Times) **(V. b. Stakingen 1493 A.)**

A. GOUD. —

Nevenstaande grafiek toont duidelijk de groote verschuiving, die er in twee jaar tijd in den wereldgoudvoorraad is ingetreden (cijfers in millioenen dollars). Een enorme stijging blijkt het goudbezit der Vereenigde Staten te hebben ondergaan, welk bezit van $ 6.829 millioen op 1 Febr. 1934 is toegenomen tot $ 11.045 millioen op 31 October 1936, waardoor Amerika thans meer dan de helft van den monetairen wereldgoudvoorraad bezit.

(New York Herald Tribune - De Telegraaf)

(Vor. ber. 1699 F.; Goud 2410 A.)

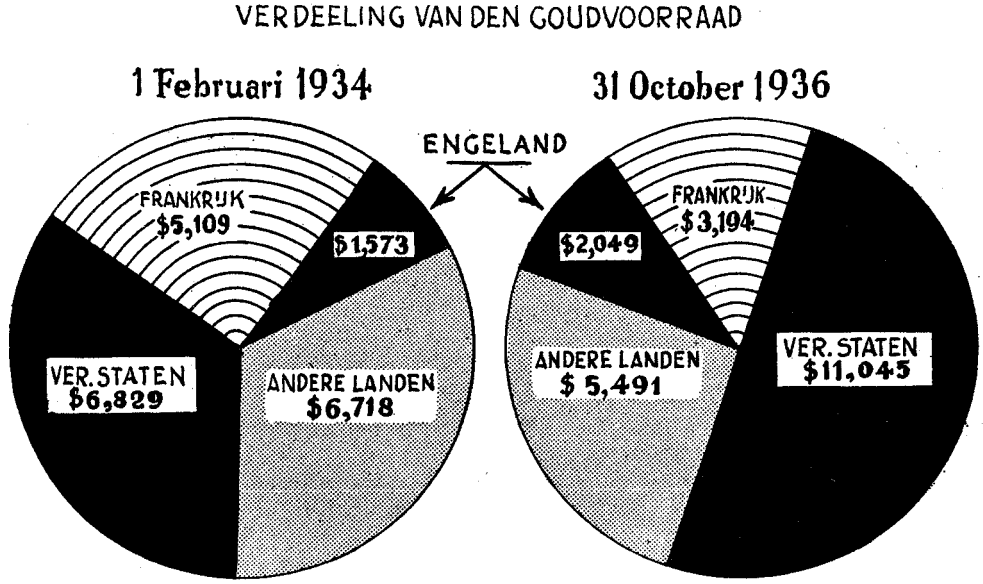

B. NEDERL. OOST-INDIE. — 3% Conversieleening.

De regeeringspersdienst deelt het volgende mede:

Als uitslag van de inschrijving op de Indische Conversieleening van *f* 150 millioen kan worden medegedeeld, dat van het bij het publiek berustend bedrag van rond *f* 94 millioen van de 4½% leeningen van 1930 en 1931 rond *f* 73 millioen voor conversie is aangemeld en dat op het voor vrije inschrijving beschikbare bedrag ad *f* 21 millioen is ingeschreven voor bijna *f* 318 millioen, zoodat een groote reductie op deze vrije inschrijvingen zal moeten worden toegepast. (Regeeringspersdienst) **(V. b. 2634 H.)**

C. NEDERLAND. — De Clearing in 1936. —

In het verslag van de vaste Commissie voor overleg met de regeering inzake handelspolitieke aangelegenheden wordt o.m. het volgende opgemerkt.

De Regeering deed aan de Commissie de onderstaande opgave toekomen van de verdeeling der beschikbare clearinggelden voor landbouw, industrie, koloniën en diensten.

Wat de uitbetalingen voor den export betreft, merkte zij daarbij op, dat deze betrekking hebben op export, waarvoor betalingscontingenten werden vastgesteld, alsmede voor export in clearingcompensatie.

Globaal overzicht van de verdeeling der in de clearing beschikbare middelen, voor landbouw, industrie, koloniën en diensten (alles in *f* 1000) in de periode 1 Januari—30 September 1936.

Bij het Nederlandsch Clearing Instituut werd gestort in het:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	Over 't geh. j.
	51.329	55.212	51.721	62.625	220.887
Afzonderingen	12.777	11.724	11.456	13.935	49.892
Beschikbaar	38.552	43.488	40.265	48.690	170.995

Gedurende deze periode werden door het Nederlandsch Clearing Instituut uitbetaald de volgende bedragen voor:

	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.	geh. jaar
Landbouw . .	12.209,5	13.008,7	15.284,1	18.863,5	59.365,8
Industrie . .	5.782,0	7.302,5	5.883,7	6.903,1	25.871,3
Koloniën . .	14.817,9	14.686,3	13.573,2	18.529,5	61.606,9
Diensten . .	6.408,1	8.355,7	7.551,1	10.727,0	33.041,9
	39.217,5	43.353,2	42.292,1	55.023,1	179.885,9

Aan deze cijfers kan de commissie nog toevoegen, dat ongeveer 60% van de bedragen, welke ten laste van de clearing komen voor de groep „Koloniën", wordt gecompenseerd door uitvoer van goederen van Duitschland naar Nederlandsch-Indië.

Ter aanvulling van bovenstaande cijfers zond de Regeering aan de Commissie een overzicht over den stand en de ontwikkeling van de Nederlandsch—Duitsche clearing. Uit mededeelingen van de Regeering is haar gebleken, dat de achterstand, welke aan het einde van het jaar 1936 rond *f* 35 millioen bedroeg, vrijwel geheel wordt gedekt doordat het totale bedrag, dat hier te lande door debiteuren die op crediet hebben gekocht, in de clearing gestort moet worden, doorloopend bijna *f* 35 millioen grooter is dan het totale bedrag, dat in Duitschland uit dien hoofde moet worden gestort. (Keesings Financieel Archief)

(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2601 A.)

D. NEDERLAND. — De herberekening der Indische Pensioenen. —

In de Memorie van Antwoord aan de Tweede Kamer inzake het wetsontwerp tot herberekening der Indische pensioenen heeft de minister dit wetsontwerp zoodanig gewijzigd, dat met behoud van het voor de oude en nieuwe pensioenen voordeelige systeem van herberekening, niemand meer in pensioen zal achteruitgaan dan volgens de thans geldende Kortingswet. Voorts is de werkingsduur der wet teruggebracht tot 1 Januari 1940, terwijl voor oogen moet worden gehouden, dat, wat er na dien datum ten aanzien van de herberekening ook moge geschieden, aan de verhooging, met name van de militaire pensioenen van vóór 1920, een blijvend karakter niet kan worden ontzegd.

De oorspronkelijk geraamde besparing van *f* 7,3 millioen zal hierdoor worden teruggebracht tot ongeveer *f* 4 millioen. (Het Vaderland)

(V. b. Ind. Pensioenen 2572 C.; Herberek. 2507 D.)

4 FEBRUARI 1937

E. ZWEDEN. — In- en Uitvoer. —

Invoer in 1936 kr. 1.619 (v. j. 1.476) mill. Uitvoer kr. 1.505 (v. j. 1.297) millioen. Zoowel invoer als uitvoer zijn de hoogste geweest sedert 1930. Het invoeroverschot bedraagt kr. 114 mill. tegen kr. 179 mill. in 1935. (Svenska Dagbladet) **(Vor. ber. 2225 F.)**

F. DUITSCHLAND. — Schoolstrijd in Duitschland. —

Op 30 Jan. '37 is te München de jaarlijksche inschrijving van schoolkinderen gehouden, waarover de laatste weken zooveel te doen is geweest. Meer dan 95% van de ouders hebben besloten hun kinderen naar de staatsscholen te zenden en dus slechts 5% verkozen r.k. scholen. Verleden jaar waren deze cijfers, zooals eenigen tijd geleden al gemeld, resp. 65 en 35%. Zelfs de meest optimistische katholieken verwachtten ook dit jaar weer een meerderheid voor de seculaire scholen, maar niemand, ook de nat.-socialisten niet, verwachtte een zoo groote meerderheid, al hebben de Katholieken slechts van den kansel de hunnen kunnen aansporen, terwijl de nat.-socialisten alle mogelijke propaganda-middelen konden toepassen en al klaagt de Kerk erover dat de meest ontoelaatbare pressie op de ouders is toegepast. Het bovengenoemde resultaat is een zware slag voor de Kerk en zal een belangrijke factor zijn voor de tenuitvoerlegging van het doel der nationaal-socialisten: afschaffing der confessioneele school.

Op 31 Jan. '37 is van alle kansels der katholieke kerken een scherp protest voorgelezen tegen de methodes van de nazi's om dit resultaat te verkrijgen. (Times - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 1695 H.)**

A. NEDERLAND. — Scheepsbouw. —

In „Econ. Stat. Berichten" treffen wij een artikel aan van de hand van ir. W. Royer, waarin de verbetering wordt besproken, die in de scheepsbouwindustrie is ingetreden.
Hieraan ontleenen wij het volgende:
Sinds de tweede helft van 1936 is de zeescheepvaart opgeleefd, tengevolge van toeneming van het vervoer. Dit geldt niet alleen voor goederen, doch ook voor passagiers, hetgeen in het bijzonder merkbaar is in het verkeer over den Noord Atlantischen Oceaan. De aanzienlijke vermindering van de wereldtonnage in de laatste 5 jaren deed zelfs op sommige routes een tekort aan tonnage ontstaan. Door oogstverhoudingen nam b.v. het vervoer van graan belangrijk toe.
Financieel wordt de scheepvaart in vele landen blijvend gesteund door de overheid.
Geen wonder, dat de scheepsbouw thans de gevolgen begint te ondervinden van de opleving in de scheepvaart.
Belangrijk voor den Nederlandschen scheepsbouw is zijn positie in de internationale markt. Nederland concurreert met Groot-Brittannië en Ierland, Duitschland en Scandinavië. Deze om de Noordzee liggende landen kunnen, wat den scheepsbouw betreft, als één geheel worden beschouwd, tegenover België, Frankrijk, Italië, de Ver. Staten en Japan, die van minder belang zijn, hetzij door geringe afmetingen van de scheepsbouwindustrie, hetzij doordat zij andere markten bedienen.
De onderlinge verhouding van de productie der werven in Groot-Brittannië, Nederland, Duitschland en Scandinavië sinds 1899 blijkt uit het volgende staatje:
De gegevens zijn genomen uit de statistieken van Lloyd's Register over van stapelgeloopen tonnage. Zij omvatten alle koopvaardijschepen van 100 B.R.T. en daarboven. Rusland is na 1914 niet opgenomen onder de „B.R.T. totaal", welke overigens de geheele wereld omvat.

Van stapelgeloopen tonnage.

In Noordzeelanden onderling vergeleken.

In procenten van totaal.

Jaar.	B.R.T. totaal	Groot-Britt.	Neder-land	Duitsch-land	Scan-dinavië	B.R.T. Nederland
1899 ...	2.121.738	70	1.7	10	3	34.384
1914 ...	2.852.753	60	4.1	14	3.5	118.153
1921 ...	4.356.843	35	5.3	12	4.5	232.402
1924 ...	2.247.751	64	2.8	8	5.5	63.627
1929 ...	2.793.210	55	6.7	9	9	186.517
1930 ...	2.889.472	51	5.3	8	11	153.072
1934 ...	947.419	47	4.8	8	14	46.905
1935 ...	1.302.080	38	4.4	17	20	57.133

Merkwaardig is vergelijking van de jaren 1899 en 1929. Groot-Brittannië heeft veel verloren. Duitschland is niet veel veranderd. Nederland en Scandinavië zijn belangrijk vooruitgegaan. Van 1929 tot 1935 valt op, dat de achteruitgang van Groot-Brittannië voortschreed terwijl Scandinavië het deel, dat het had van de 4 groepen tezamen, zag verdubbelen. Nederland is teruggevallen tot het deel, dat het in 1914 had. Duitschland vertoont in 1935 een plotselinge toeneming.
In Nederland is een gezonde toeneming merkbaar. Opvallend is dat de totaal in aanbouw zijnde tonnage van het 3e kwartaal 1935 tot het 3e kwartaal 1936 met 75% is toegenomen, terwijl voor Nederland in deze periode de toeneming 125% bedraagt. Toch is 140.000 B.R.T. in aanbouw niet bijster veel. Het bevat 33.000 B.R.T. voor het s.s. „Nieuw Amsterdam" voor de Holland-Amerika Lijn en ruim 70.000 B.R.T. voor de pas bestelde 8 tankschepen voor het Shell Concern. Er is dus nog niet veel inbegrepen van de bestellingen, welke zoo hoog noodig zijn om onze koopvaardij op peil te brengen.
In Nederland doet zich gebrek aan geschoolde werkkrachten vreezen. Te voorzien is, dat dit slechts zeer tijdelijk zal zijn, indien de werklieden, die lang werkloos waren, zich voor passende loonen weder in de industrie willen doen inschakelen.
Voor de toekomst van onze Nederlandsche scheepsbouwindustrie kan met grond verwacht worden, dat zij thans het diepste punt achter den rug heeft. De snelheid waarmede een haar toekomend welvaartspeil bereikt zal worden, hangt af van de mogelijkheid voor Nederlandsche reeders om snel die orders te plaatsen, die noodzakelijk zijn om hun plaats op de wereldzeeën te handhaven. De vraag of de regeering hierbij zal helpen speelt een groote rol.
(Econ. Statistische Berichten)
(V. b. 2540 G.; Overz. 1725 A.; Scheepsbouw 2526 E.)

B. DUITSCHLAND. — Concentratiekampen. - Verklaring van den Chef der Rijkspolitie. —

In een interview heeft de chef van de Rijkspolitie, Himmler, het een en ander verteld over de concentratiekampen, waarin op het oogenblik 4 à 5 duizend personen zijn opgesloten, meest wegens beweerde politieke misdrijven.
Himmler zeide, dat de concentratiekampen noodig waren voor twee klassen van personen: ten eerste de onverbeterlijken, die altijd de belhamels waren geweest bij het begaan van politieke misdrijven. Dit waren gedegenereerde menschen, vaak Joden of half-Joden, en een bijzonder groot aantal erfelijk belasten. Deze menschen zouden nooit meer uit het concentratiekamp komen. De staat moet voor altijd tegen hen beschermd worden. De tweede klasse van gevangenen in de kampen bestaat uit misleiden, die nog overtuigd kunnen worden. „Wij trachten hen te overtuigen door de beproefde methode van orde, geregeld werk en strikte discipline," aldus Himmler, „en niet door het middel van politieke opvoeding." De hoofdzaak is, dat deze menschen gewend worden aan een geregeld, ordelijk leven, en dat hun physieke toestand verbeterd wordt. De kampen staan onder toezicht van de „doodshoofden"-afdeeling der S.S. Dat was, volgens Himmler, een waarborg voor de handhaving van de discipline, maar ook voor een rechtvaardige en humane behandeling, want deze politie was die van Hitler zelf, uit het volk gekozen ten nutte van het volk.
Himmler heeft ongeveer 100.000 man politie onder zich, die een militaire opleiding krijgen. Er zijn drie of vier volledig getrainde en uitgeruste regimenten S.S., en het „doodshoofden"-regiment, dat toezicht houdt op de concentratiekampen. Tot de S.S. behooren ook nog 2 à 3 duizend ongewapende jonge mannen die een half-militaire opleiding krijgen. (Times)
(Vor. ber. Concentratiekampen 1455 C.; Himmler 2345 F.)

C. SOVJET-RUSLAND. — Proces Radek c.s. —

Het hooger beroep van al degenen, die in het politieke proces ter dood zijn veroordeeld, is verworpen. Het Fransche communistische dagblad „l'Humanité" meldt, dat de dertien te Moskou ter dood veroordeelden terechtgesteld zijn. (l'Humanité) **(2652 B.)**

5 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — Rede van Adolf Hitler van 30 Jan. '37 inzake Nederland's neutraliteit. - Onze zaakgelastigde te Berlijn vraagt nadere inlichtingen. —

De passage in de rede van den Duitschen rijkskanselier van 30 Jan. '37, welke op Nederland betrekking had, heeft de vraag doen rijzen, of de Duitsche regeering aan de Nederlandsche tevoren rechtstreeks een mededeeling zou hebben gedaan inzake Duitschland's bereidheid tot erkenning te allen tijde van Nederland's neutraliteit. Een dergelijke mededeeling werd echter door de Nederlandsche regeering niet ontvangen, zoodat zou moeten worden aangenomen, dat de uitlatingen van den rijkskanselier betrekking hadden op vroegere openbare uitlatingen zijnerzijds. Teneinde dienaangaande alsnog afdoende zekerheid te verkrijgen, is den tijdelijken zaakgelastigde te Berlijn opgedragen omtrent de strekking van de woorden van den rijkskanselier nadere inlichtingen in te winnen. (Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. 2651 A.)**

E. VOLKENBOND. — Grondstoffen voor misdeelde landen. —

De Poolsche minister van Buitenlandsche Zaken, kolonel Beck, heeft bij den Volkenbondsraad een rapport ingediend over een betere verdeeling der grondstoffen onder de grondstoffen-arme landen van de wereld. Dit is het eerste concrete voorstel, dat hierover na sir Samuel Hoare's rede in September 1935 over deze aangelegenheid wordt ingediend.
Na aan de rede van den voormaligen Britschen minister van Buitenlandsche Zaken herinnerd te hebben, evenals aan het besluit van de jongste Assemblée in October van het vorige jaar om een internationale commissie ter bestudeering dezer kwestie in te stellen, merkte de minister in zijn memorandum op: „sedert September 1935 is de toestand er niet beter op geworden. Integendeel, het probleem van de voorziening van grondstoffen wordt verward met koloniale kwesties, met kwesties van emigratie, van overbevolking, met kwesties van handels- en financieel belang, evenals met de herbewapening en het nationale prestige. Dit heeft tot de levendigste polemieken aanleiding gegeven. Het is daarom volgens de Poolsche regeering noodzakelijk een onpartijdige en deskundige commissie in te stellen, die onverwijld de kwestie ter hand zal kunnen nemen. Dientengevolge verzoek ik den raad een dergelijke commissie, waartoe door de Assemblée in October 1936 het besluit reeds werd genomen, oogenblikkelijk samen te stellen. Wat het mandaat der commissie betreft, voorziet de commissie eveneens in het

doen van een keuze van grondstoffen, waarover een bestudeering ter hand genomen zal moeten worden.
De commissie, waarvan hierboven sprake is, werd inmiddels samengesteld. Zij bestaat uit: Leith Ross (Engeland), Stucki (Zwitserland), dr. Pospisil (Tsjecho-Slowakije), prof. Charles Rist (Frankrijk), prof. Van Gelderen (Nederland), Rose (Polen), luit.-kol. Thomas Fernandez (Portugal) en prof. Ivar Hogboh (Zweden). Den secretaris-generaal van den Volkenbond is opgedragen in overleg met den rapporteur voor economische kwesties den datum der eerste commissiezitting vast te stellen, en ten behoeve van de commissie alle documenten bijeen te brengen, die zij voor de vervulling van haar taak noodig kan hebben.
(Neue Zürcher Zeitung)
(Vorig bericht blz. 1947 D.)

A. **DUITSCHLAND. — De Duitsche Bank is weer vrij.** Naar verluidt beteekent de verklaring van Hitler, dat hij de Rijksbank weer volledig onder de souvereiniteit van de regeering van het Rijk stelt, het vervallen van de laatste internationale banden voor de bankwet. Deze banden bestonden tot dusverre in zoover, dat zekere voorschriften van de bankwet niet zonder een internationale procedure gewijzigd konden worden. Voorts was de Rijksbank-president wettig verplicht lid te zijn van de Bank voor Internationale Betalingen. Door de verklaring van Hitler neemt Duitschland ook op dit gebied de wetgevende souvereiniteit weer in eigen handen. (D. N. B.)
(Vor. ber. Rijksbank 2250 F.)

B. **ENGELAND. — Bewapening. —**
De minister voor de coördinatie der defensie, sir Thomas Inskip, heeft een verklaring gepubliceerd, waarin hij mededeelt, dat tusschen 1 April en 31 December '36 bestellingen geplaatst zijn voor het bewapeningsprogram tot een bedrag van 137.509.900 pond. Ongeveer een vierde gedeelte hiervan is geplaatst in de noodlijdende gebieden. In dit bedrag zijn echter niet opgenomen de bedragen, die gevoteerd zijn voor de vloot en de vlootinstellingen.
(Daily Telegraph)
(V. b. Leger en Vloot 2553 C.; Luchtmacht 2472 C.)

C. **FRANKRIJK. — Bewapening. - Redevoeringen van de ministers Cot en Daladier. —**
In de Kamer hield Cot, de minister van Luchtvaart, op 2 Febr. 1937 de volgende rede:
„Ik ken slechts één leger, dat over een uitgebreider materiaal beschikt dan het onze, n.l. het Russische leger. Sedert zes maanden hebben wij gewerkt. Vergeleken met 1 Juni 1936 is het aantal toestellen der eerste linie met 37% uitgebreid, de munitie vergroot met 50% en de bewapening met 70%. Geen enkele inspanning in een luchtleger kan vergeleken worden met die, welke wij in zes maanden ten uitvoer hebben gelegd."
Ter beantwoording van de interpellaties over de nationale verdediging heeft minister Daladier een rede gehouden, waarin hij een uiteenzetting gaf van de genomen maatregelen, de gevolgen van de staking en van den geest in het leger.
Na uiting te hebben gegeven aan den vredeswil van Kamer en regeering zeide de minister, dat, zoolang aan den Franschen oproep tot vermijding van oorlogen geen gehoor is gegeven, de grenzen onschendbaar gemaakt moeten worden. Europa breidt zijn bewapening uit, kinderen en zelfs bejaarde mannen worden voor den militairen dienst opgeleid, de Europeesche naties bereiden een snelle overwinning voor. Hoe kan men onder dergelijke omstandigheden goedkeuren, dat Frankrijk zich verzwakt? Hoe grooter de vredeswil van het land, des te meer moet men handelend optreden, opdat Frankrijk geen gemakkelijke prooi wordt.
Er is een corps van 15.000 specialisten ingesteld voor de opleiding der jeugd en betere instructie van het kader. Van een opperbevelhebber voor alle wapens in vredestijd is de minister geen voorstander, in oorlogstijd kan de regeering zoo noodig daartoe overgaan. De regeering werkt echter reeds thans aan de coördinatie van land-, zee- en luchtmacht.
Verder is een totale uitgave van 19 milliard francs voor de bewapening goedgekeurd. In 1933 is de eerste gemechaniseerde lichte divisie gevormd, een tweede is in voorbereiding en een derde zal spoedig volgen. Hierbij komen nog de zware divisies. De uitbreiding van de motoriseering maakt een snellere verplaatsing van manchappen en materiaal mogelijk en hiervoor zijn wegen noodig, vooral langs de grenzen.
Minister Daladier zette vervolgens uiteen, waarom hij een tegenstander is van een beroepsleger. Men zou dan minstens een staand leger van 300.000 man moeten onderhouden. Indien dit leger gedecimeerd wordt en wederom blijkt, dat een offensief slechts kan slagen na een groote concentratie van materieel en menschen, wat zal dan het lot van het land zijn? Ieder leger heeft reserves noodig en een offensief is alleen mogelijk na mobilisatie.
Spreker zeide, dat ondanks de luchtmacht, de versterkte linie van Duinkerken tot Bazel het schild moet worden, waarachter de strijdmacht geconcentreerd moet worden. Deze linie moet een tegenaanval mogelijk maken, onverschillig of het gaat om de verdediging, of de nakoming van Frankrijks internationale verplichtingen.
Frankrijk heeft ook een sterke vloot noodig; de minister van Landsverdediging werkt vriendschappelijk samen met de ministers van Luchtvaart en Marine bij de coördinatie van de strijdkrachten.
Ten aanzien van de organisatie van de arsenalen deelde de minister mede, dat een program voor vier jaar is opgesteld. Na de staking is thans de productie van materieel weer normaal. Hierna verklaarde de minister, dat hij de legerleiding heeft verzocht geen politieke propaganda in het leger toe te laten.
Een motie inzake het regeeringsbeleid werd met 413—124 stemmen aangenomen. (L'Intransigeant - Le Temps)
(Vor. ber. Daladier 2535 B.; Defensie 2567 A.)

6 FEBRUARI 1937

D. **DUITSCHLAND. — Militaire wegen. —**
De Parijsche correspondent van de Nieuwe Rott. Crt. deelt het volgende mede:
In de Kamer heeft Beauguitte bij de behandeling van de interpellaties over de landsverdediging de aandacht gevestigd op de wegen, die in Duitschland in de richting van de Nederlandsche grens zijn aangelegd en die zich z.i. onderscheidenlijk naar Nijmegen, Hengelo en Groningen richten. Ze zijn volgens deze uitspraak op autoverkeer op groote schaal ingericht en verre superieur aan de Fransche. Het genoemde Kamerlid is de overtuiging toegedaan, dat Duitschland een strategische manoeuvre door Zwitserland en Nederland in den zin heeft en leest uit het net van die militaire wegen het Duitsche aanvalsplan, want hij gaat van de stelling uit, dat die autostrada's niet zuiver economische wegen zijn. In het Rijnland convergeeren drie groote bundels naar de streek van de Saar, Trier en Aken. In de richting van Nederland, aldus nog steeds André Beauguitte, bestaat de bundel uit vier wegen, die te Aken alsmede in de buurt van Venlo, Nijmegen en Hengelo uitkomen.
Hij gelooft volstrekt niet, dat die grootscheepsche werken uitsluitend tot het verhelpen van de werkloosheid of voor een toeristisch doel werden aangelegd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2638 F.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — De besteding van de 25 millioen. —**
Bij den Volksraad zijn zeven aanvullende begrootingen voor 1937 ingediend, in verband met de besteding van de bijdrage van 25 millioen gulden.
De algemeene toelichting geeft de volgende specificaties:
Voor het jaar 1937 is gerekend op verwerking van een totaal bedrag van *f* 8,567,930 en wel als volgt: voor irrigatiewerken *f* 1,996,500; voor kolonisatie, ook voor Europeesche kolonisatie, o.a. in Nieuw Guinea *f* 1,024,000; voor bouwwerken, o.a. herstel van de Pranbanangtempels, den bouw van een nieuw museum te Djocja, van een nieuwe C.B.Z. te Soerabaja, van een psychiatrische kliniek te Batavia, van een nieuwe H.B.S., tevens A.M.S. te Semarang, van een aantal scholen buiten de groote bevolkingscentra op Java en voor longlijderssanatoria *f* 920.000; voor bruggen en wegen *f* 945.000; voor assaineeringswerken *f* 640.000; voor werkverschaffing in de metaalindustrie *f* 515.000; voor landbouw en veeteelt *f* 429.230; voor het boschwezen *f* 471,600; voor de nijverheid *f* 471.500; voor de visscherij *f* 105.100, voor schuldbevrijding van grondbezit *f* 250.000; voor storting in het Madoera-welvaartfonds *f* 800.000.
(Aneta) **(Vorig bericht blz. 2638 C.)**

F. **JAN PIETERSZOON COEN HERDACHT. —**
Op 1 Febr. 1937 herdacht Hoorn, de historische handelsstad aan de oude Zuiderzee, het feit, dat het op 8 Januari 350 jaar geleden was, dat zijn groote zoon, de stichter van Batavia en de grondlegger van onze macht in Indië, aldaar geboren werd. De hulde aan zijn nagedachtenis heeft niet op den dag zelf plaats gehad, want toen stond ons heele land in het teeken van de huwelijksfeesten voor Prinses Juliana en Prins Bernhard. Welk een beteekenis ook in officieele kringen aan het feit gehecht wordt, blijkt uit de bereidwilligheid van den minister-president, dr. H. Colijn, om tijdens de bijeenkomst in de Groote Kerk te Hoorn een herdenkingsrede uit te spreken.

Met deze rede wordt het belang van de plechtigheid te Hoorn boven dat van een plaatselijke hulde geheven, mogen wij er een nationale uiting in zien, vertolkend de dankbaarheid en bewondering van het geheele volk.
Na de rede van Mr. Leemhorst, burgemeester van Hoorn, in de Groote Kerk te Hoorn gehouden, besteeg Z.Exc. dr. H. Colijn den preekstoel en hield een herdenkingsrede, getiteld: „Desespereert niet . . . ."
Spr. begon met op te merken, dat de vijftig tot zestig jaren, die in ongeveer gelijke deelen, gegroepeerd liggen ter weerszijden van den overgang van de 16e naar de 17e eeuw, in onze rijke volkshistorie de belangrijkste zijn te achten.
Toen in 1597 de klokken beierden bij den terugkeer op de Tesselsche reede van Houtman's expeditie, zou toen de 10-jarige Hoornsche knaap, Jan Pietersz., die in 1587 het levenslicht in deze stad aanschouwde, hebben meegejuicht over den gelukkigen afloop van een stoutmoedigen tocht?
We kunnen het niet zeggen, want de jaren zijner jeugd liggen voor ons grootendeels in het duister.
Spr. bracht hierna de voornaamste feiten uit Coen's loopbaan in herinnering.
Het is voor ons, kinderen der 19e en 20ste eeuw, vervolgde spr., niet eenvoudig het werk der mannen uit de eerste jaren der 17de eeuw te waardeeren zooals dat zou behooren te geschieden. Het is niet voldoende te wijzen op het zeer uiteenloopende der materieele omstandigheden toen en thans, al zijn die verschillen ook zoo groot, dat we er ons nauwelijks een goede voorstelling van kunnen maken, gewend als wij zijn aan al de technische hulpmiddelen van dezen tijd.
Ontzaglijk noemde spr. de taak waarvoor Coen in 1618 gesteld was. Niet het minst, wijl hij bij de volvoering van zijn plannen voortdurend de Engelschen op zijn weg vond en de beide naties in Europa met elkander in vriendschap leefden.
Spr. ging uitvoerig in op de gebeurtenissen aan het einde van het jaar 1618, toen de open oorlog tusschen de Nederlanders en de Engelschen in de wateren van West-Java was uitgebroken en toen Coen een besluit nam, dat hem voor altijd rangschikt onder de grootste bevelhebbers van vroeger en later tijd. De verspreide vloot wordt vereenigd, het dreigende gevaar afgewend, Bantams macht wordt gebroken en wij hebben, zoo bericht Coen naar het vaderland, „voet en dominie in 't land van Java becomen".
Spr. behandelde vervolgens Coen's beide landvoogdelijke perioden, waarvan de eerste een militair, de tweede een staatkundig karakter droeg. Het militair optreden droeg in dit tweede tijdvak een duidelijker staatkundigen achtergrond, waarbij Coen zekere denkbeelden huldigde, die eerst in later eeuwen, zij het in gewijzigden vorm, toepassing hebben gevonden.
Spr. wees in dit verband op Coen's pleidooi voor een blijvende kolonisatie van Nederlanders in verschillende deelen van den archipel.
Wat Coen begon, is door een Van Diemen, een Van Goens, een Speelman en — om er een van lateren tijd te noemen — een Van Heutsz voltooid geworden.
Coen zelf stierf in den nacht van 20 op 21 Sept. 1629 na nog op den 20sten zelf van Batavia's wallen de verdediging te hebben geleid. De volledige overwinning heeft hij niet meer aanschouwd, maar in het geloof aan de zegepraal heeft hij de oogen mogen sluiten. Tien dagen na zijn verscheiden was zij werkelijkheid geworden en de vrucht ervan is zichtbaar tot op dezen dag.
Het werk van de grooten uit onzen bloeitijd dwingt het nageslacht tot dankbare erkentelijkheid. Ze waren talrijk die bouwers van „grooter Nederland".
Zij allen dienden het vaderland met eere, bouwden aan zijn roem en grootheid, maar van die allen verdient Coen toch de eereplaats, wijl hij eens voor al de grondslagen legde van ons Aziatisch rijk.
Deze man spreekt tot ons eeuwen nadat hij gestorven is. Hij eischt iets van ons: hij wil dat wij zijn voorbeeld zullen volgen in opofferingsgezindheid, in kloekheid, in zorgvuldig beraad, als het er om gaat de zaak van het vaderland en die van „grooter Nederland" te dienen.
De plechtigheid in de kerk werd daarop besloten met het gezamenlijk zingen van het Wilhelmus met orgelbegeleiding.
(Red. K. H. A.)

(Vorig bericht blz. 2630 A.)

A. DUITSCHLAND. — Eltz von Rübenach, rijksminister van Verkeerswezen, afgetreden. —
De rijksminister van Verkeerswezen, Eltz von Rübenach, heeft op 2 Febr. '37 zijn ontslag ingediend. Bij deze gelegenheid is het verkeersministerie in tweeën gesplitst en is de staatssecretaris in het rijkspostministerie, dr. Ohnesorge, door den Führer benoemd tot rijksminister der Posterijen en de directeur-generaal der Duitsche Rijksspoorwegmaatschappij, dr. Dorpmüller, tot rijksspoorwegminister.

Naar verluidt heeft Eltz von Rübenach geweigerd, het hem op 30 Januari '37 door den Führer verleende lidmaatschap der nationaal-socialistische partij en het gouden partij-insigne, het hoogste onderscheidingsteeken der beweging, te aanvaarden, en wel op grond van zijn overtuiging, dat de jongste maatregelen der regeering en de strekking der nationaal-socialistische politiek ten opzichte van de katholieke kerk en in het bijzonder ten opzichte van de opvoeding der jeugd, onvereenigbaar zijn met de beloften, welke de rijksregeering in het in 1933 tusschen staat en katholieke kerk gesloten concordaat heeft gedaan.
(Telegraaf)

(Vor. ber. 2651 A.; Kabinet 1624 F.)

B. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Verdaging van het parlement. —
De Keizer heeft op 2 Febr. '37 den kabinetsformateur, generaal Hajashi, ontvangen, die hem de nieuwe ministerlijst voorlegde. De Keizer keurde de ministerlijst goed.
Behalve de reeds genoemde portefeuilles (pag. 2654 C.), omvat het nieuwe kabinet nog de volgende ministers:
Minister van Landbouw en Verkeersmiddelen: Tatsoenosoeke Jamasai.
Minister van Handel, Industrie en Spoorwegen: Vice-admiraal Takoeo Godo.
Minister-president Hajasji zal zelf voorloopig de portefeuilles van Buitenlandsche Zaken en Opvoeding waarnemen, totdat hiervoor andere ministers definitief zijn benoemd, terwijl de minister van Financiën, Joeki, tevens de portefeuille van Koloniën heeft gekregen.
Het schijnt nog niet vast te staan, dat Hirosji Saito minister van Buitenlandsche Zaken zal worden.
De Yomioeri Sjimboen schrijft, dat het program van het nieuwe kabinet zal inhouden:
1. Opheldering van de nationale politiek.
2. Ontwikkeling van den constitutioneelen regeeringsvorm met in achtneming der voor Japan geldende bijzondere omstandigheden.
3. De geleidelijke tenuitvoerlegging van bestuurshervormingen, evenwel met vermijding van radicale maatregelen.
4. Perfectioneering van de nationale verdediging.
5. Ontwikkeling van handel en industrie.
6. Stabilisatie van het nationale leven.
7. Totstandbrenging van eensgezindheid ten aanzien van de buitenlandsche politiek.

Op 3 Februari heeft generaal Hajasji alle partijen voorgesteld te besluiten tot nog een verdaging van de parlementszitting, teneinde de nieuwe regeering in staat te stellen de financieele ontwerpen te herzien. Na een gemeenschappelijke conferentie hebben alle fracties van het Lagerhuis zich tegen deze verdaging verzet.
Evenwel heeft generaal Hajasji zich tot den Keizer gewend met het verzoek in te grijpen. De Keizer heeft daarop een bevelschrift onderteekend, waarin deze verdaging opgelegd wordt.
In politieke kringen is men van meening, dat de partijen uiting gegeven hebben aan hun ontevredenheid over het kabinet-Hajasji, waarin zij niet vertegenwoordigd zijn, door het verzoek om vrijwillige verdaging van het Lagerhuis te verwerpen.
(Domei - Yomioeri Sjimboen)

(Vor. ber. Kabinet 2654 C.)

C. ZWEMSPORT. — Nida Senff verbetert wereldrecord 200 M. rugslag. —
Tijdens de zwemwedstrijden, welke op 2 Febr. te Amsterdam werden gehouden, slaagde Nida Senff (A.D.Z.) er in het wereldrecord 200 Meter rugslag met 4.1 sec. te verbeteren en te brengen op 2 min. 44.6 sec. (Oud record 2 min. 48.7 sec. op naam van Mevr. Eleanor Holm-Jarrett).
Ook Ida van Feggelen (Het Y) zwom dezen afstand binnen den ouden wereldrecordtijd in 2 min. 46.2 sec., terwijl als derde Dini Kerkmeester (O.D.Z.) met een tijd van 2 min. 47.8 sec. eveneens beneden het oude wereldrecord bleef. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Nida Senff 2502 C.)

7 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — De grondwetsherziening. - Historische terugblik. —
Grondwetsherzieningen zijn in ons land zeldzaam; in 123 jaren tijds hebben wij er maar acht gekend. Sinds 1848 heeft men de grondwetswijzigingsprocedure nog opzettelijk verzwaard, door voor de herziening niet alleen een volstrekte meerderheid in de zittende Kamers te eischen, doch bovendien in de nieuw-opgetreden Kamers een versterkte meerderheid van twee derden der Kamers: inzake de grondwet mocht men zich niet laten leiden door den waan van een dag, de grondwet moet stabiliteit vertoonen.
De eerste eigenlijke grondwet werd ons volk geschonken in 1814 door Koning Willem I, nadat wij in den Franschen tijd (1795, 1798, 1801 en 1805) reeds enkele staatsregelingen hadden leeren kennen.
Was op 2 December 1813 de koninklijke proclamatie betreffende de „waarborging eener wijze constitutie verschenen" op 29 Maart 1814 trad deze grondwet in werking: bij getrapte verkiezing kozen de Provinciale Staten en de „Landschappen" als vertegenwoordigend college de Staten-Generaal, één Kamer van 55 personen, die zouden stemmen „zonder last of ruggespraak"; ook bevatte de Grondwet toen o.a. godsdienstvrijheid.
Reeds in 1815 moest de grondwet herzien worden:

de vereeniging met België lokte den Koning wel aan, maar daartoe moest uit de Grondwet de bepaling verdwijnen dat de Koning moet belijden den hervormden godsdienst; tegelijkertijd kwam het twee-Kamerstelsel; de bestaande (Volks) Kamer werd Tweede Kamer met 110 leden, op dezelfde wijze gekozen als tevoren en daarnaast kwam de Eerste Kamer met 40 tot 60 leden, door den Koning benoemd uit „aanzienlijken en zeer verdienstelijken"; de Tweede Kamer moest voortaan openbaar vergaderen; ook vrijheid van drukpers (thans weer actueel), onschendbaarheid der woning (huisrecht) en het recht van petitie werden in de grondwet opgenomen. In 1839 maakte de afscheiding van België weer een wijziging noodzakelijk; deze kwam in 1840 tot stand; tevens werd ingevoerd de ministerieele verantwoordelijkheid; Koninklijke besluiten moesten mede door den minister onderteekend worden; de aantallen Kamerleden werden gehalveerd; voortaan kregen de Staten-Generaal eenige bemoeiing met de Koloniën.

In 1848 is echter de grondwet ontstaan, het staatsrechtelijk document, onder welks vigueur wij eigenlijk nog heden leven: de ministerieele verantwoordelijkheid werd volledig en in verband daarmee werd de Koning onschendbaar; Tweede Kamer, Provinciale Staten en Gemeenteraden mochten voortaan bij directe verkiezing gekozen worden en de Eerste Kamer door Provinciale Staten; niet langer werd de Eerste Kamer door den Koning benoemd; er kwam een eind aan de z.g. „besluiten-regeering": aanwijzingen werden opgenomen, welke onderworpen nader bij wet geregeld moesten worden; de Tweede Kamer kreeg (bij het recht van Initiatief en Budget, hetwelk zij reeds bezat), het Enquête- en het Amendementsrecht; beide Kamers het recht van Interpellatie en van Petitie; de burgers mochten zich voortaan verheugen in het recht van Vereeniging en Vergadering en vrijheid van stichting van bijzondere scholen.

In 1884 had een hoogst onbeduidende herziening plaats; bepaald werd, dat voortaan de grondwet ook herzien zou mogen worden tijdens een Regentschap. De herziening van 1887 was echter weer zeer belangrijk: het censuskiesrecht werd vervangen door een kiesrecht, gebaseerd op „teekenen van geschiktheid en maatschappelijken welstand"; het aantal leden der Tweede Kamer werd gebracht op honderd, dat der Eerste Kamer op 50; geopend werd de mogelijkheid van administratieve rechtspraak, een taak als thans wordt waargenomen door de afdeeling geschillen van den Raad van State.

De overige grondwetsherzieningen behooren tot de jongste parlementaire geschiedenis: in 1917 hebben de Kamers het algemeen kiesrecht met evenredige vertegenwoordiging aanvaard, waarbij ook vrouwenkiesrecht mogelijk werd gemaakt; voorts kreeg de financieele gelijkstelling van openbaar en bijzonder onderwijs haar beslag; in 1922 werd tenslotte het vrouwenkiesrecht actief en passief ingevoerd; de overzeesche gebiedsdeelen werden voortaan tot het Rijk gerekend en het allereerste begin van ordening — althans de mogelijkheid daarvan — werd zichtbaar, zoodat de bepaling werd opgenomen, dat de wet ook aan andere dan in de grondwet genoemde lichamen verordenende bevoegdheid kon geven; de grondslag van een bedrijfsradenwet, een bindend-verklaring van collectieve ondernemingsovereenkomsten was gelegd. (De Tijd - Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Grondwet 2586 A.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Een verklaring van de partij der Sudeten-Duitschers. —**
Minister-president Hodza heeft een aantal afgevaardigden van de Sudeten-Duitsche partij van Henlein ontvangen. De afgevaardigden legden er den nadruk op, dat de Sudeten-Duitschers van meening waren, dat de toestand onmogelijk door administratieve maatregelen grondig en duurzaam kon worden verbeterd. De partij der Sudeten-Duitschers beschouwt de nu door den minister-president ingeleide actie, als de afsluiting van de in 1926 begonnen poging om de politieke verhoudingen op administratieve wijze te regelen. De partij ziet in de grondslagen van de tegenwoordige politiek der regeeringspartijen geen mogelijkheid de tegenstellingen van politieken aard tot een bevredigende oplossing te brengen.

Zij blijft haar politiek, zooals die op 19 Juni 1935 in het Parlement geformuleerd werd, echter trouw en zij zal de tegenwoordige onderhandelingen dan ook niet in de war sturen, wat natuurlijk niet wil zeggen, dat zij geen zakelijke critiek zal uitoefenen. Zij zal steeds voor een algemeene oplossing in staatspolitiek opzicht in de Tsjechoslowaaksche republiek blijven strijden en haar strijd om recht zeker niet opgeven.

De minister-president antwoordde hierop, dat hij het kon begrijpen, dat de Sudeten-Duitsche partij, deel uitmakende van de oppositie, zakelijke critiek zou blijven uitoefenen.

De regeering heeft de taak positief werk te verrichten en zij zal met alle partijen die een positieve houding innemen rekening houden. Hij was er van overtuigd, dat de grondwet alle mogelijkheid bood om de nog niet opgeloste nationaliteitenkwesties te regelen en hij zeide te meenen, dat de regeering in de toekomst in deze richting zeker succes bij haar werk zal hebben. (Ceské Slovo)

(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2541 C.)

B. **OSLO-CONVENTIE. — België en Zweden. - Uitnoodiging der Nederlandsche regeering aan Oslostaten. —**
België-Zweden. — Koning Leopold van België heeft op 2 Febr. '37 op een galadiner ten paleize te Brussel, gegeven ter gelegenheid van het bezoek van koning Gustaaf van Zweden, een rede gehouden, waarin hij o.m. verklaarde: „België voegt zijn pogingen bij die van Zweden om met samenwerking van andere mogendheden te komen tot een uitbreiding van de principes, welke in de conventie van Oslo zijn neergelegd." (Agence Belga)

Uitnoodiging van Nederland. — De Nederlandsche regeering heeft tot de regeering der Scandinaafsche landen, België en Luxemburg de uitnoodiging gericht experts te zenden naar eene, omstreeks het eind van deze maand te 's-Gravenhage te houden informeele samenkomst, teneinde met elkander de mogelijkheden te onderzoeken van een nauwere economische samenwerking tusschen de dusgenaamde Oslo-staten en te overleggen, in hoeverre in verband hiermede een programma ontworpen zou kunnen worden voor een eventueel ter zake te houden conferentie. (Regeeringspersdienst)

(De Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, heeft dezer dagen een bezoek aan Den Haag gebracht en met minister De Graeff een onderhoud gehad.) **(Vor. ber. Oslo-Conventie 2642 A.; Koning Leopold III 2534 B.; Sandler 1948 A.)**

8 FEBRUARI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's voorstel tot hervorming Opperste Gerechtshof. —**
Op 5 Febr. '37 heeft president Roosevelt onverwachts een boodschap aan het Congres gezonden, waarin hij een algeheele hervorming van het Federale Gerechtshof aanbeveelt. Hij stelt o.a. voor, het aantal rechters van het opperste gerechtshof en van de lagere gerechtshoven te vermeerderen.

De boodschap werd vergezeld van een wetsontwerp, waarbij de president wordt gemachtigd het aantal rechters van het opperste gerechtshof met zes te vermeerderen en dat aldus op het maximum aantal van vijftien te brengen.

Verder krijgt de president, volgens het ontwerp, de bevoegdheid in iedere rechtbank een extra rechter te benoemen, als de zittende rechter 70 jaar zal zijn geworden, zijn functie sedert 10 jaar uitoefent en zich na een half jaar na het bereiken van den 70-jarigen leeftijd, niet heeft teruggetrokken. Dit voor-

stel werpt geen enkele kwestie van constitutioneel belang op.
Tenslotte wordt voorgesteld, dat, indien een lagere rechtbank een uitspraak heeft gedaan ten aanzien van een constitutioneele kwestie, onmiddellijk hooger beroep op het opperste gerechtshof mogelijk zal zijn en dat deze zaak dan den voorrang zal hebben.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Roosevelt 2641 D.)**

A. JAN BIJL OVERLEDEN. —
Te Den Helder is op 3 Febr. '37 na een langdurige ziekte overleden Jan Bijl, de bekende redder van een zeer groot aantal schipbreukelingen, oud-schipper van de Noord- en Zuid-Hollandsche Reddingmaatschappij. Jan Bijl, die een van de meest bekende redders in Nederland is geweest, was broeder in de orde van den Nederlandschen Leeuw, drager van de bronzen en zilveren reddingsmedailles van de Koningin, het zilveren kruis van Oostenrijk en de zilveren medaille van Engeland. Het aantal door Jan Bijl geredde personen bedraagt 262.
Bijl heeft ook verdienstelijk werk gepresteerd als duiker, o.a. in samenwerking met de bekende duikers Sperling. (Heldersche Courant)

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Belgisch-Fransch: Georges Linze — „Les Enfants Bombardés." (La Renaissance du Livre, Bruxelles) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Duitsch: H. Mumelter —„Der Skibazillus. Eine Satire und Erzählungen." (Rowohlt, Berlin)
W. Schmidtbonn — „Hü Lü" (Rütten & Loening, Potsdam) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Engelsch: J. Hampden Jackson — „England since the industrial revolution 1815—1935." (Gollancz)
Randall Swingler — „No Escape." (Chatto and Windus) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Fransch: Lucienne Ercole — „Jeux du Ciel." (Rieder, Paris)
Daniel Halévy — „La République des Ducs." (Grasset) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Italiaansch: Bonaventura Tecchi — „La Signora Ernestina." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Nederlandsch: Ernest van der Hallen — „De Aarde roept." (De Sikkel, Antwerpen, Vlaamsche uitgave)
F. W. van Heerik — „Tussen twee zomers" (poëzie). (C. A. J. van Dishoeck, Bussum) **(V. b. 2652 F.)**
Zweedsch: Prince Wilhelm — „Glimtar fran ett Blatt Hav." (Norstedt, Stockholm) **(Vor. ber. 2652 F.)**
(Red. K. H. A.)

C. NEDERLAND. — Vrije doorvoer van wapenen en munitie tijdelijk opgeheven. —
In verband met den oorlogstoestand in Spanje heeft de minister van Justitie een tweetal beschikkingen, die betrekking hebben op den vrijen doorvoer van vuurwapenen en munitie, tijdelijk buiten werking gesteld. De bedoeling van dezen voorzorgsmaatregel, die de regeering vrijwillig treft, is voor bepaalde gevallen van doorvoer, waarvoor geen vergunning noodig was, thans ook een consent voor te schrijven, ten einde een effectieve contrôle mogelijk te maken.

De tot nader order buiten werking gestelde regelingen zijn de beschikkingen van 28 Juli 1926, houdende vrijlating van den rechtstreekschen doorvoer van ter zee binnenkomende vuurwapenen en munitiën, en van 28 November 1928, houdende vrijlating van den doorvoer van ter zee binnenkomende ontplofbare stoffen, verpakt of gevormd in een soort patroon of bom, ook al is tijdelijke overlading in lichters in de kruithavens noodig.
(Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Uitvoerverbod van Wapenen 2011 D.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Het 33ste Eucharistisch Congres te Manilla geopend. —
De aartsbisschop van Manilla, Z.H. Excellentie Mgr. O'Doherty, heeft op 3 Febr. '37 officieel het Internationaal Eucharistisch Congres op de Esplanada de Luneta geopend met een toespraak waarin hij de indrukwekkende scharen van Katholieken begroette, die uit alle deelen der wereld naar Manilla zijn gekomen.
De geheele clerus was op 4 Febr. '37 in de kathedraal bijeengekomen om te luisteren naar de eerste conferentie van het Congres over de Eucharistie. Tezelfdertijd baden de leeken in de kerken voor den vrede.
In den middag vereenigden zich 50.000 geloovigen op het groote grasveld in het Lunetapark voor de eerste internationale vergadering voor leeken.
In verscheidene talen werden toespraken gehouden over de hernieuwing van het Eucharistisch offer.
Nadat het Heilig Sacrament ter aanbidding was uitgesteld, werd het congreslied gezongen. Des avonds preekte de Aartsbisschop van San Francisco, Mgr. John Mitty, in het Lunetapark.

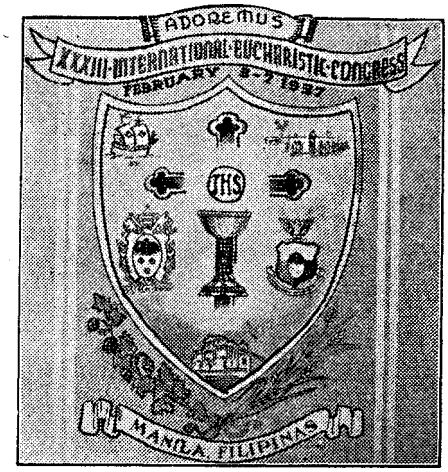

Het wapen van het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres te Manilla.

Na de preek werden de schijnwerpers gedoofd om het schitterend verlichte altaar in den tropischen nacht beter te doen uitkomen. Alle aanwezigen kregen brandende kaarsen in de hand.
Te middernacht werd een Pontificale H. Mis opgedragen, tijdens welke de H. Communie door 300 priesters werd uitgereikt.
Na de Pontificale H. Mis werd het congreslied gezongen. De geloovigen bleven verder den geheelen nacht de H.H. Missen bijwonen, welke werden opgedragen. (De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Eucharistisch Congres 2034 I.)

9 FEBRUARI 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Malaga door de rechtsche troepen genomen. —
Op 9 Febr. '37 werd door de rechtschen officieel medegedeeld, dat Malaga geheel in handen der rechtsche troepen is. Een deel van de vloot van Franco ligt in de haven.
Volgens een bericht uit Cordova is het geheele eskader der rechtschen de haven van Malaga binnengevallen.
Een vaartuig, waarop de regeeringsbevelhebbers zich hadden ingescheept, zou door de rechtsche vlootmacht zijn aangehouden.
De Spaansche regeering meldt: Overeenkomstig de orders van het oppercommando der republikeinsche strijdmacht werd Malaga door de republikeinsche troepen ontruimd. Zij trokken zich in goede orde op nieuwe stellingen terug, een hoeveelheid oorlogsmateriaal met zich meenemend. Reeds hebben zich versterkingen bij hen gevoegd om elk nieuw voortdringen der Witten te verhinderen.
De Italiaansche regeering heeft op 2 Februari officieel een gezant bij de regeering van Franco benoemd n.l. den vroegeren gezant te Rio de Janeiro, Coberto Centalupo. (A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog in Spanje 2655 A.)

CANADA

A. Economische toestand. —

De Royal Bank of Canada publiceert een redevoering van den president, Morris W. Wilson, uitgesproken ter gelegenheid van de 68ste jaarvergadering van de Royal Bank of Canada, waarin hij o.a. het volgende zeide:

Het is duidelijk, dat de bank voordeel heeft getrokken uit den verbeterden economischen toestand, zoowel hier te lande als daarbuiten. De gestadige toeneming der deposito's gedurende de afgeloopen jaren is bijzonder bevredigend, de winsten, hoewel iets beter, zijn nog niet voldoende.

Op de vergadering van verleden jaar was het mogelijk mede te deelen, dat de opwaartsche beweging van het zakenleven in Canada definitief was geworden, doch zelfs de meest optimistische persoon zou geaarzeld hebben een verdere verbetering te voorspellen, even groot als die, welke in 1936 werd bereikt. Het nationale inkomen steeg en de koopkracht van bijna alle groepen der bevolking in het land verbeterde. In de land- en mijnbouw, boschcultuur, visscherij, en in het meerendeel van de fabrieksindustrieën waren de zaken winstgevend.

Te midden van de algemeene tevredenheid over het herstel van zaken kan het niet misplaatst zijn, er op te wijzen, dat vele menschen vandaag nog in het zakenleven blijven, voornamelijk omdat de banken vertrouwen in hen hadden gedurende de crisis. Als wij het groote aantal van onze klanten beschouwen, die zich nu herstellen, na een periode van groote moeilijkheden, ben ik van meening, dat wij deze gelegenheid moeten aangrijpen om hen zoowel als onszelf te feliciteeren met de resultaten van deze samenwerking tusschen klant en bankier in Canada.

De graan-moeilijkheden. — Sprekende over den landbouw zeide Morris W. Wilson o.a., dat opnieuw een ernstige droogte groote gebieden in het Westen bedreigt, waarvan de gevolgen voor de boeren vernietigend zijn. Er zijn talrijke boerderijen, die sedert vele jaren geen volledigen oogst hebben binnengehaald. De ontstane toestand kan niet langer in zijn geheel, behandeld worden door de plaatselijke autoriteiten, het is een nationaal vraagstuk geworden. De boeren, die verleden jaar goede oogsten hebben binnengehaald, hebben geprofiteerd van hoogere prijzen, doch te midden van het algeheele herstel, dat andere takken van het nationale inkomen hebben doorgemaakt, ligt het inkomen van de landbouwers verre ten achter. De waarde van de Canadeesche landbouwproducten bedroeg verleden jaar ongeveer 750 millioen dollar, vergeleken met een gemiddelde van 1452 millioen dollar in de jaren 1925—1928. Het stemt tot bevrediging, dat de graanvoorraden in Canada weer van normale grootte zijn geworden. De natuur is goed op weg om de regeering van Canada uit de graanmoeilijkheden te helpen. Het is te hopen, dat zij niet opnieuw in deze moeilijkheden zal geraken. Men kan echter niet zeggen, dat er in Canada geen graanvraagstuk is, zoolang de buitenlandsche afzet gehinderd wordt door hooge tarieven, contingenteeringen en deviezenrestricties. Het is irrationeel, dat de Canadeesche boer een grooten oogst moet vreezen, terwijl in Europa de volken honger lijden. Iedere mogelijke poging moet worden gedaan om de buitenlandsche markten opnieuw te winnen voor landbouwproducten. Dan zal blijken dat hier een gezonde basis aanwezig is, voor samenwerking tusschen Canada en de buitenlandsche regeeringen, met het doel, de Canadeesche boeren te laten medewerken om toestanden van halve verhongering, zooals onlangs beschreven in de rapporten van den Volkenbond, te voorkomen.

Bosch- en mijnbouw. — De prijzen voor krantenpapier vertoonden gedurende het afgeloopen jaar een lichte stijging en dit, tezamen met een grooteren verkoop, heeft de krantenpapier-industrie bevredigd.

Het moet echter gezegd worden, dat de onkosten, voornamelijk de loonen, eveneens gestegen zijn. De verbeterde financieele uitkomsten zijn daarom te danken aan een hoogere capaciteit.

In de houtindustrie viel een bevredigende vraag van Engeland te constateeren sedert het begin der opleving in de Engelsche bouwvakken.

Deze vraag heeft zich in het afgeloopen jaar gehandhaafd en is de belangrijkste factor voor de verbetering in de houtindustrie.

De waarde van de Canadeesche mijnbouwproducten bereikte in 1936 een nieuw record met 350 millioen dollar, vergeleken met 312 millioen in 1935 en met 310 millioen dollar in 1929.

Zoowel de productie van goud als van onedele metalen bereikte een nieuw hoogtepunt. Nu een groot aantal mijnen in nieuwe gebieden geëxploiteerd worden, de bedrijvigheid in de bestaande gebieden toeneemt en er reden bestaat om te gelooven, dat de nieuwe ontdekkingen niet minder belangrijk zullen zijn, dan die, welke in exploitatie zijn, zijn de vooruitzichten van de Canadeesche mijnbouwindustrie gunstiger dan ooit.

Sprekende over de fabrieksindustrie zeide Morris W. Wilson, dat de hoeveelheid der productie hooger was dan het peil van 1926 en in October het hoogste punt sinds Juli 1929 bereikte.

De in 1936 opgewekte hoeveelheid electrischen stroom overtrof die van 1935 met ongeveer 9%. De ijzer- en staalfabricatie overtrof de hoeveelheid van 1926 met ongeveer 40% en de leder-, schoen- en laarzenproductie over 1936 was 20% hooger dan in het basisjaar.

De toestand der spoorwegen. — In den toestand der Canadeesche spoorwegen is weinig verbetering gekomen en naast de werkloosheid blijft dit het ernstigste economische vraagstuk van Canada. Hoewel in het spoorwegverkeer en in de ontvangsten een lichte verbetering intrad, werd deze weder teniet gedaan door de stijging der exploitatiekosten, hoofdzakelijk de loonen.

De tekorten van de spoorwegen beteekenen daarom een zware last op de schouders der belastingbetalers.

De buitenlandsche handel. — Vergeleken met vele andere landen verkeert Canada in een gunstige positie, wat betreft het herstel van den buitenlandschen handel, daar de Canadeesche fabrikanten een der eersten waren om van de pogingen te profiteeren, gedaan door Groot-Brittannië en de Ver. Staten om den wereldhandel weder tot bloei te brengen.

Gedurende de afgeloopen twaalf maanden bedroeg onze export bijna een milliard dollar vergeleken met 742 millioen dollar in 1935 en met 660 millioen dollar in 1934.

De uitvoer overtrof gedurende het afgeloopen jaar den invoer met 450 millioen dollar.

(Report of The Royal Bank of Canada)

(Vor. ber. Conjunctuur-Statistiek 2241 A.; In- en Uitvoer 2290 D.)

B. Goudclausule. —

De Canadeesche minister van Financiën, Dunning, heeft verklaard, dat wetsvoorstellen zijn ingediend, teneinde debiteuren te vrijwaren voor het betalen van agio in verband met de bestaande goudclausules van obligatieleeningen.

Deze wetsvoorstellen hebben ten doel den debiteuren van obligatieleeningen toe te staan, in de wettige valuta van het land en tegen de nominale waarde aan hun verplichtingen te voldoen.

Tot nu toe hadden de Canadeesche regeering en andere instellingen, die obligatiën met goudclausules hadden uitgegeven, vertrouwd op de opvatting dat de obligatiehouders geen betaling in goud zouden kunnen eischen.

(La Presse, Montreeal)

(Vor. ber. Gouden Standaard 785 B.)

A. ENGELAND. — Bankwezen. —
Hieronder volgt een overzicht van de winsten in 1936 gemaakt door de z.g. „Big Five" banken.

Tusschen haakjes staan de interim-dividenden gevolgd door de slot-dividenden in het betreffende jaar door de banken gedeclareerd:

	1936	1935	Laagste winst ooit behaald	Hoogste winst 1929
Barclays	£ 1.894.361 (7 + 7)	£ 1.783.784 (7 + 7)	£ 1.554.679 §) (14)	£ 2.331.580 (14)
Lloyds	1.743.955 (6 + 6)	1.642.785 (6 + 6)	1.438.822 §) (12)	2.542.084 (16⅔)
Midland	2.467.894 (8 + 8)	2.353.098 (8 + 8 + 2)*)	2.019.143 †) (16)	2.665.042 (18)
Nat. Provincial	1.770.173 (7½ + 7½)	1.665.437 (7½ + 7½)	1.593.318 †) (15)	2.189.704 (18)
Westminster	1.731.955 (9 + 9)	1.402.656 (9 + 9 + 2)*)	1.464.955 §) (18)	2.160.384 (20)
Totaal	£ 9.608.338	£ 8.847.760	£ 8.070.917	£ 11.888.794

§) 1933. †) 1932. *) 2% = eeuwfeest-bonus. (Financial News)

B. ZUID-AFRIKA. — Immigratie. —
Het secretariaat van de Nederlandsch-Zuid-Afrikaansche Vereeniging deelt mede, bericht te hebben ontvangen van haar kantoor te Kaapstad, dat, ingevolge de nieuwe vreemdelingenwet, een ieder, die geen Britsch onderdaan is, een „permit" dient te hebben van den pas ingestelden immigratieraad, alvorens hij tot de Unie kan worden toegelaten.
Immigranten, die onder auspiciën van de vereeniging reizen, kunnen, bij wijze van overgang, een tijdelijk „permit" voor drie maanden krijgen.
De toelating op voorhanden geldmiddelen is vervallen. Voortaan zal storting van een vereischt bedrag worden gevraagd. Het is dus niet meer mogelijk het geld binnen twee jaar terug te zenden, of het op andere wijze te gebruiken.
De overige immigratiebepalingen zijn ongewijzigd.
Men wende zich voor nadere inlichtingen tot het secretariaat der vereeniging, Keizersgracht 141, Amsterdam-C. **(Vor. ber. Immigratie 2639 F.)**

10 FEBRUARI 1937

C. ENGELAND. — De Duitsche Ambassadeur te Londen en de Hitler-groet. —
De Duitsche ambassade heeft op 5 Febr. '37 officieel tegengesproken, dat Von Ribbentrop, de Duitsche ambassadeur te Londen, toen hij op 4 Febr. '37 in Buckingham Palace bij het overhandigen van zijn geloofsbrieven den Koning driemaal den nationaal-socialistischen groet bracht, de woorden „Heil Hitler" zou hebben gebruikt. Verder wordt verklaard, dat over de geheele wereld de Duitsche vertegenwoordigers een dergelijk saluut brengen voor willekeurig welk staatshoofd.
Intusschen vraagt men zich thans in politieke kringen af, of nu ook Maisky, de ambassadeur der Sovjet-Unie, het in zijn hoofd zal halen bij een volgende gelegenheid ten paleize, in plaats van de gebruikelijke buigingen, met gebalde vuist den communistischen groet zal brengen en of de Argentijnsche ambassadeur zijn beide handen boven zijn hoofd in elkaar zal slaan, zooals tegenwoordig in zijn land het „democratische" saluut wordt gebracht.
De persberichten, volgens welke von Ribbentrop bij de Britsche regeering een persona non grata zou zijn, worden in officieele kringen volkomen dwaas genoemd. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Von Ribbentrop 2587 B.)

D. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Japansche Perscommentaren. —
„Onmachtig, onsamenhangend ministerie", zeggen de Japansche bladen.
De Japansche bladen hebben het nieuwe ministerie zeer koel ontvangen. Zij noemen het zelfs nog te zwak om een werkelijke oppositie te verwekken. De „Nitsji-Nitsji" schrijft o.a.: „Het ziet er niet naar uit, dat het land vertrouwen kan stellen in een kabinet, dat zich zoo onmachtig toont."
De algemeene partij-secretaris van de Seijoekai heeft aan de pers verklaard: „Hajasji heeft een zeer zwak ministerie gevormd, zonder eenig samenhangend program en zonder gezag." **(V. b. Kabinet 2660 B.)**

E. JOEGO-SLAVIE. — Premier Stojadinowitsj en de buitenlandsche politiek. —
Premier Stojadinowitsj heeft in een rede voor de Kamercommissie van Financiën o.a. gezegd: Het leger is een belangrijke factor van de buitenlandsche politiek. Het zal weldra 1½ millioen soldaten tellen, de beste van Europa. Ofschoon gereed voor den oorlog, is onze politiek vredelievend. Wij nemen deel aan de vreedzame actie van Europa, met name die van den Volkenbond, waarvan wij een trouw lid zijn: wij zijn trouw aan onze handteekening, ook wanneer dit ons niet gemakkelijk viel, zooals bij de sancties tegen Italië. Er blijkt echter uit, dat wij trouw blijven aan ieder, wien wij trouw beloven.
Italië heeft er belang bij met ons in goede nabuurschap te leven, en wij hebben dat ook.
Aan onze regeering is officieel medegedeeld, dat het Britsch-Italiaansche accoord ook ten doel heeft de handhaving der Joegoslavische grenzen. Onze grenzen aan de Adriatische Zee worden dus gewaarborgd door twee landen, die iets beteekenen in Europa.
Na zijn rede te Milaan reikte Mussolini ons de hand ter verzoening. Geen lid der regeering van ons land zou die hand niet hebben aangenomen. Wij verwachten, dat de woorden zullen worden gevolgd door daden, en dan staat niets meer een goede nabuurschap in den weg. Bij de bestaande vriendschappen hebben wij die van Engeland verkregen. Onze betrekkingen met Duitschland zijn ook zeer goed. Wij doen niemand onrecht.
(Vreme) **(Vor. ber. Stojadinowitsj 2317 E.)**

F. DUITSCHLAND. — Duitsche Joden te Berlijn. - De helft krijgt ondersteuning. —
Het bestuur van de Joodsche gemeente te Berlijn besprak in een vergadering in de afgeloopen week het vraagstuk van de ondersteuning der armlastige Joden, waaromtrent Heinrich Stahl, voorzitter der gemeente, mededeelde, dat in den afgeloopen winter van de 143.000 Joden ruim 60.000 moesten worden ondersteund. (Joodsche Perscommissie)
(Vor. ber. Joden 2034 A.)

G. DANZIG. — Oppositie wordt uitgeschakeld. —
De leider der nationaal-socialistische partij in Danzig, Forster, heeft op 5 Febr. '37 een verklaring afgelegd, waarin hij zeide: „Practisch bestaan er geen oppositie-partijen meer in Danzig, zij zullen spoedig heelemaal hebben opgehouden te bestaan.
De nationaal-socialistische politiek heeft zich zegevierend verzet tegen de inmenging van den Hoogen Commissaris van den Volkenbond in de binnenlandsche zaken van Danzig.
Het gevaar, dat Danzig van Poolsche zijde bedreigde, is uit den weg geruimd en betrekkingen van goede nabuurschap met de Poolsche republiek zijn gevestigd." (Gazeta Polska) **(V. b. Soc. Democr. 2502 F.)**

H. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Eenheidstarief Ziektewet. —
De differentiatie in het premietarief voor de Ziektewet, welke tot ongelijkmatige belasting voor de werkgevers leidt naar gelang van de gemeente waar zij zijn gevestigd, acht de minister van Sociale Zaken

onjuist, zoodat hij thans aan de Tweede Kamer een wetsontwerp heeft aangeboden, strekkende om aan een eenheidstarief wettelijken grondslag te geven.
(De Telegraaf)
(Vor. ber. Ziektewet 2081 H.; Tw. Kamer 2603 D.)

11 FEBRUARI 1937

A. **ROTTERDAM. — Maastunnel. - Contract met Aannemers-Maatschappij geteekend. —**
Op 2 Febr. '37 is ten stadhuize te Rotterdam het contract geteekend waarbij aan de reeds bekende combinatie van aannemers wordt opgedragen de bouw van een tunnel onder de Maas van het Park naar Charlois. Het project voor deze tunnel heeft om het te onderscheiden van de vele plannen die in den laatsten tijd genoemd zijn den naam gekregen „8/6". Hiermede wordt aangeduid, dat in het tunnellichaam worden aangebracht twee tunnelpijpen, één van 8 meter voor tweebanig autoverkeer, één van 6 meter, in te richten voor fietsers en voetgangers.
In het contract komt o.a. deze belangrijke clausule voor:
Naar aanleiding van het telegram van den minister van Waterstaat d.d. 31 januari 1937 aan B. en W., waarvan afschrift bij deze overeenkomst is gevoegd, zal in onderling overleg tusschen de aannemers en B. en W. alsnog wijziging kunnen worden gebracht in de indeeling en hoofdafmetingen van het werk, waarbij uiteindelijk de keuze is aan B. en W. In dit geval zal de aannemingssom op billijke wijze worden gewijzigd."
Wat de verdere bepalingen van het niet minder dan 15 pagina's tellende contract aangaat, vermelden we nog, dat de vijf aannemingsmaatschappijen tezamen zullen oprichten de N.V. Maastunnelbouw, welke N.V. alle rechten en verplichtingen in het contract den aannemers opgelegd, zal overnemen. Deze N.V. heet in het contract de aannemer, en aan dezen aannemer wordt de bouw van een tunnel voor twee-banig autoverkeer en voor verkeer van fietsers en voetgangers opgedragen voor ƒ 11.382.000. De verschillende aannemingsmaatschappijen garandeeren, dat het door haar te vormen en volgestorte aandeelenkapitaal van de N.V. Maastunnelbouw van ƒ 1.750.000 intact zal blijven, zoolang eenige verplichting jegens de gemeente op de N.V. rust.
B. en W. hebben tot uiterlijk 17 Febr. 1937 de beslissing in handen of ze aan de N.V. Maastunnelbouw zullen opdragen de vervaardiging van aansluitingscaissons op de tunnel. Wordt daartoe besloten, dan wordt de aannemingssom met ƒ 370.000 verhoogd tot ƒ 11.752.000.
De uitwerking en uitvoering van het ontwerp voor de tunnel 8/6 zal geschieden met inachtneming van de bepaling van bestek 840 (de groote tunnel); die van de bijkomstige werken als onderdoorgangen, roltrapschachten, roltrappen, signaalinrichting, telefoon enz. zal plaats hebben volgens de bepalingen van bestek 841 (de kleine tunnel).
In het contract staat, met eenige vrijheid, ook al weer, dat de tunnel gereed moet zijn in 1100 werkdagen. Een premie voor vroegere oplevering is in de bepalingen niet opgenomen. Die termijn van 1100 werkdagen begint te tellen op den dag, door den Gemeentelijken technischen dienst vast te stellen. De dienst gaat onmiddellijk aan den arbeid en men rekent, naar ir. Witteveen en ir. van Dunné verzekerden, dat bijvoorbeeld over een maand die termijn kan beginnen. Raamt men den werktijd op ongeveer 4 jaren, dan zal dus zoo om en nabij 1 Januari 1941 de tunnel in gebruik kunnen worden genomen.
De werkwijze. — De ingenieurs van den Gemeentelijken technischen dienst wezen er op, dat ten aanzien van onderdeelen van de werkmethode nog niet alles vast staat, men volgt hoogstwaarschijnlijk de methode door Christiani en Nielsen in haar bestekken voorgesteld, zoodat de beide tunnelpijpen in één tunnellichaam worden opgenomen. Men kent echter de moeilijkheden en twijfelt er niet aan of die zullen in onderlinge samenwerking worden opgelost. Nauw contact tusschen de N.V. Maastunnelbouw en den Gemeentelijken technischen dienst is natuurlijk noodig. De N.V. zal een kantoor hier vestigen en het is de bedoeling, dat, om de samenwerking te bevorderen, het bureau Tunnelbouw van den Technischen dienst in hetzelfde pand onderdak vindt.
De verantwoordelijke leidster van het gecombineerde bedrijf wordt de N.V. Internationale Gewapend betonbouw, haar directeur, de heer J. F. A. Elich, krijgt dus die verantwoordelijkheid te dragen, voor den tunnelbouw, die geschieden zal volgens de z.g. zinkmethode, waarbij het tunnellichaam dus in gedeelten wordt gebouwd uit beton, de stukken in geulen, in de rivier uitgebaggerd, worden neergelaten en aan elkaar verbonden.
(De Maasbode) **(Vorig bericht blz. 2650 F.)**

B. **SOVJET-RUSLAND. — Sabotage der Trotskisten. - Commentaren van de Prawda en Izwestija. —**
Voor de vele ongevallen en vernielingen in de industrieele ondernemingen der Sovjet-Unie, waarover ook in het jongste Trotskistenproces zooveel is gesproken, heeft de „Prawda" thans een verklaring gevonden: er is een verborgen hand in het spel.
De arbeiders in de Moskousche metaalfabrieken, aldus het blad, hadden groot gelijk, toen zij zeiden, dat groote bedrijven niet vanzelf stopgezet worden, machines niet vanzelf stuk gaan en ketels niet zoo maar uit elkaar springen. Overal kan men de verborgen hand vaststellen.
De Trotskist Bitker, gewezen leider van de synthetische rubberindustrie, heeft met voorbedachten rade deze industrie vernietigd. De werklieden hebben die sabotage niet tegengewerkt, hoewel zij wisten van welk een groot belang de grondstoffen waren. Slechts Stalin's aanhanger Ordzonikidze wist door direct ingrijpen sabotage tegen te gaan, hoewel de daders toch nog hun vernielzucht konden botvieren. Overal, aldus de „Prawda", is gesaboteerd, bij den Oeralspoorweg, de koperindustrie in Centraal-Oeral en de andere spoorwegen.
Het blad trekt hieruit de conclusie, dat in een aantal staatsbedrijven en trusts de partijpropaganda slecht werkt. De waakzaamheid wordt verminderd door de bourgeois-slaafschheid tegenover de fabriekschefs en het partijbestuur.
Naar de „Izwestija" mededeelt, is het eerste gevolg van de anti-sabotage-campagne geweest, dat de arbeiders van den Zuiderspoorweg, welks directeur werd gefusilleerd, thans ook den plaatsvervangenden directeur Dalmatof, de afdeelingschefs Nowikof en Levin en den hoofd-ingenieur Prodowikof hebben aangeklaagd.
Volgens een bericht van het Duitsche persbureau uit Warschau, is thans te Moskou ook de directeur der Sovjet-staatsbank, Marjasin, gearresteerd.
(Prawda - Izwestija) **(V. b. Sabot.-Proces 2658 C.)**

C. **DUITSCHLAND. — Deviezenbezit der Duitsche Rijksbank. —**
De reserves aan buitenlandsche deviezen in het bezit van de Rijksbank, zijn naar vernomen wordt, belangrijk toegenomen als gevolg van de invoering van de doodstraf op het achterhouden van deviezen door particuliere personen. Tot het einde van de afgeloopen maand gold een amnestie en gedurende deze periode zijn naar verluidt R.M. 210 millioen ingeleverd.
Het bedrag is bijna driemaal zoo groot als de gecombineerde goud- en deviezenportefeuilles voorkomende in den laatsten weekstaat van de Rijksbank. Het verluidt, dat de nieuwe toegevloeide deviezen niet zullen worden opgenomen in den weekstaat en zullen dienen als noodreserve.
(Frankfurter Zeitung) **(Vor. ber. Rijksbank 2659 A.)**

D. **NOORWEGEN. — Premier der arbeiders-regeering huldigt den koning. —**
Aan een feestmaal ter gelegenheid van de invoering, een eeuw geleden, van het gemeentelijk zelfbestuur in Noorwegen, heeft de premier van het kabinet der arbeiderspartij, Nygaardsvold, hulde gebracht aan den Koning, die met den Kroonprins aanzat.
Hun deelneming, aldus de premier, drukt haar stempel op deze feestviering. Nu de vertegenwoordigers van de staatsmacht met die van de gemeenten uit het heele land bijeen zijn is de persoon van den koning als de vertegenwoordiger van de rijkseenheid het natuurlijke middelpunt.
Wij koesteren, zoo ging Nygaardsvold voort, voor Z.M. den koning een persoonlijk gevoel van achting en genegenheid. Van het eerste uur van zijn regeeringstijd af heeft onze door het volk gekozen koning de grootste loyauteit getoond jegens de grondwet des lands. Met groote bekwaamheid en een nooit falend plichtsgevoel heeft de koning te allen tijde zijn hooge ambt vervuld. Door zijn vele reizen en bezoeken in het heele land heeft de koning zich een groote kennis verworven van de levensomstandigheden van de bevolking van stad en land. En bij al zijn reizen heeft hij zich bemind gemaakt door allen.
In dankbare blijdschap dat wij Uwe Majesteit en Uwe Koninklijke Hoogheid in ons midden hebben, heb ik de eer een dronk uit te brengen op de gezondheid van Uwe Majesteit en Uwe Koninklijke Hoogheid.
Op deze rede volgde het koningslied. De koning beantwoordde de rede, waarna men het volkslied zong.
(Aftenposten) **(Vor. ber. Nygaardsvold 1730 B.)**

A. KLEINE ENTENTE. — Het boek van Sjeba. —

De Tsjecho-Slowaaksche gezant te Boekarest, Sjeba, is op 8 Febr. '37 vandaar vertrokken. Zijn heengaan is het slot van een campagne, welke een element is in het proces van stagnatie en regressie in de Kleine Entente — wanneer men al niet van een crisis wil spreken — en waarvan het einde duidelijk toont, dat er sinds de jongste conferentie van den drie-bond te Bratislawa onder de staten spanningen zijn ontstaan, die ook het hardnekkigste optimisme zich niet meer kan ontveinzen.

Sjeba is een der actiefste Tsjechische diplomaten en ook de oudste. Gedurende den oorlog was hij secretaris van Masaryk en Stefanik. Zijn herinneringen uit dien tijd en van de vredesconferentie waaraan hij deelnam, geven een bijzondere historische waarde aan zijn boek „De Kleine Entente en Rusland", dat ongeveer een jaar geleden verscheen. Sjeba was toen reeds gezant te Boekarest. Het boek was in het Tsjechisch geschreven en daar het niet in een vertaling uitkwam duurde het in weerwil van den grooten opgang in het eigen land geruimen tijd eer men buiten de grenzen er bijzondere aandacht aan schonk. De eerste critiek kwam van Poolsche zijde en weldra sloeg deze naar Duitschland over waar zij tot een storm aanzwol. Met name legde men Sjeba zelf woorden in den mond die in werkelijkheid door anderen waren gebezigd en door hem slechts waren aangehaald. Dit gold in het bijzonder het op de vredesconferentie geopperde denkbeeld van een gemeenschappelijke grens tusschen Tsjecho-Slowakije en Rusland.

Het was duidelijk, dat het voornamelijk Polen en Roemenië waren, die zich het meest voor dit denkbeeld eener Tsjechisch-Russische grens interesseerden, toen deze gedachte eenmaal aan Sjeba was toegeschreven en daardoor actueel was geworden. Vermoedelijk dank zij den goeden zorgen van den Poolschen persattaché te Boekarest werd daar onder de leden van het parlement een anonieme brochure verspreid, die ook vertalingen van passages uit het boek van Sjeba inhield.

Het effect was verzekerd, temeer daar Sjeba — wat natuurlijk aan de geschiedkundige waarde van zijn werk niets afdoet — bij het schrijven blijkbaar nu en dan had vergeten welke positie hij als diplomaat bekleedde. Hij sprak b.v. met ontstellende openhartigheid over het gebrek aan kennis van de Roemeensche taal bij koning Carol toen deze pas in het land terug was en hij bleek voor de militaire prestaties van het Roemeensche leger in den oorlog al bijzonder weinig waardeering te koesteren.

Dit maakte het gemakkelijk met de campagne het beoogde doel te bereiken om in het Roemeensche parlement een debat uit te lokken over de gevoelens van Sjeba en Tsjecho-Slowakije ten opzichte van Roemenië zoowel als over de Roemeensche politiek ten aanzien van Rusland.

De minister van Buitenlandsche Zaken, Antonescu, verdedigde Sjeba zooveel hij kon.

Daartegenover verklaarde hij onomwonden, dat hij het voorbeeld van Praag om de betrekkingen met Moskou te versterken, zooals zijn voorganger Titulescu dit had gewenscht, niet zou volgen.

Een en ander heeft echter niet kunnen beletten, dat Sjeba zich tot heengaan genoopt zag.

Meer indruk dan dit vertrek, dat tenslotte een incident had kunnen blijven, maken echter de commentaren, waarmede de Roemeensche pers het gepaard laat gaan en deze winnen nog aan waarde wanneer men bedenkt, dat er in Roemenië een scherpe censuur bestaat.

Uit deze commentaren blijkt duidelijk, dat men met het doen van concessies in den vorm van „de vrije hand laten" in de Kleine Entente op een hellend vlak is geraakt en dat men dit althans in Boekarest blijkt te voelen.

Tsjecho-Slowakije heeft van beide andere staten den zegen gekregen op zijn vriendschap met Rusland. Joego-Slavië is daarop op zijn beurt vriendschap met Duitschland gaan aankweeken en sluit juist thans met Bulgarije een verdrag, dat met Volkenbond en Balkan-pact naar het oordeel van de twee andere eigenlijk kwalijk valt te rijmen.

Het scherpst formuleert dit de Curentul, welks nationalistische bezitter, de bekende publicist Pamfil-Steicaru, o.m. schrijft: „Wij zitten tusschen twee staten, die een buitenlandsche politiek volgen, welke diametraal tegengesteld is aan de onze. Wien kunnen wij eigenlijk nog wat wijs maken, wanneer wij trachten den schijn van eenheid in de Europeesche politiek te redden met het blanketsel der levenskracht, welke de Kleine Entente eigenlijk nog maar alleen ten aanzien van Hongarije bezit? Komen er misschien nog meer nieuwe verrassingen uit de toenadering van Joego-Slavië tot Duitschland en Italië? Waarom ons illusies maken over de solidariteit der Kleine Entente?

„Het boek van Sjeba heeft de vraag doen rijzen in hoeverre de Kleine Entente nog in den tegenwoordigen vorm kan blijven voortbestaan."

(Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Kleine Entente 2545 F.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het beslag leggen op luchtvaartuigen. —**
Ingediend is bij de Staten Generaal een wetsontwerp aangaande voorbehoud van de bevoegdheid tot bekrachtiging van het op 29 Mei 1933 te Rome gesloten verdrag tot het vaststellen van eenige eenvormige bepalingen inzake conservatoir beslag op luchtvaartuigen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2664 H.)

B. **DUITSCHLAND. — Dr. Goebbels roept „Europa ontwaak". —**
Rijksminister Goebbels heeft op 4 Febr. '37 in de Hanseatenhalle te Hamburg een rede gehouden, waarin hij een opsomming gaf van hetgeen het nationaalsocialistische regime in de jaren van zijn bestaan voor Duitschland heeft bereikt.
Hij besprak tevens de buitenlandsche politiek en wees op het gevaar, dat het bolsjewisme voor de Westeuropeesche cultuur oplevert.
„Wij beijveren ons", zoo zeide Goebbels, „Europa voor dit gevaar de oogen te openen. Evenals wij door onze leus „Duitschland ontwaak" het Duitsch volk van den afgrond hebben weggesleurd, zoo zullen wij door onzen kreet „Europa ontwaak" de volken waarschuwen. Duitschland heeft in dat opzicht een waarlijk Europeesche taak te vervullen. Het is op weg de vaandeldrager van een nieuw ontwaakt Europa te worden. Wanneer men het bolsjewisme maar moedig en vastberaden onder de oogen ziet, heeft het reeds de helft van zijn gevaarlijkheid verloren". (Angriff)
(Vor. ber. Dr. Goebbels 2594 C.)

C. **MALARIA. — Bloem als malaria bestrijder. —**
De ziekte, welke in Britsch-Indië de meeste dooden eischt, is de malaria. Vandaar ook, dat de gezondheidsdiensten alle mogelijke middelen te baat nemen om haar te bestrijden.
Thans meent men een nieuw wapen in dezen strijd te hebben ontdekt in den vorm van een bloem, die gemakkelijk aan den rand van rijstvelden kan worden geplant.
Het is namelijk een bekend feit, dat de rijstvelden met hun ondiep watervlak de voornaamste broedplaatsen vormen van de malariaverspreidende insecten. Deze nieuwe ontdekking, welke geen schadelijken invloed op den rijstoogst zou hebben, zal dus een groote schrede voorwaarts beteekenen bij de bestrijding van deze ziekte.
De belangrijkheid van de ontdekking springt nog meer in het oog, wanneer men bedenkt, dat 1/3 van het in Britsch-Indië in cultuur gebrachte land met rijst is bebouwd. Volgens het Landbouwproefstation bedraagt de totale bebouwde oppervlakte 260 millioen acres, waarvan 80 millioen met rijst is beplant.
(Singapore Times) **(V. b. Malaria Bestrijd. 2532 A.)**

12 FEBRUARI 1937

D. **SPANJE. — „Rompparlement" te Valencia bijeen.**
De Cortes is op 1 Febr. '37 bijeengekomen onder voorzitterschap van Martinez Barrio. Er waren honderd afgevaardigden aanwezig, zonder uitzondering leden der meerderheidspartijen. Largo Cabellero las een wetsontwerp voor waarbij kracht van wet wordt verleend aan alle sedert 1 December uitgevaardigde regeeringsdecreten. Dit ontwerp werd na een korte onderbreking der zitting bij handopsteken met algemeene stemmen aangenomen.
Alle decreten die sedert de laatste Corteszitting (in begin December) zijn geproclameerd zijn dus tot wetten verheven.
Largo Caballero noemde dezen uitslag een bewijs van vertrouwen in de regeering.
(El Socialista, Valencia) **(V. b. Parlement 2233 F.)**

E. **TURKIJE. — Samenwerking met Italië en Joego-Slavië. —**
De Turksche minister van Buitenlandsche Zaken, Rustu Aras, heeft een bezoek aan Milaan en Joego-Slavië gebracht. In een officieel communiqué omtrent zijn onderhoud met Stojadinowitsj wordt gezegd, dat Rustu rapport heeft uitgebracht over zijn onderhoud met Ciano te Milaan. De twee ministers waren verheugd over de gunstige ontwikkeling der betrekkingen tusschen hun landen en Engeland, zij hadden het Britsch-Italiaansche gentlemen's agreement met voldoening begroet en met vreugde geconstateerd, dat den laatsten tijd in de betrekkingen van hun landen met Italië een zeer „vriendschappelijke toenadering" merkbaar is, die ook op de andere leden der Balkan-Entente haar invloed doet gevoelen.
Rustu deed mededeeling van zijn besprekingen te Genève. Stojadinowitsj uitte zijn voldoening over het totstandkomen van een compromis tusschen Frankrijk en Turkije inzake het Sandjak Alexandrette. De Turksche regeering had de goede harmonie geconstateerd, welke bestaat tusschen Joego-Slavië en het bevriende Frankrijk. (Politika)
(V. b. Joego-Slavië 2541 D.; Polit. Ontwikk. 2635 A.)

F. **HENRI DUVERNOIS OVERLEDEN. —**
De roman- en tooneelschrijver Henri Duvernois is 30 Jan. '37 op 61-jarigen leeftijd overleden.
Henri Duvernois, wiens eigenlijke naam Schwabacher was, publiceerde zijn eersten roman „Les vous et les toi" in 1892, hij was toen zeventien. Hij bracht hem geen groot succes, maar opende hem den weg in de journalistiek. In 1902 verscheen zijn eerste ernstige werk: „Le Roseau de Fer". Hij laat thans een oeuvre na van meer dan dertig romans en vele tooneelstukken: „Popote", „La bonne infortune", „Le veau gras", „Fauborg Montmartre", „La Maison des confidences", „Edgar", „Gisèle", „Crapotte", „Morte la Bête", „Un soir de Pluie", „Le Boulevard", „Spectatrice", „Les Soeurs Hortensias", „A l'ombre d'une femme", „La Poule", de bundels tooneelstukken met „La Fugue", „Jeanne", „Coeur", de „Comédies en un acte" en de „Nouvelles comédies en un acte". Een aantal van zijn mooiste korte schetsen vindt men ook in „Tifinoiseau".
Duvernois had zeer vele lezers in ons land: een vluchtige fantasie, melancholie en stille humor verzacht de wrangheid van het leven die in veel van zijn latere boeken den ondergrond vormt: zijn zienswijze vond sympathie, evenzeer als zijn stijl van fijne schakeering en prachtig belichte details bewondering.
Ook van Duvernois' tooneelwerk zijn in ons land enkele stukken opgevoerd o.a. „Jeanne" (de tooneelbewerking van Morte la Bête) door Wegener, en Louis de Vries; de eenakter „Seul", door Van Kerckhoven en Laseur; „La Fugue" („Bernard en Jeanne") door het Centraal Tooneel.
Duvernois was in de Parijsche literaire kringen zeer gezien en bemind. Hij was o.a. vice-president van de „Société des auteurs et compositeurs dramatiques".
(Le Temps - Red. K. H. A.)

G. **NEDERLAND. — Bezoek van Zuid-Afrikaansche studenten. —**
Dezer dagen heeft ons land een aantal Zuid-Afrikaansche studenten geherbergd. In „sight-seeing"-tempo hebben zij Amsterdam, de Zuiderzeewerken, Leiden, Den Haag en Delft bezocht, nadat zij al een ingespannen reis door Europa achter zich hadden. Maar de leider dier studentengroep, de heer Badenhorst, had toch nog wel tijd over om te verzekeren, dat het bezoek aan Nederland wel het meest geslaagd mocht heeten van de geheele reis. Aan welke verzekering, die meer beteekende dan woorden alleen, hij toevoegde, dat men het den Zuid-Afrikanen hier „baie antreklik" had gemaakt, en dat het hun „baie" veel vreugde zou geven, „as jullie Hollandse studente ook is na Suid Afrika kom" . . .
De algemeene secretaris van het Nederlandsch Bureau voor Buitenlandsche Studentenbetrekkingen te Leiden, de heer J. C. de Jongh, heeft tijdens den afscheidsmaaltijd het enthousiaste betoog van den Zuid-

Afrikaanschen leider beantwoord, en verklaard, dat het voor hem en zijn bureau een groote voldoening was te vernemen, dat de reis in elk opzicht de deelnemers heeft bevredigd; spr. herinnerde daarbij aan de medewerking ondervonden van prof. dr. J. van der Hoeve te Leiden, die zich onmiddellijk bereid verklaarde als rector magnificus de gasten in de gehoorzaal aan het Rapenburg te ontvangen. Voorts heeft de Zuid-Afrikaansche gezant dr. H. D. van Broekhuizen, veel tot het slagen van den tocht door Nederland bijgedragen, en van alle kanten hebben particulieren bij het huisvesten der gasten groote gastvrijheid betracht. (Alg. Handelsblad)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Betere verdeeling van den beschikbaren arbeid. —

Bij de Tweede Kamer is thans ingediend een wetsontwerp, houdende tijdelijke bepalingen welke ten doel hebben te komen tot een betere verdeeling van beschikbaren arbeid.

In het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer nopens de begrooting van Sociale Zaken voor 1937 werd door verscheidene leden aangedrongen op het treffen van voorzieningen, waardoor een ongelimiteerde vervanging van volwassen arbeiders hetzij door jeugdige personen dan wel door vrouwelijk personeel zou kunnen worden tegengegaan.

Het thans ingediende wetsvoorstel strekt ter voldoening aan de toezeggingen, welke de Minister bij de Memorie van Antwoord op bedoeld Voorloopig Verslag op beide punten deed.

Volgens het ontwerp zal het werkterrein der vrouw, voor zoover dit zich, wat den fabrieksarbeid betreft, na 1 Januari 1935 heeft uitgebreid, tot de toen in acht genomen grenzen kunnen worden teruggebracht. Daartoe zal bij algemeenen maatregel van bestuur het percentage kunnen worden vastgesteld, dat vrouwen en meisjes mogen uitmaken van het personeel, dat in een fabriek of werkplaats met bepaalden arbeid belast is, dan wel het verrichten van bepaalden fabrieksarbeid door vrouwen of meisjes verboden of alleen onder zekere voorwaarden toegelaten kunnen worden. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Arbeidswet 1660 H.)

B. ZEEZIEKTE. — Uitvinding van dr. G. P. Utermöhlen tegen zeeziekte. - Toestel gedemonstreerd. —

Velerlei middelen tegen zeeziekte zijn er reeds uitgedacht, maar iets wat afdoende hielp, was tot nog toe niet gevonden.

Thans heeft dr. G. P. Utermöhlen, chef van den geneeskundigen dienst der N.V. Stoomvaart Mij. „Nederland" na lang experimenteeren een toestel uitgedacht, dat naar verluidt schijnt te helpen.

Het gebruik ervan moet niet alleen de patiënten die het reeds te kwaad hebben gekregen, genezen, maar men kan door het tijdig te gebruiken, ook zeeziekte er door voorkomen.

Dr. Utermöhlen is bij de constructie van zijn apparaat uitgegaan van het resultaat der onderzoekingen van prof. dr. Quix van de universiteit te Utrecht, die tot de conclusie was gekomen dat de oorzaak van de zeeziekteverschijnselen moet worden toegeschreven aan een abnormale prikkeling van het z.g. binnenoor, het labyrinth, waarin zich de oorsteentjes en boogvormige kanalen bevinden, die op een bepaalde manier geplaatst zijn. Deze organen beheerschen den evenwichtstoestand van den mensch.

Zijn de invloeden van buiten, zooals bij een slingerend of stampend schip zoo groot, dat zij de normale prikkelingen in het gehoororgaan overschrijden, dan treedt vaak het verschijnsel op, dat we zeeziekte noemen. Dr. Utermöhlen heeft nu een toestel geconstrueerd, waarop men in liggende houding het hoofd moet laten rusten.

Het toestel bestaat uit een metalen geraamte waartusschen aan trekveeren een rubberkussen is opgehangen. Door de elasticiteit van kussen en veeren worden de bewegingen van het schip zoodanig opgevangen, dat ze niet meer storend inwerken op de oorsteentjes in het labyrinth.

De resultaten met dit toestel verkregen, zijn, blijkens rapporten van scheepsgeneesheeren en patiënten, zeer goed.

Bij het overeindkomen van den patiënt vertoonen de verschijnselen zich natuurlijk weer, tenzij de bewegingen van het schip zijn verminderd, maar men behoeft het kussen slechts weer te gebruiken en het lijden is wederom voorbij.

Het „Dr. Utermöhlentoestel tegen zeeziekte" waaraan als internationale aanduiding de naam „Asa" (Anti-Sea-sickness Apparatus) is gegeven, is een eenvoudig toestel, dat niet veel plaats inneemt, en wanneer de metalen deelen eenmaal opvouwbaar zijn geconstrueerd, ook gemakkelijk in een reiskoffer kan worden geborgen.

Op alle schepen van de Mij. Nederland is het „Dr. Utermöhlentoestel tegen zeeziekte" reeds in gebruik. (A. N. P.)

C. DUITSCHLAND. — De organisatie van de Duitschers in het buitenland. —

Adolf Hitler heeft op 30 Januari een „chef voor de organisatie van de Duitschers in het buitenland" benoemd. Zijn taak zal het zijn te waken over de belangen van de Duitsche onderdanen in den vreemde, en te zorgen dat hun aangelegenheden ter kennis komen van het ministerie van buitenlandsche zaken. Daarom is deze chef onmiddellijk ondergeschikt aan den minister van buitenlandsche zaken. Gouwleider Bohle, de chef van de buitenlandsche organisatie van de N.S.D.A.P. is tot deze nieuwe functie benoemd. Voor zoover de besprekingen met zijn werkkring in verband staan, zal hij deelnemen aan de zittingen van den ministerraad. (Angriff)

13 FEBRUARI 1937

D. LUXEMBURG. — De economische toestand. —

Indien men afgaat op de indices van het economische leven in het groothertogdom Luxemburg, dan zou men kunnen zeggen, dat het dieptepunt van de algemeene crisis in het derde kwartaal van het vorige jaar wel bereikt moet zijn. Voordien toonden die gegevens een voor dat land nog verheugende mate van stabiliteit, nadien zijn ze omhoog gegaan.

In 1913 waren in de geheele Luxemburgsche industrie ongeveer 31.800 arbeiders werkzaam. In 1929 was dit aantal gestegen tot het maximum van 44.000 en daarna weer afgenomen tot 28.500 in 1933. In de laatste drie jaren steeg het weer tot 30.250 in 1936. Belangwekkend is daarbij, dat er steeds veel vreemde arbeidskrachten in het groothertogdom werkzaam zijn; in het afgeloopen jaar waren er b.v. 24.790 Luxemburgers, 1.155 Belgen, 1.966 Duitschers, 413 Franschen, 1.634 Italianen en 568 van andere nationaliteit.

Een groot gedeelte van deze arbeiders werkt in de hoogovenindustrie. Verheugend voor het land is de toeneming van het eigen volk: van de 19.168 arbeiders welke er in 1913 in deze industrie werkzaam waren, telde men slechts 7.707 Luxemburgers, van de 17.995 van 1936 zijn het er 13.914. Het aantal in de hoogovenindustrie werkzame arbeiders heeft zich de laatste drie jaren langzaam doch gestadig uitgebreid.

In December van het afgeloopen jaar, toen verschillende seizoenswerkzaamheden geëindigd waren, was de werkloosheid nog niet noemenswaard. Het aantal ondersteunde werkloozen, in Januari 1933 nog 1200, was in Januari 1936 nog slechts 136, in October van het verslagjaar 15 en in December nog slechts 40.

In het afgeloopen jaar nam het groothertogdom Luxemburg in de rij der ijzer en staalproduceerende landen ter wereld de negende plaats in. Het is de voornaamste factor in het economische leven van het groothertogdom. Het laatste jaar geeft ook in dit opzicht eenig teeken van opleving. Zoo bedroegen de gietijzer- en staalproductie van de Luxemburgsche hoogovens onderscheidenlijk in de jaren:

	gietijzer	staal
1933	1.887.538 ton	1.844.838 ton
1934	1.955.258 ,,	1.932.387 ,,
1935	1.872.372 ,,	1.836.828 ,,
1936	1.986.604 ,,	1.981.054 ,,

De vermeerdering van de gietijzerproductie bedroeg in het afgeloopen jaar dus 6.1 pct. ten opzichte van 1935; de staalproductie zelfs 7.9 pct. Het aantal hoogovens in bedrijf is bij de Arbed 13 van de 20; Hadir 6 van de 13, Rodange 3 van de 5 en Steinfort geen enkele van de 3.

Een aanwijzing voor de verbetering van den economischen toestand des lands is ook de groote daling van het aantal faillissementen; in 1931 beliep het nog 105 en in het afgeloopen jaar nog slechts 20. Het aantal protestwissels is echter niet navenant verminderd, slechts van 1436 in 1935 op 1213 in het verslagjaar, maar het bedrag ervan toont toch wèl een groote vermindering, nl. van 3.205.079 frank in 1935 op 1.783.783 frank in 1936. (Le Soir)

(Vor. ber. Luxemburg 2648 C.)

E. NEDERLAND. — Kon. Nederl. Petroleum Maatschappij - Dollarleening. —

De directie der Koninklijke Nederlandsche Petroleum Maatschappij maakt bekend, dat zij bereid is, alle nog niet geïncasseerde en nog niet verjaarde coupons harer 4% dollar obligatieleening, vervallen vóór 26 September 1936, te betalen tegen overgifte daarvan ten kantore van de Nederlandsche Handel Maatschappij te Amsterdam op basis van de arresten van den Hoogen Raad van 13 Maart 1936 en het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 11 Januari 1937.

In aansluiting aan deze bekendmaking deelt de directie der Koninklijke mede, dat de warrant, die bij de inwisseling van dollar- in guldensobligaties zal worden uitgegeven, een afzonderlijk stuk zal zijn.

Deze warrant zal een formule inhouden, krachtens

welke de rechten van den warranthouder niet zullen worden benadeeld door uitbreiding van kapitaal voor 31 Maart 1943.
Voor zoover de maatschappij zelve houdster der dollarobligaties is, zal geen omwisseling geschieden.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. Kon. Petr. Mij. 2630 C.)

A. NOBELPRIJS. — Commentaren op Adolf Hitler's besluit. —
In zijn commentaar op het besluit, dat Duitschers verbiedt een Nobelprijs te aanvaarden, verklaart het conservatieve blad „Svenska Dagbladet" het te betreuren, dat dit besluit een „geestelijke autarkie" instelt, die Duitschland alleen nog maar meer kan isoleeren dan de economische autarkie.
Het liberale blad „Stockholms Tidningen" spreekt eveneens van een intellectueel isolement en is van meening, dat Duitschland niets te winnen heeft bij deze verbreking der geestelijke betrekkingen.
De liberale „Dagens Nyheter" schrijft: „Dit besluit van Hitler zal de oogen openen voor het cultureele regime, dat in Duitschland heerscht. Het is een beleedigende en wanhopige maatregel, die onmogelijk in de taal der beschaving kan worden gedefinieerd. Het blad legt er den nadruk op, dat de Nobelprijzen steeds werden toegekend in een geest van volkomen objectiviteit en van eerbied voor geestelijke waarden en voegt er aan toe, dat de consequenties van dit besluit absurd zijn, daar Hitler zijn land buiten den vreedzamen internationalen wedijver op geestelijk gebied sluit.
Het blad is voorts van meening, dat dit besluit alleen verklaard kan worden uit de vrees, dat de Nobelprijs zou kunnen worden toegekend aan Duitschers, die het regiem vijandig gezind zijn. Het eindigt met te zeggen, dat men van Zweedsche zijde verstandig zal doen door het decreet als de hysterische crisis te beschouwen van een regiem, dat alles aangrijpt om zijn prestige en zijn kracht te herwinnen.
De bekende Zweedsche ontdekkingsreiziger dr. Sven Hedin, zet, naar het Deutsch Nachr. Bureau meldt, in „Dagens Nyheter" zijn standpunt uiteen ten aanzien van het Duitsche verbod. Hij constateert, dat het Noorsche Nobel-comité door de toekenning van den vredesprijs aan Von Ossietzky, welke volgens hem iedere zakelijke motiveering miste, de Duitsche rijksregeering een beleediging heeft aangedaan. Door het besluit van het Noorsche comité is z.i. ook een schaduw op Zweden gevallen. Sven Hedin betreurt, dat door den Duitschen maatregel ook de Zweedsche Nobel-comité's een terechtwijzing hebben gekregen. Tenslotte huldigt hij de opvatting, dat aan het Noorsche Nobelcomité het recht tot verdere toekenning der prijzen moet worden ontnomen.
(Vorig bericht blz. 2651 A.)

B. ELIHU ROOT OVERLEDEN. —
De beroemde Amerikaansche staatsman Elihu Root is 8 Febr. '37 op 92-jarigen leeftijd overleden.
Elilu Root, die in 1845 te Clinton in den staat New York is geboren, studeerde in de rechtsgeleerdheid en nam spoedig een belangrijke plaats in het staatkundige leven der Ver. Staten in. In de kabinetten van McKinley en Theodore Roosevelt was hij minister van Oorlog. Hij heeft ook zitting in den Senaat gehad en talrijke andere functies zijn door hem bekleed. In 1917 stond hij aan het hoofd van de delegatie van Wilson, die bij Kerenski moest aandringen op het voortzetten van den strijd tegen Duitschland. Verder heeft hij zitting gehad in de commissie van rechtsgeleerden, die een plan moest uitwerken voor de instelling van een Permanent Hof van Internationale Justitie in Den Haag. In 1912 werd Root de Nobelprijs voor den vrede toegekend.
(New York Herald Tribune)

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Grondwetsherziening. - Eindstemming. —
In de vergadering van de Tweede Kamer van 11 Febr. 1937 was aan de orde de eindstemming over de wetsontwerpen tot het in overweging nemen van voorstellen tot verandering in de Grondwet.
De heer Sneevliet (rev.-soc.) zeide, dat reactionnaire krachten aan deze wijziging ten grondslag liggen. Spr. zou tegen de wetsvoorstellen stemmen.
Het eerste wetsontwerp (inkomen der Kroon) werd aangenomen met 91 tegen 5 stemmen. Tegen de heer Sneevliet (rev.-soc.) en de vier communisten.
Het tweede wetsontwerp (schadeloosstelling en pensioen Kamerleden) werd aangenomen met 92 tegen 4 stemmen (tegen de communisten).
Het wetsvoorstel betreffende de mogelijkheid om ministers zonder portefeuille te benoemen, werd aangenomen met 84 tegen 12 stemmen. Tegen de comm., staatk. ger., de heeren Duys (zonder partij), Arts (kath. dem.), Lingbeek (herv. ger.), Sneevliet (rev.-soc.) en Westerman (ex. nat. herstel).
Het wetsvoorstel betreffende de evenredige vertegenwoordiging „binnen door de wet te stellen grenzen" werd aangenomen met 81 tegen 15 stemmen. Tegen de comm., staatk. ger., Arts, Westerman, Lingbeek, Van Houten (chr. ger.), Duys, Sneevliet, Coops en Vos (beiden lib.).
Het wetsvoorstel betreffende het weren van revolutionnaire elementen werd aangenomen met 60 tegen 36 stemmen. Tegen de soc.-dem., comm., Van Houten, Sneevliet, de vrijz. dem., Arts, Westerman en Duys.
Het wetsvoorstel betreffende het instellen van openbare lichamen voor beroep en bedrijf werd aangenomen met 81 tegen 15 stemmen. Tegen de liberalen, comm., staatsk. gef., Lingbeek en Sneevliet.
Het wetsvoorstel tot het aanbrengen van verschillende andere wijzigingen in de Grondwet (opheffing parlementaire immuniteit bij schending van geheimen en opruiing, staatssecretarissen, beperking verkiesbaarheid van leden, Curaçao wordt Nederl. Antillen) werd aangenomen met 56 tegen 40 stemmen. Tegen de vrijz. dem., soc.dem., Van Houten, comm., Sneevliet, de staatsk. ger., Lingbeek, Westerman, Arts en Duys.
Tevoren motiveerde de heer Kersten (staatk. ger.) zijn stem tegen het aanstellen van staatssecretarissen; de heer Albarda (s.d.) evenzoo wegens het samenvoegen van deze onderwerpen in één wetsontwerp; de heer Duys idem omdat hij tegen staatssecretarissen is.
Het wetsvoorstel betreffende de bepalingen van overgangsrecht werd z. h. s. aangenomen (met aanteekening, dat de communisten tegen waren).
Afwezig waren de Kamerleden van Voorst tot Voorst (r.-k.), Vervoorn (plattel.), mej. Katz (c.-h.) en Boon (lib.). (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Grondwet 2660 D.; Wijziging 2586 A.; Tweede Kamer 2668 A.)

D. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Lintbebouwing.
Bij de Tweede Kamer is thans ingediend het reeds aangekondigde wetsontwerp ter vaststelling van bepalingen tot het in het verkeersbelang tegengaan van lintbebouwing langs wegen onder beheer van het rijk of op het rijkswegenplan voorkomende. Het is naar de meening van de ministers van Waterstaat en Sociale Zaken wel buiten elken twijfel, dat het bij Koninklijke Boodschap van 16 Juni 1932 bij de Tweede Kamer ingediende ontwerp van wet tot vaststelling van bepalingen tot het tegengaan van lintbebouwing langs wegen onder beheer van het rijk of op het rijkswegenplan voorkomende naar zijn strekking in de beide takken van de volksvertegenwoordiging vrijwel algeheele instemming heeft gevonden, hoewel de uitwerking van het aan dat ontwerp ten grondslag liggende beginsel vooral in de Eerste Kamer bedenking heeft ontmoet.
Het staat bij hen evenzeer vast, dat waar de lintbebouwing zich langs de groote wegen nog bij voortduring uitbreidt de redenen, die indertijd tot indiening van het wetsontwerp hebben geleid, thans in toenemende mate gelden. Met een en ander is, naar het voorkomt, de indiening van dit wetsvoorstel voldoende verklaard.
Ook dit wetsontwerp is met toelichting ontleend aan voorstellen van de Staatscommissie voor de waterstaatswetgeving.
Met de thans voorgestelde regeling wordt tegemoet gekomen aan de bezwaren tegen het vorige ontwerp, zooals die in het bijzonder in de Eerste Kamer hebben gegolden, met name tegen de bepalingen omtrent de uitwegen, de vergoeding bij schade en de rechtspraak. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2061 F.; Tw. Kamer 2669 C.)

E. VEREENIGDE STATEN. — Automobielstaking. —
Uit Detroit wordt gemeld, dat tusschen de vertegenwoordigers der werknemers en die der werkgevers bij de General Motors een overeenstemming is bereikt. Hiermede komt een einde aan de staking, die in het geheel twee en veertig dagen geduurd heeft. Verklaard werd, dat de arbeiders in de 42 dagen stilliggen der fabrieken circa $ 40 millioen aan loonen verloren hebben. De kosten voor de onderneming werden niet aangegeven. De bepalingen der overeenkomst, met de directie van de General Motors en 7 vertegenwoordigers van de arbeiders, houden, volgens den bemiddelaar, gouverneur Murphy, in, dat de Maatschappij:

1. de United Automobile Union erkent als het orgaan, dat voor de bij haar aangesloten leden collectieve onderhandelingen kan voeren;
2. Geen drang zal uitoefenen op de bij deze Union aangesloten leden;
3. Op 16 Februari een aanvang zal maken met collectieve onderhandelingen;
4. De productie in de fabrieken zoo spoedig mogelijk zal hervatten;
5. Alle arbeiders, stakers of geen stakers, weer in dienst zal nemen;
6. Niet zal overgaan met haar rechtsvervolging tegen de „sit-down" stakers.

Van haar kant zal de Detroit arbeiders-union de heerschende staking beëindigd verklaren en alle bezette fabrieken ontruimen. Zij zal 16 Febr. '37 aanvangen met het voeren van collectieve onderhandelingen over loonen en werktijden. De vakvereeniging zegt voorts toe, dat op de terreinen en fabrieken van de maatschappij geen lidmaatschapscampagne voor haar vakvereeniging gevoerd zal worden. Verder, dat zij geen enkele belemmering in den weg zal leggen aan de productie tijdens de onderhandelingen, welke de volgende week aanvangen.

Uit Detroit werd verder nog gemeld, dat de 2000 „sit-down" stakers na het weekend zullen stemmen over de hierboven gemelde overeenkomst.

Aangaande de eischen tot loonsverhooging, welke door de Lewis-vakvereeniging gesteld worden verraste de General Motors op 12 Febr. '37 met de aankondiging, dat in alle fabrieken de loonen met $ 5-cent per uur verhoogd zullen worden, ingaande per 15 Februari, hetgeen een verhooging van de loonkosten met $ 25 millioen per jaar voor de maatschappij uitmaakt. Chrysler heeft reeds een loonsverhooging aangekondigd. (N. Y. Herald Tribune)

(Vorig bericht blz. 2656 D.)

14 FEBRUARI 1937

A. NEDERLAND. — Protest der St. Josephsgezellen tegen Godsonteering in Sovjet-Rusland. —

Meer dan duizend St. Josephsgezellen uit de steden en dorpen van het district Amsterdam zijn op 7 Febr. '37 te Amsterdam bijeengekomen om bij monde van centraal-praeses H. Drost een massaal protest te doen hooren tegen de Godsonteering, waartoe de centrale der Godloozen te Moskou heeft besloten.

De spreker van dezen morgen, centraal-praeses H. A. J. Drost, beklom daarop het spreekgestoelte.

Op 7 Febr., aldus spr., begint te Moskou, het broeinest der godloosheid, een internationaal congres van Godloozen, waaraan 1600 afgevaardigden uit 46 landen — ook uit Nederland — deelnemen. Hier zal de Godshaat internationaal worden georganiseerd, hier worden nieuwe methoden uitgedacht tot verdrijving van God uit het zieleleven der menschen. Altijd zijn er menschen geweest, die persoonlijk met God hebben gebroken, maar de systematische bestrijding van God kon slechts een uitvinding zijn van dezen tijd.

En deze actie wordt gevoerd, alsof er op aarde geen vier honder millioen Katholieken zijn, die heel hun leven willen maken tot één Godsbelijdenis. De Amsterdamsche St. Josephsgezellen, zij, die behooren tot de bloem van dit machtige leger, willen hiertegenover getuigen van hun geloof in God, hun trouw aan Christus en de Kerk, zij zouden geen Kolpingsbloed in de aderen hebben, wanneer heel dat gebeuren hen koud liet. Hun protest gaat uit over stad en land en daarbuiten en moet aanzwellen naar alle zijden tot een wereldkreet van verontwaardiging over dit hemeltergend, menschonteerend drijven.

Hoe ver is Europa, van huis uit Katholiek, toch afgedwaald na 2000 jaren Christendom! Is het niet teekenend, dat juist thans een Internationaal Eucharistisch Congres wordt gehouden met innig meeleven van heel de bevolking, in Azië, op de Philippijnen, een Missieland. Onze moderne wereld daarentegen pleegt socialen Godsmoord. De moderne mensch, zoo heeft de Paus gezegd, ontsteelt aan God den wereldtol. Daartegenover moeten wij ons geloof stellen, om te redden, wat nog te redden is, te voorkomen, wat nog te voorkomen is. Wij willen Gods zegen, niet Gods vervloeking over de menschheid.

Voor of tegen God is vandaag de alles beslissende vraag en spr. herinnerde met nadruk aan 's Pausen waarschuwing aan al degenen, die uit geldzucht en harteloosheid het communisme wapenen in de hand geven tegen de Kerk. Tot hoe droeve ervaring heeft Katholieke laksheid op sociaal gebied reeds geleid. Wij moeten den christelijken geest terugwinnen en daarmee den christelijken vrede.

Aan het slot van zijn rede keerde spr. zich tegen het nationaalsocialisme en waarschuwt er voor, om, den eenen duivel ontvluchtend, niet door den ander te worden doodgedrukt. Want al scheidt een breede kloof beide stelsels, één brug verbindt hun stroomingen: de bedreiging van het Christendom. Als ik dit zeg, riep praeses Drost uit, ben ik niet politiek, maar verdedig ik de heiligste rechten van den Katholiek, den christelijken geest.

Met de verzekering van trouw aan Jezus Christus, onzen Koning tot in eeuwigheid, beëindigde spr. zijn langdurig toegejuichte rede. (De Tijd)

(Vor. ber. Sovjet-Rusland, Kerkel. Leven 1542 C.)

B. BEWAPENING. — De legers der Europeesche Mogendheden en Japan. —

De „Paris Soir" geeft de volgende getallen aan over de sterkte der legers, tegenover de oppervlakte der verschillende mogendheden.

	Oppervlakte van het Moederland	Sterkte v. h. leger in act. dienst
Duitschland	470.900 km².	800.000
Oostenrijk	84.000 „	40.000
België	30.444 „	65.000
Frankrijk	551.000 „	400.000
Engeland	244.000 „	113.500
Bulgarije	103.000 „	20.000
Griekenland	130.000 „	68.000
Nederland	34.000 „	16.300
Hongarije	93.000 „	35.000
Italië	310.000 „	550.000
Polen	388.000 „	266.000
Sovjet-Rusland	21.176.000 „	1.300.000
Roemenië	295.000 „	141.000
Zwitserland	41.000 „	15.000
Tsjecho-Slowakije	140.000 „	171.850
Turkije	763.000 „	194.000
Joego-Slavië	247.542 „	110.900
Japan	382.000 „	232.000

(Paris Soir) **(V. b. 2430 D.; Bewapening 2628 G.)**

C. NEDERLAND. — Nederlandsch-Spaansche handelsbetrekkingen. - Vereeniging opgericht. —

Dezer dagen werd te Amsterdam opgericht de „Vereeniging tot bevordering van de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Spanje", wier zetel zal zijn gevestigd te 's-Gravenhage.

Deze vereeniging heeft ten doel de handelsbetrekkingen tusschen Nederland en Spanje, in den meest uitgebreiden zin, te stimuleeren.

Zij tracht dit doel in het bijzonder te bereiken door:

1. Belangeloos haar hulp en bemiddeling te verleenen bij commercieele transacties tusschen Nederlandsche en Spaansche belanghebbenden, o.a. door het door haar intermediair doen plaats vinden van compensatie-transacties.
2. Het bevorderen van een samenwerking en vriendschappelijk overleg tusschen Nederlandsche en Spaansche belanghebbenden en bevordering van het wederzijdsch handelsverkeer.
3. Het voorstaan van de belangen van den Nederlandsch-Spaanschen handel bij de Nederlandsche en Spaansche regeeringen.
4. Alle verdere wettige middelen.

Leden kunnen zijn alle te goeder naam en faam bekend staande Nederlandsche kooplieden, industrieelen en bedrijven, die bij de uitoefening van hun onderneming goederen uit Nederland naar Spanje plegen te exporteeren en goederen uit Spanje naar Nederland plegen te importeeren.

Oprichters zijn: de Algemeene Kunstzijde Unie N.V. te Arnhem, Comm. Venn. G. C. Koopman & Co. te Amsterdam, Unilever N.V. te Rotterdam, Nederlandsche Mij. voor Havenwerken N.V. te Amsterdam, Staatsmijnen te Heerlen, N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken te Eindhoven, N.V. Culturen en Fabrieken Princenhage-Kapelle te Breda, Kon. Ned. Hoogovens en Staalfabrieken N.V. te IJmuiden, Valencia Sinaasappelen Import Mij., N.V. „Solkandera" te Rotterdam.

Het secretariaat is gevestigd te Eindhoven, aan den Emmasingel no. 29, waar aspirant-leden zich kunnen aanmelden en alle gewenschte inlichtingen te verkrijgen zijn. (Alg. Handelsblad)

D. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Mutaties. —

Haroemitsj Tanabe, lid van de Privy Council van de Mandsjoekwo-regeering, heeft geweigerd de door Hajasji hem aangeboden portefeuille van Verkeerswezen in het nieuwe kabinet te aanvaarden. Hajasji heeft de portefeuille daarop aan graaf Kodama, lid van het Hoogerhuis, aangeboden. Deze heeft de functie aanvaard.

Generaal Teraustji, lid van den oorlogsraad en afgetreden minister van Oorlog, is aangesteld als superintendant generaal voor de militaire opleiding, als hoedanig hij generaal Soegiyama opvolgt, die, na het aftreden van Nakamoera, minister van Oorlog is geworden.

De „Asahi Sjimboen" schrijft, dat de verandering van minister van Oorlog een dubbele zegen zal blijken.

Ten eerste zal het leger thans in staat zijn eenheid en solidariteit tot stand te brengen door middel van den nieuwen minister van Oorlog, die de populairste is onder de oudere legerofficieren en die een langdurige ervaring heeft van het militaire bestuur. Ten tweede zal de regeering van Hajasji versterkt worden door het toetreden van Soegiyama tot het kabinet, zoodat de nogal gespannen betrekkingen tusschen kabinet en leger daardoor zullen worden verbeterd. (Domei - Asahi Sjimboen) **(V. b. Kabinet 2664 D.)**

15 FEBRUARI 1937

A. **BEWAPENING. — Vergelijkende staat der lichtere vlootstrijdkrachten van het Britsche Rijk, de Vereenigde Staten en Japan. —**
De Japansche Admiraliteit heeft een vergelijkenden staat der lichtere vlootstrijdkrachten van het Britsche Rijk, de Ver. Staten en Japan gepubliceerd. Deze staat luidt als volgt:

	A-kruisers:		B-kruisers:	
	Totale tonnage	Aantal schepen	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	107.800	12	110.755	21
Ver. Staten . .	151.800	16	75.900	11
Britsche Rijk .	143.970	15	215.070	38

Bij de B-kruisers zijn niet meegerekend de Japansche schepen „Hirato" en „Jahagi", doch wel de in 1895 in dienst gestelde Amerikaansche kruiser „Olympia" en de Britsche kruisers der Hawkins-klasse (behalve de „Vindictive") en de vijf schepen der „Ceres"-klasse.

Torpedobootjagers:	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	116.559	94
Ver. Staten	209.000	180
Britsche Rijk	100.509	154

Niet meegerekend zijn de Japansche jagers „Take", „Nasji" en „Kaja" en 33 Britsche jagers (met een totale tonnage van 31.795 ton), welke worden gesloopt.

Onderzeebooten:	Totale tonnage	Aantal schepen
Japan	62.298	53
Ver. Staten	67.410	75
Britsche Rijk	56.144	54

Hierbij zijn niet inbegrepen de Japansche onderzeebooten „Ro 54" en „Ro 55". (Osaka Mainichi)
(Vor. ber. 2593 A.; Bewapening 2670 B.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres te Manilla. - Toespraak van Z.H. Paus Pius XI. —**
Op 7 Febr. '37 heeft Z.H. Paus Pius XI voor den microfoon de volgende slotboodschap en den slotzegen uitgesproken over het Eucharistisch Congres te Manilla:
Eerbiedwaardige Broeders, geliefde Zonen!
Wij hebben U ter gelegenheid van het 33ste Internationaal Eucharistisch Congres reeds Onze gevoelens doen kennen in het schrijven aan den Kardinaal-Legaat. Nochtans willen Wij op dit oogenblik mondeling een Vaderlijk woord tot U richten. Voor alles wenschen Wij U van ganscher harte geluk, dat Gij met zoo geweldige ontplooiing van pracht en met zoo gloeiende liefde aan Jezus Christus, den onder het Eucharistisch geheim verborgen Koning van het heelal een zoo heerlijken triomf hebt bereid, een triomf, die uit harten opwelt, die van liefde branden voor den Goddelijken Verlosser en waarin Wij daarom niet alleen een voorbijgaand verschijnsel zien, maar veeleer een innerlijke kracht, die het gansche leven van ieder Uwer tot deugdzaamheid kan vormen.
Onder de rijke vruchten, die Wij van Uw bijeenkomsten verwachten en van God afsmeeken hopen Wij bijzonder op datgene wat het voornaamste doel van dit congres geweest is: n.l. dat de missie-ijver steeds toeneme en dat de activiteit in het belang der H. Missies steeds meer groeien moge door een toenemende vereering en het veelvuldiger algemeen ontvangen van het hoogheilig Sacrament des Altaars. Want juist uit deze Eucharistische bron ontvangt de geest het licht, het hart de warmte en het werken en de moeite de bovennatuurlijke vruchtbaarheid.
Helaas zijn er in onze dagen al te veel die, verblind door misleiding en bedrog of gevangen in de ketenen van hartstochten en zonde of door onderlingen haat en tweedracht verdeeld, zich van Jezus Christus verwijderen; van Jezus Christus, Die de Weg, de Waarheid en het Leven is; en zoo een beklagenswaardigen ondergang tegemoet gaan.
Daarom moet gij U, Eerbiedwaardige Broeders en Zonen des te inniger en trouwer om Christus scharen en Hem Uwerzijds, gelijk het Uw plicht is, de geschonden eer weergeven en met alle krachten er naar streven, dat de in dwaling verkeerende broeders en al degenen, „die zich in de duisternis en in de schaduwen des doods bevinden", zoo spoedig mogelijk door Hem het licht, de waarheid en het leven verkrijgen.
Mochten toch allen Hem erkennen, aanbidden en volgen, Hem, Die alleen „woorden des eeuwigen levens" heeft, opdat eindelijk de overal verbreide sociale onrust verdwijne, de geesten zich tot de gerechtigheid en de liefde keeren en de afgestompte en geteisterde menschheid ten laatste een christelijken vrede vinde.
Dit, Eerbiedwaardige Broeders en geliefde Zonen, zijn de hartewenschen die Wij, Die niet slechts als het ware onder U aanwezig zijn in den persoon van Onzen Legaat, maar ook met U vereenigd juist door die Vaderlijke liefde, die allen afstand overwint, in ootmoedig gebed aan het Allerheiligst Hart van Jezus aanbevelen.
Dat de zegen van den Almachtigen God, van den Vader, den Zoon en den H. Geest op U neerdale en eeuwig op U rusten moge. Amen. (De Maasbode)
(V. b. Paus Pius XI 2594 F.; Euchar. Congr. 2662 D.)

C. **BELGIE. — Kamiel Huysmans in de Kamer. —**
De Belgische Kamer heeft op 10 Febr. '37 een zeer rumoerige zitting gehouden. Bij een verzoek om inlichtingen over de reis van Kamerpresident Huysmans naar Spanje ontstond een handgemeen tusschen uiterst rechtsche (Rex) en socialistische afgevaardigden, zoodat de zitting geschorst moest worden.
(De Nieuwe Eeuw)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Carl van Doren — „Three Worlds." (Cape) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Belgisch-Fransch: Léon Louis Sosset — „Influence du germanisme sur les lettres belges de 1835—1900." (Editions de la „Revue Nationale", Bruxelles) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Duitsch: H. E. Busse — „Heimer und Barbara." (List, Leipzig)
P. Sethe — „Europäische Fürstenhöfe damals." (Societas Verlag, Frankfurt a. M.) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Engelsch: Frank Morison — „War on Great Cities." (Faber and Faber)
Edward Thompson — „Burmese Silver." (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Fransch: H. de Montherlant — „Pitié pour les femmes." (Grasset)
Monique Saint-Hélier — „Le Cavalier de Paille." (Grasset) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Italiaansch: L. Viani — „Parigi." (Treves, Milano) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Japansch (in het Engelsch): Kengi Hamada — „Prince Ito - A liberal statesman." (Allen and Unwin) **(Vor. ber. 2633 D.)**
Nederlandsch: G. P. Bakker — „Haar avontuur." (De Tijdstroom, Lochem)
S. Troelstra — „Bokma de Boer en dr. J. Pollmann. — „Het Spel van Moeder en Kind." (Oude kinderrijmen voor jonge ouders.) (De Toorts, Heemstede) **(Vor. ber. 2662 B.)**
Noorsch (in het Nederlandsch): Aksel Sandemose — „Een vluchteling kruist zijn spoor," vertaald door Greta Baars-Jelgersma. Voorwoord van Sigrid Undset. (Erven J. Bijleveld, Utrecht) **(V. b. 2625 E.)**
Russisch: Poeskjin — „Wremennik Poesjkinskoj Komissii." (Kroniek van de Poesjkin-commissie.) Dl. 1—2. (Uitg. v. d. Academie v. Wetenschappen der U. d. S. S. R.) **(Vor. ber. 2652 F.)** (Red. K. H. A.)

E. **ENGELAND. — Defensieleening. - 400 millioen pond sterling voor vijf jaren. —**
Neville Chamberlain heeft op 11 Febr. '37 in het Lagerhuis aangekondigd, dat binnenkort een defensieleening zal worden uitgegeven ten bedrage van hoogstens 400 millioen pond sterling voor uiterlijk vijf jaar, tegen 3% rente.
De regeering stelt zich voor reeds thans een wetsontwerp in te dienen, waardoor zij gemachtigd wordt zich kapitaal te verschaffen of alle begrootingsoverschotten aan te wenden voor verdedigingsdoeleinden binnen een zekere periode.

Jaarlijks zal op de begrooting voor Defensie een bedrag worden gereserveerd voor den rentedienst op de nieuwe leening, en ook na afloop van deze periode ter terugbetaling der leening binnen dertig jaren.
Voor zoover de gewone inkomsten niet toereikend zullen zijn en heffingen op het kapitaal noodig zullen blijken, aldus Chamberlain, is het noodig het Lagerhuis te verzoeken daartoe de statutaire machtsbevoegdheid te geven, aleer de defensiecredieten kunnen worden opgenomen.
De financieele resolutie, welke noodig is, zal vergezeld gaan van een witboek, dat binnenkort zal worden uitgegeven.
Alle uitgaven voor de verdediging zullen ook voortaan aan het Lagerhuis worden voorgelegd in den vorm van begrootingen, en zij zullen door het parlement worden gesanctionneerd. (Financial News)

(Vor. ber. Leeningen 2079 C.)

16 FEBRUARI 1937

A. NEDERLAND. — Hitler's rede van 30 Jan. 1937. - „De handhaving van Nederland's neutraliteit." —

De minister van Buitenlandsche Zaken heeft thans de nadere vragen van het Eerste Kamerlid van Vessem beantwoord. De vraag was, of de minister bereid is, mede te deelen op welke vroegere openbare verklaringen van de zijde van den Duitschen leider en rijkskanselier de zinsnede in diens op 30 Jan. '37 uitgesproken rede, naar het inzicht van den minister blijkbaar terug sloeg. Die zinsnede luidde:
„De Duitsche regeering heeft voorts aan België en Holland verzekerd, dat zij bereid is deze staten te allen tijde als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en te garandeeren."
De minister antwoordt thans, dat hij veronderstelde, dat de aangehaalde zinsnede terugsloeg op de mededeeling, door den Duitschen rijkskanselier op 7 Maart 1936 in het openbaar gedaan, volgens welke de Duitsche regeering bereid was om een niet-aanvalsverdrag tusschen België, Duitschland en Frankrijk te sluiten onder waarborg van Groot-Brittannië en Italië, en ook Nederland als partij tot zulk een verdrag toe te laten, indien dit onzerzijds mocht worden gewenscht en de andere betrokken staten daarmede mochten instemmen. Kon de minister den bewusten passus in de rede van den rijkskanselier van 30 Jan. '37 op geen andere wijze verklaren, daarbij werd door hem niet voorbijgezien, dat de mededeeling van 7 Maart 1936 en de inhoud van de meer bedoelde zinsnede van ongelijke strekking zijn.
Van de zijde der Duitsche regeering verkregen inlichtingen hebben de juistheid van de bovengenoemde veronderstelling bevestigd.
Verder is gebleken, dat de uiting in kwestie van den rijkskanselier moet worden opgevat als een aanbod, dat geldt zoowel voor het geval, dat een nieuw Westelijk pact tot stand mocht komen en in dat verdrag een regeling wordt getroffen, als voor een verdragsregeling in anderen vorm, indien geen Westelijk pact wordt gesloten.
Daarop is onzerzijds aan de Duitsche regeering medegedeeld, dat wij, met alle waardeering voor de uit het aanbod sprekende goede bedoelingen, niet bereid zouden zijn nopens de onaantastbaarheid van ons grondgebied met eenig land een verdrag te sluiten.
Die onaantastbaarheid is voor ons een axioma, dat zich niet leent als onderwerp voor een door ons te sluiten verdrag.
(Regeeringspersdienst)

(Vorig bericht blz. 2658 D.)

B. OSLO-CONVENTIE. — Conferentie na 1 Maart. —

Van alle zg. Oslo-Staten is thans de toezegging ontvangen, dat zij deskundigen naar de te 's-Gravenhage te houden conferentie zullen afvaardigen.
Naar wij vernemen zal de conferentie niet vóór 1 Maart bijeenkomen. (Vaderland) **(V. b. 2661 B.)**

C. NEDERLAND. — Nederlanders geen „Grenzdeutschen". —

De minister van Buitenlandsche Zaken heeft geantwoord op vragen van den heer Van der Waerden, inzake eenige op de inwoners van Nederland betrekking hebbende uitdrukkingen, voorkomende in het Duitsche „Jungvolk Jahrbuch" 1937, in welk boek alle Nederlanders met „Grenzdeutschen" worden betiteld:
De Duitsche regeering heeft ter kennis van de regeering doen brengen, dat de verkoop van het „Jungvolk Jahrbuch" is stopgezet en dat de nieuwe uitgave uiteenzettingen als de in de eerste vraag bedoelde niet meer zal bevatten. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Duitschland, Vlagincident 2624 B.)

D. SPANJE. — Burgeroorlog. —

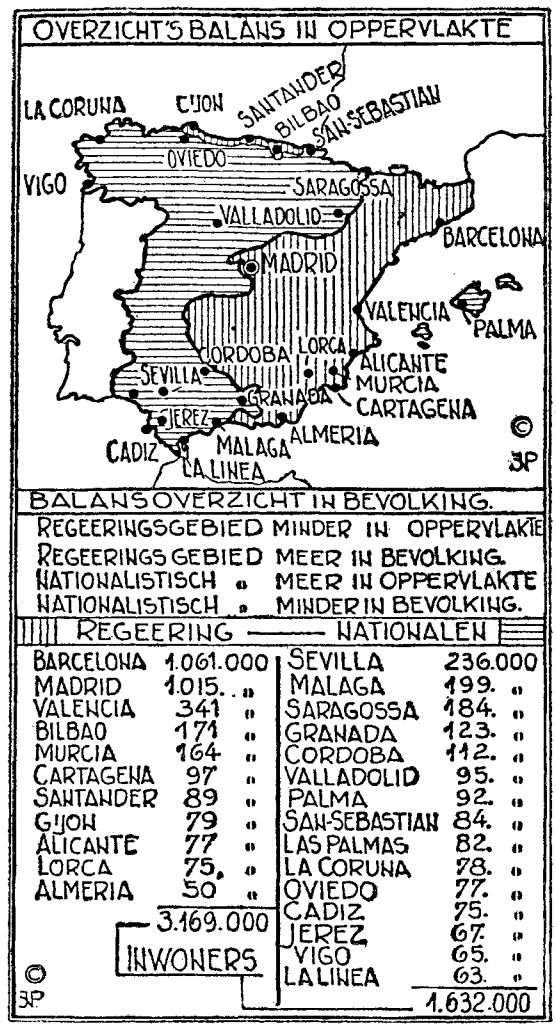

Het kaartje geeft een duidelijk gebieds-overzicht van den Spaanschen burgerstrijd, met aan beide zijden de verhoudingsfactoren in grondgebied en bevolking; eveneens de nieuwe frontlijn nà den val van Malaga.
Het geheele rijk telt 24.242.038 inwoners.
De dichtheid van bevolking is zeer uiteenloopend; in de generale lijn zijn de kuststrooken het dichtst bevolkt; in het midden van Spanje het minst.
Uit het staatje blijkt, dat vanaf Barcelona tot Almeria, de oostelijke kuststrook, nog in handen der regeering, de grootste bevolkingscentra liggen.

(Vor. ber. Burgeroorlog 2662 E.)

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Concessiestelsel voor electrische centrales. —

De minister van Waterstaat heeft een ontwerp voor een nieuwe Electriciteitswet doen samenstellen, dat thans bij de Tweede Kamer is ingediend.
Krachtens deze wet wordt voor den aanleg en/of exploitatie van electriciteitswerken, door middel waarvan de electrische energie geheel of gedeeltelijk voor anderen wordt verkrijgbaar gesteld, behalve wanneer een en ander geschiedt door het Rijk, een door de Kroon verleende concessie vereischt.
Op een aanvrage om concessie wordt niet beschikt voordat zijn gehoord de Electriciteitsraad, Gedeputeerden van de desbetreffende provincie of provincies en de concessionaris voor het gebied, waarop de aanvrage geheel of gedeeltelijk betrekking heeft. (Telegraaf)

(V. b. Electr. Centr. 2371 B.; Tw. Kamer 2669 D.)

A. **Presidentsverkiezing.** —
De verkiezing van minister-president Kallio tot president van de Finsche republiek geschiedde bij de tweede stemming, waarbij Kallio 177 van de 300 stemmen verwierf.
Bijna alle leden van het diplomatieke corps en tal van persvertegenwoordigers hebben de verkiezing bijgewoond.
Kallio presideerde als minister-president de bijeenkomst der kiesmannen.
Bij de eerste stemming behaalde Svinhufvud (aftredend) 94 stemmen (18 van de vaderlandsche volksbeweging, 68 van de lijst-Svinhufvud en acht „Zweedsche stemmen"). Kallio verwierf slechts 56 stemmen van zijn partijgenooten, terwijl de vroegere president Stahlberg 150 stemmen verkreeg, d.i. juist één stem minder dan de vereischte absolute meerderheid.
Bij de tweede stemming verklaarden de sociaal-democraten, die eerst Stahlberg hadden gestemd, zich voor Kallio, die daardoor 177 stemmen behaalde.

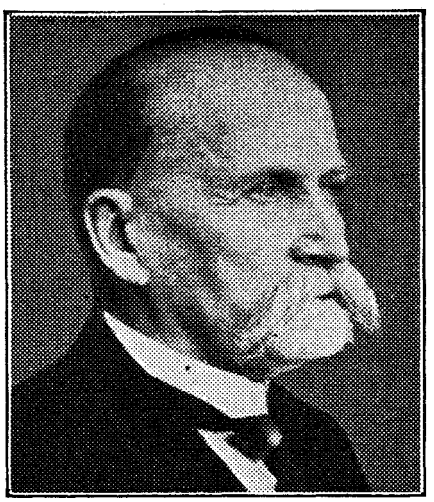

Kyösti Kallio.

Stahlberg verkreeg slechts 19 en Svinhufvud 104 stemmen.
Kallio zal op 1 Maart 1937 in functie treden.
Men verwacht, dat de tegenwoordige regeering dan direct zal aftreden en dat de nieuwe regeering wat meer naar links georiënteerd zal zijn.
Kyösti Kallio werd in 1873 geboren en is thans dus 63 jaar oud. Hij is landeigenaar en sinds 1904 lid van den Finschen landdag.
Sedert 1920 is hij gedurende veertien zittingsperioden voorzitter van het Huis geweest. Van 1917 tot 1922 was hij minister van Landbouw en in 1925 minister van Verkeerswezen. Bovendien was hij minister-president van 1922 tot 1924, van 1925 tot 1926, van 1929 tot 1930 en ook in het thans nog zittende kabinet, dat in October 1936 aan het bewind kwam.
Voorts bekleedt Kallio een belangrijke positie in de bank van Finland.
Kallio spreekt slechts het Finsch, terwijl hij tegen de invoering van het Zweedsch is.
De val van Svinhufvud, die sinds 1931 president van Finland was, is voornamelijk toe te schrijven aan zijn betrekkingen tot het Derde Rijk, waartegen vooral de sociaal-democraten heftig bezwaar hadden, zooals uit de gehouden verkiezing duidelijk blijkt. Het grootste gedeelte van het volk wenscht onder alle omstandigheden Finlands neutraliteit.
De democratie in Finland heeft nog een moeizamen strijd te voeren voor haar volledige verwezenlijking. De val van Svinhufvud en de verkiezing van den leider der boerenpartij, Kallio, tot president der Finsche republiek vormen misschien een schrede voorwaarts in de richting eener volledige toepassing der democratie in Finland. Van een Lappo-gevaar is geen sprake meer.
In den zomer van het vorige jaar heeft de Finsche sociaal-democratische partij haar verkiezingsoverwinning van 1933 nog aanzienlijk verbeterd, zoodat zij 83 van de 200 zetels verkreeg. De regeeringspartij, de progressieven, liep terug van elf op zeven zetels, maar de premier bleef rustig zitten. In October 1936 viel de regeering op grond van een politieschandaal en de groote meerderheid van het parlement was van oordeel, dat een democratisch coalitiekabinet kon worden gevormd met deelneming der sociaal-democraten. In een land, waar de parlementaire democratie normale practijk is, zou de regeeringscrisis ongetwijfeld in dezen zin zijn opgelost.
In Finland bestond evenwel die practijk nog niet. De president der republiek, de grijze Svinhufvud, een man, die overigens voor Finland ongetwijfeld groote verdiensten heeft gehad, voelde persoonlijk niets voor de sociaal-democraten, hij gaf dus opdracht een kabinet te vormen zonder sociaal-democraten, maar een dergelijk kabinet bleek niet te kunnen worden gevormd en zoo moest Svinhufvud zich ten slotte tevreden stellen met een ministerie, hoofdzakelijk uit leden van de boerenpartij. (A. N. P. - Suomenmaa)
(Vor. ber. Kallio 2485 D.; Svinhufvud 2590 B.; Photo 2604a.)

FINLAND

B. **Bestuur.** —
De wetgevende macht, die op de grondwet van 1919 berust, is aan een Kamer van Afgevaardigden gegeven, die 200 leden telt. Deze leden worden gekozen volgens algemeen direct kiesrecht voor den tijd van 3 jaar, waarbij het stelsel van evenredige vertegenwoordiging is aanvaard. Het Finsche volk heeft de uitvoerende macht aan den president opgedragen, die door 200 kiesmannen, voor 6 jaar wordt gekozen. De president heeft het recht van ontbinding der volksvertegenwoordiging en ook het recht om door het suspensief veto een door de volksvertegenwoordiging aangenomen wet, éénmaal te vernietigen. De Kanselier van Justitie moet er voor zorgen, dat de president en de 11 ministers, die hem bijstaan (Staatsraad) niets ondernemen in strijd met de Constitutie. De ministers zijn verantwoordelijk.
De rechterlijke macht, hiërarchisch ingedeeld, is onafhankelijk van de uitvoerende macht. De rechter is onafzetbaar.
Finland is administratief ingedeeld in districten (län). De Maaherra of landshövding (districtshoofd) staat aan het hoofd van een län, die weder onderverdeeld zijn in kihlakunta (onderdistricten) en gemeenten. De burgerij heeft deel aan het bestuur der gemeenten.
Bij de wet van 1921 werden Finsch en Zweedsch als talen aangenomen.
De Aland-kwestie, die er met Zweden bestond, werd in dier voege opgelost, dat de Aland-eilanden aan Finland bleven. In 1923 kwam een einde aan de gespannen verhouding tot Sovjet-Rusland door een verdrag waarbij de grenzen werden vastgesteld.
Ongeveer 10% van de bevolking van Finland spreekt Zweedsch. Het land is, zooals bekend, eeuwenlang, n.l. van 1154 tot 1809 onder Zweedsche heerschappij geweest. Daarna behoorde het tot Rusland; het verklaarde zich in December 1917 onafhankelijk. Het percentage van 10% geeft intusschen geen juist beeld van de beteekenis van de Zweden voor Finland, daar zij er belangrijke openbare functies bekleeden.
Reeds jaren bestaat er in Finland een streven om het land geheel te verfinschen en die actie, welke met name onder de studeerende jeugd veel aanhangers telt, richt zich in het bijzonder op de rijksuniversiteit te Helsinki, de Finsche naam voor de hoofdstad, die in het Zweedsch Helsingfors heet. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Verfinsching Universiteit 1668 E.)

A. NEDERLAND. — Handelsverkeer met de groote buurlanden en met de Oslo-staten. —
In verband met het initiatief der Nederlandsche regeering tot bijeenroeping van een informeele conferentie van deskundigen uit de Oslo-landen, om over een mogelijk program voor een conferentie tot vermindering der onderlinge handelsbelemmeringen te beraadslagen, is het van belang onderstaande cijfers, die wij in de „Ned. Werkgever" aantreffen, te bestudeeren. Het orgaan van het Verbond van Ned. Werkgevers schrijft daarbij o.a.:

„Ons handelsverkeer met de Oslo-staten indien wij België-Luxemburg daarbij rekenen, heeft zich verhoudingsgewijs gedurende de crisisjaren betrekkelijk goed kunnen handhaven, zooals uit onderstaande cijfers blijkt. Vergelijkt men daarmede de cijfers van onzen handel met de groote buurstaten Duitschland, Engeland en Frankrijk, dan blijkt een veel sterkere achteruitgang. Zonder de waarde van deze cijfers voor het onderhavige probleem te overschatten, blijkt toch wel, dat het handelsverkeer met de Oslo-landen de aandacht alleszins waard is."

	Invoer in Nederland uit in *f* 1000				Uitvoer uit Nederland naar in *f* 1000			
	1930		1936		1930		1936	
België—Luxemburg	258.298		118.870		194.997		85.588	
Denemarken	16.859		3.825		30.956		5.278	
Noorwegen	16.959		7.061		23.405		8.915	
Zweden	39.782		16.183		30.983		23.300	
Finland	23.059		7.676		9.913		5.672	
Totaal Oslo-staten	354.957	14.7 %	153.615	15.1 %	290.254	16.9 %	128.753	17.3 %
Duitschland	767.684	31.8 %	237.209	23.3 %	365.714	21.3 %	116.610	15.7 %
Engeland	227.029	9.4 %	86.409	8.5%	382.982	22.3 %	164.347	22.1 %
Frankrijk	107.299	4.4 %	42.064	4.1 %	139.279	8.1 %	54.809	7.4 %
Totaal dezer drie landen	1.102.012	45.6 %	365.682	35.9 %	887.975	51.7 %	335.766	45.2 %
Totaal handelsbeweging van Nederland met alle landen	2.418.000	100 %	1.017.000	100 %	1.719.000	100 %	745.000	100 %

(Nederl. Werkgever - Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. In- en Uitvoer 2646 A.)**

B. NEDERLAND. — Stijging van het koersniveau. —
Onlangs heeft de Amsterdamsche Bank reeds een berekening gemaakt van de stijging der beurswaarde van ter Amsterdamsche beurze genoteerde fondsen. Thans wordt in het 14-daagsch overzicht deze berekening verder uitgewerkt.

Hiertoe heeft de bank voor dertien groepen van aandeelen, waarin vele representatieve soorten voorkomen — in totaal 138 aandeelen — de stijging van de beurswaarde per groep van 26 September tot 30 December berekend, waarbij zij tot het volgende resultaat kwam:

Aantal en soort der berekende aandeelen	Uitgegeven kap. in guldens	Beurswaarde in guldens 26 Sept. 1936	30 Dec. 1936	Toenem. beurswaarde in guldens	in %
7 bankinstellingen	239.500.000	254.785.000	325.010.000	70.225.000	28
24 industr. ondernemingen	440.627.730	447.611.043	665.306.235	217.695.192	49
2 electr. en gasondernemingen	28.536.000	48.728.670	64.337.550	15.608.880	32
8 handelsondernemingen	46.850.000	57.991.500	80.185.000	22.193.500	38
6 mijnbouwmijen	20.212.900	50.088.261	72.589.430	22.501.169	45
1 petr. maatschappij	503.624.000	1.475.618.320	2.125.293.280	649.674.960	44
14 rubberondernemingen	48.727.200	60.633.718	125.800.382	65.166.664	107
11 scheepvaartmijen	134.340.600	86.536.714	161.217.582	74.680.868	86
17 suikermaatschappijen	97.282.300	149.356.485	263.763.756	114.407.271	77
8 tabaksmaatschappijen	55.784.000	126.934.400	166.225.260	39.290.860	31
18 theeondernemingen	17.157.500	26.395.900	37.720.825	11.324.925	43
11 diverse cultuurondernemingen	15.200.000	15.904.300	25.436.000	9.531.700	60
11 diversen	32.364.800	23.090.824	32.093.108	9.002.284	39
138 ondernemingen totaal	1.680.207.030	2.823.675.135	4.144.978.408	1.321.303.273	47

(Rapport Amsterdamsche Bank) **(Vor. ber. Depreciatie 2653 A.)**

C. ITALIE. — Een kroonprins geboren. —
De prinses Piemont heeft op 12 Febr. '37 te Napels het leven geschonken aan een zoon. Het prinsje is Victor Emmanuel, prins van Napels, genoemd.
(Corriere della Sera)

17 FEBRUARI 1937

D. OOSTENRIJK. — Rede van dr. Von Schuschnigg. - Monarchie. —
Bondskanselier dr. von Schuschnigg heeft te Weenen op 14 Febr. '37 de aangekondigde rede gehouden voor 1500 leiders van het Vaderlandsche Front. De kanselier zette zijn politiek ten aanzien van het herstel der Habsburgers en de pogingen van de nationalisten en Groot-Duitschers, om zich te hereenigen uiteen. Dr. Schuschnigg waarschuwde de monarchisten tegen iedere ontijdige actie en ten aanzien van de pogingen om Groot-Duitsche bonden op te richten zeide hij „non possumus".
Men kan niet genoeg den nadruk leggen op het besluit paal en perk te stellen aan de Groot-Duitsche propaganda, op het oogenblik, dat Weenen zich gereed maakt den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, te ontvangen.
„Het standpunt van Oostenrijk en het Vaderlandsche Front in de kwestie der monarchie", zoo zeide Schuschnigg, „wordt bepaald door drie punten:
1. den eerbied voor de historische traditie van Oostenrijk;
2. alleen het Oostenrijksche volk is competent te beslissen over zijn regeeringsvorm, gebaseerd op de grondwet;
3. geen experimenten.
De monarchistische propaganda moet ondergeschikt blijven aan de binnen- en buitenlandsche politiek van

het nieuwe Oostenrijk. Alleen de leiders van den staat kunnen eventueel door een volksstemming een beslissing uitlokken. Op deze wijze handelt men in het belang van het volk, het land en het huis van Oostenrijk".

„Men schijnt in het buitenland te denken, dat de campagne voor het vormen van groot-Duitsche bonden een gecamoufleerde politieke actie is", aldus de bondskanselier. „Kort geleden werd in intellectueele kringen gesproken over de oprichting van een „Deutsch-sozial-bund", zonder dat deze evenwel gericht was tegen het Vaderlandsche Front. Toch kan hierdoor misverstand ontstaan en de binnenlandsche samenwerking wordt er veeleer door verzwakt dan verbeterd. Daarom is de oprichting van dergelijke bonden inopportuun. We zullen niets toestaan, waardoor onze politieke richting in een verkeerd licht kan worden geplaatst."

De bondskanselier deed voorts een dringend beroep op de Oostenrijksche arbeiders, in wie hij verklaarde een onbegrensd vertrouwen te stellen. (Reichspost)

(V. b. Dr. Schuschnigg 2563 F.; Habsburgers 2345 D.)

A. **DUITSCHLAND. — Frankfort, Europa's grootste luchthaven. —**

Nauwelijks een jaar nadat het vliegveld te Frankfort a. d. Main geheel vernieuwd en uitgebreid als „Wereldluchthaven Frankfort" werd geopend, blijkt, dat het toch nog te klein is. Zoo een enorme vlucht heeft het Duitsche en het internationale luchtverkeer het afgeloopen jaar genomen, dat opnieuw tot uitbreiding van Frankforts wereldvliegveld is besloten.

In 1937 staan namelijk grootscheepsche plannen voor het Duitsche Zeppelinverkeer op het program. In den herfst zal de nieuwe luchtreus, de LZ 130, in dienst worden gesteld in plaats van de thans reeds acht jaar in bedrijf zijnde „Graf Zeppelin". Voorts staan twintig tochten naar Zuid-Amerika op het program en evenveel tochten van Frankfort naar Lakehurst in Noord-Amerika.

Voor de nieuwe LZ 130 zal te Frankfort een nieuwe hangar gebouwd worden. Dit brengt het voordeel mee, dat de eenige groote luchtscheepsbouwhal te Friedrichshafen dan vrij wordt voor den beoogden bouw van de LZ 131. Wanneer alles naar wensch verloopt, zullen het volgend jaar dus vier luchtschepen regelmatig vluchten tusschen Duitschland en Noord- en Zuid-Amerika ondernemen, te weten de Graf Zeppelin, (die dan weer gerestaureerd zal zijn) de Hindenburg, de LZ 130 en de LZ 131. Met het oog daarop wordt het vliegveld te Frankfort thans met 1 km² terrein en een nieuwen ankermast voor luchtschepen uitgebreid. (Frankfurter Zeitung)

(Vorig bericht blz. 2381 D.)

B. **PROF. DR. MAX WEBER OVERLEDEN. —**

Op 84-jarigen leeftijd is 17 Februari '37 prof. dr. Max Weber, oud-hoogleeraar aan de Universiteit van Amsterdam en zoöloog van internationale vermaardheid, te Eerbeek overleden.

Max Wilhelm Carl Weber werd den 5den December 1852 te Bonn geboren.

Zijn hoofdwerk wordt gevormd door „Die Säugetiere" en dit geldt nog steeds als de bron van onze kennis omtrent de zoogdieren. (Red. K. H. A.)

C. **GRONINGEN. — Dr. J. P. Fockema Andreæ heeft verzoek om ontslag ingediend. —**

Dr. J. P. Fockema Andreæ heeft bij H. M. de Koningin een verzoek om ontslag ingediend als commissaris der Koningin in de provincie Groningen.

Dr. Fockema Andreæ werd in 1879 te Leiden geboren. Hij genoot in Utrecht, waar hij als commies ter gemeente-secretarie zijn carrière aanving en die als burgemeester beëindigde, een groote populariteit. Toen hij tot het hooge ambt van Commissaris der Koningin in de provincie Groningen werd geroepen, bleek dit wel uit de hartelijke wijze waarop stadsbestuur en burgerij van hem afscheid hebben genomen. In 1907 werd hij lid van den Utrechtschen raad en kort daarna koos dit college hem tot wethouder. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

D. **NEDERLAND. — Overeenkomst met Turkije. —**

De onderhandelingen, die waren aangeknoopt tusschen een groep Nederlandsche industriëelen en de Turksche regeering, hebben tot een gunstig resultaat geleid. Er is een contract opgesteld, dat deze week zal worden geparafeerd. In dit contract wordt bepaald, dat een bedrag van vijf en dertig millioen gulden geïnvesteerd zal worden in irrigatiewerken, installatie van radioposten en inrichting van de havens, Heraclea, Adana en Mersina. De rekening zal vereffend worden door successieve graanleveringen. (Alg. Handelsblad - Akcham)

(Vor. ber. Handelsbetrekkingen 2532 B.)

E. **DANZIG. — Volkenbondscommissaris benoemd. —**

De Volkenbond heeft op 14 Febr. '37 den Zwitser dr. W. Burckhardt, hoogleeraar in de geschiedenis aan het Institut Universitaire des Hautes Etudes Internationales te Genève, tot hoogen commissaris te Danzig benoemd. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vor. ber. Hoogen Commissaris 2650 E.)

18 FEBRUARI 1937

F. **ZWEMSPORT. — Ragnhild Hveger verbetert het wereldrecord 400 meter borstcrawl en het wereldrecord 200 meter rugslag. —**

Tijdens de internationale zwemwedstrijden, welke op 10 Februari '37 te Kopenhagen werden gehouden en waaraan verschillende Nederlandsche zwemsters deelnamen, is Ragnhild Hveger er in geslaagd het wereldrecord op de 400 m. borstcrawl, dat op naam stond van Willy den Ouden, met een tijd van 5 min. 16 sec., te verbeteren en te brengen op 5 min. 14.2 sec. Op 14 Februari, tijdens de wedstrijden te Aarhus, slaagde de Deensche zwemster er in, het wereldrecord op de 200 meter rugslag, met 3.3 sec. te verbeteren en te brengen op 2 min. 41.3 sec. Dit record stond op naam van Nida Senff met 2 min. 44.6 sec. (Politiken)

(Vor. ber. Nida Senff 2660 C.; Willy den Ouden 2204 E.)

G. **DUITSCHLAND. — Grootere kolenproductie in het Roerbekken. —**

Sedert de tweede helft van 1936 is de productie der mijnen van het Roergebied weder voortdurend gestegen. Dit blijkt duidelijk uit het volgende overzicht:

Jaar	Productie in mill. ton	per arbeidsdag
1929	123.6	407.000
1932	73.3	240.000
1933	77.8	257.000
1934	90.4	298.000
1935	97.7	322.000
1936	107.4	354.000

(Frankfurter Zeitung)

H. **VEREENIGDE STATEN. — Zilver. - In- en Uitvoer. —**

In 1936 bedroeg de zilver-uitvoer der Vereenigde Staten $ 2.965.000 (v. j. $ 18.801.000) en de invoer $ 182.816.000 (v. j. $ 354.531.000). (Economist)

(Vor. ber. Zilver 1899 F.)

I. **NEDERLAND. — De Rijnvaart onder Duitsch recht. - De scheepvaartgerechten. —**

De Duitsche minister van justitie heeft de bevoegdheid gekregen maatregelen te treffen ter uitvoering van de nieuwe Duitsche wet, die een gevolg was van de opzegging van den internationalen status van eenige Duitsche rivieren. De minister kon „Amtsgerichte" aanwijzen, die geschillen, betreffende de vaart op den Rijn behandelen.

In de Kölnische Zeitung vinden wij nu deze scheepvaartgerechten opgesomd. In eerste instantie worden

binnenscheepvaartzaken behandeld door: 1. het kantongerecht Duisburg—Ruhrort voor het rechtsgebied van de kantongerechten Bonn, Dinslaken, Düsseldorf, Düsseldorf—Gerresheim, Duisburg, Duisburg—Hamborn, Duisburg—Ruhrort, Emmerich, Goch, Kleef, Keulen, Keulen—Mülheim, Königswinter, Krefeld, Moers, Neuss, Opladen, Ratingen, Rees, Rheinberg, Siegburg, Oerdingen, Wezel, Xanthen.
2. het kantongerecht St. Goar voor het gebied van de kantongerechten Andernach, Boppard, Ehrenbreitstein, Eltville, Koblenz, Linz, Neuwied, Niederlahnstein, Rüdesheim, St. Goar, St. Goarshausen, Sinzig, Stromberg.
3. Het kantongerecht Mainz voor het gebied van de kantongerechten Bingen, Grossgerau, Lamperthain, Mainz, Oberingelheim, Oppenheim, Osthofen, Worms.
4. Het kantongerecht Ludwigshafen voor de kantongerechten Frankenthal, Germersheim, Kandel, Ludwigshafen, Spiers.
5. Het kantongerecht Mannheim voor het gebied Karlsruhe, Mannheim, Philippsburg, Schwetzingen.
6. Het kantongerecht Kehl voor het gebied Breisach, Bühl, Ettenheim, Kehl, Kentzingen, Lahr, Lörach, Mühlheim (Baden), Offenburg, Rastatt, Staufen.
De behandeling van beroepen en bezwaren tegen de vonnissen van de genoemde scheepvaartgerechten zal geschieden voor de „Oberlandesgerichte" Keulen en Karlsruhe. Het Oberlandesgericht Keulen behandelt beroepen en bezwaren, die gericht zijn tegen vonnissen van de scheepvaartgerechten Duisburg—Ruhrort en St. Goar. Beroepen op beslissingen van de andere scheepvaartgerechten worden te Karlsruhe behandeld. Het Oberlandesgericht Karlsruhe houdt het mondelinge gedeelte van de binnenscheepvaartprocessen te Mannheim. (Kölnische Zeitung)

(Vor. ber. Rijnvaart 2581 A.)

A. ALEXANDER POESJKIN. — Een eeuw na zijn dood. —

Alexander Poesjkin.

In alle landen waar Russen wonen, in de Sovjet-Unie, in West-Europa, ook in Nederland, werden in den loop van deze week herdenkingsplechtigheden gehouden naar aanleiding van den 100sten sterfdag van Alexander Sergejewitsj Poesjkin, den dichter die door de Russische critiek op één lijn wordt gesteld met de grootsten der wereldliteratuur, en die nochtans buiten Rusland nauwelijks bekend is.

(Red. K. H. A.)

B. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Preek van Kardinaal Faulhaber te München. —

Merkwaardige tooneelen hebben zich op 14 Febr. 1937 voor de St. Michaelskerk te München afgespeeld, toen een ontzaglijke menigte na afloop van den dienst aartsbisschop Faulhaber een ovatie bracht. Het geheele plein was dicht bezet en luide toejuichingen weerklonken, toen de kardinaal naar buiten kwam. Overal hoorde men „Heil Faulhaber". Kroonprins Ruprecht van Beieren, die den kerkdienst had bijgewoond, werd eveneens luide toegejuicht, toen hij door de menigte werd herkend.
De dienst had plaats ter herdenking van den vijftienden jaardag van de kroning van den paus.
De preek van den kardinaal was een van de openhartigste veroordeelingen van de nationaal-socialistische politiek, welke men ooit te München heeft gehoord. Hij beschuldigde openlijk de nationaal-socialistische regeering van schending van haar verdragsverplichtingen met het Vaticaan en zeide, dat het Rijksconcordaat, dat Hitler in 1933 met het Vaticaan heeft gesloten, herhaaldelijk is geschonden, ofschoon het uit vrijen wil was afgesloten en volkomen te goeder trouw was geteekend.
Hoe, zoo vroeg hij, zullen andere regeeringen vertrouwen kunnen stellen in het woord van Duitsche staatslieden of gelooven, dat Duitschland zijn verdragen zal naleven, wanneer deze overeenkomst, uit vrijen wil afgesloten, niet nageleefd wordt?
Een hooggeplaatst persoon van het Rijk heeft onlangs verklaard, dat het concordaat verouderd was en herzien moest worden. In 1933, zoo zeide hij, hadden wij het concordaat noodig om het vertrouwen te herstellen. Deze houding lijkt, zoo betoogde kardinaal Faulhaber, op die van een man, die een rijke buitenlandsche vrouw trouwt en later, wanneer Duitsche vrouwen in de mode zijn, zijn buitenlandsche vrouw wegzendt. Ik weet wel, dat het concordaat niet een huwelijk of een overeenkomst is, maar niettemin is het een plechtig gesloten verdrag, dat niet zonder meer kan worden verloochend.
Wij weten wel, dat indien het concordaat wordt opgezegd, alle subsidies zullen ophouden, maar voor een katholiek priester is het concordaat geen kwestie van salaris. Wij zullen niet van honger omkomen zonder de staatssubsidies.
De kardinaal begon zijn preek met voorlezing van den inhoud van het Rijksconcordaat en somde één voor één de clausules en de waarborgen op, welke waren geschonden. Deze zijn:
1e. de geloofsvrijheid;
2e. vrijheid van verkeer tusschen het Vaticaan en zijn bisschoppen en tusschen de bisschoppen en de priesters;
3e. bescherming van de priesters door den staat. Hier voegde de kardinaal er aan toe, dat desondanks de nationaal-socialistische pers er bijna dagelijks mede voortgaat om de priesters aan te vallen;
4e. de handhaving van katholieke scholen en particuliere scholen van R.K. orden;
5e. de handhaving van de katholieke nonnen als onderwijzeressen op R.K. staatsscholen.
Al deze clausules, welke in het concordaat waren gegarandeerd, zoo zeide de kardinaal, zijn geschonden.
„Men legt beslag op de brieven van de bisschoppen," zoo zeide hij, „men neemt de priesters gevangen, sequestreert de kerkelijke goederen, zendt de religieuze en katholieke onderwijzers weg, verbiedt de processies en verspreidt een stroom van lasteringen tegen de hoogste kerkelijke waardigheidsbekleeders.
Het concordaat, dat in 1933 tusschen de katholieke kerk en Duitschland gesloten werd, kan men niet verbreken, niet schenden, zonder in strijd met de eer te handelen. Geheel de wereld zegt nu, dat men het concordaat alleen maar geteekend heeft om tijd en macht te winnen, ten einde later, als de weg eenmaal vrij was, elken invloed van de kerk te kunnen vernietigen."
De kardinaal merkte vervolgens op, dat de paus minder te lijden heeft van zijn ziekte dan van het steeds toenemenden ongeloof in Duitschland.
Hij eindigde zijn preek met de woorden: „Wij willen het concordaat niet ter zijde stellen; maar als het concordaat ter zijde geschoven wordt, zal het den staat meer schade berokkenen dan de kerk, daar dergelijke maatregelen het aanzien van Duitschland in het buitenland ten zeerste benadeelen zullen."
Uit de gemeente, welke met zeer groote emotie naar de preek had geluisterd, weerklonk herhaaldelijk tijdens de opsomming van de overtredingen van het concordaat het geroep „Foei". Toen de kardinaal sprak over het telegram van gelukwensch, dat Hitler vier dagen geleden aan den paus had gezonden, weerklonk er een sarcastisch gelach.

(De Maasbode - De Tijd - De Telegraaf)

(V. b. Kard. Faulhaber 2537 E.; Kerkstrijd 2623 C.)

19 FEBRUARI 1937

C. JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Regeeringsverklaring

De minister-president Hajasji heeft op 15 Febr. 1937 zijn regeeringsverklaring voorgelezen.
Hajasji somde de volgende punten op, welke de regeering denkt te verwezenlijken:
1. De stabilisatie van den toestand in Oost-Azië.
2. De reorganisatie der nationale verdediging.
3. De ontwikkeling der industrie onder contrôle van den Staat, zonder afbreuk te doen aan het particulier initiatief.
4. De bevordering van den handel met het buitenland.
Tevens kondigde Hajasji een voorloopige belastingverhooging aan, maar een vermindering van de begrooting der regeering-Hirota met 270 millioen yen.
Hij zeide voorts, het mislukken der onderhandelingen met China te betreuren en gaf zijn bereidwilligheid te kennen te streven naar overeenstemming met het geheele Chineesche volk.

Wat Groot-Brittannië betreft, Japans politiek met het doel de vriendschap met dit land te bevorderen, evenals met de Ver. Staten, blijft ongewijzigd.
Verder zal de regeering streven naar oplossing van de bestaande geschilpunten met Sovjet-Rusland, langs den weg van wederzijdsche concessies. Voorts deelde hij mede, dat Japan geen territoriale bedoelingen heeft in Noord-China.
Na de rede van Hajasji heeft het Lagerhuis zijn vertrouwen in de regeering uitgesproken. In politieke kringen verzekert men, dat het Lagerhuis aldus wil voorkomen, dat de bestaande regeering wordt vervangen door een kabinet, dat nog sterker onder invloed van het leger staat.
Domei meldt nog, dat in antwoord op interpellaties in het parlement Hajasji aanvallen deed op het fascisme. Hij verklaarde zich voorstander van de eerbiediging der Keizerlijke constitutie. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2670 D.)

A. **NEDERLAND. — „Handhaving van Nederland's neutraliteit." - Duitsch commentaar. —**
Ten aanzien van de verklaring van den Nederlandschen minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. de Graeff, inzake dat deel van de rede van den Fuehrer van 30 Januari, waarin deze verklaarde, dat Duitschland bereid was, Nederland en België als onaantastbare neutrale gebieden te erkennen en te garandeeren, verneemt het Duitsche Nieuwsbureau in welingelichte kringen te Berlijn, dat de opvatting van Nederland geenszins in tegenstelling is met de opvatting van Duitschland over het recht van andere staten een vrije beslissing te nemen. De Fuehrer heeft in zijn rede, waarop de verklaring van minister de Graeff betrekking heeft, ook nadrukkelijk te kennen gegeven, dat het tot stand komen van een dergelijke overeenkomst afhankelijk is van den wensch van Nederland. De Duitsche bereidwilligheid, de onaantastbaarheid van Nederland evenals die van België te garandeeren, houdt natuurlijk op, indien Nederland van meening is, dat het overeenkomstig zijn internationale positie geen wensch te kennen moet geven in de richting van het Duitsche aanbod.
Men begrijpt in Duitschland dit standpunt van Nederland volkomen. De Fuehrer heeft in dezelfde rede in een ander verband ook gezegd, dat iedere staat zelf moet beslissen over zijn eigen veiligheid en over den vorm en mate hiervan.
Voor Duitschland is slechts een ding van belang: in alle openbaarheid te hebben duidelijk gemaakt, dat het op iedere wijze bereid is de onschendbaarheid van Nederland te garandeeren en hierdoor grondig een eind te hebben gemaakt aan alle gepraat over een andere opvatting van Duitschland.
(Völkischer Beobachter) **(Vor. ber. 2672 A.)**

B. **KEESINGS HISTORISCH ARCHIEF. — Telexdienst. —**
Het is ons aangenaam U te kunnen berichten, dat Keesings Historisch Archief van heden af over een eigen Telexdienst, aangesloten bij het Algemeen Nederlandsch Persbureau, beschikt.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Telex-net A. N. P. 2255 F.)**

C. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - Rijkskerkcommissie afgetreden. —**
De rijkskerkcommissie, de regeering van de Duitsche evangelische kerk, is op 12 Febr. '37 afgetreden.
(Nieuwe Rott. Crt.) **(V. b. Evang. Kerkenb. 2599 B.; Rijkskerkcommissie 2001 E.)**

D. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden.**
Na de aankondiging van 13 Febr. '37 werd te Berlijn op 16 Febr. ijverig maar tevergeefs in het Reichsgesetzblatt gezocht naar de wet of de verordening inzake de oplossing van de kerkelijke kwestie ontstaan door het aftreden van de rijkskerkcommissie. Evenwel werd in den loop van den avond de onzekerheid opgeheven door de afkondiging van het besluit van den Leider om een constitutioneerende generale synode der Evangelische Kerk te laten verkiezen, terwijl de rijkskerkcommissie ad interim de loopende bestuurszaken blijft afdoen.
In den officieuzen commentaar staat bij dezen maatregel, dat de Evangelische Kerk in staat zal worden gesteld om uit eigen kracht van binnen uit een zelfvernieuwing te voltrekken. Het kerkvolk zoo heet het dan verder moet vrijwillig zijn eigen toekomst bepalen en een synode kiezen die dan een kerkelijke constitutie zal ontwerpen overeenstemmend met de meening van de synode en dus met de meening van de meerderheid van het kerkvolk.
Hierbij zal men in aanmerking moeten nemen, dat in Duitschland gelijk in vele andere landen ook in de Evangelische Kerk het percentage actieve en ijverige leden niet erg groot is in vergelijking tot de half onverschilligen, die om zoo te zeggen slechts incidenteel aan het kerkelijke leven deelnemen. Zooals de zaken nu in Duitschland staan, zullen deze in kerkelijk opzicht „lauwen" als men het zoo mag uitdrukken, welke echter geenszins in politiek opzicht lauw behoeven te wezen, stellig aan de stemming deelnemen en gezien ook de uitslag van veel vroeger gehouden dergelijke verkiezingen, zullen de lieden van de belijdenis-synode naar alle waarschijnlijkheid blijken numeriek een uiterst kleine groep te vormen, gesteld al, dat deze candidaten zullen kunnen stellen. Het heet nu, dat een groot pacificatiewerk is ingeleid, een belangrijke bijdrage tot den binnenlandschen vrede alsook voor den vrede in de wereld. Evenwel is niet te verwachten, dat de belijdenisgroep en de haar verwante richtingen, ook indien zij blijkt geheel in de minderheid te zijn den strijd en de oppositie zullen willen staken, omdat deze groep zich niet beroept op haar numerieke grootheid maar op de kracht van haar overtuiging. Feitelijk zou men dus kunnen beweren, dat na afloop van deze verkiezingen de heele toestand weinig veranderd is. Dit zal echter practisch nauwelijks het geval zijn, want de staat alsook de nieuwe synode zal zich daarna beroepen op den uitslag van de verkiezingen waaraan het heele kerkvolk heeft deelgenomen, zoodat dan maatregelen tegen de kleine oppositioneele groep daarop kunnen worden gegrondvest. (N. R. Crt.)
(Vorig bericht blz. 2677 C.)

20 FEBRUARI 1937

E. **NEDERLAND. — Zionisme. —**
Eenigen tijd geleden heeft de Nederl. Zionistenbond zijn 37ste jaarlijksche algemeene vergadering te Amsterdam gehouden.
De heer Nehemia de Lieme uit 's-Gravenhage hield hierop een referaat over: Zionistische politiek.
In het kort maakte spr. melding van den huidigen toestand in Palestina, die tot het instellen van de Royal Commission heeft geleid. Hij zou er de voorkeur aan hebben gegeven, dat de Engelsche troepen niet zoo snel waren teruggetrokken. Het is zeer moeilijk over de Zionistische politiek thans te refereeren, omdat de toestand vrij labiel is en de leiding van de Zionistische Organisatie op de belangrijkste punten geen vaste lijn heeft gevolgd, waardoor ook de meeningsvorming in de organisatie is belemmerd. Het spreekt vanzelf, dat dit de Engelsche regeering en onzen tegenstanders niet verborgen is gebleven, aldus spr.
Er is altijd een strooming onder de Zionisten geweest, die deels ontkend heeft, dat Engeland strategische belangen diende bij de uitvaardiging van de Balfour-verklaring, deels die strategische belangen verkleinde en deels de grootmoedigheid als voornaamsten en eenigen factor aannam. De feiten spreken een duidelijke taal. Een van de verdeelingstractaten die Engeland vóór de Balfour-verklaring sloot, betrof de verdeeling van Syrië en Palestina. Daarbij zou Engeland Haïfa in bezit nemen en Palestina zou geïnternationaliseerd worden. Naast andere factoren (de Vereenigde Staten en de bevordering van de deelneming in den oorlog) heeft dit den doorslag gegeven. Dit Arabische belang is sedertdien niet af-, doch toegenomen. Spr. wees op de olie-pijpleiding, de olie-haven en de vliegvelden.
Haïfa alleen is niet te denken zonder beschermend achterland. Door de uitbreiding der strategische belangen is dit probleem van het veilige achterland dringender geworden en van meer belang nog dan bij het Suezkanaal.
Spr. wees erop, dat hij niet de grootsche politiek van de Balfour-verklaring wilde beknibbelen, doch hij wenschte de werkelijke toestanden te zien. Het grootsche is daarin gelegen, dat men zich moeilijk een regeering kan denken, behalve de Engelsche, die op een dergelijke wijze haar levensbelangen met

een zoo vèrstrekkende belofte aan een onderdrukt volk weet te vereenigen. Desniettegenstaande is Engeland in het bezit van zoo belangrijke strategische punten in Palestina krachtens het Mandaat. En zonder het Mandaat en de doelstelling hiervan — het Joodsch Nationale Tehuis — heeft Engeland geen bezitrecht, geen titel op Palestina. En een Arabisch Palestina biedt geen beveiliging van het achterland dezer strategische punten, te zwijgen nog van de heilige plaatsen.
Wanneer er in Palestina Arabieren zijn, die een Arabisch Palestina wenschen, dan is deze wensch in strijd met het Mandaat en op dit punt kunnen de Zionisten en de Arabieren elkaar niet ontmoeten. Een ijzeren wet, dat de Joden nergens een meerderheid mogen vormen, ook niet in Palestina en overal een minderheid moeten zijn ook in Palestina, erkennen wij niet. Wanneer men vasthoudt aan dezen gebruikelijken term van Arabieren, dan vormen de Arabieren in verlei lei landen van ettelijke malen de uitgestrektheid van Palestina de meerderheid en beheerschen deze landen. Dat dit nu ook ten Westen van den Jordaan zoo zou moeten zijn, is niet te aanvaarden.
Spr. vroeg zich evenwel af, waarom de mandataris, die plotseling zoo vriendelijk gestemd is voor de Arabische klachten, niets heeft ondernomen, trots de vele adviezen, die tot dusverre zijn uitgebracht, om den toestand van de Arabieren te verbeteren: coöperatie, Arabische woeker en groot-grondbezit als de ruwste exploitant, irrigatie voor het geheele land nam hij als voorbeeld.
Juist in de ontwikkeling van Palestina, zooals het mandaat dit voorschrijft, als geheel, ligt de sleutel van de positie voor de Joodsche immigratie, terwijl de toenemende industrialisatie dan de capaciteit tot opneming zou vergrooten. Dan zou het Mandaat tot zijn recht komen, zonder dat een Arabier verdrongen zou worden. Dit is een voorwaarde, die de Zionistische organisatie gaarne aanvaardt en van harte vervult.
Een dergelijke ontwikkelingspolitiek zou, als reeds te constateeren was, den levensstandaard van den Fellach verhoogen, waardoor ook arbeids-moeilijkheden zullen vermeden worden. De Mandataris heeft deze politiek niet gevoerd. Integendeel, hij heeft, als de levensstandaard van Joodsche en Arabische arbeiders door verheffen van het levenspeil van de laatsten tot elkaar kwam, nog arbeiders met veel lagere looneischen uit de omringende landen in grooten getale toegelaten, waardoor deze tendenz naar economische bevrediging werd doorbroken.
Spr. waarschuwde voor verscheidene voorstellen tot concessies ten principale, die naar de geruchten willen, thans worden besproken. Een uitbreiding van het Goloes met Palestina heeft geen zin! Voor een verhuizing naar een ander land met Joodsche minoriteit, zullen wij op den duur onze jeugd niet kunnen behouden. Het ideaal blijft de bevrijding van het Joodsche volk in- en door Eretz Jisroël!
Overeenkomstig het advies van den heer R. D. van Essen (Zwolle) werd de bondspenningmeester, de heer J. Pinkhof, gedéchargeerd evenals de waarnemende J.N.F.-commissaris, de heer J. Maassen (Rotterdam).
In besloten zitting werd het beleid van de redactie van het bondsorgaan De Joodsche Wachter behandeld. Ook de redactie werd voor haar beleid gedéchargeerd.
Een groot aantal statuten en reglementswijzigingen werd aangenomen en ten slotte met algemeene stemmen het beleid van het bondsbestuur goedgekeurd.
Mr. Elias trok op advies van den bondsvoorzitter zijn voorstel inzake het algemeen Joodsch Weekblad in. De nieuwe redactie van De Joodsche Wachter zal met de gemaakte opmerkingen rekening houden.
In den Eereraad werden benoemd de heeren Nehemia de Lieme ('s-Gravenhage), E. Asscher Ezn., Mr. K. J. Edersheim, dr. A. van Raalte, mevr. C. Wijsenbeek-Franken en S. de Wolff (allen te Amsterdam), rabbijn S. Ph. de Vries (Haarlem), J. E. Stokvis ('s-Gravenhage) en mr. M. Franken en mr. I. Cohen Hzn. (beiden te Rotterdam).
Mr. Abel J. Herzberg werd als voorzitter herkozen.
Mr. I. L. Hamburg (Amsterdam) zal als nieuwe bondssecretaris optreden. Verder werden in het bondsbestuur gekozen de heeren mr. I. Kisch Hzn., mr. M. L. Kan, J. van Blitz, J. Pinkhof, M. H Max Bolle (allen te Amsterdam), M. Katzenelson ('s-Gravenhage) en dr. ir. E. Th. Gelber (Deventer).
Tot leden der redactie van De Joodsche Wachter werden gekozen de heeren dr. ir. P. J. Denekamp (Oss), mr. I. Isaäc ('s-Gravenhage), J. Mossel (Alkmaar) en Alfred Polak (Tilburg).
Tot leden van den bondsraad werden o.m. benoemd opperrabbijn A. B. N. Davids (Rotterdam), opperrabbijn S. Dasberg (Groningen), prof. dr. D. Cohen (Amsterdam), dr. A. A. Weinberg (Groningen) en mr. M. Zeldenrust ('s-Gravenhage).
Met een kort woord heeft daarna de voorzitter het congres gesloten. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Nederl. Zionistenbond 2114 A.)

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Herberekening Indische pensioenen aangenomen. —

Bij de algemeene beschouwingen over de Indische Begrooting op 12 Febr. '37 in de Tweede Kamer heeft de minister-president dr. H. Colijn met den grootsten nadruk en ernst de herberekening van de Indische pensioenen verdedigd.
In tweeden termijn heeft de minister er op gewezen, dat hij bij dit wetsontwerp in normale tijden de portefeuillekwestie zou stellen. Slechts het feit, dat er verkiezingen aanstaande zijn, weerhield dr. Colijn er van thans hiertoe over te gaan.
Zijn grootste grief was, dat verleden jaar de Kamer zelf deze herberekening wenschte, maar zich nu verschuilt achter allerlei kansberekeningen.
Bij zijn verdediging van het wetsontwerp gaf minister Colijn een aantal voorbeelden ten bewijze, dat er in de Indische pensioenen groote, onbillijke ongelijkheden voorkomen. De scheidingslijnen liggen voor 1925 en na 1933. Men zegge nu niet, dat stijging van indexcijfers te verwachten is: eerst zijn zij met 21,4 punten gedaald, waartegenover maximaal 17% op de pensioenen gekort is.
Op 16 Febr. '37 heeft de Tweede Kamer het wetsontwerp inzake de herberekening der Indische pensioenen met 51 tegen 28 stemmen aangenomen, nadat minister Colijn een amendement van den heer De Geer had overgenomen, waardoor de werkingsduur beperkt wordt tot acht maanden. (De Telegraaf)

(Vor. ber. 2657 D.; Tw. Kamer 2672 E.)

B. CHINA. — Rede van Wang Tsjing Wei voor de Kwomintang. - Uiteenzetting van zijn politiek programma. —

De vergadering van het centrale uitvoerend comité der Kwomintang te Nanking werd op 16 Febr. '37 geopend.
In de openingszitting heeft Wang Tsjing Wei zijn politiek programma uiteengezet.
Dit programma bevat:
1. De herwinning van het verloren gebied en de bescherming van het territoir;
2. Het in evenwicht brengen der binnenlandsche verhoudingen ter bevordering der landsverdediging en het onderdrukken van den communistischen veldtocht;
3. Economische verheffing van de massa;
4. Geleidelijke instelling van een democratischen regeeringsvorm. (Sin Pau Agency)

(Vor. ber. Wang Tsjing Wei 2642 B.)

C. JAN SWAMMERDAM HERDACHT. —

Op 12 Febr. '37 is in het groot-auditorium der Leidsche Universiteit plechtig de 300ste geboortedag van den grooten natuurkundige Jan Swammerdam herdacht. Na een korte redevoering van den rector magnificus, prof. dr. J. van der Hoeve, en van den voorzitter der Kon. Acad. van Wetenschappen, prof. dr. J. Huizinga, werd een herdenkingsrede uitgesproken door dr. A. Schierbeek, privaat-docent in de geschiedenis en de didactiek der biologie aan de Leidsche Universiteit. (Red. K. H. A.)

D. MGR. FRANCISCUS KENNINCK OVERLEDEN.

Op 10 Febr. '37 is in den ouderdom van 77 jaar te Utrecht na een sleepende ziekte, waarin de laatste week plotseling verergering intrad, overleden mgr. Franciscus Kenninck, aartsbisschop van Utrecht van de Oud-bisschoppelijke Cleresie.
De overleden aartsbisschop was 1859 in Den Helder geboren. Hij ontving zijn opleiding in het seminarie te Amersfoort, waar hij vele jaren als prefect werkzaam was. In 1886 werd hij tot professor in de exegese benoemd en in 1888 tot priester gewijd. Van 1898 tot 1910 was hij pastoor voor dé gemeente van den Hl. Georgius te Amersfoort. Na den dood van den president van het seminarium, Th. van Santen, keerde hij als diens opvolger in het seminarie terug als professor in de dogmatiek en als president. Sedert 1909 was hij lid van het Utrechtsche metropolitaankapittel. Den 8sten Maart 1920 werd hij als opvolger van mgr. Gerardus Gul tot aartsbisschop van Utrecht gekozen. Deze verkiezing vond voor den eersten keer plaats volgens het nieuwe reglement van 1905, volgens hetwelk alle geestelijken van het aartsbisdom kiesgerechtigd zijn. Den 28sten April daaropvolgend werd hij in de St. Gertrudiskerk te Utrecht tot bisschop gewijd door mgr. H. T. J. van Vlijmen, bisschop van Haarlem, onder assistentie van den bisschop der Duitsche oud-katholieke kerk, mgr. dr. G. Moog, en den bisschop der Zwitsersche oud-katholieke kerk, mgr. dr. E. Herzog.
Gedurende het episcopaat van mgr. Kenninck zijn er in de Nederl. oud-katholieke kerk groote dingen tot stand gekomen. In de eerste plaats mogen wij noemen de instelling van een oud-katholieke synode, als beheerend en adviseerend lichaam, waarin naast de bisschoppen en de professoren leekenafgevaardigden der gemeenten zitting hebben. Twee jaar geleden werd door deze synode, onder leiding van den aartsbisschop, besloten, dit lichaam aan een grondige herziening te onderwerpen. Vervolgens mogen wij herinneren aan de opheffing van het verplichte priestercoelibaat in 1921, waarmede een reeds sedert vele jaren geuite wensch der kerk in vervulling was gegaan.
Onder het episcopaat van mgr. Kenninck en vooral door diens toedoen werd een pensioenfonds voor de geestelijken opgericht en het plan voor een pensioeneering van de weduwen en weezen

der geestelijken aan de orde gesteld. Onder zijn beleid werden nieuwe kerken gebouwd te Amersfoort en Leiden.
Aan de oecumenische beweging heeft de overledene een levendig aandeel genomen. Hij heeft het nog mogen beleven, dat de hereenigingspogingen met de Anglic. kerkgemeenschap met succes werden bekroond en dat de intercommunie (sacramentsgemeenschap) tusschen de O. K. en Anglic. kerk tot stand kwam. Dat was in 1932.
Met de andere oud-katholieke bisschoppen was hij te Canterbury tegenwoordig bij de inthronisatie van den huidigen Engelschen patriarch, dr. Lang.
Ook met de Oostersch-orthodoxe kerk stond hij in nauwe relaties. Onder zijn presidium vonden in 1930 conferenties plaats tusschen Oostersch-orthodoxe en oud-katholieke bisschoppen en professoren om over de mogelijkheid eener intercommunie tusschen deze beide kerken te beraadslagen. Het uitblijven dezer intercommunie is voornamelijk aan den onzekeren toestand van het oecumenisch patriarchaat van Constantinopel te wijten en aan de moeilijkheden, die aan het bijeenroepen van een algemeene orthodoxe synode verbonden zijn.
Volgens de kerkelijke reglementen moet binnen drie maanden een nieuwe bisschop gekozen zijn. (Het Vaderland)

21 FEBRUARI 1937

A. VEREENIGDE STATEN. — De hervorming van het Federale Hooggerechtshof. —
Het Huis van Afgevaardigden heeft met 215 tegen 147 stemmen een resolutie aangenomen, waarin de hervormingsplannen van president Roosevelt ten aanzien van het Federale Hooggerechtshof verworpen worden.
Volgens uitlatingen van Roosevelt is de president voorloopig niet voornemens zijn plannen tot hervorming van het Federale Hooggerechtshof voor de openbare meening te verdedigen, door middel van radio-toespraken of anderszins. De verdediging van de hervormingsplannen laat hij voorloopig aan zijn aanhangers en aan hen, die overtuigd zijn van de noodzakelijkheid der voorgestelde reorganisatie, over.
(Telex - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2661 C.)**

B. AANSLAGEN. — Maarschalk Rodolfo Graziani e.a. te Addis Abeba gewond. —
Op 19 Febr. '37 is te Addis Abeba op den onderkoning van Abessynië, maarschalk Rodolfo Graziani, door Abessyniërs een aanslag gepleegd. De maarschalk werd licht gewond. Ernstiger getroffen werden de Italiaansche generaal Liotta, die zich in zijn gezelschap bevond, alsmede eenige Abessyniërs, o.w. de Aboena Kirillos.
Meer dan 2000 Abessyniërs, verdacht van samenzwering tegen de Italiaansche regeering, zijn gearresteerd. (Telex - A. N. P.)
(Vor. ber. Graziani 2337 A.)

C. ENGELAND. — Het Witboek gepubliceerd. - £ 1500 millioen voor verdediging. —
In de eerstkomende vijf jaar zal Engeland — het 16 Febr. '37 verschenen Witboek onthult het — ten behoeve van zijn defensie niet veel minder dan 1500 millioen pond sterling (ongeveer 13,5 milliard gulden) besteden, inclusief de normale begrootingsuitgaven, en rekening houdend met het speciale bewapeningsprogram, dat in uitgaven ten bedrage van 400 millioen pond sterling voorziet.

Het Witboek wijst nogmaals op de soepelheid van het bewapeningsprogram, dat gewijzigd kan worden, als dit op grond van de omstandigheden noodzakelijk mocht zijn. Vervolgens worden de motieven voor de nieuwe maatregelen nagegaan en wordt de nadruk gelegd op de noodzakelijkheid, de vrijheid der verbindingen tusschen de deelen van het Britsche rijk te handhaven en het materieel te moderniseeren.
Van onze 15 slagschepen — aldus het document — zijn er slechts drie na den oorlog gebouwd. Het aantal marinevliegtuigen is aanzienlijk uitgebreid, zoodat in dit verband maatregelen noodig zijn. Bij het leger moeten sommige onderdeelen versterkt worden; onder meer zijn twee nieuwe bataljons tanks noodig. De uitrusting van veldartillerie en infanterie zal gemoderniseerd worden, de mechanisatie van het leger wordt versneld.
Maatregelen zijn getroffen voor het vormen der enorme reserves aan munitie, die in een modernen oorlog gedurende de eerste maand noodig zijn, alvorens de uitbreiding der industrie haar beslag gekregen heeft.
Ten behoeve van de luchtmacht zullen tal van nieuwe vliegvelden aangelegd worden en ruim 75 oefenkampen in Groot-Brittannië en de overzeesche gebieden worden ingericht. Het effectief der luchtmacht bedroeg in 1936 ruim 50.000 man en zal in het komende begrootingsjaar opnieuw belangrijk worden uitgebreid.
Het Witboek gaat dan uitvoerig in op de maatregelen, die in het moederland en de overzeesche gewesten genomen worden tot bescherming tegen luchtaanvallen.
Sinds wij onze ontzaglijke taak ondernamen, heet het ten slotte, is de situatie, die de Britsche regeering tot het nemen van haar maatregelen heeft genoopt, niet gunstiger geworden. Op het oogenblik althans geeft naar het oordeel der regeering niets haar het recht het bewapeningsprogram te verminderen of het tempo der bewapening te verlangzamen. Naar alle waarschijnlijkheid zal dan ook het peil der uitgaven gedurende de eerstkomende twee of drie jaar zeer veel hooger zijn dan dat voor het loopende jaar. Hoezeer de Britsche regeering ook de noodzakelijkheid van deze omvangrijke uitgaven betreurt, zij is er van overtuigd, dat zij aanvaard dienen te worden.
Het Lagerhuis heeft op 18 Febr. '37 de resolutie, waarbij de Britsche regeering gemachtigd wordt, een leening van 400 millioen pond sterling uit te schrijven ten behoeve van de defensie, met 329 tegen 145 stemmen aangenomen. (Daily Telegraph)
(V. b. Bewapeningsprogr. 2659 B.; Leening 2671 E.)

D. BELGIE. — Buitenlandsche politiek. - Nederland.
Tijdens het debat in de Belgische Kamer over de begrooting van Buitenlandsche Zaken heeft minister Spaak eenige interpellaties beantwoord. Hij zeide o.a., dat België thans in een tijdperk van herstel leeft, niettegenstaande alle douane-moeilijkheden, welke den uitvoer hinderen of beletten. De handel met de Scandinavische landen en Amerika gaat goed vooruit.
Volgens de opvatting van de Nederlandsche staatslieden — aldus minister Spaak — kan het geschil over het Maas—Scheldekanaal de goede betrekkingen tusschen België en Nederland niet aantasten.
(Het Laatste Nieuws)
(V. b. Buitenl. Politiek 2389 D.; Nederland 2636 C.)

E. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Siegfried Trebitsch — „Die Dritte." (Herb. Reichner Verlag, Wien, 1937)
Bruno Walter — „Gustav Mahler." (Herb. Reichner Verlag, Wien, 1936) **(Vor. ber. 2671 D.)**
Engelsch: H. S. Ashton — „Clamour for Colonies." (Thornton and Butterworth, 1936)
Ardaser Sorabjee N. Wadia — „The Belle of Bali." (Dent) **(Vor. ber. 2671 D.)**
Fransch: Raymond Guérin — „Zobain." (Roman) (Edit. de la Nouvelle Revue Française, 1936)
Francis de Miomandre — „Direction Etoile." (Plon)
(Vorig bericht 2671 D.)
Italiaansch: Carlo Gamba — „Botticelli". (Collezione „Valori plastici.") (Hoepli, Milano) **(V. b. 2671 D.)**
Nederlandsch: Vondel — Volledige dichtwerken en oorspronkelijk proza, verzorgd en ingeleid door Albert Verwey. (Uitg. H. J. W. Becht, A'dam)
Alie van Wyhe-Smeding — „Tusschen de Menschen." (Uitg.bedrijf Eigen Volk) **(Vorig bericht 2671 D.)**
Zuid-Afrikaansch: I. van Melle — „Bart Nel, de opstandeling". (Wereldbiblioth. A'dam 1936) **(1956 B.)**
(Red. K. H. A.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen in het Verre Oosten.
De Volkenbondsconferentie ter bestrijding van den handel in vrouwen en kinderen te Bandoeng, heeft resoluties aangenomen, waarvan de voornaamste punten de volgende zijn:
In het Oosten moet een bureau van den Volkenbond worden gevormd, belast met het ontvangen van de diverse gegevens en het doorgeven daarvan.
Aangedrongen wordt op het scheppen van contact tusschen de Chineesche regeering eenerzijds en de landen, die belang hebben bij buitenlandsche concessies in China, anderzijds, ter uitwisseling van gegevens, enz.
Er wordt op aangedrongen, dat de verschillende regeeringen regelingen treffen, waarbij de scheepvaartmaatschappijen worden gedwongen met de havenautoriteiten samen te werken.
De conferentie oordeelt, dat de afschaffing der reglementeerde huizen van ontucht het einddoel zal moeten zijn. (Aneta)

22 FEBRUARI 1937

A. BALKAN-STATEN. — Conferentie te Athene. - Communiqué. —
Na de laatste vergadering van den raad der Balkan-Staten (Joego-Slavië, Roemenië, Turkije en Griekenland), die te Athene werd gehouden, werd een officieel communiqué verstrekt, volgens hetwelk de beraadslagingen over de solidariteit en de buitenlandsche politiek der betrokken staten in volledige overeenstemming zijn verloopen. De Balkan-Entente zal de instandhouding van den vrede en den opbouw van den Volkenbond steunen. Het agreement tusschen Engeland en Italië i.z. de Middellandsche Zee en het vriendschapsverdrag tusschen Bulgarije en Joego-Slavië worden begroet als een daadwerkelijke steun aan den vrede op den Balkan. (Proïa)
(Vor. ber. Balkan-Entente 2293 E.)

B. VOLKENBOND. — Paraguay uitgetreden. —
Uit Asuncion wordt vernomen, dat de regeering van Paraguay officieel bekend heeft gemaakt, dat het uittreden van Paraguay uit den Volkenbond thans rechtsgeldig is geworden.
Zooals men weet heeft Paraguay twee jaar geleden het lidmaatschap van den bond opgezegd.
(Telex - A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1698 E.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Pakoe Alam VII overleden. —
Z. H. Pangeran Adipati Ario Pakoe Alam VII, hoofd van het Pakoe Alamsche huis, is op 16 Febr. '37 te Djokjakarta overleden.
Zijn oudste zoon, Pangeran Ario Praboe Soeriodilogo, die zijn vader vertegenwoordigd heeft bij het huwelijk tusschen Prinses Juliana en Prins Bernahrd, maakt momenteel een reis door Europa. (Aneta)
De Pakoe Alam heeft in 1931 zijn zilveren jubileum gevierd als hoofd van het Javaansche vorstenhuis, dat met historische banden van trouw verbonden is aan het Nederlandsche bewind.
Bij deze gelegenheid werd hij benoemd tot commandeur in de Orde van Oranje Nassau.
Het Pakoe Alamsche Huis dankte zijn ontstaan aan den Engelschen gouverneur-generaal Raffles, die — als tegenwicht tegenover den Sultan van Djokjakarta — in het jaar 1812 een halfbroer van den toenmaligen sultan tot zelfstandig vorst verhief onder den titel Pangeran Pakoe Alam — d.i. Prins, spijker of spil der Wereld. Aan dezen, van den sultan van Djokjakarta onafhankelijken prins werd toegewezen een gebied, zijnde het tegenwoordige regentschap Pakoe Alam, met het uit een kampong bestaand onderdistrict van dien naam, ter hoofdplaats Djokjakarta en het regentschap Adikarto bewesten de Progo.
(Red. K. H. A.)

D. POLEN. — Het program van Kolonel Koc. —
Op 21 Februari '37 heeft Kolonel Koc voor de microfoon de ideologische en politieke verklaring afgelegd over het nieuwe politieke kamp, dat hij heeft gesticht.
Hij beriep zich hierbij op de toespraken van maarschalk Rydz-Smigly, waarin deze aandrong op eenheid en de onderlinge geschillen te vergeten en eensgezind te werken aan de verdediging van den Staat.
Ten aanzien van den godsdienst verwees Koc naar de regeling van Godsdienst en Staat, welke is vastgelegd in de grondwet.
Wat de sociale kwestie betreft, zeide spr., dat geen leer, welke slechts een sociale groep dient, voor Polen dienstig is. Het communisme is den Poolschen geest zoo vreemd, dat hiervoor in Polen geen plaats is. Een communistisch Polen zou geen Polen meer zijn; Polen heeft het communisme op de slagvelden in 1919 en 1920 van de hand gewezen.
De weerbaarheid van den staat, zoo zeide Kolonel Koc verder, eischt organisatie van het economisch leven. Spr. baseert zich op het privébezit en particulier initiatief, doch de Staat behoudt het recht invloed uit te oefenen op de harmonische ontwikkeling van de totale productie. Aangezien de structuur van Polen voornamelijk steunt op de breede massa van arbeiders en boeren, moet vooral rekening worden gehouden met het lot, den welstand, de cultuur en de gezindheid van deze massa.
Vervolgens wees Kolonel Koc op de noodzakelijkheid van verbetering van de toestanden op landbouwgebied. Aangezien dit echter de overbevolking in den landbouw niet verhindert, moet de ontwikkeling van de industrie en de steden worden nagestreefd.
Ten aanzien van de minderheden zeide Kolonel Koc, dat zij geëerbiedigd zullen worden, voor zoover zij het staatsbelang niet schaden. Willekeur en terreur tegen het Joodsche deel van de bevolking zullen niet worden geduld. Doch het streven van het Poolsche volk naar economische zelfstandigheid noemt spreker natuurlijk. (Polska Agencia Telegraficzna)

E. SPANJE. — Non-interventie-accoord. —
In de zittingen van 15 tot 19 Febr. '37 is het subcomité (Frankrijk, Engeland, Sovjet-Rusland, Italië, Portugal en Duitschland) der non-interventiecommissie tot een accoord gekomen.
Dit accoord omvat de volgende twee punten:
1. Een verbod van het zenden en het laten vertrekken van vrijwilligers naar Spanje, welk verbod op 20 Febr. '37 in werking is getreden.
2. De algemeene lijnen van een contrôleplan dat van 6 Maart af toegepast zal worden.
Een ring van oorlogsschepen van Groot-Brittannië, Frankrijk, Sovjet-Rusland, Duitschland, Italië en Portugal zal het landen van vrijwilligers in de Spaansche havens beletten. Britsche en Portugeesche oorlogsschepen zullen in de Golf van Biscaje surveilleeren, de Noordwestkust van Spanje zal onder contrôle van de Fransche en Russische vloot staan, de Zuidkust onder contrôle van Britsche, Fransche, Russische en Portugeesche oorlogsbodems, de Oostkust van Spanje onder contrôle van Italiaansche en Duitsche oorlogsschepen. Ongeveer 800 Engelsche beambten zullen de Portugeesche landgrenzen controleeren.
(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2672 D.; Buitenl. inmenging 2644 C.)**

23 FEBRUARI 1937

F. VATICAAN. — Annexatie van Abessynië erkend.
De Heilige Stoel heeft de annexatie van Abessynië implicite erkend. Een dankbetuiging aan Victor-Emanuel, die hem had geluk gewenscht ter gelegenheid van de herdenking zijner kroning, heeft de Paus n.l. geadresseerd aan „den Koning van Italië, Keizer van Abessynië". (Corriere della Sera)
(Vor. ber. Abessynië 2600 F.)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Java-Suikerareaal verhoogd met 200.000 ton. —
Op 22 Febr. '37 werd een verhooging van het suikerareaal in de Javasche Courant gepubliceerd. Na informatie deelde het Departement van Economische Zaken mede, dat in de laatste maanden een groote suikerafzet heeft plaats gevonden, die in sommige opzichten een reëel karakter draagt.
Daarom is de regeering er op verzoek van de N.I.-V.A.S. toe overgegaan om de productie voor het jaar 1937 (oogst van 1938) van 1.200.000 tons op 1.400.000 tons te brengen.
Daarmede zal dan in 1938 dezelfde hoeveelheid als in 1937 worden geproduceerd. Intusschen is dit nog 100.000 ton beneden het schema, dat een essentieel deel uitmaakt van de in het jaar 1936 aangenomen suikerregeling.
Voor Midden- en Oost-Java is dit besluit zeer belangrijk, daar vijf tot zeven millioen meer geld aan loonen, transport, grondhuren enz. in omloop komt, waarvan het overgroote deel aan de inheemsche bevolking ten goede zal komen. (Aneta)
(Vor. ber. Suiker 2556 G.; Productie 2155 B.)

A. Overzicht 1935-1936. - Anderhalf milliard lager dan in 1930. —

In het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek zijn de voornaamste cijfers opgenomen van de Inkomstenbelasting 1935-'36, die in vergelijking worden gebracht met de cijfers over enkele voorafgaande jaren. Voor alle natuurlijke binnen het Rijk wonende belastingplichtigen tezamen volgen hier allereerst enkele cijfers betreffende een aantal achtereenvolgende jaren.

Opgemerkt zij, dat bij onderstaande gegevens geen rekening is gehouden met de in den loop der jaren gewijzigde waarde van het geld.

	Aantal aangesl.	Bedr. v. h. ink. in mill. gld.	Bedr. d. bel. in hoofdsom maal ƒ 1000
1921-1922 .	1.638.456	4.292 (+ 653)	130.093
1922-1923 .	1.690.155	4.138 (— 154)	110 987
1923-1924 .	1.631.980	3.848 (— 290)	94.852
1924-1925 .	1.624.580	3.761 (— 87)	90.519
1925-1926 .	1.657.883	3.864 (+ 103)	96.571
1926-1927 .	1.694.049	3.903 (+ 39)	98.937
1927-1928 .	1.719.376	3.932 (+ 29)	100 056
1928-1929 .	1.746.075	4.029 (+ 97)	83.579
1929-1930 .	1.830.875	4.285 (+ 256)	90.694
1930-1931 .	1.892.553	4.367 (+ 82)	91.048
1931-1932 .	1.867.154	4.206 (— 161)	82.670
1932-1933 .	1.668.161	3.657 (— 549)	65.172
1933-1934 .	1.484.616	3.157 (— 500)	51.584
1934-1935 .	1.445.019	3.042 (— 115)	48.850
1935-1936 .	1.355.051	2.828 (— 214)	44.678

De vermeerdering of vermindering van het totaal der inkomens ten aanzien van het voorafgaand jaar is telkens tusschen haakjes vermeld.

Uit deze cijfers blijkt, dat, als gevolg van de in 1920 ingetreden malaise, het gezamenlijke inkomen der belastingplichtigen van 1921-1922 tot 1924-1925 is gedaald met ƒ 530 millioen en van laatstgenoemd jaar tot 1930-1931 ten gevolge van de verbetering in den algemeenen economischen toestand wederom is gestegen met ƒ 606 millioen. Als gevolg van de in 1929 ingetreden economische crisis is daarop een vermindering ingetreden van ƒ 1539 millioen van 1930-1931 tot 1935-1936. Dat deze terugslag voor het eerst in het cijfer over 1931-1932 tot uitdrukking komt vindt zijn oorzaak in het feit, dat het bedrag der inkomens in het algemeen betrekking heeft op de inkomsten genoten in het voorafgaande kalenderjaar, in dit geval dus 1930. Over 1935-1936 betreffen de gegevens dus de inkomsten over het kalenderjaar 1934, zoodat het zich zeer langzaam ontwikkelend economisch herstel in deze cijfers nog niet tot uitdrukking komt.

Inkomstenbelasting

De sinds 1930-1931 ingetreden daling is het kleinst van 1933-1934 op 1934-1935, hetgeen voor een deel het gevolg is van de op 1 Mei 1934 ingetreden scherpere bepalingen tegen onjuiste belastingaangiften. Van 1934-1935 op 1935-1936 beliep de daling nog ƒ 214 millioen. Het totaal der inkomens over 1935-1936 is hierdoor nog ƒ 933 millioen lager geworden dan over 1924-1925 (24,81%). De bevolking nam van 1 Januari 1925 tot 1 Januari 1936 toe met 15,85%, met welk percentage een vermeerdering der gezamenlijke inkomens correspondeert van ƒ 596 millioen, zoodat geen rekening houdend met de waardeverandering van het geld, het totaal der inkomens over 1935-1936 ƒ 1539 millioen lager is dan het cijfer, dat verkregen wordt, indien van 1924-1925 af het totaal der inkomens dezelfde stijging zou vertoonen als de bevolking. Wat het aantal aangeslagenen betreft, kan worden medegedeeld, dat dit aantal over 1922-1923 — in tegenstelling met het bedrag der inkomens en der belasting — nog iets hooger is dan over 1921-1922. Per 1000 inwoners kwamen over 1921-1922 en 1922-1923 resp. 235 en 238 aangeslagenen voor. Laatstgenoemd aantal daalde tot 222 over 1924-1925, steeg wederom tot 238 over 1930-1931, waarop een nieuwe daling volgde tot 160 over 1935-1936.

Bij vergelijking van het totaal der inkomens van jaar op jaar dient er rekening mee te worden gehouden, dat in den loop der jaren een aantal eigen zaken, vennootschappen onder firma e.d. zijn omgezet in z.g. „besloten" naamlooze vennootschappen, als gevolg waarvan sindsdien slechts in de inkomstenbelasting valt, hetgeen aan de naamlooze vennootschappen onttrokken wordt in den vorm van uitdeelingen (salarissen inbegrepen), onverschillig of de vennootschap winst of verlies heeft gemaakt. De vergelijking van jaar tot jaar wordt hierdoor onzuiver gemaakt. Bovendien wordt deze vergelijking bemoeilijkt, doordat bij de vaststelling van het inkomen voor 1927-1928 verrekening is toegestaan van verliezen voor 1926-1927 en van 1928-1929 af van verliezen in beide voorgaande jaren.

Voor enkele van bovengenoemde jaren, volgen hieronder de totaalcijfers betreffende het aantal aangeslagenen, verdeeld naar enkele inkomensgroepen, in absolute cijfers en in pCt. van het totaal.

Inkomensgroepen	Absolute cijfers 1921-'22	1930-'31	1934-'35	1935-'36
ƒ 800— 1.400	518.032	793.988	648 490	614.035
1.400— 2.000	514.930	538.246	394.142	375.670
2.000— 3.000	342.342	302.169	217.230	195 801
3 000— 5.000	155.207	154.653	114 019	103 912
5.000— 10.000	72.044	69.488	50.741	46.892
10.000— 20.000	22.865	22.030	14.622	13 448
20.000— 30.000	5.541	5.570	3.105	2.903
30 000—100 000	6.160	5.496	2.415	2.169
100.000 en daarb.	1.335	913	255	216
	1.638.456	1.892.553	1.445.019	1.355 051

	In pCt. van het totaal aantal aangeslagenen 1921-'22	1930-'31	1934-'35	1935-'36
ƒ 800— 1.400	31.62	41.95	44.88	45 32
1.400— 2.000	31.43	28.44	27.28	27.72
2.000— 3.000	20.90	15.97	15 03	14.45
3.000— 5.000	9.47	8.17	7.89	7.67
5.000— 10.000	4.40	3.67	3.51	3 46
10.000— 20.000	1.39	1.17	1 01	0.99
20.000— 30.000	0.34	0.29	0 21	0 21
30.000—100.000	0 37	0.29	0.17	0.16
100.000 en daarb.	0.08	0.05	0.02	0 02
	100.—	100.—	100.—	100.—

Slechts een zeer klein deel van alle belastingplichtigen valt in de hoogere inkomens. Over 1935-1936 maakt bijv. het aantal aangeslagenen met inkomens van ƒ 5.000 en meer slechts 4.84% (1921-1922 6.58%) uit van het totaal aantal aangeslagenen.

De inkomens voor deze aangeslagenen bedragen 24.79% (1921-1922 35.30%) van het totaal, terwijl aan belasting werd bijgedragen 58.83% (1921-1922 73.86%) van het totaal.

De 95 16% (1921-1922 93.42%) der aangeslagenen met inkomens beneden ƒ 5.000 hadden 75.21% (1921-1922 64.70%) van het totaal inkomen en bedroegen 41.17% (1921-1922 27.14%) tot het totaal der belasting bij. De voor deze belasting geldende progressie komt in deze cijfers duidelijk tot uitdrukking.

Van 1921-1922 af is het gemiddeld inkomen per aangeslagene hieronder vermeld:

1921-'22 ƒ 2.619	1926-'27 ƒ 2.304	1931-'32 ƒ 2.253
1922-'23 ƒ 2.448	1927-'28 ƒ 2.287	1932-'33 ƒ 2.192
1923-'24 ƒ 2.358	1928-'29 ƒ 2.307	1933-'34 ƒ 2.126
1924-'25 ƒ 2.315	1929-'30 ƒ 2.340	1934-'35 ƒ 2.105
1925-'26 ƒ 2.331	1930-'31 ƒ 2.308	1935-'36 ƒ 2.087

Uit deze cijfers blijkt, dat het gemiddeld inkomen per aangeslagene van 1921-1922 tot en met 1924-1925 voortdurend is gedaald en wel van ƒ 2.619 tot ƒ 2.315, waarop na enkele schommelingen een stijging is gevolgd tot ƒ 2.340 over 1929-1930. Het gemiddeld inkomen is daarop gedaald tot ƒ 2.087 over 1935-1936, waardoor het wederom ƒ 532 lager is dan het hoogste der cijfers over de voorgaande jaren (1921-1922) en nog ƒ 18 lager is dan het laagste dezer cijfers (1934-1935). (Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(V. b. Inkomstenbelasting 2551 I.; Overzicht 2181 A.)

A. **NEDERLAND. — IJsselmeer met N.O.-Polder.** — Binnenkort, in ieder geval vóór het einde van deze maand, zal er op het ministerie van Waterstaat wederom een belangrijke aanbesteding plaats hebben in zake de indijking en droogmaking van de Wieringermeer.
In April van het vorige jaar werd een aanvang gemaakt met de voorbereiding van de uitvoering van den Noordoostelijken Polder. Na goedkeuring door den minister van Waterstaat werd een bestek opgemaakt en aanbesteed en in Mei 1936 kon het voorbereidend werk begonnen worden: het graven van een werkhaven, het inrichten van opslagterreinen en het maken van een fundeeringsput met omringdam.
Door noesten arbeid is Nederland bezig zich er een provincie bij te veroveren, daarmede leefmogelijkheid scheppend voor duizenden en duizenden.

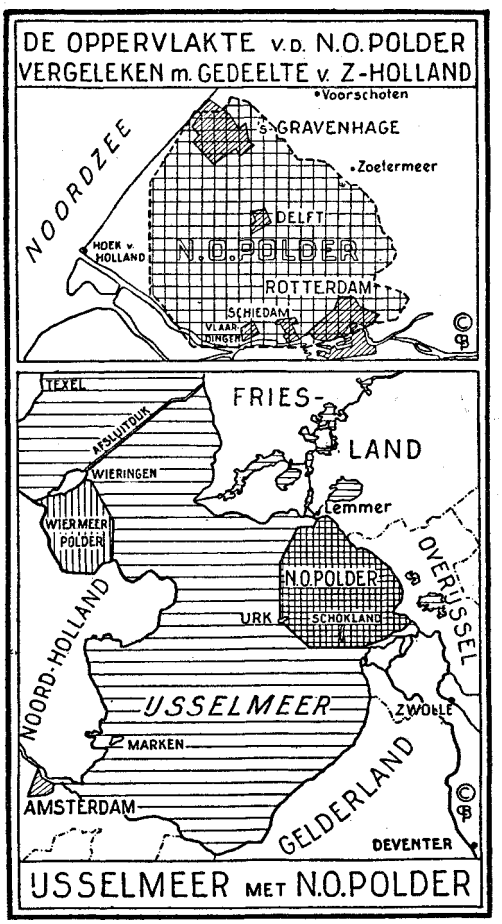

Om eenigen indruk te krijgen van de beteekenis, meer in het bijzonder van den Noordoostelijken polder, welke bij de aanstaande aanbesteding betrokken is, is het belangwekkend het oordeel te vernemen van den directeur van het Bodemkundig Instituut te Groningen, dr. D. J. Hissink, omtrent de gronden, welke hier verworven worden.
„De gronden van den toekomstigen Noordoostelijken polder maken een zeer gelijkmatigen indruk", aldus dr. Hissink. „Het is lang niet onmogelijk, dat zij tot de homogeenste gronden van Nederland zullen behooren; deze gelijkmatigheid is een groot voordeel voor de cultuur.
De groote middenmoot van dezen polder, bijna 60%, wordt gevormd door een vrij gelijkmatig gebied van rond 28.000 H.A. van niet al te zware kleigronden, rijk aan koolzure kalk en met voldoende humus, phosphorzuur en kali, om een langen tijd groote oogsten op te leveren. De rest van den polder bestaat uit rond 10.000 H.A. lichte zavelgronden en rond 8000 H.A. goed zandige gronden, alle eveneens rijk aan koolzure kalk."
Het bijgaande vergelijkingskaartje geeft een duidelijk beeld van de oppervlakte grond, welke gemoeid is met de droogmaking van dezen Noordoostelijken polder, waarvan de eigenlijke werkzaamheden — het aanleggen van de meerdijken in aansluiting op het eiland Urk en op het vorige bestek — na de eerstdaags plaats hebbende aanbesteding zullen kunnen aanvangen. (De Telegraaf) **(V. b. 2089 K.)**

B. **CHINA. — Presteert de Chinees hetzelfde als de Japanner?** —
De vraag wordt dikwijls gehoord „kan de Chinees wat de Japanner doet?" De Sin Wan Pao schrijft hierover het volgende: De Chinees is grondiger dan de Japanner en derhalve veel langzamer en conservatiever. Er is echter geen twijfel aan, dat China ontwaakt is en dat het een factor in den wereldhandel vormt. Langzamerhand zal ook de discipline der Chineesche troepen en de bewapening met menig Europeesch leger te vergelijken zijn. In ieder geval is Japan op dit oogenblik overtuigd van het feit, dat China geen speelbal meer is. (Sin Wan Pao)

C. **EDUARD DOUWES DEKKER.** —
Den 19 Februari 1937 was het vijftig jaar geleden, dat Eduard Douwes Dekker (Multatuli), een der grootste prosaschrijvers, die Nederland kent, te Nieder-Ingelheim stierf. (Red. K. H. A.)

24 FEBRUARI 1937

D. **NEDERLAND. — Dr. ir. M. D. Dijt over het Plan-Deterding.** —
Voor leden van de Haarlemsche Handelsschoolvereeniging heeft dr. ir. M. D. Dijt op 18 Februari '37 in het gebouw van den Protestantenbond een lezing gehouden over het plan-Deterding, waarin hij na een uitvoerige inleiding de ontwikkeling van den economischen toestand in Duitschland na den wereldoorlog schetste ten opzichte van de andere landen en de houding van Nederland hiertegenover, om tenslotte te wijzen op het gewicht van het plan-Deterding, dat niets anders wil dan in de wanverhouding ontspanning brengen en een stoot wil zijn in de goede richting aan de voor Europa en voor ons land zoo noodzakelijke samenleving. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Deterding 2636 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Heidengedenkdag. - Vrede is Duitschland's doel zegt Veldmaarschalk v. Blomberg.**
22 Februari '37 werd in Duitschland de heldengedenkdag gevierd. In de Staatsopera hield de rijksminister van Oorlog, Von Blomberg, in tegenwoordigheid van Adolf Hitler, een rede, waarin hij de gevallenen in den wereldoorlog herdacht. Uit de graven van de gesneuvelden, aldus de minister, stijgt overal de kreet op: „Vergeet den haat, toont u ons offer waardig, verhindert met alle kracht een herhaling van deze verschrikking". (Angriff)
(Vor. ber. Von Blomberg 2278 C.)

F. **FRANKRIJK. — Flandin en de regeering-Blum.** —
In een redevoering, uitgesproken in het Théâtre des Ambassadeurs te Parijs is oud-minister-president Flandin, voorzitter van de groep der links-republikeinen, niet zuinig geweest in zijn lof voor Blum en Delbos, omdat zij weerstand hadden kunnen bieden aan de druk van bepaalde elementen van het Volksfront in zake de politiek jegens Spanje. Hij juichte verder de nauwe samenwerking tusschen Londen en Parijs toe, de kostbare vrucht van de bijstandsverdragen, welke hij in Maart van het vorige jaar had kunnen sluiten en welke opwogen tegen de herbezetting van het Rijnland. Hij betreurde het daarentegen, dat Frankrijk bij de afwikkeling van de Abessynische kwestie niet meer zin voor realiteit aan den dag

had gelegd en nog niet tot betere samenwerking met Italië was gekomen.
Over de algemeene politiek tot organisatie van den vrede sprekende, merkte Flandin op, dat de regeering van het Volksfront zich in haar handelingen los gemaakt had van een ideologie, welke Blum dikwijls zijn voorgangers verweten had niet te deelen. De militaire diensttijd van twee jaar, herbewapening op groote schaal, hernieuwing van het militaire bondgenootschap met Polen en de leening van twee milliard aan dat land, hernieuwing van de leening aan Tsjecho-Slowakije, het waren alle punten van een programma, dat Blum als leider van de oppositie steeds bestreden had met de theorie van vrede door ontwapening.
Aan het einde van zijn rede kwam Flandin tot de slotsom, dat de huidige regeering in haar buitenlandsche politiek en in haar maatregelen tot de nationale verdediging verdient, dat men vertrouwen in haar stelt. (Le Temps) **(V. b. Flandin 2243 C.)**

A. NEDERLAND. — Diplomatie. - Dr. A. Loudon gezant te Bern. —

De Regeeringspersdienst meldt:
Naar wij vernemen is binnenkort de benoeming te verwachten van dr. A. Loudon tot Hr. Ms. gezant te Bern.
De nieuwbenoemde gezant te Bern, dr. A. Loudon, is op 5 Juni 1892 in Den Haag geboren. Hij studeerde aan de Leidsche universiteit in de rechten en trad, na de diplomatieke examens te hebben afgelegd, in Juni 1920 in diplomatieken dienst. Als gezantschapsattaché was hij aan de legatie te Londen en later als gezantschapssecretaris aan het 2de klasse gezantschap te Buenos Aires verbonden.
Ook van de legatie te Washington maakte dr. Loudon deel uit. Bij K.B. van 17 Juni 1926 werd hij benoemd tot gezantschapssecretaris eerste klasse. Na een jaar verlof buiten bezwaar van 's lands schatkist te hebben genomen, werd hij bij de legatie te Madrid aangesteld. Zijn benoeming tot gezantschapsraad volgde in Mei 1932. In hetzelfde jaar benoemde de regeering dr. Loudon tot tijdelijk zaakgelastigde te Lissabon en met ingang van 20 November 1934 verleende zij hem den persoonlijken titel van buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister.
Dr. Loudon is officier in de Orde van Oranje-Nassau, ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw en drager van verschillende buitenlandsche ordeteekenen. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2565 E.)

B. NEDERLAND. — Handelsmissie naar Zuid-Amerika. —

Onder leiding van jhr. van Karnebeek is op 18 Febr. 1937 een Nederlandsche delegatie met vele leidende figuren uit regeeringskringen en uit het economische leven naar Argentinië, Brazilië, Chili en Uruguay vertrokken om een oriënteerings- en studiereis in genoemde landen te maken.
De regeering, de Nederlandsche banken, industrie en handelswereld hebben samengewerkt om de suggestie van het Nederlandsch-Zuid-Amerikaansch Instituut (voorzitter dr. E. Heldring), een missie naar enkele Zuid-Amerikaansche landen te zenden, te verwezenlijken. Samen dragen zij de financieele lasten.
(De Telegraaf)

C. DUITSCHLAND. — Geen Joden in het leger. —

De Rijksminister voor Binnenlandsche Zaken heeft, in overeenstemming met den Rijksminister van Oorlog, een nieuwe verordening uitgevaardigd in zake dienstplicht, volgens welke Joden niet meer worden toegelaten tot den militairen dienst. Ieder dienstplichtige moet een verklaring afleggen, dat hem, na zorgvuldig onderzoek, geen omstandigheden bekend zijn, die de opvatting rechtvaardigen, dat hij Jood zou zijn. (Der Angriff) **(V. b. Joden 2664 F.)**

D. ENGELAND. — Duitsche Koloniën. —

In antwoord op de in het Britsche Lagerhuis gestelde vraag in duidelijke bewoordingen te verklaren, dat de Britsche regeering niet in overweging kan nemen het nationaal-socialistische Duitschland eenig gebied, dat onder Britsche contrôle staat, af te staan, zeide Lord Cranborne, dat naar hij onlangs reeds verklaard heeft, de regeering een dergelijk probleem niet onder oogen heeft gezien.
Het conservatieve Lagerhuislid Duncan Sandys heeft de volgende motie ingediend, welke door verscheidene zijner collega's wordt gesteund:
„Het Lagerhuis heeft met voldoening kennis genomen van de door de regeering gegeven verzekering, dat zij geen afstand van koloniaal of mandaatgebied onder oogen ziet."
De onderteekenaars der motie hopen tijdens het debat, dat zal worden gevoerd, van de regeering een krachtiger verklaring te verkrijgen dan die welke tot dusver met betrekking tot de positie der mandaatgebieden zijn afgelegd. (Manchester Guardian)
(Vor. ber. Duitschland, Koloniën 2587 B.)

E. NEDERLAND. — Luit.-Generaal Jhr. W. Roëll vraagt ontslag. —

Naar het Vaderland verneemt staat het thans vast, dat de commandant van het veldleger, luit.-generaal jhr. W. Roëll, als zoodanig eervol ontslag heeft gevraagd aan de Koningin.
Hij zal worden opgevolgd als commandant van het veldleger door generaal-majoor der infanterie J. J. G. baron van Voorst tot Voorst, commandant van de vierde divisie te Amersfoort. Deze zal dan als commandant van de vierde divisie worden opgevolgd door den kolonel van den generalen staf P. W. Best, commandant van de luchtvaartafdeeling. (Vaderland)
(Vor. ber. Luit.-Gen. Jhr. W. Roëll 2595 C.)

25 FEBRUARI 1937

F. ENGELAND. — Het Witboek. - Commentaren. —

De „Lokal-Anzeiger" ziet in de houding van Engeland een nieuw motief voor de Duitsche regeering om haar bewapeningspolitiek voort te zetten.
„Hitler heeft in zijn jongste rede gezegd, dat ieder land over zijn eigen bewapeningspolitiek moet beslissen. Dit geldt ook voor Engeland. Maar het feit, dat de Britsche minister verwijst naar het Witboek van Maart 1936 en naar de argumenten, welke zijn aangevoerd ten gunste van een bewapeningspolitiek en dat hij voorts bij deze gelegenheid Duitschland heeft genoemd, doet ons hopen, dat het Engelsche volk, gezien zijn tegenwoordige pogingen, meer begrip zal toonen, indien Duitschland, dat in geografisch opzicht in veel ongunstiger positie verkeert en dat aan de bedreigingen van het bolsjewisme is blootgesteld, zijnerzijds alles doet, wat in zijn vermogen is om zijn weermiddelen te herstellen, welke men het vijftien jaar lang heeft geweigerd."
De „Echo de Paris" schrijft dat de redevoeringen van Baldwin en Inskip een uitstekenden indruk hebben gemaakt en de overtuiging hebben gewekt dat het Engeland nu eindelijk ernst is.
De „Temps" en de „Figaro" wijzen er op, dat de herbewapening geenszins isolatie behoeft te beteekenen en zij verwachten van het besluit van Engeland een krachtigen steun tot waarborg van den vrede.
Het „Giornale d'Italia" schrijft, dat de Engelsche diplomatie bezig is haar prestige, dat leelijk gehavend was, te herwinnen. De Britsche leeuw heeft vijftien jaar lang niet meer gebruld, wat verschillende kleine wolfjes al te stoutmoedig had gemaakt.
De „Tribuna" erkent, dat de herbewapening van Engeland een algemeene dienst is aan de geheele menschheid bewezen en een bijzondere waarschuwing inhoudt aan Duitschland en Japan om in hun imperialistische politiek niet te ver te gaan.
De „Nitsji Nitsji" vindt, dat de Engelsche regeering eindelijk ingezien heeft, dat met een Volkenbonds- of vredespolitiek op het oogenblik geen goed garen te spinnen is. Voor Japan beteekent een sterk Engeland tevens vrede in het Oosten.
(Vorig bericht blz. 2679 C.)

G. SOVJET-RUSLAND. — Het leger is betrouwbaar. - Duitsche waarschuwing. —

De Duitsche minister van Oorlog acht het noodig het publiek te waarschuwen tegen onjuiste berichten die verspreid worden door de pers over Rusland.
Het politiek-militaire weekblad „Deutsche Wehr" publiceert in de aflevering van 20 Febr. '37 een sensationeel artikel, onder het opschrift „Brief uit Moskou", dat afkomstig schijnt te zijn van een hooge Duitsche militaire persoonlijkheid, die in Rusland verblijft. Het artikel behelst technische, militaire détails, bijv. gesprekken met kringen van den generalen staf over problemen van bewapening, recruteering en tactiek.
Naar aanleiding van berichten over spanningen tusschen Stalin en de roode generaals schrijft de correspondent:
„Wij zijn van meening, dat van militair standpunt gewaarschuwd moet worden tegen de verleiding te

gelooven aan de zwakheid van Rusland. De trouw van het roode leger is onbetwistbaar.
Alle groote legerchefs, met name Worosjilof, Jegorof, Boedjenni, Blücher, Poesjatsjefski en Kamenef zijn met Stalin verbonden. De chefs, die een hooge positie bekleeden, denken er geenszins aan deze te ruilen voor een volstrekt onzekere toekomst, die tot niets zou leiden." (Deutsche Wehr)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2563 C.)

A. GRIEKENLAND. — De handelsvloot. - Uitbreiding sinds 1931. —
Terwijl in de voornaamste landen de tonnage van de koopvaardijvloot sedert 1931 merkbaar is verminderd, zoo schrijft het maandblad „Ons Zeewezen", zijn de Grieksche reeders voortdurend aan de markt geweest om tweedehands-schepen te koopen.
De groei van de Grieksche koopvaardijvloot sedert 1927 blijkt uit de volgende cijfers (in ton):

1927 . . .	1.028.813	1935 . . .	1.711.165
1929 . . .	1.216.685	1936 . . .	1.800.850
1934 . . .	1.507.260		

Deze groei in 10 jaar, zijnde 772.000 ton, bedraagt ongeveer 77% van de vloot van 1927 en hoewel in de crisisjaren niet in dezelfde mate scheepsruimte is aangekocht als voorheen, heeft men nooit iets van een stilstand kunnen merken. (Ons Zeewezen)

B. NEDERLAND. — Verbindendverklaring van ondernemersovereenkomsten. - Minister Gelissen geeft een verklaring. —
De minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. Gelissen, heeft naar aanleiding van de vraag van den heer Smeenk betreffende de afwijzing van een tweetal verzoeken van organisaties tot algemeen verbindendverklaring van de ondernemersovereenkomsten in de baksteenindustrie en in de bakkerijen te Amsterdam en te Rotterdam een uitvoerige uiteenzetting van zijn standpunt gegeven.
Baksteenindustrie. — De kern van de moeilijkheden in de baksteenindustrie moet worden gezocht in een blijvende onevenwichtigheid tusschen productiecapaciteit en afzetmogelijkheden. De gevolgen van deze blijvende overcapaciteit doen zich sedert jaren in ernstige mate gevoelen.
Indien men nu echter voor oogen houdt dat bij een blijvende overcapaciteit alleen een snelle uitschakeling en vernietiging van het overtollige gedeelte met behoud van het gerationaliseerde productie-apparaat, dat in overeenstemming met de behoeften dient te zijn, kan leiden tot een gezonden toestand, dan behoeft het geen nader betoog, dat een ondernemersovereenkomst, die zich bepaalt tot een evenredige productiebeperking over alle fabrieken, waarbij bovendien oneconomisch werkende bedrijven op één lijn worden gesteld met goed ingerichte ondernemingen, niet voldoet aan de minimum-eischen, welke ten aanzien van de saneerende werking in dit geval dienen te worden gesteld.
Op grond hiervan kon de minister niet tot algemeen verbindendverklaring van deze ondernemersovereenkomst overgaan.
In het op verzoek van den minister gewijzigde bindend besluit, dat de Ned. Baksteenbond heeft ingediend, werd aan het meerendeel der minder belangrijke voorwaarden, welke waren gesteld, voldaan. Op het belangrijkste punt, en wel ten aanzien van de voorwaarde, dat met vrij groote zekerheid moest kunnen worden verwacht, dat de belanghebbenden in de baksteenindustrie inderdaad een blijvend saneerende regeling zouden sluiten en ter algemeen verbindendverklaring voordragen, bevredigden de voorstellen van den Ned. Baksteenbond den minister echter niet.
Geheel afgezien van de meerderheid, welke zich voor het gewijzigde bindende besluit uitsprak en welke meerderheid niet meer dan 56 pct. der productiecapaciteit bedroeg, meende de minister, nu op het kardinale punt van de tot stand koming eener werkelijk saneerende overeenkomst geen voldoende zekerheid bestond, algemeen verbindendverklaring van de betreffende ondernemersovereenkomst niet te kunnen bevorderen, tenzij de Ned. Baksteenbond er alsnog in zou slagen andere voorstellen te ontwerpen, die aan het hier bedoelde bezwaar in voldoende mate zouden tegemoetkomen.
Het is den minister niet duidelijk, dat men dezen eisch, met een beroep op de omstandigheid, dat een vestigingswet voor de industrie thans nog ontbreekt, als onredelijk en onvervulbaar kan terugwijzen.
De minister merkt nog op, dat hij juist de aandacht heeft gevestigd op een vestigingswet als noodzakelijk complement op de wet op de ondernemersovereenkomsten.
Een ordening, waarin alle fouten, in het verleden gemaakt, afgewenteld worden op den consument, acht de minister in strijd met het algemeen belang, terwijl de wet juist als voorwaarde voor een algemeen verbindendverklaring stelt, dat het algemeen belang de verbindendverklaring vereischt. Intusschen is hij alsnog bereid een ondernemersovereenkomst, die met zijn vroeger gestelde eischen rekening houdt, goed te keuren.

Bakkerijbedrijf te Amsterdam en Rotterdam. — De kern van de moeilijkheden in het bakkerijbedrijf is hierin gelegen, dat nieuwe bakkerijen worden opgericht op plaatsen, waar deze vestiging economisch niet verantwoord is.
Het gevolg hiervan is ondermijning van den financieelen weerstand van den broodbakkersstand, achteruitgang der kwaliteiten, een te groot en derhalve onderbezet productie-apparaat.
De gedachtengang, welke de kern van deze ondernemersovereenkomst vormt, was deze, dat de ongelimiteerde vestiging, welke vooral te wijten is aan de omstandigheid, dat men door ongebreidelde prijsconcurrentie zich een zeker debiet tracht te verovеren, door het stellen van een minimumprijs, wordt tegengegaan.
De minister heeft ten aanzien van de saneerende werking van een minimum-prijsregeling een geheel andere verwachting dan de bedrijfsgenooten. Minimum-prijzen voor brood vormen naar de meening van den minister in plaats van een rem op, eerder een aantrekking voor nieuwe vestiging. Anderzijds zal ook naar zijn meening de minimum-prijsregeling remmend werken op het afsterven van minder efficiente bedrijven en het wegvallen van de overtollige productiecapaciteit.
Waar het antwoord op de vraag naar de saneerende werking, het essentieele punt van deze ondernemersovereenkomst, ontkennend moest luiden, bestond voor den minister niet de mogelijkheid om de algemeen verbindendverklaring in overweging te nemen.
Houdt men daarnaast nog in het oog, dat een behoorlijke contrôle op de prijzen, vooral voor een product als brood, in de practijk op zeer groote moeilijkheden stuit, terwijl de mogelijkheid van concurrentie via service, kwaliteit en het verhandelen van bij-artikelen een dergelijke prijsregeling illusoir kan maken, dan zal het naar de meening van den minister geen nader betoog behoeven, dat hij den door de bedrijfsgenooten voorgestelden weg niet kon inslaan.
De belangen van dat deel der bevolking, dat thans het goedkoopste brood betrekt, met andere woorden die van de minst draagkrachtigen, zouden zich tegen een proefneming ernstig verzetten.
De minister is van oordeel, dat het bakkerijbedrijf langs den directen weg van beperking der vestigingsvrijheid tegen een euvel, dat voor een groot deel verantwoordelijk is voor de huidige misstanden, dient te worden beschermd. Dit directe middel zou kunnen worden gevonden door een eventueele toepassing van het thans bij de Eerste Kamer aanhangige ontwerp Middenstandsvestigingswet, wanneer dit kracht van wet zou verkrijgen. (De Maasbode)
(Vor. ber. Ondernemersovereenkomsten 2506 D.; Baksteenindustrie 2636 H.; Min. Gelissen 2645 A.)

C. MEXICO. — De R.K. Kerk. —
Men verzekert, dat de president der republiek, Cardenas, persoonlijk de kwestie van den R.K. eeredienst zal regelen. De R.-Katholieken, aldus verluidt, zouden strikt de rechten krijgen, die in de wet op de eerediensten van den staat Vera Cruz zijn vervat, maar welke zij niet hebben willen aanvaarden, toen de wet in 1927 werd afgekondigd. Zij zouden de heropening verkrijgen van de kerken, die overgedragen zullen worden aan commissies van verantwoordelijke leeken, benevens veertien priesters, d.w.z. een priester voor honderdduizend inwoners. De regeering zou clandestienen eeredienst door de vingers zien, op voorwaarde, dat deze zich niet te zeer uitbreidt. Men meent, dat deze oplossing geen moeilijkheden zal brengen. (Agence Belga) **(V. b. Godsdienststrijd 2500 C.)**

26 FEBRUARI 1937

D. NEDERLAND. — Padvinders. - Overeenstemming.
De gezamenlijke besturen van de Nederlandsche Padvinders Vereeniging en de Padvindersvereeniging Nederland (N. P. V. en P. V. N.) welke laatste zich, sedert een drietal jaren, ten gevolge van een verschil van opvatting inzake de padvinders-belofte, heeft afgescheiden, deelen mede, dat tusschen de besturen der vereenigingen een overeenkomst is gesloten, waardoor een aaneensluiting voor een proeftijd van drie jaren is bereikt.
Bij deze overeenkomst wordt voorop gezet, dat de N. P. V. zich, wat de belofte betreft, geheel stelt op het standpunt, dat is vastgelegd in haar statuten.
De P. V. N. erkent staatsraad J. J. Rambonnet als hoofdverkenner.
Bij de besprekingen is voor beide partijen als het gewenschte einddoel gesteld, weder te komen tot één nationale padvindersvereeniging onder één leiding.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Padvinders 2637 F.; Geschil 1588 A.)**

E. LUCHTVAART. — K.L.M.-luchtwegen naar acht landen. —
Voor het eerst in de geschiedenis der K.L.M. zal Amsterdam op 1 Maart reeds met Milaan en Weenen

verbonden zijn, terwijl ook Stockholm een onmiddellijke aansluiting krijgt met het luchtnet van de K.L.M.
Drie namen zijn hieraan verbonden, welke reeds burgerrecht hebben verkregen; de Rome Air Rapide, waaraan de Italianen den weidschen naam van Freccia Azurra (blauwe pijl) hebben verleend, de Blauwe Donau Express en de Scandinavian Air Express.

De Blauwe Donau Express leidt over Praag, waar een nieuw vliegveld is gekomen, naar Weenen.
In den zomer zal deze lijn weer worden doorgetrokken tot Boedapest, waarheen tweemaal per dag van Amsterdam uit zal worden gevlogen.
Wat de Alpenlijn betreft, het vorige jaar werd deze dienst met 100% regelmatigheid uitgevoerd — het aantal passagiers bedroeg 8000 — een afdoende bewijs van de levensvatbaarheid dezer luchtverbinding. De Nederlanders werken hier samen met de Duitschers (D.H.L.) terwijl waarschijnlijk met de Italianen (Avio Linee) het triumviraat tot stand zal komen voor de verbinding van Italië met Noord-Europa. De Italianen zullen naar alle waarschijnlijkheid met 1 Maart de doorverbinding van Milaan naar Rome voor hun rekening nemen.
Een der ochtenddiensten van Kopenhagen naar ons land (via Hamburg) wordt met ingang van Maart verlegd en wel van 8.55 uur vertrek Kopenhagen op 13.30 uur, zoodat onze hoofdstad een uitnemende verbinding met Stockholm heeft verkregen. Uit Stockholm vertrekt men te 10 uur, aankomst Amsterdam 16.20 uur.
Met dat al is het luchtnet der K.L.M. in Maart aanzienlijk uitgebreid. Amsterdam en Rotterdam staan dan in onmiddellijke verbinding, langs rijksluchtwegen, met de hoofdsteden van acht landen in de oude wereld. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. K. L. M. 2526 C.)

A. **FRANKRIJK. — De schoolstrijd in Elzas-Lotharingen. —**
Het schoolconflict in Elzas-Lotharingen is ter sprake gebracht tijdens een onderhoud, dat de afgevaardigde van het Moezel-departement, Schuman, op 19 Februari had met premier Blum. Deze laatste schijnt verzekerd te hebben, dat hij de tweetalige en confessioneele school niet wenschte aan te tasten; hij overweegt zelfs de mogelijkheid het decreet van 10 October 1936 te verzachten.
De katholieken in den Elzas bereiden een enorm adres voor, dat van de handteekening van alle Katholieken, die bij de schoolkwestie betrokken zijn, zal voorzien zijn. (De Tijd)

B. **NEDERLAND. — Nieuwe thesaurier-generaal benoemd. —**
Bij Kon. besluit van 10 Februari is benoemd tot thesaurier-generaal de heer B. J. de Leeuw, oud-directeur van financiën in Nederl.-Indië, thans waarnemend thesaurier-generaal.

De nieuwe thesaurier-generaal bij het departement van financiën, de heer B. J. de Leeuw, werd 19 October 1887 te Dinxperlo geboren.
In 1921 werd hij voor den tijd van 3 jaar naar Indië uitgezonden als inspecteur van financiën 2de klasse.
Na zijn terugkeer in 1925 hier te lande werd de heer de Leeuw in 1927 benoemd tot inspecteur van de registratie en domeinen, waarna hij in 1930 weer naar Indië vertrok, thans als thesaurier-generaal bij het departement van financiën te Weltevreden.
Met ingang van 16 Maart volgde zijn benoeming tot directeur van financiën bij dit departement, welke functie hij tot 1934 bleef bekleeden, toen hem op zijn verzoek een eervol ontslag werd verleend onder dankbetuiging voor de goede diensten door hem in moeilijke omstandigheden aan den lande bewezen.
De heer de Leeuw is in Indië voorzitter geweest van den raad van departementshoofden en lid van de commissie van bijstand voor de staatsspoor- en tramwegen.
Hij is ridder in de orde van den Nederlandschen Leeuw en officier in de orde van Oranje-Nassau. (Vaderland)

(Vor. ber. Thesaurier-Generaal 2054 A.)

C. **POLEN. — Verhouding tot Litauen. —**
Het Poolsche blad, de „Kuryer Poranny", keert zich in een artikel getiteld „Litauen vernietigt de solidariteit van de Oostzee-staten" tegen de anti-Poolsche houding van dit land.
Het blad constateert, dat Litauen een te ver gaande vriendschap met Sovjet-Rusland onderhoudt, in plaats van zich evenals de andere Oostzeestaten te beperken tot betrekkingen van loutere nabuurschap. Het is een bekend feit, aldus het blad, hoe sterk op het oogenblik de invloed van de Sovjets op Kowno is. En Litauen heeft dezen invloed gaarne aanvaard. De Baltische Staten en ook Polen hebben altijd begrepen, dat hun eigenbelang vereischt, dat zij zich bij geen enkel blok aansluiten, doch een onafhankelijke politiek voeren, ten einde het evenwicht te kunnen handhaven.
De gemeenschappelijke houding van de Oostzeestaten zou veel meer resultaten afwerpen, als Litauen deze niet vernietigde door zijn anti-Poolsche politiek. Terwijl Letland en Estland de situatie van de Oostzeestaten juist wenschen te consolideeren, is de politiek van Litauen er op gericht, deze te vernietigen. Vroeg of laat zal er toch een opheldering moeten komen, aldus besluit dit artikel. (Kuryer Poranny)

(Vor. ber. Polen-Litauen 2599 D.)

27 FEBRUARI 1937

D. **NEDERLAND. — Minister Colijn over het Defensie-beleid. —**
Aan de memorie van antwoord op het voorloopig verslag der Eerste Kamer nopens het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk 8 (departement van Defensie) der Rijksbegrooting voor 1937 ontleenen wij het volgende:
De maatregelen, welke zullen kunnen leiden tot een verdere versterking der weermacht, worden op zoodanige wijze voorbereid, dat een volgend Kabinet in staat zal zijn dienaangaande op zeer korten termijn een beslissing te nemen en de ter uitvoering van die beslissing vereischte wetsontwerpen zeer spoedig zal kunnen indienen.
Voor zooveel de marine betreft heeft de regeering er de voorkeur aan gegeven om de beschikbare financiën in de eerste plaats te besteden aan versterking van de maritieme weerkracht voor Indië. Aan dezen gedachtengang is onvermijdelijk verbonden een beperking van de maritieme verdediging in Nederland tot mijnversperringen, die tegen opruiming beschermd zullen worden door gepantserde bewakingsvaartuigen.
Een voldoend sterke weermacht is onmisbaar voor het behoud van onze onafhankelijkheid. Zelfs bij een goed functionneeren van den Volkenbond, waaraan de regeering groote waarde hecht, kan een dergelijke weermacht niet worden gemist. Ook bij een collectief optreden zal de te verwachten hulp niet onmiddellijk beschikbaar kunnen zijn en zal de weermacht de schending van ons grondgebied moeten kunnen tegengaan.
In het huidige stadium, waarin de Volkenbond verkeert, is, naar de meening van den minister, het tijdstip voor het organiseeren van de collectieve verdediging nog niet aangebroken.
Niet de N.S.B., aldus de minister, doch de ontwikkeling van den internationalen politieken toestand, gepaard gaande met het opvoeren van de bewapening in de ons omringende landen, is oorzaak geweest, dat de regeering het noodzakelijk heeft geoordeeld op het gebied van 's lands defensie bijzondere maatregelen te treffen en de uitvoering van verder strekkende maatregelen ter verbetering en versterking van de weermacht voor te bereiden.
Overigens zou de regeering zich niet gaarne willen verlaten op de in de N.S.B. heerschende tucht, gehoorzaamheid, leiderschap en trouw; zij is van oordeel, dat gedurende de militaire opleiding deze eigenschappen bij de weermacht op een anderen, meer hechteren grondslag worden gekweekt, waarop de regeering beter kan bouwen.
De geest in het leger. — Dat de geest der N.S.B. in het leger algemeen instemming zou hebben gevonden, ontkent de minister ten stelligste.
Met betgeen daaromtrent door een aantal leden werd opgemerkt, acht de regeering deze bewering in strijd met de werkelijkheid en daarenboven zoo kennelijk onjuist, dat zij voor het instellen van onderzoek ter zake geen aanleiding kan vinden.
Wat het tempo betreft bij de uitbreiding van de vloot voor Indië, dat verscheidene leden versneld zouden willen zien, merkt de regeering op, dat bij de bepaling van dit tempo de financieele omstandigheden toch niet uit het oog mogen worden verloren.
Het maakt inderdaad een punt van overweging uit tot den bouw van kazematten met gietstalen koepels over te gaan, in den geest, zooals deze ook reeds in het buitenland in daartoe geëigende terreinen toepassing vinden.
Ten behoeve van het houden van een beproeving is de bouw van een dergelijke kazemat reeds in voorbereiding, teneinde zoo spoedig mogelijk tot eventueele invoering te kunnen overgaan.
Aangezien de bouw van de kazematten aan de Oost- en Zuidelijke grens grootendeels gereed is, komen dergelijke stalen kazematten niet in aanmerking voor de verdediging langs IJsel en Maas.
Gasmaskers. — In overleg met den minister is door den minister van Sociale Zaken een regeling ontworpen, gebaseerd op de Warenwet, waarbij het noodige toezicht op het in den handel brengen van gasmaskers en andere middelen van bescherming tegen strijdgassen wordt uitgeoefend.
De invoering van deze regeling kan thans zeer spoedig worden verwacht.
In afwachting van deze regeling zijn echter aan verschillende leveranciers, op hun verzoek, door den minister certificaten afgegeven, indien bij ingesteld onderzoek bleek, dat het door hen in den handel gebrachte type gasmasker, aan redelijke eischen voldeed, waardoor dus reeds bepaalde waarborgen tegen den verkoop van ondeugdelijke gasmaskers in het leven worden geroepen.
Het onderzoek betreffende de contract-arbeiders is ingesteld.

Het heeft geleid tot de conclusie, dat het noodzakelijk zal zijn een kern vast te stellen, welke in vast dienstverband zal behooren te zijn.
Het ligt in het voornemen zoodanige maatregelen te treffen, dat vaste aanstellingen, voor zooveel noodig, omstreeks 1 Juli 1937 zullen zijn uitgereikt.
Het standpunt van de regeering ten aanzien van de oud-gepensionneerden, de gepasporteerde marinemannen en de oud-marinewerklieden mag bekend worden verondersteld.
Van den minister zijn thans geen nieuwe voorzieningen te verwachten. (Telex - A. N. P.)

(Vor. ber. Dr. H. Colijn 2642 A.; Defensie 2573 H.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2633 E.)

A. NEDERLAND. — Jaarlijksche uitgaven voor diverse sociale doeleinden. —

Wat er voor diverse sociale doeleinden jaarlijks wordt uitgegeven somt het blad „Nederland Waakzaam" op: Voor werkloozenzorg wordt in totaal uitgegeven 141 millioen. Daarnaast wordt — dit zijn cijfers van 1934 — voor armenzorg door particuliere, kerkelijke en overheidsinstellingen 115 millioen besteed, waarvan 79% door de overheid. In de 141 millioen voor de werkloozenzorg zit een bedrag van 12 millioen voor subsidies aan de werkloosheidsverzekeringskassen der georganiseerde arbeiders. Daarnaast keeren deze kassen zelf nog eens 8 millioen uit.
Krachtens de Ongevallenwet wordt jaarlijks 20, krachtens de Invaliditeitswet 27, krachtens de Ziektewet 20 millioen uitgekeerd. Daarbij voegt zich dan nog een bedrag van 625 millioen, dat sedert 1919 ingevolge de Ouderdomswet is uitbetaald aan rente en uitkeeringen bij overlijden. Er loopen krachtens deze laatste wet momenteel 193.000 renten.
Krachtens de Invaliditeitswet ontvangen thans een rente 28.000 weduwen, 13.000 weezen, 110.000 ouden van dagen en 47.000 invaliden.

(Nederland Waakzaam)

B. FRANKRIJK. — Premier Blum kondigt een pauze aan. - Critiek van Thorez. —

Minister-president Blum heeft op 21 Febr. '37 in gezelschap van den secretaris-generaal der C.G.T., Jouhaux, zich naar het monument voor de in den oorlog gevallenen begeven, waar zij bloemen neerlegden. Tijdens een noenmaal, aangeboden door het gemeentebestuur, heeft Blum uiteengezet, waarom thans een pauze zal treden in de door de regeering uit te voeren hervormingen.
„Wij zijn — aldus Blum — vast besloten de moeilijkheden te overwinnen. Wij zullen niet terugtrekken en geen stukje van het verworven terrein prijsgeven. Doch om te zware lasten voor het land te vermijden is een adempauze noodig voor wij beginnen aan een nieuwe étappe, die, als de vorige, de instemming heeft van het Volksfront.
Er is geen sprake van een verslappen, hoe weinig ook, van den band, die ons bindt met de volksmassa's noch op nationaal, noch op internationaal gebied."
Blum hield dienzelfden avond te Nantes een rede, waarin hij o.m. bestreed, dat de regeering aan den leiband der arbeidersorganisaties loopt. De tegenstanders der regeering wees hij op de ernstige gevolgen, die een falen der volksfrontregeering zou hebben.
De secretaris-generaal van de C.G.T., Léon Jouhaux, zeide: Het is thans onmogelijk de regeering, die door de volksmassa wordt gesteund, af te breken. Wij beleven een moeilijke overgangsperiode. Indien de opleving niet zoo is, zooals ze zou moeten zijn, dan is dat omdat zij botste op de vijandigheid van bevoorrechten, op den muur van geld, dien wij onverwijld moeten neerhalen.
De te nemen maatregelen zijn: contrôle op en nationalisatie van het crediet en de groote industrie.
Wij willen de regeering van het volksfront onzen wil niet opleggen, maar wat begonnen is, moet worden geactiveerd.
In een te Billy Montigny gehouden rede zei de secretaris-generaal der communistische partij, Thorez: „Er bestaat nog groote ongerustheid. De prijsstijgingen nemen onrustbarende afmetingen aan. Het aantal werkloozen is weinig verminderd en zij zijn ongelukkiger dan in vorige jaren." Spr. verklaarde voorts, dat het compromis, dat thans ten aanzien van de Spaansche kwestie is gesloten, de communistische partij niet bevredigt." (Le Peuple)

(Vor. ber. Blum 2647 A.; Thorez 2568 B.)

C. NEDERLAND. — Amerikaansche belastingen op buitenlandsch kapitaal. - De Ver. v. d. Effectenhandel protesteert in Amerika tegen event. nieuwe heffingen.

De Vereeniging voor den Effectenhandel bericht, dat zij het volgende telegram aan den President van de Ver. Staten van Noord-Amerika heeft gezonden:
Ondergeteekende, het bestuur van de Amsterdamsche beurs, brengt met gevoelens van hoogachting onder uw vriendelijke aandacht, dat de alarmeerende persberichten betreffende hangende maatregelen voor een extra belasting op Amerikaansche beleggingen in het bezit van buitenlandsche houders, in Nederlandsche beleggerskringen ernstige bezorgdheid hebben gewekt.
Het bestuur neemt de vrijheid, u te herinneren aan het feit, dat gedurende ongeveer 150 jaar de Nederlanders een aanzienlijk deel van hun spaargelden in Amerika hebben belegd en altijd in de Ver. Staten beschouwd zijn geworden als gaarne geziene obligatie- en aandeelenhouders.
Daarom zouden zij het zeer betreuren en het als een onrechtvaardigheid beschouwen, indien als gevolg van de bestaande opvattingen in de Ver. Staten, van wat slechts als een tijdelijke en zuiver technische situatie kan worden beschouwd, nieuwe speciale belastingen zouden worden geheven op beleggingen van buitenlanders en het Nederlandsche publiek derhalve gestraft zou worden voor zijn traditioneele vertrouwen in de Amerikaansche samenleving.

(Ver. v. d. Effectenhandel)

D. NEDERLAND. — De Nationale Vlag. —

De Staatscourant van 24 Febr. '37 bevat het volgende Kon. Besluit:
Wij Wilhelmina, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.
op de voordracht van onzen minister van Staat, minister van Koloniën, voorzitter van den Raad van Ministers van 5 Februari 1937
hebben goedgevonden en verstaan:
te bepalen:
de kleuren van de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden zijn rood, wit en blauw.
Onze ministers, hoofden van de departementen van algemeen bestuur, zijn belast met de uitvoering van dit besluit, hetwelk in de Staatscourant zal worden geplaatst.
Zell am See, den 10 Februari 1937. WILHELMINA.

(Vor. ber. Prinsengeus 261 C.)

28 FEBRUARI 1937

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verhooging van het crediet voor werkverruiming tot 100 millioen gulden. —

Ingediend is een wetsontwerp tot verhooging van het zevende hoofdstuk B der rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937. (Verhooging crediet voor werkverruiming.)
Bij de Wet van 2 Juli 1934 werd voor werkverruiming een crediet toegestaan van *f* 60 millioen, welk bedrag bij de Wet van 1 Augustus 1936 werd verhoogd met *f* 6.300.000 en dus werd gebracht op *f* 66.300.000. Op 1 Januari 1937 was dit crediet ten volle geblokkeerd.
Omdat nog verscheidene plannen in onderzoek zijn, die wellicht voor financiering ten laste van het Werkfonds in aanmerking zullen komen en de regeering voortzetting van de werkzaamheid van het Werkfonds wenschelijk acht, wordt voorgesteld het toegestane crediet andermaal te verhoogen en wel met een som van *f* 33.700.000, als gevolg waarvan voor het Werkfonds dus in totaal een som van 100 millioen gulden beschikbaar komt.
Aan het aangevraagde bedrag ligt geen bepaald plan van besteding ten grondslag. Het is dus niet mogelijk reeds bij voorbaat aan te geven voor hoe langen tijd dat nieuwe crediet zal kunnen strekken.
Van belang is intusschen, dat op het Werkfonds nog slechts bij uitzondering beroep zal behoeven te worden gedaan voor de financiering van den wegenbouw, nu voor dit doel ten laste van den kapitaaldienst van de begrooting van het Verkeersfonds voor 1937 een extra post van *f* 10 millioen is uitgetrokken. Het thans aangevraagde crediet zal dus in hoofdzaak kunnen worden bestemd tot bestrijding van de kosten van andere rijkswerken en van werken van andere publiekrechtelijke lichamen. (Telex - A. N. P.)

(Vor. ber. Werkverschaffing 2306 D.; Werkloosheid 2632 A.; Tw. Kamer 2678 A.)

A. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Een gedeeltelijk accoord met de Duitsche minderheid bereikt. —**
De onderhandelingen, die minister-president Hodza en de Tsjechische coalitiepartijen sinds eenige weken met de drie in de regeering vertegenwoordigde Duitsche partijen over een verbetering van de positie van de Duitsche minderheid en daarmee van de betrekking tusschen Tsjechen en Duitschers hebben gevoerd, zijn geëindigd. Zij hebben tot een positief resultaat geleid.

Ten aanzien van vijf van de zeven punten, waarop volgens het door de Duitsche regeeringspartijen aangeboden memorandum aan de regeering het accoord moest berusten, is een schikking bereikt. Twee punten, ten opzichte waarvan de regeering zich niet bevoegd verklaarde, zijn ter beslissing overgedragen aan het presidium van het parlement. Deze twee punten hebben betrekking op de kwestie der taal, welke in het parlement zal worden gesproken en op de instelling van een permanente parlementaire commissie voor minderheidskwesties.
De andere vijf punten, welke door de regeering als grondslag van vergelijk zijn aanvaard, en waarin zij heeft toegestemd omvatten het volgende:
1. Bij de uitvoering van publieke werken zal in het vervolg meer dan tot dusver rekening worden gehouden met de bijzondere behoeften van het Duitsche industriegebied in Noord-Bohemen dat door de crisis bijzonder is geteisterd.
2. De Duitschers krijgen naar evenredigheid van hun numerieke sterkte recht op vertegenwoordiging in het ambtenarencorps.
3. De instellingen voor sociale voorzorg ten behoeve van de Duitschers zullen aanzienlijk hooger worden gesubsidieerd.
4. De wetenschappelijke en cultureele instellingen van de Duitschers zullen krachtiger worden ondersteund. De bedragen, die op deze wijze den Duitschen instellingen voor sociale voorzorg, wetenschap en cultuur worden toegekend vormen ongeveer 20% van het in totaal voor dit doel uitgetrokken bedrag.
5. Er zal een verordening worden uitgevaardigd krachtens welke de officieele politieke en financieele bureaux (dus niet de rechtbanken) in het officieele verkeer met Duitsche steden van minstens 3000 zielen in twee talen zullen moeten correspondeeren. Bij den oorspronkelijken Tsjechischen tekst moet een Duitsche vertaling worden gevoegd. (Prager Presse)

(Vor. ber. Sudeten-Duitschers 2661 A.)

B. **KLEINE ENTENTE. — De Economische Raad. - Communiqué. —**
Van 15 tot 21 Febr. '37 heeft de economische raad van de Kleine Entente zijn negende zitting gehouden te Dobrovnik.
Na de zitting is een communiqué gepubliceerd, waarin o a. wordt gezegd, dat de commissie voor handelsbetrekkingen economische plannen voor 1937 heeft opgesteld.
Op 1 Jan. '37 zijn conventies inzake het afschaffen van pasvisa tusschen Roemenië en Tsjecho-Slowakije en Joego-Slavië en Roemenië in werking getreden.
Verder is het Donau-probleem besproken en een overeenkomst is bereikt inzake het vervoer van granen en petroleum op den Donau.
Ook is een overeenkomst tot stand gekomen, waarbij het goederenvervoer per spoor en per vaartuig wordt geregeld.
Inzake de posterijen van de drie landen is een overeenkomst gesloten, welke 1 Maart '37 in werking treedt.
Ten aanzien van de industrieele en economische samenwerking wordt in het communiqué medegedeeld, dat een economisch centrum te Praag is gesticht, waarvan de drie landen belangrijke practische resultaten verwachten.
Tenslotte wordt in het communiqué medegedeeld, dat de drie landen nauw zullen samenwerken ter gelegenheid van de internationale tentoonstelling te Parijs. (Politika, Beograd) **(V. b. Kleine Entente 2666 A.)**

C. **OOSTENRIJK. — Het bezoek van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, aan Weenen. —**
Het officieele bezoek van den Duitschen minister van Buitenlandsche Zaken, von Neurath, aan Weenen, dat als tegenbezoek van den Oostenrijkschen staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, dr. C. Guido Schmidt, aan Berlijn moet beschouwd worden, is op 23 Febr. 1937 geëindigd. Het officieele communiqué meldt:
Het tweedaagsche verblijf te Weenen van den rijksminister heeft den hierbij betrokken staatslieden, bondskanselier dr. K. v. Schuschnigg, staatssecretaris van Buitenlandsche Zaken, dr. C. Guido Schmidt en rijksminister Freiherr v. Neurath de gelegenheid geboden tot diepgaande besprekingen, welke zich hebben ontwikkeld in een volkomen vriendschappelijke atmosfeer.
Het Algemeen Handelsblad schrijft nog het volgende:
Het Duitsche volk heeft over het bezoek in hoofdzaak slechts algemeenheden te lezen gekregen, aangevuld met geestdriftige beschrijvingen van de ontvangst der gasten door de bevolking van Weenen, verslagen der recepties en der redevoeringen, berichten over de verleende onderscheidingen en ten slotte het officieele communiqué. Des te onaangenamer was zeker de verrassing, welke op 24 Febr. '37 de ochtendbladen brachten, en welke blijkbaar door een officieus Duitsch commentaar gesteund werd. Op 24 Febr. vernam Duitschland n.l., dat het bezoek in Weenen ook hoogst onvriendelijke uitingen van Oostenrijksche zijde met zich heeft gebracht, dat een deel der Weensche pers openlijk heeft geschreven, dat zekere geestdrift (der nationaal-socialisten) in de straten van Weenen met Duitsch geld is betaald en politiek was voorbereid door de Oostenrijksche en de Duitsche nationaal-socialisten.
De Duitsche bladen behoefden nu ook niet meer te verzwijgen, dat de politie tegen deze pro-Duitsche partij-demonstraties nogal hardhandig is opgetreden en dat een en ander een schaduw op de officieele hartelijkheid heeft geworpen.

(Alg. Handelsblad - Telex, A. N. P.)
(Vor. ber. Von Neurath 1491 L.)

1 MAART 1937

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Defensie-begrooting aangenomen. - Minister Colijn's rede. —**
Het defensiedebat in de Eerste Kamer is op 26 Febr. 1937 geëindigd met de goedkeuring van de begrooting (25—9 stemmen, tegen soc.-dem. en prof. v. Emden v.-d.).
Minister Colijn deelde in zijn verdediging der begrooting o.m. mede wat Nederland reeds deed voor zijn defensie:

1. Groote toegangswegen naar ons land permanent bewaakt.
2. 42 van de 44 kazematten gereed.
3. 25.000 man direct ter beschikking.
4. Tweede eskadron pantserwagens nog dit jaar gereed.
5. Honderd vliegtuigen geleverd of in bestelling.
6. Acht duikbooten en vele andere schepen voor de Marine op stapel.
7. Een vlootschema opgesteld en in uitvoering.
8. Nieuw geschut aangekocht, o.a. eenige honderden zware mitrailleurs.
9. Gasmaskers aangeschaft voor het geheele gemobiliseerde leger. (De Telegraaf)

(Vor. ber. Defensie-Begrooting 2586 D.; Dr. H. Colijn 2685 D.; Eerste Kamer 2650 D.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Vergunningsstelsel voor oprichting van nieuwe en uitbreiding van bestaande bedrijven. —**
De regeering heeft een wetsontwerp bij de Tweede Kamer ingediend, dat de mogelijkheid opent de vestiging van bedrijven, waarin eenige tak van industrie wordt uitgeoefend, alsmede de uitbreiding van de capaciteit van zulke bedrijven, te beperken.
Bij de voorgestelde regeling wordt aan de Kroon de bevoegdheid verleend, om na ontvangst van een daartoe strekkend verzoek, bij algemeenen maatregel van bestuur bepaalde takken van nijverheid of onderdeelen daarvan aan te wijzen, waarin voor vestiging of uitbreiding een vergunning van de overheid voorgeschreven wordt.
In het ontwerp is een bepaling opgenomen, welke met „vestigen" gelijkstelt het opnieuw in werking brengen van een te voren stilgelegd bedrijf.

Het ontwerp heeft niet betrekking op land- en tuinbouw, veeteelt, visscherij, mijnbouw, handel, bank- en assurantiewezen, scheepvaart en verkeerswezen te land. (Telex-A. N. P.)

(V. b. Vestigingswet 2594 E.; Tw. Kamer 2686 E.)

A. MEXICO. — Petroleum. —

Dezer dagen werd de wereld in opschudding gebracht door berichten uit New York, als zou Mexico een nieuwe petroleumwet in voorbereiding hebben met het doel de geheele Mexicaansche oliewinning en olie-industrie te nationaliseeren. Zulks met geleidelijke uitsluiting van buitenlandsche maatschappijen.

Om hiertoe te geraken zal allereerst de eigen Mexicaansche petroleumindustrie, bekend als de Petromex, door den staat worden overgenomen.

In nadere berichten wordt dit nieuws ten deele ontzenuwd door mededeelingen van de Mexicaansche regeering, dat het niet gaat om buitenlandsche belangen te fnuiken, doch om de eigen industrie te organiseeren op dezelfde wijze als ook andere „olielanden" zulks doen. En waar de Petromex hiertoe niet voldoende medewerkt, is bovenbedoeld besluit genomen.

Een intense ontwikkeling van de nationale bronnen acht de Mexicaansche regeering volkomen juist en geoorloofd en in het groote belang van de nationale welvaartsbronnen.

Door de Mexican Eagle Oil Co. heeft de Koninklijke Shell groote belangen bij de oliewinning en -industrie in Mexico.

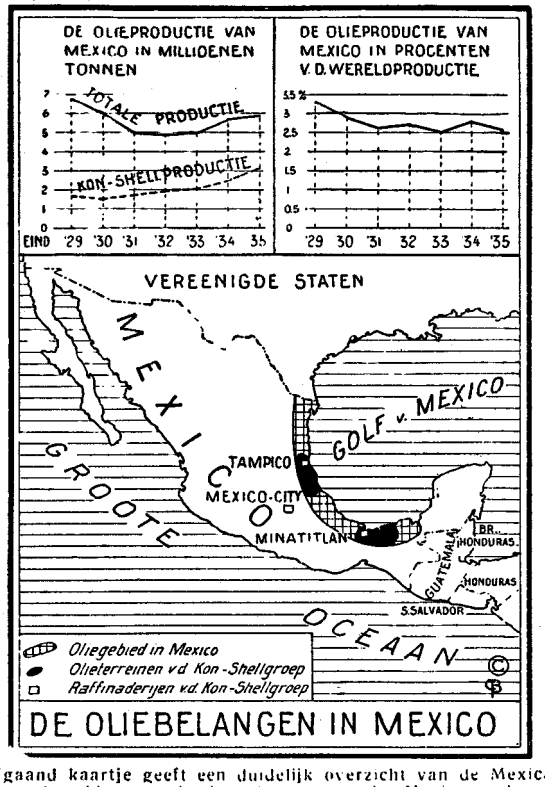

Bijgaand kaartje geeft een duidelijk overzicht van de Mexicaansche olievelden en de beteekenis van de Mexicaansche olieproductie in de totale wereldproductie, alsmede de hierbij betrokken Nederlandsche belangen. (Alg. Handelsblad)

B. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Ras Desta gefusilleerd. —

Ras Desta is in een gevecht bij het merendistrict gevangen genomen en gefusileerd. (Stefani)

Aangezien men er van overtuigd was, meldt A. N. P., dat Ras Desta den aanslag op maarschalk Graziani had georganiseerd, was bevel gegeven hem dood of levend naar Addis Abeba te brengen. (Telex-A. N. P.)

(Ras Desta was in den oorlog de voornaamste tegenstander van Graziani aan het Zuidelijk front bij Dolo. Begin 1936 werd Desta verslagen, hetgeen een beslissende keer in den oorlog bracht.)

(V. b. Abessynië 2680 F.; Aansl. op Graziani 2679 B.)

C. JAPAN. — Non-Agressie pact met Nederland. - Pachtgebied op Nieuw-Guinea. —

In de begrootingscommissie van het Japansche Lagerhuis heeft Hyogoro Sakoerai den premier en minister van Buitenlandsche Zaken, Hajasji, geïnterpelleerd in verband met de dingen, die hij had waargenomen op een reis door Ned.-Indië en met name door Ned. Nieuw-Guinea. Sakoerai zeide, dat de daar wonende Nederlanders er onredelijke beduchtheden op na houden met betrekking tot een vermeende Japansche dreiging. Sakoerai wees des premier op de noodzakelijkheid, deze beduchtheid der Nederlanders te doen verdwijnen, door hun de verzekering te geven, dat Japan geen territoriale of politieke voornemens koestert. Sakoerai opperde daarop de raadzaamheid van het sluiten van een non-agressie pact tusschen Japan en Nederland.

In het vervolg van zijn betoog klaagde spr. over „vele gevallen, waarin Japansche vissschers en handelslieden in Ned.-Indië ernstige moeilijkheden in den weg werden gelegd". Hij zeide, dat de wettige Japansche zakenbelangen in Ned.-Indië dienen te worden gewaarborgd.

Sprekende over het uitgestrekte gebied van Ned. Nieuw-Guinea, dat onbevolkt en onontgonnen blijft, opperde Sakoerai het denkbeeld, dat de Japansche regeering de Nederlandsche een overeenkomst zou voorstellen, waarbij Japanschen onderdanen wordt toegestaan land in Ned. Nieuw-Guinea te pachten met het oog op de industrieele en economische ontwikkeling van dat gebied.

In zijn antwoord zeide premier Hajasji, dat de Japansche regeering deze zaak nooit had bestudeerd. Hij beloofde echter Sakoerai's denkbeelden te zullen bestudeeren. Hajasji legde er voorts den nadruk op, dat Japan geen territoriale plannen ten aanzien van Ned.-Indië heeft; wel wordt een vreedzame Japansche economische ontplooiing wenschelijk geacht. (Domei)

(Vor. ber. Japan-Nederland 1927 G.; Japan—Nieuw-Guinea 2058 B.)

D. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Duitsch: Hans Carossa — „Geheimnisse des reifen Lebens." (Insel-Verlag, Leipzig 1936) **(2679 E.)**

Engelsch: Sir Herbert Grierson — „Two Dutch Poets." (Hooft & Boutens) (Clarendon Press, Oxford) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Fransch: Clarisse Francillon — „Béatrice et les Insectes." (Gallimard, Paris)

André Maurois — „Histoire de l'Angleterre." (Grandes Etudes Historiques) (A. Fayard & Cie., Paris) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Italiaansch: Piero Rébora — „Civiltà italiana e civiltà inglese." (Le Monnier, Firenze) **(V. b. 2679 E.)**

Japansch (in het Engelsch): Toyohiko Kagawa — „The Land of Milk and Honey." (Hodder and Stoughton) **(Vor. ber. 2671 D.)**

Nederlandsch: R. Blijstra — „Aanslag." (P. N. v. Kampen & Zn., A'dam)

Herman de Man — „De barre winter van Negentig." (Bosch & Keuning, Baarn) **(Vor. ber. 2679 E.)**

Tsjechisch: Dr. Kamil Krofta — „Byli jsme za Rakouska" (Wij waren onder Oostenrijk). (Orbis, Praha) **(Vor. ber. 2577 A.)** (Red. K. H. A.)

2 MAART 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle van Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italië. —

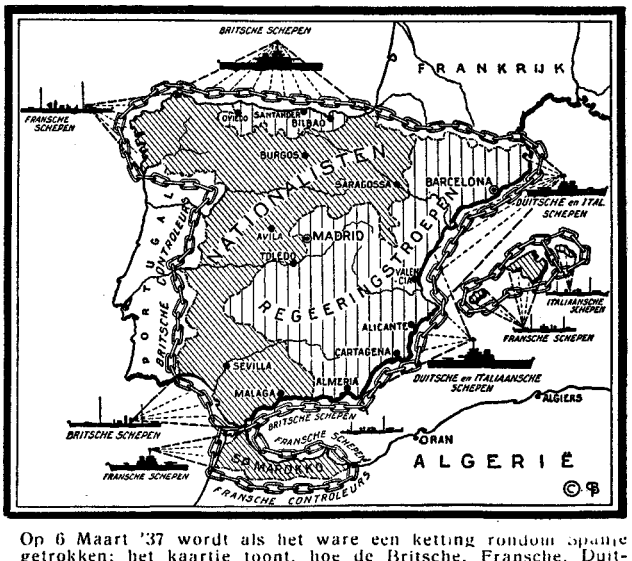

Op 6 Maart '37 wordt als het ware een ketting rondom Spanje getrokken; het kaartje toont, hoe de Britsche, Fransche, Duitsche en Italiaansche oorlogsschepen (Sovjet-Rusland en Portugal hebben zich van de contrôle teruggetrokken) de taak van de contrôle der Spaansche kusten onderling zullen verdeelen. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2680 E.)**

A. Handelsbalans. —

De Board of Trade te Londen publiceert haar gedetailleerde opgave van den Engelschen goederenhandel over het jaar 1936.

Van den totalen invoer was 39.2% tegen het voorgaande jaar 37.6% afkomstig uit Britsche landen, terwijl van den uitvoer, zonder inbegrip van den heruitvoer 49.2% tegen in 1935 48.0% bestemd was voor Britsche landen.

Wat de niet-Britsche landen betreft bleef Amerika weer de grootste importeur met een waarde van £ 93.3 millioen (vorig jaar £ 87.5) waartegenover echter een uitvoer naar de Ver. Staten staat van niet meer dan £ 27.6 (22.9) millioen. Na Amerika komen als belangrijkste importeurs Argentinië, en vervolgens Denemarken, Duitschland, Frankrijk en daarna Nederland met een invoer van £ 25.10 (23.10) millioen. Als beste afzetgebied voor Engeland komen buiten de landen van het Imperium, na de Ver. Staten achtereenvolgens: Duitschland, Frankrijk, Argentinië, Denemarken en daarna Nederland met een uitvoer van £ 12.4 millioen tegen het vorig jaar £ 11.7 millioen.

	1936	1935
Import	£ 853.428.000	£ 758.265.000
Export	440.994.000	425.960.000
Her-Export	60.552.000	55.249.000

(Board of Trade Journal) **(Vorig bericht 2164 D.)**

B. Werkloosheidsfonds. - Groot overschot. —

Uit het jaarverslag van de commissie voor de werkloosheidsverzekering blijkt, dat de verbetering in de werkgelegenheid in 1936 en de verwachte voortzetting er van in dit jaar voor het werkloosheidsfonds een beschikbaar surplus oplevert voor 1936-'37 van £ 17¼ millioen hetgeen veel meer is dan verwacht werd.

De commissie stelt in verband hiermede voor de eerstvolgende acht jaren twee concessies voor: 1e. een verlaging, met ingang van 1 April 1937, van den wachttijd gedurende welken aan het begin van een aanhoudende periode van werkloosheid geen uitkeering wordt verleend van 6 tot 3 dagen en 2e. een vergrooting van het aantal aanvullende dagen van uitkeering dat genoten kan worden door mannen, die gedurende de laatste vijf jaren geregeld hebben gewerkt en weinig uitkeering hebben genoten.

Van November 1935 tot November 1936 is het werkloosheidspercentage gedaald in alle industrieën op acht na en deze acht vertegenwoordigden in November 1936 nog geen 3% van de totale werkgelegenheid. De regeering heeft deze aanbevelingen aanvaard en verwacht werd, dat er mededeeling van zou worden gedaan in het Lagerhuis.

De voorzitter van de commissie Sir William Beveridge heeft in een interview verklaard, dat het effect van de concessies zou zijn, dat het aantal dergenen die bedeeld werden met 16.000 per week zou dalen. Hij voegde er aan toe, dat de algemeene tendenz van de werkloosheid een dalende zou zijn met „ups" en „downs". De commissie is van meening, dat het defensieprogram, dat tot dusver slechts gedeeltelijk zijn definitieve uitwerking heeft gehad, eenige aanmerkelijke stijging van de werkloosheid dit jaar en gedurende eenigen verderen tijd zal voorkomen.

(Times) **(Vor. ber. Werkloosheid 2342 A.)**

C. Handel met Nederland en Koloniën in 1936. —

Uit de handelsstatistiek geven wij onderstaand een opgave van Engelands handel met Nederland en koloniën over de laatste 3 jaren (in 1.000 £):

	1936	1935	1934
Nederland:			
Invoer	25.132	23.066	20.947
Uitvoer	12.359	11.658	12.090
Her-uitvoer	1.953	2.303	1.991
Sumatra:			
Invoer	989	1.167	1.369
Uitvoer	423	355	385
Her-uitvoer	12	12	11
Java:			
Invoer	2.573	4.303	4.222
Uitvoer	1.985	1.820	1.832
Her-uitvoer	41	38	40
Nederl. Borneo:			
Invoer	393	684	899
Uitvoer	108	81	108
Her-uitvoer	—	—	4
Andere Ned.-Ind. eilanden:			
Invoer	189	161	236
Uitvoer	285	192	198
Her-uitvoer	4	4	4
Nederl. West-Indië: *)			
Invoer	12.604	9.818	8.999
Uitvoer	323	273	181
Her-uitvoer	22	17	12
Nederl. Guyana:			
Invoer	14	12	29
Uitvoer	56	63	68
Her-uitvoer	1	3	2

*) Deze hooge invoer uit Nederl. West-Indië bestaat geheel uit ruwe olie en olie-producten.

(The Economist) **(Vorig bericht blz. 2177 A.)**

ENGELAND

D. Eerste Begrootingscijfers 1937-'38 gepubliceerd. - De Burgerlijke diensten. —

De eerste begrootingscijfers zijn gepubliceerd; zij betreffen de burgerlijke diensten en de z.g. „revenue-departments" (douane-rechten, accijnzen en belastingen).

Het totaal-generaal bedraagt £ 494.278.205 tegen £ 461.794.773 voor 1936-'37. De voornaamste totalen zijn Buitenlandsche Zaken £ 139.956 tegen £ 179.746, Posterijen £ 72.328.000 tegen £ 82.492.300, Werkloosheidsuitkeeringen £ 51.260.000 tegen £ 47.000.000, Ouderdomspensioenen £ 45.319.000 tegen £ 44.321.000, Onderwijs £ 49.361.959 tegen £ 48.065.726, ministerie van Pensioenen £ 40.300.000 tegen £ 41.400.000, ministerie van Arbeid £ 23.838.000 tegen £ 21.628.150.

Het wegenfonds werd in vroeger jaren gefinancierd uit het Consolidated Fund; hieraan is een eind gemaakt. Thans wordt uit de schatkist £ 1.550.000 afgezonderd voor de wegen.

De begrooting van Binnenlandsche Zaken, die voor 1936-'37 £ 1.876.259 bedroeg, is thans geraamd op £ 5.766.957. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. 2273 C.; Begrooting 2374 I.)

E. Hulpbrandweercorps van 200.000 man. —

Met de voortschrijdende oorlogstechniek, waarbij het vliegtuig op het eerste plan staat, vereischen de afweermaatregelen steeds grootere zorg en moet een beveiligingsapparaat worden opgebouwd, dat de medewerking van de geheele bevolking inroept.

Voor dit feit is ook de Engelsche regeering niet blind, en de minister van Binnenlandsche Zaken, sir John Simon, heeft in het Lagerhuis aangekondigd, dat een hulpbrandweercorps zal worden gevormd — voor het geheele land ongeveer 200.000 man — om in geval van een luchtaanval bij branden onmiddellijk te kunnen optreden. Tevens ligt het in zijn voornemen, om binnenkort een wetsontwerp in te dienen, waarbij de brandweer in haar geheel zal worden gereorganiseerd. Londen alleen zal binnenkort over een hulpbrandweercorps van 20.000 man beschikken, welks taak voornamelijk zal bestaan uit het verrichten van patrouilliediensten om, wanneer bij een luchtaanval branden worden gesignaleerd, onmiddellijk te kunnen ingrijpen en zoo noodig den hoofdpost te waarschuwen. Deze maatregel is geen sinecure, wanneer men bedenkt, dat een modern vliegtuig ongeveer 1000 kleine brandbommen kan meevoeren en dus in korten tijd over een zoo groote stad als Londen overal branden kan stichten. Twintigduizend man hulpbrandweer is volgens den minister dan ook voor Londen wel het minimum aantal. (Daily Telegraph)

A. DUITSCHLAND. — Werkloozensteun gedaald. - Winterhulp deelt voor 400 millioen mark uit. —
Het instituut voor conjunctuuronderzoek publiceert een stastistiek, waarin wordt aangetoond, dat de uitkeeringen aan werkloozensteun en liefdadigheid van 382 millioen mark in het eerste kwartaal van 1933 zijn gedaald tot ongeveer 50 millioen in het vierde kwartaal van 1936, welke cijfers in overeenstemming zijn met de vermindering der werkloosheid, die door de officieele statistieken wordt geconstateerd.
De nationale Winterhulp heeft daarentegen gedurende den winster voor ca. 400 millioen mark uitgedeeld. (Agence Belga)
(Vor. ber. Werkloosheid 2374 E.; Winterhulp 1525 F.)

B. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Conversie van Nederlandsch-Indische schuld. —
Ingediend is een wetsontwerp tot conversie van Nederlandsch-Indische schuld.
De strekking hiervan is, om evenals zulks bij par. 37 der Wet van 29 November 1935 tot verlaging van de openbare uitgaven voor Nederland is geschied, ook voor Nederlandsch-Indië de mogelijkheid te openen om, telkens wanneer de kansen daarvoor gunstig zijn, door conversie van vaste schuld de uitgaven van den leeningdienst te verminderen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Schulden 1952 G.; Tweede Kamer 2687 E.)**

C. GEESTELIJK LEVEN. — Protestantsche Federatie van Frankrijk. - Tegen materialisme en heidendom.
De raad der Protestantsche Federatie van Frankrijk, voorzitter ds. Marc Boegner, heeft een resolutie aangenomen, waarin hij, overtuigd dat het lot van Frankrijk ervan afhangt, of de Kerk haar taak vervullen kan tegen de gevaren van toegeeflijkheid tegenover alle materialistische en heidensche beschouwingen, waarschuwt. Hij verwacht van de leden der Kerk, dat zij, met eerbiediging van de persoon van den tegenstander, onvermoeid alle anti-christelijke leer tegentreden met de verzekerdheid van het christelijk geloof. Hij verzoekt hen volhardend ieder geloof aan de absolute noodzakelijkheid van klassenstrijd en oorlog af te wijzen als in strijd met het evangelie van Christus, en zich te bekommeren om de wederkeerige verantwoordelijkheid van alle menschen, die op alle gebied van het sociale leven tot samenwerking geroepen zijn. (Le Temps)
(V. b. Fransch Protestantisme 2496 A.; Verg. 1610 D.)

D. DUITSCHLAND. — Het vierjarenplan. - Synthetische rubber. —
Aanwijzingen over den vooruitgang welken Duitschland vrewacht te maken door het vierjarenplan, dat ernaar streeft Duitschland onafhankelijker te maken van import uit het buitenland, kan men vinden in het tijdschrift „Der Vierjahrenplan", dat artikelen bevat van de hand van deskundigen.
Uit het laatste nummer valt op te maken, dat het niet eerder dan begin 1938 zal zijn dat de eerste groote Duitsche fabriek voor synthetische rubber bij Schkopau (ongeveer 150 K.M. ten zuid-westen van Berlijn) voldoende uitgerust zal zijn om de productie te beginnen op een schaal, welke groot genoeg is om een deel van de Duitsche rubberbehoefte te garandeeren.
Er bestaan plannen voor een tweede fabriek, maar het is nog niet zeker of die fabriek ooit wel gebouwd zal worden. Men zal de neven-industrieën voor de synthetische rubber, welke de fabriek bij Schkopau zal afleveren, zoo snel tot ontwikkeling brengen, dat zij terstond op volle kracht kunnen gaan werken, zoodra uit Schkopau de grondstoffen ontvangen worden. (Der Vierjahrenplan)
(V. b. Vierjarenplan 2636 G.; Synth. Rubber 2181 C.)

E. ZUID-AFRIKA. — Een fascistische partij. —
Naar Die Republikein, het oorspronkelijk nationale dagblad meldt, hebben ongeveer een maand geleden een aantal Afrikaners te Bloemfontein het nationaal-republikeinsche eenheidsfront gesticht. De beweging stelt zich ten doel „op christelijk-nationalen grondslag een nieuwen, waarachtig onafhankelijken staat in Zuid-Afrika te stichten, waarin geen plaats zal zijn voor de euvelen, welke thans onder het Britsch-Joodsche imperialistische stelsel worden aangetroffen" en is vooral opgericht „om de euvelen van de partij-politiek met haar kunstmatige volksverdeeling en tirannie, zelfs voor het aan het bewind komen van de beweging, te bestrijden."
„Ons is vasberade om die teenswoordige uitheemse stelsel van georganiseerde Brits-Joodse Imperialistiese Kapitalisme, wat deur verowering, lis en geweld op die Afrikaner-nasie afgedwing was, en wat die vernaamste oorsaak is van ons volksverarming en vernedering, met wortel en tak uit te roei" zegt het programma.
De nieuwe partij zal wel aan den politieken strijd deelnemen, doch „zich zoo min mogelijk inlaten met de smeerlapperij van de partij-politiek".
(Die Republikein)

3 MAART 1937

F. CHINA. — Zitting van de Kwomintang. —
De plenaire zitting van den centralen uitvoerenden raad van de Kwomintang te Nanking heeft besloten op 12 Nov. 1937 een nationale vergadering bijeen te roepen.
Hierin ziet men den overgang van den tegenwoordigen toestand van uitoefening der politieke macht door de partij naar een grondwettig systeem in aansluiting op het program van Soen Jat-sen.
(Sin Wan Pau Agency) **(V. b. Kwomintang 1612 C.)**

G. DUITSCHLAND. — Invoer van olie-producten. —
Hieronder volgt een overzicht van den invoer van oliehoudende producten in Duitschland gedurende 1936, met de vergelijkende cijfers voor 1935 (alles per 1000 ton):

	Hoeveelh. 1936	Waarde 1936	Hoeveelh. 1935	Waarde 1935
Aardnoten . .	307.7	138.30	190.6	81.58
Sojaboonen . .	484.1	72.96	515.8	82.01
Palmpitten . .	374.3	174.80	241.4	112.73
Copra	210.9	132.66	93.0	58.50
	1377.0	518.72	1040.8	334.82
Lijnzaad . . .	218.9	71.14	247.3	80.37
Totaal . . .	1595.9	589.86	1288.1	415.19

Deze invoer (lijnzaad inbegrepen) is dus gestegen met 24%.
Hieronder volgt ten slotte een overzicht van het invoeroverschot aan dierlijke vetten (eveneens per 1000 ton):

	1936	1935
Varkensvet	29.9	30.3
Talk	18.2	14.2
Traan	161.6	253.3
Boter	75.4	71.0
Totaal	285.1	368.8

Wanneer men nu het invoeroverschot aan vetwaarde der plantaardige vetstoffen en dat der dierlijke vetstoffen optelt, krijgt men voor 1936 een totaal invoeroverschot aan vetstoffen van 875.000 ton tegen 784.000 in het vorige jaar. De stijging bedraagt dus 11.6%. (Frankfurter Zeitung)

H. ROEMENIE. — Kabinet-Tatarescu. - Mutaties. —
De groeiende agitatie der uiterst rechtsche partij „Alles voor het land" en de gebeurtenissen, welke zich bij de teraardebestelling van eenige leden der ontbonden „IJzeren Garde" (die in Spanje als vrijwilligers in Franco's leger gevochten hadden en aldaar zijn gesneuveld), hebben afgespeeld, zijn thans voor den Roemeenschen premier Tatarescu aanleiding geweest, eenige belangrijke wijzigingen in zijn kabinet aan te brengen.

De premier heeft namelijk tevens de portefeuille van Binnenlandsche Zaken in eigen hand genomen. Voorts heeft hij tot minister van Justitie Sassu benoemd, die tot dusver met de portefeuille van Landbouw belast was en laatstgenoemd departement ad interim blijft leiden. Verder is het ministerie voor Bewapeningsaangelegenheden samengesmolten met dat van Defensie. Minister van Defensie blijft Paul Angelescu. Juca en Djuvara, die tot dusver respectievelijk minister van Binnenlandsche Zaken en minister van Justitie waren, worden ministers van Staat.
(Adeverul) **(Vor. ber. Kabinet 2431 E.)**

A. **NEDERLAND. — Stand der collectieve arbeidsovereenkomsten in 1936. —**
Het Centraal Bureau v. d. Statistiek maakt in de zoo juist verschenen 1ste aflevering van het maandschrift eenige cijfers bekend over het aantal op 1 Juni 1936 bestaande overeenkomsten.

Aantal overeenkomsten.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	835	54	95	984
1930 . .	1.164	158	232	1.554
1935 . .	784	254	217	1.255
1936 . .	695	326	208	1.229

Aantal ondernemingen.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	18.296	3.920	348	22.564
1930 . .	16.148	6.233	1.269	23.650
1935 . .	14.460	10.987	721	26.168
1936 . .	17.577	20.677	564	38.818

Aantal werknemers.

	Industr. bedrijven	Landbouw, visscherij	Overige bedrijven	Totaal
1920 . .	253.097	12.548	7.953	273.598
1930 . .	316.239	31.342	38.295	385.876
1935 . .	138.316	43.122	29.501	210.939
1936 . .	159.390	65.616	27.306	252.312

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. 2583 D.; Cijfers 1703 C.)

B. **NEDERLAND. — IJsselmeer met N.O. Polder. - Aanbesteding. —**
De waarnemende directeur-generaal der Zuiderzeewerken heeft op 24 Febr. '37 aanbesteed het maken van deelen van den Meerdijk van den Noordoostelijken Polder, met bijkomende werken, in perceelen en combinaties daarvan.
Het laagst werd ingeschreven door:
S. ten Bokkel Huinin, en I. v. d. Velde te Haarlem en Oegstgeest voor perceelen:
1. *f* 3.000.000; 2. *f* 2.900.000; 3. *f* 2.900.000; 4. *f* 2.400.000; IJ. van Wijngaarden, N.V. C. J. van Haaften te 's-Gravenhage, voor:
perceel P *f* 1.381.000; perceel Q *f* 877.000; N.V. Maatschappij tot uitvoeren van Zuiderzeewerken te Wieringen perceel R *f* 1.130.000. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht blz. 2682 A.)

C. **DUITSCHLAND. — Hitler over het auto-vraagstuk.**
Rijkskanselier Hitler heeft op 20 Febr. '37 de internationale automobiel- en motorrijwieltentoonstelling 1937 geopend.
Minister dr. Goebbels zette uiteen, dat in de twintigste eeuw de volkeren geregeerd worden, niet meer door dikke bundels acten, maar door telefoon, telex, hell-machines, draadloos en per draad, met vliegtuig en auto.
Voortgaande gaf Goebbels een aantal cijfers over de ontwikkeling van het automobielwezen.
Wat het benzineverbruik betreft, verklaarde Goebbels, dat Duitschland over anderhalf jaar onafhankelijk zal zijn van den invoer van buitenlandsche vloeibare brandstoffen.
Vervolgens sprak Hitler de openingsrede uit. Hij zeide o.a.:
Er kan in Duitschland slechts één volkswagen zijn. Tusschen den volkswagen en den super-luxe-wagen zal een groote groep andere wagens moeten komen, welke kan voldoen aan de economische opkomst der koopers.
Het is de hoogste taak Duitschland onafhankelijk te maken van den invoer van die stoffen, die noodig zijn voor het onderhoud en de verdere uitbreiding van deze producties. Dit geldt niet alleen voor de brandstof, maar ook voor de noodzakelijke metalen of nieuwe stoffen, zooals kunsthars.
Het is mijn onwrikbaar besluit het Duitsche autoverkeerswezen onafhankelijk te maken van de onveiligheid der internationale importen en het te plaatsen op een hechte, veilige, eigen basis, terwijl wij over één tot twee jaar voor onze behoeften aan brandstof en rubber onafhankelijk zullen zijn van het buitenland. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 2654 B.; Goebbels 2667 B.)

D. **ZWITSERLAND. — Adolf Hitler acht neutraliteit van Zwitserland boven twijfel. - Verklaring van Motta in den Bondsraad. —**
Motta heeft in den bondsraad medegedeeld, dat rijkskanselier Hitler in een onderhoud, dat hij te Berlijn met den vroegeren Zwitserschen bondsraad Schulthess heeft gehad, de volgende verklaring heeft afgelegd:
„Het bestaan van Zwitserland is een Europeesche noodzakelijkheid. Wij wenschen met Zwitserland als goede buren de beste betrekkingen te onderhouden. Toen ik onlangs in den Rijksdag heb gesproken over de neutraliteit van twee andere staten, heb ik opzettelijk vermeden Zwitserland te noemen, omdat zijn traditioneele neutraliteit, welke altijd door de mogendheden en ook door ons is geëerbiedigd, boven elken twijfel is verheven. Wij zullen de onschendbaarheid en de neutraliteit van Zwitserland altijd erkennen. Ik heb nooit aanleiding gegeven voor het ontstaan van een andere meening."
De Bondsraad heeft met voldoening van deze verklaring kennis genomen. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Hitler 2691 C.)

E. **NEDERLAND. — „Prix de Rome" voor Beeldhouwkunst. —**
In overeenstemming met het advies van de commissie van toezicht op de rijksakademie van beeldende kunsten, uitgebracht aan den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, is bij Kon. Besluit van 10 Febr. '37 aan den heer G. Bolhuis, voor de derde maal een jaargeld verleend, teneinde hem in staat te stellen zich naar het buitenland te begeven om zich in de beeldhouwkunst te volmaken. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 1517 C.; Prix de Rome 2573 A.)

4 MAART 1937

F. **SINGAPORE. — De Britsche verdediging van het Verre Oosten. —**
De marine-deskundige van de Daily Telegraph schrijft, dat de groote havenwerken te Seletar, de marinebasis van Singapore, in Juli 1937 gereed zullen komen. Het droogdok zal schepen van 50.000 ton kunnen opnemen, hoewel de eerste jaren wel geen oorlogsschepen van die tonnage zullen worden gebouwd. De laatste acht jaar ligt bij Singapore een drijvend dok, dat schepen van 55.000 ton kan opnemen, zoodat tegelijk twee groote schepen hersteld kunnen worden.
De versterkingen van Seletar zullen eerst in 1939 gereed komen en dan is dit de sterkste vlootbasis ten Oosten van het Suezkanaal. Meer dan 10 millioen pond sterling zal aan deze basis ten koste worden gelegd.
Vermoedelijk zal ook de vloot in het Verre Oosten versterkt worden. Nu het verdrag van Washington is afgeloopen, acht men de Britsche vloot hier te zwak. In de Chineesche wateren bevinden zich zes kruisers, een flotille torpedobootjagers en 15 duikbooten en in Britsch-Indië bevinden zich drie kruisers. De naastbijgelegen slagschepen bevinden zich bij Malta, op een afstand van 6000 mijl.
De vloot van Australië bestaat uit drie kruisers en een aantal torpedobootjagers, terwijl de vloot van Nieuw-Zeeland twee kruisers telt. Al deze schepen tezamen kunnen niet het hoofd bieden aan een vloot, waarbij slagschepen zijn ingedeeld. Men verwacht, dat deze kwestie ter sprake zal worden gebracht op de Imperiale conferentie, welke in Mei 1937 begint.
Tegelijk met het gereed komen van de vlootbasis Seletar, zullen

vier of vijf slagschepen van de Britsche marine gereed komen. Twee hiervan, de King George V en de Prince of Wales, zijn 1 Jan. 1937 op stapel gezet en zoodra de marinebegrooting zal zijn aangenomen, zullen de andere schepen op stapel worden gezet. Vermoedelijk zal een smaldeel, waarbij vijf slagschepen van het type Queen Elisabeth worden ingedeeld met een overeenkomstig aantal kruisers, torpedobootjagers, duikbooten en vliegtuigschepen, in het Verre Oosten worden gestationneerd. (Daily Telegraph) **(Vor. ber. Singapore 2214 F.)**

A. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Vestigingswet voor vreemdelingen aangenomen. —

De Tweede Kamer heeft het wetsontwerp tot regeling van het zelfstandig uitoefenen van beroepen en bedrijven door vreemdelingen, de z.g. vestigingswet voor vreemdelingen, aangenomen. (Telex-A. N. P.) **(V. b. 2216 A.; Wijzig. 2628 D.; Tw. Kamer 2690 B.)**

B. FRANKRIJK. — Flandin's critiek op Blum's beleid. —

De Fransche Kamer kwam op 26 Febr. '37 bijeen ter bespreking van de interpellatie van Flandin over de algemeene politiek der regeering en in het bijzonder over de verklaringen, die Blum onlangs heeft afgelegd ten aanzien van de noodzakelijkheid van een rustpoos in de ontwikkeling der soeiale en economische politiek.

De oud-minister leverde in zijn interpellatie felle critiek op de financieele politiek der regeering, getuigende, tegenover den premier: wij meenen, dat gij het land naar een catastrophe voert. Nadat de Kamer met 361 tegen 211 stemmen een motie had verworpen, waarin de Kamer zonder meer besloot over te gaan tot de orde van den dag, heeft zij een motie van vertrouwen, die onderteekend was door de voorzitters der meerderheidsfracties, aangenomen met 361 tegen 209 stemmen.

Flandin verklaarde tijdens zijn interpellatie, dat de openbare meening door de verschillende redevoeringen van ministerpresident Blum en de daarop geleverde commentaren op een dwaalspoor was gebracht.

Blum heeft in zijn jongste redevoeringen te kennen gegeven, dat de omstandigheden voor de nieuwe etappe na een pauze geregeld zouden zijn door een overeenkomst van alle organisaties van het volksfront en Jouhaux heeft uiteengezet, dat het plan van de C. G. T. reeds in Mei ten uitvoer zou worden gelegd. Deze datum schijnt verband te houden met het socialistisch congres.

Flandin is van meening, dat tegen dien datum het verdrag tot eenheid van actie tusschen de socialistische en communistische partij ongetwijfeld reeds zal hebben geleid tot de vorming van een „geunifieerde arbeiderspartij", welke onder leiding van Blum zou komen.

De Kamer, aldus Flandin, en het land zullen met belangstelling uw dementie ontvangen of zelfs uw voorbehoud op dit punt.

Flandin vervolgde: Ik weet, dat zekere kringen zullen zeggen: breng die kwestie niet ter sprake, maar wacht liever de gebeurtenissen af. Er zal een dag komen, dat de schatkist leeg zal zijn. Spr. acht het evenwel niet waardig om de catastrophe af te wachten, om zich te kunnen schoonwasschen.

Indien het tot een catastrophe zou komen, zou deze mannen noch partijen sparen, daar zij de geheele natie zou treffen.

Wij meenen, dat gij het land naar een catastrophe voert en dat het republikeinsch regiem er door uw fout aan zal ten onder gaan, indien gij op den ingeslagen weg voortgaat.

Vervolgens besprak Flandin de financieele situatie. Hij verzekerde, dat de schatkist ernstige verlegenheid kent en dat zij in bijna al haar betalingen ten achter is. De regeering, aldus Flandin, probeert in het buitenland een leening aan te gaan, maar vindt er geen leeningverstrekkers.

Van 1936 af konden de schatkistbehoeften slechts bevredigd worden door bankvoorschotten.

Wanneer Flandin dan zegt, dat de regeering haar toevlucht zal moeten zoeken tot nieuwe bedragen, schudt Vincent Auriol ontkennend het hoofd.

Aan den anderen kant neemt het deficit op de handelsbalans voortdurend toe en dat zal nog erger worden, indien de regeering met contingenteering en douanerechten tegen de prijsverhooging zal gaan strijden. Dit deficit beloopt sinds de devaluatie 4.700 millioen.

Voor de financiering harer betalingen zal zij slechts tot inflatie kunnen overgaan en voor de verdediging van den franc slechts tot deviezen-contrôle.

Doch de instelling van deviezen-contrôle zou u vervreemden van de democratieën, op wier steun gij de vredesgaranties baseert.

Om vertrouwen te wekken, moet gij een beroep op de eenheid doen en het kapitaal niet verder tegenover den arbeid plaatsen.

In Frankrijk zal ten slotte een politieke dictatuur komen, omdat de economische en fiscale dwang van de burgers slechts passiva eischen.

De geschiedenis leert, dat een duurzame sociale vooruitgang den volksmassa's slechts door den middenstand is gebracht. Daarentegen heeft demagogie slechts tot anarchie en dictatuur geleid.

Fernand Laurent interpelleerde de regeering over haar algemeene en financieele politiek en zei daarbij, dat dagelijks 200 millioen frank naar het buitenland vluchten.

Vincent Auriol, de minister van Financiën, protesteerde. Hij verklaarde, dat het niet waar is. Dergelijke praatjes kunnen het openbaar crediet in gevaar brengen.

Op die manier brengt men het land in paniekstemming.

Minister-president Blum becritiseerde de sprekers. Wij hebben het recht te beweren, aldus de premier, dat de toestand thans beter is dan eerst. De rechterzijde interrumpeert, wanneer Blum zegt, dat de werkloosheid vermindert.

Wat de kapitaalvlucht betreft, herinnert de minister-president er aan, dat zulks ook onder de regeeringen van Laval en Flandin het geval is geweest en dat in 1935 19 milliard frank (van de huidige waarde) het land hebben verlaten.

Blum zette vervolgens nog eens de redenen voor de pauze in de activiteit der regeering uiteen. Na de pauze zal men voortgaan om het programma van het Volksfront te voltooien. Dit programma, aldus Blum, is trouwens niet onderbroken.

Wat de kwestie betreft van een wijziging in de samenstelling der regeering tijdens de pauze zeide Blum: indien ik van meening was, dat het wenschelijk en noodzakelijk is, een regeering der nationale eenheid te vormen, zou ik heengaan. Ik zou niet een regeering van het Volksfront in een regeering van nationale eenheid kunnen veranderen.

Blum wees daarop op het gevaar van een politieke verschuiving. Hoe, zoo vroeg hij zich af, zouden volksmassa's hierop reageeren? Het gevaar is groot, dat de volksmassa's, verraden en overwonnen, hun liefde voor de republiek zouden verliezen. Door het vertrouwen der volksmassa's hebben wij gezag, wanneer wij het verloren, zouden wij ons bestaansrecht verliezen. Ik geloof, dat alle democratische partijen in de regeering vertegenwoordigd moeten blijven.

Blum besloot met een beroep te doen op alle vaderlanders, hun medewerking te verleenen aan de taak der regeering.

Later op den avond voerden nog enkele afgevaardigden het woord.

Flandin, nogmaals aan het woord, zeide, zich tot Blum richtend: ik wil antwoorden op uw rede, die een paraphrase is van die welke u te Saint Nazaire hebt uitgesproken. Spr. zeide, dat voor de regeering van het Volksfront weliswaar tijdens drie weken van speculatieve aanvallen op den franc groote hoeveelheden goud het land hadden verlaten, doch dat thans sprake is van een langzaam doodbloeden. Het ernstige is, dat het regelmatig en vrijwel constant is. Voortgaande zeide Flandin: ik betwijfel of de openbare meening voldaan is. Zonder twijfel hebt gij gedacht dat uw geloof in de toekomst en uw hymne aan het vertrouwen voldoende zouden zijn. Ik wil niet aandringen. Gij denkt te goeder trouw op den weg naar het succes te zijn. De gebeurtenissen zullen toonen, wie van ons gelijk heeft.

Tenslotte hadden de stemmingen plaats met bovengemeld gevolg.

(Le Temps - Telex-A. N. P. - L'Intransigeant)

(Vor. ber. Blum 2686 B.; Flandin 2682 F.)

C. FILMKUNST. — Ned. Films. - Pygmalion. —

De Nederlandsche verfilming van G. B. Shaw's Pygmalion werd op 26 Febr. '37 in première gebracht. Het scenario werd vervaardigd door Dr. Ludwig Berger, Corrie Vonk, Wim Kan en Johan de Meester. De opnamen werden gemaakt in de Cinetone-Studio's te Amsterdam, terwijl de film in roulatie gebracht wordt door N.V. Filmex.

Regie: Dr. Ludwig Berger; productie-leiding: Rudolf Meyer; muziek: Max Tak; fotografie: Akos Farkas; architectuur: A. H. Wegeriff; montage: G. J. Teunissen; hoofdrollen: Lily Bouwmeester, Johan de Meester, Eduard Verkade, Emma Morel, Mathieu van Eysden, Elly van Stekelenburg, Wim Kan.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 2647 E.)**

D. ZUID-AFRIKA. — De landsverdediging van Zuid-Afrika. —

In de overtuiging, dat volgens de oude Latijnsche spreuk de beste waarborg voor den vrede de bereidheid tot een oorlog is, is de Regeering der Unie van Zuid-Afrika reeds overgegaan tot de inventarisatie der beschikbare oorlogsvoorraden.

Voots heeft de Regeering juist een overeenkomst gesloten met de Imperial Chemical Industries in zake den bouw van een kruitfabriek te Pretoria. Deze fabriek zou jaarlijks 10 millioen machinegeweerpatronen moeten produceeren. Deze hoeveelheid zou mogelijk niet alleen voldoende zijn voor de behoeften der Unie van Zuid-Afrika, doch voor geheel Britsch Zuid-Afrika. De regeering heeft een Raad voor Oorlogsvoorziening gevormd, welks taak zal zijn na te gaan, wat in oorlogstijd en in vredestijd in de Unie zou kunnen worden vervaardigd. Voorts moet deze raad in overleg met den generalen staf onderzoeken, hoe in oorlogstijd tot mobilisatie zou kunnen worden overgegaan zonder aan de behoeften der burgerbevolking te kort te doen.

De Raad voor Oorlogsvoorziening zal voorts gegevens verzamelen aangaande een opvoering der ammunitieproductie. Zoodra deze uitgewerkt zijn, zal de Regeering kunnen weten of in het land granaten en luchtbommen zullen kunnen worden vervaardigd.

Aan de kleedingfabrieken is de vertrouwelijke vraag

gesteld, hoeveel overjassen en uniformen e.d. zij eventueel zouden kunnen leveren. De Ironsteel Works te Pretoria zullen eventueel stalen helmen kunnen leveren. De Raad wil nu nauwkeurig weten, hoeveel tijd met de leveringen gemoeid zou zijn.
De reservevoorraden erts, steenkolen en benzine zullen worden opgeteekend en geraamd. Ook het aantal eventueel beschikbare mannen zal worden berekend. Een belangrijke overweging zal zijn te verzekeren, dat, indien een oorlog mocht uitbreken, de juiste man den juisten werkkring zal krijgen. (Die Burger)

(Vorig bericht blz. 2298 A.)

5 MAART 1937

A. CULTUUR. — Spel-element in de Cultuur. - Lezing van Professor Huizinga te Londen. —

Prof. dr. J. Huizinga heeft op 23 Febr. '37 voor het Warburg-instituut te Londen een lezing gehouden over: „Het spel-element in de cultuur."
Spreker ving zijn rede aan met erop te wijzen, dat het spel ouder is dan de cultuur. Niet alleen menschen, maar ook dieren spelen. De cultuur der menschen is van het begin af aan van spel doordrongen geweest, van spel als een bepaalden vorm, als een op zichzelf staande sociale functie. Spr. schetste de algemeene eigenschappen van de hoogere vormen van spel, d.w.z. sociaal spel. Spel is een vrijwillige handeling, het is iets, dat niet strikt noodzakelijk is. Men speelt in zijn vrijen tijd. Spel beteekent het tijdelijk uit het gewone leven overgaan in een speciale sfeer. Spel onderbreekt het natuurlijke proces van behoeftenbevrediging.
Spel heeft altijd een begin en een eind, het is een opzichzelfstaande handeling, welke steeds kan worden herhaald. Spel is orde. Het schept een eigen wereld, geregeld door eigen wetten. Het meest essentieele kenmerk van spel is, dat het geografisch beperkt is. Elk spel heeft zijn speelgrond, en er is geen groot verschil tusschen speelgrond en heilige plaats. Dit element van afzondering komt ook tot uiting in den socialen vorm van spel. Samenspelen schept vereenigingen en vereenigingen beteekenen geheimzinnigheid.
De spelbehandeling neemt den vorm aan van wedstrijden of vertooning. Hieruit blijkt al hoe dicht spel en cultus bij elkaar liggen. De cultuur wordt oorspronkelijk zelf gespeeld, en behoudt ook later nog de kenmerken van spel. De ceremonieele culten van archaïsche beschavingen zijn kennelijk vertooningen, één van de twee vormen van het spel. De vertooning is voor de deelnemers een ernstige zaak, maar dat beteekent nog niet dat er geen spel-element in zit. Alle formeele kenmerken van spel zijn aanwezig: de behandeling geschiedt in een besloten ruimte, de deelnemers zijn tijdelijk onderworpen aan bijzondere regels. Spelfuncties als dansen en zingen maken het voornaamste deel uit van de heilige vertooning.
De spelvorm, waaruit de meest belangrijke cultureele functies zijn gegroeid, is niet de vertooning, maar de wedstrijd. De Brahmaansche en de Vedische philosophie begint in den vorm van raadselwedstrijden. De priesters wedijveren met elkaar in het opgeven van heilige raadsels over den grond van het zijn Ook in de vroeg-Grieksche philosophie is het spel-element duidelijk zichtbaar, en nog sterker spreekt het bij de Sophisten. De sophist speelt met de rede.
Dichtkunst, literatuur, en philosophie beginnen in den vorm van spel. De beoefening van de dichtkunst in oude tijden geschiedt altijd in den vorm van wedstrijden. Hetzelfde geldt voor de muziek. Bij de Grieken ligt het nauw verband tusschen muziek en spel voor de hand. In de Arabische, de Germaansche en de Fransche talen wordt muziekmaken spel genoemd. In sommige andere handwerken en bedrijven is het spel-element minder duidelijk, maar toch aanwezig. Het middeleeuwsche gilde-leven is vol wedijver.
Ook het recht is in zijn oorsprong nauw verbonden aan spel: de gewijde plek waar rechters uit het gewone leven stappen door pruiken of toga's te dragen, de vele formeele regels, het proces als strijd tusschen twee partijen. Vaak worden rechtsgeschillen beslist door zang of trommelwedstrijden (bijvoorbeeld bij sommige Eskimo's) en er is nauwelijks eenig verschil tusschen een contract en een weddenschap. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Prof. dr. J. Huizinga 2094 G.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Opheffing Deviezenbepalingen. —

Van 11 Febr. '37 af zijn alle deviezenbepalingen opgeheven. De deviezencommissie blijft formeel bestaan, daar het regeeringsdecreet van 1932 betreffende de oprichting van een deviezencommissie niet zal worden geannuleerd. (Prager Presse) **(2080 E.)**

C. NEDERL. OOST-INDIE. — Tin-fusie verworpen.

Het ontwerp voor de tin-fusie is door den Volksraad verworpen.
Na de behandeling in tweeden termijn van het ontwerp voor de tin-fusie is de motie-Van Ardenne inzake de vestiging van den zetel der nieuwe maatschappij in Indië, benevens andere moties van ongeveer gelijke strekking, aangenomen. (Aneta)
De Telegraaf schrijft:
Dat de Volksraad de tin-fusie heeft verworpen is geen verrassing. Het is thans de vraag, of de G.-G. al dan niet dit advies van den Volksraad naast zich zal neerleggen.
Het lot van het fusie-ontwerp staat dus op het oogenblik min of meer op losse schroeven.
De Volksraad heeft in zake de tinfusie-ordonnantie nog aangenomen de motie-Van Helsdingen om vier leden van den raad van beheer der V.E.N.I.T., onder wie den voorzitter en den plaatsvervangenden voorzitter te doen benoemen door den Gouverneur-Generaal en de overige twee leden door houders van aandeelen B.
Voorts is nog zonder hoofdelijke stemming de motie-Van Helsdingen aangenomen, waarbij wordt bepaald, dat de leden der directie niet geïnteresseerd mogen zijn in ondernemingen met een soortgelijk doel als de V.E.N.I.T. (Aneta - Telegraaf) **(2623 E.)**

D. VENEZUELA. — Nieuw Kabinet. —

De legatie van Venezuela te 's-Gravenhage deelt mede, dat de president van de Venezolaansche republiek in het nieuwe kabinet de volgende ministers heeft benoemd:
Binnenlandsche Zaken: dr. Alfonso Mejia; Buitenlandsche Zaken: dr. Esteban Gil Borges; Financiën: dr. Cristobal Mendoza; Oorlog en Marine: kolonel Isaias Medina; Mijnen, Handel en Industrie: dr. Nestor Luis Perez; Openbare Werken: ir. Tomas Pacanins; Onderwijs: dr. Rafael Ernesto Lopez; Gezondheidszorg en Sociale Zaken: dr. Honorio Sigala; Landbouw: dr. Hugo Parraperez; Verkeerswezen: dr. Luis G. Pietri.
Voorts deelt de legatie, naar aanleiding van zekere berichten in het buitenland, waarbij gebeurtenissen, welke geen enkelen invloed op de openbare orde hadden, werden overdreven, mede, dat zoowel in de hoofdstad als in het binnenland rust heerscht en dat de tegen zekere agitators genomen maatregelen hebben bijgedragen tot de versterking van het vertrouwen der bevolking in de regeering.
(Venezolaansche Legatie te 's-Gravenhage)

(Vor. ber. Kabinet 2285 B.)

E. CHINA. — Wang Tsjing-wei minister van Buitenlandsche Zaken. —

Uit Nanking wordt gemeld, dat Wang Tsjing-wei er in heeft toegestemd zich met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken te belasten, nu Tsjang Tsjoen is afgetreden.
Wang Tsjao-ming, genaamd Wang Tsjing-wei, die zich ook wel Henry Waung noemde, werd in 1881 te Panjoe in Kwantoeng geboren. Hij studeerde geschiedenis en promoveerde aan de juridische faculteit van de universiteit van Tokio. Hij was de vriend en medewerker van Soen Jat-sen, wien hij tot aan diens dood trouw bleef.
Eerst als rechterhand van Soen Jat-sen en later als leider van den linkervleugel der Kwomintang heeft hij voortdurend strijd gevoerd tegen de centrale regeering te Nanking en tegen Tsjang Kai-sjek als vertegenwoordiger dezer regeering. Toen in 1930 in Peiping de Noord-Chineesche republiek werd uitgeroepen, was hij de man achter de schermen. En dat hoewel hij op aanstichting van Tsjang Kai-sjek, die vrede wilde sluiten met Kanton, tot president van den Executieven Joean, d.w.z. tot minister-president was gekozen. Hij werd daarop ten val gebracht en uit de Kwomintang gezet.
Nadien is hij echter nog enkele malen premier geweest. Nadat in November 1935 een aanslag op hem was gepleegd, trok hij zich terug uit het publieke leven en begaf hij zich naar Europa. Tijdens de ernstige crisis, welke China in December 1936 doormaakte ten gevolge van de gevangenhouding van Tsjang Kai-sjek, keerde hij terug naar zijn vaderland. In Januari 1937 werd hij tot lid der nationale regeering benoemd.
Wang Tsjing-wei is rechter geweest in het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Eastern Times)

(Vor. ber. Wang Tsjing-wei 2678 B.; Kabinet 2090 C.)

F. BELGIE. — Zelfstandigheid en Engeland. - Een communiqué. —

In verband met de kwestie Engeland en de zelfstandigheid van België zendt het officieele persagentschap Belga de volgende nota aan de pers:
„De bijzondere belangstelling van Engeland voor België komt nogmaals tot uiting in verband met de huidige internationale verhoudingen. In goed ingelichte politieke kringen wordt aangenomen, dat wat

België betreft de eerste gegevens van het Locarnopact gewijzigd werden door de herbewapening van Duitschland en de wederbezetting van het Rijngebied. Men krijgt dan ook den indruk, dat deze toestand weldra te Londen met zeer veel aandacht en vertrouwen zal onderzocht worden en daarbij de verklaringen van den Belgischen minister-president en van den minister van Buitenlandsche Zaken in de Kamer en den Senaat te Brussel betreffende het politieke en nationale standpunt van België in overweging genomen en ten volle gewaardeerd zullen worden.

In Britsche diplomatieke kringen erkent men inderdaad, dat over het accoord van 19 Maart 1936 tusschen Engeland, Frankrijk en België, welke overeenkomst slechts van voorloopigen aard was, weldra opnieuw zal moeten worden onderhandeld. Dit accoord zou binnen een min of meer korten tijd moeten vervangen worden door een nader te bepalen overeenkomst, uitgewerkt met volledige kennis van zaken in verband met de huidige internationale verhoudingen. Bewust van zijn eigen belangen en tevens bezield met een eeuwenoude vriendschap, wenscht Engeland ten zeerste vrede en voorspoed te doen bloeien in een onafhankelijk, één en sterk en bovendien behoorlijk beschermd België. (Agence Belga)

A. VOLKENBOND. — De Sandjak-kwestie. - Prof. Kollewijn benoemd tot lid van de deskundigen-commissie. —

De voorzitter van den Volkenbondsraad heeft onzen landgenoot prof. mr. R. D. Kollewijn, hoogleeraar aan de universiteit te Groningen en oud-rechter in Ned.-Indië, benoemd tot lid van de uit vijf leden bestaande deskundigen-commissie voor het ontwerpen van het statuut en van de grondwet in Alexandrette, op de grondslagen van de tijdens de 96ste zitting van den Volkenbondsraad tusschen Frankrijk en Turkije verkregen overeenstemming. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Sandjak-kwestie 2643 C.)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Regeeringsverordening tot uitvoerverbod van bepaalde manufacturen. —

In zake de Regeeringsverordening, waarbij een uitvoerverbod is vastgesteld voor bepaalde manufacturen uit Java en Madoera (namelijk die manufacturen, welke dienen tot voorziening in de behoefte der minst draagkrachtigen), kan gemeld worden, dat dit verbod blijkens de aan den Volksraad verstrekte uiteenzetting verband houdt met de door de economische opleving in de rubber-streken ontstane groote vraag naar tal van artikelen, waarbij de goedkoopere manufacturen een belangrijke plaats innemen.

Aan deze grootere vraag kan alleen worden voldaan, indien groote hoeveelheden aan Java worden onttrokken. De aanvoer uit het buitenland kan geen gelijken tred houden met de verhoogde vraag, terwijl onttrekking van de benoodigde goederen aan Java voor de minder koopkrachtige bevolking ongewenscht moet worden geacht, daar ook daar groote behoefte aan die artikelen bestaat. (Aneta)

C. ROTTERDAM. — Maastunnel. - Tot grooten tunnel besloten. —

Blijkens een mededeeling van den burgemeester in den Raad is de onzekerheid ten aanzien van de vraag, welken tunnel Rotterdam krijgt, opgelost. Rotterdam krijgt den grooten tunnel, zooals deze in de aanvankelijke bestekken onder no. 840 is aangeduid.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. Maastunnel 2665 A.)**

D. NEDERLAND. — Landbouw. - De steun aan kleine boerenbedrijven. —

Omtrent den te verleenen extra-steun aan kleine boeren wordt medegedeeld, dat de uitkeering aan degenen, die tot deze categorie gerekend kunnen worden, zal bedragen:

Voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond minder dan 1 H.A.: *f* 35;
voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond van 1 t/m. 2.99 H.A.: *f* 45;
voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond van 3 t/m. 5 H.A.: *f* 35.

Zooals uit deze regeling blijkt, heeft de minister van Landbouw en Visscherij, in afwijking van de aanvankelijk gepubliceerde regeling, ook nog een uitkeering beschikbaar gesteld voor landbouwers met een oppervlakte cultuurgrond minder dan 1 H.A.
(Dagbl. v. Noordbrabant) **(V. b. Kl. Boeren 1622 E.)**

6 MAART 1937

E. FRANKRIJK. — Werkloosheid. —

De Temps publiceert het volgende vergelijkende staatje der werkloosheid van 1933—1936:

	1933	1934	1935	1936
Januari . . .	316.259	332.266	479.005	474.462
Februari . . .	330.874	350.930	503.502	487.374
Maart	319.240	345.783	484.463	465.127
April	309.756	334.519	452.367	445.970
Mei	283.068	323.427	428.480	422.036
Juni	263.892	310.934	402.918	419.887
Juli	239.692	320.427	381.217	425.353
Augustus . . .	235.850	325.655	380.664	413.351
September . .	226.634	323.365	373.446	407.733
October . . .	232.880	343.983	380.719	406.595
November . . .	252.210	369.435	409.466	407.831
December . . .	312.894	419.129	439.782	410.785

(Le Temps) **(Vor. ber. Werkloosheid 2253 D.)**

F. CURAÇAO. —De landsmiddelen in 1936. - 17% boven de raming. —

Wij lezen in de Amigoe di Curaçao over de opbrengst van de middelen van het gebiedsdeel Curaçao in 1936:

De eindcijfers over de inkomsten over 1936 zijn binnen. Deze hebben bedragen de som van *f* 9.276.705, of wel *f* 860.627 meer dan in 1935.

Met dit cijfer was het eindcijfer voor 1936 *f* 1.307.299 boven de raming.

Onze schatkist kan met deze resultaten tevreden zijn, al zijn er verschillende personen, die verwacht hadden, dat we dit jaar een 10 millioen zouden bereikt hebben.

Of dit nu in 1937 geschieden zal?

Op dit gebied zullen wij ons moeilijk aan voorspellingen kunnen wagen.

De toestand schijnt voor 1937 wel een verbetering te geven op 1936; maar er zijn in de laatste maanden ook verschillende belastingverminderingen aangenomen.

Nu is het wel bekend, dat bij belastingvermindering het gebruik veelal toeneemt en daardoor de mindere inkomsten weer gecompenseerd worden.

Maar voor sommige verminderingen gaat deze regel niet op, o.a. zal door vermindering der loodsgelden, het aantal schepen niet in die mate toenemen, dat deze inkomstpost gelijk zal blijven.

Onder de eindcijfers van het jaar 1936 zijn nog verschillende bemerkingen te maken.

Toegenomen zijn:	1936	1935
Invoerrechten	*f* 2.070.448	*f* 1.916.900
acc. op ged.	873.158	867.640

Maar niet in dier mate dat ze bijzonder de aandacht vragen.

Afgenomen zijn:	1936	1935
Inkomstenbelasting	*f* 1.701.918	*f* 1.904.304
Motorrijtuigenbelasting	154.014	204.056

Bij de inkomstenbelasting zal langzamerhand het achterstallige zijn aangezuiverd; en de vermindering van de tweede is verklaarbaar door de lagere belasting.

Bij de andere inkomsten is opvallend dat de inkomsten aan boeten haast hetzelfde cijfer vertoonen (*f* 42.000).

De Posterijen vertoonen een vermindering van 210.261 op 189.008, waarvoor we niet zoo aanstonds een verklaring kunnen vinden.

De landsradio en telefoon vertoonen daarentegen weer verhoogingen respectievelijk van

1936	1935
f 220.665	*f* 185.343
108.485	96.515

Ook de watervoorziening heeft een kleine 100.000 meer ontvangen en kwam van *f* 787.776 in 1935 op *f* 869.392 in 1936.
(Amigoe di Curaçao) **(Vor. ber. Begrooting 1763 E.)**

G. SOVJET-RUSLAND. — Een „Maginot"-linie. —

Het dagblad „Le petit Journal" meldt uit Riga:

De Sovjet-Russische pers maakt melding van het feit, dat ter gelegenheid van den 19den verjaardag van het roode leger de Westgrens van de U.R.S.S. zou worden versterkt met een ondergrondsche, gecamoufleerde fortenlinie, die zich zou uitstrekken van het Ladogameer tot aan de Zwarte Zee. Ook aan de grens van de Oekraïne zouden fortificaties in grooten

getale worden aangelegd. De Russische kranten verklaren, dat deze nieuwe „Maginot"-linie onneembaar zou zijn. (Le Petit Journal)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2683 G.)

A. **NOORWEGEN. — Een toekomstige troonopvolger.**
De echtgenoote van den Noorschen kroonprins, Prinses Martha, heeft het leven geschonken aan een zoon. Tot nu toe had het kroonprinselijk echtpaar twee dochters.
De koning heeft den minsterraad medegedeeld, dat de zoon van den kroonprins Harald gedoopt zal worden. (Aftenposten)

B. **DUITSCHLAND. — Koloniën. - Von Ribbentrop's rede te Leipzig. —**
De Duitsche gezant te Londen, von Ribbentrop, heeft op 1 Maart bij de opening van de Leipziger Messe een rede gehouden over Duitschlands eischen tot het terugkrijgen van de koloniën. Duitschland, zeide hij, eischt de koloniën op principieele gronden terug. Nederland, België, Engeland, Japan, Frankrijk, Italië, Spanje en Portugal hebben een koloniaal bezit, dat veel grooter is dan het moederland. Duitschland zal, wanneer het zijn koloniën terug heeft, geen imperialistische politiek voeren en de koloniën ook niet gebruiken voor strategische doeleinden.
Duitschland heeft drie redenen om zijn vroegere koloniën terug te verlangen:
1. de behoefte aan grondstoffen, die in Duitsch geld kunnen worden betaald;
2. de behoefte aan afzetgebied voor de Duitsche industrie;
3. de wensch om koloniën te exploiteeren met moderne mogelijkheden. (Telex - A. N. P.)
(Vor. ber. Koloniën 2683 D.; v. Ribbentrop 2664 C.)

C. **DUITSCHLAND. — Perscommentaar op Von Ribbentrop's rede in zake koloniale eischen. —**
ENGELAND. — De **Times** komt terug op de door den Duitschen ambassadeur te Londen dezer dagen uitgesproken redevoering over het koloniale vraagstuk. Het blad schrijft o.m.: ingewikkelde en delicate internationale problemen kunnen nooit met goed gevolg besproken worden door deze uitzendingen over grooten afstand en de methode is bijzonder slecht gekozen, wanneer de uitzending in eigen land verzorgd wordt door een ambassadeur, wiens positie daardoor verzwakt moet worden in het land, waar hij is geaccrediteerd. Verder „dat was waarschijnlijk geen erg tactische wijze van beschrijving van den toestand, noch een wijze, die er op berekend was de veronderstelde doeleinden van de Duitsche politiek te bevorderen".
(Vorig bericht blz. 2695 B.)

D. **NEDERLAND. - S.D.A.P. - Nationale ontwapening losgelaten. —**
Na inleidingen van ir. J. W. Albarda en dr. W. Banning gevolgd door een uitvoerige gedachtenwisseling ten aanzien van het militaire vraagstuk, heeft het congres der S.D.A.P., gehouden te Den Haag op 28 Febr. '37, met 1509 tegen 328 stemmen en 49 blanco's besloten het standpunt inzake nationale ontwapening te verlaten.
Het congres heeft aanvaard het advies van de meerderheid der commissie voor het militaire vraagstuk en op voorstel van het partijbestuur dientengevolge goedgekeurd een nieuwe paragraaf in het strijdprogram op te nemen, waarin dan, met algeheele terzijdestelling van de vroegere uitspraak, voor nationale ontwapening vastgesteld wordt, dat, zoolang een internationale ontwapeningsovereenkomst niet tot stand gekomen zal zijn, de partij er voor is, een Nederlandsche weermacht te handhaven, geschikt voor de nakoming van Volkenbondsverplichtingen, waartoe behoort de verdediging van het rijk en zijn overzeesche gebiedsdeelen, met bijstand van anderen in het kader van collectieve veiligheid, alsmede voor die verdediging, met bijstand van anderen zonder Volkenbondsverband.
Ir. Albarda vond het onlogisch wanneer men wèl den plicht zou aanvaarden om andere landen te helpen, maar niet bereid zou zijn het eigen land te verdedigen. (Het Volk) **(Vorig bericht blz. 2578 C.)**

E. **ITALIE. — Mussolini's bewapening. - Conclusiën van den Grooten Fascistischen Raad. - Solidariteit met Franco. —**
In de op 2 Maart '37 onder voorzitterschap van Mussolini gehouden zitting, is de Groote Fascistische Raad, na zich uitvoerig te hebben beziggehouden met het vraagstuk der militaire paraatheid en met de situatie op het gebied der buitenlandsche politiek, tot de conclusie gekomen, dat:
„Iedere zelfs verwijderde kans op beperking der bewapeningen voor de toekomst definitief uitgesloten is."
Op grond hiervan heeft de Groote Fascistische Raad de volgende vijf besluiten genomen:
1. Verwezenlijking van het plan tot verdere ontwikkeling van Italië's strijdkrachten.
2. Verlenging van de taak, toevertrouwd aan het commissariaat voor de vervaardiging van oorlogsmaterieel voor den duur van vijf jaar.
3. Volledige militarisatie van alle actieve krachten der natie van 18 tot 55 jaar, door het periodiek onder de wapenen roepen der voor mobilisatie in aanmerking komende lichtingen.
4. Het tot stand brengen van een maximale autarkie, voor zoover de militaire behoeften aangaat, die zoo noodig vóór de burgerlijke behoeften dienen te gaan.
5. Italië's technische wetenschap uit te noodigen mede te werken aan de snelle verwezenlijking van deze autarkie, ten einde het hoofd te bieden aan een eventueelen aanval van landen, die rijk zijn aan geld en over meer natuurlijke hulpbronnen beschikken dan Italië.
Verder werden de volgende twee resoluties aangenomen:

„De Groote Fascistische Raad geeft uiting aan zijn solidariteit met het nationalistische Spanje, welks overwinning het einde van elke bolsjewistische beroering in het Westen en het begin van een nieuwe machtige aera van sociale rechtvaardigheid voor het Spaansche volk zal beteekenen, dat door eeuwenlange banden van taal, godsdienst en historie met het Italiaansche volk verbonden is."
Het ministerie van Buitenlandsche Zaken heeft opdracht gekregen, deze resolutie officieel ter kennis van generaal Franco te brengen.

De tweede resolutie luidt:

„De Groote Fascistische Raad, gehoord het verslag van den minister van Buitenlandsche Zaken over Italië's politieke activiteit na 18 November, hecht aan deze politiek zijn volledige goedkeuring en prijst zich gelukkig te kunnen constateeren, dat de politiek der Italiaansch-Duitsche overeenstemming zich zoodanig ontwikkeld heeft, dat dit accoord zijn toenemende wezenlijke kracht toont.
De Raad neem met voldoening kennis van de Britsch-Italiaansche accoorden van 2 Januari, die een nuttige opheldering inhouden van de betrekkingen tusschen de twee landen ten aanzien van de Middellandsche Zee.
De Raad neemt akte van de positieve resultaten, die de Italiaansch-Turksche besprekingen hebben opgeleverd en hij geeft opnieuw uiting aan zijn wil tot vredelievende, doeltreffende samenwerking op ieder gebied en met alle landen, die getoond hebben of alsnog zullen toonen, dat zij met het fascistische Italië willen samenwerken."

De Groote Fascistische Raad zond ten slotte zijn groeten aan den onderkoning van Abessynië, Graziani, en sprak zijn bewondering uit over de houding, die de fascisten en Italiaansche arbeiders te Addis Abeba na den aanslag hebben aangenomen. (La Stampa)
(Vorig bericht Mussolini 2512 C.; Militaire voorbereiding 2494 E.; Buitenlandsche Politiek 2511 A.)

F. **ITALIE. — Perscommentaren op Mussolini's nieuwe bewapeningsplannen. —**
FRANKRIJK. — **Le Populaire:** De redevoering van Von Ribbentrop en de besluiten van den Grooten Fascistischen Raad vormen een onderdeel van dezelfde politiek, die Europa naar den afgrond leidt.

Le Petit Journal: Een tweehoofdig Ceasarisme vestigt zich in het midden van het vasteland.
Tot dusverre waren onze ongerustheid en waakzaamheid tot den Rijn beperkt, wij zullen die thans moeten uitstrekken tot de linie der Alpen.

Le Figaro: Een geheel nieuwe politiek van Rome wordt uitgewerkt en strekt er toe Italië heel ver buiten het kader van zijn traditioneele buitenlandsche politiek te drijven.

ENGELAND. — De **Times** schrijft: „Het besluit de actieve krachten der natie tusschen 18 en 55 jaar, te militariseeren, en een maximum van autarkie na te streven, zoo noodig met op-

offering van alle burgerlijke behoeften, is alleen Italië duidelijk. Buitenlanders zal daarvan de noodzaak wel geheel ontgaan. Het eenige wat zij hierover kunnen opmerken is, dat dit streven wel niet kan worden beschouwd als een bijdrage tot de kalmeering, welke alle regeeringen verklaren te wenschen."

De **News Chronicle** verklaart: „Het is voor ieder onpartijdig man moeilijk zonder zich op te winden de laatste besluiten van den fascistischen raad te lezen en te gelooven, dat de ontwerpers volkomen normaal van geest kunnen zijn. Het is moeilijk zich een Europeeschen oorlog in te denken, waaruit Italië werkelijk als overwinnaar te voorschijn zou komen. Het is zeker, dat Italië te lijden zou hebben van iederen oorlog, welke dan ook." **(Vorig bericht blz. 2695 E.)**

7 MAART 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Rijksinspecteur G. Bolkestein gehuldigd. —

In de aula van het Koloniaal Instituut werd op 27 Febr. '37 de heer G. Bolkestein, de aftredende Rijksinspecteur van het Middelbaar Onderwijs, op grootsche wijze gehuldigd.

Allereerst sprak de minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, die in zijn rede den nadruk legde op het onwrikbaar streven van Inspecteur Bolkestein om zijn inzichten en idealen aan de practijk te toetsen en in de practijk te verwezenlijken.

De wethouder van Onderwijs, E. Boekman, nam na de rede van den minister het woord.

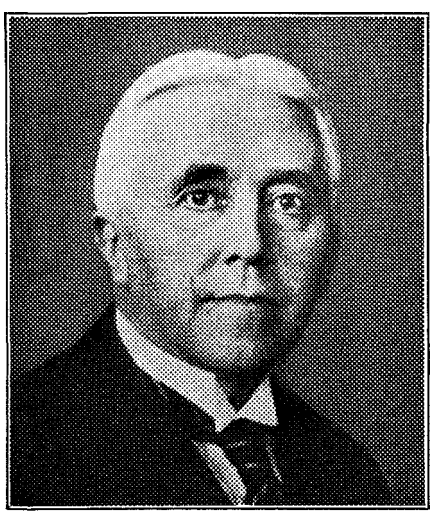

G. Bolkestein.

Spreker gewaagde met bijzonderen dank van wat de heer Bolkestein voor het onderwijs in Amsterdam, zijn stad door geboorte, zijn stad waar hij leeraar en directeur van de H.B.S. met 3-jarigen cursus is geweest, zijn stad, die hij als centrum van onze nationale cultuur zoo hoog hield, gedaan heeft. De verhouding tusschen gemeentebestuur en rijksinspecteur groeide boven het strikt ambtelijke uit. Ze werd persoonlijk. Als blijk van waardeering bood spreker den heer Bolkestein de zilveren medaille van de stad aan, wegens zijn verdiensten voor het M.O. te Amsterdam, zooals de inscriptie luidt. (Red. K. H. A.)

B. ENGELAND. — Minister Eden's antwoord op Von Ribbentrop's rede te Leipzig in zake Duitschland's koloniën. —

De Britsche minister van Buitenlandsche Zaken, Eden, heeft in een verklaring in het Lagerhuis, waarin hij de algemeene buitenlandsche politiek behandelde, ook geantwoord op Von Ribbentrop's jongste rede. Even nadrukkelijk als de Duitsche ambassadeur Duitschlands koloniale eischen tot uiting bracht, even duidelijk verklaarde Eden, dat Engeland er niet aan denkt de onder zijn mandaat geplaatste gebieden terug te geven.

Uit de andere punten van Eden's rede bleek, dat hij voldaan is over de uitwerking der non-interventiepolitiek, nog steeds vertrouwen heeft in de goede werking van den Volkenbond en bereid blijft een nieuw Locarno-verdrag te sluiten. Hij eindigde zijn betoog met een verdediging der bewapeningspolitiek van Groot-Brittannië, welke zal bijdragen tot handhaving van den wereldvrede.

Aan het einde der debatten heeft het Lagerhuis de buitenlandsche politiek der regeering goedgekeurd door met 243 tegen 134 stemmen een motie der Labour-party te verwerpen, waarin werd voorgesteld de begrooting van Buitenlandsche Zaken te verlagen. (Daily Telegr.) **(V. b. v. Ribbentrop's Rede 2695 B.; Anthony Eden 2642 C.; Engelsch standpunt 2683 D.)**

C. ENGELAND. — Perscommentaren op de rede van minister Eden in zake Duitsche koloniën. —

DUITSCHLAND. — **Lokalanzeiger:** „De redevoeringen van Eden draaien altijd tusschen dezelfde polen. Men moet levendig wenschen, dat Engeland kwesties, die te belangrijk zijn om geregeld te worden met enkele onbeteekenende woorden, spoedig diepgaander zal behandelen."

National Zeitung: „De verklaringen van minister Eden in het Lagerhuis en vooral het feit, dat hij den wensch heeft uitgesproken de onderhandelingen over een West-Europeesch pact tot een goed einde te zien gebracht, hebben in de Duitsche bladen slechts een misprijzenden weerklank gevonden."

(Vorig bericht blz. 2696 B.)

D. GEESTELIJK LEVEN. — Dr. F. J. Krop. - Vijf-en-twintig jaar predikant. —

Op 3 Maart '37 was het 25 jaar geleden, dat dr. F. J. Krop, Ned. Herv. predikant te Rotterdam, aldaar zijn intrede deed; voordien heeft hij — sinds 1897, toen hij zijn studie aan de universiteit te Parijs voltooid had — resp. de Waalsche Gemeente te 's-Hertogenbosch en de Ned. Herv. Gemeenten te Franeker en te Zwolle gediend. In velerlei kwaliteiten heeft hij zich groote bekendheid verworven, o.a. door het stichten en verder leiden van de mannenvereeniging „Gij zijt allen broeders", door zijn arbeid ten gunste van de Fransche cultuur en het Fransche protestantisme, voorts vooral door zijn bestrijding van het communisme. (Red. K. H. A.)

E. ITALIE. — Vergadering van den Grooten Fascistischen Raad. - Bevolkingspolitiek. —

De Groote Fascistische Raad is op 3 Maart '37 weer bijeengekomen. De raad heeft het bevolkingsvraagstuk behandeld, waarover Bottai een rapport heeft uitgebracht. Nadat de Duce een samenvatting van de besprekingen had gegeven, werd de volgende motie vastgesteld:

„De groote raad van de fascistische partij heeft, na onderzoek van de bevolkingssituatie in het land en na het rapport van Bottai te hebben gehoord, besloten, de demografische politiek van het fascistische régime te vervolmaken volgens onderstaande richtlijnen:

1) Hoofden van kroostrijke gezinnen zullen bij het verkrijgen van werk den voorrang hebben. De reden hiervan is, dat deze gezinnen in tijd van nood voor het vaderland de grootste offers moeten brengen.
2) Een politiek van gezinsloon (bij gelijken aard en categorie van den arbeid loon overeenkomstig de gezinslasten).
3) Herziening van de bestaande demografische maatregelen, ten einde het bestaan van kroostrijke gezinnen stabieler te doen zijn.
4) Instelling van huwelijksleeningen en huwelijksgiften voor jonge arbeiders. (Deze werden reeds door de arbeidskassen verstrekt.)
5) De vorming van een nationalen bond van kroostrijke gezinnen.
6) Herziening van de provincies en gemeenten op den grondslag van de volkstelling van 1941, in dier voege, dat gemeenten en provinciën met een schaarsche bevolking zullen worden opgeheven.
7) De instelling van een centraal orgaan voor het toezicht op de bevordering van de demografische politiek van het régime.

De groote fascistische raad besluit, volgens deze richtlijnen wetsvoorstellen in te dienen. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. Fascist. Raad 2695 E.; Bevolking 2370 D.)

F. VEREENIGDE STATEN. — Arbeidsconflicten. - Loonsverhooging. —

Ondanks de gespannen verhoudingen zijn op het oogenblik geen groote arbeidsconflicten uitgebroken. Het lijdt geen twijfel, dat Lewis succes heeft. Zij die voorspelden, dat Lewis „zelfmoord pleegde", toen hij zijn C.I.O. (Committee for Industrial Organisation)

oprichtte om Green, den president van de „American Federation of Labor" te bestrijden, hebben ongelijk gekregen. Op het oogenblik is Lewis allesbehalve „dood". In Wallstreet meent men, dat deze gang van zaken wellicht het zijne ertoe kan bijdragen om de bedenkelijke situatie in de Amerikaansche industrie te verbeteren.
Loonsverhoogingen en de 40-urige werkweek zullen worden ingevoerd door de National en Republican Steel Corporations, de Bethlehem Steel Cy., de Inland Steel Cy. en de Youngstown Sheet and Tube Cy.
Een geschil tusschen georganiseerde en ongeorganiseerde arbeiders, dat leidde tot de sluiting van twee fabrieken der General Motors Corp. te Janesville (Wisconsin) is geregeld.
De General Electric heeft het voorbeeld gevolgd van de General Motors en de U. S. Steel, door er in toe te stemmen het „Committee for Industrial Organisation" te erkennen als woordvoerder der Amerikaansche vakbeweging van Lewis. De bij het comité voor industrieele organisatie aangesloten vakvereenigingen zijn door de General Electric erkend als de eenige, die bevoegd zijn tot onderhandelen met de Directie.
(Telex-A. N. P. - New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Stakingen 2669 E.)

A. **BELGIE. — Sociaal-Democratische Werkliedenpartij. —**
Na een debat over de binnenlandsche politiek heeft de algemeene raad der Belgische Werkliedenpartij bijna eenstemmig een motie aangenomen, waarin gezegd wordt, dat de partij de Belgische afdeeling van de socialistische arbeids-internationale is en blijft en verwacht, dat de regeering blijft streven naar versterking der gemeenschappelijke veiligheid, die onafscheidelijk is van de Belgische veiligheid. De raad heeft geconstateerd, dat geen enkel lid heeft voorgesteld het zoogenaamde nationale socialisme tegenover het democratische socialisme te stellen.
Volgens het oordeel van den raad mogen militante socialisten op bijeenkomsten, waar niet-socialisten spreken, slechts het woord nemen met toestemming van het partijbureau.
De sympathie der Belgische arbeidersklasse voor de Spaansche republikeinen zal blijven blijken door medewerking aan de oprichting van een groot ziekenhuis te Valencia. (Het Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Sociaal-Democraten 2172 C.)

B. **OOSTENRIJK. — Herstel der Habsburgers. - Perscommentaren. —**
Italië: „De Italiaansche politiek tegenover Oostenrijk," aldus Gayda in de Giornale d'Italia, „is meer dan bekend. Zij berust op het principe der politieke onafhankelijkheid en territoriale onschendbaarheid van Oostenrijk, met erkenning van he tonvervreemdbaar karakter van Duitsche natie.
Al hetgeen de Italiaansche politiek denkt te doen voor Oostenrijk, gaat dus van dit principe uit.
Niets in de politieke daden, noch zelfs in de journalistieke literatuur, veroorlooft te gelooven of te doen gelooven, dat Italië gunstig zou staan tegenover een herstel der Habsburgers."

Duitschland: De Berlijnsche „Angriff" levert een geestdriftigen commentaar op het artikel van de „Giornale d'Italia". Het blad constateert, dat de zaak der Habsburgers geliquideerd is.
Het blad doet dan een fellen aanval op de dynastie der Habsburgers en zegt, dat de internationale politieke toestand zoo is, dat elk Oostenrijksch staatsman tegenover een terugkeer van Otto slechts de houding kan aannemen van een Horthy, die zich in 1920 met de gewapende macht tegenover Karel van Habsburg stelde.

Tsjecho-Slowakije: Minister-president Hodza zeide in een interview met den correspondent van de „Petit Journal": „Het herstel van het evenwicht in Midden-Europa eischt, dat men zich van de plannen eener restauratie der Habsburgers onthoudt".

Joego-Slavië: Wat de Habsburg-propaganda van de Oostenrijksche legitimisten betreft, verklaarde Stojadinowitsj in het Huis van Afgevaardigden bij de besprekingen in zake de internationale betrekkingen van Joego-Slavië, dat hij slechts hopen kon, dat de verantwoordelijke instanties in Oostenrijk niets zouden ondernemen, dat ernstige verwikkelingen in midden-Europa met zich zou kunnen sleepen. Een herstel der Habsburg-dynastie wijst Joego-Slavië nog steeds met beslistheid van de hand.
(Vor. ber. Habsburgers 2674 D.)

8 MAART 1937

C. **OSLO-CONVENTIE. — Conferentie te Den Haag.**
Op 3 Maart '37 is de bijeenkomst van experts der Oslo-staten, welke op uitnoodiging der Nederlandsche regeering in Den Haag wordt gehouden, in de Trèveszaal in het departement van Waterstaat, geopend door den minister-president, dr. H. Colijn, die daarbij in de Engelsche taal een rede uitsprak.

De gedelegeerden ter conferentie zijn:
voor **België:** de heer M. Suetens, directeur-generaal van den buitenlandschen handel van het ministerie van Buitenl. Zaken.
voor **Denemarken:** de heer E. Waerum, hoofd van de afdeeling economische politiek van het departement van Buitenl. Zaken.
voor **Finland:** de heer T. O. Vahervuovi, hoofdambtenaar voor de handelsaccoorden van het departement van Buitenl. Zaken.
voor **Luxemburg:** de heer Wehrer, regeerings-adviseur;
voor **Noorwegen:** de heeren C. F. Smith, directeur-generaal voor de handelspolitiek en O. Ravner, hoofd van den regeeringsraad voor economische aangelegenheden;
voor **Zweden:** de heeren G. Sahl n, directeur en M. Haeggloeff, hoofdambtenaar der handelsafdeeling van het departement van Buitenlandsche Zaken;
voor **Nederland:** de heeren dr. H. M. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid (tot voorzitter gekozen), prof. J. van Gelderen, voorzitter van de commissie van contact voor economische aangelegenheden van het departement van Koloniën en de heer H. A. Hooft, chef van de afdeeling consulaire en handelszaken van het departement van Buitenlandsche Zaken.

Minister-president Colijn zeide o.a.:
Ik besef ten volle dat er geen groot resultaat te verwachten valt van deze, uwe eerste samenkomst. Gij zult van gedachten wisselen, gij zult eventueele mogelijkheden onderzoeken, dan zult gij naar uwe landen terugkeeren ten einde datgene wat gij gevonden hebt te vergelijken met het oordeel van verantwoordelijke ministers — en dan, zoo vertrouw ik, zult gij terugkomen om aan uw werk de laatste hand te leggen.
Doch ook dan — aangenomen dat gij tot gunstige resultaten geraakt — zal nog slechts het kleinste deel van uw werk zijn verricht.
Om twee redenen.
Ten eerste: wat wij onder elkander wenschen te doen raakt ook anderen.
Ten tweede: wij moeten er van meet af aan op bedacht zijn dat niets van eenig belang kan worden bereikt indien grootere mogendheden niet bereid zijn onze pogingen te steunen.
(Telex-A. N. P.)

De Zweedsche minister van Buitenlandsche Zaken, Sandler, besprak op 2 Maart '37 in den Rijksdag te Stockholm het doel van de beginnende besprekingen van de vertegenwoordigers der Oslo-staten in den Haag en hij verklaarde, dat beproefd zou worden om maatregelen te treffen, welke de in den weg staande hindernissen voor het onderlinge handelsverkeer zouden verwijderen of althans verkleinen.
Noch ons land, noch een ander, dat aan de conferentie deelneemt, aldus Sandler, kan daarbij de groote rol over het hoofd zien, welke het handelsverkeer vervult met de buiten den Oslokring staande staten, waaronder de grootste afzetgebieden van Zweden (Svenska Dagbladet)

De experts van de landen der Oslo-staten, te weten België, Denemarken, Finland, Luxemburg, Nederland, Noorwegen en Zweden, hebben 6 Maart '37 hun werkzaamheden, onder leiding van dr. Hirschfeld, directeur-generaal van Handel en Nijverheid, beëindigd.
Na bestudeering van de maatregelen, welke in elk der landen, tengevolge van de crisis zijn genomen, hebben de experts in een eindrapport, dat zij aan hunne respectievelijke regeeringen voor zullen leggen, de gevolgen, welke zullen kunnen gegeven worden aan het initiatief van dr. Colijn, ter verruiming van het internationaal handelsverkeer, onder het oog gezien.
In dit rapport namen de experts, zonder de bestaande moeilijkheden te onderschatten, zekere aanstonds te verwezenlijken mogelijkheden tot uitbreiding van het handelsverkeer in het kader van een plurilaterale overeenkomst en van aanvullende bilaterale regelingen, in beschouwing.
Het rapport der experts memoreert voorts nog het nut van het aanbrengen van enkele modificaties van practischen aard in den tekst der Oslo-conventie, zoomede van het bestudeeren van zekere bijzondere punten nopens het handelsverkeer van de gezamenlijke landen van de Oslo-staten.
Het program van actie, dat door de experts in hun bijeenkomst is uitgewerkt, ware te onderwerpen aan een conferentie van gedelegeerden van de respectieve regeeringen.

Aan het slot van hun rapport hebben de experts nadruk gelegd op het groote nut der hervatting van contact tusschen gedelegeerden van de landen der Oslo-staten en zij bevelen hunnen regeeringen aan, dit contact ook voor de toekomst te verzekeren. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Oslo-Conventie 2672 B.; Dr. H. Colijn 2687 D.; Sandler 2661 B.)

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: William Saroyan — „Inhale and Exhale." (Faber and Faber, London) **(V. b. 2671 D.)**

Duitsch. Wladimir von Hartlieb — „Das Haus einer Kindheit." (Paul Zsolnay Verlag, Berlin)
Emil Lucka — „Die grosse Zeit der Niederlande." (Herbert Reichner, Wien)
Mathilde von Metzradt — „Gismondo Malatesta." (Verlag F. Bruckmann, München 1936)
E. Zschimmer — „Deutsche Philosophen der Technik." (Enke, Stuttgart) **(Vor. ber. 2688 D.)**

Engelsch: Raymond Burns — „Turncoat." (Constable & Co., London)
Rose Macaulay — „I would be Private." (Collins)
Ethel Mannin — „Women also dream." (Jarrolds, London)
J. Swire — „King Zog's Albania." (Robert Hale)
(Vor. ber. 2688 D.)

Fransch: Jean-Richard Bloch — „Naissance d'une Culture." (Rieder, Paris 1936)
Robert Honnert — „Madame Etienne Mettras." (Edit. de la Nouvelle Revue Française, Paris)
J. et J. Tharaud — „Cruelle Espagne." (Plon, Paris)
(Vor. ber. 2688 D.)

Nederlandsch: H. de Man — „Scheepswerf de Kroonprinces." (Ned. Keurboekerij)
Constant van Wessem — „Margreet vervult de wet." (Van Loghum Slaterus' Uitg., Arnhem)
Maurice Gilliams — „Elias, of het gevecht met de Nachtegalen." (Vlaamsche uitgave.) (N.V. Nederl. Boekhandel, Antwerpen) **(Vor. ber. 2688 D.)**
(Red. K. H. A.)

B. NEDERLAND. — Overstrooming van den Gelderschen IJssel. —

Bij de zeer belangrijke stijging van het waterpeil in den IJssel bij Deventer heeft deze gemeente op 28 Febr. '37 groote schade opgeloopen aan grondwerk en aan een dijk.
Een deel dier bedijking, tusschen den Rijksstraatweg Deventer—Zutphen en de meelfabriek der firma Noury en Van der Lande, kreeg den vollen stroom van den IJssel en van de Koerhuisbeek te verduren, benevens den hevigen golfslag, veroorzaakt door den krachtigen wind. Dit had tengevolge, dat de dijk over een lengte van ongeveer veertig meter overlangs scheurde en het buitendijksche gedeelte te water stortte. De schade is zeer groot. Inmiddels is het water van den IJssel weder op peil teruggestroomd.
(Nieuwsblad v. h. Noorden)

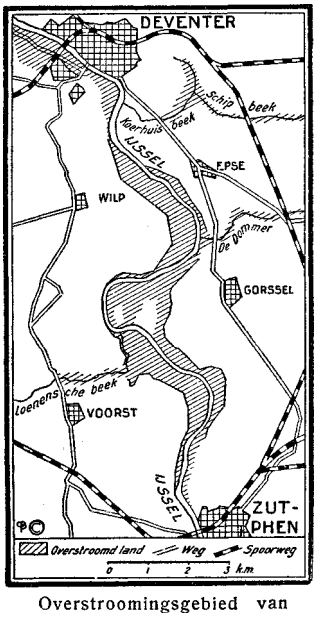

Overstroomingsgebied van den Gelderschen IJssel.

C. VOETBAL. — Nederland-Zwitserland. —
Op 7 Maart '37 behaalde het Nederlandsche Elftal een 2—1 overwinning op het Zwitsersche Elftal. Met rust stonden de Hollanders met 1—0 voor. Deze wedstrijd, die een weinig spannend karakter droeg, werd gespeeld in het Olympisch Stadion te Amsterdam.
(Red. K.H.A.) **(Vor. ber. 1556 A.; Voetbal 2654 D.)**

D. FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Besluiten. —
Het Fransche kabinet heeft in zijn zitting van 5 Maart '37 een reeks belangrijke financieele besluiten genomen, welke in hoofdzaak op het volgende neerkomen.
1. Het monetaire driehoeksaccoord met Londen en Washington wordt gehandhaafd. Er komt dus geen deviezen-contrôle.
2. De invoer en het verhandelen van edelmetaal in het binnenland worden vrijgelaten.
3. Er wordt een raad van beheer benoemd voor het egalisatiefonds; deze houdt tevens toezicht op de markt voor staatsfondsen.
4. In 1937 zal slechts één groote leening, n.l. voor de nationale defensie, uitgegeven worden, met garantie tegen franc-devaluatie. Met de uitgifte zal 8 Maart een aanvang worden gemaakt. (Le Temps)

9 MAART 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle begint 13 Maart. —
De subcommissie van de non-interventie-conferentie heeft besloten, dat de contrôle te land en ter zee rondom Spanje op 13 Maart '37 in werking zal treden.
Generaal Franco heeft in een nota van 4 Maart aan alle onderteekenaars van het verdrag van Algeciras een dringenden oproep gericht, waarin hij wijst op de pogingen van Frankrijk, om een wijziging te brengen in den status van Spaansch Marokko.
(Red. K.H.A.) **(Vorig bericht blz. 2688 E.)**

F. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Machtiging tot maatregelen in zake vijandelijkheden in Spanje.
Ingediend is een wetsontwerp, getiteld: Voorbehoud tot het nemen van maatregelen met het oog op de vijandelijkheden in Spanje.
De memorie van toelichting geeft o.a. de volgende punten aan:
1. Een verbodsbepaling met betrekking tot het dienstnemen bij de strijdkrachten in Spanje.
2. Het tegengaan van het vervoer met Nederlandsche schepen van wapentuig en vrijwilligers naar Spanje. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Tw. Kamer 2692 A.)

G. ENGELAND. — Londensche verkiezingen. - Labour wint zes zetels. —
De officieele uitslag der verkiezingen voor den Londenschen graafschapsraad zijn thans bekend. De arbeiderspartij heeft 75 zetels verworven; de conservatieven hebben 49 zetels.
De arbeiderspartij heeft dus zes zetels gewonnen.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Verkiezingen 1209 B.)**

H. VEREENIGDE STATEN. — Opperste Gerechtshof. - Zes rechters met pensioen. —
President Roosevelt heeft het wetsontwerp-Sumners, dat het vrijwillig aftreden van de rechters van het Opperste Gerechtshof op 70-jarigen leeftijd met behoud van salaris regelt, onderteekend. Zes rechters kunnen thans met pensioen gaan.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2679 A.)**

I. PROF. DR. ALBERT VERWEY OVERLEDEN. —
In den ouderdom van ruim 71 jaar is op 8 Maart '37 geheel onverwachts te zijnen huize te Noordwijk aan Zee overleden de bekende schrijver, dichter en oud-hoogleeraar prof. dr. Albert Verwey. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Levensbeschrijving en Photo 1801 D.)

A. Minister De Graeff over onze buitenlandsche politiek. —

Verschenen is de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer in zake de begrooting van Buitenlandsche Zaken voor 1937. Hieraan is het volgende ontleend:

Naar aanleiding van de vraag van sommige leden omtrent de bedoeling van 's ministers rede op 2 Juli '36 te Genève, zegt minister De Graeff, dat hij met die rede geen andere bedoeling heeft gehad, dan die, welke daarin uitdrukkelijk is neergelegd: te wijzen op het nut van een onderzoek, in hoeverre door een opheffing van de algemeene verplichting tot deelneming aan sancties — met volledige handhaving van alle overige in het Volkenbondsverdrag neergelegde beginselen — de universaliteit van den Volkenbond zou kunnen worden bevorderd.

De minister erkent ten volle de groote beteekenis van de collectieve veiligheid in een universeele of bijna universeele Staten-organisatie, maar hij kan niet de oogen sluiten voor het feit, dat de inkrimping van het ledental een zoodanig punt kan bereiken, dat het stelsel der verplichte sancties, in het bijzonder voor de kleine Staten, in een geheel ander licht zou komen te staan dan waarin het oorspronkelijk was bezien. Niet in de laatste plaats om te verhinderen, dat het zoover zou kunnen komen, dat de kleine Staten moeten gaan overwegen, of het lidmaatschap van den Volkenbond niet voor hen zoodanige gevaren medebrengt, dat zij zich niet langer verantwoord achten daarvan deel uit te maken, is het naar de meening van den minister dringend noodzakelijk aan het vraagstuk der universaliteit de volle aandacht te wijden. Met het pleiten alleen voor een „krachtigen Volkenbond" komt men er niet.

Het treft den minister, hoe onjuist in de discussies over de z.g. verzwakking van het Volkenbondsverdrag, het probleem veelal wordt gesteld.

De beteekenis van een universeele statenorganisatie met consultatief karakter, waarbij de mogelijkheid van een gemeenschappelijk ingrijpen als gevolg van het onderling overleg in elk bepaald geval geenszins a priori is uitgesloten, mag niet worden onderschat. Ging het om de tegenstelling: machtelooze of krachtige Volkenbond, de minister zou zich met overtuiging onder de voorstanders van een krachtigen bond scharen. Maar, indien het in wezen gaat om de tegenstelling: Volkenbond of geen Volkenbond, dan aarzelt hij niet, om het voor den Volkenbond op te nemen.

Het olie-embargo.

Naar aanleiding van de vraag, waarom een olieembargo in het Italiaansch-Ethiopisch conflict is achterwege gebleven, merkt de minister op, dat in het beginstadium, toen het wellicht nog mogelijk geweest ware de althans gedeeltelijke medewerking van de Vereenigde Staten van Amerika tot zoodanigen maatregel te verkrijgen, men van dit embargo heeft afgezien uit vrees, aldus een Europeeschen oorlog te zullen ontketenen. Later, toen deze vrees geweken was, meende men niet meer op den steun van de Vereenigde Staten te kunnen rekenen, hetgeen de actie van den aanvang af tot mislukking zou hebben gedoemd. Voor de juistheid van de bewering, dat de actie van groote olieconcerns in deze aangelegenheid een belangrijken invloed zou hebben geoefend, beschikt de minister over geen enkele aanwijzing.

Wél van het tegendeel. Van het „Koninklijke" concern b.v. is de regeering gebleken, dat dit zijn eigen belangen hier achterstelde bij hetgeen te Genève in het wereldbelang mocht worden besloten.

Onze betrekkingen met Duitschland.

Wat de betrekkingen met Duitschland betreft, stelt ook de regeering er hoogen prijs op, dat deze betrekkingen niet minder goed zijn dan die welke tusschen Nederland en andere mogendheden bestaan, en het is haar dan ook aangenaam te kunnen verklaren, dat na de schaduwen, die kortgeleden gedurende eenigen tijd op de verhouding tusschen Nederland en het Oostelijk buurland waren gevallen, die verhouding thans weer goed en normaal is.

De Minister schaart zich aan de zijde der leden, die stelling nemen tegen de bewering van enkele anderen, dat hier te lande een stelselmatige, door de overheid niet belemmerde campagne — ook in de pers — zou worden gevoerd tegen Duitschland. Ook hij meent te moeten opkomen tegen de aantijging dat in Nederland — de handelingen van enkelen daargelaten, die de overheid naar wet en recht behandelt — van de vrijheid van meeningsuiting een wijd en verbreid misbruik zou worden gemaakt als door die enkele leden wordt bedoeld.

Met de Duitsche regeering wordt onderhandeld over een nieuw verdrag ter voorkoming van dubbele belasting naar het inkomen en naar het vermogen en tot regeling van eenige andere vragen op belastinggebied. Zoodanige overeenkomst verkeert in een vergevorderd stadium van voorbereiding.

In het ontwerp is een algemeene verlichting van de Nederlandsche contribualen voorzien.

Duitsche Radio-uitzendingen naar Indië.

Bij gebreke van eenige aanduiding der bladen, welke berichten zouden hebben bevat nopens radio-uitzendingen uit Duitschland naar Nederlandsch-Indië, in de Nederlandsche taal, gericht o.a. tegen de grondslagen van ons staatsbestel, is het den minister niet mogelijk te bevroeden, hoe die berichten luidden. Wel kan hij mededeelen, dat kennelijk voor de Nederlandsche gebiedsdeelen in Azië bestemde radio-uitzendingen, gesteld in het Nederlandsch, sinds geruimen tijd door een Duitsch station worden uitgezonden. Zijn die uitzendingen van een wisselende mate van eenzijdigheid wat uitgangspunt en inhoud betreft, niet vrij te pleiten, dat zij geschikt zouden zijn ons staatsbestel te ondermijnen is den minister niet gebleken. Niettemin hebben die uitzendingen de aandacht der regeering.

NEDERLAND

Onze betrekkingen met België.

Komende tot de betrekkingen met België zegt de minister, dat de regeering aangaande de wijziging, die zich heeft geopenbaard in de buitenlandsche politiek van België, zich slechts kan uitspreken voor zoover die wijziging Nederland raakt. De regeering ziet in de huidige staatkunde van België een ook voor Nederland waardevolle vergrooting van de mogelijkheid, dat België, in geval eenig ander land een oorlog in dit deel van Europa mocht ontketenen, gespaard zou blijven voor de vernietigingen en de verschrikkingen, die aan die ramp verbonden zouden zijn.

Onze houding tegenover Spanje.

Ten opzichte van de betrekkingen met Spanje wordt opgemerkt, dat verbreking van de betrekkingen met de regeering te Valencia en erkenning van die welke te Burgos zetelt, een stap zou zijn, die, wat enkele andere landen ook mogen doen, met de Nederlandsche gedragslijn in overeenkomstige gevallen niet te vereenigen zou zijn.

Door de wederinvoering met 1 Maart 1937 van het verplichte pasvisum voor Spanjaarden, is een waarborg tegen de binnenkomst van ongewenschte elementen in het leven geroepen. Terwijl, zooals bekend is, reeds maatregelen zijn genomen om het vertrek naar Spanje met het doel om aldaar dienst te nemen, tegen te gaan, is ook de mogelijkheid van het in het leven roepen van een verbod inzake zoodanige dienstneming in overweging.

Inlijving van Ethiopië niet erkend.

Ten aanzien van de betrekkingen met Italië wordt in antwoord op de gestelde vraag medegedeeld, dat Nederland de inlijving van Ethiopië bij Italië niet heeft erkend. **(Vor. ber. Min. De Graeff 2566 B.)**

A. Pro en Contra. —
De Utrechtsche Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst heeft onder groote belangstelling een studie- en debatavond gewijd aan het vaccinatievraagstuk, onder voorzitterschap van den directeur van het Stads- en Academisch Ziekenhuis, dr. G. Fabius. Voor den vaccinatiedwang werd gepleit door prof. dr. J. M. Baart de la Faille, bijzonder hoogleeraar aan de Utrechtsche universiteit, die de volgende stellingen verdedigde:
1. Uit medisch oogpunt werd terecht in de epidemiewet van 1872 een bepaling opgenomen, tengevolge waarvan bijna alle kinderen op hun zevende jaar waren gevaccineerd tegen pokken, zoodat daarna het besmettingsgevaar althans in de lagere school gering was, hoewel bij gebrek aan revaccinatie-bepalingen de vaccinatie-toestand van de oudere bevolking te wenschen overliet.
2. In de tegenwoordige omstandigheden, die het gevolg zijn van het herhaaldelijk verlengde opschortingswetje van 1928, is de vaccinatie-toestand van ons land, in het bijzonder van de jongere schoolgaande generatie, geheel onvoldoende geworden tegenover het gevaar van de uitbreiding eener pokkenepidemie, mede omdat ook de revaccinatie van het overige deel van de bevolking gebrekkig is gebleven. Het is twijfelachtig, of zelfs bij goede organisatie van snelle isoleering van pokkenlijders dat gevaar voldoende wordt afgewend.
3. Uit een epidemiologisch oogpunt is een volk met een doorloopend voldoenden vaccinatie-toestand onder alle omstandigheden het best beschut tegen invasie en verspreiding der pokziekte.
4. Verplichte vaccinatie, bij voorkeur op den leeftijd tusschen ½ en 1½ jaar — met de noodige medische selectie en met tegemoetkoming aan godsdienstige en gemoedsbezwaren — is uit geneeskundig oogpunt thans het meest afdoende middel om den gewenschten vaccinatietoestand te verkrijgen, althans voor den kinderleeftijd.
5. Een goed voorbereide vaccinatie-dienst, die in staat is op een kritiek tijdstip spoedig een bevolkingsimmuniteit te verkrijgen en een uitgebroken epidemie tot staan te brengen, is een gewenscht hulpmiddel in geval van nood, maar een middel van den tweeden rang met al de bezwaren, verbonden aan een plotselinge massa-inenting.
6. In de gegeven omstandigheden is het de plicht van de geneeskundigen, die overtuigd zijn van de individueele en sociale beteekenis der inenting tegen pokken, met volkomen erkenning van de daaraan verbonden contra-indicaties en van het risico in het bijzondere geval, de vaccinatie onder de bevolking te propageeren als voornaamste preventief middel tegen het uitbreiden eener pokken-epidemie.
7. Indien de bevolking van Nederland onverhoopt niet voldoende mocht gehoor geven aan ernstige aansporingen tot vrijwillige vaccinatie op het gunstigste tijdstip van het leven, zal van de geneeskundigen aandrang moeten uitgaan op de regeering, om in het algemeen gezondheidsbelang geleidelijk tot doorloopend een voldoenden vaccinatie-toestand te verkrijgen.

Contra. — Het contra werd ingeleid door dr. mr. W. Schuurmans Stekhoven, die zijn standpunt in de volgende stellingen belichaamde:
1. Geneeskundig, met name sociaal-geneeskundig en medisch-ethisch bezien, is elke dwang tot dulden van een kunstbewerking, die de ongereptheid van het lichaam aantast, verwerpelijk.
2. Vaccinatie-dwang, in 1872 ten onrechte gebaseerd op den toen reeds ondeugdelijken pijler der „onschadelijkheid", verdient thans te meer afkeuring, daar de verschillende onafscheidelijk aan de inenting verbonden risico's, ook beneden den leeftijd van 2 jaar, van beteekenis zijn.
3. De tegenwoordige onvoldoende immuniteitstoestand van ons volk is bovenal een gevolg van het bij arts en volk geschokte vertrouwen in de onschadelijkheid der inenting. Dit vertrouwen kan slechts ten deele worden hersteld, door „openhartige voorlichting" van arts en volk. Belangrijke en snelle verbetering van den immuniteitstoestand is door massale revaccinatie periodiek te bereiken.
3a. Het in schrille kleuren schilderen van het pokkengevaar is niet alleen uit een oogpunt van geestelijke volksgezondheid bedenkelijk, maar bovendien kennelijk in strijd met hetgeen geschiedenis en moderne epidemiologie leeren omtrent het verloop van pokkenepidemieën.
4. Ook bij de meest zorgvuldige „selectie" blijkt een niet onbelangrijk deel der „vaccinatie-risico's" niet te vermijden. Ten einde doelmatige selectie te bevorderen, is het opstellen van een lijstje contra-indicaties niet voldoende, doch verdient de invoering van een keuringsformulier en van een behoorlijk gedocumenteerde handleiding aanbeveling.
5. Een deugdelijke „pokkenweerorganisatie" is in staat de nadeelen, uit een oogpunt van op peil houden van den immuniteitstoestand ongetwijfeld aan de vrijwilligheid van de vaccinatie verbonden, te compenseeren en eveneens de bezwaren, verbonden aan zonder voldoende selectie verrichte massa-vaccinaties in epidemietijd, te ondervangen.
6. Overheid en artsenwereld beperken de propaganda op heden tot:
a) revaccinatie van alle reeds gevaccineerden tenminste eenmaal in de tien jaar (systematisch en geheel kosteloos);
b) bewuste, vrije keuze der ouders of zij — gehoord de „openhartige voorlichting" van den gezinsarts of van eenigen anderen arts en gehoord diens advies al dan niet te enten — hun kinderen al dan niet willen laten inenten.

VACCINATIE

Overheid en artsenwereld onthouden zich bij hun propaganda van het reeds bij voorbaat invloed uitoefenen op de vrijheid van dat advies en op de vrijheid van die keuze.
De entende arts, zelf de verantwoordelijkheid dragend van de juistheid der gronden, waarop zijn advies rust en voor de onberispelijkheid van zijn techniek, wijze welbewust en uitdrukkelijk geheel de verantwoordelijkheid af voor de gevolgen van het al dan niet opvolgen van zijn advies en make den betrokkenen duidelijk, waarom zij die verantwoordelijkheid dragen.
7. Bij onverhoopte en nooit door de geneeskundigen te propageeren invoering van eenigen vorm van vaccinatie-dwang is het onvermijdelijk de vrijstellingsmogelijkheden aldus te verruimen, dat:
a) behalve godsdienstbezwaren ook andere gewetens- en gemoedsbezwaren aanvaard worden en verschijning voor burgemeester en eed vervallen;
b) ernstige vrees van de ouders voor nadeelige gevolgen van de inenting bij hun kinderen als grond voor ontheffing erkend wordt;
c) de verklaring van één arts (ter plaatse of in de omgeving gevestigd) voldoende is.
Bij onverhoopte invoering van eenigen vorm van vaccinatiedwang vermijde men het stellen van een sanctie op overtreding van de vaccinatieverplichting, in verband met de ernstige bezwaren, die aan de uitvoering van sanctiemaatregelen verbonden gebleken zijn. Bij onverhoopte invoering, van eenigen vorm van vaccinatie-dwang is het onvermijdelijk het recht op schadevergoeding bij nadeelige gevolgen van de vaccinatie te erkennen en nader te regelen.
8. Militair-geneeskundig gezien is de afnemende immuniteitstoestand van ons volk en van ons leger een vraagstuk van ondergeschikt belang. Afgezien van het fantastische karakter van het „pokkenwapen" wordt de situatie terzake geheel beheerscht door de vraag op welke wijze men in tijd van mobilisatie en oorlog pokkenweer en met name massa-vaccinatie bij volk en leger zal organiseeren.
9. Het verdient aanbeveling vanwege de Nederland-

sche maatschappij ter bevordering der geneeskunst onder artsen — na voorafgaande veelzijdige en onpartijdige voorlichting — een onderzoek in te stellen naar hun opvattingen:
a) ten aanzien van den vaccinatiedwang in zijn verschillende vormen;
b) over de richting, waarin zij hun om voorlichting vragende ouders adviseeren;
c) met betrekking tot de wijze, waarop propaganda voor de vaccinatie onder hun patiënten zou behooren te geschieden.
De uitkomst van zoodanig onderzoek behoort de grondslag te vormen voor de plaatselijke propaganda door overheid en artsenwereld.
(Utrechtsche Mij. tot bevord. der Geneeskunst)
(Vorig bericht Vaccinatie 1862 E.)

10 MAART 1937

A. NEDERLAND. — Landbouw. - Onze Cultuurbodem wordt kalkarm. - Jaarlijksch verlies van 570.000 ton CaO. —

In een publicatie van het Landbouwkundig Bureau der Staatsmijnen is indertijd becijferd, dat onze cultuurbodem jaarlijks 570 millioen K.G. koolzure kalk kwijtraakt. Zoo komt het, dat in de eertijds kalkrijke Groningsche polders b.v. reeds kalkgebrek voorkomt en wel meer, naarmate zij ouder zijn, terwijl andere gronden in ons land een kalkbemesting verlangen, willen ze een behoorlijke opbrengst geven.
Het merkwaardige feit doet zich echter voor, dat, terwijl aan de bemesting met stikstof, fosforzuur en kali al jaren algemeen aandacht wordt geschonken, de kalkbemesting lang gedeeltelijk verwaarloosd is geworden en feitelijk pas in de laatste jaren op den voorgrond kwam, sedert door het werk van Landbouwvoorlichtingsdienst, Bedrijfslaboratorium te Groningen en Combinatie-Westerwolde, de waarde van het grondonderzoek tot de groote practijk is doorgedrongen, zoodat het zelfs in toenemende mate regionaal begint te geschieden. Daarbij komt dan vaak op overtuigende wijze tot uiting hoe kalkarm vele gronden geworden zijn.

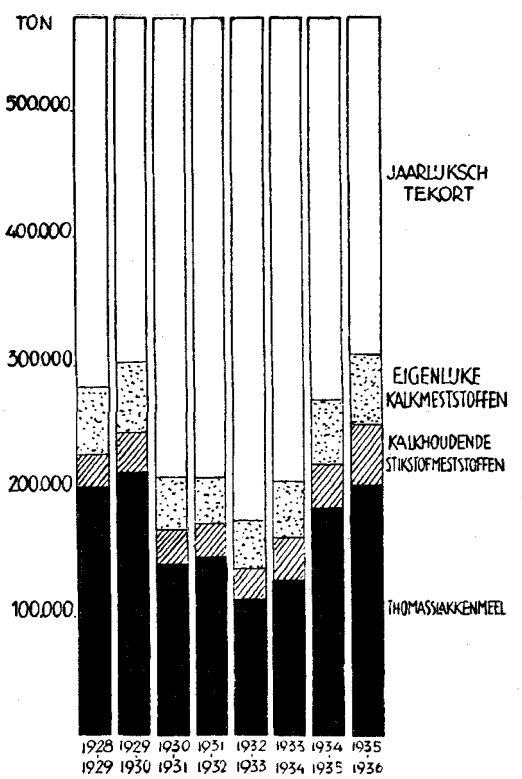

Van groot belang is daarom een nieuwe periodiek, uitgegeven door het Thomasslakkenmeelbureau te Bloemendaal, onder den titel van „Fosforzuur en Kalk". Deze uitgave heeft de bedoeling het gebruik van Thomasmeel te propageeren met het oog op de behoefte èn aan fosforzuur èn aan kalk.
Dat het gebruik van Thomasmeel (zooals het Thomasslakkenmeel thans officieel heet), in ons land van groot belang is, blijkt wel uit het feit, dat voor twee derden in onze forsforzuurbehoefte daarmede wordt voldaan, maar wat vooral van belang is: dat met Thomasmeel bovendien veel meer kalk aan onzen cultuurbodem wordt toegevoerd dan met alle andere kalkhoudende meststoffen tezamen.
Op bijgaande grafiek, die we in „Fosforzuur en Kalk" aantreffen, blijkt dit zeer duidelijk. Tevens blijkt echter, dat de nationale behoefte aan kalk voor niet meer dan de helft wordt aangevuld, zoodat de behoefte aan kalkhoudende meststoffen uit den aard van de zaak steeds moet toenemen.
Men ziet op de grafiek, die het jaarlijksch verbruik van kalkhoudende meststoffen sedert 1928 aangeeft, dat de toeneming en het gebruik der eigenlijke kalkmeststoffen niet groot is en in elk geval nog zeer veel te wenschen overlaat. De invloed van de wijzigingen in de stikstofbemesting komt duidelijk tot uiting, waarbij vooral het toenemend gebruik van kalk-ammonsalpeter niet zonder invloed gebleven is ook op de kalkgift, maar dat toch vooral een ruimer gebruik van Thomasmeel in de laatste jaren van de allergrootste beteekenis geweest is voor het min of meer op peil houden van den kalktoestand van den bodem daar, waar deze tot bedenkingen aanleiding heeft gegeven.
De waarde van de kalk, die gedurende de laatste jaren met het Thomasmeel aan onzen bodem werd toegevoerd, bedroeg per jaar ruim 3 millioen gulden. (Fosforzuur en Kalk)

B. NEDERLAND. — Werkloosheid Januari 1937. - Daling. —

Bij het beschouwen van de door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerde cijfers aangaande het aantal geheel werkloozen in ons land, komt men tot de verblijdende ontdekking, dat dit aantal op het einde van Januari 1937, vergeleken met het einde van dezelfde maand van het vorige jaar, een daling van bijna 10.000 te zien geeft. Aan het einde van Januari 1937 telde ons land 466.242 werkloozen en aan het einde van Januari 1936 475.890. Vergeleken met het aantal werkloozen op het einde van December 1936 geeft het aantal op 31 Januari 1937 een stijging te zien van 11.000. Hierbij zij echter opgemerkt, dat bij het vergelijken van de maanden onderling rekening moet worden gehouden met seizoensinvloeden, aanwas der bevolking en maatregelen van administratieven aard, welke beoogen de arbeidsbemiddeling te bevorderen.
De gedetailleerde cijfers voor de geheel werkloozen luiden:

Gemeenten met aantal inwon. van	Aantal werkloozen eind Jan. '37	Dec. '36	Stijging
100.000 en meer	165.264	165 078	186
50.000—100.000	53.424	53.256	168
20.000— 50.000	58.205	56.266	1.939
minder dan 20.000	189.349	180.609	8.740
Totaal	466.242	455.209	11.033

Uit onderstaande overzicht betreffende de overeenkomstige maanden van de jaren 1936 en 1935 blijkt dat de stijging van het aantal werkloozen in de groote gemeenten toen grooter, in de kleinere gemeenten daarentegen kleiner was dan in de periode December 1936—Januari 1937.

Gemeenten met aantal inwon. van	Aantal werkloozen eind Jan. '36	Dec. '35	Stijging
100.000 en meer . . .	173.015	170.244	2,771
50.000—100.000 . . .	55.081	54.954	127
20.000—50.000	59.408	58.369	1.039
minder dan 20.000 . .	188.386	188.357	29
Totaal	475.890	471.924	3.966

Wellicht ten overvloede zij hierbij nog aangeteekend, dat de hierboven aangegeven omstandigheden, die den loop der werkloosheid van maand tot maand kunnen beïnvloeden, eveneens, doch in belangrijk sterkere mate, van beteekenis kunnen zijn voor den loop der werkloosheid van jaar tot jaar. Des te opvallender is het, dat de arbeidsbeurzen eind Januari 1937 een kleine 10.000 personen minder registreerden dan eind Januari 1936.
Volledigheidshalve zij opgemerkt, dat niet alle werkloozen in Nederland zich als werkzoekenden bij de openbare arbeidsbemiddeling laten inschrijven.
(Telegraaf - Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht 2632 A.)

C. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Sudeten-Duitschers. —

De leider der Sudeten-Duitsche partij, Henlein, heeft te Oesti een rede gehouden, naar aanleiding van de

overeenkomst, tot stand gekomen tusschen de Tsjechen en de drie coalitiepartijen der Duitsche minderheid.
De Duitsche minderheid, aldus Henlein, heeft het recht een beroep te doen op den Volkenbond en de ridderlijke landen, en de Sudeten-Duitsche partij zal dat doen. Autonomie is een absolute voorwaarde voor iedere overeenkomst tusschen Tsjechen en Duitschers. De partij zal het uitschrijven van algemeene verkiezingen vragen. (Prager Presse)
(Vorig bericht Sudeten-Duitschers 2687 A.)

11 MAART 1937

A. DUITSCHLAND. — Geheime schulden. —
De beurscontrôlecommissie te New York heeft op 2 Maart '37 mededeeling gedaan van het bestaan van een „geheime schuld" van Duitschland ten beloope van ongeveer $ 2 milliard, uit hoofde van de bewapenings- en werkverschaffingsprogramma's. Deze mededeeling werd gedaan in verband met de registratie van $ 69 millioen 3% fundeeringsbonds.
(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. Schulden 2297 A.)**

B. BELGIE. — Rexisten. - Degrelle wil tusschentijdsche verkiezingen uitlokken. —
Tijdens een te Brussel gehouden bijeenkomst heeft de leider der Rex-beweging Léon Degrelle, aangekondigd, dat de Rexistische afgevaardigde voor Brussel, Olivier, alsmede al zijn plaatsvervangers ontslag zullen nemen, teneinde tusschentijdsche verkiezingen uit te lokken.
Volgens een speciaal nummer van de Pays Réel is het ontslag reeds ingediend. Degrelle zal zichzelf candidaat stellen. De Rexistenleider wil dan direct daarop aftreden en zijn plaats afstaan aan een zijner aanhangers, om zich achtereenvolgens in de voornaamste Belgische steden te doen kiezen. Op deze wijze wil hij een volksstemming uitlokken, de ontbinding der Kamers bewerkstelligen en voortdurende agitatie wekken. (Telex - A. N. P.)
(Vorig bericht Rexisten 2625 A.)

C. IERSCHE VRIJSTAAT. — Kroningseed. —
De Valera heeft in de Dail verklaard, dat er geen sprake van was, dat de kroningseed, zooals die geamendeerd was om hem in overeenstemming te brengen met het statuut van Westminster, door den Vrijstaat kon worden goedgekeurd. De Vrijstaat zal tegenover de kroning een afwijzende houding blijven aannemen, zoolang Ierland in twee deelen gescheiden blijft en er in den kroningseed discriminatie wordt gemaakt tegen den godsdienst, waartoe de meerderheid van het Iersche volk behoort. (Irish Times)
(Vorig bericht De Valera 2648 D.)

D. VEREENIGDE STATEN. — Senaat keurt Neutraliteitswet goed. —
De Amerikaansche Senaat heeft het wetsontwerp-Pittman in zake de neutraliteit der Ver. Staten aangenomen en naar het Huis van Afgevaardigden doorgezonden.
Voor het ontwerp stemden 62, er tegen 6 senatoren.
Een motie van senator van den Berg om de bepaling te schrappen, waarbij de president wordt gemachtigd vast te stellen, welke goederen met Amerikaansche schepen naar oorlogvoerenden mogen worden vervoerd, werd met 48 tegen 24 stemmen verworpen.
Aangenomen werd een amendement, dat voorstelt geen regeeringsbescherming te verleenen aan Amerikaansche schepen, die in strijd met de wet goederen vervoeren. (New York Herald Tribune, Paris)
(Vorig bericht Neutraliteitswet 2625 D.)

E. NEDERLAND. — Mijnbedrijf. - Loonsverhooging.
In de op 3 Maart '37 te Heerlen gehouden vergadering van de Contact-commissie voor de Zuid-Limburgsche mijnindustrie deelden de directies mede, dat de gemiddelde en minimumloonen der mijnwerkers van 1 April af met 5% zullen worden verhoogd. Het gemiddelde loon van een houwer zal dan ƒ 5.35 per dag bedragen. De minimumloonen van de bovengronders boven 23 jaar, die thans 47, 43 en 39 ct. per uur bedragen, zullen met ingang van 1 April '37 op resp. 50, 46 en 42 cent worden gebracht. De loonen der bovengronders van 19 tot 22 jaar zullen met twee cent per uur worden verhoogd en die van de jongere onder- of bovengronders met één cent per uur.
Met het oog op de onzekere toekomst willen de directies de verhooging tot 1 October '37 voorloopig laten gelden. De totale verhooging van lasten voor de mijnen, die uit deze loonsverhooging en uit de nieuwe pensioenregeling, welke ook werd aanvaard, voortvloeit, zal 9% bedragen. (Limburger Koerier)
(Vor. ber. Loonen 1690 C.; Mijnbedrijf 2647 H.)

F. NEDERLAND. — Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten. - Zilveren jubileum. —
Een waardig sluitstuk van de feestelijkheden ter eere van het zilveren jubileum der Vereeniging van Nederlandsche Gemeenten vormde de feestmaaltijd op 26 Febr. '37 in den Dierentuin te Den Haag. Ongeveer 400 gasten vulden de groote zaal.
De voorzitter der vereeniging, mr. P. Droogleever Fortuijn, heette alle gasten welkom en wees er op, dat de banden met de rijkso ganen zeker niet alleen ambtelijk waren, hetgeen bij dezen maaltijd wel bijzonder is gebleken.
Spr. stelde ten slotte een dronk in op H.M. de Koningin.
Tijdens het diner hield minister De Wilde een korte rede. De minister zeide, zich in dit gezelschap thuis te voelen, omdat niets aangenamer voor hem was, dan met de Nederlandsche gemeenten op goeden voet te staan. In de Tweede Kamer, zoo zeide spr., is onlangs opgemerkt, dat Thorbecke zich in zijn graf zou omdraaien, als hij nog leefde. Inderdaad, in Thorbecke's tijd was iedere gemeente een autonoom gebied. Maar de gemeenten hebben een offer aan den geest des tijds moeten brengen.
De Vereeniging van Ned. Gemeenten voorziet in een behoefte, want de vereeniging is geheel onafhankelijk van de regeering. Daarom zou minister De Wilde sterk tegen een wel eens voorgestelde incorporatie in de overheidsorganisatie zijn. Daarmee zou de vereeniging haar zelfstandigheid verliezen en op den dag, dat dit zou gebeuren, zou spr. onmiddellijk met zijn beide aanzittende ambtgenooten een nieuwe vereeniging oprichten.
Is er gevaar voor eenzijdigheid in de vereeniging? vroeg minister De Wilde. Zoolang de vereeniging, evenals de regeering, het algemeen belang nastreeft, is daar geen sprake van. Daarom kan de regeering het bestaan van de vereeniging slechts toejuichen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Ver. v. Ned. Gemeenten 1507 D.)

G. ITALIAANSCH OOST-AFRIKA. — Aanslag op Graziani c.s. - Italiaansche représaille-maatregelen tegen inboorlingen. —
In Frankrijk en ook elders zijn berichten ontvangen, welke bevestigd worden van de meest bevoegde zijde en waaruit blijkt, dat de Italiaansche représailles in Addis Abeba na den aanslag op maarschalk Graziani zijn uitgevoerd op de meest afschuwelijke wijze. Na den aanslag zijn alle weerbare Italianen in Addis Abeba drie dagen lang aangemoedigd om inboorlingen om het leven te brengen zooveel zij maar wilden en op welke wijze zij dat maar wilden. Het aantal slachtoffers bij dezen massamoord bedraagt ongeveer 6.000. (Times) **(Vorig bericht 2679 B.)**

H. NEDERLAND. — Betalingsverkeer met Turkije.
Op 27 Febr. '37 is te Ankara een overeenkomst onderteekend tusschen de Nederlandsche en de Turksche regeering, betreffende het betalingsverkeer tusschen beide landen, alsmede een overeenkomst, strekkende tot het regelen der betalingsmogelijkheden ter zake van eventueele opdrachten aan de Nederlandsche industrie tot uitvoering van werken, welke verband houden met het plan tot de economische ontwikkeling van Turkije, alsook ter zake van eventueele Nederlandsche deelneming aan het Turksche koffie-monopolie.
Eerstgenoemde overeenkomst, die het clearingaccoord van 23 Sept. 1934 zal vervangen, is 1 Maart '37 in werking getreden; de duur, waarvoor de overeenkomst zal gelden hangt samen met het tot stand komen van een handelsovereenkomst, die het handelsaccoord van 23 Sept. 1934 zal vervangen.
De overeenkomst betreffende de betalingsregeling van bepaalde werken in Turkije hangt met de eerstgenoemde in zooverre direct samen, dat zij bepaalt onder welke omstandigheden en in welke mate de voor sommige Turksche goederen verschuldigde betalingen op andere wijze zullen geschieden dan in eerstgemelde overeenkomst is voorzien. In verband hiermede geldt de overeenkomst uitsluitend goederen, waarvan de invoer in Nederland een voldoend additioneel karakter draagt.
De nieuwe clearingovereenkomst laat het betalingsverkeer tusschen de Nederlandsche overzeesche gebiedsdeelen en Turkije over en weer vrij. Exporteurs van overzeesche producten zullen

derhalve in het vervolg met hun Turksche afnemers betaling in vrije deviezen hebben te regelen.
Een gedeelte van den bestaanden clearing-achterstand zal uit de op een speciale rekening te boeken bedragen worden afgewikkeld. Het Nederlandsche clearinginstituut zal eerstdaags een leiddraad nopens de nieuwe regeling van het clearing- en compensatieverkeer met Turkije doen verschijnen.
De hierboven genoemde overeenkomst, strekkende tot het regelen der betalingsmogelijkheden ter zake van eventueele opdrachten aan de Nederlandsche industrie tot uitvoering van werken, welke verband houden met het plan tot de economische ontwikkeling van Turkije, brengt mede, dat Nederlandsche belanghebbenden kunnen deelnemen aan inschrijvingen ter zake van openbare werken in Turkije en, indien de opdrachten aan hen gegund worden, gebruik kunnen maken van de mogelijkheden tot transfer hunner vorderingen, welke in de overeenkomst worden bepaald. (Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Clearing m. Turkije 2369 A.; Verdrag 1502 F.; Overeenkomst 2675 D.)

12 MAART 1937

A. **BRITSCH-INDIË. — Verkiezingen. - Congres-partij wint. —**
Overeenkomstig de nieuwe grondwet zijn in Britsch-Indië verkiezingen gehouden voor het parlement. De Congres-partij behaalde een succes. Deze partij bestrijdt de nieuwe grondwet en verlangt afscheiding van Engeland.
Op 1 April moet de provinciale autonomie van kracht worden op den voet van de nieuwe grondwet voor Indië. (Bombay Times) **(V. b. Grondwet 1897 C.)**

B. **VOLKENBOND. — Egypte verzoekt om toelating.**
Het secretariaat-generaal van den Volkenbond heeft van de Egyptische regeering het officieele verzoek om toelating tot den Volkenbond ontvangen.
De Egyptische regeering vraagt voor dit doel geen buitengewone vergadering van den Volkenbond.
(Le Journal de Genève)

C. **AUSTRALIE. — Wijziging der grondwet bij referendum afgekeurd. —**
Op 7 Maart '37 heeft in Australië een referendum plaats gehad over twee voorstellen der regeering tot wijziging van de grondwet. In een der amendementen werd voorgesteld de federale regeering de bevoegdheid te verleenen om den handel tusschen de staten onderling te controleeren. Dit amendement werd verworpen met 1.323.647 tegen 662.824 stemmen.
Het andere amendement, dat de regeering wil machtigen tot het uitoefenen van toezicht op de luchtvaart, werd eveneens verworpen.
(Manchester Guardian)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Nietig-verklaring van de goudclausule. —**
Het Hooge Gerechtshof heeft zich uitgesproken vóór het standpunt der regeering, dat de resolutie van 1933, waarbij betaling uit hoofde van oblig.-schulden wordt verboden, van toepassing is zoowel op betaling in gouden staven als in gemunt goud.
Volgens de uitspraak van het Hof, zal de nominale waarde van de schuld in goud aangegaan, thans kunnen worden betaald in gedevalueerde dollars, volgens de tegenwoordige waarde. (Keesings Fin. Archief)

(Vorig bericht Goudclausule 1946 H.)

E. **JAPAN. — Kabinet-Hajasji. - Sato aanvaardt zijn benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken. - Zijn richtsnoer in de buitenlandsche politiek. —**
De Japansche ambassadeur te Parijs, Sato, die te Tokio is teruggekeerd, heeft zijn benoeming tot minister van Buitenlandsche Zaken aanvaard.
Sato gaf in den Senaat, op 8 Maart '37 een uiteenzetting van zijn buitenlandsche politiek. Hij verklaarde hierbij, dat de tot nu toe gestelde doeleinden ook verder moesten worden nagestreefd, zij het langs nieuwe banen. De Japansch-Chineesche onderhandelingen waren volgens Sato vastgeloopen. Men zou hiervoor echter een oplossing kunnen vinden, wanneer Japan de souvereiniteit en rechtsgelijkheid van China erkende en de onderhandelingen in dezen geest zouden worden hervat.
Verder verklaarde Sato, dat de betrekkingen met Rusland alleen dan zouden kunnen worden verbeterd, wanneer Moskou alle relaties met de Communistische Internationale verbreekt of wanneer de Komintern in Rusland zelf zou worden ontbonden.
Ten aanzien van Engeland betoogde spreker dat het geheele Japansche volk een goede verstandhouding met deze mogendheid wenscht. De belangen van Japan en Groot-Brittannië in China hadden echter scherpe economische tegenstellingen en spanningen doen ontstaan, waardoor de goede betrekkingen werden bemoeilijkt.
Volgens minister Sato moest de buitenlandsche politiek van Japan ervoor zorgen, dat er geen misverstand ten aanzien van de Japansche betrekkingen in China kon ontstaan. (Domei)

(Vorig bericht Kabinet 2676 C.)

F. **PROF. DR. ALBERT VERWEY OVERLEDEN. —**
In vervolg op ons bericht op pag. 2698 I en zijn levensbeschrijving op pag. 1801 D, geven wij nu een volledige beschrijving van zijn levenswerk.
Met Albert Verwey is een der markantste figuren van onze moderne Nederlandsche letterkunde heengegaan, die niet alleen in de beweging van tachtig een groote rol heeft gespeeld, maar die ook in de jaren na deze periode onafgebroken is blijven schrijven en daardoor tot op den huidigen dag van groote beteekenis is geweest voor onze literatuur.
Albert Verwey werd op 15 Mei 1865 te Amsterdam geboren. Daar volgde hij de Hoogere Burgerschool en kwam na het eindexamen in betrekking op het kantoor der Maxwell Land Grant Company te Amsterdam. Als secretaris van den vice-president dezer onderneming maakte hij een reis naar Nieuw-Mexico. Hij voelde zich echter allerminst tot het commercieele beroep aangetrokken en legde zich reeds vrij spoedig toe op de beoefening der letterkunde, daartoe aangespoord door zijn H.B.S.-leeraar, dr. Doorenbos, die zoovele andere talentvolle jongeren in die dagen heeft geïnspireerd.
In 1885, dus op twintigjarigen leeftijd, verscheen als eerste van zijn pennevruchten het gedicht „Persephone".
In hetzelfde jaar trad hij toe tot de redactie van het tijdschrift „De Nieuwe Gids", waarvan o.a. ook deel uitmaakten Frederik van Eeden, Lodewijk van Deyssel en Willem Kloos. En dat destijds het strijdorgaan was van zoovele jonge litteratoren, die streefden naar vernieuwing van onze letteren. In 1889 trok Verwey uit de redactie van dit tijdschrift en in 1894 stichtte hij met Lodewijk van Deyssel het tweemaandelijksch tijdschrift dat later den naam kreeg van „De Twintigste Eeuw". In 1905 scheidde Verwey zich opnieuw af en stichtte „De Beweging", een tijdschrift, dat in 1919 wegens een te kleinen lezerskring, is opgeheven.
Albert Verwey was eere-doctor in de letteren van de Rijksuniversiteit te Groningen en was van 1924 tot 1935 hoogleeraar in de Nederlandsche letterkunde, haar geschiedenis en aesthetische critiek aan de Rijksuniversiteit te Leiden, in welk ambt hij werd opgevolgd door mr. P. N. van Eyck.
Verwey bleef na zijn aftreden als hoogleeraar actief deelnemen aan het letterkundig leven. Hij publiceerde nog vele gedichten en artikelen in welke laatste hij vooral beschouwingen wijdde aan de problemen van dezen tijd. De kunstenaar heeft nog juist dezer dagen zijn hartewensch in vervulling zien gaan, n.l. het bezorgen van een nieuwe, volledige uitgave van Vondel's werken, welke naar verwacht mag worden, onder het bereik van een zeer groot lezerspubliek zal komen, iets waarnaar Verwey altijd had gestreefd.
Albert Verwey was een groote steun voor tal van jongeren, die hij steeds met raad en daad ter zijde stond. Tot den kring van jonge dichters, welke zich om hem heen had gevormd, behoorden o.a. Gutteling en Jan Prins.
In tegenstelling met vele van zijn tijdgenooten, die zich herhaalden of versnipperden, was Verwey een van de weinige critici in den zuiveren zin van het woord, uit de beweging van tachtig voortgekomen.
Behalve zijn gedichtenbundels schreef hij eenige treurspelen in verzen: „Johan van Oldenbarnevelt" (1895), „Jacoba van Beieren" (1902) en „Samson" alsmede een vertaling van Marlow's Faust.
Deze groote zuivere kunstenaar en mensch heeft evenwel niet alleen onze poëzie verrijkt met tallooze, altijd een eigen geluid hebbende gedichten, waaruit een groote litteraire zelfstandigheid sprak, doch laat tevens een onvergankelijke beteekenis achter als prozaïst en schepper van een heldere en diepe aesthetische critiek.
Reeds in 1893 schreef hij een „inleiding tot Vondel". In 1903 verscheen zijn „Leven van Potgieter", terwijl in 1905 zijn „Inleiding tot de nieuwe Nederlandsche Dichtkunst" het licht zag. Van zijn verder proza kunnen nog genoemd worden: een tiendeelig werk „Proza", al zijn in 1923 nog niet verzameld critisch werk bevattend. Ook gaf hij nog enkele bloemlezingen uit.
Hoewel hij zich de verdediger van het dichterschap voelde was Verwey een mensch die zich niet beperkte tot den ivoren toren van den individueelen kunstenaar en hij stond nooit onverschillig tegenover het maatschappelijk gebeuren en de groote stroomingen, die het leven van onzen tijd bewegen.
Daarvan getuigt het in de oorlogsjaren verschenen schrift „Wij en de Oorlog" en daarvan was zijn nog dezer dagen te Leiden uitgesproken rede, getiteld „Het lijden aan den tijd" evenzeer een bewijs. (Red. K. H. A.)

(Vorig bericht 2698 I.; Photo buiten tekst 2698a)

A. VEREENIGDE STATEN. — La Guardia's anti-Duitsche uitlatingen. - Amerikaansch protest. —

De Duitsche ambassade te Washington heeft bij het departement van Buitenlandsche Zaken geprotesteerd tegen de rede, welke burgemeester La Guardia van New York voor de vrouwenafdeeling van het Joodsch-Amerikaansche Congres heeft gehouden.

Volgens de Duitsche pers verklaarde La Guardia daarbij o.a., dat hij in het gebouw, dat men van plan is op de wereldtentoonstelling te plaatsen, een gruwelkamer zou willen inrichten en daarin de figuur van den fanaticus met het bruine hemd, die thans den wereldvrede bedreigt, zou willen neerzetten.

De Duitsche ambassade te Washington heeft geprotesteerd, na ontvangst van directe instructies uit Berlijn. Duitsche kringen in de Amerikaansche bondshoofdstad achten de rede een beleediging van het Duitsche volk.

Ook de Duitsche pers, o.a. Angriff, Deutsche Allgemeine Zeitung, Völkischer Beobachter, Börsen Zeitung, heeft hierop heftig gereageerd door den burgemeester als een Talmudjood te kwalificeeren en nog meerdere minder fraaie uitdrukkingen naar het hoofd te slingeren.

Volgens vooraanstaande Engelsche en Fransche bladen is burgemeester La Guardia geen Jood en heeft hij zich in het Italiaansche leger gedurende den wereldoorlog dapper gedragen, waarvoor hem een hooge onderscheiding van de Italiaansche regeering te beurt viel.

De Amerikaansche regeering heeft Duitschland verontschuldigingen aangeboden naar aanleiding van de opmerkingen van La Guardia ten aanzien van Hitler.

De verontschuldigingen geschiedden in den vorm van een mondelinge verklaring van den chef der afdeeling West-Europeesche zaken van het departement van staat, Dunn, aan den Duitschen gezantschapsraad Thomson.

Dunn zeide, dat hij de woorden, die de rijksregeering kwetsten en niet de houding der regeering van de Ver. Staten weergeven, afkeurt.

Evenwel wees Dunn op het recht van vrijheid van het woord in de Ver. Staen, welk recht bij de grondwet aan ieder burger wordt gewaarborgd en als een nationaal erfgoed wordt gewaardeerd.

Nadat burgemeester La Guardia vernomen had, dat het departement van Buitenlandsche Zaken den Duitschen ambassadeur verontschuldigingen had aangeboden, verklaarde hij zijn woorden te handhaven en te herhalen. De Duitsche regeering heeft wel snel gemerkt, dat hij aan haar heeft gedacht. La Guardia weet niet of dit moet worden toegeschreven aan de levendigheid van zijn beschrijving of aan het onrustige geweten van deze regeering.

Amerikaansch protest. —

Cordell Hull, de minister van Buitenlandsche Zaken, heeft den ambassadeur der Ver. Staten te Berlijn, Dodd, opdracht gegeven krachtig bij den rijksminister van Buitenlandsche Zaken te protesteeren naar aanleiding van de onlangs in de Duitsche pers gepubliceerde artikelen over de Ver. Staten.

Dodd zal verklaren, dat de regeering der Ver. Staten ten hoogste verwonderd is over de woedende aanvallen in de Duitsche bladen over het incident betreffende den burgemeester van New York.

De aandacht van Hull werd op deze perscampagne gevestigd door mevr. Stephen Wise, de vrouw van den bekenden rabbijn, presidente der vrouwenafdeeling van het Amerikaansche Joodsche congres, waar La Guardia het woord had gevoerd.

(Alg. Handelsblad - New York Herald Tribune - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. La Guardia 1037 E.)

13 MAART 1937

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrootingen van Justitie en Binnenlandsche Zaken. —

De begrootingen van Justitie en Binnenlandsche Zaken werden zonder hoofdelijke stemming aangenomen, tegen de beide N.S.B.-afgevaardigden.

(Red. K. H. A.) **(V. b. Begr. Binnenl. Zaken 2437 F.; Justitie 2544 D.; Eerste Kamer 2687 D.)**

C. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ontwerp voor een nieuwe Landbouwuitvoerwet. —

Ingediend is een wetsontwerp, houdende nieuwe bepalingen nopens het waarborgen van bepaalde eigenschappen en hoedanigheden, van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf. (Landbouwuitvoerwet 1937.)

Aan de memorie van toelichting wordt het volgende ontleend: Sedert de Landbouwuitvoerwet 1929 in werking is getreden (1 Febr. 1930), heeft de regeering bevoegdheid, maatregelen in het leven te roepen tot het waarborgen van bepaalde eigenschappen of hoedanigheden van uitgevoerde voortbrengselen van het landbouw-, tuinbouw-, veeteelt- en zuivelbedrijf. Die wet is tot nu toe ten aanzien van tal van producten toegepast.

De organen voor de uitvoering zijn: de boter-contrôlestations, de kaascontrôle-stations, de melkproductencontrôle-stations, de vereeniging Nederlandsche baconcontrôle, het uitvoercontrôle-bureau, de rijksvoorlichtingsdienst voor de pluimveeteelt, het Nederlandsch eiercontrôle-bureau, de Nederlandsche algemeene keuringsdienst en de plantenziektenkundigen dienst.

Bepalingen van gelijke orde komen nu eens in de wet, dan weer in algemeene maatregelen van bestuur, Kon. besluiten of ministerieele beschikkingen voor.

Het thans ingediende wetsontwerp beoogt de geheele regeling van de uitvoercontrôle op land- en tuinbouwproducten naar een eenvoudiger en overzichtelijker plan op te stellen, met behoud van al wat in de practijk doeltreffend is gebleken, waaronder samenwerking tusschen het vereenigingswezen van de belanghebbenden en de regeering op den voorgrond blijft staan. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Tweede Kamer 2698 F.)

D. GEP. GENERAAL-MAJOOR J. C. C. TONNET OVERLEDEN. —

Op 4 Maart '37 is, in zijn woonplaats Vorden, op 70-jarigen leeftijd overleden de gep. generaal-majoor der artillerie J. C. C. Tonnet.

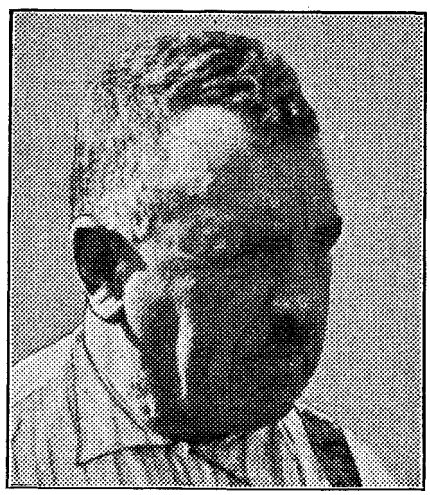

Gep. Generaal-Majoor J. C. C. Tonnet.

General Tonnet is een officier van buitengewone bekwaamheid geweest. Nog leeft die roep in het tegenwoordige officierskorps voort. Zijn krachtige overtuiging bracht hem dikwijls in conflict met meerderen; voor ondergeschikten was hij een ideaal-chef. Van zijn sterk ontwikkeld gevoel voor recht en rechtvaardigheid en van zijn groote hulpvaardigheid heeft hij, na zijn pensioeneering, nog in het bekende geval-Boeyink (Boeyink was onrechtmatig uit zijn hofstede gezet), dat hem in allerlei moeilijkheden en verdrietelijkheden heeft gestort, blijk gegeven.

(Nieuwe Rotterd. Courant)

E. JAN TOOROP-HERDENKING. —

Ter gelegenheid van de herdenking van den sterfdag van den grooten schilder en kunstenaar Jan Toorop (1928) heeft in het gemeentemuseum te 's-Gravenhage voor het comité tot het oprichten van een gedenkteeken op 3 Maart '37 Dr. G. Knuttel Wzn., conservator van de gemeente-musea, de beteekenis van Toorop geschetst. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. J. H. Toorop 1778 G.)

F. NEDERL. OOST-INDIE. — Volksraad krijgt geen interpellatierecht. —

De Volksraad in Indië heeft tot de Tweede Kamer een adres gericht, bevattende het verzoek te bevorderen, dat aan de uitnoodiging van den Volksraad, om inlichtingen te geven vanwege de regeering mondeling moet worden gevolg gegeven, indien de raad dat wenscht, tenzij de gouverneur-generaal meent, dat

zulks niet kan geschieden zonder schade voor de hem toevertrouwde belangen.
De meerderheid van de commissie, in wier handen dit verzoek werd gesteld, had in haar conclusie aan de Kamer voorgesteld, de regeering uit te noodigen, aan het verzoek van den Volksraad gevolg te geven bij de eerstvolgende herziening van de Indische Staatsregeling.
Op deze conclusie had de heer Van Dijk (a.r.) een amendement verdedigd, beoogende, dat de Kamer zich er toe zal bepalen, de regeering dank te zeggen voor de verstrekte inlichtingen. Met andere woorden dus, om het verzoek van den Volksraad af te wijzen.
De Kamer heeft dit amendement met 42 tegen 34 stemmen goedgekeurd. Tegen: s.d., v.d., c.p., de c.h. leden De Geer, Weitkamp, Bakker en Krijger en mr. Arts (k.d.p.) (Het Volk) **(V. b. Volksraad 2472 E.)**

A. **OOSTENRIJK. — De legitimisten. —**
Na den terugkeer van den leider van de Oostenrijksche legitimistische partij, baron Von Wiesner, te Weenen, is het bestuur van deze partij bijeengekomen. Het bestuur nam het rapport van Von Wiesner aan, waarin deze verklaarde, dat het herstel van de Habsburgers een zaak is, welke alleen Oostenrijk aangaat. Verder werd besloten zoo nauw mogelijk samen te werken met het Vaderlandsche Front en ten slotte werd besloten de statuten van alle legitimistische vereenigingen in Oostenrijk met elkaar in overeenstemming te brengen. (Neue Freie Presse)
(Vor. ber. Legitimisten 1877 C.; Monarchie 2697 B.)

B. **CHINA. — Het Communisme. —**
De Nitsji Nitsji Sjimboen meldt, dat een compromis is tot stand gekomen tusschen de regeering van Nanking en de communistische troepen in China.
De voorwaarden van het compromis zijn de volgende:
1. Het eindigen van alle internationale twisten;
2. De invrijheidstelling van alle politieke misdadigers;
3. Bijeenroeping van een volkscongres tot redding van de natie;
4. Krachtige voorbereidingen van den gewapenden tegenstand tegen Japan;
5. Verbetering van de levensvoorwaarden, waarvoor de communistische troepen garant zullen zijn.
Verder zou volgens den correspondent zijn bepaald:
1. Beëindiging van militaire operaties, welke ten doel hebben de regeering van Nanking omver te werpen.
2. De Chineesche Sovjet-regeering zal herdoopt worden in „speciale politieke raad";
3. De communistische troepen zouden onder contrôle worden geplaatst van de regeering van Nanking, doch onder eigen officieren blijven.
(Nitsji Nitsji Sjimboen) **(V. b. Communisme 2634 B.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — De nieuwe Pakoe Alam. - Installatie in April. —**
Naar Aneta verneemt, zal Pangeran Ario Praboe Soerjodilogo, oudste zoon van den overleden Pakoe Alam VII, die zijn vader bij de huwelijksfeesten van Prinses Juliana en Prins Bernhard vertegenwoordigde, in den loop van de maand April worden geïnstalleerd als hoofd van het Pakoe Alamsche huis.
(Aneta) **(Vor. ber. Pakoe Alam VII 2680 C.)**

D. **ITALIE. — Staatsfinanciën. —**
In de op 5 Maart '37 gehouden zitting van den grooten fascistischen Raad heeft de minister van Financiën rapport uitgebracht over den economischen en financieelen toestand van het land, terwijl de secretaris der partij rapport uitbracht over hetgeen tot stand gekomen is op het gebied van „prijzentucht".
De groote fascistische Raad heeft daarop eenige resoluties aangenomen, waarin gezegd wordt, dat het oogenblik thans geschikt is om het land in kennis te brengen van het bedrag van de reserve der emissiebank en van den omvang der bankbiljettencirculatie.
De reserve aan goud en gelijkwaardige deviezen bedroeg op 20 Febr. '37 4021 millioen. Het aan het vaderland geschonken goud en het fonds van buitenlandsche effecten ter beschikking van het wisselinstituut zijn hierin niet begrepen. Op denzelfden datum waren in omloop 15.677,6 millioen lire in bankbiljetten. Met inbegrip van 1½ milliard lire, die naar Oost-Afrika gezonden zijn voor de monetaire behoeften van het rijk.
Nieuwe belangrijke operaties van de schatkist zullen niet noodig zijn. (Giornale d'Italia)
(V. b. Econ. Toestand 2461 A.; Fasc. Raad 2696 E.)

E. **ZILVER. — De Zilvermarkt in 1936. —**
De marge tusschen den hoogsten en laagsten koers op de zilvermarkt is de kleinste sinds 1928.
De wereld-zilverproductie over 1936 bedroeg circa 249 (v. j. 204) millioen ounce.
In- en uitvoer over 1936 met uitzondering van wettelijk zilver betaalmiddel in Engeland:

	Import (in troy ounces)	Export (in troy ounces)
Britsch-Indië	28.410.614	103.992.100
Canada	1.059.440	——
Andere Britsche landen	2.057.186	1.656.274
Duitschland	1.648.285	3.286.583
Nederland	2.115.900	618.864
België	4.090.301	91.829
Frankrijk	1.928.901	2.174.125
Japan	33.949.240	——
Ver. Staten	1.176.462	77.219.441
Andere landen	9.382 063	7.036.800
Totaal	85.818.392	196.076.016
Zilveren munt tegen 20 d. p. ounce stand.	83.927.455*	2.769.433
Totaal	169.745.847	198.845.449

* Hiervan 77.507.755 ounce van Hongkong.
(Overz. Pixley & Abell) **(Vor. ber. Zilver 1428 C.)**

F. **MUZIEK. — Toscanini-concerten te Rotterdam en Den Haag. —**
Op 6 en 8 Maart '37 heeft de beroemde Italiaansche dirigent, Arturo Toscanini, resp. te Rotterdam en te Den Haag het Residentie-orkest geleid.
Tijdens de concerten, maar vooral daarna, heeft men den dirigent toegejuicht op een wijze als men dat zelden in ons land ziet gebeuren.
Herhaalde malen liet men Toscanini terugkomen, die op zijn beurt het orkest deed deelen in de hulde.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Toscanini 853 B.)**

G. **TURKIJE. — Defensiebegrooting bedraagt 140 millioen gulden. —**
Volgens de ontwerp-begrooting, door den minister van Financiën bij de Nationale Vergadering ingediend, zal Turkije in het jaar 1937-'38 een bedrag van ongeveer 140 millioen gulden voor de landsverdediging uitgeven.
Dit bedrag, dat 38 procent van de geheele begrooting uitmaakt, zal worden besteed voor versterking van de luchtmacht en de vloot en voor de oprichting van fabrieken, welke kanonnen, granaten, tanks en andere oorlogsmachines zullen produceeren. De geheele begrooting bedraagt ongeveer 365 millioen gulden, hetgeen 50 millioen meer is dán de begrooting van het vorige jaar.
De minister van Financiën heeft medegedeeld, dat er geen nieuwe belastingen zullen worden geheven, daar men de stijgende onkosten uit de bestaande bronnen van inkomsten kan bestrijden. (Akcham)
(Vorig bericht blz. 1344 B.)

H. **KUNSTWOL. — Bereiding uit ondermelk. - Proefnemingen te Arnhem. —**
Het Nederlandsch Weekblad voor Zuivelbereiding en Handel bericht, dat de proefnemingen met de bereiding van kunstwol uit ondermelk in ons land een dergelijk gunstig resultaat hebben opgeleverd, dat besloten is, deze proefnemingen op grooter schaal

voort te zetten. Er wordt thans per dag 1300 liter ondermelk tot kunstwol verwerkt. De fabricage geschiedt volgens een eigen procédé, tot stand gekomen bij proefnemingen in het laboratorium van de A.K.U. te Arnhem, in samenwerking met den directeur van de Coöperatieve Melkinrichting aldaar, den heer J. C. Penning. (Ned. Weekbl. v. Zuivelbereiding en Handel)

14 MAART 1937

A. CHR. J. VAN LEDDEN HULSEBOSCH. - 35-jarig jubileum. —
Onze hooggeachte medewerker in de Criminalistiek enz., de heer Chr. J. van Ledden Hulsebosch, herdacht op 9 Maart '37 dat hij 35 jaar geleden zijn eerste expertise in dienst der justitie maakte. De heer van Ledden Hulsebosch ontving dien dag talrijke officieele- en niet-officieele huldeblijken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Chr. J. v. Ledden Hulsebosch 406 A.)

B. SURINAME. — Huwelijk van Hindoes en Mohammedanen. —
De gouverneur van Suriname heeft twee ontwerpen ingediend bij de Koloniale Staten, aldus „De West", die ten doel hebben om in de toekomst gelegenheid te geven, dat immigranten, die het Hindoeïsme belijden en zij die den Islam belijden, volgens hun eigen ritus in den echt kunnen treden. (De West)

C. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Ruim 14 millioen voorschotten. - Regeering wenscht voorshands geen restitutie. —
Uit het antwoord van minister Gelissen, op vragen van het Tweede-Kamerlid Drop over de steunverleening aan de zeescheepvaart blijkt, dat over 1935 en 1936 aan 34 reederijen in totaal ruim *f* 14 millioen aan rentelooze voorschotten is verstrekt.
Verder deelt de minister mede, dat de regeering, ook al zullen eenige reederijen over 1936 vermoedelijk eenige winst maken, niet tot terugvordering van voorschotten zal overgaan, ten einde de reederijen in staat te stellen haar vloten te versterken.
(De Telegraaf) **(Vor. ber. Scheepvaart 2598 A.)**

D. UTRECHT. — 36ste Jaarbeurs. —
De 36ste Nederlandsche Jaarbeurs opende op 9 Maart 1937 met 1779 deelnemers en met een verhuurde oppervlakte expositieruimte groot 15.000 M². Deze voorjaarsbeurs is de grootste, welke tot ditmaal gehouden werd. Sedert de voorjaarsbeurs 1936 is het aantal deelnemers met 134 en de uitbreiding van expositieruimte met pl.m. 600 M². gestegen.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Jaarbeurs 2443 B.)**

E. ROEMENIE. — Studenten en politiek. —
Naar aanleiding van den moordaanslag op den rector van de Universiteit te Jassy, heeft de Roemeensche ministerraad o.m. besloten tot tijdelijke sluiting van alle universiteiten en studentenhuizen. De universiteiten zullen eerst worden heropend na een reorganisatie volgens de nieuwe wet op het hooger onderwijs.
Voorts besloot de ministerraad in dit wetsontwerp een nieuw artikel aan te brengen, waarbij het aan studenten op straffe van verwijdering verboden wordt, lid te zijn van een politieke partij, welke ook, of deel te nemen aan politieke betoogingen. Goedgekeurd werd een wijziging van den tekst betreffende het dragen van politieke uniformen. Ook werd goedkeuring gehecht aan de stappen, die gedaan zijn door den minister voor Eeredienst bij het hoofd van de orthodoxe kerk betreffende sancties op deelneming door priesters aan haatcampagnes, die de kerk maken tot een instrument in den politieken strijd. Tenslotte is de minister van Binnenlandsche Zaken gemachtigd onmiddellijk over te gaan tot ontbinding van alle vrijmetselaarsloges en alle geheime vereenigingen, van welken aard die ook mogen zijn. De voorstellen van den minister voor Nijverheid en Handel betreffende bescherming van den arbeid der Roemeensche elementen zijn goedgekeurd. (Adeverul)

F. JAPAN. — Pachtgebied op Nieuw-Guinea. —
Op 9 Maart '37 is in den Japanschen Landdag opnieuw de kwestie van de eeuwigdurende pacht van gronden op Nederlandsch Nieuw-Guinea aan de orde gekomen.
Het lid van de Seiyoekai-partij, Kajoe Nakamoera, stelde in de bijeenkomst van een sub-commissie den minister van Buitenlandsche Zaken, Sato, vragen over diens houding nopens deze kwestie, welke naar spreker vreesde in het buitenland twijfel had doen rijzen.
Sato antwoordde, dat de kwestie der eeuwigdurende pacht in Nederlandsch Nieuw-Guinea nimmer een feitelijk geschilpunt is geweest.
Sato zeide, dat Japan een vreedzame economische ontwikkeling wenscht in de gebieden van de Zuidzee, door volledig rekening te houden met de positie en de omstandigheden der betrokken landen. Sato legde er den nadruk op, dat het belangrijkste oogmerk is „leven en laten leven". (Domei) **(V. b. 2688 C.)**

G. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Dienstplichtwet. —
De Tweede Kamer heeft op 9 Maart '37 de dienstplichtwet gewijzigd overeenkomstig de regeeringsvoorstellen tot versterking van de weermacht.
Mevr. De Vries-Bruins (s.d.) constateerde in een korte verklaring, dat door dit wetsontwerp Nederland gaat meedoen aan de uitbreiding der bewapening, waaraan zij haar stem niet kan geven.
Het wetsontwerp werd aangenomen zonder hoofdelijke stemming met aanteekening, dat mevr. De Vries-Bruins en de heer Van Zadelhoff (beiden s.d.) geacht wilden worden te hebben tegen gestemd, evenals de heer Wijnkoop (comm.). (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 2603 D.; Tw. Kamer 2704 C.)

H. ENGELAND. — De begrooting 1937. - Defensie. - Luchtvaart. - Marine. —
Nu alle begrootingsramingen gepubliceerd zijn, kan geconstateerd worden, dat de belastingbetalers in het komende belastingjaar voor de nationale- en de defensiediensten zullen moeten opbrengen £ 619.635.205, zijnde £ 82.678.491 meer dan in het thans loopende jaar, zonder dat hierin begrepen zijn de bedragen, die verkregen moeten worden uit de defensieleeningen, welke op een totaal komen van £ 80 millioen.
De ramingen der begrooting voor Luchtvaart voor 1937 bedragen in totaal £ 88.588.600. Het netto-totaal bedraagt £ 56.500.000. Wanneer men hierbij optelt het bedrag van £ 26 millioen dat geleverd zal worden door de defensieleening, stijgt het netto-totaal tot £ 82.500.000, vergeleken met £ 50.700.000 voor 1936, d.w.z. een stijging met £ 31.800.000.
De budgetaire ramingen ten aanzien van de Britsche marine beloopen voor 1937 £ 105.065.000. Dit beteekent in vergelijking met het afgeloopen jaar een verhooging met £ 23.776.000, waarbij dan zijn inbegrepen de supplementaire begrootingen. (Daily Telegr.)
(Vor. ber. Begrooting 2689 D.; Bewapening 2679 C.)

I. BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen voor de Kamer. - Premier Van Zeeland tegencandidaat van Degrelle. —
Minister-president Van Zeeland heeft in de Belgische Kamer verklaard, dat hij zich candidaat laat stellen tegenover Degrelle, ten einde een nationale oplossing te zoeken, een oplossing tot nationaal herstel.
Op deze wijze zal hij den kiezers vragen zich achter hem te scharen. Hij zal niemand aanvallen en is niet van plan aan de verkiezing het constructieve krakter der nationale eenheid te ontnemen.
Van Zeeland vroeg de Kamer voort te gaan met de werkzaamheden zonder zich te laten medesleepen door oproerige agitatie.
Hij besloot: ik ben er zeker van, dat gij u aldus het vertrouwen zult verzekeren van 9/10 der Belgen.
Naar verluidt zouden zoowel de socialistische als de katholieke fractie hebben verklaard, dat zij Van Zeeland zullen steunen bij de tusschentijdsche verkiezing.
De verkiezing zal op 11 April '37 worden gehouden.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. 2702 B.; Dr. P. van Zeeland 2559 D.)**

A. **BELGIE. — Westvoorstel in zake gedeeltelijke verkiezingen door Kamer en Senaat aangenomen. —**
De Kamer heeft met 110 tegen 26 stemmen en één onthouding een wetsontwerp aangenomen, waarbij voortaan gedeeltelijke verkiezingen in geval van een niet „toevallige" vacature worden afgeschaft.
Het wetsontwerp heeft nog niet betrekking op de verkiezing, waarbij Van Zeeland zich tegenover Degrelle candidaat heeft laten stellen.
De Senaat heeft na een zeer rumoerige zitting met 114 tegen 16 stemmen bij twee onthoudingen, het wetsontwerp aangenomen. (Handelsbl. v. Antwerpen)

B. **LUCHTVAART. — Sportvliegerij. - Indië-retourvlucht van Ir. De Kok. —**
De directeur-generaal der „Koninklijke", ir. De Kok, die in gezelschap van den heer Schmidt Crans met zijn eigen vliegtuig een tocht naar Indië gemaakt heeft, is 7 Maart '37 op het vliegveld Ypenburg geland.
Op 3 Februari, des ochtends tegen kwart over acht, vlogen ir. J. E. F. de Kok, directeur-generaal van de Koninklijke, en de heer H. Schmidt Crans van Ypenburg, op weg naar Nederlandsch-Indië.
De heenreis duurde tien dagen, het verblijf in Indië 16 dagen en op 7 Maart tegen 12 u. landde de Havilland Dragon Fly weer op het vliegveld onder de gemeente Rijswijk. De tocht was volbracht in een tempo, tot nu toe nog nimmer door een sportvlieger bereikt.

Terugreis. — Zondag 28 Febr.: Vertrek van Medan over Alostar, Bangkok naar Rangoon.
Maandag 1 Maart: aankomst te Allahabad.
Dinsdag 2 Maart: aankomst te Karachi.
Woensdag 3 Maart: aankomst te Basrah.
Donderdag 4 Maart: aankomst te Caïro.
Vrijdag 5 Maart: aankomst te Brindisi.
Zaterdag 6 Maart: aankomst te Parijs.
Zondag 7 Maart: aankomst op Ypenburg.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Ir. De Kok 2509 A.)**

C. **LUCHTVAART. — Aanleg vliegveld „Nerhoven".**
8 Maart '37 is op een uitgestrekte heide onder de gemeente Gilze Rijen, reeds door de Ned. Heidemaatschappij voor het doel geëgaliseerd, een officieele plechtigheid vervuld ter inleiding van de werkzaamheden verbonden aan den aanleg van het vliegkamp „Nerhoven". (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Vliegvelden 2642 D.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van art. 29. - Verdachte kan niet tot antwoorden worden verplicht. —**
In de op 11 Maart '37 gehouden vergadering van de Tweede Kamer kwam aan de orde de stemming over het wetsontwerp tot wijziging van art. 29 van het wetboek van strafvordering, alsmede over de beide daarop ingediende amendementen.
Het amendement-Donker om den verdachte voor het verhoor mede te deelen, dat al hetgeen hij antwoordt als bewijsmiddel tegen hem gebezigd zal kunnen worden, doch ook tot zijn voordeel kan strekken, werd verworpen met 43 tegen 30 stemmen. Voor: sociaaldemocraten, vrijzinnig-democraten, communisten, liberalen en de heer Sneevliet (r.s.p.)
Het amendement van de vaste commissie voor privaat- en strafrecht, om den regel te handhaven, dat de verdachte niet tot antwoorden is verplicht, werd aangenomen met 61 tegen 12 stemmen. Tegen stemden de anti-rev. behalve de heeren Smeenk en Van Dijken, de Staatk. Geref. Kersten en Van Dis en de heer Westerman (ex-nat. herstel).
De heer Sneevliet (rev. soc.) zeide in een korte verklaring, dat hij tegen het wetsontwerp zou stemmen.
Het aldus geamendeerde eenige artikel werd in stemming gebracht en aangenomen met 46 tegen 27 stemmen. Tegen stemden de soc.-dem., behalve de heeren Drees en Van Braambeek, de v.-d., de comm. en de heeren Coops (lib.) en Sneevliet (rev. soc.).
Het wetsontwerp werd z.h.s. aangenomen, waarbij allen, die tegen het gewijzigde artikel hadden gestemd, geacht werden, ook tegen het wetsontwerp te hebben gestemd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2706 G.)

15 MAART 1937

E. **FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. - Nationale defensieleening groot 10.5 milliard francs goedgekeurd.**
In de bijeenkomst der financieele Senaatscommissie werd de tekst van het ontwerp in zake de defensieleening goedgekeurd. Er werd echter een amendement aangebracht, waarin wordt gezegd, dat de regeering slechts door wettelijke maatregelen eventueel gemachtigd zou kunnen worden tot het instellen van een deviezencontrôle.
De financieele Senaatscommissie heeft besloten in artikel 1 van het leeningsontwerp het maximumbedrag der leening op te nemen.
Het hoogste bedrag mag niet meer dan 10.5 milliard francs zijn. Dit bedrag komt overeen met de behoeften der nationale verdediging, welke op de z.g. beleggingsrekening zijn opgenomen, n.l. 9.5 milliard en een milliard voor nieuwe werkzaamheden, overeenkomstig de gewone begrooting.
Met 258 stemmen tegen 1 heeft de Senaat het wetsontwerp goedgekeurd, waarbij de regeering gemachtigd wordt tot het uitgeven van een defensieleening van hoogstens 10½ milliard francs, met garantie en valuta-optie. De rentevoet is vastgesteld op 4½%.
Het wetsontwerp is vervolgens naar de Kamer teruggezonden, die het zonder nieuwe debatten en zonder den tekst, dien de Senaat er aan gegeven had, te wijzigen, definitief in tweede lezing goedkeurde.
De eerste tranche is groot frs. 5 milliard. De inschrijvingen worden toegewezen tegen een koers van 98%.
Nader wordt gemeld, dat de eerste tranche, groot 5 milliard francs, reeds op den dag der inschrijving overteekend werd. De uitgifte van de tweede tranche is vervroegd en zal op 16 Maart '37 plaats vinden.
(Le Temps - Le Journal)
(Vor. ber. Defensie 2659 C.; Leeningen 2652 D.)

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederlandsche schepen aangehouden en opgebracht. —**
In de Straat van Gibraltar is het Nederlandsche koopvaardijschip „Triton" door een gewapenden trawler van generaal Franco aangehouden, naar Ceuta opgebracht en daar van zijn lading, w.o. 200 ton stukgoederen en 30.000 kisten sinaasappelen, ontdaan. In verband hiermede heeft de kruiser „Java", die op weg was naar Colombo, opdracht gekregen zoo spoedig mogelijk zich naar de Straat van Gibraltar te begeven om daar Nederlandsche vrachtschepen te convoyeeren. In afwachting van de aankomst van de „Java" heeft inmiddels de „Hertog Hendrik", die te Dubrovnik lag, koers gezet naar de Spaansche wateren.
De „Serooskerk" van de Holland-Oost-Indië Lijn werd eveneens in de nabijheid van de Spaansche kust door een schip van de Franco-vloot aangehouden en naar Ceuta opgebracht.
De Nederlandsche regeering heeft den Nederlandschen gezant te Tanger, den heer F. Gerth van Wijk, onder wien Spaansch-Marokko ressorteert, opdracht gegeven, bij de autoriteiten tegen de inbeslagneming van de „Triton" en de „Serooskerk" te protesteeren.
De „Serooskerk" mocht inmiddels haar reis, na door de Spanjaarden te zijn onderzocht, voortzetten. Wat de „Triton" betreft, de lading van dit schip werd grootendeels door de Spanjaarden uitgeladen. Het schip kon toen bijna geheel leeg naar het vaderland terugkeeren. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2698 E.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Leidende functies van twee Nederlanders: vice-admiraal M. H. van Dulm en schout-bij-nacht J. S. C. Olivier.

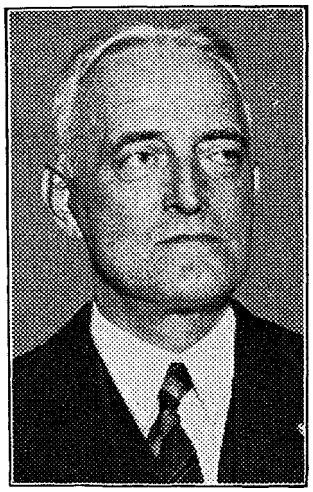

Vice-admiraal M. H. v. Dulm.

De non-interventie-commissie heeft in haar op 12 Maart 1937 gehouden bijeenkomst vice-admiraal M. H. van Dulm benoemd tot chef van het contrôle-bureau te Londen en schout-bij-nacht J. S. C. Olivier tot chef van de contrôle ter zee. Beiden hebben hun benoeming aanvaard.
Verder zijn benoemd tot secretaris van het bureau en beheerder van het internationale fonds, Francis Hemming, een Brit, en tot leider van de contrôle aan de Fransch-Spaansche grens de Deensche kolonel Lunn. De overige leden van het contrôle-bureau zullen vertegenwoordigers zijn van de volgende mogendheden: Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitschland, Griekenland, Italië, Noorwegen, Polen en Sovjet-Rusland.

(Vor. ber. Burgeroorlog 2707 F.)

Schout-bij-nacht J. S. C. Olivier.

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —

Amerikaansch: Fannie Hurst — „Great Laughter". (Harper Brothers, New York 1936) **(V. b. 2698 A.)**

Duitsch: Alfred Heller — „Symphonie der Jugend". (Das Bergland-Buch 1936)
Friedrich Schreyvogl — „Brigitte und der Engel". (Paul Zsolnay-Verlag, Berlin 1936) **(Vor. ber. 2698 A.)**

Engelsch: Margaret Irwin — „The Stranger Prince, the story of Rupert of the Rhine". (Chatto & Windus)
Jane Oliver — „Mine is the Kingdom". (Collins)
Alec Waugh — „Jill Somerset". (Cassell and Comp. London) **(Vorig bericht 2698 A.)**

Fransch: Edm. Jaloux — „Les Routes du bel Univers". (Plon, Paris)
Alberto Moravia — „Les Ambitions Déçues". (Plon, Paris) **(Vorig bericht 2698 A.)**

Nederlandsch: Jan Hell — „Het Huis" met handteekening van Piet Worms. (Contact, A'dam)
Jan Veldman — „De Verlossende Vlucht." (N.V. Leiter-Nypels, Maastricht) **(Vor. ber. 2698 A.)**

Zweedsch (in het Nederlandsch): Sally Salminin — „Katrina." (Andries Blitz, A'dam 1937) **(2662 B.)**
(Red. K. H. A.)

C. WEST-EUROPEESCH PACT. — Duitschland en Italië. —

De Duitsche Rijksminister van Buitenl. Zaken, Freiherr von Neurath, heeft den Britschen ambassadeur te Berlijn, Sir Eric Phipps, een memorandum overhandigd over de kwestie van het sluiten van een nieuw pact voor West-Europa. Dit memorandum zet het standpunt der rijksregeering uiteen nopens de voorstellen der andere bij deze aangelegenheid betrokken regeeringen als vervolg op de tot nu toe gevoerde gedachtenwisseling.
Dit is geschied in overleg met de Italiaansche regeering, welke ook harerzijds de Britsche regeering 12 Maart een memorandum heeft overhandigd aangaande een pact voor het Westen. (Berl. Tageblatt)

D. SCHEEPSRAMPEN. — De Tinbaggermolen „Kantoeng". —

De tinbaggermolen „Kantoeng", welke op 4 Maart 1937 van de werf „Gusto" te Schiedam is vertrokken en door twee sleepbooten naar Banka werd gebracht, is in de buurt van den vuurtoren Eddystone bij Plymouth tengevolge van een zwaren storm omgeslagen en gezonken; later is het gevaarte omgekeerd weer aan de oppervlakte verschenen. De vier runners hebben zich veilig aan boord van de sleepboot „Schelde" kunnen redden.
Op 14 Maart '37 is het wrak tot zinken gebracht.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Scheepsrampen 2654 E.)**

E. NEDERLAND. — Bankfusie. - Overname van de Bank-Associatie door de Incasso-Bank. —

In de op 7 April '37 te houden buitengewone vergadering van aandeelhouders der Bank-Associatie, Wertheim & Gompertz 1834 en Credietvereeniging 1853, zullen in behandeling komen een voorstel van den raad van commissarissen tot wijziging der statuten en een voorstel van dien raad tot ontbinding der vennootschap, verband houdende met het aanbod der Incasso-Bank tot overname van de Bank-Associatie. (Telex-A. N. P.)

16 MAART 1937

F. SPANJE. — Burgeroorlog. - Spaansche regeering wendt zich tot Volkenbond in zake de Italiaansche divisies. —

De Spaansche minister van Buitenlandsche Zaken, del Vayo, heeft den secretaris-generaal van den Volkenbond de volgende nota doen toekomen:
„De verklaringen der Italiaansche officieren en soldaten, die in den loop der laatste dagen in den sector van Guadalajara gevangen zijn genomen, hebben op onweerlegbare wijze aangetoond, dat afdeelingen van het geregelde Italiaansche leger naar Spanje gezonden zijn om er te vechten.
Dit beteekent een flagrante schending van artikel 10 van het Volkenbondsstatuut, waarbij de leden-staten zich verplichten, de integriteit en politieke onafhankelijkheid van alle leden te eerbiedigen en tegen elken van buiten komenden aanval te zullen handhaven.
Uit de verklaringen, die de bedoelde krijgsgevangenen ten overstaan van de Spaansche autoriteiten hebben afgelegd, zijn de volgende feiten komen vast te staan:
Op 10 Februari en de daarop volgende dagen zijn in grooten getale troepen van het geregelde Italiaansche leger met hun uitrusting, wapentuig en proviand te Cadiz door het Italiaansche s.s. „Sicilia" en andere stoomschepen aan land gezet. Deze troepen werden te Puerto de Santa Maria geconcentreerd en vervolgens ten behoeve van het huidige offensief naar den sector van Guadalajara overgebracht.
Dit offensief, zoo gaat de nota voort, wordt door vier Italiaansche divisies uitgevoerd, te weten de eerste, de tweede en de derde zwarthemdendivisie — welke laatste onder commando staat van generaal Buvolini, die zijn hoofdkwartier te Brihuega gevestigd heeft — en door de eerste divisie Littorio, onder bevel van generaal Bergonzoni, wiens standplaats zich te Almadrones bevindt. Opperbevelhebber is generaal Manzini met Algora als hoofdkwartier.
De nota besluit met de aandacht van den secretaris-generaal van den Volkenbond en van alle leden-staten van den Bond te vestigen op deze situatie, „die de internationale betrekkingen kan schaden en een bedreiging vormt voor den vrede."
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2708 A.)

A. Financiën en Economie. —

Sinds een week vertoeft de Nederlandsche handelsmissie onder leiding van Jhr. van Karnebeek in Brazilië en zij zal nog andere staten van Zuid-Amerika bezoeken. Het zij ons vergund eenige bijzonderheden omtrent Zuid-Amerika, die wij aan de De Telegraaf hebben ontleend, te publiceeren.

Rijkdom aan grondstoffen. — Latijnsch-Amerika is een zeer voornaam producent van grondstoffen. Het produceert 44% van de wereldproductie aan zilver (Mexico, Peru, Bolivia), voor salpeter bedraagt dit percentage 35% (Chili), voor guano 75% (Peru), voor tin 19% (Bolivia), voor koper 25½% (Chili, Peru, Mexico), voor wol 15¼% (Argentinië, Uruguay, Peru), petroleum 16½% (Venezuela, Mexico, Trinidad), katoen 9½%, (Brazilië, Peru, Argentinië), koffie 89½% (Brazilië, Columbia), cacao 30% (Brazilië, Equador, San Domingo), maïs 20.5% (Argentinië, Brazilië), lijnzaad 57% (Argentinië), rietsuiker 40% (Centraal Amerika, Antillen, Brazilië, Peru, Uruguay), Zuid-Amerika bezit 18% van den wereldveestapel en levert 20% der huiden.

De verhoogde vraag naar grondstoffen en granen en de in den laatsten tijd opgetreden prijsstijging dezer producten hebben de economische positie van Zuid-Amerika verbeterd. Ook de staatsfinanciën zullen hiervan den gunstigen weerslag ondervinden, terwijl de deviezenpositie door de stijging van de uitvoerwaarde versterkt wordt. De opleving is echter in de verschillende staten niet overal even groot.

Het is frappant, dat Zuid-Amerika bij den grooten rijkdom aan grondstoffen arm is aan steenkool en ijzererts. In Brazilië en Chili zijn wel uitgestrekte ijzerertslagen bekend, doch deze komen thans door hun ongunstige geografische ligging niet voor exploitatie in aanmerking.

Men hoopt door exploitatie op groote schaal uitgebreider steenkoollagen te vinden. In Chili en Columbia is de steenkoolmijnbouw in de laatste jaren eenigermate tot ontwikkeling gekomen. De groote rijkdom aan waterkracht is nog slechts voor 1% benut.

Voor de industrialisatie is deze schaarschte aan ijzer en steenkool natuurlijk een handicap.

Industrialisatie. — Een tweede handicap is dat er in Zuid-Amerika weinig geschoolde arbeiders zijn, in staat om continu op normale capaciteit te werken. In de depressiejaren heeft de industrie zich echter ondanks deze belemmerende factoren overal snel ontwikkeld, vooral in Argentinië. De overheid werkte hiertoe mede door het invoeren van importbeperkingen en zeer hooge invoerrechten.

Tien jaar geleden werden slechts zeer eenvoudige artikelen vervaardigd, thans worden in enkele staten bijna alle „normale" en artikelen van dagelijksch gebruik in het land zelf vervaardigd. Het teeken „Importado" beteekent echter in vele gevallen een betere kwaliteit dan de met „Industria nacional" gemerkte artikelen.

De invoerbelemmerende bepalingen hadden tot gevolg, dat vele concerns, voor wie Zuid-Amerika een belangrijk afzetgebied was, er toe overgingen om dochtermaatschappijen op te richten, teneinde door geheele of gedeeltelijke decentralisatie van productie deze markten te behouden.

Handelsbalans actief. — De uitvoer bestaat, zooals gezegd, voornamelijk uit grondstoffen en granen, de invoer grootendeels uit fabrikaten. De handelsbalans van bijna alle staten vertoont een actief saldo. De handel met de Ver. Staten, die sinds 1920 voortdurend was teruggeloopen, is sedert 1932 weder toegenomen. Vooral Argentinië, Bolivia, Paraguay en Uruguay zagen in 1935 hun export naar de Ver. Staten in vergelijking met 1934 sterk toenemen, terwijl de invoer van Amerikaansche goederen ook steeg, zij het in mindere mate. Ook in den laatsten tijd blijft de buitenlandsche handel der Zuid-Amerikaansche staten in het algemeen een verdere toeneming vertoonen.

De spoorwegen verkeeren in uitstekenden staat en het reizigersvervoer biedt evenveel comfort als waar ook in Europa. Een groot deel der lijnen, vooral in Argentinië, bevindt zich in Engelsche handen. Buiten Argentinië bestaan er feitelijk geen spoorwegnetten. De meeste lijnen zijn penetratie-spoorwegen bijna zonder zijlijnen.

Buitenlandsch kapitaal. — Naar schatting heeft het buitenland voor ruim 14 milliard gouddollar in Zuid-Amerika belegd. Alleen reeds de ultimo 1935 op de Londensche beurs genoteerde effecten wijzen op een investeering van £ 1189 millioen. Noord-Amerika belegde voor $ 4 à $ 5 milliard, andere landen rond $ 2 milliard.

(Vor. ber. 1918 F.; Nederl. Handelsmissie 2683 B.)

B. Brazilië. - Het bestuur. —

In 1889 werd na een revolutie de republiek uitgeroepen; sedert dien wordt het land geregeerd volgens de grondwet van 24 Februari 1891, die het federatieve stelsel invoerde. Brazilië is dus een statenbond van 20 staten met een territorium (Acre) en een bondsdistrict (Districto Federal). De staten zijn evenals de gemeenten autonoom binnen de grenzen, door de constitutie gesteld. De souvereiniteit is aan de Unie voorbehouden (buitenl. betrekkingen, oorlog e.d.). De wetgevende macht wordt gevormd door het Nationaal Congres, bestaande uit een Senaat (63 leden gekozen door de staten en het federale district) en een kamer van Afgevaardigden (212 leden, evenredig kiesstelsel, kiezer is ieder mannelijk burger, ouder dan 21 jaar, die lezen en schrijven kan en geen lid is eener orde) voor 3 jaar gekozen; de kiesdistricten hebben hoogstens 70.000 inwoners, iedere staat heeft echter minstens 4 afgevaardigden. De president van den Senaat is tevens vice-president van Brazilië. De uitvoerende macht berust bij den president, gekozen voor 4 jaar (niet herkiesbaar), volgens direct kiesrecht. Hij heeft ongeveer gelijke macht als de staatshoofden van de andere constitutioneele staten. Thans zijn er 7 ministers, die de verantwoordelijkheid dragen, doch met de volksvertegenwoordigers slechts schriftelijk in contact komen. (Red. K. H. A.)

A. **VOLKENBOND. — Nederland's permanente vertegenwoordiger. - Dr. A. Loudon benoemd in de plaats van Mr. C. ridder van Rappard. —**
Bij Kon. besluit van 6 Maart is mr. C. ridder van Rappard, thans Hr. Ms. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Berlijn, ontheven van zijn functie van permanent vertegenwoordiger van Nederland bij den Volkenbond, onder dankbetuiging voor de als zoodanig bewezen diensten, en is benoemd tot permanent vertegenwoordiger van Nederland bij den Volkenbond dr. A. Loudon, Hr. Ms. buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister te Bern.
(Staatscourant) **(V. b. Ridder v. Rappard 2565 E.)**

B. **GEESTELIJK LEVEN. — Stille Omgang. —**
Aan den in den nacht van 6 op 7 Maart '37 gehouden eersten „Stillen Omgang" te Amsterdam hebben ongeveer 20.000 mannen deelgenomen en aan den tweeden stillen omgang van 13 op 14 Maart minstens 40.000 mannen. Ofschoon deze tweede nacht eigenlijk de nacht van de Amsterdammers wordt genoemd, had men verscheidene groepen van elders er bij moeten indeelen. Groote contingenten kwamen uit Rotterdam en Haarlem, Arnhem en Eindhoven. Bij de Utrechtsche groepen bevond zich aartsbisschop mgr. dr. J. de Jong, die in de oude Mozes- en Aaronkerk aan het Waterlooplein de H. Mis opdroeg. Uit Limburg waren 1500 man gekomen, uit het Gooi 2400, Friesland 1100, enz. Voor het gebed was ook dezen keer als intentie aanbevolen, dat ons land bewaard moge blijven voor communisme en elken vorm van nieuw heidendom. De dag begon al aan te breken, toen de laatste deelnemers den omgang besloten.
(De Maasbode) **(V. b. Stille Omgang 2224 C.)**

C. **SUEZ KANAAL MAATSCHAPPIJ. - Ontvangsten.**

	1936 Frs.	1935 Frs.
Januari	77.190.000	74.200.000
Februari	69.960.000	65.010.000
Maart	78.960.000	74.990.000
April	70.110.000	79.210.000
Mei	70.010.000	72.140.000
Juni	63.450.000	68.600.000
Juli	68.170.000	71.730.000
Augustus	64.990.000	71.670.000
September	58.190.000	61.980.000
27 Sept.—31 October	113.690.000	97.070.000
November	105.240.000	79.790.000
December	106.776.000	75.748.000
	946.736.000	892.138.000

(Agence Econ. et Fin.) **(V. b. Suez Kanaal 2131 I.)**

D. **FINLAND. — Kabinet-Cajander gevormd. - Regeeringsprogram. —**
President Kallio heeft op 12 Maart '37 de hem door professor Cajander voorgelegde ministerlijst aangenomen en de volgende ministers benoemd:
Minister-president: Cajander (lib.).
Buitenlandsche Zaken: Holsti (lib.).
Financiën: Tanner (soc.-dem.).
Verkeerswezen: Ryoemae (soc.-dem.).
Onder-minister van Verkeer: Salovaara (soc.-dem.).
Landbouw: Heikkinen (agrar.).
Onderminister van Landbouw: Koiviato (agrar.).
Binnenlandsche Zaken: Kekkonen (agrar.) (tevens Justitie ad interim).
Oorlog: Niukkanen (agrar.).
Handel: Voionmaa (soc.-dem.).
Sociale Zaken: Koto (soc.-dem.).
Eeredienst: Hannula (agrar.).
De nieuwe regeering beschikt in den rijksdag over een meerderheid van 143 op de 200 stemmen.
Het program der nieuwe regeering behelst o.m. het volgende: De uitzonderingswetten moeten niet worden gehandhaafd, voor zoover zij niet noodzakelijk zijn om de tegen de bestaande rechtsorde werkende krachten in toom te houden.
De Scandinaafsche toenadering moet verder worden ontwikkeld en de verhouding tot Rusland moet zoo veel mogelijk worden verbeterd. De vriendschappelijke betrekkingen met Estland moeten in stand worden gehouden en de betrekkingen met alle overige staten moeten op den grondslag van de beginselen van den Volkenbond tot ontwikkeling worden gebracht.
De landsverdediging moet verder worden versterkt en in haar leiding moet naar de noodige concentratie worden gestreefd. Tegen iedere aan den staat vijandige politieke propaganda moet opgetreden worden. Voorts behelst het program verscheidene maatregelen van sociale en economische politiek.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors)
(Vor. ber. Kabinet 2485 D.)

17 MAART 1937

E. **ZWEMSPORT. — Ragnhild Hveger heeft thans de meeste wereldrecords op haar naam. —**
Door haar jongste recordverbeteringen heeft Ragnhild Hveger thans zeven wereldrecords op haar naam gebracht en heeft daarmede Willy den Ouden van het zeer hooge voetstuk, waarop de Rotterdamsche zwemster jarenlang heeft gestaan, gestooten. Van de 26 wereldrecords zijn er nog 11 in Nederlandsche handen, 8 zijn er in het bezit van Denemarken, daarna volgen Japan met 3 en Duitschland en de Ver. Staten ieder met 2 wereldrecords.
De Deensche zwemster heeft thans de volgende records op haar naam staan:
300 meter borstcrawl, 3 min. 50,1 sec.; 400 meter, 5 min. 14,2 sec.; 500 meter, 6 min. 45,7 sec.; 800 meter, 11 min. 11,7 sec.; 880 yards, 11 min. 16,1 sec.; 1000 meter 14 min. 12,3 sec. en 200 meter rugslag, 2 min. 41,3 sec.
Willy den Ouden is thans nog in het bezit van de wereldrecords op de borstcrawl over 100 yards, 100 meter, 200 meter, 220 yards en 300 yards. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Ragnhild Hveger 2675 F.)

F. **'S-HERTOGENBOSCH. — Prov. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen. - Eeuwfeest. —**
Op 8 Maart '37 was het juist honderd jaar geleden, dat in het toenmalige gebouw van de societeit „Casino" te 's-Hertogenbosch, onder voorzitterschap van den Zuid-Nederlander, André baron van den Bogaerde van Terbrugge, gouverneur der provincie Noord-Brabant, het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen werd opgericht.
In een plechtige bijeenkomst in zijn monumentaal gebouw aan de Bethaniestraat, waarin het Centraal Noord-Brabantsch Museum is gevestigd, heeft het genootschap thans dit eeuwfeest gevierd, dat o.m. werd bijgewoond door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, den commissaris der Koningin in de provincie Noord-Brabant, jhr. mr. dr. A. B. G. M. van Rijckevorsel, en door leden van Gedeputeerde en Provinciale Staten, burgemeesters van onderscheidene Brabantsche gemeenten en de leden van het genootschap. (Dagblad v. Noordbrabant)

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging van de Indische Begrooting 1937. —**
Ingediend zijn eenige wetsontwerpen strekkende tot goedkeuring van twintig besluiten van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië, houdende vaststelling van aanvullingsbegrootingen van dat gebiedsdeel voor het dienstjaar 1937.
Van deze besluiten beoogen er zeven de raming voor 1937 in overeenstemming te brengen met reeds bij aanvullingsbegrootingen voor 1936 voorgestelde en bereids de wettelijke goedkeuring verkregen hebbende maatregelen. Het zijn de uitgaven voor:
a) de ontwikkeling van Nieuw-Guinea (voor 1937 wordt geraamd *f* 260.330, waarvan *f* 173.830 op afdeeling 4 en *f* 86.500 op afdeeling 8);
b) maatregelen ter bevordering van den kolonialen handel en handelsvoorlichting en propaganda in het buitenland (voor 1937 geraamd op *f* 91.462);
c) de verbetering van de Indische defensiemiddelen (hoogere raming voor het loopende jaar: *f* 17.023.976, waarvan *f* 16.914.000 op den buitengewonen dienst).
Van de resteerende dertien besluiten houden er acht verband met de overdracht van gezondheids- en onderwijszorg aan zelfstandige gemeenschappen op Java en Madoera. Behoudens een nadeelig verschil van *f* 50.000 met betrekking tot den eerstgenoemden tak van overheidszorg, oefent deze overdracht geen invloed uit op het saldo der begrooting.
De overige vijf besluiten ten slotte betreffen in hoofdzaak de volgende maatregelen:

1. Verlenging van de kinarestrictie. De uitgaven ad ƒ 101.037 worden door een gelijk bedrag aan ontvangsten gedekt.
2. Uitbreiding van de algemeene politie, waarvan de kosten na aftrek van de tegenoverstaande ontvangsten, rond ƒ 50.000 bedragen.
3. Financieele saneering van de naamlooze vennootschap Hoogdrukwaterleiding hoofdplaats Soerakarta en omstreken. Van de uitgaven ad ƒ 370.000 komt een bedrag van ƒ 270.000 ten laste van den buitengewonen dienst.
4. Deelneming aan de in 1937 te Parijs te houden internationale tentoonstelling: Arts et Techniques dans la vie moderne. Kosten ƒ 10.000.
5. Bijdrage voor de propaganda-actie in de Ver. Staten van Amerika ter stimuleering van het peperverbruik. Hiervoor wordt een bedrag van ƒ 15.000 uitgetrokken.

In verband met vorenstaande begrootingswijzigingen, vertoont thans de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1937 het volgende beeld:

	Geheele dienst	Gewone dienst	Buitengew. dienst
Uitgaven	ƒ 479.071.186	ƒ 440.693.383	ƒ 38.377.803
Middelen	436.745.334	414.986.673	21.758.661
Tekort	ƒ 42.325.852	ƒ 25.706.710	ƒ 16.619.142

(Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. 2558 B.; Tw. Kamer 2707 D.)

A. SIR AUSTEN CHAMBERLAIN OVERLEDEN. —
Op 16 Maart '37 is in zijn woning te Londen sir Austen Chamberlain overleden in den leeftijd van 73 jaren.
Austen Chamberlain werd in 1863 geboren als zoon van den Britschen staatsman Joseph Chamberlain. Hij genoot zijn opleiding te Rugby en Cambridge (Trinity College). Van 1892—1914 was hij Lagerhuislid voor het district East Worcestershire en sinds 1914 voor West Birmingham. Van 1895—1900 was hij civiel Lord der Admiraliteit en van 1900—1902 financieël secretaris van het ministerie van Financiën. Austen Chamberlain wás van 1903—1905 en van 1919—1921 minister van Financiën, van 1915—1917 minister van Indië en van 1918—1919 lid van het Oorlogskabinet. Van 1921—1922 was hij Lord Privy Seal en leider van het Lagerhuis. Van 1924—1929 heeft hij zijn land gediend als minister van Buitenlandsche Zaken. Na de tot stand koming van het Verdrag van Locarno werd Austen Chamberlain tot Ridder in de orde van den Kouseband benoemd. In de eerste nationale regeering (1931) werd sir Austen Chamberlain minister van Marine. Wegens zijn hoogen leeftijd wenschte hij evenwel geen deel uit te maken van de tweede nationale regeering.
In 1926 kreeg Chamberlain, samen met Briand en Stresemann, den Nobelprijs voor den vrede.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Austen Chamberlain 2291 A.)**

B. NEDERLAND. — Afscheid van den commandant van het Veldleger, luitenant-generaal Jhr. W. Röell.
Op 5 Maart '37 heeft de commandant van het Veldleger, luitenant-generaal jhr. W. Röell, op het uitgestrekte militaire terrein bij de Maaldrift onder Wassenaar, afscheid genomen van de garnizoenen van Leiden en Den Haag.
Jhr. Röell begon zijn rede met zijn groote tevredenheid uit te spreken over de inspectie, die hij zoo juist had afgenomen om er vervolgens op te wijzen, dat deze bijeenkomst een zeer bijzonder doel had. Spr. bracht in herinnering het huwelijk van H.K.H. Prinses Juliana met Z.K.H. Prins Bernhard, waarbij hij opmerkte, dat deze lichting de onvergetelijke eer heeft gehad de eerediensten te mogen vervullen. Niemand — aldus sprak de generaal — zal dezen historischen dag vergeten. Ik dank u voor de wijze, waarop u allen uw taak op dien dag hebt verricht.
Deze troepen kunnen in hun regimenten bogen op een lange traditie. Men hoeft slechts te herinneren aan de vrijmaking van het Fransche juk in 1814—1815 en den Tiendaagschen Veldtocht.
Doch dat alles beteekent alleen iets moois van het verleden. Want hetzelfde verantwoordelijkheidsgevoel en hetzelfde plichtsbesef, die in de geschiedenis zoo dikwijls naar voren kwamen, zullen ook in de toekomst worden gehandhaafd. Spr. wees ten slotte op de beteekenis van het oranje in de vaandels en standaarden en gewaagde van den hechten onverbreekbaren band tusschen Nederland en Oranje. Draagt Oranje altijd in uw hart mede, aldus besloot de generaal zijn aandachtig beluisterde rede. (Telegraaf)

(Vorig bericht blz. 2683 E.)

C. ENGELAND. — Invoerrecht op ruwijzer opgeheven. —
In verband met het ernstige tekort aan ijzer en staal heeft de Engelsche schatkist besloten, met ingang van 3 Maart '37 het invoerrecht van 33⅓% op ingevoerd ruwijzer op te heffen, terwijl het invoerrecht op ijzer- en staalproducten ingevoerd op een quotacertificaat en certificaat van oorsprong werd verlaagd van 20% tot 10%. (Financial News)

(V. b. Invoerrechten 2277 F.; IJzer en Staal 949 D.)

18 MAART 1937

D. NEDERLAND. — Spelling-enquête onder de uitgevers. —
Het bestuur van de Nationale Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal heeft aan de Nederlandsche uitgevers cijfers gevraagd betreffende de uitgaven in de „oude" en in de „nieuwe spelling", die gedurende de periode van 28 Augustus 1934 tot 1 Februari 1937 verschenen, herdrukt of voortgezet zijn. Op 4 Maart '37 hadden 229 uitgevers antwoord gezonden. De secretaris, de heer H. A. Höweler, deelt het volgende mede aangaande het resultaat.

Spelling-De Vries en te Winkel:
142 Uitgaven voor het lager en middelbaar of daarmee in dit geval gelijk te stellen onderwijs.
85 Uitgaven op het gebied van kinderboeken en ontspanningslectuur voor jongens en meisjes (leesboeken e.d.).
2805 Andere uitgaven, zijnde alle overige.
Totaal 3032 uitgaven in de „oude spelling".

Spelling-1934:
1098 Uitgaven voor het lager en middelbaar of daarmee in dit geval gelijk te stellen onderwijs.
490 Uitgaven op het gebied van kinderboeken en ontspanningslectuur voor jongens en meisjes (leesboeken e.d.).
483 Andere uitgaven, zijnde alle overige.
Totaal 2071 uitgaven in de „nieuwe spelling".
Van de 5103 uitgaven is dus 60% in de „oude" en 40% in de „nieuwe spelling" verschenen.
Bij de schooluitgaven is de verhouding ongeveer 11%—89% en bij de kinderboeken enz. 13%—87%.
Bij de voor de vrije maatschappij bestemde uitgaven is de verhouding nagenoeg omgekeerd: ongeveer 85%—15%.
Van de bovenbedoelde 229 firma's zouden er 176 geen schade en 53 waarschijnlijk de kleinste schade lijden, indien de „nieuwe spelling" afgeschaft werd.
Op grond van deze enquête, die het grootste gedeelte van de Nederlandsche uitgeversfirma's omvat, trekt het bestuur der Vereeniging voor Orde en Eenheid in de Schrijftaal de volgende conclusies:
1. In het uitgebreide gebied, waar niet hetgeen men de schooljeugd laat leeren den grootst mogelijken invloed heeft op de schrijfwijze, die in de uitgaven wordt toegepast, domineert de „oude spelling" met 85%, de regeling-1934 is niet door de maatschappij aanvaard.
2. De belangen van enkele tientallen schoolboekuitgevers staan tegenover de belangen van de meeste andere Nederlandsche en alle Vlaamsche uitgevers.
3. Wanneer het mogelijk was de totale geldswaarde van de in het geding zijnde groepen uitgaven te bepalen, zouden de cijfers waarschijnlijk een argument te meer vormen tegen het loslaten van de „oude spelling".
4. Bij het herstellen van de fouten, die in Augustus 1934 gemaakt zijn, dient men door bepalingen betreffende een overgangsperiode de Nederlandsche schoolboekuitgevers te vrijwaren voor nieuwe schade, doch men gebruike de belangen dezer beperkte groep niet als argument tegen het treffen van de maatregelen, die het belang van de Nederlandsche taal eischt.

(De Telegraaf)

(Vor. ber. Nieuwe Spelling 2599 E.)

E. DANZIG. — Oppositieleden hospitanten der N.S.D.A.P.-fractie. —
Het bureau van den Volksdag deelt mede, dat de lijstopvolger van den verleden jaar afgetreden leider der ontbonden sociaal-democratische partij van Danzig, Julius Grossmann, als hospitant is toegetreden tot de Volksdagfractie van de N.S.D.A.P.
Voorts zijn de afgevaardigden Schwertfeger (soc.-dem.) en Günther (Centrum) als hospitanten toegetreden tot de Volksdagfractie van de N.S.D.A.P.
Met het oog op den overgang van drie afgevaardigden naar de nationaal-socialistische Volksdagfractie schrijft de Danziger „Vorposten", het orgaan der N.S.D.A.P. in Danzig:

Met trots kan de N.S.D.A.P. vandaag constateeren, dat zij definitief de meerderheid heeft gekregen, dat de anderen definitief verloren hebben.
De N.S.D.A.P. heeft er van af gezien nieuwe verkiezingen uit te schrijven, om de eenvoudige redenen, dat zij het interne leven in Danzig niet wilde verontrusten.
Het zou geen risico voor de nationaal-socialistische beweging zijn geweest het volk opnieuw de beslissing te hebben laten nemen. (Vorposten)

A. PALESTINA. — Opnieuw tal van daden van terreur. —
De Engelsche openbare meening is buitengewoon verontrust over de ontwikkeling van den toestand in Palestina. De bladen publiceeren berichten uit Jeruzalem, waarin vol bezorgdheid wordt gewezen op het feit, dat tijdens het einde der week eenige personen zijn vermoord. Men wijst er in het bijzonder op, dat de overvallen zijn geschied in streken, welke tot dusver meerendeels rustig waren.
Naar verluidt zijn o.a. nabij het Joodsche dorp Yavneel (Tiberias) drie Joodsche arbeiders in een hinderlaag gelokt en vermoord.
Voorts zijn twee herders uit de Joodsche kolonie Kefar Mahoresch vermoord. In de kolonie Tiberiade en te Jaffa werden bomaanslagen gepleegd.
De Engelsche justitie heeft een bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen den secretaris van het „Nationaal Arabisch Comité" te Safed. De regeering heeft besloten versterkingen te zenden naar de kolonie Tiberiade.
De Hooge Commissaris, sir Arthur Wauchope, die op het oogenblik in Engeland vertoeft, zou zijn verblijf aldaar bekorten. (Daily Telegraph)
(V. b. Onlusten 2489 A.; Koninkl. Comm. 2629 C.)

B. ENGELAND. — Noodlijdende gebieden. - Defensieprogram brengt redding. —
Het Witboek over de noodlijdende gebieden werd op 1 Maart '37 gepubliceerd. Hierin wordt o.m. medegedeeld, dat in Wales en Schotland munitie-fabrieken zullen worden opgericht, voor welk doel 9 à 10 millioen pond sterling is uitgetrokken.
Ook in Lancashire zal een munitiefabriek worden gebouwd, waarvan de kosten op 6 millioen pond sterling worden geraamd. In dit gebied zal bovendien op kosten van het ministerie van luchtvaart een fabriek van vliegtuigen worden opgericht, de kosten hiervan worden op anderhalf millioen geschat.
Aan industrieelen, die in de noodlijdende gebieden nieuwe fabrieken oprichten, zullen gedurende vijf jaar faciliteiten en verlichting van belasting worden toegestaan. Aan deze industrieelen zullen leeningen worden verstrekt, welk een totaal van twee millioen pond sterling niet mogen overschrijden.
(Daily Telegraph)

C. VOLKENBOND. — De conferentie voor de grondstoffen. —
De eerste zitting der commissie voor de bestudeering van het grondstoffenvraagstuk is op 12 Maart '37 beëindigd. De commissie heeft een rapport aangenomen, waarin de verschillende meeningen der leden over aard en oplossing van het vraagstuk uiteen worden gezet en de te volgen werkmethode wordt aangegeven. Eerst op 21 Juni zal de voltallige commissie weer bijeenkomen. In den loop van die maand zullen de twee ingestelde onder-commissies bijeenkomen, om het werk der voltallige commissie voor te bereiden.
Twee besluiten, die van belang zijn, heeft de commissie genomen. In de eerste plaats, dat zij niet bevoegd is over de verdeeling van gebieden, waar grondstoffen worden voortgebracht, te onderhandelen. In de tweede plaats, dat, hoewel een zeker aantal belangrijke grondstoffen voortgebracht wordt in koloniale of in mandaatgebieden, het grootste aantal grondstoffen in hun geheel of voor het grootste gedeelte in souvereine staten wordt geproduceerd en dat dus alle grondstoffen, wat hun oorsprong ook zijn moge, besproken moeten worden. Hieronder zullen dan eveneens vallen de grondstoffen, noodig voor de voeding van menschen en vee. Het eerste besluit is feitelijk niet anders dan een bevestiging van de bevoegdheden, die de Volkenbondsvergadering aan de commissie gegeven heeft. Mocht echter Duitschland (dat geweigerd heeft deel te nemen aan de commissie) in de toekomst, hetgeen weliswaar niet te voorzien is, toch nog een deskundige naar de commissie zenden, dan is het goed, dat de commissie zelf nog eens zwart op wit haar bevoegdheden omschreven heeft. (Neue Zürcher Zeitung)
(Vor. ber. Grondstoffen 2658 E.)

D. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Vestigingswet voor kleinbedrijf. —
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp, houdende regeling betreffende het vestigen van inrichtingen, waarin eenige tak van detailhandel, ambacht of kleine nijverheid zal worden uitgeoefend, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. 2594 E.; Eerste Kamer 2704 B.)

E. DUITSCHLAND. — Represailles tegen buitenlanders. —
Het Duitsche kabinet heeft in zijn zitting van 9 Maart '37 een uit twee artikelen bestaande wet aangenomen, die betrekking heeft op de bescherming der rijksgrenzen en represailles tegen in Duitschland wonende buitenlanders voor door het buitenland tegen aldaar wonende Duitschers genomen maatregelen.
(Der Angriff)

F. SURINAME. — Goudindustrie. —
Op een terrein aan de Boven-Saramacca in Suriname is een stuk erts gevonden, hetwelk 6 kg. goud bevatte. Op hetzelfde terrein werd in 1930 een steen gevonden, welke bijna 8 kg. goud bevatte. Naar aanleiding van dit bericht en het feit, dat de goudproductie van Suriname reeds in 1935 meer dan drie maal de productie van 1929 bedroeg (in 1929 werd gevonden 110,5 kg. of de laagste productie ooit bereikt), geven wij hieronder een overzicht van de goudindustrie van Suriname, van het bestaan af van dit bedrijf:

Jaren	Goud in kg.	Waarde in *f*
1876—1880	1704	2.334.480
1881—1885	3199	4.382.630
1886—1890	3418	4.682.660
1891—1895	3804	5.211.480
1896—1900	4386	6.008.820
1901—1905	3996	5.474.520
1906—1910	5717	7.832.290
1911—1915	4386	6.008.820
1916—1920	3261	4.467.570
1921—1925	1752.2	2.400.514
Totaal	35.623.2	48.803.784

Volgens een latere statistiek heeft de goudindustrie in Suriname van 1876—1929 opgeleverd 36.402.9 kg. ter waarde van *f* 49.871.973.
Merkwaardig is het, dat de perceelen aan de Saramacca altijd zeer rijk aan goud zijn geweest. In 1880 vond men aan de Saramacca-rivier 371 kg. goud, een resultaat dat men nooit meer heeft bereikt.
Tegenwoordig werken aan de Saramacca hoofdzakelijk werkloozen met geringen steun van het Gouvernement, als vergunninghouders. In 1934 werden door 70 vergunninghouders 14.893 gram goud gevonden, terwijl in 1935 door 91 settlers 28.269 gram of voor *f* 45.600 werd verkregen. In 1935 bedroeg de totale goudproductie der kolonie 352.730 gram. De productie van 1936 bedroeg 443.487 gram of bijna 100 kg. meer dan in 1935. Het grootste deel dezer productie werd door het klein-bedrijf opgebracht.

Bij de huidige opleving van het goudbedrijf vaart ook de Koloniale Kas wel. Aan belasting op goud is in 1936 ontvangen *f* 32.055 tegen *f* 26.641 in 1935 of *f* 5.414 meer. De Koloniale Spoorwegen vertoonden in 1936 een stijging van *f* 24.385 en een overschrijding van de raming met *f* 24.507. Dit moet worden toegeschreven aan de toenemende activiteit van de van Emden Gold Mines, de Sarakreekgoudvelden, de vergunninghouders der Boven-Saramacca en Boven-Suriname. (De West - Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Goud 1331 A.)

A. **NEDERLAND. — „De Tribune" wordt „Volksdagblad, Dagblad voor Nederland". —**

Het communistische dagblad „De Tribune" zal met ingang van 19 April in een nieuwen vorm verschijnen onder den naam van „Volksdagblad, Dagblad voor Nederland". Als hoofdredacteur zal van af dien datum optreden mr. A. S. de Leeuw en als directeur de heer H. de Weerdt. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. De Tribune 1392 I.)

B. **BANK VOOR INTERN. BETALINGEN. — Sir Otto Niemeyer tot president van den Raad van Beheer benoemd. —**

De raad van beheer der Bank voor Internationale Betalingen heeft in zijn op 8 Maart gehouden vergadering eenstemmig besloten sir Otto Niemeyer, lid van de directie van de Bank van Engeland, voor den tijd van drie jaren tot president van den raad van beheer te benoemen.

In de op 14 December gehouden vergadering van den raad van beheer der B. I. B. gaf mr. L. J. A. Trip, president der B. I. B., zijn voornemen te kennen om aan het einde van het boekjaar als zoodanig af te treden. Toen werd besloten mr. J. W. Beyen, den vice-president, tot zijn opvolger in deze functie te benoemen. Op 12 Jan. '37 werd gemeld, dat mr. Trip ook als president van den raad van beheer wenschte af te treden. Thans is dus sir Otto Niemeyer gekozen als president van den raad van beheer, zoodat de tot dusver in één hand vereenigde functies van president van den raad van beheer en der B. I. B. door twee verschillende personen uit verschillende landen bekleed zullen worden.

(Vor. ber. Benoemingen 2586 G.)

C. **DENEMARKEN. — Minister-president Stauning en Zweden. —**

De Zweedsche pers is verontwaardigd wegens de uitlatingen van premier Stauning tijdens een rede, die hij in de Zuid-Zweedsche Universiteitsstad Lund heeft gehouden. Geprikkeld door de Zweedsche perscommentaren op de Deensche regeeringsvoorstellen in zake de defensie, verklaarde Stauning, dat Zweden ongetwijfeld Denemarken als „waakhond van Scandinavië" wenschte te zien. Hij herinnerde in dit verband aan den Deensch-Duitschen oorlog van 1864, waarbij de toen in Denemarken verwachte Zweedsche hulp uitgebleven was.

In een later te Stockholm gehouden rede, heeft premier Stauning zich wat gunstiger uitgelaten en verklaarde, dat het een dwaling zou zijn, indien men zou aannemen, dat hij principieel niet geloofde aan de mogelijkheid van een Scandinaafsche samenwerking op het gebied der verdediging. (Politiken)

(Vor. ber. Stauning 2564 G.)

D. **HONGARIJE. — Mislukte staatsgreep. —**

Uit mededeelingen in de Az Est is gebleken, dat in Hongarije een nationaal-socialistisch getinte putsch op het punt heeft gestaan uit te breken. De aanstichter van de staatsgreep was de afgevaardigde der regeeringspartij Bela Marton, die onder Goemboes de man was, die in de regeeringspartij de nazistische tendenz verpersoonlijkte en door toedoen van Goemboes tot secretaris-generaal der partij benoemd werd, die hij naar Duitsch voorbeeld tot eenheidspartij wilde reorganiseeren. Toen na den dood van Goemboes de gematigde Daranyi tot minister-president werd benoemd wierp Marton zich op de van vroeger bekende „Move", de in 1919 door Goemboes in het leven geroepen weerbaarheidsvereeniging van gewezen officieren en onder-officieren. Hij werkte een program van actie uit dat zeer sterk aan de organisatie van de S.S. en de S.A. herinnerde. Marton nam in de „Move" natuurlijk al zijn vroegere vrienden, agitatoren en organisators uit de regeeringspartij over.

Marton hoopte nu met een marsch naar Boedapest eenvoudig het fascistische voorbeeld te volgen en rekende er op, dat Daranyi evenals Horthy, zich bij de dictatuur van rechts zouden neerleggen, wanneer deze eenmaal een voldongen feit was.

Het plan, waarvan de uitvoering nog maar enkele uren op zich zou laten wachten, werd echter verraden. In de regeeringspartij aarzelde men nog, doch de leiders der oppositie, Eckhardt en graaf Bethlen, drongen bij minister-president Daranyi met allen nadruk op krachtige maatregelen aan. Eckhardt zou zelfs hebben gedreigd met een opmarsch van zijn boeren naar Boedapest. Het ministerie van defensie, de politie, de gendarmerie werden gealarmeerd en Marton, de zoogenaamde „Hongaarsche Mussolini" werd ter verantwoording geroepen. Arrestaties zijn niet verricht.

Het onderzoek heeft evenwel aan het licht gebracht, dat Duitsch geld bij een en ander een belangrijke rol heeft gespeeld. De Duitsche gezant von Mackensen is met verlof gegaan en zal wel niet meer op zijn post terugkeeren. Niet echter de gezant was de eigenlijke tusschenpersoon, maar wel baron Hahn, die officieel slechts vertegenwoordiger van het „Deutsche Nachrichten Büro" is, doch die ook in Oostenrijk, dat hij deswege moest verlaten, als nationaal-socialistisch agitator en geldgever is opgetreden. Baron Hahn is plotseling uit Boedapest verdwenen.

(Az Est) **(Vor. ber. Nat.-Soc. Partij 1917 C.)**

19 MAART 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Reorganisatie van het Spoorwegbedrijf. —**

De Tweede Kamer heeft op 16 Maart '37 het wetsontwerp tot reorganisatie van het spoorwegbedrijf zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

De minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, verklaarde nog eens nadrukkelijk, dat in de algemeene vervoerspolitiek de spoorwegen zich niet onbegrensd met andere vervoerstakken zullen bezighouden, doch alleen voorzoover dit in verband met de eigen exploitatie noodig en van belang zal zijn. De A.T.O. bedruipt zich de laatste jaren.

Wat de ordening van het vervoer, de veelbesproken coördinatie betreft, kan gewezen worden op de regeling tusschen de spoorwegen en de Geldersche Tramweg Mij.

Ook is er een goede kans op inschakeling van autovervoer en beurtvaart. De minister prees zich gelukkig, te hebben mogen samenwerken aan dezen eersten stoot en bleek vol vertrouwen te zijn ten opzichte van de verdere ontwikkeling van de vrijwillige coördinatie. Belanghebbenden hebben zeer medegewerkt in dezen.

Nauwkeurig wordt nagegaan, of juist is, dat te zware lasten zijn opgelegd aan het wegverkeer. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tusschen de lasten en het profijt van het weggebruik. In de toekomst zal ernstig aandacht moeten worden besteed aan de lasten der hooge benzineprijzen, doch dit vraagstuk betreft niet in de eerste plaats den minister van Waterstaat.

De financieele zijde. — De kapitaaldienst van de spoorwegen wordt verlicht met *f* 235 milioen. Van het nominaal kapitaal van *f* 50 millioen is slechts *f* 5 millioen gestort.

Het bedrag der afschrijving is niet willekeurig gekozen en men zal goeddoen hieraan nu niet te tornen. Het pensioenfonds staat geheel buiten het aanhangige voorstel, al zal het vraagstuk der wiskunstige tekorten in het fonds ernstig onder oogen gezien dienen te worden.

Ook in andere landen bestaan spoorwegtekorten en hier te lande zijn de omstandigheden nog moeilijker dan elders, juist door de waterconcurrentie, zoodat hier ongetwijfeld een compliment aan de leiding van ons bedrijf op zijn plaats is.

De spoorwegen hebben de moderniseering krachtig aangepakt. Het dieselmaterieel dat thans weer vrijwel volledig in bedrijf is, voldoet nu zeer goed. Nieuw electrisch materieel is in aanbouw, niet dieseltreinstellen.

Ten slotte betoogde de minister, dat dit wetsontwerp beschouwd kan worden als een eerste stap ter saneering van het spoorwegbedrijf, welke hoog noodzakelijk was geworden en zonder welken een blijvende verbetering in de exploitatie-uitkomsten niet mogelijk zal zijn. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Spoorwegen 2648 A.; Tw. Kamer 2710 G.)

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Goudclausule-Ontwerp goedgekeurd. —**
Na verwerping met 53 tegen 27 stemmen van een amendement van de heeren Donker en De Geer om de strekking van het wetsontwerp uit te breiden tot de buitenlandsche crediteuren, heeft de Tweede Kamer op 12 Maart '37 het wetsontwerp tot nietigverklaring van de goudclausule in bepaalde overeenkomsten zonder hoofdelijke stemming aangenomen, met aanteekening dat de heeren Van Dijken (a.r.) en Coops (lib.) geacht willen worden te hebben tegengestemd. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2588 B.; Tw. Kamer 2713 E.)

B. **JOEGO-SLAVIE. — Defensiebegrooting bedraagt bijna 2½ milliard Dinars. —**
Bij de voortzetting van de behandeling der begrooting in tweede lezing wees de minister van Oorlog en Marine, generaal Maritsj, er op, dat de door hem voorgestelde begrooting 1937-'38 voor oorlog en marine 2.459 millioen dinars (ruim *f* 98 millioen) bedraagt. Hij legde er den nadruk op, dat de algemeene positie van Joego-Slavië eischt, dat het een sterke militaire macht bezit.
Alleen zulk een weermacht, zoo voegde hij er aan toe, zal een waarborg zijn voor onze veiligheid en voor de ontwikkeling van ons volk.
Vervolgens sprekend over den bewapeningswedloop zeide de minister, dat deze een rede vormde waarom ook Joego-Slavië gereed moet zijn voor iedere gebeurtenis. (Vreme)

C. **DUITSCHLAND. — De anti-Joodsche campagne. - Joodsch sanatorium voor t.b.c.-patiënten door de autoriteiten gesloten. —**
Het Bad Soden-sanatorium nabij Wiesbaden, het eenige in Duitschland, waar nog Joodsche t.b.c.-patiënten verpleegd werden, is thans, naar het Joodsch telegraaf-agentschap meldt, door de autoriteiten gesloten. Joodsche patiënten worden niet toegelaten in „Arische" ziekenhuizen, zoodat eenige zieken van Bad Soden naar gewone Joodsche ziekenhuizen in de groote steden zullen worden overgebracht. De meeste patiënten zullen echter naar hun eigen huizen moeten terugkeeren.
Het sanatorium te Bad Soden bestond reeds voordat de nationaal-socialisten aan het bewind kwamen en werd in stand gehouden door de Joodsche liefdadigheid. (Joodsch Persbureau)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2639 B.)

D. **BELGIE. — Katholieke Vlaamsche Volkspartij. - Stichtingsvergadering. —**
Op 7 Maart '37 heeft te Brussel onder voorzitterschap van Senator Verbiest, voorzitter van het voorloopig directorium, de stichtingsvergadering plaats gehad van de Katholieke Vlaamsche Volkspartij, die de Vlaamsche afdeeling zal zijn van het Katholieke blok van België. (Le Soir) **(Vor. ber. 2574 F.)**

E. **POLEN. — Begrooting. —**
De Senaat heeft de begrooting goedgekeurd, welke thans (met inbegrip van de buitengewone begrooting) als volgt definitief is opgesteld:
Ontvangsten 2.316.747.000 zloty, uitg. 2.316.676.000 zloty. Begrootingsoverschot 71.000 zloty.
(Polska Agencia Telegr.) **(V. b. Begrooting 2134 B.)**

F. **NEDERLAND. — Nationale vlag. - De Oranje-Wit-Blauwe vlag zal niet als onwettig worden beschouwd. —**
Op de vragen van het Tweede-Kamerlid den heer Lingbeek in verband met de vaststelling van de kleuren van de Nederlandsche vlag, heeft de minister van Binnenlandsche Zaken geantwoord:
De vaststelling van de kleuren van de Nederlandsche vlag beoogt slechts den bestaanden twijfel, of de nationale vlag officieel is vastgesteld, op te heffen en wijst de kleuren aan, die gedurende de laatste honderd-en-vijftig jaar practisch de nationale vlag heeft gedragen. Aan bij-overwegingen is dit besluit te eenenmale vreemd.
Dat het volgen van deze historische lijn zou beteekenen het verwerpen van het oranje, kan moeilijk in ernst worden volgehouden. Van een verhindering om voortaan door vlagvertoon uiting te geven aan gehechtheid aan Oranje, zal dan ook geen sprake zijn. De oranje-wit-blauwe vlag zal niet als een onwettige worden beschouwd.
Gelet op het voorgaande bestaat er geen reden op het genomen besluit terug te komen of daarin wijziging te brengen. (Alg. Handelsblad) **(2686 D.)**

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Begrooting van Sociale Zaken. - Werkloosheidsbestrijding. —**
In de Eerste Kamer heeft 12 Maart '37 de minister van Sociale Zaken, mr. Slingenberg, in zijn rede over de sociale politiek o.a. medegedeeld, dat het van de regeering niet te verwachten is, dat zij tevreden is met de resultaten van haar moeizamen arbeid ter bestrijding van de werkloosheid. Er zijn verschillende factoren, die tegenwerken, w.o. de belemmeringen van het handelsverkeer, de toeneming van de bevolking, waardoor per jaar 40.000 arbeiders worden toegevoegd aan het bestaande aantal, terwijl 15.000 arbeiders per jaar weggerationaliseerd worden.
In de vier jaren van de regeering zijn er dus 220.000 arbeiders bijgekomen. Daar de stand der werkloosheid thans gelijk is aan dien van 1933, kan men dus zeggen, dat men de 220.000 arbeiders heeft „opgevangen". De toestand is de laatste jaren niet onaanzienlijk verbeterd. De werkloosheid is met 3% verminderd. De begrooting van Sociale Zaken werd z.h.s. aangenomen. (Telex-A. N. P.)
(V. b. Begr. Soc. Zaken 2594 B.; Eerste K. 2712 D.; Werkverschaffing 2686 E.; Werkloosheid 2701 B.)

20 MAART 1937

H. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Het Nederlandsche s.s. „Jonge Johanna" aangehouden en weer vrijgegeven. - Zeerooverij volgens minister De Graeff. —**
Op 17 Maart '37 is in alle vroegte aan boord van Hr. Ms. „Hertog Hendrik" draadloos bericht ontvangen van het s.s. „Jonge Johanna" van de Middellandsche Zee Compagnie, dat het naar Ceuta werd opgebracht door een nationalistisch oorlogsschip. Hierop is de „Hertog Hendrik" met uiterst vermogen naar de plaats van aanhouding gestoomd, doch toen het pantserschip om acht uur voor Ceuta aankwam, was de „Jonge Johanna" reeds binnen en niet meer bereikbaar.
Lang heeft de aanhouding niet geduurd, want in den loop van den middag werd bericht ontvangen, dat het schip weer was vrijgegeven. Ook de lading is vrij. De „Jonge Johanna" heeft geen gebruik gemaakt van de op 17 Maart voor het eerst geboden gelegenheid om onder convooi van Hr. Ms. „Hertog Hendrik" de Straat van Gibraltar te passeeren.
De convooi-dienst wordt voortgezet.
De minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, heeft op 17 Maart '37 in de Eerste Kamer verklaard, dat naar zijn opvatting het aanhouden van Nederlandsche schepen in de Spaansche wateren door oorlogsschepen van de regeering van generaal Franco als zeerooverij moet worden beschouwd.
De minister zeide nog, dat de regeering van generaal Franco niet door de Nederlandsche regeering is erkend en daarom niet het minste recht heeft onze schepen aan te houden.
Onze derwaarts gedirigeerde oorlogsschepen zullen trachten hiertegen op te treden.
In antwoord op een opmerking van den heer Van Vessem, die deze uitlating ontactisch noemde, zeide de minister bij de replieken, dat hij geen spijt heeft over de uitdrukking „zeerooverij". Waar de aangehouden Nederlandsche schepen geen contrabande vervoerden, is dit woord hier op zijn plaats, meende jhr. De Graeff. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2707 F.; Burgeroorlog 2708 F.)

A. ENCYCLIEK „DIVINI REDEMPTORIS". — Tegen het Communisme. —

In de encycliek tegen het communisme en atheïsme, welke op 18 Maart '37 is gepubliceerd, keert Z.H. de Paus zich tegen de „verschrikkelijke bedreiging van het communisme ten aanzien van alle volken". De materialistische leer van het communisme wordt uiteengezet, welke geen verschil maakt tusschen geest en stof, tusschen ziel en lichaam, welke alle hierarchie en iedere autoriteit vernietigt en welke den godsdienst en het gezin ontwijdt.

De Paus is van meening, dat de betreurenswaardige verspreiding van dit systeem geweten moet worden aan het valsche ideaal van gerechtigheid en gelijkheid, dat het communisme aan de menigte voorspiegelt, terwijl het verder belooft, een einde te maken aan zooveel niet te ontkennen misbruiken.

Onder de oorzaken van de verspreiding van de communistische leer noemt de Paus mede de sluwe propaganda en het onverklaarbare stilzwijgen van een groot deel van de pers over de verspreiding van het communisme. De Paus constateert het droeve gevolg hiervan in Spanje en Mexico en vooral in Rusland.

Tegenover de dwalingen van het communisme, stelt de Heilige Vader de leer van de Katholieke Kerk, welke gelijkheid en broederschap verlangt voor alle menschen, de vrijheid verdedigt en het wettig gezag in de samenleving erkent en verdedigt.

De Paus herinnert er aan, dat de katholieke leer zich niet afzijdig houdt van de menschelijke zaken en den vooruitgang hiervan niet tegenhoudt.

Hij noodigt vervolgens alle geloovigen uit het christelijk leven te hernieuwen. Hij spoort aan zich te onthechten aan de aardsche goederen, de christelijke liefdadigheid te beoefenen, alsmede de rechtvaardigheid, welke de werkgevers moet doen erkennen, dat de werkman een onmiskenbaar recht heeft.

Verder beveelt de Paus een actie aan om het communisme te bestrijden en de valstrikken, welke het stelt, te ontmaskeren. De Heilige Vader kan op geen enkel terrein samenwerking met het communisme toestaan indien men de christelijke beschaving wil redden.

Tenslotte doet de Heilige Vader een bijzonder beroep op alle katholieken om zich te verzetten tegen de „zonder-God-beweging". De Staat moet evenwel medehelpen de waarheid tot overwinning te brengen.

De encycliek besluit met een beroep op de katholieken, die aangetast zijn door het kwaad van het communisme, dezen gevaarlijken weg te verlaten.

(De Tijd - Maasbode - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Encycliek 2387 D.)

B. FRANKRIJK. — Ernstige ongeregeldheden te Clichy. —

Een der voorsteden van Parijs, het plaatsje Clichy, is op 16 Maart '37 het tooneel geweest van zeer ernstige ongeregeldheden, ontstaan doordat leden van het Volksfront, voornamelijk communisten, een vergadering van den Parti Social Français van kolonel de la Rocque trachtten te verhinderen. Tusschen den ordedienst en de manifestanten kwam het tot heftige botsingen, waarbij, volgens de jongste berichten, 4 personen zijn gedood en 250 min of meer ernstig gewond. Tot de gewonden behoort ook de heer André Blumel, kabinetschef van den premier, die met den minister van Binnenlandsche Zaken, Dormoy, leiding gaf aan den ordedienst.

Het parool der vakvereenigingen tot algemeene staking voor een halven dag is op 18 Maart stipt uitgevoerd, zonder eenige incidenten. (Paris-Soir)

(Vor. ber. Onlusten 1905 D.)

C. FRANKRIJK. — Defensieleening. - Tweede tranche volteekend. —

De inschrijving op de tweede tranche van de Fransche weerbaarheidsleening, ten bedrage van fr. 3 milliard, is in even snel tempo geschiedt als die op de eerste tranche. De inschrijving werd reeds 18 Maart gesloten. (Le Journal) **(Vorig bericht 2707 E.)**

D. SOVJET-RUSLAND. — Rede van Maiski. - Sovjet-Unie kan iederen aanval weerstaan. —

Maiski, de Russische ambassadeur te Londen, heeft op het „Nationaal Congres voor vrede en vriendschap met de Sovjet-Unie" een rede uitgesproken, waarvan de voornaamste punten waren de vredeswil van Rusland en een ondubbelzinnige waarschuwing aan het adres van eventueele belagers. Maiski wees op het gevaar der filosofie van „de ijzeren vuist" op het gebied der buitenlandsche politiek.

„Het evangelie der rassenminderwaardigheid, dat een schande voor onze eeuw is en de methoden in de buitenlandsche politiek welke aan de traditioneele waarschuwing „je geld of je leven" herinneren, worden in de Spaansche kwestie duidelijk in practijk gebracht".

Maiski achtte het voldoende in dit verband nog de toenadering tusschen Duitschland en Japan te noemen, welke naar zijn meening, practisch gelijk stond met een militaire alliantie tegen de Sovjet-Unie. Europa, dat op een keerpunt is gekomen, moet kiezen tusschen versterking van den Volkenbond gepaard aan collectieven tegenstand der vreedzame landen tegen een aanval en „localiseering van den oorlog", welke bestaat in het voortdurend wijken voor den aanvaller in de hoop, dat deze ontmoedigd zal worden.

Maiski zeide vervolgens, dat Rusland in talrijke gevallen, o.a. in de Spaansche kwestie, zijn wil tot verdediging van den vrede en van de democratie had getoond. Nu was het de beurt van andere landen om risico's te nemen en zich opofferingen in den strijd tegen den oorlog te getroosten.

Rusland was thans sterk genoeg, naar spr. met volle verantwoordelijkheid voor elk woord kon verklaren, om elken aanval op zijn gebied door eenige buitenlandsche mogendheid of door eenige combinatie van mogendheden te weerstaan. Bovendien kon het dat alleen doen. Ruslands grenzen, zoowel in het Oosten als in het Westen, waren nagenoeg onaantastbaar gemaakt. Intusschen wachtte het kalm tot de vreedzame landen van Europa tusschen de twee door spr. geschetste oplossingen hadden gekozen. (Times)

21 MAART 1937

E. NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wieringermeer.

De Tweede Kamer heeft een amendement-Bongaerts aangenomen, volgens hetwelk de in de Wieringermeer voor staatsexploitatie te bestemmen gronden tot in totaal 1000 h.a. wordt beperkt, tegen de voorgestelde 3000 h.a. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(V. b. Wieringermeer 2198 A.; Tw. Kamer 2714 A.)

F. ZAANDAM. — De Nieuwe Burgemeester. — Mr. J. In 't Veld. —

Tot burgemeester van Zaandam is bij Kon. Besluit van 15 Maart, met ingang van 1 April '37, benoemd de heer mr. J. In 't Veld, thans woonachtig te Rotterdam.

Mr. J. In 't Veld is thans administrateur van den Gemeentelijken Technischen Dienst te Roterdam en plaatsvervangend gemeente-secretaris. Hij is 41 jaren oud.

In 1914 trad hij te Rotterdam als klerk bij Gemeentewerken in dienst, waar hij alle rangen doorliep tot hij in 1916 administrateur dier afdeeling werd.

In 1929 promoveerde hij te Leiden tot doctor in de rechtswetenschappen.

In de S.D.A.P. heeft hij zich in het verleden doen kennen als marxistisch theoreticus. Hij gold steeds als aanhanger der marxistische richting in de partij. Veel werkte hij voor de A.J.C. en de drankbestrijding, waarvoor hij menigmaal voordrachten hield.

Mr. In 't Veld volgt zijn partijgenoot K. ter Laan op.

(Het Volk)

G. TIN. — Quota voor het tweede kwartaal 1937. —

De voorzitter van het Internationale Tin Comité is gemachtigd geworden het volgende communiqué te publiceeren:

Met het oog op de snelle stijging van den prijs van tin heeft het Internationale Tin Comité besloten het contingent voor het tweede kwartaal 1937 vast te stellen op 110% van de standaard-tonnage.

(Financial News) **(Vor. ber 2359 B.; Tin 2591 A.)**

H. ITALIE. — Mussolini's bezoek aan Lybië. —

Mussolini is op 12 Maart '37 in Lybië aan boord van den kruiser „Pola" aangekomen in gezelschap van admiraal Domenico Cavagnari Achille Starace en

Dino Alfieri benevens den minister van Koloniën, Alesandro Lesbona.
Mussolini werd bij het aan wal gaan ontvangen door maarschalk Balbo en zijn generalen staf, waarna hij de revue passeerde over afdeelingen mariniers, luchtvaarttroepen, carabinieri, ascaris, formaties Italiaansche fascisten en inboorlingenformaties. Vervolgens bracht hij een bezoek aan het dorp, waar uit alle huizen de vlag was gestoken.
Na dit bezoek vertrok Mussolini per vliegtuig naar Amseat, aan de Egyptische grens, op 135 K.M. ten Oosten van Tobroek, teneinde daar de grenspaal en het begin van den weg langs de kust in te wijden.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Mussolini 2695 F.)**

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Karl Anton Prinz Rohan — „Schiksalsstunde Europas." (Leykam-Verlag, Graz) **(2708 B.)**
Engelsch: Liddell Hart — „Europe in Arms." (Faber & Faber)
Muriel Wellisley — „The Man Wellington." (Constable) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Fransch: Marcel Bouteron — „Pologne Romantique." (Libr. Armand Colin)
André Maurois — „Edouard VII et son temps." (Grasset) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Italiaansch: Leopardi — „Opere Sagge Giovanili. Edizione Curata da Riccardo Bacchelli e Gino Scarpa." (Officina Tipografica Gregoriana) **(2688 D.)**
Nederlandsch: J. R. W. Sinninghe — „Noord-Brabantsch Sagenboek." (W. J. Thieme, Zutphen) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Tsjechisch: „Dvaapadesát Horkych Balad Vecneho studenta Roberta Davida." Twee-en-vijftig vreesaanjagende ballades van den eeuwigen student Robert David. (Fr. Borovy, Praha) **(V. b. 2688 D.)**
(Red. K. H. A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Italiaansche troepen. - Nederlandsche schepen. —**
In het hoofdkwartier der rechtschen te Brihuega, dat in wanorde door de vluchtende Italiaansche troepen is achtergelaten, heeft men het volgende belangrijke document, afkomstig van Mussolini, aangetroffen:
Commando der vrijwilligerstroepen.
Dienstorder van 13 Maart 1937 (XVde jaar) No. 2759.
Op last van den Duce heb ik de eer u kennis te geven van het volgende telegram van den Duce zoo juist ontvangen:
„Aan boord van het s.s. „Pola", op weg naar Lybië, word ik geregeld op de hoogte gehouden omtrent het verloop van den grooten veldslag in den sector Guadalajara.
Ik volg de geringste beweging in dezen veldslag, in de overtuiging dat het elan en de volharding van onze legionnairs den weerstand van onzen vijand zullen breken.
Verplettiert de Internationale Brigade! Dit zal een overwinning van groot belang zijn, zoowel militair als politiek.
Ik laat den legionnairs weten dat ik hun actie, welke met de overwinning bezegeld zal worden, van uur tot uur volg."
Mussolini.
Den Generaal-Divisiecommandant Mancini,
Commandant van de VIe Divisie der Bandera Pittau.
Aan al mijn ondergeschikte commandanten.
Ter informatie van den geheelen troep.
(Get.) p.o. De adjudant-majoor Bernardi Luci.

Nederlandsche schepen. — In de vergadering van de Tweede Kamer van 18 Maart '37 heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, jhr. De Graeff, bij de behandeling van het wetsontwerp: voorbehoud tot het nemen van maatregelen met het oog op de vijandelijkheden in Spanje, medegedeeld, dat hij dien ochtend bericht had ontvangen, dat de „Hertog Hendrik" zes Nederlandsche schepen veilig door de Straat van Gibraltar had gebracht. De „Hertog Hendrik" is een Spaanschen kruiser tegengekomen, die voor onzen oorlogsbodem salueerde. Dit saluut is door de „Hertog" beantwoord.
„O 16" naar de Spaansche wateren. — De Nederlandsche onderzeeër „O 16" is op bevel van de Nederlandsche regeering van Lissabon naar de Spaansche wateren vertrokken, waar hij zich zal voegen bij Hr. Ms. „Java". (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2714 H.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — New London (Texas). - Explosie in een schoolgebouw. —**
Een ramp zonder weerga heeft op 18 Maart '37 de Ver. Staten met ontzetting vervuld.
Te New London, op 20 K.M. afstand van Tyler in den staat Texas, is als gevolg van een ketelontploffing een geheel schoolgebouw ingestort, waarbij 730 kinderen en onderwijzers onder de puinhoopen werden bedolven.
Het aantal dooden bedraagt 455, gewonden 94, vermisten 8. Het doodencijfer zal, tengevolge van het sterven der gewonden, nog stijgen.
(New York Herald Tribune)

D. **ROTTERDAM. — 600.000ste inwoner. —**
De 600.000ste Rotterdammer is op 18 Maart '37 ingeschreven, n.l. Theodorus Limpens, zoon van den 33-jarigen reiziger Josephus Gijsbertus Adrianus Limpens en Regina Gerharda Tonies.
De 600.000ste Rotterdammer is de zoon van een geboren Amsterdammer en een moeder, die uit Nederlandsche ouders in Duitschland is geboren.
(N. Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Bevolking 1069 D.)**

22 MAART 1937

E. **DUITSCHLAND. — Encycliek van Z.H. Paus Pius XI tegen de Kerkpolitiek van Adolf Hitler. —**
Op 21 Maart '37 is in alle katholieke kerken van het Duitsche Rijk voor den aanvang der missen een encycliek van Pius XI voorgelezen, die een uiterst scherp protest bevat tegen de actie der nationaal-socialistische regeering tegen de kerk, het ingrijpen der overheid in de opvoeding der jeugd en de wijze, waarop de bewindslieden van het Derde Rijk het woord „God" en de godsdienstige gedachte een profane beteekenis trachten te geven.
De encycliek bestaat uit drie deelen. In den aanvang wordt de lijdensweg, sedert in 1933 het concordaat door von Papen werd onderteekend, geschilderd. „Niettegenstaande dit alles — aldus de encycliek — hoopten wij op betere tijden en daarom onderteekenden wij het concordaat. Het is niet de schuld der kerk, wanneer wij thans na vier jaar genoopt zijn, openhartig te spreken. De ontwikkeling gedurende deze jaren heeft geleerd, dat er door verantwoordelijke kringen opzettelijk naar gestreefd wordt een actie tegen de kerk en het geloof te voeren, die tot geen ander doel kan leiden dan tot de vernietiging van het kerkelijk leven."
Vervolgens wordt critiek geleverd op de rassenleer, waarbij de „Bloed en Bodem"-theorie streng wordt veroordeeld. „Wie deze dwalingen uitspreekt, verloochent zijn geloof. Voor elken Christen blijft het kruis, waarmee door de vijanden der Kerk de spot wordt gedreven, het eenig symbool.
Zwaar drukt de onweerswolk van een godsdienststrijd op het Duitsche volk. Wij hebben alles gedaan om de Duitsche regeering attent te maken op de gevolgen, die het dulden van een anti-christelijke actie voor Duitschland zou hebben."
Dan beschrijft de encycliek, hoe door eindelooze onderhandelingen tusschen de katholieke geestelijkheid en de nationaal-socialistische regeering gepoogd is verbetering in den toestand te brengen. „Terwijl wij in den geest van het concordaat trachtten te handelen, werd door de andere zijde het concordaat ondermijnd, ontdoken en ten slotte min of meer openlijk geschonden. Dat wij niettemin tot dusver groote matiging hebben betracht, sproot niet voort uit zwakte, doch uit de verwachting, dat wellicht op den duur nog een verbetering zou intreden. Wij zijn het concordaat naar letter en geest trouw gebleven en hebben ons beheerscht, tot de ijzeren taal der werkelijkheid den mantel had verscheurd, die den opzettelijken aanval op de kerk omhulde en thans duidelijk blijkt, dat de openlijke strijd is aangezegd tegen de door het concordaat wettelijk beschermde confessioneele school. Hoewel slechts een minimale hoop overblijft, dat het alsnog mogelijk zal zijn, de verdragen te doen handhaven en een draaglijke overeenstemming te bereiken, kunnen wij in de toekomst niet langer stilzwijgend toezien, hoe de rechten en vrijheden van ons kerkelijk volk worden geschonden en verzaakt."
(De Maasbode - De Tijd) **(V. b. Encycliek 2716 E.)**

A. Amerika's rijkdom in cijfers. —

Een beknopt en daarom sterk sprekend beeld van den ontzaglijken rijkdom der Vereenigde Staten in vergelijking tot de rest van de wereld, heeft het lid van het Amerikaansche Congres, Samuel B. Pettingill, ontworpen in een beschouwing in een New Yorksch tijdschrift:

„Waaruit bestaat het legaat, dat de vrije ondernemingsgeest van onze voorouders ons heeft nagelaten? Zelfs met zijn tekortkomingen is dit legaat het beste van de wereld.

Wij bezitten 6% van de wereldoppervlakte en ons volk maakt 7 % van de wereldbevolking uit. Maar die 7 % bezitten 32 % van het wereldspoorwegnet, 58 % van het totaal aantal telefoons dat er op de wereld bestaat, 36 % van alle geëxploiteerde waterkracht, 76 % van het totaal aantal automobielen der wereld, voldoende om iedereen man, iedere vrouw en ieder kind onder Amerikaansche vlag — in totaal 130.000.000 Amerikanen — in staat te stellen tegelijkertijd in deze auto's te stappen en op rubberbanden te rijden.

„Een natie op wielen" — een wonder van prestatie — waarbij bureaucraten geen rol gespeeld hebben. De hoeveelheid rubber, die wij in onze jaarlijksche bandenproductie verwerken, zou voldoende zijn om een band te maken, die de wereld zou omspannen en dan zou er nog 6.000 mijl over zijn — een planeet op rubberbanden. Indien Stalin, Mussolini of Hitler half zoo veel zouden bereiken, dan zou het het dubbele beteekenen van wat zij bereikt hebben!

Die slechts 7 % van de wereldbevolking bezit 44 % van het totaal aantal radio's; produceert 60 % van de wereld-petroleumproductie, 48 % van de koperproductie, 43 % v. d. ruwijzerproductie, 47 % van al het staal, 58 % van al het graan, 56 % van de totale katoenproductie, 25 % van de wereld-suikerproductie en 33% van de wereld-steenkoolproductie. Van de goederen, die deze zeven procent niet zelf produceert, koopt het de benoodigde hoeveelheden. Die zeven procent koopt 50 % van de geheele rubberproductie, 50 % van alle koffie en 75 % van alle zijde ter wereld.

Die slechts 7 % bezit 45 % van den totalen wereldrijkdom; en veel meer dan de helft van alle wielen, die op deze planeet draaien — van de wielen der locomotieven tot en met de radertjes in het armbandhorloge van mevrouw — draaien op Amerikaanschen bodem.

In het ergste jaar van de diepste depressie in de geheele wereldgeschiedenis bezochten 30 mill. van de 32 millioen Amerikaansche jongens en meisjes een school. En voor den ouden dag bezitten deze 7 % van de wereldbevolking levensverzekeringspolissen tot een bedrag van 108 milliard dollar, waardoor het leven van 64.000.000 Amerikanen verzekerd is — een grooter bedrag aan levensverzekeringen dan de rest van de wereld in totaal gesloten heeft...."

Verdeeling van het staalgebruik in de Ver. Staten.

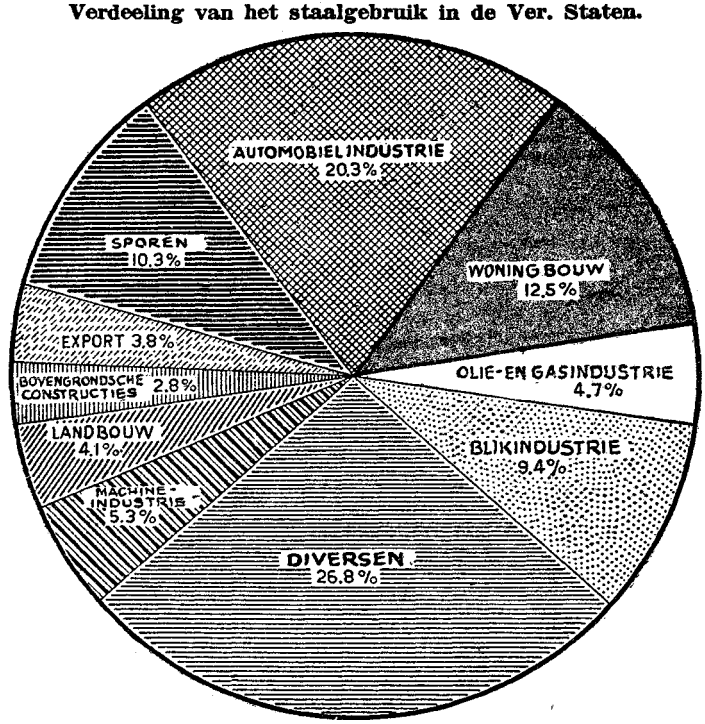

Staalgebruik in de Ver. Staten in vergelijking met andere landen.

(In tons × 1000)

	1929	1932	1936
Ver. Staten	55.188	13.536	47.676
Duitschland	16.298	5.772	19.152
Sovjet-Rusland . . .	4.884	5.880	16.344
Engeland	9.792	5.340	11.880
Frankrijk	9.696	5.640	6.708

VEREENIGDE STATEN

B. De „Sitdown"-stakingen. —

Met de „sitdown"- stakingen staat Amerika voor een zeer moeilijk probleem. Deze stakingsmethode, ook in Frankrijk zoo zeer geliefd (waarbij de stakers bezit nemen van de fabrieken en kantoren en deze dag en nacht bezet houden totdat hun eischen zijn ingewilligd), heeft de overheid in democratische landen voor een kwestie gesteld, die noodzakelijk een oplossing eischt, wil men niet, in machteloosheid, bespot worden. In Frankrijk is het recept ook nog steeds niet gevonden en ware daar geen Volksfront-regeering gekomen, waarschijnlijk deed het probleem zich veel ernstiger gelden dan op het oogenblik.

En in Amerika? De Senator Joseph Robinson heeft een korte schriftelijke verklaring gepubliceerd, waarin hij zegt, dat het voor de regeering uitermate moeilijk is tusschenbeide te komen in arbeidsgeschillen, voordat het Federale Hooggerechtshof uitspraak zal hebben gedaan over de geldigheid van de Wagner-Connerry act ten aanzien van de arbeidsbetrekkingen. De democratische senator is echter van meening, dat de regeering machteloos staat tegenover de sitdown-stakingen, welke duidelijk onwettig zijn. Deze verklaringen van Robinson sluiten aan bij de onthullingen die door Harper Sibley, den voorzitter van de Kamer van Koophandel der Ver. Staten, gedaan zijn in een redevoering waarin hij zeide, dat kortgeleden in het Witte Huis een conferentie is gehouden, waar president Roosevelt het woord had gevoerd over de afwezigheid van machtsbevoegdheden der regeering om op te treden ter waarborging van den industrieelen vrede.

Toen de sitdown-stakingen in den Senaat ter sprake kwamen, gaven zij tot scherpe woorden aanleiding terwijl de eisch werd uitgesproken, dat door het Congres een onderzoek zou worden ingesteld naar het om zich heen grijpen van deze stakings-methode. De senatoren Hiram Johnson en James Hamilton Lewis oefenden beiden scherpe critiek uit op dit nieuwe economische arbeiderswapen, doch stelden er prijs op met nadruk naar voren te brengen, dat zij met hun critiek geenszins bedoelden het traditioneele stakingsrecht van de arbeiders in twijfel te trekken.

(Nieuwsblad v. h. Noorden)

(Vor. ber. Arbeidsconflicten 2696 F.)

A. Psychiatrie als geestes- en natuurwetenschap. — Op 8 Maart '37 heeft prof. dr. H. C. Rümke zijn ambt als gewoon hoogleeraar in de psychiatrie aan de universiteit te Utrecht aanvaard, met een rede over: „Psychiatrie als geestes- en natuurwetenschap". Hieraan ontleenen wij het volgende:

De psychiatrie behoort door haar object noch uitsluitend tot de geesteswetenschappen, noch uitsluitend tot de natuurwetenschappen. De wetenschappelijke psychiatrie behoeft daardoor bij haar onderzoek de methoden dier beide gebieden van wetenschap. Hoe is de beste verhouding tusschen deze methoden? Spr. lichtte de moeilijkheid van het probleem eerst toe aan het verschijnsel „waan". Om dit verschijnsel te verklaren en te begrijpen is kennis noodig van de physiologie en anatomie van het lichamelijk substraat, van phaenomenologie, van „begrijpelijke relaties", van karakterologie, van psycho-analyse en, wil men den diepst menschelijken zin van „waan" beseffen, van anthropologie. Spr. behandelde de phaenomenologie vervolgens in den door Jaspers daaraan gegeven vorm. Bij de onderscheiding in „invoelbaar" en „oninvoelbaar" psychisch leven stond spr. langer stil. Voor alles achtte hij de phaenomenologische houding van belang; deze leert ons den eerbied voor het subject. Een aantal phaenomenologische vondsten noemde spr. op. Daarna besprak hij de „begrijpelijke relaties" en den bouw van de innerlijke levensgeschiedenis. Het doorleven en omschrijven van phaenomenen is de basis der zuiver geesteswetenschappelijke pathopsychologie. Moeilijk valt het sommigen artsen, te erkennen, dat hun wetenschap niet uitsluitend natuurwetenschap is; spr. raadde aan, den tweeledigen bouw van de psychiatrie te aanvaarden. Wordt één van de twee grondtendenzen weggedrongen, dan groeit de psychiatrie eenzijdig uit en komt de verdrongen zijde op primitieve onaangepaste wijze tot uiting. Het geestes-wetenschappelijk geconstateerde feit kan geïnterpoleerd worden in een natuurwetenschappelijke theorie. Wijsgeerig is dit niet geheel onbedenkelijk. Het staat echter vast, dat deze wijze van werken de psychiatrische kliniek ten goede is gekomen en daardoor aan de zieken.

De noodzakelijkheid van de beide methoden verduidelijkte spr. aan de zoogenaamde neurosen. Hij gaf een schematisch overzicht van het zeer vele, dat onder het kenwoord „neurose" wordt samengebracht, waarschuwde voor het verkeerd gebruik van woorden als „functioneel", „psychogeen" en „hysterisch", en deed een poging, een scherpe omschrijving van deze begrippen te geven. Op deze basis achtte hij het mogelijk de „neurosen" in groepen in te deelen. Deze groepen behandelde spr. achtereenvolgens, om tenslotte langer stil te staan bij het neurose-begrip van Freud en de waarde van de psychologische methode.

Spr. beschouwt deze methode in wezen als geesteswetenschappelijk, hoewel de theorie natuur-wetenschappelijk is. De grenzen worden hier nog niet scherp genoeg getrokken. Slechts een klein gedeelte der neurosen is alleen op analytischen grondslag te verklaren. Hoeveel factoren eerst tezamen een neurose kunnen doen ontstaan, lichtte spr. toe aan de hysterie. Met Klages ziet hij als belangrijksten factor in het ontstaan dezer ziekte een stoornis in het instinctleven en een stoornis in het uitdrukkingsvermogen. Beide kunnen een lichamelijke oorzaak hebben maar kunnen ook ontstaan door psychische remming. Ook hier blijkt weer, dat juist begrip alleen mogelijk is, door hysterie geestes-wetenschappelijk en natuur-wetenschappelijk te onderzoeken.

PSYCHIATRIE

Ten slotte ging spr. na, op welke wijze de beschreven structuur van de psychiatrie zich uit in de therapie; hij verwierp een uitsluitend natuurwetenschappelijke behandeling, doch gaf toe, dat een dergelijke behandeling de voorwaarde voor de genezing kan zijn, erbij voegende, dat dit zeer dikwijls niet het geval is. Stel u voor, aldus spr., dat Faust, toen hij de gifkelk wilde ledigen, naar een zuiver natuurwetenschappelijk zenuwarts zou zijn gebracht. Deze zou hem intern en neurologisch voortreffelijk hebben onderzocht en met een recept naar huis hebben gestuurd. Hij zou zich onsterfelijk belachelijk hebben gemaakt. Maar evenzeer waarschuwde spr. voor een eenzijdige geesteswetenschappelijke therapie. Te dikwijls zijn er afwijkingen in de lichamelijke gesteldheid. Iedereen zal het dwaas vinden, aan Heidegger, den diepsten kenner van den tijd, een uurwerk ter reparatie te zenden. Even dwaas is het ook, den grootsten kenner van de ziel, een lichamelijk zieke toe te vertrouwen. De psychiater moet beide methoden zoo goed mogelijk beheerschen. Spr. besloot zijn rede met de opmerking, dat de psychiater zeer sterk deze problematiek moet voelen, maar dat in diepste wezen dit een probleem is, dat voor de geheele geneeskunde geldt.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2648 G.)

---

23 MAART 1937

B. VOLKENBOND. — Financiën in 1936. — Tot September '36 toe kwamen de volkenbondsstaten hun financieele verplichtingen jegens den Volkenbond met zulk een regelmaat en spoed na, dat alle records van goede betaling uit de vorige jaren werden geslagen. Iedere maand was een grooter percentage van het over het geheele jaar verschuldigde totale bedrag van ruim 28 millioen goudfranken in de Volkenbondskas gestort dan in de gelijke maand van het vorige jaar, dat ook reeds een recordjaar was geweest.

Toen kwam plotseling in de maanden October en November een bijna geheele stilstand in de betalingen. Met het gevolg, dat op 30 November 1936 nog slechts iets meer dan 22 millioen goudfranken was betaald, d.w.z. 78,25% van het in totaal over 1936 verschuldigde bedrag, terwijl einde November 1935 reeds 84,20% van het verschuldigde was binnengekomen.

Even plotseling is thans echter de financieele herleving weer gekomen. In de maand December 1936 alleen betaalden de volkenbondsstaten tezamen niet minder dan 3.800.000 goudfranken, zoodat aan het einde van het jaar reeds 25.947.929 goudfranken door den thesaurier-generaal van den Volkenbond in ontvangst zijn genomen, hetgeen neerkomt op 91,75% van het totaal verschuldigde bedrag van 28.279.901 goudfranken. Het hoogste percentage, dat in vroegere jaren aan het einde van een jaar reeds was binnengekomen, was 88,27%, n.l. in 1935. Ten slotte is 1936 dus toch nog in financieel opzicht een prachtig recordjaar voor den Volkenbond geworden.

(Bulletin de la Société des Nations) **(1667 H.)**

C. NEDERLAND. — Onze zuivelpositie. - Verbruik en uitvoer in 1936. —

Aan het jaarverslag van den bond van Coöperatieve zuivelverkoop-vereenigingen is het volgende ontleend:

Hoofdzakelijk ten gevolge van de stijging der melkproductie in 1936 is de afzet der verschillende producten weder grooter geweest dan in 1935.

Het prijspeil is in 1936, afgezien van de depreciatie van den gulden, verbeterd t.o.v. 1935.

De binnenlandsche boterconsumptie is in 1936 nagenoeg gelijk gebleven aan die van 1935.

De verwachtingen in Duitschland, dat ten gevolge van de steeds energieker pogingen tot zelfvoorziening de invoer van boter zou inkrimpen, zijn voorloopig nog niet bevestigd.

De depreciatie van den gulden heeft voor onzen boterexport naar Duitschland niet tot voordeel geleid.

De positie van de Nederlandsche boter in België is zeer verzwakt.

In Frankrijk bleef het contingenteeringssysteem gehandhaafd en slechts enkele weken in het begin van het jaar 1936 werden enkele zeer kleine hoeveelheden boter binnengelaten.

De uitvoer naar Oost-Indië nam weer toe, terwijl die naar West-Indië eenigszins terug liep.

In 1936 was de export naar de Vereenigde Staten van veel minder beteekenis dan in het voorafgaande jaar. De uitvoer naar andere landen nam aanzienlijk toe.

De afzet in het binnenland van kaas had een regelmatig ver-

loop, terwijl de devaluatie op den export geen grooten invloed heeft gehad.
Bedroeg de export naar Duitschland in 1935 ruim 47% van den export van het basisjaar, in 1936 beliep hij slechts ruim 40% van het basisjaar, dus een vermindering van ongeveer 15% tegenover 1935.
De uitvoer naar België kon ook dit jaar weer iets worden verhoogd. België is nu verreweg het belangrijkste importland van onze kaas geworden. Het contingent in Frankrijk van 1936 was tegenover dat van 1935 weer iets kleiner. De afzet naar Engeland is iets teruggeloopen tegenover 1935. De export naar Spanje is zoo goed als stilgelegd, evenals die naar de Canarische eilanden.
Daar de Nederlandsche kaas in Indië vrijwel uitsluitend geconsumeerd wordt door de blanke bevolking blijft de omzet bescheiden.
In 1936 heeft een zeer intensieve bewerking van de Amerikaansche markt door de exporteurs plaats gehad, hetgeen er toe leidde, dat de export naar dit land ongeveer verdubbeld werd tegenover 1935.
De prijs van volle melkpoeder is thans voor de bakkerij te hoog geworden. De lust om te ijveren voor meer gebruik van melkbrood is grootendeels verdwenen en alles wijst erop, dat bij de hooge heffing het gebruik van melkpoeder in de bakkerij in dalende richting gaat. De stemming voor magere melkpoeder was van Januari tot October zeer goed.
(Jaarversl. v. d. Bond v. Coöper. Zuivelverk.-vereenigingen)

A. **NEDERLAND. — Radio. - Het jubileum van de PHOHI. —**
Ter gelegenheid van het 10-jarig Phohi-jubileum werd op 20 Maart '37 een feestprogramma uitgezonden.
Na marschmuziek werd het programma geopend met een toespraak van dr. A. F. Philips, die erop wees, dat het pas 10 jaar geleden is, dat de wedloop tusschen de verschillende landen, wie als eerste erin zou slagen radiotelefonisch contact over groote afstanden te bewerkstelligen, in het voordeel van Nederland werd beslist. Dit feit werd nu herdacht. Echter tevens ook de daaruit voortgekomen spontane Nederlandsche reactie: de vinding van het Philips laboratorium dienstbaar te maken aan het omroepcontact tusschen het moederland en de overzeesche gewesten.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. PHOHI 662 A.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Thee. - Restrictie. —**
De directeur van het departement van Economische Zaken heeft de retributie voor thee gedurende het licentiejaar 1937-'38 vastgesteld op 0.16 cent voor elke kg. thee, voor uitvoer toegestaan, welke retributie voldaan moet worden bij afgifte van de fabrieckslicenties. (Aneta)
(V. b. Ned. Oost-Indië 1763 H.; Restrictie 2373 K.)

C. **RUBBER. — Restrictie. —**
In de vergadering van 26 Jan. '37 heeft het Intern. Rubber Restrictie Comité besloten, de reeds voor dit en het volgend kwartaal vastgestelde quota onveranderd te laten. Dit houdt dus in, dat de quota voor Januari tot en met Maart 75% en voor April tot en met Juni 80% zal blijven bedragen.
In de 16 Maart '37 gehouden vergadering van het Internationale Rubber Regelingscomité heeft het comité de toelaatbare exporthoeveelheid voor de tweede helft van 1937 vastgesteld op 90% van de basiscontingenten. (Aneta) **(Vor. ber. 2373 G.)**

D. **FRANKRIJK. — Maarschalk Foch's stoffelijk overschot bijgezet in den Dôme des Invalides. —**
Het stoffelijk overschot van maarschalk Foch, den grooten Franschen legercommandant uit den wereldoorlog, is op 20 Maart '37 bijgezet in het hooggewelfde monument in den Dôme des Invalides waar rond Napoleons graf de grootste der Fransche strategen rusten.
Van den gouverneurskelder, waar eveneens zoovele groote Franschen begraven zijn, werd de kist met zijn stoffelijk omhulsel overgebracht naar de door den beeldhouwer Landowsci vervaardigde graftombe, welke in de Chapelle Saint Ambroise opgericht was om de nagedachtenis te eeren van den man, die in 1918 door zijn talent als strateeg en door de onnavolgbare wijze, waarop hij zich kweet van de uiterst moeilijke taak om de geallieerde legers onder één commando te vereenigen, het vaderland voor een zware nederlaag behoed heeft.
Met deze bijzondere plechtigheid herdacht Frankrijk voor de achtste maal maarschalk Foch's sterfdag.
(Le Temps)

24 MAART 1937

E. **OOSTENRIJK. — Kabinet-Schuschnigg. - Mutaties.**
De eerst in November '36 als leider van het Sicherheitswesen in het kabinet opgenomen ex-Heimwehrleider Neustädter-Stürmer is vanavond door den kanselier Schuschnigg weer uit de regeering verwijderd. Schuschnigg neemt zelf weer de opperleiding over het departement van Veiligheid op zich en de dagelijksche leiding heeft hij toevertrouwd aan den Weenschen politie-president, Skubl, die sedert den moord op Dollfuss in Juli 1934 deze uiterst verantwoordelijke positie heeft bekleed en die nu staatssecretaris wordt. (Reichspost) **(Vor. ber. Kabinet 2532 E.)**

F. **DUITSCHLAND. — Universiteiten van Amsterdam, Leiden en Utrecht niet naar Göttingen. —**
De Senaat van de Universiteit van Amsterdam heeft besloten niet te aanvaarden de uitnoodiging van de Universiteit van Göttingen om zich te doen vertegenwoordigen bij de viering van he tweehonderdjarig bestaan dier hoogeschool.
Van dit besluit is aan de Universiteit te Göttingen kennis gegeven, met de toevoeging, dat hier dezelfde motieven hebben gegolden als destijds voor de niet-aanvaarding van de uitnoodiging van Heidelberg.
Ook de Universiteiten te Utrecht en te Leiden zullen zich niet doen vertegenwoordigen. Die te Groningen zal na de Paaschvacantie een beslissing nemen.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Universiteit v. Heidelberg 2255 E.)

G. **AUSTRALIE. — Buitenlandsche handel. —**
De balans van den buitenlandschen handel van Australië over 1936 vertoont een uitvoeroverschot van £ 24.540.476 (v. j. £ 21.508.841). De uitvoer bedroeg £ 113.607.071 (£ 101.052.380). De invoer £ 89.066.595 (£ 79.543.539).
De handelsbalans van Australië vertoonde in den handel met:

	in 1935	in 1936
	een **invoeroverschot**	
Nederl.-Indië	£ 3.624.325	£ 4.141.538
Canada	3.557.169	4.254.086
Duitschland	742.164	1.026.561
Zweden	719.749	824.492
Zwitserland	347.589	501.384
Ver. Staten	7.748.305	2.465.454
	een **uitvoeroverschot**	
België	£ 5.189.480	£ 6.320.551
Frankrijk	4.070.530	4.825.524
Japan	7.475.115	3.303.326
Nieuw-Zeeland	1.628.431	2.267.809

(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 961 E.)**

H. **OOSTENRIJK. — De Economische Toestand in 1936. —**
Aan het overzicht van het instituut voor conjunctuuronderzoek over 1936 ontleenen wij het volgende:
De koers van den Schilling bleef in 1936 stabiel.
De begrooting overtrof de verwachtingen, daar de bruto-inkomsten de raming met bijna 100 millioen Schilling overschreden.
Ook de betalingsbalans vertoonde in eenige posten een gunstige ontwikkeling.
De totale omzet van den handel is 108 millioen Schilling hooger dan in 1935. De uitvoer steeg met 61 millioen, de invoer echter met 47 millioen Schilling, zoodat het invoeroverschot 14 millioen lager was dan in het voorafgaande jaar.
Het aantal ingeschreven werkloozen bleef 350.000 terwijl het aantal ondersteunde arbeiders van 262.000 tot 259.000 daalde.
In de tweede helft van 1936 viel tegenover het vorige jaar een verslechtering te bespeuren.

Concludeerende kan men zeggen, dat de opleving bij de economische verbetering van de wereld ten achter is gebleven. (Instituut v. Conjunctuur-onderzoek)
(Vor. ber. Financiën 1577 A.)

A. **NEDERLAND. — Nederlandsche Journalistenkring - Afscheid van den heer D. Hans. —**
In de op 20 Maart gehouden jaarlijksche algemeene vergadering van den Nederlandschen Journalistenkring in „Victoria" te 's-Gravenhage, is de heer D. Hans afgetreden als voorzitter. Tot zijn opvolger is bij acclamatie benoemd de heer H. Dekking, tot nu toe vice-voorzitter en penningmeester.
(Het Vaderland)

B. **NEDERLAND. — Bestrijding van de bisamrat. —**
„Staatsblad" no. 747 bevat een K. B. van 19 Febr., tot toepassing van artikel 3 van de wet van 29 Nov. 1930, houdende bepalingen tot wering en bestrijding van de bisamrat.
Artikel 3 van dit K. B. bepaalt: „De gebruiker van een perceel, waaronder begrepen degene die op dat perceel jaagt of vischt, is, indien hij daarop de aanwezigheid van de bisamrat vaststelt of vermoedt, verplicht daarvan onverwijld kennis te geven aan den burgemeester van de gemeente, waarin dat perceel is gelegen."
Artikel 5 luidt: „Indien het hoofd van den Plantenziektenkundigen dienst te Wageningen weet of vermoedt, dat zich op een perceel bisamratten bevinden, doet hij onverwijld een onderzoek instellen."
In artikel 6 staat: „Indien bij een onderzoek, als bedoeld in het vorige artikel, blijkt, dat zich op een perceel bisamratten bevinden, doet de dienst daarvan terstond mededeeling aan den burgemeester, die onverwijld den gebruiker hiervan in kennis stelt."
Artikel 7 volgt dan met de bepaling: „Indien niet op den werkdag, volgende op dien na ontvangst van de kennisgeving, bedoeld in het vorige artikel, ten genoegen van den dienst de bisamratten op het betreffende perceel zijn opgeruimd, zal die opruiming terstond nadien geschieden door de daartoe krachtens artikel 61 van die wet aangewezen personen.
Artikel 9 bepaalt ten slotte: „De minister van Landbouw en Visscherij kan volgens door hem te stellen regels voor elke bij den dienst ingeleverde doode of levende bisamrat een vergoeding toekennen.
(Staatsblad no. 747)

C. **NEDERLAND. — Nederlandsch-Duitsch betalingsverkeer. - Uitvoer naar Duitschland vergroot. —**
De regeeringspersdienst meldt:
De in de betreffende verdragen voorziene Nederlandsche en Duitsche regeeringscommissies hebben dezer dagen te Berlijn besprekingen gevoerd, welke in hoofdzaak gewijd waren aan de vaststelling van de betalingscontingenten voor den uitvoer naar Duitschland in het tweede kwartaal van 1937. De extrakorting, welke in verband met de door de monetaire maatregelen ontstane onzekerheid van de betalingscontingenten werd toegepast, kon voor een groot gedeelte weder ongedaan gemaakt worden, zulks in verband met de sinds eenigen tijd gunstiger ontwikkeling van de clearingcijfers. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Clearing met Duitschland 2657 C.)

D. **ITALIE. — Mussolini en de Mohammedanen en Joden. —**
In de rede, die Mussolini tot de Mohammedaansche bevolking van Tripoli heeft gehouden, verklaarde hij o.a., dat het zijn bedoeling is, dat de Mohammedanen in vrede en voorspoed zouden leven volgens de wetten van den profeet, die door Italië in ieder opzicht zullen worden geëerbiedigd. Welvaart en rechtvaardigheid zal het fascistische regime brengen voor alle Mohammedanen in het Imperium.
Voorts bezocht Mussolini bij zijn reis door Noord Afrika, zoowel te Bengazi als te Tripoli de wijk der Joden. Te Tripoli heeft hij den opperrabbijn in het bijzonder dank gezegd voor de eer hem bewezen door de Joodsche gemeente en aan dezen hoogsten geestelijken leider der Joden in Lybië de verzekering gegeven, dat de belangen der Joden op rechtvaardige wijze door de Italiaansche overheid zullen worden behartigd. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 2715 H.)

E. **NEDERLAND. — Landbouw. - Akkerbouwcentrale. - Het toepassen van invoerverboden op onder haar ressorteerende producten. —**
De „Staatscourant" van 10 Maart publiceert het volgende:

Handelsreglement Nederlandsche Akkerbouwcentrale.
9 Maart 1937.
No. 6351.

Afd. Landbouw-Crisis-Aangelegenheden.

De Minister van Landbouw en Visscherij;
Gelet op artikel 32 van de statuten der Stichting Nederlandsche Akkerbouwcentrale, gevestigd te 's-Gravenhage, en op het handelsreglement dier Stichting, zooals dit bij beschikking van 20 Juli 1934, no. 19887, afd. Landbouw-Crisis-Aangelegenheden, van den toenmaligen Minister van Economische Zaken is vastgesteld;
Heeft goedgevonden:
voornoemd handelsreglement te wijzigen in dier voege, dat:
I. aan artikel 4 wordt toegevoegd een vierde lid, luidende als volgt:
De Centrale is bevoegd het aangaan van een monopolie-overeenkomst te weigeren, dan wel aan het aangaan daarvan voorwaarden te verbinden";
II. artikel 13 vervalt.
's-Gravenhage, 9 Maart 1937.

Voor den Minister,
De Secretaris-Generaal.

Uit het hierboven afgedrukte besluit blijkt, dat thans aan de Akkerbouwcentrale het recht is verleend, om een invoerverbod toe te passen op producten, ressorteerende onder deze Centrale. (Staatscourant)

25 MAART 1937

F. **JENOE HUBAY OVERLEDEN. —**
Te Boedapest is op 78-jarigen leeftijd overleden de beroemde violist Jenö Hubay.
Hubay werd 14 Sept. 1858 te Boedapest geboren. Hij debuteerde als elfjarige met een concert van Viotti in het publiek. Daarna studeerde hij vier jaar aan de Berliner Hochschule bij Joseph Joachim. In 1875 kwam hij terug in Boedapest. Franz Liszt zond hem met een aanbeveling naar Parijs, waar hij optrad met het Orchestre Pasdeloup en kennis maakte met H. Vieuxtemps, die zich zeer voor hem interesseerde. Hubay dankte voor deze vriendschap en belangstelling door de uitgave te verzorgen van de werken van Vieuxtemps na diens dood (1880) en enkele nagelaten werken te voltooien.
In 1882 werd Hubay hoofdleeraar aan het Brusselsch Conservatorium, waar hij 4 jaar bleef. In dien tijd toonde hij een sterke voorkeur voor kamermuziek, welke blijkt uit de beide door hem gevormde kwartetten: het kwartet van Brussel en dat van Boedapest: in het laatste speelde David Popper cello. Door den zeer critischen Brahms werd hij als kamermuziekspeler zeer geëerd. In 1919 werd Hubay directeur van de Boedapester Landes-Akademie. Ook als componist was Hubay werkzaam. Hij schreef bewerkingen van Hongaarsche volksliederen, 4 symphonieën, 4 vioolconcerten, virtuozenstukken van geheel eigen karakter (o.a. Zéphir), „Sonate romantique", Op. 7 liederen, en eenige opera's, o.a. Der Geigenmacher von Cremona (1894), Anna Karenina (1923), Die Maske (1928). Van zijn leerlingen zijn bekend geworden: Bram Eldering, Stefi Geyer, Joseph Szigeti, Emil Telmanyi, Zoltan Székely, Erna Rubinstein, Stefan Partos, Yelli d'Aranyi. (Red. K. H. A.)

A. DUITSCHLAND. — Adolf Hitler tot eersten kunstenaar van het volk geproclameerd. —
De rijkscultuurleider Hinkel heeft ter gelegenheid van de opening der cultuurweek te Maagdenburg een rede gehouden, waarin hij Adolf Hitler tot „eersten kunstenaar van het Duitsche Rijk" proclameerde, en tevens voor de eerste maal bekend maakte, wat joden en andere niet-„ariërs" in de speciaal voor hen gereserveerde theaters en op de door hen georganiseerde bijeenkomsten al dan niet ten gehoore mogen brengen. Hieruit blijkt, dat een Joodsch publiek geen kunst van niet-joodsche Duitsche kunstenaars mag aanhooren, en dat joodsche kunstenaars dergelijke kunst ook niet mogen opvoeren.
„De Führer", aldus Hinkel, „heeft er het nationaalsocialisme voor bewaard, dat het op cultureel gebied te burgerlijk-bescheiden opgetreden is....
Dit alles dankt de Duitsche kunst aan de nationaalsocialistische cultuurpolitiek, welke de Führer heeft ingeleid. Daardoor is ook bewezen, dat het nationaalsocialisme de beste vriend der kunstenaars is en dat Adolf Hitler de eerste kunstenaar van het volk is geworden." (Telegraaf) **(V. b. Hitler 2691 D.)**

B. JULIA CUYPERS' GOUDEN JUBILEUM. —
Ter gelegenheid van het vijftig-jarig tooneel-jubileum van Mevrouw Julia Cuypers werd op 20 Maart '37 een feestvoorstelling in het Rika Hopper-theater te Amsterdam gegeven en in het blijspel „Mijn zoon de minister" kon men de groote tooneelspeelster weder eens bewonderen.

Julia Cuypers.

Julia Cuypers heeft tijden van grooten roem gekend, tijden dat het publiek om haar naar het Grand Théâtre kwam. Omstandigheden hebben haar later eenigen tijd van het tooneel verwijderd gehouden. Zij heeft haar levensstrijd gekend. Maar in de latere jaren heeft ze weer haar plaats op het tooneel hernomen. Ze heeft vroeger bij Royaards, later bij Louis de Vries en andere gezelschappen gespeeld en treedt nu bij het gezelschap Saalborn—Parser op.
De Fransche regeering benoemde haar tot officier de l'académie, terwijl de Belgische regeering haar onderscheidde met de Kroonorde en de stad Antwerpen haar vereerde met de medaille der stad.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Tooneel 2161 D.)**

C. DUITSCHLAND. — De toekomstige mobilisatie van het Duitsche leger. —
In La France Militaire heeft generaal A. Niessel een artikel geschreven over de toekomstige mobilisatie van het Duitsche leger, waaruit wij het volgende mededeelen:
In de eerste plaats wijdt de schrijver een beschouwing aan de verbeterde transportmiddelen. Vooral het aantal autowegen van groote capaciteit, zoowel van Oost naar West als evenwijdig aan de grenzen is zeer toegenomen. Daarnaast dient het nationaalsocialistisch automobielkorps (N.S.K.K.) gememoreerd, dat uit 4 inspectiën en 24 groepen of brigades, elk bestaande uit 3 à 4 Standarte (regimenten), is samengesteld. Men neemt aan, dat dit korps 150,000 gevorderde auto's kan bedienen. De groote nationaalsocialistische partijdagen zijn tevens als een mobilisatie-oefening voor personeel en materieel te beschouwen. Met een dergelijke organisatie acht generaal Niessel het zeer goed mogelijk, dat de mobilisatietransporten niet den 6den, maar reeds den 3den dag voltooid zullen zijn.
Niettegenstaande de wijze, waarop de grenzen worden gedekt, door de Duitschers angstvallig geheim wordt gehouden, is toch uitgelekt, dat de grenswachten, wier organisatie afhankelijk is van den sector, waarin zij zijn geplaatst, de sterkte hebben van 30 divisiën. Zij worden gevormd uit ter plaatse aanwezige manschappen en zijn dus onmiddellijk te mobiliseeren.
Voor een strategischen overval beschikt Duitschland over 4 gepantserde divisiën, terwijl het N.S.K.K. snel voor de noodige completeering van deze actie kan zorgen.
Aan groote eenheden heeft Duitschland op dit oogenblik 36 infanterie divisiën, 3 cavalerie divisiën en 4 gepantserde divisiën. Generaal Niessel acht het oogenblik echter niet meer ver verwijderd, dat Duitschland het aantal infanterie divisiën tot 56 zal uitbreiden waartoe het dank zij de wet van October 1935 en den twee-jarigen diensttijd in staat is. Het aantal infanterie divisiën zal dat van 1914 dan met 6 overtreffen. Verder neemt generaal Niessel aan, dat Duitschland binnenkort tevens in staat zal zijn 60 reserve divisiën te encadreeren.
Wat de concentratievervoeren betreft zullen de 30 divisiën grenstroepen reeds den eersten dag ter plaatse zijn. Ook de 4 gepantserde divisiën kunnen zeer snel worden vervoerd. Daar de concentratievervoeren van de thans bestaande 36 actieve infanterie-divisiën bereids den 4den dag kunnen beginnen zullen zij aan het einde van den 6den dag aan de grens kunnen staan. Mocht dit getal tot 56 worden vergroot dan moet op den 9den dag worden gerekend. De 60 reserve divisiën kunnen op den 15den dag aan de grenzen geconcentreerd zijn. (La France Militaire)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2659 D.)

26 MAART 1937

D. AMSTERDAM. — Instituut voor Sociale geschiedenis geopend. —
In tegenwoordigheid van vele autoriteiten vooral uit wetenschappelijke kringen, heeft op 11 Maart de burgemeester van Amsterdam, dr. W. de Vlugt, het Internationaal Instituut van Sociale Geschiedenis, Keizersgracht 264, officieel geopend.
(Telex - A. N. P.)

E. GEESTELIJK LEVEN. — Tempels voor de paria's in Travancore geopend. —
De Maharadja van Travancore heeft een proclamatie uitgevaardigd, waarbij aan de sociaal ontrechte volksklassen, de „depressed classes", vrijen toegang tot de Hindoetempels in zijn gebied geschonken wordt. Deze daad heeft in breede kringen diepe ontroering gewekt en Hindoeleiders, die de verheffing van deze gedegradeerde volksmassa's als een eisch des tijds beschouwen, hebben in enthousiaste bewoordingen hun ingenomenheid met dezen maatregel te kennen gegeven.
Ze hebben deze proclamatie „de meest belangrijke historische gebeurtenis van den nieuwen tijd" genoemd, „den radicaalsten stap, die sedert eeuwen gedaan werd". Uiteraard trad Mahatma Gandhi in de voorste rijen van degenen, die door deze actie hun

ideaal van een nieuw Indië een stap nader tot de vervulling zagen gebracht. Uit zijn retraite te Segaon maakte hij een bedevaart naar Travancore, dat door de lofredenaars van den Maharadja „het middelpunt van de huidige wereld" wordt genoemd en zichtbaar aangedaan betrad hij de tempels, waarvan hij zich nu al jaren den toegang vrijwillig ontzegd heeft. „Dit is een gebeurtenis, die met de frischheid van iets ongekend nieuws tot mij gekomen is, zoodat ik mij innerlijk diep terneer gebogen gevoel. Het is mij als een droom," moet hij daarbij gezegd hebben. (Singapore Times) **(Vor. ber. Hindoeisme 2585 D.)**

A. **CHINA. — Rectificatie bericht Wang Tsjing-wei pag. 2693 E. Moet zijn Wang Tsjoeng-hoei. —**
Tengevolge van een seinfout werd op pag. 2693 E. gemeld, dat Wang Tsjing-wei minister van Buitenlandsche Zaken van China is geworden.
Dit moest echter zijn Wang Tsjoeng-hoei, de oudrechter bij het Permanente Hof van Internationale Justitie te 's-Gravenhage. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht blz. 2693 E.)

B. **NEDERLAND. - Handelsverdrag met Joego-Slavië.**
In een officieel communiqué wordt medegedeeld, dat een handelsprotocol tusschen Joego-Slavië en Nederland is onderteekend.
Hierin worden de voorwaarden tot het herstel van het handelsevenwicht, voorzien bij het handelsverdrag van September 1936 nader uiteengezet. Bovendien wordt verzekerd, dat de Nederlandsche producten een bevoordeelde positie zullen innemen bij de toepassing van het decreet van April 1936 in zake de beperking van den invoer.
Als tegenprestatie wordt aan Zuid-Slavië een aantal supplementaire contingenten toegestaan.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2480 D.)**

C. **CHINA. — Japansche spionnage. —**
De systematische spionnnage heeft het wantrouwen van de Chineesche bevolking tegen Japan weer nieuw leven ingeblazen. In sommige Japansche kringen begint men zoo langzamerhand in te zien, dat de Japansche politiek ten overstaan van China op den verkeerden weg is. Het grootste Japansche dagblad, dat te Shanghai verschijnt, schreef onlangs een zeer scherp artikel tegen de Japanners, die zich specialisten in Chineesche zaken noemen, doch wier inzichten tien jaar verouderd zijn, omdat zij niet begrepen hebben, dat China weerbaar is geworden, een grootere politieke eenheid bezit en in toenemende mate zijn zelfbewustheid heeft herkregen. Bedoeld blad zag voor Japan als eenige oplossing een loyale samenwerking met China onder respecteering der Chineesche souvereine rechten. Dit blad staat echter alleen; in het moederland slaat de Japansche pers nog altijd een geheel anderen toon aan.
(Sin Pau Ag. - De Tijd) **(V. b. China-Japan 2485 E.)**

D. **NEDERLAND. — Handelsovereenkomst met Brazilië. —**
Tusschen Brazilië en Nederland is een handelsovereenkomst tot stand gekomen.
Tegelijkertijd werd ook de regeling ten aanzien van de afdoening van achterstallige vorderingen geteekend. Liquidatie van deze vorderingen kan thans op zeer korten termijn worden verwacht. De thans tot stand gekomen regeling is gunstiger dan eenig ander met Brazilië gesloten accoord. (Alg. Handelsblad)
(Vorig bericht blz. 2405 B.)

E. **DUITSCHLAND. — Filmindustrie zonder Joden. —**
Op de laatstgehouden vergadering van de Rijksfilmkamer werd — overeenkomstig een mededeeling van de „Neue Welt", Weenen — medegedeeld, dat thans in de geheele Duitsche filmindustrie geen enkele Jood meer is tewerk gesteld. (Joodsche Perscomm.)
(Vor. ber. Anti-Semitisme 2714 C.)

F. **OOSTENRIJK. — Majoor Fey gerehabiliteerd. —**
De eereraad, die naar aanleiding van de tegen majoor Fey ingebrachte beschuldigingen was samengesteld, heeft thans uitgemaakt, dat de geruchten, volgens welke hij mede schuldig zou zijn geweest aan den opstand van 25 Juli 1934, waarbij bondskanselier Dollfuss vermoord werd, van allen grond ontbloot zijn, zoodat hem in dit opzicht geen blaam treft.
(Stefani) **(Vor. ber. Majoor Fey 2481 F.)**

G. **NEDERLAND. — Wettelijke voorziening in zake het particuliere bankwezen. - Een staatscommissie ingesteld. —**
Bij Kon. besluit is een staatscommissie ingesteld om van advies te dienen over de vraag, of ten aanzien van het particuliere bankwezen wettelijke voorziening noodig of wenschelijk is, zoo ja, in welken zin, zulks onder mededeeling van haar gevoelen over de daarmede samenhangende vraagstukken, ook voor wat betreft de vraag, of en in hoeverre het statuut van de Nederlandsche Bank, onder inachtneming van de noodige waarborgen voor hare onafhankelijkheid, wijziging zou behoeven.
Tot lid en voorzitter dier commissie is jhr. mr. D. J. de Geer te 's-Gravenhage benoemd. (Staatscourant)

27 MAART 1937

H. **BRAZILIE. — Onthulling naambord Koningin Wilhelminastraat in Rio de Janeiro. —**
Op 23 Maart '37 had de onthulling plaats van het naambord van een der mooist gelegen straten, welke krachtens besluit van den gemeenteraad van de federale hoofdstad Rio de Janeiro, naar Koningin Wilhelmina is genoemd.
De prefect der stad sprak een rede uit, welke door jhr. van Karnebeek, het hoofd der handelsmissie, deels in het Nederlandsch, deels in het Portugeesch werd beantwoord.
De minister van Buitenlandsche Zaken en tal van gemeentelijke autoriteiten waren bij de plechtigheid aanwezig. (Telex-A. N. P.)

I. **NEDERLAND. — Minister van Lidth de Jeude en het Verkeersfonds. —**
In de Memorie van Antwoord aan de Eerste Kamer over het Verkeersfonds deelde minister van Lidth de Jeude mede, dat hij:
de wenschelijkheid overweegt van een heffing op diesel-olie;
spoedige afdoening van het wegen-verkeersreglement zal bevorderen;
spoedig een wetsontwerp zal indienen, waarbij de Rijksverkeersinspectie belast wordt met het toezicht op de verkeersveiligheid;
een ontwerp voor de aanwijzing van voorrangswegen gereed heeft;
de uitbreiding van de automatische beveiliging van onbewaakte overwegen ernstig overweegt;
een onderzoek instelt naar de wenschelijkheid rijkswegen te verlichten. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Minister v. Lidth de Jeude 2579 A.; Verkeersfonds 2594 F.)

K. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Verklaring van den Italiaanschen vertegenwoordiger Dino Grandi. —**
Het sub-comité van de commissie voor niet-inmenging in den Spaanschen burgeroorlog is op 23 Maart '37 bijeengekomen ter verdere bestudeering van de kwestie van het terugtrekken der buitenlandsche vrijwilligers, die in Spanje strijden.
Groote beroering wekte de mededeeling van den Italiaanschen vertegenwoordiger, graaf Dino Grandi, dat de Italiaansche regeering in geen geval bereid is, over een repatrieering van de buitenlandsche vrijwilligers in discussie te treden, zoolang het goud van de Valencia-regeering in het buitenland niet gemobi-

liseerd is. Als zijn persoonlijke meening voegde Grandi hieraan nog toe, dat niet één Italiaansche vrijwilliger Spanje verlaten zal voordat de burgeroorlog is geëindigd.
De voorzitter der commissie voor niet-inmenging, lord Plymouth, noemde de mededeeling van Grandi „uitermate ernstig". (Daily Telegraph)
(V. b. Burgeroorlog 2716 B.; Btl. inmenging 2708 F.)

A. **PHILIPPIJNEN. — Onafhankelijkheid in 1938-'39.** Manuel Quezon, de president van de Philippijnen, is met de Amerikaansche autoriteiten tot overeenstemming gekomen over de voorwaarden om eventueel de volledige onafhankelijkheid van de Philippijnen in 1938-'39 in plaats van in 1946 af te kondigen.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2051 D.)**

B. **DUITSCHLAND. — Landbouw. - 1 milliard Mark subsidie. —**
In een op 23 Maart '37 voor de leiders der boerenorganisaties gehouden redevoering, die per radio door heel het land werd uitgezonden, heeft minister-president Göring aangekondigd, dat op de rijksbegrooting voor 1937 voor het eerst groote bedragen zullen worden uitgetrokken ten behoeve van den landbouw. Deze maatregelen worden als een aanvulling van het Vierjarenplan beschouwd.
Ten behoeve van de uitbreiding der landbouwgebieden en de verbetering van reeds ontgonnen grond, zal in totaal een milliard mark op de begrooting worden uitgetrokken, waarmee men twee millioen hectaren land hoopt te verbeteren.
Göring verklaarde verder, dat Duitschland, dank zij het Vierjarenplan, er reeds in was geslaagd, zich voor 83 procent van zijn behoeften aan voedingsmiddelen van het buitenland onafhankelijk te maken. Dit is echter niet voldoende en getracht zal worden ook deze laatste zeventien procent in Duitschland zelf te verbouwen. (Berliner Tageblatt)

C. **OOSTENRIJK. — Anti-Italiaansche demonstratie tijdens internationale voetbalmatch te Weenen. —**
Tijdens de internationale voetbalmatch Oostenrijk—Italië, welke te Weenen op 21 Maart '37 plaats vond, hebben zich ernstige incidenten voorgedaan, zoodat de wedstrijd 17 minuten voor het einde gestaakt moest worden.
Het Italiaansche elftal, dat het veld opmarcheerde onder het brengen van de Romeinsche groet, werd reeds bij zijn verschijning door een massaal gefluit en geschreeuw — aangeheven temidden van de 45.000 toeschouwers — ontvangen. Kreten als „Weg met Italië" hielden langen tijd aan.
Bij het hierboven vermelde incident werd de Italiaansche vlag aan flarden gescheurd. De Italiaansche gezant te Weenen, de heer Falata, was bij deze ongeregeldheden aanwezig. (Telegraaf - Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Oostenrijk-Italië 2070 D.)

D. **POLEN. — Oproep van president Moscicki. - Steun voor generaal Smigly-Rydz en het Nationale Eenheidsfront van Kolonel Koc. —**
Ter gelegenheid van St. Josefsdag — den naamdag van den overleden maarschalk Pilsoedski — heeft de Poolsche president, prof. Moscicki, een radiorede gehouden tot het Poolsche volk. De president zeide o.a.: Bij mondeling testament heeft maarschalk Pilsoedski Smigly-Rydz aangewezen als chef der militaire strijdkrachten, en het staatsbelang vereischt, dat de geheele Poolsche natie in hem ook den leider van het land ziet.
Met kracht steunde president Moscicki het Nationale Eenheidsfront, geleid door kolonel Koc. Hij legde daarbij specialen nadruk op het feit, dat generaal Smigly-Rydz deze actie steunt met het volle gewicht van zijn autoriteit. De president gaf als zijn overtuiging te kennen, dat alle Polen zich spoedig bij deze nationale beweging zullen aansluiten en de leiders van de oppositiepartijen zonder leden zullen laten.
(Polska Agencia Telegraficzna)
(V. b. Smigly-Rydz 2538 D.; Kolonel Koc 2680 D.)

E. **FRANKRIJK. — De ongeregeldheden te Clichy. - Interpellaties in de Kamer. - Vertrouwen in de regeering. —**
Na de heftige debatten in de Kamer in zake de ernstige ongeregeldheden te Clichy, waarbij 5, en niet 4 personen, zijn gedood, poogde premier Léon Blum de schuld der relletjes op fascistische provocaties te gooien. Deze meening werd over het algemeen in de Kamer met onvermengde gevoelens opgenomen. Naar verluidt was Blum's verdediging zeer zwak.
Herriot bracht een motie van Doriot in stemming, die als volgt luidde: „De Kamer, onder den indruk van de beschuldigingen, volgens welke politieke partijen, die geld hebben ontvangen uit het buitenland, schuldig zijn aan de ongeregeldheden te Clichy, wenscht geen vreemden financieelen invloed op de politiek en besluit een commissie van 33 leden, aan te wijzen door de fracties, in het leven te roepen, die tot taak zal hebben, een onderzoek in te stellen naar de financieele bronnen van partijen en hun kranten. De Kamer wijst iedere toevoeging af en gaat over tot de orde van den dag." Deze motie is met 371 tegen 232 stemmen verworpen.
Hierop liet de president stemmen over den voorrang van een motie van Desbons, Aveline, Dechappedelaine, Dariac. Deze motie luidde: „De Kamer noodigt de regeering uit haar gezag te gebruiken, teneinde de orde op straat, de vrijheid van arbeid, de toepassing en den eerbied voor de republikeinsche wetten en de veiligheid der burgers te verzekeren. De Kamer verzekert den slachtoffers van Clichy en hun families haar medegevoel en spreekt volledig vertrouwen uit in de openbare macht, die tot taak heeft de orde te handhaven. Zij wijst iedere toevoeging af en gaat over tot de orde van den dag."
De prioriteit werd afgewezen met 349 tegen 250 stemmen.
Hierop werd de motie van Campinchi, Duclos, Lafaye, Heymans c.s., die door de regeering is aanvaard, in stemming gebracht. Zij luidt aldus: „De Kamer spreekt haar vertrouwen uit in de regeering wat betreft de verzekering der vrijheid van allen en eerbied voor de wet, een noodzakelijke voorwaarde voor het behoud van den binnenlandschen vrede en voor de normale werking van de democratische instellingen. Iedere toevoeging afwijzend, gaat zij over tot de orde van den dag."
De motie werd aangenomen met 362 tegen 215 stemmen.
(Le Temps - Le Journal - L'Oeuvre - L'Humanité)
(Vorig bericht blz. 2715 B.)

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Frankrijk waarschuwt Italië de troepenzendingen stop te zetten. —**
De minister van Buitenlandsche Zaken, Yvon Delbos, heeft op 24 Maart '37 den Britschen en den Duitschen gezant ervan in kennis gesteld, dat Frankrijk voornemens is, bij den Volkenbond een vloot-actie voor te stellen, indien Italië nog meer troepen naar Spanje zou zenden.
Delbos zeide beiden gezanten, dat verdere Italiaansche troepenverschepingen naar Spanje door Frankrijk zouden worden opgevat als een poging van Italië, om in Spanje vasten voet te krijgen, een onderneming welke de verbindingen van Frankrijk met Noord-Afrika zou bedreigen. Frankrijk zou zulks niet toelaten.
Indien zulks toch geschiedt, zal Frankrijk de Londensche niet-inmengingscommissie verzoeken, „door gemeenschappelijke verklaringen van Engeland en Frankrijk en van andere bij den vrede belanghebbende staten een beroep te doen op den Volkenbond en van dit instituut gemeenschappelijke dwangmaatregelen, in de eerste plaats van maritiemen aard, te verlangen".
Frankrijk hoopt, aldus Delbos, dat zulk een gemeenschappelijke actie Mussolini er toe zal bewegen, zijn houding te wijzigen.
Den Duitschen gezant zeide Delbos voorts nog: „Daar Duitschland sedert Januari geen vrijwilligers meer naar Spanje heeft gezonden, zal het Frankrijk aangenaam zijn, wanneer Hitler bij Mussolini zou willen intervenieeren en bij hem er op zou aandringen, een strijd te vermijden, die door een verdere schending van het niet-inmengingsverdrag zou moeten worden uitgevochten. (Le Temps) **(Vor. ber. 2722 K.)**

G. **ITALIE. — Verdrag met Joego-Slavië. —**
De tekst van het tusschen Joego-Slavië en Italië op 25 Maart '37 te Belgrado gesloten verdrag is, na onderteekening door den Italiaanschen minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, en den Joegoslavi-

schen minister van Buitenlandsche Zaken, Stojadinowitsj, thans gepubliceerd.
Na een inleiding, waarin gezegd wordt, dat het verdrag gesloten wordt in het belang van beide landen evenals van den algemeenen vrede, ten behoeve waarvan de oprechtste en duurzaamste banden van vriendschap versterkt worden, en tevens om aan deze vriendschap een nieuwe basis te geven en een nieuw tijdperk aan te vangen in de politieke en economische betrekkingen tusschen beide landen, volgen de bepalingen. Deze luiden:
Artikel 1: De hooge contracteerende partijen verbinden zich, de gemeenschappelijke grenzen te eerbiedigen, evenals de zeegrenzen der beide landen aan de Adriatische Zee en zich, ingeval een van haar het voorwerp mocht zijn van een aanval van den kant van een of meer mogendheden, te onthouden van iedere activiteit, die den aanvaller zou kunnen versterken.
Art. 2: In geval van internationale verwikkelingen en wanneer de hooge contracteerende partijen het er over eens zijn, dat haar gemeenschappelijke belangen bedreigd worden of bedreigd zouden kunnen worden, verplichten zij zich, overleg te plegen met elkander over de maatregelen, die zij zullen nemen ter verdediging dier belangen.
Art. 3: De hooge contracteerende partijen bevestigen opnieuw haar wil, in haar wederzijdsche betrekkingen geen toevlucht te nemen tot den oorlog als instrument harer politiek en door vreedzame middelen alle geschillen of conflicten op te lossen, welke tusschen haar zouden kunnen rijzen.
Art. 4: De hooge contracteerende partijen verbinden zich op haar respectieve gebieden, welke actie ook, die gericht zou zijn tegen de onaantastbaarheid of de gevestigde orde van de andere contracteerende partij of die schade zou kunnen toebrengen aan de vriendschappelijke betrekkingen tusschen beide landen, niet te dulden en niet op eenigerlei wijze te steunen.
Art. 5: Met het doel aan haar bestaande economische betrekkingen een nieuwen stoot te geven, welke beter in overeenstemming zou zijn met de tusschen beide landen gevestigde vriendschappelijke betrekkingen, zijn de hooge contracteerende partijen het eens, haar tegenwoordigen ruilhandel te versterken en uit te breiden en tevens een onderzoek in te stellen naar de voorwaarden voor een ruimere economische samenwerking. Te dien einde zullen speciale overeenkomsten binnen het kortste tijdsbestek worden afgesloten.
Art. 6: De hooge contracteerende partijen zijn het er over eens, dat niets in haar overeenkomst beschouwd zal worden als in strijd met de bestaande internationale verplichtingen, die trouwens openbaar zijn.
Art. 7: Deze overeenstemming zal een looptijd van vijf jaar hebben. Met uitzondering van het geval eener opzegging met zes maanden voor den vervaldatum, zal het verdrag stilzwijgend van jaar tot jaar verlengd worden.
Art. 8: Deze overeenkomst zal worden geratificeerd en zal van kracht worden op den dag der uitwisseling der ratificatie-oorkonden. Deze uitwisseling zal zoo spoedig mogelijk te Belgrado geschieden.
(Giornale d'Italia - Vreme - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Italië—Joego-Slavië 1726 F.)

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Encycliek over Mexico.**
De Pauselijke encycliek over Mexico van 27 Maart '37 heeft niet het karakter van een strijdgeschrift, maar is zuiver herderlijk. De Paus maant de Mexicaansche geestelijkheid en geloovigen aan tot het verdiepen van hun christelijk leven. Hij herinnert er aan, dat in ieder land het geheim van en de waarborg voor den waren vrede en de welvaart te vinden zijn in het christelijk leven, tot uiting gebracht door menigvuldige werken.
Dat zal ook in Mexico het geval zijn, als de geestelijken en het volk er naar streven, hun leven steeds voller en werkzamer te maken. Daarom noodigt de Paus in het bijzonder de leeken uit om met de geestelijkheid samen te werken in goede werken van iederen aard en de armste volksklassen te helpen op godsdienstig, moreel en zelfs economisch gebied. Zoo zullen de Mexicaansche roomsch-katholieken, aldus de encycliek, veel kunnen bijdragen tot de welvaart van hun land. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Encycliek 2716 E.; 2715 A.)

B. **NEDERLAND. — Benzine wederom één cent per liter duurder van 25 Maart af. —**
De benzine-maatschappijen Shell, Standard, Texaco en Sinfina hebben besloten de prijzen der benzine met ingang van 25 Maart '37 te verhoogen met één cent per liter.
De benzineprijsfluctuaties in de laatste negen maanden zijn de volgende:

18 Juni 1936	plus ½ cent.
26 October 1936	plus ½ cent.
29 December 1936	plus ½ cent.
16 Februari 1937	plus ½ cent.
25 Maart 1937	plus 1 cent.

(Telex-A. N. P. - Telegraaf) **(Vor. ber. 2601 E.)**

28 MAART 1937

C. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Chineesch (in 't Engelsch): „The Flight of an Empress". Told by Wu Yung, whose other name is Yü Ch'uan. Transcribed and Edited by Ida Pruitt. (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Duitsch: Johannes Freumbiehler — „Philomene Ellenhub", Salzburger Bauernroman. (Paul Szölnay) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Engelsch: Lilo Linke — „Allah Dethroned". A Journey through Modern Turkey, with 81 Illustrations. (Constable & Cie.)
A. G. MacDonell — „Lords and Masters". (Macmillan & Co.) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Fransch: E. Cammaerts — „Albert de Belgique, défenseur du droit". (Edit. Universelle, Bruxelles)
Jean Torlas — „Réaumur d'après des documents inédits". (Uitg. Desclée de Brouwer & Cie., Paris) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Italiaansch: Giovanni Zibordi — „Carducci come Io lo vidi". (Bietti, Milano) **(Vor. ber. 2716 A.)**
Nederlandsch: Frans Coenen — „Onpersoonlijke herinneringen". (A. W. Bruns & Zn., Utrecht)
Tjebbo Franken — „Leewke de Geus". (Andries Blitz, A'dam) **(Vor. ber. 2716 A.)** (Red. K. H. A.)

D. **ROTTERDAM. — Het nieuwe stadion officieel geopend. —**
Op 27 Maart '37 heeft Rotterdam dan eindelijk het groote gebeuren beleefd, de opening van het Feyenoord-stadion, dat 60.000 bezoekers kan bevatten. Een prachtige en machtige demonstratie van alle elftallen vormde een waardig preludium voor de officieele ingebruikstelling, welke ten slotte onder klaroengeschal en vreugdeschoten door den vertegenwoordiger van H.M. de Koningin, Jhr. mr. dr. J. D. H. de Beaufort, door het doorknippen van het lint werd verricht.
Een fraaie wedstrijd tegen de Beerschot F. C. was een éclatant slot van dit festijn, dat in intiemen kring nog door een receptie werd gevolgd. (N. Rott. Crt.)

E. **NEDERLAND. — Verkiezingsredevoeringen door de radio niet toegelaten. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken, mr. J. A. de Wilde, heeft aan de omroepvereenigingen een mededeeling doen toekomen, blijkens welke de ministerraad besloten heeft, dit jaar geen gelegenheid te zullen geven voor het uitspreken van verkiezingsredevoeringen per radio.
Ook zal, volgens dezelfde mededeeling, afwijzend beschikt worden op verzoeken om na middernacht of den volgenden morgen vóór 7 uur verkiezingsuitslagen per microfoon bekend te maken. (Alg. Hbld.)

A. **De diamantnijverheid in Nederland in 1936.** — Een overzicht betreffende de diamantnijverheid in 1936 laat zich splitsen in twee perioden: van vóór en van na den tijd van de jongste monetaire maatregelen. Was in de eerste periode reeds een begin van verbetering van den algemeenen toestand te bespeuren, daarna kwam een opleving waardoor de situatie belangrijk verbeterd werd.
Weliswaar was het in de eerste maanden van het jaar stiller in zaken dan men verwacht had, doch langzamerhand nam de industrie in omvang toe, hetgeen kan blijken uit het aantal werkende leden van den A. N. D. B.
Dit aantal was in de eerste zes maanden van het jaar ongeveer 1500, daarna steeg het aantal, was in Juli ongeveer 1770; in Augustus 1870; in September 2080; in October 2300; in November 2700 en in December ruim 2800 werkende leden van den A. N. D. B. Wij zijn derhalve genaderd tot een cijfer van ongeveer 3000, zoodat Amsterdam weder een industrieel centrum van beteekenis is geworden. Echter is dit slechts mogelijk geworden door den regeeringssteun en wel door de toeslagen op de loonen welke noodig zijn om de concurrentie met de industrieën in het buitenland, waar een lage loonstandaard bestaat, te kunnen volhouden.
Toen, tengevolge van de monetaire maatregelen, de concurrentie-mogelijkheid grooter was geworden, heeft de regeering aanstonds de toeslagen dienovereenkomstig verlaagd.

De diamanthandel. — Ook in den diamanthandel kan men een gelijksoortigen gang van zaken opmerken, want ook in den handel kwam in de tweede periode grootere bedrijvigheid.
Tal van vreemdelingen, die sinds geruimen tijd van de Amsterdamsche diamantmarkt afwezig gebleven waren, zag men op de diamantbeurs en op de diamantkantoren verschijnen.
Tevens kan in de tweede periode een aanwas van nieuwe leden bij de Beurs v. d. Diamanthandel geconstateerd worden, terwijl het ledental van den A. N. D. B., dat in het begin van het jaar telkens wat afbrokkelde en van 4369 in Januari 1936 tot 4184 in Augustus 1936 terugliep, aan het einde van het jaar wederom was gestegen tot 4425. In den Antwerpschen Diamantbewerkersbond bleef het ledental stationnair, nl. ongeveer 11500.

Leerlingen. — Voor het eerst na zeer geruimen tijd kwam weer in de leerlingcommissie in de diamantindustrie de vraag van opneming van nieuwe leerlingen ter sprake. Er werd besloten bij het diamantzagen en -slijpen een nog nader vast te stellen aantal leerlingen toe te laten. Er werd in het afgeloopen jaar door de A. J. V., den A. N. D. B. en de Beurs voor den Diamanthandel een vakschool ingericht voor de herscholing van werklooze diamantbewerkers. Thans zijn de onderhandelingen gaande over de wederinvoering van een vacantieweek met behoud van loon (zooals dit vroeger het geval was), in overeenstemming met den in de Belgische diamantindustrie getroffen maatregel tot invoering van een vacantieweek in 1937. Een en ander is een aanduiding van het geleidelijke herstel van normale bedrijfstoestanden.

Buitenland. — De grootste moeilijkheid om tot een normalisatie te komen levert de Duitsche diamantindustrie, waar gewerkt wordt voor loonen beneden de tarieven in Amsterdam en Antwerpen geldende. Er zijn echter met vertegenwoordigers van de Duitsche diamantnijverheid besprekingen gevoerd, waarbij het tot eenige verhooging van de aldaar uitbetaalde loonen is gekomen. Men verwacht eerlang internationale onderhandelingen van vertegenwoordigers van alle diamantcentra, waarbij het loon- en het leerlingvraagstuk opnieuw onder de oogen zal worden gezien.

DIAMANT

Diamantbeurs. — Als een belangrijk feit voor den diamanthandel te Amsterdam kan beschouwd worden de Amsterdamsche diamant-tentoonstelling, die op 25 September 1936 door den burgemeester van de hoofdstad geopend werd en zooveel aandacht trok, dat veel meer belangstellenden moesten worden afgewezen dan konden worden toegelaten. De organisator der tentoonstelling, mr. J. Hillesum, had bij zijn zilveren ambtsjubileum als directeur van de Beurs voor den Diamanthandel, in het begin van December een grootsche huldiging in ontvangst te nemen.
In het begin van het jaar liet de financieele toestand van de Beurs voor den Diamanthandel zich ongunstig aanzien, hetgeen leidde niet alleen tot drastische bezuinigingsmaatregelen, als salarisverlagingen voor het personeel van de Beurs enz., maar ook tot een contributieverhooging voor de beursleden.
Dit was een gevolg van het feit, dat de handel zich voor een goed deel naar Antwerpen had verplaatst, hetgeen ten deele moet worden toegeschreven aan de valuta-verhoudingen. Na het verlaten van den gouden standaard in ons land is er dan ook in dit opzicht eenige kentering te bespeuren.

Vooruitzichten. — In Mei werd in de Belgische diamantindustrie de 44-urige werkweek ingevoerd, welke op 4 April 1937 door een 40-urige arbeidsweek zal worden gevolgd. Het desbetreffende besluit van de paritaire commissie verwierf de Koninklijke goedkeuring.
In Britsch-Indië werd het invoerrecht op geslepen diamant verlaagd van 25% tot 10% ad valorem, waarvan een uitbreiding van den export daarheen verwacht wordt.
Italië is tengevolge van de politieke situatie als afzetgebied voor diamant vrijwel uitgeschakeld.
In Amerika valt een toeneming van vraag naar diamant te constateeren.
De toeneming van het wereldverbruik van diamant blijkt wel hieruit, dat de Diamond Trading Cy., die den alleenverkoop heeft van de ruwe diamant met Zuid-Afrika, de Congo, Angola enz., in 1936 verkocht heeft voor een waarde van 8½ millioen pond tegen 6¼ millioen in 1935 en 4 millioen in 1934.
De ruwprijzen blijven vast, dank zij het monopolie van genoemde Mij. De „De Beers Cy." en andere mijnmaatschappijen konden door den verbeterden toestand hun achterstallige dividenden uitkeeren.
De prijs van het boort varieerde van *f* 1 tot *f* 1.50 per caraat. De vraag naar industrie-diamant bleef toenemen.
Men is in diamantkringen optimistisch gestemd vooral omdat Amerika, dat eens het grootste afzetgebied voor diamant is geweest, een florissanten tijd beleeft.
In de maand September bereikte de invoer van geslepen diamant een record. Er werd toen ingevoerd voor een waarde van 3.341.581 dollar aan geslepen en voor een waarde van 871.674 dollar aan ruwe diamanten.

Veertig-urige werkweek. — Werkgevers en werknemers in het diamantbedrijf hebben besloten bij wijze van proef voorloopig voor uiterlijk drie maanden de 40-urige werkweek op 4 April '37 in te voeren.
Op verzoek van werkgevers en werknemers in de diamantindustrie is dezer dagen met de regeering en een vertegenwoordiger van het gemeentebestuur van Amsterdam een bespreking gehouden over de eventueele invoering van de 40-urige werkweek in deze industrie, nu 4 April '37 in België de 40-urige werkweek zal worden toegepast.
Nadat ten opzichte van het afloopen van de Overheidshulp overeenstemming was verkregen tusschen de regeering en het gemeentebestuur eenerzijds en de vertegenwoordigers van het bedrijf anderzijds heeft de regeering in verband daarmede verklaard, dat zij de beslissing in zake de invoering van de verkorte arbeidsweek aan het bedrijf zal kunnen overlaten.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2528 B.)**

A. **Het Bestuur.** —

Het Canadeesche Rijk is een Federale Unie van negen provincies, d.w.z., een vereeniging van negen onderling onafhankelijke Staten, terwijl de ongeorganiseerde districten en gebieden rechtstreeks onder de jurisdictie van het Centraal Bestuur vallen. Krachtens de grondwet, vervat in de British North-America Act van 1867, werden zekere min of meer belangrijke bevoegdheden aan de Provinciale wetgevende macht toegekend. Alle andere macht en bevoegdheden berusten bij het Federale Parlement.

De Gouverneur-Generaal wordt door den koning van Engeland, op voordracht van den Canadeeschen Ministerraad benoemd. Zijn positie is het best te vergelijken met die van een constitutioneelen vorst; hij heeft dus geen zeggenschap in regeeringszaken.

De Centrale Regeering berust bij den Uitvoerenden Raad en een Parlement bestaande uit twee Kamers, de Senaat en het „House of Commons" (Tweede Kamer). De Regeering zetelt in Ottawa, een stad van 130.000 inwoners, gelegen aan de rivier van denzelfden naam, in het Oostelijk deel van de provincie Ontario. De Federale Regeering heeft contrôle over Strafrecht, Weermacht, Posterijen, Verkeerswezen, Invoerrechten en Accijnzen, internationale handelsaangelegenheden en in het algemeen over alle zaken van nationaal belang.

CANADA

Canada's negen provincies zijn de volgende: de drie Oostelijke of maritieme provincies Nieuw-Schotland, Nieuw-Brunswijk en Prins Eduard Eiland; in het centraal Oostelijk deel: Ontario en Quebec; in het meer Westelijke deel drie Prairie Provincies Manitoba, Saskatchewan en Alberta, en in het Westen als negende provincie Britsch-Columbia, dat zich uitstrekt van de Rocky Mountain keten tot den Grooten Oceaan.

Elke provincie heeft een Luitenant-Gouverneur, die door het Dominion Kabinet wordt aangesteld. De verhouding van den Luitenant-Gouverneur tot de provincie is gelijk aan die van den Gouverneur-Generaal tot de Centrale Canadeesche Regeering. De Regeering van elke provincie berust bij een wetgevend lichaam, gekozen door het volk. In de meeste provincies bestaat stemrecht voor elk burger, hetzij man of vrouw, die den leeftijd van 21 jaar heeft bereikt en er woonachtig is. De Provinciale Regeeringen hebben volledige zeggenschap in interne aangelegenheden en zijn uit den aard der zaak verplicht daarbij rekening te houden met het belang en welzijn van het Dominion in zijn geheel. Uitgezonderd in Prins Eduard Eiland bestaat er eveneens een min of meer compleet systeem van plaatselijk zelfbestuur, genaamd het „Municipal System", waarbij steden, dorpen en plattelandsgemeenten het recht hebben hun eigen zaken te behartigen en te dien einde zelf belastingen te heffen.

Canada is er in geslaagd een merkwaardig hoog peil van orde en gezag, alsook een doeltreffende beveiliging van leven en eigendommen te handhaven.

Rechters worden door de Federale Regeering voor het leven benoemd. Zij spreken recht in alle zaken voor het Rijk, de Provincies, en de Gemeenten. In Canada heeft men, evenals in Engeland, ook gerechtelijk onderzoek door een Jury. In sommige strafrechterlijke gevallen heeft de beklaagde het recht naar keuze door den rechter of door een Jury berecht te worden. Behalve de provinciale plaatselijke gerechtshoven is er in Ottawa een „Supreme Court" of Hooge Raad, waar de appèlzaken in hoogste instantie behandeld worden.

Het onderwijs in Canada staat op een hoog peil en ressorteert geheel onder de Provinciale Regeeringen. Bijna overal bestaat tot op zekeren leeftijd leerplicht en is elk kind verzekerd van een goede lagere en middelbare schoolopleiding, vrijwel geheel op kosten van de provincie waar het kind schoolgaat. Elke provincie heeft een uitgebreid systeem van lagere en middelbare scholen, aangevuld door vele middelbare landbouw- en technische scholen.

Hooger onderwijs wordt in een 18-tal Universiteiten, die over geheel Canada verspreid liggen, gegeven, terwijl er nog een groot aantal scholen zijn waar ook hooger onderwijs wordt gegeven, doch slechts in enkele faculteiten. Zoo heeft men in Canada vele Hoogescholen voor theologie, technische wetenschappen en landbouwkunde. De meeste dezer Hoogescholen staan in zeer nauwe verbinding met een der genoemde achttien Universiteiten.

In Canada, zooals in de meeste jonge landen, bestaan geen scherp afgescheiden klassegroepen of onderscheidingen, noch een erfelijke aristocratie. Er hebben zich vele gevallen voorgedaan, dat, zoowel in Canada als elders geboren burgers, die, nederig begonnen, zich tot de hoogste posities en ambten hebben opgewerkt.

In tegenstelling met vele landen verkeert Canada in de gelukkige omstandigheid slechts twee groote politieke partijen te bezitten, waar een betrekkelijk groote politieke stabiliteit het gevolg van is.

(Canadeesche Handels-Delegatie, Rotterdam)

---

29 MAART 1937

B. **DUITSCHLAND. — Encycliek van Z.H. Paus Pius XI tegen de Kerkpolitiek van Adolf Hitler. - Commentaar der „Deutsche diplomatisch-politischer Korrespondenz."** —

Naar aanleiding van de Pauselijke Encycliek, welke de regeering aanvalt over haar houding ten opzichte van het concordaat, schrijft de Deutsche diplomatisch-politischer Korrespondenz:

„De stelling, welke de Encycliek inneemt, ziet over het hoofd, dat het concordaat in den vorm, waarin het in 1933 gesloten is, een mantelverdrag is gebleven en dat de uitvoeringsbepalingen, die reeds in den zomer van 1934 tusschen de vertegenwoordigers van het Duitsche episcopaat en de onderhandelaars van het Rijk waren voorbereid, tengevolge van de afwijzende houding van het Vaticaan niet van kracht konden worden.

Het ligt in den aard der dingen, dat tengevolge van het gemis aan een ondubbelzinnige regeling gapingen ontstonden, die steeds verder tot misverstanden en meeningschillen over de uitlegging en toepassing van de overeengekomen beginselen leidden.

Het verwijt van een eenzijdige schuld van den staat, ja een opzettelijke schennis van het verdrag, is daarom volkomen misplaatst. Tegenover het verwijt van kerkelijke zijde, dat vooral ten aanzien van het onderwijs aan de kerkelijke instanties niet meer genoeg speling wordt gelaten voor hun werk, valt aan te voeren, dat juist op dit gebied de dienaren van de katholieke kerk volkomen eenzijdig beschikten over gelegenheid tot het uitoefenen van een waarachtigen invloed op de bevolking. Deze konden ten aanzien van vraagstukken van niet-godsdienstigen aard slechts onbedenkelijk geacht worden, als er zekerheid bestond, dat het onwrikbare doel van den nationaal-socialistischen staat, de volksgemeenschap te laten doordringen tot alle geledingen van het Duitsche volk, ten volle ook feitelijk van den kant van den clerus gesteund en bevorderd werd.

Dat een dergelijk vertrouwen niet onvoorwaardelijk gerechtvaardigd kon zijn of kan zijn, doch dat dit streven van katholieken kant — en zulks onder onverhulde samenwerking met zijn buitenlandsche instanties — steeds weer stieten op actief en passief verzet, behoeft niet verder uiteen gezet te worden. De ervaringen der geschiedenis moesten, juist waar het de betrekkingen van de curie tot het Duitsche volk betrof, haar aanleiding geven aan te toonen,

dat een streven, dat de aaneensluiting van het volk beoogde, voortaan in geen geval rechtstreeks of onmiddellijk door de kerk zou worden belemmerd of zelfs bestreden. Dat de belangstelling van de Vaticaansche diplomatie ten aanzien van het nationale streven van het Duitsche volk vroeger meermalen op negatieve wijze tot uitdrukking is gekomen, moet de gevoeligheid van breede Duitsche kringen op dit gebied voor velen toch wel duidelijk zijn. Zij zal stellig niet verminderd worden door het feit, dat het Vaticaan tegenover andere staten, die geleid worden door een streven, dat in dezelfde richting wijst als de Duitsche politiek, ook niét in de verste verten op dezelfde wijze reageert gelijk het doet ten opzichte van Duitschland."

(Vorig bericht 2716 E.; Encycliek 2724 A.)

A. NEDERLAND. — Spellingkwestie in een nieuwe phase. —

Minister Slotemaker de Bruïne heeft op 17 Maart '37 in de Eerste Kamer medegedeeld, dat zijn overleg met de Koninklijke Akademie van Wetenschappen over het spellingvraagstuk, met name over de voornaamwoordelijke aanduiding, tot een positief resultaat heeft geleid.

„Ik heb de Kon. Akademie geschreven," aldus de minister, „dat ik mij voor het werk eener commissie geenszins zou kunnen vereenigen met de basis hetzij, dat in de Nederlandsche taal een onderscheid tusschen het mannelijk en het vrouwelijk woordgeslacht niet kan worden gehandhaafd, hetzij dat de onderwerpen van geslacht en van voornaamwoordelijke aanduiding met elkander geen verband houden.

Daaraan voeg ik het volgende toe:

Ik zou de opdracht dan aldus willen doen luiden, dat de commissie de taak krijgt mij te adviseeren nopens den inhoud van regels volgens welke, in het bijzonder met het oog op de belangen van het onderwijs, voor de hedendaagsche Nederlandsche schrijftaal de voornaamwoordelijke aanduiding dient te worden bepaald, met dien verstande, dat in ieder geval:

a) afzonderlijk aandacht wordt geschonken aan de voornaamwoordelijke aanduiding van of met betrekking tot mannelijke personen en mannelijke dieren;

b) worde onderzocht, in hoeverre ook voor andere dan de onder a. bedoelde woorden de speciale regels zullen kunnen gelden, die daarvoor worden aanbevolen.

Met dezen opzet heeft de Akademie zich vereenigd.

Zij heeft mij reeds de namen genoemd van vijf harer leden, die naar haar oordeel voor het lidamatschap van de commissie in aanmerking komen. Ik verwacht, dat zij mij bovendien nog enkele namen noemen zal als resultaat van haar overleg met de Vlaamsche Akademie, dat reeds geopend is.

De commissie zal snel kunnen werken. Ik zal haar niet te talrijk maken en zij zal geen debatingclub zijn. Wie het lidmaatschap aanvaardt, aanvaardt uiteraard tevens den door mij aangegeven grondslag." (Het Vaderland)

(Vor. ber. 2390 A.; Nieuwe Spelling 2711 D.)

B. RUBBER. — Wereldproductie Plantage-rubber. —

De volgende cijfers ontleenen wij aan Wijnand & Keppler's Rubberbericht (in tons):

	1933	1934	1935	1936
Januari . . .	63.271	80.627	73.446	59.632
Februari . . .	55.381	87.337	73.432	60.936
Maart	61.227	91.195	68.074	65.720
April	56.541	82.703	74.350	58.836
Mei	65.985	114.332	75.578	68.625
Juni	61.615	69.400	71.264	63.303
Juli	73.060	71.749	70.251	80.576
Augustus . . .	72.750	73.824	74.801	69.714
September . .	74.980	87.514	72.373	72.002
October . . .	83.873	68.048	69.753	75.678
November . . .	76.957	75.382	63.355	77.567
December . . .	87.851	97.741	56.520	76.779
Totaal	833.491	999.852	843.197	829.368

(Wijnand & Keppler's Rubberbericht)

(Vorig bericht 2220 B.)

C. NEDERLAND. — Arbeidsgeschillen in 1936. —

De eerste aflevering van den jaargang 1937 van het Maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek bevat een voorloopig overzicht van de werkstakingen en uitsluitingen in 1936. Voor de statistiek der arbeidsconflicten is dit een bijzonder jaar geweest, doordat het in totaal niet meer dan 95 dezer arbeidsconflicten (en wel uitsluitend werkstakingen) telde, een lager cijfer dan ooit te voren werd geregistreerd. Bovendien kwamen werkstakingen van zeer aanzienlijken omvang in het verslagjaar in het geheel niet voor. Het grootste geschil was de staking in het visscherijbedrijf te IJmuiden, waarbij 32.000 arbeidsdagen verloren gingen.

Bij de 95 arbeidsgeschillen waren in het verslagjaar 8300, in 1935 bij 152 conflicten ruim 12.000 werknemers rechtstreeks betrokken, terwijl het aan arbeidsdagen geleden verlies voor de werknemers in genoemde jaren resp. 92.000 en 262.000 bedroeg en voor de ondernemingen resp. 78.000 en 244.000.

(Centraal Bureau voor de Statistiek) **(V. b. 2196 E.)**

D. HENRY VAN DEN BERGH OVERLEDEN. —

Te Nice is de heer Henry van den Bergh, president-commissaris en oprichter van Van den Bergh's Ltd. te Londen, in den ouderdom van 85 jaar overleden.

De heer Henry van den Bergh werd te Geffen geboren als zoon van een boterhandelaar. De Van den Bergh's voorzagen de groote mogelijkheden voor de margarine-industrie en namen haar ter hand. Henry van den Bergh ging in 1871 naar Londen en richtte er een margarinehandel op, die later uitgroeide tot de machtige Van den Bergh's Ltd., waarvan de oprichter eerst commissaris en later president-commissaris werd. Bovendien was de overledene commissaris van vele groote ondernemingen in Engeland en in zijn vaderland. De Nederlandsche regeering benoemde hem tot Ridder in de Orde van den Nederlandschen Leeuw. (Red. K. H. A.)

E. NEDERLAND. — Het Huwelijksgeschenk voor het Prinselijk Paar. —

Het Algemeen Comité tot Aanbieding van een Nationaal Huwelijksgeschenk bericht, dat in totaal ten behoeve van de huwelijksgeschenken aan het Prinselijk Paar een bedrag van *f* 664.661,67 is ontvangen.

Door de comité's voor de groote steden en de provinciale comité's is bijeengebracht:

Amsterdam	*f* 160.000,—
Rotterdam	67.350,—
's-Gravenhage	66.700,—
Groningen	13.000,—
Friesland	7.204,45
Drente	6.337,70
Overijsel	16.954,29
Gelderland	33.989,91
Utrecht	28.237,16
Noord-Holland	61.077,67
Zuid-Holland	44.260,—
Zeeland	12.467,04
Noord-Brabant	26.747,16
Limburg	12.129,91

Bij den algemeenen penningmeester zijn ook rechtstreeks van particulieren in Nederland en in het buitenland remises ingekomen, welke inclusief de tot dusverre gekweekte rente in totaal *f* 24.055,94 beloopen.

Voorts zijn voor bovengenoemd doel afzonderlijke inzamelingen gehouden door, resp. bijdragen ontvangen van:

Comité Vrouwen van Amsterdam	*f* 9.580,—
Surinaamsch Comité	2.500,
Curaçaosch Comité	10.000,—
Comité van de Ned. schooljeugd	38.000,—
Staatsbedrijf der P.T.T.	4.885,38
Orde van Vrijmetselaren onder het Groot-Oosten der Nederlanden	2.000,—
Coöperatieve Centrale Raiffeisenbank en verschillende harer Boerenleenbanken	2.000,—
Haagsche Post	15.185,06

Bijzondere bestemmingen. — Aan deze bijdragen zullen ten deele bijzondere bestemmingen worden gegeven, te weten:

Bijdrage van het Comité Vrouwen van Amsterdam, bestemd voor een gedeelte van de inrichting van de ontvangkamer van het Paleis Soestdijk;

bijdrage van het Surinaamsch Comité bestemd voor een schouw in de ontvangkamer;

bijdrage van het Curaçaosch Comité bestemd voor een wandkleed en bijpassend ameublement in de eetkamer;

bijdrage van het Staatsbedrijf der P.T.T. bestemd voor de huistelefooninrichting van Soestdijk.

Ook voor enkele andere, o.m. uit het buitenland afkomstige, bijdragen zullen overeenkomstig de daartoe uitgesproken wenschen, speciale bestemmingen worden gekozen.

Ten slotte is het bedrag, bijeengebracht door de Nederlandsche schooljeugd, bestemd voor de inrichting van de bibliotheek te Soestdijk, voor den aanleg van sport- en tennisvelden en den bouw van een daarbij behoorend paviljoen.

Voor het Prinselijk jacht werd voorts nog een aantal speciale geschenken ontvangen, welke buiten deze opgave vallen.

Het algemeen comité wenscht bij het bekendmaken van het in totaal door het Nederlandsche volk voor het nationaal huwelijksgeschenk bijeengebrachte bedrag, zijn grooten dank te betuigen aan allen, die door hun arbeid en hun bijdragen aan het zoo bij uitstek bevredigend resultaat en het volledig slagen van het plan hebben medegewerkt. (Telegraaf) **(2580 E.)**

30 MAART 1937

A. **NEDERLAND. — Compensatie transactie met Duitschland. - Schip in ruil voor tabak. —**
Naar het Algemeen Handelsblad vermeldt, is men na langdurige onderhandelingen dezer dagen tot overeenstemming gekomen wat betreft het tot stand komen van een nieuw compensatie-object in den vorm van een schip, dat door Duitschland zal worden geleverd tegenover Ned.-Indische tabak.
Het betreft hier een object van ruim 3 millioen Mark. Het schip zal bij een van de Duitsche werven worden besteld en het zal worden gebouwd voor rekening van de Ver. Ned. Scheepvaart Mij. De verrekening zal plaats vinden via de Aski-rekening no. 2, waardoor het mogelijk zal zijn meer Nederlandsch-Indische tabak aan Duitschland te leveren, dan het zich tot nu toe liet aanzien. Er blijft alsdan echter nog een bedrag van ca. 2½ millioen Mark op deze rekening te dekken. De totale dekking bedraagt thans ca. 75%. Men dient het bovenstaande niet op te vatten, dat er meer tabak door Duitschland zal worden gekocht dan verleden jaar, maar vermoedelijk zal deze hoeveelheid daaraan ongeveer gelijk zijn.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2132 E.)**

B. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opleving in Buiten-Gewesten. —**
Aan het landbouw-economisch verslag over het vierde kwartaal van 1936, opgenomen in het ,,Economisch Weekblad'', is het volgende ontleend:
In de belangrijkste rubbergewesten, t.w. in Sumatra's Oostkust, Riouw, Palembang, Djambi en in geheel Borneo, is plotseling zeer veel geld onder de menschen gekomen door het verhandelen van uitgegeven oogstvergunningen.
De verwachte opbloei in de rubbergewesten deed sommige handelskringen reeds vroegtijdig overgaan tot het treffen van voorzieningen. Zoo heeft de Ned.-Indische Handelsbank reeds vóór 1937 een filiaal geopend te Bandjermassin, verder openden de firma's Schlieper en Lindeteves-Stokvis daar filialen. In Pontianak is het sedert 1931 gesloten agentschap van de Factorij (der Ned. Handel-Mij.) in November 1936 heropend, terwijl zij eveneens een agentschap vestigde in Pemangkat (Westerafdeeling van Borneo); voorts heeft die bankinstelling thans een correspondentschap in Djambi. Ook ,,Internatio'' heeft uitvoering gegeven aan haar voornemen, het sedert begin 1936 gesloten kantoor te Pontianak te heropenen en een nieuw kantoor te openen te Bandjermassin.
Ten einde in de verhoogde behoefte aan geldmiddelen te voorzien, heeft de Javasche Bank groote hoeveelheden munt en bankbiljetten in circulatie gebracht in de rubberstreken. In totaal nam de geldcirculatie in Nederl.-Indië gedurende December toe met bijna ƒ 11.000.000. Bijna ƒ 8.000.000 hiervan kwam in omloop in de Buitengewesten, en wel voor een zeer belangrijk deel in de rubberstreken. Ook heeft de Inlandsche bevolking in de Buitengewesten zeer geprofiteerd van de prijsstijging van de copra, in het bijzonder in het Oostelijke deel van den Archipel. De uitvoer uit Celebes, waarin ook gedeelten van den export van Menado en van de Molukken schuilen, is in het laatste kwartaal bijna verdubbeld. Ook de bevolking van de Westerafdeeling van Borneo, Sumatra's Westkust en Riouw heeft in dat kwartaal groote voordeelen uit dit product getrokken. De waardevermeerdering is evenwel niet geheel ten goede gekomen aan de producenten; zoo vond de prijsstijging van de koffie plaats, nadat de oogst was verhandeld. (Econ. Weekblad)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederlandsche oorlogsschepen in de Spaansche wateren. —**
23 Maart '37 zijn Hr. Ms. onderzeebooten O 13 en O 15 uit de haven van Nieuwediep naar de Spaansche wateren vertrokken, ter aflossing van de O 16, die zich daar reeds eenigen tijd bevindt.
(Regeeringspersdienst)
(V. b. Ned. Schepen 2716 B.; Burgeroorlog 2723 F.)

D. **TURKIJE. — Douane- en Invoerrechten op grondstoffen. —**
De Turksche regeering heeft, ten einde de industrialisatie te vergemakkelijken, besloten alle douane- en invoerrechten op grondstoffen af te schaffen.
(Akcham) **(Vor. ber. Vijfjarenplan 2441 D.)**

E. **JOHN DRINKWATER OVERLEDEN. —**
Te Londen is op 25 Maart '37 in den ouderdom van 54 jaar overleden de bekende lyrische dichter en dramaturg John Drinkwater.
John Drinkwater werd 1 Juni 1882 te Leytonstone (Essex) geboren. Hij studeerde aan de universiteit van Oxford. Zijn eerste bundel gedichten verscheen in 1906 en zijn eerste tooneelstuk, Cophetua (in verzen) in 1911. Van zijn hand verschenen o.a. studies over Byron, Charles James Fox, Shakespeare en Swinburne.
Tot zijn bekendste tooneelstukken behooren Abraham Lincoln (1918), Mary Stuart (1922), Oliver Cromwell (1923), Robert E. Lee (1923). In 1923 zagen ook zijn Collected Poems het licht.
Drinkwater, die tot de oprichters behoorde van het Birmingham Repertory Theatre, publiceerde ook een autobiographie onder den titel Inheritance and Discovery. (Red. K. H. A.)

F. **ARTURO TOSCANINI ZEVENTIG JAAR. —**
Op 25 Maart '37 vierde de beroemde dirigent Arturo Toscanini zijn zeventigsten verjaardag.

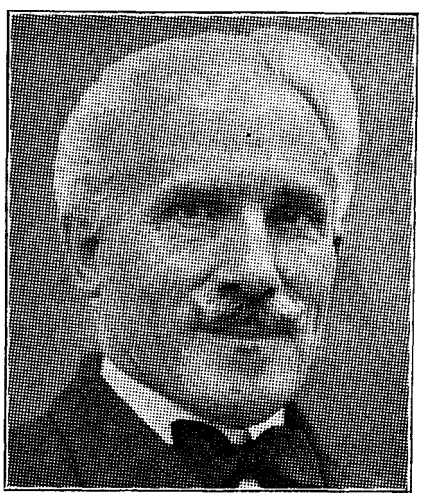

Arturo Toscanini

Wanneer men in het geschiedenisboek van de opera, speciaal van de Italiaansche opera bladert, dan weet men, dat inderdaad zoovele jaren van dit leven voorbij zijn gegaan. Maar ziet men Toscanini aan het werk, neemt men waar hoe hij met den ,,impetus'' van een dertigjarige een partituur in zich opneemt, die door zulk een ,,élan vital'' volkomen omgetooverd wordt, dan gelooft men niet aan die zeventig jaren.
Toscanini is het kind van arme ouders, zijn vader, die kleermaker in een buitenwijk van Parma was, behoorde in het geheim tot Garibaldi's aanhangers.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht Toscanini 2705 F.)**

G. **ITALIE. — Verdrag met Joego-Slavië. - Commentaren der Kleine Entente en andere landen. —**
Roemenië. — De Roemeensche pers ziet in het verdrag een bijdrage tot den vrede.
De voormalige Roemeensche minister-president Jorga schrijft echter in de Neamul Romaneso over een politiek ,,vol tegenspraak'' van de regeering te Belgrado en geeft uiting aan zijn voldoening over het feit, dat Roemenië, evenals Frankrijk, het Zuid-Slavische systeem niet toepast.

Hongarije. — De Hongaarsche pers hecht eensgezind groote waarde aan het verdrag en wijst er op, dat de laatste maanden de betrekkingen tusschen Zuid-Slavië en Hongarije aanmerkelijk zijn verbeterd.
De Magyarsag hoopt, dat door dit verdrag de toestand voor de Hongaarsche minderheid in Zuid-Slavië beter zal worden.

Tsjecho-Slowakije. — De indruk, welke het verdrag te Praag heeft gemaakt, kan het beste worden gekarakteriseerd door het communiqué, dat na het onderhoud tusschen Hodza en Tatarescu is uitgegeven. Hieruit blijkt immers, dat Roemenië en Tsjecho-Slowakije in het nieuwe verdrag een waardevolle bijdrage zien tot de consolidatie in een deel van Europa, waar alle staten van de Kleine Entente deze consolidatie wenschten.

Oostenrijk. — Ook te Weenen heeft het verdrag een goeden indruk gemaakt. De semi-officieele Reichspost schrijft: Het verdrag wijzigt niets in het Europeesche evenwicht. Het tast noch Genève aan noch de beginselen van de Kleine Entente of van de Balkan-unie. Geen land kan zich met de verzoening van beide buurstaten gelukkiger prijzen dan Oostenrijk.

Duitschland. — De Duitsche pers bepaalt zich voorloopig tot vriendelijke woorden aan het adres van beide landen. De bladen prijzen de gevolgde methode, die hierin bestaat, dat beide landen onder elkaar hun problemen hebben geregeld. De beteekenis voor den vrede wordt groot geacht.
Over de economische gevolgen van de overeenkomst, die van beteekenis kan zijn voor den Duitschen handel, heeft de Duitsche pers tot nog toe gezwegen.

Joego-Slavië. — De Jugoslawischer Kurier verneemt, dat Italië op grond van het thans tot stand gekomen verdrag de tot dusverre bestaande Zuidslavische uitvoercontingenten zal verhoogen met 100% tot ongeveer 750 millioen dinar.
Daartegenover verwacht men in economische kringen te Belgrado, dat de Zuidslavische invoer uit Italië ten hoogste 450 millioen zal bereiken.

Frankrijk. — Le Jour schrijft: Zuidslavië houdt vast aan zijn vriendschap met Frankrijk en met de Kleine Entente. De goede betrekkingen tusschen Italië en Zuidslavië vormen dus een nieuwen stap naar een vreedzamer organisatie van Europa.

In de Echo de Paris schrijft Pertinax, dat dit pact aan Zuidslavië de verzekering brengt, dat Italië zal ophouden met zijn intriges in Kroatië en Slovenië tegen de eenheid van den staat, hetgeen beteekent dat Pavelitsj zal worden verwijderd.
(Vorig bericht 2723 G.)

31 MAART 1937

A. **AMSTERDAM. — Tentoonstelling. - Jan van der Heyden. —**
Dezer dagen is in het Amst. Historisch Museum (Waaggebouw) een tentoonstelling geopend, die gewijd is aan Jan van der Heyden, ter gelegenheid van het feit, dat hij 300 jaar geleden te Gorcum werd geboren.
Jan van der Heyden was technicus en schilder. Als technicus heeft hij grooten naam verworven door zijn verbetering van de slangbrandspuiten, als schilder was hij in zijn tijd zeer gezocht en vele aanzienlijken lieten hun portret door hem schilderen. Zijn oeuvre omvat 300 tot 400 schilderijen, waarvan 20 in het Waaggebouw worden tentoongesteld.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Tentoonstellingen 2460 C.)**

B. **ROEISPORT. — Oxford wint van Cambridge. —**
Het is Oxford op 24 Maart gelukt na 13 jaar de overwinning op Cambridge te behalen en wel met drie lengten, in een tijd van 22 min. en 39 sec.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2251 H.)**

C. **SOVJET-RUSLAND. — Rapport tegen de Trotskisten. —**
De secretaris-generaal van de communistische partij der Sovjet-Unie, Stalin, heeft in de plenaire zitting van het centrale comité der partij rapport uitgebracht over de leemten in den partij-arbeid en de maatregelen om een einde te maken aan de agitatie der Trotskisten. Stalin stelde in dit rapport drie punten vast:
1e. Agitatie van saboteurs, spionnen en agenten van buitenlandsche staten, onder wie de Trotskisten een tamelijk actieve rol vervulden, was in minder of meerdere mate bemerkbaar in bijna alle Sovjetorganen, zoowel de economische als de administratieve, en ook in de partij-organisaties.
2e. De agenten van het buitenland, o.w. Trotskisten, wisten ook door te dringen tot eenige verantwoordelijke posten.
3e. Eenige onzer leidende kameraden hebben deze saboteurs, spionnen en moordenaars niet ontdekt en zijn zoo zorgeloos en naïef geweest, dat zij zelfs hebben bevorderd, dat die agenten van buitenlandsche staten verantwoordelijke functies konden bekleeden. (Prawda)

D. **NEDERLAND. — Luchtstrijdkrachten bij den landoorlog. - Voordracht kolonel Best voor „Krijgswetenschap". —**
Voor de Vereeniging tot beoefening van de Krijgswetenschap heeft dezer dagen te Den Haag, de kolonel van den Generalen Staf P. W. Best, commandant van de Luchtvaartafdeeling, een voordracht gehouden over: „Een en ander over gebruik en organisatie van Nederlandsche luchtstrijdkrachten bij den landoorlog."
Kolonel Best heeft de volgende stellingen verdedigd:
1. In verband met de snelle en krachtige ontwikkeling van het luchtwapen is de centrale positie van Nederland en België in West-Europa zeer gevoelig geworden wegens haar belangrijkheid als operatiebasis voor luchtstrijdkrachten.
2. Voor een oordeelkundig en werkdadig gebruik in oorlogstijd van alle elementen der luchtverdediging, d.z. vliegtuigen, luchtdoelgeschut en -mitrailleurs, luchtdoelzoeklichten, luchtverdedigingskringen, luchtwachtdienst en — bij mobilisatie — verduisteringsdienst, is het noodzakelijk, dat het bevel hierover bij mobilisatie in één hand is gecentraliseerd. Ter bereiking van de dan onmisbare onderlinge samenwerking, verkregen door veelvuldige en intensieve oefeningen in vredestijd, is het alsmede niet minder noodzakelijk reeds thans en onverwijld deze organen te stellen onder één centraal commando.
3. Noodig en mogelijk zijn:
a. concentratie van de luchtverdedigingskringen tot een luchtverdedigingsgebied Vesting-Holland;
b. concentratie van de vliegeropleidingen voor land- en zeemacht;
c. concentratie van en hierdoor eenheid in de aanschaffing van vliegtuigmaterieel.
Met het oog hierop ware bij het Dep. van Defensie een afdeeling IVc-Materieel Luchtmacht op te richten;
d. decentralisatie van luchtmacht over ten minste 5 luchtvaartterreinen;
e. voorbereide decentralisatie van de vliegtuig- en andere oorlogsindustrieën.
4. Zonder grondige oorlogsvoorbereiding op het gebied van vliegtuigbouw- en herstelling, kan, na ingetreden oorlogstoestand, slechts luttele weken op de aanwezigheid van een strijdbare luchtmacht van eenige beteekenis worden gerekend.
5. Aan den wederopbouw onzer luchtmacht moet de vereischte personeelsuitbreiding en -opleiding voorafgaan.
6. Het eenheidsvliegtuig, bestemd voor jacht-, verkennings- en bombardementsvliegtuig, kan niet voldoen aan de moderne eischen, welke voor de vervulling van elk dier bestemmingen moeten worden gesteld. (Nwe Rotterd. Crt.)

E. **VEREENIGDE STATEN. — Automobielen. —**
Het Amerikaansche weekblad „Automotive Industries" heeft statistieken betreffende de automobielindustrie in de Vereenigde Staten gedurende het jaar 1936 gepubliceerd.
Hier volgt een opgave van het aantal nieuwe automobielen, dat in dienst werd gesteld gedurende 1935 en 1936.

Jaar	Personenwagens	Bedrijfsauto's
1935	2.743.908	510.683
1936	3.404.497	611.644

Meer dan 90% van de personenwagens, die gedurende 1936 in dienst werden gesteld, zijn afkomstig van de drie groote groepen van automobielproducenten. Wij laten ze hier volgen in de volgorde van hun belangrijkheid.

	1936	1935
General Motors	43.09 %	38.35 %
Chrysler	25.02 %	22.93 %
Ford	22.44 %	30.21 %
Andere constructeurs	9.45 %	8.51 %
	100 %	100 %

De verbetering der economische omstandigheden, sedert vier jaar, weerspiegelt zich in den verkoop van personenwagens in de midden prijsklasse.

	1933	1935	1936
Minder dan 750 dollars	86.17 %	82.37 %	78.88 %
750—1500 „	11.67 %	16.85 %	20.40 %
Meer dan 1500 „	2.16 %	0.78 %	0.72 %
	100 %	100 %	100 %

(Automotive Industries) **(Vorig bericht 285 A.)**

F. **VEREENIGDE STATEN. — Minimum-loon voor vrouwen; herziene Frazier-Lemke Bill; Railway Labor Act. - Beslissingen van het Hoogste Gerechtshof. —**
Het hoogste Gerechtshof heeft drie belangrijke beslissingen genomen:
1. Het hof heeft met vijf tegen vier stemmen de wet van den staat Washington, waarbij minimum-loon voor vrouwen werd gesteld, grondwettig verklaard.
2. Het hof heeft de herziene Frazier-Lemke Bill, waarbij een moratorium van drie jaren wordt toegestaan voor de vervallenverklaring van hypotheken op landerijen, grondwettig verklaard.
3. Het hof heeft den eisch der Virginia Railways, de wet, op grond waarvan het spoorwegpersoneel het

recht van collectieve onderhandelingen werd gegarandeerd, de z.g. Railway Labor Act, in strijd met de grondwet te verklaren, afgewezen.
(New York Herald Tribune)

1 APRIL 1937

A. LEVENSONDERHOUD. — Indexcijfers. - Wereldcijfers 1933—1936. —
Onderstaand publiceeren wij een overzicht van het gemiddelde indexcijfer voor de kosten van het levensonderhoud in de voornaamste landen der wereld over de laatste vier jaren.
De eerste kolom vermeld, voor ieder land, het basisjaar voor de genoemde indexcijfers.

Land	Basis 100	1933	1934	1935	1936
Australië . .	1923/27	81	82	83	—
België . . .	1921	179	173	175	187
Britsch-Indië .	1929	69	65	68	69
Bulgarije . .	1927	1.945*	1.904*	1.796*	1.678*
Canada . . .	1926	78	79	79	81
Chili	1928	141	142	144	157
China	1926	97	97	99	105
Danzig . . .	1913/14	116	108	120	132
Denemarken .	1931	104	107	111	112
Duitschland .	1913/14	118	122	123	125
Egypte . . .	1913/14	125	127	130	130
Engeland . .	1914	139	141	143	147
Estland . . .	1913	88	87	88	98
Finland . . .	1914	1.001*	983*	997*	998*
Frankrijk . .	1914	520*	516*	482*	507*
Griekenland .	1914	1.903*	1.937*	1.957*	2.028*
Hongarije . .	1913	91	89	91	96
Ierland . . .	1914	151	152	155	160
Indochina . .	1910/14	149	139	129	127
Italië	1928	80	76	77	84
Letland . . .	1930	79	77	80	80
Litauen . . .	1913	75	70	61	62
Luxemburg .	1914	686*	661*	648*	651*
Nederland . .	1911/13	139	140	136	133
Nederl.-Indië .	1913	99	91	85	84
Nieuw-Zeeland	1914	127	129	132	135
Noorwegen . .	1914	147	148	151	155
Oostenrijk . .	1913	105	105	105	105
Palestina . .	1922	55	55	54	56
Peru	1913	148	150	153	160
Polen	1928	71	67	64	61
Portugal . .	1914	1.948*	1.968*	1.982*	2.022*
Roemenië . .	1914	2.319*	2.235*	2.552*	—
Tsjecho-Slow. .	1914	101	86	85	83
Turkije . . .	1913/14	1.047*	1.031*	957*	—
Ver. Staten .	1926	75	79	83	85
Zuid-Afr. Unie	1914	115	116	116	—
Zweden . . .	1914	153	154	157	158
Zwitserland .	1913/14	131	130	128	131

*) Indexcijfer op basis van het papiergeld.
(Inst. Internat. de Commerce) **(Vor. ber. 1791 E.)**

B. CULTUUR. — Onze Taak in den Tijd. - Prof. dr. Alb. Verwey. —
In het academiegebouw te Leiden heeft prof. dr. Alb. Verwey eenige weken vóór zijn dood een voordracht gehouden over: „Onze taak in den tijd", zulks naar aanleiding van het opstel: „Het lijden aan den tijd", dat hij in het tijdschrift „Het Kouter" en daarna als brochure publiceerde.
Prof. Verwey zette uiteen, dat de wetenschap reeds sedert lang en over de geheele wereld, een doel en een mentaliteit heeft geschapen, die onafhankelijk zijn van persoonlijk of groepsbelang. Zij veronderstelt een geestesgesteldheid, die vóór alles hecht aan betrouwbaarheid en waarheidsliefde. Ze neemt aan, dat er tusschen al haar adepten niet alleen een geest van samenwerking, maar ook een grondslag van verstandhouding bestaat.
De grootste vijand van deze voorwaarden zag spreker in de uitwassen van het tegenwoordige nationalisme. Hij achtte dit evenwel geen reden om mismoedig te zijn, maar eerder om zich aaneen te sluiten en front te maken tegen de algemeene bedreiging.
Spreker was van meening, dat dit frontmaken, hier te lande, aan ons eigen nationaal besef geen schade maar voordeel zal doen. Wij zijn het volk van Grotius en Spinoza, van Van Vollenhoven en het Internationale Hof. Daardoor, en ook in andere opzichten, blijkt onze nationale rol samen te vallen met onze internationale gezindheid.
Na dit eerste deel van zijn rede behandelde prof. Verwey de vraag wat men onder Kultuur te verstaan heeft. Hij kwam er tegen op, dat men die zoekt in den beschavingsgraad van de oogenblikkelijke menigte. Men moet ze eer zoeken in de meer opgesloten kringen van werkende groepen en bedrijven. Doet men dat, dan bespeurt men dat er veel gewerkt wordt, dat werkloosheid als een ramp en werk als een zegen wordt beschouwd en dat, terwijl de christelijke zedeleer, die van het voorschrift, zeker in onzen tijd geleden heeft, de zedeleer van het inzicht — die van Spinoza, zeide spreker — daarvoor in de plaats gekomen, en zeker niet minder verheven is. Hij zag hierin een kultuur-verschijnsel en wel een gunstig. Een gunstig kultuurverschijnsel zag hij ook in het algemeen verbreid besef — algemeen tenminste hier te lande — dat vrijheid van denken en spreken den Staat ten goede komt.
Ook deze beschouwing van het kultuurvraagstuk leidde dus tot het besluit, dat de tegenwoordige uitwassen van het nationalisme, die ten slotte op dwingelandij en op muilbanding van de Pers en de Wetenschap uitloopen, verderfelijk zijn. Spreker herhaalde daarom zijn meening, dat in universitaire kringen niet zoo groot mogelijke verscheidenheid van groepen het eerst noodig is, maar integendeel aaneensluiting van alle groepen tot een gezamenlijk front.
Ten bewijze, dat ook onder studenten de verschillende richtingen tegenwoordig soms eerder een vereenzaming dan aaneensluiting teweeg brengen, las spreker een gedicht voor dat „Positie" heette, en door den student-dichter F. W. van Heerikhuizen geschreven is. Hij eindigde met te zeggen: Boven den druk van het lijden aan den tijd, dat ieder van ons in deze dagen beseft en heeft af te weren, moge bij u ook de roep weerklinken, die ik wilde dat de leus van allen zou worden: „Onze taak in den tijd."
(Red. K. H. A.)
(V. b. Prof. dr. A. Verwey 2703 F.; Cultuur 2693 A.)

C. SCHEEPVAART. — Het nieuwe record van de „Normandie". - De blauwe wimpel. —
De „Normandie" heeft haar overtocht van den Atlantischen Oceaan in record-tijd afgelegd, t.w. in vier dagen, zes minuten en 43 seconden. Dit seinde de gezagvoerder van het schip op 23 Maart '37.
Wat die snelheid beteekent, welk een vooruitgang de groote vaart heeft bereikt, wordt wel het beste aangetoond door de geschiedenis van den blauwen wimpel, waarvan we hieronder alleen de belangrijkste cijfers laten volgen, sinds 1893:

1893	Campania (G.-B.) . . .	12.950 t.	kn. 21,06
1900	Kaiser-Wilh. d. Gr. (D.) .	14.350 „	„ 22,35
1901	Deutschland (D.) . . .	16.000 „	„ 23
1902	Kronprinz-Wilh. (D.) . .	14.900 „	„ 23,47
1904	Kaizer Wilh. II (D.) . .	19.360 „	„ 23,58
1907	Mauretania (Eng.) . . .	32.000 „	„ 23,69
1911	Mauretania (Eng.) . . .	32.000 „	„ 27,04
1933	Bremen (D.)	52.000 „	„ 28,51
1933	Rex (Ital.)	51.000 „	„ 28,92
1935	Normandie (Fr.)	79.280 „	„ 30.31
1936	Queen Mary (Eng.) . . .	73.000 „	„ 30,63
1937	Normandie (Fr.)	79.280 „	„ 30.99

(L'Intransigeant) **(V. b. Blauwen Wimpel 2432 A.; Normandie 1838 H.)**

D. VEREENIGDE STATEN. — Duitsche Ambassade en La Guardia. —
In verband met de anti-duitsche agitatie van burgemeester La Guardia is de Duitsche ambassadeur te Washington, Luther, vervangen door Dieckhoff. Luther zal einde April uit Washington vertrekken.
(New York Herald Tribune)
(Vor. ber. La Guardia 2704 A.)

E. TSJECHO-SLOWAKIJE. — De minister van Buitenl. Zaken, Krofta, over den toestand in Europa. —
In een vraaggesprek met een medewerker van Le Soir, zeide de Tsjecho-Slowaaksche minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, de gebeurtenissen, die Europa in beroering brengen, ernstig en zelfs onrustbarend te achten.
Na erkend te hebben, dat de betrekkingen tusschen Duitschland en Tsjecho-Slowakije de laatste maanden vrij gespannen waren, hoewel hierop eenige ontspanning is gevolgd, verklaarde Krofta: „Ik ben er van overtuigd, dat Duitschland er niet aan denkt, ons aan te vallen. Het weet beter dan wie ook, dat een actie tegen ons het sein tot een Europeeschen oorlog zou zijn."
De minister verklaarde, dat zijn land in dat geval Frankrijk, Engeland, de Sovjet-Unie en de Kleine Entente, en zelfs Polen en België aan zijn zijde zou vinden.

Ten aanzien van de Kleine Entente verklaarde Krofta met nadruk: „Er is nimmer sprake geweest van eenige verslapping onzer vriendschap en van de nauwe belangengemeenschap, die ons verbindt. De Kleine Entente is een noodzakelijkheid voor al haar leden.
Neem bijvoorbeeld het accoord, dat tusschen Italië en Joego-Slavië tot stand is gekomen. Wij zijn geenszins voor een voldongen feit gesteld. Wij zijn zeer loyaal op de hoogte gehouden van de onderhandelingen. Ons land is evenals Roemenië verheugd over het verkregen resultaat."
Krofta wees er voorts op, dat Oostenrijk, dat zich bedreigd ziet door het Duitsche expansionisme en slechts beschermd door Italië, zich naar zijn buren richt, en dat zich tot op zekere hoogte ook in Hongarije een zelfde tendenz openbaart. (Le Soir)
(Vorig bericht Krofta 2530 E.)

2 APRIL 1937

A. **BELGIE. — Werkloosheid 1935-1936. —**
Wij geven een vergelijkend staatje van de gemiddelde dagelijksche werkloosheid in 1935 en 1936:

	1935	1936
1e kwartaal	283.566	195.553
2e kwartaal	203.157	148.996
3e kwartaal	177.223	131.812
4e kwartaal	182.183	141.764
12 maanden	211.532	154.531

(Soir) **(Vorig bericht Werkloosheid 2573 C.)**

B. **JAPAN. — Het Parlement ontbonden. —**
Op voorstel van den minister-president, Hajasji, heeft de Keizer het parlement ontbonden, daar volgens Hajasji de politieke partijen het aannemen van uiterst belangrijke wetten tegenhouden.
De verkiezingen voor de nieuwe Volksvertegenwoordiging zullen 30 April '37 worden gehouden.
(Domei) **(Vorig bericht Parlement 2187 I.)**

C. **JAPAN. — Ontbinding van het parlement. - Mededeeling van de Japansche legatie te Den Haag. —**
De Japansche legatie te Den Haag heeft medegedeeld, dat de ontbinding van het Japansche parlement is geschied, omdat de regeering niet tevreden is over de wijze, waarop het parlement de door de regeering voorgestelde maatregelen en wetsontwerpen heeft behandeld, welke zoo belangrijk zijn voor de stabilisatie van het volksleven en voor de landsverdediging. „De ontbinding", aldus het communiqué, „is uitsluitend geschied, om de stemming in Japansche parlementaire kringen te zuiveren. De regeering heeft hierbij geen andere bedoeling gehad, en er is geen sprake van, dat zij gehandeld heeft onder den druk van militaire kringen."
(Japansche legatie te Den Haag) **(V. b. 2731 B.)**

D. **NEDERLAND. — Spaansche vluchtelingen. —**
75 Spanjaarden, die maandenlang in de gebouwen van de Nederlandsche legatie te Madrid verbleven hebben, bereikten 30 Maart na een inspannende reis, die een volle week duurde, ons land, waar zij in de nabijheid van Eindhoven voorloopig zijn ondergebracht. (Telegraaf)

E. **DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbonden. - „Wapenstilstand". —**
De Rijkskerkminister Kerrl heeft dezer dagen een besluit uitgevaardigd op grond van de wet ter waarborging van de Duitsch-Evangelische Kerk, waardoor tijdelijke voorzieningen worden getroffen voor de administratie van Kerkelijke zaken, in afwachting van de verkiezing voor de kerkbesturen, welke Hitler heeft voorgeschreven.
Het besluit komt eigenlijk neer op het laten voortduren van den staat van zaken, sinds het ontslag van de Rijkskerkcommissie, d.w.z. dat de financieele zaken in handen blijven van de centrale kanselarij van de kerk, en dat het bestuur waargenomen blijft door de plaatselijke autoriteiten, die het al in handen hadden, dus bij de Lutheraansche bisschoppen in Beieren, Wurtemberg, Hannover, bij de besturen van „Duitsch-Christenen" in Thüringen, Lübeck en nog eenige andere plaatsen en elders bij de „neutrale" regionale kerkbesturen, die niet tezamen met de rijkskerkcommissie zijn afgetreden.
Naar verluidt acht men het in goed ingelichte kringen niet waarschijnlijk, dat de verkiezingen spoedig zullen worden gehouden. (Times - Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht Evang. Kerkenbond 2677 D.)

F. **NEDERLAND. — De arbeidsloonen in Ned.-Indië. - Minister Colijn's beroep op moreele verplichting der ondernemingen alvorens winst uit te keeren. —**
In de vergadering van de Eerste Kamer van 31 Maart '37 heeft Minister Colijn een beeld gegeven van den financieelen toestand van Nederlandsch-Indië. Hij besprak o.m. de kwestie der salarissen en wees erop, dat aan de laagste salarissen reeds een toeslag van 5% is verleend.
Het is de overtuiging van den minister, dat de maatschappijen elk zedelijk recht missen, om tot winstuitkeering over te gaan, zoolang de loondruk niet verminderd is.
Dr. Colijn had echter ten deze vertrouwen in de groote Europeesche ondernemingen.
Mocht hij hierin worden teleurgesteld, dan zal hij — indien hij nog minister is — niet aarzelen, om dwingend recht in het leven te roepen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht Dr. H. Colijn 2697 C.)**

G. **DUITSCHLAND. — Hitler en Ludendorff verzoenen zich. —**
Teneinde moeilijkheden en misverstanden uit den weg te ruimen, hebben rijkskanselier Hitler en Ludendorff een uitgebreid onderhoud gehad, dat ook tot het gewenschte resultaat heeft geleid.
Ludendorff heeft daarbij naar voren gebracht, hoeveel waardeering hij heeft „voor de reddende daad van Hitler, die het schandeverdrag van Versailles punt voor punt verscheurd heeft." Hij juicht het vooral toe, dat volk en staat weder weerbaar en meester aan den Rijn zijn.
Rijkskanselier Hitler gaf een uiteenzetting van zijn ervaringen en zeide zich er over te verheugen, dat het derde rijk en zijn weermacht thans weer in vertrouwelijke verbinding met den veldheer uit den wereldoorlog staan, zooals dat eens het geval geweest is met het oude leger en de strijders van 9 November 1923. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Hitler 2721 A.; Ludendorff 1755 D.)

H. **CONSTANTIJN HUYGENS. — Dichter en Staatsman. —**
Op 28 Maart '37 was het 250 jaar geleden, dat de groote Nederlander Constantijn Huygens overleed. Geleerde, dichter (hij schreef in vijf talen), musicus en staatsman, was hij misschien de breedst begaafde en veelzijdige man, die de Gouden eeuw heeft opgeleverd. Overtuigd Calvinist en een trouw dienaar der Oranjes, secretaris en raadgever van Frederik Hendrik, Willem II en Willem III, vader van den beroemden Christiaan Huygens, blijft hij een der markantste figuren uit dien tijd. Deze Brabander van afkomst was het type van een Hollander uit de 17de eeuw. (De Maasbode)

I. **DONAU-LANDEN. — Groote politieke bedrijvigheid. —**
Het bezoek, dat de Roemeensche premier Tatarescu aan Praag heeft gebracht, is van groot belang. Het merkwaardige feit doet zich voor, dat Joego-Slavië steunpunten zoekt buiten de Kleine Entente, terwijl Roemenië en Tsjecho-Slowakije er naar streven hun relaties te ontwikkelen, intiemer te maken en hun solidariteit onder alle omstandigheden te bevestigen. Men heeft dit reeds kunnen constateeren, toen Joego-Slavië een vriend-

schapsverdrag sloot met Bulgarije, men kan dit ook thans constateeren, nu de toenadering tusschen Belgrado en Rome een feit is geworden.

Een groot diplomatiek werk voltrekt zich in Centraal-Europa. De druk, dien Hitler-Duitschland uitoefent op Oostenrijk en Tsjecho-Slowakije, heeft als natuurlijk gevolg, dat de regeeringen dezer beide landen naar middelen zoeken, om hun politieke en economische onafhankelijkheid te handhaven. Daarover besprekingen te houden was, zooals van zelf spreekt, het voornaamste doel van het recente bezoek van Schuschnigg te Boedapest. Zijn besprekingen met den Hongaarschen minister-president Daranyi hebben geleid tot een beginselaccoord, dat zonder twijfel een nieuw feit vormt in het ensemble der toestanden in Centraal-Europa.

Uit het officieele communiqué heeft men ervaren, dat Hongarije voor de eerste maal zich bereid heeft verklaard om met Oostenrijk een politiek te overwegen van economische samenwerking met de naburige landen, op de eerste plaats met Tsjecho-Slowakije. Dit is een nieuwe weg, die, wanneer alle mogendheden, welke er bij betrokken zijn, te goeder trouw blijven en met wijsheid handelen, tot gunstige resultaten kan leiden. Het punt van uitgang voor een werkelijke organisatie van het Donaubekken, naar welke men reeds zoo lang vergeefs heeft gestreefd, kan wellicht daar worden gevonden. Reeds het vorig jaar kon men constateeren, dat de betrekkingen tusschen Praag en Weenen warmer werden, maar de weigering van Hongarije aan den eenen kant om zich economisch met zijn nabuurlanden in te laten, alvorens het concessies van politieken aard had verkregen, en het wantrouwen van Joego-Slavië tegenover Italië en de protocollen van Rome aan den anderen kant, vormden bijkans onoverkomelijke moeilijkheden om tot een draaglijken „modus vivendi" te komen. Deze obstakels zijn thans vervallen. Joego-Slavië sloot een accoord met Rome en in Boedapest waait een betere wind. Hongarije ziet namelijk thans het vitale nut in van een nauwere samenwerking der Donaulanden.

Het bezoek van Tatarescu aan Praag stond in verband met de voortdurende zorg om tot dezen nieuwen stand van zaken te geraken. De verklaringen der beide regeeringschefs lieten zien, dat er met groote volharding wordt gewerkt, om de innerlijke kracht der Kleine Entente te handhaven.

(Vreme - Prager Presse - Politika - Adeverul)

3 APRIL 1937

A. JAPAN. — Geen aanbouw van slagschepen. —

Een verantwoordelijke, officieele persoonlijkheid van het departement van Marine heeft, naar de „Times" meldt, verklaard, dat de berichten, als zou Japan den bouw van twee oorlogsschepen van 40.000 of 50.000 ton voorbereiden, „volstrekt onwaar" zijn. Dit is de eerste rechtstreeksche officieele verklaring in deze kwestie. (Times) **(Vor. ber. 2563 C.; Vloot 2113 B.)**

B. NEDERLAND. - Uitreiking „De Ruyter-medaille".

In tegenwoordigheid van een aanzienlijk gezelschap is op 24 Maart '37 aan L. Smit & Co.'s Internationale Sleepdienst de gouden „De Ruyter-medaille" uitgereikt. Deze onderscheiding is een buitengewoon huldeblijk, dat slechts eenmaal in de vijf jaar wegens bijzondere verdiensten voor de zeevaart wordt toegekend. De Kweekschool voor de Zeevaart te Amsterdam had voor deze plechtigheid haar receptiezaal beschikbaar gesteld. (De Telegraaf)

C. ZWITSERLAND. — De devaluatie. —

De op 26 Sept. 1936 tot stand gekomen devaluatie van den Zwitserschen franc, heeft een belangrijke wijziging in den toestand gebracht. Het jaar 1936 was belangrijk beter dan het voorafgaande als gevolg van de in het laatste kwartaal door de devaluatie verkregen resultaten.

De verbetering in den buitenlandschen handel kwam na de devaluatie veel sterker tot uiting. Over het geheele jaar verminderde de invoer met 17 mill. fr., doch de uitvoer steeg met 87 mill. fr. Tengevolge hiervan is het passief der handelsbalans met 104 mill. fr. verminderd.

Na de devaluatie is veel buitenlandsch kapitaal naar Zwitserland gekomen.

Het indexcijfer voor de kosten van levensonderhoud tot eind 1936 is slechts van 130 tot 132 (1914: 100) gestegen.

Het vreemdelingenverkeer is door de devaluatie gunstig beïnvloed, het aantal buitenlandsche gasten is belangrijk gestegen.

In bevoegde kringen verwacht men als gevolg van de devaluatie een verdere gunstige ontwikkeling van den economischen toestand. (Neue Zürcher Zeitung)

(Vorig bericht blz. 2602 A.)

D. BRITSCH-INDIE. — Nieuwe Grondwet in werking. - Birma's en Aden's afscheiding. - Boodschap van Koning George. —

Ter gelegenheid van de in werking treding der nieuwe Indische grondwet en de daarmede gepaard gaande scheiding van Birma en de rest van Britsch-Indië, heeft de Engelsche Koning een boodschap gericht tot Indië en tot Birma, waarin hij o.a. het volgende verklaart:

„Een nieuw hoofdstuk vangt aan en het is mijn vurige hoop en mijn bede, dat de tegenwoordige omstandigheden wijs en edelmoedig zullen worden benut voor het duurzaam welzijn van mijn Indische volk."

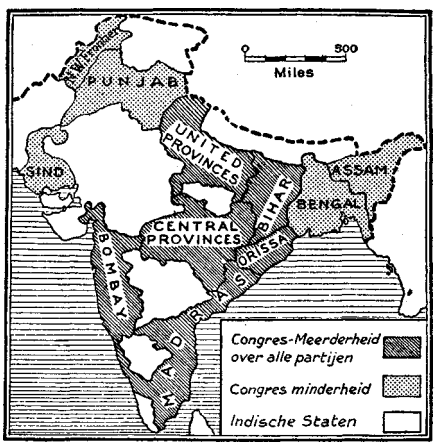

Tweederde deel van Indië (11 provincies) krijgt thans provinciale autonomie. Hierbij zijn 290.000.000 inwoners rechtstreeks betrokken. In ieder der elf provincies moet een ministerie worden gevormd, dat verantwoordelijk is aan een gekozen volksvertegenwoordiging en dat zeggenschap zal hebben in een uitgebreid en nauwkeurig omschreven deel der regeeringszaken, waarop de centrale regeering voortaan geen invloed meer zal hebben. Iedere provinciale gouverneur moet het advies van zijn ministers volgen, behalve in een klein aantal gevallen en in bijzondere in de grondwet omschreven omstandigheden. Een ander gevolg van de constitutioneele wijzigingen in Indië is de scheiding van Aden van het Indische keizerrijk, waarmede het bijna 100 jaar is verbonden geweest. Aden wordt een afzonderlijke kolonie.

(Times) **(Vor. ber. Grondwet 1897 C.)**

E. NEDERLAND. — Scheepvaart. - Opleving door devaluatie. - Nederl. Reeders-vergadering. —

Te 's-Gravenhage is de jaarlijksche algemeene vergadering van de Nederlandsche reedersvereeniging gehouden.

Deze vergadering werd door den voorzitter, den heer W. Ruys Bzn., lid der directie van de N.V. Rotterdamsche Lloyd te Rotterdam, geopend met een rede, waarin hij o.m. zeide, dat het hem, nadat zoovelen van zijn voorgangers, door de omstandigheden gedwongen, zich vaak op zeer sombere wijze moesten uiten over de toestanden in de toekomst van het reederijbedrijf, een groote voldoening was, een meer optimistisch geluid te kunnen laten klinken.

Tegen den zomer 1936 bleek, dat de groote stagnatie in de graanverschepingen ophield. Er kwam weer vraag in Europa, men moest koopen. De voorraden waren tot op een minimum geslonken en door die grootere vraag naar graan, kwam er ook een grootere vraag naar tonnage. Het River Plate Committee kon reeds in Augustus overgaan de minimumvrachten te verhoogen en de ballastrestricties te verlichten. Alles duidde erop, dat wij een kleine opleving tegemoet gingen, hoewel niemand verwacht had, dat, toen de Nederlandsche regeering zich genoodzaakt zag op 26 September een uitvoerverbod van goud uit te vaardigen, waardoor de waarde van onzen gulden ten opzichte van de munt der andere zeevarende naties belangrijk daalde, dit tevens het oogenblik zou zijn waarop, door de toenemende vraag naar tonnage, allerwege groote opleving zou ontstaan en de vrachtcijfers tot zeer loonende zouden stijgen.

Al naar gelang de La Plata-markt beter werd, was het ook mogelijk de vrachten in andere richtingen te verhoogen, met als gevolg het weder in de vaart komen van practisch de geheele tonnage. De lijnvaart, die met haar tarievenpolitiek zoo afhankelijk is van de vrachten in de open markt, kon mede

profiteeren en ook daar zag men een verhooging van de vrachtcijfers. Daartegenover staan natuurlijk verhoogde exploitatiecijfers en de tijd zal leeren of de hoogere vrachten die hoogere exploitatiekosten hebben kunnen opvangen.
De laatste 5 jaren verloor de Nederlandsche vloot ongeveer 20% van haar tonnage, een schrikbarend groot percentage en wel het grootste percentage van alle zeevarende naties. De oplossing van dit vraagstuk is door de belangrijke stijging van de bouwkosten zeker niet gemakkelijker geworden.
De vergadering betuigde hierop haar dank aan den heer Ruys, die als voorzitter aftrad, voor het door hem gevoerde beleid. In zijn plaats werd tot voorzitter gekozen mr. D. A. Delprat, directeur van de N.V. Stoomvaart Mij. Nederland te Amsterdam, tot ondervoorzitter werd benoemd de heer J. G. A. Fontein, directeur van de N.V. Maatschappij Zeevaart te Rotterdam.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Scheepvaart 2706 C.)

4 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. — Handel met Sovjet-Rusland. - Delegatie vertrokken. —**
Een delegatie uit het Comité voor den handel met Sovjet-Rusland vertrok 31 Maart '37 naar Moskou om aldaar algemeene besprekingen te houden over onzen handel met de Sovjet-Unie. De delegatie bestaat uit de drie heeren, die in Jan. 1935 met eenige vertegenwoordigers van het Volkscommissariaat voor buitenlandschen handel van de U.D.S.S.R. onderhandelden, n.l. de heeren E. D. van Walree, mr. A. N. Molenaar en W. H. Rethmeier. (Alg. Handelsblad)
(V. b. Handelsbetr. Nederl.-Sovjet-Rusland 2393 A.)

B. **STAKINGEN. —**
ENGELAND. — **Glasgow.** — Twee duizend arbeiders der metaalfabrieken van Beadmore hebben het werk niet hervat. Van een bijlegging van het conflict wil men niet weten, tenzij de eischen der stakers ten volle worden ingewilligd.

JAPAN. — In de haven van Nagoya zijn vijfhonderd havenwerkers in staking gegaan. Bovendien staakt het personeel van de electrische trams en autobussen tusschen Tokio en Yokohama. De stakers eischen een loonsverhooging van 25%. Men vreest, dat ook het personeel van de trams en autobussen van Tokio in staking zullen gaan.

VEREENIGDE STATEN. — **Automobielen.** — Ongeveer 12.000 werklieden hebben de Chrevolet-fabriek te Michigan verlaten, waardoor het aantal stakers in de automobiel-industrie op 120.000 wordt gebracht.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Overzicht 2279 B.; Ver. Staten 2717 B.; Automobielindustrie 2669 E.)**

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Toestand op 4 April 1937. —**
In Spanje gaat de fortuin rond. Nu eens is zij bij de rechtsche, nationale of witte, dan bij de linksche partij. Overwegend had zij zich aan de zijde van de rechtsche partij onder Franco bevonden. Tot de ommekeer in den sector van Guadalajara bij Brihuega kwam, waar het Italiaansche hulpleger onder bevel van den Italiaanschen generaal Bergonzoli een gevoelige nederlaag leed. De linksche troepen onder bevel van generaal Miaja bleken een groote reserve troepen in het vuur te kunnen brengen.
In Marokko moeten heel dramatische gebeurtenissen hebben plaats gehad. Men zou te Tetoean een groote samenzwering tegen generaal Franco en de rechtschen hebben ontdekt en honderden terechtstellingen moeten naar aanleiding daarvan voltrokken zijn.
Op dit oogenblik zijn de troepen van generaal Mola (rechts) in den aanval in het Baskenland.
In verband met de incidenten, die ontstaan zijn door het optreden van schepen der Spaansche opstandelingen, publiceert het Fransche Ministerie van Marine een communiqué, waarin o.m. wordt gezegd, dat alle Fransche oorlogsschepen instructies hebben gekregen bijstand te verleenen aan Fransche koopvaardijschepen, die op volle zee zouden worden aangehouden en, zoo noodig met geweld, verzet te bieden aan iedere visitatie of uit de koersdrijving.
In de territoriale Fransche wateren wordt geen enkel oorlogs- of politieoptreden door een Spaansch oorlogsschip geduld, welke vlag het schip, dat er het voorwerp van is, ook moge voeren.
De Nederlandsche kruiser „Java" bevindt zich momenteel in de Spaansche wateren en verricht voor onze scheepvaart uitmuntend werk.
(Telex-A. N. P. - El Socialista - Maasbode) **(2728 C.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Herberekening Indische pensioenen. - Surinaamsche begrooting. —**
De Eerste Kamer heeft op 1 April '37 het wetsontwerp tot herberekening van de Indische pensioenen met 24 tegen 15 stemmen aangenomen. De andere met de Indische begrooting behandelde wetsontwerpen, alsmede de Surinaamsche begrooting zijn z. h. s. aanvaard. (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Begrooting Suriname 2300 D.; Ind. Pensioenen 2678 A.; Eerste Kamer 2714 G.)

E. **NEDERL. OOST-INDIE. — Installatie van het nieuwe hoofd van het Pakoe Alamsche Huis. —**
Op 31 Maart '37 heeft het nieuwe hoofd van het Pakoe Alamsche Huis, Pangeran Soerjodilogo, de Akte van Verband geteekend.
In den ochtend verzamelden zich ten paleize van den Gouverneur van Djocjakarta alle ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur. Even later arriveerde Pangeran Soerjodilogo, vergezeld van zijn oom, Pangeran Ario Soerjaninprang en den regent patih-Pakoe Alam, regent Adikar-ta, benevens den Penghoeloe-Pakoe Alam.
De Gouverneur stelde Pangeran Soerjodilogo in kennis met de beschikking, door de Regeering genomen, om hem te benoemen tot Hoofd van het Pakoe Alamsche Huis. Vervolgens werd de Akte van Verband in het Hollandsch en in het Javaansch voorgelezen en, na beëediging, onderteekend en gestempeld.
Tenslotte hield de Gouverneur een korte toespraak, waarin hij wees op het gewicht van de afgelegde en beëedigde verklaring. (Aneta) **(V. b. 2705 C.)**

F. **KLEINE ENTENTE. — Conferentie. - Slotcommuniqué. —**
Het slotcommuniqué der Kleine Entente, die dezer dagen te Belgrado bijeen was, is een vrij lang document, waarin echter in het geheel geen melding gemaakt wordt van de Habsburgkwestie, die eenvoudig als afgedaan beschouwd wordt.
De Kleine Entente definieert daarin uitvoerig en duidelijk de groote beginselen, die de grondslag blijken van haar algemeene politiek. Vooral wordt duidelijk de eenheid der Kleine Entente en haar vertrouwen in zichzelve, benevens de zekerheid, dat niets moet worden gewijzigd in deze beginselen, naar voren gebracht.
Na een constateering van de reeds duidelijke verbetering in den algemeenen toestand bevestigt het communiqué de volledige eenheid van opvattingen der drie staten en constateert, dat hun politiek zich blijft ontwikkelen in overeenstemming met het organisatieverdrag van 1933.
Vervolgens wordt de aanhankelijkheid der Kleine Entente aan den Volkenbond, de trouw der drie staten aan hun vriendschapsbanden met Frankrijk en den Balkanbond en de geest van verzoening, maar niet van zwakheid, uitgesproken, die hen bezielt in hun betrekkingen met de andere staten.
Het communiqué stelt het beginsel van de volstrekte onderlinge afhankelijkheid der nationale veiligheden als principe krachtens hetwelk de Kleine Entente — al wenscht zij, dat de onderhandelingen over een nieuw Locarno succes zullen hebben — verlangt, dat de toekomstige veiligheidsystemen alle gebieden van het vasteland waar de veiligheidskwestie gesteld wordt, zullen omvatten. De Kleine Entente wil zich bij geen enkel ideologisch bloc aansluiten en wil het binnenlandsch systeem van alle staten eerbiedigen. Voorts wordt de wensch uitgesproken, dat het niet-inmengings-beginsel in Spanje doelmatig zal worden toegepast.
Tenslotte, en dit is het eenige concrete probleem, dat in het communiqué vermeld wordt, neemt de permanente raad met voldoening kennis van de accoorden, die gesloten zijn tusschen Zuid-Slavië en Bulgarije en Italië.
Geconstateerd wordt, dat deze verdragen geen inbreuk maken op de verplichtingen, die Zuid-Slavië met Roemenië en Tsjecho-Slowakije binden. (Vreme - Politika - Times)
(Vor. ber. Kleine Entente 2687 B.)

G. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Landbouwbegrooting en Landbouwcrisisfonds. —**
In de op 31 Maart '37 gehouden vergadering van de Eerste Kamer is het begrootingshoofdstuk XI (landbouw en visscherij) aangenomen met 30 tegen 2

stemmen. Tegen stemden de beide Nat. Socialisten. De begrooting van het landbouwcrisisfonds 1937 is z. h. s. goedgekeurd. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Begr. Landbouwcrisisfonds 2136 B.; Eerste Kamer 2733 D.)

A. **HILLEGOM. — Mr. D. F. Pont eervol ontslagen.** Bij Kon. Besluit van 3 April met ingang van 4 April 1937, is eervol ontslag verleend aan den burgemeester van Hillegom, mr. D. F. Pont.
Burgemeester Pont was toegetreden tot de N.S.B. en had den minister van Binnenlandsche Zaken, mr. de Wilde, hiervan in kennis gesteld. Mr. Pont heeft zich beschikbaar gesteld voor de vertegenwoordiging der N.S.B. in de Eerste Kamer. (De Tijd)

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Kay Boyle — „The White Horses of Vienna." (Faber, London) **(Vor. ber. 2708 B.)**
Duitsch: B. von Brentano — „Prozess ohne Richter." (Querido, Amsterdam)
S. Penzoldt — „Der dankbare Patient." (Fischer, Berlin) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Engelsch: John Brophy — „Felicity Greene, a novel." (Jonathan Cape)
Geraint Goodwin — „The White Farm, short stories." (Jonathan Cape) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Esperanto: Edmond Privat — „Tra L'Silento." (Internacia Cseh-Instituto, Den Haag) **(V. b. 2447 D.)**
Fransch: M. Van Der Meersch — „L'Elu." (Michel)
R. Vercel — „Sous le Pied de l'Archange." (Michel) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Italiaansch: G. Gandolfi — „Il Ritorno." (Carabba, Lanciano) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Nederlandsch: Blanka Gijselen — „Door Roode Vuur" (verzen), Vlaamsche uitgave. (Uitgave Steenlandt, Kortrijk)
B. Roest Crollius — „Onheil in de Verte." (H. P. Leopold's Uitg. Mij., Den Haag) **(Vor. ber. 2724 C.)**
Russisch: J. German — „Nasji Znakomie" (Onze Kennissen). (Goslitizdat, Leningrad) **(2671 D.)**
(Red. K. H. A.)

5 APRIL 1937

C. **DUITSCHLAND. — Het nieuwe statuut van Rijksbank en Rijksspoorwegen. —**
In overeenstemming met Hitler's verklaring van 30 Jan. '37 in zake het herstel der souvereiniteit van het Duitsche rijk over de Rijksbank en de rijksspoorwegen heeft de regeering thans een wetsontwerp opgesteld, waarbij de status van beide instellingen opnieuw geregeld wordt.
Krachtens deze nieuwe regeling vervalt de in artikel 1 der Bankwet neergelegde onafhankelijkheid der Rijksbank tegenover de rijksregeering.
Voortaan is de directie der Rijksbank rechtstreeks verantwoording schuldig aan den Führer en rijkskanselier.
Verder wordt door schrapping van de betreffende alinea's in de Bankwet duidelijk gemaakt, dat de betrekkingen der Rijksbank tot de Bank van Internationale Betalingen voortaan, evenals dit met de circulatiebanken der andere landen het geval is, op vrijwilligheid berusten.
Wat de rijksspoorwegen betreft, vervallen door de nieuwe wet die bepalingen van de bestaande wet op de rijksspoorwegen, waarin op grond van de vroegere regeling in zake de herstelbetalingen aan Duitschland bepaalde verplichtingen opgelegd waren. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. 2659 A.; Hitler's verklaring 2651 A.)

D. **BELGIE. — Diamantindustrie. - 40-urige werkweek ingevoerd. —**
De Belgische regeering heeft besloten, dat met ingang van 5 April '37 in de Belgische diamantindustrie de veertig-uren-week zal worden ingevoerd.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2257 C.)**

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wettelijke regeling op de stichtingen. —**
Bij de Tweede Kamer is thans een wetsontwerp ingediend, ter voorziening in de behoefte aan een wettelijke regeling voor de stichtingen.
Blijkens art. 1 wordt als een stichting beschouwd een bij eenzijdige handeling in het leven geroepen, afzonderlijk beheerde instelling, welke de bestemming heeft, met de hulp van een daartoe door den insteller afgezonderd vermogen een doel te verwezenlijken, dat niet op het maken van winst gericht is. De stichting, die tot stand komt door een notarieele acte, is rechtspersoon. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Tweede Kamer 2715 E.)

F. **ZUID-AFRIKA. — Maatregelen tegen Nazi's in Zuid-West-Afrika. —**
Op 2 April '37 is een proclamatie gepubliceerd, welke maatregelen tegen de nationaal-socialistische beweging in Z.W.-Afrika bevat.
Krachtens deze proclamatie is het aan alle andere dan Britsche onderdanen verboden, in het mandaatgebied op eenige wijze deel te nemen aan de werkzaamheid van openbare of politieke organisaties.
Naar verluidt zou Duitschland spoedig een protestnota inzenden. (Daily Telegraph) **(V. b. 1562 E.)**

G. **NEDERLAND. — Nieuwe regeling der beëediging van officieren. —**
Naar het Handelsblad verneemt heeft de minister van Defensie aanleiding gevonden, om de artikelen 77, 120 en 121 van het Reglement op den Inwendigen Dienst der Koninklijke Landmacht (I.D.K.L.), regelende het afnemen van den eed (de belofte) aan nieuwbenoemde officieren, te vervangen door geheel nieuwe, waarbij het ceremonieel nauwkeurig en gedétailleerd wordt voorgeschreven.
Tot dusver was voorgeschreven, dat de beëediging zal geschieden op plechtige wijze en zoo mogelijk voor het front van den gewapenden troep; het vaandel (de standaard) zal, wanneer dit (deze) zich in het garnizoen bevindt, tevoren bij den troep intreden.
Minister Colijn heeft thans, ongetwijfeld mede naar aanleiding van eenige minder voortreffelijk geregelde beëedigingen in het jongste verleden, in het I. D. K. L. een nauwkeurige regeling van dit ceremonieel doen opnemen: „Regeling van het afnemen van den eed (de belofte) aan nieuwbenoemde officieren voor het front van den gewapenden troep".
(Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2685 D.)

H. **VOETBAL. — België—Nederland. —**
De op 4 April '37 te Antwerpen gespeelde voetbalwedstrijd België-Nederland is in een 2—1 overwinning voor België geëindigd. Met rust was de stand 1—1. Vermeld dient nog te worden, dat Nederland, door het uitvallen van den rechtsback Wilders, gedurende de geheele tweede helft met 10 man en daardoor met een sterk gewijzigde ploeg moest spelen.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2286 A.)**

I. **Z. EXC. CH. MASKENS OVERLEDEN. —**
De heer Ch. Maskens, buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister van België bij het Nederlandsche hof, die sinds eenige dagen ernstig ongesteld was, is op 5 April '37 te zijnen huize, aan het Korte Voorhout te Den Haag, in den ouderdom van 57 jaar overleden.
Met den heer Maskens is heengegaan een diplomaat van bijzondere gaven, die in de tien jaren (van 1927 af), gedurende welke hij zijn land bij het Nederlandsche hof vertegenwoordigde, getoond heeft, te zijn iemand met een scherpen blik op de werkelijkheid, iemand die geschoold in diplomatieke methodes, volkomen onbevangen stond tegenover de stroomingen van den laatsten tijd en die met groote toewijding en plichtsgevoel zijn moeilijke taak als Belgisch gezant in Nederland heeft vervuld, op een wijze, welke hem de sympathie en achting van alle groepen deed verwerven.
De heer Maskens werd in 1880 geboren, studeerde te Brussel en legde zijn doctoraal examen af in de politieke wetenschappen. Hij heeft zijn land in de vele hooge diplomatieke functies, die hij heeft bekleed, waardig gediend. (Red. K. H. A.)

SOVJET-RUSLAND

A. **Nederlandsche handelsdelegatie. - In- en Uitvoer.**
Een Nederlandsche delegatie onder leiding van den heer E. D. v. Walree is op 31 Maart '37 naar Moskou vertrokken om aldaar besprekingen te houden over onzen handel met Sovjet-Rusland. Wij geven onderstaand eenige cijfers ten opzichte van den in- en uitvoerhandel der Sovjet-Unie.
Het schijnbaar zeer groote onderscheid tusschen de waarde van den buitenlandschen handel in de jaren 1936 en 1935 vindt zijn oorzaak in het feit, dat in 1936 een verandering der valuta van den roebel heeft plaats gehad (1 roebel = 3 francs, zie pag. 2203 C en 2113 C). Om dus den buitenlandschen handel van het jaar 1935 met dien van 1936 te vergelijken moet men deze verandering op 23% der vroegere waarde vaststellen en aldus alle voor het jaar 1935 opgegeven cijfers met 4.36 vermenigvuldigen.

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Totaal . . .	1.359.104	367.411	1.352.535	241.374
waaronder:				
Levensmidd. .	181.221	69.681	88.241	21.062
Grondstoffen en halffabrik.	907.730	227.638	472.614	105.965
Dieren . . .	142	41	54.910	9.385
Afgewerkte goederen .	270.011	70.051	736.770	104.962

Uitvoer en invoer naar de landen:

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Engeland . . .	361.688	86.255	204.268	43.382
Duitschland . . .	116.624	66.048	308.463	31.702
Ver. Staten . . .	130.091	26.544	209.025	29.484
Frankrijk . . .	102.957	18.041	42.117	17.621
Italië	42.014	12.112	5.835	5.650
België en Luxemb.	88.235	20.424	47.058	9.142
Nederland . . .	53.863	16.127	72.722	9.525
Iran	63.393	15.661	91.106	20.688
West-China . . .	36.145	6.049	25.671	4.550
Mongolië	50.433	11.633	32.120	7.911
Zweden	21.105	4.360	17.985	3.203
Japan	27.679	5.495	61.968	10.871
Denemarken . .	19.839	6.433	8.680	209

Verkorte specificatie der uitgevoerde en ingevoerde goederen:

In 1000 Roebel	Uitvoer		Invoer	
	1936	1935	1936	1935
Granen	359.895	36.959	13.116	2.965
Hout, bewerkt en onbewerkt . .	359.466	83.887	—	—
Boter	42.115	9.813	—	—
Suiker	33.140	5.456	—	—
Lijnzaadkoeken .	16.688	9.377	—	—
Vellen	102.950	15.552	30.573	5.485
Huiden	7.484	1.887	28.524	6.590
Kolen	42.799	9.719	—	—
Aardolieproducten	155.062	42.439	—	—
Benzine	40.723	12.414	—	—
Ertsen	41.871	13.211	—	—
Chemicaliën en pharm. prod. .	15.759	4.056	24.781	5.191
Wol en wollen stoffen	67.420	18.214	24.657	16.600
Schapenwol . . .	1.516	380	77.213	16.318
IJzer en producten	39.191	6.456	132.226	37.894
Electrotechn. Machines en appar.	8.042	3.534	402.250	35.608
Explosie-motoren	—	—	17.896	8.198
Instrumenten . .	439	130	28.590	3.533
Tractoren, auto's en motorrijw. .	14.800	2.616	5.445	1.466

(Prawda - Izwestija)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 1852 C.)

B. **Synthetische rubber. —**
In Rusland heeft zich inderdaad een belangrijke industrie ontwikkeld, welke de synthetische rubber, genaamd S.K.B., produceert. Men gaat daar uit van alcohol, verkregen uit aardappelen en graan. Uit de alcohol maakt men met behulp van katalysatormengsels bij hooge temperatuur de koolwaterstof butadieën en deze wordt met behulp van een polymerisatieproces met behulp van het metaal natrium omgezet in butadieën-rubber, de z.g. S.K.B. (Sovjet-Kautschuk B), welke als grondstof wordt gebruikt voor de fabricage van rubberartikelen.
Rusland heeft in 1936 waarschijnlijk ongeveer 35.000—40.000 ton van dit product geproduceerd, hetgeen zoo ongeveer juist de helft is van de totale ruwe grondstof, welke Rusland voor zijn steeds groeiende industrie van rubberartikelen noodig heeft. Toch bleef Rusland de laatste jaren steeds als kooper van 30.000—40.000 ton plantage-rubber op de markt, doch dit is te wijten aan het feit, dat de industrie van rubberartikelen zich aldaar zeer sterk uitbreidde. De vermeerderde behoefte aan grondstof werd ongeveer opgevangen door de productie van synthetische S.K.B. rubber.
In de literatuur wordt ook melding gemaakt van z.g. S.K.A. rubber, verkregen door polymerisatie van butadieën, gewonnen uit petroleum residu's door cracking, doch deze wijze van bereiding van butadieën is verlaten, als zijnde waarschijnlijk duurder dan die uit alcohol.
Verder wordt melding gemaakt van een andere synthetische rubber, het „sovpren", vermoedelijk identiek met het Amerikaansche neopreen, doch deze rubber wordt op het oogenblik nog niet op groote schaal gefabriceerd.
Omtrent den kostprijs van S.K.B. rubber zijn geen betrouwbare gegevens beschikbaar, doch men erkent in Rusland openlijk, dat de prijs van de S.K.B. nog heel wat duurder uitkomt dan van de plantagerubber, welke men uit het buitenland betrekt. Anderzijds heeft men optimistische verwachtingen door grootere rendementen en verbetering van het procédé den kostprijs geleidelijk te reduceeren.
Wat de technische eigenschappen aangaat is het lastig een zuivere parallel te trekken met plantagerubber, aangezien geen stukje S.K.B. het land verlaat. In sommige opzichten zooals duurzaamheid, temperatuursbestendigheid zou S.K.B. betere vulcanisaten geven, doch anderzijds geeft men toe, dat de plakkracht van deze S.K.B. mengsels sterk bij plantagerubber ten achter staat, waardoor de fabricage van autobanden uit S.K.B. met heel wat moeilijkheden gepaard gaat. Men krijgt den indruk, dat men op dit gebied nog niet is, waar men wel zou wenschen te zijn, doch dat men verwacht, door voortgezet onderzoek en wijziging der synthese tot toekomstige verbetering te geraken. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(V. b. Synth. Rubber 2181 C.; Sovj. Rusland 425 D.)

C. **Handel met Nederland. —**
De export naar de Sovjet-Unie gedurende het jaar 1936 bedraagt volgens de officieele Russische statistieken 72.722.000 roebel en een hoeveelheid van 32.417 ton.
Wij noteeren hier uit de soorten van grootere waarde dan 500.000 roebel: thee 5.138.000 r., haring 3.070.000 r., onbewerkt leder 626.000 r., rubber 945.000 r., kinine 8.041.000 r., sisal (hennep) 3.127.000 r., lompen 715.000 r., koper 985.000 r., tin 39.294.000 r., optische instrumenten 534.000 r., schepen 7.259.000 r. en levensmiddelen 813.000 r.
Met onze eigen statistieken — Centraal Bureau voor de Statistiek — zullen er stellig belangrijke verschillen zijn. De Sovjet-statistiek schrijft namelijk import en export van en naar onze koloniën op rekening van Nederland, terwijl zij Nederlandsche entrepôt-goederen, die niet in onze eigen statistiek voorkomen, wel berekent. **(Vorig bericht blz. 2733 A.)**

A. Inaugureele rede van prof. dr. C. W. Lunsingh Scheurleer. —

Prof. dr. C. W. Lunsingh Scheurleer, vanwege het Leidsch Universiteitsfonds benoemd tot bijzonder hoogleeraar in de Grieksche archaeologie aan de universiteit te Leiden, heeft op 12 Maart '37 dit ambt aanvaardt met een inaugureele rede over: „Een en ander over de wording van de Grieksche kunst."

Hieraan ontleenen wij het volgende:

Na een algemeene uiteenzetting over het begrip „begin" van een kunst kwam spr. op den Geometrischen stijl, waarvan men den oorsprong soms in Centraal-Europa, maar ook wel in Voor-Azië heeft gezocht. In elk geval, de Attisch-geometrische kunst, zooals die op Grieksche vazen voorkomt, staat technisch en artistiek boven de andere Grieksche. Op deze sterk bewogen kunstinrichting volgt tegen het midden der 7de eeuw v. Chr. op Creta een reactie. Men gaat opnieuw een evenwicht zoeken. De Egyptische invloed blijkt in de eerste plaats uit het plotseling optreden van een monumentale beeldhouwkunst, verder bezigt de Grieksche kunstenaar bepaalde vaste typen van houding en wel dezelfde als de Egyptische. Spr. werkte dit nader uit in een vergelijking tusschen de Egyptische en de Grieksche kunst. Interessant is het, een blik terug te werpen op de kunst van de geometrische stijlperiode. Merkwaardig is het, dat het structuur-element daarin niet te vinden is. De conclusie is derhalve onafwijsbaar, dat sedert dien tijd het Grieksche wezen zich meer van zichzelf bewust is geworden: de Grieksche geest is dus versterkt uit de aanraking met de Oostersche culturen te voorschijn gekomen. In Griekenland zelf laat zich de onrustige geest van de Idaeische periode bij allerlei kunstwerken vaststellen. Dat echter Athene in deze periode, evenals in die van den geometrischen stijl, de leidende rol in de ontwikkeling zou hebben gespeeld, zooals sommige archaeologen aannemen, lijkt mij nog niet bewijsbaar. Veel slechter dan de kunst van het Grieksche vasteland van de 9de tot de 7de eeuw kennen wij de gelijktijdige van de Grieksche koloniën langs de Westkust van Klein-Azië, omdat de oudste nederzettingen nog niet zijn opgegraven. Een kleine vergoeding geven de vondsten op het eiland Rhodos, vlak voor deze kust gelegen, en dat in nauwe verbinding met het beroemde Milete heeft gestaan. Op Rhodos treffen wij sedert het midden der 7de eeuw, naast veel import uit Egypte en Cyprus en enkele stukken uit Syrië, verscheidene voortbrengselen van de Cretensisch-Peloponnesische school en een zeer talrijke vazenklasse aan, die der Camirus-ceramiek. Deze moet in hoofdzaak als inheemsch, in elk geval als Oost-Grieksch worden beschouwd, en kan ons dus een zekere voorstelling geven van den geest der Oost-Grieksche kunst. Voor onze kennis van de Klein-Aziatisch-Ionische sculptuur der 6de eeuw verschaften de opgravingen van den Artemis-tempel van Ephesus belangrijke gegevens. Wij zijn met onze beschouwingen van de Oost-Grieksche kunst tot het midden der 6de eeuw genaderd en keeren nu weder tot het Grieksche vasteland terug.

GRIEKSCHE KUNST

Sedert het laatste kwart der 7de eeuw wordt de ceramiek van Korinthe de meest verbreide in de Grieksche wereld. Omstreeks 625 v. Chr. ontstaat, tamelijk plotseling, daar een nieuwe ceramiek, de gewone Corinthische. Bij een vergelijk tusschen de Grieksche kunst van de 7de en de 6de eeuw v. Chr. komt niet alleen het verschil tusschen die twee phasen van de Grieksche kunst, maar ook dat tusschen den Egyptenaar en den Griek uit. Sedert het midden der 6de eeuw verplaatst zich het zwaartepunt van de kunstontwikkeling meer en meer naar Athene en naar sommige steden in de Peloponnesus.

Voor zoover het schaarsche materiaal het trekken van een conclusie veroorlooft, begint omstreeks dezen tijd de scheppingskracht in het Grieksche Oosten te verminderen. Toch moeten, ook toen nog, allerlei motieven en stijlelementen van daar naar het Noorden — men denke aan de Graeco-Skythische kunst — naar het Oosten, waarvan o.a. de Graeco-Perzische zegelsteenen getuigen, en ook naar het Westen zijn doorgedrongen. In Athene is deze invloed het gemakkelijkst in de vrouwenkleeding te constateeren; sedert ca. 550 v. Chr. begint de Ionische dracht in Athene ingang te vinden. Dank zij een op de Akropolis gedane vondst van een groot aantal belangrijke sculpturen kunnen wij ons een goede voorstelling van de kunst te Athene tusschen ongeveer 550 en 480 v. Chr. vormen. De vondst bestaat uit kalksteenen en marmeren gevelfiguren en marmeren wijgeschenken, voor het meerendeel voortreffelijk uitgevoerd.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2718 A.)

---

6 APRIL 1937

B. AMSTERDAM. — Het Boschplan aangenomen. —

De voordracht tot aanleg van het bosch werd op 1 April '37 z. h. s. aangenomen. Wij ontleenen aan het raadsverslag het volgende:

De wethouder voor Publieke Werken, de heer De Miranda, zeide o.a.: In 1928 heeft de heer Ter Haar het beginsel-besluit als wethouder verdedigd. Thans ploeteren er 1300 arbeiders in den grond.

Een der groote punten bij dit plan is het aanleggen van een bosch op polderpeil. De dienst van P. W. is echter in staat het waterpeil te verlagen en dit ook laag te houden. B. en W. hebben de zekerheid, dat Amsterdam dienaangaande gerust kan zijn. Anders zou het bosch practisch niet uitgevoerd kunnen worden. De kwestie van den grondwaterstand is de belangrijkste. Anders krijgen wij een herhaling van het Vondelpark. Trouwens, de bodem is in het bosch anders.

Aan de soort van boomen zal alle aandacht besteed worden door de deskundigen.

Hoe lang zal de totstandkoming van het bosch duren? Reeds heeft de Raad eenige partieele beslissingen genomen, b.v. den aanleg van roeibaan en van wegen. Daarna bleek de noodzakelijkheid een volledige kostenberekening van het boschplan in te dienen. De raming is hooger dan vroeger; zij is toch nog globaal, want bij een dergelijk groot plan kan men niet precies ramen.

Bij een juiste berekening moet men niet vergeten, dat voor 5.3 millioen gronden moeten worden gekocht. Reeds is door minnelijke schikking of bij vonnis der rechtbank verkregen 540 H.A. tegen ruim 3 millioen; nog te onteigenen zijn 362 H.A. voor 1.7 millioen en voor den toegang van het bosch is noodig voor onteigening ƒ 455.000. Tezamen 5.3 millioen.

Dan moet men niet vergeten, dat de Raad reeds voor werken credieten heeft toegestaan tot een bedrag van 2.7 millioen.

Het Rijk geeft 5 millioen; maar naarmate het werk over een grooter aantal jaren wordt uitgevoerd, wordt het minder zeker, of de regeering steun blijft geven uit het werkloosheidssubsidiefonds.

Dit jaar zullen in het bosch worden uitgevoerd werken tot een bedrag van twee millioen, waaronder ruim één millioen aan arbeidsloon is. Een der hoofdambtenaren der regeering heeft verklaard, dat binnenkort de regeering schriftelijk zal verklaren hiermede accoord te gaan.

Laat men het tempo van aanleg nu niet langzamer stellen. B. en W. rekenen op een aanleg van vijf jaren; daarop is de uitvoering gebaseerd. (Het Volk)

(Vorig bericht blz. 2649 A.)

C. VEREENIGDE STATEN. — Nationaal-Socialisme. - Propaganda tegen de regeering. —

De agenda-commissie van het Huis van Afgevaardigden heeft een resolutie goedgekeurd, welke was ingediend door Dickstein, den voorzitter van de immigratie-commissie. Volgens deze resolutie zal door het congres een onderzoek worden ingesteld naar de tegen de regeering gerichte propaganda, welke momenteel in de Vereenigde Staten wordt gevoerd.

Dickstein heeft verklaard, dat hij 125 spionnen kon opnoemen, die, volgens zijn zeggen, pogen in de Ver. Staten een fascistisch regiem in het leven te roepen. Het is ook Dickstein geweest, die voor dezelfde commissie de aandacht vestigde op de activiteit van Fritz Kuhn, dien hij ervan beschuldigde, de leider te zijn van een organisatie met 200.000 leden, die met het nationaal-socialisme sympathiseeren en die in nazi-uniform in de Vereenigde Staten oefeningen hielden. (New York Herald Tribune)

A. **CURAÇAO. — Koloniale Raad. —**
De „Staatscourant" van 1 April '37 bevat het Kon. Besluit waarbij met ingang van den tweeden Dinsdag in Mei zijn benoemd tot leden van den Kolonialen Raad van Curaçao J. H. Sprockel, E. C. Martyn en Ch. J. Jonckheer en tot voorzitter van dezen raad J. C. Henriquez en tot onder-voorzitter J. W. J. van der Linden Schotborgh. (Staatscourant)

B. **KAROL SZYMANOWSKI OVERLEDEN. —**
De Poolsche componist Karol Szymanowsky is op 30 Maart '37 overleden.
Karol Szymanowsky werd 1883 te Tymoszówska (Oekraïne) geboren. Hij werd leerling van Sigismund Nochowski en gold op zijn 20ste jaar voor de beste componist na Chopin.
Zijn composities toonen verwantschap met de exotiek van Rimsky-Korsakow, later kreeg bij belangstelling voor Rege en Strauss. In zijn techniek treedt zelfs de atonaliteit op.
Van zijn werken zijn bekend geworden 3 symphonieën, 2 vioolconcerten, vele kleinere werken voor piano en voor viool en piano, toonwerken, opera's (o.a. Koning Roger) en liederen. Myra Hess, Arthur Rubinstein, Paul Kochanski en Alexander Schmulle waren de bekendste propagandisten voor zijn werk. Hij zelf trad ook op als pianist en introduceerde in 1934 zijn Symphonie Concertante voor piano en orkest Op. 60 in het Concertgebouw te Amsterdam onder leiding van Pierre Monteux. (Red. K. H. A.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Bewapening. —**
De commissie voor de credieten van het Huis van Afgevaardigden in de Ver. Staten heeft de begrooting van $ 526.555.428 voor de marine voor het komende belastingjaar goedgekeurd. Deze begrooting is $ 35.870.000 minder dan de eerste raming.
De marine zal worden uitgebreid met 397 vliegtuigen, twee luchtschepen van het niet-stijve type, acht torpedojagers en vier onderzeeërs. Verder is voorzien in het voortgaan met den bouw van twee pantserschepen, drie vliegtuig-moederschepen, elf kruisers, 48 torpedojagers en zestien onderzeeërs.
(New York Times)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtmacht 2113 A.)

D. **NEDERLAND. — Nederl. Heide Maatschappij. —**
In de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer T. van Maanen, heeft de raad van commissarissen tot tijdelijk directeur van de Ned. Heide Mij. benoemd den oud-directeur ir. J. P. van Lonkhuyzen, aan wien verleden jaar wegens het bereiken van den 60-jarigen leeftijd eervol ontslag was verleend.
(Nieuwsbl. v. h. Noorden) **(Vor. ber. 2238 F.)**

E. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet-inmenging. - Twee landgenooten benoemd tot administrateur. —**
In het communiqué, dat is uitgegeven na afloop der bijeenkomst van de niet-inmengingscommissie, wordt o.m. medegedeeld, dat de benoemingen zijn goedgekeurd van de Nederlanders luit.-ter-zee tweede kl. H. C. Ackerman en gep. kolonel der mariniers Oele tot administrateur onderscheidenlijk bij het toezicht ter zee te Lissabon en de contrôle te land in de Oostelijke Pyreneeën. (Daily Telegraph)
(V. b. Nederlanders 2560 F.; Burgeroorlog 2733 C.)

7 APRIL 1937

F. **GEESTELIJK LEVEN. — Vergadering van Theologen. - Prof. dr. Ph. Kohnstamm over het probleem van Kerk en Staat. —**
Voor de Luthersche Predikanten-Vereeniging, die op 1 April '37 te Amsterdam heeft vergaderd, heeft prof. dr. Ph. Kohnstamm een rede gehouden over het probleem van Kerk en Staat. De spr. herinnerde in zijn inleidend woord aan de komende wereldconferentie te Oxford, alsmede aan de conflicten van dit oogenblik in Duitschland, en ging daarna over tot een systematische behandeling van zijn onderwerp.
Spr. stelde eerst dat men Kerk en Staat niet mag zien in de verhouding van onder- en bovengeschiktheid, maar als nevengeschikte lichamen, beide geroepen tot medewerking in de voorbereiding van de komst van het Koninkrijk Gods. Het is dus niet zoo, dat zij als Civitas Dei en Civitas Terrena tegenover elkaar zouden staan; voor zoover spr. het mag beoordeelen is dat ook geenszins Augustinus' bedoeling geweest.
Maar daarom mag ook thans niet een bijzonder nauwe band tusschen den staat en de zonde worden aangenomen. Zeker is de Staat niet zonder macht denkbaar. Maar hetzelfde geldt bijv. van de sfeer der opvoeding, en ook van die van de Kerk. De Staat heeft niet alleen negatief de roeping van zonde-bestrijding; hij heeft ook en allereerst positief de taak van „ordening", verwezenlijking in en door de grootere gemeenschap, van wat individueel of in kleinen kring niet mogelijk zou zijn.
Dat neemt niet weg, dat op het terrein der Kerk de nadruk sterker ligt op Gods Liefde, op het terrein van den Staat op Gods Gerechtigheid, maar wij mogen nooit en nergens den band verbreken tusschen deze polair verbonden begrippen.
De Staat mag de Kerk niet willen dwingen. Het cujus regio, ejus religio is in den grond een heidensche leer. Zij kan alleen daar een onvermijdelijk kwaad worden, waar de aanhangers van onderscheidene kerk-vormen onder elkaar en met de buitenstaanders toonen niet in vrede te kunnen samenleven. Dan is het echter — althans in een staat, die in overwegende mate uit Christenen bestaat — de zonde der Kerk, dat dit mogelijk blijkt. En toch leert de geschiedenis, dat er veel tucht en strenge disciplineering noodig is, alvorens dit stadium wordt bereikt. Daartoe moet de uniformiteitszucht echter worden overwonnen, die ook den totalen Staat kenmerkt, die echter buiten de Christenheid begrijpelijker is, dan binnen de Kerk van Jezus Christus, den éénen Heer. Niet uniformiteit is begeerlijk, maar veeleer de rijkdom der veelheid, van allen die in zijn dienst staan. Mits er dan juist door dien dienst, harmonie zij in de veelheid en niet vijandschap. Maar evenzeer als de Staat de grenzen der Kerk — ook bijv. in het opvoedingswerk — heeft te eerbiedigen, evenzeer moet de Kerk niet het werk van den staatsman willen verrichten. Het is echter onjuist Paulus' uitspraak in Rom. 13 zoo uit te leggen, alsof de christenheid alles zou moeten beamen, wat een overheid doet en zegt. Naast Rom. 13 staat Openbaring 13. Rom. 13 gaat er van uit, dat de overheid niet het recht afschaft, maar het handhaaft. Het bezit van de Macht alleen, maakt den geweldenaar nog niet tot overheid. Tevens volgt hieruit, dat er een gebied moet zijn van de „gemeene gratie", waar naar recht en gerechtigheid gezocht wordt, zonder dat men zich ervan bewust is, dat het Gods Openbaring is, die ons leert te zoeken en te vinden.
Dubbel zwaar weegt die verantwoordelijkheid nu wij niet meer, op de wijze als dit voor vier eeuwen nog mogelijk was, scheiding kunnen maken tusschen onderdanen en overheid. Althans in de democratische landen is ieder nu verantwoordelijk voor de handelingen der regeering.
Daarmede wil spr. niet de uitspraak van de Betheler Belijdenis van 1934 betwisten, dat er geen „christelijke haat" als zoodanig bestaat. Hij wil integendeel den nadruk leggen, op wat daar ook wordt gezegd, dat zij, die als christenen een overheidstaak te vervullen hebben, dat te doen hebben in gehoorzaamheid aan het in Christus geopenbaarde Woord Gods. Maar hunnerzijds hebben dezen behoefte en recht op getrouwe voorlichting van de zijde der kerk, zonder nochtans hun verantwoordelijkheid op haar te mogen afwentelen, omdat ook zij als empirische kerk onder den invloed der zonde staat, en in geen van haar uitspraken daartegen volledig beveiligd is. Weer anders, nog gecompliceerder en moeilijker in sommige opzichten, eenvoudiger in andere, is de verhouding van de kerk van Christus tot den staat te midden van een bevolking, die in meerderheid niet christelijk is. Maar binnen het bestek dezer eene voordracht kan spr. op die vragen, hoe belangrijk ook bijv. voor de Ned. taak in Indië, niet meer ingaan (Standaard)
(Vor. ber. Prof. dr. Ph. Kohnstamm 2422 D.)

G. **NEDERLAND. — Het Giro-verkeer. - Commissie-Heldring geïnstalleerd. —**
Dezer dagen heeft de minister van Binnenlandsche Zaken geïnstalleerd de in artikel 9 van de Girowet bedoelde Commissie van Advies betreffende de bemoeiingen van de openbare lichamen met betrekking tot het betalingsverkeer zonder gereed geld, met inbegrip van de daarmede verband houdende werkzaamheden.
Voorzitter van de commissie is dr. E. Heldring, oud-voorzitter van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Amsterdam; leden zijn mr. D. Crena de Iongh, president van de Nederl. Handel-Maatschappij en vele anderen. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Girowet 2371 E.)

H. **ESTLAND. — Enkele handelsstatistische cijfers over 1936. —**
De handelsbalans van Estland, welke in vorige jaren steeds actief was geweest, is in 1936 naar de andere zijde doorgeslagen. In millioen E. kr. beliep in het afgeloopen jaar de invoerwaarde 86.8 (v. j. 68.7), terwijl werd uitgevoerd voor een bedrag van 83.2 (v. j. 80.1). Het sterkst is van 1935 op 1936 de invoer gestegen van granen en meelproducten (van 0.8 tot 2.9), metaalwerk (van 5.7 tot 7.0), landbouw-

machines (van 1.5 tot 2.6), motoren en industrieele machines (van 3.1 tot 5.2), electrische machines en apparaten (van 2.8 tot 4.3).
De belangrijkste landen van herkomst waren in 1936 (1935): Duitschland 25.8 ((18.1); Engeland 15.5 (13.0); Ver. Staten 7.9 (7.8). Uitgevoerd werd voornamelijk naar: Engeland 30.4 (30.0); Duitschland 18.7 (19.5). Uit Nederland bedroeg de invoer (in 1000 E. kr.) 86.8 (68.7), terwijl naar ons land uitvoer plaats had ten bedrage van 83.2 (80.1). (Econ. Berichten)

A. **LUITENANT-GENERAAL J. J. G. BARON VAN VOORST TOT VOORST. — Algemeene dagorder voor het Veldleger. —**
De nieuwbenoemde commandant van het veldleger en gouverneur der residentie, luitenant-generaal J. J. G. baron Van Voorst tot Voorst, heeft op 31 Maart '37 de volgende „algemeene order voor het veldleger" uitgevaardigd:

Officieren, onderofficieren, korporaals en soldaten,
Nadat ik eerbiedig gevoelens van dank en verknochtheid jegens Hare Majesteit de Koningin tot uiting heb mogen brengen, zij, als commandant van het veldleger, mijn eerste woord tot u gericht.
Niet alleen aan u, thans bij het veldleger daadwerkelijk in dienst, maar ook openlijk aan allen, die voor herhalingsoefeningen of — in geval van bitteren ernst — bij mobilisatie naar het veldleger worden geroepen.
Het is om u te zeggen, dat ik met vertrouwen het mij opgedragen, vooral in deze tijden verantwoordelijke, hooge commando aanvaard. Immers, ik weet mij geschraagd door uw vertrouwen, mij reeds geschonken door het feit, dat de Koningin mij tot dezen post wilde roepen.
Dit vertrouwen waarborgt mij uw aller oprechte en blijvende medewerking. Zij kome thans meer dan ooit tot uiting in het onafgebroken streven:
van den officier en den onderofficier om van de eenheid aan hen toevertrouwd — van het enkele stuk en de kleinste groep tot het regiment, de brigade en de divisie — door voorbeeld, aansporing, opvoeding en opleiding het beste te maken,
van een ieder om, al dienende, zich met volle toewijding dienstbaar te maken aan de zaak van 's lands veiligheid en onafhankelijkheid en hoog te houden den goeden naam en de eervolle traditiën van zijn korps, zooals deze door de jaren heen zijn gesymboliseerd in het vaandel, den standaard en den vuurmond met hunne inscriptiën.

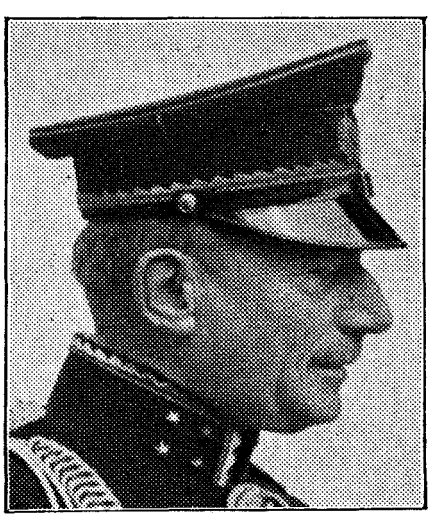

Luit-Generaal J. J. G. baron van Voorst tot Voorst.

Immers ook de beste strijdmiddelen ontleenen eerst hun volle kracht aan hen, die deze in onderling verband hanteeren.
En zoo zal ook de commandant van het veldleger — naar het voorbeeld van hen, die hem voorafgingen en zijnen, door krachtige werkzaamheid uitmuntenden, onmiddellijken voorganger op den voet volgende — in het bijzonder waar het geldt hetgeen het veldleger van noode heeft, vooraan op de bres staan.
Verder bevestigd en verstevigd, zal Nederlands hoofdorgaan van defensie, krachtens den geest waarmede allen, daartoe behoorende, zijn bezield, kunnen blijven voldoen aan zijn hooge roeping en preventieve taak, het land voor het binnendringen van krijgsgeweld te behoeden.
Mocht evenwel, volgens Gods bestel, in den ure van het gevaar voor het geheele volk, de strijd moeten worden aanvaard, dan zullen in het leger van stonde af tot uiting komen moed van hoofd en moed van hart, taai verzet en nimmer dispereerende vastberadenheid, gedragen en verveelvoudigd door den samenhang van en de goede tucht in alle geledingen en eenheden.
Hierop rekenend, zal ons volk reeds nu zijn volle vertrouwen schenken en daarmede het hechtste fundament voor een goed veldleger zijn verkregen.
Het is voor en om dit alles, dat wij, officieren, onderofficieren, korporaals en soldaten, in ware kameraadschap schouder aan schouder staan.
Aldus ons één voelende in liefde voor het vaderland en in aanhankelijkheid aan de Koningin en Haar Huis, blijve onze eenparige uitroep:
Leve het vaderland, leve onze geëerbiedigde Koningin.

De luitenant-generaal,
adjudant in b. d. van H. M. de Koningin,
commandant van het veldleger,
(w.g.) J. J. G. VAN VOORST TOT VOORST.
(Het Vaderland) **(Vorig bericht 2683 E.)**

8 APRIL 1937

B. **CEMENT. — Exportmarkt. - Internationale overeenkomst. —**
Tusschen de Duitsche, Belgische, Deensche, Fransche, Engelsche, Noorsche, Zweedsche en Joego-Slavische cementindustrie is 1 Maart '37 een overeenkomst tot stand gekomen, in zake de regeling van de internationale cementexportmarkten, waardoor een einde zal komen aan de steeds verder gaande prijsdaling op deze markten.
Het Cementkartel heeft de uitvoercontingenten gebaseerd op den gemiddelden uitvoer van de periode 1921—1931.
De bij het accoord aangeduide uitvoermarkten zijn Afrika, Zuid-Amerika, Midden-Amerika en eenigermate de Ver. Staten. Besloten werd de uitvoerprijzen met sh. 2/- à sh. 5/- te verhoogen, naar gelang van de bestellingen. Ook werden de productiequota vastgesteld voor de bij de entente aangesloten landen.
De verhooging der uitvoerprijzen zal geen invloed hebben op de prijzen van de binnenlandsche markt in België. (Keesings Financieel Archief)

C. **NEDERLAND. — Padvinders. - Wereldjamboree. - Regeeringsgedelegeerde. —**
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft als regeeringsgedelegeerde bij de stichting Wereldjamboree 1937 aangewezen, ir. J. F. van Hoytema, hoofdingenieur-adviseur der gemeente 's-Gravenhage. (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2637 F.; Padvinders 2684 D.)

D. **BRITSCH-INDIE. — Nieuwe Grondwet. - Politieke stakingen. —**
Een politieke staking voert het Pan-Indisch Congres in Britsch-Indië. Ook waar het de meerderheid heeft behaald, wil het niet medewerken aan het vormen van de regeering. Het is de „non-cooperation", waarvoor Ghandi vroeger zoo lang heeft gewerkt. De nieuwe Grondwet heeft deze beweging niet kunnen pacificeeren. Er zal nu geregeerd worden zonder haar.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Grondwet 2732 D.)**

E. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe Nederl. gezant te Boekarest. —**
De regeeringspersdienst meldt, dat de heer L. C. van Hoorn, thans gezant te Weenen en Boedapest, dezer dagen benoemd zal worden tot H. M.'s gezant te Boekarest. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. Diplomatie 2683 A.)

F. **NEDERLAND. — Graanheffingen verlaagd van 5 April af. —**
In verband met de stijging der wereldmarktprijzen voor granen zal met ingang van 5 April het invoerprijsverschil voor de hieronder genoemde granen worden verlaagd met de daarachter genoemde bedragen.

Tarwe	ƒ 1.—	per 100 K.G.
Haver	1.—	per 100 K.G.
Gerst	0.50	per 100 K.G.
Rogge	0.50	per 100 K.G.
Maïs	0.50	per 100 K.G.

De daarvoor in aanmerking komende overige invoerprijsverschillen en restitutiebedragen zullen dienovereenkomstig worden gewijzigd.
In verband met bovenstaande verlaging der invoer-

prijsverschillen voor granen zal de toeslag op den uitvoer van kippeneieren met een bedrag van *f* 0.10 per 100 stuks worden verlaagd en van eendeneieren met een bedrag van *f* 0.07 per 100 stuks. De bonificatie op tarwebloem b. wordt gebracht op *f* 1.60 per 100 K.G. (Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 1471 F.)**

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Ph. Frank tot opperrabbijn van het ressort Noord-Holland benoemd. —** Onder voorzitterschap van den heer A. de Lieme Bzn. heeft dezer dagen te Haarlem het nieuwe ressort Noord-Holland van het Ned. Israëlitisch Kerkgenootschap vergaderd, waartoe de Noord-Hollandsche gemeenten met uitzondering van Amsterdam behooren. Vertegenwoordigd waren twaalf gemeenten met 23 stemmen: Hoorn en Medemblik waren afwezig. Na een geheime zitting benoemde de vergadering met op één na algemeene stemmen tot opperrabbijn Ph. Frank te Hilversum, docent aan het Ned. Israëlitisch Seminarium te Amsterdam.

Opperrabbijn Ph. Frank.

De nieuwe opperrabbijn, die pas 26 jaar oud is, werd ter vergadering geschetst als bezield met grooten werklust en kennis, als het ware voorbestemd om een leidende functie in het Joodsche leven in te nemen.
De heer Frank is op 9 Augustus 1910 (4 Ab 5670) te Hilversum geboren. Nadat hij zijn studie aan het Ned. Isr. Seminarium voltooid had en het candidaatsexamen in de klassieke letteren aan de universiteit van Amsterdam had afgelegd, is hij na afgelegd kerkelijk examen en na responsen op 31 December 1935 tot den rang van moré toegelaten. Hij heeft veel voor het jeugdwerk gedaan.
(Centraal Blad voor Israëlieten in Nederland)

B. **NEDERLAND. — „Ons Leger". - Zilveren jubileum.** Kolonel Oudendijk heeft te Den Haag op 3 April '37 op het zilveren jubileum van „Ons Leger" een herdenkingsrede gehouden, waarin hij de geschiedenis van de vereeniging besprak.
Na de rede van kolonel Oudendijk werd besloten een telegram van hulde en trouw te zenden aan H. M. de Koningin.
Bij de rondvraag wees ritmeester P. W. Pieters op de wenschelijkheid om door uitgifte van een proefagendaboekje de populariteit van de weermacht te verhoogen. In Frankrijk heeft men een dergelijken maatregel van overheidswege genomen.
Luit.-generaal jhr. W. Wittert, voorzitter van het Genootschap voor militaire traditie en uniformkunde, vestigde de aandacht op de wenschelijkheid om het aanzien van de weermacht te verhoogen. Deze moet niet alleen paraat zijn, doch zij behoort ook te allen tijde goede indrukken bij het publiek te maken. Doet zij dat niet, dan ontstaat twijfel aan haar paraatheid in tijden van gevaar. Daarom gaf spreker uiting aan den wensch, dat de burgerij in verschillende garnizoenen tot verhooging van het aanzien van het leger zou bijdragen door aanbieding van paradetrommen e.d. De voorzitter zegde gaarne samenwerking ten deze met het genootschap toe. (Alg. Handelsblad)

C. **PROF. DR. F. W. HUDIG OVERLEDEN. —** Op 1 April '37 is in de Majellastichting te Haarlem, na een korte ongesteldheid, op 53-jarigen leeftijd overleden prof. dr. F. W. Hudig, buitengew. hoogleeraar in de kunstgeschiedenis der middeleeuwen en van den nieuweren tijd aan de universiteit van Amsterdam. Als zoodanig werd hij 4 Mei 1928 door den raad benoemd buiten de voordracht om, aldus overeenkomstig den wensch van zijn leermeester, wijlen prof. dr. Jan Six, diens plaats innemend. Zijn inaugureele rede ging over Prins Frederik Hendrik en de kunst. Voordien was dr. Hudig verbonden aan het Nederlandsche museum voor geschiedenis en kunst in het Rijksmuseum. Aanvankelijk was Prof. Hudig voor den handel bestemd. Van 1913 af studeerde hij aan verschillende buitenlandsche universiteiten en promoveerde in 1923 aan de universiteit te Zürich.
(Red. K. H. A.)

9 APRIL 1937

D. **NEDERLAND. — J. F. Ankersmit, hoofdredacteur van het Volk afgetreden. - Een verklaring in „De Tijd". —**
Einde Maart is de heer J. F. Ankersmit heengegaan als hoofdredacteur van „Het Volk". Jarenlang had hij de leiding van dit blad; bijna veertig jaar achtereen was hij aan de sociaal-democratische pers verbonden.
De heer Ankersmit is meestal zeer evenwichtig gebleven. Hij was een te duchten polemist, die stond voor zijn overtuiging, maar een, die nooit menschen kwetste, voor overtuigingen van anderen eerbied toonde, en — voorbeeld voor velen — onze schoone taal zeer zuiver schreef in de talrijke artikelen, waarin hij zijn meening over ongekend veel onderwerpen uitsprak.
Deze deftige, uiterlijk koele man, liep warm op de Congressen der S.D.A.P., als zijn krant werd aangevallen. Hij verdedigde haar en zijn medewerkers dan met een vuur, waarvan ook den buitenstaander eerlijk genoot. Het zal den heer Ankersmit hard gevallen zijn, heen te gaan van het werk, dat hem lief was. Hij moge in veel hebben gedwaald, aan zijn oprechtheid viel niet te twijfelen.
Wij, die dikwijls zijn meeningen scherp hebben moeten bestrijden, laten den degen zinken bij het heengaan van een, die op zijn gewichtigen post moed en trouw toonde en in toewijding aan werk en beginsel, ook buitenstaanders een voorbeeld was. (De Tijd)

E. **FILMKUNST. — Centrale Commissie voor de filmkeuring. - Verslag 1936. —**
Wij ontleenen aan het verslag over de werkzaamheden der Centrale Commissie voor de keuring van films in het jaar 1936 het volgende:
De bijzondere regeling van de keuring van Nederlandsche actualiteiten heeft in het jaar 1936, in het algemeen genomen goed voldaan.
In totaal zijn tot 1 Januari 1937 door de centrale commissie behandeld 24.270 films.
Uit de percentages van de meterlengten der nieuwe films blijkt, dat er thans is toegelaten voor alle leeftijden 48.2% (vorig jaar 54.8%), boven 14 jaar 23.8% (18.8%), welke vermindering en vermeerdering vrijwel tegen elkaar opwegen.
In totaal zijn 38 films niet toegelaten, t.w.: 1 documentaire film, 6 kleine en 31 groote speelfilms. Hier zijn eenige bij, welke ook reeds in een vorig verslag vermeld werden en nu opnieuw verboden werden.
De lengte der films, welke voor alle leeftijden zijn

toegelaten, is met 7.1% afgenomen, terwijl die der films, toegelaten boven 14 jaar, met 5.4% vermeerderde.
De aard der aangeboden films was minder onschuldig, zoodat een grooter deel slechts voor een hoogeren leeftijd kon worden vrijgegeven.
Het aantal herkeuringen is slechts weinig gestegen, n.l. van 47 op 51.
Uit een tabel blijkt, dat Amerika een veel grooter aantal films importeerde. Was dit aantal in 1935 kleiner dan in 1934, in 1936 was die achteruitgang niet alleen gestuit, maar overtrof de invoer van dien over 1934. Ook percentsgewijs steeg Amerika belangrijk bij 1935 vergeleken. Duitschland leverde een even groot aantal films als in 1935, wat niet alleen een stilstand beteekent, maar percentsgewijs ook een achteruitgang, in aanmerking genomen het grooter totaal-aantal groote films. (N. Rott. Crt.)
(Vorig bericht blz. 1727 H.)

A. **NIEUW-GUINEA. — Japansche katoen. —**
Na jarenlang experimenteeren, acht de Japansche maatschappij, die deze proeven nam, den tijd aangebroken om de katoencultuur op Nieuw-Guinea op groote schaal te beginnen.
De oogst van de onderneming Momi bedroeg eind 1936 900 kilogram per hectare. Bij een totalen aanplant van 200 hectaren. Een onderzoek naar de katoenmonsters wees uit, dat de katoen van goede kwaliteit is. In den loop van 1936 heeft een Japansch expert een onderzoek ingesteld naar een plaag, welke de katoen teisterde. Thans wordt een wetenschappelijke bestrijding toegepast. Voor een afdoende bestrijding is echter uitroeiing noodig van alle katoen, niet voor cultuur bestemd, en van katoenachtige planten in de omgeving. (Aneta)
(Vor. ber. Nieuw-Guinea 2706 F.)

B. **NEDERLAND. — Werkloosheid in Februari 1937 gedaald. —**
Op het einde van Februari stonden ingeschreven in totaal 439.553 geheel werkloozen tegen 466.242 eind Januari bij alle organen van de openbare arbeidsbemiddeling, wat een daling met 26.689 beteekend. Nog opvallender is het, dat de arbeidsbeurzen eind Februari 1937 bijna 26.000 personen minder registreerden dan eind Februari 1936, toen er 465.463 ingeschreven stonden. (Telegraaf)
(Vor. ber. Werkloosheid 2701 B.)

C. **FRANKRIJK. — Twee rustdagen per week. - Bepalingen voor overuren. —**
De invoering van de 40-urige werkweek, die op 12 April zal ingaan, komt, in wezen en voor het overgroote deel der bedrijven, neer op de instelling van een dubbelen wekelijkschen rustdag.
Voor de banken, het beurswezen en de assurantiemaatschappijen in het geheele land wordt de vijfdaagsche week ingevoerd, met dien verstande, dat de sluitingsdagen Zaterdag en Zondag zijn.
Het overgroote deel dezer besluiten treedt bijna onmiddellijk in werking. De groote warenhuizen hebben reeds doen bekendmaken, dat zij met ingang van 5 April den geheelen Maandag zullen sluiten. De uitzonderingsbepalingen zijn zeer streng; voor de banken is het maximum der per jaar te maken overuren op 75 vastgesteld, voor de effectenmakelaars op 100 per jaar, voor den detailhandel eveneens op 100 per jaar. (Le Journal) **(Vor. ber. Werktijden 2345 A.)**

D. **MOELAI HAFID OVERLEDEN. —**
De vroegere sultan van Marokko, Moelai Hafid, is aan de gevolgen van stoornissen in den bloedsomloop te Enghien les Bains nabij Parijs overleden.
De sultan werd te Fez geboren in 1875. Hij was de zoon van den Marokkaanschen sultan Moelai Hassan, wiens dood een broeder van den thans overleden vorst op den troon bracht. Hafid bestreed hem en wierp zich op als verdediger van den Islam. Hij streed tegen Frankrijk en liet zich in Jan. 1908 tot sultan uitroepen. Met Frankrijk werd op 30 Maart 1912 een verdrag gesloten in zake het Fransche protectoraat over Marokko. Na de revolte van het Marokkaansche leger en de slachting te Fez trad Moelai Hafid af ten gunste van zijn zoon. De laatste jaren woonde hij te Enghien les Bains, waar hij een pensioen genoot, dat hem door de Fransche regeering was toegekend. (Le Temps)

10 APRIL 1937

E. **ZUID-AFRIKA. — Maatregelen tegen nazi's in Zuid-West-Afrika. - Duitsch protest overhandigd. - Verdediging van Hertzog. —**
Wiehl, de Duitsche gezant te Kaapstad, heeft aan generaal Hertzog het Duitsche protest overhandigd tegen de maatregelen van de Unie-regeering tegen de actie van de nationaal-socialisten in Zuid-West Afrika.
Volgens de nota moet de proclamatie van de Unieregeering worden beschouwd als een aanvallenden maatregel tegen de Duitschers in Zuid-West-Afrika en is zij gebaseerd op het rapport van de commissie voor Zuid-West, dat allerlei toespelingen bevat, waarvan het bewijs niet is geleverd.
In het Parlement heeft dr. Malan het woord gevoerd over de maatregelen tegen het nationaal-socialisme in Zuid-West-Afrika. Hij betreurde de wijze waarop de regeering den toestand behandelt en gaf als zijn meening te kennen, dat de eenige oplossing voor ieder territoriaal probleem ligt in een vriendschappelijke samenwerking met Duitschland.
Generaal Hertzog zeide in zjn antwoord, dat de Unie altijd sympathie had gevoeld voor de Duitsche bevolking van Zuid-West-Afrika, maar dat de regeering gedwongen was krachtige maatregelen te nemen.
Hertzog wees er o.a. op, dat de Duitsche bevolking sedert den oorlog billijk is behandeld en bijv. gelijkstelling van de Duitsche met de Engelsche en Afrikaansche taal had verkregen.
Ongelukkigerwijze, aldus Hertzog, heeft zich een nieuw feit voorgedaan in het administratieve leven van dit gebied, welk feit de normale ontwikkeling in gevaar dreigt te brengen: Duitsche elementen hebben o.m. getracht genaturaliseerde oud-Duitschers te intimideeren en de regeering kan niet dulden, dat deze staat van zaken voortduurt. De regeering zal echter voortgaan de Duitsche bevolking op zoo vriendschappelijk mogelijke wijze te behandelen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 2734 F.)**

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederland verbiedt wapenuitvoer. - Koninklijk Besluit. —**
In de „Staatscourant" van 5 April wordt bekendgemaakt een op de Uitvoerverbodenwet van 1935 gebaseerd Koninklijk Besluit van 30 Maart 1937, houdende het verbod van wapentuig bestemd voor Spanje.
Van bevoegde zijde wordt er de aandacht op gevestigd, dat de Nederlandsche regeering reeds onmiddellijk na het uitbreken van de vijandelijkheden in Spanje van de haar krachtens de Vuurwapenwet van 1919 en uit anderen hoofde beschikbare middelen heeft gebruik gemaakt, om den uitvoer van wapentuig, waaronder ook luchtvaartuigen, bestemd voor Spanje, te beletten.
Aangezien het echter, mede met het oog op den langen duur der vijandelijkheden in Spanje, wenschelijk is gebleken, de afsluiting van dezen uitvoer, bestemd voor Spanje, nog hechter te maken, is thans het hierboven genoemde Koninklijke Besluit uitgevaardigd. Dit Besluit is op 5 April '37 in werking getreden. (Regeeringspersdienst - Staatscourant)
(Vor. ber. 2662 C.; Burgeroorlog 2737 E.)

G. **NEDERLAND. — Het Prinselijk Paar teruggekeerd. —**
Het Prinselijk Paar is na een huwelijksreis van drie maanden op 6 April '37 in Den Haag teruggekeerd. (Het Vaderland) **(Vor. ber. Prinselijk Paar 2629 B.)**

A. LUCHTVAART. — De ontwikkeling van 11 maatschappijen van 1926—1935. —

	Vliegkilometers (× 1.000)					
	1935	1934	1933	1932	1931	1926
American Airlines (U.S.A.)	17.541	12.806	18.624	16.041	12.122	3700
United Air Lines (U.S.A.)	25.101	20.032	25.124	21.037	17.598	—
Transcont. & Western (U.S.A.)	13.588	8.604	10.922	8.219	6.829	—
North American (U.S.A.)	9.147	5.115	6.987	5.976	5.841	—
Pan American Airways (U.S.A.)	12.791	12.130	8.672	7.611	6.557	—
Deutsche Lufthansa (Duitsch)	15.608	13.769	9.939	8.586	9.449	5971
Air France (Fransch)	10.051	10.029	9.969	8.606	10.500	5221
Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën (Hollandsch)	5.238	4.364	3.334	2.846	2.210	895
Imperial Airways Ltd. (Eng.)	6.564	3.725	3.168	2.789	2.055	1179
Aeroflot (Sovjet-Russisch)	?	22.843	9.000	5.406	5.241	1118
Ala Littoria (Italiaansch)	4.205	3.831	4.175	4.011	3.889	523

(L'Auto)

B. BEWAPENING. — Vlootsteunpunten in den Stillen Oceaan. —

Japan heeft het Britsche voorstel tot handhaving van artikel XIX van het verdrag van Washington in zake niet-versterking der Pacific-eilanden verworpen. Japan herkreeg hierdoor de vrijheid de versterkingen op Formosa, de Koerillen, de Bonin-eilanden te moderniseeren. Engeland heeft voorstellen aangekondigd om Hongkong te versterken en daarvoor zijn £ 25 millioen aangevraagd. Naar verluidt wenscht de Britsche admiraliteit de versterking van Hongkong op gelijke basis te stellen met die van Singapore. De Vereenigde Staten hebben de Hawaï-eilanden, Guam en de Noordelijke deelen van de Philippijnen versterkt. Het kaartje toont de verhouding tusschen de Britsche, Amerikaansche en Japansche versterkingen, die als steunpunten voor hun vloot worden gebruikt.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Bewapening 2671 A.)

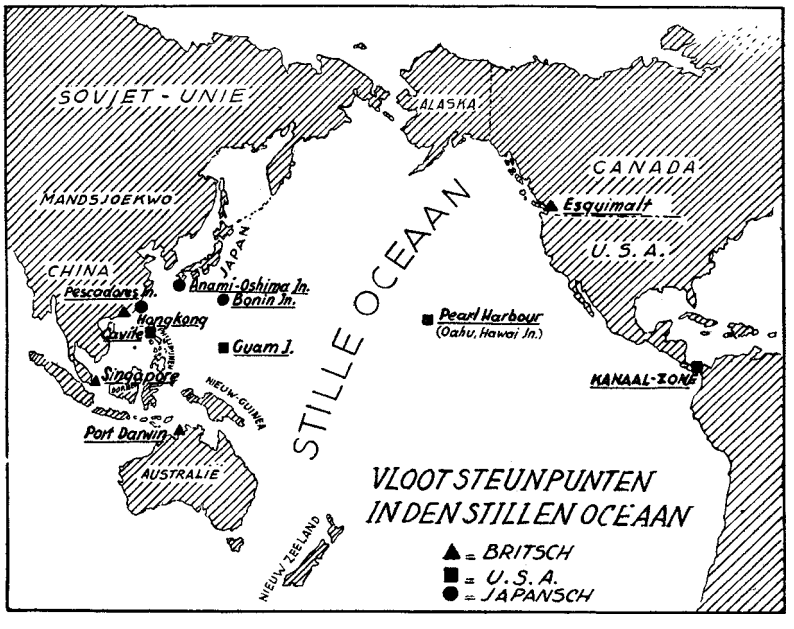

(Copyright Keesings Historisch Archief)

C. SUIKER. — Internationale Suikerconferentie te Londen. —

Op 5 April '37 is de Internationale Suikerconferentie te Londen officieel geopend.

Minister Ramsay MacDonald wees in zijn openingsrede o.a. op het vraagstuk, waarmede de Suikerconferentie zich zal hebben bezig te houden en wel op welke wijze de depressie in de wereldsuikerindustrie overwonnen kan worden. Er moet internationale overeenstemming worden bereikt voor de handhaving van behoorlijk evenwicht tusschen vraag en aanbod, een en ander op de volgende basis:

1) Die landen, die op het oogenblik niet deelnemen aan de verzorging van de vrije wereldmarkt, moeten hun productie of hun export zoodanig controleeren, dat de percentages van de vrije markt zoo hoog mogelijk worden gehouden;

2) de landen, die de vrije markt voorzien, moeten hun export aanpassen aan de vermoedelijke vraag van deze vrije markt;

3) alle landen moeten, zoodra de prijzen tot een redelijk niveau zijn gestegen, al het mogelijke doen met betrekking tot wijziging der beschermende rechten en subsidies en om te voorkomen, dat het binnenlandsche prijsniveau zou stijgen tot een peil, waarop het verbruik zou worden belemmerd en anderzijds tot productieverhooging zou worden gestimuleerd.

De vaststelling van export-quota zal daarbij ongetwijfeld geenszins gemakkelijk zijn.

Een voorstel van minister MacDonald tot het vormen van een bijzonder conferentie-bureau, dat de bijzondere voorstellen, die ter conferentie worden ingediend, moet uitwerken, werd aangenomen.

Behalve de president der conferentie zijn de volgende landen in dit bureau vertegenwoordigd: Nederland, Engeland, Frankrijk, België, Duitschland, de Ver. Staten, Cuba, Polen, Tsjecho-Slowakije en Australië.

In de tweede zitting van de Suikerconferentie betuigde dr. H. Colijn zijn adheasie met de principes, die in de inaugureele redevoering neergelegd waren. Dr. Colijn verklaarde echter, dat hij aarzelde om een overeenkomst aan te gaan, waarbij de Nederlandsche en Nederl.-Indische productie op de huidige basis zou worden gestabiliseerd. (Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Suiker 2171 A.)

D. NEDERLAND. — Prins Bernhard geïnstalleerd in den Raad van State. —

H. M. de Koningin heeft op 8 April '37 in een buitengewone zitting van den Raad van State, Z. K. H. Prins Bernhard, wien zitting in dat College is verleend, geïnstalleerd. (Het Vaderland)

(V. b. Pr. Bernhard 2740 G.; Raad v. State 2106 E.)

E. BELGIE. — Minister-president Van Zeeland's opdracht tot het instellen van een internationale enquête ten aanzien van verlaging der tariefmuren. —

Na de beraadslagingen van den ministerraad heeft minister-president Van Zeeland zijn definitieve aanvaarding bekend gemaakt van het voorstel der Fransche en Engelsche regeeringen tot het instellen van een internationale enquête ten aanzien van verlaging der tariefmuren.

Naar verluidt zou de bedoeling zijn alsnog geen conferentie bijeen te roepen. (Het Laatste Nieuws)

(Vor. ber. Van Zeeland 2706 I.)

F. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Grondwetsherziening in eerste lezing geëindigd. —

Nadat op 8 April minister De Wilde in een uitvoerige rede de acht wetsontwerpen had verdedigd en vervolgens nog kort gerepliceerd en gedupliceerd was, kon de eindstemming worden gehouden.

Het eerste ontwerp (inkomen van de Kroon) werd zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd.

Eveneens zonder hoofdelijke stemming, met aanteekening dat de beide nationaal-socialistische afgevaardigden Van Vessem en De Marchant et d'Ansembourg

wenschten te worden geacht te hebben tegengestemd, werden aangenomen de wetsontwerpen in zake:
schadeloosstelling en pensioen aan leden van de Tweede Kamer der Staten-Generaal;
het benoemen van ministers zonder portefeuille;
aanvulling van de bepalingen betreffende het kiesrecht;
het instellen van openbare lichamen voor beroep en bedrijf;
wijziging en aanvulling van overgangsbepalingen.
Er werd hoofdelijk gestemd over het wetsontwerp tot het weren van revolutionnaire vertegenwoordigers. Het werd aangenomen met 30 tegen 13 stemmen.
Eveneens werd bij hoofdelijke stemming aangenomen het zevende wetsontwerp, bevattende de gedeeltelijke opheffing der parlementaire onschendbaarheid, de mogelijkheid tot het benoemen van staatssecretarissen enz. Het werd goedgekeurd met 31 tegen 14 stemmen. Tegen beide ontwerpen stemden sociaaldemocraten, vrijz.-democraten en nat.-socialisten.
Hiermede is de Grondwetsherziening in eerste lezing geëindigd.
Na de verkiezingen zullen de nieuwe Staten-Generaal bijeenkomen voor de behandeling der thans aanvaarde voorstellen in tweede lezing. Zij moeten dan met een meerderheid van twee-derde worden aanvaard om van kracht te worden.
(N. R. Crt. - Telegraaf - De Tijd)
(Vor. ber. Grondwet 2669 C.; Eerste Kamer 2733 G.)

11 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. - Kamer-ontbinding. - Verkiezingen.**
Blijkens mededeeling der Regeering zullen de beide Kamers der Staten-Generaal 17 April worden ontbonden.
De candidaatstelling voor de verkiezing van leden der Tweede Kamer is bepaald op 20 April, die voor de Eerste Kamer op 3 Mei.
De verkiezing van leden der Tweede Kamer is vastgesteld op 26 Mei '37.
De verkiezing van leden der Eerste Kamer zal 27 Mei '37 zijn. (Regeeringspersdienst)
(V. b. Verkiezingen: E. K. 1889 B.; Tw. K. 792 A.)

B. **SCHAKEN. — Tournooi te Margate. —**
Het eindresultaat van het te Margate gehouden schaaktournooi luidt als volgt:
1. en 2. Keres en Fine, ieder 7½ pnt.; 3. Aljechin, 6 pnt.; 4. Foltys, 5½ pnt.; 5. Milner Barry, 5 pnt.; 6. en 7. Miss Menchik en Alexander, ieder 4 pnt.; 8. Sir G. Thomas, 3 pnt.; 9. Buerger, 2 pnt.; 10. Tylor, ½ pnt. (Times) **(V. b. 2282 B.; Tournooien 2643 E.)**

C. **LUCHTVAART. — Recordvlucht Tokio—Londen.**
Op schitterende wijze hebben de Japansche vliegers Masaki Iinoema en Kenji Tsoekagosji, hun recordvlucht Tokio—London volbracht. Zij vertrokken op 5 April uit Tokio en op 9 April '37 landde hun toestel de „Goddelijke Wind" op Croydon, zoodat zij den ongeveer 17.000 K.M. langen afstand in 94 uur hebben afgelegd. (Daily Telegr.) **(V. b. Records 2626 A.)**

D. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Tewaterlating van de „Nieuw-Amsterdam" (Prinsendam). —**
Op 10 April '37 heeft H. M. de Koningin op de werf van de Rotterdamsche Droogdok Mij. het nieuwe vlaggeschip van de Holland—Amerika-Lijn, de 36.000 ton metende „Nieuw-Amsterdam", het grootste schip van de Nederlandsche koopvaardijvloot, van de helling gelaten door het weghakken van de laatste verbinding, welke den oceaanreus aan zijn bouwhelling verbond.
Voor bijzonderheden van den bouw van dit schip, dat eerst „Prinsendam" werd genoemd, verwijzen wij naar pag. 2001 A en geven de volgende recapitulatie:
De lengte van het dubbelschroef-stoomschip „Nieuw-Amsterdam" bedraagt 229 meter, de breedte pl.m. 26.90 meter. Het schip heeft een inhoud van 36.000 bruto registerton, de waterverplaatsing bedraagt 37.500 M³., de geladen diepgang 9.55 meter. Het kan 24 passagiers superluxe vervoeren, verdeeld over 12 hutten. Verder is er plaats voor 458 passagiers eerste klas in 268 hutten, 453 passagiers toeristenklas in 187 hutten, 209 passagiers derde klas in 82 hutten. Totaal dus 1144 passagiers. De bemanning zal bovendien uit 705 koppen bestaan. Volgeboekt zal het schip dus 1849 menschen vervoeren.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2122 C.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Alice Tisdale Hobart — „Yang and Yin." (Bobbs McChelland, New York 1936) **(2734 B.)**
Belgisch-Fransch: Jean Tousseul - „L'épine blanche." (Les Editions de Belgique, Bruxelles 1936) **(2671 D.)**
Duitsch: K. Edschmid — „Der Liebesengel." (Zsolnay, Wien)
Prof. dr. M. Sihle — „Was ist Seele?" (Verl. für Medizin Weidmann & Co., Wien) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Engelsch: I. Compton-Burnett — „Daughters and Sons." (Gollancz)
Bertita Harding — „Royal Purple." (Harrap) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Fransch: M. Eliade — „Joga, essai sur les origines de la Mystique indienne." (Geuthner, Paris)
Drieu La Rochelle — „Rêveuse bourgeoisie." (Nouv. Revue Française, Paris) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Lettisch (in het Fransch): Janis Poruks — „La Couronne d'Airelles." (Imprimerie de l'Union Paysanne de Lettonie, Riga)
Nederlandsch: Wies Defresne — „Klanten." (Em. Querido, Amsterdam)
Anne de Vries — „Verhalen uit het land van Bartje." (G. F. Callenbach, Nijkerk) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Portugeesch: Mario de Sampayo Ribeiro — „As Guitarras de Alcacer." (Arquivo Histórico de Portugal) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Russisch: Nicolai Ostrowskij — „Rozjdennië boereï" (Die uit den storm geboren zijn). (Moskou 1937)
(Vor. ber. 2734 B.) (Red. K. H. A.)

12 APRIL 1937

F. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Toestand op 12 April.**
De burgeroorlog in Spanje vertoont een beeld zonder groote veranderingen. Noch in de krijgsverrichtingen, noch in de gebeurtenissen achter de frontlinies, treden dusdanige wijzigingen op, dat het betrekkelijk evenwicht der partijen daardoor in een mate, die voor het verkrijgen van een beslissing noodig is, verstoord wordt. (Red. K. H. A.) **(Vor. ber. 2740 F.)**

G. **BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen. - Van Zeeland versus Degrelle. - Van Zeeland overwinnaar.**
De tusschentijdsche verkiezing, welke op 11 April '37 te Brussel voor de Belgische Kamer is gehouden, heeft tot een groote overwinning voor den Belgischen premier, Paul van Zeeland, geleid.
Hij heeft namelijk 275.840 stemmen behaald, of wel 75.89% van het totaal. Zijn tegenstander, de Rexleider Léon Degrelle, bracht het tot 69.242 stemmen, d.i. 19.05%. Blanco of ongeldig waren 18.358 stemmen, dus 5.06% van het totale aantal.
Recapitulatie. Aantal uitgebrachte stemmen: 363.440.

	1937	%	1936	%*)
Van Zeeland . . . (Katholieken, socialisten, liberalen, communisten)	275.840	75,89	254.214	68,70
Degrelle . . . . . (Rexisten, Vlaamsch-nation.)	69.242	19,05	73.721	19,90
Blanco of ongeldig .	18.358	5.06	28.795	7,80

*) De ontbrekende 3,6% van het in 1936 uitgebrachte stemmental komt op rekening van diverse kleine partijen. (De Telegraaf) **(Vor. ber. 2706 I.; Van Zeeland 2741 E.; Rexisten 2706 I.)**

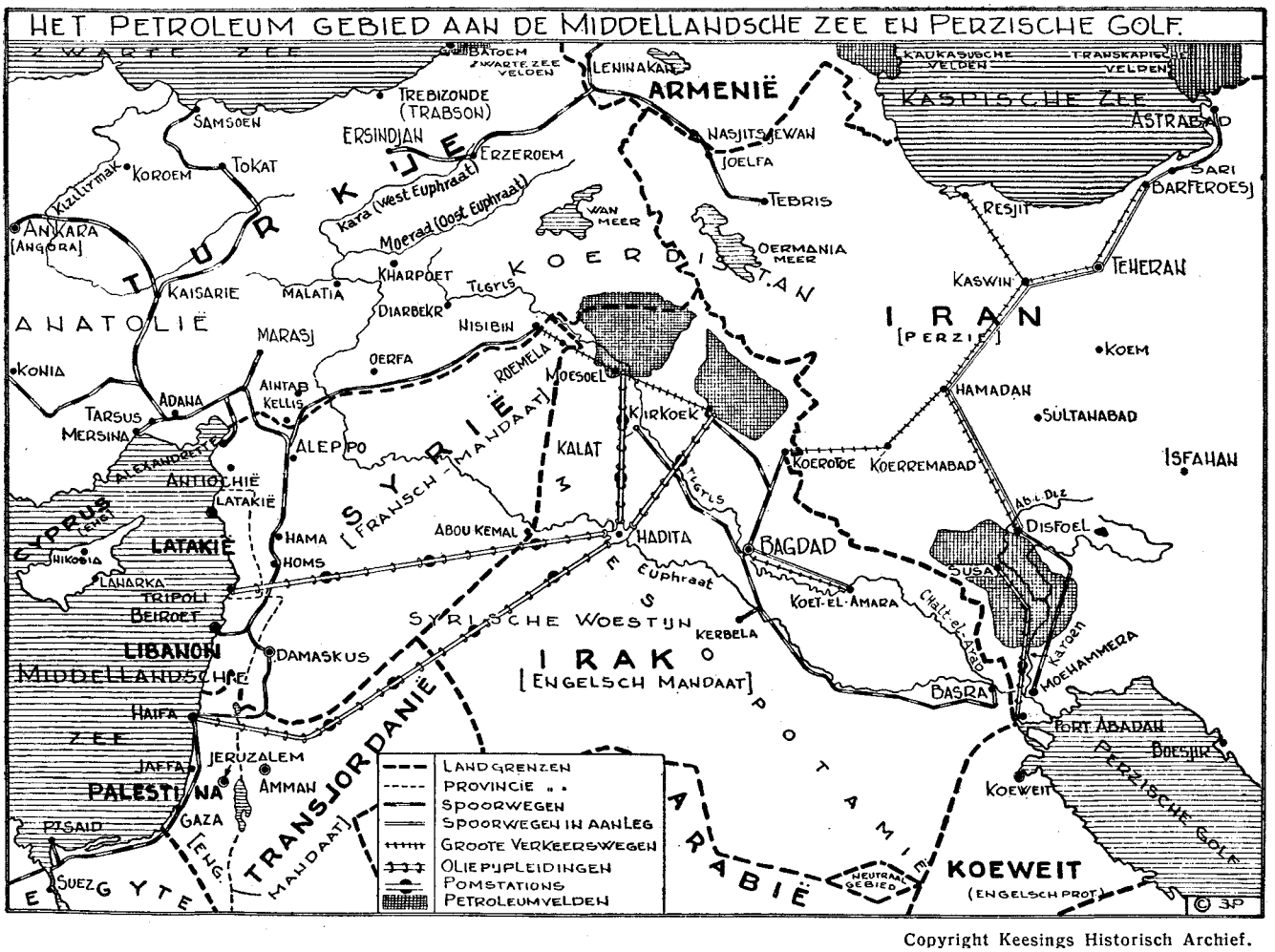

Copyright Keesings Historisch Archief.

IRAN

Voor velen is Iran wellicht nog steeds een land uit de „Duizend en één Nacht" gebleven, een ongetwijfeld interessant land, maar waarvan de charme uitsluitend toe te schrijven zou zijn aan het feit, dat het onberoerd is gebleven van de Westersche techniek.

De laatste tien jaar heeft het land onder het bewind van Sjah Pahlevi, den grondvester der nieuwe dynastie, een periode van groote wijzigingen op economisch en sociaal gebied doorgemaakt.

De grootindustrie met haar mechanisatieproces — voordien vrijwel onbekend in Iran — ontwikkelde zich in snel tempo. Het aantal industrieele ondernemingen van eenige beteekenis, dat in 1921 vrijwel nihil was, bedroeg aan het einde 1932 38 en aan het einde van 1936 262; het aantal maatschappijen van eenigen omvang steeg van 93 ultimo 1932 tot 861 in 1936.

Terwijl vóór het aanbreken der huidige periode de minerale bedrijvigheid beperkt was gebleven tot het exploiteeren van enkele petroleumbronnen in het Zuiden, is sindsdien ook in de andere provincies van het rijk de activiteit zeer belangrijk toegenomen, terwijl deze zich bovendien heeft uitgestrekt tot de andere gebieden van mijnexploitatie.

De landbouw, vroeger vrijwel de eenige bron van inkomsten voor het land, heeft nieuwe wegen ingeslagen. Vijftien jaar geleden waren slechts 3000 K.M. van de wegen berijdbaar, thans is dit aantal gestegen tot 22.000 K.M. In dit verband kan ook de aandacht gevestigd worden op den Trans-Iranischen spoorweg, die de Kaspische Zee met de Perzische Golf verbindt. De geheele lijn zal 1387 K.M. lang worden; thans zijn 461 K.M. van het Noordelijkste punt af en 336 K.M. van het Zuidelijkste punt af voltooid. De bouw van den Trans-Iranischen spoorweg, die tot nu toe meer dan 810 millioen Rials gekost heeft (meer dan *f* 90 millioen), is geheel gefinancierd uit de gewone ontvangsten van het Rijk, zonder dat men zijn toevlucht behoefde te nemen tot een binnen- of buitenlandsche leening.

De begrooting van den staat weerspiegelt den economischen vooruitgang van het land. Tien jaar geleden bedroegen de jaarlijksche staatsontvangsten in totaal 256 millioen Rials (80 Rials = £ 1). Over het loopende jaar bedroegen de ontvangsten meer dan een milliard Rials en verwacht mag worden, dat de ontvangsten het volgende jaar wederom belangrijk hooger zullen zijn. Bij deze ontvangsten is niet inbegrepen de opbrengst der monopolierechten op suiker en thee, waaruit de bouw van den Trans-Iranischen spoorweg gefinancierd wordt, noch de inkomsten uit de wegenbelasting en de petroleumroyalties, die door de Anglo-Iranian Oil Co. worden betaald, welke inkomsten gebruikt worden voor het vormen van een nationaal reservefonds.

Vóór het nieuwe regiem, bestond er in Iran geen enkele nationale bankinstelling. Thans heeft Iran, met de Bank Mellié Iran, de Landbouw- en Industrie Bank van Iran en de Pahlevi-Bank een behoorlijke nationale bank-organisatie. De Bank Mellié Iran — de circulatiebank — werkt met een kapitaal van 300 millioen Rials en bezit, over het geheele land verspreid, ruim 60 bijkantoren. De Bank Mellié beschikt thans over een metaalvoorraad van 817 millioen Rials bij een bankbiljettencirculatie van 804 millioen Rials. De bankbiljetten zijn dus voor ruim 100% door goud en zilver gedekt. (Le Messager de Téhéran)

A. **Televisie met behulp van den ionoscoop.** —
Ter gelegenheid van het 26e Natuur- en geneeskundig congres te Utrecht heeft op 31 Maart '37 aldaar in het physiologisch laboratorium dr. J. v. d. Mark uit Eindhoven een voordracht gehouden over: Televisie met behulp van den ionoscoop.

Een zeer belangrijk onderdeel, in ieder televisiesysteem, is dat deel, dat het optische beeld, dat men wil overbrengen, omzet in electrische signalen. Er bestaan hiervoor verschillende oplossingen. Het was de bedoeling, dat in de korte voordracht de ionoscoop besproken zou worden.

Alvorens hiertoe over te gaan, zal het, aldus spr., echter noodzakelijk zijn, eerst iets nader in te gaan op de methode van het ontleden van het over te brengen beeld in zijn eenvoudigste elementen. Laten wij eerst het geval nemen, dat een stilstaand, niet bewegend beeld overgebracht moet worden. Wij hebben dan dus een optisch beeld, in een plat vlak gelegen, van twee dimensioneele uitgebreidheid. Laat ons verder aannemen, dat wij voor de overbrenging van dit beeld gebruik kunnen maken van een communicatiekanaal, bijv. een kabel. Door dien kabel loopt een electrische stroom. Wij kunnen zorgen, dat die stroom de afbeelding is, d.w.z. bijv. evenredig is aan de lichtintensiteit die heerscht in een bepaald oppervlakte-element. Het zal duidelijk zijn, dat wij, wanneer wij nu langs dit enkelvoudige kanaal een beeld willen overbrengen, den tijd te hulp moeten roepen, d.w.z. verschillende beeldelementen na elkander zullen moeten overbrengen. Het zal wederom duidelijk zijn, dat wij op deze wijze alleen kunnen overbrengen een aaneengeschakelde serie van beeldpunten, dus eigenlijk een beeld van slechts één dimensie. Teneinde nu een beeld van twee dimensies te kunnen overbrengen, is het dus noodzakelijk deze serie van beeldpunten zoodanig over het geheele beeldvlak te laten verloopen, dat op de meest eenvoudige wijze dit beeldvlak wordt doorloopen.

TELEVISIE

De algemeene gebruikelijke methode hiervoor is de volgende:

Men laat het aftastende beeldpunt, dat is het punt, waar van de lichtintensiteit wordt overgebracht, met constante snelheid van links naar rechts loopen, aan het eind van het beeld gekomen zoo snel mogelijk naar het begin terugspringen enz. Tegelijkertijd geeft men het aftastende beeldpunt een beweging met constante snelheid van boven naar beneden, tot dat het geheele beeld doorloopen is. De beweging van het beeldpunt is dus samengesteld uit twee onderling loodrechte bewegingen met zaagtandvormig tijdsdiagram. Het beeld is op deze wijze onderverdeeld in een aantal lijnen.

Wanneer wij, voor de overdracht, voldoenden tijd beschikbaar stellen, kan men dus zonder in zeer hooge frequenties te vervallen, beelden overbrengen van zoo hooge fijnheid als men wil. Dit is wat men doet bij beeldoverdracht, het overbrengen van foto's via radio of kabel.

Direct waarneembare beelden. — Televisie echter wil overbrengen beelden die direct met het oog waargenomen kunnen worden. In verband met den eisch, een continue lichtindruk op het oog te verkrijgen, brengt dit mede, dat men evenals dit bij kinobeelden geschiedt, een groot aantal beelden per seconde geeft. Het verlangen bewegende beelden te kunnen overbrengen voert tot denzelfden eisch.

Spr. behandelde vervolgens den kunstgreep, die toegepast wordt, om met dezelfde beeld-frequentie toch het flikkeren, dat bij een frequentie van 25 beelden per seconde ontstaat, zoo goed mogelijk te elimineeren. Intusschen stelt ook de natuur haar grenzen en wel hier door de atomische structuur van de materie. Wanneer men in zulk een snel tempo gaat aftasten, zooals voor eenigen tijd gebruikelijk was, n.l. door aan het voor licht gevoelige element in het systeem licht toe te voeren, afkomstig van een beeldelement, dan leert een eenvoudig rekensommetje, dat zelfs bij de best denkbare opstelling het aantal electronen, dat per beeldelement wordt vrijgemaakt, zoo klein is, dat fluctuatieverschijnselen hier een groote rol gaan spelen.

Er bestaat echter een andere mogelijkheid en deze bestaat uit het volgende: ieder beeldelement laat men den vollen tijd op een voor licht gevoelig element werken. De electronen, die uittreden ten gevolge van het opvallende licht, laden een condensator. Deze condensatoren worden nu bij het aftasten van het beeld ontladen. De ontlaadstroom is een maat voor de hoeveelheid licht welke op het beeldelement is gevallen. De ionoscoop maakt van dit principe gebruik. De theoretische winst wordt lang niet gehaald door allerlei bij-effecten, echter is de winst nog altijd zoo groot, dat studio- en buitenopnamen zelfs bij vrij slecht licht, geen probleem meer vormen.

Beschrijving van den ionoscoop. — Nu een korte beschrijving van den ionoscoop. Deze is uitgewerkt voor het eerst door Zworykin, een Russisch Amerikaan. Hij bestaat uit een mica drager, welke aan de rugzijde gemetalliseerd is en op de voorzijde een zeer groot aantal onderling geïsoleerde eilandjes draagt, welke ieder foto-electrisch gevoelig gemaakt zijn. Het aantal eilandjes is zoo groot, dat een beeldelement nog een vrij groot aantal ervan omvat. Ze zijn electrisch zwevend, ze bezitten natuurlijk een capaciteit tegen de gemetalliseerde achterzijde van het mica, die als output-electrode dienst doet. Het geheel is gemonteerd in een luchtledigen ballon. Aan dezen ballon is verder aangebracht een electronenkanon. Dit bevat een kathode en een aantal electroden van bepaalde afmetingen en in dusdanige opstelling, dat de electrostatische velden, die zich bij geschikt gekozen potentialen van de electroden ontwikkelen, de eigenschap hebben een focusseerende werking op den electronenbundel, welke het systeem doorloopt, uit te oefenen.

De electronenbundel heeft zijn nauwste doorsnede ter plaatse van de hiervoor beschreven beeldplaat en is zoo nauw, dat slechts een beeldelement tegelijkertijd wordt bedekt. Deze electronenbundel kan, hetzij door electrische, hetzij door magnetische velden, worden afgebogen en zoodoende op de verschillende deelen van de beeldplaat gericht worden. Dit geheel is dus niet anders dan een soort buis van Braun.

Bij het bedrijf worden nu op de deflectie-organen van de buis dusdanige zaagtandvormige spanningen of stroomen gebracht, dat op de beeldplaat een rechthoekig vlak wordt afgetast.

Wat gebeurt er nu bij het aftasten van de eilandjes? Er valt op een primaire stroom van electronen. Onder invloed van dit bombardement gaan de eilandjes secundaire electronen uitzenden in een aantal, dat grooter is dan de primaire.

Een evenwichtstoestand. — Deze secundaire bewegen zich naar de collectorelectrode, welke samenvalt met de laatste anode van het buisgedeelte. Er is reeds vermeld, dat de elementjes electrisch zwevend zijn. Ze zullen dus een evenwichtstoestand bereiken. De capaciteit is zoo klein, dat in den aftasttijd die evenwichtstoestand ook kan worden bereikt. De potentiaal van de eilandjes ten opzichte van den collector is dan een dusdanige, dat het aantal secundair uittredende electronen gelijk is aan het aantal primair opvallende. Het resultaat is, dat na de aftasting ieder eilandje steeds op dezelfde potentiaal wordt achtergelaten.

Op de beeldplaat wordt nu een optisch beeld geprojecteerd. Onder invloed van het opvallende licht worden nu in ieder deel van het beeld electronen vrijgemaakt, die zich bewegen naar de collectorelectrode. De potentiaal van de eilandjes beweegt zich in positieve richting. In het veld van den condensator, gevormd door eilandje en achterplaat, wordt energie opgehoopt. De potentiaal van de eilandjes loopt onder constante belichting lineair op, met een snelheid, afhankelijk van de sterkte van de belichting. Na 1/25

sec. wordt het eilandje opnieuw door den electronenbundel getroffen en de potentiaal dus teruggebracht op de oorspronkelijke waarde. De achterplaat of signaalplaat is via een geschikte impedantie met den collector en aarde verbonden. Bij het aftasten van ieder beeldelement moet de geaccumuleerde lading van den condensator, gevormd door afgetaste eilandjes en achterplaat, door deze impedantie afvloeien. De spanningen, die op deze impedantie tengevolge hiervan ontstaan, zijn dus een maat voor de gedurende de voorafgaande 1/25 sec. op het beeldelement gevallen hoeveelheid licht. Deze spanningen worden verder op bekende wijze versterkt.
Het is mogelijk bij gebruikmaking van den ionoscoop een televisiesysteem te bouwen, waarin alles langs electrischen weg geschiedt en geen bewegende mechanische onderdeelen aanwezig zijn.
Met behulp van den ionoscoop is het mogelijk film-, studio- en buitenopnamen te maken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Televisie 2554 A.)

13 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. — Het Staatspensioencongres te Den Haag. - Een resolutie aangenomen. —**
Nadat ds. D. A. van Krevelen, voorzitter van den Bond voor Staatspensionneering het groote staatspensioen-congres te Den Haag met een rede had geopend, hebben de verschillende sprekers hun referaten gehouden, waarin zij een pleidooi hielden voor de invoering van het algemeen staatspensioen.
Als resultaat van hetgeen in de verschillende redevoeringen naar voren was gebracht, werd tenslotte met algemeene stemmen de volgende resolutie aangenomen:
„Het congres enz. overwegende dat ondanks de werking der verzekeringswetgeving (Invaliditeits- en Ouderdomswet 1909) in Nederland nog tienduizenden ouden van dagen in nijpenden financieelen nood verkeeren, terwijl ontelbaar velen een onverzorgden levensavond tegemoet gaan;
van oordeel, dat afdoende verzorging der ouden van dagen slechts is te bereiken door invoering van premievrij staatspensioen;
dringt er bij de regeering en de volksvertegenwoordiging op aan, maatregelen te treffen voor een herziening der Nederlandsche wetgeving op het gebied der ouderdomsverzorging en onmiddellijk voorzieningen te treffen ter leniging van den nood der tienduizenden uitgeslotenen". (Het Vaderland)

B. **BELGIE. — Verhooging van steun aan werkloozen.**
Als gevolg van het onderhoud, dat de vertegenwoordigers van de socialistische vakvereenigingen dezer dagen met minister-president Van Zeeland en den socialistischen minister van Arbeid, Delattre, hebben gehad, heeft de heer Van Zeeland bepaald, dat de werkloozenondersteuning met terugwerkende kracht van 1 Maart af met 5% zal worden verhoogd.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Werkloosheid 2731 A.)**

C. **NEDERLAND. — Dr. H. C. Cannegieter benoemd tot Directeur van het Kon. Nederl. Meteorologische Instituut. —**
Bij K. B. is benoemd tot directeur in vasten dienst van het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Instituut te De Bilt dr. H. G. Cannegieter, thans adjunct-directeur. Dr. W. Bleeker is adjunct-directeur geworden. (Alg. Handelsblad)

D. **SOVJET-RUSLAND. — Arrestatie van Jagoda, volkscommissaris der Posterijen. —**
Groot opzien werd te Moskou verwekt door de mededeeling, dat de Volkscommissaris voor de Posterijen, Henrich Gregorjewitsj Jagoda, van zijn functie ontheven en gearresteerd is, onder verdenking van „misdadige activiteit". Men acht het derhalve waarschijnlijk, dat op dit ontslag ook binnenkort een proces zal volgen, waarin Jagoda zich wegens zijn wangedrag, waaromtrent geen nadere bijzonderheden worden verstrekt, te verantwoorden zal hebben.
Ook de onder-commissaris van Jagoda, Prokovief, is gearresteerd. (Agence Belga)

E. **SPANJE. - Burgeroorlog. - Het lot van de „Andra".**
Vanwege het Departement van Buitenlandsche Zaken wordt een onderzoek ingesteld naar het lot van de Nederlandsche leden der bemanning van het s.s. „Andra", die door den kruiser der zeestrijdkrachten van generaal Franco, de „Almirante Cervantes", aan boord is genomen, nadat de „Andra" tot zinken was gebracht. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2742 F.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Ford versus de vakvereenigingen. —**
Henry Ford heeft tegenover vertegenwoordigers van de pers verklaard, dat de Ford Maatschappij „een demonstratie zou geven ten aanzien van loonen, productie en concurrentie, zooals men nog nooit gezien heeft, voordat er stakingen uitbreken". Ford herhaalde zijn voornemen om de vakvereenigingen te bestrijden door den 150.000 arbeiders, die hij in dienst heeft, hoogere loonen uit te betalen dan die, welke de vakvereeniging zelf eischt. Het minimumloon bij Ford bedraagt op het oogenblik zes dollar.
Voorts heeft Ford nog verklaard: „de vakvereeniging is de ergste zaak, die men ooit op aarde heeft gezien, zij ontneemt den mensch zijn onafhankelijkheid. Achter de vakvereenigingen staan de financiers. Hun doel is door een handige concurrentie de inkomsten der arbeiders te verminderen en eventueel te leiden naar een oorlog." (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Vakvereenigingen 2426 B.)

G. **ROEMENIE. — Prins Nicolaas geeft zijn Koninklijke rechten op. —**
Officieel wordt medegedeeld, dat Prins Nicolaas, de broeder van Koning Carol, afstand heeft gedaan van zijn koninklijke prerogatieven.
De kwestie is in den op 9 April onder voorzitterschap van Koning Carol bijeengekomen kroonraad besproken, die het besluit van Prins Nicolaas heeft goedgekeurd.
Naar men weet heeft de Prins in November 1931 een morganatisch huwelijk gesloten met mevrouw Joanna Lucie Saveanu, tevoren mejuffrouw Dumitrescu Tohani. (Adeverul)

H. **NEDERLAND. — Handelsbesprekingen met Japan. - Principieele overeenstemming. —**
Terzake van de onderhandelingen tusschen Nederland en Japan ontving Aneta de volgende officieele mededeeling:
De onderhandelingen tusschen Nederland en Japan betreffende een verdere verbetering van de handelsbetrekkingen tusschen de beide landen hebben onlangs het laatste stadium bereikt, doordat op de meest belangrijke punten overeenstemming van meening is bereikt tusschen dr. G. H. C. Hart, directeur van economische zaken der regeering van Nederlandsch-Indië, en den heer Y. Ishizawa, consul-generaal van Japan te Batavia.
De resultaten van deze overeenstemming van meening worden nu uitgewerkt in den vorm van een overeenkomst, welke binnenkort zal worden gesloten.
(Aneta)

I. **WERELDWERKLOOSHEID. — Vermindering. —**
Sinds vier jaar vertoonen de driemaandelijksche statistieken van het Internationaal Arbeidsbureau een regelmatige daling der werkloosheid in de geheele wereld, maar nog nimmer is de verbetering in den toestand zóó groot geweest als die, welke blijkt uit de zoo juist verschenen statistieken van het bureau. Een verbetering, die nog geaccentueerd wordt door de cijfers van het aantal werkende arbeiders.
In Engeland bedraagt het aantal werkloozen op het

oogenblik 1.624.000 tegen 2.016.000 in Maart 1936, in België 131.000 in Januari 1937 tegenover 162.000 in Januari 1936, Tsjecho-Slowakije 210.000 in Febr. 1937 tegen 267.000 in Februari 1936, Oostenrijk 407.000 in Februari 1937 tegen 414.000 in Februari 1936, Frankrijk 441.000 in Januari '37 tegen 528.000 in Januari verleden jaar, Japan 322.000 in November 1936 tegen 346.000 in November 1935 en in Roemenië 16.200 in Januari '37 tegen 17.040 in Januari 1936.
Voor de Vereenigde Staten vermeldt het bureau, dat per ultimo Februari '37 9% der arbeiders werkloos waren tegen 16% een jaar geleden.
(Internationaal Arbeidsbureau) **(Vor. ber. 2633 B.)**

14 APRIL 1937

A. **FRANKRIJK. — 40-urige werkweek. - Decreet gedeeltelijk opgeschort. —**
Nog geen week nadat het decreet betreffende de toepassing van de veertigurige werkweek in den detailhandel, het bank- en assurantiebedrijf, etc. is gepubliceerd, is het reeds noodzakelijk gebleken de uitvoering daarvan practisch op te schorten. In de op 9 April gehouden vergadering van de Kamercommissie voor handelsaangelegenheden heeft nl. de heer Lebas, minister van Arbeid, mededeeling gedaan van een circulaire, welke hij heden tot de prefecten zal richten.
Daarin wordt order gegeven alle strafmaatregelen op te schorten tegen de winkeliers en de houders van detailbedrijven, die het decreet betreffende de verplichte sluiting op Maandag of op een anderen werkdag niet in acht namen. Tevens heeft het ministerie van Arbeid in een officieel communiqué medegedeeld, dat de verplichte sluiting der detailbedrijven op Maandag of op een anderen werkdag in geen enkel geval van toepassing zal zijn, wanneer de eigenaar zelf met of zonder leden zijner familie de clientèle bedient. (Le Temps - Agence Belga) **(2740 C.)**

B. **ITALIE. — Bewapening. - Marine-begrooting. —**
De Italiaansche marine-begrooting is gepubliceerd. De raming voor 1938 bedraagt 180 millioen gulden of 22.5 millioen meer dan het loopende jaar. Het begrootingsrapport is echter niet gepubliceerd. Men weet slechts, dat de twee in 1910 gebouwde slagschepen, de „Cavour" en de „Cesare" van 23.000 ton, geheel gemoderniseerd in dienst zullen worden genomen. Zij zijn herbewapend met betere kanonnen en moderner afweergeschut tegen vliegtuigen. Het personeel van de marine zal eenigszins worden uitgebreid.
Vier gebeurtenissen worden in de aandacht van de Italiaansche marine-autoriteiten aanbevolen:
1. De uitbreiding van de Britsche oorlogshaven in Singapore;
2. Het aanleggen van versterkingen in de Stille Zuidzee door Engeland, Amerika en Japan;
3. De nieuwe positie van Italië in de Roode Zee en den Indischen Oceaan na de verovering van Abessynië;
4. De versterking van Britsche oorlogshavens in het Oosten van de Middellandsche Zee.
In de nieuwe begrooting is een grondige reorganisatie van de marine-luchtmacht opgenomen.
(Giornale d'Italia - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Bewapening 2695 F.)

C. **VEREENIGDE STATEN. — Hull, secretaris van Buitenlandsche Zaken, tegen de internationale bewapening. —**
De Amerikaansche secretaris van Buitenlandsche Zaken, Hull, heeft een beroep op de naties gedaan om een einde te maken aan den bewapeningswedloop.
Hij zei dit in een rede, ter gelegenheid van de overhandiging van een medaille der Wilson-stichting, een waardeering voor hetgeen Hull gedaan had om de tolmuren te slechten. Hij stelde vast, dat de slechte internationale betrekkingen gedurende de laatste jaren groot nadeel hadden gebracht aan talrijke deelen der wereld; dat plechtig aangegane internationale verplichtingen op lichthartige wijze ter zijde waren gesteld en dat de naijver op commercieel en financieel gebied en de economische represailles belangrijke oorzaken waren van den economischen nood van zekere landen. Het gevolg daarvan was geweest, dat die landen er toe gekomen waren door de kracht der wapens zich een grootere mate van autarkie te verzekeren. De intensieve wapening van dit oogenblik kan misschien den indruk verwekken van groote economische activiteit, maar deze ongezonde activiteit verspreidt het zaad van onheil waarvan het resultaat komt, hetzij in den vorm van een militaire uitbarsting, dan wel in dien van economische ineenstorting. De eenige wijze om zulk een ramp te bezweren is, dat de naties wier arbeid het meeste gericht is op de oorlogstoebereidselen zich vereenigen met de zoodanige, die een vredespolitiek voorstaan in een gezamenlijke besliste poging de internationale betrekkingen van politieken en economischen aard te herstellen op den grondslag van vriendschap en samenwerking. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Hull 2600 E.)

D. **LUCHTVAART. — Verslag der K.N.I.L.M. over 1936. —**
Aan het verslag der K.N.I.L.M over 1936 ontleenen wij:
Over het algemeen genomen kan het vervoer in 1936 iets beter genoemd worden dan dat in 1935.
Op de regelmatige lijnen werden vervoerd 13.714 passagiers (vorig jaar 12.245), 68.647 K.G. goederen (v. j. 69.016) en 27.102 K.G. luchtpost (v. j. 28.836).
De opname van het gebied van 10 millioen ha. in N.-Guinea had een bevredigend verloop, zoodat eind 1936 ongeveer ¾ van het werk gereed was.
Verder werd in Zuid-Sumatra ruim 300.000 ha. in kaart gebracht, terwijl verdere opdrachten werden verkregen voor een gebied van 150.000 ha. op Java, 1.000.000 ha. op Sumatra en een belangrijk gebied in Noord-Borneo.
In 1936 kon een dienstregelmaat van bijna 100% worden gehandhaafd. De K.N.I.L.M.-vliegtuigen legden in 1936 een afstand af van 1.100.000 km., de productie op de regelmatige lijnen bedroeg 1.439.401 ton km.
De onderhandelingen met N. I. Gouvernement omtrent een nieuwe subsidie-overeenkomst kregen in 1936 haar beslag.
In plaats van *f* 400.000 zal de K.N.I.L.M. voor de komende 3 jaren slechts een subsidie van *f* 240.000 per jaar ontvangen, waardoor zij naar verhouding van gepresteerde diensten een van de laagst gesubsidieerde luchtvaartmaatschappijen ter wereld is geworden; eigenlijk kan men zelfs niet meer van een subsidie spreken, omdat deze steun ongeveer in zijn geheel weder door de K.N.I.L.M. aan het land terug betaald wordt in den vorm van benzine-accijns, landings- en stallingsgelden, belastingen enz.
(Verslag K.N.I.L.M.)

E. **PROF. VENING MEINESZ. — Zwaartekracht in den Atlantischen Oceaan. —**
Op 2 April vergaderde de Geografische Kring o. l. van prof. dr. K. Oestreich. Prof. F. A. Vening Meinesz sprak over: „Zwaartekrachtonderzoek in den Atlantischen Oceaan".
De reizen met Hr. Ms. K XIII van Nederland via Panama naar Indië, met Hr. Ms. O 13 naar de Azoren en Madeira en met Hr. Ms. K XVIII via Madeira, Dakar, Pernambuco, Buenos Aires en Kaapstad naar Indië hebben al veel gegevens verschaft over de zwaartekracht in den Atlantischen Oceaan.
Deze gegevens zijn op waardevolle wijze aangevuld met het enorme materiaal in de afgeloopen maanden met Hr. Ms. O 16 verkregen. Met dit materiaal kan men zeggen, dat de geheele strook van 15° N.B. tot 45° N.B. nu bevredigend is opgenomen, terwijl het geheele gebied van Europa tot en met de Azoren en Madeira reeds zeer gedetailleerd onderzocht is. Met groote belangstelling mag de berekening der resultaten afgewacht worden.
De problemen waar het om gaat zijn de volgende:
Wordt het resultaat van vorige reizen algemeen bevestigd, dat de diepe bekkens van den Atlantischen Oceaan een zwaartekrachtsteveel te zien geven, hetwelk zou wijzen op wijd ver-

breide evenwichtsverstoringen in de aarde, wellicht door groote stroomingsstelsels in de diepere plastische lagen te verklaren? Wordt ook nu weer gevonden, dat dit teveel zich vrij plotseling aan den oceaansrand voordoet?
Wat is de beteekenis van de Middel Atlantische Rug en van den daarop liggende Azoren-archipel? Zijn er aanwijzingen van korstplooiingen aldaar, hetwelk er op zou wijzen, dat over de volle breedte van den oceaan nog een starre korst doorloopt en dat dus de plastische gesteentelaag hier niet bloot komt? Loopen de continentale plooiingsstrooken van het Iberisch schiereiland in den oceaan door, met hetzelfde gevolg, dat men zou moeten aannemen, dat hier onder den oceaan een starre korst aanwezig is?
De marine komt oprechten dank toe voor het opnieuw mogelijk maken van dit onderzoek, en in het bijzonder komt deze dank aan Cdt Van Waning toe, die een negentigtal keeren de boot heeft willen doen onderwater gaan, dikwijls in zeer bezwaarlijke omstandigheden van uiterst ruwe zee, om gelegenheid voor het onderzoek te geven; eveneens mag zij uitgesproken worden tegenover de officieren, die zich geen moeite gespaard hebben, en tegenover onder-officieren en manschappen voor hun behulpzaamheid tijdens de geheele reis. (Nieuwe Rotterd. Crt.)

(Vor. ber. Prof. Vening Meinesz 1893 F.)

15 APRIL 1937

A. **JOEGO-SLAVIE. — Benesj, president der Tsjecho-Slowaaksche republiek te Belgrado. —**
De president van de Tsjecho-Slowaaksche republiek, Benesj, heeft een officieel bezoek aan Belgrado gebracht. Dit is te beschouwen als een tegenwicht van het onlangs aldaar gesloten Italiaansch-Joego-Slavisch accoord. En als zoodanig is het blijkbaar ook beschouwd, want bij aankomst te Belgrado hebben demonstraties plaats gevonden, die aanvankelijk alleen in een overmatig hoera-geroep voor Benesj tot uitdrukking kwamen, doch die later tegen Italië en daarmede tegen het Italiaansch-Joego-Slavisch verdrag gingen.
De correspondenten der Engelsche bladen te Belgrado melden, dat de ontvangst van Benesj van de zijde der bevolking bijzonder hartelijk was maar bijna overal een sterk anti-Italiaansch karakter droeg. Op het Stationsplein overheerschten nog de kreten Leve Benesj, leve Servië, maar spoedig werd de kreet leve Benesj aangevuld met de woorden: weg met de Italiaansche fascisten. De politie heeft daarbij niet minder dan 600 arrestaties verricht (Vreme - Politika - Prager Presse) **(Vor. ber. Benesj 2422 B.)**

B. **DUITSCHLAND. — Generaal Ludendorff en het Christen- en Jodendom. —**
Aan het nummer van 5 April '37 van zijn tijdschrift „Am heiligen Quell Deutscher Kraft" heeft Ludendorff een proclamatie toegevoegd, die aldus begint: „De Leider en Rijkskanselier heeft de beperkingen opgeheven, welke tot nu toe mijn philosophische actie heeft ondervonden." In eenige „overpeinzingen" omschrijft de generaal dan zijn „philosophische opvatting". Hij noemt haar een „Duitsch godsbesef". Voor hem is dit „Duitsch godsbesef" hetzelfde als de..... gedachte aan den totalen oorlog en op den totalen op den rassenhaat gebaseerden staat. Ludendorff legt dat verband aldus:
„De totale oorlog is onbarmhartig. Hij eischt de uiterste krachtsinspanning. Wij moeten een volk hebben, dat in staat is zijn krachten gedurende maanden en jaren tot het uiterste tegenover den vijand in te spannen.
De ondervinding van den laatsten oorlog heeft het bewijs geleverd, dat Duitschland om in een toekomstigen totalen oorlog zegevierend te zijn, het Christendom moet vernietigen. Dit Christendom is een buitenlandsche godsdienst, welke in strijd is met het overgeërfde". Tot slot van zijn overpeinzingen vraagt de generaal, behalve militariseering van het Duitsche volk en den strijd tegen de bovennationale krachten, de waarachtige Duitsche incarnatie als tegenhanger van een gewapend onsterfelijk Duitsch volk en als garant van de geboorte van een eeuwig Duitschland. Het geweten van het bloed en de trots op zijn ras zijn de ruggegraat der natie. Dan verklaart de generaal zich voorstander van een fel-antisemietische en een eugenetische politiek in den geest der nationaal-socialistische wetgeving en verheft zich tegen de knechting door het uitheemsche Christendom en tegen den doop der zuigelingen. Hij besluit: „De gevangenneming der zielen, de knechting van het geweten, de africhting door suggestie en religieuze handelingen, moeten strenger worden gestraft dan mishandelingen, verwondingen en zelfs dan moord." (De Tijd - N. R. Crt. - Telex-A. N. P.)

(Vor. ber. Ludendorff 2731 G.)

C. **GEESTELIJK LEVEN. — Oud-Katholieke Kerk. - Prof. A. Rinkel opvolger van wijlen Mgr. F. Kenninck.**
Op 6 April '37 is in de Oud-Katholieke Kerk van den Heiligen Gertrudis te Utrecht een aartsbisschop gekozen als opvolger van wijlen mgr. F. Kenninck, die op 10 Febr. '37 is overleden.
Aan de verkiezing ging vooraf een dienst, aanvangende met het bekende lofgezang „Kom, Geest des levens". De dienst werd verricht door mgr. H. J. Berends, bisschop van Deventer, met assistentie van pastoor E. Lagerwey.
De bisschop leidde ook de vergadering der geestelijken in zijn kwaliteit van deken van het metropolitaan kapittel van Utrecht. Het kapittel had zich voor deze verkiezing geassumeerd de geestelijken van het bisdom, benevens twee daarvoor aangewezen leeken, te weten de heeren C. A. Mittelbeck uit Utrecht en dr. A. J. v. d. Ven uit Arnhem.
Het resultaat van de stemming was, dat met 13 van de 22 uitgebrachte stemmen gekozen werd prof. Andreas Rinkel, pastoor en hoogleeraar aan het Oud-Katholieke Seminarie te Amersfoort. Op prof. Wijker uit Amersfoort werden uitgebracht 3 stemmen, op pastoor van Riem eveneens 3, op pastoor Giskes 1, op pastoor van Kleef te Egmond aan Zee 1 en op pastoor Gouard te Rotterdam 1 stem.
De electus is geboren te Nieuwer-Amstel op 10 Jan. 1889. Hij werd priester gewijd 25 Jan. 1914 en daarop benoemd tot pastoor te Enkhuizen. Op 16 Juni 1920 werd hij pastoor te Amersfoort en in Sept. 1921 aanvaardde hij het hoogleeraarsambt in de leerstellige en zedekundige godgeleerdheid aan het Oud-Katholieke Seminarie te Amersfoort. Van pastoor Rinkel is verschenen een Handboek voor geloofs- en zedeleer, dat in de Oud-Katholieke Kerk gebruikt wordt, benevens eenige stichtelijke werken. Hij is mede-redacteur van de Revue internationale de Théologie en heeft als geleerde in binnen- en buitenland een goeden naam. In de oecumenische beweging bekleedt hij een bestuursfunctie. Ook is hij als verdienstelijk musicus bekend, die missen en gezangen componeerde. (Nieuwe Rotterd. Courant)

(Vor. ber. Oud-Kath. Kerk 1811 D.)

D. **MUZIEK. — Isaye-prijs. - Uitslag van den wedstrijd. —**
Op 1 April '37 werd de laatste zitting gehouden van de Isaye-wedstrijden, ingericht door de Muzikale Stichting Koningin Elisabeth, in het Conservatorium te Brussel.
Deze wedstrijden zijn voorbehouden aan violisten beneden den leeftijd van 30 jaar. Zestig mededingers, behoorend tot twintig verschillende landen, hadden zich doen inschrijven. Twaalf daarvan werden aanvaard voor de eindproef, die den volgenden uitslag gaf:
1. Oistrakh (Sovjet-Rusland) 1620 p.; 2. Odnoposoff (Oostenrijk) 1564 p.; 3. Mej. Guilels (Sovj.-Rusland) 1551 p.; 4. Goldstein (Sovjet-Rusland) 1518 p.; 5. Mej. Kosolubova (Sovjet-Rusland) 1297 p.; 6. Fichtengolz (Sovjet-Rusland) 1255 p.; 7. Mej. Bobesco (Roemenië) 1246 p.; 8. Makanovitsky (Zweden) 1206 p.; 9. Vitrovay (Hongarije) 1197 p.; 10. Reyes (Cuba) 1010 p.; 11. Brengola (Italië) 903 p.; 12 Champeil (Frankrijk) 880 p. (Het Laatste Nieuws)

E. **FRANKRIJK. — De buitenlandsche handel inclusief Nederland. —**
Voor het jaar 1936 kan men vaststellen dat de Fransche handelsbalans van dit jaar in een sterker passieve positie werd gebracht.

	INVOER (in millioenen francs)		UITVOER	
	1936	1935	1936	1935
Jan. t/m Sept. . .	17.430	16.305	10.637	11.739
Oct. t/m Dec. . .	7.967	7.214	4.816	4.584
Jaar	25.397	23.519	15.453	16.323

Met Nederland was de handelsbeweging in 1936 (in millioenen francs; cijfers voor 1935 tusschen haakjes): invoer 579 (521); uitvoer 459 (464); dekkingspercentage derhalve 79 (89).
Tegenover dit voor ons land gunstige aspect staat evenwel, dat t.o.v. het totaal van alle landen de invoer uit Nederland daalde van 2.48 tot 2.28 pct., terwijl de Fransche afzet hierheen slechts achteruitliep van 2.99 tot 2.91 pct.

Sterk steeg de invoer, zoowel naar gewicht als naar waarde, van Nederlandsche aardappelen, boter, gedroogde groenten, vruchten, chocolade, huiden en vellen, en tin. Alléén naar gewicht (bij gelijke of gedaalde waarde) voornamelijk voor: visch, zijden garens en metaalwerk; uitsluitend naar de waarde (dus bij gelijk of gedaald gewicht) hoofdzakelijk voor: kaas, eetbare plantaardige vetten, planten, glas en kristal, en ruw of bewerkt ijzer en staal.
Voor de navolgende artikelen daalde van 1935 op 1936 de invoer uit ons land, zoowel naar gewicht als naar waarde, in min of meer ernstige mate (cijfers in tonnen van 1000 K.G.), ten behoeve vooral van de daarbij vermelde landen: oesters, mosselen e.d. (22.223 — 17.617, Ierland); veevoeders en zemelen (30.639 — 3.655, Syrië, Indo-China, Argentinië); zaaizaad (1.622 — 1.080, Roemenië, Polen, Hongarije); versche groenten (1.212 — 608, Spanje); tafelperen (301 — 134, Argentinië, Ver. Staten); aetherische oliën 911 — 697, Ver. Staten, Brazilië); heerenkleeding (4.877 — 7, Ver. Staten, Engeland); radiotoestellen (577 — 556, Ver. Staten); rivierschepen (269 — 11, België); zeeschepen (263 — 175, Engeland, Noorwegen, België). Tenslotte vertoonen de veekoeken uit oliehoudende zaden e.d. w.i.w. een geringe stijging (761 — 1.582), doch veel geringer dan die uit België en Roemenië. (La Journée Industrielle)
(Vor. ber. In- en Uitvoer 2165 A.)

A. **STEENKOOL. — Internationaal Cokeskartel. —**
De onderhandelingen ter vorming van een internationaal cokesuitvoerkartel zijn beëindigd; het kartel is op 1 April '37 in werking getreden.
De uitvoercontingenten zijn, vergeleken met den cokesuitvoer in 1936, als volgt samengesteld:

	Uitvoerquota in %	Cokesuitvoer in 1936 in mill. tonnen
Nederland	17.83	2.3
Duitschland	48.43	7.2
Engeland	20.88	2.3
Polen en Danzig	3.20	0.3
België	9.66	1.25

Behalve de verdeeling van den cokesuitvoer, zal het kartel voor de aangesloten landen verplichte minimum uitvoerprijzen vaststellen. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Steenkool 1634 G.)

B. **ITALIE. — Gouden Roos voor de Koningin van Italië. —**
Ten Quirinale heeft op 4 April '37 mgr. Borgongini, de pauselijke nuntius bij het Italiaansche hof, met groot ceremonieel de koningin van Italië de gouden roos overhandigd die de Paus haar als geschenk had toegekend voor het veertigjarig huwelijk van het Italiaansche vorstenpaar. (Corriere della Sera)

C. **NEDERLAND. — Algemeene vergadering van den Nationalen Vrouwenraad van Nederland. - De presidente stelt zich niet meer herkiesbaar. —**
De Nationale Vrouwenraad van Nederland hield dezer dagen zijn 38ste algemeene vergadering te Utrecht. De presidente, mej. mr. C. Frida Katz, opende de vergadering en deelde in haar openingsrede mede, dat zij zich niet meer herkiesbaar stelde.
Aan het jaarverslag ontleenen wij, dat de Vrouwenraad dit jaar geen ledenaanwinst kon boeken.
(Red. K. H. A.) **(V. b. Nat. Vrouwenraad 2272 D.)**

D. **JAPAN. — De politieke crisis. —**
Volgens de Kokoemin Sjimboen zou de regeering-Hajasji vrij teleurgesteld zijn door het geringe succes der campagne tot vorming eener regeeringspartij in Japan. De plotselinge ontbinding van het Huis van Afgevaardigden heeft onder de bestaande politieke partijen zulk een verontwaardiging gewekt, dat zelfs die harer leden welke geneigd geweest zouden zijn uit de partij te treden en zich bij de nieuwe partij aan te sluiten, er de voorkeur aan schijnen te geven, toe te treden tot een gemeenschappelijk front tegen de regeering. De belangwekkendste zijde van de komende verkiezingen zal niet de strijd zijn tusschen de Minseito en de Seijoekai partij, doch die tusschen de aanhangers van den status-quo en de voorstanders der hervormingen. Men gelooft, dat de regeering haar verkiezingsprogramma op 9 April bekend zal maken, zoodra het de keizerlijke goedkeuring heeft ontvangen. (Kokoemin Sjimboen) **(Vor. ber. 2731 C.)**

E. **SCHEEPVAART. — Grootste schepen van Nederland en van de wereld. —**

Grootste schepen van Nederland:

1.	Nieuw-Amsterdam	36.000 b.r.t.
2.	Statendam	28.291 „
3.	Rotterdam	24.148 „
4.	Johan van Oldenbarnevelt	19.428 „
5.	Marnix van St. Aldegonde	19.355 „
6.	Baloeran	16.981 „
7.	Dempo	16.979 „

Grootste schepen der wereld:

1.	Normandie (Frankrijk)	82.799 b.r.t.
2.	Queen Mary (Engeland)	80.774 „
3.	Majestic (Engeland)	56.599 „
4.	Berengaria (Engeland)	52.101 „
5.	Bremen (Duitschland)	51.656 „
6.	Europa (Duitschland)	51.656 „
7.	Rex (Italië)	51.062 „
8.	Leviathan (Am.) (ex-Vaterland)	48.942 „
9.	Nieuw-Amsterdam (Nederland)	36.000 „
10.	Paris (Frankrijk)	34.569 „

(De Telegraaf) **(V. b. Nederland: Scheepv. 2732 E.; Nieuw-Amsterdam 2742 D.)**

16 APRIL 1937

F. **BRITSCH-INDIE. - Nadere bijzonderheden in zake de provinciale verkiezingen en constitutioneele hervorming. —**
Met groote belangstelling heeft de bevolking van Britsch-Indië eenige weken geleden deelgenomen aan de provinciale verkiezingen. De kiezers, onder wie een groot aantal vrouwen, die juist het kiesrecht hebben gekregen, stroomden naar de stembus. De Congres-partij behaalde de meerderheid in zes van de elf provincies. In de vijf andere verkreeg een coalitie van de overige partijen de meerderheid. Daarna noodigde in elk van de elf provincies de gouverneur de leiders van de meerderheid uit om een ministerie te vormen.
De Congres-partij heeft wel, ofschoon zij de grondwet onvoldoende had genoemd, en verklaard had, van plan te zijn om haar omver te werpen, actief deelgenomen aan de verkiezingen, waarbij zij het volk een uitgebreid programma van radicale hervormingen aanbood.
Toen zij echter werd uitgenoodigd om de verantwoordelijkheid voor de regeering in de zes provincies waar zij de meerderheid had behaald, op zich te nemen, ontstond er in de Congres-partij groote verdeeldheid over den te volgen weg.
De gematigden, die in de meerderheid schenen te zijn, wilden gaarne accepteeren, en hun best doen om de beloften aan het volk te verwezenlijken. De extremisten stonden er op, dat de vorming van provinciale regeeringen moest worden geweigerd, en dat de meerderheden van de Congres-partij in de zes provincies er opzettelijk naar moesten streven om de grondwet onmogelijk te maken. Na veel heen en weer gepraat werd besloten om den gouverneurs mede te deelen, dat de leiders van het Congres de regeering zouden aanvaarden, maar onder de voorwaarde, dat de gouverneurs zich zouden verbinden om geen gebruik te maken van hun speciale volmachten.
Deze verbintenis konden de gouverneurs niet aangaan. Wanneer zij aldus zouden hebben gehandeld, zou dit op zichzelf schending van de grondwet hebben beteekend.
In plaats van de voornaamste bewakers van de grondwet, zouden gouverneurs haar eerste schenders zijn geworden.
Zij beloofden den leiders van de Congres-partij hun volledige sympathie en steun binnen de grenzen van de wet, als zij de regeering aanvaardden. Meer konden de gouverneurs niet doen.
De Congres-partij hield voet bij stuk en de leiders van de meerderheid in zes provincies weigerden de regeering te aanvaarden.
Niettemin waren op 1 April in alle elf provincies regeeringen gevormd; in de zes, waar de Congres-partij de meerderheid had behaald door de minderheid; in de andere door de meerderheid.
Bijna alle ministers zijn Britsch-Indiërs, onder wie alle godsdiensten vertegenwoordigd zijn.
Tegen deze handelwijze is geprotesteerd met demonstraties en het sluiten van winkels, maar ernstige uitbarstingen zijn niet voorgekomen. De wet staat toe, dat een provinciaal ministerie zes maanden lang regeert, zonder het parlement bijeen te roepen. Wanneer deze weg wordt gevolgd, zal een adempauze bereikt worden, gedurende welke de toestand nader onder oogen kan worden gezien en misschien een regeling tot stand kan worden gebracht. (Times of India, Bombay)
(Vor. ber. Grondwet 2738 D.)

A. **GENEESKUNDE. — Prijsvraag Embolie en Thrombose. - Bekroonde antwoorden. —**
Blijkens een mededeeling in het „Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde" waren op de prijsvraag der familie Veenstra over embolie en thrombose vijf antwoorden ingekomen. De prijsvraag luidde: „Gevraagd wordt, op grond van ervaren of (en) proefneming of (en) literatuurstudie, naar de meest doeltreffende wijze, waarop het gevaar voor thrombose en embolie bij geopereerde patiënten en bij kraamvrouwen, kan worden voorkomen of verminderd, hetzij door maatregelen vóór, tijdens of na de operatie, resp. de bevalling".
De jury, welke bestond uit de professoren Bijlsma, Engelhard, Michaël en Wester, heeft den prijs toegekend aan mej. dr. Jeltje Stroink te Utrecht en dr. J. J. C. Pietersen te Pretoria voor hun gezamenlijk antwoord en den aanmoedigingsprijs aan dr. H. Festen te Tilburg, „door wiens proeven een grondslag wordt gelegd, die experimenteel verder kan worden uitgebouwd, en waaruit wellicht op den duur belangrijke conclusies kunnen worden gegrondvest."
In het slot van haar judicium over het door haar bekroonde antwoord geeft de jury te kennen, dat dit van de ingekomen antwoorden verreweg het beste is, en dat toepassing van de hierin gepropageerde maatregelen wellicht zal kunnen leiden tot „de meest doeltreffende wijze, waarop het gevaar voor thrombose en embolie... kan worden voorkomen of verminderd." (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde)

B. **BELGIE. — Tusschentijdsche verkiezingen. - Perscommentaren. —**
NEDERLAND. — **„Alg. Handelsblad":** Het succes van den Belgischen premier bij de tusschentijdsche verkiezing te Brussel is overtuigend geweest. Driekwart der Brusselsche kiezers stemde op hem en de Rexistenleider Degrelle is wel zeer ontnuchterd uit den strijd gekomen. Immers in 1936 behaalden Rex en Vlaamsche nationalisten nog 19,9 pct. van het stemmentotaal, thans was dit percentage teruggevallen tot 19,05. En zij die gemeend hebben, dat Degrelle een kansje zou kunnen krijgen door de blanco-stemmen, zijn wel zeer teleurgesteld. In vergelijking met 1936 was zelfs het aantal blanco-stemmen teruggeloopen.

BELGIE. — In België wordt de overwinning gevierd als die van de democratie op het fascisme, terwijl de Rexisten hun nederlaag wijten aan de interventie van den aartsbisschop van Mechelen. Hoe het zij, deze stembusstrijd, waarbij voor de Rexisten een zetel in de Kamer is verspeeld, heeft klaarheid gebracht aan Brussel's politieken hemel.

ENGELAND. — De **„Daily Telegraph"** schrijft, dat de verkiezingen te Brussel een bemoedigend antwoord gaven aan hen, die geloofden dat over de geheele wereld de democratie in haar strijd achteruit was gedrongen.

FRANKRIJK. — In de **„Petit Parisien"** schrijft Bourgues, dat overal waar nog de volks-souvereiniteit regeert de naam Van Zeeland heden zal worden gevierd als een symbool van de ware verantwoordelijkheid en toewijding van het land. De nederlaag van Degrelle zal evenwel in de landen van den totalen staat diep worden gevoeld.

DUITSCHLAND. — De **„Völkischer Beobachter"** schrijft o.a.: De verkiezingsstrijd in Brussel is met een overwinning voor den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen geëindigd. De leider der Rexisten heeft het tot dusver in zijn politieke actie steeds vermeden front te maken tegen de kerk. De moreele en ook de politieke macht van den kardinaal heeft hij nooit aangetast. Integendeel, hij heeft zich steeds een gehoorzame zoon der katholieke kerk getoond. De aartsbisschop heeft nu van zijn onaangetaste macht gebruik gemaakt. Degrelle staat thans voor de beslissing, of hij de macht der kerk nog verder tegen zich zal laten gebruiken, of dat hij openlijk den strijd tegen het politieke Katholicisme moet opnemen. **(Vorig bericht 2742 G.)**

C. **VEREENIGDE STATEN. — Wagner Labor Relations Act grondwettig verklaard. —**
Het Hooggerechtshof heeft met vijf tegen vier stemmen de Wagner Labor Relations Act grondwettig verklaard.
Deze wet strekt tot het bijleggen van arbeidsgeschillen door het verplicht stellen van collectief overleg tusschen werkgevers en werknemers. De Senaat heeft deze wet, ingediend door senator Wagner, op 16 Mei 1935, met 63 tegen 12 stemmen aangenomen.
De vraag, waar het bij het onderzoek naar het al of niet grondwettig zijn van deze wet om ging, was, of de federale regeering, evenals de individueele staten, minimum-loonen mag vaststellen en of het recht van het Congres collectieve contracten te mogen eischen bij het vervoerbedrijf zich ook uitstrekt over de fabrieksindustrie. (N. Y. Herald Tribune) **(1817 E.)**

D. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Minister Bovesse treedt af. —**
Langen tijd voor de tusschentijdsche verkiezingen te Brussel had de minister van Justitie, Bovesse, reeds besloten af te treden met de bedoeling benoemd te worden tot gouverneur van de provincie Namen.
Bovesse had een maand geleden besloten te wachten met zijn ontslagneming tot na deze verkiezing.
Hij heeft nu op 12 April '37 ontslag gevraagd als minister en Kamerlid. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2650 C.)

17 APRIL 1937

E. **EGPYTE. — Afschaffing der Capitulaties. —**
In het hotel Montreux Palace te Montreux is op 12 April '37 de internationale conferentie bijeengekomen, die de Egyptische eischen ter afschaffing der capitulaties (de speciale voorrechten, welke de buitenlanders sinds eeuwen in Egypte genieten) zal behandelen. De conferentie is op verzoek van Egypte zelf bijeengekomen. Dit kon gebeuren, omdat Egypte na jaren en jaren van strijd Engeland heeft kunnen bewegen, zijn souvereiniteit, hoewel altijd nog beperkt, te erkennen. Ter conferentie aanwezig zijn de mogendheden, welke bij de capitulaties belang hebben: Engeland, Frankrijk, Italië, België, Nederland, Griekenland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, Spanje, Portugal en de Ver. Staten van Noord-Amerika. Het gouvernement van Cairo heeft eveneens Duitschland, Oostenrijk en Sovjet-Rusland ter conferentie uitgenoodigd, ofschoon deze landen na den wereldoorlog van de lijst der „Capitulaire mogendheden" zijn geschrapt. Duitschland alléén nam de uitnoodiging niet aan. Dit land geniet krachtens een verdrag van 1925 opnieuw de voorrechten der consulaire rechtspraak welke Versailles had opgeheven voor Duitschland, maar dit verdrag bepaalt tevens, dat die voorrechten zullen worden opgeheven, zoodra in het algemeen de consulaire rechtspraak verdwijnt. Tevens zond Cairo invitaties aan de successiestaten Polen, Roemenië, Joego-Slavië en Tsjecho-Slowakije, zoodat alle landen, die met Egypte in handelsrelaties staan en op een of andere wijze met de capitulaties hebben te maken, rondom de groene tafel te Montreux vereenigd zijn. Het gaat hier dus om een internationale conferentie, wier beslissingen van groot belang zullen zijn voor de toekomst van Egypte, dat, krachtens het tractaat met Engeland, ten vorigen jare gesloten, een onafhankelijke en souvereine staat is geworden, die spoedig deel zal uitmaken van den Volkenbond.
Uit de meeste landen zijn voor het begin der conferentie reeds verklaringen gekomen, dat zij sympathiek staan tegenover de wenschen der Egyptische regeering.
De voorzitter Nahas Pasja, minister-president van Egypte, hield de openingsrede. Hij stelde op de eerste plaats in het licht, dat de capitulaire rechten niet meer in overeenstemming zijn met den tijd en niet meer passen in den tegenwoordigen toestand van Egypte, zoodat zij een inbreuk vormen op de waardigheid van het land en op de uitoefening van zijn souvereiniteit.
Hij bestreed het vrijstellen van belastingen en de immuniteit der vreemdelingen op wetgevend en rechtelijk gebied. Hij herinnerde er aan, dat de gemengde rechtbanken slechts bij wijze van proef ontworpen waren. Egypte heeft echter, om een bewijs te geven van gematigdheid en om zoo veel mogelijk persoonlijke belangen te behoeden, ze niet onmiddellijk willen opheffen en gaat er mede accoord, dat ze gedurende een redelijke, niet onbehoorlijk verlengde periode gehandhaafd worden. Dit kan echter niet zoo zijn met de wetgevende functies dezer rechtbanken. Dit zou in strijd zijn met de eischen van een moderne regeering. Het is natuurlijk, dat het program der Egyptische regeering bestaat in het afschaffen van de capitulaties op alle punten.
Wat de opheffing der gemengde rechtbanken betreft, stelt Nahas Pasja een overgangstijdperk voor, aangezien deze overgang zonder schokken geschieden moet. De overgang zal twee maatregelen met zich mede brengen: het overdragen van de rechtspraak der consulaire rechtbanken aan de gemengde rechtbanken en de instelling van een organisatie voor de gemengde rechtbanken, die geleidelijk minder zal worden en die voorbereidingen zal treffen voor een opvolging der nationale rechtbanken. Belangrijker wijzigingen hebben betrekking op de bevoegdheid. Zij zijn van tweeërlei aard: sommige strekken tot uitbreiding der rechtspraak, andere tot beperking daarvan op zekere punten.
De Egyptische premier besloot met te zeggen, dat de tradities van verdraagzaamheid en liberalisme, welke Egypte steeds aan den dag heeft gelegd, de materieele, intellectueele en moreele belangen der vreemdelingen in staat zullen stellen zich vrijelijk te ontwikkelen. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Capitulaties 2405 D.; Egyptisch-Engelsch Verdrag 2431 A.)

F. **FRANKRIJK. — Léon Jouhaux, secretaris-generaal der C. G. T., keurt „wilde stakingen" af. —**
In de vergadering van het Nationaal Comité der C.G.T. heeft Léon Jouhaux, de secretaris-generaal, doen uitkomen, dat Frankrijk thans aan het hoofd

staat van alle landen op het stuk van zijn sociale wetgeving en dat geen enkele regeering zoo snel een zoo uitgebreid geheel van bepalingen in het voordeel van den werknemer heeft ingevoerd. Hij keurde de „wilde" stakingen af. Aan de „pauze" moet op zijn tijd een eind komen, maar terwijl zij voortduurt moet men er gebruik van maken om de nieuwe hervormingen die men wil doorvoeren eerst goed te bestudeeren.
Sprekende over nationaliseering verklaarde Jouhaux, dat die niet met zooveel woorden in het program van het Volksfront geschreven staat maar dat ze daaruit toch eigenlijk wel voortvloeit. Men heeft de oorlogsindustrieën genationaliseerd, maar deze hangen weer af van de mijnen, de spoorwegen, de electriciteitsbedrijven. Moeten die op de genationaliseerde industrieën blijven drukken? De C.G.T. heeft het recht te vragen, dat deze problemen onderzocht zullen worden om ze binnen afzienbaren tijd te kunnen oplossen. „Wij willen onze revolutie ordelijk verwezenlijken," zoo luidde Jouhaux's conclusie.
Het nationaal comité heeft besloten een weerstandskas te vormen om die stakingen te steunen, die door het bestuur worden goedgekeurd. Er mag pas gestaakt worden, nadat de vakvereenigingsorganen gewaarschuwd zijn, anders hebben de stakers geen recht op de solidariteit der C.G.T.
Verdere plannen zijn: Het eischen van een loonsverhooging van 20% voor alle thuiswerkers en verwezenlijking van het ontwerp tot organisatie van groote werken. Om deze te financieren bepleitte Jouhaux nationaliseering van het herverzekeringswezen.
(Le Journal) **(Vor. ber. Jouhaux 2686 B.)**

18 APRIL 1937

A. GEESTELIJK LEVEN. — Vrijzinnig Hervormde Predikanten. - Jaarlijksche bijeenkomst. —
Te Amsterdam hebben op 6 April '37 de Vrijzinnig Hervormde Predikanten hun jaarlijksche bijeenkomst gehouden, onder voorzitterschap van ds. K. A. Beversluis, die in zijn openingswoord de aandacht vestigde op de beteekenis van deze vergaderingen, welke ook al meer dan een kwarteeuw hebben geleefd. Deze vergadering — aldus spreker — heeft nooit willen zijn een theologenvergadering; de theologie staat hier in dienst van het praktische werk en van de problemen voortvloeiende uit de situatie van ons kerkelijk leven.
En dat er eigen vraagstukken zijn voor onze kring, vraagstukken die voor ons als hervormde dominees bestaan en niet of geheel anders bestaan voor onze collega's van andere kerkgenootschappen, zal niemand onzer ontkennen.
De vraagstukken, waar wij als vrijzinnige hervormde predikanten voor worden gesteld, hebben hun eigen aard, bepaald door twee factoren:
1. Ons contact met de massa in sterke differentiatie van cultuur en maatschappelijke positie door ons werk in de „groote" kerk;
2. Ons contact met de rechterzijde; niet alleen met orthodoxe collega's maar in het contact bij ons gemeentewerk met rechtzinnige gemeenteleden. De twee factoren, die het eigene onzer positie en problematiek bepalen zijn niet incidenteel, maar principieel.
Wij willen en wij zoeken juist in ons volkskerk-ideaal de differentiatie van het volksleven. Onze gemeenten en onzen arbeid daarin hebben wij niet in het minste lief om het contact, dat wij daarin hebben met menschen uit zeer verscheiden kringen onzer samenleving. Wij zouden niet voegen in een maatschappelijk of cultureel afgesloten kring, maar wij willen de volkskerk in haar eigenaardige bonte verscheidenheid. Dat behoedt ons voor verenging, houdt ons open en dwingt ons de Evangelieboodschap naar meer verscheiden kant, aard en gesteldheid door te dragen. Maar het spreekt vanzelf, dat hier ook liggen de eigenaardige moeilijkheden voor ons als dominees in dat zeer bonte gezelschap van menschen, die onze gemeenten vormen. Wij denken om een voorbeeld te noemen hoe een eigen problematiek voor ons hervormden de jeugdorganisaties en het jeugdwerk heeft. Problematiek, die samenhangt niet alleen met cultuur, milieu e.d. maar evenzeer met volksaard, sociale structuur der gemeente enz. Een problematiek, die zeker nog niet is opgelost door de scheiding V.C.J.B. en Rijzende Kerk.
Wij denken evenzeer aan de eigenaardige moeilijkheid in dit verband voor ons preekwerk: De eisch om in de goeden en diepen zin populair te zijn. Is hierin niet gegeven een van de oorzaken waardoor wij hervormde predikers steeds weer gedrongen worden tot bijbelsche prediking meer, dan wellicht vrijzinnige collega's in andere kerkgenootschappen. De z.g. „cultureele" prediking in die eigenaardige beteekenis die „men" daaraan vaak geeft, kan onder ons nimmer plaats vinden, wanneer wij bewust dominees in de volkskerk zijn. Of dit verlies of winst is laat ik gaarne aan u ter beoordeeling. Ook de tweede factor, die ik noemde: contact met het rechtzinnige Christendom is voor ons principieel. Evenmin als wij hebben of wenschen een cultureel of maatschappelijk begrensde gemeente, evenmin willen wij een vrijzinnige kerk. In ons beginsel van volkskerk is gegeven de principieele afwijzing van de richtingskerk, van de vereniging in een vrijzinnige kerk gegeven. Uit ons besef, dat nimmer een mensch de absolute waarheid grijpen kan, maar aan elk slechts een deel geopenbaard is, is sterk in ons het weten, dat ons Christendom verrijkt kan worden in voortdurend contact met hen, die de waarheid anders zien. Voor ons Christendom zou afsluiting in de vrijzinnigheid fataal zijn. Het contact, het zoeken en meermalen vinden van eenheid in grondslag, waar die vaak eerst niet werd gedacht, een ervaring, die wij in onzen arbeid in gemeente en met collega's telkens weer opdoen, is voor ons verrijking, zoowel als dat het beteekent invloed van ons vrijzinnig Christendom in andere kringen. Maar ook dit brengt de eigen problematiek.
(Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. 2283 E.; Vrijz. Hervormden 2496 B.)

B. NEDERLAND. — Het Prinselijk Paar te Baarn.
Onder groot enthousiasme van de zijde der bevolking heeft het Prinselijk Paar op 14 April '37 zijn intrede gedaan in de gemeente Baarn, waarin het prinselijk paleis Soestdijk is gelegen. (De Telegraaf)
(V. b. Prinses Juliana 2740 G.; Pr. Bernhard 2741 D.)

C. BELGIE. — Bezoek van dr. Hj. Schacht, Rijksbankpresident, aan Brussel. —
Dr. Hj. Schacht, Rijksbankpresident en Duitsch minister van Economische Zaken, heeft te Brussel een tegenbezoek gebracht aan den gouverneur der Nationale Bank van België, den heer L. Franck. Hij was tevens de gast van minister-president Van Zeeland. Een officieel communiqué ten opzichte van dit bezoek werd niet uitgegeven. Voor zijn vertrek uit Brussel heeft Dr. Schacht op de Duitsche legatie te Brussel met de pers een onderhoud gehad en de volgende punten werden door hem naar voren gebracht:
1. Hij heeft met de Belgen slechts algemeene besprekingen gevoerd, geen onderhandelingen; er zijn dus ook geen directe resultaten.
2. Een verbetering in de internationale economische betrekkingen kan slechts na een politiek accoord over den vrede worden bereikt. Schacht is overtuigd, dat men dichter bij een oplossing is dan eenigen tijd geleden. Hij wenscht Van Zeeland succes bij zijn poging om het terrein voor economische samenwerking voor te bereiden.
3. Schacht sluit de Sovjet-Unie niet buiten een internationaal accoord; hij hoopt den Duitsch-Russischen handel te kunnen uitbreiden.
4. Duitschland zal alles doen om mee te werken aan een internationale stabilisatie der valuta's.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Dr. Hj. Schacht 2648 E.)**

D. FRITS VAN DUINEN OVERLEDEN. —
Frits van Duinen, een der beste krachten van de voormalige Nederlandsche Opera, is op 13 April '37, 77 jaar oud, te Amsterdam overleden.
Van Duinen was een in de hoofdstad bekend makelaar. Zakenman is van Duinen gebleven, maar de liefde voor de Opera leefde sterk in hem en hij bezat een fraaie stem. Als gast trad hij in 1895 voor het eerst op bij de Opera van C. v. d. Linden. Dat debuut werd een succes, zoo groot, dat van Duinen weldra een geregelde medewerker werd aan de Opera-voorstellingen. Wel bood v. d. Linden hem meer dan eens een vast engagement aan, maar van Duinen was te veel zakenman om niet in te zien, dat een engagement aan de steeds wankelende onderneming van v. d. Linden weinig begeerenswaardig was. Hij gaf er dus de voorkeur aan makelaar te blijven, doch al zijn vrije tijd was voor het kunst dienen bestemd. Zijn vertolking van de Koning Heinrich-partij uit Lohengrin werd vermaard. Ook in Tannhäuser en Der Fliegende Holländer was Van Duinen een eminente kracht. Meermalen heeft later ook de Wagnervereeniging van zijn diensten gebruik gemaakt. En toen de Nederlandsche Opera verdween is Van Duinen bij groote kooruitvoeringen vaak een zeer gewaardeerd medewerker geweest.
Bij zijn zilveren jubileum als zanger erkende H. M. de Koningin zijn verdiensten door hem te benoemen tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau.
(Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Philologencongres te Utrecht. - Prof. dr. H. Bolkestein over: „De cultuurhistoricus en zijn stof". —**

Prof. dr. H. Bolkestein opende de op 1 April '37 te Utrecht gehouden vergadering van philologen met een rede over: „De cultuurhistoricus en zijn stof". Hieraan ontleenen wij het volgende:

Een merkwaardige kentering in de beschouwing van de beschaving der oudheid voltrekt zich, aldus de hoogleeraar, door de verdwijning van het begrip „antiquiteiten" in de wetenschappelijke terminologie. Overziet men de omvangrijke handboeken waarin deze behandeld werden, dan blijkt het niet gemakkelijk positief te omschrijven wat men er onder begreep. Als eerste kenmerk kan men noemen, dat hoofdzakelijk het concrete en formeele beschreven werd. Een tweede kenmerk is de behandeling van de gegevens der overlevering als op zichzelf staande wetenswaardigheden, zonder dat samenhang gezocht werd met voorafgaande en volgende ontwikkelingstreden of met de overige elementen der gelijktijdige cultuur. Men abstraheerde de figuur van „den" antieken mensch, doordat men de beschaving van Homerus tot Justitianus als een eenheid zag, als geheel tegengesteld aan de moderne, en fingeerde aldus een totaalbegrip „Altertumswissenschaft".

Volkomen hieraan tegengesteld zijn de geesteshouding en de arbeidswijze van den historicus. Hij toetst aan zijn stof eerst de vragen, die hij zichzelf heeft gesteld, omdat het antwoord daarop van belang is voor het begrip van het verleden. Cultuurgeschiedenis is het aanwijzen van betrekkingen en verhoudingen tusschen geestelijke waarden. Deze betrekkingen worden den cultuurhistoricus ten deele voorgelegd door de feiten der overlevering. Ieder historisch verschijnsel heeft natuurlijke verbindingen, verticaal met het voorafgaande van dezelfde orde, horizontaal met de overige bij hetzelfde volk en in denzelfden tijd. Van anderen aard zijn de betrekkingen, die de cultuurhistoricus aanwijst tusschen verschijnselen, die geen enkelen samenhang hebben door den tijd, maar wier relatie alleen gezien kan worden doordat ze als begrippen gevat zijn en als zoodanig vergeleken kunnen worden onafhankelijk van den tijd waarin ze zijn ontstaan.

Niet overwegend is daarbij het bezwaar, dat vaak in de behandelde periode van het verleden zich een overeenkomstig begrip nog niet als zelfstandige grootheid heeft gevormd; een verschijnsel, dat op zichzelf reeds om een verklaring vraagt: hoe komt het b.v., dat de Grieken geen woorden voor kunst, kunstenaar of kunstwerk hebben gekend? Dat zij echter hebben voortgebracht wat wij „kunst" noemen, is volstrekt zeker.

Ingewikkelder is het onderzoek wanneer een volk geen term heeft gestempeld voor „zedelijk" of „onzedelijk"; maar het staat vast, dat ook de Grieken b.v. ten aanzien van de gedragingen der menschen onderling een onderscheid tusschen goed en kwaad hebben gemaakt, en wij kunnen dus hun moraal trachten te leeren kennen. Van veel ernstiger aard is de moeilijkheid, dat termen en begrippen bij volken van geheel verschillende beschaving, juist wanneer zij schijnbaar hetzelfde aanduiden, inderdaad elkaar allerminst dekken en dus niet vanzelfsprekend, als aequivalent mogen worden beschouwd. Men moet zich goed bewust maken, dat een Griek onder „theos" iets anders verstond dan wij onder „God", dat „Eusebeia" veel meer omvat dan ons „vroomheid"; dat het begrip van het „eu poiein" slechts in zeer geringe mate overeenkomt met ons „weldadigheid".

Mits de cultuurhistoricus zich goed rekenschap geeft van den inhoud der begrippen die hij hanteert, is het ook onverschillig, ook voor dengeen die de verhouding zoekt van het verleden tot het heden, of hij de moderne of antieke begrippen daartoe als uitgangspunt neemt; slechts zijn het andere relaties, die daarbij aan den dag treden. (Red. K. H. A.)

19 APRIL 1937

B. **VATICAAN. — Duitsche antwoordnota op Encycliek tegen de kerkpolitiek van Adolf Hitler. —**

Op 13 April '37 heeft Duitschland bij het Vaticaan een antwoordnota op de recente Pauselijke Encycliek over den toestand der Katholieke Kerk in Duitschland, in welke Encycliek het Duitsche rijk schending van het Concordaat wordt aangemerkt, doen overhandigen.

Wat den inhoud dezer nota betreft, verneemt men, dat daarin o.a. met bevreemding zou worden vastgesteld, dat Z. H. de Paus niet alleen kritiek zou uitgeoefend hebben op de binnenlandsche verhoudingen in het rijk, maar ook een beroep zou gedaan hebben op de geheele wereld, waarmede een algemeen stelling nemen tegen Duitschland zou zijn beproefd. Er zou op gewezen worden dat in de Encycliek betreffende Mexico een dergelijk beroep op de wereld niet zou gedaan zijn.

Tenslotte zou de nota vaststellen, dat het van de toekomstige houding van het Vaticaan en de invloedssfeer der Kerk zal afhangen, of een rustige ontwikkeling der verhoudingen, waaraan ook het Duitsche rijk waarde hecht, mogelijk zal zijn. (De Tijd)

(Vorig bericht 2726 B.)

C. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het Kinderrecht. - Wijzigingen. —**

Ingediend is een wetsontwerp tot wijziging van de bepalingen betreffende het kinderrecht, voorkomende in het eerste deel van het Burgerlijk Wetboek en — in verband daarmede — wijziging en aanvulling van de andere boeken van dat Wetboek, alsook van het Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering en van andere wetten.

Ter toelichting daarvan wordt o.m. het volgende opgemerkt:

Het ontwerp tracht vele bestaande bezwaren te vermijden door een samenvatting der hiervoor in aanmerking komende onderwerpen en door al de formeelrechtelijke bepalingen, door de kinderwetten in het Burgerlijk Wetboek gebracht, daaruit te lichten en, systematisch samengevat, in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering op te nemen.

Een ingrijpende materieele wijziging, die door het ontwerp in het kinderrecht wordt voorgesteld, is deze, dat voor het ontstaan van burgerlijke betrekkingen tusschen het natuurlijk kind en zijn moeder erkenning door deze laatste voortaan niet meer noodig zal zijn.

Een andere materieele wijziging, die wordt voorgesteld, is, dat de ouderlijke macht ten aanzien van den persoon des kinds voortaan niet meer door den vader alleen, doch door beide ouders gezamenlijk zal worden uitgeoefend, terwijl bij verschil van inzicht de wil van den vader beslissend zal zijn. (Het Vaderland)

(Vorig bericht Tweede Kamer 2734 E.)

D. **ROTTERDAM. — Diesviering der Rotterdamsche Kamer van Koophandel. —**

In tegenwoordigheid van Z. K. H. Prins Bernhard heeft op 16 April '37 de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam haar verjaardag gevierd met een buitengewone vergadering in de groote Doelenzaal, in welke vergadering de minister-president, Z. Exc. dr. H. Colijn, een rede heeft uitgesproken over „Wisselingen in het wereldverkeer".

Dr. Colijn kwam in zijn rede tot de volgende conclusie: Moet men een eindoordeel geven over den toestand en de verwachtingen, hier zoowel als in Indië, dan kan men zeggen: de veeren van den vogel hebben wel geleden, maar zijn slagpennen zijn ongedeerd. In Indië zijn de veeren alweer aan het bijgroeien en ook hier mag men dit — als geen onverwachte nieuwe storingen optreden — tegemoet zien. De krachten van het land zijn niet gebroken, de ontzaglijke wereldcrisis heeft voorts ook wel goede gevolgen gehad. In dien zin dan, dat de veel gesmade aanpassing menig bedrijf in de positie heeft gebracht, dat het thans weer met vertrouwen op de wereldmarkt kan verschijnen. (De Maasbode)

(Vorig bericht Kamer van Koophandel 1714 D.; Dr. H. Colijn 2731 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De positie der Joodsche artsen. —**

De positie van de Joodsche artsen in Duitschland wordt met den dag ondraaglijker. Uit de officieele gegevens blijkt, dat gedurende de vier jaren van het nat.-socialistische regime, meer dan 3000 Joodsche doktoren het land hebben verlaten. Tegelijkertijd worden zij, die achterblijven, door de niet-Joodsche bevolking in steeds toenemende mate geboycot.

Naar schatting bevinden zich thans nog ongeveer 8000 Joodsche artsen binnen de grenzen van het Derde Rijk. Van hen is de helft boven den leeftijd van 50 jaar, over het algemeen dus te oud om nog te kunnen emigreeren.

Door de centrale Joodsche organisaties te Berlijn is in verband hiermede onlangs aangekondigd, dat zij als haar voornaamste taak voor het jaar 1937 beschouwen, verdere emigratie van Joodsche artsen te bevorderen. (Joodsche Perscommissie)

(Vorig bericht Anti-Semitisme 2722 E.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog - 9 maanden strijd. —**
Op 18 April was het 9 maanden geleden, dat in Spanje de burgerkrijg uitbrak. Met afwisselend succes, in twee legers verdeeld, bestrijden de Spanjaarden elkaar, elk van beiden gesteund en geholpen door buitenlandsche middelen, wapenen en vrijwilligers-troepen. In de eerste zes maanden was het krijgssucces bijna voortdurend aan de zijde der troepen, onder leiding van generaal Franco, leider der rebellen. In het laatste kwartaal echter, vallen er voor deze troepen weinig groote successen meer te vermelden en is de toestand vrijwel in evenwicht gekomen, waarbij noch de Franco-troepen, noch die der regeering belangrijke winst hebben kunnen bereiken.

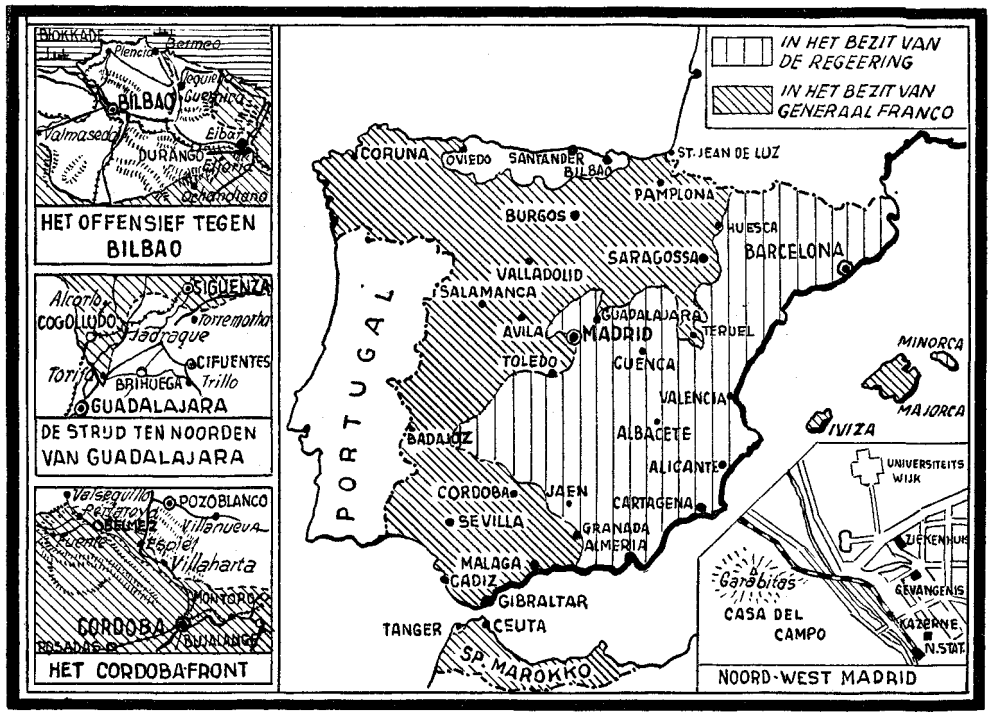

Snel breidde de nationalistische- of rebellen-beweging in het vorig jaar zich uit, 43 provinciën vielen haar geheel of grootendeels in handen, alsmede al de Koloniën en Spaansch Marokko, de eerste haard van den opstand. De regeerings- of roode troepen behielden slechts 18 provinciën, welke evenwel de grootste bevolkingscentra bevatten, o.a. alle groote havensteden aan de Oostkust en het Baskenland aan de Golf van Biscaje.
Enkele belangrijke feiten uit dit eerste halfjaar zijn: de verovering op 17 Augustus van Bajadoz door de Franco-troepen, waardoor de verbinding van de Noordelijke en Zuidelijke legers der nationalisten een feit werd.
Lieten op 18 September de regeeringstroepen het Alcazar van Toledo in de lucht springen, de daar omsingelde nationalisten hielden toch nog stand, totdat zij op 28 September door de oprukkende troepen van generaal Franco ontzet werden en Toledo in het bezit der nationalisten kwam. Nu lag de weg naar Madrid vanuit het Zuiden open. Op 5 October begon de strijd om de hoofdstad.
Thans na zes maanden beleg is Madrid nog steeds in handen van de regeering onder aanvoering van generaal Miaja.
In het Noorden hebben de nationalistische troepen van generaal Mola op 4 September Irun bezet en daarmede het Baskenland afgesneden van den in- en uitvoerweg naar Frankrijk. Op 14 September viel San Sebastian hun in handen; maar nog steeds houden de Basken stand.
De krijgsverrichtingen der laatste 3 maanden laten als belangrijkste feit zien de bezetting door de nationalistische troepen van Malaga (9 Febr.). De strijd om Madrid werd op 7 Febr. opnieuw geopend met den grooten slag in het Zuid-Oosten, aan de Jarama, waar de nationalistische troepen er in slaagden de Valencia-weg te bereiken.
13 Februari beginnen de krijgsverrichtingen in het Noord-Oosten aan het Guadalajara-front. De hier strijdende nationale troepen wisten in 8 dagen groote successen te bereiken en andermaal liep Madrid ernstig gevaar geheel omsingeld te worden. Andermaal echter ook wisten de verdedigers der hoofdstad stand te houden en zelfs het verloren gegane gebied grootendeels te heroveren. De nationalistische troepen, geholpen door Italianen, leden een groote nederlaag.
Op dit oogenblik dringen de nationalistische troepen in het Baskenland op en Madrid wordt hevig beschoten, maar de regeeringstroepen houden stand.

De **„Sarkani".** — De marinestaf ontving van den commandant van Hr. Ms. kruiser „Java" bericht, dat hij convooi geweigerd heeft aan het s.s. „Sarkani", kapitein Gidts, reeder het Nederlandsch Bevrachtingskantoor te Amsterdam, bestemd voor Alicante.
De „Sarkani" is bij een poging om ongeconvoyeerd door Straat Gibraltar te stoomen, op 14 April '37 in de vroegte door een Spaansch oorlogsschip aangehouden en opgebracht naar Ceuta.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Burgeroorlog 2745 E.)**

B. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Amerikaansch: Robert Nathan — „The Enchanted Voyage". (Constable 1937)
John Steinbeck — „Of Mice and Men". (Covici Friede, New York 1937) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Duitsch: Hans Fritsch — „Hohe Jagd in der Tatra". (Das Bergland-Buch, Salzburg 1937)
Richard Katz — „Einsames Leben". (Ein Buch von Hunden und Pflanzen) (Eugen Rentsch-Verlag Erlenbach, Leipzig 1936) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Engelsch: James Hilton — "We are not alone". (Macmillan)
H. M. Tomlison — "All Hands!" (Heinemann)
(Vorig bericht 2742 E.)
Fransch: Guy Mazeline — „Bétafeu". (Gallimard '37)
Henri Pourrat — „Contes de la bûcheronne". (Collection „Pour Tous", Tours) **(Vorig bericht 2742 E.)**
Lettisch (in het Duitsch): Janis Poruks — „Die Reinen Herzens sind". (A. Gubbis, Riga) **(2742 E.)**
Nederlandsch: W. Groeneveldt — „In het land der blauwe vulkanen". (Leopold, Den Haag)
Marie Koenen — „Egmond Verhalen". (Vox Romana)
(Vorig bericht 2742 E.)
Portugeesch: Jorge das Reves Larcher — „Castelos de Portugal." (Atlantida, Coimbra) **(V. b. 2742 E.)**
Russisch: A. Adveenko — „Soedba" (Noodlot). (Goslitizdat, Moskou) **(Vor. ber. 2742 E.)** (Red. K. H.A.)

20 APRIL 1937

C. **DUITSCHLAND. — Bezoek van George Lansbury aan Adolf Hitler. —**
De vroegere leider van de Labourpartij, George Lansbury, die op 18 April in de Duitsche hoofdstad was gearriveerd, is 19 April door rijkskanselier Hitler in audiëntie ontvangen in tegenwoordigheid van den staatssecretaris en chef der rijkskanselarij, dr. Lammers.
Naar Lansbury later aan de Britsch-Amerikaansche pers mededeelde, legde Hitler tijdens het onderhoud de belangrijke verklaring af, „dat Duitschland bereid is, deel te nemen aan een wereldconferentie tot herstel van de economische samenwerking en van de wederzijdsche overeenstemming tusschen alle landen der wereld, indien Roosevelt of het staatshoofd van een andere groote mogendheid het initiatief tot zulk een conferentie zou nemen". (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Hitler 2731 G.; Lansbury 2166 D.)

D. **ARGENTINIE. — Immigratie-overeenkomst met Nederland. —**
Uit Buenos Aires meldt het A. N. P.: Er is een Nederlandsch-Argentijnsche immigratie-overeenkomst onderteekend. Op 20 April wordt een handelsovereenkomst tusschen beide landen onderteekend.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht blz. 1227 B.)**

A. Rechtspositie van de getrouwde vrouw en het huwelijksvermogensrecht. —
Voor de Notarieele Vereeniging te Amsterdam heeft dezer dagen mr. dr. M. Polak, oud-raadsheer in den Hoogen Raad der Nederlanden, een rede gehouden over „De rechtspositie van de getrouwde vrouw en het huwelijksvermogensrecht".
Over de rechtspositie van de getrouwde vrouw in ons land wordt nog al eens geklaagd en dikwijls reeds zijn pogingen aangewend om daarin verbetering te brengen, aldus ving spr. zijn rede aan. Hoe de regeling moet zijn, daarover bestaat groot verschil van meening. Godsdienstige en politieke overtuigingen hebben hier grooten invloed en daarover zal spr. natuurlijk niet spreken. In 1930 is door minister Donner bij de Tweede Kamer een wetsontwerp ingediend, dat tot dusver niet in openbare behandeling is gekomen. De tegenwoordige regeering vreest n.l., dat het onderwerp aanleiding kan geven tot het toespitsen van tegenstellingen, die de regeering bij voorkeur wil laten rusten. Zij acht daarom de behandeling thans minder gewenscht.
De critiek op de bestaande wet is niet onjuist, maar dikwijls zeer overdreven. In de practijk, in de werkelijkheid, valt het nog al mee en daarop wordt veeltijds te weinig gelet. Dikwijls wordt beweerd, dat in onze wet de getrouwde vrouwen gelijk zijn gesteld met minderjarigen, krankzinnigen en onder curateele gestelden. Maar die voorstelling is absoluut onjuist. Spr. heeft hierbij het oog vooral op de volkomen vrijheid der vrouw omtrent alles, wat de huishouding betreft. Alle handelingen daarover mag zij doen zonder den man. In de meeste gezinnen, wel in 75 procent of meer, heeft de vrouw niet veel anders te doen, dan zorg te dragen voor de huishoudelijke uitgaven. Wanneer dus de wet zou bepalen, wat ook spr. wenschelijk acht, dat de getrouwde vrouw wèl handelingsbevoegd is, dan zal dit voor verreweg de meeste getrouwde vrouwen weinig of geen verandering brengen in haar tegenwoordige positie. Ook overigens is de toestand niet zoo droevig als men wel eens doet voorkomen. Men wijst er op, dat de vrouw thans de dupe kan worden van een verkwistenden of zorgeloozen man. Dat is inderdaad mogelijk, maar op het totaal aantal huwelijken zijn zulke mannen toch uitzondering en het komt ook voor, dat de schuld ligt aan den kant van de vrouw.
In verreweg de meeste huwelijken is de toestand gelukkig zoo, dat man en vrouw geen belangrijke handelingen doen zonder de ander er in te kennen. Dat de man ook wel alleen handelt, ligt mede hieraan, dat vele vrouwen weinig of geen belang stellen in financieele aangelegenheden en in de zaken van den man. Dat zal ook bij verandering van de wet — voorloopig althans — wel zoo blijven en men moet zich van wetswijziging niet te veel voorstellen. Dat wil niet zeggen, dat spr. wetswijziging niet noodig acht. De wet moet zóó worden, dat alle vrouwen, die dat wenschen, zooveel mogelijk bevoegdheid kunnen krijgen.

Welk stelsel huwelijksgoederenrecht? —
Een belangrijke vraag is, welk stelsel van huwelijksgoederenrecht het meest wenschelijk is: gemeenschap van goederen of scheiding van vermogens. Op den voorgrond zij gesteld, dat er geen regeling is, die voor alle standen en onder alle omstandigheden de beste is. De zeden en gewoonten in bepaalde landen, zelfs in bepaalde streken, hebben dikwijls veel invloed. Spr. betoogt, dat voor ons land gemeenschap van goederen als regel de voorkeur verdient. Door huwelijksche voorwaarden kan daarvan worden afgeweken. Tegenwoordig worden er huwelijksche voorwaarden gemaakt in slechts zes procent van alle huwelijken, zoodat 94 procent van alle mannen en vrouwen trouwen in gemeenschap van goederen.
Of er gemeenschap is of scheiding van goederen is van belang vooreerst voor de erfgenamen der echtgenooten, in de tweede plaats voor hun schuldeischers en in de derde plaats voor de echtgenooten zelf. Speciaal voor de vrouw is het van gewicht. Bij faillissement van den man gaat in geval van gemeenschap het geheele vermogen verloren, terwijl bij scheiding van goederen de vrouw haar vermogen behoudt. Is er gemeenschap, dan heeft de vrouw daarover geenerlei zeggenschap. Is er scheiding, ook dan bestuurt de man haar goederen, maar dan kan zij bij huwelijksche voorwaarden voor zich het beheer bedingen met de beschikking daarover.
De handelingsonbekwaamheid van de getrouwde vrouw is historisch te verklaren. In de oudste tijden, bij de Romeinen en de Germanen, stonden alle vrouwen onder de macht of van haar man, of van hun vader of voogd. Men meende, dat de vrouwen, als geen verstand van zaken hebbende, in haar eigen belang beschermd moesten worden. Langzamerhand is dat veranderd, zoodat tegenwoordig de ongetrouwde vrouwen, wat het privaatrecht betreft, vrijwel gelijk staan met mannen.
Ten aanzien van getrouwde vrouwen is dat niet het geval en daarvoor bestaat geen enkele goede reden. Dat blijkt reeds hieruit, dat de vrouw, die weduwe wordt, weer geheel terug krijgt de bevoegdheid om te handelen en om overeenkomsten te sluiten. Het aanhangige wetsontwerp heft dan ook, terecht, de handelingsonbekwaamheid van de getrouwde vrouw op, maar dat zal niet veel geven, wanneer behouden blijft het groote overwicht dat de tegenwoordige wet aan den man geeft. Dat overwicht zal, zooal niet geheel opgeheven, in elk geval aanmerkelijk moeten worden ingekort.

De man het hoofd. —
Hoever men hierin moet gaan, hangt af van het standpunt, dat men inneemt ten aanzien van het huwelijk in het algemeen. Minister Donner is vrij veel tegemoet gekomen, aan hen, die hervorming wenschen. Maar op één punt is hij standvastig blijven staan. Gehandhaafd zal n.l. worden de bepaling, dat de man het hoofd is der echtvereeniging. Dat is het uitgangspunt, het beginsel waarop het ontwerp rust en het gevolg daarvan openbaart zich in verschillende bepalingen. De z.g. maritale macht blijft dus behouden.
Wel zijn in het ontwerp veel meer dan tot dusver waarborgen opgenomen tegen misbruik van die macht door den man. Hij zal verplicht worden zijn vrouw in te lichten omtrent den stand van het vermogen. En wanneer hij dit weigert, kunnen het beheer en de beschikking hem worden ontnomen en aan de vrouw worden opgedragen. Vergemakkelijkt wordt ook de scheiding van goederen, die de vrouw kan vragen bij wanbeheer van den man. Bovendien zal voortaan mogelijk worden, dat gedurende het huwelijk verandering wordt gebracht in het goederenrecht, zoodat bijvoorbeeld dan nog in plaats van gemeenschap er scheiding van de vermogens komt. Tegenwoordig is tijdens den geheelen duur van het huwelijk het goederenrecht tusschen echtgenooten onveranderlijk en kunnen huwelijksvoorwaarden alleen worden gemaakt vóór het huwelijk.
Spr. eindigde met te zeggen, dat z.i. het ontwerp een goede grondslag is voor een nieuwe regeling en hoopt, dat het binnen niet al te langen tijd — hier en daar gewijzigd — wet moge worden.

Het debat. —
De heer Van Hasselt had met belangstelling gehoord, dat de inleider voorstander van de gemeenschap van goederen was. Spr. zou echter een lans willen breken voor de huwelijksche voorwaarden.
Bij eventueele scheiding zijn deze voorwaarden zeer zeker aan te bevelen. De vrouw kan ook voor de gemeenschap procedeeren met bijstand van den man. Maar kan de vrouw zich niet tot den rechter wenden wanneer de man niet meewerkt? Mr. Polak meent dat de Hooge Raad dit niet zou toelaten.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Rechtswetenschap 2525 A.)**

Rechts-wetenschap

A. NEDERLAND. — Uitvoer van Land- en Tuinbouwproducten. - 1927—1936. —

Jaar	Levende dieren a	Levende dieren b	Dierlijke producten a	Dierlijke producten b	Akkerbouwprod. en fabrikaten a	Akkerbouwprod. en fabrikaten b	Tuinbouw-producten a	Tuinbouw-producten b	Totaal a	Totaal b
1927	34.8	21.5	568.1	422.0	1.080.1	114.5	607.5	118.3	2.288.8	676.4
1928	27.0	17.7	565.8	419.5	1.134.3	114.2	657.1	144.8	2.384.3	696.3
1929	22.3	14.9	558.0	410.5	1.241.2	114.4	694.6	138.3	2.516.2	678.0
1930	22.8	14.7	555.2	355.7	1.199.5	92.5	670.2	132.0	2.447.7	594.8
1931	19.5	10.8	581.2	286.3	1.000.0	76.4	613.5	106.1	2.314.1	479.6
1932	20.1	8.3	523.0	177.0	1.082.7	59.2	546.2	73.1	2.172.0	317.5
1933	16.2	5.9	451.5	143.3	822.2	43.3	502.8	61.9	1.192.8	254.5
1934	9.1	3.7	422.5	137.9	874.0	49.1	479.1	61.2	1.784.7	251.9
1935	2.5	2.4	414.9	124.2	909.9	45.0	411.6	53.2	1.739.0	224.8
1936	5.5	2.5	446.1	141.1	1.149.4	56.5	412.0	57.5	2.013.0	257.5

a = gewicht (bruto) × 1.000.000 kg.; b = waarde × *f* 1.000.000.

Uitvoer van agrarische producten naar de vier buurlanden (in mill. gld.):

	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
DUITSCHLAND:										
Levende dieren	6.7	6.1	5.9	4.5	3.0	2.7	2.8	2.4	1.1	1.4
Dierl. producten	175.9	177.2	177.7	130.7	90.3	62.4	48.0	57.7	41.4	35.1
Akkerbouwprod.	32.2	19.2	15.6	12.6	6.0	5.4	4.3	6.2	4.0	4.7
Tuinbouwprod.	46.5	64.2	257.8	48.5	34.0	26.9	22.9	22.9	13.7	12.9
Totaal	261.3	266.7	257.0	196.3	133.3	97.4	78.0	89.2	60.2	54.1
ENGELAND:										
Levende dieren	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.1	0.2
Dierl. producten	122.3	134.0	128.3	114.0	95.6	54.9	46.8	42.2	46.3	60.6
Akkerbouwprod.	25.7	32.7	33.0	32.9	30.1	26.7	15.8	16.6	15.3	20.2
Tuinbouwprod.	43.1	47.8	47.5	48.6	46.8	29.8	23.5	23.2	24.3	26.7
Totaal	191.3	214.7	209.0	195.6	172.6	111.4	86.2	82.0	86.0	107.7
BELGIE:										
Levende dieren	4.6	2.5	4.6	7.2	5.7	2.3	1.4	0.5	0.3	0.3
Dierl. producten	22.6	23.7	38.1	39.2	35.4	23.1	19.7	10.8	11.8	14.4
Akkerbouwprod.	14.9	17.3	20.1	14.7	14.7	8.8	5.9	8.3	8.6	10.6
Tuinbouwprod.	1.7	2.6	2.8	2.5	3.0	3.4	3.1	2.7	1.9	2.3
Totaal	43.8	46.1	65.6	63.6	58.8	37.6	30.0	22.3	22.6	27.6
FRANKRIJK:										
Levende dieren	3.4	1.5	0.9	1.3	1.2	1.3	0.5	0.0	0.1	0.1
Dierl. producten	55.4	32.7	18.2	30.1	29.7	14.7	10.6	6.3	3.9	4.8
Akkerbouwprod.	6.2	10.4	8.8	6.4	7.2	5.5	2.8	4.9	4.7	5.3
Tuinbouwprod.	1.0	1.8	2.5	3.3	3.7	2.6	1.9	1.6	1.7	2.1
Totaal	66.0	46.4	30.4	41.1	41.8	24.1	15.8	12.8	10.4	12.3

LAND- EN TUINBOUW

De invloed van het loslaten van den gouden standaard. — In 1936 is de uitvoer voor het eerst sedert 1928 weer grooter geweest. Daar wij echter op 26 Sept. het voorbeeld van de overige goudlanden hebben gevolgd, bestaat natuurlijk de mogelijkheid, dat daardoor de toestand is vertroebeld. In zoover tenminste, dat tengevolge daarvan wel meer guldens zijn ontvangen, doch, dat feitelijk de uitvoer niet door natuurlijke oorzaken is toegenomen. Indien werkelijk de uitvoer sterk zou zijn gestimuleerd door de depreciatie van den gulden, dan verliest de vergelijking tusschen de uitvoercijfers van 1935 en 1936 een gedeelte van haar waarde.

Wij hebben getracht na te gaan of dit inderdaad het geval is geweest. Daartoe hebben wij voor de verschillende artikelen, die wij hebben gebruikt voor het samenstellen van ons overzicht betreffende den uitvoer van land- en tuinbouwproducten afzonderlijk de gegevens over de eerste negen maanden van de jaren 1935 en 1936 en die over de laatste drie maanden van beide jaren nagegaan.

Het voordeelig verschil ten aanzien van 1936 bedraagt in totaal 32.7 mill. gld. Het verschil van Jan.—Sept. 1936 bedraagt 17 mill. gld. Er viel dus in deze periode voor 1936 een aanmerkelijke verbetering ten opzichte van 1935 te constateeren. Voor het vierde kwartaal alleen is het verschil 15.7 mill. gld.; derhalve bijna evenveel als voor de eerste 9 maanden. Oogenschijnlijk zou hier uit kunnen worden afgeleid, dat de handeling van 26 September ons concurrentievermogen op de wereldmarkt direct heeft vergroot. Vergelijking van de artikelen afzonderlijk leert ons echter, dat dit voor slechts enkele artikelen inderdaad het geval is geweest. Voor verreweg de meeste artikelen, die een onevenredigen vooruitgang te zien geven, zijn andere oorzaken aan te wijzen.

Zoo is bijv. in het laatste kwartaal van 1936 voor 1.7 mill. gld. meer aan boter uitgevoerd dan in dezen tijd van 1935, terwijl onder normale omstandigheden de uitvoer van boter in het vierde kwartaal geringer moest zijn dan het gemiddelde van de eerste drie kwartalen. Hier is de lagere guldenkoers niet schuld, doch de veel grootere melkgift in 1936, die maakte, dat er in laatstgenoemd jaar 14.6 mill. kg. voor een grootere waarde van 10.3 mill. gld. meer aan boter werd uitgevoerd dan in 1935.

De eerste drie kwartalen van 1936 werd er voor 3.6 mill. gld. meer aan aardappelen uitgevoerd dan in 1935. Het vierde kwartaal bedroeg het verschil 2 mill. gld. In 1936 gingen voor bijna *f* 3.000.000 aardappelen naar Argentinië, omdat daar de oogst was mislukt. Dus ook hier weer een andere oorzaak dan de inflatie. (Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 1445 A.; Landbouw & Veeteelt 2701 A.; Tuinbouw 2536 A.)**

21 APRIL 1937

A. **SURINAME. — Opleving in 1936. —**
Dr. J. F. E. Einaar schrijft aan het Alg. Handelsblad:
De bevolking van Suriname biedt op wonderbaarlijke wijze weerstand aan de crisis, die sinds 1929 haren vooruitgang belemmerde. Bedriegt de schijn niet, dan heeft 1936 een nieuw tijdperk voor Suriname ingeluid. De uitvoer van 1936 heeft dien van het jaar daarvoor met 1.2 millioen overtroffen. Suriname voerde in 1936 voor meer dan 5 millioen gulden uit, hetgeen sinds 1931 niet meer was voorgekomen. In het laatstgenoemd jaar bedroeg de uitvoer *f* 6.017.885.
Dank zij de energie en wil om te handhaven wat vorige generaties gedurende vele jaren hadden tot stand gebracht, is er een kentering in den economischen toestand van Suriname ten goede te bespeuren. Alom merkt men er een streven om zich niet meer zonder strijd over te geven aan de malaise die sinds jaren aan het bestaan van de heele Surinaamsche gemeenschap knaagt.
De Creool, die de laatste 30 jaren den schijn had gewekt in den landbouw het vertrouwen te hebben verloren, heeft den laatsten tijd weer getoond, een goede landman te zijn. De Britsch-Indiër, die langen tijd het beste van den klein-landbouw heeft gehad, versterkt aanmerkelijk zijn positie door op intensieve wijze deel te nemen aan het economisch leven van Ned. Guyana. Den Javaan lukt het echter nog niet een woordje van belang mee te spreken in de productie van zijn nieuwe vaderland.
Al deze groepen nu hebben, — de een meer de ander minder — bijgedragen tot den grooteren uitvoer van 1936.
Onderstaand een statistisch overzicht van den uitvoer van Suriname vanaf 1925:

1925 . .	*f* 9.932.306	1931 . .	*f* 6.017.885
1930 . .	*f* 7.945.000	1935 . .	*f* 3.916.742

1936 meer dan 5 millioen gulden.

Nu de crisis in Suriname bedwongen is, breekt er weer een tijd van zelfvertrouwen aan, hetgeen noodig is voor de ontwikkeling der bestaansbronnen van dit zoo stiefmoederlijk bedeelde gewest.
Wij hebben helaas niet alle cijfers tot onze beschikking, waaruit precies zou kunnen blijken, welke producten tot het succes van 1936 hebben bijgedragen. Voerde men in 1935 slechts 400.000 sinaasappelen uit, in 1936 bedroeg de uitvoer meer dan 1,5 millioen vruchten. Naast sinaasappelen werden citroenen e.a. citrussoorten met succes geëxporteerd, zoodat wij wel kunnen zeggen, dat de citruscultuur in Suriname een goede toekomst tegemoet gaat.
Ook met de rijst is het beter gegaan dan men had durven hopen. In 1936 bedroeg de uitvoer van dit product 1.287.750 kg., vertegenwoordigende een waarde van *f* 53.939. De vraag naar dit artikel is zoo groot, dat niet aan alle leveringen kan worden voldaan. Het is noodzakelijk, dat men de rijstproeven voortzet, wil men blijvende resultaten bereiken.
Van den grootlandbouw heeft de suiker tot nog toe de beste papieren. In '36 werden uitgevoerd 16.115.462 kg. ter waarde van *f* 427.000. Men heeft alle reden te gelooven dat de marktprijs van dit product over enkele maanden aanmerkelijk zal stijgen.
De boschbedrijven hebben in 1936 meer dan 1 millioen gulden opgebracht of 4 ton meer dan in 1935.
In den laatsten tijd is voor Suriname ook de bijenteelt van eenige beteekenis geworden. Bedroeg de uitvoer van honing in 1935 40.185 l. à *f* 4.815, in 1936 steeg deze tot 46.735 l. à *f* 6.863.
Suriname ware tot nog grooteren bloei te brengen, indien het wederzijdsch vertrouwen tusschen de Surinaamsche planters en den Ondernemersraad voor Suriname beter werd. Door wederzijdsch vertrouwen komt men tot wederzijdsche waardeering, wat onontbeerlijk is voor den vooruitgang van Ned. Guyana.
(Alg. Handelsblad) **(Vorig bericht 2306 E.)**

B. **ITALIE. — Steun aan het groote gezin. —**
De ministerraad heeft in zijn op 16 April 1937 gehouden vergadering verschillende maatregelen genomen, die ten doel hebben den bevolkingsaanwas gunstig te beïnvloeden.
Zoo werd o.a. besloten, dat de staat den fascistischen bond van kinderrijke gezinnen jaarlijks met een bedrag van 500.000 lire zal steunen. Aan jonggehuwden beneden den leeftijd van 26 jaar zullen huwelijksleeningen van 1000 tot 3000 lire worden verstrekt. Met de terugbetaling moet 12 maanden na het huwelijk een aanvang worden gemaakt, doch indien in den tusschentijd een kind wordt geboren, wordt den ouders 10% van het bedrag kwijtgescholden en achtereenvolgens bij de geboorte van de volgende kinderen nog eens 20, 30 en 40%.
Verder worden de belastingen voor de hoofden van kinderrijke gezinnen verminderd.
Voor officieren komt de verplichting, bij hun huwelijk een bruidschat mede te brengen, te vervallen.
(Giornale d'Italia) **(Vor. ber. Bevolking 2696 E.)**

C. **VOLKENBOND. — Duitsche vluchtelingen. - Een ontwerp-statuut. —**
De Secretaris-Generaal van den Volkenbond heeft den regeeringen een ontwerp-conventie toegezonden in zake de behandeling van Duitsche vluchtelingen. De regeeringen zijn daarbij verzocht voor 1 Juli 1937 eventueele opmerkingen, die zij op dit ontwerp te maken hebben, den Secretaris-Generaal te willen doen toekomen. Aan de hand van deze opmerkingen zal de Hooge-Commissaris van den Volkenbond voor de Duitsche vluchtelingen het ontwerp-conventie wijzigen en aan een intergouvernementale conferentie voorleggen, die bijeen zal komen op een datum, die de regeeringen zelf zullen moeten voorstellen.
Dit ontwerp bevat o.a. juridische en economische beschermingsmaatregelen, een definitie van den Duitschen vluchteling, de legitimatiepapieren der vluchtelingen, de toestemming tot het verblijf in een bepaald land. (Journal de Genève) **(Vor. ber. 2389 C.)**

D. **NEDERLAND. — Luchtpostrecht in Europa. - Afschaffing grootendeels aanstaande. —**
De directeuren der Posterijen van Duitschland, België, Denemarken, Frankrijk, Engeland, Noorwegen, Zweden en Nederland, hebben onder leiding van den directeur-generaal der P.T.T. ir. M. H. Damme, te 's-Gravenhage, een conferentie gehouden over de luchtposttarieven in genoemde landen. De Scandinaafsche landen en Nederland verzenden hun luchtpost over geheel Europa, zonder dat hiervoor een extra luchtrecht verschuldigd is.
Op deze conferentie is thans besloten, dat alle deelnemende landen ditzelfde systeem zullen toepassen, zoodat dan het luchtrecht over een groot deel van Europa zal zijn afgeschaft. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1730 A.; Nederland 1439 L.)

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Moderne Theologen. - Rede van Dr. Banning. —**
Op de te Amsterdam gehouden vergadering van Moderne Theologen sprak o.a. dr. W. Banning over: „De prediking van het evangelie in dezen tijd". Wij ontleenen hieraan het volgende:
Geen theoloog, zei spr. na een inleiding, kan er op den duur vrede mee hebben, dat het Godsbegrip in motieven wordt opgelost. Evangelie en Kerk spreken dan ook anders. Trouwens: de moeilijkheden van thans levende menschen zijn hiermee ook niet van de baan; voornamelijk deze niet, dat de menschelijke werkelijkheid dezer jaren doorloopend botst tegen de liefdesidee.
Men kan ook, wil men den bijbel recht blijven doen, andere momenten niet verwaarloozen (dat van het demonische, van de souvereiniteit, van het tremendum e.d.). Toch aanvaarden wij als kern van het evangelie de Johanneïsche formuleering, dat God Liefde is. Maar met een drievoudig voorbehoud:
1. dat Zijn Liefde niet wordt verengd tot en omgebogen naar onze humanitaire idealen. Gods wegen zijn hooger dan onze wegen; de mensch heeft dus zijn roeping te vervullen volkomen onafhankelijk van het succes.
2. dat geen voet gegeven wordt aan een verouderd optimisme. Veler levenservaring weet van ontheiliging en bezoedeling. Maar laat ons ook weten, dat wij daaronder gebukt gaan omdat we aan heiligheid en smetteloosheid moeten gelooven! (Tillich: geloovig realisme).

3. dat elke aandrang tot theodicee wordt teruggewezen. Spr. ontkende, dat dit probleem voor eenige religie brandend zou kunnen zijn (Troeltsch). Een menschelijke rechtvaardiging van het Godsbestuur moet veeleer door den religieuzen mensch als hybris worden geschuwd en afgewezen.
Wij hebben in onze evangelieprediking twee dingen te geven:
a. de eerlijke erkenning, dat zeer veel gruwelijks op aarde der menschen schuld is. Wij zijn het, die in deze gruwelen God doen lijden, niet omgekeerd;
b. het onvoorwaardelijke Godsvertrouwen, welker prediking slechts preventief voorafgegaan worde door die van de roeping tot liefde.
De vraag blijft echter bij dit alles: met welken inhoud wij de prediking van Gods liefde kunnen verantwoorden. Spr. handhaafde de grondgedachte, dat de mensch zóó door God is geschapen, dat hij Zijn roepstem kan verstaan. Hiervan uitgaande, noemt hij als inhoud enkele polair verbonden religieuze waarden:
1. God blijft ook in Zijn openbaring de verborgene (moralisme en humanisme in de Godsidee zijn hiermede buitengesloten).
2. Gods liefde beteekent voor mensch en menschheid: oordeel en behoud. Zoo te verstaan, dat het oordeel het behoud is.
3. Gods liefde gaat door de wereld den stillen weg van kruis en overwinning. Kruis is overwinning. Wie de liefde verstaat, zal het kruis mee willen dragen, en naarmate hij draagt ook komen tot het geheim der overwinning.
Zoo is er een weg van God tot den mensch. Maar er is ook een weg van den mensch tot God. Van den gegrepen en vernieuwden mensch, die gehoorzaamheid leerde en deemoed en verwachting. De synthese van de theologische en anthropologische kerngedachte ligt in de werkelijkheid van het Koninkrijk Gods. In de grondwet daarvan, de bergrede, ziet spr. het beste aanknoopingspunt voor de prediking der goddelijke liefde.
Tenslotte: men sta als prediker in de concrete situatie. Zonder echter (als de „Duitsche christenen") één beweging in die situatie normatief te stellen. Wie tot zijn medemenschen van het evangelie van Gods liefde spreken wil, moet daartoe eenig recht hebben verworven door zijn keuze. Met den inzet van de diepste en beste krachten waarover de wereld nog beschikt, moet gearbeid worden aan haar grondige verandering, aan haar sociale, internationale en geestelijke vernieuwing.
(Red. K. H. A.)
(V. b. Theologen 1794 G.; Dr. Banning 1684 L.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Een Mohammedaansch Hof. - Beroepsinstantie van de priesterraden. —
Naar het „Bat. N.B." verneemt, is op de begrooting van Justitie voor 1938 voorgesteld de instelling van een Hof voor Mohammedaansch Zaken, dat een beroepsinstantie zal vormen op de priesterrechtspraak. Thans bestaat nog geen hooger beroep op de uitspraken der priesterraden; zij spreken recht in zaken van huwelijk, verstooting, verzoening en echtscheiding.
In het Mohammedaansche Hof zullen als lid enkele penghoelos 1e klasse worden benoemd, terwijl zich als president zou kunnen denken bijvoorbeeld den adviseur voor Inlandsche Zaken; prof. Djajadiningrat zou een geëigende figuur voor deze functie zijn, doch zijn lidmaatschap van den Raad van Indië vormt een beletsel.
De leden van het Mohammedaansche Hof zullen hun functie als bijbetrekking uitoefenen; veel kosten brengt het college dus niet mede.
De desbetreffende regeling is reeds in 1931 in het Staatsblad afgekondigd, doch er was nog geen uitvoering aan gegeven.
Geheel los van dit begrootingsvoorstel staan de plannen tot instelling van een Adat-hof, dat in hooger beroep zou oordeelen over de adatrechtelijke beslissingen der landraden. Thans doen dit de raden van Justitie, wat geen waarborg schenkt voor gelijkvormigheid van rechtspraak.
Nu de Inheemsche boedelzaken aan de priesterraden zijn onttrokken en overgedragen aan de landraden is de behoefte aan een Adat-Hof nog toegenomen.
Intusschen schijnt er omtrent de instelling van dit laatste college nog geen zekerheid te bestaan, evenmin als er een desbetreffend begrootingsvoorstel is.
(Batav. N. Blad)

B. DUITSCHLAND. — Vergaderverbod voor Duitsche Joden. —
De Duitsche politie heeft „politieke vergaderingen" en openbare wedstrijden der Joodsche organisatie voor den tijd van zestig dagen verboden.
Ter motiveering werden opgegeven de anti-Duitsche aanvallen van New Yorks burgemeester La Guardia en andere anti-Duitsche incidenten in de Vereenigde Staten. Volgens het ministerie van Propaganda is het verbod een gevolg van de verkeerde voorstellingen, die in openbare vergaderingen en in de pers in het buitenland en speciaal de Vereenigde Staten, van Duitschland worden gegeven. Het verbod zal opgeheven worden, als er een einde komt aan dergelijke berichten. (Agence Belga)
(V. b. Anti-Semitisme 2751 E.; La Guardia 2704 A.)

C. PROF. DR. JAC. VAN GINNEKEN S.J. ZESTIG JAAR. —
Prof. dr. Jac. van Ginneken S.J., die op 21 April ter gelegenheid van zijn 60sten verjaardag, door vrienden en leerlingen werd gehuldigd, behoort tot de sieraden der Nederlandsche wetenschap en neemt met name in de taalkunde een plaats in, die ver buiten de grenzen van ons land uitreikt.
Jacobus Joannes Antonius van Ginneken is 21 April 1877 te Oudenbosch geboren.

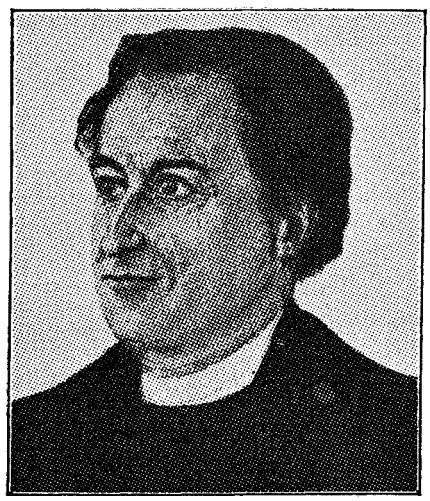

Prof. dr. Jac. van Ginneken S.J.

In 1907 promoveerde hij op een proefschrift over „Principes de linguistique psychologique. Essai de synthèse", een bewerking van een reeds in 1904 in de Leuvensche Bijdragen verschenen verhandeling over de „Grondbeginselen der psychologische taalwetenschap; een synthetische proeve." Na zijn promotie voltooide van Ginneken zijn theologische studiën aan het Collegium Maximum te Maastricht, waar hij in 1910 tot priester werd gewijd. Van 1911 tot 1915 was hij als leeraar in de Nederlandsche taal werkzaam aan het Canisius-college te Nijmegen; deze periode werd door een kort verblijf in de abdij Drongen, bij Gent, onderbroken. In 1915 werd hij tot hoogleeraar in de geschiedenis der wijsbegeerte aan het Berchmans-college te Oudenbosch benoemd en sinds 1923, het oprichtingsjaar van de Nijmeegsche Universiteit, is hij hoogleeraar in de Nederlandsche taal- en letterkunde. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Prof. dr. Jac. v. Ginneken S.J. 2404 B.)

22 APRIL 1937

D. ENGELAND. — De begrooting 1937-1938. —
Voor een uiterst vol bezet huis heeft de minister van Financiën, Neville Chamberlain, op 20 April zijn millioenenrede, de zesde, die hij uitgesproken heeft, gehouden.
Alvorens de cijfers voor het volgende begrootingsjaar te noemen, besprak hij die van het afgeloopen jaar. Na vervolgens te hebben gewezen op de groote uitgaven voor landsverdediging, herinnerde hij er aan, dat het deficit op de begrooting van het laatste begrootingsjaar 5.597.000 pond sterling bedraagt.
Aanvullende uitgaven voor de landsverdediging, ten bedrage van bijna acht millioen pond, hebben belet

een klein overschot te verwerkelijken, zooals dit geraamd was.
Wat het op 1 April begonnen jaar betreft, worden de algeheele uitgaven — behalve die der departementen, die zich zelf bedruipen, maar met inbegrip van £ 10 millioen voor aanvullende civiele ramingen — geraamd op £ 862.848.000.
Op de basis van de huidige belastingen worden de algeheele inkomsten geraamd op £ 847.950.000, zoodat dus uit nieuwe belastingen £ 14.898.000 genomen moeten worden, teneinde de begrooting in evenwicht te brengen.
Een bedrag van £ 198.268.000 wordt uitgetrokken voor de defensie en £ 224.000.000 voor den schuldendienst, benevens £ 11½ millioen voor andere kosten in verband met de geconsolideerde schuld. Bij het hiervorengenoemde bedrag voor de defensie is niet begrepen £ 80 millioen, welke geleend zullen worden.
Chamberlain kondigde aan, dat de inkomstenbelasting gebracht zal worden op vijf shilling per pond d.w.z. 25%, welke verhooging £ 13 millioen zal opbrengen.
De £ 13 millioen uit de verhooging der inkomstenbelasting, tezamen met £ 2.150.000 uit de belasting op winsten alsmede de bedragen, die gewonnen worden door de maatregelen tegen ontduiking van zekere belastingen, leveren een totaal van £ 15.150.000, hetgeen, gevoegd bij de andere geraamde inkomsten ad £ 847.950.000 een totaal geeft aan geraamde inkomsten van £ 863.100.000, waartegenover totale uitgaven staan van £ 862.848.000, zoodat een overschot geraamd wordt van £ 252.000. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Begrooting 2706 H.; Chamberlain 2482 A.)

A. **FRANKRIJK. — Revolutionnaire linkerzijde ontbonden. —**
In de vergadering van het partijbestuur van de S. F. I. O. op 19 April te Parijs gehouden, heeft minister-president Léon Blum een verklaring gegeven van het werk der regeering.
Het partijbestuur nam een motie aan, waarin het vertrouwen in de regeering werd uitgesproken. Niemand zal uit de partij gestooten worden, doch de revolutionnaire linkerzijde zal worden ontbonden, voor zoover zij als organisatie naar buiten kwam en het bestuur vraagt de kameraden zich aan deze beslissing te onderwerpen.
Zoo niet, dan zullen in de volgende bestuursvergadering de noodige besluiten worden genomen.
Pivert verklaarde zich aan dit besluit van het partijbestuur te onderwerpen.
Bovendien nam het partijbestuur een motie aan, waarin bepaald wordt, dat de unificatie-commissie de eenige instantie is, welke kan onderhandelen over het samengaan van socialisten en communisten.
(Le Temps) **(Vorig bericht Soc. Partij 2308 A.)**

B. **NEDERLAND. — Verkiezingen 1937. - Candidaatstelling voor de Tweede Kamer. - Waarborgsom. —**
Op 20 April is de candidaatstelling voor de verkiezing van leden van de Tweede Kamer geschied. In de 18 Kieskringen waarin ons land voor deze verkiezing is verdeeld, zijn in totaal 20 lijsten ingediend. In 1933 was dit aantal niet minder dan 54.
De veertien zittende partijen hebben vrijwel allen lijsten ingediend in alle kieskringen: R.K. Staatspartij, Sociaal-Democratische Arbeiderspartij, Anti-Revolutionnaire Partij, Christelijk-Historische Unie, Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond, Vrijzinnig-Democratische Bond, Communistische Partij Nederland, Staatkundig-Gereformeerde Partij, Revolutionnair-Socialistische Arbeiderspartij, Katholiek-Democratische Partij, Christelijk-Democratische Unie, Hervormd (-Gereformeerde) Staatspartij, Nationaal Herstel, Nationale Boeren-, Tuinders- en Middenstandspartij.
Behalve de genoemde 14 partijen verschijnen 6 nieuwe groepen aan de stembus voor de Tweede Kamer: de Christelijk-Nationale Actie, onder leiding van den voormaligen anti-revolutionnair prof. Hugo Visscher; de Actie-Bouwman, de leider van de kleine boeren in het land van Maas en Waal, het Nationaal-Radicaal Verbond „Algemeen Belang", een nieuwe belangengroep, welke vooral voor de weggebruikers wil opkomen, en ten slotte drie fascistische groepen: de Nationaal-Socialistische Beweging (leider ir. A. A. Mussert), Zwart Front (leider Arnold Meyer), de Nat.-Social. Nederlandsche Arbeiderspartij (leider C. I. A. Kruyt).
Bij deze candidaatstelling vond voor de eerste maal toepassing het bij de wet van den 23sten Mei 1935 vastgestelde nieuwe artikel 37a van de kieswet, volgens hetwelk bij de indiening van elke candidatenlijst een som van *f* 250 (voor elken kieskring) in de consignatiekas van het Rijk moet worden gestort. Bij dit wetsartikel is tevens bepaald, dat deze som aan den Staat vervalt, ingeval het stemcijfer van de lijst of van de lijstengroep of het stel gelijkluidende lijsten, waarvan de lijst deel uitmaakt, lager is dan 75% van den kiesdeeler.
Klaarblijkelijk heeft deze eisch tot storting van een waarborgsom menigeen afgeschrikt om candidatenlijsten in te dienen.
Immers bedroeg bij de vorige verkiezing van leden der Tweede Kamer in het jaar 1933 het aantal partijen en groepen, dat candidatenlijsten had ingeleverd, niet minder dan 54 met in totaal 824 candidaten, thans zijn slechts twintig candidatenlijsten ingeleverd, waarop volgens de thans beschikbare gegevens 557 candidaten voorkomen.
Sommige kleine groepen, bij welke het voornemen bestond aan de Kamerverkiezing deel te nemen, en daarvoor reeds bij de verkiezingsbureaux formulieren hadden aangevraagd, hebben het niet tot indiening der candidatenlijsten kunnen brengen, waarschijnlijk doordat zij niet in staat waren de geëischte waarborgsom te storten. (N. Rott. Crt. - Alg. Handelsblad - Telegraaf) **(V. b. 2742 A.; Kieswet 1738 G.)**

C. **DENEMARKEN. — Defensie. —**
Regeeringsvoorstellen tot hervorming der weermacht, waarvoor de begrooting jaarlijks met 45 millioen kronen verhoogd moet worden, zijn door het Folketing met de 71 stemmen van sociaal-democraten en radicalen vóór aangenomen. (Berlingske Tidende)
(Vorig bericht Defensie 1010 B.)

D. **CANADA. — Ontario. - Kabinet-Mutaties. —**
De minister van Arbeid van Ontario, David Croll, is op verzoek van minister-president Hepbrun, afgetreden. Deze laatste verzet zich krachtig tegen de inmenging van de vakorganisatie van Lewis in de zaken der Canadeesche arbeiders.
Croll verklaarde, dat hij weigerde aan het hoofd van een departement te blijven, dat de regeering van Ontario tracht te hervormen tot een „agentschap van staking-brekers".
Ook de attorney-general, Arthur Roebuck, is afgetreden. (New York Herald Tribune)
(Vorig bericht Kabinet 2014 B.)

E. **HONGARIJE. — Minister-president Daranyi wenscht geen dictatuur. - Het Joodsche vraagstuk. —**
Minister-president Daranyi heeft te Szegedin een redevoering gehouden, waarin hij heeft verklaard, dat „Hongarije geen behoefte heeft aan dictatuur en nog minder aan dictators, omdat het zijn problemen binnen het kader van zijn grondwet kan oplossen en het een leider bezit: den rijksbestuurder."
Ten aanzien van het Joodsche vraagstuk zeide de premier: zelfs indien de Joden niet zouden bestaan, zouden er in Hongarije toch moeilijkheden zijn, daar het land verminkt is, van nature is aangewezen op den landbouw en niet over voldoende kapitaal beschikt.
De Joodsche kwestie berust echter niet op het ras, doch draagt een economisch karakter. De Joodsche

bevolking speelt in het economische leven des lands een rol, welke niet in verhouding staat tot haar sterkte. Daarom moet de immigratie van uit het Oosten komende Joden worden stopgezet en moeten degenen, die in het land gevestigd zijn er toe worden gebracht in ruimere mate deel te nemen aan het nationale leven. Niet door betoogingen of kloppartijen kan men deze kwestie regelen."
Ten slotte zeide Daranyi in het algemeen bereid te zijn tot samenwerking op politiek terrein met de verschillende partijen, doch de orde te zullen handhaven.
(Az Est) **(Vorig bericht Daranyi 2508 A.)**

23 APRIL 1937

A. **NEDERLAND. — Spelling der Nederlandsche taal. - Commissie benoemd. —**
De Regeeringspersdienst deelt mede:
De minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft, gelijk hij onlangs reeds in de Eerste Kamer der Staten-Generaal als zijn voornemen heeft te kennen gegeven, thans een commissie ingesteld om hem te adviseeren nopens den inhoud van regels, volgens welke, in het bijzonder met het oog op de belangen van het onderwijs, voor de hedendaagsche Nederlandsche schrijftaal de voornaamwoordelijke aanduiding dient te worden bepaald met dien verstande, dat in elk geval:
a) afzonderlijk aandacht worde geschonken aan de voornaamwoordelijke aanduiding van of met betrekking tot mannelijke personen en mannelijke dieren;
b) worde onderzocht in hoeverre ook voor andere dan onder a bedoelde woorden de speciale regels zullen kunnen gelden, die daarvoor worden aanbevolen.
In de commissie hebben zitting genomen prof. dr. J. van Ginneken en prof. dr. J. C. F. H. Schrijnen, beiden hoogleeraar aan de Roomsch-Katholieke universiteit te Nijmegen, en prof. dr. C. G. N. de Vooys, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht, terwijl prof. Van Ginneken als voorzitter zal optreden.
De commissie heeft reeds op 17 April '37 haar werkzaamheden aangevangen. (Regeeringspersdienst)
(Vorig bericht Nieuwe Spelling 2727 A.)

B. **DUITSCHLAND. — Duitsche nationaliteit aan 41 personen ontnomen. —**
Het Duitsche staatsblad bevat de namen van 41 personen en een aanvullende lijst van 38 personen, die met hun ouders, vrouwen en kinderen van de Duitsche nationaliteit vervallen zijn verklaard. Ook hun bezittingen zijn verbeurd verklaard. Op deze lijst komen voor: de schrijver Ludwig Renn; de vroegere socialistische afgevaardigde Arthur Crispien; de oud-parlementaire redacteur van de Vossische Zeitung, Philipsborn; de vroegere hoogleeraar aan de universiteit te Frankfort, Hugo Sinzheimer; de communistische oud-leden van de Pruisische Landdag, Eberlein en Sobodka en het vroegere Rijksdaglid R. Ulbricht.
Prof. Hugo Sinzheimer is op dit oogenblik als bijzonder hoogleeraar in de rechtssociologie aan de universiteit te Amsterdam verbonden. (Het Volk)
(Vorig bericht 2573 B.)

C. **BELGIE. — Kabinet-Van Zeeland. - Victor de Laveleye vervangt Bovesse. —**
Bovesse, die afgetreden is als minister van Justitie wegens zijn benoeming tot gouverneur van de provincie Namen, zal worden opgevolgd door den heer Victor de Laveleye, president van de Liberale Partij.
(Agence Belga) **(Vorig bericht 2749 D.)**

D. **NEDERLAND. — Hortus Botanicus te Leiden. —**
Prof. dr. L. G. M. Baas Becking, directeur van den Hortus Botanicus te Leiden, heeft op 14 April '37 ter gelegenheid van het 350-jarig bestaan van den Hortus in de groote collegezaal van het Botanisch Laboratorium een herdenkingsrede uitgesproken. Bij deze plechtigheid waren o.m. aanwezig de rector magnificus, prof. dr. J. van der Hoeve, de secretaris van den Acad. Senaat, prof. dr. J. A. J. Barge, de secretaris van het college van curatoren mr. P. J. Idenburg, verscheidene Leidsche hoogleeraren, benevens prof. Cosquino de Bussy en prof. Wevers uit Amsterdam, prof. Palle uit Utrecht en dr. Sirks uit Wageningen.
Prof. Baas Becking begon zijn rede met de wordingsgeschiedenis van den Hortus te memoreeren. De tuin ontleende zijn beteekenis alleen aan het feit, dat de daarin gekweekte planten geneeskracht bezaten. Spr. aarzelt niet te zeggen, dat de Hortus juist aan de medici zijn enorme plantensortiment te danken heeft. Steeds was hun streven er op gericht het aantal plantensoorten uit te breiden en spr. verbaast zich wel eens over de vraag, waarom geen dezer medici, die in hun dagelijksche praktijk toch het menschelijke leven observeeren, nimmer op de gedachte is gekomen, om ook in het plantenrijk dit proces gade te slaan. Eerst met Suringar deed de algemeene botanie, zij het ook nog zeer bescheiden, hier haar intrede.
Voor het hedendaagsche onderwijs is een zeer groot aantal planten niet noodzakelijk. Het contact tusschen Hortus en publiek is ongetwijfeld lang niet zoo innig als een 70-tal jaar geleden en toch is de interesse voor den Hortus, ook van het niet-vakkundige publiek, van groot belang. Na de medische en de systematische periode beleven wij dus mogelijk thans de populariseerende. (Het Vaderland)

E. **BELGIE. — Nederlandsche onderscheidingen voor Vlaamsche schrijvers. —**
De Nederlandsche gezant, dr. J. A. N. Patijn, heeft op 9 April '37 in het Nederlandsche legatiegebouw aan den Vlaamschen schrijver Stijn Streuvels de eereteekenen overhandigd van commandeur in de orde van Oranje Nassau, terwijl aan den heer F. V. Toussaint van Boelaere, de eereteekenen van grootofficier in de Oranje Nassau-orde werden uitgereikt. Eenige dagen vooraf werd professor Aug. Vermeylen met dezelfde eereteekenen begiftigd. (Telegraaf)
(Vor. ber. Stijn Streuvels 2062 I.)

F. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de Dienstplichtwet. —**
Het wetsontwerp tot wijziging van de Dienstplichtwet is op 20 April '37 z.h.s. met aanteekening, dat mevr. Pothuis-Smit tegen is, aangenomen. (N. R. Crt.)
(Vor. ber. Dienstplicht 2706 G.; Eerste K. 2741 F.)

G. **VEREENIGDE STATEN. — Herziene begrootingsramingen. —**
President Roosevelt heeft bij het congres herziene begrootingsramingen ingediend, waaruit blijkt, dat hij een netto deficit verwacht van $ 2557 millioen voor het jaar, dat op 30 Juni '37 eindigt.
In zijn ramingen van Januari had President Roosevelt een deficit verwacht van $ 2248 millioen, de ontvangsten der inkomstenbelasting zijn echter beneden de toen opgestelde ramingen gebleven.
Voor het begrootingsjaar 1937-'38, dat op 1 Juli '37 aaanvangt, raamt President Roosevelt een vermindering der ontvangsten uit de inkomstenbelasting van $ 410 millioen, zoodat het deficit $ 418 millioen zal bedragen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Begrooting 2625 F.)

H. **DUITSCHLAND. — Hutersche Doopsgezinden naar Nederland uitgeweken. —**
Eenige dagen geleden is een groep van 30 Hutersche Doopsgezinden, die sinds 1926 op den Bruderhof bij Fulda woonden, naar ons land uitgeweken. Zij werden daartoe door de maatregelen van de Duitsche regeering gedwongen. De opvattingen van deze lieden, die zich een apart deel weten van de Doopsgezinde Broederschap, zijn wel vierkant tegengesteld aan wat de Duitsche machthebbers thans beweegt. Als principieel weerloozen en liefdes-communisten, pasten zij allerminst in het Duitsche regiem.

Nadat eenige jaren geleden al een groep naar Lichtenstein was gegaan en het vorige jaar een gedeelte met hulp der Quakers naar Engeland trok, zijn thans ook de laatsten gedwongen te wijken. Hier in Nederland was men daarop reeds voorbereid. Een hulpcomité waarvan dr. Jacob ter Meulen te 's-Gravenhage de ziel is, zorgde met medewerking van de autoriteiten voor de ontvangst en thans logeert deze groep in het Doopsgezind Broederschapshuis te Bilthoven, in afwachting van haar vertrek naar Engeland. Zij hebben al hun (gemeenschappelijke) bezittingen in Duitschland moeten achterlaten en zijn voorshands geheel op hulp van de Nederlandsche reunisten aangewezen. (N. Rott. Crt.)

A. **ARGENTINIE. — Immigratie. - Overeenkomst met Nederland. —**
De immigratie-overeenkomst tusschen Nederland en Argentinië, welke te Buenos Aires is onderteekend door minister Saavedra Lamas en den buitengewoon ambassadeur jhr. Van Karnebeek, leider van de Nederlandsche missie, bepaalt, dat de beide landen wederkeerig de voordeelen zullen genieten van de Nederlandsche emigratie naar Argentinië. De regeering van Argentinië zal de Nederlandsche regeering jaarlijks op de hoogte houden van de mogelijkheid immigranten op te nemen, van de arbeids- en credietfaciliteiten, van de mogelijkheid van grondaankoopen en andere omstandigheden.
De regeering van Nederland zal de regeering van Argentinië op de hoogte houden van het aantal personen en gezinnen, dat bereid is naar Argentinië te gaan.
Een gemengde commissie zal worden ingesteld om den gezondheidstoestand en het goede gedrag van de immigranten te controleeren, alsmede toezicht uit te oefenen op de betaling van den overtocht en de vestiging.
De overeenkomst kan met een termijn van zes maanden worden opgezegd.
Verder wordt nog vernomen, dat gelijke overeenkomsten met Zwitserland, Denemarken en Hongarije besproken zullen worden. (Telex-A. N. P.) **(2752 D.)**

B. **NEDERLAND. — Wijziging van de zegelwet. —**
De Eerste Kamer heeft op 20 April het wetsontwerp tot wijziging van de zegelwet met 28 tegen 3 stemmen aangenomen. Tegen stemden de heeren Michiels v. Kessenich (r.k.), Sasse van IJsselt (r.k.), en Blomjous (r.k.) (Nieuwe Rotterd. Courant)
(Vor. ber. Eerste Kamer 2758 F.)

24 APRIL 1937

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - De bemanning van de „Andra" gered. —**
De regeeringspersdienst bericht:
Van H. Ms. gezantschap te Lissabon is op het departement van Buitenlandsche Zaken te Den Haag de mededeeling ontvangen, dat den tijdelijken zaakgelastigde aldaar is bericht, dat de Nederlandsche bemanning van het s.s. „Andra" vrijgelaten en naar huis gezonden is. (Regeeringspersdienst)
(Vor. ber. „Andra" 2745 E.; Burgeroorlog 2752 A.)

D. **BELGIE. — Ontheffing van verplichtingen op grond van het Locarno-verdrag. —**
Een voorloopige tekst van de Fransch-Britsche verklaring omtrent de Belgische onafhankelijkheid is op 17 April '37 te Brussel overhandigd. Deze dubbele verklaring zegt zoowel in den Franschen als in den Engelschen tekst, dat België ontheven is van zijn verplichtingen voortvloeiende uit het verdrag van Locarno en uit de accoorden van Londen, die het gevolg zijn geweest van de herbezetting van het Rijnland door Duitschland. België houdt dus op waarborgende partij te zijn in zake de veiligheid in West-Europa, maar Frankrijk en Engeland blijven België's onafhankelijkheid waarborgen zooals in het verleden.
Wat de betrekkingen tusschen Frankrijk en Engeland betreft, zegt de verklaring, dat de wijzigingen in de positie van België geen verandering brengen in de accoorden van Londen, wat de verplichtingen betreft van Engeland en Frankrijk tegenover elkander. De nota neemt ook acte van België's voornemen om ingeval van aanval zijn onafhankelijkheid te verdedigen en daartoe de geschikte militaire middelen te onderhouden. Maar het spreekt vanzelf, dat dit niet kan worden beschouwd als een formeele tegenprestatie in den eigenlijken zin van het woord, daar zulks zou insluiten, dat Engeland en Frankrijk een soort recht van contrôle zouden hebben op de Belgische legerinrichting. (Handelsblad van Antwerpen)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Verlaging van het uitvoerrecht op rubber. —**
Ingediend is een wetsontwerp houdende bekrachtiging van een door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië vastgestelde ordonnantie. (Verlaging van het uitvoerrecht op rubber).
Zoowel tengevolge van de depreciatie van den gulden, als vooral in verband met de stijging van de wereldmarktprijzen, heeft de prijs van rubber den laatsten tijd een sinds jaren ongekende hoogte bereikt. Deze prijs verschilt zoo aanzienlijk van dien, welke aan het tarief van het uitvoerrecht op rubber in Nederlandsch-Indië, vastgesteld bij de ordonnantie van 23 September 1935, ten grondslag heeft gelegen, dat een nadere overweging van het tarief van dat uitvoerrecht de regeering een eisch van billijkheid toescheen. (Het Vaderland) **(Vor. ber. 2488 B.; Rubber 2595 B.; Tweede Kamer 2757 B.)**

F. **F. O. VAN DER WAL OVERLEDEN. —**
Op 20 April is te Amsterdam op 63-jarigen leeftijd overleden de heer F. O. van der Wal, voorzitter van den Algemeenen Nederlandschen Typografenbond.
Feike O. van der Wal werd op 15 October 1873 te Joure geboren. Bij de coöperatieve drukkerij te Leeuwarden kreeg hij zijn opleiding als typograaf, welke in 1900 voltooid was. Gedurende zeven jaren was de heer van der Wal vervolgens letterzetter op verschillende drukkerijen te Amsterdam. Sedert 1898 was hij redacteur van Ons Vakbelang, welk blad in 1906 herdoopt werd in Grafisch Weekblad.
Na gedurende verscheidene jaren de functie van redacteur-propagandist van den Algem. Nederl. Typografenbond te hebben bekleed, werd de heer van der Wal tot voorzitter dezer organisatie gekozen.
De overledene was ook lid van den hoogen raad van arbeid. (Nieuwe Rotterd. Courant)

G. **NEDERL. OOST-INDIE. — Zelfbestuur op Bali. - In acht landschappen. —**
In het antwoord van den Gouverneur-Generaal op de welkomstrede van den regent van Karangasem deelde Zijne Excellentie mede, dat de regeering besloten heeft over te gaan tot herstel van het zelfbestuur in de Balische landschappen.
Hierbij kan worden aangeteekend, dat dit geldt voor de landschappen Boeleleng, Djenkrang, Badoeng, Tabanan, Gianjar, Kloenkoeng en Bangli. Dit geldt uiteraard ook voor Karangasem, doch hier is reeds een locale raad ingesteld, op voet van de decentralisatiewetgeving, zoodat de ordonnantie, waarbij die instelling plaats had, moet worden ingetrokken. (Aneta) **(Vor. ber. Bali 2051 E.)**

H. **NEDERLAND. — B. U. M. A. - Regeeringscommissaris en commissie van overleg. —**
De minister van Justitie heeft met ingang van 15 April voor den tijd van vier jaar benoemd:
a. tot regeeringscommissaris bij de vereeniging Bureau voor Muziekauteursrecht (B.U.M.A.): mr. H. L. de Beaufort, te Hilversum;
b. tot leden der commissie van overleg, welke den regeeringscommissaris bijstaat: C. J. van Beekum, te 's-Gravenhage; D. Jessurun Cardozo, te Amster-

dam: dr. Paul Cronheim, te Amsterdam; P. J. van Dijk, te Helmond; G. Fris, te Zaandam; D. Hamburger jr., te Utrecht; J. P. Harmsen, te Brummen; mr. D. den Hollander, te Amsterdam; A. de Hoop, te Amsterdam; mr. John Wm. de Jong Schouwenburg, te Amsterdam; A. Koning, te Oosterbeek; J. W. Lebon, te Hilversum; mr. L. G. van Praag, te 's-Gravenhage; J. Pieterson Moens, te 's-Gravenhage; mr. A. J. Roest Crollius, te 's-Gravenhage; P. A. M. Speet, te Amsterdam; W. Vogt, te Hilversum;
c. tot plaatsvervangende leden der onder b bedoelde commissie van overleg, ter vervanging van D. Hamburger en A. de Hoop, voornoemd: W. K. G. van Royen, te Amsterdam; M. P. M. Vermin, te Maastricht. (Standaard) **(Vor. ber. Buma 1336 B.)**

A. NEDERLAND. — Woningbouw. —
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt de volgende cijfers mede omtrent den woningbouw in Nederland:

		Met den bouw begonnen	Gereed gekomen woningen	Onbewoonb. verkl., gesloopte en aan haar bestemming onttr. woningen	Netto vermeerdering
Jan.	1937	2.102	1.659	200	1.459
Dec.	1936	2.549	1.884	409	1.475
Nov.	„	2.074	2.470	419	2.051
Oct.	„	2.470	2.506	394	2.112
Sept.	„	1.955	2.382	357	2.025
Aug.	„	1.910	2.453	373	2.080
Juli	„	2.460	2.729	267	2.462
Juni	„	1.961	3.140	334	2.806
Mei	„	2.529	3.247	364	2.883
April	„	2.218	2.907	497	2.410
Maart	„	3.033	2.591	286	2.305
Febr.	„	2.395	2.509	281	2.228
Jan.	„	2.655	2.727	259	2.468

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vor. ber. Woningbouw 2412 E.)

B. KOR KUILER. — Zestig jaar. —
Kor Kuiler, de bekende dirigent, vierde op 21 April '37 zijn zestigsten verjaardag. Kuiler werd geboren in 1877 te Alblasserdam, ontving zijn opleiding aan het Amsterdamsche Conservatorium van Julius Röntgen (piano) en Bernard Zweers (compositie), vestigde zich na afloop van zijn studies te Groningen en werd daar benoemd tot directeur van de toenmalige Zangvereeniging „J. H. Bekker" en volgde in 1910, bij het vertrek van Peter van Anrooij naar Arnhem, dezen op als dirigent van de Groningsche Orkestvereeniging. In die hoedanigheden heeft hij zeer veel voor het Groningsche muziekleven weten te bereiken en het met volle toewijding op niveau gehouden, in spijt van velerlei moeilijkheden waarmee hij, vooral in de laatste jaren, door de tijdsomstandigheden had te kampen.
Bij zijn zilveren jubileum als orkest-dirigent, eenige jaren geleden, is wel duidelijk gebleken hoe men hem ginds op hoogen prijs stelt en hij de liefde en achting van zijn publiek heeft weten te veroveren en te behouden. Ook is hij te Amsterdam als gastdirigent van het Concertgebouw-Orkest opgetreden.
Behalve als dirigent, heeft Kuiler ook als pianist en als componist van zich doen spreken. Zijn werkzaamheden als dirigent hebben hem genoodzaakt de piano min of meer te verwaarloozen, en ook de componist Kuiler schijnt zich in den laatsten tijd teruggetrokken te hebben. Hij schreef een groot aantal liederen en pianostukken, eenige kamermuziekwerken (o.a. een sonate voor viool en piano), een ouverture voor orkest („Bevreiung"), een suite en een kindercantate („Een Winterdag"). Voor een der studenten-lustrumfeesten te Utrecht componeerde hij muziek bij een openluchtspel „Lente's Bruiloftsfeest".
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Kor Kuiler 2035 E.)**

25 APRIL 1937

C. DUITSCHLAND. - Grondstoffen. - Dr. Hj. Schacht kondigt verlichting aan. - Voedselvoorziening. —
Op een vergadering van de Beiersche organisatie voor den kleinhandel heeft de minister van Economische Zaken, dr. Schacht, een rede gehouden, waarin hij o.a. heeft gezegd, dat het voor het weerbaar maken van het Duitsche volk noodig was geweest, bepaalde grondstoffen voor zekeren tijd aan het verbruik te onttrekken.
Hij kon echter mededeelen, dat de beperkingen op het gebruik van grondstoffen thans echter wel haar hoogste punt hadden overschreden en dat een zekere verlichting in de grondstoffen-situatie onmiddellijk te verwachten is.
Ten aanzien van de voedselvoorziening is gebleken, dat Duitschland zich binnen afzienbaren tijd niet geheel van het buitenland kan losmaken. Dit is een van de redenen, waarom dr. Schacht steeds weer het koloniale vraagstuk naar voren bracht.
„Koloniën door Duitschland beheerd met Duitsch geld, zouden den toestand in Duitschland buitengewoon verlichten," voegde de minister er aan toe.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Schacht 2750 C.; Grondstoffen 2636 G.; Voedselvoorziening 2624 C.)**

D. ENGELAND. — Salarissen van ministers en oppositie-leider. —
De parlementaire fractie der arbeiderspartij heeft na ampele discussie in beginsel goedgekeurd, dat den leider der oppositie een jaargeld zal worden uitgekeerd. Ook de pensioenregeling voor oud-premiers vond instemming onder voorbehoud, dat de regeering zou zorgen, dat bij de rationalisatie der ministerinkomens het totaal bedrag ongeveer gelijk zou blijven aan het tegenwoordige. (Daily Telegraph)

E. AMSTERDAM. — Het Burgerweeshuis wordt ontruimd. —

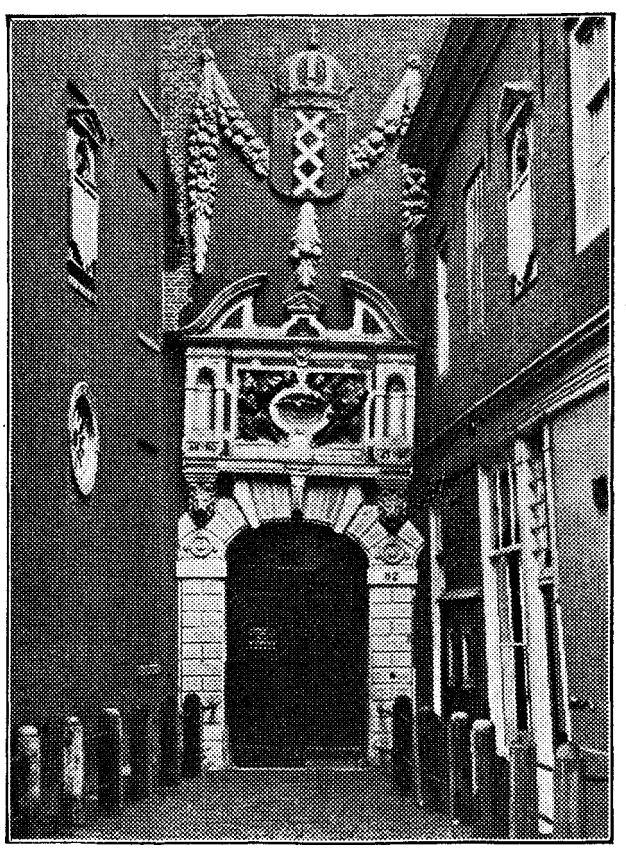

De hoofdingang aan de Kalverstraat, dateerend uit 1581.

Nu de gemeenteraad besloten heeft een nieuwe inrichting te doen ontwerpen, waarin de weezen van het Burgerweeshuis en de Inrichting voor Stadsbestedelingen zullen worden ondergebracht, zal het Burgerweeshuis geheel worden ontruimd en ophouden een afzonderlijk zelfstandig bestaan te leiden. Het Burgerweeshuis is steeds een echte Amsterdamsche instelling geweest en dateert reeds uit het begin der zestiende eeuw.

F. AUSTRALIE. — De positie van de halfbloeden. —
Op een conferentie van adviseurs voor het inboorlingen- en mestiezenvraagstuk is het voorstel aangenomen de mestiezen bij de blanken te rekenen,

inplaats van bij de zwarten. Verklaard werd, dat de ervaring heeft geleerd, dat de mestiezen in staat zijn het onderwijs in zich op te nemen, dat gegeven wordt aan blanke kinderen. De meer ontwikkelde mestiezen komen zeer goed in aanmerking voor functies als chauffeur of kindermeisje. Men wijst er op, dat het aantal mestiezen in de afgeloopen 15 jaren verdubbeld is en dat zij driemaal zoo snel in aantal toenemen als de blanken in Noord-Australië. Op een zekeren tijd zullen de mestiezen daarom de blanke bevolking overwoekeren, tenzij maatregelen worden genomen ter verhindering daarvan. (Times)

A. **JAAP BEEN OVERLEDEN. — Een menschenredder. —**
Jaap Been uit Nieuwendiep, de man die 400 menschenlevens aan de Noordzeegolven ontrukte, die langer dan een normaal menschenleven zich voor zijn medemenschen opofferde, is 21 April '37 op 91-jarigen leeftijd overleden. (Red. K. H. A.)

B. **NEDERLAND. — Scheepsbouw. - Nieuw mailschip van 20.000 ton. —**
Een snel mailschip, dat de reis Genua-Batavia met vier dagen zal bekorten en duizend ton grooter is dan de „Oldenbarnevelt" en „Marnix van St. Aldegonde" zal binnenkort voor de stoomvaartmaatschappij „Nederland" op stapel worden gezet. Het nieuwe motor-passagiersschip zal een bruto-registertonnage hebben van 20.000 ton. (De Telegraaf)
(Vorig bericht Scheepsbouw 2742 D.)

C. **BELGIE. — Parti Catholique Social opgericht. —**
Op 17 April '37 is te Brussel de definitieve oprichting geschied van de Parti Catholique Social, zijnde de Waalsche afdeeling van het blok van katholieken in België. De federatie van katholieke vereenigingen is echter niet toegetreden. (Le Soir)

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: L. Franz — „Religion und Kunst der Vorzeit." (Czerny, Praag)
A. Seghers — „Die Rettung." (Querido, Amsterdam)
(Vor. ber. 2752 B.)
Engelsch: Laurence Housman — „King John of Jingalo." (Cape)
Olivia Manning — „The Wind Changes." (Cape)
(Vor. ber. 2752 B.)
Fransch: H. Lambert — „Faims" (Korte verhalen). (Rieder, Paris)
Daniel Rops — „Ce qui meurt et ce qui naît." (Plon, Paris) **(Vor. ber. 2752 B.)**
Italiaansch: A. Moravia — „L'Imbroglio." (Bompiani, Milano) **(Vor. ber. 2734 B.)**
Nederlandsch: Dr. P. H. Ritter Jr. — „De Goede Herder." (Scheltens & Giltay)
Dr. P. H. Schröder: „Io Vivat! Studentencocktail." (Andries Blitz, Amsterdam)
Beb Vuyck — „Duizend eilanden." (De Haan, Utrecht)
(Vor. ber. 2752 B.)
Russisch: A. P. Tsjapigin — „Goeljasjtsjie lioedi" (Wandelende menschen). (Goslitizdat) **(2752 B.)**
(Red. K. H. A.)

26 APRIL 1937

E. **SCANDINAVIE. — Communiqué van 4 Noordsche staten. —**
De ministers van Buitenlandsche Zaken der vier Noordsche staten, Finland, Zweden, Noorwegen en Denemarken, zijn tot de slotsom gekomen, aldus zegt een op 22 April '37 gepubliceerd communiqué over de onderhandelingen te Helsingfors, dat de beraadslagingen over een conventie tusschen de kleine staten met positief resultaat beëindigd dienen te worden.
Zulk een conventie moet betrekking hebben op het wederkeerig verstrekken van inlichtingen over de staatsbegrootingen, de contrôle op de vervaardiging van en den handel in oorlogsmateriaal en de schepping van een gemeenschappelijk orgaan voor de uitoefening der contrôle.
Tevens is een aantal economische kwesties aan een onderzoek onderworpen.
Met voldoening constateert de Noordsche minister-conferentie, dat de bijeenkomsten van de ministers der Noordsche staten den exporthandel en de samenwerking dezer landen door accoorden op handelsgebied kunnen bevorderen.
Voorts kwam men overeen te protesteeren tegen het opbrengen van schepen in de Spaansche wateren.
(Hufvudstadsbladet, Helsingfors)
(Vorig bericht Scandinavië 2645 A.)

F. **ITALIE. — Bondskanselier Von Schuschnigg's bezoek aan Mussolini. - Gayda's artikel. —**
Officieel communiqué. — Na de bijeenkomst van 23 April '37 te Venetië is het volgende officieele communiqué uitgegeven:
„Gedurende het bezoek aan Venetië van den Italiaanschen minister-president Mussolini en den Oostenrijkschen bondskanselier dr. Von Schuschnigg zijn verscheidene besprekingen gehouden, die doordrongen waren van de hartelijke vriendschap, welke Italië en Oostenrijk vereenigt. In den loop dezer besprekingen zijn zoowel de betrekkingen van Italië en Oostenrijk met andere staten behandeld, als vraagstukken, die rechtstreeks beide landen raken.
De duce en de bondskanselier hebben met voldoening de volmaakte overeenstemming van zienswijze tusschen beide regeeringen vastgesteld en hebben bij deze gelegenheid opnieuw de beginselen bevestigd, waarop hun vriendschappelijke betrekkingen gegrondvest zijn. Zij hebben nogmaals bijzonder den nadruk gelegd op de gunstige gevolgen van de toepassing van de protocollen van Rome, welke geschiedt in volledige overeenstemming met Hongarije, en hebben hun vertrouwen uitgesproken, dat hun samenwerking zal dienen tot versterking van de vriendschap tusschen Italië en Oostenrijk.
Zij gewagen bovendien van de stellige overtuiging, dat deze samenwerking zal leiden tot verwezenlijking van het gemeenschappelijk doel, n.l. het scheppen van de voorwaarden voor een algemeene schikking in het Donaubekken. Zij zijn overtuigd, dat deze schikking niet op nuttige wijze ontworpen of verwezenlijkt kan worden, zonder actieve deelneming van Duitschland. Zij zijn overtuigd, dat de protocollen van Rome, die ook openstaan voor de andere Donaulanden, op voorwaarden, die zullen moeten worden vastgesteld, naarmate de gelegenheid zich voordoet, evenals de overeenkomsten, die verleden jaar door Oostenrijk en door Italië met Duitschland zijn gesloten en als tenslotte de jongste Italiaansche-Zuid-Slavische overeenkomst, een stap beteekenen tot het verzekeren van een gunstige ontwikkeling in Midden-Europa, zoowel in het belang van de deelnemende landen als in het algemeen belang van den Europeeschen vrede.
De bondskanselier heeft deze gelegenheid te baat genomen om met den duce uitvoerig de economische betrekkingen tusschen Italië en Oostenrijk na te gaan en om den nadruk te leggen op de belangrijke bijdrage, door Italië geschonken aan het economisch herstel van Oostenrijk door middel van een krachtige uitwisseling van koopmansgoederen tusschen beide landen. De beide minister-presidenten hebben besloten op dezen weg voort te gaan.
Giornale d'Italia en Oostenrijk. — Op 24 April '37 heeft de Oostenrijksche bondskanselier, dr. Von Schuschnigg, persoonlijk stelling genomen tegen het artikel van Gayda in het Giornale d'Italia, dat zinspeelde op de mogelijkheid, dat de Oostenrijksche nationaal-socialisten binnenkort een aandeel zullen krijgen in de verantwoordelijkheid van de Oostenrijksche regeering. In de uitvoerige verklaring die Schuschnigg bekend gemaakt heeft, staat o.m. het volgende: Indien men verband brengt tusschen het artikel van Gayda en de besprekingen te Venetië, maakt men een verkeerde gevolgtrekking. Evenmin als vroeger is Italië in de binnenlandsche aangelegenheden van Oostenrijk gemengd.
(Vor. ber. Bezoek aan Italië 2331 A.; Schuschnigg 2674 D.)

G. **STAKINGEN. — Frankrijk, Polen, Engeland, Ver. Staten, Canada, Nederland. —**
Te Parijs en omgeving heeft een wilde staking plaats gehad in het amusementsbedrijf.
In Polen zijn op tal van plaatsen stakingen uitgebroken, waarbij zich ongeregeldheden voordeden, welke aan verschillende personen het leven kostte.
In Engeland heeft een 24-uursstaking aan de Clyde plaats gehad; in het autobusbedrijf in het Zuiden wordt reeds verscheidene dagen gestaakt.
Ook in de Ver. Staten duren nog verschillende arbeidsconflicten in de automobielindustrie voort.
In Canada heeft het conflict bij de General Motors zelfs het aftreden van 2 ministers tengevolge gehad.
Te Amsterdam heeft bij de Nederlandsche Scheepsbouwmij., de Amsterdamsche Droogdokmij. en de Nederlandsche Dokmij. een wilde staking van eenige dagen plaats gehad. (Red. K. H. A.)

A. **BRITSCH-INDIE. — Opstand in Waziristan. —**
Naar uit Simla gemeld wordt, zijn de militaire operaties in Waziristan tegen den leider der oproerige stammen, den Fakir van Ipi, thans in ernst begonnen. In totaal nemen ongeveer 33.000 man Britsche troepen aan de actie deel, onder bevel van generaal Sir John Coleridge. De Fakir van Ipi verzet zich reeds meer dan 10 jaar tegen het Britsche Bestuur en men vermoedt dat hij door vele Indische vooraanstaande mannen wordt gesteund. (Times)

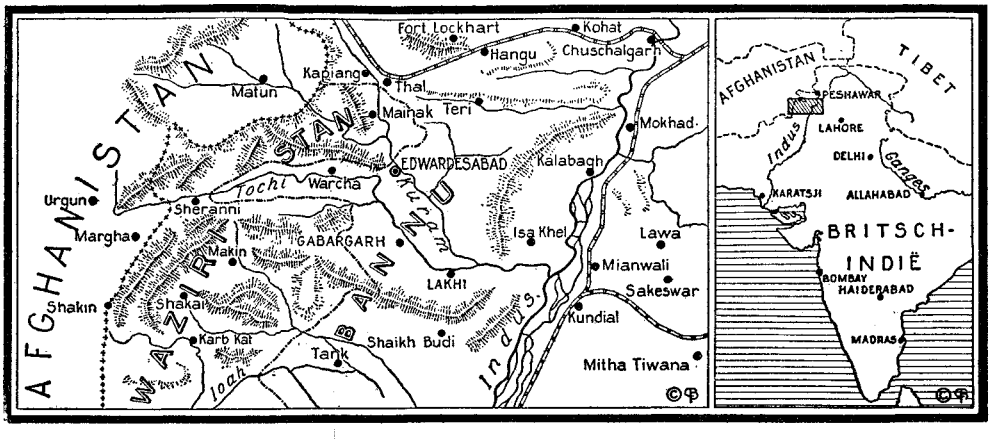

B. **LUCHTVAART. — Zweefvliegen. - Duurrecord. —**
Op 23 April '37 is het den Nederlandschen zweefvlieger Hoekstra gelukt een nieuw Nederlandsch duurrecord voor zweefvliegen te vestigen. Hij bleef 7 uur en 13 minuten in de lucht. Het oude record stond op naam van Van Neyenhoff met 5 uur en 44 minuten.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. 2272 B.; Zweefvliegen 2473 D.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Contrôle op de niet-inmenging. - Nieuwe nationale partij van Franco. —**
Na maandenlang getob is het dan eindelijk zoover gekomen, dat de contrôle op de niet-inmenging in Spanje in den nacht van 19 op 20 April is kunnen ingaan. Deze contrôle is verdeeld over de vier mogendheden Engeland, Frankrijk, Duitschland en Italië. Hierbij heeft Engeland het grootste aandeel: het controleert de Noord- en Zuidelijke kuststrook, Frankrijk den Noord-Westelijken hoek, geheel Spaansch Marokko en de eilanden Ibiza en Mallorca, Duitschland bewaakt de Oostkust van Kaap Gata tot aan de Kaap de San Antonio, Italië van daar tot aan de Fransche grens (Portbou) en het eiland Minorca, waarvan de bevolking nog steeds regeeringsgezind is. De contrôle geschiedt buiten een tien mijls zône langs de Spaansche kust. De landgrens wordt aan den Portugeeschen kant bewaakt door Engelsche controleurs, terwijl aan de Fransche zijde toezicht wordt uitgeoefend door een internationaal legertje van opzichters, w.o. tal van Nederlanders.

Nieuwe nationale partij van Franco. — Het decreet, dat alle bestaande nationalistische organisaties in Spanje vereenigt tot een nationale partij, aan het hoofd waarvan de generalissimo Franco zal staan, is het belangrijkste politieke besluit dat de rechtsche leiding genomen heeft sinds Franco in October benoemd werd tot hoofd van de regeering. De nieuwe partij neemt de 26 punten van het programma der oude Spaansche Phalanx over, maar er wordt de aandacht op gevestigd dat het programma veranderd zal kunnen worden en aangepast aan de omstandigheden. Als concessie aan de Carlisten is de belofte gedaan, dat herstel van de monarchie niet uitgesloten zal zijn, indien het land dat zou wenschen. (Le Temps - Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2759 C.)

D. **LUCHTVAART. — Het record over 5.000 K.M. gebroken. —**
Kapitein Rossi is er op 24 April '37 in geslaagd het internationale snelheidsrecord over 5.000 K.M. voor alle categorieën van vliegtuigen op 312,500 K.M./u. te brengen. Hij vloog tweemaal het parcours Istres—Toulouse—Bordeaux—Toulouse—Istres, lang 1014 K.M. en vervolgens hierna Istres—Lyon—Istres, lang 432 K.M. Het oude record met 272,020 K.M./u. stond op naam van de Amerikanen Tomlinson en Bartels.
(L'Auto) **(Vor. ber. Records 2626 A.)**

27 APRIL 1937

E. **FILMKUNST. — Nederlandsche Films. - De Man Zonder Hart. —**
Op 23 April '37 vond de première plaats van de Nederlandsch sprekende film „De Man Zonder Hart", vervaardigd door de France-Europe-Film in Parijs en in ons land uitgebracht door het Amsterdamsche kantoor van deze firma.
Het scenario is van Alfred Machard en werd voor de Nederlandsche versie bewerkt door Sam Waagenaar (zie voor een uitvoerig bericht over twee-talige opnamen bldz. 2629 A).
Regie: Leo Jeoannon; muziek: Jean Wiener; hoofdrollen: Louis de Bree, Dolly Mollinger, Jan Musch, Elias van Praag, Willem van der Veer, Lily Bouwmeester, Coen Hissink, John Gobau, Josephine van Gasteren, Ank van der Moer, Hein Harms, Louis Saalborn, Emile van Bosch, Wilh. Duymaer van Twist, Sam de Vries, Mies Versteeg, Lucas Wensing, Marie van Westerhoven, Jack Henly en Gretha Eigenveld.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Nederl. Films 2692 C.)**

F. **LUXEMBURG. — Ontbinding der Communistische Partij. —**
De Kamer heeft op 23 April '37 met 34 tegen 19 stemmen en 1 stem blanco de wet op de openbare orde, waarbij de communistische partij zal worden ontbonden, aangenomen. De regeering zal de volgende week over deze wet een volksstemming laten houden.
(Agence Belga)

G. **DE VLIEGENDE MENSCH. — Clem Sohn's tragische dood. —**
Tijdens den luchtvaartdag van 25 April '37 te Vincennes is de parachutist Clem Sohn, die de vliegende mensch werd genoemd, om het leven gekomen, doordat de valschermen aan rug- en borstzijde zich niet openden.
Ruim 200.000 menschen waren naar Vincennes tezamen gestroomd, om de verschillende luchtvaartdemonstraties bij te wonen. Nadat verschillende stuntvliegers en parachute-springers hun halsbrekende toeren hadden verricht, kwam het hoofdnummer van Clem Sohn aan de beurt. Sohn had een parachute geconstrueerd, die aan zijn armen en beenen was gehecht, en waarmede hij bijna op de wijze van een vleermuis omlaag kon fladderen.
Sohn sprong midden boven het vliegveld uit het vliegtuig op een hoogte van 3000 meter. Zijn parachute opende zich echter niet, evenmin als de gewone reserve-parachutes, die hij had meegenomen. Als een steen viel hij op het vliegveld te pletter.
Clem Sohn werd in 1910 te Fowler, in den staat Michigan, geboren. In totaal heeft hij 350 parachutesprongen volbracht „met vertraagde opening" en meer dan 300 sprongen als „menschelijke vogel". Den eersten sprong van dezen aard deed hij op 24 Febr. 1934.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Clem Sohn 2292 C.)

H. **DUITSCHLAND. — Gestapo ontbindt Bnei Brith.**
De Gestapo heeft ontbinding gelast in geheel Duitschland van de Joodsche organisatie „Bnei Brith", die zich ten doel stelde, moreele en philantropische gedachten te verspreiden.
De leiders zijn gearresteerd.
(Centr.bl. v. Israël.) **(V. b. Anti-Semitisme 2756 B.)**

A. Het conjunctuurverloop na de devaluatie. —
De verbetering op de internationale grondstoffenmarkt, welke reeds sedert geruimen tijd merkbaar is, bleef in de vorige jaren niet geheel zonder invloed op de Indische huishouding. Deze invloed kwam echter voornamelijk tot uiting in een geleidelijke vermeerdering van de uitgevoerde hoeveelheden van verschillende export-producten, zonder dat deze stijging nochtans de ontwikkeling van de waardecijfers van de handelsbalans in een opwaartsche richting vermocht te keeren, aangezien het prijsverloop van de meeste Indische producten, niettegenstaande een geleidelijke verbetering van de statistische positie, steeds ongunstig bleef, aldus het laatste kwartaalsoverzicht van de Nederlandsche Handel-Mij.
De volgende indexcijfers, samengesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, brengen deze tegengestelde beweging van hoeveelheid en waardecijfers en het ongunstig verloop van de exportprijzen tot uitdrukking.

	Uitvoer-hoeveelheid	Uitvoer-waarde	Prijzen van 12 exportproducten (gewogen indexcijfers):
1928	100	100	100
1929	105	91	93
1931	84	51	40
1935	97	31	31
1936	101	39	38
1935: 3e kwart.	91	28	29
4e „	102	32	32
1936: 2e kwart.	96	34	34
3e „	100	36	35
4e „	115	49	49

Over 1936 gaven de prijzen van de exportproducten een duidelijke verbetering te zien, welke ook tot uitdrukking komt in een stijging van de waardecijfers van den uitvoer. De prijsstijging, welke zich thans ontwikkelt, gaat ver uit boven de prijsverhooging van ± 25%, welke aan de devaluatie wordt toegeschreven.

NEDERL. OOST-INDIË

De conjunctuuropleving, welke zich — voornamelijk ten gevolge van de toenemende vraag voor bewapeningsdoeleinden en de verbetering van den economischen toestand in de V. S. — reeds eerder op de markt van industrieproducten had doen gevoelen, sloeg omstreeks November 1936 over naar de markt van koloniale producten, waardoor ook de economische toestand van Nederlandsch-Indië aanzienlijk is verbeterd. Voor zoover reeds cijfers over de eerste maanden van 1937 beschikbaar zijn, getuigen deze van een verdere doorzetting van de haussebeweging. De totale uitvoerwaarde van Nederlandsch-Indië bedroeg in Januari *f* 62.6 millioen tegen *f* 43.7 millioen in Januari 1936, een stijging dus van bijna 50%.
In tegenstelling tot de prijzen van de exportproducten zijn de prijzen van de ingevoerde goederen slechts weinig gestegen. Van September tot December bedroeg hier de stijging slechts 22.5%. De in onderstaande tabel opgenomen indexcijfers, eveneens samengesteld door het Centraal Kantoor voor de Statistiek, brengen het verloop van den invoer en van de invoerprijzen in beeld.

	Invoer-hoeveelheid	Invoer-waarde	Prijzen van import-artikelen
1928	100	100	100
1929	110	109	99
1931	78	57	74
1935	58	28	47
1936	57	29	49
1935: 3e kwartaal .	52	29	47
4e „ .	59	28	47
1936: 2e „ .	53	27	46
3e „ .	55	29	47
4e „ .	61	34	55

Worden de invoer- met de uitvoercijfers vergeleken dan blijkt duidelijk, hoe gedurende de depressie de prijzen van de exportproducten aanvankelijk veel sterker zijn gedaald dan die van de ingevoerde goederen, waardoor dus de ruilvoet van Nederlandsch-Indië met het buitenland ongunstig werd beïnvloed, zoodat bij een slechts geringe daling van de uitgevoerde hoeveelheden, de hoeveelheid ingevoerde artikelen zeer sterk moest worden verminderd.
Het is te verwachten, dat de sterke stijging van de exportprijzen, resulteerende in meerdere koopkracht der bevolking, na verloop van eenigen tijd een stijging van de vraag naar importgoederen zal veroorzaken. Vooral in de rubberstreken treedt deze meerdere vraag thans reeds duidelijk aan den dag. De afschaffing van het bijzonder uitvoerrecht op bevolkingsrubber en de invoering van de individueele restrictie, waardoor de opbrengst van de rubber rechtstreeks aan de bevolking ten goede komt, was de oorzaak, dat de koopkracht van de bevolking in deze streken zeer sterk toenam. Deze vermeerderde koopkracht komt ook tot uitdrukking in de belangrijke stijging van de geldcirculatie. In totaal nam deze in 1936 toe met *f* 19.4 millioen, rond *f* 17 millioen hiervan kwam voor rekening van het 4e kwartaal. Ook de omloopsnelheid van het geld nam aanzienlijk toe, gelijk valt af te leiden uit het totaalbedrag, dat volgens de opgave van de Javasche Bank werd verrekend in clearing, in het 4e kwartaal van 1936 bedroeg dit 521 millioen of 46% meer dan in de overeenkomstige periode van 1935.
Samenvattend kan geconcludeerd worden, dat de devaluatie er wel is waar toe heeft bijgedragen de ongunstige verhouding tusschen in- en uitvoerprijzen te verbeteren, doch dat de directe invloed van de devaluatie ver in de schaduw is gesteld door dien van den conjunctuuromslag op de grondstoffenmarkten. Het voor Indië zoo drukkende probleem van de vaste kosten is hierdoor met één slag aanzienlijk nader tot een oplossing gebracht. Dit geldt zoowel voor het particuliere bedrijfsleven, als voor de overheid. Door de stijging van de uitvoerprijzen is niet alleen de positie van de handelsbalans verbeterd, ook de verhouding tusschen uitvoerprijzen en vrachten, tusschen opbrengsten en kosten van de ondernemingen, heeft een verandering ten goede ondergaan, die na verloop van tijd eveneens zal moeten doorwerken op 's lands middelen, waarop thans nog voor een onevenredig groot deel door de vaste kosten, zooals pensioenen, rente enz. beslag wordt gelegd.
(Kwartaalsoverzicht Nederl. Handel-Mij.)
(Vor. ber. Devaluatie 2480 F.)

B. Handel met Argentinië. —
De belangen van Nederlandsch-Indië zijn door de Handelsmissie naar Zuid-Amerika in Buenos Aires niet uit het oog verloren. En deze belangen zijn niet gering. In 1936 is uit Indië in Argentinië ingevoerd voor een waarde van 5½ millioen pesos tegen 5 millioen in 1935.

Het optreden van den heer Welter, lid van de Handelsmissie Zuid-Amerika, speciaal voor Indische aangelegenheden, heeft blijkbaar een nieuwen stoot in de goede richting gegeven. Hij heeft geconfereerd met belanghebbenden, mogelijkheden met hen besproken, kansen voor uitbreiding van den handel in sommige artikelen overwogen en een groote belangstelling gevonden, die zich waarschijnlijk in groeiende cijfers van den export van Indië naar Argentinië merkbaar zal maken.

De voornaamste artikelen zijn op het oogenblik thee, koffie, specerijen, cocos-olie, maar van tal van andere koloniale producten komen kleine hoeveelheden binnen en andere zullen in de toekomst nog hier ingevoerd worden uit Indië in plaats van uit andere landen, als bijv. rubber. (Alg. Handelsblad)

SUIKER

A. Markt van 1929 tot 1936. —

TABEL I. Exporten van niet-preferente suiker (waarde als ruw) op de vrije wereldmarkt in de kalenderjaren 1929—1936

(in duizenden tonnen)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Cuba	1093	981	649	941	1025	903	944	937
Java	2412	2223	1551	1501	1151	1089	1028	880
Peru	357	333	356	320	360	311	319	321
Europa:								
Tsjecho-Slowakije	611	583	506	431	226	181	215	216
Duitschland	203	297	332	8	import	import	5	import
Polen	297	394	311	101	97	104	111	63
Hongarije	121	106	56	19	24	43	14	19
België	60	21	7	1	28	5	12	import
Totaal Europa	1292	1401	1212	560	375	333	357	298
San Domingo	317	345	315	432	281	326	490	430
Brazilië	14	83	10	39	25	23	83	90
Haïti	8	13	13	20	24	22	30	25
Suriname	15	15	20	20	13	16	15	15
Mexico	import	10	24	11	85	import	import	import
Rusland	90	import	319	34	31	37	76	93
Japan	import	import	import	48	6	25	30	import
Egypte	import	import	import	import	24	38	45	35
Mozambique	15	6	23	25	31	22	38	25
Totaal niet-Chadbourne-landen	459	472	724	629	520	509	807	713
Import v. preferente (Empire-) suiker in Engeland en Canada	968	908	992	1059	1092	1237	1201	1520
Gem. prijs in sh. en d. per cwt. 96 % c.i.f. Engeland	9/1	6/7	6/4	5/10	5/3	4/9	4/8	4/8,3

TABEL II. Importen en exporten van eenige belangrijke landen in de kalenderjaren 1929—1936.

(in duizenden tonnen)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Engeland:								
Import, preferentieel, ruwe	689	543	599	700	778	944	802	1061
Invoer, niet-preferentieel (waarde als ruw)	1474	1378	1237	1680	1263	1024	1169	1203
Export (waarde als ruw)	183	306	116	335	373	385	367	387
Her-export (idem)	3	4	3	7	2	2	3	—
Netto-import, niet preferentieel (waarde als ruw)	1283	1066	1117	1337	888	636	798	814
Canada:								
Import, preferentieel, ruwe	279	364	392	359	313	292	398	459
Invoer, niet-preferentieel (waarde als ruw)	146	59	33	28	39	91	3	5
Export, geraffineerd	12	9	6	4	8	4	1	1
Netto-import, niet preferentieel (waarde als ruw)	132	48	25	13	31	86	2	3
Frankrijk:								
Totaal import (waarde als ruw)	523	416	346	410	397	421	365	324
uit Fransche koloniën	61	101	110	135	148	164	155	170
uit buitenland	462	314	235	274	249	256	210	153
Export (excl. naar Algerije) (waarde als ruw)	274	244	250	243	240	248	217	177
Nederland:								
Import, ruwe	155	144	70	83	69	74	93	154
Import, geraff.	16	36	43	61	32	20	19	—
Export, geraff.	112	97	33	28	45	53	37	55
Netto import (waarde als ruw)	50	77	81	120	54	38	73	99
Rusland:								
Import	36	310	—	41	6	11	—	—
Export	126	101	319	76	38	48	76	93
Netto-import	—	209	—	—	—	—	—	—
Netto-export	90	—	319	34	31	37	76	—
Japan:								
Import (waarde als ruw)	224	241	196	39	130	102	138	205
Export (waarde als ruw)	204	230	165	88	137	128	169	170
Netto-import (waarde als ruw)	20	11	30	—	—	—	—	23
Netto-export (waarde als ruw)	—	—	—	48	6	25	30	—
Britsch-Indië:								
Import, tel quel	933	905	621	418	309	223	224	36
China (incl. Hongkong en Macao):								
Import (waarde als ruw)	975	803	725	383	380	375	405	430
Vereenigde Staten:								
Verbruik van Cubaansche suiker, waarde als geraffineerd	3015	2457	2036	1470	1335	1263	1639	1642

TABEL III. **Exporten van Cuba in de kalenderjaren 1929—1936 in 1000 tons van 2240 Spaansche ponden.**
(1 Spaansch lb. = 1,01412 Engelsch lb.)

	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
Vereenigde Staten	3802	2244	2108	1676	1396	1557	1556	1574
V. S. voor raffinage en herexport	—	—	17	17	34	113	76	6
Europa:								
Engeland	766	705	539	682	751	553	602	679
Frankrijk	133	100	53	89	124	116	100	82
België	29	9	4	13	3	28	28	11
Nederland	9	5	2	10	4	19	28	34
Overig Europa	34	68	6	47	5	6	23	31
Totaal Europa	971	887	604	841	887	722	781	837
Ander landen:								
Canada	46	17	10	19	36	15	3	2
Centraal- en Zuid-Amerika en Mexico	18	14	5	4	12	5	10	35
Afrika	2	1	—	7	14	12	37	31
China en Japan	16	19	—	20	16	11	8	1
Nieuw-Zeeland en Australië	21	25	—	15	7	7	11	7
Totaal	103	76	15	65	85	50	69	76
Geëxporteerd door de Nationale Export Mij. („segregated" suiker)	—	—	256	269	284	275	224	—

TABEL IV. **Java's suikerexport in de oogstjaren 1928-'29 tot 1935-'36** (in 1000 metrieke ton).

April/Mei	1928/29	29/30	30/31	31/32	32/33	33/34	34/35	35/36
Westen van Suez	424	292	7	135	333	132	145	8
Britsch-Indië)	1126	1023	1028	480	327	267	324	213
Ceylon)	—	—	—	39	97	55	77	75
Siam	31	41	46	35	33	29	30	33
Malakka	121	103	95	104	88	71	83	85
Nieuw-Zeeland	57	7	38	70	48	70	62	46
China en Japan	892	851	890	656	373	431	419	352
Andere landen	38	33	34	20	28	51	43	61
Totaal	2689	2350	2138	1539	1327	1106	1183	873

(De Telegraaf) **(Vor. ber. Export 1453 G.; Productie 1752 D.; Verbr. en Voorr. 2171 A.; Eur. Prod. 2033 A.)**

A. JAPAN IN DE ZUID-CHINEESCHE ZEE. — Het eiland Hai-nan. —

Vele Chineesche bladen maken melding van de incidenten, die te Pakhoi op het vasteland van Kwantoeng en tegenover het eiland Hai-nan gelegen stadje, in de laatste maanden hebben plaats gehad. Deze incidenten zijn volgens de Canton-bladen uitgelokt door Japansche matrozen en militairen, die de bevolking van Pakhoi systematisch provoceeren. Naar aanleiding dezer incidenten werden eenige Japansche oorlogsschepen naar Hai-nan gezonden. Japan vroeg tegelijkertijd het recht manschappen op het eiland te ontschepen en ter bewaking van de kust eenige steden w.o. de hoofdplaats Kiungtsjan door Japansche matrozen te bezetten. Deze eischen werden door de Chineesche regeering van de hand gewezen. De bedoeling van Japan was duidelijk. Ons kaartje geeft een beeld hoe Japan's strategische positie in den Zuidelijken Oceaan bij een bezetting van Hai-nan zou zijn.

Hai-nan is gelegen tusschen Singapore en Hongkong, dicht bij onze eilanden Banka, Billiton en Singkep, vlak tegenover Fransch Indo-China en ten Westen van de Philippijnen. Verder zou het Br.-Borneo beheerschen. Hai-nan is ongeveer zoo groot als Formosa.

Engeland is echter waakzaam, versterkt Hongkong en onderhandelt met China over den aanleg van spoorwegen op Hai-nan.

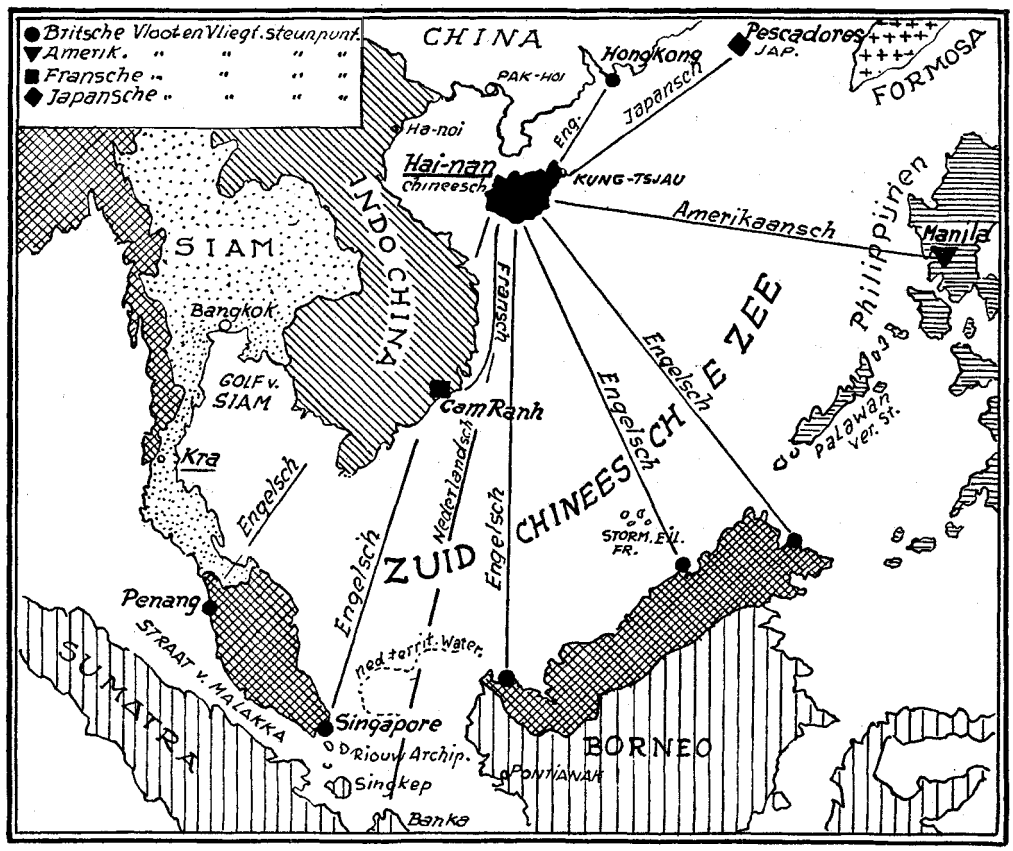

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Frankrijk heeft reeds maatregelen aan de Oostkust van Indo-China genomen.
Nederland moet de strategische positie van den Riouw-archipel en de Anambas-eilanden niet uit het oog verliezen.
(Sin Wan Pau, Shanghai) **(V. b. China-Japan 2722 C.)**

28 APRIL 1937

A. ROEMENIE. — Binnenlandsche politieke toestand.
Wij ontleenen aan de Roemeensche pers van April:
De huidige regeering handhaaft zich alleen, omdat de souverein haar de hand boven het hoofd houdt. Het onmiddellijke resultaat daarvan is, dat de ontevredenheid, die de regeeringspolitiek zoowel op binnen- als op buitenlandsch terrein gewekt heeft, zich niet alleen tegen het ministerie richt, maar óók tegen de Kroon, die men, terecht of ten onrechte, er van beschuldigt zoo niet tegen de letter dan toch tegen den geest van de Grondwet te zondigen.
De oppositie in het land vindt hoofdzakelijk haar uitdrukking in de zeer sterke Nationale Boerenpartij, die dezer dagen haar Congres gehouden heeft. Mihalake is opnieuw voor vier jaar tot president gekozen, maar de eigenlijke leider van de Nationale Boeren is zonder eenigen twijfel Manioe, die o.m. door Loepoe en Madgearoe ter zijde wordt gestaan. Manioe heeft zich voor het presidentschap der partij alleen niet beschikbaar willen stellen, omdat hij het niet raadzaam achtte voor het oogenblik zekere persoonlijke rivaliteiten te ontketenen, die de kracht van de organisatie en van haar politieke actie in gevaar zouden hebben kunnen brengen.
Teekenend is, dat generaal Cantacoezene, de voornaamste leider van de „IJzeren Garde", op de scherpste wijze in een in het openbaar uitgesproken rede tegen den koning stelling genomen heeft en dat de daarop gevolgde arrestaties zeker niet de werkzaamheid van de „IJzeren Garde" lam zullen leggen.
De evolutie van den politieken toestand in Roemenië voltrekt zich thans met groote snelheid. Het oogenblik schijnt niet meer ver af waarop de koning de regeering aan de Nationale Boeren zal moeten toevertrouwen. Doet Carol dit te rechter tijd, dan kan de crisis wellicht nog tot ministerie en parlement beperkt blijven. (Adeverul - Dreptatea - Socialismul)
(Vorig bericht 2621 A.)

B. NEDERLAND. — Anti-lawaaibond opgericht. —
Onder voorzitterschap van ir. M. E. H. Tjaden is in een vergadering, belegd door de Geluidstichting, in samenwerking met vertegenwoordigers van plaatselijke comité's tot lawaaibestrijding, besloten tot oprichting van een Nederlandschen bond ter bestrijding van geluidshinder, kortweg genoemd Anti-lawaaibond. De statuten voor dezen bond zijn voorbereid door een commissie, bestaande uit de heeren ir. A. Dubois, ir. G. L. Tegelberg en mr. H. J. Schölvinck. Zij zijn met enkele wijzigingen door de vergadering goedgekeurd. (Het Vaderland) **(Vorig bericht 2273 D.)**

C. NEDERLAND. — Nederl. Technocratisch Verbond.
Dezer dagen heeft het Nederlandsch Technocratisch Verbond een bijzondere algemeene vergadering gehouden te Utrecht. Hieraan ontleenen wij het volgende:
Dr. André Luwel uit Gent sprak over de historische ontwikkeling der technocratie, alsmede de doelstelling der bestaande beweging. Hieraan ontleenen wij het volgende:
De historie van de technocratie, zoo zeide dr. Luwel in den aanvang zijner rede, kan uiteraard slechts die van de technocratische idee omvatten, waarvan de technocratische bewegingen de uitingen zijn. Voorloopers van een technocratisch stelsel zijn er trouwens niet, omdat ten opzichte hiervan de voorstellen van vroegere economen slechts als lapmiddelen ten behoeve der bestaande ordening waren bedoeld. De technocratische idee is ontstaan door wetenschappelijke analyse van de techniek, waarbij men tot de conclusie komt, dat de verhouding van den mensch tot de natuur zich heeft gewijzigd, waardoor de technocratie de logische uitkomst is van den ontwikkelingsgang en van de feitelijke economie en van de economische sociale theorieën. Door de resultaten van de analyse van het moderne productieproces te combineeren met een maximale sociale efficientie ontstaat het sociale doeleinde van de technocratie. Uit deze analyse volgt, dat de mensch zich ontwikkeld heeft van het stadium der absolute onderworpenheid aan de natuur over een periode van relatieve onafhankelijkheid, waarin de geestelijke cultuur ontstond, tot een wetenschappelijke beheersching van de natuur, waardoor een nieuwe periode van sociale cultuur mogelijk wordt.
De praktische aanleiding tot het ontstaan van de technocratie moet gezien worden in de economische veranderingen, veroorzaakt door de mechanische productie, die de ontoereikendheid van de compensatietheorie van Bastiat, zoowel als van het Fordisme, aantoonden. De theoretische grondslag was echter reeds gelegd in het sociaal energetisme van Ernest Solvay-sodaproces, groot-industrieel, die een helder denkbeeld had van de steeds toenemende productiemogelijkheden en van de noodzaak productie en distributie, zoowel meer natuurwetenschappelijk te bestudeeren als meer sociaal te leiden. Zijn stelsel om productie en consumptie door middel van energie eenheden te meten en daardoor voor natuurwetenschappelijk onderzoek geschikt te maken, leverde, naast de critische beschouwingen van Thorstein Veblen, over den strijd tusschen de bestaande maatschappelijke instituten en het energetisch productivisme, de grondslagen der technocratie.
De technocratie stelt den mensch in het centrum der economie, waarbij, dank zij de wetenschappelijke beheersching van de natuur, het materieele leven ondergeschikt kan worden gemaakt aan het geestelijke. Daartoe is het echter noodzakelijk de geldeconomie te vervangen door een goederen-economie en de economie van de schaarschte door een economie van den overvloed, wil niet het gunstige sociale resultaat van de natuurbeheersching te loor gaan. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Nederl. Technocr. Verb. 1365 A.)

D. BELGIE. — Ontheffing van het Locarno-Verdrag. - De desbetreffende documenten. —
Op 24 April '37 zijn op het Belgische ministerie van Buitenlandsche Zaken tusschen minister Spaak en de ambassadeurs van Frankrijk en Engeland, Laroche en Esmond Ovey, twee documenten uitgewisseld, die tevoren reeds waren onderteekend.
Het eerste document is de gemeenschappelijke verklaring van Engeland en Frankrijk, waarbij België wordt ontheven van zijn verplichtingen van het Locarno-verdrag en de verplichtingen van Londen van 19 Maart 1936, waarbij evenwel de verplichtingen van bijstand van deze beide staten ten opzichte van België gehandhaafd blijven.
Het tweede document is de brief van de Belgische regeering, waarin zij met groote voldoening kennis neemt van deze verklaring en de beide regeeringen dankt.
De tekst van deze beide documenten is gelijktijdig te Londen, Parijs en Brussel gepubliceerd.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2759 D.)**

29 APRIL 1937

E. NEDERLAND. — Buma. - Auteursrechten. —
Het gerechtshof heeft arrest gewezen in het civiele geding tusschen het Buma (bureau voor muziekauteursrechten) en de radio-omroepvereenigingen A.V.R.O., K.R.O. en V.A.R.A. in zake de auteursrechten.
Het Hof stelde het Buma in het gelijk.

Het Hof overwoog in zijn arrest o.m., dat de auteurswet aan den auteur het absolute recht geeft het gebruik van zijn werk te verbieden en aan het toestaan daarvan condities omtrent betaling te stellen. Omtrent de bewering, dat een verbod van het repertoire van Buma te onbestemd zou zijn om te kunnen worden opgevolgd overwoog het Hof, dat wie een werk wil uitzenden zich tevoren moet verzekeren van de toestemming van den rechthebbende, hetgeen in dit geval des te eenvoudiger is, daar Buma een lichaam is waarbij ongeveer alle componisten zijn aangesloten, zoodat het eenvoudig is omtrent het repertoire inlichtingen te verkrijgen.
Voorts overwoog het Hof, dat van misbruik van recht in dezen geen sprake was, daar dit verbod gevraagd wordt om tot exploitatie te kunnen komen en geenszins om de andere partij onnoodig nadeel toe te brengen.
Op deze gronden werd een verbod uitgesproken voor de radiovereenigingen om, zoolang zij daartoe geen toestemming hebben verkregen van Buma, het repertoire van dat bureau uit te zenden met oplegging van een dwangsom van ƒ 400 per dag voor het geval dit verbod zou worden overtreden.
Voorts werden de omroepvereenigingen elk in de kosten van het proces veroordeeld, begroot op ƒ 400.
Voor het Buma trad Mr. J. Heintz en voor de omroepvereenigingen Mr. Dr. P. J. Witteman op. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 1336 B.; Buma 2759 H.)

F. UITVINDINGEN. — Automatische ontvangst van noodseinen aan boord van schepen. —
In verband met een officieele bepaling, dat tegen 10 Augustus alle Amerikaansche vrachtschepen van meer dan 550 b.r.t. doorloopend draadloos te bereiken moeten zijn, zal na uitgebreide proeven op 600 Amerikaansche vrachtschepen een automatische noodsein-installatie worden aangebracht.

Deze installatie bestaat uit een stelsel van alarmschellen, aangebracht in de radiohut, op de brug en in de slaaphut van den marconist. Wanneer de marconist van een in nood verkeerend schip een s.o.s.-sein zal gaan uitzenden, geeft hij een sein, dat automatisch de alarmbellen op alle schepen, die binnen draadloos bereik vallen, in werking stelt. Op dit sein kunnen de marconisten aan boord van andere schepen zich naar de radiohut begeven, waar de installatie reeds de positie van het in nood verkeerende schip heeft opgeteekend. Tevens kunnen de marconisten van in nood verkeerende schepen een installatie in werking stellen, welke doorloopend s.o.s.-seinen uitzendt en de positie van het schip opgeeft, zelfs wanneer de marconist zelf in verband met rook of brand zijn post heeft moeten verlaten. (N. Rott. Crt.)

A. **DE VLIEGENDE MENSCH. — Clem Sohn's val.** Het ongeluk van Vincennes wettigt een pessimistisch oordeel over de mogelijkheid van de menschelijke vlucht door middel van eigen spierkracht. Met zijn vogel-uitrusting maakte Clem Sohn den indruk te vliegen. In werkelijkheid kon hij er den vrijen val slechts gedurende ten hoogste 2 minuten door stuiten

Clem Sohn.

en in dit oogenblik zich eenigszins in een sterk hellend vlak bewegen. De zwaartekracht heelemaal neutraliseeren vermocht hij niet. Daartoe is de menschelijke spierkracht niet toereikend. Nochtans is het bewonderenswaardig dat hij gedurende ruim 2000 meter zonder valscherm kon volstaan en zich meer dan 2 minuten in het luchtruim kon handhaven. Dat zijn optreden verbazingwekkend aandeed is begrijpelijk. (Nieuwe Rott. Crt.) **(Vor. ber. 2762 G.)**

B. **NEDERLAND. — Staatsmijnen. - Directoraat. —** Met ingang van 15 April zijn bij de Staatsmijnen in Limburg benoemd tot directeur dr. Chr. Th. Groothoff te Hulsberg, hoofdbedrijfsingenieur bij de Staatsmijnen en tot adjunct-directeur de heer J. Mous, te Heerlen, afdeelingschef bij de Staatsmijnen.
Dr. ir. Chr. Th. Groothoff is geboren te Manggar (res. Biliton) en is thans 49 jaar oud. (Telegraaf)
(Vorig bericht Mijnbedrijf 2702 E.)

C. **NEDERLAND. — De bloemententoonstelling te Boskoop. —**
De op 21 April '37 te Boskoop geopende tentoonstelling geeft als geheel een gelijksoortig beeld als die van 1935. Doch thans is de algemeene aanblik nog mooier, door het nieuwe ruim honderd meter lange en 40 M. breede gebouw dat voor de eerste maal een bloemententoonstelling bevat, zooals men er om het andere jaar in denkt te organiseeren. Vrijwel uitsluitend voor dat doel heeft men *f* 75.000 aan dien bouw ten koste gelegd. (Het Vaderland) **(1764 H.)**

30 APRIL 1937

D. **FRANKRIJK. — De radicaal-socialisten van Le Havre scheiden zich af. —**
De uitvoerende raad der radicaal-socialistische partij Le Havre, in vergadering bijeen, heeft na een uiteenzetting van den burgemeester, Léon Meyer, een motie aangenomen, waarin de radicaal-socialistische partij van Le Havre besluit, zich voortaan te onthouden van samenwerking met het plaatselijk volksfront-comité en elke verantwoordelijkheid voor de besluiten van dit comité van de hand te wijzen.
(Le Journal) **(Vor. ber. Rad.-Soc. Partij 2590 E.)**

E. **GEESTELIJK LEVEN. — Liturgische Conferentie.** Dezer dagen heeft de Liturgische vereeniging een conferentie te Hemmen gehouden. Aan het referaat van Prof. dr. A. J. Wensinck over: „De liturgie van het Oude Testament" ontleenen wij het volgende:
Na het gebruik en de vertakkingen van het woord liturgie aangegeven te hebben, beperkte spr. zich tot den eere-dienst van het O.T. Vroeger werd hier geen beteekenis aan toegekend. Dit was een miskenning van de beteekenis van den eeredienst van Israël. Deze was voor den gewonen Israëliet het middel tot gemeenschap met God. God woont op twee plaatsen: in den hemel en in het heiligdom. Deze vallen samen (Gen. 28). Later geconcentreerd op Jeruzalem. Met het heiligdom verbindt zich de kosmografische voorstelling (hemel, aarde, onderwereld). Hier ontmoet de mensch God. Dit wordt op twee manieren in het O. T. beschreven: 1. uiterlijk in de ritueele wetten, 2. innerlijk in de psalmen. De psalmen zijn bestemd voor liturgisch gebruik. De mensch, die God ontmoet in den Tempel, valt samen met de gemeente. De geheele Israëlietische eeredienst laat zich reconstrueeren in het psalm-boek. Het begint met het heiligdom; Jeruzalem bezongen als middelpunt van het godsdienstig leven. Dan komt de beschrijving van het Heiligdom zelf. Van het Heiligdom komt men op de verbinding met den Koning, in het Heiligdom woont de Koning. Zoo gaat men op de groote feesten op naar de heilige plaatsen, om er zijn offers te brengen, kern van de liturgie en van den cultus. De psalmen zijn bedoeld ter réciteering in het Heiligdom, als schematiseering van wat men beleeft. Het element van dramatiseering moet men erbij houden. Er is een innig contact tusschen psalm en offer. Aan de sacrale voorbereiding voor het offer beantwoorden de bedevaartspsalmen. Aan de opoffering (Sacrificium) beantwoorden de lijdenspsalmen. Aan de verlossing beantwoorden de psalmen van blijdschap en dank. De handeling, op zich zelf sprakeloos, wordt zoo vertolkt. Twee exponenten komen er bij: De psalmen zijn poëzie en muziek. Dit is het hoogtepunt van de O. T.-ische liturgie. Dan is de nedergang al begonnen: de Synagogedienst. De Synagoge kent geen sacrament; ook dit vindt zijn weerklank in de psalmen. Na de verwoesting van Jeruzalem zijn de psalmen overgegaan op het Christendom. **(Red. K.H.A.)**

F. **DUITSCHLAND. — Anti-Semitisme. - De strijd tegen het Jodendom. —**
In de hoogeschool te München zal van 12 tot 14 Mei een congres plaats hebben van het rijksinstituut voor de geschiedenis van het nieuwe Duitschland, waar het thema „de jodenkwestie" behandeld zal worden. Verschillende leeraars en geleerden zullen over dit thema lezingen houden. Ziehier enkele onderwerpen die er zullen behandeld worden: „Het jodendom in de natuurwetenschap". „Het biologische probleem der jodenkwestie", „Het jodendom in de

philosophie", „Baruch Spinoza", „Wereldjodendom in de oudheid", „Goethe en de joden", „Het jodendom in het kapitalistische bedrijfsleven", „Het jodendom gedurende den wereldoorlog".
Tot besluit van het congres zal Julius Streicher, de uitgever van het beruchte anti-joodsche weekblad „Der Stürmer", een groote redevoering houden voor de aanwezige geleerden over zijn practische ervaringen in den strijd tegen het jodendom.
(Het Laatste Nieuws) **(V. b. Anti-Semitisme 2762 H.)**

A. **ZUID-AFRIKA. — Politicke organisaties in Z.W.-Afrika aangewezen. —**
Op 19 April zijn de „Deutsche Bund" en de „United Party Economic League" tot politieke organisaties in den zin van de bepalingen der anti-nationaal-socialistische proclamatie voor Zuid-West-Afrika verklaard.
Dit beteekent, dat alleen Britsche onderdanen lid van een dezer twee organisaties mogen zijn. Wat de tweede vereeniging betreft, is de verklaring zuiver formeel, daar zij alleen Britsche leden heeft.
Het besluit in zake de „Deutsche Bund" beteekent, dat de vereeniging geheel gereorganiseerd moet worden voor 1 Juli van dit jaar. De meeste leden van het administratieve personeel en van het bestuur zijn niet tot Britsch onderdaan genaturaliseerd en moeten derhalve aftreden. (Telex-A. N. P.) **(2740 E.)**

B. **ENGELAND. — Nationalisatie van de Engelsche mijnen. —**
In het Lagerhuis heeft de regeering bij monde van Baldwin medegedeeld, dat de royalties van de Britsche mijneigenaren zullen worden overgenomen tegen een totaalprijs van £ 66 millioen. Onder royalties verstaat men de arbeidslooze inkomens, die bepaalde grondeigenaars hebben uit hoofde van het feit, dat in hun grondbezit steenkoolmijnen liggen.
In 1925 schatte de Samuel-steenkoolcommissie de royalties op een waarde van £ 100 millioen. Twaalf maanden later eischten de eigenaars, dat bij onteigening van hun rechten de regeering een bedrag zou uitkeeren van £ 150 millioen. De regeering weigerde hierop in te gaan en sedertdien is onderhandeld op een basis van £ 100 tot £ 120 millioen. Ook dit bedrag was voor de schatkist te hoog. (Daily Herald)

C. **BELGIE. — Het bezoek van minister Eden aan Brussel. —**
Na afloop der besprekingen welke minister Eden met minister-president Van Zeeland en minister Spaak heeft gehad, werd het volgende communiqué gepubliceerd:
De heeren Eden, Van Zeeland en Spaak hebben op 26 en 27 April '37 verschillende besprekingen gehad, in den loop waarvan zij de voornaamste actueele vraagstukken, die beide landen betreffen, hebben onderzocht. De aandacht van den Britschen minister en van de Belgische ministers is vooral gegaan naar de vraagstukken, verband houdend met de versteviging van den vrede in Europa, en speciaal met de tot stand koming van een nieuw veiligheidspact voor West-Europa.
De besprekingen hebben verder ook geloopen over vraagstukken van economischen aard betreffend de missie, waarmede de heer Van Zeeland is belast geworden. Deze besprekingen, welke geen onderhandelingen maar een eenvoudige wisseling van gedachten waren, hebben zich ontwikkeld in een atmosfeer van bijzondere hartelijkheid, en hebben het mogelijk gemaakt te constateeren, dat tusschen de standpunten van beide regeeringen een groote overeenstemming bestaat. (Handelsblad v. Antwerpen)
(Vor. ber. Eden 2696 C.)

D. **ROEMENIE. — Het bezoek van den Poolschen minister van Buitenl. Zaken, Beck, aan Boekarest. —**
Het bezoek van den Poolschen minister van Buitenl. Zaken, Beck, is geëindigd met de onderteekening van een overeenkomst ter vergemakkelijking van het betalingsverkeer ten behoeve van Poolsche en Roemeensche toeristen. Beck is naar Warschau teruggekeerd.
Verder is een communiqué uitgegeven, dat weinig bijzonderheden behelst. De samenwerking van Roemenië en Polen wordt in dit communiqué nader bevestigd. Een verbetering van het handelsverkeer wordt geconstateerd en plannen worden aangegeven tot uitbreiding van de transito-betrekkingen der beide landen. Besloten werd, met het oog op de moeilijke internationale omstandigheden, een zoo nauw mogelijk contact tusschen beide staten te handhaven.
(Adeverul) **(V. b. Beck 2592 B.; Polen-Roem. 2566 A.)**

1 MEI 1937

E. **GRONINGEN. — Noordelijke Econ.-Technologische Organisatie geïnstalleerd. —**
In de Statenzaal van het Provinciehuis hier ter stede heeft op 19 April de Minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, prof. dr. ir. H. C. J. H. Gelissen, den Raad van Bestuur van de Noordelijke Economisch-Technologische Organisatie voor Groningen en Drenthe geïnstalleerd. (N. v. h. Noorden)
(Vor. ber. Econ.-Techn. Instituut 2463 G.)

F. **FRANKRIJK. — Staatsfinanciën. —**
De jongste officieele statistiek van de Fransche staatsschuld is die per 1 Jan. 1936; het totaal bedroeg op dien datum fr. 333.142.745.438; de jaarlijksche dienst hiervan eischt fr. 16.158.222.482 (v. j. resp. fr. 324.013.479.728 en fr. 16.110.123.967). Deze schuld was als volgt samengesteld (in millioenen francs).

	Stand 1 Jan. 1936	Vermeerd. (+) of vermind. (—) t.o. 1935
Perpetueele schuld . . .	50.833.9	— 806.2
Aflosbare schuld . . .	199.103.3	+ 1.278.2
Schuld op middelm. of korten termijn . . .	27.320.3	+ 2.680.4
Vlottende schuld	55.885.2	+ 5.976.8
	333.142.7	+ 9.129.2

De vlottende schuld bestond o.a. uit fr. 27.068 mill. Nat. Verdedigingsbons, fr. 13.939.4 mill. schatkistpapier, fr. 3.541 mill. schuld aan het gemeentefonds en fr. 1.199.8 mill. aan sociale fondsen.
(Agence Econ. et Fin.) **(Vor. ber. Schulden 2647 D.)**

G. **INCASSO-BANK N.V. IN 1936. —**
Aan het verslag over 1936 van de Incasso-Bank N.V. is het volgende ontleend:
Het belang bij debiteuren in Duitschland en andere Midden-Europeesche staten met beperkt betalingsverkeer is weer belangrijk verminderd.
Na afschrijving van *f* 400.000 op de rekeningen „Gebouwen" en „Meubilair" bedraagt de winst *f* 3.002.617, tegen *f* 2.071.295 over 1935. Voorgesteld wordt aan de reserve *f* 300.000 toe te voegen, de onder het hoofd „Crediteuren" voorkomende rekening „Bijzondere reserve voor eventueele risico's" met *f* 500.000 te verhoogen en het dividend over 1936 te bepalen op 5% (v. j. 3½%). (Keesings Fin. Archief) **(2274 F.)**

H. **DUITSCHLAND. — Kerkvervolging. - Het Katholiekenproces te Berlijn. —**
Het Volksgerechtshof heeft thans vonnis gewezen in de zaak tegen de katholieke jeugdleiders te Düsseldorf, die ervan beschuldigd waren samengespannen te hebben met de communisten. De priester Roussaint werd, „wegens voorbereiding van een hoogverraderlijke onderneming onder bezwarende omstandigheden," veroordeeld tot 11 jaren tuchthuisstraf en 10 jaar eerverlies.
De verdachte Streber werd wegens hetzelfde feit veroordeeld tot 5 jaar tuchthuis en 5 jaar eerverlies. Van twee andere verdachten kreeg een als mede-

plichtig 2 jaar tuchthuis en 2 jaar eerverlies, en de andere 1½ jaar gevangenisstraf. Drie anderen werden vrijgesproken. Dit oordeel werd onmiddellijk rechtsgeldig. (De Maasbode)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2676 B.)

A. **JAPAN. — Afschaffing van eeuwige landpacht. —** De Geheime Raad heeft zijn goedkeuring gehecht aan een plan van de regeering om het bureau voor de contrôle op buitenlandsche valuta in het ministerie van Financiën tot een blijvende instelling te maken. Tevens heeft de Geheime Raad zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-nota's, welke zullen worden gewisseld met Italië, Nederland, Denemarken en Portugal, en die de afschaffing betreffen van de eeuwigdurende landpachten, welke in handen zijn van onderdanen dier landen in Japan, en die thans gewijzigd worden in gewone landpachten of eigendomsrechten. (Domei)

B. **NEDERLAND. — Kamerverkiezingen. - Aantal kiezers. —**
Het aantal stemgerechtigden voor de Tweede Kamerverkiezingen, welke op 26 Mei zullen worden gehouden, bedraagt 4.452.484.
Bij de vorige Tweede Kamerverkiezingen, gehouden in April 1933, bedroeg het aantal kiezers 4.126.490, van wie 3.899.655 (94.50%) aan de stemming hebben deelgenomen.
Bij de verkiezingen voor de Provinciale Staten, gehouden in April 1935, bedroeg het aantal kiezers 4.238.446, van wie 3.945.456 (93.09 %) aan de stemming hebben deelgenomen.
Het aantal kiezers in de onderscheidene kieskringen is bij de aanstaande verkiezingen als volgt:

Kieskring	I	's-Hertogenbosch . . .	244.851
„	II	Tilburg	216.807
„	III	Arnhem	249.182
„	IV	Nijmegen	214.641
„	V	Rotterdam	330.703
„	VI	's-Gravenhage	278.304
„	VII	Leiden	230.802
„	VIII	Dordrecht	290.315
„	IX	Amsterdam	449.009
„	X	Den Helder	204.155
„	XI	Haarlem	253.618
„	XII	Middelburg	139.779
„	XIII	Utrecht	244.421
„	XIV	Leeuwarden	227.127
„	XV	Zwolle	290.498
„	XVI	Groningen	223.550
„	XVII	Assen	114.136
„	XVIII	Maastricht	250.586

(Telex - A. N. P.) **(Vor. ber. 2757 B.)**

C. **BELGIE. — Minister Spaak over België's positie.**
In de Belgische Kamer heeft de minister van Buitenlandsche Zaken, Spaak, op 29 April zijn aangekondigde verklaring over de Britsch-Fransche nota van 24 April afgelegd.
Vergeleken bij 1925 toen het Locarno-verdrag den grondslag van België's internationalen status vormde, is de situatie principieel gewijzigd. De verplichtingen welke België destijds aanvaardde, waren in 1936 niet langer dragelijk.
Dit geldt ook, vervolgde de minister, voor de verplichtingen, die België in Maart 1936 krachtens het Londensche accoord op zich had genomen. Van beslissend belang voor den status van België is thans het principe, dat het voortaan een uitsluitend Belgische politiek wil voeren.
België heeft buiten zijn grenzen geen directe belangen. Het eenige wat het vraagt, is vrede. Sinds eeuwen vormt het het slagveld van Europa. Zijn rol is thans, alle invasiewegen door zoodanige verdedegingsmiddelen af te sluiten, dat zelfs de stoutmoedigsten het denkbeeld van een inval zullen laten varen. Dat is de reden voor het nauwe verband tusschen onze militaire en onze buitenlandsche politiek.
Wij wenschen mede te werken aan de organisatie van den collectieven vrede. Daarom blijven wij trouw aan den Volkenbond en verleenen wij onzen loyalen steun aan de Geneefsche instelling.
Frankrijk en Engeland hebben nota genomen van onzen wil, de landsverdediging van België te verzekeren en van onze trouw aan Genève. Uitgaande van deze definitie onzer politiek, ontslaan Engeland en Frankrijk ons van onze verplichtingen krachtens het Locarno-pact, doch onzerzijds behouden wij hun waarborgen. (Agence Belga)
(Vor. ber. 2766 D.; Minister Spaak 2493 C.)

D. **DUITSCHLAND. — Aantal vreemdelingen. - Vele Nederlanders. —**
In aansluiting op de laatste groote volkstelling, heeft een speciale telling plaats gevonden van de in het Duitsche rijk wonende vreemdelingen.
Het resultaat dezer telling is dezer dagen gepubliceerd door het rijksbureau voor de statistiek.
In Duitschland wonen in totaal 757.000 vreemdelingen, van wie 667.000 tot een bepaalde nationaliteit behooren.
In de Rijnprovincie nemen de Nederlanders naar aantal de eerste plaats in, gevolgd door de Tsjecho-Slowaken en Polen,
In de provincie Westfalen zijn 61.691 vreemdelingen gevestigd en wel 56.337 met en 5.354 zonder een bepaalde nationaliteit. In deze provincie domineeren de Tsjecho-Slowaken, met op de tweede plaats Nederlanders en op de derde plaats Polen.
(Berliner Tageblatt) **(Vor. ber. Bevolking 888 E.)**

E. **ZWITSERLAND. — Het eerste verbod der communistische partij. —**
Terwijl de Zwitsersche regeering er nog tegen opziet voor geheel Zwitserland de communistische partij te verbieden, zooals de oud-minister van financiën Musy reeds sind een jaar voortdurend bepleit, heeft op 25 April het kanton Neuchâtel met een twee-derde meerderheid van stemmen bij volksreferendum de organisatie eener communistische partij en iedere communistische actie in dat kanton verboden. Voor het eerst in de geschiedenis is de communistische partij niet slechts door een regeering of door een parlement, doch door een uitspraak van het geheele stemgerechtigde volk verboden geworden.
(N. Rott. Crt.) **(Vor. ber. Communisme 2527 B.)**

F. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Winifred Wagner — „König Ludwig II und Richard Wagner, Briefwechsel". (Braun, Karlsruhe)
(Vorig bericht 2761 D.)
Engelsch: Hector Bolitho — „One Hundred Years of British Monarchy". (Batsford)
R. S. Crossman — „Plato Today". (Georg. Allen and Unwin) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Fransch: Eduard Champion — „La Comédie Française année 1936". (Libr. Stock, Paris)
A. T'Serstevens — „Ceux de la mer". (Grasset)
(Vorig bericht 2761 D.)
Friesch: U. van Houten — „De Wraak". (Brandenburgh & Co., Sneek) **(Vorig bericht 2625 E.)**
Japansch (in het Engelsch): Lt. Comm. Tota Ishimaru — „The next world war". (Hurst & Blacket)
(Vorig bericht 2688 D.)
Nederlandsch: P. J. Bisseeuw — „Is het mijn schuld?" (H. J. Kok, Kampen 1937)
J. K. v. Eerbeek — „Beumer & Co." — (G. F. Callenbach, Nijkerk 1937) **(Vorig bericht 2761 D.)**
Zweedsch: M. Martinson — „Mor gifter sig". (Bonniers, Stockholm) **(Vorig bericht 2708 B.)**
(Red. K. H. A.)

A. MUZIEK. — Kon. Conservatorium voor muziek te Den Haag. - Amsterd. Conservatorium. - Benoemingen. —

Dr. Johan Wagenaar.

Sem Dresden.

Willem Andriessen.

Dr. Johan Wagenaar heeft in verband met zijn leeftijd ontslag gevraagd en op de meest eervolle wijze verkregen als directeur van het Kon. Conservatorium voor muziek te Den Haag, welke functie hij sedert 1919 heeft vervuld, als opvolger van Mr. Henri Viotta. (Red. K. H. A.)

De heer Sem Dresden, directeur van het Amsterdamsche Conservatorium, is door den minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, als zijn opvolger benoemd.
Sem Dresden, die thans 56 jaar is werd in 1924 directeur van het Amsterdamsche Conservatorium als opvolger van Julius Röntgen. Onder zijn leiding kwamen verschillende reorganisaties tot stand.
De heer Willem Andriessen, die als hoofdleeraar in pianospel reeds vele jaren aan het Amsterdamsche Conservatorium verbonden was, is tot directeur van deze instelling benoemd.
(Vor. ber. Dr. Johan Wagenaar 552 G.)

---

2 MEI 1937

B. VOETBAL. — Nederland—België. —
De op 2 Mei '37 in het Feyenoordstadion te Rotterdam gespeelde voetbalwedstrijd Nederland-België, is in een 1—0 overwinning voor Nederland geëindigd. (Red. K. H. A.) **(Vorig bericht 2734 H.)**

C. ENGELAND. — Autobusstaking te Londen en in de provincie. —
Op 1 Mei te middernacht is de staking in het autobusbedrijf begonnen. In Londen staken 25.000 man, terwijl tegelijkertijd in de provincie 125.000 man het werk hebben neergelegd.
Te Londen eischen de stakers een korteren werkdag, maar geen loonsverhooging. In de provincie verlangen zij 2 pennies loonsverhooging per uur en betere arbeidsvoorwaarden. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Stakingen 2733 B.)

D. JAPAN. — Verkiezingen voor den Landdag. —
De definitieve uitslag der verkiezingen voor den Japanschen Landdag accentueert de overwinning der beide groote politieke partijen, de Minseito en de Seijoekai, die in de oppositie tegen het kabinet Hajasji zijn.
De uitslagen zijn de volgende:

	1937	1936
Minseito (conservatief-liberaal) . . .	179	205
Seijoekai (liberalen)	175	178
Regeeringspartijen	41	
Partij van de Sociale Massa (Arbeiderspartij)	37	18
Onafhankelijken	25	
Andere partijen	9	69
(Domei)	466	470

(Vor. ber. Parlement 2748 D.; Verkiezingen 2187 I.)

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Vernieling van Guernica. - De „España" in den grond geboord. —
Het gaat den Basken in hun strijd tegen de troepen van generaal Mola, die het offensief tegen Bilbao hebben hervat, niet voor den wind. Ondanks al hun hardnekkigen tegenstand worden zij teruggedrongen, waardoor de omsingeling van Bilbao steeds nauwer wordt toegehaald. De industriestad Eibar is door de nationalisten ingenomen, terwijl de vlammen aan alle kanten oplaaiden, vooral in de fabriekswijken. Durango is eveneens in handen der nationalisten.
Met afgrijzen leest men de berichten over het bombardeeren van Guernica, de „heilige stad" van Baskenland, door Duitsche vliegers uit het kamp van generaal Mola, de stad, welke geen enkele verdediging had, is nagenoeg geheel plat gebrand. Laag scheerden de vliegtuigen boven de huizen, ratelden de mitrailleurs een kogelregen over de weerlooze bevolking. Waarschijnlijk hebben de nationalisten hiermede willen laten zien welk lot straks Bilbao wacht, als deze stad niet wordt overgegeven. Weliswaar ontkennen zij den brand te hebben veroorzaakt, maar dat zal niet kunnen verhinderen, dat een nog diepefen haat zich bij de koppige Basken vastzet tegen de regeering van Burgos. (De Nieuwe Eeuw)
De „España" in den grond geboord. — De España, het grootste oorlogsschip der rechtsche strijdmacht, is door vliegtuigen van de Spaansche regeering in den grond geboord Naar verluidt zouden slechts 5 opvarenden verdronken zijn.
(Vor. ber. Burgeroorlog 2762 C.)

F. 1 MEI-VIERING 1937. —
DUITSCHLAND. — Adolf Hitler zeide in zijn Mei-rede o.a.: Wij kunnen niet dulden, dat dit gezag, dat het gezag is van het Duitsche volk, door anderen wordt aangevallen.
Dat geldt ook voor alle kerken. In zooverre zij zich bezig houden met hun godsdienstige kwesties, houdt de staat zich niet met hen bezig, maar wanneer zij trachten door welke maatregelen ook, brieven, encyclieken, enz. zich rechten aan te matigen, welke slechts den staat toebehooren, zullen wij ze terug drukken naar hun taak van geestelijke zielzorg.
FRANKRIJK. — Parijs had het aanzien van een feestdag, de meeste winkels bleven gesloten, de restaurants en café's waren evenwel als gewoonlijk geopend. Op de kantoren werd niet gewerkt en ook de ambtenaren hadden vrij.
De betoogingen hadden het uiterlijk van een volksfeest. Alles is kalm verloopen.
SOVJET-RUSLAND. — Zooals gebruikelijk, is te Moskou op het Roode Plein de groote troepenparade gehouden. Op de treden van het Mausoleum voor Lenin stonden o.a. Stalin, Molotof, Kalinin, Kaganowitsj en andere regeeringsleden, alsmede Dimitrof, de leider der Komintern. De volkscommissaris van Oorlog, Worosjilof, hield een toespraak tot de troepen. Hij verklaarde o.a.: Het leger moet steeds tot den strijd bereid zijn. Het is de plicht van de roode gardisten om op wacht te staan voor het Sovjet-volk en voor de proletariërs der geheele wereld. Daarna legde Worosjilof persoonlijk en namens het leger opnieuw een belijdenis van trouw af aan de partij en aan Stalin.
Bij de parade zag men voor de eerste maal weer formaties kozakken in hun bonte vooroorlogsche uniformen. Voorts werden waargenomen: zware artillerie, tanks van alle modellen en formaten, en vooral ook de luchtmacht. In een half uur tijds vlogen ongeveer duizend vliegtuigen over het Roode Plein. Het was de grootste luchtdemonstratie, welke Moskou ooit beleefd had
NEDERLAND. — De 1-Mei had een ordelijk verloop. De S.D.A.P. hield eenige groote betoogingen. **(Vorig bericht 2285 E.)**

A. **Intelligentie en zedelijk oordeel bij schoolkinderen.**
Wij ontleenen aan het zeer belangrijke proefschrift van Mej. Th. E. Croockewit, „Vergelijkend Onderzoek naar het verstandelijk en zedelijk oordeelsvermogen bij negen-, tien-, elf- en twaalfjarige kinderen", het volgende:
Na een historisch overzicht omtrent het experimenteele onderzoek der intelligentie en van het zedelijke oordeel volgt de beschrijving van het eigen materiaal. In totaal zijn 2162 kinderen onderzocht, waarvan 388 9-jarigen, 631 10-jarigen, 700 11-jarigen en 443 12-jarigen, die het 4e, 5e, 6e en 7e leerjaar van de lagere school bezochten. Er is op gelet, dat voldoende leerlingen van verschillenden graad van intellectueele ontwikkeling, dus zoowel knappe, als middelmatige, als domme kinderen bij het onderzoek betrokken waren. De kinderen waren als volgt over de leerjaren verdeeld:

leeft. in jaren	leerj. IV	leerj. V	leerj. VI	leerj. VII
9	92.8(51.7)	7.2(2.9)		
10	34.2(35)	60.4(47.1)	5.4(2.9)	
11	11.4(15)	33.1(36.8)	55.3(41)	0.2(1.2)
12	7.2(6.6)	24.4(20)	64.6(41)	3.8(30)

Als deze cijfers vergeleken worden met de cijfers betreffende het Rijk, welke tusschen haakjes zijn geplaatst, dus de gemiddelde schoolbevolking, dan blijkt, dat de negenjarigen voor deze proefneming zeer gunstig geselecteerd zijn. De tien- en elfjarigen vertoonen dit verschijnsel in mindere mate, terwijl de twaalfjarigen een ongunstige selectie vertoonen.
Dr. Croockewit heeft de kinderen ook ingedeeld in vier welstandsklassen, door te nemen de beroepen van de ouders en de woonplaats. Deze zijn de klassen:
A = intellectueelen, groothandelaars, procuratiehouders, kapiteins ter koopvaardij, hooger politiepersoneel enz.
B = middenstand, dus: onderwijzers, ambtenaren van de belastingen of posterijen, winkeliers in straten met druk verkeer, stuurlieden ter koopvaardij, kantoorbedienden enz.
C = kleine middenstand en geschoolde arbeiders.
D = ongeschoolde arbeiders.
De verdeeling van de negen-, tien-, elf- en twaalfjarigen volgens welstandsklasse en leerjaar gaf als resultaat, dat voor de 3 eerste leeftijden een gunstige selectie had plaats gehad. Bij de 9-jarigen was die het grootst van de welstandsklassen C en D, bij de 10-jarigen van A en B, bij de 11-jarigen van A, B en C, en bij de 12-jarigen was de ongunstige selectie het duidelijkst waar te nemen bij A.
De schrijfster heeft de intelligentie bepaald met de test van Luning Prak en Meertens. Bij dit onderzoek worden bepaald de aanleg, de verstandelijke ontwikkeling, die onafhankelijk is van de bijgebrachte kennis. Voor het onderzoek naar het zedelijke oordeel werden 8 korte verhaaltjes gegeven, die betrekking hebben op eerlijkheid, moed, trouw of plichtsbesef. Onder elk verhaaltje waren vier motieven geplaatst, die elk voor zich plausibel zijn, doch waarvan slechts één het juiste antwoord volgens de in het verhaal bewerkte deugd aangeeft; daarbij werd de deugd zelf echter niet genoemd. Voor elk motief was een hokje geplaatst en nu moest de leerling in het hokje Voor het juiste motief een kruisje plaatsen. B.v.
Annie en Dina spelen bij de Schie. Annie struikelt en valt in het water. Een slagersjongen op een fiets ziet het gebeuren. Hij springt haar na en redt haar. Waarom doet hij dit?
Omdat hij hoopt een reddingsmedaille te krijgen.
Omdat hij hoopt, dat zijn naam in de krant komt.
Omdat hij hoopt met zijn verhaal zijn vrienden jaloersch te maken.
Omdat hij bang is, dat Annie verdrinkt.
De intelligentie wordt uitgedrukt in het intelligentiequotient, d.i.: verstandelijke leeftijd in maanden; werkelijke leeftijd in maanden; het zedelijk oordeel in punten van 0 tot 8, al naar het aantal goede kruisjes in de hokjes.
Nu bleek, dat voor alle leeftijden kinderen uit kringen met beteren welstand een hoogere intelligentiequotient hadden, dan die uit de lagere welstandsklassen, en wel in regelmatige volgorde van A tot D. Uit het onderzoek naar het zedelijke oordeel bleek voor alle leeftijden, dat klasse A steeds de gunstigste resultaten vertoont, de overige klassen volgen in afdalende volgorde.
Klasse A vertoont een snellere ontwikkeling van het zedelijke oordeel, dan één der overige klassen. Bij de negenjarigen is zij reeds op een hoogte gekomen, die de klassen B en C eerst resp. op tien- en elfjarigen leeftijd bereiken, terwijl klasse D zelfs op twaalfjarigen leeftijd nog achter blijft.
Klasse A bereikt haar volledige ontwikkeling op ongeveer elfjarigen leeftijd. Klasse B vertoont haar maximum van ontwikkeling met elf jaar, doch zij is dan één jaar bij A ten achter, wanneer men de resultaten onderling vergelijkt. C bereikt haar maximum ontwikkeling met elf jaar, doch dit ligt lager dan het niveau van A bij 9 jaar. D is op twaalfjarigen leeftijd op haar maximum gekomen, doch dit evenals voor C onder het niveau van A op negenjarigen leeftijd. De lijnen van A en B, voorstellende de resultaten, loopen parallel; eveneens die van C en D. Men kan A en B, resp. C en D als 2 groepen tegenover elkaar stellen. De negatieve selectie is bij de twaalfjarigen duidelijk aan te toonen.
De resultaten van de hier besproken proeven wijzen er op, dat er voor de ontwikkeling van het zedelijk oordeel een duidelijke invloed is waar te nemen: a) van den leeftijd van den proefpersoon en b) van de welstandsklasse. Dr. Croockewit heeft de verschillende vormen van zedelijk oordeel, te weten eerlijkheid, moed, trouw en plichtsbesef, voor de verschillende leeftijden en welstandsklassen nagegaan en het volgende gevonden:

PSYCHOLOGIE

Bij de negenjarigen blijkt bij klasse A alle begrippen, behalve het begrip Trouw, goed te zijn ontwikkeld, deze ontwikkeling is bij B minder dan bij A, en bij C en D nog minder, waarbij voor de klassen C en D nog geldt, dat op dezen leeftijd het begrip Plichtsbesef het minst ontwikkeld is.
Bij de tienjarigen is het percentage juiste antwoorden voor klasse A het grootst, terwijl B klasse A begint te naderen. Behalve het begrip Trouw zijn bij A en B de overige begrippen goed ontwikkeld. Bij C en D zijn alle begrippen minder ontwikkeld.
Voor de elfjarigen is het resultaat het volgende. A heeft hier haar maximum bereikt; ze heeft nu den achterstand in de ontwikkeling van het begrip Trouw ingehaald. Ook voor B heeft deze vooruitgang sneller plaats gehad dan voor C en D het geval was, terwijl C en D den achterstand in ontwikkeling van het begrip Plichtsbesef hebben ingehaald en nu slechts nog dien voor Trouw vertoonen.
Vergelijkt men de twaalfjarigen met de elfjarigen, dan heeft klasse A haar bijzonder gunstige positie verloren; zij is zelfs iets achteruitgegaan (negatieve selectie). Toch vertoont over het geheel genomen klasse A nog het gunstigste beeld. Men ziet wederom 2 groepen tegenover elkaar staan, te weten die van de A en B tegenover die van C en D. Alle klassen vertoonen een achterstand in de ontwikkeling van het begrip Trouw.
Dr. Croockewit heeft verder nog de foutieve antwoorden van de verschillende leeftijden en welstandsklassen onderzocht en het verband tusschen intelligentie en zedelijk oordeel nagegaan. Zij vond omtrent dit laatste het volgende:
Voor de klassen A en B bestaat er reeds op negen- en tienjarigen leeftijd een zekere correlatie tusschen intelligentie en zedelijk oordeel, terwijl deze correlatie bij C en D op denzelfden leeftijd nog ontbreekt en eerst op elfjarigen leeftijd optreedt.
(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Psychologie 1844 E.)**

3 MEI 1937

VENEZUELA

A. Petroleumproductie. —

De nieuwe groote concessies, die aan de Venezuela Oil Development Company, een dochtermaatschappij van de Koninklijke-Shell, door de regeering van Venezuela zijn verleend, 659.925 H.A. in de staten Zulia, Trujillo, Tachira, Apure, Zamora, Anzoategui en Monagas, hebben de aandacht weer op dit rijke petroleumland doen vallen, waar, ondanks de productievermindering gedurende de laatste weken van 1936, in het afgeloopen jaar 9% van de wereldproductie werd gewonnen en waarvandaan de Koninklijke-Shell in 1935 nagenoeg één derde (31.8%) van haar geheele productie haalde. Met het afgeloopen jaar werd ook het tweede tiental jaren voltooid sinds Venezuela als petroleum produceerend land zijn intrede deed in de wereldhuishouding; het vermocht dit te doen dank zij de werkzaamheden der Koninklijke-Shell-groep.

Zooals uit het volgende overzichtje blijkt, steeg de productie van Venezuela met sprongen, tot in 1929 met een productie van meer dan 137 millioen barrels ongeveer een elfde der toenmalige wereldproductie werd bereikt. De volgende jaren brachten een inkrimping der winning, maar in 1934 was de stand van 1929 weer ongeveer bereikt en sindsdien steeg de productie tot meer dan 154 millioen barrels in het afgeloopen jaar.

Petroleumproductie 1917—1936.

Jaar	1000 barr.	Jaar	1000 barr.
1917	120	1927	63.134
1918	333	1928	105.749
1919	425	1929	137.472
1920	457	1930	136.669
1921	1433	1931	116.613
1922	2201	1932	116.541
1923	4201	1933	117.720
1924	9042	1934	136.856
1925	19687	1935	148.360
1926	37226	1936	154.501
		1917/36	1.308.740

Derde plaats. — Daarmede staat Venezuela, dat gedurende de jaren 1927-30 zelfs de tweede plaats onder de petroleum produceerende landen der wereld had ingenomen, weer op de derde plaats en zijn productie is ruim twee en een half keer zoo groot als die van Roemenië, dat als nummer vier op de ranglijst volgt. In totaal heeft Venezuela gedurende zijn twintigjarig bestaan als olieland, 1308 millioen barrels ruwe olie geproduceerd en het zal zeker nog een veelvoud van dit imponeerende cijfer behalen.

De productie van het land is, al worden gestadig nieuwe terreinen in verschillende deelen van het land ontdekt en geëxploiteerd, toch nog steeds voor meer dan de helft uit het z.g. Lagunillas-terrein, aan het meer van Maracaibo, afkomstig. Het jonge Quirequire-veld, voorts La Rosa-Ambrosiano en Mene Grande zijn de overige belangrijkste velden.

Petroleumvelden van Venezuela.

Terrein	1000 barrels 1936	1000 barrels 1935	Aand. (%) 1936	Aand. (%) 1935
Lagunillas	85.216	81.540	55.2	55.0
La Rosa Ambrosiano	21.353	21.424	13.8	14.4
Concepcion	1.170	1.429	0.8	1.0
La Paz	168	173	0.1	0.1
Mene Grande	15.756	15.151	10.2	10.2
Tarra	4.636	5.136	3.0	3.5
El Mene	860	851	0.6	0.6
Quirequire	23.286	19.875	15.0	13.3
Cumarebo	2.056	2.781	1.3	1.9
Totaal	154.501	148.360	100.0	100.0

Op de eerste plaats onder de in Venezuela werkzame maatschappijen staat sinds enkele jaren niet meer de Koninklijke-Shell, maar de Standard Oil Co. (New Jersey). In 1936 heeft deze voor het eerst méér dan de helft van de aldaar gewonnen ruwe olie geproduceerd. Maar er is toch een belangrijk verschil; terwijl de productie van de Koninklijke-Shell wordt gewonnen door dochtermaatschappijen, voor dit doel door de groep opgericht, is het belangrijkste gedeelte der productie van de Standard Oil Co. (New Jersey), afkomstig van de velden van de Lago Oil & Transport Co., die eerst onder de contrôle van de Standard Oil Co. (New Jersey) kwam, toen deze alle buitenlandsche bezittingen van de Standard Oil Co. of Indiana kocht.

Ook de Standard Oil Co. of Indiana had echter de Lago niet opgericht, maar deze, oorspronkelijk overwegend Britsche onderneming, onder haar contrôle weten te brengen. Op de derde plaats onder de in Venezuela werkzame buitenlandsche concerns staat de Gulf Oil (Mellon-groep).

Het is van voldoende bekendheid, dat de in Venezuela gewonnen ruwe olie slechts voor het kleinste gedeelte in Venezuela zelf wordt geraffineerd, maar voor verreweg het grootste deel op Curaçao en Aruba wordt verwerkt.

De grootste raffinaderijen in Venezuela zelf zijn die te San Lorenzo van de Caribbean Petroleum Co., met een dagelijksche capaciteit van ca. 15.000 barr., voorts drie raffinaderijen van de Standard Oil Co. te La Salina (4000 barrels), La Arriaga (1400 barrels) en Cabimas (4000 barrels); de Colon Oil beschikt over een kleine raffinaderij in het Tarra-veld (600 barrels). Op Curaçao en Aruba zijn echter twee centra met een dagelijksche raffinage-capaciteit van samen 400.000 barrels ontstaan en vermoedelijk wordt Curaçao, het grootste van die twee, slechts door één enkel raffinagecentrum ter wereld overtroffen, n.l. door Abadan, in de Golf van Iran.

De productie der afzonderlijke groepen en maatschappijen in het afgeloopen jaar blijkt uit de volgende tabel:

Winning van ruwe olie in Venezuela.

	1000 barrels 1936	1000 barrels 1935	Aand. (%) 1936	Aand. (%) 1935
Standard Oil (New Jersey).				
Lago	49.722	45.463	32.2	30.6
St. O. Venezuela (Creole)	30.159	27.924	19.5	18.8
Totaal I	79.881	73.387	51.7	49.4
Koninklijke-Shell.				
V. O. C.	38.756	37.139	25.1	25.0
Caribbean	15.756	15.151	10.2	10.2
Colon Oil	4.636	5.136	3.0	3.5
Totaal II	59.148	57.426	38.3	38.7
Diversen.				
Gulf Oil	14.612	16.696	9.4	11.3
B. C. O.	860	851	0.6	0.6
Totaal III	15.472	17.547	10.0	11.9
Totaal	154.501	148.360	100.0	100.0

(De Telegraaf) **(Vorig bericht 1979 K.)**

B. Het Bestuur. —

De Republiek Venezuela wordt verdeeld in 20 staten, 1 bondsdistrict en 2 territoria. Aan het hoofd staat een president, die voor 7 jaar wordt gekozen. De wetgevende macht berust bij den Senaat (40 leden) en bij de Kamer (81 leden). De laatste staatsregeling werd in 1929 gemaakt, maar de revolutie van 1931 heeft deze staatsregeling nogal afbreuk gedaan. De bevolking bestaat uit 2 % blanken, 90 % kleurlingen en de rest Indios. Er is algemeene dienstplicht.

A. **LUCHTVAART. — Kring rondom de wereld. - Java-Australië. - K.L.M. —**
Dezer dagen werd de kring van luchtlijnen rondom de wereld voor de eerste maal geheel gesloten. De luchtlijn over den Stillen Oceaan der Pan American Airways, San Francisco—Honoloeloe—Midway—Wake Island—Guam—Manilla, werd nl. officieel verlengd tot Hongkong, waar aansluiting wordt verkregen op de Engelsche luchtlijn naar Penang, dat o.a. ligt in de Indië-route der K.L.M.-vliegtuigen, die post en passagiers naar West-Europa brengen, waar men te Frankfort a. d. Main aansluiting krijgt op den Zeppelindienst naar New York, dat door verschillende luchtlijnen met San Francisco verbonden is.

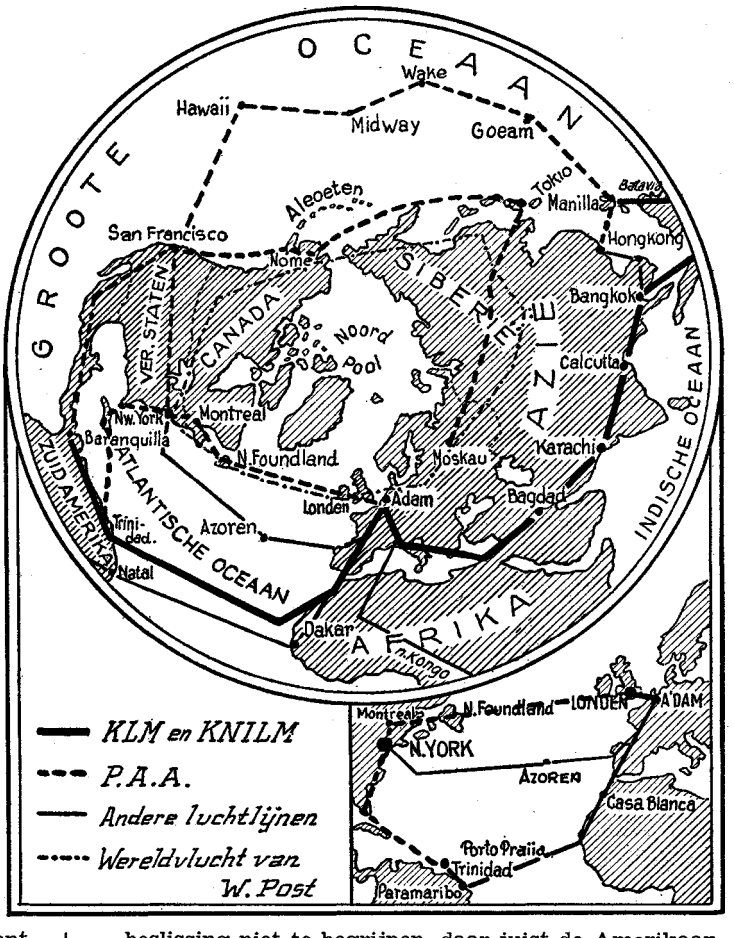

Java-Australië. — De minister zonder portefeuille, Thorby, heeft op 29 April bekendgemaakt, dat de Australische regeering de K. N. I. L. M. toestemming heeft verleend tot het instellen van een luchtdienst tusschen Java en Australië.

500.000ste K. L. M. passagier. - Op 29 April heeft de K. L. M. haar 500.000ste passagier geboekt. Het is de heer P. Vermeulen, bioloog, verbonden aan den Hortus Botanicus te Amsterdam.
De K. L. M. heeft het half millioen passagiers in 17 jaar bereikt. Elf jaar na de opening van de eerste luchtlijn van de K. L. M. werd de eerste honderdduizend volgemaakt. Na drie jaar, in 1934, werd de twee-honderdduizendste geboekt en zoo kwamen er elk volgend jaar honderdduizend bij.

Curaçao—Miami. — De beslissing van het Amerikaansche departement van Handel, waarbij afwijzend is beschikt op het verzoek van de K.L.M. om een luchtlijn te mogen openen over de Caraïbische Zee, tusschen Curaçao-Port au Prince naar Miami op Florida, in de Ver. Staten, heeft bij de directie der K.L.M. ernstige teleurstelling gewekt.
De afwijzing is echter niet definitief, daar de mededeeling van het Amerikaansche departement aan de K.L.M. nog de toevoeging bevat: „for the present time", zoodat de directie der K.L.M. vertrouwt, dat deze kwestie op den duur wel in orde zal komen.
De directeur, de heer A. Plesman, verklaarde deze beslissing niet te begrijpen, daar juist de Amerikaansche regeering den laatsten tijd zich zoo beijvert om den vrijen handel te bevorderen. Het herstel van het vrije transport tusschen de landen is daarbij toch wel een der essentieele factoren.
(Vor. ber. Ontwikkeling 2741 A.; K.L.M. 2684 E.)

B. **ITALIE. — Scheepsbouw. —**
Alle Italiaansche scheepswerven met een kapitaal van meer dan 10 millioen Lire worden genationaliseerd; de Staat zal minstens 50% van hun kapitaal overnemen door middel van het Instituut voor Industrieele Reconstructie, dat deze aandeelen tot December 1942 zal houden. Alle bestuursleden moeten aftreden; er wordt voor elke werf een nieuw bestuur benoemd, terwijl alle aandeelen in scheepswerven moeten worden gedeponeerd bij de Banca d'Italia. De oude aandeelhouders ontvangen een schadeloosstelling, berekend naar het gemiddelde van de aandeelkoersen sedert October 1936; zij kunnen dan 50% van hun aandeelen converteeren in de nieuwe staatswerven.
(Giornale d'Italia)

4 MEI 1937

C. **VEREENIGDE STATEN. — Neutraliteitswet. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft eenstemmig den gewijzigden tekst van het ontwerp-wet in zake de neutraliteit aangenomen.
De thans aangenomen neutraliteitswet is een compromis tusschen de vertegenwoordigers van het Huis van Afgevaardigden en den Senaat. Beide Kamers hadden een tekst uitgewerkt en eerst op 28 April was men hierover tot een compromis gekomen.
De nieuwe wet werd nog vóór den 1sten Mei door president Roosevelt onderteekend, daar de van kracht zijnde wet toen afliep.
Het tusschen de beide kamers tot stand gekomen compromis geeft de regeering meer vrijheid van handelen dan het door den Senaat opgestelde wetsontwerp voorzag. In de toekomst zullen, zoodra de president het feit van den staat van oorlog tusschen twee of meer staten of een burgeroorlog in een vreemden staat heeft geconstateerd, automatisch verboden zijn: de uitvoer van oorlogsmateriaal, aankoop of verkoop van door dien staat of staten uitgegeven obligaties, reizen op schepen van oorlogvoerende staten en bewapening van Amerikaansche handelsschepen.
Wat onder oorlogsmateriaal dient te worden verstaan, mag de president in wezen zelf bepalen.
Ook de Senaat heeft de neutraliteitswet goedgekeurd.
(New York Herald Tribune) **(Vor. ber. 2702 D.)**

D. **ITALIE. — Loonsverhooging. —**
Het algemeen bestuur der corporaties heeft besloten tot een algemeene salaris- en loonsverhooging van 10 tot 12 percent, voor zoover het bedrag aan salaris de 1500 lire niet te boven gaat. In dat geval is de verhooging niet van toepassing op het meerdere.
Deze loonsverhooging zal ingaan op 9 Mei, den verjaardag van de stichting van het Italiaansche imperium. (Corriere della Sera)

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Herderlijk schrijven van mgr. Preysing. - „Duitsche trouw." —**
In alle Roomsch-Katholieke kerken van Berlijn is op 2 Mei '37 een herderlijk schrijven van Mgr. Von Preysing, den Bisschop van Berlijn, over de christelijke opvoeding voorgelezen.
De bisschop herinnert er aan, dat de ouders niet alleen den plicht, maar ook het door het concordaat gewaarborgde recht hebben hun kinderen op godsdienstige wijze op te voeden.
Met een toespeling op de verklaringen, die nationaalsocialistische leiders onlangs hebben afgelegd over de opvoeding in Duitschland, verklaart Mgr. Von Preysing: „Men moet zich thans afvragen, of de „Duitsche trouw" dezen naam nog verdient en of het door den rijkskanselier gegeven woord beteekenis heeft."
(De Tijd) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2768 H.; Herderlijk schrijven 2623 C.)**

B. **UTRECHT. — Schouwburgplan. - Een gift van ƒ 500.000. —**
In de dezer dagen geopende Raadsvergadering van Utrecht, heeft de Raad zich uitgesproken over de kwestie van den nieuw te bouwen schouwburg op het Lucas Bolwerk, waarover de laatste dagen zooveel stof is opgejaagd in de Domstad.
Met algemeene stemmen nam de Raad de beslissing, om in dank de vorstelijke gift te aanvaarden van ƒ 500.000 en in principe te besluiten tot het doen vervaardigen van een schetsplan, geprojecteerd op het Lucas Bolwerk. (De Maasbode)

C. **NEDERLAND. — Werkloosheid Februari/Maart 1937. —**

Gemeenten met:	Aantal geheel werkloozen op het einde van: Maart 1937	Febr. 1937	Daling
100.000 en meer inw.	153.693	161.853	8.160
50.000—100.000 inw.	48.570	51.310	2.740
20.000— 50.000 inw.	50.228	55.069	4.841
minder dan 20.000 inw.	150.874	171.321	20.447
Totaal	403.365	439.553	36.188

Uit onderstaand overzicht blijkt, dat het absolute aantal werkloozen in de groote gemeenten van Februari op Maart 1936 minder, in de kleinere gemeenten daarentegen meer daalde dan van Februari op Maart 1937.

Gemeenten met:	Aantal geheel werkloozen op het einde van: Maart 1936	Febr. 1936	Daling
100.000 en meer inw.	167.464	171.860	4.396
50.000—100.000 inw.	51.487	54.326	2.839
20.000— 50.000 inw.	52.845	58.061	5.216
minder dan 20.000 inw.	157.250	181.216	23.966
Totaal	429.046	465.463	36.417

(Centr. Bur. v. d. Stat.) **(V. b. Werkloosheid 2740 B.)**

D. **IERLAND. — De ontwerp-Grondwet. —**
Volgens de ontwerp-grondwet zal het Iersche parlement bestaan uit Dail en Senaat. Deze laatste zal worden samengesteld op den grondslag van vertegenwoordigers der beroepen. De president zal volgens het ontwerp in de bevoegdheden van den gouverneur-generaal treden en onder meer zijn veto over wetsontwerpen kunnen uitspreken.
De Iersche Vrijstaat zal dan „Eire" heeten.
Over den Koning of Groot-Brittannië wordt niet gesproken. (Irish Times) **(V. b. Grondwet 2583 C.)**

E. **TEXTIELCONFERENTIE TE WASHINGTON. —**
Eenigen tijd geleden is te Washington een internationale textielconferentie geopend.
Het internationale Arbeidsbureau heeft voor deze conferentie een rapport gepubliceerd, waaruit o.a. blijkt, dat in geen industrie rationalisatie zoo sterk is opgevoerd als in de textielindustrie. Het verbruik van textielgoederen is in de laatste 30 jaar maar in zeer geringe mate gestegen. Dit is dan ook een van de hoofdoorzaken, waarom de crisis de textielindustrie meer heeft getroffen, dan welke andere industrie ook.
In de periode 1925—1935 bedroeg het gemiddelde wereldverbruik van katoen niet meer dan 26 millioen balen. In de Westeuropeesche landen beteekent dit een verbruik per hoofd van ongeveer 8½ pond. In de Vereenigde is het verbruik per hoofd belangrijk grooter, nl. 30 pond. Er zijn echter nog honderden millioen wier verbruik aan katoen niet meer bedraagt dan 2½ pond per jaar.
De oplossing van dit vraagstuk, aldus mevrouw Perkins, de Amerikaansche minister van Arbeid, in haar begroetingsrede in de conferentie, moet niet gevonden worden in een beperking van de textielindustrie, of in de uitbuiting van de arbeidskracht, maar in een vergrooting van den levensstandaard van de arbeiders over de geheele wereld.
In Amerika zijn op het gebied van verbetering in de arbeidsvoorwaarden reeds verschillende maatregelen genomen. De veertigurenweek is een feit geworden. Slechts tien procent van de textielarbeiders werkt langer dan 40 uur, er is niet een, die langer dan 48 uur werkt en dat in een industrie, waarin de werktijd in 1930 54 uur per week bedroeg. Minimumloonen zijn ingevoerd en zoowel de werkgevers als de arbeiders zijn tot de overtuiging gekomen, dat de concurrentie niet langer gevoerd mag worden door de loonen van de arbeiders te verlagen.
(Het Volk)

5 MEI 1937

F. **NEDERLAND. — Wol uit ondermelk (Lanital). - Consortium gevormd. —**
Het Algemeen Handelsblad deelt mede, dat een consortium is gevormd tusschen de Snia Viscosa te Milaan, comm. Antonio Ferretti te Milaan (de uitvinder van „Lanital"), N.V. „Lyempf" te Leeuwarden en de N.V. Leo de Winter & Co. te Amsterdam, met het doel de bereiding van textiel-caseine in West-Europa, alsmede de fabricatie van „Lanital" in Nederland door te voeren. De beide laatstgenoemde firma's zijn reeds met de algemeene voorbereiding begonnen. De bedoeling is bij de uitvoering in de eerste plaats de Nederlandsche zuivelindustrie ten volle de gelegenheid te geven zooveel mogelijk grondstoffen voor de „Lanital" te leveren, tot welk doel reeds contact is gezocht met en de medewerking is verkregen van eenige belangrijke, zoowel coöperatieve als particuliere, zuivelfabrieken.
Waar de afzet van zeer belangrijke hoeveelheden textiel-caseine reeds verzekerd is, zal deze nieuwe industrie de oplossing kunnen zijn voor vele moeilijkheden, waaronder onze zuivelindustrie gebukt gaat. In het bijzonder vanwege het feit, dat er in de laatste jaren zoovele afzetgebieden voor onze zuivel- en melkproducten verloren zijn gegaan.
Van een en ander is reeds mededeeling gedaan aan de Nederlandsche regeerings-autoriteiten.
Met de fabricatie van „Lanital" zal hier te lande worden begonnen, zoodra de grondstoffenvoorziening (caseine, dus ondermelk) voldoende is geregeld.
(Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. Kunstwol 2705 H.)**

G. **METEOROLOGIE. — Magnetische storingen. —**
Uit een mededeeling van het Meteorologisch Instituut blijkt, dat gedurende vijf dagen sterke storingen in het aardmagnetisme te De Bilt zijn opgeteekend. Daarbij werden de afwijkingen opgegeven, die de magneetnaald vertoonde. Tegelijk werd erop gewezen, dat wij nu weer een maximum tegemoet gaan in de zonnevlekken en werd er vermeld, dat door het betrokken weer de gelegenheid niet gunstig is geweest om Noorderlicht te zien. In verband met dit bericht is het de moeite waard, eenige bijzonderheden nader te behandelen.
De vrij opgehangen magneetnaald wijst niet horizontaal maar onder een zekere helling, niet naar het geografisch Noorden, maar in de richting van de magnetische Noordpool, die ergens binnen den poolcirkel in de onherbergzame streken van Noord-Canada moet worden gezocht. Dit beteekent, dat voor elke plaats een bepaalde afwijking geldt, die in den regel aan slechts geringe veranderingen onderhevig is. Men noemt de horizontale afwijking van het geografische Noorden declinatie en de verticale afwijking inclinatie.
Beide zijn nu en dan onderhevig aan groote afwijkingen. Onder bepaalde omstandigheden treden er in het veld van het aardmagnetisme, dat zich rondom de aarde bevindt, sterke en onregelmatige veranderingen op, die de oorzaak zijn van deze schommelingen van de magneetnaald. Men spreekt dan van magnetische stormen.
Deze magnetische stormen worden veroorzaakt door veranderingen in de uitstraling van de zon tijdens het optreden van vlekken op de zonsoppervlakte. Vandaar, dat in het genoemde

bericht verband wordt gelegd tusschen het naderend zonnevlekkenmaximum (om de elf jaren) en het optreden van sterke magnetische storingen.
Het verband tusschen deze magnetische stormen en Noorderlicht berust op het volgende: Waarschijnlijk wordt het Noorderlicht gevormd door kathodenstralen, die van de zon uitgaan en bij het binnendringen in den dampkring de hoogste, zeer ijle gassen lichtgevend maken. Dit geschiedt op hoogten tusschen drie honderd en negenhonderd kilometers. Dit is door tal van hoogtemetingen met zekerheid vastgesteld.
De kathodenstralen nu veroorzaken zeer waarschijnlijk sterke veranderingen in het veld van het aardmagnetisme en op deze veranderingen reageert de magneetnaald.
Er is dus bij het optreden van sterke magnetische storingen kans, dat zich buitengewoon sterk Noorderlicht ontwikkelt, dat dan ook hier te lande zou kunnen worden gezien. Nu en dan, doch zelden, is in ons land een schitterend Noorderlicht zichtbaar en het verschijnsel is zoo mooi, dat het altijd de moeite waard is, er op heldere avonden aan den Noordelijken hemel naar uit te zien. Het bericht van De Bilt is dus als een wenk op te vatten om er naar uit te zien.
(Met speciale toestemming van De Tijd)
(Vorig bericht Meteorologie 118 F.)

A. **ROEISPORT. — De Varsity. —**
Op de nieuwe roeibaan te Amsterdam, de z.g. boschbaan, werd op 6 Mei '37 de Varsity gehouden.
Het hoofdnummer werd gewonnen door Triton.

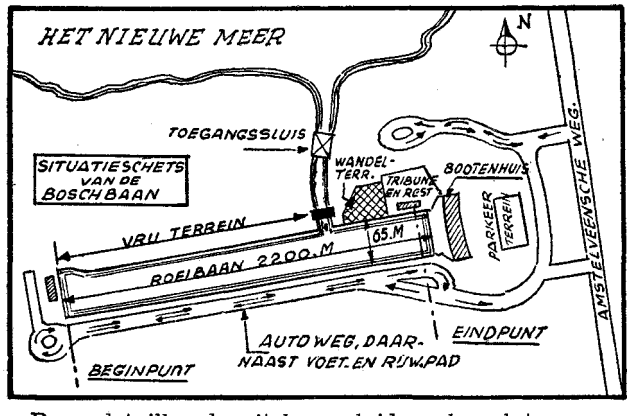

De gedetailleerde uitslagen luiden als volgt:
Jonge Vier: 1. Laga, 7 min. 6²/₅ sec.; 2. Triton, op 3 lengten, 7 min. 20¹/₅ sec.; 3. Njord, op 4 lengten; 4. Aegir.
Overnaadsche Twee: 1. Triton, 8 min. 50 sec.; 2. Nereus; 3. Njord.
Vier zonder stuurman: 1. Njord, 7 min. 2⁴/₅ sec.; 2. Nereus II, op 1 lengte; 3. Nereus I, op 1½ lengte; 4. Laga.
Jonge Twee: 1. Njord, 8 min. 12³/₅ sec.; 2. Triton, 8 min. 21⁴/₅ sec.
Oude Vier (hoofdnummer): 1. Triton, 6 min. 57⁴/₅ sec.; 2. Laga, 7 min. ⁴/₅ sec., op 1¼ lengte; 3. Nereus, op 2 lengten; 4. Njord, op 2½ lengte; 5. Aegir.
Overnaadsche Vier: 1. Aegir, 7 min. 27 sec.; 2. Triton, 7 min. 28⁴/₅ sec.; 3. Laga, op 3½ lengte; 4. Njord; 5. Nereus.
Jonge Acht: 1. Nereus, 6 min. 28⁴/₅ sec.; 2. Laga, 6 min. 32 sec.; 3. Triton; 4. Njord.
Skiff: 1. Njord, 8 min. 14²/₅ sec.; 2. Laga.
Lichte Vier: 1. Triton, 7 min. 33¹/₅ sec.; 2. Njord, op 2½ lengte.
(Red. K. H. A.) **(Vorig bericht blz. 2312 C.)**

B. **NEDERLAND. — Tweede Kamer - Herziening van de samenstelling van rechterlijke colleges. —**
Herclasseering en uitbreiding van de maximum-formatie van kantongerechten.
Ingediend zijn twee wetsontwerpen houdende nadere wijziging van de Wet van 5 Juli 1910, tot regeling van de samenstelling van den Hoogen Raad, de gerechtshoven, de rechtbanken en de kantongerechten en van de jaarwedden van de rechterlijke ambtenaren alsmede van de klassen der rechtbanken en kantongerechten.
Ter toelichting van het eerste ontwerp, betreffende herklasseering van kantongerechten wordt het volgende opgemerkt:
De ontbinding van 39 kantongerechten, welke op 1 januari 1934 haar beslag heeft gekregen, heeft een dusdanigen invloed uitgeoefend, dat de bestaande classificatie van verschillende kantongerechten niet meer in overeenstemming is met den omvang van de zaken, welke zij thans te behandelen krijgen.
Door dit ontwerp van wet ondergaat de classificatie een aanmerkelijke wijziging. Deze wijziging is eenerzijds geïnfluenceerd door het getal der burgerlijke zaken en der strafzaken, welke door den kantonrechter worden behandeld, anderzijds door het zielental van het kanton.
Als gevolg van een en ander worden ten aanzien van de kantongerechten de volgende verhoogingen van klasse voorgesteld:
van klasse 1 E naar klasse 1 D; Hilversum, Nijmegen, Heerlen, Enschede, Leiden, Leeuwarden, 's-Hertogenbosch;
van klasse 2 naar klasse 1 D: Eindhoven;
van klasse 2 naar klasse 1 E: Amersfoort, Delft, Breda, Dordrecht, Alkmaar, Zwolle, Middelburg, Almelo, Roermond;
van klasse 3 naar klasse 2: Beetsterzwaag, Sittard, Den Helder, Meppel, Heerenveen, Gorinchem, Neuzen, Groenlo, Zevenbergen, Sneek.
Voor de verhooging van de jaarwedden van de thans aanwezige rechterlijke ambtenaren is met reclassificatie een bedrag van ongeveer ƒ 25.000 gemoeid.
Behalve de reclassificatie van de kantongerechten bevat het wetsontwerp enkele wijzigingen in de maximum-formatie van eenige dezer gerechten ten einde te voorzien in een reserve, waarmede in het algemeen de formatie dient te blijven boven het getal van de feitelijke aanwezige functionarissen.
In verband daarmede worden de volgende wijzigingen voorgesteld in de maximum-bezetting:
Kantongerecht Amsterdam: ten hoogste zeven kantonrechters in plaats van zes; ten hoogste zes substituut-griffiers in plaats van vijf; ten hoogste 35 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 30;
kantongerecht Rotterdam: ten hoogste zes kantonrechters in plaats van vijf; ten hoogste vijf substituut-griffiers in plaats van vier; ten hoogste 30 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 24;
kantongerecht 's-Gravenhage, ten hoogste vijf kantonrechters in plaats van vier; ten hoogste vier substituut-griffiers in plaats van drie; ten hoogste 24 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 18;
kantongerechten 1ste klasse onder letter D: ten hoogste drie kantonrechters in plaats van twee; ten hoogste twee substituut-griffiers in plaats van één; ten hoogste 15 kantonrechters-plaatsvervangers in plaats van 14.

Uitbreiding van de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken.

De tweede voorgestelde wijziging van de onderhavige wet beoogt herziening van de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken.
In de toelichting wordt gezegd:
Bij het 4de hoofdstuk van de rijksbegrooting voor het dienstjaar 1937 zijn o.m. gelden toegestaan voor de uitbreiding van het griffiepersoneel van de rechtbanken met negen substituut-griffiers.
Aangezien de maximum-formatie van de rechtbanken, welke thans geldt de gewenschte uitbreiding bij verschillende colleges niet toelaat, is het noodzakelijk deze formatie aan een herziening te onderwerpen. Die herziening kan dan tevens worden gebruikt om de maximum-formatie van gerechtshoven en rechtbanken te brengen op een peil, waardoor deze voorziet in een zekere reserve boven het getal van de feitelijk aanwezige titularissen, opdat, indien te eeniger tijd de behoefte aan het licht mocht treden van eenige (thans niet noodzakelijk te achten) uitbreiding van met rechtspraak belaste rechterlijke ambtenaren, voor de bevrediging van die behoefte de wettelijke maximum-formatie geen beletsel zal vormen en volstaan zal kunnen worden met het bij een begrootingswet voteeren van de voor de uitbreiding benoodigde gelden.
In verband daarmee worden de volgende wijzigingen voorgesteld in de maximum-bezetting:
gerechtshof te Amsterdam: ten hoogste drie vice-presidenten in plaats van twee; ten hoogste 16 raadsheeren in plaats van 13;
gerechtshof te 's-Gravenhage: ten hoogste drie vice-presidenten in plaats van twee; ten hoogste 15 raadsheeren in plaats van 12;
rechtbank te Amsterdam: ten hoogste 12 substituut-griffiers in plaats van 10;
rechtbank te Rotterdam: ten hoogste 10 substituut-griffiers in plaats van 7;
rechtbank te 's-Gravenhage: ten hoogste 20 rechters in plaats van 16; ten hoogste 6 substituut-officieren van justitie in plaats van 4; ten hoogste 10 substituut-griffiers in plaats van 5;
andere rechtbanken 1ste klasse: ten hoogste 4 substituut-griffiers in plaats van 3. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 1047 F.; Tweede Kamer 2759 E.)

6 MEI 1937

C. **ITALIE. — Relaties met Albanië worden uitgebreid. - Communiqué in zake Ciano's bezoek. —**
De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, heeft in het koninklijk paleis besprekingen gevoerd met koning Zogoe van Albanië, waarna het volgende communiqué is gepubliceerd:
„Tijdens zijn verblijf te Tirana van 28 tot 30 April en de herhaalde zeer hartelijke besprekingen, die de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken met Z. M. koning Zogoe I en de leiders der regeering heeft gehad, zijn de politieke en economische betrekkingen tusschen Italië en Albanië uitvoerig besproken. Van beide zijden is gewezen op de gevoelens van

groote vriendschap tusschen de twee geallieerde staten, welke vriendschap gebaseerd is op het verdrag van 22 November 1927 en de accoorden van 19 Maart 1936. Overeengekomen werd, de bestaande relaties verder te ontwikkelen, tevens in overeenstemming met de tusschen Italië en Joego-Slavië op 19 Maart '37 gesloten accoorden, hetgeen in het belang is van den vrede en het herstel en in het belang van Italië en Albanië.
De regeering van Albanië heeft haar waardeering uitgesproken voor hetgeen Italië heeft gedaan voor den vooruitgang en het welzijn van Albanië en de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft namens den Duce en de fascistische regeering opnieuw betuigingen gegeven van de Italiaansche vriendschap." (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. 2264 E; Ciano 2504 D.)

A. **NEDERLAND. — Leger des Heils - Gouden Jubileum. —**
De groote belangstelling en waardeering in tallooze kringen en bij officieele instanties voor den veelomvattenden arbeid van het Leger des Heils in ons land, welke instelling op 6 Mei '37 in verschillende samenkomsten in het R.A.I.-gebouw haar gouden feest vierde, is ook op 5 Mei op een druk bezochte receptie gebleken, welke ter gelegenheid van het gedenkwaardig jubileum in den huize „Couturier" te Amsterdam werd gehouden.
Daar kwamen velen samen om den commandant, den heer Bouwe Vlas, en de officieren van zijn staf geluk te wenschen. Onder de bezoekers bevond zich de burgemeester, dr. W. de Vlugt, en mede waren er o.m. autoriteiten van Justitie en Politie, leden van de rechterlijke macht, vertegenwoordigers van verschillende philanthropische en kerkelijke instellingen, van vereenigingen op zendingsgebied, van de reclasseering, van vereenigingen voor maatschappelijk werk, van den Amsterdamschen Armenraad, van het Consultatiebureau voor Alcoholisme en nog van vele andere instellingen. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Leger des Heils 2169 F.)

B. **MAASTRICHT. — Nieuwe Burgemeester. - Jhr. mr. W. Michiels van Kessenich thans benoemd. —**
Bij Koninklijk Besluit van 26 April '37 is met ingang van 15 Mei '37 benoemd tot burgemeester der gemeente Maastricht jhr. mr. W. Michiels van Kessenich, met toekenning van gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Beek (L.).
Jhr. mr. W. Michiels van Kessenich, die blijkens het thans verschenen K. B. mr. L. B. J. van Oppen opvolgt als burgemeester van Maastricht, is op 16 Oct. 1902 te Langenbrüch (Duitschland) geboren. Hij studeerde aan de Rijks-Universiteit te Utrecht, waar hij in 1929 zijn meestertitel behaalde. Vervolgens was hij werkzaam ter gemeente-secretarie van Geldrop, tot hij op 22 April 1933 met ingang van 15 Mei d.a.v. werd benoemd tot burgemeester van Beek (Limburg).
In samenwerking met den thans overleden Commissaris der Koningin, baron Van Hövell tot Westerflier, richtte hij in 1931 het „Limburgsche Landschap" op. (Limburger Koerier) **(Vor. ber. 2586 B.)**

C. **PERMANENTE HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Aftapping van Maaswater. - Nederl.-Belgische procedure. —**
Het Permanente Hof van Internationale Justitie heeft op 4 Mei '37 een aanvang gemaakt met de openbare behandeling van de procedure tusschen België en Nederland betreffende de aftapping van Maaswater, welke procedure bij verzoekschrift van 1 Aug. 1936 door de Nederlandsche regeering bij het Permanente Hof aanhangig is gemaakt.
De Nederlandsche regeering stelt zich n.l. op het standpunt, dat de wijze, waarop België eenzijdig voorziet in de voeding van de in verband met den aanleg van het Albertkanaal gegraven en nog te graven kanalen in Noord-België met water uit de Maas, in strijd is met het op 12 Mei 1863 gesloten verdrag tusschen Nederland en België. Daarbij werd België in de gelegenheid gesteld, den tot dan toe bestaanden Scheldetol af te koopen, waartegenover art. 1 van het verdrag bepaalde, dat de wateraftapping uit de Maas voor alle beneden Maastricht gelegen kanalen en voor de bevloeiing van de Kempen slechts zou mogen geschieden op Nederlandsch gebied, waartoe aan den voet van het glacis der vestingwerken een speciale voedingsgeul zou worden gegraven.
Door den aanleg van het Albertkanaal heeft België echter de mogelijkheid geschapen, om ook de Zuid-Willemsvaart en het Kempensche kanaal te voeden met Maaswater, dat op Belgisch gebied nabij Luik aan de Maas wordt onttrokken.
Voor Nederland treedt als pleiter op prof. mr. B. M. Telders uit Leiden, voor België prof. J. de Ruelle uit Brussel, die wordt bijgestaan door verschillende ambtenaren van het Belgische ministerie van openbare werken. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. 2409 A.; Kaartje 2409 A.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Oud-kanselier dr. Brüning benoemd tot lector aan Harvard University.**
De gewezen Duitsche rijkskanselier dr. Heinrich Brüning is tot lector in de internationale economische politiek aan de Harvard University benoemd. Hij zal in September zijn colleges beginnen. (Times)
[Dr. Brüning, die spoedig na de ontbinding — in Juli 1933 — van de Katholieke Centrum-partij — wier leider hij was, Duitschland verliet, heeft op zijn wetenschappelijke tournée's, welke hij sedertdien heeft gehouden, tweemaal de Ver. Staten bezocht. Eerst in 1934, en daarna in 1936. In 1935 is er sprake van geweest, dat hij naar Duitschland zou terugkeeren. Daar echter het optreden der Duitsche regeering tegen de Katholieken steeds scherper werd, heeft hij van dat voornemen afgezien. Hij vestigde zich tijdelijk in Zwitserland, dat hij in April '36 weer heeft verlaten, om lezingen in Engeland en Italië te houden.]
(Vor. ber. Brüning 359 H.)

E. **INTERNATIONALE VEILIGHEIDSCONFERENTIE. — Bijeenkomst te Amsterdam. —**
Op 26 April '37 is te Amsterdam de eerste Internationale Veiligheidsconferentie onder voorzitterschap van mr. A. baron Schimmelpenninck van der Oye bijeengekomen.
De conferentie werd geopend met een rede van onzen minister van Waterstaat, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude.
Tijdens de conferentie werden bepaalde gezichtspunten in zake de veiligheid door vele sprekers uiteengezet. Deze conferentie is een begin van nauwere aansluiting en zal door andere spoedig gevolgd worden. (Nieuwe Rotterd. Courant)

7 MEI 1937

F. **NEDERLAND. — Leger, Vloot en Luchtmacht. - Burger-betrekking van dienstplichtigen. —**
De minister van Defensie heeft een commissie ingesteld, die tot taak heeft, te onderzoeken, welke maatregelen behooren te worden genomen om zooveel mogelijk te voorkomen, dat dienst- en reserveplichtigen tengevolge van hun militaire verplichtingen hun burger-betrekking verliezen of in ander opzicht blijvend nadeel ondervinden. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Leger, Vloot en Luchtm. 2734 G.; Dienstplicht 2758 F.)

G. **ITALIE. — Het bezoek van Von Neurath, Duitschland's minister van Buitenlandsche Zaken, aan Mussolini. - Communiqué. —**
Von Neurath, Duitschland's minister van Buitenlandsche Zaken, heeft op 5 Mei '37 Italië verlaten. Hij heeft met Mussolini van gedachten gewisseld en het officieele communiqué zegt, dat Von Neurath in zijn besprekingen met Mussolini en Ciano de belangrijkste politieke en economische vraagstukken heeft behandeld, die Duitschland en Italië aangaan. De gedachtenwisselingen bevestigden opnieuw het nauwe

samengaan van de belangen en de eenheid van bedoelingen van beide landen. Men heeft derhalve nogmaals den wil van beide regeeringen bekrachtigd om in gemeenschappelijk overleg dezelfde politiek te volgen in de belangrijkste vraagstukken op den grondslag en in den geest van de Italiaansch-Duitsche proces-verbalen, die in October te Berlijn zijn geteekend en welker toepassing een reden tot voldoening is geweest voor Italië en Duitschland en tevens een concrete bijdrage tot den vrede heeft gegeven.
Deze besprekingen stelden beide regeeringen bovendien in staat hun duidelijken wil te herhalen om voortaan alles in het werk te stellen, dat leiden kan tot een ruimere samenwerking ook met andere mogendheden en in Europa de noodzakelijke voorwaarden te scheppen voor een grootere en zekerder economische vastheid. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. Von Neurath 2687 C.)

A. **DUITSCHLAND. — Hooge ambtenaren als hulparbeiders. —**
Rijksminister Göbbels heeft bepaald, dat de hooge ambtenaren van het rijkspropaganda-ministerie elk twee maanden als hulparbeiders in verschillende bedrijven werkzaam moeten zijn. Op 5 Mei zullen de eerste veertien, waaronder twee ministerialräte en twee regierungsräte, hun arbeid aan de schrijftafel voor die als arbeider in een groot bedrijf verwisselen. Zij zullen dienst doen als arbeiders bij den aanleg van autowegen, als hulpmonteurs, als steenkloppers, als tegelsjouwers, als kolentremmers op zeeschepen, of als landarbeiders.
De betreffende ambtenaren moeten in deze periode van hun arbeidsloon rondkomen en zij genieten tijdens hun werkzaamheden geenerlei voordeelen. De wijze, waarop zij zich van de voor hen ongewone taak kwijten zal later in aanmerking worden genomen bij het geven van groote politieke opdrachten en bij bevorderingen. (Berliner Tageblatt)

B. **DUITSCHLAND. — Göring's bezoek aan Italië en Joego-Slavië. —**
Op 2 Mei '37 is generaal Göring, naar eerst thans bekend wordt, op zijn terugreis van Italië, waar hij een conferentie met Mussolini, die 3 uur duurde, heeft gehad, icognito te Bled in Joego-Slavië aangekomen, waar hij ontvangen is door Prins-regent Paul.

De Engelsche „Times" meent te weten, dat Göring met Prins Paul en den eveneens aanwezigen Joego-Slavischen premier en minister van Buitenlandsche Zaken, dr. Stojadinowitsj, een onderhoud heeft gehad over de besprekingen, die hij te Rome gevoerd heeft en tevens voorstellen heeft gedaan voor nauwere samenwerking tusschen Joego-Slavië en Duitschland, en Joego-Slavië en Italië.
Hij deed voorts mededeelingen over het bezoek, dat de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, Ciano, zoo juist aan Albanië heeft gebracht.
Het bezoek van generaal Göring aan Bled schijnt er, volgens de „Times" op te wijzen, dat Italië en Duitschland hun gezamenlijk streven, Joego-Slavië los te maken van de Kleine Entente, krachtiger dan ooit voortzetten.
De gevolgde methode is te trachten, Oostenrijk en Hongarije ertoe te bewegen, de aspiraties, die tegen de Joego-Slavische belangen indruischen, de restauratie in Oostenrijk en de Hongaarsche revisionnistische eischen tegen Joego-Slavië, te laten rusten of geheel prijs te geven, en intusschen Oostenrijk er van af te brengen naar nauwere betrekkingen met Tsjecho-Slowakije te streven en de Hongaarsche revisionnistische ambities ten aanzien van Tsjecho-Slowakije aan te moedigen.
Het Duitsche Nieuwsbureau heeft desgevraagd bevestigd, dat minister-president Göring op de terugreis van Venetië naar Duitschland een bezoek heeft gebracht aan de in de nabijheid der Italiaansche grens gelegen Joego-Slavische badplaats Bled. Als reden geeft het D.N.B. op, dat Göring den Joego-Slavischen Prins-regent Paul, dien hij sinds jaren persoonlijk kent, op diens zomerverblijf een particulier bezoek heeft willen brengen. (Times)

(Vor ber. Goering 2651 A.)

C. **LUCHTVAART. — Vliegongelukken. - Luchtschip „Hindenburg" (L.Z. 129) verongelukt. —**
Op 6 Mei '37 om kwart over zeven 's avonds, is het luchtschip „Hindenburg", toen het te Lakehurst wilde dalen, in brand geraakt en ontploft.
Het luchtschip was met twaalf uur vertraging aangekomen. De „Hindenburg" zou om middernacht weer naar Europa zijn vertrokken.
Hoewel men van alle kanten toesnelde, om hulp te bieden, bleek het volkomen onmogelijk de vuurzee te naderen.
Aan boord van de „Hindenburg" bevonden zich 36 passagiers, terwijl de bemanning 61 leden telde.
De „Hindenburg" stond onder bevel van kapitein Max Pruss. Kapitein Ernst Lehman, die verleden jaar het bevel voerde en één der grooten van de Duitsche civiele en militaire luchtvaart was, bevond zich eveneens aan boord.
De oorzaak van de ontploffing is onbekend. Eenige Amerikaansche commissies zullen een onderzoek naar de oorzaak van de ramp instellen.
Het aantal slachtoffers bedraagt tot dusverre 19 leden der bemanning en 16 passagiers. Kapitein Ernst Lehman is aan de gevolgen zijner verwondingen overleden. De gezagvoerder, kapitein Max Pruss, is ernstig gewond. De marconist van de „Hindenburg" is overleden.
Voor beschrijving van de constructie der Hindenburg (L.Z. 129) zie pag. 2204 A., photo buiten tekst van de Hindenburg pag. 2260a.
De Zeppelin-dienst is naar aanleiding van dit ongeval voorloopig stopgezet.

Luchtschiprampen.

			Aantal dooden
	1912	De „Akron" (V.S.) neergestort te Atlantic City	5
	1913	De „11" (Duitschl.) bij Helgoland neergestort	15
		De „12" (Duitschland) boven Berlijn ontploft	22
Juni	1914	Een Oostenrijksch luchtschip verongelukt	9
Juli	1919	De „N.S. 11" (Engel.) in de Noordzee gestort	7
Aug.	1921	De „Z.R. 2" boven Hull neergestort	44
Febr.	1922	De „Roma" (Italië) bij Hampton in brand gevlogen	34
Oct.	1922	De „C. 2" (Italië) bij San Antonio ontploft ...	2
Dec.	1923	De „Dixmude" (Frankrijk) boven de Middellandsche Zee vergaan	54
Sept.	1925	De „Shenandoah" (V. S.) bij Cambridge in den staat Ohio tijdens een storm vergaan	14
Mei	1928	De „Italia" (Italië) ten Noordoosten van Spitsbergen tijdens Nobile's Noordpooltocht vergaan	7
Oct.	1930	De „R 101" (Engeland) bij Beauvais in Frankrijk tegen een berg gevlogen en vergaan	48
Febr.	1932	De „Columbia" (V. S.) bij New York verongelukt	
April	1933	De „Akron" (V. S.) voor de kust van New Yersey tijdens een storm door den bliksem getroffen en brandend in zee gestort	73
Febr.	1935	De „Macon" (V. S.) ten Zuiden van Monterey in de Stille Zuidzee gestort. Vermoedelijke oorzaak een constructiefout	2
Mei	1937	De „Hindenburg" (Duitschland) te Lakehurst ontploft	35

De periode van den wereldoorlog, toen 57 Duitsche zeppelins neergeschoten werden of door andere oorzaken, doch in dienst van de weermacht, vergingen, is bij deze lijst buiten beschouwing gelaten. (Agence Belga - Telegraaf)

(Vor. ber. Vliegongelukken 2640 C.; Luchtschip Hindenburg 2297 C.)

8 MEI 1937

D. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: Heinrich Wolfg. Seidel — „Das Seefräulein". (Aussaat-Bücher, Berlin 1937)
Emil Maria Remarque (in het Nederlandsch) — „Drie Kameraden". (v. Holkema & Warendorf 1937) **(Vorig bericht 2769 F.)**
Engelsch: P. Geyl Lit. D. — „The Netherlands Divided 1609—1648". (Williams & Norgate)
Dean Inge - „A Rustic Moralist". (Putnam) **(2769 F.)**
Fransch: Jean Guirec — „La Maison au bord du monde". (Albin Michel)
J. Martet — „Le Palais de Timour". (Albin Michel) **(Vorig bericht 2769 F.)**
Nederlandsch: Alexander Cohen — „Van Anarchist tot Monarchist". (De Steenuil, Amsterdam)
Emmy Vosma — „Het moeilijke begin". (W. J. Thieme & Co.) **(Vorig bericht 2769 F.)**
Russisch: W. Bontsj-Broesjewitsj — „Zwenja". (Schakels) Verzameling literatuur- en kunstgeschiedenis der 19e eeuw. (Akademia, Moskou) **(Vor. b. 2761 D.)**
Zweedsch: J. Browallius — „Plats på scenen". (Bonniers, Stockholm) **(V. b. 2769 F.)** (Red. K.H. A.)

A. EGYPTE. — Afschaffing der Capitulaties. - Conferentie te Montreux geëindigd. —

In de op 6 Mei gehouden voltallige vergadering van de capitulatie-conferentie zijn met algemeene stemmen de teksten der conventie en het ontwerp tot regeling der rechterlijke organisatie, die in tweede lezing door de algemeene commissie waren goedgekeurd, aangenomen, evenals de bijgevoegde rapporten. De overeenkomst is op 8 Mei '37 onderteekend.

In de conventie zullen onder „vreemdelingen" verstaan worden onderdanen van de bij de conventie aangesloten partijen en van iederen anderen, nader bij decreet aan te wijzen staat. Geen enkel Egyptisch onderdaan kan zich voortaan op buitenlandsche bescherming beroepen. Ook de onderdanen van de mandaatlanden Libanon, Syrië, Palestina en Transjordanië, zullen zich in civiele en strafrechtzaken voor Egyptische rechtbanken hebben te verantwoorden. Een speciale regeling is ook getroffen voor degenen, die tot godsdiensten behooren, waarvoor speciale godsdienstige rechtbanken bestaan.

(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2749 E.)**

B. NEDERLAND. — Indexcijfers. —

LOOP VAN ENKELE PRIJSINDICES SINDS DE CRISES VAN 1929

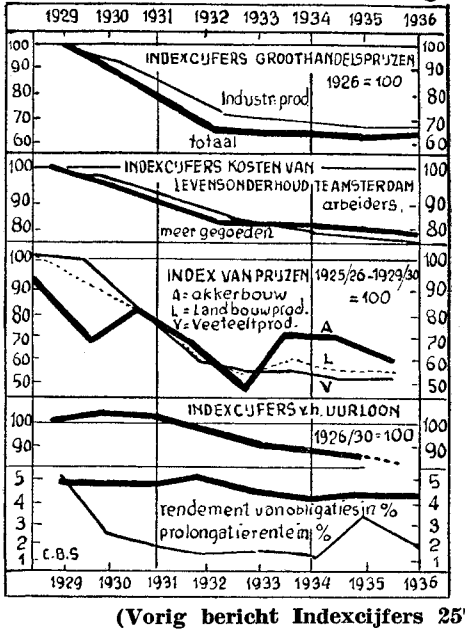

(Vorig bericht Indexcijfers 2574 A.)

C. JAPAN. — Na de verkiezing voor den Landdag. - Ontstemming. —

Het besluit van den premier Hajasji om aan te blijven, ondanks den voor zijn kabinet ongunstigen verkiezingsuitslag heeft algemeen ontstemming verwekt, te oordeelen naar de Japansche pers.

In een bijeenkomst van de Seijoekai en Minseitopartijen werd druk op het kabinet uitgeoefend om af te treden. (Domei) **(Vorig bericht 2770 D.)**

9 MEI 1937

D. FRANKRIJK. — Collectieve Arbeidscontracten voor zes maanden verlengd. —

Op 6 Mei '37 heeft het minister-presidium officieel doen bekend maken, dat de heer Léon Blum het bestuur der Fransche Werkgeversvereeniging en dat van de C.G.T. (het vakverbond) tijdens de in de laatste dagen gehouden conferenties heeft verzocht de thans loopende collectieve arbeidscontracten stilzwijgend voor den tijd van zes maanden te verlengen. Beide besturen, zegt het communiqué verder, hebben op dit verzoek in beginsel gunstig geantwoord.

(Le Temps)

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - Catalonië. - Eden. - Nederlandsche schepen. —

De Iberische Anarchisten-Federatie is op 4 Mei openlijk tegen de regeering van Catalonië in opstand gekomen. Eerst na dagen van opwinding en moorden is de toestand in Catalonië weder normaal. Naar verluidt zouden ongeveer 300 dooden te betreuren zijn.

Minister Eden heeft op 6 Mei bij het Lagerhuis-debat over Spanje een rede gehouden, waarin hij o.a. het volgende zeide:

1e. Ik hoop, dat ik een einde aan het Spaansche conflict zal kunnen maken; de groote mogendheden moeten onderling tot overeenstemming komen en zich gemeenschappelijk tot de twee partijen in Spanje wenden. Indien dan het Spaansche hoofdstuk wordt afgesloten, zullen wij een geheel nieuw tijdperk van Europeesche samenwerking kunnen aanschouwen.

2e. Engeland zal zich verheugen als het onderzoek naar het lot van Guernica wordt ingesteld, dat door de Spaansche regeering is verzocht. Engeland wil niemand aanklagen, maar een herhaling voorkomen. De thans beschikbare getuigenissen leiden tot de meening, dat er te Guernica een buitengewoon hevig luchtbombardement, gepaard met een beschieting met machinegeweren uit vliegtuigen, heeft plaats gehad.

3e. Mochten er nu nog vliegtuigen naar Spanje worden gezonden, dan zou de toestand opnieuw in zijn geheel moeten worden bestudeerd.

4e. Engeland behoeft zich niet te verontschuldigen voor het beschermen van schepen, die vluchtelingen vervoeren.

Bemanningen der „Andra" en „Janu". — Bij het departement van Buitenlandsche Zaken is bericht ontvangen van den Nederlandschen consul te San Sebastian, dat de bemanning van het Nederlandsche s.s. „Andra", dat door een rebellenkruiser tot zinken is gebracht, zich daar nog in verzekerde bewaring bevindt. Aan den consul is opdracht verstrekt stappen tot invrijheidstelling der Nederlanders te ondernemen.

De regeeringspersdienst meldt, dat op het departement van Buitenlandsche Zaken telegrafisch bericht is ontvangen van Hr. Ms. gezant te Tanger, dat de Nederlandsche gezagvoerder en bemanning van het onder Panameesche vlag varende stoomschip „Janu", welk schip indertijd door de marine van generaal Franco naar Ceuta werd opgebracht, op 6 Mei met het stoomschip „Dempo" naar Nederland is teruggekeerd.

(Telex-A. N. P. - Telegraaf - Regeeringspersdienst)

(Vor. ber. Burgeroorlog 2770 E.; s.s. Andra 2759 C.; Eden 2768 C.)

F. CHILI. — Handelsaccoord met Nederland. —

De Chileensche minister van Buitenlandsche Zaken en de Nederlandsche ambassadeur hebben een handelsaccoord onderteekend, waarbij Nederland zich verplicht Chileensche nitraten en vruchten in te voeden en Chili daartegenover op zich neemt Nederlandsche industrie-producten in het land toe te laten en aan Nederland de uitvoering van zekere werken te gunnen. (Telex-A. N. P.)

10 MEI 1937

G. NEDERLAND. — Verkiezingen. - Nummering der partijlijsten. —

Alle partijen, welke aan de Tweede Kamer-verkiezingen deelnemen, hebben thans haar nummer.

Tot nu toe was nog slechts de nummering van 1 tot en met 8 bekend. Volgens de gewijzigde Kieswet krijgen de lijsten der partijen, welke vertegenwoordigd waren in de ontbonden Tweede Kamer, althans voor zoover haar fracties uit meer dan één lid bestonden, voorkeursnummers. De grootte der partijen bepaalde daarbij de volgorde.

Zoowel de partijen, welke slechts één zetel in de ontbonden Kamer bezaten, als die, welke daarin niet vertegenwoordigd waren, moesten voor haar nummer loten. De partijlijsten zijn thans als volgt genummerd:

1. **R.K. Staatspartij** (in alle kieskringen).
2. **S.D.A.P.** (in alle kieskringen).
3. **A.-R. Partij** (in alle kieskringen).
4. **Chr. Hist. Unie** (in alle kieskringen).
5. **Vrijheidsbond** (in alle kieskringen).
6. **Vrijz. Dem. Bond** (in alle kieskringen).
7. **Comm. Partij** (in alle kieskringen).
8. **Staatk. Geref. Partij** (in alle kieskringen).
9. **R.S.A.P.** (in alle kieskringen).
10. **Nat. Boeren-, T. en M. Partij** (in alle kieskringen).
11. **Kath. Dem. Partij** (in alle kieskringen).
12. **N.S.N.A.P.** (in kieskringen 2, 3, 5, 6, 11, 15 en 18).
13. **Chr. Dem. Unie** (in alle kieskringen).
14. **Algemeen Belang** (in alle kieskringen).
15. **Nat. Soc. Beweging** (in alle kieskringen).
16. **Herv. Geref. Staatspartij** (in alle kieskringen).
17. **Chr. Nat. Actie** (in de kieskringen 1 tot en met 17).
18. **Actie-Bouwman** (in kieskringen 1, 2, 3, 4, 9, 15, 17 en 18).
19. **Nationaal Herstel** (in alle kieskringen).
20. **Zwart Front** (in alle kieskringen).

De achttien kieskringen zijn:

1. 's-Hertogenbosch, 2. Tilburg, 3. Arnhem, 4. Nijmegen, 5. Rotterdam, 6. 's-Gravenhage, 7. Leiden, 8. Dordrecht, 9. Amsterdam, 10. Den Helder, 11. Haarlem, 12. Middelburg, 13. Utrecht, 14. Leeuwarden, 15. Zwolle, 16. Groningen, 17. Assen, 18. Maastricht.

(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2769 B.)**

A. Bijeenkomst te Utrecht.

Naar schatting negen duizend menschen hebben op 6 Mei de eerste massabijeenkomsten van de Oxfordgroep in de hal van de groenteveiling te Utrecht bijgewoond.

Een reusachtig podium was aan het einde van de hal opgesteld. Daarachter prijkte een enorme rood-witblauwe vlag, geflankeerd door de Oxford-leuzen: „Een nieuw volk — Een nieuwe wereld", terwijl ook langs de wanden van de zaal doeken met soortgelijke opschriften waren bevestigd.

Onder de klanken van het „bruggebouwerslied" stroomde de menigte de zaal binnen. De burgemeester van Waardenburg, aan het hoofd van 400 inwoners van zijn 1800 zielen tellende gemeente werd met luid gejuich ontvangen, waarna een geestdriftig meegezongen Wilhelmus werd ingezet.

Jhr. mr. A. K. C. de Brauw, advocaat te 's-Gravenhage, verwelkomde de bezoekers en wees op het doel der bijeenkomst: de actie voor een nieuw Nederland, door God geleid. Hierna namen achtereenvolgens talloozen op het podium plaats. „Ik ben . . ." zoo begonnen zij allen, om, na zich op deze wijze te hebben voorgesteld, te vertellen van wat de Oxfordgroep voor hen beteekent. Eerst een Friesche tandarts met zijn echtgenoote, beiden in nationaal costuum. Wanneer er vrede wil komen, dan moet deze beginnen in het gezin, aldus sprak de Friezin. Hierna waren het een Rotterdamsch slagerspatroon en vervolgens de burgemeester van Waardenburg, die wezen op de beteekenis, welke de Oxford-gedachte voor hun leven en hun verhouding tot anderen heeft. Drie werklooze arbeiders, die op zich genomen hadden met den burgemeester de gemeente Waardenburg te mobiliseeren, voerden vervolgens het woord. „Vroeger was ik volbloed revolutionnair, die trachtte de wereld ondersteboven te gooien, maar nu tracht ik de menschen aaneen te smeden," aldus sprak een van hen.

George Daneel, de Zuidafrikaansche rugby-international, sprak over sport en Oxford. Daarna was het mevr. Van Beuningen-Fentener van Vlissingen, die wees op den angst als den voornaamsten vijand in het leven. Leeraren en onderwijzeressen, arbeiders en arbeidersvrouwen, werkbazen en directeuren verschenen op het podium. Een aantal werkers uit één bedrijf, van hoog tot laag, kwam vertellen hoe zij het ware „fabrieksgeheim" ontdekten: „innige samenwerking tusschen werkers en directeuren, onder Gods leiding".

De middagbijeenkomst werd geopend met een indrukwekkende vlaggenparade: den opmarsch van honderden jongens, de jongste aanhangers van de groep. Een van hen, een schooljongen uit Goes, trad naar voren, en vertelde, niet in het minst in de war gebracht door den aanblik van zijn groot gehoor, van de gewijzigde houding, die hij en enkele zijner kameraadjes nu op school innemen.

Een jong meisje vertelde van de gelukkige sfeer, die nu, dank zij de Oxford-beweging, in haar familie heerscht, een Delftsche studente richtte daarop het woord tot de duizenden, vervolgens een ingenieur, een handelsman, en zoo ging het door.

Alderman W. J. Locke, de burgemeester van Newcastle, sprak van de wijze, waarop hij van een mensch, die niets van God wilde weten, tot Oxford-aanhanger werd en hoe hij nu een totaal veranderd leven leidt, Zijn woorden werden met applaus beloond. Steeds weer speelde intusschen het muziekkorps schallende „strijdliederen", die geestdriftig werden meegezongen, o.a. het lied: „Wij luiden nu juichend Nieuw-Nederland in", op de wijze van „In naam van Oranje, doe open de poort". Steeds weer werden voor de microfoon „slagzinnen" uitgesproken, en zeiden duizenden monden deze in spreekkoor na: „Iedere man, iedere vrouw, ieder kind door God geleid", „het moet, het zal, het kan", enz.

Verschillende kleinere bijeenkomsten werden gehouden. Op de tweede massa-bijeenkomst van 9 Mei '37 voerden de leider der Oxford-groep, dr. Frank Buchman, de Metropoliet van Britsch-Indië, hoofd van de Anglicaansche kerk aldaar, en lord Addington, lid van het Hoogerhuis, het woord.

(Alg. Handelsblad - Nwe Rott. Crt. - Telegraaf)

OXFORD GROEP

Wij ontleenen aan de brochure „Nieuw Leiderschap", die de grondslagen van de Oxford Groep beschrijft, het volgende:

Iedere groote vooruitgang breekt zich baan door het initiatief van gewone mannen en vrouwen. Zij zijn het die in werkelijkheid leiden.

Met het nieuwe leiderschap is het evenzoo gesteld; want de man die geleerd heeft naar God te luisteren en te gehoorzamen, is, geheel afgezien van zijn positie in het leven, een leider die aanspraak heeft gekregen op de trouw en aanhankelijkheid van anderen. De directeur van een groote zaak, die naar God luisterde en tengevolge daarvan een nieuwe maatstaf van beroeps-gedrag voor zijn geheele bedrijf vestigde, is zoo'n leider. Een leider is ook: de onderwijzer die van zijn voetstuk afkomt en bereid is, samen met zijn leerlingen, Gods plan voor hun ontwikkeling te zoeken; de cipier die een sfeer van vertrouwen tusschen zich en zijn gevangenen schept, welke hen in staat stelt Gods doel voor hun levens te vinden; de Staatsman die Gods leiding aanvaardt voor 's lands politiek en die zich losmaakt van diplomatieke gewoonten, teneinde te toonen dat ook in de politiek moreele maatstaven bestaan.

Zulke menschen vinden volgelingen, omdat zij zelf menschen onder Gods gezag zijn, de door God geleide personen, die in staat zijn door God geleide volkeren in de wereld te brengen. Hun nieuw leiderschap is niet dat van één Uebermensch, zelfs niet van een clique, maar van een nauw verbonden groep van mannen en vrouwen, als een keten over de wereld.

Een dergelijk leiderschap is waarlijk democratisch, want het ontstaat uit een vrij initiatief. Er zit verband in, daar het geordend wordt door Gods geest. Het is onzelfzuchtig, en het is werkelijk want het heeft een plaatsvervanger voor de stuwkracht van het eigenbelang gevonden in de richtende en dwingende kracht van toewijding aan een door God opgelegde taak.

De mannen, die in dezen tijd de verantwoordelijkheid voor leiding in een land op zich nemen, moeten met God in verbinding staan en in staat zijn zich door Hem te laten leiden bij het besturen, zoowel van hun eigen leven, als van het leven van hun volk. Deze nieuwe leiders zullen mannen moeten zijn van onaantastbare zuiverheid onder Gods leiding. Onze generatie snakt naar leiders van een zoodanig waarachtig gehalte.

De Oxford Groep gelooft, dat de eenige kracht, die in staat is vandaag een natie te herbouwen, de kracht Gods is. In een ontelbaar aantal gevallen is gebleken, dat deze kracht, wanneer men er oprecht naar zoekt, in staat is elke verhouding, nationaal of internationaal, te veranderen. Nog is er tijd, mits de menschen slechts willen luisteren, God toe te staan Zijn Plan van onbegrijpelijke rijkdom door hen te laten volbrengen, het Plan, waarin elk menschelijk vermogen en elke bekwaamheid een werktuig van de Goddelijke Wil kan worden.

Gods programma vraagt niet de gehoorzaamheid van de geheele wereld alvorens dit Plan in werking kan gaan; het komt onmiddellijk in werking in de huizen, de zaken, de kerken, de volksvertegenwoordigingen, waar menschen beginnen te luisteren en onvoorwaardelijk willen gehoorzamen.

(Nieuw Leiderschap)
(Vor. ber. Oxford Groep 2396 H.)

A. **ENGELAND. — Minister-president Baldwin en het mijnconflict. —**
In het Lagerhuis is de dreigende staking in de mijnen ter sprake gekomen. Minister-president Baldwin zeide in een rede: „Ik doe een beroep op een handjevol menschen, waarvan vrede of oorlog afhangt, om op het tegenwoordige oogenblik het beste geschenk te geven en iets te doen, dat het hart van allen, die ons vaderland liefhebben, zou verblijden, namelijk de zwarte wolk, die zich boven ons heeft samengepakt, te verscheuren en te verdrijven en aan alle volkeren ter wereld te toonen, dat onze democratie tenminste nog in een wanordelijke wereld de kunst van den vrede kan beoefenen."
Nadat op het ministerie van Mijnbouw opnieuw besprekingen waren gevoerd, heeft het bestuur van den Engelschen mijnwerkersbond definitief besloten, de afkondiging van een staking voor den tijd van een week uit te stellen, ten einde den minister van Mijnbouw den noodigen tijd te laten om de voorgenomen conferentie bijeen te roepen.
Ook de Nationale Unie van Schotsche mijnwerkers heeft besloten de overhandiging der stakingsaankondiging, waartoe gisteren bij wijze van solidariteit besloten was, uit te stellen. (Times)
(Vor. ber. Baldwin 2576 A; Mijnen 2768 B)

B. **FRANKRIJK. — Kabinet-Blum. - Motie van vertrouwen. —**
De Fransche kamer heeft op 8 Mei met 380 tegen 199 stemmen de volgende motie van vertrouwen in het kabinet-Blum aangenomen:
„De kamer, zich aansluitende bij den door den premier tot het geheele land gerichten oproep en de verklaringen der regeering goedkeurende, stelt vertrouwen in haar voor het voortzetten van haar taak in orde en eerbiediging der vrijheden en der republikeinsche wetten en gaat, iedere toevoeging weigerende, over tot de orde van den dag".
De kamer is verdaagd tot 20 Mei '37. (Le Temps)
(Vor. ber. Kabinet 2568 B.)

C. **DANZIG. — De onderdrukking der politieke partijen. —**
De leider der nationaal-socialistische partij van Danzig, Forster, heeft op 1 Mei opnieuw verklaard, dat de volkomen onderdrukking der oppositie-partijen in 1937 zal worden voltrokken en wel, aldus voegde hij hieraan toe, „met legale en grondwettige middelen".
De leider der nationaal-socialisten verklaarde voorts, dat de eenheid van partij en staat in Danzig op dezelfde wijze als in Duitschland zal worden verwezenlijkt.
De redevoering van Forster bevatte verder een nauwelijks verheelde bedreiging jegens Polen. Hij zeide: „Hij die het zou wagen het Deutschtum te Danzig aan te vallen, zal stuiten op een blok van graniet. De nationaal-socialistische adelaars, die hun beschermende vleugels uitstrekken over het rijk bedekken thans ook Danzig". (Gazeta Polska)
(Vor. ber. 2664 G)

D. **EGYPTE. — Buitenlandsche handel inclusief met Nederland. —**
Nadat de buitenlandsche handel van Egypte de laatste jaren een stijging heeft getoond, is hij in het afgeloopen jaar gedaald, waardoor het uitvoeroverschot, dat in vier jaar werd bereikt, aanzienlijk is teruggeloopen.
De uitvoer bedroeg in 1936 32,979,204 Egyptische ponden, tegen 35,693,162 in 1935 en 31,049,897 in 1934. De invoer bedroeg in 1936 31,515,816 Egyptische ponden, tegen 32,238,859 in 1935 en 29,248,009 in 1934.
Terwijl het uitvoeroverschot in 1933 dus 1,801,888 Egyptische ponden bedroeg, steeg dit in 1934 tot 3,454,303 en daalde het in 1936 tot 1,463,388 Egyptische ponden.
De uitvoer van Nederland naar Egypte bedroeg in 1936 604,556 Egyptische ponden, tegen 580,156 in 1935, van Nederlandsch-Indië 603,126 tegen 447,884 in 1935, van Frankrijk 1,649,704 tegen 1,693,937 in 1935, van Engeland 7,526,297 tegen 7,359,586 in 1935, van Duitschland 3,510,552 tegen 2,873,927 in 1935.
De uitvoer van Egypte naar Nederland in 1936 bedroeg 431,471 Egyptische ponden tegen 297,013 in 1935, naar Nederlandsch-Indië 32,243 tegen 41,191 in 1935, naar Frankrijk 3,298,225 tegen 3,776,515 in 1935, naar Engeland 12,491,279 tegen 11,368,905 in 1935, naar Duitschland 2,291,175 tegen 2,795,837 in 1935.
De totale Egyptische uitvoer in 1936 is vergeleken met 1935 gedaald met 2,713,958 Egyptische ponden. Voornamelijk de uitvoer van katoen daalde, n.l. met 1,393,197 Egyptische ponden. De uien- en suikerexport daalde eveneens, de rijstuitvoer steeg daarentegen ten opzichte van 1935 met 723,043 Egyptische ponden. (Le Courrier du Caire)

11 MEI 1937

E. **NEDERLAND. — Wapen van Z. K. H. Prins Bernhard. —**
Het Staatsblad van 3 Mei '37 bevat een Koninklijk Besluit, waarbij H.M. de Koningin het wapen vaststelt van Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden, Prins van Lippe-Biesterfeld.
In het eerste en vierde kwartier van het wapen zal de Prins het wapen voeren van het Koninkrijk der Nederlanden: in blauw, bezaaid met gouden blokjes, een klimmende gouden leeuw, gekroond met een gouden kroon van drie bladen en twee parelpunten met roode tong en nagels, welke in den rechter voorklauw een Romeinsch zwaard van zilver houdt en in den linker een bundel van zeven pijlen. In het tweede kwartier voert de Prins het aloude wapen van Lippe: een roode roos met gouden knop en punten op een zilveren veld. Het derde kwartier is het wapen van Schwalenberg: in rood een zwaluw in natuurlijke kleuren, geplaatst op een achtpuntige ster van goud.

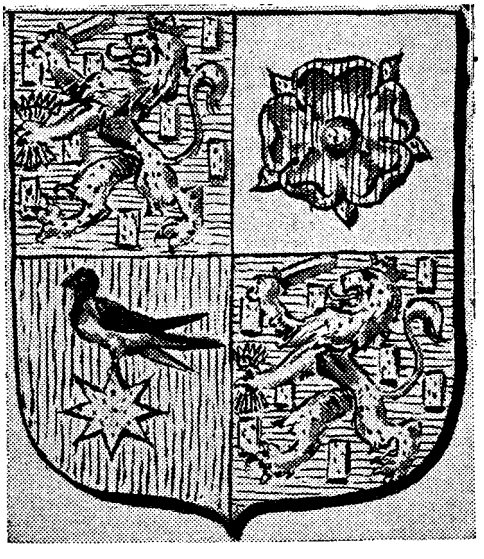

Het schild wordt gedekt door twee helmen: den heraldisch rechtschen (dus boven het eerste kwartier met den leeuw) met het overoude helmteeken van de Nassausche graven: een zwarte vlucht, beladen met een gewelfden schuinbalk van zilver, waarop drie groene lindenbladen, de stelen omhoog: de tweede helm draagt het wapenteeken van de Heeren van Lippe: de roos volgens het schild, tusschen een zilveren vlucht. Van den eersten helm zijn de dekkleeden goud en blauw, van den laatsten zilver en rood.
Schildhouders: heraldisch rechts een gouden leeuw en profil, ongekroond, met roode tong en nagels; links een halfaanziende engel, de vleugelen nederwaarts gericht, in natuurlijke kleuren, gekleed in een lang wit gewaad, waaroverheen een met gouden tressen en franje versierde zilveren wapenmantel, waarop een roode roos, geknopt en gepunt van goud; in de omlaag gehouden linkerhand houdt de engel een opgeheven groenen palmtak.
De schildhouders staan op een hardsteenen voetstuk.
Het geheel is geplaatst op een mantel van purpergoud geboord en gevoerd met hermelijn, opgebonden met koorden, eindigende in kwasten, beide van goud, en gedekt door de Koninklijke kroon. (Staatsblad)
(Vor. ber. Prins Bernhard 2750 B)

A. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Confessioneele jeugdbonden zullen niet worden geduld. —

De rijksjeugdleider Baldur von Schirach heeft dezer dagen in het Sportpaleis te Berlijn duizenden leiders en leidsters van de Hitler-jeugd toegesproken. In zijn rede heeft hij o.m. de houding van de Hitler-jeugd tegenover den Staat uiteengezet, welke, aldus zeide hij, een geheel andere is, dan de houding van de jeugdorganisaties van vroeger. Terwijl deze met eischen bij den Staat aankwamen, acht de Hitler-jeugd het als haar voornaamsten plicht vrijwillig en onzelfzuchtig den staat te dienen:

„Ik ben niet voornemens," aldus ging von Schirach verder, „te dulden dat in het kader der Hitler-jeugd confessioneele jeugdorganisaties worden gevormd. Aan de kerken is de zielszorg voor de jeugd opgedragen. Maar het was niet noodzakelijk, dat zij rijksorganisaties in het leven riepen, welke ten doel hadden om volgens de manier van de Centrumpartij oppositie tegen den Staat te voeren. In dit opzicht kan er geen sprake van concessies zijn."

„Het is onmogelijk," aldus besloot von Schirach zijn rede, „dat buiten de jeugd van het Derde Rijk, welke den naam van den Leider draagt er nog een andere jeugdorganisatie zou bestaan."

(Westf. Beobachter) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2774 A.)**

B. SUIKER. — Conventie geteekend. —

Een-en-twintig landen hebben op 6 Mei de internationale suikerovereenkomst die 5 jaar zal duren, onderteekend, welke, zooals mr. Rams. Mac Donald in zijn slotrede zeide, stabiliteit zal brengen aan de suikerindustrie.

Verrassing uit de Ver. Staten. — Mr. Norman Davies verraste de vergadering nog met een toezegging, dat de Ver. Staten voor den duur van de conventie hun invoerrecht op suiker niet zullen verhoogen.

De landen, die de overeenkomst geteekend hebben zijn: Unie van Zuid-Afrika, Australië, België, Brazilië, China, Cuba, Tsjecho-Slowakije, Rep. Dominica, Frankrijk, Duitschland, Haiti, Hongarije, Britsch-Indië, Joego-Slavië, Nederland, Peru, Polen, Portugal, Ver. Koninkrijk, V. S. v. Amerika, Sovjet-Rusland.

Inhoud der conventie. — De deelnemende landen omvatten zoowel landen, die niet naar de vrije markt exporteeren als landen, die zulks wel doen.

De verplichtingen, welke door eerstgenoemde groep van landen onder de conventie zijn aangegaan, zijn er op gericht, de vrije markt te handhaven en te vergrooten.

Wij laten hier in het kort samengevat de positie van enkele van die landen onder de conventie volgen:

De Vereenigde Staten van Amerika zullen uit de vrije markt minstens evenveel blijven importeeren als thans. De Philippijnen zullen niet naar de vrije markt exporteeren, zoo lang de bestaande overeenkomsten met de V. S. van kracht blijven, behalve, dat een klein aandeel in een eventueele stijging der vrije markt voor de Philippijnen gereserveerd blijft.

(De Ver. Staten geven de Philippijnen thans een invoer quotum van 800.000 long tons ongeraffineerde plus 50.000 long tons geraffineerde suiker per kalenderjaar).

Het Vereenigd Koninkrijk zal haar jaarlijksche suiker productie blijven limiteeren tot 560.000 long tons witte suiker. Verwacht wordt echter, dat voor het suikerjaar 1937-38 dit maximum niet bereikt zal worden.

De Britsche koloniën zullen haar totale export tot 965.254 met. ton (950.000 long tons) per quotum jaar limiteeren.

Australië beperkt haar export tot 406.423 met. ton.

De Unie van Zuid-Afrika zal haar export tot 209.000 met. tons beperken.

Indien het verbruik in de landen van het Britsche Imperium, welke thans importeur zijn, toeneemt, zullen de producenten der Dominions en van het Ver. Koninkrijk een gedeelte van deze stijging kunnen leveren. Australië en de Unie van Zuid-Afrika hebben toegezegd, dat zij hun aandeel in de beschikbare toeneming aan de vrije markt voor het jaar 1937-38 zullen laten.

China heeft toegezegd het suikerverbruik te stimuleeren.

Onderstaand laten wij de officieele en volledige export-quota volgen:

België (plus Belg. Congo)	20.000
Brazilië	60.000
Cuba	940.000
Tsjecho-Slowakije	250.000*
Republiek Dominica	400.000
Duitschland	120.000
Haiti	32.500
Hongarije	40.000
Nederland (incl. overzeesche bezittingen)	1.050.000
Portugal (idem)	30.000
Peru	330.000
Polen	120.000
Sovjet Rep. (incl. export n. Mongolië, Tanna Tuva en Sin-Kiang)	230.000
Totaal	3.622.500

Bovendien is nog een exportquotum van 47.500 tons in reserve gehouden, welke ter beschikking van sommige landen gesteld wordt, indien zulks noodig wordt.

De volgende landen hebben medegedeeld, dat zij het eerste quotum-jaar, ingaande 1 September 1937 geen gebruik zullen maken van een gedeelte van hun quotum, n.l. België, 5.000 tons, Hongarije 20.000 tons, Sovjet-Rusland 11.500 tons, Duitschland 70.000 tons, Polen 20.000 tons.

De internationale suiker Council zal voor het eerste en het tweede jaar van de conventie het recht hebben alle quota met een percentage van maximum 5% te verlagen, indien zulks noodzakelijk geacht wordt. In latere jaren kunnen verlagingen alleen toegepast worden wanneer alle regeeringen daarmede instemmen. Indien de quota niet toereikend geacht worden, zal de suiker Council pro rata tot verhooging kunnen overgaan van de quota.

Ongebruikte quota kunnen niet naar een volgend jaar worden overgeheveld, of van het eene land naar een ander overgedragen worden.

Regeling der voorraden. — Besloten is, dat de voorraden nimmer de 25% van de jaarlijksche productie zullen overtreffen, afgezien onder enkele bepaalde omstandigheden.

Speciale regelingen zijn getroffen voor Cuba hetwelk maximum 30% van zijn export naar de Ver. Staten en maximum 300.000 tons voor zijn export naar de vrije markt in voorraad mag hebben. Voorts voor Nederlandsch-Indië, dat een maximum van 500.000 tons per 1 April van elk jaar in voorraad mag hebben, in verband met den specialen toestand van de productie in Nederl. Indië.

Stemrecht — Ingesteld wordt een internationale suikerraad, met zetel te Londen en een uitvoerende commissie van 9 leden. De suikerraad heeft o.m. tot taak ieder jaar minstens 20 dagen voor het begin van het quotum-jaar, de behoefte van de vrije markt voor dat jaar vast te stellen.

Het stemrecht in den suikerraad is als volgt: Zuid Afrika 2, Australië 3, België 1, Brazilië 2, Cuba 10, Tsjecho-Slowakije 3, Dominicaansche Republiek 3, Frankrijk 3, Duitschland 4, Haiti 1, Hongarije 1, Nederland 9, Peru 3, Philippijnen 1, Polen 2, Portugal 1, Sovjet Rep. 5, Joegoslavië 1, totaal 55 voor de exporteerende landen en vervolgens voor de importeerende landen: China 5, Br. Indië 6, Ver. Koninkrijk 17 en Ver. Staten 17.

In de uitvoerende commissie van 9 zitten drie vertegenwoordigers van importeerende landen, waarvan Engeland en de Ver. Staten permanent en een periodiek aftredend lid, drie vertegenwoordigers van rietsuiker produceerende landen, waarvan Java en Cuba permanent, en een wisselend lid, dat voor het eerste jaar Australië zal zijn en drie vertegenwoordigers van bietsuiker produceerende landen, die periodiek wisselen, waarvan voor het eerste en tweede jaar Tsjecho-Slowakije, Duitschland en Sovjet-Rusland zijn benoemd.

De conventie wordt, zooals bekend, voor 5 jaar aangegaan en gaat in per 1 Sept. a.s.

* Tsjecho-Slowakije krijgt nog de volgende extra-toewijzingen: eerste jaar 90.000 tons, tweede jaar 60.000 tons, derde jaar 25.000 tons. (Times - Daily Telegraph - Maasbode)

(Vor. ber. 2741 C.; Suiker 2764 A.)

C. GRIEKENLAND. — 100-jarig bestaan der Universiteit te Athene. - Onderscheiding voor Prof. dr. J. Ph. E. Drerup. —

Ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan der universiteit te Athene, is prof. dr. J. Ph. E. Drerup, hoogleeraar in de Grieksche letter- en oudheidkunde aan de Universiteit te Nijmegen, benoemd tot eeredoctor. (Proia)

12 MEI 1937

D. CHINA. — Buitenlandsche handel inclusief met Nederl. Oost-Indië. —

Bij een totale invoer ter waarde van 77 millioen en een uitvoer ter waarde van 82.2 millioen dollar, wees de buitenlandsche handelsbalans van China in Januari 1937 een uitvoeroverschot aan van 5.2 millioen dollar.

Hierdoor bereikte China voor de derde maal — de eerste maal in December 1935, den tweeden keer in Januari 1936 — in een periode van 60 jaar een gunstig sluitende handelsbalans.

Vergeleken met de cijfers van December 1936 — invoer 92.2 milloen, uitvoer 79.8 millioen — daalde de buitenlandsche handel in Januari met 7.4 procent, hetgeen voornamelijk veroorzaakt werd door een daling van den invoer met 16.4 procent en een stijging van den uitvoer met 2.9 procent.

Vergeleken met Januari 1936 valt daarentegen een aanzienlijke toeneming te constateeren, n.l. een stijging van 26.3 procent in den invoer en 16.3 procent in den uitvoer.

In de rij van invoerlanden neemt Nederlandsch-Indië de derde plaats in, voorafgegaan door Japan en de Vereenigde Staten en gevolgd door Duitschland als vierde en Groot-Brittannië als vijfde.
De groote stijging van den invoer uit Nederlandsch-Indië werd uitsluitend veroorzaakt door de sterke toeneming van den invoer van petroleum.
(Shanghai Board of Trade Journal)
(V. b. 2288 C; Handelsbetr. met Ned.-Indië 1943 E.)

A. **DUITSCHLAND. — De Nederlandsch-Duitsche handel. - Uiteenzetting van den heer G. K. Franke.**
In een uiteenzetting over den handel tusschen Nederland en Duitschland en zijn toekomstige mogelijkheden tot ontwikkeling heeft de heer G. K. Franke van de Nederlandsch-Duitsche kamer van koophandel herinnerd aan de woorden, welke Hitler in Maart van dit jaar tot den Nederlandschen gezant te Berlijn heeft gericht, n.l. dat Nederland bestemd is een van de voornaamste plaatsen in te nemen in de Duitsche handelsbetrekkingen met het buitenland.
Spr. gaf vervolgens een overzicht van de ontwikkeling van het Nederlandsche bedrijfsleven, in het bijzonder sinds de depreciatie van den gulden en van het streven van Nederland zijn buitenlandschen handel te reorganiseeren, alsmede van de ontwikkeling van het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer, dat tot en met 1932 een volkomen normaal verloop had.
Aan het einde van 1936 is de toestand door de afwikkeling van de Duitsch-Nederlandsche clearing aanzienlijk beter geworden. Spr. was van meening, dat 1937, het critieke jaar zal worden voor het Nederlandsch-Duitsche handelsverkeer. Men mag echter niet vergeten, zoo betoogde spr., dat de verbetering van de Duitsch-Nederlandsche betalingsbalans bereikt werd door offers van Duitschland. Spreker meende vooral op het volgende te moeten wijzen:
Nederland is niet slechts een Europeesche staat, doch een gunstig samengestelde koloniale mogendheid. Als men in de naaste toekomst tot nieuwe overeenkomsten met Nederland geraakt, dan moeten en kunnen deze overeenkomsten eveneens betrekking hebben op het Nederlandsche koloniale rijk.
Men moet rekening houden met het feit, dat de Rijn weer zal worden wat hij jaren geleden voor Duitschland en Nederland is geweest, n.l. de groote verkeersweg voor grondstoffen welke Duitschland noodig heeft om industrieele producten over denzelfden verkeersweg te kunnen exporteeren.
Spr. houdt, na vereffening van het naar hij meent, slechts schijnbare saldo van 20 millioen gulden ten gunste van Nederland, via de clearing, een handelsverdrag met Nederland voor mogelijk, dat beide volkshuishoudingen in gelijke mate, na opheffing of althans aanzienlijke verlichting van alle dwangmaatregelen een ongedachte opleving kan brengen.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. 2411 B.)**

B. **S. J. POTHUIS OVERLEDEN. —**
Op 5 Mei is te Amsterdam overleden de heer S. J. Pothuis, jarenlang lid van den Gemeenteraad en van de Provinciale Staten van Noord-Holland.
De heer Pothuis was een selfmade man, die, uit de kringen der diamant-industrie voortgekomen, mede opging met het naar boven komen der moderne arbeidersbeweging, zooals die belichaamd is in het N.V.V. en de S.D.A.P. En aan die ontwikkeling had hij ruimschoots, door ijverig werken, zijn deel.
Sedert 1901 vervulde hij de functie van secretaris van den Amsterdamschen Bestuurdersbond na die met anderen, tevoren te hebben opgericht; in 1933 verliet hij dit secretariaat met pensioen. Ook voor zijn politieke partij stond hij in de bres in de verschillende vertrouwensposten, die hem door haar werden toevertrouwd.
De heer Pothuis bereikte den leeftijd van 63 jaren.
(Red. K. H. A.)

C. **AMSTERDAM. — Ancient Order of Foresters. - Het nieuwe Forestershuis geopend. —**
Met hun regaliën om — de ordelinten van de „Ancient Order of Foresters" — zaten de bestuursleden van de „Subsidiary High Court Nederland—België" op 5 Mei '37 in de groote zaal van het nieuwe Forestershuis in de Sarphatistraat te Amsterdam, van welks gevel de groen-wit-groene vlag waait.
Op dien dag werd dit vernieuwde Forestershuis geopend, hetgeen voor de afdeeling Nederland dezer eeuwenoude orde een belangrijke gebeurtenis was.
De voorzitter van de Subsidiary High Court Nederland—België, de heer M. Susan, hield een rede, waarin hij een kort overzicht gaf van de geschiedenis van de A. O. F.
De geheimen der Orde — die zijn er niet, aldus ging spr. voort. Iedere bestuurder weet, welke delicate aangelegenheden dikwijls aan zijn oordeel worden onderworpen. Dat van hem verlangd wordt, dat hij vriend en raadgever is van allen die in moeilijke omstandigheden verkeeren en dat dikwerf eigen zorgen moeten worden terzijde gesteld in het streven om die van anderen uit den weg te ruimen.
In de moeilijke jaren, die nu achter ons liggen, is het bestaansrecht van een humanitaire instelling als de onze meer dan ooit bewezen. Hoeveel tranen er gedroogd zijn en leed verzacht is, hoevelen hun zelfvertrouwen teruggegeven is en de hoop op betere tijden is weergegeven, valt moeilijk te vertellen. Waar duisternis heerschte werd licht gemaakt en met beperkte middelen werden wonderen verricht. Het Evangelie-woord „Helpt elkanders lasten dragen" was geen doode letter meer, maar werd daadwerkelijk in practijk gebracht.
Het ethische werken der orde in deze tijden zal tot de schoonste bladzijden van onze geschiedenis behooren, als deze eens geschreven wordt.
Unitas Benevolentia et Concordia zijn de grondslagen, waarop de Orde rust en zij zullen dat blijven, zoolang deze blijft bestaan.
De Ancient order of Foresters is vóór alles een ethisch lichaam. (Telegraaf)
(Vor. ber. Ancient Order of Foresters 1560 A.)

D. **FRANKRIJK. — Scheepsbouw. —**
De Fransche scheepsbouwindustrie wordt geschilderd als zich te bevinden in een noodtoestand. De loonsverhoogingen en de hoogere lasten in 1936 hebben de bedrijfskosten, die toch reeds zoo bezwarend waren tegenover het buitenland, verder verhoogd. Het werk voor de opvolgster van de „L'Atlantique", welk schip „Pasteur" zal worden gedoopt, werd door staking vertraagd. Op 19 Aug. werden de eerste kielplaten gelegd.
In 1936 werden van de Fransche werven te water gelaten 17 schepen met 39.208 br.r.t., d.i. 3575 ton minder dan in 1935. Aan het einde van 1936 waren in aanbouw, behalve verscheidene marineschepen, een tanker van 21.340 ton d.w., een motorschip van 9000 ton, een turbineschip voor de „Sud-Atlantique", drie bananenschepen van elk 4850 ton, een vrachtschip van 4000 ton voor S.-Rusland en verscheidene treilers. Orders werden nog geplaatst voor vijf motorschepen.
(Algemeen Handelsblad)

13 MEI 1937

E. **JAPAN. — Verplichte arbeid. —**
Volgens de Nitsji Nitsji heeft de minister van handel en industrie in den ministerraad voorgesteld een verplichten arbeidstijd van zes maanden voor te stellen, evenals die in Duitschland bestaat. De bedoeling van den minister is, het productievermogen des lands op te voeren. De Minseito heeft op een vergadering van het partijbestuur een resolutie aangenomen, waarin gewezen wordt op de noodzakelijkheid van samenwerking met andere partijen in deze crisis, teneinde te kunnen komen tot de vorming van een werkelijk nationale regeering.
Men hecht veel beteekenis aan de beweerde geneigdheid van de Minseito en de Seijoekai om samen te werken tot omverwerpen van het kabinet-Hajasji.
(Nitsji Nitsji) **(V. b. Minseito-Seijoekai 2778 C.)**

F. **CURAÇAO. — De nieuwe pensioenregeling. —**
Het ontwerp voor een nieuwe pensioenregeling is aan den Kolonialen Raad aangeboden.
Wij ontleenen aan de algemeene beschouwingen in de memorie van toelichting:
De behoefte om de pensioenverordening voor de burgerlijke landsdienaren te herzien, doet zich reeds eenigen tijd gevoelen. Aangezien thans een pensioenfonds is opgericht, is het noodzakelijk bedoelde verordening meer in overeenstemming te brengen met die van andere landsdienaren, die deelgenooten zijn in andere pensioenfondsen.
De meeste bestaande pensioenreglementen kennen geen vrijwillige verzekering van weduwen- en weezenpensioen, terwijl ook het weezenpensioen geen onderdeel vormt van het weduwenpen-

sioen, doch als afzonderlijke eenheid in aanmerking wordt gebracht.
Dit standpunt wordt bij deze wijzigingen gedeeltelijk overgenomen en wel ten aanzien van weduwen met meer dan twee kinderen, van de kinderen van vrouwelijke ambtenaren en van volle weezen.
Bij het overlijden van een ambtenaar zal het weduwenpensioen ongeacht den diensttijd van dien ambtenaar steeds berekend worden naar den voor hem gegolden hebbenden pensioengrondslag, terwijl het eventueele weezenpensioen het weduwenpensioen tot maatstaf zal hebben.
Ten aanzien van het pensioen der nagelaten betrekkingen van ambtenaren met kleine bezoldigingen, wordt tevens het percentage voor de berekening eenigszins verhoogd, waardoor het beoogde doel — verzorging van weduwen en weezen — beter tot zijn recht komt.
Het principe, dat het pensioen dient te worden genoten in verhouding tot het inkomen hetwelk de ambtenaar bij zijn pensionneering genoot en niet zooals thans is bepaald, naar reden van den hem onder gunstige omstandigheden toegekenden hoogeren pensioengrondslag wordt hierbij tevens doorgevoerd, zoodat bij verandering van betrekking of verlaging van inkomen, deze grondslag steeds opnieuw geregeld wordt.
(Amigoe di Curaçao)

A. ITALIE. — Dagbladpers uit Engeland teruggeroepen. - Perscommentaren. —

De geheele Duitsche pers keurt de beslissing der Italiaansche regeering goed, waarbij de dagbladcorrespondenten te Londen worden teruggeroepen.
De Berliner Zeitung meldt, dat Duitschland, dat zich in een gelijke positie bevindt als Italië, er toe gebracht zou kunnen worden een overeenkomstige beslissing te nemen.
Het blad schrijft: den vreemdeling, die zich over den loop der gebeurtenissen zou verwonderen, zullen wij zeggen, dat de Italianen het bewijs hebben geleverd van een wonderlijk geduld. Wij Duitschers, die tegenover een volkomen gelijke situatie geplaatst zijn, zijn tot nu toe ook buitengewoon geduldig gebleven.
Maar dit geduld is ten einde. Wij kunnen evenmin toeschouwers blijven van de verstoring van den vrede door de Engelsche pers met uitzondering van enkele bladen, zonder de noodzakelijke verdedigingsmaatregelen te nemen.
De terugroeping van de Italiaansche journalisten uit Engeland en het verbod van de meeste Engelsche bladen in Italië is te Londen ontvangen met een beleefde verbazing en een stilte, die welsprekender is dan woorden, of met een gekscherend woord ten aanzien van den Italiaanschen dictator. De Times onthoudt zich van commentaar, de Daily Telegraph merkt op, dat het verbod van Engelsche bladen in Italië zoowel als in Duitschland, vaak volgt op een verkeerde vertaling van de Engelsche artikelen door lieden uit die landen, en voegt eraan toe: „Dit laatste gebaar van nog grooter isolement wordt officieel gemotiveerd met de houding, die door bijna de geheele Britsche pers wordt aangenomen tegenover Italië en zijn strijdkrachten. Deze mededeeling geeft blijk van een zekere vrijmoedigheid in de beschrijving van de Italianen in Spanje, die volgens de diplomatieke conventie nog steeds „vrijwilligers" worden genoemd. Het zoo kleingeestig uiting geven aan zijn ontstemming kan amper dienen tot een doeltreffende propaganda en is een vreemde manier om de overeenkomst van verzoening ten uitvoer te leggen, die Engeland en Italië in het begin van het jaar geteekend hebben.
De bladen van de linkerzijde leggen er den nadruk op, dat de waarheid de vijand is van de dictatoren, omdat zij dreigt de mythen te verstoren, die zij zelf om zich heen scheppen. Het is thans, zoo schrijft de News Chronicle, voor een blad een twijfelachtig compliment, als het in Italië wordt toegelaten. Tenslotte hebben de Italianen in Spanje flink klop gekregen. Door woedend te worden, omdat de Engelsche bladen dit feit hebben opgeteekend, maakt Mussolini zich slechts belachelijk en met hem de heele dictatuur.
Ook enkele Fransche bladen vragen zich af, hoe men in het officieele communiqué kan spreken van strijdkrachten, wanneer zich in Spanje slechts vrijwilligers bevinden. De Ami du Peuple merkt op, dat de Duitsche en Italiaansche bladen op gezette tijden heel wat heftiger campagnes voeren tegen Frankrijk en Engeland. Als dit de manier is, waarop Mussolini een isolement tracht te voorkomen, heeft hij zeker niet den juisten weg gekozen.

B. DUITSCHLAND. — Anti-semitisme - Joden verboden academischen graad te behalen. —

De Duitsche minister van Onderwijs heeft, in overleg met Hitler's plaatsvervanger, Rudolph Hess, den minister van Binnenlandsche Zaken en het ministerie van Buitenlandsche Zaken een wet uitgevaardigd, waarbij het den Duitschen Joden verboden wordt den academischen graad van doctor te behalen. Daar de wet reeds op 8 Mei in werking is getreden, beteekent dit dus, dat alle Duitsche Joden, die aan de academies hun studies volbrengen, voor niets gestudeerd hebben.
De eenige uitzondering die gemaakt wordt, is voor Duitsche Joden, die hun dissertatie reeds bij de faculteit hebben ingeleverd, en dus slechts op hun promotie wachten. De verordening geldt ook voor het verkrijgen van doctorsdiploma's door Duitsche Joden in de faculteiten der medicijnen en tandheelkunde.
Onder het nieuwe verbod vallen ook z.g. „halfbloeden" (Duitschers met één ouder of twee grootouders van Joodsche afstamming). Voor de „halfbloeden" is echter bij de medicijnen en tandheelkunde een uitzondering gemaakt. Wanneer zij namelijk hun artsexamen hebben afgelegd en beloven in het buitenland praktijk te gaan uitoefenen en dus Duitschland te verlaten, dan zal hun na het artsexamen nog gelegenheid worden gegeven tot het behalen van een doctor-diploma. Deze uitzondering doet wel bijzonder merkwaardig aan. Zij komt immers hierop neer, dat Duitschen onderdanen (of zij volgens de Duitsche wetten „halfbloeden" zijn, gaat het buitenland niets aan) het verkrijgen van den academischen graad geweigerd wordt, tenzij zij beloven hun vaderland te verlaten.
De nieuwe verordening treft de Duitsche Joden wellicht het ergst van alle, die tot dusver werden uitgevaardigd. Wat kan een zoon van Joodsche of half-Joodsche ouders nu nog beginnen? In het leger wordt hij niet toegelaten; in het Duitsche arbeidsfront wordt hij niet opgenomen; ambtenaar kan hij niet worden; op het gebied der kunst kan hij zich evenmin ontplooien, terwijl hij op het gebied van den handel ingeperkt is en steeds meer ingeperkt wordt, zoodat Joodsche handelaren feitelijk nog slechts voor Joodsche cliënteele kunnen werken.
(Joodsche Perscommissie)
(Vor. ber. Anti-semitisme 2767 F.)

C. ZWEMSPORT. — Wereldrecords. - Nederlandsche en Deensche prestaties. —

Onderstaand volgt een overzicht van de wereldrecords, die resp. in Nederlandsch en Deensch bezit zijn:

NEDERLAND.

Willy den Ouden.

	m.	sec.
100 M. borstcrawl	1	4.6
200 M. borstcrawl	2	25.3
100 yards borstcrawl	0	59.8
220 yards borstcrawl	2	27.6
300 yards borstcrawl	3	27

Tini Wagner.

	m.	sec.
440 yards borstcrawl	5	22
500 yards borstcrawl	6	9.8

Nida Senff.

	m.	sec.
100 M. rugslag	1	13.6
150 yards rugslag	1	45.4

Jopie Waalberg.

	m.	sec.
200 M. schoolslag	3	0.2

Nederland.

	m.	sec.
4 × 100 M. estafette borstcrawl	4	32.8

DENEMARKEN.

Ragnhild Hveger.

	m.	sec.
300 M. borstcrawl	3	50.1
400 M. borstcrawl	5	14.2
500 M. borstcrawl	6	45.7
800 M. borstcrawl	11	11.7
1000 M. borstcrawl	14	12.3
200 M. rugslag	2	41.3
400 M. rugslag	5	44.5
800 yards borstcrawl	11	13.1

Grete Frederiksen.

	m.	sec.
1500 M. borstcrawl	22	36.7

Inge Soerensen.

	m.	sec.
500 M. schoolslag	8	1.9

(Red. K. H. A. - Telegraaf - Berlingske Tidende)
(Vor. ber. Wereldrecords 2360 D.; Overzicht 1774 A.)

D. SOVJET-RUSLAND — Religieuze beweging. —

De „Prawda" heeft op 7 Mei een hoofdartikel, dat door vele provinciale bladen wordt overgenomen. Daarin wordt aangespoord tot sterkere actie tegen de kerk. De „Prawda" verklaart, dat het aantal geloovigen steeds toeneemt en dat zij steeds stoutmoediger in hun optreden worden, terwijl het Verbond voor Godloosheid en dergelijke organisaties werkeloos toezien, wat zeer te betreuren is. In het bijzonder op het platteland neemt het religieuze leven toe. Er zijn zelfs kolchozen, die zitting hebben in een kerkeraad. Andere kolchozen staan toe, dat uit den Bijbel wordt voorgelezen, en dat koren onder leiding van priesters zingen. Het is een schande, dat de partij-organen geen maatregelen nemen tegen deze ontwikkeling van zaken. Al staat de nieuwe grondwet vrijheid van religie en vrijheid van antireligieuze propaganda toe, de communistische partij kan niet neutraal zijn, maar moet handelen om den slechten invloed tegen te gaan welke de kerk op oudere en jongere personen heeft. (Prawda)
(Vor. ber. 1542 C.)

14 MEI 1937.

E. ENGELAND. — De beperking van de bewapening.

Dezer dagen is een witboek gepubliceerd, waarin medegedeeld wordt, dat de Britsche regeering de voornaamste conclusies aanvaardt, van de Koninklijke commissie voor de particuliere wapenfabricage en -handel, van 31 October 1936.
Helaas moet worden erkend, dat op het oogenblik de toestand der internationale politiek van dien aard is, dat de hoop vorderingen te maken in de richting van internationale beperking of vermindering der bewapeningen niet waarschijnlijk onmiddellijk zal kunnen worden verwerkelijkt.
De regeering is bereid de ontwerp-conventie te aan-

vaarden van de ondercommissie der ontwapeningsconferentie ten aanzien van het publiceeren van de uitgaven der landsverdediging, wanneer dit door de voornaamste mogendheden wordt aangenomen.
(Times) **(Vor. ber. Leger en Vloot 2706 H.)**

A. **ENGELAND. — Kroning van Z. M. Koning George VI en H. M. Koningin Elizabeth. —**
De Kroningsplechtigheden van Z. M. Koning George VI en H. M. Koningin Elizabeth hebben op 12 Mei 1937 plaats gehad. De belangstelling van millioenen toeschouwers was geconcentreerd op de wegen, die de Koninklijke stoet van het Buckingham paleis naar de Westminster Abbey, waar de kroningsplechtigheid werd gecelebreerd, nam. Het weer was gunstig.
Reeds vroeg in den ochtend waren de buitenlandsche gasten en vertegenwoordigers in de Abbey aanwezig o.a. Prinses Juliana en Prins Bernhard, die groot tenue van kapitein der huzaren met de sabel droeg, de Kroonprins en de Kroonprinses van Denemarken en het Kroonprinselijk paar van Noorwegen en dat van Zweden, Prins Karel van België, Prins en Prinses Tsjistsjiboe van Japan, Kroonprins Michael van Roemenië, Prins Paul en echtgenoote van Joegoslavië, de Prins-gemaal Felix van Luxemburg, Prins Abdoel Moneim van Egypte, de meesten gekleed in schitterende uniformen, evenals Prins Sjoela Sjakrabongs van Siam, de schilderachtig uitgedoschte Prins Sardar Wali Khan van Afghanistan, de Arabische vorsten o.w. Emir Saoed van Saoedië, de kroonprins van Abessynië.
Van de niet-vorstelijke vertegenwoordigers trokken sterk de aandacht de gedelegeerden der Fransche regeering, minister Delbos en generaal Gamelin, de Russische volkscommissaris van buitenlandsche zaken, Litwinof, de Duitsche minister van oorlog, generaal von Blomberg, de Tsjechoslowaaksche minister-president, dr. Hodza, de Poolsche minister van buitenlandsche zaken, dr. Beck en zijn Hongaarsche collega Von Kanya, de vertegenwoordiger der Spaansche regeering, Besteiro en de Italiaansche ambassadeur, Grandi, de eenige vertegenwoordiger zoowel van de Italiaansche koninklijke familie als van de regeering.
Tegen elf uur arriveerde de Koninklijke stoet in de Westminster Abbey. Deze stoet bestond uit de Koning en Koningin Elizabeth, Koningin Mary, 's Konings broeders, de eerste ministers van de dominions, vertegenwoordigers van Indië en Burma, premier Baldwin en alle andere ministers.
Daarna ving in de Westminster Abbey het lange, diep symbolische ritueel, dat met de kroning zou eindigen aan. Hier stond de Koning voor zijn zetel ten aanschouwe van zijn in de Abdij verzamelde onderdanen en begon de plechtigheid met zijn erkenning als Koning, door den aartsbisschop van Canterbury, viermaal met luider stemme naar alle vier windstreken van het kruispunt in de Abdij gevraagd, waarbij hij in zijn rondgang door hooge dignitarissen werd vergezeld en eenstemmig door de aanwezigen met luider stem beantwoord met „God Save King George!" onder fanfares der trompetten.
Tijdens deze plechtigheid stond de Koning in gespannen, gestrekte houding; bij elke gelegenheid, dankte de vorst met een diepe buiging voor de toejuichingen.
Daarop volgde de lange ceremonie van het plaatsen op den troon van den heiligen Edward, het zalven onder een baldakijn door vier ridders van den Kouseband gedragen, het aankleeden, het aanbieden van de regalia en eindelijk het groote oogenblik van de kroning, gevolgd door de minder uitvoerige, doch even indrukwekkende kroning der Koningin, nadat zij haar troon naast dien van den Koning had ingenomen.
In den avond heeft Koning George VI via de radio het woord gericht tot alle onderdanen van het Britsche Rijk. De uitzending van de boodschap des Konings geschiedde van Buckingham Palace uit.

„Het is met groote ontroering — aldus begon de Koning zijn radiotoespraak — dat ik hedenavond het woord tot u richt. Nog nooit was het een pas gekroonden Koning gegeven op den dag van de kroning te kunnen spreken tot al zijn onderdanen in hun eigen huis. Nimmer heeft de kroningsplechtigheid zoo groote beteekenis gehad, want de dominions zijn thans vrij en gelijkwaardig met het Vereenigde Koninkrijk en hedenmorgen heb ik gevoeld, dat het geheele Britsche Rijk in waarheid vereend was binnen de muren van Westminster Abbey.
Ik verheug mij, dat ik thans tot u allen mag spreken, waar gij u ook moogt bevinden. Ik groet oude vrienden in verre landen, en, naar ik hoop, nieuwe vrienden in die deelen van het gemeenebest, die ik nog niet heb kunnen bezoeken. De Koningin en ik wenschen u allen gezondheid en voorspoed toe en wij vergeten op dit oogenblik niet degenen, die leven in de schaduw van ziekte en ongeluk. Het voorbeeld van moed en goed staatsburgerschap, dat zij geven, staat ons steeds voor oogen en vooral tot hen wil ik een woord van medeleven richten.
Ik kan geen woorden vinden om u allen te danken voor de aanhankelijkheid, de Koningin en mij bewezen. Ik hoop, dat ik in de komende jaren mijn erkentelijkheid zal kunnen toonen door u te dienen.
Voor millioenen is de kroon het eenheidssymbool bij de gratie Gods en door den wil van de vrije volken van het gemeenebest.
De uiterlijke vorm van de ceremonie der kroning is ouderwetsch, maar haar innerlijke beteekenis en haar boodschap zijn altijd nieuw, want de hoogste onderscheiding is de dienst jegens anderen en aan den dienst van het koningschap, met de Koningin aan mijn zijde, heb ik mij in uw tegenwoordigheid gewijd met woorden van hooge plechtigheid.
Met de hulp van God zullen wij ons trouw van onze plichten kwijten.
Degenen onder u, die nog jong zijn, zullen, naar ik hoop, een aandenken behouden aan een dag van geluk en zonder zorgen.
Sommigen uwer zullen in de toekomst van het eene deel van het gemeenebest naar het andere gaan. Gij zult leeren, welke groote beteekenis ons vrije bondgenootschap voor ons heeft en hoe onze vriendschap voor elkaar en met andere volken de zaak van den vrede en den vooruitgang kan bevorderen.
Mogen wij, de Koningin en ik, steeds de welwillendheid waardig zijn, welke — ik ben er trots op — ons aan het begin van mijn regeering ten deel valt. Ik dank u uit den grond van mijn hart en ik hoop, dat God u allen zegene." (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Koning George VI 2585 A.; photo's buiten tekst 2778b.; 2580a.)

B. **TSJECHO-SLOWAKIJE. — Maatregelen tegen immigranten. —**
De politie te Praag heeft nieuwe maatregelen tegen een aantal verdachte immigranten genomen. Bij talrijke personen, die verdacht worden van een politieke actie, niet overeenstemmend met de wetten der gastvrijheid zijn huiszoekingen verricht. De leiders van het Zwarte Front zijn bij de politie ontboden: hun organisatie is ontbonden. Reeds eenige maanden geleden hebben de leiders van het „Polburo", het bureau van de Duitsche communistische partij in het buitenland, order gekregen het land te verlaten.
(Prager Mittag - Prager Presse)

C. **DUITSCHLAND. — Het bombardeeren van open steden - Een artikel in het Duitsche militaire weekblad. —**
Het Militaire Weekblad, het oudste Duitsche militaire tijdschrift, behandelt in zijn laatste aflevering de kwestie van het bombardeeren van open steden, naar aanleiding van het beweerde bombardement van Guernica. „Geen enkele staat", aldus het orgaan, „is op het oogenblik in staat af te zien van een bom-

bardement van open steden, hetwelk tot nog toe in strijd was met het volkenrecht. Immers, indien men daarvan afstand zou doen, dan zou men het doel van den oorlog daarmede benadeelen. Tot nog toe spaarde men het vijandelijke gebied voor zoover dit achter de frontlijn lag en men kon dit zonder bezwaar doen omdat dit gebied practisch niet aan te vallen was. Maar de techniek heeft den volke het wapen der luchtvaart gegeven, waarmede men in oorlogstijd de volkshuishouding van den vijand achter het front kan aanvallen." En dan zoekt het tijdschrift een rechtvaardiging van de noodzakelijkheid van een bombardement van open steden in den aard van den totalen oorlog. „Deze wordt gevoerd tusschen volken en omvat niet alleen de militaire strijdkrachten."

„De oorlog van een volk neemt den vorm aan van een economischen strijd; hij beperkt er zich niet toe den tegenstander wapens te onthouden, maar bedreigt eveneens door honger en gebrek de burgerbevolking van den vijand zonder rekening te houden met leeftijd of kunne." „Deze oorlog vindt zijn grond in het hooge niveau van onze beschaving", eindigt het weekblad dan zijn beschouwing.

(Militaire Weekblad)

15 MEI 1937

A. **ITALIE. — Graaf Ciano over de Buitenlandsche politiek. —**

Bij de sluiting der debatten over de Buitenlandsche politiek in de Kamer heeft de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken, graaf Ciano, in scherp omlijnde bewoordingen alle belangrijke kwesties op internationaal gebied van het einde der sancties af tot heden toe besproken.

De minister herinnerde in de eerste plaats aan de betuiging van den oprechten wil van Italië tot samenwerking op het oogenblik, dat de sancties werden opgeheven.

Om iedere verkeerde uitlegging van zijn woorden te voorkomen, wees de minister op het feit, dat Italië nimmer gevraagd heeft om, noch gedongen heeft naar de erkenning van zijn Keizerrijk, daar zijn politiek te zeer vervuld is van gezonden werkelijkheidszin om substantieële waarde te verleenen aan een zuiver formeel gebaar, dat van wederzijdsch belang is.

Maar Italië verklaart, dat deze erkenning het land zeer aangenaam was, toen zij als spontane betuiging kwam van de zijde van die volken, die op deze wijze Italië blijk wilden geven van hun vriendschap en het hun medewerking aanboden.

Sprekende over de Spaansche kwestie herinnerde Ciano er aan, dat Italië reeds bij het begin zijn medewerking heeft aangeboden, welke werd ingegeven door zijn standvastigen en hechten werkelijkheidszin.

Italië en de Volkenbond. — Over de houding van Italië tegenover den Volkenbond wees Ciano er op, dat deze afhangt en zal afhangen van hetgeen de Volkenbond zelf zal doen en wat van hem zal worden. Wat het vraagstuk der hervorming van den Volkenbond aangaat, handhaaft Italië zijn afwachtende houding. Het heeft niet te veel vertrouwen, doch staat er evenmin dogmatisch-sceptisch tegenover. Het heeft geen enkel hervormingsplan voor te leggen, evenmin heeft het tegenover den Volkenbond redenen tot erkentelijkheid om hem er van te overtuigen te trachten het in gevaar verkeerende leven te redden.

Indien zich evenwel een werkelijke gelegenheid zou voordoen om een dienst te bewijzen aan de zaak van den vrede, van dien vrede welken Italië met vastberaden, uitvoerbaren en objectieven wil wenscht, zou de fascistische regeering niet nalaten haar constructieve medewerking te verleenen.

Critiek op de pers. — Minister Ciano verklaarde vervolgens het een plicht te achten melding te maken van het ernstige gevaar, dat de periodieke aanvallen van een zekere internationale pers jegens Italië inhouden.

Ten aanzien van het gevaar, dat tengevolge van het Spaansche conflict Europa in twee tegenover elkander staande blokken zou kunnen worden verdeeld, wees de minister op het streven van den Duce deze gebeurlijkheid te voorkomen.

De positie tegenover Duitschland. — Het was met dit doel, dat hij steeds heeft vastgehouden aan de noodzakelijkheid ten aanzien van Duitschland een einde te maken aan den paradoxalen toestand, welke verhinderde dezen staat volledig in zijn rechten en zijn historische functie te herstellen.

In dit verband wees de minister op de betrekkingen tusschen Italië en Duitschland.

Het is geen blok, dat wij gevormd hebben. De minister voegde hieraan toe, dat de samenwerking tusschen Italië en Duitschland zal worden voortgezet in een geest, die geen andere protocollen noodig heeft dan die, welke in Duitschland zijn onderteekend.

De Protocollen van Rome. — Ciano besprak vervolgens de Protocollen van Rome, o.a. in verband met de jongste besprekingen te Venetië. Na er op te hebben gewezen, dat in de vriendschap tusschen Italië en Oostenrijk niets veranderd is, zeide spr., dat degenen, die denken, dat deze vriendschap in wezen tegen Duitschland was gericht, zich vergissen. Zich richtende tot hen, die ieder oogenblik een onverwachte wijziging in den politieken koers van Italië meenen te moeten aankondigen, zeide hij, dat het fascisme zich niet gemakkelijk van een eenmaal ingeslagen weg laat afbrengen.

Na de diepgewortelde vriendschap tusschen Italië en Hongarije te hebben onderstreept, behandelde Ciano het met Engeland gesloten „gentlemen's agreement."

De betrekkingen met Engeland. — Nadat deze overeenkomst aanvankelijk goede vruchten had afgeworpen, heeft men, aldus Ciano, moeten vaststellen, dat een onverwachte hinderpaal op zijn minst het proces der toenadering tusschen Italië en Engeland heeft vertraagd.

Spr. ontkende, dat deze hinderpaal hiermede in verband moet worden gebracht, dat Italië zich, zooals men zegt, in verband met de Engelsche herbewapening schrap heeft gezet.

De besluiten van Engeland, zeide hij, hebben ons in het geheel niet bezorgd gemaakt, daar wij aan niemand het recht, zich te bewapenen, betwisten.

Het Westelijk pact. — Overgaande tot de kwestie van de vernieuwing van het Locarno-verdrag, verklaarde graaf Ciano, dat Italië bereid is, het accoord te vernieuwen en de oude garantieverplichtingen weder geheel en al op zich te nemen, op voorwaarde, dat de oorspronkelijke en het karakter bepalende samenstelling van het Locarno-verdrag niet op de hoofdpunten worde gewijzigd.

Dit beteekent niet, dat Italië blind is voor de vitale belangen van andere landen in andere aardrijkskundige deelen van Europa, o.a. en bovenal die van Polen, waarmede Italië altijd zeer hartelijke betrekkingen heeft onderhouden en dat de sancties zelfs voor het besluit van Genève heeft afgeschaft. Het wil alleen zeggen, dat Italië van oordeel is, dat allereerst moet worden gestreefd naar herstel van het veiligheidsstelsel in West-Europa, dat, om hecht te zijn, een welomstreven doel en een nauwkeurig omlijnd karakter moet hebben. In deze richting zullen wij blijven werken, doch nimmer zullen wij medewerken aan het bijeenroepen van een conferentie, voordat de verrichte voorbereidende werkzaamheden den meest volledigen waarborg voor positieve resultaten bieden.

Italië en de Balkanlanden. — Ten aanzien van de betrekkingen tusschen Italië en de Balkanlanden zeide graaf Ciano, dat deze bevredigend moeten worden geacht.

Na aldus de verhouding tusschen Italië en de Europeesche landen aan een uitvoerige bespreking te hebben onderworpen, liet Ciano in het kort de Italiaansche politiek buiten Europa de revue passeeren. Met de Mohammedaansche Arabieren staat Italië, aldus spr., in de beste vriendschapsbetrekkingen. In onze politiek tegenover den Islam behoeft men niet, zooals men getracht heeft, onrustverwekkende elementen te zoeken, die de positie van anderen bedreigen. Bij de besprekingen van de betrekkingen met de Aziatische landen stond spr. vooral stil bij die met Japan, waarbij hij wees op de groote vlucht die zij hebben genomen, als gevolg van de erkenning door Japan van de Italiaansche souvereiniteit over Abessynië en de houding der Japansche regeering tegenover het bolsjewistische gevaar.
Tot slot gaf Ciano een beeld van hetgeen de regeering doet voor de Italiaansche gemeenschappen in den vreemde. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Graaf Ciano 2775 C.; Photo 2332 D.)

16 MEI 1937

A. PHILIP SNOWDEN OVERLEDEN. —
De Britsche staatsman, Philip Snowden, is op 15 Mei 1937 aan een hartverlamming gestorven.
Snowden is geboren te Cowling in Yorkshire in 1864. Hij werd klerk op een rijksdouane- en accijnskantoor en trad in 1894 toe tot de Independent Labour Party, waarvan hij in 1903 en in 1917 het voorzitterschap bekleedde.
In 1927 trad hij uit de partij, omdat hij een afzonderlijke arbeiderspartij naast de Labour Party ongewenscht en onnoodig vond. Als lid van het Lagerhuis uitte hij zich vooral over financieele aangelegenheden. In 1924 werd hij kanselier van de schatkist in het kabinet-MacDonald. Hij was een vurig pleiter voor den vrijhandel. In Juni 1929 beheerde hij opnieuw het departement van Financiën. In 1931 trad hij af en werd niet in het Lagerhuis herkozen. Hij aanvaardde het ambt van Lord Geheimzegelbewaarder en aanvaardde tevens een verheffing tot het pairschap; hij nam den naam aan van burggraaf Snowden van Ickornshaw.
Snowden was een man-uit-één-stuk, die gedurende de Haagsche Conferentie in 1929 den Franschen wist te bewegen toe te geven in het annuiteitenvraagstuk.
(Het Volk) **(Vor. ber. Snowden 841 D.)**

B. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Irmgard Keun — „Nach Mitternacht." (Querido, Amsterdam) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Engelsch: J. B. Priestley — „Midnight on the Desert." (Heinemann, London 1937) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Fransch: Jean Giono — „Refus d'Obéissance." (Gallimard) **(Vor. ber. 2777 D.)**
Japansch (in het Fransch): Matsuo Bashô — „Haïkaï de Basho." (Illustrations de Foujita, Coll. Jap., Inst. Intern. de Coopération Intellectuelle, Paris) **(Vor. ber. 2769 F.)**
Nederlandsch: J. Greshoff — „De Wieken van den Molen." (A. A. M. Stols' Uitg.) **(Vor. ber. 2777 D.)**
(Red. K. H. A.)

17 MEI 1937

C. ITALIE. — Rede van Mussolini. - Autarkie. - Vlootbouw. - Piloten. —
In het Kapitool is op 15 Mei '37 de derde algemeene vergadering der nationale corporaties gehouden, onder voorzitterschap van Mussolini, waaraan de leden van de regeering, de leiding der partij, de besturen der 22 corporaties en vele hooge ambtenaren deelnamen. Mussolini sprak een rede uit, waarin hij verklaarde, dat het Italië niet mogelijk zal zijn, af te zien van zijn economische autarkie, aangezien de autarkie voor Italië een der waarborgen van den vrede beteekent.
De vlootbouw. — Admiraal Cavagnari, de onderstaatssecretaris van Marine, heeft in den Senaat aangekondigd, dat behalve de reeds op stapel geplaatste oorlogsbodems en de herstelwerkzaamheden aan verschillende andere eenheden van de vloot, twaalf torpedojagers van 1600 ton, zestien torpedobooten van 600 ton, 20 onderzeebooten van meer dan 600 ton en een groot aantal kleine schepen op stapel zijn gezet. Later zullen nog meer schepen worden gebouwd, doch de admiraal kon daaromtrent voor het oogenblik nog geen nadere mededeeling doen.
Tienduizend piloten. — De minister van Luchtvaart, generaal Valle, heeft in den Senaat verklaard, dat het vliegtuigmateriaal vernieuwd is en dat de vliegtuigen van vroeger jaren nog slechts als lestoestellen dienst doen.
De generaal herinnerde er aan, dat den Senaat verleden jaar de verzekering werd gegeven, dat Italië weldra de beschikking zou hebben over tienduizend vliegtuigbestuurders. Dit aantal nu, aldus de minister, is thans overschreden. Dit aantal moet evenwel slechts als uitgangspunt worden beschouwd.
Bij dezelfde gelegenheid werd gezegd, dat het aantal linievliegtuigen zou worden verdubbeld. Ook deze belofte is verwezenlijkt. (Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Mussolini 2720 D.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2494 E.)

D. GRONINGEN. — Mr. J. Linthorst Homan. - Commissaris der Koningin. —
De Staatscourant van 15 Mei '37 bevat de benoeming van mr. J. Linthorst Homan, burgemeester der gemeente Vledder, tot Commissaris der Koningin in de provincie Groningen, als opvolger van mr. J. P. Fockema Andreæ.
De heer Linthorst Homan werd in 1903 te Assen geboren. Zijn vader was Commissaris der Koningin in Drenthe, welke functie eveneens door zijn grootvader werd bekleed. Zijn juridische studie volbracht hij te Leiden, waarna hij zich als advocaat te Assen vestigde. In die gemeente oefende hij de advocatuur uit tot 1932, in welk jaar hij benoemd werd tot burgemeester van Vledder.
In 1934 promoveerde mr. Linthorst Homan te Leiden tot doctor in de rechtsgeleerdheid op proefschrift: Het ontstaan der gemeenten in Drenthe.
Mr. Linthorst Homan, die de liberale beginselen is toegedaan, werd in 1935 voor de Liberale Staatspartij de Vrijheidsbond gekozen tot lid van de Prov. Staten van Drenthe. Thans is hij voor die partij, waarin hij ook een bestuursfunctie bekleedt, candidaat voor de Tweede Kamer.
De aanstaande Commissaris der Koningin heeft zich veel bewogen op het gebied van vreemdelingenverkeer. Hij richtte indertijd in Drenthe de Provinciale vereeniging voor vreemdelingenverkeer op en is daar nog voorzitter van. Ook is hij lid van het dagelijksch bestuur van de Algemeene Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer.
In 1931 werd hij in het bestuur van de K.N.A.C. gekozen, van welk lichaam hij sinds 1934 het voorzitterschap bekleedt. (Staatscourant) **(V. b. 2675 C.)**

18 MEI 1937

E. SPANJE. — Burgeroorlog. - De „Hunter". - Kabinet-Largo Caballero afgetreden. - Kabinet-Negrin gevormd. —
Britsche torpedojager „Hunter". — Aan boord van den Britschen torpedojager „Hunter", die in verband met de uitoefening der non-interventie-contrôle voor Almeria buiten de territoriale wateren patrouilleerde, heeft op 13 Mei een ontploffing plaats gehad, ter hoogte van de waterlijn.
De „Hunter" is in 1936 van stapel geloopen.
Tengevolge van de ontploffing werden acht leden van de bemanning gedood en vier-en-twintig gewond.
Bij de Britsche ambassade zijn berichten binnengekomen, die doen vermoeden, dat de ontploffing te wijten is aan oorzaken van buiten af.
Nieuw Kabinet. — Largo Caballero, de voorzitter van den Raad van Ministers, heeft den President der republiek het ontslag van zijn kabinet aangeboden.
Het aftreden van Largo Caballero schijnt eenerzijds veroorzaakt te zijn door de noodzaak de regeeringsformatie krachtiger te maken, teneinde het hoofd te bieden aan een oorlog van langen duur, en anderzijds door de recente gebeurtenissen in Catalonië.
Na raadpleging met de politieke leiders heeft president Azaña den Sociaal-Democraat Negrin belast met de vorming van een nieuw kabinet, dat als volgt is samengesteld:
Premier, Financiën en Economie: Negrin (soc.-dem.); Buitenl. Zaken: José Giral (linksch-republikein); Nationale verdediging: Prieto (soc.-dem.); Justitie: Manuel de Irujo (Baskisch nationalist); Binnenl. Zaken: Zugazagoitia (soc.-dem.); Onderwijs en Volksgezondheid: Hernandez (communist); Landbouw: Iribe (communist); Openbare Werken en Verkeerswezen: Giner de los Rios (republ. unie); Sociale Voorzorg: Ayguade (Catalaansche linkerzijde). (Telex-A. N. P.
(Vor. ber. Burgeroorlog 2778 E.; Kabinet 2534 D.)

A. De ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf in 1935. —

Een van de beste bronnen voor de ontwikkeling van het levensverzekeringsbedrijf in Nederland, van jaar tot jaar, is het jaarverslag van de Verzekeringskamer, dat telkens tegen het einde van het jaar verschijnt. Thans is het verslag over 1935 verschenen. Het aantal onder toezicht staande binnenlandsche ondernemingen bedroeg aan het einde van het verslagjaar 190, tegen 197 het jaar tevoren, doordat acht ondernemingen werden opgeheven of overgedragen en één onderneming aan den stand werd toegevoegd.

Het aantal buitenlandsche ondernemingen, bevoegd tot uitoefening van het bedrijf hier te lande, nam met één toe, doordat „La Nationale", Compagnie anonyme d'Assurances sur la vie, te Parijs, alsnog voldeed aan de daarvoor bestaande wettelijke bepalingen, met name aan de verplichting om waarden te deponeeren tot dekking van de premie-reserve der Nederlandsche portefeuille.

Nu op economisch gebied het zoo lang verbeide evenwicht nog steeds niet is bereikt, verdient het aanbeveling na te gaan, gelijk ook in vorige jaren geschiedde, hoe het levensverzekeringsbedrijf in zijn verschillende geledingen door de bijzondere tijden, die worden doorgemaakt, wordt getroffen.

Wij doen hier en daar een greep uit het zeer lijvige boekdeel:

In de afgeloopen jaren was gebleken, dat aanvankelijk de kapitaalverzekeringen veel zwaarder door den druk der tijden werden getroffen dan de volksverzekeringen; tevens kwam naar voren, dat de kapitaalverzekeringen bij maatschappijen, die het volksverzekeringsbedrijf uitoefenen, van geheel ander karakter zijn dan bij de maatschappijen zonder volksverzekeringsbedrijf.

Hieronder wordt kapitaalverzekering aangeduid met K.V., volksverzekering met V.V. en renteverzekering met R.V.

Productie (in mill. guldens)

	1933	1934	1935
Maatschappijen zonder V.V. .	114.9	133.8	131.5
Maatschappijen mèt V.V. . .	280.8	308.9	318.7
Alle maatschappijen	395.7	442.7	450.2

Uit de cijfers blijkt, dat de productie, die in 1934 bij de eerste groep aanzienlijk steeg, in 1935 ongeveer op het peil van 1934 bleef.

Voor de tweede groep kon de groote stijging, die in 1934 optrad, in 1935 evenmin worden voortgezet; toch vertoonde de productie in 1935 nog een flinke verhooging tegen een kleine daling bij de maatschappijen zonder V.V.

Splitsen wij de productie voor beide groepen in de 3 verzekeringssoorten, dan krijgt men:

Maatschappijen zonder V.V.	1933	1934	1935
Productie K.V.	80.2	85.2	81.4
Productie R.V.	34.7	48.6	50.1
Totaal	114.9	133.8	131.5
Maatschappijen mèt V.V.			
Productie K.V.	133.9	144.7	152.4
Productie V.V.	115.8	126.2	119.8
Productie R.V.	31.1	38.0	46.5
Totaal	280.8	308.9	318.7

Het jaar 1935 toont, dat de stijging, die de K.V.-productie in 1934 onderging, in 1935 bij de groep zonder V.V. in een daling verkeerde; bij de groep mèt V.V. was de stijging der K.V.-productie in 1935 echter grooter dan de daling bij de eerste groep.

In totaal blijkt dus, dat de productie K.V., die te voren daalde, zich in 1934 en 1935 in een stijgende lijn beweegt; blijkbaar worden echter in hoofdzaak kleinere kapitaalverzekeringen gesloten.

De V.V.-productie heeft in 1935 echter een daling ondergaan, zoodat de kentering in ongunstigen zin, waarvan de sporen zich in 1934 meer speciaal bij de royementen vertoonden, thans ook de productie heeft geraakt.

Met de R.V., die een geheel zelfstandige positie inneemt, staat het weer geheel anders. De cijfers zijn in millioenen guldens, nadat men de rentebedragen heeft gekapitaliseerd door vermenigvuldiging met 10:

	1933	1934	1935
Maatschappijen zonder V.V. .	34.7	48.6	50.1
Maatschappijen mèt V.V. . .	31.1	38.0	46.5
Totaal	65.8	86.6	96.6

Het blijkt, dat de R.V.-productie, die in 1934 bij de eerste groep veel sterker steeg dan bij de tweede, zich in 1935 vrijwel heeft gehandhaafd (er was een kleine stijging), terwijl de stijging zich bij de tweede groep onverzwakt handhaafde.

In totaal blijkt de R.V.-productie in 1935 die van het topjaar 1934 nog ver te hebben overtroffen. Echter blijven, in het bijzonder bij de verzekeringen der eerste groep, de koopsommen van 1935 ver bij die van 1934 ten achter.

In hoeverre de ingevoerde tariefverhooging voor lijfrente een remmenden invloed zal uitoefenen, zal het verloop der eerstvolgende jaren moeten leeren.

Uit het voorgaande blijkt, dat de producties eenige verschuiving naar renteverzekeringen vertoonen; dit moet langzamerhand ook op den verzekeringsstand van invloed zijn, vooral ook, omdat de renteverzekeringen minder verval hebben.

Voor alle maatschappijen tezamen bedragen de renteverzekeringen 21,0 pct. tegen 19 pct. ultimo 1933.

Het zal van belang zijn in volgende jaren na te gaan, of deze verschuiving naar R.V. verderen voortgang heeft. Op den duur zou in dat geval het karakter van de maatschappijen veranderen, hetgeen vermoedelijk ook op het winstcijfer van invloed zou zijn.

VERZEKERING

Het geheele resultaat van productie en natuurlijk en onnatuurlijk verval is een voortdurende daling van het gemiddelde van den stand.

De gemiddelde verzekerde bedragen der kapitaal- en renteverzekeringen van de maatschappijen der V.V. bedragen:

	1933	1934	1935	1936
Stand op 1 Januari .	ƒ 1656	ƒ 1655	ƒ 1644	ƒ 1598
Productie	1475	1515	1347	
Afkoop	1393	1308	1329	
Wanbetaling . . .	1165	1083	1045	
Afkoop + wanbetal.	1286	1202	1193	

1935 is voor beleggingen geen rustig jaar geweest.

De in 1935 in het levensverzekeringsbedrijf gemaakte hypotheekrente is 4,76 %, dat is dus ongeveer het peil, dat men zich in het sedert teruggetrokken vaste lastenontwerp als maximum had gedacht. Over 1934 bedroeg zij nog 4,9 %, zoodat de daling niet onaanzienlijk is. Sedert 1930 is de daling 0,37 %.

Voor de effecten trad ook een groote daling van de gemiddeld gemaakte rente in. Deze rente bedroeg in 1935 4,33 % tegen 4,60 % in 1934 en 4,92 % over 1930.

Voor polisbeleeningen blijft de rente steeds ongeveer 5,1 %; in verband met de groote administratie, die reeds een matig op polisbeleening uitgezet bedrag medebrengt, zal deze rente steeds betrekkelijk hoog blijven.

Een afwijkende rente-opbrengst geven steeds de vaste eigendommen, waarvan de opbrengst in percenten steeds betrekkelijk hoog is door de voortdurend op ruime schaal toegepaste afschrijvingen.

Deze vrij hoog, gemiddeld voor vaste eigendommen gemaakte rente is in zekeren zin een aanwijzing, dat afschrijvingen den loop der ingetreden waardedaling hebben gevolgd.

De gemiddeld gemaakte rente voor alle beleggingen tezamen was 4,63 % tegen 4,77 % in 1934 en 4,84 % in 1933. (Jaarverslag v. d. Verzekeringskamer)

(Vor. ber. Levensverzekering 2447 G.)

A. Het eeuwfeest van de Groninger Maatschappij van Landbouw. —

Op 11 Mei zijn de leden van het hoofdbestuur en adviseerende leden van de Groninger Maatschappij van Landbouw en eenige genoodigden met autobussen van het Martinikerkhof naar het Oude Zijlvesterhuis te Onderdendam gereden, waarin het Waterschap Hunsingo is gevestigd. Op deze plek, welke zoo innig met de eerste geschiedenis van de Maatschappij is vergroeid, omdat hier de eerste vergadering van het oude genootschap werd gehouden, heeft de heer H. D. Louwes, voorzitter van de Maatschappij in een buitengewone vergadering van het hoofdbestuur de stichting van het Genootschap ter bevordering der nijverheid herdacht in een korte rede, waarin hij uiting gaf aan de gevoelens van dankbaarheid en eerbied jegens hen, die voor 100 jaar het genootschap hebben tot stand gebracht.

De heer Louwes bracht in herinnering de namen van de mannen, die voor 100 jaar van woorden kwamen tot daden: dr. E. Wichers, dr. R. Westerhoff, G. Reinders, mr. A. J. van Royen, mr. C. W. P. van Naerssen, mr. H. H. Brongers, W. Dijkhuis en U. G. Schilthuis Jzn., de acht eerste bestuursleden van wie de eerste drie het initiatief tot de stichting hebben genomen.

Spreker wees er op, dat van deze acht er vijf een academischen titel voerden en één behoorde tot het bekende stad-Groninger koopmansgeslacht. Slechts twee van hen waren eigengeërfde Groninger boeren. Met voldoening constateerde spr., dat thans de 9 leden van het dagelijksch bestuur allen zonder uitzondering geboren en getogen Groninger boeren zijn. De Groninger boerenstand van 1937 waardeert evenzeer als die van voor 100 jaar de hulp en de voorlichting van de wetenschappelijk gevormden en de belangstelling uit andere kringen, maar organisatorisch is hij geheel mondig geworden. Hij ment zijn eigen wagen! De blijde erkenning van dit feit houdt geen mindere waardeering in voor hen die in 1937 hun daadwerkelijke belangstelling toonden voor den boerenstand, te midden waarvan zij leefden. Daarvoor brengt hij hun van ganscher harte hulde! In bijzondere mate gaat zijn waardeering en eerbiedige hulde uit naar de beide boerenleden van het eerste bestuur: Dijkhuis en Reinders.

Groningen

Spr. uitte voorts zijn voldoening over het feit, dat in dit 100-jarig tijdvak zijn eigen geslacht bijna onafgebroken de maatschappij mee heeft bestuurd. Hij knoopte daaraan vast een beschouwing over den band tusschen den boer en zijn grond, de bedrijfsmethoden van 100 jaar geleden, waaruit naar hij meende nog heel wat waardevols kan worden opgediept en over de geestesstrooming van dien tijd. Hij wees er op, dat het genootschap is ontstaan te midden van het sterke geestelijke leven waarin de markante beweging van de afscheiding uit de Ned. Herv. Kerk onder leiding van ds. de Cock in 1834 is ontstaan en in den bloeitijd van de Groninger school of evangelische richting. Er zat pit in ons voorgeslacht van voor 100 jaar en het kwam er ook uit!

Met diepe erkentelijkheid herdacht spreker de mannen, die het genootschap vestigden en meende, dat de beste dank aan een kloek voorgeslacht is; het voornemen met algeheele overgave hun stichting, de huidige maatschappij, te dienen.

Hierna droeg de heer N. G. Addens te Bellingwolde, de samensteller van het gedenkboek, een exemplaar van dat boek over aan den voorzitter.

De heer Louwes aanvaardde dit gedenkboek met vreugde en erkentelijkheid. Spr. bracht den heer Addens een woord van warme hulde voor zijn arbeid.

Buitengewone algemeene vergadering.

In den namiddag werd in de groote zaal van de Harmonie te Groningen een buitengewone algemeene vergadering gehouden, die mede werd bijgewoond door den minister van landbouw en visscherij, mr. dr. L. N. Deckers, den wrn. Commissaris der Koningin, den heer L. H. Mansholt, den voorzitter van het Kon. Ned. Landbouwcomité, den burgemeester van Groningen en vele andere autoriteiten.

In deze herdenkingssamenkomst heeft de heer Louwes een uitvoerige rede gehouden, waarin hij er op wees, dat deze buitengewone algemeene vergadering van buitengewone beteekenis is, niet alleen voor de provincie Groningen, maar voor ons geheele vaderland, omdat de stichting in 1837 iets nieuws beteekende. Niet meer incidenteel, door opstanden en gewapend verzet, zooals b.v. in 1748, zou men van toen af trachten ondragelijk geworden kluisters te verbreken of betere wetgeving te bepleiten, maar langs den weg der vereenigingsarbeid, zou dit groote doel worden nagestreefd.

Spr. toonde de groote voordeelen, welke daarin waren gelegen voor bedrijf en overheid, aan. Er liggen dus in ons eeuwfeest, zeide hij, vele elementen van nationale beteekenis. De overheid van 100 jaar geleden zag het zoo nog niet en liet daarom naar de staatkundige en maatschappelijke betrouwbaarheid van de door en door soliede burgers die het genootschap wilden stichten, een extra onderzoek instellen, alvorens haar goedkeuring te geven.

Spreker behandelde hierna uitvoerig de totstandkoming, zooals hij dat des morgens in het kort had gedaan in de hoofdbestuursvergadering te Onderdendam en noemde de namen van hen, die zich in verschillende tijdperken van het bestaan van het genootschap als kroniekschrijvers verdienstelijk hebben gemaakt, t.w. H. D. Ebbens, D. R. Mansholt en N. G. Addens en verder figuren als T. Borgesius, Jacob Sijpkens en J. Bs. Westerdijk.

Uit het verleden bracht hij verder op den voorgrond de nieuwe opvatting, welke zij had van haar taak, die zich thans uitstrekt tot het geheele plattelandsleven; de oprichting van volksbibliotheken, spaarbanken etc. en de bemoeiïng met den toestand der landarbeiders, in verband waarmee hij wees op de veranderde verhouding tusschen boer en arbeider. Meer uitvoerig stond hij stil bij de veranderde sociale verhoudingen in het landbouwbedrijf, die hij kenschetste als een overgang van de patriarchale verhoudingen tot die der moderne noodzakelijkheid. Groningen is bij dezen overgang verder gevorderd dan men het elders is, en staat op dit gebied in een licht, dat niet juist is. De Groninger landarbeider kan wat loon, huisvesting en sociale zorg betreft, zeer goed meekomen. Voorts constateerde spr. dat bij allen strijd de wederzijdsche waardeering is gebleven tusschen werkgevers- en werknemersorganisaties.

Uit het rijke verleden herinnerde spreker aan het eeregelid der 100 Handelingen, welke ten duidelijkste aantoonen, dat de leden der organisatie allerminst mank gingen aan bewustzijnsverenging en alle technische en maatschappelijke kanten van hun bedrijf en stand grondig onder de oogen zagen.

Wat het heden betreft, merkte spr. op, dat het veel scherpe kanten heeft, maar de maatschappij is de moeilijkheden nooit ontvlucht en spr. zelf ook niet.

Spr. richtte hierna het woord tot de leden, de besturen en het personeel. Hij brengt allen een woord van hartelijken dank; de leden voor hun opgewekt medeleven, de besturen voor hun toewijding en arbeid, het personeel voor zijn betrouwbaarheid en groote werkkracht. In het bijzonder noemde spr. den secretaris, ir. A. P. Minderhoud, die het werk van zijn voorganger, zijn broer, prof. G. Minderhoud, die als eerste secretaris krachtig heeft meegewerkt om de maatschappij in haar nieuwen vorm organisatorisch en financieel te bevestigen, met grooten ijver en groot succes heeft voortgezet, onder zeer moeilijke omstandigheden.

Ten slotte een blik in de toekomst slaande, onder belichting van de tegenwoordige toestanden, meende spr. dat de organisatie geen beteren stelregel voor haar toekomst kan kiezen, dan het wachtwoord door onze Koningin gegeven aan Haar volk: Wij willen ons zelf zijn en blijven. (Nieuwsblad v. h. Noorden)

19 MEI 1937

A. **DUITSCHLAND. — Tentoonstelling „Scheppend Volk" te Düsseldorf. —**
Minister-president Göring heeft te Düsseldorf de tentoonstelling „Scheppend Volk" geopend, die een oppervlakte van 780.000 M2 beslaat, waarop men in de eerste plaats zien kan, hoe Duitschland het klaart met de inheemsche grondstoffen, steenkool, hout en ertsen en vervolgens in tal van paviljoens, een overzicht krijgt van industrie en bedrijf. Een ander deel van de tentoonstelling is aan den stedebouw gewijd. (D. N. B.)

B. **MANDSJOEKWO. — Kabinetswijziging. —**
Er is een belangrijke wijziging in de samenstelling der regeering van Mandsjoekwo aangekondigd. De ministers van Buitenlandsche Zaken, Nijverheid en Justitie, twee leden van den geheimen raad en de voorzitter van den raad van toezicht zijn afgetreden. Minister-president Tsjang-Tsjing-Hoei zal zich thans tevens belasten met de portefeuille van Buitenlandsche Zaken, terwijl de minister van Financiën, Soen-Tsji-Tsjang, tot minister van Burgerlijke Zaken benoemd is.
Als minister van Financiën wordt hij opgevolgd door den burgemeester van Hsinking. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 1811 E.)

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Opleving. —**
De drukte aan de haven van Tandjong Priok, in verband met het grootere goederenverkeer, is in de laatste dagen eerder toe- dan afgenomen. Het aanbod van lading is zóó groot, dat niet aan alle aanvraag terstond kan worden voldaan. De prauwenveren hebben nauwelijks voldoende prauwruimte. De douane werkt dagelijks een uur langer. (Aneta)
(Vor. ber. Econ. Toestand 2763 A.)

D. **DE NEDERLANDSCHE BANK. — Goudvoorraad meer dan 1 milliard Gulden. —**
De weekstaat van de Nederlandsche Bank per 3 Mei toonde een nieuwe stijging van den goudvoorraad en wel met ruim *f* 50 millioen. De voorraad steeg hierdoor van *f* 984.549.000 tot *f* 1.034.896.000.
(Keesings Financieel Archief)
(Vor. ber. 2479 B.; Ned. Bank 2650 D.)

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Driejarige verlenging der Crisisinvoerwet. —**
De Crisisinvoerwet, beoogende de bescherming van het Nederlandsche bedrijfsleven en het in het leven roepen van onderhandelingsobjecten van handelspolitieken aard, vervalt 1 Januari 1938.
De regeering heeft een wetsvoorstel ingediend om haar geldigheidsduur voor een nieuwe periode van 3 jaar, eindigende 31 December 1940, te verlengen. (Het Volk) **(Vor. ber. 1021 C.; Tw. Kamer 2775 B.)**

F. **NEDERL. OOST-INDIE. — Spaarbank. —**
Merkwaardig is het verschijnsel, dat, terwijl de crisis over Indië is gevaren, aan elk bedrijf ongekend groote verliezen heeft toegebracht en zich in vrijwel alle opzichten in het economische leven ingevreten heeft, zij geen inbreuk deed aan den spaarzin in dat land.
Men zou uit de statistieken van de Postspaarbank, welke ons ten dienste staan, zelfs kunnen concludeeren, dat het juist de gevaren van de crisis zijn geweest, die de kleine spaarders, meer dan ooit aangezet hebben, iets van hun verminderde inkomen op zij te zetten.
In den Hausse-tijd steeg het inleggers tegoed van 1928 tot 1929 met ca. *f* 800.000. In 1930, toen de crisis haar uitwerking reeds duidelijk toonde, was de stijging rond *f* 1.600.000, welke in het daaropvolgende jaar met circa *f* 3.000.000 toenam, terwijl in de jaren 1932, '33 en '34 de jaarlijksche vermeerdering resp. *f* 2.400.000, *f* 2.200.000 en *f* 3.000.000 bedroeg. 1935 was het depressie-jaar en toch was de toename nog ruim *f* 1.000.000. Ultimo 1936 bedroeg het totaal van het inleggers tegoed rond *f* 37.000.000. Waar ultimo 1929 dit *f* 22.700.000 beliep, blijkt dat in de zes crisisjaren het tegoed met ruim *f* 14.000.000 is toegenomen.
Al moet deze toename hoofdzakelijk op het credit der Europeesche inleggers geschreven worden toch is de Inlandsche bevolking met een toename van *f* 2.800.000 percentsgewijs niet achtergebleven, ondanks het feit, dat juist deze groep economisch het zwaarst getroffen werd. (Aneta) **(V. b. 2407 A.)**

G. **SOVJET-RUSLAND. — Het Derde Vijfjarenplan.**
De economische organen van de Sovjet-Unie zijn, naar het Sovjet-Telegraafagentschap meldt, begonnen met de bespreking van het Derde Vijfjarenplan.
In het volkscommissariaat voor de zware industrie is een conferentie gehouden onder voorzitterschap van Mezjlaoek, den volkscommissaris voor dezen tak van volkshuishouding, die zeide, dat het plan de verheffing van de zware industrie op een nog hoogeren trap moet verzekeren en bij een minimale kapitaalinvesteering een maximale vermeerdering van de productiviteit van den arbeid. In het middelpunt van de aandacht van het plan moeten de kwesties van de kwaliteit van de productie, het assortiment en de normalisatie van materialen, machines en massagebruiksartikelen staan. (Sovjet Tel.-agentschap)
(Vorig bericht Vijfjarenplan 1938 A.)

H. **DENEMARKEN. — Regeeringsjubileum van Koning Christiaan X. —**
Christiaan X, Karel, Frederik, Albert, Alexander, Wilhelm, Koning van Denemarken en IJsland, van de Wenden en Gothen, hertog van Sleeswijk Holstein enz., heeft op 15 Mei '37 onder buitengewone belangstelling van alle lagen der bevolking en van de andere Koninklijke families zijn vijf-en-twintig-jarig regeeringsjubileum gevierd.
Koning Gustaaf van Zweden, koning Haakon van Noorwegen en tal van prinsen en prinsessen waren in de Deensche hoofdstad aanwezig.
(Berlingske Tidende)

20 MEI 1937

I. **ALBANIE. — Opstand. —**
Gedurende de Pinksterdagen (16 en 17 Mei '37) is het in Zuid-Albanië tot een opstand gekomen, die aanvankelijk een ernstigen omvang aannam en zelfs tot de bezetting van enkele steden door de revolutionnairen leidde, maar die naar het Albaneesche persagentschap meldt, snel is onderdrukt.
De opstandelingen werden geleid door den Mohammedaanschen oud-minister Etem Toto. Zij bezetten enkele plaatsen en verbraken de telefonische verbindingen.
Onmiddellijk nam de regeering maatregelen ter onderdrukking. Dit had een snel verloop. De bezette plaatsen werden heroverd en Etem Toto en zijn aanhangers vluchtten over de grens.

De oorsprong der beweging. — Men beschikt nog over weinig inlichtingen betreffende den oorsprong der opstandige beweging. Men brengt intusschen verband tusschen deze beweging en die, welke in Augustus 1935 in Fiari ontstond en met niets ontziende gestrengheid onderdrukt werd. Een speciale rechtbank sprak toen 30 doodvonnissen uit. De bewogenheid, die de strenge onderdrukking in het land veroorzaakte, leidde er toe, dat het ministerie-Pandeli Evangheli, waarin Moessa Joeka de portefeuille van Binnenlandsche Zaken hield, vervangen werd door het kabinet-Mendi Frasheri van gematigd liberaal karakter. Etem Toto, de leider van den nieuwen opstand, was minister van Onderwijs. Een jaar later moest dit kabinet, dat wegens zijn liberalen aard door de nationalisten werd aangevallen, het veld ruimen en Kotsjo Kotta, die thans nog aan het bewind is, vormde een regeering, waarin Moessa Joeka weer minister van Binnenlandsche Zaken werd. Hoewel koning Zogoe ter wille van de pacificatie een nieuwjaarsamnestie voor de veroordeelden van Fiari liet afkondigen, sloeg Kotta onder den krachtigen invloed van Moessa Joeka den weg van strenge maatregelen in. Hij kondigde den oorlog tegen het communisme af, dat naar een minister verklaarde, in Albanië niet bestaat. Er ontstond

vooral onder de jeugd in Zuid-Albanië een groote ontevredenheid, die de oorzaak der tegenwoordige opstandige beweging schijnt te zijn. (Albaneesch Persagentschap)
(Vor. ber. Opstand 1919 F.)

A. **DUITSCHLAND. — Werkloosheid. - Minder dan 1 millioen werkloozen. - Duitsche gegevens. —**
Einde April 1937 is het aantal werkloozen in Duitschland gedaald onder 1 millioen, n.l. tot 961.000.
De Duitsche pers vergelijkt dit getal met begin 1932 en 1933 toen er meer dan 6 millioen geregistreerde werkloozen waren en wijst er op, dat sinds de registratie van de Reichsanstalt, dus sinds den herfst van 1927 er slechts een maand is geweest, n.l. October 1927, dat het aantal beneden de 1 millioen is geweest. De massale werkloosheid, aldus de Frankfurter Zeitung is in Duitschland dus geliquideerd.
(Frankfurter Ztg.) **(V. b. 2374 E.; Steun 2690 A.)**

B. **ZWEDEN. — De Monetaire politiek. —**
De regeering heeft den Rijksdag voorgesteld de opheffing van den gouden standaard te verlengen tot 1 Maart 1938. Tevens heeft de regeering de noodige volmacht verzocht, om de beursbelasting te verviervoudigen, teneinde de speculatie aan de effectenbeurs tegen te gaan.
De regeering heeft in het vooruitzicht gesteld een afzonderlijk departement in te stellen, dat belast wordt met den aankoop van goederen in het buitenland, om te voldoen aan de behoeften van den staat. De Nationale Bank zou daartoe aan dit departement tot honderd millioen Kronen aan goud en deviezen ter beschikking stellen en daarvoor in ruil schatkistbiljetten van de openbare schuld ontvangen.
In verband met de snelle stijging der prijzen heeft de minister van Financiën verklaard, dat indien deze prijsstijging zich voortzet, hij zal overwegen de waarde van den Zweedschen Kroon in verhouding tot het Engelsche Pond te verhoogen en credietbeperkingen toe te passen. (Svenska Dagbladet) **(V. b. 705 D.)**

C. **NEDERLAND. — Vreemdelingenverkeer. - Directeur benoemd. —**
In de dezer dagen gehouden vergadering van het algemeen bestuur van de Vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer Amsterdam is een beslissing genomen in zake de samenstelling van de directie van het bureau van de vereeniging. Tot directeur is benoemd de heer J. Nikerk te Voorburg. De heer Nikerk is 49 jaar oud en was voorheen o.a. in technische handelsbedrijven in Oost-Indië en Japan werkzaam, waar hij tot 1931 verbleef. O.a. was hij honorair consul van Polen voor geheel Nederlandsch-Indië. In 1931 keerde de heer Nikerk naar Nederland terug, waar hij in 1933 werd benoemd tot algemeen secretaris van de Nederlandsch-Poolsche Kamer van Koophandel te Amsterdam. In onderscheiden tijdschriften zijn economische beschouwingen van zijn hand gepubliceerd. Op het oogenblik vertoeft de heer Nikerk in Polen, waar hij in gezelschap van verschillende figuren uit het Nederlandsche bedrijfsleven zich op de hoogte stelt van de mogelijkheden, welke Polen op economisch gebied voor ons land biedt.
Tot adjunct-directeur benoemde het bestuur in dezelfde zitting mr. R. K. Woltjer, tot voor kort directeur van de Vereeniging voor vreemdelingenverkeer „'t Koggeschip", waaraan hij van 1932—1937 was verbonden. Verschillende publicaties van den heer Woltjer zijn op het gebied van het vreemdelingenverkeer verschenen, o.a. in „Economisch-statistische berichten", waarin hij den invloed van de Duitsche deviezenverordeningen voor het vreemdelingenverkeer beschreef. Beide functionarissen zullen vermoedelijk met ingang van 1 Juni hun werkzaamheden aanvangen. (Algemeen Handelsblad)
(Vor. ber. Vreemdelingenverkeer 2315 G.)

D. **VER. STATEN. — Senator Borah tegen fascisme.**
In de commissie voor buitenlandsche aangelegenheden van den Senaat heeft Senator Borah een verklaring voorgelezen in welke hij de taktiek der fascisten in Abessynië en Spanje en vooral het bombardement van Guernica ten scherpste veroordeelt. Voor de democratie in de Vereenigde Staten achtte spr. het fascisme een grooter gevaar dan het communisme, vooral omdat het er meer kansen op succes zou hebben. Daarom wees spr. speciaal op het bombardement van Guernica als sluitsteen van een lage serie van wreedheden. Er was geen enkele militaire noodzakelijkheid noch doel om deze open stad, die ver van het strijdgewoel verwijderd lag tot doelwit van een massamoord te maken. Dit is een schandelijk voorbeeld van de fascistische strategie. Borah hekelde ook de vergeldingsmaatregelen die te Addis Abeba na den aanslag op Graziani genomen waren en noemde deze de gevolgen van een systeem dat niet op moed maar op vrees berustte. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Senator Borah 2315 C.)

21 MEI 1937

E. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Wijziging Indische Begrooting voor 1937. —**
Bij de Tweede Kamer zijn ingediend dertien wetsontwerpen strekkende tot goedkeuring van drie en dertig besluiten van den G.-G. van Ned.-Indië, houdende vaststelling van aanvullingsbegrootingen voor 1937. Mede rekening houdend met vorige aanvullingsbegrootingen, vertoont thans de begrooting van Ned.-Indië voor het dienstjaar 1937 de volgende eindcijfers:

1937	geheele dienst	gewone dienst	buitengewone dienst
Uitgaven	*f* 511.375.762	*f* 452.556.613	*f* 58.819.149
Middelen	„ 448.014.197	„ 416.316.482	„ 31.697.715
Tekort	*f* 63.361.565	*f* 36.240.131	*f* 27.121.434

In het tekort op den buitengewonen dienst is begrepen een bedrag van *f* 25.531.933 aan bewapenings- en welvaartsuitgaven, welke uiteindelijk door het Rijk aan Indië zullen worden vergoed, zoodat het eigenlijk tekort op den geheelen dienst wordt teruggebracht tot *f* 37.829.632.
De minister brengt hierbij in herinnering, dat in de vermelde eindcijfers van de loopende begrooting de invloed van de veranderde conjunctuur nog niet tot uitdrukking komt, zoodat zij geen juist beeld geven van den tegenwoordigen budgetairen toestand van Indië. (Vaderland)
(Vor. ber. 2710 G.; Tweede Kamer 2789 E.)

F. **HONGARIJE. — Wederinvoering van den dienstplicht. —**
De Hongaarsche regeering overweegt binnenkort weder een dienstplicht in te stellen. Hongarije heeft tot dusverre nog geen overleg gepleegd met de staten van de Kleine Entente.
Er is reeds geruimen tijd sprake van een herstel van de Hongaarsche weermacht, welk herstel een wederinvoering van den dienstplicht met zich mede zou kunnen brengen. De Kleine Entente heeft haar houding tegenover de kwestie in zooverre bepaald, dat zij meerdere malen heeft laten weten, dat zij bereid is om met Hongarije over deze aangelegenheid te onderhandelen.
Indien echter Hongarije over zou gaan tot het herstel van den dienstplicht, zonder daarin de Kleine Entente te kennen, zou de zaak eenigszins anders worden. De Kleine Entente zou dan zeker niet onverschillig kunnen blijven en de drie staten van de Entente zouden met elkander in overleg moeten treden welken tegenmaatregelen men zou kunnen nemen. Volgens Havas zouden zij er mogelijk toe komen zich te ontdoen van bepaalde verbintenissen en o.a. op economisch en militair gebied hun onafhankelijkheid ten opzichte van Hongarije geheel willen hernemen.
(Agence Belga) **(Vor. ber. Dienstplicht 1818 A.)**

G. **WIJSBEGEERTE. — Les problèmes du Cartésianisme. —**
Op 10 Mei is een talrijk publiek in het Maison Descartes bijeengekomen. Daar sprak professor Léon Brunschvicq, hoogleeraar in de geschiedenis der philosofie aan de Sorbonne, over „Les problèmes du Cartésianisme".
Dit jaar is het drie eeuwen geleden, dat René Descartes, de groote Fransche rationalist en „vader der nieuwere philosofie" te Leiden zijn beroemde „Discours de la Méthode" uitgaf. Reeds is dat feit op 8 Mei herdacht in een bijeenkomst in de aula van de Amsterdamsche Universiteit.

In het Cartésianisme, aldus spreker, treft ons wel zeer sterk de drang naar vrijheid van onderzoek en oordeel. Een drang, welke zich allereerst uit in den twijfel, als begin van alle wijsheid. Maar bij dien twijfel blijft Descartes niet staan, want er door heen schenkt de rede hem dan nieuwe zekerheid. Welk vertrouwen op de rede hem er toe bracht om alles door het denken, door het „natuurlijke" licht der rede, tot klaarheid en waarheid te brengen, zonder zich te laten bedriegen door de uitwendige verschijning der dingen. Als iets zich dan duidelijk en scherp aan den geest voordoet, is het dàárom waar. En door den opbouw van een dergelijk systeem heeft Descartes voor de moderne physica en philosofie zeer groote beteekenis gekregen.

Drieërlei substantie erkent deze denker: God, de oneindige, die zijn oorzaak in zich zelve vindt; de geest, met als kenmerk bewustheid (Cogito, ergo sum); en de materie, die gekenmerkt is door haar uitgebreidzijn. Met een nauwkeurig aangeven van de betrekking tusschen, en de wederzijdsche inwerking op elkaar van geest en lichaam is Descartes echter niet klaar gekomen. Zijn zoogenaamde mechanische verklaring maakt den mensch min of meer tot een door God bediende automaat: l'homme machine, naast l'animal machine.

De vruchtbaarheid en scheppende kracht van Descartes' ideeën deed andere wijsgeeren, die na hem kwamen, in deze richting voortbouwen. Denk slechts aan Malebranche, Leibniz en Spinoza. Zoo leert Malebranche het cartesiaansche occasionalisme, volgens welke God zich van den menschelijken wil en het dierlijk instinct enkel als gelegenheid tot werken bedient. Terwijl Spinoza met een vrijwel geheel eigen oplossing van het dualisme geest-lichaam kwam.

In zijn overzicht stond professor Brunschvicq dan ook nog stil bij de beteekenis van Descartes voor de analytische meetkunde, zijn verhouding tot de Grieksche wiskundigen en zijn invloed op de moderne natuurwetenschap (Joseph Fournier, Louis de Broglie en Heisenberg).

„Après l'âme et après la nature" kregen we toen tenslotte Dieu, hoe Descartes God zag. Het bestaan van God heeft ook hij met „bewijzen" trachten te staven. Zijn Godsvoorstelling correspondeerde ongeveer met de positie van den vorst in den toenmaligen tijd van de absolute monarchie. „Le Dieu des philosophes et des savants" zei schamper de innigvrome Pascal er van, die met mannen als Bossuet en Arnauld zeker op godsdienstig terrein den strijd tegen Descartes aanbond. Karl Barth merkte op: Descartes heeft ongelijk.

Tot besluit wees spreker er nogmaals op, dat Descartes — zooals ook in zijn briefwisseling met pater Mersenne duidelijk tot uiting komt — bovenal, bestreden, miskend of nagevolgd, de man van het vrije onderzoek is geweest, die het „zijn" ondergeschikt maakte aan het „kennen". (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Wijsbegeerte 2291 E.)

22 MEI 1937

A. NEDERLAND. — De Middenstandsraad in 1936.

Aan het ruim 240 pagina's tellend Jaarverslag van den Middenstandsraad over 1936, dat dezer dagen door zijn secretaris, den heer L. Bückmann, is uitgebracht, ontleenen wij, dat ook in het afgeloopen jaar, dit, voor den middenstand zoo belangrijk college, een groot aantal actueele vraagstukken heeft behandeld. Wij brengen in herinnering, dat dit voorname adviescollege der Regeering bestaat uit 5 vertegenwoordigers van elk der drie landelijke middenstandsbonden en onder praesidium staat van Mr. A. I. M. J. Baron van Wijnbergen. Een drietal buitengewone leden en een vertegenwoordiger van den minister van Handel, Nijverheid en Scheepvaart maken mede deel uit van den Raad. In 1936 heeft de Raad zich, blijkens het Verslag, uitvoerig bezig gehouden met de verschillende vormen van ongewenschte concurrentie. Hieronder nam uiteraard de steeds meer in het brandpunt der belangstelling rakende kwestie van schending van de verpakking van merkartikelen een voorname plaats in. Daarnaast werd mede onder het oog gezien de ongewenschte concurrentie van bepaalde landbouwinstellingen en het Rijksinkoopbureau.

Dat de Vestigingswet-Kleinbedrijf in tal van vergaderingen tot in den grond besproken is, spreekt wel vanzelf. Hetzelfde kan gezegd worden van de groote desillusie van den georganiseerden middenstand; de jurisprudentie op de wet op de uitverkoopen en opruimingen.

Van de verschillende wetsontwerpen, welke het nog niet tot het eindstadium brachten, blijkt vooral de Automatenwet een onderwerp van diepgaande besprekingen te hebben uitgemaakt. Een zeer overzichtelijk schema van dit wetsontwerp is in het verslag opgenomen.

Uitvoerig staat het verslag stil bij de bezwaren van den middenstand tegen het rapport der „Commissie Reorganisatie Landbouw-crisismaatregelen", meer bekend als Commissie-van Loon, terwijl ook de nadeelen van de contingenteering duchtig onder de loupe genomen zijn. Opgemerkt dient te worden, dat de middenstandsraad, telkenmale wanneer hij bij eenig onderwerp critiek ten beste geeft, tevens de middelen ter verbetering uitvoerig aangeeft.

Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan de crisishulp aan middenstanders.

De algemeene indruk, welke het rapport — dat behalve de bovengenoemde onderwerpen, nog tientallen anderen behandelt —maakt, is, dat de middenstandsraad ook in 1936 zeer veel en nuttig werk heeft verricht en dus te meer zijn bestaansrecht op grondige wijze heeft bewezen.

(Persbericht Kon. Ned. Middenstandsbond)

B. LUCHTVAART. — Oceaanvlucht van Merrill en Lambie. —

De vliegers Merrill en Lambie zijn er in geslaagd de vlucht New York—Londen—New York over den Atlantischen Oceaan te volbrengen.

De heenvlucht, New York—Londen, werd volbracht in den tijd van 21 uur en 39 minuten en de retourvlucht, Londen—New York, in den recordtijd van 24 uur en 22 minuten.

Merrill en Lambie hebben nog een tweede record op hun naam gebracht, door binnen vijf dagen van Amerika naar Engeland en terug te vliegen.

(Red. K. H. A.) **(Vor. ber. Oceaanvluchten 2459 D.)**

C. ROEMENIE. — Petroleumindustrie. —

De petroleumproductie van Roemenië heeft in 1936 8.703.000 ton bedragen tegen 8.394.000 ton in 1935. Toch is de toestand in de petroleumindustrie in dit land niet zoo gunstig als men geneigd zou zijn op grond van genoemde cijfers te concludeeren. Sedert Juni 1936 is de productie van Roemenië gestadig afgenomen van een gemiddelde dagelijksche productie van 2520 wagons tot 2220 wagons aan het einde van het afgeloopen jaar. Voor Roemenië is dit, ook met betrekking tot de deviezenpositie, minder verheugend, daar het binnenlandsche petroleumverbruik gelijk is gebleven, zoodat minder voor uitvoer beschikbaar komt. De oorzaak van dezen achteruitgang moet worden gezocht in de belasting- en deviezenpolitiek van de overheid, die de draagkracht van de petroleumindustrie heeft overschat.

Hieronder volgt een staatje van de productiecijfers van verschillende maatschappijen:

(in 1.000 ton)	1936	1935
Astra Romana (Kon. Petr.)	1896.7	1736.3
Steaua-Romana (half Roemeensch)	1510.0	1364.6
Concordia (Belgisch)	1192.7	1229.8
Unirea (Engelsch)	1000.2	1003.9
Columbia (Fransch)	727.2	436.8
Romana-Amer. (Standard Oil)	611.1	672.6
Creditul Minier	498.4	570.8
Prahova (Italiaansch)	400.1	487.2
I.R.D.P. (Roemeensch)	130.9	137.8
Petrolul Românesco (Roemeensch)	117.9	88.5

De genoemde tien ondernemingen omvatten met een ruwe olieproductie van 8.085.200 ton, 92.9% van de totale productie van 1936, terwijl haar boringen in totaal 302.702 m. bedroegen. Van de overige ondernemingen kan nog de in den laatsten tijd sterker op den voorgrond tredende Redevenza (Roemeensch kapitaal) worden genoemd. (Romania Petrolifera)

(Vorig bericht 1280 B.)

D. NEDERL. OOST-INDIE. — Principieele overeenkomst met Japan. —

Hoewel de bijzonderheden — aldus een Japansch bericht — over de principieele overeenkomst op handelsgebied tusschen Ned.-Indië en Japan niet zijn bekend gemaakt, neemt men aan, dat de bestaande verhouding van 25 % van den import voor Japansche importeurs in Ned.-Indië gehandhaafd zal blijven. Met dit verschil, dat dat percentage elastisch was. Werd in een bepaald jaar de 25 % niet gehaald, dan zou het aandeel voor het volgende jaar minder worden. Nu zal het op 25 % worden gefixeerd. Er zal geen wijziging worden gebracht in de vastgestelde quota-cijfers.

Wat het aandeel betreft der Nederlandsche verschepers in de export-quota, vast te stellen door de Exporteurs Associatie te Kobe, dit zal worden overgelaten aan individueele onderhandelingen. Voor het geval die onderhandelingen zouden mislukken zal de

zaak aan beide regeeringen ter schikking worden voorgelegd.
Japansche handelaars zullen zich niet verbinden een bepaalde hoeveelheid Java-suiker af te nemen, maar zullen wel, bij voorkeur boven andere, Java-suiker koopen. (Nitsji Nitsji) **(Vorig bericht 2745 H.)**

A. BULGARIJE. — Buitenlandsche handel. —
De Bulgaarsche buitenlandsche handel in de jaren 1929 tot 1936 toont de volgende ontwikkeling (in millioen Leva):

	Invoer	Uitvoer	Overschot
1936	3181,0	3910,0	+ 729,0
1935	3009,0	3253,3	+ 244,3
1934	2247,2	2534,6	+ 287,4
1933	2202,3	2846,3	+ 644,0
1931	4660,1	5934,2	+1274,1
1929	8324,6	6397,1	—1927,5

SPECIFICATIE:	INVOER uit		UITVOER naar	
	1936	1935	1936	1935
Duitschland	1940	1608	1860	1562
Tsjecho-Slowakije	244	294	128	224
Oostenrijk	181	193	116	149
Engeland	146	141	454	142
Roemenië	99	94	6	10
Polen	93	36	146	68
Vereenigde Staten	69	39	101	34
Zwitserland	67	161	84	93
Hongarije	50	55	45	78
België	48	36	146	31
Frankrijk	39	43	80	60
Nederland	30	38	101	47
Italië	19	94	142	285
Egypte	15	14	90	110
Denemarken	2	1	113	55

(Vreme)

B. NEDERL. OOST-INDIE. — Hr. Ms. „De Ruyter". - Sloep gekapseisd. - 4 opvarenden verdronken. —
Bij het houden van schietoefeningen is een sloep van Hr. Ms. „De Ruyter" bij het strijken gekapseisd. Luitenant-ter-zee 2e klasse H. D. Claus, matroos 1e klasse P. H. Cappetijn, matroos 2e klasse J. van Gelderen en de inlandsche kwartiermeester Supit zijn verdronken. (Aneta)
(Vor. ber. „De Ruyter" 2484 B.)

C. LUCHTVAART. — Nederlandsch kampioenschap stuntvliegen. —
De uitslag van de wedstrijden om het Nederlandsch kampioenschap stuntvliegen luidt als volgt:
1. Rudolf Lochner (Duitschland) 54 punten.
2. Helmuth Kalkstein (Duitschland) 53 punten.
3. Schmidt Crans (Nederland) 49 punten.
4. Gera von Bissing (Duitschland) 47 punten.
5. Max Manulesci (Roemenië) 46 punten.
6. Paul Förster (Duitschland) 45 punten.
7. Asjes (Nederland) 43 punten. (Red. K. H. A.)

23 MEI 1937

D. NEDERLAND. — Tegelsche klei in dienst van religieuze kunst. —
Te Tegelen heeft steeds de noodige belangstelling bestaan voor de klei, welke daar in allerlei soorten en in onschatbare hoeveelheden in den bodem aanwezig is. De Tegelsche handwerksman en industrieel zijn er op uit geweest de techniek van het mengen, bewerken, bakken en glazuren van de klei zoo goed mogelijk onder de knie te krijgen ten einde producten te verkrijgen, welke uitmunten in schoonheid, bruikbaarheid en duurzaamheid.
Op het oogenblik wordt geëxperimenteerd met de z.g. vierkleurentechniek, waarbij zeer verrassende effecten bereikt worden door te boetseeren met verschillende soorten klei, welke bij het bakken verschillende kleuren aannemen. Beeldende kunstenaars als Charles Vos, Otto van Rees, Suzanne Nicolas, alsmede de Tegelsche kunstschilder Piet Peters, hebben in den laatsten tijd klei-plastieken, sculpturen en plaquettes ontworpen, welke zeer de aandacht trokken.
Dit alles heeft tot gevolg gehad, dat thans ook buiten Tegelen de aandacht op de Tegelsche klei-bewerking is gevallen en men er thans, na de noodige besprekingen en voorbereidingen, toe is overgegaan, deze herleefde Tegelsche keramiek een nader omschreven doel te geven. Behalve aan eigen initiatief heeft Tegelen dit te danken aan de medewerking van mgr. Poels, hoofdaalmoezenier van den Arbeid te Heerlen. Ook prof. dr. Schmutzer, hoogleeraar te Utrecht, heeft zijn medewerking verleend om de Tegelsche keramiek in zulke banen te leiden, dat dit niet alleen in het belang is van de kunst zelf en van het Tegelsche volk in het bijzonder, maar bovendien in het belang van de katholieken in ons land en eventueel ook die van het buitenland.
Zoo is men er thans in Tegelen toe kunnen overgaan om in het leven te roepen de stichting „Tegelsche Keramiek en Volkskunst". Van het bestuur hiervan maken deel uit mgr. Poels en prof. Schmutzer en verder de heeren G. Goossens, Bernard en Jozef Teeuwen (industrieelen), notaris Wagemans en G. J. van Eyck te Tegelen. Het doel dezer stichting is: „den smaak van het geheele volk op het gebied van religieuze voorstellingen en uitbeeldingen te veredelen door — met in achtneming der liturgische en kerkelijke voorschriften — deze voorstellingen en uitbeeldingen op een hooger peil te brengen en te zorgen, dat deze kunstproducten binnen het bereik van ieder kunnen komen." Verder meldt het doel der stichting nog: „De instandhouding en de ontwikkeling der speciale Tegelsche volkskunst". (Dagbl. v. Noordbrabant)

E. AMSTERDAMSCHE BANK. — Verslag over 1936.
Het eindcijfer der resultaten over 1936 komt met dat van 1935 overeen. Na boeking van ƒ 2.500.000 (v. j. onv.) ten gunste van de algemeene debiteurenreserve en afschrijving van ƒ 133.590 (v. j. ƒ 237.462) op onroerende goederen blijft een winstsaldo over van ƒ 3.873.770 (v. j. ƒ 3.868.588). Voorgesteld wordt op de gewone aandeelen 5% (onv.) dividend uit te keeren en ƒ 500.000 (onv.) in het reservefonds te storten.
Ter toelichting van de balans en winst- en verliesrekening diene het volgende:
Kassa, kassiers en goud: ƒ 22.961.783 (v. j. ƒ 12.202.660). Onder dit hoofd zijn mede opgenomen buitenlandsch bankpapier en coupons.
Nederlandsch schatkistpapier: ƒ 30.520.818 (ƒ 33.393.744), bestaande uit ƒ 5.683.178 (ƒ 18.145.828) schatkistpromessen, vervallende tusschen 2 Jan. 1937 en 1 Maart 1937, ƒ 9.667.270 (ƒ 10.175.000), schatkistbiljetten, vervallende 2 Januari 1937, ƒ 6.072.917 (ƒ 5.072.916), schatkistbiljetten, vervallende 1 Febr. 1937 en ƒ 9.097.453 (nihil) schatkistbiljetten, vervallende tusschen 1 Juli 1937 en 2 November 1941.
Wissels: ƒ 17.746.745 (ƒ 7.108.238), waarvan ƒ 15.938.856 (ƒ 6.511.142) aan wissels op Nederland en ƒ 1.807.889 (ƒ 597.095) aan wissels op het buitenland.
Fondsen: genoteerd te Amsterdam ƒ 2.481.360, niet genoteerd te Amsterdam ƒ 3.454.508, totaal ƒ 5.935.868.
Deelnemingen in andere ondernemingen en vorderingen op ondernemingen, waarin is deelgenomen: ƒ 4.134.697 (ƒ 4.350.717).
Consortiale rekeningen: ƒ 589.452 (ƒ 590.084). Dit bedrag vertegenwoordigt het totaal, waarvoor de voor eigen rekening gedane stortingen, na afschrijvingen, op 31 Dec. '36 in de boeken voorkwamen.
Debiteuren wegens op termijn verkochte vreemde munt: ƒ 84.170.768 (ƒ 52.065.333). Onder dit hoofd zijn de bedragen samengevoegd, welke te vorderen waren wegens verkoop op termijn van buitenlandsche wissels.
In het passief der balans vertegenwoordigt de post: Crediteuren wegens op termijn gekochte vreemde munt: ƒ 59.754.549 (ƒ 35.081.057), de bedragen, welke schuldig waren voor op termijn gekochte buitenlandsche wissels.
Diverse debiteuren: ƒ 92.610.967 (ƒ 100.467.697). Evenals in vorige jaren is het bedrag van de diverse debiteuren verminderd met de algemeene debiteurenreserve.
Van de debiteuren is ca. ƒ 49.000.000 (ƒ 51.009.000) door onderpand van goederen, borgtochten, hypotheken of op andere wijze gedekt. De voorschotten in verschillende vreemde muntsoorten bedragen, omgerekend tegen de koersen per 31 Dec. '36 ƒ 6.088.736 (ƒ 2.097.278). Tegen het koersrisico was men gedekt.
Deposito's: ƒ 21.656.353 (ƒ 18.865.118). Hiervan is gestort: ƒ 3.292.000 (ƒ 3.357.000) met een jaar opzegging; ƒ 2.620.000 (ƒ 1.646.000) met verschillende opzeggingstermijnen, niet langer dan één jaar; ƒ 15.744.000 (ƒ 13.862.000) zonder termijn. De rekening Interest en wissels sluit met een batig saldo van ƒ 9.255.689 (ƒ 7.378.672).
De rekening Provisie, consortiale rekeningen en fondsen sluit met een bate van ƒ 3.642.656 (ƒ 3.127.110).
De Algemeene onkosten bedragen ƒ 5.783.156 (ƒ 5.798.384).
(Keesings Financieel Archief) **(Vorig bericht 2284 C.)**

A. **GRENSVERDEDIGING VAN FRANKRIJK EN DUITSCHLAND. —**

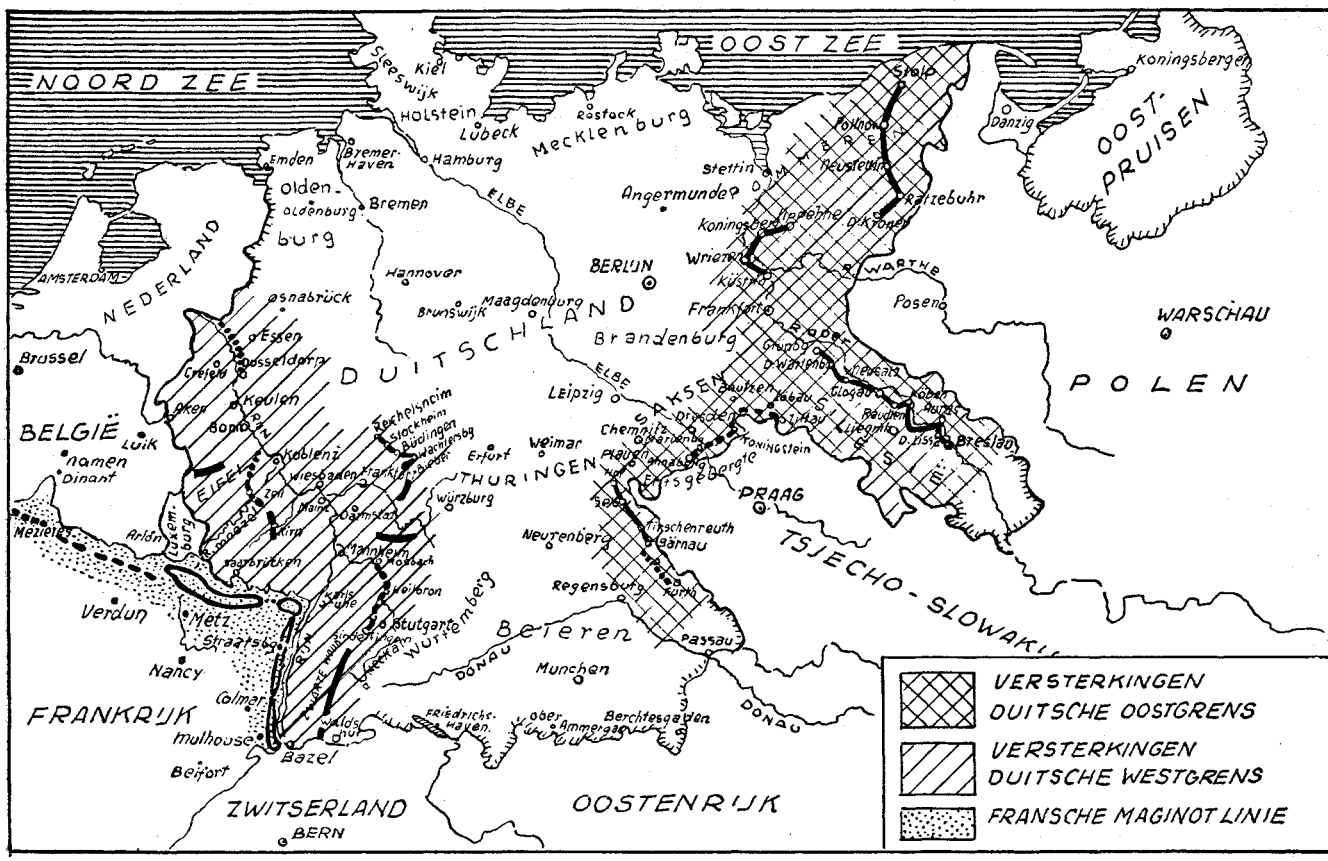

Overname zonder bronvermelding verboden.

(V. b. Frankrijk 2241 B.; Leger, Vloot en Luchtm. 2659 C.; Duitschl. 2638 F.; Leger, Vloot en Luchtm. 2721 C.)

B. **GEESTELIJK LEVEN. — De Nederlandsche Katholiekendag te Utrecht. —**
Twaalfduizend Katholieken waren op 17 Mei rond hun bisschoppen te Utrecht vergaderd, om eerherstel te brengen aan God in de volle openbaarheid.
Een grootsch schouwspel leverde die duizendkoppige menigte op, toen ze om het hooge, witte altaar, waaraan Z. H. Excellentie de Aartsbisschop van Utrecht een pontificale H. Mis opdroeg, in aanbidding voor den Eucharistischen God lag neergeknield. Groote ontroering maakte zich van allen meester, toen mgr. Huibers in een homilie den lof zeide van den schat van het H. Geloof.
Haarlems Bisschop zegde de eedsformule van de geloofsbelijdenis voor. Vastberaden en overtuigd hoorde men na iederen zin van den bisschop uit de duizenden kelen: „Wij gelooven, wij zweren".
En in de middagbijeenkomst, door Mgr. de Jong gesloten, hebben de sprekers hun gehoor opgewekt, om pal te blijven staan temidden van den aldoor wassenden vloed van godloosheid en heidendom en de algemeene actie van eerherstel „Voor God" krachtig te blijven doorzetten. (De Maasbode - De Tijd)
(Vor. ber. Katholiekendag 1837 L.)

C. **SOVJET-RUSLAND. — Militaire dictatuur. —**
De Sovjet-regeering heeft een decreet uitgevaardigd, hetwelk de militariseering van het geheele land wil vergrooten, dat het burgerlijk leven onder toezicht plaatst van militaire raden, dat de jeugd wil opleiden voor het leger en het leger in al zijn geledingen wil doordringen van de communistische leerstellingen.
Het decreet bepaalt, dat aan het hoofd der dertien militaire districten, waarin de Sovjet-Unie is verdeeld, commissies van drie komen te staan. Leider dezer commissie is een legerbevelhebber, de beide andere leden zullen waarschijnlijk zoowel politieke als militaire kwaliteiten in zich moeten vereenigen. Alle dertien legerraden staan onder de opperste leiding van den volkscommissaris van Defensie, Worosjilof. (Prawda) **(V. b. Leger, Vloot en Luchtm. 2694 G.)**

D. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Wijziging van de Crisispachtwet. —**
Het wetsontwerp tot wijziging van de crisispachtwet 1932 werd op 21 Mei zonder debat en z.h.s. aangenomen, met aanteekening, dat de heer De Gijselaar (c.h.) tegen is. (Nieuwe Rotterd. Crt.)
(Vor. ber. 2538 F.; Eerste Kamer 2759 B.)

E. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Nietigverklaring van goudclausules. —**
De Eerste Kamer heeft het wetsontwerp tot nietigverklaring van goudclausules behandeld.
Het wetsontwerp werd aangenomen met 23 tegen 6 stemmen (tegen de heeren Michiels van Kessenich, r.k., Gelderman en van Rappard, lib., De Gijselaar en de voorzitter, c.h., en Van Asch van Wijk a.-r.). (N. R. Crt.) **(V. b. 2714 A.; Eerste Kamer 2793 D.)**

F. **ITALIE. — Begrooting. —**
De begrooting 1936-'37 zal met een tekort sluiten, hetwelk echter tot een vrijwel te verwaarloozen bedrag zal worden verkleind, dank zij buitengewone inkomsten uit het te gelde maken van goud en deviezen, die het Italiaansche volk het vaderland heeft aangeboden, zoodat men mag verwachten, dat de begrooting zal sluiten met een overschot van meer dan een milliard Lire. Op de begrooting 1937-'38 wordt een tekort van 3.173.000.000 Lire verwacht, welk tekort in hoofdzaak op rekening van de uit-

gaven voor Oost-Afrika en de defensie komt. De begrooting zal echter in evenwicht gebracht worden door de verbetering van den economischen toestand en van het belastingstelsel. (Giornale d'Italia)

(Vor. ber. 2124 B.; Begrooting 2746 B.)

24 MEI 1937

A. JOHN D. ROCKEFELLER OVERLEDEN. —

De befaamde petroleummagnaat John D. Rockefeller is op 23 Mei '37, in den ochtend, te Daytona Beach op 97-jarigen leeftijd overleden.

Het einde van een leven van cijferen, combineeren, een leven, waarvan de eerste helft werd besteed aan het bouwen van een wereldorganisatie — de „Standard Oil Trust" —, terwijl de tweede helft wordt gekenmerkt door een teruggetrokken, eenzaam, eenvoudig en regelmatig bestaan, voor een deel gewijd aan liefdadigheid.

Op 8 Juli 1839 werd John D. Rockefeller geboren te Richford in het Noord-Oosten der Vereenigde Staten. Zijn vader, William Rockefeller, was „reizend dokter" en „kanker-specialist", kwakzalver zouden wij zeggen. Op het toppunt van zijn macht was John. D. Rockefeller ongetwijfeld de rijkste man ter wereld: tweemaal „billionnair" — de Amerikaansche term voor milliardair — een vermogen, dat hij verwierf door zijn juiste kijk op zaken, door zijn zuinigheid en, niet in de laatste plaats, door de juiste keuze zijner medewerkers. Doch welsprekender dan elke nadere uiteenzetting van Rockefeller's eigenschappen is het volgende staatje van den groei van zijn fortuin.

1858 (op negentienjarigen leeftijd) 500 dollar.
1865 (vennoot in export-onderneming) 50.000 dollar.
1870 (stichting van de Standard Oil) millionnair.
1885 honderd maal millionnair.
1900 milliardair.
1910 tweemaal milliardair.

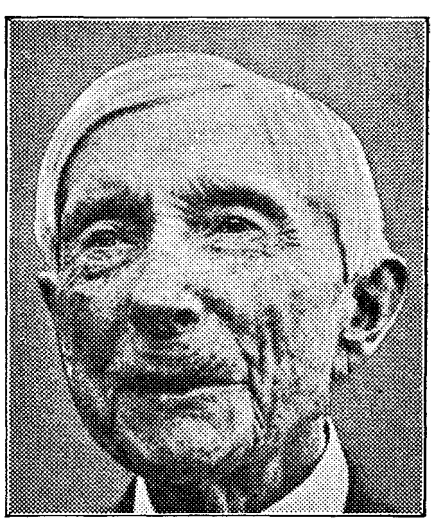

John D. Rockefeller.

Ten slotte geven wij nog een beschrijving van de wijze, waarop Rockefeller zijn vrijen tijd en zijn geld besteedde. Men meene niet, dat John D. zich met luxe en weelde omringde. Zijn leven was, gemeten naar zijn geweldig vermogen, betrekkelijk eenvoudig. Hij speelde zijn spelletje golf, maakte zijn auto-tochtjes, at zeer matig, dronk niet. Zijn fortuin stelde hem in staat, den „recordman" der liefdadigheid te zijn. Ontzaglijk waren zijn giften voor het stichten van een universiteit te Chicago, voor verscheidene philantropische instellingen, voor het Instituut voor medisch onderzoek, het Laura Spelman Rockefeller Memorial, een fonds ter nagedachtenis aan zijn overleden vrouw gesticht, voor de hulp aan slachtoffers van overstroomingen en aardbevingen, voor de bestrijding van malaria en gele koorts, de herbouw van de universiteit van Leuven en de kathedraal van Reims, de restauratie van Versailles en Trianon, een bibliotheek voor den Volkenbond enz. enz., te veel om op te noemen. (Telex-A.N.P.)

B. TSJECHO-SLOWAKIJE. — Rede van den Minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, in zake de buitenlandsche politiek. —

De Tsjecho-Slowaaksche minister van Buitenlandsche Zaken, Krofta, heeft op 21 Mei in de commissies van Buitenlandsche Zaken van Kamer en Senaat een uiteenzetting gegeven, waarin hij verklaarde, dat de regeering van Praag tegen een politiek van blokken en voor een samenwerking van alle staten is, die van goeden wil zijn.

Sovjet-Rusland. — Ten aanzien van de verhouding tot Sovjet-Rusland verklaarde Krofta: wij maken een nauwgezet onderscheid tusschen den Russischen Staat en het communisme, het regeeringsstelsel. Wij constateeren thans, dat zelfs zeer hardnekkige tegenstanders van het communisme zich niet onthouden van betrekkingen met Rusland, en Rusland niet meer uitsluiten uit het toekomstig Europeesch bestel. Daar thans op de markt zekere grondstoffen in niet voldoende mate te verkrijgen zijn, wordt de wereld herinnerd aan de Russische rijkdommen. De binnenlandsche evolutie in Sovjet-Rusland kan, naar wij hopen, de nieuwe toenadering met Europa slechts vergemakkelijken. Daarom gelooft spr. niet, dat het nu noodig is opnieuw te spreken over vrees voor het bolsjewisme, welke zich nu eens hier dan daar openbaart.

Italië en Joego-Slavië. — De overeenkomst tusschen Italië en Joego-Slavië biedt de mogelijkheden voor een verbetering der betrekkingen van Italië met de beide andere landen der Kleine Entente aan, welke verbetering tot nu toe juist de spanning tusschen Italië en Joego-Slavië in den weg stond. Daarom kunnen Tsjecho-Slowakije en Roemenië zich slechts hartelijk verblijden over de opklaring als gevolg van de overeenkomst van 25 Maart.

Het is moeilijk — aldus ging Krofta voort — geloof te hechten aan de stemmen, volgens welke Italiaansche kringen in de Italiaansch-Joego-Slavische betrekkingen veeleer een middel zien om de Kleine Entente te breken of Tsjecho-Slowakije te isoleeren, dan wel als een brug tusschen Italië en de Kleine Entente. Wij zullen nimmer zijn medewerking tijdens den wereldoorlog vergeten, evenmin als zijn steun in onzen grooten strijd om de onafhankelijkheid. Wij erkennen de belangen van Italië in Midden-Europa.

Oostenrijk en Hongarije. — De betrekkingen tot Oostenrijk zijn sedert eenigen tijd zeer vriendschappelijk. Zij berusten op wederzijdsch vertrouwen en wederzijdsch begrip. Het persoonlijk contact heeft daar zeer toe bijgedragen.

Hongarije krijgt ook steeds beter begrip van de onderlinge economische afhankelijkheid der staten van Midden-Europa en de mogelijkheid, om niet te zeggen noodzakelijkheid van een nauwere samenwerking.

Het zou allerminst den betrekkingen met Hongarije ten goede komen, indien dit land zou besluiten eenzijdig de militaire bepalingen van het vredesverdrag van Trianon op te zeggen, om aldus tot rechtsgelijkheid te komen. Men kan slechts hopen, dat Hongarije er thans de voorkeur aan zal geven dit probleem met de belanghebbende staten op te lossen, langs den weg van overeenkomsten, waartoe de staten der Kleine Entente zich meer dan eens oprecht bereid hebben verklaard.

Duitschland. — De verschillende verklaringen van de leiders van het tegenwoordige Duitschland veroorloven ons — aldus Krofta — te bevestigen, dat de Duitsche politiek in beginsel niet anti-Tsjecho-Slowaaksch is. Onzerzijds, aldus Krofta, verwerpen wij ook categorisch alle beschuldigingen van hen, die ons een fel anti-Duitsche politiek toeschrijven.

Spr. kan zeggen, dat de Tsjecho-Slowaaksche partijen, die deel uitmaken van de regeeringscoalitie, zonder uitzondering oprecht een vriendschappelijke verstandhouding met Duitschland wenschen, en dat zij er een van de fundamenteele voorwaarden in zien voor den vrede in Midden-Europa.

Polen. — Sprekende over de Poolsch-Tsjecho-Slowaaksche betrekkingen zeide Krofta: Wij laten niet na te hopen, dat men tenslotte in Polen toch de voorkeur zal geven aan de groote duurzame belangen, welke wij gemeenschappelijk hebben, boven de voorbijgaande verschillen, welke kunstmatig worden teweeggebracht en onderhouden.

Spr. achtte het overbodig te wijzen op de goede verstandhouding met Frankrijk. De belangstelling van Engeland voor de kwesties van Midden-Europa is sinds Maart nog toegenomen. Ten aanzien van het Vaticaan noemde spreker het ongelukkig, dat een onverwachte hinderpaal is in den weg gekomen door de spanning tusschen het Vaticaan en het Rijk.

Tenslotte herinnerde Krofta aan de verklaring van President Benesj, dat Tsjecho-Slowakije getrouw blijft aan zijn vriendschappen, aan de Volkenbondspolitiek en de verplichtingen tegenover de Kleine Entente.

Dit alles zal ons geenszins verhinderen ons met onze buren Duitschland, Polen, Hongarije en andere staten te verstaan. Wij zijn bereid met allen, die dat wenschen, samen te werken. Wij sluiten niemand buiten. Niemand kan worden buitengesloten, zelfs wij niet. (Prager Presse)

(Vor. ber. Krofta 2730 E.)

A. De luchtmacht. —

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

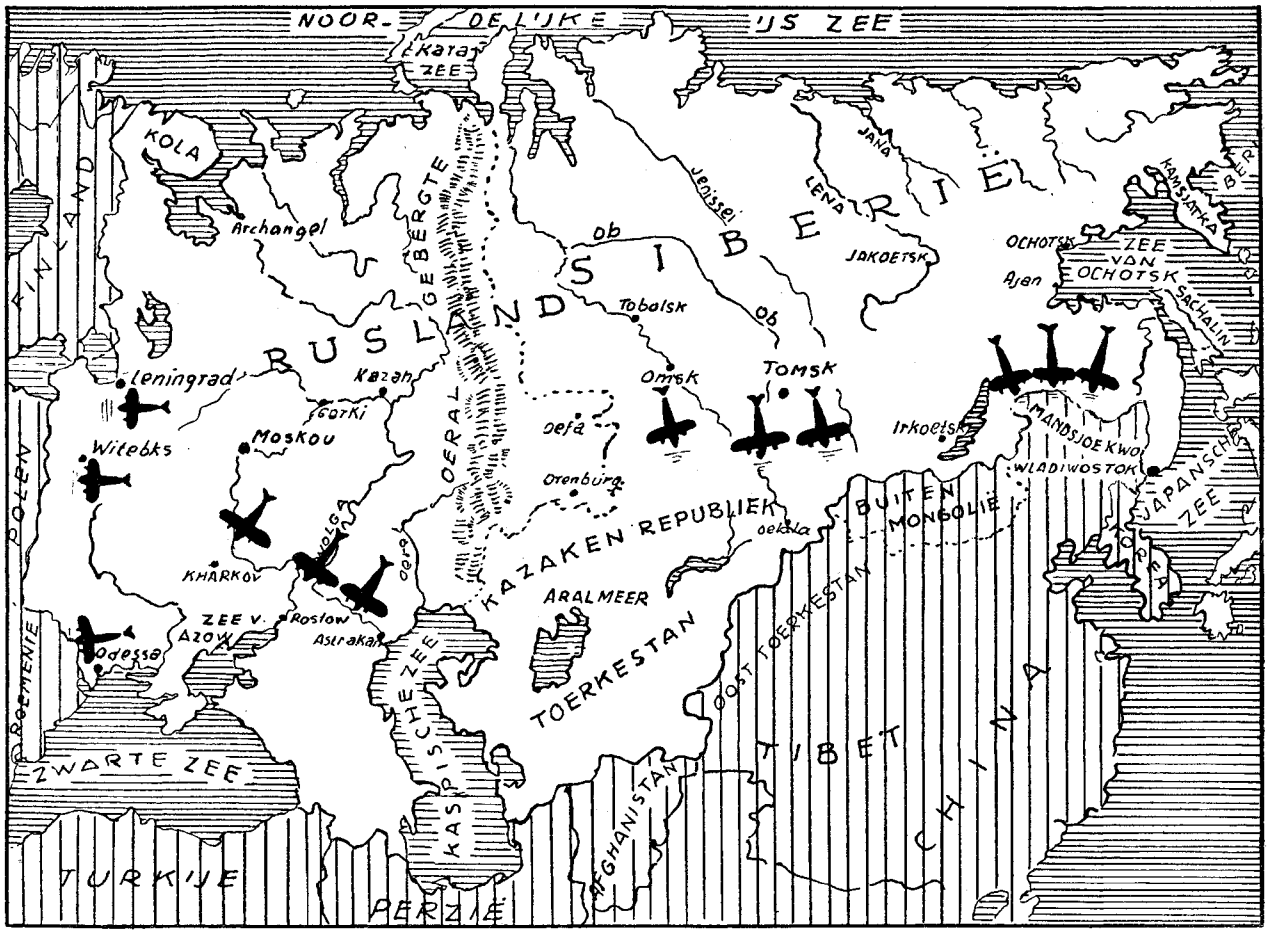

SOVJET-RUSLAND

Het Fransche blad „L'Aéro" heeft een artikel gepubliceerd over de Russische luchtmacht. Wij ontleenen hieraan het volgende:

Rusland is het eenige land van Europa, dat door zijn geweldige uitgestrektheid nimmer uit de lucht alléén voldoende bestreden zou kunnen worden. Al zijn industrieën zijn ver van de grenzen verwijderd en beschermd door vele natuurlijke hindernissen.

Moskou, de hoofdstad, ligt op 700 km. van de Poolsche grens en de industrieele centra aan de Wolga, den Don, in den Oeral en in Siberië liggen op zulke enorme afstanden van de naastbijzijnde grens, dat zij reeds daardoor tegen elken luchtaanval beschermd zijn. Daarom heeft Rusland practisch gesproken geen defensieve luchtmacht noodig, en niettemin heeft het zich een geweldig luchtwapen gesmeed, waarschijnlijk het machtigste ter wereld. De Russische luchtmacht bestaat op het oogenblik uit 4700 moderne vliegtuigen van verschillende categorieën en dit aantal wordt nog voortdurend uitgebreid.

Politieke en geographische factoren maken, dat Rusland zich op twee fronten moet kunnen verdedigen: vooreerst aan zijn Westgrens in Europa, en verder in het Verre Oosten. Tegen het einde van 1936 waren nabij deze Westgrens ongeveer 3500 vliegtuigen samengetrokken, en 1200 aan de Oostgrens in Azië. Daar naast de bovenbedoelde 4700 toestellen der eerste linie nog op een reserve van 1500 vliegtuigen wordt gerekend, komt men tot een totaal effectief van 6200.

Volgens de geraadpleegde Duitsche bronnen, aldus gaat „L'Aéro" verder, heeft Rusland in het Westen vijf luchtmachtcentra geschapen:

1e. Het centrum Leningrad, dat 1000 vliegtuigen omvat, en het Noordelijk gedeelte van de Oostzee, Finland en de Baltische staten bestrijkt;

2e. Het centrum Smolensk (Witebsk-Minsk) gericht tegen Polen en Warschau, dat 1000 vliegtuigen omvat;

3e. Het centrum in de Oekraïne (Kiew, Odessa), dat Roemenië en de Zwarte Zee beheerscht en ongeveer 400 vliegtuigen omvat;

4e. Het centrum Moskou, dat zich achter de eerstgenoemde centra bevindt en een reserve voor hen beteekent. Hier bevinden zich ongeveer 700 vliegtuigen;

5e. Het centrum Charkov, dat de Zwarte Zee beheerscht en de bijzondere reserve van de Oekraïne vormt, en waar zich ongeveer 400 vliegtuigen bevinden.

De eerste linie van centra der luchtmacht volgt dus de Westgrens en strekt zich met regelmatige tusschenruimten uit tusschen Leningrad en Odessa. Daar achter bevindt zich een tweede linie, die zich uitstrekt van Charkow naar Moskou. Deze verspreiding is uit strategisch oogpunt zeer gunstig, omdat elke bedreiging van de flanken uitgesloten is; de Noordkant wordt beschermd door de IJszee en de zwakheid der Baltische staten, de Zuidkant door de Zwarte Zee en de onvoldoende militaire sterkte van Roemenië.

Driekwart van Rusland's militaire luchtmacht is dus naar het Westen georiënteerd; voor de verdediging is zij, practisch gesproken, niet noodig, zij kan dus geheel voor een aanval gebruikt worden.

Het primaire element van de Russische luchtmacht vormt het escadrille. Een eskader bestaat uit verscheidene escadrilles, terwijl de uit verschillende eskaders bestaande brigade de grootste tactische eenheid van de Russische luchtmacht vormt. Divisies en korpsen der luchtmacht bestaan er niet.

Een brigade bestaat uit formaties van allerlei categorieën. Niettemin is men op het oogenblik bezig bri-

gades van homogene samenstelling te formeeren; in den sector Leningrad bijv. zijn reeds verscheidene brigades uitgerust met hetzelfde type zware bombardementsvliegtuigen voor lange-afstandsvluchten. De vorming van homogene brigades jachtvliegtuigen en verkenners is in voorbereiding. In de omgeving der groote steden bevinden zich formaties jachtvliegtuigen en verkenners, die uitsluitend belast zijn met de samenwerking met de luchtafweerafdeelingen op den grond; uit organisatorisch oogpunt zijn zij gescheiden van de aan het front opereerende luchtmacht. Dergelijke beschermingsbrigades bevinden zich o.a. nabij Moskou en Leningrad.

Den 1sten October 1936 omvatte de Russische luchtmacht ongeveer 1400 zware bommenwerpers voor operaties op grooten afstand, 1700 lichte bommenwerpers, tevens bruikbaar als verkenners, en 1600 jachtvliegtuigen. Hierbij zijn niet inbegrepen de bovenbedoelde formaties, die tot het leger en de vloot behooren. Volgens de geheime agenten van Berlijn bestaat het effectief der luchtmacht uit 50 brigades en 100 à 110 onafhankelijke formaties, die tezamen ongeveer 4700 vliegtuigen van de eerste linie en van de beste kwaliteit omvatten; de reserve wordt, zooals gezegd, geschat op 1500 toestellen, zoodat men tot een effectief van 6200 vliegtuigen komt.

SOVJET-RUSLAND

Tot 1929 was de Russische luchtmacht geheel afhankelijk van het buitenland, doch in 1933-'34 maakte de luchtvaartindustrie zich onafhankelijk. Van dit oogenblik ging men typisch Russische methoden volgen en origineele prototypen bouwen, vooral voor de constructie van reuzenvliegtuigen. Gedurende het tweede vijfjarenplan werd het aantal bij de luchtvaart betrokken fabrieken uitgebreid tot 74, nl. 28 voor de fabricage van vliegtuigen, 14 motorfabrieken, 32 fabrieken voor onderdeelen en bijzondere uitrustingsstukken. Het aantal arbeiders bedraagt 190.000. De productie is (theoretisch) 8000 vliegtuigen per jaar.

De modernste producten der Russische vliegtuigindustrie zijn de volgende typen:

Een-persoons jagers.

Type	Mitrailleurs	Actieradius km.	Snelheid km/h.	Plafond m.
J—13	4 vaste	700	360	10—11.000
J—15	4 vaste	750	360	10.000
J—16	4 vaste	800	450	9.000

Twee-persoons jagers.

DJ—6	4 vaste 2 beweegb.	850	370—400	9.500

Alle jachtvliegtuigen kunnen 500 kg. bommen meenemen.

De Russische regeering getroost zich groote inspanning om personeel te oefenen voor deze enorme luchtvloot. De voornaamste instellingen voor de opleiding zijn: acht luchtvaartscholen voor beginners, één school voor begin-opleiding tot piloot van watervliegtuigen, 28 brigade-opleidingsscholen, 16 scholen voor meer gevorderde vliegers, één school voor opleiding tot bestuurder van een watervliegtuig, 5 scholen voor waarnemers, 2 voor scherpschutter en bombardeur, 1 voor speciale diensten in de luchtmacht, 9 militair-technische scholen voor de luchtmacht te land, 1 militair-technische school voor de watervliegerij, 1 academie voor luchtnavigatie, 1 academie voor militaire chemie, 3 militaire luchtvaartscholen en 1 academie voor den luchtoorlog.

Buiten het kader dezer opleidingsinstituten staat de wervingsarbeid voor de luchtmacht, de Ossoaviachim, die bovendien de passieve verdediging tegen luchtaanvallen organiseert. Deze enorme organisatie omvatte eind 1936 meer dan 13 millioen leden; zij bestaat uit 122 aeroclubs en beschikt over 1500 vliegvelden. In 1935 heeft de Ossoaviachim 3500 vliegers opgeleid, die opgenomen zijn in den actieven dienst der luchtmacht of zijn overgegaan naar de reserve.

In 1936 zijn er 8000 vliegers opgeleid. Voorts heeft de Ossoaviachim 241 zweefvliegscholen gesticht, waarin van 1934 tot 1936 ongeveer 3000 zweefvliegers opgeleid zijn. Verder bemoeit deze organisatie zich steeds meer met de opleiding tot parachutist; in 1936 beschikte zij over 420 springtorens en een aantal vliegtuigen ter verdere oefening. Het aantal geoefende parachutisten wordt geschat op 75.000. Deze parachutisten, waaronder zich vele vrouwen bevinden, zijn georganiseerd tot bataillons. Elke divisie infanterie zal binnenkort over een dergelijk bataillon beschikken.

Volgens buitenlandsche waarnemers is het personeel der Russische luchtmacht zeer goed geoefend.

(L'Aéro) **(Vor. ber. 2562 G.; Leger, Vloot en Luchtmacht 2793 C.)**

A. VEREENIGDE STATEN. — President Roosevelt's plannen tot werkverruiming. - Werkweek van 35 uur, minimumloon van 40 dollarcent, verbod van kinderarbeid. —

President Roosevelt heeft op 24 Mei bij het Congres een aantal wetsontwerpen ingediend, die beoogen, 4.000.000 werkloozen weer arbeid te verschaffen.

Dit doel wil de president door de volgende maatregelen bereiken:

1. Invoering van een werkweek van 35 uur, voor zoover dit in de practijk uitvoerbaar is.
2. Een minimumloon van 40 dollarcent per uur.
3. Verbod van kinderarbeid.

Volgens het ontwerp van den president zal onder bepaalde omstandigheden een werkweek van 40 uur en voor seizoenbedrijven zelfs een nog langere werkweek toegestaan kunnen worden.

Wat het verbod van kinderarbeid betreft, ligt het in de bedoeling te verhinderen, dat producten vervoerd worden, vervaardigd in bedrijven, waar kinderen van jonger dan 16 jaar werken. (Times)

(Vor. ber. Roosevelt 2661 C.; Werkverschaff. 2336 B.)

B. NEDERLAND. — Boter, Margarine, Vet, Olie. —

Wanneer men de precieze cijfers van het verbruik 1935 en 1936 — elk van 52 weken — naast elkaar plaatst dan krijgt men het volgende beeld:

(In millioenen kilo's)

	1935	1936	verschil
Margarine	50,6	45,7	— 4,9
Volksmargarine	6,1	7,0	+ 0,9
Spijsvet	22,7	27,4	+ 4,7
Reuzel	1,3	0,8	— 0,5
Sla- en raapolie	9,3	11,7	+ 2,4
Totaal	90,0	92,6	+ 2,6
Per week	1,73	1,78	+ 3%

Er blijkt in totaal vier millioen kilo minder margarine te zijn verbruikt en zeven millioen kilo méér van de goedkoopere oliën en vetten.

Blijkens de officieele statistische cijfers heeft het boter- en margarineverbruik zich sedert de crisis als volgt ontwikkeld:

Per hoofd van de bevolking in kg.

	Boter	Margarine
1925—1929	5,8 kg.	8,1 kg.
1930	6,5	8,9
1931	7,3	8,2
1932	7,9	6,9
1933	5,7	7,0
1934	5,8	6,9
1935	5,3	6,7
1936	5,2	6,2

Hieruit blijkt dus, dat de margarine-consumptie sedert 1930 onafgebroken is gedaald, evenals die van boter-als-boter (dus zonder de mengboter). Vergeleken bij vóór de crisis was de boter-consumptie vorig jaar 10½% gedaald, doch die van margarine, met inbegrip van de distributie-margarine, 23½%.

Doch deze rekening is niet zuiver, want in deze margarine-cijfers is voor de jaren 1932 tot en met 1936 inbegrepen een hoeveelheid boter, welke er krachtens het menggebod doorheen moet worden gemengd. Deze hoeveelheid mengboter moet dus van de consumptie-cijfers der margarine worden afgetrokken en bij die der boter worden opgeteld, want weliswaar is deze boter niet „als boter" gegeten, doch zij is niettemin Nederlandsche boter, die in Nederland is geconsumeerd en een product uit buitenlandsche grondstoffen heeft vervangen.

De hoeveelheid mengboter per hoofd van de bevolking heeft bedragen:

in 1932	0,8 kilo
„ 1933	1,9 „
„ 1934	1,5 „
„ 1935	1,0 „
„ 1936	0,5 „

Wanneer men deze correctie aanbrengt (en zóó worden de verbruikscijfers ook opgegeven door het Centraal Bureau v. d. Statistiek), dan krijgt men de volgende cijferreeks:

Per hoofd van de bevolking:

	Boter	Margarine
1925—1929	5,8 kg.	8,1 kg.
1930	6,5	8,9
1931	7,3	8,2
1932	8,7	6,1
1933	7,6	5,1
1934	7,3	5,4
1935	6,3	5,7
1936	5,7	5,7

Men ziet hieruit, dat vergeleken bij vóór de crisis de boter-consumptie bijna gelijk is gebleven (nog geen 2% gedaald), doch dat de zuivere margarine-consumptie met bijna één derde deel is achteruitgegaan (30%) in het afgeloopen jaar.

Bovendien blijkt de margarine-consumptie reeds vijf jaren lang onder het gemiddelde van vóór de crisis te staan, doch de boter pas één jaar en dan nog slechts 1½%.

Neemt men het gemiddelde der zeven crisisjaren, dan blijkt de boter-consumptie 7,0 en die van margarine 6,4 kilo te hebben bedragen, dus resp. 20% boven en 20% beneden het gemiddelde van de vijfjarige periode vóór de crisis!

Neemt men het gemiddelde verbruik alléén in de jaren, gedurende welke de crisismaatregelen hebben gewerkt (dus sedert medio 1932), dan blijkt de boter-consumptie te hebben bedragen 7,0 kilo en die van margarine 5,5 kilo, dus resp. 20% boven en 20% beneden het gemiddelde van de vijfjarige periode vóór de crisis.

Wat de jaren 1935 en 1936 betreft, was de invloed van de kostbare zuivelpropaganda negatief, gezien de verdere daling der boterconsumptie, al is deze dan ook voor vier vijfde het gevolg van mengpercentage-verlaging en slechts voor één vijfde veroorzaakt door daling der consumptie van „boter als boter".

Dat het publiek minder boter en minder margarine, doch méér vet en olie (en distributie-margarine) consumeert, is niet om de lekkerte, maar om de goedkoopte!

Het veel verbreide „misverstand", dat de boter wordt verdrongen door margarine, komt omdat men dan als vergelijkingsbasis aanneemt niet de periode vóór de crisis, doch de boter-consumptie hausse-jaren 1930 tot 1934.

Welnu, dien toestand kan men onmiddellijk, al is het morgen, weer terugroepen. Men behoeft dan slechts — door accijnsverlaging — den binnenlandschen boterprijs van vóór de crisismaatregelen (dus 1930, 1931 en de eerste helft van 1932) te herstellen, benevens hetzelfde hooge mengpercentage (25 en zelfs 40%) van de eerste jaren van het menggebod te herstellen! Doch dan zal — wat het eerste betreft — de gesteunde melkprijs nòg miserabeler zijn dan hij thans reeds is! De verlaging van het mengpercentage blijven wij een ernstige fout achten.

Een hoog boterverbruik als in Engeland, is in ons land óók wel te bereiken, máár.... dan moet men de boter onbelast laten. De Engelschen consumeeren o.a. onze boter in fantastisch stijgende hoeveelheden en tegen lagen prijs:

Boterexport naar Engeland.

1930	4,6 mill. kg.	
1931	4,8 „ „	
1932	2,3 „ „	
1933	8,2 „ „	(55 cents)
1934	17,3 „ „	(40 „)
1935	25,7 „ „	(46 „)
1936	41,0 „ „	(58 „)

Hieruit blijkt dus, dat ons land allengs het tienvouvoudige kwantum boter, vergeleken bij de jaren 1930—1932 naar Engeland heeft gezonden en wel voor een netto-prijs van 40 tot 58 cents per kilo, terwijl in ons eigen land de overeenkomstige groothandelsprijs op *f* 1.45, dus het drievoudige, werd gehouden! Niet te verwonderen dat de Engelschen veel meer boter eten dan de Nederlanders!

Het Engelsche volk heeft in het afgeloopen jaar 41 — 4 (tarra), dus 37 millioen kilo Nederlandsche boter netto geconsumeerd voor 58 cents en ons eigen volk 48½ millioen kilo voor *f* 1.45 per kilo, groothandelsprijs. (Algemeen Handelsblad)

(Vor. ber. Boter 1445 A.; Margarine 1691 G.; Zuivelpositie 2718 C.)

25 MEI 1937

A. **NOORWEGEN. — Scheepsbouw. —**

De Noorsche reeders gaan gestadig voort nieuwe, meest moderne schepen aan de nationale handelsvloot toe te voegen. Van de 86 schepen met 272.000 br.r.t., die in 1936 in het Noorsche register werden geboekt, werden 24 met 28.000 ton nieuw gebouwd op nationale werven en 28 met 193.900 ton in het buitenland; onder welke laatste 15 tankers met 139.000 ton.

Van de Noorsche werven werden in 1936 33 schepen met 33.162 br.r.t. te water gelaten, tegen 23 met 25.716 ton in 1935 en 53 met 53.843 ton in 1930. Op 1 Jan. 1937 waren in Noorwegen 8 s.s. en 12 m.s. met 19.750 ton in aanbouw en waren er nog orders geplaatst voor 20 s.s. en 4 m.s. met 43.220 ton, tegen resp. 10 en 8 sch. met totaal 26.920 ton op 1 Jan. '36. Noorwegen is echter een grootere klant voor buitenlandsche werven. Het overgroote deel der orders werd geplaatst in Denemarken en Zweden. In totaal waren op 1 Jan. '37 voor Noorsche rekening in beide landen tezamen niet minder dan 118 schepen met 590.380 ton in aanbouw en in aanbouw gegeven, tegen 73 met 313.720 ton op 1 Jan. 1936. De Noorsche motortonnage vermeerderde in 1936 met 194.000 ton, de stoomtonnage verminderde met 45.300 ton. Evenals herhaaldelijk in 1936 heeft plaats gehad, werden in Febr. '37 nog twee contracten voor tankers, voor Britsche rekening in Duitschland geplaatst, door Noorsche reeders overgenomen. (Aftenposten)

B. **HONGARIJE. — Het Italiaansche koningspaar bezoekt Boedapest; ook Ciano, de Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken. —**

Dezer dagen hebben Koning Emanuel van Italië en zijn echtgenoote een officieel bezoek aan Boedapest gebracht. De Rijksregent van Hongarije, Horthy, heeft ter eere van dit bezoek het Koninklijk echtpaar een gala-diner aangeboden. De wederzijdsche toespraken muntten door betuigingen van vriendschap uit.

De Italiaansche minister van Buitenlandsche Zaken heeft een onderhoud met den Hongaarschen ministerpresident Daranyi en den minister van Buitenlandsche Zaken Kanya gehad. De pers heeft geen communiqué van dit onderhoud gegeven.
(Az Est - Giornale d'Italia)
(Vor. ber. Koning Emanuel 2294 B.; Ciano 2785 A.)

A. **ROEMENIE. — Antonescu's politiek. - Beck's bezoek. —**
Antonescu, de minister van buitenlandsche zaken, heeft vóór zijn vertrek naar Genève eenige verklaringen over den binnen- en buitenlandschen toestand afgelegd.
Hij zeide o.a., dat de versterking der bewapening een der belangrijkste punten van het programma der regeering blijft. Roemenië is thans reeds in staat, zijn grenzen met eigen krachten te beveiligen. Het zal echter met alle staten betrekkingen van oprechte vriendschap onderhouden.
De minister sprak nogmaals met stelligheid tegen, dat bij het laatste bezoek van Beck zou zijn onderhandeld over wijziging der grondslagen van het bondgenootschap met Polen of over een nieuw militair bondgenootschap. Polen heeft noch ten aanzien van Italië, noch van Hongarije of Bulgarije bemiddeling gevraagd. (Adeverul) **(V. b. Antonescu 2566 A.)**

B. **VEREENIGDE STATEN. — Lid van Hooggerechtshof neemt ontslag. —**
Te Washington is op 18 Mei een politieke „bom" ontploft, in den vorm van een aan president Roosevelt gericht schrijven, waarbij een der conservatieve raadsheeren van het Hooggerechtshof, de 78-jarige rechter Vandevanter, mededeelt, dat hij op 2 Juni met pensioen wenscht te gaan.
(New York Herald Tribune)

C. **NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Concentratie van scholen. —**
De Eerste Kamer heeft op 20 Mei '37 het ontwerp betreffende de concentratie van scholen en de wijziging van art. 29 van het wetboek van strafvordering goedgekeurd. (N. Rott. Crt.)
(Vor. ber. 2226 E.; Eerste Kamer 2793 E.)

D. **VEREENIGDE STATEN. — Huis van Afgevaardigden keurt anti-Lynching Bill goed. —**
Het Huis van Afgevaardigden heeft na veel strijd het anti-lynch wetsontwerp met 277 tegen 119 stemmen aangenomen.
Het verzet tegen de aanneming van dit ontwerp kwam vooral van de zijde van de vertegenwoordigers der Zuidelijke staten. (New York Herald Tribune)

E. **DUITSCHLAND. — Universiteit te Göttingen. —**
De Senaat van Amsterdam heeft besloten de uitnoodiging van haar zusterinstelling te Göttingen voor het tweede eeuwfeest niet te aanvaarden. Oxford en vele vooraanstaande en beroemde universiteiten hebben eveneens geweigerd en wel omdat de Duitsche universiteiten van tegenwoordig de uitkomsten der wetenschap ondergeschikt aan politieke oogmerken maken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2719 F.)**

F. **ENGELAND. — Extra-winstbelasting. —**
Het bij het Lagerhuis ingediende begrootingsontwerp bevat bepaalde wijzigingen van de wet in zake een extra-winstbelasting.
Het voornaamste punt der wijziging is, dat ook het jaar 1936 onder de basisjaren voor de berekening der belasting zal vallen. De belastingbetalers kunnen als basisjaren drie van de vier jaren 1933-'36 kiezen of twee jaren van de jaren 1933-'35.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Belasting 611 A.)**

G. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Ver. Nederl.-Indische Tinbedrijven. —**
Ingediend is een wetsontwerp, houdende machtiging om te zamen met de N.V. Billiton Mij. op te richten de N.V., Vereenigde Nederlandsch-Indische Tinbedrijven (V. E. N. I. T.).
Aan de toelichting ontleenen wij:
De volksraad heeft met 43 tegen 7 stemmen besloten te adviseeren tot niet-vaststelling van het wetsontwerp. Dit votum is voor de regeering uiteraard reden geweest zich er ernstig op te beraden of het wetsontwerp al dan niet aan de Staten-Generaal behoorde te worden voorgelegd. Die vraag is ten slotte op tweeërlei gronden door haar bevestigend beantwoord.
(N. R. Crt.) **(Vor. ber. 2693 C.; Tw. Kamer 2790 E.)**

H. **NEDERL. OOST-INDIE. — Dominee Thenu overleden. —**
Te Koetaradja is overleden de bekende soldatendominee, de heer Thenu, die in 1934 in verband met zijn veertigjarig verblijf in Atjeh op grootsche wijze werd gehuldigd en door H. M. de Koningin, tijdens zijn bezoek aan Nederland, in audiëntie werd ontvangen.
Heden had een officieele kerk- en rouwdienst plaats, waarna de overledene met militaire eer ter aarde werd besteld. (Aneta)

26 MEI 1937

I. **DUITSCHLAND. — Nieuw heidendom wordt wettelijk erkend. —**
De Minister van Binnenlandsche Zaken voor het Duitsche Rijk en Pruisen heeft bij rondschrijven bepaald, dat ook de nieuw-heidensche secte „Deutsche Gotterkenntniss" tot die godsdienstige wereldbeschouwingen behoort, die in de officieele lijsten en registers, waar over het lidmaatschap van eenige belijdenis sprake is, vermeld moet worden. De nieuwe secte wordt officieel „Deutsche Gotterkenntniss" (aus Ludendorff) betiteld en mag in officieele stukken afgekort worden tot „Gotterkenntniss" (L.).
Daarmee is Ludendorff officieel erkend als stichter van een nieuw-heidenschen godsdienst. (De Tijd)
(Vor. ber. Duitsche Geloofsbeweging 2545 E.)

K. **NEDERLAND. — Verbruik van sigaren, sigaretten en tabak in 1936. —**
In de vierde aflevering van het maandschrift van het Centraal bureau voor de statistiek komen eenige cijfers voor betreffende de hoeveelheden sigaren, sigaretten en tabak, die in 1936 zijn verbruikt.
Hieronder zijn deze hoeveelheden met de waarde, zooals deze berekend is uit de op de banderolles afgedrukte kleinhandelsprijzen, vermeld.

Hoeveelheid	Sigaren (aantal) × 1000	Sigaretten (aantal) × 1000	Tabak (in K.G.) × 1000
1935	1,428,770	4,008,972	10,569
1936	1,459,439	3,968,745	10,955
Verkoopwaarde	× *f* 1000	× *f* 1000	× *f* 1000
1935	64,762	43,222	19,416
1936	61,581	42,215	19,498

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(V. b. 2280 D.)**

26 MEI 1937

L. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Niet inmenging. —**
De Britsche regeering is haar raadplegingen met de regeeringen te Berlijn, Parijs, Rome, Moskou en Lissabon begonnen, teneinde te geraken tot een wapenstilstand der twee partijen in Spanje en een terugtrekking der buitenlandsche vrijwilligers als eerste stappen naar een einde van den burgeroorlog.
De Britsche regeering wil hiermede het terrein effenen teneinde terstond te kunnen handelen wanneer het subcomité der niet-inmengingscommissie het eens zou worden over een plan tot terugtrekking der vrijwilligers.
De technische commissie die belast is met de opstelling van een ontwerp voor de terugtrekking der

buitenlandsche vrijwilligers heeft in het Foreign Office te Londen de laatste hand gelegd aan het rapport dat aan het subcomité zal worden voorgelegd. Dit ontwerp is echter volkomen onafhankelijk van de pogingen welke de Britsche regeering onderneemt. (Times) **(Vor. ber. 2762 C.; Burgeroorlog 2786 E.)**

A. PHILIP SNOWDEN OVERLEDEN. —

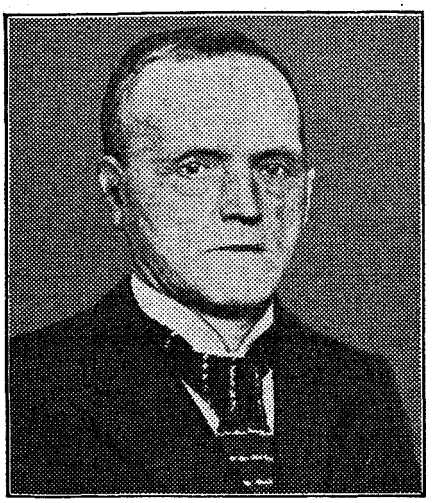

Philip Snowden.

Voor necrologie zie pagina 2786 A.

B. POOLONDERZOEK. — Prof. Schmidt op het Poolijs. —

Prof. Otto J. Schmidt, de bekende Noordpoolonderzoeker, heeft met een Russische expeditie over den Noordpool gevlogen.

Daarna landde het toestel op een ijsveld, 20 K.M. ten W. van den Meridiaan van Rudolf-eiland. Kort daarop is het vliegtuig weer gestart, doch prof. Schmidt is met drie man achtergebleven. Zij zullen, zooals gemeld, een jaar op het drijvende ijsveld vertoeven om wetenschappelijke waarnemingen te doen. Een kleine poolhond is voor de bewaking aanwezig. Het radio-poolstation „Noordpool" deelde thans het volgende mede: „Wij zijn met onzen wetenschappelijken arbeid begonnen.

Wij zetten de astronomische en weerkundige waarnemingen voort en bestudeeren in het bijzonder de bewegingen der ijsmassa's". Het jongste radio-station „Noordpool" seint viermaal per dag. De dienst heeft een normaal verloop. (Prawda)

(Vor. ber. Poolonderzoek 2458 D.)

C. ZWITSERLAND. — Verhooging van de leeftijdsgrens voor kinderarbeid. —

De Zwitsersche regeering heeft bij het parlement een wetsontwerp ingediend, om den minimum-leeftijd voor de toelating van kinderen tot arbeid in de fabrieken van 14 tot 15 jaar te verhoogen, zooals de internationale arbeidsconferentie twee jaar geleden den regeeringen in het belang van de bestrijding der werkloosheid heeft aanbevolen.

(Neue Zürcher Zeitung)

D. KO VAN DIJK OVERLEDEN. —

Op 23 Mei '37 is op 57-jarigen leeftijd te Schoorl overleden de bekende acteur Ko van Dijk.

Ko van Dijk werd 26 Maart 1881 te Amsterdam geboren.

Hij debuteerde op 1 Augustus 1898 bij de Koninklijke Vereeniging Het Nederlandsch Tooneel in „Zonsopgang" van Van Schevichaven. Daarna is Ko van Dijk jaren lang verbonden geweest bij het „Nieuwe Schouwtooneel". Van zijn voornaamste rollen memoreeren wij „Cassius" in Julius Caesar, „IJsbrand" in Vondel's „Samson", „Constantijn Brauconie" in „Om de Kroon" van Coppé, „Cyrano de Bergerac", „Gysbrecht van Aemstel" enz.

Met Ko van Dijk is een van onze begaafdste tooneelspelers heengegaan. (Red. K. H. A.)

E. HONGARIJE. — Graaf Bethlen tegen de Kleine Entente. —

Bij de behandeling van de begrooting heeft de voormalige minister-president, graaf Bethlen, een rede gehouden, waarin hij zich keerde tegen een wending in de buitenlandsche politiek van Hongarije, die tot een aaneensluiting tegen Duitschland zou leiden.

Niet van Duitschland komt het gevaar, meende Bethlen, maar van den kant der Kleine Entente, die elke welgemeende poging van Hongarije wil doen mislukken. Bovendien moet de Hongaarsche bewapening zoo hoog mogelijk opgevoerd worden.

De regeering moet trachten het Jodenvraagstuk op te lossen, maar moet elke anti-semietische agitatie daarbij vermijden. Wat de minderheden-kwestie aangaat, verklaarde Bethlen, moet de regeering een internationale actie ten gunste dezer minderheden in het leven roepen, indien de rechtstreeksche besprekingen met de buurlanden, en in de eerste plaats met Roemenië, zouden mislukken. (Az Est)

(Vor. ber. Graaf Bethlen 1711 I.)

27 MEI 1937

F. FRANKRIJK. — De Interparlementaire Handelsconferentie. —

De Interparlementaire Handelsconferentie te Parijs heeft een motie aangenomen, waarin wordt voorgesteld, dat in alle landen van herkomst de grondstoffen beschikbaar worden gesteld voor iederen kooper, in gelijke omstandigheden, dat in beginsel wordt afgezien van ieder stelsel van bemoeilijking of beperking van den uitvoer van grondstoffen, dat weer een grootere vrijheid in het internationale goederenverkeer, het kapitaal- en het personenverkeer bereikt wordt, dat een monetaire stabilisatie en een normalere functioneering van het internationale crediet verzekerd wordt, dat een politiek, die streeft naar gelijke behandeling van vreemdelingen in koloniaal gebied, in het bijzonder door overeenkomsten, begunstigd wordt, dat het sluiten van overeenkomsten tusschen grondstoffen voortbrengende en grondstoffen gebruikende landen bevorderd wordt, dat de internationale kartels voor grondstoffen onder een toezicht worden geplaatst, waaraan ook door vertegenwoordigers van grondstoffen gebruikende landen zou moeten worden deelgenomen. Verder is een resolutie betreffende de economische beteekenis van regionale verdragen aangenomen. Daarin wordt het noodzakelijk geacht, dat de clausule van meestbegunstigde natie gehandhaafd blijft en de tolmuren geslecht worden. Tenslotte is een motie goedgekeurd, waarin de wensch wordt uitgesproken, dat het evenwicht tusschen de voortbrenging en het verbruik van landbouwproducten, dat thans verkregen is, gehandhaafd blijft door een politiek van samenwerking tusschen de voortbrengende landen, opdat het niet tot een nieuwe crisis in den landbouw kome. (Le Temps)

G. VEREENIGDE STATEN. — Lewis' succes beweegt hem tot verdere actie. —

De overwinning van het C. I. O. bij de stemming, gehouden onder de arbeiders van Jones and Laughlin, geeft het comité voor de eerste maal het recht, op te treden als de vertegenwoordiger van alle arbeiders van één maatschappij. Deze bevoegdheid overtreft zelfs die, toegekend zonder verkiezingen, met betrekking tot de United States Steel, welke maatschappij er in had toegestemd met de vakvereeniging te onderhandelen voor diegenen van haar arbeiders, die lid zijn der vakvereeniging. (New York Herald Tribune)

(Vor. ber. C. I. O. 2426 B.; Vakvereenigingen 2745 F.)

A. GOUD. — Productie en Voorraden. —

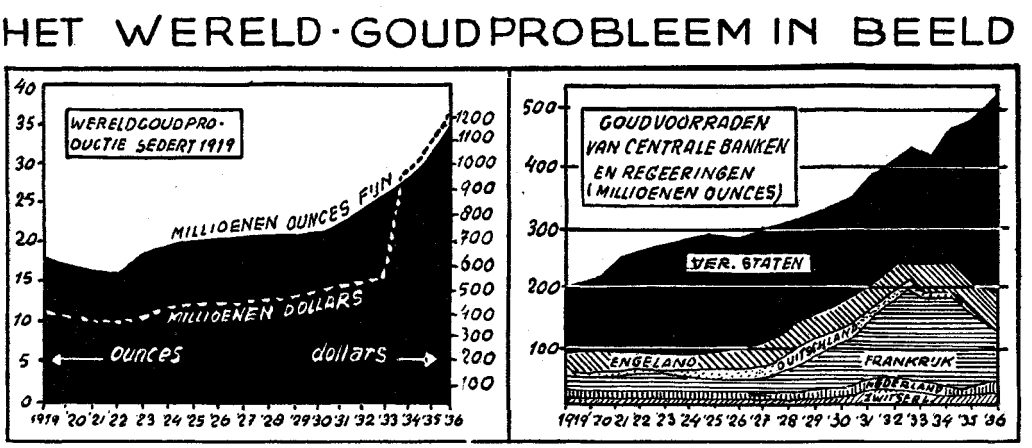

Nevenstaande grafieken illustreeren op duidelijke wijze de snelle toeneming, die zoowel de wereldgoudproductie als de wereldgoudvoorraden de laatste jaren hebben ondergaan. In 1936 bedroeg de wereldgoudproductie 35,2 millioen ounces fijn, tegen 30,9 millioen ounces in 1935, 27,6 millioen ounces in 1934 en 17,7 millioen ounces in 1923.

Vooraan in de rij der goudproducenten staat Zuid-Afrika met een productie van 11,3 millioen ounces, tegen 10,7 millioen ounces in 1935, 10,4 millioen ounces in 1934 en 9,1 millioen in 1923. Als tweede in de rij der producenten volgt Rusland met een productie van 7,3 millioen ounces in 1936, 5,8 millioen ounces in 1935, 4,2 millioen ounces in 1934 en 0,4 millioen ounces in 1923. Dan volgen de Vereenigde Staten met een productie in 1936 van 4,3 millioen ounces, tegen 3,6 millioen ounces in 1935, 2,9 millioen ounces in 1934 en 2,5 millioen ounces in 1923. De vierde producent is Canada met een voortbrenging in 1936 van 3,7 millioen ounces tegen 3,2 millioen ounces in 1935, 2,9 millioen ounces in 1934 en 1,2 millioen ounces in 1923.

In de grafiek, die betrekking heeft op de goudproductie is zoowel de hoeveelheid (in millioenen ounces) aangegeven als de waarde (in millioenen dollars). De stippellijn laat duidelijk de sterke waardestijging zien, die het gevolg is geweest van de devaluatie van den dollar eind Januari 1934. Vóór dien is de dollarwaarde berekend op basis van $ 20,67 per ounce fijn, daarna op basis van $ 35,00 per ounce fijn.

De grafiek, die de goudvoorraden der centrale banken en regeeringen aangeeft (in millioenen ounces), spreekt voor zichzelf; met één oogopslag blijkt de enorme vermeerdering der voorraden geel metaal in de Ver. Staten. In Zwitsersche goudfrancs uitgedrukt (3 Zw. goudfrancs is rond 1 dollar van de huidige waarde en 1 ounce fijn goud = rond 107 Zw. goudfrancs) bedroeg de totale waarde van de zichtbare goudvoorraden bij centrale banken en regeeringen eind 1936 72.300 millioen tegen 69.000 millioen eind 1935 en 67.300 millioen eind 1934. Van dezen voorraad bezaten de Vereenigde Staten alleen ultimo 1936 bijna de helft, n.l. voor een waarde van 34.439 millioen Zw. goudfrancs, tegen 30.992 millioen Zw. goudfrancs eind 1935 en 25.216 millioen Zw. goudfrancs eind 1934. (Banker's Magazine.)

(Vor. ber. Productie 2197 E.; Voorraad 2657 A.)

B. NEDERLAND. — IJmuidens Visscherijbedrijf in 1936. —

Aan het jaarverslag der Ver. van Reeders van Visschersvaartuigen, alhier, ontleenen wij het volgende:

Aan het einde van 1936 bestond de vloot uit 118 stoomtrawlers, 4 motortrawlers en 3 motorloggers, totaal 125 schepen, tegen 191 schepen in 1935.

De groote vermindering van het aantal stoomtrawlers was evenwel het gevolg van het sloopen van 61 schepen.

In 1936 hebben 99 stoomtrawlers en 2 motorloggers in het geheel niet aan de visscherij deelgenomen.

De gemiddelde bruto-besommingen bedroegen per zeedag voor groep I (omvattende de 9 grootste booten) ƒ 278.01 (ƒ 269.16); voor groep II (omvattende 32 booten boven 200 registerton) ƒ 209.87 (ƒ 204.28); voor groep III (omvattende de 4 motortrawlers) ƒ 184.83 (ƒ 167.90); voor groep IV (omvattende de stoomtrawlers van 175—200 registerton) ƒ 161.59 (ƒ 149.62) en voor groep V (omvattende de stoomtrawlers tot en met 175 registerton) ƒ 122.40 (117.07).

De geringe verbetering der besommingen heeft geen gelijken tred gehouden met de verhooging der lasten, ten gevolge der prijsstijgingen der exploitatiekosten.

De export is met ongeveer 8% gedaald beneden den reeds verminderden export van 1935.

In 1930 (het laatste normale jaar) werd voor een waarde van ƒ 6.669.210 uitgevoerd; in 1936 slechts voor ƒ 2.060.000.

De uitvoer naar Frankrijk is eenigszins toegenomen. Meer dan 50% van het toegestane contingent kon echter niet worden gebruikt. De kosten en lasten, verbonden aan de verzending van grove visch naar Frankrijk, zijn zoo hoog, dat in de meeste gevallen export practisch uitgesloten is.

De export naar België daalde met bijna 20% als gevolg van de zeer beperkende bepalingen door de Belgische regeering gesteld.

Naar Engeland is de uitvoer met circa 8% gestegen, terwijl die naar Duitschland van 544.000 kilogram in 1935 terugliep tot 355.000 kilogram in 1936.

De uitvoer naar Zwitserland is eveneens van 359.000 kilogram in 1935 op 302.000 kilogram in 1936 teruggeloopen. De oorzaak daarvan ligt in de groote aanvoeren van goedkoope gefileerde Noorsche visch op de Zwitsersche markt.

Binnenlandsche consumptie. — Het gebruik van versche zeevisch in Nederland is ongeveer gelijk gebleven; in 1936 was het 29.290.000 kilogram tegen 29.067.000 kilogram in 1935.

Het verslag wordt besloten als volgt: Gedurende de laatste maanden van het jaar meende men van meer dan een zijde eenige opleving in het bedrijf te mogen constateeren en hoewel wij in het visscherijbedrijf gewend zijn schommelingen waar te nemen, die ons geleerd hebben voorzichtig en niet te vlug te zijn met het trekken van optimistische conclusies, zoo kan toch de hoop niet geheel worden uitgebannen, dat de kenteekenen van een begin van algemeene opleving, ook voor het visscherijbedrijf waarneembaar zijn en de verwachting werd sterker, dat nu toch eindelijk het diepste punt zou zijn bereikt en een betere toekomst aanstaande is.

(Jaarverslag der Ver. van Reeders van Visschersvaartuigen.)

(Vor. ber. Visscherij 2644 D.; Verslag 2412 A.)

C. FRANKRIJK. — „Vrijheidsfront" gevormd. —

De persafdeeling van den „Parti Populaire Français" van Doriot deelt mede, dat op uitnoodiging van Doriot een aantal partijen in Frankrijk zich hebben vereenigd tot een „Vrijheidsfront". Deze partijen zijn de „Fédération des républicains de France", de „Parti républicain national et social", de „Parti Agraire" en de Fransche volkspartij zelf. Elk van deze groepen blijft volkomen vrij wat beginsel en propaganda betreft en stemt in met het nationale program van het Front. (Le Journal)

D. NEDERLAND. — Wijziging in den steun. —

De Regeering heeft de bepaling in zake aftrek van inkomsten, bij de berekening van den werkloozensteun, als volgt gewijzigd:

in den vervolge zal worden vrijgelaten:

ƒ 2 van de verdiensten van iederen inwonenden minderjarige en

ƒ 4 van de verdiensten van iederen inwonenden meerderjarige. (Telegraaf) **(Vor. ber. Werkl.steun 2481 C.)**

E. NEDERLAND. — Vrouwen-vredesgang 1937. —

Een indrukwekkende stoet is op 18 Mei door Utrechts straten gegaan. Een stoet van duizenden Nederlandsche vrouwen, allen bezield door één gedachte, allen optrekkend voor één ideaal: vrede:

Aan den kop van beide stoeten liepen de leden van het centraal comité, van het hoofdbestuur van den Alg. Ned. Vrouwen Vre-

desbond, van den Internationalen Vrouwenbond voor Vrede en Vrijheid en voorts de buitenlandsche deelneemsters en de leden van de deputaties, die zich onderweg van den stoet afscheidden: een deputatie naar het stadhuis, één naar de Nederlandsche regeering en één voor den Volkenbond, welke laatste deputatie in het Vredespaleis aan den voet van het beeld „De Christus van den Andes" bloemen neerlegde.
Ten slotte verzamelden de deelneemsters zich in de parterrezaal van de Jaarbeursgebouwen. In korten tijd was de reusachtige ruimte geheel gevuld terwijl velen op de gaanderijen een plaats vonden. Met begeleiding van een harmonie-orkest zongen de vrouwen „Het Internationale Moederlied" en „De Volkeren der Aarde".
Mevrouw E. J. Miolee-Riem Vis sprak een openingswoord, waarna mevrouw Dogi Bouwmeester-Rugani, mevrouw Marianne Philips, mevrouw T. Kerkhoff-Pet, mevrouw W. A. L. Ros-Vrijman, mevrouw C. v. 't Lam-Teepe en enkele buitenlandsche vrouwen het woord tot de duizenden richtten in korte, z.g. vijfminuten-speeches. Een gedeelte van de toespraken werd over den AVRO-zender uitgezonden.
Een deputatie van den Vrouwen Vredesgang heeft ten departemente van Buitenlandsche Zaken te 's-Gravenhage een adres aan minister De Graeff aangeboden.
De leidster van de uit zes vrouwen bestaande deputatie, mej. E. H. Piepers uit Bilthoven, heeft daarbij een kort woord tot den minister gesproken. Zij wees er op, dat het de vierde maal was, dat de vrouwen van Nederland zich in grooten getale vereenigd hebben in haar vredesgang om stille getuigenis af te leggen van haar ernstigen wil tot vrede.
De ontwapeningsconferentie te Genève is uitgesteld tot eind dezer maand. We richten — aldus spreekster — tot onze regeering het eerbiedig, doch dringend verzoek, den Nederlandschen afgevaardigden de opdracht mede te geven, met klem aan te dringen op vermindering en beperking van bewapening door internationale overeenstemming, en op het tegengaan van het maken van winst door de wapenindustrie.
Minister De Graeff heeft daarop met eenige vriendelijke woorden het adres in ontvangst genomen.
Op hetzelfde tijdstip arriveerde een deputatie onder leiding van mej. Selma Meijer en eveneens bestaande uit zes vrouwen bij het Vredespaleis, waar aan de voet van het beeld bloemen werden neergelegd. De deputatie is daarna ontvangen door den president van het Permanente Hof van Justitie, den heer Guerrero. Mej. Selma Meijer hield in het Engelsch een korte toespraak, waarin zij een beroep deed op hen, die den Volkenbond besturen, om te zamen met het Hof, door wijs beleid oorlog te voorkomen.
De president antwoordde met enkele sympathieke woorden.
(De Standaard) **(Vorig bericht 2310 E.)**

28 MEI 1937

A. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - De Nationale Vlag. —**
Een wetsontwerp is ingediend, houdende bepalingen omtrent de vlag van het Koninkrijk der Nederlanden Art. 1 van dit wetsontwerp luidt als volgt:
„De vlag van het Koninkrijk der Nederlanden is een vlag, bestaande uit drie liggende banen, waarvan de bovenste rood, de middelste wit en de onderste blauw is.
De vlag heeft den vorm van een rechthoek, waarvan de lengte zich verhoudt tot de hoogte als drie tot twee. De drie banen zijn van gelijke breedte.
Bij algemeenen maatregel van bestuur worden voorzieningen getroffen tot nadere bepaling van de juiste kleuren en omtrent de duurzame vastlegging daarvan." (Het Vaderland)
(Vor. ber. 2714 F.; Tw. Kamer 2798 G.)

B. **STRATOSFEER. — Professor Piccard's ballon verbrand. —**
De bekende ballon van prof. Piccard, de F.N.R.S., is op 24 Mei bij de voorbereiding van een nieuwe tocht naar de stratosfeer door den professor en zijn assistent, ir Max Cosijns, in brand gevlogen en geheel vernield. Dit is de tweede keer, dat zich bij de voorbereidingen een ontploffing voordoet.
De eerste keer geschiedde dit in Augustus 1933, vlak voor het vertrek van den derden tocht naar de stratosfeer, die de Zwitsersche professor zou ondernemen. Een arbeider werd hierbij gedood. (Agence Belga)
(Vor. ber. Stratosfeer 2569 A.)

C. **ENGELAND. — Kabinet-Baldwin afgetreden. - Kabinet Neville Chamberlain gevormd. —**
Minister-president Baldwin heeft op 28 Mei den koning van Engeland in Buckingham Palace zijn ontslag aangeboden. De Koning heeft het aanvaard en op advies van Baldwin Neville Chamberlain belast met de vorming van een nieuw kabinet.
Onmiddellijk na zijn benoeming tot kabinetsformateur, heeft Neville Chamberlain zijn regeering samengesteld en eenige uren later kon de nieuwe premier zijn kabinet reeds aan den koning voorstellen.
De portefeuilles van het nieuwe ministerie zijn als volgt verdeeld:
Neville Chamberlain: minister-president.
Sir John Simon: kanselier van de schatkist.
Sir Samuel Hoare: binnenlandsche zaken.
Sir Anthony Eden: buitenlandsche zaken.
Malcolm MacDonald: dominions.
Ormsby Gore: koloniën.
Lord Zetland: minister van Indië.
Oliver Stanley: handel.
Duff Cooper: marine.
Hore-Belisha: oorlog.
Swinton: luchtvaart.
Inskip: defensie.
Lord Halifax: lord-president van den geheimen raad.
Lord Hailsham: lord-kanselier.
Lord de la Warr: lord-geheimzegelbewaarder.
Elliot: minister van Schotland.
Kingsley Wood: volksgezondheid.
Lord Stanhope: onderwijs.
Behalve de reeds genoemde ministers maken ook deel van het kabinet uit de minister van landbouw, Morrison, die van arbeid, Ernest Brown en die van vervoerswezen, Burgin.
Tot degenen, die geen lid zijn van het kabinet behooren de onder-staatssecretarissen van buitenlandsche zaken, Cranborne (lagerhuis) en Plymouth (hoogerhuis).
Het kabinet Chamberlain bevat vijftien conservatieven, en, zooals ook het kabinet Baldwin, vier nationaal-liberalen en twee nationale labours.
(Times) **(Vor. ber. Kabinet 2328 B.)**

29 MEI 1937

D. **FRANKRIJK. — Parijsche tentoonstelling van kunst en techniek geopend. —**
President Lebrun heeft 24 Mei plechtig de internationale tentoonstelling te Parijs van kunst en techniek in het moderne leven geopend.
Aan deze tentoonstelling nemen 42 landen en meer dan zeshonderd categorieën exposanten uit Frankrijk en de koloniën deel.
In zijn openingsrede dankte president Lebrun de deelnemers en gaf den wensch te kennen, dat deze tentoonstelling eens te meer de menschheid zal bewijzen, dat de wereld alleen waardig kan leven in een geest van wederkeerig begrijpen van de behoeften, de verlangens en het kunnen van andere landen, dat welvaart slechts kan heerschen bij een intense uitwisseling van producten en denkbeelden en dat het geluk slechts kan bestaan in een gezonde samenwerking en een internationalen vrede.
De Nederlandsche afdeeling werd op 28 Mei geopend.
(Le Temps) **(Vorig bericht 2647 G.)**

E. **FRANKRIJK. — Dr. Hj. Schacht te Parijs. —**
Ter gelegenheid van het bezoek van dr. Schacht aan Parijs was in de Duitsche ambassade een diner aangericht, waaraan o.a. minister-president Blum, de minister van economische zaken Spinasse, de minister van handel, Bastid en de minister van koloniën, Moutet aanzaten.
Kort na zijn aankomst heeft dr. Schacht in de Duitsche ambassade de vertegenwoordigers van de Fransche en buitenlandsche pers ontvangen, wien hij in het kort een uiteenzetting gaf van de doelstellingen van zijn reis naar Parijs.
Allereerst ontkende hij de bedoeling te hebben een plan te komen voorleggen tot een Fransch-Duitsche toenadering of in Frankrijk een nieuwe leening te willen afsluiten. Vervolgens verklaarde hij: „Ik ben naar Parijs gekomen met het uitsluitende doel het Duitsche paviljoen op de tentoonstelling te openen en mijn land te vertegenwoordigen bij de openingsplechtigheden. In de drie dagen, die ik in Parijs denk door te brengen, zal ik zeker eenige leidende figuren ontmoeten. Uiteraard zullen wij besprekingen voeren, maar ik stel er prijs op te herhalen, dat ik met slechts een vertegenwoordigende zending ben gekomen."
In het vervolg zijner verklaringen zeide Schacht o.m. nog: Wij moeten geraken tot een vrijere en meer internationale politiek en wij willen dit allen in Duitschland. (Le Temps)
(Vor. ber. Dr. Hj. Schacht 2760 C.)

30 MEI 1937

A. LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —
Duitsch: Maria Waser — „Sinnbild des Lebens". (Deutsche Verlagsanstalt, Stuttgart) **(2786 B.)**
Engelsch: Bertila Harding — „Royal Purple". (Harrap, London 1937)
Rosemary Rees — „Turn the hour." (Chapman and Hall) **(Vorig bericht 2786 B.)**
Fransch: Marc Bernard — „Rencontres". (Edit. N. R. F., Librairie Gallimard)
Georges Duhamel — „Chronique des Pasquier. V. Le désert de Bievres". (Mercure de France) **(2786 B.)**
Italiaansch: Leo Leopardi — „Il sedicesimo peccato". (Novelle) (Ed. Angelo Signorelli, Roma) **(2761 D.)**
Nederlandsch: A. Roland Holst — „De Pooltocht der verbeelding". Serie: „De onvindbaren" (Alex. Stols Iunior, Mosae Traiectensis)
J. W. F. Werumeus Buning — „Ik zie, ik zie wat gij niet ziet" (een zwerftocht door ons land, geïll.). (Em. Querido's Uitg. Mij., A'dam 1937) **(2786 B.)**
Russisch: „Sowremennik I". (De letterkundige tijdgenoot.) (Moskou 1937) **(2777 D.)** (Red. K. H. A.)

B. OSLO-CONVENTIE. — Nieuwe overeenkomst te Den Haag. —
Op 28 Mei '37 is in de Lairessezaal op het Binnenhof te 's-Gravenhage de overeenkomst geteekend, die is voortgevloeid uit de laatstelijk in Den Haag gehouden besprekingen van de z.g. Oslo-conventie tusschen België, Denemarken, Finland, Luxemburg, Noorwegen, Zweden en Nederland. Alle gedelegeerden ter bespreking waren tegenwoordig. Voor België teekende de heer Suetens, voor Denemarken de heer Waerum, voor Finland de heer Vahervuori, voor Luxemburg de heer Collard, voor Noorwegen de heer Smith, voor Zweden de heer Salin en voor Nederland de heeren dr. Hirschfeld, Hooft en Noë.
Op initiatief van dr. Colijn, voorzitter van den raad van ministers van ons land, hebben deze regeeringen de middelen onderzocht om een gezamenlijke actie te ondernemen tot uitbreiding van het handelsverkeer in het algemeen. Zij hebben gemeend, dat het, ter bereiking van dat doel, nuttig was, voor de goederen, die van belang zijn voor hun onderlingen handel, geleidelijk over te gaan tot een vermindering van de handelsbelemmeringen, afschaffing van bijzondere verdedigingsmaatregelen, getroffen om zich te beschermen tegen de gevolgen van de crisis, en instelling van maatregelen, inhoudende uitgebreider en nauwkeuriger waarborgen voor de stabiliteit dan die op het oogenblik bestaan.
In overeenstemming met dit programma hebben de regeeringen van België, Luxemburg en Nederland zich verbonden zonder invoerbeperkingen de in een bijlage genoemde goederen, afkomstig van het grondgebied van de onderteekenende staten, toe te laten of alle gevraagde invoervergunningen te verleenen wat betreft de artikelen, voor welke een voorafgaande invoervergunning noodig is. Zij hebben zich, buitendien, verbonden om het douanestelsel voor deze artikelen niet te verscherpen.
De regeeringen van Denemarken, Finland, Noorwegen, Zweden en de regeering van Nederland, ditmaal in naam van Nederl.-Indië, hebben van haar zijde de verplichting op zich genomen om voor de goederen, in een tweede lijst opgesomd, geen enkel initiatief te nemen, strekkende tot een verhooging van invoerrechten, heffingen en bijzondere rechten op den invoer, noch deze nieuw in te stellen. Bovendien hebben zij zich verbonden, geen nieuwe beperkende maatregelen voor die producten te treffen. Ter aanvulling van de conventie van Oslo bepaalt de overeenkomst, dat in principe iedere nieuwe maatregel, die een belemmering van het handelsverkeer ten gevolge zou kunnen hebben, van te voren aan de andere landen, die de overeenkomst hebben geteekend, medegedeeld zal moeten worden.
De regeeringen van de deelnemende staten zijn overeengekomen, gezamenlijk iederen maatregel te onderzoeken om een einde te maken aan de praktijken van abnormale mededinging in den buitenlandschen handel, die hun land betreffen. Eveneens zijn zij overeengekomen om het regime van publieke aanbestedingen en bestellingen van den staat, de gemeenten of eenig ander openbaar lichaam in studie te nemen uit een oogpunt van de voorkeur, die aan de binnenlandsche voortbrengselen wordt gegeven.
In afwachting van het deponeeren van de ratificatie-oorkonden zal de overeenkomst voorloopig in werking treden op 1 Juli '37. Zij zal een looptijd hebben van één jaar. (Telex-A. N. P.)
(Vorig bericht 2697 C.)

C. NEDERLAND. — Eerste Kamer. - Pachtwet goedgekeurd. - Lintbebouwing. —
De Eerste Kamer heeft op 28 Mei '37 het ontwerp-Pachtwet met 28 tegen 14 stemmen goedgekeurd.
Voorts heeft de Kamer op dezen laatsten dag nog met 29 tegen 21 stemmen aangenomen het wetsontwerp in zake lintbebouwing. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Pachtwet 2793 D.; Lintbebouwing 2669 D.; Eerste Kamer 2798 C.)

31 MEI 1937

D. SPANJE. — Burgeroorlog. - De „Deutschland" gebombardeerd. - Almeria door Duitsche vloot bestraft. - Non-Interventie-Commissie. - Volkenbond. —
Vijf en twintig dooden en 83 gewonden, van wie 18 ernstig, zijn de gevolgen van het incident, dat zich op 29 Mei heeft voorgedaan nabij de haven van Ibiza (Balearen) tusschen het Duitsche pantserschip „Deutschland" en twee vliegtuigen der Spaansche regeeringstroepen.
Deze vliegers hebben bommen geworpen op de „Deutschland", met het gemelde gevolg. Volgens Valencia werden de vliegers door het pantserschip beschoten en was het bombardement een verdedigingsmaatregel; volgens Berlijn heeft de „Deutschland" geen schot gelost en lag het schip, dat aan de internationale contrôle deelneemt, op de reede van Ibiza in rust.
Als eerste tegenmaatregelen heeft een Duitsch vlooteskader, bestaande uit de „Admiral Scheer" en twee torpedojagers op 31 Mei de stad Almeria vijf uur lang gebombardeerd.
Een officieel Duitsch communiqué meldt: „Ter vergelding van den misdadigen aanslag van roode vliegtuigen op de „Deutschland" werd door Duitsche zeestrijdkrachten de versterkte zeehaven van Almeria beschoten. Nadat de havenwerken vernietigd en de vijandige batterijen tot zwijgen waren gebracht, werd de vergeldingsactie afgebroken en beëindigd.
Van officieele zijde wordt verklaard, dat Berlijn met de beschieting van Almeria het incident als gesloten beschouwd.
Verdere vergeldingsmaatregelen zullen slechts genomen worden, als zij door nieuwe aanvallen worden uitgelokt.
Berlijn zal voorts terstond verdere oorlogsschepen ter versterking van de Duitsche vloot in de Spaansche wateren zenden. Bovendien trekt Duitschland zich uit de non-interventie-commissie terug, totdat het de noodige zekerheid heeft gekregen, dat herhalingen van dergelijke incidenten zullen uitblijven.
De Spaansche gedelegeerde Del Vayo heeft gevraagd een spoedzitting van den Volkenbondsraad bijeen te roepen.
De Italiaansche regeering heeft, zich met de Duitsche solidair verklarend, besloten voorshands eveneens haar schepen niet meer te laten deelnemen aan de contrôle in de Spaansche wateren en haar vertegenwoordiger terug te trekken uit de non-interventie-commissie.
De non-interventie-commissie beschouwt het thans als haar voornaamste taak een oplossing te vinden, die de hernieuwde medewerking van Duitschland en Italië mogelijk maakt. Zij wil pogen een plan op te stellen, dat herhaling van de jongste incidenten voorkomt, doch in haar zitting van 31 Mei is zij daarin nog niet geslaagd.
Inmiddels heeft de Spaansche regeering het Volkenbondssecretariaat verzocht den Raad op de hoogte te stellen van de gebeurtenissen te Ibiza en Almeria. Zij behoudt zich het recht voor later om een bijeenkomst van den Raad te verzoeken. Het bombardement van Almeria heeft 19 dooden en 88 gewonden geëischt.
De nervositeit, die 31 Mei in de hoofdsteden van West-Europa heerschte, is aanmerkelijk geluwd, mede doordat Duitschland heeft verklaard van verdere represailles af te zien. Met name te Berlijn en Parijs was het vertrouwen toegenomen, dat verscherping van het Spaansch-Duitsche conflict niet te vreezen valt. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2798 L.)

E. ENGELAND. — Earl Baldwin. —
Officieel is bekend gemaakt, dat Baldwin in den adelstand is verheven met den titel van Earl. Mevrouw Baldwin is benoemd tot Dame Grootkruis in de Orde van het Britsche Rijk. (Times)

A. **NEDERLAND. — Officieele uitslag van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal op 26 Mei 1937. —**

	Kieskring 's-Hertogenbosch	Kieskring Tilburg	Kieskring Arnhem	Kieskring Nijmegen	Kieskring Rotterdam	Kieskring Den Haag	Kieskring Leiden	Kieskring Dordrecht	Kieskring Amsterdam	Kieskring Den Helder	Kieskring Haarlem	Kieskring Middelburg	Kieskring Utrecht	Kieskring Leeuwarden	Kieskring Zwolle	Kieskring Groningen	Kieskring Assen	Kieskring Maastricht
1. R. K. Staatspartij ...	175.624	154.510	34.836	87.009	42.615	46.566	56.424	34.741	60.378	52.293	58.366	23.243	55.722	13.971	66.181	10.741	4.940	192.271
2. S. D. A. P.	15.560	12.209	52.808	28.840	109.592	76.734	35.793	60.544	132.719	45.210	53.604	18.699	48.212	47.555	53.989	56.054	25.568	16.971
3. A. R. Partij	10.102	7.459	47.438	21.119	57.470	44.354	41.532	65.643	61.215	25.556	41.735	27.056	49.931	51.109	41.648	46.966	21.267	3.901
4. Chr. Hist. Unie	5.166	5.330	33.911	12.438	13.123	12.680	27.047	28.492	13.222	6.842	17.168	18.746	20.069	31.909	30.644	13.648	10.790	1.604
5. Vrijheidsbond	986	1.578	11.401	6.342	11.641	15.699	11.113	17.874	20.007	5.444	9.878	7.510	9.526	7.005	8.664	7.954	7.142	496
6. Vrijz. Dem. Bond ...	2.463	1.988	16.306	7.860	10.292	15.907	8.865	11.892	17.130	29.227	15.901	10.396	9.913	24.111	19.250	22.745	14.221	1.035
7. Comm. Partij	1.286	1.333	3.138	1.392	12.380	9.154	2.266	4.429	51.350	7.846	8.145	752	3.081	6.307	6.872	11.020	2.193	3.082
8. Staatk. Ger. Partij ...	1.464	737	8.488	5.225	5.708	1.520	8.660	18.164	578	860	1.892	10.543	7.569	964	5.680	238	202	127
9. R. S. A. P.	382	222	973	337	6.831	921	587	2.066	8.173	2.509	1.397	235	709	1.556	3.949	1.129	641	229
10. Nat. Boerenpartij	130	146	1.357	1.733	111	80	216	518	129	429	120	220	126	453	392	152	411	168
11. Kath. Dem. Partij ...	1.717	5.467	633	1.685	1.435	1.526	987	1.554	1.929	1.154	2.384	153	1.949	253	3.125	178	411	1.125
12. N. S. N. A. P.	—	152	94	—	143	100	—	—	—	—	66	—	—	—	85	—	—	358
13. Chr. Dem. Unie ...	319	151	2.458	2.572	2.302	1.366	2.701	2.324	7.074	3.174	5.002	638	2.785	15.667	12.248	18.127	5.718	378
14. Alg. Belang	391	246	324	165	297	241	361	560	285	749	287	452	289	830	1.103	2.016	268	174
15. N. S. B.	3.369	3.656	8.921	7.823	12.230	14.866	9.620	7.920	24.756	6.256	13.671	3.356	10.087	3.486	8.995	10.551	8.936	12.638
16. Herv. Ger. Staatsp. ...	405	338	1.632	301	1.633	6.951	2.768	1.824	2.085	319	733	686	929	1.205	1.110	1.252	243	129
17. Chr. Nat. Actie	782	228	2.403	407	603	333	2.897	4.807	288	181	1.410	325	3.039	219	2.230	126	208	—
18. Actie-Bouwman	8.877	480	304	9.541	—	—	—	—	46	—	—	—	—	—	131	—	92	1.721
19. Nationaal Herstel	136	127	439	157	378	1.450	513	201	542	595	499	100	237	41	155	196	87	452
20. Zwart Front	843	4.105	184	802	142	179	99	197	204	61	215	66	112	66	81	100	69	653

	Totaal aantal verkregen stemmen.						Verdeeling der zetels.					
	Tweede Kamer 1933		Prov. Staten 1935		Tweede Kamer 1937							
Aantal kiezers	4.126.490		4.238.446		4.452.484							
Geldige stemmen . . .	3.721.800		3.710.261		4.058.077		Zetels	Oversch. zetels	Totaal zetels	Oude Kamer	Stemmen per zetel in 1937	Stemmen per zetel in 1933
R.K. Staatspartij . . .	1.037.343	27.87%	1.030.173	27.76%	1.170.431	28.82%	28	3	31	28	37.756	37.048
S. D. A. P.	798.632	21.48%	782.446	21.09%	890.661	21.93%	21	2	23	22	38.724	36.301
Anti-Rev. Partij . . .	499.890	13.43%	421.174	11.35%	665.501	16.40%	16	1	17	14	39.147	35.706
Christ.-Hist. Unie . . .	339.808	9.13%	343.763	9.26%	302.829	7.45%	7	1	8	10	37.853	33.980
Vrijheidsbond	258.732	6.95%	226.940	6.12%	160.260	3.94%	3	1	4	7	40.065	36.961
Vrijz.-Dem. Bond . . .	188.950	5.07%	156.206	4.21%	239.502	5.90%	5	1	6	6	39.917	31.491
Communisten	118.236	3.17%	127.602	3.44%	136.026	3.35%	3	—	3	4	45.342	29.559
Staatk. Geref. Partij .	93.273	2.50%	93.961	2.53%	78.619	1.98%	1	1	2	3	39.310	31.091
Rev. Social. Partij . .	75.881	2.03%	51.599	1.39%	32.846	0.80%	—	—	—	1	——	48.405
Nat. Boerenpartij . . .	47.653	1.28%	7.756	0.21%	6.891	0.17%	—	—	—	1	——	47.653
Kath. Dem. Partij . . .	61.321	1.64%	57.300	1.54%	27.665	0.68%	—	—	—	1	——	40.894
Nat.-Soc. Arb. Partij .	——	—	——	—	998	0.03%	—	—	—	—	——	——
Christ. Dem. Unie . . .	38.459	1.03%	67.258	1.81%	85.004	2.09%	2	—	2	1	42.502	38.459
Alg. Belang	14.567	0.39%	——	—	9.038	0.22%	—	—	—	—	——	——
N. S. B.	——	—	294.598	7.94%	171.137	4.21%	4	—	4	—	42.784	——
Herv. Geref. Staatsp. .	33.988	0.91%	22.509	0.61%	24.543	0.60%	—	—	—	1	——	33.988
Christ. Nat. Unie . . .	——	—	——	—	20.486	0.50%	—	—	—	—	——	——
Actie-Bouwman . . .	——	—	——	—	21.192	0.52%	—	—	—	—	——	——
Nationaal Herstel . .	30.329	0.81%	1.666	0.04%	6.270	0.15%	—	—	—	1	——	30.329
Zwart Front	——	—	——	—	8.178	0.20%	—	—	—	—	——	——

Totaal uitgebracht 4.058.077 geldige stemmen; kiesdeeler 40.580 77/100.

De samenstelling der nieuwe Tweede Kamer.

R. K. Staatspartij: Mr. dr. L. N. Deckers, J. G. Suring, M. J. M. van Poll, Mr. F. G. C. J. M. Teulings, K. L. H. van der Putt, dr. H. W. E. Moller, mr. M. P. L. Steenberghe, C. J. Kuiper, P. J. S. Serrarens, mr. P. J. M. Aalberse, J. R. H. van Schaik, J. J. W. IJsselmuiden, W. J. Andriessen, mr. C. M. J. F. Goseling, W. Steinmetz, mr. Ch. J. I. M. Welter, F. J. H. Bachg, L. J. C. Beaufort, A. J. Loerakker, J. Groen Azn., M. P. van der Weyden, E. M. Stumpel, H. Ruyter, dr. L. G. Kortenhorst, H. G. M. Hermans, ir. dr. W. J. Droesen, mr. P. W. H. Truyen, ir. M. C. E. Bongaerts, jhr. mr. G. A. M. J. Ruys de Beerenbrouck, M. L. F. Bajetto, mr. dr. A. J. J. M. Mes.

S.D.A.P.: W. Drop, M. van der Goes van Naters, J. L. Faber, W. van der Sluis, ir. Th. van der Waerden, J. Ter Laan, mr. L. A. Donker, Prof. J. van Gelderen, A. Kievit, H. van Sleen, W. Drees, A. W. IJzerman, J. E. Stokvis, ir. J. W. Albarda, dr. J. van den Tempel, E. Kupers, Th. J. Thijssen, ir. H. Vos, Mej. A. de Jong, H. J. van Braambeek, Mevr. A. E. J. de Vries-Bruins, J. Hilgenga, C. J. van Lienden.

Anti-Rev. Partij: Dr. H. Colijn, mr. J. A. de Wilde, J. Schouten, J. J. C. van Dijk, L. F. Duymaer van Twist, mr. C. Smeenk, mr. J. Terpstra, C. van den Heuvel, W. Wagenaar, H. Amelink, C. van der Zaal, J. Tjalma, A. Zijlstra, T. A. van Dijken, G. A. Diepenhorst, H. J. W. A. Meyerink, A. B. Roosjen.

Christ. Hist. Unie: Jhr. mr. D. J. de Geer, H. W. Tilanus, J. Bakker, J. M. Krijger Jr., prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, Mej. mr. C. F. Katz, Tj. Krol, J. Weitkamp.

Vrijheidsbond: Dr. S. E. B. Bierema, jhr. ir. O. C. A. van Lidth de Jeude, dr. I. H. J. Vos, mr. W. C. Wendelaar.

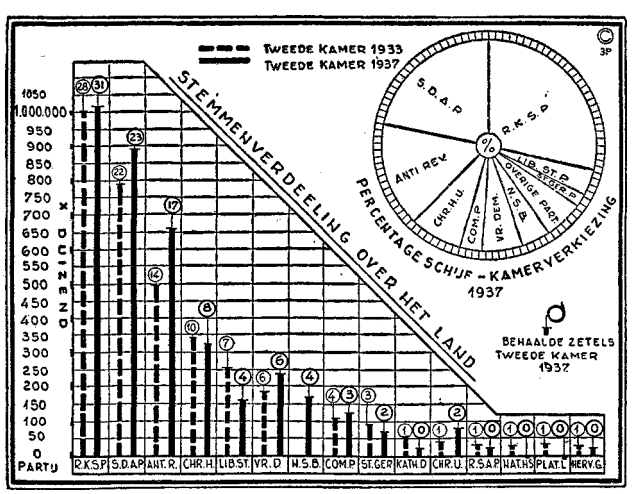

Vrijz. Dem. Bond: Mr. P. J. Oud, mr. A. M. Joekes, Mevr. mr. B. Bakker-Nort, F. E. H. Ebels, J. Schilthuis, M. M. Cohen.

Communistische Partij: L. L. H. de Visser, D. Wijnkoop, Roestam Effendi.

Staatk. Ger. Partij: Ds. G. H. Kersten, ds. P. Zandt.

Christ. Dem. Unie: H. van Houten, H. Posthuma.

Nat. Soc. Beweging: M. V. E. H. J. M. graaf de Marchant et d'Ansembourg, G. Dieters Jr., H. J. Woudenberg en mr. M. M. Rost van Tonningen.

(Vorig bericht 2778 G.; Uitslag 1933 792 A.; Prov. Staten 1775 C.)

A. **NEDERLAND. — De nieuwe Eerste Kamer op 27 Mei 1937 gekozen. - Officieele cijfers. —**
Bij de op 27 Mei '37 door de Provinciale Staten gehouden verkiezingen van leden der Eerste Kamer won de N.S.B. twee zetels, de S.D.A.P. en Anti-Rev. Partij elk één zetel.
Daartegenover verloren de Vrijheidsbond twee zetels, de Christ.-Hist. Unie en Vrijz. Dem. Bond elk één zetel.
Men bedenke bij deze verkiezing, dat de uitslag hiervan beheerscht wordt door de samenstelling van de Prov. Staten, zooals die uit de Staten-verkiezingen van 1935 voortspruit.
De 50 zetels werden als volgt over de partijen verdeeld:

R.K. Staatspartij	16	(16)	zetels
S.D.A.P.	12	(11)	„
Anti-Rev. Partij	7	(6)	„
Christ-Hist. Unie	6	(7)	„
N.S.B.	4	(2)	„
Vrijheidsbond	3	(5)	„
Vrijz.-Dem. Bond	2	(3)	„

Verdeeling der zetels over de groepen:

	Groep I		Groep II		Groep III		Groep IV		Totaal	
	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud	nw.	oud
R.K. Staatspartij ...	9	9	3	3	2	2	2	2	16	16
S.D.A.P.	1	1	3	3	4	4	4	3	12	11
Anti-Rev. Partij ...	1	1	2	2	2	1	2	2	7	6
Christ.-Hist. Unie .	1	1	2	2	1	2	2	2	6	7
N.S.B.	1	1	1	0	1	1	1	0	4	2
Vrijheidsbond	0	0	1	2	1	1	1	2	3	5
Vrijz.-Dem. Bond ...	0	0	1	1'	1	1	0	1	2	3

De volgende Eerste-Kamerleden werden gekozen:

R.K. Staatspartij: A. C. de Bruyn, W. M. van Lanschot, P. W. de Jong, A. N. Fleskens, A. F. O. van Sasse van Ysselt, H. M. J. Blomjous, mr. C. H. J. A. Janssens de Limpens, mr. F. I. J. Janssens, jhr. mr. G. A. H. Michiels van Kessenich, L. F. J. M. van Voorst tot Voorst, J. A. M. Bruineman, Ant. J. Schoemaker, mr. C. P. M. Romme, mr. G. C. J. D. Kropman, prof. dr. A. Steger, F. Nivard.

S.D.A.P.: Chr. W. J. van der Bilt, P. Hiemstra, E. Ribbius Peletier, P. Sikkes, S. de la Bella Jr., A. M. A. Reinalda, J. J. Vorrink, N. Vijlbrief, A. B. de Zeeuw, P. Moltmaker, H. B. Wiardi Beckman, J. in 't Veld.

Anti-Rev. Partij: Jhr. mr. H. A. M. van Asch van Wijck, jhr. S. van Citters, prof. dr. G. A. Diepenhorst, dr. W. de Vlugt, T. Nauta, A. Anema, P. E. Briët.

Christ-Hist. Unie: Prof. jhr. mr. B. C. de Savornin Lohman, mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, mr. dr. G. Kolff, dr. R. Pollema, J. ter Haar, prof. dr. J. de Zwaan.

N.S.B.: Mr. dr. F. Pont, J. Maarsing, ds. G. van Duyl, mr. A. J. van Vessem.

Vrijheidsbond: Mr. A. G. A. Ridder van Rappard, S. van den Bergh Jr., mr. P. Droogleever Fortuyn.

Vrijz.-Dem. Bond: Prof. mr. R. Kranenburg, prof. dr. D. van Embden.

(Vor. ber. 2742 A.; Uitslag 1935 1889 B.)

(Uitslag verkiezing Tweede Kamer ontleend aan het Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Vrijdag 4 en Zaterdag 5 Juni 1937, No. 105)

(Uitslag verkiezing Eerste Kamer ontleend aan het Bijvoegsel tot de Nederlandsche Staatscourant van Maandag 31 Mei 1937, No. 101).

A. ARGENTINIE. — Import en Export. —

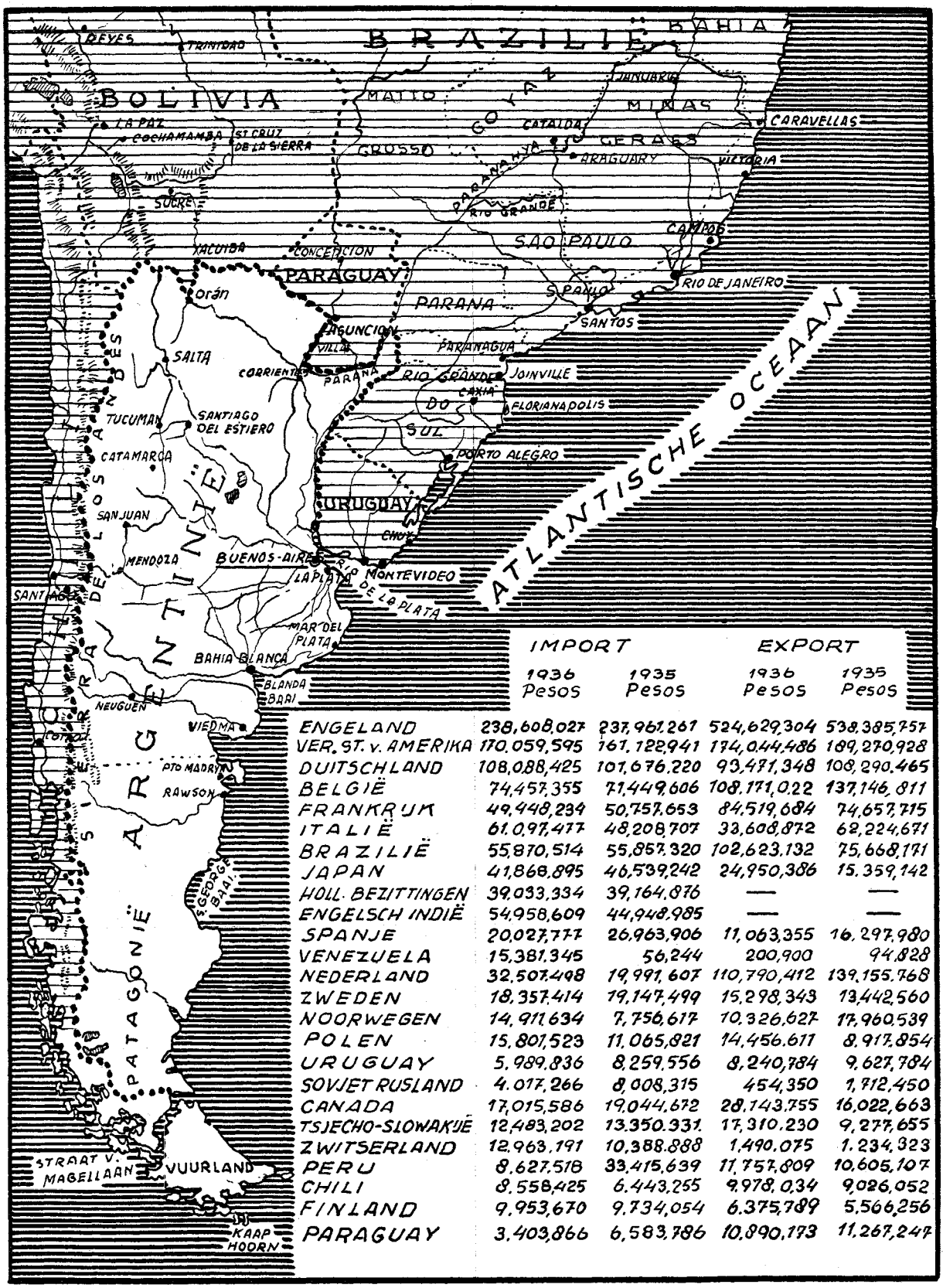

	IMPORT		EXPORT	
	1936 Pesos	1935 Pesos	1936 Pesos	1935 Pesos
ENGELAND	238,608,027	237,961,261	524,629,304	538,385,757
VER. ST. v. AMERIKA	170,059,595	161,122,941	174,044,486	189,270,928
DUITSCHLAND	108,088,425	101,676,220	93,471,348	108,290,465
BELGIË	74,457,355	71,449,606	108,171,022	137,146,811
FRANKRIJK	49,448,234	50,757,653	84,519,684	74,657,715
ITALIË	61,097,477	48,208,707	33,608,872	62,224,671
BRAZILIË	55,870,514	55,857,320	102,623,132	75,668,171
JAPAN	41,868,895	46,539,242	24,950,386	15,359,142
HOLL. BEZITTINGEN	39,033,334	39,164,876	—	—
ENGELSCH INDIË	54,958,609	44,948,985	—	—
SPANJE	20,027,777	26,963,906	11,063,355	16,297,980
VENEZUELA	15,381,345	56,244	200,900	94,828
NEDERLAND	32,507,498	19,991,607	110,790,412	139,155,768
ZWEDEN	18,357,414	19,147,499	15,298,343	13,442,560
NOORWEGEN	14,911,634	7,756,617	10,326,627	17,960,539
POLEN	15,801,523	11,065,821	14,456,611	8,917,854
URUGUAY	5,989,836	8,259,556	8,240,784	9,627,784
SOVJET RUSLAND	4,017,266	8,008,315	454,350	1,712,450
CANADA	17,015,586	19,044,672	28,143,755	16,022,663
TSJECHO-SLOWAKIJE	12,483,202	13,350,331	17,310,230	9,277,655
ZWITSERLAND	12,963,191	10,388,888	1,490,075	1,234,323
PERU	8,627,518	33,415,639	11,757,809	10,605,107
CHILI	8,558,425	6,443,255	9,978,034	9,026,052
FINLAND	9,953,670	9,734,054	6,375,789	5,566,256
PARAGUAY	3,403,866	6,583,786	10,890,173	11,267,247

(Overname zonder brondvermelding verboden.)

(Red. K. H. A.) (Vor. ber. In- en Uitvoer 1979 A.)

A. Jaarverslag 1936-'37. — Netto winst ƒ 3.528.828 (v. j. ƒ 5.628.319). — Dividend ƒ 42 (v. j. ƒ 50) per aandeel. —

Aan het verslag van den President van de Nederlandsche Bank N.V. ontleenen wij het volgende:

Het jaar 1936 zal in de geschiedenis van de economische en financieele wereldontwikkeling als een belangrijk tijdperk worden geboekstaafd. In verschillende opzichten traden wijzigingen in of deden zich invloeden gelden, welke de richting, die de wereld in de naaste toekomst zal volgen, scherper belichten. De beweging der conjunctuur volgt een sterk stijgende lijn. De prijzen, in het bijzonder die van grondstoffen, vertoonen een belangrijke verhooging.

De uitspraak schijnt niet overdreven, dat in 1936 de wereld, als geheel genomen, bevrijd is van den uiterst zwaren druk, dien de in 1929 begonnen crisis, heeft uitgeoefend. Dat hiervan ook psychologisch, door de verzwakking of opheffing van de crisismentaliteit, een invloed ten goede uitgaat, is ongetwijfeld een belangrijk voordeel.

De val van het goudblok. —

Op internationaal monetair terrein valt als belangrijkste gebeurtenis te vermelden, de val van het zoogenaamde goudblok, dat in 1936 nog slechts bestond uit Frankrijk, Zwitserland en Nederland.

Dat de wijziging van de monetaire politiek in de landen van het goudblok zonder schokken kon plaats hebben, stemt tot voldoening. Aan den anderen kant moet echter geconstateerd worden, dat, in tegenstelling met vroeger gedane voorspellingen, bedoelde wijziging niet geleid heeft tot grooter bereidheid om terug te keeren naar een internationaal monetair systeem gebaseerd op het goud.

Het goudprobleem. —

De goudproductie vertoont een bij uitstek sterke stijging en steeg van 20.722.000 „fine ounces" in 1930 tot 35.254.000 „fine ounces" in 1936.

In zes jaren tijds steeg de jaarlijksche voortbrenging in hoeveelheid derhalve met 70 procent.

Het herstel in ons land. —

Ook Nederland kon zich in het afgeloopen jaar in belangrijke mate herstellen. Dat de gang van zaken in Nederlandsch-Indië als voornaam leverancier van grondstoffen in elk geval een sterke steun voor Nederland zou geweest zijn, staat vast.

Dat schokken konden vermeden worden, is, behalve aan de internationale samenwerking tot stabiliseering van de wisselkoersen, in belangrijke mate te danken aan de rustige en bewonderenswaardige houding van het groote publiek, zoowel hier te lande als in Ned.-Indië. De cijfers van de handelsbeweging geven een gunstig beeld.

De geconsolideerde schuld van het rijk vermeerderd met het nadeelig saldo der verplichtingen en vorderingen op korten termijn, steeg van ƒ 2.489.491.000 op 31 December 1931 tot ƒ 3.176.882.000 op 31 Dec. 1936. De toeneming bedroeg dus in vijf jaren tijds ƒ 687.391.000, of ruim 27 procent.

De geconsolideerde schulden en het nadeelig saldo der kaspositie van de gezamenlijke gemeenten namen toe van ƒ 2.252.523.000, op 1 Januari 1930 tot ƒ 2.695.552.000 op 1 Jan. 1936, een stijging dus van ƒ 443.029.000, of 20 procent in zes jaren. Deze ontwikkeling was een gevolg van de wereldcrisis, maar zulks mag de oogen niet doen sluiten voor het feit, dat de nieuw aangegane schulden voor het overgroote deel voor onproductieve doeleinden werden gecreëerd, zoodat het dringend noodig is het beleid te hervatten, dat gedurende de jaren 1925 tot en met 1931 heeft geleid tot een vermindering van de geconsolideerde rijksschuld met ƒ 577.961.000 en dit beleid ook ten aanzien van de lagere publiekrechtelijke lichamen te volgen.

Als slotsom zou ik dan ook willen stellen, dat de economische en financieele vooruitzichten voor Nederland gunstig zijn en dat, bij een vooruitziend en gezond beleid, geen vrees voor uitwassen en overspanning behoeft gekoesterd te worden.

Ook voor de Nederlandsche Bank vormt het afgeloopen jaar een tijdperk van groote beteekenis.

De positie van de Bank. —

Het verlaten van den gouden standaard bracht belangrijke consequenties mede ten opzichte van de taak en de verantwoordelijkheid van de circulatiebank.

De tweede belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis van de Nederlandsche Bank wordt gevormd door de wet van 2 Febr. 1937 tot verlenging en wijziging van het aan de Bank verleende octrooi.

De verruiming op de kapitaalmarkt nam zoodanigen vorm aan, dat op groote schaal tot conversie kon worden overgegaan, waarbij voor overheidsleeningen het rentetype in het algemeen tot 3½ pct. kon worden teruggebracht. De binnenlandsche conversies bereikten ditmaal een bedrag van niet minder dan ƒ 444.0 millioen, terwijl het vorige boekjaar slechts een bedrag van ƒ 59.8 millioen had opgeleverd.

Het gemiddeld opereerend kapitaal van de Bank bedroeg in 1936-'37 ƒ 213.376.773 tegen ƒ 173.924.840 in 1934-'35.

In 1936-'37 bedroegen de disconteeringen ƒ 82.474.645, waarvan ƒ 20.050.000 schatkistpromessen.

Van de door den minister van Financiën bij negen openbare inschrijvingen toegewezen ƒ 142.280.000 schatkistpromessen bereikte onze portefeuille indirect een bedrag van ƒ 20.050.000, tegen ƒ 29.390.000 in het vorige boekjaar.

De metaalvoorraad was op 31 Maart 1937 aldus samengesteld:

goud: baren	ƒ 761.834.329
buitenlandsche munten . . .	34.573.697
Nederlandsche munten . . .	124.107.380
	ƒ 920.515.406
Nederl. teeken- en pasmunt . .	17.118.591
Totaal	ƒ 937.633.997

De dekking van de opeischbare schuld door metaal bedroeg gemiddeld: 75.49 pct.

Het gemiddelde bedrag der bankbiljetten in omloop bedroeg ƒ 775.380.458.

Onder goedkeuring van den minister van Financiën hebben wij ten laste van de winst- en verliesrekening een bedrag van ƒ 300.000 toegevoegd aan de bijzondere reserve, die dientengevolge tot ƒ 6.600.000 is gestegen.

De winstverdeeling. —

De winst- en verliesrekening wijst over het boekjaar 1936-'37 een netto-winst aan van ƒ 3.528.827,86 (v. j. ƒ 5.628.319).

Ingevolge de wet van 27 Mei 1932 komt in mindering van de vordering op den Staat der Nederlanden ƒ 1.764.413,93 (ƒ 2.814.159,72).

Het overblijvende ad ƒ 1.764.413,93 (ƒ 2.814.159,71) wordt krachtens genoemde wet verdeeld als volgt:

Aandeelhouders, zuiver bedrag . . .	ƒ 839.997,11
Dividendbelasting (10.05 pct.) . . .	84.419,71
	ƒ 924.416,82
Staat der Nederlanden	839.997,11
	ƒ 1.764.413,93

De vordering op den Staat der Nederlanden wordt dus met ƒ 1.764.413,93 verminderd en staat dientengevolge nog met ƒ 10.193.915,19 te boek (vorig jaar ƒ 11.958.329,12).

Wanneer men wil vasthouden aan het gebruik om het dividend in guldens per geheel aandeel af te ronden, laat het ter beschikking van de algemeene vergadering staande bedrag van ƒ 940.165,03, rekening houdende met de te betalen dividendbelasting, een uitkeering van ƒ 42.— per aandeel (v. j. ƒ 50) toe.

(Jaarverslag Nederlandsche Bank)

(Vor. ber. 2320 A.; Nederl. Bank 2789 D.)

De Nederl. Bank

1 JUNI 1937

A. NEDERLAND. — Onderwijs. - Inaugureele rede. - Dr. H. J. C. Tendeloo over „Deel en geheel". —

Dr. H. J. C. Tendeloo heeft op 31 Mei '37 het ambt van buitengewoon hoogleeraar aan de Landbouwhoogeschool te Wageningen aanvaard met een rede over: „Deel en geheel".

De analyse der verschijnselen met steeds fijnere methoden, aldus spr., brengt telkens weer nieuwe feiten aan het licht. Waren allereerst en langen tijd de atomen en de daaruit opgebouwde moleculen de bouwsteenen voor physicus en chemicus, die inhoud en vorm gaven aan hun denken en doen, thans zijn daar andere bijgevoegd. De kleinste deelen der materie, de atomen, blijken te zijn opgebouwd uit nog kleinere deelen. Electronen en protonen werden ontdekt, waarbij zich later nog neutronen en positronen voegden. Uit deze allerkleinste bouwsteenen is en wordt materie opgebouwd, zooals o.a. blijkt in de kunstmatig radio-actief gemaakte elementen.

Het spreekt van zelf, dat waar zoo verschillende deeltjes aan den bouw der stof deelnemen, de moeilijkheden groot worden om de verschijnselen te beschrijven in wetten, die de meetbare grootheden onderling in een logisch systeem verbinden. Bovendien heeft het onderzoek geleerd, dat de verfijning der meetmethoden aan grenzen gebonden is, terwijl hier en daar de grens bereikt is. Het miscroscopisch onderzoek maakte plaats voor het onderzoek met Röntgen-stralen, in ontwikkeling is thans het onderzoek met electronen, die het mogelijk maakt nog weer fijnere details van de stof vast te stellen.

Analyse is het middel om te komen tot een beter begrip van meer samengestelde eigenschappen. De eigenschappen der stof willen wij begrijpen met behulp van de eigenschappen der samenstellende deelen, met de kennis omtrent de kleinste bouwsteenen en hun onderlinge werking op elkaar. De materie verschijnt ons in allerlei vormen. De eigenschappen van kristallen kunnen in vele gevallen begrepen worden uit die van atomen, electronen en ionen. De eigenschappen van een oplossing, vooral wanneer zij niet zeer verdund is, zijn niet meer uit de eigenschappen van ionen en moleculen te begrijpen. De moderne theorie voert hier het begrip ionenatmosfeer in.

In kolloïdale oplossingen zijn de moeilijkheden door de ingewikkelde verschijnselen die zich voordoen en de vele factoren, die daarbij een rol spelen, bijzonder groot. Op dit terrein ervaart men eerst recht, dat de deelen alle samenwerken aan de bepaling van den toestand van het geheel. Het gevolg is dan ook, dat een kleine wijziging in een der factoren nooit in haar gevolgen aan één enkele veranderde grootheid kan worden gemeten, omdat door die wijziging tegelijkertijd andere factoren zich wijzigen, die eveneens hun gevolgen hebben. Spr. illustreert dit aan enkele voorbeelden uit de Kolloïdchemie der eiwitten en wijst op de groote rol die kleine hoeveelheden van electrolyten hebben op eiwitten. Gekristalliseerd eiwit wordt eerst verkregen na zeer intensieve reiniging. Talrijk zijn de onderzoekingen over den zuurgraad van eiwit-oplossingen en de binding van zuren en basen door eiwitten. Maar vraagt men wat gebeurt er met een zout, dat aan een eiwitoplossing wordt toegevoegd, dan weet men hier veel minder van. Biologisch liggen hier vraagstukken van het grootste gewicht. Wanneer het aantal componenten grooter is, wordt het ook moeilijker te overzien welke gevolgen de toevoeging van b.v. een zout op het geheele systeem heeft. De meting van concentraties langs electrischen weg, zooals voor het waterstofion mogelijk is, is voor andere, speciaal in lichtere ionen, uiterst bezwaarlijk, en alleen in eenvoudige systemen soms mogelijk.

Na gewezen te hebben op het begrip activiteit gaf spr. een analyse van de glaselectrode, die meer en meer in gebruik komt voor de bepaling der waterstofionenconcentratie. Uit onderzoekingen, die nog in een aanvangsstadium zijn, blijkt, dat men de glaselectrode ook voor andere ionen gebruiken kan, waardoor het mogelijk wordt een dieper inzicht te verkrijgen in den evenwichtstoestand van kolloïdale oplossingen, waaraan meerdere componenten deelnemen.

Aan onderzoekingen omtrent de winterhardheid van gewassen werd nog nader geïllustreerd hoe moeilijk het is om een inzicht in het geheel te verkrijgen door analyse van de deelen en hoe noodig het is te zoeken naar nieuwe methoden van onderzoek.

(Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Ambtsaanv. in het Onderwijs 2736 A.)

B. NEDERLAND. — Verbruik van Gedistilleerd, Bier en Wijn, 1932—1936. —

Hoezeer de verbruikte hoeveelheden gedistilleerd, bier en wijn in enkele jaren tijds zijn gedaald, toonen onderstaande cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek. Slechts de binnenlandsche productie van (onbelasten) vruchtenwijn is gestegen.

Jaren	Gedistilleerd veraccijnsde hoeveelheid	Bier verbruikte hoeveelheid	Wijn veraccijnsde hoeveelheid	Vruchtenwijn binnenl. productie
		(in 1000 H.L.)		
1932	167,4	1.758	114,9	9,1
1933	157,8	1.564	73,7	15,6
1934	140,6	1.456	75,6	12,9
1935	131,5	1.292	78,6	13,3
1936	128,4	1.190	81,3	14,3

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)

(V. b. Gedistill. 1571 E.; Bier 1817 C.; Wijn 1571 E.)

C. BRITSCH-INDIE. — Opstand in Waziristan geëindigd. —

De stam der Tori Khel, die het leeuwen-aandeel in den strijd voor den fakir van Ipi heeft gehad, heeft doen weten, dat hij met de regeering vredesonderhandelingen wil openen, aangezien hij genoeg heeft van den strijd. De blokkade van het gebied van dezen stam is opgeheven, opdat de groote stamraad op 5 Juni bijeen kan komen.

De Britsch-Indische regeering heeft de uitlevering geëischt van een der leidende fakirs van dezen stam. Bij de jongste gevechten in het noord-westelijk grensgebied zijn wederom één Engelschman gedood en vier soldaten gewond. (Times) **(2762 A.)**

D. VATICAANSTAD. — Z.H. de Paus 80 jaar. —

Op den 31sten Mei '37 vierde Z.H. Paus Pius XI zijn tachtigsten verjaardag.

Deze feestdag werd op Castel Gandolfo, te Rome en op vele plaatsen der wereld met vreugde, vereering en gebed medegevierd. (Osservatore Romano)

(Vor. ber. Paus Pius XI 2671 B.)

E. ENGELAND. — Londensche bussen rijden weer. —

Londen's bussen rijden weer. Het personeel heeft op 28 Mei '37 gevolg gegeven aan het bevel der officieele leiders, zoodat op alle lijnen de diensten hervat konden worden. (Daily Herald) **(Vor. ber. 2770 C.)**

F. JAPAN. — Kabinet-Hajasji afgetreden. —

De reeds maanden dreigende kabinetscrisis is eindelijk een feit geworden. De Japansche premier Hajasji is op 31 Mei '37 afgetreden.

De voorzitter van het Hoogerhuis, prins Konoye, wiens naam bij elke kabinetswijziging als toekomstig premier werd genoemd, is te Tokio teruggekeerd. Dit zou volgens Domei beteekenen, dat onder de oude staatslieden en bij een deel van het leger de actie toeneemt voor de vorming van een kabinet van nationale eenheid in de ware beteekenis van het woord.

In antwoord op vragen van de pers zeide prins Konoye, dat de tegenwoordige premier Hajasji opgevolgd zal worden door een krachtig ministerie van nationale eenheid, waaraan de politieke partijen haar medewerking zullen verleenen. (Domei)

(Vor. ber. Kabinet 2703 E.)

G. NEDERL. OOST-INDIE. — Indische Begrooting voor 1938. —

Naar het „Bat. N. B." verneemt, is voor het jaar 1938 een sluitende begrooting bereikt op een basis van omstreeks 500 millioen. De toeneming ligt dus tusschen de 80 en 90 millioen. Bovendien zijn de ontvangsten-ramingen zeer voorzichtig opgezet, zoodat er nog eenige speling is.

Dit is een wezenlijk sluitende begrooting, in dien zin, dat thans ook de aflossing der leeningen ad ruim 21 millioen uit de middelen betaald zal kunnen worden, zonder dat een tekort ontstaat.

De eisch, die in 1936 voor de komende begrootingen was gesteld, nl. een opzet zonder schuldvermeerdering kon uiteraard na de opleving vervallen.

Veel ruimte in de uitgaven is er niet, gezien het feit dat behalve de aflossing thans ook de storting in de pensioenfondsen op bescheiden schaal zal moeten worden hervat, terwijl eenige millioenen moeten worden gereserveerd in verband met de a.s. herziening van de H.B.B.L.

Voorts moest men rekening houden met de stijging der materiaalprijzen.

Ten slotte is het niet onmogelijk dat nog eenige kleine lastenverlagingen zullen worden voorgesteld. Met name komen de inkomstenbelasting, de loonbelasting en de benzineaccijns daarvoor in aanmerking.

De meeningen daarover zijn verdeeld, maar vermoedelijk zal een kleine vermindering van den druk der

directe belastingen het eindresultaat zijn van het overleg. Dit zal dan bepaald niet de minst aantrekkelijke boodschap zijn, welke de Landvoogd in zijn openingsrede brengt. (Bat. Nieuwsblad)
(Vor. ber. Begrooting 2790 E.)

2 JUNI 1937

A. **NEDERLAND. — Het Kabinet-Colijn stelt de portefeuilles ter beschikking. —**
Onder dagteekening van 25 Mei '37 heeft de voorzitter van den Raad van Ministers aan Hare Majesteit medegedeeld, dat de ministers in verband met de omstandigheden, waaronder het kabinet is opgetreden, ongeacht den uitslag der verkiezingen, vermeenen hun portefeuilles ter beschikking van H. M. te moeten stellen.
H. M. heeft de beschikbaarstelling in overweging genomen en de ministers uitgenoodigd om zich inmiddels niet alleen te willen blijven belasten met de behandeling en afdoening, zoo mogelijk van de loopende zaken, maar ook al datgene te verrichten wat 's lands belang in verband met de moeilijke tijdsomstandigheden vereischt. (Het Vaderland)
(Vor. ber. Kabinet 2064 C.)

B. **NEDERLAND. — Kantoortijden-besluit. —**
In Staatsblad 844 is gepubliceerd het K. B. van 8 Mei 1937, het werktijdenbesluit voor kantoren 1937. Het is met ingang van 1 Juni 1937 in werking getreden, behalve voor wat betreft arbeid in bankkantoren en in kantoren voor den geld- en effectenhandel, waarvoor dit besluit in werking treedt met ingang van 1 September 1937. (Staatsblad)
(Vor. ber. Arbeidstijden 2065 B.)

C. **NEDERLAND. — Onze handel met Duitschland. —**
Het Centraal Bureau voor de Statistiek deelt het volgende mede omtrent het handelsverkeer (met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal) van Nederland met Duitschland (in duizenden guldens).

Maand	invoerwaarde	uitvoerwaarde	saldo invoer
Maart 1937	27.168	14.882	12.286
April 1937	29.038	15.662	13.376
April 1936	20.232	9.520	10.712
Jan.-April 1937 . . .	98.749	53.220	45.529
Jan.-April 1936 .. .	76.911	36.836	40.075

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(2782 A.)**

D. **NEDERLAND. — Diplomatie. - Nieuwe gezant in Kopenhagen. —**
Naar wij vernemen ligt het in de bedoeling, dat de Nederlandsche gezant in Praag, H. W. G. ridder Huyssen van Kattendijke, als gezant in Kopenhagen zal worden benoemd.
De heer Huyssen van Kattendijke zal in Kopenhagen Ridder van Rappard als Nederlandsch gezant opvolgen. Sinds 1934 vertegenwoordigt hij ons land in Praag en voor dien tijd was hij drie jaar gezant in Lissabon.
Ridder Huyssen van Kattendijke werd in 1879 geboren en trad in 1914 in den diplomatieken dienst als gezantschapssecretaris bij onze legatie in Brussel. In 1925 werd hij bevorderd tot gezantschapsraad en bleef aan ons gezantschap in Brussel verbonden. In 1930 werd hij benoemd tot buitengewoon gezant en gevolmachtigd minister in Lissabon.
(Het Vaderland) **(Vor. ber. Diplomatie 2738 E.)**

E. **DUITSCHLAND. — Protest bij het Vaticaan in zake Kardinaal Mündelein's uitlatingen. —**
De Duitsche gezant bij den H. Stoel heeft dezer dagen geprotesteerd tegen het feit, dat Kardinaal Mündelein in tegenwoordigheid van meer dan vijfhonderd priesters van het Aartsbisdom Chicago, over het Duitsche Staatshoofd, leden der Rijksregeering en over zekere kerkelijk-politieke gebeurtenissen in Duitschland op zeer beleedigende wijze gesproken heeft.
Deze kardinaal heeft minister Göbbels een oneerlijken propagandaminister genoemd, die de processen tegen de Katholieke geestelijkheid slechts laat voeren om de vervolgde Katholieke kerk schade te berokkenen.
Naar verluidt zou Duitschland een tweede protestnota aan het Vaticaan hebben gezonden. Den Paus wordt daarin te kennen gegeven, dat de diplomatieke betrekkingen zouden kunnen worden verbroken, tenzij de Heilige Stoel kardinaal Mündelein openlijk berispt. (De Maasbode)
(Vor. ber. Concordaat 1494 E.; Kerkstrijd 2781 A.)

F. **NEDERLAND. — Ir. Mussert niet in de Tweede Kamer. —**
De persdienst van de Nationaal-Socialistische Fracties van de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal heeft de volgende mededeeling gezonden:
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft bij de behandeling van de voorstellen tot grondwetswijziging in de Eerste Kamer aan de Nationaal-Socialistische Beweging verweten, geen constructieve gedachten voor grondwetswijziging te geven.
De nieuwe grondslagen voor de inrichting van het Nederlandsche imperium, waardoor zoowel het Nederlandsche volk als de Indische volkeren tot bloei en welvaart zouden kunnen komen, liggen echter in de archieven der N.S.B. reeds gereed sinds het midden van het vorige jaar.
Het lag in het voornemen van den Leider der N.S.B. deze ter kennis van het Nederlandsche volk te brengen bij de a.s. behandeling der grondwetswijziging in de Tweede Kamer, voor welk doel hij bereid was in de Tweede Kamer zitting te nemen.
De uitslag van de gehouden verkiezing heeft bewezen, dat de overgroote meerderheid van het Nederlandsche volk zijn tot nogmaals onvoorwaardelijk wenscht toe te vertrouwen aan de politieke partijen. Deze zijn dus ten volle verantwoordelijk voor hetgeen in de eerstkomende jaren gedaan en nagelaten wordt. Er is in dezen tijd blijkbaar nog geen plaats voor ingrijpende constructieve denkbeelden.
Dientengevolge heeft de leider der N.S.B. besloten nog geen zitting te nemen in de Tweede Kamer. Evenzeer als de overgroote meerderheid van ons volk deze zittingneming heeft afgewezen, evenzeer heeft onze Beweging hem in dezen moeilijken tijd ondubbelzinnig getoond, dat zij zijn leiding wenscht.
Zijn plaats is dus in de Beweging en niet in het parlement. De Beweging eischt hem nu en in de naaste toekomst op voor de volle honderd procent, daarbij heeft hij den bijstand noodig o.m. van zijne medewerkers Van Geelkerken en Koster.
Dientengevolge zijn aangewezen om zitting te nemen in de Tweede Kamer de heeren: M. V. E. H. J. W. Graaf de Marchant et d'Ansembourg, G. Dieters Jr., H. J. Woudenberg en Mr. H. M. Rost van Tonningen, van wie eerstgenoemde zal optreden als fractieleider. (w.g.) A. J. VAN VESSEM.
(Vor. ber. Verk. Tw. Kamer 2803 A.; N.S.B. 2625 B.)

G. **FRANKRIJK. — Dagblad-conflict. —**
Op 9 Juni '37 zal te Parijs een nieuw, groot dagblad verschijnen, dat „L'Epoque" zal heeten en onder leiding zal staan van Henry Simond, die bij de „Echo de Paris" als directeur werd ontslagen. Als politiek hoofdredacteur zal Henri de Kérillis, eveneens van de „Echo" optreden, terwijl medewerking van een aantal leidende politieke en artistieke figuren is verzekerd. (Le Matin)

H. **NEDERLAND. — Verruiming van onzen export naar Duitschland. —**
Te 's-Gravenhage tusschen Nederlandsche en Duitsche delegaties gevoerde besprekingen hebben geleid tot drie besluiten, van belang voor de economische betrekkingen tusschen Nederland en Duitschland. Zij zijn:
1. Tusschen de Nederlandsche en Duitsche regeeringscommissies is overeenstemming bereikt over een belangrijke vermeerdering van den uitvoer van goederen van Nederland en de Nederlandsche overzeesche gewesten naar Duitschland. Deze vermeerdering werd vastgesteld voor het 3de kwartaal van dit jaar.
2. Op 1 Juni is onderteekend een nieuwe transferovereenkomst voor de periode 1 Juli 1937—30 Juni 1938. De transfer-regeling is in hoofdzaak onveranderd gebleven, doch maatregelen zijn getroffen om den wachttermijn geleidelijk in te loopen.
3. Met ingang van 15 Juni treedt in werking een nieuwe reisovereenkomst tusschen Nederland en Duitschland, die in hoofdzaak gelijk is aan de tot dusver geldende regeling.
Bij de over de reisovereenkomst gevoerde besprekingen is het mogelijk gebleken ten behoeve van in

Duitschland wonende Nederlanders, het reisgeldcontingent te verhoogen. Derhalve kunnen dus voortaan meer „Duitsche" landgenooten voor familiebezoek of vacantiereis naar het vaderland komen. Voor reizen naar ons land kon iedere Duitscher verleden zomer over 500 mark, dus voor de depreciatie rond *f* 300.—, beschikken. Dit bedrag is thans weer gebracht op de huidige tegenwaarde in marken van *f* 300.—. Waar de totaal beschikbare som voor dit doel ongeveer gelijk is gebleven, kunnen dus nu meer Duitschers een vacantiereis naar ons land maken.
(Telegraaf) **(Vor. ber. Handelsverdrag 2601 A.; Reisverkeer 2396 A.)**

3 JUNI 1937

A. ENGELAND. — De nieuwe minister-president Neville Chamberlain. —
Neville Chamberlain is aanmerkelijk later aan het politieke leven gaan deelnemen dan zijn halfbroeder Austen, en tot na den oorlog kende het publiek hem slechts vaag. Hij ving zijn loopbaan aan als bestuurder van een plantage in West-Indië (1890—1897) en vestigde zich vervolgens als koopman in zijn vaderstad Birmingham. Daar nam hij deel aan de gemeentepolitiek, werd in 1911 lid van den gemeenteraad en in 1915 lord mayor. Van 1916—1917 was hij directeur van nationalen dienst onder mr. Lloyd George, ofschoon hij niet in het parlement zat. In December 1918 vaardigde een der districten van Birmingham hem naar het Lagerhuis af, waarin hij sindsdien zonder onderbreking zitting gehad heeft.

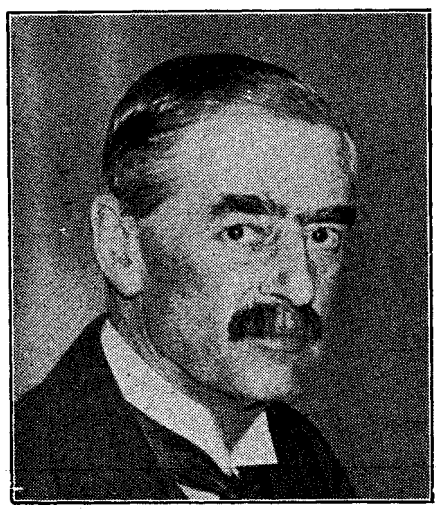

Neville Chamberlain.

Van 1922 tot 1923 was hij minister der P. T. T., een ambt, dat zijn broer reeds 20 jaren daarvoor bekleed had. In 1923 werd hij minister van gezondheid. Als zoodanig onderscheidde hij zich bijzonder op het gebied van woningbouw, maar zijn taak werd reeds in den aanvang onderbroken door de nederlaag der regeering bij de verkiezingen in December van datzelfde jaar. In het tweede kabinet-Baldwin (1924—1929) kreeg hij opnieuw het ministerie van gezondheid. Mr. Chamberlain's invloed in kabinet en parlement ging echter ook toen reeds ver uit boven zijn belangrijke, maar toch niet eerste rangspost. Zijn „rating and valuation act" is een van de belangrijkste wetten, onder het tweede kabinet-Baldwin aangenomen.
Toen de conservatieven in Mei 1929 opnieuw in de oppositie gingen, was mr. Chamberlain een der toonaangevende leden der partij.
Bij de ongelukkig afgeloopen verkiezingen was gebleken, dat er iets aan de partijmachine haperde (of misschien ook kan het den leiders gelegen gekomen zijn de partijmachine tot zondebok te maken) en mr. Baldwin benoemde mr. Chamberlain tot voorzitter der partij, een ambt, dat anders nooit opgedragen wordt aan een politicus van kabinetsrang. In dit geval was de benoeming evenwel een hulde aan de organisatorische talenten van mr. Chamberlain, die het ambt niet langer vervulde dan noodig was om de machine te herstellen (1930—'31).
Reeds toen werd hij algemeen beschouwd als de eerstvolgende kanselier der schatkist.
In het eerste nationale kabinet (Aug. tot October 1931) dat uit slechts 10 leden bestond, had hij geen zitting, maar hij was als minister van gezondheid lid van de regeering. Mr. Snowden was kanselier der schatkist, doch bij voorbaat was uitgemaakt, dat hij na de verkiezingen van October dit ambt zou opgeven.
Mr. Chamberlain heeft als kanselier der schatkist het voornaamste aandeel gehad in het herstel van Engeland's financieel evenwicht en in de vorming der tariefpolitiek. Hij onderscheidde zich door een uiterst voorzichtig beleid en was op financieel gebied niet minder orthodox dan zijn voorganger Snowden. Zijn laatste begrooting heeft door de voorgestelde belasting op de overwinst, veel verzet in conservatieve kringen uitgelokt, een verzet waaraan deze minister niet gewoon was.
Over het geheel evenwel wordt erkend, dat mr. Chamberlain een der grootste kanseliers van de schatkist geweest is, die Engeland ooit voortgebracht heeft.
(Daily Telegraph) **(Vor. ber. Chamberlain 2756 D.; Kabinet 2801 C.)**

B. VEREENIGDE STATEN. — Amerikaansche pers oefent critiek op Hitler. —
De „Chicago Daily News" wijdt een hoofdartikel aan het protest van den Duitschen ambassadeur Dieckhoff naar aanleiding van de uitlating van kardinaal Mündelein. „Hitler", aldus het blad, „staat al meer dan een jaar op voet van oorlog met de katholieke kerk. Hij vervolgt talrijke priesters en monniken wegens „onzedelijkheid". Deze vervolgingen zijn een voorspel van het verbod van alle katholieke orden in Duitschland. Wij maken hieruit de gevolgtrekking, dat de menschelijke vrijheid en betamelijkheid geringe kansen van bestaan onder het fascisme, nationaal-socialisme en communisme hebben, en hoe minder de Amerikaansche, Fransche en Engelsche democratie met deze „ismen" te maken heeft, des te beter voor haar".
De „New York Times" schrijft naar aanleiding van hetzelfde onderwerp:
„Ambassadeur Dieckhoff maakt thans kennis met het soort belemmeringen, dat een goede verstandhouding tusschen de Ver. Staten en Duitschland tegenhoudt. Zijn taak is door de politiek, welke door zijn Regeering met den naam „binnenlandsche" wordt bestempeld, bemoeilijkt, hetgeen de verhouding tusschen het Duitsche Rijk en het buitenland schade doet. Want de beste diplomaten kunnen de gevolgen daarvan niet tegengaan. Geen enkel volk is in zichzelf sterk genoeg om de kracht van een internationaal gevoel te kunnen ignoreeren."
(Vor. ber. Hitler 2752 C.)

C. HILLEGOM. — Jhr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden tot burgemeester benoemd. —
Bij Kon. Besluit is met ingang van 15 Juni 1937 benoemd tot burgemeester der gemeente Hillegom jhr. dr. O. F. A. H. van Nispen tot Pannerden, met toekenning van gelijktijdig eervol ontslag als burgemeester der gemeente Pannerden. (Telegraaf)
(Vorig bericht 2734 A.)

D. NEDERLAND. — Tentoonstelling van Volkskunde en dialecten. —
In de groote vergaderzaal der Koninklijke Academie van Wetenschappen in het Trippenhuis te Amsterdam werd op 20 Mei '37 de tentoonstelling geopend, die een overzicht geeft van de werkzaamheden van de Dialecten- en Volkskunde-commissies, beide tot stand gekomen op initiatief van de afdeeling Letterkunde der Academie.
Aanwezig waren: de Commissaris der Koningin in Friesland, dr. P. A. V. baron van Harinxma thoe Slooten; de Commissaris der Koningin in Gelderland, mr. S. baron Van Heemstra, leden der Gedep. Staten van Friesland, Overijsel, Gelderland, Utrecht en Noord-Holland, de griffier van de Staten van Noord-

Brabant, de wethouder van onderwijs van Amsterdam, de heer E. Boekman, de rector-magnificus van de R.K. Universiteit van Nijmegen en vele andere hoogleeraren, prof. dr. H. N. ter Veen, voorzitter van de Stichting voor het bevolkingsonderzoek in de drooggelegde Zuiderzeepolders, verscheidene rijks- en gemeente-inspecteurs van het L. O., vertegenwoordigers van wetenschappelijke vereenigingen en andere belangstellenden. (Alg. Handelsblad)

(Vor. ber. Tentoonstellingen 2318 L.)

4 JUNI 1937

A. **NEDERLAND. — De N.S.B. en de Duitsche regeering. —**

Het Tweede Kamerlid ir. Albarda heeft den ministers van Buitenlandsche Zaken en van Justitie de volgende vragen gesteld:
1. Hebben de ministers kennis genomen van een bericht, volgens hetwelk aan een Nederlandschen ingezetene te Utrecht, die gastvrijheid wilde verleenen aan een bloedverwante uit Duitschland, een formulier uit Duitschland ter invulling is toegezonden, van welk ingevuld formulier een tweede exemplaar moest worden aangeboden ter afteekening of afstempeling op een bureau van de N.S.B. te Utrecht, en zijn zij bereid te doen onderzoeken of dat bericht juist is?
2. Zijn de ministers voorts bereid te doen onderzoeken, of het waar is, dat op het z.g. hoofdkwartier der N.S.B. aan den Nederlander, die het formulier ter afteekening of afstempeling aanbood, vragen zijn gesteld omtrent zijn politieke richting en omtrent de wijze, waarop hij op 26 Mei als Nederlandsche kiezer zijn stem had uitgebracht, en dat de afteekening of afstempeling van het formulier is geweigerd, toen die Nederlander op de vragen terecht niet wenschte te antwoorden?
3. Indien het in de beide hierboven staande vragen vermelde geheel of voor wat de hoofdzaken betreft waar is, zijn de ministers dan niet van oordeel, dat de feiten grond geven voor de meening, dat tusschen de regeering van Duitschland en de N.S.B. een verbinding bestaat, die abnormaal moet worden genoemd, aangezien het bewijzen van administratieve diensten aan een buitenlandsche regeering wel kan liggen op den weg van een gezantschap of van consulaten, maar niet van een particuliere organisatie van Nederlanders?
4. Achten de ministers het toelaatbaar, dat hier te lande door Nederlanders ten behoeve van een buitenlandsche regeering en blijkbaar in opdracht van deze, een onderzoek wordt ingesteld naar de politieke gezindheid van Nederlanders?
5. Zijn de ministers bereid mede te deelen, tot welke handelingen of maatregelen de hierboven vermelde feiten, indien zij juist zijn, hun aanleiding geven? (Nieuwe Rott. Courant)

(Vor. ber. N. S. B. 2808 F.)

B. **ENGELAND. — Begrootingsvoorstel tot heffing van een belasting op extra-winst teruggenomen. —** Minister-president Neville Chamberlain heeft in het Lagerhuis medegedeeld, dat hij besloten heeft het oorspronkelijke begrootingsvoorstel tot heffing van een belasting op extra-winst, dat in de zittingen van 31 Mei en 1 Juni '37 aan hevige critiek heeft blootgestaan, terug te nemen. De regeering zal andere voorstellen uitwerken, die een eenvoudiger belasting op de industrieele winsten beoogen en per jaar minstens 25 millioen pond sterling zullen opleveren. (Times) **(Vorig bericht 2798 F.)**

C. **NEDERL. OOST-INDIE. — Thee-uitvoer. - Maximum-hoeveelheden 5e restrictiejaar. —**

Een regeeringsverordening is vastgesteld, ten aanzien van de maximum hoeveelheden thee, waarvoor in het vijfde restrictiejaar, hetwelk loopt van 1 April 1937, tot 1 April 1938, uitvoervergunning zal worden verleend.

Deze maximum hoeveelheid is vastgesteld op 56.372.114 kg. ondernemingsthee, en 12.257.136 kg. opkoopthee.

Over de vorige periode waren deze cijfers voor ondernemingsthee 53.150.727 kg. en voor opkoopthee 11.511.773 kg. (Aneta)

(Vor. ber. Thee 2719 B.; Uitvoer Ordonn. 1453 I.)

D. **NEDERLAND. — De Zout-Conventie geëindigd. —**

Het bestuur van de Zout-Conventie schrijft ons:

Tengevolge van opzegging door de Koninklijke Nederlandsche Zoutindustrie te Boekelo, is de Zout-Conventie geëindigd met ingang van 1 Juni '37.

De reden voor de opzegging der K. N. Z. is gelegen in het feit, dat zij geen mogelijkheid ziet haar, door de inbedrijfstelling harer nieuwe fabriek te Hengelo, vergroote productie af te zetten, indien zij daarbij verbintenissen voor de Nederlandsche markt continueert.

Tengevolge van invoerbelemmeringen zijn de buitenlandsche markten hetzij geheel gesloten, hetzij als afzetgebied voor de K. N. Z. zeer beperkt. Daarentegen is voor de Nederlandsche markt de mogelijkheid tot invoer van buitenlandsch zout practisch onbeperkt.

Met name de invoerbelemmeringen, die Duitschland aan de K. N. Z. in den weg legt, waardoor uitvoer naar Duitschland practisch onmogelijk is geworden, en de onbeperkte invoer in Nederland van industriezout uit Duitschland tegen dumpingprijzen, waardoor de K. N. Z. wordt verhinderd haar vergroote productie in den vorm van industriezout in Nederland af te zetten, noodzaken de K. N. Z. thans op de Nederlandsche markt naar afzetuitbreiding in den vorm van consumptiezout te streven.

(Het Bestuur: Zout-Conventie) **(V. b. Zout 1022 C.)**

E. **NEDERLAND. — Secretaris van Prins Bernhard. - Jhr. C. Dedel benoemd. —**

Bij Kon. Besluit van 28 Mei '37 is Hr. Ms. jachtjonker en Koninklijke houtvester, jhr. ir. W. G. Röell, op zijn verzoek op de meest eervolle wijze ontheven van zijn tijdelijke betrekking als waarnemend secretaris van Prins Bernhard, onder dankbetuiging voor de door hem in dezen werkkring bewezen diensten.

Bij Kon. Besluit van denzelfden datum is, met ingang van 1 Juni '37, Hr. Ms. kamerheer in gewonen dienst, jhr. mr. C. Dedel, eervol ontheven van zijn functie als kamerheer in gewonen dienst en benoemd tot kamerheer in buitengewonen dienst, ter beschikking van Prins Bernhard, alsmede tot particulier secretaris van Z.K.H.

(Vor. ber. 2465 F.; Prins Bernhard 2780 E.)

F. **VOLKENBOND. — Ontwapenings-Conferentie bijeen. - Resolutie in zake publicatie der uitgaven voor de verdediging. —**

Het bureau der ontwapeningsconferentie is 31 Mei '37 te Genève bijeengekomen onder voorzitterschap van Politis (Griekenland). Paul-Boncour (Frankrijk) legde er den nadruk op, dat Frankrijk de bijeenroeping van het bureau had gevraagd ofschoon (aldus spreker) wij ons geen illusies maken. Ieder doet mede aan den bewapeningswedloop; Frankrijk wenscht zijn plaats te behouden welke offers het ook moet brengen om al zijn nationale en internationale verplichtingen na te komen. Echter mogen wij, aldus Boncour, niet afzien van de hoop op een definitieve algeheele regeling, te minder daar groote groepen van de openbare meening in Frankrijk het werk van de ontwapening niet wenschen op te geven. Al is dan de tijd voor een algeheele conventie nog niet gekomen, al zijn de voorwaarden voor een algemeene ontwapening nog op verre na niet verwezenlijkt, toch schijnt ons — zoo betoogde Boncour — een accoord mogelijk op bepaalde belangrijke concrete punten zooals publiciteit der militaire uitgaven, instelling van een permanente ontwapeningscommissie, reglementeering van de vervaardiging en den verkoop van wapens en zelfs beperking van de luchtbewapening met daarmee gepaard gaande internationaliseering van de burgerlijke luchtvaart.

De Fransche delegatie geeft in overweging, dat men deze problemen ter hand neemt en tot een oplossing brengt. Alle mogendheden worden uitgenoodigd aan dit werk deel te nemen. Het is een begin maar men moet ergens mede beginnen en Frankrijk verklaart zich er toe bereid.

De vertegenwoordiger van Zweden verklaarde het eens te zijn met den vertegenwoordiger van Frankrijk.

De vertegenwoordiger der Ver. Staten, Hugh Wilson, verklaarde, dat zijn regeering wenschte dat de politieke omstandigheden op den voorgrond werden geplaatst en van meening was dat het werk der ontwapening niet moest worden gescheiden van de regeling der Europeesche politieke geschillen. De vertegenwoordiger der Ver. Staten gaf een zijdelingsch antwoord op een stap onlangs door Mussolini bij Washington gedaan door te verklaren, dat de organisatie van Genève intact moest worden gehouden zelfs als zij een tijdlang niet actief bleef en dat men niets moest doen om haar nut in gevaar te brengen, want, zoo voegde hij er aan toe, hoewel de conferentie nog niet tot concrete accoorden heeft geleid heeft zij reeds een uitgebreid voorbereidend werk verricht, dat gebruikt kan worden als het oogenblik komt om voortgang te maken.

Het bureau heeft op 1 Juni '37 zijn zitting van den dag gesloten na een resolutie te hebben aangenomen waarbij, nadat geconstateerd was dat de algemeene politieke en economische toestand thans niet van dien aard was, dat hij een welslagen verzekerde van een hervatting der werkzaamheden over het geheel der kwesties binnen het program der conferentie vallend, besloten werd aan alle regeeringen die ter conferentie vertegenwoordigd zijn of waren — dus ook de Duitsche en de Italiaan-

sche regeeringen — den tekst van een ontwerp-conventie mede te deelen betreffende de publiciteit van de uitgaven voor de landsverdediging met het verzoek aan het secretariaat der conferentie te doen weten of zij in beginsel geneigd zijn een stelsel van publiciteit te aanvaarden, op deze conventie gegrond.
(Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Ontwapenings-Conferentie 1703 E.)

5 JUNI 1937

A. **ENGELAND. — De Anglicaansche Kerk en echtscheiding. —**
In Januari 1937 verwierp het hoogerhuis van convocatie van Canterbury met overweldigende meerderheid de volgende resolutie van den bisschop van Ely: „Dit huis kan niet zijn goedkeuring hechten aan toelating tot de communie van personen die, door hertrouwd te zijn na echtscheiding en aldus de wet van Christus en de kerk overschreden te hebben, blijven voortleven met verzaking van de moreele verplichtingen waardoor diegenen, die tot de Communie toegelaten werden, gebonden moeten zijn."
Vóór de resolutie stemde, behalve de bisschop van Ely, alleen die van St. Albans.
Op 27 Mei '37 heeft, na opgewonden debatten, het lagerhuis van convocatie, de vergadering der geestelijken onder den rang van bisschop, het standpunt der bisschoppen met 91 tegen 74 stemmen verworpen.
De stemming ging over het gemeenschappelijk rapport over „De Kerk en het huwelijk", dat niet alleen aangenomen was door het hoogerhuis van Canterbury, maar ook door de beide huizen van York.
Het is mogelijk dat thans de heele kwestie van huwelijk en scheiding opnieuw verwezen zal worden naar de commissie der beide convocaties van Canterbury, en dat den aartsbisschop verzocht zal worden deze commissie uit te breiden.
Volgens de „Morning Post" zouden ook leeken in zulk een commissie, die haar besprekingen in het openbaar zou houden, opgenomen kunnen worden. Veel tijd werd besteed aan de behandeling van amendementen op een resolutie van den bisschop van Barking — amendementen die beoogden de resolutie zelf te vertragen.
Het voorstel van den bisschop van Barking luidde, dat als twee personen een wettelijk huwelijk aangegaan hebben gedurende het leven van een vroegere(n) echtgenoot(e) van een hunner (harer), zij niet krachtens besluit van den bisschop en onder zekere voorwaarden, uitgesloten moeten worden van de Sacramenten op grond van het aldus aangegane huwelijk. Het woord „wettelijk" slaat blijkbaar op het burgerlijk, niet op het kerkelijk recht. (De Maasbode)
(Vor. ber. Echtscheiding 2560 B.)

B. **BELGIE. — Amnestie-wet aangenomen. —**
De Belgische Kamer heeft, nadat de premier Van Zeeland daarop met klem had aangedrongen, het wetsontwerp tot het verleenen van amnestie aan politieke veroordeelden met 95 tegen 75 stemmen en 16 onthoudingen aangenomen. Het amendement der regeering, waarbij de verkiesbaarheid voor de Kamer niet wordt toegekend aan personen, die ter dood waren veroordeeld, was te voren aangenomen met 94 tegen 65 stemmen en 26 onthoudingen. De regeering had de kwestie van vertrouwen gesteld.
(Het Laatste Nieuws)

C. **VOLKENBOND. — Burgeroorlog in Spanje. - Locarno. —**
Te Genève, waar Volkenbondsraad en assemblée in buitengewone zitting bijeen kwamen, is de burgeroorlog in Spanje ook ter sprake geweest, vormde daarbij zelfs het belangrijkste punt van de raadsagenda. De Spaansche vertegenwoordiger, del Vayo, wees op de Italiaansche en Duitsche inmenging — hij beweerde o.m. dat zich 70 à 80 duizend Italianen in Spanje bevinden — en ondersteunde zijn betoog door te verwijzen naar het door zijn regeering gepubliceerde Witboek. Hij vroeg tenslotte een krachtiger Volkenbondsbemoeiing met de Spaansche kwestie. Deze wensch is echter niet ingewilligd geworden. De Spaansche vertegenwoordiger werd tevreden gesteld met een resolutie, waarin het bombardeeren van open steden werd veroordeeld en de hoop werd uitgesproken, dat de pogingen om alle strijdende niet-Spanjaarden uit den burgeroorlog te verwijderen, succes zullen hebben.
In de Raadszitting is ook nog de kwestie van een nieuw Locarno aan de orde geweest als gevolg van een gemeenschappelijke nota van Eden en Delbos, waarin de omstandigheden, welke tot den nieuwen status van België hebben geleid, werden uiteengezet. De besprekingen werden tot de volgende Raadszitting verdaagd. (Journal de Genève)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2802 D.; Volkenbond 2708 F.)

D. **JAPAN. — Kabinet-Konoye gevormd. —**
Het nieuwe Japansche ministerie is thans vrijwel gereed, alleen de minister van Handel moest nog aangewezen worden, de overige zetels zijn als volgt bezet.
Minister-president: prins Konoye.
Vice-minister-president en minister van Binnenlandsche Zaken: Eitsji Baba. Deze was minister van Financiën in het kabinet-Hirota.
Minister van Buitenlandsche Zaken: Hirota.
Minister van Oorlog: generaal Soegijama.
Minister van Financiën: Oknoboe Kaya, oud-vice-minister van Financiën.
Minister van Justitie: Suehiko Hiono.
Minister van Opvoeding: Eiji Jashi, een persoonlijk viend van prins Konoje.
Minister van Landbouw: graaf Rainei Arima, president van de industrieele landbouwbank.
Minister van P.T.T.: Rjoetaro Nagali, een invloedrijk lid van de Minseito.
Minister van Spoorwegen: Tsjikoehei Nakajima, president van de voornaamste vliegtuigenfabriek en invloedrijk lid van de Seijoekai.
Minister van Overzeesche Zaken: Soerijoe Otani, lid van het Hoogerhuis.
Secretaris-generaal van het minister-presidium wordt Akira Kazami, leider van de parlementsfractie van de nationalistische partij. De ministers van Oorlog, Marine en Justitie zijn dezelfden als in het afgetreden ministerie-Hajasji. (Domei)
(Vor. ber. Kabinet 2807 F.)

E. **DUITSCHLAND. — Protest in zake kardinaal Mündelein - Antwoord van het Vaticaan. —**
Naar de Daily Telegraph uit Vaticaanstad verneemt, heeft kardinaal-staatssecretaris Pacelli het antwoord van het Vaticaan verzonden op de tweede Duitsche protestnota tegen de uitlatingen van kardinaal Mündelein.
Kardinaal Pacelli zegt daarin, dat de Heilige Stoel weigert, kardinaal Mündelein een berisping toe te dienen en hij legt er den nadruk op, dat de Duitsche regeering nimmer eenigerlei stappen heeft gedaan om te verhinderen, dat leden der Duitsche regeering beleedigende aanvallen deden op den Roomsch-Katholieken godsdienst, het Vaticaan en den Paus.
(Daily Telegraph) **(Vorig bericht 2808 E.)**

F. **VOLKENBOND. — Egypte is lid. —**
Tijdens een plechtige zitting van de Assemblée is op 26 Mei '37 Egypte lid van den Volkenbond geworden.
De Turksche minister Rusdü Aras, voorzitter van de vergadering, heette de Egyptische delegatie van harte welkom, waarop Nahas Pasja, de Egyptische premier, in vloeiend en buitengewoon goed uitgesproken Fransch hartelijk dank zegde. (Journal de Genève)
(Vorig bericht 2703 B.)

G. **VOLKENBOND. — Overeenstemming in zake Alexandrette (Sandjak).**
Op 28 Mei '37 is het den raadsrapporteur Sandler gelukt volledige overeenstemming tusschen Frankrijk

en Turkije over het toekomstige statuut en de toekomstige grondwet van Alexandrette tot stand te brengen. Met betrekking tot de twee eenige geschilpunten, die er over den inhoud van het statuut en de grondwet nog waren overgebleven, heeft Turkije vrijwel geheel toegegeven.
De drie gemeenten waaromtrent ten aanzien der precieze grensafbakening nog eenig geschil bestond, zullen alle drie buiten het gebied van Alexandrette blijven.
Verder zal het Arabisch op gelijken voet als het Turksch officieele taal worden.
Het doen van deze concessies is bovendien voor Rustu Aras vergemakkelijkt, doordat het statuut van de grondwet van Alexandrette reeds zeer spoedig in werking zal treden, n.l. reeds in November van dit jaar, terwijl de eerste verkiezingen voor het parlement van Alexandrette reeds op zijn laatst in April van 1938 zullen moeten worden gehouden.
(Journal de Genève) **(Vorig bericht 2694 A.)**

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Duurtetoeslag van 5%. Met ingang van 1 Juni '37 is aan alle ambtenaren in Ned.-Indië met maandelijksch inkomen beneden de 300 gulden een duurtetoeslag van 5% toegekend (uitgezonderd ambtenaren in die streken gevestigd, waarvoor reeds een dergelijke verhooging of een hoogere is toegekend). Voor enkele streken in de buitengewesten zijn speciale regelingen getroffen.
(Aneta) **(Vor. ber. Salarissen 2731 F.)**

B. ENGELAND. — De hertog van Windsor getrouwd. Op 3 Juni 1937 is de hertog van Windsor (ex-koning Edward VIII) met mevrouw Wallis Warfield (Mrs. Simpson) op het kasteel Candé in Frankrijk in het huwelijk getreden. De burgemeester van Monts leidde de burgerlijke plechtigheid. Een korte godsdienstige plechtigheid volgens den ritus der Engelsche Kerk volgde, welke geleid werd door reverend R. Anderson Jardine, die onverwachts uit Engeland was overgekomen en op eigen initiatief den hertog van Windsor had aangeboden zijn huwelijk in te zegenen.
Een klein aantal persoonlijke vrienden van het bruidspaar was aanwezig.
Slechts de hertog van Windsor zal voortaan het recht hebben den titel van Koninklijke Hoogheid te voeren. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Hertog v. Windsor 2578 A.)

6 JUNI 1937

C. OSLO-CONVENTIE. — Eenige bepalingen der nieuwe overeenkomst. —
Op 2 Juni is in de hoofdsteden der samenwerkende landen de tekst gepubliceerd van de op 28 Mei '37 te 's-Gravenhage geteekende overeenkomst der Oslo-Staten.
In afwachting van de ratificatie door de onderteekenende landen, zal deze overeenkomst ingaande 1 Juli reeds voorloopig van kracht worden. De directeur-generaal van Handel en Nijverheid, dr. H. M. Hirschfeld, die zich bereid verklaarde op inhoud en strekking van de overeenkomst een nadere toelichting te verstrekken, legde er allereerst den nadruk op, dat de Oslo-staten openlijk een demonstratie hebben willen geven van hun wil om een bijdrage te leveren tot vermindering van handelsbelemmeringen. Men is tot wederzijdsche concessies gekomen, welke een basis vormen om nu op verder te werken.
Deze concessies zijn vooral neergelegd in de artikelen 1 en 2.
Artikel 1 bevat de opheffing door Nederland en België en Luxemburg van een aantal contingenteeringen, goederen betreffende, welke op de als bijlage aan het verdrag toegevoegde lijst A worden vermeld en welke opheffing uiteraard alleen geldt voor goederen afkomstig uit een der mede-onderteekenende landen. Daarnaast hebben deze landen zich verbonden, behoudens opzegging krachtens de desbetreffende regeling, den invoer van andere met name genoemde goederen vrij te laten. Ook zullen dergelijke buiten werking gestelde contingenteeringen niet vervangen worden door verhooging van de desbetreffende invoerrechten.
In Artikel 2 verbinden Denemarken, Zweden, Noorwegen, Finland en Nederland ten behoeve van Ned.-Indië zich, om de invoerrechten op de in de toegevoegde lijst B vermelde goederen, te consolideeren.
Naar Nederlandsch standpunt, aldus dr. Hirschfeld, zijn door België en de andere landen positieve concessies gedaan ten behoeve van Nederland en Indië. Voor sommige artikelen wordt immers een vrije markt geschapen, in België b.v. voor strookarton, zout, meubelen en koloniale producten. De Scandinavische landen hebben voor onzen handel enkele risicofactoren opgeheven door fixeering van tarieven of vrijlating van invoer. Van de door Nederland gedane concessies kunnen vermeld worden als belangrijkste de opheffing van de papiercontingenteering en van die voor bepaalde soorten schoenen.
Van de voordeelen voor Nederland is vooral van beteekenis de fixatie door Noorwegen, Zweden en Finland, van de invoerrechten op radio-artikelen. Deze Oslo-overeenkomst gaat, anders dan de Ouchy-conventie, geheel buiten het vraagstuk van de meestbegunstiging om. In de Oslo-conventie worden de invoerrechten als het ware bevroren op een niveau, dat de mogelijkheid van export laat bestaan. Hierbij zijn ook tarieven geconsolideerd ten aanzien waarvan Nederland tegenover enkele Scandinavische landen tot dusver bij bilaterale overeenkomst geen succes had kunnen bereiken. Wat de contingenteeringen betreft spreekt de Oslo-conventie niet van meestbegunstiging.
Naast de conventie van 28 Mei blijft het streven der Oslostaten evenzeer gericht op het verminderen van handelsbelemmeringen met behulp van bilaterale handelsovereenkomsten, gelijk Nederland met Zweden en Noorwegen reeds in het begin van 1927 en met Finland reeds in den zomer van 1936 heeft gesloten.
Waarschijnlijk zal, daartoe uitgenoodigd door de Deensche regeering, in October 1937 te Kopenhagen een nieuwe conferentie van de Oslo-staten worden gehouden, waar dan op basis van de thans bereikte principieele overeenstemming een aanvang gemaakt kan worden met de bestudeering en voorbereiding van nadere regeling, van meer concrete onderwerpen, zooals de in artikel 5 genoemde dumping-moeilijkheden, autarkie e.d. Dr. Hirschfeld heeft er nog eens den nadruk op gelegd, dat in dezen niet gedacht mag worden aan eenigerlei blokvorming. De Oslostaten richten zich tegen niemand of niets, willen alleen gezondere verhoudingen brengen in de handelsbetrekkingen en kunnen thans als eerste vrucht van partieele samenwerking het op 28 Mei geteekende document, aan de wereld toonen.
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2802 B.)**

D. JHR. VAN KARNEBEEK ONDERSCHEIDEN. — Op een receptie in het Departement van Handel, Nijverheid en Scheepvaart heeft minister Gelissen op 4 Juni de handelsmissie naar Zuid-Amerika ontvangen en het hoofd der missie, jhr. mr. dr. H. A. van Karnebeek, medegedeeld, dat H. M. de Koningin hem bij bevordering het commandeurskruis in de orde van den Nederlandschen Leeuw heeft verleend, aldus de geheele missie eerend. (Telegraaf)
(Vor. ber. Handelsmissie 2683 B.; Jhr. Van Karnebeek 1482 F.)

E. OOSTENRIJK. — Protest van Kardinaal Innitzer in zake den Duitschen strijd tegen de Kath. kerk. — Kardinaal Innitzer, Aartsbisschop van Weenen, heeft voor een katholieke vergadering gezegd, dat de strijd tegen de Kerk het aanzien van het Duitsche volk verkleint. De Kardinaal verklaarde, dat de Oostenrijkers solidair zijn met de Duitsche geestelijkheid en protesteerde er tegen, dat de Duitsche kranten als voertuig van de campagne tegen de Kerk Oostenrijk binnenkomen. (De Tijd)
(Vor. ber. Kerkstrijd in Duitschland 2781 A.)

F. FRANKRIJK. — Een jaar regeering van het Volksfront. —
Het was op 4 Juni '37 een jaar geleden, dat de regeering, gevormd door de partijen van het volksfront, optrad. De bladen van de bij het Volksfront aangesloten partijen bevatten hieromtrent vele artikelen. De ministers onder elkaar hebben dezen dag met een diner gevierd.
De Populaire bevat op de voorpagina het interview, dat de Parijsche redacteur van de Daily Herald met Léon Blum heeft gehad. Interessant is een lijstje van de 101 ministeries van de Derde Republiek. Wanneer men deze regeeringen classeert naar haar levensduur, dan komt het kabinet-Blum er op het oogenblik goed af. Het staat n.l. no. 19 op de ranglijst, welke plaats het deelt met het zevende kabinet-Briand, dat precies een jaar is aangebleven, n.l. van 16 Januari 1921 tot 15 Januari 1922. Het record houdt het kabinet-Waldeck-Rousseau; dat is van 22 Juni 1899 tot 7 Juni 1902, dus 35 maanden en 17 dagen aan het bewind is gebleven. Daarop volgt het eerste kabinet van Clemenceau van 1906 tot 1909, dat het 33 maanden uithield. Den kortsten levensduur heeft een kabinet, dat op 1 Juni 1935 door Fernand Bouisson gevormd werd. Na vier dagen moest dat aftreden. (Populaire)
(Vor. ber. Kabinet 2780 B.)

A. **VEREENIGDE STATEN. — Roosevelt wenscht maatregelen tegen belastingontduiking. —**
In een boodschap aan het Congres verzoekt Roosevelt den leden ten spoedigste een einde te maken aan de afschuwelijke practijken van belasting-ontduiking, waaraan een aantal van de rijkste inwoners van de Vereenigde Staten zich schuldig maken. Thans moet eindelijk definitief het vraagstuk worden opgelost van een inning van de belastingen op een rechtvaardige wijze en op een algemeene basis waarbij ontduiking onmogelijk wordt gemaakt. Roosevelt verzoekt de onmiddellijke aanneming van een bepaling die den tegenwoordigen bouw van het belastingstelsel ondoordringbaar maakt. Verder verzoekt hij volmacht om de schatkist een diepgaand onderzoek in te laten stellen naar de gevallen van belastingontduiking, bij welk onderzoek getuigen gehoord zullen moeten worden. In een voorloopig rapport van hetwelk Roosevelt zijn boodschap vergezeld doet gaan, beveelt de schatkist herziening van de tegenwoordige wet met betrekking tot de belasting op de winsten welke vreemdelingen in de Vereenigde Staten maken, aan.
Naar schatting zou de regeering jaarlijks 200 tot 400 millioen dollar door belastingontduiking verliezen. O.a. wordt erop gewezen, dat sedert 1935 rijke Amerikanen ongeveer 86 Holding Company's in Britsch Bahama hebben opgericht, waar geen inkomstenbelasting wordt geheven. Een bijzonder belangrijk gedeelte van de nota van den president is dat volgens het ministerie van Financiën een revisie van de huidige wetten over de belastingplicht van de niet in de V.S. gevestigde buitenlanders aanbeveelt. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Roosevelt 2796 A.; Belastingwet 2356 A.)

7 JUNI 1937

B. **LUXEMBURG. — Verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden. —**
De verkiezingen voor het Huis van Afgevaardigden op 6 Juni '37 hebben het volgende voorloopige resultaat opgeleverd:
Katholieken: 13 zetels (in 1931 13 zetels).
Burgerlijke Liberalen: 3 zetels (in 1931 5 zetels).
Onafh. Boerenpartij van het Noorden: geen zetel (in 1931 één zetel).
Arbeiderspartij: 7 zetels (in 1931 5 zetels).
Boerenpartij: één zetel (in 1931 één zetel).
Democraten (Leo Muller): twee zetels (in 1931 geen zetel).
Eerstgenoemde drie partijen zijn regeeringspartijen, die dezen keer dus 16 zetels hebben verworven, tegen 19 in 1931.
Het Huis van Afgevaardigden in Luxemburg bestaat uit 54 leden, die voor den tijd van 6 jaar worden gekozen. Om de drie jaren zijn verkiezingen in twee van de vier kieskringen volgens een stelsel van evenredige vertegenwoordiging. Dit jaar zijn 26 leden aan de beurt van aftreding geweest. (Laatste Nieuws)

C. **DUITSCHLAND. — Helmut Hirsch en Oskar Denner terechtgesteld. —**
De op 8 Maart '37 wegens hoogverraad ter dood veroordeelde Helmut Hirsch is dezer dagen te Berlijn terechtgesteld. Hirsch, een Amerikaansch staatsburger, was veroordeeld wegens voorbereiding van een aanslag op nationaal-socialistische leiders. Hij was in het bezit bevonden van twee helsche machines.
De Duitsche autoriteiten vermelden voor den eersten keer in een officieel communiqué, dat Hirsch in opdracht van hoogverraderlijke kringen naar Duitschland was gekomen om er bomaanslagen te plegen.
Van Amerikaansche zijde was te Berlijn een verzoek om gratie bij den rijkskanselier gesteund.
Bovendien is de 20-jarige Oskar Denner, die op 12 December 1936 wegens verraad was ter dood veroordeeld, terechtgesteld. (Agence Belga)

D. **DUITSCHLAND. — Een rede van Adolf Hitler. - De herbewapening, staat en kerk. —**
Hitler heeft te Regensburg voor een nat.-socialistisch congres op 6 Juni een rede uitgesproken, waarin hij o.m. zeide: Men vraagt Duitschland waarom het niet ontwapent. Dat komt omdat Duitschland wantrouwig is geworden. Het is nu aan de anderen de eerste stappen te doen. Eenige jaren geleden was Duitschland ontwapend. De andere mogendheden zouden gemakkelijk hebben kunnen profiteeren van de weldaden der ontwapening. Zij hebben zich daar geen rekenschap van gegeven. Thans merken zij, dat Duitschland herbewapend is.
Indien iemand meent bommen te kunnen werpen op een Duitsch schip, dat een internationale missie vervult, omdat het Duitsche volk zoo vredelievend is, dan zullen wij toonen, dat wij ons weten te verdedigen.
Hitler rechtvaardigde de herbewapening met de volgende woorden: Een economisch streven zou niet mogelijk zijn, indien het niet door het stalen schild der nationale verdediging beschermd werd. Als men zegt, dat wij deze lasten weldra niet meer kunnen dragen, antwoord ik: Duitschland zal zijn stalen helm dragen, in ieder geval zoolang ook de andere mogendheden dien kunnen dragen. Als men eens de helmen waarlijk zou kunnen afnemen, zouden wij dat ook doen, maar wij zouden altijd gereed zijn ze weer op te zetten. Ik geloof, dat wij den vrede zoo het beste dienen.
Verder zei de rijkskanselier o.a. dat hij geen godsdiensttwisten in Duitschland zou dulden. God heeft op dit gebied geen verdeeldheid gezaaid maar de menschen. De Almachtige heeft ons werk, aldus Hitler, gezegend en het geweld onzer vijanden zal er niet in slagen dit teniet te doen.
Voorts oefende spr. critiek uit op de democratieën, die een tooneel van stakingen en sociale onrust vormen. De bolsjewieken zijn slechts ellendige struikroovers.
Wijzende op de aanwezigheid van talrijke Oostenrijkers zeide Hitler tenslotte: onze gemeenschappelijke taal dwingt onze nationale eenheid af.
(Telex-A. N. P.) **(Vor. ber. Hitler 2809 B.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: O. Flake — „Die vier Tage". (Fischer, Berlin)
P. Schmitthenner — „Politik und Kriegsführung in der neueren Geschichte". (Hanseatische Verlagsanstalt, Hamburg) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Engelsch: Ian Rankine — „Goodbye to the lady". (Macmillan & Co. Ld., London 1937)
Signe Toksvig — „Eve's Doctor". (Faber and Faber) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Fransch: H. de Monfreid — „Le roi des Abeilles". (Nouv. Rev. Française)
M. Sauvage — „Les secrets de l'Afrique Noire". (Denoël) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Italiaansch: P. Gadda — „Festa da ballo". (Ceschina, Milano) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Nederlandsch: Marie van Dessel-Poot — „Visschers voeren uit". (G. A. J. van Dishoeck)
H. C. A. v. Kampen en Piet Marée — „Varen". (H. P. Leopold's Uitg., den Haag) **(Vor. ber. 2802 A.)**
Russisch: B. Eichenbaum — „Poesjkin ie Tolstoj". (Literatoernije) **(Vor. ber. 2802 A.)** (Red. K. H. A.)

F. **VEREENIGDE STATEN. — Stakingen in de staalbedrijven - John Lewis eischen - Ford-arbeiders. —**
De staking in de staalnijverheid, waarbij 150.000 arbeiders in Illinois, Indiana, Ohio en Pennsylvania betrokken zijn, schijnt op het doode punt te zijn gekomen.
John Lewis, de voorzitter van het comité voor industrieele organisatie, blijft eischen, dat zijn organisatie erkend wordt als de eenige, die de werknemers bij de patroons kan vertegenwoordigen, terwijl de werkgevers daar in het geheel niet van willen hooren. Deze kwestie wordt door de vakvereenigingen van groote beteekenis geacht. Zij geven toe voordeelen te hebben verkregen, doch zijn van meening, dat de erkenning van haar organisatie juist noodig is voor het behoud dier voordeelen. Zij ontkennen, dat de staking een politieken achtergrond zou hebben of door communisme geïnspireerd zou zijn.
Er heerscht een zenuwachtige stemming.
De leden der vakvereenigingen hebben de hun door de Fordfabrieken te Richmond voorgelegde voorstellen verworpen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Stakingen 2733 B.)

A. SPANJE. — Burgeroorlog - Generaal Mola om het leven gekomen. —

Het radiostation van Salamanca heeft op 3 Juni medegedeeld, dat het vliegtuig van den bekenden generaal Emilio Mola, de bevelhebber van het Noordelijke leger van Franco, aan het front van Biscaje op weg naar Valladolid nabij Brisviesca in een dichten mist geraakte en neergestort is.
De generaal is om het leven gekomen, evenals zijn adjudant, twee officieren van den generalen staf en de beide vliegtuigbestuurders.
Generaal Franco heeft een decreet onderteekend, krachtens hetwelk een wijziging wordt gebracht in het nationalistische militaire opperbevel. Het Noordelijk leger, dat tot dusver onder commando stond van generaal Mola, wordt gesplitst in een Noordelijk en een centraal leger. Het nieuwe Noordelijk leger zal de Baskische en Cantabrische provinciën omvatten, en onder leiding staan van generaal Davilla. Het nieuwe centrale leger, Castilië en Aragon omvattend, zal onder opperbevel worden gebracht van generaal Saliquet.
Het commando over het Zuidelijk leger zal in handen blijven van generaal Queipo de Llano.

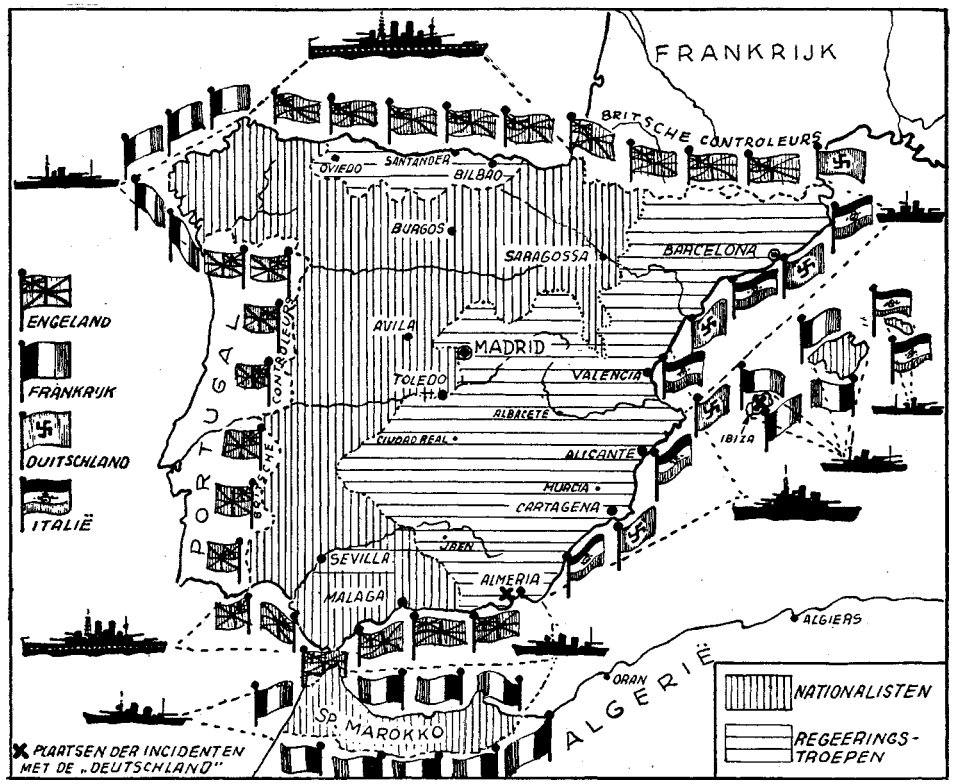

Contrôle-systeem der buitenlandsche mogendheden in Spanje.

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Niet-inmenging - Duitschland en Italië.
Het Duitsche antwoord op de voorstellen, die de Britsche regeering 2 Juni aan Berlijn, Parijs en Rome heeft voorgelegd, is thans te Londen overhandigd.
Het is volgens de inlichtingen, die in politieke kringen te verkrijgen waren, minder ongunstig, dan de toon van de pers deed vermoeden. Ondanks het incident met de „Deutschland" wil Duitschland de contrôle opnieuw in werking gesteld zien. Omtrent het antwoord worden de volgende bijzonderheden vernomen:

1. De instelling van veiligheidszones voor de schepen, die aan de contrôle deelnemen, wordt zonder voorbehoud door Berlijn goedgekeurd.
2. Wat de garantie betreft, die door beide partijen te verleenen is, dit punt schijnt slechts formeele moeilijkheden op te leveren. Van Duitsche zijde verklaart men, dat men Engeland niet beletten kan aan Franco garanties te vragen tegen aanvallen ter zee of uit de lucht op de schepen, welke den contrôledienst verrichten. Tegelijkertijd merkt de Duitsche regeering echter op, dat Duitschland slechts een middelmatig vertrouwen heeft in de waarborgen, welke het „roode comité van Valencia" zou kunnen verschaffen.
3. Moeilijkheden komen echter voort uit het derde punt, te weten dat betreffende de absolute veiligheid der controleerende schepen. Men schijnt te Berlijn geen genoegen te nemen met het voorstel tot een consultatie tusschen de vier bevelhebbers. Deze raadpleging, zoo verklaart men, neemt maar tijd en geeft geen gelegenheid om onmiddellijk te antwoorden op een eventueelen aanval. Bij iederen commandant van een schip moet daarom de bevoegdheid berusten om iederen verdedigingsmaatregel te nemen, welke hij noodzakelijk oordeelt. Men gaat zelfs verder: Men eischt, dat in een geval als dat van de „Deutschland" de vlootcommandanten zelf de represaillemaatregelen kunnen nemen tegen de schenders van het internationale recht. Men hoopt dat deze desiderata van Duitschland, welke gericht zijn op het scheppen van een ware solidariteit tusschen de controleerende mogendheden, te Londen zullen worden begrepen.

Het Italiaansche antwoord.

Later verspreidde het officieuze Italiaansche persagentschap Stefani het bericht, dat Ciano gisteren den Engelschen ambassadeur heeft ontvangen, aan wien hij het Italiaansche standpunt ten opzichte van de Engelsche voorstellen heeft medegedeeld. Blijkens de berichten van hetzelfde agentschap worden van Italiaansche zijde ongeveer dezelfde opmerkingen gemaakt als te Berlijn. Ook te Rome is men het er mee eens, dat de oorlogvoerenden een plechtige verzekering moeten geven, dat zij buitenlandsche oorlogschepen zullen ontzien. Veiligheidszones moeten worden afgebakend in de havens van beide partijen en de vier controleerende mogendheden zullen elkander raadplegen over de maatregelen te nemen bij een mogelijken aanval. Maar ook Italië vindt het voorstel vervat in het derde punt niet toereikend, de aangevallen schepen moeten het recht hebben zelf zoo noodig onmiddellijk maatregelen te nemen, onafhankelijk van vooraf gaande consultatie. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Burgeroorlog 2811 C.)

8 JUNI 1937

B. NEDERLAND. — Eerste Kamer - Voorzitter benoemd. —
Bij K.B. van 2 Juni is tot voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal gedurende de zitting, die zal beginnen op den achtsten Juni 1937, benoemd de heer mr. W. L. baron de Vos van Steenwijk, lid van die Kamer. **(Vorig bericht 2463 B.)**

C. FRANKRIJK. — Een jaar Volksfront. - Rede van Jouhaux. —
Ter gelegenheid van den eersten verjaardag van het ministerie-Blum heeft de departementale commissie van het Volksfront te Clermont Ferrand een demonstratie georganiseerd, waarop Jouhaux een rede heeft gehouden. Hij prees zich gelukkig, dat op het oogenblik de macht in handen van het volk is. Het vakverbond zal naast de regeering blijven staan, doch het vakverbond is niet afhankelijk van een partij en indien de regeering door parlementaire gebeurtenissen ten val zou worden gebracht, zou het vakverbond dit niet aanvaarden.
Jouhaux verklaarde verder, dat de „pauze" is aanvaard als noodzakelijk. Dit is evenwel een „wapenstilstand" om nieuwe middelen te zoeken om de grondbeginselen ten uitvoer te leggen. Het fascisme mag niet winnen. Hierom is iets anders noodig dan hervormingen en bijzaken. Er moet een einde worden gemaakt aan de oligarchie en de plutocratie om het bewind te leggen in handen van de democratie.
(Agence Belga) **(V. b. 2812 F.; Jouhaux 2749 F.)**

D. BAARN. — Monument voor Koningin Emma. —
In tegenwoordigheid van H.M. de Koningin hebben H.K.H. Prinses Juliana en Z.K.H. Prins Bernhard op 5 Juni '37 het monument onthuld, dat Baarn heeft opgericht ter nagedachtenis van zijn Hooge Ambachtsvrouwe, Koningin Emma, die gedurende 43 jaar het paleis Soestdijk bewoonde en Wier vorstelijke verschijning in aller harten leeft.
(Alg. Handelsblad) **(V. b. Koningin-Moeder 2503 E.)**

Tooneel

A. **Seizoen 1936-1937.** —
Aan het Algemeen Handelsblad van 30 Mei '37 ontleenen wij de volgende grepen uit de Balans van het Tooneel-seizoen 1936-'37:

De Amsterdamsche Tooneelvereeniging. — Het Nederlandsch tooneel heeft als eerste bespeler van den Stadsschouwburg weliswaar twee werken opgevoerd, welke van groote artistieke beteekenis zijn: Shakespeare's „Macbeth" en Shaw's „St. Joanne", maar Shaw's aangrijpend drama is hier reeds vele jaren geleden gespeeld en moet dus als een reprise worden beschouwd. Een aantrekkelijk salonstuk was „De vrouw in haar bloei", door Denys Amiel; men zou het een hedendaagsch zedenspel kunnen noemen. De schrijver toont ons een conflict tusschen twee generaties, waarbij hij duidelijk partij kiest vóór de romantische vrouw van middelbaren leeftijd en tegen de nuchtere zakelijkheid van het moderne jonge meisje.
Eveneens belangwekkend, hoewel, wat den aard van het stuk betreft, minder bevredigend, was de voorstelling van „De heer en mevrouw Séverin", van André Ransan, met goede creaties door mevrouw Duymaer van Twist, Jo Sternheim en Oscar Tourniaire. Wat „De zonderlinge dokter Clitterhouse", door Barré Lyndon betreft, een ietwat tweeslachtig werk, dat het midden houdt tusschen de „thriller" en het drama en waarin Paul Huf de hoofdrol vervulde.
Wanneer wij afzien van de traditioneele Gysbrechtvertooning, welke dit seizoen geen nieuwe gezichtspunten heeft geopend, en van het gelegenheidsstuk „In Holland staat een Huis", door M. Nijhoff en Anton van Duinkerken geschreven naar aanleiding van het huwelijk onzer Prinses, blijven er nog twee stukken te vermelden, aan het begin en als slot van het seizoen opgevoerd en die in tooneel- en filmwereld spelen, n.l. „Happy", door Bella en Samuel Spewack en „Artisteningang" door George Kaufman en Edna Ferber. „Happy" was een zeer geestige persiflage op de filmindustrie.

Het Centraal Tooneel. — Het Centraal Tooneel heeft met drie opvoeringen artistiek succes gehad, en vooral met de uiterst gave en fijnverzorgde voorstelling van „Lorelei '37", door Terence Rattigan, en „De Reis", van Henri Bernstein. Aan mooi spel, vooral aan een sterk gepassionneerde scène waarin Rie Gilhuys uitblonk, ontbrak het niet. Wij noemen nog „Prof. dr. Hiob Prätorius" van Curt Götz en Rodney Ackland's blijspel „Met St. Juttemis...!" („After October"), dat misschien meer tragi-komedie dan blijspel is.
Spewack's „Boy meets girl", dat als „Happy" door de Amsterdamsche Tooneelvereeniging werd gespeeld, werd onder den titel „Jongetje vindt meisje" ook door het Centraal Tooneel voor het voetlicht gebracht. Deze voorstelling had eveneens veel verdienstelijks. Tegen het einde van het seizoen zagen wij dan nog een pakkende „thriller": „Staatsvijand no. 1" van Edgar Wallace.

Tooneelgroep „Het Masker". — De Tooneelgroep „Het Masker" heeft het grootste deel van het seizoen de medewerking van haar eerste, Nederlandsch eerste actrice, gemist. De ziekte van Else Mauhs heeft op dit gezelschap, op ons tooneel in het algemeen, een schaduw geworpen. En toen zij, 5 Maart, weder kon optreden in haar prachtige creatie van koningin Elizabeth, werd zij door het Amsterdamsche publiek feestelijk ingehaald. Intusschen, het was voor de tooneelgroep een zware taak om het dit seizoen te stellen zonder Else Mauhs. De eerste voorstelling werd niettemin een succes met „Het hart", van Henri Bernstein. Als tweede voorstelling volgde „Liefde in 1906" van O'Neill, een der aardigste stukken van het seizoen. Naast dezen O'Neill moet onmiddellijk „Groote liefde" van Molnàr worden genoemd, een geestige, levendige, brillante Molnàr, die voortreffelijk werd gespeeld.

Het „Nieuw-Schouwtooneel". — Het „Nieuw-Schouwtooneel" heeft dit seizoen wederom een werk van Antoon Coolen ten doop gehouden. „De Klokkengieter", evenals het costuumstuk „Charlotte", van Zoë Akins, dat het lot der ongehuwde moeder omstreeks het midden van de negentiende eeuw in schrille kleuren afschildert. Dit gezelschap gaf ook een voorstelling van „Leopold de onweerstaanbare". In Februari volgde nog „Wolven", door Romain Rolland en in Maart „De mensch wikt... pa beschikt", door Sophie Kerr, een klucht waarin wij een ondragelijken huistyran zien knevelen. Aan het einde van het seizoen is Ko van Dijk aan ons tooneel ontvallen.

Het gezelschap Saalborn-Parser heeft het seizoen indrukwekkend ingezet met het tooneelspel, door Carl Sternheim bewerkt naar Diderot en dat „Markiezin van Arcis" heet, een werk met hartstochtelijke tooneelen, dat in het Parijs van 1750 speelt. Op dit tooneelspel volgden twee blijspelen: „Het getrouwde schoolmeisje" van Stéfan Bekéffi, waarin Carla de Raet het ondernemende schoolkind frisch, fleurig en dartel te spelen wist, en „Mijn zoon — de minister", een geestige persiflage op politieke toestanden van André Birabeau, waarin Louis Saalborn gelegenheid vond zich in een zijner beste rollen te toonen. Saalborn vond in de voortvarende ministers-moeder van Julia Cuypers — die 20 Maart '37 haar gouden jubileum heeft gevierd en hartelijk gehuldigd is — uitnemend tegenspel. Tenslotte vermelden wij nog de feestvoorstelling van „Willem van Oranje", historisch spel door Maurits Dekker.

Het gezelschap Jan Musch heeft in het afgeloopen seizoen een reprise gegeven van „De Vrek", Molière's onsterfelijk blijspel, met Musch in zijn sterke creatie van Harpagon. Met Langendijk's „Wederzijdsch huwelijksbedrog" deed het nieuwe gezelschap zijn intrede; van Lessing's „Nathan de Wijze" heeft daarna veel wil gehad. Als vierde voorstelling kreeg men nog een vermakelijke klucht van Cecil Holm en George Abbot te genieten, „Baron Tip", waarmede Musch zijn publiek kostelijk heeft vermaakt.

Rotterdamsch Hofstad-tooneel. — Het gezelschap dat door Cor van der Lugt Melsert wordt geleid heeft te Amsterdam acht premières gebracht en deze zijn, voor het meerendeel, van behoorlijk gehalte geweest. Van der Lugt begon met „Het Doktersgeheim" van Sidney Philipps en sloot de reeks af met „De witte ziekte" van Carl Capek. Met „Onschuldige meisjes" van Lilian Hellman is men gelukkig geweest. Een somber maar in psychologisch opzicht zeer belangwekkend stuk, met meesterlijk geschreven scènes, dat in een sterke opvoering op aangrijpende wijze voor het voetlicht werd gebracht. Een ongemeen aantrekkelijke voorstelling was ook die van „Een Lentedag", door Dodie Smith (C. L. Anthony). „Des Duivels Prentenboek", door A. den Hertog is een blijspel van meer ingewikkelde structuur. Overigens bleek men zich met dit blijspel zeer te vermaken, het is herhaaldelijk opgevoerd. Ook „Het verboden stuk" van Hans Chlumberg heeft geen andere pretenties dan het publiek op verrassende wijze te amuseeren, en de schrijver is daarmede ongetwijfeld geslaagd. Verder noemen wij nog „Kinderzegen" door Sheila Denisthorpe en „Uit het leven der Oranje's", door Ben van Eysselsteijn.

Nederl.-Indisch Tooneel. — Het Nederlandsch-Indisch Tooneel gaf achtereenvolgens: „De filmheld", door Walter Ellis; „Kilian en zoon", door Harold Bratt; een reprise van „Geld speelt geen rol", door Bernauer en Oesterreicher; „Drie procent", door Roger Ferdinand; „Jantje uit Indië" door M. H. du Croo; „Mijn zwager Egbert", door mr. C. P. van Rossem en dr. F. Soesman. Voor het begin van het seizoen gaf het

ensemble nog een reeks opvoeringen van „Vandaag jij....! morgen ik....!" door Rudolph Lothar.
In al deze stukken zagen wij komische creaties en typeeringen door Cor Ruys, Johan Elsensohn, Jan C. de Vos jr., mevrouw Chrispijn-Mulder of Marie van Westerhoven. Men kon er zich mee vermaken. Marie van Westerhoven is ter gelegenheid van haar tachtigsten verjaardag, tijdens een voorstelling van „Mijn zwager Egbert" hartelijk gehuldigd.

De Komedianten. — Bij „De Komedianten", een gezelschap dat onder leiding van Louis de Bree sinds 1 Januari te Amsterdam optreedt, werd gedurende het afgeloopen seizoen eveneens licht en luchtig amusement gegeven. De eerste opvoering was die van „Liefde.... engros!" door Louis Verneuil. Guitton's „'n Toontje lager" volgde, met Johan Kaart die zich inmiddels bij dit gezelschap aangesloten had, zooals mevrouw Chrispijn-Mulder korten tijd later deed. Ook van dit stuk kon de toeschouwer genoegen beleven. Louis de Bree pleegt in dit blijspel-genre uit te munten, evenals Johan Kaart. Tenslotte gaf het gezelschap nog twee reprises: „De familie van mijn vrouw" en „'n Lek bandje".

Andere gezelschappen. —

Het Hollandsch Tooneel, een tijdelijk gevormd ensemble onder directie van Louis de Vries, speelde „Niemand's baby", door Schwarkin en „Totok en Indo" door Jan Fabricius. **De Vereenigde Schouwspelers** speelden „Weenen in drie dagen" door Fred Heller en Adolf Schnetz, en Pierre Mols heeft met dit stuk gejubileerd. Het **Ensemble de Boer-Van Rijk** in zijn nieuwe samenstelling en onder leiding van Nico de Jong debuteerde zeer gelukkig met „Family Affairs" van de Engelsche schrijfster Gertrude Jannings, en Esther de Boer-Van Rijk toonde in de zware hoofdrol opnieuw welk een voortreffelijk actrice zij is. Haar beste nieuwe rol sinds vele jaren! Verder vermelden wij nog de volgende stukken: Bij het **Ensemble Bouber** ging „Straatmuzikanten" van P. Schurck en Hans Sassman. Bij **De Jonge Spelers:** „De schelmenstreken van Scapin", van Molière en „Het offerlam" door Stefan Zweig. **De Ver. Haagsche Spelers** traden te Amsterdam op met „Het zwarte schaap" van Graumans en **De Nederlandsche Tooneelgroep** met ‚Rijksstraatweg no. 6" van J. J. Bernard en „Anja speelt toch comedie" door Kurt Bortfeldt. Wat de cabaret-kunst betreft, de hetman van „De blauwe vogel" probeerde het hier met een nieuw gezelschap dat **Universeel Tooneel** werd gedoopt en in het Rika Hopper Theater een ‚cabaret-revue in filmvorm" heeft opgevoerd welke „Gij zult niet stelen" heette. Overigens kan men volstaan met op het onverminderd succes te wijzen van het A. B. C.-cabaret, dat met drie programma's kwam. Gimberg handhaafde zich als gevat conférencier; Wim Kan, Corry Vonk, Tilly Périn, Fientje Berghegge zorgden voor rijk geschakeerd amusement.
(Met speciale toestemming van het Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Tooneel 2721 B.)

9 JUNI 1937

A. **GEESTELIJK LEVEN. — Het 300-jarig bestaan der Statenvertaling. —**
Ds. P. C. IJsseling te Loenen aan de Vecht schrijft ons:
Het was te verwachten, dat het driehonderdjarig bestaan der Statenvertaling niet onopgemerkt zou voorbijgaan, doch dat van velerlei zijden op de beteekenis van deze merkwaardige uitgave zou worden gewezen. Wij mogen leven in een tijd van sterk historisch besef en daartoe behoort ook het gevoel van de geestelijke waarde van een vertaling van den Bijbel, zooals die „volgens het besluit van de nationale synode gehouden te Dordrecht in 1618 en 1619" „op last van de Hoog Mogende Heeren Staten-Generaal der Vereenigde Nederlanden" voor 300 jaar aan ons volk werd geschonken. Het kan tot verheuging stemmen, dat deze herdenking niet slechts geschiedt onder de auspiciën van het lichaam, dat daarvoor krachtens zijn oorspronkelijke bestemming als aangewezen was, het Nederl. Bijbelgenootschap, maar ook in dagbladartikelen. Eén ding is er, dat nog wel een bijzondere behandeling verdient. De Statenvertaling heeft niet slechts een merkwaardige geschiedenis doorgemaakt; heeft niet slechts een groote beteekenis gehad voor onze taal, doch heeft op ons volk een krachtigen theologischen invloed uitgeoefend. Wij zouden hier haast van theologische vorming kunnen spreken. Deze invloed is zoo groot geweest, omdat de Statenvertaling draagster was van bepaalde theologische gedachten; eenerzijds stonden die achter haar en anderzijds werden die door haar verbreid.
(Ds. P. C. IJsseling te Loenen aan de Vecht in de N. Rott. Crt.)

B. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Dertig Evangelische predikanten in arrest. —**
De houding van de nazi-autoriteiten tegenover de protestantsche weerbarstigen is verscherpt. Dr. Niemöller, de confessioneele leider van Dahlem, heeft in zijn kerk een verklaring voorgelezen van het voorloopige confessioneele kerkbestuur en van den broederraad, waarin gezegd wordt, dat men aan de Evangelische kerk voor de a.s. kerkelijke verkiezingen volledige vrijheid had beloofd, „maar dat het tegenovergestelde het geval is." Een aantal predikanten is gearresteerd of men heeft hun verboden in het openbaar te spreken. Verkiezingspamfletten zijn geconfiskeerd en er zijn huiszoekingen verricht. Na een in somberen toon gestelde, maar toch vastbesloten preek op 4 Juni '37 heeft dr. Niemöller de namen van dertig predikanten voorgelezen, die zich in arrest bevinden of die niet in het openbaar mogen spreken.
Ondanks deze tegenslagen zullen de confessioneelen een serie speciale diensten houden onder den naam „vernieuwing van de kerk" en zij hebben weer een beroep gedaan op hun gemeenten voor fondsen ter opleiding van hun jonge theologen. (Times)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2731 E.)

C. **LUXEMBURG. — De kwestie der wettigheid van de Communistische Partij. —**
Tegelijk met de partieele verkiezing werd een referendum gehouden over het onlangs door het Huis van Afgevaardigden aangenomen wetsontwerp op de openbare orde, waarbij de ontbinding wordt geëist van de communistische partij en van de organisaties, die met geweld of bedreiging de grondwet of andere wetten, willen wijzigen.
De Kamer heeft zich indertijd met 34 tegen 19 stemmen, bij één onthouding, uitgesproken voor dit wetsontwerp. De kiezers hebben zich met 51 pct. tegen 49 pct. tegen het ontwerp uitgesproken.
(Het Laatste Nieuws) **(Vorig bericht 2762 F.)**

D. **JAPAN. — Kabinet-Konoye. - Japansch oordeel. —**
De beide groote partijen, de Minseito en de Seijoekai, nemen een afwachtende houding aan tegenover het nieuwe kabinet. Zij willen wel loyaal samenwerken in de komende Rijksdagzitting, maar aan den anderen kant verbergen zij niet, dat zij teleurgesteld zijn over het feit, dat slechts weinig leden van de partijen in het kabinet zijn opgenomen. Bovendien vreezen zij, dat Konoye zijn vroegere plannen tot vorming van een nieuwe partij zal kunnen uitvoeren.
In vele bladen wordt scherpe critiek geleverd op de benoeming van enkele ministers, in het bijzonder van Baba tot minister van Binnenlandsche Zaken. Ook economische kringen staan eenigszins wantrouwig tegenover zijn benoeming wegens zijn financieele politiek in het kabinet-Hirota.
De benoeming van Hirota tot minister van Buitenlandsche Zaken wordt ook niet onverdeeld gunstig ontvangen, vooral met het oog op de gevolgen, die zij heeft op de betrekkingen met China. De bladen

vertrouwen echter, dat minister-president Konoye sterk genoeg zal zijn om eventueele spanningen in het kabinet tot oplossing te brengen.
De Kokoemin Sjimboen schrijft, dat Konoye weliswaar den roep heeft een energieke persoonlijkheid te zijn, doch dat zijn geschiktheid als staatsman nog moet blijken.
De Nitsji Nitsji te Tokio verklaart, dat het volk wacht op de bewijzen van goeden wil van de zijde van het nieuwe ministerie, of het bereid is hand in hand met het geheele volk de gevaren, die het land dreigen, af te weren. **(Vorig bericht 2811 D.)**

10 JUNI 1937

A. DUITSCHLAND. — Openbare betrekkingen alleen voor gehuwden. —
In het gehouden congres van den Duitschen bond van groote gezinnen heeft dr. Reinhardt, staatssecretaris aan het ministerie van financiën verklaard, dat sollicitanten naar openbare betrekkingen voortaan verplicht zijn in het huwelijk te treden, willen zij voor dergelijke functies in aanmerking komen.
Vermelding verdient nog het bericht, dat het rijksministerie in de toekomst aan moeders van ten minste twaalf kinderen een nieuwe oorkonde, gedrukt in meerdere kleuren, zal overhandigen.
(Berliner Tageblatt)

B. VATICAAN. — Pauselijke Academie. —
Op 1 Juni had in de Casa Pio IV de plechtige inauguratie van de leden der nieuwe pauselijke academie plaats door Kardinaal Pacelli. Er waren ongeveer vijftig academieleden aanwezig. Allen droegen de keten, hun door den Paus als herkenningsteeken van het Academie-lidmaatschap geschonken. De Italiaansche leden waren vrijwel voltallig. Ook de Nederlandsche leden waren aanwezig, te weten de Leidsche hoogleeraar W. H. Keesom, de Utrechtsche hoogleeraar A. K. M. Noyons, de Amsterdamsche hoogleeraar P. Zeeman, de Groningsche hoogleeraar F. J. Buytendijk en de Berlijnsche professor Debye, geboortig uit Maastricht. (Osservatore Romano)
(Vor. ber. Pauselijke Academie 2548 B.)

C. DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Een verklaring van de roomsch-katholieke bisschoppen. - Zedelijkheidsprocessen. —
In de katholieke kerken te Berlijn en vermoedelijk ook elders in Duitschland, is op 6 Juni tijdens de verschillende missen de volgende bisschoppelijke verklaring voorgelezen:
„De heer rijksminister van propaganda heeft in zijn op 28 Mei in de Deutschlandhalle gehouden rede beweerd, dat men bij de zedelijkheidsprocessen niet meer met betreurenswaardige afzonderlijke gevallen te doen heeft maar met een algemeen zedelijk verval van een omvang zooals de geschiedenis der menschelijke beschaving er nog geen had gekend. Het is heden, zoo verklaarde de minister verder, helaas boven elken twijfel verheven, dat zelfs de duizenden gevallen, welke ter kennis van de justitie zijn gekomen, slechts een gering gedeelte van den werkelijken omvang van het zedelijke bederf vormden en slechts een symptoom waren van het algemeen geval".
Wij hebben alle Duitsche diocesen om nauwkeurige gegevens gevraagd aangaande het aantal priesters en het aantal leden der leekencongregatie, die in de zedelijkheidsprocessen zijn betrokken. De leekencongregatie telt in Duitschland meer dan 100.000 leden der beide geslachten. Hoeveel van hen in de tegenwoordige processen zijn betrokken, kon tot nu niet worden vastgesteld. Wat echter de priesters aangaat blijkt uit de gegevens van alle Duitsche diocesen, dat van de 21,461 katholieke wereldheeren in de tegenwoordige processen tegen priesters en ordebroeders 49 zijn betrokken. Daarvan zijn er 21 veroordeeld. Tegen de andere 28 is nog geen vonnis gewezen. Van de 4174 ordegeestelijken zijn er negen betrokken in de processen. Een van hen is veroordeeld, de processen tegen de acht anderen zijn nog niet geëindigd.
Op een totaal van 25,635 geestelijken komen dus 58 gevallen voor. Dit is nog niet een kwart procent, of ongeveer één enkele op 500 priesters."
Als gevolg van het thans gevoerde proces tegen leden van een religieuze orde te Fulda heeft de Landrat van dit district alle openbare subsidies voor het door deze geestelijken beheerde kindertehuis en ziekenhuis ingetrokken.
Op 5 Juni zijn een negental vooraanstaande katholieke priesters gearresteerd. (Nieuwe Rott. Crt.)
(Vor. ber. Kerkstrijd 2812 E.)

D. ENGELAND. — Baldwin's laatste openbare rede als premier. —
Minister-president Baldwin heeft op 19 Mei in de Albert Hall een toespraak gehouden op een bijeenkomst der Rijksjeugd. Ik heb mijn tijd gehad, aldus Baldwin en weldra zal ik in de schaduw treden. In de komende vijf-en-twintig jaar zult gij geroepen worden uw rol in de wereld te spelen en gij zult den plicht hebben te behoeden, wat waard is beschermd te worden. Onze erfenis en onze tradities zullen u opleggen de democratieën in alle deelen van de wereld waar gij ook leeft, te beschermen en het zal zeer wel mogelijk zijn, dat gij de democratie voor zich zelf zal moeten beschermen. Men kan zich afvragen of de dagen die de uitwerking van de Volkenbondsidee en de totstandkoming van het vredesverdrag van Versailles hebben gezien, op de credietzijde van de balans geschreven moeten worden. Jarenlang zouden wij niet geaarzeld hebben „ja" te zeggen, doch thans zouden we zeer zeker aarzelen met ons antwoord. Europa bevindt zich op het oogenblik niet in oorlog, doch ook niet in vrede, het blijft waakzaam. Zoowel de Volkenbond als Versailles hebben de verwachtingen, die men daarin stelde, teleurgesteld. Desillusie is er voor in de plaats gekomen. De vrijheid voor gewone menschen, die de vrucht had moeten zijn van wat wij de overwinning op den oorlog dachten, is thans opnieuw in gevaar, omdat men in sommige landen deze menschen de vrijheid heeft ontnomen.
Vervolgens overgaande tot de bespreking van de huidige herbewapening, zeide de Engelsche premier, dat deze een voldoende droevig antwoord is op alle pogingen van hen die den vrede liefhebben. Maar wat erger is, is dat in sommige kringen de vrede wordt voorgesteld als een kwaad en dat daar de oorlog wordt schoon geschilderd als een ideaal voor mannen. Zoolang het Britsche Imperium bestaat, zullen wij ons tegen dergelijke valsche goden verzetten.
Baldwin zeide deze laatste rede, die hij in zijn kwaliteit van minister-president voor een groot gehoor hield, te willen eindigen met zijn geloof, dat tevens het geloof is van de millioenen, behoorende tot alle rassen, van het Britsche imperium te willen verkondigen. Dit is: vrijheid en orde, binnen een wettelijk kader met het geweld op den achtergrond en niet op het eerste plan, een maatschappij waarin gezag en vrijheid verbonden zijn in juiste verhoudingen en waarin staat en burger tegelijkertijd doel zoowel als middel zijn. De oude leer van het droit divin van den vorst is dood, maar wij zijn niet van plan daarvoor in de plaats het droit divin van den staat te plaatsen, want geen enkele staat is de aanbidding van een vrij man waard. (Times)
(Vor. ber. Baldwin 2802 E.)

E. VONDELHERDENKING TE KEULEN. — 350ste geboortedag. —
Het gemeentebestuur van Keulen heeft, in samenwerking met de Deutsch-Niederländische Gesellschaft en het Deutsch-Niederländische Institut der Keulsche universiteit in het Wallraf Richartz-museum een tentoonstelling ingericht, ter eere van den grooten Nederlandschen dichter Joost van den Vondel, die 350 jaren geleden te Keulen het levenslicht aanschouwde. Dezer dagen is deze tentoonstelling geopend in tegenwoordigheid van eenige vooraanstaande Nederlanders, o.m den minister van onderwijs, kunsten en wetenschappen, prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne, Duitsche autoriteiten en vertegenwoordigers van kunsten en wetenschappen.
(Limburger Koerier) **(Vor. ber. Vondel 662 H.)**

F. HENRI VAN WERMESKERKEN OVERLEDEN.
Op 7 Juni '37 is te Königswinter, waar hij vertoefde op den terugweg naar ons land na een reis door Egypte en Italië, overleden de bekende Nederlandsche letterkundige en tooneelschrijver Henri van Wermeskerken.
Henri van Wermeskerken werd 22 Maart 1882 te

Rotterdam geboren. Hij bezocht een H. B. S. en werd journalist, in welke hoedanigheid hij verschillende landen bereisde. Zoo was hij van 1913 tot 1917 in Ned. Oost-Indië. In 1925 vestigde hij zich te Den Haag. Hij werd voorzitter van den Bond van Nederlandsche Tooneelschrijvers. Van de vele werken, die van zijn hand zijn verschenen noemen we „Indische Binnenhuisje", „De Assenhoeve", „Tropenadel", „Suikerfreule" en „de Tante uit Indië". De laatste drie hebben in de tooneelbewerking een groote bekendheid verworven, terwijl „Suikerfreule" eveneens verfilmd is. Van zijn laatste tooneelwerken memoreeren wij „Het Spookhuis" en de „Oceaanvlucht".

(De Telegraaf)

A. PROF. DR. ALFRED ADLER OVERLEDEN. —

Op 28 Mei '37 is te Aberdeen overleden prof. dr. Alfred Adler. Alfred Adler werd op 7 Februari 1870 als tweede kind van een Weensch koopman geboren. Hij studeerde in de medicijnen en promoveerde in 1894 te Weenen. Aanvankelijk was hij als internist werkzaam en hield hij zich bezig met het probleem der psychische compensatie van organische minderwaardigheden. Doordat hij openlijk belangstelling toonde voor de onderzoekingen van Freud, die in die dagen te kampen had met grooten tegenstand in vakkringen als gevolg van zijn eerste publicaties, werd hij door dezen onderzoeker uitgenoodigd tot samenwerking. Met een groep van leerlingen aanvaardde hij omstreeks 1900 deze samenwerking, die evenwel niet langer dan een tiental jaren heeft geduurd, tot het oogenblik namelijk waarop Freud een groep vormde die geheel het stempel der psycho-analyse moest dragen. Daar Adler en zijn leerlingen zich hiermede niet konden vereenigen verbraken zij in 1910 definitief het contact met de psycho-analytische school.

Tot 1927 oefende hij als zenuwarts praktijk uit te Weenen; waar onder zijn leiding talrijke psychologisch-paedagogische consultatiebureaux voor kinderen en volwassenen tot stand kwamen en de psychologische vorm van leerkrachten op de scholen ter hand werd genomen. In genoemd jaar werd hij door de Columbia-universiteit te New York als gast-docent in de psychologie uitgenoodigd. In 1930 keerde hij uit Amerika terug, werkte o.a. te Berlijn en werd in datzelfde jaar benoemd tot

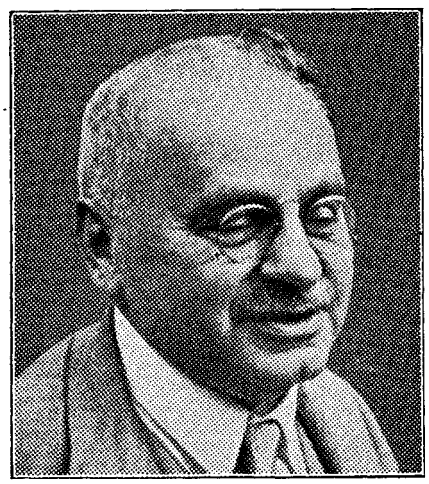

Prof. Dr. Alfred Adler

eereburger van de stad Weenen, waarmee zijn groote verdiensten aldaar werden erkend. Tenslotte volgde in 1932 zijn benoeming tot hoogleeraar in de medische psychologie en de psychiatrie aan het Long Island Medical College te New-York. Hoewel in Amerika woonachtig, begaf hij zich nog jaarlijksch naar Europa, waar hij zich door talrijke voordrachten nagenoeg in elk land groote bekendheid verwierf en „school" maakte.

Van zijn hand zijn in de Duitsche en Engelsche taal een groot aantal werken verschenen, waarvan wij hieronder de voornaamste noemen:

Studie über die Minderwertigkeit von Organen (1907); Ueber den nervösen Charakter (1911); Das Problem der Homosexualität (1917); Praxis und Theorie der Individualpsychologie (1920); Menschenkenntnis (1927); Technik der Individualpsychologie (1928/1930); Individualpsychologie in der Schule (1929); The science of living (1929); Problems of Neurosis (1929); The pattern of Life (1930); What Life should mean to you (1931); Religion und Individualpsychologie (1933); Der Sinn des Lebens (1933). In 1922 richtte hij bovendien het Internationale Zeitschrift für Individualpsychologie op, waarvan hij tot zijn dood toe het hoofdredacteurschap vervulde.

Adler leert in zijn Individualpsychologie dat het individu reeds in zijn eerste kinderjaren eigen organisme beleeft, d.w.z. de mogelijkheden en tekortkomingen er van toetst aan zijn omgeving. Organische defecten of belemmeringen hem door de volwassenen in den weg gelegd, kunnen al vroeg oorzaak zijn dat het kind zich minderwaardig gaat voelen. Om aan dit gevoel een tegenwicht te verschaffen zoekt het individu zich op de een of andere wijze te laten gelden, iets wat op den duur kan ontaarden in een ziekelijk streven om de meerdere te zijn, macht te hebben tegenover zijn omgeving. Het zieleleven van den mensch is dynamisch en de bewegingen er van zijn slechts op één doel gericht n.l. zich tegenover de levensproblemen een succesvolle stelling te zoeken en zich daarin te handhaven. Tastend, zoekend, vergelijkend componeert een kind zijn levensstijl, die later steeds als grondmelodie het leven van den volwassene blijft doorklinken. Taak der Individualpsychologie is dan de verkeerde voorstellingsinhoud van het individu te ontmaskeren, zoodat als het inzicht in zichzelf is gerijpt, het weer psychisch-creatief werkzaam kan zijn en zijn aangeboren gemeenschapsgevoel kan ontwikkelen om tot een normaal en nuttig mensch voor de samenleving te worden.

Adler's critiek op de school van Freud en anderen betrof in hoofdzaak zijn verwerping van het begrip psychische causaliteit, en het daarmee samenhangend psychisch determinisme. Hij wees er in dit verband op hoe de vrij-scheppende kracht van den mensch bij gelijksoortige individuën, ceteris paribus, tot geheel verschillende resultaten kan voeren. Alle beweging in het zieleleven is op een doel gericht, iets wat hij aanduidt met zijn begrip psychische finaliteit, waaruit zijn leer van de eenheid der menschelijke persoonlijkheid voortkomt. Een uiterlijk waarneembare verschijningsvorm van deze eenheid is wat men karakter pleegt te noemen. Een ambivalente persoonlijkheid wordt door de Individualpsychologie niet erkend. Zijn psychologie kenschetste hij gaarne als „gebruikspsychologie" tegenover de leer der „bezit-psychologie", die de verklaring van de menschelijke gedragingen zoekt in de aanwezigheid van een bepaalde erfmassa, milieu, invloeden, libido sexualis e.d. Hereditaire factoren en milieu-invloeden zijn in Adler's leer slechts als bouwmaterialen te beschouwen, waarmee het vrij-scheppende individu zichzelf vormt op een wijze die men niet causaal kan voorspellen.

De grootste waarde voor den opbouw van de samenleving en voor de prophylaxe van de misdaad kende Adler toe aan de opvoeding. Immers, zoo zeide hij, de positieve waarde van de komende generatie is gelegen in de mate waarop zij voor de menschelijke gemeenschap nuttig werkzaam kan zijn en de voorbereiding hiertoe wordt voor een groot deel bepaald door de wijze waarop wij haar laten opgroeien. Ontmoedigen wij de kinderen niet en leeren zij zoodoende normale risico's op zich nemen, dan zullen er in de toekomst minder misdadigers, onruststokers, sexueel-perversen en ontevredenen zijn. Het doel van alle opvoeding moet zijn het gemeenschapsgevoel tot volle ontwikkeling te brengen in plaats van dit te misbruiken om er familie-, groeps- of nationaal egoïsme uit te vormen.

Adler's leer is evolutionistisch en neemt op vele plaatsen krachtig stelling tegen pessimistische dogma's van onzen tijd. Zijn werk wordt voortgezet door een van zijn dochters, hoogleeraar aan de Harvard universiteit en talrijke leerlingen.

(Mededeeling van Mr. G. W. Arendsen Hein)

B. DORDRECHT. — Nieuwe burgemeester. —

Tot burgemeester van Dordrecht is bij Kon. besluit van 3 Juni '37 benoemd de heer J. Bleeker, burgemeester van de gemeente Opsterland. (N. R. Crt.)

11 JUNI 1937

C. SCHEEPVAART. — Rotterdam—Antwerpen—Hamburg. —

De vergelijkende cijfers van de scheepvaartbeweging in de havens van Rotterdam, Antwerpen en Groot-Hamburg (Hamburg, Harburg, Wilhelmsburg en Altona) luiden als volgt:

	Mei 1937		Mei 1936	
	Aant. schepen	Netto tonnage	Aant. schepen	Netto tonnage
Rotterdam* . .	1.232	2.028.712	1.034	1.678.112
Antwerpen** . .	1.039	1.776.892	1.026	1.731.566
Gr. Hamburg . .	1.713	1.862.600	1.496	1.708.133
	Jan.-Mei 1937		Jan.-Mei 1936	
	Aant. schepen	Netto tonnage	Aant. schepen	Netto tonnage
Rotterdam* . .	5.847	9.715.430	4.934	8.068.847
Antwerpen** . .	4.938	8.391.416	4.881	8.138.122
Gr. Hamburg . .	7.067	7.858.715	6.724	8.837.978

* Het cijfer van Rotterdam betreft alle zeeschepen, welke daar zijn binnengekomen, zoowel uit zee als van binnenlandsche havens.

** Na aftrek van 18% in verband met de Belgische berekening van de netto-tonnenmaat (De Maasbode)

(Vor. ber. Rotterdam 2540 C.; Antwerpen 2289 C.; Hamburg 1951 A.)

D. DUITSCHLAND. — Het geboortecijfer. —

De Duitsche rijksminister van Binnenlandsche Zaken, dr. Frick, heeft de jaarvergadering der vereeniging van Duitsche hygiënisten geopend met het uitspreken

van een redevoering over de maatregelen van den staat ten behoeve van de volksgezondheid.
De minister wees er op, dat sedert 1933 het geboortecijfer weer aanzienlijk is toegenomen. Het aantal geboorten bedroeg in 1932 993.126, in 1936 1.200.000. Er zal thans nog een strijd moeten worden gestreden tegen het „een en twee-kinderenstelsel", met het doel de Duitsche volksfamilie te doen bestaan uit drie of vier kinderen.
Verder besprak de minister de maatregelen in het belang van een gezond nageslacht. De Duitsche wet, aldus de minister, heeft de beslissing aangaande onvruchtbaarmaking overgedragen aan onafhankelijke rechtbanken. Tegen beslissingen kan beroep worden aangeteekend. De minister zeide, dat deze wet tot nu toe geen moeilijkheden heeft ondervonden.
In het rijk zijn 745 bureaux van den hygiënischen dienst gevestigd. De werkzaamheden dezer bureaux zullen nader worden georganiseerd en uitgebreid.
(Völk. Beobachter) **(Vor. ber. Bevolking 2769 D.)**

A. **BRITSCH-INDIE. — Gandhi en de Congrespartij.**
Een onverwachte wijziging in de houding van Gandhi heeft de kans op een bevredigende bijlegging van het conflict tusschen de Britsch-Indische regeering en de congrespartij vergroot.
De mahatma heeft namelijk verklaard, dat hem er veel aan gelegen is, de congrespartij regeeringsverantwoordelijkheid te doen aanvaarden. Derhalve heeft hij een compromis voorgesteld, volgens hetwelk de provinciale gouverneurs zullen afzien van uitoefening van hun vetorecht tegen maatregelen van ministers, die tot de congrespartij behooren en dat zij ingeval van een conflict zulk een minister zullen verzoeken af te treden. (Times)
(Vor. ber. Gandhi 2601 F.)

B. **FRANKRIJK. — Doriot als burgemeester van St. Denis afgezet. —**
De minister van Binnenlandsche Zaken heeft medegedeeld, dat Doriot, burgemeester van St. Denis en leider van de Fransche volkspartij is afgezet als burgemeester. De redenen hiervoor zijn, naar het ministerie van Binnenlandsche Zaken verzekert van louter administratieven aard. (Paris-Soir)
(Vor. ber. Doriot 2800 C.)

C. **NEDERLAND. — Een handelsovereenkomst met Ecuador. —**
De regeeringspersdienst meldt:
Aansluitend aan de reis der Nederlandsche handelsmissie, die onlangs verscheidene Zuid-Amerikaansche landen heeft bezocht, heeft de directeur van de handelsaccoorden, de heer A. Th. Lamping, zich nog naar Quito begeven met het doel besprekingen te voeren met de regeering van Ecuador ten einde te trachten tot een regeling der handelsbetrekkingen te komen.
Deze besprekingen, die een welkome gelegenheid gaven tot het spreken over eenige punten, welke de Nederlandsche handelsbelangen in Ecuador, b.v. tengevolge van de in dat land bestaande preferentieele tarieven, beletten zich in bevredigende mate te ontwikkelen, hebben een gunstig verloop gehad.
Op 27 Mei '37 is een overeenkomst tot stand gekomen waarbij Nederlandsche goederen in het volle genot der genoemde voorkeursrechten worden gesteld en waarbij voorts niet alleen meestbegunstiging wordt verleend ten aanzien van de verstrekking en den koers der deviezen, welke noodig zijn voor de betaling dier goederen, doch tevens een liberale behandeling wordt toegezegd.
De regeling, waarvan niet alleen de moederlandsche uitvoerproducten, doch ook die uit onze overzeesche gebiedsdeelen zullen kunnen profiteeren, is voor den duur van 1 jaar gesloten met stilzwijgende verlengingsmogelijkheid voor gelijke periode, en wordt van 15 Juni af reeds voorloopig in werking gesteld.
(Regeeringspersdienst)

D. **NEDERLAND. — Arbeidswet - De toepassing van artikel 12 - Een rapport van den Hoogen Raad van Arbeid. —**
De Hooge Raad van Arbeid heeft een rapport van dien raad het licht doen zien in zake de toepassing van artikel 12 der Arbeidswet en daarmee samenhangende punten.
Bij brief van 2 Juli 1934 dienden de heer E. Kupers en zes andere leden van den raad een voorstel in bij den voorzitter van den raad, teneinde te komen tot ruimere toepassing, c.q. wijziging, van artikel 12 der Arbeidswet. Genoemde bepaling heeft betrekking op de verplichting van den werkgever om jeugdige personen, die in zijn onderneming arbeid verrichten, op een namens hen gedaan verzoek, in de gelegenheid te stellen gedurende ten hoogste 8 uur per week de lessen te volgen in inrichtingen van godsdienst-, voortgezet-, herhalings- of vakonderwijs.
De raad heeft thans eenstemmig in de volgende punten de hoofdlijnen van zijn beschouwing samengevat.
1. Artikel 12 der Arbeidswet is in de practijk van zeer weinig beteekenis gebleken. De gedachte, welke er aan ten grondslag ligt, n.l. het z.g. part-time stelsel, wordt, met name aan de fabriksscholen, tamelijk veelvuldig toegepast.
2. Van gebrek aan medewerking van de werkgevers kan niet gesproken worden. Wel doen zich bezwaren van bedrijfstechnischen aard voor, terwijl vooral de hoogere kosten aan uitgebreider toepassing in den weg kunnen staan.
3. Door de steeds geringer financieele waardeering van extra vakkennis neemt uiteraard de prikkel tot het volgen van vakonderwijs af, daar staat tegenover, dat de aandrang tot toelating tot de dagambachtsscholen nog zeer groot is.
4. Gelegenheid tot het volgen van vakonderwijs, is gelet op de tegenwoordige behoefte, in voldoende mate aanwezig.
5. Verplicht aanvullend vakonderwijs is alleen reeds wegens de lage gemiddelde leercapaciteit ongewenscht.
6. Verbindendverklaring van bedrijfsgewijze getroffen regelingen zal in bepaalde gevallen nuttig kunnen werken. Indien de regeling in eeen collectieve arbeidsovereenkomst is vastgelegd zal hier kunnen worden gebruik gemaakt van het wetsontwerp tot het verbindend- en onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten.
7. Voor de bedrijfsraden is op het terrein der vakopleiding een taak vastgelegd, waarnaar art. 15b der Bedrijfsradenwet uitdrukkelijk verwijst.
8. Oprichting van nieuwe aanvullende vakcursussen met rijkssteun verdient aanbeveling, waarbij zooveel mogelijk de bestaande vakscholen zullen moeten worden ingeschakeld.
9. Uitbreiding van het leerlingstelsel op grond van titel II van de Nijverheidsonderwijswet, verbonden met theoretische vakcursussen, moet van groot belang geacht worden. Met name in combinatie met een fabriksschool zijn zeer goede resultaten bereikt.
10. In verband met sub 9 verdient bijzondere belangstelling het vraagstuk van het heerschende tekort aan geschoolde arbeiders voor sommige takken van industrie, terwijl ook gebrek aan gereedschapsmakers, fijn-bankwerkers en andere gespecialiseerde metaalbewerkers voor de Nederlandsche industrie een vraagstuk van niet te onderschatten beteekenis is geworden.
(Nieuwe Rotterd. Crt.) **(Vor. ber. Arbeidswet 2668 A.)**

12 JUNI 1937

E. **AMSTERDAM. — De werkloosheid gedaald. —**
In de op 3 Juni gehouden vergadering van de commissie van advies in zake bestrijding van de werkloosheid zijn eenige cijfers medegedeeld omtrent den economischen toestand der gemeente. Eind Maart, zoo vernam men, bedroeg het aantal werkloozen 52.638, eind April 3427 lager en einde Mei 1274 lager, n.l. 47.937. Vergeleken met de cijfers aan het einde van Mei 1936, toen 57.478 werkloozen stonden genoteerd, vertoont Mei van dit jaar een daling van 9541 werkloozen. (Alg. Handelsblad) **(V. b. Werkloosh. 2538 E.)**

F. **ENGELAND. — Verklaring van Sir John Simon in zake den aan- en verkoop van goud. —**
In het Engelsche Lagerhuis heeft Sir John Simon verscheidene vragen beantwoord, welke betrekking hadden op den aan- en verkoop van goud. Hij bevestigde o.a. geruststellingen van den secretaris van de schatkist en zeide: „De Britsche monetaire politiek blijft zooals deze door mijn voorganger is vastgesteld in zijn verklaring op de monetaire wereldconferentie van 1933, in zijn verklaring tot de afgevaardigden van het Britsche Gemeenebest op dezelfde conferentie en in zijn verklaring van September 1936. Deze politiek sluit niet in, dat goud gekocht moet worden tegen een vasten prijs, doch sluit wel in het koopen en verkoopen van goud met het doel ongewenschte fluctuaties van den wisselkoers tegen te gaan. (Daily Telegraph)
(Vor. ber. Sir John Simon 2551 E.)

A. SUMATRA. — De Goudmijnen. —

Op Sumatra wordt, behalve palmolie, nog iets anders geproduceerd, dat op Java onbekend is: goud. Dat wil zeggen, op Java is wel goud, maar het wordt er niet uitgehaald.

Over het goud bestaan bij het groote publiek nog zeer optimistische begrippen. Men is geneigd te denken, dat, als het goud maar eenmaal gevonden is, de rest vanzelf gaat. Toch is in Indië, waar men op tal van plaatsen goud kan vinden, juist in het goudvak zeer veel geld verloren. Slaagt een mijn eenmaal, dat vloeien de inkomsten ook rijkelijk, hetgeen men zien kan aan Simau en Redjang Lebong. Maar men pleegt te vergeten, dat dit vrijwel de eenige geslaagde mijnen van heel Indië zijn.

Reeds in de zeventiende eeuw heeft het goud de Nederlanders naar Sumatra gelokt. De Salida-mijnen, nabij Painan, hebben telkens weer Nederlandsch kapitaal opgeslokt en telkens was het uiteindelijke resultaat een groote teleurstelling. De geschiedenis dezer mijnen is een opeenvolging van mislukkingen. Zij werden geopend, werkvolk werd uit Duitschland, uit Zwitserland, uit Madagaskar zelfs gehaald en het gelukte altijd wel wat goud naar Nederland te sturen; het was alleen aanzienlijk te weinig om de kosten goed te maken. De mijnen gingen dicht, maar werden na een aantal jaren heropend met nieuwe illusies. Zij gingen opnieuw dicht en werden opnieuw heropend. Van het midden der zeventiende eeuw tot 1928 sleepte zich dit proces voort, met één lange onderbreking van bijkans anderhalve eeuw.

Toch hebben de Salida-mijnen op het oogenblik nog een soort uitlooper. Hoog boven Painan (dat weer 80 km. van Padang ligt en in de geschiedenis bekend is geworden door het Painansche tractaat), ligt de mijn Goenoeng Aroem, van de mijnbouwmaatschappij Barisan. Deze mijn is nog in volle werking, alhoewel het einde in zicht is, bij gebrek aan meer goud. Zij is ook rendabel, maar op een manier die haast symbolisch mag heeten voor Sumatraansche goudmijnen. Een andere maatschappij heeft de exploratie verricht en ten deele ook voor de installatie gezorgd. Die maatschappij hield er, nadat er verscheidene tonnen in gestopt waren, mee op. Voor een prikje werd de zaak ten slotte verkocht en als men al het kapitaal, dat in Goenoeng Aroem zit, optelt, kan de mijn stellig niet rendabel worden genoemd.

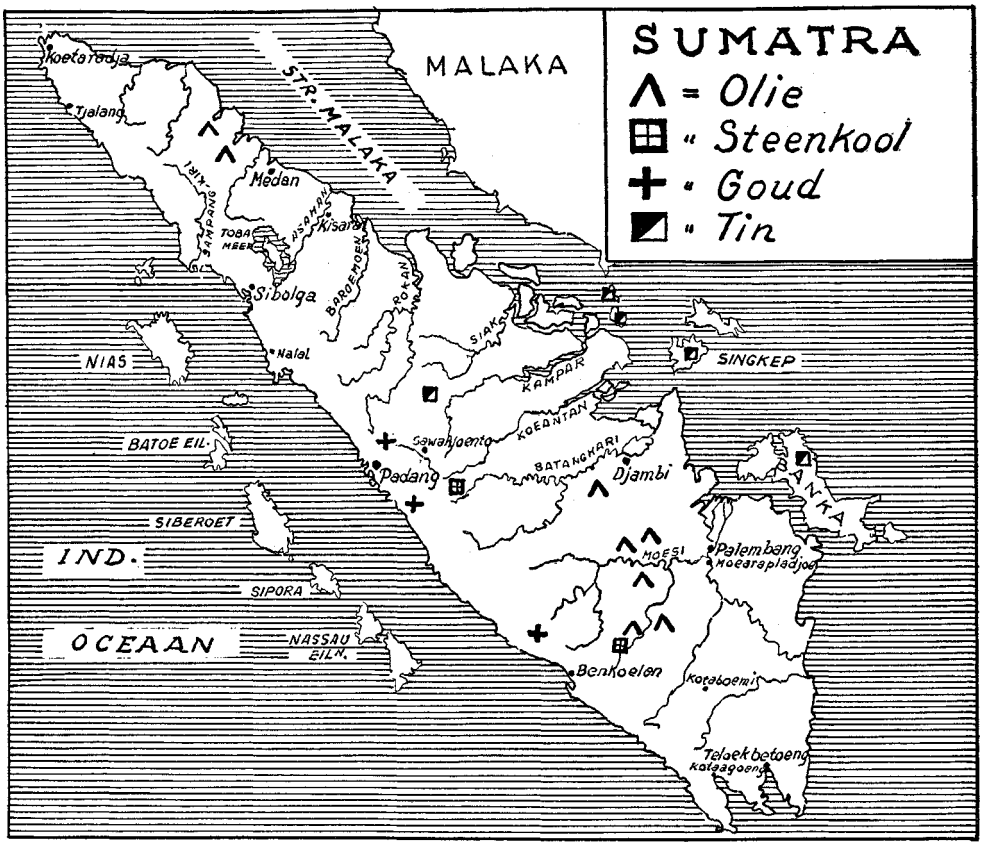

(Overname zonder bronvermelding verboden)

Goudkoorts. — Maar het goudvak is als geen ander vak onderhevig aan verrassingen. Goenoeng Aroem b.v., een kleine mijn welks aandeelen niet ter beurze genoteerd staan, zal over eenige jaren sluiten als er niets bijzonders gebeurt. Maar er kan altijd iets bijzonders gebeuren, het is altijd mogelijk, dat een nieuwe gang ontdekt wordt, die nog jaren goud zal opleveren. Het is tal van malen voorgekomen, dat schatten werden uitgegeven aan exploraties, zonder dat het tot een mijn kwam; dat met andere woorden geld werd uitgegeven, waarvan men eenvoudig niets terugzag. Maar een exploratie kan ook buitengewone resultaten hebben — zie Simau en Redjang Lebong. Exploratie heeft de waarschijnlijkheidsrekening tegen zich, want alle winsten der geslaagde mijnen kunnen de verliezen van de mislukkingen niet goed maken. Maar die ééne kleine kans op groote rijkdommen doet het hem. Zij doet ook de goudkoorts ontstaan, een ziekte die in Sumatra welbekend is. Zij, die er door zijn aangetast, zoeken met rustelooze energie steeds weer naar nieuw kapitaal. Zij bezitten de overtuiging, de obsessie mag men wel zeggen, dat zij eens de rijkste ertsen zullen vinden. Er is b.v. wel eens in ernst geschreven, dat op Sumatra de schatten van Salomo liggen, of dat de geheele Nederlandsche schuld gemakkelijk betaald zou kunnen worden van het daar aanwezige goud. Helaas vormden de rapporten der ingenieurs geen bevestiging hiervan.

Exploraties. — In elk geval vormen de goudmijnen een bestanddeel van de Westersche ondernemingen op Sumatra en stellig zal het voorbeeld der geslaagde mijnen ook in de toekomst tot gevolg hebben, dat Westersch kapitaal gevonden wordt voor dit bedrijf. Merkwaardig is, dat ook Goenoeng Aroem, afgelegen als het ligt, goeddeels met Javanen werkt. Naast hen zijn er Minangkabauers, maar de Javanen voldoen het beste. Het aandeel van den Javaan in de openlegging en de ontwikkeling van Sumatra is waarlijk enorm. Door hem zijn de wegen ontstaan, zijn de Westersche cultures tot bloei gekomen en ook in de goudmijnen blijkt hij als werkkracht van groot belang. Zijn aanpassingsvermogen is in den crisistijd alom bekend geworden, maar op Sumatra toont hij dit vermogen in anderen vorm. Als hij het naar den zin heeft, als hij goed behandeld wordt en zijn gezin kan meenemen, blijft hij. (Nieuwe Rotterd. Courant)

A. **DUITSCHLAND. — Een rede van Göring - Luchtbescherming. —**
Göring heeft op 5 Juni een rede gehouden over de luchtbescherming. Hij verklaarde, dat de organisatie voor de luchtbescherming in Duitschland 12.000.000 leden telt, die over 60.000 bureaux zijn verdeeld. Er zijn 400.000 ambtenaren, 2400 instructeurs en 5 mill. georganiseerde technici. Göring zeide, dat de Duitsche vrouwen in een luchtoorlog, als de mannen aan het front zijn, heldenmoed moeten betoonen. Het ministerie van luchtvaart zal een gasmasker gaan construeeren, dat bestemd is de bevolking te beschermen tegen alle tot dusver bekende gassoorten.
Hierna kwam Göring te spreken over het gebeurde met de „Deutschland". De tijd is voorbij, dat men Duitschland kon intimideeren. Zij, die nog niet begrepen hebben, dat men Duitschland niet straffeloos kan beleedigen, hebben dit nu uit ons antwoord geleerd. Als Duitsch bloed vloeit, is dat niet te herstellen door inkt te doen vloeien, maar dan moet weer opnieuw bloed vloeien. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Goering 2777 B.; Luchtbescherm. 1728 A.)

13 JUNI 1937

B. **NEDERLAND. — De rijwielproductie in de jaren 1932—1936. —**
Nopens de voortbrenging en het verbruik in 1936 van de Nederlandsche rijwielnijverheid worden in het maandschrift van het Centraal Bureau voor de Statistiek gegevens gepubliceerd. Hieronder volgen eenige der aan deze statistiek ontleende gegevens, ook over een viertal voorafgaande jaren.
Aantal ondernemingen met een productie van 500 of meer rijwielen, dan wel 100 of meer transport-driewielers:

	1932	1933	1934	1935	1936
Rijwielfabrieken . .	35	34	35	35	34
Rijwielmontage-inr. .	50	60	53	48	48
Aant. geb. rijwielen:					
Door rijwielfabrieken (× 1000 stuks) .	145,7	183,9	204,0	196,8	199,2
Waarde (× *f* 1000)	5868	5860	6049	5509	5386
Door rijwielmontage-inr. (× 1000 st.) .	78,0	102,5	76,9	77,0	75,8
Waarde (× *f* 1000) .	2627	2796	1967	1825	1670
Tot. productie van:					
Motorrijw. (stuks) .	—	750	483	816	1131
Rijw. met hulpmotor (stuks)	2919	2362	1658	1041	560
Transp. driew. (st.)	5855	8209	8330	8122	7914
Personeelsterkte der rijwielfabr. op plm. 15 Sept.	1630	1797	1755	1701	1775

Uit bovenstaande cijfers blijkt, dat de productie van rijwielen in 1936 en 1935 slechts kleine verschillen toont. Was bij de rijwielfabrieken in 1936 de productie van eenpersoonsrijwielen iets grooter, bij de rijwielmontage-inrichtingen was deze productie iets kleiner.
De statistiek geeft voorts over 1936 ook gegevens nopens de productie van tweefietsen (tandems) waarnaar in dat jaar groote vraag was ontstaan. In totaal werden 5900 tweefietsen vervaardigd.
Opvallend is, dat het aantal vervaardigde rijwielen met hulpmotor, dat sedert 1929 een voortdurende daling toont, ook in 1936 weder aanmerkelijk kleiner was. De productie van motorrijwielen — in de statistiek zijn zoowel zware als lichte motorrijwielen opgenomen — nam daarentegen in 1936 belangrijk toe. (Centraal Bureau voor de Statistiek)
(Vorig bericht Rijwielen 2098 A.)

C. **DUITSCHLAND. — De Duitsche politiek in Zuid- en Oost-Europa. —**
De regeering te Berlijn zit niet stil, ook niet op het terrein der buitenlandsche politiek. In het Noorden en het Westen is voor Duitschland niets te bereiken, derhalve richten de diplomatieke afgezanten hun schreden steeds naar Zuid- en Oost-Europa. De spil Berlijn—Rome wordt verstevigd en versterkt.
Generaal Von Blomberg, de Duitsche Minister van Oorlog, vertoefde in Italië, waar hij o.m. getuige is geweest van oefeningen van de Italiaansche vloot voor Napels. Dit teekende voldoende het doel van de reis. In een persverklaring zei Von Blomberg dan ook, dat hij zeer getroffen was door de belangrijke krachten van de Italiaansche legers.
Het was absurd volgens Von Blomberg, om aan zijn reis een politieke bedoeling vast te knoopen, want zoowel Mussolini als Hitler zijn vastbesloten den vrede te handhaven in de wereld.
Terzelfder tijd bracht Von Neurath, de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken een bezoek aan Belgrado. Dit bezoek heeft natuurlijk ook zijn diplomatieke beteekenis. Men heeft in de Joego-Slavische hoofdstad hooge onderscheidingen uitgewisseld en hartelijk gespeecht aan officieele maaltijden. Maar de Studenten-betoogingen te Belgrado getuigen toch niet van al te groote gezindheid voor het Hitler-regime. „Weg met Hitler" werd geroepen en men wantrouwt den Joego-Slavischen premier Stojadinowitsj. (Adeverul)
(V. b. Von Blomberg 2682 E.; Von Neurath 2776 G.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Westontwerp in zake Internationale Suikerovereenkomst. —**
Bij den Volksraad is ingediend een wetsontwerp tot goedkeuring van de op 6 Mei '37 te Londen gesloten internationale suikerovereenkomst. Het ontwerp is vergezeld van een Memorie van Toelichting, geteekend door den minister van Koloniën, dien van Landbouw, van Handel, Nijverheid en Scheepvaart en Buitenlandsche Zaken. (Aneta)
(Vor. ber. Int. Suikerovereenkomst 2781 B.; Nederl. Oost-Indië 2680 G.)

E. **BELGIE. — Amnestie-wet door den Senaat aangenomen. —**
De Belgische Senaat heeft op 11 Juni '37 het amnestie-ontwerp der regeering met 90 tegen 64 stemmen aangenomen. Vijf senatoren onthielden zich van stemming.
Zooals bekend was het amnestie-ontwerp door de Kamer reeds aangenomen. De Vlaamsche rechterzijde in den Senaat had besloten zijn leden vrij te laten in het uitbrengen van hun stem. De socialisten zouden de regeering steunen, evenals een zeker aantal Katholieken. (Agence Belga) **(Vor. ber. 2811 B.)**

F. **LUXEMBURG. — De kwestie der wettigheid van de Communistische Partij. - Het Referendum. —**
Het officieele resultaat van het referendum over het wetsontwerp in zake de openbare orde is thans bekend gemaakt.
142.671 burgers hebben van hun stemrecht gebruik gemaakt. 70.371 verklaarden zich vóór, 72.300 tegen het wetsontwerp. 50.67 pct. der stemgerechtigde burgers hebben zich dus uitgesproken tegen een verbod der communistische partij. (Agence Belga)
(Vorig bericht 2816 C.)

G. **SOVJET-RUSLAND. — Maarschalk Toechatsjefski en 7 generaals ter dood veroordeeld en terechtgesteld.**
In het proces tegen de acht hooggeplaatste officieren, die wegens landverraad en spionnage terecht hebben gestaan voor het Hoog Militair Gerechtshof der Sovjet-Unie, is op 11 Juni '37 het vonnis geveld. Alle acht — maarschalk Toechatsjefski en de generaals Jakir, Oeborewitsj, Kork, Eideman, Feldman, Primakof en Poetna — zijn tot den dood door den kogel veroordeeld.
Het Hof besliste verder, dat allen hun militaire rang wordt ontnomen, terwijl Toechatsjefski bovendien den eeretitel van maarschalk verliest.
Alle acht hebben volgens het Russische pers-agentschap Tass een bekentenis afgelegd.

Alle ter dood veroordeelden zijn op 12 Juni terechtgesteld.
Zoowel maarschalk Toechatsjefski als de 7 generaals waren vanaf het begin lid van de partij.
Eenige uren na de officieele mededeeling van de terechtstelling van Toechatsjefski en de overige Russische opperofficieren, heeft de volkscommissaris van Landsverdediging, Worosjilof, een legerorder uitgevaardigd, waarin hij het proces bespreekt. O.a. zegt hij hierin, dat van 1 tot 4 Juni de opperste krijgsraad heeft vergaderd in tegenwoordigheid van de leden der regeering. Na het fusilleeren van de verraders kan het roode leger thans gerust zijn. Worosjilof noemt de terechtgestelde officieren „schoften uit de bende van Zinovjef-Kamenef-Trotsky". Hij beschuldigt hen „tot elken prijs en met alle middelen het Sovjetregiem te hebben willen omverwerpen, en de regeering der arbeiders en boeren te hebben willen vernietigen om het land weer te plaatsen onder het juk van de grootgrondbezitters". Hiertoe wilden zij de leiders van de partij vermoorden. Zij wachtten hiervoor op de hulp van hun meesters, d.w.z. de fascistische militairen van een buitenlandsche mogendheid. Om deze hulp te verkrijgen waren zij bereid de Oekraine af te staan.
De voornaamste leiders, die in onmiddellijke verbinding stonden met de generale staven van de burgerlijke en fascistische landen, zijn ontmaskerd en hebben de straf gekregen welke zij verdienen. Het roode leger heeft snel de zweer, welke zich aan zijn gezond lichaam had gehecht, afgesneden. Onze vijanden hebben zich misrekend, zij zullen geen nederlaag van het roode leger zien, dit is en blijft onoverwinnelijk. Het roode leger zal steeds het vleesch en het bloed van het volk zijn, dat het nieuwe sociale leven heeft opgebouwd. (Tass-Agentschap)

14 JUNI 1937

A. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: A. Polgar — „Sekundenzeiger". (Humanitas, Zürich)
P. Schramm — „Geschichte des englischen Königtums im Lichte der Krönung". (Böhlau, Weimar) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Engelsch: Rachel Ferguson — „Alas, poor Lady". (Cape)
Josephine Johnson — „Jordanstown". (Gollanczs) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Fransch: C. F. Ramuz — „Le Garçon Savoyard". (Grasset, Paris)
G. de Pourtalès — „La Pêche Miraculeuse". (Nouvelle Revue Française) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Italiaansch: M. Gallian — „Dopoguerra". (Le Fonti, Cassino) **(Vor. ber. 2813 E.)**
Nederlandsch: Siegfried E. van Praag — „Minnares in ongenade". (Em. Querido's Uitg. Mij.) **(2813 E.)**
(Red. K. H. A.)

B. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Accoord der 4 groote mogendheden in zake niet-inmenging. - Bemanning s.s. „Andra" en s.s. „Hordena".**
Italië en Duitschland zullen in de niet-inmengingscommissie terugkeeren. Het incident, ontstaan door het bombardement van de „Deutschland" is daarmee officieel gesloten. Het accoord, dat op 12 Juni '37 is tot stand gekomen tusschen minister Eden en de ambassadeurs van Frankrijk, Duitschland en Italië, behelst de volgende punten:
1. Tot beide partijen in Spanje zal het verzoek worden gericht waarborgen te geven tegen aanvallen op oorlogsbodems van buitenlandsche mogendheden, die aan de contrôle deelnemen en daartoe de veiligheidszônes uit te breiden;
2. Iedere mogendheid, die aan de contrôle deelneemt, behoudt het recht op onmiddellijke zelfverdediging ingeval van een aanval;
3. Na een eventueelen aanval zullen de vier mogendheden onmiddellijk in overleg treden over de terzake te nemen maatregelen.
De bemanning van het Nederlandsche onder Panameesche vlag varende s.s. „Andra", dat indertijd onder de Spaansche kust in den grond is geschoten, is in ons land teruggekeerd, uitgezonderd twee hunner, die bij de beschieting om het leven kwamen, en den kapitein, die voor het afwikkelen van eenige aangelegenheden nog in Spanje is achtergebleven. Ook de bemanning van het s.s. „Hordena" is vrij gelaten en bevindt zich op de terugreis.
Bilbao. — Na een uitermate hevig offensief van drie dagen, dat bij Bilbao werd ingezet, zijn de nationalisten, volgens een communiqué van het nationalistische hoofdkwartier te Salamanca, er in geslaagd, alle Baskische stellingen, die den z.g. „ijzeren gordel" rondom Bilbao vormden, te bezetten.
De toestand van Bilbao schijnt volgens nationalistische mededeelingen, hachelijk.
(Het Volk - Red. K. H. A.)
(V. b. Burgeroorlog 2814 A.; s.s. „Andra" 2778 E.)

C. **OSLO-CONVENTIE. — Contingentsverruiming voor Duitschland en Engeland. —**
Na onderteekening van het Oslo-verdrag heeft de Nederlandsche regeering er in toegestemd, Duitschland en Groot-Brittannië, hoewel niet aangesloten bij de Oslo-overeenkomst, met ingang van 1 Juli '37, te doen deelen in de in die overeenkomst neergelegde contingentsverruimingen. (De Telegraaf)
(Vor. ber. Oslo-Conventie 2812 C.)

D. **NEDERLAND. — Tweede Kamer. - Het voorzitterschap. —**
De Tweede Kamer heeft met 89 stemmen als no. één op de nominatie voor het voorzitterschap van deze Kamer gedurende de buitengewone zitting geplaatst prof. mr. P. J. M. Aalberse (r.-k.), die tot dusverre reeds het voorzitterschap bekleedde.
Voorts werden uitgebracht op den heer van den Tempel (s.-d.) 3 stemmen, op den heer d'Ansembourg (N.S.B.) 3 stemmen, op den heer De Geer (c.-h.) 1 stem en op den heer Van Dijk (a.-r.) eveneens 1 stem.
Voor de tweede plaats op de nominatie is aangewezen de heer J. J. C. van Dijk (a.r.) met 65 stemmen tegen 25 op den heer Drees (s.d.) en 1 op den heer van den Tempel (s.d.), terwijl 3 stemmen in blanco werden uitgebracht.
Ook de heer Van Dijk was reeds eerste ondervoorzitter.
Op de derde plaats werd gebracht de heer Drees (s.d.), met 69 stemmen, tegen 8 op den heer De Geer (c.h.), 1 op den heer Bakker (ch.h.), 1 op den heer Slotemaker de Bruïne (ch.h.), 1 op den heer Serrarens (r.k.) en 1 op den heer Van den Tempel (s.d.), terwijl 13 stemmen blanco werden uitgebracht.
Tweede ondervoorzitter was tot dusverre de heer Vliegen (s.d.), die geen deel meer van de Kamer uitmaakt.
Bij K. B. is tot voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal voor het tijdvak van de tegenwoordige zitting benoemd mr. P. J. M. Aalberse, Minister van Staat, lid van die Kamer. (Nieuwe Rotterd. Courant) **(Vorig bericht 2465 C.)**

15 JUNI 1937

E. **AMSTERDAM. — Koninklijk bezoek. —**
Een opgewekt, geestdriftig Amsterdam heeft het jonge Prinsenpaar bij zijn eerste bezoek aan de hoofdstad, dat van 8 Juni tot 14 Juni '37 heeft plaats gehad, van zijn verknochtheid aan het Huis van Oranje doen blijken.
H.M. de Koningin vergezelde het Prinsenpaar.
Dankbetuiging van H.M. de Koningin.
Het is den burgemeester van Amsterdam aangenaam te kunnen mededeelen, dat hij op 14 Juni '37 het volgende telegram heeft ontvangen:
„Teruggekeerd op Het Loo wensch Ik U, mijnheer de Burgemeester, nogmaals de verzekering te geven Mijner vreugde en groote voldoening, getuige te hebben mogen zijn van de blijde inkomste Mijner Kinderen in de hoofdstad des Rijks en van alles wat hun in de afgeloopen dagen van de zijde van Amsterdam's burgerij is ten deel gevallen, en U Mijn warmen dank te herhalen voor de zoozeer uit het hart gekomen ontvangst, welke ook Mij is bereid.
WILHELMINA."
(Vor. ber. Koningin Wilhelmina 2637 C.; Prinses Juliana 2750 B.; Prins Bernhard 2810 E.)

A. EUROPA. — Regeeringsvorm der Staten begin Mei 1927 en 1937. —

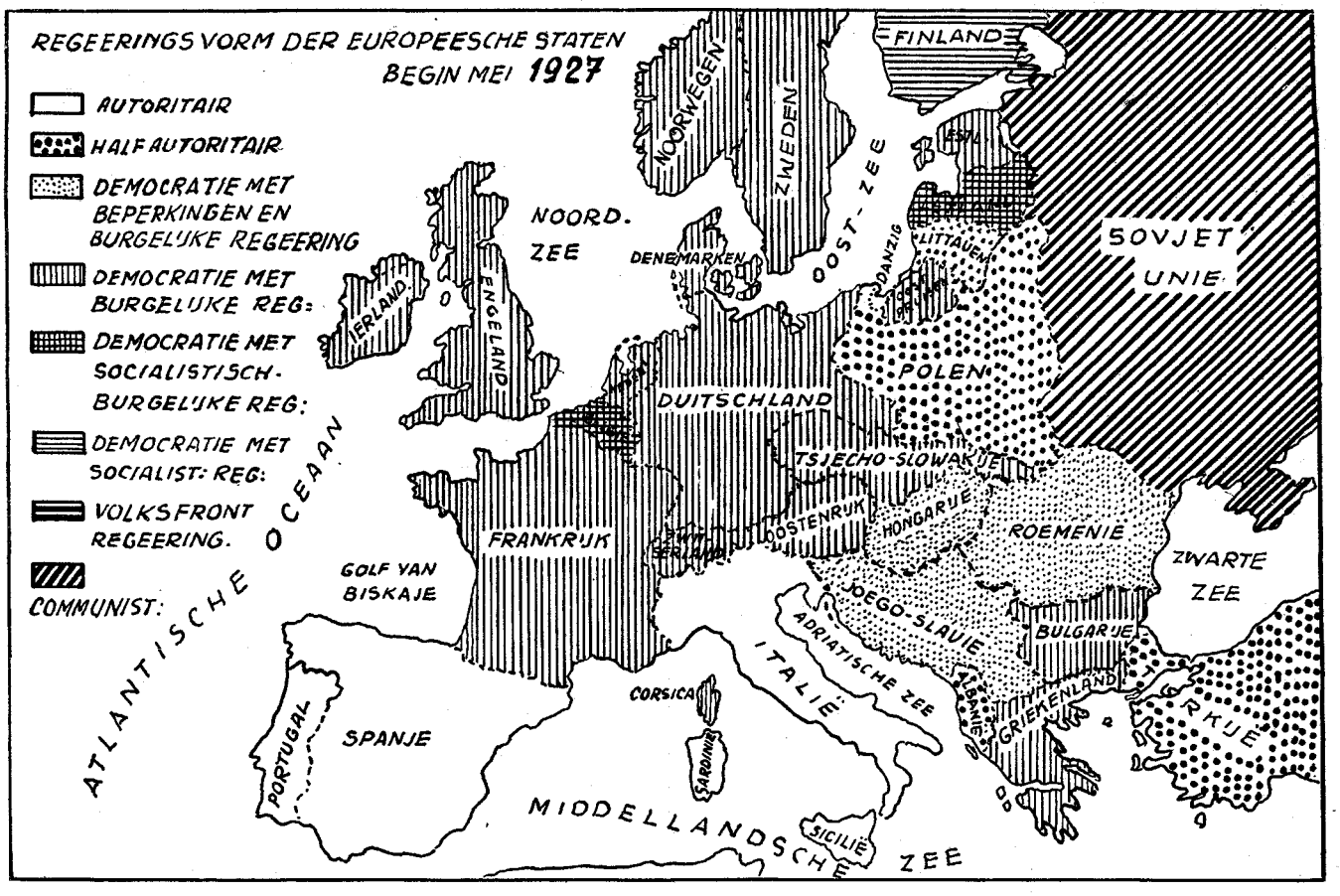

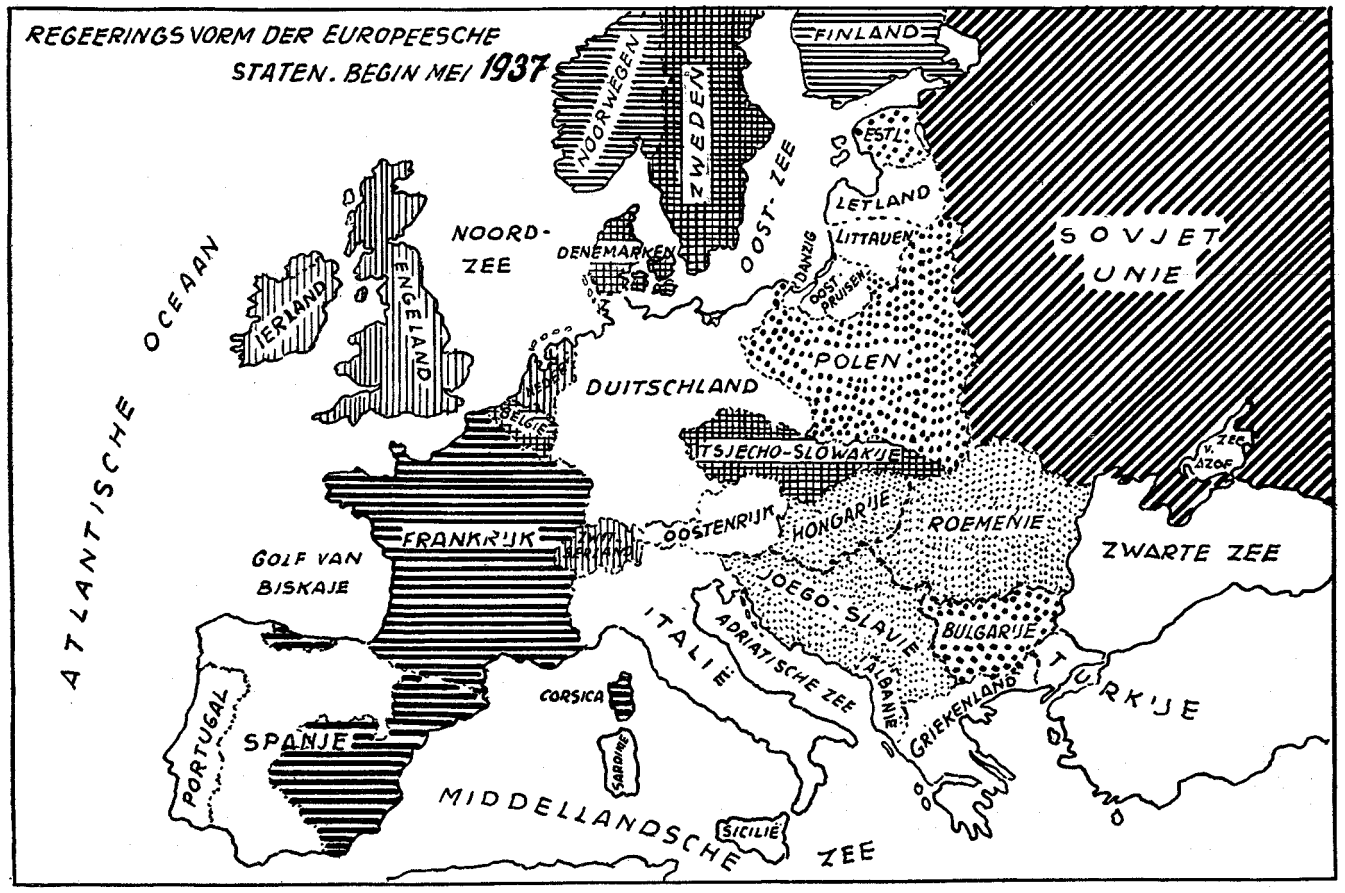

(Overname zonder bronvermelding verboden.)

(Red. K. H. A.)

A. **NEDERLAND. — Blijde gebeurtenis verwacht in het Koninklijk Huis. - Mededeeling na het Koninklijk bezoek van 8—14 Juni '37 aan Amsterdam. —**
Op 15 Juni '37 heeft Prinses Juliana voor de omroepvereenigingen van uit het paleis Soestdijk de volgende rede uitgesproken:
„Ingezetenen van Amsterdam, en gij allen, die Wij dezer dagen te Amsterdam ontmoet hebben,
„Wij beleefden zoo juist in de hoofdstad onvergetelijke dagen, die naar hun aard met Onze bruidsdagen alleen te vergelijken zijn, en hiervoor wil Ik u thans Mijn dank komen brengen. Wij voelden Ons overstelpt door de breede stroomen van hartelijkheid, die van alle kanten op Ons toekwamen. Het was te ontroerend, om onder woorden te kunnen brengen, om, te midden van een versiering, die zulk een licht en fleurig karakter aan de stad gaf, u in zoo grooten getale bijeen te zien.
„Hartelijk dank aan den burgemeester en het overige gemeentebestuur, zoomede aan het Algemeen Feestcomité, mr. Trip en aan de politie voor haar werkzaamheden hierbij, voor het tot uitvoering brengen van zulk een programma, als wat Ons in de afgeloopen week iederen dag opnieuw aangeboden werd, en dat steeds weer de feestvreugde in andere, treffend schoone banen wist te leiden.
„Nooit had iets Mij kunnen weerhouden alle deelen van het programma mee te maken, waren het niet — op zichzelf verheugende — gezondheidsredenen geweest, die u zeker wilt verstaan en billijken.
„Grootsch en diep is de indruk, dien Wij van deze dagen medenemen en het is Mij een voorrecht geweest u dit persoonlijk te hebben kunnen zeggen."

Rede van Z.K.H. Prins Bernhard. —
Dadelijk daarna voerde Z.K.H. Prins Bernhard het woord; Z.K.H. sprak de volgende rede uit:
Ook Ik wil gaarne Mijn persoonlijke gevoelens mondeling op deze, door de moderne techniek zoo gelukkig mogelijk geworden, wijze tot uitdrukking brengen.
Het is niet alleen Mijn dank, dien Ik de hoofdstad wil betuigen, maar ook wil Ik uiting geven aan Mijn diepe ontroering over de groote liefde en hartelijkheid, welke de geheele bevolking, groot en klein, oud en jong, Ons iederen dag opnieuw bewezen heeft.
Bij Onze aankomst sprak de burgemeester, dr. De Vlught, over den traditioneelen band, welke bestaat tusschen het Huis van Oranje en Amsterdam. Ik moet zeggen, dat deze traditie op de schoonste en voor Mij onvergetelijke wijze in deze laatste week bevestigd en voortgezet is.
Het moet Mij nog eens van het hart, hoe overweldigd Ik was door het vreugdevolle medeleven der geheele bevolking en steeds zal Ik alles doen wat in Mijn macht is, om te bewijzen hoezeer Ik het vertrouwen, dat Ik daarin zie, op prijs stel.
Mag Ik ten slotte nog den burgemeester, het gemeentebestuur, de huldigingscommissie en de politie, Mijn buitengewoon hartelijken dank betuigen voor den velen arbeid en de moeite, welke zij zich hebben getroost en hun van harte gelukwenschen met het groote succes hunner bemoeiingen.

(Vor. ber. Prinses Juliana 2822 E.; Prins Bernhard 2822 E.)

B. **FRANKRIJK. — Monument voor Briand onthuld.**
Op 13 Juni '37 is aan het hek van „Quay d'Orsay" een bas-relief ter herdenking van Aristide Briand, vervaardigd door den beeldhouwer Bouchard Landowski, onthuld. Het monument symboliseert Briand als apostel van den vrede. (Le Temps)

(Vor. ber. Briand 250 A.)

C. **NAARDEN. — Het Comenius Mausoleum ingewijd.**
Naarden, waar het gebeente van hem rust, dien wij veelal met zijn Latijnschen naam Comenius noemen, kan thans, naast de gedenksteenen en het graf, bogen op een mausoleum, waar velen zijn nagedachtenis nog zullen komen eeren.
Dit mausoleum werd op 7 Mei '37 officieel ingewijd. De Tsjechische minister Franke was tegenwoordig en hield een indrukwekkende rede. (Red. K. H. A.)

(Vor. ber. Comenius 1742 C.)

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Indische Suikeroogst 1938. —**
Hieronder volgt een opgave, residentiegewijs, van de suikerfabrieken, welke in het jaar 1938 zullen malen, met in de 2e kolom vermelding van het productie-aandeel, uitgedrukt in quintalen kristal; in de 3de kolom het aantal te beplanten H.A. en in de laatste kolom een taxatie van de opbrengst quintalen kristal per H.A. In totaal zullen in oogstjaar 1938 80 fabrieken malen, verwerkende een rietoppervlak van 85.125 H.A. voor een toegestane jaarproductie van 13.996.000 quintalen kristal.

Fabrieken	Prod.-aand.	Rietar. H.A.	Gem. p. H.A.
Res. Besoeki:			
Assembagoes	159.994	1044	153,2
Pandjie	192.370	1070	179,7
Olean	130.649	670	195,0
Wringinanom	139.000	896	155,1
Pradjekan	158.974	834	190,6
Semboro	321.198	2101	152,8
Res. Balang:			
Gending	146.430	945	154,9
Djatiroto	538.225	3617	148,8
Wonolangan	80.048	516	155,1
Wonoaseh	50.109	393	127,5
Soemberkareng	56.075	400	140,1
Kedawoeng	82.463	586	140,7
Kebonagoeng	237.331	1356	175,0
Krebet	190.000	950	200,0
Res. Soerabaja:			
Tjandie	80.072	528	151,6
Krian	88.000	488	180,3
Watoetoelis	149.908	827	181,2
Kremboong	110.759	652	169,8
Toelangan	110.760	652	169,8
Ketegan	187.972	1109	169,5
Balongbendo	99.180	557	178,0
Bangsal	151.900	1000	151,9
Gempolkrep	258.782	1610	160,7
Somobito	103.226	645	160,0
Modjoagoeng	279.012	1696	164,5
Tjoekir	95.786	547	175,1
Tjeweng	93.500	550	170,0
Res. Kediri:			
Koenir	298.895	2282	130,9
Modjopanggoeng	138.057	858	160,9
Ngadiredjo	186.015	1296	143,5
Pesantren	140.000	1246	112,3
Meritjan	178.995	951	188,2
Minggiran	184.195	1104	166,8
Poerwoasrie	266.637	1610	165,6
Tegowangi	205.496	1346	152,6
Lestari	121.711	716	169,9
Djatie	87.832	502	174,9
Govt. Soerakarta:			
Modjo	216.166	1280	168,8
Tasikmadoe	257.000	1600	160,6
Tjolomadoe	148.898	990	150,4
Tjokrotoeloeng	151.022	904	167,0
Tjepper	121.418	747	162,5
Manishardjo	138.443	877	157,8
Gedaren	81.701	569	148,5
Karanganom	123.681	845	146.3
Gond. Winangoen	222.723	1170	190,3
Govt. Djokjakarta:			
Tandjong Tirto	129.130	721	179,1
Kedaton Pleret	191.196	1130	169,2
Padokan	207.147	1222	169,5
Gondang Lipoero	125.561	634	198,0
Gesiekan	145.174	843	172,2
Beran	95.839	537	178,4
Medarie	200.423	1300	154,1
Res. Banjoemas:			
Kalibagor	154.993	1005	154,2
Res. Madioen:			
Redjoagoeng	243.760	1320	184,6
Kanigoro	146.016	859	169,9
Pagottan	137.971	784	175,9
Redjosarie	280.000	1400	200,0
Poerwodadie	272.005	1557	174,7
Soedhono	305.933	1703	179,6
Res. Semarang:			
Trangkil	106.441	665	160,0
Rendeng	174.542	1107	157,6
Kaliwoengoe	140.251	798	175,7
Tjepiring	263.983	1404	188,0
Res. Pekalongan:			
Sragi	195.358	1221	160,0
Tjomal	231.253	1329	174,0
Petaroekan	263.108	1500	175,4
Soemberhardjo	249.000	1493	166,7
Doekoewringin	88.278	588	150,1
Pangka	190.000	1185	160,3
Pagongan	103.800	692	150,0
Kemanglen	101.346	724	139,9
Djatibarang	223.302	1308	170,7
Bandjaratma	252.651	1589	159,0
Ketanggoengan W.	204.001	1272	160,3
Res. Cheribon:			
Nieuw Tersana	397.003	2331	170,4
Sindanglaoet	202.368	1156	175,0
Gempol	194.550	1250	155,6
Djatiwangi	87.246	568	153,6
Kadhipaten	131.762	799	164,9

(Soer. Handelsblad)

(Vor. ber. Suiker 2821 D.)

A. **De wetenschappelijke taak van Prof. Otto J. Schmidt's Noordpool-expeditie. —**
De beteekenis van het wetenschappelijke werk, dat de overwinteraars aan de Noordpool zullen verrichten, ligt voor een groot deel daarin, dat inplaats van de minuten, welke een vliegtuig boven de Pool zou hebben vertoefd en de uren, welke een slede-expeditie er ter beschikking gehad zou hebben, de waarnemingen zich thans over een tijdsduur van maanden zullen uitstrekken.
De grondslag voor alle wetenschappelijke werk van de expeditie vormt vanzelf een juiste plaatsbepaling, welke 's nachts, met behulp van de sterren, tot op 200 meter nauwkeurig zal kunnen zijn en overdag, als de zon het richtsnoer moet geven, een fout van 0.5—1 k.m. kan aanwijzen. Daar de volledige uitwerking van elke astronomische waarneming een tamelijk tijdroovenden arbeid vergt en heel wat papier noodig maakt, hebben de wetenschappelijke leden van de expeditie tijdens de voorbereiding de noodige hulptabellen en nomogrammen uitgezocht, om hun dat werk te vergemakkelijken.
De waarnemingen van het weer zullen eveneens een groot deel van den tijd vergen. Zij zullen vier maal in het etmaal, steeds op dezelfde uren, geschieden en terstond draadloos naar het vasteland worden doorgegeven, om gebruikt te kunnen worden voor het opstellen van weerberichten. Verder zal een weersdagboek worden bijgehouden, waarin van uur tot uur richting en snelheid van den wind en gegevens over neerslag, bewolking enz. zullen worden opgenomen. Deze onafgebroken wacht is trouwens ook voor de veiligheid van de expeditieleden zelf geboden: zij moeten voortdurend het oog houden op den toestand van het ijs, om in geval van nood tijdig het station te kunnen verplaatsen.
Andere waarnemingen zullen de hydrologische gesteldheid van het centrale gedeelte van het Poolbekken gelden: in hoeverre de wateren van den Atlantischen Oceaan er doordringen en zich verspreiden, hoeveel warmte zij in den loop van het jaar aanbrengen, hoe diep het is. Na elke 25—30 mijlen drift zullen diepwatermetingen verricht worden, ter verkrijging van gegevens over de diepte, de temperatuur van het water, monsters van bodem en water enz. Telkenmale zullen 20—25 monsters genomen worden, die ter plaatse onderzocht zullen worden in het hydro-chemische laboratorium, dat zich in de woontent bevindt. Daar zal het zoutgehalte en het gehalte aan zuurstof en eventueel fosfor worden bepaald.
Om de twaalf of vijftien dagen zal een dag gebruikt worden om waarnemingen te doen van de verschijnselen van eb en vloed.
Een van de belangrijkste taken van de expeditie bestaat verder in de waarneming van de drift van het ijs in het Poolbekken. Zooals bekend, bestaat er een voortdurende drift in de richting van de Beringstraat naar Groenland. De overwinteraars zullen echter waarschijnlijk niet in dezen machtigen stroom worden opgenomen, maar verwachten in een kringetje te zullen ronddrijven. De desbetreffende waarnemingen zullen zoo veelvuldig mogelijk gedaan worden. Om te beginnen zijn de overwinteraars echter al verrast door de betrekkelijk groote snelheid van de drift, die hen van den afstand van twaalf mijl van de Noordpool, waarop zij gedaald zijn, reeds tot op 75 mijl gevoerd heeft.

POOL-ONDERZOEK

Hydro-biologische waarnemingen zullen uitsluitsel moeten geven over het leven in de wateren van het centrale Poolbekken. Met name zal aandacht geschonken worden aan de seizoensveranderingen in het plankton. De monsters van plantaardigen aard zullen ter plaatse worden bewerkt, die van het zoöplankton zullen op sterk water worden bewaard ter latere bestudeering.
De magnetische onderzoekingen zullen in de eerste plaats de geografische verdeeling van het aardmagnetisme betreffen, voor de samenstelling van een magnetische kaart van het gebied om de Noordpool. Daarvoor zullen elke 20—30 mijl de noodige metingen verricht worden, maar van nog meer belang zullen de waarnemingen zijn betreffende het gedrag van het magnetische veld, evenals van den toestand van de z.g. heaviside, de geïoniseerde laag van de stratosfeer, van het Noorderlicht en van de atmosferische electriciteit.
Eindelijk zal de noodige aandacht besteed worden aan de werking van de zwaartekracht in deze streken.
De geheele wetenschappelijke uitrusting van de expeditie weegt 450 K.G. (N. R. Crt. - Red. K. H. A.)

(Vor. ber. 2799 B.; Photo buiten tekst 2824a)

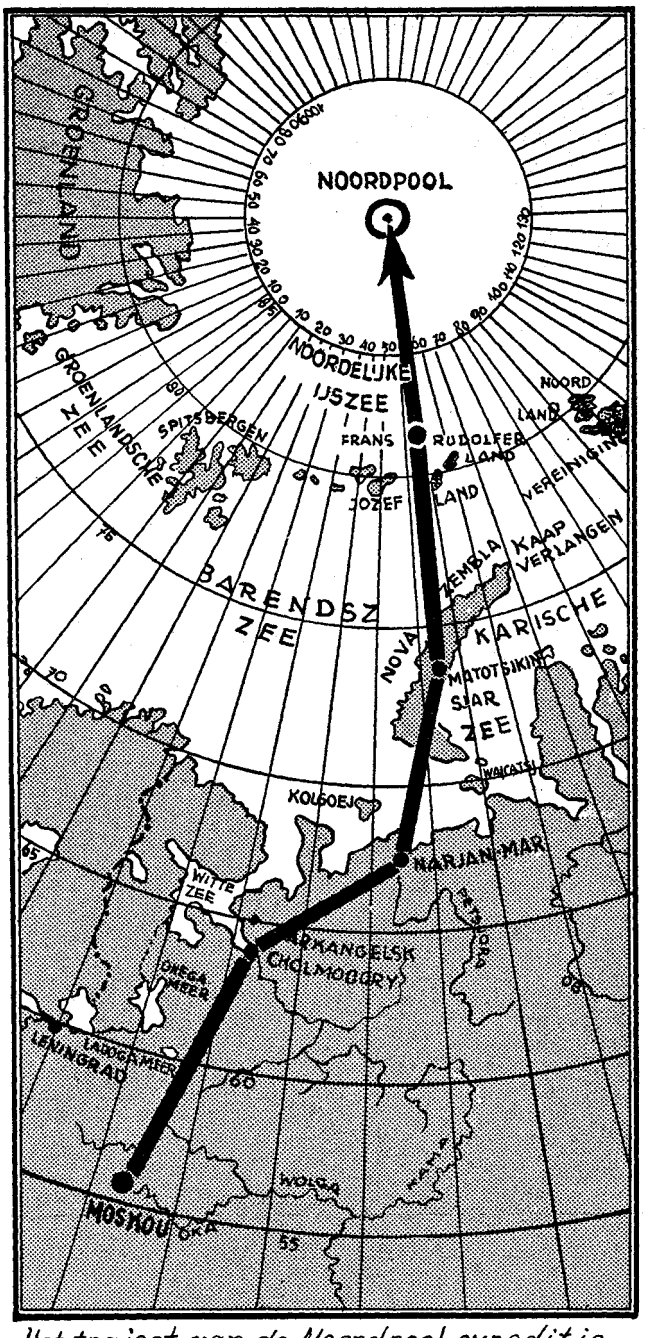

Het traject van de Noordpool-expeditie van Schmidt en de vliegers Wodopjanof, Molokof, Alexejef en Mazoeroek.

16 JUNI 1937

A. **DUITSCHLAND. — Kerkstrijd. - Kardinaal Faulhaber protesteert in zake de arrestatie van pater Mayer. —**
De aartsbisschop van München, kardinaal Faulhaber, heeft bij den minister van eeredienst, Hans Kerrl, geprotesteerd tegen de arrestatie van pater Mayer op 5 Juni '37 in de kerk van den heiligen Michael.
Op 13 Juni werd dit protest in de kerk van den heiligen Michael van den kansel voorgelezen.
De kardinaal vraagt den minister het spreekverbod tegen pater Mayer, als zijnde tegen het concordaat, op te heffen. Verder vraagt de kardinaal, dat pater Mayer uit de hechtenis zal worden ontslagen en dat in het vervolg niet meer dergelijke maatregelen tegen predikanten zullen worden genomen.
(Reichspost, Wien) **(Vor. ber. Kerkstrijd 2817 C.)**

B. **NEDERLAND. — Statistiek der motorrijtuigen over 1935—1936. —**
Het totale aantal motorrijtuigen bedroeg in:

1936	190.061
1935	184.592

Voor personenauto's waren de cijfers:

1936	89.077
1935	88.293

Voor vrachtauto's:

1936	47.810
1935	47.160

Rijtuigen op 2 of 3 wielen:

1936	49.380
1935	45.345

(Centraal Bureau v. d. Statistiek)
(Vorig bericht 2287 B.)

C. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Italianen bij Madrid gesneuveld. —**
Op 12 Juni is voor de derde maal een lijst gepubliceerd van namen van Italianen, die in Spanje zijn gesneuveld. Ditmaal staat boven de lijst „Ter verdediging van de fascistische beschaving".
Tusschen 8 en 18 Maart zijn volgens deze opgave 175 Italiaansche soldaten aan het front bij Madrid gesneuveld. Volgens een vierde lijst, die op 13 Juni is gepubliceerd, zijn aan datzelfde front gedurende diezelfde periode nog 231 Italianen méér gesneuveld; 250 man worden vermist en bijna 2000 zijn gewond.
(Corriere della Sera) **(V. b. Burgeroorlog 2822 B.)**

D. **A. B. BEERS EN C. A. VAN DEN BRIEL OVERLEDEN. —**
Zware slagen treffen den Amsterdamschen P.T.T.-dienst. Een paar dagen na het overlijden van den heer A. B. van Beers, den directeur van het Postkantoor, is nu op 14 Juni de heer C. A. van den Briel, directeur van het Telegraafkantoor plotseling overleden. (Red. K. H. A.)

E. **SOVJET-RUSLAND. — Trotski's oordeel over de laatste processen. —**
Trotski heeft zich in zijn woonplaats te Coyoacan op tien kilometer van de Mexicaansche hoofdstad tegenover een Havas-correspondent uitgelaten over de jongste gebeurtenissen in de Sovjet-Unie.
„Na de partij en zijn organisatie te hebben onthoofd, onthoofdt Stalin thans het leger", verklaarde Trotski. Met ontroering maakte hij gewag van het werk, dat Toechatsjefski, Jakir en Kork in het roode leger hebben verricht. Trotski, de grondlegger van dit leger, verklaarde geen enkelen anderen officier te hebben gekend, behalve misschien Boedjonni, die in populariteit, kennis en begaafdheid de thans veroordeelde legerchefs evenaarde.
Trotski hecht weinig geloof aan de officieele beschuldigingen. Veeleer gelooft hij aan het bestaan van naijver tusschen Worosjilov en Toechatsjefski. Worosjilov zou in geval van oorlog, volgens Trotski zijn onvermogen toonen, maar hij is daartegenover zeer onderworpen aan Stalin.
Zooals de bureaucratie in haar geheel los staat van het volk, tracht thans de militaire bureaucratie zich los te maken van de burgerlijke. Stalin heeft het roode leger een vreeselijken slag toegebracht. Het is tot in zijn grondvesten geschokt. De belangen der landsverdediging zijn geofferd aan die der regeerende kliek.
Na het proces tegen Zinovjef, Kamenef, Radek en Pjatakov vormt dat tegen Toechatsjefski en de anderen het begin van het einde van Stalins dictatuur, aldus Trotski. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. 2821 G.; Trotski 2588 E.)

F. **ZWITSERLAND. — Kanton Genève. - Ontbinding van de Communistische partij. - Referendum. —**
Op 13 Juni '37 heeft in het kanton Genève de volksstemming plaatsgevonden over het verbod van de communistische partij in dat kanton. Het verbod is aangenomen met 18.000 tegen 12.000 stemmen.
(Neue Zürcher Ztg.) **(V. b. Communisme 2769 E.)**

G. **DISCONTOKOERSEN. — Frankrijk. - Bank van Frankrijk verhoogt het disconto. —**
De Bank van Frankrijk heeft op 14 Juni het disconto van 4 tot 6% verhoogd.
Voorts verhoogde de bank de rente voor voorschotten op effecten van 5 tot 7, die voor voorschotten op 30 dagen van 4 tot 6%. (L'Intransigeant)
(Vorig bericht 2652 E.)

H. **23STE INTERNATIONALE ARBEIDSCONFERENTIE. — Een succes voor de arbeidersgroep. —**
De op 3 Juni geopende 23ste internationale arbeidsconferentie, die weder ongeveer drie weken duren zal, heeft de eerste dagen noodig gehad voor de organisatie van haar werk.
Toch heeft de arbeidersgroep reeds een voorloopig succes te boeken, n.l.:
In den afgeloopen winter hadden te Genève driezijdige voorbereidende conferenties over de verkorting van den arbeidstijd (40-urige werkweek) reeds plaats gevonden. Namens de arbeidersgroep stelde Mertens (België) voor, dat deze voorbereidende conventies als een „eerste discussie" ter internationale arbeidsconferentie zouden beschouwd worden, zoodat dit jaar reeds de tweede discussie met de daaraan verbonden conventie-poging zou plaats vinden. Na bestrijding van dit voorstel-Mertens door den voorzitter der werkgeversgroep Oersted (Denemarken) nam de conferentie het voorstel der arbeidersgroep aan. Met betrekking tot de chemische industrie werd met 56—34 stemmen besloten, dat de desbetreffende commissie het door het internationale arbeidsbureau reeds uitgewerkte ontwerpconventie in behandeling zou nemen, met 56—32 stemmen werd een soortgelijke opdracht aan de commissie voor de verkorting van den arbeidstijd in de grafische industrie verstrekt.
Het laatste woord behoort echter aan de voltallige conferentie, wanneer de commissie haar een ontwerpconventie ter goedkeuring zal voorleggen.
(Journal de Genève)
(Vor. ber. Intern. Arbeidsconferentie 2353 F.)

I. **DUITSCHLAND. — Von Neurath's bezoek aan Boedapest. —**
Von Neurath is op 14 Juni weer uit Boedapest vertrokken. In een onderhoud met het Hongaarsche telegraafagentschap verklaarde hij, dat de besprekingen, welke hij te Boedapest gevoerd had de vastheid en oprechtheid van de Duitsch-Hongaarsche vriendschap slechts bevestigd hadden. Die vriendschap tusschen de twee volken zou ook in de toekomst een belangrijk bestanddeel vormen van den arbeid van wederopbouw in het Donaubekken.
Omtrent de te Boedapest gevoerde onderhandelingen is een officieel communiqué gepubliceerd, waarin

o.m. wordt verklaard: tijdens deze door wederzijdsch vertrouwen gedragen besprekingen hebben de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken en de Hongaarsche staatslieden alle kwesties der Europeesche politiek en in het bijzonder die, waarbij het Duitsche rijk en Hongarije rechtstreeks belang hebben, bestudeerd.
Er is voorts met voldoening in het bijzonder tot uitdrukking gebracht, dat beide regeeringen alle pogingen, welke beoogen een blok te vormen van de hand wijzen.
De beraadslagingen hebben bovendien gelegenheid geboden te constateeren, dat de opvattingen van beide regeeringen ook in de andere ter sprake gebrachte kwesties volkomen met elkander overeenstemden en dat beide regeeringen vastbesloten zijn de tusschen Duitschland en Hongarije onveranderd bestaande vriendschappelijke betrekkingen ook verder te ontwikkelen ter bereiking van hun vreedzame doeleinden. (Az Est) **(Vor. ber. Von Neurath 2821 C.)**

17 JUNI 1937

A. **FRANKRIJK. — 40-urige werkweek. - Nederlaag voor de Fransche regeering. —**
De Senaat heeft op 11 Juni '37 met 297 stemmen tegen 0 de resolutie van Regnier aangenomen, waarbij in een nieuwe tekst de regeering wordt uitgenoodigd het initiatief te nemen tot een wetsontwerp, strekkende tot het uitstellen van het doorvoeren van de veertigurige werkweek in industrie zoowel als in het hotelbedrijf, waar deze maatregel niet zonder groote moeilijkheden kan worden ingevoerd.
De beslissing werd genomen, niettegenstaande de minister-president had verklaard de resolutie van Regnier niet te kunnen aanvaarden en na te hebben laten doorschemeren, dat hij zelfs bij aanneming zich niets daarvan zou aantrekken.
De medestanders der regeering hebben mede voor de resolutie gestemd toen men zag, dat de zaak toch verloren moest worden geacht. Daarbij kon het échec gemaskeerd worden. (Le Temps)
(Vor. ber. Werktijden 2746 A.)

B. **VEREENIGDE STATEN. — Stakingen. - Lewis proclameert nieuwe staking. —**
De leider van het industrieele vakverbond, John L. Lewis, heeft een nieuwe staking aangekondigd, ditmaal van 10.000 mijnwerkers, die werkzaam zijn in de zeventien kolenmijnen van de Bethlehem Steel en de Youngstown Sheet Tube Co. Het doel van deze staking is, den kolenaanvoer van deze fabrieken stop te zetten, en het den werkgevers onmogelijk te maken, nog langer stakingbrekers in dienst te nemen.
(N. Y. Herald Tribune) **(V. b. Stakingen 2812 G.)**

C. **POLEN. — Anti-Semitische uitlating van een rechter. - Protest van Joodsche journalisten. —**
Een dezer dagen zijn te Warschau alle Joodsche bladen op last van een censor in beslag genomen. De inbeslagneming geschiedde naar aanleiding van een protest door de vereeniging van Joodsche journalisten tegen een verklaring van den president van de rechtbank te Warschau, waarin deze de Joodsche pers en het Joodsche publiek tot op groote hoogte verantwoordelijk stelt voor een misdadige handeling van één enkelen abnormalen Jood, die wegens moord terechtstond. Bij het uitspreken van het doodvonnis verkondigde de rechter het verbazingwekkende beginsel, dat allen voor de daad van een enkel persoon konden worden gelaakt.
In hun protest zeiden de Joodsche journalisten:
Wij protesteeren tegen de ongerechtvaardigde beschuldigingen, geuit in een tijd, nu de Joodsche bevolking het doelwit is van stelselmatige discriminatie en boycot, nu de Joden worden geterroriseerd door onderdrukking en anti-Joodsche opstootjes, culmineerende in een pogrom als dat te Brest. Verder houdt zulk een beschuldiging tegen de Joden, geuit door een officieele autoriteit als een rechter in functie, een rechtvaardiging in van de anti-Joodsche politiek in het verleden en zij kan in de toekomst hetzelfde gevolg hebben.
De Joodsche parlementsleden hebben bij het departement van justitie een protest ingediend tegen de verklaring van den rechter. (Manchester Guardian)
(Vorig bericht 2746 C.)

D. **NEDERLAND. — Luchtvaart. - Nationaal Luchtvaart-laboratorium. —**
Dezer dagen heeft in het departement van Waterstaat te Den Haag de oprichting plaats gehad van de stichting „Nationaal Luchtvaartlaboratorium". Deze stichting is in het leven geroepen krachtens de wet van 31 Mei 1937 door het Rijk, in samenwerking met de K.L.M., de K.N.I.L.M., de Vereeniging van Nederlandsche Vliegtuigfabrikanten en de Koninklijke Nederlandsche Vereeniging voor de Luchtvaart.
Deze stichting zal worden belast met het beheer van den vroegeren rijksstudiedienst voor de luchtvaart.
De oprichting geschiedde door het teekenen van de acte van oprichting, welke indertijd bij het wetsontwerp in afdruk was gevoegd door de ambtenaren, die daartoe door de betrokken ministers waren aangewezen, alsmede door de vertegenwoordigers van bovengenoemde lichamen. **(Vorig bericht 2603 B)**

E. **JAPAN. — Begrooting en Weermacht. —**
De geheele pers wijdt aandacht aan de aanzienlijke moeilijkheden, die de minister van financiën zal hebben op te lossen bij het ontwerpen der nieuwe begrooting. Men gelooft, dat deze moeilijkheden hem zullen dwingen tot het toepassen van een strenge contrôle op de financiën en op het economische leven. De bevolking zal zich moeten voorbereiden op het brengen van nieuwe offers voor de landsverdediging. Anderzijds zullen leger en vloot zich in hun eischen moeten matigen om binnen de grenzen van de economische draagkracht van het land te blijven. Men verwacht, dat op een totale begrooting van 3.200.000.000 yen, voor het leger 900 millioen en voor de vloot 800 millioen zullen worden uitgetrokken. De posten voor de landsverdediging zullen dan bijna 300 millioen hooger zijn dan op de vorige begrooting.
In vlootkringen voert men aan, dat het oorspronkelijke bouwprogramma niet gewijzigd is, omdat men van meening is, dat de vlootbouwwedloop tusschen de andere mogendheden nog niet begonnen is. (Domei)
(Vor. ber. Begrooting 2573 D.)

F. **GEESTELIJK LEVEN. — De Katholieke missie in Nederl. Oost-Indië. - Jaarboek 1937. —**
Wij ontleenen aan het Jaarboek 1937 uit Indië het volgende:
Het blijkt uit de verzamelstatistiek van het personeel, dat in Ned.-Indië het aantal priesters bedraagt 459 (w.o. 11 inheemschen), dat der broeders 420 (w.o. 26 inheemschen), dat der zusters 1549 (w.o. 92 inheemschen). Vergeleken met het vorige jaar is dat een vermeerdering respectievelijk van 30, 40 en 82.
De onderwijs-statistiek geeft èn wat het aantal scholen èn wat het aantal leerlingen betreft een toename, alleen zijn er 1 mann. religieuze en 51 mann. leekenkrachten minder. Dit is voorzeker het gevolg van de bezuiniging welke echter vooral haar invloed gehad heeft op het aantal gesubsidieerde scholen. Dit aantal toch is verminderd met 45 en van 715 op 670 gekomen, terwijl het getal niet-gesubsidieerde scholen toenam van 469 tot 529. Zoo blijkt dus allerduidelijkst dat de Missie, niettegenstaande de Regeering de subsidie verminderd heeft, toch het instandhouden en zelfs het oprichten van nieuwe scholen voortzette.
(De Tijd) **(Vor. ber. Missie 2051 E.)**

G. **CHINA. — Militaire opstand in Tsjahar. —**
Chineesche troepen in Noord-Tsjahar, welk gebied onder invloed van Mandsjoekwo staat, zijn in opstand gekomen en hebben verscheidene dorpen ten zuiden

van Koejoean aan de grens tusschen Tsjahar en Jehol bezet.
Uit Chineesche bron wordt gemeld, dat de toestand in Jehol en Oost-Tsjahar dreigend is. Ongeregelde troepen hebben met burgers een „volksleger" gevormd om zich te verdedigen tegen Mongoolsche, Mandsjoekwo'sche en Japansche troepen.
De Japanners zouden een aanzienlijke troepenmacht naar dit gebied willen zenden. De eerste versterkingen der Japanners zijn te Dolonor en Tsjang-pei aangekomen.
Teneinde den opstand te onderdrukken hebben Mandsjoekwo'sche en Mongoolsche autoriteiten op een conferentie te Sjapser besloten hun troepen te reorganiseeren en één zelfstandig Mongoolsch leger van tien divisies te vormen onder bevel van vorst Teh.
In Noord-Tsjahar is de staat van beleg afgekondigd.
De legerautoriteiten van Soei-joean hebben de militaire voorbereidingen versneld. Een groot aantal personen is, verdacht van spionnage gearresteerd.
(Sin Pau Agency)
(V. b. Militaire Opstand 2596 C.; Tsjahar 1673 D.)

18 JUNI 1937

A. **NEDERLANDSCHE HANDEL-MIJ. — Winstsaldo 1936 ter verdeeling: ƒ 2.001.500 (v. j. ƒ 1.682.628). - Dividend: 5 % (onv.) op de pref. en 5 % (v. j. 4 %) op de gewone aandeelen. —**
Wanneer men de ontwikkeling van het maatschappelijk leven, zooals zich dat in 1936 heeft afgespeeld, overziet, dan krijgt men den indruk, dat de ongunstige factoren gedurende dat jaar in het algemeen nog een overwegende rol speelden. Veelvuldig waren de gebeurtenissen, die de reeds bestaande spanningen tusschen de mogendheden vergrootten en aan de vrees voor het uitbreken van nieuwe oorlogen voedsel gaven.
De hiermede verband houdende bewapeningswedloop was uiteraard allerminst bevorderlijk voor de verbetering van de politieke en economische verhoudingen, te minder omdat de maatregelen, welke de verschillende landen zich verplicht achtten te nemen, tot consequenties kunnen leiden, welke op den duur een verstoring van het bedrijfsleven moeten teweegbrengen.
Op valutagebied werd 1936 in nog sterkere mate dan 1935 gekenmerkt door ernstige storingen. In de maand Juni ging Polen over tot de toepassing van deviezenrestricties, gevolgd in September door gebeurtenissen van veel grooter beteekenis, namelijk de devaluatie van den Franschen en den Zwitserschen franc en het loslaten van den gouden standaard door Nederland, later gevolgd door de devaluatie in Italië en door die in Tsjecho-Slowakije. In tegenstelling met de meeste andere landen, die de goudwaarde van de munt dadelijk, zij het ook met eenige speling, op een nieuwe basis stelden, werd in ons land de valuta voorloopig zwevende gehouden, terwijl een egalisatiefonds in het leven werd geroepen om naar behoefte op de valutamarkt te kunnen ingrijpen. Dank zij het bekende monetaire accoord tusschen Engeland, Frankrijk en Amerika, waartoe ook Nederland toetrad, kon een nieuwe depreciatiegolf worden voorkomen.
De hoop welke door velen was gekoesterd, dat door deze monetaire maatregelen de weg naar een vrijer internationaal handelsverkeer zou worden geëffend, is nog niet in vervulling gegaan. Het streven naar vermindering van de handelsbelemmeringen verdient dan ook nog bij voortduring aandacht en steun.
Resumeerende mag echter worden geconstateerd, dat de gang van zaken, ondanks de vele moeilijkheden, die zich nog steeds voordeden, in het algemeen niet onbevredigend was. De verdere ontwikkeling van het bedrijfsleven mag met vertrouwen worden tegemoet gezien. (Verslag Nederl. Handel-Mij.)
(Vorig bericht 2294 F.)

B. **BELGIE. — Spelling De Vries en Te Winkel. —**
De Belgische minister van Openbaar Onderwijs, Hoste, heeft aan alle autoriteiten van Rijk, provincie en gemeente op onderwijsgebied een schrijven gericht, waarin wordt betoogd, dat er geen sprake van kan zijn, dat op Belgische scholen Nederlandsche boeken kunnen worden gebruikt, waarvan de spelling afwijkt van die van De Vries en Te Winkel.
Het zou in strijd zijn met het onderwijsbelang naast boeken in officieele spelling ook werken te gebruiken, geschreven naar nieuwe spellingregels, die niet algemeen gebruikt en bovendien nog omstreden worden. Uitzondering wordt gemaakt voor vereenvoudigingen als: een, geen, mijn, haar, hun, die de oude verbogen vormen verdrongen hebben. (Telegraaf)
(Vor. ber. Nederl. Taal 1768 E.)

C. **BELGIE. — Rexisme - Hoofdredacteur van „Pays réel" en voorzitter der Rex' Kamerfractie afgetreden.**
Dydeville, hoofdredacteur van het orgaan der rexistische partij „Pays Réel" en lid van den politieken raad dezer partij, heeft in een schrijven aan Degrelle zijn ontslag aangeboden en daarbij als redenen opgegeven, dat, ten eerste de rexistische beweging op het oogenblik volkomen onderworpen is aan den invloed van zekere, zoowel uit moreel als politiek oogpunt, verdachte individuen en dat haar optreden ver verwijderd is van het ideaal, dat Rex zooveel enthousiasme en belanglooze aanhangers heeft bezorgd en ten tweede, dat er op het oogenblik onder de leidende persoonlijkheden van Rex een meerderheid bestaat, die volkomen vijandig staat tegenover elke poging tot oprechte verzoening met de kerkelijke autoriteit.
De voorzitter van de Rexistische Kamerfractie, Pierre Daye, heeft heden bij den voorzitter van de Kamer, Kamiel Huysmans, zijn ontslag als zoodanig ingediend. De Rexleider Degrelle had het ontslag van Pierre Daye aanvaard. Als opvolger heeft Degrelle den heer Ursmar Legros aangewezen.
(Het Laatste Nieuws) **(Vor. ber. Rexisten 2749 B.)**

D. **NEDERL. OOST-INDIE. — Begrooting 1938. —**
De Nederlandsch-Indische begrooting voor 1938 bevat onder meer de volgende détails:
Voor den aanbouw, den aankoop, enz. van schepen en vliegtuigen is een bedrag van ƒ 5.417.000 opgebracht of ƒ 400.000 meer dan voor 1937, hetgeen omvat de voortzetting van den bouw van 36 groote zeevliegtuigen, den eersten termijn van een nieuwe serie van 12 dergelijke toestellen en den tweeden termijn van 12 vervangende kleine vliegtuigen. Voor den bouw van hangars e.d. voor den marine-luchtvaartdienst wordt ƒ 430.000 aangevraagd.
In verband met de voortschrijdende openlegging van Nieuw-Guinea en der nabij gelegen eilanden en ter verzekering van een goede leiding van de visscherij in het Oostelijk gedeelte der Molukken, wordt het noodzakelijk geacht het politie-toezicht ter zee te verscherpen, waarvoor vier stalen motorvaartuigen in bouw gegeven zullen worden, die resp. te Hollandia, Seroei, Manokwari en Tobelo zullen worden gestationneerd.
In het belang van de ontwikkeling van de militaire luchtvaart wordt in de oorlogsbegrooting gerekend op de toekenning van een jaarlijksche tegemoetkoming in exploitatie- en onderhoudskosten aan de bezitters van twee-, of meerzits-sportvliegtuigen.
De P. T. T.-begrooting opent het vooruitzicht op tariefverlaging, o.a. voor het postwisselrecht en het binnenlandsche briefport, waardoor op een inkomstenderving van ƒ 880.10 wordt gerekend.
Op de begrooting voor den dienst van de Volksgezondheid is ƒ 80.000 meer uitgetrokken voor subsidies ten behoeve van de t.b.c.-bestrijding, waarvoor een achttal eenvoudige herstellingsoorden zal worden opgericht. De oprichtingskosten daarvan zullen worden gekweten uit de Nederlandsche bijdrage van ƒ 25 millioen.
Ten behoeve van de werkloozenzorg is ƒ 500.000 meer opgebracht, aangezien het voor 1937 uitgetrokken bedrag van ƒ 1 millioen onvoldoende is gebleken.
Voor de algemeene politie zijn verschillende verhoogingen opgebracht, omdat gebleken is, dat men in eenige gewesten te ver is gegaan met de in de laatste jaren opgelegde bezuinigingen. (Aneta) **(2807 G.)**

E. **VATICAAN. — Rede van Z.H. Paus Pius XI tot Duitschers. —**
De Paus heeft dezer dagen te Castel Gandolfo een groep Duitschers ontvangen, en tot hen gezegd: „De tijd is op het oogenblik voor Duitschland niet alleen ernstig, doch ook treurig, zoo droevig en dreigend, dat wij er om moeten weenen. Wij hebben evenwel de troost, dat wij met u kunnen weenen en u kunnen troosten als een vader zijn kinderen; wij hebben steeds ons best gedaan het droeve lijden te verzachten, en zullen hiermede voortgaan, wat men er ook van zal zeggen. Het eenige, dat ons nog overblijft, is met

u, uw priesters en uw bisschoppen te bidden. De goede God kent Zijn wegen, doch ook wij moeten onzen weg kennen om hem te kunnen bewandelen. Dezen weg wijzen uwe herders u bijna iederen dag. Het is de weg van den Heere en het oude geloof, dat alleen het geluk kan schenken." (Osservatore Romano)

(Vorig bericht Paus Pius XI 2807 D.)

A. **FRANKRIJK. — De financieele wetsontwerpen. —** De Fransche Kamer heeft op 17 Juni het wetsontwerp tot het verleenen van volmachten aan de regeering met 346 tegen 247 stemmen aangenomen.

De juiste tekst van het ontwerp, dat door de regeering was voorgelegd aan de Kamer luidt als volgt: „De regeering wordt gemachtigd tot 31 Juli 1937 bij decreet, besproken in den ministerraad, de noodzakelijke maatregelen te nemen tot herstel van de openbare financiën en tot bescherming van de spaargelden en het openbaar crediet.

Deze decreten zullen binnen drie maanden worden voorgelegd aan het parlement ter bekrachtiging, of in ieder geval in de eerste vergadering van de buitengewone zitting van 1937".

Ter motiveering van het verzoek om volmachten, had de regeering een uiteenzetting opgesteld van hetgeen zij in het afgeloopen jaar tot stand heeft gebracht. Zij wijst hierbij op het financieel herstel en de economische ontwikkeling van het land. De sociale wetten hebben kalmte gebracht en de consumptie is gestegen. Verder heeft de aanpassing van de munt het contact tusschen de Fransche markt en de buitenlandsche markten hersteld.

De regeering zet vervolgens uiteen dat financieele maatregelen onmiddellijk genomen moeten worden en dat bovendien gedurende vele jaren steun moet worden geboden. Hierbij mag niets verwaarloosd worden. Alles doet evenwel hopen op een tijdperk van rust, dat gunstig is voor de procedure.

In het derde gedeelte van deze uiteenzetting verklaart de regeering de wijze, waarop de staatsfinanciën wil regelen. Eerst wijst zij op het mislukken van handelwijzen der speculanten en de deserteurs van de franc. De speculatie is gebroken en de kapitaalvlucht heeft opgehouden. Doch het herstel eischt voortdurende zorg. Sedert 5 Maart heeft de regeering belangrijke bezuinigingen ingevoerd op de openbare uitgaven, terwijl de inkomsten zijn gestegen.

Thans moet met kracht en voorzichtigheid, geleidelijk het evenwicht tusschen inkomsten en uitgaven worden hersteld, waarbij rekening moet worden gehouden met de noodzakelijke aanpassing aan nieuwe omstandigheden en de normale ontwikkeling van het economisch leven. Er zullen geen maatregelen worden genomen welke de onmisbare levensbehoeften treffen of welke de productie zullen vertragen.

De communisten, die eerst besloten hadden tegen te stemmen, stemden voor de financieele wetsontwerpen. (Le Temps)

(Vor. ber. Financiën 2698 D.)

19 JUNI 1937

B. **NEDERLAND. — Ontheffing van goudembargo in onbeperkten omvang. —** De Nederlandsche Bank te Amsterdam deelt mede dat zij, daartoe gemachtigd door den Minister van Financiën, onder de gegeven omstandigheden bereid is onbeperkt ontheffing te verleenen van het verbod van uitvoer van gouden munt en gouden muntmateriaal, vervat in het Koninklijk Besluit van 26 September 1936, nr. 52, waaraan wettelijke grondslag werd verleend bij de wet van 30 September 1936, Staatsblad nr. 101.

Aanvragen om ontheffing als bovenbedoeld behooren schriftelijk te worden ingediend bij de hoofdbank van de Nederlandsche Bank, afdeeling secretarie, onder opgave van de soort, het brutogewicht en het fijngewicht van het goud waarvoor ontheffing van het uitvoerverbod wordt verlangd, alsmede van het adres waaraan en de verpakking waaronder men bedoeld goud wenscht te verzenden.

(Keesings Financieel Archief) **(Vor. ber. 2468 C.)**

(De eerste gedachte, die bij het lezen van bovenstaand bericht wellicht bij vele niet ingewijden zal opkomen, is, dat het Koninklijk Besluit van de bekende monetaire maatregelen, waarbij met ingang van 27 September 1936 de uitvoer van goud werd stopgezet, ongedaan is gemaakt.

Met de meeste stelligheid dient er op te worden gewezen, dat dit niet het geval is en dat de monetaire politiek van ons land door dit besluit in geen enkel opzicht wordt geraakt.

In de eerste plaats blijft het gouduitvoerverbod op zich zelf bestaan en zal alleen op aanvraag bij De Nederlandsche Bank ontheffing van dit verbod worden verleend voor elk afzonderlijk geval. Uitvoer zal dus alleen kunnen geschieden op consent. In de tweede plaats blijft De Nederlandsche Bank als sedert 27 September het geval is, ontheven van de verplichting om tegen een bepaalden prijs goud voor export af te staan. Indien een particulier of bank goud wil uitvoeren, dan moet deze hierover dus zelf de beschikking hebben. M.a.w. het goud moet verworven zijn uit particulier bezit).

C. **DUITSCHLAND. — Deutsche Nationalkirche. - Officieel erkende godsdienst. —** De Deutsche Nationalkirche zal in den vervolge opgenomen zijn in de reeks officieel door den staat erkende godsdiensten.

Deze nieuwe kerk is gesticht door Arthur Dinter, een der oudste leden der N.S.D.A.P., die machtiging gekregen heeft uit de partij te treden om zich geheel te kunnen wijden aan zijn theologische studiën en zijn Apostolaat.

De Deutsche Nationalkirche heeft zeer vage betrekkingen tot het Christendom: Zij stelt als religieuse waarden het bloed, de genade en de openbaring van den pantheistischen God aan iedere menschenziel. Zij verwerpt de begrippen der verlossing en ieder Christelijk dogma, dat zij als een Joodsche uitvinding beschouwt. Zij erkent echter de onvergelijkelijke waarde van den persoon Christi, doch beweert, dat deze Germaansch Arisch is.

Volgens de Deutsche Nationalkirche is de leer van Jezus vervalscht door de Joodsche opstellers der evangeliën, zooals den rabbijn Paulus, die den titel van apostel zich wederrechtelijk heeft toegeëigend.

Dinter heeft de evangeliën opnieuw geschreven, waarbij hij onder den traditioneelen tekst gezocht heeft, wat volgens hem van zuiver Arischen oorsprong is.

De Deutsche Nationalkirche staat dus tusschen de groep van nationaal-socialistische Duitsche Christenen en de religieuse Duitsche groepeeringen als die van Ludendorff, de Duitsche geloofsbeweging e.a., die zelfs zoo ver gaan in de wouden de riten van den ouden Wodangodsdienst tot nieuw leven te roepen.

(Reichspost, Wien)

(Vor. ber. Duitsche Geloofsbeweging 2798 I.)

D. **GASTON DOUMERGUE OVERLEDEN. —** Gaston Doumergue, oud-president van de Fransche republiek, is 18 Juni '37 te Aigues-Vives plotseling overleden.

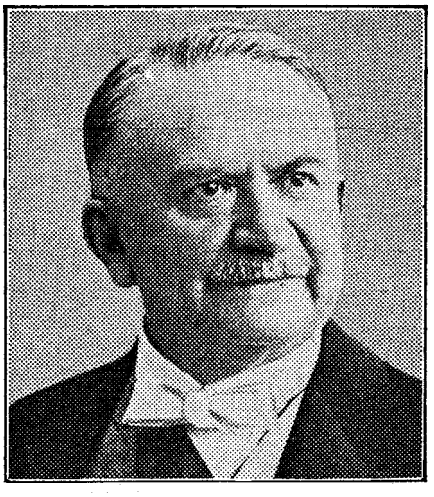

Gaston Doumergue.

Gaston Doumergue werd den 1sten Aug. 1863 te Aigues-Vives in het departement Gard geboren. Hij studeerde in de rechten en was van 1885 tot 1890 advocaat te Nimes. Vervolgens was hij eenige jaren in de koloniën werkzaam. In 1893 kwam hij in de Kamer en werd in 1902 voor de eerste maal minister in het kabinet Combes, waar hij de portefeuille van

Koloniën had. Van 1905 tot 1906 was hij president van de Kamer, en in de volgende jaren bekleedde hij diverse minister-functies.
President Poincaré droeg hem in 1913 op een kabinet te formeeren, waarin Doumergue zelf het ministerie van Buitenlandsche Zaken nam, daar hij hiervoor niemand kon vinden. In Juni 1914 demissionneerde hij met het geheele ministerie in verband met de wet op den drie-jarigen dienstplicht, doch een paar maanden later, bij het uitbreken van den wereldoorlog, werd hij minister van Koloniën in het kabinet Viviani.
Den 13en Juni 1924 werd Doumergue tot president van de Fransche republiek gekozen. In 1930 baarde hij groot opzien door een felle rede tegen Briand, waarin hij verklaarde, dat Frankrijk op dat moment minder dan ooit aan ontwapening kon denken. In Juni 1931 was zijn ambtstijd voorbij. Een dag voor hij als president moest aftreden, huwde hij.
Doumergue's tweede politieke loopbaan begon den 28en Januari 1934, toen de president der republiek, Lebrun, na Chautemps' aftreden, hem verzocht een kabinet te formeeren. Doumergue liet zijn rustig leven op zijn landgoed Tournefeuille niet verstoren en weigerde. Toen echter het tweede kabinet Daladier tengevolge van ernstige onlusten te Parijs — de Stavisky-affaire — moest aftreden en de president zich opnieuw tot hem wendde, nam de 70-jarige oud-president de leiding der politiek opnieuw in handen. Men noemde hem „den vader des vaderlands", omdat hij in deze woelige dagen de rust en orde in Frankrijk energiek trachtte te herstellen.
Een maand na den moord op koning Alexander en Barthou, welke zooals men zich herinnert, den 9en October 1934 te Marseille plaats had, trad Doumergue af en weigerde een nieuw kabinet te vormen.
Den 11en November 1934 trok de oud-president zich op zijn landgoed Tournefeuille terug. (Le Temps)

(Vorig bericht Doumergue 1584 G.)

20 JUNI 1937

A. FRANKRIJK. — Luchtmacht. —

Bij de opening van het nieuwe vliegveld Bordeaux heeft op 17 Juni '37 Pierre Cot, de minister van Luchtvaart, een rede gehouden, waarin hij hulde bracht aan zijn voorgangers, doch verder verklaarde, dat in Juni 1936 de luchtvloot nog werkte aan het plan dat in 1933 was opgesteld voor het bouwen van 1023 vliegtuigen in eerste linie. Ongeveer 60% van dit plan was gereed. De industrie leed onder de stakingen en het bezetten van de fabrieken, terwijl zij nog slechts beschikte over een crediet van 75 millioen frs. voor nieuwe opdrachten. Bovendien was de administratieve organisatie van de luchtvloot zoodanig, dat de mobilisatie van de reserve niet was geregeld, dat het programma voor nieuwe vliegtuigtypen niet was uitgewerkt en dat geen reglementen bestonden voor manoeuvres, waarop reeds lang werd gewacht. Derhalve moest de methode worden gewijzigd.
„Wij zijn aan het werk gegaan," zoo zeide minister Cot verder, „en ziehier wat volbracht is:
Het in dienst zijnde materieel is vermeerderd met 110 procent. Aan het einde van 1937 zal het moderne materieel vermeerderd zijn met 180 procent, terwijl de reserve-luchtvloot met 80 procent zal zijn vergroot. De bombardements-mogelijkheid is met 400 procent gestegen. Geen militaire luchtmacht heeft in een jaar tijd iets dergelijks volbracht, de Fransche luchtvloot is een der sterkste ter wereld; zij neemt de tweede plaats in, onmiddellijk na de Sovjet-Unie.
Ten tweede, de luchtvaartindustrie is genormaliseerd en genationaliseerd. In plaats van den starren vorm van arsenaal gaf de regeering de voorkeur aan den meer plooibaren vorm van naamlooze vennootschap, waarin de staat de meeste aandeelen bezit. Hierdoor is het beginsel van persoonlijk belang en concurrentie blijven bestaan, terwijl de staat toch zijn rechten heeft.
De productiemogelijkheid werd in een jaar met bijna dertig procent opgevoerd en in 1938 zal deze honderd procent meer zijn dan in 1936.
Ten derde, de luchtmacht is hervormd. Om het leger krachtiger leiders te geven, werd de leeftijdsgrens voor officieren verlaagd, en het officierscorps werd met 25 procent vergroot. Bovendien werd de opleiding verbeterd. Verder is de reserve voor de luchtmacht geregeld en zijn de noodzakelijke reglementen opgesteld."
Vervolgens behandelde de minister de vraagstukken van de burgerluchtvaart. Hij deelde o.a. mede, dat voor jongelieden de mogelijkheid is geopend om tot de luchtvaart toe te treden, 153 centra in het geheele land werden opgericht voorzien van instructeurs en vliegend materiaal, waar op het oogenblik 9800 leerlingen worden opgeleid.
Ten slotte bracht de minister hulde aan de Fransche luchthelden, die zijn omgekomen na het land onschatbare diensten te hebben bewezen. (L'Aéro)

(Vor. ber. Luchtvloot 2510 B.; Pierre Cot 2659 C.)

B. ENGELAND. — Het nieuwe belastingontwerp. —

Het nieuwe belastingontwerp ter dekking van de Britsche defensie-uitgaven is 16 Juni '37 in den vorm van een witboek gepubliceerd. De wijze van belastingheffing is veel eenvoudiger dan de zoo scherp gecritiseerde nationale defensiebelasting, die inmiddels werd ingetrokken.
In hoofdzaak komen de nieuwe bepalingen hierop neer, dat 5 % zal worden geheven van de winst van vennootschappen en maatschappijen, voor zoover deze hooger dan £ 2000 per jaar is, en 4 % van de winst van particuliere handelaren en firma's, eveneens voor zoover deze de £ 2000 overtreft.
De totale opbrengst wordt op £ 25 millioen per jaar geschat, hetgeen nog £ 10 millioen meer is dan de geraamde opbrengst der ingetrokken belasting.
In het witboek wordt o.a. gezegd, dat met ingang van 1 April '37 voor den tijd van vijf jaar — den voor de uitvoering van het defensieprogram gestelden termijn — een belasting zal worden geheven op de winst van alle bedrijven en handelszaken in het Vereenigd Koninkrijk. In Engeland gevestigde rechtspersonen, die in het buitenland gevestigde bedrijven exploiteeren, vallen eveneens onder de nieuwe belasting.
Effectenmakelaars vallen onder de nieuwe belasting. Vrijgesteld zijn echter openbare nutsbedrijven, die door de wet of hun statuten beperkt zijn bij de vaststelling hunner tarieven of de uitkeering van hun dividend. Coöperaties zullen daarentegen wel belasting moeten betalen.
Een concessie, die de regeering eveneens heeft gedaan is, dat voor winsten tusschen £ 2.000 en £ 12.000 niet de volle belasting betaald behoeft te worden.
(Times) **(Vorig bericht 2810 B.)**

C. DANZIG. — Het bezoek van Himmler. —

De Duitsche S.S.-leider, Himmler, is dezer dagen te Danzig aangekomen, waar hij een onderhoud heeft gehad met Albert Forster, leider van de N.S.D.A.P. in de Vrije stad.
Tijdens een revue over de S.S.-afdeelingen van Danzig richtte Himmler het woord tot de manschappen, die hij aanspoorde trouw te blijven aan Hitler en het „Deutschtum". (Berliner Tageblatt)

(Vorig bericht Himmler 2658 B.)

D. ASTRONOMIE. — De zoneclips van 8 Juni. —

Hoewel de zoneclips van 8 Juni, waarvan de centrale lijn zich uitstrekte van een plaats in de Stille Zuidzee tot aan Peru, op een bepaalde plek, gelegen op 130 gr. W.L., zeven minuten waarneembaar zou zijn, heeft geen enkele astronomische expeditie van de gelegenheid kunnen gebruik maken om daar den kijker op de verduisterde zon te richten, aangezien daar geen eiland de gelegenheid bood voor het opstellen van de instrumenten. Men moest zich dus tevreden stellen met punten, waar de eclips maar vier minuten zou duren en dat waren de twee eilanden van de Phoenix-groep Canton- en Endenbury-eiland. De eclips in de Stille Zuidzee — aan gene zijde van de datumlijn — zou den 9den Juni des morgens 6 uur 20 beginnen en in Peru eindigen — aan deze zijde van de datumlijn — op 8 Juni plaatselijken tijd des namiddags kwart voor zes.
Ter waarneming dezer zoneclips had zich een expeditie onder leiding van prof. Mitchell, directeur van het Leander McCormick-observatorium een standplaats in de Stille Zuidzee gekozen. Op het programma van deze expeditie stond o.a. het maken van gekleurde foto's van de verduistering door dr. Gardner.
Volgens te Washington ontvangen radioberichten hebben de waarnemers van de zonsverduistering op

het eiland Canton van den in de Stille Zuidzee gelegen Phoenix-archipel uitstekende photografieën verkregen, daar het zicht bijzonder goed was.
Uit Honoloeloe wordt gemeld, dat daar bij het begin van de zonsverduistering de hemel bedekt was en het zicht daardoor minder goed. (Red. K. H. A.)
(Vorig bericht Zonsverduistering 2350 A.)

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Nederland en de niet-inmenging. —**
In de Staatscourant van 17 Juni '37 is gepubliceerd een K. B. van 11 Juni, strekkende om het dienstnemen bij een der strijdende partijen in Spanje te beletten.
Dit K. B. bepaalt, gelet op de wet van 8 April '37 in art. 2:
„Het is verboden eenige handeling te verrichten, welke hetzij op dienstneming bij een der strijdmachten in Spanje gericht is, hetzij ten doel heeft het in dienst treden bij een der strijdmachten in Spanje te bevorderen."
Art. 3 geeft aan den minister van Justitie en de door dezen aangewezen autoriteiten de bevoegdheid aan vreemdelingen, ten aanzien van wie in verband met de omstandigheden, waaronder zij in het Rijk in Europa verblijf houden, ernstige verdenking bestaat, dat door hen het strafbare feit, bedoeld in art. 2 zal worden gepleegd, dan wel ten aanzien van wie door een bijzondere overeenkomst de Nederlandsche regeering de verplichting op zich heeft genomen om het vertrek van deze personen uit het Rijk in Europa te beletten, een bepaalde verblijfplaats aan te wijzen en hen daarheen te doen overbrengen.
Art. 2 geldt eveneens voor Ned.-Indië.
(Staatscourant) **(Vor. ber. 2698 F.; Burgeroorlog 2826 C.)**

B. **ENGELAND. — De rijksconferentie. - Slotcommuniqué. —**
De rijksconferentie publiceert de resultaten van haar beraadslagingen over de buitenlandsche zaken.
Volgens het communiqué hebben de vertegenwoordigers van de deelen van het Britsche gemeenebest van gedachten gewisseld over de buitenlandsche politiek en de internationale situatie voor zoover deze verband houden met hun onderscheidene belangen en verantwoordelijkheden.
De vertegenwoordigers van de verschillende regeeringen kwamen overeen, dat voor ieder lid van het gemeenebest het eerste doel moet zijn, de handhaving van den vrede. Zij zijn van meening, dat de regeling der internationale geschillen gezocht moet worden in een methode van samenwerking, onderzoek en verzoening.
Aangezien zij hun politiek wenschen te baseeren op de bedoelingen en idealen van den Volkenbond, verklaren zij unaniem, dat hun respectieve bewapeningen nimmer voor aanvalsbedoelingen noch voor een doel, dat onvereenigbaar is met het Volkenbondspact, of het pact van Parijs, zullen worden gebruikt.
Onder den indruk van de wenschelijkheid, den invloed van den Volkenbond te versterken door de uitbreiding van zijn ledental, geven de vertegenwoordigers van de deelen van het Britsche gemeenebest eenparig als hun meening te kennen, dat dit doel zou worden vergemakkelijkt door een scheiding tusschen het Volkenbondspact en de vredesverdragen.
Zij juichen de totstandbrenging van regionale vriendschapsverdragen toe, voor zoover deze kunnen bijdragen tot de zaak van den vrede en niet in strijd zijn met het handvest.
Zij namen kennis van een verklaring der Australische delegatie, volgens welke Australië bereid is, samen te werken met de volken van het gebied van den Stillen Oceaan ter zake van een niet-aanvalspact. De vertegenwoordigers waren het er over eens, dat een dergelijke overeenkomst een gewenschte bijdrage zou vormen voor de zaak van den vrede en voor de voortzetting en handhaving der vriendschappelijke betrekkingen in het gebied van den Stillen Oceaan en onderwerp zou moeten zijn voor andere besprekingen tusschen de regeeringen.
Alle vertegenwoordigers wenschen oprecht, dat er in zoo groot mogelijke mate wordt ontwapend, doch zij zijn het er over eens, dat hun onderscheidene regeeringen gehouden zijn, essentieele maatregelen te nemen voor de verdediging van hun veiligheid en om zich van hun internationale verplichtingen te kunnen kwijten. Zij zullen voortgaan met elkander overleg te plegen en samen te werken in alle vitale kwesties van gemeenschappelijk belang.
De vertegenwoordigers bestudeerden voorts de moeilijkheid, het vertrouwen terug te brengen en de stabiliteit der economische financieele voorwaarden te vergrooten, welke zij essentieel achten voor de welvaart der afzonderlijke landen en van den internationalen vrede.
Te dien einde verklaren de vertegenwoordigers zich bereid met andere naties samen te werken, om de bestaande moeilijkheden, met inbegrip van douanegrenzen en andere hinderpalen voor den internationalen handel en de verbetering van den algemeenen levensstandaard, te bestudeeren.
Tenslotte hebben de vertegenwoordigers besloten, hoewel zij ten zeerste gehecht zijn aan de principes der democratie en de parlementaire vormen, dat de verschillen van politieke opvatting geen hinderpaal zouden moeten vormen voor de vriendschappelijke betrekkingen tusschen de regeeringen en de volken en dat niets schadelijker zou zijn voor de internationale rust dan een werkelijke of schijnbare verdeeling der wereld in tegenover elkander staande fronten. (Times - Daily Telegraph)

21 JUNI 1937

C. **KLEINE ENTENTE. — Accoord hernieuwd. —**
De drie premiers van de Kleine Entente en de Roemeensche minister van Buitenlandsche Zaken hebben met de „Koning Carol II" een boottocht op den Donau gemaakt en daarbij alle politieke en economische problemen, die voor hen van belang zijn, besproken.
In het communiqué wordt o.a. vastgesteld, dat er tusschen de drie landen volkomen overeenstemming bestaat ten aanzien van alle behandelde kwesties, de versterking der onderlinge banden, de coördinatie van het economische leven en de nauwe internationale samenwerking op elk gebied.
De gemeenschappelijke actie voor samenwerking tusschen de Donaustaten zal worden voortgezet. De Kleine Entente blijft trouw aan den Volkenbond en zal geen enkele wijziging van het Volkenbondspact aanvaarden, die niet een versterking van het pact beteekent. In de bijeenkomst der drie premiers werd opnieuw de eenheid, kracht en vitaliteit van de Kleine Entente vastgesteld. (Politika - Adeverul)
(Vor. ber. Kleine Entente 2733 F.)

D. **BULGARIJE. — Een kroonprins geboren. —**
Vreugde heerscht in geheel Bulgarije. Er is een kroonprins geboren. Koning Boris heeft te dezer gelegenheid algemeene amnestie verleend en vele zware straffen belangrijk verminderd.
Koningin Ioanna en het kroonprinsje, dat Simeon zal heeten, bevinden zich in goede gezondheid.
(Wreme)

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Deensch: „Danmarks Malerkunst fra Middelalter til Nutid". (Hirschsprungs Forlag, København 1937) **(Vorig bericht 2604 A.)**
Duitsch: Bernard von Brentano — „Prozess ohne Richter". (Querido, A'dam)
A. Döblin — „Fahrt ins Land ohne Tod". (Querido, A'dam) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Engelsch: A. L. Kennedy — „Britain Faces Germany". (Cape)
Miles W. Vaughn — „Under the Japanese Mask". (Lovat Dickson) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Fransch: François Mauriac — „Journal" (Grasset, Paris)
Edouard Peisson — „Le Pilote". (Grasset, Paris) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Italiaansch: Eugenio Anagnine — „G. Pico della Mirandola". Biblioteca di Cultura Moderna. (Laterza, Bari) **(Vorig bericht 2822 A.)**
Nederlandsch: Herman Salomonson — „De Reis zonder Einde". (L. J. Veen's Uitg.)
Constant van Wessem — „Margreet vervult de Wet". (Van Loghum Slaterus' Uitg. Mij.) **(V. b. 2822 A.)**
(Red. K. H. A.)

F. **LUCHTVAART. — Moskou-Noordpool-San Francisco. —**
De drie Russische vliegers Tsjalof, Baidoekof en Beljakof hebben op hun vlucht Moskou-Noordpool-San Francisco wel is waar behouden het militaire vliegveld te Vancouver bereikt, doch hun einddoel hebben zij niet gehaald.
Na een uitermate vermetele vlucht over de Noordpool en de duizenden kilometers lange toendragebieden van Rusland en Canada heeft de USSR 25 („De Mier", zooals haar verdere naam luidt) op 900 K.M.

afstand van de plaats van bestemming haar non-stop-vlucht moeten onderbreken.
De drie mannen waren bij hun aankomst op het militaire vliegveld te Vancouver volkomen uitgeput. Zij waren 64 uur in de lucht geweest en hadden in al dien tijd nauwelijks geslapen. (Telex-A. N. P.)

A. FRANKRIJK. — Kabinet-Blum afgetreden. — Op 21 Juni, om 2.25 uur in den morgen, heeft Léon Blum, de minister-president van het Fransche kabinet, het ontslag der regeering aangeboden aan den President der Fransche Republiek, Lebrun.
Het besluit werd genomen, nadat de Senaat, die 20 Juni opnieuw ter beraadslaging over het volmachtenontwerp bijeen gekomen was, een compromis-voorstel van Périer, dat ondersteund werd door de regeering, met 168—96 stemmen had verworpen, en vervolgens het ontwerp van de financieele Senaatscommissie met 198—82 stemmen had aangenomen. President Lebrun is terstond begonnen de politieke persoonlijkheden te raadplegen.

De gebeurtenissen, die aan het ontslag van Léon Blum zijn voorafgegaan kan men als volgt resumeeren.
Nadat de Fransche Senaat op 19 Juni het financieele volmachtenwetsontwerp van de regeering-Blum had verworpen, werd dit ontwerp in tweede lezing naar de Kamer terug gestuurd.
Op 20 Juni in den ochtend kwam de Kamer bijeen.
Na korte maar scherpe discussies nam de Kamer het wetsontwerp opnieuw aan, en wel met 346 tegen 248 stemmen (de volksfrontmeerderheid minus een twintigtal radicaal-socialisten).
De delegatie der linksche partijen, die op 20 Juni in het Kamergebouw vergaderd had, had een tekst opgesteld, welke een compromis beteekende tusschen de opvattingen van Senaat en Kamer. Deze tekst, die de goedkeuring der regeering had, werd aan de senaatscommissie van financiën voorgelegd.
De tekst omvatte slechts één artikel, dat de regeering machtigde om gedurende de huidige zitting bij decreet alle maatregelen te nemen, noodig ter voorkoming en onderdrukking van manoeuvres tegen het crediet van den staat, voor het op peil houden van den franc zonder gebruik te maken van contrôle op de wisselkoersen, voor het weder in orde brengen der staatsfinanciën en voor de bescherming van de spaarders.
Van deze maatregelen waren uitgesloten het opeischen van buitenlandsche effecten, gedwongen consolideering, het scheppen van nieuwe functies en nationalisatie van industrieën.
Het was voornamelijk Caillaux, de voorzitter van de financieele Senaatscommissie, die de regeering attaqueerde en gevoelig trof.

Caillaux' betoog. — De financieele commissie, aldus Caillaux, is van oordeel, dat het niet mogelijk is het land steeds opnieuw zware offers op te leggen, nadat het door den oorlog was verarmd. De schuld is gestegen van 347 tot 369 milliard en Caillaux vroeg of dit zoo voort moet gaan. Indien gij dat niet wenscht, dan zult ge minder moeten uitgeven. Gij stelt ons slechts één ding voor: den terugkeer van de gevluchte kapitalen. Het schijnt echter, dat gij deze kapitalen alleen wilt laten terugkeeren om ze te verslinden. Wij mogen niet vergeten, dat het de in het buitenland geplaatste Fransche kapitalen waren, die ons in den wereldoorlog gered hebben. Bovendien zou ik willen weten, hoe gij die kapitalen terug wilt leiden in het land. Ik vraag een antwoord, dat gij niet kunt geven, want de dwang welke gij wilt uitoefenen, zou ook de laatste kapitalen nog uit Frankrijk doen verdwijnen. In werkelijkheid zijt gij in ernstige moeilijkheden. De regeering heeft het recht om tot stabilisatie van de munt over te gaan, doch wat is geworden van de tien milliard van het egalisatiefonds? Als gij morgen den franc gestabiliseerd hebt, dan zult gij hem moeten steunen. Doch waarmede? Met het goud van de Fransche bank? Dit is een van de redenen waarom de financieele commissie het wetsontwerp van de regeering heeft geamendeerd en waarom zij den Senaat vraagt haar te steunen.

De stemmingen. — Hierna ging de Senaat over tot de stemming. Het amendement Perrier (de tekst welke door de Kamer was goedgekeurd en door de regeering is aangenomen) werd verworpen met 188 tegen 72 stemmen. De regeering had niet de kwestie van vertrouwen gesteld.
De Senaat nam vervolgens met 238 tegen 52 stemmen den tekst aan, zooals de financieele commissie die heeft voorgesteld.

Ontslag. — Toen was het lot der Fransche regeering feitelijk al beslist.
In den nacht van 21 Juni hield Blum zijn laatsten kabinetsraad en ontving de voorzitters der meerderheidsgroepen. Hij heeft hun gezegd, dat zich de vraag heeft voorgedaan te weten of het kabinet een nieuw financieel ontwerp zou moeten indienen dan wel of het het onderhavige wetsontwerp zou terugnemen. Na de beraadslaging, tijdens welke elk der aanwezigen zijn meening uitsprak, heeft de regeering besloten haar ontslag aan te bieden aan den president der republiek.
(Le Temps - Le Journal - L'Intransigeant)
(Vorig bericht Kabinet 2812 F.)

B. VOETBAL. — Centraal-Europa—West-Europa. — In het Olympisch Stadion te Amsterdam, is op 20 Juni de vijfde Olympische Dag gehouden.
De voetbalwedstrijd tusschen West- en Centraal-Europa, met deelneming van Smit, Bakhuys en Caldenhove bij West-Europa, werd door Centraal Europa met 3—1 gewonnen. (Red. K. H. A.)

C. SPANJE. — Burgeroorlog. - Bilbao. - Kruiser Leipzig - Von Neurath's bezoek aan Londen. — Op 19 Juni zijn de rechtsche troepen Bilbao stormenderwijze binnengetrokken. De stad is op dit oogenblik geheel bezet.
Gedurende de laatste dagen zouden aanvallen met torpedo's gedaan zijn op den Duitschen kruiser Leipzig. Hoewel de Leipzig niet getroffen is, heeft Duitschland de andere mogendheden, die den contrôledienst uitoefenen, bijeengeroepen op grond van de onlangs gesloten overeenkomst.
In Duitschland wil men den toestand als ernstig beschouwd zien, maar in ieder geval schijnt men te Berlijn geen represailles te overwegen. Hitler is in dit verband op 20 Juni naar Berlijn teruggekeerd.
Een Duitsch officieel communiqué meldt het volgende: „Daar de toestand, ontstaan door de herhaalde aanvallen der rood-Spaansche vloot op Duitsche oorlogsschepen, de afwezigheid van den rijksminister van Buitenlandsche Zaken uit Berlijn niet veroorlooft, is op 20 Juni '37 aan den te Berlijn geaccrediteerden Britschen ambassadeur medegedeeld, dat het beoogde bezoek van baron von Neurath aan Londen uitgesteld moet worden". (Agence Belga - Berl. Tageblatt)
(Vorig bericht Burgeroorlog 2831 A.)

22 JUNI 1937

D. FRANKRIJK. — Kabinet Chautemps gevormd. — De president der Fransche republiek, Lebrun, had na Blum's aftreden Camille Chautemps belast met de vorming van een kabinet. Chautemps is er in geslaagd een nieuwe regeering samen te stellen die uit elf radicalen, 9 socialisten en een lid der socialistische unie bestaat. De ministerlijst luidt:

Premier: Camille Chautemps (radicaal-socialist).
Vice-president van den ministerraad en minister van Staat: Léon Blum (soc.).
Ministers van Staat: Albert Sarraut, Maurice Violette (resp. rad.-soc. en Unie-soc.), Paul Faure (soc.).
Defensie: Daladier (rad.-soc.).
Buitenlandsche Zaken: Delbos (rad.-soc.).
Justitie: Vincent-Auriol (soc.).
Financiën: Georges Bonnet (rad.-soc.).
Binnenlandsche Zaken: Dormoy (soc.).
Marine: César Campinchi (leider der rad.-soc. Kamerfractie).
Luchtvaart: Pierre Cot (rad.-soc.).
Onderwijs: Jean Zay (rad.-soc.).
Openbare Werken: Henri Queuille (rad.-soc.).
Handel: Fernand Chapsal (rad.-soc.).
Landbouw: Georges Monnet (soc.).
Koloniën: Moutet (soc.).
Arbeid: André Février (soc.).
Pensioenen: Albert Rivière (soc.).
Posterijen: Jean Lebas (soc.).
Openbare Gezondheid: Marc. Rucart (rad.-soc.).

Onderstaatssecretarissen:

bij het minister-presidium: Guillaume Bertrand, rad.-soc.; Buitenlandsche Zaken, tevens belast met Elzas-Lotharingen François de Tessan, rad.-soc.; Financiën René Brunet, soc.; Koopvaardij Henri Tasso, soc.; Arbeid Philippe Serre, Jong Republikein; Koloniën Monnerville, soc.; Openbare Werken Ramadier, soc.; Binnenlandsche Zaken Raoul Aubaud, rad.-soc.; Landbouw Lyautey, rad.-soc.; Sport en Ontspanning Leo Lagrange, soc.; Technisch Onderwijs Jules Julien, rad.-soc.; Marine Blanche, soc.; Luchtvaart Andraud, soc.; Handel Hymans, radicaal. (Agence Belga)
(Vor. ber. Kabinet 2832 A.; Chautemps 1494 H.)

A. NEDERL. OOST-INDIE. — Welvaart. - Uitvoercijfers voor Java. —

In de rede, waarmede de gouverneur-generaal van Ned.-Indië de zitting van den Volksraad opende, klonk duidelijk een optimistische toon, al waarschuwde jhr. Van Starkenborgh tevens tegen een te vast vertrouwen in de bestendigheid van de oplevende welvaart in Indië. Hoezeer in den laatsten tijd de handelsbeweging in ons overzeesche gebiedsdeel is toegenomen, illustreert het onderstaande staatje van statistische cijfers, dat de waarde van Java's uitvoer over de eerste vijf maanden van 1937 aangeeft in vergelijking met dezelfde periode van 1936. Het staatje is ontleend aan het „Nieuws v. d. Dag v. Ned.-Indië".

Havens	1936 *f*	1937 *f*	Gestegen met
Priok	43.500.000	49.700.000	14.25%
Cheribon . . .	2.300.000	3.000.000	30.43%
Semarang . .	10.700.000	14.800.000	38.33%
Pasoeroean . .	1.200.000	1.700.000	41.67%
Soerabaja . .	13.400.000	26.900.000	100.75%
Pekalongan . .	700.000	1.500.000	114.28%
Probolinggo . .	2.200.000	5.400.000	145.45%
Banjoewangi .	1.300.000	3.400.000	161.55%
Tjilatjap . . .	1.900.000	6.100.000	221.05%
Tegal	800.000	4.500.000	462.50%

Panaroekan is tusschen deze royale cijfers de eenige spelbreker met een minus 2½%, aldus het N. v. d. D. v. Ned.-Indië, maar het Java-totaal is weer rozengeur en maneschijn: een stijging van *f* 82.000.000 op *f* 120.900.000, zijnde een vooruitgang met 47.44%.
(Telegraaf) **(V. b. In- en Uitv. 2334 D; Java 2306 C.)**

B. MUZIEK. — Maneto. —

Op 5, 6, 8 en 12 Juni '37 hadden te Amsterdam vier concerten plaats, onder de naam **Ma**(nifestatie) **Ne**(derlandsche) **To**(onkunst) en georganiseerd door de Sectie Holland van de I.S.F.C.M. en het Genootschap van Nederlandsche componisten. Doel was een overzicht te geven van de prestaties van scheppende Nederlandsche toonkunstenaars, in de hoop, daardoor de belangstelling zoowel van publiek als van concertinstellingen te bevorderen. Vertegenwoordigd waren: orkestwerken (met en zonder solisten), werken voor a capella koor, orgelwerken, kamermuziek en koorwerken met orkest. (Red. K. H. A.)

23 JUNI 1937

C. SOVJET-RUSLAND. — Onthullingenreeks duurt voort. —

Uit berichten in de „Prawda" blijkt, dat de zuiveringsactie nog steeds wordt voortgezet. Het blad deelt o.a. mede, dat de Volkscommissaris voor den Landbouw in Wit-Rusland, Kasimir Benek, wiens arrestatie reeds was gemeld, voor het communistisch partijcongres van deze republiek is aangeklaagd als „volksvijand".
Het te Minsk verschijnende blad „Rabotsji" meldt hieromtrent nadere bijzonderheden en weet te berichten, dat ook de Volkscommissaris voor Onderwijs en Opvoeding, Diakof, eveneens werd aangeklaagd. Het blad deelt voorts mede, dat ten slotte ook de gewezen voorzitter van het centrale executieve comité, Tsjerwiakowits, die — naar de Moskousche bladen meldden — om familieredenen zelfmoord pleegde, voor het congres er van werd beschuldigd, in relatie te hebben gestaan tot generaal Oeborewitsj. Oeborewitsj was de vroegere leider van den militairen dienstplicht in Wit-Rusland. Hij was een der hooge officieren, die met Toechatjefski in het jongste groote proces tegen de Trotskiïsten werd ter dood veroordeeld en gefusilleerd wegens landverraad, spionnage en voorbereiding van de verzwakking van de Sovjet-Unie ten gunste van het Rusland vijandig gezinde buitenland.
Bovendien werden door het congres nog tal van functionarissen beschuldigd van deelneming aan separatistische acties en het in verbinding staan met groepen als de Witrussische nationalisten, de vroegere Joodsche sociaal-democraten en de Trotskiïstische sociaal-revolutionnairen. Het resultaat van deze actie zou geweest zijn, dat het industrieele plan voor Wit-Rusland gedurende het eerste kwartaal van 1937 mislukt is.
De vroegere directeur van de Witrussische spoorwegen, Wladimirski, zou verantwoordelijk moeten worden gesteld voor de organisatie van tal van ongelukken, waardoor met name troepentransporttreinen getroffen werden. Tsjapiro, de directeur van de houttrust, en Rosni, gedelegeerde van het commissariaat voor de houtindustrie, worden verantwoordelijk gesteld voor diverse fabrieksbranden. Doebrofski, de leider van de zijdefabrieken, zou een arbeider vergiftigd hebben. De directeur van het vervoer te water, Golowanif, was volgens de tegen hem gerichte beschudiging er op uit, de onder zijn leiding staande diensten te verlammen.
Ten slotte werden veertien directeuren en zestien onder-directeuren van fabrieken ontmaskerd als contra-revolutionnairen.
(Prawda) **(Vorig bericht Toechatsjefski c.s. 2826 E.)**

D. SPANJE. — Burgeroorlog - Duitschland en Italië's uittreding uit de contrôle - De non-interventie zelf niet aangetast. —

De Duitsche nota, welke door ambassadeur Von Ribbentrop namens de Duitsche regeering aan het Britsche ministerie van Buitenlandsche Zaken werd overhandigd en waarin Duitschland mededeelde zich uit het contrôle-systeem der non-interventie-commissie terug te trekken, had den volgenden inhoud:
„De Duitsche regeering heeft, nadat zij van de aanvallen op den kruiser „Leipzig" op 15 en 18 Juni had kennis genomen, terstond den mogendheden, die aan het contrôle-systeem ter zee op de niet-inmenging in Spanje deelnemen, medegedeeld, dat de Duitsche regeering niet voornemens was haar zeestrijdkrachten, welke met een internationale opdracht belast zijn, nog verder als doelwit van het roode Spanje beschikbaar te stellen. De Duitsche regeering heeft de garantie, welke voor de veiligheid der Duitsche schepen moest geëischt worden, tot een minimum beperkt, daar zij een vlootdemonstratie der vier controleerende mogendheden vorderde om op deze wijze een defensieve en solidaire waarschuwing te geven. Daar de Britsche en Fransche regeeringen niet bereid zijn zelfs dezen minimumeisch te aanvaarden, stelt de Duitsche regeering tot haar leedwezen vast, dat onder de contrôle-mogendheden de geest van solidariteit ontbreekt, welke de onmisbare voorwaarde is voor het uitoefenen van de gemeenschappelijke internationale taak. De Duitsche regeering heeft om die reden besloten zich dan ook uit het contrôle-systeem der non-interventie-commissie terug te trekken."
Het terugtrekken van beide landen is een ernstig feit, aangezien de contrôle-ter-zee een garantie was voor het goed functionneeren van de niet-inmenging. Het zal thans noodig zijn dit systeem nogmaals in studie te nemen om te onderzoeken op welke wijze men het kan handhaven. De Britsche regeering zal dienaangaande overleg plegen met de Fransche regeering.
In het Lagerhuis heeft minister Eden op 23 Juni medegedeeld, dat de Duitsche minister van Buitenlandsche Zaken, Von Neurath, den Britschen ambassadeur heeft medegedeeld, dat, daar geen overeenkomst bij de onderhandelingen der vier contrôlemogendheden tot stand is gekomen, de Duitsche regeering zich genoodzaakt zag àl haar schepen uit het systeem der contrôle terug te trekken.
Von Neurath had hieraan toegevoegd, dat deze maatregel was genomen met de bedoeling te voorkomen, dat de toestand nog ernstiger wordt en dat de Duitsche regeering zich tot deze actie zou beperken.
Eden verklaarde verder, dat de Britsche regeering verheugd is over de bedoelingen van de Duitsche actie. Hij gelooft niet, dat Duitschland voornemens is zich terug te trekken uit de niet-inmengingscommissie.
Ook de Italiaansche ambassadeur, zoo vervolgde minister Eden, heeft medegedeeld, dat zijn regeering besloten had haar schepen terug te trekken uit het contrôle-systeem.
Lloyd George vroeg, of door de actie van Duitschland niet de overeenkomst geen troepen of oorlogsmaterieel naar Spanje te zenden wordt aangetast. Eden antwoordde hierop: „Neen, de verklaring van de Duitsche regeering betreft alleen het niet langer deelnemen aan het systeem van de contrôle-ter-zee."
In antwoord op een aantal vragen over de Spaansche kwestie heeft minister Eden geantwoord, dat Engeland niet voornemens is generaal Franco te erkennen als oorlogvoerende partij.
(Times - Daily Telegraph)
(V. b. Burgeroorlog 2832 C.; Non-Interventie 2822 B.)

24 JUNI 1937

A. NEDERLAND. — Het Vierde Kabinet-Colijn. — De regeeringspersdienst meldt:

H. M. de Koningin heeft het besluit geteekend, waarbij de door den kabinetsformateur dr. H. Colijn voorgedragen leden van het kabinet met ingang van 24 Juni 1937 als zoodanig zijn benoemd.

De samenstelling van het nieuwe kabinet is de volgende:

Minister-president en ad interim Buitenlandsche Zaken: dr. H. Colijn (a.r.).
Binnenlandsche Zaken: H. van Boeijen (c.h.), voorzitter van den Radio-raad en lid van Gedeputeerde Staten van Z.-Holland.
Financiën: mr. J. A. de Wilde (a.r.).
Justitie: mr. C. M. J. F. Goseling (r.k.).
Onderwijs: prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne (c.h.).
Koloniën: Ch. J. I. M. Welter (r.k.).
Defensie: J. J. C. van Dijk (a.r.), onder-voorzitter van de Tweede Kamer.
Economische Zaken, Landbouw en Visscherij: mr. M. P. L. Steenberghe (r.k.).
Sociale Zaken: prof. mr. C. P. M. Romme (r.k.).
Waterstaat: mr. dr. ir. J. A. M. van Buuren (partijloos).

De nieuwe ministers zijn op 24 Juni door H.M. de Koningin op het Huis ten Bosch beëedigd.

Het departement van Landbouw en Visscherij en dat van Handel, Nijverheid en Scheepvaart, zullen wederom worden samengevoegd tot één ministerie n.l. dat van Economische Zaken. In afwachting hiervan neemt de heer Steenberghe Landbouw en Visscherij ad interim waar.

Voorts zal binnenkort worden overgegaan tot instelling van een departement van Algemeene Zaken, waarvan de leiding bij den minister-president zal berusten. Na de totstandkoming daarvan zal een definitieve titularis voor Buitenlandsche Zaken benoemd worden. (Regeeringspersdienst)

Levensbeschrijvingen der ministers. —

Dr. H. Colijn. - Minister-president en ad interim Buitenlandsche Zaken. — Dr. Hendrikus Colijn, in 1869 te Haarlemmermeer geboren, werd aanvankelijk opgeleid voor onderwijzer, doch kreeg daarna een

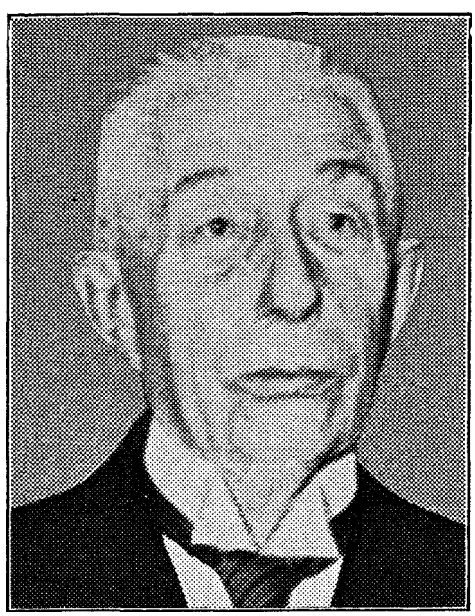

Dr. H. Colijn.

militaire opleiding en ging in 1892 als tweede luitenant naar Indië. Als militair oogstte hij zich grooten roem en werd met tal van belangrijke, zoowel militaire als burgerlijke opdrachten door de regeering belast. In 1907 verliet hij als majoor den militairen dienst. Hij werd toen benoemd tot gouvernementssecretaris en later tot adviseur voor de bestuurszaken der buitenbezittingen.

In 1909 kwam hij naar Nederland en werd gekozen tot Tweede Kamerlid. In 1911 werd hij voor de eerste maal minister en kwam aan het hoofd te staan van het departement van Oorlog. In 1913 trad hij af.

Gedurende de oorlogsjaren was hij directeur van de Bataafsche Petroleum Maatschappij en lid der Eerste Kamer. Na den dood van dr. Kuyper werd hij in 1922 aangewezen als leider der Anti-Revolutionnaire partij. In 1923 was hij minister van Financiën in het tweede ministerie-Ruys de Beerenbrouck.

De nieuwe minister-president is sinds 1929 minister van staat en doctor honoris causa der Vrije Universiteit.

Het eerste ministerie-Colijn werd op 4 Augustus 1925 geformeerd, doch moest reeds in Maart van het daaropvolgende jaar aftreden als gevolg van de moeilijkheden in verband met de opheffing van het gezantschap bij het Vaticaan. In 1933 kwam het tweede ministerie-Colijn, dat in stand bleef tot 31 Juli 1935, toen het aftrad na de verklaring van de R.K. Tweede-Kamerfractie betreffende het vertrouwen in het Kabinet.

Daarna kwam het derde ministerie-Colijn, dat 's lands zaken tot nu toe bestuurd heeft.

In dit vierde ministerie-Colijn zal de premier uitvoering geven aan zijn wensch om als hoofd der regeering en als voorzitter van den ministerraad niet belast te zijn met de dagelijksche leiding van een uitgebreid departement, doch zich te beperken tot een ministerie van Algemeene Zaken, waardoor hij in ruimere mate de gelegenheid zal hebben zich te wijden aan de behartiging van die zaken, welke de speciale aandacht van den minister-president vragen.

H. van Boeijen. - Minister van Binnenlandsche Zaken. Hendrik van Boeijen werd 23 Mei 1889 te Putten (Z.-H.) geboren.

Na de H. B. S. afgeloopen te hebben, werd hij ambtenaar aan de Prov. Griffie van Gelderland. In 1915 werd hij adjunct-commies bij het hoofdbestuur der P. T. T.; in 1917 werd hij commies, in 1918 hoofdcommies, in 1920 referendaris.

H. van Boeijen.

Intusschen was hij lid van den raad van Voorburg geworden en van 1919—1925 was hij wethouder dier gemeente.

In 1923 werd hij gekozen tot lid van de Prov. Staten en in 1925 tot lid van Ged. Staten van Zuid-Holland.

In 1932 werd hij voorzitter van den Radioraad en Radio-Omroepcontrôle-Commissie, der Algemeene Programma-commissie en Indië-Programma-commissie.

Voorts is hij voorzitter van de commissie voor de uitbreidingsplannen in Zuid-Holland, voorzitter van de Streekplan-commissie voor IJsselmonde.

Mr. J. A. de Wilde. - Minister van Financiën. Mr. Jacob Adriaan de Wilde, de nieuwe minister van Financiën, behoort tot de anti-revolutionnaire partij. Hij is op 7 Januari 1879 te Goes geboren. Hij is leerling van het Haagsche gymnasium geweest en is vervolgens aan de Vrije Universiteit te Amsterdam klassieke letteren gaan studeeren. Na aflegging van het candidaatsexamen is hij overgegaan tot de rechtsstudie en in 1905 tot doctor in de rechtswetenschap gepromoveerd. In datzelfde jaar heeft hij zich te Goes

gevestigd als advocaat en procureur, waarna hij, in 1909, zijn beroep in Den Haag is gaan uitoefenen.

Mr. J. A. de Wilde.

Op voetspoor van zijn vader is hij de politieke loopbaan gaan volgen en in 1919 is wethouder voor de financiën van Den Haag geworden, welke functie hij in 1931 heeft neergelegd. In 1918 was hij tot lid van de Tweede Kamer gekozen.
Van 1 Mei 1933 tot 25 Mei 1937 beheerde mr. de Wilde in het derde kabinet-Colijn de portefeuille van minister van Binnenlandsche Zaken. Mr. de Wilde is voorzitter der Rijkscommissie van advies voor werkverruiming, president-directeur der Coöp. Spaar- en Voorschotbank „Boaz" en vice-voorzitter van het Centraal Comité der Anti-Revolutionnaire partij.

Mr. C. M. J. F. Goseling. - Minister van Justitie. Mr. Carvens Maria Johannes Franciscus Goseling is op 10 Juni 1891 te Amsterdam geboren. Hij bezocht het R. K. gymnasium en studeerde aan de gemeentelijke universiteit in de rechtswetenschappen. In 1915 promoveerde hij op stellingen, doch eerst vier jaar later kon hij zich als advocaat vestigen omdat hij gedurende de geheele mobilisatie onder de wapenen was. O.a. was hij als reserve officier werkzaam op het departement van Oorlog. Na de mobilisatie werd mr. Goseling lid van het advocatenkantoor van mrs. Goseling, Bünker en Hendrix te Amsterdam. Al dadelijk trad hij in het politieke leven op den voorgrond, hij werd bestuurslid van de R.K. kiesvereeniging en van de R.K. Staatspartij en toen in 1930 jhr. Ruys de Beerenbrouck het presidium neerlegde werd de toen 39-jarige tot partijvoorzitter gekozen. Een jaar daarvoor had hij zijn intrede gedaan in de Tweede Kamer.

Mr. C. M. J. F. Goseling.

Van 1920—1922 was mr. Goseling secretaris van de commissie XII van den Hoogen Raad van Arbeid, ook is hij lid en tevens voorzitter van het college van toezicht, bedoeld in art. 120 der Ziektewet.

Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne. - Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen. — Jan Rudolph Slotemaker de Bruïne werd op 6 Mei 1869 geboren te Sliedrecht, waar zijn vader notaris was. Hij bezocht het gymnasium te Haarlem, studeerde daarna aan de universiteit te Utrecht en promoveerde aldaar in 1894 tot dr. in de theologie op een proefschrift „De eschatologische voorstelling in I en II Corinthe". Van 1894—1916 was hij achtereenvolgens Ned. Herv. predikant te Haulerwijk, Beilen, Middelburg, Nijmegen en Utrecht. Toen in 1916 prof. Cannegieter te Utrecht, kerkelijk hoogleeraar in de leerstellige godgeleerdheid, de geschiedenis der N. H. kerk en het Kerkrecht, zijn ambt neerleegde, werd dr. De Bruïne door de Synode tot zijn opvolger benoemd. In 1931 was hij gedurende

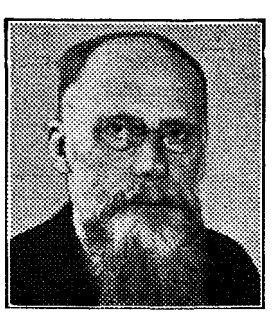
Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne.

korten tijd hoofdredacteur van „De Nederlander" en tevens waarnemend voorzitter van het hoofdbestuur der Christelijk-Historische Unie. Ook kreeg hij zitting in de Prov. Staten van Utrecht en in 1922 eveneens in de Eerste Kamer.
Op 8 Maart 1926 trad hij op als minister van Arbeid, Handel en Nijverheid in het extra-parlementaire kabinet-De Geer.
Prof. Slotemaker de Bruïne aanvaardde geen portefeuille in het 3e kabinet-Ruys de Beerenbrouck dat in Augustus 1929 optrad. Wel nam hij zijn benoeming tot lid der Tweede Kamer in datzelfde jaar aan.
Van 10 Juni 1933 tot 25 Mei 1937 maakte hij deel uit van het derde kabinet-Colijn, eerst als minister van Sociale Zaken en bij het uittreden van mr. Marchant als minister van Onderwijs.

Ch. J. I. M. Welter. - Minister van Koloniën. — De heer Charles Joseph Ignace Marie Welter is op 6 April 1880 te 's-Gravenhage geboren. Na te Delft Indologie te hebben gestudeerd, vertrok hij in 1902 als ambtenaar B.B. naar Java. In 1909 werd hij aan de Algemeene Secretarie verbonden. Na daar verschillende rangen te hebben doorloopen, werd hij in 1921 algemeen secretaris. In 1924 volgde zijn benoeming tot lid van den Raad van Indië. In 1925 werd hij minister van Koloniën in het eerste kabinet-Colijn, doch trad in November van hetzelfde jaar als zoodanig af wegens de kwestie van het gezantschap bij het Vaticaan. In 1926 werd hij wederom lid van den Raad van Indië, in 1929 vice-president van dit hooge college, als hoedanig hij in 1931 aftrad. De heer Welter kreeg in de Ned. politiek daarna bekendheid door zijn voorzitterschap van de bezuinigingscommissie, die het naar hem genoemde rapport-Welter ontwierp. Sinds 1933 is hij voorzitter van den Ondernemersraad van Ned.-Indië. Hij bekleedt voorts het lidmaatschap van verschillende economische staatscolleges, o.m. van de Rijkscommissie voor werkverruiming en van het Werkfonds.
Bij de jongste Tweede Kamerverkiezing werd hij voor de R.K. Staatspartij gekozen.

Ch. J. I. M. Welter.

J. J. C. van Dijk. - Minister van Defensie. — De heer van Dijk is 1 Dec. 1871 te Leeuwarden geboren. Hij bezocht de H.B.S. en volgde daarna aan de militaire school te Haarlem de opleiding tot officier. Na zijn aanstelling als zoodanig was hij o.m. leeraar bij deze school en bij de K.M.A. te Breda. Daarna trad hij op als directeur van de topografische inrichting. Van 1921 tot 1925 was hij minister van Oorlog in het eerste en het tweede kabinet-Ruys de Beerenbrouck. Hij heeft toen de reorganisatie van het leger tot stand gebracht, waarbij de aanvoering van het oorlogsleger grootendeels is toevertrouwd aan reserve-officieren. Van 1921 tot 1922 was hij minister van Marine a.i. In 1922 was hij tusschen zijn eerste en zijn tweede ministerschap lid van de Tweede Kamer voor de a.r. partij. Na zijn aftreden als minister in 1925 kreeg hij eveneens in de Tweede Kamer zitting. Bij de daarop volgende verkiezingen is hij telkens herkozen. Hij is voorzitter van de Kon. Ned. Ver. Ons Leger en van den Ned. Militairen Bond.

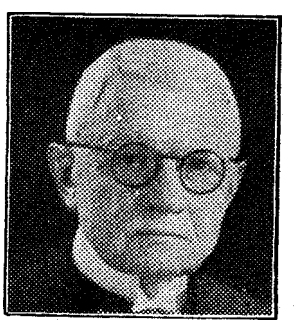
J. J. C. van Dijk.

Mr. M. P. L. Steenberghe. - Minister van Economische Zaken, Landbouw en Visscherij. — De heer Maximilien Paul Léon Steenberghe werd op 2 Mei 1899 te Leiden geboren. Hij studeerde rechtswetenschappen aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Van 1921 tot 1934 was hij directeur van een textielfabriek te Goirle. In 1934 volgde hij minister Verschuur, die om gezondheidsredenen aftrad, als minister van Economische Zaken op. Na de Belgische devaluatie trad hij als zoodanig af wegens verschil van inzicht met zijn ambtgenooten over de monetaire politiek. Daarna is hij opgetreden als voorzitter van den Nederl. Baksteenbond, in welke hoedanigheid hij sterk ijverde voor de ordeningsplannen in de baksteennijverheid. Ook voor zijn ministerschap had hij zich door zijn lidmaatschap van colleges als den Hoogen Raad van Arbeid, den Nederl. Werkloosheidsraad en den Nijverheidsraad op sociaal-economisch terrein bewogen.

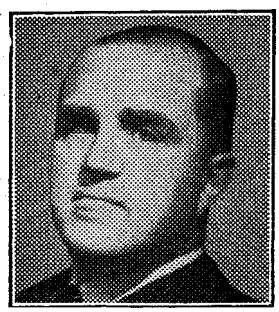
Mr. M. P. L. Steenberghe.

Prof. mr. C. P. M. Romme. - Minister van Sociale Zaken. — Prof. mr. C. P. M. Romme werd 21 Dec. 1896 te Oirschot, in Noord-Brabant, geboren. Hij is de zoon van den staatsraad mr. R. H. A. M. Romme. Na het gymnasium der Jezuïeten te Amsterdam bezocht te hebben, studeerde hij aan de universiteit van Amsterdam, waar hij in 1919 op stellingen promoveerde.

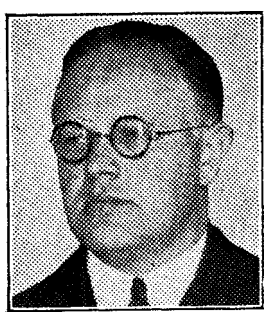
Prof. Mr. C. P. M. Romme.

Hij vestigde zich als advocaat te Amsterdam en werd op 3 Mei 1921 tot lid van den gemeenteraad gekozen, een functie die hij sinds dien onafgebroken vervuld heeft. Ondanks zijn jeugdigen leeftijd werd hij al spoedig voorzitter van de R.K. raadsfractie, wat hij nog altijd is. Een wethouderszetel, waarvoor hij zeker in aanmerking zou zijn gekomen, heeft hij niet geambieerd.
In Dec. 1934 werd mr. Romme benoemd tot buitengewoon hoogleeraar in staats- en administratief recht aan de R.K. handelshoogeschool te Tilburg.

Mr. dr. J. A. M. van Buuren. - Minister van Waterstaat. — De heer Johannes Antonius Marie van Buuren werd 8 Aug. 1884 geboren te Schiedam; hij bezocht na de lagere school de H.B.S. te Den Bosch en daarna van 1901—1905 de Technische Hoogeschool te Delft. In 1920 legde hij het staatsexamen af en studeerde daarna rechtswetenschappen te Leiden. In 1929 promoveerde hij te Delft op een onderwerp nopens de technische wetgeving.

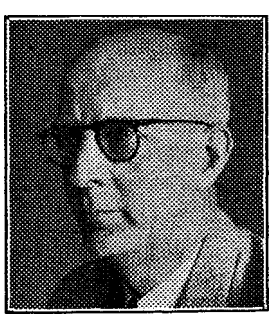
Mr. Dr. J. A. M. van Buuren.

In 1906 werd hij adspirant ingenieur bij den waterstaat en 's Lands B. O. W. van Ned.-Indië, werkzaam aan de afdeeling wegenaanleg, irrigatie, drinkwatervoorziening en havenwezen.
In 1926 werd hij benoemd tot hoofdingenieur van het havenwezen, in 1930 werd hij bevorderd tot directeur van deze afdeeling. Sinds 1933 is hij directeur van het departement van Verkeer en Waterstaat te Bandoeng. (N. R. Crt. - Maasbode - Alg. Handelsblad - Telegraaf - De Tijd) **(Vor. ber. Kabinet 2808 A.; Dr. H. Colijn 2751 D.; H. van Boeijen 2077 E.; Mr. J. A. de Wilde 1298 F.; Mr. C. M. J. F. Goseling 2478 E.; Prof. dr. J. R. Slotemaker de Bruïne 2228 F.; Ch. J. I. M. Welter 2298 D.; Mr. M. P. L. Steenberghe 2636 H.; Prof. mr. C. P. M. Romme 2000 D.)**

A. NEDERLAND. — Het vierde kabinet-Colijn. - Perscommentaren. —

De Nieuwe Rotterd. Courant (Lib.) constateert, dat men weer is teruggevallen tot een kerkelijk kabinet, zooals het laatst is opgetreden onder leiding van wijlen jhr. mr. Ch. J. M. Ruys de Beerenbrouck van 1929—1933.
„Het zal geen verwondering wekken, dat wij het betreuren, dat het nieuwe Kabinet op dezelfde verouderde basis is opgetrokken. Verouderd, omdat er na de totstandkoming van de onderwijspacificatie geen reden meer voor was. Eenigen staatkundigen samenhang van noemenswaardige kracht bood, gelijk nadien gebleken is, de oude Coalitie-gedachte niet meer."

De Maasbode (R.K.) acht het van groote beteekenis, dat een rechts parlementair ministerie is tot stand gekomen.
„Immers ons parlementaire leven wordt hiermede wederom geplaatst op den juisten parlementair-constitutioneelen grondslag en op de basis van het beginsel, die ons politieke leven steeds heeft beheerscht en die het werkelijk reëele fundament daarvan vormen moet.
Dat de anti-revolutionnaire leider een rechts ministerie vormde, zal er ook sterk toe bijdragen, om uit ons politieke leven een enkel onzuiver element te weren, dat juist bij de laatste verkiezingen was ingeslopen."

Het Volk (S.-D.) is uiteraard slecht te spreken over het nieuwe kabinet, welks leden „vrijwel allen moeten worden gerekend tot de sociaal-conservatieve vleugels van de rechtsche partijen". „Voor het Nederlandsche volk breekt een moeilijke tijd aan. Zoolang dit kabinet zich weet te handhaven, mag op een eenigszins bevredigende regeling van de brandende sociale en economische vraagstukken niet worden gerekend. Gebouwd op den onzuiveren grondslag van een politieke tegenstelling — „rechts" tegenover „links" —, die haar steunpunten in de staatkundige en maatschappelijke werkelijkheid heeft verloren, zal het ministerie zich steeds weer de handen zien gebonden door de verschillen van inzicht ten aanzien van de sociale en economische vraagstukken binnen de drie partijen, die het regeeringsblok vormen. Want of men het erkent of niet: dr. Colijn heeft, met verloochening van de door hem in de Eerste Kamer geopende uitzichten, een rechts kabinet gevormd en men zal nu nog maar het best doen, als men zich als een doodgewoon parlementair rechts kabinet aandient en gedraagt."

De Telegraaf: Niet iedereen zal ten volle bevredigd zijn over de samenstelling van het nieuwe kabinet. Wat wij hadden was goed en velen zullen zich terecht afvragen, waarom het noodig was wijziging te brengen in een toestand, die, zooals de uitslag der verkiezingen dat heeft bewezen, de instemming van de groote meerderheid onzer landgenooten had.
De Katholieke Staatspartij is van nature geporteerd voor een coalitie-kabinet, want dat is voor de Katholieken de gunstigst mogelijke constellatie. Theoretisch hebben zij dan recht op de helft der ministerzetels en bovendien op het voorzitterschap van den ministerraad. Wat zij van deze eischen afdoen, zijn weldaden, die zij aan hun bondgenooten bewijzen. Om dezelfde redenen, waarom de Katholieken een coalitie-kabinet wenschen, moeten de beide Protestantsche fracties er tegen gekant zijn. In haar belang is het aan het begrip „Christelijk" een meer uitgebreide beteekenis te geven, ten einde bondgenooten te vinden tegenover het groote Katholieke blok. Vandaar dat de Christelijk-Historische leider het oude kabinet het liefst intact had gelaten en vandaar de pogingen van dr. Colijn om de liberalen en vrijzinnig-democraten opnieuw in het ministerie op te nemen.

Het Volksdagblad (Comm.): Het drijven naar een „rechts" ministerie is dus met succes bekroond en Colijn heeft voor de katholieken het hoofd gebogen. Door de aanwezigheid van figuren als Romme, Goseling en Welter op belangrijke posten en van Dijk bij Defensie krijgt dit ministerie, onder leiding van Colijn, nog een dubbel reactionnair karakter.
Hiermee is deze uitslag ook in strijd met het resultaat van de verkiezingen. De kiezers hebben zich uitgesproken voor het behoud van de burgerlijke democratie, tegen het fascisme; maar in dit ministerie nemen figuren een beheerschende positie in, die, zooals Goseling en Romme, voorstanders zijn van een uiterst-reactionnaire politiek van inkrimping der democratische rechten. Dit ministerie beteekent in de eerste plaats een gevaar voor de Nederlandsche arbeidersklasse.

Algemeen Handelsblad (Lib.): Beschouwt men de geheele kabinetsformatie dan kan men zich niet aan den indruk onttrekken, dat het niet slagen der breede samenwerking door betrekkelijk kleine fouten en prestige-kwesties, verscherpt en toegespitst door ontijdige publicaties, in de hand is gewerkt. Maar vooral ook moet men zich met belangstelling afvragen, welke gedragslijn gedurende de vele conferenties tusschen den formateur en den leider der R.K. Staatspartij, door dezen laatste is gevolgd. De geheele zaak is dan ook te belangrijk dan dat wij niet van harte hopen, dat bij de Algemeene Beschouwingen over de rijksbegrooting, vele details, welke thans nog onduidelijk zijn, nader zullen worden toegelicht.

(Vor. ber. Kabinet 2834 A.)

A. **Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. - C. W. van der Hoogt-prijs voor 1937. - Dr. Wijnaendts Francken-prijs 1937. —**
De op 16 Juni te Leiden gehouden jaarlijksche vergadering van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde heeft voor het eerst te beslissen gehad over de toekenning van den jaarlijks uitgeloofden prijs van aanmoediging, geheeten C. W. van der Hoogt-prijs. Vóór de wetswijziging van 1936 geschiedde deze toekenning door het Bestuur; het bekende geval-Marsman werd aanleiding tot de verandering der wet, welke haar in handen van de jaarlijksche ledenvergadering legde.

C. W. van der Hoogt-prijs voor 1937. — De voordracht van de Commissie voor Schoone Letteren volgend, heeft de vergadering den prijs, welke duizend gulden bedraagt, toegekend aan Henriëtte van Eyk voor haar roman Gabriël.
Hier volgt het advies van de Commissie voor Schoone Letteren.
De Commissie voor Schoone Letteren adviseert, den C. W. Van der Hoogt-prijs voor het jaar 1937 toe te kennen aan mevrouw Henriëtte van Eyk voor haar roman Gabriël. De voornaamste overweging van de commissie, die met algemeene stemmen het besluit nam tot het uitbrengen van dit advies, is, dat in de Nederlandsche letterkunde de humor, zoo vaak als een minder verdienstelijk genre beschouwd, zelden geheel tot zijn recht komt. Bekroonde het bestuur van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde in het verleden reeds schrijvers van zeer uiteenloopenden aard, een auteur, die den lach van den lezer wekt door een oorspronkelijke beheersching onzer moedertaal verwierf tot heden niet de aanmoediging, die zulk een sympathieke beoefening van de letterkunde ongetwijfeld verdient.
De roman Gabriël door mevrouw Henriëtte van Eyk munt uit door een geestigheid, welke gevoed door levendige verbeeldingskracht, den lezer een wereld opent, waar het leven verminkt wordt tot geheel nieuwe verhoudingen. Het is de wereld van een sprookje, maar niet van een gewoon sprookje. In dit verhaal blijft de realiteit van menschen en dingen onaangetast, doch de functies, welke hun worden toegekend, kloppen niet geheel met hun werkelijke vermogens. Ze doen en zeggen gedurig het onverwachte, en dit op een wijze, waardoor wij den indruk krijgen, dat het zoogenaamd werkelijke leven maar een misverstand zou zijn en dat alleen het gedroomde leven het echte leven is.
Mevrouw Henriëtte van Eyk behandelt met groote virtuositeit de taal. Haar volzin dankt vaak een comisch effect aan de manier, waarop zij gebruikelijke syntactische wendingen buiten hun gewoon verband weet te plaatsen, zoodat ze, trots hun algemeenheid, nieuw en als het ware onbehoorlijk schijnen. De gemeenzame vormen der schrijftaal onderwerpt zij zoodoende aan een leuke en, hopen wij, vruchtbare kritiek. Een groote mildheid in het beoordeelen van menschen en toestanden, een zacht begrip voor de oorzaken van menschelijke fouten en afdwalingen, een teeder gevoel voor al wat kan worden aangeduid als scharminkel, geeft aan dezen verbeeldingrijken roman een bijzondere en alleszins prijzenswaardige bekoorlijkheid. De Commissie meende, dat deze hoedanigheden een bekroning ten volle rechtvaardigen.

Dr. Wijnaendts Francken-prijs. — Het Bestuur der Maatschappij heeft op advies van de Commissie van voordracht voor de rubriek Essays en Litteraire Critiek met den tweejaarlijkschen dr. Wijnaendts Francken-prijs bekroond het in 1935 verschenen werk Vrouwenspiegel, een literair-sociologische studie over de Nederlandsche romanschrijfster, van dr. A. H. M. Romein-Verschoor.
Aan het rapport der commissie van voordracht is het volgende ontleend:

LETTEREN

Na bestudeering van een aantal geschriften van een zeer uiteenloopend karakter en over zeer uiteenloopende onderwerpen, bleven er ten slotte eenige weinige over en van deze trokken al dadelijk drie meer in het bijzonder de aandacht, in alfabetische volgorde: dr. Menno ter Braak, „Het tweede gezicht", mevr. dr. A. H. M. Romein-Verschoor „Vrouwenspiegel", mej. dr. Marie H. van der Zeijde „Hadewych" alle drie werken, waarin een zelfstandige persoonlijkheid zich heeft uitgesproken in een eigen oorspronkelijken vorm.
Omtrent „Het tweede gezicht" kon de commissie betrekkelijk gemakkelijk tot overeenstemming komen. Met volle erkentelijkheid der zeer bijzondere schrijfkwaliteiten van Menno ter Braak, welke zij bij alle leden der Maatschappij als bekend veronderstellen, met erkenning ook van 's schrijvers eruditie, scherp analytische vermogen en zelfstandig oordeel, met erkenning ten slotte van het heilzame gelegen in niets ontziend blootleggen van schijn en leugen in iederen vorm, meende zij toch dit boek niet voor een bekroning te moeten voordragen. Reden daarvoor was, voor de grootst mogelijke meerderheid der commissie, het felle aprioristische wantrouwen, waarmee de schrijver zich voortdurend bepaalt tot eenzijdige critiek, welke steeds het negatieve naar voren brengt en vrijwel nooit oog heeft voor het positieve, dat ondanks tekorten, meestal toch wel degelijk aanwezig is. Door deze mephistophelische houding, is de schrijver niet alleen vaak onvolledig, en dus onbillijk in zijn oordeel, maar ook mist hij daardoor de kans tot werkelijk opbouwende cultureele werkzaamheid.
Moeilijker was de keuze tusschen de twee andere boeken. Een levendige, aan het onderwerp beantwoordende dictie, een breede diepgaande, goed gedocumenteerde studie van het voorhanden materiaal, een sterk persoonlijk, met vuur verdedigd inzicht, maakten het lezen van beide werken, het een meer philologisch en analytisch, het andere meer literair en artistiek, over het algemeen tot een genot.
In het boek van mej. dr. Van der Zeijde waardeert de commissie naast uitmuntende compositie, de scherpzinnige, diepgaande ontleding van Hadewych's werken welke een onafhankelijke en nieuwe toelichting van de feiten, zooals die totnogtoe op het gezag van voorgangers werden aanvaard, mogelijk gemaakt heeft. Het sterk subjectieve element en de geestdrift voor eigen opvatting, die een weldoende warmte in de verhandeling hebben gebracht, zijn echter anderzijds oorzaak van een zekere overdrijving, zoodat sommige uitspraken als te apodictisch moeten worden verworpen of althans in twijfel getrokken. Zoo werd het goed recht van schrijfsters suggestie, dat „Hadewych" in het diepste wezen in minder mate een katholiek-christelijke dichteres dan een verre geestverwante van Boutens en Henriëtte Roland Holst zou zijn, niet door alle leden der commissie toegegeven. De meerderheid achtte deze stelling niet overtuigend bewezen.
Thans komend tot het boek van mevr. dr. Romein-Verschoor mag de commissie ook hier eenige bezwaren niet verhelen. Die bezwaren betreffen niet zoozeer het uitgangspunt der schrijfster, in casu het historisch-materialisme (dat overigens door de meeste leden der commissie niet wordt aanvaard) alswel de onbillijkheden, waartoe zij zich in verband met dit uitgangspunt heeft laten verleiden.
Gebrek aan historischen zin toont zij in onvoldoende waardeering voor schrijfsters-niet-feministen, als Jane Austen, de dames Wolff en Deken, mevr. Bosboom-Toussaint en anderen. Evenzoo verwerpt zij vrijwel de gansche vrouwenbeweging in Nederland, zonder de „burgerlijke" beteekenis en winst daarvan tot hun recht te doen komen. Bij de teekening van haar literaire portretten typeert zij de behandelde schrijfsters veelal uitsluitend naar slechts enkele sociologische karaktertrekken, waardoor haar oordeel

uiteraard vooral in literair-aesthetisch opzicht onvoldoende blijft en de teekening soms caricaturale trekken gaat vertoonen.
De minderheid der commissie maakte bovendien bezwaar tegen de onverdraagzame en ongemotiveerde hooghartige wijze, waarop over verschillende verdienstelijke schrijfsters de staf is gebroken. Tenslotte verliezen de eindconclusies van mevr. Romein veel van hun waarde, doordat zij zich willekeurig heeft beperkt tot de door vrouwen geschreven romans en niet alleen de feministische gegevens in mannenromans, maar zelfs dichteressen als Helène Swarth en vooral Roland Holst buiten beschouwing laat.
Tegenover al deze bezwaren stonden echter volgens het oordeel der commissie groote deugden. Niet alleen openbaarden zich in haar uitstekend gecomponeerd boek een tintelende geest en een verrassende stijl, maar ook geven de literaire portretten, ondanks de vermelde tekortkomingen, dikwijls zeer rake karakteristieken, benevens opmerkingen, welke de aandacht ten volle waard zijn.
Bovendien is voor het eerst een poging gedaan, om een zeer uitgebreide en nog weinig bestudeerde materie in haar samenhang te overzien en van een centrale gedachte uit critisch te rangschikken.
Zooals uit haar bezwaren blijkt, acht de commissie dezen arbeid met „Vrouwenspiegel" nog geenszins voltooid, maar zij rekent het de schrijfster van dit boek als een verdienste toe, daartoe een ernstige poging gedaan te hebben, welke door de uitgebreide voorstudie stellig als een zeer belangrijke bijdrage mag gelden en bij verder onderzoek niet zal kunnen worden verwaarloosd.
Toen tot stemming werd overgegaan verwierf het boek van dr. Marie van der Zeijde twee, dat van mevr. Romein-Verschoor drie stemmen, weshalve de commissie „Vrouwenspiegel" tot bekroning voordraagt, onder dank voor het in haar gestelde vertrouwen.
De commissie bestaat uit Gerard Brom, voorzitter, K. H. de Raaf, secretaris, J. A. N. Knuttel, W. A. P. Smit en A. A. van Rijnbach. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. C. W. van der Hoogt-prijs 2345 B.; Wijnaendts Francken-prijs 1838 I.)

A. DUITSCHLAND. — Nederlandsche onderscheiding aan Duitschen Rijkssportleider. —
Het heeft H. M. Koningin Wilhelmina behaagd den Duitschen rijkssportleider Hans von Tschammer und Osten, in zijn kwaliteit van voorzitter van het Duitsch Olympisch comité, te benoemen tot grootofficier in de orde van Oranje-Nassau.
De Nederlandsche gezant, mr. C. Ridder van Rappard, overhandigde den rijkssportleider de versiersels dezer onderscheiding. (Telex-A. N. P.)

25 JUNI 1937

B. FRANKRIJK. — Jacques Doriot verslagen. —
Op 20 Juni hebben te St. Denis de gemeenteraadsverkiezingen plaats gevonden, noodzakelijk geworden door de afzetting van Jacques Doriot als burgemeester. De strijd ging tusschen twee lijsten, die van het Volksfront met aan het hoofd een communist en de andere van Doriot. Het volksfront heeft een groote overwinning behaald. Het verkreeg 10.524 stemmen en Doriot slechts 6.966.
In verband met dezen uitslag heeft Doriot den voorzitter van de Kamer zijn ontslag als afgevaardigde gezonden, teneinde zooals hij zegt, „al zijn tijd te besteden aan de vereeniging van de anti-communistische krachten in den lande". (Le Jour)
(Vor. ber. Doriot 2819 B.)

C. JAPAN. — De Minseito-partij. - Nieuwe koers. —
De vorming van „den totalen staat door harmonieuze samensmelting van traditie en vernieuwing", zal voortaan, volgens een zoo juist gepubliceerd rapport van haar politieke commissie, het leidend beginsel zijn van de Minseito-partij, de grootste politieke organisatie van Japan.
De Minseito-commissie, welker rapport — aldus Domei — een keerpunt beteekent in de parlementaire annalen des lands, wil dit doel door middel van de volgende vijf maatregelen bereiken:
1. Een algemeene mobilisatie dergenen, die politieke capaciteiten bezitten.
2. Reorganisatie van het huidige kapitalistische stelsel, ten einde de nadeelen, die dit stelsel aankleven, weg te nemen en het nationale leven te stabiliseeren.
3. Eenheid in de openbare meening en reorganisatie der buitenlandsche politiek.
4. Het op peil brengen der landsverdediging en van eenheid in de volkshuishouding.
5. Vrije toegang tot de grondstoffen en oplossing van het vraagstuk der overbevolking door vermindering van werkloosheid en aanmoediging van emigratie.
Het rapport trekt ook daarom zoo sterk de aandacht, omdat de stichting van een totalen staat tevens beteekent de vorming van een „totale" partij. (Domei)
(Vor. ber. Minseito-Partij 1809 G.)

D. BERGBEKLIMMING. — Nanga-Parbat Expeditie verongelukt. —
Officieel wordt gemeld, dat de leden van de Duitsche expeditie, die wilde trachten den Nanga-Parbat, den hoogsten top van het Himalaya-gebergte, te bereiken, door een lawine verrast zijn. Zeven hunner, benevens negen dragers, zijn om het leven gekomen. De leider van de expeditie, dr. Karl Wien, is ongedeerd. (Berliner Tageblatt)
(Vor. ber. Himalaya 2465 B.)

E. SIR JAMES BARRIE OVERLEDEN. —
De Engelsche schrijver Sir James Matthew Barrie is op 19 Juni '37 te Londen overleden.
Barrie was geboren te Kirriemuir in Forfarshire (Schotland) op 9 Mei 1860 en is dus 77 jaar oud geworden. Als medewerker van de St. James's Gazette kwam hij in 1885 naar Londen. In 1887 verscheen zijn eerste boek „Better Dead", dat in 1888 gevolgd werd door „When a Man's Single", een werk uit het journalistieke leven. Zijn boek „My Lady Nicotine" (1891) behoort tot de amusantste literatuur op het gebied van rooken. Omstreeks dezen tijd begon hij ook voor het tooneel te schrijven en zijn eerste stuk „Walker", geschreven in 1893, bleek terstond een succes. Met zijn werk „The Little White Bird" (1902) geeft hij een inleiding tot de fantastische wereld van Peter Pan. Zijn grootste successen heeft hij echter op het tooneel behaald.
Zijn stuk Peter Pan (1904) is omschreven als een soort dichterlijke pantomime.
„Peter and Wendy" (1911) was een soort pendant op Peter Pan.
In „A Kiss for Cinderella" komt tot uiting hoezeer Barrie eenerzijds dicht bij Hans Andersen staat en anderzijds dicht bij Charles Dickens.
Evenals Andersen vermengt hij het leven van allendag met de sprookjeswereld en evenals Dickens brengt hij ons in het land van een lach en een traan.
In 1903 verraste Barrie de tooneelwereld met niet minder dan drie stukken, t.w. „Quality Street", „The Admirable Chrichton" en „Little Mary", waarvan het eerste onder den naam van „Deftige Straat" ook hier te lande vele malen is opgevoerd.
(Manchester Guardian)

F. DUITSCHLAND. — Evangelische Kerkenbond. - Verzet. —
In alle kerken der Belijdende kerk in Duitschland zijn op 20 Juni van den kansel verklaringen voorgelezen, waarin geprotesteerd wordt tegen de jongste arrestatie van predikanten, welke een schending van het door Hitler gegeven woord wordt genoemd. Voorts is medegedeeld, dat de leiding van de Belijdende kerk haar predikanten heeft gelast, in weer-

wil van het door minister Kerrl en minister Frick uitgevaardigde verbod, voort te gaan met het houden van collectes en met het voorlezen van de lijsten der uit de kerk getredenen.
Na de voorlezing dezer verklaring werd staande gebeden voor de gearresteerde predikanten, die wegens het vervullen van hun plicht jegens de kerk en de gemeente gevangen zijn genomen. (Telex-A. N. P.)
(Vor. ber. Evang. Kerkenbond 2816 B.)

26 JUNI 1937

A. **PALESTINA. — Eventueele verdeeling van het land. —**
De „Daily Herald", die onlangs berichtte, dat de Britsche commissie van onderzoek voor Palestina met een voorstel voor den dag zou komen, het mandaatgebied in een Joodsch en een Arabisch deel te verdeelen, geeft thans nadere bijzonderheden aangaande dit plan. Volgens het Londensche blad zou een Joodsche staat worden gevormd, die een langgerekten vorm zou dragen, langs de kust, tusschen Syrië en Gaza. De Arabische staat zou een driehoek zijn tusschen het Meer van Tiberias en Birsjeba.

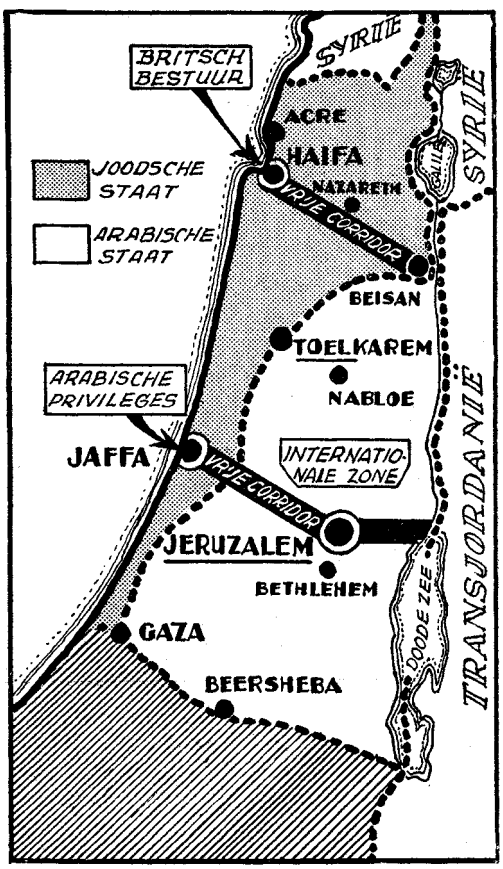

Overzicht van het verdeelingsplan voor Palestina.

De voornaamste verdere voorstellen, die het behelst, zijn:
Jeruzalem wordt, tezamen met Bethlehem, een internationale zône, onder Britsch mandaat;
de haven van Haifa komt onder Britsche contrôle met speciale rechten voor Joden in de stad;
in Jaffa krijgen de Arabieren speciale rechten;
tusschen Jeruzalem en de Middellandsche Zeekust, evenals tusschen Haifa en Bethsean, komt een vrije corridor;
de Joodsche staat krijgt de positie van een Dominion in het Britsche Rijk; de Arabische staat krijgt autonomie, onder de souvereiniteit van den koning van Transjordanië. (Daily Herald)

B. **NEDERLAND. — Bond Heemschut. - Algemeene Jaarvergadering te Arnhem. —**
Onder presidium van mr. J. A. van Sonsbeeck uit Amsterdam heeft de Bond Heemschut te Arnhem zijn 26ste algemeene jaarvergadering gehouden.
De voorzitter wierp in zijn openingsrede een terugblik op het jaar 1936 en herinnerde aan de herdenking van het 25-jarig bestaan van den bond op 6 Juni 1936.
Aan het jaarverslag ontleenen wij, dat het aantal aangesloten vereenigingen tot 48 steeg; het aantal donateurs (meest gemeentebesturen) steeg van 32 tot 34, het aantal buitengewone leden van 258 tot 261.
Wat de werkzaamheden aangaat, veroorzaakte de werkverschaffing menig vraagstuk. De natuurschoonwet beschermt thans bijna 300 buitenplaatsen met een oppervlakte van ruim 50.000 H.A.
De kwestie van de zomerhuisjes wordt in vele gemeenten bij verordening geregeld.
Bij de gehouden bestuursverkiezing werden de periodiek aftredende bestuursleden de heeren mr. P. G. van Tienhoven uit Amsterdam en Jac. P. Strijbos uit Heemstede bij acclamatie herkozen.
Voorts werd besloten het bestuur uit te breiden met mr. dr. Boulogne, uit Alkmaar.
Nadat het gezelschap door het gemeentebestuur van Arnhem ten gemeentehuize officieel was ontvangen, waarbij dit historische gebouw tevens bezichtigd werd, heeft de burgemeester van Arnhem, de heer H. P. J. Bloemers, een causerie gehouden over de buitenplaatsen rond Arnhem. (Alg. Handelsblad)
(Vor. ber. Bond Heemschut 1218 E.)

C. **NEDERLAND. — Beschaafd Nederlandsch. —**
In het Nutsgebouw te Leiden heeft de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde dezer dagen haar jaarlijksche algemeene vergadering gehouden.
De voorzitter, prof. dr. G. G. Kloeke, hield een voordracht over: „Beschaafd Nederlandsch".
In de laatste jaren doet zich ten gevolge van de ontwikkeling van den radio-omroep in toenemende mate de behoefte gevoelen aan een beschaafde en zuivere Nederlandsche uitspraak. Het „Algemeen Beschaafd" is een ideaal, dat door velen niet wordt bereikt en dat menigeen ten onrechte in de meening verkeert, dat hij volkomen beschaafd spreekt. De naam „Algemeen Beschaafd" is in zekeren zin een contradictio in terminis: het Beschaafd is niet algemeen. Ten onrechte wordt gemeend, dat om Amsterdam heen een A. B. veld wint, het is veeleer A. O. (Algemeen Onbeschaafd).
De beoordeeling der uitspraak is gekenmerkt door een afwezigheid van „democratische" overwegingen: een kleine minderheid tracht haar uitspraak als de „juiste" op te dringen aan de meerderheid.
Vragen wij nu wat de beschaafden er toe drijft om — soms tegen 80 à 90% van de bevolking in — aan hun uitspraak als de eenig zalig- (in casu: beschaafd) makende vast te houden, dan kan aan aesthetische voorkeur voor bepaalde klanken als primaire oorzaak niet gedacht worden. De beschaafde uitspraak moet veeleer worden opgevat als de eenmaal uitverkoren vlag, die de lading dekt: ze is te beschouwen als het symbool der verworven cultuur. Het taalkundig superioriteitsgevoel wortelt in de historie en de wortels zitten diep en vast.
Tegenover de stelling: „de norm van het beschaafde spreken is niet in de letters te zoeken" constateert spr. aan de hand van voorbeelden, dat de invloed van de letter op het spreken in een reeks van gevallen eenvoudig niet ontkend kan worden.
De taalpaedagogische denkbeelden, zooals die met name in de tijdschriften „Taal en Letteren" en de „Nieuwe Taalgids" zijn gepropageerd, hebben ons nu wel voldoende van den „fetisch-dienst van de letter" bevrijd en men wordt begeerig naar een andere melodie. Wanneer Overdiep de stelling poneert, dat „wij onze uitspraak (evenals onze woordenkeus en onzen zinsbouw) naar den geschreven taalvorm richten",

dan is dat een gezonde reactie tegen eenzijdigheid: door een andere aandacht-concentratie in ons taalwetenschappelijk denken kan het gevaar van een fetisch-dienst van het „A. B." nog tijdig gekeerd worden. (Red. K. H. A.)
(Vor. ber. Maatschappij der Nederl. Letterk. 2374 C.)

27 JUNI 1937

A. **NEDERLAND. — Padvinders. — Jamboree-Voorbereidingen. —**
Op het oogenblik zijn de voorbereidingen voor de jamboree bij de spoorwegen in vollen gang. Van den heer D. Evers, chef van den dienst van exploitatie, vernamen wij, dat vrij regelmatig besprekingen worden gehouden tusschen de leidende figuren uit de padvinderswereld en de spoorwegautoriteiten, over tal van maatregelen het massavervoer betreffende. Het laat zich nu reeds aanzien, dat de spoorwegen voor een reusachtige taak zullen komen te staan, omdat ook de belangstelling uit het buitenland ongemeen groot is. Denemarken verschijnt met ca. 700 man, Zwitserland met 500, Engeland zal 7500 padvinders afvaardigen, Frankrijk 2400, Zweden 300, Tsjecho-Slowakije 400, België 800, en Noorwegen 350. Uit Amerika is nog geen opgave ontvangen. Voorts zullen de welpen een bezoek aan het kamp brengen, een evenement, dat eveneens groote voorzieningen op spoorweggebied vereischt. Men weet reeds, dat twee nieuwe perrons zijn gebouwd bij Vogelenzang-Bennebroek om alle extra treinen behoorlijk te kunnen verwerken. (Alg. Handelsblad) **(Vor. ber. 2738 C.)**

B. **NOORWEGEN. — Extracrediet voor de Defensie aanvaard. —**
Het Storting heeft zich dezer dagen vereenigd met het voorstel der regeering van de arbeiderspartij om een extracrediet van kr. 21 millioen, over drie jaar verdeeld, te bestemmen voor de verbetering van de defensie. (Aftenposten)

C. **WASSENAAR. — Monument ter eere van wijlen H. M. Koningin Emma. —**
Op 19 Juni is op het Wilhelminaplein in Wassenaar op plechtige wijze het daar gestichte monument ter eere van wijlen H. M. de Koningin-Moeder onthuld. (Het Vaderland) **(V. b. Koningin-Moeder 2814 D.)**

D. **NEDERLAND. — Nieuwe Kamerleden. —**
Van de tien ministers, welke het nieuwe kabinet telt hadden er acht zitting in de Staten-Generaal; alleen de heeren Van Boeijen en Van Buuren maken geen deel uit van Eerste of Tweede Kamer. Onder deze acht is de heer Romme het eenige Eerste Kamerlid, de overigen behooren tot de Tweede Kamer.
Als hun opvolgers komen volgens de candidatenlijsten in aanmerking:
in de vacature-Romme: prof. dr. J. A. J. Barge, te Leiden;
in de vacature-Goseling: mr. J. H. van Maarseveen, te Utrecht;
in de vacature-Welter: de heer H. E. v. d. Brule, te Rotterdam;
in de vacature-Steenberghe: dr. J. C. M. Sweens, te Gilze-Rijen;
in de vacature-Colijn: de heer J. Algera, te Leeuwarden;
in de vacature-Van Dijk: de heer H. Botterweg, te Utrecht;
in de vacature-De Wilde: de heer G. Baas Kz., te Amsterdam;
in de vacature-Slotemaker de Bruïne: jhr. mr. J. W. H. Rutgers van Rozenberg, te Bilthoven. (De Tijd)
(Vor. ber. Verkiezingen: Eerste Kamer 2804 A.; Tweede Kamer 2803 A.)

E. **23STE INTERNAT. ARBEIDSCONFERENTIE. — De 40-urige Arbeidsweek in de Textiel-Industrie. —**
De internationale arbeidsconferentie heeft op 22 Juni definitief gestemd over de diverse ontwerpen, welke aan haar waren voorgelegd.
De ontwerpen tot het doen van aanbevelingen in zake internationale samenwerking bij openbare werken en de nationale organisatie van openbare werken werden aangenomen, evenals een ontwerp, om den minimumleeftijd voor industrieelen en niet-industrieelen arbeid te verhoogen van veertien op vijftien jaar.
Het ontwerp tot het invoeren van de veertig-urige werkweek in de textiel-industrie werd aangenomen met 88 tegen 41 stemmen bij 38 onthoudingen. De vertegenwoordigers van de regeeringen der Vereenigde Staten, België en Tsjecho-Slowakije stemden voor het ontwerp, de vertegenwoordigers van de regeeringen van Engeland, Japan en Zwitserland stemden tegen.
Het ontwerp in zake de vermindering van den werktijd in de chemische industrie behaalde niet de vereischte meerderheid van tweederde. (Agence Belga)
(Vorig bericht 2826 H.)

F. **RADIO. — Aantallen luisteraars. —**
Volgens de jongste gegevens van het Internationaal Omroep-bureau te Genève, zijn in 1936 in Europa bijna 3.150.000 nieuwe ontvangtoestellen verkocht.
Het aantal geregistreerde (betalende) luisteraars steeg in 1936 in Engeland van 7.403.109 op 7.914.506; in Duitschland van 7.192.952 op 8.167.957; in Frankrijk van 2.625.677 op 3.218.541; in Nederland van 946.844 op 989.115, welke cijfers echter vanwege het vrijwillige stelsel en het feit, dat niet alle ontvangtoestellen bij de P. T. T. zijn aangegeven, niet ten volle betrouwbaar zijn; in Zweden van 834.143 op 944.487. En verder:

	1935	1936
Tsjecho-Slowakije	847.955	928.112
België	746.395	890.323
Denemarken	609.226	652.255
Oostenrijk	560.120	593.815
Italië	530.000	622.962
Polen	491.823	677.404
Zwitserland	418.499	464.332
Hongarije	352.907	365.354
Noorwegen	191.378	240.251
Finland	144.721	177.376
Roemenië	127.041	162.766
Letland	82.175	96.331
Joego-Slavië	81.385	96.660
Ierland	78.627	98.949
Egypte	41.370	57.633
Algiers	41.344	56.467
Portugal	40.409	53.659
Danzig	29.000	32.484
Litauen	26.763	35.234
Estland	24.193	27.800
Marokko	23.079	29.448
Bulgarije	17.213	15.000
Luxemburg *)	15.000	25.000
Palestina	12.200	20.388
IJsland	12.183	12.938
Tunis	10.582	13.383
Griekenland	6.317	13.717
Turkije	6.175	9.033
Syrië en de Levant	4.307	6.345

*)Naar schatting.
In totaal kon men eind 1936 het aantal volwassen luisteraars in Europa en in de aangegeven nabijliggende landen, taxeeren op ruim 110.800.000.
(Intern. Omroep-bureau te Genève)
(Vor. ber. 1201 F.; Nederland 2276 E.)

28 JUNI 1937

G. **DUITSCHLAND. — Aalders veroordeeld en op vrije voeten gesteld. —**
De Volksrechtbank te Essen heeft op 24 Juni uitspraak gedaan in de zaak tegen een groot aantal beschuldigden, die terecht stonden wegens communistische propaganda en hoog landverraad.
Vier verdachten werden vrijgesproken; onze landge-

noot Aalders werd tot een jaar en negen maanden gevangenisstraf veroordeeld wegens het verleenen van hulp aan landverraders onder verzwaarde omstandigheden.
Deze straf geldt echter met aftrek der preventieve hechtenis, zoodat Aalders spoedig, nadat eenige formaliteiten vervuld zullen zijn, in vrijheid gesteld zal worden. De hoofdbeklaagde Böckling werd veroordeeld tot twaalf jaren tuchthuisstraf en tien jaar eerverlies, alsmede verbeurdverklaring van RM. 120, welke hem door Ebeling waren gegeven.
(Telex-A. N. P.)
(Onze landgenoot Aalders is inmiddels op vrije voeten gesteld en in ons land teruggekeerd.)

A. **FRANKRIJK. — Minister-president Camille Chautemps. —**
Chautemps, die in de regeering-Blum minister zonder portefeuille was, heeft reeds sedert tal van jaren regeeringsfuncties bekleed. Hij werd in 1885 geboren als zoon van een minister van Koloniën, studeerde rechten en vestigde zich te Tours als advocaat. In 1910 kwam hij in de Kamer.

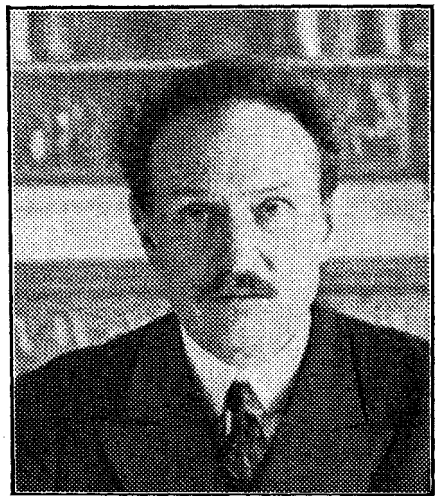

Camille Chautemps.

Zijn eerste ministersfunctie verkreeg hij in 1924, toen Herriot hem als minister van Binnenlandsche Zaken in zijn kabinet opnam. In het kabinet-Painlevé, dat een jaar later optrad, had hij aanvankelijk geen zitting, doch bij de reconstructie er van werd hem de portefeuille van Justitie toevertrouwd, en enkele maanden later weder die van Binnenlandsche Zaken in het ministerie-Briand.
Sindsdien heeft Chautemps van vele kabinetten deel uitgemaakt, onder Steeg, Herriot, Paul-Boncour, Daladier en Sarraut; verscheiden malen vormde hij ook zelf een regeering, o.a. in 1930 en in 1933. Begin 1934 moest Chautemps' regeering aftreden; in verband met de financieele schandalen te Bayonne waren op zijn ministerie aanvallen gedaan en ofschoon de Kamer haar vertrouwen in zijn regeering uitsprak, oordeelde Chautemps het, enkele maanden later, beter af te treden. De opdracht opnieuw een regeering te vormen, wees hij van de hand.
Gedurende korten tijd leek het alsof Chautemps zich naar den achtergrond van het politieke tooneel zou terugtrekken. In Maart 1935 werd hij tot Senator gekozen. Toen begin 1936 Sarraut een ministerie vormde, werd Chautemps daarin opgenomen als minister voor Openbare Werken en na de Mei-verkiezingen van dat jaar kwam hij als minister zonder portefeuille in de Volksfront-regeering van Blum.
(L'Intransigeant) **(Vor. ber. Chautemps 2832 D.)**

B. **ENGELAND. — Anglicaansche kerk critiseert het Derde Rijk. —**
De synode van de Anglicaansche kerk, die op 23 Juni '37 bijeenkwam, heeft tijdens het debat over buitenlandsche aangelegenheden, haar afkeuring uitgesproken over de houding van Duitschland ten opzichte van het Christendom en de Joden, alhoewel men begrip toonde voor den wrok die Duitschland ten opzichte van het verdrag van Versailles koestert.
De aartsbisschop van Canterbury betoogde o.a. „Wat de Führer persoonlijk ook voor bedoelingen moge hebben, het is een feit, dat hij niets onderneemt om de voortdurende aanvallen op dat, wat wij als de fundamenten van het christelijke geloof moeten beschouwen, te beperken of te matigen."
De bisschop wees daarbij op de aanvallen van Streicher op de Joden en op de houding van Rosenberg, die de jeugd in anti-christelijken geest wil opvoeden. „Iedereen in Engeland", zoo zeide hij, „de christelijke kerken inbegrepen, verlangt vriendschap met Duitschland. Doch door de herhaalde aanvallen op het christelijke geloof wordt deze vriendschap herhaaldelijk nieuwe moeilijkheden in den weg gelegd." De aartsbisschop hoopt echter, dat zoowel de Roomsch-Katholieke als de Evangelische kerken in Duitschland meer vrijheid van beweging zullen krijgen.
(Daily Telegraph)
(Vor. ber. Aartsbisschop van Canterbury 2622 B.)

29 JUNI 1937

C. **BOKSEN. — Joe Louis-Braddock. —**
De bokswedstrijd tusschen Joe Louis en Braddock, welke op 22 Juni te Chicago heeft plaats gehad, is door den negerbokser in de achtste ronde, door knock-out, gewonnen. (New York Herald Tribune)
(Vor. ber. Joe Louis 2348 C.; Braddock 1844 D.)

D. **NEDERLAND. — Werkloosheid. - Mei 1937. - Daling. —**
Ondanks de toeneming der bevolking en het daarmede gepaard gaande nieuwe aanbod van arbeidskrachten bedroeg het aantal ingeschreven geheel werkloozen einde April 1937 rond 56.000 en einde Mei zelfs 64.300 minder dan een jaar geleden.
De reeds in vorige maanden geconstateerde sterke daling van het aantal werkloozen (van Maart op April 1937 met 43.600) zette zich ook in Mei 1937 voort (van April op Mei 1937 met 31.200). In het vorige jaar was de vermindering van Maart op April en van April op Mei resp. slechts 13.000 en 22.800. Ook in alle gemeentengroepen was de daling in 1937 grooter dan in 1936.
Het aantal geheel werkloozen, bij alle organen van de openbare arbeidsbemiddeling als werkzoekenden ingeschreven, bedroeg op het einde van

Gemeenten met	Mei 1937	April 1937	daling	Mei 1936	April 1936	daling
100.000 en meer inwoners	137.129	142.305	5.176	158.387	163.155	4.768
50.000—100.000 inwoners	42.195	44.487	2.292	49.102	50.466	1.364
20.000— 50.000 „	40.823	44.090	3.267	48.412	50.736	2.324
minder dan 20.000 inwoners	108.390	128.844	20.454	136.983	151.386	14.403
Totaal	328.537	359.726	31.189	392.884	415.743	22.859

(Centraal Bureau v. d. Statistiek) **(Vor. ber. Werkloosheid 2774 C.)**

A. **SPANJE. — Burgeroorlog. - Neville Chamberlain adviseert kalm te blijven. —**
In het Lagerhuis heeft de Engelsche premier de Spaansche kwestie besproken. Neville Chamberlain zeide o.a.:
„De toestand is ernstig, maar niet hopeloos, want, hoewel wellicht verschillende landen een der strijdende partijen in Spanje wenschen te zien winnen, is er geen enkele regeering en geen enkel land, dat een Europeeschen oorlog wil. Daarom moeten wij trachten kalm te blijven en niets te zeggen of doen, dat een ramp zou kunnen veroorzaken, die iedereen wil voorkomen."
Met een toespeling op de incidenten met de „Deutschland" en de „Leipzig" zeide Chamberlain, dat het standpunt van Duitschland, volgens hetwelk het niet kan toestaan, dat zijn schepen aan dergelijke gevaren blootstaan, een redelijk standpunt is.
„Het beste is, dat wij ons thans wijden aan twee practische maatregelen, die genomen moeten worden: Het opvullen van de bres in het toezicht in de Spaansche wateren, en het hernieuwen van de pogingen tot het bereiken van het terugtrekken der vrijwilligers. (Manchester Guardian)
(V. b. Chamberlain 2809 A.; Burgeroorlog 2833 D.)

B. **DUITSCHLAND. — Nieuwe deviezenbepalingen voor vennootschappen en vereenigingen in Duitschland met zetel in het buitenland. —**
De Nederlandsche Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage deelt mede:
Een nieuwe Runderlass geeft de volgende bepalingen: Vennootschappen en vereenigingen in Duitschland met formeelen zetel in het buitenland worden, met terugwerkende kracht, beschouwd als binnenlandsche vennootschappen of vereenigingen. Dientengevolge kan worden verlangd, dat zij, wanneer zij hun buitenlandsche deviezenbezit in Duitsche waarden of in „Sperrguthaben" hebben omgezet, zonder daartoe vergunning te hebben verkregen, deze zaken ongedaan maken en de deviezen ter beschikking van de Reichsbank stellen.
Dienovereenkomstig zal de Reichsbank eischen, de gedurende de „Devisenbewirtschaftung" verkregen binnenlandsche effecten weer in het buitenland te verkoopen of uit dergelijke transacties verkregen winsten aan de „Deutsche Golddiskontbank" af te staan.
Ook wanneer „Sperrguthaben" met vergunning verkregen zijn, kunnen in principe bovengenoemde maatregelen worden genomen, daar de vergunning niet zou zijn verleend indien het binnenlandsch karakter van de vennootschap (vereeniging) bekend was geweest. (Ned. Kamer van Koophandel voor Duitschland te 's-Gravenhage) **(Vorig bericht 2599 F.)**

30 JUNI 1937

C. **ENGELAND. — Egalisatie-fonds versterkt. —**
De minister van Financiën, Sir John Simon, heeft op 25 Juni aan het Lagerhuis medegedeeld, dat hij machtiging zal vragen, om de middelen van het wisselkoersnivelleeringsfonds met £ 200 millioen te versterken.
De desbetreffende resolutie, welke — in verband met de wet — noodig is om de leeningsbevoegdheid van de schatkist ten behoeve van het fonds, dat op het oogenblik £ 350 millioen beloopt, te vergrooten, wordt opgesteld. Dit bedrag zal worden verhoogd met £ 200 millioen, zoodat het in totaal £ 550 millioen zal beloopen.
Sir John Simon verklaarde verder de omstandigheden, welke den maatregel noodzakelijk maken, volledig te zullen toelichten als de resolutie de volgende week in behandeling komt.
Voor het oogenblik beperkte de minister zich tot de opmerking, dat er in verband met de jongste gebeurtenissen op goudgebied, in financieele kringen in het buitenland veel bezorgdheid is ontstaan. Er viel een algemeene strooming te constateeren, waarbij kapitalen naar Londen vloeiden. Er is wel is waar geen reden om te gelooven, dat deze toestand van onzekerheid van blijvenden aard zal zijn, aldus de minister, maar de situatie dwingt ons toch, maatregelen te treffen, daar wij voorzorgen willen nemen in verband met een verdere „movement into sterling" (omzetting van in andere valuta's belegde kapitalen in ponden sterling).
Het Lagerhuis heeft de resolutie, waarbij de regeering gemachtigd wordt het egalisatiefonds met £ 200 millioen te vergrooten, zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd. (Daily Telegraph)

D. **BELGIE. — Rexisten en Vlaamsch Nationalisten.**
De overeenkomst, die tusschen de rexisten en Vlaamsch-nationalisten bestond is geschorst.
De leider der Vlaamsch-nationalisten, De Clercq, heeft aan den Rexistenleider, Degrelle, een telegram gezonden, waarin hij zegt: „ik wil u mededeelen, dat ik in verband met de houding van Rex gedurende de laatste weken en meer in het bijzonder die van de Rexistische parlementsleden ten aanzien van de amnestie, en thans bij de betooging te Brussel, de overeenkomst voorloopig als niet bestaande beschouw totdat onze wederzijdsche standpunten zullen zijn opgehelderd."
Degrelle heeft de ontvangst van deze mededeeling bevestigd en zich met de schorsing accoord verklaard. (Agence Belga) **(Vorig bericht 2483 D.)**

E. **LETTEREN. — Boeken die door de pers gunstig besproken zijn. - Onze wekelijksche opgave. —**
Duitsch: J. R. von Salis — „Rainer Maria Rilkes Schweizer Jahre". (Huber & Co., Frauenfeld-Leipzig) Maria vom Sonnhof — „Die Klaus-Eiche". (Das Bergland-Buch, Salzburg) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Engelsch: Catherine Drinker Bowen and Barbara von Mech — „Beloved Friend". (Tschaikovsky) (Hutchinson's, London)
E. C. Large — „Sugar in the Air". (Cape, London) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Fransch: Eugène Dabit — „Les Maîtres de la peinture espagnole". (Aux Edit. de la N. R. Fr., Paris) Jean de la Varende — „Nez-de-Cuir". (Plon, Paris) **(Vorig bericht 2831 E.)**
Nederlandsch: G. J. Peelen — „Liefde op het eiland". (La Rivière & Voorhoeve, Zwolle)
J. A. Visscher — „Op de groote, stille heide". (La Rivière & Voorhoeve, Zwolle) **(Vor. ber. 2831 E.)**
Poolsch (in het Nederlandsch): Jalu Kurek — „Griep woedt in Naprawa" (vertaling van H. Katzee). (J. Philip Kruseman, Den Haag) **(Vor. ber. 2652 F.)**
Zweedsch: Brigit Th. Sparre — „Oknar av sand och asfalt". (Gebers, Stockholm) **(Vor. ber. 2777 D.)**
(Red. K. H. A.)

F. **FRANKRIJK. — Beurssluiting van 29 Juni af tot nader datum. —**
Het „Journal Officiel" bevat een regeerings-verordening, volgens welke de effecten- en goederenbeurzen gesloten worden op 29 Juni en eerst heropend op den datum, die de minister van Financiën zal vaststellen. Betaling van handelswissels en andere handelsschulden in goud of in buitenlandsche valuta, die van af 29 Juni vervallen, kan op schriftelijk verzoek van den schuldenaar worden opgeschort. De datum, waarvan af de betaling kan worden gevorderd, zal worden vastgesteld door den minister van Financiën.
Protest kan niet worden opgemaakt vóór den datum die wordt vastgesteld door den minister van Financiën. Inmiddels zal de rente betreffende handelswissels en andere schulden hierboven bedoeld, berekend worden naar de maatstaf van het disconto der Bank van Frankrijk. (Journal Officiel)
(Vorig bericht Financiën 2829 A.)

G. **PERMANENT HOF VAN INTERN. JUSTITIE. — Aftapping van Maaswater. - Beslissing. —**
Het Permanente Hof van Internationale Justitie, heeft op 28 Juni '37 in de zaak tusschen Nederland en België betreffende de aftapping van Maaswater, de conclusies van de Nederlandsche Memorie met tien tegen drie stemmen verworpen.
Wat de reconventioneele vordering betreft door de Belgische regeering ingesteld, heeft het Hof met dezelfde stemmenverhouding de conclusies der Belgische regeering verworpen.
Aan het arrest van het Hof zijn de individueele meeningen toegevoegd van verschillende rechters, die zich met de uitspraak niet kunnen vereenigen.
(Volledige conclusies in de volgende uitgave No. 316.)
(Telex-A. N. P.) **(Vorig bericht 2776 C.)**